AZTAG
JOURNAL ARMÉNIEN
B. P. 587
BEYROUTH, Liban

Directeur - Propriétaire
HAIG BALIAN

ԳԱԶԵԹԱ
Տիրիւն տար. 425, վեցամսեայ 225 ս. ֆ.
Արտասահման. տարի 6, վեցամսեայ 4 ոսկի
Տնօրէն - խմբագիր՝ ՀԱՅԿ ՊԱԼԵԱՆ

ԱԶԴԱԿ

ԵՐԿՕՐԵԱՅ ՀԱՅԱԹԵՐԹ

ԱԶԳԱՅԻՆ. ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԳԻՏԱԿԱՆ

ازتـــاك

جريدة سياسية ادبية اقتصادية عمة

ԹԱՓԱԹ ՅՈՒՆՈՒԱՐ 1932 — 2 — ՉԵՓՔԷ ՀԱՍՏ 3.50 Ս. Ֆ.

Ե. ՏԱՐԻ | Ամեն առաւոտ պիտի ըլլայ թերթս ցնծութեան հասցէին | Կ՚ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ՝ ԵՐԵՔՇԱԲԹի, ՀԻՆԳՇԱԲԹի ԵՒ ՇԱԲԱԹ ՕՐԵՐՈՒ | Չհրատարակուած ձեռագիրները չեն վերադարձուիր | Թիւ 109 (554)

ՊԷՅՐՈՒԹԻ ԵՒ ԵԳԻՊՏՈՍԻ
Y.M.C.A.ՆԵՐԸ Կ՚ՕԳՆԵՆ ՀԱՅ ՔՈՄԻԹԷՆԵՐՈՒՆ

Ե. Ֆ. ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆԸ ԹԻՒՐՔԵՐՈՒ ԴԷՄ

«Վագըբ» իր վերջին թիւին մէջ հետեւեալ տարօրինակ զրպարտութիւնները կը հրատարակէ.—

Ցարդ Երիտասարդ Քրիստոնէական Ընկերակցութեան մարդիկն մեր քով մերթ ընդ մերթ հոսկէ, հոնկէ գանազան ձեւերով գանգատներ տեղի կ՚ունենային. Բայց այս տեսակ գանգատները ամէն առիթը ներկայանալուն՝ արձանագրելով հանդերձ, պէտք չէր զգացուեր անոնց անդրադառնալ. Իրաւէ թէ այսօր, մէջտեղը այդ ընկերակցութեան Թիւրքիոյ մէջ ունեցած ճիւղերուն մասին նոր գանգատ մը չկայ. Բայց Յունիրէէն և Պէյրութի մասնաճիւղերու գործունէութեան վրայ կ՚արժէ որ թիւրք հանրային կարծիքին ուշը հրաւիրենք.

Ինդիրը լուսաբանելու համար քիչ մը բացատրութիւն տանք.

Գահիրէ լոյս տեսնող Դաշնակցական «Ծուսաբեր» թերթը իր 11 Նոյեմբեր 931 թուակիր թերթին մէջ կը գրէ թէ 300 հոգինոց հացկերոյթ մը տրուած է Երեւանի նախկին կրթական նախարար Ն. Ադբալեանի ի պատիւ. Այս հացկերոյթը տրուած է Y. M. C. A.ի սալօններուն մէջ. Միւս կողմէ Դաշնակցական կոմիտէներու կողմէ հիմնուած Համազգային կազմակերպութեան Պէյրութի ճիւղին բացումն ալ Y. M. C. A.ի մէջ կատարուած է, ուր պիտի տեղի ունենան հաւանաբար այդ կազմակերպութեան ժողովները.

Մէկը Եգիպտոսի և միւսը Սիւրիոյ մէջ տեղի ունեցող այս դէպքերուն միջև կատը ուշադրութ է: Կը հասկցուի որ Երիտասարդ Քրիստոնէական Ընկերակցութեան արտասահմանի մասնաճիւղերուն միջև փրոփականտի և կանոնագրի տեսակէտով ոչ մէկ տարբերութիւն կայ. Բոլորն ալ միևնոյն կեդրոնէն կ՚ստանան իրենց հրահանգներն ու ուժը. Բոլորն ալ միևնոյն նպատակը և քաղաքականութիւնը կը հետապնդեն. Ուրեմն Թիւրքիոյ տասմանններուն մէջ լոկ քաղաքակրթական նպատակներ հետապնդելը յայտարարող Ե. Ֆ. Ընկերան արտասահմանի ճիւղերուն մէջ այս գործունէութիւնը ինչպէ՞ս կարելի է բացատրել.

Ինչպէ՞ս կարելի է հաշտեցնել այդ գործունէութիւնները իրենց ծրագրին և կանոնագրին հետ. Ու եթէ Ե. Ֆ. Ընկերան իրենց ճիւղերուն օժանդակելուն մէջ, Թիւրքերը ինչպէ՞ս կրնան վստահիլ անոնց ճիւղերուն գործունէութեան իրենց երկրին մէջ. Ու թոյլ տալ անոնց անոնց ազատ գործունէութիւնը.

Հետեւաբար այս խնդրոյն մէջ պարտականութիւն մը կ՚ինկնայ կուսակցութեան. Ուստի քննել անոնց կացութիւնը և անոնց կեդրոնին ուշը հրաւիրել Թիւրքիայէն դուրս գտնուած իրենց ճիւղերուն վրայ. Կրնայ ըլլալ որ Ե. Ֆ. Ընկերան Թիւրքիոյ մասնաճիւղերուն տնօրէնները ըսեն.—

«Մենք միայն մեր գործունէութեան մասին պատասխանատու կրնանք ըլլալ. Չենք խառնուիր Եգիպտոսի և Սիւրիոյ ճիւղերուն»:

Կասկած չկայ թէ երևութապէս այս տեսութիւնը չիտակ է. բայց այդ պատասխանատուութիւնը անձնական պատասխանատուութիւն է. Անկէ զատ, Ե. Ֆ. Ընկերան բարոյական պատասխանատուութիւնը կայ. Այնպէս որ բնաւ ուղիղ չըլլար տեղ տալ ճիւղերուն ոևէ հաստատութեան, որ արտասահմանի մէջ Թիւրքերուն և Թիւրքիոյ դէմ գործունէութեան կը մասնակցի. Այս կացութեան համաձայն, կառավարութիւնը վճռական ազդարարութիւն մը պէտք է ընէ անոնց բուն կեդրոնին. Եւ օրքան ատեն որ այդ վերոյիշեալ հրկուամասնաճիւղերը չդադրին գործակցիլ այդ քմմիթէներուն, պէտք է հաղորդել կեդրոնին որ Թիւրքիոյ ճիւղերուն, կարելի չփտի ըլլայ արտօնել գործունէութիւնը.

ԱԶԴԱԿԻ ԱՆԱԿՆԿԱԼԸ

Այս ամիսէն սկսեալ պիտի հրատարակուի, որպէս յաւելուած ԱԶԴԱԿԻ, **ՅԱՐԴԱՐՈՂ** գրական ամսաթերթը, մասնակցութեամբ Սիւրիոյ եւ Լիբանանի երիտասարդ ուժերու.

ՅԱՐԴԱՐՈՂԻ գլխաւոր նպատակը պիտի ըլլայ կեդրոնացնել շրջապատի կենսունակ տարրերը. Պիտի ձգտի երեւան հանել բոլորովին նոր ուժեր.

ՅԱՐԴԱՐՈՂԻ մէկ տարուան հրատարակութիւնը ապահովուած է:

ՅԱՐԴԱՐՈՂ լոյս կը տեսնէ իւրաքանչիւր ամիս կանոնաւորապէս առանց ընդհատումի:

ՅԱՐԴԱՐՈՂԻ տարեկան բաժնեգինն է Սիւրիա եւ Լիբանան 25 իսկ արտասահման 30 ֆրանք. Ձեռքէ հաւր կը ծախուի 10 ս. գահեկանին. ԱԶԴԱԿԻ բաժանորդներուն համար 20 ֆրանք տարեկան բաժնեգին, իսկ հատավաճառութեամբ ԱԶԴԱԿի հետ միասին 12 ս. դ.

ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ ԴԱՄԱՍԿՈՍԻ ՄԷՋ
ՀԱՆԴՐՏ ՄՏՔՈՎ ԽՈՐՀՐԴԱԾՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Ժողովրդական շարժում չէ եղած.- Քանի մը անձի յիմարասութիւնը.- Կեղծուած ցոյց.- Խաղի վտանգաւոր սէրը.

Պէյրութ հրատարակուող «Լա Սիրի» Ֆրանսերէն թերթին հետեւեալ տեղեկութիւնները կու տայ Դամասկոսի վերջին դէպքերուն վրայ յօդուածագրողը մը կը հրատարակէ «Հանդուրժողութիւն» մտքով խորհրդածութիւններ վերնագրով ուր կը վերլուծէ սոյն դէպքին դրդապատճառները եւ ապագային կողմը եւ զոր մեզի կարգադրեցին բարգմանաբար, ընկալելով նիւթին ծանրակշռութիւնը եւ այժմէականութիւնը:

Մեր պատուհաններուն տակ Դամասկոսի կեանքը կ՚ընթանայ սովորականին պէս: Ամէն ինչ հանդարտ է, բայց արհակապէս հանդարտ. ամէն ոք կ՚երթայ իր գործին, բայց աւելի գործունեայ կերպով, որովհետեւ՝ քարի և ատրճանակի հարուածներէն չէ վերջապէս որ կարելի բլլայ առանց հանգիստ կեանք և ապրուստ: Տուրը կ՚սպասեն կանայք և տղաք, և փակ խանութը հաց չի տար: Չի կայ ոեւէ խռովութիւն, նոյն իսկ ամէնապզտիկ չափով, կիրակի օրը այդքան զգայուն թաղերու մէջ. ասոնք հրհինգ Ամերիկացիներէ բաղկացած կարաւան մը այցելեց չուկաները և Մեծ Մզկիթը, առանց կասկածելու թէ երկու օր առաջ.....

Ո՛ն ուրիւն, մինչդեռ դիւթական արեւ մը կը չողշողայ, մինչդեռ օդը մաքուր է որպէս ազգայնականի մը սիրտը և դիտաւորութիւնները, փորձենք, կարելի եղածին չափ առարկայական կերպով, կրցածնուն չափ քակել թնճուկ մը զոր ոմանք կը փորձեն խառնշտկել բան հաճոյից:

Սկիզբէն բանք թէ մենք չենք խօսիր երրորդ կամ երկրորդ աստիճանի վկայ, այլ մեր տեսածներուն և լսածներուն համաձայն: Մեր արհեստի նման դժուար արհեստի մէջ մենք միշտ իբրև առաջնորդող սկզբունք ունեցած ենք, երբ որ խնդիրը արժէր, վրան տուներուն ուշադրութիւն դարձնել միայն մեզի, մեր ականջներուն և եր աչքերուն: Անոնք կատարեալ բլլալու յաւակնութիւնը չունին. ինչ որ կը տեղեկագրեն, անկեղծօրէն արտայայտուած են գոնէ:

***

Եւ, ամէն բանէ առաջ, կարելի՞ է րսել թէ կիրակիի օրը Դամասկոսի օրը եղաւ, ժողովրդական չարժուժ մը բռնին ամէնալայն իմաստով:

Մենք կը պատասխանենք ո՛չ:

Անշուշտ, գործին կազմակերպիչները ամէն ջանք կ՚ընեն եւ պիտի ընեն հակառակը պնդելու համար: Այդպէս պէտք է, եթէ ո՛չ խաղը կորնչացուցած կ՚ըլլան: Այդ տպաւորութիւնը տալու համար, անոնք փորձեցին անկարելին և իրապէս խաղը վարպետօրէն չպարուեցաւ: Բայց ասիկա կեղծիք մրն էր միայն:

Մեզի ծանօթ է գրեթէ Դամասկոսի բոլոր մեծ խռովութիւնները, 1906էն մինչև այսօր: կիրակի օրանը չէր նմանէր անոնց: Քաղաքին սիրտը միամտին գտնուեցաւ զգալու նրանց տեղերուն տրուած մր: Տեղեկութիւն տրուա՞ծ և ինչ ձեւով. որքա՞ն յիմարամիտ և ոճրապարտ չափազանցութիւններով, ենթադրելու համար քանի մը մանր ժ ա ր կոխուներու կ՚սպասէին, բայց խռովութիւն մը երբեք: Եթէ ա՛յ անոնք հաւանութիւն տուած չպիտի բլլային անոր... Անոնց ուզեր խաղալ էր: Անոնք որ ջանացին քաղաքը հուրի եւ արեան մատնելու տեսակ մը կատաղի խենդ էին, ընդհակառակը:

***

Ուրեմն, իսկապէս Անոնց մէջ կը գտնուէին այնպիսիներ որ յուսնոտներ բլլալ կը թուէին. ա նոնք կ՚ոտոսէին գետնին վրայ կը գլորուէին, կրկին կը ցատկէին. կատաղի ազատականներ կը հանէին. յետոյ կը խոյանային դէպի առաջ Միայն թէ քանի՞ հատ էին անոնք և ովքե՞ր:

Եթէ նկատի առնենք դէպքերը իրենց կռիւներու մէջ միայն, կրնանք խորհիլ, ճշմարտութեան հետեւողով, թէ խռովարարներու ճշմարիտ քանակը, նկատելով ամէն տիկիններու և օտիկան գինուորներու վրայ, Ընդհարումներու իրատութեամբ զօրացած ապատարութիւն: Բայց դիտեն՞ք աւելի մօտէն:

Ծարձակումներ մղուեցան ոչ թէ միաժամանակ կերպով, այլ յաջորդաբար, և Մէրճէի հրապարակը ինչպէս նաև Սուք-էլ Թէլկնի բերանը կամ Գարատայի կամուրջը. մենք ճշդորոշեցինք կարգ մը միջոցներ որ միեւնոյն խելայեղներն էին: եթէ իրենց զարմանալի արագաչարժութիւնը չլինէր. ինչ որ իրենց ապահովեց բացարձակ գերակշռութիւն մը օտիկանութեան վրայ, կեղծիքը երեւցած պիտի ըլլար ամէնուն աչքին: Մեծ տեսարաններէ կազմուած դիւթական մը մէջ ներկայացումի մը մէջ զանազին պէս, ֆ կուրսանիներու (Մ. Ս. առանց որոշ դեր ունենալու բիւ սի մը պէտքին համեմատ բեմ հանուած անձինք) խոյոր մասը մէջ կողմը կը մտնէր և ձախէն կ՚ելլէր կամ փոխադարձաբար: Իր կարգապահութիւնը աչքի կը զարնէր, ամէն կողմէ: Համախմբուածներ կը կատարուէին գաւազանի մը չարժուձեւով և հրամաններուն կը հնազանդուէր ակնթարթի մը մէջ: Այս գործողութիւնները և այս մարդիկը չատոնց ի վեր պատրաստուած էին որոշ գործի մը նպատակաւ:

Անոնք եղան առաջին չարքի ալեաց կեդրոնը, բայց բեմադրութիւնը սարքողները, ծանօթ լինելով ամբոխներուն և տեղի ունենալիք կռիւներուն բնութեան, գիտէին

ԸՆԹԵՐՑՈՂԻ ՄԸ ԿԱՂԱՆԴՂԷՔՆԵՐԸ

Վեհափառ Ս. Կաթողիկոսին.— Նարեկ մը և տարիներու երկար չարք մը, աղօթելու համար իր հօտին առողջութեանն ու յաջողութեանը ժամին:

Վեհ. Արփիարեանին.— Սրկաբակեցութեան դեղահատներ.

Վեհ. Ռ. Կաթողիկոսին.— Օրաժան դեղահատներ գիւրացընելու համար մարսողութիւնը և կարենալ հայ նկատելու համար Հ. Ռ. Ը. Միութեան չանդամակցող հայերն ալ:

Կաթուկան Արքեպիսկոպոսին.— Թլանի գոմէշներէն 30 հատ, անոնց մորթին վրայ գրելու համար Սսի վանքին պատմութիւնը.

Նազլեան Արքեպիսկոպոսին.— Ծորի համբերութիւնը...

Շահէ եպիսկոպոսին.— Մոգական կարողութիւն, իրեն յանձնուած աշակերտները ժամով ու սրտով հասունցնելու համար. Անթիլեասի նարինջներուն պէս.

Տոհոնեան եպիսկոպոսին.— Սակաւախօսութիւն, համեստութիւն և պատասխանատուութիւնները ճչգող օրինագիրք մը.

Արամեան եպիսկոպոսին.— Բարերար մը, հոգալու համար «Ամուսնութեան և Գաղկի Ս. Խորհուրդը» աշխատասիրութեան տրամադրակութեան ծախքը.

Խաչ եպիսկոպոսին.—Աշապահանները կաթողիկոսական Աստոռ, գիշերը իր հետ անկողին տանելու համար.

Գատ. Կէօզկէօզեանին.— Սգագրող մը՝ իր քարոզները ժողովասրահէն դուրս տարածելու համար.

Ճեմարանի Վարչութեան.—Հարուստ պաշտպաններ իր աշակերտներուն կրթութեան համար.

Քէչէկեանի Տեսուչին.— Փեսացուներ, նոր տեսակի կարուհիներ և օթօ մը պատոյտի համար.

Փաստաբան Թիւթիւնճեանին.— Վճարող յաճախորդներ.

Մ. Ալթունեանին.— Ցառագիթ հայ ցուցահանդէսի Փեղ. բաժնի դեկավարութիւնը.

Առժ. Վարչութեան.— Հրաժարելու անպատճառ պատրուակներ, ազգ. գործերու բարւոք ընթացքին համար.

Նշան աղասին.— Գարուն տիտղոս մը.

Թուրիկին.— Հիւրմիզեանի Ճանգարանը իր սրտին մոտ.

Տօքթ. Զավուշեանին.— Ցղի մայրերու բանակ մը և ծրար մը պրիճի թուղթ.

Մ. Սերովբեանին.— Թանկագին նոր փլաքներ իր պարերը ճոխացնելու համար.

Ց. Փորտուգեանին.— Ապագայ կողակից մը, բոլոր բարեմասնութիւններով օժտուած.

Ա. Ապրօեանին.— Լիբանանի բամպակէն մանած և գեսարական ներկ, գուլպայի գործարանին յանուագիժութեան համար.

Ի. Քէօրօղլեանին.—Սնտուկ մը Տէօրթ-Եօղի Նարինջ.

Ց. Թօքճեանին.— Չէզոքներու կողմէ սառոգրուած ալպոմ մը.

Գասպար Իբէքեանին.—Ընդարձակ սրահ մը և հազարաւոր ուն. կընդիրներ ներկայ տնտեսական քրիզի մասին խօսելու համար.

Տիկ. Տաճատեանին.— «Գիեղատնտեսիրացի մէկ յուշարձանը.

Տօքթ. Վարդապետեանին.—Նոքանոր մօնաբլան մը չուտով կարենալ հասնելու համար իր հիւանդներուն, առանց խօսքի բռնուելով յապաղումներ ունենալու.

Տօքթ. եչհիգօզլուեանին.—Մաժրլեչչի բարեկարգուած հիւանդանոցին լուսանկարը.

Տօքթ. Գուլագեանին.—Մուսխա մը.

Ա. Գալուստեանին.— Մաթոսեանի «Լիբոս» սիկարէթներէն տուփ մը, իր յարգոյ յաճախորդներուն հրաժշտելու համար.

Ց. Տէր Մելքոնեանին.—Վահան մը՝ ճանչցնելու համար Գալատական անձնամխիթարիութիւնը.

Տ. Սրապեանին.— 100 աստիճանով սանդուխ մը գանք տը Սիրիի արչիները քննելու համար.

Տօքթ. Ճիտէճեանին.— Հնարք մը ամուսնական կեանքի եօթը փորձանքներէն ազատելու համար.

Եաղուպ աղային.— 12 օխա նաճը պէքիրի լօգուժ.

Տ. Մավիսագլեանին.—Կիւրիւնի Հայրենակցականին ցկեանս պատուոյ նախագահութիւնը.

Տօքթ. Կէրկէրեանին.—Առողջապահական հանդէսի մը արտօնութիւնը:

Տօքթ. Գիւլպենկեանին.—Մարզիքէչյնի բարեկարգուած հիւանդանոցին լուսանկարը.

Տօքթ. Գուլագեանին.—Մուսխա մը.

Ա. Գալուստեանին.— Մաթոսեանի «Լիբոս» սիկարէթներէն տուփ մը, իր յարգոյ յաճախորդներուն հրաժշտելու համար.

Ց. Տէր Մելքոնեանին.—Վահան մը՝ ճանչցնելու համար Գալատական անձնամխիթարիութիւնը.

Տ. Սրապեանին.— 100 աստիճանով սանդուխ մը գանք տը Սիրիի արչիները քննելու համար.

Տօքթ. Ճիտէճեանին.— Հնարք մը ամուսնական կեանքի եօթը փորձանքներէն ազատելու համար.

Եաղուպ աղային.— 12 օխա նաճը պէքիրի լօգուժ.

Տ. Մավիսագլեանին.—Կիւրիւնի Հայրենակցականին ցկեանս պատուոյ նախագահութիւնը.

Տօքթ. Կէրկէրեանին.—Առողջապահական հանդէսի մը արտօնութիւնը:

Տօքթ. Գիւլպենկեանին.—Ընդարձակ սրահ մը և հազարաւոր ուն. կընդիրներ ներկայ տնտեսական քրիզի մասին խօսելու համար.

Տիկ. Տաճատեանին.— «Գիեղատնտեսիրացի մէկ յուշարձանը.

Տօքթ. Վարդապետեանին.—Նոքանոր մօնաբլան մը չուտով կարենալ հասնելու համար իր հիւանդներուն, առանց խօսքի բռնուելով յապաղումներ ունենալու.

*Տօքթ. եչհիգօզլու

ՃԱՆԻԿԵԱՆԻ ԽՆԴԻՐԸ
ԵՒ ՀԱՑ ԹԵՐԹԵՐԸ

«Կոչնակի» տխուր դերը

«Վագրէ» թերթը իր վերջին թիւին մէջ հրատարակած է հետեւեալ խմբագրականը.—

— Ցայտնի է թէ վարչապետ Ճամբէ փաշայի Աթէնքի եւ Բէօթայի ուղեւորութեան միջոցին, Պոլսոյ մէջ քուրմ ոսոխականութենէն ճնշչցուելուն եւ աճուր հետապնդումէն ազատուելու համար անձնասպան եղող Հրանդ Ճանիկեանի խնդիրը ի՛նչպէս գրգռութեան միջոց մը ըրին Սգիպտոսի եւ Մուրիոյ հայ գօրիթաճիներ։ Սակայն աճուիմ առանձին չեն եղեր իրենց այս գրգռութեանց մէջ։ Զինադադարէ միջոցին Տամաս Ֆէրիճի կառավարութեան ներքին գործոց նախարարութիւնը վարող 1500ոց դաւանցիներէն Մհիմհա Ալիի կողմէ Բարիզի մէջ հրատարակուած բերքն ալ բօքսականի միջոց կը հանդիսանայ եղեր հայ գօրիթաճիներու գրգռութեանց։

Մանափորձի այս խուչն ալ կը պնդէ որ քիւրմ ոսիկանութիւնը Ճամբէ փաշայի ճամբորդութեան առթիւ, պէտք զգացած է ամբեկել մէջտեղը եւ այդ միջոցին մի միայն առեւտրական նպատակով Թէօսքեճճէէն Մուրիա գացող երկու անմեղ հայ վաճառականներու մանափորձ կառարոյի վերագրումը ըլլալով, անոնցմէ մէկը սպանցուած, իսկ միւսն ալ ձերբակալուած է։ Մեռնող Հայուն անմեղութեան ապացոյցն ալ այն է եղեր որ՝ ձերբակալուող հայր վերջէն մանապատիժի չենթարկուելով, սանմանէն դուրս հանուած է եղեր։

Մինչդեռ՝ երկրորդ հայր ձերբակալուելէ վերջ, մանապատիժի չենթարկուելով սահմանէն դուրս հանուելը, ոչ թէ իր անձնասպան եղող ընկերոջ հետ վխտալն անմեղ ըլլալը ցոյց կուտայ, այլ ընդհակառակը կ'ապացուցանէ թէ քրէական վարչութեան վերնոյ անուններ, արդարութիւնը եւ իր գործադրութեանց մէջ ունեցած հաղորդակցութիւնը։ Սթէ երբէք հայ գօրիթաճիներու եւ հայրենիքին վեարուած 1500ոցներու պնդածին պէս՝ քիւրմ ոսիկանութիւնը Ճամբէ փաշայի ճամբորդութեան առթիւ պարզապէս անհրեկումի ընթացք մը բռնելու համար անմեղ Հայ մը սպանելու վախարդակին վրայ գտնուէր, անոր ընկերութիւն ընդող երկրորդ Հայը ողջ կրնա՞ր մնալ, ձեռք անցնելէ վերջ։ Եթէ մինչեւ հիմա յոյսի նպաստակներով Թուրքիա գալով, քուրմ ոսիկանութեան կողմէ ձեռք անցուելէ վերջ սահմանին դուրս հանուող օսարականներու մէկ ցուցակը պատրաստուի, հարիւրներու, հազարներու կը հասնի անոնց քիւր։

Սակայն, դէպքը այս ձեւով դասելու համար, ինչ մը խիղճ եւ տարամբանութիւն պէտք է։ Անհնարէ չէ՞ այսպիսի խղճմտութիւն մը եւ տարամբանութիւն մը փնտռել այնպիսի մարդոց մով, որոնց դաւանանութիւնը հազարումէկ ձեսակ փաստերով ապացուցուած է եւ որոնք իրաւունք չունին այլեւս բնակելու քրեական հողերու վրայ։ Այսուհանդերձ՝ գոհունակութեամբ կը տեսնենք որ այս տեսակ բարեխղճութիւն մը եւ տարամբանութիւն մը, քողարկուած արտասահմանի օսարներուն, Հայոց մէջ իսկ պակաս չէ։

Ասոր իբր օրինակ կարելի է ցոյց տալ Ամերիկայի մէջ Գենճեանան անուն Հայու մը վարչութեան տակ հրատարակուող *Կոչնակ* թերթը։ Արդարեւ, այս թերթը Հրանդ Ճանիկեանի մասին խօսած միջոցին, սա ձեւով խորհրդածութիւններ բրած է.—«Ամենէն յաւ ազգին մէջէն կրնան գտնուիլ մարդիկ որ ելլեն։ Հայոց մէջէն ալ կրնան մերթ ընդ մերթ «Հրանդ Ճանիկեան»ի նման կարգ մը ոճրագործներ ելլեն։ Հետեւաբար, ճիշդ չէ Հայ ազգին վերագրել այս կարգի դէպքերը։ Պէտք է ազատ կացուցանել Հայ ազգը, անձերու վերաբերող այս պատասխանատուութիւնէն»։

Կոչնակ թերթը իր այս խորհրդածութեամբ ողջմտից Հայերու ի՛նչ գեղեցիկ դաս մը կուտայ։ Հայոց կատարելիք գործը՝ ոճրագործներուն ու մարգասպաններուն անուններն ու անձերը ազգային հերոսի վիճակի վերածելով, բոլոր Հայերը անոնց ոճիրներուն մասնակից ընել չէ։ Այլ թերեւս՝ ցոյց տալ թէ հայ ազգը ոչ մէկ կապ ունի այս ոճիրներուն հետ։ Երբ Հրանդ Ճանիկեանի մասին «Կոչնակ»ի բրած խորհրդածութիւնները եւ Գենճեանի ու Մուրիոյ հայ խմիթեհիներուն եւ Բարիզի 1500ոցներուն կողմէ միեւնոյն նիւթին շուրջ միեւնոյն ձեւով եղած հրատարակութիւնները իրարու հետ կը համեմատենք, մարդուս ալիճ առջեւ իրաւամբ օրինակ առեղիծ պատկեր մը կը մարմնանայ։

ՅՈՒՆԱՍՏԱՆԻ ՀԱՑՈՑ ՀԱՑԱՍՏԱՆ ՓՈԽԱԴՐՈՒԹԻՒՆԸ

ԱԹԷՆՔ, 26.— Այս տեղէն խորհրդային Հայաստան դրկուելիք հայ գաղթականներու առաջին կառաւանը փոխադրելու համար, «Խարհոսօտ գեմաւը վարձուած է։ Ասոնք Զորեքսաբթի օր պիտի մեկնին ասկէ։ Առաջին կառաւանը կը բաղկանայ 1800—2000 հոգիէ։ Երկրորդ կառաւանն ալ մօտերս պիտի դրկուի։ Ցունասստանի Հայաստան դրկուելիք գաղթականներու թիւը 8էն 10 հազար կ'ենթադրուի։ Ներկայիս Ցունասստանի մէջ կը գտնուին 30 հազար հայ գաղթականներ որոնց 16 հազարին հպատակութիւնը չէ նշուած տակաւին։

— Ա. կառաւանին մեկնումէն վերջ ներգպթի գործով Մելանիկ պիտի մեկնի Աթէնքէն Գր. Շահվերտեան։

ՏԵՂԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԴԱՒԱՆԱՂԷՑ ՄԱՀԵՐ

Պէյրութի ժողովուրդը մեծ յուզումով եւ ցաւով հողին յանձնեց առջի օր, յայտնի փաստաբան եւ նախկին Պաթօնիէ պ. Հապիպ Թապէքը։ Ժամանակ մը իվեր ան անկողին կը մնար։ Առջի առաւօտ փչեց իր վերջին շունչը։

Մէկէր Թապէք 5—6 ամիս առաջ ամուսնացած էր եւ դեռ չի ճաշակած այդ կեանքի ցաւերը հրաժշտ կուտայ իր սիրելիներուն։ Հանրապետութեան նախագահը, նախարարներ եւ պետական բոլոր բարձրաստիճան անձնաւորութիւնները ներկայ գտնուեցան յուղարկաւորութեան։ Փաստաբանական կառաը պաշտօնական տարազներով կը հետեւէր դագաղին որ կը տարուէր ձեռամբարձ։

***

Միեւնոյն օր, Պէյրութահայութիւնը խոր ցաւով հողին յանձնեց Տիկին Սաթենիկ Բահեհեանը, որ սրտի անհանգստութեան մը հետեւանքով յանկարծամահ եղած էր կէս գիշերէն վերջ։

Ծուղարկաւորութիւնը կատարուեցաւ կէս օրէ վերջ ժամը 3ին եւ մարմինը ամփոփուեցաւ ազգային գերեզմանատուն։

Մեր ցաւակցութիւնները։

ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԵՆՆ ՆԱԽԱԳԱՀԻ

Մ Ո Տ

Լիբանանի Հանրապետութեան նախագահ պ. Շարլ Տեպլաս երեկ, 1 Յնվր. 1932 կէսօրէ յետոյ ժամ 4ին 7 նոր տարւոյ առթիւ գիմեր ծնորհաւորութեան համար հկած բարձր անձնաւորութեանց այցելութիւնը ընդունեց իր ապարանիին մէջ։

ՄԱՐՕՆԻ ՊԱՏՐԻԱՐՔԻՆ ՄԱՀՈՒԱՆ ՇՈՒՐՋ

Մարօնիներու պատրիարքին մահուան առթիւ բազմաթիւ ցաւակցական հեռագիրներ ղրկուած են պատրիարքական փոխանորդին։ Ֆրանսայի բարձրաստիճան պատասխանատուներ եւ ականաւոր անձնաւորութիւններ ալ հեռագրով յայտնած են իրենց ցաւակցութիւնը, որոնցմէ պէտ կզգանք յիշելու պ. պ. Բոլ Ռէյնոյի, Հաւերի եր Ժուվընէլի, Զօրավար Կուրոյի, Զօր. Վ.Էյկանի, Զօր. Վանսէնպէրկի, Նովակալ Մօրնվէի եւ Նովակալ Լամպի անուններու։

ԹՐԲԱԿԱՆ ՍԱՀՄԱՆԱԳԻՒՏ ՎԸՐԱ

Թուրք մամլային պահապանները Վաթիգալմաճի մէջ տեսած են խումբ մը մահսանեցիներ որոնք կը փորձեն եղեր անցնիլ քրեական սահմանագրոյսը հետերնին ունենալով մեծաքանակ ապրանք։

Ասոր վրայ, ընդհարում մը սկսեր է պահակներու եւ մահսանեցիներու մէջ որուն ընթացքին հինգ մահսանեցիներ սպանցուած եւ հինգ ալ վիրաւորուած եւ բռնուած են։ Մնացեալներ փախեր են եւ ապրանքները գրաւուած։

Սպանեալներու մէջ կը գտնուի խմբապետը՝ Ահմեհ Պին Սալիհ Միմեհ։

ԹՈՔԱԽՍԱՆՈՑԻՆ

Փոքրիկն Վարդան Տէր Մելգոնեան 500 եւ պ.Մկրտիչ Գարագաշեան 200 Ս. Դ. կը նուիրեն Մամըլէչէնի ազգային թոռթախտանոցին։

Ստանալ խմբագրութենէս։

ԲԱՐՁՐ ԳՕՄԻՍԷՐԻ ԵՒ ԱԶԳՕՑՆԱԿԱՆՆԵՐՈՒԻ ՅԱՑՏԱՐՈՒՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

ԸՆՏՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԹԱՑՔԸ

Համասկոսկ առնուած տեղեկութեանց համաձայն, Բարձր Գօմիսէրութիւնը եւ ազգայնականներու միջեւ տիրող խզումը վերջացած է եւ սկսած են յարաբերութիւններ պր. Մոլօմիագի եւ ազգայնական պետերու միջեւ։ Զորեքսաբթի օր, մօտ մէկ եւ կէս ժամ տեւող տեսակցութիւն մը ունեցած է պ. Մոլօմիագ Ֆարիս պէյ Խուրի ի հետ։

Միւս կողմէ լուր աղխասածին մը լսուած են ազգայնականներ, սակայն պատասխանական յայտարարութիւններ չեն բներ երբէք։

Կը տեղեկացուի որ Համասկոսի եւ Համայի յեղաձգուած բնակութիւնները դեռ ժամանակ մըն ալ պիտի մնան այսպէս, մինչեւ որ Մուրիոյ բոլոր մասերը կատարելապէս խաղաղին։ Տեղական քերթերը կ'ենթադրեն որ բնակութեան ձեռնարկուի հագիւ Բահազանի վերջերը։

ԱՐԱԲ ՎԵՀԱՊԵՏՆԵՐԸ ԿԸ ՄԻՋԱՄՏԵՆ Ի ՆՊԱՍՏ ՄԱՀՀՈՒԱՆ ԴԱՒԱԳԱՐՏԻՒԼԻ ՄԸ

Իր ժամանակին գրած էինք թէ Ապիսլլան պէյ Սահաուրը՝ Պաղտատի իր պատասխանատուներուն հետ սպանցած էր ներքին գործոց նօրհը եւ մահուան դատապարտուած այս սպանութիւնն համար։

Տեղեկութիւն կը տրուի թէ Արաբիոյ վեհապետներէն Իպն էլ Սուհտ, Էմիր Ապտալլահ, նախկին քագաւոր Ալի եւ Ֆուվէյիքի Էմիրը դիմած են Իրագի կառավարութեան խնդրելով որ ներում օնորհէ մահապարտեալին։

ՆԱԽԿԻՆ ԽՏԻՎ ԱՊՊԱՍ ՀԻԼՏԻ ՓԱՇԱ ՅԱՑՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ԿԸՆԷ ԵԳԻՊՏԱԿԱՆ «ԱՇԽԱՏ» ԹԵՐԹԻՆ ԱՄՄԱՆԻ ԹՂԹԱԿԻՑԻՆ

Ամման, 29 Դեկտ. 1931.—Նախկին խեդիվ Ապպաս Հիլմի փաշա ջերմագին ընդունելութիւն մը գտած է Ամմանի մէջ եւ հիւրասիրուած Էմիր Ապտալլահի կողմէ։

Իր մօտ ընդունելով «Ահրամ»քերքի թղթակիցը, յայտարարեր է թէ իր ճամբորդութեանց եւ այցելութեանց պատճառները անհատական են եւ ոեւէ առնչութիւն չունին Եգիպտոսի կամ մերձաւոր արեւելքի հաղաքական խնդիրներուն հետ, թէ Էնկլիւրի երթալու պատճառը Մուսթաֆա Քեմալ Փաշա հետ տեսակցել էր միայն որ գայն ճանչցած է իսան տարի առաջ երբոր կը գտնուէր Ափրիկեան Թրփոլի։

Խոլվը տարուսակելով ըսած է.ոեւէ մէկը կամ ոեւէ իսխանութիւն մը իրեն առաջարկած չեն Սուրիոյ գահը։

Թղթակցին այն հարցումին թէ կրնայ Սգիպտոս վերադառնալ, խեվը անոր նայած է ցասկոտ ակնարկով մը որ ըսե բդրակցի կը ճօասնակէ եգիւպտական լուր գիտէ թէ ինծի համար անկարելի է վերադառնալ Սգիպտոս։

ԿԻՊՐՈՍԻ ՎԵՐՋԻՆ ԴԷՊՔԵՐՈՒ ՇՈՒՐՋ

Արքայական հրամանագրով մը 34,000 անգլ. ոսկիի տուգանք մը դրել է Կիպրոսցի յոյներուն։ Այս տուգանքէն ծեռք ընդունելիք գումարը պիտի ծառայէ վերաշինելու վերջին դէպքերու միջոցին ըմբոստներու կողմէ աւերուած կամ կրակի տրուած հանրային շէնքերը։

Ճամբորդութեան համար անցագիր չպիտի տրուի այն յոյնին որը չպիտի կրնայ հաստատել թէ տուգանքէն իրեն բաժին ինկած գումարը է վճարած։

ԼՈՒՐԵՐ ԹՐԻՓՕԼԻԷՆ

Տեղւոյն Հ.Մ.Ը.Մ.ի եռանդուն վարչութիւնը միշտ գործի վրայ է։ Իր յառաջիները 15 օրն անգամ մը կը սարէկ բաւական ճոխ յայտագրով։ Այս շաբթուան համար կազմակերպած էր հրապարակային վիճաբանական ժողով մը նիւթ ունենալով «գիւղացի թէ քաղաքացի» բլլալ։ Թեր ու դէմ վիճեցին ճախագահութեամբ Ֆէր Մկրտիչեանին սահմանուած ժամանակի չափով որ էր մէկ ժամ։

Այս վերջիներ նորութիւն մըն էր Թրիփոլահայութեան համար եւ այդ իսկ պատճառաւ ներկաներուն մէկ քրդը մնացին ու խնդրեցին միութեան վարչութենէն որ նման ձեռնարկներ կազմակերպէին չի դադրի։

Վիճաբանութենէն անմիջապէս վերջ «Հայրենիք»ով կազմուած տուփ մը բեմ բերուեցաւ եւ ասուրդի դրուելով գոյացաւ 2200 ս. դ. Զաֆարիա Գուլումճեան խանդավառուած եռագոյնի տեսքին ծառուկ կաւելցներ իր դէմ ունենալով Գ. Գ.Էֆէնտիներ։ Առասպիներ աւելի ճարպիկ բլլալով 730 ս.դ.ով հաներցաւ ծարբերութեամբ 5 ս. դ.ի ժամանակը լրացած բլլալուն համար։

ԹՂԹԱԿԻՑ

ՆՈՐ ՏԱՐՈՒԱՑ ՈՒՐԻԻ ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Բարձր Գօմիսէրութեան մէջ Նոր Տարուայ արիւ ընդունելութիւն մը տեղի ունեցաւ երեկ, 18ուճուար 1932 Բարձր Գօմիսէրութեան մէջ, ուր փութացած հին Հիքոճեանի կառավարութեան բարձր պատասխանատուներ, օսար պետութեանց հիւպատոսներ, գանազան հասարակութեանց կրճատպետներ. եւն. ներկայացնելու համար իրենց ընտիւսուրութիւնները։

Ֆրանսական բանակի եւ նաւատիզի ոյժերու հրամանատարներ, բարձրաստիճան սպաներ, Ֆրանս. գաղութի անդամներ եւս ծնորհաւորութեան այցելութեան համար եկած հին հոն։

ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴԻՆ ՄԷՋ

Գօ.որ գումարուած Նախարարական խորհուրդին մէջ որոշուեցաւ սկզբունքով ընդունիլ Մամլոյ Դիւանի մը հաստատութիւնը։

Խորհուրդը նկատի ունեցաւ նաեւ տուրէրու բախտման վարձատրութիւնը եւ ուսումնասիրեց հանրային առողջապահութեան նոր կանոնագրութիւնը։

ՊԷՑՏԱՐԻ ՀԱՍՐԱՆ

Վերջերս տեղացող ձիւներէ գոցած հին Հանր—էլ—Գէյտարի ճամբան։

Հանրօգուտ Շինութեանց Նախարարութիւնը բատականաչափ գործադրեր փութացուցած է տեղւոյն վրայ որոնք յաջողած են ճամբան բանալ, այնպէս որ իմքնաշարժներ վերսկսան երթեւեկիլ երեքշաբթի օրէ ի վեր։

ՓԽՈՒԱՆ ԾԱՂԿԵՊԱՍԿԻ

Տիկին Սաթենիկ Բեհտեսեանի դառնաղէտ մահուան առթիւ կ. եւ Ս. Ազատեան փոխան ծաղկեպսակի 200 Ս. Դ. կը նուիրեն Մ.Նշան վարժարանի։

ԸՆՏԱՆԻՔԻՆ ԱՍՏՂԸ (L'Etoile du Foyer)

Շնորհիւ «Էքթուալ Տիւ Ֆուայյէ»ի Զեր սիրած տան սեփականատէրը կը լինի իսան տարուան մէջ վարձի մը միջոցաւ։

Պուրճ, պանդոկ Սավախա,
Գէյրութ.

ԿԸ ՓՆՏՌՒԻ

Սեւերեկցի Թումաս Առապեանը կը փնտռէ իր եղբայրը, Հեւոն Առապեանը, ծնած անուն Գրիգոր մօր, Մարնոս, 1915ին Ձեմալ Փաշայի յորքանոցը գտնուած եւ անկէ ալ որբերու հետ Պոլսոյ կողմերը դրկուած է, յուր ունեցողները բարեհաճին իմացնել հետեւեալ հասցէին.

Toumas Arabian
Sonk—Sayour N. 27
Beyrouth

ՍԱԿԱՒԱԼԱՆ ՊԷՏՐՈՒՄ

1 ՅՈՒՆՈՒԱՐ 1932

	Մուրհկ
Եգիպտակ. Սովերէն	445
Նպոլիոն »	4 2
Տօլար »	126
Թրքական »	58 50
Գանէ Օ՝Ա՝աման	140
Իտալական Լիր 100	630
Յուսնական. Ֆրանքի 100	150
Անգլ. ոսկի	607
Ֆրանս. »	479
Սամսն. »	548
Արծաթ մէճիտ	29
Գոլտի Տօնս. Ա. Ճէ.	480
» » Բ.	473
» » Գ.	470

Այհճերեան եղբարք Բիւ Տօս
Թելէֆոն՝ 5-19

Պաշտօնական Ազդարարագիր
ԴԱՏԱՍՏԱՆԱԿԱՆ ԽՈՐՀՐԴՈՑ ՀԱՑՈՑ ԼԻԲԱՆԱՆԻ

ԲՁիկ Տ. Պօյաճեան Աւետարոյս Մոմճեան՝ ծնեալ Միհճեան, Խորհուրդիս դիմելով ամուսնալուծման դատ մը բացած է իր ամուսնոյն բնակավայրը աճնծաճօք Պօյաճեան Տօք. Աւետաճս Մոմճեանի դէմ, գանգատելով թէ ամուսնաւատարիմ գտնուած է իրեն եւ միշտ ներած գինիր դրամական պատճառներով եւ ուրիշ ամիս առաջ ալ լրելով գինիր եւ երեք տարեկան մանչ զաւակր մեկնած է աճնծաճօք ուղղութեամբ. եւ մինչեւ այսօր ոեւէ տեղեկութիւն չէ տուած իր մասին։

Ուստի, Խորհուրդս նեւ կալիս կազդարարէ վերոյիշեալ Տօքթ. Աւետաճս Մոմճեանի թէ, իրենց ամուսնական խնդրոյն ճննութեան պիտի ձեռնարկուի Խորհուրդիս 932 փետր. 24 թուակ սնին գումարուելիք նիստին մէջ եւ կը հրաւիրէ գինքն անձամբ ներկայանալու այն նիստին, կամ իր կողմէ օրինաւոր ձեւով ճօասնակուած փոխանորդ մը դրկելու, հակառակ պարագային խնդիրը պիտի ճննուի ի բացակայութեան։

Պէյրութ 21 Դեկտ. 931 ԴԱՏԱՍՏԱՆԱԿ. ԽՈՐՀՈՒՐԴ Հ.ՅՑՈՑ
Ագգ. Առաջնորդարան ԼԻԲԱՆԱՆԻ

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

Ցառաջիկայ տարուայ — 1932 — սկիզբներէն հրատարակային մի շարք դասախօսութիւններ պիտի տրուին ՓՈՒՐՀԱՒԱՐ ՀՆԶԱԿԱՆ ՏՈՒՆԻ մէջ։

Կը դասախօսէ՝ ընկեր Սիհնիր Նիւթն է՝

«Աշխատի արարն եւ կործանումը»

Գիտա-փիլիսոփայական եւ կրօնա-փիլիսոփայական տեսութիւններ

Մուտքր 5 Ո. դահեկան է ամէնքի համար։

Ս. Դ. ՀՆՉԱԿԵԱՆ ԿՈՒՄԱԿՑՈՒԹԻՒՆ
Գնչրութի ՓՈՒՐՀԱՒԱՐԻ Մ. ճիւղի Վարչութիւն

ՆՇԱՆ ԳԱԼԱԹԱԳԼԵԱՆ
ՎԿԱՅՑԱԼ ԱՏՄՆԱԿՈՒԹԻՒՆ

Կուրօ փողոց, հանրակառքի կայանին մօտ, թիւ 10 շէնքը

Իր հնարած տասնց հիմիի ակռայի քաթիրմներու շնորհիւ, ակռայի չգոյութենէն տառապողներ կ'օգտին տառոյծարար եւ թերեւ ակռաներու տասնց զրկելու վտանգի իրենց ճաշակած կերակուրներու համը տանելուն հանդիպելն։

Շատեր տարիներ փորձով տեսած եւ համոզուած են այս նոր ակռայի բախրիներու տառաւելութեանց։

Ուրիմն տասնց ժամանակ կորսնցնելու դիմեցէք եւ զոն պիտի մնար։

Etablissement J. HEKIMIAN FILS
(Maison fondée en 1877)
56 Rue FAUBOURG SAINT HONORE - PARIS (VIIIe)
Աղեւորական ոեւէ գործի համար
ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԱՊՐԱՆՔ. ՆԻՒԹ ԿԱՄ ԳՈՐԾԻՔ

կրնայ հայթայթել ամենանպաստաւոր գիներով
Հեռագրական Հասցէ Efi-Elyseding - Paris - 123

ԳՐԻԳՈՐ ՃԻՐԱԳՕ
(ԺԱՄԱԳՈՐԾ)
ԱՒԷՆԻ ՎԷՅԿԱՆ ՊԱՊ — ԻՏԻԱ Նօ 20

Նոր Տարւայ եւ Ծնունդի առթիւ յարմարագոյն նուէրը համար մի ժտածէք, գիտեցէք մեր վաճառատունը ուր պիտի գտնէք ճոխ մթերք՝ պատիւ, գրպանի եւ թեւի ընտրելագոյն ժամացոյցներու, և ոսկեղէն ու արծաթեղէն առարկաներու։

Ձաճակատար եւ դիւրամատչելի

ՓՕՓՕ ՀՐԱՉ

Ամենը որ կ'ուզեն վերջին նորաձեւութեանց համաձայն նորը եւ ճաշակաւոր լուսանկարներ ունենալ, առանց վարանումի Ձողդիմեն Մաարաթ փողոց, նորակառոյց Խորհրդարանի ծիրդ դիմացի շէնքին հրկրորդ յարկաբաժնի վրայ, նորբացուած ՓՕՓՕ—ՀՐԱՉ ԱԹԷԼԻԷին, որ ունի նեթտրականութեան առանձին բաժին մը ևս. որով առանց նկատի ունենալու օրն ու ժամանակը՝ կարելի է գոհացում տալ ամէնանրբաճաշակներուն իսկ։

ԱՑՑԵԼԵՑԷՐ ԵՒ ԴՈՀ ՊԻՏԻ ՄՆԱՑ

ՄԻՋՆԱԲԵՐԴԻՆ ԼՐՏԻՒԸ

150 *ՄԻՋՆԱԲԵՐԴԻՆ ԼՐՏԻՒԸ*

Արգուրնաւ անունդ՝ իր անմեղութեան մասին... Արցունք մը չունաւ և թրջեց թուղթը. արցունք մը՝ ընծայուած իրեններուն՝ զորոնք ա՛լ ես պիտի չտեսնէր, աններող կեանքին՝ զոր այնքան կը սիրէր հապառակ ամէն բանի...

Ո՛րչափ հաճելի կեանքը։ Դուրսը թռչնիկ մը կը գեղգեղէ. երկինքը հրաշալի էր քիչ առաջ՝ երբ տեսաւ. ամէն բան կեանքի ուրախութիւնը կը շնչէ...

Իսկ ինչ պիտի ժեռնի՛... Սակայն ա՛նկափ ուրիշներ ալ ժեռած են, ու չտեսերը իր իսկ յանդգնքով ... ինչո՞ւ ինչ պիտի ապրէր։ Պիտի ժեռնի՛... Մեռնի՛... Ու այս մտածումը իր մէջ յարոյց յիշատակը երկար վայրկեանի մը՝ յաւիտենականութեան նման, վայրկեանի մը՝ ուր ժամուան հետապատկերը զինք լեցուցած էր խոզ, յուսահատ անձկութեամբ... Մէօզի ջուրերուն մէջ էր քանի մը ամիս առաջ...

Ալեքուեա մը սլացաւ իր ամբողջ հոգիէն ան Աստուած, որ այնքան բարի է, ու որուն վերադարձած էր նորէն։ Զգայ սնոտիական խաղադրութիւն մը, ուզեց ըլլալ ժամը որ իր Տիրոջ հետ յաւիտենական միացման արշալոյսը պիտի բլլար...

Բայց մինչ ժան կը պատրաստուէր այսպէս վերադգայն անցքերին, ի՛նչ կ'ըլլար անոր քեռին։ Ի՛նչ զգացում կը ճնշէր զինուորի անոր հոգիին...

Զօրավարը անխռով է, սակայն ընկճուած ու ար խուր։ Ան կատարած է իր պարտականութիւնը, աչխարհի ամենէն սոսկալի պարտականութիւնը. ժառուան գատապարտել հակ մը զոր իր զաւակը կը նկատէ ու կը սիրէ այնքան գուրգուրանքով...

39 *ՄԻՋՆԱԲԵՐԴԻՆ ԼՐՏԻՒԸ* 147

— Դեղ կ'առնէ՞ք։

— Ո՛չ մէկ դեղ։

— Հազարապետր տեսա՞ք։

— Այո՛, գիս բժշկական երկար քննութեան ենթարկեց։ Այդ օրէն ի վեր աչխատութիւնս նուազ է, սակայն ինքզինքս աւելի լաւ չեմ զգար։

Վիշտ մը անցաւ դէմքին վրայէն ու կրկնեց։

— Կ'ուզեմ առողջանալ... անոնց համար։

Աղջիկը պարզապէս պատասխանեց։

— Երջանկութիւնը ձեզ պիտի բժշկէ, վստահութիւն ունեցէք։

Եւ ցնծութեան ճառագայթ մը ակնարկին մէջ փէնովէֆա վազեց հրանգնանոց։ Քննեց իր հիւանդներն ու վիրաւորները, բարձ մը չտեսց, վերմակները կարգաւորեց՝ քանի մը հիւանդներու դեղերը խմցուց և բաց պատուհանին առջև նստաւ գոգործիկ գրակալ մը ծունկերուն վրայ։ Գրեց թուղթ մը, գրաւ պահարանի մը մէջ, գոցեց ու վրան գրեց։

Ամենապատիւ ՄԷՐՍԻԼԸ ՍՐԲԱԶԱՆ
Կաւթոլիկոս-Արեւելապետ Մալթիի (Կիլիկիա)

Ցետոյ ուրախ, արտոյտի մը պէս թեթեւ, փչնովէֆա գնաց նամակը փոստին յանձնեց։ Այդ օր՝ վիրաւորները կը խորհէին թէ ինչո՞ւ իրենց հիւանդապահուհին աւելի սիրալիր էր և ի՞նչ էր պատճառը որ չարաճճի ժպիտ մը կ'երևէր անոր մանկական շրթունքներուն վրայ։

.....

Անցաւ տասնուհինգ օր։ Մենք փէնովէֆան ա՛լ աւելի գուրգի կը գտնենք։ Հիւանդանոցին մէջ վազէ, ձեռքը նամակ մը։

— Ու՞ր է սիկին Տանտրէլ... Ահաւասի՛կ...

ՍԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ԹՐՔՕ-ԻՐԱԳԵԱՆ ՀԱՄԱԶԱՅՆՈՒԹԻՒՆ

Էնվէր փաշա— Իրագի Վարչապետ Նուրի փաշա էլ. Սայիտ Թ...րքիոյ արտաքին գործոց նախարար Թէվֆիք Ռիւշտի ...է, բանակցութիւնները վերջ կատարուած համաձայնա...ները ստորագրեցին։

Նուրի փաշա Թուրք Թերթերուն յայտարարեց Թէ երկու երկիրներու յարաբերութիւնները սքանչելի են և Թէ երկրին արդիացման գործին մէջ Իրագը օրինակ կառնէ Թուրքիայէն։ Ան հերքեց այն լուրը որուն համաձայն իրարու Թէ Իրագը իր ազակցութիւնը նուիրել է հատուցանելու համար Թալիֆայութեան խնդիրը։

Նուրի փաշա մեկնեցաւ դէպի կ. Պոլիս ուրկէ Հռովմի ճամբան երթայ պատասխանելու համար Պ. Մուսոլինիի կողմէ եղած հրաւէրին։

ԽՈՌՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ՀՆԴԿԱՍՏԱՆԻ ՄԷՋ

Բէյրութ Վէր.— Զինուորներու և վերջերս աքսորուած հայասնավարական պետերու կուսակիցներ ուղիղ տեղի ունեցած կռիւի մը մէջ տասնըմէկ հայասնավարականներ սպաննուած և լիսուն հոգի ալ վիրաւորուած են։

Լահոյ.— Մահմետական երիտասարդի մը սպաննութիւնը կռիւ առաջ բերաւ հնդիկներու և մահմետականներու մէջ. 500 հնդիկներ վիրաւորուեցան։

Տէլհի.— Համիսլամական Դաշնակցութիւնը որոշեց պահարակել տէրրօրական պայքարը և տուրքերու և վարձքերու վճարման մերժումը։ Ան պիտի գոհանար մահմետականներուն երաշխիք տուող պատասխանատու կառավարութեան մը հաստատմամբ։

ՊԱՐՏՔԵՐ ԵՒ ՀՏՈՒԹՅՈՒՄՆԵՐ

Լոնտոն— Իրլանդէ Պ. Մաքտոնալտ հրաւիրեր է եղեր Պ. Լավալը գալու իրեն հետ խորհրդակցելու՝ Յունվարին Լէհի մէջ գումարուելիք խորհրդաժողովէն առաջ։

ՄԱՆՉՈՒՐԻԱԿԱՆ ՎԷՄ

Վ շ...ն.— Կառավարութիւնը Թոկիոյի պատասխանատու տէրութիւնէն կը հաստատէ որ Ճարտարապետութիւնը ունի ամբողջացնել Մանչուրիոյ իր աշխատութիւնը։

Վ շինկթ...ն.— Նաւատորմիղը և բանակի մեկ մասը փետրվարի և Մարտ ամիսներու մէջ պիտի հաւաքմբուին Փասիֆիկեան օվկէանոսի եզերքը նաւային մարզանքներ ունենալու համար։ Այս կարևորութիւն ունեցող զօրաքահանութեան գործողութեանց փորձել կատարելու համար։

ՀՆԴԿ ՍՏԱՆԻ ԽՌՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Պոմպէյ.— Հիւսիսային գաւառներէն են յուզած լուրերու համաձայն, կուսակցութիւնը գործած է յոյժ տագնապալից կերպով։ Շ պիկներ» անուան տակ ծանօթ ցեղերու աշխատասիրութեան ժողով մը գումարելով քննելու համար կացութիւնը և որոշած են մերժել Անգլիոյ Վարչապետին կոչը վերջին նիստին մէջ որուն յայտարարութիւնը և Սահմանադրական բարեփոխութիւններու ընդլայնման վերաբերեալ մասը։ Ժողովը նաև պայքարի և թափել իրենց ալեան վերջին ջանքը ստանալու համար կատարեալ անկախութիւն և յայտարարեր է քաղաքային անհնազանդութեան կերպարանքը։ Սոյն ժողովէ յետոյ, աշխատավորները սկսած են թշնամական դէրք բռնել Բրիտանական իշխանութեանց հանդէպ որոնք հարկադրուած են ձերբակալել զանոնք և պատժական խիստ միջոցներ ձեռք առնել անոնց դէմ։

Այս ձերբակալութիւնները և ձեռք առնուած խիստ միջոցները «Կարմիր Շապիկներու» ազգայնականութեան եռանդը աւելի գրգռեր է այնպէս որ Բրիտանական իշխանութիւնները հարկադրուած են երեք նոր օրէնքներ հրատարակել որոնք կը պարունակեն պատժական խիստ տրամադրութիւններ։

ՕՏԵՆՔ ԴՈՒԻՆ ՓԵՋԻ ԵՒ ԱՍՏՂԸ ՔԻՉԻՆ ՊԻՏԻ ՕԳՆԷ

ԸՆՏԱՆԻՔԻ ԱՍՏՂԸ
(L'ETOILE du FOYER)

Առևտրական և երկրագործական ժողովրդային վարկի հաստատութիւն
Անանուն ընկերութիւն.— դրամագլուխ՝ 3,000,000 ֆրնք.
որ կրնայ 3.000,000,000 ֆրնք.ի բարձրացուիլ վարչական խորհուրդի պարզ որոշումովը։
Կեդրոնատեղի.— 137 Boulevard Sebastopol - Paris
ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ Արևելեան պետութիւններ
Սալոյ Օթելի տեղի, Պուրճ, Պէյրութ

ԵԼԵՒՄՏԱԿԱՆ ՃԻՒՂ
Ապահով պարտևանագրութիւնով
ՕԺԻՏ
Երաշխաւորեալ տոկոս 6%։ Ապահովագրուած նակտութիւն ընկերութեան չափերուն։

ՀԱՒՈՒԱԾԱՅԻՆ ՃԻՒՂ
ՎԱՐԿԵՐՈՒ ԲԱՑՈՒՄ
Կալուածի վրայ փոխատուութիւնք
վճարելի 10—15—20 տարիէն, որոշուած պայմանամէն առաջ ուզողը կրնայ վճարել։

ԸՆՏԱՆԻՔԻՆ ԱՍՏՂԸ ընկերութիւնը ներկայիս 75,000է աւելի անդամ ունի։
Մինչև 1 Ապրիլ 1931 Ընտանիքին Աստղը 135 միլիոն փոխ տուած է, գրաւով 500 միլիոնէ աւելի արժէք ունեցող անշարժ կալուածներու վրայ։
Ամեն բդքակցութիւն ուղղել՝ B.P. 821, Beyrouth

Կարի եւ Ձեռագիտութեան Դասընթացք
Տիկին ՄԱՌՒ ԵՐԱՄԵԱՆ
ՎԱՂԵՑԵԱՀ ԴԵՐՋԱԿՈՒՀԻ
ԲԱՐԻԶԷՆ ԵՒ ՎԱՇԻՆԿԹՕՆԷՆ
Կարի եւ ձեռագիտութեան մասնագիտուհի, Տիկին Մառի Երամեան կը փութացնէ իր առհասարակը, Մեծ Սէրայի դիմացը Նո. 78 տան հիմնորդ յարկը։
Երեք ամսուան միջոցին կը սորվեցնէ ամենավերջին ճոռաձեւութեամբ, կար եւ ձեռագիտութիւն իր բոլոր բաղդութիւններով եւ արդիական միջոցներով, Droit-fils մէթոտով։ Իր աշակերտուհիները կ'օժտեն Բարիզի ճախարհածանօթ Academie Daydou վկայականով։

ՍՓՈՆՏԱՐ *Կօշիկներդ միշտ ամենալաւ, ամենադիմացկուն, ամենաառաձան եւ ամենագեղեցիկները կը։*
ԿԵԴՐՈՆՑՏԵՂԻ
ՆԱՃԱՐ ԵՂԲԱՅՐՆԵՐՈՒ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ

Տ.ՔԹ. ՍԱԿՐԱՅ ԱՒԵՏԻՍԵԱՆ
ՎԱՐՈՒԲՈՅԺ-ԱՍՄՆԱԲՈՅԺ
ՎԱՃԵՑԱԼ ՊԷՅՐՈՒԹԻ, ԱՄԵՐԿԵԱՆ ՀԱՒԱՍԱՐԱՆԻՆ
Հրշեղութիւնէ ամէն բան կ'ապահովագրուի կ'ընդունուի 8—12 կեսօրէ վերջ 2-6
Հասցէ՝ Capucins հրապարակին հիւսիսային կողմը Սուրբ Գէորգ եկեղեցիին դիմաց։

ՏՕՔԹ. Գ. ՏԱՎՈՒՏԼԱՐԵԱՆ
ՄԱՆՆԱԳԼՑ ՆՈՒԻՐ ԻՐ ԿՆՆԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵՆՆԷ
Իր դարմանատուն հաստատած է, ՀՈՒՐԻ պողոց, Տօքթ. Եազըճեանի (առանց բոյժ) դարմանատան կից։
Ընդունելութեան ժամեր՝
կէսօրէ առաջ ժամը 8—12
» վերջ » 2—6

100,000 ՖՐՔ. 6 Ս. ԴԿ.ԼԱՎ ՄԻԱՑՆ
Եւ ուրիշ 9 նոյն պարգև՝ 50,000— 33,850— 16,500 ֆր. ընդհանրը՝ 1,100 պարգև որոնց կը բաժնուի **325.000ՖՐ.**
Օգտակի խելագնդացմանց Միութեան վճռակահանութեան մէջ, որ պիտի քաշուի 3 ՅՈՒՆՈՒՆԻՐ 1932ին։
20 և աւելի տոմսակ գնողին 100ի 10 զեղչ։
Դիմել՝ Մ. ԿԱՊՐԱՇ
Վիճակահանութեանց Ընդհանուր Գործակալութեան
ՊՕՐՈՒ— Պէյրութ (B. P. 422)։

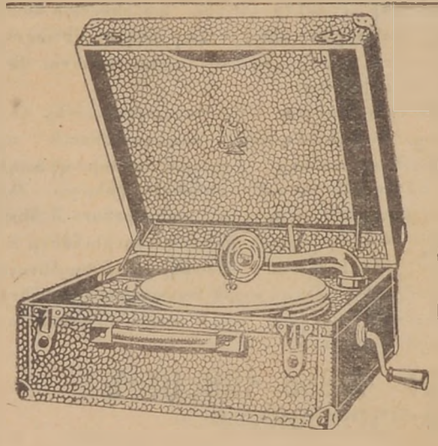

Տակուն շինուածի Վայելուչ տեսք Հնչուն եւ բնական ձայն
Ահա յատկանիշները՝
ՈՐՈՆՑՄԱՎ ԿԸ ՁԱՏՈՐՈՇՈՒԻՆ
ԱՓՕԼԼՕ ՓՕՆՕՆԵՐԸ
Պատրաստուած վերջին կատարելագործեալ դրութեամբ, Անգլ. աւելաւորի եւ աւելաւոած ընկերութեան կողմէ
APOLLO GRAMOPHONE Co. Ltd
(of London)
ԱՓՕԼԼՕ ՓՕՆՕՆԵՐՈՒ ԹՈՒԳԱԻՈՐԸ !!!
Կատարեալ համոզում գոյացնելու համար աճգամ մը այցելեցէք
MAISON APOLLO, Rue de la Poste, BEYROUTH
Փորտոպիճ եւ Ֆոնոֆոր ամէն տեսակ աւելիներ ունի եւ առուտուրներ դիւրամատչելի գին, վճարումի դիւրութիւն։
Ընդհ. ներկայացուցիչներ՝ Միւրիոյ, Պալեստինի, Անդրյորդանանի, Միջագետքի եւ Կիպրոսի.— **ՍԻՆԱՆԵԱՆ ԵՂԲԱՐՔ**
SINANIAN FRÈRES, Boite Postale 642, BEYROUTH (Syrie)

Շու՛տ, չու՛տ, հոս եկէ՛ք...։

Հիւանդապահուհին զայն պարտէզին մէկ կողմը տարաւ, այտերուն վրայ երկու ուժգին համբոյր զեռեղեց և խնդալով ըսաւ.

— Սիրելի՛ աիկինս, ի՛նչ բարեբաստիկ լուր։

— Ի՞նչ կայ...։ Պատերազմը վե՞րջ գտաւ։

— Ո՛չ, գժբախտաբար։ Լուրը ձեզի կը վերաբերի։

— Ինձի՞... Թէ զաւակներուս ալ։

— Այո՛, ամենուդ։

— Աժենո՞ւս...։ Ի՞նչ աղէկութիւն կրնայ մեզի պատահիլ։

— Աժենէն աւելի բաղձացածնիդ ի՞նչ է.

Ֆ... վերադառնալ Շարլի և պզտիկներուս

— Ուրեմն ուրախացէք, ձեր այդ բաղձանքը կարճ ժամուն պիտի իրականանայ։

— Ջո՛հ տարիներ բսածներդ...։

— Մ... ...։ Կարծեմ Մէբսիէ տեղեկանալով ձեր կացութեան ձեր խնդիրը ձեռք առաւ։ Ինձի կը կրկնէ թէ Ս. Գապին մէկուցաւ ձեր Ֆրանսա վերադարձը պատրաստել է։

Մա..., ի՛սկզբ Ժէնովէֆա։

Հէգ կի՛ր չկրցաւ աւելի խօսիլ։ Ուրախութենէն կուլար՝ ինչպէս ուսին վրայ Ժէնովէֆայի որ զայն կը չոյէր ու ն...ւորէր գուրգուրալիր բառերով, ինչպէս մարդ կ'ընէ պզտիկ տղոց...։

3 Յունիս 1915-ն էր։ Ժանի մահուան դատապարտուած օրը։ Տիւռօֆէնի կայարանին մէջ դեռատի աղջիկ մը իր չորքը կը ...րբէ...։ Կառախումբին, որուն աւելը ը պիտէ, համ չոյրներ կր թռչին դէպի իրին...։ Տխ ւր և անհա...ս Ժէնովէֆա Տարթրիւյ կը վերադարնայ իր չրջան հիւանդանոցը։ Իր ֆրանսա-

ցիները, եօթն ալ, մեկնեցաւ...։ Սակայն վերջնականն մնաք բարովներ չփոխանակուեցան։ Խօսք տուին զիրար տեսնել Սմիրազլուրկ և Վէրտէօն՝ յաղթութենէն յետոյ...։

Ժամանակը ո՛րչափ երկար պիտի թուէր Ժէնովէֆայի՝ եթէ արի չրլար ան։ Նոյն եռանդով իր մենակեաց աշխատութիւնը կը վերսկսի։ Կր բացատրէ վիրաւորներուն, որ ապրած են, թէ Բենիտիկտոս ժե. Պապը հայրենիքին վերադարձնել տուած է աքսորականները։ Եւ անդին կը դառնայ ծածկելու համար այն արցունքները որոնցմով լեցուած են իր աչքերը՝ բարեկամներուն մեկնումին պատճառաւ։

ԳԼՈՒԽ Ի Ե

Ժան քանա վերադարձուած էր։ Մահուան կը պատրաստուէր։ Գիտէր թէ ան տեղի պիտի ունենար յաջորդ օրը, 4 Յունիսին, առաւօտեան հինգին։

— Վաղը դադրած պիտի բլլամ ապրելէ։ Վաղը այս մարմինը հողին տակ պիտի թաղուի, վաղը Տիրոջ դառաստանին պիտի ներկայանամ...։

Ու այն ատեն անհուն երախտագիտութիւն մը կ'ողողէր հոգին՝ երկկ ստացած թողութեան համար։ Սակայն սրբութեամբ ապրել կ'ուզէր այս վերջին րոպէները որ այնքան արագ կր սահէին։ Հաւակերպեցաւ այն պատժին որուն արժանի չէր։

Ջանի մը էջ թուղթ ու մատիտ մը ստացած էր։ Մահուան գացողի մը ասիկա չի մերժուիր։ Իր վերջին մնաք բարեաւ կրեց հօրը, մօրը, քոյրերուն։ Անոնց հաղորդեց թէ ի՛նչպէս գարձի եկած էր առ Աստուած և ի՛նչ բանի մէջ կը կայանայ իր իրջանկութիւնը։

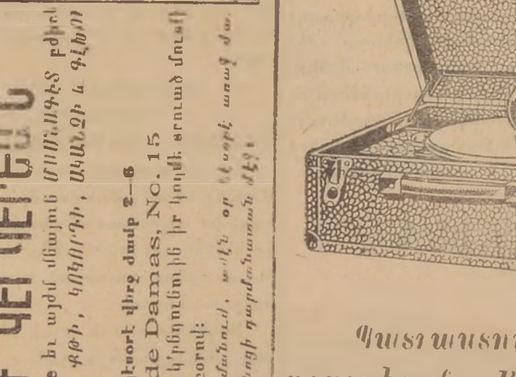

« Time is money »
Ժամանակը ոսկի է

ՉԷՆԻԹ ԺԱՄԱՑՈՒՅՑԸ ՇՆՈՐՀԻ ԻՐ ԱՍԵՆԱՁՇԳՐՏՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ՁԶԴԱՊԱՀՈՒԹԵԱՆ
աճգուզական յատկութիւնները ձեզի կրան կը տահիցնէ առանց դժուարութեան, կարելիութիւն տալով խնայելու ձեր ոսպհերն ան ճգամ։

Ուշիմ ժամացոյցներու ամբողջ շարք, ոսկի, արծաթ քէ նիրել, կիներու եւ այրերու համար։

Կ'ԱՊԱՀՈՎՈՒԻՆ ՆԱԵԻ ԲՈԼՈՐ ՆՈՐՈԳՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ՝ ԱՄՆԱՆՊԱՏՄԱՍՏԱՒՈՐ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐՈՎ
Ընդհ. ներկայացուցիչ՝ **ԽՈՉՈՏՈՒՐ ՇԱՀԻՆ** (Ֆօշ փողոց)
Վաճառատուն՝ Վէյկան փողոց, քաղաքապետարանի դռան կից։

ՕՏԷՕՆ

Սկաւառակի եւ ֆօնօի յաստնի մարքան ձեզ այս կը մատուցէ քիչ դրամով ամէն գիշեր լնտիր նուագ լսելու հաճոյքը։

Գնեցէք ՕՏԷՕՆ ֆօնօ մը

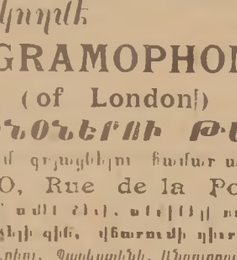

որմէ անկասկած պիտի հմայուիքեւ նշորհիւ այս հռչակաւոր մարքայի սկաւառակներուն շարունակական ժամանման, կըրնաք ամէն իրիկուն, Ձեր տուներուն մէջ վայելել ամենամեծ նուագահանդէսները եւ նուագները, իրենց վերջին ստեղծագործութիւններով։

Գիւղերս ոչ ներկայացում եւ ոչ այլ նուագահանդես. այլ բոլոր ուեճիալ ձեր տան մէջ միակ միջոցն կ'ապահովէ սպրեան դէս իսկապատեպան տեղս։

AZTAG
JOURNAL ARMÉNIEN
B. P. 587
BEYROUTH, Liban

Directeur - Propriétaire
HAIG BALIAN

ՀԱՍՑԵ
ՍԻՒՐԻԱ տար. 425, Վեցամսեայ 225 Ս. Դ.
ԱՐՏԱՀԱՄԲ. տարի. 6. Վեցամսեայ 4 ոսկի
Տնօրէն - Խմբագիր՝ ՀԱՅՑԻՆ ՊԱԼԵԱՆ

ԱԶԴԱԿ

ԵՐԿՕՐԵԱՅ ՀԱՅԱԼՕԵՐՔ

ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԳԻՏԱԿԱՆ

ازتـــاك

جريدة سياسية ادبية اقتصادية حرة

ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ ՅՈՒՆՈՒԱՐ 5 1932

ՀԱՍՑԵ 3,50 Ս. Դ.

Ե. ՏԱՐԻ | Ամեն առաքում պէտք է բնել թերթիս տնօրէնին հասցէին | ԿԱՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ, ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ ԵՒ ՇԱԲԱԹ ՕՐԵՐԸ | Չհրատարակուած ձեռագիրները չեն վերադարձուիր | Թիւ 110 (555)

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

ԽԱՂԱՂՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱՐ

Տարիներէ ի վեր իր խաղաղութեամբն ու համերաշխութեամբը համբաւ չահած էր Լաթաքիոյ հայութիւնը։ Այս փոքրիկ գաղութը, իր վարժարանով ու եկեղեցիով, առանց ներքին վէճերու և աղմուկներու, նախանձելի օրինակութեամբ մը եռուն ազգային կեանք մը ունէր։ Հոգաբարձու թէ՛ թաղական, ուսուցիչ թէ՛ քահանայ, բոլորը միասիրտ կ'աշխատէին, բարձր բռնելով հայութեան պատիւը։

Եւ այդ օրինակելի գործելակերպն էր որ տեղւոյն հայութեան հանդէպ տեղական ժողովուրդին և կառավարութեան յարգանք պարտադրած էր։

Այսքան մխիթարական էր Լաթաքիոյ հայութեան վիճակը, մինչև այն օր, երբ այդ շրջանի կաթոլիկոսական Փոխանորդութեան պաշտօնին կոչուեցաւ Եփրեմ Վարդապետ Անտիոքի շրջանի հայութիւնը չ'ենթարկուեցաւ այս նոր հոգևորականի իշխանութեան և ինքզինքը անկատեց Լաթաքիոյ Թեմէն։ Հայ եկեղեցիին և հոգևորականութեան սրբութիւնն ու վեհութիւնը նսեմացաւ յաչս տեղացիներուն, որոնք սկսան արհամարհանքով նայիլ մեր եկեղեցականութեան վրայ։

Սակայն թողունք այդ գայթակղութիւնէ իրականութիւնը եւ քննենք Լաթաքիոյ մէջ այսօր տիրող վիճակը։

Ինչպէս կը հաղորդէ մեր թղթակիցը, խանգարուած է այդ համբաւաւոր գաղութի ազգային ներքին կեանքը։ ուսուցչական կազմը ամրողջութեամբ հրաժարած է և տղաքը մնացած են փողոցները։ երկպառակութեան սերմեր ցանուած են ժողովուրդի մէջ և ապօրէն ու քմահաճ կարգադրութիւններ եղած. վէճ և կռիւ տեղի ունեցած է և յանդած ոստիկանական միջամտութեան, որ օրերով հսկողութեան տակ առած է առաջնորդարանը. Եփրեմ Եպիսկոպոս ինքզինքը սուտ-հիւանդ կր ձևացնէ և կր մնայ անկողին։

Այս բոլորը ապիկարութեան և երկերեսութեան պատճառաւ։ Եթէ քիչ մը խոհեմութիւն ի գործ դրուէր և հրաժարուէր կիրքերը գրգռելու նպատակաւ ձեռք առնուած միջոցներէ, վստահ ենք որ այսօրուան տխուր երևոյթները երբեք տեղի պիտի չունենային։ Ծամառութեամբ և ինքնագովութեամբ ժողովուրդ կառավարել կարելի չէ։ լոկ փառասիրութեան գոհացում տալու ձգտիլ և ամէն մէկ գործի մէջ փառք և անուն փնտռել, ո՛չ միայն երախտագէտ յարգանք չպարտադրեր ժողովուրդին, այլ անոր ծիծաղին և ատելութեան կ'արժանացնէ։ Եթէ ծառայողին նպատակը ժողովուրդին օգտակար ըլլալ է աւելի, անուն մը, փառք մը ապահովել է, վա՛յ այն ժողովուրդին և մե՛ղք այդ ծառայութեան, ոլովհետև ոչ առաջինը կրնայ օգտակիլ այդ պարագային և ոչ ալ վերջինը կ'արժանանայ իր երազած փառքին։

Կայ նաև ուրիշ առաքինութիւն մը, որ ստիպողական պէտք մըն է ժողովուրդներու կառավարելու և անոնց յարգանք և հնազանդութիւն պարտադրելու համար։ Անկեղծութիւն և ճշմարտախօսութիւն. ահա՛ երկու կարևոր յատկութիւններ որոնք կր խօսին բազմութիւններու սրտին ու հոգիին և զանոնք կը դարձնեն երախտագէտ ու հաւատարիմ։

Անկասկած որ բարոյական կեանքը նաև ունի կարևոր դեր մը ժողովուրդներու հոգիներուն տիրելու համար։ Մանաւանդ մեր ժողովուրդը որ այնքան աւանդապաշտ է և մոլեռանդ իր սրբութիւններուն հանդէպ, որ իբրև պատուախնդիր ազգ նը. շանաւոր է, երբեք չի հանդուրժեր որ իր ղեկավարները, աշխարհական թէ հոգևորական, անտարբեր ըլլան այդ սրբութեանց հանդէպ։

Դժբաղդաբար այդ բարեմասնութիւններէն զուրկ է Լաթաքիոյ հոգևոր հովիւը, որու հետևանքով ալ ան եկեղեցական ասպարէզ մտած օրէն ի վեր չէ կրցած խաղաղութեամբ կառավարել իր պաշտօնավարած Թեմերը։ Վէճ ու կռիւ, անհամերաշխութիւն ու երկպառակութիւն տարած է ան իր հետ և վրդոված խուճապ գաղութներու ազգային ներքին կեանքը։ Փաստերը և օրինակները փնտռելու կարիք չկայ, որովհետև մեր գաղութի մէջ անոր ունեցած գործունէութիւնը ծանօթ է։

Զենք ուզեր կարգ մը առաւելութիւնները Լաթաքիոյ ներկայ Կաթ. Փոխանորդին, որոնք, ատ՛ոլ, առանձինն բաւական չեն օգտակար ըլլալու համար մեր ժողովուրդին։

Այսօր տխուր իրականութիւնը այն է որ Լաթաքիոյ մէջ պառակտում գոյութիւն ունի, որուն գլխաւոր գրգռապատճառն է Եփրեմ Եպիսկոպոսի բռնած ընթացքը։ Առանձին վարժարան բանալու ձեռնարկները ընդոներ կան։

Եթէ առաջքը չ'առնուի այդ վիճակին և սէրն ու սիրութիւնը չվերահաստատուին հոս շուտով, հեռզհեռէ պիտի խորանայ քէնն ու ատելութիւնը և անձանաչելի պիտի դարձնէ այդ խաղաղ գաղութի դիմագիծը։

Եւ խաղաղութեան համար պայման է Տոհմունի Եպիսկոպոսի հեռացումը այդ շրջանէն։

ՄՆՆԴՅԱՆ Տօնին առթիւ «Ազգակ» շնորհաւորութիւններ կը ղրկէ իր ընթերցողներուն։

ՅԱՆՈՒՆ ՀԱՅ ԵԿԵՂԵՑ. ԻՐԱՒՈՒՆՔԻՆ

ԴԱՏԱԿԱՆ ՄԱՐՄԻՆՆԵՐՈՒ ԻՐԱՒԱՍՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ԸՍՏ ԱԶԳ. ՍԱՀՄԱՆԱԴՐՈՒԹԵԱՆ

«Ազգակը յուրջ գործ մր կատարած է մեր կարծիքով հրապարակային քննութեան ենթարկելով խնդիր մր, որ այլևս անզգուշ է պարտկել, և որ ունի գերազանցապէս հանրային բնոյթ։ Վեհափառ Կաթողիկոսի և Ազգ. Վարչութեան ձիրև իրաւասութենէն չուրջ յառաջ եկած վէճի մասին է մեր խօսքը, եկաթողիկոսի կողմէ արուած ամուսնալուծման վճռի մր առթիւ։

Դժբախտաբար սակայն հարցի քննութիւնը «Ժիտոզ» տտորագրութեան ներքև երևցող յօդուածագրին կողմէ յառաջ տարուած չէ հաւասարակշիռ ազգ. գոյութիւն ունեցող օրէնքներու մեկնութեան։ Վէճի առարկայ կէտերու չուրջ, դրուած են պարզ, հիմքէ զուրկ հաւատացումներ, մինչ նման պարագաներու մէջ հարկաւոր է անմիջական աղբիւրին, օրէնքին դիմել, աննախապաշար կարծիք մր կազմելու համար։ Այս պատճառով ալ, մեր պարտականութիւնը կը նկատենք, յանուն մեր ազգ. եկեղեցական իրաւունքին, ազգային գոյութիւն ունեցող օրէնքներու հիման վրայ, պարզելու վէճի առարկայ կազմող հետևեալ հարցը, Վեհափառ Կաթողիկոսին թէ պաճկան դատաստանական մարմիններուն վերապահուած է ամուսնալուծման խնդիրներու վճռահատութիւնը։

Ազգային Սահմանադրութիւնը Օսմ. կայսերական կառավարութենէն 1862 թուին յատուկ իրաւեհով ճանչցուած հայ ազգ. եկեղեցական գործերու կանոնագրութիւնն է, և իբրև այդպիսին մեր կը կազմէ Օսմ. պետական իրաւունքին իր 47րդ յօդուածով. Նախատեսած է զոյգ դատական մարմիններ, որոնք նեկան վէճերու լուծման համար։ Ասոնք են Դատաստանական Խորհուրդ, որ կր կատարէ նախադատաստանի դերը, և Ազգ. Ատեան Ազգ. քաղաքական և կրօնական ժողովներու միացեալ նիստ, որոնց առջև խնդիրները վերաքննութեան կր դրուին, առաջին դատավարութենէ դժգոհ մնացող կողմէն։

Ուրեմն, այն առարկութիւնը թէ Ազգ. Սահմանադրութիւնը ոչինչ նախատեսած չէ դատաստանական մարմիններու իրաւասութենէն չուրջ ձրի հաւատացումներն է, արդիւնք առնուազն մեր ազգային-եկեղեցական օրէնքներու անծանօթութեան։

Այս չէ միայն սակայն։ Ազգային Սահմանադրութենէն բացի, և ներչընդունելով այնտեղ յայտարարուած դրդհանուր սկզբունքէն, գոյութիւն ունի «Հրահանգ Դատավարութեան» կանոնագրութիւնը, դրուած 1893 թուին, Ազգ. կեդրոնական Խառն ժողովի կողմէ, որու հիման վրայ գոլօյ և գաւառներու մէջ, ազգ. դատական մարմիններ գործած են և կը շարունակեն գործել։ Ու ամենուրեք, ուր սահմանադրական կանոններու հիման վրայ ազգային իշխանութիւն կազմուած է, բնաւ անկասկած — ամուսնալուծում, աննդադրած ևայն — վէճերը դատուած են վերոյիշեալ «Հրահանգ Դատավարութեան» կանոնագրութեան համաձայն։

Արդ, «Հրահանգ Դատավարութեան» կանոնագրի առաջին և երկրորդ յօդուածներով ճշդուած են թէ դատական պատկան մարմինները որոնք են որ կրնան վճիռներ արձակել։ Ահա այս զոյգ յօդուածները.—

1. Յօդ.— Պատիարքարանի ձեռնահասութեան պատկանող ամենագան, կ. Պոլսոյ մէջ կեդրոնական Վարչութեան եւ Գաւառական մէջ Գաւառական Վարչութեան դատաստանական խորհրդոյ մէջ կը ճճնուի եւ կը վճռուի։

2. Յօդ.— Խառատանական խորհրդոյ մէջ տեսնուած դատեր տեղւոյն Վարչութեան խառն ժողովոյ մէջ կր վերաճննուին։

Պարզ կր տեսնուի ասոր յօդուածէն, որ վերաքննութիւնը դատաստանական խորհրդոյ վճիռներուն կր պատկանի խառն ժողովին, որուն որոշումները վերջնական են։ (տես Յօդ. 50) իսկ Գատարարքարանի, այսինքն ազգային եկեղեցական իշխանութեան ձեռնահասութեան ենթակայ բոլոր վէճերու և դատերու վճռահատութիւնը պէտք է առաջին անգամ կատարէ դատաստանական խորհուրդը, որպէս նախադատաստան։

Այս բոլոր կանոններու և Ազգ. Սահմանադրութեան օրէնքներու մէջ ոչ մէկ խօսք կայ Պատրիարքի և Պատրիարքի իրաւասութեան ժամին, խնդիրներ վճռելու։ Պատրիարքը, Առաջնորդը, և մէկ խօսքով եկեղեցական բարձր իշխանաւորը գործադրողն է միայն տրուած վճիռներուն։

Այն առարկութիւնը թէ Լիբանանի մէջ ամբողջովին գործադրուած չէ Ազգ. Սահմանադրութիւնը, որովհետև ցարդ կրօնական ժողով կարելի եղած չէ կազմել, բոլորովին ժամացածին փաստարկութիւն մըն է։ Նախ և առաջ դատաստանական խորհուրդ կազմուած է կրօնական և աշխարհական անդամներէ և կը գործէ տարիներէ իվեր չատ կանոնաւոր եղանակով։ Ուրիշ այս մասին ոչ մէկ խօսք կրնայ ըլլալ։ Գալով վերաքննիչ ատեանի իրաւասութիւնը ունեցող Ազգ. Վարչութեան խառն ժողովին, Քաղաքական ժողովը վազուց անտի, ապրիներէ իվեր գոյութիւն ունի։ Կաթողիկոսը և կամ իր ներկայացուցիչը կրնան կրօնական ժողով հրաւիրել, Ազգ. Վարչութեան կողքին. ասիկա չատ հնարաւոր է։ Իսկ եթէ ցարդ չէ կազմուած ատիկա, ոչ մէկ իրաւունք կրնձեռէ այս թերացումը Կաթողիկոսին, որ ինք գտնէ ատեան և վճիռներ նայ վերաքննիչ ատեան և վճիռներ տայ, այն ալ առանց դատի և կողմերը լսելու։

Եթէ հրապարակային քննութիւնը այս խնդրին կոչուած է գարման տանելու տեղեծուած կացութեան և ժամանակաւորապէս ակնյայտնի նրչելու կատարուած ակնյայտնի թերացումները, պահանջելով անոնց անյապաղ ուղղումը, այս կարգի դարմաններէ մին ալ օր առաջ կրօնական ժողովի մը կազմութիւնն է։ Որովհետև ծանօթ խնդրի նման բազմաթիւ ուրիշ ամուսնալուծութեան գատեր կան, որոնք վճռուած ըլլալով Դատաստանական խորհուրդէ, վերաքննիչ ատեանը հանդիսացող Ազգ. Վարչութեան խառն ժողովին յղուած են, վերջնական լուծում մը սպասելու համար։ Տեղին չէ՞ հարցնել, թէ ինչու համար է այս բացառութիւնը, որ, և անտեղի է, և ապօրինի։

Մեր կարծիքով, Ազգ. Վարչութեան քաղաքական ժողովը կատարելապէս իր իրաւասութեան գիտակցութիւնը կը յայտնաբերէ, բողոքելով կաթողիկոսի անհրկի սխալմտութեան դէմ, հրաժարականի ձեւով։ Մենք կը կարծենք որ գատաստանական խորհուրդն ալ որուն իրաւասութիւններն ալ ասենախօսութեան կերպով զբրոյի հաւատարեցուած են, այլ նաև բովանդակ հայ վարիչ շրջանակները պարտաւոր են բողոքելու կաթողիկոսական այս ոտնձգութեան դէմ, որպէսզի օրէնքը, որ մեր պիտի հաստատուի ամէն անձնական համակրանքներէ, յարգուի անխորհ րելորէն։

ԱԶԳԱՑԻՆ ՄԸ

ՏԷՐ-ՋՕՐԻ ՀԱՅ ԿԵԱՆՔԷՆ

(Սեփական Թղթակցութիւն)

Երեք տարուան ձիգերէ յետոյ, Տէր-Զօրի հայ գաղութը ունեցաւ վերջապէս իր եկեղեցին և Մէկ Միլիոն Նահատակաց Ազգ. Վարժարանը։

Թաղականութեան մր պաշտօնական և օրինական անունէն տակառանց հրապարակի վրայ երևնալու և անունը տալու, երկու երեք արտաքս ազգայիններու անընդհատ յա՛նքն էր որ սկսաւ գործը եւ ստարեց։ Որոշապէս թեթևցած է, այս հաճայնակուլ անապատի մէջ հայուն ձուլուելու կամ լուծուելու վտանգը։ Մեր մէկ միլիոնի ոսկորներուն վրայ ցորչափ բարձրացած կը մնան եկեղեցին ու դպրոցը, ապահով ենք թէ՝ հայ, կրնայ պահել իր ինքնութիւնը, իր հայ հոգին, հայեցի դիմագիծն ու աւանդութիւնը, չմոռնայ իր Մեծասքանչելքն եւ պատմութիւնը և աւանդել, ուսուցանել զանոնք նոր սերունդին։ Ա՛յս եղած էր մտչեցնող մտահոգութիւնը, երեք տարի անդադար, այդ քանի մը հայերուն՝ որոնք այսօր գոհ են արդիւնքէն եւ բաւարարուած։

Սակայն, մե՛ղք այն ամէն հայ գաղութներուն և մեծ արծաթատէրներուն, որոնք քար դրին իրենց արտերուն վրայ և չլսեցին այն մեր անապատի աղաղակները, որոնք՝ իրենց մէկ միլիոն նահատակներու ընդերքէն կը հասնէին իրենց, Բօրանչեցին անոնք եւ իրենց լռութեամբ հեգնեցին մէկ միլիոնի արիւնը, որ իրենցն էր։

Թաղ. Խորհուրդը, նամակ եւ հեռագրով կ'իմացար թէ՝ Դեկտ. 4ին Տէր-Զօր պիտի հասնի բարեբար Տիար Բ. Պալըգճեան թեմիս Առաջնորդին հետ և թէ 6 Դեկտ.ի կիրակին պիտի կատարուի Ս. Հրեշտակապետաց եկեղեցիին օծումն եւ Նահատակաց Ազգ. Վարժարանի պաշտօնական բացումը։ Թաղականութիւնը, Շինութեան Յանձնախումբի անդամները և բաւական Թիով ազգայիններ, վեց ձիեր ինքնաչարժերով մինչև 25 քլմ.ական դիմաւորութեան փութացած էին։

Ճաղաք հասնելուն՝ Տ. Պալըգճեան, ըստ նախապէս եղած կարգադրութեան, Առաջնորդին հետ կը հիւրասիրուի Յանձնախումբի Դահլեճապետ Գ. Ճարութիւն Խոճաճեանի բնակարանը, ուր հազիւ թէ կը հասնի, տակաւին զինք դիմաւորողները չսեկնած, կը հանէ հարիւր (100) ոսկիի չէք մը ևս, և փոխանցելով Թաղականութեան, «Ամէն բանէ առաջ պարտքս վճարեմ» ըսաւ ան։

Դեկտ. 5ի Շբ. յետինքին, ամբողջ հայ գաղութի ներկայութեան, Ս. Առաջնորդի և մասնաւոր կերպով եկած ուրիշ երեք քահանաներու կողմէ կատարուեցաւ եկեղեցւոյ «Դանդաղեցէք» խորհուրդը։ Իսկ նոյն իրիկուներ տեղի ունեցան Հոգեմ և Նաւակատիք։

Կիրակի առաւօտեան Ս. Եկեղեցւոյ օծման և պատարագին ներկայ ըլլալու հրաւիրուած էին Թեմիս Առաջնորդութեան կողմէ Տեղին. կառավարութեան և Հոգատար Իշխանութեան գլխաւոր պաշտօնատարները։ Իրենց ներկայութեամբ հրաւէրին պատասխանած էին Ֆրանս. Մարզպանութեան տեղւոյս ներկայացուցիչ՝ Ինդապետի կողմէ փոխանորդարար գինուորական տեղակալ Գ. Փէրի, իսկ խորհրդատ. կանութեան կողմէ տեղակալ Թոմա։ Տեղ. կառավարութեան կողմէ ներկայ էին Տէր-Զօրի կառավարիչը, Քաղաքապետը, Վերաքննիչ Դատարանի նախագահը իր կազմովը, կրթական Քննիչը և այլ ծանօթ անձնաւորութիւններ։

Հայ համայնքի և վերոյիշեալ հրաւիրուած պաշտօնական անձնաւորութեանց ներկայութեան տեղի ունեցաւ Ս. Օծումը։

*Ս. Առաջնորդը քարոզեց և օրհնեց Տիար Պալրգճեանը, որ իր վոհոզութեամբը ընդառաջեց անապատի սա հայ բեկորներու ջանքին և բազձանքին և բարձրացուց Ս. Հռիփսիմեանց եկեղեցին և նահատակաց Վարժարանը։ Ի վերջոյ կատարուեցաւ հոգեհանգիստ մէկ միլիոնի չափ նահատակներու հոգեվանգիստ մէկ միլիոնի չափ նահատակներու հոգեվանգիստ մէկ միլիոնի չափ նահատակներու հոգեվ

ԽԱՆԳԱՐՈՒԱԾ ԳԱՂՈՒԹ ՄԸ

Բ.

Նախորդ թղթակցութեամբ պարզած էինք վերջին օրերու կատարուած մեծ գէպքերը. թէև կռիւները առժամապար գադրած են բայց ժողովուրդը դեռ կը մնայ զրգռուած վիճակի մէջ։

Բազմաթիւ ծնողներէ դուժարուած ծնողական ժողովը յանձնախումբ մը ղրկեց Տոմմուշի եպիսկոպոսին մօտ և պահանջեց որ վերջ արուի այս կարծանարար ու եղբայրասպանութեան ատնող քաղաքականութեան։ Հանրածանօթ եպիսկոպոսը խուսափողական պատասխանները տուաւ միշտ սուտ հիւանդ ձեւանալով։

Աւտուծոյ այս անարժան պաշտօնեան, որ եկեղեցին դարձուցած է ինքնագովութեան ու պատուական բանբասանքի բեմ, երկու չարաբաղձ միսիոնը անցած կիրակի հայոց եկեղեցիի չրջափակը այլազգիներով լեցուց ֆօճիօտեռաց անգոյ ու երևակայական յարձակումներէ ինքզինքը պաշտպանելու համար։

Բարքերու ինչ անկում...

Գաւազաններով զինուած ոտարներ բերել տալ զինով վիճակի մէջ հայ երիտասարդութեան արդար ձայնը լռեցնելու համար։

Ու ինչո՞ւ զարմանալ որթիւրքեր օր ցորեկով կը մտնեն եւրոպական դեսպանութեան տանող քաղաքապետութեան։ Հանրածանօթ եպիսկոպոսը կ'ենթարկուի աւելի դէշ վիճակի. իբր ուսուցիչ բերուած աչակերտներէն մէկը երկու օրէն հեռացաւ, միւսը չաթաէ մը հիւանդացաւ։ Եպիսկոպոսը ինքզինքը յայտարարած է անօրէն (sie) ու երկու քահանաներու թիկնապահութեամբ դասարան կը մտնէ դաս տալու համար... վերջապէս հասաւ մուրազին։

Աչակերտներուն մեծ մասը ըզպրոց չեն յաճախեր ու կը թափառին փողոցները իսկ զացողներն ալ աղուկէ, վեճէ ու կռիւէ զատ բան չեն սորվիր։

Ինձ փոքրիկնե՛ր ձեր ճակատագիրը յանձնուած է մարդոց, որոնք իրենց ճշմիտ ԵՍԱՆ դուրս ուրիշ բան չեն ճանչնար։

Բայց այս դրութիւնը անչուշտ երկար չէ կարող տեւել. ծնողական վերջին ժողովը միաձայնութեամբ որոշեց բանալ իր առանձին վարժարանը զերծ բոլոր տեսակի ազգեցութիւններէ։

Եփրեմ Եպիսկոպոս կատարեց իր աւերը, բայց այդ աւերակին վրայ պիտի բարձրանայ նոր չենք մը, որուն հիմքը պիտի ըլայ գաղթական գիտակից ժողովուրդի անընկճելի կամքը։

Ու այժմ իրեն կը մնայ մէկ բան — հեռանալ այս գաղութէն։

31 Դեկտ. 931 ԹՂԹԱԿԻՑ
Լաթաքիա

կարդացէք եւ Տարածեցէք
«ԱԶԴԱԿ»Ը

Ա.ՄՈՒՍՆՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ՊՍԱԿԻ ՍՈՒՐԲ ԽՈՐՀՈՒՐԴԸ

ՄԱՅՐԱԿԱՆ ԵՒ ՀԱՅՐԱԿԱՆ ԻՇԽԱՆՈՒԹԻՒՆ

Հայրական իշխանութիւնը (patriarcat) քաղաքակրթական այն վիճակն է՝ ուր հայրը, իբր ընտանիքի պետ, ամենայարչն իրաւունքներ կը վայլէ նոյն այդ ընտանիքին վրայ։ Այս իրաւունքը ա՛յնքան հին է որքան հին է մարդը եւ դարձած է բարեչրջութեան օրէնքով արդի ընկերութեանց հիմքերէ րաական տիպարը։ Հայրական իշխանութեան ըմբռնումով, առաջին ընտանիքը այնպէս ասաջ եկած ու կազմուած է, ինչպէս պետութիւնը։ Ցաղթական պետը կը յափշտակէր երկիր մը և հոն գաղուեզ բոլոր ժողովուրդը դառնալով պետութեան մը հիմնադիրը։ Ժամերին մը կազմող իւրաքանչիւր պատերազմիկ իր բաժինը ունէր աւարէն, հող, իրեր և մարդիկ։ Գրաւուած նոր երկրին մէջ ամէն անոնք որ պիտի հնազանդէին իբր գերի կամ ազատին, մաս կը կազմէին հրնաստնիքին, եթէ մը՝ որուն սկզբնական նշանակութիւնը եղաւ ինչքերու, անշարժ ստացուածքներու, տղոց և ծառաներու ամբողջութիւն մը։ Միևնոյն բանն էր մեծնաւոր ընտանիքին համար, ուր հայրը իբր տէր, պաշտպան ճանչցուած էր այն փոքրիկ «պետութեան» որ իրեն բաժին ինկած էր յաղթանակի մը կամ ժառանգութեան մը հետևանքով, եւ որպէսզի իր ընտանիքի պաշտպանութեան հիմնական պարտաւորութեան մէջ չթերանայ, կը կենդրի ընտանեկան յարկին վերև, ուր իր չուրջը հաւաքուած զաւակներուն մնուցած մայրական եւ բնական սէրը կը դառնայ ճշմարիտ կրօնք մը։ Տունը մայրական չունչով մը կը տաքնայ, ո՛չ թէ անոր համար որ քնարին առվի, ծնրադրողն ու կրակը արծարծողը մայրն է, այլ անո՛ր համար աւելի որ առնը պէտք ունի մօր մտքուկ չունչին, մայրական սիրոյն, մայրական անձնուիրութեան, և մայրական կարդապահութեան։ Քաղաքակիրթ բոլոր ազգերու մէջ տանը միակ անհեռն ու կառավարողը մայրն է. առնէն ներս պատկանող ո՛չ մէկ որոշում կրնայ առնուիլ, առանց նախապէս մօր հետ խորհրդակցելու։ Այր մարդուն ֆիզիքական ուժը, չին դարերէն մինչեւ այսօր, խոնարհած է մօր բարոյական ուժէն առջև, ո՛չ թէ անոր համար որ այդ բարոյական ուժը հինաւուրց խարիսխն է, այլ առաւելապէս այն ճշմարտութեամբ որ քան լաւարինեան մտքին՝ արթին մէջ է որ Աստուած կնոջ հանձարը դրած է, որովհետև այդ հանձարին գործերը ընդհանրապէս սիրոյ եւ առաքինութեան գործեր են։

Պատմութիւնը, իր քաղաքակրթութեան բոլոր դարերուն, ընկերային կամ ընտանեկան յեղաշրջութեանց գլխաւոր երևոյթները մեր աչքին առջև պարզեց։ Իմաստուն և խոհեմապարտ մարդուն կը մնայ, միտքով քալել պատմական այդ գլխաւոր կէտերուն վրայ, եւ առաջին և իբր օրինաւոր համարած կնոջ իրաւունքները կը պակսին։ Սուսպրա կղզիին մէջ ամուսնական որոշ երեք ձևերն ալ կը տեսնենք մինչև այսօր։ Այրը կը գնէ իր կինը, կինը կը գնէ իր այր մարդը և առանց գնուժի գործողութեան՝ երկու սեռերն ալ կ'ամուսնանան հաւասար հիմերու վրայ։ Ինչ որ ալ ըլլան այս ձեւերը, պատմութիւնը պայծառօրէն կը հաստատէ հայրական իշխանութեան յաղթանակը, չնորհիւ կեանքի պայքարի դժուարութիւններուն՝ որոնց պիտի չկրնար դիմադրել կինը՝ իր փափուկ կազմուածքով և այր մարդու ուժին համեմատութեամբ։ Այս հաւասարումը այնքան խորացուցած է միտքերը որ արդի ընկերութեանց մէջ առաքինութիւնը նկատուած է այր մարդուն ժնանչնորհը։*)

Եզրակացնելով ըսենք որ հանրային բարգաւաճումը բացարձակապէս կախում ունի մայրերու առունին բարւոք կառավարութենէն, իրենց կարգապահական եւ կանոնաւորութեան ոգիէն, ինչ որ ամէնէն կարևորն է, իրենց հասկացողութիւններուն մէջ խոզզութիւնն եւ համերաշխութիւնն ստեղծելէն։ Ո՞րքա՜ն հրաշալի է այս կէտը ընտանիքի մը ներքին բովանդակ պատկերը, քաղցր հոգիով և անձնուէր սրտի մը ճառագայթումովն ու օծութեամբը։ Մայրն է որ կը կանգնի ընտանեկան յարկին վերև, ուր իր չուրջը հաւաքուած զաւակներուն մնուցած մայրական եւ բնական սէրը կը դառնայ ճշմարիտ կրօնք մը։ Տունը մայրական չունչով մը կը տաքնայ, ո՛չ թէ անոր համար որ քնարին առվի, ծնրադրողն ու կրակը արծարծողը մայրն է, այլ անո՛ր համար աւելի որ առնը պէտք ունի մօր մտքուկ չունչին, մայրական սիրոյն, մայրական անձնուիրութեան, և մայրական կարդապահութեան։ Քաղաքակիրթ բոլոր ազգերու մէջ տանը միակ անհեռն ու կառավարողը մայրն է. առնէն ներս պատկանող ո՛չ մէկ որոշում կրնայ առնուիլ, առանց նախապէս մօր հետ խորհրդակցելու։ Այր մարդուն ֆիզիքական ուժը, չին դարերէն մինչեւ այսօր, խոնարհած է մօր բարոյական ուժէն առջև, ո՛չ թէ անոր համար որ այդ բարոյական ուժը հինաւուրց խարիսխն է, այլ առաւելապէս այն ճշմարտութեամբ որ քան լաւարինեան մտքին՝ արթին մէջ է որ Աստուած կնոջ հանձարը դրած է, որովհետև այդ հանձարին գործերը ընդհանրապէս սիրոյ եւ առաքինութեան գործեր են։

Պատմութիւնը, իր քաղաքակրթութեան բոլոր դարերուն, ընկերային կամ ընտանեկան յեղաշրջութեանց գլխաւոր երևոյթները մեր աչքին առջև պարզեց։ Իմաստուն և խոհեմապարտ մարդուն կը մնայ, միտքով քալել պատմական այդ գլխաւոր կէտերուն վրայ, եւ

*) Elisée Reclus, l'Homme et la Terre, Ա. Հատոր էջ 260։

ՀԱԼԷՊ ԱՐՏԱԻԱԶԴ ԵՊՍԿ.
(21) (Շար.)

ԻՆՉ ԿԱՐԺԷ ԱԶԳԵՐՈՒԻ ԴԱՒԱՆԱԿՈՒԹԻՒՆԸ

(ՀԵՏԱՔՐՔՐԱԿԱՆ ԱՆՔԷԼ ՄԸ)

Je Suis Partout չաթաթաթերը Ազգ. Դաշնակցութեան մասին քննական ուսումնասիրութիւն մը հրատարակած է, որմէ կը քաղենք հետեւեալ չահեկան տեղեկութիւնները, մեր ընթերցողներուն ամփոփ գաղափար մը տալու համար։ Ազգ. Դաշնակցութեան կազմակերպութեան և պիւճէէի մասին։

Ազգ. Դաշնակցութիւնը ժողովրապէս 10,777,045 զուիցերիական ֆրանք պիւճէէ ունի։ Գրասենեակները ունին իրենց անօրէնները, որոնք 45-53 հազար զուից. ֆրանք թոշակ կ'ստանան տարին իսկ պաշտօնեաները 12-28 հազար։ Օրինակ, զինաթափութեան յանձնախումբը երեք սպաներէ կը բաղկանայ (Ֆրանսացի, Անգլիացի և Իտալացի) որոնց ամէն մէկը 26 հազար զ. ֆրանք կ'ստանայ։

Ազգ. Դաշնակցութեան մէջ կը գործեն հետեւեալ յանձնաժողովները։

1.— Վարչական յանձնաժողով և փոքրամասնութեանց խնդիր, պիւճէէ 350,414 զ. ֆր. պաշտօնեայ 16։

2.— Ելևէտական յանձնաժողով և անտեսական ուսումնասիրութիւններու սկասարկութիւն. պիւճէէ 1,029,171 զ. ֆր. պաշտօնեայ 50։

3.— Տնտեսական յարաբերութիւններու բաժանմունք. պիւճէէ 721,587 զ. ֆր. պաշտօնեայ 25։

4.— Հոգաբարութեան յանձնաժողով. պիւճէէ 307,201 զ. ֆր. պաշտօնեայ 11։

5.— Հաղորդակցութեան և աշխատանքի կազմակերպութիւն, պիւճէէ 429,710 զ. ֆր. պաշտօնեայ 15։

6.— Առողջապահական մկրտգային կազմակերպութիւն. պիւճէէ 1,279,930 զ. ֆր. պաշտօնեայ 50։

7.— Ափիոնի առևտուրի քննչրոլ. պիւճէէ 258,908 զ. ֆր. պաշտօնեայ 10.

8.— Ափիոնի կեգր. կոմիտէ. պիւճէէ 146,281 զ. ֆր. պաշտօնեայ 5։

9.— Զինաթափութեան յանձնաժողով. պիւճէէ 4 657 401 զ. ֆր. պաշտօնեայ 15։

1932 Փետրուարին գումարուելիք Զինաթափութեան Մորդրաժողովին համար, որ պիտի տեւէ 6 ամիս յատկացուած է 4 միլիոն զ. ֆր.։

10.— Մասնորական գործակցութիւն. պիւճէէ 291,453 զ. ֆր. պաշտօնեայ 8։

11.— Դերութեան միջազգային չայինք (այս յանձնաժողովը անցեալ տարի միայն 52 զ. ֆր. ծախսած է)։

Ասոնցմէ դուրս երկրորդական արժէք ներկայացնող քանի մը յանձնաժողովներ ևս կան։

Ազգ. Դաշնակցութեան էն մեծ կազմակերպութիւնը կարելի է համարել «Աչխատանքի միջազգային կազմակերպութիւնը», որուն պիւճէէն 1932 տարեչրջանին համար 9-12 միլիոն զ. ֆր.ի կը բարձրանայ։ Այս կազմակերպութիւնը տարին երկու անգամ նիստ կը գումարէ։ Անոր ղեկավարն է ծանօթ ընկերվարական Գ. Ալպէր Թոմա։

Ահա ամփոփ մէկ պատկերը Ազգ. Դաշնակցութիւն կոչուած բարեչոգնին, որուն լրիւ դէմքը և ցարդ կատարած գործը տալու համար անհրաժեշտ է 1000ական էջերոց 10 հատոր գիրք գրել։

ՊՕՂՈՍ ՆՈՒՊԱՐ ԽԱՏԻՍԵԱՆ ԵՒ ԱՀԱՐՈՆԵԱՆ ԿԸ ՄԱՍՆԱԿՑԻՆ

ՓԱՐԻԶԻ ՀԱՅԵՒԻՒԻՒՐՈՒ ՀԱՄԱԺՈՂՈՎԻ

«Նէօվ Եորք» 28 Դեկտ. թիւին.—

Համոզում գոյացուելէ յետոյ թէ, այս և ասոր նման փորձերէն կարելի պիտի չլլայ օգուտ մը ապահովել քրտական դատին, խորհուեցաւ քիւրտերը միացնել Հայ Դաշնակներուն։ Այս գաղափարը ընդունելութիւն գտաւ Դաշնակներուն կողմէ ալ, որովհետև Հնչակ և Ռամկավար կուսակցութիւնները չէր սպասել այդ պարագային, նըկատի ունենալով որ յիչեալ կուսակցութիւնները դէմ են հայկ. գրաւի մտխուհին և հայ արիւն թափուելուն։ Միւս կողմէ Դաշնակները տեսակետ մը ևս ունէին, անոնց գործին կուզար Քիւրտերու կոտորակումն ու սկարացումը։ Նկատելով որ կազմուելիք միութեան առնուն ալ որոշուած է արդէն, բոլորն ալ գործի լծուեցան։

Ներակաչք միութիւնը, կամ լուծ ըսել կուսակցութիւնը, իր առաջին նիստը գումարեց Վարձակալ Սուլթանեան, Մշեցի Արիս։ Իսկ քրտական դատի պաշտպաններէն Շէյխ Սաիտ տոքտան Ալի Բիդա, Տօքթ. Շիւքրի Մէհմէտ, փախստական Խուրշիտ Իհսան Նուրի, Յունուսցի Մէհմէտ Էմին (Գրօսքի), Լճեցի Ֆէյսի և Սիւլէյմանիէցի Ապտիւլ Քէրիմ Շաւլուլ։

Այսպէս՝ կարգ մը հայրենադաւներ և Դաշնակները ձեռք ձեռքի տալով «Հայպուհի» հիմերը դնելէ յետոյ, խորհեցան համաժողով մը գումարել, Ազգաժողովին դիմելու միակ օրակարգով։

Դաշնակները ոգի ի բուն գործունէութեան լծուեցան և տիրական դիրք մը գրաւեցին այս միութեան մէջ։ Դաշնակները առաջարկեցին որ այիրէվները մէկ մէկ ներկայացուցիչ ղրկեն համաժողովին՝ որուն գումարման վայրը որոշուեցաւ Փարիզ։

Բացորոշ էր որ, Ֆրանսա ալ ձեռքի տակէ կ'օգնէր այս հաւաքոյթին, մեծ դիւրութիւններ ընծայելով։

Սիւրիոյ Քիւրտերուն կողմէ համաժողովին մասնակցեցաւ Գէդրան այիրէթապետներէն Հիւսնիւ։ Շէյխ (փաշա) պնդելով որ Իրաքի Քիւրտերուն ներկայացուցիչն է, ինչ որ ալ մասնակցեցաւ համաժողովին։ Իսկ Տօքթ. Շիւքրի Մէհմէտ ինքզինքին մեացեալ Քիւրտերուն ներկայացուցիչի հանգամանքը տուաւ։

Գալով Հայոց պատուիրակներուն, անոնք ալ հետևեալներն էին. Խատիսեան, Ահարոնեան (Երևանի ղեկավարներէն), Փափազեան, Գօդոս Նուպար (փաշա) և Լուսէն։

Համաժողովին մէջ միաձայնութեամբ որոշուեցաւ երկու Հայապահներ հիմնել, մին՝ Կիլիկիոյ մէջ և միւսն ալ Երեւան։ Իսկ Քիւրտիստանը պիտի հիմնուէր այս երկու Հայապահներուն միջև, բայց ինչ կերպով և որոնցո՞վ... անորոշ էր այդ։

ՆԵՐԳԱՂԹԻ ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԱՒԱՆԸ

ՃԱՄԲՈՒՑ ԵԼԱԾ

ԿԸ ԲԱՂԿԱՆԱՑ ՇՈՒՐՋ 2000 ՀՈԳԻԷ

Ազէնքի «Նոր Օր»ը կը գրէ.— Դիկեդինք արտաքին գործոց Նախարարութեան, ուրկէ հետևեալ տեղեկութիւնները արուեցան մեզի, պատկան գրասենեակէն.

— Ներգաղթողներու ցանկերը տասը օր առաջ մեզի յանձնուեցան։ Մինչև որ մեր քննութիւնը աւարտեցաւ, չաթաթ մը անցաւ։ Ինչպէս գիտէք, բոլոր Հայերը արձանագրութիւն ունին օտարականաբերու գրասենեակին մէջ։ Ցանկերը յանձնուեցան ընդհանուր ապահովութեան մարմնին, որպէսզի մեկնողներուն անունները ջնջէ արձանագրութեան տետրակէն։ Ահա այս գործողութիւնն է որ չաթաթ մը յետաձգեց մեկնումը։

Կառավարութիւնը հրահանգ տուաւ ծովային իշխանութեան մեծ չոգենաւ մը տրամադրել։ փոխադրութեան համար։ Արդէն պատրաստ է ԻՏՐԻՈՍ բեռնատար նաւը, որ 8000 թոն տարողութիւն ունի։ Առաջին կարաւանով, դուրսէն եկածներն ալ հաչուելով, մօտ 2000 հոգի պիտի մեկնին։ Գաղթականները նաև պիտի մտնեն երեքչաբթի և չորեքչաբթի ճամբայ պիտի ելլէ նաւը։

— Շոգենաւի մասին դժուարութիւն կրեցի՞ք։

— Կառավարութիւնը միայն 600 մեթրերի տրամադրած էր չոգենաւի ծածուխին համար։ Դիտել որ տնտեսական ապահովը մեծ ձգնաժամ կը ճնշէ Ծունաստանը։ Կառավարութիւնը չի կրնար աւելի մեծ զոհողութիւններ ընել։ կերպով մը յաղթեցանք կարգադրել։ Աւելցնեմ նաև որ մեկ չաբթուան ձգձումը, ոսնուղղակիօրէն հետևանք էր նաև յարմար չոգենաւ գտնելու դժուարութեան։

Կը յուսանք որ երկրորդ կարաւանը ճամբայ ելլէ Ծուխվարին վերջը, Այս անգամ կարևոր թիւ մը պիտի առնուի Մակեդոնիայէն։ Այս տարի։ ինչպէս բսուեցաւ, 4-5000 գաղթական պիտի տարուի։ Ցառաջիկայ տարի կը յուսանք որ նոյնքան ևս մեկնի, լրացնելու համար տասը հազար թիւը։

— Ինչ կը խորհիք ընացեալ Հայերու մասին։

— Ակռկ առաջ ալ այդ հարցումը ըրիք և պատասխանեցի թէ ներգաղթէն գատ ուրիչ խնդիրներով չեմ զբաղիր եա։ բայց ըսեմ որ Ծուխաստանի մէջ 30-35 հազար Հայութիւն կայ։ Այս թիւին 10 հազարը տակաւին ճշդած չէ իր քաղաքացիական վիճակը, այսինքն ոչ մէկ հպատակութիւն չունի։ Ցառաջուած է որ չատ Հայեր հպատակ անձնագրուած են։

Աչքէնք.— Հայաստանի Հանրապետութեան հետ կնքուած համաձայնութեան համեմատ՝ Ծուխաստան գտնուող 1500 Հայ գաղթականներ Պաթում մեկնեցան։

ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆ

Խնամակալ Մարմնի ևսխագահութեամբ
տեղի է ունենալու
ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՏՕՆԱԿԱՆ ՀԱՆԴԻՊՈՒՄ
ԾՆՈՒՆԴԻ ՕՐԻՆ

Ցունուար վեցի օրը ժամը 10 30ին Հայ Ձեմարանի վերին սրահին մէջ

Տօնական այս հանդիպումին մասնակցողները ինքզինքին ազատ կը համարեն մասնաւոր այցելութիւնները փոխադարձելու պարտաւորութենէն, փոխարէնը նուէր մը ընելով Համազգային ընկերութեան։

Արամ Ալաճեան	200	Տէր եւ Տիկ. Մանուէլ Սարաֆեան	150
Գրիգոր Ադամեան	100	Ղազար Ջարդ	100
Տէր եւ Տիկին Քիւրքեան	150	Յարութիւն Խեչեան	100
Գեորգ Գանարեան	100	Ոմն	100
Ցովհաննես Թաճեան	200	Նազարէթ Կէրկէրեան	100
Մանբրէ Հիսարեան	100	Տօքթ. Օննիկ »	100

ԹՈՐԹՈՂ «ԱԶԴԱԿԻ» ԹԻՒ 70

ՆԱԶԼՄ ՓԱՇԱՅԻ ՅԻՇԱՏԱԿՆԵՐԸ

ՀԱՑՈՑ ՊԱՏՐԻԱՐՔԸ ԿԸ ՊԱՇՏՊԱՆԷ ՔՕՄԻԹԷՄԻ ՈՃՐԱԳՈՐԾՆԵՐԸ

ՄՈՐԻԱՏԻ ՅԱՆԶՈՒՄԸ ԿԸ ՄԵՐԺԷ

ՊԱՏՐԻԱՐՔԸ ԿԸ ԽԱՌՆՈՒԻ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԱՑ ԴՈՐԾԵՐՈՒՆ

Մուշեղ չարունակեց.

— *Մուրատը խեղդելու աչխատած մէջոցիս ձեռքերս սեղմող մարդուն երեսը թաչկինակով մը գոցուած էր, բայց վրան քահանայի տարազ կը կրէր։ Ես ձայնէն հասկցայ թէ ան կաթոլիկ եկեղեցին ուաղ երէցն է։*

— *Անկէ ազատուելէն վերջ կաթոլիկ պահականոցին լուր տուի՞ր։*

— *Ինչո՞ւ լուր տամ փաչա. եթէ երթամ լուր տամ, ինչ պիտի ընեն. եկեղեցին չենք կրնար առնել, աւելի վերերը գրենք և պատասխան սպասենք» պիտի ըսեն, չէ՞ Ահա ես ինքս ուղղակի ձեզի եկայ։*

— *Շատ լաւ, հայուհի գնա դուն, մենք կը նայինք յարմարութեան։*

ՈՃՐԱԳՈՐԾՆԵՐը ԵԿԵՂԵՑԻՆԵՐՈՒ ՄԷՋ

Մուշեղ ելաւ գնաց։ կեանքին մէջ ամենաչատ չզայնացած ժամանակս զգացի այդ միջոցին։ Մինչդեռ դեռ 15 օր առաջ, Պատրիարքարանի վրայ ըրած ճնշումիս հետեւանքով, Պատրիարքը անգամ մըն ալ այս տեսակ ոճրագործ մարդոց եկեղեցի մուտքը արգիլած էր։ Մինչդեռ այս մարդը այսքան տաճկի իվեր կալաթայի հայոց եկեղեցիին մէջ պահուած էր և ով որ Մէրիէմ մայրիկի առջև մոմ վառելու և աղօթելու համար եկեղեցի մտնէր անոր չարձական կ'ենթարկուէր և կը ծեծուէր ու կը վիրաւորուէր։ Հէ՛յ աղօթարան և հէ՛յ հոգեւորականներ...

Անմիջապէս ոստիկանապետը կանչեցի և խնդիրը հասկցուցի։ Ուղղակի պատրիարքարան երթալով Պատրիարք էֆէնտին տեսնելը և այս խայտառակութիւնները հասկցնելը հրամայեցի, աւելցնելով որ Մուրատ կոչուած աւազակն ալ ձերբակալէ և բերէ հետը։

Ոսպիկանապետը ըսաւ.

— *Փաչա, եթէ չարժար է այդ մուշեղ չկոչուած մարդն ալ հետս առնիմ. Պատրիարք էֆէնտին անոր վիրաւոր և ծեծուած վիճակը Թող աչքերովր տեսնէ։*

ՈՍՏԻԿԱՆԱՊԵՏԸ ԿԸ ՄԵԿՆԻ ՊԱՏՐԻԱՐՔԻՆ ՄՕՏ

Շիտակ էր անոր մտածումը. որովհետեւ քօմիթէի պետը, միտքը, ձեռքը, սիրտը և ամէն բանը եղող Պատրիարքը, այս տեսակ տեղեկութիւն մը զրպարտութիւն կը համարէր և գիս թէ՛ երկրի մէջ և թէ ալ ետար երկիքներու մէջ գանուող իրենց մարդոց միջոցաւ հայ ժողովուրդի չարդարարը, դահիճը. ներկայացնելով բրօբականդ կընէին։

Ոստիկանապետին դառնալով ըսի.

— *Ճիշդ կըսէք, Մուշեղ երթալու ատեն արդէն իր գրանուելիք տեղը ըսած էր ինծի, ես ալ այս թուղթին վրայ գրած էի, ահա Դարաքէօյի մէջ այս տարէսով կը գտնէք զայն. հիմայ գացէք. բայց կը խնդրեմ անպայման սա Մուրատը ձերբակալելով բերէք։*

Ժամ մը վերջ ոստիկանապետը վերադարձաւ. ազդուած էր. պատմեց

— *Պատրիարքը գործը չուարուժի բերել ուզեց և ըսաւ. ալլահ, ալլահ, եկեղեցիներ ոճրագործներուն մուտքը արգիլած է, ինչպէս կըլլայ ալ անանկ մարդ մը կը պահուի։ Պատասխանելով Պատրիարքին ըսի որ, կալաթայի քահանային հրաման տուէք, Թող յանձնեն ինծի և տանիմ հետս։ Պատրիարքը քիչ մը մտածեց և ըսաւ. եկեղիր նայիմ, ճամպարելու չի գար. անգամ մը ես քննեմ խնդիրը. վերջը արդիւնքը վանդա հազրէթներուն կ'իմացնեմ։*

Պատրիարքը այսպէս ըսելէն վերջ ես վերադարձայ և եկայ։

Կէս մամ վերջ, Պատրիարքի մանուկ քարտուղարը գիս այցելեց։ Գնացինք իվեր ծռելով թէմանիներ րնելով մտեցաւ և ըսաւ.

— *Պատրիարք էֆէնտի եղբայրնիս, յարգանքներ կը մատուցեն. այս Մուրատը այնպէս վախնալիք վտանգաւոր մարդ մը չէ։ Ոճրագործութեան և քօմիթէի հետ ալ կապ չունի. միայն թէ անցեալ տարի տգիտաբար խառնուած էր Բարձրագոյն Դուռն դէպքին և վերջն ալ վախնալով պահուած։ Եթէ բարեհաճիք արաօնել անոր սահմանին դուրս արտաքսումը, կը խնդրէ Պատրիարք էֆէնտին որ անցագիրները պատրաստել տաք։ Որովհետեւ եթէ ոստիկաններ եկեղեցի մտնելով զայն առնել ուզեն, հաւանական է որ ազդել դէպք մըն ալ պատահի։ եթէ այսպէս ըլլայ ոչ ձայն կ'ելնէ և չալ դժդոհութեան մը տեղի կ՝ տրուի։*

Պատասխանեցի անոր.

— *Դօ՛ճ, այսպէս կառավարական գործերու Թող չխառնուի Պատրիարք էֆէնտի եղբայրնիս։ Մուրատ վտանգաւոր մարդ չէ եղած հա՞. վերքերը չէ՞ տեսած։ Պատրիարք էֆէնտին անընդհատ իմ դահիճ ըլլալս կը չեչտէ, բայց ես քօմիթէի կողմէ վիրաւորուած Թշուառներուն վերքերը խնամել կուտամ. անոնց քով հայութիւն, յոյնութիւն և Թրքութիւն չի փընտրուիր. գացէք և բարև րրէք. մինչև գիչեր Մուրատը պէտք է յանձնէ ինծի։*

ՊԱՏՐԻԱՐՔԸ ՁՈՒԶԵՐ ՅԱՆԶՆԵԼ

Քարտուղարը մեկնեցաւ. երեկոյեան մօտ վարչապետութենէն Թուղթ մը առի. զարմանքէս և բարկութենէս սառած մնացի։ Գործին արգարութեան նախարարի քիմը խոթած էր և գրութիւն մը կը ղրկէր վարչապետութեան, իսկ այս վերջինն ալ կը տրէր ինձ.

«Մուրատի յանձնումին համար Պատրիարքին մէջոցաւ մը հաղորդեցի. Պատրիարք էֆէնտին կը տեղեկացնէ որ եկեղեցիներու մէջ Մուրատէն զատ մարդ չկայ և այս ալ ոեչ ՝ոճիրի հետ կապ չունենալով, միայն անցեալ տարուան Բ. Դաշն դէպքին մասնակցած է և իր ընկերները աքսորուած են արտասահման. ինչպէս եղած է Մուրատ մնացած է. հետևաբար կը խնդրէ որ Մուրատն ալ միւսներուն նման սահմանէն դուրս հանուի։ Ես ալ այդ կարծիքը ունիմ»։

Արդարութեան նախարարի գրութեան պարունակութիւնն էր այս և կրսեմ, ելայ Բարձրագոյն Դուռ գացի. վարչապետը տեսայ. առանց նախաբանի ակսայ խօսիլ.

(Շար.)

ՀԱՅ ԿԵԱՆՔ

ՀԱՑԵՐԸ ԹՐՔԱԿԱՆ ԻՐԱՒՏԻՆ Մ Ի Ջ ՈՉ ԵԿԵՂԵՑԻ ԵՒ ՈՉ ԱԼ ԴՊՐՈՑ Ո Ւ Ն Ի Ն

Վերջերս Պոյսի Մվալ մեկնած էր Տհր Միհոն Ֆահմայ Թեոդորոսեան իր ընտանիքին այցելութիւն տալու եւ պատասկաս: Տհր Հայրը երկու ամիս այդ կողմերը մնալէ վերջ այժմ վերադարձած է եւ հետեւեալ տեղեկութիւնները հաղորդած իր հաճդիպած հայրենակիցներուն մէջ գտնուող հայոց վիճակի մասին.—

Սամսուն.— 30 տնուոր հայութիւն մը կայ ներկայիս, մեծ մասով առեւտուրով կը զբաղին եւ նիւթական գոհացուցիչ վիճակ ունին:

Ամասիա.— 87 հայ ընտանիքներ կան այստեղ, մօտ 450—500 հոգի: Մեծ մասին զբաղումն է առեւտուր ու արհեստ: Եկեղեցական ու դպրոցական կեանք չկայ: Նախկին դպիր ծերունի մը ննջեցեալ ները կը թաղէ եւ տօնական օրերուն կ'օրհնէ տուները:

Եւդոկիա.— 140 ընտանիքներ կան, կիները այրերէն շատ աւելի են, ժողովուրդը կը զբաղի առեւտուրով, արհեստներով, այգեգործութեամբ եւ գործաւորութեամբ: Մաս մըն ալ կը պարապի աղօրթ պանութեամբ: Հոս ալ, դպիր մը, դերձակ Գ. Մխիրեան Տէրտէրեան պրօսակի եւ թաղման արարողութիւն. ները կը կատարէ: Տեղական իշխանութեան համակրանքն ու վստահութիւնը վայելող անձեր կան առեւտրական ասպարէզին մէջ: Սեբաստիացի կարող բժիշկ մը օգտակար կըլլայ հանրութեան:

Սեճի Խան.— Ունի 30 տնուոր հայութիւն, բոլորն ալ հողագործ են. իրենց սեփական բնակարանները ունին եւ տնտեսապէս լաւ են:

Սվազ.— Հայերը կը հաշուեն մօտ 170—175 տնուոր: Տնօրհնէքի, թաղման ու պսակի արարողութիւնները կը կատարէ դպիր Պետրոս Սամուրքաշեան: Վերջերս Ս. Միւռոն բերել տալով կնունքներ կատարուած են Մհտսի, Նշանի ծեռամբ, որ քահանայի ձոռ է: Ժողովուրդը կզբաղի առեւտուրով, արհեստով, գործաւորութեամբ եւ քաղցպանութեամբ: Գլխաւորաբար առեւտուրի մէջ Հայերը առջ գացած են: Շատերը իրենց սեփական տունը ունին եւ մնացածն ալ հնտրզուտէ կը գնէ:

Տ. Սիոն քհ. իր ընտանիքին մօտ մնացած է շուրջ մէկուկէս ամիս: Այդ առիթէն օգտուելով 30ի չափ երախաներ մկրտած եւ իր հոգեւոր պարտականութիւնը կատարած է երեք թաղումի նախագահելով: Շատեր փափաքած են որ հոն մնայ, սակայն Տ. հայրը պատասխաներ է որ ընտանեկան տեսութեան պատճառով եկած է եւ պիտի վերադառնայ:

Տ. հայրը դարձին 4 օր մնացած է Սեճի Խան, ուր 15—20ի մօտ մը կրտութիւններ կատարած է իբր կրօնական պարտականութիւն: 4 օր ալ Եւդոկիա մնացած է: Հոն ալ 30ի մօտ մկրտութիւն կատարած է: Տունի մը մէջ 12 երախաներ մկրտած է: 3 օր ալ Ամասիա կեցած է, ուր նոյնպէս 20 է աւելի մանուկներ մկրտած է:

ԺՈՂՈՎՈՒՐԴԱՑԻՆ ԴԻԳՈՂՈՒԹԻՒՆ

Խ. Հայաստան (3 Դեկտեմբեր) կը գրէ թէ Շամշաղիկի շրջանի Զինչին գիւղին մէջ ամէն մարդ կը մորթէ իր անասունը: Գիւղական նախագահն ալ իր կարգին կը շարունակէ մորթել անասունները, նախագահը վերջերս մորթեց սեփական անասէր գիւղացիներէն գրաւուած երեք ոչխարը, Գիւղ.Խորհուրդի անդամներէն Մամիկոն Արզումեան 3 խոզ, Իվան Գրիգորեան 13 խոզ: Գիւղացիներն ալ, գիւղ. խորհուրդի անդամներուն ընծացքէն քաջալերուած, անխնայ կը մորթեն իրենց անասունները, որպէսզի կառավարութիւնը չկրամայէ համայնացնել զանոնք:

Ստացուածքի եւ հողերու համայնացումը կը շարունակուի եւ գիւղացիները ամէն ճիգ կը թափեն կրաւորական ընդդիմութիւն ցոյց կուտան, ձախողեցնելու համար կոմունիստներուն ծրագիրները:

ԻՏԱԼԱՑԻ ՄԱՍՆԱԳԷՏՆԵՐ

Գերմանացի մասնագետներէն յետոյ ահա Իտալացի մասնագետներ, որոնք ժուռ կուգան Ռուսիոյ մէջ: Այսպէս իտալացի ճարտարագետներու խումբ մը, ճարտարապետ Օմեդիոյի ներքագիծներ կատարելու համար Մոսկուա եկած է: Հասաւ Սբեւան:

ՏԵՂԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՕՏԱՐՆԵՐՈՒ ՅԱՏՈՒԿ ԱՆՁՆԱԳԻՐՆԵՐ

Մեր նախորդ թիւերէն մէկուն մէջ գրած էինք թէ Բարձր Գօմիսէրութեան հրամայած էր որ Տարսոնի Ամերիկեան Ճեմարանի մէջ բնակող օտարներուն անձնագիր մը տրամադրուի եւ Հոգաբարձութեան տակ դրուած երկիրներու մէջ բնակող օտարներուն անձնագիր տրամադրելու պարագաներուն մասին:

Այսօր կը հրամարակենք այն որոշմագրի կարեւոր յօդուածները:

ՈՐՈՇՄՆԱԳԻՐ 81 | C.R.

Յօդ. 1.— Արեւելքի Ֆրանսական հոգաբարութեան տակ գտնուող հոդամասերու մէջ բնակիլ ուզող տարակաս պարագային եթէ օտարականը կուգէ 15 օրէն աւելի մնալիոն պարտաւոր է գացած տեղւոյն Ընդհանուր Ապահովութեան կամ ոստիկանութեան պատասխանատուն դիմել եւ հոն վիզա մը ընել տալ իր անձնագրին վրայ:

Յօդ. 2.— Օտարականը իր խնդրագրին հետ միասին պիտի յանձնէ դեմերէն եւ առանց գլխարկի մեծութեամբ 4X4 ֆօրմա մեծութեամբ երեք օրինակ լուսանկար եւ ասկից զատ պիտի տայ հետեւեալ տեղեկութիւնները.

— Մականուն, անուն, ծննդավայր մականուն եւ անուններ (ծննդեան քուականներ եւ ծննդավայրը), իր ծննդեան քուականը եւ ծննդավայրը, արհեստ, հպատակութիւն, բնաւնեկան վիճակ. կողակցին մականունը, տարիքը եւ հպատակութիւնը, 15 տարեկանէն վար զաւակներուն անուններ եւ տարիքներ:

Չորրորդ յօդուածի տրամադրութեանց համաձայն տեղափոխութեան մը պարագային եթէ օտարականը կուգէ 15 օրէն աւելի մնալիոն պարտաւոր է գացած տեղւոյն Ընդհանուր Ապահովութեան կամ ոստիկանութեան պատասխանատուն դիմել եւ հոն վիզա մը րնել տալ իր անձնագրին վրայ:

Հինգերորդ յօդուածը կրսկ թէ անձնագիրը համազօր է բնակութեան արտօնագրի եւ անցագրի տեղ պիտի բռնէ ներքին ճամբորդութեան պարագաներուն մէջ:

Վեցերորդ յօդուածը պարտաւորութիւն կը դնէ կալուածատէրերուն. պանդոկապետերուն եւ բանսիօնատիրուհիներուն վրայ ընդհանուր ապահովութեան կամ ոստիկանութեան 24 ժամուան մէջ իմաց տալ իրենց կալուածին կամ հաստատութիւններուն մէջ ներկայ օտարականներուն:

Ութերորդ յօդուածը կրսկ թէ անձնագիրը վերանորոգելի է ամէն երեք ամիս:

Տասներկուերորդ յօդուածը 15 օրէն երկուստարուան բանտարկութեան պատիժ կամ 25ճն հարիւր սուրիական ոսկիի տուգանք մը կը սահմանէ այն օտարականին դէմ որ անձնագիր ուզելու համար խնդրագիր ներկայացուցած չէ ներկայ որոշմագրի առաջին յօդուածին համաձայն:

Տասներեքերորդ յօդուածը ներկայ որոշմագրի հրատարակութեան քուականէն սկսեալ երեք ամիս պայմանաժամ կուտայ օտիագրգռուող ներուն որպէսզի օարժին վերոգրեալ տրամադրութեանց համաձայն:

ԽՏԻՎ ԱՊՊԱՍ ՀԻԼՄԻ ՓԱՇԱ

Նախկին խտիվ Ապպաս Հիլմի փաշա Գէյրութ գալով կիրակի առաւոտ ցամաքային ճամբով Թուրքիա մեկնած է:

Խումբը պիտի ծանօթանայ Սեւանի պայմաններուն, եղեկտրական ուժ հայթայթելու եւ ոռոգելու ծրագրով: Սեւանի կոմիտէի ճախագահը ճարտարագետ Տհր Ասուաձատեան կ'ըսկերտ ներ իտալացիներուն, երբ անոնք այցելեցին Սեւան, Զանգու, Քանաքեռ, իենելու ջրային օիճարտարութեան ոչխատանքները, յետոյ Երեւանի ջրային եղեկտրականը:

Օմեդտ գնաց նաեւ Ուդուբաբ:

Վերադարձին իտալացիները զեկոյց մը պիտի տան գործավարներու խորհուրդին:

ԴԱՍԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ

Ծուկուար 3 կիրակի ժամը 11ին «Ազատամարտ»ի մէջ դասախօսեց պ. Գրիգոր Դուսլեան:

Նիւթը էր «Ճնդին վտանգուած գոյութիւնը»: Նիւթին մաս կազմեց հոգեկան հիւանդութիւններ ունեցող ժողովուրդներու վիճակը. թոյլ ինքնարդարացումն ու տկարի հոգեբանութիւնը:

Ծանրացաւ ընդհանուր հոսանքներու ազգային կենսական հարցերու օուրջ միասին գործել եւ մտածելու անհրաժեշտութեան վրայ:

Մարդկութիւնը դառնացնող տառապանքներու մեծագոյն մասը հետեւանք նկատեց իրերու եւ երեւոյթներու սխալ գնահատումին:

Ցեղային դասակարակութեան յատկացուած գրեթէ մէկ ժամուան այս կրթիչ դասախօսութիւնը օտալաւ տպաւորութիւն թողուց ներկայ բոլոր ունկնդիրներուն վրայ:

ՆԵՐԿԱԾ ՄԸ

ԿՈՐՈՒՍՏ ՄԸ

Երէկ առաւց հանանայի եւ յու դարկաւորութեան, անօուէ կերպով ցուրց հոդին յանձնուեցաւ 12 տարեկան հասակին մէջ Այնթապցի Անդրանիկ Ռաֆայէլեանը, որ այնճան սիրուած էր իր դասատուներու եւ երկսեռ ընկերներու կողմէ:

Անդրանիկ բաղցրաբարոյ, ուշիմ, ազնիւ, փութաջան եւ խոսմմալից պատճի մըն էր: Դպրոցի բացուելէն երկու ամիս վերջ եկած էր օգտախոտութեան 15 օր յետոյ արդէն ինճնասպանութեամբ սորված էր աւանդուած դասերը:

Բօ. գիտեր ուած ժամը 9ին ուսուցչական ժողովր կորոշէր գնատուն Անդրանիկին կուրծքը մեռայով զարդարել իբր պատուոյ ատակերս եւ Ծնունդին վերջ գինքը բարձրացնել ի ջին բ. դասարան: Մինչդեռ նոյն ժամերուն Անդրանիկ իր վերջին ոտպէներ ապրած էր:

Չէի կրնար իսկ երեւակայել թէ ան, բաջառողջ տյան կրնար հիւանդանալ ու երկու ժամուան մէջ անվերադարձ մեկնիլ առանց մեծայիի:

Սիրելի Անդրանի՛կ, հանգիստ ոսկորներուդ, հողդ թեթեւ ըլլայ...:

Թրիփոլի Ա.Ա.

Գ. ԷՄԻԼ ԷՏՏԷ ԳՐԵՐԲԷՅԻ ՄԷՋ

Տեղական մամուլը խիստ կերպով կզբաղի պ. Է. Էտեի Բօ. իրիկուն սինօդի անդամներուն հետ Գրեհրէի մէջ ունեցած տեսակցութեան խնդրով: Կրսուի թէ ընդունուած սովորութեանց հակառակ պ. Էմիլ Էտեի եւ ընտրութեան համար գումարուած եպիսկոպոսները տեսակցած են իրարու հետ:

Լ'Օրիան» թերթին գրածին նայելով, պ. Էտեի ներկայացած է պատրիարքարանի արտաքին դուռը որուն մէկ փեղկը միայն բացուած է եղեր իր առթիւ եւ ներկայացած Բարձր Գօմիսէրութեան պատասխանատուին ետեւէն ներս մտած է:

Գ. Էմիլ Էտեի եկեղեցականներուն յայտարարեր է որ իրենց ձայները միացնեն մէկ թեկնածուի վրայ, ինչ որ ընտրութեան ուշանալուն առաջքը պիտի առնէ եւ ապագայ պատրիարքին աւելի մեծ հեղինակութեամբ մը պիտի ներկայանայ, եւ իրեն հոգեւոր պետերուն միաբանութեան պատճառաւ մարօցի հասարակութեան հմայքը աւելի պիտի բարձրանայ:

Ներեղեցականները պատասխաներ են եղեր Գ. Էտեի թէ հասարակութեան իրենց վրայ դրած յոյսը 'ի ներս չպիտի հանեն եւ թէ ամէն ոք ապահով կրնայ ըլլալ որ ընտրուած գանգակները կիրակի օրը պիտի ծանուցանեն Ամեն. Հոյհի յաջորդին գահակալութիւնը»:

ՋՕՐԱՎԱՐ ՆՕԼԷ

Զօրավար Նոյէ Գէյրութ կը ժամանէ յառաջիկայ օարբուան մէջ: Զօրավարը 15 օր պիտի մնայ եղեր Մուրիա եւ Լիբանան ճնելու համար Արեւելեան բանակը:

ՊԱՆՏՐՕԼ ԹԷՄՊԷՔԻՒ ՎՐՑԸ

Խորհրդարանը հուկարկեց թեմպէքին պանտրօլի ենթարկելիք օրենքը:

Թեմպէքին պիտի ծախուի 50 կրամնոց կամբազմապատիկ 50կրամնոց տուփերու կամ ծարոերու մէջ պայմանաւ որ մէկ հիլօ չանցնի:

Մբս կողմէ թեմպէքին ենթակայ է մախաոտուրի որուն վրայ յաւելեալ տուրք մրն ալ կը գրուի յատուկ օրենքով մը:

Մխախոտ ծախելու արտօնութիւն ունցող խանութները միեւնոյն արտօնութեամբ պիտի կրնան ծախել թեմպէքի եւս:

ԲԱՐՁՐ ԳՕՄԻՍԷՐՈՒԹԵԱՆ ՄԷՋ

Նոր տարւոյ առթիւ Բարձր Գօմիսէրը եւ Տիկին Բօնսօ կեսօրուան ճաշին հրաւիրած էին Բարձր Գօմիսէրութեան էրեսուն պատճօնեաներ եւ իրիկուընր րնթրիք մը տուին 45 պատճօնեաներու:

Կրսուի թէ Բարձր Գօմիսէրը մեծ պարահանդես մը պիտի տայ իր ապարաճիին մէջ Փետրուար ամսոյ առաջին օրերը:

ՀԱՆԵԼՄ ՊԼԵՑ ԱՓԱՍԻ ՊԼԵՑՐՈՒԹԻՒՆ ՄԷՋ

Բարձր Գօմիսէրը ընցեալ հինգշաբթի օր ընդունեց ազգայնական լիար Հաճեմ պէյ Աթասին որ մասնաւոր ուկնդրութիւն մը խնդրած էր առաջուընր:

ՇԷՅԽ ԹԱՆԻՏՏԻՆ ՊԼԵՑՐՈՒԹԻՒՆ ՄԷՋ

Շէյխ Թանիտտին Գէյրութ ժամանելով անցեալ օարբաթ իջեւանեցաւ Օթել Ռոյալ: Շէյխը իր մօտ ընդունել չէ փափաքած ոեւէ լրագրող եւ կրսուի թէ իր սենեակէն ալ դուրս չէ ելած:

ՍՈՒՐԻՈՑ ԵՒ ԻՐԱԳԻ ՍԱՀՄԱՆԱԴՐՄԱՆ ՅԱՏՈՒԿ ԾԱՆՕԹԱՑՈՒՄԸ

Սուրիոյ եւ Իրագի սահմանները գծելու համար Ազգաժողովի կողմէ ներկայացուած յատուկ յանձնախումբը Գէյրութ պիտի ժամանէ Ցունուար 15ին:

ՎԺՌԱՉԻՆԴ ԱՏԵԱՆԻ ՎԵՐՔԱՀԱՏՍՏՈՒԹԻՒՆԸ

Լիբանանի կառավարութիւնը որոշած էր Գ. Էմիլ Լտեի դահլիճին կողմէ ջնջուած վճռաչիռ ատեանի վերահաստատութիւնը եւ խնդիրը ներկայացուցած Բարձր Գօմիսէրութեան Բարձր Գօմիսէրութիւնը պատասխանելով Լիբանանի կառավարութեան պատճառագրին իր հաւանութիւնը տուած է վճռաչիռ ատեանի վերահաստատութեան վերաբերեալ օրինագրծին:

Դատական նախարարութիւնը այս խնդրին վերաբերեալ օրինագիծ մը պիտի ներկայացնէ Լիբանանի խորհրդարանին:

ԶՔՈՍԱՇՐՋԻԿՆԵՐ

Լոյս Թրիքսրիճօի Քարհերտօնագեցւով ժամնեցին 50 Եւրոպացի զբօսաշրջիկներ որոնք հաղթ այցելելէ յետոյ օոգինաւ վերադարձան Հայֆա երթալու համար:

ՓՈԽԱՆ ՇՆՈՐՀ. ՀԵՒԱԴՐԻ

Ագեխանդրիայէն պ.Մարիկ Գէյ լէրեան փոխան օնորհ. հեռագրի կր Ցունուար 10ը ս. դ. Հ. Մ. Ը. Մ.ին, Տօքթ. Ճ. Գասապեանի րնդ Օր. Ս. Ազիրեանի ճօանախօսութեան առթիւ եւ 100 ս. դ. ալ պ. Կարպիս Ղազէրեանի րնդ Օր.Խպիճեանի ճօանախօսութեան առթիւ:

— Տիար. Տօքթ. Գ. Վարդապետեան,Տիկ.Սաթենիկ Քհնեանեանի մահուան առթիւ 150 եւ փոխան ծօանակն այցելութեանց 150 ս. դ. կր Ցունուար Մամլրթէյնի բոխախսանոցին:

Սեանցալ խմբագրութենես 300 ս.դ.

ԸՆՏԱՆԻՔԻՆ ԱՍՏՂԸ (L'Etoile du Foyer)

Շնորհիւ էֆրուալ Տիւ Ֆուայյէ»ի Զեր սիրած տան սեփականատէրը կը լինի էսան տարուան մէջ վարձքի մը միջոցաւ:

Պուրճ, պանդոկ Սավախա,

Գէյրութ.

ՊԱՇՏ. ՅԱՋՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

Մ. Ծնունդի առթիւ՝

1.— Վեհափառ Տ.Տ. Մահակ Բ. Կաթողիկոս օնորհաւորութիւններ պիտի րնդունի Ազգ. Առաջնորդարանի մէջ միշտ կեսօր:

2.—Վեհափառ Բարգէն Ա. Կաթողիկոս պիտի պատարագէ ու քարոզ է Մ. Նշան եկեղեցի. պիտի երգէ Անթիլիասի դպրաց դասը:

3.—Գեր. Տ. Շահէ Մրբ. Նպիսկոպիսի պատարագէ ու պիտի քարոզէ Մ. Խաչ եկեղեցի:

4.—Մկզբնաւորութիւն պատարագի 7.30, ջօրհնէք 9.30:

Ծնունդի Բ. օրը Անթիլեասի Մ. Թարգմանչաց եկեղեցին պատարագ պիտի մատուցուի եւ կեսօրէ վերջ պարձեալ րնդունելութիւն պիտի կատարուի

ԱՐՁԱՆՈՐԴԱՐԱՆ ՀԱՑՈՑ Գէյրութ

ՆՈՒԻՐԱՏՈՒԹԻՒՆԵՐ

Սացած ենք Սմանօրի եւ Սրբ. Ծնունդի առթիւ փոխան այցելութեան հետեւեալ նուիրատուութիւնները.Մ.Նշան Ազգային Վարժարանի համար.— Ս.Դ.

Ահամ Շալվարճեան	500
Խաչիկեան—Թէոճեան	100
Թօփալեան Եղբարք	100
Ղազարոս Զարդարեան	50
Վահան Տիր Ցուհան	100

Նախորդ ցանկին մէջ կարդալ — Sofp. Կարապետ Խաչիկեան, Գայթասար Տարաճեան եւ Տրուանդ Վիճապետեան:

—Գ. Մովսես Խաչատուր 200ս.դ.կր. կր նուիրէ Մամլրթէյնի բոխախսանոցին իր դստեր Միհրանի ապահինման առիթով:

Սեանցալ խմբագրութենես:

— Այրի Տիկ.Թագուհի Փորսուգեան փոխան մատաղու ոչխարի մր 500 ս.դ. կր նուիրէ Մամլրթէյնի բոխախսանոցին:

Սեանցալ խմբագրութենես:

— Գ.Ֆիլիբ Տէրուճեան,Ծննդեան տօնին առթիւ կր նուիրէ 500 ս.դ.կր. եկեղեցասիրաց միութեան, 250 ս.դ. Մամլրթէյնի բոխախսանոցին եւ 250 ս.դ. Հ.Մ.Ը.Մ.ին:

Փոխան րնկալագրի սեանցալ իրմէ:

ԿԸ ՓՆՏՌՒԻ

Նազարէթ Գալուսեան, 23 տարեկան, բնիկ Ագ—Շեհ ւրցի, որ 6 տարի առաջ Ֆրանսա դրկուած որբերուն մէջը էր: Երկու տարի առաջ կր գտնուէր Պհանհուր (Ֆրանսա):

Մայրը, Մարիամ Գալուսեան, որ Գէյրութ է երկու տարիէ ի վեր յուր չառնիր զաւակէն:

Իմացնել խմբագրութենես:

Կր խնդրուի «Ճառագէնէ» արտապել:

ԱԿԱՐԱՆ ՊԷՅՐՈՒԹԻ 4 ՅՈՒՆՈՒԱՐ 1932

	Մուրիկ
Եգիպտակ. Ազնապրտ.	445
Պնգլիկն. »	402
Տօլար »	126
Թրքական »	38 50
Պանկ Օֆ Սուրիան	140
Իտալական Լիր 100	650
Ցունական Տրախմի 100	150
Անգլ. ոսկի	607
Ֆրանս. »	479
Օսման. »	548
Արծաթ մէճիտ	29
Գէյտի Ֆոնս. Ա. Ճբ.	480
» » Բ.	473
» » Գ.	470

Մհեճհեան եղբարք Բիւ Ֆօճ Թէլէֆօճ՝ 5-19

ՎԱՃԸ ԱՄԷՆ ՏԵՂ ՓՆՏՐԵՑԷՔ ՅԱՐԴԱՊԱՆ ՍՈՒՐԻՈՑ ԵՒ ԼԻԲԱՆԱՆԻ Միակ ԳՐԱՊԱՆ ԱՄՍԱԳԻՐԸ

Պատասխանական խմբագրապագիր

ԴԱՏԱՍՏԱՆԱԿԱՆ ԽՈՐՀՐԴՈՑ ԼԻԲԱՆԱՆԻ ՀԱՑՈՑ

Բնիկ Սեբաստացի Գէյրութաբնակ Մարիամ Շիմշիրեան ծնեալ Ապահեան խորհուրդիս դիմելով ամուսնալուծման դաս մը բացած է իր ամուսնոյն բնիկ Ագճեհիրցի եւ բնակավայր ու հասցէն անծանօթ Տրուանդ Շիմշիրեանի դէմ, գանգատելով թէ ընտանեկան յարկր լքելով մեկնած է անծանօթ ուղղութեամբ եւ թէ չորս տարի է որ ոեւէ լուր տուած չէ իր կենդանութեան կամ ո՞ւրեղ գտնելուն մասին, եւ յայտնելով միանգամայն թէ իրենց կնութիւնն հագիւ վեց ամիս անցած իր ամուսինը մայիս յանգարումալ ունեցած էր եւ յիմարանոց դրուած եւ յիմարանոցէն ելլելէ վերջ է որ լրած է զիներ.

Ուսած, խորհուրդս ներկայիս կազդարարէ վերոյիշեալ Տրուանդ Շիմշիրեանի թէ իրենց ամուսնական խնդրոյն ճնութեան պիտի ձեռնարկուի խորհուրդիս 1932 Մարտ 30 թուականին գումարուելիք նիստին մէջ եւ կը հրաւիրէ գինք անձամբ ներկայանալու նոյն օրը ժամը 3ին, Ազգ. Առաջնորդարան, կամ իր կողմէ օրինական ձեւով ներկայացուած փոխանորդ մը դրկելու. հակառակ պարագային, խնդիրը պիտի ճնուի իբացակայութեան:

Գէյրութ. 30 Դեկտեմբեր 1931

Դատաստանական Խորհուրդ

ԱԶԳ. ԱՌԱՋՆՈՐԴԱՐԱՆ ՀԱՑՈՑ ԼԻԲԱՆԱՆԻ

ՆՇԱՆ ԳԱԼԲԱԳԵԱՆ ՎԿԱՅԵԼ ԱՍՄՆԱԲՈՑԺ

Կուրօ փողոց, հանրակառքի կայանին մօտ, թիւ 10 շէնքը

Իր հնարած առանց բիմի ակռայի թափարմներու ճնորհիւ, ակռայի չգոյութենէն տառապողներ կ'օժտէ առողջարար եւ թեթեւ ակռաներու առանց զգենլու զանոնք իրենց նաշակած կերակուրներու համր առնելու ճանոյքին:

Շատեր արդէն փորձով տեսած եւ համոզուած են այս նոր ակռայի թափարմներու առաւելութենէն:

Ուրեմն առանց ժամանակ կորսնցնելու դիմեցէք եւ գոհ պիտի մնաք:

Etablissement J. HEKIMIAN FILS

(Maison fondée en 1877)

56 Rue FAUBOURG SAINT HONORE - PARIS (VIIIe)

Առեւտրական ոեւէ գործի համար ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԱՊՐԱՆՔ. ՆԻՒԹ ԿԱՄ ԳՈՐԾԻՔ

կրնայ հայթայթել ամենանպաստաւոր գիններով

Հեռագրական Հասցէ Efi-Elyseding - Paris - 123

ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ՔԷՕՐՏՕՂԼՈՒԵԱՆ ՇԱՊԿԱՆ ԳՈՐԾ

Ա. Լ Է Ք Ս Ա. ՆՏ Ր Է Թ

Կը պատրաստէ ամենարդիական նորածեւութեան համաձայն եւ խիստ ճաշակաւոր շապիկներ, դիւրամատչելի պայմաններով:

Համոզուելու համար անգամ մը այցելեցէք իր չապկագործատունը:

ՅՕԹՕ ՀՐԱՉ

Ամենք որ կ'ուզեն վերջին նորածեւութեանց համաձայն նուրբ եւ ճաշակաւոր լուսանկարներ ունենալ, առանց վարանումի Յոգդիմեն Մաարաթ փողոց, նորակառոյց Խորհրդարանի ճիշդ դիմացի շէնքին երկրորդ յարկաբաժնի վրայ, նորբացուած ՅՕԹՕ—ՀՐԱՉ ԱՓԷԼԻԷՆ, որ ունի նկատի ունենալու օգնն ու ժամանակը կարելի է գոհացում տալ ամէնանրբաճաշակներուն իսկ:

ԱՑՑՆԼԵՑԷՔ ԵՒ ԳՈՀ ՊԻՏԻ ՄՆԱՔ

— Հայր սո՛ւրբ, ձանձրոյթ յանձն մի՛ առնէք, որովհետեւ այնպիսի գաղտնիքներ երեան պիտի հանեմ որ՝ ժան պիտի ազատի: Ո՛րչափ ուրախ եմ ձեզի հանդիպած ըլլալուս. Աստ՛ուած բարեաւ:

Քահանան չպատասխանեց: Ա՛լ աւելի չսպասեց՝ ժամադրութեանը գանուելու համար: Սակայն, հոգին ցնծութեան մէջ, չնորհակալ կ'ըլլար Նախախնամութեան որ անսպեղը ժահուընէ ազատելու համար այս անակնկալ հանդիպումը տնօրինած էր:

ԳԼՈՒԽ ԻԶ

Երբ Քօսիքացին Տաղաւարը հասաւ՝ ուզեց զօրավարը տեսնել:

— *Ձեմ գիտեր թէ հո՞ս է, պատասխանեց ոպասաւոր ղինուորը:*

— *Ընէք իրեն որ չատ կարեւոր և տիպողական խնդրոյ մը մասին հետը կ'ուզեմ տեսնուիլ:*

Տասը վայրկեան վերջ կառավարիչին դիմացը ներսած էր:

— *Զօրավա՛րս, Տանտրէլի խնդրոյն համար եկած եմ:*

— *Ընէք տեսնեմ:*

— *Զօրավարս, անիկա անմեղ է: Լրտեսը անձ մրն է ուր Սէն-Բօլ փողոցը թգթավաճառի խանութ մը կը բանեցնէ:*

— *Հանդուցեալ Գր. Պէրթրէօնի՞ խանութը:*

— *Պէրթրէօն չէ՛ ւհոած: Անիկա ծածկուած է կեանափոր մը ուրկից Սէն-Բօլ դրան քով կարելի է ելլել:*

Որովհետեւ ժան յանցաւոր գտնուած է: Անտարակոյս ծրագիրները գողցողը չէ. սակայն լրտեսութիւնը ծածկելու համար անոր յամառութիւնը ոճրապարտ արարք մըն է: Այս ոճիրը պատժուելու է: Եւ ա՛յս պատիժը վազը պիտի տրուի...:

Օրէնքի Թարգմանն եղող Ճամբրանի հրամանով՝ իր քրոջ աղջկան զաւակը, այն ուղղամիտ ժանը, ի՛ր ժանը, հրացանի պիտի բռնուի իբր դաւաճան...: Արհաւրալիքը այս տեսիլքը պետին աչքէն չի հեռանար: Իր աչխատութեան ժիջոցին ցցուած է դէմը: Գետը այս քանի մը օրուան մէջ ծերացած է...:

Դուռը զարնուեցաւ: Սպասաւոր զինուորն է:

— *Զօրավա՛ր, քահանան ձեզ տեսնել կ'ուզէ:*

— *Ներս հրամցուցէք...: Բարի իրիկուն, սիրելի բարեկամ:*

— *Աստուծոյ բարին, զօրավարս:*

— *Ձեզ Տուժոն կը կարծէի:*

— *Անկէ կուգամ ու հոն կը վերադառնամ: Լսելով որ վճիռը տրուած է այս առտու՝ եկայ տեղեկանալու....:*

— *Ո՛հ, սիրելի՛ս...:*

— *Ի՞նչ... ժան դատապարտուեցա՞ւ.....:*

— *Բա՛ւք...*

— *Մահապատի՞ժ...: Սակայն անարդարութիւն մըն է: Այդ ժան յանցաւոր չէ:*

— *Մեղսակից է, լրտեսներուն անուններն չի ուար:*

— *Զօրավա՛րս, ժանի ա՛յնքան վստահ եմ որքան իմ անձիս:*

— *Ինչո՞ւ կը լռէ:*

— *Նուիրական լռութիւն մըն է, զօրավարս...: Պէտք չէ որ ժան հրացանաձգուի ըլլայ:*

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ԼՕՐԴ ՌԷՏԻՆԿ ԹԷԼ ԱՎԻՎԻ ՄԷՋ

Թել Ավիվ.— Ցաղթական ընդունելութիւն մը վերապահուեցաւ Լօրտ Ռէտինկի այցելութեան, որուն նմանը չէր ունեցած Լօրտ Պալֆուրի 1926ին այցելութեան ի վեր։ Փողոցները լեցուն էին բազմութեամբ մը որ ծափահարեցին Արտաքին գործոց նախարարը։

ՀԱՄԱՑՆԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆԸ Ի ՉԻԼԻ

Սանդեակօ.— Տեղեկութիւն կը տրուի թէ հավանական ծանրակշիռ ապստամբութիւններ պատահած են նախագահ Մօնթէրօի դէմ երկրի այլեւայլ մասերուն մէջ։

Պաշտօնական զեկոյց մը կը տեղեկագրէ թէ ապստամբական շարժումը զսպուած է գլխաւորներու կողմէ։

Քսանէ աւելի սպաններ և բազմաթիւ վիրաւորներ կան եղեր։

ՉԻՆԱՑԻ ԶՕՐՔԵՐԸ ԿԸ ՆԱՀԱՆՁԵՆ

Բէյքին.— Զօր. Շանկ Շու Լիանկ հրաժայեց Շէն Շօ գտնուող չինական զօրքերուն որ դէպի մեծ պատհսպնեը քաշուին։ Զօրավարին այս որոշումը կը վերագրուի այն բանին որ ան չուզեր ճաքոնցիներուն առիթ տալ որ իրենց յառաջխաղացութիւնը տարածեն դէպի հիւսիսային Չինաստան մանաւանդ դէպի Թիէն Ցին և Բէյքին։

Պ. ԼՈՎԱԼ ՏԱՐՈՒԱՆ ՄԱՐԴԸ

Նիւ Եօրք.— «Նիւ Եօրք Թայմզ» առաջ որդող յօդուածած մը նուիրելով Պ. Լավալի գան կանուխէ «այս տարուան մարդը ինչպէս որ Ֆրանսան է այս տարուան աղջը»։

ՀԱՏՈՒԱԾՈՒ ՄՆԵՐՈՒ ԽՈՐՀՐԴԱԺՈՂՈՎԸ ԼՕԶԱՆԻ ՄԷՋ

Լոնտոն.— կառավարութիւնը շահագրգռուող պետութեանց մօտ գտնուող իր ներկայացուցիչներուն պաշտօն տուաւ առաջարկել 18 Յունվար 1932 Լօզանի մէջ գումարել հատուցութիւններու խորհրդաժողովը։ Հեղինակութիւն ունեցող Անգլիական շրջանակները կ'ըսեն թէ Եունկի յատակագծին հավանական առաջարկ կարգադրութիւն մը մը միայն կարելի է ալժմ։

Պէրլին.- Գերմանական կառավարութիւնը ընդունեց հատուցութիւններու խորհրդաժողովին Յուն. 18ին Լօզանի մէջ գումարուելը։

ԱԶԳԱԺՈՂՈՎԻ ԽՈՐՀՈՒՐԴԻՆ 66ՐԴ ՆԱՏԱՇՐՋԱՆԸ

Ժընէվ.— Ազգաժողովի խորհուրդին 66րդ նատաշրջանը պիտի բացուի 25 Յունվարին նախագահութեամբ Պ. Պրիանի։

ՄԱՔՍԱՑԻՆ ՍԱԿԵՐՈՒ ՅՈՒՐՋ

Լոնտոն.— Նոր տարւոյ առթիւ Պ. Մաքտոնալտ պատգամագիր մ'ուղղելով ի վեր կը հանէ Նեղմիտ մարտպաշտութեան իւրաքանչիւր ազգերու մէջ առաջքերելիք չարիքները։

ՆՈՐ ՏԱՐԻՆ ԳԵՐԻՇԱՆԻՈՑ ՄԷՋ

Պէրլին.— Նոր Տարւոյ առթիւ պատգամագիր մը հրատարակելով նախագահ Հինտէնպուրկ միաբանութեան կը յորդոլէ գերմանացի ժողովուրդը Պ Հիթլէր յայտարարագիր մը հրատարակելով կը ծանուցանէ իր կուսակցութեան լոգթանակը 1932ին մէջ։

ԹՈՒՐՔԻԱՆ ԵՒ ՄԻՍՑԵԱԼ ԱՐԺԵՔՈՒՂԵՐԸ

Ընկիւրի.— Հեղինակաւոր աղբիւրէ մը կը տեղեկացուի թէ կառավարութիւնը որոշած է եղեր Յունվարէն սկսեալ գադրեցնել հանրային պարտուց տարեկան վճարումին մէկ երրորդը, սպասելով նոր հաւաձանութեան մը գոյացումը։

VALDA

ՎԱԼՏԱ ՊԱՍԹԻԼԻ ՄԸ

Բերան դուռիլը ԽՈՒՍՓՈՒՄՆ է կոկորդի և ուղեղի հիւանդութեանց, պարզ հարբուխի, ձայնի կարելուն, պրօնխիթի, ևայլն։

ՎԱՃԵՐԿԵԱՆԱԿԱՆ ԹԵԹԵԻԱՑՈՒՄՆ է դժուարաշնչութեան, չնչահեղձութեան, ևայլն։

ԼԱԻԱԳՈՑՆ ԴԱՐՄԱՆՆ է կուրծքի հիւանդութեանց դէմ պայքարելու։

ԿԱՐԵՒՈՐՈՒԹԵԱՄԲ ՑԱՆՁՆԱՐԱՐԵԼԻ.

ՈՒՋԵՐԷ՛Ք, ՊԱՀԱՆՋԵՑԷ՛Ք ԲՈԼՈՐ ԴԵՂԱՐԱՆՆԵՐԷՆ ՁԵՄԱՐԻՏ ՎԱԼՏԱ ՊԱՍՏԻԼՆԵՐԸ որ տուփերու մէջ միայն կը ծախուին եւ կը կրեն ՎԱԼՏԱ անունը

Ներկայացուցիչ՝ ՄԱԻՏԱ ԵՂԲԱՐՔ ՓԷյրութ

ՊԱՆԴՈՍ ԼԻՒԿԱՆ

- ՋԱՒԷԼԷ -

Հավակաւոր միակ սրամոդոլը Զանգէկի մէջ

ՍԱՔՈՒԻՐ ՍՊԱՍԱՒՈՐԿՈՒԹԻՒՆ, ԵՒ ՀԱՄԱՐ ԱՆԳՈՂԻՆԵՐԸ ԿԸՄ ԳԻՆ

ՏՈՒՆ ՀԱՄԱՐ ՈՒՐՈՒԱԳԵԼ ՇՈՒԱՐ ԵՒ ՕՐԱՎԱԿՄԵԱՆ

ՏՕՔԹ. Մ. Ս. ՏԱՔԷՍԵԱՆ.

Նախկին ներքին բժիշկ ԹԱՂԱՊԵՏ. ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԻՆ

Այժմ Միացուն բժիշկ St. ELIE ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԻՆ

ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒԹԵԱՆ ԺԱՄԵՐ

ՆԱՀՐԻ ՈՍՏԻԿԱՆԱՏԱՆ ԴԻՄԱՑ ԻՐ ՌԶԻՆԻԲԻ ՄԷՋ

Ամեն օր (կէսօրէ առաջ 10 — 12 / կէսօրէ վերջ 1 — 3

ՄՆԹ.— Հինգշաբթի եւ շաբաթ կէսօրէ վերջ ադեա հիւանդներուն ծառ։

ՏՕՔԹ. ԼԵՒՈՆ ԵԷՆԻՔՈՄՃԻԵԱՆ

(Նախկին օճՃ տր Ֆիլիփ Պէյրութի Ամերիկ. հիւանդանոցի)

Իր նոր դարմանատունը կը գտնուի Ալէնպի փողոց (նախկին Մաարաթ), Լիբանանի Սորհրդարանի նորակառոյց պալատի ճիշդ դիմաց, երկրորդ յարկ։

Ընդունելութեան ժամեր.—

կէսօրէ առաջ 9—12, կէսօրէ վերջ 2—6։

ՀԻՒԱՆԴՆԵՐՈՒՆ ՄԻՇՏ ՀՐԻ։

ՏՔԹ. Բ. ԳՈՒԼԱԳԵԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ՝ ՆԵՐՔԻՆ, ՄՈՐԹԱՑԻՆ ԵՒ ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

ՎԿԱՅԵԱԼ ՓԱՐԻԶԻ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑՆԵՐԷՆ

Կը դարմանէ գիտական ամենավերջին մեթոտներով, բորբոս, սնամոմոխ, աղիքներու լեարդի ամեն տեսակ հիւանդութիւններ: Հին եւ նոր չերմամիզութիւնը իր բոլոր բարդութիւններով, ինչպես նաեւ Ֆրանկախոս եւ մորթային հիւանդութիւններ:

Առագ, արմատական եւ բարեխիղճ դարմանում:

Հիւանդ կ'ընդունի ամեն օր, բացի կիրակի, իր նախկին դարմանատան մէջ. ժամը 8—12 եւ 2—6ու մասնաւոր ժամադրութեամբ:

Երեքշաբթի օրերը, ժամը 2—5 վկաեալ ԱՂՔԱՏՆԵՐՈՒՀ ՀԻՄ

Ժօրժ Հասեքս փողոց՝ թիւ 8

ՏՕՔԹ. Գ. ՏԱՎՈՒՏԼԱՐԵԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ՆԵՐՔԻՆ ԵՒ ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

Իր դարմանատունը նոյնացած է, ՍՍՍՒՐ վ ուղղ. Տօքթ. Գօզլաեանի (առաջնաբոյժ) դարմանատան կից.

Ընդունելութեան ժամեր՝

կէսօրէ առաջ ժամը 8—12

» վերջ » 2—6

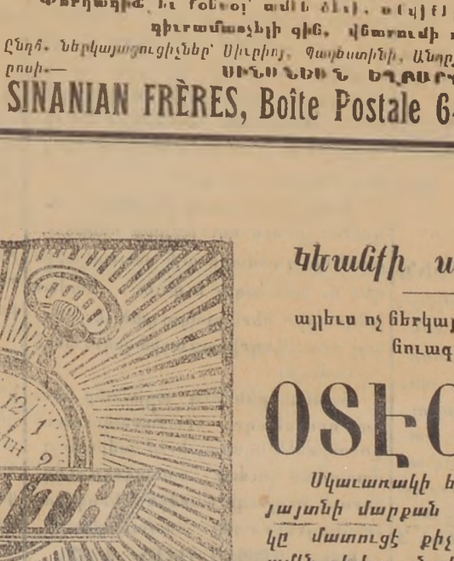

Տոկուն շինուածք
Վայելուչ տեսք
Հնչուն եւ բնական ձայն

Անա յատկանիշները՝

ՈՐՈՇՈՒՄՈՎ ԿԸ ՁԱՏՈՐՈՇՈՒԻՆ

ԱՓՕԼԼՕ ՓՕՆՕՆԵՐԸ

Պատրաստուած վերջին կատարելագործեալ դրութեամբ, Սնգլ. ամենահին եւ ամենատաճ ընկերութեան կողմէ

APOLLO GRAMOPHONE Co. Ltd
(of London)

ԱՓՕԼԼՕ՝ ՓՕՆՕՆԵՐՈՒՆ ԹԱԳՈՒՀՈՐԸ !!!

Կատարեալ համոզում ցոյցնելու համար անգամ մը այցելեցէք

MAISON APOLLO, Rue de la Poste, BEYROUTH

Փարոզաիճ եւ ընտիր ամեն ձեւի, սեպհական եւ առանձնայատուկ գիւտամասչելի գին, վճարումի դիւրութիւն։

Ընդհ. ներկայացուցիչներ՝ Սիւրիոյ, Պաղեստինի, Անդրյորդանանի, Միջագետքի եւ Կիպրոսի՝— ՍԻՆՕՆԵԱՆ ԵՂԲԱՐՔ

SINANIAN FRÈRES, Boîte Postale 642, BEYROUTH (Syrie)

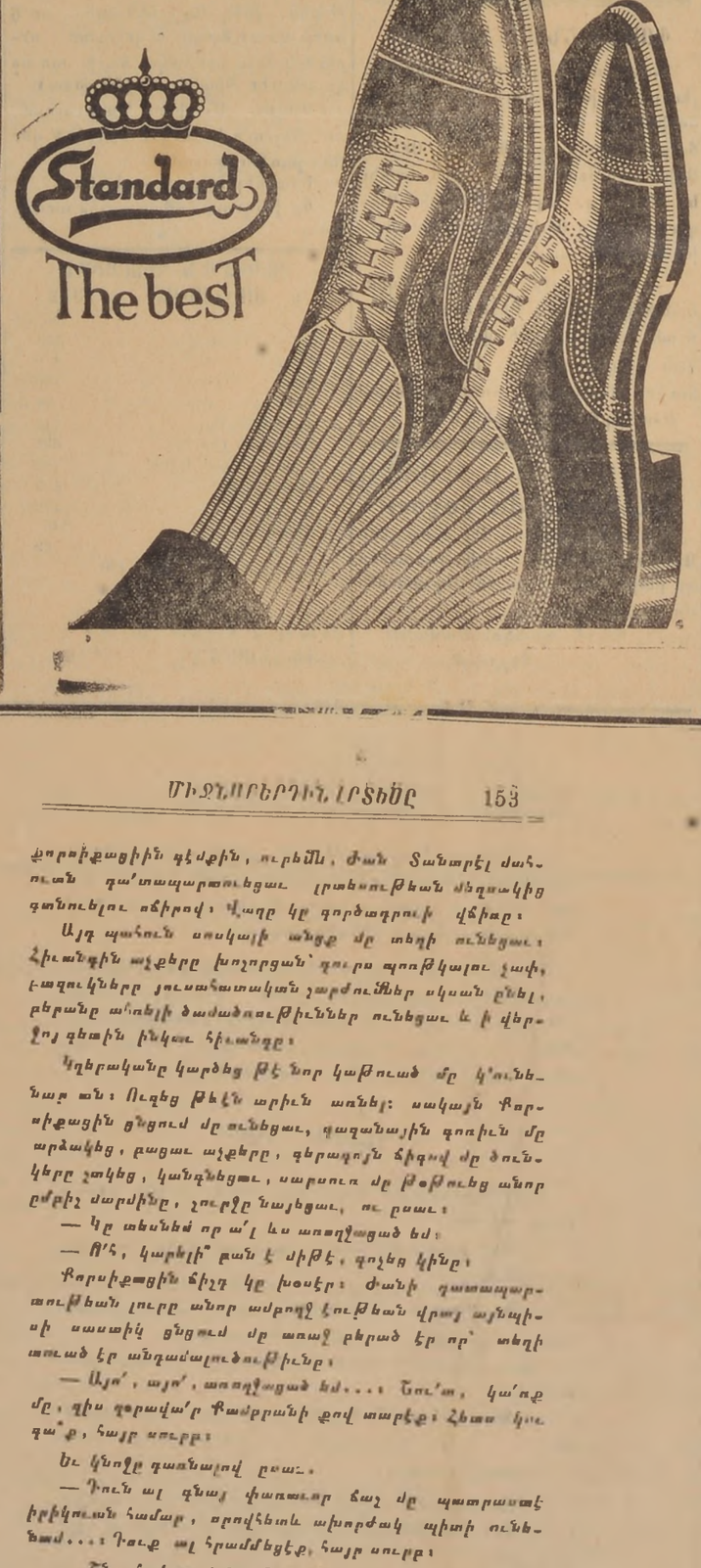

Կարի եւ Ձեւագիտութեան Դասընթացք

ՏԻԿԻՆ ՄԱՌԻ ԵՐԱՄԵԱՆ

ՎԿԱՅԵԱԼ ԴԵՐՋԱԿՈՒՀԻ

ԲԱՐԻՁԷՆ ԵԻ ՎԱՃԻՆԿԹՕՆԷՆ

Կարի եւ ձեւագիտութեան մասնագիտուհի, Տիկին Մառի Երամեան կը վերադառնայ իր արհեստանոցը, Մեծ Սեւայի դիմացը Նո. 78 տան երկրորդ յարկը:

Երեք ամսուան միջոցին կը սորվեցնէ ամենավերջին նորաձեւութեամբ, կար եւ ձեւագիտութիւն իր բոլոր բարդութիւններով եւ արդիական միջոցներով, Droit-fils մեթոտով: Իւ ատակերտուհիները կ'օժտեն Բարիզի ատեստաւորագրով Académie Daydou վկայականով։

ՍԹԱՆՏԱՐՏ *կօշիկները միշտ ամենաբաղ, ամենադիմացկուն, ամենաժամանակակից եւ ամենագեղեցիկները են.*

ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ՝

ՆԱՁԱՐ ԵՂԲԱՑՐՆԵՐՈՒԻ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ

ՏՕՔԹ. ԳԷՈՐԳ ԿԷՐԿԵԱՆ

Վկայեալ Laurèat նախկին Interne եւ այժմ մասնագէտ ՄԱՆԱՆԱԳԷՏ բժիշկ Ֆրանսական հիւանդանոցի ՊԱՐԻ, ԿԱՆԱՐԴ, ՈՒԱՆԶԻ և ԳԼՈՒՍ հիւանդութիւններու բաժնին:

Հիւանդ կ'ընդունուի՝ ամեն օր բացի կիրակին ժամը 8—12 կէսօրէ առաջ եւ 2-6 իրիկունը՝ Հասցէ՝ Capucins փողոց, Ալեքսանդրու ապրեզիին կից Արդարութեան պալատին դէմ։

ՏՕՔԹ. ԳԷՈՐԳ ԿԷՐԿԵԱՆ

Վկայեալ Laurèat նախկին Interne եւ այժմ մասնագէտ ՄԱՆԱՆԱԳԷՏ բժիշկ Ֆրանսական հիւանդանոցի ՊԱՐԻ, ԿԱՆԱՐԴ, ՈՒԱՆԶԻ և ԳԼՈՒՍ հիւանդութիւններու բաժնին:

Հիւանդ կ'ընդունուի՝ ամեն օր բացի կիրակին ժամը 8—12 կէսօրէ առաջ եւ 2-6 իրիկունը՝ Հասցէ՝ Capucins փողոց, Ալեքսանդրու ապրեզիին կից Արդարութեան պալատին դէմ։

— Վաղը առաւ պիտի գործադրուի վճիռը։

— Վա՞ղը... Այդքան չուա՞... Ո՛չ, պիտի չըգործադրուի մահուան վճիռը։ Յանհարին, զօրավարը։ Այո՛։ Ինքնաչարժի մը տակ մայր եկեղեցւոյն առջեւ Տուժող երթալու համար։ Վաղեմ երթամ՝ վաղը առաւ հոս գտնուիմ։

— Ինչ կը խորհիք ընել։

— Զօրավա՛րս, ես անկարող եմ, սակայն Բարձրեալը կը լսէ աղօթքները... Սէն-Վիքթորի Տիրամայրը իր ժողովուրդին այս անհաւը պիտի պահպանէ։

Չինուորական քահանան փութով մեկնեցաւ։ Նեղ պէս կը ցաւար։ Ճամբան հանդիպած զինուորներուն բարեկամական բարեւ մը տալով կ'անցնէր։ Ինքնաչարժ մը մաաւ։ Յանկարծ կեցուց ինքնաչարժը։ Ճանչցաւ Ֆորսիքացին ու կինը։

— Վերջապէս, բարեկամս, հիմա աւելի ազէկ եք։

— Այո՛ պատասխանեց կինը։ Առաջին անգամ է որ քաղաք կ'իյնանք։ Անգամալուծութիւնը քիչ քիչ կը թեթեւնայ։ Սրունքները նուազ ծանր են, բայց ձեռքերն ու յետոյն տարբերութիւն չըրին։ Այսու հանդերձ՝ ականջն ու տեսողութիւնը բնական կ'երեւան ինձ... Այնպէս չէ՞, հայր սուրբ։

Ֆորսիքացին խօսիլ չէր կրնար, բայց աչքերը կը ժպտէին կղերականին։ Յանկարծ լրջանալով՝ քահանան բաւ Ֆորսիքացիին.

— կարծեմ Ժան Տանարէլը գուք ճանչցաք բէժիրին մէջ։

Հիւանդը հաստատական գլխաւ չարժուժով մը պատասխանեց։ Սահայն կրակ մը փայլեցաւ աչքերուն մէջ. յիշեց Ֆաուշն, Պէյրքնը, լրտեսները։

— Ուրեմն, բաւ քահանան, գէմքը մռայեցնելով քորսիքացիին դէմքին, ուրեմն, ժան Տանարէլ մահուան դատապարտեցաւ լրտեսութեան մեղադիրց գտնուելու սխիրով։ Վաղը կը գործադրուի վճիռը։

Այդ պահուն սոսկալի անցք մը տեղի ունեցաւ։ Հիւանդին աչքերը խաղորեան դուրս պոռթկալու չափ, լազուկները յուսահատական չարժուձեր սկսան ընել, բերանը ահռելի ծամածռութիւններ ունեցաւ և ի վերջոյ գեհին ինկաւ հիւանդը։

Կղերականը կարծեց թէ նոր կաթուած մը կ'ունենար ան։ Ուզեց թեէն արիւն առնել։ սակայն Ֆորսիքացին ցնցում մը ունեցաւ, գազանային գոռիւն մը արձակեց, բացաւ աչքերը, գերագոյն ճիգով մը ծունկերը չոկեց, կանգնեցաւ, սարսուռ մը թօթուեց անոր ըմբիչ մարմինը, չուրջը նայեցաւ, ու բաւ։

— Կը տեսնեմ որ ա՛լ աս առողջացած եմ։

— Ո՛հ, կարելի՞ բան է մոթէ, գոչեց կինը։

Ֆորսիքացին ճիղդ կը խօսէր։ Ժանի գատապարտութեան լուրը անոր ամբողջ էութեան վրայ այնպիսի սաստիկ ցնցում մը առաջ բերած էր որ՝ տեղի առած էր անդամալուծութիւնը։

— Այո՛, այո՛, առողջացած եմ... Նա՛տ, կա՛ռք մը, ինս զօրավա՛ր Քաթրանի քով տարէք։ Հետս կու գա՛ք, հայր սուրբ։

Ու կնոջը դառնալով բաւ.

— Դուն ալ գնայ փառաւոր ճաշ մը պատրաստէ իրիկուան համար, որովհետև ախորժակ պիտի ունենամ... Դուք ալ հրամմեցէք, հայր սուրբ։

— Շնորհակալ եմ։ Տեղ մը չեմ կրնար երթալ այսօր։ Պարտականութիւնս դիս Տուժողն կը հրաւիրէ։ Վաղը առաւ պիտի վերադառնամ՝ Ժանի քով գտնուելու համար վճռին գործադրութեան պատհուն։

Կեանքի սղութեան դէմ

այլեւս ոչ ներկայացում ոչ նուագ առանձին նուագը ձեր տան մէջ։

ՕՏԷՕՆ

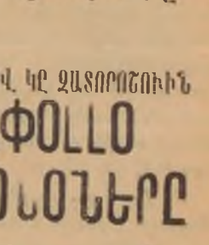

Սկաւառակի եւ Ֆօնօի յայտնի մարքան ձեզ այս կը մատուցէ քիչ դրամով ամէն գիշեր ընտիր նուագ լսելու հաճոյքը։

Գնեցէք ՕՏԷՕՆ *Ֆօlio* մը

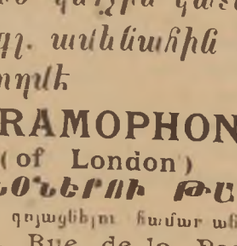

որմէ անկասկած պիտի հմայուիք եւ նշորհիւ այս հռչակաւոր մարքայի սկաւառակներուն շարունակական ժամանման, կըրնաք ամէն իրիկուն, Ձեր տուներուն մէջ վայելել ամենամեծ նուագահանդէսները եւ նուագները, իրենց վերջին ստեղծագործութիւններով։

Այլեւս ոչ ներկայացում եւ ոչ ալ նուագահանդէս. այդ բոլորը ունենալ ձեր տան մէջ միակ միջոցնէ կեանքի սղութեան դէմ իմեսապատժելու։

«Time is money»

Ժամանակը ոսկի է

ՁԷՆԻԹ

ԺԱՄԱՑՈՅՑԸ ՇՈՒՐՋԻՒ ԻՐ ԱՍԵՆԱՁԵՌՏՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ՁԵՌԱՊԱՀՈՒԹԵԱՆ

անգուգական յատկութիւններուն ձեզի դրամ կը տահեցնէ առանց գժուարութեան, կարելիութիւն տալով խնայելու ձեր ոսկիները անգամ։

Ունինք ժամացոյցներու ամբողջ շարք, ոսկի, արծաթ եւ նիկել, կիներու եւ այրերու համար։

Կ'ԱՊԱՀՈՎՈՒԻՆ ՆԱԵԻ ԲՈԼՈՐ ՆԵՐՔՈՒՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ՝ ԱՄԵՆԱՆՊԱՏՄԱՀԱՒՈՐ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐՈՎ

Ընդհ. ներկայացուցիչ՝ **ԽԱՉԱՏՈՒՐ ՇԱՀԻՆ** (Ֆօշ փողոց)

Վաճառատուն՝ Վէյկան փողոց, քաղաքապետարանի դռան կից։

AZTAG
JOURNAL ARMÉNIEN
B. P. 587
BEYROUTH, Liban

Directeur-Propriétaire
HAIG BALIAN

ԲԱԺԱՆԵԳԻՆ
ՍՈՒՐԻԱ տար. 425, ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ 225 Ս. Դ.
ԱՐՏԱՍԱՀՄ. տար. 6, ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ 4 տոլար
Տնօրէն-Խմբագիր՝ ՀԱՅԿ ՊԱԼԵԱՆ

ԱԶԴԱԿ

ازتاك
جريدة سياسية ادبية اقتصادية عامة

ԵՐԿՕՐԵԱՅ ՀԱՅԱԹԵՐԹ
ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԳԻՏԱԿԱՆ

ՇԱԲԱԹ 9 ՅՈՒՆՈՒԱՐ 1932
ԳԻՆԸ ՀԱՏԸ 3.50 Ս. Դ.

Ե. ՏԱՐԻ | Ամէն առաքում պէտք է ըլլայ թերթիս տնօրէնին հասցէին | ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ՝ ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ, ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ ԵՒ ՇԱԲԱԹ ՕՐԵՐԸ | Ձեռագիրները չեն վերադարձուիր | ԹԻՒ 111 (556)

ԶՕՐ. ՔՈՒԹԷՓՈՎԻ ՍՊԱՆՆԻՉԸ ՊԷՅՐՈՒԹԻ ՄԷՋ

ՈՃԻՐԻ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊԻՉԸ ՊԱՐՈՒՀԻ ՄԸՆ Է ԵՂԵՐ

Ծանօթ է անշուշտ մեր ընթերցողներուն ռուս յայտնի զօրավար Քութէփոֆի սպանութեան պարագաները, քանի մը տարի առաջ, Փարիզի պողոտաներէն մէկուն մէջ։ Այն օրէն իվեր ֆրանսական ոստիկանութիւնը անխոնջ կ'աշխատէր երեւան հանելու համար սպանիչները, բայց չէր յաջողեր։

Փարիզ հրատարակուող «Ժուռնալ» թերթը նոր մանրամասնութիւններ կը հրատարակէ այդ ոճրի մասին և կը յիշէ կարգ մը անուններ, որոնց մէջ կը գտնուի նաև անունը ռուս պարուհիի մը։ Ըստ «Ժուռնալ»ի այս վերջինը եղած է զօրավարը խաբելով ոճրագործներուն ձեռքը յանձնողը։

Այս պարուհին զօրավարի սպանութենէն անմիջապէս վերջ գտնուած է Պէյրութի մէջ և աշխատած «Րէսթօրան Ֆրանսէզ»ի մէջ։ «Ժուռնալ» թերթը կը գրէ.—

Զօրավար Քութէփոֆի սպանութեան առթիւ բանտարկուած Անտրէ Բօլէն կը յայտարարէ որ Սօնիա Բօթզէր անուն պարուհի մըն է կազմակերպիչը այդ ոճրին։ Այս յայտարարութիւնը նախապէս անհաւատալի թուաց, կարծուելով որ ոճրին հետքը կորսնցնելու դիտումով խօսուած է այդ։ Բայց ոստիկանական տեղեկագիրները հաստատեցին որ այդ աղջիկը իսկապէս Փարիզ գտնուած է և շատ անգամներ տեսնուած Մօն Մարթրի և Շանզ Էլիզէի մէջ և բնակած մեծ պանդոկներու մէջ։ Կ'ըսեն թէ այդ աղջիկը Բոլոնիացի է, բայց երկար ատենէ ի վեր կորսուած է։ Ժամանակ մը վերջ Բօլէ անուն նուագող մը յայտարարած է որ ինք Սօնիա Բօթզէրի հետ աշխատած է Պէյրութ, «Րէսթօրան Ֆրանսէզ»ի մէջ։ Այս աղջիկը ռուսերուն հետ շատ սերտ յարաբերութեան մէջ կը գտնուէր։ Առատ շամբանիա կը խմէր և չէր գինովնար։ անոր անունը «Մատմազէլ Շամբանիա» կը կոչէին։

Գիշեր մը Պէյրութի մէջ, յայտնի ռուսի մը հասցէին գէշ խօսեցանք, կը շարունակէ Բօլէ, Սօնիա շատ բարկացաւ և նեղուեցաւ։ Մենք կարեւորութիւն չտուինք և կարծեցինք որ շամբանիայի ազդեցութենէն է։

Ֆրանսական ոստիկանութիւնը շատ կարեւորութիւն տուաւ Բօլէի այս տեղեկութիւններուն։ 16 Դեկտեմբեր 1931ին, Ֆօնթենէպլօի մէջ, ոստիկանութիւնը կարգ մը տուներու գետնայարկ մասերը կը խուզարկէր և քննութիւններ կը կատարէր։ Ժողովուրդը խռնուած էր և կ'սպասէր արգիւնքին։ Երկար քննութիւններէ վերջ, անյաջող մեկնեցան ոստիկանները։

«Ժուռնալ»ի այս հրատարակութիւնը հաղորդելէ վերջ, «Էլ Ահրար» իր երէկուան թիւին մէջ կը գրէ.

«Մասնաւոր խմբագիր մը ղրկեցինք, այս մասին քննութիւններ կատարելու համար։ մեր խմբագիրը հետեւեալ տեղեկութիւնները բերաւ.—

Գացի Ընդհանուր Ապահովութեան պաշտօնատեղին։ Պ. Հիւզէրի հետ տեսակցեցայ։ ան ըսաւ որ կարդացած է «Ժուռնալ»ը և շատ կարեւորութիւն տուած խնդրին։ սակայն, ըսաւ ան, թէ՝ Սօնա Բօթզէրի մասին ոչ մէկ նորութիւն չէ կրցայ գտնել։ Հաւանական է ան անունը փոխած է և տարբեր անուամբ եկած է։

Վերջը գացի «Րէսթօրան Ֆրնասէզ» և անոր տնօրէնը Գայսեր Հըպէյզի հետ տեսնուեցայ։ Իսկոյն դարակէն հանեց համաձայնագիր մը որ ստորագրուած է Սօնա անուն աղջկան կողմէ։ Ուշադրութեամբ կարդացինք ստորագրութիւնը. գրուած էր «Սօնիա Սօնյը Ֆանէր»: Գայսեր Հըպէյզ աւելցուց թէ ինք Սօնիան տեսած է Աղեքսանդրիոյ մէջ և հաւնած. օրական 5 ոսկիով համաձայնութիւն կնքած հետը և նուագող Պ. Բօլօի հետ բերած Պէյրութ։

Հարցուցի Պ. Գայսերին.

— Պէյրութի մէջ Սօնիան ոևէ մէկուն հետ յարաբերութիւն ունէ՞ր։

— Այո, Հալէպցի հրեայ երիտասարդի մը հետ կը յարաբերէր։ երիտասարդը շատ կը սիրէր գինք և շատ դրամ կուտար։ Ասկէ Աղեքսանդրիա մեկնած միջոցին զայն հետը տարաւ։

— Սօնիան ի՞նչ տեսակ նկարագիր և դիմագիծ ունէր։

— Վերջին ծայր գեղեցիկ էր. բայց բնաւորութիւնը շատ թեթեւ էր և իր հետ խօսողը կը կարծէր որ ան մտային խանգարում մը ունի։ առաջին եկած օրէն սկսած դժգոհ թուաց եւ ասկէ պիտի փախչիմ ըսաւ։ Սակայն հետեւեալ օր առաւօտ փոխուեցաւ և շնորհակալութիւն յայտնեց։ Օրական քանի մը անգամ կը փոխէր միտքը։ Երբեմն շատ մտածկոտ կը տեսնուէր եւ մարդ կը կարծէր որ գինով է։ Ամէն օր մինչև գիշերը ժամը 2 կ'աշխատէր ան. այսու ամենայնիւ առաւօտները կ'արթննար և նամակներ կը գրէր։

— Շատ լաւ, նամակները գրած միջոցին իր սիրահարը քովը կը գտնուէ՞ր։

— Այո։

— Մեծ մարդ մը գրաւելու չափ կարողութիւն ունէ՞ր Սօնան։

— Այո, զարմանալի գրաւիչ յատկութիւն մը ունէր։ Ոճրագործ ըլլալու խիստ գիծ մը ունէր որ երբեմն ի յայտ կուգար։ Օր մը զայն կը տեսնես խելօք, հանդարտ, ոչ կը խմէ և ոչ ալ կը ծխէ. հետեւեալ օր ընդհակառակը։

Այս տեղեկութիւնները քաղելէ վերջ, շարունակեցի քննութիւններս և հասկցայ որ Սօնիա յարաբերութեան մէջ էր Ավընիւ Ֆրանսէզ գտնուող ռուսի մը հետ։ Գաղտնի կերպով համայնավարական թերթեր կ'ստանար։ Անգամ մը ան երեկոյթ մը հրաւիրուած էր ճերմակ ռուսերու կողմէ։ Սօնիան հրաւիրագիրը պատռած և բարկացած է։

ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ ԴԱՄԱՍԿՈՍԻ ՄԷՋ

ՀԱՆԴԱՐՏ ՄՏՔՈՎ ԽՈՐՀՐԴԱԾՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Հեռաւորներն եւ պարագլուխները.— Խռովարարներ.— Նպաստաւոր պարագաներ.— Ֆրանսական բարեկիրթ միջամտութիւն.— Ոստիկանութիւնը գեօ կերպով զինուած էր.— Մեր զօրախումբերու ճանդարմութիւնը զարկի մը առաջքը կ'առնէ

(Շարունակութիւն Յունվար 1ի թիւէն)

Ըսենք թէ կիրակիի խռովարարներու կողմէ ուղղակի կամ անուղղակի կերպով հաւաքուած բազմութիւնը կը բաղկանար առաջուընէ խնամքով կազմուած խումբերէ, պարանիզ-մանուկներէ (ոչ թէ բառին փոխաբերական այլ իրական իմաստով) և Շաղուրէն և ժողովուրդի այլ ստորին խաւերէն սեւ բած սառհակներէ։ Այս հաւաքոյթը բաւական խոշոր ուժ մը կը կազմէր, բայց հինգ վայրկեան չէր դիմանար զսպողական միջոցներու առջև առանց տեղական պարագաներու, զորս պիտի քննենք հիմա։

Իր տունը վերադառնալու շտապող պաշտօնական գիտողի համար տպաւորութիւնը զօրացած պիտի ըլլար ի տես բեմանկարին հեռաւոր մասը կազմող ժողովուրդին որուն մէտ ջանք կը լթափէին նուագածուները։ Սոյն ժողովուրդը կը բաղկանար թաղի անխուսափելի հետաքրքիրներէն, որոնք խիտ շարքերով շարուած էին պատերու երկայնքը, կը տարուբերուէին, հարուածները կը մեկնէին, յետոյ թանձրաւանային անմիջապէս որ հանրային ուժը ոստում մը կընէր զէպի առաջ։ Անոնք հոն կը կենային իբրև հանդիսատես, միայն իբրև հանդիսատես և չէին մասնակցեր դերակատար լինել ոչ մէկ գնով։ Բաւական բազմաթիւ կիներ։ Անոնցմէ մէկն է որ երկիւղահար փախաւ, սահեցաւ և ձեռքէն վար ձգեց իր ծծկեր երախան որը մեռաւ անմիջապէս։

Այս դատարկարաններու առջևը և պարսաձիգներուն բաւական մօտ ժամանակ առժամանակ կերևային մինչև իրենց պարտէզը հանդըստացէտ մուշտակներ հագած և երբեմն ալ ձեռնոցներ դրած լֆէնտիներ։ Անոնք կը ծափահարէին խելակորոյս կերպով և բարձրաձայն աղաղակներով։ Կը գրգռէին հերոսութիւնները։ Սակայն այս պարոնները կը կենային իրարանցումին վերև։ Անոնք են որ, կէսօրին, Սալհիէ փողոցին բերանը գտնուող մայթերուն վրայ շարուած ընդունեցին, և այս անգամ մեծ թիւով, եւրոպական թաղին վրայ վերջին ճիգ մ'ընել փորձելու համար ռազմադաշտերը պարպող խումբերը։ Շատ խիստ փորձ մը եր բնաւ տեղութիւն չունեցաւ՝ հոս ոչ մէկ բան նպաստաւոր չըլլալով յարձակողներուն։ Սոյն կըրաւորական խանդավառեալները բաղկացած էին մասնաւորապէս դըպրոցական աշակերտներէ որոնք մերժած ըլլալով դպրոց երթալ կամ հոն մնալ եկած էին ծափահարելու և քաջալերելու ազգային հերոսները։

∴

Ըսինք թէ խռովարարները օգտուած էին տեղական պայմաններէ որոնք չէին դիպուածային պայմաններ այլ անոնց ծանչցած և անոնց կողմէ խնամով չահագործուած պայմաններ։

Նախ, անոնք կռիւի մէջ մտան միայն այն կէտերու վրայ ուր առանց չարիքի մտածած ըլլալու կառավարութիւնը անոնց համար պատրաստած էր գինամթերքի կոյտեր. Սուգ էլ Թէպէհի, Սուգ Սարուճայի և անոնց մերձակայ նեղ փողոցներու առջև ամբարուած սալաքարերը և խճաքարերը — անսպառելի պահեստներ կը կազմէին։ Պիր Գազարին գտնուած պզտիկ հրապարակին մէջ դիզուած էին ամէն տեսակ երկաթեղէններ և — արագօրէն իբրև անդադար չարուած խոշոր առարկաներ։ Մեր ճշդորոշել կարող չեղած ղանազան տեղեր չիչերը կը յեցնէին ուաղով և ասոնք նուազ երկիւղալի զէնքեր չէին։

Այսպէս, ապահովեալ իրենց պարենաւորումէն՝ կռուողները նըւազ ապահովեալ չէին իրենց նահանջէն։ Միշտ անոնց թաքթիկը եղաւ խուսափիլ զէմ առ դէմ գալէ և կռուիլ հեռուէն։ Երբ որ ոստիկանութիւնը հող կը շահէր թշնամին կը բացուէր և աներևոյթ կը դառնար։ Անիկա աղէկ գիտեր թէ անբաւելի կը մնար իր կռնակը տըւած հին քաղաքին ոլորապտոյտ փողոցներուն մէջ։ Մէրճէի հրապարակի վրայ յարձակումը յուսահատ գրուագ մ'եղաւ. միայն, արշաւանք մը որ կարելի թուեցաւ ոստիկանութեան թուական անբաւականութեան պատճառաւ. Պէտք էր յաջողիլ առաջին անգամ և խուսափիլ ձախողութեան և ի լուր տարածայնութեան թէ Ֆրանսացիք պիտի միջամտեն, հրապարակը պարպուեցաւ։

— Անշուշտ. բայց ֆրանսական զօրքերու հանդէս գալովը հանդերձ կռիւը շարունակեց սակայն.

— Շատ աղէ՛կ բայց ի՞նչ պայմաններու մէջ։

Երբոր առաջին թանքերը երևցան, պարապութիւն մը գոյացաւ անոնց առջև։ Անոնք դիրք բռնեցին հանգիստ կերպով զէպի արևելք և հարաւ։ Կռուողները իրենց գլուխը միայն կը ցուցնէին պատերու կամ քարակոյտերու ետևէն։ Կար ատեն մը, բան մը չպատահեցաւ։ Յետոյ, խումբեր վերակազմուեցան, մօտեցան և քարկոծութիւններ սկսան ցրիւ, ցանցառ և անհաս կերպով։ Բոլորովին յայտնի էր որ խռովարարները կը չափէին մեր տրամադրութիւնները։ Անոնք շուտ մը հասկցան թէ մեր տրամադրութիւնները հաշտարար էին, տեսնալով որ խոշոր գազանները (Ծ. Խ. ակնարկութիւնը թանքերուն համար է) փոխելէ, պարելէ զատ ուրիշ բան չէին ըներ։ Օդի մէջ քաշուած հարուած մը՝ այս վայրկեանին դոնէ պիտի հաստատէր թերևս թէ գնդացիրները պատրաստ կը կենային։ Անոնց յամառութիւնը ապահովագին մ'եղաւ վարանող քաջասրտութեանց։ Ատ կէս ժամ յետոյ, տղաներ և ծառաները քարկոծուեցան գրեթէ շատ մօտէն։ Աւելի ետքն ալ ինքնաշարժ-գնդացիրի մը ոտախթէօրը, լապտերները, բոլոր արտաքին կազմուածքը խորտակուած վիճակի մը ենթարկուեցան։ Ֆրանսերէն և ա-

(Շար. Բ. էջ Ա. սիւնակ)

ՍՈՒՐԻՈՅ ՆՈՐԸՆՏԻՐ ՀԱՅ ԵՐԵՍՓՈԽԱՆՆԵՐԸ

ՄՈՎՍԷՍ ՏԷՐ ԳՈՂՈՒՍՏԵԱՆ

ՀՐԱՉ ՓԱՓԱԶԵԱՆ

ՆԻԿՈՂՈՍ ՃԱՆՃԻԿԵԱՆ

ՍՈՒՐԻԱԿԱՆ ԸՆՏՐՈՒԹԵԱՆՑ ԱՐԴԻՒՆՔԸ

ԱԶԳԱՅՆԱԿԱՆՆԵՐԸ ԿԸ ԿՈՐՍՆՑՆԵՆ

Երկրորդ աստիճանի ընտրութիւնները կատարուեցան հիւսիսային Սուրիոյ բոլոր շրջաններուն մէջ առանց ոևէ ցաւալի միջադէպի մը։

Հալէպի մէջ ընտրական սուր պայքար մը մղուեցաւ Սուպհի պէյ Պէրէքէթի և ազգայնականներու ընտրական ցուցակներու մէջ։ Սուպհի պէյ Պէրէքէթի ցուցակը յաջող անցաւ իր ամբողջութեամբ։

Սուրիոյ խորհրդարանին մէջ Հալէպի Վիլայէթին համար վերապահուած 22 աթոռներուն համար ընտրուեցան 22 չափաւորականներ։ Ոչ մէկ ազգայնական չ'յաջողեցաւ ստանալ օրէնքի պահանջած մեծամասնութիւնը։ Ընդհակառակը, տրուած 468 քուէներէն Սուպհի Պէրէքէթ ստացաւ 310 քուէ. իրմէ անմիջապէս յետոյ կուգան իր ցուցակիցները պ. պ. Սէլիմ Ճամպարթ, Լաթիֆ Դանիմէ, Դալիպ պէյ, Նիկողոս Ճանճիկեան, Շաքիր պէյ Նէհմէթ, Նուրի Միւտէրրիս, Հրաչ Փափազեան, Պէսիմ Գուտսի և Հինտիեան, այս վերջինը ստացաւ 273 քուէ։

Իպրահիմ պէյ Հանանօ կարողացած է ստանալ 189 քուէ միայն, և Սաատալլահ Ճապրին 170 քուէ։ Քուէարկութեան գործողութիւնները կատարուած են ի ներկայութեան Ազգայնական Կուսակցութեան կողմէ ղրկուած երկու պատուիրակներու նկատելով որ Չափաւորականներու երկու անդամները կը մասնակցէին ընտրողական Յանձնախումբին։ Բարձր Գոմիսէրի Հալէպի պատուիրակին կողմէ ղրկուած Բարձր պաշտօնատար մըն ալ ներկայ գտնուեցաւ քուէարկութեան գործողութեան։

Հոմսի մէջ Ազգայնականներու թեկնածուներն են որ յաջողած են իրենց գլուխը ունենալով Հաշէմ պէյ Աթասին։ Ազգայնականները իրենց բոլոր ջանքերը կեդրոնացուցած էին այս շրջանի մէջ։ Ընտրուած չորս երեսփոխանները ազգայնական են։ Նէպէքի մէջ ընտրուած երեսփոխանն ալ ազգայնական է և յաջողած է քուէի մը առաւելութեամբ միայն։

Անտիոքի ընտրութիւնները անցած են շատ խաղաղ և առանց ընդդիմութեան։ Երեքշաբթի գիշեր Անտիոքի մեր թղթակցէն ստացանք հետեւեալ հեռագիրը.

Անտիոք.— Մովսէս Տէր Գալուստեան միաձայնութեամբ Անտիոքի երեսփոխան ընտրուեցաւ։ ԹՕՍՈՒՆԵԱՆ

Անտիոքի միւս երեսփոխաններն են՝ Մուհամէտ Ատալը, Մուսթաֆա Գասըրի և Սաադ Մարուֆ։

Ճըրըզ-Խանէն ընտրուած է Խալիլ աղա, իսկ Ալէքսանտրէթէն Մուհամէտ Ճարպ։

Այժմ կը մնան մի միայն Դամասկոսի և Համայի ընտրութիւնները։ Կ'ըսուի թէ շուտով վերընտրութիւնները պիտի սկսին այդ երկու շրջաններու մէջ, ամբողջացնելու համար երեսփոխաններու թիւը։

Ի՞ՆՉ ԿԸ ՎԵՐԱՊԱՀԷ ՄԵԶ 1932Ը

Պէյրութ հրատարակուող «Օրիան» ֆրանսատառ թերթը Դրական Միջազգային Գործակալութեան Մամլոյ Սպասարկութեան ներկայացուցչութիւնը ստացած է Սուրիոյ և Լիբանանի համար և սոյն հաստատութեան միջոցաւ ապահոված գրական, գիտական և քաղաքական կարեւոր անձնաւորութեանց աշխատակցութիւնը։

Շնորհաւորելով մեր պաշտօնակիցը իր այս նոր ձեռներէցութեան առթիւ, որով մեծ ծառայութիւն մը մատուցած պիտի ըլլայ թէ՛ Լիբանանի Մամուլին և թէ ալ իր ընթերցողներուն, թարգմանաբար կարտատպենք «Ի՞նչ կը վերապահէ մեզ 1932ը» վերնագրին տակ իր հրատարակած առաջին յօդուածը որը կը պարունակէ միջազգային մեծ անձնաւորութեանց կարծիքը և գուշակութիւնները ի մասին ներկայ նոր տարւոյ.

ԼՕՐՏ ՌՕՊԷՐԹ ՍԷՍԻԼ,
Ձէյվուտի կոմս
ԱԶԳԱԺՈՂՈՎԻ ՄՕՏ ԲՐԻՏԱՆԱԿԱՆ ՊԱՏՈՒԻՐԱԿ

«Քաղաքական հողի վրայ գուշակութիւններ ընել չափազանցօրէն վտանգաւոր է, որովհետև դէպքերը կարող են միշտ սուտ հանել Պետական Մարդոց գուշակութիւնը և յառաջատեսութիւնը։ Բայց երբ որ խնդիրը կը վերաբերի 1932 տարւոյն, մենք կրնանք բացառութիւն մ'ընել, որովհետև կասկած չկայ թէ տարւոյն ամենակարևոր դէպքը պիտի ըլլայ Զինաթափութեան Խորհրդաժողովը որը Ժընէվ պիտի գումարուի Փետրվար ամսոյ մէջ։ Առանց վերապահութեան կարող եմ ըսել թէ եթէ խորհրդաժողովը յաջողի լուծել զինումներու խնդիրը, տարին երջանիկ պիտի ըլլայ։ Եթէ ո՛չ, իմ գուշակութիւններս նուազ լաւատես են։»

ԷՏՈՒԱՌ ՀԷՌԻՕ
Նախկին Վարչապետ

«1932 տարին վճռական դեր մը պիտի խաղայ մարդկութեան պատմութեան մէջ։ Համաշխարհային խնդիրները այնքան հրակէզ են որ հարկաւոր է անոնց վերջնական կարգադրութիւնը ձեռք բերել յառաջիկայ տարւոյ ընթացքին։ Ես կը խորհիմ թէ մարդկութիւնը համօրէն կը հասկնայ կացութեան ծանրակշռութիւնը և թէ մանաւանդ եւրոպական ազգերը այլեւս ժամը հասած կը նկատեն նախընտրել երկու խնդիրներու մէջ «միանալ կամ կորսուիլ»։

ՊԱՐՕՆ ՖՕՆ ՌԱՅՆՊԱՊԷՆ
Գերմանիոյ Նախկին Նախարար
Ազգաժողովի մօտ Գերմանական պատուիրակ

«Յառաջիկայ տարին երջանիկ պիտի ըլլայ եթէ յաջողուի լուծել եւրոպական մեծ ազգերը իրարմէ զատող վէճերը։ Բարեխղճօրէն դժուար է, բայց ես կը յուսամ թէ խոհականութիւնը պիտի յաղթէ։ Մեր երկրին, Եւրոպայի և բոլոր աշխարհի շահին համար, պէտք է որ ընդհանուր ջանքերով փնտռենք մեր առջեւը ցցուած ծանրակշիռ խնդիրներու լուծումը կարելի դարձնող միջոցները, համաձայն արդարութեան սկզբունքներուն։ Մենք այս նպատակին հասնելու ենք շատ քիչ ժամանակի մէջ և այս պատճառաւ է որ ես կը նկատեմ թէ ոչ թէ միայն յառաջիկայ տարին, այլեւ և անոր յաջորդող տարիները մեր պատմութեան մէկ դիպաշարժը պիտի կազմեն»։

ՍԸՐ ՆՕՐՄԱՆ ԱՆՃԷԼ
Հեղինակ «Մեծ Յնորէքի»

«Ես արդէն յաջող քննութիւն մ'անցուցի գուշակութիւն ընելու գործին մէջ։ Պատերազմի վաղորդայնին հրատարակուած գրքիս մէջ, ես գուշակեցի և նկատողութեան առի մեծ մարդախողխողութեան աղիտաբեր հետեւանքները։ Դէպքերը սուտ չհանեցին զիս։ Այս անգամ, իմ գուշակութիւնս նուազ չարագէտ չէ։ Եթէ չյաջողուի վերջ դնել ամէնուրեք աւերներ գործող տնտեսական անիշխանութեան, եթէ անմիջապէս չգտնուի պետութիւններու համախորհուրդ մէկ գործը կարելի դարձնող բանաձեւ մը, ես կը տեսնամ ոչ միայն Եւրոպայի խախտումը, այլ նաև եւրոպական քաղաքակրթութեան անկումը և անհետացումը։»

ԲՐՕՖԷՍՕՐ Լ. ՔՈՒԻԴԴԷ
Նոպէլի Մրցանակով Պսակեալ

«Ես բառ մը միայն ունիմ ըսելիք։ Ես կը մաղթեմ որ ազգերը

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՍՈՑԻԱԼԻՍՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ

ՎՃՌԱԶՈՒՄ ՄԱՅՈՐ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՍՈՑԻԱԼԻՍՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԳԵՐԱԳՈՅՆ ՀՐԱՄԱՆԱՏԱՐՈՒԹՅԱՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՍՈՑԻԱԼԻՍՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՄԻՆԻՍՏՐՆԵՐԻ ԽՈՐՀՐԴԻ ՈՐՈՇՈՒՄԸ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՍՈՑԻԱԼԻՍՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՊԱՏԻՎԱՎՈՐ ԱՇԽԱՏԱՎՈՐՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ

Հայկական ՍՍՀ Գերագույն Սովետի Նախագահության հրամանագրով պատվավոր կոչումներ շնորհելու մասին

Հայկական ՍՍՀ Գերագույն Սովետի Նախագահության հրամանագրով շնորհվել է Հայկական ՍՍՀ ժողովրդական արտիստուհու կոչում՝

Ա. ՖԱԼԱՔՅԱՆԻ անվան օպերայի և բալետի պետական ակադեմիական թատրոնի առաջատար դերասանուհի Ա. Ա. ՀԱՍՐԱԹՅԱՆԻՆ

Հայկական ՍՍՀ Գերագույն Սովետի Նախագահության հրամանագրով շնորհվել է Հայկական ՍՍՀ ժողովրդական արտիստի կոչում՝

Ա. ՖԱԼԱՔՅԱՆԻ անվան օպերայի և բալետի պետական ակադեմիական թատրոնի առաջատար դերասան Ա. Ա. ՀԱՍՐԱԹՅԱՆԻՆ

ԱՐԻՆԱԼԻ ԸՆԴՀԱՐՈՒՄ ՍԵՎԱՆԻԿԻ ՀԱՅԵՐՈՒՆ, ՄԻՋԵՒ

Գաղթականները կը յարձակին

Ազգային Իշխանութեան

ներկայացուցիչներուն վրայ

ՀԱՑ ՊԱՀԱՆՋԱԿԱՆ ԳՐԳՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ԿԸՆԵՆ

Մելանիկեան կը գրեն «Նոր Օր»ին.—

Կիրակի հետ օրեն յետոյ Գետ Զինարի մէջ սկսելական ընդհարում տեղի ունեցաւ վարժարանին մէջ հաստատուած գաղթականներու եւ ազգ. իշխանութեան ներկայացուցիչներուն միջեւ։ Պատճառ, սաճեռնակի պայթում եւ խուճապահարութիւն գրգռուած հին համայնավարներու կողմէ, որոնք ամեն միջոց ի գործ դրած էին կռիւ առաջ բերելու համար։

Այս ցաւալի դէպքի մասին, *Մելանիկեան* «Արեւելք» թերթը երեքշաբթի օրուան թիւով, հետեւեալ տեղեկութիւնները կուտայ.

«Կիրակի օր, կէսօրէ յետոյ Գետ Զինարի դպրոցին մէջ նպաստակաւոր կերպով կարգ մը գրգռիչներու կողմէ տեղաւորուած ընտանիքներու հետեւանքով առաջին ժխոր դէպքը տեղի ունեցաւ։ Ոսխիկանութիւնը, հրագէն, ձեռնակուռիչ յարձակում ոսխիկաններու վրայ, ինչ որ կուգէր, ամեն ինչ կատարեալ եղաւ։

Խոստացուած են ազգային իշխանութեան ներկայացուցիչներ պ.պ. Սեթիանեան, Մակարեան եւ Աւետիսեան, որոնք հաց բաժխելու համար գաղթականներուն գացած էին։ Ոսխիկանները այդ իրարանցումին մէջ ի վիճակի չեն ըլլար զանազանելու թացն ու չորը։ Ցիծեռայները պահականոց կը տարուին, ուր իրենց անմեղութիւնը ստուգուելէ յետոյ ազատ կը ձգուին։

ՏԵՂԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՀԱԼԷՊԻ ԸՆՏՐՈՒԹԵԱՆ ՆԱԽՕՐԵԱԿԻՆ

ՏԵՆԴՈՍ ԱՇԽԱՏԱՆՔ ԵՐԿՈՒ ԿՈՂՄԷՆ

Անցած երկուշաբթի եւ երեքշաբթի օրերը, Հալէպի մէջ, տենդոս աշխատանքներ թափուած են ազգայնականներու եւ չափաւորներու կողմէ։ Բազմաթիւ քուղիկներ եւ յայտարարութիւններ ցրուած են ժողովուրդին։ Չափաւորներու ֆ կողմէ *Մուպիի* պէյ Գեհէթ, մասնաւոր յայտարարութիւն մը հրատարակելով, յորդորած է ընտրողները որ իրենց ֆուկները կեդրոնացնեն ի նպաստ չափաւորներուն, քուլով այն ձախորդութիւնները ու փորձառները որոնց հանդիպեցաւ *Միւրիան* ձայրայեղներու երեսէն։

Հալէպ հրատարակուող թերթերը նմանապէս երկար սիւնակներ լեցնելով, մէկին կամ միւսին փոքրամասը բրած են։ Երեսփոխանական թեկնածուներէն ոմանք ալ իրենց յուսանկարները կրող յայտարարութիւններ հրատարակած եւ ներկայացուցած են իրենց պլատֆորմը։

Խորհիմ Հանանօի սոորագրութեամբ քուղիկներ ցրուած են, որոնց մէջ կըսուի թէ ազգայնական թեկնածուները, առանց կրօնական եւ ազգային խորութեան պիտի ասիտային ազգին ու հայրենիքին ազատագրութեան։ Նոյնիմասն յայտարարութիւններ հանած են նաեւ ուսանողները։

Երկու կողմերն ալ հանած են իրենց թեկնածուներուն ցուցակները, որոնցմէ չափաւորներու ցուցակը անցած է նոյնութեամբ։

ՆՈՐ ԿՌԻԽՆԵՐ ՄԷՎԱԼԻ ԵՒ ՀԱՏԻՏԻՑՆ ԱՇԻՐԷԹՆԵՐՈՒ ՄԻՋԵՒ

Անցած հինգշաբթի օր *Սուրիական* անապատին մէջ, նոր կռիւ մը տեղի ունեցած է *Մէվալի* եւ Հաֆիժլի ասիրէթներու միջեւ։ Հաֆիժլի ասիրէթին պատկանող կարգ մը դինուած մարդիկ *Մէվալի* ասիրէթի սահմաններուն ներս մտան։ *Մէվալի* պետերէն Ապտ Խլրահիմ էլ փաթաթ դիմադրեց զանոնք վռնտելու դիտումով։ Հաֆիժլի պատկանողները բաւարարուեցան յանձնուիլ։ Ապտ Խլրահիմ էլ փաթաթ ներեց անոնց եւ յանվերաբերում ցոյց տուաւ։

Հաֆիժլի մարդիկը մեկնեցան իրենց ասիրէթներուն հովուելուրաք օր Հաֆիժլիներէն ուրիս ուժ մը գնաց եւ *Մէվալի*ներու հօտերը բերց. հովիւը յուր տուաւ։ *Մէվալի*ներ յարձակում գործեցին եւ տեղի ունեցաւ զօրաւոր ընդհարում մը։ *Մէվալի*ներէն երկու հոգի խմիրներ սպանուեցան։ Ամբողջ ասիրէթը օտս գէտ ազդուեցաւ եւ բօնամութիւնները վերսկըսան։

ՉԱՀՐԱ—ԱՐԻՏԻ ԱՆՈՒՆ ԱՂՋԿԱՆ ՍՊԱՆՈՒԹԵԱՆ ԴՈՐԵՒՆ ՓՆՈՒՈՒԹԻՒՆԸ

Զահրա էլ—Արիճի անուն աղջկան մը սպանութեան մասին գրած հինք իր ժամանակին։ Այս ոճրին օուրջ կատարուած ննջուիքները աւարտելով քղքածարը յանձնուած է եղեռնագործ ասեանին նախագահութեան։

Ամբաստանեալները, Համատ եւ Թօֆիք էլ—Արիճի Պաապայեան փոխադրուած են Գեյրութի բանտը։

Գալով *Սահ* էլ—Արիճի եւ այս ինդրոյն համար բանտարկուած այլ անձերու, անոնց անմեղութիւնը հաստատուած ըլլալով ազատ արձակուած են։

ՄԱՐՕՆԻԹ ՊԱՏՐԻԱՐՔԻՆ ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆԸ

ԱՆՀԱՄԱՁԱՅՆՈՒԹԻՒՆ ԵՊԻՍԿՈՊՈՍՆԵՐՈՒ ՄԻՋԵՒ

Մարօնիթ նոր պատրիարքի ընտրութիւնը մինչեւ երեկ դեռ վերջացած չէր։ Ինչպես գրած հինք ընտրութիւնը աւարտած պիտի ըլլար ամսոյս 31ին եւ ոչ թէ 23-ին։ Եւ նկատի ունենալով կարգ մը անյարմարութիւններ դարձեալ ընտիպատած եղան կիրակի օրը որոշել։

Ցառաջիկայ ապրիլեան ընթացքին ներին նախարարը ընտրութիւն մը պիտի կատարի Լիբանանի բոլոր օրացոյցներուն մէջ եւ պիտի որոշի իրարանցիր շրջանի մէջ ձեռ առնուելիք միջոցները մարդահամարի ապահաստանիներուն յաջողութեան համար։

Գիւղերու Մուխթարները արդէն ճշդած են քնակարանիներու թիւերը, հետեւաբար մարդահամարի օրը պատասխանատուներու դիւրութիւն պիտի ըլլայ ուղղակի տունէ տուն մտնել եւ արձանագրել քնակչութեան թիւը։

1921ի մարդահամարին Լիբանանի քնակչութեան թիւն էր 600000 այժմ կը կարծուի որ 750000 է աւելի է։

ԱԿՈՒՄԲԻ ԲԱՑՈՒՄ

Հայ Գեղարուեստասէր Միութիւնը, որ ճաճի մը տարիներէ ի վեր կը գործէ հաղարիս մէջ, պարբերաբար ներկայացումներ եւ երեկոյթներ կազմակերպելով, ունեցաւ վերջապես իր ակումբը, Ավրընիւ Փէրճ, 45, ուր պիտի կրնայ ունենալ այսուհետեւ իր անուներ աւելի եւս արդարացնող գործունէութիւն մը։

Ակումբին բացումը կատարուեցաւ անցեալ օարթ իրիկուն, ընդ երեկոյթով մը, ներկայութեան հայ եւ օսար ընտանիքի բազմութեան մը։

Իր կարճ բացման ճառին մէջ Տիկին Լ. Փոթուխեան, պարզելէ յետոյ միութեան նպատակը, որ է՝ ծառայել Հայ Գեղարուեստին, արուեստի եւ գրականութեան հանդէպ սէր ներշնչել հայ երիտասարդներուն եւ զանոնք հեռացնել օսար, այլասերող եւ գէշ ազդեցութիւններէ, յայտարարեց որ Միութիւնը, իր գոյութեան առաջին օրեն մինչեւ այսօր երբ ոչինչ իսկ կատարած չըլլայ, դարձեալ գնահատութեան եւ յարգանքի արժանի է, ճանի որ այժմ Գետ Զինարի հայերուն կը նուիրէ գրեթէ կատարելութեան հասնող քեմ մը, եւ կոկիկ սրահ մը։

Երեկոյթին առաջին մասը պարզեց հետաքրքիր յայտագիր մը։

Նդան առաստանութիւններ Միամանցոյնէ։

Երգչախումբը դեկավարութեամբ երաժշտագէտ Գ. Ա. Գէրպէրեանի, երգեց ազնիւ յօրինուածքներէն «Լոյսիկ»ը եւ «Թիպպաճան»ը որոնք բուռն ծափահարուեցան։

Ներկայացուեցաւ Ազնէրկ Ռիվուարէն, *Սուրեն Գարթաշեանի* քարգմանութեամբ, մէկ արարով, գոյներիկ սիրային կատ մը՝ «Հովուհի մը կար աշխոյ»..., որ երգուեցաւ Գ. Աղեեանի (թօխանուհի), Ե. Կիւլպէկեանի (հովուհի) եւ Զարեհանի (հովիւ) կողմէ։

Երեկոյթին երկրորդ մասը պարահանդես մըն էր, որուն ընթացքին սակայն, յայտագրէ դուրս, ներկաներէն երգեցին տեղական Վիքիու առաջին մրցանակ Տիժոնի ֆոնոգրաֆարուարի, պ.պ. Բաքաքեան, Մ. Հազարեան եւ Տ. Ազնաւեան։

ՆԵՐԿԱԾ ՄԸ

ԻՐԱԳԵԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՖՐՏԱԿԱՆ ԱՊՍՏԱՄԲՈՒԹԵԱՆ ՇՈՒՐՋ

Գաղտահեն կը գրուի Դեկտ. 23 թուականով.

«Ցգինպատանեն տուած այն տեղեկութիւնները թէ Իտալական ապստամբութիւն պատահած է Իտագի սահմանագլխի վրայ խիստ կերպով չափազանցեալ են։

Ազիրէքներու միջեւ տեղի ունեցած կռիւներու հետեւանքով, որոնց ընթացքին գիւղեր թալանուած եւ մարդիկներ սպանուած են, Իտագի կառավարութիւնը ոսկեկանական ոյժերով զօրացած պաթալիոն մը զինուոր ղրկեց զապելու համար Շեյխ Գարգանը։

Ըմբոստներու եւ կանոնաւոր ոյժերու միջեւ տեղի ունեցած ընդհարման մը ընթացքին, այս վերջինները մեծ դժուարութեանց ենթարկուեցան նկատելով որ առաջինները կը գօնուէին իրենց բնաւորին վրայ եւ կատարելապես ծանօթ հին լեռներին երկրին։

Ամեն պատգամի տակ կառավարութեան ստացած տեղեկութեանց համաձայն, Իտագի սպայ մը եւ 13 զինուոր սպանուած են։ Մինչդեռ ապստամբներու մէջէն սպանուածները կը հասնին հասն եւ վիրաւորները 30 անձ։

Կառավարութիւնը ի նկատի ունի այլ գործողութիւններ։

ՀԱՆՐՕՔՈՒՏ ՇԻՆՈՒԹԵԱՆ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ ՊԻՒՏՃԷՆ

Հանրօգուտ Շինութեանց Նախարարութեան 1932ի պիւճեհին համար որոշուած է 925063սուրիական ոսկի որուն 165000ը նոր ճամբաներու օգնութեան համար, 140000ը հին ճամբաներու նորոգութեան համար, 4221ը նախարարին տարեքոշակին համար, 68566ը պաշտօնեաներու բոշակներուն համար, 40000ը ծրագիրներու ուսումնասիրութեան համար, 19500ը շինութեան գործիչներ գնելու համար, 10000ը պետական շէնքերու նորոգութեան համար, 2500ը պետական կալուածներու տեղեկագրութիւնը պատրաստելու համար, եւն.։

ԳԻՆՈՎԻ ԳՈՐԾ

Անցած երկուշաբթի օր, Սեպի հ Զիլպիր անուն սեւամորթ մը, որ հաճրածանօթ էր որպես հաշիշասէր եւ մախաճճիկ, գինետուն մը ընտած էր եւ կը խմէր։ Վերջին ծայր գինովցած վիճակի մէջ ան գինետունէն դուրս ելաւ եւ յարձակեցաւ ճամբորդի մը վրայ իրեն ճայած րլլալուն համար։ Ժպիչ ոսկիկան մը հասաւ եւ արգիլել ուզեց։ այս անգամ գինովը յարձակեցաւ ոսկիկանի վրայ։

Ուրիշ ոսկիկաններ օգնութեան հասան եւ հազիւ կրցան օղթայակապ պահականոց տանիլ զայն։

ՔՈՒԻԹ—ՊՕԼԻ ՄՐՑՈՒՄ

Հ.Մ.Մ. խումբը փափաքած էր բարեկամական մրցում մը ունենալ Հ.Մ.Ը.Մ.ի հետ. ամսոյս 6ին տեղի ունեցաւ մրցումը։

Սկիզբը խաղը կանոնաւոր ընթացաւ, եւ Հ.Մ.Ը.Մ ճօճանակեց երկու յաջորդական կոլեր։

Բայց խաղը վերջանալուն հազիւ տասը րոպէ մնացած, պատահած պզտիկ միջադէպի մը պատճառաւ կարելի չեղաւ խաղը շարունակել։

Հ. Մ.Ը.Մ.ի խումբը դասը ձգեց 2ի դէմ Ouվ։

ԻՆՉԵՐ ՊԻՏԻ ՊԱՏԱՀԻՆ 1932 ՏԱՐԻՈՑ ՄԷՋ

ՄԱՏԱՄ ՔԱՑԱՑԻ ՉԴԱՑԱՑՈՒՆՑ ԴՈՒՇԱԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Ֆրանսացի բախտագուշակուհի Մատամ Ֆայա որ ամէն տարի կանուխէն կը յայտնէ թէ սկսող տարիին մէջ ինչ դէպքեր պիտի պատահին, հետաքրքիր յայտնութիւնները ըրած է 1932 տարւոյ համար։

«Նոյ տարիին սկիզբները, անջատ տարուընէ աւելի գէշ պիտի ըլլան։ Խնայողութեան եւ տնտեսական պաշտպանութեան գաղափարը ամէն կողմ պիտի զօրանայ եւ դէպի զարուն միայն միջազգային վաճառականութիւնը պիտի զարգանայ։ Անգործութիւնը պիտի աւելնայ, մեծ քաղաքները փոքր տեղերէ աւելի պիտի նեղուին։

«Կենաքի սղութիւնը պիտի վերնայ այս տարի։ Կիները պիտի ինքնամփոփուին եւ իրենց տուները պիտի վերադառնան։

«Քաղաքական կացութիւնը խառնակ կերպով պիտի շարունակուի։ Գերմանիոյ մէջ, ներկայ կառավարութիւնը քաշուելով, ֆաշիսմները իշխանութեան գլուխ պիտի գան։ Գարնան մէջ պատերազմի երկիւղալի նշաններ կերեւին։

«Սպանիոյ մէջ խառնակութիւնը պիտի շարունակուի։ Իտալիոյ մէջ սկսող զարգացումը չպիտի կասի եւ երկիրը խաղաղ ժամանակ պիտի անցնի։ Ամերիկա ինքզինքը պիտի ժողուէ։ Ռուսիոյ մէջ՝ պոլշեվիկութիւնը դէպի տկարացում պիտի դիմէ։ Ֆրանսայի մէջ խիստ զօրաւոր անձ մը պիտի գայ իշխանութեան գլուխ։ Կեդրոնական Եւրոպայի մէջ, շատ մը կառավարութիւններ պիտի փոխուին։

«1932ին ողողումներ պիտի ըլլան եւ բուռն փոթորիկներ պիտի ծագին։ Երկանութիւնը դէպի տկարացում պիտի դիմէ։ Թատրոնի մէջ մեծ փոփոխութիւն մը չի պիտի ըլլայ»։

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

Շնորհակալութեամբ սացաւնի պ. Զեվզավանեան Եղբայրներէ 800 ս. դանեկան։

Հ.Մ.Ը.Մ.ի Գեղրութի Վարչութիւն

ԱԿԱՆԱՒԱՆ ԳԵՑԵՒՈՒԹԻ 8 ՅՈՒՆՈՒԱՐ 1932

	Մուրիկ
Ծպիտակ. Ցպիտալիս.	445
Անգլիկն. »	434
Տոլար »	126
Թրքական »	38
Գանի Օսմանեան	140
Իտալական Լիր 100	645
Ցունական. Տրախմի 100	150
Անգլկ. ոսկի	600
Ֆրանս. »	476
Օսման. »	447
Ազծաճ մէջիտ	28
Գրէտի Ֆօնս. Ա. Քէ.	480
» Բ.	473
» » Գ.	470

Մեհեքեան եղբարք Բիւ Ֆօս Թէլէֆօն՝ 5-10

Կարդացէք եւ Տարածեցէք «ԱԶԴԱԿ»Ը

ՉԱՓԱՐՈՂ ԲԱԺԱՆՈՐԴՆԵՐՈՒ

Կարգ մը բաժանորդներ գժրաղդաբար ցարդ չեն փակած իրենց հաշիւները։ Ոեք չվուեցայնեն իրենց բաժնեգիները, պիտի ստիպուինք հրատարակել այդ կարգի բաժանորդներու անունները

ՀԱՄԱԶԳԱՑԻՆ

Փոխադարձ Վարկի Ընկերութիւն

Համազգային ընկերութեան կից, բայց բոլորովին անկախ Շինմնուած է «Խնայողութեան եւ փոխադարձ օգնութեան ընկերութիւն մը»։

«Համազգայինի» խնամակալ Մարմինը պատեհ ունի հրատարեւու ընդհանուր ժողովի այն անձերը, որոնք արդէն ստանձնագրուած են, այլ եւ այն անձերը, որոնք կը հետաքրքրուին, կուզեն ծանօթանալ նոր ընկերութեան պայմաններուն եւ կուզեն մասնակցիլ։

Ընդհանուր ժողովը տեղի պիտի ունենայ Հայ Ճեմարանի վարի սրահին մէջ Յունուար 10ին, կիրակի օրը, առաւօտեան ժամը 11ին։

Պաշտօնական Ազդարարագիր

ԴԱՏԱՍՏԱՆԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴԻ ԼԻԲԱՆԱՆԻ ՀՅՑՈՑ

Բնիկ Սեբաստացի Գէյրութաբնակ Մարիամ Շիմշիրեան ձեռնարկեցաւ Ազանեան խորհուրդին դիմելով ամուսնալուծման դատ մը բացած է իր ամուսնոյն բնիկ Ագօհիրցի եւ բնակավայր ու հասցէն անծանօթ Սուրեն Շիմշիրեանի դէմ, գանգատելով թէ ընտանեկան յարկը լքելով մեկնած է անծանօթ ուղղութեամբ եւ թէ յօրս տարի է որ ոեւէ լուր տուած չէ իր կենդանութեան կամ ո՞ւրեցէն գտնուելուն մասին, եւ յայտնելով միանգամայն թէ իրենց կենակցութիւնէն հագիւ վեց ամիս անցած իր ամուսինը մայիկ խանգարում ալ ունեցած էր եւ յիմարանոցէն ելլելէ վերջ է որ յճած է գինքը.

Ուստի, խորհուրդս ներկայիս կազդարարէ վերոյիշեալ Սուրեն Շիմշիրեանի թէ իրենց ամուսնական խնդրոյն ճնութեան պիտի ձեռնարկուի խորհուրդիս 1932 Մարտ 30 թուականին գումարուելիք նիստին մէջ եւ կը հրաւիրէ գինքն անձամբ ներկայանալու նոյն օրը ժամը 3ին, Ազգ. Առաջնորդարան, կամ իր կողմէ օրինական ձեւով նշանակուած փոխանորդ մը ղրկելու. հակառակ պարագային, խնդիրը պիտի ճնուի իբրեւ ի բացակայութեան։

Գէյրութ. 30 Դեկտեմբեր 1931

Դատաստանական Խորհուրդ

ԱՋԳ. ԱՌԱՋՆՈՐԴԱՐԱՆ *ՀԱՑՈՑ ԼԻԲԱՆԱՆԻ*

ՆՇԱՆ ԳԱԼԲԱՂԵԱՆ

ՎԱՃԱՌԱԿԱՆ ԱՏԱՄՆԱԲՈՑԺ

Կուրօ փողոց, Հանրակարքի կայանին մօտ, թիւ 10 շէնքը

Իր հնարած առանց փիճի ակռայի թախիրմներու շնորհիւ, ակռայի չգոյութենէն տառապողները կ'օգտին առողջարար եւ թեթեւ ակռաներու առանց զգեցնել զանոնք իրենց ճաշակած կերակուրներու համը առնելոյն հանդէպ։

Շատեր արդէն փորձով տեսած եւ համոզուած են այս նոր ակռային թախրմներու առաւելութեանց։

Ուրեմն առանց ժամանակ կորսնցնելու դիմեցէք եւ գոն պիտի մնաք։

Etablissement J. HEKIMIAN FILS

(Maison fondée en 1877)

56 Rue FAUBOURG SAINT HONORE - PARIS (VIIIe)

Աւելի տրակա՞ն սեռ է գործի հասնելը

ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԱՊՐԱՆՔ. ՆԻՒԹ ԿԱՄ ԳՈՐԾԻՔ

կրնայ հայթայթել ամենանպատակաւոր գինիերով

Հեռագրական Հասցէ Efi-Elyseding - Paris - 123

ՅՕԹՕ ՀՐԱՒԷՐ

Անոնք որ կ'ուզեն վերջին նորաձեւութեանց համաձայն նուրբ եւ ճաշակաւոր լուսանկարներ ունենալ, առանց վարանումի ինդիմեն Մասրաթ փողոց, նորակառոյց Խորհրդարանի ճիշդ դիմացի շէնքին երկրորդ յարկաբաժնի վրայ, նորբացուած ՅՕԹՕ—ՀՐԱՒԷՐԻՆ, որ ունի նկարչականութեան առանձին բաժին մը եւս, որով առանց նկատի ունենալու օդն ու ժամանակը՝ կարելի է գոհացում տալ ամէնանորբաճաշակներուն իսկ։

ԱՃԵՑԵԼՑԸ՛Ք ԵՒ ԳՈՀ ՊԻՏԻ ՄՆԱՔ

զուարթ կը թուի...»

Եւ ահաւասիկ հազարապետը կը մօտենայ Ֆաթէի ու ձեռքերը կը բռնէ։ Լիւսիէն կը ջանայ ձեռքերը կորզել։ Կատաղութենէ կ'ոռնայ, սակայն կը բռնեն ու մատուրներուն հետքերը կ'առնեն։ Կառավարիչը՝ հազարապետին հետ լիակատար կը քննէ զանոնք, կը հաւաստէ նախապէս ունեցածներուն հետ, կը գինէ խոշորացոյցով ու կ'ըսէ.

— Այս մարդը անիկա է որ թշնամութեանց սկիզբը դողցաւ բանակներուն ցուցակը, որ իրիկուն մը այս սենեակը մտաւ և երբ Ֆաթէն վրայ հասաւ՝ ուզեց զայն խեղդել...։

— Արդարև, միլիամտեց հազարապետը, ինչպէս ես առաջնըղնէ ձեզի չըսի։ Ֆանտրէլի վզին վրայ գտնուող մարդու ճանկերուն դիրքը ցոյց կուտայ մատուընեու անբնական հեռաւորութիւն մը իրարմէ որ միայն մէկ մարդու վրայ կը տեսնես և այդ մարդն ալ ա՛ս։

— Եւ դեռ, չարունակեց պետը, աս է որ Ֆաթէի հիւանդութեան առեն անոր այցելութեան եկած ըլլալով պատուհանէն մեզ մոխիր ըրաւ և յետոյ փախաւ ծխատուփը գետին ձգելով...։

— Ահ, բացագանչեց սպասաւոր գինուորը, հիմա կ'ըմբռնեմ թէ ինչ կոճակը ինչպէս գտայ այդ իրիկունը վառարանին քով։ Լրտեսը հո՛ն պահուըտած էր։

— Կոճակը ինչ պատմութիւն է, հարցուց զօրավարը։

— Ի՞նչ կ'ըսէք, գոչեց կառավարիչը։ Ու եթէ այս բանին մէջ ձիշդ են ինչո՞ւ աւելի կանուխ չտեղեկացուցիք։

Քօրսիքացին պատմեց այն բոլոր անցքերը որ ծանօթ են ընթերցողին։ Զօրավարը մեծ հետաքրքրութեամբ մտիկ կ'ընէր։ Քօրսիքացիին մաքուր դիմագիծը զինքը վստահութեան կը հրաւիրէր, իսկ Ֆանի ազատման հեռապատկերը անոր անսահման ուրախութիւն կը պատճառէր։ Նախկին զինուորականը երբ իր պատմութիւնը աւարտեց, զօրավարը սեղմեց անոր ձեռքը և ըսաւ.

— Ձորապէս չնորհակալ եմ։ Անմիջապէս այս վայրկեանիս պիտի ձերբակալենք այդ չարագործները։ Երկու ոստիկան-զինուոր ձեզի հետ պիտի գան խանութը։ Անմիջապէս որ խանութը յաճախորդ չունայ՝ պիտի ըսէք պաշտօնեային. «Ֆան Տանտրէլի մահուան դատապարտութիւնը եկայ քեզի լուր տալու։ Լրտեսութեան ոճիրով վաղը հրացանի պիտի քոնուիս»։ Ատոր վրայ ոստիկան-զինուորները ձերբակալել պիտի ելլեն և եթէ նախատեսուիններս իրականանան մարդը ինքզինքը պիտի մատնէ։ Այդ միջոցին՝ ուրիշ երկու ոստիկան-զինուոր գետնափորին մուտքին պիտի հրսկեն։ Օետոյ պիտի ստիպէք Ֆաթէն որ Գէրթրէնի թաքստոցը ձեզ առաջնորդէ։ Ներքին սանդուխէն, և ոստիկան-զինուորները զինքը պիտի ձերբակալեն։

Ապա զօրավարը հեռաձայնեց։ Քանի մը վայրկեան յետոյ չորս ոստիկան-զինուոր Տարկ եղած հրաձանգները կը սանձային։

Անոնք գրուեցան՝ ուշադրութիւն չդրաւ իրենց հասար։ Քօրսիքացին մտաւ իր կառքը։ Ժամը 4-ին ամէնը իրենց գիրքերուն վրայ էին։ Այդ միջոցին Լիւսիէն վրադիրը կուսար խանութը գտնուող միակ յա-

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՈՍԿԻ ԿԸ ՀՈՍԻ ԴԵՊԻ ՖՐԱՆՍԱ

Բարիզ.— Դեկտեմբերի վերջին երկու շաբաթներուն ընթացքին, հոլանտական օդանաւեր Պուռժէի կայանը փոխադրեցին 20 հազար քիլօ ոսկի, որ 300 միլիոն ֆրանքի արժողութիւն ունի: Ամսթէրտամէն եկած այս ոսկին յանձնուեցաւ բարիզեան դրամատուներու.

ԶՕՐԱՎԱՐ ՓՕ ՄԵՌԱ

Բարիզ.— Զօրավար Փօ մեռաւ 83 տարեկան հասակին մէջ: Զօրավարը Ֆրանսայ կարմիր խաչի նախագահն էր և Պատուոյ Լէգէոնի անդամ: Դերասեռական հանգամանքով մասնակցեցաւ 1870ի ֆրանքօ-գերմանական պատերազմին, ուր ազ թևը կորսնցուց: 1903ին զօրաբաժնի հրամանատար էր, իսկ 1914ին 20րդ բանակի հրամանատարութեան կոչուեցաւ: 1914ին Մարնի-հաւուղի և Թանի յարձակողականին մասնակցեցաւ և ազատաւուած Ալզասի այս մասին մէջ առաջին մտնողներէն մէկը եղաւ:

Ասկէ զատ, Զօր. Փոլ Ռուսիոյ մէջ քննիչի կարևոր պաշտօն մը տրուած է կառավարութեան կողմէ: Պատերազմէն վերջ, րոլորովին նուիրուեցաւ կարմիր խաչին:

ԿԱՆՏԻՒ ԶԵՐԲԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆԸ

Ֆօժպէյ.— Պ. կանտի և Պ. Վալլապոյ բաթէլ ձերբակալուեցան Ցունվ. 3էն 4ի լուսնալոյս գիշերը, և ինքնաշարժով տարուեցան Բաւնա նահանգին եկեղեցական քաղաքին բանտը, ուր կանտին բանտարկուած էր 1930ին:

ՓՈԽԱՐՔԱՆ ԿԸ ՄԵՐԺԷ ԸՆԴՈՒՆԻԼ ԿԱՆՏԻՆ

Նոր Տէլհի.— Փոխարքան պատասխանելով Պ. կանտիի մերժեց տեսակցութիւն ունենալ իրեն հետ, տեսակցութիւն ը որը տեղի ունեցած պիտի ըլլար քաղաքային անհնազանդութեան շարժման վերսկսման սպառնալիքին տակ: Փոխարքան յայտարարեց թէ Պ. կանտին և համաժողովը պատասխանատու պիտի բռնուին համագործարի կատարել խորհած գործին հետևանքներէն և կառավարութիւնը այն գործերուն հանդէպ բոլոր միջոցներ ձեռք պիտի առնէ:

ԿԱՆՏԻՆ ԿԸ ԲՈՂՈՔԷ

Մինչդեռ իր ձերբակալութիւնը սպասուած էր Պ. կանտին կը պահէր իր բոլոր հանդարտամտութիւնը և փոխարքային հետագրին պատասխանած է յայտնելով իր բոլոր քաւր կառավարութեան տուած որոշումին համար: Անարդար է. ըսած է նա, սպառնալիք բառով պահել գաղափարի մը զարկեջտ արտայայտութիւնը:

Միւս կողմէն, Պ. կանտին կը հրաւիրէ ժողովուրդը՝ որ հանդարտ ճնայ և խուսափի ծայրայեղութիւններէ:

ԿԱՆՏԻՆ ՊՍՏԳԱՄԱԳԻՐ Ն՚ԸՆ ԿԸ ՂՐԿԷ ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԺՈՂՈՎՈՒՐԴԻՆ

Պօժպէյ.— Պ. կանտին Ամերիկեան ժողովուրդին պատգամագիր մ՚ուղղելով կը յայտնէ «Մահացու ըլլալու հանգամանքը ունեցող պայքարի մը մէջ մանել առաջ, ես կը փափաքէ յուսալ թէ իմ բազմաթիւ ամերիկացի բարեկամներս այդ պայքարին հետևին ժողէն և մեծ ազգի իրենց ազդեցութիւնը գործածեն ճնշուած մարդկութեան օգնութեան գալու համար:

Անիկա աւելցուց թէ հնդկական այս պայքարը միջազգային կարևորութիւն մը և արժէք մը ունի. «Համոզուած եմ որ իմ հայրենակիցներս և հայրենակցուհիներս մինչև վերջ պիտի պահեն ոչ-բռնութեան ոգին և անոնք աշխարհի վրայ նոր դարագլուխ մը պիտի բանան:

Պ. ՄԱԺԻՆՕ ՀԻՒԱՆԴ

Բարիզ.— Պատերազմական նախարար Պ. Մաժինօ թիֆոյիտ հիւանդութիւնէն բռնուած է: Հիւանդը շատ հանդարտ է, բայց շատ տկար: Հիւանդութիւնը կը շարունակէ իր ընթացքը: Ջերմութեան աստիճանն է 38, 6:

VALDA

ՎԱԼՏԱ ՊԱՍԹԻԼ-Ի ՄԸ

քեռաց դուռիլը ԽՈՒՍԱՓՈՒՄՆ Է,
կոկորդի և ուզկղի հիւանդութեանց,
պարզ հարբուխի, ձայնի կարելուն,
պրօնչիթի, ևայլն,
ՎԱՃԱՌԱԿԱՆ ԹԵԹԵԱՑՈՒՄՆ Է
դժուարաշնչութեան, չնչահեղձութեան, ևայլն,
ԼԱՒԱԳՈՑՆ ԴԱՐՄԱՆՆ Է
կուրծքի հիւանդութեանց դէմ պայքարելու,
ԿԱՐԵՒՈՐՈՒԹԵԱՄԲ ԾԱՆՉՆԱՐԱՐՆԵՐՈՒ
ՈՒՂԵՐԸ՝Ջ, ՊԱՀԱՆՋԵՑԸ՝Ջ ԲՈԼՈՐ ԴԵՂԱՐԱՆՆԵՐԸՆ
Ձ՚ԵՄԱՐԻՏ ՎԱԼՏԱ՝ՊԱՍՏԻԼՆԵՐԸ
որ տուփերու մէջ միայն կը ծախուին եւ
կը կրեն ՎԱԼՏԱ՝անունը

Ներկայացուցիչ ՍԱԻՏԱ ԵՂԲԱՐՔ Գէյրութ

Կարի եւ Ձեւագիտութեան Դասընթացք

ՏԻԿԻՆ ՄԱՌԻ ԵՐԱՄԵԱՆ

ՎԿԱԾԵԱԼ ԴԵՐՋԱԿՈՒՀԻ

ԲԱՐԻՁԷՆ ԵՒ ՎԱՃԻՆԿԹՕՆԷՆ

Կարի եւ ձեւագիտութեան մասնագիտուհի, Տիկին Մառի Երամեան կը վերադառնայ իր արհեստանոցը, Մեծ Սէրայի դիմացը Նո. 78 տան երկրորդ յարկը:

Սրեմ ամսուան միջոցին կը սորվեցնէ ամենավերջին ձեռագործութեամբ, կար եւ ձեւագիտութիւնը «բոլոր»բարդութիւններով»եւ արդիական միջոցներով, Droit-fils մէթոտով: Իր ասակերտութիւնները կ՚օժտեն Բարիզի ակադեմական Académie Daydou վկայականով:

ՍԹԱՆՏԱՐՏ կօշիկները միշտ առնելու, առնելադիմացկուն, առնելաժամանակ եւ առնելագեղեցիկներն են.

ԿԵԴՐՈՆԱՑԵԼՔ՝

ՆԱՃԱՐ ԵՂԲԱՅՐՆԵՐՈՒ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ

ՊԱՆԴՈՒԿ ԼԻՐԱՆՆ

- ԶԱՒԷԼԷ -

Հայկական միակ սրամարդը Զաւէլի մէջ

ՄԱՔՈՒՐ ՍՊԱՍԱՒՈՐԿՈՒԹԻՒՆ ՀԱՄԱՐ ԱՆՈՒՐԻՆՆԵՐԸ ԵՒ ՀԱՄԵՂ ՁԱՁ

ՀԻՆՕՒՈՐԱՑՆԵՐՈՒՆ ՀԱՄԱՐ ՁԱՄՈՒՐ ԴԻՒՐԻԿԱՒՈՒՆ

Տէր եւ Տիկին Գ. ՄԱՆԴՈՒԿԵԱՆ

ՏՕՔԹ. Մ. Ս. ՏԱՔԷՍԵԱՆ

Նախկին ներքին բժիշկ ԹԱՂԱՊԵՏ. ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԻՆ
Այժմ մնայուն բժիշկ St. ELIE ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԻՆ

ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒԹԵԱՆ ԺԱՄԵՐ
ՆԱՀՐԻ ՈՍՏԻԿԱՆԱՏԱՆ ԴԻՄԱՑ ԻՐ ՓԼԻՆԻՓԻ ՄԷՋ

Ամեն օր (կէսօրէ առաջ 10—12
(կէսօրէ վերջ 1 — 3

ԾԱՆՈՒ.— Հիմգեաբրի եւ շաբաթ կէսօրէ վերջ ազատ
հիւանդներուն ձրի.

Անհամբեր եւ պատանի ժամուն մանրեցիկ

ՁԵՐ ՀԱԴՈՒՍՏՆԵՐԸ

Ինչ հարկ այլեւս հագուստները մաքրել տալու համար ծախք եւ բարկութիւն երբ կայ հրաշալի նոր գիւտ մը

ԼԻՒՍԷՆ (LUCIN)

ԱՌԱՆՑ ԼՈՒԱԼՈՒ, ԳԱՐԶԱՊԵՍ ԽՈՋԱՆԱԿԵԱՆՑ

ԿԸ ՄԱՔՐԷ ԵՒ ՆՈՐ ԿԸ ԴԱՐՁՆԷ

բամպակէ, բուրդէ, ամէն տեսակ կերպաս, հագուստ եւ հիւսուածեղէն ինչպէս նաեւ գորգ, կարասիներ, կերպասներ, ձմեռուան գլխարկներ, եւայլն, եւայլն, առանց կերպասին վնասելու: ՓՈՐՁԵՑԻՔ ՈՒ ՀԱՄՈԶՈՒԵՑԻՔ:

Տուփը կ՚արժէ 25 ս. ֆրանկ միայն:

Մէկ տուփով կարելի է տասը կոտ մաքրել:

50 ս ֆրանկ 3 տուփ նը գրկօի՝ մասի ծախսը մեր վրայ վճարուելիքով եւ մեծամասնակ գնողներուն մասնաւոր զեղչ: Գիմել՝

Մ. ԿԱՊՐԱՇ ի Զօրասա—Գէյրութ (B. P. 422) կամ ՍԱԳՈՔ ՆԵՐՍԷՍԵԱՆ, սեղանաւոր, Տօօ փողոց, Գէյրութ:

ՏՕՔԹ. Գ. ՏԱՎՈՒՏԼԱՐԵԱՆ

ՄԱՆԱՆԳԷՏ ՆԵՐՔԻՆ ԵՒ ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

Իր դարմանատունը հաստատած է, ՆՈՒՒԻՒ՛ փողոց, Տօք. Եօզդաեանի (ատամնաբոյժ) դարմանատան կից.

Ընդունելութեան ժամեր՝

Կէսօրէ առաջ	ժամը	8—12
» վերջ	»	2—6

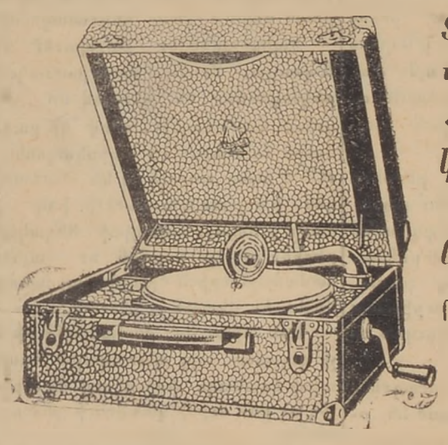

Տոկուն շինուածք Վայելուչ տեսք Հնչուն եւ բնական ձայն Ահա յատկանիշները՝

ՈՐՈՆՑՄԱՄԲ ԿԸ ՁԱՏՈՐՈՇՈՒԻ

ԱՓՕԼԼՕ ՓՕՆՕՆԵՐԸ

Գատրատուած վերջին կատարելագործեալ դրութեամբ, Անգլ. ամենահին եւ ամենամեծ ընկերութեան կողմէ

APOLLO GRAMOPHONE Co. Ltd
(of London)

ԱՓՕԼԼՕ՝ ՓՕՆՕՆԵՐՈՒ ԹԱԳԱՒՈՐԸ !!!

Կատարեալ համոզում գոյացնելու համար անգամ մը այցելեցէք

MAISON APOLLO, Rue de la Poste, BEYROUTH

Փողոցին՝ եւ հօտոյ ամէն ձևի, ոճերէն ու առանձնայատկութիւններ դիւրամատչելի գին, վճարումի դիւրութիւն:

Ընդհ. ներկայացուցիչներ՝ Սիւրիոյ, Պաղեստինի, Անդրյորդանանի, Միջագետքի եւ կիպրոսի.— ՍԻՆԱՆԵԱՆ ԵՂԲԱՐՔ

SINANIAN FRÈRES, Boîte Postale 642, BEYROUTH (Syrie)

ճախորդին:

Ծորսիքացին ներս մտաւ: Նաևէն մտան նաև երկու ոստիկան-զինուորները: Ցատէ անհամբերութեան չարժուձև մը ունեցաւ, մինչ նախկին զինուորականը կը ջանար զսպել իր կառաղութիւնը՝ չարձակելու համար լրտեսին վրայ: Ըսաւ միայն.

— Կուգամ քեզի տեղեկացնելու թէ մտն Տանտրէլ մահուան դատապարտուեցաւ լրտեսութեան համար. վաղը վճիռը պիտի գործադրուի:

Ցատէ դեմդեղին կտրեցաւ: Առջևը գտնուող աթոռին կարչեցաւ և ահաբեկ ակնարկ իր ուղեկից Ծորսիքացիին և ոստիկան-զինուորներուն՝ ըսաւ.

— Ան զիս ձեռք տուաւ, քանի որ կուզաք ձերբակալելու:

— Ո՛չ քեզ ձեռք չտուաւ անիկա, սակայն ահաւասիկ դուն ինքզինքդ ձեռք տուիր հիմա:

— Գթացէ՛ք, գթացէ՛ք ինծի, ես չեմ ամենևին յանցաւորը:

— Իրա՞ւ կ՚ըսես: Ո՞վ է ուրեմն...:

— Մեր Գէրթրէօնը...:

— Ա՜հ, ա՜հ... ուրեմն ինքնաչարժի տակ չէ՞ մեռցած...: Գոցէ՛ խանութը և մեզ առաջնորդէ վարպետիդ քով, արիկայ:

Ցատէ կրկնել չտուաւ: Կը գոռար բոլոր անպատներուն:

Վերջապէս ահաւասիկ հասան սանդուխը, նրբանցքը և դրան առջև: Բայց Ցատէ չէր կրնար դուռը բանալ. ա՛յնքան կը դողար: Ու չուզէր նաև որ Գէրթրէօն զինքը տեսնէ: Այն ատեն ոստիկան-զինուորներէն մէկը ձեռնակապ անցուց անոր, միւսը ոտքերը կապեց և Ծորսիքացին մնաց քովը, մինչ ոստիկան-զինուորները բանալին դարձուցին և դուռը բացին:

Ահաւասիկ հայհոյութիւն մը կամարները թնդացուց: Վայրի ազաղակներ լսուեցան: Մարդը կը տապլտկէր և երկու ոստիկան-զինուորներուն հերկիւլեան ուժը հազիւ կրցաւ զայն զսպել ու կապել: Ծեռայ նրբանցքին մէջէն տարին զանիկա, տանդուխէն վեր եւլան: Գործը դիւրին չէր սակայն, որովհետև Գէրթրէօն կ՚ուխտատէր կապանքը կարելու: Ցանուէ մտան: Գէրթրէօն աչքէ կ՚անցնէ ամէն բան:

— Ո՞ւր է Լիւսիէն: Ո՞ր ծակը մտած է... մտա՛ նի՛չը:

Եւ աչքերը դուրս պոռթկացին՝ տեսնելով Ցատէն որ տերևի պէս կը դողդողար. նախկին զինուորականը գլուխն կախած:

Ու կը սկսի հայհոյութեանց տեղատարափ մը: Լիւսիէն չի պատասխաներ: Վախէն քար կտրած էր:

Դուրսը աղաղակներ կը լսուին: Բազմութիւնը հետզհետէ սկսեր էր հաւաքուիլ խանութին առջև և ամէն ոք կը ջանար տեսնել ներսը անցած դարձածը: Ոստիկան-զինուորները կաւք մը բերել տուին: Մէկը դրին ծեր Գէրթրէօնը որ ա՛լ աւելի կը տապլտկի, ու Ցատէն որ անկարող է ոտքերուն վրայ կենալու:

Բազմութիւնը հակըլցած է: Ոը սկսի լուտանքներ արձակել լրտեսներուն հասցէին:

Կառքը կանգ կ՚առնէ Տաղաւարին առջև և երկու ձերբակալեալները կը տարուին կառավարիչին առջև: Կառավարիչը իր չուրջն ունէր Ծրէքանթէնը եւ հազարապետը: Կանչուեցաւ նաեւ սպասաւոր զինուորը, ուր քիչ վերջ Ժան որ երկու ոստիկան-զինուորով եկաւ: Շատ զարմացած է, բայց Լիւսիէնի և Ծորսիքացիին ներկայութիւնը յեղակարծ լոյս մը կ՚արձակէ մտքին մէջ:

Անմիջապէս՝ իր աչքերը կը փնտռեն ղօրավարը որ

Կեանքի սղութեան դէմ!

այլեւս ոչ ներկայացում ոչ նուագ առանց նուագը ձեր տան մէջ:

ՕՏԷՕՆ

Սկաւառակի եւ ֆօնօֆ յայտնի մարքան ձեզ այս կը մատուցէ քիչ դրամով ամէն գիշեր ընտիր նուագ լսելու հաճոյքը:

Գնեցէք ՕՏԷՕՆ ֆօնօ մը որմէ անկասկած գիտի հմայուիք եւ նշորհիւ այս հռչակաւոր մարքային սկաւառակներուն շարունակական ժամանակ, կըրնաք ամէն իրիկուն, Ձեր տուներուն մէջ վայելել ամենամեծ նուագահանդէսները եւ նուագները, իրենց վերջին ստեղծագործութիւններով:

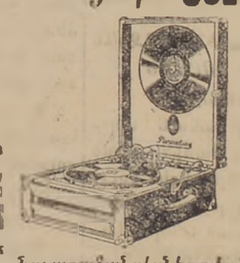

Այլեւս՝ոչ ներկայացում եւ ոչ ալ նուագահանդէս. այդ բոլորը ունենալ ձեր տան մէջ միակ միջոցն է կեանքի սղութեան դէմ իմնապատասխան ելլու:

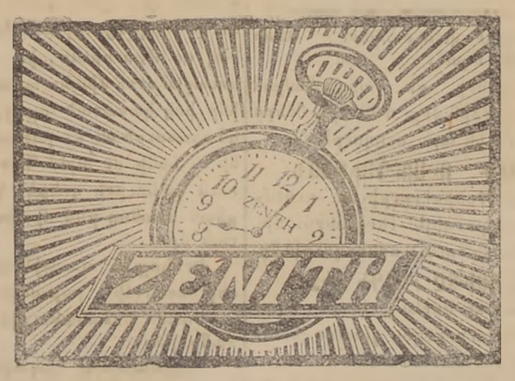

« Time is money »

Ժամանակը ոսկի է

ԶԷՆԻԹ ԺԱՄԱՑՈՒՑԸ ՇՆՈՐՀԻ ԻՐ ԱՄԵՆԱՁՇԳՐՏՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ՁՇԴԱՊԱՇՈՒԹԵԱՆ

անզուգական յատկութիւններուն ձեզի դրամ կը ջանեցնէ առանց դժուարութեան, կարելիութիւն տալով խնայելու ձեր ոսկիները անգամ:

Ունինք ժամացոյցներու ամբողջ շարք, ոսկի, արծաթ եւ ցիեել, կիներու եւ այրերու համար:

Կ՚ԱՊՀԱՎԱՒՈՒԻՆ ՆԱԵԻ ԲՈԼՈՐ ՆՈՐՈՂՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ՝ ԱՄԵՆԱՆՊԱՏԱՍԽԱՒՈՐ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐՈՎ

Ընդհ. ներկայացուցիչ՝ ԽԱՉԱՏՈՒՐ ՇԱՀԻ՛Ն (Ծօշ փողոց)

Վաճառատուն՝ Վէյհան փողոց, քաղաքապետարանի դռան կից:

AZTAG
JOURNAL ARMÉNIEN
B. P. 587
BEYROUTH, Liban
Directeur-Propriétaire
HAIG BALIAN
ՓՈՓՈԽՈՒԹԻՒՆ
Օհիրիճ տար. 425, Վճճամսնաճ 225 Ս. Դ.
Արտաշէմն. տրէ. 6, Վճճամսնաճ 4 ռոյար
Տնօրէն-Խմբագիր՝ ՀԱՃԻՆ ՊԱԼԵԱՆ

ԱԶԳԱԿ

ԵՐԿՕՐԵԱՅ ՀԱՅԱԹԵՐԹ
ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԳԻՏԱԿԱՆ

ازتـــاك
جريدة سياسية ادبية اقتصادية حرة

ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ 12 ՅՈՒՆՈՒԱՐ 1932
ԶԵՒԲԷ ՀԱՍՏ 3.50 Ս.Դ.

Ե. ՏԱՐԻ | Ամեն առաւոտ պէտք է ընել թերթիս տնօրէնին հասցէին | ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ, ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ ԵՒ ՇԱԲԱԹ ՕՐԵՐԸ | Չհրատարակուած ձեռագիրները չեն վերադարձուիր | Թիւ 112 (557)

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԷՆ ՎԵՐՋ

Խաղաղութեամբ վերջացան Հիւսիսային Սիբիրիոյ խորհրդարանական ընտրութիւնները, Հաւաքորականներու յաղթանակով։ Առկախ մնացած են Համառկոմի և Համայի ընտրութիւնները, որոնց վերապահուած է միայն 12 ձայն 70ի վրայ։ Տեղական մամուլի հրատարակութեանց համաձայն օրերու խընդիր է այդ երկու շրջաններու մէջ ալ վերընտրութեան ձեռնարկուիլը։

Հետևաբար մօտ ատենէն Սիբիրական խորհրդարանի բացումը պիտի կատարուի Համասկոսի մէջ, մասնակցութեամբ ժողովրդական քուէով և օրինաց սահմանին մէջ ընտրուած ներկայացուցիչներու։

Շատ կարևոր և կենսական պարտականութիւն մը վերապահուած է ներկայ խորհրդարանին։ Անոր գլխաւոր նպատակը պիտի ըլլայ Ցրանսայի և Սիբրիական պետութեան յարաբերութիւնները հիմնաւորել միջպետական դաշնագիրներով։ Իրականացնելու համար այդ նպատակը, ժողովրդական քուէով ընտրուած ներկայ խորհրդարանը պիտի ստեղծէ կառավարութիւն մը, որ իրաւազօր ըլլայ բանակցութիւններ վարելու Ցրանսական իշխանութեան ներկայացուցիչներուն հետ։

Հովանաւորեալ երկիրներու մէջ գտնուող հայութիւնը, համաձայն Սիբրիոյ մէջ գոյութիւն ունեցող իրաւակարգի, որպէս ուրոյն համայնք, իրաւազօր էր տալու չորս երեսփոխան։ Գիտակից իր քաղաքացիական իրաւունքներուն և պարտաւորութեանց, հայութիւնը մասնակցեցաւ ընտրութեանց, հայութիւնը մասնակցեցաւ ընտրութեանց և ընտրեց իր ներկայացուցիչները, որոնք սիբրիական պետութիւնը ճանչցող, այս երկրի ժողովուրդներուն և պետական ըմբռնումներուն ծանօթ և ընդհանուր առումով երկրի տնտեսական ու քաղաքական պայմաններուն լաւատեղեակ անձնաւորութիւններ են։

*Նորընտիր հայ երեսփոխանները անծանօթներ չեն արդէն սիբրիական ժողովուրդին։ Անոնցմէ երկուքը, նախկին խորհրդարանի անդամ եղած են և բնիկ Սիբրիացի են։ Պ. Տէր Գալուստեան ոչ միայն անգին ծառայութիւններ մատուցած է իր պատկանած ժողովուրդին և Անտիոքի հայութեան, այլ թանկագին օգտակարութիւններ ունեցած է անխտիր Անտիոքի բոլոր ժողովուրդներուն, վայելելով վստահութիւնը տեղական եւ լոր իշխանութեանց։ Պ. Ճանճիկեան նմանապէս, չորհովանաւոր իշխանութեանց։ Պ. Ճանճիկեան նմանապէս, շնորհիւ իր կարողութեան և քաղաքացիական լայն ըմբռնումներուն հիւ իր կարողութեան և քաղաքացիական լայն ըմբռնումներուն կը շահի, կասկած չկայ անշուշտ որ Պ. Հրաչ Փափազեանի ընտրութեամբ, Սիբրիական խորհրդարանը կ'ունենայ քաղաքական պատրաստուած և ուժեղ ըմբռնումներ ունեցող հայ անդամ մը։ Ցարտաւ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՎՃՌԱԳՐԱՎՈՐՈՒՄՆԵՐԻ ԵՎ ՊԱՅՄԱՆԱԳՐԵՐԻ ՀԱՎԱՔԱԾՈՒ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՍՈՑԻԱԼԻՍՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ

0,000 ՓՈՒԹԻՆ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՍՈՑԻԱԼԻՍՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՍՈՑԻԱԼԻՍՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ ՈՐՈՇՈՒՄՆԵՐԻ ԵՎ ՀՐԱՄԱՆՆԵՐԻ ՀԱՎԱՔԱԾՈՒ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՍՈՑԻԱԼԻՍՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՎՃՌԱԳՐԱՎՈՐՈՒՄՆԵՐԻ ԵՎ ՊԱՅՄԱՆԱԳՐԵՐԻ ՀԱՎԱՔԱԾՈՒ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՍՈՑԻԱԼԻՍՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ ՈՐՈՇՈՒՄՆԵՐԻ ԵՎ ՀՐԱՄԱՆՆ

ՆԵՐԳԱՂԹԻ Ա. ԿԱԲԱԻԱՆԻՆ ՄԵԿՆՈՒՄԸ

Փոքրորիկ եւ ալեկոծութիւն ծովու վրայ

«Նոր Օր»ի 30 Դեկտ. թիւին մէջ կը կարդանք.—

«Իտրէտս» կը մեկնի այսօր, (չորեքշաբթի) մօտաւորապէս 2000 գաղթական եւ որբ տանելով Պաթում, ուրկէ պիտի տեղափոխուին Հայաստան, զետեղուելու համար կանխաւալէս որոշուած վայրերու մէջ։

Երէկ, (երեքշաբթի) ներգաղթողները լկարգաթիւերով շոգենաւ ընդունուեցան։ Ներգաղթի պատուիրակ պ. Շահվէրտեան կազմած էր հսկիչ յանձնախումբ, խնդրուելիներ տեղի չունենալու եւ աշխատանքները կանոնաւորելու համար։

Գաղթականներուն մեկնումը կայաններէն շատ սրտայոյզ եղած է։ Ողջագուրուելիներ փողոցներու եւ տուներու մէջ։ Լաց ու կոծ, ուրախութեան ու տխրութեան աղաղակներ։ Վերջին գիշերը, լապտերներ հաշտուած են հոս մնացողներուն հետ, որոնց հետ անցուելին մէջ խնդիր ունեցած են։

Կայաններէն մեկնումը կանոնաւոր եղած է։ Ոչ մէկ ցոյց կամ անկարգութիւն։ Քանի մը բզիջականներ փորձած են դէպքեր առաջ բերել, բայց չեն յաջողած։

Վերջին պահուն, մօտաւորապէս 20 ներգաղթողներ հիւպատոսարան ներկայացած չեն, հրաժարած ըլլալով ներգաղթէն։ Պր. Շահվէրտեան ըսած է թէ շոգենաւը մեկնելէ առաջ ներգաղթէ հրաժարողները կրնան իրենց փոփոքը ներկայացնել Նաւու մէջ գտնուող պատասխանատու ստուգող պաշտօնեային։

Դժբախտաբար շատ դէշ օդի զուգադիպեցաւ ներգաղթի նաւին մեկնումը։ Կատաղի փոթորիկ եւ ալեկոծութիւն կը տիրէ յունական եւ թրքական ջուրերուն վրայ։ Վերջին երեք օրուան ընթացքին, Սեւ ծովու մէջ նաւային դէպքեր պատահած են, բարեբախտութիւն է որ «Իտրէտս» բաւական մեծ է, 8000 թոն տարողութիւն ունի եւ կը լրացնէ ապահովութեան բոլոր պայմանները։

Եթէ փոթորիկը սաստիկ ըլլայ, հաւանական է որ նաւը քանի մը ժամուան համար ուշանայ։

* * *

Փրէնէլն մինչեւ Պաթում, ներգաղթողներուն ապրուստի հոգը ստանձնած են Հ. Բ. Ը. Միութիւնը եւ Ազգ. Դաշնակցութեան Նանսէնեան Օ Ֆիսը։ Պ. Շահվէրտեան թելադրած է ներգաղթող երուն պարտ—անունդ վերցնել հետերնին։

Գաղթականներու բժշկական եւ առողջապահական խնամքի մասին ամէն մէջող ձեռք առնուած է։ Նաւու մէջ ստեղծուած է կառաւրեալ կազմակերպութիւն, որեւէ պատճառով խնդրում չսկսելու համար։

ՆԵՐԳԱՂԹՈՂՆԵՐԸ

ԽՈՐՀՐԴ- ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԱՐ ՄԱՍԵՐՈՒՆ ՄԷՋ ՊԻՏԻ ՏԵՂԱՒՈՐՈՒԻՆ

«Խ. Հայաստան»ի Դեկտ. թիւին մէջ կը կարդանք.—

Դեկտեմբերի վերջերը ժամանող գաղթականները, ըստ մասնագիտութեան պիտի տեղաւորուին Լ/ի ինականի ժանածի գործարանին մէջ 50 ընտանիք, Ծիմշինի մէջ 50 ընտանեօք, Ալեկվէրտիի մէջ 30 ընտանիք, Լամբալուի խորհրդային տնտեսութեան մէջ 20 ընտանիք, Սարտարապատի բամպակագործական խորհր. տնտեսութեան մէջ 50 ընտանիք եւ այլի բանջարաբուծական տնտեսութեան մէջ 25 ընտանիք։

Գաղթականներու մնացած մասը պիտի տեղաւորուի Ստեփանաւանի մէջ։ (Ստեփանաւանը կը գտնուի Երեւանի հիւսիսային կողմը, Վէստանի մօտիկ, Երկաթուղագծով կապուած չէ ոչ մէկ վայրի)։

ՏԵՂԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՀԱԼԷՊԻ ՄԷՋ 15 ՏԷՏԱՑԻՆԵՐ ՄԱՀԱՓՈՐՁ ՊԻՏԻ ԸՆԵՆ ԵՂԵՐ...

ՀԱԼԷՊ ՅԱՋՈՒԱԿԱԼԱՐ ՊԻՏԻ ԸՀԼԱԾ

Հալէպէն «էլէք Պա»ի թղթակիցը, հետեւեալը կը տեղեկացնէ.—

«Հալէպի մէջ ըսի ըսաւ մը օրէն կրնէ, որու համաձայն, իբր թէ 15 Տէհայիներ ճանաչուած են մահափորձի ենթարկելու համար բերուած երեսփոխանիներ։ Մեզի թէ պէս կը հաղորդենք այս տարածայնութիւնը, սակայն չենք հաւատար։

«20 օր տեղ պօլիսը վերջացած է այլեւս եւ ամէն մարդ իր իրականոն գործին սկսած։ Պ.պ.Ձ.Ա. վասքեր, Բոչ եւ կուսակալը պատճառ տուկաները եւ կացութեան տեղեկացան։ Ժողովուրդը օտ գոհ մնաց այդ այցելութենէն եւ ամփիւսպէս ամէն ոք բացաւ իր խանութը»։

«էլ Ահուար»ի Դամասկոսի թղթակիցը կը տեղեկացնէ որ Ֆրանսացիները կուզեն Լայս անգամ Հալէպը մայրախոյզ ընել, տեսնելով որ նոր խորհրդարանը Դամասկոսի պէս դիւրագրգիռ ժողովուրդ ունեցող քաղաքի մը մէջ չի կրնար գործ տեսնել։

ԶԻՒՆԸ ԿԸ ՇԱՏՆԱՑ

Տաճ էլ Պիյաարի բարձունքներուն վրայ հաւաքուած ձիւնի խիտ կոյտերուն պատճառաւ Դամասկոսի եւ Պիյրութի միջեւ իմնաշարժերու երթեւեկը դադրեցաւ երկու օրէ իվեր։

Արեւելեան ճեպընթացը ճամնապէս 7 ժամուան յապաղումն մը ենթարկուեցաւ, ճամբաներու ձիւնով ծածկուած ըլլալուն պատճառաւ։

ԹԻՖՕԻՏԻ ԱԻՒԸՐ ՀԻՒՍԻՍԱՑԻՆ ՀԻՒԱՆԱՆԻ ՄԷՋ

Լիբանանի հիւսիսային մասերուն մէջ, Քրսպա, ՆՕՃԿ գիւղերուն մէջ քիՓօֆի հիւանդութիւնը օտ տարածուած է եւ մեծ աւերներ կը գործէ։ Երկու երեսատարդներ մեռած են եւ 12 վարակեալներ կան։

Հաղկցուած է որ ջուրերը միկրոպ ունին եւ ասկէ է հիւանդութեան տարածումը։

ՀՈԳԱՍՏԱՐՈՒԹԵԱՆ ՆԵՐՔԻՆ ԳՏՆՈՒՈՂ ԵՐԿՐՈՆՆԵՐՈՒ ՏԱՐԱՑՈՒՄՈՒԹԻՒՆԸ

Ֆրանսական հոգառարութեան տակ գտնուած Արեւելեան երկիրներու տարածութիւնն է 150 հազար քառակուսի քիլոմէթր, որուն 127000ը Սուրիոյ պետութեան, 10500ը Լիբանանի կառավարութեան, 6500ը Լաթաքիոյ կառավարութեան եւ 6000ը ձեպել Տրիւզի կը պատկանի։

Մօակուած հողերը կը բաժնուին հետեւեալ կերպով.172 հազար հեքթար Լիբանանի, 317 հազար հեքթար Սուրիոյ, 218 հազար հեքթար Ալեքվիներու եւ 45000 հեքթար ձեպել—Տրիւզի համար։

Վերջին վիճակագրութեանց նայամաձայն, քիլոմէթրի գլուխ 82 բնակիչ կայ Լիբանանի մէջ, 37 բնակիչ Ալեքվիներու երկրի մէջ, 12 բնակիչ ձեպել Տրիւզի մէջ եւ 11 բնակիչ Սուրիոյ մէջ։

ՕԴԱՆԱՒԱՑԻՆ ԴԱՇՆԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Բարձր Գօմիսէրութիւնը կը հաղորդէ թէ Ֆրանսական առաքին գործոց նախարարութիւնը յանուն հովանաւորեալ պետութեանց օտրագրած է ամէնց մասնակցութիւնը 12 Հոկտեմբեր 1929 թուակիր օդային հաւատրութեան միջազգային դաշնագրութեան։

ՁՇԴԱՊԱՀ ԲԱՐՇԻԿ ՄԸ...

Տօքթ. Իպրահէլ, Ամերիկեան հիմնարկութեան ասեմնաբուժական ճիւղի ուսուցիչ, հինգշաբթի օր կէս օրէ վերջ իմնաշարժ նստած դէպի հիմնարան կ'երթար։ Որոշ ժամուն հասնելու համար օտ արագ կը քշէր իր իմնաշարժը։ Կրահամի մօտ, երկու հանրակառքերու իրարու հանդիպած միջոցին Տօքթ. Իպրայիլ իմնաշարժը կը մնայ անոնց միջեւ եւ ջարդ ու փշուր կըլլայ։ Զարմանալի հրաշքով մը, ջախջախուած իմնաշարժի մէջ գտնուող Տօքթորը անվնաս դուրս կուգայ եւ իսկոյն կը նայի ժամացոյցին. կը տեսնէ որ դեռ հինգ վայրկեան ունի հասնելու համար իր գործին եւ ամէն բան ձգելով կը փութայ հիւանդանոց։

ԴՊՐՈՑԱԿԱՆ ՀԱՆԴԷՍ

Ամաճորի եւ Ս. Մնուճգի առթիւ Ամասնս հիմի «Մեսրոպեան» Ազգ. Վարժարանի սարճած հանդէսը տեղի ունեցաւ 3 Յունուար կիրակի։ Ուսուցչական կազմը չաճ չէր խնայած հետաքրքիր ընելու հանդիսի յայտագրի մասերը։ Նաւասյն, երկմայն խմբերգները եւ մեներգները՝ նորութիւն մրն հին հիմի ժողովուրդին համար։ Տեղի ունեցան հետաքրքրական պարեր, տամ սահուն լեզուով, ըրին հայերէն, Ֆրանսերէն արտասանութիւններ։

Իսկական հայկական մթնոլորտ մը մէջ ապրող հանդիսականները յուզումով մտիկ ըրին Գ. Գուսալեանի գրած «Հայկական Ամանոր»անուն մէկ նոր տրամախօսութիւնը։ Սուրբ Ծնունդի խորհրդաւոր կենդանի պատկերը ժողովուրդին յիշեցուց իր երկրի աւանդութիւնները։

ՄԱՆԿԱՊԱՐՏԷԶԻ ՀԱՆԴԷՍ «ՅՈՒԻՒԷՆԵԱՆ» ԱԶԳ. ԵՐԿՍԵՒ ՎԱՐԺԱՐԱՆԻ

Յունուար 3, կիրակի առտու ժամը 10ին՝ Շաբաթական Նպարաց ժողովասրահին մէջ, տեղի ունեցաւ Իրմէյլ բաղի «Յուլենեան» վրժ. մանկապարտէզի հանդէսը։

Ժամանակին բաղեցիկ փութաջեր էին լեցնել սրահը։ Բացման խօսքը տրաւ Հայրիկ Վարժապետեան։ Հաջորեց վարժարանի կեանքը, ինչ գոհոդութիւններով մէջտեղ բերուիլը։ Եւ ապահովեց ալ ինչեր պէտ են զայն իդեալին հասնելու համար։ Յայտնեց բաղեցիներու մի քիչ անհարերութեան քէ՝ անհատական ուժերը ոչինչ կրնան ընել եթէ պէտ եղած ուժերը չ'միանան իրեն։

Տեղի ունեցան, երգեր, արտասանութիւններ, մանկական խաղեր, մարգանիմ եւլն. բոլորն ալ նորութիւններ էին բաղեցիներուն. ուշադրութեան արժանի էր փոխրիկներու առօգանութիւնը։

Խօսեցաւ վարժարանի Տնօրէնը, բացատրելիներ տալ վարժարանի ներքին կեանքին, եւ յանձնարարեց *ընտանիք* եւ *դպրոցին*, ըսելով թէ՝ ինչեր կը պահանջէ դպրոցը ընտանիքէն։

ԳԱՂԵՍՏԻՆԻ ԲՐԻՏԱՆԱԿԱՆ ԲՍՐՁՐ ԳՕՄԻՍԷՐԸ ՀԱՆՑԱՒ ԿԱՑՑԱԿ

Գաղեսթինի բրիտանական Բարձր Գօմիսէր Զօրավար Սըր Արթիւր Վօլօֆի երկուօրեայ եւ երեքօրեայ օրերը այցելած է Հայֆան, Աֆիան եւ Հիւսիսային Գաղեսթինը։ Հայֆայի հաղաքապետը 250 հոգինոց հացկերոյթ մը տուեր է ի պատիւ Զօրավարին, ուր փոխանակուած են օ յի եւ այլ ճառախօսութիւններ։

ՈՒՂՅՈՑՑ Գ. ԳԱԼԹԱՃԵԱՆԻ

ԳԼԽՈՒՆ, ԵԿԱՒ ԱՐԿԱՒԸ

Նաւահանգիստի ուղեցոյց պ. Գալթաճի չորեքշաբթի երեկոյին նաւահանգիստէն դուրս առաջնորդած էր «Ամերիկեան էքսբրես Լայն»ընկերութեան «Իֆոֆօրս» անուն օդանաւը եւ այս հակառակ նոյն ժամուն ծիրով խիստ փոթորիկին։

Պ. Գալթաճի ամերիկեան օդանաւին մէջ գտնուելուն պատճառաւ չի կրցաւ իր ուղեցոյց նաւին մէջ փոխադրուիլ հետզհետէ խստացող փոթորիկին պատճառաւ, այնպէս որ սթպուած մնաց օդանաւին մէջ, որ գիշեր ցամաք հանեց...Աղեխանգրիա միայն։

ՕՐ. ՄԱՐԻ Տ. ՕՇԱԿԱՆԵԱՆ
Պ. Գ. Ե. ԴՈՒՇՈՒՄԵԱՆ
Խօսեցեալ
9 *Յունվ.* 1932 *Պէյրութ*

ԱՌԱԳԱՍՏԱՆԱՒԻ ՄԸ ՆԱՒԱԲԵԿՈՒԻՄԸ

Կիպրոսէն Շէֆֆա (Հիւսիս. Լիբ.) առագաստանաւ մը գացող փոթորկին բռնուած է նաւաբեկութեան։ Հինգ հոգիէ բաղկացած նաւասթիները իմկիմկին եներ են ծով, եւ անոնցմէ լուրալ չգիտցող երեք հաթ խեղդուած ըլլալ կենթագրուին, միւս երկուին ալ Շէֆֆացի ձկնորսներու կողմէ գտնուելով առաջնորդուած են Թրիփոլի։

Հետազօտութիւն կը կատարուի գտնելու համար միւս երեք նաւասթիները, սակայն, ոյզ գտնուիլնին անհաւանական կը նկատուի։

Պ. ՔԷՅԼԱ ՊԷՏՐՈՒԹԻ ՄԷՋ

Բարձր Գօմիսէրութեան Լիբանանի նախկին պատուիրակ պ. Քէյլա, անցած ուրբաթ օր, «Բիեր Լօթի» օդանաւով ժամանեց Քաղաս եւ պատճառական ընդունելութեան արժանացաւ։

Ժամը 8ին, էհր եւ տիկին Քէյլա եւ իրենց երկու պզտիկները օդակմակոյկ նստան եւ ցամաք իջնելով առաջնորդուեցան պ. Սաթ Աֆափի, որ ծնողք է տիկին Քէյլայի։ Ժամը 9ին, պ. Քէյլա այցելութիւն տուաւ հանրապետութեան նախագահին, որմէ վերջ տեսակցեցաւ Բարձր Գօմիսէրին հետ։ Երեկոյեան պ. Քէյլա եւ տիկին Քէյլա ճաշեցին հանրապետութեան նախագահին մօտ։

Պ. Քէյլա հանի մը օր մնալէ վերջ պիտի մեկնի Մասկասմար, ուր կառավարիչի պատճառ կը վարէ։

ԶԱՇԼԷՒԻ ՄԷՋ ՍՆԱՆԿՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

Զահլէի մէջ սնանկացած է Հարիս Ըրզ Գալլա անուն վաճառական մը 1500 ոսկի ֆացով։

ՄԱՄԼԼԹԷՅՆԻ ԹՈՓԱԽՏԱՆՈՒԻՆ

Ծննդեան Տօնին առթիւ պ. Յակոբ Տ. Սեֆտաճեան 100 ար. դ.ոկ. կը նուիրէ Մամլթէյնի թոխախտանոցին։

ԸՆՏԱՆԻՔԻՆ ԱՍՏՂԸ (L'Etoile du Foyer)

Մաձեցէք ձեր վաւակներ. «Լէթուալ Տիւ Ֆուայեր»ն ձեզ կը մատուցանէ անոնց ապագան ամենայն ըստուգութեամբ եւ կատարեալ վստահութեամբ ապահովելու միջոցը։

Պուէն, պանգոկ Սավախ,
Պէյրութ.

ՍԱԿԱՒԱՆ ԳԷՏԱՐՈՒԹԻՒՆ

11 ՅՈՒՆՈՒԱՐ 1932

	Տուրիկ
Ֆրանկ. Ազաղակ.	445
Անգլիկան. »	434
Տոլար »	126
Թրքական »	58
Գանէ Օքսման	140
Իտալական Լիր 100	645
Ցունական. Տրախմի 100	150
Անգլիկ. ոսկի	600
Ֆրանս. »	476
Օսման. ,,	547
Արծաթ մէջիտ	28
Գրէտի Ֆոնս. Ա. մաս.	480
,, ,, Բ.	273
,, ,, Գ.	270

Մէֆերեան եղբարք Բիւ Ֆօօ
Թէլէֆօն՝ 5-19

Պատճառական Ծանուցում

Ս. Ծննդեան տօնի Կաթողիկոսարանի մէջ

Ցունուար 6ին Ս. Ծնունդը չտօնուեցաւ Կաթողիկոսարանիս մէջ, որովհետեւ Վեհ. Կաթողիկոսնիս եւ Դպրեվանիքիս Դպրաց Դասը Գիյրութի *Ս.* Ընտանի Սկեղեցւոյ մէջ տօնեցին հրաւիրուած Ծնունդը։ Հետեւաբար կարգադրուած է որ Ցունուար 13ին, Զատիկ օրերէն, ՈՒԹՕՐԵՔԻՆ, Կաթողիկոսարանիս *Սրբոց Թարգմանչաց* եկեղեցւոյ մէջ կատարուի Ծննդեան ժամերգութիւնը, ՋԸՐՕՐՀՆԵՔԻ արարողութեան հետ։ Ս. Պատարագը պիտի մատուցանէ Վեհ. Բարգեն *Ս.* Աթոռակից Կաթողիկոս եւ պիտի քարոզէ։

Հայասատանեայց Սկեղեցւոյ զաւակները կը հրաւիրուին այս փառաւոր պատրաստմունքին ներկայ զտնուիլ եւ մխիթարուիլ հոգեւորապէս։

Սկիզբը Պատարագի՝ ժամը 7.30
ՔԱՐՈԶ՝ *Հայր Մերհ* առաջ։

1932, *Յունուար 8, Անթիլիաս* (*Կնիք Կաթողիկոսարանի*)

ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ՁՈՐՐՈՐԴ ԴԱՍԱԽՕՍՈՒԹԵԱՆ ՓՈԽԱՐԷՆ

Տեղի պիտի ունենայ ԴՐԱԿԱՆ ԴԱՏ Ցունուար 23ին թաբաթ իրիկունը ժամը 8.30ին Հայ Աւետարանականներու ժողովարարին մէջ. մուտի գիները սովորական. անդամներ կը վճարեն 10 դահեկան, ոչ-անդամներ 15։

Դասի ենթարկուողն է Բաֆֆիի «Խենթը» վէպի հերոսներէն Թովմաս Էֆէնտին։

Դասական կազմը հետեւեալն է՝
Նախագահ՝ Պարոն Գասպար Իփեկեան
Անդամ դասաւորներ՝ Մէքր Հ. Շամլեան եւ Տօքթ Բ. Գուլպենեան
Դասական քարտուղար՝ պարոն *Մուրհն* Բաբախեան
Դասախոսն է պարոն Առօակ Ծովհաննէսեան
Մասնաւոր մեղադրող պարոն Ղազար Զարդ
Պատասխանողներ են՝ Տ. Օննիկ Կերկերեան եւ Մէքրթիւթիւնեան

Վճիռ կայացնելու համար ներկայ եղող ժողովրդեան կողմէն կընտրուին 13 երդուեալ դասաւորներ։ Խոստ մը ընկերներու կողմէ կ'առաջարկուին հետեւեալ անձերը իբրեւ ընտրելի, ըստ անուան կարգի՝ Ասատուր Զալեան, Արամ Զարմանեան, Արամ Սվաճեան, Արմենակ Զերիգեան, Գրիգոր Գուսալեան, Խորհն Սուքիասեան, Մելգոն Տէր Մելգոնեան, Միհրան Ապէլ, Միհրան Թուրիկեան, Տօքթ. Գեղեհան, Տօքթ. Վ.արդապետեան, Տաճատ Սրապեան, Տիգրան Մաւիսագալեան։

ՆՈՐ ԼՈՅՍ ՏԵՍԱԻ

Համազգ. Ընկերութեան Հրատարակութիւններէն

Դասագրքերու շարքին երկրորդ թիւը

ԼԵՒՈՆ ՇԱՆԹԻ

«ՀԱՅՐԵՆԻ ԱՇԽԱՐՀ»

Բ. ԳԻՐՔ

ՈՒՍՄԱՆ ՎԵՀԵՐՈՒԴ ՏԱՐՈՒԱՆ ՀԱՄԱՐ

160 *մեծադիր էջ, գինը 40 Ս. Դ. Համազգայինի անդամներուն համար 30 դահեկան։ Դպրոցներուն և մեծաքանակ գնողներուն 20 0 | 0 զեղչ։*

Ամեն դիմում պէտք է ուղղել հետեւեալ հասցէին՝
Collège Arménien, 30. Rue Kantari. Beyrouth (R. L.)

Etablissement J. HEKIMIAN FILS

(Maison fondée en 1877)
56 Rue FAUBOURG SAINT HONORE - PARIS (VIIIe)

Առեւտրական ոեւէ գործի համար

ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԱՊՐԱՆՔ, ՆԻՒԹ ԿԱՄ ԳՈՐԾԻՔ

կրնայ հայթայթել ամենանպաստաւոր գիներով

Հեռագրական Հասցէ Efi-Elyseding - Paris - 123

ՁՕԹՕ ՀՐԱՋ

Անոնք որ կ'ուզեն վերջին Նորածեւութեանց համաձայն նուրբ եւ ճաշակաւոր լուսանկարներ ունենալ, առանց վարանումի թող դիմեն Մաարաթ փողոց, Նորակառոյց Խորհրդարանի հիշէ դիմացի չէնքին հրկրորդ յարկաբաժնի վրայ, Նորբացուած ՁՕԹՕ—ՀՐԱՋ ԱԹԷԼԻԷին, որ ունի ելնթրականութեան առանձին բաժին մը եւս, որով առանց նկատի ունենալու օդն ու ժամանակը՝ կարելի է գոհացում տալ ամէնանրբաճաշակներուն իսկ։

ԱՁՑԵԼՆԵՔ ԻՒՐ ԴՈՂ ՊԻՏԻ ՄՆԱՔ

— Ո՛չ, քեռիս, չեմ կրնար ըսել թէ ո՛րչափ գոհ եմ։ Հայրս ո՛րչափ երջանիկ պիտի ըլլայ վերադարձին։

— Ժան, հօրդ մասին խօսածներէդ պատելով, կը կարծեմ թէ անոր ամենէն մեծ երջանկութիւնը պիտի ըլլայ քեզ տեսնել որ խելօք գլուխդ եկած է։

— Այնուհետ, պատասխանեց Ժան մտածկոտ։ Տեսէք, քեռի՛, հոն է որ ես մէջօզը լինկայ և հոս է որ Ֆաթէ գիս ջուրէն հանեց։

Երկուքը միասին ծռեցան դէպի գետը և դիտեցին հանդարտ ու խորունկ ջուրերը։

— Այս ջուրերը քանի մը քիլօմէթր անդին կ'երթան թշնամին զովացնելու, մրմռաց Ժան, և....

Ծանրարթ խուլ սուլոց մը լսուեցաւ և իրենց դիրքերէն երկու մատ անդին պայթիւն մը տեղի ունեցաւ։ Ժան ինքզինքը նետած էր քեռիին առջև ու արիւններուէմջ խաթխատած գետնին վրայ։ Նոյն պահուն կամուրջը սարսեցաւ իր հիմքերէն։ դժոխային աղմուկ մը տարածուեցաւ ձորին մէջ և երբ զօրավարը իր ապշութենէն ուշքի եկաւ ի՞նչ տեսնէ.... կամուրջը մասամբ կործանած էր և Ժանի ժարմինը գետինը ինկած։ Ծռնեցաւ զայն վերցնելու բայց կատաղած հեռագրական թելերու մէջ բանտարկուած էր։ Ձեռքերն ու ժարմինը թոյլ չէին տար տակաւին ոեւէ չարժուձեւ ընելու։ Եւ մինչ ինք կ'աշխատէր այս արգելքներէն ինքզինքը ազատելու վրայ հասան աշտարակին պահապանն ու մաքսի պաշտօնեաները։ Անոնք տեսան վիրաւորն ու անոր քեռին։ Ամենք ազատեցին զօրավարը, մնացեալները վերջացին Ժանն ու ղէպի մաքսի գրասենեակը ուղղուեցան։

— Ներեցէք, զօրավարս։ Այն օրը ուր Ժան սոսկալի ջերմ ունեցաւ, իր սենեակին վառարանը վառեցի և վարագոյրին ետեւը աղուոր կոճակ մը գտայ... զոր պահեցի.... Իրաւունք չունիմ պահելու.... Առեն մը եթաք այդ կոճակին ընկերը Ժաթէի քով տեսնելով գտածս անոր վերադարձուցի։ Ներէք, սակայն, կրնայի կասկածիլ թէ պարոնը լրտես մըն էր.... Ասկէ զատ, զօրավարս, Թոյլ տուէք որ ուրիշ բան մըն ալ քսեմ.... Նշմարեցի որ, առենէ մը իվեր, այս պարոնը մեր ձեռքը չէր տռնէր։ Միշտ կը պահէր ձեռքերը, կը ծածկէր, գրպաններէը կամ հեռը դնելով, եւ կամ ձեռնոց կը կրէր։

— Աս տղան չատ ճիշդ կը տրամաբանէ, յայտարարեց հազարապետը եւ հիմա կը մեկնուի թէ անցեալ օր գողցուած ծրագիրներուն վրայ ինչո՞ւ միայն Ժանի մատի հետքերը կը գտնուին։

Այո՛, այո՛, հաստատեց Ֆամբրան։ Բայց, տղա, ըսէք ճշդիւ թէ ի՛նչ անցաւ անցեալ օր։

Խօսքը Լիւսիէնի ուղղած էր։

Ժաթէ չպատասխանեց։

— Ի՞նչպէս, գոչեց Ֆրէքանթէն՝ ինքնիրմէ ելած, ուզուած բացատրութիւնները չէք տար, մինչ այնքան վաղ եղաք անմեղ մը մահուան դրկերով ձեր տեղ։ Մէկ հեղ ուղղամիտ եղէք։ Անկեղծութիւնը երբեմն կը մեղմէ դատաւորները....

Այս վերջին խօսքին վրայ Լիւսիէնի ճակատը քիչ մը բարձրացաւ։ Իր վրդոված ակնարկը պատուցուց ներկաներուն վրայ և կարճ կարճ նախադասութիւններով պատմեց վերջին անցուդարձերը։ Կը ջանար իր յանցանքները նետել Պէրթրէնի վրայ որ իրեն խորհուրդ տուած, զինքը ատաչնորդած ու իրեն սպասնացած էր։ Ինքը անոր պարզ գործիքն էր։

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՄԱՀ Պ. ՄԱԺԻՆՕԻ

Փարիզ.— Պ. Մաժինօ մեռաւ։ Պ. Տուվէր որոշեց ազգային յուղարկաւորութիւն կատարել անոր հոգւոյն։ Հաւանական է որ անոր յուղարկաւորութիւնը տեղի ունենայ կիրակի 10 Յունուարին։

Պ. Լավալ հրաման տուաւ հանրային շէնքերու վրայի դրօշակները կէս պարզել ի նշան սուգի։

Բազմաթիւ անձնաւորութիւններ այցելեցին պ. Մաժինօի մեռելային սենեակը որոնց կարգին Եթովպիոյ գահաժառանգ իշխանը։

Խորհրդարանային շրջանակներու մէջ կ'ենթադրուի թէ պ. Մաժինօի մահը նահարարութեան կազմին մէջ փոփոխութիւն առայ բերելու բնոյթը ունի։

ՀԱՏՈՒՑՈՒՄՆԵՐՈՒ ԽՈՐՀՐԴԱԺՈՂՈՎԸ

Լոնտոն.— Հատուցումներու Խորհրդաժողովը պիտի գումարուի Ուշիի դղեակին մէջ։

Փարիզ.— Ելևմտական նախարար պ. Ֆլանտէն ընդունեց գերմանական դեսպանը որուն յայտնեց Հատուցումներու Խորհրդաժողովին մասին Ֆրանսական տեսակէտը։ Ըստ տեսակէտին հաւաձայն, Ֆրանսան տրամադիր է եղեր Գերմանիոյ շնորհել Մօրաթօրիօմ որը չպիտի անցնի եղեր 1 Յուլիս 1934 Խուականը, պայմանաւ որ Գերմանիան վճարէ սոյն շրջանի միջոցին Եուկի Յատակագծին նախատեսած անպայմանադրական տարեվճարները։

ՄԻԱՑԵԱԼ ՆԱՀԱՆԳՆԵՐ

Վաշինկթըն.— Պ. Հուվըր իր թեկնածութիւնը դրաւ նախագահութեան պաշտօնին համար, քննադատելով պ. Հուվըրի հանրապետան քաղաքականութիւնը։

Վաշինկթըն.— Պ. Օթիսըն յայտարարեց թէ Ամերիկեան ժանակցութիւնը Ազգերու Խորհրդաժողովին անհրաժեշտ է։

ԿԱՆՏԻԻ ԶԵՐԲԱԿՍԼՈՒԹԵԱՆ ՇՈՒՐՋ

Պօսպէյ.— Կանտիլ և իր ընկերներուն ձերբակալութեան դէմ իրլև բողոքի նշան քաղաքիս մէջ այսօր յայտարարուած գործադուլը ունեցաւ ձանրակշիռ հանգամանք մը։ Ժողովուրդի բոլոր դասակարգերը խորհրդակցութիւն կը կատարեն ցոյցեր կազմակերպելու համար։ Բամպակի առևտրչորս գործարաններ գոցուեցան, ինչպէս նաև բամպակի, արմտիքի և մսեղինաց սակարանները։ Կ'սպասուի որ խանութները գոցցին երկու երեք օր ի շնան բողոքի։

Կալկաթայէն կը կը հաղորդուի թէ քանի մը հազարնեբէ բաղկացած ցուցարարները մերժած են ցրուիլ և ոստիկանութիւնը կրակ բանալով անոնց վրայ վիրաւորած է բազմաթիւ անձեր։

Քոմպուրանի մէջ տեղի ունեցած են ձանրակշիռ ցոյցեր. ցուցարարները կը ծափահարէին կանտին և կ'պաղատկէին «Անկցի Հնդկաստանի Բրիտանական կառավարութիւնը»։ Ոստիկանութիւնը ցրուեց հինգ հազարոցներ եւ զինուորական վիճակ հոչակուեցաւ քաղաքին մէջ։

Ալլահապատի մէջ, քանի մը հազար անձէ բաղկացած թափօր մը շրջեցաւ քաղաքին մէջ։ Ոստիկանութիւնը փորձեց ցրուել զայն, ժողովուրդը դիմադրեց և ընդհարում մը տեղի ունեցաւ։ Բազմաթիւն մեռեալներ եւ վիրաւորներ կան։

ԲՐԻՏԱՆԱԿԱՆ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆԸ ԿԸ ՑԱՑՏՆԷ ԹԷ ՈՐՈՇԱԾ Է ՁՍՊԵԼ ԽՈՌՎՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Լոնտոն.— Բրիտանական կառավարութիւնը հրատարակեց յայտարարութիւն մը որով կը յայտնէ թէ պիտի պատասխանէ կանտիի կողմէ կատարուած ասպարէզի կոչին և պիտի գոյնաձէ իր կայսրութեան մէջ գտած բոլոր միջոցները զսպելու համար քաղաքային անհնազանդութեան շարժումը։

Ներկայացուցիչ ՍԱԻՏԱ ԵՂԲԱՐՔ Պէյրութ

Կարի եւ Գեւագիտութեան Դասընթացք

Տիկին ՄԱՌՒ ԵՐԱՄԵԱՆ

ՎԿԱՅԱԾԱՒ ԴԲՐՋԱԿՈՒՀԻ

ԲԱՐԻԶԷՆ ԵԻ ՎԱՇԻՆԿԹՕՆԷՆ

Կարի եւ ձեւագիտութեան մասնագիտուհի, Տիկին Մառի Սրամեան կը վերադառնայ իր արհեստանոցը, Մհմ Սհրայի դիմացը Նո. 78 տան երկրորդ յարկը։

Երեք ամսուան միջոցին կը սորվեցնէ ամենավերջին նորաձեւութեամբ, կար եւ ձեւագիտութիւնը, բոլոր բարդութիւններով եւ ադդիական ըմիջոցներով, Droit-fils մեթոտով։ Իր ուսակերտուհիները կ'օժտեն Բարիզի ուսխարհածանօթ Académie Daydou վկայականով։

ՍՓԱՆՏԱՐՏ *կօշիկները միշտ ամենագեղ, ամենադիմացկուն, ամենաժամեան եւ ամենագեղեցիկներն են.*

ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ

ՆԱՃԱՐ ԵՂԲԱՑՐՆԵՐՈՒ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ

ՏՕՔԹ. Մ. Ս. ՏԱՔԷՍԵԱՆ

Նախկին ներքին բժիշկ ԹԱՂԱՊԵՏ.՝ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԻՆ
Այժմ միասին բժիշկ St. ELIE ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԻՆ

ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒԹԵԱՆ ԺԱՄԵՐ
ՆԱՀԻՐ ՈՍՏԻԿԱՆԱՏԱՆ ԴԻՄԱՑ ԻՐ ՖԼԻՆԻՓԻ ՄԷՋ

Ամեն օր (կէսօրէ առաջ 10—12
(կէսօրէ վերջ 1 — 3

ՄՆԹ.— Հիմզօարթի եւ շաբաթ կէսօրէ վերջ ազատ
հիւանդներուն ձրի։

ՏՕՔԹ. ՊԱՆԴՈՒԿ ԼԻՒՍԵՆ

ՀԱՒԱՏԱՐԱԾ ՎԻԱԿ ԱՊԱՀՈՎ ԶԱՆԳԻԿ ՄԷՋ
ՄԱՔՈՒՐ ՍՊԱՍԱՐԿՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՀԱՄԱԳԼՈՒՆ ՋԱՆ
ՀԻՒՆԱՐԱԳԱՆԵՐՈՒՆ ՀԱՄԱՐ ԱՆԳԱՄԱՆԵՐԸ ԿԷՍ ԳԻՆ
ՏՈՒՆ ՎԱՐՁԱԼ ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ
Տեր եւ պետք Ե. ՕՀԱՆԵՍԵԱՆ

ՏՕՔԹ. ԳԷՈՐԳ ԿԻՒՐԿԻՒՐԵԱՆ

ՎԿԱՅԱԾԱՒ ՊԵՏՐՈՒԹԻ ԱՄԵՐԿԵԱՆ ՀԱՒԱՍԱՐԱՆԷՆ

Վիկթոր Laurèat ճարկիճ Interne եւ այժմ մնայուն ՄՈՆԱԿՈՅ քմիկ Տոքթորական ճիւանդանոցի ԱՋԿԻ, ԿՈՒՐԾԻ, ՀՈՒՇՈՒՔԻ, ԱԿԱՆՋԻ և ԳԼԽՈՑ ճիւանդութիւններու բաժնին։

Հիւանդները կ'ընդունի կիւոտ ժամը 2—6
իր պիւրոյի մէջ rue de Damas, No. 315
Հիւանդները ուղղակի կրնան դիմել իր հասցէին տրուած մուտքի ռաբորով։

Աղքատ հիւանդներու ձրի զբօսնուդի դարմանատան մէջ։
Ամ 10—12, հիւանդներուն դարմանատան մէջ։

Անձամբ եւ առանձ ծախսի մտերիմ

ՁԵՐ ՀԱԳՈՒՍՏՆԵՐԸ

Ինչ հարկ այլևս հագուստները մաշելէ առաջ հաւաքարար ձեռքի տակ ունենալ կիր կայ հոսացող ևար գիւտ մը

ԼԻՒՍԷՆ (LUCIN)

ՁԱՌԱՆՑ ԼՈՒԱԼՈՒ, ՊԱՐԶԱՊԷՍ ԽՈՋԱՆԱԿԵԼՈՎ

ԿԸ ՄԱՔՐԷ Ի՛ՆՈՐ ԿԸ ԴԱՐՁՆԷ

բամպակէ, բուրդէ, ամէն տեսակ կերպաս, հագուստ եւ հիւսուածեղէն ինչպէս նաեւ գորգ, կարասիներու կերպասներ, ձմեռուան վերարկուներ. եւայլն, եւայլն, առանց կերպասին վնասելու։ ՓՈՐՁԵՑԷՔ ԵՒ ՀԱՄՈԶՈՒԵՑԷՔ։

Տուփը կ'արժէ 25 ս. դ.կ. միայն.

Մէկ տուփով կարելի է տասը կտոր մաքրել։

50 ս. դ.կ. դրկողին 2 տուփ իր զրկուի փոստի ծախսը մեր վրայ։ Վաճառողներուն եւ մեծաքանակ պատուիրողներուն մասնաւոր գնդէ։ Գիմել՝

Մ. ԿԱՊՐԱՇ Գօրսա—Գէյրութ (B. P. 422) կամ ՑԱԿՈԲ ՆԵՐՍԷՍԵԱՆ, սեղանաւոր, Տօօ փողոց, Գէյրութ։

ՏՕՔԹ. Գ. ՏԱՎՈՒՏԱՐԵԱՆ

ՄԱՆԱՆԳԷՏ ՆԵՐՔԻՆ ԵՒ ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

Իր դարմանատուները հաստատած է, ՆՈՍԻՒ՝ պողոց, Տօքթ. Սօզոմաեանի (առաւճաբոյժ) դարմանատան կից.

Ընդունելութեան ժամեր՝

կէսօրէ առաջ	ժամը	8—12
» վերջ	»	2—6

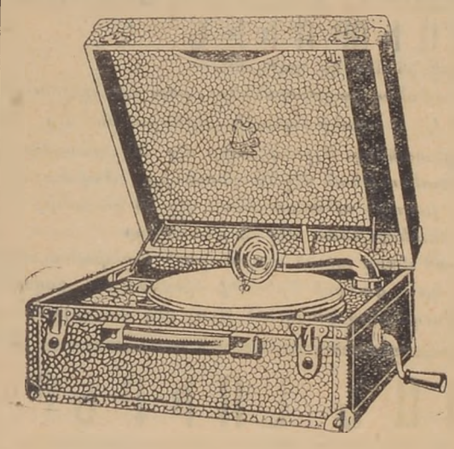

Տակաւին շինուած վայելուչ տեսք հնչուն եւ բնաւկան ձայն

Ահա յատկանիշները՝

ՈՐՈՆՅՄՈՎ. ԿԸ ՁԱՏՈՐՈՇՈՒԻՆ

ԱՓՕԼԼՕ ՖՕՆՕՆԵՐԸ

Պատրաստուած վերջին կատարելագործեալ դրութեամբ, Սնգլ. ամենահին եւ ամենատեսակ ընկերութեան կողմէ։

APOLLO GRAMOPHONE Co. Ltd
(of London)

ԱՓՕԼԼՕ ՖՕՆՕՆԵՐՈՒ ԹԱՓՈՒՐԸ !!!

Կատարեալ համոզում գոյացնելու համար անգամ մը այցելեցէք
MAISON APOLLO, Rue de la Poste, BEYROUTH
Փարոզիճ եւ ֆօնօյ ամէն ձեւի, անվնաս ծանր եւ առաւելութիւններ
գիւտմասչելի գին, վճարումի դիւրութիւն։
Ընդհ. ներկայացուցիչներ՝ Միւրիոյ, Պաղեստինի, Անդրյորդանանի, Միջագետքի եւ Նիլոսի։— ՍԻՆԱՆԵԱՆ ԵՂԲՕՐՔ
SINANIAN FRÈRES, Boîte Postale 642, BEYROUTH (Syrie)

Զօրավարը միշտ կը լռեր ի վերջոյ դարձաւ իր թոռանը։

— Այս ամէնէն կը հասկցուի որ, տիարք, Ժան Տանտրէլ անսեզ է։ Անոր դատին վերաքննութիւնը պարտադիր է եւ ելքը կասկածելի չէ։ Ժան Տանտրէլը առժամապէս արձակուած կը յայտարարեմ։

Ոստիկան-զինուորները քակեցին անմեղին ձեռնակապերը։ Ժան քանի մը քայլ առաւ դէպի դռնավարը, անոր յղեց վստահութեան զեղեցիկ ժպիտ մը եւ սիայն ըսաւ.

— Շնորհակալութի՛ւն։

Ցետոյ դառնալով Քորնիքացիին՝ ձեռքերը սեղմեց ամուր մը, ճգնելու աստիճան։ Ջեմ գիտեր թէ երկուքէն ո՛րը աւելի յուզուած էր, սակայն ո՛չ մէկը խօսելու կարողութիւն ունէր։

Վայրկեան մը վերջ ոստիկան զինուորները մեծ քանակ կ'առաջնորդէին ձերուկ Պէրթէօնն ու իր թշուառական գործակիցը։

Ու երբ, յաջորդ օր, զինուորական քահանան տեղեկացաւ նախորդ օրուան կարեւոր պատահարներուն, յաղթականօրէն յայտարարեց.

— Ես վստահ էի թէ Սէն Վիքթօրի Տիրամայրը իր ժողովուրդէն այս անհատը պիտի չլքէր։

ԳԼՈՒԽ ԻԷ

Վէրաէօնցիները չատ չանցած տեղեկացան երկու լրեանները ձերբակալման։ Լուրը տարածուեցաւ չրջականները։ Սակայն ի՞նչպէս թշնամիին ականջը հասաւ։ տակաւին չհասկցուեցաւ այս կէտը։ Յամենայն դէպս՝ մեր յաջողութենէն գերմանները կատղելով՝ ժողովուրդին վրէժ լուծել։ Վրիժառութիւնը տորին եւ

տարտափելի եղաւ, որովհետեւ ուղղուեցաւ ամբողջ քաղաքի մը, հիւանդներու, հիւանդանոց գտնուող վիրաւորներու, կանանց եւ տղոց։

4 Յունուար 1915ին զօրավարն ու իր խումբ Շարժուական օդակայանը գացին քննութեան։ Օդը չինչ էր, արեւը կը փայլէր երկինքին վրայ։ Ժան ժպտուն է, անոր դէմքը կը ցոլացնէ ապրելու եւ անմեղութիւնը երեւան ելած ըլլալու ուրախութիւնը։ Մաքուր հագուած է՝ կառավարիչին թոռան վայելչութեամբ։ Իր դերը կատարուած է, լրտեսը բռնուած է, ինքզինք կը յայտարարէ Ժան Տանտրէլ — Քամբրան, ու դէմքին սովորական վեհութիւնը անգամ մը եւս աղնուացած է։

Քով քովի կը քալեն ձեր պետը եւ երիտասարդը։ Ժան ուշադրութեամբ ժտիկ կ'ընէր այն բացատրութիւններըզորոնք քեռին կուտայ օդանաւերուն չուրջ։

— Ուսումդ չարունակելու ես, Ժան, ըսաւ զօրավարը գուրգուրանքով եւ ես պիտի ստանձնեմ այդ պարտականութիւնը։ Առողջական վիճակդ տակաւին քիչ կարգիլէ զինուոր ըլլալ։ Կը յուսամ որ մինչեւ այն ատեն վկայականդ առած կ'ըլլաս։

— Կը կարծէ՞ք, քեռի, հարցուց Ժան, որուն աչքերը կը փայլէին։

— Ինչո՞ւ չէ։ Դուն այնքատասէր ես ու Աստուած քեզ խելացի ստեղծած է։ Վկայականդ առածիդ պէս Սէն—Սիր կը մտնես։

— Ո՛վ, քեռիս, բացագանչեց Ժան խնդալով։

Ժան երջանիկ կը զգար ինքզինքը։ Ըլլալ զինուոր, ըլլալ սպա՛յ։ . . իր ամեն ատենուան երազն էր . . . ։

Եւ չարունակեց.

« Time is money »

Ժամանակը ոսկի է

ՁԷՆԻԹ ԺԱՄԱՑՈՅՑԸ ՇՆՈՐՀԻՒ ԻՐ ԱՄԵՆԱՁՇԳՐՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ՁԵՌԱՊԱՀՈՒԹԵԱՆ

անզուգական յատկութիւններուն ձեզի դրամ կը տահեցնէ առանց դժուարութեան, կարելիութիւն տալով խնայելու ձեր րոպէներն անգամ։

Ունիք ժամացոյցներու ամբողջ շարք, ոսկի, արծաթ թէ ճիթել, կինեու եւ այրերու համար։

Կ'ԱՊԱՀՈՎՒԻՆ ՆԱԵԻ ԲՈԼՈՐ ՆՈՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ՝ ԱՄԵՆԱՆՊԱՍՏԱԻՈՐ ՊԱՁՄԱՆՆԵՐՈՎ
Ընդհ. ներկայացուցիչ՝ **ԽԱՉԱՏՈՒՐ ՇԱՀԻՆ** (Ծօշ փողոց)
Վաճառատուն՝ Վէյկան փողոց, քաղաքապետարանի դռան կից։

AZTAG
JOURNAL ARMÉNIEN
B. P. 587
BEYROUTH, Liban
Directeur-Propriétaire
HAIG BALIAN
ԳԻՆԸ
ՕԻՒՐԻԱ տար. 425, Վեցամսեայ 225 Ս. Փ.
ԱՐՏԱՀԱՄ. տարի 6, Վեցամսեայ 4 ոսկի
Տնօրէն-խմբագիր՝ ՀԱՅԿ ՊԱԼԵԱՆ

ԱԶԴԱԿ

ԹԵՐԹ ՕՐԵԱՅ ՀԱՅԱԳԻՐ
ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԳԻՏԱԿԱՆ

ازتاك
جريدة سياسية ادبية اقتصادية حرة

ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ ՅՈՒՆՈՒԱՐ 14 1932
ՁԵՌՔԸ ՀԱՍՏ 3.5Ո Ս.Փ.

Ե. ՏԱՐԻ | Ամէն առաւօտ պէտք է ըլլայ թերթիս տնօրէնին հասցէին | ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ, ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ ԵՒ ՇԱԲԱԹ ՕՐԵՐԸ | Չհրատարակուած ձեռագիրները չեն վերադարձուիր | Թիւ 113 (558)

ՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

ՅՈՒՍԱՀԱՏ ՎԻՃԱԿ

Մեր ազգային հաւաքական կեանքի արդիւնաւոր կազմակերպութեան համար չկայ գաղութ մը որ այնքան պատեհութիւններ ունենայ որքան Սիւրիան ու Լիբանանը։ Մօտ 120000 հոգիէն մը լաւագոյն պայմաններու մէջ այսօր կը գտնուի ամէն գաղութին մէջ, օժտուած հիմնաւոր կազմակերպման բոլոր հնարաւորութիւններով։ Ժողովուրդը գիտակից նախանձախընդիր իր գոյութեան պայմաններուն, ամէն զոհողութիւն կ'ընէ անոնք պահելու համար իր վարժարաններն ու եկեղեցիները, որոնք հասոյթի աղբիւրներէ և արտաքին օժանդակութիւններէ բոլորովին զրկուած են։

Բարեգործականը, իր ուզած ձեւով և խստական ոգիով ճախ կը զրկէ ամէնէն աղքատ և արդիւնաւոր վարժարանը յատկացուած չնչին նպաստներէն, այն մեղապարտ արկածիւքեամբ թէ՝ քաղեցիները անհաշտ են իրար մէջ կամ ուսուցիչներէն ոմանք կամ տնօրէնը Դաշնակցական են։ Ամանոսի պարագան չատ թարմ է դեռ։ 300է աւելի չքաւոր աշակերտներու և որբերու ուսում և կրթութիւն չամրող այս վարժարանը, անցած տարուան 6 ամսեայ նպաստէն զրկուեցաւ, թէպետ Երջանկային վարչութեան քահանայ մէկ կարգուածքեամբ։ Համաձայն բարեգործականի պէյրութի վարչութեան երկու ականաւոր անդամներու յայտարարութեան, կան Սրբազանի խիստ պահանջկոտ դիւժուածքներն են եղած զ ձախող որոշման պատճառը։

Եւ տեսէք, ի՜նչ անխտրական և յայնամիտ մարդիկ են բեգործականի զեկավար անդամները, որոնք Եպիսկոպոսի մը ընելով, հարիւրաւոր որբեր և չքաւոր պատանիներ կը կեն լոյսէն ու կրթութենէն։ Իսկ տարբեր բան է քէ՝ ինչո՞ւ օթեան Սրբազան ստիպուած է այդքան խիստ պահանջ ներացնելու և նոյն իսկ քննադատական ոգիով գրելու եգիպսի Շրջ. Վարչութեան, որ երկար տարիներ անբարեխղճուն ունեցած է տարեկան 4—5000 եգիպտական ոսկի յումտս վատնելու քանի մը հարիւր որբ և որբուհիներ պատրող պատսպարանի մը համար։

Մենք գիտենք անշուշտ թէ՝ ուրկէ և ինչո՞ւ կը յայտարուի այդ առարկութիւնը։ Ատկէ վերջ Վեհափառի դիմումն անգօր Ձեաց Եգիպտոսի Շրջ. Վարչութեան զրկումի և աւութեան որոշումը փոխելու։

Այս և նման անխոհեմ և խտրական որոշումներով, Բարեծականի եգիպտոսի Շրջ. Վարչութիւնը, որուն գործերն հաշիւները կը մնան մութի մէջ և անթափանցելի, Սիւհութեան վատահութիւնը բոլորովին հեռացուցած են Բարձրագոյն։ Որովհետև այս գաղութի բոլոր մասերուն մէջ Ը. Ը. Միութիւնը նպաստած է ուղղակիօրէն պատակտումի անհամերաշխութեան ծաւալման։

Այս դառն և խոցոտող իրականութիւնը ստիպուեցանք յիշակելու, որովհետև Սիւրիահայութեան ներքին կազմակերպութիւնը զօրացնելու սատար ըլլալիք այս միութիւնը միշտ սակար եղած է այդ ուղղութեամբ։

Ըսինք որ Սիւրիահայ գաղութը մեծ պատեհութիւններ կը ելէ հիմնական կազմակերպութիւն մը առեղծելու համար։ ք սխալիը յայտարարելով սակայն թէ՝ ամենաանմխիթար ութիւն է ան, իր ներքին սին վէճերով և պառակտումնե, հակառակ զոյգ հոգւոր պետերու ներկայութեան և անգարնան տեղի ունեցող Ազգային Համագումարի որոներուն, ներքին կազմակերպութիւն մը ցարդ կարելի չեղաւ աջացնել։ Համագումարի կողմէ նշանակուած յանձնախումբն ոչ մէկը իր պարտականութիւնը կատարեց և ամէն բան էն ոչ մէկը իր պարտականութիւնը կատարեց և ամէն բան ւեցաւ երեսի վրայ։ Որոշուած պայմանաժամը լմնցաւ չաբայց ոչ վէճափառները հետաքրքրութեան և հիմնական գաղութին մը ըրին և ոչ ալ թեմերու հոգւոր պետերը։

Բազմաթիւ կարևոր հարցեր կը մնան երեսի վրայ։ Տեղատարբին հետ սերտ յարաբերութիւններ մշակելու և թիւտրին հետ սերտ յարաբերութիւններ մշակելու և թիւսցութեանց առեղ չտալու համար ոչ մէկ ձեռնարկ եղած է։ Լիբանանի Ազգային Առժամեայ Վարչութիւնը և Տնտեան Խորհուրդը արդէն հրաժարած են և Ուսումնականն ալ ր ատենէ ի վեր գաղթեցուցած է իր աշխատանքները։ Միւս երու մէջ ալ ոչ մէկ օրինաւոր մարմին գոյութիւն ունի։ Դժբաղդաբար շատ սառն անհոգութիւն մը կը տիրէ մեր ին մօտ։ Փոխանակ քով քովի գալու և զարման տածելու այս անտիրական վիճակին, կը շարունակենք մենք մեզի ձեծել։

Վերջիվերջ վէճափառները ի՞նչ կը մտածեն և ի՞նչ կ'ընեն, չենք ։ Համագումարի տուած որոշումներուն այսքան երկար ն աննկատ թողուիլը, մարդուն կասկածիլ կուտան թէ՝ ուած են այնքան փայլուն խոստումները։ Թեմերը այժմ ն անկազմակերպ և անմխիթար վիճակ մը ունին քան առաջ։ Մէկ խօսքով մեր գաղութի ընդհանուր երևոյթը շատ անբար և յուսահատական է։ Դժբաղդաբար զրկուած ենք անական, լայնախոհ և ներող առաջնորդներէ։ Բոլորս ալ զարենք ոխակալ և քինախնդիր իրար հանդէպ և չափազանց ղող։ Անկեղծութիւն և ուղղամտութիւն բոլորովին անհեած են մեզմէ։

Թէ այսպէս շարունակուի և բարքերը մնան իրենց ներկայ վիճակին մէջ, յուսահատական է մեր գաղութի ապագան։

ԱՆԳԼԻԱՆ ԵՒ ՀՆԴԿԱՍՏԱՆԸ

Գրուած Հնդկաստանի Նախարար
ՍԸՐ ՍԱՄՈՒԷԼ ՀՈԼԷ կողմէ

Լոնտոն, 26 Դեկտեմբեր 1931

Սկսար տարիներ, Գահպանողականները մասնաւորութիւններ ունեցած են Հնդկաստանի մասին։ Բայց Ընկերվարական կառավարութեան իշխանութեան գլուխ անցնելէն ի վեր, անոնք ազգային մասին դեռ աւելի մեծ մտավախութիւն յայտնեցին։ Անոնք այդ ժամանելի զգացումը ունին՝ թէ իրերը գէշ դարձուածք մը ստացան, թէ օրէնքը և կարգը խախտած են իրենց հիմքէն, թէ մեր վարչութիւնը — այնքան սերտունդներու աշխատութեան այս արտադրյալը — վտանգի առակ կը գտնուի։

Դիտաւորութիւն չունիմ յանդիմանութիւններ ուղղել սոյն զգուշաւորը բաժնող Գահպանողականներուն։ Ես առաջինն եմ հաստատելու համար թէ իսկապէս մտահոգութեան բազմաթիւ պատճառներ գոյութիւն ունին այսօր։

Սակայն, մենք, Գահպանողականներս, չենք խորհած աքօղելու ոչ մեր կասկածները և ոչ ալ մեր երկիւղները։ Մէկէ աւելի անգամներ, պարտաւորուեցանք մեղմելու չատ սարսափ և հիմ չունեցող աղաղակութիւններ։ Մէկէ աւելի անգամներ, հարկադրուեցանք կասարելու այդ ապերախտ աշխատութիւնը որը կը կայանայ անմիտ պահանջներ զսպելու գործին մէջ։ Անվերջանալի վիճաբանութիւններու ընթացքին, մենք յաղեցանք մեր դիրքը պահել, հիմնուելով Սայմոն Տեղեկագրին վրայ։ Մենք լաւ ընդունելութիւն ըրինք իշխաններու կողմէ ներկայացած Համահնդկական Դաշնակցութեան ժամանակցելու վերաբերեալ առաջարկին։

ԵՐԿՈՒ ՆԱԽՆԱԿԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ

Մեր հնդիկ պաշտօնակիցներուհետ մտերմական յարաբերութեան մէջ մնալով հանդերձ, մենք հաստատասութեամբ մերժեցինք ստանձնել չատ սարսափ յանձնաժողովութիւններ և յայտարարեցինք թէ կեդրոնական կառավարութեան մէջ ոևէ փոփոխութիւն նկատողութեան առնելէ առաջ, հարկաւոր է գործադրել երկու նախնական պայմաններ, այսինքն թէ կայսերական երաշխաւորութիւնները պէտք է ձեան անձեռնմխելի, և թէ այս երաշխաւորութիւններէն է որ ներշնչելու է ամէն նոր սահմանադրութիւն։

Հնդիկ մը չձեաց որ չհակառակ մեր դիրքը։ Երբեմն մը չձեաց որ տեղեակ չըլլար մեր պատճառներէն։

Այդպէս էր մեր դիրքը վերջին խորհրդաժողովի փակման վայրկեանին։ Այդպէս կը մնայ մինչեւ այսօր Գահպանողական կուսակցութեան դիրքը։ Ստուգիւ, մեր չատ յայտնի քշնամիները բժախնդիր են մեր նկատմամբ։ Կ'ընդունիմ թէ Գ. Գ. Գօլսուրին և Զըրչիլ իրարու հակառակ չգտնուեցան, իրաւի, վերջին վիճաբանութեանց մէջ։ Գ. Զըրչիլ Հնդկաստանի ապագան կը տեսնայ չատ մութ գոյներով և չի հաւատար, կամ գրեթէ, Հնդկական հանրային կարծիքը ներկայացնող կարևոր խմբակցութեան մը հետ աշխատակցութեան մը կարելիութեան։

Գ. ՊՕԼՏՈՒԻՆԻ ԲՌՆԱԾ ԴԻՐՔԸ

Գ. Գօլսուրին չատ նուազ յոռետես է։ Ան կը խորհի որ եթէ մենք չաջողինք պահպանել կլոր Սեղանի խորհրդաժողովով սահմանուած վըստահութեան մթնոլորտը, մենք կարող պիտի ըլլանք չահիլ հնդկական հանրային կարծիքին հաւատարիմ մասը։

Անիկա չատ հեռու է ծանձնախոմբի տեղեկագիրներուն հարիւր և մէկ առաջարկութիւնները պաշտպանելու գաղափարէն զոր իրեն կը վերագրեն մեր Բրիտանացի և հընդիկ հակառակորդները։ Նոյնպէս նուազ կը խորհի անիկա՝ կայսրութեան իրաւունքներէն հրաժարելու։

Ինչ որ անիկա կը փափաքի, այդ է պայքարիլ Հնդկաստանի հետ աշխատակցութեան համար, նպաստել Համահնդկական Դաշնակցութեան մը որը — պէտք չէ մոռնալ — կը կազմէ Սայմոն Տեղեկագրին հիմը։

Ան կը խորհի աշխատիլ խաղաղութեան համար, բայց ո՛չ քէ ամէն գնով խաղաղութեան համար։ Ան իր կարելին պիտի ընէ որպէսզի Հնդկաստանի հետ առևտուրը կարենայ վերսկսիլ — և ո՛ր բրիտանական վաճառականն է որ ցաւ զգացած չըլլայ հնդիկ ծայրայեղներու այնքան սերտունդներուն աշխատանքին հասցուցած վնասէն։

ՈՉ ՄԷԿ ԶԻՋՈՂՈՒԹԻՒՆ ՏԷՐՕՐԻՍԹՆԵՐՈՒՆ

Ինդրոյ առարկայ չէ բնաւ հրաժարիլ ոևէ բանէ մը։ Պահպանողականները գիտակցութիւն չունին երբեք զոհելու կայսրութեան իրաւունքները։

Որքան ատեն որ Գահպանողականները ձայն պիտի ունենան գործին մէջ, Հնդկաստանի հարցը հեռու պիտի պահուի Իրլանտայի պատմութեան մէջ պատահած տխուր դէպքերէն։ Տէրօրիսթներուն զիջողութիւն ընելու կամ մեզի Հնդկաստանէն դուրս վտարելու գիտակրութիւն ունեցողներուն հետ դաշնակիր կնքելու հարցը չպիտի գրուի նոյն իսկ։

Մենք մեր դիրքը ճշդած ենք յստակ կերպով և հաստատակամութեամբ։ Մենք կը կարծենք թէ Համահնդկական Դաշնակցութիւն մը, որուն ամբողջական մաս պիտի կազմեն Հնդիկ Պետութիւնները, պիտի յայտնուի իբրև կառավարական լաւագոյն դրութիւն, պայմանաւ որ սակայն որ առաջադրուած փոփոխութիւնները ոչ մէկ կերպով վտանգի առակ չդնեն մեր հին իրաւունքները։

ՄԵՐ ՀԻՄՆԱԿԱՆ ՇԱՀԵՐԸ

Բանակի հրամանատարութիւնը մեր ձեռքը մնալու է անվիճելիօրէն։ Արաբիոյ խաղաղութիւնը եւ թշնամիներու փոխյարաբերութիւնները թագին հսկողութեան տակ գրեուելու են։ Երկրին անդորրութիւնը եւ երեւմտեան կացութիւնը խստօրէն հրաժխաւորուած ըլլալու են։ Փոխրամասնութիւնները պատսպարուած ըլլալու են։ Տնտեսական եւ առեւտրական անդորր խորութիւն գոյութիւն ունենալու չէ, ի վնաս անգլիացի առեւտրականին։ Նախարարութեան կողմէ կազմուած պաշտօնական արդիւնքը Ապտիլ Մէլէք փողոցատնուող Բանսիօնէր Մատամ Գ...ի հետ։ Սօնիա Քօթզէր Գէյրութ գտնուած միջոցին կը բնակէր անոր Բանսիօնին մէջ։ Մատամ Գ... սկսաւ պատմել։

— Սօնիա մեծ մէկ ամիս տարբեր քովս։ Շատ առատաձեռն էր, բաղդատելով ուրիշ արթիսներու։ Մէկ սենեակի տեղ վարձեց երկու հատ և մէկ ամսուան մէջ փոխեց հինգ սենեակ։ կը զարմանայի ես այս ընթացքին։

— Ջէ՛ք կարծեր որ այս փոփոխութիւնը վախի արդիւնք է։

— Այդ չեմ գիտեր, որովհետեւ ժամքէս չ'անցաւ այդ պարագան։ Ըստ իս կամ խենթ էր և կամ ալ չատ գրաղուած էր։ Քովս նստած միջոցին ամէն օր հեռագիր կը դրկէր Եգիպտոս, և ամէն անգամին ալ հինգ ոսկի կը ծախսէր անոր համար։ Շատ անգամներ սենեակին մէջ լալը տեսայ, երբ հարցուցի պատճառը, օր մը, ան ըսաւ. «Եգիպտացի երիտասարդ մը կը սիրեմ, անոր համար կուլամ»։ Ատկէ 10 օր վերջ Պէյրութ եկաւ սիրահարը, սևագէմ, նիհար, տգեղ և կոշտ մէկն էր. Սօնիան չատ դոհ մնաց և ուրախացաւ անոր գալէն։ Ես այլևս կը կարծէի որ աղջիկը պիտի չլայ։ Բայց դիւրը բարձրաձայն լալը լսեցի։ քովը գացի և տեսայ որ սիրահարը կը ծեծէ զինք։ Այս վիճակը չարունակուեցաւ մինչեւ իր մեկնումը։

— Ո՞վ է այդ երիտասարդը։

Ա.ՄԵՆ. ԱՆԹՈՒԱՆ ԱՐԻՏԱ
Որուն գահակալութեան փառաւոր հանդիսակատարութիւնը տեղի ունեցաւ անցած կիրակի

ՕՐԱԿԱՐԳՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱՐ ԵՐԿՐԱՅԻՆ ՀԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎ

Ընդհանուր ժողովը կը հրաւիրուի Ուրբաթ 15 Յունուար 1932 երեկոյեան ժամը 8ին, Ազգային Վարչութեան սրահը, հետեւեալ օրակարգով։

1. Ընթերցում նախորդ ժողովի արձանագրութեան։
2. Ընթերցում Ազգային Վարչութեան տարեկան տեղեկագրին։
3. Ընթերցում Ուսումնականի տարեկան տեղեկագրին։
4. Ընթերցում Տնտեսական Խորհուրդի տարեկան տեղեկագրին։
5. Ընթերցում Ազգային Առժամեայ Վարչութեան տարեկան տեղեկագրին։
6. Ընթերցում Ազգային Ատենադպրի տարեկան տեղեկագրին։
7. Ընթերցում Ազգային Գանձապահի տարեկան տեղեկագրին։
8. Ընթերցում Ազգային Հաշուեքննիչ Յանձնաժողովի տարեկան տեղեկագրին։
9. Ընտրութիւն Ազգային Վարչութեան նոր անդամներու։
10. Ընտրութիւն Ազգային Առժամեայ Վարչութեան նոր անդամներու։
11. Ընտրութիւն Ազգային Ատենադպրի նոր անդամներու։
12. Ընտրութիւն Ազգային Գանձապահի նոր անդամներու։
13. Ընտրութիւն Ազգային Հաշուեքննիչ Յանձնաժողովի նոր անդամներու։
14. Ընտրութիւն Ազգային Ատենակալի նոր անդամներու։
15. Ընտրութիւն Ազգային Ատենակալի նոր անդամներու։
16. Ընտրութիւն Ազգային Ատենակալի նոր անդամներու։
17. Ընտրութիւն Ազգային Ատենակալի նոր անդամներու։
18. Ընտրութիւն Ազգային Ատենակալի նոր անդամներու։
19. Ընտրութիւն Ազգային Ատենակալի նոր անդամներու։

ՎՃՌԱԶՈՒՄ ՄԵՆՉԱՐԻ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀՈՂԻՑ

ՀԵՏՔՆՔՐՈՒԹԵԱՆ ՎԱԽՃԱՏԻ ՀԱՄԱՐ ՀՏՈՒՄԵՐԻ ԱՆՀՐԱԺԵՇՏՈՒԹԻՒՆ

Ն. ՀԱՅՐԱՊԵՏԵԱՆԻ ՀԱՐՑԱԶՐՈՒՅՑԸ ՀՕՏԱՐԵԱՆ ԱՆՑՔԻ ՄԱՍԻՆ

Ներկայ համարին մէջ կը սկսինք հրատարակել Ն. Հայրապետեանի հարցազրոյցը հօտարեան անցքի մասին, որ տեղի ունեցաւ Մենչարի հայկական հողին վրայ։ Հարցազրոյցը կատարած է Ն. Հայրապետեան։

— Ինչպէ՞ս ծանօթացաք Մենչարի հայկական հողին վրայ հօտարեան անցքին։

— Ես, իմ ընտանիքս եւ իմ ընկերները ամառ մը անցուցած էինք Մենչարի հայկական հողին վրայ։ Հոն ունէինք մեր վրանները։ Ամէն առաւօտ կանուխ կ'արթննայինք եւ կ'երթայինք ծովեզերք։ Հոն կ'անցնէինք ամբողջ օրը։ Ամէն առաւօտ, երբ կ'արթննայինք, կը տեսնէինք, որ հօտարեան անցքը մեր վրանին քով կ'անցնի։ Ան կ'անցնէր ամէն առաւօտ, ժամը 8-ին։ Ան կ'անցնէր մեր վրանին քովէն, ետքը կ'երթար ծովեզերք, ուր կ'ըմպէր ջուր եւ ետքը կը վերադառնար։ Ան կ'անցնէր մեր վրանին քովէն, որովհետեւ մեր վրանը ամենամօտիկ վրանն էր ջուրին։ Ան ամէն առաւօտ կ'անցնէր մեր վրանին քովէն։ Ես ամէն առաւօտ կը տեսնէի զայն։ Ան կ'անցնէր ամէն առաւօտ, ժամը 8-ին

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԼՈՒՍԱՆԿԱՐ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆԱԿԱՆ ԳԱՂԱՓԱՐԱԿԱՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆԱԿԱՆ ԳՈՐԾԱԴԱՐԱԿԱՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹԵԱՆ ՕՐԳԱՆ

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՊԱԳՐԱԿԱՆ ՀԱՍՑԵ՝ ԵՐԵՒԱՆ, ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ ՀՐԱՊԱՐԱԿ, ԹԵԼ 56-56

ՏԱՐԻ ԱՐԺԷՔԸ 5 ԿՈՊԵԿ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹԵԱՆ ՈՐՈՇՈՒՄԸ

Հայկական Սովետական Հանրապետութեան Կեդրոնական Գործադիր Կոմիտէն եւ Ժողովրդական Կոմիսարների Խորհուրդը որոշեցին՝

1. Հաստատել Հայկական Սովետական Հանրապետութեան Կեդրոնական Գործադիր Կոմիտէի Նախագահութեան կազմը հետեւեալ անձերով՝

Նախագահ՝ Ա. Ի. Ղուկասեան։

Նախագահի տեղակալներ՝ Ա. Ա. Ասլանեան, Ա. Ա. Ղազարեան, Ա. Ա. Ղուկասեան, Ա. Ա. Ղուկասեան, Ա. Ա. Ղուկասեան։

Քարտուղար՝ Ա. Ա. Ղուկասեան։

Անդամներ՝ Ա. Ա. Ղուկասեան, Ա. Ա. Ղուկասեան, Ա. Ա. Ղուկասեան,

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ԳԵՐՄԱՆԻԱՆ ԿԸ ՅԱՑՏԱՐԱՐԷ ԹԷ ԱՆԿԱՐՈՂ Է ՎՃԱՐԵԼ ՀՏՈՒԻՑՈՒՄՆԵՐԸ

Պէրլին.— Պ. Պրիւնինկ Անգլիոյ դեսպանին յայտարարեց թէ Գերմանիան անկարող է այժմ վճարելու հատուցումները և ուելցուց թէ ինքը կը կասկածի որ Գերմանիան *իւ վիճակի ըլլայ հատուցանելու իր պարտքերը։*

Պ. Պրիւնինկ յայտարարեց միւս կողմէն Վօլֆի գործակալութեան թէ Գերմանիոյ կացութիւնը անկարելի կը դարձնէր շարունակել կատարել քաղաքական հանգամանք ունեցող վճարումներ որոնք Գերմանիան և ամբողջ աշխարհը պիտի աւերէին ճակատագրօրէն դէպի կործանումն։

Պ. Պրիւնինկ տեսակցեցաւ Պ. Հիթլերի հետ որը իր կողմէն խորհրդակցեցաւ Պ Հիւկէնպէրկի հետ։

ՖՐԱՆՍԱՅԻ ԴԻՐՔԸ

Բարիզ.— Պ. Ֆլանտէն յայտարարեց թէ ոչ մէկ ֆրանսացի չպիտի կրնար ընդունիլ հատուցումներու նուիրական իրաւունքներուն վերաբերեալ դաշնագրութեան չեղեալ նկատուիլը մէկ կողմէն միայն։ Բայց ան յայտնեց թէ Ֆրանսական կառավարութիւնը հաշտարար ոգւով *մը կուսումնասիրէ պահանջատէրերու և պարտատէրերու միջև համաձայնութիւն մը գոյացնելու ատակ բանաձև մը։*

ՄԱՆՉՈՒՐԻԱԿԱՆ ՎԷՄ ԱՄԵՐԻԿԱՑԻ ԿՈՂՄԷ ՃՈՐՈՆԻ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹԵԱՆ ՆԵՐԿԱՑՈՒՑՈՒՄԸ ԹԻՇԱՏԱԿԱԳՐԻ ՀԵՏԵՒԱՆՔՆԵՐԸ

Լոնտոն.— Բրիտանական կառավարութիւնը զեկոյց *մը հրապարակեց որով կը յայտնէ թէ ինքը յարած կը մնայ Մանչուրիոյ մէջ բռնց դրան քաղաքականութեան որը երաշխաւորուած է Վաշինկթընի դաշնագրով և որը հա-մապատասխան է Ճաբոնական վերջին յայտարարութեան, յայտարարութիւն մը որը Անգլիոյ պէտք չի'ողուր Ճաբոնի ուշադրել ասելիկեան յիշատակագիրը մը։*

Թոքիո.— Միքատօն կը մերժէ ընդունիլ հախարարութեան հրաժարականը։

Ասերիկեան յիշատակագրին Ճաբոնի կողմէ դրուելիք պատասխանը յետաձգուած է մինչև ու միւս պետութեանց դիրքը ճշդուի։

Մոսկուա.— Պ Լիթվինօֆ յայտնեց Պ. Եօֆիգավի թէ խորհրդային ռուսիան կը պահէ իր խիստ չեզոքութիւնը Մանչուրիոյ խնդրին մէջ։

Պ. ՄԱԺԻՆՕԻ ՅՈՒՂԱՐԿԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆԸ

Բարիզ.— Պ. Մաժինօի յուղարկաւորութեան հանդէսը կատարուեցաւ մեծ շուքով, ի ներկայութեան բոլոր քաղաքական, զինուորական, դիւանագիտական անձնաւորութեանց և հոծ բազմութեան մը։

Պ. Լավալ խօսք առնելով ուրուագծեց Պ. Մաժինօի գործունէութիւնը։

ՄԻԼԻՈՆԱՏԷՐԻ ՏԱԳՆԱՊ ԱՄԵՐԻԿԱՑԻ ՍԷՋ

Նիւ Եորք.— Ելմ. նախարար Մր. Մրլօն վերջերս նշմարած է որ Ամերիկայի մէջ 23,496 միլիոնատէրներ պակսած են։ Այս գոն իշխութեան վերահասու եղաւ նախարարը, երբ կոչ ուղղեց միլիոնատէրերուն, եկամուտի տուրքը գանձելու համար։

Ամերիկայի մէջ միլիոնատէր է մարդ մը որ տարին առնուազն 50,000 տոլար հասոյթ ունի։ Արդարև, 1929ին 43,184 միլիոնատէր կար, 1930ին 38,650, իսկ 1931ին 19,688 միլիոնատէր միայն մնացած է։ Հետևաբար երկու տարուայ ընթացքին, Ամերիկա անցնցուցած է իր միլիոնատէրերուն կէսէն աւելին։ Ասոր պատճառ կը նկատուին Ուօլ Սթրիթի և ուրիշ մանր հաստատութիւններուն արժեթուղթերուն գահավէժ անկումները։ Այնպէս որ այս տարի Մրլօն սէկ միլիառ նուազ եկամուտ ունեցած է իրրև տուրք։

Այսօր 149 հոգի միայն մնացած են, որոնք տարեկան մեկ միլիոն եկամուտ ունին, մինչդեռ 1929ին 366ի կը հասնէր անոնց թիւը։

Ներկայացուցիչ ՄԱԻՏԱ ԵՂԲԱՐՋ Պէյրութ

Կարի եւ Ձեւագիտութեան Դասընթացք
Տիկին ՄԱՌԻ ԵՐԱՄԵԱՆ
ՎԿԱՅԱՑԱԾ ԴԵՐՁԱԿՈՒՀԻ
ԲԱՐԻՋԷՆ ԵՒ ՎԱՇԻՆԿԹՕՆԷՆ
Կարի եւ ձեւագիտութեան մասնագիտուհի, Տիկին Մառի Երամեան կը վերադառնայ իր արհեստանոցը, Մեծ Սեռայի դիմացը Նո. 78 տան երկրորդ յարկը։
Սրեհ ամսուան միջոցին կը սորվեցնէ ամենավերջին ճարտարութեամբ, կար եւ ձեւագիտութիւնի „բոլոր"բաղադրութիւններովքեան արդիական Հմիջոցներով, Droit-fil մեթոտով։ Իր աշակերտուհիները կ'օժտեն Բարիզի ակադեմական Académie Daydou վկայականով։

ՍԹԱՆՏԱՐՏ կօշիկներ միշտ առևնասյաւ, առևնադիմացկուն, առևնաժամանակակից եւ առևնագեղեցիկներ են։
ԿԵԴՐՈՆԱՑԵԼ՝
ՆԱՃԱՐ ԵՂԲԱՐՑՆԵՐՈՒ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ

ՏՕՔԹ. ՎԱԿՐԱՋ ԱՒԵՏԻՍԵԱՆ
ԿԻՐՈՒԲՈՑԻ - ԱՍՄՄՆԱԲՈՑԻ
ՎԿԱՅԵԱԼ ՄԱՍՆԱԳԻՏ ԱՄԵՐԿԱՅԷՆ ՀԱՒԱՍԱՐԱՆԷՆ
Կընդունի՝ ամեն օր՝ քաղցկեղային կիրքերու հետ առաջ 8—12 եւ 2-6 ժամերուն։
Հասցէ՝ Capucins հրապարակին դիմաց Արգարեան պարտէզին դիմաց։

ՏՕՔԹ. ՄԱՐԻՈ ԱՐԻԵՏԻՍԵԱՆ
Վիկտոր Laurédat ճանկիե Interne եւ ազգ մինչեւ Մոնպելիէ բժիշկ
Ֆրանսական հիւանդանոցի ԱՂՔԱՏ, ԿԱՆԱՑԻ և ԳԼՈՒԽ հիւանդութիւններու բաժնին։
Հիւանդ կ'ընդունի ամէն օր ժամը 2—6
իր գրասենեակին մէջ՝ rue de Damas, No. 315
Հիւանդներ ուղղակիորէն կրնան նամակով կ'իմանան իրենց տուած ժամերի կարգադրութիւնը։
Ազգաս հիւանդները ձրի զբոսնելով, անկէ առաջ կրնան տեսնուիլ ժամը 10—12, հիւանդանոցի գրասենեակին մէջ։

ՏՕՔԹ. Գ. ՏԱՎՈՒՏԼԱՐԵԱՆ
ՄԱՍՆԱԳԷՏ ՆԵՐՔԻՆ ԵՒ ՎԷՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ
Իր դարմանատունը նախատեսած է, ԱՆՍԽԻՒ վ ոդոց, Տօք. Եօզդաճեանի (առաւնճաբոյժ) դարմանատան կից.
Ընդունելութեան ժամեր՝
կէսօրէ առաջ ժամը 8—12
» վերջ » 2—6

ՏՕՔԹ. Մ. Ս. ՏԱՔԷՍԵԱՆ
Նախկին ներքին բժիշկ ԹԱՂԱՊԵՏ. ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԻՆ
Այժմ Ծայրէ բժիշկ St. ELIE ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԻՆ
ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒԹԵԱՆ ԺԱՄԵՐ
ՆԱՀՐԻ ՈՍՏԻԿԱՆԱՏԱՆ ԴԻՄԱՑ ԻՐ ՖԼԻՆԻՓԻ ՄԷՋ
Ամեն օր { կէսօրէ առաջ 10—12 / կէսօրէ վերջ 1 — 3
ՄՆԹ.— Հինգշաբթի եւ շաբաթ կէսօրէ վերջ աղխաս
հիւանդներուն ձրի։

Անձամբ եւ առանձ ծախսի մանրեցէք
ՁԵՐ ՀԱԳՈՒՍՏՆԵՐԸ

Ինչ հարկ այլեւս հագուստները մաքրել տալու համար ծախսի եմբարկուիլ իր կոյ հրատարի մոր գիւս մը

ԼՈՒՍԷՆ (LUCIN)
ՍՈՒԱՆԱ ԼՈՒԱԼՈՒ, ՊԱՐԶԱՊԷՍ ԽՈՀԱՆԱԿԵԼՈՎ
ԿԸ ՄԱՔՐԷ Ե՛ՆՈՐ ԿԸ ԴԱՐՁՆԷ
բամպակէ, բուրդէ, ամէն տեսակ կերպաս, հագուստ եւ կիսաւոճիղէն ինչպէս նաեւ գորգ, կարաթիճեռ կերպասներ, ձմեռուան գլխարկներ, եւայլն, եւայլն, առանց կերպասին վնասելու, ՓՈՐՁՆԵՑԷՔ ՄԻ ՀԱՄՈԶՈՒԵՑԷՔ։
Տուփը կ'արժէ 25 ու. գ. միայն.
Մէկ տուփով կրնայ 5 տասը կոտ մաքրել։
50 ս գ. դրկողին 2 տուփ ևս ձրիօրէն։ փոստի ծախքը մեր վրայ։ Վաճառատրելու եւ մեծաքանակ պատուիրելու մասնաւոր գնդ։ Գրեմ՝
Մ. ԿԱՓՐԱՃ Գօրսա—Պէյրութ (B. P. 422) կամ ԱՒՕՒԲ ՆԵՐՍԷՍԵԱՆԻ, սեղանաւոր, Ֆօօ փողոց, Պէյրութ։

Տօքթ. Գ. ՏԱՎՈՒՏԼԱՐԵԱՆ
ՄԱՍՆԱԳԷՏ ՆԵՐՔԻՆ ԵՒ ՎԷՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ
Իր դարմանատունը նախատեսած է, ԱՆՍԽԻՒ վ ոդոց, Տօք. Եօզդաճեանի (առաւնճաբոյժ) դարմանատան կից.
Ընդունելութեան ժամեր՝
կէսօրէ առաջ ժամը 8—12
» վերջ » 2—6

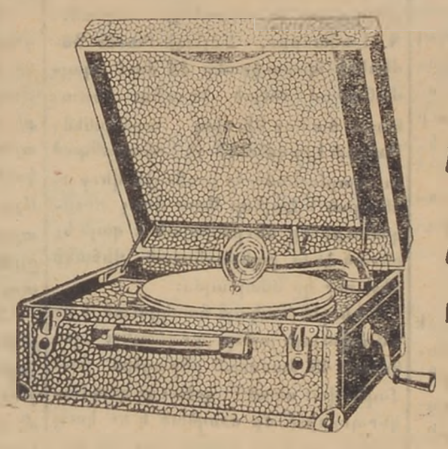

Տոկուն շիկուածք վայելուչ տեսք
Հնչուն եւ քնաքաղցր ձայն
Անոնց յատկանիշները՝

ՈՐՈՆՑՄՈՎ ԿԸ ՁԱՏՈՐՈՇՈՒԻՆ
ԱՓՕԼԼՕ ՓՕՆՕՆԵՐԸ

Պատրաստուած վերջին կատարելագործեալ դրութիւամբ, Սնգլ. ամենահին եւ ամենամեծ ընկերութիւնն կողմէ
APOLLO GRAMOPHONE Co. Ltd
(of London)
ԱՓՕԼԼՕ՝ ՓՕՆՕՆԵՐՈՒ ԹԱԳԱՒՈՐԸ !!!
Կատարեալ համոզում գոյացնելու համար անգամ մը այցելեցէք
MAISON APOLLO, Rue de la Poste, BEYROUTH
Փարոսպիճ եւ ֆօնօգ ամէն ձևի, տեսակի եւ առատութիւններ
գիւտամասնի գին, վճարումի դիւրութիւն։
Ընդհ. ներկայացուցիչներ՝ Սիւրիոյ, Պաղեստինի, Անդրյորդանանի, Միջագետքի եւ Կիպրոսի.—
ՍԻՆԱՆԵԱՆ ԵՂԲՕՐՔ
SINANIAN FRÈRES, Boîte Postale 642, BEYROUTH (Syrie)

գէպի վիրաւորը որ ուշքի եկած չէ և՝ երբ ամբոխուածքինը ա՛լ ևս վերջ գտած հրեցաւ՝ փոխադրուեցաւ չրջուն հիւանդանոցը։

Զօրավարը հետևեցաւ անոնց։ Արի զօրավարը գաղտագողի կուլար։ Իսկ հազարապետը յուզուած է և իր սեռութիւնը կ'ընէ։

— Ապահովուեցէ՛ք, զօրավարս, որ վէրքը ոչ մէկ ծանր հանգամանք կը ներկայացնէ։ Սակայն հրկար պիտի տևէ, ինչու որ մեր վիրաւորը չատ արիւն կորսնցուցած է ու ինք տկարակազմ է։

— Դեռ վերջերս ելաւ հիւանդութենէ։

— Բարեբախտաբար՝ առողջ է։

— Վէրքը հետք պիտի ձգէ՞։

— Ուսը դուցէ քիչ մը ձեւ մնայ։

Այն ատեն զօրավարը ծռեցաւ վիրաւորին վրայ՝ հայրական հաճոյր մը դրաւ անոր դալկահար ճակտին և գառնալով դէպի բժիշկը՝ ըսաւ.

— կեանքս ան ազուն պարտական եմ։ Ինքզինքը իմ աջևս նետելու ամպարանքը պատճառ եղաւ որ սառնայ այս վէրքերը ու ես պատսպարուիմ։ Ձինքը չաւ խնամեցէք։ Ծահ երախտապարտ պիտի ըլլամ ձեզի...։

ԳԼՈՒԽ Ի Ը

Քիչ վերջ՝ ժան ժանուընէ ազատեցաւ։ Սակայն ո՛ր է անոր արիւթիւնը, անոր կորովը։ Անարիւնութիւնը անոր խառնուածքը փոխած է կարծէք, նկարագրի ուժը ջնջած։

Քաժբրան ցաւով կը դիտէր իր թոռը որ երկարած էր բազմոցի մը վրա՝ մեյամոգձուտ նայուածքով, չրթունները ձերժակ։ Կը խորհէր որ եթէ իր կեանքը ազատեցաւ՝ ազուները աւրուեցաւ իր խորքին մէջ։ Իր կեանքը իրեն հաճելի չ'երեւար, քանի որ իր գոյութիւնը արժած է ուրիշ գոյութիւն մը՝ ա՛յնքան սիրելի...։

Կը փորձեր ժպտիլ հիւանդը։ Անժիլապէս որ կաթ մը խրած գրաւուէր մեր զինուորներուն կողմէ՝ տեղեկութիւն կ'ուտար երիտասարդին որ կը մրմնջէր։

Ջուարթութիւն մը կ'անցնէր անոր ալքերուն մէջէն, և այլ ոչինչ։ Զօրավարը գիրք ալ կը բերէր, կը զատէր այն գիրքերը որ գիւրաւ կրնային կարդացուիլ, իր գրագարանը կը պրպտէր, գրավաճառատուները կը պարպէր, սակայն ժան հազիւ գիրք մը թերթատած՝ յոգնած մէկ կողմ կը նետէր։

Ծուարհատած, որ մը ձեր պետը հազարապետին, բսաւ.

— Ծօքթէօր ի՞նչ ընելու է։ Ամէն բան փորձեցի, գեղ, կազդուրիչ, ամէն ինչ ատինք, սակայն վիճակը նոյնը կը մնայ միշտ։ Բարեբաւուժան այս գանդաղութիւնը ի՞նչ կը վերագրէք։

— Բարոյական չէ՞ արդեօք պատճառը։ Ահաւասիկ հայր սուրբը եկաւ։

— Բարև ձեզ, տիարք, երկուքնիդ ալ նեղուած կ'երեաք։

— Այո՛, պատասխանեց զօրավարը, ժան մեզի մահադուխիւն կը պատճառէ։

— Այո՛, ինձի ալ։ Ի՞նչ կը խորհի անոր մասին մեր հազարապետը։

— Քիչ առաջ կ'ըսէի թէ բարոյական պատճառէ մը առաջ կուգար։

— Սակայն, միջամտեց զօրավարը, ինքը գիտէ թէ դատին վերաքննութիւնը երեսն հանած է իր անմեղութիւնը։

«Time is money»
Ժամանակը ոսկի է

ՁԷՆԻԹ ԺԱՄԱՑՈՒՑԸ ՇՆՈՐՀԻՒ ԻՐ ԱՍԵՆԱՁՇԳՐՏՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ՁՇԴԱՊԱՀՈՒԹԵԱՆ
անզուգական յատկութիւններուն ձեզի դրամ կը տահեցնէ առանց դժուարութեան, կարելիութիւն տալով խնայելու ձեր բոպէներէն անգամ։

Ունիք ժամացոյցներու ամբողջ շարք, ոսկի, արծաթ թէ ճիւել, կիներու եւ այրերու համար։

ԿՊԱՀՈՎՈՒԻՆ ՆԱԵԻ ԲՈԼՈՐ ՆՈՐՈԳՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ՝ ԱՄԵՆԱՆՊԱՏԱՍԽԱՒՈՐ ՊԱՁՄԱՆՆԵՐՈՎ
Ընդհ. ներկայացուցիչ՝ ԽԱՉԱՏՈՒՐ ՇԱՀԻՆ (Ֆօշ փողոց)
Վաճառատուն՝ Վէյկան փողոց, քաղաքապետարանի դէմ կից։

Գեղեցիկ ՕՏԷՕՆ փօնօ մը

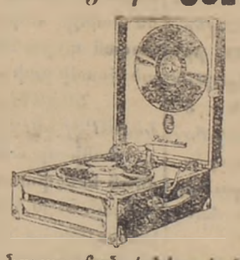

որմէ անկասկած պիտի հմայուիք եւ նշորհիւ այս հռչակաւոր մարքային սկաւառակներուն շարունակական ժամանման, կրնաք ամէն իրիկուն, Ձեր տուներուն մէջ վայելել ամենամեծ նուագահանդէսները եւ նուագները, իրենց վերջին ստեղծագործութիւններով։

Այլեւս՝ ոչ ներկայացում եւ ոչ ալ նուագահանդէս. այդ բոլորը ունենալ ձեր տան մէջ միակ միջոցն կեանքի սղութեան դէմ իմբեցապատպատելու։

ՕՏԷՕՆ
Սկաւառակի եւ փօնօի յայտնի մարքան ձեզ այս կը մատուցէ քիչ դրամով ամէն գիշեր ընտիր նուագ լսելու հաճոյքը։

AZTAG
JOURNAL ARMÉNIEN
B. P. 587
BEYROUTH, Liban

Directeur-Propriétaire
HAIG BALIAN

ԳԻՆԸ ՏԱՐԻՆ
ՍԻՐԻՈՅ տար. 425, վեցամսեայ 225 Ս. Դ.
ԱՐՏԱՀԱՄՆ. տարի 6, վեցամսեայ 4 ոսկի
Տնօրէն-Խմբագիր՝ ՀԱՃԻՆ ՊԱԼԼԱՆ

ԱԶԴԱԿ

ԵՐԿՕՐԵԱՅ ՀԱՅԱԹԵՐԹ
ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԳԻՏԱԿԱՆ

ازتاك
جريدة سياسية ادبية اقتصادية عمة

ՇԱԲԱԹ 16 ՅՈՒՆՈՒԱՐ 1932
ՁԵՌՔԷ ՀԱՄԱՐ 3.50 Ս. Դ.

Ե. ՏԱՐԻ | Աւելն առաւօտ պիտի ըլլայ բերքիս տնօրէնին հասցէին | ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ, ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ ԵՒ ՇԱԲԱԹ ՕՐԵՐԸ | Չհրատարակուած ձեռագիրները չեն վերադարձուիր | Թիւ 114 (559)

ԹՐՔԱԿԱՆ ԴԱՒԵՐ

ԹԻՒՐՔԻԱ ՀՈՂ Կ'ՈՒԶԷ ՍԻՐԻԱԿԱՆ ՍԱՀՄԱՆԷՆ

Մ. ՔԷՄԱԼԻ ԸՆԴԴԻՄՈՒԹԻՒՆԸ

Մեր ընթերցողներուն ծանօթ է երկու ամիսէ ի վեր Թուրք թերթերու կողմէ սկսած ղղուելի աղտոտ պայքարը, ուղղուած հովանաւոր ուժերուն եւ մեր ժողովուրդին դէմ։ Մաքսանենգութեան պատրուակին տակ թաղնուած Թուրք կառավարութեան յետին նպատակները յայտնի էին։ Ռումբի պէս պայթած ա.դ յանկարծակի պայքարը կը հետապնդէր նոր դաւադրութիւն մը, քաղաքական խարդախ նպատակ մը։

Այժմ, ոտոյգ աղբիւրէ մը կը տեղեկանանք որ այդ յարձակումները ծրագրուած են Թուրք դահլիճին կողմէ, Սիւրիական սահմանէն Թուրքիոյ կցումը պահանջուած ընդարձակ տարածութեան մը շուրջ եղած դիմումի նախօրեակին։ Ֆրանսական կառավարութիւնը իհարկէ արժէք չի տուաւ և պիտի չի տայ այդ յիմարական սպառնալիքներուն և ոչ Ազգի կողմէն և ոչ ալ աւելի վերերէն Թուրքիոյ պիտի գիշի ստոր հաշիւներով պահանջուած հողամասերը։

Մասնաւոր աղբիւրէ մը կը տեղեկանանք նաև որ, Թուրք դահլիճը ծրագրած էր ծայրայեղ միջոցներու դիմել, «սլարտուղբելու» համար Ֆրանսան որ գոհացում տայ իր պահանջներուն, բայց Մ. Բէյալ արգիլած է այդ միջոցները, նկատի ունենալով նման անխոհեմ ընթացքի մը տխուր հետևանքները։

ԹԻՒՐՔԻԱ ՊԱՏԵՐԱԶՄ ԿԸ ՑՑՅՏԱՐԱՐԷ ԴԱԺՆԱԿՈՒԹԵԱՆ ԴԷՄ

«Վաստեր, վեվէ չեվէ ֆևանար»

Գալսոյ «Եէնի կիւն» Թրքական Թերթը, առենէ մը ի վեր սկսած էր հրատարակել հակահայ յօդուածաշարք մը «հայբենադաւները և Դաշնակները ձեռք ձեռքի» խորագրին տակ։ Սոյն յօդուածաշարքին առաջին մասերը հավաստակի կերպով տուած էինք։ Իր վերջին Թիւին մէջ «Եէնի կիւն» կը հրատարակէ այդ յօդուածաշարքի վերջին մասը, որ գրեթէ պատերազմի յայտարարութիւն կը նշանակէ ընդդէմ Դաշնակցութեան։

Ստորև կուտանք Թարգմանութիւնը այդ յօդուածին։ «Եէնի կիւն» կ'սկսի «Դաշնակներու կողմէ հրատարակուած գիրքէ» մը հետեւեալ մէջբերումները ընելով։

«Հայերը փուչի մը նման ցցուած էին այն ճամբաններուն վրայ, ուրկէ Թուրքերը կ'ուզէին դէպի Արևելք երկարիլ։ Այս փուչը մէջտեղէն վերցաւ, չնորհիւ այն բարեկամներուն, որոնք մեզի օգնութիւն խոստացած էին և վատութիւն ըրին։ Ինչպես նաև չնորհիւ քաղաքակիրթ աշխարհի բարեհաճութեան, որ աչք կը դոցէ ողբերգութիւններու։ Այժմ կը քայքայուի նաև ուրիշ փուչ մը, որ դէպի Արևելք երկարող այս ճամբուն վրայ ցցուած է։ Եւ եթէ այսպէս շարունակուի, խիստ հաւանական է որ Թուրքերը օր մը անակնկալօրէն երևան պիտի գան Պարսկաստանի հիւսիսակողմը։ Զօրեղապէս զրոյց կը լսվի, թէ այժմէն իսկ բազմաթիւ Թուրք սպաներ այդ կողմերը կը գտնուին»։

«Եէնի կիւն» այս մէջբերումներէն յետոյ կը շարունակէ։

Աւելորդ է ոևէ կարծիք յայտնել այս անփորձ ռազմավարութեան մասին, որ ի յայտ կուգայ վերոգրեալ տողերուն մէջ։ Մենք մեր հաշուին, այս բոլորը կը նկատենք ամենափայլուն ապացոյցները այն չփոթութեան, որուն մատնուած են Դաշնակները, իրենց գլխուն վրայ իջնող ճշմարտութեան բերումներուն տակ։

* * *

Ասկէ առաջ արձանագրած էինք թէ բազմաթիւ վայրերու մէջ, նոյն ինքն Հայերը որոշած են գործնական պայքար մղել Դաշնակներուն դէմ։ Այս շարժումը մասնաւորապէս ծաւալ գրաւած է Պուլկարիոյ Հայերուն մէջ։

Պուլկար գուշարուած ժողովի մը մէջ խնդրոյ առարկայ եղած են Դաշնակներու խեղաթիւր ընթացքը, Հայերը սպան. զանոց առաջնորդելու ձևով անոնց կատարած գրգռութիւնները և նոյն իսկ դաւադիր Հրանտ Ճանիկեանի Պոլիս ղրկուելու պարագան։ Եւ այդ ժողովին մէջ, «Հայերու դահիճ» նկատուած Դաշնակներուն դէմ պայքարելու համար, հետևեալ որոշումները տրուած են։ Ասկէ զատ, Պուլկարէն Վահան ստորոգրութեամբ նամակ մը ղրկուած է Դաշնակներու Փարիզի կեդրոնին, որով կը պահանջուի կուսակցութեան լուծուիլը։ Ահա նամակին բովանդակութիւնը։

«Այլևս քաշեցէք ձեր արիւնոտ ձեռքերը անմեղ Հայերու կոկորդէն։ Ձեր ննդ գլուխներուն մէջէն վանեցէք այն սադայեւական գաղափարները որով մի միայն ձեր անձնական շահերէն պատ ուրիշ բանի վրայ չեք մտածեր։ Դուն անկիւն մը քաշուեցէք և չանացէք ներել տալ այն մեղքերը, որոնք կուտակուած են ձեր վրայ, ձեր գործած ոճիրներուն և արկածախնդրութեանց հետևանքով։ Եթէ դուք գոհացում չտաք ժողովուրդին այս անկեղծ փափաքին, պիտի գտնուին մարդիկ որ ձեզ պիտի ստրտղնեն։ Մի մոռնաք թէ ձեզմէ պահանջուելիք արիւնոտ հաշիւները խիստ ահարկու են»։

* * *

Մեր հրատարակած և չհրատարակած վաւերաթուղթերը ցոյց կուտան թէ արտասահմանի մեր Քշնամիները, նոյն իսկ կանոնաւոր և համերաշխ ձևովչըլլայ, կ'աշխատին, մերթ ձեռք ձեռքի տուած և մերթ ալ իրարու հետ կռուելով։ Բրատականը, Հայկական դատերը և մասնաւորաբար Դաշնակներուն ոճրապարտ գործունէութիւնը բնաւ մեր աչքէն չի խախիր։ Մենք, այս սլնականներուն մէջ, անոնց վատթարոյ գործունէութիւնը մասամբ արձանագրելով ուզեցինք ցոյց տալ թէ մեր Քշնամիները ժօտէն կը ճանչնանք։

Այսպէս, հնչմարտութեան յաղթական և ուժեղ ճառագայթները ղէպի բանսարկութեան բոյներուն վրայ ղարձուցինք, իրենց մութ կարծած ճամբաները լուսաւորեցինք և ցոյց տուինք թէ ո՛ն, այդ բոյներուն մէջ, ինչպես կը գալարուին անոնք առղուններու նման և ինչ Քշուառական երակներ կը հիւսեն։ Մեր խօսքը աւարտելէ առաջ, կրնանք պոռալ անոնց. «ՎԱՍՏԵՐ, ՄԵՆՔ ՉԵՆՔ ՐՆԱՆԱՐ»։

ՔՐՈՆԻԿ

Ա. Լ ԲԱՒԱԿԱՆ Է

ԹԻՒՐՔ ԴՐՈՂՆԵՐՈՒՆ

Երէկ մէկը ուշադրութեամբ հետեւի Թուրք Թերթերու, յօդուածներուն, և հրատարակութիւններուն, պիտի տեսնէ, թէ Թուրք գրողներ մասնաւոր հակում մը ունին վիպասանութեան, եթէ մենք վէպը պիտի նկատենք սուտի չափիկը հագած պատմութիւն մը։ Ես այդ գրուածքներուն մէջ չը տեսայ հատ մը, որուն մէջ հաղուագէպ ճըշմարտութեան մը, փնտռուած ճըշդրտութեան մը հետքը սպրդած ըլլար։ Անոնք չափազանց անպատկառ կեցուածքով մը։

1.— Ձանիկեանը անձնասլան ցոյց կուտան, պարտկելու համար Թուրք ոստիկանութեան ոխերը, մինչ Ձանիկեանը ճանչցողներ չատ լաւ գիտեն թէ վրէժի այդ հսկան անընդունակ էր անձնասպանութեան։ Թուրք ոստիկանութիւնը քաջութիւնը ունենալ գինքը նեղ խուցի մը մէջ, և անզէն եղած միջոցին սպաննելու, չատ լաւ գիտնալով, թէ, բաց դաշտի մէջ, և գինուած Ձանիկեան մը, բաւական ոյժ ունէր ինքզինքը պաշտպանելու, նոյն իսկ բանակ մը ոստիկաններու դէմ։

2.— Անոնք «Նաղըմ վաչայի յիշատակներ» կը հրատարակեն, կոչտ վիպասանութեան մը ձեւով, դէպքերն ու դէմքերը խեղաթիւրելով։ Կ'երևի, ներկայ կառավարութեան վարչամէկն դժգոհ, թըրքութիւնը օրօրելու համար, իր անօթութեան սա օրերուն, բամպակէ կախօրաններու մէջ։

3.— Ժամանակէ մը իվեր Սիւրիոյ սահմանագլուխին վրայ չինուած հայ դիւղերուն կը վերագրեն քաղաքական նպատակներ, և մանաւանդ գիտութեան դիտուն։ Ու առանց կարծրելու կը հրատարակեն կուիւներ մասնաւորներու, որոնց անձնքն ալ արաբներ են Հալէպցի, և կամ Թիւրքեր, և որոնց չարքին հայու մը անունն անգամ գոյութիւն չ'ունի։

Նէ այս ամեն սուտերուն, պարզուկ գիտութիւններուն, պարզուկ վէպերուն քաղաքական նպատակն է արտասահմանի, ու մանաւանդ Սիւրիոյ հայութեան վերագրել, մասնաւոր չարամտութեամբ, Թիւրք կառավարութիւնը անհանգիստ ընելու դիտաւորութիւններ։

Լ'ն, ալ բաւական է, վերջապէս ալ, զրպարտութիւնն ալ չափ ու սահման մը ունին։ Թիւրք Թերթերն ու գրողները առանց մասնաւոր ուշադրութեան չափն ու սահմանը անցած են արդէն։ Ու գուցէ չկայ Թիւրք ընթերցող մը, որ իմաստութիւնն ունենայ հասկնալու այդ քաղաքական դաւեչտախաղին ներքինը, և բաւականչափ համարձակութիւն այդպիսի ծաղրաբեր յօդուածներ հրատարակողներուն երեսին Քանելու։ Կ'երևի Թիւրքիոյ մէջ ամեն մարդ վարակուած է սուտի ու զրպարտութեան հիւանդութենէն, ոմանք յիրիւրելու և խօսելու, և ուրիշներ անբանի պէս մռիկ ընելու համար։

Միլիոնաւոր հայեր ջարդելէ, և անոնց ստացուածքն ու հարստութիւնը գողերու պէս մասնելէ, և միացող ափ մը ժողովուրդն ալ տարագրելէ վերջ, գոնէ գիտնային լռել, և Թողո՛ւ, որ իրենց ձեռքով հարուածուած, հարստահարուած, կողոպտուած հայ ժողովուրդին մոռնացողը կարենայ իր ապրուստը ճարել, կեանքի նոր սկզբնաւորութեամբ մը։ Բայց ո՛չ, սահմանէն անդին սևնոցը չը գադրիր բնաւ, և ամեն օր, ամեն վայրկեան նոր զրպարտութիւն կը ղարձնուի հայերուն հանդէպ։

Երէկ անոնք կը խորհին, թէ իրենց այդ սուտերը ոսկեզօծ պեղատներու պէս իբր ճշմարտութիւն պիտի կրնան կլլեցընել աշխարհի, կը սխալին։ Անոնք պէտք չէ ժոռան Թէ, վերջապէս ողջմտութիւն մը կայ, որ օր մը պիտի արթննայ քունէն։ Լաւ կըլլայ, որ յիշեն անոնք Լինքընի սա խօսքը. «Կրնամ խաբել ժողովուրդը՝ ժամանակ մը, ժողովրդուհին մաս մը ամեն ժամանակ, բայց չեմ կրնար ամբողջ ժողովուրդը խաբել ամեն ժամանակ»։ Այդ խմբագիրները Թող յիշեն, թէ չէ կարելի, խաղաղ ժողովուրդի մը համբերութեան հետ խաղալ, անպատիժ կերպով։ Հայը կեանքի ու ժահուան ընտրանքի պահուն, նախընտրած է ու պիտի նախընտրէ իր պատիւին պահպանութիւնը, ինչ գնով ալ որ ըլլայ։

Ու ժանաւանդ յիշելու են թէ արտասահմանի խաղաղ հայութիւնով զբաղելէ առաջ, իրենք պարտաւորութիւն մը ունին իրենց հայրենիքին հանդէպ, որ այսօր առաւել քան երբէկ կը տառապի քաղաքական բռնապետութենէ, անօթութենէ, պաշտօնեաներու ղեղծումներէ, ղողութիւններէ ու գազերէ։ Անոնք կրնան բաւականաչափ նիւթ հայթայթել իրենց վիպասէր հակումներուն, իրենց ըստ ժամուիկ հոգեբանութեան։ Թող գրեն, որքան կուզեն, իրենց հաճոյքի տուներու կեանքէն, Քրքքունհիներու սրունքներէն, կողոպտուած գոյքերու վայելումէն, Ախմէտներու, Մուսթաֆաներու փողոցային չաճաճակութիւններէն, բայց Թող ձեռք քաշեն հայու օձիքէն, որ ալ չուզեր իրենցմով զբաղիլ։ Ու Թող չը մոռնան Թրքական առածը, Թէ հաչող շունը գայլը կը հրաւիրէ հօթին վրայ»։ Արդեօք գեռ չէ կշտացած Թիւրք արիւնառուչ հոգեբանութիւնը մարդկային զոհերու արիւնէն։

Լաւին բանաստեղծը Որատիոս, դարեր առաջ ըսած է. «Շատ հազուագէպ է, որ կազացող պատիժը չը հասնի իր հետապնդած ոճրագործին»։

Դարերու պատմութիւնը մեզի ցոյց կուտայ, Թէ Թիւրքը չարունակ ընկերակցութիւններ ունեցաւ Վիճնայի դաւադիրէն, ու Դանդէսէն ասդին, և ընկերակցի ամեն քայլափոխ պատիժ մրն էր իրեն համար, գործած ոճիրներուն փոխարէն։ Բայց այս պատիժները չը խելաւորեցին զինքը, և ահեղ դասերէն պարզիւն անցաւ իրեն համար։ Ու եթէ իր վերջին զանգուածային ոճիրները անպատիժ մնացին, այս պարագան բաւական փաստ մը չէ Թէ վաղը իրենց հասնելէն չկրնար հասնիլ դիւանադիտութեան ձեռքով ոսքը կոտրած արդարութիւնը, և հատուցումին պատիժը։

ԴԻՏՈՂ

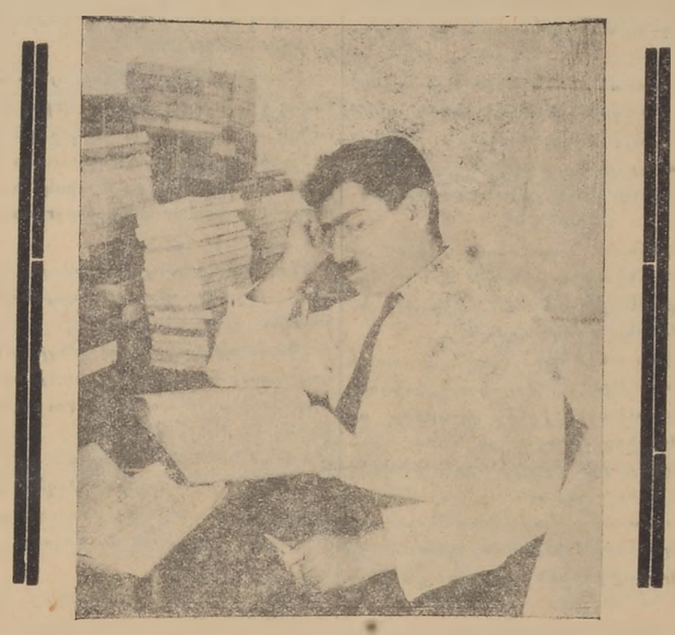

ՏՕՔԹ. ՀՐԱՉԵԱՅ ՄՈՒՐԱՏԵԱՆ

Որքա՜ն արդարացի Թախիծ էր ընկերոջ մը դէմքին, երբ զողդողուն ձեռքերով ինձ կ'երկարէր Հրաչին մահը գուժող դրութիւնը։

Հեռաւոր սիրելիներ կան որոնց գոյութիւնը յաճախ կ'ապրինք, հակառակ լեռներու եւ ովկիանոսներու հիւսած պարիսպին։ կարօտը տառապանք չէ մեր օրերուն. անիկա իր գոյութիւնը կ'զգացնէ միայն երբ բացակայ սիրելի մը կը հեռանայ այս երկրէն, երբ հեռաւորութեան անջրպետը կը դարձի չափելի ըլլալէ, եւ մահուան խորհրդաւոր քողը կուգայ կթոտելու մեր քայլերն ու ժամադիները։

Անիկա տարիներէ ի վեր հեռու էր մեզմէ, բայց կեանքը կարծես անքնական ոչինչ չէ ձգած մեզ հաժար. ոչ ոք զարմացաւ երբ Հրաչին ձայնը լսեց Հնդկաստանէն։ Հայը ամէն տեղ է, չուրերուն վրայ ծածանող Տիրոջը հոգիին նման, ու տիեզերքը գաղտնիք չունի անոր քայլերուն։

Սեւ ու գժբաղդ լուր մը, ախտանձի ու կսկիծի քանի մը խօսքեր ծանօթներէ, թերեւս քանի մը կաթիլ արցունք անոնց կողմէ որոնց սրտին եւ հոգիին մէջ խորունկ յիչատակներ էր ձգած Հրաչը, ու նաև քանի մը էջ գրութիւն՝ անոր այն արժանիքներուն համար որոնք ուենցան ու տակաւին պիտի ունենային հանրային արժէք։ Շատ քիչ է այսքանը, սակայն ժուժկալ է գարը և ցեղին առօրեան ծանրացած ծոլ ցաւերով։

Անկասկած մեծ միտք մըն էր Տօքթ. Հրաչեայ Մուրատեանը։ Հանելուկի վրայ կախուած մեծ հարցական մը ամբոխին համար, որը սակայն չ'դադրեցաւ երբեմն ապշանքով, յաճախ հիացմունքով հետեւելու իր կեանքին։

Նախնական ուսումը ստացած էր հայրենիքին՝ Սամսոնի մէջ, յետագային աւարտած Լրզրումի Սանասարեանը, անիկա 1910ին գէչրութ էր արդէն՝ հետեւելու լուկեմեան ֆրանսական համալսարանին մէջ։ Դպրոցներու այս չարքը չէր սակայն որ պիտի կազմէր իր ժտաւորական արժանիքը. անիկա կատղի ընթերցող մըն էր, մասնաւորաբար փիլիսոփայութեան եւ գրականութեան ձիւղերուն։ Շատ հեղինակաւոր օտար անձնաւորութիւն մը, յայտնած էր ընկերներու, որ չէ հանդիպած արեւելեան երկիրներու մէջ մարդու մը որ այնքան կարդացած ու տիրացած ըլլայ փիլիսոփայական գիտութեան, ունենայ իր փիլիսոփայական առանձին տեսակէտները, ու մանաւանդ տիրացած ըլլայ ֆրանսերէն լեզուին այնքան հազուադիւտ կերպով՝ որքան Տօքթ. Մուրատեանը։

Մեր գաղութի հին անդամները կը յիչեն անոր երեք դասախօսութիւնները Պէկոսնի փիլիսոփայութեան մասին, տրուած այնքան խնդրանքներէ յետոյ, որ ատեն յայտնի եղաւ ոչ միայն խորունկ, ըմբռնող և վերլուծող մարդը, այլև ճարտար խօսողը։ Աւելի յետոյ Պէյրութի օտար և տեղացի մտաւորականներու առջև անոր տուած ֆրանսերէն դասախօսութիւնները՝ փիլիսոփայական հարցերու մասին, զինքը դարձուցին Պէյրութի մտաւորական չրջանակներու սիրելին։

Սերտական ուսումնարաններու, մասնաւորաբար Փարիզի «Ինոնլ տէ Մալատի վէնէրիէնի» մէջ իր դրութիւնները կը հիւրընկալուէին մասնաւոր խնամքով։ Ափսո՜ս սակայն, այս տաղանդաւոր մարդուն կը պակսէր ինքնավստահութիւնը, հետևողական աշխատանքի ու ճնտակնկաց կեանքը. անոր գրքերը տեղաբաժանուած տաք խոչոր մնատուկներու մէջ, իրեն հետ թաղուեցան Հայէպ, մինչև Մուսուլ, Գազատա, Պասրա, ու վերջապէս Գամպէյ, ուր մնացին անտիրական՝ մահուան ամենազոր ձեռքին տակ դալկանալու համար։ Իրեն կարողութիւններուն հաւատացողները սակայն վստահ էին, որ տարիները երբ իրենց ծանր բեռը ձնչեն անոր ուսերուն, ու դարձնեն գինքը կեդրոնացած, հաստատուն և աչխարհէն յոգնած, անիկա պիտի յայտնուի Թափով, հիացումի մատնելու համար մեր իրականութիւնը, նէ սակայն անիկա կը մնկնի տաղանդի երիտասարդ, հազիւ քառասուն աստղեր համրած իր գլխուն չուրջ, ու այս աւելի կը խորացնէ մեր վիչտը։

Իր մասնագիտական ընթերցումներէն դուրս Հրաչեայի մեծագոյն հաճոյքներէն էին՝ երաժչտութիւնը և հայ գրականութիւնը։ Կը կարդար Արևելահայ վիպագիրները եւ Արևմտահայ բանաստեղծները։ Իր կարծիքներն ու քննադատութիւնները կը մատնէին նուրբ ճաչակ մը, և ոչ միայն ըմբռնում՝ այլև ապրում, անհրաժեչտ պայման գրուածքի մը Թափանցելու համար, ինչ որ մտացածութեան կը տրուի կարծես մեր օրերուն։ Անխառն հիացում ունէր Դանիէլ Վարուժանի հանդէպ, գրեթէ գոց դիտէր «Յեղէն Սիրտը» որուն նեմեսիսը լուսանցքին վրայ զարդարած էր գանազան բացականչութիւններով, իրեն այցելուներու կը խորհէր ամենէն մեծ պատիւը ընել կարդալով Վարուժանի «Տրտունջքը» և. Տէվրիճպաչեանի ուղղուած Չէր սիրեր Արևելահայ բանաստեղծութիւնը, բացառութեամբ Վահան Տէրեանի գրուածքներուն, մեացեալը կ'անուանէր՝ Արազ, լափին ու գափին, մտղովրդական կեղծուած մէթիւներ՝ զուրկ արուեստի տաք չունչէ։ Այս կէտին մէջ կը բաժնէր Օշականի չատ մը կարծիքները։ Բայց Արևելահայ վիպը անոր համար արժանի էր մրցան դրուիլ միջազգային վէպին հետ։

Բուռն իր կարծիքներուն մէջ, արտայայտութեան եղանակը անզուսպ, պոռթկացող, և սակայն ճնչող չնորհիւ իր անսահման պատրաստութեան և ինքնատիպ հայեցողութիւններուն։ Ու նաև յանդգնօրէն բմիչկ, յայտնութիւնը կրնկակոխ իր քայլերուն, բարձրացումը ոստումներով, ինքնավստահ բայց անկայուն, կրքոտ, բարոյական խրտչեցնող հասկացողութիւններու տէր, բայց անկեղծ, արեւին լոյսը սիրող, խոնարհ, յարաբերական կանոնները արհամարհող, լեզուն ազատ բայց հաճելի, ընկերական, անա՛ Հրաչեան առօրեայ կեանքի մէջ։ Ու նաեւ հասարակական դէմքը եւ լաւ Դաշնակցական մինչև 1920 թուականը։ Կօմիտէ, միչկուսակցական, ազգային միութիւն, ամէն տեղ ուր կը տեսնէր ասպարէզ իր Ժողովուրդին ծառայելու համար։ Ըսինք անկայուն, և սակայն մէկ պարագայի միայն ան մնաց իր բեկման մէջ, դժբաղդ պարագայ, 1920էն անդին ան թէև մնաց Դաշնակցական և սակայն մըննաց խաթարուած հաւատքով մեր Ազգային Դատին վերաբերմամբ։ Ու սակայն լաւ է լռել այս մասին։ Ընկերները կը յիչեն այն դժբազդ օրերուն երբ Հայաստանի անկման լուրերը մթագնած էին մեր ճակատները, Հրաչի սարքած հաւաքոյթը, որտեղ այդ ապառած ու փիլիսոփայ մարդը խօսեցաւ աղէտի անաւորութեան մասին ու լացաւ, դառն աղէկաւոր և քայքայող լացով մը։ Ա՜հ այդ դիչերը, վառ յիչատակը թաղմանական յիչատակ։ Ցեղապային կեանքը սովորական դարձուց ամէն ինչ, ու մենք փորձեցինք հաւատալ ու յաղթեցանք արդէն հաւատալ իսկապես օրերու վերադարձին, և սակայն Հրաչը մնաց նոյնը, լուռ այդ հարցի վերաբերմամբ, հակառակ իր խօսուն բնաւորութեան։

Բարի և հեզ քոյր մը, կը կրէ հեռաւոր Հնդկաստանէն — Հրաչը մինչև մահուան օրը կը խօսէր ու կը խնդար անկողնին մէջ, ու միայն հոգեարքի վայրկեաններուն

ՀԱՅՐԱՊԵՏԱԿԱՆ ԿՈՆԴԱԿ

Ի մասնաւորի հինգ թեմերու կիլիկիոյ կաթողիկոսութեան եւ ընդհանրապէս արտասահմանի հայ գաղութներու Գեր. Ս. Առաքնորդաց, մաքրակենցաղ քահանայից, յարգելի պաշտօնական մարմնոց և հաւատացեալ հայոց, մեծաց և փոքրաց, Շնորհք ընդ ձեզ և խաղաղութիւն ի հօրմէ մերմէ և ի տեառնէ Յիսուսէ Քրիստոսէ, և ի մէնդ օրհնութիւն և ողջոյն հայրական սիրոյ։

Մաժրլթէյն օտար և օտարանչիւն, բայց մեր սրտին պատառն է, որովհետև ախտօրու դժնիագոյնէն գերեվարեալ մեր սիրելիներուն ապաքինարանը և յաւիտենական ննջարանն է։

Թոքախտը ծնունդ անապատի մերկ ու բոպիկ և խոտաբուտ կեանքի և քէմքերու աղբակոյտ և ախտաժէտ բնակարգութեան՝ չատ մը զոհեր տարաւ։ Եօթը տարի առաջ յարանուանական երեք հոգեւոր պետերը առանց դաւանական խտրութեան, համախորհուրդ եւ հաւասիրտ կը յղացան ու կը ծնին Մաժրլթէյնի հիւանդանոցը։ Տեղական պարարտ եւ վաթսնպատներով եւ Մերձ։ Արեւելքի Նպաստամատոյցի զուարթատատ աշակցութեամբ կը բացուի հիւանդանոցը։ Հաւախորհրդակցութիւնը ջախջախուած եւ իրաւազրկուած ազգաց միակ սպեղանին եւ վերականգնման յոյսատու ազդակն է։

Մահամերձ հիւանդ մը ճողոպրիլ ժահուան ճիրաններէն նոր ստեղծագործութիւն է։ Չէ՞ որ տիեզերքի մեծագոյն ճարտարապետը հրաժայեց եւ ամենայն ինչ հաստատեցաւ, բայց մարդը ստեղծելու համար աստուածային բոլոր կարողութեանց հաւաքականութեան եւ համախորհրդակցութեան պէտք տեսաւ, «Արարացուք մարդ ըստ պատկերի մեր»։

Միակ տեղական նպաստը եւ Ամերիկեան Նպաստամատոյցին ջանքը մարդասիրական անկողինները, մերթ ասելի, հիւանդանոց մը պահել։ գրակցութեամբ յԱմերիկա օտար մարդասէրներու և մեր ազգասէրներ ստեղծուեցան։

Ներկայ համալիարանային տնտեսական տագնապը գրեթէ նպաստի աղբիւրները ցամքեցուց։ հին ինամակալութիւնը և նորակազմ վարչութիւնը անյուսահատ և գոտեպինգ կը չարունակեն իրենց պատճանը ու կը մտածեն լաւագոյն վիճակ մը ստեղծել նոր միջավայրով և նոր չէնքով։ Ա՛ւ այժմ ծողով լաւագոյնը ապագայ յոյսով տարիներու, խնդրեցին մեզմէ ինչպէս չատ բարենպատակ օրեր կան, օր մի ալ Մաժրլթէյնի հիւանդանոցին չատկացնել և յարմարագոյն օր Բուն-Բարեկենդանի օրը յարմար սեպած էին, երբ տեղացները ճոխ, կամ պատառ մը հացի հետ բրդուճ մը պանիր սրաերը կը փափկացնեն եւ զգացումները դիւրահաղորդ կ'ընեն։

Սիրով ընդունելով Պատուարժան Վարչութեան փափաքը, Հայրապետական ներկայ կոնդակով Բուն-Բարեկենդանը օր հիւծախտանոցի կը հռչակենք, խնդրելով եւ պատուիրելով որ ամէն հարուստ հայ, միջակոր եւ աղքատ իրենց կերածէն քսմին հանեն Անոր։ կը պատուիրեմ փափկասուն ու գիտատ Տիկնանց, որ չ'ամաչեն ժուրքգանի մախաղ ձեռքերնին դիմելու ամենուն, այն հաւատքով, որ ողորմի աղքատին, փոխ տալ Աստուծոյ»։ Զլլայ, որ պարտաւորութենէ խուսափելու համար ըսէք. «Չէ՛ր, երբ տեսաք զձեզ հիւանդ, քաղցնալ և ի բանտի՝ որովհետև պատասխանը թէ կշտամբանք և թէ յորդոր գիտենեան եւ ողորմութեան։

Աղօթարար

22 Դեկտ. 1931, Անթիլիաս ՍԱՀԱԿ Բ. ԿԹ. ԿԻԼԻԿԻՈՑ

ՄԵՐ ԽՕՍՔԸ

ԵՐԻՏԱՍԱՐԴ ԿԻՆԵՐՈՒ ՔՐԻՍՏ. ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Մենդք պէտք է գիտնան թէ իրենք կեանքի ճարտարապետներ և Աստծոյ գործակիցներ են։ Մայրը սիրոյ առաքեալը և օրօրոցը անոր գաղտնի ուժերուն անտուկը նկատուած է։ կուլտուրապէս բարձրացած ժողովուրդները մայրերու ափին մէջ կը փնտռեն ազգերու ճակատագիրը։

«Ինչ իմաստասէրը, ոչ ալ թագաւորները օղնութեան կանչենք հայրենիքին, այլ մայրական ազդեցութիւնը միայն»։ Գիտէ՞նք թէ մայրական դպրոցը առաջին դպրոցն է և ան է որ հիմք կը դնէ հրաժայի բնաւորութեան։

Մարիկ բնենք Մէրելայնը.— «Տղայ մը կրթելը՝ աճն մը կրթել է, աղջիկ մը կրթելը, ազգ մը կրթել»։ Աւելցննենք, աղջկայ դաստիարակութեան հոգ չտանիլը, բուն իսկ իւր ընտանեաց համար ահաւոր պատասխանել է։

Դրքերը հռչուին համար են ա՛յն՝ ինչ որ անունդը ժարմնոյն համար։

Պատմութիւնը կ'ըսէ մեզի թէ Հայաստան կարող է ներկայանալ արդի աշխարհի առջև մայրութիւնը դանող ու ճանչցող ու անոր հայթայթած կեանքի ուժերուն վրայ իր ամբողջ ընկերական կազմն ու քաղաքակրթութիւնը կառուցանող անզուգական երկիրն ու ժողովուրդը։

Մանրամասնութեան մտնելու եւ փաստեր որոնելու տարկ չկայ, հայ ցեղի քաղաքակրթութեան հիմքը և պարծանքը հայ մայրն է եղած. հայութիւնն է եղած քահանային մայրապատ մեծ քաղաքակրթութեանց և այս մեծ աւանդը չրջահայ մայրուրաց թչնամի քաղաքակրթութեանց կորստաբեր ազդեցութիւններէն պահպանել կարողանալու համար՝ հայութիւնը յանձն առած է ապրիլ կեանքը մարտիրոսութեան։

Անուրանալի է թէ ներքաճոսական կրօնի ցոյն իսկ կեդրոնը կը կենայ Հայ Մայրը։ Կրկին, պատժական փաստ է թէ Քրիստոնեայ հայութիւնն ես չկրցու անհատապրիմ գտնուիլ մայրութեան իր հաստքին, որ իրեն աւանդուած էր իր նախնեաց կողմէն և հիմն ու խարիսխն էր բովանդակ հասարակութեանց, մտսկոյքին ու կեանքին։

Մեր Լիոն Գ. կայսրն էր որ պատմութեան մէջ առաջին անգամ ըլլալով, տան մէջ մայրական հեղինակութեան սկզբունքն եւ օքէնքը ներմուծեց Եւրոպա՝ Բիւզանդական կայսրութեան քաղաքային օրէնսդրութեանը միջոցաւ, ինչպէս նոյն հայ Պալղիկեաճ էին որ Եւրոպայի մայրուրաց աստուածաքանութեան լճացեալ կուտակումները հիմէն փոթորկեցին։

Հայ մայրը արժանի է մեր յարգանքին — ո՛չ միայն իբրև մայր հապա նախ գլխաւոր դերակատարը հայկական դարաւոր ողբերգութեան, որ տառապանքի բաժակը քամած է ցմրուր։ Հայ մայրը արժանի է նոյնպէս մեր հիացումին, իբրև հաւատարիմ աւանդապահը այն ընթայր բարքմանութիւնները, որ նախնիքներէն ժառանգուեցին մեզ և հայ ցեղին։

Մայրութիւնը վսեմ և նուիրական պաշտօն մըն է։ Անիկա կը նշանակէ ցաւ ու աշխատանք, զոհողութիւն ու չարչարանք։ Բայց մխիթարիչ ու աւետարեր՝ անիկա հզոր ուժ մըն է որ կը վճռէ անհատի մը բախտը, ծառայութեան մը ճակատագիրը։

Կիներու և աղջիկներու բարձրացման գործին նուիրուած է Ե. Կ. Ը. (Y. W. C. A.)ի Ութսդյլի մասնաճիւղը։ Իրենց խորհրդանիշն է եռանկիւնը, գրուած չորքը մարմինի, մտքի և հոգիի բարձրացում և ծառայութիւն։ Դաստիարակչական նիւթերու մաս կը կազմեն կրթական, բարոյական, առողջապահական, տիպար մայրեր և տանտիկիններ հասցնելու, մէկ խօսքով իգական սեռի բարձրացման և վիրանացի ու միւրիացի կիներու և աղջիկներու հետ բարւոք յարաբերութիւններ և կապեր ստեղծելու հարցերը։

Ոչ կուսակցական, յարանուանական և ազգութեան խտրութիւն գործող այս միութիւնը ունի հետեւեալ խումբերը. Առհասաւոր Աղջկանց (Միւրիացի և Հայ) 60 անդամ. Ստուգդիասեր աղջկանց խումբ 80 հոգի. Տնուչէն աղջկանց խումբ 25. Տիկնանց խումբ 75. Մարզանքի և խաղի խումբեր 100 հոգի։ Ուսուցչուհիներու խումբ 20 հոգի։

Հետեւեալ դասերը կ'առնեն. ֆրանսերէն, անգլիերէն հայերէն, արաբերէն, ձեւագրութիւն եւ կար, երաժշտական դասեր, գծագրութիւն, մեքենագրութիւն և այլն։ Զեռական աշխատութիւն կոչի եւ մետաղի վրայ, սակառաչինութիւն, փորագրութիւն և այլն։

Ունին գործ հայթայթող գրասենեակ, մինչեւ այժմ 295 պղիներու գործ հայթայթուած է։

«Ընկերութեան նպատակը բնաւ չէ, աղջկան կրօնքը փոխել, այլ ընել զինք աւելի հաւատարիմ քան մը իր պատկանած եկեղեցիին»։ Ս. Ըրիտասարդ կիներու Քրիստոնէական Ընկերութիւնը կը յայտարարէ թէ այս է նաև իր նպատակներու գլխաւորներէն մէկը։

Դեկտ. սկսյն սեղմ չրջանակի մը մէջ Ամերիկացի Միս Հապգրդ խօսեցաւ կնոջ գերի և իրենց ընկերութեան պատմութեան և չարժուձի մի մասին։ Ուրախալի է որ Սր. Մարգարեան սահուն հայ լեզուով մը ներկաներուն թարգմանեց օգտաչատ դաստխօսութիւնը։ Եղան մտքի փոխանակութիւններ. ուրախալի է որ մեր աղջիկներուն պիտի տրվեցնեն նաև հայ եկեղեցական երաժշտութիւնը և պատմութիւնը։

Մեր մայրերուն և քոյրերուն օգտակար ըլլալու համար նուիրուող աղջիկները և կիները պէտք է խրախուսել և բարոյապէս ու նիւթապէս օժանդակել։

Սիրելի ընկեր քու դեռ թարմ ու անմոռանալի հոգեկոչիդ վրայ կուգանք յայտնել անգամ մը եւս մեր յարգանքը, խոստանալով վեր պահել քու սկզբունքներդ ու սիրած դաղափարդ։

Յարգանք Ուխտիդ

Յարգանք աճիւններուդ։

Ճիւնի ԴՐԻԴՈՐ ԴԱՒԱՆԵԱՆ

ԱՄՈՒՍՆԱՒԹԵԱՆ ԵՒ ՊԱՒԱԿԻ ՍՈՒՐԲ ԽՈՐՀՈՒՐԴԸ

ԱՄՈՒՍՆԱԿԱՆ ԻՐԱՒՈՒՆՔ ՅՈՑՆ ԵԿԵՂԵՑԻՈՅ

Ըստ վաղեմի օրէնսդրութեան, արու տղոց հասայ 14 եւ էգերու հասայ 12 տարեկան հասակը բաւական կը համարուէր ամուսնութեան. սակայն յետնագոյն օրէնսդրութիւն արուներու համար 18 և էգերու հասայ 14 տարին որոշած են։ եկեղեցին խստիւ կ'արգիլէ այս հասակէն կանուխ ամուսնութիւնը։ Անչափահասներու ամուսնութիւնը անվաւեր կը մնայ, մինչև որ լրանայ օրինական տարին։ Ներութիւնը արգելք չէ ամուսնութեան։

Այրիացեալ կինը կարող չէ, ամուսնոյն մահէն յետոյ տարին չլրացած կրկին ամուսնանալ. այս թէ՛ ի յարգանս իր հանդուցեալ էրկան և թէ սերնդեան չփոթութիւն չպատճառելու. հասայ կնոջ հանուան առթիւ, այրն ալ նոյնքան աեսն ամուսնութիւն կնքելու արտօնուած չէ։ Եթէ սոյն տարեյն մէջ կինը գաւակ ծնի և մեռած այրը սուգի անարժան նկատուի, կարելի է առանց տարին լրանալուն ապասելու, նոր ամուսնութիւն կնքել։ Եթէ կինը իր ամուսնոյն մահը տարի մը յետոյ իմանայ, կրնայ անմիջապէս վերոյիշեալ ամուսնանալ։ Սգոյ տարւոյն մէջ նշանաքոսութիւն արգիլուած չէ։

Միայն պատկի խորհրդոյ կատարմամբ ամուսնութիւնը չի կըրնար վաւերական համարուիլ, եւ քահանան որ կը կատարէ պսակի ծառայութիւնը առանց հոգեւոր դերադոյն իշխանութեան արտօնութիւնը ստանալու, կը պատժուի, նոյն իսկ եթէ ամուսնութեան արգելիչ պատճառ մը չըլլայ։ Որովհետև սոյն իշխանութիւնը միայն ի վիճակի է ամուսնութեան արգելքները քննելու, դանելու և ի հարկին արգելքը վճռելու։ երբ ամուսնութիւն մը պիտի կատարուի. խոսեցնալ թաղին քահանան պարտի իր ատորագրութեամբ վկայագիր մը ներկայացնել տեղոյն եկեղեցական իշխանութեան, յայտնելով թէ կատարելի ամուսնութիւնը ըստ ամենայնի համաձայն է օրինաց եւ ըստ այնմ ինք պատասխանատու կը մնայ։ Նպիսկոպոսը կամ անոր ներկայացուցիչն ալ կուտայ գրաւոր հրաման ու յետոյ կր կատարի պսակի խորհուրդը։ Այն ռանդերը որ ամուսնութիւնը սակաւթիւ ըլլան։ Պաշարման վիճակ չէ յայտարարուած, բայց քաղաքը գրեթէ ամէն կողմէ պաշտպանուած է զինուորական ուժերով։ Քաղաքի ամենակարեւոր կէտերը, Մէրձէի հրապարակը առանց փողոցները, գրաւուած են Սկնի կայքի զինուորներով, որոնք սիչեր ցերեկ պահակ կը կենան։ Կարեւոր փողոցներ նայող տանիքներու վրայ Ֆրանսացի զինուորներ նոյնպէս պահակ կը կենան։ Գաղտատ պղտոտայի կեդրոնները ամբողջութեամբ հսկողութեան տակ առնուած են։

Ցերեկը կեանքը խաղաղ է և ամէն մարդ իր գործին կերթայ։ Առևտուրը կայուն վիճակ ստացած է ծանօթ դէպքերէն յետոյ։ Զինուորներուն համար քացարձակապէս արգիլուած է չուկաները ելլել և այս ալ մեծապէս նպաստած է չուկայի առևտուրին։ Հակիրճէ և ձկմոլ փոչս փողոցներու մէջ ձիաւոր ոստիկան-զինուորներ կը չրջապտին։ Մէկ խօսքով գեռ սպասուած վրտահութիւնը չէ գոյացած, որով միտքերն ալ ցարդ չեն հանդարտած։

Ձիչտ է որ հիւսիսային Սիւրիոյ բնտրութիւնները վերջացան և արդիւնքը ամենուս ծանօթ է, բայց դեռ բաւական ժամանակի կարօտ է որ Դաժակոսի և Հաժայի ընտրութիւնները տեղի ունենան։ Առջի չաբթու մէջ Ազգայնական պետերէն Աթաթի պէյը Բարը Գօսիպէրին ներկայացած էր Պէյրութ և առաջարկ տարած րնդ։ բեկանուժի ենթարկելու ընտրութիւնները։ Բարձր Գօմիսէրը զոյն ըսած է և արդէն հրահանգած էր առաջին կարգի ընտրութիւնները փութացնել ամեն կողմ։ Քանի մը օր առաջ Ազգայնականները դարձեալ թռուցիկ մը ցրուած էին որակելով նոր ընտրութիւնները երեսփոխանական ժողովը ապօրինի ելլն։ Վերջապէս մարդ չգիտեր թէ ինչ ուղղութիւն կը բռնէ և կամ պիտի բռնէ Ազգայնական հոսանքը։ Այս առթիւ երկու կարծիք չրջան կընէ Դաժակոսի մէջ։ Առաջինը այն է որ, եղածը ընդունիլ իբր փաստ և ժամանակիլ Դաժակոսի, Հաժայի և Տուժայի ընտրութիւններու, ապահովելով իրենց ժօտ 15 ձայն։

Ապագայ խորհրդարանի մէջ պիտի ունենան մինչեւ 20 ձայն 50ի դիմաց։ Այնպէս կը նկատեն որ Ազգայնական երեսփոխանները չնորհիւ իրենց ժտաորական և քաղաքական կարողութիւններուն պիտի կարողանան զօրաւոր ազդեցութիւններ բանեցնել ժողովի մէջ։ Ուրիմն չափաւոր մասը այսպէս կը մտածէ «ցարիրդ» նուազեցնելու համար։

Իսկ ծայրայեղներն ալ կը նկատեն որ իրենք միշտ փոքրամասնութեան մէջ պիտի ինան և բոլորովին պիտի կորանցնեն իրենց իրաւունքները, որով կազդեն բնաւ չվանակցիլ ընտրութիւններուն և մնալ ընդդիմադրի դիրքի մէջ։

Հակառակ այս բոլորին կարելի չէ որոշ եղրակացութիւն հանել։ Ընտրութիւնները տեղի պիտի ունենան Ութամսեան Ամանորէն յետոյ Փետր.

ԱՐԱՐՊԵՏ ՈՒԶՈՒՆԵԱՆ

Անցեալ ամսու 21 ին, հողին յանձնեցինք կարապետ Թ. Ուզունեանը. որ ձիւնիի Դաշնակցական կազմի եռանդուն գործիչներէն էր։ Համեստ ու սիրուած երիտասարդ մըն էր Ուզունեանը. սիրելի ոչ միայն իր ընկերներու այլ նաև ձիւնիի ամբողջ Հայութեան, որոնք ամբողջութեամբ եկած էն ժամանակ. ցելու անոր թաղման տխուր արարողութեան։ Կ. Ուզունեանի մէկ քանի տարեւոյ կեանքը ձիւնիի մէջ ամէն պատանիի և երիտասարդի համար անմոռանալի պիտի մնայ. իր ջենեակը միշտ տրամադրելի էր ընկերական հաւաքումներու, ինչպէս նաև իր տրամադրութիւնները պատրաստ օգնելու իր պատկանած կազմին և ազգին միանգամայն։ կարապետ այժմ կը թողու մեզ ընդմիշտ, թողնելով իր մաքուր յիշատակին հետ նաև կատակ մը իր կրտսեր եղբայրներուն ու ընկերներուն. այն է քալել իր ճամբէն, նոյն եռանդով ու նոյն մաքրութիւնով, ճամբայ մը, որը փշոտ է ու դժուարին, բայց և ազնիւ ճանապարհ։

ՅԱՒԻԹԵՐ

ժտածեց ժահուան մասին։ Իր ուշեցածը կտակեց իր պաշտելի Արտաւազդին և խնդրեց որ վերջին բաները ղրկեմ հեռաւոր ընկերներուն և բարեկամներուն։

Արտասովոր կեանք մը, նոյնքան և դժբաղդ վախճան մը, հեռո՜ւ սիրելիներէ, ազանդին և օտար, չ'լրացած կեանք մը, ծառ մը դալար ու հաստաբուն, որուն բերելիք պլղտուղներուն վաւերականութիւնը ունիս, ու չանկարծ դաժան մագիլներ, ինքը՝ ժահը, խորչակ ու աւեր։ Փոքրիկ մխիթարութիւն մը սակայն, և ճակատագրի լնորոշ պատահար, Հրայէր իր երկրորդ հայրենիքը կը դաւանէր Հնդկաստանը, տակաւին ուսանող, անիկա խանդավառուած էր Հնդկաստանով ու անոր ժողովուրդով, Թերեւս հնդիկ փիլիսոփայական ոգին եղած է ժդիչը այս համակրութեան։ Ու այժմ իր փոթորկալից կեանքը վերջ կը գտնէ իր սիրած ժողովուրդին մէջ։

Դորովագութ հնդիկ Նիրվանան բացա՜ւ արտեօք իր թեւերը՝ հանգիստի և ժողացութեան մէջ ողջոյրելու համար հայու այս դժբաղդ եւ տաղանդաւոր զաւակը։

ԼՈՒԻԹԵՐ

ՔԱՐԱՊԵՏ ՈՒԶՈՒՆԵԱՆ

Անցեալ ամսու 21 ին, հողին յանձնեցինք կարապետ Թ. Ուզունեանը. որ ձիւնիի Դաշնակցական կազմի եռանդուն գործիչներէն էր։ Համեստ ու սիրուած երիտասարդ մըն էր Ուզունեանը. սիրելի ոչ միայն իր ընկերներու այլ նաև ձիւնիի ամբողջ Հայութեան, որոնք ամբողջութեամբ եկած էն ժամանակ. ցելու անոր թաղման տխուր արարողութեան։ Կ. Ուզունեանի մէկ քանի տարեւոյ կեանքը ձիւնիի մէջ ամէն պատանիի և երիտասարդի համար անմոռանալի պիտի մնայ. իր ջենեակը միշտ տրամադրելի էր ընկերական հաւաքումներու, ինչպէս նաև իր տրամադրութիւնները պատրաստ օգնելու իր պատկանած կազմին և ազգին միանգամայն։ կարապետ այժմ կը թողու մեզ ընդմիշտ, թողնելով իր մաքուր յիշատակին հետ նաև կատակ մը իր կրտսեր եղբայրներուն ու ընկերներուն. այն է քալել իր ճամբէն, նոյն եռանդով ու նոյն մաքրութիւնով, ճամբայ մը, որը փշոտ է ու դժուարին, բայց և ազնիւ ճանապարհ։

ՅԱՒԻԹԵՐ

ԸՆԱՐՀԱԿԱԼԻՔ

Գ. Տաճատ Սրապեան, իր խնբին շնորհակալութիւնները կը յայտնէ ամէն անոնց, որոնք իր տարաբաղդ քրոջ Անահիտի դառնակսկիծ մահուան առթիւ, անձամբ կամ նամակով ցաւակցութիւնն յայտնեցին։

Կարդացէք եւ Տարածեցէք «ԱԶԴԱԿ»ը

ԼՈՒԻԹԵՐ ԴԱՄԱՍԿՈՍԷՆ

(Սեփ. Թղթակցութիւն)

Դեկտեմբեր 20ի դէպքերը թէև չեն կրկնուիր, բայց քաղաքն ալ վերջնականապէս իաղաղ վիճակ մը ունենալու ձեւը չներկայացներ ամէն անոնց որ դուրսէն կուգան։ Պաշարման վիճակ չէ յայտարարուած, բայց քաղաքը գրեթէ ամէն կողմէ պաշտպանուած է զինուորական ուժերով։ Քաղաքի ամենակարեւոր կէտերը, Մէրձէի հրապարակը առանց փողոցները, գրաւուած են Սկնի կայքի զինուորներով, որոնք սիչեր ցերեկ պահակ կը կենան։ Գաղտատ պղտոտայի կեդրոնները ամբողջութեամբ հսկողութեան տակ առնուած են։

Ցերեկը կեանքը խաղաղ է և ամէն մարդ իր գործին կերթայ։ Առևտուրը կայուն վիճակ ստացած է ծանօթ դէպքերէն յետոյ։ Զինուորներուն համար քացարձակապէս արգիլուած է չուկաները ելլել և այս ալ մեծապէս նպաստած է չուկայի առևտուրին։ Հակիրճէ և ձկմոլ փոչս փողոցներու մէջ ձիաւոր ոստիկան-զինուորներ կը չրջապտին։ Մէկ խօսքով գեռ սպասուած վրտահութիւնը չէ գոյացած, որով միտքերն ալ ցարդ չեն հանդարտած։

Ձիչտ է որ հիւսիսային Սիւրիոյ բնտրութիւնները վերջացան և արդիւնքը ամենուս ծանօթ է, բայց դեռ բաւական ժամանակի կարօտ է որ Դաժակոսի և Հաժայի ընտրութիւնները տեղի ունենան։ Առջի չաբթու մէջ Ազգայնական պետերէն Աթաթի պէյը Բարը Գօսիպէրին ներկայացած էր Պէյրութ և առաջարկ տարած րնդ։ բեկանուժի ենթարկելու ընտրութիւնները։ Բարձր Գօմիսէրը զոյն ըսած է և արդէն հրահանգած էր առաջին կարգի ընտրութիւնները փութացնել ամեն կողմ։ Քանի մը օր առաջ Ազգայնականները դարձեալ թռուցիկ մը ցրուած էին որակելով նոր ընտրութիւնները երեսփոխանական ժողովը ապօրինի ելլն։ Վերջապէս մարդ չգիտեր թէ ինչ ուղղութիւն կը բռնէ և կամ պիտի բռնէ Ազգայնական հոսանքը։ Այս առթիւ երկու կարծիք չրջան կընէ Դաժակոսի մէջ։ Առաջինը այն է որ, եղածը ընդունիլ իբր փաստ և ժամանակիլ Դաժակոսի, Հաժայի և Տուժայի ընտրութիւններու, ապահովելով իրենց ժօտ 15 ձայն։

Ապագայ խորհրդարանի մէջ պիտի ունենան մինչեւ 20 ձայն 50ի դիմաց։ Այնպէս կը նկատեն որ Ազգայնական երեսփոխանները չնորհիւ իրենց ժտաորական և քաղաքական կարողութիւններուն պիտի կարողանան զօրաւոր ազդեցութիւններ բանեցնել ժողովի մէջ։ Ուրիմն չափաւոր մասը այսպէս կը մտածէ «ցարիրդ» նուազեցնելու համար։

Իսկ ծայրայեղներն ալ կը նկատեն որ իրենք միշտ փոքրամասնութեան մէջ պիտի ինան և բոլորովին պիտի կորանցնեն իրենց իրաւունքները, որով կազդեն բնաւ չվանակցիլ ընտրութիւններուն և մնալ ընդդիմադրի դիրքի մէջ։

Հակառակ այս բոլորին կարելի չէ որոշ եղրակացութիւն հանել։ Ընտրութիւնները տեղի պիտի ունենան Ութամսեան Ամանորէն յետոյ Փետր.

ԹՈՒՐՔԱՀԱՅ «ԱԶԴԱԿ»ի ԹԻՒ 74

ՆԱԶԼՄ ՓԱՇԱՅԻ ՅԻՇԱՏԱԿՆԵՐԸ

300 ՖԷՏԱՅԻՆԵՐ ՀԱՒԱՔՈՒԱԾ ՄԻՆԱՍԻ ՀՈՒՐՋԸ

ՄԸՍԸՐԼԵԱՆ ՄԻՍԱԿ ՔՕՄՐԹԷԻ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒԻՉԸ

ՔՕՄԻԹԷԻ ԳԱՂՏՆԻ ՆՊԱՏԱԿԸ

ՊՈԼԸՇԵՒԻԿՈՒԹԻՒՆ ԷՐ

Սամսոնի ենթակայ Զարչամպա գաւառի Դարուզըյա գիւղին մէջ Մինաս անուն ոճրագործ մը կար։ Այս մարդը անցած տարուայ Տրապիզոնի դէպքերուն ընթացքին քօմիթէին մասնակցել ուզած, երկու հայեր սպաննած և զինք ձերբակալելու գացող ոստիկաններու վրայ ալ կրակ բացած էր։ Բայց վերջը վիրաւոր վիճակի մէջ ձերբակալուած էր։

Մինաս յետ դատավարութեան մահուան դատապարտուած էր։ Մահուան վճիռը դեռ վերաքննիչ ատեանի կողմէ չքննուած, յիշեալը բանտէն փախած էր։ Փախուստէն անմիջապէս վերջ, թէ՛ Ռուսիայէն և Պարսկաստանէն անցնող և թէ ալ առաջուան դէպքերու ընթացքին լեռները ապաստանող երեք հարիւր ֆէտաիները ան չուրջը հաւաքեց։ Սվսղի և Մարդինի հետ յարաբերութեան մէջ մտնելով ան կուզէր իր ուժը աւելցնել և կարեւոր չարժուձ մը յառաջացնել։

ՄԻՆԱՍԻ ԲԱՆԱԿԸ

Սվազի քօմիթէին ֆէտայիներն ու լիտրները ձերբակալուած և բանտարկուած ըլլալով, արտասահմանի գտնուող Հընչակ, Դրօշակ և Դաչնակ թերթերը կրակ կը տեղացնէին և Մինասի բանակին օգնութիւն վուէթացնելու կոչեր կուղղէին։ Եւ իրապէս ալ Մինաս վճանգաւոր վիճակ մը կ'ստանար։ Գարահիսարի, Թոքատի և Մարզիֆունի մէջև Թոչուն մը անգամ չէր թռցներ։ Եղանակը ամառ ըլլալուն համար, հեռապնդուէր իսկ, լեռներու, անտառներու և դաչտերու մէջ պահուելիք տեղեր կը գտնէր։

Վերջին ատեններ, Մինաս, Թէրմէ գաղաին ենթակայ Գուրչունլու Տէրէի անտառին մէջ, առաջուընէ իվեր այդ կողմերը աւազակութիւն ընող 10 յոյներ և 4 վրացիները գինուած և ի պահանջեալ հարկին իրեն օգնելու պատրաստ վիճակի մէջ դրած էր։ Այս արեւելքի մէջ երկրորդ Զէյթունի դէպք մը ըսել էր։

ՄԸՍԸՐԼԱՆ ՄԻՍԱԿ ՈՎ ԷՐ

Անոնց քաղաքներու ընտ յարաբերութիւնը ապահովող բօսթի պաշտօնեան ձերբակալուած էր և անոր վրայէն գտնուած թուղթերէն հասկցուած որ անոնք որոշած էին այդ չաբթուան ընթացքին Հավվա և Լատիք գիւղերը կոխել և վերջը յառաջնալ դէպի Ամասիա, բայց պատճառաւ մը երեք ամիս յետաձգած էին այդ որոչման գործադրութիւնը։

Ցետաձգման պատճառը հետեւեալն էր։

Այն ատեն արեւելեան գաւառներու մէջ ապստամբութիւն պատրաստող և Ռուսիոյ, Պարսկաստանի և Գոլոյ կոմիտէներուն ներկայացուցիչը Սամսոն քնակող Էկինճի Մըսըրեան Միսակն էր։ Մինաս Միսակէն առած հրահանգին հաւատամատ կը չարժէր։ Հազա և Լատիկի կոխուելէն վերջ Ամասիա արչաւելու պատրաստ ըլլալուին հրահանգելէ վերջ, Մըսըրեան Միսակ կաւելցնէր. «Գոլոյ մէջ, հակառակ ոստիկանութեան բոլոր բռնութիւններուն և խստութեանց կը պատրաստուի կարևոր ապստամբութիւն մը. առած եմ անոր բացատրութիւնը չեմ կրնար տալ, բայց այս անգամ մայրաքաղաքի մէջ փրթելիք փոթորիկը, մինչև հիմայ եղածներէն բոլորովին տարբեր և աոսկալի պիտի ըլլայ և չատ յանկարծակի տեղի տեղի պիտի ունենայ։ Գոլիս ամբողջ արեան մէջ պիտի լողայ»։

ՆԱԶԼՄ ՓԱՇԱՆ ԿԸ ՄՏԱՀՈՒԻ

Ինդիրը լուրջ էր։ Իրականին մէջ, Գոլոյ մէջ քօմիթէի ունեցած առաջնան գործունէութիւնները դադրած էին։ Պայծառնութեան դէմ յարձակումներ տեղի չէին ունենար։ Այլևս սպառնագիրներ չէին ղրկուիր հոս ու հոն։ Իէպքերու և խընդիրներու այսպէս յարկարծական փոփոխութիւնը դիս լրջորէն մտահոգեց։ Անոնք իրենց նպատակին հասնելու համար ուրիշ տեսակ յարձակման ծրագիր մը պատրաստած էին. անպայման գաղտնի մէջոց մը գտած էին։ Ոստիկանութեան խելքը չհասնելիք ձեւով պիտի պայթեր ապստամբութիւնը և մայրաքաղաքը քանի մը ժամուան մէջ ակրակի և արեան ալիքներուն մէջ պիտի խեղդուէր»։

ՔՕՄԻԹԷԻ ԾՐԱԳԻՐԸ

Ինչ կրնար ըլլալ այս։ Ըլլայ ըլլայ քօմիթէները սոսկալի հրդեհ մը պիտի հանէին և թաղերու ու հաստատութեանց վրայ ռումբեր նետելով սպանութիւններ և ոճիրներ պիտի գործէին։ Այդքան պարտութիւններէ և կորուստներէ վերջ դեռ այսչափ խրոխտ յայտարարութեան պատճառը ի՞նչ կրնար ըլլալ։ Շատ իս ձանօթ էր այդ պատճառին։ Ձեռքս զօրաւոր փաստեր ունէի։ Հայերը իրենց ոճրային բրօթականտներու մէջ, նպատակն ու արդիւնքը երկուքի բաժնած էին։

Առաջինը, ինչպէս կը գրեն բոլոր հայ յեղափոխական թերթերը, Հայաստանի անունով կարգ մը պահանջներ պիտի ներկայացնէին և պիտի կազմէին Անկախ Հայաստան մը։ Այս նպատակը ժողովուրդին կը ներկայացնէին և կը յայտարարէին և դիւրաւ անոնց մուտքը քօմիթէէն ներս կ'ապահովէին։

ՔՕՄԻԹԷԻ ԳԱՂՏՆԻ ՆՊԱՏԱԿԸ

Սակայն բոլոր քօմիթէի պեռերուն ծանօթ և գաղտնի նպատակը տարբեր էր։ Բոլոր հարստութիւններն ու կալուածները հաւասարապէս բաժնել, կրօնքն ու ամուսնութիւնը բոլորովին վերցնել էր։ Առաջին նպատակի յաղողութեան վերջ կատարել անչափահասներու դրութիւն մը հաստատելու խոստումով, հայ քօմիթէականները յարաբերութեան մէջ մտած էին Եւրոպացի անչափահասներու հետ։ Այս կրնար միտք մը կամ իաչալ մը ըլլալ, բայց ոչ թէ մեր ներկայ տարուան, այլ գալիք չարերու ընթացքին ալ դեռ անաստանելի ուժ վարչական էր։ կեանքիս վերջին օրերուն տեսածս հաւատչավարական վարչանը, մեր աչխարհին համար նոր բան մը չէ. ատիկա հին Ծուռնատանի Սօլօնի մէջ գործադրուիլ փորձուեցաւ, հազերը բաժնուեցան, չատ մը քաներ կատարուեցան, սակայն վերջը նորէն հին ձևին գարձան։

Գոլոյ մէջ այլևս պիչերը ցերեկին իատնելով քօմիթէի գաղտնի ձեռնարկները գիտնալու և դեռ փորձանքները չպատահած Մինասին ձերբակալումը ապահովելու եռանդ էր։ Որովհետև արեւելեան գաւառներու հայիրուն հոգեկան դրութիւնը նորէն փոխուած էր և առիթ մը գտնուելուն չարժուձ ստեղծելու միտում ունենալուն յայտնի էր։

Հետագրական դիծերը չարունակ Բարձրադոյն Դռան և Մասպէնի միջև եղած գաղտնի բանակցութիւնները կը փոխադրէին։

(Շար.)

ԴՊՐՈՑ ԱԿՈՒՆՔ

Տարի 15դր. Ամսվան 1դր. Կիսամյակի 4դր. Եռամսյակի 2դր. Մեկ համարի 10 պարա.

Ամսագիր գրականության, արվեստի և հասարակական կյանքի

Խմբագրատուն՝ Ալեքսանդրապոլ, Ս. Գրիգորի փողոց, № 15

Հրատարակվում է ամեն ամսի 1-ին և 15-ին

11 | 1 | 1932 Փետրվարի

ՀԱՅ ԳԻՒՂԱՑԻՆ ՄԻՐԱՆ ԱՐՁԱԿԻ

«Երբ Մրգ 6 Ցուցասրի բին մեջ ին կարգով.—

Միրանի Գիմքերը Ղեկավարի Ղեկին Մեջ Ամենայն Ուշադրությամբ Հետևում Են Ամբողջ Աշխարհի Ժողովուրդները Նրա Ամեն Մի Քայլին։ Ամենայն Ուշադրությամբ Հետևում Են Նրա Ամեն Մի Քայլին Ամբողջ Աշխարհի Ժողովուրդները

Վաչին Հեռագիրներ

Ամբողջ Բարիզի Իտալ. Հիւպատոսին Դէմ

Բարիզ.— Իտալական հիւպատոսարանին դէմը, իտալացի ուսանող մը Ռիչիչի, չորս գնդակ պարպեց իտալական հիւպատոսին դէմ. Երեքը պարապ անցան, իսկ չորրորդը դպաւ հիւպատոսին ազ գիստին. Ոճրագործը փաստած ատեն կրակեց նաև զինքը հետապնդող ոստիկանին վրայ. Զերբակալուելով ոստիկանատուն տարուեցաւ, ուր յայտարարեց Թէ հիւպատոսը կ'արգիլէր իրեն դասեր տալ. Հիւպատոսին վիճակը ծանրակշիռ չի Թուիր.

Պ. Լավալ Հրաժարած

Բարիզ.— Նախարարները ներկայացուցին Պ. Լավալի իրենց հաւաքական հրաժարականը. Ոյն նաեւակը Պ. Պրիան. Նի գրկուեցաւ զոր ինքը ստորագրեց նաև, նկատելով որ ինքը չէր մասնակցեր դահլիճի խորհրդակցութեան.

Արուատական կուսակցութեան սիջավայրին սէջ, դէմ են կառավարութեան մասնակցութեան մը. Քանի մը Թերթեր կը գրեն Թէ այս մասնակցութիւնը 'ի նկատի պիտի առնուէր եթէ Պ. Հէրիօի առաջարկուէր Արտաքին Գործոց նախարարութիւնը և եթէ արմատական ընկերվարականները դահլիճի մէջ ներկայացուած ըլլան համեմատական Թուով մը.

Բարիզ.— Պ. Լավալ կը խորհի Պ. Հէրիօի առաջարկել Արտաքին Գործոց նախարարութիւնը. Պ. Հէրիօի ներքին Գործոց պաշտօնատունը եկաւ մասը 18ին.

Բարիզ.— Դահլիճի հրաժարագիրը յանձնուեցաւ Պ Տուէրին մասը 22ին.

Վստահութիին Պ. Լավալին Հանդէպ

Բարիզ.— Պ. Տուէր մասը 19. 50ին իր մօտ հրաւիրեց Պ. Լավալը և անոր առաջարկեց դահլիճի կազմութիւնը. Պ. Լավալ շնորհակալութիւն յայտնեց իրեն հանդէպ վստահութեան այս նոր նշանին համար և խոստացաւ վերջնական պատասխանը բերել կարճ մասնակի մը ետք.

Բարիզ.— Պ. Տուէրի քովէն սեկնելէ յետոյ, Պ. Լավալ սիրալիր կերպով ինքզինքը արամադրեց լուսանկարիչներուն և լրագրողներուն և այս վերջիններուն յայտարարեց Թէ «Պիտի չկանամ սչխատիլ շուտափոյթ որպէսզի շատ ուշ պատկելու սահիպուած չըլլանք. Ես այցելութիւն պիտի տամ խորհրդարանի և ծերակոյտի նախագահներուն և յետոյ պիտի վերադառնամ Պ. Տուէրի մօտ.

Նոր Դահլիճը Կազմուած

Բարիզ.— Դահլիճը կազմուեցաւ, Պ. Լավալ իբրև Արտաքին գործոց նախարար, Պ. Քաթալա ներքին գործոց, Պ. Թաթիօն պատերազմական և Պ. Ֆուլտ երկրագործական նախարար.

Միւս նախարարութեանց մէջ կը պահուին նախկին նախարարները:

Պ. Պրիհնինկի Յայտարարութիւնը եւ Գերմանական Մասուլը

Պէրլին.— Գերմանական մասուլը կրկին կանդրադառնայ Պ. Պրիւնինկի յայտարարութեան վրայ, և կը յայտնէ Թէ Ֆրանսայի մէջ առաջ եկած լուրջը անարդարանալի է որովհետև Ֆրանսական դեսպանին տեղեկութիւն տրուած էր Անգլիական դեսպանէն առաջ: Մասուլը կը յարձակի Պ. Բօնսօյին դէմ որը ըսած ըլլար Թէ պ. Պրիւնինկ չպիտի ընդունէր պ. Հիթլերը.

Հնդկաստանի Կացութիւնը

Պօմպէյ.— Պօմպէյի կառավարութիւնը շրջաբերական մ'ուղղեց բոլոր Թերթերու խմբագրապետներուն անոնց հաղորդելով Թէ քաղաքային անհնազանդութեան պայքարը քաշուելերելու բնոյթ ունեցող ամէն լուր կամ նկար պատժելի պիտի ըլլայ համաձայն օրինաց որը կը տրամադրէ երկու տարուան բանտարկութեան առաւելագոյն պատիժ.

Օֆնէ Դուին Քէնջի եւ Աստղը Քէ.Օհ Պիցի Օֆնէ

ԸՆՏԱՆԻՔԻ ԱՍՏՂԸ
(L'ETOILE du FOYER)

Առեւտրական և երկրագործական ժոզովրդային վարկի հաստատութիւն
Անանուն ընկերութիւն.— դրամագլուխ՝ 3,000,000 ֆրնք.
որ կրնայ 3.000,000,000 ֆրնք-ի բարձրացուիլ վարչական խորհուրդի պարզ որոշումովը:
Նկդրոնաւեդի.— 137 Boulevard Sebastopol - Paris
ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԴՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ Արեւելեան պետութեանց
Սալոյ Օթելի ընկ, Պուրճ, Պէյրութ

ԵԼԵՒՄՏԱԿԱՆ ՃԻՒՂ.
Առանձին պայմանագրութիւնով
ՕԺԻՏ
Նրաչխատորեալ տոկոս 6%, Ակէ զատ մասնակցութիւն ընկերութեան շահերուն:

ՀԱԼՈՒԱԾԱՃԱՆ ՃԻՒՂ.
ՎԱՐԿԵՐՈՒ ԲԱՑՈՒՄ
կալուածի վրայ փոխատուութիւնք
վճարելի 10—15—20 տարիէն, որոշուած պայմանաժամէն առաջ ուզողը կրնայ վճարել:

ԸՆՏԱՆԻՔԻՆ ԱՍՏՂԸ ընկերութիւնը ներկայիս 75,000է աւելի անդամ ունի:
Մինչև 1 Ապրիլ 1931 Ընտանիքին Աստղը 135 միլիոն փոխ տուած է, գրաւով 500 միլիոնէ աւելի արժէք ունեցող անշարժ կալուածներու վրայ:
Առհե բդթակցութիւն ուղղել՝ B.P. 821, Beyrouth

Կարի եւ Ձեւագիտութեան Դասընթացք
Տիկին Մաւի Երամեան
ՎԱՃԱՌԱԿ ԴԵՐԶԱԿՈՒՀԻ
ԲԱՐԻԶԷՆ ԵՒ ՎԱՇԻՆԿԹՕՆԷՆ
Կարի եւ ձեւագիտութեան մասնագիտուհի, Տիկին Մաւի Երամեան կը վերադառնայ իր առհեսատունը. Մեծ Սէրայի դիմացը Նո. 78 տան երկրորդ յարկը:
Երեք ամսուան միջոցին կը սորվեցնէ ամենավերջին ճոռաձեւութեամբ, կար եւ ձեւագիտութիւն իր «բոլոր» բադութիւններով եւ ադիական միջոցներով, Droit-fils մեթոտով: Իր աշակերտուհիները կ'օժտէ Բարիզի ասխարհածանօթ Académie Daydou վկայականով:

ՍՓԱՆՏԱՐՏ
կօշիկները միշտ ամենալաւ, ամենադիմացկուն, ամենատաժան եւ ամենագեղեցիկներն են.
ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ՝
ՆԱՃԱՐ ԵՂԲԱՅՐՆԵՐՈՒ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ

ՏՕՔԹ. ԳԷՈՐԳ ԿԷՐԿԷՏԵԱՆ
Վաճառական Laureat Նախկին Interne եւ այժմ մնացած ՄԱՍՆԱԿԻՑ բժիշկ Տրաճոմական հիւանդանոցի ԱՔԻՒ, ԳՈՒՆԴԻ, ԿՈՒՐՏ և ԳԼՈՒԽՈՒ հիւանդութիւններու բաժնին:
Հիւանդները պէտք է դիմեն միայն Իր Տիկնոջ կ'ընդունի վերջէնէ մինչեւ 8—6
Հիւանդները պէտք է դիմեն միայն Իր Տիկնոջ 5 rue de Damas, No. 515 ruprom:
Ադրատ հիւանդներու Երի դարմանուած, ամէն օր կ'երթայ առաջ մասնաւոր ժամ. մը 10—12, հիւանդանոցի դարմանատան մէջ:

Տ ք թ. Գ. Ա. Ա. Ա

AZTAG
JOURNAL ARMÉNIEN
B. P. 587
BEYROUTH, Liban

Directeur-Propriétaire
HAIG BALIAN

ԳԱԶԵԹԱՅԻ ՀԱՍՑԵ
ՍԻՒՐԻԱ տար. 425, վեցամսեայ 225 Ս. Դ.
ԱՐՏԱՍԱՀՄՆ. տրկ. 6, վեցամսեայ 4 տոլար
Տնօրէն-Խմբագիր՝ ՀԱՅԿ ՊԱԼԵԱՆ

ԱԶԴԱԿ

ԵՐԿՕՐԵԱՅ ՀԱՅԱԹԵՐԹ
ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԳԻՏԱԿԱՆ

ازتـــاك
جريدة سياسية ادبية اقتصادية حرة

ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ ՅՈՒՆՈՒԱՐ 19 1932
ԳԻՆԸ ՀԷՒ ՀԱՏԸ ՀԱՏԸ 3.50 Ս. Դ.

Ե. ՏԱՐԻ | Ամեն առաւօտ պէտք է ընել թերթիս տնօրէնին հասցէին | ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ՝ ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ, ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ ԵՒ ՇԱԲԱԹ ՕՐԵՐԸ | Չհրատարակուած ձեռագիրները չեն վերադարձուիր | ԹԻՒ 115 (560)

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

ԽՈՒՎԱՅՈՅԶ ՀՆԴԿԱՍՏԱՆ

Յանկարծ փոխուեցաւ կացութիւնը Հնդկաստանի մէջ, Երկու հարիւր յիսուն միլիոններց հսկայ, երկիր մը այսօր նետուած է ահարկու ազատամարտի մը ովկէանին մէջ, Վիթխարի, անհաշուելի զանգուածները կը խլրտին ու կ'եփին եւ կ'սպառնան խորտակել աշխարհակալ Անգլիոյ թագն ու թագաւորութիւնը։ Զինուորական ու վարչական ուժերով, թանքերով ու օգնաւերով խաղազեցնել մարդկային այդ յորդահոսան եւ խռովայոյզ ալիքը, դժուար է։ Օտար լուծը թօթուելու եւ իր ազատութեան ու անկախութեան տիրանալու տենչը մարել հրնդիկ բազմամիլիոն ժողովուրդներու սրտերէն, հնարաւոր չէ։ Ասիոյ եւ Ափրիկէի յետամնաց եւ խաւարամիտ զանգուածները սկսած են օրէ օր արթննալ իրենց խոր թմբիրներէն եւ ճեղքեր բանալ Եւրոպայի կուրծքին վրայ։

Հնդկաստան, հաւատարած եւ ծաւալուն աղէտ մը պիտի դառնայր կամ կանուխ եւ պիտի փոխէ տէրութեանց ներկայ իրաւակարգերն ու սահմանները։

Անգլիոյ Աշխատաւորական դահլիճը երբ իննսուն եւ կառավարութիւնը իրեն յեղնարան ընտրեց Պահպանողական կուսակցութիւնը, իսկոյն փոխուեցաւ անգլիական կառավարութեան Հնդկաստանի հանդէպ որդեգրած մեղմ և հաշտարար քաղաքականութիւնը։ Պահպանողականները տկարութիւն համարեցին նախկին դահլիճի կողմէ Հնդկաստանի ընդհանուր կառավարչին տրուած իրաւասութիւնները, որով ան լիազօրութիւն կը ստանար զինադադար կնքելու և հաշտութիւն գոյացնելու համար Հնդիկներու և Անգլիոյ միջև։ Պահպանողական դահլիճը պարտաւոր էր փոխել իր դիրքն ու կացութիւնը Հնդկաստանի հանդէպ։

Սակայն կլոր Սեղանի աշխատանքներու մէկ ծրագիրը շատ դիւրութեամբ և առանց մեծ խոչնդոտներու և արիւնի, քանի որ Հնդկաստանի Ազգային Համագումարի անդամներէն ոմանք արդէն հակառակ էին Կոնտիին և դժգոհ ա նոր ճամբորդութեան արդիւնքէն։ Մորամանկ Ալպիոնը նորէն դիմեց իր հին զէնքին, որ իր ունեցած ռազմական ուժերու ամենէն արդիւնաւորն ու զօրաւորն է և որուն մէջ աւգերազանցելի ընդունակութիւն ցոյց տուած է միշտ։ Բաժանեա ու տիրեա. ահա իր յաղթութեան գաղտնիքը։

Այս անգամ ալ յաջողեցաւ Անգլիան։ Քաղաքական կեանքի մէջ անփորձ և անշնորհք հնդիկներ, երկորդ կլոր Սեղանի խորհրդաժողովին չուրջ իրար անցան։ 70 միլիոն մահմետականները, հնդիկ մահարաճանները, նապաստները և ուրիշ բազմաթիւ իշխանապետութիւններ միացան անգլիական տեսակէտին։ Միութիւնը քանդուեցաւ և տկարացաւ շարժման թափը։ Անգլիա արդէն յաղթութիւնը ապահոված էր այս անգամ ալ եւ անվախօրէն հրահանգներ կուտար իր փոխարքային, քանի ուժով զսպելու համար շարժումը։ Կանտի և միւս լիտրներ ձերբակալուեցան։ Ազգային Համագումարի չէնքը գրաւուեցաւ եւ Անգլիական ուժերը սկսան ասպարէզ կարդալ Հնդկական ազգային սլայքարին։

Անգլիական պահպանողական դահլիճի որդեգրած այս յարձակողական բուռն քաղաքականութեամբ նոր պայքար մը կ'ըսկսի Անգլիոյ և Հնդկաստանի միջև։ Անգլիան ի հարկէ վստահ է որ պիտի զսպէ այս անգամ ալ այդ շարժումը և կանտին պիտի կորսնցնէ իր ծրագիրները։ Աւելի՝ Աւելին կասկած մը անգամ բաւական է խումբերով մարդիկ բանտը լեցնելու կամ աքսորելու։ Փոխարքան իր հայեցողութեան համաձայն կարող է ընել ամէն խստութիւն և կարգադրութիւն։

Սակայն այդ բոլորը կարո՞ղ են կասեցնել վերջնականապէս և տևականօրէն հնդիկ բազմամիլիոն ժողովուրդի լայն խաւերուն մէջ սկսած զարթօնքի և ազատութեան տենչը։ Բանտն ու աքսորը, գուցէ այսօր զսպեն հաւանական ապստամբութիւն մը, բայց կանտիի ցանած սերմերը կրնա՞ն բոլորովին արմատախիլ ըլլալ։ Օխսուն կամ հարիւր հազար անգլիացի զինուորներ պիտի յաջողի՞ն այդ եռացող կաթսան խաղաղեցնել երբ ղղրդագին պայթիւններ յառաջ գան։ Ժամանակը և հոգեբանական յեղաշրջումները օր մը մօտաւոր ապագային, պիտի չմիացնե՞ն այսօրուան իրերամերժ և բաժանեալ հնդիկ ցեղախումբերը և այլազան հոսանքները։

Ներկայ պայմաններու մէջ իսկ, երբ ապահովաբար յաղթանակը պիտի տանի Մեծն Բրիտանիան, դարձեալ ծանր հարուած մը կ'ստանայ բրիտանական աշխարհակալութիւնը, որուն թագն ու պսակը կը կազմէ հարուստ Հնդկաստանը։ Քաղաքական աննկուզանդութիւնը Անգլիոյ դէմ, որ կը շարունակուի երկար տարիներ և վեր հնդիկներու մէկ մասին կողմէ, բրիտանական ապրանքներու դէմ սկսած պօյքոթը և տուրք վճարելու մերժումը սարսեցին Անգլիան և քանդեցին անոր տնտեսական հիմքը։

Եւ միայն Հնդկաստանը չէ որ կը խլրտի և կը շտրժի։ ամենայատամնեց կարծուած ժողովուրդներն ու երկիրներն անգամ այսօր ազատութեան դրօշ բարձրացուցած են և կ'ուզեն իրենց ձեռքով վարել ճակատագիրնին։

վա՛յ նոյնց որ Հող և Հայրենիք չունին։

ԽՆԱՅՈՂՈՒԹԻՒՆԸ ԱՆՀԱՏԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔԻ ՄԷՋ

Տնտեսական տագնապը անսահմանօրէն կը զարգանայ բոլոր երկիրներու մէջ ամէն ուղղութեամբ և պիտի չարունակուի ան մինչև որ փլուզումը կատարեալ ըլլայ և հեռանարար թշուառութիւնը հասնի իր ամենավերջին հանգրուանին։ Իսկ անկէ յետոյ կեանքը պիտի սկսի նոր պայմաններով եւ մարդիկ գուցէ աւելի երջանիկ ըլլան եթէ կայութիւն ունի երջանկութիւնը ըսուածը։

Այն կառավարութիւնները որոնք դեռ կը տատամսին վճռական քայլեր առնելու խնայողութիւնները առաւելագոյն չափի հասցնելու, անկաւած աւելի չատ տուժողը անոնց ժողովուրդը պիտի ըլլայ։ Ուռեցուած պիւտճէներ, օդային հարստութիւններ արդէն սկսած են մէկ օրէն միւսը անհետանալ, տեղ տալով աւելի հաստատուն հարստութիւններուն։

Դրամական տագնապը որքա՛ն կ'ընդարձակուի նոյնքան անհրաժեշտութիւն կը դառնայ խնայողութիւնը։ Բազմաթիւ պետութիւններ կեցուցած են սկսուած հանրային շինութիւնները և մէկ կողմ դրած գործադրելի ծրագիրները, սպասելով աւելի «լաւ» օրերուն։ Երբ քանի մը տարիներէ ի վեր կը խօսուէր զինաթափութեան խնդրի մասին, ուրիշ բան ըսել չէր եթէ ոչ փոխադարձ վստահութեան հիման վրայ զեղչել բանակներու թիւը և կրճատել պատերազմական ծախքերը։

Օիշեցինք ատոնք, ցուցնելու համար որ ամէն կողմ խնայողութեան մասին կը խորհին։ Հարկային կեանքի մէջ, պետական աշխարհի, ճարտարարուեստական եւ առեւտրական ասպարէզներու մէջ խնայողութիւնները այսինքն ծախքերու կրճատումները մեծ թափով առաջ կը տարուին առանց անդրադառնալու հետևանքներուն, մինչեւ որ վերջ գտնայ ներկայ տագնապը, մինչև որ հաւասարակշռուի ելեւմուտքը։

Արդ, այս անորոշ կացութեան առջև ի՞նչ պէտք է ընէ իւրաքանչիւր անհատը որ անկախ իր կամքէն կ'ենթարկուի և կամ անխուսափելիօրէն պիտի զգայ տագնապի ազդեցութիւնը, իր ամէնօրեայ աշխատանքի ընթացքին, բանուորէն մինչև վաճառականը, մինչեւ համայսարանականը։ Վիէնայի, Գուտափէշտի մէջ թշուառութիւնը այնքան չաճած է որ ժամնագէտներ, երկրաչափներ, վկայած համալսարանականներ թրամվայներու մէջ հասարակ պաշտօնեաներ եղած են։ Ահագին թուով վկայեալ մարդիկ փողոց աւլողներ դարձած են եւ չատեր ալ ամենահասարակ գործեր կատարողներ։

Երբ այդ վիճակը մեր աչքի առջև բերենք ստիպուած ենք մեզ ալ մեր մասին խորհիլ և մեր կարելին ընել օր առաջ վարժուելու, աւելի ճիշդը կամաւոր ենթարկուելու խնայողական քաղաքականութեան։ Երբ մտածենք թէ տագնապները առաջ կուգան մարդոց ձեռքով ապա ուրեմն պիտի անհետանան դարձեալ մարդոց միջոցաւ։

Զի բաւեր միայն թշուառութեան մասին խօսիլ և յուսահատ վիճակի մէջ սպասել անոր, այլ իրաքանչիւր մարդ, իւրաքանչիւր երիտասարդ պէտք է ինքն ալ նախապէս մտածէ քանի չէ հասած վտանգը։ Խնայողութիւնը գործադրելի է իւրաքանչիւր անհատի համար, եթէ քիչ մը զօրացնէ կեանքը։ Մանաւանդ պէտք է երիտասարդներ չվազանց անխոհեմ կ'ըլլան իրենց ապրելակերպի մէջ, մանաւանդ երբ իրենք են չհողը իրենց ապրուստը։ Անոնք քնաւ առիթ չեն ունենար անգամ մտածելու թէ այն ընթացքը որու մէջ կը գտնուին, ո՛ր կարող է տանիլ գիրենք։ կը ճանչնանք երիտասարդներ, որոնք, երբ գրպանին չիսուն դահեկան ունին քիչ մը հեռու տեղ երթալու համար թաքսի կ'առնեն, երբ հինգ դահեկան ունին հանրակառք կը նստին, երբ ընաւ չունին (եւ չատ անգամ չեն ունենար) ոտիզուած քալելով կ'երթան։ Մինչդեռ, եթէ ասոնք անգամ թրամվայով երթար գոր գոյը դեռ իրը անգամուայ համար դրամ պիտի ունենար։

Կան անհատներ որոնք այնպէս համոզուած են որ խնայողութիւնը հաւասար է ագահութեան։ Այս կարգի մտածողները չարաչար կը սխալին։ Ագահութիւնը երբեք կապ չունի խնայողութեան հետ։ «Տնտեսագէտը իմաստուն մըն է, չռայլը յանցաւոր մը, իսկ ագահը կրնայ ոճրագործ մը համարւիլ» կ'ըսէ Ուիլիըսըն։ Ագահութիւնը՝ սեր համոզումով հիւանդութիւն մըն է և բարերազգաբար չատ քիչեր վարակուած են այդ հիւանդութենէ։ Իւրաքանչիւր ընկերային հաւաքական կեանքը եթէ երբեք ագահները մեծամասնութիւն կազմէին մարդկային աշխարհի մէջ։ Մինչդեռ, խելացի և գիտակցօրէն խնայող մէկը կրնայ չատ աւելի օգտակար ըլլալ թէ՛ իր ընտանիքին և թէ ալ իր պատկանած հասարակութեան։

Մարդիկ կան որոնք մեծ գումարներ խնայելու մասին մտածելով ամէն օր քիչ չանած գումարը կր ծախսեն և այդ սպասուած ապագայ մեծ չահր կը մնայ օդային և հետեւաբար իրենք ալ կը մնան միչտ սպառողական վիճակի մէջ։ Արդարև մեծ գումարներու ծախսերը հազուադէպ են և լաւագոյնը կ'ընէ մարդ երբ իր ուչադրութիւնը դարձնէ փոքրիկ ծախսերը խնայելու։ Օրը հարիւր անգամ առիթներ կ'ունենանք փոքր գումարներ ծախսելու որոնք առանձինն աննչան են, բայց երբ իրիկունը անոնց հաչիւրը ընենք և գումարը բազմապատկենք տարուոյ 365 օրերով, պիտի տեսնենք որ պատկառելի գումար մը պիտի ներկայացնէ։

Շատ անգամ այնպիսի գումար կը ծախսենք որ երբ ստացուած արդիւնքը բաղդատենք, անմիջապէս կ'րսենք զպարագ տեղը ծախսած ենք։ Ուրեմն, ամէն բանէ առաջ մտածենք թէ այն գումարը որ պիտի ծախսենք կ'արժէ՞ դրամ վճարել։ երբ փոքրիկ կասք ընենք անպէտք ծախսերը կրճատելու, արգէն, գործադրութեան դրած կ'ըլլանք խնայողութեան լաւագոյն գաղտնիքը։ Շատեր կան որոնք պիտի ըսեն թէ իրենք թէ՛ կը չահին թէ՛ կը ծախսեն չռայլորէն և թէ՛ ալ կ'օգնեն ազգային և բարեգործական նպատակներուն։ Երբ մէկը այդպէս կը մտածէ արդէն դատապարտուած է մինչև կեանքի մէջ ձախողութեան մէջ ինկելու։ Որովհետև, եթէ օր մը աչխատանքի պակսի թէ ինքը և թէ ալ իրմէ օգտուողները պիտի տուժեն հաւասարապէս և այս անգամ ինքը բեռ պիտի դառնայ ուրիչին։ Իսկ եթէ աւելորդ ծախսերը խնայէր, առեն մը պիտի կարողանար աւելի առկալ նեղ օրերուն։ Անկախ մարդ մը բնականօրէն միչտ առաւել վըստահութիւն կը շահի զինքը չորչպատողներէ և հետզհետէ կ'ընդլայնէ իր գործունէութիւնը և կը զօրացնէ իր անհատական դիրքը։

Անկախաբար ներկայ անտեսական տագնապներէ, իւրաքանչիւր ընտանիքի հայր, երիտասարդ, կին պէտք է հաչուի առնէ իր նուազագոյն եկամուտը, օրական չափը, օրավարձքը, ամսաթոշակը և ըստ այնմ կատարէ իր ծախսերը։ Այսպէս վարուիլ կր պահանջէ ներկայ կեանքը՝ դժուարութիւններու մէջէն համարձակ և չայկական դուրս գալու համար։

Գ. ՍԱՍՃԵԱՆ

ՁԷՅԹՈՒՆՑԻՆԵՐՈՒ ՀԵՏ

ՁԷՅԹՈՒՆՑԻՆԵՐՈՒ ՄԷՋ

Մեռելոցի գիչերը (Ցունվ. 7 եչ. օր), Մարաչի մէջ մեր չատ մը սիրելիներու կախուիլը իր աչքերովը տեսած և ճերմակ չալիկով փախած և հրաչքով ազատուած մեր հերոս հայրենակցին Համբարձում Աթաչարեանի տունն են հաւաքուած բոլոր Ձէյթունցիները։

Կարմիր գաչինքն է որ կը կըսենքուչ դարձեալ այս գիչեր իննկողին և քալողին մէջն, մեր մեռելներուն ձայնն է որ կը լսուի, անոնց եւ վերապրողներու կսկիծներն են որ կը կարդացուին։

Ամէն հաւատացեալ կը հաղորդուի իր հերոսներուն արիւնով եւ խաւարտչին գիչերուան մէջ արցունքոտ աչքերով կը փնտռէ նրչխարները իր սուրբերուն պահելու համար զանոնք իր հոգւոյն պանթէոնին մէջ։

Մեր լուռ արցունքի պրիսակի մէջէն անգամ մըն ալ կը պիտենք մեր արիւնաներկ անցեալը։

Այս տխրօրէն հանդիսաւոր օրուան մէջ չկայ մեզմէ մէկը որ չըրջապատուած չըլլայ այդ թանկագին սուուերներով։

Կը տեսնենք չարքը ջահակիրներու, մոլայլ ու ալոտ չահը իր ձեռքին, մեր պապենական ջահն է այդ, ցեղին միակ մառնագը իր նախորդներէն։

Աչխարհիկ հաճոյքներու ծնունդը, անմահութեան երազներ չունենանք, սիրտը չի բաւականեր հայրենիքի սիրով, պարտականութեան գիտակցութիւնը չունենար և երբեք զոհաբերողի սարսուռներ չապրիր։ Ամէն տեղ իր հայրենիքը կը նկատէ և ամէն տեղ վտարուած մը և նախատուած մը կը մնայ։

Այդ օր ես ալ ուրիչ լացի, որովհետև չտեսայ մեր կքած դարաւոր կաղնիներէն չատերը։ մեր մամիկներէն եւ պապիկներէն մէկ երկու հոգի միայն գոյ. ա՛ն, չէ՞ գիտեր թէ որքա՛ն անուշ կր բոլորովին որբ եւ անտէր մնացած, սեւեր հագած մեր մամիկին եւ հայրիկին Ձէյթունցւոյ Ս. Ո՛նունեղի աւետիսը։

Կ'երթեն ու կուգան։ Մանուկ մը կը ծնի. չկան մեր հազարաւոր մանուկները որ օղը թնդացնէին իրենց անուշիկ ձայներով. խաչը կուրը կը նետուի գետերէ՞ն հանելու համար արդեօք մեր քոյրերը, հարսերը և մայրերը։ Քոյրեր, դուրպա՛ն ձեր ձիւերուն չէ՞ք տեսներ Քրիստոս կը մկրտուի եւ մեր սիրելիները կիրի օճախներու մէջ կը վառին։

Աւետի՛ս ձեզ, Ձէյթունի կոչնակները կը զարնուին եւ մեր մեռելներուն հսկայ թափորը կ'անցնի։

Աւետիս ձեզ, ով վանքերն ու եկեղեցիները ախորի կը վերածուին և բոլոր սրբավայրերը կը պղծուին։

Աւետի՛ս ձեզ Հերովդէսներու ձեռքէն Քրիստոս մանուկը Նահրը կը փախցուի եւ հազարաւոր մանուկներ սուրէ սուրէ կ'անցուին։

Օխսուս մանուկին երկրպագելու կ'երթանք. հոտ են մեր մոգերը։ փոխան ոսկիի, կնդրուկի եւ զըմուռսի Ձ՛ր քեզի ընծայ բերեր են մեր մայրերուն եւ քոյրերուն բզքտուած ստինքները, մեր հայրերուն եւ եղբայրներուն չախչախուած գանկերը եւ խեղդուած ու այրուած սիրելիներու արիւնլուայ չապիկները։

Դի՛ր Տէր եւ մոխիկ բրէ այդ գիչեր բարձրացած ոգին ու կոծը քու յերմեռանդ հաւատացեալներուն։

Հաւատքի ու ոգորումի այդ հարատած չունչերը պիտի առաջնորդե՞ն Քանանու երկիրը և երբ վաղը, յարութիւն առնես մեր սիրելիներն ալ քեզ հետ յարութիւն պիտի առնե՞ն։ Ս՛րբ պիտի դայ հայուն իսկական Զատիկը։

Դ՚Ր. Գ. ԳՈՒՏՈՒԼԵԱՆ

ԱԶԴԱՑԻՆ ՄԵԾ ՀԵՐՈՍ ԱՆԴՐԱՆԻԿ
Ուուն կեանքը, պատերազմները եւ յուշերը պիտի սկսինք հրատարակել մեր յաջորդ թիւով։

ԻՐԱԿԱՆԱՑԱԾ ԳՈՒՇԱԿՈՒԹԻՒՆ Մ Ը

Էմիլ Լուտվիկ, գերման անուանի գրագէտը, որ Նափոլէոնի նըման պատմական, ինչպէս նաեւ կիւեռով Բ.ի և ուրիշ ժամանակակից մեծ դէմքերու մասին հեղինակած իր վերլուծական գործերով համաչխարհային համբաւ մը չահեցաւ վերջին տարիներս, իր «Ծուխը 1914» գործին մէջ կը վերլուծէ ընդհ. պատերազմի չարժառիթները, պաշտօնական փաստաթուղթերու տուեալներու վրայ։ Դործը արդէն առաւելապէս հաւաքածոյ մըն է կարեւոր փաստաթուղթերու, պաշտօնական արխիւներէ դուրս բերուած։

Այս գրքին մէջ կը հանդիպինք Տօքթ. Արթիւր Գէրլիչայնի կողմէ ստորագրուած յօդուածի մը, որ պիտի երեւար «Գէրլիներ Մօրկուրֆօսթի» 30 Ծուխ 914 թիւին մէջ, եթէ գերման գասանսիւռը արգելք չըլլար անոր հրատարակութեան, «Վերջին Ազգարարութիւն» խորագիրը կրող այս յօդուածը, երեւան ելած է այն ատեն, երբ հինգ տարի յետոյ, պատերազմին պատճառները քննելու միջոցին մտաբերելուով գանուեցաւ, և այս կերպով մոռացութենէ ալ փրկուեցաւ։

Գարգապէս մարզարէական գուչակութիւն մըն է այս յօդուածը, զոր նոյնութեամբ կը ներկայացնենք մեր ընթերցողներուն։

«Ո՛չ մէկ կասկած թէ, դէմ առ դէմ պատերազմիլ կ'ուզեն Նիքօլաս Յէվիչները։ Քինուորական դասը փառքի և համբաւի բուրումը կ'ուզէ հոտոտել օդին մէջ։ Միւս կողմէ, Գերմանիոյ մէջ երբ կը խօսին զինուորականները, ո՛չ մէկ իրաւունք ունին բերան բանալու պատասխանատուութիւնների վրայ, յանձնուիլ զինուորներուն ու գերման միութեան կողմնակիցներուն, և կայսրութիւնը մղել երեք և գուցէ հինգ տարի տեւելիք պատերազմի մը։

«Արդեօք յաղթական դուրս պիտի գա՞նք այս պատերազմէն, զոր ոեւնմանը աչխարհ չէ տեսած։ կարելի չէ գիտնալ այս պարագան, բայց և այնպէս, երբոր պատերազմին ալ չահինք, ոչ մէկ օգուտ պիտի քաղէնք։ Պատերազմական հատուցում չպիտի առնուի այս համաչխարհային սպանդէն յետոյ։ Որովհետեւ ոչ մէկ երկրի՝ մէջ այս դրամը չպիտի գտնուի։ Գերմանիա ինչպէս որ ոչ մէկ ինչի համար մտած պիտի ըլլայ պատերազմի, նոյնպէս ալ ոչինչի համար պատերազմած պիտի ըլլայ։ Մէկ միլիոն դրամ, 2 միլիոն հաչմանգամ, 500 միլիոն պարտք։ Ահա այս է հաչուեկչիռը այս արագ եւ խանդավառ պատերազմին։ Այս է ըլլալիքը։ ու աւելին։

*Իր լուռ կեանքին մէջ Գերման ժողովուրդը ինչպէ՞ս պիտի կրէ այս ամենը։ Ինչպէ՞ս պիտի կրէ այն ամենը որ պիտի գան

ՎՃՌԱԶՈՒՄ ՄԵՇՏՈՑ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԿԱ ՅԱՂԱԹԱՆԱԿԱՆ ԲԱՆԱԿԻ ՀԱՄԱԳՈՐԾԱԿՑՈՒԹՅԱՆ ՄԱՍԻՆ

ՊԱՅՄԱՆԱԳԻՐ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԿՈՂՄԻ ԵՎ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՄԻՋԵՎ ԴԻՎԱՆԱԳԻՏԱԿԱՆ ՀԱՐԱԲԵՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԿՈՂՄԻ ԵՎ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՄԻՋԵՎ ՀԱՆՑԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎՈՒԹՅԱՆ ՄԱՍԻՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԿՈՂՄԻ ԵՎ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՄԻՋԵՎ ՄԱՇԱԿՈՒՅԹԻ ԵՎ ԱՌԵՎՏՐԻ ՄԱՍԻՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԿՈՂՄԻ ԵՎ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՄԻՋԵՎ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ՀԱՐԱԲԵՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԿՈՂՄԻ ԵՎ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՄԻՋԵՎ ՄԱՔՍԱՅԻՆ ՀԱՐԿԵՐԻ ՄԱՍԻՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԿՈՂՄԻ ԵՎ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՄԻՋԵՎ ՀԱՆՑԱՅԻՆ ՕԳՆՈՒԹՅԱՆ

ՍԻՒՐԻՈՅ ԹԱԳԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆԸ ԵՒ ԱՊՊԱՍ ՀԻԼՄԻ ՓԱՇԱ

Նախկին Խտիվը այս խնդրոյն մասին

Ուշագրաւ յայտարարութիւններ ըրած է

Նախկին Խտիվ Ապպաս Հիլմի փաշա հետեւեալ յայտարարութիւնները ըրած է «Միլլիյէթ»ի խմբագիրներէն միոյն.

— Իմ մերթ ընդ մերթ Պոլիս գալս եւ Էնկիւրի երթալս շատ բնական բան մըն է։ Ասոր մէջ ոչ մէկ արտասովոր բան կայ։ Եթէ Երուսաղէմի քոնկրէն չըլլար, արեւելեան Յորդանան պիտի մեկնէի աւելի կանուխէն։ Հոն երթալու համար սպասեցի քոնկրէին ցրուելուն։ Որովհետեւ չէի ուզեր այդ աղմուկներուն մէջ գտնուիլ։ Ձեր գիտցածին համաձայն քոնկրէն ծեծով վերջացաւ եւ այդ արդիւնքն ալ յայտնի էր արդէն։ Զպատրաստուած գումարուող քոնկրէ մը տարբեր արդիւնք չէր կրնար ունենալ։

Ըստ իս պէս, քոնկրէն ցրուելէ ետք, նախընտրեցի Արեւելեան Յորդանան երթալ։ 1098ին ուխտի համար Հիճազ գացած ատենս, Արեւելեան Յորդանանի էմիր Ապտուլլահը ճանչցայ հօրը քով եւ այն ատենէն ի վեր մեր միջեւ բարեկամութիւն հաստատուեցաւ։ Արեւելեան Յորդանան այցելութիւնս ալ այս բարեկամութեան հետեւանքն է։

Յորդանան գացած ատենս Անատոլուի շատ մը տեղերէն եւ Սուրիայէն անցայ։ Այս կերպով առիթ ունեցայ տեսնելու մեր երկրին այն տեղերը զորս չէի տեսած եւ Տաւրոսը անցնելով մեծ օգուտներ ձեռք բերի։ Սուրիայէն եւ Պաղեստինէն անցած ատենս Ֆրանս. եւ անգլիական կառավարութիւններէն մեծ ընդունելութիւն գտայ։

Այս ուղեւորութեանս միջոցին, դարձեալ Սուրիոյ թագաւորութեան մասին կարգ մը գրոյցներու տարածուած ըլլալը կը լսեմ։ Ձեզի յայտնեմ այս մասին կարծիքս։ Ըստ իս, այս խնդիրը շատ կանուխ կը ծեծուի։ Որովհետեւ ամէն բանէ առաջ, պէտք կ'ըլլայ լուծել Սուրիացիներուն ուզած վարչաձեւին հետ Ազգաժողովի կողմէ Ֆրանսայի տրուած հոգատարութեան խնդիրը եւ սակայն այս խնդիրները դեռ չեն լուծուած այս պատճառաւ Սուրիոյ թագաւորութեան խնդիրը ի վերջոյ ծեծուելիք հարց մըն է։ Նոյն իսկ հաւանական է որ Սուրիոյ մէջ հանրապետական վարչաձեւ հաստատուի։

— Բայց կ'ըսուի թէ ձեզի առաջարկ եղած է ընդունելու Սուրիոյ թագաւորութիւնը։

— Ոչ, ինծի այդ տեսակ առաջարկ չէ եղած։ Եգիպտոս գտնուած 23 տարիներուս մէջ՝ Սուրիոյ մէջ խիստ շատ անձեր ճանչցայ։ Այս տեսակէտով կը մաղթեմ որ Սուրիացիք բարօրութեան մէջ ապրին եւ կարենան ապահովել իրենց երկրին օգտակար կանոններ։

— Եթէ թագաւորութեան առաջարկ ըլլայ ձեզ, կ'ընդունի՞ք։

— Սուրիոյ թագաւորութիւնը շատ հեռաւոր խնդիր է։ Այս պատճառաւ չեմ ուզեր ինքզինքս առաջ նետել։ Ես 23 տարի Եգիպտոս ապրեցայ։ Այդ միջոցին շատ ռամկավար կեանք մը վարեցի։

Ապպաս Հիլմի փաշա այս խօսքերը թէ՛ կ'ըսէր եւ թէ կը խնդար։ Յետոյ աւելցուց.

— Թագաւոր ըլլալը շատ փափաքելի բան մը չէ։ Ես Զուիցերիոյ մէջ ուսայներոպայի էն առողջ ռամկավարութիւնն ալ Զուիցերիոյ մէջն է։

— Միջոց մը կ'ըսուէր թէ Միջագետքի թագաւոր Ֆէյսալ ալ Սուրիոյ թագաւոր պիտի ըլլայ։

— Այո, բայց ես ատկէ ալ լուր չունիմ։ Ես Միջագետքի թագաւորին եւ արեւելեան Յորդանանի էմիրին հետ բարեկամ եմ։ Ես Եգիպտոսի գործերս կարգի դնելէ վերջ իմ աշխարհիս մէջ մեկուսի կեանք մը կանցնեմ։ Կենցաղակերպս ալ շատ պարզ է։ Ասանկ ըլլալով հանդերձ ամէն մէկ շարժումիս մէջ մէկ իմաստ կուտան։ Մինչդեռ իրականութիւնը այս է։

ԿԱԼՈՒԱԾԱՏԷՐԵՐՈՒ ԴԷՄ ՊՈՅՔՈԹԱԺ

Վարձակալներու կոմիտէի անցեալ Դշ. օր երեկոյեան գումարուեցաւ Մէքր Ազիզ Հաքիմի գրասենեակին մէջ։ Մէքր Ազիզ Հաքիմ խօսք առնելով առաջին անգամ պարզեց վարձակալներու դրութիւնը եւ գանգատները։ Ժողովը խորհրդակցեցաւ վարձագիններու զեղչման խնդիրը։ Ժողովականներէն ոմանք պահանջած են 50 0/0 զեղչ մը, ուրիշներ յայտներ են թէ պէտք է գոհանալ 30 0/0 զեղչով մը։ Վերջ ի վերջոյ համաձայնութիւն գոյացած է ընդունելով 30 0/0 զեղչ պահանջող ժողովականներու տեսակէտ, եւ անմիջապէս ձեռնարկուած է ընտրել պատուիրակութիւն մը որ պաշտօն պիտի ունենայ դիմումներ կատարել իրաւասու իշխանութեանց մօտ։ Ժողովականները առաջարկած են միաձայնութեամբ որ Մէքր Ազիզ Հաքիմ ընդունի սոյն պատուիրակութեան նախագահութիւնը. սակայն այս վերջինը մերժած է ընդունիլ այդ պաշտօնը առարկելով թէ ինքը բազմազբաղ անձ մըն է։

Պատուիրակութիւնը կազմուած է հետեւեալ անձերէ. պ.պ. Համիտ Ալէմ, Մահտուսեան, Ժօզէֆ Նաում Սէմաան, Վաճին Ջախուր, Հրնէյն Քարենի, Խալիլ Էլ Արնաուտ, Էմիլ Գասեա, Ժօզէֆ Միսաքի եւ Ժան Ճէպրա, եւ պաշտօն ստանձներ է վարձակալներու պահանջներուն մասին տեղեկագիր մը պատրաստել եւ դիմումներ կատարել իշխանութեանց մօտ։

ՄԱՐԴԱՀԱՄԱՐԻ ՇՈՒՐՋ

Մահմետական Երիտասարդութեան Միութիւնը գումարելով Ճէմիլ պէյ Պէյհումի նախագահութեան տակ խորհրդակցութիւն կատարեր է մօտալուտ մարդահամարի խնդրոյն շուրջ։ Ժողովի համոզում գոյացուցած է թէ անհրաժեշտ է որ բոլոր մահմետականները մասնակցին մարդահամարի գործողութեանց։ Որոշուած է նաեւ վաղը Դշ. օրուան համար համագումար մը հրաւիրել որ բաղկացած պիտի ըլլայ եղեր բոլոր մահմետականներու կողմէ ղրկուելիք պատուիրակութիւններէն։

ԿԵՆԴԱՆԻՆԵՐՈՒ ԹԻՒԸ ԼԻԲԱՆԱՆԻ ՄԷՋ

Հաղորդուած վիճակագրութեան մը համաձայն, 7300 հաս ձի կը գտնուի Լիբանանի մէջ որուն 403 հասը յատկացուած է ձիարշաւներու, 2632 հաս ջորի, 2348 հաս էշ, 65690 հաս կով, 64534 հաս ոչխար, 320801 հաս այծ, 2477 խոզ եւ 2754 հաս ուղտ։

Հաւերու թիւը կը հասնի կէս միլիոն, աղաւնիներունը՝ 30000 եւ սագերունը 10000։

Լիբանանի մէջ գտնուող մեղուի խովանոցներու թիւն է 15132։

ՊԱՂԵՍՏԻՆԻ ՅՈՅՆ ՕՐԹՈՏՈՔՍՆԵՐՈՒ ՊԱՏՐԻԱՐՔԱԿԱՆ ԽՆԴԻՐԸ

Պաղեստինէն կը տեղեկագրուի թէ կառավարութիւնը պաշտօնական զեկոյց մը հրատարակած է, որով կը յայտնէ թէ Յոյն օրթոտոքսներու պատրիարքական փոխանորդը համաձայն 1875ի կայսերական կանոնագրի կառավարութեան ներկայացուցած ըլլալով թեկնածուներու ցանկ մը թափուր մնացած Պատրիարքական Աթոռին համար, Բարձր Գոմիսէրը իր հաւանութիւնը տուած է այդ ցուցակին եւ որոշած է որ այդ ցուցակէն դուրս ընտրուած ո՛չ մէկ պատրիարք չպիտի ճանչնայ։

Սոյն որոշման տեղեակ ըլլալուն պէս, Արաբական Օրթոտոքս Համագումարի Գործադիր Մարմինը տեղական մամլոյ մէջ հրատարակած է յայտարարութիւն մը որով կը բողոքէ Բարձր Գոմիսէրին որոշման դէմ եւ կանուանէ զայն հակօրինի։ Սոյն յայտարարութիւնը կ'ըսէ թէ Գործադիր Մարմինը Պետական Խորհուրդի պիտի դիմէ վերահնութիւն պահանջելով այն որոշման դէմ նկատելով որ այդ որոշումը վարչական հանգամանք ունի։

ՄԱՀՄԵՏԱԿԱՆ ՈՒԽՏԱՒՈՐՆԵՐՈՒ ՓՈԽԱԴՐՈՒԹԻՒՆԸ

1932 տարեշրջանին մէջ ուխտագնացութեան երթալիք մահմետականներու փոխադրութեան գործը Ռուազուրդի դրութեան վերջ յանձնուած է Խտիվիէ Ընկերութեան։

Երթալու եւ վերադարձի գինը հաստատուած է 64 սուրիական ոսկի։ Սուէզի ջրանցքին տուրքն ալ մէջը ըլլալով։ Անցեալ տարի փոխադրագինը 71 ս. ո. էր։

Գ. Գ. ԲՈՒԲՈՆ ԵՒ ՎԻԹԻՒ ՊԱՏՒՈՅ ԼԵԳԷՈՆԻՆ ԱՍՊԵՏՈՒԹԵԱՆ ԱՍՏԻՃԱՆԻ ԲԱՐՁՐԱՑԱՆ

Հավասի Գործակալութիւնը կը հաղորդէ թէ պ. Բուբոն եւ Ընդհ. Դատախազ պ. Վիթիւ Պատւոյ Լէգէոնին Ասպետութեան աստիճանին բարձրացած են։

ՀԱՄԱՅՆԱՎԱՐ ՇԷՄԱԼԻԻ ԴԱՏԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆԸ

Անցեալ Դշ. օր, Պատժական խառն դատարանի առջեւ տեղի ունեցաւ համայնավար Շեմալիի դատավարութիւնը։

Գ. Շեմալի ամբաստանուած է ժելաթինով թռուցիկներ տպելով զանոնք ցրուելու յանցանքով։

Ընդհ. Դատախազը իր դատապարտութիւնը պահանջեց համաձայն Բ. Գոմիսէրութեան կողմէ մամլոյ մասին հրատարակուած որոշմնագրին 21րդ եւ 22րդ յօդուածներուն։

Պատասխանելով նախագահին կողմէ իրեն ուղղուած այն հարցումին թէ ի՞նչ պիտի պատասխանէ, պ. Շեմալի ըսաւ թէ «կը պահանջէ իր անպարտ արձակումը եւ սահկա համաձայն վերոյիշեալ յօդուածներուն որոնց ընթերցումը պիտի հաստատէր թէ Ընդհ. Դատախազը մտացիր վիճակի մը մէջ կը գտնուի եղեր իր ամբաստանագիրը խմբագրելու ատեն»։

Ասոր վրայ կարդացուեցան այդ յօդուածները։

Գ. Շեմալի յայտնեց թէ այդ յօդուածները չեն կրնար գործադրուիլ իր մասին որովհետեւ ինքը ոչ լրագրի ցրուիչ է եւ ոչ ալ լրագրավաճառ։

Ընդհ. Դատախազը յայտնած է թէ ինքը այլեւս չպնդեր հետապնդել ամբաստանեալները իբրեւ թռուցիկ ցրուող այլ կը պահանջէ անոր դատապարտութիւնը դաշնակցած պաշտօնեաներուն հանդէպ յարգանքի պարտականութենէն թերացած ըլլալու մեղապարտութեամբ։

Միջադէպը երկարաձգուելու հանգամանք ստանալուն համար, պ. Նախագահը փութացած է փակել միջադէպը, եւ դատարանը որոշած է անպարտ արձակել Շեմալին։

ԶԻՆՈՒԱԾ ՄԱՐԴԻԿ ԿԱՌԵՒԱՆԴԵՆ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴ ԱՂՋԻԿ ՄԸ

Րաս—էլ—Մէթնցի Միասա Ասաատ անուն գեղեցիկ աղջիկ մը ենթակայ եղած էր ժամանակէ մը 'ի վեր Ֆարէս Մաաթուք անուն երիտասարդի մը հետապնդումներուն։ Հակառակ որ աղջիկը զինքը չսիրեր եղեր, Ֆարէս իր հայրը Իպրահիմը ղրկած է աղջկան ծնողաց մօտ խնդրելու անոր ձեռքը։ Աղջիկը եւ իր ծնողքը մերժողական պատասխան տուած են Իպրահիմին որը բաժնուած է սպառնական խօսքերով։

Միասա վախնալով որ իր գլխուն խաղ մը կը խաղան, գիշերները իր տունը չմնար եղեր կերթայ եղեր իր մեծ մօրը տունը քնանալու համար հոն։

Անցեալ երեքշաբթի երեկոյեան, Ֆարէս, իր հայրը եւ իր եղբայրները զինեալ յարձակում գործեր են խեղճ աղջկան բնակարանը. եւ մինչդեռ Ֆարէս կառեւանգէր խեղճ աղջիկը իր հայրը եւ իր եղբայրները կողոպտած են ինչ որ գտած են հոն։ Անոնք հին պայուսակի մը մէջ գտած են 37 օսմ. ոսկի եւ զայն վերցուցած։

Դէպքին մասին տեղեկութիւն տրուած ըլլալով կառավարութեան, ոստիկան — զինուորներ ձեռնարկած են հետապնդութեանց, սակայն չեն յաջողած, մինչեւ այժմ, գտնել ոճրին հեղինակները։

ԴՐ. ՀԱՄԲ. ՊԷՆՆԷՆԵԱՆ
ՕՐ. ՌՈԶԱ ՕՀԱՆԵԱՆ
Խօսնեցեալք
16 Յունուար, 1932 Պէյրութ

20000 ՈՍԿԻՆՈՑ ԳՈՒՐԱՆ ՄԸ ԿԸ ԳՈՂՑՈՒԻ

Երուսաղէմի մեծ մզկիթէն գողցուած է ձեռագիր Գուրան մը, որուն արժէքն է 20 հազար անգլիական ոսկի։

Այս գիրքը գրուած է 800 տարի առաջ։ Այժմ խիստ քննութիւններ կը կատարուին երեւան հանելու համար գողը։

ՑՈՒՐՏԻ ԱՒԵՐԸ ԱՆԱՊԱՏԻ ՄԷՋ

Այս տարի տիրող արտակարգ ցուրտին եւ չորութեան պատճառաւ Սիւրիական անապատին մէջ գտնուող կենդանիներու 100էն 50ը մեռած է։ Հօտի տէրերը սկսած են առաջարկել գիւղացիներուն որ առնեն իրենց ունեցած կենդանիներուն բոլորը եւ գարնան ժամանակ վերադարձնեն միայն կէսը։

ՍՆԱՆԿՈՒԹԵՆԷ ԽՈՒՍԱՓԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ ՍԵՂԱՆԱՒՈՐՆԵՐԸ ԿԸ ԳՈՒՄԱՐՈՒԻՆ

Քաղաքիս գլխաւոր սեղանաւորները ժողով մը գումարեր են ուր քննած են տնտեսական տագնապին հետեւանօք առաջ եկած կացութիւնը։ Սոյն ժողովին մէջ, սեղանաւորները որոշեր են պայմանաժամ տալ իրենց պարտքը օրին վճարելու անկարողութեան մէջ գտնուող պատուաւոր վաճառականներուն եւ բողոքել միայն այն վաճառականներու որոնց ուղղամտութիւնը կասկածի տակ կը գտնուի։

Պ. ՍՕԼՕՄԻԱԳ ԿԸ ՄԵՐԺԷ

Դամասկոսի մէջ կազմուած ուսանողներու պատուիրակութիւնը դիմում կատարած է պ. Սօլոմիագին, ունկնդրութիւն խնդրելով անկէ. սակայն մերժուած է։

ԸՆՏԱՆԻՔԻՆ ԱՍՏՂԸ
(L'Etoile du Foyer)

«Լ'Էթուալ տիւ Ֆուայէ»ի աւանդի պայմանագրութիւնը կը յարմարի մասնաւորապէս օժիտի կազմութեան նկատելով որ ստոյգ տոկոսներ կը բերէ առանց լինելու բարձր բրիմ վճարող ապահովագրութեան մէկ տեսակը։

Պուրճ, պանդոկ Սավախա, Պէյրութ

ՍԱԿԱՐԱՆ ՊԷՅՐՈՒԹԻ

18 ՅՈՒՆՈՒԱՐ 1932

	Սուրիա
Եգիպտ. Թղթադր.	448
Անգլիկն. »	437
Տոլար »	126
Թրքական »	58
Գանէք Օթթոման	140
Իտալական Լիր 100	640
Յունակն. Տրախմի 100	150
Անգլ. ոսկի	604
Ֆրանս. »	479
Օսման. ,,	547
Արծաթ մէճիտ	29
Դրէտի Ֆօնս. Ա. Քբ.	498
,, Բ.	281
,, ,, Գ.	273

Սեֆերեան եղբարք Բիւ Ֆօշ
Թելեֆոն՝ 5-19

Նուիրատուութիւններ Մամըլթէյնին

Մամըլթէյնի Ազգ. բուժարանի Վարչութիւնը ստացած է հետեւեալ նուիրատուութիւնները.

2 Դեկտ.	Գ. Գ. Ռուբէն Դանձապետեան	1 ոչխար մատաղցու.
»	Վահրամ Աղաբէրեան	1 ոչխար մատաղցու.
»	Միհրան Քէօսէյեան	1 ոչխար մատաղցու.
4 Դեկտ.	Առաջնորդարանի միջոցաւ	1 Գառնուկ
22 Դեկտ.	Մր. Իպի եղբայրութիւնը	10 վերմակ
8 Դեկտ.	Տօքթ. Յ. Ա. Ենիգոմշեան	2 ծրար կտաւ.
22 Դեկտ.	Ն. և Գ. Մարտիրոսեան եղբարք	1 ոչխար.
8 Դեկտ.	Գալփագեան եղբարք.	5 չիչ ձկան իւղ.
7 Դեկտ.	Տիկ. Արաքսի Իզմիրլեան	1 տուփ չայիկ և մէկ տուփ գուլպայ.
»	Իսկէնտէր Քէօրօղլեան	13 կտոր չայիկ և չայրնկեր
»	Հաճի Աննա Աւետիսեան	2 եփուած հաւ 1 պնակ փիլաւ և 1 օխա մոզ.
»	Տիկ. Նուէմիա Ուզունեան	1ուկէս օխա մոզ.
»	Տիկ. Նուէմիա Յակոբեան	3 լիտր Նարինջ.
»	Ազգայինէ մը	12 օխա միս կովու.

'Ի դիմաց Մամըլթէյնի Հիւծախտի Ազգ. բուժարանին
Նախագահ ԵՂԻՇԷ ԱՐՔԵՊԻՍԿՈՊՈՍ ԿԱՐՕԵԱՆ

Մամըլթէյնի Ազգ. բուժարանի Նորակազմ Վարչութիւնս խորին շնորհակալութեամբ ստացած է հետեւեալ նիւթական նուէրները, 931 Նոյմ. 25 էն սկսեալ մինչեւ Դեկտ. 31

			Ս. Ոսկի
Նոյմ.	25	Գ. Գ. Վարդան Գրիգորեան	2.50
»	29	Մակար Թիւթիւնճեան	3.—
»	30	Միսաք Դուլայճեան (մուտքի դրամ)	11.—
Դեկտ.	2	Տիկ. Մուշեղ Սերոբեան	10.—
»	7	Սկիւտարի Կիրակնօրեայ դպրոցէն (Կ. Պոլիս)	2.95
»	7	Մարաշի Հայոց » » » (Թուրքիա)	11.13
»	11	Տէր և Տիկ. Ամիրայեան	5.—
»	11	Ն. Ս. Օ. Վեհափառ Սահակ Սրբազնագոյն Կաթողիկոսէ	5.—
»	11	Գ. Գույումճեանէ Տիկ. Ս. Պալտասարեանի հաշւոյն	50.—
»	11	» » Տիկ. Ս. Տէր Յակոբեանի »	5.—
»	11	Նշան Զէյվէճեանէ փոխան հեռագրի.	75
»	18	Paterson Missionէ ստացուած է նուէր	69.57.50
»	18	Պատ. Ղազարոսեան Մարսէյլ. (գոյքեր)	17.50
»	18	Բարեպաշտ Տիկ. մը Տիգրան Կիւլէսէրեանի միջոցաւ	1.00
»	18	Հայ Աւետ. Ազգ. ջանից ընկ. Ս. Նկեղեցի Պէյրութ	7.—
»	18	Յովհաննէս Տիքիճեանէ՝ Ս. Քեչեանի միջոցաւ	6.—
»	18	N.E.Rի հիւանդներուն համար գանձուած նպաստ	38.01
»	25	Ջապէլ Գաբրիէլեանէ (Ամերիկա) նուէր	7.50
»	26	Արմենակ Սիրահեանէ ընդունուած »	50
»	28	Տիկ. Նուարդ Պուլատեանէ »	50
Դեկտ.	26	Փոքրիկն Վարդան Տէրմէլքոնեանէ	5.—
»	26	Գ. Գ. Գառնիկ Սարաֆեանէ	5.—
»	26	Աղջէհիրի Հայր. Միութենէ	10.—
»	26	Մկրտիչ Կապրաչէ	1.—
»	28	Ն. Ս. Օ. Վեհափառ Բաբգէն Կաթողիկ.է	7
»	28	Հ. Բ. Ը. Մ Եգիպ. Շրջնկ. Յանձնաժողովի հիւանդանոցիս յատկացուցած նպաստը Սեպտ. Հոկտ. Նոյմ. ամիսներու	261.57
Դեկտ.	31	Գարեգին Եղըայրեանէ	4.—
»	31	Մկրտիչ Գարադաշեանէ	2.—
»	31	Հմայեակ Գրանեանէ	2.—
»	31	Սարգիս Խաչատուրեանէ (մատաղցու ոչխարի)	5.50
»	31	Հայկազուն Պօղոսեանէ (1 եգիպ)	4.36
»	31	Մելքոն Մելքոնեանէ	4.—
			565 37.50

'Ի դիմաց Խնամակալութեան Մամըլթէյնի
Ազգ. Հիւծախտի Բուժարանի Նախագահ
ԵՂԻՇԷ ԱՐՔԵՊԻՍԿՈՊՈՍ ԿԱՐՕԵԱՆ

ՖՕԹՕ ՀՐԱՉ

Անոնք որ կ'ուզեն վերջին նորաձեւութեանց համաձայն նուրբ եւ ճաշակաւոր լուսանկարներ ունենալ, առանց վարանումի թող դիմեն Մաարաթ փողոց, նորակառոյց Խորհրդարանի ճիշդ դիմացի շէնքին երկրորդ յարկաբաժնի վրայ, նորբացուած ՖՕԹՕ—ՀՐԱՉ Աթէլիէն, որ ունի ելեքտրականութեան առանձին բաժին մը եւս, որով առանց նկատի ունենալու օդն ու ժամանակը՝ կարելի է գոհացում տալ ամէնանրբաճաշակներուն իսկ։

ԱՅՑԵԼԵՑԷ՛Ք ԵՒ ԳՈՀ ՊԻՏԻ ՄՆԱՔ

ԱՆԴՐԱՆԻԿԻ ԿԵԱՆՔԸ ՊԱՏԵՐԱԶՄՆԵՐԸ ԵՒ ՅՈՒՇԵՐԸ

Մեր յաջորդ թիւով պիտի սկսինք հրատարակել *Ազգային Մեծ Հերոս ԱՆԴՐԱՆԻԿի Կեանքը, Պատերազմները եւ Յուշերը, գոհացում տալու համար բազմաթիւ ընթերցողներու փափաքներուն:*

Անոնք որ հետեւին մեր այս նոր թերթօնին, տարի մը վերջ պիտի ունենան 500 էջնոց հաստակազմ և թանկագին գիրք մը, 20է աւելի գեղեցիկ նկարներով, որոնց բոլորն ալ կը ներկայացնեն մեր Հերոսները ու անոնց մղած կռիւները։ Նկարները պիտի տպագրուին առանձին և մաքուր թուղթերու վրայ և պիտի տրուին ընթերցողներուն յաւելուածաբար։

Հաւաքածոն լրիւ ունենալու համար իւրաքանչիւր ընթերցող պէտք է խնամքով պահէ «Ազդակ»ի թիւերը և պէտք է նկատի ունենայ որ անցած թիւերը միշտ կրկնակ գինով կը ծախուին։ Պէյրութէն դուրս պակսած թիւերը ստանալու համար պէտք է դիմել Գ. Պարթեւ Անանեանի կամ խմբագրութեան։

44 ՄԻՋՆԱԲԵՐԴԻՆ ԼՐՏԵՍԸ 171

ՎԵՐՋԱԲԱՆ

25 Փետրուար 1922-ը կ'ողջունէ Գարնան զարթօնքը։ Անամպ երկինքի մը տակ գաղջ և բուրումնաւէտ սիւքեր կ'այծքին։ Մառերը կը բողբոջեն, մարգագետինները կը դալարին։ Թռչնիկները կը ճռուողեն մացառներուն մէջ։ Իսկ Սթրազպուրկի մէջ մայր եկեղեցւոյ զանգակները կը տարածեն իրենց ցնծութեան ղօղանջները։ Դուք կը ճանչնա՞ք անցնող սա թափորին մէջ խոշոր զարդ երջանկութեամբ առլցուն աչքերով, կուրծքը շքանշաններով ասողազարդուած, այս հարիւրապետը, թեւ առած իր երիտասարդ կինը որ երբեմն կը բարձրացնէ երկար թարթիչներով աչքերը և կը ժպտի մեծին ու պզտիկին որ կը փութան տենելու անոնց ամուսնութիւնը....։

Սիրուն Ժէնովէֆան, բոլորովին գունատ իր ըսպիտակ հագուստին մէջ ուր կը պլպլայ տարափոխիկ ախտերու շքանշանը, տարիքով շատ պզտիկ կ'երեւայ հակառակ որ իր ամուսինէն, Ժան Տանտրէլէ, երկու տարի մեծ է։

Ժէնովէֆան է որ գտանք։

Վկայականը ստանալէն ու Սէն-Սիր զինուորական վարժարանը ընդունուելէն վերջ, Ժան Վէրտէօնի ճակատը ղրկուեցաւ, ուր չուտով աստիճանի բարձրացում ունեցաւ շնորհիւ իր խիզախ քաջութեան։ Անոր քաջագործութեանց և վէրքերուն պատմութիւնը շատ կրնար երկարել մեր այս հատորը։ Այս դիւցազներգութիւնները բոլոր հերոսներունն է։

Զինադադարը ստորագրուելուն՝ Ժան տասնըհինգ օրուան արձակուրդով Նանթ եկաւ ընտանիքին մօտ։

Հոն ի՞նչ կ'ընէր պրն. Տանտրէլ, կինը ու զաւակ-

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ԹՈՒՐՔԻՈՅ ԵՒ ՄԻԱՑԱԳԵՏՔԻ ՄԻՋԵՒ ԴԱՇՆԱԳԻՐԸ ՍՏՈՐԱԳՐՈՒԵՑԱՒ

Լինկիւրի 10.– Թուրքիոյ և միացագետքի առևտրական դաշնագիրը և յանգաւորներու յանձման պայմանագրութիւնը այսօր (երեկ) ժամը 2ուկէսին արտաքին գործավարութեան շէնքին մէջ ստորագրուեցան Միացագետքի վարչապետ Նուրի փաշալի և տնտեսական գործավար Մուսթաֆա Շերիֆ պէյի կողմէ:

Այսօր կէս օրին Քարթիչ ճաշարանին մէջ Միացագետքի վարչապետին ի պատիւ հացկերոյթ մը տրուեցաւ։ Այս հացկերոյթին ներկայ գտնուեցան արտաքին գործավարութեան և Միացագետքի դեսպանատան պաշտօնատարները։

Նուրի փաշա այս իրիկուն ժամը 6ուկէսին Պոլիս մեկնեցաւ։

Հիւր վարչապետին կայարանին մէջ ողջերթ ժաղեցին յանուն Հանր. Նախագահին աւագ քարտուղար Թէվֆիք պէյ, վարչապետ Ըսմէթ փաշա, ներքին և տնտեսական գործավարները, Խալթի ընդհ. քարտուղար Րէշէպ պէյ և ուրիշ անձնաւորութիւններ:

Նուրի փաշա կայարանին մէջ ոստիկանական չոկատի մը կողմէ ոդիւունեցաւ։ Վարչապետը վագը (այսօր) Պոլիս պիտի հանի և կարճ բնակութեան մը վերջ պիտի մեկնի Թուրքիոյէն։

ՀԱՄԱՑՆԱՎԱՐԱԿԱՆ ՑՈՅՑԵՐ ԲԱՐԻԶԻ ՄԷՋ

Բարիզ.– Ցունվ. 13ի համայնավարական ցոյցի միջոցին ձերբակալուած 328 անձերու 127ը վար դրուելով ծեացեալները ազատ արձակուեցան։ Վար դրուողներու մէջ կը գտնուին 113 օտարականներ որոնք Ֆրանսա մտած էին անկանոն կերպով և որոնցմէ շատերուն դէմ սահմանագիծէն դուրս վտարման որոշումներ տրուած էին արդէն։

ՄԱՆՉՈՒՐԻԱԿԱՆ ՎԷՄ

Թ.րիս.– Սովիէթներու դեսպանը հաղորդած ըլլալով Պ. Ինիւջայի թէ Մոսկուան կը մտահոգուի Թարպինի ուղղութեամբ Ճարոնական յարձակողականի մասին, Պ. Ինիւքայ հաւաստիք տուաւ անոր թէ Ճարոնական զօրախումբերը Թարպինի ուղղութեամբ ոևէ յարձակողականի չպիտի ձեռնարկեն եթէ ելբէք վտանգ չսպառնայ Ճարոնական շահերուն, և յայտնեց թէ ինքը կը բաղձայ բարեկամական յարաբերութիւններ մշակել Մոսկուայի հետ։

Նանքին.– Միացեալ Նահանգներու կողմէ տրուած բաց դրան քաղաքականութեան և Քէյօկի ուխտագրին յարգուելուն վերաբերեալ յիշատակագրի պատասխանը յանձնուեցաւ Նանքինի Ամերիկեան ընդհանուր հիւպատոսին։

ՀՆԴԿԱՍՏԱՆԻ ԽՌՈՎՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Պօմպէյ.– Քաղաքային անհնազանդութեան շարժումին վերսկսելէն ի վեր առաջին անգամ ըլլալով օտար ապրանքներ բնաջնջուեցան Ազգային խորհուրդի կամաւորները մեծ քանակութեամբ կաւելեցնէին ու հիւսուածեղէններ հաւաքեցին և զանոնք փոխադրեցին հրապարակի մը վրայ ուր բնաջնջուեցան «Պոյքոթեցէ՛ք օտար ապրանքները և այրեցէ՛ք զանոնք» ադաղակներով։

Քարաչի.– Հազարաւոր մարդիկ կազմակերպեցին մեծ ցոյց մը և փողոցները շրջեցան ադաղակելով «կեցցէ՛ յեղափոխութիւնը» Ցետոյ, ժողով մը գումարուեցաւ ուր Ազգայնականները որոշեցին անհնազանդութիւն յայտնել ադի հինութեան վերարերիչ օրէնքին դէմ։

Ոստիկաններ պաշարեցին ժողովի հաւաքատեղին և հրաման ըրին որ լրտուին։ Շատերը ընդդիմացած են ոստիկանութեան հրաժանին և ոստիկանութիւնը սահպուեր է ձեռնարկել շարժման զեկավարներուն ձերբակալութեան և այժ կորձածել բնթրոստացողներու դէմ։ Ժողովուրդը հաւաքերպել ձեացուց, սակայն ոստիկաններուն հեռանալէն ետք կրկին վերադարձան հաւաքատեղին և ազգային դրօշակը քաշեցին «կեցցէ՛ ազգային դրօշակը և անկէ՛ Բրիտանական դրօշակը» ադաղակելով։

Ահմէտապատ.– Տիկին Կանտի ձերբակալուեցաւ։

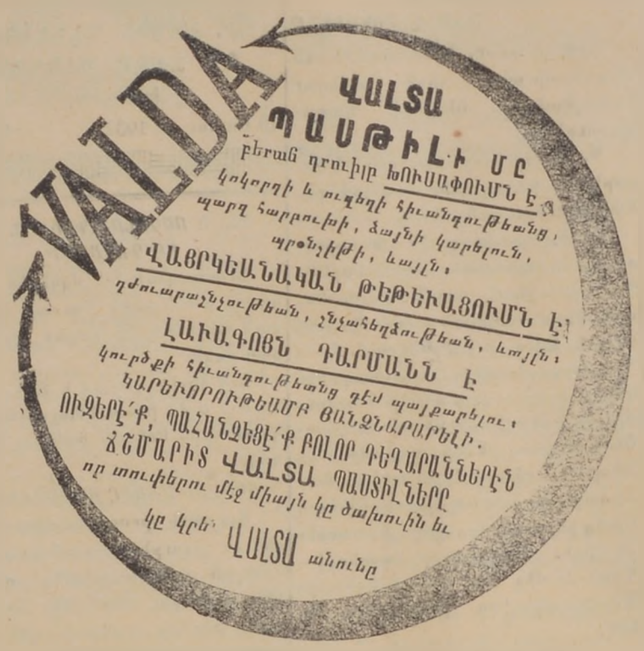

ՏՕՔԹ. ԼԵՒՈՆ ԷՆԻՓՈՒՇԱՆ
(Նախկին օճեն որ հիմնէ Պէյրութի Ամերիկ. Ճեմարանին)
ՕՐԱՑՈՒՑ
Իր նոր դարմանատունը կը գտնուի Ակէնպի փողոց (Նախկին Մաարաթ). Լիբանանի Ներքին Արտաքին Նարատարութեան տան հիւանդ, երկրորդ յարկ.
Ընդունելութեան ժամեր.—
Կիսօրէ առաջ ժամը 9—12, կիսօրէ վերջ 2—6:
ՁՐԱՒԻՐՈՒԹԻՒՆ ՄԱՆՏ ԶՐԱՑ:

ՏՕՔԹ. ՍԱՄՈՒԷԼ ԱՒԵՏԻՍԵԱՆ
Ատամնաբոյժ
Վկայեալ Ատամնաբոյժ Համալսարանէն
Կրնդունի՝ առանց օրերի սահմանափակութեան առաւ. 8—12, կիսօրէ վերջ 2-6
Հասցէ՝ Capucins հրապարակ, Պէյրութ

Կարի եւ Ձեւագիտութեան Դասընթացք
ՏԻԿԻՆ ՄԱՌԻ ԵՐԱՄԵԱՆ
ՎԿԱՅԵԱԼ ԴՈՐՉԱԿՈՒՀԻ
ԲԱՐԻԶԷՆ ԵՒ ՎԱՇԻՆԿԹՕՆԷՆ
Կարի եւ ձեւագիտութեան մասնագիտուհի, Տիկին Մառի Երամեան կը վերադառնայ իր արհեստանոցը. Մեծ Սհրայի դիմացը Նո. 78 տան երկրորդ յարկը:
Երեք ամսուան միջոցին կը սորվեցնէ ամենավերջին ճոռաձեւութեամբ, կար եւ ձեւագիտութիւնը, բոլոր բարդութիւններով եւ արդիական միջոցներով, Droit-fils մեթոտով: Իր աշակերտուհիներ կ'օժտէ Բարիզի ամենահռչակաւոր Académie Daydou վկայականով:

ՍՓԱՆՏԱՐ կօշիկները միշտ ամենաբարձր, ամենադիմացկուն, ամենաժամանակակից եւ ամենագեղեցիկները են.
ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ՝
ՆԱՃԱՐ ԵՂԲԱՅՐՆԵՐՈՒ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ

ՏՕՔԹ. Մ. Ս. ՏԱՔԷՄԵԱՆ
Նախկին ներքին բժիշկ ԹԱՂԱՊԵՏ. ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԻՆ
Այժմ Ծնայուն բժիշկ St. ELIE ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԻՆ
ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒԹԵԱՆ ԺԱՄԵՐ
ՆԱՀՐԻ ՈՍՏԻԿԱՆԱՏԱՆ ԴԻՄԱՑ ԻՐ ՓԼԻՆԻՒՒԻ ՄԷՋ
Ամեն օր (Կէսօրէ առաջ 10—12
(Կէսօրէ վերջ 1 — 3
ՄՆԹ.— Հինգշաբթի եւ շաբաթ կէսօրէ վերջ ազատ
Հիւանդներուն ձրի:

ՏՕՔԹ. Գ. ՏԱՎՈՒՏԱՐԵԱՆ
ՄԱՍՆԱԳԷՏ ՆԵՐՔԻՆ ԵՒ ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ
Իր դարմանատունը հաստատած է, ՍԱՈՒԻՐ փողոց, Տօքթ. Սօզոմեանի (առամնաբոյժ) դարմանատան կից.
Ընդունելութեան ժամեր՝
Կէսօրէ առաջ ժամը 8—12
» վերջ » 2—6

Անձամբ եւ առանձ ժամադիր մասնագէտ
ՔԵՐ ՀԱԳՈՒՍՏՆԵՐՔ

Ունի՞ տարի այլեւս հագուստներ մաբրել առանց ամաչելու ծախի հետ. քարկոծիլ երբ կայ հրաշալի մօր գիւտ մը
ԼԻՒՍԷՆ (LUCIN)
ՍՈՒԱՆՁ ԼՈՒԱԼՈՒ, ՊԱՐԶԱՊԷՍ ԽՈՀԱՆԱԿԵԼՈՎ
ԿԸ ՄԱՔՐԷ ՔԷ ՆՈՐ ԿԸ ԴԱՐՁՆԷ
բամպակէ, բուրդէ, ամէն տեսակ կերպաս, հագուստ եւ կիսաւոճիղէն ինչպէս նաեւ զարգ. կարասիներ կերպասներ, ձմեռուան պլուարկներ, եւրոյն, եւրոյնե, առանց կերպասին վնասելու տեղւոյ։ ՓՈՐՁՆԱՑԻՔ ԵՒ ՀԱՄՈԶՈՒՄՆԱՑԻՔ։
Տուփը կ'արժէ 25 ս. ֆրկ. միայն։
Մէկ տուփով կարելի է տաք կօսը մաբրել։
50 ս ֆրկ. դրկողին 2 տուփ իր գոհունի փոխարէն ծախքը մեր վրայ։ Վաճառատուներուն եւ մեծաքանակ գնողներուն յատուկ գին։ Գիմել՝
Մ. ԿԱՊՐԱՇԻ Գօրսա—Պէյրութ (B. P. 422) կամ ՅԱԿՈԲ ՆԵՐՍԷՍԵԱՆԻ, սեղանաւոր, Տօօ փողոց, Պէյրութ։

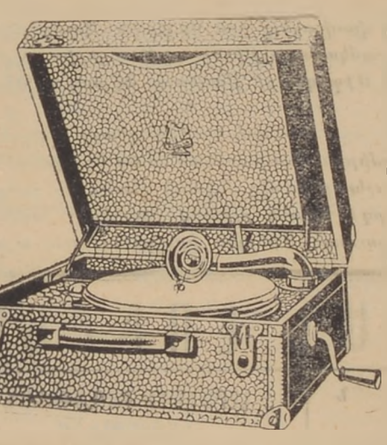

Տոկուն շինուածք
Վայելուչ տեսք
Հնչուն եւ բնական ձայն
Ահա յատկանիշները՝
ՈՐՈՆՑՄԱՄԲ ԿԸ ՁԱՏՈՐՈՇՈՒԻՆ
ԱՓՕԼԼՕ ՖՕՆՈՆԵՐԸ
Պատրաստուած վերջին կատարելագործեալ դրութեամբ, Անգլ. ամենահին եւ ամենատաճ ընկերութեան կողմէ
APOLLO GRAMOPHONE Co. Ltd
(of London)
ԱՓՕԼԼՕ ՖՕՆՕՆԵՐՈՒ ԹՈՒԳՍԻՈՐԸ !!!
Կատարեալ համոզում գոյացնելու համար անգամ մը այցելեցէք
MAISON APOLLO, Rue de la Poste, BEYROUTH
Փարոսիէ եւ Տէլօլ ամէն ձեւ), արկղերի տակ եւ առատ ընտրութիւն գիրամասչիի գին, վճարումի դիւրութիւն։
Ընդհ. ներկայացուցիչներ՝ Սիւրիոյ, Պաղեստինի, Անդրյորդանանի, Միջագետքի եւ նիգ. բասս.— ՍԻՆԱՆԵԱՆ ԵՂԲԱՐՔ
SINANIAN FRÈRES, Boîte Postale 642, BEYROUTH (Syrie)

ները։ Անոնք կը վարեն ընդարձակ կալուած մը զոր զօրավար Բամբրան տուած է իր Թոռան և որուն արդիւնքը ամէն տարի կը բերէ կարևոր հասոյթ մը որ պիտի կազմէ ժիտար այդ հինգ գեղեցիկ ու աչխատասէր աղջիկներուն։

Այդ արձակուրդին միջոցին Ժան տեսաւ Ժէնովիֆան որ հասնձայն տուած խօսքին այցելութեան եկած էր Տանտրէլ ընտանիքին։

Երկու երիտասարդները հաւնած էին իրարու և այս հանգրանքը քիչ վերջ փոխուեցաւ աւելի խոր զգացումի երբ Ժան, Սէրազպուրկի բանկը ղրկուելով հանդերձ ունեցաւ Ֆրանսացի հին ընտանիքի մը, Տարթիւֆներու, տունը ընդունելի։

Մէկ իսօքով՝ ամուսնութեան իր առաջարկը ընդունեցաւ...։

Զօրավարը չատ յուզուած է, կ'ընկերակցի երիտասարդ ամոլին և կը վերյիչէ այն իսօքերը զորոնք դինուորական քահանան արտասանեց պակին օրհնութիւնէն քիչ առաջ։

...։ Ֆրանսացի քահանայի մը սրտին ո՛րքան քաղցր է՝ վերատեսուած Սէրազպուրկի մայր եկեղեցւոյն մէջ միացնել երկու այլքան ազնիւ սրտեր, երկու այլքան վեհ հոգիներ, երկու այլքան կեանքեր որ արդէն իսկ ծառայած են...։ Այս երկուքէն ո՞րը միւսին աւելի արժանի է. միջնաբերդին հերո՞ս տըղան, ճակատին աննման սպան, թէ՝ սիրուն հիւանդասլահին որ իր ժպիտին տակ կը սքողէր նախորդ օրեան յոգնութիւնները, թշնամիին ճնշումներուն ցաւերը, եղբայրական լռութեանց անձկութիւնը...։ Օրհնեա՛լ ըլլայ Աստուած, զաւակնե՛րս, իրարու ապահովուած ըլլալով ձեզ, ձե՛զ որ հաւատքով ու Հայրենասիրութեամբ կը հաւասարիք իրարու։

Փոխուիւն ժամուցէք Անոր և յանձնուեցէք Սէնվիքթ օրի Տիրամօր պաշտպանութեան, Անոր որ անցեալ տարի օրհնեց ձեր նշանառքը և միշտ հետերնիդ պիտի ըլլայ...։

— Այո՛, մրմնջեց ծեր պետը, Ան՝ որ պաշտպանեց Վէրտէօնը, Տանթալէները և ժանը՝ պիտի պահէ ու պահպանէ այս նոր ընտանիքը։

— Ի՞նչ կ'ըսէք, քեռի, հարցուց Ժան զօրավարին ժտեենալով։

— Երջանիկ կ'երևաս, տղաս, ու ես երջանիկ եմ հետդ։

— Այո՛, պատասխանեց Ժան անսահման երջանկութիւնն ժը դէմքին վրայ, երջանիկ եմ, քեռի՛, մի՛շտ պիտի ըլլամ, պիտի ըլլանք, ըսաւ առնելով կնոջը ձեռքը, որովհետև ժեսքին պիտի աչխատինք վեհ նպատակի մը համար։

ԱՍՏՈՒԱԾ ԵՒ ՀԱՑՐՆԻՒ

ԹՐԴՄ. ՆՈՑԵՄԻ

ՎԵՐՋ

Ժամանակն է ոսկի է
ՁԷՆԻԹ ԺԱՄԱՑՈՒՑԸ ՇՆՈՐՀԻ ԻՐ ԱՄԵՆԱՁՇԳՐՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ՁԴԱՊԱՀՈՒԹԵԱՆ
անգուգական յատկութիւններուն ձեզի՝ դրամ կը՛տահեցնէ առանց դժուարութեան, կարելիութիւն տալով խնայելու ձեր բոպհեեն անգամ։
Ունինք ժամացոյցներու ամբողջ շարք, ոսկի, արծաթ եւ նիքել, կիներու եւ այրերու համար։
Գալեւս՝ոչ ներկայացում եւ ոչ ալ ուսագանձումդէս. այդ բոլորը ունենալ ձեր տան մէջ միակ միջոցն է կեանքի սղութեան դէմ իմնանալուելու։
Կ'ԱՊԱՀՈՎՈՒԻՆ ՆԱԵԻ ԲՈԼՈՐ ՆՈՐՈԳՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ՝ ԱՄԵՆԱՆՊԱՏՇԱՒՈՐ ՊԱՑՄԱՆՆԵՐՈՎ
Ընդհ. ներկայացուցիչ՝ ԽԱՉԱՏՈՒՐ ՉԱՀԻՆ (Ծոչ փողոց)
Վաճառատուն՝ Վէյկան փողոց, քաղաքապետարանի դռան կից։

«Time is money»
Ժամանակը ոսկի է
ՕՏԷՕՆ
Սկաւառակի եւ Փոնօի յայտնի մարքան ձեզ այս կը մատուցէ քիչ դրամով ամէն գիշեր ընտիր նուագ լսելու հաճոյքը։
Գնեցէք ՕՏԷՕՆ փօնօ որմէ անկասկած պիտի հմայուիք եւ նոյնիսկ այս հռչակաւոր մարքայի սկաւառակներուն շարունակական ժամանման, կը՛նայք ամէն իրիկուն, Ձեր տուներուն մէջ վայելել ամենամեծ նուագահանդէսները եւ նուագները, իրենց վերջին ստեղծագործութիւններով։
Գալեւս՝ոչ ներկայացում եւ ոչ ալ ուսագանձումդէս. այդ բոլորը ունենալ ձեր տան մէջ միակ միջոցն է կեանքի սղութեան դէմ իմնանալուելու։

AZTAG
JOURNAL ARMÉNIEN
B. P. 587
BEYROUTH, Liban

Directeur-Propriétaire
HAIG BALIAN

ՖԱԾՈՒԹԻՒՆ

Միւրիւն տար. 425, Վեցամսեայ 225 ՍԻՐԻԱԿԱՆ ԼԻՐԱ
Արտասահման. տարի. 6, Վեցամսեայ 4 ոսկի
Տնօրէն-Խմբագիր՝ ՀԱՅԿ ՊԱԼԵԱՆ

ԱԶԴԱԿ

ازتاك

جريدة سياسية ادبية اقتصادية عمة

ԵՐԿՕՐԵԱՅ ՀԱՅԱԹԵՐԹ
ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԳԻՏԱԿԱՆ

ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 21 ՅՈՒՆՈՒԱՐ 1932

ԶԵՒՔԸ ՀԱՅՍՏ. 3.50 Ս.Դ.

Ե. ՏԱՐԻ | Ամեն առաւոտ պէտք է ըլլայ թերթիս տնօրէնին հասցէին | ԿԱՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ ԵՐԻՔՇԱԲԹԻ, ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ ԵՒ ՇԱԲԱԹ ՕՐԵՐԸ | Չհրատարակուած ձեռագիրները չեն վերադարձուիր | ԹԻՒ 116 (561)

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ

Հաւատացեալներու և զէնքնկեցութեան խորհրդաժողովներու գումարման ժամանակը որքան մօտենայ, այնքան կը սաստկանայ միջազգային յարաբերութեանց մէջ տիրող լարուածութիւնը։ Քաղաքական մթնոլորտը օրէ օր աւելի կ'ելեքտրականանայ և պատերազմի սարսափը կ'ապրեցնէ մարդոց ի տես այս տիրող անորոշ և վախազդեցիկ դառնաւորութեանց և յարաբերութեանց, մարդ հաւատալ կ'ուզէ գերման զօրավարի տխուր գուշակութեանց։

Տէրութիւնները, իրականին մէջ, չատ հեռու կը գտնուին հաշտութեան և համագործակցութեան սահմաններէն։ Մէկ ակնարկով արդէն մարդ կը համոզուի որ ճշմարիտ խաղաղութիւն ցանկացող տէրութիւն չկայ։ Բոլորն ալ իրենց շահերու ապահովութեան եռանիւ ինկած են և երբեք չեն մտածեր ընդհանուր հաշտութեան մը մասին։ Իրար հանդէպ, բոլոր տէրութիւններն ալ բացած են տնտեսական պատերազմներ, որոնք աւելի սուր են քան զինեալ պատերազմները։

Այսու ամենայնիւ, զգալի է որ ամէն տէրութիւն կ'զգուշանայ զինեալ պատերազմէ մը և ամէն գնով կ'աշխատի որ ինք պատճառ չըլլայ նման աղէտի մը։ Ոչ ոք դեռ մոռցած է մեծ պատերազմի պատճառած չարիքները, որոնց դարմանումը հնարաւոր չեղաւ անցած տասն և հինգ տարիներու ընթացքին։ Ամենէն յոռետես կարծուած տէրութիւններն անգամ տեսնուեցաւ որ պարտուած են։

Առանձնապէս սակայն, պատերազմէն զգուշացող տէրութիւնները, հաւաքականօրէն կը քալեն դէպի պատերազմ և կարծես անգիտակցաբար։ Մեծ պատերազմի նախօրեակին ալ բոլոր տէրութեանց պետական բարձրաստիճան մարդիկներն ու դեկավարները դէմ կ'արտայայտուէին պատերազմի և արտաքնապէս փափաքող կը տեսնուէին խաղաղութեան և հաշտութեան։

Այսպէս ուրեմն, հակառակ երևութապէս խաղաղասէր եւ հաշտասէր արտայայտութեանց, տէրութիւնները կը պատրաստուին մեծ պատերազմի մը և օրէ օր աւելի զգալի կը դարձնեն մօտիկութիւնը այդ ահեղին։ Եւ չանգիս այդ պատրաստութիւնը տեղի կ'ունենայ անդիտակցաբար, բնազդային նախապայմամով մը։ Միջազգային ներկայ կացութիւնը ուսումնասիրելով մարդ չկրնար տարբեր հետևութիւն և տարբեր կարծիք գոյացնել։

Մանաւանդ գերման վարչապետ Պ. Պրիւնինկի յայտարարութիւնները, հաւատացեալներու պարտքը վճարելու մերժումին շուրջ, շատ կարևոր են և իրական վտանգ մը կը կազմեն նաև բողոքական խաղաղութեան տեսակետէն դէմ։ Դեռ խորհրդածողովը չգումարուած և հաւատացեալներու վճարման պայմանները խորհրդակցութեան նիւթ չեղած, գերման վարչապետին այնքան վճռական յայտարարութիւնը, ներկայ տիրող մթնոլորտին երբեք չի պատշաճիր։ Ամէն առենէ աւելի մեղմ և փափկանկատ են այսօր քաղաքականութեամբ զբաղող անձնաւորութիւնները։ Պրիւնինկ կրնար այդ մերժման յայտարարութիւնը աւելի պատշաճաբանեալ ձևով ներկայացնել Լոզանի մէջ գումարուելիք հաւատացեալներու խորհրդաժողովին։ Բայց պէտք չի տեսաւ սպասել մինչև ժողովի օրը և վճռապէս յայտնեց վճարման անկարելիութիւնը։

Գերման վարչապետին այս յայտարարութիւնը բոլորովին անակնկալ մը եղաւ միջազգային քաղաքականութեան դեկավարներուն։ Արտաքին նշանակութենէն աւելի, այդ որոշման գերման ժողովուրդին վրայ թողնելիք ազդեցութիւնն ու տպաւորութիւնը կարևոր է։ Ծառայիկայ գարնան տեղի պիտի ունենայ Գերմանիոյ հանրապետութեան նախագահին ընտրութիւնը։ Կ'ըսուի թէ նախկին կայսեր թեկնածութիւնը յառաջ քշել ուզող զօրաւոր հոսանքներ կան։

Հաւատացեալներու պարտքը չտալու տեսակէտին շուրջ համաձայն են գերման բոլոր հոսանքները։ Մանաւանդ Գերմանիոյ մէջ օրէ օր աւելի զօրացող Հիթլերեանները բացարձակապէս դէմ են և սանթիմ մ'իսկ վճարել չեն ուզեր։

Պրիւնինկի այս գոյացնող յայտարարութիւնները Ֆրանսայի մէջ չատ գէշ տրամադրութիւն մը յառաջացուցած է և վրդոված հանրային կարծիքը։ Մամուլը, փոխադարձաբար, չատ բուռն յարձակման մը սկսած է Գերմանիոյ դէմ։

Ճիշդ այս օրերուն Ֆրանսական դահլիճին մէջ տեղի ունեցող փոփոխութիւնն ալ նուազ ուշագրաւ չէ։ Պ. Լավալի դահլիճը, պատերազմէն վերջ, ամենադժուարին կացութիւն մը դիմագրաւող և յաղթող զօրաւորագոյն դահլիճն էր։ Փուանքարէ, Ֆրանսան փրկող տնտեսական ծանր կորուստէ և անանկութենէ մը, անկէ վերջ կազմուող Թարտիօ և Սթրեզի դահլիճները Փուանքարէի ծրագրին գործադիրներն էին։ Լավալն ալ Ֆրանսան քաղաքականապէս բարձրացուց և իշխող դարձաւ քաղաքական Թատերաբեմին։ Վերջին հրաժարականը Լավալի դահլիճին, ուրիշ բան չէր, եթէ ոչ աւելի զօրացումը կառավարութեան, ապահովելով մասնակցութիւնը Արմատական—Ընկերվարական կուսակցութեան, որ ցարդ անմասն մնացած էր Լավալի դահլիճին։

Այժմու ֆրանսական դահլիճը, որուն արտաքին գործերու նախարարութիւնը կ'ստանձնէ վարչապետ Լավալ և պատերազմական Թարտիօ, ամենազօրաւոր կառավարութիւնն է, որու նմանը երբեք ունեցած չէ Ֆրանսան պատերազմէն ի վեր։

Հետևաբար, մէկ կողմէ Գերման վարչապետին բուռն յայտարարութիւնները և միւս կողմէ ալ Ֆրանսական դահլիճին զօրացումն ու պատերազմական նախարարութեան կոչունքը Թարտիօի նման ծայրայեղ պետական գործիչի մը, քիչ մը աւելի կրնան պատերազմի վերածել Հրատարակութեան ներկայ քաղաքական հորիզոնը։

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԳԻՒՏ ՄԸ

ԱՍՏՂԵՐԸ ԼՈՑՍԻ ԱՂԲԻՒՐ ՊԻՏԻ ԴԱՌՆԱՆ ԼՈՒՍԱԻՈՐԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ ՔԱՂԱՔՆԵՐԸ

Գրուած՝ ՓԱՐԻԶԻ ԴԻՏԱՐԱՆԻՆ ՁԱՐՏԱՐԱԳԷՏՆԵՐԷՆ ՄԻՇԷԼ ՃԻԱԳՕՊԻՆԻ ԿՈՂՄԷ

Այս վերջին օրերս, Ազդանեան անդրի կողմէն զգայացունց լուր մը դալով կը յղկի մեզ մէջ։ Այս՝ ինչն Շիքագոյի յառաջիկայ միջազգային ցուցահանդէսը պիտի լուսաւորուի աղատօրէն ընտրուած աստղի մը ճառագայթներով։ Խորհրդատու պատճառներով, այս նախընտրեալը պիտի ըլլայ եղեր Արքտորոս (Arcturus, Մեծ Արջի աստղէն մէկ։

Ահաւասիկ գաղափար մը որ ինքնաթիռ ըլլալէ հեռու չէ։ Ես ըսած եմ, արդարեւ, և կը կրկնեմ Թէ ԱՆՈՐ ԻՐԱԿԱՆԱՑՈՒՄԸ ԿԱՐԵԼԻ Է ՏԵՍԱՆԵԼՈՐՔՆ։

Տասնեակ մը տարիներէ իվեր, աստղերու ճառագայթումները ձեռք կանցուին Բօթաֆութոմով ծածկուած լուսանկարչական-ելեքտրական խըթիկներու միջոցաւ։ Այս կերպով, մենք ի վիճակի ենք արձանագրելու աստղերու անդքը չնորհիւ սոյն խըթիկներու վրայ կատարուած անոնց ապագրութեամբն իսկ։ Ոչինչ կը հակառակի այն իրողութեան Թէ միևնոյն ճառագայթումները ճախաձեայ վիճակի մէջ դրուելէ յետոյ ծնունդ տան ելեքտրակուտակիչներու (accumulateurs) չարժիլ ուժով հոսանքի մը։ Մարդ կը զբաղեցնայ նոյնիսկ խորհելով Թէ այս կերպով ստացուած լոյսը խնդրոյ առարկայ աստղին կողմէ արձակուած է անոր ստացուելուն վայրկեանէն քառասուն տարի առաջ։

ԱՐՈՒԱՍԵԱԿ ԱՂԲԻՒՐ ԼՈՒՍՈՑ ՀԱՐՍԱՆԵԿԱՆ ԳԻՇԵՐԱՑ

Հեռանալով, լոյս արտադրելու այս եղանակը պիտի ծառայէ ոչ Թէ միայն իբրև ուղղակի Շիքագոյի ցուցահանդէսին, այլ նաև որպէս չափով բազդ մը պիտի ունենայ ընդհանուրին համար տարօրինակութեանց սիրահարներուն կողմէ։ Սուվորականէն դուրս զգայութիւններ հետապնդող միլիառատէր մարդ մը՝ Արուսեակի ճառագայթներով պիտի ճոխացնէ իրենց հարանեկան գիչերուան փայլը։ Դիցաբանութեան հմուտ և Էկզայի դերը մասնաւոր կերպով պաշտող աչքարիկ կին մը՝ պիտի փափաքէր որ իր անկողինը ողողուած լինի Լուսնթագի լուսաշող գոյանգներով, ներչնչուելիքն հատած հարուստ բանաստեղծներ՝ կարող պիտի ըլլային ոգեզմայլանքի համար նոր միջոցներ պրպտել՝ Մթրկաթինէն (Voie Lactée) արձակուած պագամագիրներ գրելով, և մեծ զինուորականները իրենց յուշերը պիտի կրնային գրել՝ Հրատարակութեան ներկայ քաղաքական հորիզոնը։

Ինչո՞ւ երկարօրէն մտածել ամէն բանի համար զոյն օգտագործելու կարելիութեան մասին, քանի որ մեր տրամադրութեան տակ ունինք լուսաւորութեան ամենակատարեալ ամէնապարզ և ամէնաաժան միջոցը եղող ելեքտրականութիւնը։ Աստղերու դիմել, ասիկա դպրոցականներու ուղին բռնել պիտի ըլլար...

ԱՇԽԱՐՀԻ ՎԵՐՋԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆ ԱՌԱՍՊԵԼԸ

Վերոյիշեալ ծրագրի արթնցուցած մակերեսային հետաքրքրութիւնը չիյել կուտայ ինձի ապագայի մասին խօսող վէպերու, քաւարոնի և սինէմայի չնորհիւ տարածուած մտավախութիւնն ալ։ Ընել կուզամ հաչխարհի վերջաւորութեան կամ մանաւանդ երկրագունդի այդ կործանման մասին որը առաջ պիտի գայ եղեր անոր գիտաստղի մը հետ ունենալիք ընդհարումէն։ Ինչո՞ւ չխօսուեցաւ, ինչո՞ւ չզրուեցաւ այս մասին։ Ինչ տեսակ սիրողներով հրավառեն ժողովուրդին երեւակայութիւնը։

Ամբողջ կեանքս նուիրած ըլլալով գիտաստղերու ուսումնասիրութեան, կը կարծեմ Թէ իրաւունք ունիմ յայտնելու որ այդպիսի մտահղացք ազդակ են գիտական տեսակէտով։

Իմ կարծիքս աւելի լուսաբանելու համար, հետեւեալ փոխաբերութիւնը պիտի գործածեմ։ Մաքերու առջև բերէք գունդ մը որուն մեծութիւնը հաւասար ափսէի երկրագունդի մը չափերուն։ Բաղդագուշակները որ արուած ապպարանքներու վրայ այն ժամանակները բաղդ գուշակեր ընել համաստեղութիւններու համաձայն, եղած են յաճախ սիրկ, չհամալ էակներ, բայց տիեզերքի գազանիքներու վրայ ա-

նոնց ունեցած հաւատքը, անձանոթի առջեւ անոնց կողմէ պարզամտօրէն արուայ յայտած ակնածանքը աւելի յարգանք կր ներշընչեն քան Թէ երկնային կամարին ո՞ր մասը պիտի յատկացուի իւրաքանչիւրին։ Պէտք է բաժնել երկինքը, որպէսզի աչխատանքի համար համաձայնութիւն իչխէ այս աչխատանքի վրայ։ Անգամ մը որ որոշուի իւրաքանչիւր կայանին ծրագիրը, անգամ մը որ հաստատուի իւրաքանչիւր գործունէութեան չրջանը ժամանակի լուրջ կորուստներէ խուսափուած պիտի ըլլայ։

Աստեղագիտութեան յառաջդիմութիւնը առուց կր բերէ մարդկային կեանքին պայմաններուն բարւոքումը։ Ամէն անոնք որ մեզի կ'օգնեն և մեզ կը քաջալերեն, մեզի բերելով իրենց հաւատքը և իրենց հասկացողութիւնը, ծառայած կըլլան հասարակաց մեծ նպատակին որն է փրկել մարդը զինքը չրջապատող հոգեկան և նիւթական գտանելիքներ ունի կարգ մը չրջանային դրութիւններու վրայ։

Աստեղագիտութեան գործնական կարեւորութիւնը պիտի պահանջէր աւելի բազմաթիւ դիտակայաններ։ աչխատութեան աւելի բազմատեսակ միջոցներ աւելի համաբերչ մէքոնէր։ Եւ պէտք է որ աչխատանքի բոլոր դիտարանները որոշ կերպով համաձայնութեան գան Թէ երկնային կամարին ո՞ր մասը պիտի յատկացուի իւրաքանչիւրին։ Պէտք է բաժնել երկինքը, որպէսզի աչխատանքի համար համաձայնութիւն իչխէ այս աչխատանքի վրայ։ Անգամ մը որ որոշուի իւրաքանչիւր կայանին ծրագիրը, անգամ մը որ հաստատուի իւրաքանչիւր գործունէութեան չրջանը ժամանակի լուրջ կորուստներէ խուսափուած պիտի ըլլայ։

Ներկայիս, մի քանի տարիներու դադն փորձառութենէ յետոյ, նորէնկ արձնայ նախապատերազմական դիմուրական ոգին գերման նոր սերունդին մէջ և անոնց Թիւը երթալով կ'աւելնայ։ Հիթլեր, օրըստ մարդը, վազուան վերակազ-

ՀԻԹԼԷՐԻԶՄ ԵՒ ՖԱՇԻԶՄ

1914էն առաջ եթէ սկզբ հաժարձակէր գուշակել Թէ Գերմանիան այնչափ չարաբ իր ժչակոյթով, իր անձնական կազմակերպութեամբ, իր զինուորական ուժով, 16 տարիներ յետոյ Իայխը վերակազմելու համար պիտի ներչնչուէր Իտալիայէն կատարեալ խենթ պիտի կարծուէր։

Վիլհելմ կայսրը չատ լուրջօրէն կը հաւատար Թէ աստուածային պարագ մը ունի կատարելիք այս աչխարհի վրայ։ Պարագ մը որ Լաթին «ալլաւերած» աչխարհի օրենութիւն մը պիտի բլլար, այդ էր համաչխարհային քաղաքակրթութիւնը յեղաչրջել։ Իտալիան գերման կայսրութեան բաղդատմամբ ժանուկ մըն էր, Գերմանիոյ պաշտպանութեան և հովանաւորութեան կարօտ։

Ներկայիս, մի քանի տարիներու դադն փորձառութենէ յետոյ, նորէնկ արձնայ նախապատերազմական ոգին գերման նոր սերունդին մէջ և անոնց Թիւը երթալով կ'աւելնայ։ Հիթլեր, օրըստ մարդը, վազուան վերակազմիչը կամ ոչնչացնողը։

Նոյնն ալ Ֆաչիզմ եւ Իտալիա։ Ֆաչիզմը իտալական արտադրութիւն մըն է և յարմարցուած իտալական միջավայրին, արդեօ՞ք որքան կարելի է անոր Թէօրիները և սկզբունքները զինուորական, քաղաքական, ընկերային, տնտեսական, օրէնսդրական և կրթական կեանքի մասին գործադրութեան դնել Գերմանիոյ մէջ...

Ներկայիս գերերը փոխուած են. հիթլեր կուզէ որ գերմանները իտալացիներու փոխուին, բայց արդէն ֆաչիստ ոչ-հանրապետական վարչաձևը, նեղմտօրէն ազգայնամոլ քաղաքականութիւնը, բռնապաչտ գործելակերպը, կարգապահութեան կոյր հնազանդութիւնը և ուրիչ ֆաչիստ վարդապետութեան հիմնական չատ մը սկզբունքներ չատ լաւ կը յարմարին գերման հոգեբանութեան։ Եթէ աչխարհի վրայ ժողովուրդ մը կայ, որուն ներքին ձգտումները և զգացումները ֆաչիզմի մոտ ըլլան, այդ ալ գերման ժողովուրդն է։ Գերմանացին Իտալացին մը աւելի կը յարգէ քան ոչ-ֆաչիստ իտալացի մը։ Գերմանիա չատ հեռու է անիչխանականութեան անգունդը գլորուելէ։ Անոր ներքին մեքենան չատ բնականոն կերպով կ'ընթանայ, ամէն տեղ մաքրութիւն և կարգապահութիւն կը տիրէ։ Իսկ 1922ին պատերազմը յոգնեցուցած և սպառած էր Իտալիոյ ուժերը, տնտեսական ազնապը հասատարած ձև մը առացած էր, գործադուլ գործադուլի կը յաջորդէր, ժողովուրդը զայրացած էր գործուած անհաւար գողութիւններուն դէմ և երկիրը պոլչեւիկութեան վտանգին տակ կը գտնուէր։ Իտալացիք բոլոր սիրտով պատրաստ էին գլուխ ծռել երկաթէ ձեռքի մը խստութեան որ պիտի հանէր զիրենք այս անորոշ և քաոսային վիճակէն, այսպէս Մուսոլինիի գործը չատ դիւրացաւ և նոյնիսկ թագաւորը սատարեց իր աչխատանքին։ որովհետև այն ալ պայծառօրէն կը տեսնէր մեծ վտանգը։

Բայց Դիկտատորը լծուեցաւ աւելի ծանր և գերմարդկային ճիգ պահանջող գործի մը։ այդ էր Իտալացիներու ժտայնութիւնը և ապրելակերպը փոխել։ ա՛յն բնական անգործութիւնը, ա՛յն գաւառական «dolce farniente»ը որ կաչկանդած էր զիրենք, փոխել գործնական ուժի, ռազմասիրական ազգայնական ոգիի։ Անոր կարծես բոլոր փափաքը Իտալացիները Գերմանիայի գարձնել էր։

Ֆաչիզմը իտալական արտադրութիւն մըն է և յարմարցուած իտալական միջավայրին, արդեօ՞ք որքան կարելի է անոր Թէօրիները և սկզբունքները զինուորական, քաղաքական, ընկերային, տնտեսական, օրէնսդրական և կրթական կեանքի մասին գործադրութեան դնել Գերմանիոյ մէջ...

Ներկայիս գերերը փոխուած են. հիթլեր կուզէ որ գերմանները իտալացիներու փոխուին, բայց արդէն ֆաչիստ ոչ-հանրապետական վարչաձևը, նեղմտօրէն ազգայնամոլ քաղաքականութիւնը, բռնապաչտ գործելակերպը, կարգապահութեան կոյր հնազանդութիւնը և ուրիչ ֆաչիստ վարդապետութեան հիմնական չատ մը սկզբունքներ չատ լաւ կը յարմարին գերման հոգեբանութեան։ Եթէ աչխարհի վրայ ժողովուրդ մը կայ, որուն ներքին ձգտումները և զգացումները ֆաչիզմի մոտ ըլլան, այդ ալ գերման ժողովուրդն է։ Գերմանացին Իտալացին մը աւելի կը յարգէ քան ոչ-ֆաչիստ իտալացի մը։ Գերմանիա չատ հեռու է անիչխանականութեան անգունդը գլորուելէ։ Անոր ներքին մեքենան չատ բնականոն կերպով կ'ընթանայ, ամէն տեղ մաքրութիւն և կարգապահութիւն կը տիրէ։ Իսկ 1922ին պատերազմը յոգնեցուցած և սպառած էր Իտալիոյ ուժերը, տնտեսական ազնապը հասատարած ձև մը առացած էր, գործադուլ գործադուլի կը յաջորդէր, ժողովուրդը զայրացած էր գործուած անհաւար գողութիւններուն դէմ և երկիրը պոլչեւիկութեան վտանգին տակ կը գտնուէր։ Իտալացիք բոլոր սիրտով պատրաստ էին գլուխ ծռել երկաթէ ձեռքի մը խստութեան որ պիտի հանէր զիրենք այս անորոշ և քաոսային վիճակէն, այսպէս Մուսոլինիի գործը չատ դիւրացաւ և նոյնիսկ թագաւորը սատարեց իր աչխատանքին։ որովհետև այն ալ պայծառօրէն կը տեսնէր մեծ վտանգը։

Բայց Դիկտատորը լծուեցաւ աւելի ծանր և գերմարդկային ճիգ պահանջող գործի մը։ այդ էր Իտալացիներու ժտայնութիւնը և ապրելակերպը փոխել։ ա՛յն բնական անգործութիւնը, ա՛յն գաւառական «dolce farniente»ը որ կաչկանդած էր զիրենք, փոխել գործնական ուժի, ռազմասիրական ազգայնական ոգիի։ Անոր կարծես բոլոր փափաքը Իտալացիները Գերմանիայի գարձնել էր։

Ֆաչիզմը իտալական արտադրութիւն մըն է և յարմարցուած իտալական միջավայրին, արդեօ՞ք որքան կարելի է անոր Թէօրիները և սկզբունքները զինուորական, քաղաքական, ընկերային, տնտեսական, օրէնսդրական և կրթական կեանքի մասին գործադրութեան դնել Գերմանիոյ մէջ...

Ներկայիս գերերը փոխուած են. հիթլեր կուզէ որ գերմանները իտալացիներու փոխուին, բայց արդէն ֆաչիստ ոչ-հանրապետական վարչաձևը, նեղմտօրէն ազգայնամոլ քաղաքականութիւնը, բռնապաչտ գործելակերպը, կարգապահութեան կոյր հնազանդութիւնը և ուրիչ ֆաչիստ վարդապետութեան հիմնական չատ մը սկզբունքներ չատ լաւ կը յարմարին գերման հոգեբանութեան։ Եթէ աչխարհի վրայ ժողովուրդ մը կայ, որուն ներքին ձգտումները և զգացումները ֆաչիզմի մոտ ըլլան, այդ ալ գերման ժողովուրդն է։ Գերմանացին Իտալացին մը աւելի կը յարգէ քան ոչ-ֆաչիստ իտալացի մը։ Գերմանիա չատ հեռու է անիչխանականութեան անգունդը գլորուելէ։ Անոր ներքին մեքենան չատ բնականոն կերպով կ'ընթանայ, ամէն տեղ մաքրութիւն և կարգապահութիւն կը տիրէ։ Իսկ 1922ին պատերազմը յոգնեցուցած և սպառած էր Իտալիոյ ուժերը, տնտեսական ազնապը հասատարած ձև մը առացած էր, գործադուլ գործադուլի կը յաջորդէր, ժողովուրդը զայրացած էր գործուած անհաւար գողութիւններուն դէմ և երկիրը պոլչեւիկութեան վտանգին տակ կը գտնուէր։ Իտալացիք բոլոր սիրտով պատրաստ էին գլուխ ծռել երկաթէ ձեռքի մը խստութեան որ պիտի հանէր զիրենք այս անորոշ և քաոսային վիճակէն, այսպէս Մուսոլինիի գործը չատ դիւրացաւ և նոյնիսկ թագաւորը սատարեց իր աչխատանքին։ որովհետև այն ալ պայծառօրէն կը տեսնէր մեծ վտանգը։

Բայց Դիկտատորը լծուեցաւ աւելի ծանր և գերմարդկային ճիգ պահանջող գործի մը։ այդ էր Իտալացիներու ժտայնութիւնը և ապրելակերպը փոխել։ ա՛յն բնական անգործութիւնը, ա՛յն գաւառական «dolce farniente»ը որ կաչկանդած էր զիրենք, փոխել գործնական ուժի, ռազմասիրական ազգայնական ոգիի։ Անոր կարծես բոլոր փափաքը Իտալացիները Գերմանիայի գարձնել էր։

ԲԺՇԿԱԿԱՆ

ԿՌԻՓԸ

Հին ծանօթ մը, որ ամէն տարի մեզի այցելելու չի մոռնար, եւ որ մեզմէ չատեր կանոնաւորաբար իրենց տուրքը կուտան անոր, մասնաւորաբար ձմեռուայ եղանակին։

Գոիփը մոդովուրդին մէջ «էնֆլէնզա» անունով ալ կը ճանչցուի. յաճախ մահացու է, մանաւանդ երբ կը յայտնուի համաճարակի ձևով։

Այս հիւանդութիւնը, ընդհանրապէս թոքային ու ջղային դրութիւնները կը հարուածէ, այդ պատճառաւ աւելի մեծ աւերներ կը գործէ փոքրիկներու և տարիքոտներու մոտ, որոնց կազմը բաղդատմամբ չափահասներուն տկար կ'րլլայ։

Ինչպէս ամէն հիւանդութիւն կոիփն ալ ունչուտ իր մանրէն ունի, բայց գիտութիւնը դեռ որոչապէս մատնանչած չէ զայն։ Ինչ որ վերջապէս կարելի է հաստատել հիւանդութեան վերջին ձայր վարակիչ ըլլալն է։ Փոխանցումը ուղղակի մարդէ մարդ տեղի կ'ունենայ, ընդհանրապէս փռնգոցելու և հազի ժամանակ արտաբերուած խուխի պըղտիկ կաթիլներու միջոցաւ, որոնք անկասկած կը պարունակեն հիւանդութեան մանրէն, և որը մուտ կը գործէ վարակուողի քիթէն ու բերանէն և երբեմն ալ աչքերու նուրբ թաղանթէն։

Դիտուած է որ պաղառութիւնը երկար ժամանակ օդը ապականած տեղերու մէջ մնալը (սրճարան, սինեմա, գիչերաւոր կալչն) անքնութիւնը, յոգնածութիւնը, այսինքն այն վիճակները, որոնք մեր ժարմնի դիմադրական ուժը կը նուազեցնեն, նպաստաւոր հող մը կը պատրաստեն կոիփի ժանրէին ու պատճառ կ'ըլլան որ հիւանդութիւնը աւելի բուռն թափով երեւան գայ։

Ինչպէս վերը ըսինք, կոիփը թոքային դրութեան նախապատուութիւն կուտայ գրեթէ միչտ, ու կոիփէ վարակուողմը, թոքատապային, ջղոցատապային և այլ վիճակներուն, անբաժան մաս կազմող ամբողջ ախտանիչներուն ու բարդութիւններուն կ'ենթարկուի։ Ըսինք նաև որ հիւանդին խուխը, հազը, փռնգոցը պատճառ կ'ըլլան որ հիւանդութիւնը փոխանցուի ուրիչ։ Երբ մենք այդ ծանօթութիւնները ունինք կոիփէն պաչպանուելու համար մեր ձեռք առնելիք միջոցները ակներևօրէն պարզ են։

Նախ հիւանդը պէտք է մեկուսացնել, յատոյ պարտադրելու է որ հազացած կամ փռնգոցած ժամանակ թաչկինակ մը բռնէ բերանին առջեւ, իսկ խուխն ալ հականեխական հեղուկ մը պարունակող թաչմանի մը մէջ թքնելու է։

Հիւանդին գործածած թաչկինակները, կը տեսնուի որ Հիթլերիզմը խորդ չէ գերման ազգին, այն կը մարմնացնէ գերման հոգեբանութիւնը և մտայնութիւնը, իր յաջողութեան գաղտնիքը կը կայանայ գերման հոգեբանութիւնը խորապէս ուսումնասիրած ըլլալուն մէջ։ ոչ Թէ միայն Հիթլերիզմը խորդ չէ Գերմանիոյ, այլ այն չարժումն մըն է որ կը ձգտի գերման մտայնութեան խորդ եղող ընկերվարական տարրը վտարել երկրէն...

Գերմանիոյ մէջ տասը տարիներէ իվեր կ'սպասուէր «մեսիայի» մը որ նորէն Գերմանիան «ամէն բանէ վեր ընէր»։ և ահա այսօր Գերմանիան յանձին Հիթլերի կը գտնէ այդ մեսիան։ ինչո՞ւ չտեսնելի անոր։

Ֆաչիզմը իր առաջին տարիներուն ծայրայեղ էր, բայց հետզհետէ չափաւոր դարձաւ, ներկայիս Հիթլերիզմն ալ ծայրայեղ ըզազգակատնութիւնն մը կը հետապնդէ. եթէ կառավարութեան գլուխ անցնի արգեօ՞ք չափաւոր պիտի դառնայ, այդ ալ ապագան ցոյց պիտի տայ։

Հալէպ Մ. ԱՐՍԼԱՆԵԱՆ

ԱՐՁԱԳԱՆԳ

Ամերիկացի բարեկամ մը՝ որ բժշկութիւն կ'ուսանի, վերջերս կ'ըսէր թէ տէտք է ունենալ մի միա՛յն այն առեն երբ անօթութիւնը զգալի կ'ընէ ինքզինքը։ Թէև բարեկամիս առողջապահական խրատը նոր բութիւն մը չէ, բայց և այնպէս յիշեցուց ինծի պարագայ մը՝ յար և նման և որ խթեաց հասարակային կեանքի մէջ ունենալ իր որոշ դերը։

Գրողներ ունինք՝ որոնք կը գըրեն մեքենական կանոնաւորութեամբ, ճիշդ այնպէս որ մենք ժամկանացուներս օրը երկու անգամ ճաշ ու անգամ մը նախաճաշ կ'ընենք առանց հաշուի առնելու թէ ամէն անգամ որ սեղան կը նստինք անոնք՝ ենք։ Բայց չէ՞ որ սովորութիւն է օրը երեք անգամ հացուտել, կ'երևի այդպէս ալ կանոն է մեր կարգ մը գրողներու համար. գրել, գրել... նոյն իսկ առանց ներշնչումի, առանց որոշ նպատակի, միայն գրիչ չարժած ու էջեր սեւցուցած ըլլալու սիրոյն։

Ըլլա՛յ անհատական, ըլլա՛յ հասարակական կեանքի մէջ օգտակար պիտի ըլլայ յիշել ու իրագործել ուսանողին մեր բոլորիս ծանօթ, ու, թերեւս, մեր չատերուն կողմէ արհամարհուած առողջապահական խրատը։

∴

Մեզի կը հաղորդեն թէ երբ Վալէնթինեանէն՝ Վօրօս, Բոլանտայի մայրաքաղաքը, հասաւ թղթատարը բօսքի պաշտօնէութիւնը սկսաւ խնամքով ցրուել նամակներն ու թերթերը։

Ամէն քան աղէկ ընթացաւ մինչև որ չուտարած պաշտօնեայ մը բարձրաձայն կարդաց հասցէ մը. «Ամենակարող Աստուծոյն». այս էր կարճ բացատրութիւնը։ Գանարանը ձեռքէ ձեռք մինչև տնօրէնութիւնը հասաւ. տնօրէնէն՝ ընդհանուր տնօրէնին ու յետոյ նախարարի մը որ իր կարգին նախարարապետ Զօրավար Բիլստոսքիի ծարաւ զայն։ Զօրավարը անմիջապէս բացաւ պատարանը։ Նամակին պարունակութիւնը հետեւեալն էր։

«Սիրելի Աստուած,

«Մտորագրեալս, Վ. Գասինցգի, արհեստով դերձակ, ինչպէս արդէն ձեզի ծանօթ, ծանր պարտքերու տակ է։

«Ասոր պատճառը ա՛յն ծանր տուրքերն են որ կը ճնշեն վրաս։ Գանի որ պարտքերս չեմ կրնար վճարել, տունս գրաւուած է։

«Այսպէս, Տէ՛ր իմ, վերջին ծայր թշուառութեան մէջ կը տանջուիմ ու քու գթութիւնն կը պլակիմ որ քեզ հայցեմ, որովհետև քեզմէ ուրիշ պաշպան մը չունիմ ընծաներիս ու ինծի սպառնացող անօթութեան ու թշուառութեան դէմ պայքարելու համար։

«Որով անմիջապէս 1000 զլօթի (մօտաւորապէս 140 ս. ոսկի) ղրկէ ինծի։ Այս գումարը տունս պիտի վերադարձնէ։

Ձեր ամենախոնարհ ծառան
Վ. Գասինցգի»

Զօրավարը իր քարտուղարը կանչեց ու հետեւեալ երկտողը գրել թելադրեց.

«Տիար Վ. Գասինցգի,

«Նամակդ ստացայ։

«Ներփակ կը գտնես հրամանագիր մը 500 զլօթի։

«Կը յուսամ որ պիտի աշխատիս հաւատարիմ ու բարի քաղաքացի մը ըլլալ հայրենիքիդ»։

Երկտողը ղրկուեցաւ Վ. Գասինցգիի հասցէին. Թուղթը «Գելվերտիի Ամրոց» հասցէն կը կրէր։

Գանի մը օր յետոյ պատասխանը եկաւ նոյն ամրոցին։

«Սիրելի Աստուած,

«Ներփակ կը գտնես հրամանագիր մը 500 զլօթի։

«Կը յուսամ որ պիտի աշխատիս հաւատարիմ ու բարի քաղաքացի մը ըլլալ հայրենիքիդ»։

Երկտողը ղրկուեցաւ վ. Գասինցգիի հասցէին. Թուղթը «Գելվերտիի Ամրոց» հասցէն կը կրէր։

«Սիրելի Աստուած,

«Մտորագրեալս, Վ. Գասինցգի, արհեստով դերձակ, ինչպէս արդէն ձեզի ծանօթ, ծանր պարտքերու տակ է։

«Ասոր պատճառը ա՛յն ծանր տուրքերն են որ կը ճնշեն վրաս։ Գանի որ պարտքերս չեմ կրնար վճարել, տունս գրաւուած է։

«Այսպէս, Տէ՛ր իմ, վերջին ծայր թշուառութեան մէջ կը տանջուիմ ու քու գթութիւնն կը պլակիմ որ քեզ հայցեմ, որովհետև քեզմէ ուրիշ պաշպան մը չունիմ ընծաներիս ու ինծի սպառնացող անօթութեան ու թշուառութեան դէմ պայքարելու համար։

«Որով անմիջապէս 1000 զլօթի (մօտաւորապէս 140 ս. ոսկի) ղրկէ ինծի։ Այս գումարը տունս պիտի վերադարձնէ։

Ձեր ամենախոնարհ ծառան
Վ. Գասինցգի»

Զօրավարը իր քարտուղարը կանչեց ու հետեւեալ երկտողը գրել թելադրեց.

«Տիար Վ. Գասինցգի,

«Նամակդ ստացայ։

«Ներփակ կը գտնես հրամանագիր մը 500 զլօթի։

«Կը յուսամ որ պիտի աշխատիս հաւատարիմ ու բարի քաղաքացի մը ըլլալ հայրենիքիդ»։

Երկտողը ղրկուեցաւ վ. Գասինցգիի հասցէին. Թուղթը «Գելվերտիի Ամրոց» հասցէն կը կրէր։

Գանի մը օր յետոյ պատասխանը եկաւ նոյն ամրոցին։

«Սիրելի Աստուած,

ՍԻՒՐԻՈՅ ԵՒ ԼԻԲԱՆԱՆԻ ՅԱՌԱՋԴԻՄՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

11 ՏԱՐՈՒԱՆ ԸՆԹԱՑՔԻՆ ՏԵՂԻ ՈՒՆԵՑԱԾ ԶԵՌՆԱՐԿՆԵՐԸ

Սիւրիոյ Կալուածական Ընկերութեան Վարչական խորհուրդը տեղեկագիր մը ներկայացուցած է վերջերս Բարիզի մէջ գումարուած սոյն Ընկերութեան բաժնետէրերու Ընդհ. Ժողովին, որուն կը խղդենք հետեւեալ տեղեկութիւնները.

Սիւրիոյ ճնճեւական կացութիւնը յառաջդիմական ընթացք եւ լուրջ բայլեր առած է.

1920ին իվեր, մշակեալ հողերու տարածութիւնը 70,000 հէքթարէն անցած է 1,800,000 հէքթարի.

Գաղածառերուն մշակութեան զարգացումը ըսած մեծ է: Ձիբենիներու տունկերը անցած են այսօր տաս միլիոնը: Դէպի Հօմսի Հիւսիս—Արեւմուտք երկարող օրթնային մէջ միայն, 1929ին ճնկուած է մէկ միլիոնէ աւելի ծառ.

Միւս կողմէն, ծրագիր մը մշակուած է Լիբանանի լեռան մէջ անտառ հասցնելու համար 150,000 հէքթար տարածութեան մը վրայ: Մինչեւ ընդհ. գումարը կը հասնի 300,000 սուրիական ոսկի ոսկեդրամ ըլլալով:

Հողատարութեան տակ գտնուող պետութեանց ընդհ. պիւտճէն գոցուած է, 1923ին իվեր, հասոյթներու յոյժ գնահատելի առաւելութեամբ որը աւելցնալու վրայ է երթալով: Հասոյթներու այս առաւելութիւնը 21 միլիոն Ֆրանկէն անցած է 63,062,920 Ֆրանկ:

Մուսուլի հարիւրներու Բայբ-Լայնի խնդիրը լուծուած է գոհացուցիչ տալով Ֆրանսական եւ *Սիւրիական* տահերու: Որոշուած է, իսկապէս, թէ Բայբ—Հայնը պիտի մեկնի Գապա—Կէրկուրի մերձակայ վայրէ մը եւ պիտի երկարի դէպի *Սիւրիական* սահմանագլուխը եւ յետոյ պիտի քաժնուի երկու ճիւղի որուն մէկը պիտի երթայ դէպի Հայֆայի Գաղեսպիճեան ճաւահանգիստը եւ միւսը դէպի Թրիփոլի Սիւրիական—Լիբանանեան ճաւահանգիստը: Ուսի, նկատելի է նոյն իսկ Բայբ—Լայնի Շինութեան համար պէտք եղած ախտաճանճերու կարեւորութիւնը:

Բայց աւելի կարեւոր է *Միջագետի* ճաւթահանճերու տալիք հասոյթներու խնդիրը: «Իրագ Ռէքրոլիւմ» Ընկերութեան կողմէ փորուած հորերէն ոմանք յուսացուածէն ըսած աւելի մեծ արդիւնքներ տուած են: Գապա—Կէրկուրի հորը առանձինն երեք օրուան մէջ արտադրած է 36,000 բոնօ, ինչ որ ենթադրել կուտայ տարեկան չորս միլիոն բոնը անցնող ամբողջական արտադրութիւնը մը երբ որ Բայբ—Լայնը պիտի ապահովել հարիւրի փոխադրութիւնը դէպի Միջերկրականի ծովափը:

Եթէ նկատողութեան առնելու ըլլանք այն բանը թէ համաձայն Սան—Ռեմոյի դաշնագրի Ֆրանսա իրաւունք ունի *Միջագետի* հարիւրներուն 23.75 0—օթին, անիկա պիտի սեպհականէ չորս միլիոն բօճօճ մէկ միլիոն բօճօճ տարեկան, այսինքն՝ իր տարեկան ներածած հարիւրին կէսը որուն փոխարէնը կը հասնի երեք միլիոն Ֆրանկ, եւ եթէ նկատողութեան առնելու ըլլանք նաեւ թէ տահագործող ընկերութիւնը պիտի փորէ ծակաւին ուրիշ հորեր, դիւրաւ կը հասկնանք թէ Ֆրանսայի համար կենսական տահեկանութիւնը մը կը ներկայացնի *Միջագետի* ճաւթահանճերու տահագործումը:

Սիւրիական հողի վրայ Բայբ—Լայնի օթնութենէն Սիւրիոյ համար առաջ գալիք տահը կաւելցայ նաեւ երկու երկաթուղիներու ծրագրեալ օթնութեամբ, որուն մէկը պիտի մեկնի Թրիփոլիէն եւ պիտի երկարի մինչեւ Նախուրա, եւ միւսը՝ մեկնելով նաեւ Թրիփոլիէն Բայբ—Լայնի հովիտ երկարելով պիտի անցնի Հօմսէն, Տհր—Զօրէն եւ Ապու—Քեմալէն: Թրիփոլի—Նախուրա գիծը որ պիտի երկարի մինչեւ Հայֆա, պիտի կազմէ այդ օղակը որ կը պակսի այժմ Բա—ը Բայէ—Գահիրէ երկաթուղիի օղային: Ինչ որ պիտի աւելցնէ ըսած կարեւոր համեմատութեամբ *Միւրիա*, Գաղեսպին եւ Նգիպտոս՝գալիք ճամբորդներու քիւը:

Գալով ճաւահանգոռէն մինչեւ Քհրուէ երկաթիլիէ Թրիփոլի—Ապու Քհմալ գծին, անիկա իբրեւ հետեւանք պիտի ունենայ արդէն գոյութիւն ունեցող Գաղեսպի ճախկին երկաթուղիին հետ միասեղ խլելն Իրագի, Սիւրիոյ, Քիւրթսքաճի եւ Գարսկասսաճի վաճառականութեան մեծ մասը:

Նկատութեան տակ առնելու ըլլանք այն ծրագիրները խիստ կերպով կապուած է Գէյրութի ճաւահանգիստը մեծցնելու ծրագիրը, որը Միջերկրականի ծովափերուն վրայ պիտի կազմէ գոյութիւն ունեցող կամ ծրագրեալ բոլոր երկաթուղիներու վերջակէտը:

Գէյրութի ճաւահանգիստը որուն առեւտրական գործառնութիւնը անցած է, 1919ին իվեր, 150,000 բոնէն 519,000 բոն, 20 հէքթար տարածութիւն ունի: Սոյն տարածութիւնը պիտի հասցուի 70 հէքթարի եւ իր ճարափները 400 մէթրոէն պիտի անցնին 1200 մէթրի: Այս ծիւնութիւնները պիտի համապատասխանեն վերոյիշեալ երկու երկաթուղիներ գիծերու իրականացումէն առաջ գալիք վաճառականական զարգացումին, ինչ որ *Սիւրիան* պիտի դարձնէ ամենակարճ եւ ամենաուղիղ ճամբայ Փոքր Ասիա եւ Հնդկաստան երթալիք ճամբորդներու եւ ապրանքներու համար:

Ալեքսանտրէթի ճաւահանգիստը վերջացած է այսօր. Հոն կայ 310 մէթր երկարութեամբ ճարափներ եւ 5720 քառակուսի մէթր տարածութեամբ մախաչքեր մը երեւանցներ: Հոն ծիւնուած են նաեւ 300 եւ 350 մէթր երկարութիւն ունեցող երկու ճարմարներ որոնք կը պատպարեն հինգ հէքթար տարածութիւն ունեցող ծովալազան մը:

Թրիփոլիի ճաւահանգիստը որ տակաւ առ տակաւ լեցուած էր պատճառով միջոցին լաւ վիճակի մէջ դրուած է այսօր: Լաթաքիոյ մէջ ձեռնարկուած է ճաւահանգիստի մը ծիւնութիւնը որը իր վիճակի պիտի բլլայ պատպարան ընդայլել 8 մէթր ջուրի տարողութիւն ունեցող օդանաւերու:

ՏԵՂԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԱՆՏԻՈՔԻ ՀՍԿ ՆԵՍՏՕՐԱՆԻՆ ՏԵՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Դամասկոսի «Էլիճ Գա» թերթը կը գրէ.

Անտիոքի նորընտիր Հայ Երեսփոխան եւ «Դաշնակցութիւն» կուսակցութեան լիտր Պր. Մովսէս Տէր Գալուստեան ժամանեց քաղաքս եւ տեսակցութիւններ ունեցաւ Բարձր Դամիսէրի պատուիրակ Պր. Սօլօ. միագի եւ Բ. Դամիսէրութեան միւս շրջանակներուն հետ:

ՕՐԻՆԱԿԵԼԻ ԺԵՍՏ ՄԸ

2000 Ս. Դ. *ՄԱՄԼԼԹԼՑՆԻՆ*

Պ. կարապետ Գալեան, իր եղբօր Պ.Գաղտասարի ամուսնութեան առթիւ փոխան հարսնեւորներու բաժնուելիք շաքարի, 2000 ս. դահեկան կը նուիրէ Մամլթէչնի Ազգային Թոքախտանոցին:

Ստանալ խնդագրութիւնէս:

Ծ. Խ.— Խիստ գնահատելի եւ օրինակելի ժեստ մը, որուն երանի՜ թէ հետեւին մեր բոլոր ամուսնացող զոյգերը:

ՄԱՐԴԱԿԵՐՊ ՀՈՐԹ

Դամասկոսի էլ ճարպա գիւղին մէջ կով մը աշխարհ բերած է հորթ մը, որուն գլուխը մարդու գլուխ է, իսկ մնացած մասերը կով:

ՎԻՃԱԿԱԳՐԱԿԱՆ

Հանրօգուտ Շինութեանց Նախարարութեան կողմէ պատրաստուած վիճակագրութեանց համաձայն, վերջին տարուան մէջ 1133 իմֆուսարժեր արձանագրուած են սոյն պատճառաց կողմէ, որուն 911 հատ նոր եւ 222 հատ գործածուած իմֆուսարժեր են. եւ որոնց 144 հատը Շէվրոլէ մարքա, 132 Ֆորտ եւ 85 հատ Շեվրոլէ համիոն են:

Վերջին տարուան մէջ, իբրեւ բրանգիք անցեր են 161 իմֆուսարժեր Դամասկոսի համար, 25 հատ Հօմսի համար, 13 հատ Համայի համար, 64 հատ Հալէպի համար, 51 հատ Ալէվիներու երկրին համար, 1 հատ Տհր—Զօրի համար, 11 հատ Ճէպելի Տրուզի համար, 28 հատ Գաղեսպինի համար, եւ մէկ հատ Գաղեսպինի համար:

ԱՆԲԱՐՈՅԱՑԱԾ ԱՂՋԻԿՆԵՐ

Առջի օր, գաղթի ոսկիականները, ամբարոյութեան հետեւող հինգ աղջնակներ գետ ըսած մը մէջ, որոնց ամենէն մեծը 14 տարեկան էր: Ոեւ ճնութեան յայտնի եղաւ որ կին մը խաբած է զանոնք եւ մղած անբարոյութեան: Կինը խնդոյն ձերբակալուեցաւ:

ՄԷՏԱՎԱՐԻ ՍԳԱՆՈՒԹԵԱՆ ՀՆԴԻՐԸ

Կնրեալ էր Ֆրանսացի հարցաճնիչ դատաւոր պ. Տէգանկլ վերսկրսած է Ապօթլիան Մէտավարի եւ զայն սպանողի Նաեհմ Էլ—Մօսրի կրկնակ սպանութեանց խնդիրներուն ճնութեանը.

Մեր ընթերցողները չմոռնան բրնականաբար էր ըսա մը տարիներ հետապնդումներ կատարէն յետոյ, դատական իշխանութիւնները անցեալ ամառ գտան, վերջապէս Նաեհիմ էլ *Մօսրի* ոսկերոտիքը որոնք թաղուած էին հողով լեցուած ջրհորի մը յատակը:

Ճնութիւնը այդ կէտին մէջ կանգ առած էր գանապան պատճառներով, դատական կամ նոր փաստերու յայտնութիւնը.

Դատավարական պատճառին գալով, 30,000 Ֆրանկի գումարի պէտ ըսուած էր վճարելու համար ջրհորին հանուած ոսկերոտիքը կամ կմախքը ճնելու համար բժիշկներուն տրուելիք վարձը:

Սպանճեալին եղբայրը Տօքթ. Մէտավար իր կենդանութեան ատեն մեր ժած էր վճարել բժշկական ճնութեանց ծախքերը, առարկելով թէ ըսա ծախքի ենթարկուած էր արդէն եւ թէ կառավարութիւնն է որ պատասխան էր վճարելու պէտ եղած ծախքերը:

Գալով նոր փաստերու յայտնութեան, դատական իշխանութիւնները յաջողած էին հաստատելու թէ մարդասպան Նաեհիմ էլ *Մօսրի սպանճելի* յետոյ Ասթալլա Մէտավար, իր կարգին սպանճուած էր վերոյիշեալ ջրհորի ձէր նայիլ Կազաուի կողմանճ:

Խալիլ Կազաուին ալ խորհրդատուր կերպով մեռած էր ճնշոդ այն վայրկեանին յորում ընդհանուր դատախազութիւնը հետաքրքրութիւնը ցուցընել սկսած էր իր մասին.

Հարցաճնիչ դատաւորը ձերբակալել տուաւ Խալիլ Կազաուի եղբայրները եւ անոնց կինները. հարեղբօրորդիները եւ դրացիները: Ան չյաջողեցաւ անոնց բերնէն առնէ ո եւ է գայթնիք կամ յայտարարութիւն. միայն թէ անոնք ըսած էին թէ *Մալհէ* էլ—Կազաուին միակ անձն էր որ պիտի կրնար լուսաբանել խնդիրը: *Մալհէ* վար դրուեցաւ բանտին մէջ, եւ միւս ձերբակալուածները ազատ արձակուեցան:

Ձիշդ գործի այս օրջանին է որ պ. Տէգանկլը վերսկսած է ճնութիւնը: Պ. Տէգանկլը նորէն իր մօտ բերել տուած է ճախապէս ազատ արձակուած բոլոր անձերը եւ գանոնք հարցաճնման:

Գալով Սայհէ էլ Կազաուի, անիկա կը յամառի ոեւէ բան չյայտնելու իր ընթացքին մէջ. իր լռութիւնը կը կարծուի դատաւորին յայտարարելու համար թէ «Ասեղնոյ եւ Ձոր գլխուն վրայ կերդնում որ ինձմէ հարցուցած բաներնէն ոչ մէկ տեղեկութիւն ունիմ»:

Այսու ամենայնիւ, երբ տրուած տեղեկութիւնները ճիշդ են, *Մալհէ* էլ Կազաուի, թէկուզեւ արգելափակուած է խցիկի մը մէջ, յաջողած է եղեր իր ազգականներուն հետ յարաբերութեան մէջ մտնալու միջոցը գտնել: Այս վերջիններուն հաղորդել տուած է եղեր նոյնիսկ սա պատգամախօսը «հանգիստ եղէ՛ք, ես իմ գաղտնիքս ոեւէ ոյժ չի կրնար լուսաբանել»:

ՈՒՍԱՆՈՂՆԵՐՈՒՆ ԴՈՐԾԱԴՈՒԼԸ ԴԱՄԱՍԿՈՍԻ ՄԷՋ

Դամասկոսի ուսանողներու կողմէ վերջանալու վրայ էր նորէն վերակրճած է Լիսէի եւ փոխ վարժարանները ուսանողներէն եօթ, հաստատելու թէ, վարժարանքի, բժշկական եւ իրաւագիտական վարժարաններու ուսանողներն ալ գործադուլ յայտարարած են:

Ուսանողներու պատուիրակութիւն մը ունկնդրութիւն մը խնդրեց պրն. Սօլօմիագէ: Բարձր Դամիսէրի պատուիրակը մերժած է զանոնք ընդունիլ իրենց դասերուն հետեւիլ վերսկսելէ առաջ:

Համալսարանի ուսանողները յայտարարութիւն մը հրատարակեցին որով կը պահանջեն թէ «ուսանողներու միութիւնը վաւերացուի եւ անոր հանդէպ յարգանք ցուցուի»:

ԻՆՔՆԱՇԱՐԺԻ ՎԱՐԻԶՆԵՐՈՒՆ ԴՈՐԾԱԴՈՒԼԻ ՄԸ ՀԵՌԱՆԿԱՐԸ

Իմֆուսարժի վարիչներուն նոր մէկ գործադուլին մասին կը խօսուի: Սեճնիֆայի անդամները ընդունուած են Մուսա պէյ Նամմուրի կողմէ որուն յայտնած են իրենց այրեսներ: Իմֆուսարժի վարիչները կը գանգատին թէ տուրբերու ծանրութենէն եւ թէ ալ ոսկիականներու իրենց հանդէպ ցուցուցած խստութենէն դժ:

ԿՈՒԻԻ ԳԻՒՂԱՑԻՆԵՐՈՒ ՄԻՋԵՒ

Մօճարի մօտ, Մեճեհ Գճա գիւղին մէջ, Մուխթարի ընտրութեան առիթ բախում մը տեղի ունեցած է գիւղացիներու միջեւ եւ որու միջոցին սպանճուած է Մուսուճ Ապեիլ Գարի անուն գիւղացի մը:

Այս սպանութենէն վերջ գիւղացիները երկուքի բաժնուած են եւ օարուճական կռիւը. հանի մը վիրաւորներ ճնցած են ռազմադաշտին վրայ:

Շաբաթ օր, լուր առնելով այս միջադէպի մասին, *Մանտատայի* խորհրդական Էօլճեկ Գօվեճ գնաց *Մեճեհ* Գճա, 60 ձիաւորներով: Գիւղացիներէն Էօլճեկը պահանջեց 15 պահեստազինական զէնք, 150 րէվոլվէր, 150 դաւոյն եւ 350 փամփուշտ: Կիրակի առաւօտ գիւղացիներու կողմէ պատրիարկութիւն մը գալով, յայտնեց որ չեն կրնար յանձնել պահանջուած զէնքերը: Ասոր վրայ փոխուեցաւ այդ որոշումը եւ գիւղը պարտադրուեցաւ վճարելու 1500 ոսկի տուգանք: Գիւղացիները այդ գումարն ալ չվճարեցին եւ կառավարութիւնը խուզարկութիւն կատարելով 14 հոգի ձերբակալեց:

ԿԵՂԾ ԴՐԱՄՆԵՐ

Օրէ օր հրապարակի վրայ կը տեսնանք կեղծ արծաթ դրամներ: Ոսմիկանութիւնը գրեթէ ամէն օր հան մը հատ ձեռք կ'անցընէ անոնցմէ: Կը կարծուի որ այս դրամները Հիւսիսային Սիւրիոյ մէջ կը պատրաստուին եւ կը դրկուին Պէյրութ: Առ հատարակ ծիարտաքին կը բռնեն զանոնք, երբ գանձող պատճառներ տան զգուշացած կըլլան:

ՍԻՐՈՑ ԵՐԵՍԷՆ, ՄԵՌԵԼ ՄԸ ԵՒ ՇԱՆՐ ՎԻՐԱԽՈՐՆԵՐ

Միշել Տանիել եւ Էճիս Ֆաւալ կը սիրէին միեւնոյն աղջիկը՝ Վ.Էրեդ Ապտուլ Նուր անուն: Անոնք ամէն օր կը վիճէին եւ տաս անգամներ ալ կը կռուէին:

Միշել գնաց աղջկայ տունը բանի մը օր առաջ: Երբ Էճիս իմացաւ, իմճն ալ գնաց հետը առնելով 2 րեվոլվերներ: Անոնք երբ հասան աղջկայ տունը, սկսան հայհոյել Միշէլին եւ աղջկան: Վ.Էրեդի եղբայրը Հանճէ բարկացաւ, եւ դուրս ելաւ, կռիւ մը սկսաւ ամոնց միջեւ եւ սկսան դաշոյնները գործել: Հանճէ տեսցաւ ծանր հարուածներ եւ մեռաւ: Անոր մայրը երբ կուգար ազատել իր տղան, ուսկն ծանր վիրաւորեցաւ:

Ոսմիկանները հասան եւ ձերբակալեցին ոճրագործները:

ՄԱՏԱՂՈՒՈՒ ՈՂՋԱՐ ՄԸ ՄԱՄԼԼԹԼՑՆԻ ԹՈՔԱԽՏԱՆՈՑԻՆ

Տիար Տօքթ. Գալբազլեան մտաղոյու ոչխար մը կը նուիրէ Մամլթէչնի ազգային թոքախտանոցին:

ԸՆՏԱՆԻՔԻՆ ԱՍՏՂԸ (L'Etoile du Foyer)

«Լ'Էթուալ տիւ Ֆուայէր» աւանդի պայմանագրութիւնը կը յարմարի մասնաւորապէս *օժիտի* կազմութեան նկատելով որ *տասյգ* տոկոսներ կը բերէ առանց լինելու բարձր բրիմ վճարող ապահովագրութեան մէկ տեսակը:

Պուրճ, պուլվար *Մավախա*, *Գէյրութ*

ՄՈՒՍՈՒԼԻ ՆԱԻԹԵՐԸ

Թրիփոլիէն լուր կը տրուի թէ հոն ժամանած են նոր երկրաչափներ որոնք պիտի ասպաւթ եղեր Մուսուլի ճաւթերու վերաբերեալ բէֆիթեական գործերու մէջ:

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ

Նազարէթ Գալուստեան, 23 տարեկան, բնիկ Ագ—Շեհ ուրցի, որ 6 տարի առաջ Ֆրանսա դրկուած որբերուն մէջն էր: Սկսու տարի առաջ կը գտնուէր Գիանճուր (Ֆրանսա):

Մայրը, Մարիամ Գալուստեան, որ Գէյրութ է երկու տարիէ ի վեր լուր չառնէր զաւակէն:

Իմացնել խնդագրութեանս:

Կը խնդրուի «Ճառաւօտ»ին տրամադրել,

ՍԱԿԱՐԱՆ ՊԷՏՐՈՒՄ

20 ՅՈՒՆՈՒԱՐ 1932

	Մուրիկ
Եգիպտակ. Քոմպարտ.	448
Անգլիական »	437
Տոլար »	126
Թրքական »	38
Գանք Օթթոման	140
Իտալական Լիր 100	640
Ցուսլաւկ. Տինարի 100	150
Անգլ. ոսկի	603
Ֆրանս. »	480
Օսմանն. »	547
Արծաթ մէճիտ	29
Գրէտի Ֆոնս. Լ. Էչ. 325	
» » *Ֆ.* 288	
» » *Դ.* 278	

Սեֆերեան եղբարք Բիւ Ֆօս Թէւֆեֆան 5-19

Կարդացէք եւ Տարածեցէք «Ա Զ Դ Ա Կ»Ը

ՖՈՒԹ-ՊՕԼԻ ՄՐՑՈՒՄ

Ցառաջիկայ կիրակի Յունվար 24 ին

ԿԷՍՕՐ Է ՎԷՐՋ ԺԱՄԸ ՃԻՇԴ 3-ԻՆ

Հ. Մ. Ը. Մ.ի Ա. խումբը

ԸՆԴԴԷՄ

Զափ. Որբերու "ՎԱՀԱԳՆ" խումբի

Հ. Մ. Ը. Մ.ի սեփական խաղավայրին վրայ, Ֆըրն-էլ-Շպէք

կը խնդրուի խաղասէր հասարակութենէն, ներկայ գտնուիլ եւ քաջալերել մեր Ֆութպոլիստները:

ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

ՉՈՐՈՐԴ ԴԱՍԱԽՕՍՈՒԹԵԱՆ ՓԱԽԱՐԷՆ

Տեղի պիտի ունենայ ԴՐԱԿԱՆ ԴԱՏ ուրբաթ 23ին, ծաբաթ իրիկունը ժամը 8.30ին Հայ Աւետարանականներու ժողովատարահին մէջ. մուտի գիները սովորական. անդամներ կը վճարեն 10 դահեկան, ոչ-անդամներ 15:

Դատի ենթարկուողն է Բաֆֆիի «Խենթը» վէպի հերոսներէն Թովմաս Էֆենտին:

Դատական կազմը հետեւեալն է՝

Նախագահ՝ Պարոն Գասպար Իփեկեան

Անդամ դատաւորներ՝ Մհր Հ. Շամլեան եւ Տօքթ Բ. Գուլազեան

Դատական քարտուղար՝ պարոն Մուրէն Բաբախանեան

Դատախազն է պարոն Հրաչ Ցովհաննէսեան

Մասնաւոր մեղադրողը պարոն Ղազար Զարդ

Պատասխանները են՝ Տ.Տ. Օննիկ Կէրկէրեան եւ Մհրթիչիհեան

Վճիռ կայացնելու համար ներկայ եղող ժողովրդեան կողմէն կընտրուին 13 երդուեալ դատաւորներ: Խումբ մը ընկերներու կողմէ կ'առաջարկուին հետեւեալ անձերը իբրեւ ընտրելի, ըստ անուանց կարգի՝ Ասատուր Զալեան, Արամ Զարմանեան, Արամ Սվաճեան, Արմենակ Չհէրհզեան, Գրիգոր Գուսուլեան, Խորէն Մուրիսասեան, Մելգոն Տէր Մելգոնեան, Միհրան Ապէլ, Միհրան Թուրիկեան, Տօքթ. Պոզճեան, Տօքթ. Վ.արդապետեան, Տաճատ Մրապեան, Տիգրան Մալխասզալեան:

Etablissement J. HEKIMIAN FILS

(Maison fondée en 1877)

56 Rue FAUBOURG SAINT HONORE - PARIS (VIIIe)

Առեւտրական ոեւէ գործի համար

ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԱՊՐԱՆՔ, ՆԻՒԹ ԿԱՄ ԳՈՐԾԻՔ

կրնայ հայթայթել ամենանպաստաւոր գիներով

Հեռագրական Հասցէ Eli-Elyseding - Paris - 123

ՖՕԹՕ ՀՐԱՋ

Անոնք որ կ'ուզեն վերջին նորաձեւութեանց համաձայն նուրբ եւ ճաշակաւոր լուսանկարներ ունենալ, առանց վարանումի ինդ դիմեն Մաարաթ փողոց, նորակառոյց Հորիզոն արանի հիւղ դիմացի չէնքին հրկրորդ յարկաբաժնի վրայ, նորբացուած ՖՕԹՕ—ՀՐԱՋ ԱԹԷԼԻԷՆ, որ ունի ելեքտրականութեան առանձին բաժին մը եւս, որով առանց նկատի ունենալու օդն ու ժամանակը՝ կարելի է գոհացում տալ ամէնանրբաճաշակներուն իսկ:

ԱԹԵԼԻԵՆ'Ը ԵՒ ԳՈՀ ՊԻՏԻ ՄՆԱՔ

գործիչ էր և Շապին Գարահիսարի երիտասարդներու միակ կազմակերպիչը:

— Անդրանիկ, գառնո՛ւկս իրիկունը ժամին բակը եկուր, քեզի կարեւոր խօսք ունիմ ըսելու:

Անգրանիկ գիտէ եղեր որ այս ձերուընին գաղտնի յեղափոխական գործերով կ'զբաղի. և չատ կ'ուրախանայ, որ ձերուընին իրեն կարեւորութիւն տուած է:

Իրիկունը ճիշտ տասնին կ'երթայ ժամուն բակը ուր հաւաքուած կ'ըլլան մէկ քանի ուրիշ երիտասարդներ:

Երիտասարդները, տեսնելով Անդրանիկը, խորհրդաւոր կերպով կը ժպտին:

Անգրանիկ ոչինչ չի հանկնար:

Երիտասարդները կը սեպհնան Անդրանիկին, կը սկսին խօսիլ և այդ ժամուն՝ ժամուն բակը գալուն պատճառը կը հարցնեն.

— Հաճի Պետրոս աղան կանչեց զիս, կը պատասխանէ Անդրանիկ:

Հաճի Պետրոս աղան ալ կը ժամանէ քիչ յետոյ: կը գայլին ժամու բակի խուլ անկիւն մը և կը սկսին վիճաբանութիւններ և ճառեր:

Անդրանիկ լուռ ժամկ կ'ընէ այդ ճառերը ներքնապէս հրմնելով, որ ներկայ եղած էր:

կը խօսին զանազան գաղտնի խնդիրներու, պատնութիւններու մասին:

Անդրանիկ կ'որոշէ ինչն իր վրէ խառնուիլ այդ երիտասարդներուն:

Խօսակցութիւնները վերջանալէ ետք.

— Անդրանի՛կ, ողա՛ս, կը սկսի Հաճի Պետրոս աղան, քիչ ալ պիտի մրրանք եթէ երդում կուտաս, որ հաւատարիմ կ'ըլլաս հայրենիքին և յեղափոխութեան:

ԱՆԴՐԱՆԻԿԻ ԿԵԱՆՔԸ, ՊԱՏԵՐԱԶՄՆԵՐԸ ԵՒ ՅՈՒՇԵՐԸ

1932
ՊԷՅՐՈՒԹ

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

Պ. ՊՐԻՒՆԻՆԿԻ Պ. ՊՐԻԱՆԻ ՈՒՂՂԱԾ ՈՂՋՈՒՆՆԵՐԸ

Բարիզ.— Վարչապետ Պ. Պրիւնինկ հեռագրաւ ցաւ յայտնեց Պ. Պրիանի Արտաքին Գործոց Նախարարութիւնը Թողած ըլլալուն համար և աւելցուց «խորհելով յետպատերազմեան ծանրակշիռ խնդիրներու լուծման գործին մէջ ձեր ունեցած բաժինին և անձնապէս ի յիշելով վերջին տարուան ընթացքին մէջ մեր ունեցած աշխատակցութիւնը, կուգամ ձեզ ուղղելու իմ ողջոյններս և ամէնաջերմ մաղթանքներս»։

Պ. Պրիան հեռագրաւ շնորհակալութիւն յայտնեց Պ Պրիւնինկի յայտնելով թէ «ինքն ալ շատ վառ յիշատակ մը կը պահէ այն անձնական յարաբերութիւններէն, որոնք հաստատուեցան անցեալ տարուան դժուարութեանց ատենը երկոքեան կողմէն հետապնդուած սէրը և յարատև աշխատակցութեան ընթացքին»։

ԼԱՎԱԼԻ ՆՈՐ ԴԱՀԼԻՃԸ

Բարիզ.— Նոր դահլիճի մասին խօսելով, «Ընթրանզեժան» կըսէ թէ հատուցումներու և վարկերու պահպանութիւնը, ապահովութեան խնդիրը և պիւտճէի քուէարկութիւնը գերակշռութիւն ունին ներացած խնդիրներու վրայ։

«Ռէֆիւֆիւք» կըսէ թէ երեք օր կատակերգութիւն մը խաղցուեցաւ որուն Լավալ մասը կը կազմեր դուրս գալ Պ. Պրիանը։

«Լա Վօլոնթէ» կը յայտնէ թէ դիրքերը շատ լստակ են յետ այսօրիկ, բայց Պ. Պրիան կը մնայ գործի և խօսքի տէր։

«Թիկարօ» դժուարին կը համարէ Պ Լավալի գործը։ «Արտաքին Գործոց Նախարարութիւնը սեպհական զարիվեր մ'ունի ընելիքը»։

«Իւնուվէլի» ի մէջ Պ. Հէրիօ երկար յօդուած մը կը գրէ որով կը պաշտպանէ թէ արժատականները չեն ուզեր որ կը պաշտպանէ առաջ բերին «Եթէ խնդիրը կայանայ հայրենասիրութեան մէջ, ոչ մէկէ առնելիք դաս չունինք։ Բայց մեր հայրենասիրութիւնը կը կապէ՛ք հաղորդութեան համար միջազգային դրութիւնը կազմակերպելու գործին հետ»։

ԹՈՒՐՔԻԱՆ ԵՒ ԻՐ ՊԱՐՏՔԸ

Ընկիւրի.— Լաւատեղեակ շրջանակները կը յանձնանեն թէ վաղը Նիւ Յորք կը մեկնին Մարաճօղու Շիւքրի և Նուրալահ Անոնք Բարիզի մէջ բանակցութիւններ պիտի կատարեն Հանրային պարտուց պահանջատէրերու հետ ստանալու համար Բարիզի համաձայնութեան բարեփոխումը զեղչելով թէ ընդհ. գումարէն և թէ ալ տարեվճարներէն։ Եթէ նոր համաձայնութիւն մը առաջ գայ, անոնք տարեվճարներու վճարման մինչև 1939 յետաձգումը պիտի պահանջեն։

ՄԱՆՉՈՒՐԻԱԿԱՆ ՎԷՄ

Լոնտոն.— Արտաքին գործոց Նախարարութիւնը զեկոյց մը կը հրատարակէ որով կը յայտարարէ թէ 8 Նոյեմբեր սկիզբները Մանչուրիական խնդրին շուրջ Սըր Ճօն Սայմընի և Ճաբոնական դեսպանի միջև տեղի ունեցած խօսակցութեանց ընթացքին, այս վերջինը իր կառավարութեան կողմէ հաւատիք տուաւ թէ Ճաբոն չէր մնուքանէր Մանչուրիոյ մէջ հողային կզման ոևէ դիտաւորութիւն և կուզէր յարգել բաց դրան քաղաքականութիւնը։

ԳԵՐՄԱՆԻՈՑ ՋԻՆՈՒՈՐԱԿԱՆ ԿԱԶՄԱՊԻՏՈՑՔԸ

Բարիզ.— «Ժուրնալ» թերթի աշխատակիցը այցելեց Գրիմբէնի Հոլանտական պահեստի մթերանոցը։ Անիկա կը յայտնէ թէ Գերմանիան կարող պիտի ըլլար իրեն հաւար հայթայթել շատ քիչ ամիսներու մէջ և համեմատաբար անշան գիներով 1500 կտոր բնդանօթի ծանր կազմածք որոնք պիտի բաւէին լայն կերպով զինելու համար արդիական մեծ բանակ մը։

Ներկայացուցիչ ՍԱԻՏԱ ԵՂԲԱՐՔ Գէյրութ

Կարի եւ Ձեւագիտութեան Դասընթացք

Տիկին ՄԱՌԻ ԵՐԱՄԵԱՆ

ՎԿԱՅԱԾԵԱԼ ԴԵՐՁԱԿՈՒՀԻ

ԲԱՐԻԱԶԵՆ ԵՒ ՎԱՇԻՆԿԹՕՆԷՆ

Կարի եւ ձեւագիտութեան մասնագիտուհի, Տիկին Մառի Երամեան կը վերադառնայ իր արհեստանոցը, Մեծ Սեռայի դիմացը Նո. 78 տան երկրորդ յարկը։

Երեք ամսուան միջոցին կը սորվեցնէ ամենավերջին ճոռաձեւութեամբ, կար եւ ձեւագիտութիւն, իր բոլոր բարդութիւններով եւ արդիական միջոցներով, Droit-fils մեթոդով։ Իր աշակերտուհիներ կ'օժտեն Բարիզի ազատ Académie Daydou վկայականով։

ՏՕՔԹ. ԼԵԿԻՆ ԵՒԼԻՔՈՄՐՇՈՒՄՆ
(Նախկին օձն ու հիմնէ Գէյրութի Ամերիկ. հիւանդանոցի)
Իր նոր դարմանատունը կը գտնուի Ակէնպի փողոց (նախկին մատաղ), Լիմոնանի մորթեղարանի դարակատարի պատի հիմը, երկրորդ յարկ.
Ընդունելութեան ժամեր.—
կէսօրէ առաջ 9—12, կէսօրէ վերջ 2—6
ՔԱՐԻՒՐՈՒԹԵԱՄԲ ԱՌՆՁՆԱՐԱԲԱՐ

ՏՕՔԹ. Մ. Ս. ՏԱՔԷՍԵԱՆ
Նախկին ներքին բժիշկ ԹԱՂԱՊԵՏ. ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԻՆ
Այժմ Մեյսուն բժիշկ St. ELIE ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԻՆ.
ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒԹԵԱՆ ԺԱՄԵՐ
ՆԱՀԱՐ ՈՍՏԻԿԱՆԱՏԱՆ ԴԻՄԱՑ ԻՐ ՀԻՒՆԻՒԻՐԻ ՄԷՋ
Ամեն օր (կէսօրէ առաջ 10—12 / կէսօրէ վերջ 1—3
ՄՆԱ.— Հինգշաբթի եւ շաբաթ կէսօրէ վերջ ազատ
հիւանդներուն ձրի։

ՏՕՔԹ. Գ. ՏԱՎՈՒՏԼԱՐԵԱՆ
ՄԱՍՆԱԳԷՏ ՆԵՐՔԻՆ ԵՒ ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ
Իր դարմանատունը հաստատած է, ԱՍՍՈՒՐ Վ ոյոց, Տօքթ. Սօղոմոնեանի (առամնաբոյժ) դարմանատան կից.
Ընդունելութեան ժամեր՝
կէսօրէ առաջ ժամը 8—12
» վերջ » 2—6

Անձամբ եւ առանձ ծախսի վարեցեք
ՁԵՐ ՀԱԳՈՒՍՏՆԵՐԸ

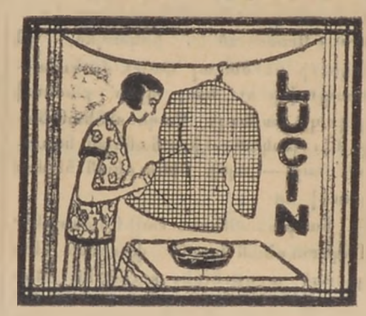

Ինչ հարկ այլեւս հագուստներդ մաքրել տալու համար ծախք ընել, բարկութիւ հոր կայ հրաշալի նոր գիւտ մը

ԼԻՒՍԷՆ (LUCIN)
ՍՈՒԱՆՑ ԼՈՒԱՒՈՒ, ՊԱՐԶԱՊԷՍ ՀՈՂԱՆԱԿԵԼՈՎ
ԿԸ ՄԱՔՐԷ ԵՒ ՆՈՐ ԿԸ ԴԱՐՁՆԷ

բամպակէ, բաւրդէ, ամէն տեսակ կերպաս, հագուստ եւ կիսահագուստեղէն ինչպէս նաեւ գորգ, կարասիներու կերպասներ, ձմեռուան գլխարկներ, հաւտն, նայլն, առանց կերպասին վնասելու ոեւէ ՓՈՐՁՆԻՔ ԵՒ ՀԱՄԱՁԱՒՈՒԹԻՒՆ։

Տուփը կ'արժէ 25 ս. գինով միայն։

Մշկ տափով կարելի է տալ կատ մաքրել։
50 ս գինով 2 տափ իր գինովի փոքր ծախսը մեր վրայ։ Վաճառողներուն եւ մեծաքանակ գնողներուն յատուկ գեղչ։ Գիմել՝
Մ. ԿԱՊՐԱՇ Գօրսա—Գէյրութ (B. P. 422) կամ ՅԱԿՈԲ ՆԵՐՍԷՍԵԱՆ, սեղանաւոր, Ֆօօ փողոց, Գէյրութ։

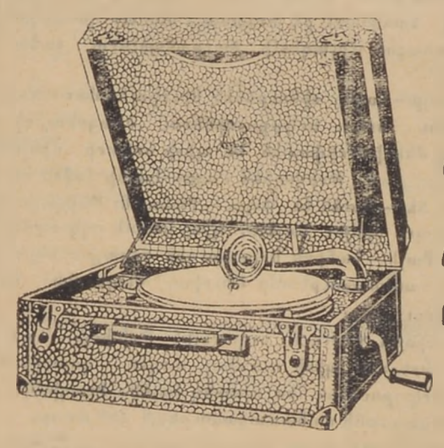

Տոկուն շիմուած վայելուչ տեսք հնչուն եւ բնական ձայն

Անոնք յատկանիշներ՝

ՈՐՈՆՑՄԱՄԲ ԿԸ ՁԱՏՈՐՈՇՈՒԻՆ
ԱՓՕԼԼՕ ՖՕՆՕՆԵՐԸ

Պատրաստուած վերջին կատարելագործեալ դրութեամբ, Սնգլ. ամենահին եւ ամենատեւական ընկերութեան կողմէ

APOLLO GRAMOPHONE Co. Ltd
(of London)
ԱՓՕԼԼՕ՝ ՖՕՆՕՆԵՐՈՒ ԹԱՓՍԻՒՐԸ !!!
Կատարեալ հանգոյց գոյացնելու համար անգամ մը այցելեցէք
MAISON APOLLO, Rue de la Poste, BEYROUTH
Փարղպիճ եւ Հօսոյ՝ ամէն ձևի, սեպհական տակ եւ առանց տոկոսի գիւրամատչելի պիճ. վճարումի դիւրութիւն։
Ընդհ. ներկայացուցիչներ՝ Սիւրիոյ, Պալեստինի, Անդրյորդանանի, Միջագետքի եւ կիպրոսի.—
ՍԻՆԱՆՆԱՆ ԵՂԲԱՐՔ
SINANIAN FRÈRES, Boîte Postale 642, BEYROUTH (Syrie)

ԱՆԴՐԱՆԻԿԻ ԿԵԱՆՔԸ ՊԱՏԵՐԱԶՄՆԵՐԸ ԵՒ ՑՈՒԻՑԵՐԸ

Ա.

ԿԵՆՍԱԳՐԱԿԱՆ ԳԻՏԵՐ

Անդրանիկի աւուրը.— Իր ընտանիքը.= Դպրոց, առհաս.— Ամուսնութիւն.— կնոջը մահը.— Կը ձանդիպի յեղափոխականներու,— Առաջին ժողովը.— Կռակի մկրտութիւնը.— Հօրը գլուխը կը կոտրեն.— Կը ծնի վրէժի զգացումը.— Վրէժի առաջին գործը.— Առաջին բանտ.— Փախուստը.

Անդրանիկ ծնած է 1865 տարի առաջ Սեբաստիոյ գաւառի Շապին Գարահիսար քաղաքին մէջ։

Իր իսկական մկրտութեան անունն ալ եղած է Անդրանիկ, Քեհեա չաւերը կը կարծեն, որ Անդրանիկ ինչքն անուն է։

Անդրանիկի ազգանունն է Օզանեան։

Թուրքիոյ մէջ Օզանեան ընտանիքը մեծ չաուխիզ ունի։ Անդրանիկ մեկն է այդ չաուխիզներէն։

Ցեղ տեղ Օզանեաններ հարուստ են, տեղ տեղ միջակ կարողութեամբ, բայց միշտ ազնուական և յայտնի։

Անդրանիկ կը ծնի այս միջակ կարողութեամբ Օզանեան ընտանիքներէն մէկուն մէջ։

Անդրանիկ չատ կարճ ժամանակուան համար կը դրկուի դպրոց Շապին Գարահիսարի մէջ և այնտեղ կը սորվի հայերէն գրել կարդալ։

Մինչեւ ետքն ալ, թէեւ ընդհանուր զարգացում ստացաւ, բայց իր գրագիտութիւնը մնաց այն ինչ սորված էր Շապին Գարահիսարի դպրոցին մէջ։

Անդրանիկ դպրոցէն ելլելէ յետոյ կը պարապի հիւանդութեամբ իր հօր հետ մինչեւ դէպքերը կուգան խանգարել իր խաղաղ կեանքը։

Անդրանիկ ծանօթ հղած է, նախ իր քաղեցիներէն և յետոյ ամբողջ քաղաքէն, իբրեւ ըմբոստ ազայ, բայց բարի և ուղղամիտ։

Տասնեւհօթը տարեկանին անիկա, բռա սեղական սովորութեան, կ'ամուսնանայ ազատ սիրուն օրիորդի մը հետ», ինչպէս ինքը սովոր էր ըսել։

Իր ամուսնական կեանքը կը տեւէ մէկ քանի տարի, Ապագայ հերոսի կինը կը մեռնի, կնոջը մահէն քանի մը չաբաթ յետոյ Անդրանիկ կը կորսնցնէ իր մանուկը այլեւս ոեւէ ժառանգ չունենալու պայմանաւ։

Կը չարունակէ իր արհեստը լուռ ու մունջ, խոր թախիծի մէջ ընկղմած։

— Եթէ կինս չմեռներ, կ'ըսէր Անդրանիկ, ես հայ յեղափոխութեան մէջ չէի մտած երբ մտնել, զբաղուած կ'ըլլայի իմ ընտանեկան հոգերով։

Օր մը իր ծերունի դրացիներէն մին իր քով կ'անչէ Անդրանիկը։

Այս ծերունին քաղաքին մէջ յայտնի հնչակեան

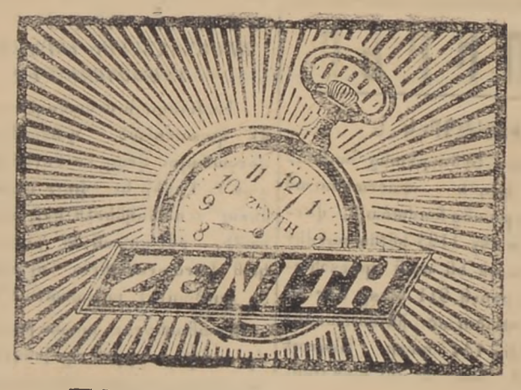

« Time is money »
Ժամանակը ոսկի է

ՁԷՆԻԹ ԺԱՄԱՑՈՒՑԸ ՇՆՈՐՀԻՒ ԻՐ ԱՄԵՆԱՁՇԳՐՏՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ՁՇԴԱՊԱՀՈՒԹԵԱՆ։ աճգուգական յատկութիւններուն ձեզի դրամ կրնան տալ առանց դժուարութեան, ինկաթիլութիւն տալով ձեր բոպէներն անգամ։

Ունինք ժամացոյցներու ամբողջ շարք, ոսկի, արծաթ թէ ճիխել, կիներու եւ այրերու համար։

Կ'ԱՊԱՀՈՎՈՒԻՆ ՆԱԵՒ ԲՈԼՈՐ ՆՈՐՈԳՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ՝ ԱՄԵՆԱՆՊԱՏՇԱՀՈՐ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐՈՎ
Ընդհ. ներկայացուցիչ՝ ԽԱՉԱՏՈՒՐ ՇԱՀԻՆ (Ֆօշ փողոց)
Վաճառատուն՝ Վէյհան փողոց, քաղաքապետարանի դռան կից։

Կեանքի սղութեան դէմ !

այլեւս ոչ ներկայացում ոչ ճուտ՝ ահաճգեա ճուտագը ձեր տան մէջ։

ՕՏԷՕՆ

Սկաւառակի եւ ֆօնօֆ յայտնի մարքան ձեզ այս կը մատուցէ քիչ դրամով ամէն գիշեր ընտիր նուագ լսելու հաճոյքը։

Գնեցէք ՕՏԷՕՆ ֆօնօ մը

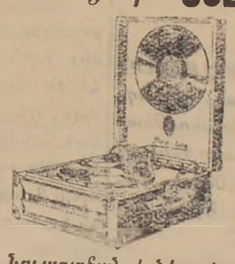

որմէ անկասկած պիտի հմայուիքեւ նշորհիւ այս հռչակաւոր մարքայի սկաւառակներուն շարունակական ժամանման, կըրնաք ամէն իրիկուն, Ձեր տուներուն մէջ վայելել ամենամեծ նուագահանդէսները եւ նուագները, իրենց վերջին ստեղծագործութիւններով։

Այլեւս ոչ ներկայացում եւ ոչ ալ ճուագահանդես. այդ բոլորը ունենալ ձեր տան մէջ միակ միջոցն է կեանքի սղութեան դէմ իսկապես պատշաճ ելլելու։

AZTAG
JOURNAL ARMÉNIEN
B. P. 587
BEYROUTH, Liban

Directeur - Propriétaire
HAIG BALIAN

ԳԱԳՈՒԿ
ԵՐԿՕՐԵԱՅ ՀԱՅԱԹԵՐԹ
ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԳԻՏԱԿԱՆ

ازتاك
جريدة سياسية ادبية اقتصادية حرة

ՓԱՓՈՒՓԱԹԵ

ՍԻՒՐԻԱ տար. 425, Վեցամսեայ 225 Ս. Դ.
ԱՐՏԱՀՄՆ. տարի 6, Վեցամսեայ 4 տոլար
Տնօրէն - Խմբագիր՝ ՀԱՅԿ ՊԱԼԵԱՆ

ԹԱՓԱԹ 23 ՅՈՒՆՈՒԱՐ 1932

ՉԵՒՐԷՔ ՀԱՍՏ 3.50 Ս. Դ.

Ե. ՏԱՐԻ | Ուրեք առաքում պէտք է ընել բերթիս ցնօրէնին հասցէին | ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ՝ ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ, ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ ԵՒ ՇԱԲԱԹ ՕՐԵՐԸ | Չնուաստարակուած ձեռագիրները չեն վերադարձուիր | Թիւ 117 (562)

ԳԵՐՄԱՆԻԱ ՊԱՏԵՐԱԶՄԻ ՄԸ ՆԱԽՕՐԵԱԿԻՆ

ԹՐՕՑՔԻ ՄՌԱՑԼ ԿԸ ՏԵՍՆԷ ՀՈՐԻԶՈՆԸ

«Գերմանիա Եւրոպայի սիրտն է. Հիթլեր ոչ միայն Գերմանիոյ, այլ ամբողջ Եւրոպան փրկելի կը մղէ»

Թրօցքի 15 օր առաջ հրատարակած է գրքոյկ մը, ուր կը ջանայ վերլուծել վերջին տարուայ ընթացքին տեղի ունեցած միլիզագային զէպքերը, յետոյ ճշդելով իր համոզումը Պոլշեւիքներու հետապնդած քաղաքականութեան մասին, կ'ըսէ.

«Միմիայն Եւրոպայի մէջ կրնայ ծագիլ համաշխարհային յեղափոխութիւնը։ Իսկ ամենէն նպաստաւոր միջավայրը Գերմանիան է որ կրնայ ընդհանուր իրարանցում մը առաջ բերել և պատճառ ըլլալ որ ան աշխարհի ամէն կողմը տարածուի։

«Եւրոպական դրամատիրութեան ապաւինած վերջին դուռը Քաւիզմն է։ Սպանիոյ յեղափոխութեան մէջ Համայնավարները իրենց ինքզինքին չկարենալ ցոյց տալը, փաստ մըն է թէ ան տեղական հանգամանք ունենալու սահմանը չէ անցած։ Անգլիոյ մէջ ո՛չ Քաւիզմ կայ ոչ ալ յեղափոխութիւն։ Գալով Ֆրանսայի, աշխարհի ամենէն պահպանողական և դրամատէր երկիրն է։ Ցեղափոխութիւնն ու յեղաշրջումը դեռ կը շարունակեն Չինաստանի մէջ։ Մանչուրիոյ արկածախնդրութիւնը, վերջ ի վերջոյ կրնայ յեղաշրջումի մը տանիլ Ճաբոնը։ Բայց և այնպէս, ամէն պարագայի մէջ Ռուսիան բացարձակ վտանգէ մը ազատեց, չինևաբոն վերջին վէճը։

«Գերմանիոյ մէջ տնտեսական անձկութիւնը երևան բերաւ Հիթլէրը։ Հոն յեղափոխութիւն մը և կամ հակայեղափոխութիւն մը յաղթական դուրս պիտի գայ և այս պարագան պիտի ճշդէ ո՛չ միայն Եւրոպայի, այլ ամբողջ աշխարհի ճակատագիրը։

Գերմանիոյ մէջ Համայնավարները, ազգայնականներու Քողով իշխանութիւնը, կ'ուզեն ծուղակը ձգել զանոնք։ Եթէ երբեք ազգայնականութիւնը յաղթէ, պատերազմ պիտի ծագի Ռուսիոյ և Գերմանիոյ միջև։ Եթէ պրոլէտարները ճզմուին, ազգայնականներու ձեռքերը կը կապուին արտաքին քաղաքական նուաճման խնդիրներու մէջ։ Հիթլէրը Փիլսուտսքիի, իսկ Լեհաստանի դիկտատոր Փիլսուտսքի ալ Հիթլէրի կարօտ է։

«Հետևաբար գործաւոր դասակարգը պէտք չէ պահուըտի ազգայնականներու ղէմ և ետևնայ։

«Առաջին պայման է բաղդատել երկու կողմերու ուժերը։ Պէտք է լիովին գիտնալ թէ որքա՜ն Հիթլէրական կայ գործարաններու, երկաթուղիներու և բանակի մէջ։

Թրօցքի կրկին ու կրկին ծանրանալով այն վտանգի մասին որուն պիտի ենթարկուին Պրոլէտարները, երբ իշխանութեան գլուխ գան Հիթլէրականները, կը շարունակէ։

«Գերմանիա լոկ Գերմանիա չէ, Եւրոպայի սիրտն է։ Հիթլէր միայն Գերմանիան չէ որ դէպի փորձանք կը տանի, այլ ամբողջ Եւրոպան։ կարմիր բանակի պարտականութիւնը միայն Ռուսիոյ սահմանները պաշտպանել չէ։ Համաշխարհային յեղափոխութեան մէջ անո՛ր կ'էյնայ կուրծք տալ պրոլէտարիատի համար»։

Ահա Թրօցքիի մտածումները 932 տարուոյ սեմին վրայ...

Սովիէթ Ռուսիոյ նախկին պատերազմական գործավարին Հիթլէրականներու դէմ այս խօսքերը, նպատակ ունին պատականութեան գլուխ հրաւիրել գերման ձախ թևը այն պատճառաւ, երբ Գերմանիոյ մէջ ազգայնականները խիստ եռուզեռի մը մէջ կը գտնուին և հոսանքները իրար կ'անցնին։ Գերմանիոյ ըլլա՛յ ազգայնականներու, ըլլայ համայնավարներու իշխանութեան գլուխը գալը, կրնայ պատերազմի գիրկը նետել երկիրը։

* * *

«Վէլթպուրնէյ» գերման թերթը, որ Պէռլնի մէջ լոյս կը տեսնէ, մանրամասնօրէն վերլուծելով Թրօցքիի այս հրատարակութիւնը, հետևեալ խորհրդածութիւնները կ'ընէ.—

«Բացորոշ և խիստ են Թրօցքիի արտայայտութիւնը և վճռական իր խորհրդածութիւնները։ Այս հին յեղափոխականը, կ'օգտուի պարզապէս վեցերորդ զգացումէ մը լուծելու համար իր բացատրած խնդիրները։ բայց, իբր աքսորական մը, ենթարկուած է իր մէջ կուտակուած ոխակալութեան։ Պէտք է բացթողումով ընդունիլ իր խօսքերը։

«Միայն թէ, երբ մարդ Թրօցքիի նման կարևոր անցեալի տէր եղած է, ընդունելու է որ իրաւունք կ'ունենայ ոխակալութիւն սնուցանելու։ Ահա այս պատճառաւ է որ անգութ են իր խօսքերը։ Զայրացած արծիւի մը կտուցի հարուածները կը յիշեցնեն իր յարձակումները։

Այս օրեր գրեթէ բոլոր թերթերն ալ ընդարձակ սիւնակներ կը նուիրեն Թրօցքիի այս վերջին հրատարակած գրքին շուրջ և զանազան եզրակացութիւններ կը հանեն։

Միւս կողմէ ֆրանսական թերթեր բուռն պատասխաններ կը հրատարակեն այս առթիւ։

ԸՄԲՈՍՏՈՒԹԻՒՆԸ ԱՆԱՏՕԼՈՒԻ ՄԷՋ

Վալի մը Քիւրտերուն ձեռքը

Թիւրք թղթակիցներու Փարիզի օրկանին La République Enchaînée-ի բպրակիցը կը գրէ Էնկիւրեթեն.—

Անչուշտ կարղացիք քէմալական մամուլին մէջ թէ մեծ տարողութեամբ գործողութիւն մը կը ծրագրուի Արեւելեան Նահանգներուն մէջ։

Այսուհանդերձ, նոյն այս մամուլը կը գտնէ անոր ուժերու այս սփռումին պատճառները յայտնելէ։

Ահա թէ իրականութեան մէջ, ի՞նչ են այս արշաւին պատճառները։ Տէրսիմ կը գտնուի Շէյխ Րիզան որ մեծ ազդեցութիւն ու ժողովրդականութիւն ունի այդ չրջանի բնակչութեան մէջ։ Այս է պատճառը որ Էլ-Ազիզի վալին նիզամէտներ քանիցս փորձեր էր գայն մէջտեղէն վերցնել։ Այս նպատակով, գայն հրաւիրեր էր որ Խարբերդ երթայ, բայց անոր բոլոր հրաւէրները բաներ էին Շէյխին մերժումին։

Իր նպատակին հասնելու համար, էլ Ազիզի վալին ի վերջոյ յարաբերութեան մէջ մտեր էր Շէյխ Րիզայի զաւկին հետ, զոր հարբերդ բերել տուեր էր իր զաւկին խնդրանքներուն վրայ։ Շէյխ Րիզա ի վերջոյ նիզամէտներուն քովը ղրկեր էր երեք քիւրտ ազաներ, իր լաւագոյն գործակիցները։ Անոնք, հազիւ քաղաք հասած, ձերբակալուեցան և բանտարկուեցան։ Որմէ վերջ, նիզամէտներն, ենթադրելով որ Շէյխ Րիզա տակաւին կը գտնուի իր լաւագոյն գործակիցներուն կողմնակցութիւնը, սկսաւ զայն հետապնդել։ Հանդիպումը աննպաստ կերպով վերջացաւ քէմալական ուժերուն համար։ Վալին և իր հետեւորդներէն չատերը գերի բռնուեցան։ Սոյն ձախողութեան առջև, էնկիւրիի աւելի նախընտրեց բանակցիլ, քան թէ նոր արշաւախումբ մը ղրկել։ Շէյխ Րիզա Վալիին փրկութեան համար պայման դրաւ ազատ արձակել իր զաւակը և իր երեք գործակիցները։

* * *

Էնկիւրիէն նոյն թերթին կը տեղեկացնեն թէ վերջերս, 2 մաս. ւորականներ Սիւրիական սահմանը անցած են մէկը բաւական եղերական պարագաներու տակ։ Մէկը Մէհմէտ պէյն է, ուսուցիչ Աք-Սէրայի դպրոցին (Գոնիա). միւսը՝ սպայ մը որ կը հրաժայէր քրտական ըմբոստութիւնը ճզմելու ղրկուած գունդերէն մէկը։

Առաջինը՝ Մէհմէտ պէյ որ ուրիշ հինգ բարեկամներու հետ, ուր մտիս առաջ ձերբակալուեր էր իր ռուսասիրական գաղափարներուն համար, արգելափակուած էր Աք-Սէրայի բանտին մէջ։ Վերջերս ինքը և իր ընկերները յաջողեր էին ճեղք մը բանալ բանտին մէկ պատին վրայ և վերագտնել իրենց ազատութիւնը։ Հայց, ոստիկաններու կողմէ հետապնդուելով, իր հինգ ընկերները բռնուեցան և սպաննուեցան, մինչ ինքը կը յաջողէր փախիլ։

Անունը փոխելով, յաջողած է սահմանն անցնիլ և ներկայիս կը գտնուի Դամասկոս, յիշեալ սպային հետ։

ԳԱՂՏՆԻ ԴԱՇՆԱԳԻՐ

ԷՆԿԻՒՐԻԻ ԵՒ ՄՈՍԿՈՒԱՅԻ ԼԻՔՋԵԻ

Թուրքիա պիտի գոցէ ներկայացուցչութիւնը Խորհրդային Ռուսիոյ կացութիւնը կնճռոտի Մայրագոյն Արեւելքի մէջ

ՊՈՒԻՔՐԷՇ.— *Ստոյգ տեղեկութեանց համաձայն, վերջերս նոր ու գաղտնի դաշնագիր մը կնքուած է էնկիւրիի և Մոսկուայի միջև։ Այս դաշնագրին համաձայն, եթէ չհնեւեալ վէճին մէջ խորհրդային Ռուսիոյ պատահական միջամտութեան հետևանքով կացութիւնը կնճռոտի Մայրագոյն Արեւելքի մէջ, Թուրքիա յանձնառու կ'ըլլայ փակել Ճարտանէլի և Վոսփորի նեղուցները և օգնել խորհրդային Ռուսիոյ՝ Ռումանիոյ դէմ այս վերջնոյն կատարելիք ձեռնարկներուն առթիւ։*

ՄԱՐԴԱՀԱՄԱՐԻ ԱՇԽԱՏԱՆՔՆԵՐԸ

ԼԻԲԱՆԱՆԻ ԲՆԱԿՉՈՒԹԵԱՆ ԹԻՒԸ

Որոնք կրնան դուրս եղնել մարդահամարի օրը

Ամսոյս 31ին տեղի ունենալիք մարդահամարի աշխատանքները դիւրացնելու համար, մասնաւոր պաշտօնեաներ սկսած էին արձանագրել Լիբանանի մէջ գտնուող բնակարանները։ Այժմ վերջացած է այդ աշխատանքը և արձանագրուած են 162 հազար բնակարաններ, որոնց մէջ կը գտնուին նաև հիւանդանոցներ, դպրոցներ և այլ հաստատութիւններ։

Այս հաշիւով, եթէ իւրաքանչիւր բնակարանի մէջ 4 հոգի վրայ վրայ հաշուենք, 650000 հոգիի կը հասնի Լիբանանի բնակչութեան թիւը։ կը կարծուի որ օտարականները և Լիբանանցի գաղթականները ալ սիրասիրով հաշուելով, Լիբանանի բնակչութեան ընդհ. թիւը պիտի հասնի 750,000 ի։

Կառավարութիւնը նշանակած է 6700 պաշտօնեաներ, որոնք մարդահամարի աշխատանքները պիտի կատարեն. ասոնց բոլորն ալ կառավարական պաշտօնեաներ են։ Ասոնցմէ զատ կան նաև 144 վարձական քարտուղարներ։

Կառավարութիւնը մասնաւոր արտօնաթուղթեր պատրաստած է անոնց համար, որոնք կրնան մարդահամարի օրը դուրս ելնել։ կրնան արտօնաթուղթ տանալ։

1.— Մարդահամարի պաշտօնեաները։

2.— Բժիշկներ, դեղագործներ, դայեակներ և հիւանդանոցներու պաշտօնեաներ և ծառաներ։

3.— Թերթերու խմբագիրներ և թղթակիցներ։

4.— Հիւպատոսներ և իրենց պաշտօնեաները։

Հանրակառքի ընկերութիւնը իւրաքանչիւր գծի վրայ միայն մէկ կառք չրջագայութեան պիտի հանէ այդ օրը։

ԱԶԳԵՐՈՒ ՉԻՆԱԹԱՓՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱԺՈՂՈՎԸ

Ազգերու Դաշնակցութեան բանեցուժէն ի վեր սպասուած դէպքը կը ժամենայ։ Առաջիկայ ամսուան ընթացքին մշրնի մէջ պիտի գումարուի միջազգային ընդհանուր զինազեղչումի համաժողովը։

Լիկայի բազմազան գործունէութենէն ոչ մէկը այնքան վառ հետաքրքրութիւն արթնցուցած է ժողովուրդներուն մէջ, որքան ազգերու ամէն տեսակ զէնքերուն ու ռազմանիւթերուն որակին, քանակին ու գործունէութեան եղանակին վրայ սահման դնելու խնդիրը, եւ ուրիշ ոչ մէկ խնդիր ասոր չափ կնդրոնական տեղ գրաւած է անոր չահադրողութեանց ու գործունէութեանց մէջ։ Անցեալ տարի Լիկայի տասնամեայ գոյութեան ատ գործունէութեան պատմութիւնը ներկայացնող պաշտօնական գիրք մը հրատարակուեցաւ, որուն 450 էջերէն 125ը, այսինքն՝ մէկ չորրորդէն աւելին այս խնդրոյն յատկացուած է։ Ազգերու Դաշնակցութեան կազմակերպութիւնը և զինազեղչումէ։ Ամէն տարի մարդիկ ժողովին առջև եկած է այս խնդիրը։ Մորնօ-Բրդին ամէն նիստը զոյն օրակարգի վրայ ունեցեր է, և ամէն տարի քանի մը անգամ Ցանձնախումբերու ժողովներ գումարուած են այս մեծ համաժողովին նախապատրաստութիւնները տեսնելու, բոլոր չահակից պետութեանց կարծիքները հաւաքելու, իրարու հետ բաղդատելու, ընդհանուր համաձայնագրութեան նախագիծ մը յօրինելու, գործին գիտական, թեքնիքական, իրաւական և զինուորական կողմերը ուսումնասիրելու, և վերջապէս համաժողովի յաջողութեան պայմանները ստեղծելու համար։ Մասնաւորապէս այս գործով զբաղած է վեց տարիէ ի վեր Ազգերու Դաշնակցութեան չրջանակին մէջ ստեղծուած «Զինազեղչումի նախապատրաստական Ցանձնախումբը», որուն կը մասնակցին ներկայացուցիչներ Լիկայի խորհուրդին անդամակից պետութիւններէն, ինչպէս նաև ներկայացուցիչ մը Մ. Նահանգներու կառավարութեան կողմէն (որ մասնակցած է սկիզբէն ի վեր)։ Խորհրդային Ռուսիոյ կողմէ (1927 Նոյ.էն ի վեր), և Թիւրքիոյ կողմէ (1928 Մարտ)։

Վստահաբար համաժողովի նպատաւոր չրջանը նչանակուելէ օրեր պիտի ըլլան՝ Ժընեւի համար։ Կ'երևակայեմ հիմայ այդ օրերու եռուզեռը խաղաղ Լիմանի եզերքին վրայ։ Այս առթիւ 20,000 հիւրեր կ'ակնկալուէին գուբսէն, որոնց համար օթեւանի, սնունդի, երթեւեկի, տպաւորութեան եւայլն մշրոցները պատրաստելու սկսած էր Ժընեւի քաղաքապետութիւնը տ'ցեալ տարիէն ի վեր։ Որքան պիտի փափաքէի այս չրջանին վերստին հոն գտնուիլ։ Շատեր պարզ թուրիստի հետաքրքրութեամբ հոն պիտի երթան «Ժընեւը տեսնելու և Snapshot լուսանկարներ առնելու։ պատուիրանց ներկայացուցիչները պիտի երթան ճգնաժամէ մը անցնելու համար։ խաղաղասիրական ամէն տեսակ ընկերութիւններ ներկայացուցիչները պիտի երթան փրոփականտի զօրաւոր հիմեր քարֆելու համար։ իսկ ես պիտի ուզէի մուռնալիստներու կապերէն դիտել այդ բոլորը և մոխիկ ընել Բավմատոր տը Մասարիակայի, Կոմս Պէրնստորֆի, Լորա Սէհիլի, Լիթվինոֆի, Պրիանի, Հէնտերսընի Մաք Տոնալտի հարերուն։

Կասկած չկայ որ բոլոր ազգերն ալ մեծ հետաքրքրութեամբ պիտի հետևին համաժողովի նիստերուն և ելքին։ Հոն արդի մէկ ազգային քաղաքականութեան գլխաւոր նիւթը վերջապէս պայծառական կերպով սեղանի վրայ պիտի դրուի։ Թերևս ամենէն չատ վիճաբանութեան նիւթ պիտի դառնայ ցամաքային ուժերու և ռազմանիւթերու սահմանափակման խնդիրը։

Ոմանք ամէն բան կ'ակնկալեն այս համաժողովէն. չատեր չատ բան կը սպասեն անկէ. կան այնպիսիներ որոնք աչխարհի արդի տագնապներու փրկութիւնը կը յուսան անկէ. Նոյն իսկ պիտի գտնուին մարդիկ որոնք կըսեն թէ այս համաժողովէն կախում ունի պատերազմի և խաղաղութեան միջև ազգերուն ընելիք ընտրութիւնը և բուն ինքն Լիկայի կեանքի ու ժահուան խնդիրը։ Իսկ ուրիշներ հեգնանքով պիտի դիտեն ամէն բան և հոն պատահելիք սովորական անհամաձայնութիւնները, և կամ ըսենք ձախողութիւնները, պիտի ծառայեցնեն իրենց փրոփականտին՝ թէ պուրժուական սիստէմին վրայ կառուցուած աչխարհ մը պիտի չըկարենայ ազատել իր ցաւերէն մինչ որ չազատի իր սիստէմէն։ Վերջապէս ամէն մարդ անկէ բան մը կը սպասէ։

Ապահովաբար ամենէն չատ ակնկալողները ամենէն չատ պիտի յուսախաբին։ Այսպիսիներուն ըսելիք պիտի ըլլայ համաժողովէն հետ նիւթական հրաչքներ յուսալը։ Ժողովները նոր բաներ ստեղծելու համար չեն, այլ համաչխարհային նոր տեսակի մտայնութիւն մը, ոգիին մէջէն ծնած գաղափարներուն, չարժումներուն պաշտօնական ընդունելութիւն տալու, անոնց ճշմարիտ ըլլալը վաւերացնելու եւ հրապարակաւ խոստովանելու ու մկրտելու համար։ «Ժողովը ինչ արդիւնք պիտի տայ» պիտի հարցընեն ոմանք։ Լաւ, խնդիրը աւելի՛ն բարին արուած իսաստէն կախում ունի։ Ժողովները առնասարակ ակնկալուած ձևով գունդով ու զանգուածով արդիւնքներ տալու համար չեն, այլ աչխարհի մէջ գոյութեան եկած, բայց հոս հոն ցրուած վիճակի մէջ գտնուղ արդիւնքները ժողվելու և անոնց ներդաշնակ ամբողջութիւն մը տալու համար են։ Առջի տարուան Լոնտոնի նաւային համաժողովէն ալ չատ բան ակնկալողները չատ յուսախաբուղներ եղան։ Մենք այն ատեն ալ ըսինք որ այս համաժողովներուն ճշմարիտ կերպով հետեւողը չէ այն որ մի միայն անոնց չահու և ձեռնտի հաչուեկչիռը կը դիտէ, այլ այն որ կրնայ անոնց մէջէն արտայայտուիլ ուզող մարդկային ժամքի արդի յեղաշրջումին հետեւիլ։

*Մեզի համար աւելի կարեւոր է ժողովը, այսինքն այն իրականութիւնը թէ

կազմութեան և նոր մեթոտներու տիրապետումին համար։

Արամազդը որ կը կենայ Ահութին տեղը, կազմակերպութիւն, աշխատանք և բարութիւն կը նշանակէ։

Երանի՛ թէ նոր խորհրդարանը ժողովրակին այս դիրքին նշանակութենէն ներշնչուէր։

ԳԵՐՄԱՆԻԱ.

Ղեկավարները մեծ դժուարութիւններու կր հանդիպին ներքին խաղաղութիւնը պահելու գործին մէջ։ Գործաւորները կը դիմեն բռնի միջոցներու որոնք զէնքի ուժով կը զսպուին։ Գեղափոխութեան վտանգը աւելի մեծ համեմատութիւն կը ստանայ։ Ներկայ պայմաններուն վերաքննութիւնը կը պահանջուի աւելի հաստատ հիմքերու վրայ, դիւանագիտական գիշումներ կը կատարուին։

Հաւանական մահ՝ Գերմանիոյ նախկին կայսրին կամ ազգային կուսակցութեան պահերէն մէկուն։ Քաղաքական գետնի վրայ ներքին դժուարութիւններ և խռովութիւններ կը պատճառեն։ Մասնագութիւնը ընդհանուր է։ Մեծ անգործութիւն և յեղափոխութիւններ կառավարութեան արմատական ուղղութիւններուն պատճառով, Ցունիս և Ցուլիս ամիսներու ընթացքին։ Ամէն պարագայի տակ կառավարութիւնը կացութեան ամբր կերևայ։ Նոր համաձայնութիւններ դրացի երկիրներու միջև և ընդհանուր դժգոհութիւն Եւրոպայի մէջ։

Ցուսակցութիւն և կարգադրութիւն գաղթավայրերու խնդրին շուրջ։

1932ը Գերմանիոյ ընդհանուր կացութիւնը չատ տագնապալի է։ Ղեկավարները չաճախ ցաւբորդութիւններ կ'ընեն երկրին կարգը կանոնը վերահաստատելու համար, բայց առանց արտաքին օժանդակութեան չպիտի յաղթին։

Ցրանսան, կը թուի թէ իր նախկին գլխաւորի բախտին գարգացման մէջ մեծ դեր պիտի խաղայ։ Նոյեմբեր ամսուան ընթացքին համաձայնութեան հաւանականութիւն մը երևան կուգայ և գուցէ տնտեսական համաձայնագիր մը ստորագրուի։ Այս համաձայնութիւնը թուլացում մը առաջ պիտի բերէ, ո՛չ թէ պատերազմի մը հաւանականութեան տեսակէտով, այլ բոլոր երկիրներու ներքին խռովութիւններուն համար։

Ժողովուրդները կամ աւելի ճիշդ ղեկավարները պատերազմէն չեն վախնար, սակայն կը վախնան յեղափոխութիւններէն, որոնց սպառնալիքը ամբողջ աշխարհի վրայ կը յառի։

1932ի վերջը Գերմանիոյ համար պիտի բլլայ հաւասարակշռութեան վերադարձ և պարտքերու թեթևացում մը կը նշանակէ։ Կը նշանակէ նաև աշխատանքի միջոցով կացութեան դարմանում և տագնապին պատճառներուն աւելի ուղիղ ըմբռնում մը։

Պելճիքա

Այս տարի Պելճիքացիներուն համար պիտի նշանակէ վերադարձ դէպի հաւասարակշռութիւն և ազատում իրենց ներկայ հիւծած վիճակէն։ Նոր տարին իրենց երկրին համար պիտի բլլայ կարևոր, ինչպէս եղաւ 1914ը։

1932 = 1—9—3—2 = 15

1914 = 1—9—1—4 = 15

Թիւ 15ը Պելճիքայի համար պիտի բլլայ ճակատագրական (յաւարակշռութիւնը նպաստաւոր կ'ընկամ գէշ)։ Ներկայ պարագային վերադարձը պիտի նշանակէ դէպի բալշեվիզմ և հաւասարակշռութիւն։

ԱՆԳԼԻԱ.

Շատ փորձեր կը կատարուին և չատ նեղութեանց կ'ենթարկուին զեկավարները անգործութեան նուազումը յաղթահարելու համար։ Զրմեռը չատ տաժանելի է և չատ մը տեղեր թշուառութիւն և անօթութիւն կայ։ Ցունուար, անդրև և Ցուլիս ամիսներու ընթացքին։ Փետրուարին կամ Մարտին յաջող առաջարկ մը կը ներկայանայ խորհրդարանին։ Այնպատանքի ծրագիր մը կը կատեղծէ ընդվզումները՝ որոնք կը սպառնան պայթիլ կալլէսի երկրին կամ Իրլանտայի մէջ։

Մարտէն սկսեալ զգալի կր դառնան ձեռք առնուած միջոցները։ Նոյն առեններուն դիւանագիտական անհամաձայնութիւններ կը ծագին դրացի երկիրներու միջև և ձեռք կ'առնուին միջոցներ, որոնք տրնտեսական տեսակէտով ո՛չ մէկը կը գոհացնեն և վտանգաւոր են աչխատաւորական կուսակցութեան և ընդհանրապէս պրոլետար դասակարգին համար։

1932ը Անգլիոյ գաղթավայրերուն համար տագնապալի հանգրըւան մը կը նշանակէ։ Հնդկաստանը խռովութիւններու մէջ է։ Մեռնողներու և վիրաւորներու թիւը աւելի մեծ է անցեալ տարիներէ և Անգլիան ստիպուած կ'ըլլայ համաձայնիլ ի շնորհ իր ազգային արժատնապատուութեան։ Ստովութիւնները ափրիկեան գաղթավայրերու մէջ ալ կը ծագին և գինուորական ուժեր ղրկելու պէտքը կը տեսնուի տեղական զօրախումբերուն օժանդակութեան հասնելու համար։

Ուրանոսը արկածներու և դժբախտութիւններու չարք մը կը նշանակէ։ Այս մէկը սակայն, ո՛չ միայն Անգլիոյ, այլ ամբողջ աչխարհին կր վերաբերի։ Այս տարուան ընթացքին Անգլիան թէև պահպանողական կառավարութիւն մը ունի, սակայն պիտի ջանայ Սովիէթներու հետ համաձայնութեան գալ և հաստատել առևտրական դաչինքներ, որոնց չնորհիւ կարենայ կործք տալ ներքին իր դրացիներու մրցակցութեանց։

ԱԻՍՏՐԻԱ

Երկրին տնտեսական կացութիւնը բարդաւաճումներ կր ներկայացնէ։ Արտասահմանէն օգնութիւն պիտի հասցնէ անոր և ան պիտի կրնայ հաստատել իր հաւասարակշռութիւնը։ Առևտրական չարժուձր կենսունակ վիճակ մը պիտի ներկայացնէ, և սակայն երկրին ընդհանուր կացութիւնը, թէև նոյն հաւեմատութիւնները ունի իրեն դաչնակից Գերմանիոյ հետ, աւելի քիչ խռովուած կը թուի բլլալ։

ԻՏԱԼԻԱ

Իտալացի ազգը բարի ազդեցութիւններու տակ կը գտնուի, ա. ւելի հաւասարակչռուած վիճակով քան անցեալ տարիներուն։ Հպարտութիւնը միչտ չատ մեծ է, բայց հիմա կայ աւելի խոհեմութիւն և աւելի դիւանագիտութիւն։ Այս բոլորը արտաքինին կը վերաբերին, իսկ ներքին խնդիրներու մէջ խաղաղութիւնը չատ հեռու է։

Իտալիոյ տնտեսական կացութիւնը լաւ վիճակի մէջ կ'երևայ։ Ապրանքներու արտադրութիւնը 1931էն աւելի չատ է։ Տնտեսական հաւասարակչռութիւնը նպաստաւոր կ'ընդունուի մը։

ԱՄՈՒՍՆՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ՊԱՏԱԿԻ ՍՈՒՐԲ ԽՈՐՀՈՒՐԴԸ

ԱՄՈՒՍՆԱԿԱՆ ԻՐԱՒՈՒՆՔ ՑՈՑՆ ԵԿԵՂԵՑԻՈՑ

Եկեղեցական ընդհանուր ուսումնական Ժողովներ սոյն արգելքը հետզհետէ տարածեցին այլազգեան քրիստոնէից և Ցոյն եկեղեցւոյ զաւակաց միջև կատարելիք ամուսնութեանց վրայ ևս, և սպառնացան անվաւեր հռչակել նման ամուսնութիւնները։ Բիւզանդական քաղաքական օրէնքները նման ամուսնութիւններ միշտ վաւերական ճանչցած էին, միայն թէ այլազգեան ծնողաց յունադաւան զաւակները։ Ժառանգութեան բաչխման մէջ, աւելի մեծ մը առնելու իրաւունք ունէին։ Ըստ Ցոյն եկեղեցական օրինաց բողոքականներուն ևս արգիլուած է յունադաւանի հետ ամուսնանալ։ Բայց երբ բողոքականներ կամ այլազգեաններ գրաւոր խոստում ընեն թէ ամուսնական ամէն կարգադրութեանց ու վճռոց մասին հնազանդ ու հպատակ պիտի մնան Ցոյն եկեղեցւոյ իշխանութեան, և իրենց զաւակները պիտի մկրտեն ու դաստիարակեն բա Ցոյն եկեղեցւոյ, այն ատեն յունադաւանի հետ անոնց ամուսնութեան թոյլտուութիւնն կ'ըլլայ պայմանաւ որ պսակի խորհուրդը կատարուի Ցոյն եկեղեցւոյ ձեռամբ։ Ըստ Ցոյն եկեղեցւոյ, այլազգեան են ա՛յն քրիստոնեաները, որոնց վարդապետութիւնները, փոքր ի շատէ, կը տարբերին Ցուննականէն։ այսպէս են կամ կրթուած են Հայերը, որովհետև չեն ընդունիր Հռոմէական Ժողովը եւ Ս. Հաղորդութեան գիտին մէջ ցուր խառնել։ Այլազգեան են նոյնպէս Հոռմէականք՝ որ իր մէջ այլոց կը դաւանին զՍուրբ Հոգին բխեալ ի Հօրէ և յՈրդւոյ, մինչդեռ Հայերն ու Ցոյները կ'ընդունեին զՍուրբ Հոգին բխեալ ի Հօրէ և Ելեալ յՈրդւոյ։ Հռոմէականք կը դաւանին նաև Պապերու անսխալութիւնը. ըստ այսմ Հռոմէական եկեղեցին Ցոյներէն կը նկատուի նաև Հերետիկոս։ Իսկ հերձուածող են ա նոնք՝ որոնց վարդապետութիւնը Թէև Ցուննականին համաձայն է. բայց այլևայլ պատճառաւ Ցոյն եկեղեցւոյ իշխանութեան դէմ բռնացած գտնուած են, ինչպէս Պալկարները։ Դարերիէ Դ. Պատրիարքը (1780-1784) Հնդկաստանի մէջ պըտնուող յունադաւաններուն Թոյլատրեց ամուսնանալ այլազգեան քրիստոնէից հետ։ Ցունադաւանի մը հետ ամուսնութեան մասին եկեղեցական ուէ արգելք չկայ։ Ցոյն եկեղեցւոյ ձեռամբ չենք իրագործուած խառն ամուսնութիւնք անվաւեր կը համարուին։

Հոս, իբր ծանօթութիւն, պէտք է յիշատակել որ Ցոյն Պատրիարքարանը սովոր էր ամուսնացնել այն արդէն ամուսնաւոր և իրենց կենակիցէն դժգոհ անձերը որ ուրիշ ոևէ քրիստոնեայ եկեղեցիէ իր գիրկը կր դիմէին խոյս տալու համար ամուսնական պարտականութեանց եւ իրենց բնիկ հողևոր իշխանութեանց խստութենէն։ Հայոց Պատրիարքարանը այս մասին բազմիցս բողոք բառնալէ յետոյ, ստիպուեցաւ 1872ին խզել ամէն յարաբերութիւն Ցոյն Պատրիարքարանի հետ։ Ցոյն Պատրիարքարանի կործակատար Հայ-Հռոմ Տիմիթրիոս Զօլագիէսի և այլ քանի մը բանիբուն անձերու բացձանաց և ստիպմանց վրայ, վերչապէս Ֆէների Ցոյն Սինոդի վճռով չրջաբերականներ ղրկուեցան թէ՛ Տաճկաստանի, թէ՛ Ռուսաստանի և թէ արտասահման գտնուող Ցոյն եկեղեցական իշխանութեանց, ծանուցանող թէ՛ օրէնքներ հաստատուած են Հայ և Ցոյն ազգերու միջև, որպէսզի յետ այսու երկու եկեղեցիներու ամուսնացեալ զաւակներէն անոնք որ կը թողուն իրենց բնիկ եկեղեցին և միւսին կ'երթան, չկարենան վերստին ամուսնանալ, որչափ ատեն որ ողջ է լքուած կենակիցը և պսակին չուծուած չէ։*)

Թ. Ըստ Հռոմէական և Բիւզանդական օրինաց, առևանգութիւնը տեղի կ'ունենայ երբ մէկը խօսեցեալ կամ այրի պատուաւոր կին մը, կամայ կամ ակամայ, ննջգուեցաւ թեամբ կամ բռնի, իր քնակարանէն կը փախցուին անառակութեան համար։ Ծիչեալ երկու օրէնքներով եւս առևանգութիւնը կը համարուէր ծանրագոյն ոճիր քան չնութիւնը, և առևանգիչը խստիւ կր պատժուէր։ Առևանգիչը չի կրնար առևանգեալին հետ ամուսնանալ, և կատարուած ամուսնութիւնն ալ անվաւեր կր հռչակուի։ Առեւանգութեան գործակցութեամբ գատապարտեալ անձերն ալ չեն կրնար ամուսնանալ առեւանգուածին հետ։ Սակայն Ցոյն եկեղեցին վերոյիշեալ քաղաքային օրինաց հետ չի համաձայնիր, որովհետև Առաքելական կոչուած օրինաց 67րդ կանոնը կ'ըսէ. «Եթէ մէկը ոչ-խօսեցեալ կոյս մը բռնաբարէ, եկեղեցական պարտ ու պաշտաձ պատիժը կրելով հանդերձ, պարտի ամուսնանալ անոր հետ, առանց նկատի առնելու աստիճանի կամ կացութեան խտրութիւն։

Ըստ նոյն օրինաց, պատժապարտ է նաև այն անձը, որ իր նշանածը կ'առեւանգէ։ Առեւանգութեամբ կատարուած ամուսնութիւնը անվաւեր հռչակելու համար, քաղաքելու իրաւունք ունեցողները կրնան ձեռնհաս դատարանին դիմել։

Ժ.— Շնութիւն կր կոչուի ամար ամուսնացեալց կամ մին ամուսնացեալ և միւսը անամուսին անձանց միջև տեղի ունենալ պոռնկութիւն կը համարուի։ Օրինաց առջև առաջինը աւելի գատապարտելի է քան երկրորդը։ Երբ գատական վճիռ արձակուած է շնութեան մասին, չնացողը չի կրնար այլևս ամուսնանալ ոևէ անձի եւ ամուսնացող իր ընկերակցին հետ չի կրնար ամուսնանալ։ Ամուսնութիւնը եղծանելի է և այրը ձեռնհաս իշխանութեան վճռով, կրնայ վերստին ամուսնանալ ուրիշ կնկան հետ։

Հալէպ ԱՐՏԱԻԱԶԴ ԵՊՍԿ.

(27) (Շար.)

ԻՆՉՊԷՍ ԿԸ ՄՏՆԵՆ

«Ցուսաբեր»ի 18 Ցունուարի թիւին մէջ Ցոյնութեամբ կ'արտատպենք հետեւեալ հետրումը, ցոյց տալու համար հայատառ թերթի մը բովանդակութիւնն ու մտածողութիւնը.—

Դահիրէ հրատարակուող «Զէթլին» յաքսթաթերթի Ցունուար 16ի թիւէն տեղեկացանք, որ Եգիպտոսի ռամկավար պատգամաւորներ, «Արև», իր Ցունուար 16ի թիւին մէջ արտատպում մը ընելով Գոլիս հրատարակուող «Արեւելք» թերթէն, յայտարարած է, թէ այդ թերթը... ԴԱՇՆԱԿՑԱԿԱՆ է։

Չհաւատալով «Զէթլին» գաւեզտաթերթի այս յայտարարութեան, ձեռք բերինք ռամկավար օրգանի յիշատակած թիւը և զարմանքով տեսանք, որ իրապէս ԴԱՇՆԱԿՑԱԿԱՆ տիզղոսը տրուած է պոլսահայ թերթի մը, և այն ալ... ԵՐԿՈՒ ԱՆԳԱՄ միեւնոյն գրութեան մէջ։

«Արեւելքի առջև, փակագիծերու մէջ ԴԱՇՆԱԿՑԱԿԱՆ բառը դնելէ եաք, ռամկավար օրկանը իր արտատպումը («Արեւելքէն») կ'ընդրափակէ հետեւեալ տողերով.

«Այս արտատպումը, որուն մէջ Թիւրքիա հրատարակուող ԴԱՇՆԱԿՑԱԿԱՆ թերթի մը (ակնարկը՝ «Արեւելքի») համեստութիւնը և զնահատութիւնը կայ «Արևի» յայտնած գաղափարներուն հանդէպ, կը յանձնենք մասնաւոր ուշադրութեանը բոլոր գաշնակցական թերթերուն և մասնաւորաբար ալ մեր անզուսպ հարևանին՝ «Ցուսաբեր»ին։

Գիտենք որ հայ լեզուի մէջ բոլոր բառերը կորսնցուցած են իրենց արժէքը սակայն՝ գիտնալով մէկ-տեղ կը յայտարարենք, որ ՏՐՐԵՑ այսքան զարհուրելի դէպքի առակին հանդիպած չէինք հայ մամուլին մէջ։

Այսօր վերջին հայ մանուկն իսկ գիտէ, որ բոլորին — քէմալական Թիւրքը — ոչ միայն իր երկրին մէջ, այլ եւ դուրսը առիթներ կը տեղծէ թնակարգած գաշնակցականը յօշոտելու համար։

Վերջին մանուկն իսկ գիտէ, որ Թիւրքիոյ մէջ եթէ հայ մը յանգգներ գաշնակցական ըլլալ, ան իր այս մեղքը պիտի քաւէր, մինչեւ իսկ առանց դատ ու գատաստանի, Թրքական զնգանները մէջ, իրական ու հնչարիտ յօշոտման գնով։

Այսպիսի պայմաններու մէջ հայ մը և կամ հայ թերթ մը ի լուր բորենիի ԴԱՇՆԱԿՑԱԿԱՆ անուանել, այն ալ «կուսակցութեան» մը պաշտօնական օրկանի էջերէն, կր նշանակէ...

Ի սպէ՛ս բան չունինք այս բաժակէտը փոխարինելու համար։

Ուրեմն, Թիւրքիաբնակ հայութեան մէջ եթէ գաշնակցական մը գտնուէր, որուն անունը յայտնի է ռամկավար պաշտօնաթերթին, յարմար առիթով մը ան այդ անունը պիտի հրապարակէր ի լուր Թիւրք կառավարութեան...

ԳԻՏԱԿԱՆ ՆՈՐ ՅԱՂԹԱՆԱԿ

ՏԻԵԶԵՐՔԸ ԱՆՎԵՐՋ ԵՒ ԱՆՄԱՀ

1931 տարին փակուեցաւ գիտական մեծ յաղթանակով մր։ Դեկտ. 15ին Պերլինէն կարճ հեռագիր մը կը հաղորդէր որ՝ Ուիսալայի հաւասարանի տարրագիտական աչխատանոցին մէջ «մանրիկներու անչատուն» փորձերը կատարելապէս յաջողած են։ Ի՛նչ է մանրիկներու անջատում լսուածը, և ինչու այդքան մեծ նչանակութիւն ունի։ Մինչև այսօր կը կարծուէր որ տիեզերքը օրըստօրէ կը մայր... Աստղերը և նման ուրիշ մարմիններ, իրենց զօրութիւնը կը կորսնցնեն, լոյսի ու ջերմութեան ձևին տակ սպառելով։ Կր կարծուէր որ սպառուած այս ուժերը անդամ մր ցրուելէ և բաժնուելէ վերջ անվերադարձ կերպով կը կորսուէին։ Օրինակի համար, եթէ լոյսի վերածուած էր, նորէն անկէ լոյս արտադրել կարելի չէր։

Կամ մարմին մը եթէ իր տարրերը կորսնցնէր, արուեստականին զատ ուրիշ միջոցով չէր կրնար վերստանալ գայն։ Այս ձևով տրամաբանելով, կարգ մը գիտնականներ մարդկութեան համար մեծ եզրակացութիւններ հանած և յայտարարած են որ, տիեզերքը ուշ կամ կանուխ մահուան գատապարտուած է։

Երկրագունդին վրայ ևս պայմանները փոխուելով, կենդանական և բուսային կեանքը պիտի դադրի։ Սակայն, այս կարծիքին հիմը կազմող այն գաղափարը թէ՝ արևը և երկնային յուսատու մարմինները, ինքնավառ կրակի գունդեր են, սխալ է։ Եթէ այդպէս ըլլար մինչև այսօր արդէն չատոնց արևը մեռած պիտի ըլլար։ Մինչդեռ, այսօր գիտնականները վստահ են որ տիեզերքը, իր տեսանելի և անտեսանելի, հազարաւոր միլիոն աստղերու կեանք պիտի ունենայ։ Որովհետև՝ մեր գտուցածին պէս հոն պարզ վառելու և հրաչիկուժի գործողութիւն մը չէ որ տեղի կ'ունենայ, այլ, ըստ նոր վարկածի, մասնիկներու անջատման և վերակազմութեան մչտնջենական գործողութիւն մր։

Արեւը և երկնային միւս մարմինները ոտիրուժի նման ճառագայթող ուժ և գործունէութիւն ունին։ Ինչպէս գիտենք ատիրժի մասնիկներու իրարմէ բաժնուիլը և անջատում վիճակի մէջ իրենց յաոաջ բերած ազդեցութիւնը մեր գիտցած ոտիրժի ուժին է։ Հակառցուած է որ զանազան տարրերու մասնիկներ, իրենց կարգին, տեղւոյն վրայ քնկանուելով կը կազմալուծուին, ելեքտրական մասնիկներու կը վերածուին և կրկին կը վերակազմուին։ Այս գործողութիւնով է որ մեր տեսած լոյսը և ջերմութիւնը յառաջ կուգայ արևին ու երկնային միւս մարմիններու մէջ։ Մասնիկներու անջատման և վերակազմութեան այս գործողութիւնն է որ կր կազմէ տիեզերքի անմահութեան խարիսխը։ Ասկէ՝ այն հետեւութիւնը թէ՝ լոյսը նիւթ է, անոր որոյ մէկ ձևը, այսինքն, նիւթէն բաժնուած և հետուն թռչող մասնիկները։

Այս իրողութիւնը առաջնորդած է գիտնականները ուրիշ եզրակացութիւններու թէ, ուժը նիւթ է և նիւթն ալ ուժ, փոխադարձաբար իրարու վերածելը։ Ուրեմն, քանի որ մասնիկներու անջատման և վերակազմութեան գործողութիւնը տիեզերք մր, մեզի անծանօթ անհունութիւններ միասին կանգուն կը պահէ, մարդ պէտք կր այդ ուժը գործնականացնելու և օգտագործելու։ Ահա այդ ուժն է որ Ուիսալայի համալսարանին քիմիական աչխատանոցին մէջ ձեռք բերուած է։ Ցոյնը զանազան տարրերու մասնիկները անջատելով, ուժի, ջերմութեան և լոյսի նոր աղբիւրներ ստեղծել։ Այս կերպով ատրճիկ ձեռքի տակ պիտի ունենան գիբրալտարի և գործնական դերութիւնը մր, և, ի հարկին, պիտի չինեն իրենց համար արուեստական արեւներ...

Ուիսալայի յաղողութիւնը մարդկութիւնը այդ իւէալին մօտեցնող առաջին քայլն է։

Գ. Մ.

*) Ամուսնական Սրեճի Ցոյն եկեղեցւոյ, Տիմիթրիոս Զօլագիէս, 1893, կ. Պոլիս, էջ 74։

ԹԵՐԹՕՂ «ԱԶԴԱԿԻ» ԹԻՒ 77

ՆԱՋԸՄ ՓԱՇԱՅԻ ՅԻՇԱՏԱԿՆԵՐԸ

ՊԱՆՔ ՕԹԹՕՄԱՆ ԳՐԱՒՈՒԱԾ ՔՕՄԻԹԱՃԸՆԵՐՈՒ ԿՈՂՄԷ

ԿՌԻ ՊՈԼՍՈՅ ԲՈԼՈՐ ՄԱՍԵՐՈՒՆ ՄԷՋ

ՀԱՑ ԺՈՂՈՎՈՒՐԴԸ ԿԸ ՅԱՐՁԱԿԻ

ԻՍԼԱՄ ԹԱԳԱՒՈՐՈՒ ՎՐԱՅ

Ինչպէս ըսի, կալաթայի ոստիկանութիւնը կատարեալ չուարճան մտածուած էր և չէր գիտեր ինչ ընել։ Ուր Դօմիճները միայն սարսափի մտածուած քովս եկաւ և դողդողալով ըսաւ.

— Փաչա, Պանք Օթթօմանը կոխեցին ապստամբները. պահակ մտածարան սպաննեցին. նախապէս հոն մեծ քանակութեամբ ռումբեր, զէնքեր և փամփուչտներ պահած են։ Այսօր առաւօտէն իվեր, բոլորն ալ գլխարկաւոր բլլալու պայմանաւ շատ մը քօմիթաճիներ մէկական երկուական բլլալու պայմանաւ Պանքա մտան։ Քննութեանց համաձայն 23 հոգի են անոնք։ Պահակ մտածարժայի սպանութեան լուրը առնուելուն պէս, իսկոյն հոն ուժեր ղրկուեցան։ Պէյ Օղլուի Միւթէսարրիֆութեան դիմացի տուներուն մէջ, քօմիթաճիները պահուած էին, որոնք անցնող գացողին վրայ գնդակ կը պարպէին։ Պէյ Օղլուի զօրանոցէն եկող ձիաւոր զինուորներու խումբ մը, Միւթէսարրիֆութեան չէնքին մօտ, հայ դերձակի մը խանութէն նետուող ռումբերու պատճառաւ յարձակման ենթարկուեցաւ. զինուոր մը և ոստիկան մը նահատակուեցան և զինուորներէն 27 հոգի և իսլամ մողովուրդէն 24 հոգի վիրաւորուեցան ծանր կերպով։

Ատկէ վերջ քօմիթաճիները իրենց զէնքերը ուղղեցին Միւթէսարրիֆութեան չէնքին վրայ և քանի մը պատուհաններ վիրաւորեցին իրենց գրասեղաններուն վրայ։

Թաքսիմ իտայացի մողովուրդին հասարայ։

1932ի աչնան հաւանական է որ վէճ մը ծագի Իտալիոյ և Ցրանսայի միջև, զուտ դիւանագիտական վէճ մը՝ ափրիկեան գաղթավայրերու խնդրին չուրջ։

ՍՊԱՆԻԱ

Ընդհանուր առմամբ, 1932ի ընթացքին մեծ հանդարտութիւն մը չի նախատեսուիր։ Ընդհանուր ըմբռնութիւնը մը կը տիրէ։ Առևտրական չարժուձր մեռած է, գործերը վարող կուսակցութիւնը բռնի միջոցներու կը դիմէ արգիլելու համար միւս կուսակցութեան (թագաւորական և համայնավար) չափազանցութիւնները։

Բազմաթիւ զօհեր կը խլուին և կացութիւնը աւելի կը կնճռոտի. ժանաւանդ գարնան։

ՄԻԱՑԵԱԼ ՆԱՀԱՆԳՆԵՐ

Արեւ, և Ռնգեղջիւրի ինչպէս նաև Ցուլի համաստեղութեան դիրքերը եասսիրութիւն ցոյց կուտան թէ՛ ամէն ինչ եսասիրական ձգտում կը պարզէ։ Ճիշդ այն բանը կը տեսնուի վերջերս հիւսիս-ամերիկեան հարաչտութեան մէջ։

Մեծ աղմուկ կր ստեղծեն նախագահի ընտրութիւնները, և ընդհարումներու ընչպէս նաև ծխորանկրչիո խռովութիւններու վախը կայ զանազան քաղաքներուն մէջ։ Նախագահ Հուվըր եթէ դարձեալ իր թեկնածութիւնը դնէ պիտի յաջողի ընտրութիւններուն մէջ. այլապէս պիտի յաջողի արեւմտեան նահանգներէն ուրիշ թեկնածու մը։

ՉԻՆԱՍՏԱՆ

Չինաստանի նոր տարին կ'որոշեն Լուանին և Պոսիղոնին փոխադարձ դիրքերը։ Այս միաւորութիւնը բնաւ նպաստաւոր չէ Չինացիներուն համար։ Մէկ ծայրէն միւսը ընդհանուր իսռանչոփութիւն կը տիրէ և բոլոր բարեկամները յօդս կը ցնդին։

ԱԶԴԱԿ

ՕՐԱԹԵՐԹ ԳԱՂԱՓԱՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԹԵՐԹ

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԱՄԵՆ ՕՐ ԲԱՑԻ ԿԻՐԱԿԻ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ԳՐԱՏՈՒՆ

ՊՈՒԼՎԱՐ ՍԻՒԼԻՎՐԻ ՓՈՂՈՑ ԹԻՒ 3

ՀԱՍՏԱՏՈՂ ԵՒ ՊԱՏԱՍԽԱՆԱՏԻՐ

ԱՐՏԱՒԱԶԴ ԵՊՍԿՈՊՈՍԵԱՆ

ՏԱՐԵԿԱՆ ԳԻՆԸ

ՆԵՐՍԷՍ ՏԱՐԻՆ 12 ԼԻՐԱ

ՎԵՑ ԱՄԻՍՈՅ 6 ԼԻՐԱ

ՄԵԿ ԱՄԻՍՈՅ 3 ԼԻՐԱ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԵՒ ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆ ՀԱՄԱՐ

ՏԱՐԵԿԱՆ ԳԻՆԸ

ՎԵՑ ԱՄԻՍՈՅ 7 ԼԻՐԱ

ՄԵԿ ԱՄԻՍՈՅ 3 ԼԻՐԱ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԵՒ ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆ ՀԱՄԱՐ

ՏԱՐԵԿԱՆ ԳԻՆԸ

ՎԵՑ ԱՄԻՍՈՅ 8 ԼԻՐԱ

ՄԵԿ ԱՄԻՍՈՅ 4 ԼԻՐԱ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԵՒ ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆ ՀԱՄԱՐ

ՏԱՐԵԿԱՆ ԳԻՆԸ

ՎԵՑ ԱՄԻՍՈՅ 9 ԼԻՐԱ

ՄԵԿ ԱՄԻՍՈՅ 5 ԼԻՐԱ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԵՒ ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆ ՀԱՄԱՐ

ՏԱՐԵԿԱՆ ԳԻՆԸ

ՎԵՑ ԱՄԻՍՈՅ 10 ԼԻՐԱ

ՄԵԿ ԱՄԻՍՈՅ 5 ԼԻՐԱ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԵՒ ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆ ՀԱՄԱՐ

ՏԱՐԵԿԱՆ ԳԻՆԸ

ՎԵՑ ԱՄԻՍՈՅ 11 ԼԻՐԱ

ՄԵԿ ԱՄԻՍՈՅ 6 ԼԻՐԱ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԵՒ ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆ ՀԱՄԱՐ

ՏԱՐԵԿԱՆ ԳԻՆԸ

ՎԵՑ ԱՄԻՍՈՅ 12 ԼԻՐԱ

ՄԵԿ ԱՄԻՍՈՅ 6 ԼԻՐԱ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԵՒ ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆ ՀԱՄԱՐ

ՏԱՐԵԿԱՆ ԳԻՆԸ

ՎԵՑ ԱՄԻՍՈՅ 13 ԼԻՐԱ

ՄԵԿ ԱՄԻՍՈՅ 7 ԼԻՐԱ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԵՒ ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆ ՀԱՄԱՐ

ՏԱՐԵԿԱՆ ԳԻՆԸ

ՎԵՑ ԱՄԻՍՈՅ 14 ԼԻՐԱ

ՄԵԿ ԱՄԻՍՈՅ 7 ԼԻՐԱ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԵՒ ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆ ՀԱՄԱՐ

ՏԱՐԵԿԱՆ ԳԻՆԸ

ՎԵՑ ԱՄԻՍՈՅ 15 ԼԻՐԱ

ՄԵԿ ԱՄԻՍՈՅ 8 ԼԻՐԱ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԵՒ ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆ ՀԱՄԱՐ

ՏԱՐԵԿԱՆ ԳԻՆԸ

ՎԵՑ ԱՄԻՍՈՅ 16 ԼԻՐԱ

ՄԵԿ ԱՄԻՍՈՅ 8 ԼԻՐԱ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԵՒ ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆ ՀԱՄԱՐ

ՏԱՐԵԿԱՆ ԳԻՆԸ

ՎԵՑ ԱՄԻՍՈՅ 17 ԼԻՐԱ

ՄԵԿ ԱՄԻՍՈՅ 9 ԼԻՐԱ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԵՒ ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆ ՀԱՄԱՐ

ՏԱՐԵԿԱՆ ԳԻՆԸ

ՎԵՑ ԱՄԻՍՈՅ 18 ԼԻՐԱ

ՄԵԿ ԱՄԻՍՈՅ 9 ԼԻՐԱ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԵՒ ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆ ՀԱՄԱՐ

ՏԱՐԵԿԱՆ ԳԻՆԸ

ՎԵՑ ԱՄԻՍՈՅ 19 ԼԻՐԱ

ՄԵԿ ԱՄԻՍՈՅ 10 ԼԻՐԱ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԵՒ ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆ ՀԱՄԱՐ

ՏԱՐԵԿԱՆ ԳԻՆԸ

ՎԵՑ ԱՄԻՍՈՅ 20 ԼԻՐԱ

ՄԵԿ ԱՄԻՍՈՅ 10 ԼԻՐԱ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԵՒ ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆ ՀԱՄԱՐ

ՏԱՐԵԿԱՆ ԳԻՆԸ

ՎԵՑ ԱՄԻՍՈՅ 21 ԼԻՐԱ

ՄԵԿ ԱՄԻՍՈՅ 11 ԼԻՐԱ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԵՒ ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆ ՀԱՄԱՐ

ՏԱՐԵԿԱՆ ԳԻՆԸ

ՎԵՑ ԱՄԻՍՈՅ 22 ԼԻՐԱ

ՄԵԿ ԱՄԻՍՈՅ 11 ԼԻՐԱ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԵՒ ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆ ՀԱՄԱՐ

ՏԱՐԵԿԱՆ ԳԻՆԸ

ՎԵՑ ԱՄԻՍՈՅ 23 ԼԻՐԱ

ՄԵԿ ԱՄԻՍՈՅ 12 ԼԻՐԱ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԵՒ ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆ ՀԱՄԱՐ

ՏԱՐԵԿԱՆ ԳԻՆԸ

ՎԵՑ ԱՄԻՍՈՅ 24 ԼԻՐԱ

ՄԵԿ ԱՄԻՍՈՅ 12 ԼԻՐԱ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԵՒ ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆ ՀԱՄԱՐ

ՏԱՐԵԿԱՆ ԳԻՆԸ

ՎԵՑ ԱՄԻՍՈՅ 25 ԼԻՐԱ

ՄԵԿ ԱՄԻՍՈՅ 13 ԼԻՐԱ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԵՒ ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆ ՀԱՄԱՐ

ՏԱՐԵԿԱՆ ԳԻՆԸ

ՎԵՑ ԱՄԻՍՈՅ 26 ԼԻՐԱ

ՄԵԿ ԱՄԻՍՈՅ 13 ԼԻՐԱ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԵՒ ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆ ՀԱՄԱՐ

ՏԱՐԵԿԱՆ ԳԻՆԸ

ՎԵՑ ԱՄԻՍՈՅ 27 ԼԻՐԱ

ՄԵԿ ԱՄԻՍՈՅ 14 ԼԻՐԱ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԵՒ ԱՐՏ

ՀԱՅԿԵԱՆՔ

ՆԵՐԳԱՂԹԻ ՅԵՏԱՁԳՈՒԱԾ ՅՈՒՐՏԻ ՊԱՏՃԱՌԱԿԻ

«Նոր Օրի Հաւատի աղբիւրէ մը ստացած տեղեկութեան համաձայն, Երեւանի կառավարութիւնը հեռագրով հրահանգ տուած է պ. Շահվէրտեանին, ներգաղթը առժամապէս յետաձգելու (մինչեւ 15 փետր.) ցուրտի պատճառաւ։

ՆԵՐԳԱՂԹԻ Ս. ԿԱՐԱԽԱՆԸ ՊԱԹՈՒՄԷՆ ՀԱՑԱՍՏԱՆ ՄԵԿՆԱԾ

Պաթումէն ստացուած տեղեկութեան համաձայն, ներգաղթի առաջին կարաւանը Պաթում հասած է ամսոյս 7ին եւ Հայաստան մեկնած ամսոյս 11ին։ Հոկի կեդր. Վար յութեան եւ կ. Քաչի կողմէ գաղթականները ընդունելու համար Պաթում եկած են Գ.Գ. Վարդանեան եւ Շովհան։

ԱՌԱՋԻՆ ՇԻՋԱՆԱՒԱՐՏՆԵՐ

Երեւանէն կը հեռագրեն Թիֆլիզի «Պրոլետար»ին թէ Յունուար 4ին, Արուեստի Տանը մէջ տեղի ունեցաւ անասնաբուժական համալսարանի առաջին շրջանաւարտներուն հանդէսը։

Թէեւ նախապէս որոշուած էր անասնաբուժական համալսարանին շրջանը լրացնել հինգ տարիէն, սակայն ետքէն բարեփոխուեցաւ այդ որոշումը եւ «հարուածային» կերպով շրջանը երեք տարիէն լրացուցին առաջին ընթացքաւարտները որոնք 188 հոգի են։ Ասոնց 11ը կուսակցական, 35ը կոմունիստ երիտասարդներու միութեան անդամ, 46ը՝ Հայ, 20ը՝ Վրացի՝ 14ը՝ Թուրք. 14ը՝ զանազան ազգերէ։

Բոլոր շրջանաւարտները պիտի բաշխուին Անդրկովկասեան հանրապետութիւններուն մէջ, վարելու գիւղատնտեսական կազմակերպութիւնները։

ՕԴԱՆԱՒԱԳԻՆ ԴԻՏԵՐ

«Պրոլետար» ,թարմացնելով հին լուր մը,Յունուարին կրկին կը տպէ այն որոշումը, որ կը ծրագրէ 2500 քիլօմէթր երկարել Անդրկովկասեան օդանաւային գիծերը, որոնք ներկայիս չորս են։ Նոր գիծերը պիտի հաստատուին հետեւեալ ուղղութիւններով,

— Թիֆլիս — Սոչի,

— Բագու-Քութայիս Մեստիա,

— Պաթում—Երեւան—Բագու։

Հանքային ջուրերը պիտի կապուին Թիֆլիզի եւ Երեւանի հետ Կովկասեան լեռնաշղթային Գագաթէն անցնող օդանաւային ուղիղ գիծով մը։

Անդրկովկասեան օդանաւային հաղորդակցութիւնը աւելի կատարեալ աստիճանի մը հասցնելու համար կը պատրաստուին նոր տեսակի օդանաւեր, որոնք կը թռչին ժամը 150—160 քիլօմէթր։ Ցետոյ, դէպի Մոսկուա օդանաւային հաղորդակցութիւնը անընդհատ շարունակելու համար,ամբողջ ճամբուն երկայնքին պիտի հաստատուին եղերապահական փարոններ, որպէսզի օդանաւերը կարենան շարունակել իրենց թռիչքը գիշերներն ալ։ Այսպէսով կը յուսացուի Թիֆլիզէն Մոսկուա ճամբորդութեան տեւողութիւնը կրճատել մէկ օր ու գիշեր։

ԳԱՂԹԱԿԱՆՆԵՐԸ

«Պրոլետար» կը գրէ թէ Հայաստան հասած 1922 գաղթականները կը բաղկանան ատաղձագործներէ, դերձակներէ, շերամապահներէ, ծըխախոտի մշակներէ, շինութեանց մասնագէտ արհեստաւորներէ,հիւսուածեղէնի արհեստաւորներէ, ինքնաշարժիչ մեքենավարներէ,մեքենագէտներէ, խաղախորդներէ, հանքագործներէ, ծուխիչներէ։

Գաղթականները երբ Պաթում հասան, նաւին մէջ կատաբուեցաւ ամբողխավարական ցոյց մը, տարցնելու համար սիրտերը, միշտ համաձայն առաջուընէ պատրաստուած ծրագրի մը, եւ մաշած ճառերով։

ՍԱՐՍԱՖԱԶԴԵՑԻԿ ՈՃԻՐ ՄԸ ՊԱՂԵՍՏԻՆԻ ՍԱՀՄԱՆԻՆ ՎՐԱՅ

Ճիշդ Այնապի ոճիրը յիշեցնող ուրիշ կարեւոր ոճիր մը պատահած է Պաղեստինի սահմանին վրայ,Նախուրաի մօտ Մհճեյ Քրում գիւղին մէջ։

Երկու աղջիկներու դիակներ գտնուած են գիւղէն դուրս, անտառի մը մէջ,բոլորովին անճանաչելի դարձած եւ յօշոտուած դանակներով եւ փայտերով։ Ասոնց հագուստներէն եւ ոսկորներու ձեւերէն կը հասկցուի որ իւրաքանչիւրը 25ական տարեկան ենթադրելի։ Քննութիւնները կը կատարուին, բայց ցարդ ոչ մէկ հետք չի գտնուած։

ՏԵՂԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԴԱՄԱՍԿՈՍԻ ՈՒՍԱՆՈՂՆԵՐՈՒՆ ԽԼՐՏՈՒՄՆԵՐԸ

Դամասկոսի մէջ, ուսանողները, յայտարարութիւն մը ցրուած էին, որով պոյքօթի կը հրաւիրէին Դամասկոս գտնուող բոլոր ուսանողները։ Ասոր վրայ, անցած չորեքշաբթի օր, բոլոր վարժարաններն ալ պարապ մնացին։

Կէս օրուան մօտ, ցրուած են ուրիշ երկու թռուցիկներ, որով կը յայտարարեն որ ուսանողները հասած պիտի մնան իրենց որոշումներուն վրայ եւ երբէք պիտի չյաճախեն իրենց դպրոցները, եթէ գոնացում չի տրուի իրենց պահանջներուն։

Ընդհանուր Ապահովութեան կողմէ երկու ուսանողներ բանտարկուած են, որպէս դրդիչներ։

ՔԵԻ ԱՌՆՈՂ ԴՐԱՄՆԵՐ

Գիւղութի մը պատասխանատուներէն «Էլ Քասթր»ի խմբագրապետ պ.Վ.Հէի Ալի, առջի օր դրամատուն գացած էր պարտամուրհակ մը վճարելու համար։ Դրամը համրած ու պատրաստած ձեռքին մէջ, կիսէի առաջ կը սպասէր։ Այդ միջոցին խօսքի բռնուեցաւ պատասխանատուներէն մը հետ եւ դրամը ձգեց կիսէի տախտակին վրայ։

Քանի մը վայրկեան վերջ, պր. Ալի տեսաւ որ դրամները բնած են կիսէի տախտակին վրայէն։ Շատ փնտռտուքներ եղան, սակայն ապարդիւն։

* * *

Ճիշդ նման գողութիւն մը պատահած է երէկ։

Վ.Հէի Գախու անուն մարդ մը 38 ոսկի պիտի պարկեշտներ համր. տիւթեան մօտ կը դրամատէր։ Դրամը ձեռքը երբ կ'սպասէր կիսէի առաջ, ինչ յետոյ տեսաւ որ դրամը անհետացած է։

ՆԵՐՔԻՆ ԳՈՐԾՈՑ ՆԱԽԱՐԱՐԻ ԵՂԲԱՅՐԸ ՄԵՌԱՒԷ ՆԻՒԵՕՐՔԻ ՄԷՋ

Կը տեսկեկանանք թէ ասկէ քանի մը օր առաջ Նիւ—Յորքի մէջ մեռած է պ. Եալիլ Նամմուր, եղբայրը ներքին գործոց նախարար Մուսա պէյ Նամմուրի։ Ան Նիւ—Յորքի առեւտրական հրապարակին վրայ արժանացած էր Լիբանանեան Արժանաց պատուանշանին։

Թերքիս Տճօրհնութիւնը իր խորին եւ անկեղծ ցաւակցութիւնը կը յայտնէ Նորին Վ. Մուսա պէյ Նամմուրի։

ՀԻՒՍԻՍԱՑԻՆ ՍՈՒՐԻՈՑ ՄԷՋ ՍՍՍՏԻՎ ՅՈՒՐՏ

Տիրող ցուրտերու հետեւանքով, հողը սառած է Հիւսիսային Սիւրիոյ օրջանին մէջ եւ շատ մեծ վնաս հասցուցած է արտասվայրերու, ինչ որ պատճառ եղեր է նորածին գառնուկներու 50 ի Օին մահերուան։

Հիմակուընէ կը նախատեսուի թէ իւղը եւ կարագը շատ նուազ կատարութեամբ պիտի արտադրուի յառաջիկայ եղանակին ընթացքին։

Ցուրտը բնացինչ ըներ է նաեւ վնասակար միջատները։

ՏԱՆԸՄԱՐԱՑԻ ԱՐՔԱՑԱՀՈՒՆ ԻՇԽԱՆՆԵՐԸ ԳԻՏԻ ԱՑՑԵԼԵՆ ԼԻԲԱՆԱՆԸ ԵՒ ՍՈՒՐԻԱՆ

Տաւսադէմեն լուր կը ստուի թէ ցաքուցրիւ Ֆրանսական ճամբորդութիւն մը կրնէ այժմ եւ հոն ժամաներ է Կոմս ը Ռօզրնպօրկի։

Իշխանը եւ Կոմսուհին այցելած են Օմարի մզկիթը, Ս. Յարութեան տաճարը, Մեռեալ ծովը եւ Յորդանանը, իբրեւ ուղեկից ունենալով Տրուսադէմի տաճարմարական հիւպատոս պ. Միլֆօրը։

Իշխանը եւ Կոմսուհին ծրագրած են այցելել նախ Եգիպտոս եւ յետոյ Սիւրիան եւ Լիբանանը ուրկէ պիտի մեկնին դէպի Թուրքիա։

Այս ականաւոր հիւրերը Գիյուղ կրնպատասխին վաղուան համար։

ԳՈՒԻՒ ԵՐԿՈՒ ՀԱՑԵՐՈՒ ՄԻՋԵՒ

Կարապետ եւ Գրիգոր անուն երկու հայեր իրարու հետ կռիւ ունեցած են։ Առաջինը դաշոյնով ուսկե վիրաւորած է երկրորդը։ Երկուքն ալ հանրատան ծառայողներ են եղեր։

ԱՆՈՒՇԱԴՐՈՒԹԵԱՆ ԵՐԵՍԷՆ

Հաճրգէ անուն կին մը կագէ օճախի մը օրջ աթոռներ փոխ առնելու միջոցին հագուստը բռնկած եւ այրած է։

ԿԵՂԾ ՕՍՄԱՆԵԱՆ ՈՍԿԻ

Գուլուս էլ Գուսքանի անուն մարդ մը, օրկայի մէջ կ'աթոռներ ծեղ կեղծ Օսմանեան ոսկի մը. ոսկիչներ տեղեկացան եւ բանտ տարին զայն։ Քննութիւնները կը շարունակուին։

ՈՃԻՐՆԵՐ ԼԻԲԱՆԱՆԻ ՄԷՋ ԵՒ ՈՍՏԻԿԱՆՈՒԹԵԱՆ ԳՈՐԾՈՒՆԷՈՒԹԻՒՆԸ

Ոստիկանութեան Տճօրհնութեան կողմէ 1931 տարեջրջանին համար պատրաստուած վիճակագրութենէ կը հաղենք հետեւեալ տեղեկութիւնները։

Սոյն օրջանին մէջ կատարուած են 11 կանխամտածեալ մարդասպանութիւն, 17 մարդասպանութեան կանխամտածեալ ձեռնարկութիւն, 15 սպանութիւն եւ 24 սպանութեան ձեռնարկութիւն։

Սոյն օրջանի մէջ տեղի ունեցած են 154 խոռոչկուռի յանցանքով ըննեւրացած գողութիւններ, 825 պարզ գողութիւն եւ 54 գողութիւն ըննելու ձեռնարկութիւն։

Սոյն օրջանի մէջ կատարուած են 3 մանկասպանութիւն, 8 վիժում, 27 պատոյ բռնաբարում, 7 պատոյ բռնաբարման ձեռնարկութիւն, 15 անչափահասներու առեւանգում, 6 գրութեանց կեղծարարութիւն, 38 կասր, ֆօխյիճ եւն. գործածողներու ձերբակալութիւն։

Սոյն օրջանի մէջ, 69 անգամ կեղծ դրամ բռնուած է, 18 հրոսակութեան դէպք պատահած է, 137 դրամատոռթեան եւ 204 վատհռութիւն չարաչար գործածելու պարագաներ տեղի ունեցած են, 154 մահուան սպառնալիք, 34 մանչ տղաներու պատոյ բռնաբարում եւ 25 մանչ տղաներու պատոյ բռնաբարման ձեռնարկութիւն կատարուած են, եւ 9 արկածէ առաջ եկած մահ պատահած է։

622 անձ վիրաւորուած է կռիւի եւ 102 անձ ալ արկածներու հետեւանօք։

1149 անձ հարուածուեր են, 56 ֆա կանաչ ձերբակալուեր է, եւ 21 ֆակահաս ալ չեն գտնուած ձակատին։

4 անձ խեղդուած, 8 անձ ձերբակալուած իրենց իցնութեանց մասին կեղծ յայտարարութիւններ ըրած ըլլալու յանցանքով, եւ 5հաս ալ սուտ վկայութեան յանցանք գործուած է։

Սեփականութեան դէմ ոճիր 18, օդի մէջ հրացանձգութիւն 13, արգիլեալ խաղ 3, նախահիճ 416, թափառաոգկութիւն 48,մուտքգկութիւն 424, պատճենեալ կատարել 1, իսխանութեանց ընդդիմութիւն 173, յանկարծական 2, անձնասպանութեան փորձ 22, ոսխատութեան միջոցին արկածական 18, բնակարանի բռնաբարում 41, ոճրամիտքով ձկնորսութիւն 12, առանց անցագրի բնակութիւն 65, արգիլեալ գենի կրել 70, պահարայի բղթախաղ 23։

Ինգիմենը կախելով անձնասպանութիւն 3, ջուրը նետելով անձնասպանութիւն 11, գենով անձնասպանութիւն 7, թոյնով անձնասպանութիւն 6, կազի միջոցաւ հեղձամահ անձնասպանութիւն 1։

Անչափահասներ գլխէ հանելու ոճիր 2, հրդեհ չարակամութեամբ16, արկածային հրդեհ 48, գինովութիւն եւ աղմկարարութիւն 114, իցնատատրեներ ընդհարում 96, ուռեստդենի բռնութիւն 3։

Բռնուած գենիերու քիւն է՝ առանձակ 49, ոտորդութեան հրացան 13, դաշոյն 93, դանակ 63, ոճրամիտի փամփուշտ 1։

Բռնուած թմրեցուցիչ նիւթեր՝ հաշիշ 45, ֆօխյին 14, ափիոն 7։

Համայնավարական խնդիրներ 5։

Գաղթի պոռնկութիւն 21։

31,577 դատական գործողութիւններ, 5283 ձերբակալութիւններ ո. րոնց 2741ը վար դրուած։

Իցնատատրեի արկածներ՝ 17 մահ, 422 վիրաւոր, 3774 ոսեցագրութիւն ծայրայեղ արագութեան համար, 251 առանց արտօնագրի իցնատատրեի վարել, 28.853 օրջագայութեան կանոնագրութեան դէմ արարք, 420 հաղագիսական կանոնագրութեանց դէմ արարք։

Անցագիրի պատճառները 3546 անցագիր տուած է ուրուն 1241 Լիբանանցի գաղթականներուն։

ՍՒՕՆԻՄՔ ՄԸ ՍՊԱՆՆԱԼԻԱՔ ՊԱՂԵՍՏԻՆԻ ՄԷՋ

Հայֆայէն լուր կը ստուի թէ անցեալ կիրակի գիշերը իր բնակարանին մէջ սպանուած է Գալիլուիա գիւղը ագարակպանութիւն ընող Ամերիկեան հպատակ եւ Միօնիսթ պ. Ժօզէֆ Պուանօթայն։ Սպանութեան տունը կը գտնուի Ադուլիս—Նազարէթ ճամբուն 50 մետր հեռու։

Ուրբր արաբներ ձերբակալուած են ձեռնիին մէջ։

Գիւղացի մը պ. Թէթրօի ինքնաշարժին տակ կը մնայ ալէբի մօտ եւ գիւղացիները ցարշակումի կը գործեն վարիչին վ ր ա ց

Բարձր Գօմիսարի Դիւանապետ պ. Թէթրօ Բօ. իրիկունը կը վերադառնար Դամասկոսէն ուր գացած էր խորհրդակցելու համար պ. Բօնսօի հետ։ Ալէյհի ճիչ հեռու տեղ մը, արկածի հետեւանօք իր քննիչատարժին տակ մնացածէ Շանայ գիւղացի Սուլէյման Մալհի անուն անձ մը, որ բաւական ծանր կերպով վիրաւորուած է իր մարմնոյն զանազան տեղերէն։

Արկածը պատահելուն պէս, իցնատատրեի վարիչը կանչած է անմիջապէս, պէտ եղած խնամքները տանելու համար վիրաւորեալին։ Քանի մը վայրկեան յետոյ, արկածին վայրը կը հասնէին արկածեալին ազգականները որոնց կարգին անոր Հալիմ անուն տղան։ Գիւղացիները երբ որ տեսած են իցնատատրեի վարիչը յարձակեցան անոր վրայ եւ վայրագօրէն ծեծեցին զայն առանց իցնելու թէ անիկա պատահանատու է՞ր արկածէն թէ ո՛չ եւ թէ արկածեալը տեղի տուած էր արկածին թէ ո՛չ։

Սակայն, Ալէյի ոստիկան գիւղորները չեն ուզացած արկածի վայրը վազելու եւ ձեռնարկելու յարձակում գործողներու ձերբակալութեան, որոնք սպառնացած էին սպաննել իցնատատրեի վարիչը եւ ատճանակ բացած նոյն իսկ։ Յարձակում գործողներու անուններն են՝ Հալիմ Սուլէյման Մալհի, Գասրմ Նէեմ Գէլմուն եւ Մհլիմ Հիւսէյն։

Գ. Թէթրօ իր իցնատատրեի մէջ առեր է վիրաւորեալը եւ զայն փոխադրած Օթել Տիէօ հիւանդանոցը ուր կը դարմանուի այժմ։ Գ. Թէթրօ ցաւյայտնած է վիրաւորեալին ազգականներուն պատահած արկածին համար, եւ ամէն առաւօտ հիւանդանոց մարդ դրկելով տեղեկութիւն կստացնայ հիւանդին վիճակին մասին։

Միւս կողմէն, իցնութիւն մը բացուած է պատահած արկածին պատճառները ճշդելու համար, եւ Ֆրանսական բանակին պատկանող փորձագէտ մը նշանակուած է ատեխակցելու համար Ֆրանսացի հարցաքննիչ դատաւորին նիւթ։

ԱՇԻՒԼՔՆԵՐՈՒ ԿՌԻՒԸ

Հաւիճին ասիրէքի պէտ Նէվաճ Սալհի, երկու իցնատատրեի մէջ գինուած մարդիկ լեցուցած եւ 30 հաս ալ ձիաւորներ պատրաստած ճամբայ ելլալ Մէվայի ասիրէքին պատկանող ձհմանեմա վրանաբնակներուն վրայ։

Սակայն, կառավարութիւնը լուր առնելով Նէվաճ Սալհիի դիտաւորութենէն, իսկոյն ուժեր ղրկեց եւ արգիլեց գանոնք։

ԻՆՔՆԱՇԱՐԺԵՐՈՒ ԹԻՒԸ ԼԻԲԱՆԱՆԻ ՄԷՋ

Ոստիկանական տեղեկագրի մը համաձայն, Լիբանանի մէջ գործող իցնատատրեի ընդհանուր թիւն է 9010։ Ասոնցմէ զատ կան մասնաւոր իցնատատրեի պատկանող 645 իցնատատրեի։

ՍՈՒԳԻՀԻ ՊՂԵ ԿԸ ՇՆՈՐՀԱՒՈՐԷ ՄԱՐՕՆԻՆԵՐՈՒՆ ՆՈՐԸՆՏԻՐ ԳԱՂՏՐԻԱՐՔԸ

Սուպհի պէյ Գէրճէք հեռագրաւ ծնորհաւորած է մարօնիներու նորընտիր գաղտրիարքը։

ԱՐՏԱՍԱՆՈՒԹԵԱՆ ՄՐՑՈՒՄ

Հայ Գեղարուեստասէր Միութիւնը, անցեալ օարթ երեկոյ, իր ակումբին մէջ սարեաց հանդէս մը, որուն ընթացքին կատարուեցաւ հայ երիտասարդներ արտասանելու արուեստին մէջ զարգացնելու նպատակով իր կազմակերպած արտասանութեան մրցումը։

Ծանօթ երաժշտագէտ պ. Հ.Գէրպէրեանի ղեկավարած նուագախումբը բացաւ երեկոյթը։ Օր. Մ. Կիլպէնկեանի դասակի ընկերութեամբ երգեցին պ. Գրիգոր Նիգիպլեան հարուստ ձայնով օժտուած քեօրը մը, Սւրոպական կոռ մը, եւ պ. Միւնս Հազարեան՝ Կոմիտասս Վարդապետի Դարուն։

Ապա, Տիկ. Լ. Փոթուհեան խօսեցաւ ճառ մը, երեկոյթի նպատակին եւ Հ. Գ. Միութեան այս տարուան ծրագիրներուն օարջ, որմէ յետոյ տեղի ունեցաւ մրցումը։

Քննիչ Մարմինը կը բաղկանար պ. պ. Միհրան Տամատեանէ, Վալտ Վալտեանէ, Ներսէս Քիւքիլեանէ, Սուրէն Բաբախեանէ, եւ երաժշտագէտ Հ. Գէրպէրեանէ։

Իննը մրցակիցները արտասանեցին Խանիկ Վ.արուժանի *Առկայծ Ճրագը* սթպողաբար, եւ ուրիշ կատ մը, ըստ իրենց փափաքին։Հանդիսացան առաջին՝ պրն. Կարապետ Այվազեան, որ իբր մրցանակ ստացաւ իցնճահոս գիրչ մը եւ կապարակիր մը, երկրորդ՝ պ. Արամ Այվազեան,երորդ՝ պ. Եդուարդ Քովմասեան։

Ասոնցմէ զատ յիշատակութեան արժանի էին պ.պ. Գրիգոր Նիգիպլեան եւ Գրիգոր Պոյաճեան։

ԿԱՐԵՒՈՐ ՀՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ՀԻՊՂՏԱԼԻ ՄԷՋ

5000 ՏԱՐՈՒԱՆ ԿՄԱԽՔՆԵՐ

Առջի օր, հիպղտլի մէջ պեղումներ կատարող գործաւորները երեւան հանեցին ստորերկրեայ խցիկ մը, որուն մէջ կը գտնուէին 30 հոյակուժեր, իւրաքանչիւրին բարձրութիւնը մէկ եւ կէս մէթր։ Ասոնցմէ իւրաքանչիւրին մէջ կը գտնուէր մարդկային կմախք մը եւ կարգ մը հողէ ամաններ։

Յարգ գտնուած հնութիւնները ամենահեռաւոր երակները կը նկատուի այս խցիկը։ Հակառակ կատարուած պեղումներու ,արժանագրութիւնները չեն գտնուած; Այս խցիկներու վրայ կառուցուած են հին տներ, որոնք հիսուն տարի առաջ 3000 տարուան հնութիւն մը ունին. որով, եթէ այդ տներու հետ իսկ տնուած իրերը հետ չի գտնուած մը կը նկատուի։

Լուսաւորութեան նախարարն ալ հնագիտական քանգարանի տնօրէնը իսկոյն ձիպէյլ մեկնեցաւ հնութիւն կատարելու համար։ Մեծ կուժերէն մէկ մասը կոտրուած են հանելու ժամանակ։ Մնացածները փոխադրուեցան Գիյուղի պետական քանգարանը։

ԳՐԱՒԻՒԱՑ ՕՐ

Բոլոր հայ ազգային եւ մասնաւոր կազմակերպութիւններ կը խրնդրուի չխաչածեւել Փետր.13, օարթ իրիկունը, որ գրաւուած է Ամերիկեան Համալսարանի Հայ Ուսանողական Միութեան կողմէ։

ԿՐԻՓԻ ՀԱՄԱՁԱՐԱԿԸ

Ներկայիս, կրիպի սոսկալի համաճարակ մը կը տիրէ Եգիպտոս եւ Լիբանանի զանազան վայրերու մէջ։ Դէպքէ ընտանիք չէ մնացած որ կրիպին տառապող անդամ մը չունենայ։

Պետական եւ սեղանաւորական հաստատութեանց պատասխանատուները տարեր կրիպին բռնուած ըլլալով, չեն կրնար յաճախել իրենց պատասխանատուներ։ Այնպէս որ գործերը տակ դժուարութեամբ ընթացք կը գտնեն պետական պատասխանատու մէջ ևս էք պետական։

ՄԱՍՐԼԱՐԵՑՆԻ ԹՈՔԱԽՏԱՆՈՑԻՆ

Լայագէն պ. Օննիկ Երեցեան Մասրլարեցիի թոխախտանոցին կը նուիրէ 300 ս. դահեկան։

Տատնալ խմբագրութենէս։

ՍԱԿԱՒԱՐԱՆ, ՊԷՅՐՈՒԹԻ 22 ՅՈՒՆՈՒԱՐ 1932

	Տուրիկ
Ծպիպտկ. Ժղջաղամ.	448
Ենգլիկն. »	437
Տօլար »	126
Թրքական »	58
Գանէ Օպջօսման	140
Իտալական Լիր 100	640
Ցունական Տրախմի 100	150
Անգլն. ոսկի	604
Ֆրանս. »	480
Օսման. »	547
Ղրծուճ մէճիտ	28
Գրէտի Ֆօնս. Ա. Լէ.	342
» » Բ.	283
» » Գ.	278

Մհճեէրեան եւլբաեէ Բիւ Ֆօս Քուէֆօր հ.19

Կարդացէք եւ Տարածեցէք «ԱԶԴԱԿ»Ը

Համազգային Ընկերութեան կից

«Հնձայողական եւ փախադարձ վարկի ընկերութեան» ընդհանուր ժողովը տեղի պիտի ունենայ 1932 Յունուար 24ի կիրակի առաւօտեան ժամը 10.30ին Հայ Ճեմարանի շէնիին մէջ։

Գալմանագրի վաւերացումին եւ ստորագրումին առաջ բլլալու է գոկուցում եւ կարծիքներու փոխանակութիւն ձեռնարկուած գործի հունթեան ու կազմութեան մասին։ Ամէն հետաքրքրուող կրնայ ներկայ բլլալ եւ մասնակցիլ եթէ կը կամենայ։

ՀՐԱՊԱՐԱԿԱՑԻՆ ԴԱՍԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ

Ուրաքթիկայ կիրակի, 24 Յունուար, կէս օրէ վերջ ժամը 2ին «Փոքր — Հայիի Հնչակեան Տուն»ի մէջ պիտի խօսի բնկ. Միւնիճ, նիւթը է՝ *«Ազգերու պատմական կռիւը Արեւելքի մէջ»։*

Մուտքը 5 Ս. Դահեկան ամէնքի համար։

ԱԿՈՒՄԲԻ Վ.ԱՐՁՈՒԹԻՒՆ

Ծանօթ.— Նախապէս յայտարարուած«Աճախարհի արարն ու կործանումը» նիւթի օարջ լինելիք մի օարէ դասախօսութեանց առաջինը տեղի պիտի ունենայ Փետր, 7ին, միեւնոյն տեղն եւ միեւնոյն ժամուն։

ՖՈՒԹ-ՊՕԼԻ ՄՐՑՈՒՄ

Ուրաքթիկայ կիրակի Յունուար 24ին

ԿԷՍՕՐ Է ՎԵՐՋ ԺԱՄԸ ՃԻՇՏ 3-ԻՆ

Հ. Մ. Ը. Մ.ի Ա. խումբը

ԸՆԴԴԷՄ

Զափ. Որբերու "ՎԱՀԱԳՆ" խումբի

Հ. Մ. Ը. Մ.ի սեփական խաղավայրին վրայ, Ֆրըն-էլ-Շպէք

Կը խնդրուի խաղասէր հասարակութենէն, ներկայ գտնուիլ եւ քաջալերել մեր Ֆութպոլիստները։

ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ՉՈՐՐՈՐԴ ԴԱՍԱԽՕՍՈՒԹԵԱՆ ՓՈԽԱՐԷՆ

Տեղի պիտի ունենայ ԴՐԱԿԱՆ ԴԱՏ Յունուար 23ին ,օարթ իրիկունը ժամը 8.30ին Հայ Աւետարանականներու ժողովարարին մէջ. մուտ ի գիներ սովորական. անդամներ կը վճարեն 10 դահեկան, ոչ-անդամներ 15։

Դատի ենթարկուողն է Խաճիի «Հեծքը» վէպի հերոսներէն Թովմաս Էֆէնտի։

Դատական խումբը հետեւեալն է՝

Նախագահ՝ Պարոն Գասպար Իփէկեան

Անդամ դատաւորներ՝ Մհր Հ. Շամլեան եւ Տօքթ Բ. Գուլազեան

Դատական խոսուղար՝ պարոն Սուրէն Բաբախեան

Դատախազն է պարոն Առտակ Ծովհաննէսեան

Մատենադրող պարոն Ղազար Զարդ

Պատասխանատուներն են՝ Տ.Տ. Օննիկ Կէորկէեան եւ Մհրթիչ Քիւճիւճեան

Վճիռ կայացնելու համար ներկայ եղող ժողովրդեան կողմէ կրնտրուին 13 երդուեալ անձեր իբրեւ ընտիր, ըստ անուան կարգի՝ Ասատուր Զայեան, Արամ Զարմանեան, Արամ Սվաճեան, Արմենակ Չէրէգեան, Գրիգոր Գուլուեան, Խորէն Մանիքեան, Մեյգոն Տէր Մելգոնեան, Միհրան Ապէլ, Միհրան Թուրիկեան, Տօքթ. Պեզճեան, Տօքթ. Վարդապետեան, Տանտ Մրապեան, Տիգրան Մաւիսագլեան։

Ոստիկանութիւնը այստեղ ալ կը սկսի հետապնդել իւղը և անտիրական գաւառացին «չ իբրև այն «ճշրագործ»ը, այլ իբրև Անաւոյի երիտասարդ, որ միշտ բնական կասկածելիութիւն մը կ'արթնցնէ իր չուրջը։

Ոստիկանը կը մօտենայ Անդրանիկին։

— Ո՞ր տեղացի ես։

— Շապին Գարահիսարցի։

— Ինչո՞ւ եկեր ես այստեղ։

— Գործ գտնելու, կը պատասխանէ Անդրանիկ։

— Մինչև գործ գտնելդ գրամ ունի՞ս քովդ կը հարցուփորձէ ոստիկանը։

— Այո՛, և Անդրանիկ կը ցուցնէ իր մօտ եղած վերջին մէկ քանի դեղին ոսկիները։

Ոստիկանը կը թողու որ հեռանայ, բայց Անդրանիկ կը տեսնէ, որ դարձեալ նոյն ոստիկանը կը հետապնդէ զինքը։

Առաջին ոստիկանական փորձառութիւնը իրեն սովրեցուցած էր որ անգամ մը բռնուելէ ետք, անգամ մը ազատիլ ժանիքը անցնելէ ետք՝ դժուար էր ազատիլ։ Ատոր համար Անդրանիկ չատ մը միջոցներ ձեռք կ'առնէ խուսափելու համար ոստիկանի հետապնդումէն։

Ամէն գիշեր կը փոխէ իր քնանալիք իրմիթը։

Փողոցին մէջ կը քալէ իբրև գործ ունեցող մը, իբրև որոշ արհեստով պարապող մարդ։

Բայց անգործութիւնը իրեն գոհացուց չի տար։

Ի քնէ կրակի և կռիւներու սիրահար մարդ՝ սովորութիւն կը դարձնէ իրեն վազել հրդեհի վայրերը և օգնել խեղճ աղէտեալներուն։

Թուլումպահիները կը պոռան.

— Նանըլը՛ն վա՛ր...

Շփոթ, իրարանցում ամէն կողմ։

— Կ'երդուընանք, կ'ըսէ Անդրանիկ անմիջապէս։

Մկրտութեան արարողութիւնը կը տևէ այդքան։

Անկէց յետոյ Անդրանիկ և այդ երիտասարդները կը դառնան կ'ըլլան մեծերիմ ընկերներ։

Ամէն օր իրարու կը հաղորդեն լուրեր։

Անդրանիկ մինչև այդ ատենը ոչինչ գիտէ եղեր յեղափոխական գործունէութենէն։

Կը մոռնայ իր կնոջ սուգը, կ'որոշէ բովանդակօրէն նուիրուիլ Հայրենիքին և յեղափոխութեան։

Գամաց գամաց իր մէջ կ'աճի յեղափոխութեան կրակը։

Առաջ, որ կը կարծէր թէ իրերու դրութիւնը պիտի ըլլար այնպէս ինչպէս, որ կար, հիմա կ'ըմբռնէ, որ կարդերը պէտք է փոխուին։

Իրիկուն մը հայրը կը վերադառնայ տուն, գլուխը արիւնլուայ։

— Ի՞նչ է պատահած քեզի, հա՛յրիկ, կը հարցնէ Անդրանիկ իր հօրը։

— Շունին մէկը գլուխս կոտրեց ճահախ տեղը, կը պատասխանէ խեղճ հայրը։

Անդրանիկ կը հարցնէ չան անունը և հասկնալէ յետոյ՝ կը ճանչնայ։ Հօրը ոչինչ կը յայտնէ, բայց կը մտածէ հօրը վրէժը լուծել։

Ամէն իրիկուն կ'երթայ և ճանապարհին վրայ կը սպասէ։ Մէկ քանի անգամներ կը պատահի դէմ դիմաց, բայց ոևէ պատճառ չի գտներ կռիւը սկսելու, բայց վրէժխնդիր նայուածքը կը հանդիպի գչունին։

Շունը կը հասկնայ, որ Անդրանիկ իրեն կը հետապնդէ։ Անիկա ալ կը լեցուի փոխադարձ վրէժի ըզգացումով։

Վերջին օրը ճանապարհի նեղ տեղ մը գարձեալ իրարու կը պատահին։

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ԼԱՎԱԼԻ ԴԱՀԼԻՃԸ ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆԻ ԱՌՋԵՒ

Բարիզ.— *Այսօր կէսօրէ յետոյ, Լավալի նորակազմ դահլիճը յայտարարութիւն մը պիտի կարդայ խորհրդարանին մէջ: Ոմն յայտարարութիւնը պիտի խօսի, գլխաւորաբար հատուցումներու, պարտուց, Լոզանի խորհրդաժողովի, գինումներու սահմանափակման և Ժընէվի խորհրդաժողովի մասին, և որմէ յետոյ հարցապնդումներ տեղի պիտի ունենան, մանաւանդ ընդհանուր քաղաքականութեան մասին, Իրրև հարցապնդող արձանագրուած են Պ. Գ. Լըտու, արմատական, Լէօն Պլում և Ֆրօսար, ընկերվարական:*

ՀԱՏՈՒՑՈՒՄՆԵՐՈՒ ԵՒ ՊԱՐՏՈՒՑ ՇՈՒՐՋ

Լոնտոն.— *Լաւատեղեակ շրջանակները կենթադրեն թէ կառավարութիւնը ետ պիտի կենայ իր հատուցմանց խնդրին վերաբերեալ դիրքը ճշդելէ, մինչև որ Ֆրանսական նորակազմ դահլիճը ներկայանայ խորհրդարան:*

Վաշինկթըն.— *Պ. Ումփսըն յայտարարեց թէ պարտքերու նկատմամբ միացեալ նահանգներու բռնած ընթացքը չէ փոխուած Հուվըր-Լավալ զեկոյցէն ի վեր, և աւելցուց թէ Եւրոպայի կ'ինայ նախաձեռնարկ ըլլալ, թէպետև կը թուի թէ սոյն ձեռնարկը յաջողութեան շատ սակաւ բաղդ մը պիտի ունենայ նկատելով Ամերիկեան Քոնկրէսի ընթացքը:*

ԼՕԶԱՆԻ ԽՈՐՀՐԴԱԺՈՂՈՎԻ ՆԱԽՕՐԵԱԿԻՆ ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ ՄԱՄՈՒԼԸ ԿԸ ՑԱՐՁԱԿԻ Պ. ՀԷՐԻՕԻ ԴԷՄ

Պէրլին.— *Գերմանական թերթերը խիստ կերպով կը քննադատեն Պ. Հէրիօի «Բրթի Բարիդիէն» մէջ հրատարակած յօդուածը որով անիկա կամբաստանէր Գերմանիան իրրև դրժող իր յանձառութեանց յայտարարելով թէ անկարող է վճարել հատուցումները, և իրրև գաղտնի կերպով զինուող:*

Գերմանական թերթերը դիտել կուտան թէ Պ. Հէրիօ իր յօդուածին սէջ կը գործածէ ամենածայրահեղ Ֆրանսացիներու ոճը և թէ անօգուտ է վիճաբանիլ իր գաղափարներուն շուրջ որոնք կը ցոյցընեն Ֆրանսայի բարձր շրջանակներու մէջ տիրող մտայնութիւնը:

«Լօքալ Անձայրը» յոյս կը յայտնէ թէ Գերմանական կառավարութիւնը պիտի պատասխանէ Պ. Հէրիօի յօդուածին:

Լոնտոն.— *Դիւանագիտական զօրաւոր ճնշում մը գործուած է Անգլիոյ վրայ զայն ստիպելու համար որ յարի «պարտատէրներու դաշնակցութեան» որը առաջադրուած է Պ. Մուսօլինիի կողմէ և որը իբրև նպատակ կէտ ունի պատերազմի պարտուց խնդրոյն մէջ մէկ ճամբան ներկայացուի միացեալ նահանգներու հանդէպ:*

Պ. Մուսօլինի շատ պերճախօս յօդուած մը հրատարակեց այս խնդրոյն շուրջ «Բօբօլօ տ'Իթալիա» մէջ, մինչդեռ իտալացի փորձագէտներ Պ. Պ. Պէնէտուչէ և Պուէթի կը գտնուին հոս խորհրդակցելու համար պատերազմական պարտքերու և հատուցումներու խնդրին մասին՝ ի նախատեսութիւն Լոզանի խորհրդաժողովին:

ՑՈՒՐՏԸ ՊՈՐՍԿՍՍՏԱՆԻ ՄԷՋ

Թէհրան.— *Պարսկաստանը պաշարուած է ձիւնով: Ամէն կողմէ կը ժամանշեն սաստիկ կեղպով տիրող ցուրտերու ոտնձգած վնասները: Հեռագրական և հեռաձայնական հաղորդակցութիւնները կազմալուծուած են, թելերու կոտրուած ըլլալու հետևանքով: Զանազան քաղաքներէ յուր կը տրուի թէ ձիւնը շատ վնաս հատուցած է բերնակարաններու և ելեքտրական լուսաւորութեան հաստատութիւններուն:*

ՕԹՆԷ ԴՈՒԻՆ ՓԵՋԻ
ԵՒ
ԱՍՏՂԸ ՔԱՀԱ ՊԻՏԻ ՕԳՆԷ

ԸՆՏԱՆԻՔԻ ԱՍՏՂԸ
(L'ETOILE du FOYER)

Առեւտրական և երկրագործական ժողովրդային վարկի հաստատութիւն
Ագանուն ընկերութիւն.— *դրամագլուխ՝ 3,000,000 ֆրնք.*
որ կրնայ 3.000,000,000 ֆրնք-ի բարձրացուիլ վարչական խորհուրդի պարզ որոշումովը:
Կեդրոնատեղի.— 137 Boulevard Sebastopol - Paris
ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԴՈՐՆԱԿԱԼՈՒԹԻԻՆ Արեւելեան պետութեանց
Սավոյ Օթելի օճիր, Գուրմ, Պէյրութ

ԵԼԵՒՄՏԱԿԱՆ ՁԻՒՂ
Ազանդի պարմանագրութիւնի
ՕԺԻՏ
Երաշխաւորեալ տոկոս 6%: Ասկէ զատ մասնակցութիւն ընկերութեան շահերուն:

ԿԱՂՈՒԱԾԱԳԱՆ ՁԻՒՂ
ՎԱՐԿԵՐՈՒ ԲԱՑՈՒՄ
կալուածի վրայ՝ փոխառութիւնք՝
վճարելի 10—15—20 տարիէն. որոշուած պայմանաժամէն առաջ ուզողը կրնայ վճարել:

ԸՆԴԱՆԻՔԻՆ ԱՍՏՂԸ ընկերութիւնը ներկայիս 75,000է աւելի անդամ ունի, Մինչև 1 Ապրիլ 1931 Ընտանիքին Աստղը 135 միլիոն փոխ տուած է, գրաւով 500 միլիոնէ աւելի արժէք ունեցող անշարժ կալուածներու վրայ:
Ամեն թղթակցութիւն ուղղել՝ B.P. 821, Beyrouth

ՏՔԹ. ՍՈԿՐԱՏ ԱԽԵՏԻՍԵԱՆ
ՎԻՐԱԲՈՅԺ - ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ
ՎԿԱՅԵԼ ՊԷՅՐՈՒԹԻ ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ՀԱՍԱԼՍԱՐԱՆԷՆ
Կրնդունի ամեն օր բացի կիրակիէն կէսօրէ առաջ 8—12 կէսօրէ վերջ 2-6
Հասցէ՝ Capucin-ներու եկեղեցիին կից Արդարութեան պալատին եւս:

Կարի եւ Ձեռագիտութեան Դասընթացք
Տիկին ՄԱՌԻ ԵՐԱՄԵԱՆ
ՎԿԱՅԵԼՀ ԴԵՐՁԱԿՈՒՀԻ
ԲԱՐԻԶԷՆ ԵՒ ՎԱՇԻՆԿԹՕՆԷՆ
Կարի եւ ձեռագիտութեան մասնագիտուհի, Տիկին Մառի Երամեան կը վերադառնայ իր առհասարակ Մեծ Սեւրայի դիմացը Նո. 78 տան երկրորդ յարկը:
Երեք ամսուան միջոցին կը սորվեցնէ ամենավերջին նորաձեւութեամբ, կար եւ ձեռագիտութիւն իր բոլոր բարդութիւններով եւ արդիական միջոցներով, Droit-fils մեթոտով: Իր աշակերտուհիները կ'օժտեն Բարիզի ակադեմիական Académie Daydou վկայականով:

ՍՓԱՆՏԱՐՏ
կօշիկները միշտ ամենաշատ, ամենադիմացկուն, ամենաոճային եւ ամենագեղեցիկները են.
ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ՝
ՆԱՃԱՐ ԵՂԲԱՐՑՆԵՐՈՒ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ

ՄԵԾ ՕՓԲԱԶԻՈՆ
25 Օրուայ Միջոցին Սկսած 1932
20 ՅՈՒՆՈՒԱՐԷՆ ՄԻՆՉԵՒ ՓԵՏՐՎԱՐ 5
1000ԻՆ 10-30 ՁԵՂՉ ԳԻՆԵՐՈՒ ՎՐԱՑ
ԱՈՒԻԹԸ ՄԻ ԿՈՐՄՆՑՆԷՔ

ՏՔԹ. ԼԻՄՈՆ ԷՆԻՔՈՄՈՒՇ
(Նախկին ուժ ար հիմնիչ Գիւրպի Ամերիկ. հիւանդանոցի)
Վկայեալ Laureat նախկին Interne եւ այժմ ընդհանուր Ֆրանսական հիւանդանոցի ԱԳԻՒ, ՓՈՒ, ի ԿՈՒՐՍԱՆԻՍ
հիւանդութիւններու բաժնին:
Հիւանդները կրնան դիմել անոր Կիրակի եւ Հինգշաբթի առաւօտեան ժամը 9—12, հիւանդանոցի գրասենեակը:
Իր նոր դարմանատունը կը գտնուի Ալէքսի փողոց (նախկին Մաթրաս), Լիբանանի մերձդրան նորակառոյց տան մէջ:
Հիւանդներ ուղղակիորէն կրնան դիմել անոր տունը, Ֆրեռ փողոց, երկրորդ յարկ:
Ընդունելութեան ժամեր.—
կէսօրէ առաջ ժամը 9—12, կէսօրէ վերջ 2—6:
ՓՈՍՏԱՐԿՈՒՄ ՄԻՇՏ ՁՐԻ:

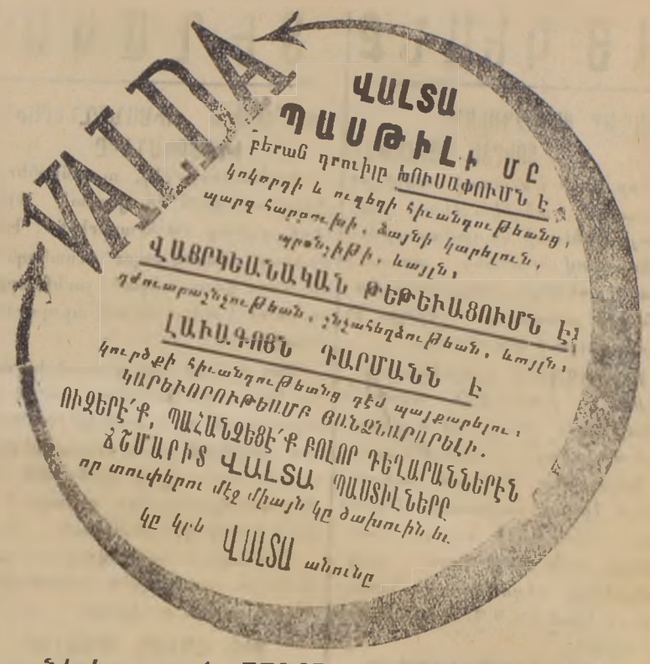

Ներկայացուցիչ **ՄԱՀՏԱ ԵՂԲԱՐՔ ՊԷՅՐՈՒԹ**

Անձամբ եւ առանձ ծախսի մտածելիք
ՁԵՐ ՀԱՊՈՒՍՏՆԵՐԸ

Ինչ հարկ այլեւս հազուագիւտ մաճիկ մտքի համար ծախքի նե. բարկութիւ իր կայ հոսկոյի ճար գիւտ մը

ԼԻՒՍԷՆ (LUCIN)
ՍՐԱՆՑ ԼՈՒՍԱՒՈՒ, ՊԱՐԶԱԳԷՍ ՀՈԶԱՆԱԿԵԼՈՎ
ԿԸ ՄԱՔՐԷ ԵՒ ՆՈՐ ԿԸ ԴԱՐՁՆԷ
բամպակէ, բուրդէ, ամէն տեսակ կերպաս, հագուստ եւ հիւսուածեղէն ինչպէս նաեւ գործ, կարասիքներու, ձմեռուան գլխարկներ, եւայլն, եւայլն, առանց կերպասին վնասելու սկզբ: ՓՈՐՁԵՑԻՔ ԵՒ ՀԱՄՈԶՈՒԵՑԻՔ:

Տուփը կ'արժէ 25 ս. գին. մինչեւ
Մշկ տուփով կարելի է տօթ կեր մաճիկ:
50 ս գին. գրկոցին 2 տուփ իր դիակոր փոշի ձախոր մեր վրայ, ա ճառագրներուն եւ մեծաքանակ գնողներուն մասնաւոր գնով: Գիմել՝ Մ. ԿԱՊՐԱՇ ի Գօրսա—Գէյրութ (B. P. 422) կամ ՍԱԿՈՒԲ ՆԵՐՍԷՍԵԱՆԻ, սեղանաւոր, Ֆօօ փողոց, Գէյրութ:

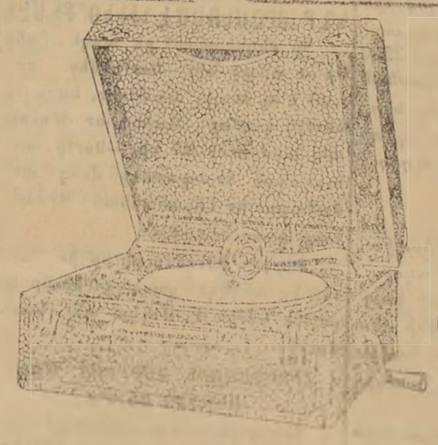

Տոկուն շինուածի վայելուչ տեսք հնչուն եւ բնական ձայն
Ահա յատկանիշները՝
ՈՐՈՆՑՄԱՎ ԿԸ ՁԱՏՈՐՈՇՈՒԻՆ
ԱՓՕԼԼՕ ՓՕՆՕՆԵՐԸ
Գործարանած վերջին կատարելագործեալ դրութեամբ, Ամէն տեսակներին եւ ամենաամեծ ընկերութեան կողմէ
APOLLO GRAMOPHONE Co. Ltd
(of London)
ԱՓՕԼԼՕ ՓՕՆՕՆԵՐՈՒՆ ԹԱՓՈՒՐԸ !!!
Կատարեալ համոզում գոյացնելու համար անգամ մը այցելեցէք
MAISON APOLLO, Rue de la Poste, BEYROUTH
Փարոզիք եւ ֆոնոլ ամեն ձեւի, սեմբլի ուրիշ ի առաքելութիւն գիւտամասնի գին, վճարումի դիւրութիւն:
Ընդհ. ներկայացուցիչներ՝ Սիւրիոյ, Պաղեստինի, Անդրյորդանանի, Միջագետքի եւ կպ.
Դոսի.— ՍԻՆԱՆԵԱՆ ԵՂԲՕՐՔ
SINANIAN FRÈRES, Boîte Postale 642, BEYROUTH (Syrie)

«Time is money»
Ժամանակը ոսկի է

ԶԷՆԻԹ
ԺԱՄԱՑՈՒՅՑԸ ՇՆՈՐՀԻՒ ԻՐ ԱՄԵՆԱՁԳՏՐՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ՁՇԴԱՊԱՇՈՒԹԵԱՆ
անզուգական յատկութիւններուն ձեզի ըլլալը կը հաստատեցնէ առանց դժուարութեան, կարելիութիւնը տալով խնայելու ձեր ոսկիները:

Ունիք ժամացոյցներու ամբողջ շարք, ոսկի, արծաթ թէ ճիթել, կիներու եւ այրերու համար:

Կ'ԱՊԱՀՈՎՈՒԻՆ, ՆԱԵԻ ԲՈԼՈՐ ՆՈՐՈԳՈՒԹԻՒՆՆԵՐը՝ ԱՄԵՆԱՆՊԱՏԱՒՈՐ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐՈՎ
Ընդհ. ներկայացուցիչ՝ **ԽՈՋԱՏՈՒՐ ՉԱՀԻՆ** *(Ֆօշ փողոց)*
Վաճառատուն՝ Վէյկան փողոց, քաղաքապետարանի դէմ կից:

Թուրքը կը գարնուի դիմամբ Անդրանիկին: Անդրանիկ մէկ երկու փայտի հարուածներով կը տապծէ գետին իր հօր գլուխը ջարդող Թուրքը:

Իթարանցուժ չուկայի մէջ:

Ոսկիականները կը վաղեն Անդրանիկի եաևէն, բայց են հասնիր:

Անդրանիկին կը հրահանգեն պահուիլ, բայց սպասգայ հերոսը ամօթի զգացումով կը լուի երբ կը մտածէ պահուիլ:

Դուրս կուգայ և ազատ կը պտրտի քաղաքի փողոցներուն մէջ:

Ոսկիականները կը ձերբակալեն Անդրանիկը և կ'ապաշորդեն բանտ:

Իր ընկերները կը յուզուին և կը մտահոգուին:

Վստահարէն դատարանը պիտի որոշէր կախաղան կամ 101 տարուան բանտարկութիւն, բայց ընկերները կը ծրագրեն բանտէն փախցնել:

Բանտէն գաղտնի կերպով փախչիլը կը դառնայ գրեթէ անկարելի, կամ առնուազն վտանգաւոր:

Անդրանիկի երիտասարդ ընկերները կը յաջողին կաշառել բանտապահը և դուրս բերել Անդրանիկը:

Կարծես ճակատս գրական բան մը կար այս բոլոր հիգերուն մէջ:

Անդրանիկ արտակարգ ոչինչ չէր ցուցաներ, բացի իր անվեհեր բնաւորութիւնը, որ թերևս յատուկ էր Շապին Գարահիսարցի ոևէ երիտասարդի մը:

Բ.

ԱՆԴՐԱՆԻԿ ՊՈԼՍՈՑ ՄԷՋ

Անդրանիկ կը մեկնի Պոլիս.— Աճապօղլին օսմ. մայրաքաղաքին մէջ.— Դարձեալ ոստիկանութիւնը.— Անգործ.— Հրդեհներ.— Անդրանիկի երեւակայութիւնը.— Ռաճքի թիփը.— Անդրանիկ իր իտէալին եսեւէն.— Ինչպէս չի մարեցաւ յեղափոխութեան կայծը.— Հայի եւ թուրքի վանազանութիւնը.— Հնչակեան նոր ընկերներ.— Գործ կը գտնեն.— Նոր ահաբեկում.— Ցաջողութիւն.

Անդրանիկ բանէն ազատելէ յետոյ կ'ուղղուի Պոլիս իր ընկերներուն և յատկապէս հաճի Պետրոս ազգայի խորհրդով:

Երիտասարդ Աճապօղլին կը հասնի Պոլիս ակնկալելով գտնել մեհնոյն երիտասարդութիւնը, բայց, ա՜ւ՜զ, անիկա, անծանօթ օսմանեան մայրաքաղաքին, ինքզինք կը գտնէ բոլորովին օտար միջավայրի մէջ:

Անգործ և անբարեկամ, կ'ինայ փողոցէ փողոց:

Արիւնը կ'եռայ և կ'եփի իր երակներուն մէջ:

Օսմանեան մայրաքաղաքին մէջ անիկա կամաց կամաց աւելի կը հասունանայ յեղափոխական գաղափարներով, աւելի խորը կը սկսի թափանցել գործուած անարդարութիւններուն և ակնյայտնի անիրաւութիւններուն:

AZTAG
JOURNAL ARMÉNIEN
B. P. 587
BEYROUTH, Liban
Directeur-Propriétaire
HAIG BALIAN

ԳԻՆԸ
ՄԻՒՐԻԱ տար. 425, վեցամսեայ 225 Ս. Դ.
ԱՐՏԱՍԱՀՄ. տրկ. 6, վեցամսեայ 4 տոլար
Տնօրէն-Խմբագիր՝ ՀԱՅԿ ՊԱԼԵԱՆ

ԱԶԴԱԿ

ԹԻՒՕՐԵԱՅ ՀԱՅԱԹԵՐԹ

ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԳԻՏԱԿԱՆ

ازتـــاك

جريدة سياسية ادبية اقتصادية عمة

ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ ՅՈՒՆՈՒԱՐ 26 1932

Գ ե ր ք է ՀԱՏԸ 3.50 Ս. Դ.

Ե. ՏԱՐԻ | Ա՛ւհճ առաքում պէտ է ընել թերթիս տնօրէնին հապագին | ԿՂ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ, ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ ԵՒ ՇԱԲԱԹ ՕՐԵՐԸ | Չհրատարակուած ձեռագիրները չեն վերադարձուիր | Թիւ 118 (563)

ՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

ՀԱՅ ԼՐՏԵՍՆԵՐ

Հայ ժողովուրդը իր ամբողջ պատմութեան ընթացքին արձանագրած չէ բարոյական անհանգստութեան և անկման չրջան մը, որ այսօրուան չափ տխուր և յուսահատական ըլլայ։ Նոյն իսկ սուլթանական բռնութեան ամենատաժանելի օրերուն, հայ ժողովուրդը իր ծոցէն արտադրած չէր այնքան ազգադաւ եւ անխիղճ սրիկաներ, որքան այսօր։

Եւ, մեր պատմութեան ոչ մէկ չրջանին լրտեսներն ու մատնիչները այնքան սանձարձակ գործած և անպատիժ մնացած են, որքան մեր այս վերջին տարագրութեան չրջանին։

Բարոյական աննախընթաց անկում։

Չէ՞ք զարմանար երբ իմանաք թէ դեռ մինչեւ այսօր մեր մէջ կը գտնուին հայանուն ոճրագործներ, որոնք մեր թշնամիներու հաչոյին լրտեսութիւն կ'ընեն, փոխան նիւթական առատ վարձատրութիւններու։ Կը հաւատա՞ք երբ ձեզ տեղեկացնեն թէ՝ քանի մը դաւաճան հայեր, թշնամի պաշտօնական հաստատութեան մը հրահանգով «ժուռնալներ» կը պատրաստեն, յաճախ բոլորովին անհիմն ու յերիւրածոյ պատմութիւններ ստեղծելով, ջնասելու համար հայ ժողովուրդին։ Չէ՞ք սարսափիր երբ ձեզ ըսեն թէ՝ «Միլլիէթ»ներու և «Վագրթ»ներու թուխալից հրատարակութիւնից նիւթ հայթայթողները հայ անունը կրող մարդասպաններ են, որոնք սերտ կապ կը պահեն թշնամի պաշտօնական հաստատութեան հետ։

Շօշափելի փաստերու չգոյութիւնը մեր ձեռքերուն մէջ դժբաղդաբար ցարդ կ'արգիլէր մեզ ուղղակի յիշելու անունները այդ դաւաճաններու։ Օրէնքը չի թոյլատրեր հրապարակաւ դիմակազերծ ընել թշնամիի հաչոյն գործող վատերը։ Դատարանը չ'արտօներ դժբաղդաբար, գողին գող և դաւաճանին դաւաճան ըսել բացէ ի բաց։ Բայց ժողովրդական դատողութիւնն ու տրամաբանութիւնը չուտով կուտան իրենց վճիռը և կը հասկրնան մեզ պարտները։ Ամառ գրոյցներ չրջան կ'ընեն և նոյն իսկ թշնամի պաշտօնական հաստատութեան մը հետ կապ ունեցող օտարազգի մարդեր կուտան անունները գաղտնապէս այդ հայ լրտեսներու, սակայն այդ բոլորը օրէնքին առջև չեն արդարացներ յիշատակումը իրենց անուններուն։

Սակայն ի՞նչ հարկ կայ յիշելու անունները անոնց։ չէ՞ որ ասկէ առաջ երբ մենք հայանուն լրտեսներու գոյութեան մասին գրեցինք, գտնուեցան մարդիկ որոնք անմիջապէս առնուեցան և հրապարակաւ մեզմէ պահանջին անոնց անունները, շատ լաւ գիտնալով որ մենք օրէնքով արտօնուած չէինք յիշելու իրենց անունները։

Ահա՛ անոնցմէ մէկը, վերջապէս ինքզինքը յայտնի ըրած է։ Ինչ անդին կը հրատարակենք «Վագրթ»ի նոր չարքաչանքները, որուն մէջ երեսն կը հանուի, անցեալ տարի որպէս լրտես Սիւրիա և Լիբանան ղրկուած Սամուէլ Թումաճան։ Նոյն «Հէրիֆ»ի սխրագործութիւնը։ Այդ օրերուն, երբ Թումաճան դեռ կը գտնուէր հովանաւորեալ երկիրներու մէջ և կը խմբագրէր հայատառ թերթ մը, գրեցինք հայ լրտեսներու գոյութեան մասին։

Թումաճան երկար ատեն որպէս խմբագրապետ չրջելէ վերջ Սիւրիան ու Լիբանանը և ատեն մըն ալ ինքզինքը ցնդած ու խենթ ներկայացնելէ վերջ, վերադարձաւ Թիւրքիայ ի հարկէ իր տեղ նշանակելով ուրիշներ։

Թումաճանէն վերջ այդ պաշտօնին կոչուողները չարունակեցին աւելի հաւատարմութեամբ ծառայել մեր թշնամիներուն և ստանալ աւելի մեծ վարձատրութիւններ։։։

Երբ Թումաճան վերադարձաւ Թիւրքիա և արժանացաւ հոն սիրալիր ընդունելութեան, արդէն լուծուեցաւ ամէն գաղտնիք և խաղը երևան ելաւ։ Բայց իր յայողդներուն սխրագործութիւնները Ճեացին ծածուկ ատեն մը, մինչև որ Թիւրք թերթեր իրենք մատնեցին դաւադրութիւնը։

Սակայն ի՞նչ հարկ կայ փաստեր փնտռելու։ Դեռ անցեալ գարնան Եգիպտոսի արաբական ամենամեծ թերթին տրուած ստապատիր տեղեկութիւններն ու «Պհամտունի քօնֆէրանսի» առասպելական պատմութիւնը լաւագոյն փաստերը չե՞ն ցոյց տալու համար մեր ժողովուրդի ծոցին մէջ սնանող յուդաներն ու լրտեսները։ Մեր ընթերցողները տեսան որ մարդիկ կանգ չեն առներ միլոցներու առջև՝ ջնասելու համար իրենց հակառակորդներուն։

Ապա ի՞նչ ըսել պաշտօնաթերթի մը մատնութիւններուն, որ կը համարձակէր իբրև դաշնակցական զրպարտել վերջերս Պոլիս հրատարակուող չէզոք թերթ մը։ Ամէն հայ թերթ շատ լաւ գիտէ որ Թիւրք կառավարութիւնը ամենատպզտիկ կասկած մ'իսկ եթէ ունենայ ոևէ մէկ հայու վրայ որպէս դաշնակցական, իսկոյն կաւափնատ կ'առաջնորդէ։ Ինչպէ՞ս կարելի է համարձակիլ դաշնակցական ներկայացնելու չէզոք թերթ մը, որ կը հրատարակուի Պոլսոյ մէջ։ Շատ լաւ գիտել կուտար մեր պաշտօնակիցը «Ցուսաբեր»։ եթէ «Արև» տեղեկութիւն ունենար որ այսօր Պոլսոյ մէջ դաշնակցականներ կը գտնուին, առանց վարանելու պիտի հրատարակէր անոնց անունները։

Իսկապէս մեր պատմութիւնը չէ ունեցած չրջան մը ուր բարքերը այսքան անկում կրէին և բարոյական կեանքը լաթարուէր։

ՔՐՈՆԻԿ

ՔՐԻՍՏՈՆԵԱՅ ԹԻՒՐՔԻԱՆ

Մի՛ խաբուիք անուններէն։ Շատ անգամ սեպհական են անոնք, և իբր վարդայր կը ծառայեն բուն ներքինը ծածկելու համար։ Թիւրքիան քրիստոնեայ եղած է միշտ, և իր այդ հանգամանքով կեավուր նկատած է եւրոպական պետութիւններ, որոնք յաճախ կը մոռնային գործադրել Աւետարանի պատուէրները։

Թիւրքերը հետեւելով իրենց քրիստոնէական Աստուածաբանութեան, ակամայ ստիպո եղան չատ հեռուները երթալ։ Երբ տեսան թէ հարուածները չեն կրնար արքայութիւն ժառնչ, և թէ աւելի դիւրին է, ըստ Աւետարանի, «մալուխին աջեղին ծակը մտնելը, քան թէ հարուստին արքայութիւն ժառնելը», անմիջապէս թալանի սիստեմը բռնեցնցին, իրենց կեղծ-Քրիստոնեայ դրացիները աղքատացնելով, անոնց արքայութիւն մուտքը դիւրացնելու համար։ Երբ տեսան, թէ քաղցր է Ծիրանի անունով նահատակուիլը, և ապահով ճամբան դէպի վերին երուսաղէմ ճամբորդելու, գանգուածային ջարդեր ստեղծեցին, առաքինութեան հրաւիրելու համար իրենց դրացի կեղծ-քրիստոնեաները։

Անոնց ասով ալ չը գոհացան։ Աւետարանը կրկէր. «Ցուէք և ձեզի պիտ տրուի»։ Ու Թիւրքիոյ Իւլէմաները, հաւատարիմ իրենց աստուածաբանութեան, Թելադրեցին Սուլթաններուն, որպէսզի ամենաստուածանճոյ և քրիստոնէական գործ մը կատարած րլլալու համար։ Եւ այդ պատրանքին հետեւելով անոնք Յունաստանն ու կղզիները յոյներէն տուին, տուին Դարատաղրն ու Սերպիան, տուին Պուլկարիան ու Ռումանիան, տուին Պոսնա-Հէրսէքն ու Սև Սովի ափերը, տուին Թրիփոլիթէնը, Եգիպտոսն ու Սուտանը, Արաբիան ու Իրագ, Պաղեստինն ու Սուրիան, և դեռ ինչ հոդամասեր։ Անոնք, իրենց քրիստոնէական առաքինութեամբ, տալէն չեն կշտանար. և ամեն անգամ որ հողամասին մը տուած են, սրտովին այն հաճոյքն են զգացած, ինչ հաճոյք որ կզգան Գարնէկիի մը, կամ Ռոքֆէլլէր մը, իրենց միլիոնատէրի նուիրատուութիւնը ըրած պահերնուն։ Հոգ չէ, թէ իրենց այս բոլոր նուիրատուութիւններուն ի վարձ, առած րլլան միայն Ղարսն ու իր չրջակայքը։

Սուլթաններու դարը անցած է հիմա։ Եւ թիւրք հանրապետութեան ղեկավարները չհաւնելով Սուլթաններուն կեղծ-քրիստոնէութեան, աւելի առաջ գացին, ապացուցանելու համար իրենց բուն, խաղ երկու այար քրիստոնէութիւնը։ Եւ այդ ուղղութեամբ անոնք թիւրք կիներու իսլամական հարէմի դուռները և խաֆիռները կոտրեցին, պատռեցին իսլամական Ֆէրաճէները, և քրիստոնեաներու գլխարկը հագցուցին իրենց կիներուն։ Իսլամին արաբական տառը մէկդի չպրտեցին, և լատին քրիստոնէութեան գիրերը փոխ առին։ Իսլամական Շէրիի օրէնքները փոխանակեցին քրիստոնեայ Ժնեւրիոյ օրէնքներով։ Երբ Անդր Ցորդանանի վեհապետը Ապտուլլահ յանուն իսլամութեան, բազմակնութեան առաւելութիւններուն ներքողը կը հիւսէր, անոնք Թիւրքիոյ մէջ քրիստոնեայ միակնութիւնը պարտաւորիչ ըրին։

Կը մնար միայն գործադրել տալու քրիստոնէական առաքինութիւնը։ Երբ տեսան, թէ իրենց ձեռք վրնասած հողամասերով պիտի չկրնան կատարել աւետարանին «Ցուէք և տացի ձեզ» պատուէրը, բայց չ'ուզելով ալ անհամ ատարիս մնալ տալու իրենց քրիստոնէական սովորութեան, սկսան դրացիներու հողերը տալ ուրիշներու։ Այս պարագան յստակ կերպով կը տեսնուի Էմիր Շէքիպ Արսլանի վերջերս եգիպտացկան Թերթերէ մէկուն մէջ հրատարակած յօդուածէն։

Այդ յօդուածին մէջ Էմիրը կրսէ. «Կըսուի, թէ վերջերս գաղտնի համաձայնութիւն մը գոյացած է Իտալիոյ և Թիւրքիոյ միջև փոքր Ասիոյ մէջ հողային սեպհագուժի կամ րնդլայնումի չուրջ։ Այս համաձայնութեամբ Թիւրքիա կը հաւանի Իտալիոյ Թողուլ Հայէպի, Անտիոքի և Իսկէնդերունի հողամասը, և իրեն կը վերապահէ Այաւուիպնեն։ Տրված կառավարութիւնը Շամի վիլայէթէ, և Մեծ Լիբանանը»։

Երջանի՛կ Քէմալական Թիւրքիա... Ջխորհիր իսկ, թէ արդեօք իր դրացին պիտի՞ հաւանի՞ իր աստուածեռնութեան, իր հողային բաշխուներուն, քանի որ այդ հողամասերը անգամ մը ուրիշին չնորհուած էին, առաքեալաբար, իրենց նախորդներուն կողմէն։ Քաղաքական և դիւանագիտական այս sans gêne-ը Թիւրքերը միայն կըրնան ցուցադրել աշխարհի առջև։ Մինչև երէկ անոնք եւրոպական պետութիւններէն երես առած enfant-gatéներն էին, ու հիմա կուզեն անոնց enfant terribleները րլլալ։ Կը խորհի՞ն արդեօք, թէ կիլիկիան իրենց նուիրուելէ վերջ, տակաւին պիտակրնան տասն ու հինգ քիլոմեթր ներս Ժանել Սուրիոյ սահմաններէն, իրենց համար կողոպուտի և ջարդի նոր հրապարակներ, նոր չուկաներ ստեղծելու համար, որպէսզի հարեւան պետութիւնը ապրեցընել։ կ'երևի սլ բաւառելու վրայ են համալը մեքրուֆներու, բռնագրաւուած գերեզմաններու, և խաներու ապօրէն հասոյթները։ Թիւրք պետական ժարդիկ ինչո՞ւ կը ժոռնան թէ կարելի չէ կողոպուտներով պետական ծախքեր հոգալ մինչեւ վերջ, և կառավարութիւն ժտնջենաւորել։ Երկիր մ'ունին ձեռքերնին քար ու քանդ, զայն չէնցընելու աշխատիլ, և անով պետութիւն ապահովելէր չե՞ն խորհիր, թէ աւելի քրիստոնէական է և աւելի ժարդկային։ Բայց իրենք չինարար գործի լծուած չեն թնաւ. քանդելու, կործանելու, աւերչակելու վարպետներ։ Եւ մինչ Թիւրքին այս յատկութեան համար չէ՞ր որ Համաձայնականներու Գերագոյն Ժողովը 1919 Մուհրս 25ին Տաժաս Ֆէրիտ փաշայի տուած իր պատաստանին մէջ սապէս ըսաւ. «Ըլլայ Եւրոպայի քրիստոնեաները, թէ Սիւրիոյ, Արաբիոյ և Ափրիկէի իսլամներուն մէջ Թիւրքը միայն կործանում բերած է ամենուրեք ու յաղթած է. երբեք ան կարող ցոյց տուած չէ ինքզինքը խաղաղութեան մէջ զարգացնելու ինչ որ չհաց էր պատերազմով։ Իր տազանգը գործած չ'ունի այս ուղղութեամբ»։

Ո՛չ, բարի ու քրիստոնեայ Թիւրքեր, ո՛չ. բիւրերիս ո՛չ, մենք Լիբանանցիներս ու Սիւրիացիներս, հազիւ ազատած ձեր կործանարար լուծէն, կրցած ենք ինքզինքնիս գտնել, մեր կործանումներէն վեր բարձրանալ և ձեր ձեռքով մեր քանդուած մեր տուները վերաշինել։ Մեր սամաններէն ապին ձեր անթարձաթի եղերքը, ազգանչանը պիտի ըլլայ նոր դժբախտութիւններու։ Դուք կեցէք ձեր տեղը, եւ մեր բարի դրացնութեան զգացումները մի՛ ազատէք ձեր ոտնձգութիւններով։ Այդ տեսակ քայլի մը ձեր մտածումն անգամ նողկանք կը պատճառէ մեզի։

ԴԻՏՈՂ

ԱԶԳԵՐՈՒ ՋԻՆԱԹԱՓՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱԾՈՂՈՎԸ

Ժողովը յաջողելու ամէն պայմաններ ունի իր չուրջը։ Հորիզոնին վրայ քաղաքական որոշ սպառնալիք մը կայ, ինչպէս օրինակ, Լոնտոնի ժողովին առեղը կար Ֆրանքօ-իտալական անհամաձայնութիւնը։ Քաղաքական այն մտահոգութիւնները որոնք մարդոց մէջ չրջան կ'ընեն, իբր թէ պատերազմը չատ մօտայուտ րլլար, աւելի մտքի վախ է քան իրականութիւն։ Միակ մտանգը րնկերային յեղաչրջումն է, և ասկա նպաստաւոր ճնչում մըն է զինադադարութեան դատին համար։ Նաև հրկարող տնտեսական տագնապը հարկադրութիւն մը դարձուցեր է որ պետական պիւտճէէն թեթևնան անպատ ռազմանիւթերու համար մսխուած գումարները։

Ասոնց բոլորէն աւելի նպաստաւոր ուժը իրականութեանց առջև այլեւս արձնցած ժողովուրդներու դրած պահանջքն է ի խնդիր զինազեղչումի։ Բոլոր երկիրներու մէջ րնդարձակ փորփրականներ եղած են և ժողովուրդներու միաքերը պատրաստուած։ Անոնք կը պահանջեն որ պետութիւնները զինաթափութեան որոշ քայլեր առնեն։ Տարիներէ ի վեր րնկերային, րնկերվարական, խաղաղասիրական, զանազան կազմակերպութիւններ կ'արթնցնեն հանրային կարծիքը, իրենց կառավարութեանց ուշադրութիւնը դարձնելու համար։ Ամերիկայի Դաշնակցութեան Քարտուղարութիւնն պատմական աղերսագրեր կը ղրկեն, միջազգային գոյցեր կ'րնեն, վերջապէս կը ջանան ցուցնել թէ որքան հախմար բան է արդի իրարակա կացութեան մէջ դեռ պահպանել հին դարերու չարժարող պատերազմական դրութիւն մը, ժողովուրդէն իբր տուրք հաւաքուած լումաները օդին մէջ ցնդելիք նիւթերու ծախսել չգալ կերպով մը, և պարտադրել որ մարդիկ նոյն նիւթերով իրենց անձանօթ եղբայրները մեռցնեն չտնտ մը համար որ երբեք առնչութիւն չունի իրենց կեանքին հետ։

Կանանց միջազգային Լիկան 26 երկիրներու մէջ չրջան ընդ յուզիր մը պատրաստեր է, որմէ հետանալ ժողովը կը քաղեմ իբր նըժոյգ։

«...Հաժոզուած ենք, անանց կուսակցական դաւանական իտրութեան, որ զինական մրցորդութիւնը բոլոր երկիրներն ալ աւերումի կ'ատաղնորդէ, առանց տալու այն ապահովութիւնը որուն համար կը կատարուի այդ մրցումը, որ այս քաղաքականութիւնը ապագայ պատերազմները անխուսափելի կը դարձնէ. Թէ կառավարութեանց ցուցուցած խաղաղասիրական քաղաքականութեանց հաւաստիքը անարժէք կը մնան քանի ուշացուին զինազեղչումի այն ձեռնարկները որոնք բնական և առաջին արդիւնքը պէտք էին րլլալ Ազգերու Դաշնակցութեան։

Զանազան երկիրներու մէջ գործող գիտուն փորձագէտներու յայտնութիւնը ապացուցուցած է որ պատերազմի արդի մեթոտները ազգային պաշտպանութեան ու քաղաքացիներու ապահովութեան գաղափարները ցնորքի վերածած են...։

Ժողովուրդները պիտի թոյլատրե՞ն որ կառավարութիւնները իրենց փնացումը պատրաստեն իրենցմէ առնուած դրամներով։ Թող միանան ուրեմն, և զինազեղչումը պահանջեն»։

Ֆրանսայի մէջ զինաթափութեան մասին թեր ու դէմ երկու հոսանք կայ։ Ազգայնական չարժումը դէմ կը կենայ։ Փարիզի մէջ Նոյեմբերի վերջերը միջազգային համաժողով մը տեղի ունենալու է նպաստ զինաթափութեան, որուն կը մասնակցէին 600 պատուիրակներ զանազան տեղերէն։ Այս ժողովին ընդմիջեցին ու հրապարակային մասերը խանգարեցին ազգայնականներ։ Մինչեւ իսկ հարկ եղաւ ոստիկանական միջամտութիւն գործածել։ Թրոքատէրոյի մէջ գումարած 2000 հոգիներու ժողովը խանգարեցին։

Բայց ասոնց դէմ կայ Ընկերվարականներու չարժումը որ ի նպաստ է։ Լէոն Պլում քանի մը տարիներ առաջ արտայայտած է այդ չարժումին փափաքը.

«Բոլոր ազգերու ալ սոսիալիստներու գործն է. ա) Միջազգային վէճերը իրաւարարական միջոցներով լուծել սիստէմը կատարելագործել, բ) աստիճանական զինազեղչում պարտադրել, մինչեւ ընդհանուր զինաթափութիւն, գ) զինուորական չարքերուն մէջ թափանցել աչխատաւորական ոգիով, այնպէս որ բանակները ուրիշ ոչ մէկ նպատակի ծառայեն, բացի միայն դիտումնաւոր յարձակումի պարագային»։

Անցեալ տարի Populaire-ի մէջ յօդուած մը գրեց, ուր կ'ըսէր.

«Ինչ հաւաքը կ'ընծայենք կառավարութեանց բարի կամեցողութեան կամ նոյն իսկ անկեղծութեան։ Ամէնքս այ հաւաստարապէս ձանձրացած ենք ժողովներու դանդաղ չարժումէն ու կմկմացող քաղաքագէտներու գործերէն։ Ինչ որ պէտք է ներկայիս, մեծ նախաձեռնութիւններն ու մեծ օրինակներն են»։

Զինաթափութեան խնդրոյն մէջ Ֆրանսայի մեծ թէզը եղած է ապահովութիւնը։ Երեք բառեր կան որոնք իրարմէ անբաժան կը յիշուին միշտ ուր որ խաղաղութեան ու զինաթափութեան ժողով գումարուի, իրաւարարութիւն, ապահովութիւն, զինաթափութիւն։ Ազգերու Դաշնակցութեան ստեղծուած ատենը այս երեքակին միայն ազինաթափութիւնը կար։ Պէտք էր զինաթափ ըլլալ կամովին։ Ցետոյ առարկուեցաւ որ եթէ զէնքերը

ՀԱՅ ԼՐՏԵՍԻ ՄԸ ՄԱՏՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

ՍԱՄՈՒԷԼ ԹՈՒՄԱՃԱՆ ՈՒՎ ԷՐ «ՎԱԳՐԹ»Ի ԽՄԲԱԳՐԱՊԵՏԸ

Մեր ընթերցողները անցեալ կը յիշեն թէ՝ անցեալ տարի Սիւրիայեն եկած էր Սամուէլ Թումաճան անուն հայ լրտես մը, որ ատեն մը վարեց «Լիբանանցի»ի խմբագրութիւնը։ Այդ օրերուն մեզմէ գրած էինք, առանց մասնաւոր անունները տալու, հայանուն լրտեսներու գոյութիւնը եւ անոնց ունեցած կապը թիւրք հիւպատոսարաններն հետ։

Լրտես Թումաճան, որպես խմբագրապետ «Լիբանանցի» թերթի, օրթեցաւ Լիբանանի եւ Սիւրիոյ բոլոր օրջաններ եւ ձեւաբեկ վերջ իրեն պետ եղած «փաստ»երը, վերադարձաւ Թիւրքիա, իր տեղեկագիրները յանձնելու համար գիտէ դրկողներուն։

Թումաճան վերջերս հրատարակած է գիրք մը «Կոչ Դաշնակցականներուն» անունով, որուն շուրջ «Վագրը» կը գրէ հետեւեալները.—

— Հայ ժողովրդականներէ Սամուէլ էֆ. Թումաճան հայերէն պրոշիւր մը հրատարակած է։ Այս գործին նպատակն է յայտնել և բացատրել այն չարիքները զորս հասցուցած են հայ ազգին՝ անկախ Հայաստանի դաւով, և բանականութեան ու խղճահարութեան հրաւիրել այն մարդիկը որ այնքան աչեներէ վերջ հիմա ալ Սիւրիոյ մէջ նոր արկածախնդրութիւններ կը հետապնդեն։

Ասկէ քանի մը չաբաթ առաջ մենք ալ այս սիւնակներուն մէջ խրատած էինք Դաշնակ քօմիթէին եւ գիպտոսի և Սիւրիոյ կողմերը կատարուած ոճրագործութիւնները, որպէսզի պիտի պատժուին պատերազմի մեթոտը չգործածել իրենց քաղաքականութեան մէջ։ Բայց կայ տակաւին կէս մը։ Ազգերը հրեչակներու ցեղէն չեն, անոնց ետեւը մէջ վէճեր պիտի ծագին։ Արդ՝ ինչպէ՞ս պիտի լուծուին այս վէճերը, քանի որ խոստացած են պատերազմով — որ վէճ լուծելու հին ու տխմար կերպն էր — չլուծել զանոնք։ Ահա այս դէպքէն ծագեցաւ երրորդ բառը, իրաւարարութիւն։ Պէտք է ազգերու փոխադարձ յարաբերութիւններու այնպիսի սիստէմ մը կազմակերպել որ ծագող վէճերը ընդհանուր իրաւարտրութեամբ լուծուին, եւ իրաւարար ժողովին վճիռը պարտաւորիչ ըլլայ վճռի մասնակից երկու կողմերուն համար։ Այսպէսով կազմուեցաւ միջազգային խաղաղութեան երեք հիմերը, որոնց չարքը չրկնելով կը չեշտուի նախ իրաւարարութիւնը, որմէ պիտի ծնի ապահովութիւնը, որուն պիտի յաջորդէ բնականաբար զինաթափութիւնը։

ՐԻՒԶԱՆԴ ԵՂԻԱԶԱՆ

(2) (Շար.)

ՎԱՂՈՒՑ ՄՇԱԿ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ԿՈՄՈՒՆԻՍՏԱԿԱՆ ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹՅԱՆ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՄԱՍՆԱՃՅՈՒՂԻ ԵՎ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՄԻՋՀԱՄԱՅՆԱՅԻՆ ԱՇԽԱՏԱՎՈՐԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎՐԴԻ ՈՐԳԱՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԳԵՐԱԳՈՅՆ ՍՈՎԵՏԻ ՊԱՏԳԱՄԱՎՈՐՈՒԹՅԱՆ ՀՐԱՏԱՐԱԿՉՈՒԹՅՈՒՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՍՈՑԻԱԼԻՍՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԳԵՐԱԳՈՅՆ ՍՈՎԵՏԻ ՆԱԽԱԳԱՀՈՒԹՅԱՆ ՀՐԱՏԱՐԱԿՉՈՒԹՅՈՒՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՍՈՑԻԱԼԻՍՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՄԻՆԻՍՏՐՆԵՐԻ ԽՈՐՀՐԴԻ ԵՎ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԳԵՐԱԳՈՅՆ ՍՈՎԵՏԻ ՊԱՏԳԱՄԱՎՈՐՈՒԹՅԱՆ ՀՐԱՏԱՐԱԿՉՈՒԹՅՈՒՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՍՈՑԻԱԼԻՍՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԳԵՐԱԳՈՅՆ ՍՈՎԵՏԻ ՆԱԽԱԳԱՀՈՒԹՅԱՆ ՀՐԱՏԱՐԱԿՉՈՒԹՅՈՒՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՍՈՑԻԱԼԻՍՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՄԻՆԻՍՏՐՆԵՐԻ ԽՈՐՀՐԴԻ ԵՎ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԳԵՐԱԳՈՅՆ ՍՈՎԵՏԻ ՊԱՏԳԱՄԱՎՈՐՈՒԹՅԱՆ ՀՐԱՏԱՐԱԿՉՈՒԹՅՈՒՆ

ՎԱՂՈՒՑ ՄՇԱԿ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՍՈՑԻԱԼԻՍՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԳԵՐԱԳՈՅՆ ՍՈՎԵՏԻ ՀԱՄԱՐ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՍՈՑԻԱԼԻՍՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՄԻՆԻՍՏՐՆԵՐԻ ԽՈՐՀՐԴԻ ՕՐԳԱՆ

ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ, 20 ՀՈՒԼԻՍԻ, 1937 Թ.

ՂԱՆՂԱՍՏԱՆՈՒՄ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՄՇԱԿՈՒՅԹԻ ՀԱՄԱՐ ՎՏԱՆԳԱԼԻ ՊԱՅՔԱՐ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԺՈՂՈՎՐԴԻ ՀԱՆԴԻՍԱՎՈՐ ՆԻՍՏԻ ՕՐԸ

Հուլիսի 20-ին Հայկական ՍՍՀ ժողովրդի հանդիսավոր նիստում կատարվեց Հայկական ՍՍՀ Գերագույն Սովետի պատգամավորների ընտրությունների արդյունքների հաստատումը։

Ընտրությունները տեղի ունեցան հուլիսի 18-ին։ Ընտրվեցին Հայկական ՍՍՀ Գերագույն Սովետի 200 պատգամավորները։

Ընտրությունների օրը ընտրողների ցուցակներում գրանցված էր 1 միլիոն 200 հազար ընտրող։ Քվեարկության մասնակցեց 1 միլիոն 199 հազար ընտրող, որը կազմում է ընտրողների ընդհանուր թվի 99,9 տոկոսը։

Ընտրությունների արդյունքները հաստատելու մասին որոշումը ընդունվեց միաձայն։

Ընտրությունների արդյունքների հաստատումից հետո ելույթ ունեցավ Հայկական ՍՍՀ Գերագույն Սովետի նորընտիր նախագահ ընկ. Ա. Ի. ՍՏԵՊԱՆՅԱՆԸ։

Ընկ. Ստեպանյանը ասաց.

— Ընտրությունների արդյունքները հաստատելու մասին որոշումը ընդունելուց հետո ինձ վստահված պատասխանատու պարտականությունը կատարելով, ես ուրախությամբ հայտնում եմ, որ Հայկական ՍՍՀ Գերագույն Սովետի ընտրությունները տեղի ունեցան Ստալինյան սահմանադրության ոգով։

Ընտրությունների օրը ընտրողների ցուցակներում գրանցված էր 1 միլիոն 200 հազար ընտրող։ Քվեարկության մասնակցեց 1 միլիոն 199 հազար ընտրող, որը կազմում է ընտրողների ընդհանուր թվի 99,9 տոկոսը։

Ընտրությունների արդյունքները հաստատելու մասին որոշումը ընդունվեց միաձայն։

Ընտրությունների արդյունքների հաստատումից հետո ելույթ ունեցավ Հայկական ՍՍՀ Գերագույն Սովետի նորընտիր նախագահ ընկ. Ա. Ի. ՍՏԵՊԱՆՅԱՆԸ։

Ընկ. Ստեպանյանը ասաց.

— Ընտրությունների արդյունքները հաստատելու մասին որոշումը ընդունելուց հետո ինձ վստահված պատասխանատու պարտականությունը կատարելով, ես ուրախությամբ հայտնում եմ, որ Հայկական ՍՍՀ Գերագույն Սովետի ընտրությունները տեղի ունեցան Ստալինյան սահմանադրության ոգով։

ՂԱՆՂԱՍՏԱՆՈՒՄ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՄՇԱԿՈՒՅԹԻ ՀԱՄԱՐ ՎՏԱՆԳԱԼԻ ՊԱՅՔԱՐ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԺՈՂՈՎՐԴԻ ՀԱՆԴԻՍԱՎՈՐ ՆԻՍՏԻ ՕՐԸ

Հուլիսի 20-ին Հայկական ՍՍՀ ժողովրդի հանդիսավոր նիստում կատարվեց Հայկական ՍՍՀ Գերագույն Սովետի պատգամավորների ընտրությունների արդյունքների հաստատումը։

Ընտրությունները տեղի ունեցան հուլիսի 18-ին։ Ընտրվեցին Հայկական ՍՍՀ Գերագույն Սովետի 200 պատգամավորները

ՆԵՐԳԱՂԹՈՂՆԵՐՈՒ ՊԱՏԿԱՆՈՂ ՊԱՐԱՆՔԱՆ ԵՐՈՒՆ ԽՆԴԻՐԸ

«Նոր Օր» Ռունուար 19ին կը գրէ.—

Խնամատարական նախարարութեան հրամանով Հայաստան ներգաղթողներուն կողմէ ուրիշներու ծախուած պարանքներու պարպումին գործողութիւնը կը շարունակուի: Տասնեակ մը ընտանիքներ առժամապէս հաստատուած են ազգային մանկապարտէզին մէջ:

Կը տեղեկանանք թէ այսօր պիտի պարպուին նաեւ մնացեալ պարանքաները որոնց ընդհանուր թիւը 75ը չանցնիր:

Ո՞ւր պիտի զետղուին, գոնէ առժամապէս, պարանքաներէն հանուած գաղթականները. կամ ո՛վ պիտի զբաղի անոնց վիճակով: Համայնավարները այնպիսի քաոս ստեղծեցին իրենց խելագար արարքներով, որ ազգային մարմինները կարծես ձեռնթափ եղան: Ֆիքսի Քաղակոմիտէն ի վիճակի չէ ոչ իսկ իր անմիջական գործերը կարգի դնելու, Ազգային կեդր. Վարչութիւնը դժուար թէ վերստին հրապարակ իջնէ, խնամտ. նախարար պ. Եսայեանի գայրագին յայտարարութիւններէն յետոյ: Կազմալուծուած է նաեւ Բարեգործականի մասնաճիւղը, որուն ատենապետն ու գանձապահը հրաժարեցան յայտնի պատճառներով:

Ժողովուրդը սակայն, պէտք ունի դիակավար մարմնի մը, որ առաջ նորդէ զինք: Ուրիշ առիթներով ալ ըսած ենք թէ ներգաղթի ցանկերուն մէջ արձանագրուածներէն գատ մօտաւորապէս քսան հազար հայութիւն կը մնայ Ռուսաստանի մէջ, որուն 12—13 հազարը քաղաքացի դարձած եւ հոս հաստատուած է:

Մարմին մը պէտք է այս բազմահազար գաղութին գործերը կարգի դնելու համար:

Միւս կողմէ կարելի չէ երեսի վրայ թողուլ պարանքաներէն հանուած քանի մը տասնեակ ընտանիքներ: Պէտք է նոր դիմումներ կատարել առ որ անկ է, անոնց համար տեղ մը ճարելու համար. Գ. Եսայեանին խոստացած էր արդէն չքաւոր ընտանիքները վերստին զետղել:

Այս վիճակի մէջ, պարտականութիւն կիյնայ մասնաւորապէս պարանքաներէն դուրս հանուած ընտանիքներու վրայ, ոստիկանութեան հետ ոչ մէկ խնդիր չունենալ: Գրգռութիւններէ չի տարուիլ: Կարեւորութիւն չտալ խառնակիչներու քսութիւններուն: Ոչ մէկ ուժ չի կրնար պարտութեան մատնել օրէնքը: Ասիկա պէտք է լաւ ըմբռնեն մանաւանդ փախչունները, որոնց աստուածացուցած Խորհուրդային Միութեան մէջ ոստիկանութեան վրայ ծեռք բարձրացնողը անմիջապէս ասանց դատավարութեան կը գնդակահարուի Ջեկայի կողմէ:

ՆԵՐԳԱՂԹԸ ՅԵՏԱՁԳՈՒԱԾ ԱՌԱՋԱՄԱՊԷՍ

«Նոր Օր»ի 19 Ռունուար թիւին.—

Դեկտ. 31ին, երբ ներգաղթի առաջին կարաւանը ճամբայ կելլէր, այս սիւներուն մէջ կը գրէինք. «Մինչեւ որ այս կարաւանը Հայաստան չի հասնի ու չի գետեղուի, գոնէ առժամապէս երկրորդ կարաւանը ճամբայ չպիտի դրուի»: Փանջունիներու վայելքէն օրկանը փրփրեցաւ եւ յայտարարեց թէ երկրորդ կարաւանի պատրաստութեան սկսուած է: Ձանցաւ նաեւ թէ շաբաթ եւ անկ մեր տուած լուրը կը հաստատուի իրենց բերնով: Առժամապէս ներգաղթը յետձգուած է: Հայաստանի կառավարութիւնէն հրահանգ կ'սպասուի երկրորդ կարաւանին համար: Այս յետձգումը հետեւանք է կովկասի մէջ տիրող խիստ ցուրտին եւ մասամբ բնակարաններու պակասին, որու մասին գրած էր «Խորհրդային Հայաստան» Դեկտ 17ի թիւին մէջ:

ՏԵՂԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՈՒՍԱՆՈՂՆԵՐՈՒ ԳՈՐԾԱԴՈՒԼԸ ԴԱՍԱՍԿՈՍԻ ՄԷՋ

Դամասկոսի մէջ, ուսանողներու գործադուլը կը շարունակուի դեռ: Ուսուցիչներէն Մուհամէտ Ալի պէյ եւ Ապէտ, Սամի փաշա, Մարուսէ պէյ եւ Նասուհի պէյ ալ գուրսերէն ժողովի մը գումարելով խորհրդակցած են գործադուլի վերջ մը տալու մասին, բարեխօսելով իշխանութեանց եւ ուսանողներու օգ:

Ուսանողներու գործադուլի յանձնախումբը մասնակցած է սոյն ժողովին:

Վերոյիշեալ երեւելիները որոշած են դիմում մը կատարել իշխանութեանց մօտ եւ առնելու համար ազգային հիմի փակումն հրաժարական:

ՀԱՆԳԼԻԱՑԻ ՆԱԽԿԻՆ ՀԱՐՒՒՐԱՊԵՏԻ ՄԸ ՁԵՐԲԱԿՍԵԼՈՒԹԻՒՆԸ

Նուսադիմէն հեռագրաւ կատարուած պահանջի մը վրայ, ոսկեսնուքիւնը ձերբակալեց Ուելերմ Ռոճերսը անուն անգլիացի նախկին արիւրապետ մը իր Պէյրութ ոսկի կոած վայրկեանին: Այս սպան մեղսկցութիւն ունի եղեր դրամատնութեան գործի մը մէջ:

Ոսկեսնուքիւնը յանձնեց զայն ոսկեսնի ոսկեսնուքեան ցուցակը որ Պէյրութ եկած էր հետզ ներելով երկու Պոլսեսցիներ ոսկեսնուքեան ոսկեսնուքներ:

ՕՍՄԱՆԵԱՆ ՊԱՐՏՔԵՐՈՒ ՎՃԱՐՆԵՐԸ

ՔԻՒՐԴԵՐ ԿԸ ՊԱՀԱՆՋԷՆ ՊԱՐՏՔԻ ՆՈՒԻԱՋԻՒՍԸ

«ԵԼ ԱՀԲԱՐԻՆՉ ԿԸ ՊԱՀԱՆՋԷ Ընկերիրէն 20 Ռունուար թուակիր հետագիր մը կը գրէ.—

«Փարիզի մէջ տեղի ունեցեալ բանակցութեանց ընթացքին Քիւրտ կառավարութիւնը պիտի պահանջէ որ Օսմանեան պարտուց ուղղ գոյութիւն ունեցող համաձայնագիրը կոսկատկայի: Այդ ինչ,ըսած ալ կախակցուհան, պիտի նուազցնի պարտերը եւ քանի մը վճարներու ժամանակաշրջանը պիտի երկարի մինչեւ 1937»:

Այս հեռագիրը հրատարակելէ վերջ «Ել Ահրար» կը գրէ իր կողմէ.

Իսկ մենք, Հիքանանցիներս եւ Սիւրիացիներս, պարտաւորուած ենք մինչեւ 80 տարի վճարել այդ պարտերը: Մեր պեռական մարդիկը երբէք չեն մտածեր այս մասին: Ռուսը պարտաւորեր Թիւրքիան երբ այսպես կրնայ եւ չի վճարեր, ինչո՞ւ մենք անոնց փորձանքը պիտի հաշենք: Կը պահանջենք որ մեր երեսփոխանները ու հանրապետութեան նախագահը ասխատին եւ իրենք ալ յետձգել տան այդ պարտերը:

Թիւրերը ցարդ միայն յետձգել կուգային այդ պարտերը, բայց այժմ քէ՛ յետձգել եւ քէ՛ ալ նուազեցնել կուգեն:Մեր երկիրը իր ենթակայած այսօրուան տագնապը կը պարտի այս ծանր տուրին:

Խ, Ծ.— Վերջին պահուն կը տեսկնանք որ, Բարձր Դռնիսկութիւնը արդէն յանձնած է Օսմանեան պարտուց 1932 տարուան առաջին վճարը Միւրիական դրամատան:

ՔԻՒՐԴ ԱՒՏԱՀՆԵՐ ՁԷՆՔ ԿԸ ՓԱԽՑՆԷՆ

Հալէպի կառավարութիւնը տեղեկացած է որ 50ի չափ քիւրտ աւազակներ կարեւոր բանակութեամբ գնցեր պիտի փախցնեն Սիւրիական սահման, Ագգի կողմէն: Այդ գնցիերը, համաձայն առնուած տեղեկութեանց, բեռցուած պիտի ըլլան 20 ղորիներու վրայ:

Կառավարութիւնը իսկոյն Ագգ զրկած է կարեւոր ժանդարմայի ուժեր, որոնք երկար ժամանակ սպասած են հոն եւ խիստ ընութիւն կատարած, սակայն ոչ մէկ նեռ չեն գտած:

Կը կարծուի որ աւազակները ուրիշ ուղղութենէ մը փախցուցած են այդ գնցերը:

ԲԱՐՁՐ ԳՕՄԻՍԷՐՈՒԹԵԱՆ ՄԻՋ

Բարձր Դռնիսկութեան Հալէպի պաշտօնեայ պ. Լավասըր հաղորդ ժամանելով տեսակցած է Բարձր Դռնիսկութեան դիւանապետ պ.Թէքթրոի հետ:

Բարձր Դռնիսկութեան դեր դիւանապետ պ. Հէյկօ ալ անցեալ օրերուն մէջ Դամասկոս գնաց տեսնելու համար պ. Բօնսօր հետ:

«ԷՆԹԲԱՆՋԻՒԱՆ» ԹԵՐԹԻ ԽՄԲԱԳՐՈՒԽՒԻ ՏԻԿԻՆ ՊԻՋԷ ԿԸ ՏԵՍԱԿՑԻ Պ. ԲՕՆՍՕՐ ՀԵՏ

Դամասկոսեն լուր կը տրուի թէ «էնթրանզիժան» Բարիզեան օրաթերթի խմբագրուհի Տիկին Պիգէ ընդունուած է Բարձր Դռնիսկութեան Պ.Բօնսօր, եւ պատուիրակ պր. Սոլոմիագի կողմէ, որոնք զանազան տեղեկութիւններ տուեր են իրեն գինեփ ապահագրելու վրայ:

Կառավարութիւնը իսկոյն Ագգ զրկած է կարեւոր ժանդարմայի ուժեր, որոնք երկար ժամանակ սպասած են հոն եւ խիստ ընութիւն կատարած, սակայն ոչ մէկ նեռ չեն գտած:

Կը կարծուի որ աւազակները ուրիշ ուղղութենէ մը փախցուցած են այդ գնցերը:

ՔԱՐԱՆԹԻՆԱՑԻ ՔԷՄԲԻՆ ՓԼՈՒՋՈՒՄԸ

Բարձր Դռնիսկութեան Առողջապահական Ընդհանուր Տեսչութիւնը որոշած է այս տարուան մէջ իսկ ձեռնարկել Գարաքիլիսայի Հայկական հիմքին 500 պարաֆներու փոխադրելու եւ գանոնք փոխադրել Նահր—Գէյրութի կողմերը

ՅՈՒՐՏԷՆ ՅԱՌԱՋ

Սրամ մարեսանցիներ Քիւրիայէն Միւրիական սահման գալու համար մեկնած են Քիլիսէ:Ճամբան այնեսնցուցած է որ անոնք զգացած են թէ իրենց արիւնը կը դադրի ջրջան ընել: Անոնցմէ մէկը, հակառակ գանգատն տարծուններու, սառած է,իսկ մէկ երկուբ կիսամեռ վիճակի մէջ հասած են գիւղ մը:

ՀՐԵՇՏԱԿԻՆ ՈՃԻՐ ՄԸ

ՄԵՌՈՂՆԱՅԻՆ ՎԵՐՋ ԲՌՆԱԲԱՐՈՒ Է

Անցած օրերը, հինգշաբթի օր, Դամասկոսի մէջ ոճիր մը պատահած է, 40 տարեկան Չէյնէպ էլ Քիւրտի անուն կին մը, ասկէ 9 տարի առաջ ամուսնացուցուած էր: Չէյնէպ բոլորովին անօգնական մնացած էր եւ օրական չոր հաց մը կը տահէր իր ձեռքի ասխատութեան ընորհիւ: Իր բնակած տան սեռնեակներէն մէկը վարձած էր Խալիլ Ղազալէ անուն մարդ մը:

Խալիլ կը սիրէր Չէյնէպը եւ կուգար սիրային յարաբերութիւն մտակցել անոր հետ. սակայն Չէյնէպ կը նախատէր եւ չէր յանձնուեր:

Ս. հինգշաբթի օր, յանկարծ տեսնուեցաւ որ Չէյնէպ մեռած է: Կարծեցին թէ բնական մահով մեռած է ան: Բայց երբ անոր դիակը կը լուային, լուացողները տեսան որ վզին վրայ մատներու հետքեր կան, Լուր տուին կառավարութեան եւ յետ բննութեան հասկցուեցաւ որ Չէյնէպ խեղդուած է: Խալիլ ձերբակալուեցաւ եւ խոստովանեցաւ իր մեղը:

ՀՐԵՇՏԱԿԻՆ ՈՃԻՐ ՄԸ

ՄԵՌՈՂՆԱՅԻՆ ՎԵՐՋ ԲՌՆԱԲԱՐՈՒ Է

Անցած օրերը, հինգշաբթի օր, Դամասկոսի մէջ ոճիր մը պատահած է, 40 տարեկան Չէյնէպ էլ Քիւրտի անուն կին մը, ասկէ 9 տարի առաջ ամուսնացուցուած էր: Չէյնէպ բոլորովին անօգնական մնացած էր եւ օրական չոր հաց մը կը տահէր իր ձեռքի ասխատութեան ընորհիւ: Իր բնակած տան սեռնեակներէն մէկը վարձած էր Խալիլ Ղազալէ անուն մարդ մը:

Խալիլ կը սիրէր Չէյնէպը եւ կուգար սիրային յարաբերութիւն մտակցել անոր հետ. սակայն Չէյնէպ կը նախատէր եւ չէր յանձնուեր:

Ս. հինգշաբթի օր, յանկարծ տեսնուեցաւ որ Չէյնէպ մեռած է: Կարծեցին թէ բնական մահով մեռած է ան: Բայց երբ անոր դիակը կը լուային, լուացողները տեսան որ վզին վրայ մատներու հետքեր կան, Լուր տուին կառավարութեան եւ յետ բննութեան հասկցուեցաւ որ Չէյնէպ խեղդուած է: Խալիլ ձերբակալուեցաւ եւ խոստովանեցաւ իր մեղը:

ՍԻՐՈՑ ԵՐԵՍԷՆ

Հալէպի ձեպել Համան գագաթը մէջ Հոլու խմսել անուն դարդ մը ամուսնացած էր գեղեցիկ աղջկայ մը հետ: Բայց աղջիկը ուներ ուներ ուրիշ սիրահար մը որ կուգար ամուսնանալ անոր հետ:

Անցած երկուշաբթի գիշեր,՝աղջկան առաջին սիրահարը, երկու ընկերներով կը յարձակի Հոլու խմսլեի տունը: Դուռը գոց էր: Զէնքի կոթով կոտրեցին պատուհանը եւ իր ամուսնոյն թեւերուն մէջ պառկած միջոցին սպանեցին գեղեցիկ կինը:

ՆՈՐ ՈՃԻՐ ՄԸ ԴԱՄԱՍԿՈՍԻ ՄԷՋ

Քրտական քայէն Հասան էլ Ագլէ անուն սրիկայ երիտասարդ մը չորեշաբթի գիշեր առեւանգած է իր ընակարանը վերադարձող 42 տարեկան կին մը եւ զայն տարած պարտէզներու մէջ ուր պատիւը բռնաբարելէ յետոյ դանակով մը սպանած է զայն:

Մարդասպանը ձերբակալուած է:

ՄԱՐՕՆԻՆԵՐՈՒ ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԻ ՎԵՐԱԿԱԶՄՈՒԹԻՒՆ

«ԱՂՕՒԹԻՒՆԻՆ ՄԷՋ ԿԸ ԿԱՐԴԱՆՔ ՀՕՒԱԾԱԲԱՆԱԿԱՆ ՏԵՂԵԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ»

Գիւղիի մէջ, խնդրոյ նիւթ դարձած է ձեռնարկել պատրիարքարանի վերակազմութեան: Ծրագրուած է նասատել չորս դիւան:

1. Կրօնական գործոց դիւան:
2. Ներքին գործոց դիւան որուն պատգամը պիտի ըլլայ վազգեներու տեսչութիւնը եւ պատրիարքարանի ելեւմտական հոգաբարձութիւնը:
3. Քաղաքային գործոց դիւան որ պիտի գբաղի քաղաքական եւ ազգային գործերով:
4. Առաքին գործոց դիւանը որ պիտի վարէ վաճիկանի եւ ուրիշ հասարակութեանց հետ տեղի ունեցելիք յարաբերութիւնները:

Մենք կը կարծենք թէ այս մասին եկեղեցական ժողով մը պիտի գումարուի Փետր. 2 թուականին: Պատրիարքը սոյն ժողովին անդամներուն պիտի խրատ եղեր որ քաղաքականութեան խառնուիլը արգիլեն կղերին: Արեւպիսկոպոսները յետ այսօրիկ չի պիտի կրնան յարաբերութեան մէջ մնալ քաղաքային իշխանութեանց հետ քաղաքական խնդիրներու կարգադրութեան համար, առանց նախապէս պատրաստուած ըլլալ Գիւղիի կողմանէ:

Միւս կողմէն, ամեն. Արիան հրամայեր է Հայր Ձիքաուի որ քողոր իր պատասխանը հոգատարութիւնը: Բայց Հայր Ձիքաուի պատրիարքին պատասխաներ է թէ իր ըրած գործը զուտ մարդասիրական գործ մըն է: Պատրիարքը անոր պատասխանած է թէ նպատակը չարդարացներ միջոց:

Գ. ՇՐՋԱԼԷՐ ԴԱՄԱՍԿՈՍԻ ՄԷՋ

Այսվիճակու երկրին կառավարիչ պ. Շեֆիէր Դամասկոս գացած է ընկերակցութեամբ Տիկին Շեֆիէրի, եւ իջած է Օթել Վիքթորիա:

Պ. Շեֆիէր երկար տեսակցութիւն մը ունեցած է պ. Բօնսօի հետ:

ԱՐԻԻԼԵԱՆ ԵՐԱՀՇՏՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱԺՈՂՈՎ ՄԸ

Առեւելեան երաժշտութեան համաժողով մը պիտի գումարուի Գահիրէ, յառաջիկայ *Մարս* ամսոյ մէջ: Արաբախօս բոլոր երկիրներ պիտի հրաւիրուին սոյն համաժողովին:

ԴԻՇԵՐԱՑԻՆ ՍԱՐՁԱԿՈՒՄ

Էլ Այճ գիւղին մէջ, երեք գիշեր առաջ կ, գիշերանց մեռած են Պուբրօս Չէյեան անուն գիւղացիի մը տունը 1000 ոսկի արժէքով ամբոր դրամներն ու ոսկեղէններ կողոպտելէ վերջ, բռնաբարած են ամբոր կինը եւ փախած:

ԱՄՐՈՒՆՈՒԹԵԱՆ ՈՒՌԻԽ

Գ. Խառնիկ Ագիրեանի բնդ Օր. Հայկունի Խայեանի հետ ամուսնութեան առիթ պ. Վահրամ Վարժապետեան 100ական ս. դ. կը նուիրէ Մարմրիջեցի քոխախտացոցին, Ռուբենեան ազգային վարժարանին եւ Ս. Սերոբեան Եկեղեցւոյ շինութեան յանձնախումբին:

Փոխան բնկալագրի գանձել իրմէ:

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

Աջխարհագրագէտ Պապկսեանի գծած Հայաստանի նոր եւ գունաւոր քարտէսը իր անցեալի պատկերազարդ փարեերով եւ բազմ. տեսեսական ճանրամասն տեղեկութիւններով նոր հատած է Իմիել Ուզունեան գրատուն Պուրե գիծ 8 Թրանսի:

ԿԸ ՓՆՏՐՈՒԻ

Նազարէթ Դալուսեան, 23 տարեկան, բնիկ Ագ—Շեհիւրդի, որ 6 տարի առաջ Թրանսա դրկուած որբերուն մէջն էր: Երկու տարի առաջ կը գտնուեր Պանճուր (Թրանսա):

Մայրը, Մարիամ Դալուսեան, որ Գէյրութ է երկու տարիէ ի վեր ուր չունէր զաւակն:

Իմացնել խնբագրութեանս:

Կը խնդրուի «Ծառաջ»ն արտատպել:

ՍԱԿԱՒԱՆ ՊԵՇՐՈՒԹԻՒ

25 ՅՈՒՆՈՒԱՐ 1932

	Մուրիկ
Դպրոցական Ընդհանուր.	443
Ընկերակն. »	432
Տղայք »	126
Թրքական »	58
Գանձ Օգնութեան	140
Իտալական Լիր 100	635
Յունական. Տրախմի 100	145
Անգլիկ. ոսկի	603
Ֆրանս. »	482
Օսմանե. »	547
Արծաթ մէջիտ	29
Գրչեան Յօնս. Ա. ՀԲ.	310
» » Բ.	281
» » Գ.	278

Ակնարկան եղբայր Բեյ Յօս

Թելեֆոն 5-19

Etablissement J. HEKIMIAN FILS

(Maison fondée en 1877)

56 Rue FAUBOURG SAINT HONORE - PARIS (VIIIe)

Առեւտրական տեւ է գործի համար

ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԱՊՐԱՆՔ, ՆԻՒԹ ԿԱՄ ԴՐԱՄԱՅԻՆ

կրնայ հայթայթել ամենանպաստաւոր գիներով

Հեռագրական Հասցէ Eli-Elyseding - Paris - 123

ՁՕԹՕ ՀՐԱՋ

Անոնք որ կ'ուզեն վերջին նորածեւութիւններուն համաձայն նուրբ եւ ճաշակաւոր լուսանկարներ ունենալ, առանց վարանումի Քող դիմեն Մաարաթ փողոց, նորակառոյց Խորհրդարանի հիւղ դիմացի շէնքին երկրորդ յարկաբաժնի վրայ, նորբացուած ՁՕԹՕ—ՀՐԱՋ ԱՒԷլԷԼԻՆ, որ ունի ելեքտրականութեան առանձին բաժին մը եւս, որով առանց նկատի ունենալու օդն ու ժամանակը՝ կարելի է գտնուիլ տալ ամէնանորբացաշակներուն իսկ:

ԱՒԵՏԱՒԵՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ԳՈՀ ԳԻՏԻ ՄՆԱՑ

պին Գարահիսար, իր սիրելի Հայրենիքը, կը լսէ ծանօթ ձայներ, իր սիրտը կը լեցուի նոր ընկերներու սիրով եւ անոնց ցուցցուցած գուրգուրանքով:

Ընկերները անմիջապէս գործ կը գտնեն, որպէսզի Անդրանիկը կարենայ ազատ պարտիլ, սիանգամայն ազատ ըլլայ ոստիկանութեան չար եւ վանդազաւոր հետապնդութիւններէն:

— Հրաշալի խաղ է, կ'ըսէ իր ընկերներէն մէկը մի օր, այս երիտասարդին պէտք է դաստիարակել, հրաշալի խաղ է:

— Ես ոչ մէկ ուրիշ գաւառացի չեմ տեսած այնքան յանդուգն օրքան այս ազ... կը յարէ միւսը:

Իսկապէս Անդրանիկ վախ բառը չէ գիտցած իր ամբողջ կեանքին մէջ:

Անվախ քայլ եւ միչտ բաղդաւոր: Կեանքը մպատած է անոր:

Պոլսոյ մէջ Անդրանիկ հեռացնետ իր ընկերներուն չնորհիւ, կը ծանօթանայ աւելի լայն շրջանակի, աւելի հասուն եւ լուրջ մարդոց:

Անդրանիկ ինդգինք կը զարմացրէ Պոլսոյ այս կարգի՝ երիտասարդութեան եւ պատրաստակամութիւն կը յայտնէ ժողովելու ոհէ գործի:

Հնչակեան երիտասարդ ընկերներ, մէկ քանի հոգիով, կը ծրագրեն սպաննել թուրք բռնակալ մը, որ առանձնապէս խոչնդոտ կը հանդիսանայ գործունէութեան:

Ընկերները կ'իմացնեն այս մտագրութիւնը Անդրանիկին:

Անդրանիկ պատասխանէ կատարելու սպանութիւնը անձամբ:

Եւ կը կատարէ:

Անդրանիկ գործի վրայ է, կը վազէ թուրքմպա հիներու եռանէն, կը հասնի հրդեհի վայրը, կը մտնէ ներս: Եթէ մարդիկ կան տան մէջ կը ջանայ առաջին անգամ մարդիկը ազատել, յետոյ կ'օգնէ հրդեհի մէջ եղող տան սիրոյ գոյքերու պաչտպանութեան:

Անգամ մը, ծուխերու եւ բոցերու մէջէն, տունը կը փլի եւ ինքն ալ կը մնայ տանը տակ, հազիւ ինքզինքը կը ձգէ դուրս, գրեթէ կիսամեռ վիճակի մէջ:

Անդրանիկ այս բոլորին մէջ չի նեռապնդեր ոչ մի անձնական չար:

Հրդեհ, ծուխ, իրարանցում, աղմուկ, կուիւ, տարբերու տարերային պայքար, քարինք, վտանգ, հերոսութիւն.— Ահա Անդրանիկի հոգու եւ եռակայութեան ապրելու առաղձները:

Առանց ասոնց մենք կը կորսնցնէինք մեր ժողովուրդի ներկայ ռազմական վարկը բարձրացնող ամենախոչոր ֆաքթորը:

Անդրանիկ իր կեանքին մէջ չատ քիչ անգամ վտնգած է խաղաղ կեանք:

Եւ այդ խաղաղութիւնը եղած է առերեսութիւն, որ բովհեան անոր հոգիին խորքը միչտ անպակաս եղած է երկրաչարժը եւ քնդանօթաձգութիւնը:

Դէպի կուիւ, դէպի աղմկոտ եւ սանձարձակ կեանք:

Ռաֆֆիի իսկական թիպերու մարմնացումն էր անոնիկ, որուն եթէ տրուէր ճիշդ ուղղութիւն, նա կը դառնար մի այլ ... պի պաչտելի բովանդակութիւն, մի ամբողջական կեանք:

Եւ Անդրանիկին պատահեցաւ այդ բաղդաւորութիւնը:

Այդ բաղդաւորութիւնը պատահեցաւ առաջին անգամ Շապին Գարահիսարի մէջ, երբ Նանդիպեցաւ յեղափոխական կրակով բոցավառ երիտասարդութեան,

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՄԱՆՉՈՒՐԻՈՑ ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ ԾԱՆՐԱԿԱՇԻՈ ՀԱՆԳԱՄԱՆՔ ԿՍՏԱՆԱՑ

Պէյրութ.— *Ծայրագոյն Արեւելքէն եկող վերջին լուրերը կը տեղեկացնեն թէ կացուԹիւնը ծանր հանգամանք ստացած է յանկարծակի կերպով Զինաստանի նախարարական խորհուրդին գումարած ժէկ նիստէն վերջ, ծանուցուեցաւ թէ Ազգաժողովի ուխտագիր 16րդ ցօդուածին գործադրութեան դիւրելուն համար այս երկրի կողմէ ներկայացուած պահանջը կը նշանակէ ասպարէզ կարդալ Թոքիոյի և պատճառ պիտի ըլլար, եթէ ընդունուէր Ազգաժողով կողմէ, Ճարոնի Ազգաժողովէն հրաժարելուն։*

Ուրիշ տեղեկութեան մը համաձայն, Ճարոնական զօրախումբերը ուժգնացած են Զինեցիներուն պատկանող և խարպինէն 30 մղոն հեռու վայրի մը գտնուող զինապիտոյքի մթերանոց մը։ կըսուի թէ Զինական զօրքերը կը քալեն այս վերջին քաղաքին վրայ և թէ տեղի ունեցած ընդհարումին մէջ 52 հոգի սպաննուած և բազմաթիւ հոգիներ ալ վիրաւորուած են։

Միւս կողմէն, կը հաւաստուի թէ Զինաստանի վարչապետը և Արտաքին Գործոց Նախարարը որոշած են հրաժարիլ եթէ գահիճի միւս անդամները չդնդունին իրենց տեսակէտը որ կը կայանայ Ճարոնի հանդէպ կորովի դիրք մը բռնելու, և՝ հարկին անոր դեմ պատերազմ յայտարարելու գործին մէջ։

Զինական գահիճը որոշած է անգամ մըն ալ դիմել Ազգաժողովի, պահանջելով հաւաժողովի մը գումարումը որը բաղկացած պիտի ըլլայ ուխտագիրը ստորագրով ինը պետութիւններէ։

Զինաստանէն եկող ուրիշ լուրեր ալ կը տեղեկացնեն թէ կացուԹիւնը ծանր է հարաւային շրջաններու մէջ ուր կարմիր բանակները կը շարունակեն իրենց յառաջացումը։ «հաւատնաւարականներ» անունը կրող պահակախումբը յառաջացած է մինչև հանքովէն երեսուն մղոն հեռու վայր մը։ Օտարականները մեկնած են հանքովի մերձակայ քաղաքներէն և կառավարական բանակները նահանջել տիպուած են կարմիր բանակներու յարձակողականի առջև.

ՀՆԴԿԱՍՏԱՆԻ ԽՌՈՎՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Պօմպէյ.— «Ազատ Մամուլ» Թերթին խմբագրապետ Պ. Ռատանանդ և իր կինը ձերբակալուեցան վերջին հրամանագիներու տրամադրութեանց հետեւանքով։

Խռովարարները քարերով յարձակեցան ոստիկաններու վրայ որոնք կրակելով ամբոխին վրայ ծանրապէս վիրաւորեցին յարձակումի գործողներէն տասնըհինգ հոգի։

ԼՕՋԱՆԻ ԽՈՐՀՐԴԱԺՈՂՈՎԻ ՑԵՏՑԳՈՒՄԸ

Լոնտոն.— *Կը ծանուցուի թէ Լօզանի խորհրդաժողովը պիտի յետաձգուի եղեր։ Այս որոշումը պիտի տրուի եղեր Ֆրանսայի հետ համաձայնութեան բանակցութիւնները պիտի աւարտին 25 Յունվար։*

ՑԵՂԱՓՈԽՈՒԹԻՒՆԸ ՍՊԱՆԻՈՑ ՄԷՋ

Պարսելօնէ.— *Ընդհ. գործադուլը սկսաւ Մանրէզայի շրջանին բոլոր քաղաքներուն մէջ ուր խլրտումը կը սաստկանայ։*

Շատ մը տեղ, երկաթուղիի գիծերը տեղէն հանուեցան և հեռագրական ու հեռաձայնական հաղորդակցութիւնները ընդհատուեցան։

ՆՕՊԷԼԻ ՕԴԱՅԻՆ ՄՐՑԱՆԱԿԸ

Բարիզ.— *Օդանաւորդային միջազգային Դաշնակցութիւնը գումարուելով Բարիզի մէջ, իր ոսկեայ մէտալիօնը առաւ Տօքթ. Էքընէրի։*

Այս շքանշանը առաջին անգամ է որ կը տրուի Գերմանացիի մը։

Ներկայացուցիչ ՍԱԻՏԱ ԵՂԲԱՐՔ Պէյրութ

Տ[illegible] ՍՈԿՐԱՏ ԱՒԵՏԻՍԵԱՆ
ՎԻՐԱԲՈՒԺ - ԱՏԱՄՆԱԲՈՒԺ
ՎԿԱՅԵԼ ՊԷՏՐՈՒԹԻ ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԷՆ
Դրացուցի ամեն օր բացի կիրակիէն կեսօրէ առաջ 8—12 կեսօրէ վերջ 2-6
Հասցէ՝ Capucins-ներու ակռեղջրին կից Արգարութեան պալատին դէմ։

ՏՔԹ. Ռ. ԳՈՒԼԱԳԵԱՆ

ՄԱՆԱԳԷՏ՝ ՆԵՐՔԻՆ, ՄՈՐԹԱՑԻՆ ԵՒ ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻԻԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ
ՎԿԱՅԵԼ ՓԱՐԻԶԻ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑՆԵՐԷՆ

Կը դարմանէ գիտական ամենավերջին մեթոտներով, քոռերու, ստամոքսի, աղիներու լեարդի ամեն տեսակ հիւանդութիւններ։ Հին եւ նոր չերամախզութիւնը իր բոլոր բարդութիւններով, ինչպես նաեւ Ֆրանկոխոս եւ մորթային հիւանդութիւններ։

Առագ. արմատական եւ բարեխիղճ դարմանում։

Հիւանդ կ'ընդունի ամեն օր, բացի կիրակիէ, իր նախկին դարմանատան մէջ. ժամը 8—12 եւ 2—6ու մասնաւոր ժամադրութեամբ։

Երեքշաբթի օրերը, ժամը 2—5 վկաեալ ԱՂՔԱՏՆԵՐՈՒՆ ՀԱՄԱՐ
Ժամը Հասցէս փողոց՝ թիւ 8

Կարի եւ Ձեւագիտութեան Դասընթացք

ՏԻԿԻՆ ՄԱՌՒ ԵՐԱՄԵԱՆ

ՎԿԱՅԵԼ ԴԵՐՁԱԿՈՒՀԻ

ԲԱՐԻՁԷՆ ԵՒ ՎԱՃԻՆԿԹՕՆԷՆ

Կարի եւ ձեւագիտութեան մասնագիտուհի, Տիկին Մառի Երամեան կը վերադառնայ իր արհեստանոցը, Մեծ Սէրայի դիմացը Նո. 78 տան երկրորդ յարկը։

Երեք ամսուան միջոցին կը սորվեցնէ ամենավերջին ձեռագործութեամբ, կար եւ ձեւագիտութիւն իր բոլոր բարդութիւններով եւ ադիական միջոցներով, Droit-fils մեթոտով։ Իր աշակերտուհիները կ'օժտեն Բարիզի ազգային Académie Daydou վկայականով։

ՏՔԹ. ՎԱՀԷ ԿԱՐԱՊԵԹԵԱՆ

Վկայեալ Laurent ճեմարանի Interne եւ արտաքինացուած ՄԱՄԼԱԿԱՏ քոթեղի Հիւանդանոցի ԱՂՔԱՏ, ԳՕՏՐ, ՏՈՒՐՔԱՐԱՆ, ԱԿՈՒՆՑԻ եւ ԳՆԱՑՈՒ հիւանդութիւններու բժիշկ։

Հիւանդ կ'ընդունի ամեն օր ժամը 9—12, կեսօրէ վերջ 2—6։
Իրեն կ'ընդունի միայն կիրակի օրերը։
Հիւանդներ ուղղակիօրէն կրնան դիմել իր նոյն հասցէին։

Աղքատ հիւանդներու հետ դարմանում, առանց որ կէսօրէ առաջ ժամը 10—12. հիւանդանոցի դարմանատան մէջ։

ՏՔԹ. ԳԱՒԱՌ ԱՐՔԻԱԿԵԱՆ

(Նախկին ան-որ հիւանդ Պէյրութի Ամերիկ. հիւանդանոցի)

Իր նոր դարմանատունը կը գտնուի Ազգ. Սէնթրալ Պանքի մօտ գտնուած Ֆրանսական հարթակատան պալատին մէջ։

Ընդունելութեան ժամեր՝ կէսօրէ առաջ ժամը 9—12, կէսօրէ վերջ 2—6։

ՏՔԹ. Մ. Ս. ՏԱՔԷՍԵԱՆ

Նախկին ներքին բժիշկ ԹԱՂԱՊԵՏ. ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԻՆ
Այժմ Տիայուն բժիշկ St. ELIE ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԻՆ

ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒԹԵԱՆ ԺԱՄԵՐ
ՆԱՀԻՐ ՈՍՏԻԿԱՆԱՏԱՆ ԴԻՄԱՑ ԻՐ ՓԼԻՆԻՒԻ ՄԷՋ

Ամեն օր (կէսօրէ առաջ 10 — 12
(կէսօրէ վերջ 1 — 3

ՄՆԹ.— Հինգշաբթի եւ շաբաթ կեսօրէ վերջ աղխա
հիւանդներուն ձրի։

ՏՕՔԹ. Գ. ՏԱՎՈՒՏԱՐԵԱՆ

ՄԱՆԱԳԻՏ ՆԵՐՔԻՆ ԵՒ ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

Իր դարմանատունը հաստատած է, ԱՍՍՈՒՐ փողոց, Տօքթ. Սօղոմոնեանի (առաւնաբոյժ) դարմանատան կից.

Ընդունելութեան ժամեր՝
կէսօրէ առաջ ժամը 8—12
» վերջ » 2—6

Անձամբ եւ առանձ ծախսի մասնակցեցէք

ՁԵՐ ՀԱԳՈՒՍՏՆԵՐԸ

Ինչ հարկ այլեւս հազուագիւտներ մաշրել տալու համար ծախսեր ընելով, քանի որ կայ հրաշալի մեր գիւտը

ԼԻՒՍԷՆ (LUCIN)

ՍՐԱՆՑ ԼՈՒՄԱՅՈՒ, ՊԱՐԶԱԳՈՒՅՆ ՀՈԶԱՆԱԿԵԼՈՎ

ԿՐ ՄԱՔՐԷ Ե՛ՒՆՈՐ ԿԸ ԴԱՐՁՆԷ

բամպակէ, բուրդէ, ամէն տեսակ կերպաս. հագուստ եւ հիւսուածեղէն ինչպէս նաեւ գորգ, կարասիներ. կերպասներ, ծխնեաւոր գլխարկներ, նաւային, նաւային, առանց կերպասին մնասելու սեղմ։ ՓՈՐՁԵՑԷՔ ԻՒ ՀՕՄՈՂՈՒԹԵՑՒՔ։

Տուփը կ'արժէ 25 ս. դրկ. միայն։

Մէկ տուփով կարելի է տաք կեսր մաշրել։
50 ս դրկ. դրկողին 2 տուփ իր դրկելի փոխարէն ձրի կը ղրկուի։

Ստացողներ եւ մեծաքանակ տեղերու մասնաւոր գնդ։ Դիմել՝ Մ. ԿԱՊՐԱԾ ի Պօրսա—Պէյրութ (B. P. 422) կամ ԾԱԿՈՒԲ ՆԵՐՍԷՍԵԱՆԻ, սեղանաւոր, Տօօ փողոց, Պէյրութ։

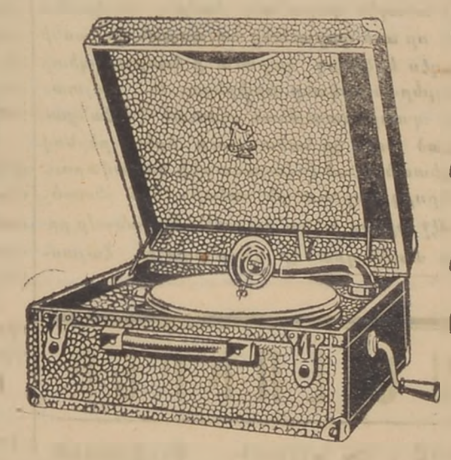

Տոկուն շինուածի վայելուչ տեսք Հնչուն եւ բնական ձայն Անհատնական Ձայնասկաւառակներ

ԱՐՈՆՑՄԱՎ ԿԸ ՁԱՏՈՐՈՇՈՒԻՆ

ԱՓՕԼԼՕ ՖՕՆՕՆԵՐԸ

Պատրաստուած վերջին կատարելագործեալ դրոշմատիպ, Ամէն տեսակի եւ ամենաանձնական նուագարան կողմէ

APOLLO GRAMOPHONE Co. Ltd
(of London)

ԱՓՕԼԼՕ ՖՕՆՕՆԵՐՈՒ ԹԱՏԳԻՒՐԸ !!!

Կատարեալ համոզում գոյացնելու համար անգամ մը այցելեցէք
MAISON APOLLO, Rue de la Poste, BEYROUTH
Փարոսիա եւ Ֆոնոյ տան դէմ, առաջին տան եւ առաջին յարկին
դիւրամատչելի գին, վճարումի դիւրութիւն,
Ընդհ. ներկայացուցիչներ՝ Սիրիոյ, Պաղեստինի, Անդրյորդանանի, Միջագետքի եւ Նիլ. գետ.—
ՍԻՆԱՆՆԱՆ ԵՂԲԱՐՔ
SINANIAN FRÈRES, Boîte Postale 642, BEYROUTH (Syrie)

որոնք իրեն մէջ, առաջին անգամ ըլլալով, բեղմնաւորեցին ազգային բոլոր իէալներու ամենամաքուր սաղմերը, այրենիքի ազատագրութիւնը։

Անդրանիկ, իր ծաղիկ հասակէն, խոտացաւ և ծանրացաւ այդ իէալով։

Եւ որովհետև Անդրանիկի մէջ սկսած ուէ դաղափար, ուէ իէալ, ուէ միտք պէտք էր իր գեղեցիկ վախճանին հասնէր, պէտք էր սկսէր և անպայման վերջանար, իր մէջ դրուած սաղմերը աճեցան, աճեցան, դանդաղօրէն և կամաց կամաց, բայց խորագոյն, անդիմադրելի և անտեղիտալի վստահութեամբ։

Այդ սաղմերէն և ոչ մէկը Անդրանիկի հոգիի խորքին մէջ չցցին և չփճացան, այլ ամէն մէկը իր հասակը առաւ տարիներու ընթացքին գինքը կրող մարդու յամառ, աննկուն և երբեք բեկանելի կամքին տակ։

Անդրանիկ կարող էր օսմանեան մայրաքաղաքի ճահիճին մէջ հեչտութեամբ կորուստի մատնուիլ և դառնալ քուլումպանի մը, եթէ անոր մէջ յեղափոխութեան օրբազան սաղմերը չդրուէին և անիկա բնածին ընդունակութիւնը չունենար իր կամքովը պահելու, գուրգուրելու և մեծացնելու զանոնք։

Անդրանիկ արդէն կորսնցուցած էր իր առաջին մէրը և իր առաջին սիրոյ պատուը։

Կորսնցուց և իր հայրը։

Պանդխտութեան սեւ ու մութ, դաժան և անկարեկիր օրերուն մէջ՝ անիկա ուրիշ իտէալ չունեցաւ, բացի գեղանի Հայրենիքի ազատութեան գաղափարը։

— Եթէ ամէն մէկ Հայ երիտասարդ երդուէ տալ ծառայելու Հայրենիքի փրկութեան սուրբ գործին, ըսած չէին իրեն իր Հէյկական առաջին ընկերները, Հայրենիքը կ'ազատէր Թուրքի անարգ լուծէն և մենք

ալ կ'ունենայինք պետութիւն և սեփական Հայրենիք։

— Հայ ոստիկան մը ինձ չի ձերբակալեր, կը մտածէր Անդրանիկ։

— Հայ կառավարութիւնը ինձ չի հալածեր, կը մտածէր երիտասարդ, անխառն, պաչտելի իէալներով և բոցերով տոգորուն գաւառացի մաքուր տղան։

Եւ Անդրանիկ որոշեց նետուիլ յեղափոխութեան գործին։

Իրեն առաջին անգամ թուեցաւ, որ ամէն ինչ քաղցր էր, ամէն ինչ հէշտ, ամէն ինչ հերոսական։

Եւ շատ բնական էր այդ, որովհետև այս բոցավառ հոգին կը սիրէր հրդեհներն ու կռիւները։

Անդրանիկ կ'ունենայ երկրորդ բաղդատութիւնը հանդիպելու նոր Հնչակեան ընկերներու։

Գոլոշ խաներու մէկ անկիւնը կը նշմարէ, որ երիտասարդներ կ'ելլեն կը ժանեն, որոշ ժամերու իրարու կը հանդիպին, կը խօսակցին տաք տաք և սիրալիր։

Կը տեսնէ և կը հասկնայ որ այս երիտասարդներն ալ ունին այն միևնոյն կայծը, որ ունէին Շապին Գարահիսարի իր առաջին ընկերները։

Կը ժառանգէ անոնց։

Առաջին անգամ կասկածանքով կը վերաբերի իրեն հետ նոր երիտասարդները, Անդրանիկ ի բնէ բաց սիրտ և անվախ, կը յայտնէ իր միտքը, կը պատմէ իր անցեալ կեանքը ամէնէն վստահելիին։

Վստահելին կը ծանօթացնէ Անդրանիկը միւս ընկերներուն։

Անիկա անմիջապէս կը թողու փողոցային անպէտք և անմիտ պտոյտները, կը ձգէ հրդեհներու հաճոյքը որ հետզհետէ կ, դառնար հասարակ։

Անդրանիկ կը պատէ անսահման ուրախութիւն, ներքնապէս կը զգայ որ արդէն տեղափոխուած է Շա-

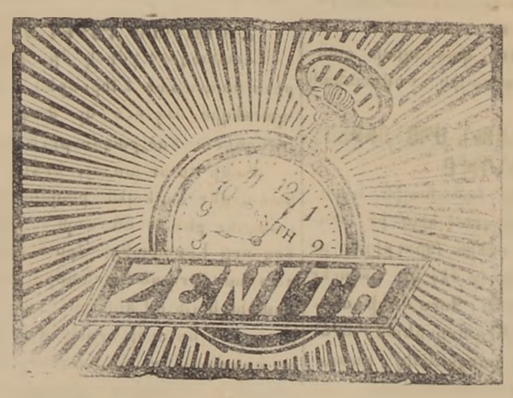

« Time is money »
Ժամանակը ոսկի է

ՁԷՆԻԹ ԺԱՄԱՑՈՒՑԸ ՇՆՈՐՀԻ ԻՐ ԱՍԵՆԱՁՇԳՐՏՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ՁՇԴԱՊԱՀՈՒԹԵԱՆ

անզուգական յատկութիւններուն ձեզի դրամ կը տահեցնէ առանց դժուարութեան, կարելիութիւն տալով խնայելու ձեր ոսկեհեռ ամբողջ։

Ունինք ժամացոյցներու ամբողջ շարք, ոսկի, արծաթ եւ նիկել, կիներու եւ այրերու համար։

Կ'ԱՊԱՀՈՎԻՒՆ ՆԱԵՒ ԲՈԼՈՐ ՆՈՐՈԳՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ՝ ԱՄԵՆԱՆՊԱՍՏԱԻՈՐ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐՈՎ
Ընդհ. ներկայացուցիչ՝ ԽԱՉԱՏՈՒՐ ՇԱՀԻՆ (Ջօշ փողոց)
Վաճառատուն՝ Վէյկան փողոց, քաղաքապետարանի դռան կից։

AZTAG
JOURNAL ARMÉNIEN
B. P. 587
BEYROUTH, Liban

Directeur - Propriétaire
HAIG BALIAN

ԳԻՆԸ ՓԱՐԻԶԻ ԵՒ ՏԱՐԱԾՈՒԹԵԱՆ
ՕԻՒՐԻԱ տար. 425, վեցամսեայ 225 Ս. Դ.
ԱՐՁԱՀԱՄՆ. տրկ. 6, վեցամսեայ 4 տոլար
Տնօրէն - Խմբագիր՝ ՀԱՃԻՆ ՊԱԼԻԵԱՆ

ԱԶԴԱԿ

ԵՐԿՕՐԵԱՅ ՀԱՅԱԶԱՓԵԱՆ
ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԳԻՏԱԿԱՆ

ازتـــاك
جريدة سياسية ادبية اقتصادية حرة

ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 28
ՅՈՒՆՈՒԻԱՐ
1932

ԳԻՆԸ ՖՐ.
ՀԱՏԸ
3.50 Ս. Դ.

Ե. ՏԱՐԻ | Ամէն առաւուտ պէտք է ըմբել թերթիս տնօրէնին հատցէին | ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ՝ ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ, ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ ԵՒ ՇԱԲԱԹ ՕՐԵՐԸ | Չհրաժարակուած ձեռագիրները չեն վերադարձուիր | Թիւ 119 (564)

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

ԲԱՒԱԿԱՆ ՉԷ ԽՕՍՔԸ

Թրքական մամուլին հանած վվլուկը այս օրերուս՝ կ'ըզբաղեցնէ բովանդակ հայ մամուլը։

Քաղաքակիրթ երկիրներու համար գրչապայքարը ոչինչ ունի մտահոգելիք ենթակայ ժողովուրդները, բայց երբ թիւրքն է և իր մամուլը որ սալալաթ կը կարդայ, պայքարը կը հագնի արիւնոտ շապիկ ու կը մտահոգէ մեզ։ Այս մտահոգութիւնը չատ իրաւամբ շարունակ կը զանգահարէ հայ մամուլը, մանաւանդ անոր այն մասը որ ոչ մէկ հատուածական հաշիւ չի խաղար՝ երբ խնդիրը կը վերաբերի հայութեան դարաւոր ոսոխին։ Բայց եթէ հարցը հոս իսկ կը փակուի, անգամ անշահախնդիր մատնանշումը կը դառնայ արժէքէ զուրկ։ Եթէ խօսքին չպիտի յաջորդէ գործը, եթէ դաւադիր ոսոխին դիմաց՝ (որուն գրչապայքարն իսկ արեան մէջ է թաթխուած, վկայ տարաբաղդ Վիտինեանը) պիտի բաւականանք իր վայրագութիւնը համբերու, իրեն դարաւոր արիւնոտ պատմութիւնը քրքրելու, մի միայն դահիճին արիւնոտ ձիճաղլն կ'սրբժանանանք։

Հայ մամուլը կը կատարէ իր պատականութիւնը հաւատարմօրէն։ Հայ քաղաքական կեանքի ղեկավարներուն կը մնայ խօսքը արժէքաւորել լծուելով յաժան եւ հետեւողական աշխատանքի՝ պատրաստ ըլլալու համար ամէն ստոր գաւազրութեան դիմաց։

*Անհրաժեշտ պայման է սակայն գաւաւորել նախ և առաջ մեր ուժերը։ Եթէ հաւատացողներ կան ուժերու մեր ազգային կեանքին մէջ և կամ միակ ուժի մը, պէտք է այսքան երկար փորձերէ յետոյ համոզուին որ պայքարը պիտի տարուի առանձին առանձին։ Համերաշխութիւն գոյացնել հայ քաղաքական ուժերու միջև՝ ներկայ պայմաններուն տակ միամտութիւն պիտի ըլլար, մանաւանդ երբ Դաշնակցութենէն բացի բոլորը կը նկատեն փակուած մեր հաշիւները գարաւոր ոսոխին հետ։ Այսքան արիւնէ և փորձէ յետոյ տակաւին կան մեր մէջ միամիտներ կամ մաղձոտ չարամիտներ, որոնք կը կարծեն թէ հայ մարդու կամ հայ մամուլի խօսքն ու ու գրութիւնը կրնան պատճառ դառնալ ոևէ ագէտի, կամ գրգռել գազանին բնազդները և գործի մղել գայն։ Դեռ չ'կրցանք ըմբռնել որ թիւրքը պատրուակի պէտք չունի։ Թիւրքը գրգռումի պէտք չունի։ Թիւրքը փաղաքշանքի պէտք չունի իր դիրքը ճշդելու համար հայութեան հանդէպ, ան պիտի ջարդէ երբ գոնէ պատեհ առիթը, ան արիւն պիտի քամէ մեզմէ եթէ այդ նպաստաւոր առիթին անգամ մեզմէ ծածկեր համբոյրներով օձենք իրեն չարդարարի ձեռքերը։ Զափազանց ապերախտ գործ կր տեսնեն ամէն անոնք, որոնք կ'ուզեն մեր ոևէ քայլին կապել թիւրքին ցուցահանած գազանային բնազդները։ Գիտենք որ այս ճշմարտութեան չ'համոզուած հայ չկայ աշխարհի երեսին, կը նշանակէ որ հակառակը պնդողները կր տարուին մութ հաշիւներէ։ Այս պայմաններուն մէջ մեզի կը մնայ գոհանալ գոյութիւն ունեցող կազմակերպութեամբ։ պահանջել մեր ղեկավարութենէն դէպքերու և երևոյթներու ճշգրիտ գնահատում, հետևողական գործելակերպ և վճռականութիւն։ Պայքարը քէն անհաւասար, թշնամին քէն ամրացած դիրքերու վրայ և մեր պայմանները անորոշ, այնու ամենայնիւ խուսափում չկայ և պարտաւոր ենք քալել մինչև ծայրը։ Տկար ժողովուրդները որքան ատեն որ զինաթափ չեն եղած ու կը պահեն իրենց հոգեկան կորովը միշտ ալ իրաւունք ունեցած են յուսալու լաւագոյն օրեր։ Մեր կռիւը գոյութեան կռիւ է առայժմ, կռիւ գաղութներու այլասերման դէմ, կռիւ թիւրքի սադրանքներուն դէմ։ Բացառիկ լարումով միայն հնարաւոր պիտի դառնայ այս երկու թշնամիներուն դէմ կռուիլ եթէ տկարացած ենք մենք, թշնամին նոյնպէս չի պահեր իր հին ուժը։ անոր վերջին թևաւորումը՝ հիւսիսի խնամակալութեան չնորհիւ՝ կապուած է քաղաքական ղէպքերու դասաւորումին։ պատմութեան մէջ եզակի պարագայ է թիւրքին չընդապատուած ըլլալը եւրոպական տէրութիւններով։ եթէ այսօր կը չոյեն անոր մազերը ու կը գովեն թիւրքի գեղեցիկ աչքերը, մենք չէ որ յուսախաբ պիտի ըլլայինք չատերու վերաբերմամբ։ Ծուռան համբոյրով էր որ մատնեց, իսկ քաղաքականութեան մէջ Ծուռան կեղծաւոր հրեշտակ իսկ չէ։ Փոքր ուժ ենք, այո՛, բայց չատերու դասաւորումով աւելի վստահելի կռուանները կարող ենք ստեղծել քան թիւրքը, որուն անմարդաբնակ բայց բերրի տարածութիւնները իրենց վրայ կեդրոնացած կը պահեն յարդող բազմութիւններու աչքերը։

Անհրաժեշտ չէ գծել մանրամասնօրէն պատնէշներն ու խրամները մեր պայքարի ճակատին։ ուզեցինք չեշտել որ յուսալքուելու պատճառներ չունինք։ Ինչ որ կը պակսի մեզի խօսքին արժէքաւորումն է, բեղուն, տքնական և յամառ աշխատանքը, ու այս մի միայն համակական նակատի վրայ, որուն դիմաց առայժմ միայն թիւրքն է կեցած։ Միանդամ ընդմիշտ պէտք է փակել հաշիւը ազգային ներքին ճակատի վրայ։ որքան ցանկալի նոյնքան և անհետաձգելի է բոլորը մէկ յայտարարի բերել, իսկ ժամանակն ու ղէպքերը չեն սպասեր մեր քմահաճոյքին։ իւրաքանչիւրը իր ճամբով։ Համերաշխութիւնը չի գոյանար, կը պարտադրուի։ Երբեմն գերակշռութեամբ, երբեմն իտէալի յաղթանակով, իսկ յաճախ արիւնոտ դէպքերու հարկադրանքով։ Այս երեք պայմաններէն ալ գոյութիւն չունինք ներկայիս, կր ժտյ վտանգին դիմազրաւել առանձին, կը նշայ զգալ առանձնութեան պատասխանատուութիւնը և գօտեպնդուիլ, ըլլալ խոհուն բայց վճռական, արհամարել ամբոխային տրամաբանութիւնը, ու քալել հաստատ և ուժեղ քայլերով։ Թշնամին արթուն է և միշտ կիշատիչ։ ան կը կռուի արտաքին ճակատի վրայ. կ'ուզէ իր արիւնոտ թաթը երկարել անգամ հեռաւոր երկիրներ ցրուած մեր բեկորներուն, կը ձգտի խառնակել մեր ներքին կեանքը՝ երիցս անիծեալ հայդուկաճաններով, կ'ուզէ վերջնական կերպով կերպարանափոխել մեր հայրենի աշխարհին դիմագիծը, պիղծ տարրեր լծկնելով մեր սրբազան հողին վրայ։ Հայ քաղաքական մտքի ղեկավարութեան կը մնայ նոյնպէս պայքարիլ բոլոր ճակատներու վրայ, ի դերեւ հանելու և հարուածելու համար մեզ ոչնչացնելու ձգտող արիւնոտ բազուկը։

ՀՈՒԹԵՐ

ԹԻՒՐՔԻՈՅ ՇՈՒՐՋ

Տարին սկսաւ ու վերջացաւ տնտեսական հոգերով, — չատ աւելի ծանր քան ուրիշ ո՛րևէ ատեն։ Տարուան վերջին վեցամսեան եղաւ տաժանելի, քրտնչան երկունք մը, ոչ միայն յաւերժնապէս բայց ելմտացոյցը հաւասարակշռելու, այլ և արտածման և ներածման կշիռը պահելու համար։ Նոր նախահաշիւը արդէն կանգ առած է 140 միլիոնի վրա — փոխան 200-220 միլիոնի։ Իսկ առևտրական կշիռը փրկելու համար, պատերազմական ծրագիր մը պատրաստուած է արդէն, աւելի խիստ քան կր նախատեսուէր։

«Դրօշակի» նախորդ համարով պարզեցինք ներածման դէմ հրամայագրուած սահմանափակութիւնները։ Նոյեմբեր 16ի այդ հրամանագիրը արդէն կը գործադրուի խստօրէն։ Իւրաքանչիւր ամսու 10ին կր կազմուի բաժնեգուցակ մը (fnpա կամ fnpkժուն), յօդորդ երկու ամսուան ներածութիւններուն համար։ ներածելի ապրանքներու քանակը կորոշուի հատորանքով, միտրով կամ քիլոկրամով։ Եւ յաճախ գաւեշտական տեսարաններ ալ կը պարզուին։ Օրինակ, 1932 Յունուար, Փետրուար և Մարտ ամիսներու բաժնեգուցակը պատրաստած ատեն, «մոտեր են» յիշել ներածելի թէյին քանակը։ Ոյով մէկը դարձած է չահագործման նիւթ, անօրինակ զգուշութեան մը հասնելով։ Իսկապէս մոտեցներ են, արգիլներ են թէ կատաղած մեսպանիա է չէնիչներուն այդը — խնդիրը այն է որ մէկը դժուար կը ճարուի թիւրքիոյ մէջ, ինչպէս և ուրիշ։

Ներածութիւններու սահմանափակումը մեծ դժգոհութիւն պատճառեց օտար առևտրականներուն, որոնք ափ ափին իրենց դեսպանատուներուն, դեսպաններուն, երբեմն կակուղ, երբեմն ամուր, յաջողեցան որոշ ճեղքեր բանալ հզած կարգադրութեանց մէջ, գոնէ 1931ի Նոյեմ. 15էն առաջ եզած ապրանքներու համար։ Իսկ եզան առևտրականներ ալ որ փոխադարձ միջոցներու գիմեցին։ Այսպէս, գերմանացի գործաւանները, որոնք մինչև հիմայ յայն վարկեր կը բանային իրենց թիւրք յաճախորդներուն, համախորհուրդ որոշեցին 25 առ 100 կանխիկ պահանջել այսուհետեւ։

Ներածութիւններու սահմանափակման զօրաշարժին զուգադիպեցաւ «Ինայողութեան Շաբաթի» երկրորդ չրջանը, որ բացուեցաւ Դեկ. տեմբեր 12ին, դղրդագին ցոյցերով, խափօրներով, բանախօսութիւններով և միթինկներով։ Դպրոցներն անգամ — ոչ-իսլամներն ալ — հրահանգ ստացան քարոզ կարդալ խնայողութեան և ազգային տնտեսութեան մասին։ իսկ օրուան վարիչները հայրենասիրական ճառեր արտասանեցին անթելով։ Առաջինը խօսեցաւ Ջեւազիմ փաչա, Ազգ. Մեծ Ժողովին նախագահը, մասնաւորապէս չեչտելով.

— «Մեր երկիրը ամէն տարի կէս միլիոն ստացանքը օտար երկիրներու ծախած ապրանքէն աւելի օտար ապրանք կր գնէ։ Այս կերպով ամէն տարի միլիոն հաչուով 50 միլիոն ոսկիի բաց մր կը գոյանայ մեր առեւտրական հաշուեկչռին մէջ։ Եթէ այս բացը չկարենանք գոցել, Թրքական դրամին արժէքը կիյնայ։ Ամէն տարի 107 միլիոն ոսկիի ուռեիք ապրանք կուգայ մեր երկիրը։ Այս ներածութիւններուն մէջ կան կարագի, ձիթապտուղի, պանիրի, միսի, բրինձի, լուքիայի և հալկիքի պէս ուտելիքներ որոնց ամենալաւ տեսակները կան մեր երկրին մէջ։ Մոչոր տեղ կր բռնեն նաև բամպակէ, բուրդէ եւ մետաքսէ հիւսուածեղէնները... Եթէ ամէն հայրենակից պարտականութիւն համարէ տեղական արտադրութիւններով ապահովել իր ուտելիքի եւ հագնելիքի պէտքերը, այն ատեն այդ կարգէն տասը փարայի ապրանք չի կրնար մտնել մեր երկիրը... Եթէ հինգ միլիոն Թիւրք հայրենակիցներ օրը հինգական զրուշ խնայեն, տարին քանի միլիոն կը հաւաքուի։ Տասնչորս միլիոն. Նոց Թիւրք ազգէն գոնէ հինգ միլիոն հայրենակիցներ անչուշտ կրնան օրական հինգ զրուշ աւելցնել և պահել... Մեր ազգային գլխաւոր գրամատուներուն մէջ 30 միլիոն ոսկիի խնայողութիւն կը գտնուի։ Մեր առաջին նպատակը պէտք է ըլլայ գոնէ 90 միլիոնի բարձրացնել այդ գումարը»։

Ձեռ խօսեցաւ նաև Ջ-ալ Բ-չ, վարչապետը, տարբեր օրեսէ մը դիտելով կացութիւնը։

— «Ջանազան հաշիւներու համաձայն, ամէն տարի 20-25 միլիոն ոսկի Ջասի կ'ելնի Թրքուհի պետական գանձէ, մաքսանենգութեան հետեւանքով։ Եթէ ատոր կէսը չի. տակ ըլլայ և այդ տասը միլիոնը պետական գանձը մտնէ, այն ատեն մենք ալ դժուարութեան չենք մատնուիր»։

Իսկ ելմտական գործակարը, Ագաթիւ Խալիք պէյ, (Ղազէչի Ջարդարարը) պատմեց.

— «Մեր անցեալ տարուան ելմտացոյցը 186 միլիոնի վրա հաստատած էինք և նախահաշիւը գրեթէ իրականացած էր։ Մինչդեռ այս տարի, թէև ելմտացոյցը հաստատեցինք 184 միլիոնի վրայ, առաջին չորս ամիսներուն ստացանք միայն 58 միլիոն ոսկի։ Մինչդեռ 1928ի առաջին չորս ամիսներուն ստացած էինք 66 միլիոն, 1929ին՝ 78 միլիոն, և 1930ին՝ 64 միլիոն։ Հասկցանք թէ յառաջիկային այդ գումարն ալ չպիտի կրնանք ստանալ։ Այս պարագան յայտնի եղաւ արդէն հինգերորդ ամիսէն։

«Միւս կողմէ, անցեալ տարի մկկուկէս միլիոն անգլիական ոսկի ունէինք, իբրեւ արտածումներէն ստացած գումար։ Այսօր 15 միլիոն ֆրանք ունինք։ Ուրեմն 50 միլիոն ոսկիի տարբերութիւն մը կայ։ Հաչիւ բրած էինք թէ երկաթուղինեռէն երեք միլիոն ոսկիի հասոյթ մը պիտի ապահովէինք, մինչդեռ ստացանք։

Նորութիւն մը չկայ այս յայտնութիւններուն մէջ. որոնք ապրիներու վերջերը կը մատնանչեն, մեծասաներորդ ժամուն։ Բայց նորութիւն մը եղաւ հայրենասիրական թափը, իբրև հետեւանք նոր կարգախօսին,— «Հայրենակի՛ց, միայն Թրքական ապրանք գործածէ»։ Ազգ. Մեծ Ժողովի նախագահը խնայողութեան չաբաթի ճառէն չատ առաջ, ներածութիւններու սահմանափակման առթիւ, արտառուչ յայտարարութիւն մը ուղղելով ժողովուրդին, յորդորեց պահել Թրքական ապրանքին արժէքը և միայն Թրքական ապրանք գործածել։ Դարձեալ նշեցինք հոլակեց չաղագիտութիւնը, և իրեւ նշանախօս հնչեցուց «ազգային անկախ տնտեսութիւն»։

Օրէնքին վիճաբանութեան առթիւ, երբ փոխան մը առաջարկեց ... իրենց խանութին առջև կախել այն առեւտրականները որ կր մերժեն տեղական ապրանք ծախել։ Ուրիշ մը պահանջեց անկախութեան ատեաններ կազմել չահադիտութեան և մաքսանենգութեան դէմ։

(Շար.)

ԱԶԳԵՐՈՒ ՋԻՆՍԹԱՓՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱԺՈՂՈՎԸ

Արդ, վէճը սապէս կը ներկայանայ. ոմանք պիտի ըսեն թէ տակաւին իրաւարարութեան սիստէմը չէ կատարելագործուած, որով պատերազմի մուտքը կարելի ընդ դուռս բաց է տակաւին, որով ապահովութիւն չկայ, և ուստի չենք կրնար ղէնքերէն հրաժարիլ։ Ուրիշներ պիտի ըսեն թէ ոչ միայն պահանջուած ապահովութիւնը գոյացուած է Լոքառնոյով, Ռկլոգ-Գրիանի դաչինքով, հատուցումներու կարգադրութիւնով, ընտրողական յօդուածով ևայլն, այլ ժանաւանդ իրաւարարութեան սիստէմին գործանութիւնը կախում ունի պատերազմական սիստէմին հրապարակէն քաշուելովը։ Ուրիշներ ալ պիտի աւելցնեն. ղէնքերը ծանր բեռ են, պատերազմը բարբարոսութիւն է, քաղաքակրթութիւնը գանվէժի առնել է։ Ամենք ալ հերոսութեան կոչ պիտի ընեն ու Լորա Սէսիլին հետ պիտի ըսեն.

«Ան, խ պէտք է ազատուինք այ նախապաշարումէն։ Թէ ղէնքերը առանձնաշնորհում ներ են, տարրեր ազգային բրէնթիժին մէջ։ Բայց բուն ճշմարտութիւնը սա դարձեր է այլևս, որ միայն ազգը մեծապոյն բրէնթիժ պիտի ունենայ որ հնարաւորութիւն ունի ղէնքերը կրճատելու»։

Գերմանի կառավարութիւնը պատեհութիւն մը ևս ունի իր դիրքը ներկայացնելու զինաթափութեան հարցին մէջ։ Վերջալոյի դաչինքով Գերմանիան պարտադրուած էր զինաթափ ըլլալու, այն խոստումով թէ բոլոր ազգերն ալ զինաթափուէին։ Արդ, տրտունջքի պատճառ եզած է միշտ, ոմ միւս ազգերը զինքը զինաթափ ընելէ վերջ տակաւին կը չարունակեն զինուած մնալ։ Ասիկա գայթակղութեան պատճառ եզած է Գերմանիոյ մէջ, և գերմանի կառավարութիւնը երբեք չէ դադրած միւսներուն յիշեցնելէ որ իրենք ալ պէտք է զինաթափ ըլլան։

Արդի Ռուսիան ամբողջական զինաթափութիւն կը պահանջէ։ Այս եղած է Լիթվինօֆին բացատրութիւնը։ Բայց ազգեր իրենք զիրենք գեռ պատրաստ չեն զգար այդ մեծ քայլը մէկէն ցատկելու, եւ իրենք իրենց իրաւունք կուտան սովիէթ առաջարկին կասկածանքով նայելու։

Այս է վէճը իր քաղաքական

ԳՐԱԿԱՆ ԴԱՍ

ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԱԾ «ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆ»ի ԿՈՂՄԷ

Ծունեաբար 23, չաբաթ երեկոյեան Հայ Աւետարանական եկեղեցիին մէջ տեղի ունեցաւ Համազգային Ընկերութեան կազմակերպած Դրամական Դատը։ Դատի ենթարկուողն էր Անժահն Լաֆֆի «Ինչեր» վէպին հերոսներէն Թովմաս էֆֆենտին։

Աննախընթաց բազմութիւն մը ծայրէ ծայր լեցուցած էր ամբողջ սրահը։ Զեռնարկը նուիրուիլն մըն էր գէյրութի համար, և որ անպայմանօրէն լաւ ապատուեց ժողովուրդը։

Դատական կազմին կը նախագահէր Գ. Դասպար Իփէքեան. անդամներն էին Տօքթ. Գուլապեան և Մեթր Շամլեան։ Դատական քարտուղարն էր Գ. Սուրէն Բաբախեան, դատախազը՝ Գ. Արշակ Ծովհաննէսեան։ Մասնաւոր մեզադրողը՝ Գ. Ղազար Ջարըգ լուսպ պաշտպանները՝ Մեթր Խորով Թիւթիւնճեան և Տօքթ. Սննիկ Կէրկէրեան։ Տեղւոյն վրայ ընտրուեցաւ նաև 13 երդուեալ դատաւորներ։

Նախագահ Գ. Իփէքեան բացման հակիրճ խօսքերէ վերջ, հրաւիրեց քարտուղարին կարդալ ամբաստանագիրը, որուն վերջ խօսք առաւ դատախազ Գ. Արշակ Ծովհաննէսեան, որը մանրամասն տուէ վերջ «Ինչեր» վէպին դերակատարները, որը մանրամասն տուէ վերջ «Ինչեր» վէպին դերակատարները։ Ապա կարդացուեցաւ Ամերիկայի Հայ Աւետարանական Եկեղեցիին մէջ տեղի ունեցաւ Համազգային Ընկերութեան կազմակերպած Դրամական Դատը։ Դատի ենթարկուողն էր՝ Անժահն Լաֆֆի «Ինչեր» վէպին հերոսներէն՝ Թովմաս էֆֆենտին։

Աննախընթաց բազմութիւն մը ծայրէ ծայր լեցուցած էր ամբողջ սրահը։ Զեռնարկը նուիրուիլն մըն էր գէյրութի համար, և որ անպայմանօրէն լաւ ապատուեց ժողովուրդը։

Դատական կազմին կը նախագահէր Գ. Դասպար Իփէքեան. անդամներն էին Տօքթ. Գուլապեան և Մեթր Շամլեան։ Դատական քարտուղարն էր Գ. Սուրէն Բաբախեան, դատախազը՝ Գ. Արշակ Ծովհաննէսեան։ Մասնաւոր մեզադրողը՝ Գ. Ղազար Ջարըգ լուսպ պաշտպանները՝ Մեթր Խորով Թիւթիւնճեան և Տօքթ. Սննիկ Կէրկէրեան։ Տեղւոյն վրայ ընտրուեցաւ նաև 13 երդուեալ դատաւորներ։

Նախագահ Գ. Իփէքեան բացման հակիրճ խօսքերէ վերջ, հրաւիրեց քարտուղարին կարդալ ամբաստանագիրը, որուն վերջ խօսք առաւ դատախազ Գ. Արշակ Ծովհաննէսեան, որը մանրամասն տուէ վերջ «Ինչեր» վէպին դերակատարները։ Ապա կարդացուեցաւ

զանոնք գործածող ազգերուն ընկերային, քաղաքական, տնտեսական պարագաները, որոնք զօրաւոր ազդակներ են Թիւրեր արժէքները որոշելու մէջ։ Գարագան օրինակներով բացատրեցաւ Անգլիոյ մէջ, ուր «կեանքի չափանիշ» կոչուած պահանջքը չատ աւելի բարձր է եւ երկիրը հարուստ ու նիւթերը առատ են, զինուորի գլուխ՝ ըսենք՝ ծախսուած 10 ոսկին նուազ արժէք ունի քան այն 6 ոսկին զոր աւելի ազքատ երկիր մը (որ և է անուն դուք դրէք) կը ծախսէ իր զինուորին համար, ուր կեանքը ժամն է և մարդիկ քիչով կը գոհանան։

Ձեւարարութիւնը այն է, որ հարուստ ազգը չատ աւելի կը ծախսէ քան ազքատը։ Ուստի արդարութիւն պիտի չըլլար ամէն ազգի զինուորական պիւտճէն Թուաբանական պարզ համեմատութեան սահմանել «զինուորի գլուխ սպ-ափ» ըսելով։ կարելի չէ պիւտճէն արդար կերպով սահմանաւորել նոյն իսկ երբ նկատի առնուի իւրաքանչիւր երկրի մէջ դրամին «գնելու կարողութիւնը», քանզի այնքան ուրիշ ազդակներ կը խաղան խնդրին մէջ։

ԲԱԻԻԶԱՆԴ ԵՂԻԱԵԱՆ

ՎԱՂԱՐՁԱԿ ՄԱՅՐԵՐ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԵՎ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀՈԳԵՎՈՐ ԼՈՒՍԱՎՈՐՄԱՆ ՀԱՐՑԵՐՈՎ

ՀԱՅԱՐԱՐՈՒԹՅԱՆ ՀԱՄԱՐ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀՈԳԵՎՈՐ ԼՈՒՍԱՎՈՐՄԱՆ ՀԱՐՑԵՐՈՎ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՀԻՄՆԱԴՐՄԱՆ ՀԱՐՑԵՐՈՎ

ՀԱՅԱՐԱՐՈՒԹՅԱՆ ՀԱՄԱՐ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀՈԳԵՎՈՐ ԼՈՒՍԱՎՈՐՄԱՆ ՀԱՐՑԵՐՈՎ

Մարտի 20-ին Երևանում տեղի ունեցավ Հայաստանի Հանրապետության Գերագույն խորհրդի նստաշրջանը, որին ներկա էին նաև Հայկական հոգևոր լուսավորման հարցերով հայ հոգևորականության ներկայացուցիչները։

Նստաշրջանում ելույթ ունեցավ Հայաստանի Հանրապետության Գերագույն խորհրդի նախագահ ընկեր Ա. Ի. Հասրաթյանը։

Ընկեր Հասրաթյանը ասաց, որ Հայաստանի Հանրապետության Գերագույն խորհրդի նախագահությունը որոշել է հրավիրել Հայկական հոգևոր լուսավորման հարցերով հայ հոգևորականության ներկայացուցիչների խորհրդակցություն։ Խորհրդակցության հրավիրման անհրաժեշտությունը պայմանավորված է նրանով, որ Հայաստանի Հանրապետության Գերագույն խորհրդի նախագահությունը ստացել է հայ հոգևորականության ներկայացուցիչների մի շարք դիմումներ, որոնցում նրանք խնդրում են հարցը քննության առնել Գերագույն խորհրդի նախագահության կողմից։

Ընկեր Հասրաթյանը նշեց, որ Հայաստանի Հանրապետության Գերագույն խորհրդի նախագահությունը, հաշվի առնելով հայ հոգևորականության ներկայացուցիչների դիմումները, որոշել է հրավիրել Հայկական հոգևոր լուսավորման հարցերով հայ հոգևորականության ներկայացուցիչների խորհրդակցություն։

Խորհրդակցությունը տևեց 3 օր։ Նրա ընթացքում հայ հոգևորականության ներկայացուցիչները ելույթներ ունեցան, որոնցում նրանք հայտնեցին իրենց կարծիքները հարցերի շուրջ, որոնք առաջադրված էին խորհրդակցության օրակարգում։

Խորհրդակցության ավարտին ընդունվեց հետևյալ բովանդակությամբ հռչակագիրը։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀՈԳԵՎՈՐ ԼՈՒՍԱՎՈՐՄԱՆ ՀԱՐՑԵՐՈՎ ՀԱՅ ՀՈԳԵՎՈՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՑԻՉՆԵՐԻ ՀՌՉԱԿԱԳԻՐ

Հայ հոգևորականության ներկայացուցիչների խորհրդակցությունը, որ տեղի ունեցավ Հայաստանի Հանրապետության Գերագույն խորհրդի նախագահության հրավերով, քննության առնելով Հայկական հոգևոր լուսավորման հարցերը, հանգեց հետևյալ եզրակացության.

Հայ հոգևորականության ներկայացուցիչների խորհրդակցությունը գտնում է, որ Հայ Առաքելական Սուրբ Եկեղեցին, որ ունի հազարամյակների պատմություն, հայ ժողովրդի հոգևոր կյանքում միշտ խաղացել է մեծ դեր։ Հայ Առաքելական Սուրբ Եկեղեցին հայ ժողովրդի հետ միասին կրել է դարերի ընթացքում բազում զրկանքներ և հալածանքներ, պահպանել է հայ ժողովրդի ազգային ինքնությունը, նրա լեզուն, գրականությունը, մշակույթը, ավանդույթները, սովորույթները։ Հայ Առաքելական Սուրբ Եկեղեցին հայ ժողովրդի հետ միասին ստեղծել է հայ ժողովրդի հոգևոր մշակույթի անգնահատելի արժեքները։

Հայ Առաքելական Սուրբ Եկեղեցին միշտ եղել է հայ ժողովրդի հավատարիմ զինակիցը նրա ազատագրական պայքարում, նրա ազգային-ազատագրական շարժումների առաջնորդը։ Հայ Առաքելական Սուրբ Եկեղեցին միշտ եղել է հայ ժողովրդի հոգևոր ապավենը։

Հայ հոգևորականության ներկայացուցիչների խորհրդակցությունը գտնում է, որ Հայ Առաքելական Սուրբ Եկեղեցին ունի հարուստ ավանդույթներ հայ հոգևորականության կրթության գործում։ Հայ հոգևորականության ներկայացուցիչների խորհրդակցությունը գտնում է, որ հայ հոգևորականության կրթության գործում անհրաժեշտ է հետևել այդ ավանդույթներին։

Օննիկի սպանութիւնը

ՄՈՒՐԱՏ ՃԱՊՐԻՒ ՄԵՂԱՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆԸ ԿԸ ԽԱՍՏԱՏՈՒԻ

Տօքթ. Շըվալիէի տեղեկագիրը կը հաստատուի

Մեր ընթերցողները կը յիշեն անշուշտ, Հայ երիտասարդ մը՝ վարիչ Օննիկի խժդուժ սպանութիւնը, Հալէպի մէջ, տեղացի երեւելիի մը՝ Մուրատ Ճապրիի եւ իր մարդոց կողմէ: Տարաբաղդ Օննիկի մարմինը գտնուած էր Հաճը Մուրատ Ճապրիի տան պատշգամին տակ եւ հաստատուած որ ան վար նետուած էր Մուրատ Ճապրիի եւ իր մարդոց կողմէ, սպաննուելէն վերջ:

Հաճը Մուրատ Ճապրի եւ իր սպասաւորներէն մի քանին ձանրօրէն ամբաստանուած էին որպէս ոճրագործներ: Ոճիրի քննութեան համար պաշտօնի կոչուած բժիշկները, իրենց մասնաւոր տեղեկագրով հաստատած էին թէ Օննիկ նախ սպանուած էր եւ յետոյ փղոց նետուած, ինչ որ Հաճի Մուրատ եւ իր սպասաւորները ուրացած էին: Սոյն տեղեկագիրը, որ ստորագրուած էր յայտնի բժշկապետ Շըվալիէի եւ ուրիշ քանի մը մասնագէտ բժիշկներու կողմէ, զորօրինակ կ'անհետացնէին ինքնարդարացման կարելիութիւնները եւ որոշապէս ցոյց կուտային թէ՝ Հանը Մուրատ Ճապրիի տան մէջ վայրագօրէն սպանուած է երիտասարդ Օննիկը:

Սակայն զարմանալի կարգադրութեամբ մը եւ բոլորովին անորոշ պատճառներով, դատավարութեան ընթացքին պէտք տեսած էին Տօքթ. Շըվալիէի տեղեկագրին հաստատումը Փարիզի Բժիշկական Գերագոյն Ծանձնախումբին կողմէ: Այդ պատճառաւ ալ ամիսներէ իվեր կ'սպասուէր Փարիզէն գալիք պատասխանին, վերսկսելու համար դժբաղդ Օննիկի դատավարութեան:

Այժմ, ստոյգ աղբիւրէ մը մեր ստացած տեղեկութեանց համաձայն, Տօքթ. Շըվալիէի տեղեկագրին թղթածրարը վերադարձուած է Հալէպ: Իր բոլոր կէտերուն եւ եզրակացութեանց մէջ հաստատուած է Տօքթ. Շըվալիէի տեղեկագիրը: Փարիզի Բժշկական Գերագոյն Մարմինը շատ ճիշդ գտած է բժիշկներու եզրակացութիւնները յետ երկար քննութեանց:

Մօտ օրէն, Ճապրիի խնդիրը Նորէն պիտի գայ Հալէպի Ոճրադատ Դատարանին առջեւ եւ կ'սպասուի որ այս անգամ գործադրուի արդարութիւնը ծանր պատիժներու դատապարտելով ոճրագործները:

ՏԵՂԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՄՍՐՕՆԻՆԵՐՈՒ ՊԱՏՐԻԱՐՔԻՆ ՄՕՏ

Անցած շաբաթ օր, կէս օրէ վերջ, Անթիոհի Հայ Սրեստիոնաց պ. Մովսէս Տհր Գալուստեան եւ թերթիս Տհր եւ Տճորհնդ Գհէրհէ գացին, ծնորհաւորելու համար նորընծիր պատրիարք ա. մեծ. Աճքուան Արիացն:

Գ. Տհր Գալուստեան, Անթիոհի ժրաջան հրիստոնեայ երեսփոխանը, յանուն այդ ժրաջան հայութեան եւ հրիստոնեայ փոխրամասնութեանց ծնորհաւորեց պատրիարքը որ կը կրէ «Անթիոհի Պատրիարքութիւնը»: Ամեծ. Արիաս չափազանց գոհ մնաց այդ ծնորհաւորութենէն եւ սկսաւ մանրամասն տեղեկութիւններ խոսել Անթիոհի ժրաջան հայութեան, հրիստոնէութեան եւ բռնդհանուր կացութեան մասին: Մօտ մէկ ժամ տեւող տեսակցութեան ընթացքին նոր պատրիարքը յոյս յայտնեց որ ինք կրնայ «Անթիոհի Պատրիարքութիւնը» դարձնել օրինակելի հաստատութիւն մը:

Նախագահի բացման ճիչիչ խօսքերէն յետոյ եղան հայերէն եւ Ֆրանսերէն արտասանութիւններ եւ երգեր եւ հունկ հայկական պարեր որոնց կրնկերացար ջութակով Տօքթ. Հայեակ Մագուլեան:

Հանդէսը որ սկսած էր «Մեր Հայրենիքով» փակուեցաւ «Քամբ Ո րոտանով»:

ԱՄՈՒՍՆՈՒԹԻՒՆ

Առջի օր, Ս. Նշան եկեղեցւոյ մէջ կատարուեցաւ ս. պսակի խորհուրդը պ. Գասնիկ Ագիրեանի ընդ Օր. Հայկուհի Խալեանի, կնճահայրութեամբ պ. Վարդան Ագիրեանի, որդին Հալէպի ծանօթ ազգայիններէն մեր բարեկամ պ. Գ. Ագիրեանի:

Պակի խորհուրդը կատարեցին Վեհ. Բաբգէն Կաթողիկոս, Գեր. Գերկարօեան, Խադ, Շահէ եպիսկոպոսներ, Փառհ Հայր Սուրբ եւ ներհ հանճայ հայրեր: Պակի խորհուրդին աւարտուելն վերջ Վեհափառ հոգեւոնչ խաղով մը նորապսակներուն զգացուց ամուսնական պարականութեանց ծանրութիւնն ու պատասխանատուութիւնը եւ ծերունազարդ Վեհափառին եւ իր օրհնութիւններն ու մաղթանքները հայտնեց:

ՆՇԱՆԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ

Անցած կիրակի երեկոյ, պ. Յարքեք Քհհիհեանի բնակարանին մէջ տեղի ունեցաւ նշանախօսութեան արարողութիւնը մեր հայրենակից պր. Միհրան Տ. Սեթփանեանի ընդ Օր. Ալիս Քհհիհեանի, կնճահայրութեամբ մեր ազխասակից պ. Մարտիրոս Տհր Սեթփանեանի:

Հանդէսին ներկայ գտնուեցան Գեր. Գեր. Խադ եպիսկոպոս, Շահէ եպիսկոպոս, հանճայ հայրեր եւ հայրենակիցներու եւ ազգականներու երկսեռ բազմութիւն մը:

Մեր ծնորհաւորութիւնները:

«ՕՐԻՒՆՆԻ ՄՄԲԱԳՐԱԳԵՏ Գ. ՀՕՐԴ ՆԱԳԴՈՒՇ ԵՆ-ՔԱՐԿՈՒՄԻ Է ԾԱՐԶԱԿՈՒՄԻ ՄԸ»

«Օրիաճ» թերթի մէկ կարգաճ.

Հինգշաբթի իրիկուն, խումբ մը երիտասարդներ որոնց մէջը կը գտնուէին վերահսկիչ սահաճի ճախագահ Գ. Ամմուն եւ իր հանդգնասր հագած Լիբանանեան ոսոխկան կիսւորներու սպայ մը, յարձակում գործեցին պ. Ժօրժ Նագգաշի վրայ, Նահարներու ճաշարանի մէջ, այն վայրկեանին որ իճր կը պատրաստուէր սեղան նսեմ խումբ մը Ֆրանսացի բարեկամներուն հետ որոնց մէջ կը գտնուէր ինկին մը:

Գ. Ժօրժ Նագգաշ ամիճգապես բռունցքի հարուած մը իջեցուցած ըլլալով առաջին անգամ իր վրայ յարձակողին երեսը, հակառակորդ կողմէն երկու հոգի յարձակեցան իր վրայ: Հոն գտնուող հանդիսատեսներ կայնեցուցին այս վերջիններս:

ՎԱՐԺԱՐԱՆԻ ՀԱՆԴԷՊ

Թարթուսի ազգ. Նուպարեան երկսեռ վարժարանը, ամսոյս 17ին, նախագահութեամբ Նիհօճ Խահանայ Յորդամանեանի եւ ներկայութեան հայ եւ օսար հոծ բազմութեան մը, սարհց հանդէս մը, Գ. Նհճիպ Արճուդիի բնակարանին մէջ:

Նախագահի բացման ճիչիչ խօսքերէն յետոյ եղան հայերէն եւ Ֆրանսերէն արտասանութիւններ եւ երգեր եւ հունկ հայկական պարեր որոնց կրնկերացար ջութակով Տօքթ. Հայեակ Մագուլեան:

Հանդէսը որ սկսած էր «Մեր Հայրենիքով» փակուեցաւ «Քամբ Ո րոտանով»:

ԱՄՈՒՍՆՈՒԹԻՒՆ

Առջի օր, Ս. Նշան եկեղեցւոյ մէջ կատարուեցաւ ս. պսակի խորհուրդը պ. Գասնիկ Ագիրեանի ընդ Օր. Հայկուհի Խալեանի, կնճահայրութեամբ պ. Վարդան Ագիրեանի, որդին Հալէպի ծանօթ ազգայիններէն մեր բարեկամ պ. Գ. Ագիրեանի:

Պակի խորհուրդը կատարեցին Վեհ. Բաբգէն Կաթողիկոս, Գեր. Գերկարօեան, Խադ, Շահէ եպիսկոպոսներ, Փառհ Հայր Սուրբ եւ ներհ հանճայ հայրեր: Պակի խորհուրդին աւարտուելն վերջ Վեհափառ հոգեւոնչ խաղով մը նորապսակներուն զգացուց ամուսնական պարականութեանց ծանրութիւնն ու պատասխանատուութիւնը եւ ծերունազարդ Վեհափառին եւ իր օրհնութիւններն ու մաղթանքները հայտնեց:

ՆՇԱՆԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ

Անցած կիրակի երեկոյ, պ. Յարքեք Քհհիհեանի բնակարանին մէջ տեղի ունեցաւ նշանախօսութեան արարողութիւնը մեր հայրենակից պր. Միհրան Տ. Սեթփանեանի ընդ Օր. Ալիս Քհհիհեանի, կնճահայրութեամբ մեր ազխասակից պ. Մարտիրոս Տհր Սեթփանեանի:

Հանդէսին ներկայ գտնուեցան Գեր. Գեր. Խադ եպիսկոպոս, Շահէ եպիսկոպոս, հանճայ հայրեր եւ հայրենակիցներու եւ ազգականներու երկսեռ բազմութիւն մը:

Մեր ծնորհաւորութիւնները:

«ՕՐԻՒՆՆԻ ՄՄԲԱԳՐԱԳԵՏ Գ. ՀՕՐԴ ՆԱԳԴՈՒՇ ԵՆ-ՔԱՐԿՈՒՄԻ Է ԾԱՐԶԱԿՈՒՄԻ ՄԸ»

«Օրիաճ» թերթի մէկ կարգաճ.

Հինգշաբթի իրիկուն, խումբ մը երիտասարդներ որոնց մէջը կը գտնուէին վերահսկիչ սահաճի ճախագահ Գ. Ամմուն եւ իր հանդգնասր հագած Լիբանանեան ոսոխկան կիսւորներու սպայ մը, յարձակում գործեցին պ. Ժօրժ Նագգաշի վրայ, Նահարներու ճաշարանի մէջ, այն վայրկեանին որ իճր կը պատրաստուէր սեղան նսեմ խումբ մը Ֆրանսացի բարեկամներուն հետ որոնց մէջ կը գտնուէր ինկին մը:

Գ. Ժօրժ Նագգաշ ամիճգապես բռունցքի հարուած մը իջեցուցած ըլլալով առաջին անգամ իր վրայ յարձակողին երեսը, հակառակորդ կողմէն երկու հոգի յարձակեցան իր վրայ: Հոն գտնուող հանդիսատեսներ կայնեցուցին այս վերջիններս:

ՈՒՍԱՆՈՂՆԵՐՈՒ ԳՈՐԾԱԴՐՒԼԸ ԴԱՄԱՍԿՈՍԻ ՄԷՋ

Ուսանողներու գործադուլը կը տարուճակուի դեռ Դամասկոսի մէջ: Պ.ճ եղած ձերճարկներ կը կատարուին վերջ մը դնելու համար այս գործադուլին: Առնուտական սնճնա կի նախագահ Առնէ պէյ Հաճպուճի իր մօտ կանչած է գործադուլի յանձնախումբը:

Ինչպես որ ծանօթ է ուրդէ Առնէ պէյ Հաճպուճի օգտակար կերպով միջամտած էր ժամանակին բռամ. վայներու պօյճօթաժր պարբերցնելու համար, եւ յոյս կայ որ իր ներկայ ջանճերն ալ արդիւնաւոր պիտի բլլան:

Տօ. օր, ուսանողները ցոյց կատարած բլլալով Պաժժակաճ Խառն Դատարանի առջեւ, ուր իրենցմէ մեկուճ՝ Նպիլ Մաքր—ել—Ելմիի պատավարութիւնը կր կատարուէր, նախագահը պարպել տուաւ դատարանի սրահը եւ խոսնի չափ ուսանողներ ձերբակալուելուցան որոճ ա զատ արձակուեցան մեկ ժամ յետոյ:

ԲԱՐԿԱՑՈՑ ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌ ՄԸ

Տօ. օր, Պաալ—Իտրիսի մայրուղւոյ վրայ կայծող ժողովուրդը յանկարծակի կերպով փախչիլ սկսաւ տեսնալով թէ մարդ մը ատրճանակ հանած կր հետապնդէր բեռնակիր մը:

Ոսիկան մը վազելով յաջողցուց բռնել այդ մարդը եւ գինը ձեռքէն առնելով տանիլ զայն ոսիկանատուն: Հոդ. սյս մարդը յայտարարեց թէ իր անունն է Գհաար Նասիճ Նաուճ Ճալ, նպ բանհան Ուսաի—Ալաս ձեմիլ փողոցը, եւ յայտնեց թէ ինճը կը հետապնդէր բեռնակիրը գինը նախատած բլլալուն համար:

Բեռնակիրը, Մուհամմէտ Մհրճի, յայտարարեց թէ ինճը մեռած էր փոխադրել հարիւրի երկու թենճհի գոր միւսը պահանջած էր իրմէ եւ թէ իր մեռժումին վրայ է որ նպատրանհանը հասած է իր ատճանակը եւ հետապնդած գինճ:

ԹՆԹԻԱԲԱՐՈՑ ԿՆՈՋ ՄԸ ՓԱԽՈՒՍԸՀ

Ուրբաթ իրիկուն, Գյերթի մէջ հանդիսացօք Մ. Ժ. անուն ամուսին մը Գուրճի ոսկիականատան ներկայացնով Քօմիսհրին պարգած է իր ընտանեկան դժբաղդութիւնները իր կինը որ տարիներէ իվեր նկատուած էր իբրեւ հաւատարիմ կին, փախած է Նիսհ հետ տանելով իր զարդեղէնները եւ հանի մը զգեստները, չի մոռնալով միանգամայն գրոցի մը մէջ պահուած հարիւր ոսկին այ առնել հետ: Վերոյ ամուսինը իր կնոջ փախուստին իբրեւ պատճառ կամբաստանհ դրացի երիտասարդ մը:

Քննութիւն մը բացուած է այս խնդրոյ մասին:

ՆՈՒՖՈՒՏԻ ԳԱՇՏՕՆԱՏԱՆ ԴԵՐ-ՏՇՕՐԷՆ ՊՂՏԻ ԷՖ. ԾԱՆԿԱՐԾԱՄԱՀ ԵՂԱՒ

Շաբաթ գիշեր, իր բնակարանին մէջ յանկարծամահ եղած է Նուֆֆուզի պատճառատ Դեր-Տճօրէն Պղտի Էֆ. Ծանկարծամահ եղաւ Նուֆֆուզի պատճառատ Դեր-Տճօրհն Պհտի Էֆ.: Ախճեալը կը ատրապհր սրտի հիւանդութենէ եւ անցեալ ամսո հանի մը առիթ անկողնի մճացած էր այս պատճառաւ:

ԼՍԱՐԱՆ

Ժողովրդային Տան Վարչութեան կազմակերպած վերջին յատրանին խօսեցաւ՝ Մեքր Խորով Թիւթիւնճեան ճիւթ ունենալով «Թրհական վերջին յարձակումը եւ Հայութեան դիմբը»:

Մեկ ժամ տեւող այս խիտ հրահանգիչ դասախօսութիւնը յատրած վինակի մէջ պահեց հատարակութիւնը, որ եկած էր խուռներամ, ինգնելով Ժողովրդային տան մեծ սրահը եւ յատկից սենեակները:

Փափաճելի է որ Լատրանական ճանձնախումբը ընդհատումներ չընճ եւ կանոնաւոր կերպով ատրուճակէ յատրանները: Ժողովուրդը խօսքի ծարաւը ունի, որը կուզէ գոհացնել մասնաւորաբար խելով իր հարագատ զատակներ իրեն հարագատ բեմերնն:

ՀԱՑԵՐՈՒ ԼԱՒ ՃԱՆՉՑՆԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ

«Օրիաճ» թերթը հետեւեալը կը գրէ պ. Վ. Վարժապետեանի հրատարակած «Հայերը աւելի լաւ ճանչցնելու համար» գրոյկին ատրէ:

«Այս, սնուցնն է պզտիկ գրքի մը որ իրական հաճոյքով կարդացինք եւ որու մէջ մեր բարեկամ V.V. կը յաջողի մի հանի լեցուն էջերով մեզ ծանօթացնել Հայերը այնպես ինչպես անոճ կը տեսնուին պատճութեան մէջ, իրենց ծագումնն մինչեւ հատատումը Սիւրիա ու Լիբանան:

«Հեղինակին նպատակն է աւելի լաւ ճանչցնել տալ Հայերը, աւելի լաւ գնահատել տալ եւ այս կերպով ատեղծել համակրանքի հոսանք մը: Կրնանք ըսել թէ մեր բարեկամը կատարելապես կը յաջողի եւ մեզ կր ներծնչէ վստահութիւնը միտք Հայերու մօտ գնելու այն կենսական տարր, որուն վրայ յուսալի չեն կրնար դադրած երբեմն:

«Մեր ընթերցողները պէտք է կարգան այդ գիրքը, որուն, աւելին, հատոյքը յատկացուած է բարեգործական նպատակի մը»:

ՅՈՒՆ ՕՐԹՕՏՕՔՍՆԵՐՈՒ ԳԱՏՐԻԱՐՔԱԿԱՆ ՏԱԳՆԱՊԻՆ ՇՈՒՐՋ

Գաղեսպին հրատարակուող «Կիրակնօրեայ Ընթերցասութիւն» Լեհական թերթը յաղուած մը հրատարակելով կրսե տեղերական Ս.Սինօդը մանրամասն կերպով ուսումնասիրեր է Այեքսանդրոս Թահան եւ Արսանիոս Հաճեան Սրբազաններու մեռելը ծագած վէճը Ս. Սինօդր օգտակար դատեր է պատճառ տալ Այեքսանդրոս սրբազանին մտակելու համար պատրիարքական ընտրութեան վերաբերեալ նոր կանոնագիր մը եւ հրաժարիլ յետոյ:

Անթիոհի Սրթօճօքս եկեղեցւոյ պետը պիտի ընտրուի համաձայն այ նոր կանոնագրի:

ՁԵԿՈՒՑՔ ԲԺՇԿՆԵՐՈՒԻ

Առողջապահական նախարարութիւնը իրեն դարմանատուներ երթալ փափաղող բժիշկներուն կը ծանուցանէ թէ պէտք է դիմում ներ ատեն ատենալու համար Ծունուար 31ի օրը օրագայելու առաջնագիր:

ՈՐՍԻ ԵՂԱՆԱԿԻՆ ՓԱԿՈՒՄԸ

Նախագահական հրովարտակ մը Փետրուարի առաջին օրը կորոճ իբրեւ թուական Լիբանանի հողի վրայ որսի եղանակին փակման:

ՆՈՒԻՐԱՏՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Տիար Տօքթ. Ա. Գօնճալեան իր ամուսնութեան առթիւ հետեւեալ նուիրատուութիւնները կրնէ.

1000 Ս.Դ. Հայ Ճեմարանին
1000 » Ս. Նշան Ազգ. Վրժիճ.
700 » *Մամըլթէչնի Թորախտ*
500 » *Հայ Օգնութեան Խաչի*

Մխիթարեան առթիւ Տօքթ. Ծարու. Թիւն Գօնճալեան մէկ ա՛գիական ոսկի, Գ. Հայկ Գալեան երեք Ս.ոսկի կը նուիրեն Հայ Ճեմարանին, իսկ Գ. Ղ. Ուղուրլեան 300 ս. դ. Ս.Նշան Ազգ. վարժարանին,

Բոլոր գումարները ստանալ խմբագրութենէս:

ՏԵՂԱՓՈԽՈՒԻՄ

Գ. Ծովհաննէս Գաղտասարեան *իր նախկին տեղը փոխելով հաստատուած է, փողոց Ճօրճ Բիքօ Թիւ 215:*

ՊՐ. ԴԱՆԻԷԼԻ ԱՔԻՐԵԱՆ
ՕՐ. ՀԱՃԵԿՈՒՀԻ ԽԱՉԵԱՆ
ամուսնացեալք
26 Յունվ. 1932 Պէյրութ

ՊՐ. ՅՈՐԻՆ Ա. ՔՈՒՔՈՒԼԵԱՆ
ՕՐ. ՀԱՃԻ Ե. ԵՂՄԱՆԵԱՆ
իսօսեցեալք
23 Յունուար 1932 Ճիւնիհ

ԸՆՏԱՆԻՔԻՆ ԱՍՏՂԸ (L'Etoile du Foyer)

«Լէթուալ տիւ Ֆուայէր» աւանդի պայմանագրութիւնը կը յարմարի մասնաւորապէս օժիճ կազմութեան, Նկատելով որ ստոյգ տոկոսներ կը բերէ առանց լինելու բարձր բրիմ վճարող ապահովագրութեան մէկ տեսակը,

Պուրճ, պուլվարդ Սավոիա, Պէյրութ

ԿԸ ՓՆՏՌՒԻ

Նազարէթ Գալուստեան, 23 տարեկան, բնիկ Ադանայէն, որ 6 տարի առաջ Ֆրանսա դրկուած որբերուն մէջն էր: Երկու տարի առաջ կը գտնուէր Պհաճուր (Ֆրանսա):

Մայրը, Մարիամ Գալուստեան, որ Պէյրութ է երկու տարիէ ի վեր կը ջանար գտնել զայն:

Խմացնել խմբագրութեան:

Etablissement J. HEKIMIAN FILS
(Maison fondée en 1877)
56 Rue FAUBOURG SAINT HONORE - PARIS (VIIIe)
Առեւտրական ոճ է գործի համար
ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԱՊՐԱՆՔ, ՆԻՒԹ ԿԱՄ ԳՈՐԾԻՔ
կրնայ հայթայթել ամենանպաստաւոր գիներով
Հեռագրական Հասցէ Efi-Elyseding - Paris - 123

ՏՕԹՕ ՀՐԱՋ

Անոնք որ կ'ուզեն վերջին նորածեւութեանց համաձայն նուրբ եւ ճաշակաւոր լուսանկարներ ունենալ, առանց վարանումի Ժող դիմեն Մաարաթ փողոց, նորակառոյց Խորհրդարանի ճիշդ դիմացի էնդրին երկրորդ յարկաբաժնի վրայ, նորբացուած ՏՕԹՕ—ՀՐԱՋ Աճէլիէն, որ ունի երկքարականութեան առանձին բաժին մը եւ որով առանց նկատի ունենալու օդն ու ժամանակը կարելի է գոհացում տալ ամէնանորբաճաշակներուն իսկ:

ԱՃԵԼԻԷՆ'Ը ԵՒ ԳՈՀ ՊԻՏԻ ՄՆԱՅ

— Ես պիտի փախչիմ, կ'որոշէ Անդրանիկ և կը յայտնէ իր ընկերներուն:

Անոնք դարձեալ չեն հաւաձայներ.

— Վերջը աւելի վատ կ'ըլլայ եթէ չկրնանք յաջողիլ մեր փախուստին մէջ, կը յարեն իր ընկերները:

— Դէմ դուրսը կ'իմացուի և հարցաքննութիւն կ'ըլլայ, վճռականօրէն կը պատասխանէ Անդրանիկ:

Վրայ կը հասնի ոստիկանը առաւօտուն: Առաջին անգամն է, որ ոստիկանը կ'երևի:

Կր սկսի խօսիլ չատ մեղմ և մտ ւգին.

— Ինչո՞ւ մեզ չէք ազատեր, կր հարցնեն մեր յետզետէ խանդավառները:

Ոստիկանը պատասխան չի տար:

— Դրամ ունի՞ք քովերնիդ, կը հարցնէ մաերմօրէն դաժան աստիկանը:

— Մենք դրամ ուրկէ՞ց պիտի ունենանք, կը պատասխանեն երիտասարդները, մենք գաղթականներ ենք, մեր ունեցածն ու չունեցածը հաց ու պանիրն է, որ այլևս հատնելու վրայ է:

Ոստիկանը չի յաջողիր իր դրամի կարդերու անարգ ծրագրին մէջ և կր հեռանայ:

— Ես գիտէի այս չանը միտքը, կը սկսի Անդրանիկ գայրոյթի գագաթնակէտին հասած:

— Ես պիտի փախչիմ, կ'աւելցնէ անիկա վճռակատօրէն և կր բարկանայ իր ընկերներուն, որոնք տակաւին կ'երկմտին:

Վրայ կր հասնի յաջորդ գիշերը:

Անդրանիկ գործակուրնէ արդէն կը լռէ և չի խօսիր:

Ընկերները կը ժպտին իրեն, կը հարցնեն, բայց անիկա չի պատասխաներ և կը չարունակէ նայիլ գետնին, կը հաւաքէ իր ծրարը:

Կ'անցնին քանի մը տարիներ, Անդրանիկի մէջ չի զգխոսութեան կսյծը կը դառնայ անդիմադրելի, անժարելի կրակ մը:

Պոլսոյ չրջանակր այլևս կը խուի նեղ բոլորանուէր յեղափոխութեան գործին փաթելու համար:

Իր ընկերներու խորհուրդին կը դիմէ լայնցնելու համար իր ասպարէզը:

— Ես կ'ուզեմ անցնիլ աւելի ներքին գաւառները:

Ընկերները կը հաւաձայնին և աւելի կը քաջալերեն գինքը այդ նպատակին մէջ:

Անդրանիկ երկար չմտածեր այդ մասին:

Շուտով կ'անցնի Գամասէ:

Գ.

ԱՆԴՐԱՆԻԿ ՊԱՔՈՒՄԻ ՄԷՋ

Ի՛նչպէս կը ճամբորդէ ճաւի վրայ.— Կը գտնէ ընկերներ.— Միութիւն.— Հեֆոոտն եւ շպախով.— Վ.ցանգը իրենց գլխուն վրայ.— Ութս ոսիկանութիւնը կը ձերբակալէ.— Անդրանիկ կը յղանայ նոր միտ.— Անհամաձայնութիւն.— Նորէն դէպի բանճ.— Փախուստի փորձեր.— Սպասում.— Փախուստ.— Առաջին անգամ Անդրանիկ վիճի կ'ուճենայ.— Դէպի Կարս.— Անհրապոյր հանդիպում.— Թաքարը եւ Անդրանիկ:

Գաղութ գալու համար կարելի չէր գրամ ծախսել, Անդրանիկ կր յաջողի նաւի վրայ իբրեւ ծառայող բանուոր մտնել և աչխատելով ճարել այդ գրամը:

ԻՄԱՍԱՍՏԱՅԻՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ԼԱՎԱԼԻ ԴԱՀԼԻՃԸ ՎԱՍՏԱԿՈՒԹԵԱՆ ՔՈՒԷ ՍՏԱՑԱԾ

Բարիզ.— 265ի դէմ 303 քուէով խորհրդարանը՝ ազատական - ընկերվարականներու և ընկերվարականներու հարցապնդումներուն շուրջ վիճաբանութիւն կատարելէ վերջ, վստահութիւն քուէ տուաւ Լաւալի նորակազմ դահլիճին։

Բարիզ.—ի Պ. Լաւալ ձեռք առաւ Արտաքին Գործոց նախարարութիւնը։

Երեք քառորդ ժամ տեսակցութիւնէ մը յետոյ պ. Լաւալ և Պրիան փափաք յայտնեցին սեպտեմբեր ամսուն Ժընեւ երթալ եւ Ազգերու Ընկերակցութեան ներկայանալ։

Պրիան զուարթ ոճով մը յայտարարեց թէ կը խորհէր քանի մը շաբաթ հանգիստ ընել հարաւային Ֆրանսայի մէջ քանի մ'օր անցուցնելէ յետոյ Ջընեւ երթալ իր տան մէջ։ Աւելցուց նոյնիսկ թէ ծովային պտոյտ պիտի կատարէ Թերևս։

ՋԱՐՈՆԸ ՎԵՐՋՆԱԳԻՐ ԿԸ ՂՐԿԷ ՉԻՆԱՍՏԱՆԻ

ՇԱՆԿԱՑ.— Ճաբոնցիք վերջնագիր մը դրկեցին Չինական իշխանութիւնց դոհացում պահանջելով վերջին դաւադրութեանը համար, և յայտնելով թէ հակառակ պարագային տրակոնեան միջոցներու պիտի ձեռնարկեն։

ՀՍՍՑՒ ԱՎԱՐԱԿԱՆՆԵՐԸ ՌՈՒՄԱՆԻՈՅ ՄԷՋ ԵՒ ՍՕՎԻԷԹԱԿԱՆ ԼՐՏԵՍՈՒԹԻՒՆԸ

ՀԱՄԱՑՆԱՎԱՐԱԿԱՆՆԵՐԸ ԿԸ ՓՈՐՁԵՆ ԱՌԵԻԱՆԳԵԼ ԱՂԱԲԵԿՕՓԸ ԵՒ ՍՊԱՆՆԵԼ Զ'ԱՆ

Փուքրէշ.— Քօնսթանցայի ձերբակալուած հաւանաւոր գործիչներ դիտաւորութիւն ունէին առևանգել և ըսպաննել կէֆէուի նախկին տնօրէն Պ.Ագաբեկոֆը որը փախած էր ռուսաստանէն և հրատարակած Չէկայի մեխտաները մերկացնող գիրք մը։

Փուքրէշ — կը հաստատուի թէ շնո հիւ Պ. Ագաթունօֆի այլ անունով Ագաբեկոֆի է որ սօվիէթական լրտեսութեան գործը երևան հանուեցաւ Քօնսթանցայի մէջ։ Պ. Ագաբեկոֆ որ Պէռլինի մէջ հրատարակեց Չէկայի մասին երկու գիրք եղած էր ծայրագոյն Արևելքի և Արևմուտքի սովիէթական լրտեսութեան գլխաւոր կազմակերպիչը և սատարած էր Փռունզէի, Գերմանիոյ և Ամերիկայի մէջ Սովիէթական լրտեսութեան կատարելագործման։

Չէկայի մասին քրած մերկացումներու հետևանքէ է որ սովիէթները քանիցս փորձեցին մէյ մեկզ վերցունել զայն։

ՀՆԱԳԻՏԱԿԱՆ ԳԻՒՏ ՄԸ ՊԱՂԵՍՏԻՆԻ ՄԷՋ

Երիքսվ.— Լիվերբուլի համալսարանի ուսուցիչներէ բրոֆ. Կարսթոն երևան հանեց հին թագաւորներու վերաբերող դամբարաններ որոնք շինուած են Քրիստոսէն առաջ ԺԵ. Դարու մէջ։

ՊԱՐՍԿԱԿԱՆ ԴԵՍՊԱՆԸ ԿԱՑՑԵԼԷ ԼԷՆԻՆԻ ԴԱՄԲԱՆԸ

Մոսկուա.— Պարսկական դեսպան Թիմուր-Թաշ այցելեց Լէնինի դամբանը և հոն դրաւ ծաղկեպսակ մը։

ԼԱՎԱԼ-ՄԱՔՏՕՆԱԼՏ ՏԵՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆԸ

Լոնտոն.— Արտաքին գործոց նախարարութիւնը հաղորդեց թէ Լօրտ Բիրքել տրեկկուցիւն տուած է Պ. Լաւալին որ Ամգիոյ կառավարութեան ւղբար կը բաղձայ իրեն հետ տեսակցիլ շաբաթօրեայ դադարի մը միջոցին։ Տեսակցութիւն տեղի պիտի ունենայ եղեր կամ Լոնտոնի կամ Պալօնների և կամ Փոլքէսթընի մէջ։

VALDA

ԵՐԳԻՉՆԵՐԸ
ԲԵՄԲԱՍԱՑՆԵՐԸ ԵՒ
ՐԲՈՒԻ ՍՄՍՔԷՕՌՆԵՐԸ
ՓՈՐՁԵԼՈՒ ԵՆ ՄԻԱՑՆ
-ԲԱՍԹԻԼ ՎԱԼՏԱ-ՆԵՐԸ
ՍՈՑՆ ԲԱՍԹԻԼՆԵՐԸ ԽԻՍՏ ԱԶԴԵՑԻԿ ԵՆ ԵՒ
ԿԸ ԳՏՆՈՒԻՆ ԲՈԼՈՐ ԴԵՂԱՐԱՆՆԵՐՈՒՆ
ԵՒ ՏՐՕԿԻԻՆԵՐՈՒՆ ՄԷՋ
Պահանջեցէ՛ք **ՎԱԼՏԱ** անունը կրող տուփերը
Ներկայացուցիչ՝ ՕԱԻՏԱ ԵՂԲԱՐ
Փոստարկղ թիւ 445
ՊԷՅՐՈՒԹ

Տ. Թ. ՄԱՆՈՒԿԵԱՆ
ՎԻՐՈՒԱԲՈՅԺ - ՍՏԱՄՆԱԲՈՅԺ
ՎԿԱՅԵԱԼ ՊԷՅՐՈՒԹԻ ՄԱՐԶԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԻՆ
Կը գտնուի ամէն օր բացի կիրակիէն կէսօրէ առաջ 8—12 կէսօրէ վերջ 2-6
Հասցէ՝ Capucins նեղ. Հիմնադրուած 1875 թուին Արդարութեան պալատին դէմ։

ՏՕՔԹ. Մ. Ս. ՏԱՔԷՍԵԱՆ
Նախկին ներքին բժիշկ ԹԱՂԱՊԵՏ. ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԻՆ
Այժմ ծնայուն բժիշկ St. ELIE ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԻՆ
ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒԹԵԱՆ ԺԱՄԵՐ
ՆԱՀՐԻ ՈՍՏԻԿԱՆԱՏԱՆ ԴԻՄԱՑ ԻՐ ՓՂԻՆԻԹԻ ՄԷՋ
Ամէն օր (կէսօրէ առաջ 10— 12
(կէսօրէ վերջ 1 — 3
ՄՆԹ.— Հինգշաբթի եւ շաբաթ կէսօրէ վերջ ադեա հիւանդներուն ձրի։

ՏՕՔԹ. Գ. ՏԱՎՈՒՏԼԱՐԵԱՆ
ՄԱՆԱՆԳԵՏ ՆԵՐՔԻՆ ԵՒ ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆ
Իր դարմանատունը հաստատած է, ԱՍՍՈՒՐ Վ ոդոց, Տօքթ. Եօզդատեանի (ամամնաբոյժ) դարմնատան կից.
Ընդունելութեան ժամեր՝
կէսօրէ առաջ ժամը 8—12
» վերջ » 2—6

Անձամբ եւ առանձ ժամամբ մամրեցիկ
ՁԵՐ ՀԱԳՈՒՍՏՆԵՐԸ

Ինչ ետրակ այլեւս հագուստները մամրելն ալաւ համար ծախքի եզ բարակալիլ երբ կայ հոսագայի մեր գիւղ մը
ԼԻՒՍԷՆ (LUCIN)
ՍՐԱՆՑ ԼՈՒԱԼՈՒ, ՊԱՐԶԱԳԻՑ ՀՈՂԱՆԱԿԵԼՈՎ
ԿՐ ՄԱՔՐԷ Ի ՆՈՐ ԿՐ ԴԱՐՁՆԷ
բամպակէ, բուրդէ, ամէն տեսակ կերպաս, հագուստ եւ կիսագոծեղէն ինչպէս նաեւ գորգ, կարասիներ, կերպասներ, ձմեռուան գլխարկներ, եւայլն, եւայլն, առանց կերպասին մնասելու։ ՓՈՐՁԵԼՈՒԹԻՒՆ ՈՒ ՀԱՄԱԶՈՒՆԱԿՈՒԹԻՒՆ։
Տուփը կ'արժէ 25 ս. դրկ. միայն։
Մէկ տուփով կարելի է տալ կատ մամրել։
50 ս դրկ. դրկողին 2 տուփ ի գին մի փոխանակ մէկ տուփ մը վրայ։ Ստացողներուն եւ մնացորդներուն մասնաւոր գնով։ Դիմել՝ Մ. ԿԱՊՐԱԾ ի Պօրսա—Գէյրութ (B. P. 422) կամ ՅԱԿՈԲ ՆԵՐՍԷՍԵԱՆ, սեղանաւոր, Տօօ փողոց, Գէյրութ։

ՏՕՔԹ. ԳԱՐԵԳԻՆ ԿԱՐԱՊԵՏԵԱՆ
Վկայեալ Նախկին Interne եւ ախոյենական ՄԱՆԱԳԵՏ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԻՆ
Ֆրանսական հիւանդատան ԱՂՓԻ, ԳՔԻ, ԿՈՒՐՏԻ, Ասիզի & Գէյրութ
հիւանդութիւններու բաժին։
Հիւանդ կ'ընդունի կէսօրէ վերջ 2—6։
Իր հիւանդները ուղղակի կրնան հեռաձայնել իր բնակարանը Ասֆուրիէհ փողոց (նախկին Ալէնպի փողոց) No. 15 Հիւանդներ ուղղակի հիւանդանոցը կ'ընդունուին հիւանդանոցի բժիշկներէն մէկուն կողմէ տրուած մուտքի rapport-ով։
Ագրաւ հիւանդներու ձրի դարմանում, ամէն օր կէսօրէ առաջ ժամը 10—12. հիւանդանոցի դարմանատան մէջ։

ՏՕՔԹ. ԲԱՐԵՍ ԳՈՒԼԱԳԵԱՆ
ՄԱՆԱՆԳԵՏ՝ ՆԵՐՔԻՆ, ՄՈՐԹՈՑԻՆ ԵՒ ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆ
ՎԿԱՅԵԱԼ ՓԱՐԻԶԻ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑՆԵՐԷՆ
Կը դարմանէ գիտական ամենավերջին մեթոտներով, բոխրու, սաւ. մոխի, ապիճներու յետոյ ամէն տեսակ հիւանդութիւններ: Հին եւ նոր չհրամադրութիւնը իր բոլոր բարդութիւններով, ինչպես նաեւ Ֆրանկոխա եւ մորքային հիւանդութիւններ:
Առագ. ամամսական եւ բարեխիղճ դարմանում:
Հիւանդ կ'ընդունի ամէն օր, բացի կիրակիէ, իր նախկին դարմանատան մէջ. ժամը 8—12 եւ 2—6ու մասնաւոր ժամադրութեամբ։
Երեքշաբթի օրերը, ժամը 2—5 վկաեալ ԱՂՓԱՍՆԵՐՈՒՆ ԶՐԻ
Ժօրժ Հասեքս փողոց՝ թիւ 8

Կարի եւ Ձեռագիտութեան Դասընթացք
Տիկին ՄԱՌԻ ԵՐԱՄԵԱՆ
ՎԿԱՅԵԱԼ ԴԵՐՋԱԿՈՒՀԻ
ԲԱՐԻԶԷՆ ԵՒ ՎԱՇԻՆԿԹՕՆԷՆ
Կարի եւ ձեռագիտութեան մասնագիտուհի, Տիկին Մառի Երամեան կը վերադառնայ իր առհասարակ Մեծ Սհայի դիմացը No. 78 տան երկրորդ յարկը:
Երեք ամսուան միջոցին կը սորվեցնէ ամենավերջին ճոռաձեւութեամբ, կար եւ ձեռագիտութիւն, իր բոլոր բարդութիւններով եւ արդիական միջոցներով, Droit-fils մեթոտով: Իր աշակերտուհիները կ'ստանան բարձր աստիճանագիր Académie Daydou վկայականով։

ՍՓԱՆՏԱՐ *գոշիկները միշտ ամենալաւ, ամենադիմացկուն, ամենատաժան եւ ամենագեղեցիկները են.*
ԿԵԴՐՈՆՏԵՂԻ
ՆԱՃԱՐ ԵՂԲԱՅՐՆԵՐՈՒԻ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ
ՄԵԾ ՕՔՏԱՁԻՕՆ
25 Օրուայ Միջոցին Սկսած 1932
20 ՅՈՒՆՈՒԱՐԷՆ ՄԻՆՉԵՒ ՓԵՏՐՎԱՐ 5
1000ԻՆ 10-30 ՁԵՂՉ ԳԻՆԵՐՈՒԻ ՎՐԱՑ
ԱՌԻԹՔ ՄԻ ԿՈՐՄՆՑՆԷՔ

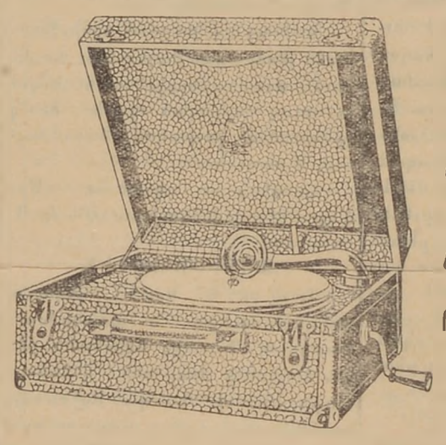

Տոկուն շինուածք Վայելուչ տեսք Հնչուն եւ բնական ձայն
Անոնք յատկանիշներն են
ՈՐՈՇՄԱՄԲ ԿԸ ՁԱՏՈՐՈՇԻՒԻ
ԱՓՕԼԼՕ ՖՕՆՕՆԵՐԸ
Գտնել ամենաձայնուած վերջին կատարելագործեալ դրամոֆոնները, Ալպոմ. ամենամեծ եւ ամենաարժէքաւոր ձայնասկաւառակներու կողմէ
APOLLO GRAMOPHONE Co. Ltd
(of London)
ԱՓՕԼԼՕ ՖՕՆՕՆԵՐՈՒ ԹԱՓՈՒՐԸ *III*
Կատարեալ համոզում գոյացնելու համար անգամ մը այցելեցէք
MAISON APOLLO, Rue de la Poste, BEYROUTH
Փողոցին եւ հեռաձայնի գիծ, վճարումի դիւրութիւններ
Ընդհ. ներկայացուցիչներ՝ Սիւրիոյ, Պաղեստինի, Անդրյորդանանի, Միջագետքի եւ Հիպրոսի.—
ՍԻՆԱՆ ՆԵՂԱՆ ԵՂԲԱՐՔ
SINANIAN FRÈRES, Boîte Postale 642, BEYROUTH (Syrie)

Իր երկու տարուան ծառայութեան ընթացքին ստեղծուցած էր մէկ քանի ոսկի: Այդ ոսկիները յոյսը կը ճամբայ ինկած գալու Ռուսաստան անցնելու համար թրքական ոսմանը,

Որովհետև անծանօթ էր առհասարակ կովկասին ու որոշեց ոչ ոքին ոչինչ յայտնել, այլ ուղիղ շարունակել ճանապարհը, բայց և այնպէս Պաթումի մէջ ալ կը գտնէ մէկ երկու ընկերներ։

Կը խորհրդակցին միասին մեկնելու դէպի Կարս և Կարսէն ալ դէպի տաճկական սահմանագլուխը։

Բոլորը իրենց ունեցած գրամները կը բերեն մէյտեղ կը յանձնեն մէկի մը, որ նա միայն ծախսէ բոլորին համար։

Մեր երիտասարդ գինուորները տակաւին գէնք չունէին։

Այն առեն կովկասի մէջ երկաթուղային գծեր չի նային։

Անոնք ստիպուեցան Կարս երթալու համար պատուէն դէպի Կարս տանող խճուղիով տաժանելի և երկար ճամբորդութեան սկսիլ ոտքով։

Բայց ի՛նչ արժէք կը ներկայացնէին յոգնութիւն և չարչարանք յեղափոխութեան կրակով վառուած մեր երիտասարդներուն աչքին։

Անոնք իրենց կռնակը կը չալկեն մինչև Կարս բաւականացնող կենսամիջերքը, որպէսզի ստիպուած չըլլան ուէ գիւղ հանգիպիլ և աչքին զարնուիլ ռուսական ոստիկանատան կողմէ։

Բայց ճանապարհը իրենց երևակայածին նման չանցնիր անվտանգ։

Ռուսական իշխանութիւններ իրենք ալ որոշ մարդիկ ունէին հետապնդելու։

Ճանապարհին, յոգնած, ծարաւ և անքուն, կը

պատահին ռուս ոստիկաններու, որոնք անմիջապէս կը պաշարեն։

— Ո՞վքեր էք դուք, կը հարցնեն անոնք։

— Մենք գաղթականներ ենք և կը վերադառնանք տուն, կը պատասխանեն մեր նոր սկրտուած յեղափոխականները։

Այս բաւական չթուիր ռուս ոստիկանին համար, որ իր ամբողջ կեանքը և մտքը ծախած է նորին կայսերական վեհափառութեան հաւատարիմ, հլու և հնազանդ ծառայ ըլլալու համար։

Ոստիկանը կ'առաջնորդէ զանոնք դէպի բանտ։

Անդրանիկ ընկերներուն կը մօտենայ և աննկարագրելի կերպով կ'ըսէ.

— Եկէք երեքս միասին յարձակինք վրան, գէնքը առնենք և բացուինք։

Ընկերները, որ աւելի քիչ յանդուգն էին, չեն համաձայնիր և կը հասնին բանտ։

Բանտը ուրիշ վայր չէր եթէ ոչ տակաւին կարս չի մտած ճանապարհին վրայ գտնուող փոքրիկ և անծանօթ գիւղի մը ախոռը։

Օրեր կ'անցնին և ոչ մէկ հարցաքննութիւն։

Կը դիմեն մեր երիտասարդները բանտի գրան վրայ կեցող պահակին և կը խնդրեն ոստիկանին իմացնել թէ իրենք չեն կրնար երկար սպասել։

— Մեզ թող տանին հարցաքննութեան, մենք անմեղներ ենք։

— Ես այդպէս գործերու չեմ կրնար խառնուիլ, կը պատասխանէ պահակը։

Ռուս պաշտօնեան ուրիշ բան չէ, եթէ ոչ լարուած մեքենայ մը և կամ անբան անասուն մը։

Գիւղերը կը հասնի վրայ։ Արդէն համբերութեան բաժակը եկած լեցած է։

Կեանքի աղուբեան դէմ!
այլեւս ոչ ցերեկայացում ոչ ցուա՛ տեսնելու համար ձեր տան մէջ։
ՕՏԷՕՆ
Սկաւառակի եւ ֆօնօի յայտնի մարքան ձեզ այս կը մատուցէ քիչ դրամով ամէն գիշեր ընտիր նուագ լսելու հաճոյքը։

Գնեցէք **ՕՏԷՕՆ** *ֆօնօ* մը որմէ անկասկած պիտի հմայուիք եւ նշորհիւ այս հռչակաւոր մարքայի սկաւառակներուն շարունակական ժամանման, կրնաք ամէն իրիկուն, Ձեր տուներուն մէջ վայելել ամենամեծ նուագահանդէսները եւ նուագները, իրենց վրայ ստեղծագործութիւններով։

Այլեւս ոչ ցերեկայացում եւ ոչ ալ ցուագահանդէս, այլ բոլորը ունենալ ձեր տան մէջ միակ միջոցն կեանքի սոյութեան դէմ իրմացապատելու։

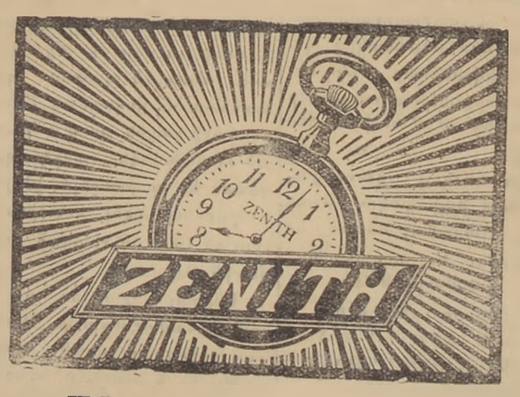

« Time is money »
Ժամանակը ոսկի է
ՁԷՆԻԹ ԺԱՄԱՑՈՒՑԸ ՇՆՈՐՀԻՒ ԻՐ ԱՄԵՆԱՁԳՐՏՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ՁԵՌԱՊԱՇՈՒԹԵԱՆ
անգուգական յատկութիւններուն ձեզի ընդհանուր կը տանեցնէ առանց դժուարութեան, կարելիութիւն տալով խնայելու ձեր րոպէներն անգամ։
Ունինք ժամացոյցներու ամբողջ շարք, ոսկի, արծաթ քէ ցիեել, կիներու եւ այրերու համար։
Կ'ԱՊԱՀՈՎՈՒԻՆ ՆԱԵԻ ԲՈԼՈՐ ՆՈՐՈՂՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ՝ ԱՄԵՆԱՆՊԱՏԱՒՈՐ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐՈՎ
Ընդհ. ներկայացուցիչ՝ **ԽԱՉԱՏՈՒՐ ՇԱՀԻՆ** (Ֆօշ փողոց)
Վաճառատուն՝ Վէյկան փողոց, քաղաքապետարանի դռան կից։

AZTAG
JOURNAL ARMÉNIEN
B. P. 587
BEYROUTH, Liban

Directeur-Propriétaire
HAIG BALIAN

ՏԱՐԵԿԱՆ
ՕԻՒՐԻԱ տար. 425, ՎՃՁԱՄՍԵԱՑ 225 Ս. Դ.
ԱՐՏԱՀԱՄ. տարի 6, ՎՃՁԱՄՍԵԱՑ 4 տոլար
Տնօրէն-Խմբագիր՝ ՀԱՅԿ ՊԱԼԵԱՆ

ԱԶԴԱԿ

ԵՐԿՕՐԵԱՅ ՀԱՅԱԹԵՐԹ

ԱՂԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԳԻՏԱԿԱՆ

ازتاك

جريدة سياسية ادبية اقتصادية عمة

ԹԱՐԱԹ 30 ՅՈՒՆՈՒԻՍԻ 1932

ՁԵՌՔԻ ՀԱՄԱՐ 3.50 Ս. Դ.

Ե. ՏԱՐԻ | Ամեն առաւօտ պէտք է ըլլայ բերիս տնօրէնին ճառագիրը | ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ՝ ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ, ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ ԵՒ ՇԱԲԱԹ ՕՐԵՐԸ | Չհրատարակուած ձեռագիրները չեն վերադարձուիր | Թիւ 120 (565)

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

ՅԱՒԵԼՈՒԱԾ

Շեշտենք այս անգամ թիւրքերու մասնակի դիտաւորութեանց մասին, որոնք պարզ կը ցոլան Թրքական մամուլի վերջին յարձակումներուն մէջ։

Նպատակ ունենալով բովանդակ հայութեան բնաջնջումը, դադրիլը այս անգամ կ'ուզէ անմիջական ուշադրութեան առարկայ դարձնել Սիւրիահայութիւնը։ Այս մտահոգութիւնը պատրուակ կ'ունենայ, ան կ'ընէ մեզ ոչ միայն կոտորելու տեղիչէն մղուած, այլև հիմնուած քաղաքական մութ հաշիւներու վրայ։

Արաբական երկիրներու ազատագրումը գարաւոր լուծէ մը, այդ երկիրներու ուժեղացումը ու անյեղլի արաբական հզօր իշխանապետութեան մը վերադարձի երկիւղը Թրքական ներկայիս իսկ ան արգէն լուռ և դաւադիր աշխատանք կը տանի ջնասելու Սիւրիահայութեան կենսական շահերուն։ Շեշտելով իր դարաւոր տիրապետութեան ու ձգած կապերուն այս երկրին վրայ, շարունակ կ'աշխատի բնիկ տարրը լարել հայերուն դէմ։ Պետական գործերու յստակ ըմբռնումը, մեր քշնամին կը մղէ աշխատանքներու՝ անգամ հեռաւոր ապագայի համար։ Եթէ նոյնպէս չենք կարող մենք ևս մտածել ապագայի մասին, գէթ հետեւինք ներկային, մանաւորաբար քոյլ չտալով որ թունաւորուի մեր շրջապատի օդը։ գժուար չէ բնիկին հետ հասկացողութեան նստիլ՝ շահերու նոյնութեան մասին։

Այս երկրի ամենածայրայեղ ազգայնականն անգամ, չպիտի վարանէր ներկայ հոգատարութիւնը միշտ գերադաս համարելու Թրքականէն։ Եթէ հոգատարէն առաւելագոյն զիջումներ ձեռք ձգելու ակնկալութեամբ, այս երկրի ազգայնական վարիչը բարձրաձայն չի յայտարարեր այս ճշմարտութիւնը, այդ չի նշանակեր որ այս երկիրը կարօտն ունի արիւնոտ թաթին։ Այս պարագան իսկ բաւական է ի գերև հանելու Թրքական դաւերը։ Աւելի թանկագին ալակից քան հայուն բազուկը՝ չի ունենար երբեք այս երկրի ապագայ վարիչը։ Գաղտնիք չէ որ կը հրապարակենք, հայը իր ֆիզիքական գոյութենէն իսկ դրդուած, բնական ալակիցն է այս երկրի բնիկ տարրին, իսկ քաղաքական ակնկալիքներ արաբը համոզուած է որ հայը չունի այս երկրին վրայ։

Երբ Սիւրիական սահմաններու պահպանութեան հոգը օր մը իյնայ այս երկրի վզին, շատ բան ապահովաբար պիտի փոխուի բնիկ տարրի մտայնութեան մէջ։ Ըսել կ'ուզենք որ կռուաններ ունինք ետ մղելու Թշնամիին մութ հաշիւները Սիւրիահայութեան վերաբերմամբ, որուն գոյութիւնը ու բարգաւաճումը այնքան անհրաժեշտ կը համարենք ազգային տեսակէտէ, հակառակ պարագային Հարաւային Ամերիկան է որ կ'սպասէ իր հսկայական ձուլարանով, իսկ հայ քաղաքական մտածողութեան համար ոչ մէկ տարբերութիւն կարդի և ձուլումի միջև։

Անցեալ թիւով խօսած էինք ընդհանուր վտանգի մասին և ուշադրութիւնը հրաւիրած մեր ընդհանուր դեկավարութեան, այս անգամ կը մասնաւորենք Սիւրիան՝ Թրքական դաւերու անմիջական թիրախը, գարմանը նոյնպէս մասնաւորելով ու ուշադրութեան յանձնելով Սիւրիահայ դեկավարութեան։

Ինչ պարզ է, որ այս բոլոր մտահոգութիւնները կարելի է խօսիլ չորս պատերու մէջ, կասկած չունինք որ խօսուած է միշտ, սակայն լրագրական խօսքն է՝ որ միշտ կը հաւակնի թափահարել, ահազանգ կարդալ, ու զանգուածներու բռնադատութեան տակ ճնշել պատասխանատու անձերն ու մարմինները։ Գարմանը այս բոլոր երևոյթներուն, և կանխումը արիւնոտ հեռանկարներուն ի հարկէ կը կարօտի լուրջ քննութեան, բայց ինչ որ պիտի ուզէինք շեշտել այս առթիւ և ուշադրութիւնը հրաւիրել մասնաւորաբար Սիւրիահայ երիտասարդութեան՝ այդ անհրաժեշտութիւնն է մեր մէջ մարտական կորովի զօրեղացման, վերջ ի վերջոյ բոլոր քաղաքական հաշիւները մէկ էջտի վրայ է որ կանգ կ'առնեն, ժողովուրդներու արժէքը մէկ նշկարով է որ կը չափեն, գոյութեան իրաւունքը մէկ փաստի է որ կը գիմին, այդ մարտական կորովն է և ուժը, որուն առաջեալ պէտք ունի շարունակ ֆիզիքական հալածանքի ենթարկուած ժողովուրդ մը։

Ժողովուրդ մը որ չի գիտեր ի հարկին ձեռքը բլթակել երկարել, երիտասարդութիւն մը որ չէ սորված պատեհ առիթին բռունցքը պրկել, միշտ ալ դաստապարտուած պիտի ըլլայ ընչաւորութեան և աւերի։ Գլխաւոր դասը՝ որ կարող են մեզ ներշնչել Թրքական սադրանքները, այս պիտի ըլլայ ներկայիս։ Ու այս սահմանի մօտ ցրուած գիւղերէն մինչեւ քաղաքներու խորը, ամէն տեղ ուր ցեղային ոսոխը կ'ուզէ անպատիժ կերպով հայութեան քայլերուն որոգայթներ լարել։ Ամէն ոք, ամէն առթիւ համոզուած պէտք է ըլլայ՝ որ ոչ մէկ ատեն կարելի չէ անպատիժ կերպով հարու արիւն թափել։

Ցեղափոխական գիտակցութեան խորացում և մարտական հոգիի մշակում։ Ահա՛ մեր կարգախօսը՝ իբր պատասխան Թրքական արիւնոտ սպառնալիքներուն։

ՀԱՅԿ ԲԱԼԵԱՆ

Ո՞Վ Է ՓԻԵՌ ԼԱՎԱԼ

ՁՇՄԱՐԻՏ ԵՒ ՑԱՆԴՈՒԻԳՆ ՀԱՑՐԵՆԱՍԷՐԸ

Փիեռ Լավալ կազմեց իր երկրորդ դահլիճը։ Միացեալ Նահանգներու եւ Եւրոպայի ակնարկները սեւեռած են ցակալին այս երիցասարդ մարդուն վրայ, որ ոչ թէ միայն Ֆրանսայի, այլ ամբողջ Եւրոպան կառավարիլու եւ ան որ ուղղութիւն տալու ցանկութիւն ունի։

Փիեռ Լավալ երկ նախարարապես է։ Այսօր այդ հանգամանքը պահելով մէկտեղ, արտաքին նախարարութեան պատասխանատուութիւնն ալ ստանձնած է։ Ներկայ տագնապալի օրերուն, Ֆրանսայի ամբողջ բեռը իր ուսերուն վրայ վերցնող այս յանդուգն հաղարագիտի մասին, հետեւեալ կերպով կ'արտայայտուի դանիացի օտագրող մը, որ վերջերս առիթ ունեցած է տեսակցելու անոր հետ։

* * *

Շատեր կ'ենթադրեն թէ լաւ պէտ մը և իսկական քաղաքագէտ մը ըլլալու համար, պէտք է ունենալ համոզումներ ու անչարժ գաղափարներէ աւելի նկարագիր։ Այս տեսակէտով, Լաւալ անկատար պէտ մըն է։ Իր պատկանած կուսակցութիւնը (Ընկերվարական) որ մը զժգոհ մնալով Լաւալի քաղաքականէն — ասիկա պատահեցաւ 1920-ին — մեղադրանքի տակ դրաւ զինք և կուսակցութեան խորհուրդին առջև կանչուեցաւ ինքզինք արդարացնելու համար։ Լաւալ ներկայացաւ, տիրականօրէն արդարացուց ինքզինքը և հրաժարեցաւ կուսակցութենէն։ Այն օրէն ի վեր ոչ մէկ կուսակցութեան չպատկանիր։

Իբր քաղաքագէտ կը ներշնչուի չորս մեծերէն, Ռիշմանսօ՝ որուն վրայ կը հիանայ, Քայօ՝ որ դիւրաթեք է զինք, Պրիան՝ որուն հրապոյրին ենթակայ է։ Թարտիէօն՝ որուն հանդէպ սէր ունի։

Այս չորս մեծ մարդոց փայլուն յատկութիւններէն ոչ մէկը ունի Լաւալ։ Միանգամայն, չունի առանց թերութիւններն ալ, որոնք տկարութիւն ենթադրել կուտան։ Լաւալ՝ Ֆրանսացի քաղաքագէտներու ժխտամտութենէն կը զատուի անով որ հեռատես չէ։ Հեռատեսութեան արուեստը անծանօթ է իրեն։

Ասոր փոխարէն օժտուած է հազուագիւտ յայտնատեսութիւնով, որ դժուարին րոպէներուն առջև գըլուխ կանգնելու կ'առաջնորդէ զինք։ Անոր չափ ոչ ոք չկրնար հասկնալ թէ ինչ կը ժտեն ուրիշներ։ Անոր չափ ոչ ոք չկրնար ընտրել հոգեբանական, վճռական պահը՝ երբ խօսքէն պէտք է կորթի անցնիլ։

* * *

Լաւալ հետեւեալ կերպով իր տեսակէտները պարզեց անտեսական տագնապի մասին։

— Այս տոկալի տագնապին մէջ Ֆրանսա պատասխանատու չէ։ Արդարև, ասիկա ըսել չէ թէ փափաքող չենք մեր կարելին ընելու չարիքը կանխելու համար։ Արդէն մեր լուսադոյնը ըրած ենք կացութիւնը բարւոքելու համար։ Սակայն պէտք չէ ժոռնալ որ ամէն բան մեզմէ կախում չունի։ Պէտք չէ ժոռնալ նաև որ մեր հասեվտական հանգստութիւնը հետևանք է այն եղանակներուն, որ պարտադրեցինք ինքզինքնուս։ Միշտ պահեցինք արագրութեան և սպառումի հաւասարակշռութիւնը։ Այսպէս ըլլալով մէկտեղ, չատ յաւ գիտենք թէ մեկուսացած չենք կրնար ապրիլ։

* * *

Գ. Լաւալ կը փառաբանէ Ֆրանսացիի ինայասէր ոգին։ Կը լսեմ և կը հիանամ իր վրայ, որովհետև անակնկալ եղաւ ինձ համար լսել յանկարծ և քնարական Լաւալը երբ կը խօսէր սուտ առ սուտ խոստացած Ֆրանքներուն հրապուրի մասին։ Կը լսեմ զինք։ Անոր դէմքը կը ճառագայթէ։ Գիւ մը չունի առաւ, յետոյ դարձեալ ձայնը բարձրացընելու և խօսելու համար Ֆրանսացիի խնայողութեան մասին։

IVAN BJOERNE

ԻՆՉՊԷՍ ՍՊԱՆՆՈՒԵՑԱԻ ՋՕՐ. ՔՈՒԹԷԲՕՓ

ՍՕՆԻԱ ՉԵԿԱՅԻ ԳՈՐԾԱԿԱԼ

ՁԳԱՅԱՑՈՒՆՑ ՅԱՅՏՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

[illegible] կր ծաւռնակէ իր պրպտումն[illegible] զօր. Քուքէօֆի բանակութիւն[illegible] ծուրջ։ Երեկուան թիւով կր գրե[illegible]եալ մանրամասնութիւններ։

Ուշ անձ կրելու Սօնիան արկածախնդրութեանց մանրամասնութիւնները, որովհետև չէինք լրացուցած մեր քննութիւններն ու պրպտումները։ Հասկցանք որ Սօնիա թէեւ սօրիկ և անուսասարակրթ աղջիկ մը չէր, ընդհակառակը Փարիզի և Եւրոպայի մէջ հայկական կեանք մը կ'անցնէր և կը տեսակցէր ամենաբարձր դասու պատկանող մարդոց հետ։

Ընդհանուր Ապահովութիւնը նախապէս պէտք եղած հետաքրքրութիւնը ցոյց չի տուաւ այս ընդերքին։ բայց այժմ կը տեղեկանանք որ խիստ քննութեանց ենթարկած է և կարեւորութեամբ կը հետեւի, որովհետև այդ աղջիկը Սօնիա Քօթզէր չէր, այլ այդ անունն տակ պահուած իշխանուհի Վալիս Էլէն Արանկօղ էր, Բօլօնիացի բարձրը և իշխանազուն ընտանիքէ մը։ Անոր հայրը, Մոսկուայի հետաքրքիր բարեկամներէն էր և դէմ Բօլօնիայի անկախութեան. ամէն ալ խոտանք կը թափէր արգիլելու համար Բօլօնիոյ անկախութեան չարժումները։

Սակայն, հակառակ անոր աչխատանքներուն, երբ Բօլօնիան տիրացաւ իր անկախութեան, երկրէն դուրս վտարուեցաւ ան և օտարութեան մէջ սպանուեցաւ անծանօթ ներու կողմէ։

Սօնիայի հայրը իր մահէն վերջ, ձգած էր կին մը և երկու աղջիկներ։ 1923ին մայրը կը մեռնի, մեծ աղջիկը կ'ամուսնանայ ռուս սպայի մը հետ, իսկ պզտիկ աղջիկը՝ Սօնիա Չեկայի մարդոցմէ մէկուն կը ծանօթանայ։ Շնորհիւ իր գեղեցկութեան, Սօնիա կը հրապուրէ Չեկայի գործակալը և կը տիրանայ անոր սրտին։ Անկէ վերջ Սօնիա կիյնայ Չեկայի գիրկը և կը դառնայ անոնց վստահելին։

1925ին Չէկան կուզէր ներքա զրկել լրտես մը, ծառայելու համար իրենց ծրագրին։ Սօնիան ամենայարմարն էր։ Իսկոյն փոխեցին անունը, Սօնիա Քօթզէր անունով անցագիր մը պատրաստեցին, մեծաքանակ դրամներ տրամադրեցին և ճամբեցին։

Սօնիա կ[illegible]նեցաւ Լոնտոն և հոն սկսաւ [illegible]աբել Մոսկուայի հաշուոյն։ Մ[illegible]իոյ մէջ այնքան բարձր կեանք սը վարեց Սօնիա, որ յաջողեցաւ կապեր հաստատել Լոնտոնի բոլոր բարձրաստիճան չրջանակներու և քլիւպներու հետ և իր տեղեկութիւնները ճոխացնել ատոր չնորհիւ։ Ան, օրը օրին իր ընդարձակ տեղեկագիրները կը զրկէր Մոսկուա կամ Չեկայի կեդրոնը, առեւտրական ներկայացուցչութեան միջոցաւ։ Սօնիա իր պաշտօնը այնքան յաջող կատարեց, որ մասնաւոր գնահատութեանը արժանացաւ Չեկայի Վարչութեան։ Մոսկուայի մէջ ալ ան դարձաւ ծանօթ լրտես մը։

Աւելն մր վերջ, անգլիական կառավարութիւնը, տեսնելով որ Մոսկուայի առեւտրական հաստատութիւնը գարձած է լրտեսութեան բոյն մը, վերջ տուաւ անոր գործունէութեան և որոշեց երկրէն դուրս հանել զանոնք։ Այդ միջոցին Սօնիան ալ վախնալով որ ձեռք անցուի, Փարիզ գնաց Չեկայի համաձայնութեամբ։

Փարիզի մէջ, Սօնիան նշանակուեցաւ Չեկայի գործակալ և մասնաւոր պաշտօն ստացաւ հետապնդելու համար ճերմակ ռուսերու գործունէութիւնները, որոնք կը կարծուէր որ Մոսկուայի չէմ դաւադրութիւններ կը պատրաստեն։

Շատ կարեւոր դեր մը կատարեց Սօնիան Փարիզի մէջ։ Շնորհիւ իր արագարձ ճարպիկութեան, գեղեցկութեան և Բօլօնիացի բլլալու հանգամանքին, յաջողեցաւ ինքզինքը բոլորովին հակառակ գոյացալ Մոսկուայի։ Այս կերպով ճերմակ ռուսերու բարեկամութիւնը չահեցաւ և մինչեւ անգամ սկսաւ յարաբերութիւն մշակել զօրավար Քուքէօֆի հետ։ Զօրավարը սիրեց Սօնիան և իր գաղտնիքները սկսաւ պարզել անոր։ Սօնիան որպէս սիրուհին զօրավար Քուքէօֆի, աւելի լայն վստահութիւն վայելեց բոլոր ճերմակ ռուսերու մօտ և ա-

ԹԻՒՐՔԻՈՅ ՇՈՒՐՋ

Այս հայրենասիրական պոռթկումները պիտի բաւե՞ն Դանայեան կարասը լեցնելու և ամայի ու աւերակ Թիւրքիան ծաղկեցնելու։ Ժամանակը պիտի պատասխանէ այս հարցին։ Միայն անվիճելի է որ քէմալապետութիւնը բացառիկ ճիգ մը կը թափէ, նոր ճակատամարտ մը չանելու,— «ազնտական Տուժու Փունար»ը,ինչպէս կըսեն իրենք Ռազմադաշտին վրա, դէպի ծով արշաւին յայտարարութիւնը (1922) ներչընչման ազբիւր մրն է Նոր Թիւրքիոյ համար։ Եւ եթէ տատանի այս ճակատին զանազան կէտերուն վրա ամէն պարագայի մէջ իր գլխաւոր ուժը պիտի թափէ Եղէգի հարաւ, Սիւրիոյ հիւսիսային մեր սահմաններու վրայ հայ գաղթականներ տեղաւորելու համար եղած ջանքը անհասկնալի մնալու դատապարտած պատմական իրողութիւն մրն է։

«...կարելի՞ է բարեկամական նկատել Թիւրքիայէն մեկնած հայ գաղթականները Թրքական սահմաններուն վրայ տեղաւորելու ձեռնարկը... Այս մարդիկը մեր սահմաններուն վրայ շարել իբրեւ մեզի անհանգստութիւն պատճառող տարր մը՝ կը նշանակէ անոնց կեանքին հետ խաղալ։ Երբ մեր անդորրութիւնը խանգարող բոյները խանգելու ճարկադրուինք, պատասխանատու պիտի մնանք անոնք որ իբրեւ գործիք մը ծառայեցնեն այդ մարդիկը։ Եթէ ըսեն թէ միջազգային բարդութիւններ կը ծագին այդպիսի գործերէ, ատոնք ոչ միայն մեզի, այլ ուրիշներն ալ պէտք է վախնան։ Երբ մեր գոյութիւնն կը սպառնանք, մենք չենք վախնար միջազգային բարդութիւններէ։ Ինչո՞ւ մեր իքթիսատ կը խոթեն հայ գաղթականները։

ւելի ընդարձակեց իր ծանօթութիւնները անոնց ծրագիրներուն և գործունէութեանց չուրջ։

Սօնիան երբ տիրացաւ զօրավար Քուքէօֆի սրտին և գայն առաւ իր ձեռքերուն մէջ, համաձայնուեցաւ թիւն գոյացուց Չեկայի հետ և պատրաստեց ծանօթ դաւադրութիւնը։ Իսկոյն Փարիզ հասան Չեկայի վրատանելի և գաւադիր մարդիկը։ Քուքէօֆի սպանութեան գարչելի ծրագիրը պատրաստուեցաւ և գործադրուեցաւ։

Անշուշտ կը յիշեն ընթերցողները թէ՝ այդ օրերուն բոլոր թերթերն ալ գրեցին թէ զօր. Քուքէօֆի անհետացումէն անմիջապէս առաջ տեսնուած է աղջկայ մը հետ։ Ահա՛ այդ աղջիկը Սօնիան էր։

Քուքէօֆի անհետացումէն վերջ, Սօնիան իր հետքը կորսընցուց և անգամ մ'ալ չի տեսնուեցաւ Փարիզի մէջ։ Ամիսներ վերջ ան գտնուեցաւ Եգիպտոս և հոն ապրեցաւ Ջօրճ Շեմի անուն Մոսկուայի գործակալի մը հետ։ Սօնիան որպէս արբիտր գտնուեցաւ Եգիպտոս։

Անցած տարի Յունիսին, երբ Սօնիա լսեց որ Կրան Տիւք Սէրկէյ, ճերմակ ռուսերու պետը, Եգիպտոս կուգայ, վախցաւ որ ճանչցուի անկէ, և որոշեց անհետացնել իր հետքը։ Որովհետեւ ան զօր. Քուքէօֆի հետ յաճախ տեսած էր Կրան Տիւքը։ Ձար մը գտաւ և յաջողեցաւ ապահովել անցագիր մը Սիւրիա գալու համար։

Սօնիան եկաւ Պէյրութ և համաձայնութիւն կնքեց Ռէնթորան Ֆերրանսէզի հետ, որպէս արթիստ։

Ատեն մը աչխատելէ վերջ հոն, իմացաւ որ Կրան Տիւք Պէյրութ պիտի գայ։ Շատ յուզուեցաւ, լացաւ և աւելի սերտ յարաբերութեան մտաւ Ջօրճ Շեմիի հետ, որ ինչպէս կը հասկցուի Չեկայի գործակալ մրն էր։

Կրան Տիւքի Փարիզ վերադարձէն յետոյ, Սօնիա Եգիպտոս գնաց և այն օրէն իվեր կորսնցուց իր հետքը։

ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԵՑԻՔ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՄԵԾ ՀԱՄԵՐԳԻՆ

ՓԵՏՐ. 13-ԻՆ ԱՄԵՐԻԿ. ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԻՆ ՄԷՋ

ինչո՞ւ հաշուի չեն առներ որ օր մը երբ դաշակը ոսկորին հասնի, այդ մարդիկը ցիրուցան ու բոլոր վիճակի մը պիտի մատնուին։ Այս պարագան հաշուի առնելով գիտակցօրէն գործողները բացայայտ ոճիր մը կը գործեն։ Առիասարակ ինչ ալ ըսեմ, ինչ ալ գրեմ, այլ ուրիշներուն ես որ կը գործեն»։

Դեկտ. 13ին, «Միլլիյէթ»ի խմբագրապետ Մահմուտ պէյ, որ միևնոյն ատեն երեսփոխան է և ընկերացաւ ներքին գործոց նախարարին ճամբորդութեան, կրկին արձագանգելով մաքսանենգութեան խնդիրը, գրեց թէ սահմանամերձ գիւղերու Հայերը «մաքսանենգութիւն կը նկատեն ոչ միայն չահու սկզբունքով, այլ և Թիւրքիան տնտեսապէս քանդելու համար, քանի որ չկրցան քանդել զաքականապէս»։

Դեկտ. 16ին, «Եէնի կիւն» թունդ խուժանավար օրաթերթի մը, որ Նազըմ փաշայի Ծուխերը կը հրատարակէ «յաւելեալ և ճոխացեալ» մանրամասնութիւններով, մէջտեղ դրաւ նոր խնդիր մը,— Ցարտաղացիները կազմատին հայկական պետութիւն մը կազմել, «Էլ Ճէզիրէի կառավարութիւն» անունով։ Այս եզրակին վրայ ձայն բռնեց աւելի ճիչտ տուն տուաւ նաեւ «Ճիւմհուրիյէթ»ը, Դեկտ. 16 թուակիր խմբագրութիւն մը հրատարակելով Պէյրութէն։ Նոյն պատմութիւնը աւելի ընդլայնուած, — Ցարտաղացիները կուզեն քանդել Սիւրիական Միութիւնը, զօրացնելով փոքրամասնութիւնները։ Անոնք Արաբներէն աւելի կը խորհին Հայ, Ասորի, Ջէրքէզ, Քիւրտ և Քաղդէացի հասարակութեանց վրայ, զանոնք իրենց հաւատարիմ և կուսակից համարելով։ Սակայն, իրականին մէջ, ատոնք է որ վարագոյրին եաև ծածկուած նպատակն է հայկական բոյն մը կազմել այս չրջանին մէջ։ Ցարտաղացիները այս նպատակով հանրագրութիւն մը ստորագրել կուտան ժողովուրդին և այդ չրջանի խառն բնակչութիւնն ալ կը ըստորագրէ, ատանց տեղեակ ըլլալու իր ձեռքին առնել խաղցուած վտանգաւոր խաղին»։

Դեկտ. 17ին, 18ին, 19ին և 24ին, «Միլլիյէթ»ի մէջ, Նաչիդ Հագը կոչուած թշուառականը պատրաստ որս գտնելով, թառեցաւ ու փչեց ... Սպէ հաւատանք իր պատմութեան, ամբողջապէս Հալէպի մէջ հաստատուած բոլոր ծանօթ Հայերը «գաչագճի» են (մաքսանենգ)։ Եւ ոչ միայն անհատներ, այլև Դաշնակցութիւնն ու Հնչակեանն ալ իրենց գործակցութիւնը յատկացուցած են մաքսանենգութեան։ Նոյնպէս մաքսանենգութեան բոյներ են վերջին «ապրիլեան» հաստատուած հայկական գիւղերը։

Քանի մը հատուածներ առաջին գրութենէն, իբրեւ բնորոշ ապացոյց տիրող նզեքանութեան և հետապնդուած քաղաքականութեան.

— «Այսօր Հալէպի չրջանը Սիւրիա կոչուելու համար հազար վկայ կուզէ։ Փայատէն մինչև ճչգիրէ երկարող աղտոտ երիզ մը չատոնց սուրիական հանգամանքէ հանած է այս վայրերը։ Սիւրիոյ տիրողները Թիւրքիոյ դէմ ինամքով զբաղելու համար այսպէս հաւատքեցին չէ՞ւանէն, ցիցէն ազատած հայ Դաշնակները, չէչէն և փիւրտ ապազգակները, դարերէ ի վեր իրենց ցեղին ծնունդը մոռցած մարդիկը...

«Հանգամանութեամբ հայկական կիւղեր չինուեցան։ Ատոնք ինչ պիտի ուտէին, ինչ պիտի խմէին։ Ոչ Սիւրիա, ոչ մարդասիրական մարմինները, ոչ այլ Սիւրիոյ տիրողները կր կշտացնէին ատոնց փորը։ Իսկ Հալէպի բանուկ արհեստները Թիւրքիոյ մէջ ալ կր զարգացնային։ Հալէպ իր արտադրութիւնը իր մէջ ծախելու կարող քաղաք մրն ալ չէ։ Եւ գարձաւ մաքսանենգներու քաղաք մը, մաքսանենգներու գլխաւոր քաղաքը։

«Եւ մաքսանենգութեան դրօշին տակ հաւաքուեցան,—

«Հանգամանութեամբ տեմպատնագլուխի երկայնքը լեցնող Հայերը։

«Հովանաւորութեամբ Թրքական սահմանին վրայ հատախտքութիւն հրաւիրուած Հայերը։

«Զրի հող ստացող Հայերը։

«Քանի մը հարիւր յիսուններոց (կանարկէ իրրեւ դատաստան սա ցանկը անցած Թիւրքերուն)։

«Թիւրքիոյ մէջ ձեռքերը արիւնի մէջ թաթխելէ մէկ չարաչի յետոյ Հալէպն նամակ գրող Թշուառականները։

«Աւազակութենէ ուրիշ արհեստ չունեցողները։

«Հայրենիք չունեցողներ և ամէն տեսակի սոզացողները»։

Ինչպէս կր տեսնէք, չախչախիչ են փաստերը։ Եւ ինչո՞ւ զարմանալ որ Լինկիւրի այնքան բազմաթիւ օրէնքներ մշակած է, այս բոյները քանդելու և Թիւրքիոյ տրնտեսութիւնը փրկելու համար։ Կառավարութիւնը օրինագիծ չանձնելով Ազգ. Մեծ Ժողովին, 300,000 ոսկիի վարկ մը պահանջած է, մաքսային դէտերու բնդհ. հրամանատարութիւն մը հաստատելու համար, որուն կեդրոնը պիտի ըլլայ Էնկիւրի։ Վարչական մարմիններէն զատ, ձեռք պիտի առնուին դինուորական միջոցներ, պիտական վերչին նորութիւններով։ Բոլոր քաղաքներու և գիւղերու մէջ, կարեւի պիտի ըլլայ խուզարկութեան ենթարկել ո՛րևէ տուն։ Պատիժներ նախատեսուած են 10,000 ոսկիէն մինչև տասը տարի բանտարկութիւն։ Դատավարութիւնը պիտի կատարուի առանց սովորական ձևակերպութիւններու։

Ատոնք օրէնքին տրամադրութիւններն են։ Իսկ եթէ ինչեր կրնան կատարուիլ «արատաքոյ օրինաց» գործը այսքան ուռեցնելէ, մանաւանդ Սուրիոյ հայ գաղթականութիւնը իբրև իսկապէս մաքսանենգութեան եաև, ըլլայ իսկ խաղաղասիրական, պատերազմի մասնակցութիւնը կայ։ Անճոռնի չափազանցին ուրուականը ամէն ժողով կը յաճախէ։ Անցեալ տարի Ժնեւի տարեժողովին մէջ բոլոր բանախօսներուն լեզուին ներքև պատերազմի կարելիութիւնը կը հոլովուէր։ Անոնց մէջէն քանի խօսող մը բացագանչեց. «Ցանի ես հոս պաշտօնիս վրայ եմ, չի կրնար պատերազմ պատահիլ»։ Եւ ժողովականներ իրարու երես նայեցան. «Ուրեմն խաղաղութիւնը մէկ թելէն կախուած է... Ուրեմն խաղաղութիւն մէկ մարդուն վրայ հաւատացած է...» Գրիան անշուշտ այսպէս ըսել չէր ուզեր, բայց իր խօսքը այդ տպաւորութիւնը յառաջ բերաւ, կամ աւելի ճիշդը՝ մտքի այդ խաղին տեղ տրաւ L'Esprit Internationalի խմբագրապետ Wichom Steed յօդուած մը տուաւ որուն մէջ կ'ըսէ.

«Խաղաղութիւնը գաղափարը ամենէն յեղափոխական բանն է զոր երբեք կարելի ըլլար երեւակայել. քանզի մեր ընկերային կազմին ամբողջ կառուցուածքը, մեր ընկերային տիրիլիի ամբողջութիւնը, մեր պատուոյ աստիճանները, ամենքն ալ հիմնուած են պատերազմի վրայ, պայքարելու ստիպողականութեան վրայ։ Ու երեակայել որ հիմա կ'ուզուի այս ամէնը փլցնել, արտաքսել։ կր կարծէ՞ք որ ընկերային կառուցուածքը նոյնը պիտի մնար. երբե՛ք, երբեք։ Մարդիկ — չատ պատուաւոր ու հոգեակաւոր մարդիկ — որոնք այժմ տարի մրնիւ կ'երթան չատ յեղափոխական չեն։ Ելբ խաղաղութեան մասին կը խօսին, իրենց բուն փափաքանն է միայն միջոցներ գտնել երկարաձգելու համար պատերազմը, և ոչ թէ ստեղծելու համար մարդկային քաղաքակրթութեան այն նոր երեւոյթը որ կը կոչուի խաղաղութիւն»։

Խաղաղութիւնը չատերու մրտքին մէջ տակաւին պատերազմի բացակայութիւնն է, «ոչ-պատերազմ» մը ինչպէս կ'ըսէ Steed. անիկա գրական գոտնի մը վրայ ներգործող ուժ մը չէ եղած գոր, ինչպէս որ պատերազմը ժխտական գետնին վրայ ներգործող ուժ մրն է։ Այս իրողութիւնը հասկնալի կ'ընէ թէ մինչև ո՛ր աստիճան մարդոց ամբողջ մտայնութիւնը եւ վարքը պատերազմի գաղափարին տիրապետութեան ներքև է։ Նոյն իսկ անոնց այսպէս կոչուած խաղաղասիրութեան գաղափարը ենթակայ է այդ միտքին ժամանակութեան։ Դեռ չենք կրցած ճշմարտութիւնը խորհիլ խաղաղութեան մասին։ Հազիւ թէ ու-պատերազմի նախադուռին սկսնել ենք։

Պատերազմի կարելիութեան մրտայնութիւնով կարելի չէ խաղաղութեան գրութիւնը յօրինել։ Քանի հաճադուժար գացողներուն միտքը հին գրութեամբ, պատերազմի գաղափարով, կաղապարուած է, անոնք պիտի ուզեն «գործնական» ըլլալ, այսինքն զէնքերը ի հարկին կրճատել, բայց ուժերը չպակսեցնել։

Մտքերու մէջ նոր յեղաշրջում մը պէտք է, հաժոզելու համար մարդիկը որ պատերազմի հաւանականութիւնը չրլուած է — աչխարհի բոլոր ազգերընիւթական չղթաներով իրարու կապուած են, այնպէս որ մէկ տեղ։ լաւ է որ այդ մարդիկը մինչև նաև փոխադրելու եւ ողջերթ ժողովելու համար նուագախումբ մ'ալ չունենք։

ԱԶԳԵՐՈՒ ՋԻՆՍԹԱՓՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱԺՈՂՈՎԸ

Ցաճախ կը կրնանք թուսնչանքներ գործածելու այս սխալը։ Մարդիկ, նոյն իսկ յատգոյն տնտեսագէտ րնկերաբաններ, քանի մը միլիոններ գով գովի դնելով եղրակացութիւններ կը հանեն չուտ չուտ թէ անհաւասարութեան առումեղր ո՛ր կողմն է, պակասը ո՛ր կողմը։ Անշուշտ մեր չատ մը ծանօթութիւնները ու գործունէութիւնները պէտք ունին թիւերու օգնութեան։ բայց պէտք չէ մոռնալ այս գինաթափութեան խնդրոյն մէջ ատոնց «face value»ն քացարձակ արժէքը նկատել։ Դարձեալ օրինակ մը։ Երկու Ամերիկա-Մաքսոն ազդերը զինական ծախսերու մէջ ցանկին գլուխը կը կենան։ Թուաբանական հաշիւով իրենց զինուորական պիւտճէն ուրիշ որևէ ազգինէն աւելի բարձր է։ կարծես իւրաքանչիւրին համար մօտաւորապէս 600,000,000 տոլար է ծախսը։ Բայց բնակչութեան անձի գլուխ հաշուելով իրրև։ Ամերիկայի հայ բրնակչութիւնը։ Եթէ դուած թիւերս ճիշդ են — որովհետև չատ դժուար է թիւ գործածելու մէջ ճիշդ գտնելը, քանի որ չատ մը նկատառութիւններ հաշուի բերուելու են — Մեծն Բրիտանիան անձի գլուխ 12.2 տոլար կը ծախսէ «ազգային պաշտպանութիւնն» կոչուած անձանօթին, իսկ Ամերիկան՝ հազիւ 5 տոլար։ Այս տեսակէտէն հաշուելով Ամերիկան ցանկին մէջ քանի մր ազգերէն վերջը կուգայ, որոնցմէ մին է Սպանիան որուն անունը գրեթէ չի յիշուիր իսկ գինաթափութեան հրապարակներուն վրայ։

Պարզ է որ գինաթափութեան խնդիրը աչ հասարակ կարծուածէն բարդ է։ Եթէ մենք ալ բնդհանրացումներ բնելու սիալ գործէնք, պիտի բսկինք թէ ազգերու գինաթափութեան քաղաքականութիւնն է. կարելի եղածին չափ քիչ զէնքով համեմատաբար միւսներէն զօրաւոր դիրքի մէջ գտնուիլ։

Զինաթափութեան ամենէն մեծ դժուարութիւնը սակայն հոգերանականն է։ Բոլոր հաշիւները, բոլոր համաձայնագրութիւնները պատերազմի կարելիութեան վախը ունին իրր մեկնակէտ։ Քազաքական ամէն գործունէութեան եաև, ըլլայ իսկ խաղաղասիրական, պատերազմի մասնակցութիւնը կայ։ Անճոռնի չափազանցին ուրուականը ամէն ժողով կը յաճախէ։ Անցեալ տարի Ժնեւի տարեժողովին մէջ բոլոր բանախօսներուն լեզուին ներքև պատերազմի կարելիութիւնը կը հոլովուէր։ Անոնց մէջէն քանի մը հոսող մը բացագանչեց. «Ցանի ես հոս պաշտօնիս վրայ եմ, չի կրնար պատերազմ պատահիլ»։ Եւ ժողովականներ իրարու երես նայեցան. «Ուրեմն խաղաղութիւնը մէկ թելէն կախուած է... Ուրեմն խաղաղութիւն մէկ մարդուն վրայ հաւատացած է...» Գրիան անշուշտ այսպէս ըսել չէր ուզեր, բայց իր խօսքը այդ տպաւորութիւնը յառաջ բերաւ, կամ աւելի ճիշդը՝ մտքի այդ խաղին տեղ տրաւ L'Esprit Internationalի խմբագրապետ Wichom Steed յօդուած մը տուաւ որուն մէջ կ'ըսէ.

«Խաղաղութիւնը գաղափարը ամենէն յեղափոխական բանն է զոր երբեք կարելի ըլլար երեւակայել. քանզի մեր ընկերային կազմին ամբողջ կառուցուածքը, մեր ընկերային տիրիլիի ամբողջութիւնը, մեր պատուոյ աստիճանները, ամենքն ալ հիմնուած են պատերազմի վրայ, պայքարելու ստիպողականութեան վրայ։ Ու երեակայել որ հիմա կ'ուզուի այս ամէնը փլցնել, արտաքսել։ կր կարծէ՞ք որ ընկերային կառուցուածքը նոյնը պիտի մնար. երբե՛ք, երբեք։ Մարդիկ — չատ պատուաւոր ու հոգեակաւոր մարդիկ — որոնք այժմ տարի մրնիւ կ'երթան չատ յեղափոխական չեն։ Ելբ խաղաղութեան մասին կը խօսին, իրենց բուն փափաքանն է միայն միջոցներ գտնել երկարաձգելու համար պատերազմը, և ոչ թէ ստեղծելու համար մարդկային քաղաքակրթութեան այն նոր երեւոյթը որ կը կոչուի խաղաղութիւն»։

Խաղաղութիւնը չատերու մրտքին մէջ տակաւին պատերազմի բացակայութիւնն է, «ոչ-պատերազմ» մը ինչպէս կ'ըսէ Steed. անիկա գրական գոտնի մը վրայ ներգործող ուժ մը չէ եղած գոր, ինչպէս որ պատերազմը ժխտական գետնին վրայ ներգործող ուժ մրն է։ Այս իրողութիւնը հասկնալի կ'ընէ թէ մինչև ո՛ր աստիճան մարդոց ամբողջ մտայնութիւնը եւ վարքը պատերազմի գաղափարին տիրապետութեան ներքև է։ Նոյն իսկ անոնց այսպէս կոչուած խաղաղասիրութեան գաղափարը ենթակայ է այդ միտքին ժամանակութեան։ Դեռ չենք կրցած ճշմարտութիւնը խորհիլ խաղաղութեան մասին։ Հազիւ թէ ու-պատերազմի նախադուռին սկսնել ենք։

Պատերազմի կարելիութեան մրտայնութիւնով կարելի չէ խաղաղութեան գրութիւնը յօրինել։ Քանի հաճադուժար գացողներուն միտքը հին գրութեամբ, պատերազմի գաղափարով, կաղապարուած է, անոնք պիտի ուզեն «գործնական» ըլլալ, այսինքն զէնքերը ի հարկին կրճատել, բայց ուժերը չպակսեցնել։

Մտքերու մէջ նոր յեղաշրջում մը պէտք է, հաժոզելու համար մարդիկը որ պատերազմի հաւանականութիւնը չրլուած է — աչխարհի բոլոր ազգերընիւթական չղթաներով իրարու կապուած են, այնպէս որ մէկ տեղ։ լաւ է որ այդ մարդիկը մինչև նաև փոխադրելու եւ ողջերթ ժողովելու համար նուագախումբ մ'ալ չունենք։

ՎԱՐՉԱՊԵՏԸ ՇՈՒԱՐԱՄ

Կացութիւնը իր բոլոր մանրամասնութիւններով իմացող վարչապետին և ի՛նչ կերպ պատասխան տալու մասին հրահանգ ուղեցի։ Դեռ վարչապետը որոշումը չի հաղորդած, Պէյ Օղլուի միւթէսարրիֆութենէն սահիպողական հեռագիր մր, առի, որով կր պահանջէր որ անմիջապէս պատասխան տրուի, որովհետև Մաքսիմոֆ իր առաջարկը կրկնած էր։

Առանց սպասելու պատասխանի, Միւթէսարրիֆին հետևեալ հեռագիրը ուղղեցի.

«Ռուսական դեսպանատան մէջ ծառայող հայերու մասին ոչ մէկ բան կրնայ կատարուիլ նախարարութեանս կողմէ մինչև որ Թարթարոգոյն Դուռը իր որոշումը չհաղորդէ։ Հետևաբար մինչև որ որոշումը տրուի եմէ անոնք նաև փոխադրուիլ փորձուին, արգիլեցէք»։

Երեկոյեան, Պէյ Օղլուի Միւթէսարրիֆութենէն հետեւեալ պատասխանը առի.

«Ռուսական դեսպանատուն գտնուող հարիւրի մօտ հայ աշխատաւորներու ռուսական ընկերութեան նաւերը առաքուելու մր և անոնց հետ զինուորներու ընկերակցութիւնը ռուս դեսպանատան Ա. Թարգմանին կողմէ պահանջուած րլլալով, ձեզմէ պատասխան ուզուած էր։ Մինչև հիմայ պատասխան մը հասած չըլլալով և Թարգմանն ալ իր պնդումներուն աւելի խիստ չեշտ մը տուած և նոյնիսկ անմիջապէս առաքումր պահանջած ըլլալուն համար, սահիպուած ռուսական դեսպանատուն զինուոր, ժանտարմա և բոլիս ղկեցինք և Հիւսէյն փաչային ալ պաշտօն տուինք յիշեալները նաև փոխադրելու համար։ բայց ատոնց ծովու վրայ, ամէն հաւանականութեան հանդէպ, պաշտպանութեան տակ գանուիլը կարևոր կերպով կը տեղեկացնեմ»։

ԼԻԲԱՆԱՆԻ ՀԱՅՈՒԹԵԱՆ

Վազր, կիրակի 31 Մունուար, մարդահամար պիտի կատարուի մայրաքաղաք Լիբանանի հողին վրայ։ կառավարութիւնն կողմէ նչանակուած յատուկ Յանձնախումբեր պիտի այցելեն բոլոր տուները և պէտք եղած գործողութիւնը պիտի կատարեն։ Սոյն նպատակաւ, տպեալ ցուցակներ արուած են ամէն տան մխիթարներու կողմէն։

Ուստի, մեր ժողովուրդին կը յանձնարարենք որ փութան լրացնել հարկ եղած ձեւակերպութիւնները, որոնք կր կայանան րնտանիքի բոլոր ներկայ կամ լուցակայ անդամները ցուցակներու վրայ արձանագրելու գործին մէջ։

Կ'զգուչացնենք մեր ժողովուրդը զանցառու գտնուելէ կամ իրակատարութեան ու ճշմարտութեան հակառակ յայտարարութիւններ րնելէ։ Ամէն րնտանիքի մէր պարտաւոր է արձանագրել տալ իր րնտանիքին բոլոր անդամներուն անունը, ժամանակը, ծննդավայրը, ծննդեան թուականը, դասընթութիւնը, բնակավայրը և այլն։

Մասնաւորապէս, մեր ժողովուրդին ուշադրութիւնը կը հրաւիրենք սա կէտին վրայ իրէ արձանագրուին իրենց բուն եկեղեցւոյ անունով, որովհետև չատեր ժամանակին արձանագրուած են տարբեր դաւանան. քով։

Առաջնորդարան Հայոց Լիբանանի

Ծ. Խ.— Արդէն նչանակուած են մասնաւոր պատասխանատու, որոնք պէտք եղած ձևով կր լեցնեն յանձնուած թուղթերու հարցարանները։ կր թելադրենք մեր հայրենակիցներուն որ դիմեն այդ պատասխանատուներուն, որոնք վրանաքաղաքներու մէջ կր գտնուին և կր կատարեն արձանագրութիւնները։ Անոնք որ չեն լրացներ պէտք եղած ձեւակերպութիւնները մինչև վաղր առաւօտ ժամը 6, վերջէն դժուարութիւններու և աւելորդ ծախքերու պիտի ենթարկուին Լիբանանցի արձանագրութեան համար։

Հայրենակիցներ, առանց վարանումի և ճչգրտօրէն արձանագրուեցէք, ձեռք անցնելու համար ձեր Լիբանանի պաշտպանութեան իրաւունքը։ եթէ արհեստ չրլլաք և փոքր ծախքերէ խուսափիք, վերջէն կր զրկուիք պաշտպանութեան իրաւունքէն և կը նկատուիք օտարական, ենթարկուելով մեծ ծախքերու։

ՊԱՂԵՍՏԻՆԵԱՆ ՆԱՄԱԿԱՆԻ

(Սեփական Թղթակցութիւն)

Թել-Ավիվի ծովափնեայ.— Ցունուց Պատրիարքական տաղաւար.— Խոհրդաւոր գոյութիւն մը.—

Երուսաղէմ, 26 Մունուար 932

Ցառաջիկայ Ապրիլ 7ին, երկրորդ անգամ րլլալով, Թել-Ավիվի մէջ բոլորովին պիտի կատարուի Ազրևելեան ծովավաճառի (The Levaint Fair), որուն հովանաւորութիւնը ստանձնած է Մարզպան Ջոր. Ուօքար։ Հակառակ ներկայիս հաւաչխարհային տագնապի մր կերպարանքով կատարուած տնտեսական տագնապին, ծովավաճառին նախաձեռնողները յուսադիր են, որ իրենց ծրագրերն ու աչխատանքը փոքր ի չատէ պիտի արդիւնաւորուին եւ յուսախաբ պիտի չրլլան։ Քանի մը տարի առաջ էր, որ առաջին ծովավաճառ-ցուցակ անդրադարձած էր դարձեալ նոյն քաղաքին մէջ և գոհացուցիչ արդիւնք ցոյց տուած։

Տօնավաճառ պիտի բացուի Ապրիլ 7ին և պիտի տեւէ մինչև նոյն ամսոյն վերջը՝ Ապրիլ 30։ Այժմէն արդէն նախապատրաստական աչխատութեանց ձեռնարկուած է, և բացի Պաղեստինի հետաքրքիր ու իրենց մասնակցութիւնը բերելու արդիւնքէ, ակնկալութիւն կայ որ Պաղեստինէ դուրս հաստատուած հայ արհեստաւորներ ալ իրենց արտադրութիւնը ցուցադրեն։ Մեր ժողովուրդին ներկայ տնտեսական ծանր պայմաններուն մէջ, ծովավաճառը կրնայ նպաստաւոր ազդակ մը ըլլալ։ Ցուսանք որ մեր արհեստաւորները ինչպէս պէտք է օգտուին այս առիթէն։

Ցունուց Պատրիարքական ընտրութիւնը դեռ անորոշ վիճակի մէջ է։ Ցրած էի, որ ժեղպի օրթոդոքսները չարք մը պահանջներ ունին, որոնց գոհացում կ'ուզեն ստանալ, և ատոր համար ալ յաւազոյն և յարմարագոյն ժամանակը ներկայ ընտրական շրջանը կը նկատեն։ Իրենց պահանջներուն մասին ալ գրած եմ։ Այն օրը, որ Տաճատնոս Պատրիարք վախճանեցաւ, այդ օրն իսկ սկսան հաւագուժարներն ու հաւաքոյթները կործել։ Որոշումներ, հակարոշումներ, դոյգեր, բողոքներ իրար կը յաջորդէին, մէկը միւսէն խիստ և մէկը միւսէն աւելի պահանջկոտ։ Եւ հարցը այն տեսակ կէտի մր հասած էր, որ կամայ ակամայ փոխանցուեցաւ իչխանութեանց ուչադրութեան, և միչամտութիւն խնդրուեցաւ։ կառավարութիւնը միչտ ալ միջամտելէ խուսափեցաւ, յարգած բլլալու համար, կարծես, դոյավիճակը։ Ի վերջոյ, Միաբանութիւնը, քանի մը յեռամսեայ նիստերէ վերջ, կարողացաւ թեկնածուներու ցանկ մը պատրաստել, որը և յանձնուեցաւ, առ ի հաստատում և հաւանութեան, կառավարութեան։ Եւ, հակառակ ժողովրդական ներկայացուցիչներու ակնկալութեանց, Ցունուց ծնունդի նախօրեակին, Ցունուար 5ին, թեկնածուներու ցանկը կառավարական հաւանութիւն ստացաւ և Միաբանութիւնը թոյլատրեցաւ կատարել ընտրութիւնը։

Եւ սկսան, բնակ ն է, բողոքները կրկին անգամ, ու հարցը տարուեցաւ մինչև դատարան, Բարձրագոյն Ատեան, ուր ներկայիս քննութեան տակ է։ Ատեանին նախապահը հարցուցած է Տեզպպատին թէ ինչո՞ւ համար ընտրական աչխատանքները չեն կրնար կասեցուիլ, նկատակ այլքան անկանոն նոթեցանց և ոտնահարութեանց 1875ի կայսերական կանոնագրութեանց՝ որ նման ընտրութեան մասին յարմարագոյն ձևը կը սահմանէ։

Այսպէս թէ այսպէս, փաստ է թէ ընտրութիւնը ձգձգման ենթարկուած է, և անորոշ է թէ երբ կարելի պիտի ըլլայ կողմերը համաձայնեցնել և ընտրել աթոռակալը։

Ներկայ ընտրական խառնակ վիճակին չէ կարելի ակնթարթով ընել Գալոյ նախկին Մելխիթոս Պատրիարքին, որ նոյն հանգամանքով Ալեքսանդրիա կը գտնուի ներկայիս, մէկ քայլը, ըստ որում, ան պէտք է խուսափանքի, որ Պաղեստինեան տակաւին յարգանքի կ'արժանանայ։ Այսպէս րլլալէ վերջ, ի՛նչ կարիք կար ոստիկանութեան։ Հնարաւոր չէր րլլար վարչապետութեան խօսք հասկցնել։ Պատաթ չուարած վիճակ մը ունէր և իրար հակասող հրամաններով ամէն բան խառնիչ-դարձած էր։

Պէյ Օղլուի և Սկիւտարի Միւթէսարրիֆութիւնները, Թարգմաններու դիմումներէն զզուած և ձանձրացած րլլալով, ինչպէ՞ս ընդվզին միչտ ինձի կը հարցնէին։ Անոնց պատասխանեցի գրեցի.

— «Առկէ վերջ օսմ. հպատակ հայերու համար ձեզի դիմող Թարգմաններուն հաղորդեցէք որ նեյրքին գործոց նախարարութեան դիմեն»։

Միւթէսարրիֆները քանի մը Թարգմանները այս առարկութիւններով եաև դարձուցած են։ վա՛յ, դո՛ւն ես Միւթէսարրիֆներուն այս խօսքը։ Մապէյնի ընդհ. քարտուղար, օգնականները, մանաւանդ Թիկնապահներ ղրկելով այդ մասին պէտք եղած բացատրութիւնները տալս Թագաւորական հրամանի պահանջքով կը հրահանգէին։

Մապէյնի ընդհ. քարտուղարութեան ղրկեցի հետեւեալ պատասխանը.

«Իբրև ոճրագործներ կամ կասկածելիներ ըսնտարկուող հայերու համար դեսպանատուներու Թարգմաններուն կողմէ կատարուած զանազան դիմումներն ու պահանջները թէ՛ կը դրժուարեցնեն ոստիկանութեան գործերը և թէ ալ կը չխանգարեն երկրի կարգն ու խաղաղութիւնը։ Եեա այսու նման դիմումները փոխանակ Միւթէսարրիֆներուն ընելու, ուղղակի ներքին նախարարութեան կատարելիներն աւելի յարմար նկատելով, այդ ուղղութեամբ Միւթէսարրիֆներուն հրահանգ ղրկեցի»։

(Շար.)

ՆԱԶԸՄ ՓԱՇԱՅԻ ՅԻՇԱՏԱԿՆԵՐԸ

ՄԱՔՍԻՄՈՖ ԿՈՒԶԷՐ 100 ՀԱՅԵՐՈՒ ՓՈԽԱԴՐՈՒԹԻՒՆԸ

ՊԷՅ ՕՂԼՈՒԻ ՄԻՒԹԷՍԱՐՐԻՖԻՆ ԴԻՄՈՒՄԸ ԵՒ ՍՏԱՑԱԾ ՊԱՏԱՍԽԱՆԸ

ՄԱՔՍԻՄՈՖ Կ'ՊԱՏԱՍԽԱՆԱՑ ՄԻՒԹԷՍԱՐՐԻՖԻՆ

Այս դէպքերէն քանի մը օր վերջ, Մաքսիմոֆ Պէյ Օղլուի Միւթէսարրիֆին դիմումով ըսած էր որ դեսպանատան մէջ 100ի չափ հայեր կ'աչխատին, որոնք չատ վախցան են վերջին դէպքերէն և կուզեն մեկնիլ Ռուսիա. հետեւաբար կր խնդրէր որ անոնց մինչեւ ռուսական նաւ փոխադրութիւնը ապահովելու համար պէտք եղած միջոցները ի գործ դնէինք։

Միւթէսարրիֆը անմիջապէս իմացուց ինձի և պատասխան ուզեց։ Պատասխանեցի՝ թէ պէտք է սպասեն մինչեւ որ վարչապետին հետ տեսակցիմ այդ մասին։

Դեսպանատան Ա. Թարգմանը նուէն գիտ ժարդ մրն է նաև հաւատարիմ մը։ Ան ինձի ըսաւ որ

ՆԵՐԳԱՂԹԻ ԱՌԱՋԻՆ

ԿԱՐԱԻԱՆԸ ՀԱՑԱՍՏԱՆԻ ՄԷՋ

ՆԵԿՐՈՒԴ ԿԱՐԱԻԱՆԸ ՓՆՏՐ. 15 ԻՆ Հ. Ռ. Ը. Միութեան Կեդրոնական Դիւանին կը հաղորդեն մոգ.—

Ինչպէս յայտնի է, գաղթական-ներու առաջին կարաւանը Դեկտեմբեր 30ին մեկնեցաւ Բիրէյն եւ Յունուար 6ին Պաթում հասաւ, ուր գտաւ խանդավառ եւ խանդակաթ ընդունելութիւն մը մինչեւ երեւան։ Մեր հայրենակիցները այժմ Հայաստանի Կառավարութեան հովանիին տակ կը տնտեսուին իրենց շրջաններուն մէջ։ Յունուարէն ինչ թէ անոնք այսուհետեւ կը վայելեն բարօրութիւն, իրենց սիրելի Հայրենիքին մէջ, մոռնալով տառապանքի եւ օտարութեան ցաւերը։

Աւելորդ է ըսել թէ առաջին օրէն սկսեալ մեր Միութիւնը ներգաղթին համար ըրաւ ինչ որ կարելի էր, չի զլանալով իր բարոյական եւ նիւթական ամենալայն օժանդակութիւնը, դժբախտաբար անիկա մինակը մնաց որպէս ազգային կազմակերպութիւն, ուրմամադրելու համար պէտք եղած դրամը այսքան ծանրահոգ ձեռնարկի մը յաջողութեան համար։

Վերահաս ձմրան սաստկութեան պատճառաւ, պահ մը խորհեցանք սակայն թէ լաւագոյն էր թերեւս ներգաղթը գարնան յետաձգել եւ երկրորդ կարաւանով անմիջապէս փոխադրել ամէնէն անհամբեր գաղթականները միայն, թէ հին եւ թէ նոր Յունաստանէն։ Մեզի հաղորդուեցաւ թէ Հայաստանի Կառավարութեան հրահանգին համաձայն լիազօր—պատուիրակ քաղ. Շահվերտեան այժմ կը պատրաստուի երկրորդ կարաւանը եւս Աթէնքի շրջանէն ընտրուած գաղթականներով ճամբայ հանել Փետրուար 15-ին։

Այսուհանդերձ ցաւագին երեւոյթ մը կուգայ վրդովել միտքերը Անգործութեան եւ թշուառութեան հետեւանքով գերագրգռուած գաղթականները եւ մասնաւորապէս որքեր, Մակեդոնիոյ շրջանէն կը սկսին Սելանիկ խուժել, հակառակ ցարդ հրապարակուած զանազան յայտարարութեանց թէ ոչոք պէտք է տեղէն շարժի, եւ իրենց անվերջ դիմումներով անտանելի կը դարձընեն Ազգային Վարչութեան եւ Միութեանս Մասնաժողովի վարիչներուն դիրքը։ Ասոնցմէ շուրջ 100 ընտանիքներ եւ 75 որքեր Աթէնք կ՚ելլան, ուր կը շարունակեն իրենց պահանջները ներկայացնել աւելի խստօրէն, գլխաւորաբար յիշեալ որքերը, այնպէս որ Սելանիկի եւ Աթէնքի մէջ եղած յարձակումներէն սահմռկողները կը հրաժարին իրենց ազգային պատասխանատուներէն, ի նշան բողոքի։

ռային անգամ ըլլալով, իրեն եղած Գահիրէի առաջնորդական պաշտօնը յանձնած է Սիւրիացի եպիսկոպոսի մը... եւ Մելքիթոս Պատրիարքը թեկնածուներէն է։

***

«Ազգակը լուրը տուած էր անցեալները, բայց աւելորդ չեմ նկատեր քանի մը տողերով իմ ալ անդրադառնալս։

Ասոնք կը վերաբերի թանկագին Դուրանէ մը ասանեակ մը էջերու անյայտացման «Քաոս» մզկիթի թանգարանէն։

Կ՚ըսուի թէ յիշեալ Դուրանը Միջին դարու մէջ գրուած է Սպանիոյ իսլամ թագաւորներէն մէկուն համար՝ ընծիր եւ յատկապէս պատրաստած վիթխարի մագաղաթի վրայ, եւ էջերը թաթխուած են հազուագիւտ համեմներու մէջ։ Այս մագաղաթեայ Դուրանը Սրուագրէմի Մարոքցիներու ձեռքը կ՚անցնի եւ յետոյ ալ Վագրքի սեփականութիւն կը դառնայ։ Տարին անգամ մը, Ռամազանի առնուն, առիորութիւն էր եղած թանգարանէն դուրս հանել և Օմարի մզկիթին մէջ կարդալ։ Տարիներէ ի վեր կղպանքի տակ պահուած էր կ՚ըսուի։ Վերջերս, սակայն, ինչպէս կ՚ըլլայ Աքսայի թանգարանը կը տեղաւորուի, ուրկէ այս Ռամազանին երբ դուրս կը հանեն, կը նշմարուի թէ՝ տասնեակ մը էջեր գիրքէն կը պակսին։ Արձիդրը անմիջապէս Վագրքը ձեռք կ՚առնէ և լիստ քննութիւն մը կը բանայ։

Յարդ վերջնական լուր մը չկայ։ Վագրքը ընդհ. դատախազութեան դիմած է և քննութիւն պահանջած։ Հորհրդաւոր գողութիւն մը կը նկատուի կորուստը։ Կ՚ըսուի թէ Գուրանը 120 հազար Պաղ. ոսկի կ՚արժէ, իսկ կորած մասերը՝ 20 հազար, մօտաւոր հաշուով։

ԹՂԹԱԿԻՑ

ՏԵՂԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՄԱՐԻԱՆԱՄԱՐԻ ՇՈՒՐՋ

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ՉԿՈՂՑ

Ներքին Գործոց Նախարարութիւնը կը յանձնարարէ թէ նկատելով որ մարդահամարի գործողութիւնները պիտի սկսին Կիրակի, Յունվար 31, առաւօտեան ժամը 6ին միայն, սոյն օրը իրենց կրօնական պարտականութիւններ կատարել փափաքող Լիբանանցիները՝ մինչեւ որոշեալ ժամը պիտի կրնան օրթագային բէ՛ հաղորի եւ բէ գուտան մէջ։

ԱԶԳԱՑՆԱԿԱՆՆԵՐԸ ԵՒ ՅԱՌՋԻԿԱՅ ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Ինչպէս որ յանօթ է ուրդն, Խարազանի solikն յեղոյ երեսփոխանական ընտրութիւններ պիտի կատարուին Դամասկոսի մէջ։

Մեր ինամն պէլ Շերիֆի Հօմսի-Համայի եւ Հալէպի ազգայնական պետերուն հետ ունեցած տեսակցութիւններէ վերջ, Ազգայնականները որոշած են Ընդհ. ժողովի մը գումարել Հօմսի մէջ բնտրական հարցի հանդէպ բռնելիք դիրքորոշին ճշդելու համար։

ՁՈՐՍ ԻՆՔՆԱՇԱՐԺԵՐ

ԿՈՂՈՊՏՈՒԱԾ

ԲՐԻՓՕԼԻԻ ՁՅՄԲՈՒ ՎՐԱՑ

Անցեալ կիրակի գիշեր, կէս գիշերուն դէմ երեսնիս ծածկուած եւ զինեալ հանի մը անձեր Մօսկոյէ հա անուն վայր կեցուցին Գէյրութէն Թրիփոլի գացող չորս ին նաշարժեր։ Ուղեցոյցներ անհետացան վարիչները եւ ճամբորդներ կողոպտելէ յետոյ։

Այս դէպքին ամէնէքսպաս վերջ, դէպքին վայրը հասաւ վարչական խորհրդական պ. Լաֆօճը փոխադրող իմնաշարժ մը։ Ճամբորդները պ. Լաֆօճին պատմեցին իրենց գրկուն եկածը, եւ պ. Լաֆօճ փոքաց դէպի Պաթրուն ուրկէ ոստիկան գինուորներ դրկեց դէպքին վայրը, միանգամայն լուր տալով նաեւ Թրիփոլի։ Բայց ուղեկներ մրնացած են անգտանելի։

Ճամբորդներու մէջ կը գտնուէր Թրիփոլիի Ահմէտ էլ Իսպահ Իսմայիլ ոռմէ չարագործներ առիթ 96 սուրիական եւ 20 Օսմ. ոսկի պարունակող իր բրթապանակը։

ՀԱՄԱՁՆԱՀԱՐԱԿՆ ԲՐՕՌԱԿԱՆՆ

Ոստիկանութիւնը Հալէպի մէջ ձերբակալած է Ձէվիլ Պինի անուն մէկը որ պօլշեւիկեան բուլղիկներ կը բաժնէր հայաթին մէջ եւ զայն յանձնած է Պաժժական Խառն Դատարանի։

Փութացինք հեռագրել Աթէնքի մեր ներկայացուցիչներուն որ այդ որքերը առժամապէս պատպարէին Միութեանս կողմէ, փութացինք նաեւ հեռագիրներով խնդրել թէ Հայաստանի Կառավարութենէն եւ թէ ալ քաղ. Շահվէրտեանէ, որ երկրորդ կարաւանը ժամ առաջ ճամբայ հանուի, եւ անոր մէջ ընդունուին նախապատուօրէն անհամբեր որքերն ու գաղթականները, թէ Աթէնքի եւ թէ Սելանիկի շրջանները, անխտիր բոլոր։

Այս ցաւալի դրութեան առջեւ որ կը խանգարէ ներգաղթի գործողութիւնները, ստեղծելով անհաճոյ բաղխումներ եւ շուարումի մատնելով ազգային շրջանակները, անգամ մը եւս կը խնդրենք որ ներգաղթել փափաքող հայրենակիցները չի տեղափոխուին, նոր յուսախաբութեանց ենթարկուելով, այլ սպասեն մինչեւմի ազդանշանին, Հայաստանի ներկայացուցիչին կողմէ։ Այդպիսիներուն մեր Միութիւնը պիտի չի կարենայ որեւիցէ բացառիկ օգնութիւն ընծայել։

ԹԻՒՐՔԻԱՆ ԾԱՆՈՒՑԱԳԻՐ ՏՈՒԱԾ Է ԲԱՐՁՐ ԳՕՍԻՍԵՐԻՆ

ԿԸ ՊԱՀԱՆՋՈՒԻ ՍԱՀՄԱՆԵՆ ՀԵՌԱՑՈՒԻՍԸ ՄԱՔՍԱՆԵՆՔՆԵՐՈՒՆ?

Վերջին թղթատարով Գալէզն հասած թուրք խորհրդատու տողերը։

Ասանալին կը հաղորդեն՝ Ասրք Բունարի օրակարգը ձիգհրեի սահմանագլուխը անցնիլ ուզող տաս մահսանենգներու հետ բախում պատահած է եւ մահսանենգներէն 3 հալէպցի մեռած։ Միւսները վիրաւորած են։ Թուանասի պատօնեաներ հետապնդած են զանոնք, բայց չեն գտած։ Կ՚ըսուի թէ Թուանասցիք սկսած են պայթարիլ մահսանենգութեան դէմ, կառավարութեան կողմէ Բարձր Թօմիսէրին մօտ կատարուած ձերբակալներու վրայ։ Կառավարութիւնը Քոիսէրութեան դրկած ծանուցագրով մը մահսանենգութեան կեդրոններու եւ մահսանենգներուն ցանկը հաղորդած էր, եւ ուզած որ հետաւոր վայրեր դրկուին։

ԴԱՄԱՍԿՈՍԻ ՈՒՍԱՆՈՂՆԵՐՈՒ ԳՈՐԾԱԴՈՒԻԼԸ ՎԵՐՋԱՑԱԾ Է

Դամասկոսի ուսանողներու գործադուլը վերջացած է օնորհիւ Բ. Դօմինիոնութեան Կրթական խորհրդական պ. Պուճուրի միջամտութեան։ Ուսուցական Սենեակի նախագահ պ. Արէֆ Հալպունիի ձեռնարկները ուսանողներ կատարել փափաքող Լիբանանցիները՝ մինչեւ որոշեալ ժամը պիտի կրնան օրթագային բէ՛ հաղորի եւ բէ գուտան մէջ։

Ուսանողներու դէմ որոշուած կարգապահական պատիժները վերցուած են մեծ մասամբ։

Միայն Լայիճի վարժարանին տնօրէն պ. Քազբնալ վերադին վարժարան ընդունուած է տրկարար Ղասան Ջալլադ անուն ուսանող։

Վերջապէս, իշխանութիւնները ծանուցած են թէ Ազգային Լիւհն եւ Վարժապետանոցը իրենց դուռը պիտի բանան երեքշաբթի օր, 26 Յունուարին։

Ուսանողներու Գործադուլը Յանձնախումբը եւ Սուրիական Հայասարանի կոմիտէն յայտագիր մը հրատարակելով կը ծանուցանէ թէ գործադուլը դադրած է եւ իրենց օնորհակալութիւնը կը ներկայացնեն պ. Պուճուրի որ փակուել վարժարաններուն վերաբացմանն «գլխաւոր արեւստաւորը հանդիսացած է։

ԱՄՐԱՀԱՒԱԽՈՒԹԻՒՆ ՁԻՄՐՇԱԻԻ ԱՂՔԻՆ ՄԷՋ

Անցած կիրակ օր, «Կհիթօ» ա-ռնուն ձի մը, ձիարշաւի խաղին մէջ ռանեցաւ առաջնութիւնը։ Այս ձին ցարդ երբէք առաջնութիւն ռանած չէր եւ ընդհանուր կարծիք այ ցոյց տուած չէր։ Այս պատճառաւ ժողովուրդը երբէք տոմս չէր գներ այդ ձիու անուան։

Կիրակի օր, այս անակնկալ յաջողութիւնը զարմանք պատճառեց ժողովուրդին։ Ձիարշաւի ճանճանախումբը կասկածեցաւ այս յաջողութեան եւ ինքնաբեռ ձեռնարկեց. տեսաւ որ ռահող ձիուն բերանէն փրփուրներ կը հոսին եւ հասկցուեցաւ որ դեղ տրուած է անոր, ուելի գրգռելու եւ վազցնելու համար։

Ասոր վրայ արգիլուեցաւ վճարել ռահուած գումարները։ Նմանապէս ճանճանախումբի որոշումով, յետ այսու ձիարշաւի խաղերուն մասնակցութիւնը արգիլուեցաւ Բաթրա Պաթալի եւ Աքիս Գէյտունի, որոնք տէրերն էին «Կհիթօ» անուն ձիուն։

ԿՈՒԻՒ ՀԱԼԷՊԻ ՄԷՋ

Հալէպի «Պապ էլ Մագամ» թաղին մէջ, կիրակի երեկոյ տեղի ունեցած է կռիւ մը, որ նախ երկու ե-գիներու՝ Հաճը Համկո Ձուխան եւ Օմար Աճուլիի միջեւ։ Վերջը իւրաքանչիւրին ազգականները միջամտելով կռիւը ռանեցաւ եւ ինք ճոգի վիրաւորուեցաւ, որոնցմէ եր կուրը վտանգաւոր վիճակ մը ունի։ 8 հոգի ձերբակալուած են։

ՖՐԱՆՍ. ՐԱՖՐԿԱՒԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՐՆԻ ՈՒՍՈՒՑԻՉՆԵՐՆ

ՏՕՓԹ. ՀԱՆԻՐԻ ՆԿԱՐԻ ՄՈՒՏԸ

Ֆրանսական Բժշկական Վարժարանի ուսուցիչներէն Տօքթ. Հանիի Նկարի մուտը Գէյրութի մէջ մեռաւ Դ. 26 Յունուար առաւօտ եւ յուղարկաւորութեան հանդէսը կատարուեցաւ Դ. 27 Յունուար, ժամը 9ին։

ՏՈՒՆ ՄԸ ԿԸ ՓԼԻ

ԸՆՏԱՆԵԱԾ ՁՈՐՍ ԱՆԴԱՄՆԵՐԸ ԿՐ ՄԵՌՆԻՆ ՄԻԱՑՆ, ԵՐԱՒՈՑ ՄԸ ՈՂՋ ՄՆԱՑԱԾ

Զարեհեարքի գիշեր, Պէյրութի Շէյխ թալի բնակիչները սոսկալի պայթիւն մը լսելով կ՚արթնան իրենց ռուներէն եւ կը հասկնան որ տուն մը փլած է եւ բնակիչներ մըռացած են տակը։

Կրակնատուխլի մարդիկ փլած տան մասերը եւ կը տեսնեն որ ընտանիքի անդամներէ 5 անդամներ, որոնցմէ 4ը մեռած են, իսկ մէկ տարեկան հրաիայ մը միայն ողջ մնացած է. պատպանուելով երկու մեծ քարեր մէջտեղ։ Ընտանիքի հայրը, մայրը եւ երկու մանչ զաւակներ՝ 12 եւ 10 տարեկան մեռած էին։

Զարմանալին այն է որ տանեցիներ, այս փլուզումէն ետքի մը վայրկեան առաջ մեկնած էր տունէն առնելով տան վարձը։

ԿՐԻԲԻ ԱԻԵՐՆԵՐ

Լաթաքիոյ մէջ կրիբը սկսած է մեծ աւերներ գործել։ Կը հաստուի որ օրական 30 հոգի կը վարակուին եւ 7—8 հոգի կը մեռնին, որոնց մեծ մասը կրիբէ։ Լաթաքիոյ թերթերը կը գրեն թէ՝ նոյն իսկ օր մը 13 մահեր պատահած են։

Լիբանանի բոլոր մասերուն մէջ գեղ կը շարունակուին կռիւբի աւերներ։

ԲԱԽՈՒՄ ԹԻՒՐՔ ՈՒԺԵՐՈՒ ԵՒ ՄԱՔՍԱՆԵՆԳՆԵՐՈՒ ՄԻՋԵՒ

Հալէպ հրատարակուող «Նահապետ Հալէպին» թերթը կը գրէ որ Քիլիսի ենթակայ Ճրմա պէյ գիւղին մէջ բնակուող մը ռեղ ռուած է Թիւրք գինուորներու եւ Սիւրիացի մահսանենգներու միջեւ։ Թիւրքական ուժերը, համաձայն սոյն թերթի տեղեկութեանց, սպիտած են փախուստի դիմել մը վոնհաս ծգելէ վերջ։

ՄԵԹՐ ՀԱՇԷՄԻ ՆՈՐ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿԸ

Հանրածանօթ փաստաբան Ազիզ Էլ Հաշէմ որու պրասենեակը կր գտնուէր Նախապէս Ալան Անթրեան պէյ, վարձած է նոր գրասենեակ մը աւելի բնդարձակ և չքեղ, Ալեմպի պողուարի վրայ, Նուսուլիի չէն քին մէջ։

Իր հերթի խոսքակամ եւ աչքառակից Մէթր Խոսրով Թիւրքիւճեան եւս որ կը գործակցի Մէթր Ազիզ էլ Հաշէմին, նոյնպէս տեղափոխած է վերյիշեալ հեռ իր նոր գրասենեակը։

ՆԻՒԹԱՍՈՒԻԹԻՒՆ

Դամ պատէ պ. պ. Արմենակ Պաղերեանեան եւ Հրանդ Կեվրեկեան 50 սուրիական դահեկան կը նուիրեն տարուոյ Օգնութեան Խաչին պ. Միհրան Տէր Մանիճեանի Ընտանեսութեան առթիւ։ Պ.Պ. Աւետիս Լօճհանեան եւ Կարապետ Պալմաճեան 50 ական սուրիական դահեկան կը նուիրեն միեւնոյն նպատակին պ. Անանիա Տաճեանի ամուսնութեան առթիւ։

ՏՂԻ ԵՒ ՏԻԿԻՆ ԱՋԻՐԵԱՆԻ ՆՈՒԻՐԱՏՈՒԹԻՒՆԸ

Տէր եւ Տիկին Միսակ Ազիրեան, իրենց զաւկին պ. Գառնիկ Ճգիրեանի ամուսնութեան ուրախ առիթով հետեւեալ նուիրատուութիւնները կ՚ընեն.

1500	Ս.Դ. Ս. Նշան Ազգ. Վ.ժողին.	
1000	» Մարմրլքեանի յոտնախաչոյի	
1000	» Սկեղեցասէր Միութեան	
1000	» «Ազգակ»ին	
1000	» Ս. Նշան եկեղեցիին	

***

Տէր եւ Տիկին Տօքթ. Ռ. Խայեան իրենց դստեր ամուսնութեան առթիւ 600 ս. դ. կը նուիրեն Սկեղեցասէր Տիկնանց Միութեան։

Սեանալ Ազգ. Առաջնորդարանէն։

ԸՆԴՀՈՒՆԵԼՈՒԹԻՒՆ

Տէր եւ Տիկին Միսակ Ազիրեան պատիւ ունին յայտնելու իրենց ազգականներուն եւ բարեկամներուն որ յառաջիկայ Փետր. ամսոյն 15-16ին պիտի ընդունին օնորհաւորական այցելութիւններ։

ՆՈՒԻՐԱՏՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Լաթաքիայէն Գ. Ճարուքիւճ Ա-օրգեան Խրբազգութեանս միջոցաւ 300 ս. դ. կը նուիրէ Մարմրլքէնի բոհախաչանոցին։

Սեանալ Խրբազգութենէս։

***

Տիար Տօքթ. Վ. Պաղտասարեան Տօքթ. Ա. Գօճեալեանի եւ Գ. Գ. Ա. գիրեանի ամուսնութեանց առթիւ 150ական ս. դ. կը նուիրէ Հայ Ձեմարանին եւ Ս. Նշան Ազգ. Վարժարանին։

Սեանալ Խրբազգութենէս։

ԿԱԼՈՒՒԼԱՏՏԵՐՈՒ ԴԷՄ ՊՕՅՔՕՓՄԱԺ

Խումբ մը վարձակալներ կիրակի օր գումարուած են պ. Ժօզեֆ Զախիայի բնակարանը եւ գոյութիւն ունեցող վարձագիներ ուսումնասիրած։

ՏՕՔԹ. Ա. ԳՕՃԵԱԼԵԱՆ ԵՒ Տ. ՆՂՄԱՒԹԻՒ ՊԱՏՏԱՂԵԱՆ

ամուսնացեալք

28 Յունվ. 1932 Պէյրութ

ՏՕԲԹ. Ա. ԴՕՃԵԱԼԵԱՆԻ ԱՄՈՒՍՆՈՒԹԻՒՆԸ

Առջի օր Ս. Նշան եկեղեցիի մէջ տեղի ունեցաւ պսակադրութեան խորհուրդը «Պսպակի արտօնագիր եւ մեր բարեկամ Տօքթ. Ա. Գօճեալեանի։ Բարեկամներու սեռաւ բազմութեան մը ներկայութեամբ Ս. Նշան եկեղեցին Լիբանանի Կաթ. Փոխանորդ Գեր. Կարապետ Սրբազան կատարեց պսակի խորհուրդը, ընկերակցութեամբ Բահանայ հայրերու, եւ աւուր պատշաճի քարոզով մը տրաբուխ մաղթանքներ ուղղեց Նորապսակներուն։

Մեր տրագին օնորհաւորութիւնները։

ՏԵՂԵՓՈՒՈՒՄ

Գ. Յովհաննէս Պաղտասարեան իր նախկին աեղը փոխելով հաստատուած է, փողոց Ձօրճ Բիքօ թիւ 215։

ՍԱԿԱՐԱՆ ՊԵՅՐՈՒԹ

29 ՅՈՒՆՈՒԱՐ 1932

	Մուրիկ
Ծգիպտ. Ազնապատ.	430
Անգլիկն »	439
Տօլար »	126
Թրքական »	58
Ֆրանք Շվէյտարան	130
Իտալական Լիր 100	640
Ցունական Տրախմի 100	150
Անգլկ. ոսկի	604
Ֆրանս. »	480
Օսման. »	547
Արծաթ մէջիտ	29

Գրչտի Ֆօնս. Ա. Ըմ. 480
» » Բ. 285
» » Գ. 283

Վաճառեան Նպատակ Բիւ Ֆօնս Թելեֆոն 5-19

Համազգային Ընկերութեան կից

«Ճարտարութեան եւ փոխադարձ Վարկի Ընկերութեան» վերջին նիստին ծառուցակութիւնը տեղի պիտի ունենայ Յունուար 30ի օրաբաթ իրիկունը ժամը 8ին Հայ Ձեմարանի վարի սրահին մէջ։

Ամեն անոնք, որ կը հետաքրքրուին եւ կը ցանկան մօտիկէն ծանօթանալ այս նոր ձեռնարկին, կրնան ներկայ գտնուիլ ժողովին, այլեւ մասնակցիլ եթէ կը կամենան։

Etablissement J. HEKIMIAN FILS

(Maison fondée en 1877)

56 Rue FAUBOURG SAINT HONORE - PARIS (VIIIe)

Աւետարան ոեւէ գործի համար

ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԱՊՐԱՆՔ. ՆԻՒԹ ԿԱՄ ԳՈՐԾԻՔ

կրնայ հայթայթել ամենանպաստաւոր գիներով

Հեռագրական Հասցէ Eli-Elyseding - Paris - 123

ՑՕԹՕ ՀՐԱՒԷՐ

Ան ոնք որ կ՚ուզեն վերջին նորածեւութեանց համաձայն նուրբ եւ ճաշակաւոր լուսանկարներ ունենալ, առանց վարանումի թող դիմեն Մաարաթի փողոց, նորակառոյց Սորբոնարանի ճիշդ դիմացի շէնքին երկրորդ յարկաբաժնի վրայ, նորբացուած ՑՕԹՕ—ՀՐԱՒԷՐԻՆ, ուր ունի եւ ելեքտրականութեան առանձին բաժին մը եւս, որով առանց նկատի ունենալու օրն ու ժամանակը՝ կարելի է գոհացում տալ ամենանրբաճաշակներուն իսկ։

ԱՑՑԻԼՑԻՐ ԵՒ ԳՈՀ ՊԻՏԻ ՄՆԱՑ

խնդրեց անիկա։

— Դուք յեղափոխական՞ էք, հարցուցին անոնք։

— Ո՛չ, պատասխանեց Անդրանիկ, գողական եմ, փաշափօրթ չունիմ, ատոր համար կը տարընծուի։

— Շատ դժուար է առանց փաստոյի ապրիլ Ռուսաստանի մէջ յարեցին անոնք։

Անդրանիկ գայրացաւ այդ աւելորդ խօսքերուն վրայ եւ գոչեց.

— Հասցէ մը կուտա՞ք թէ ոչ։ Ես հասցէ մը կ՚ուզեմ, եթէ չունիք, երթաք բարով։

— Մենք հասցէ չունինք, պատասխանեց մէկը և դառնալով իր ընկերներուն ըսաւ.— ո՛վ դիտէ ինչ ճանապարհ է, ժոիկ ս՚ընէք։

— Սրիկայ Հայեր էք դուք, վերջացուց Անդրանիկ և չարունակեց ճամբան։

Քիչ յետոյ հանդիպեցաւ ձերունի թաթար մը։

— Մինչեւ Կարս քանի՞ ժամ կայ, հարցուց Անդրանիկ, խուրքերէն լեզուով։

— Երկու ժամ, պատասխանեց ձերունի թաթարը։

Անդրանիկ ժամուկէսն հասաւ Կարս, երբ արդէն բոլորովին մթներ էր և փողոցներու մէջ քիչ մարդիկ կը նշմարուէին։

Մոռցայ ըսելու, որ քաղաք չմտած Անդրանիկ փոխեց հոդը և իր զէնքը պահեց հոդին տակը և խնամքով ծածկելէ յետոյ քարերով նշան դրաւ վրան։

Ընկերներուն համար այլեւս պարզ կը լինի, որ Անդրանիկ մտքը դրած է փախչիլ և պիտի փախչի։

Բայց անոնք կը սկսին վախնալ։

— Մի գուցէ Անդրանիկի յանդգնութիւնը վտանգ մը ստեղծայ իրենց կեանքին, կը մտածեն անոնք։

— Կ՚աղաչենք քեզի փախստէս չփորձել։

— Ես պիտի փախչիմ, ձեզի հետ ի՞նչ գործ ունիմ։ Նթէ բռնեն ինձ պիտի բռնեն և վտանգը ինձ համար է, դուք ոչ մի բանի մի խառնուիք, կը վերջացնէ Անդրանիկ։

— Բայց դուն բարոյական իրաւունք չունիս քու ընկերներդ վտանգելու կր յարէ մէկը գիժելով բարոյական-երեւակայական օրէնքներուն։

— Բայց գուք բարոյական ոչ մէկ իրաւունք ունիք ինձ պահելու, այս ախորին մէջ և ենթակայ ընելու անպէտք ուսի մը քսահաճոյքներուն։ կը վերջացնէ Անդրանիկ։

Ընկերները կը կարծէին որ Անդրանիկ պիտի բարձրանայ ախոռի առաստաղին վրայ դնուած լուսամուտը և պիտի փորձէ կոտրել և բարձրանալ տանիքը և անկէց խոյս տալ։

Եւ կը զարմանային, որ Անդրանիկ ոչ մի փորձ չըներ այդ ուղղութեամբ։

Անդրանիկ ախորին մէջ պտոյտներ կուտար վեր վար։

Քանի անգամ հեռագնութեամբ դիտեց դուռը և ինքն իրեն ծիծաղեց։

Սովորութիւն էր, որ առաւօտուն ժութին ու լուսուն, պահակը կը բանար դուռը, բանուորկաները կը կանչէր դուրս և ալեւ կուտար բակը։

Որովհետև այդ իր գործն էր, դիտաժամբ ժութին ու լուսուն ընել կուտար, որպէսզի իրմէ մեծաւորները

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ԹՈՒՐՔԵԻՊԱՐՍԻԿ ԴԱՇՆԱԳԻՐԸ ՍՏՈՐԱԳՐՈՒԱԾ ԱՐՏԱՔԻՆ ԳՈՐԾԱՎԱՐԸ ԱՁՍՕՐ ՊԱՂՏԱՏ ԿԸ ՄԵԿՆԻ

Թէհրան, 27 ։—(Անթելով ստիպողական)։— Թուրք և պարսիկ սահմանագլուխներու խնդիրը կատարելապէս լուծուած է և այդ մասին պատրաստուած դաշնագիրը ստորագրուած է այս իրիկուն (երէկ) արտաքին գործավար Թէվֆիք Րիւշտի պէյի և Պարսիկ արտաքին գործոց նախարար Ֆէրուգի խանի կողմէ։

Թրքական դեսպան Խուսրէվ պէյի և պարսիկ կառավարութեան միջև սահմանագլխի խնդրոյ մասին սկսուած բանակցութիւններ արդէն արտաքին գործավարին ուղեւորութեան նախօրեակին իրենց վերջնական փուլին մէջ մտած էին։ Միայն մէկ երկու կէտեր ճնշացած էին վիճելի, որոնք ևս երկուստեք հաւաձանութեամբ կարգադրուած և այլևս արգելք մը չէ ճնշացած դաշնագիրը չստորագրելու։ Թէվֆիգ Րիւշտի պէյ և հետեւորդներ վաղը շաբաթ (այսօր) օդանաւով Պաղտատ պիտի մեկնին։

ՅԵՂԱՓՈԽՈՒԹԻՒՆ ՍԱՆ ՍԱԼՎԱՏՈՐԻ ՄԷՋ

Բօս ա'Էսբանը, ։—Ստացուած անլար հեռագիրներու հաւաձայն, Սան Սալվատորի խլրտումները պատճառած են հազար հոգիի մեռնելուն։

Հարիւրաւոր կիներ ապաստանած են նաւահանգիստ խարսխող շոգենաւերուն մէջ։

ՄԱՆՉՈՒՐԻԱԿԱՆ ՎԷՄ

Թոքիօ։— Խորհինէն կը հեռագրուի թէ Արևելեան Չինաստանի երկաթուղիներու հրամանատար Զօրավար Բիկի Շաօ յարձակած է Խարպինի չինական թաղր եղող Ցուէհիէնի վրայ։ Զինեալ 30 ոստիկաններ և ժողովուրդէն 20 հոգի սպաննուած են եղեր կռուի մէջ և քաղաքը աւարի մատնուած է։

Ժընէվ։— Պ։ Բօլ օնքուռ և իր պաշտօնակիցները խորհրդատու պնդեցին պ։պ։ Ենէի և Սաթօլի մօտ որպէսզի իրենց կառավարութիւնները ազդին վճռի առնել նոր ծանուցումը։

Պետութեանց ներկայացուցիչներ անոնց պարզեցին այն ամէն տեսակ տխուր հետեւանքները և բարդութիւնները զորս առաջ պիտի բերէին Շանկայի շրջանին մէջ կատարուած պատերազմական գործողութիւններ. պ։պ։Ենէն և Սաթօ պատասխանեցին միայն թէ խնդիրը պիտի հազորդեն իրենց կառավարութեանց։

Շանկայէն ժընեվ հասած լուրերը այս երեկոյ կը ժամանակնշեն յարաբերութեանց որոշ բարւոքումը, և յաւ տպաւորութիւն ձգերին հետեւարար Ազգ։ Ժողովի խորհուրդը մօտէն պիտի հետեւի կացութեան զարգացման։

Պ. ԲՈՒԱՆԳԱՐԷԻ ՀԱՅՈՒՑՈՒՄՆԵՐՈՒ ՄԱՍԻՆ ՄԵԿ ԱՁԴՈՒԱԾՔ

Բարիզ։— Ֆուէնոս Այրէս լոյս տեսնող «Էքսէլսիօր» և «Նասիօն» թերթերը կը հրատարակեն պ։ Բուանգարէի մէկ յօդուածը որը յիշել կուտայ թէ իրականութեան մէջ Ֆրանսան երկար ատենէ իվեր չի նպաստ Գերմանիոյ վազ անցաւ վէրսայլի դաշնագրին տրամադրութենէն ունեցած իրաւունքներուն մեծ մասը։

Եունկի յատակագծի մասին պ։ Բուանգարէ կը գրէ «Մենք կ'ընդունինք փոխադարձ կատարեալ անկախութեամբ հաստուն կերպով ուսումնասիրուած հաւաձանութիւն մը ինկատի ունենալով երկու կողմերու շահերը։ Եթէ այդպիսի պայմանագրութիւններ ալ դառնան թուղթի քուրջեր ազգերու միջև յարաբերութիւնները ինչ պիտի ըլլան, ինչ պիտի ըլլայ քաղաքակրթութիւնը»։

ԴՈՒԻՆ ՔԵԶԻ ՕԳՆԷ եւ ԱՍՏՂԸ ՔԱՀՈՒ ՊԻՏԻ ՕԳՆԷ

ԸՆՏԱՆԻՔԻ ԱՍՏՂԸ
(L'ETOILE du FOYER)

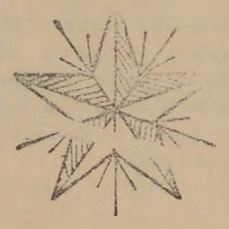

Առեւտրական և երկրագործական ժողովրդային վարկի հաստատութիւն
Անանուն ընկերութիւն.— դրամագլուխ՝ 3,000,000 ֆրնք.
որ կրնայ 3.000,000,000 ֆրնք.ի բարձրացուիլ վարչական խորհուրդի պարզ որոշումովը։
Կեդրոնատեղի.— 137 Boulevard Sebastopol - Paris
ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ Արեւելեան պետութեանց
Սալոյ Օթելի տեւի, Պուրհ, Պէյրութ

ԵԼԵՒՄՏԱԿԱՆ ՃԻՒՂ
Ապահովի պայմանագրութիւնով
ՕԺԻՏ
Երաշխաւորեալ տոկոս 6%, Ասկէ զատ մասնակցութիւն ընկերութեան շահերուն։

ԿԱԼՈՒԱԾԱԿԱՆ ՃԻՒՂ
ՎԱՐԿԵՐՈՒ ԲԱՑՈՒՄ
Կալուածի վրայ փոխատուութիւնք՝
վճարելի 10—15—20 տարիէն. որոշուած պայմանաժամէն առաջ ուզողը կրնայ վճարել։

ԸՆՏԱՆԻՔԻՆ ԱՍՏՂԸ ընկերութիւնը ներկայիս 75,000է աւելի անդամ ունի։
Մինչև 1 Ապրիլ 1931 Ընտանիքին Աստղը 135 միլիոն փոխ տուած է, գրաւով 500 միլիոնէ աւելի արժէք ունեցող անշարժ կալուածներու վրայ։
Ամեն թղթակցութիւն ուղղել՝ B.P. 821, Beyrouth

ՏՔԹ. Բ. ԳՈՒԼԱԳԵԱՆ
ՄԱՕՆԱԳԷՏ՝ ՆԵՐՔԻՆ, ՄՕՐԹԱՑԻՆ ԵՒ ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ
ՎԿԱՅԵԱԼ ՓԱՐԻԶԻ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑՆԵՐԷՆ
Կր դարմանէ գիտական ամենավերջին մեթոտներով, քորեու, սեամոխի, ադիճներու յետդի ամեն տեսակ հիւանդութիւններ։ Հին եւ նոր չեռմոմիզութիւնը իր բոլոր բարդութիւններով, ինչպէս նաեւ Ֆռանկախ եւ մորթային հիւանդութիւնները։
Առաջ, արմատական եւ բարեխիղճ դարմանում։
Հիւանդ կ'ընդունի ամեն օր, բացի կիրակիէ, իր նախկին դարմանատան մէջ, ժամը 8—12 եւ 2—6ու մասնաւոր զննամադրութեամբ։
Երեքշաբթի օրերը, ժամը 2—5 վկաեալ ԱՂՔԱՏՆԵՐՈՒ ՀՐԻ
Ժօրժ Հաեսեքս փողոց՝ թիւ 8

Կարի եւ Ձեւագիտութեան Դասընթացք
Տիկին ՄԱՌԻ ԵՐԱՄԵԱՆ
ՎԿԱՅԵԱԼ ԴԵՐՁԱԿՈՒՀԻ
ԲԱՐԻԶԷՆ ԵՒ ՎԱՇԻՆԿԹՕՆԷՆ
Կարի եւ ձեւագիտութեան մասնագիտուհի, Տիկին Մառի Երամեան կը վերադարձուցայ իր առհասարակ. Մեծ Սէրայի դիմացը Նո. 78 ան երկրորդ յարկը։
Երեք ամսուան միջոցին կը սորվեցնէ ամենավերջին ճոռաձեւութեամբ, կար եւ ձեւագիտութիւն իր բոլոր բարդութիւններով եւ արդիական միջոցներով, Droit-fils մէթոտով։ Իր ուսակերտութիւները կ'օժտեն Բարիզի ակադեմիա Académie Daydou վկայականով։

ՏՔԹ. ԼԵՒՈՆ ԵԼԻԱՔՈՒԶԵԱՆ
(Նախկին ան դիմացը Գէյրութի Ամերիկ. հիւանդանոցի)
Վկայեալ Lauréat նախկին Interne եւ արմնկալ Մարմնաբոյժ, ՄԱՄՆԱԳԷՏ ՏԱՐԱԾԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆ
Տրաճատական հիւանդանոցի ԱՋԱԿԻ, ԳՕՒՆԵԿՈԼՈԳԻԱԿԱՆ, ԱՍԱՆՁԻ և ԳԱԼԱՐԱԿԱՆ հիւանդութիւններու բաժնին։
Իր նոր դարմանատունը կր գտնուի Ակէնպի փողոց (Նախկին Մարաթա), Լիբանանի Հորիզոնական Հարկադրանքի պատկառելի տան մէջ, երկրորդ յարկ։
Ընդունելութեան ժամեր.—
կէսօրէ առաջ ժամը 9—12, կիսօրէ վերջ 2—6։
Ազգաս հիւանդները չեր գտնուելուն, ամէն օր կէսօրէ առաջ ժամը 10—12, հիւանդանոցի դարմանատան մէջ։

ՍՓՈՒՆՏԱՐՍ *կօշիկները միշտ ամենապատուական, ամենադիմացկուն, ամենաառաժան եւ ամենագեղեցիկները են.*
ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ՝
ՆԱՁԱՐ ԵՂԲԱՕՐՆԵՐՈՒ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ
ՄԵԾ ՕՓՐԱՋԻՕՆ
25 Օրուայ Միջոցին Սկսած 1932
20 ՅՈՒՆՈՒԱՐԷՆ ՄԻՆՉԵՒ ՓԵՏՐՎԱՐ 5
1000ԻՆ 10-30 ՁԵՂՉ ԳԻՆԵՐՈՒ ՎՐԱՑ
ԱՌԻԹԸ ՄԻ ԿՈՐՍՆՑՆԷՔ

ԵՐԳԻՉՆԵՐԸ
ԲԷՄԲԱՍԱՑՆԵՐԸ ԵՒ
ԲՕՌՒ ԱՄԱՔԷՕՌՆԵՐԸ
ՓՈՐՁԵԼՈՒ ԵՆ ՄԻԱՑՆ
-ԲԱԹԻ ՎԱԼՏԱ-ՆԵՐԸ
ՍՈՑՆ ԲԱԹԻԼՆԵՐԸ ԽԻՍՏ ԱԶԴԵՑԻԿ ԵՆ ԵՒ
ԿՐ ԳՏՆՈՒԻՆ ԲՈԼՈՐ ԴԵՂԱՐԱՆՆԵՐՈՒՄ
ԵՒ ՏՐՕԿԻՒՆԵՐՈՒՄ ՄԷՋ
Պահանջեցէ՛ք **ՎԱԼՏԱ** անունը կրող տուփերը
Ներկայացուցիչ՝ ՕԱԻՏԱ եղբարք
Փոստարկղ թիւ 445
ՊԷՅՐՈՒԹ

Անձամբ եւ առանձ ծախսի մասրեցէք
ՁԵՐ ՀԱՊՈՒՍՏՆԵՐԸ

Ինչ հարկ այլեւս հագուստները մաքրել չարաչար համար ծախքի հնարկութիւն երբ կայ հրաշալի նիւթ մը
ԼԻՒՍԷՆ (LUCIN)
ՍՊԱՆԱՑ ԼՈՒԱԼՈՒ, ՊԱՐԶԱՊԷՍ ԽՈՉԱՆԱԿԵԼՈՎ
ԿՐ ՄԱՔՐԷ Ե՛Ն ՆՈՐ ԿՐ ԴԱՐՁՆԷ
բամպակէ, բուրդէ, ամէն տեսակ կերպաս, հագուստ եւ նիւթածածկէն ինչպէս նաեւ զարգ, կարաքիմիական կերպասներ, ձմեռուան գլխարկներ, նւայլն, նւայլն, առանց կերպասին վնասելու սեպհ։ ՓՈՐՁԵՑԷՔ ԵՒ ՀԱՄՈԶՈՒԵՑԷՔ։
Տուփ կ'արժէ 25 ս։ դրկ։ միայն։
Մէկ տուփով կարելի է ամբ կօտ մաքրել։
50 ս դրկ. դրկողին 2 տուփ իր դրկողի փոխարէն ծախքը մեր վրայ։ Ա ճառագրեցէք եւ մեծաքանակ ցնծութեան մասնաւոր գնոյ։ Գիմել՝ Մ. ԿԱՊՐԱԵԼ & Գօրսա—Գէյրութ (B. P. 422) կամ ՅԱԿՈԲ ՆԵՐՍԷՍԵԱՆԻ, սեղանաւոր, Տօճ փողոց, Գէյրութ։

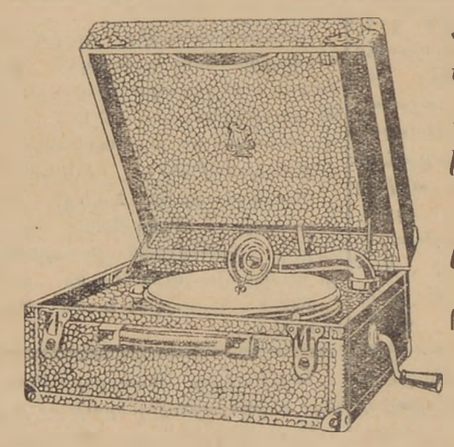

Տոկուն շինուածք
Վայելուչ տեսք
Հնչուն եւ բնական ձայն
Անոնք յատկանիշներ՝
ՈՐՈՆՑՄՈՎ ԿՐ ՁԱՏՈՐՇՈՒԻՆ
ԱՓՕԼԼՕ ՖՕՆՕՆԵՐԸ
Պատրաստուած վերջին կատարելագործեալ դրութեամբ, Անկլ. ամենաճաշին եւ ամենաառեւ ընդհանրական կողմ է։
APOLLO GRAMOPHONE Co. Ltd
(of London)
ԱՓՕԼԼՕ ՖՕՆՕՆԵՐՈՒ ԹԱՓՍԻՈՐԸ ///
Կատարեալ համոզում գոյացնելու համար անգամ մը այցելեցէք
MAISON APOLLO, Rue de la Poste, BEYROUTH
Փոստպաքէ եւ հօսոյ ամէն ձեւի, ամֆիֆոնի տակ եւ ասանձնայատկութիւններ գիւրամատչելի գին. վճարումի դիւրութիւն։
Ընդհ. ներկայացուցիչներ Միւրիոյ, Պաղեստինի, Անդրյորդանանի, Միջագետքի եւ նիպ. բոսի.— ՍԻՆԱՆԵԱՆ ԵՂԲԱՕՐՔ
SINANIAN FRÈRES, Boîte Postale 642, BEYROUTH (Syrie)

չնկատէին։

Անդրանիկ կր ապասէր այդ գործողութեան։

Բայց դժբախտաբար կ'ուշանար։

Պահակը փոխուած էր և նորը այդ ծովորութիւնը չէր գիտեր։

Սպասեցին և դուռը չբացուեցաւ, ոչ ոք չեկաւ զիրենք աւելու հրաւիրել։

Առաւօտ արդէն բոլորովին լոյս էր՝ երբ դուռը բացին և սովորական տաք ջուրը տուին իրրև թէ։

Անդրանիկի ընկերները ուրախացան, որ գիշերը անցաւ անվտանգ, բայց երբեք չյիմցան թէ Անդրանիկ կը սպասէր աւելու համար դուռը գալուն՝ իր վճռածը իրագործելու համար։

Անցան մէկ քանի օրեր։

Անդրանիկի մէջ գայրոյթը աւելի խորացաւ և աւելի վճռական դարձուց զինքը։

Հին պահակին հերթը նորէն եկաւ։

Առաւօտ դուռը բացուեցաւ և աւելու հրաւիրուեցան մեր բանտարկեալները։

Անդրանիկ առաջինը դուրս ելաւ, բայց պահակը չնկատեց, որ Անդրանիկը իր ծրարը կապած էր իր կրծկալին մէջ թէ բանտէն արդէն ազատ կը թողուէր։

Ընկերներն ալ քուներնէն նոր արթնցած ըլլալով չէին նշմարած Անդրանիկի պատրաստութիւնը, այլ ևս մոռցած էին, որ Անդրանիկը վճռած էր փախչիլ։

Մէկ քանի օր ուշանալուն համար, անոնք կարծած էին որ Անդրանիկ թողուց այդ մտադրութիւնը և նոյն իսկ կարծած էին, որ պլըճ կը փչէ իրենց աչքին։

Պահակին մտքէն անգամ չէր անցներ թէ այդ գաղթականներուն մէջ ապագայ յեղափոխական ռազմագէտը կը քնանար։

Անհոգ և անվախ հրաւիրեց դուռս և գէնքը մէկ

կողմ թողած՝ աւելները երկարեց գաղթականներուն։

Անդրանիկ աւելը առնելու պէս խոթեց պահակին աչքերը և խոյացաւ դէպի հրացանը, որ դրուած էր իրենց բանտ ծառայող ախոռի պատն ի վեր։ Առաւ հրացանը, կոթովը մէկ հատ իջեցուց գանկին և փախաւ զէնքը ձեռքին։

Պահակը նոյնհետայն ինկաւ գետին կիսամեռ վիճակի մէջ։

Անդրանիկ բակէն ելաւ դուրս։

Առաւօտ կանուխ էր և ոչ ոք չկար փողոցին մէջ։

Հինգ վայրկեանէն անիկա գիւղէն դուրս էր։

Բռնեց ճանապարհ մը և սկսաւ քալել։

Անդրանիկ հեռուէն նշմարեց քալող ստուերներ։

— Զէնքս պիտի տեսնեն, մտածեց անիկա։

Եւ որոշեց բանալ սր ծածկել։ Նստաւ գետին, հանեց իր մէջքի կարմիր գօտին և փաթթեց զէնքին վրայ։

Դարձեալ սկսաւ քալել։

— Պէտք չէ ճանապարհէն չեզրլ կասկած չյարուցանելու համար, մտածեց Անդրանիկ։

Ստուերները մօտեցան։

Հայեր էին։

Անդրանիկ մօտեցաւ անոնց, հարցուց կարս տանող ճանապարհը։

— Այս ճամբան ուղիղ կարս կը տանի, պատասխանեցին անոնք, իրարու երես ։այելով։

— Ո՞ր տեղէն կուգաք, հարցուցին անոնք։

— Պաթումէն, պատասխանեց Անդրանիկ։

Բոլորն ալ լռեցին։

Անդրանիկը եղաւ առաջին անգամ լռութիւնը խզողը։

— Ինծի կարո՞ղ էք, հասցէ մը տալ, որ անոր մօտ երթամ և չիյնամ ասկիականներուն ձեռքը։

Կեանքի սղութեան դէմ!
այլեւս ոչ ներկայացում ոչ նուագ, ահանգէս նուագը ձեր տան մէջ։
ՕՏԷՕՆ
Սկաւառակի եւ Ֆօնօի յայտնի մարքան ձեզ այս կը մատուցէ քիչ դրամով ամէն գիշեր ընտիր նուագ լսելու հաճոյքը։
Գնեցէք **ՕՏԷՕՆ** *ֆօնօ* վր որմէ անկասկած գիտի հմայուիլք եւ նշորհիւ այս հռչակաւոր մարքայի սկաւառակներուն շարունակական ժամանման, կրնաք ամէն իրիկուն, Ձեր տուներուն մէջ վայելել ամենամեծ նուագահանդէսները եւ նուագները, իրենց վերջին ստեղծագործութիւններով։
Այլեւս ոչ ներկայացում եւ ոչ ալ նուագահանդէս. այդ բոլորը ունենալ ձեր տան մէջ միակ միջոցն է կեանքի սղութեանը իմաստալից դարձնելու։
ԿՊԱՏԱՀՈՎԱՒԻՒՆ ՆԱեւ ԲՈԼՈՐ ՆՈՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ՝ ԱՄԵՆԱՆՊԱՏՇԱՒՈՐ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐՈՎ
Ընդհ. ներկայացուցիչ՝ **ԻԱԶՃՈՒԽԵՐ ՇԱՀԻՆ** (Ծոշ փողոց)
Վաճառատուն՝ Վէյհան փողոց, քաղաքապետարանի դռան կից։

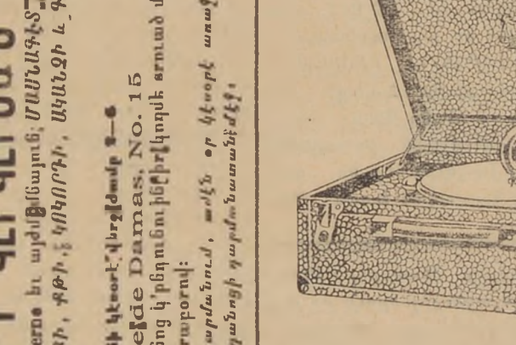

« Time is money »
Ժամանակը ոսկի է
ՁԷՆԻԹ
ԺԱՄՍԱՑՈՒՑԸ ՇՆՈՐՀԻ ԻՐ ԱՍԵՆԱՁԳՐՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ՁԳՏԱՊԱՇՈՒԹԵԱՆ
անզուգական յատկութիւններուն ձեզի գրաւ կը ընծեցնէ առանց դժուարութեան, կարեւորութիւն ցոյց խնայելու ձեր ոսպեներուն անգամ։
Ունինք ժամացոյցներու ամբողջ շարք, ոսկի, արծաթ թէ նիկել, կիներու եւ այրերու համար։

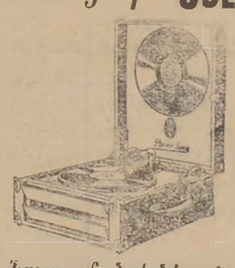

Գնեցէք **ՕՏԷՕՆ** *ֆօնօ* վր որմէ անկասկած գիտի հմայուիլք եւ նշորհիւ այս հռչակաւոր մարքայի սկաւառակներուն շարունակական ժամանման, կրնաք ամէն իրիկուն, Ձեր տուներուն մէջ վայելել ամենամեծ նուագահանդէսները եւ նուագները, իրենց վերջին ստեղծագործութիւններով։
Այլեւս ոչ ներկայացում եւ ոչ ալ նուագահանդէս. այդ բոլորը ունենալ ձեր տան մէջ միակ միջոցն է կեանքի սղութեանը իմաստալից դարձնելու։

AZTAG
JOURNAL ARMÉNIEN
B. P. 587
BEYROUTH, Liban

Directeur - Propriétaire
HAIG BALIAN

ԳԻՆԸ
ՍԻՐԻԱ ամր. 425, Վեցամսեայ 225 Ս. Դ.
ԱՐՏԱՀԱՄ. տրկ. 6, Վեցամսեայ 4 օսլար
Տնօրէն - Խմբագիր՝ ՀԱՅԿ ՊԱԼԵԱՆ

ԱԶԴԱԿ

ազդակ

جريدة سياسية ادبية اقتصادية عمة

ԵՐԿՕՐԵԱՅ ՀԱՅԱՊԱՏԵՐԱՑ
ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԳԻՏԱԿԱՆ

ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ ՓԵՏՐՈՒԱՐ 2 1932

ՉՈՐՔԷ ՀԱՍԸ 3.50 Ս. Դ.

Ե. ՏԱՐԻ | Անհնն առաքում պիտի ըլլայ բերքիս տնօրէնին հասցէին | ԿՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ, ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ ԵՒ ՇԱԲԱԹ ՕՐԵՐՆ | Չնուաստարակուած ձեռագիրները չեն վերադարձուիր | Թիւ 121 (566)

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

ԱԶԳԵՐՈՒ ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԻՒՆԸ

Ազգերու Դաշնակցութեան 66րդ նիստը այժմ տեղի կ'ունենայ Ժընեւի մէջ։

Սկիզբները, ամէն տարի, մարդիկ և պետութիւններ անհամբերութեամբ կ'սպասէին Ժողովի նստաշրջանը և խաղաղութեան ու տպահովութեան երաշխիքներ կը յուսային անկէ։ Մեծ յաւակնութիւններ և ընդարձակ իրաւասութիւններ ունենցող այս վեհաժողովը սակայն, իր անդամներու թիւին յաւելման համեմատութեամբ կորնցուց իր հեղինակութիւնն ու կարևորութիւնը և դադրեցաւ վստահութիւն և յոյս ներշնչելէ Ժողովուրդներու և պետութեանց։ Երբ փոքր և ճնշուած Ժողովուրդներ չ'ստացան իրենց զոհողութեանց հատուցումը, երբ չյարգուեցան խոստումներն ու ստանձնուած պարտականութեանց տրամադրութիւնները, և երբ մարդկութեան գահիճներն ու արիւնապարտ ոճրագործները նեղս մտան Ժողովասրահի դռնէն, նսեմացաւ վեհութիւնը Ժողովին և ապականեցաւ մրթնոլորտը։ Այլևս ամբութեան դատապարտուեցաւ անոր ծրագիրը և դարձաւ անպէտ ու աւելորդ հաւաքոյթ մը։

Ներկայիս, երբ արդէն Ժողովը գումարուած է, Գերմանիոյ բռնած խրոխտ ընթացքը, Չին—Ճաբոնական վերջին ծայր լարուածութիւնը և ստացած սաստիկ թափը, Մրացեալ Նահանգներու վերընագիրները Ճաբոնիոյ, Պալքաններու մէջ տիրող բոցավառ մթնոլորտը, և առհասարակ Եւրոպայի և Ասիոյ մէջ գոյութիւն ունեցող կասկածոտ դասաւորումները ինքնին ցոյց կուտան թէ՝ որքան անհեթեթական և անհետաքրքիր հաւաքոյթ մը դարձած է Ազգերու Դաշնակցութիւնը։

Առիթ տարիներ, երբ Ազգերու Դաշնակցութեան նստաշրջանը կը մօտենար, Եւրոպայի քաղաքական և դիւանագիտական ծանրութեան կեդրոնը կը դառնար Ժընեւ, ուր տեղի կունենային բոլոր դիւանագիտական տեսակցութիւններն ու բանակցութիւնները։ Մինչդեռ ներկայիս, տէրութեանց չատ երկրորդական անձնաւորութիւններն են որ Ժընեւ կը դրկուին եւ ամենակարևոր տեսակցութիւնները ու յարաբերութիւնները կը մշակուին Ժողովէն դուրս։ Միայն անցած տարուան ընթացքին, ճանչցուած առաջնակարգ դիւանագէտներու այդ ուղղութեամբ տարած աշխատանքներն ու բանակցութիւնները եթէ յիշենք, դիւրաւ կարելի կ'ըլլայ ըմբռնել Ազգաժողովի ուժը։

Մաքտոնալտ—Հուվըը և Լավալ—Հուվըը տեսակցութիւնները, Վէնեզելոսի պտոյտներն ու կնքած դաշնագիրները, Պրիւնինկի այցելութիւնները, Թիւրք նախարարներու ձիարշաւը, Պալքանեան խորհրդաժողովը և դեռ գաղտնի Ճացած զինակցութիւնները ցոյց կուտան տէրութեանց տուած կարևորութեան չափը Ազգաժողովին։ Եւ դեռ այս օրեր, երբ Ժընեւի մէջ իսօսակցութիւններ կ'ըլլան, անդամ տէրութեանց երկուքին վարչապետները՝ Լավալ և Մաքտոնալտ առանձին տեսակցութիւններ կ'ունենան։

Շատ ուշագրաւ երևոյթ մըն է նաև այս օրեր Պ. Պրիանի հեռացումը քաղաքական և դիւանագիտական Քատերբեմէն։ Ազգաժողովի այս ամենահին և ամենակարկառուն անդամը, խաղաղութեան և համերաշխութեան առաքեալը կը բացակայի Ժողովէն։ Պրիանի անկումը, կը նշանակէ փոփոխութիւն մը Ֆրանսայի արտաքին քաղաքականութեան մէջ, հետևաբար, համաձայնասէր Պրիանի ուղղութիւնը Ազգերու Դաշնակցութեան գործերուն հանդէպ, պիտի փոխարինուի ուրիշ ուղղութեամբ մը։

Այսպէս թէ այնպէս նշմարելի է որ ամէն տէրութիւն ծրանև կը ղրկէ իր դիւանագիտական երկրորդական կարգի ներկայացուցիչները։ աւելի ճիշդը՝ քիչ մը գաղափական դեկավարներ։ Եւ գուցէ այդ է պատճառը որ Ազգաժողովը կը դառնայ լոկ իտէալական կազմակերպութիւն մը բոլորովին հեռու գործնականութենէ և վճռականութենէ։

Ազգերու Դաշնակցութիւնը առաջին հարուածը կ'ստացաւ Ամերիկայի չէզոքութիւն յայտարարելէն վերջ։ Թէպէտ միշտ ալ ունկնդիր մը ղրկած է Ամերիկան Ժընեւի Ժողովներուն, սակայն ատիկա ոչ թէ գօրացնելու դիտումով եղած է Ազգաժողովը, այլ ընդհակառակը, Ամերիկան ատով ուզած է ցոյց տալ Ազգերու Դաշնակցութեան իրական արժէքը։ Անկէ վերջ յաղթական տէրութիւններն ալ ըմբռնեցին երևակայան զօրութիւնը Ազգաժողովին և աւելորդ ժամավաճառութիւն համարեցին վարչապետներու և արտաքին գործերու նախարարներուն Ժընեւ առաքումը։ Իւրաքանչիւր տարի փոխանակ չորս նստաշրջան ունենալու, երեք ունենալ սկսան. հաւանական է այս տարի աւելի նուազ այդ թիւը։

Եւ օրէ օր քիչ մը աւելի անհեղինակ դարձող Ազգերու Դաշնակցութիւնը, ամենավերջին հարուածը ստացաւ Մանչուրիական վէճին առթիւ, որ հակառակ իր պաշտօնական միջամտութեան և տևական ջանքերուն անկարող ծնաց համաձայնեցնել կողմերը և հեռացնել Մայրագոյն Արևելքի մէջ պատահելիք հրդեհի մը վտանգը։ Ինչպէս կը հաղորդեն հեռագիրները, Ժընեւէն ծայր տուած են կատաղի քշնամութիւններն ու բախտաները Մանչուրիոյ մէջ։

ԼԻՒԱՆԱՆԻ ՄԱՐԴԱՀԱՄԱՐԸ ՔԱՂԱՔԸ ԱՄԱՅԻ ՈՒ ԱՆՁԱՅՆ

Անկանոնութիւններ Հայկ. Հիւղատանիներու մէջ

ԱՆՄԻՋԱԿԱՆ ԶԵՌՆԱՐԿՆԵՐ

Անցած կիրակի օր տեղի ունեցաւ Լիբանանի մարզահամարը։ Նախապէս եղած կարգադրութեան հետաձայն, առաւօտ մամը 6էն սկսած ամբողջ մարդիկ քանաարկուեցան իրենց տուներուն մէջ և ոստիկաններու և դիւերային պահակներու հսկողութեան տակ առնուեցաւ Պէյրութ քաղաքը։ Ամբողջ օր, քաղաքի չէն փողոցներն ու բազմամարդ հրապարակները դարձած էին ամայի և անդամուկ։ Բացի չատ գանցառ Քիւով զինուորականներէ, լրագրողներէ և քաիչկներէ ոչ ոք կը տեսնէր փողոցներու մէջ։ Կրակոցներ մինչև ներս ճամրդրդող լրագրող մը, հազիւ կը հանդիպէր քանի մը ինքնաշարժերու և մէկ կամ երկու բժիշկներու կամ լրագրողներու։

Ինքնաշարժերու սուլիչները, հանրակառքերու զանգակներուն ազդանշանները, մարդկային ժխորի զանազան կանչերն ու աղաղակները, խանութպաններու հրաւէրները, վերջապէս կառքերու և կենդանիներու ձայները փոխարինուած էին մեռելային լռութեամբ մը։ կարծես քաղաքը կը սգար մեծ կորուստ մը։

Գոտող պահակները, իւրաքանչիւր քայլափոխիդ «վէսթիգա» կը պահանջէին, ճիշդ նման պատերազմի օրերուն, երբ հնարաւոր չէր մարդկային արարածներուն առանց արտօնագրի պտոյտը քաղաքներուն մէջ։

Ամբողջ օր նշանակելի դէպք մը չի պատահեցաւ։ կարելի եղածին չափ խաղաղ անցաւ օրը։ Մարզահամարի գործողութիւնները քաղաքի մէջ աւելի կանոնաւոր անցան քան հայկական հիւղաքաղաքներուն մէջ։ Թէպէտ բազմաթիւ բնակիչներ հոս ալ չ'արձանագրուեցան, ըլլալ մոռացութեան հետեւանքով և կամ ալ այլ պատճառաբանութիւններով։

Դիւրաղդաբար սակայն, քէմբերու մէջ աւելի դժուարին եղան այդ անկանոնութիւնները։ Բազմաթիւ բնակիչներ, որոնք պատրաստած էին իրենց յանձնուած հարցարանները, պաշտօնեաներու այցելութիւնը չդրդուեցնելու և սահպուեցան իրենց մօտ պահել զանոնք, դուրս մնալով մարդահամարի ցանկէն։ Իսկ ուրիշներ չի կրցան արձանագրուիլ նախապէս մուխթարներու պատրաստած ցանկին մէջ արձանագրուած չըլլալնուն համար։ Երկու պարագային ալ, ցաւալի է որ, կր տուժեն մեր հայրենակիցները, որովհետև անոնք վաղը պիտի ենթարկուին պատիժներու և տուգանքներու, համաձայն ներքին նախարարութեան հրատարակութեան։

Թերթիս ակր և անօրէնը, որ անձամբ ներկայ գտնուեցաւ կարգ մը քաղերու արձանագրութեանց, տեսաւ այդ անկանոնութիւնները և ըզգացուց մեր հայրենակիցներուն այդ զանցառութեան ձգտաւոր հետեւանքը։ Երկ առաւօտ կարգ մը հայ բնակիչներ դիմեցին խմբագրութեանս և յայտնեցին որ արձանագրող պաշտօնեաներ չեն այցելած իրենց բնակարանները՝ ստանալու համար պատրաստուած հարցարանները։

Այս կացութեան առջև, վաղուան պատասխանատուութիւններէն զերծ պահելու մտահոգութեամբ մեր հայրենակիցները, իսկոյն դիմում կատարեցինք Ազգ. Առաջնորդարան, խնդրելով որ անմիջական դիմում կատարուի ներքին գործոց նախարարութեան մօտ, յարմար կարգադրութիւն մը ընելու մտօք։

Մինչ այդ, կը թելադրենք մեր այն հայրենակիցներուն որոնք չեն արձանագրուած, անփոյթ և անհոգ չի գտնուին և հարկ եղած դիմումները կատարեն՝ չի զրկուելու համար պատեհութենէն. այլապէս մեծ պատիժներու և տուգանքներու պիտի ենթարկուին։

ՀԱՅ ՔՕՄԻԹԷՃԻՆԵՐԸ ՄԻՆՉԵՒ ՖԻՆԼԱՆՏԻԱ Կ'ԵՐԹԱՆ ԲՐՕՔԱԿԱՆՏ ՀԱՄԱՐ

Վերջին Թղթատարով հասնող «Վագրթի»ի մէջ կը կարդանք.—

Վերջերս արտասահմանի Հայ քօմիթէճիները նոր գործունէութեան մը լծուած են թուրքերու դէմ իրենց գրգռութեանց մէջ։ Այդ գործունէութեան սահմանը ենթադրուած աստիճաններէն չատ առաջ գացած է։ Մէկ կողմ Սուրիոյ և Եգիպտոսի նման վայրերու մէջ անոնց չարժումները, Եւրոպայի զանազան երկիրներու մէջ Հայ բրօքականճիներու հետքեր ակսած են նչմարուիլ։ ինչպէս որ, վերջերս առնուած լուրերը ցոյց կուտան թէ այդ ոճրական ձեռնարկները մինչև Ֆինլանտիա տարածուած են։

Ուշագրաւ կէտը այն է որ Հայ քօմիթէճիները տակաւին Թուրք ազգին դէմ իրենց անհիմն զրպարտութիւններով այդ տեղերու մէջ խաբելիք մարգեր կը գտնեն և կը յաջողին անոնց զգացումները գրգռելով դրամ փրցնել անոնցմէ։ Աւսր համար, այս Հայերը հոս հոն իրենց ձակտին քրտինքովը դրամ չհնելու տեղ՝ Թուրքի դէմ բրօքականճը իրենց արհեստ ըրած են։

Այս մասին գաղափար մը կազմելու համար կը հաղորդենք հետևեալ լուրը.—

Ֆինլանտիա (մանաւոր).— Ասկէ առաջ Ֆինլանտիոյ մէջ մուրացկանութիւն ընելով դրամ ժողվող Հայ բրօքականճիները միևնոյն ատեն յայտարարութիւն մը հրատարակած են Թուրք ազգին դէմ, Հայերէն, Ֆինլանտերէն, Անգլերէն և Ֆրանսերէն լեզուներով ու ցուցած, Ցայտարարութեան մէջ, կ'ըսուի թէ Թուրքերը 2 միլիոն Հայ ջարդած են և դեռ կը ջարդեն, որով Քրիստոնեայ աշխարհը Թուրք ազգին դէմ կը գրգռեն։

Հեռաւոր երկիրներու Քրիստոնեայ չրջանակները այդ կերպով խաբող «Դաշնակ» արկածախնդիրները այդ բրօվոքատիպներուն հետևանքով հոս բաւական հանգանակութիւն կատարած են։

Ազգերու Դաշնակցութեան տկարացեալով, սակայն, մարդկութիւնը աւելի կը հեռանայ խաղաղութեան և ապահովութեան հնարաւորութենէն և կ'աւելնան նոր պատերազմներու հաւանականութիւնները։

ԻՆՉՊԷՍ ՍՊԱՆՆՈՒԵՑԱՒ ՋՕՐ. ՔՈՒԹԷՐՕՖ

ՊՈԼԾ. ՆՈՐ ԴԱՒԱԴՐՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

ՄՈՒՐԱԳՈՅՆ ՏԱՐԱՁՈՒՄ ԱՂՋԻԿԸ

ՄՐԱՀԱՓՈՐՁ ԱՂԱՐԿՈՒԹԻՒՆ

ՄՐԱՀԱՓՈՐՁ ԱՂԱՐԿՈՒԹԻՒՆ ԴԷՄ

ՊՈՒՐՋԱՐԷՅԵՔ.—Մոսկուայի կողմէ կէֆէուին հրաւանգուած և ոչ կամ սեռած ձեռք անցուիլը պահանջուած ժարգը ուսս նախկին նախարարը չէ, այլ Ազարբէկօֆ անուն նախկին չեկիստ մը։ Ազարբէկօֆ 1921ին կը գտնուէր Պէրն և մասնաւոր քարուզարն էր Սպարտինի։ Պալքաններու և Պոլոյ մէջ կէֆէուի մասնաճիւղերը հաստատեց այս մարդը։ Ժամանակ մը վերջ սակայն, ան թշնամացաւ պոլշեւիկներուն հետ և Փարիզի ու Եւրոպական այլ Թերթերուն մէջ չատ բուռն և հակասամայնավար յօդուածներ գրեց։

Մոսկուան սկսաւ փնտռել անոր հետքը ամէն տեղ և մասնաւոր մարդիկ նշանակեց զայն հետապնդելու համար։ Վերջապէս լուր առին որ Ազարբէկօֆ Պուքարէշէ եկած է։ Մոսկուացի մարդով աղջիկը կրցաւ սիրաչահիլ անոր սիրտը և Ազարբէկօֆ ինկաւ գաւադիրներու ձեռքը, որոնք սաստիկ ծեծեցին, սպառնացին և չզիջայական ինքնաշարժի մը մէջ դնելովքիֆոխադրեցին նահանգիստ, ուրկէ պիտի առնէին ապասող ռուսական նաւուն մէջ։

Բայց կէֆէուի գաւադիրները գեռ բոլորովին գլուխ չհանած իրենց մտածումրնէ, երբ կը փոխէին նաւ բարձրացնել Ազարբէկօֆը չզիջայականց և բերանն ու քիթը գոցած, վրայ հասաւ ռուսական «Ոստիկանութիւնը և ազատեց զայն, ձերբակալելով դաւադիրները։

Ազարբէկօֆ յայտարարած է ոստիկանութեան թէ ինք Փարիզ գտնուած ժիջոցին ալ հետապնդուած է Մոսկուայի մարդոց կողմէ և ենթարկուած քանիցս մահափորձերու։ Երբ Ազարբէկօֆին ցոյց ուսին գաւադիրներէն մէկը՝ Լէքօֆը, իսկոյն ան ճանչցաւ և ըսաւ որ անիկա փարիզի մէջ պանդոկի մը տէրն էր, ուր կը յաճախէին առնուազարակ հայ ռուսներ։

Բոլոր երեւոյթներն ու դէպքերը ցոյց կուտան որ մոքրագոյն տարազով չեկիստ աղջիկը, որ գլխաւոր գեկավարն է Ռուժանիոյ մէջ երեւան հանուած դաւագրութեան ուրիշ մէկը չէ, եթէ ոչ Սօնին Քօֆզէր անունով ճանչցուած գեղեցկուհին։

Քննութիւնները կը չարունակուին և կը կարծուի որ մօտ օրէն երեւան պիտի հանուին զգայացուն յայտնութիւններ։

***

Այս մասին ՕԱՒՌԱՋ հետեւեալ տեղեկութիւնները քաղած է.—

Ռուժանական Թերթը կը յայտնէ թէ ոստիկանութիւնը կրցած է ինքնութիւնն ստուգել Ֆրանսական պատակ մէկու մը, որ վերջերս Քաքանցայի մէջ ձերբակալուած պոլշեւիկ ահաբեկիչներուն մէջ էր Լէքօք անունով մէկն է որ նախապէս, Փարիզի էքթուալի հրապարակին վրայ պանդոկ մը կը բանեցնէր և իբր թէ մասնակին, ուսս չարքերութիւններ ունեցած է, մասնաւորապար զօրավար Ռուպէքօֆի հետ։

Քննութիւնը երեւան հանած է թէ կէֆէուի լրտեսները Նպատակ ունէին խորամանկութեամբ կամ բռնութեամբ առնչանգելու նախկին պոլշեւիկ գիւանագէտ մը Ակսարև, որ ներկայիս Պուքրէշ կը բնակի։ Այս անձը Տրնցկիի հետ այցելութեան մը ընթացքին, իմացած է Ռուպէքօֆի առեւանգման պատրաստները և այս պատճառաւ է որ ուսսած են գինքը մէյ առ մէյ վերցնել։

Այս լրտեսական և ահաբեկչական գործին մասին, ֆրանսական և ռումանական ոստիկանութիւնները չարաբերութեան մտած են իրարու հետ։

Ուրիշ լուրի մը համաձայն, կէֆէուի մարդիկը մտադրութիւն ունէին առեւանգելու ո՛չ թէ Ակսարևը, այլ ցարական նախկին նախարար մը Սաւինսկա Փոքլևսկի, որ Ռուսիա կը բնակի։

Փարիզի Ընդ. Ապահովութիւնը կը սպասէ տեղեկագիր մը որ իրեն ուղղուած է Ռուժանիացէն, ռումէն ոստիկանութեան կողմէ։

Ցիշուած Ակսարևը յայտնեց ոստիկանութեան թէ այն պահուն որ Փարիզ կը գտնուէր, խիստ հակոտնեայ մարդոց կողմէ, որոնք բազմաթիւ փորձեր կատարեցին զինքն առեւանգելու և թէ այդ փորձերը չարունակուեցան, իր յաճախակի ճարտարութեանց ընթացքին։

Ակսարև ճանչցաւ Լէքօքը, որուն մասին յայտնեց թէ Քուպէքօֆի առեւանգման դերակատարն էր եղած է։

ԱԶԳԵՐՈՒ ՋԻՆԱԹԱՓՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱԺՈՂՈՎԸ

Երբ 1929ի վերջերը Մաք Տոնալտ Ամերիկա այցելեց զբաղուածութեան առաքելութեամբ» ծերակուռականներուն առջև բրած ճառին մէջ բացատրեց։

«Կը կարծեմ, Մ. Նահանգներու ծերակուռականներ, որ այսօր կարելի է ընել սա յայտարարութիւնը. Այլևս չի կրնար պատերազմ բլլալ։ Պէտք է պատերազմի ոգին ամբողջութեամբ արմատախիլ։ Մեր նպատակն է, ազատ, բազմամտային և հոգևոր գործակցութիւնն։

Նոյն առթիւ արուած Հավերը-Մաքտոնալտ պաշտօնական յայտարարութեան մէջ կը կարդանք.

«... որ երկու պետութիւնները (Անգլիան և Ամերիկան, Բ. Ս.) վճռած են փարիզի դաշինքը (Քէլոգ-Պրիան դաշինքը, Բ. Ս.) ընդգծելու՝ ոչ միայն իբրև բարի մտադրութեանց յայտարարութիւն մը, այլ իբրև գործական պարտաւորութիւն մը՝ իրենց ազգային քաղաքականութիւնը յարմարցնելու համար այդ խոստումին»։

«Պատերազմը օրէնքէն դուրս» հռչակող ուխտագրութեանց մէջ կէս մը կայ միայն որ պատրիւն կուտայ խնդրոյն, այն է պատերազմի պարագային չէզոք պետութեան մը կողմէ ռազմանիւթ կամ դրամական օժանդակութիւն ստանալու խնդիրը։ Ասիկա կը մտանաւորուի Ամերիկայի։ Պատերազմ կամ խզումը պատերազմի պարագային, ան կ'ուզէ ապահովութիւններու ստեղծագործութիւնը պահպանել։ Միւս պետութիւնները կ'ուզեն գիտնալ թէ Ամերիկան պիտի զլանա՞յ օժանդակել դաշինքը գործադրել։ Միւս կողմէն՝ Ամերիկան պատրաստակամ կ'երևայ Եւրոպայի հետ գործակցելու, այն համաժամանակութեամբ որով Եւրոպական պատերազմներու հաւանականութիւնը նուազի։

Շատ բան կախում ունի Ամերիկայի կողմէ Քէլոգի դաշինքին իբր լրացուցիչ առնուելիք քայլէն։ L'Esprit Internationalի նոր թիւին մէջ այնարհաձանօք քաղաքագէտ

ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԵՑԷՔ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՄԵԾ ՀԱՄԵՐԳԻՆ

ՓԵՏՐ. 13-ԻՆ ԱՄԵՐԻԿ. ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԻՆ ՄԵՋ

Նիքոլա Փոլիթիս ուսումնասիրութիւն մը ունի, որուն մէջ կ'ակնարկէ Ֆէլոկի գայինքին լրացուցիչ գայինքի մը պէտքին.

[redacted]ակացութիւնը բոլորովին պիտի փոխուէր, եթէ կարենայինք վստահիլ թէ Մ.Նահանգները իրենց պիտի չվերապահէին՝ իրաւունքը ազատ առևտուր չարունակելու այն պետութեան հետ որ յանցապարտ գտնուած պիտի ըլլար Փարիզի գայինքը բռնարկելով ... Լրացուցիչ գայինքը որուն ան պէտք էր ժամակցեր կրնար հաստատել, որ Փարիզի գայինքի բռնաբարումի պարագային՝ ուխտակից պետութիւնները անյապաղ կեդրոնանան սեղծուած կացութեան վրայ և իրենց ջանքերը միացնեն, սահմանափակելու համար սկսած պատերազմը, ժամանակ վերահաստատելու համար խաղաղութիւնը, եւ, միւս կողմէն, ամէնքն ալ հրաժարին որևէ տեսակ օժանդակութիւն տալէ այն պետութեան որ բռնաբարողի դիրքին մէջ կը գտնուի, և հարկ եղած միջոցները ձեռք առնեն՝ զգուշացնելու համար իր քաղաքացիներուն և այդ պետութեան միջև ըլլալիք ամէն վաճառականական կամ դրամական յարաբերութիւն»:

Զինաթափութեան բուն գործը, ուրեմն, զէնքերուն թիւը պակսեցնելէ առելի անոնց գործածութեան առիթները կարելի եղածին չափ նուազեցնել և ի վերջոյ բոլորովին վերցնելն է: Սկիզբէն ի վեր, երբ Լիկան սկսաւ խորհիլ զինաթափութեան հաւաժողովի մը մասին՝ իրագործելու համար Վերսայլի դաշինքին մէջ պետութեանց խոստացած ամբողջական զինաթափութիւնը, ընդունուած է որ ոչ մէկ պետութիւն կամովին պիտի ուզէր իր զէնքերը նուազեցնել, բայց ի այն համեմատութեամբ որով ան ամէն ապահովութիւն կ'ստանայ այնպէս ընելու: Այս նկատառութեամբ էր որ 1925ի Տարեժողովը կը յանձնարարէր որ Զինաթափութեան Հաւաժողովը գուժարուի «անմիջապէս երբ ընդհանուր ապահովութեան տեսակէտէն բաւարար պայմաններ հաստատուած են»: Այս կէտի վրայ մեքերը կը բաժնուին. ըստ ոմանց ապահովութեան յիշուած պայմանները բաւարար չափով հաստատուած են, ըստ այլոց դեռ ըստ բաւականի երաչխաւորութիւն չկայ հաւանական պատերազմի մը դէմ:

Վերսայլի մէջ ալ, խաղաղութեան դաշնագրութիւնը կազմելու ատեն գաղափարի երկու հոսանքներ պայքարեցան. մէկ կողմէն այն կարծիքը թէ բոլոր պատերազմները վերջ գտած են, և միւս կողմէն այն՝ թէ «յառաջիկայ պատերազմը» անխուսափելի է, եթէ համաժողովին գործը պէտք է ըլլայ ընդմիջումը կարելի եղածին չափ երկարաձգել: Ազգերու Դաշնագրութեան Ուխտագիրը առաջին հոսանքին բաւական հակած է: Իր 8րդ յոդուածին առաջին պարբերութեան մէջ կ'ըսէ.

«Ելիկայի անդամները կ'ընդունին որ խաղաղութեան պահպանումը կը պահանջէ ազգային ապառազինութեանց զեղչումը նուազագոյն այն չափին որ համապատասխան է իրենց ազգային ապահովութեան և իրենց ստանձնած ազգային պարտաւորութեանց հասարակաց գործունէութեամբ պարտադրութեան համար»:

Վէրսայլի դաշնագրին ե. մասին նախաբանն ալ որոշ և ուղղակի ակնարկութիւն մը ունի ընդհանուր զինաթափութեան մասին.

«Բոլոր ազգերուն ալ սպառազինութեանց ընդհանուր սահմանաւորումի պարտաւորութիւնը կարելի դարձնելու նկատառութեամբ, Դերմանիան կը ստանձնէ խստօրէն հետևիլ հետևեալ զինուորական, նաւային և օդային յոդուածներու տրամադրութեանց»:

Այս երկու յոդուածները, մանաւանդ Ուխտագրին 8րդ յոդուածը (6 պարբերութիւնով) հիմ կը կազմեն միջազգային զինաթափութեան: Բայց նոյն ուխտագրին 15րդ յոդուածի՝ մէջ թերևս իբր զիջում պատերազմի մասնակիցին ունեցողներուն, նշանաւոր «պարապութիւնը» թողուած է, որով պետութիւններ որոշ պարագաներու մէջ իրաւունք կ'ըստանան պատերազմի մտնելու: Ու այս «անձնական պատերազմի» իրաւունքը, ինչպէս կը կոչուի երբեմն, միջազգային օրէնքի մաս կազմեց: Մինչև հիմա եղած բոլոր ջանքերը այս «պարապութիւնը» լեցնելու համար եղած են: Լոքառնոյի համաձայնագրութիւնը զոյացուած է Ֆրանսայի եւ Գերմանիոյ ապահովութիւն տալու համար որևէ արտաքին արշաւանքի դէմ: Գերմանիոյ Ելիկայի մէջ ընդունուիլը և հաւաքցումներու խնդրոյն վերլուծումը Եւրոպան քաղաքականապէս փրկած են անհնադարա կացութենէ մը և հնարաւորած են խաղաղութեան չրջանակ մը ուր յաջողուած թէ յաղթական պետութիւններ կրնան հաւաժողովակցիլ վերաչիներու համար երկիրը: Գոյացուած է «Դիրամական Օժանդակութեան համաձայնագրութիւն» մը, որով անարդար յարձակումի ենթարկուող պետութիւնը օժանդակութիւն պիտի գտնէ: Ստրասպրուած է «Ընդհանուր յոդուածը» որով պետութիւնները կը յաժարին ամէն տեսակ վէճ իրաւարարութեամբ լուծել և վճիռը ընդունիլ առանց առարկութեան: Ընդունուած է նաև «իրաւարարութեան ընդհանրական գործառնութիւնները», որ կը հայթայթէ իրաւարարական այն դրութիւնը որ պէտք պիտի ըլլայ եթէ պատերազմի դրութիւնը դատապարտուած է այլեւս: Ասոնց ամենէն նշանաւորը, բոլոր ինքնավստահ պետութիւններ ստորագրած են, նոյն իսկ Ելիկայի անգամ չեղողներ, Ֆէլոկ-Պրեան դաշինքը, որով հանդիսաւորապէս պատերազմը օրէնքէ դուրս կը հրատչակուի:

ԲԻՒԶԱՆԴ ԵՂԻԱԵԱՆ

(5) (Շար.)

ԵՒՐՈՊԱՅԻ ՔԱՂԱՔ. ԴԷՄՔԵՐՈՒՆ

ՏԱՐԻՔՆԵՐՆ ՈՒ ՅԱՏԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

ԵՐԻՏԱՍԱՐԴ ՈՒԺԵՐՆ ԵՆ ՈՐ ԿԸ ԿԱՌԱՎԱՐԵՆ

ԱՅՍՕՐՈՒԱՆ ՊԱՏՌԱՍ ԵՒՐՈՊԱՆ

Ամերիկացի հրապարակագիր Օ. Ր. Փայլաք. հետեւեալ օտնեկան յօդուածը հրատարակած է ամերիկեան թերթի մը մէջ, եւրոպական երկիրներու վարիչներուն մասին.—

Եւրոպան խոր ժրն է, որուն թթխմորը երիտասարդութիւնն է: Աղաղութեան ուրիշ ոևէ մէկ ժամանակաշրջանին գուցէ, այս պատառ աչխարհամասը այնքան խոռվայոյզ վիճակ մը չէր ներկայացներ: Այժմ իրերամարտ վարեր ու յոյսեր կը ծագին այդ աչխարհամասի չորս անկիւններէն: Սուրերը զիրար կը խաչածեւեն, ժերկացած կամ իրենց պատեաններուն մէջ, ազդարարիչ չարժումներով: Եւ առհասարակ երիտասարդ են ամէն անոնք, որ իրենց ձեռքը կ'երկարեն աւբ բունելու համար:

Կ'երեւակայենք ընդհանրապէս, թէ ազգային ղեկավար մը, ժողովրդավար նահապետ մը պէտք է ըլլայ: Վաթսունը՝ մէկին տարիք մըն է Հանրապետութեան նախագահի մը կամ վարչապետի մը համար: Այդ պատճառով ալ, հեռաքքրքրական պակեր մը կը ներկայացնէ աչխարհամաս մը, որուն վարիչները այսօր յիսնամեակ մը դեռ չեն բոլորած: Ուշադրութիւն ըրէք.—

Իտալիոյ արտաքին նախարար Տինօ Կրանտին, իր սեւ ժորւքով և թուխ դէմքով, հազիւ 36 տարեկան է:

Եւ նոյն ինքն ծանրադէմ Մուսոլինին, Կրանտիին վարպետը, հազիւ հեռաքար երիտասարդ է, — 47 տարեկան:

Ֆրանսայի և Իտալիոյ միջեւ անընդհատ ժղուղ դիւանագիտական հակառարարին մէջ կրանտիի հակառակորդը՝ Ֆրանսայի վարչապետը Փիէր Լավալ 48 տարեկան է:

Գերմանիոյ վարչապետը՝ ելմըսագիտութեան պաղարիւն սատանան և օրուան ժարդը՝ Հայնրիխ Պրիւնինկ 47 տարեկան է:

Գերմանական ֆաշիզմին ղեկավարը Ատոլֆ Հիթլէր, որ ժամանակին քաղաքական գաւեչտական դեր խաղաց և այսօր կը խաղայ լրջագոյն դեր մը, 42 տարեկան է:

Ռումանիոյ Քարոլ թագաւորը հազիւ 38 տարեկան է:

Ցանկը անշուշտ անսպառ է: Դուրսը կը մնան քանի մը ալեհեր գլուխներ: Գերմանիոյ Հինդէն պուրկը, Ճաւնաստանի Վէնիզէլոսը, Լեհաստանի Փիլսուտսքին: Երբ սակայն անոնց անունները կանդիպիք, կը զգաք որ անոնց սզդեցողութեան չրջանակը տեւապէս կը քեթեւնայ:

Չեխոսլովաքիան կարելի պիտի ըլլար իբրև օրինակ ծառայել անոնց համար, որոնք կը հաւատան ուժի նահապետական աւանդութեան, ուխտաւնամեայ նախագահ Թոմաս Մասարիքը կը մնայ 14ուկէս միլիոն ժարդոց կուռքը:

Պէտք չէ սակայն մոռնալ, Իր երկրին վարչապետը կամ արտաքին նախարարը, 1918էն իվեր երկրին իրական վարիչը Էտուարտ Պենէշ համեմատաբար երիտասարդ է: 47 տարեկան:

Եւրոպայի երիտասարդ վարիչները, բացի իրենց երիտասարդութենէն, հասարակաց չատ քիչ նմանութիւն ունին իրարու հետ:

Ասոնցմէ քիչերը — կրանտի, Պրիւնինկ, Պենէշ — իշխանութեան գլուխ բերուեցան՝ իրենցմէ աւելի մեծ նախորդներու կողմէ:

Ուրիշներ՝ ինչպէս Լավալը, Հիթլէրը, Ֆէժալը, Սթալինը, իրենք իրենց ձեռքով բացին իրենց ճամբան:

Կրանտիին իրական հրաչքներ գործեց, ինչպէս կը խոստովանին իր թչնամիներն իսկ: Անիկա յաջողեցաւ փարատել Թրքական վախերը, տկարացնել Եուկոսլավիոյ գերգերութիւնը և ճարտարօրէն վարել Իտալիոյ նաւային խնդիրը:

Պրիւնինկ պաչտպանեալն է Հինդէնպուրկին, որ իրմէ 40 տարիով աւելի մեծ է: Գերմանիոյ վարչապետը, իր կեանքին ապարէզը ըսկըսած է իբրև նախակրթարանի ուսուցիչ: Հանրապետութեան հրաչակումը հետաքրքրութիւն ստեղծեց իր մէջը քաղաքականութեան հանդէպ: Կեդրոնի կուսակցութեան ելմըսագետը եղաւ: Հինդէնպուրկի աջակցութեամբ, առանց ժողովրդական դէմք մը դառնալու անցաւ իչխանութեան գլուխ:

Լավալ ընկերային աճիւն մը չէ, ինչպէս Կրանտին: Ձուխի նման Պրիւնինկի մը կամ Պենէշի մը նման դպրոցական կրթութիւն ստացած: Անոնք, խիստ գիւղացի մըն է, որուն աչքերը ուղղուած են միչտ ընտրողներուն և որ չանգրգռուած է անոնց քաղաքական ընդդիմութիւններով:

Հիթլէրը, ապահովաբար, Լավալի մեծագոյն սարսափն է: Այս մոլեռանդ վիէննացին դիւրութեամբ կը խոսափանայ և եզական է իր յուզումներուն մէջ, Համայնարուժութիւնը, նախազգուչութիւնները, դրօչակները, համազգեստները և անսանձ ճարտասանութիւնները իր զէնքերն են:

Լավալ, ծուռիկ ու ոլորապտոյտ արահետներով բացաւ իր ճամբան դէպի իչխանութիւն: Հիթլէր այդ ճամբուն մէջ ժամ բնական ու ճարտասանական բռնութեամբ:

Վերոյիչեալ ամիսի յիւսակութեանց մէջ կը պակսին Անգլիոյ վարիչները: Ըսբռնումով մը Անգլիան ժամ չի կազմեր ցամաքային Եւրոպային: Կարելի է սակայն ըսել թէ իչխանութեան գլուխ գտնուող 63ամեայ Պալտուինի մը և 65ամեայ Մաքտոնալտի մը առաջադրուած անկանոնութիւնները, ծերերու վարչութեան հետեւանքներն են մասամբ:

ԱՄԵՐԻԿԱՆ ԵՒ ՊԱՆԱԿԻ

ՍՈՒՐԲ ԽՈՐՀՈՒՐԴԸ

ԱՄԵՐԻԿԱՆ ԻՐԱՒՈՒՆՔ ՑՈՑՆ ԵԿԵՂԵՑԻՈՅ

Այրը եթէ պոյդ կամ դրամագիտ ընդունած իսկ չըլլայ, չի' կրնար իր կինը լքել անոր հիւանդութեան կամ խելագարութեան պատճառաւ. ապա թէ ոչ պատասխանատու կը մնայ: Այրը իրաւունք ունի յարգական ու բանաւոր հնազանդութիւն պահանջել իր կնոջմէն, բայց եթէ ձեռք գայն և կինը դառբանայ, քաղաքային օրէնքով պահիժ կը սպասի նորին: Այրը իրաւունք չունի իւրացնելու իր կնոջ ի գործ դրած մասնաւոր արուեստին կամ արտաքին աչխատութեան միջոցաւ չահած դրամը: Կինը պարտի բնակիլ հոն ուր այրը կը բնակի, պայմանաւ որ բնակարանը երկան նիւթական կարողութեան համեմատ ըլլայ և պատեուար տեղ մը: Կինը պարտաւոր է հետևելու իր երկան, ուր որ երթայ, ի բաց առեալ աքսորանքի տեղերը: Արտաքին առնչութեանց մէջ, այրը իր կնոջ փոխանորդը կը համարուի. բայց դատարանի առջև, եթէ վաւերական փոխ անորդակիր չունի, պարտի ներչաւորութիւն տալ՝ ապահովելու համար թէ իր գործողութիւնները կնոջ կողմէ ընդունելի են: Նիւթական ուղղակի և անվրէպ միջոցներ չկան հարկադրելու համար ամուսինները, որ իրարու հատատարիմ մնան, ամուսնական պարտաւորութիւնները կատարեն, անբաժանօրէն կենակցին, իրարու օգնական, անձնուէր, սիրող, գթաթախտ թեանց կարեկից և մասնակից ըլլան: Անուղղակի միջոցներն են դրամագիտի կամ պոյդի կորուստ, անդեան թոչակի վճարման դատապարտութիւն կամ սերժումն, ամուսնական բաժանման կամ ամուսնալուծման և կամ այլ խիստ վճիռներու սպառնալիք: Առժամանակեայ բաժանման կամ ամուսնալուծման վճռոյ ատեն, եթէ կինը կ'զգայ թէ յաղթական վիճակի մէջ է, պարտի յայտարարել զայն 30 օր չանցած և հատակերպիլ երկան տնօրինութեանց. ապա թէ ոչ իրաւունք առած կ'ըլլայ անոր, կասկածիլ ծնելիք մանկան հայրագատութեան վրայ: Եթէ կինը ծածկէ կամ ուրանայ յաղթիչը, ըստ պահանջման երկան, դատաւորը երեք ժանկաբարձներու միջոցաւ քննութիւն կատարել կուտայ և ըստ այնմ կը տնօրինուի: Սթէ ամուսնութեան վրայ 180 օր չանցած, կինը զաւակ ծնի, պարտի ապացուցանել թէ, իր ամուսնութե

Անվճականաբեան քաջութեան պակասի և առարկայական նպատակի անորոչութեան թերութիւններ, որոնք կը ջլատեն Անգլիոյ ուժը, չեն նչմարուիր գոնէ ցամաքային Եւրոպայի երկիրներու խրոխտախրտ, բիրտ ու յարձակունակ վարիչներու մօտ:

O. R. PILAT

նէն առաջ այրը զինքը գիտցաւ. իսկ եթէ 180րդ օրուան լրանալուն ծնունդը պատահի, հարազատութիւնը անվիճելի է:

Եթէ յետ բաժանման կամ ամուսնալուծման, կինը, համակերպելով տնօրինեալ կարգադրութեանց զաւակ ծնած է և այրը կ'ուրանայ ծնածին հարազատութիւնը, պարտի ապացոյցով հաստատել այդ անհարազատութիւնը, իսկ եթէ ուրացուէ չի յայտներ նոյն միջոցին եւ լուռ կը մնայ, ծնածին հարազատութիւնը ընդունած կը համարուի: Եթէ կինը բաժանման կամ ամուսնալուծման միջոցին իր յղութիւնը չի յայտարարեր, կամ երկան տնօրինութեանց չի համակերպիր, յետ ծննդեան իրաւունք չունի հարազատութեան դատ բանալու: Սեղանչէն և անկողնէն վտարուած կինը իրաւունք ունի բաժնուելու իր ամուսինէն եւ չենթակելու անոր:

Ծոդ. 6.— Ապահովագն կամ ամուսնալուծում.— Երբ այր և կին զիրար կը սիրեն, անձնուէր, պարկեչտ, պատասխատր, պարտաճանաչ, մէկը միւսին կամակատար և ձախորդութեանց կարեկից ու օգնական են, երջանկութիւնը կը թագաւորէ ամուսնական կենաց մէջ: բայց կրնայ ատոր հակառակը եւս պատահիլ: Երկու ամուսիններ, կամ ամնաւանդ անոնցմէ մէկը, կրնան այնպիսի վարքի և բնաւորութեան տէր ըլլալ, կրնան այնպիսի հակումներ և ցանկութիւններ ունենալ, որ փոխանակ երջանիկ անդորրութեան ու խաղաղութեան, ընտանեկան կեանքը անտանելի ու դժոխային կը դարձնեն: Այն ատեն, ընկերային չահերու պահպանութեան համար, օրէնքը կը միջամտէ և կը դիժարդէ քժահաճութիւններուն:

Օրէնսդիրին գործը չատ դժուարին է, երբ ձեռնամուխ կ'ըլլայ ընտանեկան կենաց. օրովհետև հնարաւոր չէ անվրէպ միջոցներ գտնել, հակառակ զգացումներն ու բնաւորութիւնները հաչտեցնելու և հաւանիլ տալու: Ամուսնութեան սէր կապը այնքան բուռն և տակալի ճնշում մրն է որ գիտէ թէ ճար չկայ քնսջինջ ընելու. անհատական ազատութիւնը, երկար քննութիւններէ, վարանումներէ եւ յորդորներէ ետք, երբ հաժոզութ կողմերէն մէկուն յանդգնարտութեանն ու յամառնոտ ընդդիմութեանը, այն ատեն կ'ուժադիմութեան մղով կողմին համաձայնիլ տալ, որ է՝ խնդրուած ապահարզանը, կամ ինչ որ նոյնն է, ամուսնալուծում հրապարակելով: Ընտանեկան աններդաչնակութիւնն ծագած վէճերու առթիւ կատարուած քննութիւնները, վարանում և յորդորները երկար ժամանակ կ'տանեն, որ ատեն ամուսինները թերևս կրնան թեթևօրէն և կիրքով բրած որոչումնին փոխել, խոհեմութեամբ ապագան մըտածել, և ի սէր պատուոյ և զաւակներու պահպանութեան, վերստին հաչտութեան տրամադիր ըլլալ: Բայց երբ ոչ մէկ փորձ կարենայ վերցնել աններդաչնակութիւնը, օրէնսդիրը իրաւունք կ'ունենայ նոյնը ընել ամուսնութեան անվերջ ամուսնոյն կրած չարչարանացը, անտարբեր գանութեան բարոյականութեան պահանջող վտանգին և ընկերութեան արդար պահանջմանց: Հին ատեն, ամուսնութիւնը բարոյական հանգամանք չկրելուն և կինը իր տունին կարասին համարուելով, պաչտօնապէս ապահարզան խնդրելու և դատական վճռոյ պէտք չէր տեսնուէր: Երկան կամքը բաւական էր բաժանում յառաջ բերելու. երբեմն իր կինն իսկ կը ծախէր: Քաղաքակրթութեան զարգացմամբ, ամնաւանդ Քրիստոնէութեան բարերար ազդեցութեամբ, ամուսնութիւնը նուիրականութիւն զգեցաւ, եկեղեցին դարն Ս. Մորմոնդ անուանեց, քրիստոնեայ կայսրեր եւ եկեղեցւոյ Հայրապետներ փութացին օրէնքներ հաստատելու, որպէս զի ապահովուի ընտանեկան անդորրութիւնը և երջանկութիւնը որոնցմէ կը լեխի միայն ընկերային բարոյական զարգացումը և նիւթական յառաջդիմութիւնը: Ցոյն եկեղեցին անպատեհ ամուսնութեամբ իրարու հետ ապրելու անկարելիութեան մէջ հղողներուն համար ընդունած է ապահարզանի սկզբունքը, կարելի եղածին չափ սահմանափակելով զայն:

Հալէպ ԱՐՏԱՒԱԶԴ ԷՊԿԿ.

(30) (Շար.)

Կորդացէք եւ Տարածեցէք «ԱԶԴԱԿ»Ը

ՆԱՀԱՆՋ ՓԱՇԱՅԻ

ՅԻՇԱՏԱԿՆԵՐԸ

ԻՆՉԵՐ ԿԸ ՊԱՏՄԷ ՔՕՄԻԹԱՀԻ ՅԱԿՈՒԲԸ

„ՇԷՅԽ ԻԼ ԻՍԼԱՄԻ ԵՒ ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԻ ՎՐԱՑ ՌՈՒՄԲ ՊԻՏԻ ՆԵՏԷԻՆ'

ԹՐՔԱՍԷՐ ԹԱՐԳՄԱՆ ՄԸ

Այս հրկրորդ ապստամբութեամբ հայերը ի՞նչ ընել կուզէին: ի՞նչ էր անոնց ծրագիրը և հիմնական նպատակը: Դէտ ինչե՞ր պիտի ընէին և ինչե՞ր կրնային ընել:

Այս բոլոր «պարագաները ժանրամասնօրէն քննուեցան: Բայց նորէն ճչտահ մը առաւ մեզի ծանութութիւնը: Այս ճչտահին, դէպքի օրը Տօլապաղբչի մէջ առաջին ռումբը նետողն էր որ կը կոչուէր կառապան Յակոբ:

Այս դէպքերն ալ հայերուն պարտութեամբը վերջանալէ յետոյ, Յակոբը բանտէն քերելով նորէն հարցաքննեցի և ըսի.

— Հիմայ եղածը եղաւ. ինչպէս դու կը կարծէիր և կը սէիր, օսմանեան կայսրութեան իշխանութիւնը չորեքչաբթի օր վերջ չի գտաւ. ձեր բոլոր ընկերները ձերբակալուեցան. հարիւրաւոր քսմիթաճիներու հետ չատ մը անմեղ հայեր, յոյներ, հրեաներ և թիւրքեր, ժանտարմաներ և ոստիկաններ սպանուեցան. անչուչտ ղղջացած էք: Սթէ հիմայ ձեր ղղջացած ըլլալը փաստով ցոյց տաք և մեզի բացատրութիւններ տաք, ձեր պատիժները կը մեղմանան. որովհետեւ ապստամբութեան դրօչը դուն պարզած ես, ռումբը նետելով:

— Նախ ես յայտնեմ որ ղղջացած չեմ. երկրորդ լաւ գիտցէք որ խնդիրը փակուած չէ այս դէպքը. Դաշնակ քսմիթէն Հնչակի և Դրօչակի պէս իր գործը կէս չի ձգեր. դուք բուն ըլլալիքները ասկէ վերջ պիտի տեսնէք: Դեռ այս սկզբնաւորութիւնն է նազըմ փաչա: Մեր ուժերուն կեդրոնը Թիֆլիսն է. այդ տեղէն նոր ուժեր պիտի գան. կարելի է ցարդ եկած ալ են. դուք իզուր տեղ կը յոյսիք. մենք ճնչումի տակ պիտի չ'ապրինք. անցած մը ուխտեցինք այդ:

ՇԷՅԽ ԻԼ ԻՍԼԱՄԻՆ ԴԷՄ ՄԱՀԱՓՈՐՁԸ

Շարունակեցի հարցումներս.

— Շատ լաւ, ազաս, բայց ապիկարօրէն չարժած էք. քու Տօլապաղբչի մէջ ռումբ նետելդ ինչ բանի ծառայեց.

— Հա', այդ պարագան հաւկցնեմ ձեզի, քանի որ անցած է. անցած բաները կրնամ ազատօրէն պարզել ձեզի: Ես այդ երեք ռումբերը Հաս Ջէօյի մէջ գտնուող ընկերներս Ծովհաննէսին և Թորոսէն առի: Տօլապաղբէ ես ուղեւորով չի նետեցի զանոնք, արկածով մը ձեռքէս ինկաւ և պայթեցաւ: Իմ պաշտօնս կամուրջին վրայ սպասել և Շէյխ Իւլամը անցնելու ատեն նետել և սպաննել էր: Մեր միւս ընկերներն ալ Վօյվոտաի պահականոցին վրայ, կալաթա Սէրայիի վրայ և յոյներու «Սէնթրինիթէ» եկեղեցիին և հայոց Պատրիարքարանին վրայ ռումբեր պիտի նետէին: Իմ գիտցածս այսչափ է. դեռ ուրիչ չատ մը քսմիթաճիներ Պոլսոյ ամէն կողմը ռումբ և տինամիթ պիտի դնէին.

— Կը հասկնամ պահականոցներու վրայ ռումբ նետելու ձեր դիտաւորութիւնը, բայց ինչո՞ւ պիտի նետէիք Պատրիարքարանի վրայ.

— Աա փաչամ, այդ մեր Պատրիարքարանը չէ. այժմու Պատրիարքը ձեր ծառան է. մեր Պատրիարքը Իզմիրլեանն է. անիծուի այս հիմակուան Պատրիարքը...

ՎՐԷԺ ԲՈԼՈՐ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԷՆ

— Է՛, ի՞նչ կուզէիք յոյն եկեղեցիէն.

Մենք ապուչներ չենք ես, յոյն եկեղեցին օգը հանելիք մեր քսմիթաճիները հաճախ տարագ պիտի հանգչէին. յոյները զանոնք տեսնելուն պէս միւսլիւմանները կրնեն ըսելով պիտի ապստամբէին: Բայց այս թափուղ արիւններու մեղքը թէ ձեր և թէ ալ օտար տէրութիւններու վզին: Մեր քսմիթէն վերջին անգամ ըլլալով վերջնագիր տուաւ անոնց: Մինչև հիմայ թափուղ արեան վրէժը պիտի լուծենք. օգնեցէք մեզի. խոսացած էիք մեզի անկախութիւն տալ, ըսինք, բայց անոնք ա կանջ չի կախեցին: Արդէն այնարհը խառնողները անոնք չե՞ն. հէյ այդ Անգլիացին չիկայ մը՞, ի՞նչ բզ է ան. մէկ կողմէն մեզ կը գրգռէ և միւս կողմէ Սուլթանէն կիպրոսը առնելէ վերջ, երեսը կը դարձնէ: Բայց մենք աչխարհի վրայ գտնուող բոլոր տէրութիւններէն վրէժ պիտի լուծենք.

— Ուրկէ հայթայթեցիք այս ռումբերը.

— Հա', այդ չեմ կրնար ըսել. որովհետև միչտ պէտք է մեզի և պատերազմը դեռ նոր պիտի սկսի: Ինձմէ ուրիչ խօսք չէք կրնար առնել. առնք անցած քաներ են ըսելով յայտնեցի, գալիք բաներու համար չեմ խօսիր. պարապ տեղ մի աչխատիք:

Յակոբը ղրկեցի տեղը:

ԱՆԻՇԽԱՆԱԿԱՆՆԵՐՈՒ ՕԺԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆԸ

Ռուս դեսպանատան Ա. թարգմանը որքան վարնոց և ջէլ մարդ մըն էր, Դ. թարգմանն ալ այնքան նուրբ և քաղաքավար մէկն էր: Դ. թարգմանը Մալիքովի քաղաքականութեան և անարչիստներու չատ հակառակ մարդ մըն էր: Ես կը կարծեմ որ Թրքասէր ալ էր ան:

Ծիչեալին հետ մասնաւոր տեսակցութիւն ունեցայ. դեսպանատուներ քսմիթէի կողմէ Թուղթ մը արդեօք ղրկուա՞ծ է բանելով հարցուց ուղղեցի անոր: Մալիքովի ըսաւ.

— Այս, դէպքէն առաջ քսմիթէն վերջնագիր մը ղրկեց: Միայն մեզի չէ ասկայն, բոլոր դեսպանատուներուն ալ ղրկեց միևնոյնը: Ես, օսմանեան կառավարութեան ուշադրութիւնը հրաւիրել պէտք է ըսի, բայց...

— Բայց.— Գ. Մաքսիմովի արգելք եղաւ, չէ՞.

— Կարելի է այդպէս է... Մաքսիմովի զարմանալի մարդ է, թէ Սուլթանին երկրպագութիւն ընելով մեծ մեծ նուէրներ ու վարձատրութիւններ կառնէ և թէ ալ քսմիթէներուն կ'օգնէ. Ձարին ալ գաղտնի տեղեկագիրներ ղրկելով անկէ ալ գումարներ կ'առանայ: Բայց, փաչա', այս բաներս պէտք է գաղտնի մնան, որովհետև մարդը չատ զօրաւոր է:

Հասկցայ թարգմանի մտահոգութիւնը և լուռ կեցայ. և արդէն ինչ օգուտ ունէր այդ մասին խօսիլը:

ՈՎ ԷՐ ՅՐԴ ԹԱՐԳՄԱՆ ՄԱՒՋՔՕՁԸ

Վստահեցուցի թարգմանը թէ ոչ ոքէ պիտի ճար մեր խօսակցութիւնը: Սակայն վերջ, Մայքօվի աւելի հարձակ սկսաւ պատմել:

(Շար.)

ԹՈՐԳՈՑ «ԱԶԴԱԿԻ» ԹԻՒ 80

ՆԱՀԱՆՋ ՓԱՇԱՅԻ

ՅԻՇԱՏԱԿՆԵՐԸ

ԻՆՉԵՐ ԿԸ ՊԱՏՄԷ ՔՕՄԻԹԱՀԻ ՅԱԿՈՒԲԸ

„ՇԷՅԽ ԻԼ ԻՍԼԱՄԻ ԵՒ ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԻ ՎՐԱՑ ՌՈՒՄԲ ՊԻՏԻ ՆԵՏԷԻՆ'

ԹՐՔԱՍԷՐ ԹԱՐԳՄԱՆ ՄԸ

Այս հրկրորդ ապստամբութեամբ հայերը ի՞նչ ընել կուզէին: ի՞նչ էր անոնց ծրագիրը և հիմնական նպատակը: Դէտ ինչե՞ր պիտի ընէին և ինչե՞ր կրնային ընել:

Այս բոլոր «պարագաները ժանրամասնօրէն քննուեցան: Բայց նորէն ճչտահ մը առաւ մեզի ծանութութիւնը: Այս ճչտահին, դէպքի օրը Տօլապաղբչի մէջ առաջին ռումբը նետողն էր որ կը կոչուէր կառապան Յակոբ:

Այս դէպքերն ալ հայերուն պարտութեամբը վերջանալէ յետոյ, Յակոբը բանտէն քերելով նորէն հարցաքննեցի և ըսի.

— Հիմայ եղածը եղաւ. ինչպէս դու կը կարծէիր և կը սէիր, օսմանեան կայսրութեան իշխանութիւնը չորեքչաբթի օր վերջ չի գտաւ. ձեր բոլոր ընկերները ձերբակալուեցան. հարիւրաւոր քսմիթաճիներու հետ չատ մը անմեղ հայեր, յոյներ, հրեաներ և թիւրքեր, ժանտարմաներ և ոստիկաններ սպանուեցան. անչուչտ ղղջացած էք: Սթէ հիմայ ձեր ղղջացած ըլլալը փաստով ցոյց տաք և մեզի բացատրութիւններ տաք, ձեր պատիժները կը մեղմանան. որովհետև ապստամբութեան դրօչը դուն պարզած ես, ռումբը նետելով:

— Նախ ես յայտնեմ որ ղղջացած չեմ. երկրորդ լաւ գիտցէք որ խնդիրը փակուած չէ այս դէպքը. Դաշնակ քսմիթէն Հնչակի և Դրօչակի պէս իր գործը կէս չի ձգեր. դուք բուն ըլլալիքները ասկէ վերջ պիտի տեսնէք: Դեռ այս սկզբնաւորութիւնն է նազըմ փաչա: Մեր ուժերուն կեդրոնը Թիֆլիսն է. այդ տեղէն նոր ուժեր պիտի գան. կարելի է ցարդ եկած ալ են. դուք իզուր տեղ կը յոյսիք. մենք ճնչումի տակ պիտի չ'ապրինք. անցած մը ուխտեցինք այդ:

ՇԷՅԽ ԻԼ ԻՍԼԱՄԻՆ ԴԷՄ ՄԱՀԱՓՈՐՁԸ

Շարունակեցի հարցումներս.

— Շատ լաւ, ազաս, բայց ապիկարօրէն չարժած էք. քու Տօլապաղբչի մէջ ռումբ նետելդ ինչ բանի ծառայեց.

— Հա', այդ պարագան հաւկցնեմ ձեզի, քանի որ անցած է. անցած բաները կրնամ ազատօրէն պարզել ձեզի: Ես այդ երեք ռումբերը Հաս Ջէօյի մէջ գտնուող ընկերներս Ծովհաննէսին և Թորոսէն առի: Տօլապաղբէ ես ուղեւորով չի նետեցի զանոնք, արկածով մը ձեռքէս ինկաւ և պայթեցաւ: Իմ պաշտօնս կամուրջին վրայ սպասել և Շէյխ Իւլամը անցնելու ատեն նետել և սպաննել էր: Մեր միւս ընկերներն ալ Վօյվոտաի պահականոցին վրայ, կալաթա Սէրայիի վրայ և յոյներու «Սէնթրինիթէ» եկեղեցիին և հայոց Պատրիարքարանին վրայ ռումբեր պիտի նետէին: Իմ գիտցածս այսչափ է. դեռ ուրիչ չատ մը քսմիթաճիներ Պոլսոյ ամէն կողմը ռումբ և տինամիթ պիտի դնէին.

— Կը հասկնամ պահականոցներու վրայ ռումբ նետելու ձեր դիտաւորութիւնը, բայց ինչո՞ւ պիտի նետէիք Պատրիարքարանի վրայ.

— Աա փաչամ, այդ մեր Պատրիարքարանը չէ. այժմու Պատրիարքը ձեր ծառան է. մեր Պատրիարքը Իզմիրլեանն է. անիծուի այս հիմակուան Պատրիարքը...

ՎՐԷԺ ԲՈԼՈՐ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԷՆ

— Է՛, ի՞նչ կուզէիք յոյն եկեղեցիէն.

Մենք ապուչներ չենք ես, յոյն եկեղեցին օգը հանելիք մեր քսմիթաճիները հաճախ տարագ պիտի հանգչէին. յոյները զանոնք տեսնելուն պէս միւսլիւմանները կրնեն ըսելով պիտի ապստամբէին: Բայց այս թափուղ արիւններու մեղքը թէ ձեր և թէ ալ օտար տէրութիւններու վզին: Մեր քսմիթէն վերջին անգամ ըլլալով վերջնագիր մը ղրկեց: Միայն մեզի չէ ասկայն, բոլոր դեսպանատուներուն ալ ղրկեց միևնոյնը: Ես, օսմանեան կառավարութեան ուշադրութիւնը հրաւիրել պէտք է ըսի, բայց...

— Բայց.— Գ. Մաքսիմովի արգելք եղաւ, չէ՞.

— Կարելի է այդպէս է... Մաքսիմովի զարմանալի մարդ է, թէ Սուլթանին երկրպագութիւն ընելով մեծ մեծ նուէրներ ու վարձատրութիւններ կառնէ և թէ ալ քսմիթէներու

ՏԱՐՕՐԵԱ ԼՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ ՎԱՐՉԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆ

ԳԱՂԱՓԱՐԱԿԱՆ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ ՎԱՐՉԱՊԵՏԻ ՏԵՂԱԿԱԼ

Հայաստանի Հանրապետութեան վարչապետ Ալեքսանդր Խատիսեանի տեղակալ կը նշանակուի Հայաստանի Հանրապետութեան Ներքին գործոց նախարար Յակոբ Զաւրեանը:

ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԻ ՓՈԽԱՐԻՆՈՒԹԻՒՆ

Հայաստանի Հանրապետութեան Ներքին գործոց նախարար կը նշանակուի Հայաստանի Հանրապետութեան Ֆինանսներու նախարար Ռուբէն Տէր-Մինասեանը:

Հայաստանի Հանրապետութեան Ֆինանսներու նախարար կը նշանակուի Հայաստանի Հանրապետութեան Ներքին գործոց նախարարի տեղակալ Ալեքսանդր Ղազարեանը:

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ ՆԱԽԱՐԱՐՆԵՐՈՒ ԽՈՐՀՐԴԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎ

Հայաստանի Հանրապետութեան նախարարներու խորհրդակցական ժողովը տեղի պիտի ունենայ Հայաստանի Հանրապետութեան Վարչապետարանին մէջ, Հոկտեմբեր 10-ին, առաւօտեան ժամը 10-ին:

Օրակարգին վրայ պիտի դրուին հետեւեալ հարցերը:

1. Հայաստանի Հանրապետութեան Ներքին գործոց նախարարի տեղակալ Ալեքսանդր Ղազարեանի նշանակումը:
2. Հայաստանի Հանրապետութեան Ներքին գործոց նախարարի տեղակալ Ալեքսանդր Ղազարեանի նշանակումը:
3. Հայաստանի Հանրապետութեան Ներքին գործոց նախարարի տեղակալ Ալեքսանդր Ղազարեանի նշանակումը:
4. Հայաստանի Հանրապետութեան Ներքին գործոց նախարարի տեղակալ Ալեքսանդր Ղազարեանի նշանակումը:
5. Հայաստանի Հանրապետութեան Ներքին գործոց նախարարի տեղակալ Ալեքսանդր Ղազարեանի նշանակումը:
6. Հայաստանի Հանրապետութեան Ներքին գործոց նախարարի տեղակալ Ալեքսանդր Ղազարեանի նշանակումը:
7. Հայաստանի Հանրապետութեան Ներքին գործոց նախարարի տեղակալ Ալեքսանդր Ղազարեանի նշանակումը:
8. Հայաստանի Հանրապետութեան Ներքին գործոց նախարարի տեղակալ Ալեքսանդր Ղազարեանի նշանակումը:
9. Հայաստանի Հանրապետութեան Ներքին գործոց նախարարի տեղակալ Ալեքսանդր Ղազարեանի նշանակումը:
10. Հայաստանի Հանրապետութեան Ներքին գործոց նախարարի տեղակալ Ալեքսանդր Ղազարեանի նշանակումը:

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ ՆԱԽԱՐԱՐՆԵՐՈՒ ԽՈՐՀՐԴԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎ

Հայաստանի Հանրապետութեան նախարարներու խորհրդակցական ժողովը տեղի պիտի ունենայ Հայաստանի Հանրապետութեան Վարչապետարանին մէջ, Հոկտեմբեր 10-ին, առաւօտեան ժամը 10-ին:

Օրակարգին վրայ պիտի դրուին հետեւեալ հարցերը:

1. Հայաստանի Հանրապետութեան Ներքին գործոց նախարարի տեղակալ Ալեքսանդր Ղազարեանի նշանակումը:
2. Հայաստանի Հանրապետութեան Ներքին գործոց նախարարի տեղակալ Ալեքսանդր Ղազարեանի նշանակումը:
3. Հայաստանի Հանրապետութեան Ներքին գործոց նախարարի տեղակալ Ալեքսանդր Ղազարեանի նշանակումը:
4. Հայաստանի Հանրապետութեան Ներքին գործոց նախարարի տեղակալ Ալեքսանդր Ղազարեանի նշանակումը:
5. Հայաստանի Հանրապետութեան Ներքին գործոց նախարարի տեղակալ Ալեքսանդր Ղազարեանի նշանակումը:
6. Հայաստանի Հանրապետութեան Ներքին գործոց նախարարի տեղակալ Ալեքսանդր Ղազարեանի նշանակումը:
7. Հայաստանի Հանրապետութեան Ներքին գործոց նախարարի տեղակալ Ալեքսանդր Ղազարեանի նշանակումը:
8. Հայաստանի Հանրապետութեան Ներքին գործոց նախարարի տեղակալ Ալեքսանդր Ղազարեանի նշանակումը:
9. Հայաստանի Հանրապետութեան Ներքին գործոց նախարարի տեղակալ Ալեքսանդր Ղազարեանի նշանակումը:
10. Հայաստանի Հանրապետութեան Ներքին գործոց նախարարի տեղակալ Ալեքսանդր Ղազարեանի նշանակումը:

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ ՆԱԽԱՐԱՐՆԵՐՈՒ ԽՈՐՀՐԴԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎ

Հայաստանի Հանրապետութեան նախարարներու խորհրդակցական ժողովը տեղի պիտի ունենայ Հայաստանի Հանրապետութեան Վարչապետարանին մէջ, Հոկտեմբեր 10-ին, առաւօտեան ժամը 10-ին:

Օրակարգին վրայ պիտի դրուին հետեւեալ հարցերը:

1. Հայաստանի Հանրապետութեան Ներքին գործոց նախարարի տեղակալ Ալեքսանդր Ղազարեանի նշանակումը:
2. Հայաստանի Հանրապետութեան Ներքին գործոց նախարարի տեղակալ Ալեքսանդր Ղազարեանի նշանակումը:
3. Հայաստանի Հանրապետութեան Ներքին գործոց նախարարի տեղակալ Ալեքսանդր Ղազարեանի նշանակումը:
4. Հայաստանի Հանրապետութեան Ներքին գործոց նախարարի տեղակալ Ալեքսանդր Ղազարեանի նշանակումը:
5. Հայաստանի Հանրապետութեան Ներքին գործոց նախարարի տեղակալ Ալեքսանդր Ղազարեանի նշանակումը:
6. Հայաստանի Հանրապետութեան Ներքին գործոց նախարարի տեղակալ Ալեքսանդր Ղազարեանի նշանակումը:
7. Հայաստանի Հանրապետութեան Ներքին գործոց նախարարի տեղակալ Ալեքսանդր Ղազարեանի նշանակումը:
8. Հայաստանի Հանրապետութեան Ներքին գործոց նախարարի տեղակալ Ալեքսանդր Ղազարեանի նշանակումը:
9. Հայաստանի Հանրապետութեան Ներքին գործոց նախարարի տեղակալ Ալեքսանդր Ղազարեանի նշանակումը:
10. Հայաստանի Հանրապետութեան Ներքին գործոց նախարարի տեղակալ Ալեքսանդր Ղազարեանի նշանակումը:

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ ՆԱԽԱՐԱՐՆԵՐՈՒ ԽՈՐՀՐԴԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎ

Հայաստանի Հանրապետութեան նախարարներու խորհրդակցական ժողովը տեղի պիտի ունենայ Հայաստանի Հանրապետութեան Վարչապետարանին մէջ, Հոկտեմբեր 10-ին, առաւօտեան ժամը 10-ին:

Օրակարգին վրայ պիտի դրուին հետեւեալ հարցերը:

1. Հայաստանի Հանրապետութեան Ներքին գործոց նախարարի տեղակալ Ալեքսանդր Ղազարեանի նշանակումը:
2. Հայաստանի Հանրապետութեան Ներքին գործոց նախարարի տեղակալ Ալեքսանդր Ղազարեանի նշանակումը:
3. Հայաստանի Հանրապետութեան Ներքին գործոց նախարարի տեղակալ Ալեքսանդր Ղազարեանի նշանակումը:
4. Հայաստանի Հանրապետութեան Ներքին գործոց նախարարի տեղակալ Ալեքսանդր Ղազարեանի նշանակումը:
5. Հայաստանի Հանրապետութեան Ներքին գործոց նախարարի տեղակալ Ալեքսանդր Ղազարեանի նշանակումը:
6. Հայաստանի Հանրապետութեան Ներքին գործոց նախարարի տեղակալ Ալեքսանդր Ղազարեանի նշանակումը:
7. Հայաստանի Հանրապետութեան Ներքին գործոց նախարարի տեղակալ Ալեքսանդր Ղազարեանի նշանակումը:
8. Հայաստանի Հանրապետութեան Ներքին գործոց նախարարի տեղակալ Ալեքսանդր Ղազարեանի նշանակումը:
9. Հայաստանի Հանրապետութեան Ներքին գործոց նախարարի տեղակալ Ալեքսանդր Ղազարեանի նշանակումը:
10. Հայաստանի Հանրապետութեան Ներքին գործոց նախարարի տեղակալ Ալեքսանդր Ղազարեանի նշանակումը:

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐԸ

Հ.Օ-ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ ՄԱՆՉՈՒՐԻՈՑ ՄԷՋ

Նիւ Եորք.— Ամերիկան Ազգային պատասխանին կապակցութեան դոր ըրած էր անոր՝ Ջինաստանի մէջ Հարաւի գործունէութեան հանդէպ համանման դիրք մը բռնելու հաւատարմութեան մասին հետեւեալ հեռագիրը կը հեռագրէ թէ բոլոր շրջանակները նախապատրաստուած են ձեռնարկ մը, պատասխանական շրջանակները ոչ-սքօղեալ ժողովրդավարութեամբ մը հետեւած լինելով Շանկայի մէջ տեղի ունեցած գործողութեան ծանրակշիռ զարգացումներուն։

ՃԱՔԱՐԻ ԱՐՏԱԳՈՒԹԵԱՆ ՃՈՒՐՋ

Նիւ Եորք.— Քուպայի կառավարութիւնը հրաւիրեց Ճավայի կառավարութիւնը որպէս զի անմիջապէս հրատարակէ 1932 ին կատարելք շաքարի մշակութեանց վերաբերեալ վիճակագրութիւնները։ Ճավան այսպէսով պիտի ապացուցանէ թէ ծրագրած է արտադրութեան նուազեցում մը հաստատելու միջազգային դաշինքին։

ԹՐՔԱԿԱՆ ՊԱՏՈՒԻՐԱԿՈՒԹԻՒՆԸ ՊԱՂՏԱՏԻ ՄԷՋ

Պաղտատ.— Թուրքիոյ Արտաքին գործոց նախարար Թէվֆիք Րիւշտի պէյ Եուքերա օդանաւով մը Թէհրանէն գալով Պաղտատ ժամանեցաւ 27 Յունվ. գիշեր, հետը ունենալով Թէհրանի Իրաքական դեսպան Խուսրէվ պէյը և ուրիշ կարգ մը փոյլագէտներ։ Թուրք պատուիրակները Պաղտատ պիտի մնան երեք օր իրենց հիւր Իրագի կառավարութեան։ Ասոնց և Իրագի կառավարութեան միջև բանակցութիւններ տեղի պիտի ունենան եղկու երկիրները շահագրգռող կարգ մը խնդիրներու մասին։

ԼԱՎԱԼ-ՄԱՔՏՕՆԱԼԴ ՏԵՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆԸ ՑԵՏԶԳՈՒԱԾ

Բարզզ.— Երկու երևոյթական նախարարութեանց միջև վարուող բանակցութիւնները բաւականաչափ կերպով յառաջ գացած չլլալուն պատճառաւ, պ. Լավալի և պ. Մաքտոնալդի միջև տեղի ունեցած տեսակցութիւնը յետաձգուեցաւ, կարելիութիւն ընծայելու համար որ փորձագէտները կատարեն նոր ուսումնասիրութիւն մը։

ՅԻՍՈՒՍԵԱՆ ՄԻԱԲԱՆՈՒԹԻՒՆԸ ԼՈՒԾՈՒՄԱԾ ՀՌՉԱԿՈՒՄԱԾ

Մատրիտ.— Յիսուսեան միաբանութեան լուծման և անպատկանող ստացուածքներու գրաւման վերաբերեալ նախագահ պ. Ջամօրայի կողմէ ստորագրուած հրամանագրի հաժառան Յիսուսեան միաբանութիւնը գոյութիւն ունենալէ պիտի դադրին տասը օրուան ժամանակամիջոցի մէջ։

Յիսուսեաններուս պատկանող բոլոր ստացուածքները պիտի գրաւուին պետութեան կողմէ և պիտի օգտագործուին բարեգործական կամ կրթական գործերու ի նպաստ։

Թէպէտև միաբանութեան անդամները երկրէն դուրս չպիտի վտարուին, սակայն ամէն միջոցի ձեռնարկուած է գործնական կերպով միաբանութիւնը լուծելու համար։

Հրովարտակը կը հրամայէ թէ Յիսուսեաններու կողմէ հիմնուած բոլոր վարժարանները պիտի փակուին տասը օրուան մէջ։

Այս երկրորդ անգամն է որ Յիսուսեան միաբանութիւնը կը վտարուի Սպանիայէն։

Երկու պապեր չնչած էին այս միաբանութիւնը բայց անոնց առանձնաշնորհումները վերահաստատուեցան 1886ին Լէւոն ԺԳ. պապին կողմէ։ Սակն Խուականէն իվեր, Յիսուսեաններու ազդեցութիւնը աչքառու դարձաւ թէ՛ քաղաքական և թէ ընկերային տեսակէտով։

Կըսուի թէ Սպանիոյ մէջ միաբանութեան հսկակշռիչ սակ կը գտնուէին տեղաշնորհները, թրաւվայներ, կարգ մը երկաթուղային գիծեր, բազմաթիւ շրջատուններ, Սպանական նաւարկութեան ընկերութեանց ամէնակարևորը հայն ևայլն։

VALDA

ԵՐԳԻՉՆԵՐԸ
ԲԵՄԲԱՍԱՑՆԵՐԸ ԵՒ
ԲՕՒՒ ԱՄԱՔԷՕՌՆԵՐԸ
ՓՈՐՁԵԼՈՒ ԵՆ ՄԻԱՅՆ
-ԲԱՍԹԻԼ ՎԱԼՏԱ-ՆԵՐԸ
ՍՈՑՆ ԲԱՍԹԻԼՆԵՐԸ ԽԻՍՏ ԱԶԴԵՑԻԿ ԵՆ ԵՒ
ԿԸ ԴՅՆՈՒԻՆ ԲՈԼՈՐ ԴԵՂԱՐԱՆՆԵՐՈՒ
ԵՒ ՏՐՕԳԻՆԵՐՈՒ ՄԷՋ
Պահանջեցէ՛ք **ՎԱԼՏԱ** անունը կրող տուփերը
Ներկայացուցիչ՝ ՄԱՒՏԱ Եգբարը
Փոսթարկղ թիւ 445
ՊԷՅՐՈՒԹ

Տ-ք. ՍԱՐԿԱՒԱԳ ԱՒԹՕՄՕԲԻԼ
ՎԻՐԱԲՈՑԺ-ՍՏԱՒԱՆԱԲՈՑԺ
ՎԱՃԵԼԵԼ ՊԷՅՐՈՒԹԻ ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ՀԱՒԱՍԱՐԱՆԷՆ
Կրնդունի ամեն օր բացի կիրակիէ կէսօրէ առաջ 8—12 կէսօրէ վերջ 2-6
Հասցէ՝ Capucinները երկրորդ կիպ Ազրայիին դիմաց պարտէզին մօտ։

ՏՔԹ. Մ. Ս. ՏԱՔԷՍԵԱՆ
Նախկին ներքին բժիշկ ԹԱՂԱՊԱՏ. ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԻՆ
Այժմ Ճեպուն բժիշկ St. ELIE ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԻՆ
ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒԹԵԱՆ ԺԱՄԵՐ
ՆԱԽԿԻՆ ՈՍՏԻԿԱՆԱՏԱՆ ԴԻՄԱՑ ԻՐ ՓԼԻՆԻՓԻ ՄԷՋ
Ամեն օր (կէսօրէ առաջ 10—12
(կէսօրէ վերջ 1 — 3
ՄՆԹ.— Հինգշաբթի եւ շաբաթ կէսօրէ վերջ ազատ
հիւանդներուն ձրի։

ՏՔԹ. Գ. ՏԱՎՈՒՏԱՐԵԱՆ
ՄԱՍՆԱԳԷՏ ՆԵՐՔԻՆ ԵՒ ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆ
Իր դարմանատունը հաստատած է ՄԱՍՈՒՐ փողոց, Տօք. Եագղաեանի
(առանցաքոյծ) դարմանատան կից։
Ընդունելութեան ժամեր՝
կէսօրէ առաջ ժամը 8—12
» վերջ » 2—6

ՏՔԹ. Բ. ԳՈՒԼԱԳԵԱՆ
ՄԱՍՆԱԳԷՏ՝ ՆԵՐՔԻՆ, ՄՈՐԹԱՑԻՆ ԵՒ ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ
ՎԿԱՑԵԼ ՓԱՐԻԶԻ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑՆԵՐԷՆ
Կր դարմանէ գիտական ամենավերջին մեթոտներով, քոքեռւս, սահմոխի, ապիէներու լեարդի ամեն տեսակ հիւանդութիւններ։ Հին եւ նոր չեռմափոյթիւրը իր բոլոր բարդութիւններով, ինչպէս նաեւ Ֆրանկահայ եւ մորքային հիւանդութիւնները։
Առագ, արմատական եւ բարեխիղճ դարմանում։
Հիւանդ կ'ընդունի ամեն օր, բացի կիրակիէ, իր նախկին դարմանատան մէջ. ժամը 8—12 եւ 2—6ու մասնաւոր ժամադրութեամբ։
Ուրեքաբթի օրերը, ժամը 2—5 վկաեալ ԱՂՔԱՏՆԵՐՈՒՆ ՁՐԻ
Ժօրճ Հասան փողոց՝ թիւ 8

ՏՔԹ. ԼԵՒՈՆ ԵԷՆԿՔՕՄԱՆ
(Նախկին ՀԱՅԿ եր հիմնէք Գէյրութի Ամերիկ. հիւանդանոցի)
Ֆրանսական հիւանդանոցի (Ազգի. Հիւանդ.) կից
Հիւանդներ ուղղակի կրնան դիմել իր տունը։
Իր նոր դարմանատունը կր գտնուի Ալէյհի փողոց (նախ Նոր Ռուտ), Լիբանանի Պարլամենտի դարպասին դիմաց, տան մը երկրորդ յարկ, ընդունելութեան սենեակ։
Հիւանդներ ուղղակի կրնան դիմել իր դարմանատունը։
Ընդունելութեան ժամեր՝ առաւօտեան ժամը 9—12, կէսօրէ վերջ 2—6։
ԳԻՇԵՐՈՒՄՆԵՐՈՒՆ ՄԻԱՅՆ ՁՐԻ։

ՏՔԹ. ՎԱՀԱՆ ՏԷՐ ԿԷՈՒՐԿԵԱՆ
Վկայեալ Լաուրէատ Նախկին Interne եւ այժմ Ծննդաբերատան Տ-ռ Հիւանդանոցի Ազգի. Հիւանդ. Հիւանդանոցի
Հիւանդներ կրնան դիմել իր տունը։
Հիւանդներ ուղղակի կրնան դիմել իր դարմանատունը։
Իր դարմանատունը կր գտնուի Ալէյհի փողոց (նախ Նոր Ռուտ), Լիբանանի Պարլամենտի դարպասին դիմաց, տան մը երկրորդ յարկ, ընդունելութեան սենեակ։
Հիւանդներ ուղղակի կրնան դիմել իր դարմանատունը։
Ընդունելութեան ժամեր՝ առաւօտեան ժամը 9—12, կէսօրէ վերջ 2—6։
ԳԻՇԵՐՈՒՄՆԵՐՈՒՆ ՄԻԱՅՆ ՁՐԻ։

Կարի եւ Ձեւագիտութեան Դասընթացք
Տիկին ՄԱՌԻ ԵՐԱՄԵԱՆ
Վկայեալ Դերձակուհի
ԲԱՐԻԶԷՆ ԵՒ ՎԱՇԻՆԿԹՕՆԷՆ
Կարի եւ ձեւագիտութեան մասնագիտուհի, Տիկին Մառի Երամեան կը վերադառնայ իր արհեստանոցը, Մեծ Սհայի դիմացը Նո. 78 տան երկրորդ յարկը։
Երեք ամսուան միջոցին կը սորվեցնէ ամենավերջին ճոռաձեւութեամբ, կար եւ ձեւագիտութիւն, իր բոլոր բարդութիւններով։ Ձեռքի ասդիական միջոցներով, Droit-fils մեթոտով։ Իր աշակերտուհիները կ'օժտեն Բարիզի ազատարհամանօք Académie Daydou վկայականով։

ՍՓԱՆՏԱՐՔ *կօշիկներ միչտ ամենալաւ, ամենադիմացկուն, ամենաժամանակակից եւ ամենագեղեցիկներն են։*
ԿԵԴՐՈՆՑՏԵՂԻ
ՆԱՃԱՐ ԵՂԲԱՅՐՆԵՐՈՒԻ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ
ՄԵԾ ՕՓՐԱՁԻՕՆ
25 Օրուայ Միջոցին Սկսած 1932
20 ՅՈՒՆՈՒԱՐԷՆ ՄԻՆՉԵՒ ՓԵՏՐՎԱՐ 5
1000ԻՆ 10-30 ՁԵՂՉ ԳԻՆԵՐՈՒ ՎՐԱՑ
ԱՌԻԹՔ ՄԻ ԿՈՐՄՆՑՆԷՔ

Անձամբ եւ առանձ ժամուն մասնագէտ
ՔԱՐ ՀԱՓՈՒՍՏՆԵՐԸ

Ներկայ դարուս հազարամեայ մարդկութեան մարքերէն մէկը՝
ԼՈՒՍԷՆ (LUCIN)
ԱՌԱՆՑ ԼՈՒՐԱՅԻ, ՊԱՐԶԱԳՈՒՆ ՀՈՂԱՆԱԿԱՆՈՎ
ԿԸ ՄՈՔՐԷ ԵՒ ՆՈՐ ԿԸ ԴԱՐՁՆԷ
բամպակէ, բուրդէ, ամէն տեսակ կերպասներ, հագուստ եւ կիսազգեստներ, ինչպէս նաեւ գործ, կարասիներ, կերպասներ, ձմեռուան պլիսարկներ, եւայլն, եւայլն, առանց կերպասին մեծ սեղմ։ **ՓԱՐՁՈՒԱԾՔԷՔ ԵՒ ՀԱՄՈԶՈՒԱԾՔԷՔ։**
Տուփը կ'արժէ 25 ս. դրկ. միայն։
Մէկ տուփով կարելի է տասը կտոր մաքրել։
50 ս դրկ. դրկողին 2 տուփ իր դրկածի փոխարէն ձրիաբար մէկ ուրիշ կերպասի կտոր մաքրելու եւ ապահովելու համար։
Ծանուցեցէք ձեր ծանօթներուն։
Գտնուելու տեղերը՝ ԱՐԱՔՍ ԵՒ ՀԱՄՈԶՈՒԱԾՔԷՔ։
Մ. ԿԱՊՐԱԾ ի Գօրսա—Գէյրութ (B. P. 422) կամ ԱԿՕՐ ՆԵՐՍԷՍԵԱՆ
սեղանաւոր, Ֆօօ փողոց, Գէյրութ։

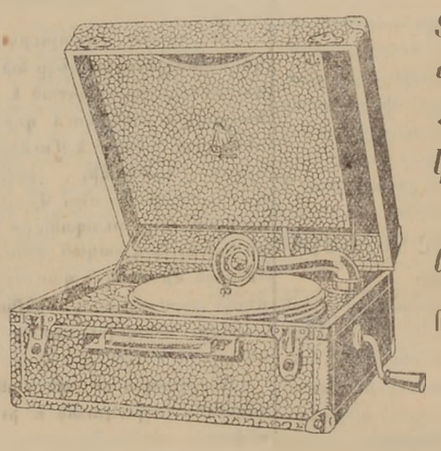

Տոկուն շինուածք
Վայելուչ տեսք
Հնչուն եւ քաղցրական ձայն
Անհատական ճաշակի համար
ՕՐՈՆՅՄՈՎ ԿԸ ՁԱՏՈՐՈՇՈՒՄ
ԱՓՕԼԼՕ ՖՕՆՕՆԵՐԸ
Պատրաստուած վերջին կատարելագործութեամբ, ձայնը ամենաճիշտ եւ ամենաամբողջական կը հնչէ։
APOLLO GRAMOPHONE Co. Ltd
(of London)
ԱՓՕԼԼՕ ՖՕՆՕՆԵՐՈՒՆ ԹՈՒՓՈՒՐԸ !!!
Կատարեալ համոզում գոյացնելու համար անգամ մը այցելեցէք
MAISON APOLLO, Rue de la Poste, BEYROUTH
Փարղպիճ եւ ֆօնօղրաֆ ամեն ձեւի, ամենիկլ ասեղ եւ առանձնութիւններ
գիւտարատչի կին. վճառուի գիւտարիւն։
Ընդհ. ներկայացուցիչներ՝ Սիւրիոյ, Պաղեստինի, Անդրյորդանանի, Միջագետքի եւ Կիպրոսի.— ՍԻՆԱՆՆԱՆ ԵՂԲԱՐՔ
SINANIAN FRÈRES, Boîte Postale 642, BEYROUTH (Syrie)

Վճռական քայլերը միշտ յաջողութեամբ կը պսակուին։ Անդրանիկ թէև այս փիլիսոփայութիւնը չէր ըներ, բայց քնազդօրէն կը հաւատար վճռականութեան և յանդուգն գործունէութեան։

Դիմեց քրքական ոճով սրճարան մը, մտաւ ներս և ցարկիլէ մը ապսպրեց։

Նարկիլէն ըերին և հանգիստ երեւոյթով սկսաւ քաշել, բայց ներքնապէս խռոված էր, պաշարուած դանագան մտքերով։

Պահակը, իր փախուստը, անծանօթ քաղաքը, իր գաղտնի առաքելութիւնը, անցագիր չունենալը, այս բոլորը կը յուզէին իր սիրտը և հոգին։

Անդրանիկ չկանց ցարկիլէին աւարտումը ուշացընել մինչև գէպք մը գար իրեն նոր ճամբայ մը ցոյց տալու։

Երբ սրճարանը գոցելու կրան Անդրանիկ նչմարեց որ մէկ քանի ուրիշներ մնացին սրճարանին մէջ։ Անիկա մօտեցաւ սրճարանապետին։

— Ես ալ գաղթական եմ, ինձ ալ թոյլ տուր այսօրեայ գիշերելու, վաղը տեղ կը գտնեմ։

— Շատ լաւ, պատասխանեց սրճարանապետը և ելաւ դուրս։

Անդրանիկ այդ գիշերը անցուց սրճարանին մէջ։

Մէկ քանի անգամ փորձեց մօտենալ միւս գաղթականներուն, խօսիլ անոնց հետ և տեղեկութիւններ առնել, բայց յոգնած էր և կը կասկածէր ամէն մարդու վրայ, ուստի թախտին վրայ երկարեցաւ և քնացաւ։ Ծարը, որուն մէջ միայն մնացած էր իր փոխնորդ ճերմակեղէնները, դրաւ գլխուն տակ։

Առաւօտուն կանուխ դուրս ելաւ, այնպէս որ սրճարանի տէրը առաւօտուն չտեսաւ Անդրանիկը։

Այնտեղ գիշերող գաղթականներէն մէկը մօտեցաւ

սրճարանի տիրոջը և ըսաւ.

— Այս երիտասարդը տարօրինակ մարդ էր, ոչ ոքին հետ չխօսեցաւ գիշերը, քնացաւ, բայց քունին մէջ միչտ կը խօսէր և վեր կը թռչկէր։

— Ո՛վ գիտէ, երևի շատ էր յոգնած, պատասխանեց բարի սրճարանատէրը։

Անդրանիկ սրճարանէն դուրս գալէն յետոյ, մտաւ պազար։

Անոր նպատակն էր հասկնալ թէ ի՞նչ եղան պահակը։ Կ'ուզէր վերջնականապէս գիտնալ թէ պահակին սպանութեան կամ ան նուազն շատ վտանգաւոր վիրաւորուած ըլլալուն համար՝ մէկը կը հետապնդէ՞ր։

Ասդին ինկաւ, անդին ինկաւ, ոչինչ չլսեց և բանական հանգստացաւ։

Անդրանիկի առաջին մտահոգութիւնը եղաւ հեռանալ քաղաքէն գէպի իր նպատակը, դէպի տաճկական սահմաններէն ներս և ժամ առաջ նուիրուիլ գործին։

Շուկային մէջ կը պատէր երբ մէկը իր ուսերուն զարկաւ եռանդով. հանգարտօրէն եռին դարձաւ։

— Մարտիրո՞ս, դո՞ւն եռ, գոչեց Անդրանիկ։

— Այո՛, ես եմ։

Իր ախոռի քնկերներէն մէկն էր։

— Ի՞նչ եղաւ պահակը, եղաւ իր առաջին հարցուսը։

— Վիրաւոր ինկաւ գետին, անմիջապէս եկան և փոխադրեցին հիւանդանոց։

— Ի՞նչ պատահեցաւ ձեզի, հարցուց անձկութեամբ Անդրանիկ։

— Մեզ բռնեցին և տարին դատարան—ոստիկանատուն, մենք պատմեցինք մեր գլխուն պատահածը և ըսինք թէ մեզ ձերբակալող ոստիկանը մեզմէ դրամ ուզեց մեզ ազատելու համար և մենք չտուինք, որովհետև

Կեանքի տրութեան դէմ!
այլեւս ոչ ներկայացում ոչ նուագ առանձին նուագը ձեր տան մէջ։
ՕՏԷՕՆ
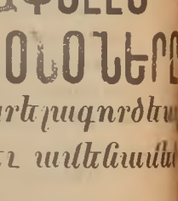

Սկաւառակի եւ Ֆօնօի յատնի մարքան ձեզ այս կը մատուցէ քիչ դրամով ամէն գիշեր ընտիր նուագ լսելու հաճոյքը։
Գնեցէք **ՕՏԷՕՆ** *ֆօնօ մը որմէ անկասկած պիտի հմայուիք եւ նոր հիւ այս հռչակաւոր մարքայի սկաւառակներուն շարունակական ժամանման, կըրնաք ամէն իրիկուն, Ձեր տուներուն մէջ վայելել ամենանոր նուագահանդէսները եւ նուագները, իրենց վերջին ստեղծագործութիւններով։*
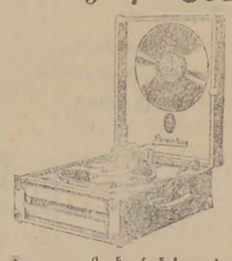
Այլեւս ոչ ներկայացում եւ ոչ ալ նուագահանդէս. այդ բոլորը ունենալ ձեր տան մէջ միակ միջոցն կեանքի սրութեան դէմ ինեցնայաջողելու։

« Time is money »
Ժամանակը ոսկի է
ՁԷՆԻԹ ԺԱՄԱՑՈՒՑԸ ՇՆՈՐՀԻՒ ԻՐ ԱՄԵՆԱՁՇԳՐՏՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ՁՇՏԱՊԱՀՈՒԹԵԱՆ
աշխարհական յաջողութիւններուն ձեզի դրամ կը տահեցնէ առանց դժուարութեան, չկարելիութիւն ըսելով խնայելու ձեր րոպէներեն անգամ։
Ունինք ժամացոյցներու ամբողջ շարք, ոսկի, արծաթ թէ ճիխել, կիներու եւ այրերու համար։
Կ'ԱՊԱՀՈՎՈՒԻՆ ՆԱԵԻ ԲՈԼՈՐ ՆՈՐՈԳՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ՝ ԱՄԵՆԱՆՊԱՍՏԱԻՈՐ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐՈՎ
Ընդհ. ներկայացուցիչ՝ **ԽԱՉԱՏՈՒՐ ՇԱՀԻՆ** (Ֆօշ փողոց)
Վաճառատուն՝ Վէյկան փողոց, քաղաքապետարանի դռան կից։

AZTAG
JOURNAL ARMÉNIEN
B. P. 587
BEYROUTH, Liban

Directeur - Propriétaire
HAIG BALIAN

ՓՈՓՈԽՈՒԹԻՒՆ
ՍԻՒՐԻԱ ատր. 425, Վեցամսեայ 225 Ս. Ֆ.
ԱՐՏԱՀԱՄ. ատկ. 6. Վեցամսեայ 4 տոլար
Տնօրէն - Խմբագիր՝ ՀԱՅԿ ՊԱԼԵԱՆ

ԱԶԴԱԿ

ԵՐԿՕՐԵԱՅ ՀԱՅԱԼՈՒԹԻՒՆ
ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԳԻՏԱԿԱՆ

ازتاك
جريدة سياسية ادبية اقتصادية هزلية

ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ ՓԵՏՐՈՒԱՐ 1932 — 4 — ՉՈՐՔԷ ՀԱՍԸ 3.50 Ս.Դ.

Ե. ՏԱՐԻ | Ամեն առաւոտ պիտի ըլլայ թերթիս տնօրէնին հասցէին | ԿՒ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ, ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ ԵՒ ՇԱԲԱԹ ՕՐԵՐԸ | Չհրատարակուած ձեռագիրները չեն վերադարձուիր | Թիւ 122 (567)

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

ՄԵՐ ՀԱՂԻՒ ՊԱՐՏՔԸ

Յառաջիկայ Կիրակի, Բուն Բարեկենդանի օրը, Հայրապետական Կոնդակով մը նշանակուած է Թոքախտանոցի օր։

Ծանօթ է մեր ընթերցողներուն որ տարիներէ ի վեր, Մամըլթէյնի մէջ գոյութիւն ունի Ազգային Թոքախտանոց մը, ուր կը պատսպարուին և կը դարմանուին 40ի մօտ չքաւոր հայ հիւանդասէրներ, մեր ազգին և ազգայիններուն նիւթական կոհողութեանց և նուիրատուութեանց շնորհիւ ինչպէս ցոյց կուտան մեր գաղութի զանազան կոմիտէին ընծայուած նուիրատուութիւնները, մեր ժողովուրդը գնահատած խանդաղատանքով լեցուած է հանդէպ այս գերութեան ձեռնարկին, որ վերջին տասնամեակի ընթացքին մեծ և փոկարար բարիքներ հասցուցած է հիւանդասիրաց ճահճային մթնոլորտին մէջ տառապող մեր բազմահազար հայրենակիցներուն։

Զարանախանձ հրատարակութիւններն ու անուղղայ բամբասանքները, որոնք քանդելու դիտումով կը բարձրանային կրքոտ բերաններէ, յայողութեան մատուցման և գնահատութեան կը պարտինք հայ ներքին պարտքերու մինիմումի վերածումով, ստեղծելով Ինամակալ Մարմնի կողքին Վարչական Խորհուրդ մը, կազմուած գիտակից և վստահելի ազգայիններէ։

Եւ ահա, այդ տնօրէն և ուղղամիտ քննադատութեանց շնորհիւ, Մամըլթէյնի Թոքախտանոցը այսօր օժտուած է արդիական գարմանատուներու յատուկ առաւելութիւններով եւ մեր հիւծախտաւոր սրտհատորները հոն կը գտնուին տաք եւ գուրգուրոտ ձեռքերու խնամքին ներքեւ։

Այցելեցէ՛ք անգամ մը 40 անպարտ և տա ապահիւծ հազարաններու այդ անհրապոյր բոյնը։ տեսէ՛ք անչափահաս եւ անտիրական որբն ու որբուհին, որոնց Թոքերուն մէջ սպիացած են հիւծախտի աւերիչ մանրէները։ դիտեցէ՛ք դժբաղդ մայրերու յուսահատ գալարումները՝ անողոք հիւանդութեան ճիրանները։ և մտածեցէք թէ որքա՜ն ծանր և սրտակեղէք պիտի ըլլար տեսարանը, եթէ անոնք զրկուած ըլլային մեր գաղթական ժողովուրդին առողջական վիճակը, եթէ այդ ճակատագրահամած հարապատները գատապարտուէին մնալու իրենց հիւանդանոցներուն մէջ, իրենց ընտանիքի անդամներուն գերկը։

Հայրենակիցնե՛ր, Մամըլթէյնի Թոքախտանոցը, մեր վայրագ Աշխարհին մեր ժողովուրդին դէմ սարքած անմարդկային և բարբարոսային դաւադրութեանց և ոճիրներուն պտուղն է։ Թշնամին մեր բոլորին համար կազմակերպեց այդ չնակամ ճիրը. եթէ հրաշքով մը մենք ազատուած ենք այդ գարհուրելի աղէտէն և այսօր նստած ճոխ սեղաններու շուրջ ազատ շունչ կ'առնենք մեր սիրելիներուն մօտ, պարտաւոր ենք մտածել և հետաքրքրուիլ վիճակովը մեր այն եղբայրներուն, որոնք մեր մեղքերը կը քաւեն։ Ոտքի պարտականութիւն ունինք անոնց հանդէպ։ Պէտք է մեղմացնենք անոնց ցաւերը, տրամադրելով աւելի լայն միջոցներ և հնարաւորութիւններ՝ երկարելով նրանց և ուրախ ապրելու։ Պէտք է կարելի դարձնենք աւելի մաքուր և անդարար օդերու մուտքը անոնց Թոքերէն ներս, պաքարելու համար հիւանդութեան Թունաւոր մանրէին դէմ։ Լիբանանի օդասուն լեռներուն և մաքուր կլիմային մէջ ապրեցնենք մեր տարաբաղդ եղբայրները։

Եւ այդ բոլորը կարելի գարձնելու համար քիչ մը աւելի լայն և գիտակից զոհողութիւն անհրաժեշտ է մեր կողմէն։ Բաւ չեկեղեցիին ճոխ սեղաններէն պակսեցուցէք գինին ու անուշը և տուէք Մամըլթէյնի համար։ Ձեղի դիմող յանձնախումբերուն աչքի բացէք ձեր քսակները և առատաձեռնութեամբ տուէք։ Ղողի և սրտի կատարեալ գոհացում պիտի գտնէք և պիտի թեթեանաք, որովհետև ամենանուիրական ողորմութիւնը կը տրամադրէք օգնելով Մամըլթէյնի Ազգային Թոքախտանոցին։

Հայեր, Մամըլթէյնի համար Ձեր տուած նուէրները ուղղակի պիտի գործածուին հայ հիւծախտաւորներու համար եւ որուն հաշիւը դուք ամէն ամիս պիտի տեսնաք առանձին հաշուեցոյցերով։ Այդ դրամներէն ոչ պաշտօնեաներու մեծագումար ամսականներ կը տրուին և ոչ նախարարավայել շռայլ ծախքերու կը յատկացուին ձեր նպատները։ Մի միայն Թոքախտաւոր հայրենակիցներու համար պիտի ծախսուին այդ գումարները։

Մի մոռնաք հայրենակիցնե՛ր, Ձեր կիրակի ծախքերը չըլլան կարևոր բաժին մ'ալ հանեցէք Մամըլթէյնի համար։

Ծիշեցէ՛ք որ 40 հիւծախտաւոր հարազատներու ուրախութիւնն ու երջանկութիւնը, և ինչո՞ւ չէ, կեանքերը կախուած պիտի ունենան Ձեր նուիրատուութեանց գումարներէն։

Տուէ՛ք, հայրենակիցնե՛ր, տուէ՛ք այս սրբազան նպատակին համար և կատարեցէք ձեր խղճի պարտքը։

ՄԻՒՍԱՅԻԼ Վ. ԱՐԱԼԵԱՆ

ՄՈՒՐԱՏ

Մեր տաղանդաւոր տեսաբան և հեղինակ ընկեր Միքայէլ Վարանդեան, բեղուն գրչի արուագրուած Թիւնն է կիզեցիկ հատոր մը, որ «Մուրատ Ֆելիսի կեդրոնական Վարչութեան հրատարակութեամբ լոյս տեսաւ վերջերս, նուիրուած Հեքսատացի ՄՈՒՐԱՏԻ, ռազմիկ հայդուկապետի կեանքին ու գործին։

Քարայլի այն համբաւաւոր խոյքը, թէ «Ազգերու պատմութիւնը հերոսներու կենսագրութիւնն է» գուցէ ամենէն աւելի կը պատչաճի Հայ վերջին յինամեայ ազատագրական պայքարի տեսլուպի չրջանին, որ կոչուին մեր յեղափոխական կռուանի մեծաւոր և ռազմիկ առաջնորդները, որոնց յայտնի բերած առնական կորովի, անօրինակ խիզախութեան և անսահման գոհաբերութեան կը պարտինք հայ նորագոյն պատմութիւնը իր բոլոր նշանաւոր էջերով։

Հոյսին թերել մեր յեղափոխականն չարժուն անվեհեր վարիչներու կեանքը, անոնց կատարած գործը՝ ոչ միայն ծառայել կը նշանակէ մեր ազգի վերջին կէս դարու պատմագրութեան գործին, ըստ ամենայնի պատասխանատու աշխատանք մը որ կը պահանջէ առանձնակ ատրիներ Թիւն, այլ և կը նպաստէ կարեւոր չափով հայ նոր երիտասարդութեան գաղափական-մտաւոր դաստիարակութեան։

Սեբաստացի ՄՈՒՐԱՏ կը պատկանի հազուագիպարէն փարթամ փաղանգին այն հերոսներուն, որոնք հայ յեղափոխութեան դրոշին տակ տասնեակ տարիներ, երկրէ երկիր և այիարէէ աչխարհ իրենց ռազմական ախրագործութիւններով — Սեբաստիայէն Սասուն, Ղարաբաղէն Վասպուրական և Տարօն, ու Բագուէն Երզնկա, հայկական բոլոր կռուի ճակատներու վրայ, ցեղին անունէն և նորագոյ ըմբռնումներուն ոգին պանծացուցին ու վերահաստատեցին պատմական կապը Հայ ազատ ներկայութեան և դարաւոր տարկատրութեան գիմիրէններուն արթնցած ժամանակակից հայութեան միջև։ Անոգոք թշնամին անգամ, անհաւասար գեպարին մէջ որ ստեց յեղափոխական չարժումը, հարկադրուեցաւ, ամպմի դաշտի վրայ իր կրած չանխափելի պարտութիւններու հետեւանքով յարգանքի գալ մեր անվեհեր հերոսներուն առջեւ, որոնք ոչ միայն մեր ազգի ժողովուրդի, այլ և քիւրքի ու քիւրտի համար գարձան մեծ գօրականներ, մէկ մէկ փաչաներ։ ՍԵՐՈՒԲ ՓԱՇԱ, ԱՆԴՐԱՆԻԿ ՓԱՇԱ, ԱՐԱՄ ՓԱՇԱ, ՄՈՒՐԱՏ ՓԱՇԱ, որոնց հմայքն ու անունը այսօր ալ տակաւին զարժանք կր պատճառէ ցեղին գշնիճներուն։

Դիւթական հէքեաթ մըն է, բանաչափ հայրենակապետի կեանքը որ կուտայ մեզի ընկեր Մ. Վարանդեան «ՄՈՒՐԱՏ» անունը կրող այնքան սիրուն գրուածքովը, իր ճչմարտութեամբ գերակշռող անչուշտ յուսկան դիպուածներուն դիւցազնավէպերուն, որոնք հազարամեակներէ ի վեր կը փոխանցուին քաղաքակիրթ մարդկութեան, սերունդէ սերունդ ովաւերական պատմութիւնն է սակայն այն, որ իւրաքանչիւր Սեբաստացիին, ծաղիկ կեանքի գարունէն, փախուստը հայրենի գիւղէն — կովտունէն, 1890, մինչև փայլատակող վախճանը ռազմագաշտի վրայ, Ապերռնեան Քերակղզոյ վրայ, Բագուի մօտ, 1918ի եղերական Թուականներուն, պատմական Թշնամիի դէմ հանդիման։

Հերոսական անվերջ հարիւրանք մըն է Մուրատի ոգի կեանքը, որ կը յիշեցնէ Հումերոսի Իլիականը, ինչպէս իր աննման գինակիցներուն, որոնց Հայկական պանթէոնի չքնաղ զարդերն են։ Ցեզափոխական է ան բնազդով, նկարագրով և մթոլորտ դեռ 16 տարեկան հասակին մէջ, երբ դանակի հարբուհածով մը կ'սպաննէ Քիւրք դատաւորի Քշնամին, որ դարանակալ իր վրայ կր յարձակի հովուուն — Սեբաստիա քաղաք ճամբի վրայ, որու հետեւանքով ալ կը ձգէ կր հեռանայ հայրենի երկրէն, դէպի Օսմանեան մայրաքաղաքը, ուր արդէն կը գինուորագրուի Հայ Ցեղափոխութեան։ Ահաբեկիչ և կազմակերպիչ 1893 Թուին Դալաթիոյ Ս. Լուսաւորիչ եկեղեցւոյ ընդդիմադրութեան, ան գինուած վիճակով, ցերրորդական միջամտութեան վրայ կ'ներկայ սրատահմտին, իյնալու համար կռվկաս, ուր, Հ. Ց. Դաշնակցութեան գրոչին տակ, պիտի բացուեր իրեն առյև անչափ ասպարէզ մը։ Ամէն տեղ է Մուրատ, ուր գործը կը կանչէ գինք։ Կարս, Թիֆլիս, Ափոթորիկի ձեռնարկի օրերուն, Սասուն, ապ մը կարիւնեցրու հետ, Անգրանիկի հրամանատարութեամբ, հերոսական յեռանկարը, պաշտպանելու համար, հայ Թաթարական ընդհարումներուն՝ Զանգեզուրի փրկիչն է ան, նման իր եղբայրակիցներուն, Համազասպին, Ասքեարանի հերոսին, որ պաշտպաներ Վարաբաղը, Դուժանին, վարիչ Ազատամեաց Դաշնակցութեան հայ ինքնապաշտպանութեան, յետոյ Եւրոպա, Գարմկաստան, ապա իր հայրենիքը, ուր ան բազմակի յարատեւութեամբ, մինչև 1915ի ազէտը, նուիրուելով իր Ժողովուրդի յառաջադիմութեան և ինքնապաշտպանութեան գործին։

Այլապէս դիւցազնական խոյանքը վերապահուած էր կարծես այս Թուականէն վերջ, երբ ամէնի առիւծը, կուսակալ Մուհամէտ գահճապետի լարած Թակարդէն ազատուելով կը Թողու, հայրենի ասահեանները վրայով, զրկուած իր աննման «Հերոսապէն, դէպի Գանդական ծովը, որու կատաղի ալիքներու քմայքին յանձնած իր եւ խումբ մը գինակիցներու բախտը, կը նետէ գինք Բաքուն, օրհասական մարքերէ վերջ ընդգէմ Քշնամուն և բնութեան, ուրկէ արդէն գէպի ռազմագաշտը, Երզրում, Երզնկա, անօրինակ վրթիամտութեամբ լեցուած։ Ցետոյ նահանջ ու Բագուի հերոսամարտը, ուր ընկաւ Սեբաստիոյ քաջ զաւակը, Քշնամիի դէմ կատարած յաջող յարձակողականի մը ընթացքին։

Հարկաւոր է կարդալ ընկեր Վարանդեանի այս հատորը հերոսին նուիրուած, որ կը փոխադրէ ընթերցողը հայ հայրերի օրինակամարի վրայ, ուր կը սաւառնին մեր անմահ գիւցազներու հոգիները, լի յուզիչ դրուագներով, իրական վէպ մըն է օր գրի առած է, իր քնարական զգլխիչ լեզուով։ Մեր բազմաչխատ վէպերգուն, որու հերոսներու պաչտամունքը, կատարելապես քարլայլեան է։ Եւ մ'ԹԷ Ալեքսիս, յոնիականի վրայ դիմադրեց աւելի մեծ վտանգներու, քան Մուրատը, որու Սև ծովեան խրտխռումը կը գերազանցէ յոյն գիւցազներգութիւնը։

Ու այս բոլորէ ետք կը ներկայանայ ձեր աչքին վահագնեան ծընունդով ահիւծախտ անձ մը, օժտուած մարգկային մեծագոյն առաքինութիւններով, քաջ, ասպետ, կարգապահ և հավատա, կատարելագործուած ռազմիկ մը, որ փակեց իր աչքերը նաւթաչրջանի գորչ երկնքին տակ, ձգելով անչչելի յիչատակ մը և որու գերեզմանն ալ պիտի չտրնանկէ ոգեւորել հայ ներկայ եւ գալոց սերունդները։

Խ. Թ.

ՄԱՄԸԼԹԷՅԻ ՕՐԸ

Սիրելի Հայրենակիցներ.

Մամըլթէյնի Հիւծախտաւորաց Ազգ. Բուժարանի դէմ բաւական քաներ գրուեցան ասկէ առաջ լրագրաց մէջ։ Ոմանք կարծեցին որ, առանց ազդուելով ան պիտի փակէր իր դռները։ Սակայն այդպէսի բան չի պատահեցաւ բարեբախտաբար։ Բուժարանը կարճ ժիջոց մը միայն անգործական նկատուելէ ետք, չարունակեց իր պարտականութիւնը, տեսնելու անկողիններու Թիւը կամ կրճատելու ծախքերը։

Առանձնայատուկ Բուժարանի մը գոյութիւնը անհրաժեչտութիւն մ'է Լիբանանի և Սիւրիոյ հայութեան համար, նկատի ունենալով հիւծախտին տեզուեալ աւելնալը հոն։ Տեղական բուժարաններ կան անչուչտ, սակայն առատարակ դժուարամատչելի են մերիններուն։

Մամըլթէյնի Ազգ. Բուժարանը տասը նման հաստատութիւններու լայն վարկեր չունենալով հանդերձ, բոլորովին ձրի դարմանեց ցարդ իրեն դիմողները։ Անոնցմէ գանձեց ոչ աւելի քան մէկ օսմ. ոսկի մուրք. իսկ իբր հաստատուն եկամուտ ունեցաւ միայն Հ. Ը. Ը. Միութեան յատկացուցած ամսական ոսկին. վերջերս 20ի բարձրացած է մէկ տասուան համար։ Մնացեալ եկամուտները հոգան բարեսէրներուն նուէր-նպաստները։ Արդ, հայ Թոքախտաւորները հայ բուժարանին մէջ եղան իրենց տունը եղածի պէս ու խնամուեցան տասը հատուածի Թեանց մէջ չի տեսնուած գութով ու գորովով։

Մինչեւ անցեալ Հոկտ. Բուժարանը կառավարուեցաւ ուղղակի երեք յարանուանութեան հոգեւոր պետերու ինամակալութիւնով, անչուչտ հայրական հոգածութեամբ, միայն քիչ մը նուազ Թէքնիքով, ուսկից ծագեցան տեզի և անտեզի գանգատները, զորս ինամակալութիւնը նկատի ունենալով յարմար տեսնին, ինքզինքը զօրացուց օժանդակ մարմինով մը։ Իսկ սա արդէն գործի ձեռնարկելով գնահատելի ջանքեր կընէ իր կոչումին արժանի դիրքը տալու բուժարանին։

Ուրեմն այսօր տեղիք չի կայ այլևս գանգատելու, տեղիք կայ ապաչխարելի աւելի մեծաթիւ նուիրատուութեամբ։

Բուժարանին չորչ և չանալու որ ան աւելի ձեռնհասօրէն վարէ իր նախնական դերը ու աւելի կեանքեր փրկէ հիւծախտէ, կեանքեր դեռ նոր ծաղիկ տմենքն ալ։

Վերակազմեալ Ինամակալ-Վարչութիւնը ընելիք չատ բաներ ունի այս մասին, ինչպէս բուժարանին սեփական հող մը գնել, նոր չէնք մը չինել, յարմար բաժանում և դասաւորում և քանի որ պէտքը հեզհեզ կր չեչտուի, նաև կրկնապատկել անկողիններու Թիւը, որոնք ներկայիս քսդսանէն են միայն։ Ասոնք ի կատար հանելու համար փոլ ու փաթաք չեն պակսիր, կը պակսի միայն դրամը։ Սակայն վստահ ենք, որ գայն ալ պիտի հոգայ Հայ ժողովուրդը հարուստավ ու ազնուաւով, սիրով ու պարծանքով, հեռուէն ու մօտէն։ Որովհետեւ ան գիտէ Թէ բուժարանին տուածը սիս ու ծակոր, չիզ ու արիւն պիտի ըլլայ իր հիւծոց եղբօր։ Անցալի ախտը անպէտ խոտի պէս կը հնձէ մեր եզբաստարդուհիները. մեզմէ օ՛վ պիտի ուզէր որ ցեղը մեր առանց հրիտասարդի, ոչ ոք. ուրեմն ամենքս, ամենքս ալ ետնք մեր ուժերէն ու հոգիէն որքան որ պէտք է մեզի պահելու համար մեր երջանկասարդութիւնը։

Վեհափառ Հայրապետը ազնիւ հասոյթ մը ըլլալու համար բուժարանիս, հաճեցաւ Հինգշաբթի Օր հրատարակել Բուն Բարեկենդանի օրը, երբ հայութիւնը ի նախնեաց վարժուած սովոր է աւելի առատաձեռն բարձրարել դժբաղդներուն։ Ափսո՜ կը խնդրենք որ, Ազգ. բոլոր իշխանութիւնները և բարեչրական ու հայրենասիրական ամէն միութիւնները քաջչխափութիւնը ունենան իւրաքանչիւրը իրենց չրջանակին մէջ գործադրելով այդ օրը։ Թող քաղ յատուկ հաւաքիչ մարմիններ կազմելով և տան տուն այցելելով հաւաքեն բարեսէրներու նուէրները։ իրենց Հարեկեցչանի սեղաններէն վերցուած մեր կիրակենդան եղբայրներուն համար և փութացնեն Ազգ. Առաջնորդարան, ուր է հիւանդացեալ Ինամակալութեան կեդրոնը։

Խնամակալութիւն Մամըլթէյնի Ազգ. Բուժարանի
Նախագահ
ԵՆՈՎՔ ՀԱՏՏԻՏԵԱՆ — ԵՂԻՇԷ ԱՐՔԵՊԻՍԿ. ԿԱՐՕԵԱՆ

ՊՈԼՇԵՒԻԿ ԴԱՒԱԴՐՈՒԹԻՒՆԸՐԸ ԵՒՐՈՊԱՅԻ ՄԷՋ

ԻՆՉՊԷՍ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԱԾ ԷՐ ԱՂԱԲԵԿՕՖԻ ԴԷՄ ՄԱՀԱՓՈՐՁԸ

Բեժ Մանթօ Հագած Աղջիկը

Մեր աչխատակցութիւնը Տիկ. Վ. Ս. Փարիզ հրատարակուող ռուսական թերթէն, մասնաւորաբար «Ազգակի համար կը թարգմանէ Աղաբեկօֆի դէմ կազմակերպուած պոլշեւիկեան վերջին դաւադրութեան մասնութիւնները։ Ցեռ այսու մեր ընթերցողները օրը օրին պիտի ծանօթանան դաւադրութեան բոլոր ծայրերուն եւ երեւան հանուած յայտնութիւնները, առնմէ ետք մը պիտի սպրեն պոլշեւիկեան դաւերուն եւ Ձօր. Քաւրքրոնի խոհեմդաւոր անյայտացման գործին վրայ։

Փարիզում սարքած տեղեկութիւններին համաձայն, Ռուսաստանում վերջերս Դէպէուի գործակիլների ձերբակալութիւնները տեղի են ունեցել Ադաբէկովի ուսած ցուցմունքների հետեւանքով։ Նա որոշ գործեր կատարելուց յետոյ վիէնայում, գնացել է պատյան կատարելու այն երկիրներում, ուր նա մինչ 1930 Թուականը Դէպէուի գործերն էր ղեկավարել։ Սոյն պատյան հետեւանքով քայքայուեց ռուսական կոմմունիստական կազմակերպութիւնը և սկսեցին սովէտական էմիսարների ձերբակալութիւնները, նախ կոնսպանցայում և յետոյ ռուսական միւս քաղաքներում՝ Ռոստովում, Դոնեցկում և Նաստայում։

«Սիւս-Նոս» հետագ. գործակատարդել էր, որ չեկիստները ուզեցել են բանի կերպով կամ խաբեբայութեամբ նախկին չեկիստ Ադաբէկովին տանել յատնական «Ֆինլանդիան» նաւը։ Ռուսական լուրերը պարզեցին, որ դա ոչ Թէ Ադաբէկով է եղել, այլ Ադաբէկով։ Նոյն տեղեկութիւնների համաձայն ձերբակալուածների Թուում են մի քանի հոգի, Դեն. Կուսկովի վրայ գործած յարձակման կազմակերպողները։ Դրանց Թուում են՝ Էքզօբ ազգանունով մի Ֆրանսացի և «բէյ ժանտ հագած» մի կին որոնք ամբաստանուում են նոյնպէս Կուսկովի գործում ունեցած մասնակցութեան մէջ։ «Բէյ ժանտ հագած կինը» մօտ 30 տարեկան է ապրիս է եղել Փարիզում Էքզօբի օթեակում։

Ինչպէ՞ս հին պատասխանում չեկիստները յափօտակել Ադաբէկովին

ՎԱՐԴԱՆԱՆՑ ԱՌԹԻՒ

Իտալացի ծանօթ գրագէտ մը, կուէսնօ Ֆերրէրօ ըսած է, «Ազգ մը, պատմութեան չափէն բաժնած տեղն, պէտք է իր կռնակը դէպի ապագան դարձնէ, իսկ իր հայեացքը մի՛չտ դէպի անցեալը սևեռէ»։ Դիւցազնական անցեալ մը, մեծ մարդիկ, փառք՝ ահա ընկերական դրամագլուխը որուն վրայ կը հիմնուի ազգային գաղափար մը։ Պատմութիւնը մեզ կ'երբէք Թէ եղիդ ընթացքը, առգեղծ տեսնել սորվէ։ Վարդանանց պատերազմը, ղուտած 451 Թուականին, մարքի ու խղճի անխախտութեան առաջին կռիւն է՝ պայքած Արեւելքի կուռ խաւարին մէջ, Մինչդեռ Ներքայքի 7-8 մասը տակաւին խոր ազիատութեան մէջ կը խորդար։

Հայ հոգին որ խորքին մէջ իզձ մը տեղծեց — տեսիլական ազատութիւն, այդ իզձը կայ և գոյութիւն ունի։ Ապրելու եւ արեւուն տակ իր սեփական անկիւնը տեղծելու անվկանդ հաւաքը Թերեւս մարդկային պատմութեան ընթացքին ոչ մէկ ժողովուրդի քով այնքան ցցուն կերպով երեւան եկած է, որքան հայուն քով։

Վարդանանց պատերազմը և 1036 հայրենապէրներու նահատակութիւնը դարերու ընթացքին եղաւ հոգեւոր վարարան մը, եկող ու գացող սերունդները կեանք ու արիւն ստացան և հայատեցան ու նոյնացան կռուին հետ։

Հանճարը ցանուեցաւ, լուռ ու վիզը կախ սերունդը հրաւրուեցաւ և պատրաստուեցաւ ոուսերին ու խրամին։

Վարդանանց պատերազմը ցոյց կուտայ նաև հայ ռազմիկներուն ու Թերութիւնները ամբողջական ու ցայտուն գիծերով։

Ներքին Թշնամին, վատ հայը, հին է անոր պատմութիւնը, անիկա երէկ չի ծնաւ և վազը չպիտի մեռնի։

Խօսի Վասակներու և Մեհրուժաններու մասին, կը նշանակէ պատմել մեր ցեղի պատմութեան ամենտխուր էջերը։

Պատմութիւնը զղուանքով կը յիչատակէ անունները, ծագումով հայ մարդոց, որոնք ուրացան ամէն բան, անձնական չահու և մոլորի ապահովութեան համար, վաճառէն դաւաճաններ են հաւաքական ազատագրութեան գործին։

Վարդանանց պատերազմը ասնելով, ցեղին մէջ կը վերականգնենք հին օրերու արիւթիւնը եւ կուսանք գիտակցութիւնը՝ իր անցեալին։ կը տեսնենք, «գիշերը չըրով, իսկ առաւօտն արեւոմբ մկրտուող երբեմնի քաջերը, որոնք գիշերը նորակնքոց ճերմակ պատմուճանը կը հագնէին, առաւօտ քաջաց փայլուն զրահը, և իրիկունը՝ վկայից կարմիր ծիրանին»։

Այսօր ուխտի կ'երթանք Աւարայր, կը փնտռենք մէկիկ մէկիկ մեր սիրելիները։ կը լսենք Ղեւոնդ երէցին և Վարդանի հոգեչունչ քարոզները ուղղուած ուխտեալ հայ բանակին։

Գիրկընդխառն կռիւ Գողիաթին և Դաւիթին միջև։

Մունկի կռգանք և կը համբուրենք մեր նահատակներու հողակոյտերը։ կը հաղորդուինք անոնց չունչով և մեր հոգիներուն ու սրբութերուն մէջ կը գրենք անոնց սրբազան կտակները։

ԳՐ. Գ. ԳՈՒՍՏԱՒԼԵԱՆ

Կոնստանցայում: Ձերբակալածներէ քանմը Արեւելեան Դեպեոյի ղեկավար Ձէրնովը:

Համաշխարհային ժամուլը լարած ուշադրութեամբ հետեւում է Ռումանիայում տեղի ունեցած դէպքերին, Ազաբէկովի խորհրդաւոր երեւալը Ռումանիայում, նրա դերը այնտեղի ձերբակալութիւնների մէջ և Գէն. Կուտեպովի առեւանդման հետ հետաքրքական կապը, ձերբակալածներից մի քանիսի:

Կոնստանցայում Ազաբէկովի յափշտակման փորձի հետ կապւած, ձերբակալւած կոմմունիստների գործի քննութիւնը կատարում է ռումանական ապահովութեան պետը՝ վիկտոր Կատերը: Քննութիւնները յաստատեցին, որ Սով. Ռուսիայից եկած կոմմունիստները ուզում էին Ազաբէկովին բռնի կերպով զեցել են Ազաբէկովին բռնի կերպով փախցնել, որպէսզի նրանից կարողանան ստանալ կամ եթէ ոչ սպանել Ռումանացի կամ եթէ պով տանիլ Ռուսաստան կամ եթէ ոչ սպանել նրան:

Ձէկիստների փորձերը

Դեպքերն որոշելով այսպէս թէ այնպէս, վերջ ալ նախկին չեկիստ Ազաբէկովի կեանքին, փորձեց նախ Դեպեոյի մէջ ծառայող մի անգլիացու միջոցով, առաջարկել Ազաբէկովին, մի ռուս արիստոկրատ կնոջ «Օդեսայից մի կերպ փախցնել Եւրոպա, որտեղ Փարիզի բանկերից մէկում մեծ գումարներ ունի. ուստի լաւ կվարմարներ ունի. ուստի լաւ կվարձատրի Ազաբէկովին իբրև ազատարար Ազաբէկովին, որովհետեւ Դեպեոյն այդ կնոջը թոյլ չի տալիս հեռանալ Օդեսայից:

Ազաբէկովը ընդունում է առաջարկը

Ազաբէկովը գիտէ, որ թակարդ է պատրաստած իր համար, բայց չի երեւցնում է ընդունում է նրանց առաջարկը: Ազաբէկովը գնում է Սոֆիա, բայց այնտեղ ոչ ոքի չի հանդիպում և վերադառնում է Բէլգիա: Մի քանի օրից յետոյ նորից կրկնում է առաջարկը, սակայն այս անգամ գործի կենտրոնը տեղափոխում է Վառնա կամ Կոնստանցա:

Կոնստանցայում

Չկարողանալով կենդանի բռնել Ազաբէկովին, չեկիստները որոշում են սպանել նրան և փախչել: Սպանութիւնը պիտի տեղի ունենար Յունվար 11ին կոնստանցայում, նրա ճաշարաններից մէկում: Լէքտքը հրաւիրում է Ազաբէկովին ճաշի ճաշարան, բայց ռումանական ոստիկանութիւնը նախազգուշացրած լինելով, հետեւում է և խանգարում յարձակումը: Դրանից յետոյ սկսում են կոնստանցայի մէջ է մինարների ձերբակալութիւնները: Քննութիւնները ցոյց են տալ, որ «Ֆիլումէնի» նաւապետը անձամբ ոչ մի դեր չի կատարել սպանութեան և յափշտակութեան գործում բայց գիտեցել է թէ ինչ է կատարում ու մի լաւ սակարկելուց յետոյ հաւանել է Ազաբէկովին ընդունել իր նաւի վրա և տանիլ Օդեսա հասցնել:

Ազաբէկովը այդ՞ դէպքից յետոյ լաւ վարձատրութիւով ռումանական կառավարութեան կողմէ նորից սկսում է Բէլգիա:

«Բէյ մանթօ հագած կինը»

«Դէյլի-Տէլէգրաֆի» Բուքարեշտի Յունվ. 2ին հաղորդում է. երկու չաթաթ առել, Բուքրէշում, Ազաբէկովը ծանօթանում է մի գեղեցիկ կնոջ հետ, որը ի միջի այլոց ասել է Ազաբէկովին, Թէ իր եղբայրը, յունական Յիլէմոն նաւով գալիս է Օդեսայից և որ իր եղբայրը չատ է ուզում տեսնել Ազաբէկովին և խնդրում է հէնց որ նաւը հասնի կոնստանցա իսկոյն գնան իր մօտ նաւը:

Ազաբէկովը այդ հրաւէրի մասին իմաց տուել ռումանական ոստիկանութեանը: Ոստիկանութիւնը Ազաբէկովի հետ միասին մտաւ նաւը և ձերբակալեց բոլորին: Ի միջի այլոց և «բէյ մանթօ հագած» կընոջը որը թագնուել էր նաւի մի բաժնում:

Ռումանական ոստիկանութիւնը ենթադրում է որ այդ իսկ կինն էր ռանկցում կուտեպովի գործում:

Գէնէրալ Կուտեպովի ձերբակալութիւնը

Բուքարէշտ 21 Յունվար:

Ազաբէկովին բռնի կերպով փախցնելու դէպի սովետական երկիրը, գործը կազմակերպել էր Մերձաւոր Արեւելքի Գէպեոյի պետը՝ Ձերնովը: Նրան յայտնվեց գրաւել և բանտարկել Կոնստանցայում: Նրա հետ միասին ձերբակալեցին յոյն կոմմունիստ Սավվա Սամուրիան, բուլգարացի կոմ. Յանկով և ռուս կոմ. Գրիգորի Ալէքսեևը:

«Ֆիլիմոն» նաւում, խուզարկութեան միջոցին, գտնւած են բազմաթիւ կարեւոր փաստաթղթեր եւ 5 միլիոն դոլար սովիէտ. վալիւտա:

Ալէքսանդր Լէֆօի դերը

Ցարանացի Լէքօքի խորհրդաւոր դերը Ազաբէկօֆի գործի մէջ դեռ պարզուած չէ. Լէքքօքը ենթարկել է հարցաքննութեան ռումանական իշխանութեան կողմից, Յարանական հիւպատոսի և Ազաբէկովի ներկայութեամբ: Նա խոստովանել է, որ ժամանակել է Ազաբէկովի վրա յարձակման գործում:

Հետագիրները հաղորդեցին, որ նրա անունն է Ժան և ազգանունը Լէքօք որ նա էր ղեկավարում «Ֆիլումէնի» չոգենաւը, որ Փարիզում նրան պատկանում է էքսալ թազամասում օթէլը և որ նա մօտ ծանօթ է ռուս միապետականների հետ և որ ինքը անձամբ ճանչում էր Գէն. Կուտեպովին:

Փարիզում գործի ծանօթ մարդիկ ասում են, որ նրա անունը ոչ թէ Ժան է այլ Ալէքսանդր-Օգիւստ: Փարիզում նա աշխատելիս է եղել կենդրոնական չովաժի գործում եւ ժամը ուրիշ գործերով: Նրա կնոջ եղբօր օթէլն է եղել «Օտէլ ար Բրիտանը» և «Օրիանը 23, րիւ ար Բիչլիէ: Յունուարի 9ին նա գնացել Ռումանիա և այնուհետև նրա մասին ոչինչ յայտնի չէ:

«Բէյ մանթօ հագած» երկու կին կայ

Ոստիկանութեան մէջ Բուխարէստում տարածւած «Բէյ մանթօ հագած» կնոջ նշանները չեն համապատասխանում այն «Բէյ մանթօ հագած» կնոջ նշանների հետ որը մասնակցել է Կուտեպովի անհետացման գործի մէջ:

Ռումանիայում քանդարկւած կինը բէյ մանտոով, քաթիֆնասակ է, գեղեցիկ և վայելչակազմ տարեսարդ, իսկ Փարիզի «բէյ մանտո հագած» կինը — միջահասակ, չատ համեստ հագած և վուրգիր դէմքով: Վերջինը երկու տարի առաջ անհետ կորով Փարիզից թագնւեց յայտնի չէ ուր:

Կուտեպովի եղբօր հայտարարութիւնները

Կուտեպովի եղբայրը պնդապես կուտերվը մամուլի ներկայացուցիչներին յայտնել է, որ հետաքրքրւում է Ռումանիայից եկած լուրերին, սակայն ինքը ենթադրում է, որ կապ չկայ կոնստանցայի ձերբակալութիւնների և իր եղբօր յայտնի կողմերի մէջ: (Շար.)

ԱԶԳԵՐՈՒ ՋԻՆԱԹԱՓՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱՁՕՂՈՎԸ

Այս և ասոնց նման կարգ մը ուրիշ նպաստաւոր պայմաններու լրացումը պէտք էր գինաթափութեան սկիզբը մը դնէր: Բայց այնպէս եղած է, որ քանի ժամանակը անցնի նոյնքան կը նուազի վստահութիւնը թէ որոշուած նպաստակին կը ժամենան ազգերը: Պատերազմէ պետութեանց վրայ դրուած զինաթափութիւնը, թէև տեսականօրէն իրագործուած, «խաւտօրէն» յարգուած ըլլալ չի թուիր: Ակնքան, որ սպառազինման նոր կամքեր կ'արթնցնեն: Ուխտագրին մէջ յիշատակուած ապահովութեան երաշխիքները չեն գտրած ընդհանուր գնահատանք զրկուելէ: Տեսնուած է որ կան գեռ չատ մը ձեղքուածքներ ուրկէ կրնայ ներս մտնել պատերազմը: Նախայարձակին կամ դաշնագրուժին դէմ նախատեսնուած Sanctionները անորոշ երևյթ են: Բնագրային վիճակ մը դրգռած, ազգեր խմբակ խմբակի դէմ գաշնակցիլ սկսած են: Եւ ամբողջ կացութիւնը ելեկտրականացնելու եկած են համաձայնութիւնը:

Կը տեսնուի որ, թէև չատ մը միջազգային համաձայնութիւններ են, «բաւարար պայմաններ» որուն 1925ի Տարեժողովը կ'սկսնար կէտ դեռ չեն հաստատուած: Ամէնքն ալ գիտեն որ երբ պատերազմը սկսի ամէն տեսակ սահմանումներ, ըլլայ որակի կամ քանակի, պիտի անտեսուին: Բէլոկի դաշինքը պատռելէն վերջը, ազգ մը անշուշտ պիտի չյարգէ իր միւս ստորագրութիւններն ալ: Կարելի չէ այս երկու տէրերուն ծառայել միանգամայն թէ՛ պատերազմի առնել, բայց դուռ մը պահել, թէ՛ ալ մարգավայել կերպով պատերազմելու ստորագրութիւններ քաղել: Ասնցմէ ամբողջ Լորս Սէսիլ Լիկայի Ազգանախաձեռնին մէջ ճառ մը խօսեցաւ որ ժամանակին մեծ ազդեցութիւն թողուց.

«Պէտք չէ վախնալ, կամ ժողովականներուն հաւատքին խօսիլ, եթէ այս բարդ ու դժուար կացութեան մէջ ժողովը մեծ վիճաբանութիւններ ունենայ: Ամէն մէկ պետութիւն բան մը պիտի ըսէ: Անգլիան պիտի ըսէ. լաւ, իմ բանակս այսօր 200,000 զինուոր նուազեցուցած է իր 1914ի հնչուելին բաղդատմամբ, իմ նաւային ուժս նուազպոյն չափին իջած է: Ամերիկայի հետ հաւասար ուժ պահելու կինած եմ, հրաժարելով ծովերու իշխանութեան հին ժառանգութենէս. ես կրցածս ըրած եմ: Ֆրանսան պիտի ըսէ. Ձեր կ'ամբաստանէք մեծ սպառազինութիւն ունենալուս համար. լաւ, հաշուի առէք պարտականութիւններս, նոր երկիրներ դոր կառավարելու ստանձնութիւն ունիմ, նաև հաշուեցէք անապահովութիւնը որ կը տիրէ չուրջս, չեմ կրնար զէնքերս հրաժարիլ, քանի կը տեսնեմ որ անոնք զէնք են ինձի: Ամերիկան պիտի ըսէ. Եւրոպայի բարեկամներ, ես պատրաստ եմ ձեզի օգնելու, պայմանաւ որ իրարու մէջ խաղաղ ապրիլու երաշխաւորութիւն ցուցնէք. միանգամայն իմ Մոնրոյ Վարդապետութիւնս ինձի իրաւունք կուտայ ազատ առեւտուրի ամէն աեղ: Ջուիցերիան պիտի ըսէ. Բայց դուք ամէնդդ ալ, 58 պետութիւններ, Փարիզի դաշինքը ստորագրելով յանկերդաբեցաք պատերազմելու բարբարոս կերպէն: Բաց ի այս պարագային երբ դուք — մենք — սոսկալի ահաբեկներ դառնանք, ինչի՞ պիտի ծառայեն բանակներն ու տորմիղները և կազերը:

Եւ այսպէս ամէն մէկը իր տեսակէտէն բան մը պիտի տեսնէ, քանզի ամէնուն ալ մտքին մէջ կայ ասիկա. հապա եթէ պատերազմ պայթի... Եւ, որ ժողովուրդիս առջև պատասխանատու կառավարութիւն եմ, ինչ պիտի ըսէ իմ ժողովուրդս՝ հայրենիքի չորս այսպէս գոհելուս համար:

Եւ այն ատեն հանդարտօրէն ուղի պիտի կայնի Փերմանեան, և ժողովականներուն պիտի կարդայ Վերսայլի Դաշնագրութեան ութ. մասին յատկացարը. «Բոլոր ազգերու սպառազինութեանց ընդհանուր ստանձնաւորում պատրաստելու նպատակով....» Դուք զինաթափ ըրէք զիս: Բայց խոստովանիլ չկարտարեցիք. պակասին կը պահէք ձեր զէնքերը: Ես սկսած եմ վատահութիւնս կորնցնել, ուստի կ'ուզեմ ես ալ վերստին ժտնել արցման մէջ. կ'ուզեմ ձեզի չափ զօրաւոր բլլալ որպէսզի խաղաղ կարենամ ապրիլ:

Եւ վերստին պիտի գտնուինք աղետի մը տեսքին առջև, որ եթէ պատահի պիտի կարենայ կործանել մեր կեանքին մեծ մասը:

Վախցնելու համար չէ որ կ'ըսեմ ասիկա. ոչ ալ կը կարծեմ որ այդպէս պիտի պատահի: Բայց կը ֆանամ հակցնել որ պետութեանց դիրքը պատրաստ այնպէս է որպէս Թէ վերոգրեալը իրողութիւն ըլլար: Զօրութիւն կոչուածները ըլլան անոնք Ա. կարգի, Բ. կարգի, կամ Գ. կարգի զօրութիւններ, խաղաղութիւն կ'ուզեն, բայց միշտ միշտ այն պայմանով որ միւսը ուրիշ մը վճարէ: Չեն ուզեր ընդունիլ որ ազգերը այլևս իրարու անդամ դարձած են և չեն կրնար իրարմէ անկախ կերպով չարժիլ: Տակաւին կ'ուզեն պահպանել քառասնամեայ խեղդուիչ գազի խորհուրդը, իբր մէկ ամէն մէկ բնակիչ զինուորագրելու համար: Ամէնքն ալ գիտեն որ երբ պատերազմը սկսի ամէն տեսակ սահմանումներ, ըլլայ որակի կամ քանակի, պիտի անտեսուին: Բէլոկի դաշինքը պատռելէն վերջը, ազգ մը անշուշտ պիտի չյարգէ իր միւս ստորագրութիւններն ալ: Կարելի չէ այս երկու տէրերուն ծառայել միանգամայն թէ՛ պատերազմի առնել, բայց դուռ մը պահել, թէ՛ ալ մարգավայել կերպով պատերազմելու ստորագրութիւններ քաղել: Ասնցմէ ամբողջ Լորս Սէսիլ Լիկայի Ազգանախաձեռնին մէջ ճառ մը խօսեցաւ որ ժամանակին մեծ ազդեցութիւն թողուց.

«Պէտք չէ վախնալ, կամ ժողովականներուն հաւատքին խօսիլ, եթէ այս բարդ ու դժուար կացութեան մէջ ժողովը մեծ վիճաբանութիւններ ունենայ: Ամէն մէկ պետութիւն բան մը պիտի ըսէ: Անգլիան պիտի ըսէ. լաւ, իմ բանակս այսօր 200,000 զինուոր նուազեցուցած է իր 1914ի հնչուելին բաղդատմամբ, իմ նաւային ուժս նուազպոյն չափին իջած է: Ամերիկայի հետ հաւասար ուժ պահելու կինած եմ, հրաժարելով ծովերու իշխանութեան հին ժառանգութենէս. ես կրցածս ըրած եմ: Ֆրանսան պիտի ըսէ. Ձեր կ'ամբաստանէք մեծ սպառազինութիւն ունենալուս համար. լաւ, հաշուի առէք պարտականութիւններս, նոր երկիրներ դոր կառավարելու ստանձնութիւն ունիմ, նաև հաշուեցէք անապահովութիւնը որ կը տիրէ չուրջս, չեմ կրնար զէնքերս հրաժարիլ, քանի կը տեսնեմ որ անոնք զէնք են ինձի: Ամերիկան պիտի ըսէ. Եւրոպայի բարեկամներ, ես պատրաստ եմ ձեզի օգնելու, պայմանաւ որ իրարու մէջ խաղաղ ապրելու երաշխաւորութիւն ցուցնէք. միանգամայն իմ Մոնրոյ Վարդապետութիւնս ինձի իրաւունք կուտայ ազատ առեւտուրի ամէն աեղ: Ջուիցերիան պիտի ըսէ. Բայց դուք ամէնդդ ալ, 58 պետութիւններ, Փարիզի դաշինքը ստորագրելով յանկերդաբեցաք պատերազմելու բարբարոս կերպէն: Բաց ի այս պարագային երբ դուք — մենք — սոսկալի ահաբեկներ դառնանք, ինչի՞ պիտի ծառայեն բանակներն ու տորմիղները և կազերը:

Եւ այսպէս ամէն մէկը իր տեսակէտէն բան մը պիտի տեսնէ, քանզի ամէնուն ալ մտքին մէջ կայ ասիկա. հապա եթէ պատերազմ պայթի... Եւ, որ ժողովուրդիս առջև պատասխանատու կառավարութիւն եմ, ինչ պիտի ըսէ իմ ժողովուրդս՝ հայրենիքի չորս այսպէս գոհելուս համար:

Եւ այն ատեն հանդարտօրէն ուղի պիտի կայնի Փերմանեան, և ժողովականներուն պիտի կարդայ Վերսայլի Դաշնագրութեան ութ. մասին յատկացարը. «Բոլոր ազգերու սպառազինութեանց ընդհանուր ստանձնաւորում պատրաստելու նպատակով....» Դուք զինաթափ ըրէք զիս: Բայց խոստովանիլ չկարտարեցիք. պակասին կը պահէք ձեր զէնքերը: Ես սկսած եմ վատահութիւնս կորնցնել, ուստի կ'ուզեմ ես ալ վերստին ժտնել արցման մէջ. կ'ուզեմ ձեզի չափ զօրաւոր բլլալ որպէսզի խաղաղ կարենամ ապրիլ:

Եւ վերստին պիտի գտնուինք աղետի մը տեսքին առջև, որ եթէ պատահի պիտի կարենայ կործանել մեր կեանքին մեծ մասը:

Վախցնելու համար չէ որ կ'ըսեմ ասիկա. ոչ ալ կը կարծեմ որ այդպէս պիտի պատահի: Բայց կը ֆանամ հակցնել որ պետութեանց դիրքը պատրաստ այնպէս է որպէս Թէ վերոգրեալը իրողութիւն ըլլար:

ԼԻԲԱՆԱՆԻ ԲՆԱԿՉՈՒԹԻՒՆԸ
800,000 ԿԸ ՀԱՇՐՈՒԻ

ՆԵՐՔԻՆ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ ՑՍՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆԸ

Վերջին մարգահամարի արդիւնքն վեր ի վերոյ հասկցուած է որ Լիբանանի ընդհ. բնակչութիւն թիւն է 800,000: Տաս տարի առաջ մինչդեռ կը հաշուէր 600,000:

Գեղերէն բնակչութիւնը մօտաւորապես հաշուած է 180 հազար, մինչդեռ 1920ին 110 հազար կը հաշուէին:

«Էլ Անուար» իր այսօրուան թիւին մէջ կը գրէ որ «անկրօն» արձանագրողներէն մէկն է նախկին ներքին գործոց նախարար Տօքթ. Էխուպ Թապէթ:

Ներքին գործոց նախարարութիւնը պատճառական գեկոյց մը հրատարակելով բերկ արձակ ընդհանրութիւն: Այդ գեկոյցով ներքին նախարարութիւնը բաժանցած է 800,000 Լիբանանցիներու ազգութիւնները հետեւեալ կերպով:

Մարոնիներ 200,000, Սուննի մահմետականներ 150,000, Շիա մահմետականներ 130,000, Հոյներ 70,000, Հրէաներ 5,000, Ասորիներ 5,000, Ասորի Կաթոլիկներ 30,000, Ասորի Ուղղափառներ 10,000, Հայեր 50

ՀԱՅ ԿԵԱՆՔ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԷՆ ՏՈՒՐ ԼՈՒՐԵՐ

200 ՈՒՍՈՒՑԻՉՆԵՐ ԱՔՍՈՐՈՒՄԱՆ
160 ՀՈԳԻՆՈՑ ՓԱԽՍՏԱԿԱՆՆԵՐՈՒ ԿԱՐԱՒԱՆ ՄԸ ՊԱՐԿԱԿԱՆ ՀՈՂԸ ԱՆՑԱԾ

«Աթէնիաքը Նէա» Ռուսական թերթը ժընվիէվ քաղուած հետեւեալ հեռագիրը հրատարակած է.—

ԺԸՆԵՎ, 21 Ռուք.— Մոսկուայէն հոս հասած տեղեկութիւններու համաձայն, վերջին օրերս բազմաթիւ հայուհիներ փախուստ կուտան կովկասէն: Միայն մէկ օրուան մէջ պարսկական հող անցած է 160 հոգինոց կարաւան մը, բաղկացած հայերէ, թաթարներէ եւ ռուսերէ: Այս փախստականները կ'ըսեն թէ ամբողջ Իւսլայ մէջ կացութիւնը ահաւոր է: Ամէն օր իշխանութիւններ նոր միջոցներ կը հնարեն սարսափի ու բռնութեան տակ պահելու համար ժողովուրդը: Բոլոր անոնք, որ չեն ուզեր մասնակցիլ համայնավար կուսակցութեան, անգործ կը հալածուին: Կոլխոզներէն հեռու մնացողի գիւղացիներու դէմ ամենախիստ միջոցներու կը դիմեն:

Հայաստանէն փախած փախստականներ կը պատմեն թէ իրենց փախուստէն ութ օր առաջ, երկու հարիւր բանտարկեալներ, մեծ մասամբ մասնագէտ եւ ուսուցիչներ ախտուռած են Ռուսիոյ խորերը:

Կովկասի մէջ կացութիւնը շատ լուրջ է: Ազգութեանի մէջ գիւղացիներ զգուշութեան մէջ են. բոլոր փախստականները կ'ըսեն թէ լուրջ դէպքերու կ'սպասուի:

ԴԱԼԹԱԿՆԵՐԸ

Պաթումէն 12 յունուար թուականով կը հեռագրեն Թիֆլիզի «Կրոսնոարմէյեց» թերթին.

— Դաղիստանները 1922 հոգի, որոնք պայծառ օդով մը յունուար 4ի իրիկունը Պաթումի հասան եւ բժիշկական քննութենէ մը յետոյ, որ ցոյց տուաւ թէ հիւանդներ չկան նաւուն մէջ, քաղաք նետուեցան, այժմ ամբողջովին Հայաստանի կողմ վրաց յանձնախումբին, բաժնուելու երկու կարաւանի: Առաջին կարաւանը Պաթումէն ճամբու դրուեցաւ Ռուսուար 10ին, երկրորդ կարաւանը մեկնեցաւ Ռունուար 11ի գիշերը: Երկրորդ կարաւանին հետ մեկնեցաւ Հայաստանի կառավարական յանձնախումբը:

Երբ դեռ Պաթում կը գտնուէին, կառավարական եւ կուսակցական մարմիններու կողմէ մասնաւոր մարդիկ գաղթականներուն հետ ունենցան զանազան զրոյցներ եւ «մտքի փոխանակութիւններ» քաղաքական եւ տնտեսական հարցերու մասին: «Պրոլետարի» լրագրակիցը կաւելցնէ թէ այդ խօսակցութիւնները մեծ հետաքրքրութիւն արթնցուցին գաղթականներուն մէջ որոնք ուշադրութեամբ կը հետեւէին խորհրդային միութեան տնտեսական ու մշակոյթային շինարարութեան մասին տրուած տեղեկութիւններուն: Եւ առաջին առիթէ, գաղթականները 12 հոգի, արհեստաւոր բանուորներ, լանդրագիր մը ստորագրեցին, մտնելու համար կոմունիստ կուսակցութեան շարքերուն մէջ: Թուրքը չըսեր թէ մնացեալները Թիֆլիզի մէջ, սահմանագլուխի ն վրայ թէ Երեւանի մէջ պիտի տան իրենց խնդրագիրը, կոմունիստ գրուելու համար:

Կառավարական յանձնախումբը Ռունաստանէն նոր հեռագիր մը ստացած է թէ շուտով ճամբայ կ'ելլէ նաեւ Ներգաղթի երկրորդ խումբը, 2000 հոգի. բոլորն ալ արդիւնաբերութեան մասնագէտ բանուորներ: Այս խումբը Պաթում պիտի հասնի Ռունուար 21ին. Արձի վարձուած է մասնաւոր շոգենաւ մը:

Պ. Գ. ԿԻԼԻՊԷՆԿԵԱՆԻ ՍՏԱՑԱԾ ՀԱՏՈՒՑՈՒՄԸ
ՃԵՂՔՈՒԱԾ ԱՐՁԱՆԻ ՄԸ ՀԱՄԱՐ

Նաս ինչեր տեսած են Պ. Գալուստ Կիւլպէնկեանի Ավրնիւ ս'Ինեայի վրայ՝ օինել տուած նոր ճաշասենեակ բնակարանը, զոր կարելի չէ կոչել ապարան եւ որ գեղարուեստական եւ նիւթական ճաշակով զարդարուած է: Այժմ, Պ. Գ. Կիւլպէնկեան, Էքուալի նրապարակը դիտող եւ Ավրնիւին մէկ անկիւնին վրայ գեղեցիկ դիրք ունեցող այս ապարանիին վրայ ձեռնարկած է օինութեանը ծագած կասեան պարտքի մը, որ միակը պիտի ըլլայ ամբողջ Բարիզի մէջ, Թանկագին արձաններ կը զարդարեն այս հսկայակազ տան սանդուղները իսկ:

Այս օրերս, Պր. Կիւլպէնկեան 62 հազար Ֆրանկի հատուցում մը ստացաւ դատարանի վճիռով Սուրբ Սկսիլի արձանին մէկ ճեղքին համար, որ առաջ եկած էր փոխադրող գործաւորներու անուշադրութենէն: Այս արձանը գործն է Լիւզա Տէլլա Ռոպիայի: Զայն գնած էր Ապրիլին Բարեգործական ճախագահը, Պր. Գուլբենկեան ճախագահ մը, Փոխադրող պ. Կենիւ զայն Ավրնիւ ս'Ինեայ դրած էր համբոյով մը: Արձանը, պ. Կիւլպէնկեանի կարծիքը փոխադրելու ատեն կատեկապէրուն փրթելուն պատճառով ինկաւ եւ ճեղքուեցաւ:

Պ. Կիւլպէնկեան ատացաւ իր հատուցումը դատարանի վճիռով, վաթսուն եւ երկու հազար Ֆրանկ, բայց բանկարժէք արձանին ճեղքը կը մնայ անկարժանելի...

ՏԵՂԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՄԱՐԻԱՀԱՄԱՐԻ ՇՈՒՐՋ
ԱՆԿԵՐՈՆ ԼԻԲԱՆԱՆՑԻՆԵՐ ԵՒ ԱՆՏԵՐ ԲՆԱԿԻՉՆԵՐ

Մարդահամարի օրերէ գրած էինք մեր եսխորդ թիւով: Կարգ մը քաղաքներու մէջ անկանոնութիւններ պատահած են: Մուխքար մը, իր քաղին մէջ հարիւրէ աւելի բնակիչներ չէր արձանագրած նախապէս: Կառավարիչը հեռագրեր ղրկած է ամէն կողմ, որ ամէն ոք ներկայ գտնուի իր տան դիմաց: Ուրիշ քաղաքներ ալ կան, որոնք ամբողջ օրերով դատարկ մնացած են: Ասոնք պատասխանատուներ պիտի ունենան:

Ամերիկեան միսիոնարական կեդրոնը Հարպութի մէջ, որ 1915ին ամբողջ ուժով գործած է ազգային ոճիրին ատեն, ներկայիս ունի 1500 հոգի բնակիչ: Ամերիկեան միսիոնարական կեդրոնը Մարզուանի մէջ, որ 1915ին ամբողջ ուժով գործած է ազգային ոճիրին ատեն, ներկայիս ունի 1500 հոգի բնակիչ: Ամերիկեան միսիոնարական կեդրոնը Մարզուանի մէջ, որ 1915ին ամբողջ ուժով գործած է ազգային ոճիրին ատեն, ներկայիս ունի 1500 հոգի բնակիչ:

— Մի՛ ասա, ես ինքս էլ գիտեմ, որ ես ոչ մի արժանիք չունեմ, որ ինձ սիրես, բայց ինչո՞ւ ես ինձ չես սիրում։

Ասաց ու ամաչեց իր խոսքերից։ Ինքն էլ չգիտեր, թե ինչպես եղավ, որ այդ խոսքերը դուրս թռան իր բերանից։ Ինչպես կարող էր ինքն իրեն այդ հարցը տալ

AZTAG
JOURNAL ARMÉNIEN
B. P. 587
BEYROUTH, Liban
Directeur-Propriétaire
HAIG BALIAN

ԳԻՆ ԱԲՈՆԵՍՄԱՆ
ՄԻՒՐԻԱ տար. 425, Վեցամսեայ 225 ՍԿ.
ՐՈՒՍԱՍՏԱՆ տարի 6, Վեցամսեայ 4 ոսկի
Տնօրէն-խմբագիր՝ ՀԱՅԿ ՊԱԼԵԱՆ

ԱԶԴԱԿ

ԵՐԿՕՐԵԱՅ ՀԱՅԱԹԵՐԹ
ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԳԻՏԱԿԱՆ

ازتاك
جريدة سياسية ادبية اقتصادية عمة

ՇԱԲԱԹ ՓԵՏՐՈՒԱՐ 1932 — 6 — ՉՈՐՔԷ ՀԱՍՏ 3.50 Ս.Դ.

Ե. ՏԱՐԻ | Անհնար առաքում պէտք է ըլլայ թերթիս Տնօրէնին հասցէին | ԿԻՐԱԿՈՒՍԱԿԱՆ ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ, ՉԻՆԳՇԱԲԹԻ ԵՒ ՇԱԲԱԹ ՕՐԵՐԸ | Չհրատարակուած ձեռագիրները չեն վերադարձուիր | Թիւ 123 (568)

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

ՎՏԱՆԳԻ ՀԱՆԴԷՊ

Տէրութիւնները երբ վտանգ մեռնին իրենց չուրջը և կամ ալ պատերազմի մը կարելիութիւնը զգան, իսկոյն կը քննեն իրենց պինական ուժերը, հոգիպինդ պատրաստութեանց կը նուիրուին, կը զօրացնեն իրենց բանակները՝ ցամաքային թէ օդային ու կ'ապահովեն կապ ու պատրաստ։

Նոյն իսկ անհատ անասունները կը հպատակին այս օրէնքին և երբ զգան թէ մօտ է ձմեռն ու ձիւնը, ուելի ապահով տեղեր կը փոխեն և կամ կը քաշուին իրենց թաքստոցներէն ներս։ Երբ անոնք տեսնեն թէ՝ արտաքին թշնամիի մը սպառնալիքին ենթարկուած են, իսկոյն մխիթարական մը կը լսեն՝ զինուագրաւելու համար անոնց դէմ։

Դժբաղդաբար բացառութիւն կը կազմենք մենք այս անյիզոի օրէնքէն ու ճշմարտութենէն ներքնապէս և արտաքնապէս վտանգուած ենք։ Ներքին թշնամին՝ հայ թիւրքը մէկ կողմէն, արտաքին թիւրքը միւս կողմէն հանդգնագին աշխատանքի նուիրուած են պատմութեան սեփականութիւնը զարձնելու համար մեր տարագիր ու ճակատագրահալած ժողովուրդը։ Ներքին թիւրքը՝ հայասուն արարածներն են, որոնք ամէն տեղ պատակտում, անհամերաշխութիւն և խռովութիւն սերմանել կ'ուզեն մեր ցիրուցան ժողովուրդին մէջ և յաճախ, պատահ մը չոր հոգի սիրոյն իրենց խիղճն ու հոգին կը ծախեն արտաքին թշնամիին, գիմելով ամենաումարդի միջոցներու։ Իսկ արտաքին թշնամին՝ մեր գարաւոր ոսոխը, հոգեկան հրեշտակի պէս կը հետապնդէ մեզ ևթսիր չի գներ միջոցներու մէջ բնաջնջելու համար մեզ։ Ուրուականի պէս երկրէ երկիր կը թափառի մեզ հետ թիւրքը, Ցուներատանի մէջ թէ՝ Միւրիոյ խորերը, սահմանի վրայ թէ՝ Ամերիկաներու մէջ, միշտ մեր հետքերուն վրայ գաբանակալ կը գեգերին Թէմֆիզ Ռիւշտիւներն և անոնց ոգին, ծուղակներ ու գաւեր լարելով ամենուրեք։

Զրկուած և լքուած ենք բարեկամներէ ու անտէր և անհայրենիք տասը տարիէ ի վեր կը թափառինք աննպատակ ու անգիտակից վտանգը հասած է մինչև մեր գռները և մենք մահամերձ հիւանդ վիճակի մը մէջ կը գտնուինք, սակայն չենք խորհիր երբեք գարմանի մասին։ Ահագնագի չափորները կը հնչեն մեր ականջներն ի վեր, բայց մենք ձեռնածալ նստած, զբաղուած ենք փոքր ու գէշ հաշիւներով իրար բամբասելով և իրար վարկաբեկելով։ Կուրցած ենք՝ տեսնելու համար մեր գռներուն հասնող գարշուրելի վտանգը։ Գարձած ենք այնքան անփոյթ, մառնուած ենք բարոյական այնքան մեծ ոլբերգութեան մը, որմէ ազատուիլ շատ գժուար կը թուի։ Մահասերձի անարին շուրջ նստած, իրար հետ կը կռուինք անոր ժառանգութեան շուրջ և չի կրնալով բաժնուիլ մեր մէջ, կուիւ կ'ըսկրսինք իրար հետ։

Մենք ով պզտիկով, պետերով և առաջնորդներով փոքրացեր ենք։ Ատելութիւն և կիրք մեր բոլոր գործերուն մէջ։ Քինախնդիր ոգի և ոխակալ վերաբերմունք իրար հանդէպ։ Ղեկավարի վայել հեռատեսութիւն և կացութեան գիտակցութիւն երբեք չունինք։ Վտանգի հանդէպ պատրաստ ըլլալու և գինուած ապահովու նախատեսութիւնը չունինք։ Ժողովուրդ վարող և անկէ սիրուող պետեր չեն ծնիր։ Անխտրական և անոխակալ ոգի ունեցող ազգային և հոգեոր առաջնորդներ հազուագիւտ են։

Մէկ խօսքով, վտանգի հանդէպ կանգնած փոխանակ կազմակերպուելու և ինքնապաշտպանութեան միջոցները ձեռք առնելու, օրէ օր քիչ մը աւելի կը խորացնենք երկպառակութեան և անմխիթարութեան անդունդները, ուրախութեան քթքիչները պատճառելով ներքին և արտաքին թշնամիներուն կը գիւրացնենք գործը ոսոխներուն, որոնք երախտագէտ կ'ապահեն մեր գռներուն առջև։

Պատմութիւնը չէ ունեցած չրջան մը, ուր հայութիւնը ապրած ըլլայ այսքան մահալի և մութ օրեր։ Տէրութիւնները, ըսինք, վտանգի պահուն և վտանգէն առաջ իրենց բանակները կը քննեն և պատրաստ կ'ապահեն։ Իսկ նշանաւոր ռազմագէտ մը կ'ըսէ, տագնիւ քաղաքացիները վտանգուած քաղաքին գուռերն առջև իրարու հետ չեն կռուիր։

Մենք որ այնքան ակար ու անպաշտպան բաժնուիլն ալ ենք, ինչո՞ւ կ'ըլլանք անփոյթ ու անտարբեր, երբ ամիպղտական կարիք ունինք ինքնամփոփուելու և միաձոյլ գանգուած մը գառնալու։ Արտաքին թշնամիին սարքած դաւերէն անվտանգ ապատուելու համար անհրաժեշտ է ներքին ճակատին վրայ գոնէ խաղաղութիւն և հաւերաչխութիւն հաստատել, իրար տեղ չվատնելու համար մեր արդէն վատնուած ուժերը։ Որովհետև ամրողջ հայութեան ֆիզիքական գոյութիւնը վտանգի տակ է այսօր։

Քաղաքական տարբեր ուղղութիւններ և համոզումներ արգելք չենք կրնար ըլլալ կազմակերպուելու և ներքաշնակ միութիւն մը յառաջացնելու, եթէ ներքին թշնամին՝ խորթ զաւակը, արտաքին թշնամիի հաշուոյն չի պղտորէ մեր ներքինը, և կամ հարազատ հայութիւնը, իր ցեղային արժանապատուութեան և իտէալական նուիրականութիւններուն

ՕԳՆԵՑԷՔ
ՀԱՅ ԹՈՔԱԽՏԱՒՈՐՆԵՐՈՒՆ

Մասնակիցներ Ազգ. Բիւրօյի Հիւանդները

Երեք բոխախառնոր փոխիկներ

ՄԻԱՑԵԱԼ ՆԱՀԱՆԳՆԵՐՈՒ
ԳԱՆՁԵԼԻ ՏՕԼԱՐՆԵՐԸ

Հազիւ 15 տարի կեանք ունեցած ազգերի յարձակողական քաղաքականութիւնը՝ 1915 էն մինչեւ 1930 թուականը։ Այժմ երբ ամագանգ կը հնչեցնեն ամէն կողմէն 12 միլիոն անզօրներու զինուելիան հանձնելու, պահական բացերը գոցելու համար, միւս կողմէն ծերացկոյր կ'զգուշի ձեռքէ հանուած տարածներու հաշիւներով։ Մեր գործնական կեանքին մէջ ալ յաճախ կը հանգիպինք, երբ վաճառական մը չ'ուզէր, կ'ակսի հին հաշիւները պրպտել, բան մը աւելի քաշելու պարտատէրերէն։ Բայց գիտենք նաև որ անարգակի մէջ զանձելիք արձանագրուած հին գումարներէ մեծ մասը, անկարելի մեր կարգէն կը գառնան «անգանձելի գումարներ»։

Մերակոյսը յանձնախումբ մը ընտրած է քննելու արուած տարածներու գումարը և ձգելու արտաքին նախարարութեան ուղղակի կամ անուղղակի պատասխանատուութիւնը։ Ինչ փորը պիտի տեսնենք թուանշաններով որ երկար մը չէ մնացած որ օգտուած չըլլայ Ամերիկեան մարդասիրական զգացումներով գինուած կանանց տարներէն։ Ամերիկեան դրամատէրներ գինուցած օրուայ չահերէն և մանաւանդ ընդհ. պատերազմէն յետոյ օգտուելով Եւրոպայի երկրագործական աննպատակ կացութենէն, յանկարծ քացին իրենց գրամատուներու գանձերը։ Նոյնիսկ կարգած են օտար պետական պատասխանատուներ որ փոխառութիւնները գիւրացնեն իրենց հետ։ Եւ այս պարագան երեան եկած է վերջերս Ծանձնախումբի քննութեան ընթացքին։ Ինչպէս միայն մէկը։ Հատատութիւնը մը 533 հազար տոլար վճարած է այն մարդոց որոնք յայտնուցեր են Բէրութի կատաստրոֆին 100 միլիոն տոլարի փոխառութիւնը և Բէրութի նախկին նախագահին տան իրը վարձատրութիւն տասը հազար տոլար։ Ծանձնախումբը հաստատեր է որ շատ մը փոխառութիւններ եղած են առանց Միացեալ Նահանգներու արտաքին նախարարութեան հաւանութեան և չատ անգամ արբուած են գումարներ հակառակ նախարարութեան խորհուրդներուն։

Համաշխարհային պատերազմէն առաջ Միացեալ Նահանգները 2 միլիառ տոլարի պարտական էր օտար պետութիւններուն, բայց պատերազմէն յետոյ արդէն 18 միլիառ տոլարով պահանջատէր կը գառնար և հաստատած մինչև հարիւրին 64 կէսը տոկոսով։ Սոյն գումարին միայն 7 միլիառը կը պատկանի պատերազմական պարտքերու իսկ 11 միլիառն ալ փոխ արուած Եւրոպայի և Հարաւային Ամերիկայի երկիրներուն կարճ և երկար պայմանաժամերով։ Մեծաւոր գաղափար մը տալու համար վերոյիշեալ գումարի չափի մասին, 18 միլիառ տոլարը կը վերածենք ոսկիի և կ'ունենանք մօտ 4,091 միլիոն օսմ. հնդիւն ոսկի, հաշուելով ոսկին 110 ֆրանքէն։

Այնպիսի կացութիւն մը առեղծուած է որ ոչ պահանջատէրը գիտէ թէ արուած գումարները որքա՞ն գանձելի է և ե՞րբ, իսկ պարտատէրն ալ չգիտէր թէ ինչ միջոցներով պիտի վճարէ։ Առանց անդրադառնալու կողմերու առեղծած դժուարութիւններուն, քաղաքական վտանգաւոր բարդութիւններուն և նոյնպէս առաջ եկած գայքայութիւններուն և ընդհանուր գայրոյթին, պիտի գտնանք առայժմ առացուած տոլարներու հաշուական կողմին ձանձրանալ, տալու համար մէկ պատկերը այն կացութեան որու մէջ կը գտնուին Միացեալ Նահանգները յայտնի գրաժատէրները։

Հասատատած է որ միայն գերմանիոր Մարկնը պատերազմէն յետոյ փոխառութիւններ բրած է Ֆրանսային 300 միլիոն տոլար, Գերմանիային 208, Գելճիքային 260, Արժանթինին 159, Աւստրալիային 165, Գանատային 103, Աւստրիային 50, Գուպային 59 եւ Շիլիին 25 միլիոն տոլար։ Ասկէ դուրս եղած է գանազան տեսակի փոխառութիւններ բազմաթիւ պետութիւններուն։ Բնական չանձնախումբը քննագատելով հանգերձ արտաքին նախարարութիւնը թէ արգելք չէ եղած գրաժատէրներուն որոնք ազատօրէն տոլարները արբամագրած են օտարներուն, այն եզրակացութեան եկած էն որ արխոյներուն մեծագոյն մասը գործուած են դրաժատէրներու կողմէ, ցուցնելով նուազ փորձառութիւն երեւժական ապարիզի մէջ և նուազ հետաքրքրութիւն քաղաքական կեանքի մէջ։

Ընարաւային Ամերիկայի երկիրներէն չատերը դադրեցուցած ըլլալով իրենց վճարումները և չատերն ալ անակն հոչակելով Միացեալ Նահանգները կը կորնչցնեն մօտ 700 միլիոն տոլար, այսպէս առայժմ պրազիլի կառավարութիւնը կը պարտի 363 միլիոն տոլար, Շիլիի կառավարութիւնը կը պարտի 283 միլիոն, Բէրու, Գոլիվիա, Գոլոմպիա և Ուրագուա միասին պարտին 170 միլիոն տոլար։

Միւս կողմէ կը մնայ Եւրոպայի պատերազմական պարտքերը որ կը հասնին 7 միլիառ տոլարի։ Միացեալ Նահանգներու ժարդասիրական զգացումները հանդէպ Եւրոպային, վերջ գտած է այլևս և այս ձեւը չնչացուեցաւ ծերակոյտի մէկ նիստի մէջ երբ կը քննուէր Միացեալ Նահանգներու եզմական հարցը։ «Եւրոպան պիտի վճարէ իսկոյը բանական առածական է ան ըսուրդ է հոս յիշել Գերմանիոյ դիրքը հանդէպ Դաշնակիցներուն և այս վերջիններուն ալ դիրքը հանդէպ Միացեալ Նահանգներուն։

Այսպէս քէ այնպէս, կանանչ տոլարները կը չահագործուին Միացեալ Նահանգներէն գուրս հարաւային Ամերիկայէն մինչեւ կեդրոնական Եւրոպա, նոյնիսկ մինչեւ Հորդոյիան Ռուսիա և վերջերս ալ մինչեւ անանկացած Խիւրքիա։ Սահեցուած գլուխական և անհետաքրքրութեան բարդ կացութեան առջև տոլարը պիտի կարողանայ դիմադրել իր նախկին ուժով թէ առիպուած տեղի պիտի տայ։ Մօտ ապագան պիտի պարզէ մեզ կացութիւնը։

Գ. ՍԱՂՃԵԱՆ

ԳՔՈՒԹԵԱՆ ՕՐԸ

Վաղը, Բարեկենդանի Օրը, շնորհանակուած ըլլալով ազգային բռնաժարանի օր, մասնաւոր յանձնախումբերու կողմէ հանգանակութիւններ պիտի ըլլան։ կը յիշեցնենք մեր հայրենակիցներուն անվաան չի մնալ այս գուռ բարեսիրական ձեռնարկին և առատաձեռնութեամբ նուիրաբերել իրենց ողորմութիւնները։

ՀԱՅԱՏԱՌ «ՄԻԼԼԻԷԹ»Ի ՄԸ
ՏԽՈՒՐ ՄԱՏՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Պղտահայ 5 թերթերու առքաստանութիւնները

Մեր բնթերցողները աւեստ գիտեն թէ՝ Գոլոյ մէջ կը հրատարակուի հայատառ փոդոցային թերթ մը, որ հաճելի ըլլալու համար թիւրի կառավարութեան, զանազան մատնութիւններով եւ զրպարտութիւններով կ'ամբաստանէ պատուաւոր ազգայիններն ու րնկերութիւններ։ Քանի մը ամիս առաջ «Ազգարար»ի դեմ ծուած կախակայման հրամանը յայտի եղաւ որ այս թերթի սեռ մատնութեան արդիւնքն է։ Արտաստհմանի մէջ ալ գժբաղդաբար անպակաս են յուսադրարները «Նոր Լուսոերու, որոնք կը հայթայթեն «Միլլիէթ»ներու եւ «Վազըր»ներու։

Յոյց տալու համար «Նոր Լուսոերու կատարած տխուր գերն ու մատնութիւները, Գոլիս հրատարակուող «Գատկեր» շարաթաթերթին կ'արտատպենք սեռեւ յօդուածը, որ արտատպուած է նաեւ Գոլիս հրատարակուող «Ժամանակ» եւ «Արեւելք» թերթերուն կողմէ։—

Եթէ մէկ քանի չարաթներէ ի վեր, այս սիւնակներուն մէջ մեր հանեսա կոչումին հետ ազգու չուենցող հարցեր կը յուզենք, այս այն պատճառով որ, մեզ համար անհանգստութիւնի է այլևս նոյնիսկ իրազեկ ականատեսի հանդգնամիքը հանդէպ այն ինկածութիւններուն, որոնք կը գործուին Գոլոյ մէջ. Մամուլի անուանքը։

Մեր երկասարգական արամադրութիւնը չկրնար ըմբռնել թէ անկատարներն ու հաւիներքը կըրնան ժամուլի մշակը հրապուրել այնքան, որ իր ատանձնած պատասխանատուութեան անգիտակից սոյիաքի խոտոր համբաներու մէջ ու թաւալգլոր յառաջանայ դէպի խաւարը, քաոսը, մխաքին ատելով նաև իր առաջնորդի հանգամանքին վտանգած հասարակութիւն մը։ Հասարակութիւն մը, որ առանց առաջնորդի կը նմանի այն թեւատ թռչունին, որ պարապութեան մէջ ի զուր ժարանչելէ յետոյ, կ'իյնայ ալիքներու ընկլուզող գիրկին մէջ։

Ակագնդէ ուրեմն, որ զարթնուդինով հասարակութիւնը։ Գոլոհայութիւնը պէտք է ճանչնայ այլևս իր առաջնորդներուն արժանին ու անարժանը, պէտք է ճանչնայ անոնց նկարագիրն ու ժառանգութիւնը, և ըստ այնմ ընտրէ իր ընթանալիքը ուղին։

* * *

Կ'ամբաստանե՛նք հնոր Լուսոի թերթը իբրև Գոլոհայ ազգային կեանքին մէջ հեղգուտքներ յառաջ բերող, երկպառակութիւններ առեղծող, համերաչխութեան անկարելիութեան ուղղակիօրէն առաջող թերթ մը։

Կ'ամբաստանե՛նք հնոր Լուսոի խմբագրական քարոզարը, իբրեւ պաշտպան անթերեր դասերու, գաղափարներու, ազգային արժանապատուութեան դէմ ուղղուած նախատինքներու։

Եւ կը ցաւինք հնոր Լուսոի այն աշխատակիցներու դիրքին հանդէպ, որոնք իրենց արժանիքը ի պատ գրած թերթին ծաւալած, անուղղակիօրէն գլխաւոր պատճառներ կը դառնան, որ հանիլխանութիւնը չկարենայ ողջ խմբագրական քարոզարը դիրք մը, համբաւ մը և յարգանութիւն մը չահի։

Հարևանցի ակնարկ մը իսկ բաւարար է փաստելու մեր ամբաստանութիւնը։ Վերջին երկու տարուան ընթացքին չենք դադրած անարդար ու ախուր դատ, որ չպատկանի «Նոր Լուսոի և իր խմբագրական քարոզարին կողմէ։ Այսպէս, այս վերջինն գաղարիարք Ս.-ին դէմ մըղած տգեղ ու անվայել պայքարը, պերճախօս մէկ ապացոյցն էր իր ամբարտաւանութեան։ Եւ նոյնքան պերճախօս ապացոյց մըն էր նաեւ գէնք պգտի արարողութիւնը, որ ցոյց տուաւ թէ այդ մարդը իր նըպատակին հասնելու համար խոտոր չի գներ միջոցներու մէջ, ու ի հարկին գեռնասած կը խոնարհի այն անձնաւորութեան առջև, որուն հնչինակութիւնը ուրացած էր այնքան անպատկառօրէն։

«Փափէլ»ի խնդիրին առթիւ լուսաբեր, որովհետև արարքին հեղինակը իր փառքին կը պատկանէր։ Բայց ազմկահարեց իր սրբանկութերուն մէջ, խստօրէն պարսաւեց ամբարիշտ քահանայ մը, այն պատճառով որ իր հիւանդ տղուն տանելիք սնունդի տոպրակը թևէն կախած էր։ Այդ քահանան իր փառքին չէր պատկաներ։

Պարապանեց նաև պարզ խաբեբայ մը, Գարոնիկեանը, երբ նոյն իսկ դատարանները յանցապարտ նկատեցին զայն։

Բայց, «Նոր Լուսոի խմբագրական քարոզարը իր անպատկառութեան գլուխ-գործոց մէկ ապացոյցը տուաւ, սատանելով կարգալոյծ վարդապետին փաստաբանութիւնը, ու յանգգնելով նոյն իսկ նախատել ազգ։ իշխանութիւնը, որոնք տուած վճիռը ուրանալով։

ԱԶԳԵՐՈՒ ՋԻՆԱԹԱՓՈՒԹԵԱՆ
ՀԱՄԱՀՕՂՈՒՎԸ

Իրաւունք ունէին այդպէս խորհելու, որովհետև միջազգային վէճերը լուծելու իրաւաբարական սիստէմը տակաւին չէ կատարելագործուած։ Լիկայի խորհուրդը, Աշխատանքի Միջազգային Գիւանատունը, Հաճչի Մնայուն Առեանը այդ ուղղութեան մէջ կատարուած առաջին փորձերն են սակայն։ Հետևաբար բան զինաթափութեան խնդիրը զէնքերը նուազեցնելու ուզուակի մեքոք չէ, այլ միջազգային փոխադարձ յարաբերութիւնները նոր սիստէմի վրայ կազմակերպելով ռազմագինութեանց գործածութիւնը անպէտ գարձնելու միջոցն է։ Ասիկա կը կոչուի Անուղղակի մեքոդ։ Արդարև զինաթափութեան խնդիրը զինադադրութիւն չէ, այլ ազգերու նոր տեսակէտ քաղաքական գաստիարակութեան և կազմակերպութեան

շարունակութիւնը էջ 2 սիւն 3

ՄԱՐԴԱՀԱՄԱՐԻ ՕՐՈՒԱՆ

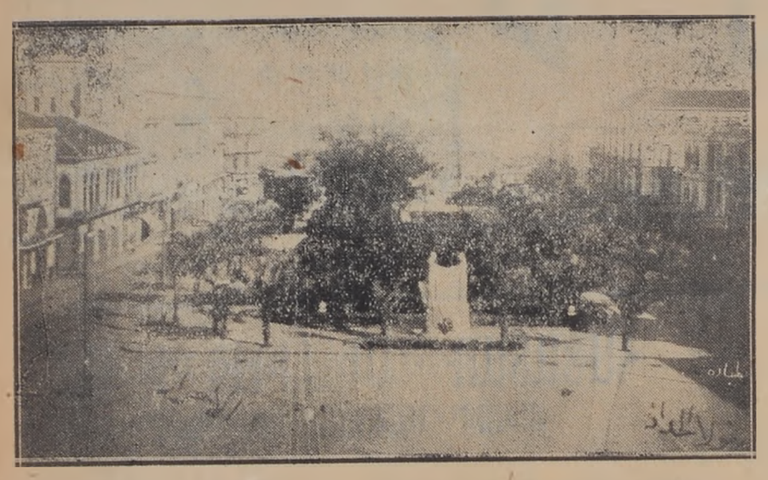

Գուրճի հրապարակը, հանրային պարտէզը եւ նահատակներու յուշարձանը

Գուրճի հրապարակին վրայ, Գիւղութի կառավարիչ Գ. Սելիմ Թագլս, «Ազիար»ի խմբագրապետ Գ. Քրսէյլ եւ կարգ մը պատուհիրներ

ՊԷՅՐՈՒԹԻ ՏԵՍԱՐԱՆՆԵՐԸ

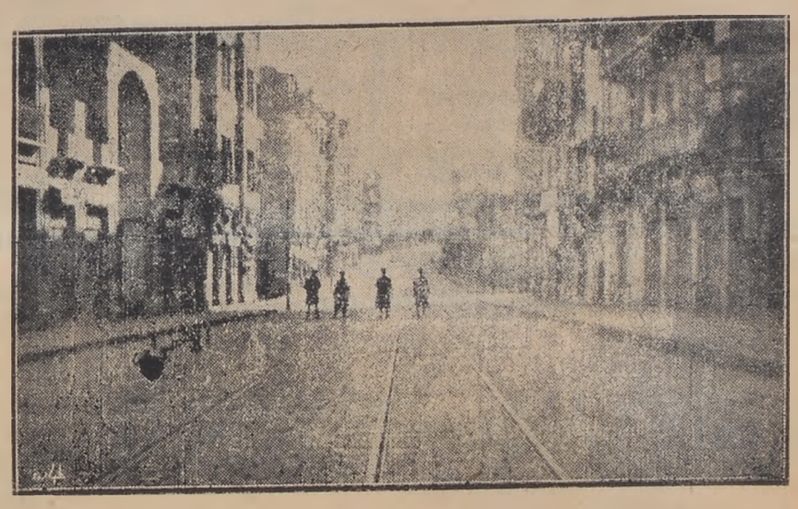

Գուրճի հրապարակը ուր չորս ոտքնկաներ կանգնած են

ՀԱՅՖԱ-ՊԱՂՏԱՏ ԱՌԱՋԱԴՐՈՒԱԾ ԵՐԿԱԹՈՒՂԱԳԻԾ

(Սեփ. Թղթակցութիւն)

Սուսագէմ, 31 Յունուար

Հայֆա-Պաղտատ ապագայ երկաթուղագծի նախնական աշխատանքները լրանալու մօտ են։ Վեց հարիւր ութսուն եւ հինգ մղոն երկարութիւն ունեցող այս հսկայ գիծին յատակագիծներու պատրաստութիւնը աւելի քան տարի մը տեւած է։ Բրիտանական կայսրութեան հաղորդակցական ճանապարհներուն մէջ կարեւոր տեղ մը պիտի գրաւէ, անշուշտ, ապագային, երբ գործը իւրատար ածուի, սոյն տրանսկայ երկաթուղագիծը։ Եւ այդ է միակ պատճառը, որ Բրիտանիոյ գաղթային քաղաքականութեամբ պարապողները, և այդ քաղաքականութեան հետ չափազանց առնչութիւն ու կապ ունեցողները խիստ մեծ չահագրգռութեամբ կը հետեւին գործին։

Անդամալափական (Survey) աշխատանքները անցեալ Հոկտ.ին (1931) սկսան, երբ Դաղթային պաշտօնատան կողմէ ճարտարարագէտներու և անդամալափներու առաջին խումբը ղրկուեցաւ։ Ծիչեալ խումբը, հետզհետէ, զուգահեռ գործին, իր թիւը բազմացուց մինչև 540 անձ։ Փոխադրական աշխատանքները յանձնուած էր ձանօթ Գ. Նէրնին, տնօրէն Overland-ի։ Անապատային օրն աշխատութեանց կարեւոր եղերւոյներէն էր իններ հսկայ չափական ջրամբարներու (water-tanks) իւրաքանչիւրը 400 գալոն տարողութեամբ, չարքը, որ, որպէս հետեւակներ, մինչև վերջ հետեւած է աշխատաւորական խումբին, տրըւած ըլլալով գործաւորական բնակավայրերէն հեռաւորութիւնը ջրարբի վայրերուն։

Անդամալափական խումբերը բաժնուած էին վեցի։ Կիզիչ ջերմութիւնը և սառուցիչ ցուրտը յաճախ կլիմայական սոյն երեւոյթներէն եղած են, որոնց յիշեալ խումբերը հանդիպած են իրենց աշխատութեանց և վայրերու փոփոխութեանց ընթացքին անապատին մէջ։ Ինչպէս որ յայտնի է, գիծը տարբեր բարեխառնութիւն ունեցող երկրամասերէն պիտի անցնի։ Սկսած անապատային բարձրագիր տարատարերէն, որ ժամ երեք հազար ոտք բարձրութիւն ունին, և ուր կլիման 20 աստիճանի վրայ ցուրտ կ'ընէ, պիտի իյնէ Միջերկրական հովիտը, 830 ոտք ծովու մակերեսէն ցած, և ուր աստիճանը 110 է չուքի մէջ։ Մինոյորային սոյն փոփոխութիւնները տիրող են թովանդակ գծի երկայնքին։

Երկաթուղագիծի 150 մղոն երկարութեամբ հողաժասը յաւարի քարերով ծածկուած է, և որ բանական դժուարութեամբ յաղթահարուած։

Նախնական երկրադիտութիւնը (reconnaissance) պատերազմէն վերջ Բրիտանական բանակին կողմէ կատարուած է։ Իսկ իրենց ներկայ սիրթեմատիկ աշխատութեանց մէջ, անդամալափական խումբը քանակին ալակցութիւնը ստացած է Անգլիական օդային ուժին (Royal Air Force), որ Միջերկրականի հովիտին կից և լավայով ծածկուած հատ. դամասերու վրայ հատագործակցած է իրեն՝ զանազան օդային խուզարկութիւններով և քննութիւններով։ Ապահովութեան հսկած են, մեանաբար, Անգր-Միջերկրականի Եւրոպական Էսկատրը. Միջագետքի սատիկանութիւնը և Անգլիական օդային ուժը։

Շինութիւնը պիտի պարունակէ նաև հետեւեալները։ Միջերկրականի հովիտէն դէպի Մասուլի դարվարը իջնող հողաժասին վրայ եօթը փոպուղի (tunnel) և տասը կամարակաժոյշներ (viaduct) պիտի կառուցուին, մինչ 720 ոտք երկարութեամբ կամուրջ մը պիտի անցնի Միջերկրականի վրայէն։ Հիմի մօտ, Եփրատ անցնելու համար չինուելիք կամուրջը 1658 ոտքէն պակաս պիտի չ'ըլլայ։

Երկաթուղագիծը այն հսկայ եւ երկար հողաշերտէն պիտի անցնի, որ Մերձաւոր և Միջին Արեւելքի մէջ ձանօթ է Բրիտանական Նրբանցք անունով, և որ աւելի քան 450 մղոն երկարութեամբ մէկ տարածութեան վրայ ո՛չ մէկ բնակութեան կարելի է հանդիպիլ, բացի վաչկատուն պէտուիներէ։

Ճանապարհագծին լրիւ չինութիւնը հինգ տարի պիտի տեւէ, բայց երբ աշխատութիւնը լրանայ, այդ միակ գիծը ուղղակի ճանապարհ մը պիտի կազմէ Արեւելեան Միջերկրականի և Հիւսիս-Արեւմտեան Հնդկաստանի միջև։

Բացի սիրացային հաղորդակցութեան չղթայի մէջ իր ունեցած կարեւորութենէն, Պասրայի վրայով Պարսկաստանն ու Հնդկաստանը արագաբար միացնելով, եւ կարմիր ծովու վրայէն հինգ օրուան ճամբորդութիւնը և անհանգստութիւնը խնայելով, Հայֆա-Պաղտատ սոյն օդակը կարեւոր նշանակութիւն ունի նաև այն յարաբերութեան մէջ, որ ան պիտի ունենայ Մուսուլէն սկսած ապագայ քարիւղամուղի խողովակներու (Pipe-Line) չինութեանց հետ, որմէ մէկ մը Միջերկրական պիտի իջնայ Հայֆա ծովեզր։

Երկաթուղագիծը այն հսկայ եւ

ՏՒՐԱՀՌՉԱԿ «ՍՍՄՈՒԷԼ ԷՖԷՆՏԻ»Ն ԹՐԳԱՑԱԾ ՄԱՑՆԻՋ ՄԸՆ Է

«Սամուէլ էֆէնտիէն դիժակոլ կը պատուի։ Իր ձանօթ գրքոյկովը Թիւրքերուն դնահատանքին արժանացած «Սամուէլ էֆէնտիէն, կը գրէ իրազեկ նաժակագիր մը ընոր Օրտին, ընդհանուր պատերազմի ատեն Թրքացած հայ ըլլատ. Նիչ մըն է, որ կը գործէր Գողսլ և արուարձաններու մէջ իբրև աջ բազուկը Ծարութիւն Մկրտիչեանցներու և Հայկակ Արամեանցներու։ Ջանազան մտանիչութիւններով խրահոչակ այդ Սամուէլ էֆէնտին այլ անուամբ Մէհմէտ Ալի էֆէնտին, Իթթիհատական վոմվակին իր մատուցած անթիւ ծառայութեանց փոխարէն անարգար ժամանակներ խաֆիէ անուանուած էր։ արձանագրութիւնը կը գտնուի «Միւթէֆէրիքաշայի տոմարներուն մէջ։

Ցիչեալ Սամուէլ էֆէնտին ոչ թէ Թուփանան, այլ դաւաճան Սամուէլ էֆէնտի է։

ԼԱԹԱՔԻՈՑ ՆՈՐ ԴՊՐՈՑԻՆ ԲԱՑՄԱՆ ՀԱՆԴԷՍԻ

ԽԱՆԳԱՐԻՁՆԵՐՈՒՆ ԼԱՒ ԴԱՍ ՄԸ

Անցեալ Թղթակցութիւններով պարզեցինք մեր գաղութի վերջին տեղերը։ Ձգենք առայժմ այդ բաժնի դէպքերու պատասխանատուները որոնք տակն ու վրայ ըրին մեր օրինակելի ու խաղաղ գաղութը, չթերթենք մօտաւոր ու հեռաւոր, յայտնի ու անյայտ դերակատարները այս մութ գաւերուն։ Միայն այսքանը բաւնք որ Լաթաքիոյ մեր ուսա բարեպաշտները գործիք են դարձած այն մութ ուժերուն ձեռքը, որ մեր չորս հազարամեայ ներքայ ու պատասաէր ժողովուրդի գոյութեան հիմքերը կը փորէ։ Զրանցնք ողբերգութեան այս տխուր ծալքերը, «Թող մեռելները իրենց մեռելները թաղեն»։

Ըստուած է, չարիքները յաճախ բարիք կը ծնին։ Վերջին գրութեամբ յայտնած չի ընթերցողները որ Եփրեմ Եպիսկոպոս և իր խմբակը աւերակ դալ ձուքին ե՛ ազգային կեանք, և՛ դպրոց և ամէն ինչ ու ըսած էի որ այդ աւերակէն չուտով պիտի բարձրանայ նոր չէնք մը։

Այսօր ուրախ եմ յայտնելու որ այդ չէնքը բարձրացած է արդէն զեղեցիկ ու մխիթարիչ։ Ուժը մը ազգայիններու կեանքին զոհողութեամբ, բացուեցաւ նոր վարժարան մը ներկ յարանուական ոգի ազդեցութենէն։ Վարժարան մը բարին ամենայնի խնամով։

Մինդական վերջին ժողովը որոշեցէլ յետոյ նոր վարժարանի բացիլը ընտրեց խնամակալ մարմին մը հետեւեալ ազգայիններէ.

Տօքթ. Փաշազէեան (Ատենապետ), Գ. Ս. Լիմոնճեան (Բ. Ատենապետ). Գ. Գ. Զօլոքճեան (Ատենագրիր), Գ.Լ. Թէրզեան (Գանձապահ), Գ. Օն. Գէրպէրեան (Յարկրդական)։

Ուր օրուայ ընթացքին ձեռք բերուեցաւ կառավարական արտօնագիրը և նոյն ժամանակավիշտին չինուեցան նաև գրասենեակներն ու գպրոցի համար անհրաժեշտ նիւթերը։

Դեկտեմբեր 11ին երկուշաբթի օր բացուեցաւ դպրոցը և նոյն օրն իսկ տրամադրուեցան 70 աշակերտներ։ Հակառակ խումբ մը մարդոց անվայել պայքարին ու չանթամին չուտով այս թիւը բարձրացաւ 100ի և այսօր ուրախութեամբ կը յայտնենք աշակերտութեան թիւը բարձրացած է 114ի։ Անշուշտ չանթամը երկար չի կարող տեւել այդ մարդոց սնամէջ խօսքերու արժէքը ու աշակերտութեան թիւը հետզհետէ աւելի ու աւելի կը բարձրանայ։

Անցած չաբաթ իրիկուն, Յունվար 30ին, տեղի ունեցաւ նոր վարժարանի պաշտօնական բացումը մանկապարտէզի սրահին մէջ։ Ներկաներէն առաջ չատպեր էր ընտրեալ հատարապետիչը, հակառակ եղանակի անյարմարութեան։ Ընդհողները պատեցան բոլոր գաւառներն ու գիւղաքաղաքներէն ազգայիններ։ Ներկաներէն ոմանք ժողովուրդի զգուանքին արժանացած են։ Ուրախ ենք որ Աստուծոյ չուքն ու հովանին վայելող թագաւորին չնորհիւ կարգ ու անդորրութիւնը վերահաստատուած է։ Սիրէ անոնք որ ժողովուրդը ընդառաջ երթալով այս գովելի առաջարկին բերաւ իր բաժինը։ Կէս ժամուան ընթացքին հաւաքուեցաւ 133 տուրիական ոսկի։

Խանդավառ մթնոլորտի մէջ ու անվերջ ծափահարութիւններով փակուեցաւ հանդէսը ժամը 11ին։

2 Փետր. 932 ԹՂԹԱԿԻՑ
Լաթաքիա

ԱՆԶՐՄ ՓԱՇԱՅԻ ՅԻՇԱՏԱԿՆԵՐԸ

ՔՕՄԻԹԷՆԵՐՈՒՆ ԿՈՉԸ ԻՍԼԱՄ ԺՈՂՈՎՈՒՐԴԻՆ

ՕՐՄԱՆԵԱՆ ՊԱՏՐԻԱՐՔԸ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹԵԱՆ ՎԱՏԱՀԵԼԻՆ

ՕՐՄԱՆԵԱՆԻ ՑՈՒՇԱԳԻՐԸ

Հայ քօմիթէներուն պահանջածն ու ուզածը սակայն, օսմանեան կայսրութեան սահմաններուն մէջ գտնուող բոլոր ժողովուրդներու ուզած ազատութիւնն ու արդարութիւնը չէր։ Բացի այդ ամէն մարդ գիտէ որ, այդ չրջանին, ամենէն աւելի ձգտուող ու ճնշուողը բուն թիւրք ժողովուրդն էր։ Տուրքի, զինուորութեան և այլ պատճառներով ջնասուղն ու բնաջնջուղը միայն թիւրքն էր։ Մէհմէտիկ մը անգամ մը որ օձիքը տար զինուորութեան, այլևս 8-10 տարի օձիքը չէր կըրնար աղատիլ, և ազատելէն վերջն ալ մարդկութենէ ելած, ջնուած և անպէտ արարած մը եղած կըլլար։ Անոր քով այլեւս թենէ տարբեր մէքոռ մը։ ական կողմերուն, որոնք պիտի հետաքրքրէին միայն մասնագէտները։ Բայց կը կարծեմ որ մեզի պէտք եղած էական կէտերը կրցանք ամփոփել։

Համաժողովը ամէն տեսակէտէ դատելով, ըլլայ մասնակցողներու քազմութեան, կամ եղքին վճռական ազդեցութեան տեսակէտէն, պետութեանց ցարդ գումարուածներուն մեծագոյնը պիտի ըլլայ։ Ըստ երեւոյթին քէզնէքական և իրաւական, իսկութեան մէջ քաղաքական գետին պիտի ունենայ ան։ Հոն պիտի վճռուի քէ պետութիւններ իրենց ազգային պաշտպանութեան սիստէմը անջատ անկախութեան մէջ պիտի պահեն քէ համագործակցութեան մէջ։ Միջազգային լուրջ գնդմ մը պիտի ըլլայ ան։ Երկար տեսնէ ի վեր մանրամասնողէն կը պատրաստուէր։ Իր ծրագիրը Լիկայի տեղեծուէն ի վեր օրակարգի վրայ եղող խնդիրներ կը պարունակէ։ Վեց տարիէ ի վեր տաք վիճաբանութեանց նիւթ եղած է ան։ Բոլոր կառավարութիւններն ալ պէտք եղած ընդարձակ ժամանակը ունեցած են խորհելու և իրենց տեսակէտները ձեւելու։ Ծարդ ոչ մէկուն կողմէ զինաթափութեան սկզբունքին դէմ առարկութիւններ եղած են։ Ընդհակառակը միտ համաձայնութիւն ստրած է բարեփոխութեանց պէտքին մասին։ Նահանապէս բոլորին համաձայնութեամբն էր որ համաժողովին թուականը այս տարուան որոշուեցաւ։ «Չհաստնցած» կոչելիք քիչ բան կայ։ Ինդիրը բարեկարգութեան մէքոռն է։

Իսկ բարեկարգութեան սկզբունքի տեսակէտէն, անհամաձայնութիւն պէտք է սկսկալել ազգայնական ոգիէն որ այս պահուս տարածուած է ամէն կողմ։

Ասիկա մեզ չարգիլեր՝ սակայն յուսալու որ պետական մարդիկը, որոնք ձեռքերուն մէջ կը բռնեն աշխարհի նիւթական կազմին ճակատագիրը, հարկ եղած յատակատեսութիւնը ունենան էական բաները զանազանելու, և կամք՝ անկէ հետեւանք յառաջ բերելու։

ՐԻՒԶԱՆԴ ԵՂԻԱԵԱՆ

(7) (Վերջ)

ԱՆԳԼԻԱՅԻ ԱՌԱՋԻՆ ԱՇԽԱՏԱՒՈՐԱԿԱՆ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆԸ

Ամսագիր «Ազդակի»

Թիւ 81

Ընդհանուր ընտրութիւնները տեղի ունեցան Անգլիոյ մէջ 27 Հոկտեմբեր 1931ին։ Ընտրութեան արդիւնքը եղաւ ահռելի յաղթութիւն Ազգային կուսակցութեան։ Ազգային կուսակցութիւնը ունի 554 պատգամաւոր, Աշխատաւորական կուսակցութիւնը 52, Լիբերալները 33, Անկախ Լիբերալները 4, Անկախ Աշխատաւորական կուսակցութիւնը 3, Ազգային Աշխատաւորական կուսակցութիւնը 13, Ազգային Լիբերալները 35, Ազգային Միութիւնը 8, Ուրիշներ 3։

Ընտրութեան արդիւնքը ցոյց կու տայ որ ժողովուրդը ամենէն աւելի կը վստահի Ազգային կուսակցութեան։ Ազգային կուսակցութիւնը կազմուած է Պահպանողականներէ, Ազգային Լիբերալներէ, Ազգային Միութենէ և Ազգային Աշխատաւորական կուսակցութենէ։ Ազգային կուսակցութեան առաջնորդն է Ռամզէյ Մաքտոնալտ

ՏԵՂԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՄԱՄՈՒԼԻ ՏԱԿ

Ս. ՆՇԱՆ ԵԿԵՂԵՑԻՈՑ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԿԱԼՈՒԱԾԻ ԴԱՏԸ

ԱԶԳԸ ԿԸ ՇԱՀԻ

ՎԵՐԱՔՆՆՈՒԹԵԱՆ ԻՐԱՒՈՒՆՔԸ

Շաբաթ է մեր ընթերցողներուն որ տասնեակ տարիներէ ի վեր, Ս. Նշան Եկեղեցւոյ ազգապատկան կալուածին մէկ մասին չորս դատական վէճ մը գոյութիւն ուներ Պէյրութի երեւելիներէն Գ. Հմիլ Թապէթի և Ազգին միջև։

Դիւրաղաբար, կալուածական վէճերով կազդելու իրաւասութիւն ունեցող հաշտարար դատաւորը, քանի մը ամիս առաջ, ի նպաստ Գ. Թապէթի արձակած էր վճիռը, որով անտեսուելէ՝ վերջ՛ազգին իրաւունքները սոյն կալուածին նկատմամբ, ամէն գնում կը գոցէր ազգին առջև վերաքննութեան՝ բնթարկելու հաւար տրուած վճիռը, ժամանակաբաշ յիշելով թէ իր կողմէ արձակուած վճիռը վերջնական է և անվերաքննելի։

Ազգին պաշտպան փաստաբանը իրաւասու պատճառանց մօտ դատաւորին գէմ բողոքելով հանդերձ, դիմած էր միևնոյն ատեան Պէյրութի վերաքննիչ ատեանին, առ ի վերաքննութիւն վերոգրեալ վճռին և ամէն գնով թափած՝ եր արժեցնելու համար ազգին իրաւունքը։

Թերթը ժամ՝ ՝յանձնելու միջոցին, ուրախութեամբ տեղեկացանք որ վերաքննիչ ատեանը՝ վերաքննելի գտած է հաշտարար ատեանի վճիռը և այս մասին իր ՝ճորոշումը տուած և հաղորդած է իր առջի ՝ որուան նիստին մէջ։ Այս որոշումով դատը իր ամբողջութեամբ կրկին պիտի վերաքննուի և լիայոյսինք որ այս անգամ արդարութիւնը ե. րևան պիտի հանուի, ազգին՝ վերադարձնելով իր դարաւոր սեփականութիւնը։

Այս առթիւ խստիւ կը պահանջենք մեր Ազգային Իշխանութենէն որ ամէն հնարաւոր միջոց ի գործ դնեն արժեցնելու համար ազգին իրաւունքը։

Աւելորդ չըլլար այստեղ գնահատանքի խօսք ուղղել ազգին փաստաբան Մէկքր Խալէֆին և Առաջնորդարանի գործակատար Գ. Գըզմիկեանին, որոնք ամէն կարելի աշխատանք թափեցին այս մարի բոլոր փուլերուն մէջ։

ՕԳՆՈՒԹԵԱՆ ԽԱՉԻ ՆՊԱՍՏՆԵՐԸ

Իր կազմութեան ՝ օրեն սկսած, ազգօգուտ ոգիով լծուած է Հայ Օգնութեան Խաչի Գիւրութիւն մասնաճիւղը։ Բազմաթիւ անգամներ արձագանգը եղած ենք անոր գործունէութեան և ձեռնարկներուն, որոնք ի գործ կը դրուին մեր կարօտ ու չքաւոր հայրենակիցներուն հանդէպ։

Մնունդի առթիւ, տեղական վարչութիւնը, մասնաւոր յանձնախումբ մը դրած է հիւանդասենեակ եւ նիւթական նպաստ բաշխած է տղայոց ետնադիմերու։

Մամլոլթէյնի բոհախառնոցին մէջ գտնուող հիւանդներու համար բանկրած է գիշերազգեստներ պատրաստել, որոնք ՝ուտով պիտի դրկուին հիւանդանոց։ Ինչպես կը յիշեն ընթերցողները, Օգնութեան խաչի վարչութիւնը, հանի մը ամիս առաջ, նիւթական կարեւոր նուիրատուութիւն մը ըրած էր Մամլոլթէյնի ազգային բուժարանին։

ՆԱՐԻՆՋԻ ԱՐՑԱՏՈՒՄԸ ԹՐԻՓՕԼիի ՄԷՋ

Կառավարութեան հասպ տեղեկութեան մը համաձայն, Թրիբօլիի նարինջի բերքը այս տարի նախորդ տարիներէն աւելի օտս արտադրում ունեցեր է։ Մինչեւ Ցունուարի ընկերքը 50110 սնտուկ նարինջ արտադրուած է, իւրաքանչիւր սնտուկը 6-8 օխլիք։ Ցունուար ամսուան ընթացքին արտադրուած է 32,825 սնտուկ, 8—10 օխլիք իւրաքանչիւր սնտուկը։

Կը յուսացուի որ այս ամիս աւելի օտս արտագում ըլլայ։

ԵՐԿՈՒ ՀԱՒԿԻԹԻ ՀԱՄԱՐ ՔՈՑՐԸ ԿՄՊԱՆԷ

Դամասկոսի մէջ, Անմոռ Ապուս անուն երիտասարդ մը որ ինչ մը անհանգստութիւն կր, իր ընտրեցին կուզէ երկու հաւկիթ։ Ընտրերը կը պատրաստեն հաւկիթները եւ կը ներկացնեն իրենց ընտրօր։

Անմոռ իրիկունն ալ հաւկիթ կուգէ ընտրեցին։ Սակայն ընտրը կը յայտնէ որ չիկայ։ Կը բարկանայ Անմոռ եւ կսկիծ ձեծել զանոնք։ Վերջը կերթայ անկողին։

Առաւօտուն ընտրեցին մէկը մեռած կը գտնուի։ Հասկցուած է որ Անմոռ գիշերը երթալով մորթած է զայն։

Անմոռ ձերբակալուած է։

ՀՆԱՐԱՒԱՏ ՏԻՐՈՒՀԻՆ ՔԵՂԴԱՄԱՀ ԿՂԼՂԱԾ ԳՈՂԵՐՈՒՆ ԿՈՂՄԷ

Երեքաբթի գիշեր, տարժամբը գողութիւն երեւցող ոճիր մը գործուած է հանրատուներու բաղին քիւ 11ամ մէջ։ Այս տունը բնակուած էր երկու կիներու կողմէ. մէկը՝ տանտիրուհին քսիկ *Մարգոյի* (Ձէզգին) 35 տարեկան Հանուն էլ—Հալէպցի, եւ միւսը Իօզալի աղուն պոռնիկ մը։

Երեքաբթի երեկոյ, երբ հայ ներկայացան սոյն հանրատունը, Ա. Նոճ Նստան հատատրան տեղացիներու մէկուն վրայ եւ տանտիրուհիին հետ գարհոյր խմիցքեն։ Միջոց մը, յանձախորդներէն մին դուրս ելաւ եւ Իօզալին տարաւ հատատրանին բանական հետու սենեակ մը։ Իր քնկերները սոյն պարագային օգտուեցան յարձակելու համար Հանուն էլ-Հալապցիի վրայ եւ զայն ադիկ մը կապելով խեղդամահ ըրին։ Ապա պարպելէն յետոյ, բոլոր դարակները եւ բանկագին առարկաներ պատրաստող գզրոցները. մարեցին բոլոր լոյսերը եւ իրենց միւս ընկերը կանչելով անհետացան։

Սրբոր Իօզալի իր սենեակը գտաւ ելաւ, տեսաւ որ իր տիրուհին ապուկ վիճակի մը մէջ պառկած էր տախտակամածին վրայ խառն ու խուռն եղած կան կարասիներու մէջտեղ։ Իր արձակած ազաղակները ոչխ հանեցին բոլոր բաղը։ Ոստիկանութիւնը ամփոփապես փութալով հոն օրինական քննութեան ձեռնարկեց։

Դատական իմքնութեան պատասխանատու պես պ. Չեհմաթի ապակիներու եւ կարասիներու վրայէն, մասի դրոսմներ առաւ։

Հեղգամահ եղող կինը իր վզին վրայ կը ձգէր մարդասպանները ճանչնալու հետքերը։ Իօզալին կարողացած է ճգտիլ կերպով ըսկարագրել մարդասպանները։

ՓՈՒԱՆ ՇՆՈՐՀԱԿԱԼՈՒԹԵԱՆ

Տէր եւ Տիկին Զէրքէզեան, իրենց զաւկին՝ Պ. Օննիկ Զէրքէզեանի ամուսնութեան տարեդարձին առթիւ, փոխան շնորհակալութեան հարսնեական հանդէսի բոլոր հրաւիրեալներուն, 2000 ս.դ. եւ ոչխար մը կը նուիրեն Մամլոլթէյնին, եւ 400 ս. դ. Ս. Նշան ազգային վարժարանին։

ՆՈՐԷՆ ԽՈՐՀՐԴԱՒՈՐ ԱՆՇԵՏԱՑՈՒԻՄ ՄԸ

ԼԱՒԱԳՈՒԻԱ ՈՒՍՈՒՑՈՂՈՒՀՈՒԹԻՒՆ ՐՆԴՀ. ԱՄԵՐԻԿՈՒՀԻ ՄԸ ԱԳԱՐԴԻՒՆ ԿԵՐՈՎ. ԿԸ ՓՆՏՈՒԻՒԻ ՎԵՑ ՕՐԷՆ ՝Ի ՎԵՐ

Լաթաքիա ուսումնասիրութեան ընդհ. Ամերիկեան վարժարանին ուսուցչուհիներէն Միս Էսկարթ իր բնակարանէն անհետացած է վեց օրէ իվեր եւ քի գիներ դեռեւս հետքը կասարուած բոլոր հետաքննութիւններ ապարդիւն մնացած են մինչեւ յարդ։

Միս Էսկարթ 70 տարեկան կին մըն է եղեր եւ Լաթաքիա հաստատուած 40 տարիէ իվեր։ Անկիա ծանօթ էր բոլոր բնակիչներուն եւ սիրալիր յարաբերութիւններ կը մտկէր բոլոր օջարակներուն հետ։

Տեսնուած է, քէ Միս Էսկարթ յանախ գիտեր ցերեկ կը օրէր ամենամուր փողոցներուն մէջ, առանց ենթադրելու փոդոցներուն մէջ, առանց ենթադրելու ոեւէ յարձակումն։

Անկիա ամենուն ուշադրութիւնը գրաւած էր իր գործունէութեամբ եւ մանաւանդ անգլիական դաստիարակութեան յանախորդներուն թիւը բարձրացնելու ասպատաստիովը։ Անկիա կզբաղեր բարեգործութեամբ եւ ամեն գուն ափ կառնէր նպաստ հաւաքելու համար։ Սակայն, իր վրայ կը կրէր քանկագին զարդեղէններ եւ ճանչցուած էր իբրեւ խոսար հարստութիւն ունեցող մէկը։

Միս Էսկարթ առեւտուրած է արդեօ՞ աւազակներու կողմէ։ Դող մարդասպանի մը գոհը եղաւ արդեօ՞, որ ծուղակի մը մէջ ձգելով սպանուած կրնայ ըլլալ զայն գողնալէ յետոյ իր զարդեղէնները եւ դրամը։

Արդեօ՞ մոլեւուռնդի մը կողմէ սպանուեցաւ։

Ամեն ենթադրութիւն բոլորելի է։ Միս Էսկարթ իր բնակարանը ձգած է անցեալ ինկտեմբերի կէսօրեն յետոյ սպասուհիին յանձնարարելէ ետք քէ իր բէյը պատրաստ քնչ որ կապացուցանի քէ ուսուցչուհին դիտաւորութիւն ուներ վերադառնալ անմիջապես։

Ցետքրութ Ամերիկեան հիւպատոսը տեղեկութիւն առնելով այս խոհրդաւոր անհետացումին մասին, լաբաթիա դրկեց իր պատասխանատուներէն մէկը որ ննուրիւն մը կատարեց տեղւոյն վրայ եւ երկար տեսակցութիւն մը ունեցաւ կառավարիչ պ. Շեվկիրի հետ։

Լուր կայ քէ իբրեւ վարձատրութիւն հազար տլար պիտի խոստացուի ուսուցչուհին գտնողին։

ՎԷՅԸ ՈՃՐՈՎ ԿԸ ՎԵՐՋԱՆԱՑ

Գուրճի Բօս էլ Ֆարաճ ճաստատճին մէջ, Հատաճ Նուսուֆ անուն բեռնակիր մը ածուխ բեռնաւորուած ճերս մետր։ Դեմին ու երեսը ածուխի փոշիճն սեւցած բլլալով, ճատարանի ծառայողներէն ձօրճ Ռաֆիթի գաւաթ մը օղի նետց անոր վրայ։ Բեռնակիրը, որ մանիսեակաճ էր, յուզուեցաւ եւ պոռաց։ ձօրճ ճայնոյելէց խօսքեր ուղղեց՝ որու վրայ սկսաւ կռիւ մը երկուքին միջեւ։ Ճատարանի ծառայողը դանակի ճարուած մը իջեցնելով բեռնակրի կուրծքին, զայն ձանր վիրաւորուած վիճակի մէջ գետին ձգեց։

Վիրաւորը հիւանդանոց փոխադրուեցաւ եւ ձօրճ ալ բանտ։

15 ՄԻԼԻՈՆ ԴԱՀԵԿԱՆ ՏՈՒԳԱՆՔ

Ժամանակին գրած հիմ որ, Տամուրի ծովեզերը 3 տարիւր պալեա *քաժլաք* եւ 25 սնտուկ բղբախաղ փախցնող հինգ նաւավարներ ձերբակալուած հին եւ մամասաան վարչութեան կողմէ 15 միլիոն ս. դ. տուգանքի դատապարտուած հին։

Դատապարտեալները դատարան դիմած հին եւ բողոքած տուած վճռին դէմ։ Բայց համաձայն Բարձր Գատխարութեան 70րդ որոշմագրին, վերաքննութիւնը կարելի կրլլայ միայն այն պարագային, երբ դատապարտեալները կը վճարեն գումարները։ Որով դատարանը առջի օր, մերժեց անոնց առաջարկը եւ հատատեց մամասան վարչութեան որոշումը։

ԵՐԿՈՒ ԹԻԹԵՂ ԱՃԻՒՆ

Գատխար երիտբօ Նաճան, Նհիրի պատկանողի գատխարը, Խորհ անուն Զօրպաճեանի հովիճ գրաւած է, երկու բիբեղ ածիւն։

1001Ի 60 ԲԱԺԻՆ

Սիւրիական կառավարութիւնը որոշմագրով մը 100ին 60 բաժինը կատալ ամեն անոնց որոնք լուր կատած մահասենգուած ապրանքի մը մասին։

ՏԱՀՐ ԷԼ ՊԷՑՏԱՐԻ ՋԱՄԲԱՆ

Տահր էլ Գիյաբի ճամբան գտնուած եր_ճանի մը օրէ իվեր։ Ղբրկուած գործատուները ձիւնը մաքրած եւ ճամբան բացած բլլալով, երթեւեկութիւնը սկսած է։

ՊԷՑՐՈՒԻՒԻ ԲՆԱԿՉՈՒԹԻՒՆԸ

ՓՐԻՍՏՈՆԵԱՆԵՐԸ

ՄԵԾԱՄԱՍՆՈՒԹԻՒՆ ՒՆԵ ԿԱԶՄԵՆ

Վերջնակատապես յայտնի եղած չէ դեռ մարդահամարի արդիւնքը, սակայն կարգ մը օրջանակներու արձանագրութիւնները լմնցած բլլալով, տեզական փորձեր կրցած են մօտաւոր թիւեր ստանալ։

Գիյրութի բնակչութեան թիւը իջչպես գրած հիմ, մօտաւորապես 180 հազար կը հաւատար։ Այժմ հետաքրքրական պատահականներէն տեսնել թէ կանցնի կը դառնայ հիւանդոյանոցին մէջ, մանաւանդ որ անոր մեկ յարկաբաժինը յատկացուած է ճամաշրջիկ կիներուն։ Այս կիները չպիտի հաւատան ատակերացներուն ցուցագրել վտանգաւոր բաներ ինչ որ պիտի խոչոր անոց միտքերը։

Կառավարական օրջանակները կը յայտնեն որ դժուարին պիտի բլլար գոհունակութիւն տալ Ֆրանչիսկեանցներու պահանջքին բեպետեւ այս պահանջները օրինաւոր ալ լինեն։ Դիտել կուտան քէ Ֆրանչիսկեաններն են որ իրենց վարժարանը հատատած են հիւանդանոցին հով, եւ այս պայմաններու տակ պետութիւնը յանգուցիմ մը չունի։ Միւս կողմէ, հիւանդանոցի օբնութիւնը 60 հազար ոսկի արժած է պետական գանձին համար, որը դրամատեր չէ այդքան կարեւոր գումար մը կորսնցնել։

Ֆրանչիսկեանները կը յայտնեն քէ պետութիւնը այս հիւանդանոցը յատկացուց տարափոխիկ հիւանդութեանց իրենց վարժարանին օբնութեենէ յետոյ։

Ներիրը այժմ կը գտնուի այս վիճակի մէջ, անել կացութեան մը առջեւ կը գտնուին երկու կողմերն ալ։

ՀԵՏԱՔՐՔՐԱՇԱՐԺ ՎԷՄ ՀԱԼԷՊԻ ՄԷՋ

Հալէպէն լուր կը տրուի քէ Ֆրանչիսկականներ բողոքած են տարափոխիկ հիւանդութեանց յատուկ պետական հիւանդանոցին իրենց վարժարանին մօտ հատատուելուն դէմ։ Ֆրանչիսկեան Հայրերը պահանջած են սոյն հիւանդանոցի փակումը, պատասպանելու համար իրենց աշակերտներուն բարոյականը որոնք պիտի ենթարկուին պատահականներէն տեսնել քէ կանգնի կը դառնայ հիւանդանոցին մէջ, մանաւանդ որ անոր մեկ յարկաբաժինը յատկացուած է ճամաշրջիկ կիներուն։ Այս կիները չպիտի հաւատան ատակերացներուն ցուցագրել վտանգաւոր բաներ ինչ որ պիտի խոչոր անոց միտքերը։

Կառավարական օրջանակները կը յայտնեն որ դժուարին պիտի բլլար գոհունակութիւն տալ Ֆրանչիսկեաններու պահանջքին բեպետեւ այս պահանջները օրինաւոր ալ լինեն։ Դիտել կուտան քէ Ֆրանչիսկեաններն են որ իրենց վարժարանը հատատած են հիւանդանոցին հով, եւ այս պայմաններու տակ պետութիւնը յանգուցիմ մը չունի։ Միւս կողմէ, հիւանդանոցի օբնութիւնը 60 հազար ոսկի արժած է պետական գանձին համար, որը դրամատեր չէ այդքան կարեւոր գումար մը կորսնցնել։

Ֆրանչիսկեանները կը յայտնեն քէ պետութիւնը այս հիւանդանոցը յատկացուց տարափոխիկ հիւանդութեանց իրենց վարժարանին օբնութեենէ յետոյ։

Ներիրը այժմ կը գտնուի այս վիճակի մէջ, անել կացութեան մը առջեւ կը գտնուին երկու կողմերն ալ։

ՆՈՒԻՐԱՏՈՒՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Մամլոլթէյնի ազգային Թոքախտանոցին կը նուիրեն Տիարը Բարսեղ Զէրքէզեան 2 հազար ս. դ֊ին. եւ ոչխար մը, Տիգրան Մավիսագալեան հազար ս. դ., Գրիգոր Ազիրեան 500 ս.դ.։

— Հ.Մ.Ը.Մ.ի տարեդարձին առթիւ, պ. Գասպար Իբեհեան 1000 ս. դ. կը նուիրէ Հ.Մ.Ը.Մ.ի տեղական վարչութեան։

— Գրն. Գրիգոր Ազիրեան հինգ սրկն. ոսկի կը նուիրէ Գիյրութի Հայ Ճեմարանին։

— Գր. Կիւրեղ Քէլէչեան 300 ս. դ. կը նուիրէ Մամլոլթէյնի Թոքախտանոցին։

Ստանալ խմբագրութենէս։

— Գ. Հրանդ Սիլահեան 100 ս. դ. կը նուիրէ Մամլոլթէյնի Թոքախտանոցին։

Ստանալ խմբագրութենէս։

ՍԱԿԱՐԱՆ ՊԷՑՐՈՒԹ

5 ՓԵՏՐՈՒԱՐ 1932

	Ցու. բիկ
Օգիպտ. Ղրուպտ.	448
Անգլիկն. »	437
Ֆրանք »	136
Թրքական »	58
Գանէ Օ.Ս.Ա.ական	130
Իտալական Լիր 100	640
Ցունական. Ֆրախմի 100	155
Անգլն. ոսկի	604
Ֆրանս. »	480
Ցսման. »	547
Արծաթ մէջիտ	26
Գրէտի Ցօնս. Ա. Քր.	496
» » Բ.	288
» » Գ.	283

Մէջերեաց եղբարք Բիւ Ցօօ Թէլէֆօն՝ 5-19

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ՅԱՑՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

Ի գիտութիւն Հայ ժողովրդեան կը յայտնենք որ, անոնք որոնք մարդահամարի օրը չեն արձանագրուած եւ կամ իրենց թուղթերը լեցուցած՝ բայց տակի չեն ունեցած յանձնելու զանոնք յատուկ ճանձնախումբին, շաբթուս մէջ իսկ անպատճառ ներկայանան Ազգ. Առաջնորդարան եւ արձանագրուին, իրենց հպատակութեան իրաւունքը չի կորսընցնելու եւ յառաջիկային դժուարութեան չի հանդիպելու համար։

Ազգ. Առաջնորդարան Հայոց

ՀԱՅԿ. ԱՆՆԱԽԸՆԹԱՑ ՀԱՄԵՐԳ

(6Ր ՀՈԳԻՆՈՑ ԵՐԿՍԵՌ ԵՐԳԱՋԱԽՈՒՄԲ)

Կազմակերպուած՝

ԱՄԵՐ. ՀԱՄԱՐ. ՀԱՁ ՈՒՍՈՒ. ՄԻՈՒԹԵԱՆ կողմէ

Ղեկավարութեամբ՝ ԵՐԳԱՀԱՆ

Հ. ՊԷՐՊԷՐԵԱՆԻ

WEST - HALL

Կեսր. 15 շաբաթ երեկոյեան ժամը 9ին

Տոմսերու գիները՝— Ս. ԿԱՐԳ 75 Բ. ԿԱՐԳ 50 Ս. Դ.

Պիտի երգուին խմբերգ, զուգերգ, բիւօ եւ մեներգներ՝ կ. վարդապետէ, Ա. Մանուկեանէ, Տէր Ղեւոնդեանէ եւ խումբին ղեկավար Հ. Պէրպէրեանէ.

Այժմէն ապահովեցէք Ձեր տեղերը եթէ կուզէք յիշատակելի վայրկեաններ ապրիլ, եթէ չէք ուզեր զրկուիլ սոյն ժողովրդական ԱՆՆՄԱՆ համերգէն։ Ներկայ պիտի բլլան կարեւոր Թիւով տեղերներ, եկէք գուք ևս անոնց հետ արժանաւորապէս ծափահարելու Հայ երգն ու Հայ արուեստը։

ՇԱՆՕԹ.— Տոմսակները արդ աթոռներու համապատասխան Թիւեր կը կրեն, հանդերգի ընթացքին չէ կարելի աթոռ փոխել։ Կը խնդրուի սոյն կէտին ուշադրութիւն դարձնել։

ՀՐԱՊԱՐԱԿԱՑԻՆ ԴԱՍԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ

Կեսր. 7ին, կիրակի, կէսօրէ վերջ ժամը 3ին

Փոքր Հայքի ՀՆՁԱԿԵՑԱՆ ՏԱՆ ՄԷՋ

Պիտի խօսի ընկեր ՍԻՒՆԻՔ, ելեւէջ ունենալով

Լզգերու պատմական կոիւը Լեւեղիի մէջ

ԴԱՍԱԽՕՍՈՒԹԵԱՆ ԵՐԿՐՈՐԴ ՄԱՍԸ

Մուտքը 5 ս. դ. ամենի համար

ԱԿՈՒՄԲԻ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

ՓԱՍՏԱԲԱՆ ԽՄՈՐՈՎ ԹԻԹԻՒՆՃԵԱՆ

(Sofr. իրաւագիտութեան)

ԿՍՏԱՆՁՆԷ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԴԱՏԵՐ

Ընկերակցութեամբ հանրածանօթ փաստաբան ՄԷՔՐ ԱԶԻԶ ԷԼ ՀԱՆԷՄԻ

Գրասենեակը բաց է կէսօրէ առաջ 9—12 կէսօրէ վերջ 3—6

Rue Allenby, Immeuble NESSOULI **ՀԵՌԱՁԱՅՆ 1—28**

Etablissement J. HEKIMIAN FILS

(Maison fondée en 1877)

56 Rue FAUBOURG SAINT HONORE - PARIS (VIIIe)

Առեւտրական ոեւէ գործի համար

ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԱՊՐԱՆՔ, ՆԻՒԹ ԿԱՄ ԳՈՐԾԻՔ

կրնայ հայթայթել ամենանպաստաւոր գիներով

Հեռագրական Հասցէ Efi-Elyseding - Paris - 123

ՖՕԹՕ ՀՐԱՉ

Անոնք որ կ'ուզեն վերջին նորաձեւութեանց համաձայն նուրբ եւ ճաշակաւոր լուսանկարներ ունենալ, առանց վարանումի ՓՈ-ՊՈՒԼ դիմեն Մասարաթ փողոց, նորակառոյց Խորհրդարանի հետդ դիմացի՝ չէնքին երկրորդ յարկաբաժնի վրայ, նորբացուած ՖՕԹՕ—ՀՐԱՉ Աթելիէին, որ ունի ելեքտրականութեան առանձին բաժին մը եւս, որով առանց նկատի ունենալու օդն ու ժամանակը՝ կարելի է գոհացում տալ ամենանրբաճաշակներուն իսկ։

ԱՑՑԵԼԵՑԷ՛Ք ԵՒ ԳՈՀ ԳԻՏԻ ՄՆԱՔ

ցուած։

— Թերեւս անունս մոռցան և դէմքս չեն յիշեր, որ հիմա գան, ներկայանան և ըսեն որ իրենք այդ երիտասարդներն էին։ Ես արդէն մոռցած եմ անոնց դէմքը, ի՛ըսեր Անդրանիկ ինձ անձամբ։

Անդրանիկ հասաւ իրիկնաւան Բասէնի գաչարին վրայ գտնուած Գոմաձոր գիւղը։

Այնտեղ գիմեց առաջին պատահող Հայ չինականին, որ գինքը տարաւ և հիւրասիրեց իր օճախին մէջ։

Ծոգնած էր անիկա և բոլորովին փոչիին մէջ կորսուած։

Անդրանիկ, որ այնքան ֆիզիքական մաքրութիւնը սիրող մարդ էր, հոգեկան և սրտի մաքրութեան հետ միասին, երկու երեք ամիսէ ի վեր չէր լոգացած։

Հայ չինականը ջուր պատրաստեց և հրաւիրեց Անդրանիկին լոգանալ։

— Ճամբէ եկած եք, յոգնած կ'ըլլաք, յոգնութիւնդ կ'առնէք լոգանալէ ետք։

Ուրիշ աւելի մեծ պատիւ մը չէր կարող երեւակայել Անդրանիկ։

Լոգացաւ։

Ծեռոյ միասին նստան և սկսան խօսիլ պրուտն գէպքերու մասին։

— Թիւրքը քանի կ'երթայ աւելի զալըմ կը գտնայ, ակսաւ Հայ չինականը, մեր ցանքը, մեր հերկը, մեր խոզն ու արօրը Թիւրքին կը պատկանին, մենք սեփականութիւն չունինք։ Կամաց կամաց ալնպէս պիտի ըլլայ, որ Թիւրքը պիտի գայ և պիտի ըսէ մեզ, որ ամէն ինչ իրենն է և մենք միայն աշխատողներ, կամաց կամաց մեր բարոյական հարատութիւնն ալ Թիւրքը պիտի սեփականացնէ, վերջացուց Հայ չինականը։

Մարաիրոս գնաց ոստիկանատուն վալւոյի հետ միասին և առաջնորդուեցաւ բանտ։

Անդրանիկ ոչ մէկ կոպէկ չուներ իր մօտ։

Դիմեց դարձեալ միեւնոյն սրճարանը։

Նստեցաւ պահ մը և մտածեց մտածելով սրճարանի տիրոջ և խորհուրդ հարցնել գործ մը գտնելու և ապրուստ հայթայթելու համար։

Մտածեց անգամ մը դիմել Առաքելին, որ այնքան բարեացակամ գտնուած էր իրենց դէմ, բայց ամաչեց։

Մօտեցաւ սրճարանապետին։

— Ես գործ մը կ'ուզեմ, այս քաղաքին մէջ գործ չի կա՞յ, հարցուց Անդրանիկ։

— Արհեստաւորի համար գործ կ'ըլլայ, պատասխանեց սրճարանի տէրը միեւնոյն բարի սրտակրութեամբ։

— Ես արհեստաւոր եմ, յարեց Անդրանիկ։

— Ի՞նչ արհեստ ունիս, հարցուց սրճարանատէրը։

— Հիւսն եմ պատասխանեց Անդրանիկ։

— Լաւ վարպե՞տ ես։

— Բաւական լաւ, համեստութեամբ ըսաւ մեր ապագայ հերոսը։

Սրճարանապետը գանչեց իր փոքրիկ ծառան և Անդրանիկը ուղարկեց հիւանդի մը մօտ։

— Անցեալ օր մէկը կ'ուզէր, աւելցուց անիկա դուրս ելլելէ առաջ։

Անդրանիկ գնաց այդ վարպետին մօտ, որ իսկոյն գինք դրաւ գործի։

Մեր հերոսը չքնեց երեք պատուհան և մէկ դուռ կարող տան մը մէջ և պարապեցաւ խանութին մէջ հիւանդներու վերաբերեալ գանազան գործերով։

15-20 օր այդ վարպետին քով պարապելէ յետոյ գարձեալ անկենակալ կերպով կը հանդիպի Մարաիրոս

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐԷ

ՉԻՆ-ՃԱՊՈՆ ՊԱՏԵՐԱԶՄԸ ՃԱՊՈՆ ԿԸ ՇԱՐՈՒՆԱԿԷ ՌՈՒԲԱԿՈԾԵԼ

Նանքին.— Ճապոնական մարտանաւեր ռմբակոծեցին քաղաքը և նաւային զինուորներ ցամաք հանեցին։ Պատերազմական վիճակ հրատարակուեցաւ։

Խալպին.— Ճապոնական գինուորական իշխանութիւնները որոշած են Մանչուրիոյ գտնուող իրենց զօրամասերը հաւաքել Խարպինի վրայ։

Թոքիո.— Անգլիական և Ամերիկեան դեսպանները կրկին բողոքեցին Շանկայի մէջ կատարուած գինուորական գործողութեանց դէմ։ Ճապոնական կառավարութիւնը որոշեց զօրաբաժին մը ղրկել Շանկայ։

Վաշինկդըն.— Ֆռանսական դեսպանը դիմում մը կատարեց Պ. Սթիմսընի մօտ հերքելու համար կարգ մը թերթերու կողմէ տրուած դիրքորոշումները որոնց համաձայն Ֆռանսան նպաստաւոր դիրք մը կը բռնէ եղեր Ճապոնին նկատմամբ։ Անիկա հաւաստիք տուաւ նաև թէ Ֆռանսան կը միանար Միացեալ Նահանգներու և Անգլիոյ Թոքիոի մօտ կատարուած դիմումին յարգել տալու համար Ֆռանսայի և միջազգային մենաշնորհները, օտարահպատակներուն կեանքը և ստացուածները։

Շանկհայ.— Շոթէյի մէջ ծագած հրդեհներու հետեւանքով մէկ միլիոն ոսկի սթերլինէ աւելի կորուստներ եղած են։ Հազարաւոր տուներ, գործարաններ ու մթերանոցներ կործանած են։ Գործարաններու, դրամատուներու և խանութներու փակման հետեւանքով իրենց աշխատանքէն զրկուած մարդոց թիւը կը հաշուուի կէս միլիոնէ աւելի։

ԶԻՆԱԹԱՓՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱԺՈՂՈՎԸ

Ժընև.— Զինաթափութեան համաժողովը կը բացուի այսօր, ժամը 15·30 ին։

Իր բացման ճառին մէջ նախագահ Հէնտըրսէն պիտի պարզէ իր յոյսերը, մերժելով խորհրդաժողովին ձախողութիւնը։

61 պետութիւններու պատուիրակները հոս ժամանեցին։

Պ. Թարտիէօ երեկ տեսակցեցաւ պ.պ. Թոմսըն, Հէնդըրսընի և Տրումընտի հետ և այսօր ալ պիտի տեսակցի պ. Զայէսկիի և փոքր հաւաձայնութեան պետութեանց ներկայացուցիչներուն հետ։

Ի ՆՊԱՍՏ ԶԻՆԱԹԱՓՈՒԹԵԱՆ

Պրիւքսէլ.— Պ. Վանտէրվէլտ այս առաւօտ թագաւորին յանձնեց ի՛նպաստ զինաթափութեան տերեսագիր մը որը կը կրէր 342,000 ստորագրութիւն։

„ԱՐՈՒՐԵՍՑ ՃԱԿԱՏ" ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ ՄԷՋ

Պէրլին.— «Արուրեոյ ճակատ» անուն ինքնապաշտպանողական նոր կազմակերպութեան պահականոյ 20,000 հանրապետականներու կողմէ կարևոր ցոյց մը կատարուեցաւ առանց ոևէ միջադէպի։

Պէրլին.— Ռայխստակը 13 Մարտը նշանակած է իբրև թուական նախագահական քննարկութեան։

ԱՆԳԼԻՈՅ ԴՐԱՄԱՏՈՒՆԸ ԿԸ ՎԱՃԱՐԷ ԻՐ ՊԱՐՏՔԵՐԸ

Լոնտոն.— Անգլիոյ դրամատունը Ֆրանսայի դրամատան վճարեց իր պարտքը մէկ միլիառ 860 միլիոն ֆրանք։

ՍԻՍՑԵԼ ՆԱՀԱՆԳՆԵՐՈՒ ԴԻՐՔԸ

Ուաշինկթըն.— Մանիլա գտնուող 2800 ամերիկեան զինուորներ հրաման ստացած են մեկնելու համար դէպի Շանկհայ։ Ամերիկեան կառավարութիւնը նոր բողոքագիր մը ուղղած է Ճապոնի, որը հիմնուած է այն իրողութեան վրայ թէ՝ Շանկհայ արշաւանքը կը կազմէ միջազգային իրաւանց բռնաբարում մը։

Նանքին.— Շանկհայի մէջ Քանթոնին զինուորներու կրած վնասները պաշտօնապէս կը հաշուուին 1000, որոնց 600 ը սպաններ։

ԵՒ ԱՍՏԼԸ Բ·ՕՆ ՊԻՏԻՕԳՆ

ԸՆՏԱՆԻՔԻ ԱՍՏՂԸ
(L'ETOILE du FOYER)

Առեւտրական և երկրագործական ժողովրդային վարկի հաստատութիւն
Անանուն ընկերութիւն.— դրամագլուխ՝ 3,000,000 ֆրնք.
որ կրնայ 3.000,000,000 ֆրնք-ի բարձրացուիլ վարչական խորհուրդի պարզ որոշումովը։

Կեդրոնատեղի.— 137 Boulevard Sebastopol - Paris

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԴՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ Արեւելեան պետութեանց
Սալոյ Օթելի տեղ, Պուրն, Պէյրութ

ԵԼԵՒՄՏԱԿԱՆ ՃԻՒՂ,
Ապահովի պայմանագրութիւնով
ՕԺԻՏ
Երաշխաւորեալ տոկոս 6%, Ասկէ զատ մասնակցութիւն ընկերութեան չահերուն։

ԿԱՂՈՒԱԾԱԿԱՆ ՃԻՒՂ,
ՎԱՐԿԵՐՈՒ ԲԱՑՈՒՄ
Կալուածի վրայ փոխատուութիւնք
վճարելի 10—15—20 տարիէն, որուշած պայմանաժամէն առաջ ուղղը կրնայ վճարել։

ԸՆՏԱՆԻՔԻՆ ԱՍՏՂԸ ընկերութիւնը ներկայիս 75,000է աւելի անդամ ունի։ Մինչեւ 1 Ապրիլ 1931 Ընտանիքին Աստղը 135 միլիոն փոխ տուած է, գրաւով 500 միլիոնէ աւելի արժէք ունեցող անշարժ կալուածներու վրայ։
Ամեն բոլակցութիւն ուղղել՝ B.P. 821, Beyrouth

ՏՔԹ. Բ. ԳՈՒԼԱԳԵԱՆ
ՄԱՍՆԱԳԷՏ՝ ՆԵՐՔԻՆ, ՄՈՐԹԱՅԻՆ ԵՒ ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ
ՎԿԱՅԵԱԼ ՓՈՐԻՋԻ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑՆԵՐԷՆ

Կր դարմանէ գիտական ամենավերջին մեթոտներով, քոնէրու, սամոմոխի, այիրճերու լեարդի ամեն տեսակ հիւանդութիւններ։ Հին եւ նոր վերամիզուղիները իր բոլոր բարդութիւններով, ինչպէս նաեւ Ֆռանկախիս եւ մորթային հիւանդութիւններ։

Առագ, արմաւակաան եւ բարեխիղճ գործակում։

Հիւանդ կ'ընդունի ամեն օր, բացի կիրակիէ, իր նախկին դարմանատան մէջ. ժամը 8—12 եւ 2—6ու մասնաւոր ժամադրութեամբ։

Երեքշաբթի օրերը, ժամը 2—5 վկաեալ ԱՂՔԱՏՆԵՐՈՒ ՁՐԻ ժամ Հասեան փողոց՝ թիւ 8

Կարի եւ Ձեւագիտութեան Դասընթացք
Տիկին ՄԱՌԻ ԵՐԱՄԵԱՆ
ՎԿԱՅԵԱԼ ԴԵՐՁԱԿՈՒՀԻ
ԲԱՐԻՁԷՆ ԵՒ ՎԱՇԻՆԿԹՕՆԷՆ

Կարի եւ ձեւագիտութեան մասնագիտուհի, Տիկին Մառի Երամեան կր վերադառնայ իր առհասարոց. Միջ Սեւրայի դիմացը Նո. 78 տան հիւրորդ յարկը։

Երեք ամսուան միջոցին կր սորվեցնէ ամենավերջին նորաձեւութեամբ, կար եւ ձեւագիտութիւնը իր „բոլոր" բարդութիւններով հետ արդիական (միջոցներով, Droit-fils մեթոտով։ Իր ասակերտութիւները կ'օժտէ Բարիզի ատեաարհամանօր Académie Daydou վկայականով։

ՏՔԹ. ԼԵՒՈՆ ԵՒՆԻԿՈՄԱՆ
(Նախկին Լեւոն որ հիմնէ Գեղարուեստի Ամերիկ. հիւանդանոցին)
— ՀԻՒԱՆԴ —
Իր նոր դարմանատունը կր գտնուի Մէկնող փողոց (Նախկին Մառաշլեան), Լիբանանի հորիզոնական պարտէզին մօտ։
Կր ճանչնայ եւ կր դարմանէ բոլոր հիւանդութիւնները։
Ընդունելութեան ժամեր.—
Կիրակի առաջ ժամը 9—12, կիսօրէ վերջ 2—6։
Ուրբաթ օրերը միայն առաջ ժամը 10—12, հիւանդանոցի գործատեղին մէջ։

ՍՓԱՆՏԱՐՏ *կօշիկները միշտ առնելու, առնելապիտակցնելն, առնելաժամն եւ առնելագեղեցիկներն են.*
ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ՝
ՆԱՁԱՐ ԵՂԲԱՅՐՆԵՐՈՒ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ
ՄԵԾ ՕՓՔԱԶԻՕՆ
25 Օրուայ Միջոցին Սկսած 1932
20 ՅՈՒՆՈՒԱՐԷՆ ՄԻՆՉԵՒ ՓԵՏՐՎԱՐ 5
100ԻՆ 10-30 ԶԵՂՉ ԳԻՆԵՐՈՒ ՎՐՑԸ
ԱՒԻԹԸ ՄԻ ԿՈՐՄՆՑՆԷՔ

ԵՐԳԻՉՆԵՐԸ
ԲԵՄԲԱՍԱՑՆԵՐԸ ԵՒ
ՍՊՕՌՏ ԱՄԱՔԷՕՐՆԵՐԸ
ՓՈՐՁԵԼՈՒԻ ԵՆ ՄԻԱՅՆ
-ԲԱՍԹԻԼ ՎԱԼՏԱ-ՆԵՐԸ
ՍՈՒՏՆ ԲԱՍԹԻԼՆԵՐԸ ԱՒԻՏ ԱԶԴԵՑԻԿ ԵՆ ԵՒ
ԿՐ ԳՏՆՈՒԻՆ ԲՈԼՈՐ ԴԵՂԱՐԱՆՆԵՐՈՒՆ
ԵՒ ՏՐՕԿԻՒՆԵՐՈՒՆ ՄԷՋ
Պահանջեցէ՛ք **ՎԱԼՏԱ** անունը կրող տուփերը
Ներկայացուցիչ՝ ՄԱՒՏԱ Եղբարք
Փոսթաքոդ թիւ 445
ՊԷՅՐՈՒԹ

Աւելցուր եւ առանձ ծախսի մարելցիկ
ՁԵՐ ՀԱԳՈՒՍՏՆԵՐԸ

Ինչ հարկ այլեւս հագուստները մաբեղ տալու համար ծախսի ենթարկուիլ երբ կայ հրաշալի նոր գիւտ մը

ԼԻՒՍԷՆ (LUCIN)
ԱՓԱՆՑ ԼՈՒԱԼՈՒ, ՊԱՐԶԱՊԷՍ ԽՈՁԱՆԱԿՈՎ
ԿԸ ՄԱՔՐԷ ՆՈՐ ԿԸ ԴԱՐՁՆԷ
բամպակէ, բուրդ, ամէն տեսակ կերպաս, հագուստ եւ կիսագուեստներէ ինչպէս նաեւ գորգ, կարասիներու կերպասներ, ձմեռուան պլեարկներ, եւայլն, եւայլն, առանց կերպասին գոյնը փոխելու **ՓՈՐՁԵՑԷՔ ՈՒՐ ՀԱՄՈԶՈՒԱՆՔԸ։**

Տուփը կ'արժէ 25 ս. գրկ. միայն։

Մէկ տուփով կրնայ 1 տարի մաբուիլ։
50 ս գրկ. գրկողին 2 տուփ իր գրկէն՝ փոխ կ'առնէ ծախսը մէյ մը վրայ։ Ամեն առաջնորդներուն եւ մեծամասնակ ծխողներուն ծանօթ գործ։ Գիտել՝
Մ. ԿԱՊՐԱՇ ի Պօռսա—Պէյրութ (B. P. 422) կամ ՕԱՏՈՒ ՆԵՐՍԷՍԵԱՆ, սեղանաւոր, Ֆօօ փողոց, Պէյրութ։

Տոկուն շիկուածք վայելուչ տեսք հնչուն եւ բնական ձայն
Ամեն յատկանիշներ՝
ՈՐՈՇՄԱՄՔ ԿԸ ՁԱՏՈՐՈՇՈՒԻՆ
ԱՓՕԼԼՕ
ՓՕՆՕՆԵՐԸ
Պատրաստուած վերջին կատարելագործեալ դրութեամբ, Անգլ. ամենաարիւն եւ ամենաառած ընկերութեան կողմէ
APOLLO GRAMOPHONE Co. Ltd
(of London)
ԱՓՕԼԼՕ ՓՕՆՕՆԵՐՈՒ ԹՈՒԳԱՒՈՐԸ !!!
Կատարեալ հաւատով գոյացնելու համար անգամ մը այցելեցէք
MAISON APOLLO, Rue de la Poste, BEYROUTH
Փարդաֆէ եւ Հօնսոյ ամէն ձեւի, ածկիճեայ սուի եւ սապաթայի ընծաներ գիւտ. վճարումի պիտոյքներ։
Ընդհ. ներկայացուցիչներ՝ Սիւրիոյ, Պաղեստինի, Անդրյորդանանի, Միջագետքի եւ գրաբոսի.— **ՍԻՆԱՆԵԱՆ ԵՂԲԱՐՔ**
SINANIAN FRÈRES, Boîte Postale 642, BEYROUTH (Syrie)

սին։

— Ո՞ւր ես, Անդրանիկ, ո՞ւր կորաս, կը հարցնէ Մարտիրոսը։

Անդրանիկ առաջին անգամ չպատասխանեց և ապշած նայեցաւ իր սիրտի ընկերոջ վրայ։

— Ես լսեցի, որ ձեզ երկու ժամ պահած են ոստիկանատունը և յետոյ ազատ արձակեր են։

— Ուրկէ՞ լսեցիր։

Մէկը ինձ ըսաւ, որ այսօր մէկը սահմանը անցած ատեն բռնուած էր, բայց ազատ արձակուեցաւ, հարցուցի ազատ արձակուողին անունը, քու անուդ տուաւ, անկէց յետոյ հանգիստ մնացի։

— Ի՞նչ կ'ընես հիմա, հարցուց Մարտիրոս։

— Մտածութեան մէջ եմ, կ'աչխատիմ մէկ քանի ոսկի իրարու քով բերել և դարձեալ իմ նպատակիս երթալ, պատասխանեց Անդրանիկ։

— Եկուր եռեւիլ։

Անդրանիկ դարձեալ կը հետեւի Մարտիրոսին, որ կ'առաջնորդէ Առաքելին մօտ։

Առաքել սիրով կ'ընդունի և ցաւ կը յայտնէ որ անյայտ անցած է իրենց ճամբորդութիւնը։

— Բանինե՛ր գացին և յետ եկան, բայց վերջապէս յայտնեցան անցնիլ, կ'աւելցնէ Առաքել։

Իրիկունը կը խորհրդակցին գարձեալ ճամբայ իյնալու։

Այս անգամ իրենց կը միանան ուրիշ երկու ընկերներ, որոնք եկած էին Կովկասի ներքին գաւառները։

ՄԻԵՒՆՈՑՆ ՀԱԿԱՑԱՊԱՐԱԿԱՆ ՈՒԼԻՆ

Փոռնութեան վայրը.— Անդրանիկ կուտայ նոր ծրագիր.— Չիրար կը կոտրցնեն.— Անդրանիկ կը հասնի Բասէն.— Հայ Տիճականը.— Հիւրասիրութիւն.— Օրուան դէպքերը.— Թուրքը եւ Հայը.— Անդրանիկի կարծիքը.— Հայ Տիճականին կասկածները.— Նոր խուճ։

Երկրորդ օրը դարձեալ ճամբայ կ'իյնան, Առաքել կը հոգայ անոնց ծախսերը մինչեւ հասնին իրենց ընտրած տեղը։

Կը հասնին փորձութեան վայրը։ Պէտք է անցնին Դարա Ուրղանի յայր։ Վահակները դարձեալ կը սեսնեն։ Այս անգամ Անդրանիկ չհամաձայնիր յանձնուիլ և կը հրահանգէ ամէն մէկը փախչիլ գանազան ուղղութեամբ դէպի սահմանէն ներս։

Այնպէս ալ կ'ըլլան։

Հոս սահմանագլխային պահակները արագ և ապահով կրակ կը բանան փախչողներուն վրայ։

Ոչ ոք իրարմէ լուր ունի։

Անդրանիկ կ'անցնի սահմանէն ներս առանց տեղեկութիւն ունենալու իրեն հետ ճամբայ իյնող ընկերներու ճակատագրին մասին։

Անդրանիկ մինչեւ ետքն ալ ոչ մի տեղեկութիւն չունենար անոնց մասին։

Անիկա միշտ կը կարծէր, որ սպաննուեցան կամ ետքը, մինչեւ Հայաստանէն իր դուրս ելլելը մեռած էին կամ զանազան երկիրներ գաղթած և մոռացած։

Կեանքի տղուեսան դէմ յ

այլեւս ոչ ներկայացում ոչ նուագ առանձին նուագը ձեր տան մէջ։

ՕՏԷՕՆ

Ակաւառակի եւ Փօնօի յայտնի մարքան ձեզ այս կը մատուցէ քիչ դրամով ամէն գիշեր ընտիր նուագ լսելու հաճոյքը։

Գնեցէք ՕՏԷՕՆ *Փօնօ* ուր

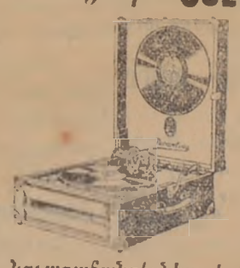

որմէ անկասկած պիտի հմայուիք եւ նշորհիւ այս հռչակաւոր մարքային սկաւառակներուն շարունակական ժամանման, կըրնաք ամէն իրիկուն, Ձեր տուներուն մէջ վայելել ամենամեծ նուագահանդէսները եւ նուագները, իրենց վերջին ստեղծագործութիւններով։

Գլխաւորապէս ոչ ներկայացում եւ ոչ ալ նուագահանդէս. այդ բոլորը ունենալ ձեր տան մէջ միակ միջոցն կեանքի սպութեանդէմ իմաստասիրութեան։

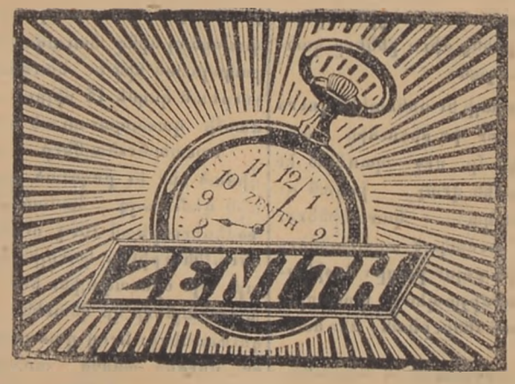

« Time is money »
Ժամանակը ոսկի է

ԶԷՆԻԹ

ԺԱՄԱՑՈՒՈՑԸ ՇՆՈՐՀԻՒ ԻՐ ԱՄԵՆԱԺՇԳՐՏՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ՃԴՈՒԱՊԱՀՈՒԹԵԱՆ

անզուգական յատկութիւններուն ձեզի դրամ կրնան նետեցնել առանց դժուարութեան, ֆնարելիութիւն տալով խնայելու ձեր րոպէներն անգամ։

Ունինք ժամացոյցներու ամբողջ շարք, ոսկի, արծաթ եւ նիքել, կիներու եւ այրերու համար։

Կ'ԱՊԱՀՈՎՈՒԻՆ ՆԱԵՒ ԲՈԼՈՐ ՆՈՐՈԳՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ՝ ԱՄԵՆԱՆՊԱՏԱՒՈՐ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐՈՎ
Ընդհ. ներկայացուցիչ՝ **ԹՈՊՉՅԱՆ ՇԱՀԻՆ** (Ֆօշ փողոց)
Վաճառատուն՝ Վէյկան փողոց, քազաբաւկետարանի դռան կից։

AZTAG
JOURNAL ARMÉNIEN
B. P. 587
BEYROUTH, Liban

Directeur-Propriétaire
HAIG BALIAN

ՓԱՓՆԴԳԻՐ
ՄԻՒՐԻԱ տար. 425, վեցամսեայ 225 ՍԻՐԻԱՅԻ ՄԱՍԻՆ տար. 6, վեցամսեայ 4 օրեր
Տնօրէն-խմբագիր՝ ՀԱՅԿ ՊԱԼԵԱՆ

ԱԶԴԱԿ

ԵՐԿՕՐԵԱՅ ՀԱՅԱԼՐԵՐԹ
ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԳԻՏԱԿԱՆ

ازتاك
جريدة سياسية ادبية اقتصادية حرة

ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ ՓԵՏՐՈՒԱՐ 1932 — 9 — ՉՈՐՔ ԷՋ 3.50 Ս.Դ.

Ե. ՏԱՐԻ | Ամեն առաւոտ պէտք է ըլլալ թերթիս տնօրէնին հասցէին | ԿՂ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ, ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ ԵՒ ՇԱԲԱԹ ՕՐԵՐՈՒ | Չհրատարակուած ձեռագիրները չեն վերադարձուիր | Թիւ 124 (569)

ՊԱՏԵՐԱԶՄ ՍԿՍԱԻ
ՇԱՅՐԱԳՈՅՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ ՄԷՋ

ՃԱԲՈՆՑԻՔ ԿԸ ՇԱՐՈՒՆԱԿԵՆ
ԻՐԵՆՑ ԳՐԱԻՈՒՄՆԵՐԸ

ՌՈՒՍԻԱ. ՊԱՏԵՐԱԶՄԻ
ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ԿԸ ՏԵՍՆԷ

ՉԻՆԱՑԻՔ ԿԸ ՊԱՐՊԵՆ ԻՐԵՆՑ ՄԱՅՐԱՔԱՂԱՔԸ

ԽԱՐՊԻՆ ԳՐԱԻՈՒԱԾ ՃԱԲՈՆՑԻՆԵՐՈՒ ԿՈՂՄԷ

ՇԱՆԿԱՅ, Փետր.— Ճաբոնցիք սկսան ոմբակոծել Շամբէյը։

ՇԱՆԿԱՅ, Փետր. 4.— Ճաբոնցիք Շամբէյ մտան։

ՇԱՆԿԱՅ, Փետր.— Շանկայի ամերիկեան գաղութը կ'ըսպասէ ամերիկեան նոր ուժերու գալուն։ Ամերիկեան թօրփիլանաւի մը հրաման տրուած է որպէս կի Սվանա երթայ անմիջապէս ուր ճաբոնցիներուն ցամաք վայրէր հանած ըլլալը հաստատուած է։

Կ'ըսուի նաեւ թէ ճաբոնական մարտանաւերը ոմբակոծած են Ֆանթօնը։

Շանկայ, Փետր.— Լուր կայ որ ճաբոնցիք մտած են Խարպին։

ՌՈՒՍԻԱ ՊԱՏՐԱՍՏ ՊԱՏԵՐԱԶՄԻ
ՄՍԼՕԹՕՎԻ ԾԱՆՑԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

ՄՈՍԿՈՒԱ.— «Թաս» գործակալութիւնը կը հաղորդէ.— Գործաւարներու Խորհուրդի նախագահ Մոլոթով, համայնավար կուսակցութեան 17րդ համաժողովի նիստը բանալով հետեւեալը յայտարարեց։

Առաջին և երկրորդ հնգամեայ ծրագիրներու սահմանին վրայ ենք և մեր երկրին խաղաղ վերականգնումին գործովը կլանուած, խաղաղասէր քաղաքականութիւն մը կը հետեւինք, սակայն Մայրագոյն Արեւելքի դէպքերը կը պահանջեն մեծ արթնութիւն և գործօն պատրաստութիւն մը, որովհետեւ կրնան անակնկալ դէպքեր պատահիլ քաղքենի պատերազմասէր շրջանակներէն։

Ճերմակ Ռուսերը Փարիզի և Մանչուրիոյ մէջ, բացէ ի բաց ծրագիրներ կը մշակեն Սորհրդ. Ռուսիան խառնելու համար Արեւելքի դէպքերուն. անոնց նպատակն է «Թումբ պետութիւն» մը հիմնել։ Ասոնց պարագլուխները, Միլիւքով և Քէրէնսքի վերջերս Չեխոսլովաքիա գացին ժկի դէմ դաւադրութիւններ կազմակերպելու համար։ Չենք կրնար անտարբեր կենալ, երբ այսպիսի վտանգներ կը սպառնան մեզի։ Չինաստանի վերջին դէպքերը ցոյց կուտան թէ, քաղքենիները ի՛նչպէս պատերազմ յառաջ կը բերեն։ Ճառերով չօրօրուինք։ Պէտք է ապացուցանենք թէ անհրաժեշտ պատրաստութիւնները ունինք մեր երկրին շահերը պաշտպանելու համար։

ՉԻՆ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆԸ ԿԸ ՓՈԽԱԴՐՈՒԻ

ՆԱՆՔԻՆ.— Ազգ. կառավարութիւնը պաշտօնական զեկոյցով մը հաղորդէ թէ կառավարութեան կեդրոնը վերադրուեցաւ Լօժպն, հար. Հօնանի մայրաքաղաքը։ Զեկոյցը կ'ըսէ նաև թէ Ճաբոն ժտադրած է չին կառավարութիւնը պատերազմի մղելու։ Սակայն չին կառավարութիւնը բոլոր օրինաւոր ջիղոցները ձեռք պիտի առնէ և պետութիւններն ալ կը հրաւիրէ լրիւ պարտականութիւնը կատարելու։

ՉԻՆԱՍՏԱՆ ԵՐԵՔ ԾԱՆՈՒՑԱԳՐԵՐ ԿՈՒՏԱՅ ԱԶԳԱԺՈՂՈՎԻՆ

ԺԸՆԵՒ.— Ազգաժողովի մօտ չինական պատուիրակութիւնը երեք ծանուցագիր հրատարակած է։ Ասոնց երեքն ալ պատերազմի մասին չեն խօսիր։ Ծանուցագիրները միայն կը պնդեն թէ Չինաստան ճաբոնական զրաւման դէմ պարտաւորուած է զօրաւոր դիմադրութիւն ընել և յայտնելով թէ այդ զրաւումը կը հետապնդէ Չինաստանի գաւիճքին և Փարիզի ուխտին հակառակ է, կը հրաւիրած է Ազգաժողովը միջոցներ ձեռք առնել նոր յարձակումները արգիլելու համար։

Չինաստան այդ ծանուցագրերով իրեն կը վերապահէ դարմանումներ պահանջելու իրաւունքը ճաբոնցիներու պատճառած վնասներուն համար։ Ծանուցագիրներէն մին յարձակման նախաձեռնութեան պատասխանատուութիւնը կը թողու ծովայիններուն վրայ և այդ յարձակումը կը նկարագրէ սպրդիս։

— Ճաբոն ծովայիններ յարձակեցան չինական զօրաց վրայ խորտրնկէկներով և չզգուշացուցին իրենց յարձակումը չինական բանակին դէմ։ Ճաբոն 20 օդանաւեր անընդհատ ռումբ արձակեցին Շանկայի մէկ խոշոր վրայ։ Բազմաթիւ անձեր մեռան։ Քանդուեցան չինական վարչական հաստատութիւններ և վաճառատուներ։ Դեռ այս պահուս Ճաբոն ուժերը կը շարունակեն իրենց թշնամութիւնները և Շանկայ կը տառապի մեծապէս այս ոմբակոծումներէն։

ՃԱԲՈՆ ԿԸ ՄԵՐԺԷ ՇԱՆԿԱՅԻ ՄԷՋ ԹՇՆԱՄՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ԴԱԴԱՐԵՑՆԵԼ

ԼՈՆՏՈՆ, 6 Փետր.— Արտաքին Գործոց Նախարարութեան մէջ կը հաստատուի թէ Անգլիան ստացած է ճաբոնական պատասխանը իր ուղարկած վերջին պաշտօնագրին։ Կ'ուելցուի թէ Ճաբոնի պատասխանագիրը կը քննուի այժմ Արտաքին պատասխանատուները կը թէ անոր մասին ոեչ յայտարարութիւն չպիտի ըլլայ, Թոքիոյի մօտ կատարուած դիմումին մասնակցող կառավարութիւններու հետ բանակցելէ առաջ։

Միւս կողմէ, պաշտօնական շրջանակներու մէջ կը յայտարարուի թէ Լոնտոնի գտնուիլը տեղեկութիւն ստացած է որ Մլսպեալ Նահանգները նոր բողոք ուղղած են Ճապոնիոյ, եւ որ ինքը այժմ կը խորհի այդ դիմումին մասնակցելու մասին։

ԹՈՒԻՕ, 6 Փետր.— Ճաբոնի կողմէ երէկ պետութեանց ուղղուած պատասխանին մասին տրուած ստոյգ տեղեկութիւնները կը հաստատեն թէ Ճաբոն մը մերժէ դադրեցնել թշնամութիւնները որքան ատեն որ չինական զինուորները եւս քաշուած չըլլան։

ՇԱՆԿԱՅ, Փետր.— Ճաբոնական զօրամասերը բնդհանուր յարձակողականի մը սկսան քաղաքին մէջ իբրեւ պահակախումբ պտնուող չինական ուժերու դէմ։ Կատաղի կռիւ մղուեցաւ երկու կողմէն։ Փողոցները լեցուած են հարիւրաւոր մեռելներով և վիրաւորեալներով, մեծ մասով չինացի։

Կարելի չէ նկարագրել ժողովրդի մատնուած խուճապը, ինչ որ դժուարութեան մատնեց չինական զինուորներուն չարժումները։

Կռիւը տեւեց ութ ժամ և կարելիութիւն առաւ ճաբոնցիներուն գրաւելու համար կարգ մը պաշտպանողական ամրութիւնները։ Բայց չինական զինուորներու բուռն և կրկնուած յարձակումները ճաբոնցիները հարկադրեցին ետ քաշուելու։

Գաղթերգի միջոցին, ճաբոնցի զինուորները յորձեցին զրաւելու համար մենաշնորհեալ ծխախոտներու ահկ մասը կործանելին կամուրջ մը։ Իրենց հպատակները պաշտպանելու համար պետութեանց կողմէ զրկուած զինուորներու հրամանատարը կորովի կերպով բողոքեցին իրաւանց այս բռնարար խնայողութեան դէմ։

Ասոր նման բազմաթիւ միջադէպեր պատահեցան ահկ կողմէն Անգլիական եւ Ամերիկեան միւս կողմէն ճաբոնական զինուորներու միջեւ։ Կարգ մը պետութեանց ներկայացուցիչները ժողով մը գումարեցին քննելու համար կացութիւնը։

Ճաբոնի եւ չինաստանի զինուորական ուժերը

Այն պահուն, երբ Չինճաբոն պատերազմը այսպէս պաշտօնական բոյսի մը սաղցած է, օգտակար է Մայրագոյն Արեւելքի այս երկու տէրութիւններու զինուորական ուժերը ներկայացնել մեր ընթերցողներուն։

Առաջին ակնարկով իսկ կարելի է ընդունիլ որ, Չինաստանի և Ճաբոնի բախումը, կարելի է նմանցնել բախումին այն երկու մարդկային զանգուածներու, որոնցմէ մին թէև ստուարաթիւ, բայց զինուած է գրեթէ նախնական և կիսատ սիջոցներով, իսկ երկրորդը, թէև սակաւաթիւ, բայց ժամուած է ռազմադիտական բոլոր վերջին առաւելութիւններով։ Ահկ խօսքով բախումը՝ անդեայի և ներկայի արագացած ուժին։

Ճաբոնի բնակչութեան ներկայ թիւն է 448 միլիոն։ Զին բանակը կը հասնի մօտ 2 միլիոն զինուորի, որուն 100 000ը ապա։ Իր զէնքերը կը կազմեն 600 000 հրացան, 150 000 ֆիլիճքան, 2 506 դաշտային հնդանօթ, 600 լեռնային հնդանօթ, 3000 գնդացիր, 700,000 ատրճանակ։

Չինաստանի մէջ պարտաւորիչ չէ զինուորական ծառայութիւնը։ Հանահկին անհրաժեշտ զինուորը կամաւոր դրութեամբ կ'ապահովուի։

Չինաստանի նաւատորմի ամբողջական ուժը կը բաղկանայ 35,290 թօնօ ատրողութենէ։ Ճաբոն քանի մը վրանատորներ սիայն կը լրացնեն այս տարողութիւնը։

Չին նաւատորմը զուրկ է յածանաւէ և զրահապատ մարտանաւէ, ընդհովեայէ և սաւառնակիր նաւէ, այլ կը բաղկանայ միմիայն 6 զրահատորէ, որոնցմէ ահկը 4,300 տարողութիւն ունի, Ցետացածներու տարողութիւնը կը բաղկանայ 2600—3000 թոնոյէ։ Այս մարտանաւերէն ամէնէն նորը չինուած է 1912ին։ Այս զրահատորներէն զատ ունի նաև փոքր 3 Թորփիլաճած, 7 Թորփիլանաւ և 31 կամպօր, որոնք ոչ ահկ մարտական արժէք ունին ներկայիս։

Չինաստանի տարեկան զինուորական պիւտճէն կը բաղկանայ 210 միլիոն Չին. տոլարէ, որ մօտաւորապէս կ'արժէ 80 միլիոն Սուր. ոսկի։ Ճաբոնի ներկայ բնակչութեան թիւն է մօտ 60 միլիոն։

Ճաբոնի բանակը ահկն է աչիարմի տմէնէն կանոնաւոր բանակնեըէն, որ օժտուած է լաւագոյն և արդիական զէնքերով ու միջոցներով։ Ճաբոնի մէջ պարտաւորիչ է զին. ծառայութիւնը, որ կը չարունակէ 17 տարեկանէն մինչև 40 տարեկան։

Ռազմագիտական չրջանին իր զինուորներու թիւն է 200,000. Իսկ պատերազմի մը պարագային կրնայ անմիջապէս 4 միլիոն ուղիի մարզուած զօրք հանել։ Գալով Ճաբոն նաւատորմին, ան երրորդ կը հանդիսանայ աշխարհի մէջ, Անգլ. և Ամերիկեան նաւատորմէն յետոյ։ Ունի 10 յածանաւ 301,320 թօնօ տարողութեամբ, 14 ժամ զրահատոր 124,120 թօնօ տարողութեամբ, 23 փոքր զրահատոր 105,045 թօնօ տարողութեամբ, 119 Թորփիլաճած 132,485 թօնօ տարողութեամբ, 71 ընդհովեայ 77,842 թօնօ տարողութեամբ, 4 սաւառնակակիր նաւ 68,870 թօնօ տարողութեամբ, ինչպէս նաև 8 ուրիշ պատերազմական նաւեր 61,340 թօնօ տարողութեամբ։ Ընդհ. զումար 871,122 թօնօ տարողութիւն։ Ճաբոնի տարեկան զին. պիւտճէն է 500 միլիոն ենն, ու մեր զրաւով կ'արժէ այնքան միլիոն Քրքական ոսկի։

Իսկ գալով ցամաքային ուժերուն, Ճաբոն բանակը, ինչպէս բսինք վերը, օժտուած է արդիական բոլոր միջոցներով և առաւօրէն ունի քաճի, սաւառնակ և ծանր հրետանի։ Բանակը կատարելապէս մարզուած է և զօրքերու Թիւը կրնայ մինչև 4 միլիոնի հասնիլ։ Ասոր փոխարէն Չին կրնայ ուժը Թէև 1ուկիս միլիոնի կը հասնի, բայց հիմա է զին. ռազմական արժէք մը ներկայացնէլէ։ Միայն Թէ Չին մարզուրդր անըսպառ աղբիւր մըն է զինուոր արտադրելու, բայց իր դիմադրական կարին զանգուած մը, երբ զուրկ է կռուելու արդիական միջոցներէ։

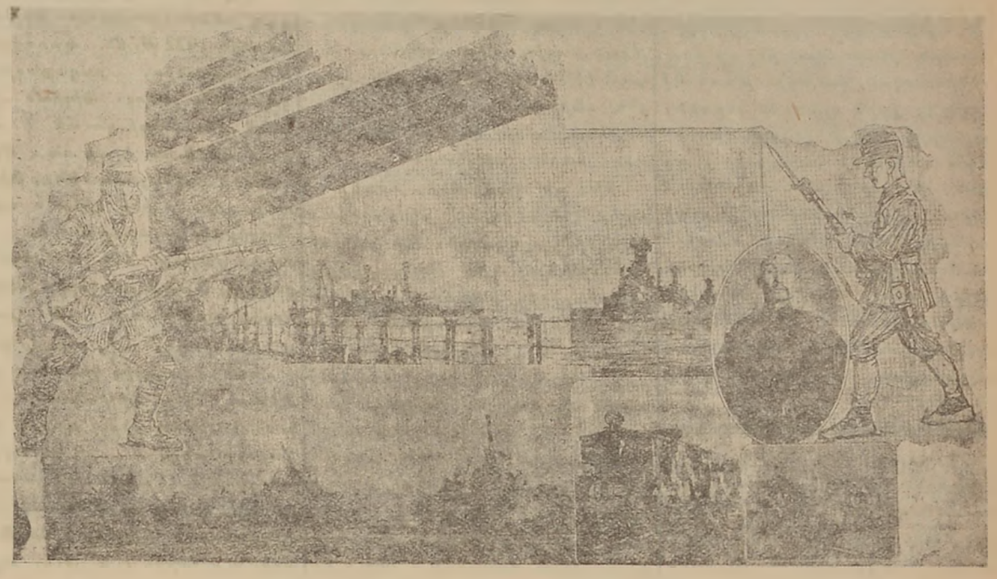

Վերը՝ չինական ջուրերը մեկնող Ամերիկեան հաւաստոմիդէն երկու տեսարաններ. վարը՝ Ճաբոնական քաճիեր եւ պատերազմական ուժեր, Չինական ուժեր պատսպարանոցական վիճակի մէջ եւ Չին յայտնի զօրավարներէն Մա

Մ. ԵՒ Մ. ՊԱՐՍԱՄԵԱՆ

"ԿԵԱՆՔ ԵՒ ԱՐՈՒԵՍՏ"
ՏԱՐԵԳԻՐՔ

Պարամեան եղբայրներու այս գիրքը անշուշտ որ կոչուած է մեր մէջ պակաս մը լեցնելու։ Տարեգիրքի՛ պակասը։ Ուրիշ կատարեալ տարեգիրք մըն է «Կեանք և Արուեստ» պիտի ըսեմ ես անմիջապէս, եթէ անոնց ներչնչումը, խորունկ մեր տառապանքին չափ, ու անոնց արուեստը պայծառ ու մաքուր մեր բիւրեղէ ծոյլին նման, հոյակապ ոլորն պիտի ջրվէժեն ցեղին սրտին մէջ զարերէ իվեր կուտակուած հոգեկան դանձերը։ Ու անոնց գործը, վեր պիտի ըլլայ անցաւորին պայմաններն ու յաղթող ժամանակներու աւերումին։ Զառանցա՞նք, չովինիզմի արդիւնք եղող ցեղային արժէքներու ցուցաժոլութի՞ւն։ Ո՛վ գիտէ։ Ապրողները կը տեսնեն։ Միայն թէ, պէտք է զգուշանալ հայ գրականութիւնը արտայայտուած տեսնելէ քանի մը «Էլէյաս» ալիլիա» վայող միջութիւններով։ Անոնք մաս չեն կազմեր մեր ցեղային հարստութեան։ Այդ թչուառները կրքա լեն մեր գրականութեան լուսանցքէն միայն։ Ժամանակը մէ՛կ հարուածով կը լեցնէ բոլորը փոսի մը մէջ ու իբրեւ ասպանաւիր, կ'արձանագրէ.— Հոս կր հանգչի ասխատեի ամենեն գրգռելի արարածը՝ Մ[illegible]...

Դրական բաժնին մէջ, քանի մը թանկագին անտիպներու հետ կան նաև արժէքաւոր էջեր։

ԿԱՐՕ ՍԱՄՈՒՆԻ, սանուն ու ինքնատիպ ոճով կուտայ իսկատ յարող պատկեր մը՝ «Առաջին Չեփիւրը»։ Տարեգիրքին ամենէն խըտնամուած ու արժէքաւոր պատառիկը, ոճի և զուտ հոգեբանական վերլուծումի կրկնակ տեսակէտներով։

Ե. ԴՈՇՈՒՄՃԵԱՆ, ունի Զարեանի հետեւողութեամբ գրուած մանուածներու և պատկերներու չարք մը, ընդհանրապէս յարող բայց ամբողջութեանը մէջ թոյլ ու անկապակից։ Իր պատկերները զուրկ են զգացումին հանող ջերմութենէն և մանուածները կր մնան օդին մէջ առանց չարայարական կապի։ Բայց և այնպէս, Դոյու մնեան ներ լաւագոյններէն է։

Ուրիշ, կ'երեւայ խոչոր պատմուածքով մը՝ «Աբրիշում Հոգինեըը»։ Թէ ինչ են այդ արիւնոտ հոգիները, Աստուած միայն կրնայ գիտնալ։ Հէքիաթային ճիճ կամ պատրճիկ։ Տեսակ մը մանրանկար «Գնդակահարուածներ» եթէ կ'ուզէք։ Այո՛ինքն վէպ գրելու գիտաւորութեամբ ու ոչինչ չի կարենալ ըսելու առաքինութեամբ սեղմուած էջեր։ Գրականութիւն բրած ըլլալու միամիտ հաւատք։ Կամ չինական Ռիկշա՝ վէմանիին տրած քաշուելու պատճառով, տարեգիրքին գրական բաժինը տամնեակ մը յոգնեցուցած է։ Ու ինչ որ կրնանք արձանագրել «Կեանք և Արուեստի պարտիի բաժինն մէջ, այն է՝ որ չի գերազանցեր իր նախորդ տարիներ։ Հակի՛ կը մոռնանք անոր։ Ու ասիկա զանգուածի թերութիւն մը չէ անշուշտ։ Երբ չես աճիր, կ'ըսէ Իբսէնը Թէև կը նշանակէ թէ ապառած ես ներքին ուժերդ և այդ պարագային մարդիկ չատ մի՛ իրաւունք կուտան քեզի ապրելու։ Սակայն այս ժեղադրանքէն «Կանք և Արուեստ»ը մասամբ կը փրկէ, ինքզինքը ու Պարամեան եղբայրները կրնան բողոքել իրաւամբ։— «Չէ՛ք հաւներ, ա՛ռ, ցոյց տուէք ուրիշը...» Այդ պարագային, միայն կը մնայ յանել և ... գոհանալ տրուածով։

Ուրիշ նկատում մըն ալ, այս տարի կը պակսին Փարիզի մեր կարգ մը լաւագոյն գրողները։ Ու ճիշդ այդ պատճառով, տարեգիրքին գրական բաժինը տամնեակ մը տարիներէ իվեր կրկնակ տեսակէտներ։

Ց. ԴՈՇՈՒՄՃԵԱՆ, ունի Զարեանի հետեւողութեամբ գրուած մանուածներու և պատկերներու չարք մը, ընդհանրապէս յարող բայց ամբողջութեանը մէջ թոյլ ու անկապակից։ Իր պատկերները զուրկ են զգացումին հանող ջերմութենէն և մանուածները կր մնան օդին մէջ առանց չարայարական կապի։ Բայց և այնպէս, Դոյու մնեան ներ լաւագոյններէն է։

Ուրիշ, կ'երեւայ խոչոր պատմուածքով մը՝ «Աբրիշում Հոգինեըը»։ Թէ ինչ են այդ արիւնոտ հոգիները, Աստուած միայն կրնայ գիտնալ։ Հէքիաթային ճիճ կամ պատրճիկ։ Տեսակ մը մանրանկար «Գնդակահարուածներ» եթէ կ'ուզէք։ Այո՛ինքն վէպ գրելու գիտաւորութեամբ ու ոչինչ չի կարենալ ըսելու առաքինութեամբ սեղմուած էջեր։ Գրականութիւն բրած ըլլալու միամիտ հաւատք։ Կամ չինական Ռիկշա՝ վէմանիին տրած քաշուելու պատճառով, տարեգիրքին գրական բաժինը տամնեակ մը յոգնեցուցած է։ Ու ինչ որ կրնանք արձանագրել «Կեանք և Արուեստի պարտիի բաժինն մէջ, այն է՝ որ չի գերազանցեր իր նախորդ տարիներ։ Հակի՛ կը մոռնանք անոր։ Ու ասիկա զանգուածի թերութիւն մը չէ անշուշտ։ Երբ չես աճիր, կ'ըսէ Իբսէնը Թէև կը նշանակէ թէ ապառած ես ներքին ուժերդ և այդ պարագային մարդիկ չատ մի՛ իրաւունք կուտան քեզի ապրելու։ Սակայն այս ժեղադրանքէն «Կանք և Արուեստ»ը մասամբ կը փրկէ, ինքզինքը ու Պարամեան եղբայրները կրնան բողոքել իրաւամբ։— «Չէ՛ք հաւներ, ա՛ռ, ցոյց տուէք ուրիշը...» Այդ պարագային, միայն կը մնայ յանել և ... գոհանալ տրուածով։

Ուրիշ նկատում մըն ալ, այս տարի կը պակսին Փարիզի մեր կարգ մը լաւագոյն գրողները։ Ու ճիշդ այդ

ՎՃՌԱԶՈՒՄ ՄԵՅՇՈՂ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ՀԱՐՅՈՒՐ ԷՋԵՐԻՑ

ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ՀԱՅՐԵՆԱՍԻՐՈՒԹՅԱՆ ՄԱՍԻՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ՀԱՐՅՈՒՐ ԷՋԵՐԻՑ

ՀԱՅՐԵՆԱՍԻՐՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՎ ՀԱՅՐԵՆԱՍԻՐԸ...

Հայրենասիրությունը մեր ժողովրդի ամենաբնորոշ գծերից է։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՏԵՂԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

100 ՄԻԼԻՈՆ ՐՈՒԲԼԻ ՀՆԴԱՄԵՆԱՅ ԾՐԱԳԻՐԻՆ ՀԱՄԱՐ

«Խորհրդային Հայաստան»ի Թիվ 28ի թիւնէն։

Հարիւր միլիոն րուբլի պիտի ծախսուի Հայաստանի մէջ այս տարուոյ ընթացքին որպէս լրացում հնգամեայ ծրագրին։ Այս մասին մանրամասն հրահանգ-որոշումագիր մը ընդունած են Ժող. Կոր. Խորհուրդը եւ համայնավար կուսակցութեան Կեդր. Կոմիտէն։ Հրաւիրուած է ժողովուրդը իր բոլոր ոյժ նաեւ որութիւնները զօրաշարժի ենթարկել, իրականացնելու համար այդ ծրագրային մեծ աշխատանքները։

«Խորհրդային Հայաստան» այս որոշումին կարեւորութիւնը շեշտելով կ'եզրակացնէ թէ, «շինարարութիւնը աճեցնելու, բանուորական ուժը արմատական կերպով օգտագործելու, աշխատանքի արտադրութիւնը բարձրացնելու տեսակէտով վճռական նշանակութիւն ունի այս որոշումը։ Թէեւ դժուարին, բայց անպայման պէտք է գալն գլուխ հանենք, ապահովելու համար մեր եւ պետութեան ապագան»։

ՆԵՐԳԱՂԹՈՂՆԵՐԸ ՎԵՐՋՆԱԿԱՆԱՊԷՍ ՏԵՂԱՒՈՐՈՒԱԾ

«Խորհրդային Հայաստան»ի Յունուար 17 թիւին։

Յունուար 15ի առաւօտուն, Յունաստանէն Երեւան հասաւ ներգաղթողներու առաջին կարաւանը 150 ընտանիք։ Նկողները որոկեալ բանուորներ են։ Նոյն օրն իսկ, ներգաղթողներուն բնակարանները տրամադրուեցան։ Նկողները չնորհակալութիւններ յայտնեցին իրենց ցոյց տրուած ընդունելութեան համար։

Հայաստան հասած գաղթականները ամբողջովին տեղաւորուած են համաձայն իրենց մասնագիտութեան եւ մէկ օրուան հանգիստէ յետոյ սկսած են աշխատանքի։

Տիքստիլի գործարանին կից տեղաւորուած է 51 ընտանիք եւ 37 ամուրի։ Ալլահվէրտիի 10 ընտանիք եւ 7 ամուրի։ Սարտարապատի մետաքսի ճարտարարուեստի մէջ 19 ընտանիք եւ 7 ամուրի, եւ Իջեւանի գործարանին մէջ 39 ընտանիք եւ 2 ամուրիներ։

ԾԱՆՐ ԱՐԿԱԾ

Յունուար 8ին Անիի կայարանին մէջ շոգեկառքի արկած մը պատահած է։ Երկու շոգեկառք, 6 ապրանքատար վակօն ամբողջովին եւ 6 մարդատար վակօն ալ թեթեւ ապէս վնասուած են։ Մարդկային կորուստ չի կայ միայն երեք քանի հատ վնասուածներ կան։

ՊԷՅՐՈՒԹԻ ՄԱՐԴԱՇԱՄԱՐԸ

Մարդահամարի վերջնական արդիւնքը բոլորովին յայտնի չէ ցարդ։ Սակայն իրաւացի պատճառաց կողմէ հասատատած վերջին բիւրեղն ցայտելով, Պէյրութի բնակիչներուն թիւն է 161.947 որուն 93,722ը հրէաներեայ եւ 68225ը մահմետական։

Զանազան հասարակութիւնները կը հաւատեն հետեւեալ կերպով. 51906 Սիւննիք մահմետական, 11379 Շիիք, 4,225 տիւզ, 28,995 Մարոնիք, 19,943 Յոյն Օրթոտոքս, 3347 Յոյն Կաթոլիկ, 3684 բողոքական, 18604 Հայ Լուսաւորչական, 4385 հայ կաթոլիկ, 1745 Սիւրիանի Օրթոտոքս, 2169 սիւրիանի կաթոլիկ, 5859 զանազան (հրեայ, անհասնուած, եւն)։

Զարմանալի է որ հայ բողոքականներու թիւերը չեն յիշուած. ի՞նչ է ասոր պատճառը. արդեօ՞ք մեր բողոքական եղբայրներ չարձանագրուեցան իբրեւ հայ բողոքական։

ՏԱՀՐ ԷԼ ՊԷՅՏՈՒՐԻ ՁԱՄԲԱՆ ՆՈՐԸՆ ԳՈՅՈՒԱՄԸ

Առաւօտեան տեղացող ձիւները կրկին գոյած են Տահր եւ Պէյտար։ Այնպէս որ Թամասկոս մեկնող իճճաւարները Այցա—Մհրճաւուն—Պաւնիսի ճամբով։

Երկաթուղին ալ գոյուած է Մրէյճաթի եւ Պէյտարի մէջտեղ։ Ուրբաթ կէսօրին, գադրած էր կառախումբերու երթեւեկը։ Ճամբուն վրայ 60 սանթիմեթրին մինչեւ մէկ մեթր ձիւն կայ տեղ տեղ։

Օգագնեացերու կարծիքին համաձայն, հաւանական կը թուի եղեր որ Պէյրութ ալ ձիւն գայ, եթէ նեհոյ գեօ օդերը տարուկուին այսպես։

ՊԷՅՐՈՒԹԻ ՄԷՋ

ՀԱՄԱՑՆԱՎՐԱԿԱՆ ԴԱՐՁՈՒՄՆԷՈՒԹԵԱՆ ՇՈՒՐՋ

Ոսթիկանութիւնը ձերբակալած է 18 տարեկան Խաչիկ Տիգրան Բարսեղեան եւ 17 տարեկան Խաչատուր Քէշիշեան անուն երկու բռհահպատակ հայ երիտասարդներ որոնք համայնավարական բռնուցիկներ կը բաժխեն եղեր ժողովի մը հրաւիրելու համար գուժագուրկ բանւորներ։

Կատարուած ննութիւնեն հասկըցուած է թէ Խաչիկ Բարսեղեանը գալոնի կերպով մասն է Հիբանանի հոյը առանց *Ի*հնեռին ունենալու ոեւէ անցագիր կամ անձնագիր։

Միւս կողմեն, ձիար—Պէյրութի (Պէյրութի կամուրջ) ոսթիկան գնդապետ Ֆուատ Շէհապ եւ Ֆաղոր անուն երկու հայեր այն միջոցին որ Նահրի Հայկական էմբրին մէջ բռնուցիկներ կը փակցնեն եղեր պատերու վրայ։ Ասոնցմէ մէկը, երկու դանակ եւ 18 բռնուցիկ գտնուած են անոնց մօտ։

Նոյնպէս, համայնավարական էլիաս Սասսաս, Միխայէլ Քհօրեան եւ Անիս Շեհալի դատարաններու կողմէ պիտի ոեւէ պատկանելի Քավէալ էլ Ճարպ տեղատեղը գուժարուելէն մթերնկի մը բաներներ հրաւիրած եւ սոյն մթերնկը գուժարել փորձած ըլլալուն համար, հակառակ ատեստաւորելու համար ներելի գործոց նախատարին մօտ իրենց կատարած դիտումին տեղուած ըլլալուն։

ԱՐԳԵԼՈՒԱՄ ՀԱՒԱՔՈՒՅՔ ՄԸ

Հասարակապետներու օրինակէն դաս առնելով, անգործութեան մատնուած գործաւորները աւելի օր խնդրագիր մը ներկայացուցած են տերիս նախարարին ատեստաւորելու համար մթերնկի մը։

Մուսա Պէյ Նամմուր տեղեկ է անոնց պահանջը։ Ասոր վրայ գործազուրկները փորձեր են հաւաքել նուէն, բայց ոսթիկանութիւնը կասեցուցած է եւ իրենց մեջեն մի քանի վիրաւորներ ձերբակալած է, որոնց ոամայնավար ըլլալը հասկցուած է վերջէն։

13 ՀՈՒԿԻ ՑՈՒՐՏԷՆ ՄԵՌԱՒ ՀԻՒՍ ՍԻՒՐԻՈՅ ՄԷՋ

Յունուար ամսուան համար Հայկի կուսակալութեան կողմէ պատրաստուած առողջապահական վիճակագրութենեն երեւան կը հանուի որ, 13 հոգի ցուրեն մեռած են որ, Հիւսիսային Սիւրիոյ մէջ, որոնց հինգը Ապու Ղալղալ գիւղեն, չորսը Ըլթեյրէ եւ չորսը Պապի—Դագաեն։

ՆԱԽԱՐԱՐԱՑ ԽՈՐՀՈՒՐԴԻ ՈՐՈՇՈՒՄՆԵՐԸ

ԱՆՁՆԱԴԻՐՆԵՐԸ 10 Ս. ԴԱՀԵԿԱՆ

Նախարարաց խորհուրդը իր վերջին նիստին ընծեց մարդահամարի ընթացքին կարգ մը պատճառներ։ Սակայն իրաւացու պատճառաց կողմէ հասատատած վերջին բիւրեղն ցայտելով, Պէյրութի քնակիչներուն թիւն է 161.947 որուն 93,722ը հրէաներեայ եւ 68225ը մահմետական։

Զանազան հասարակութիւնները կը հաւատեն հետեւեալ կերպով. 51906 Սիւննիք մահմետական, 11379 Շիիք, 4,225 տիւզ, 28,995 Մարոնիք, 19,943 Յոյն Օրթոտոքս, 3347 Յոյն Կաթոլիկ, 3684 բողոքական, 18604 Հայ Լուսաւորչական, 4385 հայ կաթոլիկ, 1745 Սիւրիանի Օրթոտոքս, 2169 սիւրիանի կաթոլիկ, 5859 զանազան (հրեայ, անհասնուած, եւն)։

Զարմանալի է որ հայ բողոքականներու թիւերը չեն յիշուած. ի՞նչ է ասոր պատճառը. արդեօ՞ք մեր բողոքական եղբայրներ չարձանագրուեցան իբրեւ հայ բողոքական։

ՏԱՀՐ ԷԼ ՊԷՅՏՈՒՐԻ ՁԱՄԲԱՆ ՆՈՐԸՆ ԳՈՅՈՒԱՄԸ

Առաւօտեան տեղացող ձիւները կրկին գոյած են Տահր եւ Պէյտար։ Այնպէս որ Թամասկոս մեկնող իճճաւարները Այցա—Մհրճաւուն—Պաւնիսի ճամբով։

Երկաթուղին ալ գոյուած է Մրէյճաթի եւ Պէյտարի մէջտեղ։ Ուրբաթ կէսօրին, գադրած էր կառախումբերու երթեւեկը։ Ճամբուն վրայ 60 սանթիմեթրին մինչեւ մէկ մեթր ձիւն կայ տեղ տեղ։

Օգագնեացերու կարծիքին համաձայն, հաւանական կը թուի եղեր որ Պէյրութ ալ ձիւն գայ, եթէ նեհոյ գեօ օդերը տարուկուին այսպես։

ՊԷՅՐՈՒԹԻ ՄԷՋ

ՀԱՄԱՑՆԱՎՐԱԿԱՆ ԴԱՐՁՈՒՄՆԷՈՒԹԵԱՆ ՇՈՒՐՋ

Ոսթիկանութիւնը ձերբակալած է 18 տարեկան Խաչիկ Տիգրան Բարսեղեան եւ 17 տարեկան Խաչատուր Քէշիշեան անուն երկու բռհահպատակ հայ երիտասարդներ որոնք համայնավարական բռնուցիկներ կը բաժխեն եղեր ժողովի մը հրաւիրելու համար գուժագուրկ բանւորներ։

Կատարուած ննութիւնեն հասկըցուած է թէ Խաչիկ Բարսեղեանը գալոնի կերպով մասն է Հիբանանի հոյը առանց *Ի*հնեռին ունենալու ոեւէ անցագիր կամ անձնագիր։

Միւս կողմեն, ձիար—Պէյրութի (Պէյրութի կամուրջ) ոսթիկան գնդապետ Ֆուատ Շէհապ եւ Ֆաղոր անուն երկու հայեր այն միջոցին որ Նահրի Հայկական էմբրին մէջ բռնուցիկներ կը փակցնեն եղեր պատերու վրայ։ Ասոնցմէ մէկը, երկու դանակ եւ 18 բռնուցիկ գտնուած են անոնց մօտ։

Նոյնպէս, համայնավարական էլիաս Սասսաս, Միխայէլ Քհօրեան եւ Անիս Շեհալի դատարաններու կողմէ պիտի ոեւէ պատկանելի Քավէալ էլ Ճարպ տեղատեղը գուժարուելէն մթերնկի մը բաներներ հրաւիրած եւ սոյն մթերնկը գուժարել փորձած ըլլալուն համար, հակառակ ատեստաւորելու համար ներելի գործոց նախատարին մօտ իրենց կատարած դիտումին տեղուած ըլլալուն։

ԱՐԳԵԼՈՒԱՄ ՀԱՒԱՔՈՒՅՔ ՄԸ

Հասարակապետներու օրինակէն դաս առնելով, անգործութեան մատնուած գործաւորները աւելի օր խնդրագիր մը ներկայացուցած են տերիս նախարարին ատեստաւորելու համար մթերնկի մը։

Մուսա Պէյ Նամմուր տեղեկ է անոնց պահանջը։ Ասոր վրայ գործազուրկները փորձեր են հաւաքել նուէն, բայց ոսթիկանութիւնը կասեցուցած է եւ իրենց մեջեն մի քանի վիրաւորներ ձերբակալած է, որոնց ոամայնավար ըլլալը հասկցուած է վերջէն։

13 ՀՈՒԿԻ ՑՈՒՐՏԷՆ ՄԵՌԱՒ ՀԻՒՍ ՍԻՒՐԻՈՅ ՄԷՋ

Յունուար ամսուան համար Հայկի կուսակալութեան կողմէ պատրաստուած առողջապահական վիճակագրութենեն երեւան կը հանուի որ, 13 հոգի ցուրեն մեռած են որ, Հիւսիսային Սիւրիոյ մէջ, որոնց հինգը Ապու Ղալղալ գիւղեն, չորսը Ըլթեյրէ եւ չորսը Պապի—Դագաեն։

ԱՍՕՆԻՍԻ ԱՐՁԱՆԸ 7500 ՈՍԿԻ ՏՈՒԳԱՆՔ

Անցած ամսուան ընթացքին 8ՅուտՅ էլ Շուէյրի մէջ պատահած խաբեբայական տարրի մը մասին գրած էինք, որու համաձայն, երկու Պէյրութցի վաճառականներ գիւղացիկ մը օորթած էին Ասօնիսի քանկագին մէկ արձանը։

Անցած ուրբաթ օր, խառն դատարանի առջեւ տեղի ունեցաւ դատավարութիւնը այդ երկու վաճառականներու, որոնք դատապարտուեցան երեսկան ամիս բանտարկութեան եւ արձանի վերադարձման, հակառակ պարագային 7500 ոսկի տուգանք պիտի վճարեն։ Բացի այդ 50 ոսկի տուգանք պիտի վճարեն նաեւ Բարձր Գօմիսէրութեան ճնութեանց պատասխանատու։

Դատապարտեալները սակայն, կը պնդեն որ անձնաօքի մը ծախած են այդ արձանը 200 ոսկի փոխարժէքով։ Իսկ կարգ մը վկաներ կը հաստատեն որ արձանը դեռ ծախուած չէ եւ կը մնայ անոնց մօտ։

Պ. ԲՕՆՈՕ ՊԷՅՐՈՒԹԻ ՄԷՋ

Բարձր Գօմիսէր պ. Բօնսօ, որ մօտ մեկուկես ամիսէ իվեր կը զբաղուէր Խամասկոս եւ կուսակալութիւններէ Սիւրիոյ կացութիւնն ու ընթերական գործերու վիճակը, հինգշաբթի երեկոյ մասնաւոր խումբով մը վերադարձաւ Պէյրութ։ Պ. Բօնսօ երկու շաբաթ Պէյրութ մնալէ վերջ, պիտի վերադառնայ Խամասկոս եւ պիտի լրացնէ ընթերական ծանօթացութիւնները եւ ներկայ պիտի գտնուի Սիւրիական երեսփոխանական ժողովի առաջին նիստին։

ԵԳԻՊՏՈՍԻ ՎԱՐՉԱՊԵՏԸ

ՊԷՅՐՈՒԹ ԿՈՉԴԱԾ

Սգիպտոսի վարչապետ Իսմայէլ Սրթը փաշա, որ այսօր պիտի գայ Պաղեստին, հրաւիրուած ըլլալով Բ. Գօմիսէր պ. Բօնսօի կողմէ պիտի այցելէ նաեւ Պէյրութ հինգշաբթի օր։ Պէյրութի մէջ վարչապետը կնոջ պիտի ըլլայ Բարձր Գօմիսէրին եւ ի պատիւ այս մեծ հիւրին խնամախօսութիւնը պիտի տայ թէյասեղան մը։

Սգիպտական հիւպատոսը տեսակցութիւն մը ունեցաւ այս մասին ներկին նախարար *Մուսա* պէյ Նամմուրի հետ եւ պատրաստութեան ընդունելութեան ծրագիրը։

ԽՍԱՐԱԿՂԱՆՑԱՆ ԱՂՋԻԿ Ն ԸՐ

Ձրթը Նախլի անուն մարդ մը հանրաճան մէջ ապտիկ մը կը սիրէր։ Այս վերջինը ձեղ եր եւ թուխ ու կարճլիկ։ Այսու ամենայնիւ կրցած եր ձրթրի սիրտը գրաւել։

Պատահած է որ Վագիֆ Քարայ անուն ապխած մարդ մը, որ ոտի Ֆօնօ կը պ-տ-յ-ի, կանցնէր հանրահանան մէջեն։ Աղջիկը խնդրեց անկէ որ տիսէ մը նուագէ. սակայն վարձը չվճարեց։ Ասոր վրայ մարդը հայհոյեց։

Ձրթի որ այդ միջոցին հոն կը գտնուէր, լսելով Ֆօնօի տիրոջ հայհոյութիւնը, յարձակեցաւ անոր վրայ եւ դանակի ուժգին հարուած մը իջեցուց անոր կռնկին, գեթին փոքելով զայն։

Զարմանալին սակայն այն է որ, այս միեւնոյնը տգեղ աղջկան երեսեն չորրորդ ոճիրն է որ կը գործուի հանրահան մէջ։

ՕՆՆԻԿԻ ՍՊԱՆՈՒԹԵԱՆ ՔՆՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ԿԸ ՇԱՐՈՒՆԱԿՈՒԻՒՆ

ՕՆՆԻԿ ՈՃԻՐ ՄԸ ՁՈՀՆ Է

Այս խնդիրին ննութիւնը վերսկսած է, Հալէպի բժիշկներու կողմէ ստուգած բժշկական տեղեկագրին Բարիզեան փոքհնսօր Պալթազարի կողմէ ալ ընդունուած եւ հաստատուած ըլլալուն հետեւանօք։ Ինչպես որ նշած է, Հալէպի բժիշկներու տեղեկագրին կը հաստատեր թէ Հանի Մուրատի ինճճաւարժի վարիչ Օննիկի մանր առաջ եկած եր մահաւիր գործիքի մը միջոցաւ եւ ոչ թէ պատճառմեն իյնալուն հետեւանօք։

Ֆրանսական հարցաքննիչ դատաւոր պ. Ռէյնօ կը ընծեր այս խնդիրը բողոքովին գաղտնի կերպով։

Ինչպես որ յայտնի է, Հանի Մուրատ եւ Ձապէրի եւ իր սպասաւորները կը պնդեն թէ Օննիկ անձնասպան եղած է ինքզինքը նետելով պատճառմեն։

Ցնէք. Նըվալիճ եւ Հալէպի կառավարական բժիշկներ հետեւած էին Մ. Ձապէրի եւ իր մարդկանց քոած այս պնդումներու եւ նոյն իսկ Ձապէրի պահանջին վրայ է որ դիմուած եր փոքհնսօր Պալթազարի գիտութեան։ Այս վերջինը բացայայտ կերպով մեկդի նետած է անձնասպանութիւնը։ Ոճիր կայ ուրեմն։ պ. Ռէյնօ կզբաղի զննելու համար մարդասպանը կամ մարդասպանները։

ԱՆՁՆԱՍՊԱՆՈՒԹԻՒՆ ՅՈՒՍԱՀՏՈՒԹԵԱՆ ԵՐԵՍԷՆ

Անցած ծաբաթ գիշեր անձնասպան եղաւ Իլիաս Խարմա անուն Պէյրութցի մը 56 տարեկան։ Այս մարդը ժամանակին, նախ բան պատերազմ գտնուած է Ամերիկա եւ մեծ գումարով մը վերադարձած Պէյրութ։ 3000 ոսկի ծախով ծիլել տուած է տուն մը ուր խաղալ կեանք մը կանցնէր իր ընտանիքին հետ։ Իլիաս առանձին ննութիւն մրն ալ ուներ օուկայի մէջ։

Վերջերս, *Ֆիրոյ* Տիզի պատճառաւ իր գործերը յաջող չգացին եւ սկսուեցաւ փակել իր խանութը եւ սրմսարութեամբ սկսաւ զբաղիլ։ Աւելի մարդ կր սիրեր զինք եւ կը վայելեր բոլորին վստահութիւնը։ 1928. ին ձրմեյզի գնուող մահաճի գործատուն մը կոտրատուեցաւ գողերու կողմէ եւ Իլիաս ամբաստանուեցաւ ոտքեն հեղինակ այդ գողութեան։ Վկայութիւնները ի վնաս եղան իրեն եւ Իլիաս բանտարկուեցաւ։ Երկար ատեն բանտ մնալէ վերջ, հատկցուեցաւ անմեղութիւնը եւ անմատ արձակուեցաւ։ Բայց երկար ատեն բանտարկութիւնը սնանկութեան դատապարտած եր զայն։

Բանտեն ելնելէն վերջ, Իլիաս ծառուկակեց սրմսարութիւնը։ սակայն գժբաղդաբար չյաջողեցաւ ան այս անգամ եւ սեփուեցաւ ծախել իր տունն ու հատուածները եւ ուտել։ Ձարահաս խաբեբայութեան դիմեց եւ կարգ մը վաճառականներէ ոսկեղենիներ առնելով ծախեց ու րիօներու եւ կերաւ։

Եւ ամենավերջը, տեսնելով որ այլեւս օձիքը ձեռք պիտի ձգ, յուսահատ վիճակի մէջ ացնուսպանութեան դիմած է։

ՆՈՒԻՐԱՏՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Տարոն—Տարուբերաց Հայրկ. Միութիւնը 500 ս. դ. Մամըլթեյնի բռնախտացոցին։

Սեանալ խմբագրութենեն։

—Գրե. Համբարձում Պենեհեան իր ամուսնութեան առթիւ, փոխան երկու ոչխարի կը նուիրէ ճգար ս. դ. Մամըլթեյնի ազգային բռնախտացոցին։

Սեանալ խմբագրութենեն։

կարդացէք եւ Տարածեցէք

«ԱԶԴԱԿ»Ը

ԱԼԿԱԼՐԱԼՆ ՊԷՅՐՈՒԹԻ 8 ՓԵՏՐՈՒԱՐ 1932

	Մուրիկ
Եգիպտական Գինագրմ.	448
Անգլիական. »	447
Տօլար »	126
Թրքական »	58
Գանէ Ամերիկան	130
Իտալական Լիր 100	640
Ցուսական. Տրախմի 100	155
Անգլ. ոսկի	604
Ֆրանս. »	480
Օսման. »	547
Արծաթ մէջիտ	26
Գրէտի Ֆօնս. Ա. Ճէ.	493
» » Բ.	288
» » Գ.	283

Ակեֆերաեան եղբարք Բիւ Ֆօս Թէյէֆօն 5-19

ՀԱՅԿՆ. ԱՆՆԱԽԸՆԹԱՑ ՀԱՄԵՐԳ

(ՅՕ ՀՈՓԻՆՈՑ ԵՐԿՍԵՌ ԵՐԳԱԽՈՒՄԲ)

Կազմակերպուած՝

ԱՄԵՐ. ՀԱՄԼ. ՀԱՑ ՈՒՍՂ. ՄԻՈՒԹԵԱՆ կողմէ

Ղեկավարութեամբ՝ ԵՐԳԱՀԱՆ

Հ. ՊԷՐՊԷՐԵԱՆԻ

WEST - HALL

Փետր. 13 շաբաթ երեկոյեան ժամը 9ին

Տոմսերու գիները— *Ա. ԿԱՐԳ 25 Բ. ԿԱՐԳ 50 Ս. Դ.*

Պիտի երգուին խմբերգ, զուգերգ, բրիօ եւ մեներգներ՝ կվարդապետէ, Ա. Մանուկեանէ, ՏՀ Ղեւոնդեանէ եւ խումբին դեկավար Հ. Պէրպերեանէ

Այժմէն ապահովեցէք Ձեր տոմսերը եթէ կուզէք յիշատակելի վայրկեաններ ապրիլ, եթէ չէք ուզեր զրկուիլ սոյն ժողովրդական ԱՆՆՄԱՆ համերգէն։ Ներկայ պիտի ըլլան կարեւոր քիւով ատարներ, եկէք դուք ևս անոնց հետ արժանաւորապէս ծափահարելու Հայ երգն ու Հայ արը։

ՇԱՆՕԹ.— Տոմսակները որոշ աթոռներու համապատասխան քիւեր կը կրեն, համերգի ընթացքին չէ կարելի աթոռ փոխել։ կը խնդրուի սոյն կէտին ուշադրութիւն դարձնել։

ՓԱՍՏԱԲԱՆ ԽՈՄՐՈՎ ԹԻՒԹԻՒՆՃԵԱՆ

(Տօքթ. իրաւագիտութեան)

ԿՍՏԱՆՁՆԷ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԴԱՏԵՐ

Ընկերակցութեամբ հանրածանօթ փաստաբան ՄԷՒՐ ԱԶԻԶ ԷԼ ՀԱՆԷՄԻ

Գրասենեակը բաց է կէսօրէ առաջ 9—12 կէսօրէ վերջ 3—6

Rue Allenby, Immeuble NESSOULI ՀԵՌ. 2033 1—28

Etablissement J. HEKIMIAN FILS

(Maison fondée en 1877)

56 Rue FAUBOURG SAINT HONORE - PARIS (VIIIe)

Առեւտրական ոեւէ գործի համար

ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԱՊՐԱՆՔ, ՆԻՒԹ ԿԱՄ ԳՈՐԾԻՔ

կրնայ հայթայթել ամենանպաստաւոր գիներով

Հեռագրական Հասցէ Eli-Elyseding - Paris - 123

ՓՕԹՕ ՀՐԱՋ

Անոնք որ կ'ուզեն վերջին նորածեւութեանց համաձայն նուրբ եւ ճաշակաւոր լուսանկարներ ունենալ, առանց վարանումի ներդիմեն Մաար-թ փողոց, Նորակառոյց Խորհրդարանի ճիշդ դիմացի շէնքին հրկրորդ յարկաբաժնի վրայ, Նորբացուած ՏՕՓՕ—ՀՐԱՋԻ Սթէլիէն, որ ունի եւրոպական առանձին բաժին մը եւս, որով առանց նկատի ունենալու օդն ու ժամանակը՝ կարելի է գոհացում տալ ամենանրբաճաշակներուն իսկ։

ԱՑՑԵԼՑԵՔ'Ը ԵՒ ԳՈՀ ՊԻՏԻ ՄՆԱՔ

իրեն, նոյնիսկ չէր գիտեր իմ մինչեւ ո՛ր պիտի հասնի։

— Աւելի լաւ է հիմակու հիմա ազատ մնայ այտեղ. ես իսկ չեմ գիտեր իմ ճակատագիրը։

Հայ չինականը չպրնդեց, թերեւս ինքն ալ այնքան համոզմամբ չրսաւ։

Անգրանիկ հրաժեշտ առաւ բարի Հայ չինականէն և մեկնեցաւ։

Մտայլ էին այդ օրերը։ Հայկական քաղաքական հորիզոնը բոլորովին մթագնած։

Դիւանագիտութեան բոլոր դուռները գոցուած էին։ Մարդիկ և ամբողջութիւններ քար էին կտրած։

Բայց գէնքի և սուրի նորագոյն գինուորին փոյթ չէր։

Անիկա չէր մտածեր դիւանագիտութեան մասին։

Է

ՄԻՆՉԵՒ ԿՈՒԻՒՆԻՐ

1981—82ի *Մասնոյ և Մուշի մեծ դէպքերը, հերոսական կուիներ, ինքնաւստահութեան դիւցազնական ճիգերը և ամէնէն վերջը պատուաւոր պարտութիւնը Հայ ժողովուրդին՝ արդէն վերջ գտած էին և տարածուած էին բերնէ բերան բոլոր երկու Հայքերուն մէջ և Պոլիս։*

Հայոցի Հնչակեան գործիչ և ժողովրդական անմոռանալի յարգանքի և սիրոյ անձնաւորութեան — Մուրատը, և իր հետ Մշոյ Տամատեանը հեռացած էին Մասնոյ գագաթէն։

Անգրանիկի մէջ եղած վրէժխնդրութեան ոգին աւելի կ'աճէր, աւելի կը մեծնար։

Անգրանիկ լսելով Հայ չինականին վիշտը, Հայ չինականին կրած տառապանքները և իր բովանդակ քրտինքի վարձքը և ճանապարհին անձամբ ականատես ըլլալով տիրող անիրաւութեան և ամբողջ Հայ ժողովուրդի կրած տառապանքներուն, աւելի և աւելի կ'աքմահառնար իր հոգիի խորքը իր ուխտած նպատակին սրբազնութիւնը և վեհութիւնը։

— Պէտք է կռուիլ, սուրով պէտք է հասկցնել Քիւրքին, որ ան իրաւունք չունի ուրիշին սեփականութիւնը կողոպտելու, մարդկանց և ամբողջ ժողովուրդի մը արդար իրաւունքները բռնաբարելու, պատասխանեց Անգրանիկ երկար լռութենէ յետոյ, որ ատեն չինականը կը հառաչէր և գլուխը կ'երերցնէր։

Երբ անձնաօքը սուրի և կռիւի խօսք բրաւ Հայ չինականը հառաչանքներ յետոյ, պահ մը մտածեց և սթափեցաւ։ Քանի անգամ փորձեց հարցուփորձ ընել իր առաքելութեան մասին՝ բայց չհամարձակեցաւ և սպասեց, որ անձնաօքը ինքը խօսքը բանայ։

Բայց Անգրանիկ այն տեղերը չէր։

— Երբ Քուրքը քու իրաւունքներդ կը յափշտակէ դուն ելր և իքէ կը բողոքե՞ս, հարցուց Անգրանիկ չինականին։

— Որո՞ւ բողոքեմ, Քուրքը կառավարութիւնն է և կառավարութիւնն ալ Քուրք է, որո՞ւ պիտի բողոքեմ, յիշեցնելով պատասխանեց Հայ չինականը։

Անգրանիկ ինքն ալ յիշեցուց չինականին սիամտութեան վրայ, որ բողոքելը ամպայման կը հասկնար կառավարութեան բողոքել։

Առաջին անգամ Անգրանիկ չուզեց ան որ յիշատակութիւնը զգայնել, բայց յետոյ

— Պետք է տասը ոսկի, Հակոբա՛ն, ես ինձ համար չեմ ուզում, այլ ուրիշի համար, որ ինձ մեծ ծառայություն է մատուցել, եւ ես չեմ կարող նրան մերժել։ Ես ինձ համար ոչինչ չեմ ուզում, ես ուզում եմ ուրիշի համար։ Ես ինձ համար ոչինչ չեմ ուզում, ես ուզում եմ ուրիշի համար։

Ա. Երիցեան

Ա. ԵՐԻՑԵԱՆ — Ո՞վ է այդ մարդը, որ ոչինչ չի ուզում իր համար, եւ ամեն ինչ՝ ուրիշի համար։ Ո՞վ է այդ մարդը, որ ոչինչ չի ուզում իր համար, եւ ամեն ինչ՝ ուրիշի համար։

— Ես ինձ համար ոչինչ չեմ ուզում, ես ուզում եմ ուրիշի համար։ Ես ինձ համար ոչինչ չեմ ուզում, ես ուզում եմ

AZTAG
JOURNAL ARMÉNIEN
B. P. 587
BEYROUTH, Liban

Directeur-Propriétaire
HAIG BALIAN

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳԻՆ
ՍԻՒՐԻԱ տար. 425, ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ 225 Ս. Դ.
ԱՐՏԱՍԱՀՄ. տրկ. 6, ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ 4 տոլար
Տնօրէն-Խմբագիր՝ ՀԱՅԿ ՊԱԼԵԱՆ

ԱԶԴԱԿ

ازتاك
جريدة سياسية ادبية اقتصادية حرة

ԵՐԿՕՐԵԱՅ ՀԱՅԱԹԵՐԹ
ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ. ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԳԻՏԱԿԱՆ

ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 11 ՓԵՏՐՈՒԱՐ 1932
ԳԻՆԸ ՀԱՏԸ 3,50 Ս. Դ.

Ե. ՏԱՐԻ | Ամէն առաքում պէտք է ընել թերթիս տնօրէնին հասցէին | ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ՝ ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ, ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ ԵՒ ՇԱԲԱԹ ՕՐԵՐԸ | Չհրատարակուած ձեռագիրները չեն վերադարձուիր | Թիւ 125 (570)

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

ՉԻՆ-ՃԱՊՈՆ ՊԱՏԵՐԱԶՄԸ

Ամիսներէ ի վեր արիւնոտ կռիւներ տեղի կ'ունենային Ծայրագոյն Արեւելքի երկու դրացի տէրութիւններու՝ Ճապոնի և Չինաստանի միջև։ Գրեթէ օրական քանի մը հարիւր մարդ կը մեռնէր, գիւղեր կը գրաւուէր և թշնամութիւնները կը սաստկանային. բայց այդ բոլորը կը նկատուէին պարզ և դիւրահարթ վէճ մը։ Սակայն այսպէս թէ այնպէս, բոլոր միջամտութիւնները ապարդիւն և անզօր մնացին արգիլելու համար վէճը և Ճապոն դիւրութեամբ գրաւեց ամբողջ Մանչուրիան, որ բուն վէճի առարկան էր։

Ազգերու Դաշնակցութիւնը և եւրոպական տէրութիւններըն ու Ամերիկան այնքան վճռական դիրք մը բռնելէ զգուշացան երբ վէճը լոկ Մանչուրիոյ շուրջ կը դառնար։ Բողոքեցին, խնդրեցին և դիտողներ ղրկեցին մինչև Մանչուրիա, երբ արդէն Ճապոն մեծ մասը գրաւած էր և կը շարունակէր իր յառաջխաղացումը դէպի վերջին սահմանները։

Սակայն տէրութեանց դիրքը բոլորովին փոխուեցաւ եւ գործը տարբեր բնոյթ մը ստացաւ, երբ կռիւը փոխադրուեցաւ Շանկհայ, ուր եւրոպական տէրութիւններն ու Միացեալ Նահանգները կարեւոր շահեր ունին։ Ճապոն կառավարութիւնը, Մանչուրիոյ իր կողմէ գրաւման առթիւ Չինաստանի մէջ յառաջ եկած գրգռութեանց և իր հպատակներուն դէմ ի գործ դրուած ճնշումները պատրուակ բռնելով, ճիշդ Մանչուրիոյ գրաւման միջոցին ըրածին պէս, սկսաւ յարձակման։ Կատաղի և արիւնահեղ կռիւներ տեղի ունեցան և դեռ կը շարունակուին տեղի ունենալ երկու կողմերու միջև։

Որքան ալ Չին—Ճապոնական կռիւին շարունակութիւնը նկատուի Շանկհայի վրայ կատարուած յարձակողականը, շատ կարեւոր է ան Ծայրագոյն Արեւելքի մէջ սկսած հրդեհը ընդարձակելու և անհեղ բռնկումներ յառաջացնելու տեսակէտէն։ Շանկհայ մէկ և կէս միլիոն բնակչութիւն ունեցող վաճառաշահ քաղաք մըն է, ուր 14 տէրութիւններ առանձին շրջանակներ և առանձնաշնորհումներ ունին և 14 տարբեր դատարաններ գործ կ'ունենան։ Չինաստանի ներածման և արտածման երկու երրորդը այս քաղաքէն կ'անցնի։ Միջազգային իշխանութիւն մը կը հսկէ քաղաքի բոլոր գործառնութեանց վրայ։ Միացեալ Նահանգները, որուն արտածման ամենամեծ շուկան է Չինաստանը, Շանկհայի նման առեւտրական կարեւոր կեդրոնի մը Ճապոնի կողմէ գրաւման, երբեք չէր կրնար հանդուրժել։

Շանկհայի մէջ շահեր և անմիջական կապեր ունեցող 14 տէրութիւններէն ամենակարեւորներն են Ռուսիա, Անգլիա եւ Ամերիկա։ Ֆրանսան աւելի քիչ շահեր ունի Ծայրագոյն Արեւելքի մէջ հետեւաբար աւելի քիչ կը հետաքրքրուի Չին—Ճապոն վէճի անմիջական արդիւնքով. սակայն անոր ստացած միջազգային կարեւորութիւնը և յառաջ գալիք հաւանական բարդութիւնները անտարբեր չեն կրնար թողուլ զայն։

Ռուսիան, ամենէն աւելի կապակիցը Ծայրագոյն Արեւելքի շարժումներուն, շատ կը վախնայ միջամտելէ Չին—Ճապոն վէճին։ Աւելի ճիշդը Ռուսիան, եւրոպական տէրութիւններու կողմէ իր դէմ նիւթուած դաւ մը կը նկատէ Չին—Ճապոն կռիւը։ Այս պատճառաւ ալ ան կը խուսափի Ճապոնի հետ ոեւէ վէճ կամ խնդիր ունենալէ։ Սկիզբները, երբ դեռ շարժումը իր ներկայ թափը գտած չէր և կը կարծուէր որ դիւրալոյծ վէճ մըն է եղածը, Մոսկուան չոր սպառնալիքներ կը տեղացնէր և նոյն իսկ զօրաշարժ կը յայտարարէր դէպի Մանչուրիական սահման։ Այժմ, սակայն, ոչ միայն զինաթափ եղած է այդ ճակատի վրայ, այլ ուղղակի իր վարչութեան ներքեւ գտնուող երկաթուղագիծերը տրամադրած է Ճապոնի, փոխադրելու համար իր ուժերը։

Անգլիան չուզեր վշտացնել Ճապոնը, որովհետև Ամերիկայի հետ ծովային ուժերու հաւասարութիւնը ընդունելէ վերջ, կ'ըսուի թէ, Անգլիոյ և Ճապոնի միջև գաղտնի համաձայնութիւն մը գոյացած է։ Նման հասկացողութիւն մը, ի հարկէ, շատ կարեւոր էր նաև Ճապոնի համար, քանի որ իր միակ մրցակիցն է Ամերիկան Ծայրագոյն Արեւելքի մէջ և ովկէանոսներու վրայ։ Անգլիոյ և Ճապոնի միջև հասկացողութիւն մը աւելի դիւրին է, քան Ամերիկայի և Ճապոնի միջև, որովհետեւ այս վերջինները շահերու աւելի բուռն բախումներ ունին իրարու հետ։ Որքան ալ համաձայնութիւն ցոյց տայ Անգլիան Ամերիկայի, յայտնի է որ միևնոյն թափով չի մասնակցիր հակաճապոն բողոքներուն։

Միացեալ Նահանգները ամենէն աւելի հակառակողն է Ճապոնի շարժումներուն և կ'ուզէ Չինաստանի քաղաքական ամբողջութիւնն ու ազատութիւնը։ Բայց հակառակ այդ իրողութեան, չուզեր առանձին գործել և ծանր պատասխանատուութիւն մը ստանձնել։ Անգլիան ալ համոզելով միասին կը կատարէ իր դիմումներն ու բողոքները։ Անգլիա, չուզելով հանդերձ վիրաւորել Ճապոնը, դիւանագիտական միջամտութիւն կատարելու առաջարկը ընդունած է։ Ամերիկան, ինչ ալ ըլլայ հետեւանքը, չի պիտի կրնայ թոյլ տալ որ Չինաստան Ճապոնի ոտքի կոխան ըլլայ, որովհետեւ այդ երկրի 450 միլիոն ժողովուրդը իր ամենասիրելի յաճախորդն է։

Մոսկուայի մտահոգութիւնը իրաւացի ըլլայ կամ ոչ, Ճապոնի տարածումն ու զօրացումը, միշտ վնասակար է իրեն համար. որովհետև վիճելի հարցեր ունին իրար միջև Ծայրագոյն Արեւելքի մէջ։ Դեռ անցեալ տարի, երբ Չինաստանի մէջ ըմբոստութեան և ապստամբութեան քարոզութիւնները կը մղէին Մոսկուայի մարդիկը, ամենէն աւելի Ճապոնն էր որ կը մտահոգուէր այդ փրոփականտներէն, նկատելով որ իրեն դէմ էին այդ քարոզութիւնները։ Որով շատ հաւանական կը նկատուի որ Ճապոն որոշած է Ծայրագոյն Արեւելքէն վտարել Ռուսիան, ազատուելու համար անոր խառնակութիւններէն։

Պէտք չէ անտեսել նաև կարեւոր պարագայ մը, որ քաղաքական ըլլալէ աւելի տնտեսական է։ Ճապոն, իր գրաւած գաղթավայրերովը 680,000 քառ. քիլոմէթր տարածութիւն մը ունի, որուն վրայ կ'ապրի 80 միլիոն ժողովուրդ։ Մինչդեռ իր քովիկը, բնութեան բոլոր բարիքներովը օժտուած, արգասաբեր և ընդարձակ տարածութիւն մը պարապ կը մնայ։ Եւ որքան ատեն Ճապոն գտնուի տնտեսական այս նեղ պայմաններու մէջ և տառապի սակաւահողութենէն իր աչքերը պիտի սեւեռէ դէպի Չինաստան։

ՓԱՐԻԶԵԱՆ ՆԱՄԱԿԱՆԻ

ՏԻԵԶԵՐԱԿԱՆ ԵՐԿՈՒՆՔԸ

Ա.

Գերմանական (գարմանումներու) եւ պատերազմական պարտքերու (դաշնակիցներուն պարտքերը Մ. Նահանգներուն) խնդիրը կրկին քննելու պէտք տեսնուեցաւ։ Պէտքը տեսնուած էր աւելի առաջ, երբ Հուվրի Մօրաթօրիումին ժամանակը կը մօտենար. հետեւաբար հարկ էր կարգադրութիւն մը ընել, քանի որ Հուվրի Մօրաթօրիումին տուն տուող Գերմանիոյ ներքին պատճառները (տնտեսական) նոյնը կը շարունակէին մնալ։ Ինչպէս սովոր ենք ըսել սխորժակը ուտելով կը բացուի. և գերմանները պարտքերու վճարման մէկ տարիով յետաձգումէն քաջալերուած յետաձգումը ջնջումի փոխել կ'ուզէին։ Կը թուէր որ յետաձգումով պիտի ստեղծուէր իրերու նոր վիճակ, աւելի տանելի՝ և մարդկութեան վրայ ճնշող պարտքերու խնդիրը պիտի կարգադրուէր մրողջական ջնջումով մը Անգլօ-իտալական տեսակէտ և կամ համեմատական ջնջումով մը։ Այսինքն պիտի ջնջուէր պատերազմական պարտքերը, պիտի մնար միայն գարմանումներու վճարումները (Եընկի ծրագրի անպայմանագրական գլուխը) և այդ բաժինէն իւրաքանչիւր առնելիքսւորէն որոշ տոկոսային զեղչերով Մ. Նահանգներու բաժին մը պիտի բացուէր։ Այս է Ֆրանսական տեսակէտը, որուն ի վերջոյ Անգլիան և Իտալիան պիտի զիջին։ Մօրաթօրիումի անցնող 6—7 ամիսներու ընթացքին ոեւէ լուծումի համար միտքերը չպատրաստուեցան։ Լավալ-Պրիան այցը Պերլին, ոչինչ բարեփոխեց ֆրանքօ-գերման յարաբերութեանց մէջ. և ոչ ալ Լավալի այցը Ուաշինկթըն Ֆրանսայի և Մ. Նահանգներու մէջ տեսակէտներու մերձեցում յառաջ բերաւ։ Ընդհակառակը՝ դատելով բոլոր երևոյթներէն, վերիայցելութիւնները միայն երևան բերին հակամարտութիւնները։ Ջուրը իր ճամբով գնաց և ի մասնաւորի Գերմանիոյ մէջ դէպքերը զարգացան հակաֆրանսական ուղղութեամբ. և Գերմանիան անձնատուր եղաւ Հիդլէրին։ Պրիւնինկը՝ (Գերմանիոյ վարչապետը) որ Շթրեզմանի թողած աւանդութեանց վերջին ներկայացուցիչը կը ներկայանար (Ֆրանքօ-գերման գործակցութեան քաղաքականութիւն) իր կարգին ինկաւ Հիդլէրեան յորձանքին մէջ և Non իր բերնով արտասանեց Ռայխսթակի բեմէն։ Դարմանումներու պարտքը չպիտի վճարենք։ Ֆրանսական հանրային կարծիքը ճնշող մեծամասնութիւնը կը սպասէր Գերմանիոյ «Ոչ»ին. բայց, ամենայոռետեսներն անգամ անոր արտասանութիւնը Պրիւնինկի բերնէն չէին սպասեր։ Կը յուսային անոր տապալումին, բայց չէին սպասեր անոր վոլթ-ֆասին։

Երբ յայտնի էր ամիսներէ ի վեր Գերմանիոյ մէջ դէպքերու ստացած հլքի յստակ վախճանը, ասդին Ֆրանսան ալ հոգեփոխութեան պէտքը տեսաւ, և հանգուցեալ Շթրէզմանի հետ Ֆրանքօ-գերման քաղաքական գործակցութեան մը բուռն յղացողն ու ներշնչողը՝ Լօքարնոյի մարդը՝ իր և Բէլլոկի անունով յայտնի դաշնագրի խաղաղասէր տեսնողը՝ Պրիան, ով գիտէ թերևս հիասթափուած եւ անձկութեամբ լեցուն խոհեմութիւն սեպեց իր աթոռը կամայ կամ ակամայ թողուլ։

Այսօր ազգերու յարաբերութիւնները, չփումները այնքան կատարելապէս զարգացման հասած են, որ մէկ երկրի քաղաքական դէպքերուն առած ընթացքը կը գծէ միւս երկրի քաղաքական ուղղութիւնը։ Մէկը միւսով պայմանաւորուած է, անհնար էր երևակայել որ Պէթման Հոլվէկ Գերմանիոյ վարչապետ ըլլար և անոր չհակադրուէր հանգուցեալ «Վագրը» (Քլէմանսօ) Ֆրանսայի մէջ։

Մեծ ազգերու մէջ ամէն ժամանակաշրջան, նոյն իսկ հոգեբանական կարճ անդրադարձումներ, երբեմն պատմական վայրկեանները՝ իրենց յատուկ կոչեցեալը, յատուկ մարդը ունին։ Միայն սեր մէջն է որ «թէժէլլիներ» կան, որդւոց որդի ժառանգաբար այս ազգը վարողներ, որոնք ամենէն տաղանդաւոր տիրաններու իսկ մատ խածնել կուտան, մեր կեանքին մէջ խաղալով ամենէն սրտառուչ առանձին ալ և ամենէն քէֆչի իր զաւեշտն ալ։

Ինծ կը թուի որ Շթրէզման աչքերը բաց գնաց, իսկ Պրիան անազնուօկ քաշուեցաւ թատերաբեմէն՝ և իր արտաքին քաղաքականութեան մէջ այժմ անոր հոգիին մէջ կը յամենայ դեռ, արձագանգը այն խելայեղ ծափերուն որ լսեց Պերլինի խաղաղամոլ ամբոխէն, Գերմանիոյ մէջ (Լիէժ) նոյնքան խաղաղասէր ժողովուրդէն, իսկ ես իմ կարգիս տակաւին կարծես կը լսեմ Փարիզի Gard du Nordի թնդացող մթնոլորտը իրենց Պերլինէն վերադարձին։ Այս անդրադարձումը անոր համար, որովհետև ժամանակակից և ապագայ քաղաքակրթութեան համար ոչինչ այքան դրական է որքան այս երկու մեծ ու տիեզերայնօրէն մտածող ժողովուրդներու (Ֆրանսա և Գերմանիա) սերտ գործակցութիւնը։ Ուժարդ կը յուզուի և կը սահմրկի տեսնելով որ մէկ քանի ամիսներէ ի վեր սահմանակից այս ազգերու միջև տարածութիւնը կը մեծնայ որ լեցուած է բիւրաբիւր դիակներով։

Նոյնպէս ապարդիւն անցաւ Լավալին երթը Ուաշինկթըն։ Ամերիկեան պիզնեսը վերջին պահուն իր գլուխը ցցեց. և Հուվր որ անսպասելիօրէն ժէսթ մը ըրած էր դուրս գալով Մոնրօյի վարդապետութենէն և նետուելով համաշխարհային տագնապի մէջ, կազաւին պէս գլուխը ծածկեց չտեսնելու համար եւրոպական տագնապը։ Երեւի իրեն ալ կը սպասէ Ուիլսընի բախտը։ Գերմանիան իր սպառնալից և ծանրակշիռ անակնկալներով յղի Non արտասանեց, բոլոր աչքերը Ուաշինկթօն դարձան, եւ Ուաշինկթօն կը պատասխանէ «ես չկամ» «եօլա» գացէք, ինչպէս կ'ուզէք կարգադրեցէք։ Պերլին քաջալերուա՞ծ է արդեօք Ուաշինկթօնէն. կամ արդեօք՝ Ուաշինկթօն կարեւորութիւն չտար Պերլինի «Ոչ»ին։ Եթէ վերջինն է ինչ նշանակութիւն ունէր և ի՞նչի կը ձգտէր իր մօրաթուարը։ Աշխարհ սիրով ընդառաջեց Հուվրի առաջարկին, այսօր կէս ճամբան Հուվր ինչո՞ւ կը նահանջէ — անձկութեան մատնելով ամբողջ աշխարհը։ Եթէ սակայն առաջինն է և ո՛չ վերջինը, այն ատեն Ուաշինկթօն անյապաղ պէտք է ըսէ որ չեղուած կը համարէ պատերազմական պարտքերը, քանի որ կողմնագի այդ անունով ինքն է Գերմանիան քամողը։

Այսօրուայ Եւրոպայի քաղաքական մթնոլորտը այս է. այս առանձքին շուրջ կը դառնան դէպքերը։ Բայց այս չէ միայն։ Պարտքերու հարցով ծանրացած մթնոլորտէն կը ծնի դաշնագիրներուվ երաշխաւորութեան խնդիրը։

Այս երկուքը միացած իրարու խորունկ անձկութիւն մը ստեղծած են սահմանէ սահման։ Որ օրըստօրէ հսկայաձև և երկիւղալի կը դառնայ։ Այս քաղաքական ծանրացած մթնոլորտը անշուշտ կը դառնայ տիեզերական անլուր եւ ծաւալուն տագնապի մը շնորհիւ։ Որմէ զերծ չէ նաև Ամերիկան։

Քաղաքական տագնապը կը դիւցնէ տնտեսական շատ աւելի խոր տագնապը. տնտեսականը քաղաքականը։ Դասակարգերու և ազգերու շահեր կը բախին իրարու, եւ անընդհատ կը սրուին։ Դումարեցէք այս բոլորին վրայ ռուսական առեղծուածը։ Ճապոնը որ խելօքիկ մարդու պէս կ'օգտուի առիթէն։ Քաղաքական նոր խմբակցութիւններ դեռ քաոսային։

Եւ քաոսին վրայ կը սաւառնին երկու ուրուական նոր պատերազմի և համաշխարհային յեղափոխութեան։

ՇԱՀԱՐՈՒՆԻ

Պէյրութի Նորընտիր Միւֆթի՝ ՇԷՅԽ ԹՕՖԻԳ ԽԱԼԻՏ ԻՊՆ ՕՄԱՐ

ԿԱՏԱՂԻ ՃԱԿԱՏԱՄԱՐՏ ԾԱՅՐԱԳՈՅՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ ՄԷՋ

ՃԱՊՈՆ ԹՈՐՓԻԼԱՀԱԼԱԾ ՄԸ ԸՆԿՂՄԱԾ

ՅԱՌԱՋԽԱՂԱՑՈՒՄ ԴԷՊԻ ԽԱՐՊԻՆ

ՉԻՆԱՑԻՆԵՐՈՒ ԴԻՄԱԴՐՈՒԹԻՒՆԸ

Ազգաժողովի յուզումնալից նիստը

ԺԸՆԵՒ.— Ի բացակայութեան Պօնքուրի, Պ. Թարտիէօ բացաւ Ազգ. Դաշնակցութեան նիստը, որ յուզումնալից անցաւ չինաճապոն ներկայ վէճին առթիւ։

Անգլիոյ ներկայացուցիչ Թօմըս, խօսք առնելով, յայտարարեց թէ Ծայրագոյն Արեւելքի ներկայ կացութիւնը անթոյլատրելի է այլեւս։ Կռիւները անդադար կը շարունակուին և պատերազմը գոյութիւն ունի։ Կարգ մը դաշինքներ իրենց արժէքը կորսնցնելու վրայ են։ Ամերիկա եւս Անգլիոյ կարծիքը ունի և երկու պետութիւնները համաձայն են նոր ձեռնարկ մը կատարելու։ Երէկուընէ իվեր Լոնտոնի կառավարութիւնը խնդրեց Նանքինէն և Թօքիոյէն որ ամէն կարգի թշնամութիւն դադրեցնեն. չէզոքացնեն Շանկհայը և բանակցութիւններու սկսին։ Թօմըս յետոյ յայտնեց թէ Անգլիա օժանդակ նոր ուժեր ղրկեց Չինաստան։ Աւելցուց թէ ժամը 11ին, Ճապոն նաւատորմը ռմբակոծեց Նանքինը ու կոչ ուղղեց պետութեանց հաւաքաբար դիմում կատարելու։

Թարտիէօ յայտարարեց թէ Ֆրանսա այս ձեռնարկին կը միանայ և շուտով Շանկհայի Ֆրանսական ուժերը պիտի զօրացուին։

6 թօրփիլանաւեր կը ռմբակոծեն

ՇԱՆԿՀԱՅ.— Երէկ առտու ժամը 11,30ին Ճափոնցիք ցամաքէն և ծովէն բուռն յարձակում մը գործեցին Վուսունկի ամրութիւններուն դէմ։ Ճապոն 6 թօրփիլանաւեր կը ռմբակոծեն ամրութիւնները և ծովային զինուորներու ջոկատներ ցամաք ելան։ Չինացիք փորձեցին պաշտպանել, սակայն անոնց ուժերը չպայթեցան։ Այս առտու անգլ. «Պէյլի» յածանաւէն զօրագունդ մը ելաւ ցամաք։

Հազարաւոր փախստականներ Փութունկի կողմը, իսկ ուրիշներ ալ երկաթուղիով և շոգենաւերով Հանչօ ու Նիփօյ կը փախին։

Ճապոն ընդհ. հիւպատոսը պաշտօնապէս անգլ. և ամերիկեան հիւպատոսներուն յայտարարեց թէ, Ճապոնցիք նպատակ ունին անմիջապէս գրաւելու Վուսունկի ամրութիւնները։

Ամերիկեան Հըրտսըն յածանաւը հոս հասաւ։

Վուսունկի ամրութիւնը Չինացիներու ձեռքը

ՇԱՆԿՀԱՅ.— Չին ընդհ. բանակատեղը կը հաղորդէ թէ, երէկ, Վուսունկի ամրութիւնները ռմբակոծող ճապոն թօրփիլահալածը ընկղմուած է չին պաշտպանութեան ուժերու կողմէ։ Այս զեկոյցին մէջ կը հաղորդուի թէ ամրութիւնները ներկայիս չինական ուժերուն ձեռքն են։ Միւս կողմէ, Թիէնձինէն եկող Ֆէնկթիէն անուն անգլիական շոգենաւը 3 թօրփիլահալածներու և Վուսունկի ամրութիւններուն մէջէն անցած ատեն, առանց զգուշութեան, կրակի ենթարկուած է։ Կրակը չէ հանդիպած նաւուն որ կը փոխադրէր անգլիացի արձակուրդ ստացող զինուորներ։

Կատաղի ճակատամարտ Խարպինի առջեւ

ԼՈՆՏՈՆ.— Խարպինէն կը հաղորդուի «Տէյլի Մէյլ»ի.— Այս առտու

ՎՃՌԱԶՈՓ ՄՈՅԾՈՂ

ՀԱՅԿԱԿՏՏԱՂԱԶԻՆ ՀԱՐՑԱԶՐՈՒԹՅԱՆ ՀԱՄԱՐ ՀԱՐԿԱՎՈՐ ԺՈՂՈՎՐԴԻ ՀԱՄԱՐ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՓՈՏՈՀԱՏՈՒՏ ՂԵԺԻՈՐՈՒ ԴԱՏԱՎՃԻՌ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՀԱՐԿԱՎՈՐ ԺՈՂՈՎՐԴԻ ՀԱՄԱՐ ՀԱՐԿԱՎՈՐ ՄՈՅԾՈՂ ՎՃՌԱԶՈՓ ՄԱՍԻՆ

Հոկտեմբերի 48 ժամվա ընթացքում Հայաստանի Հանրապետության տարբեր մասերում հարկավոր գումարը հավաքելու համար կազմակերպված հանգանակությունների հաջողությունները հետևյալն են.

ԱԼԱՎԵՐԴԻ, 5.— Ջարդարեթի գյուղերից մեկում ապրող հարուստ հայ գյուղացին, ջարդերի ժամանակ կորցրած իր ունեցվածքի փոխարեն, 200 ոսկի է նվիրել Վճռաբեր Հայաստանի համար հանգանակվող գումարին։

ԱՄՍՏԵՐԴԱՄ, 5.— Ջարդարեթի գյուղերից մեկում ապրող հարուստ հայ գյուղացին, ջարդերի ժամանակ կորցրած իր ունեցվածքի փոխարեն, 200 ոսկի է նվիրել Վճռաբեր Հայաստանի համար հանգանակվող գումարին։

ԼՈՆԴՈՆ, 4.— Մոսկվայի կոմկուսյան պատվիրակությունը, որ գտնվում է Լոնդոնում, հրավիրել է Լոնդոնում գտնվող հայ գաղթականներին մի հանդիսություն, որի ընթացքում հանգանակություն պիտի կատարվի Վճռաբեր Հայաստանի համար։

«Ջարդարեթի գյուղերից մեկում ապրող հարուստ հայ գյուղացին, ջարդերի ժամանակ կորցրած իր ունեցվածքի փոխարեն, 200 ոսկի է նվիրել Վճռաբեր Հայաստանի համար հանգանակվող գումարին։ Ես ինքս եմ տեսել այդ հայ գյուղացուն, որ Շուշիի մոտ ջարդերից ազատվելով, ոտքով է եկել Երևան։ Նա ինձ պատմեց, որ ջարդերի ժամանակ ինքը կորցրել է իր ունեցվածքի մեծ մասը, բայց ոչ մի վայրկյան չի կասկածել, որ Վճռաբեր Հայաստանի համար հանգանակվող գումարին ինքն էլ պետք է մասնակցի։ Նա ասում էր, որ ինքը ոչ մի կասկած չունի, որ Վճռաբեր Հայաստանի համար հանգանակվող գումարը կհասնի իր նպատակին, և ինքը պետք է իր ունեցածի մի մասը տա, որպեսզի Վճռաբեր Հայաստանը կարողանա ոտքի կանգնել»։

ՓԱՐԻԶ, 5.— Մոսկվայի Հայկական կոմիտեի նախագահ Ալիխանովը, որ գտնվում է Փարիզում, հրավիրել է Փարիզում գտնվող հայ գաղթականների մի հանդիսություն, որի ընթացքում հանգանակություն պիտի կատարվի Վճռաբեր Հայաստանի համար։

Ալիխանովը հանդիսության ներկաներին հայտնել է, որ Մոսկվայի Հայկական կոմիտեն ստացել է Վճռաբեր Հայաստանի կոմիտեից հեռագիր, որով վերջինս խնդրում է, որ Մոսկվայի կոմիտեն ձեռնարկ անի հանգանակության Վճռաբեր Հայաստանի համար։ Հեռագրում ասված է, որ Վճռաբեր Հայաստանի կոմիտեն ստացել է Ամերիկայից 3000 ոսկի, որ ուղարկել է Ամերիկայի հայ գաղթականները։ Ալիխանովը հայտնել է, որ Մոսկվայի կոմիտեն ևս ուղարկել է 3000 ոսկի, որ հավաքել է Մոսկվայի հայ գաղթականներից։

— Ես ինքս եմ տեսել, — ասել է Ալիխանովը, — որ Մոսկվայի հայ գաղթականները, որոնք ոչ մի բանով չեն առանձնանում մյուս հարուստ գաղթականներից, ոչ միայն ոչ մի կասկած չեն հայտնել, որ Վճռաբեր Հայաստանի համար հանգանակվող գումարը կհասնի իր նպատակին, այլև ինքնակամ ուզում են մասնակցել հանգանակությանը։

Ալիխանովը հայտնել է, որ Մոսկվայի հայ գաղթականները հանգանակել են 1905 հազար ռուբլի, որ ուղարկել են Վճռաբեր Հայաստանի համար։

Ալիխանովը հայտնել է նաև, որ Մոսկվայի հայ գաղթականները ուղարկել են Վճռաբեր Հայաստանի համար 1905 հազար ռուբլի, որ հավաքել են Մոսկվայի հայ գաղթականներից

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՑ

Հրատարակվում է ամեն ուրբաթ առավոտ

Խմբագրատուն և վարչություն՝ Փարիզ, 10, rue Dr. Jules Renault (Métro Porte de Montreuil)

Հեռախոս՝ Roquette 31-83

Բաժանորդագին՝ Ֆրանսայի համար տարեկան 60 ֆր., վեցամսյա 30 ֆր., եռամսյա 15 ֆր.

Ամերիկայի համար տարեկան 100 ֆր., վեցամսյա 50 ֆր., եռամսյա 25 ֆր.

Արտասահմանի համար տարեկան 80 ֆր., վեցամսյա 40 ֆր., եռամսյա 20 ֆր.

Առանձին համարը 1 ֆր. 50 սանթիմ

Ստացական գրքերը՝ Ա. Ս. Ա. Ա. Ա

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՅՈՒՆԱՍՏԱՆԻ ՀԱՄԱՅՆԱՎԱՐՆԵՐԸ

Աթէնք.— Դատական գործոց նախարարութեան չէնքին առջև ցոյց ընող քսան հազարներուն նպատակն էր բողոքել դատապարտութեանը դէմ այն 10 քսակիւնիաններուն որոնք ցոյց երած էին առջի օր իրենց դատապարտած ընկերը. ներքին միոյն մահուան առթիւ. Ոստիկանութեան կողմէ ցրուած ցուցարարները Ճարոն դեսպանատան առջև հաւաքուելով «կեցցէ Սթալին» պոռացած են թէպէտ դեսպանատան բար նետած, բայց չեն հանդիպացուցած.

ՋԱԲՈՆՆԵՐԸ ՆԱԻԱՅԻՆ ՄԵԾ ԹՆԹԱՆՕԹՆԵՐՈՎ ԴԱՐՁԵԼ ՌՄԲԱԿՈԾԱԾ ԵՆ ԾԱՆԿՀԱՑԸ

Շանկհայ.— Ճարոնները, ժամը 14ին, նաւային խոշոր թնդանօթներով կրակ բացին Շարէի կայարանին հիւսիս արևմտեան չինական դիրքերուն վրայ. Չինացիները պատասխանեցին իրենց մրակ հրասանդով, որուն առաւելագոյն տարողութիւնն է երկու հազար մէթր. Հարիւրաւոր ճարոնցի նաւային զինուորներ ճամբայ ելան. յարձակումի համար. Անոնց առջևէն կ'երթային ճարոն քաղաքացիներ՝ ժօթօսիքլէթներու վրայ նստած: Իրիկուան. հանդարտութիւնը վերահաստատուեցաւ քաղաքին մէջ.

Ճարոնական և չինական դիրքերը անփոփոխ կը թուին. Ճարոն 450 նաւային զինուորներ ցամաք ելան. Մինչև հիմայ ցամաք ելած ճարոնցի զինուորներուն թիւը 5000ի կը հասնի.

„ԳԵՐՄԱՆ ԱԶԳԸ ՀԻՆՏԷՆՊՈՒՐԿԸ Կ'ՈՒԶԷ"

Պեռլին.— Մարշալ Հինտէնպուրկի վերընտրութիւնը ապահովելու նպատակով ոչ քազաք սկսան ըլլալու պայմանաւ քսիթէ մը երէկ գերման ազգին ուղղեալ յայտարարութիւն մը հրատարակեց. «Գերման ազգը Հինտէնպուրկը կ'ուզէ» խորհրդով.

Այս յայտարարութեան մէջ մարշալին զինուորական և քաղաքակրթական արժանիքները կը փառաբանուին և կը հրաւիրուի գերման ազգը միանալ՝ անոր վերընտրութեան համար. Յայտարարութիւնը կ'ըսէ թէ վերջին շաբաթներու վիճաբանութեանց միջոցին յառաջ քշուած անունները կը սրբուին մարշալախտին պատմական անձնաւորութեան առջև:

ԱՆԿԼՈ-ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ՅԱՐԱԲԵՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Լոնտոն.— Այն իրողութիւնը թէ Մ.Մ. Մրլօնի և Տօլսի նման արժէքաւոր անձինք է որ նշանակուած են իրարու աշխորհելու որպէս Միացեալ Նահանգաց Լոնտոնի դեսպան, հոս կը նկատուի լաւագոյն ապացոյցը հաւարուժի, զոր Ամերիկա ցոյց կուտայ Անգլիոյ հանդէպ. Մ. Մրլօն Անգլիոյ մէջ շատ լաւ ճանչցուած և յարգուած է որպէս տնտեսական հարցերու մէջ հեղինակութիւն մը. Անցեալ տարի երբ նոր հրատարակուեցաւ Հուվերի ժօրաֆ օրհօմը իր ընթացքը շատ գնահատուեցաւ.

Ուաշինկթըն.— Գանձային փոխ նախարար Մ. Էկսըն Միլս, Մ. Մրլօնի տեղ Ամերիկայի ելևմտական նախարար անուանուեցաւ.

ՋԷՆԸՆԿԵՑԱԿԱՆ ԽՈՐՀՐԴԱԺՈՂՈՎԻՆ ՄԷՋ

Ժընէվ.— Գերմանիան կը նկատեն իբ Ֆրանսական առաջարկը բնաւ հաշտաբերումի զէնսնկեցութեան ծրագիր մը չի կազմեր. Իտալացիները կ'ըսեն թէ այդ առաջարկը զէնսկեցութեան ծրագիր մը չէ այլ պարզապէս սպառազինութեանց տեսէ մը ուրիշ տեղ փոխադրութիւներ.

ՁԵՐԲԱԿՍԼՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ՀՆԴԿԱՍՏԱՆԻ ՄԷՋ

Բունա.— Ցեղասպանութենէ ցոցերը շահագործ ըլլալով, ոստիկանութիւնը բազմաթիւ ձերբակալութիւններ կատարեց.

Գրգռուած ամբոխը սկսաւ քարեր նետել ոստիկաններու վրայ անոնցմէ ոմանք վիրաւորելով. Ասոր վրայ հաւաքութիւնը արգիլուեցաւ.

VALDA

ԵՐԳԻՉՆԵՐԸ
ԲԵՄԲԱՍՏՆԵՐԸ ԵՒ
ԲԵՐԱՒ ՍՄՍՔԷՕՒՆԵՐԸ
ՓՈՐՁԵԼՈՒ ԵՆ ՄԻԱՅՆ
—ԲԱՍԹԻԼ ՎԱԼՏԱ—ՆԵՐԸ
ՍՈՑՆ ԲԱՍԹԻԼՆԵՐԸ ԽԻՍՏ ԱԶԴԵՑԻԿ ԵՆ ԵՒ
ԿԸ ԳՏՆՈՒԻՆ ԲՈԼՈՐ ԴԵՂԱՐԱՆՆԵՐՈՒՄ
ԵՒ ՏՐՕԿԻՆԵՐՈՒՄ ՄԷՋ
Պահանջեցէ՛ք ՎԱԼՏԱ անունը կրող տուփերը
Ներկայացուցիչ՝ ՍԱԻՏԱ Եգբարը
Փոստարկղ թիւ 445
ՊԷՅՐՈՒԹ

ՏՔԹ. ՍՈՓՐԱՍ ԱՒԹԵՆԻՄԵԱՆ
ՎԻՐՈՒԲՈՅԺ - ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ
ՎԱՃԵԱԼ ՊԷՅՐՈՒԹԻ ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԷՆ
Երկուշաբթի ամէն օր բացի կիրակիէն կ'ընդունի առաջ 8—12 կ'ընդունի վերջ 2-6
Հասցէ՝ Capucinskaya, Հիվանդները կրնան դիմել նաև պատուիրելով հեռ.

Կարի եւ Ձեւագիտութեան Դասընթացք Տիկին ՄԱՌԻ ԵՐԱՄԵԱՆ

ՎԿԱՅԵԱԼ ԴԵՐՁԱԿՈՒՀԻ

ԲԱՐԻԶԷՆ ԵՒ ՎԱՇԻՆԿԹՕՆԷՆ

Կարի եւ ձեւագիտութեան մասնագիտուհի, Տիկին Մառի Երամեան կը վերադառնայ իր արհեստանոցը, Մեծ Սուրայի դիմաց, No. 78 ան երկրորդ յարկը:

Երեք ամսուան միջոցին կը սորվեցնէ ամենավերջին նորաձեւութեամբ, կար եւ ձեւագիտութիւն. իր բոլոր բարդութիւններով եւ արդիական միջոցներով, Droit-fils մեթոտով: Իր աշակերտուհիները կ'օժտուին Բարիզի ակադեմիաներու Académie Daydou վկայականով:

ՍԹԱՆՏԱՐԴ կօշիկները միշտ ամենալաւ, ամենադիմացկուն, ամենաժամանակակից եւ ամենագեղեցիկները են.

ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ՝
ՆԱՃԱՐ ԵՂԲԱՅՐՆԵՐՈՒ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ

ՏՔԹ. ԳԵՈՐԳ ԿԵՐԿԵԶԵԱՆ
Վկայեալ Laureat Diplôme Interne եւ արուեստագիտ Մոնմարթրի Ակադեմիայի (Ֆրանսա)
Ֆրանսական Քոլէճ Ատենապետ (Ամերիկա), Անդամ Ֆրանսական Գեղարուեստագէտներու Ընկերակցութեան
հիւանդներու բաժին:
Հիւանդները կրնան դիմել իրենց տունը կամ հետեւեալ հասցէով՝
Իր գրասենեակը կը գտնուի Ակադեմի Միջնադարի վարպետներու պատկերասրահին դիմաց, Հիւանդներ կրնան դիմել նաեւ իր տունը, երկրորդ յարկ:
Ընդունելութեան ժամեր.—
Կէսօրէ առաջ ժամը 9—12, կէսօրէ վերջ 2—6:
Ուրբաթ օր ընդունելութիւն չկայ:
Հասցէ՝ 15 rue de Damas, No. 15
Հիւանդները կրնան դիմել նաեւ իր գրասենեակը Մարտ Գիւղ, Ամերիկեան հիւանդանոցի մօտ, Ուրբաթ օր ընդունելութիւն չկայ:
Տպագրական ամէն տեսակ գործեր կը կատարուին մեր տպարանին մէջ:

Etablissement J. HEKIMIAN FILS
(Maison fondée en 1877)
56 Rue FAUBOURG SAINT HONORE - PARIS (VIIIe)
Աւելի քան տարի է գործի նամար
ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԱՊՐԱՆՔ. ՆԻՒԹ ԿԱՄ ԳՈՐԾԻՔ
կրնայ հայթայթել ամենանպաստաւոր գիներով
Հեռագրական Հասցէ Efi-Elyseding - Paris - 123

ՏՔԹ. Մ. Ս. ՏԱՔԷՍԵԱՆ
Նախկին ներքին բժիշկ ԹԱՂԱՊԵՏ. ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԻՆ
Այժմ Ճայտն բժիշկ St. ELIE ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԻՆ
ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒԹԵԱՆ ԺԱՄԵՐ
ՆԱՀԱՐԻ ՈՍՏԻԿԱՆԱՏԱՆ ԴԻՄԱՑ ԻՐ ՓԼԻՆԻՓԻ ՄԷՋ
Ամեն օր (կէսօրէ առաջ 10—12
(կէսօրէ վերջ 1 — 3
ՄՆԹ.— Հինգշաբթի եւ շաբաթ կէսօրէ վերջ աղխա
հիւանդեւրուն ձրի.

ՏՔԹ. Գ. ՏԱՎՈՒՏԼԱՐԵԱՆ
ՄԱՍՆԱԳԷՏ ՆԵՐՔԻՆ ԵՒ ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ
Իր դարմանատունը հաստատած է, ՍՍՍՒՐ փողոց, Տօքթ. Սօզոմանեանի (առամնաբոյժ) դարմանատան կից.
Ընդունելութեան ժամեր՝
կէսօրէ առաջ ժամը 8—12
» վերջ » 2—6

ՏՔԹ. Բ. ԳՈՒԼԱԳԵԱՆ
ՄԱՍՆԱԳԷՏ՝ ՆԵՐՔԻՆ, ՄՈՐԹՈՒԱՅԻՆ ԵՒ ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ
ՎԿԱՅԵԱԼ ՓԱՐԻԶԻ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑՆԵՐԷՆ
Կր դարմանէ գիտական ամենավերջին մեթոտներով, քոքեռու, սեռամոխի, ալիքներու յետդի ամէն տեսակ հիւանդութիւններ: Հին եւ նոր չեռմիզութիւնը իր բոլոր բարդութիւններով, ինչպես նաեւ Ֆրանկախոս եւ մորթային հիւանդութիւններ:
Արագ, արմատական եւ բաբեխիղճ դարմանում:
Հիւանդ կ'ընդունի ամեն օր, բացի կիրակիէ, իր նախկին դարմանատան մէջ, ժամը 8—12 եւ 2—6ու մասնաւոր ժամադրութեամբ:
Երեքշաբթի օրերը, ժամը 2—5 վկաեալ ՍՂՔՍՏՆԵՐՈՒՆ ՁՐԻ
Ժօրժ Հասեռեն փողոց՝ թիւ 8

Տակուն չինուած վայելուչ տեսք հնչուն եւ բնական ձայն Ահա յատկանիշները՝

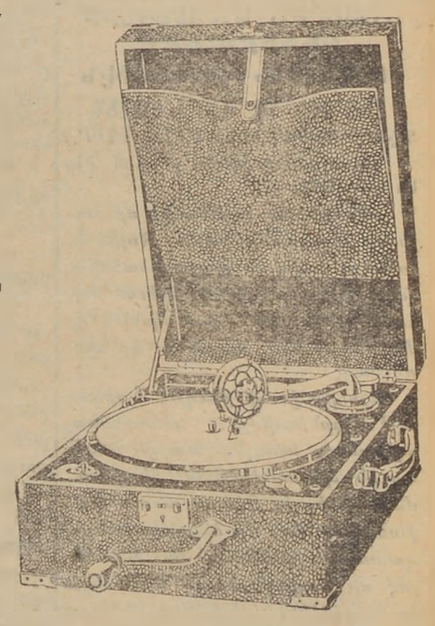

ՈՐՈՆՅՄԱՎ ԿԸ ՉԱՏՈՐՈՇՈՒԻՆ
ԱՓՕԼԼՕ ՓՕՆՕՆԵՐԸ
Հրապարակի վրայ գտնուող բոլոր մարքանեքրու հետ կը մրցին Ապոլլօ Փօնօներու Մանաւանդ վերջին նոր մօտէլները, որոնք հասած են արդէն, անգերազանցելի են իրենց տակունութեամբ, վայելչութեամբ և ժամչելի գիներով.
APOLLO GRAMOPHONE Co. Ltd
(of London)
ԱՓՕԼԼՕ ՓՕՆՕՆԵՐՈՒ ԹԱԳՒԱՒՈՐԸ ///
Կատարեալ համոզում գոյացնելու համար անգամ մը այցելեցէք
MAISON APOLLO, Rue de la Poste, BEYROUTH
Փարոզաիճ եւ ծանր ամէն տեսակ, ամպրելլի ոտակ եւ առաձնութիւններ
գիւտամասչելի գին, վճարումի դիւրութիւն
Ընդհ. ներկայացուցիչ Սիւրիոյ, Պաղեստինի, Անդրյորդանանի, Միջագետքի եւ Կիպրոսի.— ԳՈՒՐԳԷՆ ՍԻՆԱՆԵԱՆ
KOURKEN SINANIAN, Boite Postale 642, BEYROUTH (Syrie)

կաններու, որոնք կարեւորութիւն չեն տար, բայց և այնպէս չեն զլանար զէնք մը տալու մեր նոր գինուորին.

Այն առեն ամբողջ Մուշն ու Սասունը հազիւ կուենեար մէկ քանի մօսին հրացաններ, մնացածները բոլորը վառօդ ու լեցուելիք գլիֆլէներ կին և պէրտանքաներ.

Անդրանիկի բախտին կ'իյնայ այս վերջին զէնքերէն մէկը.

— Ինչ զէնք որ հիմա ձեռքս առնեմ, այն սարսռալը և յափշտակութիւնը չի տար ինչ որ տուաւ առաջին անդամ այդ հինցած զէնքը, կ'ըսէր Անդրանիկ.

Ծամեղնայն դէպս Անդրանիկ գուրգուրանքով և անսահման, չպատմուճանիք ուրախութեամբ կ'առնէ զէնքը և կը պահէ.

Անդրանիկ իբրեւ նոր գինուոր ուշի ուշով կը հետեւի մեծ կռուողներու օրինակին մինչ մաւելցնելով իրը.

Անդրանիկ մինչեւ ետքն ալ մանկական ուշիմութեամբ և նոր դպրոց մտնողի ճանապարհով կ'ուզէր սովրիլ և կը սովորէր, այնպէս որ երկար տարիներու. ընթացքին՝ անիկա ձեռք բերաւ դիւանագիտական հռատութիւն և մանաւանդ ռազմագիտական հմտութիւն.

Հայկական միւս գաւառներու կոտորածները ուղի ունեցած չէին, երբ Անդրանիկ կը գինուորագրուի Թրքահայկական քաղաքական ազատագրութեան գործին.

Մուշի և Սասունի մէջ գոյութիւն ուներ արդէն անմահ, մը, ինչպէս՝ Սերոբը.

Անդրանիկ կը դառնայ հռատարակ գինուոր մը այս անմահին ձեռքին տակ, բայց չուտով կը ցուցադրէ

իր արտակարգ կռուողի տաղանդը.

Քիչ ժամանակ ետքը հռատարակ գինուորներու շարքին՝ անիկա կը դառնայ իբրեւ կշիռք և ձայն ունեցող կռուող և մանաւանդ կուիւի մէջ հնարագիտութիւն և նորութիւն երեւան հանող մարդ.

Շուտով նա կը նշանակուի տասնապետ և չատ չանցնիր կը դառնայ խմբապետ.

Մեզի համար անծանօթ չէ Անդրանիկի Սասնոյ կուիներու ժամանակագրական կարգը, բայց այդ կուիները նման են մէկը միւսին.

Մեր պատմութեան համար ամէնէն կարեւորութիւն և կշիռք ունեցող մասն է Հայ յեղափոխականներու, մանաւանդ Զօրավար Անդրանիկի անցուցած կեանքը Սասնոյ և Մուշի լեռներուն և գաշտերուն մէջ, անոնց դատարանները, ապրելակերպը, բարոյականը, դիւանագիտական յարաբերութիւնները, առհասարակ ամբողջ կենցաղը.

Անդրանիկի համար նշանակելի են չորս մեծ դէպքեր.

1. Մալիլ փաշայի սպանութիւնը.
2. Առաքելոց վանքին կուիը.
3. Ծովասարի կուիը.
4. Աղթամարի մէջ պաշարուիլը և ազատութիւնը.

Հայ յեղափոխականներու ընդհանրապէս և Անդրանիկի կենցաղը, մասնաւորապէս տալէ յետոյ, մենք կը պատմենք այն դէպքերը.

Կեանքի սղութեան դէմ!

այլեւս ոչ ներկայացում ոչ նուագ աճապարանք նուագը ձեր տան մէջ:

ՕՏԷՕՆ

Սկաւառակի եւ Ֆօնօի յայտնի մարքան ձեզ այս կը մատուցէ քիչ դրամով ամէն գիշեր ընտիր նուագ լսելու հաճոյքը.

Գնեցէք ՕՏԷՕՆ Ֆօնօ մը

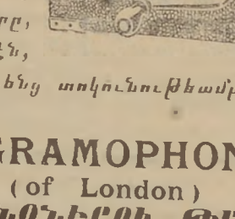

որմէ անկասկած պիտի հմայուիք եւ նշորհիւ այս հռչակաւոր մարքայի սկաւառակներուն շարունակական ժամանման, կրնաք ամէն իրիկուն, Ձեր տուներուն մէջ վայելել ամենամեծ նուագահանդէսները եւ նուագները, իրենց վերջին ստեղծագործութիւններով:

Այլեւս ոչ ներկայացում եւ ոչ ալ նուագահանդէս. այդ բոլորը ունենալ ձեր տան մէջ միակ միջոցն է կեանքի սղութեանդէմ իբրեւ պաշտպան ունենալու:

«Time is money»
Ժամանակը ոսկի է

ՁԷՆԻԹ ԺԱՄԱՑՈՒՑԸ ՇՆՈՐՀԻՒ ԻՐ ԱՄԵՆԱՃՇԳՐՏՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ՃՇԴԱՊԱՀՈՒԹԵԱՆ

աշխուգական յատկութիւններուն ձեզի դրամ կը՛ծաճեցնէ առանց դժուարութեան, ջկարեւորութիւն տալով խնայելու ձեր րոպէներն անգամ:

Ունինք ժամացոյցներու ամբողջ շարք, ոսկի, արծաթ քէ նիքել, կիներու եւ այրերու համար:

Կ'ԱՊԱՀՈՎՒԻՆ ՆԱԵԻ ԲՈԼՈՐ ՆՈՐՈԳՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ՝ ԱՄԵՆԱՆՊԱՏՍԱՒՈՐ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐՈՎ
Ընդհ. Ներկայացուցիչ՝ ԽԱՉԱՏՈՒՐ ՇԱՀԻՆ (Ֆօշ փողոց)
Վաճառատուն՝ Վէյկան փողոց. քազաքապետարանի դէմ կից:

AZTAG
JOURNAL ARMÉNIEN
B. P. 587
BEYROUTH, Liban

Directeur - Propriétaire
HAIG BALIAN

ՓԱԹՈՒԹԱԿԱՆ

ՍԻՐԻԱ տար. 425, վեցամսեայ 225 Ս. Ֆ.
ՈՐՏԱՂԱՄԱ. տարի. 6. վեցամսեայ 4 տոլար

Տնօրէն - խմբագիր՝ ՀԱՅԿ ՊԱԼԵԱՆ

ԱԶԴԱԿ

ԵՐԿՕՐԵԱՅ ՀԱՅԱԼԵԱԿԱՆ

ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ. ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԳԻՏԱԿԱՆ

ازتـــاك

جريدة سياسية ادبية اقتصادية حرة

ՇԱԲԱԹ ՓԵՏՐՈՒԱՐ 13 1932

ՁԵՒԸ ՀԱՍՏ 3.50 Ս.Ֆ.

Ե. ՏԱՐԻ | Ամեն առաւոտ պէտք է ըլլայ թերթիս տնօրէնին հասցէին | ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ՝ ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ, ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ ԵՒ ՇԱԲԱԹ ՕՐԵՐԸ | Չհրատարակուած ձեռագիրները չեն վերադարձուիր | Թիւ 126 (571)

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

?

??

Արդիօք ճի՞շդ է որ անցած կիրակի օր, երեկոյեան, վրանաքաղաքի Ս. Խաչ եկեղեցւոյ շրջաբակին կից, ազգապատկան Անդրանիկեան Մանկապարտէզի սրահին մէջ տեղի ունեցած է պոլշեւիկեան մկրտութիւն մը.

Ճի՞շդ է որ հայ «կրօնասէրներ» և «ազգային ժողովի անդամներ» ներկայ գտնուած են սոյն արտառոց և տարօրինակ արարողութեան և պահած իրենց լռութիւնը.

Ճի՞շդ է որ հաքիւրաւոր հայեր ներկայ գտնուած և ծափահարած են «ընկեր» Լէնինին որ Սվալիոնը.

Վերջապէս ճի՞շդ են արդեօք Լ'Ինդհ. Ապահովութեան կողմէ տրուած լուրերը «էլ Ահրար»ի խմբագրութեան, որոնք կը հրատարակուին քիչ անգին, մեր լուրերու բաժնին մէջ.

Այս անհաւատալի լուրը երբ առինք փութացինք Առաջնորդարան, հարկ եղած ճշդումներն ու լուսաբանութիւնները ստանալու համար: Երբեմն ալ չափազանցութիւններ գրտնուին «էլ Ահրար»ի և այլ տեղական թերթերու հրատարակութեանց մէջ, ժժքալդաբար իրողութիւն է որ կիրակի օր, Ազգային Մանկապարտէզի սրահին մէջ տեղի ունեցած է այդ տխուր արարողութիւնը և որուն ներկայ գտնուած են քանի մը տասնեակ հայեր: Վրանաքաղաքի եկեղեցիին քահանաները, որոնք յայտրդ օրը միայն տեղեկացած են կատարուած պիղծ արարողութեան, անմիջապէս գրաւոր բողոքագիր կը յանձնած են Առաջնորդարան և պահանջած են պատժումը օրինազանց ծառաներուն:

Առաջնորդարանի կողմէ կատարուած քննութենէ ժը հասկցուած է որ, քանի մը հայեր դիմում կատարելով Թաղականութեան քարտուղարին, մկրտութիւն ունենալու պատրուակին տակ, վարձած են վարժարանի սրահը, առանց գիտակցութեան Թաղական Մարմնի: Թաղական Մորհուրդի այս յայտարարութեան վրայ, Առաջնորդ Սրբազանը թելադրած է ուրիշ պնդամ ուշադիր ըլլալ և տեղի չտալ նման դէպքերու:

Եւ վերջացաւ ամէն բան:

Վատահ կրնանք ըլլալ այլևս որ, յիտ այսուհետ, ուրիշ տասնեակ մը խառնակիչներ, չեն կրնար եկեղեցի մտնել և պատարագը խանգարել, և կամ ալ մեր չվճացած կարմրակտուցները չեն համբաւակիր քահանայ հայրերը դուրս նետել եկեղեցիէն:

Այս «զօրաւոր» թելադրութիւնը այլևս կ'արգիլէ օրինազանցները վարժարան և եկեղեցի յաճախելէ և կը վերադարձէ ամէն վստահութիւն մեր ժողովուրդին:

Բայց այդ, Սրբազանը, մտահաւոր զրութեամբ մը եղելութիւնը անմիջապէս տեղեկացուցած է ներքին Նախարարութեան և ցաւ յայտնած հակառակ Ազգի և Առաջնորդարանի կամքին ու վախքին տիրոջ ունեցած այդ «ոգեպիղծ» հանդէսին առթիւ:

Լիբանանի կառավարութիւնն ու Լ'Ինդհ. Ապահովութիւնը, ի հարկէ, օրէնքի տրամադրութեանց համաձայն հետապնդում կը կատարեն և պէտք եղած պատիժները կը տնօրինեն խանգարիչներուն:

Այդ օրէնքի և արդարութեան գործն է:

*Բայց օրէնքի սահմանէն դուրս, պատժոյ օրինագրքին տրամադրած մի պարագաներէն անկախ անմեղ մեղաւոր մը, անգրաժեշտ մը կայ, որ կը պատժուի առանց մեղք գործելու և առանց օրինագրքի: Այդ անմեղ դատապարտեալը հայ ժողովուրդն է, որ այս պահուս կ'արժանանայ տեղացի ժողովուրդի քամահրանքին ու ատելութեան և կը նկատուի ժողովուրդի քամահրանքին ու ատելութեան և կը նկատուի խորթ և կեղծ քաղաքացի: Հայ ժողովուրդին պատկանող վարժարանի սրահին մէջ և դռնքաց տեղի ունեցած այս մեղքին մեղսակից կը նկատուի ամբողջ Լիբանանահայութիւնը, որքան ալ քանի մը տասնեակ անբարձրաքինները ըլլան կազմակերպիչները այդ սև արարքին: Միթէ՞ արդարութեան օրէնքն ալ մեղայ չկատե՞ր տանտէրը իր տունէն ներս կատարուած ոճրապարտ չն

ՄԻՋԱԶԳ. ՎԱՃԱՌԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ ԵՒ ԴՐԱՄԱԿԱՆ ՀԱՐՑԸ

Մինչազգ. վաճառականութեան մէջ դրամը առանձնակարգ տեղը կը գրաւէ. վաճառականութիւնը որքան զարգանայ դրամը այնքան աւելի կը չահագործուի և կ'ապահովէ իր կարգին որոշ չահեր։ Արդ, ներկայիս երբ արտաքին վաճառականութիւնը կը կորսնցնէ իր նախկին փայլուն դիրքը, չատ բնականօրէն դրամներն ալ կը կորսնցնեն որոշ արժէքներ։ Այսօրուայ վաճառականութիւնը սկսած է սահմանափակուիլ չատ նեղ պայմաններու մէջ և իւրաքանչիւր երկիր ակամայ, սեղմուելով աւելի կը խստացնէ նուազագոյն դարման մը գտնելու իր երկրի տնտեսութեան։ Այսպիսով, արտաքին առևտուրը կ'սկսի նուազիլ գրեթէ բոլոր երկիրներու մէջ։

Մեր աչքի առջև ունինք չատ մը երկիրներու արտաքին վաճառականութեան մէկ պակերը փոխանակուած ապրանքներու դրամական արժէքներով։ Հոն, յատկօրէն կը տեսնենք որ առանց բացառութեան բոլոր երկիրներու վաճառականութիւնը չեռագիծած է 25 երկիրներու արտաքին առևտուրը 1930ին միջին հաչուով 12 0|0 նուազում ունեցած է իսկ ուրիշ 25 երկիրներու ալ մինչև 25 0|0, բաղդատելով 1929 տարուոյ հետ։ Նուազումը հոս կանգ չառներ։ 1931 տարին բաղդատելով 1929ի հետ նուազումը հասեր է մինչև 28 0|0։ Մէկին հաչուով։ Այսօր որքան ալ ապրանքներու գիները աւելի ծուռ ըլլան բաղդատմամբ նախապատերազմեան չրջանին, գներու արժէքները եթէ հաչուենք հնչուն ոսկիով, դարձեալ ընդհ. գումարը ցած է 1914էն առաջուայ գումարէն։ Փոքրիկ օրինակով պիտի տեսնենք չատացած զգալի փոփոխութիւնները և տարբերութիւնները։

1813ին, Ֆրանսայի արտաքին վաճառականութեան գումարը կը հասնէր միջին հաչուով իւրաքանչիւր ամիս 573 միլիոն ֆրանքի, Միացեալ Նահանգներունը 204 միլիոն տոլարի և Անգլիոյ 44 միլիոն սթէրլինի։ Իսկ 1931ին, Ֆրանսայի վաճառականութիւնը իջեր է 490 միլիոն ֆրքի, Մ. Նահանգներուն 183 միլիոն տոլարի և Անգլիոյ 27 միլիոն սթէրլինի։ Այս հաչուով, Ֆրանսան՝ նախապատերազմեան վաճառականութենէն ամէն ամիս կը կորսնցնէ 83 միլիոն ֆրանք, այսինքն մօտ 15 0|0 նուազում, Մ. Նահանգները 21 միլիոն տոլար 10 0|0 նուազում և 17 միլիոն սթէրլին Անգլիան, 40 0|0 նուազում։

Անցած հինգ տարիներէ ի վեր վաճառականութիւնը յարաւելքէն նուազում արձանագրած է։ Աւելի որոշ ցուցնելու հաչար կուգանք հետևեալ սէկ ցուցակը ուր պիտի տեսնենք Ֆրանսայի, Մ. Նահանգներու և Անգլիոյ հինգ տարուայ մէկական ամսուայ միջին գումարը։

Տարին.	Մ.Նհգ. միլիոն ֆրանք	Անգլ. միլիոն տոլար	Ֆրանսա միլիոն սթէրլին
1927ին	928	397	59
1928ին	868	421	60
1929ին	848	430	61
1930ին	725	315	47
1931ին	490	183	27
Նուազում	———	———	———
միջ.հաշ.	42 0|0	50 0|0	50 0|0

Բաւականացանք հոս միայն վերոյիշեալ երեք պետութիւններուն մէկ պակերը տալ այն պատճառու որ, անոնց վաճառականութիւնը ամենակարևոր տեղը կը գրաւէ համաշխարհային առևտուրի մէջ։ Հարկ չենք զգներ միւս պետութիւններու մասին մանրամասն ծանրանալ, որովհետև անոնք ևս առաւել կամ նուազ չափով ենթարկուած են նոյն տագնապին և նոյն նուազուժին։

Երբ վաճառականութիւնը կորուստով կ'աշխատէր, դրամն ալ սկսաւ ինչպես կ'ըսեն ջուրը քաչել։ Դրամատուները դադրեցուցին նախկին գրչտիները, իսկ դրամ ունեցողներն ալ հետզհետէ քաչեցին դրամատուններէ և պահեցին իրենց անհատական սնտուկներու մէջ։ Այս կացութեան առջև դրամը չէր կրնար չրջաբերութեան իր նախկին վարկը պահել և ինչպես գիտենք բռնատրկուած դրամը չկրնար չահ բերել։

Ջենք ուզեր ամէն երկրի դրամներու կացութեան, արժէքի ևն. մասին խօսիլ. այլ պիտի բաւականանանք այսօր ընդհանուր ձևի տակ ներկայացնել դրամը։

Ընդհ. պատերազմի ընթացքին, պետութիւններ որոնք արտաքին գնումներու համար հնչուն ոսկիի պէտք ունէին, քաչեցին հրապարակէն և տեղը դրին թուղթ դրամները։ Պատերազմը վերջացաւ. պետութիւններ սկսան կամաց կամաց իրենց թղթագրամները հաստատուն հիմներու կապել վստահութիւնը չահելու թէ իր ժողովրդին և թէ ալ արտաքին աչխարհին չրջաբերութեան հանուած թղթադրամներու գումարին առնուազն մէկ երրորդը հնչ. ոսկիով ապահովելով. բացառաբար այս պատճառու ալ հնչուն ոսկին կը սղէր չաճախ։ Ջմռոնանք իր տեղին յիչելու որ ամէն տարի 400 միլիոն տոլար արժողութեամբ մետղ ոսկի կը հանուի երկրի հանքերէն և ջուրերէն։

Բացայայտ է որ ներկայիս բոլոր ապրանքներու գիները կ'իյնան հարիւրին 20էն մինչև 60 և գուցէ աւելի ալ։ Երկրի եկամուտները կը նուազին նոյն չափով։ Օրինակ Միացեալ Նահանգներու եկամուտները հարիւրին 50 նուազում ունեցեր են այս տարի։ Որով, կառավարութիւններ ստիպուած են իրենց պիւտճէները զեղչել այն չափով որչափով որ քաչ ունին ամէն տարի։ Անխուսափելիօրէն պէտք է ժամանայ ապրուստն ալ և հետևաբար գործառնութեան համար հրապարակ հանուած դրամներուն մէկ մասը աւելորդ դառնալով կարելի պիտի ըլլայ չատ դիւրութեամբ հրապարակէն քաչել։ Աւելի դիւրահասկնալի ընելու համար կուգանք հետևեալ պարզ օրինակը։

Երկիր մը չրջաբերութեան համար պէտք ունի կլոր հաչուով 120 միլիոն թղթադրամ ոսկի։ Սոյն գումարին մէկ երրորդը հնչուն դրամով ապահովելու համար պետութիւնը հնչ. ոսկի կը գնէ 40 միլիոնի արժողութեամբ և կը դնէ պետական դրամատունը։ Այժմ միևնոյն կառավարութիւնը զեղչելով իր պիւտճէն օրինակ կարող է միայն 60 միլիոն թղթ. ոսկիով դրամներ հրատարակել։ Ուրեմն 120 միլիոնը կը վերցնէ հրապարակէն։ Շատ բնականաբար դրամատունէն ալ կը վերցնէ 40 միլիոնի կէսը այսինքն 20 միլիոն արժողութեամբ հնչուն ոսկին և այս ձևով ոսկին նախ կը չատնայ չուկայի վրայ և գինն ալ փոքր չափով կ'ուժանայ։ Կրնայ ըլլալ որ հնչուն ոսկին յարատևօրէն ուժանայ։ Մեր կարծիքով, ոչ. որովհետև բոլոր երկիրներու մէջ ալ ոսկեդրամով գանձումները կը չատնան և օր մը պիտի գայ որ ոսկին պիտի փոխարինէ այսօրուայ անհաստատ թուղթերուն։ Ֆրանսայի մէջ յարաճուն կերպով կը չատնայ հնչուն ոսկին և առհասարակ եւրոպական չատ մը երկիրներու մէջ թղթադրամներով գանձումները կը նուազին։ 1928 և 1930 տարիներու ընթացքին թղթադրամներու գործառնութիւնը 14 0|0 նուազեր է իսկ մինչև 1931 թուականը նուազումը հասեր է մինչև 25 0|0։ Այսպէս Պանք որ Ֆրանսը, Պանք որ Ռէյխէվ հարիւրին 20 յաւելում ունեցեր են ոսկիով գանձումներու մէջ իսկ Պելճիքական Պանքը 22 0|0, Հոլանտականը մինչև 70 0|0, Չուիցերիականը 90 0|0։ Այժմ Անգլիոյ մէջ սկսած է ոսկիի յաւելումը։

Դրամական տագնապներն ալ մեծ դեր կը խաղան տնտեսական տագնապներու մէջ։ Միջազգային վաճառականութեան համար ամենադրամին դրամը հնչուն ոսկեդրամի է։ Ան որքան ալ ելևէջներ ունենայ այնքան վաճառատուր առարկայ մը չէ որքան տպագրուած թուղթը։ Ներկայիս փոքրիկ չարժում մը սկսած է վերադառնալու նախապատերազմեան դրամական դրութեան ոսկիի և արծաթի գործածութեան։ Արտաքին վաճառականութեան նուազումը, ընդհանուր գործառնութիւններու բնական կրճատումները, պիւտճէներու զեղչերը, կեանքի ածանութիւնները հետզհետէ պիտի նպաստեն ոսկեդրամի դրութեան։

Գ. ԱԱԶՅԵԱՆ

ՊԱՂԵՍՏԻՆԵԱՆ ՆԱՄԱԿԱՆԻ

(Սեփ. Թղթակցութիւն)

Ցուցաց Պատրիարքական Աթոռը, կը թուի թէ՝ ժամանակ մը ևս թափուր մնալու պիտի դառապարտուի։ Առայժմ երևոյթները ցոյց կուտան, թէ արաբ օրթոտոքս հայությը յաղթական է։ Իրա բնդագոյն Ատեանը, որուն դատին փոխանցուած ըլլալուն մասին ասկէ առաջ գրած էի, իր վճիռը կայացուց յայտարարելով, թէ Ս. Սինոդի Պատրիարքական Աթոռին հետ չկատարած անուանումները ապօրինի (illegal) են։

Ինչպէս որ գրած էի, համաձայն Մարզպանութեան արձանագրին, Սինոդը վերջնական ընտրութեան օր նչանակած էր Ցունվ. 28ը, երբ վաւերացած թեկնածուներու ցանկին վրայէն ընտրութիւնը տեղի պիտի ունենար։ Բայց հակառակորդ հայությը ճարպիկ փրթաւ և տրակարծութիւնը իր ամբողջական փուլերով փոխանցեց Բարթրագոյն Ատեանին, որով և յաղողեցաւ ընտրութիւնը ժամանակաբար կասեցնել տալ։

Բարթրագոյն Ատեանը գլխաւոր դատաւորին նախագահութեամբ գումարուեցաւ, և հարցը քննելէ վերջ, վերևի վճիռը արձակեց, ինչ որ պահանջներէն մէկը եղած էր նաև արաբ օրթոտոքսներուն։

Հակառակ Բարթրագոյն Ատեանին հրաւէրին, Տեղապահին ուղղուած, դատարան չէին ներկայացեր ո՛չ ինքը՝ Տեղապահը և ոչ ալ իր պաշտպան-փաստաբանը, որով, դատավարութիւնը ի բացակայութեան ամբաստանեալ կողմին տեղի ունեցաւ։

Բարթրագոյն Ատեանին վճիռն ու որոշումները կառավարութեան հաղորդած են և կ'սպասուի, որ կառավարութիւնը ինորոյ հարցը քննէ և ըստ այնմ քայլեր առնէ։

Միւս կողմէ ժամուի միջոցաւ տարաձայնութիւն կայ, թէ ԲարձրագոյնԱտեանին որոշուժը կ'ուղղուի Պետական Խորհուրդին (ի Լոնտոն) քննութեան ենթարկելու, կամ ոչ։ Սինոդը չորս անձէ բազկացեալ յանձնախումբ մը ընտրած է Ատեանին դատավճիռը ուսումնասիրելէ վերջ որոչելու համար, թէ կարելի՞ է վերաքննութեան դիմել Լոնտոնի մէջ։

Այսպէս թէ այնպէս, հարցը ձգձգուած վիճակ մը ունի, և այս ընթացքը ենթադրել կուտայ, թէ դեռ երկար կրնայ չարունակել այս անորոչութիւնը և թափուր մնալ Պատրիարքական Աթոռը։

Թէև ոչ նախանձելի վիճակ մը, բայց, այսու ամենայնիւ, դաս մը նաև մեզ համար...։

***

Հայերուն, մանաւանդ արտասահմանի ընթերցողներուն համար, զարմանալի թուի հիմա, այս ցուրտ ձմրան, ջուրի ապագնապի մասին խօսիլը՝ Երուսաղէմի մէջ։ Եւ մէկ տեսակէտէ արդար են անոնք իրենց այդ զարմանքին մէջ։ Բայց այն որ Երուսաղէմ այցելած է և տեղեակ է ջուրի պաչարին հայթայթման միջոցներուն, բնաւ ալ պիտի չզարմանայ։ Երուսաղէմ ո՛չ թէ այս տագնապը այս տարի է, որ ունի, այլ ան ունեցած է նոյն տագնապը անցեալին մէջ ալ, բայց հարցը հո՛ն է, թէ ա՛յս տարի է, որ տագնապը կը թուի թէ նոր հանգամանք մը պիտի ստանայ, եթէ երբեք իշխանութիւնները կանխարգելիչ միջոցներ ձեռք չառնեն։

Տագնապին ահազանգը արդէն Երուսաղէմի քաղաքապետարանը հնչեցուց։ Համաձայն իր անցեալ չաբթուն մէջ կայացուցած մէկ որոշման, փոթորկալից ժողովի մը մէջ, յառաջիկայ Մայիս 1էն սկսած, թաղապետական չրջանակէն դուրս գտնուող չէնքերուն ջուր պիտի չհայթայթուի, իսկ Ապրիլ 1էն սկսած ալ՝ թաղապետական չրջանակին մէջ կատարուելիք նոր չինութեանց և պարտէզներուն պիտի չհայթայթուի։ Եւ այս, պէտք է խորհիլ, որ դեռ կրնայ զսկիզբ երաշանց համարուիլ։

Արդէն քանի մը ամիսէ իվեր է, որ գանազան ժարմիններ ժողովուած էին սոյն հարցով և առ այդ Մարզպանին ժամ դիմումներ կատարեցին՝ ճար մը գտնելու ժամը։ Մարզպանը իր ժամանած օրէն իսկ այս կենսական հարցով հետաքրքրուած էր, և խոստացած, որ ջուրին պաչարը չառաջնելու համար պիտի աչխատէր։ Բայց դեռ այդ աչխատանքին արդիւնքը չ'ստացուած ևս՝ քաղաքապետարանին ահազանգը։

Այսօր, ըստ վերջին վիճակագրութեան, Երուսաղէմ քաղաքը 90 հազար բնակչութիւն մը ունի։ Այս բնակչութեան խոյր մէկ ութոկոսը քաղաքապետարանի ջուրը կը գործածէ, իսկ մնացեալ փոքր մասը՝ անձրեւներէն ձմեռ հաւաքուած ջրամբարի ջուրերը։ Պատերազմէն առաջ արդէն բնակչութիւնը ամբողջութեամբ ջրամբարներով կը գոհանայ եղեր։ Պատերազմէն վերջը է, որ քաղաքապետարանը, Անգլիական իշխանութեանց օժանդակութեամբ, փոքր ակ մը կրցած է ապահովել և խողովակներով ամբոր ջուրը Երուսաղէմ փոխադրել։ Նոյնպէս, Բեթղեհէմի ժամ գտնուող Սողոմոնի այդ հին և նկատի առնքի ջրամբարները վերանորոգուած են, և ձմեռը անձրեւներէն գոյացած ջուրերը հոդ հաւաքուելով մասնաւոր գործ մեքենաներով կը զատուին և դարձեալ խողովակներու միջոցով կը փոխադրուին Երուսաղէմ։ Այս երկու աղբիւրներն են Երուսաղէմի միակ հայթայթիչ ակերը։ Վերջերս ուրիշ փոքր ակ մը ևս միացուեցաւ առային ակին, բայց կ'ըսուի թէ ատոր ջուրը տեւականօրէն չ'ոսիր։

Երուսաղէմը հակայական փոփոխութեանց ենթարկուած է վերջին տասնամեակէն իվեր։ Թէ՛ բնակչութիւնը չատցած է, թէ՛ չինութիւնները բազմացած։ Պահանջը ջուրի օր ըստ օրէ բազմանալու վրայ է։ Կենսական պէտք մը։ Հացէն ալ կարեւոր։

Մտահոգուած է քաղաքապետութիւնը, կ'երեւի հարցին կարեւորութեան պատճառու։ Մարզպանը ինք ձեռք պիտի առնէ ջուրի խընդիրը։ Ջենք կրնար այժմէն իսկ ըսել, թէ ինչ միջոցներով պիտի կարողանան գոհացնել բնակչութեան պահանջը, և ո՛չ միայն ջուրը չատցնել, այլ և ամէն ջուր բաշխել։ Պէտք է գիտնալ, որ ջուրը սուղ է Երուսաղէմի մէջ։ Երեք կամ չորս անդամէ բազկացած ընտանիք մը, տարեկան ութը Պաղ. ոսկի կը վճարէ քաղաքապետարանին ջուրի համար, և այդ ալ, ժանաւանդ ամառները, չատ անկանոն կ'ստացուի, չաբաթ օրեր կը պաւսհին, որ տանիքներու վրայ գտնուող ջրամբարները պարապ են։

Ահա՛ այսօրուան վիճակը մեղր ու կաթի առաջութեան Ս. քաղաքին։ Մովսէսի գաւազան մը հարկ է ջուր բխեցնելու համար։

***

Զանազան մեկնութիւններ կը տրուին այն փոխ-այցելութեանց մասին, որ տեղի կ'ունենան Եգիպտոսի, Պաղեստինի և Սիւրիոյ միջև։ այսօրեր։ Պաղեստինի Մարզպանը անցեալ չաբաթ Եգիպտոս մեկնեցաւ չորս օրուայ արձակուրդով և հիւրը եղաւ Եգիպտոսի Իրհա. Դեմիրէրին։ Ցետոյ Թագաւորին և վարչապետին այցելեց, և այս վերջինը Պաղեստին հրաւիրեց։ Նոյնպէս Սիւրիոյ Մարզպանը Եգիպտոսի վարչապետը Սիւրիա-Լիբանան չրջանի Պատուոյ Նախագահ Տիար. Գասպար Իփէքեանը։

Յարգելի բանախօսը վեր առաւ Հ.Մ.Ը.Մ.Ի կատարել վիճակուած դերերը, և ցատգծուեց մեր մէջ արթընցող այս հասկզգային չարժումը։ Հին ազգերու պատմութենէն և մասնաւորաբար Յոյներու ողիմպիական մրցումներէն օրինակներ թուեց, թէ ինչպէս հին Յոյները իրենց փիլիքական ու իմացական ոյժերը հանդէս կը բերէին այս խաղերուն, և ինչպէս համայնք մը ուրիշ համայնք մը գերազանցելու համար ճիգեր կը թափէր։

Հայոց պատմութենէն վերցուց Տրդատ Թագաւորը, ժարիչական ոյժի այս մեծ տիտանը, թէ ինչպէս քառատրոփ աուրացող ձիերով լրծուած կառքը մէկ ակնթարթի մէջ կեցուց իր ջղապինդ ու կաչեղ բազուկներով։ Ցիչեց Վարդանը, բարոյական ոյժի մեծ ախոյեանը, որ իր փոքրաթիւ բանակով բազդատած Յազկերտի հորդաններուն, ճակատեցաւ Պարսիկներու դէմ, իր մարզիկի (Sports man) վճռականութեամբ։

Հ.Մ.Ը.Մ.ը րսաւ ֆիզիքականին հետ, պէտք է տայ նոր սերունդին և բարոյական դաստիարակութիւն։ Պէտք է յաղթել սովրեցնել անոր կոլիրով և բարոյական նուաճումներով։

Մէկ մասնայ բանախօսութենէ մը վերջ, յարգելի բարախօսը յորդոր կարդաց Հ.Մ.Ը.Մ.Ի տղոց, որ ամէն կերպ ճիգ թափեն իրենց ներկայութիւնը զգալի ընեն։ Ցետոյ Մարզպանը շնորհաւորեց Հ.Մ.Ը.Մ.Ը և ըսաւ թէ ինք ևս ժամանակին մարզիկ եղած է և ցաւ կը զգայ որ ներկայիս չի կրնար մարզանքներու մասնակցիլ։ Ցետոյ Մարզպանը ներկայացուցիչները ներկայացուց իրեն։

Ցետոյ Մարզպանը ներկայացուցիչները ներկայացուց իրեն։

Ցետոյ Մարզպանը ներկայացուցիչները ներկայացուց իրեն։

Հ. Մ. Ը. Մ. Ի
ՅԱՐԵԴԱՐՁԻ ՀԱՆԴԷՍԸ

Հայ Մարմնակրթական Ընդհանուր Միութեան հիմնադրութեան 13րդ տարեդարձը մեծ չուքով տօնուեցաւ, տեղւոյս Հայ Առաքելական եկեղեցիներու ժողովասրահին մէջ, ամսոյս չորսի Հինգշաբթի երեկոյ։

Հակառակ տօնական օր մը ըլլալուն, ու հակառակ տեղացող յորդառատ անձրեւին, դարձեալ սրահը բերնէ բերան լեցուած էր։

Երեւոյթ մը որ այլ կերպ կարելի չէ բացատրել, բայց եթէ ժողովրդեան մեծած հավակրանքովը և յարգանքն հետաքրքրութեամբը։ հանդէպ այս միութեան։

Երեկոյթի յայտագիրը ճոխ էր և խնամքով պատրաստուած։ Նկատելի էր տեղ։ Վարչութեան քաժած աչխատանքները։

Սուրիոյ և Լիբանանի չրջ. Վարչութեան առենապետ Տիար. Տօքթ. Գէզճեան հանդէսը «Ցառաջ Նահապետ»ով բանալէ վերջ, քանի մը խօսքով բացատրեց օրուայ հանդէսի իմաստը, և ապա բեմ հրաւիրեց օրուայ բանախօս և Հ.Մ.Ը.Մ.Ի Սուրիա-Լիբանան չրջանի Պատուոյ Նախագահ Տիար. Գասպար Իփէքեանը։

Յարգելի բանախօսը վեր առաւ Հ.Մ.Ը.Մ.Ի կատարել վիճակուած դերերը, և ցատգծուեց մեր մէջ արթընցող այս հասկզգային չարժումը։ Հին ազգերու պատմութենէն և մասնաւորաբար Յոյներու ողիմպիական մրցումներէն օրինակներ թուեց, թէ ինչպէս հին Յոյները իրենց փիլիքական ու իմացական ոյժերը հանդէս կը բերէին այս խաղերուն, և ինչպէս համայնք մը ուրիշ համայնք մը գերազանցելու համար ճիգեր կը թափէր։

Հայոց պատմութենէն վերցուց Տրդատ Թագաւորը, ժարիչական ոյժի այս մեծ տիտանը, թէ ինչպէս քառատրոփ աուրացող ձիերով լրծուած կառքը մէկ ակնթարթի մէջ կեցուց իր ջղապինդ ու կաչեղ բազուկներով։ Ցիչեց Վարդանը, բարոյական ոյժի մեծ ախոյեանը, որ իր փոքրաթիւ բանակով բազդատած Յազկերտի հորդաններուն, ճակատեցաւ Պարսիկներու դէմ, իր մարզիկի (Sports man) վճռականութեամբ։

Հ.Մ.Ը.Մ.ը րսաւ ֆիզիքականին հետ, պէտք է տայ նոր սերունդին և բարոյական դաստիարակութիւն։ Պէտք է յաղթել սովրեցնել անոր կոլիրով և բարոյական նուաճումներով։

Մէկ մասնայ բանախօսութենէ մը վերջ, յարգելի բարախօսը յորդոր կարդաց Հ.Մ.Ը.Մ.Ի տղոց, որ ամէն կերպ ճիգ թափեն իրենց ներկայութիւնը զգալի ընեն։ Ցետոյ Մարզպանը շնորհաւորեց Հ.Մ.Ը.Մ.Ը և ըսաւ թէ ինք ևս ժամանակին մարզիկ եղած է և ցաւ կը զգայ որ ներկայիս չի կրնար մարզանքներու մասնակցիլ։ Ցետոյ Մարզպանը ներկայացուցիչները ներկայացուց իրեն։

Ցետոյ Մարզպանը ներկայացուցիչները ներկայացուց իրեն։

ԼՈՒՐԵՐ ԹՐԻՓՕԼԻԷՆ

Վարդանանց Ազգային մեծ տոնին առթիւ Ազգ. վարժարանի օ. ժամդակութեամբ Ցառաչդիմասիրաց Օրիորդաց Միութիւնը սարքեց Օրիորդաց հանդէս մը եկեղեցիի մէջ։ Օրիորդները մեծ խնամքով պատրաստած էին տոհմ մը որ իսկապէս քաղաքերանքի արժանի էր։

Օրուան բանախօսը Պ. Տէր Նչանեան կէս ժամ տեւող իր բանախօսութեամբ խանդավառեց ունկնդիրները և երիտասարդներու սրտին մէջ անթեղուած կրակը վերարծարծեց և զանոնք ժողովի առաչնորդեց ազատութեան ու անկախութեան ուղիներէն եռագոյնը պարզած մինչև Մասիսի ձիւնապատ կատարները։

Առաքելեան իր ջուխակով հանդէսին փայլ տուաւ և ան ձրիաբար Ազգ. վարժարանի երաժչտութեան դաս կուտայ։

Օր. Մահէրէճեան յայտով կերպով մեներգեց «Հայաստանդ» և ըզան օրուան պատչաճ երգեր ու արտասանութիւններ։ Մուտքր ազատ էր բայց օդի աննպաստութեան պատճառու ունկնդիրները քիչ էին։

***

Հ. Մ. Ը. Մ. Ը ժամը 10,30ին կազմակերպած էր լարան մը Վարդանանցի առթիւ, բանախօս ունենալով Ազգ. վարժարանի երիտասարդ ուսուցիչ Ս.րիս Ա.թմաճեանը, որ յատակ կերպով պարզեց Վարդանի ու իր տոհմին ազգաձիրութեան չափանիշը և վասակի, Մեհրուժանի, փոքր Տիգրանի դաւաճանութիւններն ու անոնց վախճանը։ Ան խնդրեց որ Թրիփոլիի մէջ գէթ Հ. Մ. Ը. Մ.ի անդամները զօրավիգ հանդիսանան հայ ազգին ու անոր նուիրականութիւններուն։ Տեղի ունեցան երգեր ու արտասանութիւններ։

***

931 ամավերջի Ազգ. վարժարանի հանդէսի տեղեկատուութեան ժամանակ անարկի և արյարմար չարձակողական մը ըրած էր Պ. Մոսկոփեան Պ. Արծրունիին, Վերջինը պատուոյ դաս էր բացած ազնիւ դէմքով և պիտի գիչերէ Հայֆա-Պէյրութ։ Ուրբաթ օր Պէյրութէն պիտի վերադառնայ նոյն ճամբով և պիտի գիչերէ Հայֆայի մէջ, Քարմէլ լերան վրայ։ Շաբաթ օր կառաչարով ուղղակի Գահիրէ պիտի վերադառնայ։

ԹՂԹԱԿԻՑ

ՓՈՒԹՊՕԼԻՄԱՐՏՈՒՄ
14 ՓԵՏՐ. ԿԻՐԱԿԻ ԿԷՍՕՐԷ Վերչ
ԺԱՄԸ ՆՀԱՏ 3ԻՆ
ՎԱՀԱԳՆ ԽՈՒՄԲԸ
ԸՆԴԴԷՄ
ՐԸՆԷՍԱՆՏԻ

ՆԱՋԼՄ ՓԱՇԱՅԻ ՅԻՇԱՏԱԿՆԵՐԸ

ՈՒՐ ՊԱՀՈՒԱԾ ԷԻՆ ՔՕՄԻԹԷԻ ՌՈՒԻՄԲԵՐԸ

ՄԵԾ ՔԱՆԱԿՈՒԹԵԱՄԲ ՌՈՒԻՄ ԵՒ ՉԷՆՔ ԴՐԱՀԱՒԵՑԱՒ

ԽՈՐՀՐԴԱՒՈՐ ԲԱՆԱԼԻՆԵՐՈՒ ՏՐՑԱԿԸ

Աւետիս Ֆէրաինանդի տունը խուզարկուեցաւ, բայց բան մ'ալ չի գտնուեցաւ։ Ի հարկէ, այդ պարագային, Աւետիս չըվտացած չեչտով մը սկսաւ պոռալ։

— Ես գործովս զբաղուող մարդ մըն եմ։ Ես վաճառական մըն եմ, քօմիթէի հետ յարաբերութիւն երբէք չունիմ։

Հրամայեցի որ Աւետիսը քովս բերեն։ Բերին. անձամբ սկսայ հարցաքննել։

— Հիմայ ես ալ գիտեմ որ ձեր տունը բան մը չկայ։ Բայց ձիդ է որ բանտնուիս ձեր տան մէջ կատարուած է։ Հաժողուած եմ ամբողջ Ռումելի իշխանները մէջ։ Ես ձեզի կրնամ ըսել որ ձեր տունը ամէն ինչ կայ։ Ուրեմն ինչո՞ւ կ'ուրանաք։

— Ես ոչինչ գիտեմ։ Ես ոչինչ չեմ ուրանար։ Ես ոչինչ չեմ ուրանար

ՏԵՂԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԱՐԴԵՕՔ ՄԵՆՔ ՄՈՍԿՈՒԱ ԿԸ ԳՏՆՈՒԻՆՔ

Լ.ԷՆԻՆ ԵՒ ՍՓԱԼԻՆ ՀԱՑԿ. ՀԻՒԼԱՒԱՆՆԵՐՈՒ ՄԷՋ

«Էլ Ահրարի հինգշաբթի օրուան Թիւին մէջ զարմանքով կը կարդանք հետեւեալ տողերը.—

Լուր առիթ որ Ընդհանուր Պատերազմի ժամանակ Գերմանիոյ մէջ պոլշեւիկներու գործունէութեան մասին շատ սարսափելի տեղեկութիւններ տրուած էին։ Այդ լուրերուն ծանօթանալու պէս, կարծեցինք որ Լիբանանի մայրաքաղաքին մէջ, ուր ապաստանութեան պատասխանատուներ անհագին եռուզեռի եւ շարժման մէջ են կարմիրներու գործունէութիւնը սանձելու համար, ոչ կառավարութիւն կայ եւ ոչ այլ իշխանութիւն. կարծեցինք որ կը գտնուինք Մոսկուայի մէջ։

Մեր առած տեղեկութեանց համաձայն, անցած կիրակի երեկոյ, Հայկական հիւպատանեներու եկեղեցիին մէջ կատարուած է երախայի մը մկրտութիւնը, եւ այդ երախան կոչուած է սովիէթներու յայտնի լիար Սթալինի անունով։ Այս մկրտութեան արարողութեանց ներկայ գտնուած են 200ի մօտ հայ համայնավարներ, կրօնականներ(?) եւ ազգային ժողովի անդամներ(?)։ Երախան չէրած են մէջտեղ պոլշեւիկեան կարմիր դրօշի մը մէջ փաթթուած, այն դրօշը որ արիւն եւ աւեր կը խորհրդանշէ։

Գալուստեան կամ Գալօշեան(?) անուն կօշկակար մը, որ Մոսկուայի եւ պոլշեւիկներու աչքին յարգի մէկն է, ոտի կեցաւ, սկսելով յանուն Լենինի կրակոտ ճառ մը խօսեցաւ. վերջը ան դրամատիրներուն եւ կայսերապաշտ տէրութիւններու հասցէին սկսաւ յարձակումներ գործել եւ իշխանաւորներու «գովք»ը հիւսել։ Գալօշեան ներկաները խանգավառելու եւ գրգռելու համար բուռն լեզու մը գործածեց եւ հրաւիրեց զանոնք դիմադրել պոլշեւիկներու դէմ եղած բոլոր շարժումներուն եւ րսաւ. «պոլշեւիկեան շարժումը օրէ օր կ'ընդարձակուի եւ մօտ օրին այդ շարժումը պիտի խորտակէ Քօրճիճներն ու կանոններ եւ տէրերու իրաւունքները պիտի պատռտին»։

Գալօշեանի ճառը գրեթէ կրկնութիւնը եղած է այն բազմաթիւ քրուշկիներուն, որոնք յանախ կանգնին մեր ձեռը։

Ճառը վերջացաւ բուռն ծափերու մէջ, որմէ յետոյ ներկաները բարեւեցին նորածին Սթալինը։

Մեծ դեր չեմ գտներ քէ՝ ինչ րած է Ընդհանուր Ապահովութիւնը այս ցոյցին դէմ, որուն կազմակերպիչները՝ մեր հիւրերը կամ հայրենակիցները քեպհե արատաւորապես, բայց ոճգեպես Մոսկուայի հրապատակներն են...։

ՀԱՑ ԿՆՈՋ ՄԸ ԽՍԲԵՔՈՒԹԻՒՆԸ

«Էյ Ահրար» իր երկուան Թիւին մէջ կը գրէ.—

Առաջոյս անուն հայ կին մը գացած է Երեմիա Գեորգ Գուլումճեանի հով եւ անոր տուած է հինգ ոսկի ապարանջաններ, խնդրելով որ իրեն 10 ոսկի փոխ տայ, որուն փոխան ճանր մը ամիսէն 12 ոսկի պիտի վերադարձնի թէ։ Գուլումճեան սիրով ընդունեց առաջարկը եւ տուաւ դրամը։

Առաջոյսը դրամը առաւ եւ մեկնեցաւ. սակայն ասեն մը վերջ Գուլումճեան կասկածեցաւ ապարանջաններուն եւ ոսկերիչներու ցոյց տուաւ զանոնք։ Բայց ոսկերիչները տեսնելուն պէս զանոնք հասկցան որ բոլորն ալ պղինձ են եւ ոչ քէ ոսկի եւ սկսան խնդալ։ Ասոր վրայ Գուլումճեան իսկոյն դիմում կատարած է ոսկիականութեան։

ՍՏԵՐԸ ՓՈԽՈՒԵՑԱՆ

ԵՐԹԵՒԵԿ ՍԿՍԱՒ

ԶԻՆԻՆ ՎՆԱՍՆԵՐԸ

Քանի մը օրէ ի վեր օդերը մեկնեն փոխուեցան եւ անցած օաքբուան ցուրեին ու ձիւնին յաջորդեց արեւոտ եւ ջերմ օդ մը։ Ձիւներ հալեցան Լիբանանի լեռներու ստորոտներէն եւ լեռները սացան իրենց հին գոյներ։ Սակայն Խամասկոսի ճամբան, Տահր էլ Պէյտարէն եւ Սօֆարէն կը մրնայ անանցանելի։ Խամասկոս գացող քիմնատարժներ առջի օր կրցան Քիւնէյթրաի ճամբէն անցնիլ։ Այս ճամբան միայն երեք օր մնաց ձիւնով ծածկուած։

Երկաթուղագիծը որ ձիւներու տակ կը գտնուէր օաքաք մը իվեր, բազմաթիւ ասխատաւորներու տեւական ասխատութեանց ենթարկի երկու օրէ իվեր մաքրուած է եւ հրնատաւոր դարձած օդակառքի երթեւեկը։

Պէյրութի մէջ, ջերմաչափը միչեւ գէրոյին վար 2-3 իջած էր անցած օաքաք, մինչդեռ երկու օրէ ի վեր նորէն գէրոյին վեր 8-9ի բարձրացած է։

ՄԱՐՕՆԻ ՊԱՏՐԻԱՐՔԸ ՊԷՅՐՈՒԹԻ ՄԷՋ

ՄԵԾԱՇՈՒԿ ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒԹԻՒՆ ՀԱՑ ԴՊՐՈՑԱԿԱՆՆԵՐՈՒՆ ԵՒՐՈՊԱՑԻՆ ՈՒ ՄԵԾԱՐԱՆՑԸ

Ըսե նախապէս եղած կարգադրութեան, անցած հինգշաբթի օր, Մարօնիներու նորընտիր պատրիարք Ամեճ։ Առիթ իր առաջին այցելութիւնը տուաւ Բարձր Գօմիսարիի եւ Հանրապետութեան նախագահին։

Առտուընէ սկսեալ բազմաթիւ մարդիկ դիմաւորութեան պատրաստութիւն կը տեսնէին եւ Նէհր Պէյրութէն միչեւ Աֆթիլաս խուռն բազմութիւն մը ամեհամբեր կ'սպասէր ողջունելու համար պատրիարքը։ Հինգ հարիւրէ աւելի ինքնաշարժեր գաւած էին ձէյթիպ — Պէյրութ ճամբան։ Ձիւնիէն սկսեալ պատրիարքի անցած բոլոր ճամբաներու վրայ կամարներ կանգնած էին եւ մարդիկ հաւաքուած։ Նոր պատրիարքը մօտերնար բազմութիւններու, «կեցցէ»ներու ձայներ կը քցդացնէին օդը։ Հայ վարժարաններու աւակերտութիւնը կարգով եւ խիտ շարերով շարուած էին, ուր յանուն Պէյրութահայութեան բարի գալուստի խօսքեր ուղղեց պատրիարքին կաթողիկոսական փոխանորդ Կարօեան Սրբազան։

Պէյրութի մէջ, վերջապէս, իր ամբողջ փողոցներու մէջ, պատրիարքը ժամանցաւ առակարգ ցոյցերու եւ համակրանքի արտայայտութեանց։ Ժամը 12ին արդէն Պուրճ հասած էր բափօրը, ուրկէ պատրիարքը ուղղուեցաւ Պատրիարքարան եւ հոն աղօթեց եկեղեցիի մէջ։ Աղօթքը լրացնելէ վերջ այցելեց Բարձր Գօմիսարը, ուր ներկայ էին զօրավարներ եւ ամիրայներ, պաշտօնական ներկայացուցիչներ։ Պատրիարքը ճառեց Գ. Բօնօ, որմէ վերջ Բարձր Գօմիսարը ողջոյնի տ'ճառ»ով պատասխանեց Գ. Բէքրօ։ Բարձր Գօմիսարի կողմէ դիմաւորուեց եւ պատրիարքը ընտեցուց իր իճնաշարժին մէջ, որուն յաջորդեցին Գ. Բրիլլ, նախարարներ, Պապական ներկայացուցիչը եւ երեւելիներ։

Նէհրէն միչեւ հանրակառքի բնակարանքի կայանը Հայ վարժարաններու բազմաթիւ աշակերտութիւնը կարգով եւ խիտ շարերով շարուած էին, ուր յանուն Պէյրութահայութեան բարի գալուստի խօսք ուղղեց պատրիարքին կաթողիկոսական փոխանորդ Կարօեան Սրբազան։

Պէյրութի մէջ, վերջապէս, իր ամբողջ փողոցներու մէջ, պատրիարքը ժամանցաւ առակարգ ցոյցերու եւ համակրանքի արտայայտութեանց։ Ժամը 12ին արդէն Պուրճ հասած էր բափօրը, ուրկէ պատրիարքը ուղղուեցաւ Պատրիարքարան եւ հոն աղօթեց եկեղեցիի մէջ։ Աղօթքը լրացնելէ վերջ այցելեց Բարձր Գօմիսարը, ուր ներկայ էին զօրավարներ եւ ամիրայներ, պաշտօնական ներկայացուցիչներ։ Պատրիարքը ճառեց Գ. Բօնօ, որմէ վերջ Բարձր Գօմիսարը «խօսքով ողջուն

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՆԵՍՏՈՐԱԿԱՆ ԱՂԱ ՊԵՏՐՈՍ ԷԼԼՈՒԻՐ ՄԱՀԸ

Թուլուզ.— Աղա Պետրոս Էլլուր որը Դաշնակիցներու հետ գործեց Թուրքիոյ մեծ պատերազմի ժամանակ, յետոյ և որուն միջամտութիւնը կարելի դարձուց Մուէզին ջրանցքին ազատ մնալը, Նովիթալի դաշակին մէջ մեռաւ ուղեղային կաթուածի մը հետևանքով։

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆԸ ՎԱՏԱՀՈՒԹԵԱՆ ՔՈՒԷ ՇԱՀԱԾ Է

Բարիզ.— Անգործութեան շուրջ բացուած վիճաբանութիւնը փակուեցաւ 267ի դէմ 307 ձայնով կառավարութեան տրուած վստահութեան քուէով մը։

ՋԻՆԱԹԱՓՈՒԹԵԱՆ ԽՈՐՀՐԴԱԺՈՂՈՎԸ

Ժընէվ.— Մըր Ճօն Սայմըն, պ. Թարտիէօ և պ. Կիպսըն զինաթափութեան խորհրդաժողովին մէջ պիտի ճշդեն այսօր իրենց կառավարութեանց տեսակետները։

Ժընէվ.— Անթել հեռագրով աւելի կողմ տարածուած ճառի մը մէջ, պ. Թարտիէօ ընդգծեց թէ Ֆռանսան առաջակութիւն, Ֆռանսան իրաւասութիւն ուներ խօսելու համար որովհետև անիկա, Ժընէվի մէջ միշտ կուսակից եղաւ Ազգաժողովի իրական և գործնական հեղինակութեան մը։ պահպանելու քաղաքականութեան։ պ. Թարտիէօ յայտարարեց թէ զօրաւոր Ազգաժողով մը անհրաժեշտ է խաղաղութիւնը և ապահովութիւնը կազմակերպելու համար։ Այս կազմակերպութիւնը այժմ հարկաւոր է որպէս զի Ազգաժողովը կարողանայ կատարել իր դերը, ժանաւանդ զինուժներու նուազեցման և միջազգային վեճերը հարթելու վերաբերեալ դերը։

պ. Թարտիէօ յայտնեց թէ կարգ մը օտար թերթեր, խիստ կերպով կը յարձակին արդէն Ֆռանսական առաջարկութիւններու դէմ։ «Մենք հոս ենք պատասխանելու համար, իմ պաշտօնակիցները և ես», յայտարարեց պ. Թարտիէօ «բայց այս օրուան համար դիտողութիւն մը կ'ընեմ միայն, այնքան թէ՝ մեր ծրագրի դիմացը մէկ բան գոյութիւն չունի մինչև հիմայ։

ԹՈՒՐՔԻՈՅ ԱՐՏԱՔԻՆ ԳՈՐԾՈՑ ՆԱԽԱՐԱՐԸ ՄՈՍԿՈՒԱՑԻ ՄԷՋ

Մոսկուա.— Թուրքիոյ Արտաքին գործոց նախարար Թէվֆիք Ռիւշտի պէյ հոս ժամանեց։

ՍՄԻԹ ԹԵԿՆԱԾՈՒ ՆԱԽԱԳԱՀՈՒԹԵԱՆ

Նիւ Եորք.— Նիւ Եորքի նախկին կառավարիչ պ. Սմիթ Ռամկավար կուսակցութեան թեկնածուն պիտի ըլլայ հանրապետութեան նախագահութեան համար։

ՋԻՆԱԹԱՓՈՒԹԵԱՆ ԽՈՐՀՐԴԱԺՈՂՈՎԸ

Պէրլին.— «Պէրլինէր Թակէպլաթ» կը հրատարակէ Մըր Ռոպերթ Սէսիլի կողմէ զինաթափութեան խորհրդաժողովին գրուած յօդուած մը։

Սոյն յօդուածին մէջ, Լորտ Սէսիլ կը հաստատէ յարձակողական զէնքերու և պաշտպանողական զէնքերու միջև գտնուած տարբերութիւնը։ Ան կըսէ թէ պ. Լավալ իրաւունք ունի և թէ սեղտ առնչութիւն մը գոյութիւն ունի ապահովութեան և զինուժներու մէջ։ Ան կը կարծէ թէ յարձակողական զէնքերու (ռմբակոծութեան յատկացուած օդանաւեր, թնդանօթներ, յածանաւեր, զրահաւորներ, և ընդծովեաններ) բնաջնջումը պիտի դիւրացնէը միջազգային կարգերու պաշտպանման համար պետութեանց միևնոյն աշխատակցութեան կազմակերպութիւնը։

Ցետոյ, պէտք է ընդհանրապէս բոլոր զինուժները և հակակշռելու համար միջազգային դրութիւն մ'ստեղծել վերջապէս, պէտք է որոշել իւրաքանչիւր պետութեան զինուորական պիւտճէն։

ՕԴՆԷ ԴՈՒՆ ՓԵՋԻ Եւ ԱՍՏՂԸ ՔՈՒԱԻ ՊԻՏԻ ՕԴՆԷ

ԸՆՏԱՆԻՔԻ ԱՍՏՂԸ
(L'ETOILE du FOYER)

Առեւտրական և երկրագործական ժողովրդային վարկի հաստատութիւն
Անանուն ընկերութիւն.— դրամագլուխ՝ 3,000,000 ֆրնք.
որ կրնայ 3.000,000,000 ֆրնք.ի բարձրացուիլ վարչական խորհուրդի պարզ որոշումովը։
Կեդրոնատեղի.— 137 Boulevard Sebastopol - Paris
ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԴՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ Արեւելեան պետութեանց
Սալօշ Օքելի ըճիֆ, Պուրհ, Պէյրութ

ԵԼԵՒՄԱՏԱԿԱՆ ՃԻՒՂ
Ապահովի պայմանագրութիւնով
ՕԺԻՏ
Տրաշխատաւորեալ տոկոս 6%։ Ասկէ զատ մասնակցութիւն ընկերութեան չահերուն։

ԿԱԼՈՒԱԾԱԿԱՆ ՃԻՒՂ
ՎԱՐԿԵՐՈՒ ԲԱՑՈՒՄ
կալուածի վրայ փոխատուութիւնք
վճարելի 10—15—20 տարիէն. որոշուած պայմաժամէն առաջ ուզողը կրնայ վճարել։

ԸՆՏԱՆԻՔԻՆ ԱՍՏՂԸ ընկերութիւնը ներկայիս 75,000է աւելի անդամ ունի։ Մինչև 1 Ապրիլ 1931 Ընտանիքին Աստղը 135 միլիոն փոխ տուած է, գրաւով 500 միլիոնէ աւելի արժէք ունեցող անշարժ կալուածներու վրայ։
Ամեն թղթակցութիւն ուղղել՝ B.P. 821, Beyrouth

ՏՔԹ. ԼԵՒՈՆ ԵԼԻԱՍԵԱՆ
(Նախկին Ճեմարանի դէմ հիմնէ Գէյրութի Ամերիկ. հիւանդանոցի)
Իր նոր դարմանատունը կը գտնուի Ալֆրետ Նոբէլ փողոցի (նախկին Մասրաա), Լիբանանի Հորիզոնական Դարպասին մօտ։
Կը հիշէ դիմաց, երկրորդ յարկ։
Ընդունելութեան ժամեր.—
Կիսօրէ առաջ ժամը 9—12, կիսօրէ վերջ 2—6
ՕՐԱՒՈՐՆԵՐՈՒՆ ՄԻՏՔ ՁԳՐԷ։

Կարի եւ Ձեռագիտութեան Դասընթացք
ՏԻԿԻՆ ՄԱՌԻ ԵՐԱՄԵԱՆ
ՎԿԱՅԵԼ ԴԵՐԶԱԿՈՒՀԻ
ԲԱՐԻԶԷՆ ԵՒ ՎԱՇԻՆԿԹՕՆԷՆ
Կարի եւ ձեռագիտութեան մասնագիտուհի, Տիկին Մառի Երամեան կը վերադառնայ իր առհասարակ. Մեծ Սէյոյի դիմացը Նո. 78 ան երկրորդ յարկը։
Երեք ամսուան միջոցին կը սորվեցնէ ամենավերջին ձեռագիտութեամբ, կար եւ ձեռագիտութիւն իր բոլոր բարդութիւններով։ Ան ալ ունի ուրիշ մի ջոցներով, Droit-fils մեթոտով։ Իր ազակերտուհիները կ'օժտ Բարիզի ազիւրհածանոց Académie Daydou վկայականով։

ՍՓԱՆՏԱՐ *կօշիկներ միշտ ամենաչաւ, ամենադիմացկուն, ամենաժամանակ եւ ամենագեղեցիկներն են։*
ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ՝
ՆԱՃԱՐ ԵՂԲԱՅՐՆԵՐՈՒԻ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ

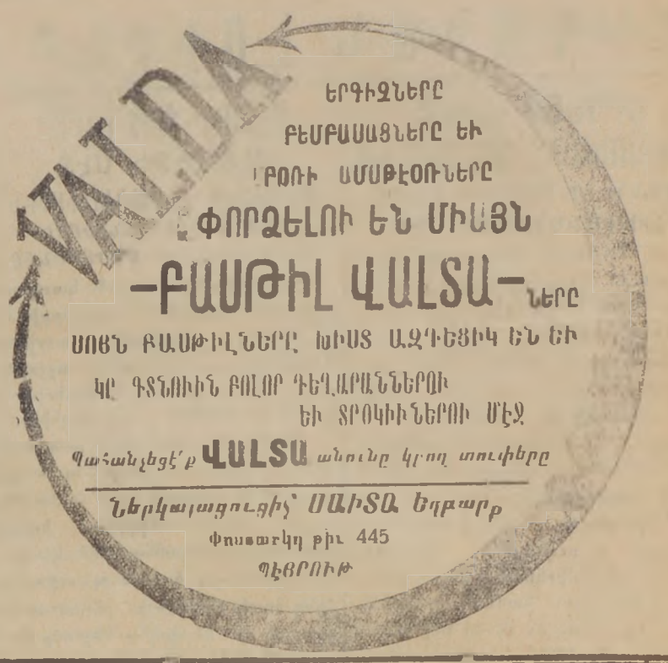

ԵՐԳԻՉՆԵՐԸ
ԲԵՄԲԱՍԱՑՆԵՐԸ ԵՒ
ԹՈՒՌ ԱՄՍՔԷՕՒՆԵՐԸ
ՓՈՐՁԵԼՈՒ ԵՆ ՄԻԱՅՆ
-ԲԱՍԹԻԼ ՎԱԼՏԱ-ՆԵՐԸ
ՍՈՑՆ ԲԱՍԹԻԼՆԵՐԸ ԽԻՍՏ ԱԶԴԵՑԻԿ ԵՆ ԵՒ
ԿԸ ԴՏՆՈՒԻՆ ԲՈԼՈՐ ԴԵՂԱՐԱՆՆԵՐՈՒՆ
ԵՒ ՏՐՕԿԻԻՆԵՐՈՒՆ ՄԷՋ
Պահանջեցէ՛ք **ՎԱԼՏԱ** անունը կրող տուփերը
Ներկայացուցիչ՝ ՄԱՀԻՏԱ ԵԳԲԱՐԵԱՆ
Փոստարկղ թիւ 445
ՊԷՅՐՈՒԹ

ՏՔԹ. Գ. ՏԱՎՈՒՏԼԱՐԵԱՆ
ՄԱՍՆԱԳԷՏ ՆԵՐՔԻՆ ԵՒ ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ
Իր դարմանատունը հաստատած է, *ՍՍՍՈՒԻ* փողոց, Տօքթ. Սօզոպատհանի (առաժնաբոյժ) դարմանատան կից։
Ընդունելութեան ժամերը՝
կէսօրէ առաջ ժամը 8—12
» վերջ » 2—6

ՏՔԹ. Բ. ԳՈՒԼԱԳԵԱՆ
ՄԱՍՆԱԳԷՏ՝ ՆԵՐՔԻՆ, ՄԱՐԹԱՅԻՆ ԵՒ ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ
ՎԿԱՅԵԼ ՓԱՐԻԶԻ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑՆԵՐԷՆ
Կը դարմանէ գիտական ամենավերջին մեթոտներով, բոհեռու., ստամոքսի, ուղիներու դեղարդի ամեն տեսակ հիւանդութիւններ։ Հիճ եւ նու չերմամիզութիւնը իր բոլոր բարդութիւններով, ինչպէս նաեւ Ֆրանկահ. եւ մորթային հիւանդութիւններ։
Առագ, արմատական եւ բարեխիղճ դարմանում։
Հիւանդ կ'ընդունի ամեն օր, բացի կիրակիէ, իր նախկին դարմանատան մէջ. ժամը 8—12 եւ 2—6ու մասնաւոր ժամադրութեամբ։
Երեքշաբթի օրերը, ժամը 2—5 վկաեալ *ԱՂՔԱՏՆԵՐՈՒՆ ՀԱՐ*
ժօրժ Հաւեսեր փողոց՝ թիւ 8

Տոկուն շինուածի վայելուչ տեսք հնչուն եւ բնական ձայն
Անոնք յատկանիշներ՝
ՈՐՈՆՑՄԱՄԲ ԿԸ ՁԱՏՈՐՈՇՈՒԻՆ
ԱՓՕԼԼՕ
ՖՕՆՕՆԵՐԸ

Հրապարակի վրայ գրանուող բոլոր մարքաներու հետ կը մրցին Աբօլլօ Ֆոնօներ։ Մանաւանդ վերջին նոր մօտէլները, որոնք հասած են արդէն, անգերազանցելի են իրենց տոկունութեամբ, վայելչութեամբ և ժամչելի գիներով։
APOLLO GRAMOPHONE Co. Ltd
(of London)
ԱՓՕԼԼՕ ՖՕՆՕՆԵՐՈՒ ԹԱՓՈՒՐԸ !!!
Կատարեալ համոզում գոյացնելու համար անգամ մը այցելեցէք
MAISON APOLLO, Rue de la Poste, BEYROUTH
Փարղոֆիճ եւ ֆօնօյ ամէն ձեւի, ասիկէյլ ոտակ եւ առանձնութիւններ
գիւտամասնի գին, վճարումի դիւրութիւն։
Ընդհ. ներկայացուցիչ՝ Միւրհոյ, Գալստեանի, Անդրդրանեանի, Միջազգեանի եւ Կիպրոսի.— ԴՈՒՐԳԱՆ ՍԻՆԱՆԵԱՆ
KOURKEN SINANIAN, Boîte Postale 642, BEYROUTH (Syrie)

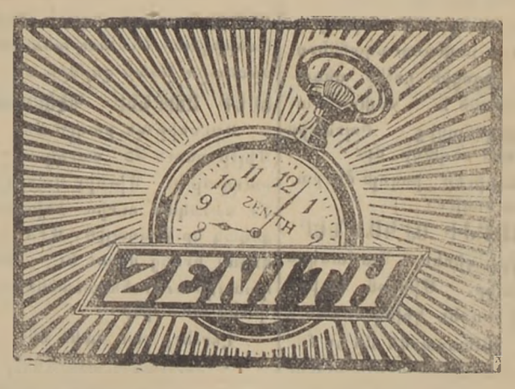

« Time is money »
Ժամանակը ոսկի է
ՁԷՆԻԹ ԺԱՄԱՑՈՒՑԸ ՇՆՈՐՀԻՒ ԻՐ ԱՄԵՆԱՁՇԳՐՏՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ՃՇԴԱՊԱՀՈՒԹԵԱՆ
անզուգական յատկութիւնները ձեզի դարմ կը՞ցահեցնէ առանց դժուարութեան, էկարեիութիւն ապով խնայելու ձեր րոպէները անգամ։
Ունինք ժամացոյցներու ամբողջ շարք, ոսկի, արծաթ եւ ճիճեռու, կիներու եւ այրերու համար։
Կ'ԱՊԱՀՈՎՈՒԻՆ ՆԱԵԻ ԲՈԼՈՐ ՆՈՐՈԳՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ՝ ԱՄԵՆԱՆՊԱՏՍՏԱՒՈՐ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐՈՎ
Ընդհ. ներկայացուցիչ՝ **ԻՍՏԱՖՈՒԼ ՇԱՀԻՆ** (Ժօշ փողոց)
Վաճառատուն՝ Վէյհան փողոց քաղաքապետարանի դան կից։

Հեւանքի սղութեան դէմ !
այլեւս ոչ ներկայացում ոչ նուագ անհանգիստ նուագը ձեր տան մէջ։
ՕՏԷՕՆ

Սկաւառակի եւ Ֆոնօի յատնի մարքան ձեզ այս կը մատուցէ քիչ դրամով ամէն գիշեր ընտիր նուագ լսելու հաճոյքը։
Գնեցէք ՕՏԷՕՆ *ֆօնօ մը*

որմէ անկասկած պիտի հմայուիք եւ նշորհիւ այս հռչակաւոր մարքայի սկաւառակներուն շարունակական ժամանման, կըրնաք ամէն իրիկուն, Ձեր տուներուն մէջ վայելել ամենամեծ նուագահանդէսները եւ նուագները, իրենց վերջին ստեղծագործութիւններով։
Այլեւս ոչ ներկայացում եւ ոչ ալ նուագահանդես. այդ բոլորը ունենալ ձեր տան մէջ միակ միջոցն է կեանքի սղութեան դէմ իմնեապաւոյան ելլու։

ցարէ աղջիկը։

Անդրանիկ կը հրաժայէ իր զինուորներուն իր քով բերել Զօֆուրը։

Զօֆուր կուգայ.

Երեսին վրայ եթէ ֆօք մը ցորեն թափես տեղ կայ լեցուելու։

Զօֆուրը կը կանգնի Անդրանիկի դիմաց խրոխտ և դիւցազնական կեցուածքով, խնդիրը աղջիկ փախցնել է, և Սասունցին կը սիրէ այդ իր բոլոր հոգիով։

— Այ տղա՛յ, ինչո՞ւ ինկեր ես այս աղջկան ետին։

— Ինչո՞ւ չիյնամ, կը պատասխանէ Զօֆուրը, ես էլ աղէկ երիտասարդ եմ, պօյով փոսաթով, կը պատասխանէ հաւասարակութեամբ մեր Զօֆուրը։

— Անդրանիկ կը կենայ և կը մտածէ։

— Պօյով փոսաթով, կը կրկնէ իր մտքին մէջ։

— Մուրատին մօտ հայելի մը կայ, բերէք այստեղ չուտով, կը հրաժայէ Անդրանիկ։

Զինուորները կը բերեն հայելին։

Անդրանիկ հայելին կուտայ, որ Զօֆուրը իր դէմքը՝ առաջին անգամ ըլլալով իր կեանքին մէջ, տեսնելէ յետոյ գլուխը կը կախէ։

— Հիմա որ տեսար քու դէմքդ, կը յարէ Անդրանիկ, այս աղջիկը ազատ կը թողուս։

Զօֆուրը կ'անսայ Անդրանիկի վճիռին և կը խոստանայ որ այլեւս չիյնար աղջկան ետեւէն։

Անդրանիկ անմիջապէս մտածեց և ըմբռնեց, որ Աւետ կեանքին մէջ իր երեսը դիտելու դէպքութիւն չէր ունեցած։ Սասունցին ո՞ր տեսած որ տեղ գաղափար կարող էր ունենալ հայելիի մասին։

Անտեսանելի մէկը Անդրանիկի արդարացուցիչն էր։

Իրեն կը դիմէ բրդուհի մը։

—Փաչա, ոտքերուդ հողին մեռնիմ, իմ ամուսինս ինձ կը ծեծէ։

Անդրանիկ իր մօտ կը կանչէ ամուսինը։ կը խրատէ և կ'սպառնայ, կը դիմէ քիւրտի հասարակին և նամուսի մասին ունեցած բարոյագիտութեան։

Քիւրտը կը հաւատայ Անդրանիկի ոտքերը և կը մեկնի իր կինը սիրելու վճռականութեամբ։

Հայ գիւղացի մը և քիւրտ գիւղացի մը ունին արտի սահմանի վէճ — սինօռ տալուստ — կը դիմեն Անդրանիկի։

Անդրանիկ կը կանգնի ոտքի, կ'երթայ անձամբ կը դիտէ վէճի առարկայ եղող հողամասը։ կը լսէ երկու կողմերու պատճառաբանութիւնները։ Անձամբ կը չափէ երկուքին արտը և կը վճռէ առանց նկատի առնելու մէկին հայ ըլլալու և միւսին քիւրտ ըլլալու հանգամանքները։

Երկուքն ալ գոհ կ'ըլլան, որ իրենց սնոտի վէճը մոքրուած է։

Մեռած է մէկը, մտառնգ թողուցած է մէկ քանի վարիկ, շապիկ, և քանի մը չէրեկ ցորեն։

Մեծ վէճ կայ մտառնգներու միջև։

Անդրիը կը հասնի Անդրանիկին։

Անդրանիկ մէջտեղ կը բերէ բովանդակ մտառնգը, կը չափէ, կը բաժնէ անձամբ։

Երկու կողմերն ալ գոհ կը մեկնին։

Սասունցին օրինաւոր միջոցներով աղջիկ չի տանիր, անպայման պէտք է փախցնէ։

Երիտասարդի ընկերները ձեռք են բերած աղջիկը, հանած են գիւղէն դուրս։

Կռիւը սկսած է երկու գիւղերուն միջեւ, կը կրակեն երկու կողմէն։

AZTAG
JOURNAL ARMÉNIEN
B. P. 587
BEYROUTH, Liban

Directeur - Propriétaire
HAIG BALIAN

ՓՈՓՈԽՈՒԹԻՒՆ
Սիրիոյ տար. 425, Վեցամսեայ 225 ս. Փ.
Որտյէմն. տրխ. 6. Վեցամսեայ 4 տոլար
Տնօրէն - խմբագիր՝ ՀԱՅԿ ՊԱԼԵԱՆ

ԱԶԳԱՅԻՆ

ԹՐԿՍՕՐԵԱՅ ՀԱՅԱԹԵՐԹ
ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ. ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԳԻՏԱԿԱՆ

ازتـــاك
جريدة سياسية ادبية اقتصادية حرة

ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ ՓԵՏՐՈՒԱՐ 16 1932
Գ ԵՈՒ Ք ԷՋՏԸ 3.50 Ս. Փ.

Ե. ՏԱՐԻ | Ամեն առաւոտ պէտք է ըլլայ թերթիս տնօրէնին հասցէին | ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ, ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ ԵՒ ՇԱԲԱԹ ՕՐԵՐԸ | Չհրատարակուած ձեռագիրներ չեն վերադարձուիր | Թիւ 127 (572)

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

ԱԶԳԱՅԻՆ ՔԱՒՈՍ

Ուսելով նախորդ կիրակի երեկոյ Վրանաքաղաքի Ազգային Մանկապարտէզի սրահին մէջ կատարուած կարմիր մկրտութեան մը մասին, կը յայտնէինք որ չեն կրնար պատասխանատուութենէ զերծ ճնալ մեր ազգային ու հոգևորական իշխանութիւնները, որքան ալ քանի մը տասնեակ անբաղձալիներու ինքնագլուխ և հաւարձակ գործունէութեան արդիւնք եղած ըլլար այդ յոռի արարքը։ Վրանաքաղաքի Թաղական Խորհուրդէն սկսած մինչև կաթողիկոսները պատասխանատու են։ Լաւ չունինք ըսել բաւական չէ արդարանալու համար։ Ցայտնի է որ թերացում մը կայ, գիտութեան կամ ոչ։ Թաղականութիւնը պարտաւոր էր գիտնալ թէ՝ ի՞նչ նպատակի համար վարձու կը տրուի Ազգին վարժարանի սրահը և որո՞նք են վարձողները։ Եթէ առանց այդ անհրաժեշտ քննութեան և ծանօթութեան տրամադրած է սրահը, շատ մեծ յանցանք մը գործած է և հետևաբար անգիտակից իր կոչումին։ Իսկ եթէ իր մէկ պաշտօնեան կատարած է այդ սխալը, դարձեալ Թաղականութիւնը դատապարտելի է և պատասխանատու։

Երկրորդ պատասխանատուութիւնը կը ծանրանայ Առաջնորդարանի և նոյն իսկ կաթողիկոսարանի վրայ, որոնք իրենց անմիջական հսկողութեան տակ գտնուող մարմիններու վրայ հեղինակութիւն բանեցնելու կարողութենէն զուրկ են։ Ամբողջ Պէյրութահայութեան հասցէին նետուած այս նախատինքին առթիւ ի՞նչ միջոցներ ձեռք առին մեր հոգևոր պետերը։ արդեօք հետաքրքրուեցա՞ն և վճռական կարգադրութիւնները ըրի՞ն թէ ոչ «մալէօ»ի կապեցին, չխանգարելու համար իրենց հանգիստն ու անդորրութիւնը։ Որքան կրցանք հասկնալ ցարդ, Առաջնորդարանի շրջանակին մէջ այն կարծիքը կը տիրէ որ պատահածը Պէյրութահայութիւնը վտանգելու բնոյթը ունեցող լուրջ դէպք մը չէ և պատասխանատուութեան խնդիր հրբեք չկայ։ Կաթողիկոսարանն ալ հաւանական է համարիւ առթին ունեցաւ մինչև հիմա տեղեկանալու կատարուածին։ Ներքին չինարարական աշխատանքներով կլանուած են վեհափառները և դեռ կարգը չէ եկած թիմական կազմակերպական գործերով զբաղելու։ Ի՞նչ հարկ կայ աճապարելու, դեռ կրակ չէ ինկած մեր տուներուն։

Տարբեր է սակայն տրամաբանութիւնն ու դատողութիւնը։ Բոլորովին ուրիշ կերպ է հանրային կարծիքին ու զատատաւին վճիռը։ Բոլոր չարիքներուն արմատը ազգային տիրող քաոսն է։ ոչ դեկ կայ և ոչ ալ դեկավար։ Այս անկազմակերպ ու քաոսային վիճակին պատճառ նկատուած կուսակցական վէճերն ու պայքարները երկու տարիէ ի վեր գրեթէ դադրած են Սիրիոյ և Լիբանանի բոլոր մասերուն մէջ։ Մէկի տեղ ունեցած ենք երկու կաթողիկոսներ, որոնք պարտականութիւններ ստանձնած են Ազգային Համագումարին առջև և ուխատ հաւատարմօրէն գործադրելու տրուած որոշումները։ Ազգային Սահմանադրութեան ոգին համաձայն գործելու և Ազգին գործերը հետապնդելու համար երդման արարողութիւններ եղած են։

Այդ բոլորը սակայն Ազգային Համագումարի փակումով մեռեալ տառերու կարգին անցած են և քաոսը քիչ մը աւելի խորացած է մեր գաղութին մէջ։ Սահմանադրութեան ոգին սկսուած է ոտնակոխ ըլլալ և ազգային անիշխանութիւնը աւելի ընդհանրանալ։

Հոս, ամենուն աչքին առջև, Լիբանանի մայրաքաղաքին մէջ, որ Լիբանանահայութեան Ազգային Իշխանութեան կեդրոնը կը նկատուի, մօտ երկու ամիսէ ի վեր ոչ Վարչութիւն գոյութիւն ունի և ոչ ալ անոր ենթակայ խորհուրդները։ Ամուսնալուծման ծանօթ խնդրին առթիւ, իրաւասութեան խնդիր յարուցանելով հրաժարող Վարչութեան տեղ ոչ նորը ընտրուած է և ոչ ալ հինները պարտադրուած են շարունակելու իրենց պաշտօնները՝ մինչև նոր Վարչութեան մը ընտրութիւնը։ Վարչութիւնը, որ հաւաքական հրաժարական ներկայացուցած էր վեհափառին, պատասխան չստացած արդէն ձգած է իր աթոռը։ Եւ կաթողիկոսարանը, մինչև հիմայ ոչ մերժած է վարչութեան հրաժարականը և ոչ ալ հաստատած, բոլորովին անիշխանութեան մատնելով Լիբանանի ազգային կեանքը։

Ընտրական աշխատանքներն ալ այս կերպով բնական է քիչ մը աւելի սլիտի երկարաձգուին։ որովհետև ընտրական կարգադրութեանց հսկող և այդ աշխատանքները յառաջ տանող իրաւասու մարմին գոյութիւն չունի։ Ընտրական կեդրոնական մարմինը ոչ ժողովի հրաւիրող կայ և ոչ ալ զայն աշխատանքի մղող։ Այս պայմաններու տակ, ի հարկէ, ընտրութիւն տեղի չի կրնար ունենալ և եղածներն ալ կը նկատուին ապօրինի և անկրնար ուժնենալ և եղածներն ալ կը նկատուին ապօրինի և անվաւեր։ Անհրաժեշտ էր մինչև ընտրութեան աւարտումը ընդունելի

ՎԱՃԱՌՔ ՄԱՅՐԻ ՁԻՄԱՑ ՀԱՐԿԱՎՈՐ ՏՈՒՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐԱՎԱՆԴԻ ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ ԿԱ ՊՈՒՐԲԱՀԱՐՈՒ ՀԱՍՈՒԹԵԱՆ ՀԱՏՈՒԿ ՆԱՄԱԿԱՏՈՒԹԵԱՄԲ

ՉԻ ԼԻ ՀՈՒՐԱՑՈՒՄ ՄԵՐ ՀԱՅՐԵՆԻՔԻ ՀԱՄԱՐ

Հրատարակության մեր ութսունհինգերորդ տարեդարձի առթիվ մենք որոշեցինք մեր ընթերցողներուն հրամցնել հայրենի հողի վաճառքի մասին հարցազրույցներ մեր ականավոր գրողներուն հետ։ Ստորև կը հրատարակենք Վահան Թոթովենցի պատասխանները։

Ինչպե՞ս կը վերաբերիք հայրենի հողի վաճառքին։

— Ես ալ կը վերաբերիմ ինչպես ամբողջ ազգը։ Ինչպես ամբողջ ազգը, ես ալ կը դատապարտեմ այդ ամօթալի արարքը։ Ինչպես ամբողջ ազգը, ես ալ կը կարծեմ, որ հայրենի հողի վաճառքը ազգային մեծ դժբախտություն մըն է։

Ի՞նչ կարելի է ընել այդ դժբախտությունը կանխելու համար։

— Ամենէն առաջ պետք է ուսումնասիրել այդ երեւույթին պատճառները։ Ինչո՞ւ համար գաղթականները կը ծախեն իրենց հողերը։ Ինչո՞ւ համար կը ծախեն հայրենի հողը։ Ինչո՞ւ համար կը ծախեն հայրենի հողը։ Ինչո՞ւ համար կը ծախեն հայրենի հող

ՀԱՅ ԿԵԱՆՔ

ԻՆՉՊԷՍ ՋԱՄԲՈՐԴՅԱԾ ԵՆ ՆԵՐԳԱՂԹՈՂ ՀԱՅԵՐԸ

ԿԱՐԱՒԱՆԻՆ ԸՆԿԵՐԱԿՑՈՂ ԲԺԻՇԿԻՆ ՇԱՀԵԿԱՆ ՏԵՂԵԿՈՒԹԻՒՆԵՐԸ

Ներգաղթի տարաժին կարաւանից ընկերակցող, յոյն բժիշկ մը՝ պրն. Սքիլաս Եօրկիոս հետեւեալ տեղեկութիւնները հաղորդած է «Նոր Օր»ի խմբագրութեան.

— «Իարէտոս» նաւը Պաթումէն վերադարձին, մօտակայ կղզի մը խարսխած է, եւ դեռ մինչեւ հիմա Բերէ եկած չէ:

Մեր համբորդութիւնը Փիրէա. յէն Պաթում, տեւեց միայն չորս օր: «Իարէտոս» տասը մղոնի արագութիւն ունէր: Նաւը համբորդներու յատուկ չէր, բնականաբար ըլլալով, 2000ի մօտ բազմութիւնը անշուշտ խեղդում պատճառած էր:

Նուիրական պարտականութիւն մը ունէին, դէպի իրենց հայրենիքը մեկնող գաղթականութեան առողջութեան հսկելու:

Բարեբախտաբար ոեւէ մահ չի պատահեցաւ եւ ասիկա հրաշք մը եղաւ:

Բանի մը օրուան ծննդաբերութիւն ունեցող մայրերն անգամ, կարաւանին մաս կազմած էին. ծողումի պատճառով, արկածները անպակաս եղան. քանի մը մանուկ ներու վրայ տաք յուր թափած էր, իրարանցումի պահուն, ուրիշ մը տաք ապուր փոխադրելու ատեն, կը զարնուէր դիմացինին ու զայն կ'այրէր: Ուրիշ անծ մը սանդուխէն վար կ'իյնար: Հանգիստ չունէի գիշեր եւ ցերեկ, ոեւէ մէկը բժիշկ կաղաղակէր- դուռս բաց էր բոլորին առջեւ. որ վազելով կուգային

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՉԻՆ-ՃԱՊՈՆ ՊԱՏԵՐԱԶՄԸ

Շանկհայ.— Հիւպատոսական յանձնախումբի երկրորդ տեղեկագիրը պիտի հեռագրուի Ժընէվ։ Ամերիկեան հիւպատոսը կ'ուզէ շխատակցի սոյն յանձնախումբին։ Տեղեկագիրը պիտի անդրադառնայ 28 յունուարի դէպքերու ծագման պատճառներու վրայ։

Շանկհայ.— Չինական աղբիւրէ կը հերքուի թէ՝ չինացիները Ճրանսական զօտիին սահմանակից Մանճաօ գաւառին կրակ բացած ըլլան ճաբոնական մարտանաւերու վրայ։

Շանկհայ.— 4 ժամուան դադար մը կնքուեցաւ, որը յատկացուած է Շաբէյի մէջ ոչ պատերազմիկ բնակչութեան պարպումին։

ՇԱՆԿՀԱՑԻ ՊԱՐՊՈՒՄԸ

Պերլին.— «Ամանս Վօֆիչի» Շանկհայի թղթակիցը կը հեռագրէ թէ կարելի եղած է այս առաւօտ պարպել Շանկհայի մէջ գտնուող Թունկհա հանգստարանին գերմանական մատենադարանին մէկ փոքր մասը։

Պ. ԼԱՎԱԼԻ ՇՆՈՐՀԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Փարիզ.— Պ. Լաւալ շնորհաւորեց պ. Մաքտոնալտը վերջերս ենթարկուած գործողութիւնը լաջող անցնելուն համար։

ՀՆԱԳԻՏԱԿԱՆ ԳԻՒՏ ՄԸ

Լոնտոն.— Հնագիտական «Ուելլի» արշաւախումբը Ուռի մէջ (Քաղդէացտան) երկրորդ հարստութեան պատկանող թագաւորներու գերեզմաններ։

Պ. ՄՈՒՍՈԼԻՆԻ ՊԱՊԻՆ ՔՈՎ

Վատիկան.— Պ. Մուսոլինի ժամ մը տեւողութեամբ տեսակցութիւն մը ունեցաւ Պապին հետ։

ՉԻՆԱՍՏԱՆ ԿԸ ՊԱՀԱՆՋԷ ԱԶԳԱԺՈՂՈՎԻՆ ԳՈՒՄԱՐՈՒՄԸ

Ժընէվ.— Լրացուցիչ տեղեկութիւններէն կ'եզրակացուի որ, չինական պատուիրակութեան կողմէ այս առաւօտ ներկայացուած յուշագիրը կը պահանջէ անմիջապէս գումարել Ազգաժողովը, հաւաձայն դաշինքի 15 րդ. յօդուածին։ Սոյն յուշագիրը կ'աւելցնէ թէ Չինաստան պատրաստ է չպնդել այս գումարման վրայ եթէ Ազգաժողովի խորհուրդը յանձնառու ընէ իրենհանդէպինքնին նախաձեռնարկ ըլլալ այս գումարման համար։

ՍՈՎԻԷԹԱԿԱՆ ԲԱՆԱԿԸ Ծ. ԱՐԵՒԵԼՔԻ ՄԷՋ

Մոսկուա.— Ծ. Արեւելքի մէջ սովիէթական բանակը 80,000ի պիտի բարձրացուի և պիտի զօրացուի օդանաւային տորմիղէլով. ան խօսակցութեան հետևանքով, որոնք տեղի ունեցան պ. Ծթալինի և հրամանատար Պլիւխերի միջև, չին և ճարոն վէճին շուրջ։

Այս խօսակցութիւններէն անմիջապէս ետք պ. Պլիւխեր Մոսկուայէն մեկնեցաւ Վլատիվոսթոք։

ԼՕՋԱՆԻ ԽՈՐՀՐԴԱԺՈՂՈՎԸ

Ժընէվ.— Ազգ. Դաշնակցութեան շրջանակները այն կարծիքէն են թէ Սըր Ճոն Սայմընի, պ. պ. Պրիւնինկի, Թարտիէօի, Կրանտիի միջև սկսուած խօսակցութիւններ կապ ունին հատուցումներու յառաջիկայ խորհրդաժողովին հետ, որ սիրտ գումարուի հաւանաբար Լոզանի մէջ, յառաջիկայ Ցունիսին։ Երբ վերջնական որոշում տրուի, քանի մը շաբաթէն պատրաստութիւնները պիտի սկսին Ժընէվի մէջ, այսինքն անմիջապէս որ պ. Մաքտոնալտ կարենայ Ժընէվ գայ։

ՀԻԹԼԵՐ ՊԵՐԼԻՆ ԿԸ ՎԵՐԱԴԱՌՆԱՑ

Պերլին.— Հիթլեր այսօր Պերլին կը հասնի։ Ան արմատականներու հետ շփում ունենալէ յետոյ, պիտի վարէ այն բանակցութիւնները, որոնք տեղի կ'ունենան Պողպատեայ սաղաւարտակիրներու և ազգայնականներու միջև, հանրապետութեան նախագահի ընտրութեան մասին։

ՕԹՆԷ ԴԻՒՆ ՓԵՋԻ ԵՒ ԱՍՏՂԸ ՔԻՕՒ ՊԻՏԻ ՕԳՆԷ

ԸՆՏԱՆԻՔԻ ԱՍՏՂԸ
(L'ETOILE du FOYER)

Առեւտրական և երկրագործական ժողովրդային վարկի հաստատութիւն
Անանուն ընկերութիւն.— դրամագլուխ՝ 3,000,000 ֆրնք.
որ կրնայ 3.000,000,000 ֆրնք.ի բարձրացուիլ վարչական խորհուրդի պարզ որոշումովը։

Կեդրոնատեղի.— 137 Boulevard Sebastopol - Paris

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԴՈՐՄԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ Արեւելեան պետութեանց
Սեվրէ Օքելի ճեմ, Պուրճ, Գէյրութ

ԵԼԵՒՄՏԱԿԱՆ ՃԻՒՂ
Ապահով պարտևագրութիւնով
ՕԺԻՏ
Երաշխաւորեալ տոկոս 6%, Ապկէ զատ մասնակցութիւն ընկերութեան չահերուն։

ԿԱԼՈՒԱԾԱԿԱՆ ՃԻՒՂ.
ՎԱՐԿԵՐՈՒ ԲԱՑՈՒՄ
Կալուածի վրայ՝ փոխատուութիւնք՝
վճարելի 10—15—20 տարիէն. որոշուած պայմանամարէն առաջ ուղղը կրնայ վճարել։

ԸՆՏԱՆԻՔԻՆ ԱՍՏՂԸ ընկերութիւնը ներկայիս 75,000է աւելի անդամ ունի։
Մինչև 1 Ապրիլ 1931 Ընտանիքին Աստղը 135 միլիոն փոխ տուած է, գրաւով 500 միլիոնէ աւելի արժէք ունեցող անշարժ կալուածներու վրայ։
Ամեն թղթակցութիւն ուղղել՝ B.P. 821, Beyrouth

Կարի եւ Ձեւագիտութեան Դասընթացք
Տիկին ՄԱՌԻ ԵՐԱՄԵԱՆ
ՎԿԱՅԵԱԼ ԴԵՐՁԱԿՈՒՀԻ
ԲԱՐԻԶԷՆ ԵՒ ՎԱՇԻՆԿԹՕՆԷՆ

Կարի եւ ձեւագիտութեան մասնագիտուհի, Տիկին Մառի Երամեան կը վերադառնայ իր արհեստանոցը, Մեծ Սէրայի դիմացը՝նո. 78 ռու երկրորդ յարկը։

Երեք ամսուան միջոցին կը սորվեցնէ ամենավերջին ճոռաձեւութեամբ, կար եւ ձեւագիտութիւնիր, բոլոր բարդութիւններով եւ արդիական միջոցներով, Droit-fils մեթոտով։ Իր աշակերտուհիները կ'օժտեն Բարիզի ակադեմիական Académie Daydou վկայականով։

ՍՓԱՆՏԱՐՏ *կօշիկներ միշտ աւելնալու, աւելնագիտութեան, աւելնագեղեցիկներ եւ աւելնագեղեցիկներ եւս։*
ԿԵԴՐՈՆԱԿԱՆ
ՆԱՃԱՐ ԵՂԲԱՅՐՆԵՐՈՒ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ

ՏՔԹ. ԼԵՒՈՆ ԿԻՒՐԿԻՒՆ
(Նախկին Գիւրէ)
Վկայեալ Գանուի Լաուրէատ Ճանախիճ եւ ազգ. Ճեմարանի Ա.Ա.Ե.Մ.Ի.Ի. հիւանդանոցի
Ֆրանսական հիւանդանոցի ԱԶԳԻ, ԴԱՒ. ՀԱՄԱՅՆՔՆԵՐ. ԱՍԱՆՁԻ և ԳԱՅՈՒՍ
հիւանդութիւններու բաժին։
Հիւանդները կրնան դիմել ամէն օր կէսօրէ առաջ ժամը 8—9
իրենց տունը 135 rue de Damas, No. 15
Հիւանդներ ուղարկել հիւանդանոց կ'իջնուն կրնան նաև մուտք ունենալ մուտքի
տարով։
Ազգասէր հիւանդներու ձրի դարմանում, ամէն օր կէսօրէ առաջ ժամը 9—12, կէսօրէ յետոյ ժամը 2—6։
Ընդունելութիւն ձրի դարմանատան մէջ ամէն օր կէսօրէ առաջ ժամը 9—12, կէսօրէ յետոյ ժամը 2—6։

ՏՔԹ. ՍՊԱՐԱՏ ԱԻԵՏԻՍԵԱՆ
ՎԻՐԱԲՈՅԺ - ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ
ՎԿԱՅԵԱԼ ՊԷՅՐՈՒԹԻ ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԷՆ

Կրնգուցի ամեն օր բացի կիրակիէն կէսօրէ առաջ 8—12 կէսօրէ վերջ 2—

Հասցէ՝ Capucin ներու եկեղեցիին կից Արդարութեան պալատին եաև,

ՏՕՔԹ. Մ. Ս. ՏԱՔԷՍԵԱՆ
Նախկին ներքին բժիշկ ԹԱՂԱՊԱՏ. ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԻՆ
Այժմ Ստեղն բժիշկ St. ELIE ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԻՆ
ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒԹԵԱՆ ԺԱՄԵՐ
ՆԱՀԱՐԻ ՈՍՏԻԿԱՆԱՏԱՆ ԴԻՄԱՑ ԻՐ ՖԼԻՆԻՓԻ ՄԷՋ
Ամեն օր (Կէսօրէ առաջ 10 — 12
(Կէսօրէ վերջ 1 — 3
ՄՆԹ.— Հինգշաբթի եւ շաբաթ կէսօրէ վերջ ազատ
հիւանդներուն ձրի։

ՏՕՔԹ. Գ. ՏԱՎՈՒՏԼԱՐԵԱՆ
ՄԱՍՆԱԳԷՏ ՆԵՐՔԻՆ ԵՒ ՎՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ
Իր դարմանատուն հաստատած է, *ՍՍՈՒՄԻ* փողոց, Տօքթ. Նազոյեանի (առամնաբոյժ) դարմանատան կից.
Ընդունելութեան ժամեր՝

կէսօրէ	առաջ	ժամը	8—12
»	վերջ	»	2—6

ՏՔԹ. Բ. ԳՈՒԼԱԳԵԱՆ
ՄԱՍՆԱԳԷՏ՝ ՆԵՐՔԻՆ, ՄԱՐԹԱՑԻՆ ԵՒ ՎՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ
ՎԿԱՅԵԱԼ ՓԱՐԻԶԻ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑՆԵՐԷՆ

Կը դարմանէ գիտական ամենավերջին մեթոտներով, քոհերու, սնամոխի, պիրճերու ցաւերուն ամեն տեսակ հիւանդութիւններ։ Հին եւ նոր չերմամիզութիւնը իր բոլոր բարդութիւններով, ինչպես նաեւ Ֆրանկոիս եւ մորքային հիւանդութիւնները։

Արագ, արմատական եւ բարեխիղճ դարմանում։

Հիւանդ կ'ընդունի ամեն օր, բացի կիրակիէ, իր նախկին դարմանատան մէջ. ժամը 8—12 եւ 2—6ու մասնաւոր ժամադրութեամբ։

Երեքշաբթի օրերը, ժամը 2—5 վկաեալ ԱՂԹՍՏՆԵՐՈՒ ԶՐԻ
Ժօրժ Հասեան փողոց՝ թիւ 8

Տոկուն շինուածի վայելուչ տեսք հնչուն եւ քնքուշ ձայն
Անոնք յատկանիշներ՝

ՈՐՈՇՄԱՄԲ ԿԸ ՁԱՏՈՐՇՈՒԻՆ
ԱՓՕԼԼՕ ՖՕՆՕՆԵՐԸ

Հրապարակի վրայ գտնուղ բոլոր մարքային հետ կը մրցին Ապոլլօ ֆոնօներն։ Մանաւանդ վերջին նոր մօտէլները, որոնք հասած են արդէն, անկերազանցելի ենթիրենց տոկունութեամբ, վայելչութեամբ և ժամչելի գիներով։

APOLLO GRAMOPHONE Co. Ltd
(of London)
ԱՓՕԼԼՕ ՖՕՆՕՆԵՐՈՒ ԹԱԳԱՒՈՐԸ !!!
Կատարեալ համոզում գոյացնելու համար անգամ մը այցելեցէք
MAISON APOLLO, Rue de la Poste, BEYROUTH
Փարզաֆիէ եւ Ֆօնօզ ամէն ձեւի, ասիկէլ ասեկ եւ ասեսուարներ
գիւրամասչելի գին, վճարումի դիւրութիւն։
Ընդհ. ներկայացուցիչ՝ Միւրիոյ, Պալեստինի, Անդրյորդանանի, Միջագետքի եւ կիպրոսի.— ԳՈՒՐԳԷՆ ՍԻՆՕՆՅԱՆ
KOURKEN SINANIAN, Boîte Postale 642, BEYROUTH (Syrie)

Նաւորեցէք՝ եթէ փոխոխէք ձեր նախատակուած կամ ողջ ընկերները անպատուած կ'ըլլաք և կը վնասէք յեղափոխական անկողնակալութեան։ Անոնք իրենց խելքով ու խղճով տեսած են այդ գործերը։ եթէ փոխոխէք, ժողովուրդն այլեւս ձեզի չի հաւատար։

Թ.

ՀԱՑ ՔԷՏԱՑԻԻ ԲԱՐՈՑԱԿԱՆԸ

Մեր ժողովուրդը իր կռուող յեղափոխականէն կը պահանջէ, կը սպասէ ո՛չ միայն կռուելու, խիզախելու, մարտնչելու ընդունակութիւն և հերոսական քաջիքներ, այլ և միջնադարեան կրօնաւորի մը սրբազնութիւնը, մաքրակեցութիւնը, ազբատկրօնութիւնը, որպէսզի հաւատայ անոր զէնքին, հաւատայ անոր արձակած դնդակներու ուժին և ստեղծագործութեան։

Եթէ Հայ յեղափոխական մը, Սասնոյ սարերուն վրայ, Բրքական հեծելագունդի մը վրայ, մինակ հոգով, հրաշք գործէր, տանելով յաղթութիւն՝ արժէք ու խորութիւն չպիտի ներկայացնէր այդ գերմարդկային ժեստը, եթէ այն հերոսը չունենար ճամուս, չունենար իր սեռային և սիրոյ զգացումները, գերեզմանելու ,անվերջ և անդարձ մոռնալու վռնտաբերութիւնը։

Մեր յեղափոխականները, որ կը վայելէին անսահման յարգանք, որոնց առջեւ լաւ կը հանէր մեր ժողովուրդը և կ'երկրպագէր իրրեւ սուրբերը իր միջնադարեան պաամութեան՝ խորադոյն պատճառ ունէր։

Մեր յեղափոխականները հրաժարած էին այնքարհէն և իր բոլոր հաճոյքներէն, երիտասարդական վայելքնե-

րէն։

Որովհետեւ այստեղ խօսքը միչտ և առանձնապէս Անդրանիկի մասին է, կը խօսինք միայն Անդրանիկի վերաբերմամբ, առանց վայրկեան մ'իսկ տարակուսանքի մէջ թողելու մեր ընթերցողները միւս յեղափոխականներու, Անդրանիկի ընկերներու մասին։

Հարցը կը ծագի մեր կռուող ուժերու միջև. օր մը, Սասնոյ զագաթին վրայ, երբ վախ չիկայ, երբ յաւիտենական թշնամին չի հետապնդեր զանոնք։

— Ի՞նչ է սուրբը և ո՞վ է սուրբը,կը հարցնէ մեր գեղեցիկ «բիրաերէնն» ուկը։

— Սուրբը մենք ենք, կը պատասխանէ յանկարծ յաւէտ լռակեաց Աւօն։

— Ինչո՞ւ մենք սուրբ ենք, կը հարցնէ Անդրանիկ Աւօին։

— Սուրբ ենք, որովհետեւ մեր ամբողջ կեանքին մէջ ոչ մէկ աղջկան չենք դպչած։ Ինչո՞ւ հարց կուտաս Անդրանիկ, կը չարունակէ Աւօն, միթէ՞ մենք սուրբ չենք, ի՞նչ ենք ըրած, ո՞վ կրնայ ճակէ՞ փաստ յիշել, որ մենք եկեղեցիին պատերէն կախուած սուրբերու պէս՝ ինքզինքնիս մաքուր չենք պահած։

Անդրանիկ կ'սկսի փիլիսոփայել և զարմացնել բոլորին։

— Մտիկ ըրէ, Աւօ ճա՛ն, կ'սկսի Անդրանիկ, երբ հեռուէն սիրուն հաս մը կը փրթի կուգայ, սրտիդ մէջ քան մը չե՞ս զգար, թէկւ մաքչդ անգամ չանցնիր, որ գործնական քայլ մը առնելու մտքիս, թէեւ երբ մտածնայ՝ երեսդ վար կը կախես, և կ'ամչնաս երեսը դիտելու մինակ եղած ատենդ չե՞ս բաղձար որ գուն ալ ազատ ըլլայիր կնիկ ափրելու, կին ունենալու։

— Ես ամուսնացած եմ կ'ըսէ դմիչչ Աւօն։

— Գիտեմ, Աւօ՛, կը պատասխանէ Անդրանիկ,

Կեանքի սպուրեան դէմ!
այլեւս ոչ ներկայացում ոչ նուէր ահաւոր նուագը ձեր տան մէջ։
ՕՏԷՕՆ

Սկաւառակի եւ Ֆօնօի յաւտնի մարքան ձեզ այս կը մատուցէ քիչ դրամով ամէն գիշեր ընտիր նուագ լսելու հաճոյքը։
Գնեցէք **ՕՏԷՕՆ** *Ֆօնօ մը*
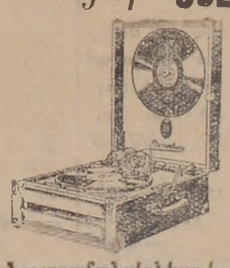
որմէ անկասկած պիտի հմայուիք եւ նոր-հիւ այս հռչակաւոր մարքայի սկաւառակներուն շարունակական ժամանման, կը-նաք ամէն իրիկուն։ Ձեր տուներուն մէջ վայելել ամենամեծ նուագահանդէսները եւ նուագները, իրենց վերջին ստեղծագործութիւններով։
Այլեւս ոչ ներկայացում եւ ոչ այլ նուագահանդես. այդ բոլորը ունենալ ձեր տան մէջ միակ միջոցն է կեանքի սպուրեան դէմ իրագործելու։

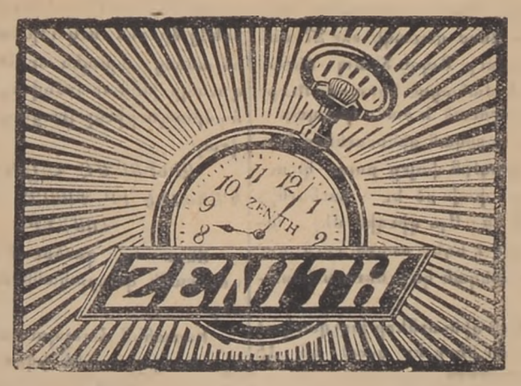

« Time is money »
Ժամանակը ոսկի է
ԶԷՆԻԹ
ԺԱՄԱՑՈՒՑԸ ՇՆՈՐՀԻ ԻՐ ԱՄԵՆԱՁՇԳՐՏՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ՁԳՏԱՊԱՀՈՒԹԵԱՆ
անգուգական յատկութիւններուն ձեզի դրամ կը չահեցնէ առանց դժուարութեան, չկարելիութիւն տալով խնայելու ձեր րոպէները անգամ։
Ունինք ժամացոյցներու ամբողջ շարք, ոսկի, արծաթ քէ նիբել, կիներու եւ այրերու համար։

Կ'ԱՊԱՀՈՎՈՒԻՆ ՆԱԵԻ ԲՈԼՈՐ ՆՈՐՈԳՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ՝ ԱՄԵՆԱՆՊԱՏՍԱՒՈՐ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐՈՎ
Ընդհ. ներկայացուցիչ՝ **ԽԱՉԱՏՈՒՐ ՇԱՀԻՆ** (Ծոչ փողոց)
Վաճառատուն՝ Վէյկան փողոց քազաքապետարանի դռան կից։

AZTAG
JOURNAL ARMÉNIEN
B. P. 587
BEYROUTH, Liban

Directeur - Propriétaire
HAIG BALIAN

ԳԻՆԸ
ՍԻՐԻՈՅ ամր. 425, ՎՑՑԱՄՍԵԱՑ 225 Ս. Ֆ.
ՐՊՏՍՀՄՆ. տրկ. 6, ՎՑՑԱՄՍԵԱՑ 4 շլինգ
Տնօրէն - Խմբագիր՝ ՀԱՅԿ ՊԱԼԵԱՆ

ԱԶԴԱԿ

ԵՐԿՕՐԵԱՅ ՀԱՅԱԹԵՐԹ

ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ. ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԳԻՏԱԿԱՆ

ازتاك

جريدة سياسية ادبية اقتصادية حرة

ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ ՓԵՏՐՈՒԱՐ 1932 — 18 — ՉՈՐՔԷ ՀԱՍԸ 3.50 Ս.Ֆ.

Ե. ՏԱՐԻ | Ամեն առաւոտ պէտք է բերէ թերթիս տնօրէնին հասցէին | ԿԸ «ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ» ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ, ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ ԵՒ ՇԱԲԱԹ ՕՐԵՐԸ | Չհրատարակուած ձեռագիրները չեն վերադարձուիր | Թիւ 128 (573)

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

ՀԱՐՑՈՒՄՆԵՐ

Վրանաքաղաքի Ազգային Մանկապարտէզի սրահին մէջ տեղի ունեցած կարմիր մկրտութեան կատակերգութիւնը ծանօթ է մեր ընթերցողներուն։ Ուստի մը խառնակիչներ հաւաքուեցան ազգին սեփականութիւնը եղող հաստատութեան մէջ, ըստ նալէ վերջ համաձայնութիւնը տեղւոյն Թաղական մարմնին, և կատարեցին մկրտութիւն մը՝ համայնավարական վարդապետութեան հաւաձայն։ Հայ համայնավարները, աւելի միջազգային դարձնելու համար մկրտութիւնը, սոյն հաւաքոյթին հրաւիրած էին «ընկեր» Յուսէ Շէմալին, որ նուիրագործեց հանդէսը «ուռու» բանախօսութեամբ մը։

Հայ համայնավարներու այս գործի ընթացքը, ի հարկէ, զայրոյթով դիտուեցաւ Լիբանահայութեան մեծամասնութեան կողմէ և հասարակաց կարծիքի դատապարտութեան արժանացան պատասխանատուները այդ արարքին։ Ապահովութեան պաշտօնատունն ալ, իր կարգին, հետաքրքրուեցաւ մանրամասնութիւններով և անշուշտ հետապնդումներ կատարեց։

Սակայն, վարժարանի տէրը, ազգին ներկայացուցիչները պահեցին իրենց անտարբերութիւնը և հարկ չտեսան քննութեանց ձեռնարկելու, երեսն հանելու համար յանցաւորները։ Ինչպէս ըսած էինք, անպատիժ մնացին իրենց պաշտօնին անհաւատարիմ և անգիտակից ագգայինները։ Եթէ մեր հոգևոր իշխանութեան կողմէ նախնական քննութեան մը ձեռնարկուէր, բոլոր գաղտնիքները երեսն պիտի հանուէին և պիտի չկրկնուէին նման տխուր դէպքերը։

Ճիշդ շաբաթ մը վերջ կարմիր մկրտութենէն, անցած կիրակի օր, համայնավարներու երկրորդ ժողովը գումարուեցաւ Անդրնահրի ազգային վարժարանին մէջ և 20է աւելի համայնավարներ ձերբակալուեցան հոն, որոնց մէջ կը գտնուի նաեւ վարժարանի ուսուցիչներէն մէկը։ Ձերբակալուածներէն ոմանց քովէն գրաւուած են ջաւասկար թուղթեր և դանակներ։

Այս անգամ ալ կասկած չկայ որ անպատիժ կը մնան այս գայթակղութեան առիթ տուողները որոնք ամբողջ Լիբանահայութիւնը կասկածելի կը դարձնեն տեղացիներու և իշխանութեանց աչքին։ Ազգային ձեռնհաս հեգինակութիւն չունինք, միայն հոգևոր իշխանութիւն մը ունինք, երկու վեհափառներու գլխաւորութեամբ։ Այս վերջիններն ալ դժբաղդաբար, անհաղնալի պատճառով մը, չեն փափաքիր վերջ տալ ազգային քաոսին, ընդհակառակը կը նպաստեն անոր խորացման։

Այս ծանր դատապարտութիւնը պիտի չուղղէինք մեր հոգևոր իշխանութեան հասցէին, եթէ ան քիչ մը հետաքրքրուէր կենսական և ստիպողական հարցերով, որոնցմէ կախում ունի մեր գաղութի խաղաղութիւնն ու անդորրութիւնը։

Եթէ ճիշդ չեն մեր ենթադրութիւններն ու դատապարտութիւնները, կը խնդրենք որ բացատրութիւն տրուի հետեւեալ հարցերուն։

1։— Ազգային Համագումարի որոշումները ինչո՞ւ չգործադրուեցան։

2։— Ազգային Համագումարի կողմէ նշանակուած յանձնախումբերը ինչո՞ւ չհրաւիրուեցան ժողովներու և չկատարեցին իրենց ստանձնած պարտականութիւնները։

3։— կաթողիկոսարանը հետապնդումներ կատարե՞ց և ստիպե՞ց իր փոխանորդները օր առաջ լրացնելու համար Համագումարի՞ որոշումները։

4։— Մօտաւորապէս տարի մը անցաւ այն թուականէն ի վեր, երբ պաշտօնապէս խոստումներ եղան թեմերու կազմակերպութիւնը փութացնելու համար. այդ ուղղութեամբ ի՞նչ ձեռնարկներ եղած են ցարդ։

5։— Ինչո՞ւ հրաժարեցաւ Լիբանանի Ազգային վարչութիւնը, Տնտեսական Խորհուրդը և կազմալուծուեցաւ միւս խորհուրդները։

6։— Ազգային իշխանութիւնը թափուր ձգելով հրաժարող այլ երկու մարմինները հարցապնդման ենթարկուեցա՞ն։

7։— Վրանաքաղաքի Ազգային վարժարանի սրահին մէջ կատարուած պոլշեւիկեան մկրտութեան առթիւ քահանայ հայրերու կողմէ յանձնուած բողոքագրին ի՞նչ պատասխան տրուեցաւ։ քննութիւններ և հետապնդումներ եղա՞ն և ճշդուեցա՞ն պատասխանատուները։ և այժմ ի՞նչ ըրին երբ մխիթարեան դէպքը գրեթէ կրկնուեցաւ Անդր Նէհրի վարժարանի մէջ։

Մասնաւորելով մեր խօսքը Լիբանանի հրաժարեալ մարմիններուն, որոնցմէ մէկին հրաժարման պատճառը դեռ անծանօթ է մեզի, կը պահանջենք որ հրապարակաւ բացատրութիւն տան և լուսաբանեն հանրութիւնը, այլապէս այս վերջին տխուր դէպքերուն պատասխանատուութիւնը ստանձնած կ՚ըլլան իրենք։

Այս հարցումները, որոնք ուղղուած են մեր հոգևոր վերին իշխանութեան, նպատակ ունին լուսաբանելու հանրային կարծիքը, որ վերջին օրերս, զանազան մեկնութիւններու և ենթադրութեանց տարուած է։

Վստահ ենք որ այս կերպով, երեսն պիտի հանուին բուն պատասխանատուները։

ԽԱՂԱՂՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱՐ

Գրեց՝ ԱՒԵՏԻՍ ԱՀԱՐՈՆԵԱՆ

Թնգանօթները նոր լռեցին։
Հաշտութիւնը երէկ կնքուեցաւ։
Ու արդէն մի նոր պատերազմի
վախը աչխարհն է քաննել։

Ու չգիտես ո՛րտեղից է նա. մըշահատի պէս նուրբ ու կծու՝ մի ծխի հոտ մինոլորտի մէջ խաղում է, ու ոչ ոք կարող է ասել թէ ըսպասուելի կրակը ո՛ւր է թուխնստել։

Միայն հազիւ զգալի՝ մի կասկածելի հոտ... և ամէնքը բռնուած են անորոշ երկիւղով։

Հապա Ազգերի Դաշնակցութի՞ւնը... ի՞նչ եղաւ մեծ ամերիկացուցայս չքեղ յղացումը։

Դաղափարը նոր չէր. երկու հազար տարի նրանից առաջ մի գերմարդ յայտնուեց աչխարհում, որպէս «Հուր փայլակնացեալ ի յերկրի երևեալ», և իր արիւնոտ ծիրանով իր մեծ վէրքը ծածկելով մրմնջաց աչխարհին. «զխաղաղութիւն ղիմ տամ ձեզ, զխաղաղութիւն զիմ թողում ձեզ...» ասաց ու անցաւ։ Տակաւին ոչ ոք այնպէս չէ ճանչցել մարդը որպէս Նա։

«Խաղաղութիւն ամենեցո՛ւն...»

* * *

Ըհեռո՞յ... Դարերը ծունկի եկան արիւնի բեռի տակ, ու նորէն հաւաքուեցին Ազգերը և Հայատառը խաչեցին, ինչպէս խաչել էին Աստուածամարդը։

Խաչեցին՝ և դողում են պատերազմից։

Անմեղների կոտորածին հանդուժողները արիւնի սարսափի տակ պիտի ՚ինան, ոչպէս յաւիտենական անէծք. «կայ՛ն, ո՛ւր է քո եղբայրդ»...

Ու ահա Լոկարնոյ, Կելլոգեան Ուխտ, Համաերոպական, Զինաթափութեան ու խաղաղութեան կոնգրեսներ, անթիւ գաչինքներ ազգից ազգ, խաղաղասիրական բարձրագոչ հաւատիքներով... և նուրբ ու կծու ծխի հոտը ռունգներից չի հեռանում...

Եւ ամէն քն իրար են հարցնում. ո՛ր տեղից է այս խանձրահոտը, ո՛ւր է կրակը, ի՞նչ է վառւում։

— Ոչինչ, երեխաները այնտեղ փողոցում կրակ են վառել ու խաղում են չուրջը։

— Ո՛չ ո՛չ. սա ուրիշ հոտ է, մի տեսակ նեխած արեան ճենճերահոտ։ Աստուա՛ծ իմ, ի՞նչ է վառւում, ո՛ր տեղ...

* * *

Երբ խաղաղասիրական ցոյցերը չատ են բազմանում, ասել է՝ խաղաղութեան դէմ գաւ կայ։

Երբ կառավարութիւնները ըսկսում են չատ քննչանալ իրար հանդէպ և կարօտած սիրահարների պէս իրար են փնտռում ու հանդիպելիս ջերմօրէն համբուրում, ասել է՝ որ աչխարհի գոյավիճակի հիմերում մի բան կայ խախտուած։

Կառավարութիւնների համբոյրը խաղաղութեան մեծագոյն վտանգն է։

Վա՛յ այն ժողովուրդներին, որոնց անունից մեծի մէջ կնքում են զխաղաղասիրական համաձայնութիւններ»։

Բնորոշ չէ՞, որ Ջուիցերիան ու Դանիան որևէ ազգի հետ ոչ-յարձակողական դաչինք կռնելու պէտք չզգացին երբեք։

Աւելին կայ. Ազգ. Դաչնակցութիւնը ծրնհում հաստատուելուց ի վեր՝ կալւինի խստաբարոյ ու ըզգաստ քաղաքը, որ ապաստանն ու օրրանն էր այնքան մանուկ ազատութիւնների, յօնքերն է կիտել ու մռայլել, ղողջնացել է ու դառնացել։

Հին օրերի իր բարի համբաւի, իր ազատական, արդարամիտ ոգու վրայ միջազգային դիւանագիտութեան հեղձուցիչ մշուշն է իջել, և իր յարկի տակ թաւալուող խորհրդաժողովներուն ու անիրաւ անցուդարձը ամէն օր բոտօրէն քախում է իր արդար ու յուռթ աւանդութիւններին։

Վոլտերի և ժան ժաք Ռուսոյի աստուերները ցաւումով են դիտում Լեմանի գեղագարդ ափերին թառած սուտ աստուածներին, որոնք արդարութեան և իրաւունքի ուրացուցից ծնան։

Եւ ժընևը՝ ազատութիւնների օրրան ժընևը տրաժօրէն նայում է իր հիւրանոցներում վխտացող դիւանագիտական խայտաճամուկ քազմայեզու խուժանին։

Նայում է ու տխուր խոհերով ծանրացած իր գլուխը քաչ ձգում, վաճնգի լաւ գիտէ որ այս բոլոր տենչը, եռուզեռը ո՛չ արդարութեան համար է, ո՛չ իրաւունքի և ո՛չ խաղաղութեան։

Մի անիծուած օր Հայաստանը Լեմանի ափերին խաչուեց։

20 Յունուար 1932

Փարիզ

Սօվիէթականութի՞ւն և Ռամկապետութիւն

Գրուած՝ Մեհակութեան եւ ճախկին Նախարար
ԱՆԱՓՕԼ տը ՄՕՆԶԻՒ կողմէ

Բ.

Լէնինի բուրզը

Կեդրոնական Գործադիր Կոմիտէն Լէնինի կողմէ կոչուած էր «Առաժամեայ Բարլամէնթ»։ Անիկա բաժնուած էր երկու խորհրդարաններու. ա) Միութեան Սօվիէթ (խորհուրդ)։ բ. Ազգութեանց Սօվիէթ (խորհուրդ)։ Նպատակայարմար է յիչել թէ Խ.Ս.Հ.Մ. (Խորհրդային Սոցիալիստ Հանրապետութեանց Միութիւն)ը՝ անոնցմէ ամէնք արդէն գաչնակցային պետութիւններ եղող եօթը պետութիւններ և բազմաթիւ ինքնավար երկիրներ հաժախմբող դաչնակցութիւն մրն է։

Սոյն պետութիւնները ունին սօվիէթներու իրենց յատուկ բուրգը. միայն թէ իրենց «Ժողովուրդի Գօմիսէրներու Խորհուրդ»ին պաշտօնները սահմանափակուած են այն չափով որ Միութեան Գօմիսէրութիւններու մէկ մասը վարէ, իրենց չրջանակին մէջ, ամբողջ Միութեան գործերը — այս կարգէն են Արտաքին Գործոց, Ծովային, Արտաքին Վաճառականութեան, Ճամբորդներու և Հաղորդակցութեանց, Փօսթ-հեռագրատան Գօմիսէրութիւնները, և Ազգային Տնտեսութեան Գերագոյն Խորհուրդը։

Ուրեմն, Դաչնակցային Հանրապետութեանց մէջ կան հետեւեալ տասը Գօմիսէրութիւնները միայն. այսինքն՝ Ներքին Գործոց, Դատական, Կրթական, Երկրագործական, Առողջապահական, Ընկերային Նախատեսութեան, Եկեմտական, Աչխատանքի, Ազգային Տնտեսութեան, Բանուորական և Գիւղացիական Տեսչութեան Գօմիսէրութիւնները։ Այս Գօմիսէրութիւնները պարտաւոր են հաժակերպելու Միութեան Գօմիսէրութիւններու հրաժանները և կանոնագրութիւններուն։

Գօմիսէրութիւններու համահաւասար իրաւասութեամբ, Գաղաքական Ընդհանուր Տնօրէնութիւնները (կէբվէն) կը ծաւալէ իր գործառնութիւնները հանրապետութիւններու բոլոր հողամասին վրայ ուր անիկա ոչ չորն ունի պայքարիլ հակա-յեղափոխութեան, լրտեսութեան և աւազակութեան դէմ։

Արդ, դաչնակցային պետութիւնները, իրենց նահանգային սօվիէթներու կողմէ «վցիկ»ի մէջ ներկայացուցիչ ունենալէ զատ ուղղակի ներկայացուած կը գտնուին ազգութեանց սօվիէթի մէջ՝ հանրապետութեան հինգ պատուիրակի միջոցաւ։ Ասիկա մեզ կուտայ երկու խորհրդարան ունեցող Բարլամէնթի մը արտաքին երեսյթը — Միութեան սօվիէթ եւ Ազգութեանց սօվիէթ։

Բուրգի բոլոր յարկերը օժտուած են օրէնսդրական և վարչական իրաւասութիւններով։ Բոլոր սօվիէթները ունին, այսպէս ասած, գերիչխանութիւն՝ իրենց տողի եւ իրենց իրաւասութեան ահանձնուրուն մէջ։ Մի միայն, սովիէթական սահմանագրութեան չանկցումը կամ փոփոխութիւնը կը պատկանի մասնաւորապէս սովիէթներու Միութեան Համագումարին։ կեդրոնական Գործադիր Կոմիտէն — գերագոյն իչխանութեան ճչմարիտ ատանդապահը՝ երկու նստաչրջանի միջև գտնուող ժամանակամիջոցին մէջ — պատասխանատու է Համագումարի առջև։

Նստաչրջաններու արձակուրդներուն միջոցին, կեդրոնական Կոմիտէն օրէնքներ կը սահմանէ, հրովարտակներ և օրինագիրքեր կը հրատարակէ, տնտեսական կեանքի մասին կարգադրութիւններ կ՚ընէ։ Անոր նախագահը դատաստանական բարձրագոյն իչխանութիւնն է նաև, որովհետև ան է որ կը վաւերացնէ հանրապետութեանց գերագոյն գատարաններուն կողմէ արձակուած վճիռները։ Ժողովուրդի գօմիսէրներու խորհուրդին տրուած են պաշտօններ որոնք միևնոյն ժամանակ կը գտնուին օրէնսդրական և վարչական իչխանութեան իրաւասութեան տակ։ Ան կրնայ հրովարտակ հանել, վարչութիւնը ապահովելով միանգամայն իր տասնրհնգ գօմիսէրներուն անձին մէջ, որոնցմէ ամէն մէկը իր չորջը ունի խորհրդատու ժողով մը։

Իւրաքանչիւր դաչնակից հանրապետութեան մէջ, Գօմիսէրները ինքզինքին ստորագասել կը գտնան Սօվիէթական Բարձրագոյն Իչխանութիւններու, ինչպէս որ միութեան ժողովուրդի Գօմիսէրներու խորհուրդը՝ միութեան սովիէթներու համագումարին և անոր կեդրոնական գործադիր կոմիտէին իչխանութեան ենթարկեալ է։

Ուրկից ելաւ ճնգամեայ յատակագիծը

Օրէնք դնող և կառավարող այս բուրգին նչանակելի առանձնայատկութիւններէն մէկն ալ այդ է որ իր գործունէութիւնը կը պարուրէ նաև երկրի տնտեսական տեսչութիւնը։ Ճարտարարուեստը պետականացած է։ Միևնոյն բանը նաեւ՝ հողագործութեան մէկ մեծ մասին համար, համայնացուժի միջոցաւ կեդրոնացած կոլխոզներու և սովխոզներու մէջ։ Հետեւաբար, իրաւական սահմանագրութիւնը և վարչական ջանքը վերաբերութիւն ունին թէ՛ պետական պաշտօնատանց կազմակերպութեան և յանձնաժոյն և թէ ալ տնտեսական մարմիններու կազմակերպութեան և յանձնաժոյն։

Պէտք է դիտողութիւն ընել թէ ասիկա չբխիր սովիէթական սահմանադրութեան սկզբունքներէն, որը կրնար ըմբռնուիլ տնտեսական գործունէութեանց պետականացումէն դուրս, բայց առաջ կուգայ նոյն իսկ պետականացման հետեւանքներէն։

Բաժանում գոյութիւն չունի օրէնսդիր իչխանութեան և գործադիր իչխանութեան մէջ։

Ներկայացուցչական դրութեան այս վարդապետութիւնը առարկայ է ծաղրանքի։ Սօվիէթական դրութիւնը իբրև մեկնակէտ ունի հաւարակ-ց իրենց և տնտեսութեանց բանուորներու կողմէ յանձնառելու ըմբռնումը, — ինչ որ կ՚իրականացնէ, կ՚ըսուի, ռամկապետութեան գաղափարը։

Միայն թէ բուրգին հիմնայարկը կազմող սօվիէթները կ՚զբաղին տեղական գործերով միայն։ Բուրգին աստիճաններէն որքան բարձրանանք այնքան բացայայտ կ՚ըլլայ, մեր արևմտեան տեսակէտով, ընտրողներուն ուղղակի կերպով ներկայացուելուն սկզբունքին լքուած ըլլալը։

(2) (Շար.)

ՄԻՆՉ ԹՆԴԱՆՕԹԸ ԿԸ ԳՈՒԱՑ...

Ի՞ՆՉ Է ՄԱՆՉՈՒՐԻՈՅ ՎԷՃԸ ԵՒ ՈՐՈ՞ՆՔ ԵՆ ՉԻՆԵՒԱԲՐՈՆ ԸՆԴՀԱՐՄԱՆ ՊԱՏՃԱՌՆԵՐԸ

ՄԱՆՉՈՒՐԻԱԿԱՆ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՆԵՐՈՒ ԿԱՐԵՒՈՐՈՒԹԻՒՆԸ

ԱԶԴԵՑՈՒԹԵԱՆ ԳՕՏԻՆԵՐ

1929ին, երբ Չինաստան բախում ունեցաւ Ռուսիոյ հետ, Արեւելեան Երկաթուղիներու մասին, Ռուսերու գործունէութիւնը սահմանափակուեցաւ միայն ռուսական ազդեցութեան գօտիին մէջ. իսկ Ճարոնցիները մէկ գիւղ իսկ չարժման մէջ չդրին պաշտպանելու համար Ճարոնական չահերը ծանկցունի հիւսիսակողմը։ Այսօրուան չինա-Ճարոն բախումին մէջ, Ռուսիան հետաքրքրուեցաւ միայն այն աստեն, երբ Ճարոնական բանակները գրաւեցին դէպի ծիրհար երկարող երկաթուղին, որ կը գտնուի ռուսական գօտիին մէջ։

Անկաթի մօտերը երկաթուղային կամուրջ մը օդը հանելու դէպքին վերջ և հարևան չրջանակին մէջ Ճարոնական ուժերու առաքումէն առաջ անցաւ ժամանակամիջոց մը, որու ընթացքին ռուսահաճոն բանակցութիւններ տեղի ունեցան։ կարգ մը Չինացիներ ալ կը կարծեն թէ, ազդեցութեան գօտիներու հաժաձայնութեանց հիման վրայ, Ճարոնի գործունէութեան համամիտ է Ռուսիան։ Հաւանարար ճիշդ է այն տեղեկութիւնը, թէ Ռուսիան զէնք ծախած է Չինաստանին, իր չրջանակին մէջ, բայց միևնոյնը րրած է նաև Ճարոնը, իր չրջանակին մէջ։

Չինաստանի հետ իր ունեցած երկաթուղային բոլոր բանակցութիւններուն մէջ, Ճարոն բաւական նաքաւ առանց աչխարհագրական սահմաններու հասարակաց հասկացողութեան մը քաղաքականութեամբ։ Ինչ կը վերաբերի Ռուսիոյ, հարաւային Մանչուրիոյ մէջ Ճարոնական իրաւունքները ճչդուած են Փորթսմուտի գաչինքով և Ճարական կամ պոլշեւիկեան կառավարութենէ հետ կնքուած այլ գաղտնի հաժաձայնութիւններով։ Իսկ Չինաստանի վերաբերմամբ, Ճարոնի իրաւունքները ճչդուած են 1905ին կնքուած Փէքինի դաչնագրով և ապա Փորթսմուտի յաւելուածական համաձայնագրով։ Ճարոնի հաժար Բէքինն ու Փորթսմուտը կը կազմեն հիմը, իսկ այս հիման վրայ բարձրացուած չենք մը կը բաղկանայ Չինաստանի հետ կնքուած գաչինքներէ և համաձայնագիրներէ, որոնց մէջ ամենէն կարևորն է 1915ի դաչինքները, զորս Չինացիները կը կոչեն «Քսանեմէկ Պատահանները»։

Սահմանափակելու համար խնդիրը Մանչուրիական երկաթուղիներուն, Ճարոն կը ջանայ ստանալ Ռուսիոյ հաւանութիւնը, որ ինքնին ալ ծանր խնդիր մըն է։ Ռուսիա, որ ինքզինքը կը նկատէ Մանչուրիոյ տէրը, կը ջանայ ամէն կերպով խոչընդոտել Ճարոնի ներկայութիւնը Մանչուրիոյ մէջ։ Ռուսիա կը ջանայ ամէն կերպով խոչընդոտել Ճարոնի ներկայութիւնը Մանչուրիոյ մէջ։ Ռուսիա կը ջանայ ամէն կերպով խոչընդոտել Ճարոնի ներկայութիւնը Մանչուրիոյ մէջ։

(Շար. Բ. էջ Ա. սիւնակ)

ԷՒ ԳԱՊԱՍԻ ՏԱՐՕՐԻՆԱԿ ՅԱՐՁԱԿՈՒՄՆԵՐԸ

ՀԱՅԵՐ ՕՏԱՐԱԿԱՆՆԵՐ ԵՆ ԵՂԵՐ

—o—

ՅԱՆԴՈՒԳՆ ՍՊԱՌՆԱԼԻՔՆԵՐ

Դաժասկոսի կառավարութիւնը 50 հատ նոր հայ ոստիկաններ ընդունած է քատրօին մէջ և միայն մէկ հատ տեղացի։ Այսպէս գրեցին տեղական թերթերը։ Դրեցին նաեւ թէ կառավարութիւնը եգիպտոսէն բերած է բազմաթիւ զրահներ եւ քաւուչկէ մուրճեր։

Այս լուրը սիւնակի վերև հրատարակելէ վերջ, Դաժասկոսի «Էլ Գապաս» թերթը հետեւեալ խմբագրականը կը գրէ.—

Ժողովուրդը կարդաց Դաժասկոսի բոլոր թերթերուն մէջ երեւցող այս լուրը և ինքնիրեն հարցուց։

— Ի՞նչ է իմաստը այս պատրաստութեանց. ինչո՞ւ են այս զրահներն ու մուրճերը. ինչո՞ւ 50 հատ հայ ոստիկաններ կը նշանակուին և կ՚առնուին Սիւրիոյ ոստիկանական քատրօին մէջ. տեղացի ժողովուրդին իրաւունքը եղող այս պաշտօններուն ինչո՞ւ օտարներ կը բերուին։

Այս հարցումները չեչտուեցան քաղաքի բոլոր մասերուն և չրջանակներուն մէջ։ Այս չարժումը չատ գէշ ազդեցութիւն մը թողուց և կը տեսնուի որ անոր եռանդ գաղտնի բրօժէ մը գոյութիւն ունի։

Մենք կը հարցնենք ոստիկանական պաշտօնատան հսկող Փերանսացի պաշտօնեաներուն.

— Ինչո՞ւ հայ և չէրքէս ոստիկաններ կ՚առնէք և ի՞նչ է իմաստը այս զրահներուն և մուրճերուն. արդեօք պատերազմի՞ մը կը պատրաստուինք և այդ պատերազմին մի միայն օտար տարե՞ր պէտք են ձեզի ժողովուրդը մորթելու համար։

Ո՞վ կրնայ պատասխանել մեր այս հարցումին։ Եթէ մենք պիտի պատասխանենք, պէտք է ըսենք որ այս չարժումներն ու ձեռնարկները մեր երկրին ՚ամաչակ են։ կը տեսնուի որ օտարականներու զօրացումը հետապնդող քաղաքականութիւն մը կայ։ Ընդհանուր ապահովութեան զօրքին մէջ օտարներ առնել կ՚ուզեն։ Ոստիկանները հայերէն և չէրքէսներէն առնել կը նչանակէ զանոնք թշնամացնել այն ժողովուրդին հետ որ առաստաձնութիւն և հիւրասիրութիւն ցոյց տուած է իրենց հանդէպ։ Ո և է պաշտօնի մը, մէկ հատ իսկ հայ նչանակել, նախաձինք մըն է տեղացիներու հանդէպ և անոնց իրաւունքին բռնաբարումը։ Նմանապէս հայեր կոչել պաշտօններու, կառավարութեան օրէնքներուն հակառակ գործել է, որովհետև օրէնքը կը սահմանէ որ՝ բաց պաշտօններու պէտք է նչանակուին խնայողութեան համար պաշտօնէ հանուածները։ Պաշտօնէ հանուած ոստիկաններու և գօմիսէրներու ընտանիքները անօթութեան մատնուած են, որովհետև կառավարութիւնը անոնց ոչ մէկ գումար տրամադրեց կամ յատկացուց։

Արդարութի՞ւն է մինչ տեղացիները անօթութեան ճիրաններուն տակ պահել և օտարականները եւ առանց մեր կամքին բռնութեամբ մեր երկիրը բերուողները կերակրել։ Ինչ կը նչանակէ այս։ Արդեօք այս պատրաստութիւնները և խառն բանակի մը կազմութիւնը նոր ընտրութեան համա՞ր է։ Արդեօք այս 50 հայ ոստիկանները և երկնքի հրեչտակները կրնա՞ն ժողովուրդը պատրաստել որ իրենց վստահութիւնը տան այն մարդոց, որոնց հանդէպ վստահութիւն չունին։

Դեկտեմբեր 20ին թափուած արիւնները դեռ չեն չորցած։ Արդեօք երկրորդ չա՞րդ մը ընել կուզեն։ Այս օտար մարգոց ոստիկանական քատրօին մէջ առնուիլը եթէ այս-

ներուն մէջ, որոնք արդէն կը ներկայացնեն գժտութեան իւնձորը. Ճաբոնի և Չինաստանի միջև վիճելի կէտերը հետեւեալներն են.—

1.— Ճաբոնական երկաթուղիներու տիրապետման չահագործումը.

2.— Չինահաճական գիծերու ընդհանուր խնդիրը.

3.— Դիանդիրներու պարտադրութեան մեթոդը և այն կէտը, ուր դաշնագիրներու պայմանները կը ձգտին ամէմանափակել Չինաստանի իրաւունքը զարգացնելու համար Մանչուրիան, առանց օտար աչակցութեան, կամ օտար աչակցութեամբ բայց առանց ճաբոնական օգնութեան։

Այժէն անգամ, երբ տարակարծութիւն մը կը ծագի Չինաստանի և Ճաբոնի միջև մասնաւոր որեւէ խնդրոյ մը շուրջ, սովորաբար երեւան կուգայ, որ այդ վէճը կապ ունի վերոյիշեալ միւս բոլոր վիճելի հարցերուն հետ։ Եւ, այս պատճառով, կը տեղիւնի ա՛յնքան բարդ կացութիւն մը, որ մէկ կողմէն Ճաբոնացիները, չարունակաբար կը բողոքեն, իսկ միւս կողմէ Չինացիներուն ալ ուրիշ բան չեն ըներ, բայց եթէ յուսալ որ ժամանակը պիտի լուծէ վէճերը։

ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՆԵՐՈՒ ՏԻՐԱՊՈՒՄԸ

Ճաբոնցիներն ու Չինացիները գժտեցնող ուրիշ ոչ մէկ խնդիր այնքան լուրջ է, որքան «Ռ. սանևմէկ Գահնկներ» կոչուած 1915 ի գծկինքները, որոնց հիման վրայ կորոշուի Մանչուրիոյ ճաբոնական երկաթուղիներուն տիրացումը։ Չինացիները, 1905-1915, ընդունած էին Ճաբոնցիներու բազմաթիւ առաջարկները, որոնց համաձայն, Ռվանթունկի չրջանին վարձակալութիւնը պիտի վերջանար 28 Մարտ 1953ին, և, հարաւ-Մանչուրիական երկաթուղիին չուրջ կնքուած համաձայնագրով, Չինաստան իրաւունք պիտի ունենար 1939ին վերցնելու այս գիծը։ Եւ սակայն, 1915ի դաշնագրով, Ռվանթունկի չրջանին — ասոր մէկ կը ժտնեն նաև Փօրթ Արթիւրն ու Տէրիէնը— վարձակալութիւնը երկարաձգուեցաւ մինչեւ 1987, իսկ հարաւ-Մանչուրիական գծին յանձնումն ալ մինչեւ 2002 թուականը։ Չինացիները կ՚ըսեն որ այս նոր դաշնագրերով, Ճաբոնի իրաւունքները տեւական քնոյթ մը կը ստանան։

Չինացիները կը պնդեն թէ «Ռ. սանևմէկ Գահնկներուն». բոնի կերպով պարտադրուած ըլլալով անվաւեր են։ Ճաբոնական տեսակէտով, 1915ի դաշնագիրները, երկու անկախ պետութեանց միջև սեորագրուած դաշինքներ են։ Չինաստան կը պնդէ որ այս գաշնագիրները, պէտք եղածին պէս չվաւերացուեցան երեսփ. ժողովին կողմէ, այդ տեսեն գոյութիւն ունեցող չինական առժամեայ Սահմանադրութեան հիման վրայ։ Ճաբոնցիները կը պատասխանեն և կ՚ըսեն թէ, Նախագահ Եուան Սիխքայ, այդ տեսեն, քան ազատ և չղայնութիւն կը պատճառէ, ապա վե՛րջը։

Մեր լրագրողի պարտականութիւնն է թելադրել հովանաւորութեան ուղղութիւնը հրաւել Գ. Գ. Բօնսօի, Սալսմիագի և Վէբսթէրի, որ ոսոիկանական և այլ պաշտօններու մէջ գործածութիւնը բուն տեղի չեղողներու, ազգը կը նկատէ նախաւինք մը իրեն հանդէպ եւ թշնամութեամբ և առկութեամբ կը դիմաւորէ։

ՊՈԼՇԵՒԻԿ ԴԱՒԱԴՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ԵՒՐՈՊԱՅԻ ՄԷՋ

ԻՆՉՊԷՍ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԱԾ ԷՐ ԱՂԱԲԷԿՈՖԻ ԴԷՄ ՄԱՀԱՓՈՐՁԸ

Կոնստանցայի ձերբակալութիւններից յետոյ

Ի՞նչ է պատմում Աղաբէկովը

Դժւար է հասկանալ թէ ի՞նչ է կատարւել Կոնստանցայում այն ատիճան հակասական են լուրերը և խոստովանութիւնները թէ Կոնստանցայում և թէ Փարիզում գրտնուղ անձնաւորութիւնների։ Ուստի տեսնենք թէ ի՞նչ է պատմում Աղաբէկովը ինքը։

Խոստովանութիւն այցելուն

— Անցեալ տարւայ սեպտեմբեր ամսւայ վերջերին, ես գտնւում էի Բերլինում իմ գրքերի ապագրութեան գործով։ Այդ ժամանակ Բուրիւքեյից ստացայ նամակ որը գրում էր կինս և որում նա խնդրում էր չուտով վերադառնալ, որովհետև ինձ մի կարևոր գործ է սպասում։ Ես նոյն օրը մեկնեցի Բերլինից։

Կինս ինձ յայտնեց, որ՝ ինչ որ մի մարդ է եկել Փարիզից մի կարևոր գործի համար։ Գործը 2—3 հազար ստերլինի աշխատանք կարող է տալ։ Գարոնը վերադարձարող է Փարիզ, Թողեց իր հասցէն և խնդրեց հեռագրով իմաց անել երբ վերադառնաս ասուն։

— Ես իսկոյն հեռագրեցի: 24 ժամից այդ «պարոնը» (առայժմ այսպէս կանւանեմ) ինձ մօտ էր։

— Մենք կարևոր գործ ունինք, սկսեց նա, մեզ հաղորդեցին, որ դուք լաւ ծանօթ էք բոլշևիկների գործունէութեան ձևերի հետ, այդ պատճառով որոշեցինք դիմել ձեզ։

— Ո՞վ ներկայացրեց ինձ և որտեղից իմացաք դուք իմ հասցէն. հարցրի ես։

— Փարիզում մի սպիտակ ժէնէրալ. նա ինձ ասեց և ձեր հասցէն։

— Ի՞նչ է նրա մականունը։

— Ձեմ յիշում. մոռացել եմ. պատասխանից նաև Օտարազգիներիս համար շատ դժւար է ռուսական ազգանունները յիշել։

Դա բաւական էր, որ ես իսկոյն սկսէի կասկածով վերաբերւել։ Ես գիտէի «սպիտակ ժէնէրալների» վերաբերմունքը դէպի ինձ, հասկացայ, որ «պարոնը» սատւ է։ Սակայն որոշեցի գործը պարզել եւ վերջը հասցնել և պատասխանեցի։

— Ես պատրաստ եմ ծառայութիւնս մատուցելու։

— Գործը ահա ինչումն է։ Ռուսաստանում գտնւում է մի հասարակաւոր կին իր աղջկայ հետ. որը Չուիցերական բանկում 400.000.000 ֆրանկ (չորս հարիւր միլիոն ֆ.) ունի դրւած այնտեղ յեղափոխութիւնից առաջ։ Տիկինը ուզում է գայ Եւրոպա, սակայն իշխանութիւնը թոյլ չի տալիս. նրան արտասահման անձագիր չեն տալիս։ Չէի՞ք կարող արդեօք մեզ խորհուրդ տալ, թէ ի՞նչ անենք որ կարողանանք այդ կնոջը բերել տալ։

«Պարոնը» շատ ուրախացաւ, չնորհակալութիւն յայտնեց և դրամ առաջարկեց որից ես հրաժարւեցի։

Նա գնաց Փարիզ. ես սկսեցի մոռանալ այդ հանդիպման մասին, երբ յանկարծ մի նամակ ստացայ Փարիզից, որում «պարոնը» հաղորդում էր, որ վերոյիշեալ կնոջ ազգականների հետ խորհրդակցելուց յետոյ Ռուսաստանում գտնւող տիկինը վախենում է երկրորդ անգամ դիմել սովէտական իշխանութեանը։ Ազգականները հարցնում են թէ չէի՞ք կարող արդեօք գուք գաղտնի կերպով նրան դուրս բերել Ռուսաստանից որևէ մօտակայ երկիր օրինակ Բուլգարիա, որտեղից նա հեշտ կանցնի Եւրոպայի միւս մասերը։ Այդ գործի կազմակերպութիւնը պիտի յանձն առնէք։

Այդ նամակը ոչ միայն նախկին կասկածները արձնցուցին, այլ եւ համոզեցին, որ ուզում են ինձ մօտ քաշեն Ռուսաստանին։

Երկար մտածելցի այն դրութեան վրա տեղի՞ էր։ Եթէ Գէպէուն ուզում է ինձ կենդանի Ռուսաստան հասցնի, կամ սպանի ինձ, հարկաւոր է որոշ պաշտպանողական միջոցներ ձեռք առնել։ Գէպէուն կարող չի անուն։

Բայց ինչ միջոցներ կարող էի ձեռք պնել ես մենակ — ամենազօրեղ և տէրորիստական կազմակերպութեան դէմ. ես վճռեցի կուիւը ընդունել։ Եթէ պէտք է կորչիլ աւելի լաւ է ուժեղ թշնամու հետ կռւելով։

«Պարոնին» պատասխանեցի համաձայնութեամբ և խնդրեցի նրան գալ Բրիւքսէլ։

Այսպէս սկսեց այն գործը, 4 ամիս առաջ, որի վերջաւորութիւնը եղաւ Կոնստանցայում և Փարիզում։

Այն մարդը որին ես «պարոնն» էի անւանում — Ալբէրտ Ստոպֆորան էր 72 տարեկան, բարձրահասակ, աչքի ընկնող Անգլիացի որը ապրում էր Փարիզում Վոզեա փող. թ. 31 տան մէջ։

— Հոկտեմբերի կէսին էր Ստոպֆորը եկաւ Բրիւքսէլ մի ուրբաթ օր, ես նրան տարայ Ռուբենսի տունը, ուր նա ծանօթացաւ Ռուսաստանից եկած մի ուրիշ ընկերոջ հետ, որի անունը չեմ յիշում։ Ես նրանց թողի միասին և գնացի տուն։ Ուրբաթ երեկոյեան նրանք ինձ մօտ եկան և ասացին, որ ամէն բան կարգին է։ Ստոպֆորը ինձ տուաւ 10.000 ֆր. և ասաց որ կարող եմ գնալ Փարիզ։ Ես գնացի Փարիզ, ուր ինձ ընդունեց Ստոպֆորը և տուաւ ինձ 10.000 ֆր. և ասաց որ կարող եմ գնալ Ռուսաստան։

Ես գնացի Ռուսաստան, ուր ինձ ընդունեց Ստոպֆորի ներկայացուցիչը, որ ինձ տուաւ

ԱՐԻՒՆԱԼԻ ԴԷՊՔԵՐ
ՀԱԼԷՊԻ ՄԷՋ

ԲԱԽՈՒՄ ԺՈՂՈՎՈՒՐԴՆ ԵՒ ՈՍՏԻԿԱՆՆԵՐՈՒ ՄԻՋԵՒ

Յարձակում պահականոցներու վրայ

Խռովքի հրահրիչ մը կը վիրաւորուի

Հալէպէն հեռաձայնով կը տեղեկացնեն Դամասկոսի «Էլիֆ Պա» թերթին.—

Հալէպ գեռ կը յարուցակուի քաոտ գառնալ ցխուր եւ արիւնալի դէպքերու։ Շաբաթ երեկոյ, սրճարանի մը մէջ, Մուհամմէտ Սրմէհրի եւ ուրիշ մարդ մը կռիւ ունեցան։ Ոստիկաններ ձերբակալեցին երկուքն ալ եւ ուղղուեցան դէպի պահականոց. ճամբան Մուհամմէտ Սրմէհրին փախաւ. հետապնդող ոստիկանը գնդակ մը նետեց անոր ետեւէն եւ սպաննեց զայն։

Այս մեռնող երիտասարդը կը պատկանէր ազգայնական կուսակցութեան եւ Հալէպի գաղտահերներէն էր։ Ձերկիւղ քայի բնակիչներ եւ մեռնողին ազգականները յարձակում գործեցին Պապ իլ Ֆարաճի պահակատան վրայ, բայց ոստիկաններ եւ գինուորներ արգիլեցին. մինչեւ ժամը 1·30 սարուցակուեցաւ կռիւն ու իրարանցումը։

Հետեւեալ օր, մեռնողի յուղարկաւորութեան միջոցին, յուղարկաւորներու եւ Մեհիթիհ պահականոցի ոստիկաններուն միջեւ կռիւ մը տեղի ունեցաւ. պահականոցի զօմիսէրն ու երկու ոստիկաններ ծանր վիրաւորուեցան։

Այս միջոցին Ֆրանսիսական եկեղեցիի հանգանակներէն Հայր Ժաֆէն այդ տեղէն կ'անցնէր. ժողովուրդին մէկը դաշոյնի հարուած մը իջեցուց անոր կռնակին. հանգանակ արիւնուռ վիճակի մէջ հիւանդանոց փոխադրուեցաւ։ Ժողովուրդէն մէկ հոգի գնդակով զարնուեցաւ ուսէն եւ մեռաւ։

Թաղումէն վերջ, գերեզմանատունէն վերադարձող ժողովուրդը, ցոյցեր կազմակերպեց եւ կռիւ ունեցաւ ժանտարմաներու հետ։ կռիւ ժամ տեւեց այս բախումի միջոցին ժողովուրդէն հանի մը հոգի վիրաւորուեցան։

Այս դէպքէն ժամ մը վերջ, ցոյց մը կազմակերպեցին Սուլթանի դպրոցի ասպետներու։

Ասոր վրայ, անմիջապէս Ֆրանսական զինուորական ուժեր գրաւեցին հաղարհի կեդրոնները եւ տեղաւորեցին գնդացիրներ, բաճերը եւ ձիաւորներ։

Դիտեր ասեն, Սայրաթի թաղին մէջ մեռել մը գտնուած է, որուն ո՞վ եւ ինչպէ՞ս սպաննուած բլլալը յայտնի չէ։

Իտալական հիւպատոսը բողոքած է Ֆրանսիսական հանգանայի վիրաւորուելուն համար։

Մեկ խօսքով Հալէպի մէջ կացութիւնը օտս գէշ է. առեւտուրը կեցած եւ գործերը դադրած են։ Կիմպանճի որ կարգ մը երեսփոխանութիւններ դիմում կատարած են պ. Լավասըրրին եւ բողոքած կառավարութեան թոյլ վերաբերումին համար եւ յայտնած որ եթէ օտրուճակուի այսպէս, պիտի բռ տիպուին փոխադարձել իրենց ուղղուած յարձակումներուն եւ կամ այլ պիտի հրաժարին։

ՏԵՂԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՊՈՒԶՏՕՆԱԿԱՆ ՀԵՐՔՈՒՄ

«ԷԼ ՔԱՊԱՍ»-Ի ԳՐԱԾՆԵՐԸ ՍԽԱԼ ԵՆ

Մամլոյ Դիւանը հետեւեալ հերհումը ղրկած է Դամասկոսի թերթերուն, «Էլ Քապաս» թերթի հրատարակած խմբագրականին առթիւ, զոր հրատարակուած է մեր առաջին էջին վրայ.—

«Էլ Քապաս» և «Շաապ» թերթերը 15 Փետրուարին լուր մը հրատարակեցին, որուն համաձայն իբր թէ ոստիկանական նոր քաոտրօնին մէջ առնուած են 50 հայեր եւ միայն մէկ խալամ։

Այս լուրը բոլորովին սխալ է։ Ոստիկանութեան քաոտրօնին մէջ առնուողները մինչեւ ամ. ռոյս 16ը մի միայն 23 հոգի է, որոնց 2ը քրիստոնեայ, 4 հայ, 17 մահմետական։ Այս թիւերը կը տեսնուի որ բոլորովին տարբեր է «Էլ Քապաս» և «Էլ Շաապ»-ի գրածներէն։

ԴԱՏԱՊԱՐՏՈՒԹԻՒՆ

ՖԷՅՍԱԼ ԲԱԳԱՒՈՐԻՆ

Մեր պատճառկից «Էլ Ահուար» թերթը կը հրատարակէ Թիւր. զօրավար Ալի Ֆուատ փաշայի յիշողութիւնները։

Ալի Ֆուատ փաշային նայիլով «Ֆէյսալ է որ պատասխանատու է եղեր Լիբանանի սովին եւ ոչ թէ Ճեմալ փաշան»։

«Հաճախիքները կը պատմէ թէ սոյն զօրավարը, ապստամբելով թիւրքերու դէմ, կապակից Սուրիոյ ոսոխ ելլալուն։ Նկատելով որ Սուրիացիները ոսոխ ելան, Ֆէյսալ յաջողեցաւ հաւմզել Հավրանցիները որ իրենց ցորենները չծախեն Թիւրք կառավարութեան եւ այսպիսով պատճառ դարձած են Լիբանանի սովին»։

ԲԱԶՄԱՆԴԱՄ ԸՆՏԱՆԻՔ ՄԸ...

Գաալ—Գէրի մարդահամարի միջոցին, երբ պատճառներ Մահմուտ Ալի Ֆէյսալի տուներ մտան առանց ընդհանրին անյամներ գրելու համար, զարմանքին մեծ եղաւ տեսնելով մեծ բազմութիւն մը առանց բնակարանի մէջ։ Հասկցան որ Մահմուտ 25 զաւակ եւ երեք կին ունէր, բոլորն ալ ողջ։

ՊԱՏՈՒԻՐԱԿՈՒԹԻՒՆ ՄԸ ԹՐԻՓՕԼԻԷՆ

Առջի օր, Թրիփօլիէն հաղարմ ժամանեց 35 հոգիէ բաղկացած պատուիրակութիւն մը, երկրագործներու եւ պարտիզպաններու ներկայացուցիչները ընդհանրապես, եւ դիմում կատարեց երեսփոխանական ժողովի նախագահ Շէյխ Մուհամմէտ Ձիսրին։ Պատուիրակութիւնը կը պահանջէ, տարի մը երկարաձգումը իրենց պարտերուն, այլապէս կացութիւնը օտս գէշ պիտի բլլայ եւ 10.000 գործաւորներ անգործ պիտի մնան։ Շէյխ Ձիսր խոստացաւ գոհացում տալ անոնց խնդրանքներուն։

Պատուիրակութիւնը վերջը ներկայացաւ պ. Բրիլիւին եւ ներկայ գործոց նախարարին։

ՀԱՑ ՊՕԼՇԵՒԻԿՆԵՐՈՒ ԺՈՂՈՎԸ

18 ՀՈԳԻ ՁԵՐԲԱԿԱԼՈՒԱԾ

«Էլ Ահուար»-ի մէջ կը կարդանք.— Անցածներս պոլշեւիկ Հայաստանի ճախագահը եւրոպական մայրաքաղաքներ այցելեց եւ Փարիզի մէջ յայտարարութիւն մը հրատարակեց. յայտնելով որ 1931ին Հայաստանի կառավարութիւնը կրճատ ընդունել 10000 հայեր արտասահմանէն եւ 5000 ալ 1932ին։

Նոր ան վերադարձաւ Հայաստան յանձնախումբ մը դրկեց Սելանիկ, հոն գտնուող հայերը Հայաստան փոխադրելու համար. 1931ի վերջերը մեր երկրէն 500? հոգի մեկնեցաւ Հայաստան։ Սրեւանի հետ կապ ունեցող միութիւն մը կ'ապահովի աւելի մեծ թիւով հայեր դրկել Հայաստան. այս ամսոյն վերջը երթալիքներու թիւը միչեւ հիմա եղած է 300։ Կերեւի թէ այս թիւը բաւական չնկատուիր, որով Պուրճ Համուտի մէջ Երեւանի մարդիկը ժողով մը գումարեցին եւ սկսան ճառեր խօսիլ եւ հայերը հրաւիրել։

Ժանտարմայի տեղեկագիրը կ'ի մացնէ որ այս պոլշեւիկ ժողովին ներկայ գտնուած են հարիւրաւոր հայեր եւ ճառեր խօսուած են հայերը պոլշեւիկութեան հրաւիրելով։ Ժանտարմայի հրամանատարութիւնը այս լուրը առնելուն պէս, դրկած է ուժ եւ ցրուելով ժողովը 18 հոգի ձերբակալած է։ Ասոնցմէ չորս հոգի խոստովանած են իրենց պոլշեւիկ բլլալը եւ ասոնց վրայէն գտնուած են պոլշեւիկեան թուղթեր եւ ճառեր։

ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆ Ի ԳՈՒՄԱՄՈՒՄ

Խորհրդարանը առջի օր բացառիկ նիստ գումարեց։

Պայմանագրութեանց նոր օրինագիրը քաոտկուեցաւ ոչ միայն առանց վիճաբանութեան, այլ ճառերնին ալ շատ կարճ։

Պայմանագրութեանց նոր օրինագիրը քաոտկուեցաւ ոչ միայն առանց վիճաբանութեան, այլ ճառերնին ալ շատ կարճ։

Ցեղոյ խորհրդարանը խորհրդակցեցաւ ձիարուաի խաղերու վերաբերեալ օրինագծի մը մասին, բայց որեւէ որոշում չի կրցաւ տալ։

ԲԱՆԱՒՄԱ ԵՐԹԱԼ ՓԱՓԱՒՈՂՆԵՐՈՒՆ ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

Բանամայի կառավարութիւնը 16 եւ 30 Նոյեմբեր 1931 հրովարտակով կախակայած է օտար ափխաուտորներուն իր ղողր մնալը։

Առաջին կարգով չի ճարբորդող բոլոր անձերու վիզա տալ պիտի մերժուի, բացի սոյն հրովարտակներով որոշուած դասակարգի պատկանող անձերը (գեղարուեստագէտներ, եւն.)։

Առաջին կարգի տոմսակով ճարբորդող ամեն անձ առաջին պիտի ոլլայ ցամաք եջնելու եւ հաստատուելու Բանամայի մէջ պայմանաւ որ իր անցագրին զուտ ներկայացնէ ճառելու իր բնակավայրին մէջ գտնուող Բանամայի հիւպատոսի կողմէ տրուած եւ իր ապրուստին համար բաւականաչափ միջոց ունենալը հաստատող վկայագիր մը եւ որ իր գրպանը ունենայ 500 պաղպաղոսի (կամ տոլար) գումար մը եւ իրեն ընկերակցող ամեն անձի գլուխ 250 պաղպաղոսի գումար մը։

ԿԱԼՈՒԱԾՈՒՏԸՆԵՐՈՒ ԴԷՄ ՊՕՅԿՕԹԱԺ

Գիւղերի յանձնախումբը հետեւցիր սացաւ, որով Հիւսիսային Լիբանանն ալ կը յարձրիւնցնէ։

Թրիփոլիէն խորհրդարանի ճախագահին ուղղուած հետեւցիր մը կըսէ թէ տասնեակ հազարաւոր վարձակալներ ազգին ներկայացուցիչներէն կը խնդրեն որ ներկայ տագնապէն օրթոտոքս մէջ իրենց դրամ պահանջներուն կողմէ ոճրահաւորեց ուներ բարեդէպ ընտրութիւնը։

Միւնթէլ Շէյխ Թօֆիկ Իպն Օ. մար, սիրալիր ընդունելութիւնը մը ցոյց տուաւ եւ ոճրահակոտնութիւնը յայտնեց հայ ժողովուրդի իրեն հանդէպ տածած զգացումներուն փոխան։

ՄԵՐ ԱՅՑԵԼՈՒԹԻՒՆԸ ՊԷՅՐՈՒԹԻ ՄԻՋԱԶԻՆ

Թերթս Տեր եւ Տիկոջ, ընկերակցութեամբ էջլ Ահուար»-ի խմբագիրներէն Անմոս պէյ Տրմբօհիի, առջի օր այցելեց Պէյրութի ներքնամիւթիի եւ «Ազգակ»-ի ու իր ընթերցողներուն կողմէ ոճրահաւորեց ասոր բարեդէպ ընտրութիւնը։

Միւնթէլ Շէյխ Թօֆիկ Իպն Օ. մար, սիրալիր ընդունելութիւնը մը ցոյց տուաւ եւ ոճրահակոտնութիւնը յայտնեց հայ ժողովուրդի իրեն հանդէպ տածած զգացումներուն փոխան։

ԷՆՎԷՐ ՓԱՇԱՆ ՄԵՌՑՆՈՂԸ ԱՂԱԲԵԿՈՎՆ Է ԵՂԵՐ

Թրքական «Ազգաւ» թերթը կ'ըսէ թէ Էնվէր փաշան սպաննողը Աղաբեկովն է եղեր, ինչպէս կը բացատրէ Չեկայի հին պատասխանատու։ Ճիշդ բան է թէ իր գլուխ գործոցը կը կազմէ այդ յաջողութիւնը։ Էնվէր փաշա Լէհիճի հետ յարաբերութեան մէջ էր։ Բայց Էնվէր Թուրքիստան անցնելէ ետք դադարեցաւ օգտակար ըլլալէ Խորհուրդային Միութեան։

ՍԱԿԱՐԱՆ ՊԷՅՐՈՒԹԻ

17 ՓԵՏՐՈՒԱՐ 1932

	Ս. Դ.
Դոլարը Ոսկի	448
Ոսկիին »	437
Տօլար »	126
Թուրքական »	58
Ֆրանք Օսմանեան	130
Իտալական Լիր 100	640
Ցուական. Տրախմի 100	155
Անգլիա. ոսկի	604
Ֆրանս. »	480
Օսման. »	549
Ազծաի Մէջիտ	26
Գրէտի Յօնս. Ա. Ձէ.	498
» » Բ.	288
» » Գ.	283
Ամերիկեան եղբարք Բիւ Ցօս	
Թելեֆոն՝ 5_10	

ՀԱՆԴԷՍ
ՓԵՏՐՈՒԱՐԵԱՆ ԱՊՏԱՍԱՄԲՈՒԹԵԱՆ
11ՐԴ ՏԱՐԵԴԱՐՁԻ ԱՌԹԻԻ
Տեղի կունենայ ԺՈՂՈՎՐԴԱՅԻՆ ՏԱՆ սրահին մէջ
Շաբաթ 20 Փետր. երեկոյեան ժամը 8,30ին

ՍԻՆԵՄԱՅԻ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ
(LES DEUX MONDES)
Ի ՆՊԱՍՏ ՊԷՅՐՈՒԹԻ ԱԶԳԱՅԻՆ ԿԱՐԺԱՐԱՆԻՆ
25 Փետր. 932 հինգշաբթի երեկոյ ժամը 9,30ին
Ա. Լ. Ց Օ Ն Սի սրահին մէջ
Սինէմայի այս ներկայացումը պիտի փոխարինէ ամէն տարի ի նպաստ Ազգ. վարժարաններու կազմակերպուած պարահանդէսը։
ՅԱՆՁՆԱԽՈՒՄԲ

Ընթերցասիրական Դասախօսութիւն
21 ՓԵՏՐ. ԿԻՐԱԿԻ ՕՐ, ԺԱՄԸ 10ԻՆ
Ժողովրդային Տան մէջ
ՊԻՏԻ ԲԱՆԱԽՕՍԷ ՏՕՔԹ. Վ. ՓՕԹՈՒՔԵԱՆ
Նիւթ՝ Թիֆլիս եւ իր քաղաքակիրթները
ՄՈՒՏՔԸ ԱԶԱՏ Է

ՅԱՅՏԱՐՈՒԹԻՒՆ
Մամլոյ Թէյնի Ազգ. բուժարանի վարչութիւնս պէտք ունի հիւանդապետի մէջ մնայուն պատասխանատու պաշտօնեայի մը, թեկնածուներ կրնան գրաւոր դիմել վարչութեանս ներկայացնելով իրենց այլեւս բարեւոր պաշտօնավարութիւնը հաստատող վկայագրերը։
Ի Դիմաց Մամլոյ Թէյնի Ազգ. Բուժարանի Վարչութեան
Ատենադպիր Ատենապետ Նախագահ
ՏՕՔԹ. Տ. ՊԷՐՊԷՐԵԱՆ Ց. Ա. ԵՆԻՔՕՄՇԵԱՆ ԵՂԻՇԷ ԱՐՔ. ԿԱՐՕԵԱՆ

ՓԱՍՏԱԲԱՆ
ԽՈՍՐՈՎ ԹԻՒԹԻՒՆՃԵԱՆ
(Տօքթ. իրաւագիտութեան)
ԿՍՏԱՆՁՆԷ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԴԱՏԵՐ
Ընկերակցութեամբ հանրածանօթ փաստաբան ՄԷՔՕ ԱԶԻԶ ԷԼ ՀԱՇԷՄԻ
Գրասենեակը բաց է կէսօրէ առաջ 9—12 կէսօրէ վերջ 3—6
Rue Allenby, Immeuble NESSOULI ՀԵՌԱՀԱՅՆ 1—28

ՀԱՅ ԿԵԱՆՔ

ԵՐԲ ՊԻՏԻ ՄԵԿՆԻ

ՆԵՐԳԱՂԹԻ ԵՐԿՐՈՐԴ ԿԱՐԱԻԱՆԸ

«Նոր Օրի մէջ կը կարդանք.— Ազգաց Դաշնակցութեան Ներկայացուցիչ Գ. Գօթէլինքով, մեզի յայտարարեց թէ Փետր. 15ին պիտի մեկնի երկրորդ կարաւանը՝ իսկ երրորդը Սելանիկէն Մարտ մէկին։ արտաքին գործերու նախարարութիւնը տուած է անհրաժեշտ հրահանգները Նաւի-պատրաստութեան համար։ Զորրորդ կարաւանին համար մաս պիտի կազմեն Ծունաստանէն դուրս գտնուող գաղթականներ, մասնաւորաբար Գուլկարիայէն։

Ներգաղթի երկրորդ կարաւանը մօտաւորապէս հազար հոգիէ կը բաղկանայ եւ աւելի նուազ նախորդէն։ Բազմաթիւ ընտանիքներ դիմում կատարած են իրենց լուսանկարներն ալ յանձնելով։ Բայց իրենց անունները լոյս տեսած չեն հրատարակուած ցանկերուն մէջ։ Իբրեւ պատճառ ցոյց կը տրուի թէ ներգաղթի երրորդ պատուիրակ Ասլանօֆի ժամանումէն յետոյ աւելի խիստ միջոցներ ծեռք առնուած են չընդունելու, խորհրդային իշխանութեան շեշտուած համակրութիւնը ցոյց չտուող տարրերը։

Նոյնպէս նշանակելի պարագայ մըն է որ հին Ծունաստանէն մեկնողներու վերջին ցանկին մէջ չկան տարիներէ իվեր խորհրդային իշխանութեան պաշտպան փաստաբանի դեր ստանձնողները։ Ծունաստանէն մեկնելիք 6000 հոգին դժուարութեամբ պիտի լրանայ, եթէ շարունակուի արձանագրութեան դժուարութիւնները եւ յետին նպատակներով եղած կարգադրութիւնները։

ԵՔՈՎՊԻՈՑ ԳԱՂՏԱԿԱՐԱՆԳԸ ԵՒ ՓԱՐԻԶԱՀԱՅ ԳԱՂՈՒԹԸ

Սեռվպիոյ Հայրիէ Սէլասի կայսեր թագադրութեան առթիւ եւրոպական տէրութեանց կողմէ ղրկուած էին պատուիրակութիւններ։ Սեռվպիոյ գահաժառանգ իշխանը, պալատականներու ընկերակցութեամբ այժմ կ'այցելէ այդ պետութեանց մայրաքաղաքները։

«Վերջապէս եղբայրներ, ողջ եղէք։ հաստատ կեցէք. մխիթարուեցէք. միաբան եղէք, խաղաղութիւն ըրէք և սիրոյ խաղաղութեան Աստուածը ձեզի հետ պիտի բլլայ, Տէր Յիսուս Քրիստոսի չնորհքը և Աստուծոյ սէրը ու Հոգւոյն Սրբոյ հաղորդութիւնը ձեր ամենուն հետ բլլայ։ Ամէն։

ՍԱՐԳԻՍ ՏԷՎԻՐԵԱՆ

Այս առթիւ, հանդիպեցաւ Նաեւ Փարիզ, որ մեծ պատիւներ եղան իրեն եւ իր հետեւորդներուն։

Փարիզի հայ գաղութին կողմէ հոգեւոր հովիւ Վռամշապուհ եպիսկ ինկերակցութեամբ եկեղեցական վարչութեան ատենապետ Տօքթ. Թորգոմեանի, ատենադպիր Պարոն Ա. Կէվրէկի եւ Ա. Զօպանեանի, այցելեց գահաժառանգ իշխանին, անոր յայտնելու համար հայ գաղութին համակրանքը հանդէպ եօթվպիոյ, ուր բազմաթիւ Հայեր ապրողականութիւն գտած են։

Գահաժառանգ իշխանը մասնաւոր գոհունակութեամբ ընդունեց պատուիրակութիւնը եւ իր փոխադարձ համակրանքը յայտնեց Հայոց մասին։

ՀԱՑ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴ ՄԸ ՅԱՌԱՋԴԻՄՈՒԹԻՒՆԸ

Ամերիկահայ թերթերը կը գրեն.

— *Սիրաք Նազարէթեան, բնիկ Խարբերդի Հողէ գիւղէն, հանգուցեալ Մուշեղ Նազարէթեանի տղան որ իր մանկութենէ լաւ ծիրքերով օժտեալ եւ ուշիմ բնաւորութեան տէր մէկն էր, այս վերջին տարին ցոյց տուաւ իր կարողութիւններէն լաւագոյնը՝ իբրեւ լաւ գծագրիչ։*

Այս երիտասարդը որ հոս ծնած է եւ 22 տարիքին մէջ է, Թողուց բարձր. վարժարանը եւ հետեւեցաւ Քըմէրշըլ Արթի, Լօս Անճելըսի Օթիս Արթ Ինսթիթիւթի մէջ։

Մէկ տարուան մէջ իր յառաջդիմութիւնը այնքան գերազանց եղաւ որ ուքառու դիրք մը գրաւեց դպրոցին մէջ եւ իր գծագրութիւնները անցնող ամառուայ 3 ամսուան ընթացքին ցուցադրութեան դրուեցան Լօս Անճելըսի Միւզիւմին մէջ եւ անուանը պատուոյ յիշատակութիւնը շահեցաւ։

Այդ նոյն դպրոցի 250 աշակերտներուն մէջ իւնքնատիպ պատկերի մը մրցանկին մէջ միակ առաջնութիւնը ինքը շահեցաւ երկու ամիս առաջ։

Մօտիկ օրերս ալ Հալիվուտ Սթուտիօ ավ Քըմէրշըլ Արթ հաստատութիւնը, որ լաւագոյն արթիստի մը պէտքը ունեցած է եւ դիմում կատարած է երիտասարդ Սիրաքի յաճախած դպրոցի տեսչութեան, միակ յանձնարարելի անձը Սիրաքն է եղած, որ այժմ կը գործէ այս վերջին հաստատութեան մէջ, ուրիշ 10 արթիստներու իբրեւ ուսուցիչը։

Պատիւ Հայ ցեղին որ այսպիսի անձնաւորութիւնները կը ծնի։

ՀԱՑԵՐԸ ՖԼՕՐԻՏԱՅԻ ՄԷՋ

Օրլանտոյէն (Ֆլորիտա) կը գրեն։

Ֆլորիտա այս ձմեռ օտս այցելուներ չունեցաւ։ Պատճառը ասոնց ալ ծանր չէ որ, Միացեալ Նահանգներու զանազան կողմերը ցուրտերը օտս չեն բլլար։ Այսպիսի ձմեռ մը աղէտներուն համար մանաւանդ օրհնութիւն մրն է։

Այցելուներ չունենալով, Ֆլորիտայի առեւտրական կեանքը կայուն վիճակ մը չունի։ Այս ճահճոտ երկրամասը մրն է. դուրսէն եկողներուն օնորին է որ ան օտս իչ ու օտս կենդանութիւն մը ստանայ։

Բարեբախտաբար տեղւոյս հայութեան վիճակը օտս ալ ծանր չէ ցնեսապես։ Բոլորն ալ իրենց գործերը ունին եւ ինչնաբաւ են։ կան միայն հանի մը անգործներ։

Ֆլորիտայի Հայերը քեռ իրարու հանդիպ օտս չեն, բայց պէտ է ըսել, որ օտս լաւ տպաւորութիւն ձգած են տեղացիներուն վրայ, իրենց բարեմասնութիւններով։ Օտարներ կը սիրեն մեզ ու կը գնահատեն։

Ն ցնեալ օր մեծ ողոնցմ մը կատարուեցաւ «Խոքրն Սթար» եւ «Լիբերթի» օթեակներուն կողմէ։ Յայտարարուեցաւ որ անդամներ եւ անդամուհիներ «Նոպել Կրեճըի պատճառին համար հուէ տուած են հայ օրիորդի մը։ Օրիորդը Մէյրի Գ. Մակարեանն է, ծնորհայի Հայուհի մը, որ հոս՝ Ամերիկա ծնած եւ աւարտած է բարձրագոյն դպրոցներ։ Կը խօսի օտս լաւ հայերէն։

Կան Ֆլորիտայի մէջ ուրիշ երիտասարդներ եւ օրիորդներ ալ, որոնք լաւ Հայեր են եւ կը խօսին հայերէն։

52

Գարնան իր պահակները կ'իմացնեն, որ ձորքը կուգան։

Կ'սկսի կռիւ։

Մէկ քանի ժամ կառւելէ յետոյ Անդրանիկի ուժերը կը խոզուն և կը հեռանան ուրիշ սար մը։

Կինները կը վերադառնան և կը յայտարարեն Թիւրք զօրքերուն, որ իրենց տուներէն մէկ չիշ չէ ղողուած։

Ահա Հայ յեղափոխական բարոյականի ուրիշ պատկերը ուրիշ կողմէ դիտուած։

Ասէն կին Հայ յեղափոխականի քոյրն է, ով որ աժուռանանալու նպատակ կ'ունենար՝ կը ձգէր և կը հեռանար։

Նախկին յեղափոխական չրջաններուն յեղափոխականներուն արգիլուած էր ծխել։

Պէտք էր ժողովային աչխարհի բոլոր բաները և միայն պիտի յիչէին իրենց տառապող ժողովուրդը և դաշտուր թչնամին։

Բայց ո՞վ կառոյց այս բարոյականը։

Ինչ հզօր ձեռք եկաւ ձեւ տալու այս օրէնքին։

Ո՛չ ոք, բացի մեր ժողովուրդի այդ անկն ուղղակի փրղած ինկած Հայ ա՛չ-կրթուած յեղափոխականը ինքը հիմնեց, դաստիարակեց, ձեւ և հեղինակութիւն տուաւ այս բարոյականին։

Անդրանիկ իր «Մարտական Հրահանգներ» անուն աչխատութեան մէջ կը հրահանգէ իր զինուոր ընկերներուն ուչադիր լաւ բարոյական և լաւ տպաւորութիւն թողուլ ժողովուրդի վրայ։

Աւերկը, ոճրագործները, խմբապետներն սկսած մինչև վերջին զինուորը՝ բարոյական բարձր պիտի պահեն զիրենք և ապրելով ժողովուրդին մէջ, լաւ տպաւորութիւն պիտի թողնեն անոնց վրայ։

13

49

կը տիրէ լռութիւն։

Ասէն մէկը ամփոփուած ինքն իր մէջ աչխարհի վայելքներու, սիրոյ երջանկութեան, սիրելու և սիրուելու անսահման հաճոյքներուն ողբը կուլայ։

Ծանր հեռուէն կը լսուի հրացանաձգութեան ձայներ, ոտքի կը կանգնին մէկ երկու հոգի։

Իրենց դրած պահակներն են, որ կը կրակեն, Թշնամին իժացած է իրենց թագստոցը։

— Տղա՛ք, ոտքի՛։ դէպի՛ դիրքերը, քալէ՛ք և յուսալից, խնայեցէք փամփուչտները, կը գոչէ, Անդրանիկ, կարծես կռուի որուտնդոսա երգն է, որ կը գալարուի Սասնոյ մէկ անձանօթ սարի կուչին սիրոյ և կեանքի լիրիքայէն, սիրոյ և արեւի փիլիսոփայութենէն յետոյ։

Հայ յեղափոխականի նչանաբանն էր չդպչիլ նամուսի, չդպչիլ ո՛և է ազգի պատկանող կնոջ, մանուկի կամ զէնք չբարձրացնող ազամարդու վրայ։

Զիկայ ոչ մէկ փաստ մեր յեղափոխութեան փոքրիկ պատմութեան մէջ որ գայ հակառակը ապացուցանելու։

Ահա Հայ յեղափոխականին բարոյականը։

Ահաւասիկ ենթարկուած են այն ամէնը, որ չեղած են այս ամրակուռ օրէնքէն, այս գծուած ուղիէն։

Քիւրտ երիտասարդ ձէլալը խնճոյքի մը մէջ երդուէ կ'ընէ, որ ինք պիտի սպաննէ Անդրանիկը։

— Եթէ ես չսպաննեմ՝ ինծի համար հարամ թո՛ղ ըլլայ ուէչ կին, Հրապարակաւ կ'արտասանէ ձէլալը։

Լուրը կուգայ Անդրանիկի ականջը կը հասնի։

Անդրանիկ լուր կը ղրկէ երիտասարդ ձէլալին։

— Մնդք ես, երիտասարդ ես, ժեղք է քու կեանքդ, եկուր վազ անցիր այդ երդումդ, դուր ինձ չես կրնար սպաննել՝ եթէ երդումդ գործադրելու առնէ ըլ-

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՀԱՏՈՒՑՈՒՄՆԵՐՈՒ ԽՈՐՀՐԴԱԺՈՂՈՎԸ ՑԵՏԱԶԳԱՒԱԾ Է ՅՈՒՆԻՍ ԱՄՍՈՒՆ

Բարիզ.— Արտաքին Գործոց Նախարարութիւնը հատուցումներու խորհրդաժողովին մասին հաղորդեց թէ Բրիտանական և Ֆրանսական կառավարութիւնները համաձայնութեան մը հիմունքը սահմանելէն վերջ այս պարագան տեղեկացուցին շահագրգռուող գլխաւոր պետութիւններուն։

Հետևարար, Գերմանական, Պելճիքական, Բրիտանական, Ֆրանսական, Իտալական, և Ճաբոնական կառավարութիւնները ծանոթացած ըլլալով Պալի մէջ կայացուած փորձագէտներու տեղեկագրին պարունակութեան համաձայնեցան յանձնարարելու խորհրդաժողովին մասնակցելիք պետութիւններուն որ Լոզանի խորհրդաժողովը կատարգուի Յունիս սկսուելոն։

Բարիզ.— Մեծն Բրիտանիոյ Արտաքին Գործոց Նախարարը Ըրր Ճօն Սայմըն երէկ երեկոյ ժինէվէն Բարիզ ե. կաւ և Արտաքին Գործոց պաշտօնատունը երթալով 20 վարկեանի չափ տեսակցեցաւ պ. Լաւալի հետ։

Լոզանի խորհրդաժողովին վերաբերեալ համաձայնութեան առթիւ զիրար շնորհաւորելէ յետոյ, երկու նախարարները հաստատեցին թէ սոյն համաձայնութիւնը կարևոր հանգրուան մըն է Ֆրանքօ-Բրիտանական յարաբերութեանց ու ան Ֆրանքօ. Բրիտանական յարաբերութեանց տեսակէտով և բանակցութեանց համար հիմ մը կը դնէ որը օգտակար կերպով շարունակել կարելի պիտի ըլլայ մինչև Յունիս ամիսը։

Ըրր Ճօն Սայմըն Բարիզէն մեկնեցաւ այս առաւօտ Լոնտոն երթալու համար և անիկա կը խորհի ժինէվ վերադառնալ յառաջիկայ շաբթուան ընթացքին։

ՋԻՆԱԹԱՓՈՒԹԵԱՆ ԽՈՐՀՐԴԱԺՈՂՈՎԸ

Ժընէվ.— Սպանիոյ Արտաքին Գործոց Նախարար պ. Զալուէսքի, Զեխոսլաւաքիոյ Արտաքին Գործոց Նախարար պ. Պենեշ, Դանիոյ Արտաքին Գործոց Նախարար պ. Մունչ ու պէնեշ, Դանիոյ Արտաքին Գործոց Նախարար պ. Մունչ մերժելու զինուժներու հաւասարութեան վերաբերեալ գերմանական տեսակէտը մինչդեռ ոյժ մը հաստատած էր վերաբերեալ Ֆրանսական տեսակէտին համապատասխանող տեսակէտներ պարզեցին։

Պ. ՍՈՒՍՈԼԻՆԻ ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒԹԻՒՆԸ ՎԱՏԻԿԱՆԻ ՄԷՋ

Վատիկան.— (Ուշացած) Վատիկանի մէջ սովորութիւն եղող հանդիսաւորութեամբ մը պ. Մուսոլինի Պապը տեսաւ այսօր առաջին անգամ ըլլալով Վատիկանի ժառանգաւորանի մէջ մտնելով, Դուքսը բարևեց հոժովէական ձևով, ծնրադրեց և Պապին մատանին համբուրեց, որմէ յետոյ անոնք խորհրդակցեցան Եկեղեցւոյ և պետութեան յարաբերութիւններուն առանց միջնորդի։

Վատիկան.— Վատիկանի մէջ կատարուած շքեղ հանդիսաւորութիւնէ մը յետոյ, Դուքսը մէկ ժամ տեսակցեցաւ Պապին հետ և յետոյ ալ կարտինալ Բաչելլիի հետ։

ՓՕՆ ԼՈՒՏԵՆՏՕՐՓ ԶԻՆԱԹԱՓՈՒԹԵԱՆ ՄԱՍԻՆ

Ժընէվ.— «Թուռնալ տէ Նասիօնի բացած անքէթին սակայն պատասխանած է Փօն Լուտենտորֆ։

— Անբարոյական բան մը կը նկատեմ սպառազինման ամէն սահմանափակում. իւրաքանչիւր ժողովուրդ պարտականութիւն ունի օգտագործելու իր ուժերը՝ իր պաշտպանութեան համար։ Եթէ ժողովուրդ մը ոհմանափակէ իր սպառազինութիւնները անիկայ վնաս կը հասցնէ իր նուիրական իրաւունքներուն։

Սպառազինման վտանգը ըստ ինքեան սպառազինման մէջ չէ, այլ կառավարութիւններէ աւելի զօրաւոր եղող և իրենց ոյժը ապահովելու համար ազգերը իրր պատերազմիկ գործածող գայտնի ուժերուն՝ այդ ազգերը լոռի ճանապարհով գործածելու մէջ։ Իմ այս վերկացուսէս յետոյ, երբ ազգերը վերահաստատ ըլլան կառավարութիւններէ աւելի զօրաւոր այս ուժերու իրական տրժէքին վրայ, ասիկայ խաղաղութեան պահպանման լաւագոյն երաշխաւորութիւնը կրնայ ըլլալ։

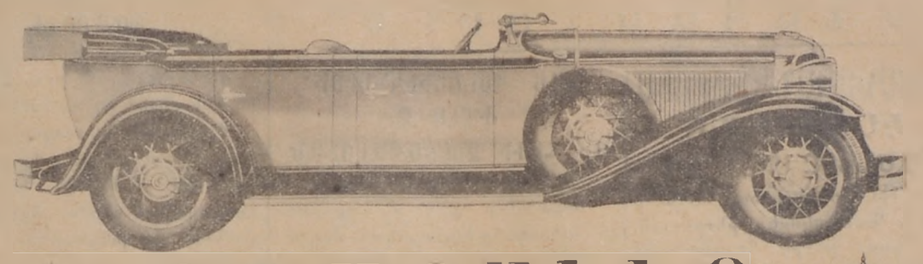

ԳՌԱՅԱԼԵՐ

ԱՇԽԱՐԻՍԻՈՒՂԱԿ ԻՆՔՆԱՇԱՐԺՈՒԵՐՊ ՈՐՈՇԻ 6-8 ՍԻԼԻՆԴՐ ՈՒԺԻՆ,
ԱՄԵՆԱՏՈԿՈՒՆ ԵՒ ԳԵՂԵՑԻԿ ՄԱՐՔԱՆԵՐԸ ԵՆ ՀՐԱՊԱՐԱԿԻ ՎՐԱՑ ԵՒ
ԿԸ ՓՆՏՈՒԻՆ ԱՄԵՆՈՒՐԵՔ:

ԳՌԱՅԱԼԵՐ ինքնաշարժերու մասնաւոր յատկութիւններն են՝ ՏՈԿՈՒՆՈՒԹԻՒՆ, ԳԵՂԵՑԿՈՒԹԻՒՆ, ԶԱՓՍԻՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՀՈՆԳԱՍՏԻԵՏՈՒԹԻՒՆ։
Վճարման դիւրութիւններ կը տրուին.
ԳՌԱՅԱԼԵՐ օթոներու բոլոր կտորները պատրաստ կը գտնուին մեր վաճառատուներուն մէջ։
Լիբանանի, Սիւրիոյ և Իրագի ընդհանուր ներկայացուցչութիւն՝

NAAYEM MOTOR IMPORT Co. BEYROUTH B. P. 869. TÉL. 32—29

Հիւս. Սիւրիոյ Ներկայացուցիչներ՝ Գ. և Մ. ՕԶԻՐԵԱՆ

Կարի եւ Ձեւագիտութեան Դասընթացք

Տիկին ՄԱՌԻ ԵՐԱՄԵԱՆ

ՎԿԱՅԵԱԼ ԴԻՐՋԱԿՈՒՀԻ

ԲԱՐԻԶԷՆ ԵԻ ՎԱՇԻՆԿԹՕՆԷՆ

Կարի եւ ձեւագիտութեան մասնագիտուհի, Տիկին Մառի Երամեան կը վերադառնայ իր արհեստանոցը, Մեծ Սէրայի դիմացը Նո. 78 տան երկրորդ յարկը։

Երեք ամսուան միջոցին կը սորվեցնէ ամենավերջին նորաձեւութեամբ, կար եւ ձեւագիտութիւն իր բոլոր բաղդութիւններով եւ ուղիական միջոցներով, Droit-fils մեթոտով։ Իր աշակերտուհիները կ'օժտեն Բարիզի ակադեմիական Académie Daydou վկայականով։

ՍՊԱՆՏԱՐՏ

կօշիկները միշտ ամենալաւ, ամենադիմացկուն, ամենաժամանակակից եւ ամենագեղեցիկներն են.

ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ

ՆՈՒՃԱՐ ԵՂԲԱՅՐՆԵՐՈՒ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ

ՏՔԹ. ԼԵՒՈՆ ԿԵՐԿԵՏԵԱՆ

(Նախկին Գեղարուեստի Ուսերիկ. Ներկանգնոց)

Վերադարձաւ ի հայրենի Լաւրեաէ նախկին Գեղարուեստի Ուսերիկ. Ներկանգնոց
Իր նոր դարմանատունը կը գտնուի ի Ալէնպի փողոց (նախկին Մաարաս). Լիբանանի Հոգեբուժարանի հարևանութեան մէջ
Ընդունելութեան ժամեր՝ առաւօտեան 9—12, կէսօրէ վերջ 2—6։
Ուրբաթ երեկոյեան միայն։
Հիւանդներու Տուն Ալէնպի Նո. 15
Հեռաձայն Պրումանա No. 15
Ուրբաթ երեկոյեան միայն։

ՏՔԹ. Մ. Ս. ՏԱՔԷՍԵԱՆ

Նախկին ներքին բժիշկ ԹԱՂԱՊԱՏ. ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԻՆ
Այժմ Պէյրութ բժիշկ St. ELIE ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԻՆ

ԸՆԴՐԻՆԵԼՈՒԹԵԱՆ ԺԱՄԵՐ
ՆԱՀԱՐԻ ՈՍՏԻԿԱՆԱՏԱՆ ԴԻՄԱՑ ԻՐ ՔԼԻՆԻՔԻ ՄԷՋ

Ամեն օր (կէսօրէ առաջ 10 — 12
(կէսօրէ վերջ 1 — 3

ՄՆԹ.— Հինգշաբթի եւ շաբաթ կէսօրէ վերջ ազատ
հիւանդներուն ձրի։

ՏՔԹ. Գ. ՏԱՎՈՒՏԼԱՐԵԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ՆԵՐՔԻՆ ԵՒ ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

Իր դարմանատունը հաստատած է, ՍՍՈՒՐ փողոց, Տօքթ. Սօգոմոնեանի (առաջնաբոյժ) դարմանատան կից.

Ընդունելութեան ժամեր՝
կէսօրէ առաջ ժամը 8—12
» վերջ » 2—6

ՏՔԹ. Բ. ԳՈՒԼԱԳԵԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ՝ ՆԵՐՔԻՆ, ՄՈՐԹՈՑԻՆ ԵՒ ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

ՎԿԱՅԵԱԼ ՓԱՐԻԶԻ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑՆԵՐԷՆ

Կը դարմանէ գիտական եւ ամենավերջին մեթոտներով, քոքորու, ռեումոտիսմ, ալիքներու լեարդի ամեն տեսակ հիւանդութիւններ։ Հին եւ նոր չերմասիզութիւնը իր բոլոր բաղդութիւններով, ինչպես նաեւ Ֆրանկախ եւ մորքային հիւանդութիւններ։

Առագ, արմատական եւ բարեխիղճ դարմանում։

Հիւանդ կ'ընդունի ամեն օր, բացի կիրակի, իր նախկին դարմանատան մէջ. ժամը 8—12 եւ 2—6ու մասնաւոր ժամադրութեամբ։

Երեքշաբթի օրերը, ժամը 2—5 վկայ՝ ԱՂՔԱՏՆԵՐՈՒ ՁՐԻ
ժամը Հաստատ վճարը՝ քիւ 8

Տոկուն շինուածի վայելուչ տեսք հնչուն եւ բնական ձայն, Ահա յատկանիշները՝

ՈՐՈՆՅՄՈՎ ԿԸ ՁԱՏՈՐՈՇՈՒԻՆ

ԱՓՕԼԼՕ ՓՕՆՕՆԵՐԸ

Հրապարակի վրայ գտնուղ բոլոր մարքաներուն հետ կը մրցին Ապոլլոֆոնները, Մանաւանդ վերջին նոր մոտէլները, որոնք հասած են արդէն, անգերազանցելի են՝ իրենց տոկունութեամբ, վայելչութեամբ և ժամչելի գիներով։

APOLLO GRAMOPHONE Co. Ltd
(of London)

ԱՓՕԼԼՕ ՓՕՆՕՆԵՐՈՒՆ ԹԱՓՍԻՒՐԸ !!!

Կատարեալ համոզում գոյացնելու համար անցած մր այցելեցէք
MAISON APOLLO, Rue de la Poste, BEYROUTH
Փարոսգիծ եւ ֆօթօյ ամեն ձևի. անվճար ծառ եւ առաւելութիւններ գիւղամասերի գին. վճարումի դիւրութիւն։
Ընդհ. Ներկայացուցիչ՝ Սիւրիոյ, Պաղեստինի, Անգլիացրգանաձի, Միջագետքի եւ Փիլոսի.—
ԳԱԻՐԳԻՆ ՍԻՆԱՆԵԱՆ
KOURKEN SINANIAN, Boîte Postale 642, BEYROUTH (Syrie)

Կեանքի աղուբեան դէմ!

այլեւս ոչ ցերեկայացում ոչ ցուա՛ ահաճգեա ցուագը ձեր տան մէջ։

ՕՏԷՕՆ

Սկաւառակի եւ Ֆօնօֆ յայտնի մարքան ձեզ այս կը մատուցէ քիչ դրամով ամէն գիշեր ընտիր նուագ լսելու հաճոյքը։

Գնեցէք ՕՏԷՕՆ Ֆօնօ մը

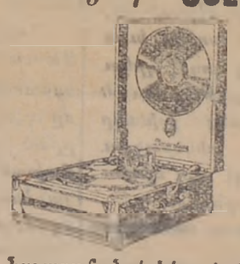

որմէ անկասկած պիտի հմայուիք եւ նշոյհիւ այս հռչակաւոր մարքայի սկաւառակներուն շարունակական ժամանման, կընայք ամէն իրիկուն, Ձեր տուներուն մէջ վայելել ամենամեծ նուագահանդէսները եւ նուագները, իրենց վերջին ստեղծագործութիւններով։

Այլեւս ոչ ցերեկայացում եւ ոչ այ ցուագահանդես. այդ բոլորը ունենալ ձեր տան մէջ միակ միջոցն կեանքի սղութեան դէմ իմաստուն ելոյթ։

Կ'ԱՊԱՀՈՎՈՒԻՆ ՆԱԵԻ ԲՈԼՈՐ ՆՈՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ՝ ԱՄԵՆԱՆՊԱՏԱՒՈՐ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐՈՎ
Ընդհ. Ներկայացուցիչ՝ ԽԱՉԱՏՈՒՐ ՇԱՀԻՆ (Յօր փողոց)
Վաճառատուն՝ Վէյկան փողոց, քաղաքապետարանի դէմ կից։

լաս, քու կեանքդ վրայ կ'երթայ, կ'ապսպրէ Անդրանիկ քիւրտ Ճէլալին։

— Երդուէ ըրած եմ հրապարակաւ. չեմ կրնար երդուածս եմ առնել, պիտի սպաննեմ քեզ։

Ճէլալի գիւղը գեղեցիկ ասրալանդին է։ Ճէլալը կը բնակի գիւղին գագաթը գտնուած Ջէօլկին մէջ։ Անդրանիկ ցորեկով կուգայ և կ'անցնի գիւղին առջևէն։

— Ձմեռը այստեղ պիտի անցնեմ, ի՛նչուէ ա՛նիկա ինքը իր մէջ։

Կ'անցնին սէկ քանի օրեր։ Անդրանիկ կը տեսնէ որ Ճէլալը կը հետապնդէ գինքը։

Անդրանիկ դիտմամբ կը գիտցնէ իր գիշերելիք գիւղը և չի ծածկեր իր իջևանած տունը։

Անդրանիկ իր ընկերներով կը մտնէ ներս։

Ցուրտ է, օճախը կը վառի ամային վերեւի կողմը։

Սովորութիւն է Սասնոյ ժողովուրդի համար, որ մեծաւորը պէտք է նստի օճախին ա՛յիպէս քովը։

Անդրանիկ կը նստի օճախի կողքին։

Տղաքը կը սկսին քնանալ, բայց ինք կը մնայ արթուն։ Ոչ ոքին ոչինչ չի յայտներ իր մտադրութեան մասին։

Տղոց քնանալէն յետոյ՝ վեր կը բարձրանայ, գլխարկը և վրայի չորը կը հանէ և կը դնէ օճախի կողքին իբր թէ ինքն ալ այնտեղ է նստած և գլխարկն ալ գլուխը։

Ու կը սպասէ։

Կէս գիշեր է։ Ցանկարծ Անդրանիկը կը լսէ, որ տանիքը ցուրտէի կը սկսի ճեղքուիլ և ձայն հանել, որովհետև ժարդիկ կը պառին հոն։

Խոր և մեռելային լռութիւն է ամէն կողմ։

Անդրանիկ կը պահուի օճախի իր գլխարկին և չոլին հանգիստակաց կողմը և հրացանը ձեռքին կը սկսի

դիտել օճախի բուխերիկէն վեր։

Օճախի կրակը գրեթէ մարած է, միայն ածք մոխիրը կայ։

Անդրանիկ յանկարծ կը տեսնէ, որ մէկը բուխերիկի ծակէն վար կը կախուի հրացանը բռնած։

Հրացանը կ'ուղղուի Անդրանիկի գլխարկին։

Ճէլալը տեսած է Անդրանիկի գլխարկը և կը կարծէ որ անիկա քնացած է։

Անդրանիկը ժամանակ չի կորնցներ և հրացանի մէկ հարուածով Ճէլալը կը ձգէ ածք մոխիրին մէջ։

Տղաքը կը ցատկեն վեր հրացանի այդ հարուածէն։

— Տղա՛ք, վազեցէ՛ք դուրս, պաշարուած ենք, կը գոչէ Անդրանիկ։

Տղաքը կ'իյնան դուրս, մէկ երկուքը կ'սպաննե՛ն, մնացեալները կը փախչի՛ն։

Առաւօտ Անդրանիկը Ճէլալին գլուխը կը դրէ իրենց գիւղը, որպէսզի թաղեն։

Թաղելէն յետոյ Անդրանիկ կը պաշարէ գիւղը։ դուրս կը բերէ բոլոր զամարդիկը և կը բանտարկէ. իսկ կիները կը ղրկէ դէպի Մուշ։

Կնքել կուտայ բոլոր տուները և կը հրամայէ.

— Ոչինչ չվերցնել տուներէն։

Կիները կը հասնին Մուշ, կառավարութիւնը կը թելադրէ կիներուն գալ դատարան և բսել, որ Հայ ֆետայիները Անդրանիկ փաշայի գլխաւորութեամբ զիրենք բռնաբարեցին, բայց կիրկիները կը մերժեն.

— Մեր մազին անդամ չեն դպած Հայ ֆետայիները, կը պատասխանեն անոնք. յանցանքը մեր Ճէլալին էր, որ Անդրանիկ փաշայի եաեւը ինկաւ, ան ալ եկաւ, գրաւեց մեր դիւղը և մեզ ալ աքսորեց այստեղ։

Ամբողջ ձմեռը Անդրանիկ կը մնայ Ճէլալի քէօչկին մէջ։

AZTAG
JOURNAL ARMÉNIEN
B. P. 587
BEYROUTH, Liban

Directeur - Propriétaire
HAIG BALIAN

ԳԻՆ ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՎ
ՍԻՐԻԱՅԻ տար. 425, Վեցամսեայ 225 Ս. Փ.
ՈՐՏԱՀԱՍՆ. տարի 6, Վեցամսեայ 4 տոլար
Տնօրէն - Խմբագիր՝ ՀԱՅԿ ՊԱԼԵԱՆ

ԱԶԴԱԿ

ԵՐԿՕՐԵԱՅ ՀԱՅԱԹԵՐԹ
ԱՋԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ. ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԳԻՏԱԿԱՆ

ازتـــاك
جريدة سياسية ادبية اقتصادية عامة

ԹՎԱԲԱԹ 20 ՓԵՏՐՈՒԱՐ 1932
ԶԵՌՔԷ ՀԱՍՍ 3.50 Ս.Փ.

Ե. ՏԱՐԻ | Աւելն առաւոտ պէտք է ըլլայ բերքիս տնօրէնին հասցէին | ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ, ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ ԵՒ ՇԱԲԱԹ ՕՐԵՐԸ | Չհրատարակուած ձեռագիրները չեն վերադարձուիր | Թիւ 129 (574)

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԴԱՀԼԻՃԻՆ ԱՆԿՈՒՄԸ

ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆԸ ՓՈՔՐԱՄԱՍՆՈՒԹԻՒՆ ՇԱՀԱԾ ԾԵՐԱԿՈՅՏԻ ՄԷՋ

Ո՞Վ պիտի կազմէ նոր դահլիճը

ՓԱՐԻԶ, 16 Փետր.— Նիւտը բացուեցաւ ժամը 15ին նախագահութեամբ Պ. Լըպրէօնի, բազմաթիւ հանդիսատեսներու ներկայութեամբ։

Ներքին գործոց նախարարը ներկայացուց Սրեսփ. ժողովի կողմէ արդէն քուէարկուած ընտրական բարենորոգման վերաբերեալ օրինագիծը, յետոյ, նախագահը կարդաց Բէյրօնէի հարցապնդման բնագիրը։

Հարցապնդումի համար ոչնչութիւնը մասին խօսք ուզելէ յետոյ, Պ. Լավալ բեմ բարձրացաւ և ամբոխ ու յատակ ձայնով մը պահանջեց որ հարցապնդումի չուրջ կատարուելիք վիճաբանութիւնը յետաձգուի։ «Ձեմ ուզեր, ըսաւ նա, վիճաբանութենէ խուսափիլ, բայց այս տեսակ վիճաբանութիւն մը բանալու ժամանակը չէ հիմա։ Այս պատճառաւ է որ յետաձգումը կը պահանջեմ և կ'առաջարկեմ 26 փետր. Թուականը»։

Պ. Մարսէլ Ռէնիէ պահանջեց անմիջական վիճաբանութիւն մը, 26 փետր. Թուականը ձեռնարկուեցաւ բայց արդիւնքը կասկածելի լինելով ձեռնարկուեցաւ հրապարակային քուէարկութեան։

Տրուած քուէները համրուելէ վերջ հաստատուեցաւ Թէ 26 փետր. յետաձգումը մերժուած է 134 քուէի դէմ 155 քուէով։

Պ. Լավալ խօսք ուզեց և ըսաւ. «Ֆրանսական պատուիրակները պարտաւոր են, անշուշտ, վաղը, յայտնելու Ֆրանսայի տեսակէտը։ Ուացառիկ պարագաներու առջև, կը դիմեմ Մերակոյի խղճին և կը գործածեմ իմ ճշգրիտ իրաւունքս. պէտք է որ Մերակոյեն ալ այդպէս գործէ։ Ձեզ կը ձգեմ ընտրութիւն ընել կիրքերու և երկրի շահին մէջ»։

Նախագահէն պահանջուեցաւ հրապարակային քուէարկութիւն կատարել և վստահութեան խնդիրը մէջտեղ դրուեցաւ։ Քուէները բացուեցան ժամը 15.30ին։ Համրուելով, տեսնուեցաւ Թէ կառավարութեան պահանջը մերժուած է 134 քուէի դէմ 157 քուէով։ Կառավարութիւնը պարտուեցաւ, ուրեմն, 23 քուէով։ Պ. Լավալ և իր աշխատակիցները ժողովասրահէն քաշուեցան ընդհանուր լռութեան մէջ։

Պ. Տումէրի աշխատակիցները

ՓԱՐԻԶ, 17 Փետր.— Պ. Տումէրի կողմէ ձեռնարկուած խորհրդակցութիւնները բաւական առաջ գացած չեն վերջնական եզրակացութեան մասին ունէ գուշակութիւններ ընելու համար կը քուի Թէ գաղափարները կը համաձայնին երեք կէտերու վրայ.

ա) Ֆրանսական արտաքին քաղաքականութեան պահպանում մը այնպէս ինչպէս ծրնեի մէջ պաշտպանեցաւ Պ. Պ. Թարտիէօ և Բօլ Պոնքուրի կողմէ.

բ) Պիւտճէն երկու ժողովներու կողմէ քուէարկել տալու անհրաժեշտութիւնը ներկայ նստաշրջանին լրանալէն առաջ։

գ) Սրեսփոխանական ընտրութեանց քուէները չափազանց ուշացնելու անպատեհութիւնները։

Ինչ որ ալ ըլլայ, Պ. Տումէր կը փափաքի արագ կերպով լուծել տագնապը և անհաւանական չթուիր որ այս երեկոյեան իսկ իր քով հրաւիրէ պետական մարդ մը որուն պիտի յանձնէ նոր գահլիճը կազմելու պաշտօնը։

ՓԱՐԻԶ, 18 Փետր.— Կեդրոնացում, հաշտութիւն, ահա այս բառերն են որ այս առաւօտ շատ կը գործածուին խորհրդարանի և Մերակոյտի նրբանցքներու մէջ և Էլիզէի Ապարանքին առջև՝ Պ. Տումէրի կողմէ հրաւիրուած անձնաւորութեանց կողմէ։

Պ. Բէնլըվէի պիտի կազմէ դահլիճը

ՓԱՐԻԶ, 18 Փետր.— Պ. Տումէր Պ. Բէնլըվէի պաշտօն տուաւ կազմելու համար դահլիճը։

ԹՐՔԱԿԱՆ ՀԱՄԱԽՄԲՈՒՄՆԵՐԸ
ԿԸ ՇԱՐՈՒՆԱԿՈՒԻՆ ՀԻՒՍ. ՍԻՒՐԻՈՑ ՍԱՀՄԱՆԻՆ ՎՐԱՑ

Մեծ ուժեր Հաճըղարի շրջանին մէջ

*Սայդ աղբիւրէ մը կը տեղեկանանք որ Հիւսիսային Սիւրիոյ սահմանին վրայ, Թիւրք կառավարութիւնը կը չարունակէ զինուորական համախմբումներ ընել։ Մանաւանդ Հաճըլարի և Քիլիսի սահմանամերձ շրջանակներուն վրայ կեդրոնացուցած են մեծաթիւ զինուորներէ զատ պատերազմական պիտոյքներ։

Այս համախմբումներու և պատրաստութեանց պատճառ ցոյց կուտան իրենք, Թիւրքերը, մաքսանենգութեան դէմ մղուած պայքարը։ Բայց ձեռնհաս չըլլանալնիս այդ պատճառաբանութիւնը կը նկատեն պարզ պատրուակ մը և կը գտնեն որ Թիւրք կառավարութիւնը յետին պարզ պատրուակ մը և կը գտնեն որ Թիւրք կառավարութիւնը յետին հետապնդել։ Շատ ուշագրաւ է Հաճըլարի շրջանին մէջ այս մաքսեր կը հետապնդէ։ Շատ ուշագրաւ է Հաճըլարի շրջանին մէջ այս օրերը տեղի ունեցած համախմբումը, այն պատճառաւ որ Ալէքսանդրէթի սանճաղին չուրջ Թիւրք Թերթերու և քաղաքական շրջանակներու մէջ վերջերս գալլի ախորժակներ արթնցած են։

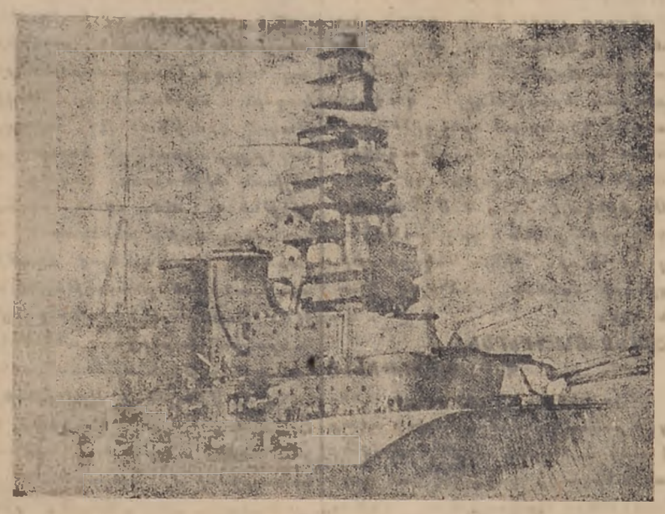

ձաբոնական «Նակաթօ» յածանաւը որ կը ռմբակոծէ Շանկհայը

ՉԻՆ - ՃԱԲՈՆ ՊԱՏԵՐԱԶՄԸ
ՃԱԲՈՆԻ ՎԵՐՋՆԱԳԻՐԸ ՄԵՐԺՈՒԱԾ
ՍՈՎԻԷԹ ՌՈՒՍԻԱ ԻՆՉ ԴԻՐՔ ԿԸ ԲՌՆԷ

Ստակալի Պատերազմի Կոմսարուի

ԼՈՆՏՈՆ, 17 .— Չին զօրավարը մերժեց ճաբոնի վերջնագիրը և պատասխանեց Թէ ոչ իսկ քայլ մը տեղ չպիտի Թողուն առանց կռուելու։ Ասոր վրայ ճաբոնցիք վճռական յարձակումի մղուեցան։ Վաղը սոսկալի պատերազմի մը կ'սպասուի։

ՄՈՍԿՈՒԱ.— Իզվէսթիա կը հրատարակէ անստորագիր խմբագրական մը մեկնող Մոլոթօֆի ճառը։ Վերջնագրութեան մէջ կ'ըսէ.

«Ռուսիա երբեք չպիտի վարանի դէմ դնելու իրեն դէմ ունէ յարձակման։ Պատերազմիլ չենք ուզեր, բայց պատրաստ ենք մեր ուժը ցոյց տալու։ Հարեւան ուսեալով գլուխ ծռողներէն չենք։ Պաշտպանութեան բաւարար միջոց ունինք»։

ՇԱՆԿՀԱԻ.— կը կարծուի որ ճաբոն բանակները սոսկալի դիմադրութիւն մը պիտի գտնեն։ Մեծ տերութիւնները կ'ուզեն որ ճաբոն յաչող հանդիսանայ, կ'ըսեն Քնրթերը։ Ամերիկեան պանքէրներուն ալ ուզածը այդ է։

ՇԱՆԿՀԱԻ 17.— ճաբոնական օդանաւեր երէկ չարունակած են իրենց ռմբակոծութիւնը ու քանդած այն երկաթուղագիծը, որ ամբոխներու չգոյութեան պատճառով՝ Նանքինի հետ Զինաց հաղորդակցութեան միակ միջոցն է։

Զինական Քնդանօթներու կողմէ ճաբոնական օդանաւերու դէմ արձակուած ռումբերը Ֆրանսական առանձնաշնորհեալ շրջանակին մէջ ինկած ու տասնըմեակը հոգի վիրաւորած են։

ՇԱՆԿՀԱԻ 17.— Զորս յածանաւերու, եօթը Թորբիլանաւերու, վեց Թորբիլանաւերու ու փոխադրանաւերու ուղեկցութեամբ ճաբոնական իններորդ զօրաբաժինը հոս հասաւ։ Ասիկա նշան մըն է Թէ ճաբոնցիները մեծ յարձակողական մը պիտի ընեն, Զինացիները բոլորովին վտարելու համար Շաբէյ-յէն և Վուսունկէն։

Թնդանօթներ սկսան գոռալ

ՇԱՆԿՀԱԻ, 18 Փետր.— Թնդանօթաձգութիւնը վերսկսաւ։ Զօրավար Ռեյաօ վերջնագիր ուղարկեց Զինացիներուն որով կը պահանջէ որ Զինական զինուորները քաղաքէն 25 քիլօմէթր եռ քաշուին։

ՃՐՆԵՎ, 18 Փետր.— Ցասներկուներու յանձնախումբը կոչ ս'ուղեց ճաբոնին յիշել ռազով Ռեյսի 10րդ յօդուածը և Պրիան—Քէլլոգ ուխտը և կանխաս յոյս յայտնելով ճաբոնի չափաւոր ոգւոյն վերջ տալու համար Զինաստանի մէջ տիրող Քշնամութեանց ներկայ վիճակին։

ՇԱՆԿՀԱԻ, 18 Փետր.— Պատերազմական նախարարը յայտարարեց Թէ Զինական զինուորները պատրաստ են եռ մղելու համար ճաբոնական յառաջիկայ յարձակողականը որը կսպասուէր քանի մ'օրերէ առաջ։ Անկա իր վստահութիւնը յայտնեց Զինաստանի վերջնական յաղթանակին մասին։

ՃԱԲՈՆ - ԱՍԵՐԻԿԵԱՆ ՊԱՏԵՐԱԶՄ ՄԸ
ԿՐՆԱ՞Ծ ՊԱՏԹԻԼ

Մ. Նահանգներու զօրավարներէն Միչըլ, վերջերս գրոյկ մը հրատարակած է «ճաբոնի դէմ կռուելու պատրա՞ստ ենք մենք»։

Իր դրած հարցումին՝ զօր. Միչըլ դրական պատասխան կուտայ։ Հակայ տարածութիւն մը, կ'ըսէ հեղինակը, կը բաժնէ ճաբոնը Մ. Նահանգներէն։ Այո՛ պայմաններուն մէջ պատերազմի քանութիւը, ան ալ ծովային պատերազմի, պիտի համարուէր չատ դժուար։ Բայց ամերիկա-ճաբոնական պատերազմին մէջ՝ վճռական խօսքը կը պատկանի օդանաւորդութեան։

«ճաբոնական քաղաքները, գրեթէ ամբողջութեամբ, չինուած են փայտէ և թուղթէ, դիւրին որ Քշնամի օդանաւերու համար։ Օդային յարձակում մը ճաբոնի համար կը ներկայացնէ այնպիսի վտանգ մը, որ պիտին գոյութիւն չունի ուրիշ ոեւէ երկրի համար»։

Բայց ճաբոնի վրայ կարելի է յարձակիլ նաև ծովէ կողմէ։

«Դիժուարութիւնները որոնք կապուած են ամերիկան ծովային խոչիսխներու հեռաւորութեան հետ, կրնան հարթուիլ։ Այսօր Մ. Նահանգներուն կը պատկանի, որուն ռազմախումբերը մինչեւ այժմ պէտք եղած չափով նկատի առնուած չէ։ Ով որ կը տիրէ Ալասքային, իր ձեռքը կ'ունենայ Խաղաղականի բանալին։ Ալասքան կրնայ ոչ միայն հսկայ խոչիսխ մը դառնալ նաւատորմիղի, այլ նաեւ օդանաւերու։

«ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՊԱՏՐՈՒԱԿ»Ը
ԹԻՒՐՔԻՈՅ ՅԱՐՁԱԿՈՂԱԿԱՆ ԴԻՏԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆՑ ՀԱՄԱՐ ԴԷՊԻ ՍԻՒՐԻԱ

«Ծուսաթեր» և «Ազդակ» գրեթէ միաժամանակ արձագանգը եղան չափազանց ծանրակչիռ լուրի մը Թէ Ըմմէթ փաշան (Թիւրքիոյ վարչապետը և բուն ատեր) գանգրիճին ծրագիր մը ներկայացուցեր է 30 քիլօմէթր խորութեամբ Սիւրիական հողը մտնել և կցել Տաճկաստանին։ Նոր Թիւրքիոյ բարոյական և լօգանէն ի վեր երևութական ատեր՝ (Մ. Քէմալ փաշա) ընդդիմադիր է ծրագրին և հրաժարեալ պատուալիքով կախած։ յեր է զայն։

Անոնք որ Թրքական իրադարձութիւններուն քիչ Թէ չատ ծանօթ են ու վերջին տասնամեակի ընթացքին Ըմմէթ փաշայի անձնական նախաձեռնութեան ու յանդգնութեան չափին գիտակ, ատոնք գիտեն որ Ըմմէթ փաշայի ծրագիրը ուշ կամ կանուխ եռանքի կը կոչուի։ Այսքան հարկադրական արդարութիւն պարտաւոր ենք ըլլալ Ըմմէթի բարոյական անձին, որ յանդուգն, յամառ զինուորական բոլոր յատկութիւնները կը պահէ վարչապետական քաղաքային ու քաղաքական իր պաշտօնին մէջ։ Արևմտեաքի համար անհանդուրժելի է զինուորականներու երկիր և քաղաքականութիւն վարելը։ Բայց, գործադրութիւնը կը կատարուի երկրի մը մէջ որ Արևելք է։ Օսմանցիներու գոռ կայսրութեան ժառանգորդ երիտասարդ Թիւրք ազգայնականութեան հողի վրայ։

Այսօր, Փարիզ՝ տիրոց կարծիքը այն է որ Ըմմէթ փաշա նոր Թիւրքիոյ մէջ Ռուսական-Բոլշեվիկեան ուղղութեան (orientation) մարդն է, որուն չնորհիւ կարողացաւ առաջել Ցէքէի պէյն ու անոր ազդակին կուսակցութիւնը։ Թէ արդի Թիւրքիոյ մէջ Ըմմէթ-Քեմալ-Քէմալ երրորդութեան մէջ առաւելի հաւասարած է Քէմալ ազդեցութիւնը (դեկավարութեան մէջ) անիկա պարզապէս կուտք մըն է առաջինները ձեռքին, ժողովրդի աչքին փոշի փչելու համար։ Ըմմէթ Թին Ռուսական անվրէպ օրինակութիւնը՝ պարագայ մը ունէր է ստեղծել սպառնալիքի առջև (Սիւրիական հողամաս մը գրաւելու) մեզ քիչ մը ունէր ժամանգելու և չատ խորունկ ժառանգել առաւ։

Նորութիւն մը կամ նոր խօսք մը ըսելու յատկանութեամբ չէ, այլ հազար անգամ կրկնուած ճշմարտութիւն մը նորէն ըսելու համար, ըսենք որ Տաճկաստանի մէջ մամուլը կոյր ու հիւծ սպասարկուն է իշխանութեան։ Այս ընդգծումը կատարէլէ յետոյ պէտք էր վերապահ ըլլալ անոր աղդեցութեան, քանի որ վարձու ժամուլի մը տպաստրուած խօսքը չկրնար յուզել, չկրնար ուղղութիւն տալ հոյց դէմ։ Ընդհակառակը, Նոր Թիւրքիան Ամերիկայի և Եւրոպայի մէջ գիշերը ցերեկ բրած նպաստական ու բարոյական վարկ կը փնտռէ։ Գարսկասանի, Իրագի, Պելլէնեան հետ համաձայնելու վրայ եզող Թիւրքիան գիտէ որ իր քաղաքական պատասխանութեան կատարած ամենէն անհանգստացուցիչ խնդիրը՝ գիտէ միջազգային հանրային կարծիքի տեսակէտէն՝ հայկական անլոյծ գարձած խնդիրն է։ Նորէն ոեւէ մէկկէն աւելի Ըմմէթ փաշան գիտէ որ Սիւրիոյ սահմանի մէկ քանի հազար հայերը ջարդելով չըկրնար հայկական հարցը լուծուած համարել, որքան ալ Թիւրքիան կատարուած իրողութիւններ պատող երկիր մը ըլլայ, որովհետեւ, մէկ քանի հազարի ջարդով ոեւէ ժողովրդեան ոգին և իրաւունքի փոխարարերութեան մէջ։ Հետեւաբար, այս չկատարած մէկ քանի պատճառները բաւական են մեզ համոզելու որ Թրքական նոր դէմքը հայութեան դէմ չէ։ Անիկա Սիւրիացիներու և գեղեցիկ Հալէպի եւ «Ձեռկայսոց» Անտիոքի դէմ է։

Այդ ընդարձակ ռազմական-քաղաքական և տնտեսական ծրագրի մէջ հայոց մասնաճեղգութեան կապուած բոլոր առեղծուածները սոսկ ու մի միայն պատրուակ են Անտիոքը կցելու եւ Հալէպը գոնէ կոդոպալելու։

Բայց կ'արժէ Ըմմէթ փաշայի ծրագրին քաղաքական-տնտեսական և զինուորական պատասխան նկատումները և հիմնաւորումները մերկացնել յատուկ յօդուածով և Սիւրիացիներու ուշադրութեան յանձնել, և հրաւիրել արաբական ասորը որ ինք իր կարգին քաղաքերէ Թրքական բան երևութին հակառայ, բան Տուրքեան հակառար տասին Թրքուն չարժուիթները։

Արտաքին ժամուլը պարտաւոր է ընելու այդ բանը, մինչև այդ մեր պարտականութիւնն է քանի մը իրողութիւններ արձանագրել ու յանձն առնել արաբ հանրային կարծիքին։

ՇԱՀԱՐՈՒՆԻ

ՅԱՅՏՆԻՔՆԵՐ

. . . ԹՈՒՒ ԱԼ ՆԷ ՍՅԾ Է

Ինչպէս որ ուժեղ և զօրաւոր անհատները ներողամիտ և հպարտ կըլլան տկարներու հանդէպ, ու արժէք չեն տար անոնց սպառնալիքներուն կամ յարձակումներուն, այնպէս ալ ուժեղ և յաղթական ազգերը կը վարուին իրենցմէ տկար ազգերուն հանդէպ։ Այդ ուժեղացող ազգերու կարգին, յայտնի է որ, իր պատուաւոր տեղը ունի նաև հայ ազգը, և որպէս յաղթական ազգ բնաւ կարեւորութիւն չի տար, Թրքական սպառնալիքներուն, յարձակումներուն, գաւերուն, և գործած բռնութիւններուն և սպիրներուն և կ'զբաղի իր յաղթանակի պատուղները կարգի դնելու որ... չը փճանան, նաև ջանքի, զրուքի և «անոնքի տահմանները ճշդելու։ (արդեօք կարելի չէ՞ր Ազգերու Դասնակցութեան գիմել, այդ սահմանները ճշդելու համար գոնէ աւելորդ տաղտուկէ մը կ'ազատէին)։

Պատասուն տարիէն աւելի է որքան ես կը յիշեմ, Թուրքերը մեր դէմ պատերազմ հռչակած են և սպէն հակառի վրայ ալ մեզ պարտութեան մատնած են, բայց մենք ... կիւրինցիի մը յամառութեամբ, չենք ուզած խոստովանիլ մեր պարտութիւնը և ամէն մեզքիս վրայ, հպատակին ալ պնդած ենք, Թէ հայ ազգը յաղթանակած է... բառոյական, յաղթանակած է, որովհետեւ հայացք ըլլալէ դադրած և ազգ եղած է, որովհետեւ հպատակ Թուրքերը գինքը պղտիկ և կարեւոր դարձնելու իրենց ճիգին, չեն յաջոդած... ամբողջապէս, ու որովհետեւ դեռ չեն կրցած ջնջել երկրագունքի երեսէն Հայ անունը, որովհետեւ, դեռ մէկ մասը հայրենի կը մնայ, որովհետեւ դեռ եկեղեցի կը չինեն, վերջապէս, ինչ գիտնամ չատ մը օրովհետեւներ, որոնք միշտ առջ կը ջնեն, ինչպէս սպանկացած վճռական մը առջ պիտի ջներ իր անգանձելի մուրհակները, ինքզինքը յուսադրելու համար։

Կիւրինցիի յամառութիւն ըսի վերը։ որպէսզի Կիւրինցի բառեակաձեր չի բարկանան և գիս զբաղպատրոն չ'անուանեն, հարկ կը համարի ներով հաստատուած փաստ մը արձանագրեմ հոս։

Փաստանակին, Կիւրինցի մը և Սեբաստացի մը միասին կը հանդիպին։ Ճամբայէն քիչ մը դուրս, Փարի մը վրայ կենդանի նմանող բան մը կը տեսնեն։ Սեբաստացին կըսէ որ արծիւ է, իսկ Կիւրինցին կը պնդէ որ այծ է։ Քիչ վերջ կենդանին, որ արծիւ մ'էր, կը Թռի։ Սեբաստացին ցոյց կուտայ Թռչուն և կըսէ.—

պատճառները բաւական են մեզ համոզելու որ Թրքական նոր դէմքը հայութեան դէմ չէ։ Անիկա Սիւրիացիներու և գեղեցիկ Հալէպի եւ «Ձեռկայսոց» Անտիոքի դէմ է։

Այդ ընդարձակ ռազմական-քաղաքական և տնտեսական ծրագրի մէջ հայոց մասնաճեղգութեան կապուած բոլոր առեղծուածները սոսկ ու մի միայն պատրուակ են Անտիոքը կցելու եւ Հալէպը գոնէ կոդոպալելու։

Բայց կ'արժէ Ըմմէթ փաշայի ծրագրին քաղաքական-տնտեսական և զինուորական պատասխան նկատումները և հիմնաւորումները մերկացնել յատուկ յօդուածով և Սիւրիացիներու ուշադրութեան յանձնել, և հրաւիրել արաբական ասորը որ ինք իր կարգին քաղաքերէ Թրքական բան երևութին հակառայ, բան Տուրքեան հակառար տասին Թրքուն չարժուիթները։

Արտաքին ժամուլը պարտաւոր է ընելու այդ բանը, մինչև այդ մեր պարտականութիւնն է քանի մը իրողութիւններ արձանագրել ու յանձն առնել արաբ հանրային կարծիքին։

ՇԱՀԱՐՈՒՆԻ

ՔՐՈՆԻԿ

ՈՒԷՍՏ ՀՈԼԻ ՀԱՄԵՐԳԸ

Անցեալ չաբաթ իրկուն չատ չատեր ինձի հետ ներկայ գտնուեցան Ուէսթ Հոլի Հայկական հասերգին, ղեկավարուած Գ. Հ. Գէրպէրեանէ։

Ամերիկեան Համալսարանի Հայ Ուսանողական Միութեան նախաձեռնութեամբ տրուած այս համերգը, ինչպէս յայտարարուեցաւ, կը հետապնդէր երկու նպատակ,որոնցմէ մին էր Հայ երգը ծանօթացնել տարիներու, և միւսը՝ զուարթ եւ հաճելի երեկոյ մը անցընել տալ հայերուն, որոնք իրենց ներկայութեամբ պատուած էին Հայ Ուսումնասիրութեան սոյն չատ գեղեցիկ ձեռնարկը։

Մեր մէջ սովորութիւն եղած է ծախահարել ամեն ձեռնարկ, որ հայկական է, ինչ որ ալ եղած բլլայ անոր լաւնոյթը։ Պէսպէսութեան, նոյնիսկ իրական և անաչառ քննադատութեան վախը ունինք ամենքնիս, և այս պատճառով է, որ կատարելագործումի, ինքնաբերաբերութեան պէտքը չենք զգար, և կը մնանք թերի ու անկատար։ Այս անգամ մեր այդ ազգային սովորութենէն չեզուիլ մը ընելով, անաչառօրէն պիտի ըսեմ, թէ այդ գեղեցիկ ձեռնարկը չկրցաւ գոհացնել այդ երկու նպատակները։ Ու այս ձախողանքը պէտք է վերագրել քանի մը պատճառներու։

1.— կրթապահինք, որ համերգի յայտագիրը երգերու ճոխ զանազանութիւն մը պիտի ունենայ հեղինակներու տեսակէտով, քանի որ թերթի մէջ հրատարակուած ծանուցումներէ կը տեսնուէին Կ. Վարդապետ, Ա. Մանուկեանի, Տէր Ղևոնդեանի անուանները։ Երբ բաժանուեցաւ երգուած մասներէն երեքը առնուած էին Կ. Վարդապետէ, մէկը Ա. Մանուկեանէ, 9ը համերգի ղեկավար Գ. Հ. Գէրպէրեանէ։

2.— Կ. Վարդապետի երգերը, բացի Հայաստանէն, լաւ պատրաստուած չէին, և երգեցողն այնպէս մը, որ չատ բան կորուսին իրենց հրապոյրէն, ազդեցութենէն, հմայքէն։

3.— Գ. Գէրպէրեանի երգերէն երկուքը «Հայաստանի Դովքը» եւ «Արեգ Վանէն» կարելի է նկատել լաւ և բան բաւականին յաջող, համերգներու մէջ կարենալ գրուելու համար։ Մնացեալները, առանց անոնց բնէնիցիս ժռեենալու պէտք է ըսել, թէ անոնք իրենց վրայ կը կրեին հետեւողականութեան մը եւ ուրիշներու երգին հետ նմանողութեան մը հետքերը, և զուրկ էին սկզբնատպութենէ, և եթէ կուզէք, հրապոյրէ ալ։

Ես յետոյ իբրև ընդհանուր դիտողութիւն, պէտք է մասնայնել պարագայ մը, որ հայկական բոլոր համերգներու անյաղթութեան պատճառներէն մէկը կը կազմէ։ ՄԵՐ ԵՐԳԵՐԸ ԼԱԼԿԱՆ ԵՐԳԵՐ ԵՆ, ԵՒ ԱՍԻԿԱ ԱՆՀԱՆԴԻՒՐԹԵԼԻ Է ԱՁԼ ԵՒՄ։

Մեր գրողներէ չատեր չատախօս կը մեղադրեն մեր ժողովուրդը, ըսելով, թէ լալ դիտէ միայն։ Բայց ինչո՞վ մեզաւոր է ժողովուրդ մը, երբ զինքը կը հրաւիրեն զուարթ երեկոյթի մը, և հոն փոխանակ հաճելի ժամանցի պարզապէս կը լացնեն զինքը տխուր երգերով։ Ձենք կըրնար ուրանալ, թէ խորունկ է ցաւերնիս. ընդունինք, թէ ջարդուած, եղեռնագործուած, գողցուած, տարագիր ազգ մըն ենք։ Բայց ո՞վ աւելի պէտք ունէր մխիթարութեան, քաջալերանքի, սփոփումի քան տարագիր, դժբախտ մարդը։ Ո՞վ աւելի պէտք ունէր բարոյական կորովի, քան ազատ և չախչախուած հայը։ Բայց փոխանակ այդ քաջալերանքին, այդ ուրախութեան, մեր երեկոյթներուն մէջ մեզի կը հրամցընեն տխրութիւն, յուսահատութիւն, լաց, իբր Թէ անոնք եղած բլլային հաւաստիացում դեղը, քալասանը մեր վէրքերուն, մեր հոգիկան ցաւերուն և տառապանքին։ Մենք իբր անհատ ընդհանրապէս զուարթ ենք գրեթէ, մեր հաւաքոյթներուն մէջ է, որ տեսակ մը արուեստական տխրութիւն կը ստեղծենք, և մեր երեկոյթները կը փակենք տխրութեամբ և լացով։

Ժողովուրդի մը բարոյական կորովը չինելու եղանակը այս չէ։ անհատին խորտակուած յոյսը,կորսուած հաւատքը վերարադրելու, ստեղծելու մեծքոտր այս չէ։ Այսպէսով յոռետեսներ, յուսահատներ միայն կրնանք չինել։ Երգը մէկն է այն զօրաւոր ազդակներէն, որոնք ժողովուրդի մը ողնայարը կը չինեն, և անոր կուտան, բարոյական կորովի և ապրելու կամքին հետ, պայքարի ոգին և յաղթականին հաւատքը։ Ու երգը այդ ատենը կրնայ զուարթութիւն նեղուցնել, եթէ զուարթութիւն նեղ է, եթէ զուարթութիւն ստրկացուցած է մեզ։ Ուրախ ազգ մը կրնայ ըլլալ ազատ ազգ մը, բայց ստրկացած ազգ մը երբեք։

— Ես չըսի՞ թէ թռչուն է, ահաւասիկ։

Կիւրինին կը նայի և... հայու մը յամառութեամբ չուզեր ընդունիլ իրողութիւնը և կըսէ.

— Ա՛ռ թռի ալ նէ այդ է։

Մեր պարագան ալ ճիշդ այդպէս է. պարտունք, կոտրունք, հալածունք, չնչունք, իսկ յաղթականած ենք և յաղթականի մը պէս ալ պարտաւոր ենք վարուիլ, անոգ, անաարքեր և.... պատուելիներու չափ ներող։

Նոր յարձակողականը, որ սարիէն աւելի պատ են մեր դէմ, խաչոր փաստ է ըսածիս։ Ծանր հրեատհով մինչեւ մեր քիկունքի գիրքերը ազգասէրին—ուր պատահան գտած էին հանգուցեալ Գազու փաշան և ծերունազարդ Հայրապետը ու մենք քան մը չըսինք։ Վերջերս այդ հրեատհին գործունէութեան սահմանին մօտիկ, նոր առն տեղ եղած գաղթականութեան դէմ, ու դարձեալ բան մը չունինք ըսելիք և ընելիք, բացի այդ լուրերը տալէ, և նոյնը փալչի, աճուռս չիշատակները թարգմանելէ, նոյն իսկ չենք գիշներ իրենց լեզուով պատասխան մը տալու այնքան որ վտահ ենք մեր ուժին և բարոյական յաղթականին վրայ։ «Ծունը կը հայէ և կարաւանը կանցնի» կըսենք ու մենք ալ կանցնինք բարոյական ահագին յաղթականներով կարաւանուած, ինչպէս պիտի բեր նոր բան չընելու հնարաւոր բանասաեղծը։

Օրել Լիւս Մ. ԹՈՒՐԻԿԵԱՆ
Գեղարդ

ՄԻՆՉ ԹՆԴԱՆՕԲԸ ԿԸ ԳՈՐԱՑ...

ԻՆՉ Է ՄԱՆՉՈՒՐԻՈՅ ՎԷՃԸ

ԵՒ ՈՐՈՆՔ ԵՆ ՉԻՆԵՐՉԱԲՈՆ ԸՆԴՀԱՐՄԱՆ ՊԱՏՃԱՌՆԵՐԸ

ՄԱՆՉՈՒՐԻԱԿԱՆ ՎԻՃԱԿԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՆԵՐԸ

ԶՈՒԳԱՀԵՌԱԿԱՆ ԳԻՏԵՐԸ

Զուգահեռական գիտերու խընդիրը երեան եկաւ 1907ին, երբ Ճաբոնը բողոքեց Խրինմիտուա—Ֆաքումէնն—Ցիցիհար գիծին չինութիւնը Փորլինկի յանձնուած րլլալուն համար։ Բողոքը կը հիմներ այն իրողութեան վրայ, թէ այս յանձնումը կը նշանակէր փէքինի դաշնագրին ոտնակոխութիւն մը։ Որովհետեւ, այդ դաշնագրին յաւելուածական մէկ փրօթօքօլին համաձայն, Չինաստան յանձն կառնէր Հարաւ-Մանչուրիական երկաթուղիին իր կողմէ ստացուելիքն առաջ որևէ երկաթուղագիծ չչինել այդ և անոր ճիւղաւորման գիծերուն զուգահեռաբար, կամ անոր մօտ, որովհետեւ այդ պիտի ՀԱՇԱՒԷր վնասիչեալ երկաթուղիի չահերուն»։

Փէքինի հաշտութեանց բանակցութեանց ընթացքին, երբ կը քննէր այս փրօթօքօլը, Չինաստան «զուգահեռական» բառը գաւ չատ անորոշ։ Չինաստան կ'ուզէր իմանալ, թէ հարաւ-Մանչուրիական երկաթուղին որքան հեռաստրածութեան մը վրայ չէր թոյլատրուեր զուգահեռական երկաթուղագիծ մը չինութիւնը։ Ճաբոն ցիները չուզեցին ճգել այս սահմանը, ըսելով որ նման բան մը, հաւանաբար պիտի դժուարացնէր չինական երկաթուղիներու չինութիւնը։ Ճաբոն այն ատեն խոստացաւ դժուարութիւններ չյարուցանել Չինաստանի առջև, Մանչուրիոյ զարգացման աշխատանքին մէջ։

Խնդիրը, այսպէսով առկախ ձգուեցաւ և մնաց մինչ վիճելի։ Ճաբոնացիները կը մերժէին թոյլատրել զուգահեռական գիծերու չինութիւնը, իսկ Չինացիները կը պընդէին Մանչուրիոյ զարգացման անհրաժեշտութեան վրայ։

1909ին, ստեղծուեցաւ Մուքդէն — Անթունկ երկաթուղագիծին ընդարձակման խնդիրը։ Ճաբոն բանկրաւ իր աշխատութեանց, առանց առանալու Չինաստան բողոքեց բայց նոյն տարուան Օգոստոս 19ին, համաձայնութիւն գոյացաւ այդ ընդարձակման մասին, և, 4 Սեպտեմբերին ստորագրուած յաւելուածական համաձայնագրով մը, Չինաստան յանձն առաւ նախապէս հաստատել Ճաբոնական կառավարութեան հետ, եթէ երբեք Փոլինկին յանձնումը տեղի ունենար։

Այս համաձայնագիրը մեծ կարեւորութիւն ունի, որովհետեւ Ճապոնիան պէտք կարծիքին դիմէ հարաւ-Մանչուրիական երկաթուղագիծին ընդարձակման պարագային, քանի որ, զուգահեռական գիծերու չինութեամբ իրարու կը բախէին երկու երկիրներու չահերը։ Այսպէսով, Ճաբոն կրցաւ Չինաստանէն առանալ զիջողութիւն իրաւունքը Մանչուրիոյ այս երկաթուղիներու հարցին մէջ, — համաձայնութիւն մը, որ չատ մը տեսակէտներով, աւելի բանադատիչ է քան Փէքինի գաղինքը։

Զուգահեռական գիծերու այս խնդիրը գաւ անմիջական այլ ժամանակաւոր լուծում մը, որուն համաձայն, Չինաստան, փոխ գրամ ստացաւ Ճաբոնէն, հարաւ-Մանչուրիական երկաթուղիին զուգահեռական նկատուած որոշ գիծեր չինելու համար։ Այս երկաթուղագիծներէն կարևորագոյնը կր սկսի Սուփինկայէն՝ հարաւ-Մանչուրիական գիծին քովէն և կը չարունակուի դէպի հիւսիս, մինչև Անկացի ծիցիհարի մօտերը, անձնելով Թաոնանէն։

ՀԱՄԱՁԱՅՆԱԳՐԵՐՈՒ ԳԱՐՑԱԴՐՈՒԹԻՒՆԸ

Այս գիծերու մասին տեղի ունեցած բանակցութեանց հաշիւը պէտք է ասլ մանրամասնորէն, որովհետեւ անիկա կը պարփակէ նաև զաղանագիրները պարտադրելու մեթոտին վերաբերեալ հարցը և որովհետեւ, Մանչուրիոյ յարմ այսօրուան բախտին գլխաւոր պատճառը մէկ կողմէն այս դաշնագիրներն են և միւս կողմէն, Ռիրին — Հուէյլունկ գիծին վերաբերեալ համաձայնագիրը։

Սուփինկայ—Թաոնան երկաթուղագիծը սկսաւ չինուիլ 1917 ին, հարաւ-Մանչուրիական երկաթուղիներէն և Սօքօհամայի դրամատունէն փոխ առնուած դրամագլուխներով։ 1918ին Ճաբոնական դրամատուներու մէկ սէնտիքան, փոխատուութիւն ըրաւ Չինաստանին չորս երկաթուղիներ չինելու համար Մանչուրիոյ մէջ Ռիրին—Քայուեան, Ցանկաուն—Թաոնան, Թաոնան—Եէխօը և ուրիշ գիծ մը Թաոնան—Եէխօյէն մինչև Նաեանգիաա ալ։ Այս երկաթուղիներու չինութիւնը արժէց 75 միլիոն էէն, որուն 20 միլիոնը փոխ առին Ճաբոնացիները։

Նոյնպէս, Թաոնան—Անկացի գիծը սկսաւ չինուիլ Չինացիներէն, որոնք, չինութեան գործը կապալով տուին հարաւ-Մանչուրիական երկաթուղիներու ընկերութեան, եթէ կապալառու Ճաբոնական ընկերութիւնը վճարուի չաստնար պարտքը փոխատուեան պիտի վերածուէր։

Այսպէսով, այս երկաթուղիները, որոնք Չինաստանի սեփականութիւնն են, իրականին մէջ երաշխաւորուած ստակ կը գտնուին Ճաբոնի — այսինքն հարաւ-Մանչուրիական երկաթուղիներու ընկերութեան — ձեռքին մէջ, և, Ճաբոնացիները կը պնդեն, Թէ պէտք է պաշտպանուին իրենց հարստութիւնները, նոյնիսկ զինուորական Թէ։ Չինաստան կը պատասխանէ, Թէ ժամանակը գալուն, այս պարագը պիտի վճարուի, և, եթէ երբեք Ճաբոնացիները գանգատներ ունին, պէտք չէ որ դիւանագիտական բնոյթ ունեցող բողոքներու սահմանէն դուրս գան։

(2)

ՍՕՍԻԷԼԻԶՄ ԵՒ ՌԱՄԿԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆ

Գրուած՝ Մեծ Ակուսական Ընդհանուր Նախարար
ԱՆԱՓՕԼ ՅԸ ՄՕՆՉԻՒ կողմէ

Ը.

Արևմտեան ռամկապետութեան սկզբունքին ուրիշ հակասութիւն մըն ալ այն է Թէ քուէարկութիւնները հրապարակային են։ Բան մը որ կրնայ բացատրուիլ հիմնայարկը կազմող սովիէթներու մէջ, բայց զօրս ընդունիլ առաւել դժուարին կ'ըլլայ երբ որ խնդիրը դասնայ բարձրագոյն իշխանութեանց անտնուժին չուրջ։

Արևմտեան ռամկապետութեանց մէջ, հանրային կարծիքը համարուած է գործադիր իշխանութեան տեսլութիւնը իրենց քուէներով պատճողզ օլէնադիր ժողովներուն կազմին սահմանարարը։ Սովիէթական դրութեան մէջ, հանրային կարծիքը, անառման կերպով գեղրիչման՝ հիմնայարկը կազմող սովիէթներու մէջ, մինչև բուրգին կրկնակ գագաթը բարձրացած համարուած է՝ սուզուելով բազմիցս տեղի ունեցած ընտրութեանց մէջ։ Ասիկա կրնայ նուազեցնել հանրային կարծիքի անմիջական հակազդեցութիւնները, նա մանաւանդ որ Միութեան Սովիէթներու Համագումարը տեղի կ'ունենայ երկու տարին անգամ մը կարճատեւ նստաշրջանի մը համար։

Սակայն, միւս կողմէ, դրութեան տեսաբաններու ըսածին նայելով, պէտք է որ դրութեան միաձեւութիւնը, ամէն ատաքան սովիէթները կերպարանող սկզբունքի միօրինակութիւնը ի վիճակի ըլլայ հանրային կարծիքին տալու ամենուրեքութեան յանկութիւնը և իր ներկայութիւնը քաքաւելու կազմուածքին բոլոր մասերուն մէջ։

Ինչպէ՞ս է իրականութիւնը։ Հոդ, պէտք է յիշողութեան առջև բերել որ սովիէթական դրութեան կողքը կր գտնուի հաւասարավարական կուսակցութեան դրութիւնը և իրաքանչիւր սովիէթը կազմող անկուսակցականներ, և որ հաւասարավարական կուսակցութիւնը կր նչանակէ անհատապէս ընտրողները և ընտրուղները որոնց հրապարակային ընտրութիւնը դաղանի կերպով ըմբոստանալուն։

Կուսակցութիւնը ունի՝ ամէն նախաձեռնարկութիւն և՝ ամէն պատասխանատուութիւն. ան գինուած է, սիրողներով օժտուած է, յօդուածագրուած է այնպիսի ձեւով որ ոչ մէկ բան և ոչ մէկ անձ չկրնար խուսափիլ անկէ։ Անոր կեդրոնական կոմիտէն կը կազմէ Լէնինի քարոզած վարդապետութիւնը պաշտպանելու պատճող ուղեցոյցները խմբակը։ «Բրաւդա» թերթը՝ Ընդհ. քարտուղար ՍԹալինը կը կոչէ պես համաշխարհային Գոլեաարիալի։ Կազմակերպութեան ներքին կարգապահութեան և բաշխումի ծանձնախուժքը (օրկըրազբրէժ) հաչուետուներ կ'պարձանագրէ և կը բաշխէ կուսակցութեան բոլոր մարդկային պիտոյքը։

Ամենակարող փոխրամասնութիւն մը

Հակակչռի ծանձնախուժքը կր հակէ հաստատութիւններու (կոմիտիւնիա) աշխատանքին, հասարակութեան և անհատական կեանքին վրայ։ Բոլոր կարևոր եւ մամլոյ ծանձնախուժքը կը կառավարէ կոգեղէն կազմութիւնը։ Բայց էական, այսինքն՝ ուղղակի և ամենօրեայ ձեռնամուխները կորիզ անկելու և թափանցուելի համար կազմուած մարմիններ եղող «բջիջ»ներու գործն է։ Ահա ճանկերը որոնց մէջ կուսակցական փոքրամասնութիւն մը կր սեղմէ սովիէթները փրկելու կուսակցութեան ճանկէն։ Ատոնք Սէն-Սիմոնի տիպարէն ազնուականներ են որ անհանդուրժելի կը համարեն քաղաքին և պատասխաններուն գերակայութիւնը։ Այլք, ապագային կասկածելով, կը մաղեն եղեր կուսակցութեան հետզհետէ գանէն հրաժարումը ի նպաստ սովիէթներու միջկոգեղեր գաղափարին, այսինքն՝ անորոշ գանգուածին. անոնք կը խորհին Թէ կուսակցութեան դիկտատորիան վերջնական կերպով չէնչելէր իր մէջ պրոլետարիայ դիկտատորիան։

(3)

ՏՕՔԹ. ՇՊԱԼԻՆԳԻՐԻ ԳԻՏՏ

Ջ. Խկերիացի գիտնական, բժիշկ Շպալինգիր, որ ներկայումս ապրում է Անգլիայում մի գիւտ արաւ, որին վիճակած է գուցէ լինել մահնամեծը մարդկութեան համար, եթէ միայն գիտականի ենթագրութիւնները արդարանան։

Բժ. Շպալինգիրի գտած չիճուկը ոչ միայն արագ և արմատապէս բժշկում է թոքախտից, այլև նախազգուշացնում է հիւանդութիւնը սկսելուց։

Այդ չիճուկը բժշկում է ոչ միայն մարդկանց, այլև կենդանիներին։

Տօքթ. Շպալինգիրը իր գիւտի համար աշխատել է 20 տարի, բայց մինչև այժմ նա իր հետազօտութիւնները չաս գաղտնի էր կատարում, չուզենալով իր գործի չուրջը աղմուկ և բէկլամ ստեղծել։ Փորձերի և լաբօտարուսում հետազօտութիւնների վրա, նա ծախսել է 10 միլիոն ֆրանք, կորցրել է իր ամբողջ կարողութիւնը, իր կնոջը և ազգականների ունեցածն էլ է գոհաբերել։ Այդ գործը նա չէր կարող այլևս չարունակել և հասցնել իր վախճանին, եթէ Լոնտոնի հարուստները չլինէին և չօգնէին նրան։

Լէտի Սիճորսի սալոնում

Իր գիտի մասին Տօքթ. Շպալինգիրը պիտի զեկուցէր ժամանակաւորապէս մէջ, Լէտի Սիճորսի սալոնում, միաժամանակ իր գիտի ֆօրմիւլը հաղորդեց առողջապահական նախարարութեանը և մի քանի հիւանդանոցներին։

Լոնտոնի հասարակութեան ամենափայլուն անդամներն եկեր էին լսելու Շպալինգիրի զեկուցումը։ Նրանց մէջն էին Վիսամինսորրի Դուքսը, Լօրդ Ռոլվիրտոն, Լօրդ Ալինգրոն և այլն։

Տօքթ. Շպալինգիրը այնքան յուզուած է եղել, որ ինքը չէ կարողացել կարդալ զեկուցումը, նրա փոխարէն կարդացել է նրա զեկուցագիրը ծենէրալ Ֆրետերիկ Մօրիսը, որը չատ ծանօթ անձնաւորութիւն է ունեցել Շպալինգիրի գիտական աշխատանքների մէջ։

Հրաւագործ միքրոպները

Տօքթ. Շպալինգիրի գտած չիճուկը սրսկում են մարդուն և կենդանիների։ Այդ չիճուկը բոլորովին անվնաս է։ Նա չէ կարող վնասել, որովհետեւ նրա կազմի մէջ մտնում են հակատուբերկուլիոզի մեռած միքրոպները։

Տօքթ. Շպալինգիրը նախապէս միքրոպները ենթարկում է մշակման։ Սկզբում նա այնպիսի պայմաններ է ստեղծում նրանց համար, որ միքրոպները սկսում են զարգանալ, այնպէս ինչպէս որ նրանք գտնէին մարդկային օրգանիզմի մէջ։ Այնուհետեւ միքրոպները տեղափոխում են ուրիշ միջավայր որտեղ նրանք մեռնում են քնական մահով պահպանելով միևնոյն ատեն նոյն քիմիական և ֆիզիքական յատկութիւնները, ինչ որ ունէին կենդանի ժամանակ։

Երբ սրսկում են հիւանդ օրգանիզմը այդ միքրոպները ապանում են տուբերկուլիոզի բացերները։

Բժ. Շպալինգիրի միքրոբները մի ուրիշ յատկութիւն ևս ունէն, որքան չատ է հիւանդի օրգանիզմում թոքախտի բացիները և որքան քայքայիչ է նրանց գործունէութիւնը, այնքան աւելի ուժեղ է նաև տալ, եթէ զուարթութիւն նեղ է։ Ուրախ ազգ մը կրնայ ըլլալ ազատ ազգ մը, բայց ստրկացած ազգ մը երբեք։

— Ես չըսի՞ թէ թռչուն է, ահաւասիկ։

Կիւրինին կը նայի և... հայու մը յամառութեամբ չուզեր ընդունիլ իրողութիւնը և կըսէ.

— Ա՛ռ թռի ալ նէ այդ է։

Մեր պարագան ալ ճիշդ այդպէս է. պարտունք, կոտրունք, հալածունք, չնչունք, իսկ յաղթականած ենք և յաղթականի մը պէս ալ պարտաւոր ենք վարուիլ, անոգ, անաարքեր և.... պատուելիներու չափ ներող։

Նոր յարձակողականը, որ սարիէն աւելի պատ են մեր դէմ, խաչոր փաստ է ըսածիս։ Ծանր հրեատհով մինչեւ մեր քիկունքի գիրքերը ազգասէրին—ուր պատահան գտած էին հանգուցեալ Գազու փաշան և ծերունազարդ Հայրապետը ու մենք քան մը չըսինք։ Վերջերս այդ հրեատհին գործունէութեան սահմանին մօտիկ, նոր առն տեղ եղած գաղթականութեան դէմ, ու դարձեալ բան մը չունինք ըսելիք և ընելիք, բացի այդ լուրերը տալէ, և նոյնը փալչի, աճուռս չիշատակները թարգմանելէ, նոյն իսկ չենք գիշներ իրենց լեզուով պատասխան մը տալու այնքան որ վտահ ենք մեր ուժին և բարոյական յաղթականին վրայ։ «Ծունը կը հայէ և կարաւանը կանցնի» կըսենք ու մենք ալ կանցնինք բարոյական ահագին յաղթականներով կարաւանուած, ինչպէս պիտի բեր նոր բան չընելու հնարաւոր բանասաեղծը։

Օրել Լիւս Մ. ԹՈՒՐԻԿԵԱՆ
Գեղարդ

ՄԻՆՉ ԹՆԴԱՆՕԲԸ ԿԸ ԳՈՐԱՑ...

ԻՆՉ Է ՄԱՆՉՈՒՐԻՈՅ ՎԷՃԸ

ԵՒ ՈՐՈՆՔ ԵՆ ՉԻՆԵՐՉԱԲՈՆ ԸՆԴՀԱՐՄԱՆ ՊԱՏՃԱՌՆԵՐԸ

ՄԱՆՉՈՒՐԻԱԿԱՆ ՎԻՃԱԿԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՆԵՐԸ

ԶՈՒԳԱՀԵՌԱԿԱՆ ԳԻՏԵՐԸ

Զուգահեռական գիտերու խընդիրը երեան եկաւ 1907ին, երբ Ճաբոնը բողոքեց Խրինմիտուա—Ֆաքումէնն—Ցիցիհար գիծին չինութիւնը Փորլինկի յանձնուած րլլալուն համար։ Բողոքը կը հիմներ այն իրողութեան վրայ, թէ այս յանձնումը կը նշանակէր փէքինի դաշնագրին ոտնակոխութիւն մը։ Որովհետեւ, այդ դաշնագրին յաւելուածական մէկ փրօթօքօլին համաձայն, Չինաստան յանձն կառնէր Հարաւ-Մանչուրիական երկաթուղիին իր կողմէ ստացուելիքն առաջ որևէ երկաթուղագիծ չչինել այդ և անոր ճիւղաւորման գիծերուն զուգահեռաբար, կամ անոր մօտ, որովհետեւ այդ պիտի ՀԱՇԱՒԷր վնասիչեալ երկաթուղիի չահերուն»։

Փէքինի հաշտութեանց բանակցութեանց ընթացքին, երբ կը քննէր այս փրօթօքօլը, Չինաստան «զուգահեռական» բառը գաւ չատ անորոշ։ Չինաստան կ'ուզէր իմանալ, թէ հարաւ-Մանչուրիական երկաթուղին որքան հեռաստրածութեան մը վրայ չէր թոյլատրուեր զուգահեռական երկաթուղագիծ մը չինութիւնը։ Ճաբոն ցիները չուզեցին ճգել այս սահմանը, ըսելով որ նման բան մը, հաւանաբար պիտի դժուարացնէր չինական երկաթուղիներու չինութիւնը։ Ճաբոն այն ատեն խոստացաւ դժուարութիւններ չյարուցանել Չինաստանի առջև, Մանչուրիոյ զարգացման աշխատանքին մէջ։

Խնդիրը, այսպէսով առկախ ձգուեցաւ և մնաց մինչ վիճելի։ Ճաբոնացիները կը մերժէին թոյլատրել զուգահեռական գիծերու չինութիւնը, իսկ Չինացիները կը պընդէին Մանչուրիոյ զարգացման անհրաժեշտութեան վրայ։

1909ին, ստեղծուեցաւ Մուքդէն — Անթունկ երկաթուղագիծին ընդարձակման խնդիրը։ Ճաբոն բանկրաւ իր աշխատութեանց, առանց առնուելու Չինաստան բողոքեց բայց նոյն տարուան Օգոստոս 19ին, համաձայնութիւն գոյացաւ այդ ընդարձակման մասին, և, 4 Սեպտեմբերին ստորագրուած յաւելուածական համաձայնագրով մը, Չինաստան յանձն առաւ նախապէս հաստատել Ճաբոնական կառավարութեան հետ, եթէ երբեք Փոլինկին յանձնումը տեղի ունենար։

Այս համաձայնագիրը մեծ կարեւորութիւն ունի, որովհետեւ Ճապոնիան պէտք կարծիքին դիմէ հարաւ-Մանչուրիական երկաթուղագիծին ընդարձակման պարագային, քանի որ, զուգահեռական գիծերու չինութեամբ իրարու կը բախէին երկու երկիրներու չահերը։ Այսպէսով, Ճաբոն

նայ տալ, եթէ զուարթութիւն նեղ արդէն տխուր և յուսահատ ժողովուրդ մը չէ։ Ուրախ ազգ մը կրնայ ըլլալ ազատ ազգ մը, բայց ստրկացած ազգ մը երբեք։

Արովհետեւ, չատ մը արիւնալի նախորգներով և փորձառութեամբ տեսնուած է որ Հայ քաժիրէները այնքան վախկոտ չեն։ Վերջը, տեղէ մը առանց արիւն թափելու հեռանալ իրենց ակզբունքին դէմ էր։ Ըլլար ըլլար այս չփոթութեան պատճառելու համար կրնար ըլլալ։ կառավարութեան ուշադրութիւնը այդ կողմերը հրաւիրելով ուրիշ տեղ մը չարժուած յառաջացնել կուզէին։ Այս պատճառաւ Ներսեսեանական կուսակցութեան մէջ պէտք էր արթուն հսկել և խուզարկութիւններ կատարել։ Այդպէս ալ եղաւ։ Մուժը խուժը դինուոր և ժանտարժայի ուժեր հանուելով, Թէ կուսակցութեան կեդրոնին մէջ և Թէ ալ չրջանները որքան որ գինուած Հայ ֆետայիներ կան ձերբակալուեցան։

ՎԱՆԻ ԱՊՍՏԱՄԲՈՒԹԻՒՆԸ

Վանի մէջ գեռ երեք անգամ ապստամբութիւն հանել ուղող քաժիրաճները Ռուսիոյ և Պարսկաստանի կողմերէն շատ շուտակարար նոր ուժեր կառանային և գիւղերն ու ագարակներ կոխելով կողոպուտներ կընէին։ Իրենց վր յ գրկուող ուժին ալ տունի մը կամ եկեղեցիի մը մէջ դէրք բռնելով կը գիմադրէին։

Ասանց հանգիպ, վերջապէս Թագաւորական հրովարտակով որոշուած կանոնադիր մը գործադրութեան դրուիլ սկսաւ։ Այդ կանոնադրին համաձայն զէնք գործածող քաժիրաճներուն առանց այլեւայլի և վճռականօրէն դիմադրութիւն պէտք էր ցոյց տրուէր և ոչխ կամ մեռեալ ձեռք անցուէր։ Նախ անոնց պիտի Թէկզուզէր յանձնուիլ և չեղած պարագային իրենց պահուած տեղերը այրուելով պիտի ձերբակալուէին։ Ու իրապէս ալ այդպէս եղաւ։ Քանի մը Թաղերու մէջ, հայ քաժիրէներու պահուած տեղերը այրուելով անոնք բնաչնջուած էին։

Այս զօրաւոր և վճռական ընթացքին չնորհիւ է որ Վանի մէջ, նորէն ապստամբութիւն հանել ուզողներուն արգելք հանուեցաւ էկինք։ Բայց Մամուրէթ Իւլ Ազիզ կուսակալութեան ատենները էկին գազային մեծ և սխուր դէպքեր պատահած և արիւն թափուած էր։

ԷԿԻՆԻ ԴԷՊՔԸ

1312 տարուան Սեպտեմբերին երրորդ օրը էկինի Քէօյ պատճառով Թաղամասի եկեղեցիին մէջ արտակարգ բազմութիւն մը կար։ Այս բազմութեան ուշադրութիւն գրաւուելը, եկեղեցի լեցնող ժողովուրդին մեծամասնութիւնը էկինցի չլլալով օտարականներ ըլլալն էր։

Հայերու եկեղեցիի մէջ պատքի ժամերը ամբողջ իսլամ ժողովուրդին ծանօթ էր։ Մանաւանդ այդ բազմութիւնը առաւօտեան շատ կանուխ հաւաքուած էր։ Վերջը, կէսօր ըլլալով հանդերձ եկեղեցիէն ոչ ոք դուրս չէր ելներ և չուկայի մէջ ոչ մէկ հայու խանութը բացուած չէր։ Կէսօրէ վերջ բազմութեան մէջ մեծ ժողո եկեղեցիէն դուրս ելաւ. բայց վախանութները նորէն չէ բացուեցան։ Թիւրքիոյ բոլոր մասերուն մէջ, սարիէ մը իվեր չարունակուող չարժումներու մէջ հայերը միշտ այս ձեւով կը չարժէին։ Իսլամները Թէ զարմանքի և Թէ ալ չուարումի մատնուած էին։

Եկեղեցիէն ելնող ժողովուրդին մէկ մասը աուներու մէջ դրուեցան, իսկ միւս մասն ալ իբր Թէ պատրաստի կերպով գնուելու գաղտնի ժայռերուն մէջ, տեղաւորուեցան։

Այդ միջոցին փողոցներու մէջ խաղցող հայ ազգաչներ երեսնի բերանններեն խոսքեր փախցուցին.

— Հայրս զէնքը առաւ և այսոր որթի գնաց.

Միւս ազգաչներն ալ մեծին խոսքերը կրկննգին.

— Միայն քու հայրդ չէ՞ ես. մեր հայրերն ալ իրենց զէնքերը առնելով գացին։

էկինի հրամանատար միքայել Թէվֆիքի տակ փոքրաթիւ ոյժ մը կար։ Անոր պատրաստ ոյժը հազիւ 550 գինուորէ կը բազկանար։

(Շար.)

ՄԾեՑԻ ՎԱՍՏԱԿԱՒՈՐ

ՈՒՈՒԻՑԻՋ ՄԽԻԹԱՐ ՍԱՐԳԻՍԵԱՆԻ ՅԻՇԱՏԱԿԻՆ

—o—

Հալէպի մէջ վերապրող սակաւաթիւ Մշեցի հայորդիներէն չորրորդն ալ Փետր. 11ին ցուրտ հողին յանձնեցինք բազմաթիւ յուղարկաւորներու խոր սուգին մէջ։

*Հանգուցեալը Մուշի Միաց.Ընկ. Ներսէսեան վարժարանի ընտաց. ւարտներէն էր. Քալալեանց Սարգիս վարժապետի նահապետական տան բարի ու հարազատ զաւակ գաշտօնավարած է Մուշի շրջանակի դպրոցներու մէջ Զաւարեանի տնօ ցութեան ներքեւ, ապա անցեր է Ֆարղին եւ Հալէպ հաստատուեր է 1911 թուին։ Հայկազեան վարժարանի խղճամիտ ու տիպար ուսուցիչներէն էր հայ վարժապետի իսկական կոչումով։ Սրբազան առաջնորդը տխուր շեշտերով նկեղեցւոյ մէջ վեր հանեց հանգուցեալոյն բարեմասնութիւնները ունկնդիրներու աչքերէն աղի արցունքներ քամելով։ Իր լրջութեամբ ու խոհուն վարուելակերպով բազմաթիւ մարդոց համակրութիւնը շահեր էր։ Հայկազեան դպրոցի հոգաբարձութեան, տնօրէնութեան, ուսուցչական երկսեռ մարմնոյ, աշակերտութեան սեռ մարմնոյ, աշակերտութեան, հիւանդներու ուսուցչական կազմի. Հ. Ը. Դաշնակցութեան տեղական կոմիտէի, Զաւիահաս Որբերու երկսեռ Միութեան, Տարօն-Տարուբերանի, Սասնոյ եւ Խունուսի Հայրենակցական Միութեանց, զանազան անհատներու եւ բնտանեաց կողմէ քան եւ հինգ ծաղկեպսակներով յարգուեցաւ հանգուցեալոյն յիշատակը։ Հակառակ պաշտօնակից եւ մտերիմ հայրենակից եւ իրեն համակիր բարեկամաց ջանքերուն հանգուցեալը իր մահկանացուն կնքեց Իտալական հիւանդանոցի զոյգ բժիշկներու մշտարթուն դարման

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՓՐԱԿԱՑԻ ԱՆԳՈՐԾՆԵՐԸ

Փրակա։— Ձնգործներուն թիւը հասաւ 580,000ի։

ՆՈՐ ՍՐՇԻԱՆՔ ԴԷՊԻ ԲԵԻԼՈ

Պերլին։— Հիւսիսային բեւեռ գացող Իտալական արշաւախումբի նախկին պետ զօրավար Նոպիլէ պ. Մուսոլինիէ այժմուհիւն ստանալէ վերջ, Մովիէթական կառավարութեան հետ յանձնառութիւն մը կնքեց, որուն համաձայն ինք պիտի մասնակցի յառաջիկայ ամառ Լենինգրատի բեւեռային հաստատութեան կողմէ ձեռնարկուելիք արշաւախումբին։

ՁՔԲՈՆ ՆՈՐ ՎԱՐԿԵՐ ԿԸ ՔՈՒԷԱՐԿԷ

Թոքիո։— Կայսերական խորհուրդը 34 միլիոն եէնի վարկ մը քուէարկեց շարունակելու համար պատերազմական գործողութիւնը Ձինաստանի մէջ։

ԱՆԳԼԻԱՑԻ ԿԱՄԱՒՈՐ ՕԴԱՆԱՒՈՐԴՆԵՐ

Լոնտոն.— Պաշտօնապէս կը հաստատուի թէ կարգ մը Անգլիացի օդանաւորդներ վերջերս դիմում մը կատարելով իրենց ծառայութիւնը տրամադրած են Ձինական կառավարութեան։ Ձինաստանի ներկայացուցիչները կարողացած չեն ընթացք տալու սոյն դիմումին, նկատելով որ խնդրոյ առարկայ դիմումին ընթացք տալու համար իրաւասու է Նանքինը միայն։

ՁԱՆԿՀԱՅԻ ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ

Շանկհայ։— Թնթանօթաձգութիւնը ընդհատ կերպով շարունակուեցաւ Շաբէյի և Վօսունկի ճակատներուն վրայ։

Անգլիական և Ամերիկեան հիւպատոսները դարձեալ բողոքեցին Ճարոնական զինուորներու ցամաք հանուելուն համար։

ԳԵՐՄԱՆԻՈՑ ՆԱԽԱԳԱՀՈՒԹԵԱՆ ՇՈՒՐՋ

Պերլին.— Պատգամաւորները, վարչական խորհուրդը պաշտօնապէս յայտարարեց իր թեկնածուութիւնը Գերմանիոյ նախագահութեան համար։ Պատգամաւորը կը յայտարարէ որ եթէ վերընտրուի ժամանակը իր ձանքերը պիտի նուիրէ ձեռք անցնելու համար արտաքին գործերու մէջ ազատութիւնը և իրաւանց հաւասարութիւնը և ներքին գործերու մէջ՝ երկրի միութիւնը և բարգաւաճումը։

«Ռոդպատեայ Սայաւարտ» միութիւնը հրատարակեց զեկոյց մը որով կը յայտարարէ թէ պիտի պաշտպանէր ժառանգաւոր Հինտենպուրկի թեկնածուութիւնը եթէ անիկա կառավարութեան մէջ մտայուտ փոփոխութեան մը բացայայտ հաւաստիքը տուած լիներ։ Գերմանական Ազգայնականները որոշում մը չտուին տակաւին։

Կառավարական կուսակցութիւնները և ձախակողմեանները ժառանգաւոր Հինտենպուրկի թեկնածուութիւնը ընդունեցին մեծ գոհունակութեամբ մը։ Պաշտօնական շրջանակները կընդգծեն թէ ժառանգաւորը ազգային շահի տեսակէտով կուսակցութիւններէ վեր է։

ՁԱԲՈՆՆԵՐԸ ԵՒ ԽՈՐՀ. ՄԻՈՒԹԻՒՆԸ

Խարպին։— Ճարոնական ուժերու հրամանատար Զօր. Հասէպ յայտարարեց թէ երկիւղ չկայ որ Ճարոնի և Խորհրդային Միութեան միջև նոր ծագի Մանչուրիոյ հարցին պատճառաւ, տրուած ըլլալով որ Ճարոնական բանակը մտադիր չէ Խարպինէն անդին անցնիլ։ Մանչուրիոյ Ճարոնական ուժերու թիւը 25 000 է։

ԹՈՒՐՔԻԱ ՋԵՆԸՆԿԵՑԱՆ ԽՈՐՀՐԴԱԺՈՂՈՎԻ ՄԷՋ

Ժընեվ.— Թուրքիոյ արտաքին գործոց նախարար Թեվֆիք Բիւշտի պէյ զէնքնկեցաբար իորհրդաժողովին մէջ յայտարարեց թէ Թուրքիոյ իտէալը պետութեանց միջև ուժերու համեմատական հաւասարութիւնն է, այնպիսի եղանակաւ մը, որ երկիր մը զինաթափուելէ յետոյ իրեն թոյլ չտայ ինք կ'ընդունի Իտալիոյ առաջարկը և պիտի քննէ Ֆրանսական առաջարկը, երէ անոնք սկզբնադրայրը պիտի ըլլան ընդհանուր զինուածութեանց միջազգայնացումին։ Բիւշտի պէյ համաժիտ է վտանգաւոր զէնքերու և զինուորական օդանաւերու ջնջումին։ Ան պահանջեց որ իւրաքանչիւր պետութիւն ազատ մնայ իրենց երկրին պէտքերուն և աւանդութեանց համաձայն զինուորական դրութիւն մը որդեգրելու։

ՕՏԵԼ ԴՈՒՆ ՓԵՋԻ
եւ
ԱՍՏՂԻ ՓՈՂՈՑ ՊԻՏԻ ՕԴՆԻ

ԸՆՏԱՆԻՔԻ ԱՍՏՂԸ
(L'ETOILE du FOYER)

Առեւտրական և երկրագործական ժողովրդային վարկի հաստատութիւն
Անանուն ընկերութիւն։— դրամագլուխ 3,000,000 ֆրնք.
որ կրնայ 3.000,000,000 ֆրնք.ի բարձրացուիլ վարչական խորհուրդի պարզ որոշումովը։

Կեդրոնատեղի.— 137 Boulevard Sebastopol - Paris

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԴՈՐՁԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ Արեւելեան պետութեանց
Սպասի Օրէի տեղի, Գատրհ, Գիլրուբ

ԵԼԵՒՄՏԱԿԱՆ ՃԻՒՂ.
Աւանդի պարմանագրութիւնի
ՕԺԻՏ
Տրաշիաւորեալ տոկոս 6%։ Ասկէ զատ մասնակցութիւն ընկերութեան չահերուն։

ԿԱՒՈՒԱԾԱԿԱՆ ՃԻՒՂ.
ՎԱՐԿԵՐՈՒ ԲԱՑՈՒՄ
Կայուածի վրայ փոխատուութիւնք
վճարելի 10—15—20 տարիէն, որոչուած պայմանամէն առաջ ուզողը կրնայ վճարել։

ԸՆՏԱՆԻՔԻՆ ԱՍՏՂԸ ընկերութիւնը ներկայիս 75,000է աւելի անդամ ունի։
Մինչև 1 Ապրիլ 1931 Ընտանիքին Աստղը 135 միլիոն փոխ տուած է, գրաւով 500 միլիոնէ աւելի արժէք ունեցող անշարժ կալուածներու վրայ։
Ամէն թղթակցութիւն ուղղել B.P. 821, Beyrouth

Կարի եւ Ձեւագիտութեան Դասընթացք
ՏԻԿԻՆ ՄԱՌՒ ԵՐԱՄԵԱՆ
ՎԿԱՅԵԱԼ ԴԵՐՁԱԿՈՒՀԻ
ԲԱՐԻՋԷՆ ԵՒ ՎԱՇԻՆԿԹՕՆԷՆ
Կարի եւ ձեւագիտութեան մասնագիտուհի, Տիկին Մառի Սրամեան կը վերապատրաստէ իր առիթասանոցը, Մեծ Սեռայի դիմացը Նո. 78 տան երկրորդ յարկը։
Սրեք ամսուան միջոցին կը սորվեցնէ ամենավերջին ճոռաձեւութեամբ, կար եւ ձեւագիտութիւնի իր բոլոր բաղդութիւններով եւ արդիական միջոցներով, Droit-fils մեթոտով։ Իր աշակերտուհիները կ'օժտուին Բարիզի ազատարհածանօթ Académie Daydou վկայականով։

ՍՓԱՆՏԱՐՏ կօշիկները միշտ ամենալաւ, ամենադիմացկուն, ամենաժամանակակից եւ ամենագեղեցիկները կան։
ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ՝
ՆԱՃԱՐ ԵՂԲԱՐՑՆԵՐՈՒ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ

ՏՔԹ. ԼԵՒՈՆ ԵՆԻԿՈՄԵԱՆ
(Նախկին ներկայացուցիչ Մանիսալեան Ա. Ամերիկեան Ընկերութեան)
Իր նոր գրասենեակը կը գտնուի Ակնայի փողոց (Նախկին Ամերիկեան հիւանդանոցին դիմացը), Լիբանանի Ծառայողական Նորակառոյց պալատին մէջ։
Կը ներկայացնէ հետեւեալ ընկերութիւնները՝
Իրենց ուղղակի ներկայացուցիչներով։
Ընդհանուր գործակատար։—
ԱՐՄԱՆԴ ՍԱՐԱՖԵԱՆ
Գործակատար՝ ՀԱՐՈՒԹԻՒՆ ՍԱՐԱՖԵԱՆ
Գրասենեակի ժամեր։—
Կէսօրէ առաջ ժամը 9—12, կէսօրէ վերջ 2—6։
Ուրբաթ օրերը միայն կէսօրէ առաջ ժամը 9—12։

ՏՔԹ. Մ. Ս. ՏԱՔԻԷԼԵԱՆ
Նախկին ներքին բժիշկ ԹԱՂԱՊԵՏ. ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԻՆ
Այժմ միացուն բժիշկ St. ELIE ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԻՆ
ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒԹԵԱՆ ԺԱՄԵՐ
ՆԱՀԱՐԻ ՈՍՏԻԿԱՆԱՏԱՆ ԴԻՄԱՑ ԻՐ ՔԼԻՆԻԿԻ ՄԷՋ
Ամէն օր (Կէսօրէ առաջ 10 - 12
(Կէսօրէ վերջ 1 — 3
Ծնթ.— Հինգշաբթի եւ շաբաթ կէսօրէ վերջ ազատ
Հիւանդներուն ձրի։

ՏՔԹ. Գ. ՏԱՎՈՒՏԼԱՐԵԱՆ
ՄԱՍՆԱԳԷՏ ՆԵՐՔԻՆ ԵՒ ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ
Իր դարմանատունը հաստատած է, *ՍՍՍՒՒՐ* փողոց, Տօքթ. Սօղոմոնեանի (առամնաբոյժ) դարմանատան կից.
Ընդունելութեան ժամեր՝
կէսօրէ առաջ ժամը 8—12
» վերջ » 2—6

ՏՔԹ. Բ. ԳՈՒԼԱԳԵԱՆ
ՄԱՍՆԱԳԷՏ՝ ՆԵՐՔԻՆ, ՄՈՐԹԱՑԻՆ ԵՒ ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ
ՎԿԱՅԵԱԼ ՓԱՐԻԶԻ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑՆԵՐԷՆ
Կը դարմանէ գիտական ամենավերջին մեթոտներով, բոհերու, սաստմոհի, ադիքներու յետադի ամէն ցաւալի հիւանդութիւններ։ Հին եւ նոր յերմամիզութիւնը իր բոլոր բաղդութիւններով, ինչպես նաեւ Ֆրանկֆոս եւ մորթային հիւանդութիւնները։
Առազ, արմատական եւ բարեխիղճ դարմանում։
Հիւանդ կ'ընդունի ամէն օր, բացի կիրակիէ, իր նախկին դարմանատան մէջ. ժամը 8—12 եւ 2—6ու մասնաւոր ժամադրութեամբ։
Երեքշաբթի օրերը, ժամը 2—5 վկայ՝ ՆՂԻՍՏՆԵՐՈՒ ՁՐԻ
Ժօրժ Հասոլե վրայ՝ թիւ 8

Տոկոսի շինուածի վայելուչ տեսք հնչուն եւ բնական ձայն
Ահա յատկանիշները՝
ՈՐՈՆՑՄԱՄԲ ԿԸ ՁԱՏՈՐՈՇՈՒԻՆ
ԱՓՕԼԼՕ ՖՕՆՈՆԵՐԸ
Հրապարակի վրայ գրանուող բոլոր մարքաներու հետ կը մրցին Ապոլլօ ֆոնոնները։ Մանաւանդ վերջին նոր մոտէլները, որոնք հասած են արդէն, անգերազանցելի հնչիւնով, ձայնի ճոխութեամբ, վայելչութեամբ և ժամչելի գիներով։
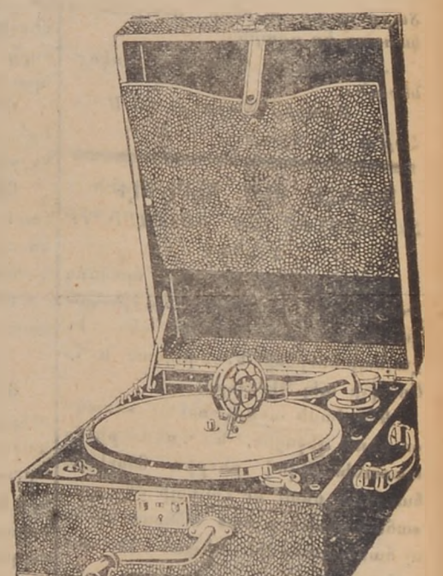
APOLLO GRAMOPHONE Co. Ltd
(of London)
ԱՓՕԼԼՕ՝ ՖՕՆՕՆԵՐՈՒ ԹՈՒՔԻՈՐԸ !!!
Կատարեալ համոզում ձեռքբերելու համար անգամ մը այցելեցէք
MAISON APOLLO, Rue de la Poste, BEYROUTH
Փարոսի եւ Ֆոխոյ ամէն ձևի, ականջի ապարատներ
գիւտամասչի գին, վճարումի պիտակներ
Ընդհ. ներկայացուցիչ Մխրիչ, Գալեաճեան, Անդրդրպանեան, Միջագետքի եւ Սիրոյ—
ԳՈՒՐԳԻՆ ՍԻՆԱՆԵԱՆ
KOURKEN SINANIAN, Boîte Postale 642, BEYROUTH (Syrie)

կեանքի սրութեան դէմ!
այլեւս ոչ ներկայացում ոչ նուէր ահաճգեա նուագը ձեր տան մէջ։
ՕՏԷՕՆ

Սկաւառակի եւ ֆոնոյի յայտնի մարքան ձեզ այս կը մատուցէ քիչ դրամով ամէն գիշեր ընտիր նուագ լսելու հաճոյքը։
Գնեցէք ՕՏԷՕՆ *Folio* մը որմէ անկասկած պիտի հմայուիք եւ նշորհիւ այս հռչակաւոր մարքայի սկաւառակներուն շարունակական ժամանման, կը նաք ամէն երիկուն, Ձեր տուներուն մէջ վայելել ամենամեծ նուագահանդէսները եւ նուագները, իրենց վերջին ստեղծագործութիւններով։
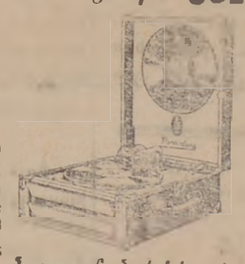
Այլեւս ոչ ներկայացում եւ ոչ ալ նուագահանդէս. այդ բոլորը ունենալ ձեր տան մէջ միակ միջոցն է կեանքի սրութեան դէմ ինքնապաշտպանելու։

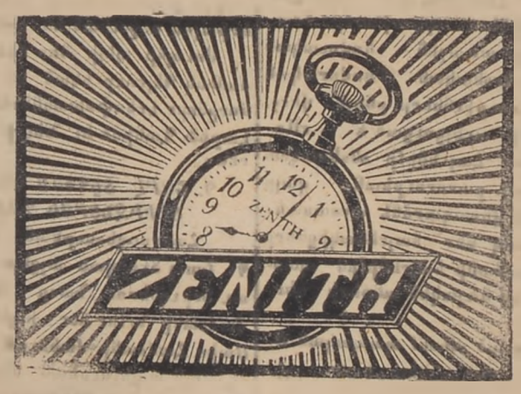

« Time is money »
Ժամանակը ոսկի է
ՁԷՆԻԹ ԺԱՄԱՑՈՒՑԸ ՇՆՈՐՀԻՒ ԻՐ ԱՄԵՆԱՁՇԳՐՏՈՒԹԵԱՆՆ ԵՒ ՁՇԴԱՊԱՇՈՒԹԵԱՆ։
աշզուկական յաջոդութիւններուն ձեզի դէմ կը ծառեցնէ առանց դժուարութեան, կարելիութիւն տալով խնայելու ձեր ոսպկներեն աշգամ։
Ունինք ժամացոյցներու ամբողջ շարք, ոսկի, արծաթ եւ ցիմեղ, կիներու եւ այրերու համար։
Կ'ԱՊԱՀՈՎՈՒԻՆ ՆԱԵԻ ԲՈԼՈՐ ՆՈՐՈՒԹՒՒՒՆՆԵՐԸ՝ ԱՄԵՆԱՆՊԱՍՏԱԻՈՐ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐՈՎ
Ընդհ. ներկայացուցիչ՝ ԽԱՉԱՏՈՒՐ ՇԱՀԻՆ (Ծոչ փողոց)
Վաճառատուն՝ Վէյկան փողոց, քազաքապետարանի դէմ կից։

«Ձեր բարեկամներէն կամ տունէն ինչ որ ընծայ ստացաք, պէտք է յանձնէք ձեր խմբապետին, «որը տեսնելով թէ ձեզմէ ո՞վքեր կարիք ունին և «որոնց յարմար է, անոնց կուտայ։»

«Ուտելիքին պէտք է հաւասար նայիք, խնձոր «մ'այ ունենաք պէտք է բաժնէք»

«Ոգելից ըմպելիները արգիլուած է խումբերուն»

«Անցած ընկերներու գործունէութիւնը առհասա-
«րակ չի վաստաքանիք, անոնց նահատակութեամբն
«է որ մենք եղած ենք փորձառու և պիտի րլ-
«լանք։ Ձիկայ ազգ մը որ իր գործելակերպին մէջ
«սխալ գործած չըլլայ։ Ասոնք ալ իրենց սխալնե-
«րովն է որ ուղղած են յետագայ գործելակեր-
«պը։

Ահա Հայ յեղափոխականի կուռ բարոյականը իր պարզ, մաքուր և ինքնատիպ գրականութեան և գործնական կեանքին մէջ։

Ժ.

ԽԱԼԻԼ ՓԱՇԱՑԻ ՍՊԱՆՈՒԹԻՒՆԸ

1898ին յետոյ է։

Անդրանիկ ու իր ընկերները երկրորդ անգամ ըլլալով—առաջին նահանջէն յետոյ, յորում Անդրանիկ իր հնտրադէտ զինուորի հմայքը կառույց— կը վերագառնայ կովկասէն, աւելի ճիշտ Պարսկաստանէն, ուր խումբը վերակազմուած էր։

Գուրգէն ալ վերադարձած էր կովկասէն։

Սկսուած էր նոր կազմակերպութիւն, ժողովուրդը զինելու, քաջալերելու, ինքնապաշտպանութեան ոգ-

լու գործին։

Դաժան և սեւ, անօրինակելի լիշատակներով բովանդակուած չրջան է այս չրջանը մեր յեղափոխականներու համար։

Կառավարութիւնը անթիւ ու բազմակողմանի հալածանքներ սկսած է Հայդուկներու դէմ։

Սասնոյ սարը և Մուշի դաշտը բոնած կեցած է անլուր և մութ հալածանքը։

Մեր բուռ մը յեղափոխականները կը կարէին զիները և կ'անցնէին վտանգելով իրենց թանկագին կեանքը։

Կրակը բացուած է բոլոր կողմերը։ Ամէն ինչ դժնդակ է, ամէն ինչ անհրապոյր և ոչ մխիթարական։

Միակ մխիթարութիւնը մեր ժողովուրդին համար Հայ կտրիճ յեղափոխականն է, որ դադար չունի, վախ չունի, և երբ վրէժը կարծես երբեք մարելիք չունի։

Վրայ կը հասնի Սասնոյ աննման առիւծին—Սեբոբի—եղեռնական մահը, մատնուած Գեղեչէնցի Աւօյի և իր անպիտան մեղսակիցներու կողմէ։

Ընդհանուր չուարուս, ընդհանուր լուրջ չփոթ կը տիրէ ամէն կողմ Սերոբի անակնկալ մահուան առթիւ։

Մեծ և, ըստ երեւոյթին, անլուծելի հարց կը բարձրանայ։

Ո՞վ պիտի յաջորդէ Սերոբին։

Ո՞վ պիտի զսպէ Թրքական կանոնաւոր զօրքերը և անթիւ, անհաժար պաշիպօզուքները, քիւրտ խուժանը, որ Սերոբի մահուան յաղթական խրախճանքով աւելի ևս կ'ոգեւորուէին խուզարկութիւնները, հալածանքները և դաժանութիւնները։

Անլուծելի հարց, բայց Հայ յեղափոխական սերունդը կարող է լուծել։ Ու կը լուծէ։

Անդրանիկը կը սկսի չարունակել Սերոբի կիսատ

AZTAG
JOURNAL ARMÉNIEN
B. P. 587
BEYROUTH, Liban

Directeur-Propriétaire
HAIG BALIAN

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳԻՆ
ՍՈՒՐԻԱ տար. 425, վեցամսեայ 225 Ս. Դ.
ԱՐՏԱՍԱՀՄ. տրկ. 6, վեցամսեայ 4 տոլար
Տնօրէն-Խմբագիր՝ ՀԱՅԿ ՊԱԼԵԱՆ

ԱԶԴԱԿ

ازتاك
جريدة سياسية ادبية اقتصادية حرة

ԵՐԿՕՐԵԱՅ ՀԱՅԱԹԵՐԹ
ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ. ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԳԻՏԱԿԱՆ

ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ 23 ՓԵՏՐՈՒԱՐ 1932
ԶԵՐՈՒԷ ՀԱՏԸ 3,50 Ս. Դ.

Ե. ՏԱՐԻ | Ամէն առաքում պէտք է ընել թերթիս տնօրէնին հասցէին | ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ՝ ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ, ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ ԵՒ ՇԱԲԱԹ ՕՐԵՐԸ | Չհրատարակուած ձեռագիրները չեն վերադարձուիր | Թիւ 130 (575)

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

ՆՈՐ ՁԵՌՆԱՐԿ ՄԸ

ՓՈԽԱԴԱՐՁ ՎԱՐԿԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Մշակութային հիմնարկութեան մը, Համազգայինի, նախաձեռնութեամբ հիմը կը դրուի գործի մը, որուն նշանակութիւնը շատ աւելի մեծ է և արժանի ուշադրութեան քան մեզ կրնայ թուիլ առաջին ակնարկով։

Եթէ չենք սխալիր այս առաջին ձեռնարկն է որ կը ձգտի հաւաքական և համագործակցական ոգի ստեղծել հայերու մէջ տնտեսական նպատակի մը շուրջ, բաժին ապահովելով անկէ նաև մշակութային նպատակներու համար։

Ահա նոր ձև մը ըմբռնելու մեր մշակութային ձեռնարկներու ապահովութիւնը։ Աւելի քան որեւէ հարուստ և զօրաւոր ազգ, մենք հայերս ենք որ պէտք ունինք մտահոգուելու այս ուղղութեամբ, քանի որ չունենալով պետութիւն, պէտք է մտածենք ազատել մեր կրթական, գրական, հրապարակչական ձեռնարկները պատահական բնոյթ ունեցող բարեգործական կամ աղքատախնամային եկամուտներէ կախում ունենալէ։

Մենք սա պէտք է վերջապէս ըմբռնենք, որ ըլլալով փոքր ու տնտեսապէս ընկճուած ազգ մը, եթէ կ'ուզենք դպրոցներու, գրքերու, գեղարուեստի արժէքներ ստեղծել, մասնակի և պատահական հասոյթներով չենք կրնար իրականացնել մեր պէտքերը, որոնք նոյն իսկ շատ անգամ չեն կրնար բաւարարուիլ պետութիւններու կողմէն։

Տնտեսապէս մեր զօրաւոր եղած ժամանակաշրջաններուն չէ որ էական է այս մասին մտածել։ Երբ դրամ և հարստութիւն և գործ կայ, շատ դիւրին է միջոցներ գտնելը։ Ընդհակառակը երբ տնտեսապէս թուլացած վիճակի մէջ ենք, անապահով, լքուած ամենքէն և մեր յոյսը մի միայն մեր բազուկներուն և մեր կռնակին վրայ դրած, ահա այդ ժամանակ պէտք է խորհինք թէ ինչ միջոցներով կրնանք աւելի թեթեւօրէն վերցնել և տանիլ մեր պարտականութիւնը եղող հասարակական բեռերը:

Հայուն համար առօրեայ ապրուստի պէտքերու համազօր և յաճախ անկէ աւելի մեծ չափով հրամայողական է դարձած մշակութային պէտքերը։ Այս է որ մեզ քաղաքակրթօրէն աւելի բարձր ազգ մը դասուելու իրաւունքը և հպարտութիւնը կուտայ։ Այս է որ մեզ կը յատկանշէ մեր շրջապատէն։ Ամենէն աղքատիկ քէմփերու մէջ անգամ կարմիր գոգնոցներով և Մ. Պ. տառերով զարդարուած մեր փոքրիկները մեր ցեղին ամենամեծ հպարտութիւնն են, բարձրագոյն քաղաքակրթութեան մեր պատուանշաններն են։

Հայ ընտանիքի հայրը, մայրը, եղբայրը, քոյրը, օրուայ հացին դրամը շահելու մասին մտածած ժամանակ կը մտածէ նաև որ դպրոցի և գրքի դրամն ալ պէտք է միասին շահիլ։

Այդպէս է հայ անհատը։

Այդպէս պէտք է ըլլայ հայ հաւաքականութիւնը։

Ցաւալին այն է սակայն, որ հայու անհատական առաքինութիւնները, շատ խոտոր կը համեմատին անոր հաւաքական առաքինութիւններուն հետ...

Ոչ! մի վախնաք! Նպատակս հայու անմիաբանութեան մասին բիւրերցս կրկնուած դասական յանկերգներու երեմիականը սկսիլ չէ։

Մի միայն կ'ուզեմ մատս դնել վէրքի մը վրայ։

Մենք մեզ գործնական, առեւտրական բացառիկ յատկութիւններով և շնորհքներով ժողովուրդ մը կը դաւանինք։ Մենք մեզ տնտեսական մարզին մէջ վերջին աստիճան ընդունակ ցեղ մը կը ճանչնանք։

Ո՞ր աստիճան իրաւացի է մեր ինքնագնահատումը։

Ներկայ տնտեսական պայմաններու մէջ, քաղաքակրթուած ազգերը հետզհետէ զարգացնելու և աներեւակայելի չափերու հասցնելու վրայ են հաւաքական ձեռնարկները, և վարկային ձեռնարկները։ Դրամատուններ և անանուն ընկերութիւններ այսօր կը տիրապետեն համաշխարհային առեւտրական յարաբերութիւններուն մէջ։ Մասնաւոր անհատական ձեռնարկները հետզհետէ տեղի կուտան հաւաքական կազմակերպութիւններու առջեւ։ Շնորհիւ այդ ձեռնարկներուն ազգային տնտեսութիւնները կը դառնան միջազգային և կը ստեղծուի համաշխարհային տնտեսութիւն մը, և անհատներու ինչքը դրամէն կը վերածուի բաժնեթուղթերու։

Մեծ, հսկայ, կեդրոնացած դրամագլուխներու դերը կը դառնայ տիրապետող, միահեծան տնտեսական մարզին մէջ։

Այս շարժումը ամբողջ տասնիններորդ և քսաներորդ դարերու ընթացքին հետզհետէ հսկայ ոստումներով յառաջացեր է և կը յառաջանայ:

Մենք, հայերս, տնտեսապէս ընդունակ, և շնորհալի առեւտրական գործնական հայերս, կրնա՞նք ցոյց տալ մէկ հատիկ հիմնարկութիւն, հայկական, որ կարենայ համոզել մեզ, որ մենք ոչ թէ անդրագարձեր այլ կռահեր ենք գէթ այս շարժումը։ Ոչ մէկ հայկական վարկային հիմնարկութիւն, ոչ մէկ անանուն ընկերութիւն որ հայկական բնոյթ կրէր:

Այս ոչ թէ միայն Կովկասի կամ Թիւրքիոյ մէջ, այլ նոյն իսկ մէկ դարէ իվեր Եւրոպայի, Ամերիկայի, Եգիպտոսի ամենաբարգաւաճ և տնտեսապէս զարգացած կեդրոններու մէջ հաստատած հայ գաղութներու մէջ գոյութեան նշոյլն իսկ չունինք։

Ունեցեր ենք և ունինք մեծահարուստ հայեր, բայց ցոյց տուէք մէկ հատ հայերու մեծահարուստ ընկերութիւն մը, վարկային կամ առեւտրական։ Չուզեցինք մեծահարուստ, այլ համեստ անանուն ընկերութիւն մը։

Չկայ ! —

Տնտեսական կեանքի այս հաւաքական և համագործակցական անապատին մէջ, յանկարծ ծիլ մը ծայր կուտայ։ Համեստ ձեռնարկ մը, խումբ մը հայերու կողմէ։

Արդեօ՞ք ժամանակներու նշան մըն է այս։

Արժէ որ մտածենք այս երեւոյթի մասին։

ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆ ՓՈԽԱԴԱՐՁ ՎԱՐԿԻ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Համազգային Ընկերութիւնը, նկատի առնելով խնայողական եւ փոխադարձ վարկային հիմնարկութիւններու զգալի պակասը հայ իրականութեան մէջ, հակառակ տնտեսական ծանր և անօգնական դրութեան որու ենթարկուած է հայութիւնը ընդհանրապէս և անոր նիւթապէս թոյլ մասը մասնաւորապէս, և նկատի առնելով նաեւ որ նիւթական զոհողութիւններ պահանջող կրթական ու մշակութային ձեռնարկ մը, ինչպէս իրն է, պէտք է ապահով եկամուտ մը ունենայ, և պէտք չէ բաւականանայ պատահական եկամուտներով, կը հիմնէ ներկայ Փոխադարձ Վարկի Ընկերութիւնը։ Իր այս ներկայ ձեռնարկին յաջողութիւն գտնելու պարագային, Համազգային Ընկերութիւնը կ'առաջարկէ իր անդամներու ամսավճարները վերածել խնայուած գումարներու եւ բաւականանալ խնայողական Փոխադարձ Վարկի Ընկերութեան մէջ իր ունենալիք շահաբաժինով։ Այդ կերպով Համազգային Ընկերութեան անդամը, ոչ միայն օտարած կ'ըլլայ հանրային շատ կարեւոր ձեռնարկի այլ նաեւ խնայած կ'ըլլայ գումարներ որոնք իր անտեսութիւնը կը բարելաւեն։

Համազգային Ընկերութիւնը համոզուած է որ նման համագործակցական հիմնարկութիւններ կոչուած են զարգացնելու փոխադարձ օգնութեան, համազգային մերձեցման և ընդհանուր ցաւերու և կարիքներու և շահերու խորունկ հասկացողութեան ոգին, որուն պակասը մեր ցեղային ամենամեծ դժբաղդութիւններու հիմքն է կազմած։

Համազգային Փոխադարձ Վարկի Ընկերութիւնը կը հիմնուի հետեւեալ սկզբունքներով.

1.— Ընկերութեան վերջնական կանոնագրութիւնը կը մշակուի, երբ, իր գործառնական դրամագլուխը, ըստ 3րդ յօդուածի, լրիւ գոյանայ։ Այդ կանոնագրութիւնը պէտք է հիմնուի ֆրանսական համանման ընկերութիւններու օրէնքներուն վրայ, համապատասխան մեր ներկայ սկզբունքներուն։

2.— Ընկերութեան վերջնական դրամագլուխն է 25.000 սուր. ոսկի, հաւասար 500.000 ֆրանքի (Թղթադրամ), բաժնուած 25.000 մէկ, 50.000 կէս կամ 100.000 քառորդ բաժիններու։ Իւրաքանչիւր մէկ բաժին կ'արժէ հինգ սուրիական ոսկի, կէս բաժին երկուքկէս սուրիական ոսկի և քառորդ բաժին մէկ և քառորդ սուրիական ոսկի։ Բոլոր բաժինները անուանական են։

3.— Ընկերութիւնը իր լրիւ կազմութիւնը կ'ստանայ և կրնայ իր փոխադարձ վարկային գործառնութիւնները սկսիլ, երբ իր վճարեալ դրամագլուխը հասնի հինգ հազար սուրիական ոսկիի կամ հարիւր հազար ֆրանքի։

4.— Մինչեւ նախորդ յօդուածի մէջ յիշուած գումարի գոյանալը, հաւաքուած գումարներով պէտք է գնուին պետական կամ անպարտ կալուածային ապահովութիւն ունեցող արժեթուղթեր, տոկոսաբեր և պարզ եւ ապահով, որոնք պէտք է նուազագոյն վտանգով առաւելագոյն շահ ապահովեն։ Այդ արժեթուղթերը, ինչպէս նաեւ բոլոր հաւաքուած գումարները ի պահ կը դրուին դրամատան մէջ Վարչութեան երեք անդամներու անունով։

5.— Ընկերութիւնս իր բաժնետէր անդամներուն կ'ապահովէ 3 0|0 տոկոս և Համազգային Ընկերութեան, իբրեւ հիմնադրի, 10|0 տոկոս։

6.— Զարգացնելիք յաւելեալ գումարները կը բաշխուին հետեւեալ կերպով.

ա) Շահուած գումարի կէսը կը բաշխուի բաժնետէր անդամներուն, պարզ շահուած թուականին իրենց վճարած դրամագլուխի համեմատութեամբ։

բ) Մնացածի կէսը կը հատկացուի Համազգային Ընկերութեան։

գ) Վերջին քառորդը կը յատկացուի պահեստի։

Այս գումարները, մինչեւ յօդուած 3րդի մէջ յիշուած դրամագլուխի գոյանալը, կ'արձանագրուին բաժնետէրերու և Համազգայինի հաշիւներուն։

7.— Ընկերութեան կազմութեան ներկայ թուականէն մինչեւ երկու տարի, ոչ մէկ անդամ իրաւունք ունի իր վճարած գումարները ետ պահանջելու։ Այս յօդուածը կրնայ վերաքննուիլ, երբ ընկերութեան սկզբնական դրամագլուխը նախատեսուած յօդ. 3րդի մէջ, ապահովուի, և ընկերութեան գոյութիւնն ու գործառնութիւնները հաստատ հիմունքներու վրայ դրուին։

8.— Ոչ մէկ անդամ իրաւունք ունի շրջաբերութեան դրուած բաժիններու 50|0 (հինգ առ հարիւր)էն աւելի բաժիններ գնելու։

9.— Ամէն մէկ բաժին իրաւունք ունի մէկ ձայնի։ Քառորդ եւ կէս բաժին ունեցող անդամները կրնան միանալով մէկ ձայնի իրաւունք ստանալ։

10.— 5րդ յօդուածի մէջ նախատեսուած տոկոսներու վճարումէն յետոյ գոյացած յաւելեալ շահը, զեղչելով ծախքերը, կը բաժնուի նոյն յօդուածի համեմատութեամբ, այսինքն 1|4ը հիմնադիր ընկերութեան և 3|4ը բաժնետէր անդամներու։

11.— Ընկերութիւնս, իր տարեկան ընդհ. ժողովներուն և ձայներու բացարձակ մեծամասնութիւնով կրնայ յաւելեալ շահէն որոշ տոկոս պահեստի յատկացնել։ Պահեստի յատկացուած գումարը նաեւ կը զեղչուի յաւելեալ շահէն և կ'արձանագրուի հիմնադիր ընկերութեան և բաժնետէրերու պահանջքին՝ 1|4րդ և 3|4րդ համեմատութեամբ ըստ 5րդ յօդուածի։

12.— Ընկերութեանս բաժնետէր արձանագրուած և ներկայ անդամները կ'ընտրեն ժամանակաւոր վարչութիւն մը 5էն 7 անդամներէ բաղկացած, որը ընկերութեանս գործերը կը վարէ մինչեւ 3րդ յօդուածի մէջ նախատեսուած դրամագլուխի գոյանալը։ Այդ դրամագլուխի գոյանալուն, իսկոյն ընդհանուր ժողով կը հրաւիրուի որը վերջնական կանոնագիրը հաստատելով, կ'ընտրէ համաձայն այդ կանոնագրին, իր վարչական կազմը։

13.— Ժամանակաւոր վարչութիւնը, որ կ'ընտրէ իր դիւանը, պարտաւոր է բոլոր հաւաքուած գումարները յանձնել դրամատուն և երբ լրանայ գնելի արժեթուղթի մը արժէքը, իսկոյն պարտաւոր է արժեթուղթը գնել։

14.— Ժամանակաւոր վարչութեան անդամ կարող են ընտրուիլ առնուազն տասը բաժին ունեցող անդամներ։ Այդ թիւը չլրացնող անդամը կրնայ պահանջուած թիւը լրացնել բաժնետէր անդամներու համապատասխան թուի լրացուցիչ երաշխաւորութեամբ։

15.— Ընդհ. ժողովը կ'ընտրէ երկու հոգինոց ստուգիչ մարմին մը, որուն մշտական քննութեան և հսկողութեան տակ կը գտնուին վարչութեան բոլոր հաշիւները։

16.— Ընդհ. ժողովները պարտադիր կերպով կը հրաւիրուին տարին երկու անգամ վարչութեան կողմէ։ Նոյնպէս բաժնետէրերու ընդհ. ժողով կրնայ գումարուիլ բաժիններու քառորդը ներկայացնող անդամներու պահանջքով։

Ա Ր Ձ Ա Գ Ա Ն Գ

Լոնտոնեան թերթ մը հետեւեալ տրամադրութիւնները կ'ուզէ գտնել զանազան ազգերու դիրքին մէջ հանդէպ զինաթափութեան։

Գերմանիա.— Կը պահանջէ զինուելու իրաւունքը մինչեւ որ իր ուժերը հասնին Ֆրանսական նաւային, օդային ու ցամաքային զօրութեան։

Ֆրանսա.— Ո՛չ մէկ զինուորական կրճատում՝ առանց քաղաքական «մօրաթօրիումի» մը, որով Գերմանիա ստանձնէ ոտնակոխ չընել խաղաղութեան դաշնագիրները, ամենէն պակաս մինչեւ 15 տարի։

Իտալիա.— Անորժակ չ'ունի զինաթափուելու, բայց զէնք ունենալ պիտի ընէ միայն ու միա՛յն Միացեալ Նահանգներուն «աչքը մտնելու» համար։

Բօլոնիա.— Չի կրնար զինաթափուիլ՝ արեւելեան Լօզարնօյի մը բացակայութեան։ Ռուսօ-գերմանական սպառնալիքը կը սարսափեցնէ զինքը։

Ռուսիա.— Կատարեալ զինաթափութիւնը կը պաշտպանէ, շատ աղէկ գիտնալով որ այս ալ իր կարգին կատարեալ անկարելիութիւն մըն է, ու այսպէս ան իրեն կուտայ իրաւունքը աւելցնելու զինուորական ուժերը: Զինաթափութեան դժուարութիւնները արդարացուցիչ պատրուակ մը ծառայեցնելով ռուս աշխատաւորականութեան աչքին, ան կը զինուի։

Միացեալ Նահանգներ.— Խաղաղութեան փաստաբանութիւնը կ'ընեն... Եւրոպայի համար, բայց երբ կարգը իրեն գայ չի զիջանիր նոյնիսկ նաւակ մը պակսեցնել իր նաւատորմիղէն։

Եուկոսլավիա.— Չի պիտի զինաթափուի, որքան ատեն որ Իտալիա Պալքաններէն ներս հաշիւներ փնտռէ։

Չեխոսլովաքիա.— Պիտի զինաթափուի եթէ վստահ ըլլայ որ Հունգարիա պիտի պատուէ խաղաղութեան դաշնագիրները։

Ռումանիա.— Գրեթէ նոյն վիճակի առջեւ կը գտնուի։ Ռուսական վտանգը ու մանաւանդ Պեսարապիոյ նկատմամբ անոր ունեցած ոչ բարի տրամադրութիւնները պատճառ կը հանդիսանան որ Ռումանիա զինուի։

Հունգարիա.— Կուզէ իր զինուորական ուժերը հաւասարեցնել Ռումանիոյ։

Գալով Անգլիոյ Լոնտոնեան թերթը ինքնայատուկ պերճախօսութեամբ մը կ'ըսէ.

Անգլիա.— Կը կարծէ որ արդէն գործնական օրինակ մը տուած է զինաթափութեան, և չի կրնար աւելի առաջ երթալ որքան ատեն որ միւս ազգերը իր օրինակին չեն հետեւիր։

***

Էմիլ Ճաննինկս, սինեմայի մեծահամբաւ դերակատարը, վերջերս «ֆիլմ» մը կը դարձնէր Վիէննայի մօտերը։ Օր մը մօտակայ ճաշարանը գնաց, ու ճաշ պատուիրեց։ Ճաշարանատէրը նկատեց որ իր հեւրը մեծահարուստի երեւոյթ ունէր։ Ձեռքի ադամանդէ մատանին, վերարկուին աւյլն, վճարելու կարողութիւնները կը հաստատէին գիւղացի ճաշարանատիրոջ աչքին։

Ճաշէն վերջը ցուցակը բերին։ Հսկայ գումար մը կը պահանջուէր իրմէ։ Էմիլ Ճաննինկս առատաձեռն էր, բայց չէր ուզեր որ զինքը ապուշի տեղ դնէին։

Ճաշարանատէրը կանչել տուաւ.

— Դուներդ իսկապէս ազգեցիկ են, սիրելի աշխատակիցս, ըսաւ.

— Ի՞նչպէս, չուարած հարցուց գիւղացին. չէի գիտեր որ մեր արհեստէն էք։

— Ճիշդ ձեր արհեստէն չեմ թերեւս, պատասխանեց Ճաննինկս, թէեւ որոշ մէկ ազգականութիւն կայ երկուքին միջեւ։

— Չեմ հասկնար ի՞նչ ըսել կուզէք պարոն.

— Բայց ի՛նչպէս. ներկայիս կը դարձնեմ «Ճանապարհի Աւազակ» ֆիլմը որուն գլխաւոր դերը ես կը կատարեմ։

***

Ամէն մարդ իր կարգին։ Ու՞ կամ կանո՞ւխ։ Թերեւս հոս կամ այլուր։

Ընդհանուր պատերազմին Եւրոպական ազգերը՝ մասնաւորապէս ու Ամերիկացիները ու Անգլիական գաղթավայրերը ընդհանրապէս, տուին իրենց նիւթական ու ֆիզիքական պարտքը՝ իրենց միլիոններու հասնող ոսկիներով ու միլիոնները անցնող մարդկային զոհերով։

Ընդհանուր պատերազմին աւերները աւելի սուր զգացուեցան տասնեակ մը տարիներ յետոյ միայն։ Ներկայ սուր տագնապին վկա՛ն։

... Բայց պէտք է հաւասարակշռութիւնը պահպանել ցեղերու մէջ ու հողամասերու վրայ։ Ու այս անգամ կարգը Ասիոյ է։ Ճափոնիան մանաւանդ՝ որ բաղդատաբար շատ նուազ մնասուեցաւ մեծ պատերազմի մէջ, իր աշխարհագրական դիրքով մեծ մասամբ և որ անկէ ասդին կըրեց մեծ զարգացում զինուորական, տնտեսական, արդիւնաբերական ամէն մարզերու մէջ։

Պէտք էր հող Ճափոնին իր աճող բնակչութիւնը ապրեցնելու համար։ Ու Մանչուրիա՝ իր բնական հարստութիւններով ու աշխարհագրական դիրքով ունէր յարմարութիւններ։ Սահմանային ու նման փոքր դէպքերն ու միջադէպերը պատճառ պէտք չէ նկատել Ճափոնի ներկայ յարձակողական դիրքին։

Ինչպէս վերջին հեռագիրները կ'իմացնեն կատարեալ պատերազմի վիճակ առաջած են գործողութիւնները։ Ու եթէ այսպէս շարունակեն կրնայ աւելի ընդհանուր երեւոյթ ու մարմին ստանալ ու նոր ու նոր բարդութեանց պատճառ դառնալ։ Անգամ մը որ օտար միջամտութիւներ դառնայ գործնական հողի վրայ, դժուար չէ գուշակել որ ընդհանուր պատերազմ մը կուենենայ մեծ հաւանականութիւն։ Օտար պետութիւններ իրենց յատուկ հաշիւներէ տարուած գործնականօրէն պիտի քաշքշեն Չինը կամ Ճափոնը։ Ու այս բոլորը պիտի ծառայէ քարիւղ լեցնելու ատեն այրող կրակին։ Հաւանաբար Միացեալ Նահանգները ըլլան ի նպաստ Չինաստանի, Սովետները ի նպաստ Ճափոնի, Անգլիան ի նպաստ ոչ մէկուն ու Ֆրանսան չէզոք դիրքի մը մէջ. Թերեւս: Թերեւս:

Հետեւանքը պիտի ըլլայ այն որ Ասիան ալ իր կարգին պիտի ըզգայ պատերազմը իր ամբողջ իմաստով. Եւրոպան՝ եթէ կրակը իրեն չի մօտենայ, պիտի օգտուի արդիւնտեսապէս նոր շուկաներ, ռազմամթերք, ու հետեւաբար աւելի գործ ու նուազ գործ...

ՍԱՐԳԻՍ ՈՒՐՖԱԼԵԱՆ

ԹՈՒՄՍԱՐ

ՍՐՏՑՍԻ ԴՐԱՑՆԵՐԸ

Նազըմ փաշայի յիշատակները որ կէտ առ կէտ կը թարգմանեն հայ թերթերը, չեմ գիտեր թէ ընթերցող ունի՞ն թէ ո՛չ։ Եթէ բոլոր թերթ կարդացողները ինծի պէս կընեն, աւելորդ յոգնութիւն կը դառնայ այդ ընդարձակ թարգմանութիւնը, իսկ եթէ սակայն զըրութիւններ հաճոյքով կարդալ սիրողներ կան,— քանի որ այդ ալ ճաշակի խնդիր դարձած է հիմայ — այն ատեն պիտի թելադրէի «Ազդակ»ին որ առանձին գրքոյկով լոյս ընծայէր և մէկ մէկ օրինակ ղրկէր «Արեւ»ին, «Կոչնակ»ին, «Ալայազգայ»ին, «Պայքար»ին և տասը թիւ ալ Խ. Հայաստանի կառավարութեան, որպէսզի յաջող կերպով պայքարելու համար փաստեր ճարէին անկէ և ազգային ալ բանասիրութիւն ընէին։

Քանի մը թիւերու ես ալ հետեւեցայ և որչափ ֆանթէզի գրութեան շատ յաջող գտայ, և ինչ մեղքս պահեմ բաւական ալ օգտուեցայ, որովհետեւ սուտին հետ իրաւ չը խառնելու արհեստը ուսումնասիրեցի, երեւակայեցէք որ հոն շատ մը ուրիշ յայտնութիւններու կարգին գրուած է նաև, թէ ինչպէս, չը գիտեմ որ թուին, Կիւրինի մէջ, շատ մը Կիւրինցի հայեր իրենց թիւրք դրացիներու վրայ յարձակած և 400 հոգի կոտորած են, կաղամբի գլուխ կոտրելու պէս։ Պոլսօ՞, Կիւրինցիներ, փաշային երախտապարտ ըլլալու էք, որ Ձեր անծանօթ մնացած արժէքները երեւան կը հանէ։

Ճշմարտախօս փաշան, իր յիշատակներուն մէջ մէկ ուրիշ «ճշմարտութիւն» ալ երեւան կը հանէ, որու մասին ոչ ոք տեղեկութիւն ունեցած է։ Այդ այն է՝ որ թիւրք ազգը, շատ ազնիւ, շատ բարի, շատ հանդարտ, եզ ըլլալու չափ հեզ ցեղ մ'է, անշուշտ ատոր համար ալ զայն զոհի կերպարանքով ներկայացուցած է, իսկ հայը պարզապէս գազանի, միշտ յարձակող, միշտ կոտորող և քանդող, պատուհաս մը թիւրք ազգի գլխին որու հանգիստ չէ տուած բնաւ, և եթէ, հայերը կոտորուած են, աքսորուած են, խալանուած են, կախուած են, վերջապէս եթէ այսքան չարիք եկած է իրենց գլխին, յանցանքը իրենցն է։ Թիւրք ազգը բնաւ խապար չ'ունի, ո՛չ ալ կառավարութիւնը յանցանք։ Թող չը կոտորըւէին, որու հոգ։

Նազըմ փաշային հ-մակարծիք ըլլալ կը թուին, մեր կարգ մը թերթերն ալ, «Արեւ» «Կոչնակ», «Պայքար», եայլն, այն տարբերութեամբ որ, փաշան, բոլոր հայերը պատասխանատու կը բռնէ, իսկ մեր հայ թերթերը, միայն Դաշնակցութիւնը կը նկատեն չարիքին աղբիւրը, և այդ կէտին մէջ այնքան հեռու կերթան որ, եթէ պզտիկ «թութաճաղ» մը անցնի ձեռքերնին, այդ պիտի ծառայեցնեն իբր փաստ հաստատելու համար որ, Ճափոնի երկրաշարժը, Մուսթաֆա Քէմալի հարբուխը, Ռամկավար կուսակցութեան ծնունդը, Մանչուրիոյ պատերազմը, կարմիր կնունքը, Դաշնակցութեան գործած չարիքներն են։

Մարդուն մէկուն տունը գող կը

Պ. ԹԱՐՏԻՕ ԿԸ ԿԱԶՄԷ ՖՐԱՆՍԱՅԻ ՆՈՐ ԴԱՀԼԻՃԸ

ՄԵՐ ՕՐԵՐՈՒ ՎԱՐԴԱՆԱՆՑԸ

ՓԵՏՐՈՒԱՐ 18

Անակնկալ տագնապներու պահուն առիւծի սիրտ, իսկ արհաւիրքի եւ վտանգի օրերուն՝ վագրի անվեհերութիւն ունեցող ժողովուրդները իրաւունք կ'ունենան հպարտանալու իրենց ցեղային փառքերով եւ կրկնելու յաղթանակի բարձունքը։

Փետր. 18ը Ազատ կեանքի փափաքողներու ազնիւ եւ կրկնուհցաւ վարպետներուն աղէտները, փոթորկեցաւ հայոց աշխարհը, սեւ օրերը վրայ հասան։

Շէյքսբիր ըսած է թէ ասոնք անցամներ մեր մէջ է պահուած այն օգնութիւնը, զոր մենք դուրսէն կը սպասեմք։

Հեռուներէն խուժող հայ հերոսներուն քայլերգին սարսուռները, այսօր դղրդեցին բոլորիս էութիւնը. անոնց աստեղագեղ նայուածքներէն հրդեհի նոր համաստիւռութիւններ կերտուեցան եւ բոցավառուեցան ու հրդեհուեցան ամբարշտութեան բոլոր կռատուկները։

Ցաւ՜ը խնկելի եւ չիշատակելի օր է անոնց համար, որոնք շանթեր հագան վրէժներու ամպրոպներէն ու հրդեհեցին գայրոյներու սրբազան բոցերը։

Աշուղը, քերթողն ու նկարիչը պիտի մրցին հայ մարտիկներ ծեր փառքը մշտնջենաւորելու համար։

Այսօր դարձեալ անցեալ փառքն ու վառ յոյսերը ապագայ մեր հոգիին մէջ կը համբուրուին։

Հոյս այբերով տեսանք թէ ինչպէս ազատութեան հոգեպարար պատարագն է որ կրկին տեղի ունեցաւ, ազատութեան մատուռն լոյսերու մէջ արիւիացաւ եւ հաւատացեալ ուխտաւորները շարան շարան եկան ազատութեան աւլելուն երգելու։

Նահատակ մարտի՛կ եղբայրներ, Հայ պատմութեան եւ մեր ծեղի Զայնին հաւատարիմ մնացած Հայ ժողովուրդը ուխտի կուգայ այսօր անմահութեամբ ակաղձոնն ծեր զամբարաններուն, անոնցմէ ըմպելու համար, յաղթանակին վայելքը։

Դ.Ր. Գ. ՌՈՒՏՈՒԻԼԵԱՆ

ԿԱՐԵՒՈՐ ՀԵՐՔՄՆԱԳԻՐ ՄԸ

ՎԵՐ. ՍԱՐԳԻՍ ՏԷՎԻՐԵԱՆԻ ՀՐԱԺԵՇՏԻ ԳՐՈՒԹԵԱՆ ՇՈՒՐՋ

Ինչպէս գրած էինք մեր նախորդ թիւին մէջ, Հանճոյ Հայրեկ. Միութեան Պ.Յ.ուրի Վարչութիւնը դրկած է մեզ հետեւեալ հերմնագիրը, ուղղուած Վեր. Սարգիս Տէվիրեանին. Հանճուն անկողմնակալութեան նոյնութեամբ կը հրատարակենք զայն ամբողջութեամբ.—

Վեր. ՍԱՐԳԻՍ ՏԷՎԻՐԵԱՆ

«Ազգաշ» օգտակար հայաթերթի 18 Փետրուար թիւ 128ին մէջ կարդացինք Պ.Յ.ուրէթի Հանճընդհներուն ուղղուած Ձեր հրաժեշտի գրութիւնը։

Հանճընի Հայրեկ. Միութիւնը, յանուն Սիւրիոյ եւ Լիբանանի Հանճընդիներուն, պարտք կը զգայ հրապարակաւ յայտարարելու թէ այդ հրաժեշտի գրութիւնը վերէն վար ճշմարտութեան բոլորովին հակառակ դէպքերով խճողուած է։

Դուք, Վերապատուելի, կ'ըսէք թէ. «ո՛չ զբօսաշրջիկ և ո՛չ ալ վաճառական էք». և քիչ վարը կ'աւելցնէք թէ Պ.Յ.ուրէթ եկած էք «հիւղակներու մէջ հիւծող Հանճընդիները նոր և գեղեցիկ տուներու մէջ տեղաւորելու համար եւայլն»։ Ճիշդ է թէ ասկից 17 ամիս առաջ, երբ Պ.Յ.ուրէթ ժամանեցիք, ամէն տեղ ու ամէն մարդու առջև յայտարարեցիք վերը չակերտուած խօսքերը. բայց, դժբախտաբար, այդ խօսքերը խօսք մնացին եւ բոլորովին հակառակ եղած իրականութեան։

Դուք օքեմով կրօնական, նըկարագրով վաճառական մէկը, չէ՞ մի որ առջի օրէն իսկ սկսաք հրնութիւններ, գործեր, և իրեղէններ գնել և զանոնք ծախել հոս կամ Ամերիկա. ասիկա վաճառականութիւն չէ՞։

Ո՞ր թչուառ ու հիւղակներու տակ հիւծող Հանճընդիին օգնեցիք, կրնա՞ք մէկ հատ իսկ գուցնել։

Թող արար աշխարհ իմանայ թէ՝ Հաճընդիներու համար գնուած հողին մէջ Վեր. Ս. Տէվիրեան եւ հետեւաբար Կոստան կէրթմէհեան ո՛չ մէկ օձնիք չունին. արդարեւ, այդ հողը գնուեցաւ 7500 օսմանեան ոսկիի, որուն 3500 ոսկին տրաւ Ազգ. Դաշնակցութեան ներկայացուցիչ Պ. Գրիւնիչէ. 1,000 օսմ. ոսկի Պ.Յ.ուրէթաբնակ Հանճընդիները հայթայթեցին, որքևայրին իր կարի սեղմէն, ուրիշ մը իր փոքրիկ զարդերէնը, աղքատը իր օրապահ հացէն կտրելով. իսկ մնացեալ 3000 օսմ. ոսկին, վեր. Ս. Տէվիրեան, փոխ տուիք. բայց ինչ փոխատուութիւն . . . Քիչ վերջը, չտես պարտատէրի մը բոլոր խստութիւնները գործադրելով գանձեցիք Ձեր փոխ տուած դրամը ամբողջութեամբ, առանց դէնթ միսկ նուիրելու աղքատ Հանճընդիին, որուն անունը չանգործածելով կալուածատէր եղաք։

Դուք այդ 3,000 օսմ. ոսկիով մեր հողին ազի մասը, նուազագոյն գնով գնեցիք և չահադիտական նկատումներով 20 խանութ չինել տուիք հոն։ Այս կարգադրութեամբ, դուք, ա՛լ աւելի ամիսներ առած էք երախտապարտ ըլլալ Հանճընդիներուն, քան թէ այս վերջինները Ձեզի, քանի որ, առանց այդ Հանճընդիի լուժային և Գ. Պրիւնիչէի բարեացակամ օգնութեան Ձեզի համար անկարելի էր այդ հողը գնել և վրան ալ 20 խանութ չինել տալ։ Դուք այս չահադիտական արարքը քօղարկելու համար Վեր. Սարգիս Տէվիրեանին. Հանճընդիներ կը հոգան այդ տուներու չինութեանց ծախսերը։ Ո՞ր ձեռք ուրեմն մեր այրիներու համար բրած օգնութիւնները....։ Դուք ԱՐԱՆՆԻՀԱՅ Թերթի 1931 Մայիս 16ի թիւին մէջ յայտար րեցիք թէ խանութները բոլոր Հանճընդիներու անուան թըրթռամ ընել ալ վերջ, անոնց եկամուտները երիք տարի այրիներուն և ապա դպրոցին պիտի յատկացնէք. ձեր խոստումին առաջին մասը չգործադրեցիք, իսկ տյրիներուն և դպրոցին խնդրին մէջ ալ «երեք տարի» կ'ըսէք. անկէ վերջ...? Այս չգսեզանքներով կը յուսա՞ք արդեօք խուսափիլ բոլոր Հանճընդիներուն ժանաւանդ Ամերիկայի մեր հայրենակիցներու պարսաւանքներէն. այն հայրենակիցները որոնց հետ չհամաձայնելու և անոնց հայրենասիրական ու անչահախնդիր ձեռնարկներըվիժեցնելու համար հազար տեսակ մեքենայութիւններ րրիք։

Ձեր հրաժեշտի գրութիւնը կը վերջացնէք կրօնական ազօթքով մը, երանի՛ թէ անկեղծօրէն գործադրէիք այդ վեհ խօսքերուն ոգին. բայց հոս ալ կ'ուզէք Ձեր կրօնական հանգամանքը րէքլամ ընել, ձեր իսկ չհաւատացած գրութեան խեղկատակութիւնը կատարեալ ընելու ժամար։ Բայց, դուք, չատ լաւ պիտի ընէիք, եթէ լսէիք, և ինչպէս որ ձեր մեկնումը յանկարծակի և չատ լուռ անցաւ, այդպէս ալ եթէ՛ ձեր բերանը չբացուէր, դուք աւելի չահաւետ պիտի ըլլայիք։

Ծոդ ճչմարտութիւնն ու արդարութիւնը սիրող ամբողջ Հայ հասարակութիւնը, իմանայ, թէ Պատ. Ս. Տէվիրեան, դուք ձեր 17 ամսուան Պ.Յ.ուրէթ բնակութեան ժամանակ, ձեր անհեռատես ու երկդիմի վարմունքով հանճընդիներու ներքին խաղաղ կեանքը վրդովեցիք. ձեր ոխական ու տրտաչափ բնաւորութեամբ, ոչ թէ կրօնականի, այլ հասարակ մարդու մը ոչ մեծանձնութիւնը և ո՛չ ալ խոհականութիւնը ունեցաք։ Այս երեւոյթները փաստելու բազմաթիւ օրինակներ կան. բայց յիշենք անոնցմէ մին։

Թուականէս երեք ամիս առաջ քաղաքս հասաւ Պ. Բարութիւն Փիլիպոսեան, հաճընդի աղքատներուն օգնելու և գանոնք տեղաւորելու համար։ Պ. Ե. Փիլիպոսեան խոհեմ ու անկեղծ հայրենակից մը առաջին առթիւ, յ։րմար տեսաւ ձեր հետ միանալ և համերաչխարհար առաջ տանիլ օգնութեան գործ։ Դուք, հակառակ ձեր ամենամտերիմ պատուիրներու ու բարեկամներու, Պ. Գրիւնչի և քաղաքիս ծանօթ ազգայիններու թախանձանքին, մերժեցիք կոչտօրէն Պ. Փիլիպոսեանի մը պէս ուղղամիտ ու անչահախնդիր հայրենակիցի մը համերաչխատ առաջարկները և յամառեցաք մինչեւ վերջ անոր անձին դէմ ուղղուած ձեր նախատինքներուն մէջ։

Դուք ոչինչ րրիք հաճընդիներուն համար. Պ. Ե. Փիլիպոսեան չատ բաներ պիտի ընէ մեզ համար. տրդէն գործի սկսած է ան, անոր միակ մտահոգութիւնը չտեսնէ խանութներու չինութիւնը չէ, այլ Հաճընդիներու լուժային և Գ. Պրիւնիչէի բարեացակամ օգնութեան Ձեզի համար անկարելի էր այդ հողը գնել և վրան ալ 20 խանութ չինել տալ։ Դուք այս չահադիտական արարքը քօղարկելու համար Վեր. Սարգիս Տէվիրեանին. Հանճընդիներ կը հոգան այդ տուներու չինութեանց ծախսերը։ Ո՞ր ձեռք ուրեմն մեր այրիներու համար բրած օգնութիւնները....։ Դուք ԱՐԱՆՆԻՀԱՅ Թերթի 1931 Մայիս 16ի թիւին մէջ յայտար րեցիք թէ խանութները բոլոր Հաճընդիներու անուան թըրթռամ ընել ալ վերջ, անոնց եկամուտները երիք տարի այրիներուն և ապա դպրոցին պիտի յատկացնէք. ձեր խոստումին առաջին մասը չգործադրեցիք, իսկ տյրիներուն և դպրոցին խնդրին մէջ ալ «երեք տարի» կ'ըսէք. անկէ վերջ...? Այս չգսեզանքներով կը յուսա՞ք արդեօք խուսափիլ բոլոր Հաճընդիներուն ժանաւանդ Ամերիկայի մեր հայրենակիցներու պարսաւանքներէն. այն հայրենակիցները որոնց հետ չհամաձայնելու և անոնց հայրենասիրական ու անչահախնդիր ձեռնարկներըվիժեցնելու համար հազար տեսակ մեքենայութիւններ րրիք։

Ձեր հրաժեշտի գրութիւնը կը վերջացնէք կրօնական ազօթքով մը, երանի՛ թէ անկեղծօրէն գործադրէիք այդ վեհ խօսքերուն ոգին. բայց հոս ալ կ'ուզէք Ձեր կրօնական հանգամանքը րէքլամ ընել, ձեր իսկ չհաւատացած գրութեան խեղկատակութիւնը կատարեալ ընելու ժամար։ Բայց, դուք, չատ լաւ պիտի ընէիք, եթէ լսէիք, և ինչպէս որ ձեր մեկնումը յանկարծակի և չատ լուռ անցաւ, այդպէս ալ եթէ՛ ձեր բերանը չբացուէր, դուք աւելի չահաւետ պիտի ըլլայիք։

Ծոդ ճչմարտութիւնն ու արդարութիւնը սիրող ամբողջ Հայ հասարակութիւնը, իմանայ, թէ Պատ. Ս. Տէվիրեան, դուք ձեր 17 ամսուան Պ.Յ.ուրէթ բնակութեան ժամանակ, ձեր անհեռատես ու երկդիմի վարմունքով հաճընդիներու ներքին խաղաղ կեանքը վրդովեցիք. ձեր ոխական ու տրտաչափ բնաւորութեամբ, ոչ թէ կրօնականի, այլ հասարակ մարդու մը ոչ մեծանձնութիւնը և ո՛չ ալ խոհականութիւնը ունեցաք։ Այս երեւոյթները փաստելու բազմաթիւ օրինակներ կան. բայց յիշենք անոնցմէ մին։

Թուականէս երեք ամիս առաջ քաղաքս հասաւ Պ. Բարութիւն Փիլիպոսեան, հաճընդի աղքատներուն օգնելու և գանոնք տեղաւորելու համար։ Պ. Ե. Փիլիպոսեան խոհեմ ու անկեղծ հայրենակից մը առաջին առթիւ, յ։րմար տեսաւ ձեր հետ միանալ և համերաչխարհար առաջ տանիլ օգնութեան գործ։ Դուք, հակառակ ձեր ամենամտերիմ պատուիրներու ու բարեկամներու, Պ. Գրիւնչի և քաղաքիս ծանօթ ազգայիններու թախանձանքին, մերժեցիք կոչտօրէն Պ. Փիլիպոսեանի մը պէս ուղղամիտ ու անչահախնդիր հայրենակիցի մը համերաչխատ առաջարկները և յամառեցաք մինչեւ վերջ անոր անձին դէմ ուղղուած ձեր նախատինքներուն մէջ։

Դուք ոչինչ րրիք հաճընդիներուն համար. Պ. Ե. Փիլիպոսեան չատ բաներ պիտի ընէ մեզ համար. տրդէն գործի սկսած է ան, անոր միակ մտահոգութիւնը չտեսնէ խանութներու չինութիւնը չէ, այլ Հաճընդիներու

ԱՄՈՒՍՆՈՒԹԵԱՆ ԵԻ ՊԱՍԿԻ ՍՈՒՐԲ ԽՈՐՀՈՒՐԴԸ

ԱՄՈՒՍՆԱԿԱՆ ԻՐԱՒՈՒՆՔ ՑՈՑՆ ԵԿԵՂԵՑԻՈՑ

Հայրը պարտի նիւթապէս, բարոյապէս և ժառանգութեան անուցանել իրմէ ծնած օրինաւոր զաւակները, թէ ըլլան անոնք իր իշխանութեան տակ, թէ ըլլան ձերբազատուած, մինչև որ իրենց ապրուստը հոգալու վիճակին հասնին։ Իսկ որդեգրողը պարտին անուցանել իրենց որդեգիրները՝ որչափ ատեն որ հայրական իշխանութիւն ունին անոնց վրայ, որովհետեւ այդ իշխանութեան վերցուելովը ինքնին կը դադրին որդեգրական առնչութիւնը։ Եթէ հայրը կերակրելու անկարող է, սոյն պարտաւորութիւնը կ'անցնի՝ եթէ Ո՛վ որ պարտական է անուցանելու, պարտաւոր չէ անուցանելու պարտքերն ալ հատուցանելու։ Կերակրելու պարտքը կը դադրի անուցանողին կամ անուցանողին մահով։ Բայց զաւկի կողմէ չքաւոր հոր յատկացուած աննդեան քաղակը պարտին վճարել նոյն զաւկին ժառանգորդները։ Անուցանելու պարտքը կը դադրի նաև երբ անուցեալը անուցանողին դէմ պատժոյ արժանի գործ մը կը գործէ։

Զաւակներ յարգանք և հնազանդութիւն պարտին իրենց ծնողաց։ չեն կրնար անոնց դէմ պատժապարտ դատ բանալ. քաղաքական ոճիրով մը ամբաստանել զանոնք։ նոյնպէս հայրը չի կրնար նոյնը ընել իր զաւակներուն, ի բաց առեալ երբ անոնք հայրական իշխանութեան կը հեռանին և վատաբարոյ ընթացքի մէջ կը գտնուին. այն ատեն, որովհետեւ ինք չի կրնար խստագոյն պատիժներ տալ, դատաւորին ձեռքով կը պատժէ զանոնք։ Որչափ ատեն որ հայր մը անարժան կամ խելագարութեան և այլ հիւանդութեան պատճառաւ անկարող չէ հսկակուած իրաւունք ունի իր հայրական իշխանութիւնը գործածելու իր զաւակաց վրայ, կերակրելու և դաստիարակելու զանոնք։ բայց երբ անկարող հրաչակուի, զաւակները կը յանձնուին իրենց մօր։ եթէ սա եւս անարժան և անկարող է, նախ հոր և ապա մօր նախապատմերուն կը յանձնին։ Որդեգրուղը երբ անարժան և անկարող տեսնուի, որդեգրեալը կը յանձնուի իր բնական հոր իշխանութեան։ եթէ ապահարզանը տեղի ունեցած է հօրը յանցանքով, տղաք ընդհանրապէս մօրը պատկանութեանը կը յանձնուին։ կարելի է նաև հօրը յանձնել, եթէ անոնց ապականուելուն երկիւղ չըկայ։ եթէ ապահարզանի պատճառ եղած են թէ հայրը և թէ մայրը, դատաւորը կրնայ երկուքին մէջ բաժնել զաւակները, անանկ ալ որոշել անոնց ննդեան ու դաստիարակութեան ծախսը, եւ այս ծախսուց դրամ կոչտէ վճարուիլը։ Սովորաբար հայրն է որ կը վճարէ, բայց երբ ինքը չքաւոր է, իսկ մայրը ունեցող, այս վերջինը կը վճարէ։ Երբ հօր անարժանութեան կամ չքաւորութեան պատճառաւ նահապարմն է որ կը հոգայ իր որդոց ննդեան, հայրենի իշխանութիւնն ալ կ'անցնի անոնց։ Հայրենական իշխանութեան սահմանները կրնան ընդարձակուիլ կամ նեղնալ ըստ ժամանակի և տեղւոյ։ Ամէն մէկ ազգ իր սովորութեանց համեմատ կրնայ ընդարձակել կամ նեղցնել հայրական իշխանութեան սահմանները։

Հայրը իրաւունք ունի իր անձին չուրջ անպէտ ու փուճ ըէքլամներ չգնտուող ան, հանճընդի աղքատ ժողովուրդը տեղատրելու գործն է որ զինքը կը մտահոգէ։

Ձեր անխոհեմութեամբ ու չահադիտութեամբ առաջ եկած նիւթական ու բարոյական աւերակներու վրայ, Պ. Ե. Փիլիպոսեան, իր անկեղծ ու համակրելի բնաւորութեամբ, հաճընդիի, ձեր միջոցով վարկաբեկուած անունը կը պանծացնէ, իր, իր եղբօր որդի Պ. Աբէիան Փիլիպոսեանի և իր բարեկամներուն օժանդակութեամբ, ճչմարիտ ու անչահախնդիր բարերարի տիտղոսին արժանանալով։

Ի դիմաց Հաճընի Հայրկ. Միութեան Պ.Յ.ուրի Վարչութեան

Առենապետ
Մ. Սեֆեանեան

Առենադպիր
Յօհք. Գ. Գրգեսեարեան

Ե.Գ. Առիգիտութիւն կուգանք յայտարարել թէ յեռ այսու արտասահմ նի մեր հայրենակիցները՝ որոնք կուզեն օգտակար ըլլալ նոր հաճընդ չինութեան, անհատապէս կամ հաւաքարար, մեղ բարեհաճին հետեւեալ հասցէներուն փութացնել իրենց նուէրները. H. P. Philibosian 774 So, th Los Angelos St. Los Angelos Catifornia և կամ S. Philibosian 276 5 th ave N, Y. New York City.

և կամ Պ.Յ.ուրէթ նոր հաճընդ չինութեան յանձնախումբի Գանձապահ C. D. Iby B. P. 818 Պ.Յ.ուրէթ, և կամ հաճընդ հայրենակցական Միութեան Գանձապահ Տիար Արիստոյ Գալուստեանին՝ Rue Basta Պ.Յ.ուրէթ։

զութիւնը նկատի առնուելով թոյլակի գումար մը կ'որոշուի։

Եթէ զաւակները, իրենց անուանդը հայթայթելու կարող վիճակի մը հասնելէ յետոյ, ծնողք չարունակեն կերակրել զանոնք, չեն կրնար ի վերջոյ փոխարինութիւն պահանջել, վասն զի ըրածնին նուէր կը նկատուի. փոխարինութիւն ա՛յն ատեն կը պահանջուի, երբ մասնաւոր պայման դրուած ըլլայ։ Եթէ մէկը պարտաւոր եղած է կերակրելու ուրիշ մէկը, անոր չքաւորութեան պատճառաւ, ի վերջոյ անոր հարստանալը տեսնելով, իրաւունք չունի ըրած ծախսերը պահանջելու։ Որիւ ինքը ժամ կ'անցնի։ եթէ Ո՛վ որ պարտական է անուցանելու, պարտաւոր չէ անուցեալին պարտքերն ալ հատուցանելու։ կերակրելու պարտքը կը դադրի անուցանողին կամ անուցեալին մահով։ բայց զաւկի կողմէ չքաւոր հոր յատկացուած աննդեան քաղակը պարտին վճարել նոյն զաւկին ժառանգորդները։ Անուցանելու պարտքը կը դադրի նաև երբ անուցեալը անուցանողին դէմ պատժոյ արժանի գործ մը կը գործէ։

Զաւակներ յարգանք և հնազանդութիւն պարտին իրենց ծնողաց։ չեն կրնար անոնց դէմ պատժապարտ դատ բանալ. քաղաքական ոճիրով մը ամբաստանել զանոնք։ նոյնպէս հայրը չի կրնար նոյնը ընել իր զաւակներուն, ի բաց առեալ երբ անոնք հայրական իշխանութեան կը հեռանին և վատաբարոյ ընթացքի մէջ կը գտնուին. այն ատեն, որովհետեւ ինք չի կրնար խստագոյն պատիժներ տալ, դատաւորին ձեռքով կը պատժէ զանոնք։ Որչափ ատեն որ հայր մը անարժան կամ խելագարութեան և այլ հիւանդութեան պատճառաւ անկարող չէ հսկակուած իրաւունք ունի իր հայրական իշխանութիւնը գործածելու իր զաւակաց վրայ, կերակրելու և դաստիարակելու զանոնք։ բայց երբ անկարող հրաչակուի, զաւակները կը յանձնուին իրենց մօր։ եթէ սա եւս անարժան և անկարող է, նախ հոր և ապա մօր նախապատմերուն կը յանձնին։ Որդեգրուղը երբ անարժան և անկարող տեսնուի, որդեգրեալը կը յանձնուի իր բնական հոր իշխանութեան։ եթէ ապահարզանը տեղի ունեցած է հօրը յանցանքով, տղաք ընդհանրապէս մօրը պատկանութեանը կը յանձնուին։ կարելի է նաև հօրը յանձնել, եթէ անոնց ապականուելուն երկիւղ չըկայ։ եթէ ապահարզանի պատճառ եղած են թէ հայրը և թէ մայրը, դատաւորը կրնայ երկուքին մէջ բաժնել զաւակները, անանկ ալ որոշել անոնց ննդեան ու դաստիարակութեան ծախսը, եւ այս ծախսուց դրամ կոչտէ վճարուիլը։ Սովորաբար հայրն է որ կը վճարէ, բայց երբ ինքը չքաւոր է, իսկ մայրը ունեցող, այս վերջինը կը վճարէ։ Երբ հօր անարժանութեան կամ չքաւորութեան պատճառաւ նահապարմն է որ կը հոգայ իր որդոց ննդեան, հայրենի իշխանութիւնն ալ կ'անցնի անոնց։ Հայրենական իշխանութեան սահմանները կրնան ընդարձակուիլ կամ նեղնալ ըստ ժամանակի և տեղւոյ։ Ամէն մէկ ազգ իր սովորութեանց համեմատ կրնայ ընդարձակել կամ նեղցնել հայրական իշխանութեան սահմանները։

Տղայն մէկն է նան իր հետեւակ կրօնին մէջ կրթել իր զաւակները, մինչև անոնց խելահասութեան տարիքը։

Յօդ. 10.— Որդեգրութիւն.— Որդեգրութիւնը օրինական գործողութիւն մըն է որով անձ մը, քաղաքային իշխանութեան մէջնորդ, ուրիշէ ծնած մէկը իրեն որդի կ'ընդունի և զայն կ'առնէ իր հայրական իշխանութեան տակ։ Ինչպէս որ հայր մը իր իշխանութեան ներքև եղող զաւակը կրնայ ուրիշի մը որդեգրութեան տալ, անանկ ալ հայրական իշխանութենէն ձերբազատուած մը կրնայ իր կամքով ուրիշի մը որդեգիր դառնալ։ Երբ հայրական իշխանութեան տակ գտնուող անձ մը իր զաւակը ինքնաբերաբար ուրիշի մը որդեգիր տայ, որդեգրութիւնը անկատար կ'ըլլայ, բայց երբ իր վրայ հայրական իշխանութիւն ունեցողին ձեռքով իր զաւակը ուրիշի մը որդեգիր տայ, որդեգրութիւնը կ'ըլլայ կատարեալ։ Ու երբ որդեգրութիւնը այսպէս կատարեալ է, որդեգրողը իր հայրական իշխանութեան տակ կ'առնէ որդեգրուածը որ բնականաբար կ'ազատի բնական ծնողաց իշխանութենէն և անոնց, ինչպէս նան անոնց արիւնակիցներուն հետ ունեցած ազգականական առնչութիւնները կը դադրին։ Զոր օրինակ, իր որդեգրոյին ժառանգորդը ըլլալով, չի կրնար միանգամայն իր բնական ծնողացց և արենակցաց ժառանգորդը ըլլալ. բայց երբ որդեգրութիւնը անկատար է, որդեգիրը իր օրինական առնչութիւնները կը պահէ բնական ընտանեաց հանդէպ և որդեգրողին այն աստեն միայն ժառանգորդը կ'ըլլայ, երբ ան անժառանգ մեռնի։ Թէ անկատար և թէ կատարեալ որդեգրութեան պայմաններն են 1.— Որդեգրողը գոնէ 18 տարու մեծ ըլլալու է որդեգրեալէն. 2.— Որդեգրողը հայրական իշխանութեան ներքեւ չգտնուելէ զատ, հայրական իշխանութիւն գործածելու կարող ըլլալու է. 3.— Ո՛չ ոք կրնայ երկրորդ անգամ որդեգրել անձ մը, երբ անձ մը որդեգրելէ յետոյ ձերբազատած է զայն. 4.— Եթէ մէկը աղջապղծութեամբ կամ չնութեամբ զաւակի հայր եղած է, չի կրնար զայն որդեգրել. 5.— Որդեգրութիւնը վաւերացնելու է ձեռնհաս առեանի մը կողմէ, և ինչպէս որդեգրողը, անանկ ալ որդեգիրը, և իշխանութեան տակ գտնուած առտեն, ծնողքը, կամ խնամակալը կամ հոգառուները իրենց հաճութիւնը յայտնելու են։

Կիներն ալ զաւակի մայր ըլլան կամ ոչ, և նոյնիսկ եթէ կոյս ըլլան, կրնան որդեգրել և որդեգիրները հարազատ զաւակի ամէն իրաւունք կր վայլեն, որդեգրող մայրերու հանդէպ։

Հայէպ ԱՐՏԱՒԱԶԴ ԵՔՍԿ.
(33) (Շար.)

ՊՔԷՐԹԷԻ ՄԷՋ

Մահմեդական իւլհամաներէ բաղկացած պատուիրակութիւն մը Պ.Յ.ուրէթ գնաց պատրիարքին օծումակալութիւնը յայտնելու համար ան։ Նորընծայ Միւֆթիի ուղղուած օծումնաւորութեան համար։ այս վերջինը ընդառաջելով կոչին, մանաւանդ Շէյխ Ապթիւ Բահման Մահդուպ, Շէյխ Անմետ եւ Մօսթաֆայի եւ Շէյխ Սալեհ Մեհմանան։

ՆԱՋԸՄ ՓԱՇԱՅԻ ՅԻՇԱՏԱԿՆԵՐԸ

ՀԱՄԲԱՐՁՈՒՄ ՊՕՅԱՃԵԱՆԻ
ԴՈՐԾՈՒՆԷՈՒԹԻՒՆԸ

ԺԻՐԱՑՐ ՄՈՒՐԱՏ ԵՒ ՀԱՅԿԱՆՈՒՇ
ՔՕՐԻԹԷՆ ԿԵՐԵՒՈՐ ՈՒԺԵՐԸ

ՍՍՍՈՒՆԻ ԱՊՍՏԱՄԲՈՒԹԻՒՆԸ ԵՒ ՄՈՒՐԱՏԻ ՎԵՐՋՆԱԴԻՐՆԵՐԸ

Մեր յիշատակներուն հետեւողները կը յիշեն անշուշտ թէ՝ Համբարձում Պօյաճեանի անունը որքան չատ կր յիշուի հայկական չարժումներու և ապստամբութեանց նկարագրութեան միջոցին։

Այս մարդը կարդ մը կարեւոր դէպքերու մէջ գտնուեցաւ, Գուժգաբուի ցոյցը և Բարթագոյն Դուռն դէպքը կազմակերպից. Առաջնայի, Կիլիկիոյ, Եօզղատի և Մարզիֆունի կողմերը յորդուցուող ապստամբութեանց մէկոցին ալ եղբօրը Փիրայրին հետ ամենակարեւոր դերը խաղացին։ Հակառակ սակայն քանի մը անգամ ձերբակալուելուվ արդարութեան յանձնուած ըլլալնուն կամ թաղասեռական ներման արժանացած էին և կամ ալ ելբոպա փախած։

ՄՈՒՐԱՏ ԵՒ ՀԱՅԿԱՆՈՒՇ

Մուրատ կեղծ անունով կոչուող Համբարձում Պօյաճեան քնիկ Հաճընցի է։ Իր եղբօրը հետ միասին նախ Թիւրքիոյ մէջ և վերջն ալ ելբոպա և Ամերիկա ուսում առած, քանի մը լեզուներու ծանօթ, քաջ և անվեհեր քսմիթաճը մըն էր։

Բոլորը Հայկանուշը սակայն, ինչպէս ծանօթ է, Զէյթունի ապստամբութիւնը պատրաստողներուն գլուխը կը գտնուէր և Պարոն Ազասիի հետ հայ յեղափոխական բանակը կը կառավարէր։ Հայկանուշ քսմիթէի կողմէ պալքաններու, Թիֆլիսի եւ ելբոպայի մէջ գործող գործունեայ կին մըն էր։ Այս երեք քոյր եղբայրներու քօսիթէին մատուցած ծառայութիւնները հայութեան տեսակէտով պէտք է դնահատելի նկատել։ Որովհետեւ երեքն ալ իրենց իտէալներուն տիրանալու համար անկեղծօրէն աշխատեցան և իրենց նպատակի յաջողութեան համար երեքն ալ տրամադրած էին իրենց կեանքերը։ Հայ քսմիթէներու կողմէ գրուած ազգային երդերու մէջ ասոնց անունները կարեւոր տեղ մը գրաւած են։

ԺԻՐԱՑՐ ԿԱՒԱՂԱՆ ԿԸ ՀԱՆՈՒԻ

Փիրայր, Կիլիկիոյ ապստամբութիւններէն անմիջապէս վերջ, Հաճընի կողմերը նորէն ապստամբութիւն մը հանելու համար ոտքի ելած միջոցին ձերբակալուած էր և Ատանայի դատարանին կողմէ մահուան վճիռ ստանալով կախուած էր։

Անկէ վերջ, ատեն մը, Համբարձումի և իր քոյրը Հայկանուշի անունները չի յիշուեցան։

Առաջներէնու հմուածայն Համբարձում և Հայկանուշ ելբոպա փախած էին և Լոնտոնի մէջ, քսմիթէի կեդրոնին մէջ կ'աշխատէին։ Բայց վերջէն հասկցուեցաւ որ Համբարձումն ալ Անատոլու անցած և կալևոր ապստամբութիւն մը պատրաստելով զբաղած։

Սասունի դէպքը վերը մեր յիշած և բացատրած դէպքերն կը նախորդէր, բայց այս չատ ընդարձակ և մեծ չարժում մը ըլլալուն համար յիշատակներնուս վերջաւորութեան ձգած եմ։

Սասուն, Գիթլիսի կուսակալութեան մէջ, Մուշի սանճագին ենթակայ գիւղ մըն է։ Այս գիւղի կեդրոնին Թալորի կըսեն։ Ինչպէս յայտնի է, Մուշ և չրջանները Անատոլուի մէջ հայերու ամենաչատ մեծամասնութիւն դոյացուցած մէկ չրջանն է։ Այդտեղեր չատ մը հայաբնակ գիւղեր և թրքաբնակ գիւղեր կան, բայց բոլորի մէջ ալ հայերը մեծամասնութիւն կը կազմեն։

Համբարձում Պօյաճեան երկարզի պալատը լաւ մը սարսելու և իր ծրագիրները յաջողցնելու համար Մուշի չրջանները իրեն գործունէութեան դաշտ ընտրեց։ Մուշի Ամերիկացիներու բողոքական միսիոնար Մրտթըր ժօրժ, Մուշի դէպքին մէջ ալ տեսնուածին պէս քսմիթէի հիմն ու ձեռքն էր։ Միսիոնարներուն համար Եւրոպացին և Ամերիկացին եկող և մաքսատուներու կողմէ քննութիւնը անկարելի եղող սնտուկ սնտուկ կարասներու մէջ չարունակաբար զէնք և զինամթերք կուգար և ասիկա յարգելի քահանան աղօթելու համար եկեղեցի հաւաքարող ժողովուրդին կը բաժնէր և անոնց կը յայտարարէր որ Բրաստոս բոլոր հայերը ապստամբութեան կը հրաւիրէ և թիւրքերու դէմ մղուելիք պատերազմի միջոցին նահապետները դրախտ պիտի երթան։

Համբարձում Պօյաճեան, Մուշի Գրղրր Աղաճ գիւղէն Արժենակ անուն մէկը օգնական ընտրած էր։ Արժենակ վերջէն Թախտան հանուեցաւ։

Այս դէպքերու և արդէն ժողովուրդին ամբողջութեամբ ապստամբութեան համար պատրաստուած ըլլալուն Համբարձում Պօյաճեան Ատանայի և Զէյթունի կողմերէն, Ռուսիայէն տղայ մէկն է նան իր հետեւակ կրօնին մէջ կրթել իր զաւակները, մինչև անոնց խելահասութեան տարիքը։

*Յօդ. 10.— Որդեգրութիւն.— Որդեգրութիւնը օրինական գործողութիւն մըն է որով անձ մը, քաղաքային իշխանութեան մէջնորդ, ուրիշէ ծնած մէկը իրեն որդի կ'ընդունի և զայն կ'առնէ իր հայրական իշխանութեան տակ։ Ինչպէս որ հայր մը իր իշխանութեան ներքև եղող զաւակը կրնայ ուրիշի մը որդեգրութեան տալ, անանկ ալ հայրական իշխանութենէն ձերբազատուած մը կրնայ իր կամքով ուրիշի մը որդեգիր դառնալ։ Երբ հայրական իշխանութեան տակ գտնուող անձ մը իր զաւակը ինքնաբերաբար ուրիշի մը որդեգիր տայ, որդեգրութիւնը անկատար կ'ըլլայ, բայց երբ իր վրայ հայրական իշխանութիւն ունեցողին ձեռքով իր զաւակը ուրիշի մը որդեգիր տայ, որդեգրութիւնը կ'ըլլայ կատարեալ։ Ու երբ որդեգրութիւնը այսպէս կատարեալ է, որդեգրողը իր հայրական իշխանութեան տակ կ'առնէ որդեգրուածը որ բնականաբար կ'ազատի բնական ծնողաց իշխանութենէն և անոնց, ինչպէս նան անոնց արիւնակիցներուն հետ ունեցած ազգականական առնչութիւնները կը դադրին։ Զոր օրինակ, իր որդեգրոյին ժառանգորդը ըլլալով, չի կրնար միանգամայն իր բնական ծնողաց և արենակցաց ժառանգորդը ըլլալ. բայց երբ որդեգրութիւնը անկատար է, որդեգիրը իր օրինական առնչութիւնները կը պահէ բնական ընտանեաց հանդէպ և որդեգրողին այն աստեն միայն ժառանգորդը կ'ըլլայ, երբ ան անժառանգ մեռնի։ Թէ անկատար և թէ կատարեալ որդեգրութեան պայմաններն են 1.— Որդեգրողը գոնէ 18 տարու մեծ ըլլալու է որդեգրեալէն. 2.— Որդեգրողը հայրական իշխանութեան ներքեւ չգտնուելէ զատ, հայրական իշխանութիւն գործածելու կարող ըլլալու է. 3.— Ո՛

ՖՐԱՆՍ. ԴԱՀԼԻՃԻ ՏԱԳՆԱՊԸ ՎԵՐՋԱՑԱԾ

Պ. ԹԱՐՏԻՕ ԿԸ ԿԱԶՄԷ ՖՐԱՆՍԱՑԻ ԴԱՀԼԻՃԸ

ՓԱՐԻԶ 21 Փետր. – Պ. Թարտիօ կազմեց դահլիճը հետեւեալ կերպով.

Վարչապետ եւ Արտաքին Նախարար՝	*Թարտիօ*
Արդարութեան	*Բէյնօ*
Ներքին	*Մաթիէօ*
Ռազմական	*Ֆլանտէն*
Պատերազմական	*Բիէթրի*
Կրթական	*Մարիօ*
Աշխատանքի	*Լավալ*
Առողջապահական	*Պէսօ*
Գաղթային	*Տը Շաբէտոլէյն*
Երկրագործական	*Շօվօ*
Վաճառականական	*Իօլին*
Հանր. Շինութեանց եւ Ծովային	*Կէրնիէ*

ՓԱՐԻԶ 21.— Պ. Թարտիօ Հանրապետութեան նախագահին ներկայացուց իր աշխատակիցները. երեքշաբթի նոր դահլիճը պիտի ներկայանայ երեսփոխանական ժողովին։

ՍՈՒՐԻՈՅ ԱՊԱՀՈՎՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱՐ

ԲԱՐՁՐ ԳՕՄԻՍԷՐԻ ՆՈՐ ՈՐՈՇՄՆԱԳԻՐԸ

Բարձր Գօմիսէրը թիւ 4 1932 եւ 12 Փետրուար 1932 թուակիր որոշմագիր մը հրատարակեց՝ կարգ ու ապահովութիւնը պահպանելու համար Սուրիոյ մէջ։

Սոյն որոշմագրին կարեւոր յօդուածներ համառօտակի կերպով կը հրատարակենք ստորեւ.

Առաջին յօդուածը երկու ամիսէն մինչեւ երկու տարի բանտարկութեամբ եւ հինգէն մինչեւ յիսուն սուրիական ոսկի տուգանքով, կամ այս երկու պատիժներուն մէկուն միջոցաւ միայն պատժելի կը հրատարակէ այդ ամէն արարքները, որոնք հանրային ապահովութեան եւ կարգերու դէմ կը գործուին ներկայ որոշմագրին մէջ կանխատեսուած ձեւերուն տակ։

Ներկայ որոշմագրին տուամադրութիւնները չի պիտի կրնան արգիլ հանդիսանալ պատժական օրինագիրի, նախորդ որոշմագիրներու, կամ ի զօրու եղող ուրիշ ոեւէ օրէնքով սահմանուած աւելի ծանր պատիժներու գործադրութեան։

Երկրորդ յօդուածը կը թուէ այն բոլոր արարքները որոնք պիտի նկատուին իբրեւ հանրային ապահովութեան եւ կարգերու դէմ գործուած արարքներ. այսպիսիք՝

1. Մասնակցութիւն ոչ առօրեայ ժողովի մը, հաւաքոյթի մը կամ թափօրի մը։

2. Իր վրան կրելու ճառ մը, դրօշ մը կամ այլ խորհրդանշան, երբ որ այս խորհրդանշաններու ցուցադրութիւնը հաղափացիներու մէկ մասը միւսին դէմ հանելու բնոյթը ունին կամ ոեւէ կերպով կրնան խանգարել հանրային կարգը։

3. Հանրային ճամբաներու մէջ օրջագայութեան համար խոչնդոտներ յարուցանել, իսխանութեանց գործին վրայ ազդելու կամ հանրային պաշտօններու կատարումը խանգարելու նպատակաւ։

4. Գրգռիչ ճառեր, երգեր կամ աղաղակներ։

5. Հանրային կարծիքը վրդովելու բնոյթ ունեցող սուտ լուրերու հրատարակութիւնը կամ այդպիսի լուրերը տարածելը։

6. Իսխանութեանց գործին կամ հանրային պաշտօններու կատարումին խոչնդոտ ըլլալու նպատակաւ տրուած նուէրներ կամ խոստումներ, գործուած բռնութիւններ կամ խոստութիւններ, անհատներու կամ հաւաքական նուիրեանց դէմ ուղղուած նախատինքներ կամ սպառնալիքներ։

7. Օրէնքներու եւ կանոնագրութեանց հանդէպ անհնազանդութեան գրգռում, իսխանութեանց դէմ ատելութիւն առաջ բերելու համար դիմում,

8. Խմբագրել, հրատարակել, տպել, բաշխել կամ կրել այնպիսի գրութիւններ կամ նկարներ որոնք կը դրդեն խռովութիւն հանելու կամ այս որոշմագրի մէջ յիշուած մեղապարտ արարքները կատարելու։

Երրորդ յօդուածը հանրային կարգերու դէմ կը նկատէ նաեւ այն բոլոր արարքները որ կը գործուին հաղափացիներու իրենց հաղափացիական եւ հաղափական պարտականութիւններ ազատօրէն գործածելուն, դասակարգութեան ազատութեան դէմ, ազատութեան դէմ, ազատութեան դէմ։

Չորրորդ յօդուածը մեղսակիցներուն համար ալ կը ծանրանայ բուն հեղինակներու դէմ ծանրացուած միեւնոյն պատիժները։

Դրդիչներ եւ օրինաց հակառակ ցոյցեր կազմակերպողներն ալ պիտի նկատուին իբրեւ մեղսակիցներ, նոյնիսկ եթէ երբեք անձամբ ներկայ գրեթէ չլինին հաւաքոյթներու կամ անկէ հեռացած լինին խռովութեանց ծագումէն առաջ։

Ասկից դուրս, անոնք պատժական օրէնքներուն պատասխանատու պիտի նկատուին իրենց գրգռած անձերուն կողմէ կատարուած արարքներէն կամ ոճիրներէն։

Հինգերորդ յօդուածը պատիժներ կը ծանրանայ նոյն իսկ արտասահման գտնուող մեղսակիցներուն, մեղապարտներուն եւ գրգռիչներուն, որոնք պիտի ենթարկուին պատժական հետապնդումներուն երբ որ վերադառնան Սուրիա։

Վեցերորդ յօդուածը աւելի ծանր պատիժներ կը ծանրանայ այսպիսի արարքները երկրորդ անգամ գործողներուն դէմ։

Ցօրդող յօդուածներուն տրամադրութեանց համաձայն տեղական դատարաններ իրաւասու են դատելու այս արարքները, սակայն՝ ի պահանջել հարկին Բարձր Գօմիսէրութիւնը անոնց ընդունելութիւնը պիտի կրնայ յանձնել խառն դատարաններուն։

ՀԱԼԷՊԻ ՇՈՒԿԱՆԵՐԸ ՆՈՐԷՆ ՓԱԿԵՆ

Բազմաթիւ Ձերբակալութիւններ

ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ ՄՏԱՀՈԳԻՉ ՉԷ

Հալէպի մեր թղթակիցը հետեւեալ կերպով կը տեղեկացնէ մեզ.—

Այսօր, ամսոյս 20ին, Հալէպի շուկաները փակ են։ Ոստիկաններ եւ ժանտարմաներ կը հսկեն ապահովութեան։ Այս պօյքոթի պատճառը, կըսեն ոմանք, եղած է այն յայտարարութիւնը, իբր թէ վաղը տեղի պիտի ունենան Դամասկոսի, Համայի եւ Տուայի յետագային ընտրութիւնները։

Կարգ մը երիտասարդներ ձերբակալուած են։ Առած տեղեկութիւններուս համաձայն 32 հոգիի համար ձերբակալման հրամանագիր ստորագրուած է, որոնք ժողովուրդը գրգռութեանց կը մղեն։ Անոնց մէջ կը գտնուին անուններ կարգ մը ազգայնական երեւելիներու։ Ընդհանուր կացութիւնը մտահոգիչ չէ։

Խանտէք փողոցի մէջ երէկ գիշեր սպաննուեցաւ Ահմէտ Հասան Հաֆըզ անուն Հալէպցի մը, Հաճը Ահմէտ Թալաճրի կողմէ։ Պատճառը դեռ անորոշ է։

Հասկցուեցաւ որ Պապ Իլ Հատիտի պահականոցին վրայ նետուած ռումբը, գլխարկաւոր մարդու մը գործն է, որ ոճիրը կատարելէն վերջ ինքնաշարժ նստելով փախած է։

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

Հալէպ (հեռաձայնով).— Ձերբակալուածներուն թիւը հասաւ 75ի, որոնց մեծամասնութիւնը յանձնուեցաւ արդարութեան։

ՏԵՂԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԼՈՒՐԵՐ ԹՐԻՓՕԼԻԷՆ

Կիրակը օր. Փետր. 14ին Ս.պատարագին անմիջապէս յետոյ, ժամը 9 30ին Գաւառականի ընտրութիւնը կատարուեցաւ եւ յաջողութեամբ ու համերաշխութեամբ պսակուեցաւ։ Տեղական կառավարութիւնը Թաղականութեան խնդրանիին ընդառաջելով դրկած էր, 10 ոսթիկաններ, որոնք կը հսկէին ժողովուրդին։ Ոչ մէկ միջադէպ։ Ազգային ֆՏուրը չի վճարողներն ու 25 տարիէ չլրացողները հուհարկելու իրաւունքին գրկուեցան եւ վճացին հոլ ճնազանդ օրէնքին։

Ուշեալ ատեն, ժամը ճիշդ 12ին կնճռած ու գոմռած հուհատուփերը բացուեցան ընդհանուրին առջեւ։ 78 հուհարկուներու 75ը պ.պ. Տէր Մելկոնեաններ եւ Մավիսագալեաններ առած են իրենց հուհերը։

***

«Ազդակ»ի ծաբաք օրուան թիւին մէջ գրած հիմ քէ պ. Մոսկոֆեան ճիւթական տուգանքի ենթարկուեցաւ. սակայն ան ուրուած վճիռէն դժգոհած, վերաքննութիւն պահանջած է։

Կը լսենք նաեւ քէ պ. Մոսկոֆեան ուրիշ դատ է բացեր Գրն. Արծրունիի ու «Լիբանան» թերթին դէմ։

ԱՆՏԵՍՈՒԱԾ ՄԻՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

Չորս տարիէ իվեր անգադար կը գործեն «առաջդիմասիրաց» Օրիորդաց Միութիւնը։ Ան կազմուած է Ազգ. Վարժարանի ուսանողուհիներէն թերաւարտ եւ օրջանաւարտ օրիորդներէ նպատակ ունենալով վարժարանիդասեան ուսանողաց զուարճական պիտոյքներ եւ տարեթուակաները հայթայթել անգամ մը տարեկան։ Այս տարի ալ ընդհանուր ժողովի մը միջոցին ընտրութեան ենթարկուելով նոր վարչութիւնը ստանձնեց իր պարտականութիւնները։

Ուրախալի է տեսնել որ այս տարի ալ նոր վարչութիւնը կարճ ժամանակի մէջ 860,000 երկրի մէջ գտնուող Լիբանանցիներ եւ 200,000 են աւելի արտասահման գտնուող Լիբանանցիներ։

Անոնցմէ 242.000ը մարոնիներ են երկրի մէջ գտնուող եւ 78.000 այ արտասահման գտնուելով տուրք վճարող մարոնիներ։

ՀԱՄԱՅՆԱՎԱՐԱԿԱՆԻ ՄԸ Դ ԻՏԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆԸ

Ասկէ հանի մը ամիս առաջ, բանտարկեալներ ժողով մը գումարած էին Շբօրայի մէջ Բարլզի Բանտարակաց Միջազգային համայնավարին դրկուելիք պատուիրակները ընտրելու համար։

Կառավարութիւնը արգիլած էր սոյն ժողովը եւ Ընդհանուր Դատաւարը հետապնդած էր կազմակերպիչները հրապարակային ժողովներու վերաբերեալ օրէնքին դէմ գործած ըլլալուն պատճառաւ։

Գատապետի Հաշտարար Դատաւարը ենթարկելով այս դատը, ժողովի գլխաւոր կազմակերպիչը եղող Ֆուատ Շեմալին դատապարտեց մէկ տարի բանտարկութեան։

Գ. Շեմալի վերաքննութեան դիմեր է որ դէմ արձակուած վճռին դէմ։

ՖՐԱՆՍԱՑԻ ՄԸ ԿՐ ԴԱՏԱԳԱՐՏՈՒԻ

Բարձր Գօմիսէրութեան պատասխանեցին պ. Անտրէ Բրէթ, Ֆրանսահպատակ, իմքնաստարժով անցնելու տեղ Հազմիէ գիւղին մէջ կոխկրտած եր ազգեցիկ մը։ Առջի օր տեղի ունեցաւ դատավարութիւնը խառն դատարանի առջեւ։ Գ. Անտրէ 8 տարուան բանտարկութեան եւ 1100 ոսկի հատուցման դատապարտուեցաւ։

ՆՈՒԻՐԱՏՈՒՈՒԹԻՒՆ

Մայաթիոյ Կրթասիրաց Ընկերութեան Գործադրի Մասնաճիւղը, միութեան օճիրին մէջ բնակող հայրենակիցներէ, ի նպաստ Մարաթցիի բռնախաւնացոցներու կատարեալ հագուստ մը նուիրած է 625 ս. դ.

Սատնալ Խմբագրութենէս։

ՍԱԿԱՐԱՆ ՊԷՅՐՈՒԹԻ 22 ՓԵՏՐՈՒԱՐ 1932

	Ս. Դ.
Եկիպտ. Ջոլէյ	448
Անկլիկն »	437
Տոլար »	126
Թրքական »	38
Ֆանք Օթթոման	130
Իտալական Լիր 100	640
Ցունական Տրախմի 100	155
Անգլիս. ոսկի	604
Ֆրանս. »	480
Սման. ,,	549
Ազծաթ մէջիտ	26
Գոէտի Ֆոնս. Ա Քէ.	498
,, ,, Բ.	288
,, ,, Գ.	283

Սեպհական եղբարք Բիւ Ֆօր Թէյէֆօն՝ 5-19

ԱԼԱՒԻԻՆԵՐՈՒ ԲՈՂՈՔԸ

Թրիփօլիէն «Լա Սիրիա» թերթին կը գրեն թէ Աֆֆար բնակող ալաուիները, պատուիրակութիւն մը, անցած օրերուան ընթացքին երկոյացած են Հիւսիսային Լիբանանի կառավարիչին, բողոքելու համար մարդահամարի ցուցակներուն մէջ իրենց իբրեւ Սիւնցի մահմետական արձանագրուած ըլլալուն դէմ։ Կառավարիչը սոյն բողոքը ներկայացուցած է ներքին գործոց նախարարին։

ՄԱՐԴԱՀԱՄԱՐԻ ԱՐԴԻՒՆՔԸ

Թէպէ ցարդ վերջնականապէս յայտնի չէ եղած Լիբանանի մարդահամարին արդիւնքը. սակայն, դասակարգման աշխատութեանց ընթացքին, հասած գումարը ամենավերջին ժամուն եղած է 860,000 երկրի մէջ գտնուող Լիբանանցիներ եւ 200,000 են աւելի արտասահման գտնուող Լիբանանցիներ։

Անոնցմէ 242.000ը մարոնիներ են երկրի մէջ գտնուող եւ 78.000 այ արտասահման գտնուելով տուրք վճարող մարոնիներ։

ՀԱՄԱՅՆԱՎԱՐԱԿԱՆԻ ՄԸ Դ ԻՏԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆԸ

Ասկէ հանի մը ամիս առաջ, բանտարկեալներ ժողով մը գումարած էին Շբօրայի մէջ Բարլզի Բանտարակաց Միջազգային համայնավարին դրկուելիք պատուիրակները ընտրելու համար։

Կառավարութիւնը արգիլած էր սոյն ժողովը եւ Ընդհանուր Դատաւարը հետապնդած էր կազմակերպիչները հրապարակային ժողովներու վերաբերեալ օրէնքին դէմ գործած ըլլալուն պատճառաւ։

Գատապետի Հաշտարար Դատաւարը ենթարկելով այս դատը, ժողովի գլխաւոր կազմակերպիչը եղող Ֆուատ Շեմալին դատապարտեց մէկ տարի բանտարկութեան։

Գ. Շեմալի վերաքննութեան դիմեր է որ դէմ արձակուած վճռին դէմ։

ՖՐԱՆՍԱՑԻ ՄԸ ԿՐ ԴԱՏԱԳԱՐՏՈՒԻ

Բարձր Գօմիսէրութեան պատասխանեցին պ. Անտրէ Բրէթ, Ֆրանսահպատակ, իմքնաստարժով անցնելու տեղ Հազմիէ գիւղին մէջ կոխկրտած եր ազգեցիկ մը։ Առջի օր տեղի ունեցաւ դատավարութիւնը խառն դատարանի առջեւ։ Գ. Անտրէ 8 տարուան բանտարկութեան եւ 1100 ոսկի հատուցման դատապարտուեցաւ։

ԳԻՒՂԱՑԻ ՄԸ ՈՍՏԻ ԿԸ ԳՏՆԷ

Հալէպի Հարիմ Գազաին մէջ, գիւղացի մը գեղիը փորելու աեղ գտած է արձաք կուժ մը, որուն մէջ կը գտնուէր 150 կտոր ոսկեդրամ որոնց վրայ դրոշմուած էր Բրիսեոսի եւ Մարիամ Աստուածածնի նկարները։ Երբ պատին այս դրամները առնելուն պես ուրիշ բանուոի մը հետ համաձայնեցաւ գործին պահելու գիւղը։ Բայց Հալէպ վերկենցաւ ու սկսաւ ձախել։ Կառավարութիւնը իմացաւ եւ գրաւեց։

«ԱԶԴԱԿ» ՕՐԱԹԵՐԸ

Համաձայն մեր յայտարարութեան

ԻՐ 6-ՐԴ. ՏԱՐԵԴԱՐՁԻՆ ԱՌԹԻԻ

«ԱԶԴԱԿ»

ՅԱՌԱՋԻԿԱՅ ՇԱԲԱԹԷՆ ՍԿՍԵԱԼ ՊԻՏԻ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ՕՐԱԹԵՐԸ

Օրաթերթի առաջին թիւէն սկսեալ բոլոր ընթերցողները պիտի ստանան թերթօրի յաւելուած մը բոլորովին ձրի։ Օրաթերթի առաջին թիւէն կ'սկսինք հրատարակել նաեւ գեղեցիկ պատմուածք մը Նազըմ Փաշայի Յիշատակներուն տեղ։

ՄԻՆԵՄԱՅԻ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄԸ

(LES DEUX MONDES)

Ի ՆՊԱՍՏ ՊԷՅՐՈՒԹԻ ԱԶԳԱՅԻՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆԻՆ

25 Փետր. 932 հինգշաբթի երեկոյ ժամը 9,30ին

ԱԼՖՕՆՍԻ սրահին մէջ

Մինեմայի այս ներկայացումը պիտի փոխարինէ ամէն տարի ի նպաստ Ազգ. վարժարաններու հաշմակերպու ե ծ պարահանդէսը։ ԾԱՆՕՑՈՒԹՈՒՄԸ

ՀԱՆԴԷՍ -- ԵՒԵԿՈՅԹ

ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԱԾ ԿԻԼԻԿԻՈՅ ՀԱՅՈՑԿ. ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԿՈՂՄԷ

Ի նպաստ կաros ուսանողներու

5 Մարտ 932 շաբաթ երեկոյ ժամը 8.30-ին

Հայ Աւետ. Ժողովասրահին մէջ

ՏՕՔԹ. Հ. ԱՄՍԻՆԵԱՆ

(ՀԱԼԷՊ)

Նախկին բժիշկ Միջագետքի Զինուորական հիւանդանոցներու եւ վաճառագէտ ներկին եւ վանկական հիւանդութիւններու

առագ, արմաւական, խղճամիտ դարմանում։

Հիւանդ կ'ընդունի առկէ օր ժամը 8—12 եւ 2—6 իր դարմանատան մէջ, Հալէպ Նեյալ թաղ. Թրամվայի ընկերութեան կայարան, թիւ 7

Բշ. եւ Ուրբաթ օրեր աղքատաց մօր

ՓԱՍՏԱԲԱՆ

ԽՄԱՐՈՎ ԹԻՒԹԻՒՆՃԵԱՆ

(Տօքթ. իրաւագիտութեան)

ԿՍՏԱՆՁՆԷ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԴԱՏԵՐ

Ընկերակցութեամբ Հանրածանօթ փաստաբան ՄԷՐՕ ԱԶԻԶ ԷԼ ՀԱՇԷՄԻ

Գրասենեակը բաց է կէսօրէ առաջ 9—12 կէսօրէ վերջ 3—6

Rue Allenby, Immeuble NESSOULI **ՀԵՌԱՀԱՅՆ 1—28**

60

Ասլանբ», այդ օրէն կը գանայ արժանաւոր յաջորդը Սերոբներու գահին և հմայաբին։

Եթէ խորը թափանցելու ըլլանք այս փոքրիկ պատմուժեան՝ պիտի տեսնենք, որ կայսերական է այս պատմուժիւնը իր իտէալին բովանդակութեամբ, կրօնական է իր սրբազան ու անարատ նպատակով, յաւիտենական է իր անջնջելի յիշատակներով։

Այս՝ Սասնոյ գազաթը, իսկ վարը, դաշտին վրայ, աւերուած, առեւանգուած, թալան, խժդուժութիւններ, հրդեհներ, հալածանք, բանտ, անօթութիւն, մահնակի և երբեմն հրապարակաւ կոտորածներ։

Անդրանիկ և Քէ ընկերները չեն բաւականար այս վրիժառութեան։

Այս բաւական չէր։

Անոնց գնդակները դարձեալ կը սուրան լեռնէ լեռ, և լեռներէ վար գիժապրաւելով դարաւոր թշնամիի գործակալները, կառավարութեան հյու և հնազանդ դաւադիրները։

ԺԱ.

ԱՌԱՔԵԼՈՑ ՎԱՆՔԸ

Առաքելոց վ՛նքը... Ահա Հայ մարտական—յեղափոխական պատմութեան ընդհանրապէս և Անդրանիկի յեղափոխական պատմութեան մասնաւորապէս՝ փառքի և պսակի անմահ տաճարը։

Առաքելոց վ՛նքը... Ասիկա մագնիսական անուն մըն է՝ որ մեր երակներուն մէջ հուր և բոց վազցնել կուտայ։

15

Այդ Թուականներուն, բոլոր հերոսական և անհատական կռիւներուն, ոգորումներուն կողքին Խալիլի սպանութիւնը կը բանայ նոր և անմոռանալի գարաշրջան Սասնոյ Հայ յեղափոխութեան և այդ յեղափոխութիւնը մարմնացնող Հայ մարտիկներուն համար։

Անդրանիկ հիւանդ է։ Ոսկրային դաժան ցաւ մը ատեն ատեն կը բռնէ և գետին կը նետէ անբնկճելի հերոսը։

Հուր կուգայ, որ Խալիլը պիտի անցնի այսինչ սարով։

Այդ լուրը կը բոցավառէ Անդրանիկի երեւակայութիւնը։

Խալիլի վրէժի զգացումը այլեւս եկած և իր նուիրական վախճանին հասած է Անդրանիկի հոգիին մէջ։

— Տղա՛ք, կը կանչէ Անդրանիկ իր զինաւորներէն, մէկ քանիի, գիս չալկեցէք և տարէք ձորաքեռանը։

Տղաքը կ'ընդդիմանան։ Անդրանիկ հիւանդ է և այդ քայլը կրնայ ճակատագրական ըլլալ հերոսի համար։

— Միեւնոյնն է, կը մտածէ Անդրանիկ, Խալիլը կուգայ և պետի անցնի այս գիւղին մէջէն, արդէն կ'ենթադրէի, որ ժամնուած եմ և խուսափելու ոչ մէկ հնար չունիմ, կամ ես զինքը կ'սպաննեմ և կամ նա ինձ կ'սպաննէ։

— Գիս չալկեցէք և տարէք ձորաքեռանը, կը հրամայէ Անդրանիկ։

Հոյ կինուորի համար նուիրական է իր խմբապետին հրամանը։

Կը համաձայնին։

Վրայ կը հասնին Անդրանիկի ժառերիմ զինակիցները, կը խրատեն, բայց օգուտ չըներ։

Կը թնդադրեն փախցնել զինք ուրիշ գիւղ մը և

Հսկայ ծիր մը չէր ան, այլ՝ ծիրանի ծառ մը միայն, որ ամեն գարնան ինծի համար ոսկի ծաղիկներ կը բերէր։

Ինչպէս ամեն տարի, այդ գարունն ալ ես ու մայրս ծիրանի ծառին տակ նստած էինք։ Ես ծաղիկներ կը հաւաքէի, մայրս ալ կը հիանար ինծի վրայ։

Յանկարծ ականջիս հասաւ ծանօթ ձայն մը։ Ան ձայնն էր Ռուբէնի, որ ինծի պէս հինգ տարեկան էր։ Ան ալ ծիրանի ծառին տակ էր, իր մօր հետ։

Ռուբէնի մայրը ինծի ալ ծաղիկներ տուաւ։ Ես ալ ուրախ էի, որ Ռուբէնը եկած էր։ Ան ինծի հետ պիտի խաղար։

Ռուբէնի մայրը ինծի մայրիկին հետ կը խօսէր։ Ես ու Ռուբէնը ծիրանի ծառին տակ կը խաղայինք։

Ռուբէնի մայրը ըսաւ մայրիկիս.

— Ես ալ ուզեցի, որ Ռուբէնը ինծի հետ գայ, որպէսզի ան ալ ծիրանի ծառին տակ խաղայ։ Ես ալ ուզեցի, որ ան ինծի հետ գայ, որպէսզի ան ալ ծիրանի ծառին տակ խաղայ

AZTAG
JOURNAL ARMÉNIEN
B. P. 587
BEYROUTH, Liban

Directeur-Propriétaire
HAIG BALIAN

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳԻՆ
ՍՈՒՐԻԱ տար. 425, 6 ԱՄՍՈՒԱՆ 225 Ս. Դ.
ԱՐՏԱՍԱՀՄ. տար. 6, 6 ԱՄՍՈՒԱՆ 4 ոսկի
Տնօրէն-Խմբագիր՝ ՀԱՅԿ ՊԱԼԵԱՆ

ԱԶԴԱԿ

ازتاك
جريدة سياسية ادبية اقتصادية حرة

ԵՐԿՕՐԵԱՅ ՀԱՅԱԹԵՐԹ
ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ. ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԳԻՏԱԿԱՆ

ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ ՓԵՏՐՈՒԱՐ 25 1932
ՁԵՌՔԷ ՀԱՏԸ 3,50 Ս. Դ.

Ե. ՏԱՐԻ | Ամէն առաքում պէտք է ընել թերթիս տնօրէնին հասցէին | ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ, ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ ԵՒ ՇԱԲԱԹ ՕՐԵՐԸ | Չհրատարակուած ձեռագիրները չեն վերադարձուիր | ԹԻՒ 131 (576)

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

ՀՈՎԱՆԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆ ԲԱՐԻՔՆԵՐԸ

Անցած շաբաթ, մեր լուրերու բաժնին մէջ, հրատարակեցինք հովանաւորեալ երկիրներու տնտեսական զարգացումը ցուցնող կարգ մը թիւեր, քաղելով պաշտօնական տեղեկագրէ մը։

Ասկէ մօտ երկու տասնեակ տարիէ առաջ, երբ հովանաւորեալ երկիրները մաս կը կազմէին Օսմանեան կայսրութեան, այսօրուան շէն ու փարթամ քաղաքները և բերրի ու հասութաբեր դաշտերը աւերակ ու անմշակ տարածութիւններ էին։ Ժողովուրդները տիրող լքեալութեան բռնապետ լուծին տակ զուրկ էին կեանքի և ինչքի ապահովութենէն և կը նկատուէին յետամնաց ժողովուրդներու կարգին։

Շնորհիւ կարճ ատենուան մը հովանաւորութեան, անհատնում բարիքներով ողողուեցաւ այս երկիրը և իր ժողովուրդները ցուցահանեցին իրենց ազնիւ ու վեհանձն ընդունակութիւններն ու ձիրքերը։ Հակառակ համաշխարհային սուր տագնապին ու տնտեսական ընդհանուր ձախորդութիւններուն, Սուրիան ու Լիբանանը շարունակեցին շինարարական աշխատանքները և զարգացուցին իրենց մշակոյթը։ Անհամեմատելիօրէն արագ աճեցան քաղաքակրթական և արդիւնաբերական ձեռնարկներն ու աշխատանքները այս երկիրներու մէջ և պետականութեան ըմբռնումները ամրացան նոյն իսկ ամենաթոյլ տարրերու սրտերուն մէջ։

Թուանշանները լեզուն աւելի պերճախօս չէ՞ փաստելու համար հովանաւորութեան բարիքները։

1920էն առաջ, ամբողջ Սուրիոյ մէջ մշակուած հողերու տարածութիւնը, ըստ պետական պաշտօնական տեղեկագրի, կը հաշուուէր 70 հազար հեկթար։ Բերքն ալ այդ համեմատութեամբ թոյլ էր և նախնական պայմաններու մէջ։ 1931ին պատրաստուած տեղեկագիր մը սակայն ցոյց կուտայ որ մշակեալ հողերու տարածութիւնը 1931ի սկիզբը հասած էր մէկ միլիոն հինգ հարիւր հազար հեկթարի։ Իսկ բերքը գոհացուցիչ չափի մը հասած էր, շնորհիւ ձեռք առնուած մշակութային արդիական պայմաններու։ Կը տեսնուի, արդ, որ 11 տարուան ընթացքին միմիայն Սուրիոյ մէջ մշակուած հողերու տարածութիւնը 1921ի քանի բազմապատիկն է։

Պտղամշակութիւնը ևս, եթէ ոչ հողերու մշակութեան համեմատութեամբ, բայց դարձեալ անբաղդատելիօրէն արագ աճում և զարգացում ունեցաւ հովանաւորեալ երկիրներու մէջ, անցած 10 տարուան ընթացքին։ Տասը միլիոնէ աւելի ձիթենիի տունկեր մշակուած են Սուրիոյ մէջ։ Այգեմշակութիւնը ևս ստացած է մեծ թափ։

Մէկ խօսքով, հողամշակութիւնը գոհացուցիչ արդիւնք տուած է և երկիրը ինքնապահ դարձուցած ուտելիքի տեսակէտով։

Տնտեսական մարզին մէջ, հովանաւորութեան ամենագլխաւոր բարիքներէն մէկը կարելի է նկատել Մուսուլի քարիւղներու խողովակի խնդրին ի նպաստ Ֆրանսական և սուրիական շահերու կարգադրութիւնը։ Այս յաջող արդիւնքը պէտք է պարտիլ Մեծն Ֆրանսայի ունեցած քաղաքական ուժեղ դիրքին և իր հովանաւորած ժողովուրդներուն հանդէպ սնուցած զուրգուրոտ վերաբերմունքին։ Այս երկիրները օժտելու համար անսահման բարիքներով, հովանաւոր տէրութիւնը միջազգային քաղաքականութեան վրայ ազդու միջամտութիւններ ի գործ դրաւ, մինչև որ իրականացուց իր ծրագիրը։ Երախտագիտութեամբ պէտք է յիշել այստեղ անունը Բարձր Գոմիսէր Ն. Վ. Պ. Բօնսօին, որ ամենապատասխանատու և գլխաւոր գերակատարը եղաւ սոյն ծրագրի յաջողութեան։

Բայց այդ, Պ. Բօնսօ, Փարիզ գտնուած միջոցին անդուլ և անդադար աշխատեցաւ իրականացնելու համար Թրիփոլի–Նախուրա երկաթուղագծի շինութիւնը, որ երկար ատենէ ի վեր կը մնար լոկ ծրագիր։

Պիտի սկսին այս ձեռնարկները և շուտով ի կատար պիտի հանուին, սակայն նախ կարևոր էր հովանաւորեալ երկիրներու վարչական ձևաւորումն ու պետական հիմնաւորումը։ Եւ ահա այդ նուիրական աշխատանքին լծուած է այսօր Պ. Բօնսօ։ Անկասկած շուտով պիտի իրականացնէ իր ծրագիրը Պ. Բարձր Գոմիսէրը։ Սուրիական ժողովուրդը վայելելով Մեծն Ֆրանսայի բարեկամութիւնն ու հովանաւորութիւնը, հետզհետէ պիտի զարգանայ և ձեռք պիտի ձգէ իր պետական կատարեալ անկախութիւնը։ Առանց այդ օժանդակութեան հնարաւոր պիտի չըլլայ բարգաւաճումն ու յառաջդիմութիւնը այս երկիրներուն։

Մանաւանդ ներկայիս, երբ Ֆրանսական կառավարութիւնը ամէն զոհողութիւն ստանձնելու պատրաստակամութիւն ցոյց կուտայ հովանաւորեալ երկիրներու տնտեսական և քաղաքական ապահովութիւնը իրականացնելու համար, վստահ ենք որ տեղացի ժողովուրդը խոհեմութեամբ պիտի դիմագրաւէ այդ բարի տրամադրութիւնները, իր օգտին համար։ Ֆրանսայի բարեկամութիւնը վայելելով Սուրիան ու Լիբանանը շատ մօտ ապագային ձեռք պիտի անցնեն իրենց վերջնական ու կատարեալ անկախութիւնը։

ԻՆՉՊԷ՞Ս ՍՊԱՆՆՈՒԵՑԱՆ ԶՕՀՐԱՊՆ ՈՒ ՎԱՐԴԳԷՍԸ

ՃԵՄԱԼ ՓԱՇԱՆ ԿՈՒԶԷՐ ՓՐԿԵԼ ԶՕՀՐԱՊՆ ՈՒ ՎԱՐԴԳԷՍԸ…

ԹԱԼԷԱԹ ԿԸՆԴԴԻՄԱՆԱՅ

ԶՕՀՐԱՊ ԿՈՒԼԱՅ. ԻՍԿ ՎԱՐԴԳԷՍ ԳԼՈՒԽ ԿԸ ՑՑԷ

Պատերազմի միջոցին, Սուրիոյ մէջ, Ճեմալ փաշայի աշխատակիցներէն Ֆալիհ Րըֆքի, սկսած է հրատարակել իր յուշերը «Միլլիէթ»ի մէջ։ Վերջին թիւին մէջ, Ֆալիհ Րըֆքի կը խօսի Հայկական տարագրութեանց մասին որոնցմէ կարեւորները կը թարգմանենք նոյնութեամբ։ «Միլլիէթ»ի 18 Փետր.ի թիւին մէջ Ֆալիհ Րըֆքին հետեւեալ հետաքրքիր տեղեկութիւնները կը հրատարակէ Զօհրապի եւ Վարդգէսի սպանութեան մասին.

Չորրորդ բանակի հրամանատար Ճէմալ փաշան միշտ կը կրկնէր.

— Տարագրուող հայերը ինծի յանձնեցէք, ես զանոնք Սուրիոյ ներսերը պիտի բնակեցնեմ։

Ան, կը կարծէր որ հայերը Սուրիոյ մէջ վնասակար չեն կրնար ըլլալ։ Իր բուն նպատակը, աւելի ճիշդը այս էր. վնասակար հայ մեծամասնութիւնը վերածել անվնաս հայ փոքրամասնութեան։

Սուրիոյ ներսերը ցրուելիք հայերուն արտաքին մղեռանդութեան դէմ գործածուելիք ուժ մը ըլլալուն կը հաւատար Ճէմալ փաշան, ինչպէս չէրքէզներ և քիւրտեր։ Մինչեւ անգամ հայերը հողի ու տունի տէր ընելով խալամացնելու համար կազմուած էր առանձին մարմին մը։ Անգամ մը այդ մարմինը իմ սենեակիս մէջ ժողով մը գումարեց, սակայն շուտով թուլցաւ։

Ճէմալ փաշայի այս քաղաքականութեան կողմնակից էր Խալիտէ Էտիպ հանըմ։ Պահա Շաքիր և ընկերները սակայն, Ճէմալ փաշան կը մեղադրէին։

Ուր որ հայերը ապստամբութիւն կը մղէին, սաստիկ կը պատժըւէին, բայց գաղթող կարաւանները ոեւէ յարձակման չէին ենթարկուէր։ Մինչեւ անգամ, Ատանայի ճամբուն վրայ յարձակում գործող քանի մը թիւրքեր մահուան դատապարտուեցան։

Ճէմալ կուզէր ազատել Զօհրապն ու Վարդգէսը

Ճէմալ փաշա Պոլսէն Վանի Պատերազմական Ատեանը ղրկուող Զօհրապն ու Վարդգէսը ազատելու համար Թալէաթ փաշայի հետ երկար բանակցութիւններ ունեցաւ. Ճէմալ փաշա կըսէր.

— Զգեցէք ասոնք, Լիբանան ղրկեմ, ոչ մէկ վնաս կրնան ունենալ մեզի.

Թալէաթ փաշա պատասխանելով կը յայտնէր որ Զօհրապ և Վարդգէս վտանգի մէջ չեն և նոյն իսկ կ'ապահովցնէր այդ մասին Ճէմալ փաշան և կըսէր.

— Անգամ մը մինչեւ դատարան երթալնին լաւ է, դուք ձեր քով մի պահէք, ղրկեցէք, վերջը դիւրին է.

Զօհրապ կուլայ…

Ճէմալ փաշա, Թալէաթ փաշայէն եկող վերջին ծիֆր հեռագիրը, Պարոն Օթէլի վարի սալոնին մէջ ցոյց տուաւ Զօհրապի և Վարդգէսի։ Զօհրապ հեռագիրը կարդալուն պէս սկսաւ լալ։ Վարդգէս դրան առջեւ իմ վրաս փաթթուեցաւ և ըսաւ.

— Զիս, ինչ որ է վնաս չունի, ղրկեցէք, սակայն այս մարդը (Զօհրապը ակնարկելով) գոնէ մի ղրկէք.

Եւ հազիւ այս բառերը արտասանած, Վարդգէս մէկէն կարմրած աչքերով երեսս նայեցաւ և ըսաւ.

— Երբեմն մէջս հին քոմիթաճը Վարդգէս գլուխ կը ցցէ և ինծի կրծէ. «ասիկա պէ մարդ, ինչ որ ուզէ թող ըլլայ»։ Բայց վերջը երիտասարդ կինս կը մտածեմ։ Հիմակուան խեղճ Վարդգէս հին քոմիթաճը Վարդգէսին մէջէն կը կոտրէ։

Զօհրապ եւ Վարդգէս կը սպաննուին

Երկուքն ալ գացին։ Քանի մը օր վերջ չէրքէզ Ահմէտի և Նազըմի չէ թէներուն Զօհրապն ու Վարդգէսը, ճամբան սպաննած ըլլալուն լուրը առինք։ Ճէմալ փաշա չի կրցաւ մարսել այս։

Չէրքէզ Ահմէտ, Ներքիս պէյի սպաննիչներէն մին էր.

Երուսաղէմ դարձած էինք։ Օր մը, Հալէպի կուսակալ Ճէլալ պէյէն հեռագիր մը եկաւ։ Կուսակալը կըսէր. «չէրքէզ Ահմէտ պէյ և Նազըմ պէյ քովս եկան և ըսին. Սուրիոյ մէջ հայերուն ողջ մնացած ըլլալը կը լսենք, կ'երևի Ճէմալ փաշան այս գործին յարմար մարդ չունի. մեզի թող ձգէ անոնց հախէն գանք։»

Ճիշդ առիթն էր։ Ճէմալ փաշան իսկոյն հրամայեց երկուքին ալ բանտարկութիւնը։ Բայց Ահմէտ և Նազըմ կացութիւնը հասկնալով առաջին թրէնով Պոլիս մեկնած էին։

Ճէմալ փաշա Ատանա, Աֆիօն, Գոնիա սաստիկ հրահանգներ ղրկեց անոնց անմիջական ձերբակալման համար, բայց երկու ընկերները Պոլիս հասած էին։ Բոլոր պատասխանատուութիւնները ինք վրան առնելով, Պոլսոյ ոստիկանութենէն պահանջեց անոնց Սուրիա վերադարձուիլը։

Թալէաթ փաշա չէր թոյլատրէր։ Սկսան բանակցութիւնները։ Վերջապէս յաջողեցաւ Ճէմալ փաշան Թալէաթը համոզել «այս պատրաստակամ այս երկու չուներէն ալ կազատինք» ըսելով։

Անոնք վերջապէս Դամասկոս եկան։ Բայց Պոլսէն միջամտութիւններ անպակաս էին։ Չէրքէս Ահմէտի և Նազըմի գոյքերը երբ բացուեցան, անոնց պայուսակներուն մէջէն բազմաթիւ և մեծարժէք մատաններ, ապարանջաններ, օղեր և ուրիշ զոհարեղէններ ելան։

Պատերազմական Ատեանի ձեռքը լաւ զէնք մը անցած էր. այս երկու սէրսէրիներու խեղդել մը համար չէ, այլ հարստանալու համար այնքան ոճիրներ գործած ըլլալը հաւկցուեցաւ։

Պոլսէն Դամասկոսի Պատերազմական Ատեանին ստիպողական հեռագիրներ կը տեղային։ Սակայն Ատեանը 24 ժամուան քննութենէ մը վերջ տուաւ անոնց մահուան վճիռը և ղրկեց Երուսաղէմ։

Զօհրապի և Վարդգէսի սպաննիչները, հետեւեալ օր, Դամասկոսի մէջ կախաղան հանուեցան։

ՇԱՆԿՀԱՅԻ ՄԷՋ ՊԱՏԵՐԱԶՄԸ ԿԸ ՇԱՐՈՒՆԱԿՈՒԻ

ՎՕՍՈՒՆԿԻ ԱՄՐՈՑՆԵՐԸ ԴԵՌ ԿԸ ԴԻՄԱԴՐԵՆ

Ամերիկան Պատերազմի՞ Կը Պատրաստուի

ՇԱՆԿՀԱՅ, 23 Փետր.— Շանկհայի մէջ պատերազմը կը յառաջդիմէ դանդաղ կերպով։ Վօսունկի ամրոցները ընկճուած չեն տակաւին։

Չինական թնդանօթները պատասխանեցին կռուի բոլոր գծի վրայ։ Ճարոնական օդանաւեր Թուչեցան Ֆօչօ քաղաքին վրայ և յայտարարութիւններ նետեցին ծանուցանելով որ այս քաղաքը պիտի գրաւուի ճարոնցիներու կողմէ։

ՇԱՆԿՀԱՅ.— Բրիտանական հիւպատոսը ազդ մը հրատարակեց ըսելով թէ պատերազմը Չինացիներու և Ճարոնցիներու միջև կրնայ տեղի ունենալ ընդարձակ ստրճանի մը վրայ եւ տարածուիլ միջազգային գօտիին, ան կը յանձնարարէ անգլիական հպատակներուն թշնամութեանց միջոցին ապաստանիլ աւելի ապահով տեղեր։ Պէտք եղած միջոցներու ձեռնարկուած է Անգլիացի կիները և մանուկները այլուր փոխադրելու, ինչպէս։

Ամերիկան պատերազմի կը պատրաստուի

ՎԱՇԻՆԿԹԸՆ.— Պատերազմական նախարարը յայտարարեց թէ իր պաշտօնատունը պէտք եղած միջոցներու ձեռնարկեց տասներկու գործարաններու մէջ պատերազմի պիտոյք և ռազմամթերքի պատրաստութիւնը ապահովելու համար և այսպէս պատերազմի մը պատահականութեան առջև պատրաստ գտնուելու համար։

ՎԱՇԻՆԿԹԸՆ.— Ամերիկեան կառավարութիւնը որոշեց հրաժարիլ դիւանագիտական միջոցներէ լուծելու համար Ծայրագոյն Արևելքի վէճը այն պարագային որ պիտի տեսնուի թէ այս միջոցները ոևէ ազդեցութիւն չունին։ Այս որոշումը տրուեցաւ Մանչուրիոյ անկախութեան հռչակման և ճարոնցի ընտրողներուն հեռուէն ուղղուած ըլլալուն հետեւանօք, ինչ որ կը ցուցնէ թէ ճարոնական կառավարութիւնը կը փորձէ ձեռք անցրնել ընտրողներու և բանակի օժանդակութիւնը Չինաստանի մէջ իր բռնած դիրքին համար։

Ամերիկեան կառավարութիւնը որոշեց նոյնպէս ամէն միջոցի դիմել Շանկհայի մէջ իր հպատակներուն շահերը և Ամերիկեան գօտին յարձակումէ մը պաշտպանելու համար։

ՋԵՆՔԻ ԸՆԿԵՐԱՋ ՄԸ

Հարիւրապետ Պ. Հ. Մ.ին

Եւ մեր կեանքը, հեռու մարդկային ժխորէն, լեզուներ կը գտնէ ծառերու մէջ, մատեաններ՝ կարկաչահոս առուակներու մէջ, քարոզներ՝ սպառաժներու մէջ եւ բարիք ամենուրեք։

ՇԷՅՔՍՓԻՐ

«Լսուած երգերը քաղցր են, բայց չլսուածները քաղցրագոյն են» կ'երգէ Քիթ իր «Ուրգ Սոխակին» հռչակաւոր ոտանաւորին մէջ, ու ես, հետեւելով այդ օրինակին, կը փորձուիմ ըսել որ ապրուած սէրերը քաղցր են, բայց երազուածները քաղցրագոյն։

Մեռնողներու յիշատակը կը հալածէ զիս յաճախանքի մը պէս հետապնդող և այսօր դարձեալ կը բանամ արիւնոտ յուշատետրս և էջ մը կը փրցնեմ այն նուիրական կռուէն՝ որուն կարմիր երազն ապրեցայ երէկ։

Զոհողութեան ու հաւատքի հետապնդումներէ ձեռնունայն ու յուսակտուր այս օրերուս, փնտռելու ելեր եմ, սուրբ կռուին կամաւոր զինուորները որոնք երէկ կըռուեցան գերագոյն ճիգերով և օրհասականօրէն։

Հողերը կը փնտռեմ համբուրելու այն մարտիկներուն՝ որոնք եկան կռուելու, իրենց արիւնի գնովն իսկ պաշտպանելու հայրենիքը։

Կը փնտռեմ մեր կորիճ տղաքը որոնք եկան կռուելու, ամբողջ օճախի մը քաջքայման գնո՛վ իսկ կատարելու պարտականութիւննե րուն է՛ն նուիրականը։

Անոնց թոքերը որ Արհաւիրքը չչնչեցին, չեն հասկնար իմաստը հերոսներու հոգեվարքին արիւնոտ համբոյրներուն։

Պէտք է զոհուածներու անդրաշխարհեան, անքակտելի եղբայրութիւնը ապրինք և փառաբանենք, մեծցնենք անձնազոհութիւններու վսեմութիւնը և սրբացնենք սերունդին հերոսական մահերու գեղեցկութիւնը։

Անոնց կթոտ ծունկերուն փաթթուած արիւնլուայ հայրենիքն է որ քաջկտտելով այսօր եկեր է մինչեւ հոս սրունելու իր տարաբախտ զաւակները։

Կրկին կը լսենք մեր ազոց ձայնը Ֆրանսացի մօր իր զաւկին ուղղած խօսքը.— «Գնա՛, եթէ կենաս իր՝ Ֆրանսացի պիտի չըլլայիր»։

Կ'երթային սիրայօժար. շատերը իրենց եսէն լացող իսկ չունէին որ վարանէին. ցմրուր քամած էին դառնագոյն բաժակները վայրագ նախատինքին։

Խուլ ու այլամերժ սուգ մը անտառներն ամբողջ սևաւորեր էր. տխրանոյշ ժպիտով մը անհետացած էր արեգակը. հոգեվարքի նման փակած էր իր լոյսափայլ աչքը ուրիշ աշխարհներու մէջ բանալու համար։ Դիտեցինք մարող արեգակին յիշատակը եղող վերջալոյսը, գիտնալով թէ մեզմէ շատերուն կեանքն ալ, շատ հաւանական էր որ խամրէր արշալոյսէն մինչև վերջալոյս։

Ցուսահատութիւնը մեզի հետ գործ չունէր, մեր բերնի յանկերգն էր Զարաթուստրայի հետեւեալ խօսքերը. «Ան որ կը սաւառնի ամենէն բարձր լեռներուն վրայ, կը խնդայ տեսարանին ու կեանքին բոլոր ողբերգութիւններուն վրայ»։

Երիտասարդ մը վիշտերը երկինքէն ինկած աստղեր կը համարի մեր ճամբան լուսաւորող. ուրիշ մը ծիլերու մէջէն գլուխնին նոր դուրս հանած ծաղիկները մութ յառած կոյսեր կ'անուանէ. քսան գարուններ ողջունած ընկեր մը, կարապի վերջին խորհրդաւոր երգի մասին կը խօսի։

Բնութիւնը գոցեց նախանձոտ մեր աղոց վրայ, փոխեց իր գոյնն ու լեզուն։

Երկինքը մութ էր և կը հեծկլտար… քամին կ'ոռնար ուժգին. երկու կողմերնիս դէմ դիմաց բազմած լեռներ մեզ կը դիտէին և իրենց վրայ թառած էին թիւրք գիւղեր։ Բարձունք մը հասնելու համար, ծիլերու մէջէն Գիլէյիկի չորս ժամուան կիրճէն պէտք էր անցներ զինուորը։ Ֆրանսական զօրամաս մը հոն դարձած էր տակաւին օր մը առաջ։ Մեզ համար ևս վըտանգը անխուսափելի էր և սակայն անհրաժեշտ էր յառաջանալ նոյն այդ ճամբէն գրաւելու համար լեռնային անառիկ դիրքերը՝ որպէսզի ֆրանսական մեծ զօրախումբը Իսլահիէէ կողմէն քալէր դէպի Մարաշ։ Պէտք էր հասնիլ Գըզըլ-Աղաճ հայ գիւղը և գրաւել Ինտէրէն, Սարըլարն ու Գարըլարը։

Թիւրք չէթէները կեդրոնացած այդ և Սրչան գիւղերու մէջ կ'ըսպառնային բնաջնջել հայ գիւղը եւ երկու կրակի մէջ առնել ֆրանսական զօրամասը։ (Մեր քաշուելէն ոչ շատ ուշ, թիւրքեր ջարդեցին Գըզըլ-Աղաճ գտնուած փոքրաթիւ ֆրանսացի զինուորները և հայերէն կիներ, այրեր և մանուկներ)։

Ընդհանուր հրամանատարնիս Քարիդէն տը Ֆալուա, դիտակով կը քննէր թշնամիին դիրքերը. ամէն սպայ իր վաշտով վճռական թափին համար լարուած էր բարձրանալ, պէտք էր խիզախել։

Այդ կողմերը նախապէս յոշոտուած հայ մեծերներուն ձայնն էր որ կը լսուէր, անոնց կտակն էր որ կը կարդացուէր։

Առանց կորուստի գրաւուած էր Ինտէրէն. Թշնամին գլուխ ծռած զէնքերը կը յանձնէր։ Հոդ, գիւղին մօտիկ առանձին գերեզման մը կար։ Տարագրութեան սև ու կարմիր օրերուն, մարգահրէշի մը կողմէն առևանգուած և վեց ամիսներ իբրև կին իր տունը պահելէն վերջ, Գուրպան Գայրամին իր իսկ ձեռքով Ալլահին կամ Մարգարէին զուրպան ըրած հայուհիի մը հողակոյտն էր այդ։ Ո՛վ գիտէ թէ ո՞ր հայ մօր մէկ հատիկը և աչքին լոյսն էր։ Հայ զինուորները հոդ յիշեցին Թորոսի և Մանտալեան եղբայրներու պատմութիւնը։

Ձիւնն ու բուքը հազիւ դադրած, ամեհի ճամբաներէ տասնեակ մը ձիաւոր ժանտարմաներով կուգար, կը հասնէր ու մեզ կը միանար, յաճախ կռիւներու մէջ մտած և հրաշքով ազատուած, և այսօր Քաբիրէն Պ. Հրանդ Մալոյեանն ես։

Կիրճերու մէջէն անցնելով, Գարալարի բարձունքն էինք. կռուի բռնուած էր Իսլահիէի ճամբով դէպի Մարաշ գացող ֆրանսական զօրամասը։ Թնդանօթներու և գնդացիրներու արձագանգ ամէն կողմ։

Ապստամբ թիւրք գիւղացիք, իրենց գործած աններելի մեղքերէն սարսափահար՝ ծիլերու մէջէն դէպի լեռները կը փախչէին խուճապահար։

Մեր զինուորները գրաւած էին ռազմական կարևոր դիրքեր և խրամներ շինած ծիլերու մէջ։

Այսօր վայրկեանէ վայրկեան երբ զինուորի ո՛չ պատուաբեր մահն է որ կ'սպառնայ անգթօրէն, կ'ուզեմ երթալ հոն դարձեալ երբ երէկ, այս օրերս, Հարունիէ (Ամանոս) և այլուր ֆրանսացի և հայ մեր զէնքի շատ մը ընկերները նահատակուեցան։ Ցրտունէն աւելի ֆրանսացի զինուորներ, Միհրան Տ. Մելքոնեան, Խանըրցի և գուրսէն եկած հայ կտրիճ տղաք զարնուած իրենց աչքերէն և ճակտէն աչքիս առջէն են միշտ սեղմած իրենց ակռաները և նիզակուած բռունցքները դէպի վեր. չեմ մոռցած անոնց զարհուրելի վերջին նայուածքը։

Ջաղացքներու մօտիկ (Հարունիէ) քաջաբար ինկած Յակոբ չավուշի, մօտ քառասուն հոգիէ բաղկացած քաջ խումբի արիւնլուայ չապիկները և ճզմուած գանկերը աչքիս առջևն են։

Պաշտամունքի, խորհրդածութեան զարհուրելի բոպէ ինծ համար։

Անցէ՛րդ, մի՛ խանգարեր, մի՛ նսեմացներ այս վայրկեաններուս վեհութիւնը։ Հայրենի զգացումներով փղձկեալ սրտի մը տխրատեսիլ խոհերը կը պաշարեն զիս դարձեալ. հայրենիքի երկինքը լալով կը սըգայ իր տարաբախտ զաւակները։

ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ՏԱԳՆԱՊԸ ԵՒ ԳԵՐՄԱՆԻԱՆ

1931 թուականը, աշխարհի հասյար ընդհանրապէս և Գերմանիոյ մասնաւորապէս տնտեսական այնպիսի վերիվայրումներու տարի մը եղաւ, որ ըստ լաւագոյն մասնագէտներու վերջին դարու մէջ իր նախընթացը տեսնուած չէ։ Աւելցնենք, նաբոլիոնի ցամաքային պատերազմէն ասդին, մինչդարային հրապարակը, այս ծաւալով յեղաշրջուած չէ արձանագրած։

Պարտուած և իր գաղթավայրերէն զրկուած Գերմանիան, հատուցումներու ահագին բեռը կրելու համար, անհրաժեշտ պէտք ունէր առատ արտածութեան, որովհետեւ գինադադարէն իվեր, 18 միլիառ ոսկի մարքի փոխառութիւն մը ևս ըրած և գործածեր էր իր դրամը կայունացնելու, արտադրողական նոր և լաւ գործիքներ ունենալու, կարգ մը կարիքները գոհացնելու և հատուցումներու հաշոյն վճարումներ ընելու։

Երկնի ծրագրին պայմաններուն համեմատ, Գերմանիա 37 տարիներու ընթացքին, այսինքն մինչեւ 1966ին, տարեկան պիտի վճարեր 660 միլիոն ոսկի մարք, որ կը կոչուի անպայմանաւոր մաս, այսինքն, ամէն տարի Յուլիս մէկին առանց վիճաբանելու հնչուն դրամ։

Տարեկան վճարումներու մնացած մաս պիտի ըլլար զանազան կարգի ապրանքներով և կոչուէր պայմանաւոր մաս։ Սակայն երկնի ծրագիրը Գերմանիոյ վճարումներուն տարապայման կրած կորուստը և ճարտարարուեստի վերայ բացուած մեծագումար վարկերուն անչարժացումը։ Այս դրամատանց օտար փոխառուները կ'ճապարեն իրենց ֆոնտերը հայրենիք փոխադրել։

Յունիս 20ին, վստահութիւնը հաստատելու համար, նախագահ Հուվըր, ջանք մը կ'ընէ և պատեհ րագմի ու հատուցումներու պարտքերուն համար տարուան մը մօրաթօրիում կ'առաջարկէ։ Այս քիչ մը թեթևացում կը բերէ. սակայն այս դրութիւնը կ'օգտագործուի Ամերիկեան և Անգլիական պանքաներէն որոնք Գերմանիա, Հունգարիա, Աւստրիա և այլ տեղեր գըտնուող իրենց վարկերը զանգուածօրէն կը փոխադրեն։

Յուլիս 13ին Գերմանական Danat Bank յայտարարեց իր անհաւատութիւնը, և ստիպուեցաւ փակել իր դռները։ Ամէն կողմէ ոսկի կ'ուզուի — միակ միջոցն է աշխարհի ներկայ խռովեալ վիճակը բարելաւելու, վստահութիւնը հաստատելու որ էական պայմանն է տնտեսական կայունութեան և իրական խաղաղութեան։

Առանց մանրամասնութեանց մէջ մտնելու, բսենք թէ տեղեկագիրը կը հաստատէ գերման տնտեսութեան տագնապալի վիճակը, պիտէէին անդորմանելի բացը հակառակ կառավարութեանց ընդգրկած գործական միջոցներու և տեսակ մը իրաւասութիւն կուտայ Գերմանիոյ որ յայտարարէ թէ անկարող է վճարելու։

Սակայն կարդանք «Թան»ի յայտարարութիւնը.

— «Գերմաններ իրենց գործակատութեանց մէջ որոշ պատասխանատուութիւն ունին, որովհետև զինադադարէն իվեր դարմանումներու հաշոյն իրենց ըրած վճարումներու կրկինը փոխառներ են և թէ այս գումարներուն մէկ մասը օրինաւոր և կարեւոր, մէկ մասն ալ անխոստովանելի նպատակներու ծախսուած է որ պէտք չէր ըլլար գէթ ուրիշներու դրամներով։

Տեսնենք թէ Լորտ Սէսիլ, Լիկայի քով Անգլիոյ ներկայացուցիչը վերջերս ի՞նչ գրեց «Թայմրզի մէջ։— «կ'ըսեն թէ մենք Ամերիկայէն ոսկի առինք և ոսկի պէտք է ետնք. բայց ասիկա բոլորովին ճիշտ չէ. իրականին մէջ մեր գրնումները տոլարով գնահատուեցան, սակայն Ովկիանոսի վրայէն մեզի ոսկի չի դրկուեցաւ. ինչ որ մեզի դրկուեցաւ պատերազմական նիւթեր էին որուն մենք պէտք ունէինք։ Ամերիկեան կառավարութիւնը մեզի դրամ փոխ տուաւ զոր յատկացուցինք նոյն երկրին մէջէն ռազմանիւթ գնելու, այս էր պայմանը փոխատուութեան։

Արդեօք մեր կառավարութիւնը իրաւունք չունի պահանջելու Ամերկայէն թէ մեր պարտքին դրամով մեր երկրէն ինք ապրանք գնէ. արդարութիւնը այս կը պահանջէ։ Ու թէ արդար ու ապահով չէ այսպիսի կարգադրութիւն մ'ընել բոլոր պատերազմի ու դարմանումի պարտքերուն համար և մաքսերու աղէսալի հետեւանքները և միջկառավարական պարտքերու անելը այսպէս լուծելը։

Ապագան ցոյց պիտի տայ թէ ի՞նչ պիտի ըլլայ վախճանը այս ոչ բաղձալի կացութեան։

Զահլէ ՅՈՎՍԷՓ ՄՈՒՍԱԼԵԱՆ

ԹԻՒՐՔ ԽՈՒՄԲԻ ՄԸ ՀՐԱՒԷՐԸ ԱՐԱՔ ԽՈՒՄԲԻ ՄԸ

Թաւականոսի մէջ, Քուպպոլի խալամական խումբ մը հրաւէր սացած է Թիւրիոյ խումբերէն մէկուն կողմէ, էնկիւրիի մէջ ուսեցնելու համար մրցում մը։ Ցաւագիկայ Ապրիլ ամսուան համար կը պատրաստուի հաստատել գաղտնիքը Անգլիոյ prestige ին մէջն է։ Այս պայմաններուն ներքեւ էր որ Գերմանիա Գաղէլի խորհրդատու յանձնախումբը հրաւիրեց գերման ելևմուտքը քննելու համար ինչպէս երկնկի ծրագիրը իրաւասու կ'ընէր զայն։

Յանձնախումբին տեղեկագիրը բաւական երկար ու անպատ քննութիւն մրն է և ընդհանուր կացմր պատկան իշխանութեանց։

— «Միջկառավարական բոլոր պարտքերուն նոր կարգադրութիւն, կարգադրութիւն մրնէ զոր պէտք է կատարել անյապաղ, եթէ նոր աղետներէ խուսափիլ կ'ուզուի — միակ միջոցն է աշխարհի ներկայ խռովեալ վիճակը բարելաւելու, վստահութիւնը հաստատելու որ էական պայմանն է տնտեսական կայունութեան և իրական խաղաղութեան»։

Առանց մանրամասնութեանց մէջ մտնելու, բսենք թէ տեղեկագիրը կը հաստատէ գերման տնտեսութեան տագնապալի վիճակը, պիտէէին անդորմանելի բացը հակառակ կառավարութեանց ընդգրկած գործական միջոցներու և տեսակ մը իրաւասութիւն կուտայ Գերմանիոյ որ յայտարարէ թէ անկարող է վճարելու։

Սակայն կարդանք «Թան»ի յայտարարութիւնը.

— «Գերմաններ իրենց գործակատութեանց մէջ որոշ պատասխանատուութիւն ունին, որովհետև զինադադարէն իվեր դարմանումներու հաշոյն իրենց ըրած վճարումներու կրկինը փոխառներ են և թէ այս գումարներուն մէկ մասը օրինաւոր և կարեւոր, մէկ մասն ալ անխոստովանելի նպատակներու ծախսուած է որ պէտք չէր ըլլար գէթ ուրիշներու դրամներով։

Տեսնենք թէ Լորտ Սէսիլ, Լիկայի քով Անգլիոյ ներկայացուցիչը վերջերս ի՞նչ գրեց «Թայմրզի մէջ։— «կ'ըսեն թէ մենք Ամերիկայէն ոսկի առինք և ոսկի պէտք է ետնք. բայց ասիկա բոլորովին ճիշտ չէ. իրականին մէջ մեր գրնումները տոլարով գնահատուեցան, սակայն Ովկիանոսի վրայէն մեզի ոսկի չի դրկուեցաւ. ինչ որ մեզի դրկուեցաւ պատերազմական նիւթեր էին որուն մենք պէտք ունէինք։ Ամերիկեան կառավարութիւնը մեզի դրամ փոխ տուաւ զոր յատկացուցինք նոյն երկրին մէջէն ռազմանիւթ գնելու, այս էր պայմանը փոխատուութեան։

Արդեօք մեր կառավարութիւնը իրաւունք չունի պահանջելու Ամերկայէն թէ մեր պարտքին դրամով մեր երկրէն ինք ապրանք գնէ. արդարութիւնը այս կը պահանջէ։ Ու թէ արդար ու ապահով չէ այսպիսի կարգադրութիւն մ'ընել բոլոր պատերազմի ու դարմանումի պարտքերուն համար և մաքսերու աղէսալի հետեւանքները և միջկառավարական պարտքերու անելը այսպէս լուծելը։

Ապագան ցոյց պիտի տայ թէ ի՞նչ պիտի ըլլայ վախճանը այս ոչ բաղձալի կացութեան։

Զահլէ ՅՈՎՍԷՓ ՄՈՒՍԱԼԵԱՆ

ԿԻՊՐԱՀԱՑ ԹԵՄԱԿԱՆԻ ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

(Սեփ. Թղթակցութիւն)

Կիւլկիոյ Մերուժազարդ Հայրապետը իր կիպրոս այցելութեան պահուն, առաջին անգամ ըլլալով, արտօնած էր Թեմական ժողովոյ մը ընտրութիւնը, բաղկացած ընդամէնը 11 անդամներէ, հետեւեալ դասաւորումով. Նիկոսիան իբրև կեդրոն 6 անդամ, Լարնաքան 2, Լիմասոլ-Ֆամակուստա միսցած մէկ, իսկ երկու հոգևորական ներկայացուցիչ։

Կիպրոս-քաղաքական տագնապր որոշ չափով արդիլք եղաւ չուտափոյթ ընտրութեան, ինչ որ ղուգադիպեցաւ Թաղականութեան պաշտօնի վերջաւորութեան ու ձեռնարկուեցաւ Թեմականի ընտրութեան, ընտրելով ընտրողական յանձնախումբը։

Ընտրողական յանձնախումբը բոլոր օրինական ձեւակերպութիւններէ յետոյ որոշած էր Փետր. 14, կիրակի օրը և այդ ուղղութեամբ տարուած էին բոլոր աշխատանքները Նիկոսիոյ համար։

Արդար ու անկողմնակալ ըլլալու համար ըսենք որ մենք կիպրոսի մէջ չունինք կուսակցական պայքար ինչպէս ունին ուրիշ գաղութներ. բայց մրևնոյն ատեն զուրկ չենք ըսի բաւներէ ու խրթըրծանքներէ որ կարծես ամեակ մը ազգային վարակում դարձած է, այլ ունինք առաւել կամ նուազ չափով անձնական խնդիրներ։ Այդ պատճառաւ անձերը երբեմն կուրրացած իրենց եսէն ու քէնէն, գիտակցաբար ու անգիտակցաբար, կը գործեն աններելի սխալներ և փոխանակ իրենց բաղձանքը և ընտրութիւնը մարմոյք մեր ժողովուրդին հասկընելու, անկից աղերսելու ու պարտադրելու, եթէ օրինական է ու օգտակար, կը դիմեն օտարին ու կը ջանան օտարին միջամտութիւնը հրաւիրել մեր սուկ Ազգային գործերուն վրայ։

Ձիշդ օրին այսինքն Փետր. 14ին առաւօտեան սկսան ընտրական գործողութիւնները նախագահութեամբ կղզիին Առաջնորդ Սարաճեան Ս.ի և Ընտրողական Յանձնախումբի անդամներուն։

Ժամը 2.30ին կէսօրէ վերջ խուճն բազմութեան մը ներկայութեան և Ընտրողական Յանձնախումբի ու իր Գեր. Նախագահին ներկայութեան բացուեցաւ քուէատուփը և ընթերցումը տեղի սկսաւ ուշ առեն։ Ներնուած քուէներ հե ի հե կը հետևէր անհամբերութեամբ ու հետաքրքրութեամբ մրն. չե որ ճշդուեցաւ ընտրողներուն անուններ և ողջունուեցաւ բուռն ծափերով ու կեցցէներով։

Քուէարկողները հետզհետ կերպով բաժնուած էին։ Նիկոսիան իր հետ ունենալով շատ մը գիրեր ու արուարձաններ ունէր 490 քուէարկող, որուն 427ը ժամնակցած է, իսկ մնացածը, չատերը տեղի հեռաւորութեան և կամ անձնական պատճառներով չէին կրցած ժամնակցիլ։

Չափազանց քուէներու առաւելութեամբ ընտրուեցան հետևեալները. Գարոնյաք Ա. Դէորգեան եւ Վ. Լեոնեան կղզիին լաւագոյն մտաւորականներէն և կառավարական բարձր գիրք ու հմտաբաւ ունեցող հայեր. առաջինը ստացաւ 383 քուէ իսկ բ.ը 380։

Պ. Գ. Կիրակոսեան Մելք. կրթ. հասատատութեան տնօրէնը, 345 քուէ, Մ. Սուլթանեան 368, Ց. Պաղչալեան 355, իսկ Տիգրան Մելիքեան 316։

Նիկոսահայութեան ծանօթ մէկը կրնայ գնահատել եղածը թէ որքան խնամքով ընտրած է ան իր Թեմականը։ Մինչ ժողովուրդը զբաղուած էր իր ազգային-իրական գործով, ուրիշներ կրկին ափ առած օտար դուռները, բայց ժողովուրդը — մեծ համրը — խաղաղօրէն ընտրեց իր ներկայացուցիչները, աննախընթաց յաջողութեամբ ու խաղաղութեամբ։ Քուէներու այնքան մեծ նուազ կեդրոնացումը ինքնին բացայայտ և աղաղակող ճշմարտութիւն է։

Գաղութը կատարեալ գիտակցութեամբ ու խնամքով ընտրեց իր Թեմականը, ինչպէս Լառնագան 2, Լիմասոլ-Ֆամակուստա 1։

Այժմ շատ բան կախուած է նորընտիր Թեմականէն, համերաշխ ու չինարար, բոլորանուէր գործունէութեամբ օրինակ ծառայելու դարսի քոյր գաղութներուն, ինչպէս ժողովուրդը ըրաւ իր լուսաքուէարկութեամբ։ Աօրինակելի կարգապահութեամբ։

ՆԵՐԿԱՅ ՄԸ

ԱՄՈՒՍՆՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ՊԱՍԿԻ ՍՈՒՐԲ ԽՈՐՀՈՒՐԴԸ

ԱՄՈՒՍՆԱԿԱՆ ԻՐԱՒՈՒՆՔ ՋՈՋՆ ԵԿԵՂԵՑԻՈՅ

Ձերբազատները, այսինքն հայրական իշխանութենէ ելածներու որդեգրութեան համար, բացի վերոյիշեալներէն, հետեւեալ պայմանները ալ նկատի կ'առնուին. 1.— որդեգրութեան նպատակը պէտք է բարի ըլլայ և որդեգիրին համար ալ չհաւատր. հետևաբար խնամակալը չի կրնար իր պաշտպանեալը որդեգրել, որչափ ատեն որ խնամակալութիւնը տևէ, կամ իր պաշտօնին դադրեցնէ վերջն ալ, որչափ ատեն որ իր խնամակալի հաշիւները տուած ու կարգադրած չէ։ Հակառակ պարագային կ'ենթադրուի թէ խնամակալը իր պաշտպանեալին ստացուածքը իւրացնելու դիտաւորով կ'ուզէ զայն որդեգրել։ 2.— Որդեգրողը վաթսուն տարին լրացուցած ըլլալու է. 3.— Պէտք չէ որ որդեգրողը աղքատ՝ իսկ որդեգիրը հարուստ ըլլայ։ Հայրական իշխանութեան տակ եղող անչափահասներուն որդեգրութեան մասին ևս կը պահանջուի որ ա) որդեգրութիւնը չհակառակ ըլլայ որդեգիրին. այս կէտը խորհրդակցութեամբ կ'որոշուն խնամակալը ու այլ ազդակիններ. բ) որդեգրողը երաշխաւորութիւն տայ թէ որդեգիրն մահէն յետոյ, իր բնական արենակցութեամբ ժառանգութեան իրաւունք ունեցողներուն պիտի չանձնէ անոր ամէն ստացուածքը. ասանկ ալ, եթէ որդեգրեալը ձերբազատէ կամ ժառանգազուրկ ընէ, անոր պիտի վերադարձնէ իրեն տրուած ամէն գոյք, այնքատութեամբը չհանուած ստացուածքը կամ դրամը, և ասոնցմէ զատ ալ ուենեցածին մէկ չորրորդը։ Եթէ ձերբազատ որդեգիրը զինքը որդեգրողէն առաջ մեռնի, իր ժառանգորդները յիշեալ մէկ չորրորդի իրաւունքը չեն կրնար պահանջել։

Որդերութեան միջոցին, որդեգրին ստացուածոց արգիլքը. որդեգրողին սեփականութիւնը կը դառնան. որդեգիրը իրաւունք ունի գինքը որդեգրողին արու ազգականներուն ժառանգորդը ըլլալու։ Անչափահաս որդեգիրը, արքունութեան հասնելէ յետոյ, կրնայ իր ձերբազատութիւնը պահանջել, եթէ չհաւատր է իրեն։ Որդեգիրը գինքը որդեգրողին ժամանակը կը կրէ։ Հոգեզուսակցեր թիւն անկարելի է։ Հոգեզուսակցեր կ'առնուին անուցանելու և դաստիարակելու համար։ Այս առնչութենէն ո՛չ ազգականութիւն և ոչ ալ ժառանգական իրաւունք յառաջ կուգան. հետևաբար և ոչ իսկ հայրական իշխանութիւն։

Ցոդ. 11.— Օրինաւորացում.— Այն օրինական գործողութիւնը՝ որով անձ մը, ապօրէն յարաբերութեամբ, իր ծնած զաւակները իբր իրը կը ճանչնայ, կը կոչուի օրինաւորացում։ Ո՛չ ոք կրնայ օրինականացնել իր զաւակները, երբ անոնք ծնունդ են ազգապիղծ կամ չնական յարաբերութեան։ Յարաբերութիւնը ազգապիղծ է երբ տեղի կ'ունենայ ամուսնական բացարձակ եղծանիչ արգելք յարուցանող երկու հաւարիւններու միջև, չնական է, երբ տեղի կ'ունենայ ամուսնացած և անամուսին կամ տարբեր անձերու հետ պահուած երկու ամուսնաւորութիւններու միջև։ Օրինականացումը կրնայ կատարուիլ երկու եղանակով. 1.— Ձեռնհաս իշխանութեան հաճութիւնը ստնելով, երբ կարելի չէ ոևէ ոչրնական պատճառաւ ամուսնութիւն կնքել նոյն զաւակց մօրը հետ։ 2.— Ըստ օրինի ամուսնութիւն կնքելով ծնող կնոջ հետ։ Այս երկու պարագաներու մէջ ալ անհրամէշտ է զաւակց հաճութիւնը, որ կ'ըլլայ յայտնապէս կամ լռելեայն։ Եթէ միևնոյն մօրէն ծնած զաւակներէն ոմանք հաճութիւն յայտնեն, և ուրիշներ՝ ոչ, առաջինները միայն օրինաւոր կը ճանչցուին։ Վերոգրեալ առաջին եղանակով օրինաւորացումը կրնայ ըլլալ նաև կտակով, բաւական է որ զաւակը ընդունի իր հօրը մահուն գործ ըլլալ։ Օրինաւորացած զաւակներ, օրինաւոր ամուսնութենէ ծնած զաւակներու բոլոր իրաւունքները կը վայելեն։

Ցոդ. 12.— Պոռոզ կամ օժիտ.— Ամուսնութեան առթիւ ընտանեկան ծախուց նպաստելու համար հարսին կողմէ պոռոզ կամ օժիտ անուանմամբ փեսային տրուած դրամի գումար մը կամ ոևէ իր՝ պէտք է որ տեղական հոգևոր կամ այլ ձեռնհաս իշխանութեան տեմարներուն մէջ արձանագրուի. որովհետև այդ գումարը կամ իրը միչտ հարսին սեփականութիւնը կը մնան, և այդը անոր արդիլքը միայն վայելելու իրաւունքը ունի։ Օժիտը ամուսնութեան հիմնաւոր տարրերէն մէկը չէ. բայց երբ օժիտի պայմանով կը կատարուի ամուսնութիւն մը, այդ մասին օրինական տրամադրութիւններ պէտք է որ

Ցարգելի խմբագիր «ԱԶԴԱԿ» թերթի

Ձեր թիւ 128 (573) և 18 *Փետրվար թուակիրին մէջ կը կարդանք «Գէյրութի Հաճընցի հայրենակիցներուս» խորագրի տակ պատուելի Մ. Տէվիրեանի փոխան հրատեչտի, հետեւեալ խօսքերը. «Մեր հայրենակիցներուն համար երկրորդ և անմիջական պէտքը մատաղ սերունդին դաստիարակութեան գործնէր։*

«Մենք այդ հոգը ամբողջովին գոհացնելու պարտականութիւնը ստանձնեցինք և անմիջապէս դրպրոցի չենքը չինել վերջ, ժանկապարտէզ մը և նախակրթարան մը բացինք հաճընցի հոգի մէջ...»

Կուզենք յուսալ թէ պատուելի Տէվիրեանը մեր «հայրենակիցներուն համար» գրած ժամանակը կ'ուզէր ըսել մեր կրօնակիցներուն համար, որովհետեւ մենք քաչ դիտենք թէ կ'առնուին անուցանելու և դաստիարակելու համար։ Այս առնչութենէն ո՛չ ազգականութիւն և ոչ ալ ժառանգական իրաւունք յառաջ կուգան. հետևաբար և ոչ իսկ հայրական իշխանութիւն։

Ցոդ. 11.— Օրինաւորացում.— Այն օրինական գործողութիւնը՝ որով անձ մը, ապօրէն յարաբերութեամբ, իր ծնած զաւակները իբր իրը կը ճանչնայ, կը կոչուի օրինաւորացում։ Ո՛չ ոք կրնայ օրինականացնել իր զաւակները, երբ անոնք ծնունդ են ազգապիղծ կամ չնական յարաբերութեան։ Յարաբերութիւնը ազգապիղծ է երբ տեղի կ'ունենայ ամուսնական բացարձակ եղծանիչ արգելք յարուցանող երկու հաւարիւններու միջև, չնական է, երբ տեղի կ'ունենայ ամուսնացած և անամուսին կամ տարբեր անձերու հետ պահուած երկու ամուսնաւորութիւններու միջև։ Օրինականացումը կրնայ կատարուիլ երկու եղանակով. 1.— Ձեռնհաս իշխանութեան հաճութիւնը ստնելով, երբ կարելի չէ ոևէ ոչրնական պատճառաւ ամուսնութիւն կնքել նոյն զաւակց մօրը հետ։ 2.— Ըստ օրինի ամուսնութիւն կնքելով ծնող կնոջ հետ։ Այս երկու պարագաներու մէջ ալ անհրամէշտ է զաւակց հաճութիւնը, որ կ'ըլլայ յայտնապէս կամ լռելեայն։ Եթէ միևնոյն մօրէն ծնած զաւակներէն ոմանք հաճութիւն յայտնեն, և ուրիշներ՝ ոչ, առաջինները միայն օրինաւոր կը ճանչցուին։ Վերոգրեալ առաջին եղանակով օրինաւորացումը կրնայ ըլլալ նաև կտակով, բաւական է որ զաւակը ընդունի իր հօրը մահուն գործ ըլլալ։ Օրինաւորացած զաւակներ, օրինաւոր ամուսնութենէ ծնած զաւակներու բոլոր իրաւունքները կը վայելեն։

Ցոդ. 12.— Պոռոզ կամ օժիտ.— Ամուսնութեան առթիւ ընտանեկան ծախուց նպաստելու համար հարսին կողմէ պոռոզ կամ օժիտ անուանմամբ փեսային տրուած դրամի գումար մը կամ ոևէ իր՝ պէտք է որ տեղական հոգևոր կամ այլ ձեռնհաս իշխանութեան տեմարներուն մէջ արձանագրուի. որովհետև այդ գումարը կամ իրը միչտ հարսին սեփականութիւնը կը մնան, և այդը անոր արդիլքը միայն վայելելու իրաւունքը ունի։ Օժիտը ամուսնութեան հիմնաւոր տարրերէն մէկը չէ. բայց երբ օժիտի պայմանով կը կատարուի ամուսնութիւն մը, այդ մասին օրինական տրամադրութիւններ պէտք է որ

Ձեր թիւ 128 (573) և 18 *Փետրվար թուակիրին մէջ կը կարդանք «Գէյրութի Հաճընցի հայրենակիցներուս» խորագրի տակ պատուելի Մ. Տէվիրեանի փոխան հրատեչտի, հետեւեալ խօսքերը. «Մեր հայրենակիցներուն համար երկրորդ և անմիջական պէտքը մատաղ սերունդին դաստիարակութեան գործնէր։*

«Մենք այդ հոգը ամբողջովին գոհացնելու պարտականութիւնը ստանձնեցինք և անմիջապէս դրպրոցի չենքը չինել վերջ, ժանկապարտէզ մը և նախակրթարան մը բացինք հաճընցի հոգի մէջ...»

Կուզենք յուսալ թէ պատուելի Տէվիրեանը մեր «հայրենակիցներուն համար» գրած ժամանակը կ'ուզէր ըսել մեր կրօնակիցներուն համար, որովհետեւ մենք քաչ դիտենք թէ կ'առնուին անուցանելու և դաստիարակելու համար։ Այս առնչութենէն ո՛չ ազգականութիւն և ոչ ալ ժառանգական իրաւունք յառաջ կուգան. հետևաբար և ոչ իսկ հայրական իշխանութիւն։

Իր ուղղամտութենէն կ'սպասենք այս կարեւոր հարցին պատասխանը,

Մնամք խորին յարգանօք, ի դիմաց Ռիմէյլ քաղի Ռուբինեան Հայ Ազգ. երես. վարժարանի հոգաբարձութեան։

Աւետնապետ
Վ. Վարժապետեան
Աւետնադպիր
Ս. Ղարիպեան

ճշդիւ յարգուին։ Եթէ հարսէն կամ անոր հօրմէն ու մօրմէն դուրս անձ մրն է օժիտը պարգևողը. այդ պարգևը հարսին ընծայուած կը համարուի. իսկ եթէ հարսին հայրը կամ մայրը պարգևած են այն պայմանաւ որ հարսը այլևս իրենց ժառանգորդ չհամարուի, այս պայմանը անվաւեր է։ Հարսը, ըստ իր չափուն, կարող է վերադարձնել օժիտը և ստանալ իր ժառանգական իրաւունքը։ Իբր օժիտ փեսին տրուած առարկաները եթէ նախապէս դրամով գնահատուած չէն, ամուսնութեան լուծուելէն վերջ անոնք կը վերադարձուին ա՛յն վիճակին մէջ ուր կը գտնուին։ Եթէ կորսուած կամ ջնջուած են դիպուածով կամ ինքնիրեն, փեսան ոչինչ կը պարտի. իսկ եթէ դրամով գնահատուած են, փեսան զանոնք գնած և փոխարէնը պարտական համարուելով, պարտի վճարել անոնց գինը։

Հալէպ ԱՐՏԱՒԱԶԴ ԵՊՍԿ.
(34) (Շար.)

ՆԱԶԼՄ ՓԱՇԱՅԻ ՑԻՇԱՏԱԿՆԵՐԸ

ՍԱՍՈՒՆԻ ՎՐԱՅ ՄԵԾ ՈՒԺԵՐ ԿԸ ՂՐԿՈՒԻՆ

ՄԷՀՄԷՏ ԱԼԻ ՓԱՇԱ ԿԸ ՄԵՌՆԻ

ՍԱՍՈՒՆԻ ՀԱՑԵՐԸ ԿԸ ՋԱՐԴՈՒԻՆ

Մուէչէն եկող տեղեկագիրներուն մէջ քիւրտերու և այլիէթներու այս հայկական ապստամբութեան տեղեկանալով ոտքի ելնելը և հասխումբ վիճակի մէջ դէպի այդ չրջանները արշաւելու վրայ բլլալնին կ'իմացուէր։ Սպէ հիւղ էր այս տեղեկագիրը, դժբաղդութիւնը հասած էր ըսել է. որովհետև հայ գաղթականները որքան բոնապետ կը չարժէին, քիւրտերն ու այլիէթներն ալ անոնցմէ ետ չէին մնար։ Եւ եթէ այս երկու ժողովուրդները իրար հետ բախուէ ունենային, այդ չրջաններու մէջ սպանութիւններէն զատ կողոպուտ ալ տեղի պիտի ունենար։ Այս տեսակ աղտոտ լուրի մէջ ձայ կ որսալ ուզող մարդիկ կամ լեռները ապաստանող չէթէներ ինչեր չէին կրնար ընել։

21 միլիոն գործաւորներէն 6 միլիոն անգործ գործաւորներու թիւը բաւական է թէ չատ մտահոգիչ պարագայ մրն էր։ Տաղնապը կեդրոնական Եւրոպայի մէջ գլեւով անցաւ և կատարեալ քաոս մր յառաջացուց։

Մայիս 11ին Աւստրիոյ ամենամեծ Ֆինանսական Ընկերութիւնը Crédit Mobilierն կը քայքայուի և իր անկումին պատճառն է արժէթուղթերուն տարապայման կրած կորուստը և ճարտարարուեստի վերայ բացուած մեծագումար վարկերուն անչարժացումը։ Այս դրամատանց օտար փոխառուները կ'ճապարեն իրենց ֆոնտերը հայրենիք փոխադրել։

Յունիս 20ին, վստահութիւնը հաստատելու համար, նախագահ Հուվըր, ջանք մը կ'ընէ և պատեհ րագմի ու հատուցումներու պարտքերուն համար տարուան մը մօրաթօրիում կ'առաջարկէ։ Այս քիչ մը թեթևացում կը բերէ. սակայն այս դրութիւնը կ'օգտագործուի Ամերիկեան և Անգլիական պանքաներէն որոնք Գերմանիա, Հունգարիա, Աւստրիա և այլ տեղեր գըտնուող իրենց վարկերը զանգուածօրէն կը փոխադրեն։

Յուլիս 13ին Գերմանական Danat Bank յայտարարեց իր անհաւատութիւնը, և ստիպուեցաւ փակել իր դռները։ Ամէն կողմէ ոսկի կ'ուզուի — միակ միջոցն է աշխարհի ներկայ խռովեալ վիճակը բարելաւելու, վստահութիւնը հաստատելու որ էական պայմանն է տնտեսական կայունութեան և իրական խաղաղութեան»։

Առանց մանրամասնութեանց մէջ մտնելու, բսենք թէ տեղեկագիրը կը հաստատէ գերման տնտեսութեան տագնապալի վիճակը, պիտէէին անդորմանելի բացը հակառակ կառավարութեանց ընդգրկած գործական միջոցներու և տեսակ մը իրաւասութիւն կուտայ Գերմանիոյ որ յայտարարէ թէ անկարող է վճարելու։

Սակայն կարդանք «Թան»ի յայտարարութիւնը.

— «Գերմաններ իրենց գործակատութեանց մէջ որոշ պատասխանատուութիւն ունին, որովհետև զինադադարէն իվեր դարմանումներու հաշոյն իրենց ըրած վճարումներու կրկինը փոխառներ են և թէ այս գումարներուն մէկ մասը օրինաւոր և կարեւոր, մէկ մասն ալ անխոստովանելի նպատակներու ծախսուած է որ պէտք չէր ըլլար գէթ ուրիշներու դրամներով։

Տեսնենք թէ Լորտ Սէսիլ, Լիկայի քով Անգլիոյ ներկայացուցիչը վերջերս ի՞նչ գրեց «Թայմրզի մէջ։— «կ'ըսեն թէ մենք Ամերիկայէն ոսկի առինք և ոսկի պէտք է ետնք. բայց ասիկա բոլորովին ճիշտ չէ. իրականին մէջ մեր գրնումները տոլարով գնահատուեցան, սակայն Ովկիանոսի վրայէն մեզի ոսկի չի դրկուեցաւ. ինչ որ մեզի դրկուեցաւ պատերազմական նիւթեր էին որուն մենք պէտք ունէինք։ Ամերիկեան կառավարութիւնը մեզի դրամ փոխ տուաւ զոր յատկացուցինք նոյն երկրին մէջէն ռազմանիւթ գնելու, այս էր պայմանը փոխատուութեան։

Արդեօք մեր կառավարութիւնը իրաւունք չունի պահանջելու Ամերկայէն թէ մեր պարտքին դրամով մեր երկրէն ինք ապրանք գնէ. արդարութիւնը այս կը պահանջէ։ Ու թէ արդար ու ապահով չէ այսպիսի կարգադրութիւն մ'ընել բոլոր պատերազմի ու դարմանումի պարտքերուն համար և մաքսերու աղէսալի հետեւանքները և միջկառավարական պարտքերու անելը այսպէս լուծելը։

Ապագան ցոյց պիտի տայ թէ ի՞նչ պիտի ըլլայ վախճանը այս ոչ բաղձալի կացութեան։

Զահլէ ՅՈՎՍԷՓ ՄՈՒՍԱԼԵԱՆ

ՄՈՒՐԱՏ (Համբարձում Պօյաճեան)

ՈՎ ԷՐ ՄԷՀՄԷՏ ԱԼԻ ՓԱՇԱ

Հեռաւորապէս չուտափոյթ զինուոր զրկել անհրաժեշտ էր։ Վերջապէս Բարձրագոյն Դուռը պնդեց և չորրորդ բանակի հետ ուրիշ տեղական ուժերէն 21 զօրագունդ զինուոր զրկուեցաւ։ Այս ուժի հրամանատարութիւնը յանձնուած էր Մէհմէտ Ալի փաշայի։ Այս հրամանատարը չատ պատուաւոր և բարեխիղճ զինուորական մրն էր։ Այժմու Թէհրանի դեսպան Խուրշիտ պէյի հայրը եղող Մէհմէտ Ալի փաշա չատ ժողեռանդ հաւատացեալ մրն էր և արտակարգ յարգանք ունէր Սուլթան Համիտի անձին հանդէպ։

Զինուորները Սասունի լեռներուն մէջ իրենց վրանները տնկեցին։ Ապտիւլ Համիտ անձամբ հեռագրով կը յարաբերէր Մէհմէտ Ալի փաշայի հետ։ Ըելտրզի պալատին մէկ սենեակին մէջ հեռագրական մեքենայ մը կար։ Սպտիւլ Համիտ կր հաւկնար հեռագրէն. այս տեսակ պարագաներու միջոցին չէր քննարար և մինչև առաւ մեքենայի գլուխը կ'սպասէր։

Մէհմէտ Ալի փաշա յարձակման հրամանին կ'սպասէր. բայց այդ հրամանը կերպով մր չէր տրուեր. Սուլթան Համիտ կը վախնար որ երբ հոն զինուորները Սասունի վրայ յարձակին և գրաւեն, Անգլիական նաւերն ալ նեղուցներէն ներս մտնեյով պիտի գրաւեն Պոլիսը։ Մինչդեռ ռուսական ձարն ու Ամերիկեան կայսրը այս տեսակ գործողութեան մը պիտի հակառակէին։ Բայց, ի՞նչ օգուտ, որ համիտ, թարգմաններու էնթրիքներէն կը խաբուէր։

ՄԷՀՄԷՏ ԱԼԻ ՓԱՇԱՅԻ ՄԱՀԸ

Համբարձում Պօյաճեան զինուորներու չարչաբելը տեսնելուն պէս, փոքրաթիւ ձիաւորներով ինքը յարձակման սկսաւ և չատ մը զոհեր տուաւ։ Գիւղերը սակայն, Հայ չէթէները կը գողոպտէին և կայրէին, իսլամ բնակչութիւնը կը մորթէին։ Մէհմէտ Ալի փաշա նեղութեան մէջ կը խեղդուէր։ Ասկէ ժամ մը առաջ դիմելով յարձակման հրամանը տրուիլը կը

ԺԻՐԱՑՐ

նայի գլուխը կ'սպասէր։

Մէհմէտ Ալի փաշա յարձակման հրամանին կ'սպասէր. բայց այդ հրամանը կերպով մր չէր տրուեր. Սուլթան Համիտ կը վախնար որ երբ հոն զինուորները Սասունի վրայ յարձակին և գրաւեն, Անգլիական նաւերն ալ նեղուցներէն ներս մտնեյով պիտի գրաւեն Պոլիսը։ Մինչդեռ ռուսական ձարն ու Ամերիկեան կայսրը այս տեսակ գործողութեան մը պիտի հակառակէին։ Բայց, ի՞նչ օգուտ, որ համիտ, թարգմաններու էնթրիքներէն կը խաբուէր։

ՄԷՀՄԷՏ ԱԼԻ ՓԱՇԱՅԻ ՄԱՀԸ

Համբարձում Պօյաճեան զինուորներու չարչաբելը տեսնելուն պէս, փոքրաթիւ ձիաւորներով ինքը յարձակման սկսաւ և չատ մը զոհեր տուաւ։ Գիւղերը սակայն, Հայ չէթէները կը գողոպտէին և կայրէին, իսլամ

ՏԱՐԱԾՎՈՒՄ Է ՀՐԱՏԱՊԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ
ՎԱՃԱՌՔԻ ՄԱՍԻՆ ՄԵՐ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԵՒ ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆԻ
ՀԱՅԿԱԶՈՒՆԻ ՎԱՃԱՌՔԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՍՈՒՐԵՆ ՀԱՐՈՒԹԻՒՆԵԱՆ ՎԱՃԱՌՔԱՅԻՆ ՏՈՒՆ
ՀԱՍՑԵ ՏԱԼՈՒ ՀԱՄԱՐ ՄԵՐ ՀԱՐԱՒԱՆԴԱՏՈՒՆԵՐՈՒՆ
ՀԱՅԿԱԶՈՒՆԻ ՎԱՃԱՌՔԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻ

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

Պ. ԹԱՐՏԻԷՕԻ ԴԱՀԼԻՃԸ

Բարիզ։— Պ. Թարտիէօի անուանումը ակնհայտ գոհունակութեամբ մը ընդունուեցաւ ծերակոյտի Ներքանցքին մէջ, ուր պ. Բէնըվէի ձախողութիւնէն յետոյ նախարարուն մէջ, ուր պ. Բէնըվէի ձախողութիւնէն յետոյ նախարարուն մէջ, ուր պ. Տուէեր վերջիվերջոյ իր ընտրութիւնը տեսուած էր որ պ. Տուէեր վերջիվերջոյ իր ընտրութիւնը տեսուած էր որ պ. Տուէեր վերջիվերջոյ իր ընտրութիւնը տեսուած էր որ պ. Թարտիէօի վրայ, Ծերակոյտի անդամները քանի մը ժամուան մէջ պիտի կրնային քուէարկել

AZTAG
JOURNAL ARMÉNIEN
B. P. 587
BEYROUTH, Liban

Directeur-Propriétaire
HAIG BALIAN

ՓՈՓՈԽՈՒԹԻՒՆ
Սիւրիոյ համար. 425, Վեցամսեայ 225 Ս. Դ.
Որտուհամն. տարի. 6, Վեցամսեայ 4 տոլար
Յաճախորդ - խնդրագիր՝ ՀԱՅԿ ՊԱԼԵԱՆ

ԱԶԴԱԿ

ԵՐԿՕՐԵԱՅ ՀԱՅԱԹԵՐԹ
ԱՋԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ. ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԳԻՏԱԿԱՆ

ازتاك
جريدة سياسية ادبية اقتصادية حرة

ՇԱԲԱԹ
ՓԵՏՐՈՒԱՐ 27
1932

ՁԵՌՔԷ
ՀԱՍՏ
3.50 Ս.Դ.

Ե. ՏԱՐԻ | Աւելի առաքում պիտի ընել բերքիս յաճախորդներուն հասցէին | ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ, ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ ԵՒ ՇԱԲԱԹ ՕՐԵՐԸ | Ձեռագրեր չեն վերադարձուիր | Թիւ 132 (577)

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

ՋԷՆԸՆԿԵՑՈՒԹԵԱՆ ԽՈՐՀՐԴԱԺՈՂՈՎԸ

Օրուան ամենահրատապ հարցն է Զինադադարի խորհրդաժողովի աշխատանքներուն ընթացքը, որ տենդոտ կերպով յառաջ կը տարուի քանի մը շաբաթէ ի վեր Ժընեւի մէջ։ Մեծ տէրութեանց ներկայացուցիչները, կարգով, փայլուն ճառեր խօսեցան, շքեղ ծրագիրներ պարզեցին և իրար չնորհաւորեցին տիրող «բարի տրամադրութիւններուն» առթիւ։ Սակայն գործնական ոչ մէկ քայլ կարելի եղաւ առնել, շնորհիւ տէրութեանց ներկայացուցիչներու հետապնդած մանաւանդ և միակողմանի դիտաւորութեանց։

Բոլոր պատուիրակները, առհասարակ, համաձայն են գանձնաձեւի մը շուրջ և բոլորն ալ շարունակ կը կրկնեն գային «խաղաղասիրական ամէն առաջարկի համակիր ենք և սիրով պիտի ընդառաջ երթանք տևական խաղաղութիւն մը ապահովելու համար»։ Գործնականին մէջ սակայն, կը հետևին կործանարար և աղիտաբեր ընթացքի մը։ Ճաբոնական պատուիրակն անգամ խաղաղութենէ կը ճառէ։ Թիւրքիոյ արտաքին նախարարը Թէվֆիգ Րիւշտին, որ կը մասնակցէր Զէնընկեցութեան խորհրդաժողովին, ադրկալի ճառ մը խօսելով ցոյց տուաւ եւ «փաստեց» Թիւրքիոյ «խաղաղասիրական» զգացումներն ու ցանկութիւնները։

Ճառերը վերջանալէ և այլևս որոշումներ տրուելու ժամանակը հասնիլէ վերջ, փոխուեցան տրամադրութիւնները և խաղաղութիւնը մէկ անգամ ըստ սիշտ հեռացաւ խորհրդաժողովի սրահէն։ Իւրաքանչիւր պատուիրակ սկսաւ ներկայացնել իր կառավարութեան մասնաւոր տեսակէտները և անդրդուելիօրէն պահանջեց անոնց գործադրութիւնը։

Այդ դաշնական առաջարկները, որոնք Զինադադարի խորհրդաժողովին մինոլորտը փոխած են, կարելի է բաժնել քանի մը մասերու։ Ֆրանսական պատուիրակները երկու զլխաւոր առաջարկ ներկայացուցին. ա) պատերազմը արգիլելու համար միջազգային ոստիկանական դրութեան հաստատումը և բ) յարձակող տէրութեան վրայ զրկուելու համար միջազգային բանակի մը կազմութիւնը որը պիտի գտնուի Ազգերու Դաշնակցութեան տրամադրութեան ներքև։

Ֆրանսական պատուիրակները այս երկու առաջարկներու յաղողութեան համար պէտք կը տեսնեն.

1։— Օգնաւորդութեան միջազգայնացումը։

2։— Մեծ տարողութիւն ունեցող և ռմբակոծումի նպատակաւ կառուցուած ծգնաւերը մի միայն Ազգ. Դաշնակցութեան տրամադրութեան տակ պէտք է գտնուին։

3։— Մեծ չափով չինուած բոլոր թնդանօթները, 10,000 թօնօ տարողութենէն աւելի մեծ եղող և ծանր թնդանօթներով զինուած պատերազմական նաւերը յանձնել Ազգ. Դաշնակցութեան։

4։— Թունաւոր կազերու և միքրոպներու օգնաւային և թնդանօթային ռմբակոծումներու միջոցին գործածութեան արգիլումը։

Ուրեմն կը հասկցուի որ, տևական և հիմնական խաղաղութեան հաստատումին համար Ֆրանսա պէտք կը տեսնէ Ազգերու Դաշնակցութեան ուժեղացումը։ Զէնքերու և ռազմական ուժերու սահմանափակումը բաւական չի նկատեր համաշխարհային խաղաղութեան համար։

Միևնոյն տեսակէտը չունին միւս տէրութեանց ներկայացուցիչները։ Անգլիա միևնոյն նպատակին համար կ'առաջարկէ Զինաթափութեան խորհրդաժողովին կողմէ պատրաստուած կրճատումներու ցուցակին պարտադրումը բոլոր տէրութեանց։ Համաձայն Անգլիոյ առաջարկին ընդծովեանները բոլորովին պէտք է վերցուին և Զինաթափութեան տևական յանձնաժողով մը պահուի։ Փլմիական պատերազմին հակառակ է նաև Անգլիան։ Պարտադիր գինուորագրութեան օրէնքին վերացումը և կարգ մը պատերազմական զէնքերու գործածութեան արգիլումը անգլիական տեսակէտին հակառակ չեն։

Ամերիկայի ներկայացուցիչները դիտողի դերին մէջ չեն մնար այս խորհրդաժողովի աշխատանքներուն ընթացքին եւ ուղղակի կը բերեն իրենց գործօն մասնակցութիւնը, նաև իրենց անգործնական... տեսակէտները։ Ամերիկայի պատուիրակը կ'առաջարկէ Ուաշինկթընը Զինաթափութեան խորհրդարակը կ'առաջարկէ Ուաշինկթընը Զինաթափութեան խորհրդաժողովի պայմանագրութեան ժամանակաշրջանի երկարաձգումը և Ֆրանսայի ու Իտալիոյ մասնակցութիւնը Լոնտոնի պայմանագրութեան։ Օգնաւային ռմբակոծումներէն ժողովուրդներու պաշտպանութեան և Փլմիական կազերու արգիլման կողմնակից է Ամերիկան։ Սակայն իր ներկայացուցած Ջ առաջարկ—յօդուածներու մէջ աննկատ կը թողու ծովային ուժերու սահմանափակման տեսակէտները։

Իտալական պատուիրակը երեք որոշ առաջարկներով ներկայացուցած է իր կառավարութեան տեսակէտները։ 1) ծովային բոլոր զէնքերը, պատերազմական նաւերը և ընդծովեանները պէտք է վերցուին. 2) բոլոր ծանր թնդանօթները և թունաւոր կազերը գործածութենէ դադրին և 3) արգիլուի քիմիական պատերազմը։

Ռուս պատուիրակ Պ. Լիթվինօֆ իր համամտութիւնը յայտնելէ վերջ զինաթափութեան առաջարկներուն հաստատած է Իտալիան տեսակէտը։

Ահա տեսնք են մեծ տէրութեանց տեսակէտները զինաթափութեան և խաղաղութեան մասին։ յայտնի չէ թէ՝ պիտի յաղողին որոշ եզրակացութեան մը հասնելու այս նստաշրջանին և որքան անկեղծ են այս առաջարկները։ Երբ մարդ ականջ դարձնէ Ժընեւի մէջ այս միջոցիս գոռացող թնդանօթներու որոտին, կը տարակուսի խաղաղութեան աշխատանքներուն իրականացման։

ԿԱՏԱՂԻ ՁԱԿԱՏԱՄԱՐՏ ՉԻՆԱՍՏԱՆԻ ԵՒ ՁԱԲՈՆԻ ՄԻՋԵՒ

Չինացիք Հերոսական Դիմադրութիւն Ցոյց Կուտան

ԲԱԶՄԱԹԻՒ ԹԱՆՔԵՐ, ՀՐԵՏԱՆԻՆԵՐ ԵՒ ՄԱՐՏԱՆԱՒԻԵՐ ԿՐԱԿ ԿԸ ԲԱՆԱՆ

130 ՕԴԱՆԱՒԻԵՐ ԿՈՌԻԻ ԿԸ ՄԱՍՆԱԿՑԻՆ

ԱՄԵՐԻԿԱ ՊԱՏԵՐԱԶՄ ՊԻՏԻ ՅԱՁՏԱՐԱՐԷ

ՇԱՆԿՀԱԻ, 24 Փետր.— Ճաբոնական բանակները ընդհանուր յարձակողականի մ'սկսան Շաբէի և Հանքէուի բոլոր չինական դիրքերուն դէմ։ Անոնց առջևէն կ'ընթանային տասնրհինգ թանքեր և անոնք քաղեցին Հանքէուի վրայ ուրկից քիչ մը հեռու կը գտնուէր չինական զօրաբաժին մը։ Ճաբոնական բանակներու այս յառաջխաղացումը մասնաւոր նշանակութիւն մ'ունի։ Անոնք մինչև այժմ խուսափեցան Շարքախտ Շիուն Քայ Շէի բանակին վրայ յարձակելէ և իրենց յարձակումները ասհմանափակած էին Քանթօնի տասնրիններորդ բանակին դէմ որը կը պայտպանէր Շանկհայը։ Ճաբոնական օդանաւերու միջոցաւ Քինկվանը մէկ մամէ աւելի ռմբակոծելէ յետոյ Ճաբոնական հետևակ զինուորները փորձերին քաղաքին տիրանալ, բայց Չինացիները անոնց դիմադրեցին զօրաւոր կերպով։

Կէսօրէ յետոյ, Ճաբոնական բանակները յարձակողականի ձեռնարկեցին քաղաքին հիւսիսային կողմը գտնուող կայարանին դէմ և կատաղի կռիւ մը տեղի ունեցաւ երկու բանակներու միջև։

Չինական զինուորները կուռեցան աչքառու քաջութեամբ մը Ճաբոնցիներու յարձակումներու դէմ։ Անոնք պարտաւորեցան կարևոր նահանջ մըն ընել Վօսունկի չրջանին մէջ միայն ուրկէ ոյժեր Ճաբոնական ուժերը մասնակցեցան պատերազմին և յաղթեցան ետ քշելու չինական առաջին և երկրորդ պաշտպանութեան գիծերը։ Չինական գրաւը կը չարունակէ, այսուամենայնիւ, ծանր վնասներ կրելով Վօսունկի երկու բերդերուն վրայ որոնք անընդհատ կերպով ռմբակոծուեցան Ճաբոնական ինքնաթիռներու և մարտանաւերու միջոցաւ։

Չինացիք փութով զօրաբաժին մը զրկեցին Վօսունկի չրջանը եւ սկսան ետ մղելու համար Ճաբոնական ուժերը։ Կռուի մասնակցող օդանաւերու թիւն է հարիւր երեսուն։

Ընդհ. յարձակողականի երկրորդ օրը

ՇԱՆԿՀԱԻ, 24 Փետր.— Այսօր կռիւը խիստ կատաղի կերպով մղուեցաւ երկու բանակներու միջև։ Չինացիք պաշտպանողականի մէջ այնքան քաջութիւն կը ցուցնեն որքան Ճաբոնցիները յարձակողականի մէջ։ Այսօր տեղի ունեցած կռիւները յիշել տուին Մեծ Պատերազմի միջոցին մղուած ամենաարիւնահոս կռիւները։ Ճաբոնական զինուորները կարողացան յառաջանալ փոքրիկ հեռաւորութեան մը վրայ չնորհիւ իրենց ծանր թնդանօթներուն որ չարունակ կը ռմբակոծէ չինական դիրքերը։ Չինական ուժերը մեծ թիւով կը փութային դէպի Շանկհայի չրջակայքները և կ'ապահովէի որ Ճաբոնական մեծ օժանդակ ուժեր հասնին այս երկու օրերու ընթացքին։

Չինացիք հետ կ'առնեն իրենց դիրքերէ մի քանիսն

ՇԱՆԿՀԱԻ, 24 Փետր.— Չինական զօրախումբերը կարողացան կրկին գրաւել Ճաբոնցիներու ձեռք ինկած իրենց դիրքերէն քանի մը հատ։ Ընդհակառակը Ճաբոնական ուժերը ստիպուեցան նահանջել Վօսունկի չրջանին մէջ։

Ամերիկայի հանր. կառավարը պատերազմի կողմնակից

Արս. Նախարարը պատերազմի կոդմնակից

ՎԱՇԻՆԿԹՕՆ, 24 Փետր.— Հանրային կարծիքը բարկացած է Ճաբոնի Մայրագոյն Արևելքի մէջ բռնած ընթացքին դէմ։ Նախագահ Հուվըր հազարաւոր հեռագիրներ ստացաւ որոնցմով կը պահանջուի Ճաբոնի հետ յարաբերութիւններուն խզումը և տնտեսական պաշարումի հաստատումը։

Երկիւղ կայ թէ Արտաքին գործոց նախարարութիւնը առաջ կամէր է այսօր միջամտելու Մայրագոյն Արևելքի վէճին քան թէ նախագահ Հուվըրը։ Արտաքին գործոց նախարարութիւնը քաջալերուած է հանրային կարծիքին կողմէ որը կը պահանջէ կորովի միջոցներու ձեռնարկումը, ոչ միայն Շանկհայի մէջ կացութեան ծանր ըլլալուն պատճառաւ, այլ նաև որովհետև Ճաբոնի արարքը կը ընդդէ ծրագիրները և պատութեանց միջև գտնուող երաչխաւորութիւնները, ինչ որ ապագային միջազգային յարաբերութիւնները կենթարկէ աւելի մեծ վտանգներու քան այժմ։

Ամերիկան ծովակրէն մինչև այժմ կորովի կերպով հակառակած էր Ճաբոնի դէմ տնտեսական պատերազմ հաստատելուն, բայց այս ընդդիմութիւնը զգալիօրէն թուլցաւ դէպքերու ճնշման տակ։

ՁԱԲՈՆ ԵՒ ԱՄԵՐԻԿԱ ԵԹԷ ՊԱՏԵՐԱԶՄԻՆ...

ՈՒՐԷ ԻՆՉՊԷՍ ՊԻՏԻ ՊԱՏԵՐԱԶՄԻՆ

ԵՐԿՈՒ ԾՈՎԱՅԻՆ ՏԷՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Ո՞Վ ՊԻՏԻ ՅԱՂԹԻ ՊԱՏԵՐԱԶՄԸ

Այս օրերս, երբ Ճաբոնի և Ամերիկայի յարաբերութիւնները խրզուած վիճակի մը ունին և Ճաբոնաժերիկեան պատերազմի մը հասնելու հնարաւորութեան կասկածներ կրկրկին, կարևոր է փոքրիկ ուսումնասիրութիւն մը, ցոյց տալու համար, թէ ինչպէ՞ս պիտի պատերազմին երկու հսկայ ծովային տէրութիւնները։

Ճաբոնն և Ամերիկա իրարու հետ ժանկից չրլլալով, պատերազմ անոնց միջև պիտի ըլլայ ծովու վրայ։ Երկու բանակներ ցամաքի վրայ իրարու հետ բախումներ պիտի չունենան։ Բայց ծովային պատերազմ մը այս երկու տէրութեանց միջև պիտի ըլլայ խիստ աղիտաբեր հասկայն մարդկութեան համար եւ աննախընթացօրէն դժուար, որով հետև երկու երկիրները անհամեմատ աշխարհագրական մը վրայ իրարմէ բաժնուած են յուրի հսկայ զանգուածով մը։

Հասկնալի է անշուշտ որ ամերիկեան և կառավարի պատերազմներ պիտի մղուին ջուրերու վրայ նաւատորմիղներու միջոցաւ։ Բայց կարեւոր է գիտնալ թէ՝ Ովկիանոսի՞ որ կէսին վրայ տեղի պիտի ունենայ ամենամեծ պատերազմը։ Ճաբոնական նաւատորմիղին կղզիներէն մեկնելով և Ովկիանոսը անցնելով Սան Ֆրանսիսքօի եզերքները ամբակոծելը գրեթէ անհնար է։ Նոյնիսկ եթէ նկատի չառնենք ծովային ուժերու տարբերութիւնը ի վնաս Ճաբոնի, այս վերջինոյն նաւատորմիղը զրկուած ըլլալով զօրաւոր ու ամրացած կայաններ ունենալու առաւելութենէն մեծ Ովկիանոսի վրայ, պիտի չի կրնար յաղողութիւններ ձեռք ձգել հեռաւոր ջուրերու վրայ։ Ընդհակառակը սակայն, Ամերիկեան նաւատորմիղը քէ 5-3 համեմատութեամբ աւելի զօրաւոր է Ճաբոն տորմիղէն և քէ ալ Ովկիանոսի վրայ օժտուած է հոյակապ ամրութիւններ պարունակող կայաններով։ Հետեւաբար Ճաբոն պիտի ստիպուի պաշտպանողական դիրքի մէջ մնալ։

Ուրեմն յարձակողականը պիտի սկսի Ամերիկայի կողմէ, և կամ Ամերիկայի վիճակուած պիտի ըլլայ հեռանալ իր սահմաններէն և որոնել բանակցութեան ձեռնարկել։ Ամերիկան մեծ Ովկիանոսի վրայ, ամենամօտիկ Հավայ և ամենահեռաւոր Ֆիլիպին ըլլալու պայմանաւ ունի քանի մը ամրացած կայաններ։ Ամենամէ Ֆիլիպինները Ճաբոնի ամենամօտիկները են։

Մեծ Ովկիանոսի վրայ Ամերիկայի ունեցած գլխաւոր կայաններն են, Բանամայի Հավայ կղզիներէն Բիրլ Հարպըր. Սամօա և Գուամ, իսկ Ֆիլիպեան կղզիներու մէջ Օլընկօբօ նաւահանգիստը։

Ասոր փոխարէն մինչեւ դիրքերու մօտ, Ճաբոն ունի իր կղզիներու մէջ ունեցած կայաններէն գաս, Պաթօն և քիչ մը աւելի դէպի հարաւ Ճաւահ-Սչիմա, Ֆիլիպպինեան, Շիդյօ, Բիեաժուս և Էյջօ կայաններ։

Ովկիանոսներու մէջ մղուած պատերազմներու միջոցին ծովային կայաններուն դերը չատ մեծ է։ Մեծակայ կայան մը չունեցող զօրաւոր նաւատորմիղ մը, աւելի արդիական, սակայն կայան ունեցող նաւատորմիղէ մը կը պարտուի անկասկած։ Ովկիանոսներու կամ ծովերու մէջ գտնուող կայանները, պատերազմող տորմիղներու համար հանգչելու, ջուր և ուտելիք առնելու վառելանիւթ բեռցնելու և զինամբերքի պաշար ամբարելու դիրքեր են, իսկ չատ անգամ ալ անոնք կը ծառայեն որպէս պատսպարան կամ բերդ թշնամի ուժեղ և անհաւասար յարձակումէ մը փախչող պատերազմական նաւերու համար։ Այդ նպատակաւ է որ Անգլիան, ծովերու իշխանը, աշխարհի բոլոր ժամերուն մէջ, ջուրերու վրայ իրեն համար կայաններ ապահոված և ամրացուցած է զանոնք։

Մեծ Ովկիանոսի մէջ գտնուող Ամերիկեան կայաններէն Բիրլ-Հարբըրի մէջ նաւերու համար մեծ աւազան մը, քարիւղի և ածուխի մբեռնարկղներ և հսկայ ամբարներ ունի։

Ճաբոնական Գաքա և Շինկաքի կայաններուն մէջ ալ ամրութիւններ և աւազան գոյութիւն ունի, միւս կայաններու մէջ միայն ամրութիւններ կան։ Բայց Ճաբոնի քարտէսին վրայ ակնարկ մը եթէ նետէք կը տեսնէք որ Ֆորմոզ կղզիները և անոնց մէջ Ամամի Օ-

Ամերիկացիներ կը ղեկավարեն Չինաստանի օդային ուժերը

ՇԱՆԿՀԱԻ 25 Փետր.— Չինական օդանաւերու խումբի մը Շանկհայ չուրջ սկսած կռիւին մէջ մտնալը, որուն Չինացիք կը պարտին իրենց վերջին յաղողութիւնը, խորին յուզում պատճառած է Ճաբոնի։ Լուր կառնուի թէ Ամերիկեան զինուորական օդանաւորդ Պէրթ Հալ Ջանկ — Հալ — Ջանկ անուան տակ Նանքինի կառավարութեան օդանաւային ուժերու հրամանատարութիւնը կը կատարէ ետեր։

ՇԱՆԿՀԱԻ 25.— Ճաբոնական կառավարութիւնը Ուաշինկթընի կառավարութեան կորովի բողոք մը ուղղեց Չինական բանակի մէջ Ամերիկեան սպաներու և օդանաւորդներու ներկայութեան դէմ։

Ճաբոնական Թնդանօթաձիգ ուժերը Ամերիկացիի մը կողմէ ղեկավարուած Չինական օդանաւ մը վար առած են։ Ամերիկացին սպաննուած է և կը կարծուի նոյն իսկ թէ ան հրամանատար Պէրթ Հալն է։

Վէճ Ճաբոնի եւ Ամերիկայի միջեւ

ՇԱՆԿՀԱԻ.— Միջազգ մը ծագեալ որ տեղի տուաւ քաղաքական ձնարկչիւ կնճռոտութենէ։ Ամերիկեան ուժերը (միջազգային զօրին մէջ) Ճաբոնական գործարաններ ժտած և հոն խուզարկութիւններ կատարած են զէնքեր ու զինամթերք գրաւելու նպատակաւ, որոնք կրսուի թէ հոն թագցուած էին ետորէց գոյութիւնը Ամերիկեան իշխանութիւնները կը նկատեն իրրեւ վտանգաւոր սոյն չրջանին մէջ բնակող ամերիկացիներու կեանքերուն համար։

Ճաբոնական հիւպատոսը պահանջեց որ Ամերիկեան ուժերը անմիջապէս ետ քաշուին սոյն գործարաններէն եւ յայտարարեց որ Ճաբոնական կառավարութիւնը այս մասին նոր բողոք մը պիտի ներկայացնէ Ուաշինկթընի կառավարութեան։

ՕՐԱԹԵՐԹ - ԱԶԴԱԿ -

Յաջորդ թիւէն սկսեալ

- ԱԶԴԱԿ -

Կը հրատարակուի որպէս ՕՐԱԹԵՐԹ։ Հասը ձեռքէ պիտի ծախուի **2.50** Ս. Դ. իսկ տարեկան բաժնեգինը Սիւրիոյ եւ Լիբանանի համար **550** Ս. Դ. Արտասահմանի համար **3** տոլար

Շիւա և Ֆիլիպինէօ կայանները ընդծովեաններու և օդային քաջերու տեսակէտով ամէն յարմարութիւն ունին պատերազմելու։

Ճաբոնաժերիկեան պատերազմի մը սիրոցին, ամենակարևոր դերը պիտի խաղան Ֆիլիպեան կղզիները և կավիթէ Օլինկաբօ կայանը։ Ամերիկեան նաւատորմիղը Բանամայէն անցնելով պիտի փութայ դէպի Ֆիլիպեան, իսկ Ճաբոնական նաւատորմիղն ալ իր Ֆորմոզ կղզիին մէջ գտնուող Գաքօ կայանին վստահելով, պիտի ջանայ Ամերիկեան ուժերը չհասած կավիթէ Օլընկաբօն ձեռք անցնելու։ Որովհետև Ամերիկեան նաւատորմիղը Ճաբոնի դէմ այս կայանէն է որ պիտի կազմակերպէ իր յարձակողականները։

Հայց Ամերիկեան նաւատորմիղը չհասած Ճաբոնցիներու կողմէ բազմաթիւ և սաստիկ յարձակումով մը այս կղզիին գրաւումը անկարելի կը թուի։ Հետևաբար Ամերիկեան նաւատորմիղը, ամէն պարագայի տակ կ'ամրանայ Ֆիլիպեան կղզիներու մէջ։ Եւ երբ Ամերիկեան ծովային ուժերը Ֆիլիպեան կղզիներու մէջ զօրանան, պիտի սկսին Ճաբոնական նաւատորմիղը պատերազմելու. յարձակումներ պիտի գործեն Ճաբոնական կղզիներու վրայ, անակնկալ բախումներ պիտի տեղի ունենան Ճաբոնական պատերազմական նաւերու հետ, մինչև որ պատճառաբանութեամբ պատերազմը յայտարարուի։ Ամերիկան, երբ որոշէ որ Ճաբոնի հետ պատերազմիը անհրաժեշտութիւն դարձած է այլեւս, իր հաւիներն ու չահերը ապահովելու համար, չուտափոյթ պատրաստութեանց կ'սկսի և կը զօրացնէ կղզիներու մէջ ունեցած իր ուժերը։ Շուտով կ'արգիլէ Ճաբոնական վաճառականական գործառնութիւնները Ովկիանոսի վրայ։

Եւ այսօր արդէն սեպհեցուած է այդ կացութիւնը։ Վերջին հեռագիրները չատ մտահոգիչ են և կը մատնանչեն մօտիկութիւնը Ճաբոնա Ամերիկեան բախումի մը։

Պատերազմի առաջին օրէն իսկ, Ամերիկա պիտի աչխատի պաշարման տակ պահելու Ճաբոնը։ Այս վերջինը սակայն, իր ծովային ուժերը ապրերուն համար անյայտ ընելու համար պիտի փորձէ ընդծովեաններով և օդանաւերով յարձակիլ։ Ամերիկեան նաւատորմիղը պիտի աչխատի ամէն գնով բացծովեայ պատերազմի մը մղել Ճաբոնական նաւատորմիղը, սակայն, ինչպէս տեսանք ետք։ պատերազմի միջոցին, ծովային կայանին մէջ պահուած նաւատորմիղը պատերազմի պարագային դժուար պիտի ըլլայ։

Ամերիկան սակայն, Ճինական բանակները զինելով և զօրացնելով, Մանչուրիոյ մէջ, Ճաբոնական ուժերուն դէմ ահով պատերազմներ մղել պիտի տայ։ Ճաբոն այդ պատերազմներէն չատ պիտի չոգնի։

Մէկ խօսքով, Ճաբոն-Ամերիկեան պատերազմ մը, չատ անկարելի կ'երեւի ատեղծել, որքան ալ բաղդատաբար Ամերիկան աւելի զօրաւոր ըլլայ։ կարելի չէ արգիլիքը նախատեսել նման աչխարհատարածութեան մը։

ՎՂՈՑՂՈՓ ՈՀԺՈՂ

ՀՀԳՂՀՎՈՂՕՓ ՎՏՀՀԵ ԺՊԸ ԺՀՁՑՀԵՏՀՍՏՈՍՈ

ՂՎՎԱՆՅՈՒԺ ՀԱ ՀՀԳՑՈՒՏ ՎՂՎԱՍՈՈՍ

ՂՎՎԱՂՂՈՒՆ ՀԱ ՈՁՈՓ ՎՂՈ ՏՀՀՏՀՀՈ

ՀՀԳՑՎՍ ՁՂՈ ՁՈՀԺ ՎՂՎԱՍՈՈՍ

ՂՎՎԱՆՅՈՒԺ ՀԱ ՀՀԳՑՈՒՏ ՎՂՎԱՍՈՈՍ

ՂՎՎԱՂՂՈՒՆ ՀԱ ՈՁՈՓ ՎՂՈ ՏՀՀՏՀՀՈ

ՀՀԳՑՎՍ ՁՂՈ ՁՈՀԺ ՎՂՎԱՍՈՈՍ

ՎՂՈՑՂՈՓ ՀՕՈՀՀՂՈՓ 91 ՎՎՎ

ՂՎՎԱՂՂՈՒՆ ՀԱ

ՀՀԳՑՎՍ ՁՂՈ ՁՈՀԺ ՎՂՎԱՍՈՈՍ

ՂՎՎԱՆՅՈՒԺ ՀԱ ՀՀԳՑՈՒՏ ՎՂՎԱՍՈՈՍ

ՂՎՎԱՂՂՈՒՆ ՀԱ ՈՁՈՓ ՎՂՈ ՏՀՀՏՀՀՈ

ՀՀԳՑՎՍ ՁՂՈ ՁՈՀԺ ՎՂՎԱՍՈՈՍ

ՂՎՎԱՆՅՈՒԺ ՀԱ ՀՀԳՑՈՒՏ ՎՂՎԱՍՈՈՍ

ՂՎՎԱՂՂՈՒՆ ՀԱ ՈՁՈՓ ՎՂՈ ՏՀՀՏՀՀՈ

ՀՀԳՑՎՍ ՁՂՈ ՁՈՀԺ ՎՂՎԱՍՈՈՍ

«ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆ» ՕՐԱԹԵՐԹ

Հրատարակվում է ամեն օր, բացի երկուշաբթի և տոնական օրերի նախորդ օրերից

Խմբագրության և տպագրության հասցեն՝ Երևան, Աբովյան փող., 1

Հեռախոսներ՝ խմբագրության՝ 56-20-70, 56-20-71, 56-20-72, 56-20-73, 56-20-74, 56-20-75, 56-20-76, 56-20-77, 56-20-78, 56-20-79, 56-20-80, 56-20-81, 56-20-82, 56-20-83, 56-20-84, 56-20-85, 56-20-86, 56-20-87, 56-20-88, 56-20-89, 56-20-90, 56-20-91, 56-20-92, 56-20-93, 56-20-94, 56-20-95, 56-20-96, 56-20-97, 56-20-98, 56-20-99, 56-21-00, 56-21-01, 56-21-02, 56-21-03, 56-21-04, 56-21-05, 56-21-06, 56-21-07, 56-21-08, 56-21-09,

ԲԱՑԱՏՐՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

«Ազդակ»ի 17 Փետր.ի թիւին խմբագրականով պատճէն կը դրուի որ, հրապարակաւ լուսարձակենք հանրութիւնը մեր հրատարման պատճառներուն մասին։

Մխիթարական է մեզի համար վերջապէս թէ, եթէ այդ մասին մինչեւ հիմա, հոգեւոր վերին իշխանութեանց և կամ պատկան մարմիններու կողմանէ ոեւէ հետաքրքրութիւն մը չի յայտնուեցաւ, գոնէ մեզ անփոյթ չի գրա նուեր։

Մեր պատճառաբանեալ հրաժարականը երբ մատուցինք Պատ. Վարչ. Ժողովին, կ'ապահէինք որ, բացատրութիւն պահանջուէր մեր արձարձած խնդիրներուն չորրորդ և ըստ այնմ րնդունուէր մեր հրաժարականը և կամ մերժուէր, սակայն առանց պատասխանի բարձի թողի եղաւ. յետոյ Վարչակ նն ալ հրաժարելով խնդիրը բոլորովին լուծուեցաւ։

Տնտեսականը գործի ձեռնարկելէն ի վեր ամէն կարելի միջոցները ի գործ դնելով, կարելի եղածին չափ ելքեւ մուտքը հաւասարակշռելով ինչպէս նախքերուընդունէինք ալ պարտքերն վճարումը կանոնաւորած էր, սակայն տոյն պատճառին կիրառման միջոցին տեսանք կարգ մը անկանոնութիւններ, օրինազանցութիւններ, կողմնակցութիւններ, նոյնիսկ զեղծումներ և այլ նման անքաղաքի պարագաներ, որոնք հարկադրեցին մեր հրաժարականը։

Թէ որոնք են այդ ակնարկուած պարագաները, առ այժմ կ'զգուշանանք զանոնք բացայայտելէն հրատարակութեան տալ, թէ ազգային և թէ անհատական արժանապատուութիւնները չի վիրաւորելու նկատողութեամբ, և հրապարակ այս երկտող բացատրականով կը բաւականանանք, խոստանալով միեւնոյն ժամանակ պատկան մարմնոյ մը առջեւ պէտք եղած լուսաբանութիւնները տալ և վերոյիշեալ պարագաներու բոլորն ալ ժանրամասնել ու հաստատել բազմաթիւ օրինակներով ու փաստերով։

Անդամ

Հրաժարեալ տնտեսական ժողովի Լիբանանահայութեան

ԳԱԿՈԲ ՀԱՑԹԱՆԵԱՆ

ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԸ ԿԸ ՔԱԿԷ ՎԱՐԴԱՊԵՏԸ ԿԸ ԿԱՊԷ...

ՈՎ ՈՒՆԻ ԱԿԱՆՋ ԼՈՒԹՁԷ...

Տխուր եւ անհաւատալի, սակայն դժբախտաբար ստոյգ լուրի մը արձագանգը կըլլանք այսօր նորէն, եթէ բարքերը շարունակուին այսպէս եւ զուրկ մնանք անաչառ ու անկողմնակալ ճեղինակութիւններէ, ի՛նչ պիտի ըլլայ վիճակը այս դժբախտ տարագիր ժողովուրդին։

Լսեցէք եթէ ուշիք ականջ։

Անցած շաբաթ, Պէյրութի վրանաքաղաքին մէջ տեղի կունեցայ պակի արարողութիւն մը եր կրորդ ամուսնութեան արտօնութիւն տալով հայ ամուսինի մը։

Ծարութիւն Սեհեան անուն երիտասարդ մը, որ նախապէս ամուսնացած է եւ այժմ իր կինը կը գտնուի Ֆրանսայի Լիոն քաղաքին մէջ, Առաջնորդարան կը դիմէ եւ երկրորդ անգամ ամուսնանալու արտօնութիւն կը խնդրէ։ Բնական է կը մերժուի։ Սակայն Ծարութիւն Ղազիր գտնուող Մարկոս վարդապետին 500 ս. դ. կուտայ եւ ինքնաշարժ մը նստեցնելով կը բերէ Պէյրութ, երեկոյեան յաղթանդամ եւ վեղարակիր վարդապետը քէմբ կը մտնէ, կը կատարէ պակի արարողութիւնը եւ դառնալով նորապակիներուն կըսէ։

— Ես կապեցի, Թող կաթողիկոսը քակէ եթէ կրնայ...։

Եւ նորապակները կերթան մեղրալուսնի ճամբորդութեան... իսկ վարդապետը կը մնկնի իր պաշտօնատեղին։

Մեկնութիւնը ընթերցողին...։

ՄԵՐ ԱՑՍՕՐՈՒԱՆ ԹԻՒՈՎ

«Ազդակ»ի այսօրուան թիւով իւրաքանչիւր ընթերցող կ'սանցայ 16 հջոց թերթի յաւելուած մը։ Ցոյս պիտի շարունակուի դեկուին Գակաո էջ ամեն անգամ, բոլորովին ձրի։

Գ. Անհմեանի կողմէ պատրաստուած ծաղրանկարը պիտի երեւի մեր յառաջիկայ թիւին մէջ։

ՏԵՂԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԿԱԼԼԻՈՊԱՏԷՐՆԵՐՈՒ ԴԷՄ ՊՕՑՔՕՔԱԺ

Կառավարութիւնը առաջնութիւն տուած է կազմելու համար «Վարձա կալներու Ընկերակցութիւն մը» որ պիտի պատսպարէ վարձակալներու շահը։

Վարձակալներու կոմիտեն յայտագիր մը հրատարակեց որով ցաւ կը յայտնէ թէ իշխանութիւնները եւ երեսփոխանական ժողովը դեռ ոեւէ ձեռնարկ մը չըրին իջեցնելու համար վարձագինները։

Ցայտարարութիւնը նախատեսել կուտայ թէ կոմիտեն կորովի միջոցներու պիտի դիմէ տեսնելով որ իշխանութիւնները անփոյթ կը գտնուին այս նպատակաւ, ան կոչ կուղղէ վարձակալներուն որ հանդարտութիւնին պահեն, օրինապահ յինին եւ յարգեն կառավարական պատասխանները։

2 ՆՈՐ ՈՃԻՐՆԵՐ ԿԻՆԵՐՈՒ ԵՐԵՍԷՆ

ԵՐԵՔ ՀԱՑԵՐ ԿԸ ՄԵՌՑՆԵՆ ՀԱՅԿԻՆ ՄԸ

Թրիփոլի գտնուող Նուսուճ եղ — Իմաս կը յարձակի Միսէլ եւ Ճօրճ Հարպերու վրայ եւ անոնցմէ առաջինը կը սպանէ դաշոյնի հարուածներով, իսկ երկրորդը ծանրօրէն կը վիրաւորէ։

Թրիքօլիի թերթերը հետեւեալ կերպով կը բացատրեն պատճառը այս ոճրին։

Հալէպի ժողովուրդին Ֆէրճ Հանըա Լիբանանեան ժանտարմա առձագրուած էր կամաւոր։ Կինը եւ իճը Թրիքօլիի մէջ կը բնակէին։ Նուսուճ էլ Իմաս անուն երիտասարդ դրացի մը ունէին։ Այս երկու ընտանիքները իրար կ'այցելէին եւ մեծ միկ տեսակցութիւններ կունենային։ Նուսուճ սակայն գաղտնաբար կ'սկսի սիրել իր դրացուհին։

Առջի օր Ֆէրճօի տան մէջ օդիի սեզանի մը տուրջ կը նստին Նուսուճ, Միսէլ եւ Ճօրճ Հարպ։ Կինը սպառակութիւն կը ընէ եւ ուրախ ու զուարթ ժամանակ կանցնեին։ Այդ միջոցին Նուսուճ որ տես կը սիրէր Ֆէրճօի կինը, երկար եւ սիրագեղ ակնարկներ կը նետէր եւ սէրը ցոյց կուտար։ Սեղանակից հիւրերը հասկցան եւ թելադրեցին Նուսուճին զգոյշ ըլլալ։ Նուսուճ հանդարտեցաւ։

Քիչ վերջ, կինը երբ խոհանոց կը գտնուէր, Նուսուճ ելաւ եւ հովը գնաց եւ փորձեց գրկել զայն։ Կինը պոռաց։ Երկու հիւրերը վազեցին խոհանոց, բայց Նուսուճ դաշոյնը խոցեց եւ հարուածեց զանոնք, մեկը սպաննելով եւ միւսը վիրաւորելով։

***

Գրած էին որ Մերճաւորի մէջ աղջկայ մը դիակը գտնուած է։ Հասկցուած է որ Վարդուհի Նագմբօեան անուն անպատիւ ծիկնի մը դիակն է այդ։ Վարդուհի 30 տարեկան էր եւ յանախ կը կոչուէր Իճան Հանըմ, Ափեճ Թիւրքիէ եւայլն անուններով։ Մերճաւորի մէջ Զէհիճ Օսմանճ անուն կը կրէր։

Տավուտ Ֆէմիրճեան անուն ժանտարմ մը գիտէր որ այս կինը 50 ոսկի ունի։ Կը համոզուի երկու հայերու հետ եւ կ'որոշէ սպաննել զայն ու տիրանալ դրամին։

Կիրակի օր, երբ կինը առանձինն էր, Տավուտ եւ իր երկու ընկերները ետեւ կը մտնեն եւ մարթելէ վերջ Վարդուհին, մարմինը կը նետեն գիւղէն դուրս։

Ոճրագործներէն երկուքը ձերբակալուած է, իսկ միւսը փախած։

ԸՆԴՀԱՐՈՒՄ ԹՐՔԱԿԱՆ ՍԱՀՄԱՆԱԳԼԽԻ ՎՐՁ

Թրքական պահակներ Հանօլարի օրջանին մէջ սահմանագլխի վրայ պատահեր են Հայկպցիներէ բաղկացած մախաճենգներու խումբի մը որուն հետ բնդհարում մը ունեցած են։ Մախաճենգներէն երեք հոգի սպաննուած են եւ մէկ հոգի ալ վիրաւորուած։ Սպաննուածներու մէջ կը գտնուին Ահմետ եւ Հայկպի, Նուսուճ Մալիս Մալլաս եւ Ռաշիտ Համզի անուն անձերը։ Նուսուճ Համզի ալ վիրաւորեալ անձ է։

Սոյն չորս մախաճենգները բնիկ Հալէպցի են եղեր։

ՊԱՏՈՒԱՒՈՐ ԵՐԿՐԱՋԱՓՆԵՐ...

Երեք գերմանացի երկրաչափներ, առջի օր, Նաճար սրճարանին մէջ նստեցած, խմեցին, կերան ու 45 ոսկի կիի հաշիւ մը ձգեցին։

Առանց վճարելու անոնք մեկնեցան սրճարանէն։ Կարասօնը վազեց անոնց հետեւէն։ Երկու չափիները յայտարարեցին որ վճարած են։ Բայց ոսոխականներ հասան եւ տարին պատասխանատու ընելու համար։ Մահեր.— 37 մարտ 1931 տարեկան հաշմապատասխան օրջանին պատահած 42 մահերուն դէմ։

ՉԱԿՆՈՐՄՆԵՐՈՒՒ ԽՆԴԻՐԸ

ԻՆՉՈՐ ՍՈՒՂ ԿՐ ԾԱԽՈՒԻՆ ՉՈՒԿԵՐԸ

Լիբանանի Խորհրդարանը իր վերջին նիստին մէջ ընդունեց ձկնորսներու կողմէ ներկայացուած խնդրագիրը։

Ձկնորսները Սրեսփոխանական ժողովին դիմելով պահանջած էին որ մինչեւ այժմ գործածական եղող Իլիխզամի դրութիւնը վերցուի եւ ձկնակայաններու քիւր օգտագործուած որպեսզի իրենց լիակատ իրենց որացած ձուկերը ուղղակի հասարակութեան ծախելու առանց անցրնելու կապալառուներու բովէն։

Այս առթիւ պէտք է յիշել որ Լիբանանի մէջ այժմ կը տարուընակուի գործադրուելիքիզամի քրականը հին դրութիւնը, որուն համեմատ ձկնորսներէն տարէ գանձելու իրաւունքը աճուրդով իլիխզամի կը տրուի կապալառուներու որոնք այսպիսով իրաւունք կ'սանցային 20 0 | 0 գանձել ծախուած ձուկերու գիներէն։ Բաղախապետարանն ալ կը գանձէ 5 0 | 0 տուրք մը։

Հակառակ որ կապալառուն պիտի գանձէր 20 0 | 0 միայն, սակայն իրականին մէջ լիտր 250.300 տուրիական դահեկանի ծախուած ձուկէն ձկնորսներուն ձեռք 25-30 ս. դահեկան միայն։ Որովհետեւ կապալառուն մեհենաւորութիւններ գործելով ձուկերը ծախել կուտար յառաջ աճուրդ | եւ ասոնք ալ գիներով ծախուած ձուկը գնել կուտար իր մարդիկներուն, աւելի բարձգիներով ծախելու համար հասարակութեան։ Եւ այսպէսով ձկնորսներ զոհ կերթային կապալառուներու օահապետութեան։

Ձիշդ այս պատճառներով է որ ձկնորսները դիմած էին երեսփոխանական ժողովին ջնջել տալու համար հին դրութիւնը որ պետութեան տարեկան 20 հազար ստ. ոսկի հասոյթ մը կապահովէր եւ գայն փոխանակելու ուղղակի կերպով պետութեան վճարուելիք տուրքով մը որը պետութեան պիտի ապահովէր նոյնպես տոյն 20 հազար ստկ. ոսկի հասոյթը։

Երեսփոխանական Ժողովին մէջ, գրեթէ բոլոր երեսփոխանները պատրաստեցին ձկնորսներու տեսակէտը։ Սակայն կառավարութիւնը առարկեց թէ իրեն համար անկարելի է ներկայ տարուան համար տուած ռոճոտւմներ փոխել, սակայն խոստացաւ որ յառաջիկայ տարի պիտի ջնջէ իլիխզամի դրութիւնը։

Վերջի վերջոյ, կառավարութիւն եւ երեսփոխաններ իրաւախոհութեան մը յանգեցան եւ որոշուեցաւ թէ իլիխզամի դրութիւնը պիտի պահպանուի այս տարի եւս, բայց ձկնակայանները (ձուկ կ'վաճառելու վայրեր) քիւր պիտի աւելցուի։

ՄՍՀՍՑՈՒՆ ԿՈՒԻ ՍԸ ՊԱՍՔԱ ՔԱՂԱՆ ՄԷՋ

Գօ. իրիկուընը, Պասքա քաղին մէջ կուիւ մը ծագեցաւ մեկ կողմէն Զահիր էլ—Թապուլսիի անուն անձի եւ միւս կողմէ Մուհամմէտ էլ—Օաֆեն եւ անոր կնոջ միջեւ։ Այս վերջիններ իբրեւ վարձակալ կը բնակէին Զահիր էլ Թապուլսիի տան սենեակներէն մեկուն մէջ եւ իրենց ազգականները այցելելով անոնց գիշերած էին իրենց բնական սենեակին մէջ։

Տանտէրը եղող Թապուլսին իր վարձակալներուն դիտել տուած է թէ իրաւունք չունէին պանդոկի վերածելու իրենց ըսած սենեակը, որուն վրայ կուիւ մը սկսած է, անոնց միջեւ։ Զահիր էլ—Թապուլսի որ գինուած էր ատրճանակով մը էանի մը անգամ կրակեց իր վարձակալներուն վրայ։ Մուհամմէտ էլ Օաֆեն մեռած է անմիջապես եւ իր կինը ծանրապես վիրաւորուած։

Մարդասպանը որ փախուստ տուած է կը փնտուի օտս խիստ կերպով։

ՌԻՒՐԻՇ ՆՈՐ ՈՃԻՐ ՄԸ

Ո՞վ ըլլայր մինչեւ հիմա յայտնի չեղող կնոջ մը դիակը գտնուած է Գուէյտաի մերձակայքը։ Դիակը թաղուած է եղեր քարի մը կոյտի տակ։ Բժիշկական ննջուքիւնը հաստատած է թէ այս կինը սպաննուած է մօտաւորապէս տասը օր առաջ։

ԱՌՈՂՋԱՊԱՇՀԱԿԱՆ ՎԻՃԱԿ

Պէյրութ քաղաքի առողջապահական վիճակը 8 Փետր. 1932էն մինչեւ 14 Փետրուար։

Ցայտարարուած հիւանդութիւններ. մեկ յայտարարուած հիւանդութեան՝ 1931 տարւոյն համապատասխան օրջանին մէջ պատահած երկու յայտարարուած հիւանդութեան դէմ։ Մահեր.— 37 մահ 1931 տարւոյն համապատասխան օրջանին պատահած 42 մահերուն դէմ։

ՊՈՒՆԿՈՒՔԵԱՆ ԴԷՄ ՊՕՑՔԱՐ

Ազգերու Դաշնակցութեան կողմէ Արեւելք եւ Ծայրագոյն Արեւելք զրկուած պատուիրակութիւն մը Գէյրութ կուգայ

Ազգերու Դաշնակցութիւնը պատուիրակութիւն մը ղրկած էր Ծայրագոյն Արեւելք, Հնդկաստան եւ Արեւելեան երկիրներ. տեղւոյն վրայ ուսումնասիրելու համար ապիտակամորքներու գերեվարեալներու դէմ պայքարելու միջոցները։ Սոյն պատուիրակութիւնը ժրնեվէն մեկնած էր 1930 Հոկտեմբեր ամսուն մէջ եւ վերոյիշեալ երկիրներու մէջ 16 ամիս տեւող ժամանակի մը մէջ իր ննջուքիւնները կատարելէ վերջ, Գէյրութ եկաւ ուրբաթ օր ուր երկու օր մը ցայգ յետոյ մեկնեցաւ դէպի Թուրքիա։

Այս պատուիրակութիւնը կազմուած է ամերիկացիէ մը, պ. Ճօնսըն Փեսմըն- Ցախագահ, գերմանացիէ մը, պ. Ֆօն Շրիք, լեհացիէ մը, պ. Քարոյ Նիեհր, բժիշկ մը եւ քարտուղարէ մը։

Գ. ԲՕՆՍՕՒ ԱՌՈՂՋԱԿԱՆ ՎԻՃԱԿԸ

Մեր նախորդ թիւով գրած հինգ Բարձր Գօմիսէր պ. Բօնսօի գործողութեան մը ենթարկուած եւ ԱՕթել Տիէօ հիւանդանոցը գտնուած բլլալը։ Սեպտեմբեր տեղւոյն վրայ ուսումնասիրելու համար ապիտակամորքներու գերեվարեալներու դէմ պայքարելու միջոցները։ Սոյն պատուիրակութիւնը ժրնեվէն մեկնած էր 1930 Հոկտեմբեր ամսուն մէջ եւ վերոյիշեալ երկիրներու մէջ 16 ամիս տեւող ժամանակի մը մէջ իր ննջուքիւնները կատարելէ վերջ, Գէյրութ եկաւ ուրբաթ օր ուր երկու օր մը ցայգ յետոյ մեկնեցաւ դէպի Թուրքիա։

Այս պատուիրակութիւնը կազմուած է ամերիկացիէ մը, պ. Ճօնսըն Փեսմըն- Ցախագահ, գերմանացիէ մը, պ. Ֆօն Շրիք, լեհացիէ մը, պ. Քարոյ Նիեհր, բժիշկ մը եւ քարտուղարէ մը։

Գ. ԲՕՆՍՕՒ ԱՌՈՂՋԱԿԱՆ ՎԻՃԱԿԸ

Մեր նախորդ թիւով գրած հինգ Բարձր Գօմիսէր պ. Բօնսօի գործողութեան մը ենթարկուած եւ ԱՕթել Տիէօ հիւանդանոցը գտնուած բլլալը։ Սեպտեմբեր տեղւոյն վրայ ուսումնասիրելու համար ապիտակամորքներու գերեվարեալներու դէմ պայքարելու միջոցները։ Սոյն պատուիրակութիւնը ժրնեվէն մեկնած էր 1930 Հոկտեմբեր ամսուն մէջ եւ վերոյիշեալ երկիրներու մէջ 16 ամիս տեւող ժամանակի մը մէջ իր ննջուքիւնները կատարելէ վերջ, Գէյրութ եկաւ ուրբաթ օր ուր երկու օր մը ցայգ յետոյ մեկնեցաւ դէպի Թուրքիա։

ԹԵՐԹԻ ԿԱԽԱԿԱՅՈՒՄ

Լիբանանցի յայտնի լրագրող պ. Քեհմ Միւրհեմ Քեհմի հրատարակած «Էլ Ասքահ» անուն ճապոնական շաբաթաթերթը հանրապետութեան նախագահին որոշմնագրով հրեք ամսուան կախակայման պատասխատուած է, հակակառավարական հրատարակութիւններ բռած բլլալուն համար։

ՇԷՅԽ ՃՍՐՐ ԲԱՂՁԸ

Երեսփոխանական ժողովին ցուիագան Շեյխ Մուհամմէտ Ճիսր իր ուրածին տուրն անուան գնած էր բաժնեթուղթ մը։ Սոյն բաժնեթուղթը վերջին քիրաժով ծանած է 2500 Ֆրանսական ոսկի։

16 ՇՐՋԱՆԱՒԱՐՏՈՒՀԻՆԵՐ

Վերածակուհի Տիկ. Տիքա Մանկեանի ձեւագիտութեան վարժարանի 4րդ օրջանը աւարտած բլլալով, Բարձր Գօմիսէրութեան կրթական բննիչ Պ. Միսէլեանի ներկայութեան վկայականներ սպացած են հետեւեալ տիկիններ ու օրիորդներ. Տիկիններ Վէրթայիճ Գեորգ Նուարդ Ծատրիճեան, Մարուխի Գասեան, Հռիփսիմէ Տ. Մանուկեան, Օրիորդներ Մարի Պեօճան, Սաթա Շամա, Մարի Աճվճի, Վիքթորիա Ֆարահ, Սարա Քիւրեան, Էլիզ Սահակեան, Վէրժինէ Էմիգեան, Մարի Պալեան, Ալծնիկ Պաղդիկեան, Վարդուհի Ծ դիագարեան, Զարուհի Օհեան, Հայկուհի Քիւրճեան։

ԵԼԵՔՏՐԱՇԱՐ ԸԼԼԱԼՈՎ ՄԵՌԱՒ

Ապեղի գիւղացի Պուբրօս Ճրիճօս Հանկա անուն անձր ելեհարական բեյի մը դպած բլլալով Քօսպալի մէջ ելեհարահան եղած է։

ՎՐԻՊԱԿ

Հ. Պէրպէրեանի կարճ պատասխան եւ հարցումի մէջ Կ. Վարդապետին երգուած երգերուն տարօրինակութիւնը, պիեսի բլլալ դատողութիւնը,

Հ. Ե. Ո. Մ.

Անդամական Ընդհ. Ժողովը տեղի կունենայ յառաջիկայ կիրակի 28 Փետր.կէսօրէ առաջ ժամը 8.30ին Նարփ իր նոր ակումբին մէջ։

ՕՐԱԿԱՐԳԵՐ.—

Ա. Պազգամաւորական Ժողովի օրակարգերու լուծում.

Բ. Պազգամաւորներու ընտրութիւն։

Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը անհրաժեշտ է։ Ներկաները մեծամասնութիւն կը համարուին։

ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

ԴՐԱՒՈՒՆՔ ՕՐ

Պէյրութի Հ. Ե. Ո. Միութեան կողմէ գրաւուած է Մարտ 12ի օրը, կր խնդրուի կազմակերպութիւնները չի խաչածելել։

ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

ԸՆՏԱՆԻՔԻՆ ԱՍՏՂԸ (L'Etoile du Foyer)

«Լիբանան» ծխ. Ծուլայէի աւետիսի պայմանագրութիւնը կր յարմարի մասնաւորապէս օժիտի կազմութեան, նկատելով որ տոյն տոկոսներ կր բերէ առանց լինելու բարձր բրիմ վճարող ապահովութեան մէկ տեսակր։

Պուրճ, պանդոկ Մավաիա, Պէյրութ

ՍԱՀԱՐԱՆ ՊԷՅՐՈՒԹԻ

26 ՓԵՏՐՈՒԱՐ 1932

	Դ. Գ.
Դոլարակ. ժողովրդ.	452
Նպլիկն. »	441
Տօլար »	126
Թրքական »	39
Ցանկ Օթոմանի	130
Իտալական Լիր 100	653
Ցունական Տրախմի 100	150
Անգլիս. ոսկի	608
Ցուհս. »	485
Ամերն. »	549
Վրծաւի մէճիտ	27
Գրէտի Ցանս. Ա Էֆ.	478
» » Բ.	292
» » Գ.	287

Ակծերեան եղբարք Բիւ Ցօրք ՔեւէՖօճ 5-19

ՀԱՄԱԶԳԱՑԻՆ

ՁՈՐՐՈՐԴ ԴԱՍԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆԸ

1932 Փետր. 27 շաբաթ իրիկուն ժամը 8,30ին

Y. W. C. A ՍՐԱՀԻՆ ՄԷՋ ՕԹԷԼ ԼԻՒՔՍԻ ԿՈՂ

դասախօսող Ի՝ պատուո Վ.ԱԼՖՈՒՆՍ ԳԷՕՐԳԵԱՆ ընբը՝

ՀՐԱՆԴԻ՝ Մեղրոն կիւրճեանի կեանքն ու գործը։

Դասախօսութենէն ետք երգեհոնական ժամանց։

Մուտքի վճարը սովորական, անդամներուն համար 10 գահեկան, ոչ անդամներուն համար 15։

ԿԱՋՄԱՏՈՒՆ Ք. ՏԷՐ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍԵԱՆ

ՐԻԻ - ԷԼ - ԳԱՊՈՒՇԻՒԷ Թիւ 19

(Մեծ Սէրային առջեւ)

ՕՍԿԵՉՈՒՄ

կաշեկազմ, Լաթակազմ և Թղթակազմ տոկուն և ճաշակաւոր ԳՈՐԾ

ԶԱՓԱԻՈՐ ԳԻՆԵՐՈՎ

Կրօնական եւ կրթական հաստատութեանց եւ գրադարաններուն համար մասնաւոր ՁԵՂՉ

Կարի եւ ձեւագիտութեան դասընթացք

ՏԻԿԻՆ ՏԻՐԱ ՄԱՆԿԵԱՆ

(ՎԿԱՅԵԱԼ ՓԱՐԻԶԷՆ)

Ցայտնի դերձակուհի Տիկ. Տիքա Մանկեանի ձեւագիտութեան 5րդ գարնքացը կ'սկսի Մարտ 1ին «Էֆօլ տը Թրուա Տօֆքօր»ի հիւդ դիմաց, Կուբօ փողոց։

Երեք ամսուան մէջ, ամենավերջին մեթոտներով եւ արդիական միջոցներով կը սորվեցնի ձեւագիտութեան բոլոր բարդութիւնները եւ կ'օժտէ Բ. Գօմիսէրութենէն հաստատուած վկայականներով։

Հաւմոզուելու համար անգամ մը դիմեցէք իր 66ն աւելի օրջանաւարտներուն։

ՄԱՆԿԱԲԱՐՁՈՒՀԻ

ԱՐՏԷՄԻՍ ՁԱՆՈՐԶԵԱՆ

Վկայեալ Laréat Ֆրանսական համալսարանէն

Նախկին ՄԱՆԿԱՒԱՐՁՈՒՀԻ Ալէքսանդրէթի քաղաքային Հիւանդանոցին

Իր նոր գարմանատունը կը գտնուի Տօքթ. Եէնիքօմշեանի տան կից, Շէյխ Իպրահիմ Շէքիլաի տունը, Բաս Պէյրութ

ՀԻՒԱՆԴ ԿԸՆԴՈՒՆԻՆ

կէս օրէ առաջ ժամը 9—12
» » վերջ » 2—5

ՏՕՔԹ. Հ. ԱՂԻՍԻՆԵԱՆ

(ՀԱԼԷՊ)

Նախկին բժիշկ Միջազգերի Զինուորական հիւանդանոցներու եւ մասնագէտ ներհիւանդանոցներու եւ մասնաւոր հիւանդութիւններու

արագ, արմատական, խղճամիտ դարմանում։

Հիւանդ կ'ընդունի առաւօտեան ժամը 8—12 եւ 2—6 իր դարմանատան մէջ, Հալէպ Նէյլայի թաղ, Թրամվայի քննութեան կայարան, թիւ 7

Բշ. եւ Ուրբաթ օրեր ազատատոց ձրի

ԳԱԲՐԻԷԼ Թ. ԹԷՐԶԵԱՆ

(ԵԼԵՔՏՐԱԿԱՆ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ)

Հիմնուած 1921 ին Գալիս-Բերթ

Խիստ գիւրամատչելի պայմաններով կր կատարենք ամեն կարգի ելեհարական լոյսի տեսեզութներ (Intsallation), ինչպէս նաեւ մօթոր եւ ֆիճամօճեր։

Վաճառատունս կ'սանցնենք նաեւ բոլոր ելեհարագործիքներու ճոռոգութիւնները։ Մասնաւոր սպասարկութիւն բնակարաններու ելեհարա-ճոռոգմանց։ Վաճառատուն Philips եւ Lux ելեհար. լամբերու եւ ամեն տեսակ ելեհարական պիեսներու։

Վճարման դիւրութիւններ.

Հասցէ — Վ. Ուզունեանի գրատան կից Պուրճ. B. P. 491

Գաշարող զօրքերը չատցած էին և կամաց կամաց, յաստուօրէն կը մօտենային Առաքելոց վանքին։

Երեսուն և մէկ օր է որ մեր յեղափոխականները պաշարուած են և ամէն օր, ամէն վայրկեան, կռիւ կայ, գիշեր կամ ցորեկ։

Ի հարկէ յեղափոխականներու փամփուշտը անրնպառ չէր, ինչպէս էր իրենց դիմադրական և դիւցազնական ոգին՝ կը մաղրեն թողուլ վանքը և բարձրանալ սարերը։

Անդրանիկի զինակից ընկերեերէն ՀՐԱՑՐ

Բայց ի՞նչպէս։ Վանքը չորս կողմէ պաշարուած է բազմաթիւ զինուորներով։ Ի՞նչպէս գուրս գալ, որ թշնամին չնկատէ իրենց փախուստը։

Կան ռազմական այնպիսի դասաւորումներ յորում ռազմավարական ոեւէ հնարագիտութիւն չի կրնար ազդարիլ։

Նաթօլէօնի հանճարը չատ անգամ նեղը կը մնար ուրոյ թիլիմաններէ դուրս գալու համար։

Ծարութիւնի վէրքը չի լաւնար և երթալով կը վատանայ։

Կռիւները կ'սատանան աւելի կատաղի, ասելի փոթորկայոյզ բնոյթ։

Դիշերները տաճիկ կառավարական զինուորները, մերթ ընդ մերթ, կր յարձակին մեծնալ վանքին և սպառնալ ներս մտնել, բայց մեր յեղափոխականները կը վանեն թշնամիները երբեմն նոյնիսկ դուրս գալով վանքի պարիսպներէն։

Բարեբախտաբար վանքը ջուր ունի և ուտելիքը բաւարար է կերակրելու մեր յեղափոխականները և վանքի բնակչութիւնը։

Ծարութիւնը կը քաչէ իր ցաւը մինչեւ տասնըեօթը օր և կը մեռնի հակառակ Անդրանիկի և իր խումբին ըրած չանքերուն։

— Սիրէ Ծարութիւն չմեռնէր և մենք տիպաստած ըլլայինք նահանջել, այսինքն դուրս գալ և բարձրանալ սարը, որոյան էինք Ծարութիւնը մեզի հետ առնիլ ողջ ողջ և ոչ թէ սպաննել, ինչպէս ստիպուր էինք ընել ուրիշ ոեւէ կռուի, կ'ըսէր Անդրանիկ, բայց Ծարութիւնը չի դիմանար և կը մեռնի։

Անդրանիկ կը հրաժայէ վանքի եկեղեցականներուն Ծարութիւնը թաղել Հայ Քրիստոնէական կարգով թաղման բոլոր արարողութիւններու մրասին։

— Երգեցիկ խումբը հագաւ իր կարմիր չապիկները, պատարագ ըրին և ժամերով ու խաչերով, հանդիսաւոր կերպով թաղեցինք վանքի բակին մէջ մեր Ծարութիւնը, կը պատմէր Անդրանիկ։

Թաղման ժամանակ կռիւը կը շարունակուէր։ Գընդակներ կ'իյնային բակին մէջ, բայց մեր եկեղեցականները կը շարունակէին թաղման եկեղեցական արարողութիւնը։

Ընդհանուր երեսակալ ամենայն տեսակ արհեստից ու գործից, որ ինչպես ասացինք, ամենայն մարդ ունի իւր ձեռագործ արհեստ մը, կամ գոնէ ունի իւր ձեռագործ գործ մը, որ ինչպես ասացինք, ամենայն մարդ

AZTAG
JOURNAL ARMÉNIEN
B. P. 587
BEYROUTH, Liban

Directeur - Propriétaire
HAIG BALIAN

ՍԻՒՐԻԱ տար. 550, Վճ. 300 ս. Ֆ.
ՈՐՁԱՀԱՄ. տրի. 7, Վճ. 4 տոլար
Տնօրէն - Խմբագիր՝ ՀԱՃԵՆ ՊԱԼԵԱՆ

ԱԶԴԱԿ

ازتاك

جريدة سياسية ادبية اقتصادية

ՕՐԱԹԵՐԹ
ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԳԻՏԱԿԱՆ

ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ ՄԱՐՏ 1 1932

ՁԵՌՔԷ ZUSC 2,50 Ս.Դ.

Հ. ՏԱՐԻ | Աւհճ առաքում պահք է ընել թերթիս տնօրէնին հասցէին | ԿՂ. ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻՒ ԱՄԻՆ ՕՐ, ԲԱՅԻ ԿԻՐԱԿԻ ԵՒ ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ ՕՐԵՐԷ | Չհրատարակուած ձեռագիրները չեն վերադարձուիր | ԹԻՒ 1 (578)

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

ՄԵՐ ՁԱՄԲԱՆ

ԱԶԴԱԿ այսօր կը լրացնէ իր հրատարակութեան հինգերորդ տարին և կ'սկսի հրատարակուիլ որպէս օրաթերթ։ Ինչպէս եռօրեայ փոքրածաւալ և երկօրեայ մեծածաւալ ԱԶԴԱԿներ, օրաթերթը ԱԶԴԱԿ ալ շատ համեստ անկիւն մը միայն ունի հայ լրագրութեան մէջ, բայց շատ մեծ է և կարևոր անոր գրաւած դիրքը Սիւրիահայ Ազգային կեանքին մէջ։ Այդ արժէքը կը բացատրուի մեր գաղութի ներկայացուցած բացառիկ կարևորութեամբ, որուն ազգային տեսակէտով կազմակերպման և ներքին անդորրութեան նուիրուեցաւ մեր թերթը, իր հրատարակութեան առաջին օրէն մինչև այսօր։

Շատ ծանր և դժնդակ պայմաններու մէջ սկսաւ ԱԶԴԱԿի հրատարակութիւնը հինգ տարի առաջ։ Բազմաթիւ խոչընդոտներ ու խիճեր ցցուեցան մեր առջև։ Տնտեսական անտանելի դժուարութիւններ եւ տագնապներ անցուցինք, սակայն երբեք յուսահատեցանք և չնորհիւ մեր կարգ մը անձնուէր ընկերներու և աշխատակիցներու ցոյց տուած բարոյական քաջալերութեան, անխախտ շարունակեցինք մեր ճամբան և հանգրուանէ հանգրուան նշանակեցինք նոր յաղթութիւն մը և նոր վերելք մը։ Եռօրեայ փոքրածաւալ ԱԶԴԱԿը չուտով վերածուեցաւ երկօրեայի և տարի մը չանցած ընդարձակեց իր ծաւալը, նման գաղափարական մամուլի անդամներուն, որոնք վերելքներ ունեցան զանազան գաղութներու մէջ։ Եգիպտոսի «Ցուսաբեր»ը, Փարիզի «Ճառագ»ը և Ցունաստանի երկու թերթերը՝ «Հորիզոն» և «Նոր Օր» միևնոյն յաղթութիւնը արձանագրեցին։

Այս յաղթութեանց և վերելքներու պատճառը փնտռել նիւթական ամուր հասոյթներու և հիմնական գօրաւոր դրամագլխի մէջ, բոլորովին սխալ կ'ըլլայ։ Ընդհակառակը մեր չիշած թերթերը եղած են նիւթապէս ամենէն երերուն հիմ ունեցողները։ Առաջինը՝ մեր թերթը սկսած է հրատարակուիլ մեր անձնական շատ համեստ միջոցներով, զուրկ՝ նիւթական յայտնի կամ թաքուն աղբիւրներէ և նպաստներէ։ Կը նշանակէ ուրեմն որ այդ թերթերը որպէս յենարան ունին մի միայն իրենց ընթերցողները և կը հրատարակուին շնորհիւ անոնց քաջալերութեան։ Հետևաբար, կը պարզուի որ, ընթերցող հասարակութիւնը իր հոգևոր պահանջներուն համապատասխան կը գտնէ մեր թերթերու ուղղութիւնն ու բովանդակութիւնը։ Այլապէս այդ հասարակութիւնը մեծ չափերով պիտի չքաջալերէր և նիւթական աւելի ընդարձակ զոհողութիւններ չանձն պիտի չառնէր, հակառակ իր ոչն տնտեսական յարաճուն տագնապներուն։

Միւս կողմէ, սուննի պէս բուռնող բազմաթիւ թերթեր ալ որոնք չենած աւելի ունևոր տարբերու վրայ և օգտուելով հանդերձ յայտնի և թաքուն զանազան աղբիւրներէ, դատապարտուած են խամրելու կամ ծալու այնտեղ ուրկէ ճամբայ ելած էին տարիներ առաջ։ Ոչ նպաստներով թերթ մը կրնայ երկարատև ապահովել իր հրատարակութիւնը և ոչ ալ գաղտնի վարկերով և չանթաժներով։ Անսպառ չեն վերջապէս այդ գումարները և թերթի մը հրատարակութիւնը կը պահանջէ անսպառ գանձ, երբ ընթերցող հասարակութիւն չունի եւ խորթ ու ապազգային ուղղութիւն կը հետապնդէ։

Մենք այսօր մեր անհատական շատ համեստ միջոցներով և կարողութիւններով տեսնուած լաւ և օգտակար գործի մը գոհունակութիւնը ունինք։ Աւելի քան երբեք ինքնավստահ և լաւատես ենք նայած մեր թերթի ապագային մասին, մանաւանդ որ օրաթերթ ԱԶԴԱԿը կը հրատարակուի իր սեփական մամուլով ու իւղով և արդէն գարձած է ինքնաբաւ։ Հաճոյքով կը դիտենք մեր անցած դժուարին ճամբան, երբ լաւագոյն հանգրուանի մը առաջնորդուած ենք այդ փշոտ ուղիներէն վերջ։ կը կրկնապատկէ մեր խանդն ու եռանդը յրշատակութիւնը այդ ծանր պարտականութեանց և պատասխանատուութիւններուն, որոնք գիշեր ցերեկ տքնական աշխատանքի լծեցին մեզ։ Այո՛, հինգ տարի շարունակ գլուխնիս կախած գոհեցինք մեր հանգիստն ու վայելքը և տրամադրեցինք մեր կենսունակութիւնն ու միտքը։ սակայն այսօր գերազանցապէս ազնիւ մխիթարութիւն մը ունինք, թէ՝ կրցած ենք փոքր ծառայութիւն մը մատուցել մեր ժողովուրդին։ Վկայ «ԱԶԴԱԿ»ի աճումն ու զարգացումը։

Պակասներ շատ ենք ունեցած, յաճախ բոլորովին անկախ մեր կամքէն. բայց ոչ մէկ անգամ չեղած ենք գաղափարական այն մակարդակէն, որ մեր ժողովուրդը կ'առաջնորդէ ազատութեան եւ անկախութեան։ Ներշնչուած ենք գաղափարական այն մեծ հնոցէն որուն հիմնադիրները եղան մեր ժողովուրդի յեղափոխական մեծ Առաքեալները՝ Ռաֆֆիէն ու Հայրիկէն սկսած մինչեւ Քրիստափորներն ու Զաւարեաններն։ Քալած ենք անվրդով ու անվհատ մեր պայծառելի գաղափարէն բխող լաւատեսութեամբ, առանց արժէք և կարեւորութիւն տալու չարամիտ գրգռութեանց եւ պոռոտախօսութիւններուն։

Մեր մլիակ մտահոգութիւնը եղած է Հայ ժողովուրդի, և մասնաւորաբար Սիւրիահայութեան ազգային ու ֆիզիքական ապահովութիւնը։ Տեղական մամուլի ամենամեծ եւ կարեւոր օրհաններուն մօտ մեր թերթի վայելած վստահութեան և ջերմ գուրգուրանքին շնորհիւ, կրցած ենք մեղմացնել մեր ժողովուրդի շուրջ ստեղծուած խիւրիմաթիւններն ու ատելութիւնները, և այժմ ատելի սերտ ու մտերմական են մեր թերթի յարաբերութիւնները տեղական թերթերու հետ։

«ԱԶԴԱԿ»ի որպէս օրաթերթ հրատարակութիւնը կենսական պահանջ մը գարձած էր մեր գաղութին համար։ Մեր ժողովուրդի ճնշող մեծամասնութեան փափաքն էր ունենալ օրաթերթ մը, ամէն օր լսելու համար անկէ, եւ մենք այդ պահանջին գոհացում տալու համար կ'սկսինք օրաթերթ «ԱԶԴԱԿ»ի հրատարակութիւնը։

ԻՆՉՊԷՍ ԱՅՍ ՎԵՐԵԼՔԸ

Վեց տարին կարճ ժամանակ մը չէ գնահատանքի քանի մը խօսքեր ըսելու համար, սակայն կարճ է յուշեր պատմելու համար։ Ազգային առաջին քայլերուն կապուած յիշատակները ձգենք ապառնամեակներու, աւելի հարստանքով ու անխոնջ հրճուանքով պատմելու համար։ Հասարակական գործին վրայէն սահած ժամանակը բորբոս չկապեր, այլ կ'աւելցնէ փայլը անոր իմաստին։ Բացառիկ պարագայ է գործի մը գնահատանքը ներկայէն ապասել, դէպքերու և անձերու չկապուած մարդը միշտ աւելի անայտ է և անշահախնդիր։

Փոքրածաւալ և եռօրեայ Ազդակին այսօր կը յաջորդէ օրաթերթ Ազդակը, նոյնքան այդ ծաւալի ու հաճրանքի ուրիշ հանգրուաններ ողջունելէ յետոյ, բայց միշտ յարաճուն վերելքով, բարձրացնելով և՛ համրանքը և՛ ծաւալը եւ ընթերցողներու քանակը։

Դժուար է մարդոց համար որոնք թերթի հրատարակութեան կապուած խնդիրներու մասին փորձ չունին, պատկերացնել այն դժուարութիւնները, որոնց կապուած է հրատարակուած թերթի իւրաքանչիւր թիւ։ Բացառիկ ճիգ, կամք և հետևողական աշխատանք է հարկաւոր ապրեցնելու համար թերթ մը՝ մեր գրականութեան մէջ։ Ազդակ ոչ սայն ապրած է, այլև յառաջդիմած, եւ հասած ժամուլի աշխատաւորի մը բարձրագոյն ձգտումին՝ օրաթերթին։

Մեր գաղութը՝ աներևոյթ արտահայտման մէջ, ամէնքէն ուշ է որ կ'ուզենայ իր օրաթերթը։ Ամերիկայէն մինչև Ցրանսա, Պալքաններ, Եգիպտոս բոլորն ալ ունին իրենց օրաթերթերը, որոնք կը հանդիսանան տեսակ մը հայերէն գաղութի հանրային կեանքին։ կը տարածեն հայ գիրն ու խօսքը ու կը հանդիսանան մեծագոյն ազգակ հայութեան պահպանման գործին։ Ուշ, բայց վերջապէս ահա մենք ևս կ'ունենանք մեր օրաթերթը, հիմնուած հայրատուն հիմերու վրայ, ապրելու ամէն երաշխիքներով ամրացած, հասարակութեան ջերմ գուրգուրանքին առարկայ։ Անոր հրատարակութիւնը կիրքէ և նիւթական ստիպողութիւններէ չի բղխիր, մութ պարագաներ չունի իր գոյութիւնը ապահովող անոր սպառումը՝ անոր յարատեւման և պատասխանն է և արդարացումը։

Մարդոց, ինչպէս շատ մը թաքուն առաքինութիւններն ու կարողութիւնները, նոյնպէս և ախտերը հրապարակ կուգան ժամուլի միջոցաւ։ Աւելի յարմարձակ քան մամուլը՝ գոյութիւն չունի մեր կեանքին մէջ, որովհետև ժամուլը մէկ բերան չունի հաց պահանջող, մեքենայէն սկսած մինչև թղթատարը՝ հիւթ կ'ուզեն ապրելու համար ու այս պահանջին առջև, կասկածելի և խաղախակաց համոզմունքներ եւ հակակշռ զուրկ անձինք չէ որ պիտի դիմանային։ Մանաւանդ երբ մեր օրերու բերած բարքերուն վրայ կ'աւելցնան օտար ձեռքերու տուած աւերները։ Մոսկուան տարիներէ ի վեր իսկ էնկիւրիին նոր արժէք կուտան հայութիւնը ներսէն հարուածելու քաղաքականութեան։ Էնկիւրիի այս յապաղումը այս ճակատին վրայ՝ իրեն իսկ զարմանք կը պատճառէ։ այսքան ոճիրներէ յետոյ Թիւրքն իսկ անկարող կր գիտնալ որ պիտի կրնայ գտնել հայանուն հրէշներ՝ որոնք երեսուն արծաթի փոխարէն դաւաճանեն իրենց հայրենիքին ու ժողովուրդին։ Հայ մամուլի մէկ մասը գարձած է արշակաւան մը ներկայիս, որուն իշխող բարքերը նախընթաց չունին։ Էնկիւրիին դրպաններ կր լեցնէ՝ ժահր ու թոյն գնելու համար։ Մամուլը լաւագոյն ասպարէզը կը նկատուի տարածելու և ներգործել տալու համար այդ թոյները։ Բայց ոչ մէկ կասկած որ, օր մը վերջ պիտի գտնէ այս ապականութիւնը։ Մինչ այդ, ցեղային առաքինութիւններուն և իտէալին հաւատարիմ ժամուլին կր մնայ ամուր պահել դիրքերը, արհամարել բոլոր խոչդոտները, չ'սայթաքիլ լարուած որոգայթներէն, բլլալ խոհուն, բայց հաստատակամ, զուսպ բայց սպառիչ կերպով հատու, ու այս մի միայն առաջնորդուելով, խթանուելով այն գեղեցիկ, մեծափառ գաղափարականէն, որուն հետևեցան ու կը հետևի յեղափոխական աւանդութիւններու կառչած սերունդ մը։

ԼՈՒԻԹԵՐ

ԸՍՄԷԹ ՓԱՇԱՅԻ ԹԱՔՈՒՆ ԾՐԱԳԻՐԸ ՍԻՒՐԻՈՅ ԴԷՄ Է

Արաբ հանրային կարծիքը եթէ ոչ մեզմէ աւելի գոնէ մեզի չափ գիտէ Թրքական համբաւաւոր Ազգային Ուխտի (Միսաքը Միլի) յատուկ տրամադրութիւնները Ալեքսանդրէթի ինքնավարութեան մասին։ Հինկիրիի մէջ Ցրանքին-Պուլյոն ծանօթ վատահամբաւ հատուածքն ալ որ կիլիկիոյ պարպումը յառաջ բերաւ, յատուկ տրամադրութիւններ ունի Ալեքսանդրէթի և Անտիոքի մասին, ուր հաստատուած մասնաւոր արշաւը պիտի պահպանէ Թրքական լեզուն ու նպաստաւորէ Թրքական չահերը։ Կիլիկիոյ պարպումէն յետոյ տեղի ունեցած Ցրանքօ-Թրքական բանակցութեանց մէջ (Սիւրիոյ վերաբերեալ) որոնք մանաւանդ, սահմանագծման, Սիւրիացիներու Թիւրքիոյ մէջ թողած գոյքերու, կալուածներու չուրջ դարձած են, Ինկիւրիին միշտ պնդած է Ալեքսանդրէթի սանճագի մէջ իրեն խոսաացուած առանձնաշնորհներու մասին։ Թիւրք մամուլը շարունակ և առիթէ առիթ արծարծած է այդ խնդիրը, Թիւրք բանաստեղծները երգած են Անտիոքին վիճակուած բախտը և անոր յանձնարարած հատքերու մէջ, թէ Ազգ. Ուխտը կ'ամբողջանայ։

Այնքան բացորոշ է պայծռնական և անպայծռն Թիւրքիոյ ձգտումը Սիւրիական այդ հողամասի վրայ։

Ցեսոյ 1925ին Շէյխ-Սաիտի ապստամբութեան ժամանակ, Թիւրքիան, ի մասնաւորի Թիւրք գինուորական իշխանութեանց համար յայտնի է որ որքան կենսական նշանակութիւն ունի Ատանա-Պաղտատ երկաթուղագիծի մասնաւորապէս Այնթապի, Ուրֆայի, Տիգրանակերտի, Խարբերդի և նոյնիսկ կարնոյ ու բնականաբար Պաղտատի հարստութիւնները չեն գար իրեն և արևմուտքի հարստութիւնները իր վրայէն զատիվեր չեն բարձրանար դէպի վերի ընդարձակ ներքնաշարհը։

Հայէպի տնտեսական ճանճացման համար ատոյգ այս պարագան, նոյնքան ատոյգ է իր ներքնաշխարհի համար։ Տիգրանակերտի, Խարբերդի, Մալաթիոյ, Ուրֆայի, Այնթապի արտադրութիւնները պատերազմէն առաջ դիւրութեամբ Հայէպի վրայով Ալեքսանդրէթ կ'իջնային, աւելի կարճ ժամանակի մէջ, աւելի քիչ ծախսով և չուտով հնչուն դրամ կը դառնային։

Հայէպ չնորհիւ հոգատար պատասխանատու պաշտօնեաներու վաղ կամ ուշ չանսեր ունի Թրանզիթի կեդրոն մը դառնալու Եւրոպայի, Իրագի, Պարսկաստանի միջև, և հին բարօրութիւն ու անքաւ ամբարներ լեցուած գտնելու։ Նո՞յնն է պարագան Տիգրանակերտի կամ նոյն իսկ Այնթապ-Ուրֆայի համար։ Անոնք որ գծով իրենց արտադրութիւնները Մերսին պիտի ձգեն, որքան ժամանակէն և ի՞նչ գնով։ Այս չէ՞ր պատճառը որ դեռ քանի մը տարի առաջ Թիւրք Թերթերը կը գրէին Ամերիկեան աւիւրը Գոլոյ հրապարակի վրայ աւելի ածանի ապրանք կ'ըլլայ քան թէ Տիգրանակերտի ցորեները։

Թիւրքիայէն անկատուած հողերու տնտեսական միութեան խնդիրը Սեւրի դաշնագիրը լուծած էր։ Լոզանի դաշնագիրը զանոնք հաշուի առած չէ։ Էնկիւրիի և Ցրանքին Պուլյոնի համաձայնագիրը երբե՛ք ի նկատի ունեցած չէ Թիւրք ու Սիւրիական սահմանագծութիւնը տնտեսական համ ժամագրութեան դատապարտած է գրեթէ ամբողջ Սիւրիան. Թիւրքիան արգէն ա-

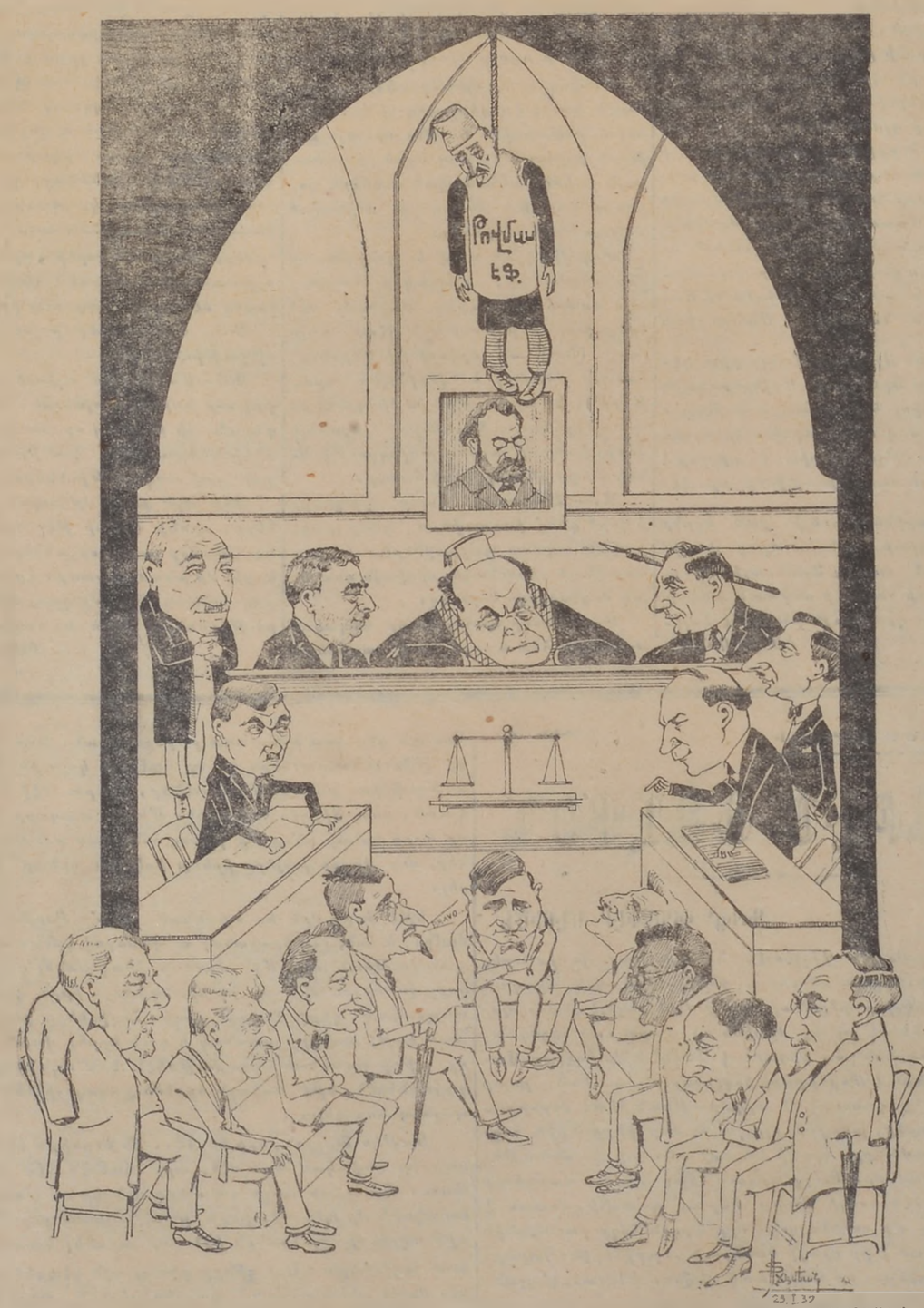

Գաղափարիչ՝ ՏԻՐԱՆ ԱՃԷՄԵԱՆ

Համազգայինի կազմակերպած Դրական Դասը, Ռաճմիի «Խենքը» վէպի անձերէն Թովմաս Էֆ.ի շուրջ։

ՊԱՏՈՒԱԿՈՐ ՎԵՐԵԼՔ ՄԸ

Այն սև օրերէն, երբ մեր ժողովուրդը, զրկուելով իր հայրենի տուն ու տեղէն, և ձեռք առած գաղթականի ցուպն ու մախաղը, որոնելու համար կոտոր մը արև և հասատատուն գետին մը, այդ օրէն իսկ մեր միտքին տարագիր հղաւ նաև իր Մաժուլը, դժբաղդ և երջանիկ օրերու իր միակ անբաժան և սփոփարար ընկերը։

Ի սփիւռս աշխարհի, ցրուեցաւ հայութիւնը, զանազան խորթ և օտար երկիրներու մէջ։

Իր բազմազան և ծանր հոգերու, ահռելի հացի չգոյութեան մղձաւանջին տակ, չի մոռցաւ հայ գիրն ու գրականութիւնն ալ տարածել, աւելի ճիշտ, պահել ու գուրգուրալ անոր վրայ։ Եւ դժուար թէ որևէ ազգ. այնքան դժբաղդութեան և կեանքի դառն ելևէջներու մէջ մտածէր իր մշակոյթի մասին, որքան մենք կը մտածենք այսօր։

Սիւրիան ալ, մեծագոյն գաղութը ներկայիս, անմասն չի մնաց այս չնորհքէն և հոս ալ ունեցանք մեր թերթը յանձին ԱՋԴԱԿի, որ ահա հինգ երկար տարիներու ծանրածանր և հերոսական դժուարութիւններու յաղթահարած, իր վեց տարեկանին կը թևակոխէ աւելի ընդարձակ ու ճոխ ծաւալով, և որպէս Օրաթերթ։

Ճան տարիներու իմ մասնագիտական փորձառութիւնը, այն երկար ժամանակը որ մեր լաւ և վատ օրերուն անցուցած եմ հայ թերթերու հետ, տեսած անոնց բոլոր տեսակի դժուարութիւնները, ու նաև, իր հրատարակութեան սկիզբէն ի վեր, «Ազդակ»ի ներքին պայմաններուն իմ ունեցած ծանօթութիւնը, թերին զիս այն եզրակացութեան, որ «Ազդակ»ի հրատարակիչ ընկերոջ կողմէ այն բոլոր անտանելի դժուարութեանց ընդառաջ երթալու և անոնց վերջապէս յաղթելու համար ցուցահանած կորովը և ճիգը կարելի է նոյնացնել հին օրերու այն տքնաջան աշխատանքին հետ որոնց լծուած էին մեր մեծ մտաւորականները թերթ մը լոյս աշխարհ բերելու համար։

Ու այս բոլորին հետ եթէ միացնենք նաև այն հանգամանքը որ «Ազդակ»ը իր առեղծուածէն ի վեր եղեր է, և է՛ անհատական ձեռնարկ, աստիճան մը ևս կ՛արժէքաւորուի մեր աչքին անոր յաջողութիւնը, նկատի ունենալով որ մեր մէջ կարգ մը թերթեր նոյն ծաւալով և բովանդակութեամբ, բազատաբար ապահով նիւթականով և աչխատակիցներու առատ բազմութեամբ զանազան ու բարոյական ու նիւթական զօրաւոր յենարաններով, դարձեր են այն աստիճանին որուն վրայ կը գտնուի այսօր Սիւրիոյ «Ազդակը»։

Մենք գիտենք որ «Ազդակը» այս բոլորէն զուրկ էր վերջացող հինգ տարիներու ընթացքին։ Եւ ինչ որ լոյս աշխարհ բերուած է, այդ եղած է մեծագոյն չափով՝ անհատական ուժով և զօրաւոր կամքի և յամառ ու աքնաջան աշխատանքի արգասիք։

Ժողովրդական տաք և գուրգուրոտ վերաբերմունքը, «Ազդակ»ը հասցուց այս աստիճանին։ Հինգ տարուայ մէջ երեք-չորս փոփոխութեան դէպի աւելի լաւը։ (Եօրհան՝ երկօրեայի վերածել, ծաւալը մեծցնել և վերջապէս օրաթերթ)։ Եւ այս առթիւ իմ հիացմունքս ու չնորհաւորութիւններս յայտնելէ վերջ, քանի մը համեստ թելադրութիւններ վաղուան «Ազդակի»ի համար։

Ա.— Հնարաւոր բոլոր միջոցները ի գործ դնել՝ խուսափելու համար լրագրական աղտոտ պայքարներէ, և ըստ առաջնոյն չարունակել միմիայն գրաղեալով ժողովուրդի հոգերով։

Բ.— Ամուր պահել կապը տեղական ժամուլին հետ և այժ տալ տարբերու հաստատութեան գործին, որոնց համար աշխատանքներ տարած է «Ազդակ» վերջացող մէկ երկու տարուայ ընթացքին։

Գ.— Արհամարհել բոլոր տեսակի ոչնչութիւնները։

Դ.— Մասնաւոր աշխատանք թափել մեր նորահաս այժերու հրապարակ գալուն, չի թողելով որ անոնք խմորին անկիւններու մէջ և կամ իյնան զանազան յոռի ազգեցութիւններու տակ։

Ահա այն քանի մը էական պայմանները, որոնք երանի թէ նկատի առնուվին մեր բոլոր օրգաններու կողմէ, և քիչ մը խնամք կատարուէր սեպտեմբերով ճերմակ խումրի վրայ երևցած գրութիւններու ոճին և ժաքրութեան։

ԲԱԳԻ ԲԱՏ

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

Առաջնորդարանս պաշտօնապէս կը յայտարարէ թէ՝ 932 Փետր. 2 ին Գշ. օր Պէյրութի Սմանոս քէմբին մէջ առանց արտօնագրի պսակադրութիւնը կատարած է բնիկ Բալուի Նեւրեր գիւղացի 25 տարեկան պր. Յարութիւն Սեթեանի՝ ընդ Էվերէդ-Ֆէնէսէյեի 18 տարեկան օր. Մայրենի՝ կոչեցեալն Էլմաս Գալֆայեանի, ձեռամբ Գեր. Տ. Մարկոս վրդ. Դարագաշեանի։

Պր. Յարութիւն Սեթեան 927 Ապրիլ 23 ին Արժ. Տ Արսէն քհնյ. Նրեցեանի պսակադրութեամբ ամուսնացած ըլլալով ի Պէյրութ, ընդ Բալուի Սրզամ գիւղացի Սաթենիկ ծնեալ Խոսրովեանի, որը ներկայիս ողջ է եւ կը գտնուի 338 Rue Garibaldi. Lion. France. Նորին Ն. Օծութիւն Վեհ. Կաթողիկոսի 2840 | 35 թիւ եւ 11 Փետր. 932 թուակիր հայրապետական հրամանագրին համաձայն, սոյն վերջին պսակը կը հռչակենք անվաւեր ու պսակադիր Տ. Մարկոս վրդ. ն ալ ցնոր տնորինութիւն փիլոնագուրկ։

Հակառակ սոյն յայտարարութեան Մկրտութիւն եւ Պսակ կատարել տուողները պիտի զրկուին եկեղեցական հաղորդակցութենէն եւ կատարուած խորհուրդներն ալ անվաւեր պիտի արձանագրուին։

Պէյրութ 27 փետր. 932 Առաջնորդարան հայոց Լիբանանի

ԲԱՂԴԸ ԵՒ ԻՐ ՀԱՒԱՏԱՑԵԱԼՆԵՐԸ

Հէք Քրիստոնէութիւնը քանի դար կեանք մը ունի, բաղդի կրնքը մեր կարծիքով երկու անգամ աւելի կեանք ունեցած պէտք է ըլլայ։ Բաղդի հաւատացողներու թիւը այնքան չատ է որ կարելի չէ համեմատութեան դնել ոևէ դաւանանքի հետ։

Այնպիսի անհաւատներ կան որոնք ոչ մէկ այժի հաւատք կրնծայեն բայց յաճախ կը հաւատան բաղդի գոյութեան։ Ուրեմն բաղդը տեսակ մը անտանելի այժ է որու առանց սեռի և տարիքի, առանց ազգութեան խտրութեան բոլորն ալ կը հաւատան. մարդ որքան «չեմ հաւատար» ըսէ բաղդին, րոպէներ կուենայ հաւատալու։ Շատ մը մարդիկ չեն կրնար պանդանել բաղդը յոյսէն և հաւատքէն որոնք որքան ալ տեսական հարցեր ըլլան, մեծ դեր կը կատարեն մարդու նկարագրին վրայ։ Հաւատքը մարդուս մէջ կը զօրացնէ կամքը որու չնորհիւ ձեռք կը ձգուին բազմաթիւ յաջողութիւններ։ Անկէ յետոյ է որ կըսեն «Ի՛նչ բաղդաւոր մարդ է եղեր» և կամ «մարդուն բաղդը մոտեցաւ», «բերր փայլեցաւ» վերջապէս «բաղդն ալ ոգնեց»։ Իսկ անյաջողութեան պարագային ճիշտ հակառակը կրսեն «մարդուն բաղդը մոտեցաւ», «խեղճին բաղդի անիրը չդառնար» ևլն.։ Եւ եթէ փոքրիկ դժբաղդութիւն մ՛ալ պատահի, արկած, հիւանդութիւն, «այլեւս բաղդը երես դարձուցած է» կրսեն և դժբաղդութեան մեղքը կը փաթթեն իրենց չուրջը զտնուող առակային, չէնքին, դրացիին, հարսին նշանածին և փեսային վրայ։

Մենք կը կարծենք թէ քանի գիտութիւնը կը զարգանար այնքան չուտ պէտք էր վերջ գտնար բաղդի հետ կապուած պատմութիւնները, նախապաշարումները, աւելորդապաշտութիւնները որոնք օգտակար չըլլալէ զատ կարող են ուղղակի թէ անուղղակի վնասակար դառնալ, ազդելով մարդու նկարագրին, մտածումին և վերջապէս ապրելակերպին վրայ։ Արդարև, ճիշդ հակառակը տեղի կ՛ունենայ, գիտութեան հետ զուգընթաց կը զարգանայ նաև բաղդի հաւատացողներու բանակը, բան մը որ իսկապէս մտահոգիչ կը դառնայ մարդկային կեանքի մէջ։ Այս պարագան ցուցէ չտեսրուն անհաւատալի երեւոյթ բայց մենք յառաջիկային պիտի փաստենք որ բաղդի, բաղդախաղի, անուղով սիլիոններով մարդիկ այսօր թշուառութեան կը մատնուին։

Շատեր, աննչան թուղթի վարժութենէն օր մը իրենք զիրենք կը նետեն ձիարշաւներու հրապարակները, ուրիշներ գիշերներով կը բանտարկուին բաղդախաղի գլուխներու նեխած սենեակներու մէջ օր առջ լրացնելու իրենց հարստութիւնը քայքայելով իրենց և ֆիղիքականը և՛ նկարագիրը և՛ բարոյականը դառնալով անպէտք կենդանի էակ մը։ Շատ ցաւալի է որ մեծաւորական ճանչցուածներ կան որոնք հաճոյք կ՛զգան այդ զգուելի զբաղումէն և երբ պարապ ժամանակ ունենան անմիջապէս կը բոլորուին սեղանին չուրջը, մինչեւ որ կարողանան ուրիշի գրպանէն հանել գումար մը օր մը յետոյ քառապատիկը տալու պայմանաւ։ Խաղացողներու կեանքի նկարագրութիւնը խողնելով ուրիշ օրեայ մը, այժմ կ՛անցնենք մեր նիւթի չարունակութեան։

Ինչպէս ըսինք վերը, քիչ թէ չատ զարգացած մարդիկներ կը ճանչնանք որոնք մինչև իսկ կը հաւատան «ֆինճան ճի»ի մը սուտ և չինծու պատմութիւններուն։ Անոնք որքան ալ ծանկեն թէ չեն հաւատար բաղդին դարձեալ փոքրիկ փոփոխութիւն մը կը մտցնէն իրենց հոգիին մէջ։ Օրինակ, իրեն բաղգուշակը ըսէ թէ «չար բան մէ պիտի պատահի այսօրերս», կամ «վտանգաւոր արկածի մը պիտի ենթարկուիս» և կամ ծանր հիւանդութիւն մը պիտի անցնես», լսեցած է մարդուն գործը։ Վստահ ենք որ քանի մը օր ան անպայման քունը պիտի փախչուի և պիտի սպասէ չինծու խօսքերու իրականացմանը, որքան ալ ծաւտրեր ցուցնել աչխատի ինքզինքը։

Բաղդի «գիտութիւնը» այնքան ատոչ դացած է որ մինչև իսկ լայն տեղ գտած է մամուլի սիւնակներու մէջ։ Այն հետաքրքրական լուրերը որ կը տեղաւորին չատ խնամուած ձևով, փոքրիկ հաւատք մը կը ներչնչեն թերթի խմբագրին։ Շատ կը կասկածինք, խմբագրի միակ ժամանակը իր երկսեռ ընթերցողներու ճաշակն է, այդ տեսակի լուրերէն անոնք թէ հաճոյք կզգան և թէ չատ անգամ կը սարսափին։

Երբ հաւատացեալներու թիւր կը չատնայ չատ բնականօրէն պէտք է զարգանայ բաղդի «գիտութեան» խոնարհ ծառայողներու թիւը։ Որոշ դասակարգ մը կայ որ այդ միջոցներով փառաւոր կեանք կ՛անցնեն ինչպէս բաղդագուշակ «տօքթէօրներ», աստղաբաչխ «փերոֆէսէօրներ», «ֆաքիրներ», «պատարաճիներ. «ձեռքի նայողներ», «ֆլուր քսցողներ», «աւազ նետողներ» «բաղդ

ԹՐՔԱԿԱՆ ՅԵՐԻՒՐԱՆՔ ՄԸ

ԼԵՀ ԴԻՒԱՆԱՊԵՏ ՄԸ Ի՛ՆՉ ԸՍԱԾ Է ԵՂԵՐ ԴԱՇՆԱԿՆԵՐՈՒ ԵՒ ՉԷՐՔԷՉՆԵՐՈՒ ՄԱՍԻՆ

Թրքական թերթեր հետեւեալ յերիւրածոյ հետագիրները կը հրատարակեն, որոնք իբր քէ կրկուած բլլալ Հալէպէն.—

Հալէպ.— Երէկ և տէյր օր խոտարիւնոտ հանգամանք մը ստացող ցոյցերը երէկ գիշեր ալ պահեցին իրենց ատտակութիւնը։ Կէսգիշերը անցած բլլալով հանդերձ, ազկիճներու բակերուն մէջ ահռելի բազմութիւն մը կար։ Խռովութեանց ընթացքին մեռնող երկու քաղաքացիներու յուղարկաւորութիւնը այսօր պիտի կատարուի։

Կը վախցուի որ ազգայնականները ասիկա ալ ցոյցի պատրուակ մը նկատեն։ Քաղաքին մէջ կարգ պահական խիստ լուրջ միջոցներ ձեռք առնուած են։ Ցոյցերուն մասնակցող ժողովուրդը գրեթէ ամբողջովին իսլամներէ բազկանալը մտատանջութիւն կը պատճառէ։

Հալէպ.— Կը կարծուի թէ այս գրգռութեանց մէջ կարեւոր դեր մը կը խաղայ լեհ դիւանագէտ մը, որ անցեալ տարի Հոկտեմբերին Դամասկոսի, Պէյրութի և շրջականերուն մէջ կարճատեւութիւն մը կատարելէ վերջ, Հալէպ հանդիպած էր։ Այս դիւանագէտը բազմաթիւ չփումներ ունեցած է հոս ապստամբած Չերքէզներու և Դաշնակներու հետ։ Հայերը կ՛ըսեն թէ այս մարդը, որ Ծունուարի սկիզբը Հալէպէն հեռացած է, զանազան առիթներով բսած է.— «Չերքէզները և Դաշնակները անմիջապէս չարժելու պատրաստ ուժի մը վիճակին մէջ գտայ և կարելի է ասոնք մէկ չաբթուան մէջ չարժման մէջ դնել»։

ՆԱԽԱԳԱՀԱԿԱՆ ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆԸ ՅԵՏԱՁԳՈՒԱԾ

Վերջին պահուն իմացանք որ Լիբանանի նախագահական ընտրութիւնը, որ տեղի պիտի ունենար ամսոյս 27ին, Բ. Գումիսէրութեան կողմէ չեհատձգուած է մինչեւ սիւրիական ընտրութեանց աւարտումը։

ՀԱՆԴԻՍԱՒՈՐ Ս. ՊԱՏԱՐԱԳ

932 ՄԱՐՏ 6 ԿԻՐԱԿԻ ՕՐ

Նոր Մարաշի Ս. Քառ. Մանկաց Հորակառոյց եկեղեցւոյ անուան solisմատրութեան սուրբ

Պիտի պատարագէ Նորին Գերապատուութիւն Տ. Եղիչէ Ս. Արքեպսկս. կսրօեան, պիտի երգէ Նորակազմ գարաց դասը։ Միւնոյն ժամանակ պիտի կատարուի Ազն. Տիկին Նէվրիկ Քէհեաեանի կողմէ նկեղեցւոյս Նուիրուած Ս. Հոգիանոցու Աւետարանչին պատկերին օծումը։

Կը հրաւիրուի բոլոր ժողովուրդը։

ԹԱՂ. ԽՈՐՀՈՒՐԴ

ՀԱՆԴԻՍ -- ԵՐԵԿՈՅԹ

ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԱԾ ԿԻՒՐԻՆԻ ՀԱՅՐԿ. ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԿՈՂՄԷ

Ի նպաստ կարօտ ուսանողներու

5 Մարտ 932 չաբաթ երեկոյ ժամը 8.30-ին

Հայ Աւետ. Ժողովարարանին մէջ

ՊԱՏՄՈՒԱԾՔԻՑ «ԱԶԴԱԿԻ» Թիւ 1

ՄԱՔԷՕ ՋԱԼԻՔՕՆ

Գրեց՝ ՓՐՕՍՓԵՐ ՄԷՐԻՄԷ

Ելլելով Բօրթօ Վիչչիօյէն և ուղղուելով հիւսիս արեւելք, դէպի կղզիին ներսերը, գեաինը բաւական արագութեամբ կը սկսի բարձրանալ։ Երեք ժամ քալելէ յետոյ ոլորուն կածաններէ՝ որոնք երբեմն ալ կտրտւած հեղեղատներով՝ կը հանին չատ ընդարձակ Մաֆի* ի մը եզերքը։ Մաֆին հայրենիքն է Քօրսիքացի հովիւներուն ու նաև բոլոր անոնց՝ որոնք գտնուած են արդարութեան հետ։ Քօրսիքացի երկրագործը, խնայած ըլլալու համար ինքզինքին հողը հերկելու ատժանքը, կրակի կուտայ անտառի տարածութենէն որոշ մաս մը։ Քարը գլխուն, եթէ կրակը տարածուի պէտք եղածէն աւելի հեռու։ Ինչ ալ պատահի, վտանգ է լաւ հունձք մը ունենալուն, երբ արդէն հողը բաւականին պարարտացած է իր վրայի ծառերուն մոխիրներէն։ Կարգւած արմատները, որ հողին տակ անշնչաս մնացած կ՛ըլլան, յաջորդ գարնան կը ծլարձակին և քանի մը տարիէն կը հասնին վեց կամ եօթը ոտք բարձրութեան։ Ահա այդ կարգի թփուտ անտառներն են որ մաքի կը կոչուին։ Ծառերու և թուփերու զանազան տեսակներ, իրարու մէջ խառնչըփուած, ըստ Տիրոջը հաճոյքին։ Միայն տասպարը ձեռքին է որ մարդ կրնայ անցք մը բանայ հոն։ Կան այնպիսի մաքիներ, ուր վայրի խոյերը իրենք իսկ չեն կրնար թափանցել։

Եթէ մարդ մըն ես սպանած, գնա՛ Բօրթօ Վիչչիօյի մաքիը, և հոն, լաւ հրացանով ու վառօդով կրնաս ապրիլ ապահովութեան մէջ։ Մի՛ մոռնար հետդ առնել կնդուղաւոր գորշ վերարկու մըն ալ, որ միանգամայն իբրև վերմակ ու տապատակ պիտի ծառայէ քեզի։ Հովիւները քեզի պիտի տան կաթ, պանիր, չագանակ և դուն երբեք վախնալու բան մը պիտի չունենաս արդարութենէն կամ սպանեալին ազգականներէն, եթէ սակայն երբեմն քաղաք չիջնես ոգմապաշարդ նորոգելու։

Մաքէօ Ֆալքօն, երբ ես 18...ին Քօրսիքա էի, կը մնար իր սեփական տան մէջ, այդ մաքիէն կէս փարսախ հեռու։ Բաւական հարուստ մարդ մըն էր ու կ՛ապրէր ազնուականի մը պէս։ Այսինքն՝ քնաւ չչխատելով։ Ապրուստին աղբիւրը իր հօտերն էին, որ արածել կուտար վարձկան հովիւներու։ Նըբ զինքը տեսայ այն դէպքէն յետոյ որ քիչ վարը պիտի պատմեմ, կարծես յիսուն տարով աւելի էր ծերացած։ Երևակայեցէք պզտիկ բայց հուժկու մարդ մը, երփնապակիի պէս սև ու գանգուր մազերով, արծուային քիթ, բարակ շրթներ, խոյոր ու կայծկլտուն աչքեր, իր ճարտարութիւնը հրացանաձգութեան մէջ առասպելի կարգ էր անցած նոյնիսկ Քօրսիքացիներուն քով, որ այնքան լաւ նչանառուներ են։ Օրինակի համար, Մաքէօն երբեք պիտի չզիջաներ արձիճ տանիլ ժտոր գանուող վայրի խոյի մը համար, բայց հարիւր քսան քայլ հեռուէն պիտի կրնար տապալել զայն գնդակով մը, ուսէն կամ գլխէն՝ ըստ իր նախընտրութեան։ Գիշեր ատեն, անիկա նոյն յաջողութեամբ կը գործածէր հրացանը որքան ցերեկը։ Իր մասին ինձի պատմեցին հետաքրքիր անհաւատալիքը, որ գուցէ չատ աւելի անիրական թուի մանաւանդ անոնց՝ որոնք չեն տեսած Քօրսիքան։ Ուրեմն քայլ հեռու, անձեռոցի մը չափ լայն ու թափանցիկ թուղթի մը եռակ կը զետեղէին վառուած մոմ մը։ Նչան առնելէ ետք, կը մարէր մոմը և մէկ վայրկեանի ընթացքին, ամենակատարեալ մթութեան մէջ, կը կրակէր և չորսի վրայ երեքով կը ծակէր թուղթը։

Նման բարձր արժանիքով մը Մաքէօ Ֆալքօն տիրացած էր մեծ համբաւի։ Անիկա նոյնքան լաւ բարեկամ մըն էր որքան վտանգաւոր թշնամի մը։ Ծոց որ, արդէն ծառայասէր ու ողորմած, Բօրթօ Վիչչիօյի մէջ կ՛ապրէր բոլորին հետ խաղաղութեամբ։ Բայց իրմէ ամենէն աւելի կ՛ակնածէին Քօրթի մէջ, ուրկէ կին էր առած և ինքզինքը ազատած խիստ վտանգաւոր մրցակիցէ մը։ Ասով հանդերձ, Մաքէօին կը վերագրուէր հրացանի գնդակ մը որ զգեստած էր այդ հակառակորդը, երբ անիկա կը սպրդուէր պատուհանէն կախած փոքրիկ հայելիին առջև։ Երբ խնդիրը մտրեցաւ՝ Մաքէօն ամուսնացաւ։ Կինը՝ Փիուսէքքան, երեն տուած էր նախ երեք աղջիկներ և ի վերջոյ մանչ մը՝ որ կոչեցին Ֆօրթիւնաթօ։ Աղջիկները ամուսնացած էին ու հայրերնին կրնար հաչուել իր փեսաներուն օժանդակութեան ու անոնց հրացաններուն վրայ։ Տղան դեռ հազիւ տասը տարեկան էր, բայց արդէն իսկ ի յայտ կը բերէր չնորհք ու լաւ միտումներ։

Աչնան օր մը, Մաքէօն կանուխ արթնցաւ կնոջը հետ այցելելու համար իր հօտերէն մէկուն՝ որ կը հանգչէր չորրորդ կայ լերան մը կողին։ Պզտիկ Ֆօրթիւնաթօն ուզեց ընկերանալ անոնց, բայց երթալիք տեղերնին չատ հեռու էր և յետոյ, անհրաժեշտ էր որ մէկերնին տունը մնար հսկողութեան համար։ Ուստի հայրը մերժեց։ Պիտի տեսնուի թէ ետքէն ինչպէս պիտի զղջար։

Քանի մը ժամէ ի վեր մեկնած էին և պզտիկ Ֆօրթիւնաթօն հանդարտօրէն փռուած էր արևին տակ ու կը դիտէր հեռուն կապոյտ լեռներն ու մտածելով թէ յառաջիկայ կիրակին քաղաք ճաչի պիտի երթայ հօրեղբօրը քով՝ երբ յանկարծ, հրացանի մը պայթուցով ընդմիչուեցաւ իր մտածումներէն։ Ոտքի ելաւ ու դարձաւ աղմուկին եկած կողմը։ Հրացանի ուրիշ հարուածներ յաջորդեցին իրարու, անհասասար ընդհարումներով և միշտ տակաւ առ տակաւ մօտենալով։ Վերջապէս Մաքէօի տունը բերող կածանին մէջէն տեսնուեցաւ ցնցոտիպատառ, արածայր գտակով ու մօրուսաւոր մարդ մը, որ արիւնլուայ վիճակի մէջ կը յառաջար հրացանին օգնութեամբ։

(Շար.)

Թրգմ. Վ. ՆԱԺԱԿ

(*) Maquis կամ Makis, կը նշանակէ խիտ, անցանելի անտառ։ Այս բառը կը գործածեն միայն Քօրսիքացիները։

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՁԱԲՈՆԻ ԵՒ ԱՄԵՐԻԿԱՅԻ ԹՆԱՄՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ԿԸ ՍԱՍՏԿԱՆԱՆ

ԱՄԵՐԻԿԱ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԹԻՒՆ ԿԸ ՏԵՍՆԷ

ՁԱԲՈՆԱԿԱՆ ՈՒԺԵՐԸ ԵՏ ԿԸ ՄՂՈՒԻՆ

Չինացիները բուռն ընդդիմութիւն կ'ցոյց կուտան

Շանկհայ, 26 Փետր.— Հակառակ ճաբոնական թնդանօթաձիգ զօրքերու բուռն ոտքակոխութիւնին որը չի դադրիցնէ օրնիբուն նեղելէ չինական զօրախումբերը, այս վերջինները յաղողեցան համախմբուիլ և հակայարձակողական մը բանկըսիլ յատկապէս ճաբոնական յարձակողականի սկիզբները կոտրած գետինը։ Չինացիք կը չարունակեն իրենց գրաւման տակ ունենալ Ֆիանկ-ուեան գիւղը։ Բրիտենական դիտողներու համաձայն, ճաբոնացիք ոևէ յառաջխիտութիւն բրած չեն տակաւին և չեն կրնար վստահիլ որևէ պահեստի ուժերու վրայ, մինչև որ սպառուած օդանական ուժերը տասնին ճաբոնէն։

Հակաճաբոնական զգացումը կը աասկանայ Ամերիկայի մէջ

Վաշինկթըն, 26 Փետր.— Հակաճաբոնական զգացումները կ'սաճին եղեր Քօնկրէսի ծոցին մէջ։ Երեսփոխան Ռօճէրս իր ազդեցութիւնը զգալ տուած է հաւատարմներու չրջանակին մէջ՝ կոչ ուզղելով որ մերժուի գնել ճաբոնական ապրանքները, այսպէսով թուլացնելով պօյքօթաժը։

Նիւ Եօրք, 25 Փետր.— Պ. Պօրայի ուղղուած նամակով մը, Արտաքին Գործոց Նախարար Պ. Սթիմսըն կրկին կը յայտնէ՝ Չինասաանի մէջ Բաց դրան դրութեան և Խաղաղականի մէջ իրաց կացութեան պահպանման վերաբերեալ դաշնագիրներու յարգուելուն Միացեալ Նահանգներուն յարած Ճապօն բլլալը։

Պ. Սթիմսըն կը յայտարարէ թէ ինը պետութեանց կողմէ ստորագրուած դաշնագիրը միայն մէկ մասը կը ներկայացնէ այն դաշնագիրներուն կամ հաժանագրիրներուն որոնք չահագրգռուող պետութեանց կողմէ կնքուեցան Վաշինկթընի խորհրդաժողովին մէջ և որոնք կախում ունին իրմէ։ Պ. Սթիմսըն յիչել կուտայ թէ Վաշինկթընի խորհրդաժողովը ամէն բանէ առաջ զինաթափութեան խորհրդաժողով մըն էր և թէ կարելի չէ վիճաբանիլ ինը պետութեանց կողմէ ստորագրուած դաշնագիրի տրամադրութիւնները փոփոխելու կամ ջնջելու կարելիութեան մասին առանց միանգամայն վիճաբանութիւն յայտնելու միւս կէտերու չուրջ։

Ամերիկա կը զօրացնէ իր նաւային ուժերը

Վաշինկթըն, 26 Փետր.— Զինաճարնական վէճը կը զօրացնէ մեծ ծովային ոյժ մը կուսակիցներուն փաստերը, որոնց ազդեցութիւնը կամի նաւային չրջանակները կը յայտարարեն ժանաւանդ թէ չորս նոր յանձնաժողով չինելու մասին Ճապոնի վերագրուած դիտաւորութիւնները բռնաբարած և՝ ջնջած պիտի բլլան 1 Նոյ. 1931ին ստորագրուած Նաւային չինութեանց վերաբերեալ մէկ մասուան գինադուլը։

Ներկայիս նաւային յանձնախումբը ընդունեց Հէյլ օրինագիծը որը կը նախատեսէ 988 միլիոն տոլարի յատկացումը՝ դաշնագիրներով արտօնուած սահմանին համեմատութեամբ նաւային չինութեանց։ Ծանօթ է որ Պ. Հուվըր տնտեսական պատճառներով ընդդիմացած էր սոյն օրինագծին ընդունելուն բայց հաւանաբար ան կարողացած չէր արգիլել անոր ընդունումը. Ներկայիս մէջ ազդի ունենալիք յառաջիկայ վիճաբանութիւնը յոյժ չահեկան պիտի բլլայ։

Գրանիֆօ-Ճաբոնական գաղտնի համաձայնութիւն գոյութիւն չունի

Վաշինկթըն, 26 Փետր.— Մամուլին ուղղուած զեկոյցով մը, Ֆրանսական դեսպան Պ. Քլոտէլ կրկին կը հերքէ Ֆրանքօ-Ճաբոնական գաղտնի համաձայնութեան մը ենթադրեալ գոյութիւնը և գաւ կը յայտնէ այնպիսի տարաձայնութիւն մը տարածուած բլլալուն մասին որը Մայրպոյն-Ափհելքի մէջ կարող է ունենալ հակազդեցութիւններ բազմաթիւ հոգիներու անձնական ապահովութեան նկատմամբ։

Միացեալ Նահանգներու միջամտութիւնը

Բարիզ, 27 Փետր.— Վաշինկթընէն հասնող լուրերը կը յայտնեն թէ Միացեալ Նահանգները որոշած են կորովի կերպով միջամտել Չին Ճաբոնական վէճին, սպառած բլլալով բոլոր դիւանագիտական միջոցները Թոքիոյի կառավարութեան յարգել տալու համար միջազգային դաշնագիրները։

Թոքիո, 27 Փետր.— «Նիհինիչի» թերթը կը հրատարակէ Պ. Տապուչիի հետ տեսակցութիւն մը, որով հանրային կարծիքին կը յանձնարարէ այլայլուիլ ըլլալ Միացեալ Նահանգներու ընթացքին մասին որը բացայայտ կերպով թշնամական ըլլալու վրայ է Ճաբոնի հանդէպ։ Միւս թերթերը համաձայն են սոյն կարծիքը հաստատելու եւ մտավախութիւն յայտնելու համար թէ Ազգերու Դաշնակցութիւնը մի գուցէ որոշէ տնտեսական միջոցներու ձեռնարկել Ճաբոնի դէմ։

Չինական օդանաւեր վար կ'առնուին

Շանկհայ, 26.— Չինական բանակները կը պահեն իրենց դիրքերը, հակառակ զիրենք այդ դիրքերէն դուրս վտարելու համար Ճաբոնցիներու կողմէ կատարուած փորձերուն։ Լուր կը տրուի թէ անոնք այժմ իրենց տրամադրութեան տակ ունին ռմբակոծութեան յատուկ մեծաթիւ օդանաւեր որոնք ցորեկուան ընթացքին բազմաթիւ արշաւանքներ կատարեցին Ճաբոնական գիծերու վրայ։

Ճաբոնական թնդանօթաձիգ խումբերը վար իջեցուցին Չինական երեք օդանաւեր։ Ուրիշ տասներեք հատ ալ վճռացուեցան իրենց կայաններուն մէջ։

Շանկհայ, 27 Փետր.— Տեղական կռիւներ անփոփոխ վիճակի մէջ Թողուցին Չինա-Ճաբոնական ճակատին ամբողջութիւնը, Չինական հակայարձակողական մը փրկած ըլլալով Ճաբոնական զօրամասերու կողմէ գրաւուած տեղը։

Ամերիկեան ապառնալիքին հանդէպ

Թոքիո 27 Փետր.— Մամուլը հրատարակեց ընդարձակ մեկնաբանութիւններ Սթիմսըն-Պօրս նամակին մասին, վերնելով Ամերիկեան տեսակէտը մանաւանդ կուսամի ամրութեանց մասին։

Պատերազմական նախարարութիւնը մարմին մը կազմեց որը պաշտօն պիտի ունենայ ուսումնասիրել տնտեսական պօյքօթաժին պատահական հետեւանքը։

Ճաբոն կը կրկնապատկէ իր ուժերը

Թոքիո, 26 Փետր.— Ճաբոնը որոշեց իր բանակին զինուորներուն թիւը կրկնապատկել Շանկհայի գօտիին մէջ։

Լոնտոն, 26 Փետր.— Ճաբոնական նաւագներ պաեհազմի երորդ օրուան ընթացքին գրաւեցին Ֆիանկ-Վանհե դեպի արեւմուտ հինգ մղոն հեռու գետնուոյ Մօսհունկ գիւղը։

Ճաբոնցիք կը յուսան Չինական բանակը ծաբբուան մը միջոցին վտարել Շանկհայէն իսան իիւօմէթր հեռու։

Շանկհայ, 26.— Ֆիանկ-Աւանը գրաւելու համ 'ի գործ դրուած այսօրուան յուսահատական ճիգը իբրեւ հետեւանք ունեցաւ Ճաբոնական աջ թեւին մասնակի մեկ ճահանջը, եւ Ճաբոնական զօրամասերը կը հանգստանան այժմ, որովհետեւ պահեստի զինուոր չունին։

Ճաբոնցիք այս յարձակողականի մէջ դրած հին իրենց բոլոր տրամադրելի ոյժերը։ Ֆիանկ-ուսնի ձիարատւի դաշտին շուրջ կուտակուած աւերակները եւ մեռեալներու խոշորութիւնը կապացուցանեն Ճաբոնցիներու կողմէ կատարուած սոսկալի ճիգը եւ մղելու համար Չինացիները։

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ չորրորդ էջ)

ՏԵՂԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԼԻԲԱՆԱՆԻՆ

50,000 ՈՍԿԻ ԱԳԱՐԱԿԻ ՄԸ ՄԷՋ ԳԵՐՄԱՆ ՍՊԱՅԻՆ ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆԸ

Նախարարաց Խորհուրդը իր վերջին նիստին որոշեց վեց հոգիի առաջնութիւնը տալ Բանգի մէջ գտնուող Տէրլիս փաստաբանի ազարակին մէջ պրպտումներ կատարելու, հոն պահուած ոսկիները գտնելու համար։ Կառավարութիւնը պայման դրած է սակայն որ պրպտողները իրենց հաշուոյն պիտի ծանին ածխաջաղճիներ եւ գտնուած դրամին 100ին 25ը պիտի ծանկատարութեան։

Այս տարօրինակ որոշումին պատճառ եղած է այն տարածայնութիւնը թէ 1918ին, երբ Բանգ գտնուող գերմանի զինուորները կը փախչէին, 50 հազար ոսկի թաղած են այս ագարակին մէջ։ Գերմանացի սպան, որ այդ օրերուն հսկած է ոսկիներու թաղման գործողութեանց, վերադարձած է այժմ Լիբանան եւ բանակցութեան մտած ագարակատիրոջ հետ։ Սպան յայտարարած է որ դեռ ուրիշ պահուած քանկագին գոյքեր ալ կան։

ՀԱՇՈՒԵՅԱՐԴԱ՞Ր ԹԷ՝ ՍՆԱՆԿՈՒԹԻՒՆ...

Նաբաթ առաւօտ, Գէյրութի յայտնի պանիէրներէն Կիրեակոս ու Զուհէյրի դերասանուհը գացող յանախորդներ զարմանքով տեսան որ դուռն վրայ թուղթ մը փակցուած եւ որուն վրայ գրուած հետեւեալ դրամատունը, անակնկալ պատճառներով սպիտուած պէտ տեսաւ իր յանախորդներուն հետ հաշուեյարդար ընելու եւ ասոր համար պէտ տեսաւ տաս օրուան դադար մը»։

Հասկցուած է որ այս դրամատունը վերջին օրեր շատ ընդարձակ գործառնութեան մը ձեռնարկած էր, տրուած լալով որ կարգ մը փոխ դր մատուներ դադրեցուցած էին իրենց գործուճեու քիննութեր։

ԱՆՁՆԱՍՊԱՆՈՒԹԵԱՆ ՓՈՐՁ

Ուրբաթ օր, կէս օրէ առաջ ժամը 10-ին, Շէլ Ընկերութեան ածխաջաղճիները տեսան 20 տարեկան երիտասարդի մը ծով նետուիլը։ Շուտով վազեցին դէպի ծով եւ տեսան որ գործաւոր մը ալիքներու վրայ հոս ու հոն կը տարուբերի։ Իսկոյն դուրս հանեցին եւ ածխաջեցան արհեստական օճչառութիւն տալ, որուն հետեւեալ երիտասարդը արդէն կիսամեռ վիճակի մէջ կը գտնուէր։

Երիտասարդը կրցաւ բանալ աչքերը եւ խոստովանեցաւ որ իմիսասպան ըլլալ ուզած է իր ենթարկուած թալառութեան պատճառաւ։

ԻՆՔՆԱՇԱՐԺԻ ԾԱՆՕՐ ԱՐԿԱԾ ՄԸ

8422 թիւը կրող եւ Օմար Մուհամմէտ անուն անձի մը կողմէ իրեն տրուող իմիսասպան ըլլալ ուզած է իր ենթարկուած թալառութեան պատճառաւ։

—Արեւաւոր անուն անձի մը կողմէ իրեն տրուող իմիսասպան ըլլալ ուզած է իր ենթարկուած թալառութեան պատճառաւ։

ՀԱՇՇԻՒԵՅԱՐԴԱ՞Ր ԹԷ՝ ՍՆԱՆԿՈՒԹԻՒՆ...

Նաբաթ առաւօտ, Գէյրութի յայտնի պանիէրներէն Կիրեակոս ու Զուհէյրի դերասանուհը գացող յանախորդներ զարմանքով տեսան որ դուռն վրայ թուղթ մը փակցուած եւ որուն վրայ գրուած հետեւեալ դրամատունը, անակնկալ պատճառներով սպիտուած պէտ տեսաւ իր յանախորդներուն հետ հաշուեյարդար ընելու եւ ասոր համար պէտ տեսաւ տաս օրուան դադար մը»։

Հասկցուած է որ այս դրամատունը վերջին օրեր շատ ընդարձակ գործառնութեան մը ձեռնարկած էր, տրուած լալով որ կարգ մը փոխ դր մատուներ դադրեցուցած էին իրենց գործուճեու քիննութեր։

ԱՆՁՆԱՍՊԱՆՈՒԹԵԱՆ ՓՈՐՁ

Ուրբաթ օր, կէս օրէ առաջ ժամը 10-ին, Շէլ Ընկերութեան ածխաջաղճիները տեսան 20 տարեկան երիտասարդի մը ծով նետուիլը։ Շուտով վազեցին դէպի ծով եւ տեսան որ գործաւոր մը ալիքներու վրայ հոս ու հոն կը տարուբերի։ Իսկոյն դուրս հանեցին եւ ածխաջեցան արհեստական օճչառութիւն տալ, որուն հետեւեալ երիտասարդը արդէն կիսամեռ վիճակի մէջ կը գտնուէր։

Երիտասարդը կրցաւ բանալ աչքերը եւ խոստովանեցաւ որ իմիսասպան ըլլալ ուզած է իր ենթարկուած թալառութեան պատճառաւ։

ՎԱՐՁԱԿԱԼՆԵՐՈՒ ՊԱՇԱՆՋՆԵՐԸ

Վարձակալներու պահանջները օրաւոր այժմեական ճիւքը կը կազմեն, ինչպէս երէկ տագնապը։ Լուր կը տրուի թէ վարձակալներու ընկերութիւնը ամբողջական ժողովի մը հրաւիրեր է քազմաթիւ վաճառականներ, փաստաբաններ, բժիշկներ եւ լրագրողներ։ Սոյն ժողովին մէջ պիտի ձեւնարկուի եղեր ընկերութեան գործադիր յանձնախումբին ընտրութեան։

ՄԱՐԴԱՀԱՄԱՐԻ ՇՈՒՐՋ

Հրէից Ապր. Խորհուրդը Հաճապատութեան նախագահին ներկայացուցած է գրութիւն մը որով կը բողոքէ այն ձեւին դէմ որով իրենց հաստատութիւնը արձագրուած է մարդահամարի գործողութեանց մէջ։ Սոյն խորհուրդը կը գանգատի թէ հրեաներ արձանագրուած են զանազաններու վերապահեալ ցանկերու մէջ։

ԵՆԹԱՍՊԱՅ ՊԷՐՔԷՆԻ ԳՈՂՕՆՆԵՐՈՒՆ ԽՆԴԻՐԸ

Մեր նախորդ թիւով գրած էինք որ հազար սուրիական ոսկիի արժէք ունեցող գոհարեղէններու գողութիւն մը գործուած էր Պաալպէքի տեղեկատու դիւանին նախկին տնօրէն Թէյսիր բեկ Ալամէտինին մէջ եւ գողերը ձերբակալուած։

Այժմ կիմանանք թէ ձերբակալուածներ չէ թէ գտնապանն է եղեր, այլ երկու ոսիկան գինուորներ որոնց մասին կասկած յայտնած է ենթասպան։

Սակայն, ոճրի վայրը փութացող դատական իրաւութեան ճիւղի տնօրէն պ. Է յիաս Շահմաթի իրաւութեան ձեռնարկելով հաստատեր է թէ գտնուած մազի դրամներ չէին համապատասխաներ ձերբակալուած ոսիկան գինուորներու մասներու դրամներուն. հետեւաբար անոնց անմեղութիւնը հաւորդուած լինելով գաղ արձակուած են։

Քննութիւնը կը տարուճակուի երեւան հանելու համար բուն ոճրագործներ։

ՏՂՈՒՐ ՇՈՒՏԷՐԻ ՈՁԻՐԻՆ ԴԱՏԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆԸ ԵՒ ՎՃԻՌԸ

Ասկէ բաներ մը ամիս առաջ գրած էինք Ժօրժ Մաթար անուն խեղդի մը կողմէ Տճուր Շուէրի մէջ իր ազգականներէն Տաճեր Մաթարի դէմ գործուած ոճրին մասին։ Ինչպես որ լիաուի թերեւս, Ժօրժ Մաթար մոլուցքի տագնապի մը միջոցին կացինով մը զարկած էր հուսի մէջ գըտնուող Տաճեր Մաթարը։

Մարդասպանի դատավարութիւնը ե դեռնադաս ատեանի առջեւ տեղի ունեցաւ անցեալ եօ. օր։ Ցիշեալը խոստովանեցաւ իր գործած ոճիրը յայտնելով թէ օտանցի վեր կը կանխամտածէր իր ազգականին գիմը ենթարկած ժլբդադրութեանց վրէժը լուծելու համար։

Պաշպան փաստաբանը ջանաց փրկել այդ խեղդ մարդը, դատարանին ուշադրութիւնը հրաւիրելով խեղդի մը կողմէ արատասնուած խոսմերուն արժէք մը չի ներկայացնելուն վրայ։

Նղեռնադաս ատեանը մեղմացուցիչ պարագաներ դնելով, Ժօրժ Մաթար դատապարտեց եօթը ամիս բանտարկութեան եւ 1100 սրկ. ոսկի վճասուց հատուցման միայն։

ԱԶԳԱՑ ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ՊԱՏՕՒԻՐԱԿՈՒԹԻՒՆԸ ՊԷՅՐՈՒԹ ՄԷՋ

1930 Հոկտեմբերին Ազդերու Դաշնակցութիւնը պատուիրակութիւն մը ղրկած էր Արեւելք, սպիտակամարմրներու գերեվաճառութեան մասին ուսումնասիրութիւններ ընելով ընդարձակ տեղեկագիր մը պատրաստելու։

Սոյն պատուիրակութիւնը Զիլասեան, Ճաբոնիա Ֆիլիբեան կղզիներ, Հնդկաստան, Պարսկաստան պտտելէ վերջ անցած են Իրագ եւ անկէ ալ առջի օրերուն Պէյրութ։ Անոնք պ. Գուշտին յանձնած են համառօտ տեղեկագիր մը իրենց գործունէութեան մասին։

ԹԷՄԷԹՔԻՒԻ ՏՈՒՐՔԻՆ ԴԷՄ

Թէմէթքիւի տուրհուռ ծանուցեան կը բողոքելու համար վաճառականներ դիմում կատարեցին Առեւտրական Սենեակ։ Բողոքով վաճառականներ երկար յուօգիր մրն ալ յանձնած են, որով ցոյց կուտան ծանր տագնապը։

Առեւտրական Սենեակի նախագահը պէտ եղած հետապնդումներ ընել խոստացած է։

Պ. ԲՕՆՍՕՒ ԱՌՈՂՋԱԿԱՆ ՎԻՃԱԿԸ

Բարձր Դատախազ պ. Ալպէր Բօնսօր առողջական վիճակը շատ գոհացուցիչ է եւ իր ապաքինումը յառաջ կերթայ արագ կերպով, Պրօ. Բօնսօ կարող պիտի բլլայ իր գբաղումները վերսկսիլ մօտ օրէն։

ԱԼՖՕՆՍ ՔԱԳԱՒՈՐ ՊԷՅՐՈՒԹԻ ՄԷՋ

Պապնիոյ նախկին թագաւոր Ալֆոնս, երէկ «Թէօֆել Կօրիէ» օդանեաւով հասաւ Բոլոնիա, Տիւէ Տիւ Քօռճ գացքի անուան ներքին։ Թագաւորին կ'ընկերանար Տիւք Տիւ Միրօլա, իր նախկին քիկնապահներէն մէկը։

Ր. Դատախազի կողմէ պ. Քերոտատուան ժամը 8ին նաւահանգիստ գնաց դիմաւորելու համար թագաւորը։ Դիմաւորութեան գացած էին նաեւ հովանաւոր պատուոյ քարտասիանաց պատուոյ նաւերը։ Թագաւորը առանց մնալու Պէյրութ ուղղակի Պաալպէք գնաց։

Ալֆոնս թագաւոր Հալէպ եւ Դամասկոս հանգիպելէ վերջ պիտի մեկնի Ղրիպոս։

ՄԱՀԻՐԻՆ

ԴԱՐՁԵԼ ՅԱՐՁԱԿՈՒՄ ՀԱԼԷՊԻ ՄԷՋ

Դեկ. օր, վերջին բնտրութեանց մէջ երկրորդ ասպիանցին բնտրողներէն Յաճի Օմար Էլ Տայէ որը իր հուսկ տուած ձայնով Սուպհի պէյ Պէրհէյթի ցուցակին, իր գործին կերբար սովորականին պէս, երբոր կանցնէր Առեւտրական Սենեակ։ Բողոքով վաճառականներ երկար յուօգիր մրն ալ յանձնած են, որով ցոյց կուտան ծանր տագնապը։

Առեւտրական Սենեակի նախագահը պէտ եղած հետապնդումներ ընել խոստացած է։

Պ. ԲՕՆՍՕՒ ԱՌՈՂՋԱԿԱՆ ՎԻՃԱԿԸ

Բարձր Դատախազ պ. Ալպէր Բօնսօր առողջական վիճակը շատ գոհացուցիչ է եւ իր ապաքինումը յառաջ կերթայ արագ կերպով, Պրօ. Բօնսօ կարող պիտի բլլայ իր գբաղումները վերսկսիլ մօտ օրէն։

ԱԼՖՕՆՍ ՔԱԳԱՒՈՐ ՊԷՅՐՈՒԹԻ ՄԷՋ

Պապնիոյ նախկին թագաւոր Ալֆոնս, երէկ «Թէօֆել Կօրիէ» օդանեաւով հասաւ Բոլոնիա, Տիւէ Տիւ Քօռճ գացքի անուան ներքին։ Թագաւորին կ'ընկերանար Տիւք Տիւ Միրօլա, իր նախկին քիկնապահներէն մէկը։

Ր. Դատախազի կողմէ պ. Քերոտատուան ժամը 8ին նաւահանգիստ գնաց դիմաւորելու համար թագաւորը։ Դիմաւորութեան գացած էին նաեւ հովանաւոր պատուոյ քարտասիանաց պատուոյ նաւերը։ Թագաւորը առանց մնալու Պէյրութ ուղղակի Պաալպէք գնաց։

Ալֆոնս թագաւոր Հալէպ եւ Դամասկոս հանգիպելէ վերջ պիտի մեկնի Ղրիպոս։

Պ. ՀԷԼԼՕ ՇԱԼԷՊԻ ՄԷՋ

Բարձր Դատախազութեան դեր դիւանագիտական պ. Հէյլօ որուն Դամասկոս գացած բլլալը գրած հինէ արդէն, այցելած է նաեւ Հալէպ, ընկերակցութեամբ ճարտարապետ Թէրհեհօի։

Պ. Հէյլօ կարեւոր տնտեսական ուսումնասիրութիւններ կատարած է պ. Հավասպրի եւ Հիւսիսային Սիւրիոյ նաւրներ հրեական հարցերուն մասին։

ՕՐ ՅԵՐԵԿՈՎ ԳՈՂՈՒԹԻՒՆ ՀԱՑ ՄԸ ԿՐ ԿՈՂՈՊՈՏԻՒԻ ԵՒ ՀԱՑ ՄԸՆ ԱԼ ԿՐ ՎԻՐԱՒՈՐՈՒԻ

Շաբաթ օր, Դամասկոսի Հառապ թաղին մէջ, կէսգօրէ վերջ ժամը 2.30ին, չորս անձանօթ մարդիկ կուգան դրամափոխութիւն ընոյ Մեյդոնի հով եւ յափշտակելով անոր դրամի սնտուկը, կը փախչին։ Երբ կը հասնին էլ Թէյլաճ փողոցը, սնտուկը կտոր փոսի մը մէջ կթյլայ։ Ճոռին ոտի կեղեք եւ կուգէ վերցնել սնտուկը։ Սակայն դերձակ Լիւսեն, որ կը դիտէր այս կատակերգութիւնը, կը յարձակի գողին վրայ։ Դողը գէնք կը դիմէ եւ երկու գնդակ կը պարպէ հայ դերձակին վրայ։ Լեւոն թեւէն կը վիրաւորուի, բայց գողերը կը փախչին։

ՈՒՍԱՆՈՂՆԵՐՈՒ ՅՈՅՑԸ ԲԱԽՄԻՄ ՈՍՏԻԿԱՆՆԵՐՈՒՆ ԵՒ ՅՈՒՒՑԱՐԱՐՆԵՐՈՒՆ ՄԻՋԵՒ

Ուրբաթ օր, էմիվի մզկիթին մէջ նամաշի արարողութիւնը լրացնելէ յետոյ, ուսանող մը ճառ խօսեցաւ եւ ժողովուրդը հրաւիրեց բողոքի ցոյց մը կազմակերպելու Հալէպի մէջ բանտարկուող ուսանողներու ազատ արձակումին համար։

Ոսիկաններ իսկոյն շրթայի տակ առին մզկիթը։ Ժողովուրդը խռնուած դուրս եյալ մզկիթի եռեւի դռնեն եւ ցուցարարներու թափօր մը կազմեց։ Ոսիկաններ ուզեցին ցրուել, բայց ժողովուրդը դիմադրութիւն ցոյց տուաւ, մինչեւ որ ոսիկաններ գէնք գործածել չկամենալով ետ քաշուեցան։ Մէկ ոսիկան եւ երկու ցուցարարներ վիրաւորուեցան։ Հինգ ուսանողներ ձերբակալուած են։

ԻՆՔՆԱՇԱՐԺԻ ԾԱՆՕՐ ԱՐԿԱԾ

Սապա ածիրէթին պեռլ, Թէյմուրի եւ Սէխնեի միջեւ, իմիսասպանով մը կը ճամբորդէր։ Անոր կ'ընկերանային Թիւրի անուն արաբ ճաճանաւոր ոճրոս մը եւ Նավաճ Սալիհի տղան։ Ճամբան իմիսասպանը կը օջի եւ Թիւրի կը մեռնի իսկ Նավաճի տղան եւ ածիրէթապեռը կը վիրաւորուին։

Վիրաւորները Հալէպ կը բերուին եւ այժմ կը դարմանուին Տօէթ։ Ալբանեանի հիւանդանոցին մէջ։

ՅԱՆԿԱՐԾԱՄԱՁ ԵՂԱԾ

Դամասկոսի Մէյտան թաղին ցոյն կաթոլիկ հաճանաներէն Նուէլի Աբէլ յանկարծամահ եղած է ցնծալիներու մեծ մզկիթին հովնոցի փողոցներէն մէկուն անցնելու ատեն։

ՀԱՅԸ ՀԱՅՈՒՆ ԴԷՄ

Հալէպի մէջ, երկու հայեր Տիգրան Խապագեան եւ Երիգոր Խասարեան կռիւ ունեցան։ Տիգրան դաշոյնի հարուածով մը մեռցուց Երիգորը եւ փախաւ։

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

Տէր եւ Տիկին Միսաք Ազիբեան խորին շնորհակալութիւն կը յայտնեն ամէն անոնց, որոնք իրենց զաւկին ամուսնութեան առթիւ, անձամբ, ճամակով կամ հեռագրով շնորհաւորութիւն յայտնեցին։

ԱՍՏՎԱԾԱՇՈՒՆՉԸ ԶԵԶ ԳՐԵՑԻ ՓՈՂՈՑԱՆԵՐԸ ՄԻՆՉԵՒ ՄԵՐ ՕՐԵՐԸ

Հայ ֆէտայիին որոշած է կռիւ տալ և ապա տեղի տալ և հեռանալ։

Անդրանիկ գործի վրայ է։

Անդրանիկ գործի վրայ է երեւան բերելով իր ռազմական բոլոր կարողութիւնները։

Կռիւները տեղի պիտի ունենան չտեսնուած անհաւասարութեամբ, պէտք է դիմանալ և այժմէն միջոցներ ձեռք առնել ճակատաբաց և պատուով դուրս գալու համար։

Աւօթ պիտի բլլայ Հայ յեղափոխականին համար նեղը չգցել անարգ թշնամիին։

Անդրանիկ կ'իջնէ դաշտ զանազան ուղղութիւններով կազմակերպելու համար իր ռազմական ուժերը և ժողովուրդի ինքնապաշտպանութիւնը։

Գէորգ Զավուշ կը մեկնի տարբեր ուղղութիւններով միեւնոյն նպատակի համար իր բոլոր կարեւոր հրահանգները տուած Անդրանիկէն։

Կը մեկնի և Մուրատը, մեր յեղափոխականներու մէջ ամենէն այբառու կազմակերպչական ազդեցութիւն ունեցողներէն մէկը։

Կը մեկնի և Սեպուհ, Աւօն և ուրիշներ։

Հայրը կ'զբաղի միմիայն կազմակերպչական գործով։ Տենդային տչխասանք կայ օդին մէջ։

Հայ ժողովուրդը ինքն ալ գիտէ կատարուելիքի ժամին. գիտէ, հոտառութիւն ունի թէ ինչ պիտի կատարուի։

Ամէն տեղ օգնութեան կը փութան կռուելու համար թշնամին կամ առնուազն պատրաստ բլլալու համար դիմադրելու։

Զորս պատեր են և չորս կողմէն պաշարուած, ինչ պիտի ըներ ամենամիծ ռազմագէտը երբ սահմանուած թուով մարդ ունի և կռուելու միակ միջոցն է մէկ քանի հրացաններ բոլորովին հին տեսակի։

Անդրանիկ պէտք է դուրս գայ այս առեղծուածէն։

Եւ Անդրանիկ կը լուծէ առեղծուածը։

Մէկ քանի խումբ կը մնայ իր զինուորները, անոնց կը կարգէ գլխաւորներ, Գէորգ Զավուշը անոնցմէ մէկը. ինչպես տեսանք քիչ առաջ, և դիչերուան մթութեան մէջ դուրս կուգան վանքէն խիզախ և յանդուգն։

Մէկ քանի հրացանի չտակ հարուածներ կը բացուի թշնամիի կուռ շղթան, թշնամի տեղի կուտայ և մեր ֆէտայիները կ'անցնին շղթան առանց ոևէ ոպանեուած թողելու կամ վիրաւոր ունենալու իրենց հետ։

Մեր յեղափոխականները տարերն են դարձեալ, արծիւներու նման կը ծաքտին բարձրաբերձ Մասնոյ կատարները, վերէն, տիրական բարձունքներէն դիտելու թշնամին, որպէսզի յարմար տարիթով իջնեն վար, զարնեն թշնամու դլխուն և բարձրանան վերստին դէպի իրենց անմատչելի բարձունքները։

Մեր յեղափոխական պատմութեան մէջ Վառքելոց վանքի կռիւը կը բանայ առանձին դարձուածը ցուցանելով մեր յեղափոխութեան դիմադրական և յանդգնութեան ոգիի չափը, խորութիւնը։

Վառքելոց վանքէն յետոյ մեր Հայերը նետուեցան անաւոր այլ բազերու մէջ անվախ, անսասան և արհամարհական թշնամիի գնդակներու առջեւ։

Վառքելոց վանքէն յետոյ մեր ժողովուրդը յարգանք. անսահման վստահութիւն ունեցաւ մեր ֆէտայիներու վրայ։

Վառքելոց վանքէն յետոյ Անդրանիկ սառցաւ իր հոգեկան աշխարհին պէտք եղած բոլոր զրահները։

ԶԻՆԱԹԱՓՈՒԹԵԱՆ ԽՈՐՀՐԴԱԺՈՂՈՎԸ

Ժընէվ.— Պ. Թորտիէօ պահանջեց որ գործնական յանձնաժողով մը կազմուի քննելու հաժար խաղաղութեան կազմակերպութեան կարևոր խնդիրը և մանաւորապէս այս խնդրոյն վերաբերեալ ֆրանսական առաջարկութիւնները։

Ժընէվ.— Ընդհանուր յանձնախումբը կէսօրէ յետոյ քուէարկեց բրիտանական բանաձևը դուրս ձգելով քաղաքական պատճառաբանութիւնները ներմուծուած էին ըմբ պանիոյ պատուիրակ պ. Մատարիագայի պահանջին վրայ։

Անկէ վերջ ձեռնարկուեցաւ մեծ յանձնախումբ մը կազմութեան խնդրոյն։

Ժընէվ.—Զինաթափութեան ընդհանուր յանձնախումբը պ. Պէնէշը նշանակեց իբրև տեղեկարեր և Սըր Ճօն Սայմընի, առաջարկին վրայ որոշեց ընդունիլ նախապատրաստական յանձնախումբի կազմէ հաստատուած դաշնագրութեան ծրագիրը՝ իբրև հիմ խորհրդաժողովի աշխատանքներուն։

Ովվիեթներու պատուիրակ պ. Լիթուինօֆ յանձնախումբէն պահանջեց որ նախապէս որոշում մը տայ Մոսկուայի կողմէ ներկայացուած անզիջական և ամբողջական զինաթափութիւն պարունակող ծրագիրն ալ ժողովին, Յանձնախումբը որոշեց վիճաբանիլ այսօր ուսական ծրագրին շուրջ։

ԶԱՆԱԶԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

Բարիզ.— Ֆրանսական Ցեղափոխութեան ժասին Սօրպոնի մէջ իր դասախօսութիւնը տուած միջոցին պ. Մաթիէ յանկարծ ինկաւ ուղեղային կաթուածի մը հետևանօք։ Ցիշեալը հիւանդանոց փոխադրուեցաւ, իր վիճակը լուրջ համարուած է։

Նիւ Եորք.— Օլիմպիական Մարզախնդրի ընթացքին շարժի արագութեան րդքօրտը շահեցաւ Տէյվնա Պիզի մէջ, մէկ ժամի մէջ միջին հաշուով 407 Ք.մ. արագութեան հասնելով։

Վիէննա.— Կրիպի հաժաճարակ մը կը տիրէ աւբատրիական մարզաքաղաքին մէջ ուր հիւանդներուն թիւը կը բազմանայ, ինչ նախարարներէն հինգը կրիպէն բռնուած են։

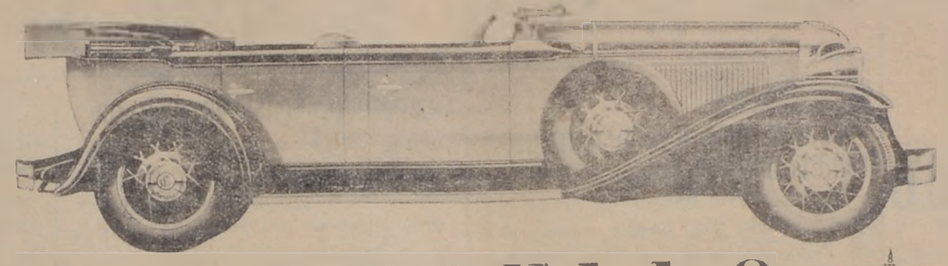

ԳՌԱՅԱԼԵՐ

աշխարհահռչակ իմիճաշարժները որոնք 6-8 սիլինտր ունին,

ԱՄԵՆԱՏՈԿՈՒՆ ԵՒ ԴԵՂԵՑԻԿ ՄԱՐՔԱՆԵՐՆ ԵՆ ՀՐԱՊԱՐԱԿԻՒ ՎՐԱՑ ԵՒ

ԿԸ ՓՆՏՈՒԻՒՆ ԱՄԵՆՈՒՐԵՔ։

ԳՌԱՅԱԼԵՐ ինքնաշարժերու մասնաւոր յատկութիւններն են՝ ՏՈԿՈՒՆՈՒԹԻՒՆ, ԴԵՂԵՑԿՈՒԹԻՒՆ, ԶԱՓՍՈՒՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՀԱՆԳՍՏԱՒԷՏՈՒԹԻՒՆ։

Վճարման դիւրութիւններ կը տրուին.

ԳՌԱՅԱԼԵՐ ֆաբրիկներու բոլոր կատրները պատրաստ կը գտնուին մեր վաճառատուներուն մէջ։

Լիբանանի, Սիւրիոյ և Իրագի ընդհանուր ներկայացուցչութիւն՝

NAAYEM MOTOR IMPORT Co. BEYROUTH B. P. 869. TÉL. 32—29

Հիւս. Սիւրիոյ ներկայացուցիչներ՝ Գ. և Մ. ԱԶԻՐԵԱՆ

Կարի եւ Ձեւագիտութեան Դասընթացք

ՏԻԿԻՆ ՄԱՌԻ ԵՐԱՄԵԱՆ

ՎԿԱՅԵԱԼ ԴԵՐՁԱԿՈՒՀԻ

ԲԱՐԻԶԷՆ ԵՒ ՎԱՇԻՆԿԹՕՆԷՆ

Կարի եւ ձեւագիտութեան մասնագիտուհի, Տիկին Մառի Երամեան կը վերադառնայ իր առհասարակ, Մեծ Սէթայի դիմացը Նո. 78 տան երկրորդ արկը։

Երեք ամսուան միջոցին կը սորվեցնէ ամենավերջին ճոռաձեւութեամբ, կար եւ ձեւագիտութիւն իր բոլոր բաղդութիւններով եւ արդիական միջոցներով, Droit-fils մեթոտով։ Իր ատակերտուհիները կ'օժտէ Բարիզի ատեստաւորումով Académie Daydou վկայականով։

ՍՓԱՆՏԱՐՏ *կօշիկները միշտ ամենալաւ, ամենադիմացկուն, ամենատաժան եւ ամենագեղեցիկներն են.*

ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ՝

ՆԱՃԱՐ ԵՂԲԱՕՐՆԵՐՈՒԻ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ

ՏՔԹ. ԼԵՒՈՆ ԷՆԻՓԵՋԻԿԵԱՆ

(Նախկին շէֆ ոբ հիմնիչ Ամերիկ. հիւանդանոցի)

Իր նոր գործատունը կը գտնուի Ալէնպի փողոց (նախկին Մարաթա), Լիբանանի հոգեբուժական հիւանդանոցի պատի հետ, երկրորդ յարկ։

Ընդունելութեան ժամեր.— կէսօրէ առաջ ժամը 9—12, կէսօրէ վերջ 2—6։

ՉԳԻՆԻՐՆԵՐՈՒՆ ՄԻՆՉ ՉՐԻ։

ՏՔԹ. ԳԵՈՐԳ ԿԷՐԿԷՐԵԱՆ

Վկայեալ Laureat ճախկին Interne եւ այժմ մնայուն ՄԱՆԱԿԻՏ բժիշկ Ֆրանսական հիւանդանոցի ԱՋՔԻ, ՔԹի, ԿՈՆՈՐԴ, ԱԿԱՆՋԻ և ԳԼՈՒՈ հիւանդութիւններու բաժնի։

Հիւանդ կ'ընդունի կէսօրէ վերջ ժամը 2—6

իր գլխաւոր մէջ rue de Damas, No. 15

Հիւանդներ ուղղակի հիւանդանոց կ'ընդունուին իր կողմէ տրուած մուտքի բարօրով։

Աղքատ հիւանդներու ձրի դարմանում, ամէն օր կէսօրէ առաջ ժամը 10—12, հիւանդանոցի դարմանատան մէջ։

ՏՔԹ. ՍՈԿՐԱՏ ԱԻԵՏԻՍԵԱՆ

ՎԻՐՍԲՈՅԺ - ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ

ՎԿԱՅԵԱԼ ՊԷՅՐՈՒԹԻ ՍՄԵՐԻԿԵԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԷՆ

Կընդունի ամէն օր բացի կիրակիէն կէսօրէ առաջ 8—12 կէսօրէ վերջ 2-6

Հասցէ՝ Capucin-ներու եկեղեցիին կից Արդարութեան պալատին դէմ։

ՏՔԹ. Գ. ՏԱՎՈՒՏԱՐԵԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ՆԵՐՔԻՆ ԵՒ ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆ

Իր դարմանատուն հաստատած է, ՍՄՄԻՐ վողոց, Տօքթ. Հօզդաեանի (ատամնաբոյժ) դարմանատան կից.

Ընդունելութեան ժամեր՝

կէսօրէ առաջ ժամը 8—12

» վերջ » 2—6

ՏՔԹ. Բ. ԳՈՒԼԱԳԵԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ՝ ՆԵՐՔԻՆ, ՄՈՐԹՈՑԻՆ ՆԻ ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆ

ՎԿԱՅԵԱԼ ՓԱՐԻԶԻ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑՆԵՐԷՆ

Կը դարմանէ գիտական ամենավերջին մեթոտներով, քոխերու, ատամոխի, աղիքներու յարդի ամէն տեսակ հիւանդութիւններ։ Հին եւ նոր ջերմամիզութիւնը իր բոլոր բարդութիւններով, ինչպէս նաեւ Ֆրանկախոս եւ մորքային հիւանդութիւններ։

Առագ, արմատական եւ բարեխիղճ դարմանում։

Հիւանդ կ'ընդունի ամէն օր բացի կիրակիէ, իր նախկին դարմանատան մէջ. ժամը 8—12 եւ 2—6ու մասնաւոր ժամադրութեամբ։

Երեքշաբթի օրերը, ժամը 2—5 վկայալ ՍՂՊՍՏՆԵՐՈՒ ՀՐԻ

Ժող Հասեռե փողոց՝ թիւ 8

Տոկուն շինուածք վաչկռտ տուք հնչուն եւ քնաքան ձայն Ահա յատկանիշները

ՈՐՈՆՑՄԱՎ ԿԸ ՁԱՏՈՐՈՇՈՒԻՆ

ԱՓՕԼԼՕ ՖՕՆՕՆԵՐԸ

Հրապարակի վրայ գըտնելով բոլոր մարքանէ րու հետ կը մրցին Ապոլլօ ֆոնօները։ Մանաւանդ վերջին նոր մօտէլները, որոնք հասած են արդէն, անզերազանցելի են իրենց տոկունութեամբ, ու լսելիութեամբ ժատչելի գիներով։

APOLLO GRAMOPHONE Co. Ltd

(of London)

ԱՓՕԼԼՕ ՖՕՆՕՆԵՐՈՒԻ ԹՐԳՒՒԱՐԸ ։։։

Պատարեալ հարցում գրկացնելու համար անգամ մը այցելեցէք

MAISON APOLLO, Rue de la Poste, BEYROUTH

Փորձարկէ եւ համոզուի ամէն ժամ, անկախ առևտրական դիւրամատչելի գիներ, վճարումի դիւրութիւններ։

Ընդհ. ներկայացուցիչ՝ Սիւրիոյ, Պաղեստինի, Ընդրյորդանանի, Միջագետքի եւ կպ. շրջան.— ԳՈՒՐԳԷՆ ՍԻՆՆՈՆՍՆ

KOURKIN SINANIAN, Boîte Postale 642, BEYROUTH (Syrie

ԿԱԶՄԱՏՈՒՆ

Յ. ՏԷՐ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍԵԱՆ

ՐԻՒ - ԷԼ - ԳՍՊՈՒՐԻՅԷ ԹԻՒ 49

(Մեծ Սէրային առվեւ)

ՈՍԿԵՉԱՓ

Կաշեկապ, Լաթակապ և Թղթակապ տոկուն և ճաշակաւոր ԴՈՐՄ

ԶԱՓԱՒՈՐ ԳԻՆԵՐՈՎ

Կրօնական եւ կրթական հաստատութեանց եւ գրադարաններուն համար մասնաւոր ԶԵՂՉ

ԳԱԲՐԻԷԼ Թ. ԹԷՐԶԵԱՆ

(ԵԼԵՔՏՐԱԿԱՆ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ)

Հիմնուած 1921 ին Գոլիս-Բերա

Խիստ դիւրամատչելի պայմաններով կը կատարենք ամէն կարգի ելեկտրական լոյսի գործադրումներ (Intsallation), ինչպէս նաեւ մօթօր եւ ջրտամաններ։

Վաճառատունս կ'ստանձնէ նաեւ բոլոր ելեկտրագործիքներու ճոռոգութիւններ։ Մասնաւոր սպասարկութիւն բնակարաններու ելեկտրա-ճոռոգման։ Վաճառատուն Philips եւ Lux ելեկտր. լամբերու եւ ամէն տեսակ ելեկտրական պիտոյքներու։

Վճարման դիւրութիւններ.

Հասցէ — Վ. Ուզունեանի գրատան կից Գուրճ. B. P. 491

Առանց առաքելոց վանքի՝ Անդրանիկ չպիտի կրնար ժղել համայխարհային պատերազմի կովկասեան ճակատի վրայ Տիլիժանի ճակատամարտը, Դատվանի կռիւները և Գիթլիզի գրաւումը։

Ահա թէ ո՞ր տեղէն կը բղխին, ծնունդ, ուժ և հեղինակութիւն կ'ստանան Անդրանիկի յետագայ ռազմական գործունէութեան նիւթերը։

Ահա թէ Անդրանիկ ի՛նչ ստիճաններէ կուգայ, կը քալէ և կը հասնի մինչեւ կարին, Ղարաքաղ և մինչեւ Գալիցուրի գնահատականը։

Գալիցուր նահակ մը գրելով հայկական դատի մեծ պաշտպան Լօրտ Ճէյմս Պրայսին, կը գնահատէր Հայաստան դաշնակից դատի համար բրած ջանքերը և ի մէջ այլոց կը յիշէր, որ Հայերը իրենց մեծ հերոս Անդրանիկի գլխաւորութեամբ կռիւը սարին մինչեւ Ղարաքաղի դռները և ազնեցին, որ դաշնակիցներու Միջագետքի և Պաղեստինի բանակները յառաջանան, Հայերը դիմադրեցին ամբողջ երեք ամիս։

Ահա Գալիցուրի գնահատականը։

ԺԲ.

ՄԵԾ ԿՌԻՒՆԵՐՈՒ ՆԱԽՕՐԵԱԿԸ

1904, Ապրիլին կ'սկսին Հայ յեղափոխական մեծ ճակատամարտները Սասնոյ սարերու, կաժերուն և Մշոյ դաշտին վրայ մինչեւ Վան։

Այս Թուականը վճռական է տաճիկ կառավարութեան հաժար մանաւանդ ընդմիշտ իր գլխէն հեռացնելու հաժար Հայ ֆէտայիի վտանգը առանց նկատի առնելու, որ «հալածանքը տարածանք էր», ինչպէս կ'ըսէ մեր քնաչարհի ժողովուրդը իր նախնական ձեւի փիլիսոփայութեան մէջ։

Արդէն 1903էն ի վեր պարզ էր պաճիկ կեդրոնական կառավարութեան մտադրութիւնը։ Բոլոր չարժուժները, բոլոր հրամանները և առնուած քայլերը կը ցուցանէին, որ մեր Սասնոյ կաժերուն (գաղթներուն) վրայ ապատանած Հայ յեղափոխականներուն հաժար կը ժոռեցային վճռական և ճակատագրական վայրկեանները։

Երկու կողմն ալ վճռած էին վերջացնել խնդիրը, բռնակալութիւնը մէկ կողմէն, Հայ յեղափոխութիւնը միւս կողմէն։

Անդրանիկի մօտ կուգան Ֆրանսայի, Անգլիայի և այլ եւրոպական հիւպատոսներու ներկայացուցիչներ յայտնելու, որ Կարսիր Սուլթանը վերջնականապէս որոշած է զինքը կամ սպաննել և կամ դուրս հանել օժանդեան երկրէն իր զինակիցներու հետ միասին։

— Անդրանիկ փաշա՛, կ'ըսեն եւրոպացիք, մենք պիտի թելադրենք ձեզի, որ դուք առանց կռուի դուրս ելլէիք երկրէն։

— Սառնց կռուի քայլ մը իսկ չեմ փոխեր, կը պատասխանէ Սասնոյ առնիւը։

Կը գուժարուի զինուորական ժողով, ներկայ են մեր յայտնի քայլերը, Հրայր, Մուրատ, Սեպուհ, Աւօն, Գօտօի Հմճի, Դէորգ Զավուշ, Սմբատ և ուրիշներ։

Զինուորական խորհուրդը կը վճռէ կռիւ տալ, ճակատագրական, վերջին անհաւասար մարտնչումներու ճակատամարտ և ապա հեռանալ սուրբ Հայրենիքէն։

Եւրոպական հիւպատոսարանները կը դիմեն Մշոյ Հայ հոգեւոր հովիւին զայն համոզելու, որ խօսք տայ կրցնէ Հայ յեղափոխականներու։

Պատասխանը կ'ըլլայ ժխտական։

Նոյնիսկ սպուրեան դէմ!

այլեւս ոչ ներկայացում ոչ նուագ աճեցնէս նուագը ձեր տան մէջ։

ՕՏԷՕՆ

Սկաւառակի եւ ֆոնօի յայտնի մարքան ձեզ այս կը մատուցէ քիչ դրամով ամէն գիշեր ընտիր նուագ լսելու հաճոյքը։

Գնեցէք ՕՏԷՕՆ *ֆոնօ մը որմէ անկասկած պիտի հմայուիք եւ նշորհիւ այս հռչակաւոր մարքայի սկաւառակներուն շարունակական ժամանման, կըրնաք ամէն իրիկուն, Ձեր տուներուն մէջ վայելել ամենամեծ նուագահանդէսները եւ նուագները, իրենց վերջին ստեղծագործութիւններով։*

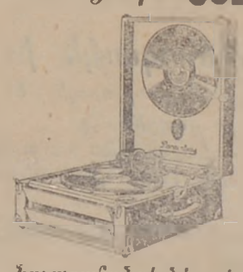

Այլեւս ոչ ներկայացում եւ ոչ ալ նուագահանդէս. այդ բոլորը ունենալ ձեր տան մէջ միակ միջոցն է կեանքի սպութեան դէմ իրենց պատեալ ելու։

ԿՆԱՊԱՀՈՎԻՒՆ ՆԱԵԻ ԲՈԼՈՐ ՆՈՐՈԳՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ՝ ԱՄԵՆԱՆՊԱՏՇԱՒՈՐ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐՈՎ

Ընդհ. ներկայացուցիչ՝ ԹԱՇՃԻԱՆ ՇԱՀԻՆ (Ժօզ փողոց)

Վաճառատուն՝ Վէյկան փողոց, քաղաքապետարանի դռան կից։

AZTAG
JOURNAL ARMÉN. QUOTIDIEN
B. P. 587
BEYROUTH, Liban

Directeur - Propriétaire
HAIG BALIAN

ԳԻՆԸ ՓՈՍՏՈՎ
ՍԻՒՐԻԱ ևար. 550, Վ.ՑԱՄՍԵԱՑ 300 Ս. Դ.
ՈՐՏԱՀԱՄ. տրկ. 7, Վ.ՑԱՄՍԵԱՑ 4 տոլար
ՏՓօրհՑ - հսփագիր՝ ՀԱՑՑԻ ՊԱԼԵԱՆ

ԱԶԴԱԿ

ازتـــاك

جريدة سياسية ادبية اقتصادية حرة

ՕՐԱԹԵՐԹ
ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԳԻՏԱԿԱՆ

ՀՈՒՔԱՓԱՐԹԻ 2 ՄԱՐՏ 1932

ՉՈՒԿ ՓԱՐԻԶ 2.50 Ս.Դ.

Ջ. ՏԱՐԻ | Ամեն առաւոտ պէտք է ըլլայ թերթիս տնօրէնին հասցէին | ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԱՄԷՆ ՕՐ, ԲԱՑԻ ԿԻՐԱԿԻ ԵՒ ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ ՕՐԵՐԷ | Չհրատարակուած ձեռագիրները չեն վերադարձուիր | ԹԻՒ 2 (579)

« ՁԱԲՈՆ ՌՈՒՍԻՈՅ ԴԷՄ ՊԱՏԵՐԱԶՄԻ ԿԸ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԻ »

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

ԹՆԴԱՆՕԹՆԵՐԸ ԿԸ ԳՈՌԱՆ

Կը գոռան անդադար թնդանօթները Ծայրագոյն Արեւելքի մէջ։ Եւրոպական տէրութեանց միաձայն բողոքներն ու միջամտութիւնները չօշափելի արդիւնք մը չի կրցան յառաջացնել։ Ճաբոնական կառավարութիւնը ոչ միայն ընդառաջ չգնաց վինադարի առաջարկին, այլ աւելի կատարութեամբ սկսաւ յառաջանալ դէպի չինական սահմանները, տրլիւն և աւելի սփռելով իր անցած տեղերուն Օդային ու ծովային ռմբակոծումները մէկ կողմէն, ցամաքային սուինեալ պատերազմները միւս կողմէն շատ վտանգաւոր կացութեան մը մատնած են Զին—Ճաբոնական թշնամութիւնները և այլեւս անկարելի կը նկատուի ոեւէ փորձ հաշտութիւն յառաջ բերելու համար։

Այս միջոցին Ճաբոնական ռազմանաւերը կատաղի սաստկութեամբ կը ռմբակոծեն Շանկհայի այն դիրքերը, որոնք ցարդ չինացիներու ձեռք Ճառյած են։ Սակայն անակնկալ գիմադրութիւն մը ցոյց կուտան չինացիները և կը Ճնան իշխող իրենց ամրութիւններուն։

Եւ զարմանալի չէ, երբ Ժընեւի մէջ 60 ազգութեանց ներկայացուցիչները հաւաքուած օդային ռմբակոծման ոչ-մարդկային ըլլալէն կը ճառեն և քաղաքներու վրայ ռումբերու արձակումը մեղադրելի կը գտնեն և կը փորձեն սահմանափակել զէնքերը, Ճաբոն և Զինաստան անվախօրէն կը գործածեն այդ բոլորը։ Զինաստանի վրայ ցարդ ղըրկուած ճաբոնական ուժերուն թիւը հասած է 100,000ի, որոնք գինուած են արդիական բոլոր գործիքներով, օդանաւերով, թանքերով և թնդանօթներով։ 75,000 գինուոր միայն Մանչուրիոյ մէջ կը գտնուի։ Վերջին հեռագիրներու տեղեկութեանց համաձայն 30,000նոց նոր ուժ մ'ալ պիտի դրուի անմիջապէս ճաբոնական ընդհանուր Տրամանատարութեան տրամադրութեան տակ, որ կը դեկավարէ Շանկհայի շարժումները։

Իրականութիւնը այն է որ ամբողջ Մանչուրիան և մինչեւ չինական պարիսպները այժմ Ճաբոնի ձեռքը կը գտնուին։ Սակայն տարբեր դուրս եկաւ հաշիւը երբ սուինները հասան Շանկհայ։ Զինացիք արտակարգ դիմադրութիւն և կորով ցոյց տուին, յատկապէս ընդդէմ Ճաբոնը։ Ամբողջ աշխարհ գրեթէ զարմանքով հետեւեցաւ և կը հետեւի Զինաստանի ցուցահանած կարողութեան։ Ճակատագրական կռիւ կը մղուի Շանկհայի Շաբէյ թաղին մէջ, ուր չինացիները, հակառակ ատոր որ կանոնաւոր կերպով զինուած և զօրացած ալ չեն, Ճաբոնական ուժերը դժուարին կացութեան մը ժամանեցին և մեծ կորուստներ պատճառեցին անոնց։ Կռիւները կը շարունակուին աւելի սաստկութեամբ այլեւս, քանի որ Ճաբոնի համար արժանապատուութեան հարց մը եղաւ։

Ճաբոն և Զինաստան եթէ առանձին Ճայնին այս գօտեմարտին մէջ, այնքան ծանր պիտի չ'երեւէր կացութիւնը, որ օրէ օր և ժամէ ժամ ծանրանալ սկսած է։ Ամէն կողմէն չարաշուք նշաններ կ'երեւին։ Ճաբոնցիք Շանկհայի չէզոք գօտիէն իսկ ներս թափանցումներ ընելով տէրութիւնները գրգռած են իրենց դէմ։ Առաջ ռուսական միջամտութենէ մը կը վախցուէր, սակայն այժմ աւելի վտանգաւոր խզում մը գոյութիւն ունի Ռուս-Ճաբոնական ընդհարումի մը կրակը աւելի քիչ պիտի Ճլասէր եւրոպական տէրութեանց և ժողովուրդներու խաղաղութեան և հանգստին, քան Ճաբոնի և Ամերիկայի միջև յառաջ գալիք բախում մը։

Ինչպէս կը հաղորդեն վերջին հեռագիրները, Միացեալ Նահանգներու և Ճաբոնի յարաբերութիւնները Մանչուրիոյ և մանաւանդ Շանկհայի դէպքերուն հետեւանքով այն աստիճան ձգտուած են որ եթէ այս ընթացքով չարունակուի և Ճաբոն յամառի իր նուաճողական քաղաքականութեան ձեռնարկներուն մէջ, անխուսափելի պիտի ըլլայ զինեալ բախում մը Ճաբոնի և Ամերիկայի միջև։ Իրենց պաղարիւնութեամբը հանրածանօթ Ամերիկացիները չափազանց զըրդուած կը տեսնուին Ճաբոնի դէմ և հանրային կարծիքը դարձած է ի նպաստ պատերազմի։

Ամերիկա արդէն գործի ալ սկսած է։ Իր մեծ նաւատորմը ղրկած է դէպի չինական ջրերը և ձեռնարկած ամրութեանց։ Միւս կողմէ Ճաբոնի դէմ տնտեսական պատերազմի մը որոշումը տրուած է և սկսած պօյքօթը։ Եւ եթէ կիրքերը չարունակուին այսպէս, անկարելի չէ լսել պատերազմի յանկարծական յայտարարութիւնը։ Որովհետեւ չէ լսել պատերազմի յանկարծական յայտարարութիւնը։ Որովհետեւ խաղաղ ճնշումի բոլոր փորձերը ապարդիւն Ճացած են։ Ամերիկան որքան ալ կողմնակից չըլլայ պատերազմի մը պատասխանատուութեան և չանայ կարգադրել հաշտարար ոգիով տիրող տարակարծութիւնները ու հաշիւները, առանց բռունցքի և զէնքի գործածութեան հնարաւոր տեսնուիլը լուծում մը։

Ճաբոնի այս յանդուգն ընթացքը ցոյց կուտայ թէ՝ ան ամէն գնով որոշած է իրագործել իր նուաճողական ծրագիրը Զինաստանի հանդէպ։ Իսկ եթէ արեւմտեան տէրութիւնները հանդուրժեն ճաբոնական գէպ։ Իսկ եթէ արեւմտեան տէրութիւնները հանդուրժեն ճաբոնական ձգտումներուն, Ամերիկա պիտի կրնա՞յ հանդուրժել, երբ տնտեսական անհաշիւ կորուստներու պիտի ենթարկուի այդ կերպով։

Ծայրագոյն Արեւելքի այս իրադարձութիւնները և քաղաքական ներկայ խառնաշփոթ կացութիւնը ցոյց կուտան թէ պատերազմի վտանգը այժմ այնքան մօտեցած է, որքան մօտեցած չէր ընդհանուր պատերազմէն ի վեր։ Բացի այդ, տէրութեանց միջև տիրող անվստահութիւնը այժմ աւելի սաստիկ է, քան համաշխարհային պատերազմի հուրիւնը այժմ աւելի սաստիկ է, քան համաշխարհային պատերազմի հուրիւնը։ Մէկ տարբերութեամբ միայն որ ներկայիս աւելի շատ նախօրեակին։ Մէկ տարբերութեամբ միայն որ ներկայիս աւելի շատ ճառեր կը խօսուին և աւելի յաճախակի հանդիպումները տեղի կ'ունենան։

Ն. Վ. Ալճօնս թագաւոր «Թիօճիլ կօրէ»ով Պէյրութի նաւահանգիստը մտած միջոցին

ԴՊՐՈՑԱԿԱՆ ԿԱՐԳԱՊԱՀՈՒԹԻՒՆ

Կարգապահութիւն հաստատելու կերպերու կան մեթոտներու մասին՝ ուսուցչաց թեւադրութիւններ ընել այնչափ դժուար է որչափ հարցնել բժիշկին թէ ստամոքսին ինչ տեսակ կերակուրներ կը յարմարի։

Ինչ որ թոյն է մէկուն համար, յաճախ հաճելի ուրիշի մը. հետեւաբար անձն իր աշակերտին հոգեբանութիւնը անձնապէս ուսումնասիրել հարկաւոր է։

Դաստիարակութեան համար փորձանք եղող կարգապահութեան վերաբերեալ հարցումներուն տրուած պատասխաններէն երեք քառորդը խեղճ ու կրակ կարգապահութեան վերագրած են՝ ուսուցման մէջ յառաջ եկած ձախողութեան պատճառը։

Ոչիր է պարտադրել աշակերտը որ հանգստութեան անյարմար նստարաններու վրայ նստին երկար ժամանակ՝ առանց մարմնի և ժաքի ազատութեան։ Մանուկը կ'ածի բնական օրէնքներու համաձայն։

«Դիւրագրգռութիւնը յառաջ կուգայ կ'ըսէ փիլիսոփայ մանկավարժ Հերպերտ Սպէնսըր «ապականած օդէ, պարտգային և տեսարաններու փոփոխման պէտքէն, նեղ սենեակներու մէջ փակուելէն, և արեւի պակասէն»։ Արդարեւ մեծ դժբաղդութիւն մ'է մեր ազգային մանկատուն համար, անյարմար դասարաններու մէջ ի մէջ ամբոխով դասատիարակութիւնը հոգեբանականացնել պէտք է։

Մեծ էայն ուսուցիչը որ աշակերտին մէջ ուսման սէր կը ներշնչէ, այնատեղ առանց անհատի խստութիւններու պէտք զգալու։ Խիստ հրամաններն և պարտ պատիժներն ապարդիւն և անօգուտ են այժմ։ Անոնց դարը անցած է։ Ուղիղը ընելու կամքը մշակել պէտք է ներսէն։ Աւելորդ ինչ աշխատանք որ տրուի աշակերտին իր պատիժ—ոտքի կենալ, աւելորդ աշխատանք ու դաստիարակչական արժէք մը ներկայացնել պէտք է և ի մահ ունենալ է պատժուած այակերտին բարեփոխումը։ Իմաստուն ներողամտութիւն մը յաճախ կացութիւնը կը փրկէ երբ պատիժը պիտի վատթարացնէր զայն։

Իմաստուն և հեռատես խրատիչներ ու կուրութիւնը մեծ առաքինութիւն մ'է իմաստուն ուսուցչին մօտ։

Իրաւամբ Սողոմոն Իմաստուն կ'ըսէր, «բոլոր ըսուած խօսքերուն ա՛կանջ մի՛ դներ, որպէսզի չարմատրըւիս քու ծառայդ։»

Վարպետ մեքենավար մը կը տեսնէ հեռուն իր ճանչնալ կատարքին բռնկումը և իր վայրաշարժը յանկարծ կը կասեցնէ գահավիժումէ։

Կարգապահութեան ճամբան դէպքի առջև առնելն է։

Մանուկը բանաւոր էակ մ'է, և հեռաւարար կարելի է համոզիչ միջոցներու դիմել, սակայն զգուշանալու է այս կերպար չափազանցել։

Աշակերտը ծաղրող ուսուցիչը կրակարանին մէջ նետուած վառօդի կը նմանի, և պոռչտացող ուսուցիչը կը ծաղրուի։ Համբերութիւնը ուսուցչին փառքն է։

Շատ աշակերտներու մէջ բարի տրամադրութիւններ կան ուղիղ բաներ ընելու, ուսուցչին վրայ կը ծանրանայ առաջնորդել անոնց այսպիսի նպատակներ մշակելու և գանոնք գործադրել։ Պատիժը ուսանողին մէջ ատելութեան ոգին կ'արթնցնէ. պատիժին արդիւնքը երեւութական հնազանդութիւն մը կրնայ ըլլալ միայն, սակայն պատժուած ուսանողին հոգւոյն մէջ կայուն կը մնայ ոգի մը յարայոյզ ու փոթորկայոյզ, որ երբեք կատարելապէս պիտի չդարմանուի ու պիտի չխաղաղի։ Ազնուարուժ ժամանակն անգամ չաճտնի զօր է հին բարեկամութիւնը վերանորոգելու ու հաստատելու։

Հեռաւարար լաւագոյնը խուսափիլն է պատիժէն։ Իսկ երբ պատիժն օգտակար և բուժիչ արդիւնք մը տալու ժամին կատարեալ համոզում գոյացուի, ժեմ ու համոզիչ լրջութեամբ հանգիստ ու կարգապահ կերպով։

(Շար. Բ. կ՝ Ա. սիւնակ)

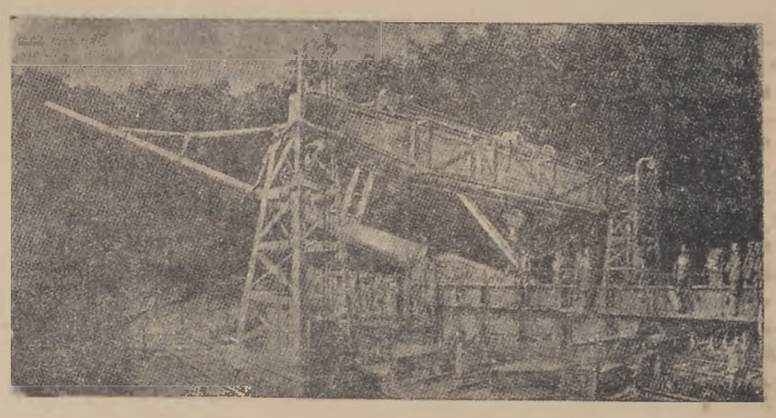

120 հիլոմէթր հեռուներ ռմբակոծող գերմանական 42նոց մեծ թնդանօթը

Ա.ՆՄԱՐԴԿԱՅԻՆ ԶԷՆՔԵՐ

120 ՔԻԼՕՄԷԹՐ ՀԵՌԱՒՈՐՈՒԹԵՆԷՆ ԻՆՉՊԷՍ ՌՄԲԱԿՈԾՈՒԵՑԱՒ ՓԱՐԻԶ

ՆՈՐԱՀՆԱՐ ԸՆԴԾՈՎԵԱՅ ՄԸ

Ժընեւի մէջ դումարուող Զինաթափութեան Միջհրդաժողովը տենդագին այիատանքի մէջ է, սահմանափակելու համար պատերազմական զէնքերու և գործիքներու տարողութիւնն ու տեսակները։ Գրեթէ բոլոր տէրութիւնները ալ համաձայն են սահմանափակման ծրագիրներուն։ Ուերիչ զէնքերու և հեղձուցիչ գազերու գործածութիւնը կը մեղադրեն բոլորն ալ։ Մանաւ նոյն մեծ ծանրութիւն ունեցող թնդանօթները, որոնք հակաչխարհային պատերազմի միջոցին գործածուեցան գերմանական գերմանական կողմէ և մարդկային բազմաթիւ կորուստներ պատճառեցին խազաղ ուրիշ քաղաքներու։

Զինաթափութեան կարեւորութեան մասին այս օրերս տիրող ընդհանուր կարծիքը ցոյց կուտայ որ ամէնէն աւելի չատ հաւանականութիւններ կան այժմ պատերազմի մը յայտարարութեան, քանի որ տէրութիւնները ալ արտակարգ թափով ու եռանդով զինուելու աշխատանքին նուիրուած են։ Ամէն օր գրեթէ նոր զէնք մը և նոր պատերազմական գործիք մը կը հնարուի, աւելի անմարդկայնօրէն մարդիկ մեռցնելու համար։ Հակառակ բոլոր տէրութիւններն ալ գաղտնի կը պահեն իրենց պատերազմական գործիքներու տեսակէտով ունեցած հնարներն ու պատրաստութիւնները։ Կրնաւ թէ՝ յառաջիկայ պատերազմին ռազմագաչտերու և ճակատներու վրայ այն տեսակ զէնքեր երեւան պիտի հանուին որ այժմ մարդիկ իրենց երեւակայութենէն իսկ չեն անցներ։

Նոյնր չեղաւ հակաչխարհային պատերազմի միջոցին։ Գերմաններու կողմէ փարիզր ամբակոծելու համար գործածուած հսկայ թնդանօթը, հազիւ պատերազմի վերջին տարին երեսան հանրեցաւ։ Գազափար մը կազմելու համար թէ՝ տէրութիւններ ինչ մեծ գումարներ կր վատնեն ու խելք կ'ապառնեն նոր զէնքեր հնարելու համար, բաւական է ուսումնասիրել գերմանական այդ մեծ թնդանօթներու կազմր գործածութիւնը։

120 քիլօմէթր հեռաւորութենէ մը Փարիզր ռմբակոծող այդ թնդանօթները, համաչխարհային պատերազմի ամենազարհուրելի և ֆիւորդաւոր գործիքներէն մէկը եղած է։ Այսօր թէպէտ չկան այդ թնդանօթները, սակայն մարդիկ սարսափով կր յիշեն գեռ անոնց երեւումը։

1918 Մարտ 23ին, երբ Փարիզի մէջ գեռ թշնամւոի մօտեցած ըլլալուն վախ չկար, յանկարծ ահեղագոռ գնդակ մը ինկաւ Սէնի եզերքը և պայթեցաւ։ Ամբողջ Փարիզ սարսեցաւ և ժողովուրդը կարծեց որ անասլ երկինքէն կայծակ մը ինկաւ Սէնի վրայ, 7 վայրկեան վերջ երկրորդ գնդակ մ'ալ եկաւ, առաջինէն երկու քիլօմէթր հեռու տեղ մը և 8 հոգի մեռցուց 13 հոգի ալ վիրաւորեց։ Վերջը յաջորդաբար ինկան ուրիշ գնդակներ։

Փարիզի ժողովուրդը չհասատաց այս երեւոյթին։ Որովհետեւ գերմանները 120 քիլօմէթր հեռու էին Փարիզէն և այդ օրուան ամենամեծ թնդանօթը 40 քիլօմէթր հեռաւորութիւն մը միայն կրնար նչան առնել։ Սակայն օդանաւէն արձակուած գնդակներու ալ չէին նմաններ անոնք, իրենց անբացատրելի ձանրութեան պատճառաւ Մանաւանդ որ օրկինքը պայծառ էր և թշնամի օդանաւ մը չէր համարձակէր սաւառնիլ Փարիզի վրայ։

Բայց դառն իրականութիւնը այն էր որ, 120 քիլօմէթր հեռուն գտնուող գերման բանակը կը ռմբակոծէր Փարիզր։ Իւրաքանչիւր գնդակ կը կշռէր 120 քիլօ։ Այս գնդակը արձակող թնդանօթր 39 մէթր երկայնութիւն ունէր և 42 սանթիմ լայնք (ընդունարանր)։ Այս թնդանօթները 67 գնդակ արձակեցին Փարիզի վրայ, պատճառելով 250 մահ, 600 վիրաւոր և 20 միլիոն ոսկի վնաս։

Ինչպէ՞ս կը գործածուէին այս թնդանօթները։

120 քիլօմէթր հեռաւորութիւնը ռմբակոծող այս թնդանօթները կը գործածուէին գերման ծովայիններու կողմէ։ Իւրաքանչիւր գնդակը արձակելու համար թնդանօթի մէջ կը լեցուէր 200 քիլօ վառօդ։ Անկէ վերջ, հաշուի կ'առնուէր հովի հասանքը, երկրագունդի չարժումն ու կլորութիւնը, վառօդի տեսակը, գնդակի ծանրութիւնը և այլն։ Որովհետեւ այդ բոլորը կը փոխէին գնդակին ուղղութիւնը։ Օրինակի համար, երկրագունդի կլորութիւնը պատճառ կրլլար որ 120 քիլօմէթր հեռուն արձակուող այդ գնդակները 800 մէթր պակաս հաշուէէին, հասնելու համար բուն նչանակէտին։ Նմանապէս, եթէ հաշուի չառնուէր երկրագունդի չարժումը, գնդակը նչանակէտէն 800 մէթր ձախ պիտի իյնար։

Այս մեծ թնդանօթներու գնդակները օդին մէջ նետող զօրութիւնը 9 միլիոն ձիու ուժ էր։ Մէկ յիսուներորդ երկվայրկեանի մէջ թնդանօթէն բաժնուող գնդակը, երկվայրկեանը 107 անգամ ինք իր վրայ չրջելով 1650 մէթր տեղ կը կտրէ։ Անոր ընթացքը կասեցնելու աչխատող օդի հոսանքը 1000 քիլօ ծանրութիւն ունի։ Գնդակր գերմանական ճակատէն և Փարիզի մէջտեղ ճիշտ կեդրոն տեղր 37 քիլօմէթր դէպի երկինք կր բարձրանայ և անկէ վերջ զարնուելի արագութեամբ մը կուղղուի Փարիզի վրայ։ ուրեմն կը տեսնուի որ գնդակը ոչ հորիզոնական և ոչ ալ ուղղահայեաց կր նետուի թնդանօթի բերնէն, այլ վերի նկարին մէջ ցոյց տրուած ձեւով։ Արձակուելէն 186 երկվայրկեան վերջ գնդակր կը հասնի Փարիզ 1100 մէթր արագութեամբ։

***

Այսօր տէրութիւնները, և մանաւանդ ծովային տէրութիւնները ամենէն աւելի վախցնողը ընդծովեաններն են։ Այդ է պատճառը որ Զինաթափութեան Միջհրդաժողովի միջոցին Անգլիա և Ամերիկա պնդեցին ընդծովեաններու արգիլման առաջարկին վրայ։ Վերջին սիսթէմ ընդծովեաները, այնքան կատարելագործուած են որ, առանց նըշմարուելու կրնան Ովկիանոսներու խորերէն ճամբորդել երկար տարածութիւններ։ Արդի ընդծովեաններու արագութիւնը, ինչպէս նաև տարողութիւնը, գրեթէ հնարաւոր կը նետուի թնդանօթի բերնէն, այլ վերի նկարին մէջ ցոյց տրուած ձեւով։ Արձակուելէն 186 երկվայրկեան վերջ գնդակր կը հասնի Փարիզ 1100 մէթր արագութեամբ։

***

Այսօր տէրութիւնները, և մանաւանդ ծովային տէրութիւնները ամենէն աւելի վախցնողը ընդծովեաններն են։ Այդ է պատճառը որ Զինաթափութեան Միջհրդաժողովի միջոցին Անգլիա և Ամերիկա պնդեցին ընդծովեաններու արգիլման առաջարկին վրայ։ Վերջին սիսթէմ ընդծովեաները, այնքան կատարելագործուած են որ, առանց նըշմարուելու կրնան Ովկիանոսներու խորերէն ճամբորդել երկար տարածութիւններ։ Արդի ընդծովեաններու արագութիւնը, ինչպէս նաև տարողութիւնը, գրեթէ ընդհանուր պատերազմէն իվեր կրկնապատկուած է։ Ընդծովեանները կրնան անհրեւակայելի Ճասներ պատճառել ծովային պատերազմներու միջոցին։

(Շար. Ա. եջի՝ Դ. սիւնակին)

նելու է աչակերտին թէ որքա՜ն մեծ գաւառ կը պատժէ միակ՝ կան ան թաքի գասատուներ, որոնք անպարտաճանաչ և ծանրաբեռնեալ աչակերտները կը պատժեն պահանջելով անկարելին։ Ուսուցիչ մը-կր պատմէր ամերոյթ կարդր գրաւոր պարտականութեան իներացուսի մը առթիւ, և կը նրամայէր քանի և հինգ անգամ գրել նոյնը.աչակերտներու ըմբռնական ոգին էր որ կը փորձուէր։ հետևանքը դժուար չէ գուշակել։

Հոգեբանական իրողութիւն մ'է թէ խճողուժը յոռի եղանակ մ'է ուսուցման. Cramming is a bed made of study կը. ած հոգեբան Վիլեըմ Ճէյմս։

Եւ արդարև՝ մարդկային մտքի մեծագոյն առանձնայնորհուժը եղող ստեղծագործութեան, ըմբռնումի, յղացումի, և դատողութեան կարողութիւնները կը փճանան։

Հոգեբանական անմարսողութիւն մը յառաջ կուգայ։ Տղան կ'ըլլայ կրաւորական մի էակ անկարող հակազդելու, վերարտադրելու և ինքնաբուսայայտուելու։

Մինչդեռ դասախարակութեան նպատակն է իմնաւարայայտութիւն։

Պէտք է սորվեցնել կեանքի սկզբունքները, և թողուլ որ այդ սկզբունքներով վարժուին կառավարել իրենք զիրենք։

Այս է հնազանդ և անկախ մարդ չինելու միջոցը։

«Դիպրոցներն են որ յաճախ կը փըթացնեն միտքը» կ'ըսէ աչխարհահռչակ Էմիրսըն, «Թէ դպրոցը խաղի չուի հետաքրքրական չէ՝ ինաւական է։»

Մեքենական հնազանդութեան դարը անցած է։ Հնազանդութիւն կը նշանակէ ուրիշներու հակակշռին ենթարկուիլ։ Այդ հակակշիռը կուգայ ուսուցիչներէն և ծնողներէն։ Հնազանդութիւնը որ փորձառութեամբ ու վարժութեամբ կ'ստացուի չի կրնար բնազդական ըլլալ։ Ստոյգ է որ կարգ մը բնածին հակամիտութիւններ կան—նըմանողութիւն, ձևընկալութիւն—որոնք կրնան օգտագործուիլ ուսնակութեանց զարգացման մէջ հնազանդութեան առաջնորդելու համար։

Սակայն հնազանդութիւնը միջոց մ'է և ոչ նպատակ։ Հնազանդութիւն լոկ ծնողական հեղինակութեան համար, ինաւական վիճակ մ'է մանուկի ապագայ կեանքին համար։

Այն աչակերտը որ վարժուած է կըբաւորական վիճակի մը,երբ իրմէ գործնական կեանքի յորձանք ու փորձանքներու մէջ, կրնայ զինք գտնել ու ազատել իր կամքէն աւելի զօրաւոր կամքերէ, և դառնալ անզեկ նաւու մը նման խաղալիկ ամէն կողմէն փչող հովերուն։

Հնազանդութիւնը միջոց մ'է նպատակի մը համար բարի, և այդ նպատակը անձնազոպուիրն է։ Այս է հրնազանդութեան վախճանական նպատակը։ Եւ այս համակերպութիւնը ոչ միայն ընկերային օրէնքներու, տուրքերու, և ընտանեկան կարգ ու սարքի համար է, այլ կը նշանակէ նաև հնազանդութիւն՝ սկզբունքներու և գաղափարներու, որոնք կուգան անձնաւորութեան բարոյական կառուցուածքը ամրապնդելու։

Մնոզաց և ուսուցչաց կողմանէ պարտադրուած բռնի և անիրաւ միջոցները, որոնք առաջնորդել աւելի քաչելու միտում ունին սովորական և հասարակ պատճառներ կը կազմեն տղաքը մղելու դէպի դէգութիւն, յամառութիւն և կամակորութիւն։

Վերջապէս հնազանդութիւնը կարգապահութենէն, և կարգապահութիւնը կրնայ ծնիլ միայն առաջնորդողին անձին վրայ դրուած վստահութենէն։

Հայկ Հ. Ծ. ԱԿՈՐԵԱՆ

Կարդացէք եւ Տարածեցէք
«Ա Զ Դ Ա Կ»Ը

ՍՐՏՑԱԻ ԽՕՍՔԵՐ

Լաւ մամուլն ալ ինքնին դպրոց մըն է։

Պէտք է մեր ժողովուրդի զբաղատութեան իսկական պատճառները ժամանակել և ի յայտ բերել մեր ցեղին թագուն առաքինութիւնները, կռահել մեր ժողովուրդին սպառնացող վտանգը եւ գտնել անոր հոգևոր սպառազինման ամրոցը։ Աչալուրջ հակողութիւն եւ ուչադրութիւն, գիտնանք թէ միայն վայրը քիչ մը ամէն տեղ, իր ուժեղ կնիքը կը դնէ մեր նոր սերունդի զգացումներուն ու մտածողութեան վրայ։

Հայ լեզուն, գիրն ու գրականութիւնը և անոնց միջոցաւ Հայ Ոգին տարածելն ու ամրապնդելը, մեր հիմնական նպատակը պէտք է հանդիսանայ։

Հասկացողութիւններու քաոսով, հոգեկան լճացումով և բարոյական մակարծութիւնով՝ ժողովուրդ չի դաստիարակուիր։

Անհմաստ և զզուելի է քննադատութիւնը՝ երբ ստեղծագործ չէ։

Հասնող սերունդը պէտք է ունենայ հոգեկան թոհիչք. կեղծ բարոյականութեան քարոզները մեզմէ չատ հեռու են և նպատակ ալ չունինք, պարը, մարզանքն ու այլ հաճոյքները «անաթէմաթի ենթարկել և սակայն կ'ուզենք որ բարոյական և մտաւոր արժէքները ներդաչնակաւորուին անոնց հետ և նոր սերունդը գոյ թէ անկից վերջ ալ աւելի ազգային մեծ պարտականութիւններ կ'սպասուին իրմէ և թէ ինքը առաջնորդը պէտք է հանդիսանայ իր տարոպած և իրաւազրկուած ցեղին։

Պէտք է գիտնանք և գիտցնենք թէ արիւնով ու արցունքով գրուած պատմութիւն մը ունինք։

Պէտք կա՞յ տակաւ հորիզոններու տակ մեզի հետ պտրտցնելու թիւրքին հոգին, խօսելով անոր լեզուն, երգելով անոր երգերը։

Ճաւով կը դիտենք որ հայ լեզուն գիտցողներէն ոմանք իսկ գոցցես յաճախ հաճոյք կ'զգան, թիւրքին չուքն իրենց հետ պտրտցնելով։ եթէ այդ ուղղութիւն դարձած է, ե՞րբ պիտի ըսթափին։

Հոս հարց կը ծագի թէ թիւրքին եաթաղանէն հրաչքով իր կեանքը փրկած հայը, պէ՞տք է թիւրքին յիչատակը վառ պահէ և ապրեցնէ զայն իր այսօր ապրած հողերուն վրայ ևս։ Ո՞ւր կը մնայ մեր ազգային արժանապատուութիւնը, օտարներ ի՞նչ գաղափար կը կազմեն մեր մասին։

Ինչո՞ւ չենք ուզեր գիտնալ թէ այս անվայել է և անպատուաբեր ցեղի մը համար, որուն մչակոյթը իր պատուաբեր տեղն ունի ապերու քաղաքակրթական արժէքներու քով։

Հոգևոր պէաք, ժողովուրդին դեկավարը պէտք չէ զերին դառնայ ժողովուրդին բոլոր բաղձանքներուն որովհետև երբեմն այդ փափաքներն ու գանկութիւնները չափ ու սահման չեն ունենար։

Կ'ըմբռնենք թէ տեղեր կան ուր հնչակառ մեր կամքին տյո՛, պէտք է այդ ժողովուրդին ժամանակ մը ևս խօսիլ մեր չի սիրած լեզուովը և սակայն երբէք պէտք չկայ եկեղեցական արարողութիւններն, Ս. Աւետարանը, Ս. Գիրին և սուրբերուն հոգեչունչ աղօթքներն ու երգերը թարգմանելու։

Թրքախօսութիւնը քրոնիկ հիւանդութիւն մըն է որուն դէմ պէտք է ուժեղ պայքար մղել։ Մարդ երբեմն ինքզինք էնկիւրի գտնուած կ'զգայ։

Այդ հիւանդութեան դէմ պէտք է պայքարին մեր հոգևոր հայրերը, մչակոյթային միութիւններն ու կազմակերպութիւնները։

Մեր հայ-բողոքական եղբայրները ևս

ՊԱՂԵՍՏԻՆԵԱՆ ՆԱՄԱԿԱՆԻ

(Սեփական թղթակցութիւն)

Համարաբական դաշնակցութի՞ւն.— Գողութեան հետապնդումը.— Էմիր Թալալ՝ զինուոր.— Ոսթիկ. տեղ. դիւանի վերակազմութիւն.— Մարզպանը կը շրջի...

Երուսաղէմ, 27 Փետր.

Համիսլամական համագումարէն վերջ, հիմա ալ համարաբական դաշնակցութիւն։ Մէկը միւսին հետ չաղկապուած և մէկը միւսը լրացնող։ Պիտի իրականանա՞յ դաշնակցութիւնն ալ, ինչպէս որ իրականացաւ առաջինը՝ իսլամական համագումարը, հոգ չէ թէ դեռ սկզբնական քայլերու մէջ և տատամսոտ։ Այժմէն կարելի չէ ճչգորոշել և վճռական արտայայտութիւն մը ունենալ այդ մասին,բայց սա ալ պէտք չէ ժտահան ընել, որ մեր գարը առաւելաբար քաղաքական երկունքներով յղի դար մ'է, և կարելի է ակնկալել չատ մը իրադարձութիւններ։

Համարաբական դաշնակցութեան գաղափարը նոր չէ։ Վերջին քանի մը տարիներու ընթացքին ան քանի մը անգամ խնդրոյ առարկայ եղած է, և զանազան արաբ թագաւորաց և իչխանապետներու միջև այսպէս թէ այնպէս քննութեան ենթարկուած։ Սկիզբը Իպրն Սաուտն էր, որ կը հակառակէր, ո՛վ գիտէ ի՛նչ նկատումներով։ Ցետոյ հարցը այդպէս քննութեան տակ մնաց և առաջադիր և ձեռնարկող կողմերը մէկդի քաչուեցան։

Այժմ կը թուի թէ նոր հոսանք մը սկսած է ի նպաստ այդ համարաբական դաշնակցութեան ստեղծման։ կը կարծուի թէ՝ հարցը անպայմանն կերպով երուսաղէմի իսլամական ժողովին մէջ ձեծուած է անգամ մ'ալ։ կարելի է ըսել, թէ չարժուժը կը ղեկավարուի չահագրգռող երկիրներու ազգայնական տարրերու և հոսանքներու կողմէ։ Դուչակութիւններ այժմէն չենք կրնար բնել, մանաւանդ որ հարցը խիստ գաղտնի կը պահուի, և եթէ չստացուէր անցեալ օրուան Ռոյթէրի մէկ հեռագրալուրը Լոնտոնէն, դեռ ատեն մ'ալ հաւանօրէն գաղտնի մնալ չարժուժը։Ըստ յիչեալ հեռագրի, չուտով Մէքքէի մէջ պիտի գումարուի համագումար մը,համիսլամական դաշնակցութեան մը կազմութեան առաջադրութիւններով։

Արաբական մաժուլը զօրաւորապէս չարձագանգեց լուրին, իսկ երրայական մաժուլը նոր նոր գուչակութիւններ բնելու սկսաւ և ազգային տան քաղաքականութեան ինաւական հանգամանքը դրսևորեց։

Պէտք է սպասել դեռ, մինչև որ գործնական քայլեր առնուին։ Եւ այս առեն կարելի կ'ըլլայ որոշ կարծիք մը յայտնել։

***

Երուսաղէմի էլ Աքսա մզկիթէն անհետացած թանկագին Գուրանի տասնեակ մը էջերուն հետապնդումը գեռ կը չարունակուի։ Խնդիրը ոսթիկանութեան ձեռքն է։ Քննութեանց արդիւնքի չուրջ խիստ գաղտնապահութիւն կը տիրէ։ Մզկիթին քանի մը պաշտօնեաներ, ոստիկանութեան հրահանգին վրայ, կախակայուած են։

Միւս կողմէն, եգիպտական կառավարութիւնն ալ սկսած է հետապնդել հարցը, իր երկրին մէջ։

Երուսաղէմի մեծ միւֆթիին հակառակորդ կողմը գողութեան մասին լուր տուողին դրամական պարգև խոստացած է։

Այսպէս թէ այնպէս, գաղտնիքը գարդ չէ պարզուած։

***

Անգր. Զորդանի Էմիր Ապտալլահին երէց որդին Էմիր Թալալ, որ քանի մը տարի առաջ Անգլիոյ մէջ զինուորական վարժարան կը յաճախէր, անցեալ չաբաթ, երուսաղէմի Անգլ. զինուորական ուժերու Middlesex Regiments֊ին միացաւ, իր զինուորական պարտականութիւնները կատարելու համար։

Էմիր Թալալ նախ քան իր մեկնումը Ամմանէն առարկայ եղած է ցոյցերու, և ճանապարհի հանդիսութիւններ տեղի ունեցած են ի պատիւ իրեն։ Սոյն հանդիսութեանց ներկայ գտնուած են բոլոր բարձրաստիճան անձնաւորութիւնները Ամմանի մէջ։ Զիաւորներու հեռաւակ խումբ մը Ամմանէն դուրս մինչ երեք մղոն ընկերացած է Էմիրին ինքնաչարժին։

***

Ոստիկանական տեղեկատու գիաւորին մէջ կարևոր փոփոխութեանց և վերակազմութեանց կ'սպասուի։ Շատով քաղաքս կր ժամանէ Scotland Yard֊ի (Անգլիոյ գաղտնի ոստիկանութեան բաժանում) անդամներէն մէկը, ստանձնելու համար դիւանին վերահսկողութիւնը և գայն դնելու լաւագոյն հիմերու վրայ։

***

Մարզպանը կր շրջի... Հետաքրքրութեամբ և անդադար քաղաքէ մը ուրիչ քաղաք, և աւտնէ մը ուրիչ աւանը կուգայ Զոր. Ուօքըր, Պաղեստինի բրիտանական Մարզպանը, քննելով և ուսումնասիրելով բոլորին վիճակը, կենդանակերպերը և անտեսանելի պայմանները։ Կրնամ ըսել թէ Մարզպան Զոր. Ուօքըր առաջինն է, որ այսքան յաճախադէպ այցելութիւններով և չրջագայութեամբ չփման մէջ կը մրնէ ժողովրդական խաւերու հետ և կրսէ անոնց ցաւերն ու տրտունջները։

Վերջացող չաբթուան մէջ իր կատարած նման պտոյտներու ընթացքին, դէպի չարք մը արաբական գիւղեր, Մարզպանը նոյն իսկ ներս մտած է խեղճուկ և աղքատիկ մաս մը տուներէն և քնակիչներուն դորպիսութիւնները հարցուցած։ Լսած է իրենց ցաւերու պատմութիւններէն, խնդրանքներէն և խոստացած նկատողութեան առնել։

Ըսեմ որ. Մարզպանին սոյն պտոյտները սերտ կառնչութիւն ունին որդեգրութիւնք և կամ ալ որդեգրուած քաղաքականութեան հետ՝ Պաղեստինի նըկատմամբ, և գիւղապետական դասակարգին կենդաղանձին բարւոքման այխատանքներուն հետ։

ԹՂԹԱԿԻՑ

ԹԻՒՐՔ ԶՕՐԱՎԱՐՆԵՐԷՆ ՆՈՒԻՐԵՏՏԻՒՆ ՓԱՇԱՆ ՄԵՌԱՒ

Մեծ պատերազմի ընթացքին, զօրավար Թաուզենդ հրամանատարութեան ատկ գեներալ անգղիական բանակին դէմ Քութ էլ Ամարան պատերազմող զօրավար Նուրէտտին փաչա մեռած է Պոլսոյ մէջ։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔ

ՆԵՐԳԱՂԹԻ Բ. ԿԱՐԱՒԱՆԸ Կը ՄԵԿՆԻ

Պ. ՇԱՀՎԵՐՏԵԱՆԻ ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆԸ

Ցուճահայ թերթերը կր գրեն.—

Ասկէ առաջ ալ գրած էինք թէ ներգաղթի երկրորդ կարաւանը պիտի մեկնի Փետրուար 18էն 20ին։ Ներգաղթի պատուիրակ Պ. Դ. Շահվէրտեանի ըստորագրութիւնը կրող հետեւեալ յայտարարութիւնը կը հաստատէ մեր տեղեկութեան ճշդութիւնը։

Ահա այդ յայտարարութիւնը.—

«Կը յայտարարենք ի գիտութիւն ներգաղթողներուն, որ երկրորդ կարաւանը կր մեկնի «Իտրէսոս» նաւով, Բիրէյի Տրումպա կոչուած նաւահանգիստէն։ Նաւ նստելու գործողութիւնները կ'սկսի կիրակի Փետրուար 21ին, առաւօտեան ժամը 8ին։

Նաւ պիտի մտնեն համաձայն նախօրօք ստացուած կարգաթիւերուն. կ.ա. ժամը 8էն մինչեւ կէս օր թիւ 1—200, իսկ մնացեալները կէս օրէն վերջ։

Դ. ՇԱՀՎԵՐՏԵԱՆ

Շատ հաւանական է որ շոգենաւը ճամբայ ելլէ երկուշաբթի օր։ Այս կարաւանին մաս չեն կազմեր ամիս ա'ռաջ Մակկդոնիայէն Ա.Թէնք եկած որբերն ու գաղթականները, որոնք սոսկալի թշուառութեան մատնուած են։ Պ. Շահվէրտեան խոստացած է այս գաղթականներէն մի քանի հոգի երրորդ կարաւանով ղրկել։ Մինչ այդ, չի գիտցուիր թէ այս թշուառներուն վիճակը ինչ պիտի ըլլայ։

Այս որքերուն համար, առաջնորդ Մազլումեան արքեպիսկոպոս եւ Բարեգործականի տեղոյս մասնաճիւղի ատենապետը դիմած են Պ. Շահվէրտեանի մօտ, բայց այս վերջինը անդրդուելի մնացած է։ կը՛սուի թէ որակեալ բանտարկեալները չըլլալուն համար է որ Պ. Շահվէրտեան կը մերժէ ցանկերու մէջ արձանագրել զանոնք։

Երկրորդ կարաւանին մաս իր կազմն ընդամէնը 1248 հոգի։ Ներգաղթի պատասխանատուները շոգենաւի մեկնումէն յետոյ Սելանիկ պիտի մնկնին երրորդ կարաւանին պատրաստութեամբ զբաղելու համար։

Մեր ստացած տեղեկութեանց համաձայն, մինչեւ հիմա՝ մօտաւորապէս ութը հազար հոգի արձանագրուած են ներգաղթի ցանկերուն մէջ։

ՆԵՐԳԱՂԹՈՂՆԵՐԷՆ ՄԻՆ ԱՔՍՈՐՈՒԱԾ

Երեւանէն ստացուած նամակէ մը «Նոր Օր» կը քաղէ հետեւեալը.—

«Մեզի ղրկեցին հնաւաւոր գիւղ մը. ցուրտը սոսկալի էր եւ գործ չկար։ ըմնտիպուհեցաւ փախուստ տալ եւ երեւան հասնիլ։ Ե֊ջորդ օրը ձերբակալեցին եւ իբր կառավարական հրամաններուն եւ կարգադրութիւններու անսաստող, որոշեցին զիս աքսորել։ Մինչեւ որ նոր նամակ չի գրեմ ձեզի, դուք ինձի մի գրէք։ Հասցէ չունիմ եւ չեմ գիտեր թէ ուր պիտի ղրկեն։ Իմ ճակատագիրս ալ այս նպաւ։»

ՈՐ ՀԱՅԵՐԸ ԿՐՆԱՆ ՎԵՐԱԴԱՌՆԱԼ ԹԻՒՐՔԻԱ

«Նոր Լուր» կր գրէ.

Առաջիկայ ձեռնհաս օրջանակներէն առանց անցագրի կամ տարբեր անցագրով եւ կամ ամէնքը կայրի ճամբէ առանց անցագրութեամբ առնասահման մեկնող ամեն հայ ազատ է Պոլիս գալու, պայմանաւ որ իր տալիք պէյանճաւճին ճնուրիւնը նպաստաւոր ըլլայ։

Իսկ առանց կայրը ճամբէն առանց անցագրութեան կամ հաճարապետական անցագրով մեկնողներ առանց պէյանճաւճի ազատ են դառնալու, պայմանաւ որ անցագիրնին առանց անցագրուած ըլլայ իրենց գտնուած երկրի թիւրք հիւպատոսարանին կողմէ։ Ճնուրիւնը ստացողներ են Պէյանճաւճի։ Իսկ չեն կրնար վերադառնալ անոնք որ դադրեցուած են հպատակութենէ եւ որոնց անունները հրատարակուած են պատասխանատուներուն մէտ։

ՀԱՅ ԳԵՂ. ՄԻՈՒԹԻՒՆ
Գրական-երաժշտական երեկոյթ
ՇԱԲԱԹ ԻՐԻԿՈՒՆ, 5 ՄԱՐՏ, ԺԱՄԸ 9ԻՆ
ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԱԿՈՒՄԲԻՆ ՄԷՋ
ԲԱՆԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ՝ Ազգի բանասիրութեան ազդեցութիւնը նուագի վրայ
(Ֆրանսերէն լեզուով)
Բանախօս՝ Պ. Յ. ԹՈՒՐԱՔ. Յայտագրի կը մասնակցին՝ Բէէնսէս Միզապահ, Ե. Պաբամի Օր.Զ. Ապէյ, Օր. Մ. Կիւլպէնկեան
Պ. Պ. Ն. Հազարապետեան, Մ. Նազարեան եւ Դ. Նիզիպլեան
Մուտք 15 ս. դ. Անդամներուն 10 ս. դ.

ՀԱՆԴԻՍԱՒՈՐ Ս. ՊԱՏԱՐԱԳ
932 ՄԱՐՏ 6 ԿԻՐԱԿԻ ՕՐ
Նոր Մարաշի Ս. Քառ. Մանկաց նորակառոյց եկեղեցւոյ անուան օծումի առթիւ
Պիտի պատարագէ Նորին Գերապատուութիւն Տ. Եղիշէ Ս. Արքեպսկս. Կարօեան, պիտի երգ նորակազմ դպրաց դասը։ Մինչեւնոյն ժամանակ պիտի կատարուի Աղն. Տիկին Նէվրիկ Բէհեաեանի կողմէ եկեղեցւոյս նուիրուած Ս. Յովհաննու Աւետարանչին պատկերին օծումը։
Կը հրաւիրուի բոլոր ժողովուրդը։
ԹԱՂ. ԽՈՐՀՈՒՐԴ

ՀԱՆԴԻՍ -- ԵՐԵԿՈՅԹ
ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԱԾ ԿԻԻՐԻՆԻ ՀԱՑՐԿ. ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԿՈՂՄԷ
Ի նպաստ կարօտ ուսանողներու
5 Մարտ 932 շաբաթ երեկոյ ժամը 8.30-ին
Հայ Աւետ. Ժողովասրահին մէջ

ՊԱՏՄՈՒԱԾՔԻ «ԱԶԴԱԿԻ» ԹԻՒ 2

ՄԱԹԷՕ ՅԱԼՔՕՆ

ԳՐԵՑ՝ ՓՐՕՍՓԷՐ ՄԷՐԻՄԷ

Այս մարդը յելուզակ մըն էր, որ գիչերը վառօդ փընտրելու համար քաղաք իյած ըլլալով, ինկած էր Քօրսիքացի զինուորներու դարանին մէջ։ Կորովի ինքնապաչտպանութենէ մը եաք, սարսուած էր նահանջել, խստիւ հետապնդուած, ժայռէ ժայռ ցատկրտելով։ Բայց նեղ տարածութիւնով մր միայն կը բաժնուէր զինուորներէն և անկարելի էր որ այդպէս վիրաւոր, հասնէր մաիչին առանց բռնուելու։

Մօտեցաւ Ֆօրթիւնաթօյին ու ըսաւ անոր.

— Դուն Մաթէօ Ցալքօնին եաղո՞ն ես.

— Այո.

— Ես Ճիանէթթօ Սանփիօռօն եմ։ Հետապնդուած եմ զինուորներէն։ Գահէ՛ զիս, որովհետև չեմ կրնար աւելի հեռուն երթալ։

— Ես ի՞նչ պիտի ըսէ հայրիկը, եթէ պահեմ քեզ առանց իր արտօնութեան.

— Պիտի ըսէ որ լաւ ես ըրած.

— Ո՛վ գիտէ.

— Ես գիտեմ։

— Ինչպէս կրնայ տեսնել քունիս մէջէն։

— Դուն չէիր քնանար, անպիտա՛ն։ Հրացանի ձայնեը անպայման արթնցուցին քեզ։

— Կը կարծես ուրեմն, սիրելի տաճնապետ, թէ ձեր հրացանները այնքան աղմո՞ւկ կը հանեն։ Հօրս կայծքարի պզտիկ ատրճանակը աւելի բարձր ձայն կուտայ ձերինէն։

— Թող տատանան գլո՛ւխդ տանի, նզովի՛ց արժատ։ Ես վստահ եմ որ դուն տեսած ես Ճիանէթթօն ու թերևս նոյն իսկ պահած ալ ես։ Օ՛ն ընկերներ, ժամ՛ք այս տունէն ներս ու փնտռեցէք մեր մարդուկը։ Անկարելի է որ կաղն ի կաղ քալելով մինչև անտառ հասած ըլլայ։ Արդէն արեան հետքերն ալ հոս կը վերջանան։

— Նե ինչ պիտի ըսէ հայրիկը։ Տարցուց Ֆօրթիւնաթօն ծիծաղելով, երբ իմացայ թէ իր տունն էք մտած մինչ ինք բացակայ է հոնկէ։

— Մտանա՛կ, ուժգոց կամպան անոր անանջներէն քաչելով։

(Շար.)

Թրգմ. Վ. ԽԱԺԱԿ

— Ա՛յո՛, չո՛ւտ պատասխանէ և մի կրկներ հարցումներս։

— Հա՛, այս առտու գիւղին երեքը անցաւ մեր տան առջեէն, իր Բիէրօ ձիուն վրայ։ Ինձի տարցուց թէ հայրիկս ինչպէս է ու ես պատասխանեցի...

— Ա՜հ, պզտիկ տատանակ, տատանութիւն կ'բնես։ Ըսէ՛ ինձի չո՛ւտ, ո՛երկէ՞ անցաւ Ճիանէթթօն, որովհետև գինքն է որ կը փնտռենք։ Վտահ եմ որ այս արահետէն գնաց։

— Ո՛վ գիտէ։

— Ով գիտէ՞, ես գիտեմ թէ՞դուն տեսած ես զինքը։

— Ինչպէս կրնայի տեսնել քունիս մէջէն։

— Դուն չէիր քնանար, անպիտա՛ն։ Հրացանի ձայնեը անպայման արթնցուցին քեզ։

— Կը կարծես ուրեմն, սիրելի տաճնապետ, թէ ձեր հրացանները այնքան աղմո՞ւկ կը հանեն։ Հօրս կայծքարի պզտիկ ատրճանակը աւելի բարձր ձայն կուտայ ձերինէն։

— Թող տատանան գլո՛ւխդ տանի, նզովի՛ց արժատ։ Ես վստահ եմ որ դուն տեսած ես Ճիանէթթօն ու թերևս նոյն իսկ պահած ալ ես։ Օ՛ն ընկերներ, ժամ՛ք այս տունէն ներս ու փնտռեցէք մեր մարդուկը։ Անկարելի է որ կաղն ի կաղ քալելով մինչև անտառ հասած ըլլայ։ Արդէն արեան հետքերն ալ հոս կը վերջանան։

— Նե ինչ պիտի ըսէ հայրիկը։ Տարցուց Ֆօրթիւնաթօն ծիծաղելով, երբ իմացայ թէ իր տունն էք մտած մինչ ինք բացակայ է հոնկէ։

— Մտանա՛կ, ուժգոց կամպան անոր անանջներէն քաչելով։

(Շար.)

Թրգմ. Վ. ԽԱԺԱԿ

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ԿԱՅՈՒԹԻՒՆԸ ԾԱՆՐԱԿՇԻՌ ԾԱՅՐԱԳՈՅՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ ՄԷՋ

ՁԱԽՈՆ ՄԵԾ ՈՒԺԵՐ Կ՚ՀԱՄԱԽՄԲԷ ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՍԱՀՄԱՆԻՆ, ՎՐԱՑ

Պ. ԳԱՐԱԽԱՆ ԴԻՒԱՆԱԳԻՏԱԿԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔՆԵՐ Կ՚ԵՍԱՆԻ

ՉԻՆԱՅԻՔ ԵՏ Կ՚ՄՂԵՆ ՁԱԽՈՆԱԿԱՆ ԱՐՁԱԻԱՆՔՆԵՐԸ

Ռուս եւ Ճապոնական յարաբերութիւն ներու վատնգին մէջ

ՄՈՍԿՈՒԱ, 29 Փետր.— Պ. Դարախան Պ. Հկրօդայի յայտարարեց թէ սովիէթական կառավարութիւնը ստացած է ստուգուած տեղեկութիւններ որոնց համաձայն ճապոնական զօրամասերը համախմբուած են վերջերս սովիէթօ-կորէական սահմանագլխի կից գաւառներու մէջ ինչ որ հակասութիւն կը կազմէ Բորթսմուրի դաշնագրին 2րդ յօդուածին: Սովիէթական կառավարութիւնը պիտի փափաքէր ճապոնական կառավարութենէն ստանալ տոյն վայրերու մէջ ճապոնական զօրամասերու համախմբումին վերաբերեալ բացատրութիւններ: Ճապոնական դեսպանը խոստացաւ այս մասին Թոկիօ հեռագրել անմիջապէս:

ՊԵՐԼԻՆ, 29 Փետր.— Սովիէթական ջրաքնակները Ռուսիոյ Մայրագոյն Արեւելքի վերնին միջամտելուն կ՚սպասեն՝ հիմնուելով արտաքին գործոց Քոմիսէր պ. Դարախանի կողմէ Մոսկուայի ճապոնական դեսպանին կատարուած զեկոյցին

Տոյն զեկոյցով սովիէթական կառավարութիւնը տեղեկութիւններ կը պահանջէ Մանչուրիոյ մէջ նոր հաւերապետութեան հռչակման եւ բանակի շարժումներու մասին ինչպէս նաեւ ռուս գաղթականներուն մասին որոնք Ճապոնի դրդումով զինուորական գործողութիւն մը պիտի փորձեն երեր սովիէթներու դէմ:

Սովիէթներու ծանուցագիրը կ՚աւելցնէ որ «եթէ Ճապոնցիները են որ խրատեր են այդպիսի ընթացք մը, ոնոնք բացայայտ կերպով պարտազանց գտնուած են իրենց յանձնառութիւններուն»:

Ծանուցագիրը կեզրակացնէ Ճապոնի կառավարութենէն պահանջելով որ հարց տայ թէ «ինչը տեղեկութիւն առած է արդեօ՞ք որ Խարպինի մէջ գտնուող Ճապոնական ընդհ. սպարակոյսը պահանջած է Չինասանցի Արեւելեան մասին մէջ գտնուող երկաթուղիները կառավարող իշխանութիւններէն որպէսզի իր տրամադրութեան տակ դնեն տասնըեօթը կառախումբ Ճապոնական զօրախումբեր փոխադրելուն համար ռուսօ-չինական սահմանագլուխը:

Ռուսական ապրեստակ բանակը կը պահպանուի Լոնդոնի սովիէթներու դէմ

Պէրլին, 29 Փետր.— Մոսկուա հասնող լուրերը կը ծանուցանեն մանրամասնութիւններ տալ վլատիվոսթոքի մէջ գտնուող սովիէթական զինուորներու դէմ յարձակելու համար սպիտակ ռուսերու կողմէ Մանչուրիոյ մէջ տեղացող պատրաստութիւններուն մասին:

Տոյն նպատակաւ Խարպինի մէջ ռուս գաղթականներէ բաղկացած բանակ կը կազմուած է հրամանատարութեամբ զօրավար Քոզմայնի եւ գնդապետ Մազոսօֆի: Բանական քիով ռուսեր մեկնեցան դէպի Մանչուրիոյ հիւսիսակողմը սովիէթներու սահմանագլուխ անցնելու եւ ապստամբութիւն մը պատրաստելու նպատակաւ:

Չինաստան կը պատրաստի վերագրաւել Մանչուրիան

ՇԱՆԿՀԱԻ, 29 Փետր.— Հօս նահանգէն հասնող լուրերէն կը հասկանայ թէ չինական կառավարութիւնը որոշած է փութացնել զինուորական պատրաստութիւնները Մանչուրիան վերագրաւելու և անկախութիւն հռչակողները պատժելու համար:

Անդիկա որոշած է այս նպատակաւ չորժման մէջ դնել 400,000 հոգինոց բանակ մը, բայց այս զօրաշարժը չպիտի կրնայ վերջանալ այնքան չուտով:

Ճապոն գիմի եւ ռազմանաւ մր կը գնէ

ԲՈՒՐԶ, 29 Փետր.— Լրագիրները կը ծանուցանեն թէ ճապոնը գնած է ռազմանաւերքի ապստրանք մը տուած է ֆրանսական գործարաններուն, մասնաւորաբար Ֆրէօզոյին: Սոյն ապստրանքները կը կայանան հրետանեաց գունդերու համար ռումբերու և ուրիշ պանազան ռազմամթերքներու մէջ:

Ճապոն երեք միլիոն տոլարի արժէքով ռազմամթերքներու ապստրանք տուած է նմանապէս Լեհաստանի և Չեխոսլավաքիայի մէջ:

Սամերիկան Ճապոնի դէմ

ԹՈՒԿԻՈ, 29 Փետր.— Միացեալ նահանգներու մէջ ճապոնական ապրանքներու դէմ պոյքոթաժի շարժումը խիստ կերպով կը մատաղնջէ ճապոնը. ելեւմտական շրջանակները վրդովուած են ճապոնի ունեցած պարտքերու հնչուն դրամով անմիջապէս վճարելու համար ամերիկեան դրամատուներու եւ առեւտրական կազմակերպութեանց կողմէ կատարուած ճնշումին:

Չինացիք կը յաղթեն

Լոնտոն, 29 Փետր.— Շանկհայէն Ռիւթէրի կը հեռագրուի թէ Քիանկ Ուանի մէջ տեղի ունեցող գիշերային վիրջին կռիւներու ընթացքին, Չինացիները Ծագող Արեգակը ընթանալ տուած են յարձակելու յատկացուած իրենց զօրաբաժասերու առջեւէն: Ուրիշ տեղեկութեան մը համաձայն Չինական զինուորները դէպի ճակատ փոխադրուած են կարմիր խաչի գրօշակի պաշտպանութեան ները դէպի ճակատ փոխադրուած են կարմիր խաչի գրօշակի պաշտպանութեան տակ գտնուող վակոններու մէջ: Ճապոնական գոյներով ներկուած Չինական օդանաւերը խաթած են եղեր նաեւ Ճապոնական զինուորները:

Շանկհայ գտնուող Ճապոնական նաւային ուժերու հրամանատարը յայտարած է ժամուին թէ Ճապոնական նաւատորմը ոչ մէկ դիտաւորութիւն չունի Շաթէյը աւերելու, բայց անիկա հարկադրուեցաւ յարձակելու այս ռազմերը

ԸՍՏԷԹ ՓԱՇԱ ՄՈՍԿՈՒԱ Կ'ԵՐԹԱՑ

Սենգարայ.— Վարչապետ Ըստէթ փաշա Ապրիլին Ռուսիա պիտի ճամբորդէ. վարչապէտին պիտի ընկերանայ արտաքին գործավարը. Որոշուած է որ Թուրք մամլոյ ներկայացուցիչներ ալ ուղեկցին Ըստէթ փաշայի. Յեղեկացուած է որ բարեկամ տովիէթ մամուլը շատ գոհ պիտի ըլլայ այս առթիւ, մօտէն տեսակցելով Խորհրդոյներուն հետ.

Վարչապետը հինգ օրի չափ պիտի մնայ Ռուսիա և պիտի այցելէ այդտեղի ճարտարարուեստական և երկրագործական զանազան շրջանակներու, վերադարձին, շատ հաւանաբար, ընտրէ Պէռլինի ճամբան և այցելէ Հռոմ, այս կերպով պատասխանած պիտի ըլլայ նաև Մ. Մուսոլինիի հրաւէրին.

ԱՑՆԹԱՑՆ ՊՕՑՔՕԹ ԿԸ ՔԱՐՈԶԷ ՁԱԲՈՆԻ ԴԷՄ

Լոնտոն.— Քալիֆորնեոյ Բասադինա քաղաքէն Ռիւթերի գործակալութեան կը հեռագրուի թէ անթէյով ամէն կողմ տարածուած չինա-ճաբոնական վէճի մասին իր մէկ ճառովը, բրոֆէսոր Ալնթեան տնտեսական պոյքոթաժը յանձնարարած է՝ թշնամութիւնները դադրեցնելու ստիպելու ճաբոնը.

ՏՕՔԹ. Հ. ԼՈՒՍԻՆԵԱՆ

(ՀԱԼԷՊ)

Նախկին բժիշկ Միջազեսքի Քիմուռական հիւանդանոցներու եւ մանուազէս ևերքին եւ մանկական հիւանդութիւններու

առագ, արմատական, խղճամիտ դարմանում:

Հիւանդ կ'ընդունի ամէն օր ժամը 9—12 եւ 2—6 իր դարմանատան մէջ. Հալէպ Նեյալ թաղ. Թրամվայի քովերնութեան կայարան, թիւ 7

Բղ. եւ Ուրբաթ օրեր ապրատակ մրի

Կարի եւ ձեւագիտութեան դասընթացք

ՏԻԿԻՆ ՏԻՔԱ ՄԱՆԿԵԱՆ

(ՎԿԱՅԵԱԼ ՓԱՐԻԶԷՆ)

Ցայօնի դերձակուհի Տիկ. Տիքա Մանկեանի ձեւագիտութեան 5րդ դասընթացքը կ'սկսի Մարտ 1ին «Էօլ ար Թրուա Տօրքոր»ի ճիշդ դիմաց, Կուրց փողոց:

Սրեք ամսուան մէջ, ամենավերջին մեթոտներով եւ արդիական միջոցներով կը սորվեցնէ ձեւագիտութեան բոլոր բաղդութիւններ եւ կ'օժտէ Բ. Դասընթացքին հաստատուած վկայականներով:

Հետաքրքրուելու համար անգամ մը դիմեցէք իր 66ի աւելի օրացանատեղերուն:

ԿԱԶՄԱՏՈՒՆ
Յ. ՏԷՐ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍԵԱՆ

ԲԻՒ - ԷԼ - ԳԱՊՈՒՐԻՅԷ ԹԻՒ 49

(Մեծ Մէրային առջեւ)

ՕՍԿԵՔՕՂ

Կաշեկազմ, Լաքակազմ և Թղթակազմ տոկուն և ճաշակաւոր ԳՈՐԾ

ԶԱՓԱՒՈՐ ԳԻՆԵՐՈՎ

Կրօնական եւ կրթական հաստատութեանց եւ գրադարաններուն համար մասնաւոր ԶԵՂՉ

ԳԱԲՐԻԷԼ Թ. ԹԷՐԶԵԱՆ

(ԵԼԵՔՏՐԱԿԱՆ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ)

Հիմնուած 1921 ին Պոլիս-Բերա

Եթէ դիւրամատչելի պայմաններով կը կատարեմ ամէն կարգի էլեկտրական լոյսի գործերու (Installation), իշխան ևսև մրցեր եւ թեմօներ:

Վաճառատունս կ'ստանձնէ նաեւ բոլոր էլեկտրագործիքներու նորոգութիւններ: Մասնաւոր սպասարկութիւն բնակարաններու էլեկտրա-նորոգմանց. Վաճառատուն Philips եւ Lux էլեկտր. լամբերու եւ ամէն տեսակ էլեկտրական պիտոյքներու:

Վճարման դիւրութիւններ.

Հասցէ — Վ. Ուզունեանի գրատան կից Գուրճ. B. P. 491

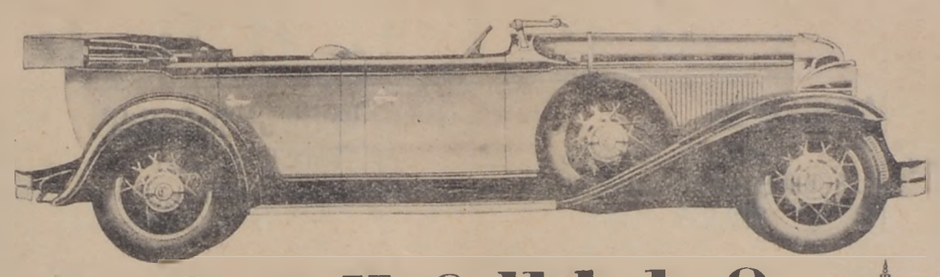

ԳՐԱՅՍԼԵՐ

աշխարհահռչակ իմիճաշարժները որոնք 6-8 սիլինտր ունին,

ԱՄԵՆԱՏՈՒՆԻՆ ԵՒ ԴԵՂԵՑԻԿ ՄԱՐՔԱՆԵՐՆ ԵՆ ՀՐԱՊԱՐԱԿԻՒ ՎՐԱՑ ԵՒ

ԿԸ ՓՆՏՈՒՒԻՆ ԱՄԵՆՈՒՐԵՔ:

ԳՐԱՅՍԼԵՐ ինքնաշարժերու մասնաւոր յատկութիւններն են՝ ՏՈԿՈՒՆՈՒԹԻՒՆ, ԳԵՂԵՑԿՈՒԹԻՒՆ, ԶԱՓՍԻՈՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՀՈՆՑՍՏԱԻԷՏՈՒԹԻՒՆ:

Վճարման դիւրութիւններ կը տրուին.

ԳՐԱՅՍԼԵՐ մեքենաներու բոլոր կտորները պատրաստ կը գտնուին մեր վաճառատուներուն մէջ՝ Լիբանանի, Սիւրիոյ և Իրագի ընդհանուր ներկայացուցչութիւն՝

NAAYEM MOTOR IMPORT Co. BEYROUTH B. P. 869. TÉL. 32—29

Հիւս. Սիւրիոյ ներկայացուցիչներ՝ Գ. և Մ. ԱԶԻՐԵԱՆ

Կարի եւ Ձեւագիտութեան Դասընթացք

ՏԻԿԻՆ ՄԱՌԻ ԵՐԱՄԵԱՆ

ՎԿԱՅԵԱԼ ԴԵՐՁԱԿՈՒՀԻ

ԲԱՐԻԶԷՆ ԵՒ ՎԱՇԻՆԿԹՕՆԷՆ

Կարի եւ ձեւագիտութեան մասնագիտուհի, Տիկին Մառի Երամեան կը վերադառնայ իր արհեստանոցը, Մեծ Սէրայի դիմացը Նո. 78 տան երկրորդ արկը:

Սրեք ամսուան միջոցին կը սորվեցնէ ամենավերջին ճոռաձեւութեամբ, կար եւ ձեւագիտութիւն իր բոլոր բաղդութիւններով եւ արդիական միջոցներով, Droit-fils մեթոտով: Իր աշակերտուհիները կ'օժտեն Բարձրի աստիճանաւոր Académie Daydou վկայականով:

ՍՓԱՆՏԱՐ *կօշիկները միշտ ամենալաւ, ամենադիմացկուն, ամենաոճային եւ ամենագեղեցիկներն են.*

ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ

ՆԱՃԱՐ ԵՂԲԱՅՐՆԵՐՈՒ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ

ՏՕՔԹ. ԼԵՒՈՆ ԷՆԻՔՕՄԵԱՆ

(Նախկին մեծ օր հիմնիմ Պէյրութի Ամերիկ. հիւանդանոցի)

Իր նոր դարմանատունը կը գտնուի Ակէնպի փողոց (նախկին Մատրաս), Լիբանանի հորիզոնական հարթակատոյց պալատի մէջ, երկորդ յարկ.

Ընդունելութեան ժամեր.— կէսօրէ առաջ 9—12, կէսօրէ վերջ 2—6:

ՉԳԻՒՄՈՐՆԵՐՈՒՆ ՄԻՇՏ ՁՐԻ:

ՏՕՔԹ. ԳԵՈՐԳ ԿԷՐԿԷՐԵԱՆ

Վկայեալ Lauréat նախկին Interne եւ այժմ ըմեայն; *ՄԱՆԱՆԳԻՏ* բժիշկ Ֆրանսական հիւանդանոցի *ԱԶՔԻ, ՔԹի, ԿՈՒՈՐԴի, ՍԿԱՆՁԻ և ԴԼՈՒՈ* հիւանդութիւններու բաժնին:

Հիւանդ կ'ընդունի կէսօրէ վերջ ժամը 2—6

իր գլխաւոր մէջ rue de Damas, No. 15

Հիւանդները ուղղակի հիւանդանոց կ'ընդունուին իր կողմէ տրուած մուտքի բարօրով:

Աղքատ հիւանդներու ձրի դարմանուած, ամէն օր կէսօրէ առաջ ժամը 10—12, հիւանդանոցի դարմանատան մէջ:

ՏՔԹ. ՍՈԿՐԱՏ ԱԽԵՏԻՍԵԱՆ

ՎԻՐԱԲՈՅԺ - ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ

ՎԿԱՅԵԼ ՊԷՅՐՈՒԹԻ ՍՄԵՐԻԿԵԱՆ ՀԱՍԱԼՍՈՐԱՆԷՆ

Կընդունի ամէն օր բացի կիրակիէն կէսօրէ առաջ 8—12 կէսօրէ վերջ 2-6

*Հասցէ՝ Capucin*ներու եկեղեցիին կից Արդարութեան պալատին եռակ.

ՏՔԹ. Գ. ՏԱՎՈՒՏԱՐԵԱՆ

ՄԱՆԱՆԳԻՏ ՆԵՐՔԻՆ ԵՒ ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

Իր դարմանատունը հաստատած է, *ՍՍՈՒԻՐ* վողոց, Տօքթ. Եօզդւատեանի (առաջնաբոյժ) դարմանատան կից.

Ընդունելութեան ժամեր՝

կէսօրէ առաջ ժամը 8—12
» վերջ » 2—6

ՏՔԹ. Բ. ԳՈՒԼԱԳԵԱՆ

ՄԱՆԱՆԳԻՏ՝ ՆԵՐՔԻՆ, ՄԱՐԹԱՑԻՆ ԵՒ ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

ՎԿԱՅԵԱԼ ՓԱՐԻԶԻ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑՆԵՐԷՆ

Կր դարմանէ գիտական ամենավերջին մեթոտներով, բորեր, ասթմոխ, ադիքներու յետադէմ ամէն տեսակ հիւանդութիւններ: Հին եւ նոր գետմամիզութիւնը իր բոլոր բաղդութիւններով, ինչպէս նաեւ Ֆրանկախոս եւ մորքային հիւանդութիւններ:

Առագ, արմատական եւ բարեխիղճ դարմանում:

Հիւանդ կ'ընդունի ամէն օր, բացի կիրակիէ, իր նախկին դարմանատան մէջ. ժամ 8—12 եւ 2—6ու մասնաւոր ժամադրութեամբ:

Տեսեքարքի օրերը, ժամը 2—5 վկայեալ *ՍՂՄՍՆԵՐՈՒ ՁՐի*

ժ-ord Հասեսկ փողոց՝ թիւ 8

Տոկուն շինուածք վայելուչ տեսք հնչուն եւ բնական ձայն Ահա յատկանիշները՝

ՈՐՈՆՑՄՈՎ ԿԸ ՁԱՏՈՐՈՇՈՒԻՆ

ԱՓՕԼԼՕ ՖՕՆՕՆԵՐԸ

Հրապարակի վրայ գըտնուղ բոլոր մարքաներ. բու հետ կը մրցին Աբօլլօ ֆօնօները. Մանաւանդ վերջին նոր մօտէլները, որոնք հասած են արդէն, անգերազանցելի են իրենց տոկունութեամբ, գեղեցկութեամբ մտաչելի գիներով.

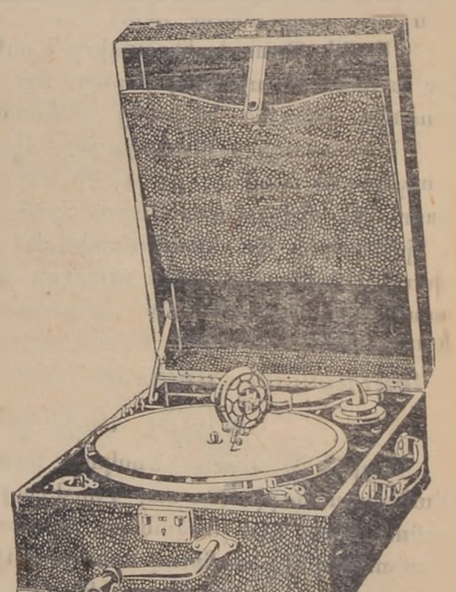

APOLLO GRAMOPHONE Co. Ltd

(of London)

ԱՓՕԼԼՕ՝ ՖՕՆՕՆԵՐՈՒ ԹԱՓՈՒՐԸ *III*

Կատարեալ համոզում գոյացնելու համար անգամ մը այցելեցէք

MAISON APOLLO, Rue de la Poste, BEYROUTH

Փողոցին եւ բօնօլ ամէն ձևի, անվիճելի ծառ եւ առաւելութիւններ գիւրամատչելի գին, վճարումի դիւրութիւն:

Ընդհ. Ներկայացուցիչ՝ Սիւրիոյ, Պաղեստինի, Անդրյորդանանի, Միջագետքի եւ Կիպրոսի.— **ԳՈՒՐԳԷՆ ՍԻՆԱՆԵԱՆ**

KOURKEN SINANIAN, Boite Postale 642, BEYROUTH (Syrie

Անդրանիկ մէկ քանի ընկերներով, գաղտնի, փայտէ կամուրջներ պատրաստել կուտայ և կը թաղէ հողին մէջ, որ հակառակ պարագային դուրս բերէ, նեաէ ջուրին վրայ և անցնիլ իր ժողովուրդը և գինուորները: Անդրանիկ հրահանգներ կուտայ որպէսզի մեր կատարելու, որպէսզի ժողովուրդը նեղը չմնայ և չյանձնուի թշնամիին: Ժողովուրդը կը գաղթէ գիւղ գիւղ, տարէ տար առանց ոևէ ընդհարումներու, որովհետեւ Հայ գինուորները կը հսկեն գործողութիւնները: Ամէն ինչ պատրաստ է, բայց կռիւը կ'ուշանայ: Զանազան պատճառներով, և ի հարկէ բարեբախտաբար, կառավարութիւնը կը յետաձգէ ընդհանուր յարձակումը 1903 էն մինչեւ 1904 Ապրիլին միայն բաւականանալով փոքրիկ ընդհարումներով:

Անդրանիկ պատրաստ է կռուի: Բոլոր տեղերը լուր ղրկուած է պատրաստ ըլլալու, ի պահանջել հարկին հանին օգնութեան:

Եւրոպացի հիւպատոսներ ձեռքերնին կը լուան և գուրս կուգան, բայց իրրեւ Հայասէրներ և իրրեւ Հայ յեղափոխութեան հավակիրներ և հաւատացողներ, չեն զլանար օրը օրին լուր և տեղեկութիւններ ուղարկելու Անդրանիկին կառավարական ներքին և արտաքին շարժումներու մասին: Մեր յեղափոխականները օարի վրայ, արդէն ծանօթ են կառավարութեան բոլոր շարժումներուն և մտադրութիւններուն:

Անդրանիկ պատրաստել կուտայ նաեւ վանզան տեսակի դրօշակներ հեռաւորութեան մէջ խօսելու համար իրարու հետ, կը հաստատէ իր տեսակի Թէլէֆօնի կապ բոլոր կեդրոնական ուժերու միջեւ:

Լուրը կը հասնի արտասահման մեր կուսակցութիւններու կեդրոնը: Ոգեւորութիւնը մեծ է: Երկրի մարտական ուժը տեսած է իր բոլոր պատրաստութիւն-

ները: կռիւ պիտի տրուի և մեծ, աննախընթաց կռիւ:

Ուշ է արդէն օդնական ուժեր ուղարկելու, բայց երկրի եղածը բաւական է: կը սպասեն լուրերուս:

Անդրանիկ կանգնած իր ընկերներուն մէջտեղը վճռական ժողովէ մը յետոյ կը սկսի այսպէս:

— Տղա՛ք, Թերեւս մեր վերջին է այս տարի. բայց վստահ եղէք որ սկիզբն է այս Հայ յեղափոխութեան: կառավարութիւնը ստիպուած է վերջնականապէս դուրս հանել մեզ մեր սրբազան Հայրենիքէն, և Թերեւս մենք չկարենանք դիմանալ կեդրոնական կառավարութեան թուով գերակշիռ զօրքերու առջեւ և ստիպուած ըլլանք նահանջել և Թերեւս դժբախտութիւն ունենանք մարտի դաշտին վրայ ձգելու մեր ամէնէն թանկագին ընկերներէն մէկ քանին. բայց վստահ եղէ՛ք, կառավարութիւնը աւելի կը տարածէ յեղափոխութեան սերմերը այսպէսով: Ծանուն մեր նահատակներուն, յանուն մեր կորած սուրբ ընկերներուն, մենք կ'ուխտենք չդադրիլ և կռուիլ մինչեւ մեր արեան վերջին կաթիլը

— Կեցցէ՛, կեցցէ՛, կ'աղաղակէին Անդրանիկի քաջարի գինակիցները:

Բոլորն ալ կ'ուխտեն հաւատարիմ մնալ «Մահ կամ Ազատութիւն» նշանաբանին և՝ կը ցրուին իրենց հրահանգուած դիրքերը: Մէկը իր գինուորներով կ'ուղեւորուի դէպի Անտոք, միւսը Տալուրիկ, երրորդը Դաչար, չորրորդը կէլիէկուզան և այսպէս բոլորն ալ իրենց սրբազան պարտականութեան ճամբուն վրայ և նպատակին հասնելէն:

Ինչպէս ըսի, Անդրանիկ նշանակած է գինուորներ բոլոր տուներուն վրայ դիտելու համար թշնամիին ամենամանրամասն շարժումները:

1904 Ապրիլի 12ին ցորեկուան ժամը 6ին (ր. թ.) Սեմալ կը հասնի Ս. Ծովհաննու վանքին վարդապետ

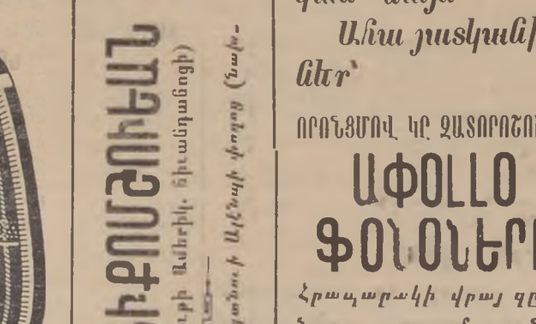

« Time is money »

Ժամանակը ոսկի է

ԶԷՆԻԹ

ԺԱՄԱՑՈՒՑԸ ՇՆՈՐՀԻՒ ԻՐ ԱՄԵՆԱՁՇԳՐՏՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ՁԳՏԱՊԱՀՈՒԹԵԱՆ

անզուգական յատկութիւններուն ձեզի դրամ կը՝ ծահեցնէ առանց դժուարութեան, կարելիութիւն տալով խնայելու ձեր ոոպէներն անգամ:

Ունինք ժամացոյցներու ամբողջ շարք, ոսկի, արծաթ թէ նիրել, կիներու եւ այրերու համար:

Գնեցէք ՕՏԷՕՆ *փօլիօ* մը

որմէ անկասկած պիտի հմայուիք եւ նշորհիւ այս հռչակաւոր մարքայի սկաւառակներուն շարունակական ժամանման, կընայք ամէն իրիկուն, Ձեր տուներուն մէջ վայելել ամենամեծ նուագահանդէսները եւ նուագները, իրենց վերջին ստեղծագործութիւններով:

Ձայնաւոր ներկայացում եւ ոչ ալ նուագահանդես. այդ բոլորը ունենալ ձեր տան մէջ միակ միջոցն է կեանքի սղութեան դէմ. իմիճապատճառ լինել:

ՕՏԷՕՆ

Սկաւառակի եւ ֆօնօի յայտնի մարքան ձեզ այս կը մատուցէ քիչ դրամով ամէն գիշեր ընտիր նուագ Լսելու հաճոյքը.

Գնեցէք **ՕՏԷՕՆ** *փօլիօ մը*

Ձեռագիր սղութեան դէմ!

այլեւս ոչ ներկայացում ոչ նուագ անհանգիստ նուագը ձեր տան մէջ:

Կ'ԱՊԱՀՈՎՒԻՆ ՆԱԵԻ ԲՈԼՈՐ ՆՈՐՈԳՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ՝ ԱՄԵՆԱՆՊԱՏՇԱՒԻՐ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐՈՎ

Ընդհ. Ներկայացուցիչ՝ ***ԽԱՉԱՏՈՒՐ ՇԱՀԻՆ*** (Ֆօշ փողոց)

Վաճառատուն՝ Վէյկան փողոց, բազաբապետարանի դռան կից.

AZTAG
JOURNAL ARMÉN. QUOTIDIEN
B. P. 587
BEYROUTH, Liban
Directeur - Propriétaire
HAIG BALIAN
ԳԻՆԸ
ՍԻՒՐԻԱ տար. 550, վեցամսեայ 300 Ս. Դ.
ԱՐՏԱՀԱՄ. տրկ. 7, վեցամսեայ 4 տոլար
Տնօրէն - խմբագիր՝ ՀԱՅԿ ՊԱԼԵԱՆ

ԱԶԴԱԿ

ՕՐԱԹԵՐԹ
ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԳԻՏԱԿԱՆ

ازتـــاك
جريدة سياسية ادبية اقتصادية عمة

ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 3 ՄԱՐՏ 1932
ՁԵՌՔԸ ՀԱՍՏ 2.50 Ս. Դ.

Ձ. ՏԱՐԻ | Ամեն առաւոտ պիտի ի բնել թերթիս տնօրէնին հասցէին | ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԱՄԷՆ ՕՐ, ԲԱՑԻ ԿԻՐԱԿԻ ԵՒ ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ ՕՐԵՐԷ | Չհրատարակուած ձեռագիրներ չեն վերադարձուիր | Թիւ 3 (580)

ԱՄԵՐԻԿԱ ԻՐ ՆԱԻԱՅԻՆ ԲԱԼՈՐ ՈՒԺԵՐԸ ԿԸ ՀԱՄԱԼՍՄԻ ԽԱՂԱՂԱԿԱՆԻ ՄԷՋ

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

ՄԻՆՉ ՄԵՆՔ ԿԸ ՔՆԱՆԱՆՔ

Քաղաքական կացութիւնը աւելի քան ծանր է ամէն տեղ։ Խառնակ է Ծայրագոյն Արեւելքը, ոչ թէ միայն Ճարոնա-Չինական պատերազմին պատճառով, այլ այն մեծագոյն պատերազմին, որ օր բան օրէ կարծես անխուսափելի կը դառնայ։ Խառնակ ու չփոթ է Արեւմուտքը նաեւ, թէ քաղաքականօրէն և թէ մանաւանդ տնտեսական տեսակէտէն։ Տագնապը կը հասնի այնպիսի չափերու, որ պետական նպաստներն անգամ անկարող են մասամբ զարմանել անոր առաջ բերած թշուառութիւնը։

Ամենէն փորձ, և ամենէն հեղինակաւոր անձեր և թերթեր հնարաւորութիւն չունին ոեէ եզրակացութեան հասնելու, թէ ներկայ կացութեան և թէ անոր առաջ բերելիք հաւանական հետեւանքներու մասին։

Հարցերու տարափ մըն է որ զառապարտուած է ՀԱՀալու անորոշ և անպատասխան։

Ի՞նչ բանի կը ձգտին միջազգային մեծ պետութիւնները։

Որո՞նք են իրար հետ, եւ որոնք իրար դէմ։

Ի՞նչ է իրենց իսկական վերաբերումը Մայրագոյն Արեւելքի դէպքերուն հանդէպ։

Ի՞նչ դիրք են բռնելու Միացեալ Նահանգները եւ Սովիէթ Ռուսիան Չին եւ Ճարոն պատերազմին մէջ։

Ի՞նչ պիտի ըլլայ Եւրոպական պետութիւններու դիրքը հանդէպ Սովիէթ Ռուսիոյ եւ իր արբանեակ մեծ աւելեան պետութիւններուն։

Այս բոլոր հարցերու հետ և հարցերէն վեր, մեզի համար կայ ամենէականը։ Ի՞նչ դիրք է բռնելու Թիւրքիա... եւ ի՞նչ ուղղութիւնով կը պատրաստուի գործել։

Կարծուածէն և տեսնուածէն շատ աւելի մեծ կարեւորութիւն ունի մեր գոյութեան համար, այս վերջին հարցին պատասխանը։

Հայ ժողովուրդի գոյութեան հարցն է, որ կը դրուի սեղանի վրայ, անուղղակի կերպով ըստ երեւոյթին, բայց շատ անմիջականօրէն ըստ էութեան, միջազգային դիւանագիտութեան տալիք որոշումներով, և բռնելիք ուղղութիւնով։ Այս ուղղութիւնով է որոշուելու մեր Մայր Հայրենիքի ճակատագիրը, այն հայրենիքին՝ որ այսօր օտարներուն աւելի խորթ և աւելի ոճրապարտ ձեռքերու մէջ կը գալարուի, և որոնք ինչպէս մօտիկ անցեալին մէջ, այնպէս ներ-կային պատրաստ են կրկնակի հայրենասպան դառնալ, ու գաւաճանել զիրենք սնուցած սրբազան հողին։

Մի միայն Մայր Հայրենիքին մէջ կեդրոնացած հայութիւնը, չէ սակայն, որ վտանգուած է օրուայ չփոթ դրութեան պատճառով։

Վտանգուած են բոլոր գաղթավայրերի հայերը, ուղղակի կամ անուղղակի։ Մեր թշնամին չի քնանար եւ կ'օգտագործէ ամէն առիթ ՀԱասելու մեզ, թուլացնելու մեզ, որպէսզի անկարող ըլլանք պաշտպանելու մեր գոյը իրեն դէմ, որպէսզի չէզոքացնէ մեր բոլոր ուժը ու թափը, որպէսզի իրեն դէմ մեր արդար պահանջներով ծառանալու անգօրէն դարձնէ մեզ։

Արեւմտեան տէրութեանց հետ մշակած իր բարեկամութիւնները, մահացու վտանգ են մեզի համար։ Այդ բարեկամութիւններով կ'ուզէ լուծեան գոյապարտել, և անտարբերութիւնը ապահովել անոնց, որոնք կրնան օր մը Արդարութեան ձայնը բարձրացնել ի նպաստ մեզի։

Նենգ՝ իր թշնամութեան մէջ, նենգ է ան նաև իր բարեկամութիւններուն մէջ, և այդ բոլոր նենգութիւնը կ'ուղղէ, երէկուայ զոհին, գիտնալով որ այդ զոհին մէջ յարուցած ատելութիւնը ուժ մըն է, որ մշտական ցցուած պիտի մնայ իրեն դէմ, քանի Արդարութիւնը մինչեւ օրս անգօր եղաւ սպիացնել մշտաբաց, և միշտ թարմ ու արիւնող վէրքը։

Իր եաթաղանով չի կրցած իրականացուցածը այսօր ան կ'ուզէ գլուխ հանել նենգ դաւերով։ Իր դաւերուն գործակիցներ կր գտնէ ան մեր խեղճ, բզկտուած, բառոյապէս բզկտուած իրականութեան մէջ։ Ան գիտէ, որ դեռ գոյութիւն ունին մեր մէջ իր իսկ այլասերած հրէշները, որոնք խոպուեցան իրմէն։ Ան գիտէ, որ այդ հրէշներուն կողքին, նոր իժեր հասցնելու վրայ են պոլշեւիկեան խէնէշութիւնը և դրամը։

Կը գործէ մեր թշնամին ամէն ճակատներու վրայ։ Ամերիկայէն Ճունաստան, Անգլիայէն Պարսկաստան, Գուլկարիայէն Եգիպտոս, եւ նոյն իսկ մեզ այնքան սիրելի, մեզ հիւրընկալող Սիւրիայի և Լիբանանի մէջ։

Իսկ մենք կը քնանանք, կը քնանանք ամէն տեղ։

Աւելի խորացնելու համար մեր այդ քունը, նոր թմրեցուցիչ բաղադրութիւն մըն ալ գտած է մեր խորամանկ ոսոխը։

Այդ՝ իր վերջին օրէնքն է, որով կը հրաւիրէ արտասահմանի հայութիւնը վերադառնալ... Ո՞վ գիտէ գուցէ նոր սպանդի մը...։

Եւ լաւ է ընտրած րոպէն։

Երբ ամէն կողմ տիրող տնտեսական տագնապը, անգործութեան և թշուառութեան է դատապարտած խեղճ բեկորները մեր դժբաղդ ժողովուրդին, երբ բարոյալքումի ահռելի օրեր է որ կ'ապրի ան, անա այդ րոպէն է ընտրեր, հրաւիրելու համար մեզ եւրոպական տարազով ծպտուած քէմալական Թիւրքիան, իր եռանուէն դրախտը։

Այսքա՜ն հեգնութիւն։ Նետուած քաղաքակիրթ աշխարհի երեսին, ցոյց կուտայ այն խոր արհամարհանքը, որ Քէմալի կառավարութիւնը կը տածէ հանդէպ այսպէս կոչեցեալ քրիստոնեայ և քաղաքակիրթ մարդկութեան խղճին։

ՍԻՒՐԻՈՅ ԱՊԱՀՈՎՈՒԹԵԱՆ ԽՆԴԻՐԸ

Թիւրք թերթերը և Թիւրք իշխանութիւնները մասնաւոր չահագրգռութեամբ կը հետեւին առհասարակ Սիւրիական հարցին եւ մասնաւորաբար Սիւրիոյ մէջ ապաստան գտած իր զոհերուն՝ հայերուն՝ չարժուձեւերուն։

Առաջին կէտին մէջ որքան գուսպ և խոհեմ, երկրորդին սէջ (հայեր) նոյնքան անզուսպ և անզիջող կ'երեւի։ Առաջին հարցը իրեն համար առաջնակարգ նշանակութիւն ունենալով հանդերձ, զուտ Թրքավարի եղանակաւ, ու վերին աստիճանի նուրբ ոազմավարութեամբ քննքուչ ու գողտր զգացումներ կր կիզծէ Սիւրիացիներուն հանդէպ և իր բովանդակ ատելութիւնը կը թափէ հայերուն վրայ։ Իրօք ճիշդ է, և առաւել՝ Թրքական փորձ ու ճկուն դիւանագիտութեան համար եզերականօրէն ճիշտ է որ, դիւանագէտները իրենց ժառանգած. Ները չէ որ կ'ըսեն, այլ չժառանգն է որ կ'ըսեն։

Կը մտածեն ու կը ծրագրեն Սիւրիան անդամահատել, Սիւրիացին ընտիր հոդամաս մը անջատել և սակայն այդ ժամին բնաւ չեն խօսիր, այլ կը խօսին ու կը գրեն Սիւրիոյ հիւսիսը տեղաւորուած սակաւաթիւ հայերու մասքանչելագործութեանց հայլ յերիւրածոյ դաւերու մասին։ Ուրիշ առթիւ սիևնոյն սիւնակներու մէջ գրած ու ցոյց տուած ենք որ Սիւրիոյ հիւսիսի մէկ քանի հազարեակ երկրագործ հայերը, եթէ նոյն իսկ մէկ մէկ առիւծ երեսակիչու ըլլանք, վերտանգ մը չեն Թիւրքիոյ գոյութեան դէմ։ Ամենէն յոռետեղային Թրքական ենթադրութեանց (էլ ձէզիրէի մէջ հայկական ճամբի Թրքատիպ առաջդիր) հաշուի առնելով իսկ, կարելի է համարձակ ու փաստացի ցոյց տալ որ Սիւրիոյ կողմէն Թիւրքիոյ վտանգ չըսպառնար։ Եթէ նոյն իսկ պահ մը ընդունինք որ, քանի մը հազար հայերով օճախ հիմնել կարելի է այնպիսի հողերու վրայ, որուն հայութիւնը ցեղային-պատմական, մշակոյթային ոեւէ կապով կապուած չէ Թիւրքը չգիտե՞ր, մեզմէ կամ արաբէ՞ն սորվելու պէտք ունի որ հայկական հայրենիքը իր հողամասերէն ներս կ'իյնայ։ Հարկաւ գիտէ։ Եւ գիտնալով հանդերձ, գիտակցաբար կը խարդախէ, կը խեղաթիւրէ, որովհետեւ, արաբներուն ուշադրութիւնը ուրիշ տեղ հրաւիրելու պէտք ունի իր քուն ծրագիրները կարենալ ծածկելու համար։

Թրքական բոլոր էնթրիկներուն, սադրանքներուն քաղուն չարժառիթը, Սիւրիան անդամահատելն է։ Նախորդով բացատրեցինք մէկ կողմը, ցոյց տալով որ Առաջին-Պատերազմի երեսուն երկաթուղագիծը, Հալէպը և Անտիոքի չրջանը որքան կենսական նշանակութիւն ունի Թիւրքիոյ համար։ Այսօր, սիևնոյն խնդիրը դիտենք նաև տարբեր կողմէն։ Թիւրքիան քաջ գիտէ որ մեր ձաւոր կամ հեռաւոր ապագայի մը մէջ ազգային կամ ժամանակի ձեւով մը հաւանական միութիւնը պիտի իրագործուի։

Հեռաւոր այդ միութիւնը այսօր ի յիեղութիւն է։ Դեռ անձև, անորոշ եւ զգացական։ Մշակոյթային ու կրօնական անհրաժեշտութիւն մը տարաբնոյն ցեղերու համար։ Անուշտ չատ աւելի ժժուար, նոյն իսկ անկարելի է՝ Միջերկրականի հարաւն ու արեւելքը ապրեցնդմէջ օղակի պէս չրջապատող արաբ չեզուի քաղաքական միութիւնը, կամ անոնց Միացեալ Նահանգները, նկատելով երկու ցամաքամասերու՝ Ափրիկեան և Ասիական աշխարհներն, կլիմայական, անտեսական, բնական ազդակներու ներգործութեանց արդիւնքի որոշի տարբերութիւներ։ Միջերկրականի հարաւը, հասարակաց ժամ, և Միջերկրականի արեւելքը. արաբական թերակղզիի վրայ Հնդկաց ովկիանոսի ազդեցութիւնները այլ նկարագիր ստեղծած են։ Որովհետեւ, քաղաքական կեանքի կ'զգամախտութիւնը արդիւնք է նաև արեգնային դրութեան ազդեցութեան։ Արեւելքի — Այժերի — Թունուզ-Մայօք ցգիպտոս անհուն եզերաձաւերը բնդգրկող երազը որ ճաւկի ու ձգտումի նոյնութիւն կր տեսնէ Պաղտատի, Դամասկոսի և Հիճազի երկնասլաց գմբէթներուն միջև ի հարկէ չա՛ս magistral է։ Սակայն արաբական թերակղզիի, Իրագի, Սիւրիոյ, Պաղեստինի և Անգլո-Եորդանանի մէջ միութիւն մը ոչ միայն անկարելի չէ, այլ յոյժ ցանկալի է։

Կոնֆերանսի (Ֆրանսա) մէջ Սիւրիացի ուսուցողներու հետ (Հալէպէն) երկայ զրոյցներ ունեցայ, անոնք թէև դիտ չատ պարզութեամբ և հում ձեւով, սակայն արաբախոս ցեղերու, Սեմական ժողովուրդներու վիճակուած պատմական դերին գիտակցութիւնն ունին։ Թիչ մը չատ բնազդական։ Հոգատարութեանց (mandat) չետ-պատերազմեան իրաւահաստակացութեան մօտալուտ վախճանը կը գիտակեն։ Ժոլեռանդօրէն ու յուզիչ կերպով կր հաւատան որ «ատամ տարի չանցած» վանահաթային սիսթէմը ընդմիշտ կր վերնայ։ Եւ ի րագի պարագան կ'ոգևորէ գիրենք։ Արաբական քաղաքակրթութիւնը վերահաստիչել կ'ուզեն։ Թուրքը գիտէ այն ամէնը։ Թուրքը ոչ մէկ քաղաքակրթութենէ այնքան երկիւղ ունի որքան արաբականէն։ Ջէմալի վերջին տասնամեակի բոլոր յեղաշրջութիւնները այդ արդար երկիւղին արդիւնք են։ Արաբական գերդոր, ներոյժ մշակոյթը կր մտահոգէ Թուրք ազգայնականութիւնը։ Արաբը պատմութեան մէջ անով տիրող մր եղած է։ Արաբական աչխարհր ամբողջ Միջերկրականի արեւելքը կր բռնէ։ Արաբական պատմութիւնը հիւսիսէն Այնթապ, Ուրֆան, Տիգրանակերտի ամբողջ հարաւը կը գրկէ։ Ուրֆան-Հալէպը միևնոյն երկիրն է։ Ուրֆայի, Տիգրանակերտի նահանգի ժողովուրդները և Հալէպի ժողովուրդը դէմքերուն վրայ միևնոյն վէրքը կր բանան։ Հարուն էլ Ռուիտի ծաղկոտ չրյիներ այդ տարածութիւնը ունի մէկ նկատէ։ Թուրքին այս ձևով ինքզինք վտանգուած կր համարէ հարաւէն, հոգ չէ տեղաւոր ապագայի մէջ։ Որովհետեւ կառավարելը նախատեսել կր նշանակէ Թուրքիան կր պատրաստուի արաբական վպղուան (ռակուին հետաւոր) վրացանգին դէմ։ Անիկա այսօրուընէ պատրաստելով «հայկական Անգոյ» վտանգը, իր հարաւի (Սուրիական) սահմանգր, իր հարաւի (Սուրիական) սահմանագիծը ռազմապէս սրբագրել կ'ուզէ ի վնաս արաբութեան այսօրուայ անմիչական ու վաղուայ հեռաւոր չահերուն։

Թիչ վերը բսինք որ արաբական միութիւնը այսօր լոկ մշակութային կրօնական անհրաժեշտութեան կերպարանքով կր ներկայանայ։

Ոչ շատ ուշ ապագայի մէջ այդ միութիւնը անհրաժեշտութիւն պիտի դառնայ նաև անմեսական քաղաքական ու ռազմական անառարկելի ազդակներու չնորհիւ։

Եւ երբ արաբութեան համար այդ եզրակացները կեանք դառնան, ամբողջացած արաբիան է որ իր հիւսիսի (Թրքական) սահմանները սրբագրելու պէտք պիտի ունենայ։ Սուրիական անապատներէն Եփրատեան կամուրջներու, գալարիքին ձեռք երկնցնելով։ Եւ այն ատեն, ծաղկած, հզօր Արաբիան հիւսիսի մէկ երկու բարեկամ պիտի դտնէ հայն ու Ռուրդը։ Թուրքը փորձ ու վարժ աչքերով կը տեսնէ գալիքը։ Եւ Թերևս հաշուելով Ֆրանսայի Ֆրանքլէն-Պուեսեան գործութեան վրայ, կ'ուզէ կանխել գալիքը, և այսօրուընէ կատարուած իրողութիւնն ստեղծել, Սուրիան զրկելով հիւսիսի, աճելու, զարգանալու իր ժայռերակէն, անկէ ջանալով խլել կարեւոր բաներ։

Արաբները արիո՞ւն են, պէտք եղածին չափ հեռատե՞ս են Թրքական փրօվոքասիոնները չեն նկատեր և իրենց չահերը պաշտպանելու համար։

Տարրական տրամաբանութիւնը կը պահանջէ որ արաբները հայերը նկատէն իրենց բնական ու մշակութային դաշնակիցները, այնքան աո այժմ բաւական է հեռատես արաբները արիւնց նելու համար։

Աւելի քան երբեք ժամանակն է ժողովուրդի (հայութեան) կապերը սեղմելու և սրբագին դարձնելու արաբներու հետ։

Սուրիոյ ապահովութեան անհրաժեշտ Թելադրանքն է այս որքան մեզի նոյնքան Սուրիացիներու և մեզմէ աւելի Սուրիացիներուն համար։

ՇԱՀԱՐՈՒՒՆԻ

Միաժամանակ այդ չնական հեգնութիւնը ցոյց կուտայ, որ մեր Թշնամին ինչ լաւ ծանօթ է մեր տկար կողմերուն, մեր զգայնի Թիկունքին։

Իսկ մենք կը քնանանք դեռ։

Երևի մեզ դարձեալ արթնցնելու համար, պէտք է չարժուին հօրդանները և պէտք է գործի անցնին եաթաղանները, այլապէս անկարող ենք ըմբռնել վտանգը։

Բայց երբ գործը ատոր հասնի, միշտ տեսեր ենք, որ շատ ուշ է արթննալու համար։

Ամենէն մեծ վտանգները չի տեսնուող, այլ բացայայտ վտանգներն են, որոնք մեզ կը գտնան քնած վիճակի մէջ։

Չինաթափութեան խորհրդաժողովին մէկ տպաւորութիւնը պատրաստուած հայու մը կողմէ

ՀՐԱՇԱԳՈՐԾ ԿԵՆԴԱՆԻՆ

Անցեալ Յուլիս ամսուան տաք օրերէն մէկն էր։

Ծովու ճամբով Պօսթրն պիտի երթայի։ Շոգենաւը ճամբորդներով այնչան խճդուճած էր, որ հազիւ անկողին մը կրցայ վարձել։

Իրիկուան մօտ չոգենաւը մտնելով սենեակս առայնորդուեցայ, ուր ուրիշ ճամբորդ մըն ալ միւս անկողինը վարձեր էր և պայուսակր կր տեղաւորէր։ Արեւելքցիի յատուկ սովորութիւնով մարդը բարեւեցի և գոյ, որ դիւրահաղորդ մէկն էր, և խօսակցութեան սկսանք։ Քիչ յետոյ կամրջակի վրայ մէկ երկայն աթոռի վրայ տեղաւորուած՝ կր ծխէինք։

Ընկերս երկայնահասակ առողջ երեւոյթով 60 տարեկանի մօտ մարդ էր։ Ինծի բաւ, թէ բնիկ անգլիացի էր, թէ 16 տարիէ ի վեր Մ. Նահանգներ գաղթած էր, թէ անունը Ճոնսըն է և թէ վաճառականութիւնով կզբաղի։

Բնականաբար ես ալ ինքզինքս ներկայացուցի։ Ըսի որ տաճկահայացի չոյ բժիշկ մըն եմ, եօթը տարի առաջ Ամերիկա գաղթեր եմ։

Մր. Ճոնսըն անմիջապէս հետաքրքրուեցաւ և ինծի դառնալով ըսաւ։

— Ես Արեւելքը լաւ կր ճանչնամ։ Հայրս Գաղատտի անգլ. հիւպատոսարանի մէջ պաշտօնեայ էր։ Մանկութեանս 5—6 տարիներ հոն անցուցի, արաբերէն ալ օտրվեցայ։ Երբ 12 տարեկան էի, հիս անգլիա դրկուեցի հոն, Սուրիական անապատներէն Եփրատեան կամուրջներու, գալարիքին ձեռք երկնցնելով։ Եւ այն ատեն, ծաղկած, հզօր Արաբիան հիւսիսի մէկ երկու բարեկամ պիտի դտնէ հայն ու Ռուրդը։ Թուրքը փորձ ու վարժ աչքերով կը տեսնէ գալիքը։ Եւ Թերևս հաշուելով Ֆրանսայի Ֆրանքլէն-Պուեսեան գործութեան վրայ, կ'ուզէ կանխել գալիքը, և այսօրուընէ կատարուած իրողութիւնն ստեղծել, Սուրիան զրկելով հիւսիսի, աճելու, զարգանալու իր ժայռերակէն, անկէ ջանալով խլել կարեւոր բաներ։

Արաբները արիո՞ւն են, պէտք եղածին չափ հեռատե՞ս են Թրքական փրօվոքասիոնները չեն նկատեր և իրենց չահերը պաշտպանելու համար։

Տարրական տրամաբանութիւնը կը պահանջէ որ արաբները հայերը նկատէն իրենց բնական ու մշակութային դաշնակիցները, այնքան աո այժմ բաւական է հեռատես արաբները արիւնց նելու համար։

Աւելի քան երբեք ժամանակն է ժողովուրդի (հայութեան) կապերը սեղմելու և սրբագին դարձնելու արաբներու հետ։

Սուրիոյ ապահովութեան անհրաժեշտ Թելադրանքն է այս որքան մեզի նոյնքան Սուրիացիներու և մեզմէ աւելի Սուրիացիներուն համար։

ՇԱՀԱՐՈՒՒՆԻ

Թուրեանս համար 24 տարեկան էի, երբ անգամ մըն ալ Պաղտատ ճամբորդեցի Հալէպի կամաքի ճամբով։

Այ տեսակ մր հայրենակից եղած էինք։ Սկսանք այն երկչոտ-վհատ հօսանքներուն վրայ խօսիլ։ Արեւելքի ժողովուրդներուն և սովորութիւններուն վրայ պատմութիւններ բրինք։ Մր. Ճոնսըն վերջին անգամ դէպի Պաղտատ ճամբորդութեանը առեն պատահած դէպք մր հետաքրքրական կերպով պատմեց.—

Երեսուն և հինգ տարի առաջ էր։ Անգլիայէն չոգենաւով Այեքսանդրէթ գացի և չորս օր ձիու վրայ ճամբորդելով Հալէպ հասայ։ Հալէպէն Պաղտատ գացող կարաւանի մր պէտք էր ընկերանայի։ Չի մը վարձեցի ճամբայ ելանք։ Կարաւանր 30 ուղտերէ, չատ մը էչերէ և ջորիներէ կր բաղկանար։ Կարաւանին տէրը արաբ չէյխ մրն էր և 25 հատ պայուսակներ ունէր։ Շէյխը ճամբայ իյնալ մր վրայ հեռեալ կարաւանին հետէն ձախերով կ'երթայր։ Եւ ալ ձիու վրայ իր քովէն կ'երթայի։

«Ճամբան չոր անապատ մրն էր։ Ջիներները կը ճամբորդէինք, ցորեկները հակերու չուքին տակ հանգիստ կ'ընէինք, հակերը իրարու վրայ դրուելով պատեր կր չինէին։ Կարաւանի մէջ երկու հատ վրան կար. մէկը՝ չէյխին իսկ միւսը՝ իմս։ Ամէնս անունով տուրք մրն ալ իմ անձնական ծառայութեանս յատկացուած էր։

Օր մը կէսօրուան մօտ պայուսակներէն մէկը, որ մէջէն 30 ոսկի կորսուած էր։ Անմիջապէս չէյխին լուր տուի։ Չէյխը ժողովը չոյելով՝ պահ մը խորհելէ վերջը բաւ.— «Վաղը, դուն երբեք մէկու մը մի խօսիր այդ մասին։ Ես գրամր կը գտնեմ»։

«Քիչ մը վերջը չէյխը ձերմակ էշը իր վրանին տակը տարաւ, կապեց և ելաւ դէպի անապատ դնաց։ Երկու ժամու չափ անհետանալէն ետքը, վերադարձաւ, վրանը չոտաւ և կէս ժամ վերջը դուրս ելաւ։ Գնաց հակերուն վրայ նստեցաւ, գիս ալ քովը հրաւիրեց և հրաման ըրաւ, որ բոլոր պայուսակները առջևը գան չարուին։ Երբ հրամանը գործադրուեցաւ, չէյխը բարձր ձայնով հետեւեալ խօսքերը արտասանեց.—

— Այսօր կարաւանիս մէջ չատ վատ ոճիր մը գործուած է։ Իմ պատուական հիւրս և Աստուծոյ աւանդը կողոպտուեր է։ Ասիկա ոչ միայն մեզ մեր Աստուծոյ և մարգարէին դէմ, այլ իմ պատուոյս դէմ նախատինք մըն է։ Այս վատը ձեր մէջն է, բայց Թշուառականը չի գիտեր, թէ ես կարող եմ անմիջապէս գողը գտնել և երբ որ գտնեմ, հոս կտոր կտոր պիտի ընեմ անոր մարմինը։

«Շէյխը տյնքան վստահ կր խօսէր որ սկսայ խորհիլ, թէ արդեօք ի՛նչ հնարաւք պիտի գործէ։ Շէյխը խօսքը չարունակելով բաւ.

Ձեզմէ ո՞ւմէկը գիտէ, որ ես վրանի

ՄԱՀԱԹՄԱ ԿԱՆՏԻ

(ԻՐ ԶԵՐԲԱԿԱԼՄԱՆ ԱՌԹԻԻ)

«Ես մուրացիկ մրճեմ... Եթէ դուէ կ'ըսէք թէ Հնդկաստանի չարիք կը հասցնեմ իրաւունք ունիք, բայց իմ պատասխանատուիս է ձեզ սիրոյ եւ ճշմարտութեան ճամբուն դարձնել։ Ես ուրիշ գէմ չունիմ ի բացառեալ սէրն։ ԿԱՆՏԻ

Կանտիի վերջին ձերբակալման գաղտնիքը լուրը նորէն աշխարհի կարծիքը երկուքի բաժնեց ստեղծելով կանտրական և հակականտրական հոսանքներ. նորէն իր վարդապետութիւնը, կեանքը, քաղաքականութիւնը, կրօնական և ընկերային ըմբռնումները սկսան ծեծուիլ թերթերու մէջ, սանդելով գրչապայքար մը որ հետզհետէ համատարած ձև կ'ստանայ։ Կանտին արուայ մարդը դարձած է և կեդրոնացուցած աշխարհի ուշադրութիւնը իր առօրեային անձին վրայ։ Իր հիացողները և պաշտողները բողոքներ կը տեղեկացնեն Անգլիոյ արտաքին գործոց նախարարութեան։ 108 Ամերիկացի եկեղեցականներ վերջերս բողոքագիր մը ներկայացուցին վարչապետ Մաքտոնալտին, խնդրելով «մեծ առաքելային» զատ արձակումը։ Հնդկաստան Նորէն քառս մը եղած է, զայն բնականոն վիճակի բերելուբանալին կը գտնուի կանտիի ձեռքը։ Անոր ամէն մէկ չարժուածը մահու ու կենաց հեղինակութիւն ունի Հնդկաստանի քաղաքական և ընկերային կեանքին վրայ։

Կանտիի անձին չուրջ գաղտիար մը կազմելու համար իր արտաքին երևոյթին վրայ պէտք է գաղտիար մը կազմել։

Երևակայեցէք, կարճ, թուխ մարդ մը դանցան պեխերով, նարնջագոյն, ածիլուած գլուխ մը, բոլորաձև ակնոցներ որ դէմքին գլխաւոր մասը կը կազմեն և որոնց մէջէն կատուի աչքերու նման երկու պզտիկ, խորազննդող աչքեր կը փայլփլին։ Հայկական քիթ մը որ իր բոլոր դէմքին վրայ կ'իշխէ և կը ծածկէ բերնին կեդրոնական մասը. արտակարգ մեծութեամբ բերան մը որ երբ բացուի մի քանի զոյգ, սև, կէս մը փտած ակռաներ երևան կը բերէ։ Կունենանք դէմք մը որ աւելի շատ նմանութիւններ ունի ծաղրակնարի մը, քան իրական անձի մը։ Զինք առաջին անգամ տեսնողը մուրացկան մը պիտի կարծէ՝ քան թէ միջազգային դէմք մը։

Մահթմա Ղարամչար Կանտի ծնած է 1869ին, Արևմտեան Հնդկաստանի Կիւժէրքինի նահանգի Փրօպանտէր քաղաքին մէջ։ Իր հայրը լաւ կրթութիւն առած և որոշ չափով ազատամիտ անձ մըն էր։ Կանտի իր նախակրթութիւնը կ'ստանայ իրենց գիւղի գպրոցին մէջ. իր ուշիմութեան և բնական կարողութիւններու չնորհիւ ան միշտ առաջին կը հանդիսանայ իր դասարանին մէջ, արդէն իր պզտիկ տարիքէն չատեր կը զուչակէին թէ այս «թզուկը» մեծ մարդ մը պիտի դառնար ապագային։

Ուղղափառ Հինդու սովորութեան համեմատ, ան 8 տարեկան հասակին կը նշանուի և 13 տարեկանին կ'ամուսնանայ Քաստերպայի հետ, որ մինչեւ հիմայ իր ամենահաւատարիմ գործակիցը և հետեւորդը եղած է։ Ներկայիս Քաստերպա ալ բանտ կը գտնուի կանտիի հետ։ 18 տարեկանին ան մեծ յաջողութեամբ կ'անցնի իր Հնդկական հայրենասիրական քննութիւնները։

Կանտի չատ փափաք ունէր Անգլիա երթալ իրաւաբանութեան հետեւելու համար։ Իր ծնողքը ընդդիմացան, և հազար ու մէկ տրգելքներ յարուցին։ Բայց ան այդ բոլորին դէմ կատաղի կերպով մաքարեցաւ մինչև որ անոնք տեղի տուին իր հաստատամտութեան առջև։ Իր մայրը այն ատեն միայն թոդ տուաւ զայն երբ անկէ խոսք առին որ ոչ միս պիտի ուտէր, ո՛չ խմիչք պիտի գործածէր և բարոյական մաքուր կեանք մը պիտի վարէր իր ուսանողութեան բոլոր չրջանին։

Անգլիոյ մէջ Կանտի կատաղի պայքար մղեց իր մէջավայր ազդեցութիւններուն և փորձութիւններուն դէմ։ Երբ կասկածի կամ դժուարութեան մը հանդիպէր իր մօր պատկերը կը բերէր իր աչքին առջև և իր խոստումը կը յիշեր և ահա վայրկենապէս իր բոլոր վարանումները օդը կը ցնդէին։ Կանտիի կեանքին վրայ մեծագոյն ազդեցութիւնը գործող երկու կիներ եղած են, իր մայրը և կինը...

Կանտի մեծ յաջողութեամբ աւարտեց համալսարանը ու դարձաւ հայրենիք. բայց երբ գործի սկսելու վրայ էր մի քանի նշանաւոր և հարուստ հընդիկներու կողմէ հարաւային Ափրիկէ հրաւիրուեցաւ անոնց դատերը պաշտպանելու համար։ Հարաւ. Ափրիկէի մէջ այն ժամանակ հնդիկները ամէնավատ պայմաններու մէջ կ'աշխատէին, այնպէս որ արհամարհուած և կենդանիներու կարգը դասուած էակներ դարձած էին։ Անշուշտ Կանտիի պէս զգայուն սիրտ ունեցող մէկը կարող չէր անտարբեր կենալ գործուած սոյգքան անարդարութիւններուն դէմ։ Ան զրկեալներու և լքեալներու դասը իր ձեռքը առաւ, և քանի տարի պայքար մղեց գործուած անարդարութիւններու դէմ։ Իր հայրենակիցներուն չհերը պաշտպանելու համար կրաւորական դիմադրութիւն և ոչ բռնի քաղաքային անհնազանդութիւն քարոզեց, այսպէսով ան առաջին անգամ իր այս նշանաւոր վարդապետութիւնը ի գործ դրաւ հարաւ. Ափրիկէի մէջ։ Ամէն տեսակ հալածանքներու և չարչարանքներու ենթարկուեցաւ կառավարութեան և հասարակ ժողովուրդին կողմէ։ Այս երկար և գառն պայքարը վերջ գտաւ Կանտիի յաղթութեամբ և այս թուական (1914) սկսեալ Կանտի ամենակարկառուն հնդիկներէն մին դարձաւ, և հնդկական հարցին ախոյեանը հանդիսացաւ։

Երբ քսան տարի վերջ Հնդկաստան վերադարձաւ ճգնաւորական կեանք մը վարել փափաքեցաւ։ Այս մասնութեան մեծագոյն արգելքն էր իր 20,000 տարէկան աւելի եկամուտ բերող հարստութիւնը։ Իր հարստութիւնը աղքատներու և մարդասիրական հաստատութիւններու բաժնել սկսաւ իբր աղքատ մարդ կեանք վարել։ Այն հնդիկ զանգուածէն ոչ միայն ներշնչուելու իւրացուց այլ նաև անոնց ապրելակերպը և մտածողութիւնը։ Այդ բազմակրօն և բազմալեզու զանգուածին անոր կուրօրէն և անձնուիրաբար հետեւելուն գաղտնիքը այս բանին մէջ կը կայանայ։

Այն դիշերը չատ մը երազներ տեսայ, Անապատը, ուղտերը, չէյխը, փաթթոցը, մօրուքը, արաբները իրարու խառնուեցան։ Ճերմակ էշը ահագին բեռները բացաւ եւ զռալ սկսաւ։

Արթնցայ որ չոգենաւը Ֆօլ Րիվըր հասած էր ու կը սուլէր։

ՏՕՔԹ. Ա. ՆԱԳԱՇԵԱՆ

Կանտիի վարած կեանքին ամենայատկանշական կէտը իր պարզութիւնն է։ Ան սկիզբէն իվեր ջանացած է պակսեցնել ապրելու էական պայման եղող կարիքներու թէ՛ որակը և թէ՛ քանակը։ Իր սկզբունքը եղած է միշտ նուազագոյնը... Անոր ճաշը կը բաղկանայ քիչ մը այծի կաթէ և պտուղէ. կուտայ ոչ թէ հաճոյքի համար այլ միայն ապրելու ժամանակին չդուած։ Ան մի միայն 4-5 ժամ կը քնանայ անհանգրստաւէտ անկողինի մը մէջ։

Հալէպ Մ. ԱՐՍԼԱՆԵԱՆ
(Շար.)

Կարդացէք եւ Տարածեցէք
«ԱԶԴԱԿ»Ը

ՑՈՒՄՈՒՔ

Թիւրքին Նուէր

Մեր ազգային արժանապատուութեան, ազգային նախանձախնդրութեան ողբալի պակասը ամենացայտուն կերպով ի յայտ կը բերենք մեր այն զայրացուցիչ յամառութեան մէջ՝ որով, գրեթէ բացարձակ անտարբերութեամբ, կը չարունակենք կրել մեր թրքակնիք պժգալի մականունները։

Կրնա՞յ ազգային նախանձախնդրութիւն, ազգային արժանապատուութիւն ունենալ մէկը, աչխարհի չորս ծագերուն, իր ամենէն նամբերատ ազատ պատուանչանները կը պատչինէ սրտին ու ճակտին վրայ...

Ազգային արժանապատուութեան ամենադոյզն պլպլուքն ունի՞ մէկը՝ որ անտրակելի հպարտանքով մը կրնէ ու կ'ըստորագրէ իր մականունը։—

Էչչէճեան
Հէօքչէչեան
Կէօզիւպէօյիւքեան
Տիւժպէչէքեան
Ճամըզկիւեւէնեան։

Իչխող թիւրքը, իւրայատուկ գոռոզութեամբ ու ամբարտաւանութեամբ, իր արգահատելի, ստրուկ «րաեայ»ներուն՝ իրեն հաճոյ մականունն է թքեր, և ստրուկը՝ ընդուներ ու պահեր է լուռ ու անտրտունջ...

Եթէ, հասկնալի պատճառներով, Թրքահպան ամանաններու մէջ չէինք կրնար այդ եպերելի խարանները սրբել մեր ճակատներէն, ներկայիս ի՛նչ պատճառ, ի՛նչ դժուարութիւն, ի՛նչ «մեղմացուցիչ պարագայ» ունինք չը սրբելու, երբ Թիւրքիոյ և մեր միջև ծովեր ու ովկիանոսներ կան։

Միակ պատճառը, ըստ իս, որ այդ ազտուա պատուանչանները կը յամառինք պատչնել հետերնիս, այն է որ, դեռ մեր ստրկութեան թմրութենէն կատարելապէս չենք արթնցած, դեռ չենք գիտակցեր թէ Թուրքը այդ պատուանչանները չնորհած է մեզ որպէս նախատինք, դեռ ազգային սրբազան նախանձախնդրութեան գիտակցութիւնը չէ փայլատակած մեր թմրած ուղեղներու մէջ. ազգային արժանապատուութիւնը արտասուելիօրէն կը պակսի մեզի...

Եթէ երէկ ներելի էր կոչուիլ՝
Զրնաճեան
Զալըգուչեան
Թուման բզեան
Թօմպալաքեան, ևայլն, ներելի չէ այսօր, որովհետև այսօր Թուրքի արիւնոտ եաթաղանի սառերին տակ՝ չենք սրսրփար, որովհետև այսօր գազան Թուրքի և այն ամէն ինչի դէմ որ Թուրքը կը յիչեցնէ, ամէն ժամանակէ աւելի՝ ատելութիւն, պժգանք և անչինչելի վրէժ ունինք։

Պէտք է արդար ցասումով Թուրքի երեսին չպրտել իր տուած ազտուա պատուանչանները։

Պէտք է սրբել մեր ճակատներէն ըստրուկի այդ խարանները։

ՍԻՓԱՆԱՑԻ

Մամլրքիյի Հիւանդանոցին մէջ բուժուած երեք թոխախտաւոր որբեր

ՀԵՏԱՔՐՔՐԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԱՄԵՐԻ, ԳՆԴԱՍԵՂ ԵՒ ՄԱՋԻ ԳՈՒՆԴԵՐ ՍՏԱՄՈՔՍԻՆ ՄԷՋ

Վ.իհննցայի բժչկական համալսարանին վիրաբուժական փոՖեսորներեն Խոճեինկ, վերջերս գիտական դասախոսութիւն մը րուած է այն ճիւթերու մասին, որոնք զննուած են վիրաբուժական գործողութեան ենթարկուած մարդկային քսամոմներու մէջ։

Օր մը, բսան է փոՖեսորը, բանտարկեալ մը ասխատանքէ խուսափելու համար, գնդասեղներ եւ ածելիի շեղբեր կրլլած է։ Բժիչկներ, մագնիսի գործողութեան շնորհիւ կրցած են հասկնալ այս մարդուն սեռոմոխին պատուճակութիւնը։

Նրիսասարդ կին մըն ալ, որ իր գրկախուն մազերը փրցնելու եւ կուլ տալու սովորութիւնը ունէր, վիրաբոյժներու դիմած է, որպեսզի իր կեանքը ազատեն։ Բացուած է սեռոմոխը եւ հոն, գտած են մազերէ գոյացած խոշոր կծիկ մը, որ բոլլ չեր տար իրեն որ կերակուր ուտեր, ամբողջ սեռոմոխը։ գրաւած բլլալով։

ՈՃՐԱԳՈՐԾ ՈՒՍՈՒՑԻՉԸ

Կայաց Խաղաֆի օրգակալ գիւղերեն միոյն նախակրթարանին մէջ, դասատուն 7 տարեկան ազջիկ մը այնչափ անգթօրէն կը ծեծէ, որ խեղդը կը մեռնի։

Այդ պատուն նախակրթարանի բոլոր աշակերտները սարսափած դուրս կը փախչին եւ կը սկսին պոռալ ու կանչել գիւղի հրապարակին վրայ։

Խկոյն, խուռներամ գիւղացիներ ոստիկաններու ընկերակցութեամբ կը վազեն վարժարան, ուր չհիմ աղջնակին դիակը փռուած եր անտուն։ Ոճրագործը կը տարուի բանտ, իսկ գոնէ՝ հիւանդանոց։

Այս սոսկալի դէպքին իսկական պատճառն այն եղած է որ խեղճ աղջիկը իր դասը սորված չէր։

ԽՈՒԼ - ՀԱՄԲ ՄԸ ՏՕՔԹ. ԳՐԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ

Անցեալ օր Սուպոնի մէջ գրականութեան ջօքթօրայի ճնուելիւնն անցուց Ֆրանսացի օրիորդ մը, Սիւզան Լավօ, որ իչնէ խուլ-համր է։

Հայրն ու մայրը ուսուցիչներ են Ֆրանսական լիսէներու մէջ։ Նէ ադջիկը փոքր ճասակէն խուլ համրերու վարժարանը կը դրուի։

Ադջիկը այնեղ ցոյց կուտայ իր ուշիմութիւնը, շրթներու դատով ճեզոնեան կ'ընթերցանայ ձայնաւորներու եւ բաղաձայնաւորներու առաքերման, կը սկսի իչ քանի խօսիլ եւ այսպէս դպրոցի դպրոց՝ այսօր կ'աւարտէ գրականութեան համալսարանը։

ՀԱՆԴԻՍԱՒՈՐ Ս. ՊԱՏԱՐԱԳ

932 ՄԱՐՏ 6 ԿԻՐԱԿԻ ՕՐ

Նոր Մարաչի Ս. Քառ. Մանկաց Հորատակաոոյց եկեղեցւոյ ևանուան տօնախմբութեան առթիւ

Պիտի պատարագէ Նորին Գերապատուութիւն Տ. Եղիչէ Ս.Արքեպսկս. Կարօեան, պիտի երգէ Նորագաղմ դպրաց դասը։ Միեւնոյն ժամանակ պիտի կատարուի Ազն. Տիկին Նէվրիկ Քէչեճեանի կողմէ եկեղեցւոյս նուիրուած Ս. Ծովհաննու Աւետարանչին պատկերին օծումը։

Կը հրաւիրուի բոլոր ժողովուրդը։

ԹԱՂ. ԽՈՐՀՈՒՐԴ

ՀԱՆԴԷՍ -- ԵՐԵԿՈՅԹ

ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԱԾ ԿԻՒՐԻՆԻ ՀԱՑՐԿ. ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԿՈՂՄԷ

Ի նպաստ կարօտ ուսանողներու

5 Մարտ 932 շաբաթ երեկոյ ժամը 8.30-ին

Հայ Աւետ. Ժողովասրահին մէջ

ՄԱՔՓԷՕ ՖԱԼՔՕՆ

Գրեց՝ ՓՐՕՍՓԷՐ ՄԷՐԻՄԷ

— Ստահա՛կ, ժոլտաց կամպան անոր ականջներէն քաշելով, թերևս խօսիս ա՛յն ատեն միայն՝ երբ խարազանի քանի հարուած տան հետոյքիդ։

Ու Ֆօրթիւնաթօն կը ծիծաղէր միչտ։

— Հայրս Մաթէօ Ֆալքօնն է, ըսաւ ան խրոխտանքով մը։

— Գիտե՞ս, պզտիկ անզգամ, թէ կրնամ քեզ բանտ առաչնորդել, պահեկցնել գնտանի մը մէջ, չոր գետնի վրայ, ոջիլի չղթաներ... Ու նոյն իսկ գլխատել պիտի տամ քեզ եթէ չըսես թէ ուր է ձիանէթթօ Սանբրիէրօն։

Տղան խնդուքէ մըն է արձակեց այս ծիծաղելի սպառնալիքին վրայ ու կրկնեց.

— Հայրս Մաթէօ Ֆալքօնն է։

— Տասնապե՛տ, ըսաւ կամպան ձայնով մը իր մարդոցմէ մին, լաւ չէ որ աւրուինք Ֆալքօնին հետ։

Կամպան ակնյայտօրէն չփոթած կ'երևար։ Ծած ձայնով մը խօսէր գինուորներուն հետ, որոնք ամբողջ տունը խուզարկած չէին առնուց քան մը գտնելու։ Ատիկա այնքան ալ ուսալն գործ մը չէր, քանի որ Ֆօրսիքացիի մը տունը կը բաղկանայ միայն քառակուսի սենեակէ մը։ Կահկարասին կը կազմեն սեղան մը, արկղներ, նստարաններ և որսի կամ տնայնական պիտոյքներ։ Այդ սիկոցին պըզտին Ֆօրթիւնաթօն իր կատուն կը չոյէր և կը թուէր չարամտութեամբ խնդալ անոնց սխալանքին վրայ։

Գինուոր մը մօտեցաւ յարդի դեզին, տեսաւ կատուն ու սուինի անփոյթ հարուած մը տուաւ յարդին. յետոյ ուսերը թօթուեց, կարծես զգալով այդ աւելորդ զգուշութեան ծիծաղելիութիւնը։ Եւ տղուն դէմքը ամենափոքրիկ յուզում մը անգամ չի ժամնեց։

Գինուորներն ու իրենց պետը, ձեռնունայն, արդէն իսկ ժամդիր էին մեկնելու, երբ այս վերջինը համոզուած թէ սպառնալիքները ոչ մէկ ազդեցութիւն պիտի չընեն Ֆալքօնի տղուն վրայ, ուզեց վերջին ճիգով մըն ալ փորձել կաշառքին ու փաղաքչանքին զօրութիւնը։

— Պզտիկ զարմիկս, ըսաւ անոր, դուն լաւ ժեծցած տղայ մը կ'երևիս ինձի. բայց վատ բան է րարձդ։ Եւ եթէ չի քաչուչէի հօրդ դէչութիւն մը ընելէ, սանանա՛ն տանի գիս, քեզ հետս կը վերցնէի։

— Գա՛հ.

— Բայց երբ հայրիկդ վերադառնայ, եղելութիւնը պիտի պատմեմ իրեն և վստահ եմ, որ սատկասութեանդ համար քեզ պիտի խարազանէ մինչև որ միսերդ արիւնին։

— Գիտնա՛լ.

— Կը տեսնես... բայց նայէ՛... լաւ տղայ եղիր ու ես քեզի բան մը պիտի տամ.

— Իսկ ես, սիրելի տասնապետ, պիտի յորդորէի ձեզ ժամ առաջ ճամբայ իյնալ, քանի ձիանէթթօն դեռ մամիին չէ հասած։ Հակառակ պարագային, ձեզմէ աւելի ճարպիկի մը պէտք պիտի ըլլայ զայն ձեռք բերելու համար։

Տասնապետը գրպանէն հանեց արծաթ ժամացոյց մը, որ դիւրութեամբ տասը ֆրանք կ'արժէր և տեսնելով որ փոքրիկ Ֆօրթիւնաթօյին աչքերը սկսան չողիւններ արձակել իտես իր ձեռքերուն, բռնելով ժամացոյցը պողպատ չղթային ծայրէն ըսաւ անոր.

— Զարաճէի՛ անչուշտ որ պիտի ուզէիր վիզիդ կախուած ունենալ ասանկ ժամացոյց մը։ Ու պիտի չրջէիր վիչչիոյի փողոցներուն մէջ՝ սիրամարգի մը պէս սիգաճեմ։ Մարդիկը պիտի հարցնէին քեզի «ժամը քանի՞ է» և դուն պիտի ըսէիր անոնց «նայեցէ՛ք իմ ժամացոյցիս»։

— Երբոր մեծնամ, հօրեղբայրս ինձի ժամացոյց մը կ'առնէ։

— Այո, բայց հօրեղբօրդ տգան արդէն ունի հատ մը... Իրականին մէջ՝ ոչ ասկէ աւելի գեղեցիկ... Մինչդեռ ան աւելի փոքր է քեզմէ.

Տղան հառաչեց։

— Էհ լա՛ւ, կուզե՞ս ունենալ այդ ժամացոյցը։

Ֆօրթիւնաթօն, աչքին պոչով ժամացոյցը դիտած պահուն կը նմանէր կատուի մը, որուն ցոյց կուտան խորոված լման վարեակ մը։ Եւ որովհետև կը զգայ թէ կը հեգնեն զինքը. չի համարձակիր ճանկ նետել ու ատեն ատեն աչքերը ուրիչ կողմ կը դարձնէ ցոյց չի տալու համար իր փորձութենէն յաղթուիլը, բայց որ միչտ կախ չրծունքը կը լիզէ, կարծես ըսելու համար իր սիրոյը. «կատակը որքա՜ն է անգութ»։

Այդ սիկոցին, կամպան անկեղծ կ'երեւար ներկայացնելով ժամացոյցը։ Ֆօրթիւնաթօն ձեռք չերկարեց, բայց ըսաւ անոր դառն չեչտով մը.

— Ինչո՞ւ կը ծաղրես զիս։

— Ձյմարի՛տ... աստուած որ չեմ ծաղրեր։ Ըսէ՛ ինչ որ թէ ուր է ձիանէթթօն՝ և այս ժամացոյցը քու կինդ պիտի ըլլայ։

Ֆօրթիւնաթօն անվստահութեան ժպիտ մը ունեցաւ։ Իր սև աչքերը յառած տասնապետին աչքերուն, կ'աչխատէր հոն կարդալ թէ ճի՞շտ է անոր ըսածը։

— Ուսնոցնե՛րս կորսնցնեմ, եթէ ժամացոյցը չի տամ քեզի, ըսաւ կամպան։ Ընկերներս վկայ են ու ես չեմ կրնար խոստումս դրժել։

Այսպէս խօսելով, ժամացոյցը միչտ կը ժտեցնէր Ֆօրթիւնաթօյին։ Ժամացոյցը հիմա գրեթէ կը քսուէր տղուն դունատ այտերուն։ Տղան իր դէմքին վրայ ցոյց կուտար հոգիին մէջ մղող կռիւը՝ տենչանքին և հիւրընկալութեան հանդէպ ունեցած յարգանքին միջև։ Մերկ կուրծքը ուժգնօրէն կ'ելեւէջէր և իրեն այնպէս կուգար թէ չնչասեղձ պիտի ըլլար։ Մինչ ժամացոյցը կը ճօճէր. կը դառնար ու երբեմն ալ կը հպէր իր քթի ծայրին։ Ի վերջոյ ալ ձեռքը կամաց կամաց բարձրացուց դէպի ժամացոյցը։ Մատներուն ծայրով դպաւ անոր։ Հիմա ժամացոյցը իր ձեռքին մէջն էր ամբողջ ծանրութեամբ, սակայն տասնապետը դեռ չէր թողուցած չղթային ծայրը...։ Դուրսէն կապոյտով ներկուած, բոլորովին նորոգ ու փայլուն։ Փորձութիւնը խիստ զօրաւոր էր։

(Շար.)

Թրգմ. Վ. ԽԱՉԱԿ

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՌՈՒՍԻԱ ԽԻՍՏ ԲՈՂՈՔԱԳԻՐ ԿԸ ՅԱՆՁՆԷ ՁԱԲՈՆԻ

ՁԱԲՈՆ ՆՈՐ ՈՒԺԵՐ ԿԸ ԲԵՐԷ

ՇԱՆԿՀԱՅԻ ՇՐՋԱՆՆԵՐԸ

ՁԱԲՈՆՑԻՔ ՆՈՐ ԳՐԱՒՈՒՄՆԵՐ

ԿԸՆԵՆ ՉԻՆԱՍՏԱՆԷՆ

ԱՄԵՐԻԿԱ 199 ԿՏՈՐ ՌԱԶՄԱՆԱՒ ԿԸ ՀԱՒԱՔԷ ԽԱՂԱՂԱԿԱՆԻ ՄԷՋ

Ռուսիան կը քողմէ

Մոսկուա.— Սովիէթական կառավարութիւնը խիստ բողոքագիր մը յանձնեց ճաբոնական կառավարութեան Մանչուրիական սահմանին վրայ կատարուած զինուորական համախմբումներուն առթիւ։

Չինաստան կը հրաւիրէ Լիտեցսորճը

Լոնտոն.— «Տէյլի Էքսբրէս»ի Նանիինի թղթակիցը կը գրէ որ չինական կառավարութիւնը գերման ճեանաւոր զօրավար Լիտեցսորճը հրաւիրած է չինական բանակին ընդհ. հրամանատարութիւնը սանձելու համար։

Ճոքոնցիք գրաւեցին Ուսունկը

Շանկայ, 2 Մարս.— Ճաբոնցիք յարձակողականի մը ձեռնարկեցին Շաբէյի դէմ գրաւելէ յետոյ Քիանկուանկը եւ Ուսունկը։

Մուֆէն, 2 Մարս.— Ռուսական կառավարութիւնը արտօնեց որ սահմանափակ թիւով ճաբոնական զօրամասեր արեւելեանՉինաստանի երկաթուղիի գիծը օգտագործեն բացառիկ եւ առժամեայ կերպով։

Ճաբոնի նոր ուժեր կը հասնէ Շանկհայ

Շանկհայ, 2 Մարս.— Ճաբոնիան ամբողջ զօրաբանակ մը Շանկհայի ճակատը պիտի տանի շուտով։ Երկու նոր զօրաբաժիններ վաղը պիտի սկսին ցամաք ելնելու եւ երեք զօրաբաժիններ շարժման մէջ դրուելու վրայ են Ճաբոնի մէջ։ Օդանաւային ուրիշ խումբեր ճամբայ ելած են զօրացնելու համար արդէն հոս գտնուող երկու հարիւր օդանաւերը։

Կը նկատուի թէ աւերումի գօտին պիտի ընդլայնէ անխուսափելիօրէն եւ թէ անոնցի փորձանք մը վերապահուած է չինական զօրամասերուն։

Ճաբոնցիք կը շարունակեն ռմբակոծել

Շանկայ, 2 Մարտ.— Քիանկուանի մէջ կացութիւնը հանդարտ հանդարտ եղած է, բայց ճաբոնական օդանաւեր թոչեցան Հանկ-Շօուի վրայ, հարիւր մղոն հեռու Շանկայէն դէպի հարաւային արեւելք, և ռմբակոծեցին օդանաւային կայանը և կրակի տուին քաղաքին մէկ մասը։

Թոքիոյ, 1 Մարտ.— Դահլիճը վաւերացուց երկու միլիոն անգլիական ոսկիի ծախքը մինչև Մարտի վերջը Շանկհայի մէջ տեղի ունենալիք գործողութեանց համար. բաց աստի դահլիճը կայսերական խորհուրդի հաւանութիւնը խնդրեց, Մանչուրիոյ և Շանկհայի մէջ կատարուելիք գործողութեանց ամբողջական ծախքերը ինը միլիոն անգլիական ոսկիի բարձրացող կայսերական հրամանագրի մը համար։ Կը նախատեսուի թէ ամսական մօտաւորապէս մէկ միլիոն անգլիական ոսկի պիտի ծախսուի մինչև որ զինուորները եան քաշուին։

Ֆրանսա եւ զինաթափութիւնը

Բարիզ, 2 Մարտ.— Պ. Թարթիէօ վերսաին մեկնեցաւ դէպի Ժընեւ։

Պ. Բօլ Պոնքուր Նախկին Ռազմիկներու (մեծ պատերազմին մէջ ծառայած ֆրանսական զինուորներու ընկերակցութիւն)պարզեց զինաթափութեան վերաբերեալ ֆրանսական քաղաքականութեան սկզբունքները, յայտնելով թէ միջազգային ոյժի մը գոյութեան ոեւէ ժամանակ այսքան պէտք տեսնուած չէր ապահովելու համար խաղաղութիւնը։

Գերմանիոյ նախագահին ընտրութեան շուրջ

Պէռլին, 2 Մարտ.— Դեր-վարչապետ Տիթրիխ մեծ ճառ մը խօսեցաւ ի նպաստ Մարալֆատ Հինտէնպուրկի թեկնածութեան։

Խօսքին մէջ խօսուած ճառի մը մէջ, գերմանական հանրապետութեան նախագահութեան համար ազգայնականներու թեկնածու Պ. Տիզթըրպէրկ ուրուագծեց գերմանական բանակին վերակազմութեան ծրագիրը։

Պետական հարուած մը Ֆինլանտիոյ մէջ

Հէլսինկֆօրս, 2 Մարտ.— Ֆինլանտացի ֆաշիսթներու պետերը հրաման արձակեցին չարժման մէջ դնելու իրենց խումբերը մայրաքաղաքին վրայ քալելու համար ի հարկին։

Վարչապետ Պրիւհինկի յայտարարութիւնները

Պէռլին, 2 Մարտ.— Ազգայնական-դիւկերվարականները) կողմէ զրօսնաղհրը բազմիցս ի կարգ հրաւիրից և որոնցմէ մէկը վտարուեցաւ ժողովասրահէն, ասոր քէօր Պրիւնին չատ կուռ և խիստ ազդեցիկ ճառ մը խօսելով Ռայխսթակի մէջ պախարակեց ընդդիմադիրները։

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

Ամերիկեան նաւատորմիղը խաղաղական կը մեկնի

Վաշինկթըն 2 Մարտ.— Ծովային նախարարութիւնը հրամայեց որ նաւային ռազմափորձի մը համար Խաղաղական Ովկիանոս ղրկուի 199 կտորէ բաղկացեալ Ամերիկեան նաւատորմիղի ամենամեծ մասը։

Ճաբոն ընդհ. յարձակման անցած

Թոքիո 2 Մարտ.— Ազգերու Դաշնակցութեան քննիչ ծանձնախումբը հոս հասաւ։

Շանկհայ 2,— Ճաբոնցիք բոլոր ճակատի վրայ վերսկսան այս առաւօտ ժամը 8ին, ընդհանուր յարձակողականի մը։ Անոնք յառաջացան Հանքէուի շրջանը, ինչպէս նաև Քիանկ Ուանի ճակատը։ Ճաբոնական վերին հրամանատարութիւնը և շահագրգռուող տէրութեանց ներկայացուցիչները խորհրդակցեցան Չինաստանի ներկայացուցիչներուն հետ, թշնամութիւնները դադրեցնելու համար։

ՖՐԱՆՍԱ ՁՕՐՔ ԿԸ ՂՐԿԷ ԾԱՅՐԱԳՈՅՆ ԱՐԵՒԵԼՔ

Փարիզ.— Փարիզեան Մամուլը կը յայտարարէ որ Սենեկալեան 16րդ քնդանօթաձիգ զօրագունդը հրաման ստացած է մեկնիլ Չինաստանի ուղղութեամբ։

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ յորորդ էջ)

ՏԵՂԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԼԻԲ. ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐ ՈՐՈՇՈՒՄԸ

ՎԱՐՁԱԿԱԼՆԵՐՈՒ ԻՐԱՒՈՒՆՔՆԵՐԸ ԿԸ ՊԱՇՏՊԱՆՈՒԻՆ

Նախարարաց խորհուրդը առջի օր, հանրապետութեան նախագահին ներկայութեան գումարուեցաւ և կարգաց վարձակալներու կոմիտեի կողմէ ղրկուած պահանջագիրը։ Խորհուրդը երկար աշխ խորհրդակցութիւններ ունեցաւ վերջ վարձքերու օրէնք սեղծուած յանձնախումբը կրնայ յաւելումի կամ նուազումի որոշում տալ։

Ֆրանսայի մէջ վերջերս արդէն վարձակալներու համար նոր օրինագիծ մը պատրաստուած է եւ հաստատուած երես փոխանակող ժողովին։ Այժմ Ֆրանսական ձեռնարկոյթը կ'գբաղի անոր ուսումնասիրութեամբ։

Նախարարաց խորհուրդը ասկէ վերջ գբաղեցաւ պոյքօթի եւ ցոյցերու առթիւ յառաջ եկած գրգռութիւններով եւ սահմանեց ծանր պատիժներ անոնց հեղինակներուն հանդէպ։ Այդ որոշումն ալ առ ի վաւերացում յղուեցաւ երեսփոխանական ժողովին։

ԱՆՁՆԱԳԻՐՆԵՐԷՆ ՄԻ ՄԱՍՆ 5 Ս. Դ. ՊԻՏԻ ԳԱՆՁՈՒԻ

Գրած էինք անցեալներ թէ Լիբանանի նախարարաց խորհուրդը, նկատելով որ մարդահամարի ծախերը կարծուածեն աւելի եղած են, որոշած էր նոր տուելիք Լիբանանեան անձնագիրներու փոխարժէքը փոխանակ 5 սուրիական դահեկան գանձելու, 10 գանձել։ Այս որոշումը յանձնուած էր երեսփոխանական ժողով, վաւերացուելու համար։

Խորհուրդը իր առջի օրուան նիստին մերժեց կառավարութեան որոշումը եւ հաստատեց 5 ս. դ. գանձումը իւրաքանչիւր անձնագիրէն։

Նմանապէս, առջի օրուան նիստին, երեսփոխանական ժողովը մերժեց կառավարութեան մէկ որոշումնագիրը, որով 1931 տարուան իրենց տուրքերը ցարդ չվճարողներուն 100ին 10 յաւելում մը կը նշանակուէր։ Ժողովը նկատի ունենալով տիրող ծանր տագնապը, յարմար չգտաւ նման յաւելում մը։

ԵՐԿՈՒ ԱՆԱՆԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Թրիփոլիի մէջ սնանկացած են երկաթի երկու վաճառականներ Բարրպ եւ Ֆուտա Հավէյլէ, մեծ բացով մը։

Սրկումն ալ բաներակուած են։

ՀԱՅ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴԻ ՄԸ ՅԻՄԱՐՈՒԹԻՒՆԸ ՍԻՐԱՀԱՐԻՆ ԱՆՈՒՆՆ ԱՆԳԱՄ ՁԵՐ ԳԻՏԵՐ

«Էյ Ահրար» այսօրուան թիւին մէջ կը գրէ.—

Ցովսէփ Համբարձում Կոսմանեան ծնած տարիներ եւ յաղթանդամ երիտասարդ մը ձերբակալուեցաւ։ Ձերբակալման պատճառը եղած է անոր կողմէ Գարեգին Յակոբ Փափազեանին ղրկուած սպառնագիրներ, որով կը յայտնէր Գարեգին թէ՝ եթէ իր աղջկան հետ ամուսնութեան առաջարկը մերժէ, պիտի սպանէ զինք։

Ցովսէփ օր մը, ճարքէն անցնելու առեն տեսաւ գեղեցիկ աղջիկ մը եւ սիրեց։ Քալեց գեղեցիկ աղջկան հետիոտ վրայէն մինչեւ որ նա մտաւ իր տունը։ Ցովսէփ կը հարցնէ եւ կը հասկնայ տան տիրոջ անունը։

Ցովսէփ կը վերադառնայ տուն, եւ յաջորդ ճամբայ մը ուղեւորով Գարեգինին կը խնդրէ անկէ իր աղջկան ձեռքը։ Սակայն Գարեգին կը յուզուի եւ կը բարկանայ, որովհետեւ Ցովսէփ անբարոյական երիտասարդ մըն էր։ Պատասխան չի տար։ Ցովսէփ կը կրկնէ իր խնդրանքը։ Փափազեան կը կանչէ զայն եւ կը յանդիմանէ, յանձնարարելով որ անգամ մըն ալ չի գրէ։ Ցովսէփ կը շարունակէ այս անգամ սպառնալիքներ ուղղել որու վրայ Գարեգին կը դիմէ ոստիկանութեան։

Հետաքրքրականը այն է սակայն որ Ցովսէփ ցարդ չի գիտեր իր սիրահարին անունը եւ նոյն իսկ չիգիտեր թէ Փափազեանի երկու աղջիկներէն ո՞ր մէկն է իր սիրածը։

ԱՆՁՆԱՍՊԱՆՈՒԹԵԱՆ ՓՈՐՁ

Անցեալ շաբաթ օր, անձնասպանութեան երկու փորձեր կատարուած են Գէյրութի մէջ։

Զօգագ էլ Գլոթ թաղը բնակող վաճառական մը սիրահարական պատճառներով իրիգիրը ծոլ նետեր է Քարանթինայի մօտերը։ Նոյն միջոցին այդ ճեղքն անցնող անձեր փութալով օգնութեան փրկեր են զայն։

Անձնասպանութեան ուրիշ փորձ մըն ալ կատարուած է ձախաչին երեք տարեկան մը սիրահարական պատճառներով իրիգիրը ծոլ նետեր է Քարանթինայի մօտերը։ Նոյն միջոցին այդ ճեղքն անցնող անձեր փութալով օգնութեան փրկեր են զայն։

ՍԻՒՐԻԱՑԻ ՈՒՍԱՆՈՂՆԵՐՈՒ ԴԱՏԱՊԱՐՏՈՒԹԻՒՆԸ

Դամասկոսի պաշտպանական խառն դատարանը իր վճիռը արձակեց վերջին ցոյցերուն մասնակցած կարգ մը ուսանող ներու դէմ։

Ցարիզ էլ Մայէֆ երեք ամիս բանտարկութեան եւ 50 ոսկի տուգանքի, Եասին էլ Տաճնի Նուրի էլ Ռիզգ եւ Հասան էլ Խրէյսաթի մեկական ամիս բանտարկութեան եւ 25ական ոսկի տուգանքի դատապարտուած են։

Վերոյիշեալներէ զատ ուրիշ ուսանողներ կան ձախաչին որոնց մասին վճիռ արձակուած չէ։

«ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆ Ի ՁՈՐԲՈՐԴ ԴԱՍԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆԸ

«Համազգային» Ընկերութեան չորրորդ դասախօսութիւնը տեղի ունեցաւ Փետր. 27ին օրաբաթ երեկոյեան ժամը 9ին Y. W.C.A.ի սրահին մէջ։

Դասախօսը էր Ս. Նազանի Ազգային երկսեռ վարժարանի տնօրէն պ.Վարդան Գեորգեան. նիւթը՝ (Հրանդ) Մելգոն Կիւրեճեանի կեանքն ու գործը։

Պ. Գեորգեան իր մեկ ժամէ աւելի տեւող բանախօսութեամբ տուաւ գրագիտի կենսագրութիւնը, պարզաբանեց այն միջավայրը ուր գարգացաւ Մ. Կիւրեճեանի գրական եւ բանասեղծական տաղանդը։ Նկատի ունեցաւ գրագէտի ուսուցչական գործունեութիւնը, անոր հրապարակագրութիւնը, հաղարական մարմնոյութեան հակումը եւն.։

Պ. Գեորգեան այնուհետեւ կատարեց Մ. Կիւրեճեանի գրութեանց մէրթին վերլուծումը եւ ճոգեց անոր տեղը արեւմտահայ գրականութեան մէջ։

Դասախօսութենէն վերջ տեղի ունեցաւ գեղարուեստական բաժին։ Նյան արտասանութիւններ, մեներգ, խմբերգ նուագ, զուարճախօսութիւն եւն.

Հ. ԱՐՄԷՆ

ՍԻՒՐԻԱՑԻ ԱԶԳԱՅՆԱԿԱՆՆԵՐՈՒՆ ՊԼՕՔԻՆ ՂԵԿԱՎԱՐՆԵՐԸ ԿԸ ԳՈՒՄԱՐՈՒԻՆ ԴԱՄԱՍԿՈՍԻ ՄԷՋ

Կը տեղեկանանք թէ Դամասկոս ժամաներ են բազմաթիւ ազգայնական դեկավարներ. որոնց կարգին Հաճիմ պէյ Աթասի, Իպրահիմ Հանանօ, Սաւսաւլեան պէյ ձապրի։

Ազգայնական պլօքը այս օրերս ճանի մը ժողով պիտի գումարէ Դամասկոսի մէջ ուսուցչական բնեռոպական գործունեութեանց հանդէպ իր դիրքը ճոգելու համար։

ՍՈՒԼՔԱՆ ԻՄՆ ԷԼ-ՍՈՒՒՏ ՊԱՂՏԱՏ ՊԻՏԻ ԱՅՑԵԼԷ

Սուլքան Իպն էլ Սուուտ պիտի այցելէ դեր Զաղտաս յառաջիկայ Ապրիլին հոն բացուելիք ճառատարուհեսական եւ երկրագործական ցուցահանդեսին առթիւ։

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ՀԱԼԱԼՍԱՐԱՆ ՄԸ ՊԻՏԻ ԲԱՑՈՒԻ ՊԱՂՏԱՏԻ ՄԷՋ

Ամերիկեան հարկատարան մը պիտի բացուի Զաղտաի մէջ։ Իրագի կառավարութիւնը տուած է պահանջուած արտօնութիւնը։

ՄԻՋԱԴԷՊՄԸ ԴԱՄԱՍԿՈՍԻ ՔԼԻԿՊ-ԻՆ ՄԷՋ

Դամասկոսեն յուր կը տուի թէ երկուօրեայ իրիկուներ կուիւ մը ծագած է Դամասկոսի Քլիւպ-ին մէջ Ֆոզի պէյ էլ Գաւրի եւ եւ վճռաբեկ տեսչի ընդհանուր դատախազ Ռաուհ պէյ էլ Հիւսամիի միջեւ։

Նոյն միջոցին ակուռ գնդակ մը Ֆոզի Իրագեան հիւպատոս Sofpor Ահմեդ Խաւրի պէյին գանգաչի հարուած մը պատ է որ պատած է իր օրքունքը եւ կոտրած է մէկ ակռան։

ԱՆԴՐՆԱՀԱՐԻ ՎԱՐԺԱՐԱՆԻ ՄԷՋ ԺՈՂՈՎ ԳՈՒՄԱՐՈՂ ՀԱՄԱՅՆԱՎԱՐԱԿԱՆՆԵՐՈՒ ԽՆԴՐՈՅՆՔՆՈՒԹԻՒՆԸ

Ֆրանսական հարցաքննիչ դատաւորը իր քննութիւնը կը տարուցակէ Անդր — Նահրի Ազգ. Վարժարանին մէջ գումարուած համայնավարական ժողովի խնդրոյն տուրջ։

Զաւիկ Տատուեանը հարցաքննութեան միջոցին յայտարարած է թէ յիշեալ ժողովը համայնավարական հանգամանք չունեցեր։ Աճիկա ըսած է թէ նկատելով որ տագնապը սուր հանգամանք սեացած է եւ որ հայ գաղթականներու մեծ մասը թօուտուելութեան մէջ կը գտնուի, ինքը յայտարարած է հայերուն միայն որ երթան Սովիէթական Հայաստան «ուր գործի եւ հացի տագնապը անծանօթ է»։

Քննութիւնը կը շարունակուի տակաւին։

ԳՈՂՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

«Տիգրուս» թերթի տնօրէն պր. Վէթի Շէյխանի Սայեա պանդոկին մէջ ննացած միջոցին, կիրակի գիտեր, գրպանեն կը գողցուի դրամապանակը, որուն մէջ80ա. ոսկի կը գտնուէր։

Նկար քննութիւններէ վերջ հասկըցուեցաւ որ գողը Ապեիլ Վէհապ Համար անուն մէկն է, Իսկոյն ձերբակալուեցաւ եւ խոստովանեցաւ թէ՝ինչ՝բազմանդամ ընտանիքի տէր մարդ մըն է եւ վերջին ծայր բռնաւ կեանք մը ունի. 70 ոսկին դրկած է իր ընտանիքին եւ միայն տաս ոսկի պահած իր մօտ։

ՎԱՐՁՈՒ ՍԵՆԵԱԿ

Օգտուն լաւ սենեակ մը որ կրնայ գործածուիլ որպէս դարմանատուն բժիշկի մը կամ ատամնաբոյժի մը կողմէ, վարձու է։ Պիտի է դիմել «Ազգակի տպարանին վերի յարկը, լուսանկարիչ Գրե. Վահան Զարեանճեանին։

ՍԱԿԱՐԱՆ ՊԷՏՐՈՒԹԻ

2 ՄԱՐՏ 1932

	Ս. Դ
Եգիպտ. ոսկի	452
Անգլիկ. »	441
Տօլար »	126
Թրքական »	59
Պանճ Օթթոման	130
Իտալական Լիր 100	655
Ռուսական Տրախմի 100	150
Անգլ. ոսկի	608
Ֆրանս. »	485
Օսման. »	549
Առծաթ մէճիտ	27
Գրեսի Ֆօնս. Ա. Ֆէ.	478
» » Բ. »	292
» » Գ. »	289

Մէճէրեան եղբարք Բիւ Ֆօս
Թելէֆօն՝ հ-19

ՀՐԱՊԱՐ ԱԿԱՅԻՆ ԲԱՆԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ

ԺՈՂՈՎՐԴԱՅԻՆ ՏԱՆ ՄԷՋ

կիրակի 6 Մարտ կէսօրէ առաջ ժամը 10,30ին

Պիտի բանախօսէ՝ Պ. ԳԷՈՐԳ ՍԱՋԷԵԱՆ. Նիւթը է՝

ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ ՎՏԱՆԳԸ ԵՒ ԵՒՐՈՊԱՅԻ ԽԱՂԱՂՈՒԹԻՒՆԸ

ՄՈՒՏՔԸ ԱԶԱՏ

ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԹԻՒՆ ԶՐՋԱՆԱԻԱՐՏԱՑ ՄՒՈՒԹԵԱՆ
ՀԱՆԴԷՍ-ԵՐԵԿՈՅԹԻՒ 18 ՄԱՐՏ
ՈՒՐԲԱԹ ԵՐԵԿՈՅ ԺԱՄԸ 8.30ԻՆ

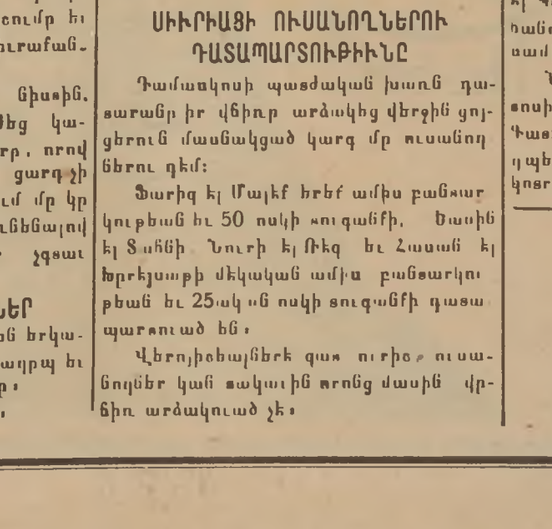

ՁՕՐ. ԱՆԴՐԱՆԻԿ

80 20 77

Անդրանիկի հասկացողութիւնը և հաւատքը եղած է միշտ այդպէս.— Եթէ կռիւ պիտի տրուի, յաղթութեան կէսը առաջ սկսողին կողմն է. աւելի լաւ է կռիւ չտալ, իսկ եթէ կռիւ պիտի ըլլայ և կարելի չէ խուսափիլ, աւելի լաւ է առաջ սկսիլ (Տ'ս իր «Մարտ կան հրահանգները) ատոր համար էր, Անդրանիկ կ'ազդարարէր տաճիկ կառավարութեան իրենց կռուի պատրաստ ըլլալուն մասին։

— Թուրքը չեն նման է, եթէ օպառնաս՝ կը վախնայ, կ'ըսէր յաճախ Անդրանիկ։ Ան իր սպառնական պատասխան ուղուն բուն գաղտնիքը, բուն փիլիսոփայութիւնը։ Միշ Առաքել վարդապետ Թուրքիոյ Հայոց Պատրիարքի կոնդակը և Մուրթարի իրաւէն կը բերեր բանակցութիւններ սկսելու համար, տաճիկ կառավարութիւնը իր զօրքը կը կեդրոնացնէր Շէնըքի մէջ, ուրտեղ նաեւ հաւաքուած էին 3 4000 քիւրտ խուժան զինուած և կռուելու, թալանելու ախորժակներով ակնկառոյց։

Թշնամին կ'սպասէր, որ իրաւէի և կոնդակի բնութերգութեան յետոյ՝ իրենք առաջինը սկսին կռուին և չիրթութեան մատնեն Հայ յեղափոխական ուժերը։ Թշնամին իր ուժերը բաժնած էր երկու մասին, մէկ մասը պիտի յառաջանար դէպի Տարա, Ալիանքի վրայով անցնելու Բերքերի հովիտով և մտնել կէլիկիա զօրի հովիտը, իսկ մեւս մասը պիտի յառաջանար դէպի արեւելք՝ Սէմալ, Զար ու Զայի գլուխները անցնելով նորէն պիտի մտնար կէլիկիոյ հովիտը։ Ատոր համաձայն ալ մերոնք բաժնեցին իրենց ուժերը։ Անդրանիկը գնաց Տ-փրկի գիծը, Հրայր, Մարտիրոս, Սեպուհ, Աւետիս և Իսօն գնացին Ալիանքի գիծը պաշտպանելու, իսկ Մուրատ, Համբիկ և Տօնոյի Մակար պէտք է պաշտպանէին Զայը և Զայի գլուխները (Մելներոս լեռ)։ Սէմալի

ԽՌՈՎՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ՄԱԼԹՍԻՒ ՄԷՋ

Մալթա.— Միջադէպեր ծագեցան ապգայնական մի քինակի մը ընթացքին որ կատարուած էր 1921 ի սահմանադրութեան ետ դառնալու արքայական նախարարները վտարելու և դատարաններու մէջ իտալերէն լեզուն պահպանելու դիտաւորութեամբ։

ԻՐԱԳԸ ՆՈՐ ՕԴԱՆԱՒԵՐ ԿԸ ԳՆԷ

Պաղտատ.— Իրագի կառավարութիւնը բրիտանական գործարաններէն գնեց չորս նոր օդանաւեր կազմելու համար երկրորդ խումբ մը։ Այս օդանաւերը պիտի ղեկավարեն չորս իրագցի սպաներու կողմէ որոնք իրենց ուսուցումը ստացած են Ենգլիոյ մէջ օդանաւերու նոր խումբը Պաղտատ պիտի հասնի Ապրիլ առաջ սկիզբներու։

ՄԱՆԿԱԲԱՐՁՈՒՀԻ

ԱՐՏԷՄԻՍ ՃԱՆԱՉՃԵԱՆ

Վկայեալ Lauréat Ֆրանսական համալսարանեն
Նախկին ՄԱՆԿԱԲԱՐՁՈՒՀԻ Ալէքսանտրէթի քաղաքային հիւանդանոցին
Իր նոր դարմանատունը կը գտնուի Տօքթ. Եէնիքօմշեանի տան կից, Շէյխ Իպրահիմ Շէհիլաի տունը, Րաս Պէյրութ

ՀԻՒԱՆԴ ԿԸՆԴՈՒՆԻ
կէս օրէ առաջ ժամը 9—12
» » վերջ » 2—6

ՏՕՔԹ. Հ. ԼՈՒՍԻՆԵԱՆ
(ՀԱԼԷՊ)
Նախկին բժիշկ Միջազգային Հիւանդանոցներու եւ մանկապետ ներքին հիւանդութիւններու եւ մանկական հիւանդութիւններու
առաջ, առաւտեան, խղճմտիւ դարմանում։
Հիւանդ կ'ընդունի ամէն օր ժամը 8—12 եւ 3—6 իր դարմանատան մէջ, Հալէպ Նէյալ յարդ, Թրամվայի բնակութեան կայարան, թիւ 7
Բղ. եւ Ուրբաթ օրեր ապրատաց մրի

Կարի եւ ձեւագիտութեան դասընթացք
ՏԻԿԻՆ ՏՕՔԱ ՄԱՆԿԵԱՆ
(ՎԿԱՅԵԱԼ ՓԱՐԻԶԷՆ)
Ցայսօր դերձակուհի Տիկ. Տիբա Մանկեանի ձեւագիտութեան 5րդ դասընթացքը կ'սկսի Մարտ 1ին «Էքոլ տը Քուտիւր Տօֆքոր»ի ճիշդ դիմաց, Կուրօ փողոց։
Երեք ամսուան մէջ, ամենավերջին միջոցներով եւ արդիական միջոցներով կը սորվեցնէ ձեւագիտութեան բոլոր բարդութիւնները իւ կ'օժտէ Բ. Գումխուրեանէն հաստատուած վկայականներով։
Համոզուելու համար անցամ մը դիմեցէք իր 66ե աւելի օրացաւատեսներուն։

ԿԱԶՄԱՏՈՒՆ
Յ. ՏԷՐ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍԵԱՆ
ՐԻԻ - ԷԼ - ԳԱՊՈՒՇՔԻՃԷ ԹԻԻ 49
(Մեծ Սէրային առջեւ)
ԱՍԿԱՔԱՕԳ
Կաշեկազմ, Լաքակազմ եւ Թղթակազմ տոկուն եւ ճաշակաւոր ԳՈՐԾ
ԶԱՓՍԻՈՐ ԳԻՆԵՐՈՎ
Կրօնական եւ կրթական հաստատութեանց եւ գրադարաններուն համար մասնաւոր ԶԵՂՔ

ԳԱԲՐԻԷԼ Թ. ԹԷՐԶԵԱՆ,
(ԵԼԵՔՏՐԱԿԱՆ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ)
Հիմնուած 1921 ին Պոլիս-Բեյրութ
Խիստ դիւրաւաչէլի պայմաններով կը կատարենք ամէն կարգի ելեկտրական լոյսի գեհդումներ (Intsallation), ինչպես նաեւ մօթոր եւ ջիամօներ։
Վաճառատունս կ'սպասցնէ նաեւ բոլոր ելեկտրագործիներու ընդունելութիւններ։ Մասնաւոր սպասարկութիւն բնակարաններու ելեկտրա-ընդունելութեան։ Վաճառատուն Philips եւ Lux ելեկտր. լամբերու եւ ամէն տեսակ ելեկտրական պեղոյներու։
Վճարման դիւրութիւններ.
Հասցէ — Վ. Ուզունեանի գրասենեակ կից Պուրճ. B. P. 491

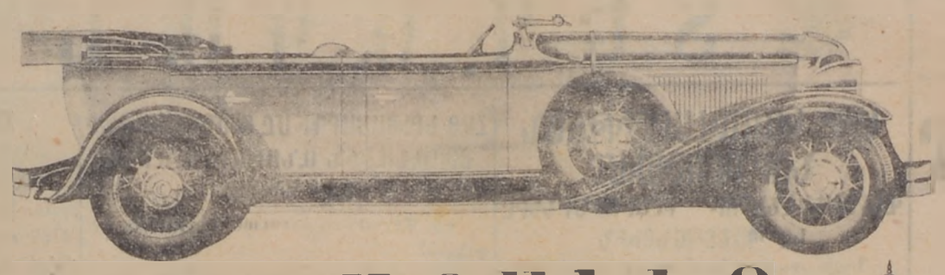

ԳՈՒԱՅՍԱԼԵՐ
աշխարհահռչակ իմիճաշարժները որոնք 6-8 սիլինտր ունին,
ԱՄԵՆԱՏՈԿՈՒՆ ԵՒ ԴԵՂԵՑԻԿ ՄԱՐՔԱՆԵՐՆ ԵՆ ՀՐԱՊԱՐԱԿԻՒ ՎՐԱՑ ԵՒ
ԿԸ ՓՆՏՈՒԻՒՆ ԱՄԵՆՈՒՐԵՔ։
ԳՈՒԱՅՍԱԼԵՐ ինքնաշարժերու մասնաւոր յատկութիւններն են՝ ՏՈԿՈՒՆՈՒԹԻՒՆ, ԴԵՂԵՑԿՈՒԹԻՒՆ, ՉՈՓՍԻՈՐՈՒԹԻՒՆ ՆԻ ՀՈՆԳՍՏԱԿԷՏՈՒԹԻՒՆ։
Վճարման դիւրութիւններ կը տրուին.
ԳՈՒԱՅՍԱԼԵՐ օթօներու բոլոր կտորները պատրաստ կը գտնուին մեր վաճառատուներուն մէջ։
Լիբանանի, Սիւրիոյ և Իրագի ընդհանուր ներկայացուցչութիւն՝
NAAYEM MOTOR IMPORT Co. BEYROUTH B. P. 869. TÉL. 32—29
Հիւս. Սիւրիոյ ներկայացուցիչներ՝ Գ. և Մ. ԱԶԻՐԵԱՆ

ՏՕՔԹ. ԳԷՈՐԳ ԿԵՐԿԷՐԵԱՆ
Վկայեալ Lauréat ճարկին Interne եւ այժմ ընդհանուր *ՄԱՆԿԱԿԱՆ* բժիշկ Ֆրանսական հիւանդանոցի *ԱՋԻ, ՓՈՒՆԻ, ԿՈԿՈՐԴԻ, ԱԿԱՆՋԻ և ԳԼԵՈՒ* հիւանդութիւններու բաժնին։
Հիւանդ կ'ընդունի կէսօրէ վերջ ժամը 2—6
իր գլխաւոր մէջ rue de Damas, No. 15
Հիւանդները ուղղակի հիւանդանոց կ'ընդունուին իր կողմէ տրուած մուտքի բարօրով։
Աղքատ հիւանդներու ձրի դարմանում, ամէն օր կէսօրէ առաջ ժամը 10—12, հիւանդանոցի դարմանատան մէջ։

ՏՔԹ. ՍՈԿՐԱՏ ԱԻԵՏԻՍԵԱՆ
ՎԻՐԱԲՈՅԺ - ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ
ՎԿԱՅԵԼ ՊԷՅՐՈՒԹԻ ՄԵԾԻՒԿԵԱՆ ՀԱՒԱԼՍԱՐԱՆԷՆ
Կընդունի ամէն օր բացի կիրակիէն կէսօրէ առաջ 8—12 կէսօրէ վերջ 2-6
Հասցէ՝ Capucinներու եկեղեցիին կից Արդարութեան պալատին եւս։

ՏՕՔԹ. Գ. ՏԱՎՈՒՏԼԱՐԵԱՆ
ՄԱՆԿԱԳԷՏ ՆԵՐՔԻՆ ԵՒ ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆ
Իր դարմանատունը հաստատած է, *ՍՍՈՒՐԻ* վարդ. Տօքթ. Սեզդինեանի (առաջնորդարանի) դարմանատան կից։
Ընդունելութեան ժամեր՝
կէսօրէ առաջ ժամը 8—12
» վերջ » 2—6

ՏՔԹ. Բ. ԳՈՒԼԱԳԵԱՆ
ՄԱՆԿԱԳԷՏ՝ ՆԵՐՔԻՆ, ՍՈՒՐԹԱՑԻՆ ԵՒ ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆ
ՎԿԱՅԵԼ ՓԱՐԻԶԻ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑՆԵՐԷՆ
Կը դարմանէ գիտական ամենավերջին մեթոտներով, քոթեռու, սեռմոխի, ադիճներու յեաղդի ամէն տեսակ հիւանդութիւններ։ Հին եւ նոր գեռմափզութիւններ իր բոլոր բարդութիւններով, ինչպես նաեւ Ֆրանկախոս եւ մորքային հիւանդութիւններ։
Արագ, արմատական եւ բարեխիղճ դարմանում։
Հիւանդ կ'ընդունի ամէն օր, բացի կիրակիէ, իր նախկին դարմանատան մէջ. ժամը 8—12 եւ 2—6ու մասնաւոր ժամադրութեամբ։
Երեքշաբթի օրերը, ժամը 2—5 վկաեալ *ՍՂՓՍՏՆԵՐՈՒ ՀՐԻ*
Ժողովրդական հաստատ փողոց՝ թիւ 8

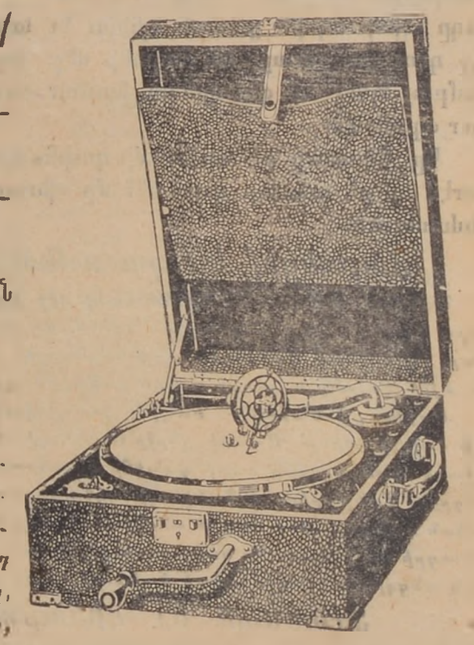

Տոկուն շինուածք Վայելուչ տեսք Հնչուն եւ բնական ձայն Անոնք յատկանիշներն են
ՈՐՈՆՑՄԱՎ ԿԸ ՁԱՏՈՐՈՇՈՒԻՆ
ԱՓՕԼԼՕ ՖՈՆՈՂԵՐԸ
Հրապարակի վրայ գրանելու բոլոր մարքանեները հետ կը մրցին Ապոլլօ ֆոնօղները։ Մանաւանդ վերջին նոր մոտէլները, որոնք հասած են արդէն, անզերազանցելի են իրենց տոկունութեամբ ժամչելի գիներով։
APOLLO GRAMOPHONE Co. Ltd
(of London)
ԱՓՕԼԼՕ ՖՈՆՕՂԵՐՈՒՆ ԹԷՓԵՒՈՐԸ !!!
Կատարեալ համոզում գոյացնելու համար անցամ մը այցելեցէք
MAISON APOLLO, Rue de la Poste, BEYROUTH
Փարիզաբէ եւ Լօնտօն ամէն ձեւի, ամէնէն նոր եւ առատ ընտրութիւններ գիւրամատչելի գիներ, վճարումի դիւրութիւններ։
Ընդհ. ներկայացուցիչ Սիւրիոյ, Պաղեստինի, Անդրյորդանանի, Միջագետքի եւ կիպրոսի.— ԳՈՒՐԳԻՆ ՍԻՆԱՆԵԱՆ
KOURKEN SINANIAN, Boîte Postale 642, BEYROUTH (Syrie

ԶԷՆԻԹ
ԺԱՄԱՑՈՒՑԸ ՇՆՈՐՀԻՒ ԻՐ ԱՄԵՆԱՁՇԳՐՏՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ՁԵՌԱՊԱՇՈՒԹԵԱՆ
անզուգական յատկութիւններուն ձեզի դրամ կը ծահեցնէ առանց դժուարութեան, կարելիութիւն տալով խնայելու ձեր ոսպիներեն անգամ։
Ունինք ժամացոյցներու ամբողջ շարք, ոսկի, արծաթ քէ ճիրել, կիներու եւ այրերու համար։
Կ'ԱՊԱՀՈՎՈՒԻՆ ՆԱԵԻ ԲՈԼՈՐ ՆՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ՝ ԱՄԵՆԱՆՊԱՏՇԱՒՈՐ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐՈՎ
Ընդհ. ներկայացուցիչ՝ **ԽԱՉԻԿ ՇԱՀԻՆ** (Ֆօշ փողոց)
Վաճառատուն՝ Վէյկան փողոց, քազաքապետարանի դէմ կից

Դեռևս տպուածի դէմ!
այլեւս ոչ ճեռկայացում ոչ նուէր՝ ահաճդես նուագը ձեր տան մէջ։
ՕՏԷՕՆ
Սկաւառակի եւ Ֆոնօղ յատնի մարքան ձեզ այս կը մատուցէ քիչ դրամով ամէն գիշեր ընտիր նուագ տեղու հաճոյքը։

ՕՏԷՕՆ

Գնեցէք ՕՏԷՕՆ ֆօlio մը որմէ անկասկած պիտի հմայուիք եւ նշորհիւ այս հռչակաւոր մարքայի սկաւառակներուն շարունակական ժամանման, կըլնաք ամէն իրիկուն, Ձեր տուներուն մէջ վայելել ամենամեծ նուագահանդէսները եւ նուագները, իրենց վերջին ստեղծագործութիւններով։
Այլեւս ոչ ճեռկայացում եւ ոչ ալ նուագահանդէս. այդ բոլորը ունենալ ձեր տուն մէջ միակ միջոցն է կեանքի տոկութեան դէմ ինքնապաշտպանելու։

«Time is money»
Ժամանակը ոսկի է

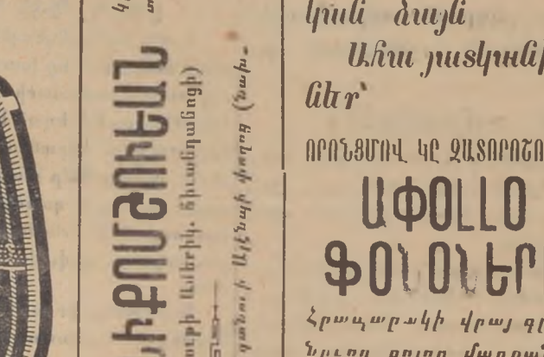

ժողովուրդը կամաց կամաց քաչուեցաւ կէլիէկուզան «Ձես «Դրօշակ» 1905 Փետրուար)։

«Շէնրք և Սէվալ Սաանոյ Շատանի գաւառի ամենամեծ գիւղերն են և կը գտնուին փոքրիկ ծարահլրթի վրայ, Շէնրք դէպի արեւմուտք, իսկ Սէվալ դէպի Արեւելք։ Սէվալի առջեւէն արեւելքէն արեւմուտք կըտրելով կ'անցնի ջուր մը, որուն ափերը Ջայ կ'անուանեն։ Ջայի հարաւային կողմը անմիջապէս կը բարձրանայ չարք մը բլուրներ, որոնք Շատախը կը բաժնեն Սաանոյ մնչին մասէն և որոնք կ'որոշուին Ջայի գլուխ անուանուվ։ Շէնրքի կողմէ գեաճի տափարակութիւնը աւելի կ'երկարձգուի դէպի հարաւ, այդ տափարակի հարաւի վերջաւորութեան վրայ կրգտնուի ուրիշ գիւղ մը, Ալիանք կամ Ալիանիք անունով»։ (Տես «Իրօշակ» 1905 Փետրուար)։

Ահա նախորեակը Սասնոյ 1904ի մեծ ճակատամարտներուն նախ քան Աղթամար նախ քան Անդրանիկի երկրէն դուրս գալը։

ԺԳ.

ՄԵԾ ԿՌԻՒՆԵՐԸ

1.— ՍԷՄԱԼԻ ԿՌԻՒԸ

Ագռաւնչանը թշնամին առած է առտչին անգամ, Սասնոյ ապստամբութիւնը պայթած է։ Ապրիլ, բայց տակաւին լեռներն ու սառոյցները բոներ կծցեր են Սասնոյ ճաժերը, ուր ապաստանած են մեր հայ յեղափոխականները։ Ձոքած են անոնք ձիւնի և սառոյցի վրայ և կ'սպասեն խշնամիի յարձակումներուն պատասխանելու համար հուսկ հատիկ։

Մերինները չեն կրնար փափուչա վասնել պէտք է խնայողութիւն ընել։

— Փամփուչտը մեզ համար մեր կեանքերուն չափ թանկագին է, առանց փամփուչտի մենք կիներու և երեխաներու նման կը դառնանք, կը կորսնցուննենք մեր պատիւը, կը ձգենք թշնամիին և կը փախինք մեզի վստահուած պատուոյ դիրքերը, ըսած էր Անդրանիկ կուիւր սկսելէ առաջ։

Առաւօտ է։ Ալիանքի յուրջը թնդանօթները սկսան դոռալ և ռումբերը պայթիլ։ Թշնամին իր հետեւած է ռազմամթերքի վերջին պահեստները, կուիւ պատուաւոր վախճանի հասցնելու համար։

Հայ յեղափոխականները դարձուցին իրենց ժամին։ ներուբերանները դէպի յառաջացող թշնամիին։ Ոչ մէկ գնդակ պարապ չպիտի անցնի,— այս է հայ ֆէտայիի նշանաբանը։ Ձիւնին վրայ սեւ տարածութիւն մը փըռուեցաւ, լայնցաւ, կծկուեցաւ, նորէն տարածուեցաւ։ Ահիկա թշնամիի բանակն է։

Թշնամի բանակի սուիններու ամբողջութիւնը կը ներկայացնէր անտառ մը, սև ու դաժան։ Անոնց հրացանները կը գոռան մինամուռ կարգապահ հաւազարկներով։ Մեր դիրքերը կը պատասխանեն դանդաղ,մերթ ընդ մերթ բայց անխուսափելի։

Կանոնաւոր բանակի հետ միասին պաշիպօզուքներու և քիւրտ ջարդարար խուժանի բիւրաւոր բազմութիւն մը յամառօրէն կը հետեւի կանոնաւոր թրքական զօրքին։ Վճռական վայրկեան է։ Քիւրտերը կարգապահութենէ զուրկ են։ Մերկացուցած են իրենց մութ և փալփլող սուրերը՝ յառաջ կուգան սպանութեան, անլուր ոճիրի և թալանի համար։

AZTAG
JOURNAL QUOTIDIEN ARMÉN.
B. P. 587
BEYROUTH, Liban
Directeur - Propriétaire
HAIG BALIAN

ԳԻՆԵՐԸ
ՄԻՒՐԻՒ տար. 550, վեցամսեայ 300 ու. Դ.
ԱՐՏԱՍԱՀՄ. տարի. 7, վեցամսեայ 4 տոլար
Տնօրէն - խմբագիր՝ ՀԱՃԻՆ ՊԱԼԻԵԱՆ

ԱԶԴԱԿ

ՕՐԱԹԵՐԹ
ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԳԻՏԱԿԱՆ

ازتـــاك
جريدة سياسية ادبية اقتصادية حرة

ՈՒՐԲԱԹ ՄԱՐՏ 1932 | 4 | ՁԵՌՔԸ ՀԱՍՏ 2.50 ՈՒ. Դ.

Ջ. ՏԱՐԻ | ... թերթիս տնօրէնին հասցէին | ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԱԾ ԱՄԷՆ ՕՐ, ԲԱՑԻ ԿԻՐԱԿԻ ԵՒ ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ ՕՐԵՐԸ | Չհրատարակուած ձեռագիրները չեն վերադարձուիր | ԹԻՒ 4 (581)

ՌՈՒՍԻԱ ԿԸ ՓԱԿԷ ՍԵՒ ԾՈՎՈՒ ԲՈԼՈՐ ՆԱԻԱՀԱՆԳԻՍՏՆԵՐԸ

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

ԱՄԲԱՍՏԱՆՈՒԹԵԱՆ ՄԸ ԱՌԹԻԻ

Քանի մը յաջորդական խմբագրականներով ցոյց տալէ վերջ մեր գաղութի ազգային քաոսը և անոր պատասխանատուները, կարգ մը հարցումներ ուղղած էինք մեր ազգային ու կրօնական նիրկայ եւ հրաժարեալ մարմիններուն։

Քաոսը կը շարունակուի և ոչ մէկ տեղ կենդանութեան և վերակազմութեան նշոյլները չեն տեսնուիր։ Ամենահոգ հայութիւն պարունակող և ներքնապէս խաղաղ ու հաւերաշխ ազգային կեանք ունեցող Հալէպի թեմն անգամ կը ծայ միևնոյն սպասողական գիրքին մէջ և չփորձեր անմիջական կազմակերպութիւն մը յառաջացնել։ Որքան գիտենք կուսակցական պայքար և անհանգստացողութիւններ գոյութիւն չունին Հալէպի մէջ և առանց վէճի և վիճաբանութեան կարելի է ընտրութիւն յառաջացնել, եթէ մեր հոգևոր իշխանութիւնը որոշէ և գործի ձեռնարկէ։ Ուրեմն, կը հասկցուի որ ժողովուրդն ու կուսակցութիւնները հոն ալ արգելք մը չեն կազմեր ազգային կազմակերպութեան և ընտրութեան աշխատանքներուն։

Դաւթասկոսի պարագան ալ գրեթէ միևնոյնն է։ Ազգ. ներկայացուցչական ժողովի տուած որոշումները չեն գործադրուած։ Ինչպէս Հալէպի մէջ, Դամասկոսի մէջ ալ ազգային իշխանութիւն գոյութիւն չունի։ Առժամեայ և հակասահմանադրական ժարմինները կազմուած վիճակ մը ունին, ոմանց հրաժարումով և ոմանց հեռացումով։ Անտիրական վիճակ։

Ամենագժրաղդը հաեդիսացաւ Լաթաքիոյ հայութիւնը, որ ոչ միայն օրինաւոր ազգային իշխանութիւն չի կրցաւ ունենալ, այլ խանգարեց իր ներքին հաւերաշխութիւնն ու հանգիստը, շնորհիւ եկեղեցականի մը անխոհեմ և քինախնդիր ընթացքին։ Հոն ոչ միայն աննկատ թողուեցաւ Ազգային Սահմանադրութեան ոգին, այլ այնքան յառաջ տարուեցան ապօրինութիւնները որ մեր համայնքի վարչական ժողովին անդամ ընտրուեցան միւս յարանուանութեանց եկեղեցիներու զաւակները։

Եւ այս գայթակղեցուցիչ ընթացքը քայլերուեցաւ մեր եկեղեցական իշխանութեան կողմէ, վաւերացուելով անոնց ընտրութիւնը։

Գրած էինք արդէն թէ ամենակազմալուծուածը Լիբանանի ազգային կեանքն է, ուր ամիսներէ ի վեր ոչ Վարչական ժողով գոյութիւն ունի և ոչ ալ միւս Մարմինները։ Մեր բոլոր ազգային գործերու պատասխանատուութիւնը ծանրացած է Սուպլնորդ Սրբազանին վրայ։ Վարչականը ամիսներ մութի մէջ պահելէ վերջ իր հրաժարման պատճառները, որոնք կ'երևի ցարդ պայմանագրական էին, այժմ իր վերջնական և պատճառաբանեալ հրաժարականը ներկայացուցած է Վեհափառին։ Որքան կրցանք ստուգել, հրաժարման գլխաւոր պատճառ ցոյց տրուած է ամուսնալուծման ծանօթ վճիռը, որուն դէմ այնքան ատեն պայքարեցան Առաջնորդ Սրբազանը, Վարչականը, Դատաստանական Մարմինը և հանրային կարծիքը։ Վեհափառը ինց անդարձ իր որոշման վրայ և պարտադրեց Առաջնորդը հաղորդելու վճիռը շահագրգռուողներուն։

Սակայն ամենէն ուշագրաւն ու գայթակղալիցը Տնտեսական Մարմինի պատճառաբանեալ հրաժարականն է, որուն ծանօթացանք քանի մը օր առաջ։ Պատասխանելով մեր հարցումներուն, Տնտեսական Մարմինի գանձապահը, հրապարակաւ կը յայտարարէ որ իրենց հրաժարման պատճառ եղած են անկանոնութիւններ, օրինազանցութիւններ, կողմնակցութիւններ, զեղծումներ եւ այլ նման անբաղձալի պարագաներ։

Տնտեսական Մարմինի գանձապահին յայտարարած այս հրապարակային ամբաստանութիւնները ցարդ չի հերքուեցան։ հետևաբար ճշմարտութիւններ են ըսուածները։

Սակայն որո՞նք են ամբաստանեալները, ինքը՝ Տնտեսական Մարմի՞նը թէ՝ Վարչական ժողովը։ Եթէ նման գայթակղութիւններ պատահած են մեր Ազգային Առաջնորդարանի գործունէութեանց եւ հաշիւներուն մէջ, միակ պատասխանատուն Ազգային Վարչական ժողովն է, որուն մասնակից է նաև ինքը՝ հրաժարեալ Տնտեսականը։

Կայ նաև ուրիշ պարագայ մը։ Տնտեսական Մարմինի միւս անդամները արդեօք համաձա՞յն են իրենց գանձապահի կողմէ յարուցուած այնքան ծանր ամբաստանութեանց և ճի՞շդ է որ իրենց հրաժարման պատճառը եղած է բացատրուած գայթակղութիւնները։

Ասոնք պարագաներ են, որոնք դեռ ևս բացատրութեան կը կարօտին։ կարևոր է նաև գիտնալ թէ՝ ի՞նչ դիրք բռնած են այս ամբաստանութեան դէմ Վարչական ժողովի նախագահը և կաթողիկոսական անկախութեան ձեռնարկա՞ծ են և երևան հանա՞ծ են անկանոնութեանց և զեղծումներու հեղինակները։

Ահա ամէն տեղ գոյութիւն ունեցող ցաւը։ Ի զուր դուրսը ժողովուրդին մէջ կը փնտռեն կազմալուծման պատճառները։ Նախ պէտք է մաքրագործում կատարել ներսը, ամուր հիմերու վրայ դնելու համար ազգային մեքենան։ Այս արհամարական ընթացքը լաւ և յուսալից հանգրուաններու չ'առաջնորդեր մեր ժողովուրդը։ Մեր վարժարաններու և առաջնորդարաններու բացերը կը շատնան հետզհետէ և տիրող անվստահութեան պատճառաւ ժողովուրդը կը դադրի օժանդակելէ անոնց, ստեղծելով իրական և անելանելի քաոս մը։ Մեր կրթական գործին ամբողջ պատասխանատուութիւնը ստանձնելու համարձակութիւնը, յանդուգն քայլ մըն է, եթէ ժողովուրդը դադրի վստահութիւն ունենալէ իր առաջնորդներուն։

Շուտով պէտք է փարատին ժողովուրդի կասկածները և երևան հանուին ծանօթ ամբաստանութեան բոլոր մանրամասնութիւնները։

Ո՞Վ ՊԻՏԻ ԸԼԼԱՅ 1932-Ի ԳԵՐՄԱՐԴԸ
ՓՐԿԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ ԱՁԽԱՐՀԸ ԻՐ ՆԵՐԿԱՅ ԱՆԵԼԷՆ

Վերի նկարին մէջ կը տեսնուին, այխարհի ներկայ ամենահեղինակաւոր քաղաքական դէմքերը՝ Կանտի, Սթալին, Հիթլէր, Թարտիէօ և Կրանտի։

«Լը Ափրար» յիշելէ վերջ թէ՝ համաշխարհային պատերազմէն ի վեր մարդկութիւնը բազմաթիւ տագնապներ և վտանգներ անցուցած է և միշտ փրկուած այդ բոլոր փորձութիւններէն չնորհիւ իւրաքանչիւր անգամ հրապարակ եկած գերմարդերուն, կը հարցնէ. «Ո՞վ պիտի փրկէ մարդկութիւնը իր ներկայ անհակայեալ տագնապներէն և ո՞վ պիտի ըլլայ 1932-ի գերմարդը, Կանտի՞, Հէգէլէ՞ր, Թարտիէօ՞, Սթալի՞ն թէ՝ Կրանտի՞։

Իսկապէս համաշխարհային պատերազմէն ի վեր մարդկութիւնը ծնունդ տուած է բազմաթիւ գերմարդերու, որոնք իրենց պատկանած ժողովուրդը եւ մարդկութիւնը փրկած են մեծ տագնապներէ։ Այսօր Հոյի անունը խորհրդանիշն է զինադադարի, Ուիլսըն Ազգերու Դաշնակցութեան և հաւատարմութեան 10 յօդուածներուն, Ռուսքարէ՝ ֆրանքի վերականգնումը, Մուսօլինի՝ Իտալիոյ փրկութիւնը, Մաքտոնալտ՝ Անգլիոյ բարեկարգիչը, Շերըճման՝ Դերմանիոյ գոյութիւնը, Թրոցքի՝ Ռուսիոյ [illegible] Ռուսիոյ պետութեանց, Բրիմօ որ Բրիվէրա՝ Սպանիոյ գոյութեան։

Այս անուններէն չատերը սակայն ատաղերու պէս մարեցան և կորսուեցան քաղաքական թատերաբեմէն։ Նորեր ծնան անոնց տեղ։ Միայն Մաքտոնալտ և Մուսօլինի պահեցին իրենց դիրքերը։ Հուվըր, Լավալ, կանտի, Սթալին, Հինդէնպուրկ անցած տարուան գերմարդերն էին։

1932 տարին, որ աննախընթաց դժուարութիւններով և տագնապներով լիցուն է, ցարդ չի կրցաւ ստեղծել այդ գերմարդը, հակառակ անոր որ երկու ամիս ալ անցած է։ Ընդհակառակը օրէ օր տեսիլի կը վատթարանայ կացութիւնը և կը դառնայ վտանգաւոր։ Ձին—ճապոն պատերազմը մէկ կողմէն, զինաթափութեան խորհրդաժողովի ձախողութիւնները միւս կողմէն իրական վտանգներ են մարդկութեան գլխին։

Ո՞վ պիտի ըլլայ 1932-ի գերմարդը։

ԹԻՒՐՔ ՆՈՐ ԵՐԹԵՒԵԿԻ ՀՐԱՀԱՆԳԸ
ԵՒ ԻՐ ԴՐԴԱՊԱՏՃԱՌՆԵՐԸ

Ի զուր չէ բռնած, թէ անակնկալներու երկրի է Թիւրքիան, ժանաւանդ Քէմալական կառավարութեան օրով, որու հրամանով տեղի ունեցան այնպիսի յեղաշրջումներ որոնք, տակաւին յաւուր անցեալին մէջ, գլխի պտոյտ կրնային միայն պատճառել։ Բայց հարկ է դիտել ասլ թէ այլևս հրապարակ հանուած նորութիւնները հեռի են զարմանք պատճառելէ, որուան ըլլալով յաւուր-բարոյական այն մթնոլորտը, որու մէջ կապրին Թիւրքիան և ժողովուրդը, հաւասարապէս։

Երթևեկի նոր հրահանգը, որ կոչուած է զբաղեցնել առաւելապէս, այլև գուցէ ճիշտ պիտի ըլլար ըսել, բացառապէս հայերը, Քէմալական Թիւրքիայի այն նորութիւններէն է, որոնց մասին արդարացիօրէն կասկածիլ պէտք է։ Պատճառը այս վերապահ վերաբերմունքին, որու անկիւնադարձէն կարևոր է գնահատել Քէմալական սոյն յանկարծական հրամանը, որ կը ցնցէ մինչ այժմ հաստատուած օրինական վարչական արգելքները, հայերու ժուռքը աննկար դարձնելու համար, Թիւրքիա, աւելի քան պարզ է։ Ամէն՞ոք կրնայ աննախապաշար կերպով հարց տալ իրեն, թէ ի՞նչ պատահեցաւ, որ փոխէր Թիւրք կառավարութեան մինչ այժմեան ժամանակն դիրքը և թոյլատրէր, սկզբունքով գէթ, վերադարձը այն բոլոր օսմանեան հպատակներուն, որոնք զանազան պայմաններու տակ երկրէն հեռացած են։

Երթևեկի նոր հրահանգը, որ Անգարայի կառավարութիւնը հրատարակած է, ըլլալով կատարեալ յեղաշրջում մը Թիւրքիոյ մինչ այժմեան վերաբերմունքին հանդէպ ոչ-թիւրք ժողովուրդներուն, պիտի բազմութիւններուն, որոնք ներկայիս կը թափառին աստանդական, կարուած իրենց հողէն ու ջուրէն, անկասկած որոշ գրգռպատճառներու արդիւնք է։ Զկայ հեռանք, կրկնուած ճշմարտութիւն մըն է, առանց պատճառի։

Մենք կուզենք այստեղ ափսոսել ատ մեկնութիւնը, որ ունինք Անգարայի կառավարութեան սոյն քայլին։

Նախ և առաջ պարզենք էական կէտը։ Երթևեկի նոր հրահանգը սոսկ ձևական մըն է, թէ իսկապէս նպատակ ունի թոյլատրել, դիւրացնել Թիւրքիա վերադարձը այն բազմութիւններուն, որոնց առջև, հակառակ Լոզանի խորհրդաժողովի մէջ, մեծ պետութիւններու ջանքերուն, Քէմալական իշխանութիւնը գուռները պինդ փակուած յայտարարեց և ամէն կերպով ջանաց ոչ միայն հայերը ներս չ'առնել, այլև եղածներն ալ դատարկել։

Ուրիշ խօսքով, վերադառնալու գանկութիւն ունեցող Թրքահպատակներու դիմումներուն, Անգարան, պիտի ընթացք տայ, թէ՝ արգելքներ պիտի յարուցէ, մեռած տառ ձգելու համար երթևեկի նոր հրահանգը։ Դժուար է մեկին պատասխան մը տալ։ Մենք կուզենք այսուամենայնիւ, վիճաբանութեան օգին, ենթադրել թէ, չափերը պահելով, Անգարան դժուարութիւններ չպիտի հանէ և կ'ձգտի իսկապէս հնարաւոր դարձնելու յար մը հայերու մուտքը ու այս տեսակէտով ալ քննել յիշեալ Թիւրք երթևեկի նոր հրահանգը։

Արդ երկու տեսակէտով միայն հնարաւոր է բացատրել անպատեհի աստ գործած բազմութիւններուն, որոնք ներկայիս կը թափառին աստանդական, կարուած իրենց հողէն ու ջուրէն, անկասկած որոշ գրգռպատճառներու արդիւնք է։ Զկայ հեռանք, կրկնուած ճշմարտութիւն մըն է, առանց պատճառի։

Մենք կուզենք այստեղ ափսոսել ատ մեկնութիւնը, որ ունինք Անգարայի կառավարութեան սոյն քայլին։

Նախ և առաջ պարզենք էական կէտը։ Երթևեկի նոր հրահանգը սոսկ ձևական մըն է, թէ իսկապէս նպատակ ունի թոյլատրել, դիւրացնել Թիւրքիա վերադարձը այն բազմութիւններուն, որոնց առջև, հակառակ Լոզանի խորհրդաժողովի մէջ, մեծ պետութիւններու ջանքերուն, Քէմալական իշխանութիւնը գուռները պինդ փակուած յայտարարեց և ամէն կերպով ջանաց ոչ միայն հայերը ներս չ'առնել, այլև եղածներն ալ դատարկել։

Ուրիշ խօսքով, վերադառնալու գանկութիւն ունեցող Թրքահպատակներու դիմումներուն, Անգարան, պիտի ընթացք տայ, թէ՝ արգելքներ պիտի յարուցէ, մեռած տառ ձգելու համար երթևեկի նոր հրահանգը։ Դժուար է մեկին պատասխան մը տալ։ Մենք կուզենք այսուամենայնիւ, վիճաբանութեան օգին, ենթադրել թէ, չափերը պահելով, Անգարան դժուարութիւններ չպիտի հանէ և կ'ձգտի իսկապէս հնարաւոր դարձնելու յար մը հայերու մուտքը ու այս տեսակէտով ալ քննել յիշեալ Թիւրք երթևեկի նոր հրահանգը։

Արդ երկու տեսակէտով միայն հնարաւոր է բացատրել անպատեհի աստ

ԴՊՐՈՑԱԿԱՆ ԱՌՈՂՋԱՊԱՀՈՒԹԻՒՆ

Ի՞նչ է դպրոցը։ ի՞նչ է առողջապահութիւնը։ ի՞նչ է ասոնց սահմանները։ Հայեցակէտը, կարևորութիւնը։

Դպրոց և առողջապահութիւն երկու բառ են որոնք կրնամ ըսել առանց չափազանցելու՝ մեր կեանքի առանցքը կը կազմեն։

Եթէ դպրոցը ընկերային հաւաքական կեանք մըն է, գիտութեան և դաստիարակութեան օրրանն է, և գոյութիւն ունի չատ հին ժամանակներէ ի վեր։ Եթէ Մարգիլախա Փուրատան կ'ըսէ. «Այսօր դպրոց մը բանալը քսան տարի վերջ բանտ մը դոցել է։» Շեշտելու համար կեանքի մէջ գպրոցներու գոյութեան անհրաժեշտութիւնը և կարևորութիւնը, բսենք անմիջապէս որ նոյնքան ատիպողական և կենսական է դպրոցական առողջապահութիւնը։

Եթէ առողջապահութիւնը բժշկական գիտութեան այն մասն է որ՝ յեղնած որոշ գիտութիւններու վրայ(մարդակազմութիւն, բնախօսութիւն, հոգեբանութիւն, ախտաբանութիւն ևլն, կը չահագրգռէ ո՛չ միայն անհատը այլ համայն մարդկութիւնը և անոր կեանպատակն է ո՛չ միայն անհատին պահպանումը, զարգացումը, կատարելագործումը, այլ նաև անոր ընկերութեան օգտակարութիւնը։ Մէկ խօսքով եթէ առողջապահութիւնը կեանքի գիտութիւնն է, դպրոցական առողջապահութիւնը՝ ընկերային առողջապահութեան այն մասն է՝ որ կը տրվեցնէ այն ինչ որ դպրոցական հաւաքական միջավայրի մէջ անհրաժեշտ է.

1.— Պահպանելու, կատարելագործելու համար մեր առողջութիւնը ֆիզիքական Թէ մտաւոր.

2.— Զգուշացնելու այն հիւանդութիւններէն որ դպրոց մէջ միջավայրը կ'ըսեռեղծէ կամ կ'առաջէ և

3.— Ընկերութիւնը օգտակար վիճակի վերածելու համար։

Երբ յետադարձ ակնարկ մը նետենք, կը տեսնենք որ գպրոցը չատ հին ժամանակներէ ի վեր գոյութիւն ունեցած է։ Յոյները Քրիստոսէ հինգ գար առաջ կ'աւանդէին բանաստեղծութիւն, երաժշտութիւն, մարզանք. Հռովմայեցիք՝ մանկավարժ դերիներու ձեռքով կը դաստիարակէին տաներու մէջ և հարուստները կրկատարելագործէին իրենց ուժասնքները մասնաւոր փիլիսոփաներու ժամ, և սակայն մինչև 18րդ դարը գպրոցը զուրկ էր բժշկական հսկողութենէ։ Ֆրանսական մեծ յեղափոխութենէ ետքն է միայն որ կառավարութիւնները սկսան հոգալ ժողովուրդին առողջութեան վրայ։ Ամերիկա առաջինն եղաւ որ 1850ական թուականներուն հիմնեց առողջապահական վարչութիւններ։ Անգլիա 1870ին, Գերմանիա 1875ին, Ֆրանսա 1880ական թուականներուն։

Ներկայիս գրեթէ բոլոր քաղաքակիրթ երկիրներ ունին իրենց առողջապահական վարչութիւնները։ Ամերիկա ունի Federal Bureau of Education, Անգլիա Board of Education, Գերմանիա Reichsgesundheitsamt, Ֆրանսա Conseil Supérieur d'Hygiène Publique de France։

Ամերիկա, Անգլիա, Գերմանիա, Ֆրանսա, Իտալիա, Ռուսիա, Ճապոնիա, Պելճիքա, Հոլանտա, Շուէտ, Նորվեկիա, Տանիմարկ, Շուիցերիա, Աւստրալիա, Նոր Զելանտա, Հարաւային Աֆրիկա, Արժանթին, Պրազիլ, Չիլի, Ուրուկուէյ, Պերու, Պոլիվիա, Մեքսիկա, Կուպա, Ճաւա, Ֆիլիպին, Եգիպտոս, Պարսկաստան, Թուրքիա, Չինաստան, Ասոնք են երկիրները որոնք ունին իրենց առողջապահական վարչութիւնները։

Ամերիկա, Անգլիա, Գերմանիա, Ֆրանսա, Իտալիա, Ռուսիա, Ճապոնիա, Պելճիքա, Հոլանտա, Շուէտ, Նորվեկիա, Տանիմարկ, Շուիցերիա, Աւստրալիա, Նոր Զելանտա, Հարաւային Աֆրիկա, Արժանթին, Պրազիլ, Չիլի, Ուրուկուէյ, Պերու, Պոլիվիա, Մեքսիկա, Կուպա, Ճաւա, Ֆիլիպին, Եգիպտոս, Պարսկաստան, Թուրքիա, Չինաստան, Ասոնք են երկիրները որոնք ունին իրենց առողջապահական վարչութիւնները։

Ամերիկա, Անգլիա, Գերմանիա, Ֆրանսա, Իտալիա, Ռուսիա, Ճապոնիա, Պելճիքա, Հոլանտա, Շուէտ, Նորվեկիա, Տանիմարկ, Շուիցերիա, Աւստրալիա, Նոր Զելանտա, Հարաւային Աֆրիկա, Արժանթին, Պրազիլ, Չիլի, Ուրուկուէյ, Պերու, Պոլիվիա, Մեքսիկա, Կուպա, Ճաւա, Ֆիլիպին, Եգիպտոս, Պարսկաստան, Թուրքիա, Չինաստան, Ասոնք են երկիրները որոնք ունին իրենց առողջապահական վարչութիւնները։

Ամերիկա, Անգլիա, Գերմանիա, Ֆրանսա, Իտալիա, Ռուսիա, Ճապոնիա, Պելճիքա, Հոլանտա, Շուէտ, Նորվեկիա, Տանիմարկ, Շուիցերիա, Աւստրալիա, Նոր Զելանտա, Հարաւային Աֆրիկա, Արժանթին, Պրազիլ, Չիլի, Ուրուկուէյ, Պերու, Պոլիվիա, Մեքսիկա, Կուպա, Ճաւա, Ֆիլիպին, Եգիպտոս, Պարսկաստան, Թուրքիա, Չինաստան, Ասոնք են երկիրները որոնք ունին իրենց առողջապահական վարչութիւնները։

Ամերիկա, Անգլիա, Գերմանիա, Ֆրանսա, Իտալիա, Ռուսիա, Ճապոնիա, Պելճիքա, Հոլանտա, Շուէտ, Նորվեկիա, Տանիմարկ, Շուիցերիա, Աւստրալիա, Նոր Զելանտա, Հարաւային Աֆրիկա, Արժանթին, Պրազիլ, Չիլի, Ուրուկուէյ, Պերու, Պոլիվիա, Մեքսիկա, Կուպա, Ճաւա, Ֆիլիպին, Եգիպտոս, Պարսկաստան, Թուրքիա, Չինաստան, Ասոնք են երկիրները որոնք ունին իրենց առողջապահական վարչութիւնները։

ՋՕՐԱՎԱՐ ԵՕՎԱՏԱՏ
Ճարտարական բանակցեալու բնդհ. հրամանատար

կողութիւններէ, հեռի առողջապահական տուեալներէ։ Գրեթէ նահապետական վարքեր կը տիրէին հոն։ Այսպէս երկար տարիներ մարդկային ցեղը իր գործարանական կազմութիւններու մասին, ահա, զարգանալու ենթակայ մէկ կարեւոր չրջանը կ'անցնէր, յաճախ ապականած օդի, անբաւարար լոյսի, ցած նստարաններու կամ խոնաւ գետնի վրայ, ամէն տեսակ վատառողջ պայմաններու մէջ և ուսուցման այն տեսակ մեթոտներով որոնք աւելի չատ չիշողութիւնը կը մարզէին քան թէ մտածողութիւնը, դատողութիւնը, կամքը և կ'անտեսէին գրեթէ ֆիզիքականը։

Հին ժամանակին և մինչև իսկ հիմա դժբախտաբար, չատ մը տեղեր դրացրոցներ բանալու առեն կ'անտեսուի առողջապահական մասը։ Երբեք ուշադրութիւն չդարձուիր չենքի յարմարութեան, դասարաններու լուսաւորութեան, օդը փոխելու կամ տաքցնելու ձևին, նստարաններու և դպրոցական այլ պիտոյքներու յարմարութեան, դասարաններու, չրջափակին, արտաքնոցներու մաքրութեան ևլն. ևլն։

Այակերտ մը ընդունելու պահուն ուշադրութիւն չի դարձուիր թէ ինչպէ՞ս է անոր ֆիզիքականը կամ մտային վիճակը. առողջ է թէ հիւանդ, նօթմալ թէ աննօրմալ։ Այակերտին նստելու տեղը կամ դասարանը որոշուելու ժամանակ նկատի չառնուիր անոր հասակը, տարիքը, ֆիզիքական զարգացումը, լողութեան կամ տեսողութեան սրութիւնը։ Պատկան մարմիններ չեն հետաքրքրուիր այակերտներու ո՛չ ֆիզիքական կամ մտաւոր առանձնայատկութիւններով, ո՛չ անոնց ընտանեկան կամ ժառանգական յատկանիշներով, ո՛չ անոնց ֆիզիքական կամ մտաւոր յոգնութիւններով։

Երկար ժամանակ դպրոցները կ'ընթանային այսպէս առանց բժչկական հսկողութեան, և ցարդ դժբախտաբար գոյութիւն ունին մասնաւոր բժչկական մօտիկ հսկողութենէ և առողջապահական դասընթացքներէ զուրկ չատ մը վարժարաններ և վերոյիչեալ առողջապահիկ պայմաններէ զուրկ դպրոցներն են որ արտադրած են ու կ'արտադրեն կարգ մը հիւանդութիւններ, որոնք «դպրոցական հիւանդութիւններ» անունը կը կրեն։

Այս երևոյթներուն առջև դպրոցական առողջապահութիւնը օրըստօրէ աւելի ծաւալ և կարևորութիւն կ'ստանայ։ Աչխարհի ամէն կողմերը բիւրաւոր հրատարակութիւններ, հազարաւոր թերթեր, ամէն տարի բազմաթիւ գիրքեր կը հրատարակուին և միլիոններ կը վատնուին այս ուղղութեամբ։ Նախարարութիւններ, պետական պարտաւորիչ օրէնքներ գոյութիւն ունին, հաստատութիւններ, մինչև իսկ միջազգային համագումարներ (որ օրինակ 1877ին, 1886ին. 1904ին) տեղի կ'ունենան։ Բժիչկներ և կրթական առողջապահութեան խնդրով զբաղուով և հետաքրքրուող ծնողքներ միասնակար սիսթէմներու դէմ պայքար մղելու համար կը կազմակերպուին, ինչպիսին է Փարիզի մէջ «Դպրոցներու ժառանգ և ֆիզիքական առողջութեան բարելաւման դաշնակցութիւնը»։

Հակառակ այդ բոլոր օրէնքներուն, պայքարներուն, խնդիրը այնքան կենսական է և բարդ որ՝ գիտութիւնը տակաւին իր վերջին խօսքը չէ րած և և կը զանուին գիտութեան մարդիկ որոնք կրթական ներկայ սիսթէմի կարգ մը հարցերը միասնակար կը գտնեն մասամբ սերունդին, և կը պայքարին, կը քննադատեն դէպի բարելաւում։ Ինչո՞ւ, որովհետև ան կը հետաքրքրէ բոլոր մարդկային ցեղը և կը ներկայացնէ կենսական այնպիսի անհրաժեչտութիւններ, զորս չենք կարող զանց ընել։ «Հարցը առողջ սերունդ պատրաստելուն մէջն է։»

ՏՒՐ. Օ. ԿԷՐԿԷՐԵԱՆ

ՓԵՏՐՈՒԱՐ 18Ի ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ
ԱՊՏԱՏԱՐՈՒԹԵԱՆ ՏԱՍՆԱՄԵԱԿԸ ՊԷՅՐՈՒԹԻ ՄԷՋ

Փետրուար 18ի Ժողովրդական Ապրստամբութեան տասնմէկերորդ տարեդարձի առթիւ, Փետրուար 20ի չաբաթ երեկոյեան տեղի ունեցած հանդէս-բանախօսութեան հանդիսականներու թիւր այնքան չատ էր որ «Ժողովրդային Տան» ընդարձակ սրահը անբաւական գալով, չատեր սահիպուած էին ոտքի վրայ մնալ։

Սրիտասարդներու նուագախումբի «Հայփ Որոտանչէն վերջ, օրուան նախագահ Պ. Արամ Սահակեան, խօսեցաւ օրուան նչանակութեան մասին, չեչտելով բազմութեան խոնուժը ան ըսաւ.— «Անկասելի է որ տարուէ տարի Փետրուար 18ը աւելի ուչադրութեան առարկայ կը դառնայ։ Ժողովուրդը ամէն տեղ այսպէս խուռներամ կը հաւաքուի տօնելու այս տօնը։ Տասնամեակ մը առաջ նոյն վերաբերումն չկար Փետրուար 18ի հանդէպ։ Պատմական անցքերու վրայէն որոշ ժամանակ պէտք է անցնի որ երևան գայ անոնց բովանդակ արժէքը։ Բազմաթիւ տեսներ ունի հայ ժողովուրդը, բայց պէտք է բացառիկ ուչադրութեան առարկայ դարձնել այն տեսներուն, որոնք կապուած են ցեղին ցուցանման մարտական կորովին։ Սիրենք Սահակներն ու Մեսրոպները, բայց աստուածացնենք Հայոց նահատակները, Քաջերն ու Քեռիները, Վարդաններն ու Ասքանչիկները։

Ապա պատմականն ընելով Փետր. 18ի նախընթաց և կռուի անցքերուն, րնկերը հետեւեալ խօսքերով վերջացուց իր բանախօսութիւնը. «Անաւասիկ Փետրուար 18ի անցքերը, անհրաժեչտ է որ երիտասարդութիւնը գոց ընէ զանոնք, որովհետև Փետր. 18ը մեր յեղափոխական պատմութեան խտացումն է ու անոր գեղեցիկ արդիւնքը։ Անոնց հանասորի կամ կուկունեանի արչաւանքին այսօր մենք չպիտի ուննայինք ոչ Սարտարապատ և ոչ ալ Փետրուար 18ը։ Յարգենք չիշատակը անոնց որոնք ինկան Փետրուար 18ի կռիւներուն, յարդանք այն ժողովրդին, այն կազմակերպութեան, այն զեկավարներուն, որոնք առին մեզ Փետր. 18ը, ազատեցին հայութիւնը նոր Ապրիլ 24է մը ազատելով հայ մտաւորականներէն ու ազգային գործիչներէն։ Փետրուար 18ը ամրացուց մեր հաւատքը մեր ժարտական ընդունակութիւններու մասին, անիկա մեզմացուց կասի աղէտէն եկած տպաւորութիւնը, վերականգնեց մեր բարոյական կորովը։

ժողովները, մինչև իսկ միջազգային համագումարներ (որ օրինակ 1877ին, 1886ին. 1904ին) տեղի կ'ունենան։ Բժիչկներ և կրթական առողջապահութեան խնդրով զբաղուով և հետաքրքրուող ծնողքներ միասնակար սիսթէմներու դէմ պայքար մղելու համար կը կազմակերպուին, ինչպիսին է Փարիզի մէջ «Դպրոցներու ժառանգ և ֆիզիքական առողջութեան բարելաւման դաշնակցութիւնը»։

Հակառակ այդ բոլոր օրէնքներուն, պայքարներուն, խնդիրը այնքան կենսական է և բարդ որ՝ գիտութիւնը տակաւին իր վերջին խօսքը չէ րած և և կը զանուին գիտութեան մարդիկ որոնք կրթական ներկայ սիսթէմի կարգ մը հարցերը միասնակար կը գտնեն մասամբ սերունդին, և կը պայքարին, կը քննադատեն դէպի բարելաւում։ Ինչո՞ւ, որովհետև ան կը հետաքրքրէ բոլոր մարդկային ցեղը և կը ներկայացնէ կենսական այնպիսի անհրաժեչտութիւններ, զորս չենք կարող զանց ընել։ «Հարցը առողջ սերունդ պատրաստելուն մէջն է։»

ՏՒՐ. Օ. ԿԷՐԿԷՐԵԱՆ

ՀԱՅԿ. ԿԵԱՆՔ
ՄԻՍ ԷՓԷԻ ԴԻՄՈՒՄԸ ԿԸ ՄԵՐԺՈՒԻ

Մանօթ հայասէր Միս Էֆէ, որ երկար տարիներ անփոխարինելի ծառայութիւններ մատուցած է Հայ գաղթականներուն, դիմած է Ծրնի մէջ գումարած նահանգային պաչտօնատան տեսուչ խորհուրդին, խնդրելով Նանսէնեան աղակոտիկներ, իր հաստատած երկու Հայ գիւղերուն համար։ Ցայտնի է որ Օր. Նէփէ պատերազմէն ի վեր կ'աչխատի Արաբներու քով գտնուող հայ աղջիկներուն ազատագրման և ատ հասարակ հայ գաղթականներու օգնութեան, որուն համար Ռաքքայի և Թէլ-Ապիատի մէջեւ հաստատուած են Հայ գիւղեր, պէտէվի ցեղապետի մը հետ կնքելով պայմանագիր մը, որուն տրամադրութեամբ, ցիւպեյտը կը չահագործէ հայ գաղթականներուն եղած օգնութիւնը։

Սուրիոյ ներկայացուցիչ Պ. Պիւրնիէն իր ղրկած պաչտօնական տեղեկագրով համաձայնութիւն չի յայտներ հիւսիսային Սուրիոյ մէջ այդ երկու հայ գիւղերուն տեւական և վերջնական տեղաւորումին, քանի որ երկու սանջակից պետութիւններու միջեւ համաձայնութիւն կնքուած է Քրքական սահմանէն մինչեւ 50 քիլոմէթր հեռաւորութեան վրայ Հայեր չկաստատելու մասին։ Նկատելով որ Ազգերու Դաչնակցութիւնը չի կրնար տնտեսել երկու դաչնագիր պետութիւններու հաժաձայնութիւնը, ժողովր որոչած է գոհացում չտալ Օր. Եվփէի խնդրանքին։

ՆԵՐԳԱՂԹԻ Բ. ԿԱՐԱԻԱՆԸ
ՇԱՏ ԳԵՇ Ա'ՌՈՎ ՃԱՄԲԱՑ ԵԼԱԻ

«Նոր Օր» կը գրէ.— Թախտը չի ժպտիր ներգաղթողներուն։ Առաջին կարաւանը շոգենաւ տեղաւորուեցաւ անձրեւի եւ փոթորկի տակ։ Երկրորդը աւելի գէշ պայմաններու մէջ գտնուեցաւ։ Կիրակի առտուընէ ի վեր կ'անձրեւէ։

Կծու հով մը կը փչէր, ոսկորները սառեցնելու աստիճան։ Իսկ այսօր (22 փետր.) որ կարաւանը պիտի մեկնի, մեզմօրէն կը ձիւնէ։ Այս անգամ, գաղթականներուն շոգենաւ փոխադրութիւնը եւ տեղաւորումը աւելի կանոնաւոր եղած է, շնորհիւ ներգաղթի պատուիրակներուն ծնօք բերած փորձառութեան։

Ուրախալի է որ առաջին կարաւանին մեկնումին առիթով պատահած տգեղ դէպքերը ի կրկնուեցան այս անգամ։ Ժողովուրդը հանդարտութիւն եւ չափաւորութիւն ցոյց տուաւ հակառակ բջիջականներու գրգռութիւններուն։

Կիլիայական պայմաններէն կը հետեւցուի թէ շոգենաւը ալեկոծութիւն պիտի ունենայ։ Մանաւորապէս Սեւ Ծովու մէջ կատաղի փոթորիկ կը տիրէ։

ԱՄԵՐԻԿԱՑԻ ԿՆՈՋ ՄԸ ԿՏԱԿԸ Ի ՆՊԱՍՏ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ

Ամերիկեան թերթերը կը գրեն թէ Պրուքլինի հին գերդաստաններէն մէ կուն պատկանող Տիկ. Ալիս Քօլթըն Քրաուէլ, որ մեռած է Յունուար 10 ին, 25,000 տոլար կտակած է բարեգործական նպատակներու։

Այս գումարէն 3,000 տոլար պիտի տրամադրուի Հայաստանի։

աու ըլլալ զգատ ու պատրաստ։

Հանդէսը փակուեցաւ նուագախումբի «Մեր Հայրենիքով» որը ունկնդրուեցաւ յոտնկայս։ Հ. ԱՐՄԷՆ

կարդացէք եւ Տարածեցէք
«ԱԶԴԱԿ»Ը

ՄՈՍԿՈՒԱՅԻ Ա.ՋՔԵՐԸ
ՍՈՒՐԻՈՅ ԵՒ ԼԻԲԱՆԱՆԻ ՎՐԱՅ
ՄՈՍԿՈՒԱՅԷՆ ՂՐԿՈՒԱԾ ՀԱՅ ՄԸ ԵՒ ԻՐ ԿԻՆԸ ՁԵՐԲԱԿԱԼՈՒԱԾ
Հաւանականութիւններու քոլոր գաղտնիքներն լուծուած

«Էլ Անուար» իր երեկուան թիւին մէջ կը գրէ.—

Քանի մը օր առաջ Պէյրութ ցաժաք եղած է Խաչիկ Գասպարեան անուն հայ մը և իր տիկինը Սրբուհի Անոնք իջևանած են պանդոկ Մէթրոփ։ Շատ չանցած ոստիկանական ձեռքը հասած և զանոնք ստրած է բանտ։

Ո՞վ է Խաչիկ։

30 տարեկան երիտասարդ մը, բնիկ Պրուսայի Մուրատչայ գիւղէն։ Ջէմալականներու գրաւումէն վերջ, Խաչիկ Սիւրիա եկած էր և հոս ամուսնացած Սրբուհի Տէմիրճեան անուն ազջկայ մը հետ։ Տէր և Տիկին Գասպարեան պոլչևիկեան յայտնի գործունէութիւն մը ունեցած են Լիբանանի մէջ, թուղթիկներ ցրուած և գաւադրութիւններ սարքած։ Մոսկուան չատ մը ճնաց անոնց գործունէութենէն և զանոնք հրաւիրեց Մոսկուա 1926ին։

Նրանի մէջ պաչտօններ յանձնուեցան անոնց և հոն ևս անոնք ունեցան կարևոր գործունէութիւն մը։

Բայց երբ Լիբանանի և Սիւրիոյ պոլչևիկեան գործիչը Լիվէնսքի(Մոսկուայի այբը) ձերբակալուեցաւ և գուրս վտարուեցաւ, Մոսկուան ժամանեց այս տէր և տիկինը ղրկել, պարապ չձգելու համար Լիվէնսքիի տեղը։ Եւ անոնք Մոսկուայի կողմէ ղրկուեցան Պէյրութ։

Ընդ. Ապահովութեան պաչտօնեաները կասկածեցան ատոնց, տեսնելով որ անոնք չարունակ հայ հաժայնավարներու հետ յարաբերութեան մէջ են։ Իսկոյն խուզարկութիւն կատարեցին անոնց ննչասենեակին մէջ և գտան հետեւեալները.— կարլ Մարքսի քանի մը գիրքերը, Մոսկուայէն ղրկուած կարգ մը նամակներ Սիբիրա և Լիբանան գրաւող հաժայնավար պետերուն, Մոսկուայէն ղրկուած անուանացանկեր, որոնց մէջ արձանագրուած են Լիբանան և Սիբրիա գտնուող հաժայնավարներու անունները, համայնավարական նչաններ, գանազան ձածկագիրներ, երեք չէքեր երկուքը 57ական իսկ մէկը 27 անգ. ոսկիներ։ Այս չէքերը Մարի Բօլօեան անուան էին, որ Սրբուհիի համայնավարական անունն է։

Այժմ Խաչիկ և սրբուհի բանտ կը գտնուին, իսկ Ընդ. Ապահովութիւնը կը չարունակէ իր խիստ քննութիւնները։

ԳԻՏԱԿԱՆ
ՀՐԱՇԱԼԻ ԺԱՄԱՑՈՅՑ ՄԸ

Սթոքհոլմի Գոթոռս գործարանի չափագէտներէն Դաւիթ Օլսըն շինած է ժամացոյց մը, որ ցոյց կուտայ ոչ միայն սովորական ժամերը, այլ նաեւ արեւին ու լուսնին ընթացքը, ծագելու եւ մարելու ժամերը, արշալոյսն ու վերջալոյսը, շաբաթը, ամիսը, տարին, օրուան թուականը, ժամացոյցի տիրոջ անունը, եւ աստեղագիտական ենթադրութիւններ։

Շրջան ընող աստեղաքարտէս մը ցոյց կուտայ երկինքի աստղերու, արեւի եւ լուսնի շարժումներն ու դիրքերու փոփոխութիւնը, իսկ թաւալող երկու գունդեր ցոյց կուտան աշխարհի զանազան մասերու ճշգրիտ ժամը։

Այս ժամացոյցը ունի ռատիոյի կազմած մը, բարձրախօս մը եւ կրամաֆոն մը, որոնք ինքնաբերաբար կը սկսին գործել որոշ վայրկեանի մը, ապա՝ ան կը վառէ եւիթերական լոյսերը եւ սուրճ կ'եփէ։

Ժամացոյցի վերի մասին վրայ կը գտնուի դարբինի մը պատկերը, որ մուրճով ժամերը կը հնչէ։

Ժամացոյցին մեքենականութիւնը այնքան ճիշդ է, որ նոյն իսկ նահանջ տարիի պատճառով յառաջ եկող փոփոխութիւնները կ'արձանագրուին։

ՎԵՍՈՒՎԻ ԼՈՅՍԸ ՄԱՐԱԾ ԳԻՏՆԱԿԱՆՆԵՐԸ ՊԱՏՃԱՌԸ ԿԸ ՓՆՏՒԻՆ

Վեսուվը նոր հարցի մը առջև դրած է գիտնականները։ Թեթեւ ցնցումներէ, ու խուլ գոռոցներէ յետոյ նկատուեցաւ որ մարած է Վեսուվի կատարին լոյսը, որ գիշերները շարունակ կ'երեւէր։ Գիտնականները զբաղած են լոյսին անհետանալուն պատճառը գտնելու աշխատանքով։

Վեսուվի մեծ ժայթքումը տեղի ունեցաւ 79 (Ք. Ե.) երբ անոր լավային տակ կործանեցան Հերքիւլանում, Պոմպէ եւ Ստապիա քաղաքները։ Այս ժայթքումը յաջորդեց երկրաշարժներու, որոնք սկսած էին 63-ին (Ն. Ք.)։

Երկրորդ մեծ ժայթքումը տեղի ունեցաւ 1631, Դեկտ. 16 ին։ Այս ժայթքումն ալ յաջորդեց շարժերու, որոնք սկսած էին վեց ամիս առաջ։ Հակտակ ազդարարութեանց 18,000 անձեր զոհ գացին այս ժայթքումին։ Այդ թուականէն ի վեր հրաբուխը բնաւ հանդարտած չէ։

ՀԱՆԴԻՍԱՒՈՐ Ս. ՊԱՏԱՐԱԳ
932 ՄԱՐՏ 6 ԿԻՐԱԿԻ ՕՐ
Նոր Մարաշի Ս. Քառ. Մանկաց հոտակառոյց եկեղեցւոյ անուան solemn օրհնութեան արարողութիւն

Պիտի պատարագէ Նորին Գերապատուութիւն Տ. Եղիչէ Ս. Արքեպս. Կարօեան, պիտի երգէ Նորակազմ դպրաց դասը։ Միեւնոյն ժամանակ պիտի կատարուի Ազն. Տիկին Նէվրիկ Քէհեաեանի կողմէ եկեղեցւոյս նուիրուած Ս. Յովհաննու Աւետարանչին պատկերին օծումը։

Կը հրաւիրուի բոլոր ժողովուրդը։

ԹԱՂ. ԽՈՐՀՈՒՐԴ

ՀԱՆԴԷՍ -- ԵՐԵԿՈՅԹ
ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԱԾ ԿԻՒՐԻՆԻ ՀԱՑՐԿ. ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԿՈՂՄԷ
Ի նպաստ կարօտ ուսանողներու

5 Մարտ 932 չաբաթ երեկոյ ժամը 8.30-ին
Հայ Աւետ. Ժողովարարանին մէջ

ՊԱՏՃՈՒԱԾԻՑ «ԱԶԴԱԿԻ» Թիւ 4

ՄԱԹԷՕ ՃԱԼՔՕՆ

Գրեց՝ ՓՐՕՍՓԷՐ ՄԷՐԻՄԷ

Ֆօրթիւնաթօն ձախ ձեռքն ալ բարձրացուց և փաժաժով, ուսին վրայէն ցոյց տուաւ յարդի տեղը, որուն դարձուցած էր կռնակը։ Տասնապետը անմիջապէս հասկցաւ ու Քողուց չղթային ծայրը։ Ծեծոյ, քարայծի մը արագութեամբ տասը քայլ հեռացաւ յարդի դէզէն, որ իր մարդիկը անմիջապէս պաչարեցին։

Շուտով յարդը ասրաղնուեցաւ ու երեւան ելաւ արիւնլուայ մարդ մը, դաչոյնը ձեռքին։ Բայց երբ ուզեց ոտքի կրնալ, պառած վերքը արդելք եղաւ։ Տասնապետը վրան նետուեցաւ ու անկէ խլեց դաչոյնը։ Անմիջապէս պաչարեցին ու հակառակ մարդուն կատաղի դիմադրութիւններուն, կաչկանդեցին զայն։

Ձիանէթթօն, կապկպուած վիճակով գետնին վրայ, գրկլուխը դարձուց դէպի Ֆօրթիւնաթօն որ ժամեցած էր իրեն։

— ...ի զաւակ, ըսաւ անոր աւելի արհամարանքով քան թէ բարկութեամբ։

— Տղան իրեն նետեց ամացած արծաթ դրամը, անչուշտ զգալով որ, ա՛լ կորնցուցած էր ատոր մէջ չդլլալու իրաւունքը։ Բայց կալանաւորը ուշադրութիւն չընծայեց այդ չարժաւժին։

— Սիրելի՛ կամպա, չեմ կրնար քալել։ Ստիպուած պիտի ըլլաք զիս չալկելով տանիլ։

— Ինչ յետոյ քարայծի մը պէս պիտի վազես, պատասխանեց անողոք յաղթականը։ Բայց հանգիստ եղիր։ Այնքան ուրախ եմ քեզ ձեռք անցնելուս, որ առանց յոգնութիւն զգալու, չալակովս կրնամ փարախ մը տեղ տանիլ քեզ։ Մնաց որ, հիմա ընկերներս ճիւղերէ և վերարկուվդ գանաւորակ մը պիտի չինեն։ Ինչ փոյթի ագարակին մէջ արդէն պատրաստ կը գտնենք մեր ձիերը։

— Լա՛ւ ըսաւ կալանաւորը, քիչ մըն ալ յարդ դրէք ձեր անկողնին վրայ որպէսզի հանգիստ երթամ։

Մինչ զինուորներէն ոմանք զբաղած էին ճիւղերէ տեսակ մը պատկարագ չինելով և ուրիշներ կը խնամէին ճիանէթթօյի վերքերը։ Մաթէօ Ֆալքօն և իր կինը յանկարծօրէն երեւցան յանդիպակաց արահետին անկիւնէն։ Կինը դժուարութեամբ կը յառաջանար կքած չաղանակի հսկայ տոպրակի մը ծանրութեան տակ։ Մինչդեռ ամուսինը կը խրոխտար ու ոչինչ չէր չալկած բացի իր երկու հրացաններէն։ Որովհետև, անվայել է այր մարդու համար իր հրացաններէն զատ ուրիշ բեռ կրել։

Ի տես զինուորներուն, Մաթէօյի առաջին մտածումը եղաւ, թէ անոնք կուգան զինքը ձերբակալելու։ Բայց ինչո՞ւ համար։ Արգեօք Մաթէօն որևէ վէճ ունէր արդարութեան հետ։ Ո՛չ։ Բայց ինք քօրսիքացի էր ու լիւնականներ, եւ քիչ քօրսիքացի լիւնականներ կր գտնուին։ որոնք խուսափելով իրենց յիշողութիւնը, յանցանք մը չգտնեն։ Հրացանի կամ դաչոյնի հարուած մը ու առանց նման թեթև մեղքեր։

Մաթէօյին խիղճը ուրիշէ մը աւելի հանդարտ էր, որովհետև տասը տարիէ ի սեր հրացանը չէր ուղղած որևէ մարդու։ Բայց միչտ խոհեմ էր գտնուած և ինքզինքը պահած այնպիսի դիրքի եէջ, որ կարենայ գեղեցիկ դիմադրութիւն մը ընել ի պահանջել հարկին։

— Կնի՛կ, ըսաւ Փիւսէքբայի, տոպրակը գետինը դիր և ինքզինդ պատրաստ բռնէ։ Կնոջը տուաւ իր ուսի հրացանը որ կրնար նեղել զինք։ Լեցուց ձեռքինը և դանդաղօրէն յառաջացաւ դէպի իր առւնը։ կր քալէր ծառերու երկայնքէն, որպէս զի քչնամական ամենափոքրիկ ցոյցէ մը կարենայ նետուիլ խոչոր կոճղի մը եաև, ուրկէ ծածկուած պիտի կրակ բանար։ Կինը կր քալէր կրունկներուն վրայ, պահեստի հրացանը ձեռքին։ Լաւ տանտիկնոջ մը գործը կատւի ընթացքին, իր ամուսնուն հրացանը լեցնելն է։

Քիւս կողմէ, տասնապետը խիստ մտատանջ էր Մաթէօյի յառաջանալը տեսնելով այսպէս, հայուրուած քայլերով, հրացանը ընդառաջ և ժամը բլթակին վրայ։

Եթէ դիպուածով, մտածեց ան, Մաթէօն ազգական ելլէ Ձիանէթթօյին կամ անոր բարեկամը ըլլալով ազատել ուզէ զայն, իր հրացանին գնդակները փօստին յանձնուած նամակներու պէս ապահով պիտի հասնին մեզի. ու եթէ, չնայելով մեր ազգականական կապին ինծի նչան առնէ՝։

Այսպէս մտատանջելով, առանձին յառաջացաւ դէպի Մաթէօն, խնդիրը անձամբ անոր բացատրելու համար, դիմաւորելով զայն հին ծանօթի մը պէս։

— Հօյա՛ բարեկամս, պոռաց ան. ինչպէս ես կարծես. ես եմ, կամպան, զարմի՛կդ։

Մաթէօն, առանց քառ մը ընելու, կեցած էր և միւսին խօսքերուն համեմատ կր բարձրացնէր հրացանին փողը։ Այնպէս որ, մինչև տասնապետին իրեն հասնիլը զէնքին բերանը արդէն ուղղուած էր երկինքին։

— Բարև՛ եղբայր, ըսաւ տասնապետը, անոր ձեռքը առնելով։ Երկար ատեն է չէի տեսած քեզ։

— Բարև՛ եղբայր (*)։

— Եկած էի, քեզ ու Բէքա զարմիկս ողջունելու։ Շատ չարչարուեցանք այսօր, բայց պէտք չէ ցաւինք մեր յոգնութեան համար, քանի որ նչանաւոր ձերբակալութիւն մը ըրինք։ Ինչ առաջ բռնեցինք Ձիանէթթօ Մանրիէթօն։

— Օրնեա՛ղ Աստուած, գոչեց Փիւսէքբան։ Դեռ անցեալ չաբաթ գողցած էր մեր կաթնտու այծը։

— Խեղճ անօթի ըլլալու էր, վրայ բերաւ Մաթէօն։

— Անպիտա՛նը, առիւծի մը պէս պաչպանեց ինքզինքը, չարունակեց տասնապետը քիչ մը կակուղնալով։ Սպանեցինք զինուորներէն մէկը, ու դեռ ծակէ ալ կոխ չի մնալով, խորտակեց տասնապետ Շարտոնի բազուկը։ բայց այդ մէկը այնքան ալ կարևոր չէ։ քանի որ Շարտոնը Ֆրանսացի է... յետոյ, այնպէս մը պահուրտած էր, որ սառնան անգամ պիտի չկրնար երևան հանել զինքը։ Առանց իմ պզտիկ զարմիկիս, Ֆօրթիւնաթօյին, անկարելի էր որ ձերբակալէի...

— Ֆօրթիւնաթօ՞ն, ընդմատեց Մաթէօն։

— Ֆօրթիւնաթօ՛ն կրկնեց Փիւսէքբան։

= (*) Buongiorno fratello— Քօսքիացիներուն սովորական բառերը։

(Շար.)

Թրգմ. Վ. ԱԱԾԱՀ

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՌՈՒՍ-ՃԱՊ. ՊԱՏԵՐԱԶՄԻ ԿԸ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԻ

ԱԿԱՆՆԵՐ ՋԵՏԵՂՈՒԱԾ ՍԵՒ ԾՈՎՈՒ ՆԱՒԱՀԱՆԳԻՍՏՆԵՐԸ

ՃԱՊՈՆ ԸՆԴՀ. ՅԱՐՁԱԿՈՒՄԻ Կ'ՍԿՍԻ

ՉԻՆԱՑԻՆԵՐԸ ԿԸ ՊԱՐՏՈՒԻՆ

Պուքրէշ.— «Ինտիփէնտանս» թերթը Քոնսթանցայի իր մասնաւոր թղթակցէն ստացած հետեւեալ լուրը կը հրատարակէ.— Սեւ ծովու սովիէթ ծովակալութիւնը հրաման տուած է «Փէրվոյէ Մայա» ականակիրին եւ երեք ընդծովեաներու, որպէսզի փակեն Սեւ Ծովու բոլոր նաւահանգիստները:

Ամսոյս 20ին Սեվասթոփոլէն մեկնող «Փէրվոյէ Մայա»ն սկսելով Պաթումէն մինչեւ Ռումէն սահմանակից նաւահանգիստները ականներ կը զետեղէ արդէն:

Չինացիները մեծ կորուստներու մատնուած

Շանհայ, 2 Մարտ.— Թշնամութիւնները կը շարունակեն հարաւային արեւմտեան շրջանին մէջ եւ կռուի գիծը կը տարածուի մեծ հեռաւորութեան մը վրայ:

Մարաջախտ Չանկ-Քայ Շէքի չինական բանակէն երկու զօրաբաժիններ հարկադրուած են նահանջելու իրենց ենթարկուած խոշոր կորուստներուն եւ զինուորական ոգիին ու կարգապահութեան թերացած ըլլալնուն հետեւանօք: Կարելի է որ այս երկու զօրաբաժիններու բոլորովին կը քաշուին կռուէն եւ կ'ուղարկուին Մանչուրիա:

Շանկայ, Մարտ.— Չինական զօրամասերու կողմէ գործուած զօրաւոր ճնշումին հետեւանօք, ճափոնական ուժերը պարտաւորուեցան պարպել Միւօնկ գիւղը, բայց անոնք յետոյ յաջողեցան գրաւելու աւելի հեռու գտնուող տկար դիրք մը, ինչ որ տեղի տուաւ պաշարումի դիտաւորութեամբ կատարուած շարժման մը:

Ճափոնական բանակին սպայակոյտը զեկոյց մը հրատարակեց որով կը յայտնէ թէ ճափոնական զինուորները վերստին գրաւեցին Քիան-ու-ան գիւղը, բայց այս լուրը կասկածելի է:

Ճափոնական հրետանին էրէկ վերսկսաւ ռմբակոծելու Ճա-Թէյի շրջանը, կրակի տալով շատ մը վայրեր:

Վերջին օրերուն մէջ ճափոնցիներու ենթարկուած կորուստները կը հաշուեն երկու հազար սպանեալ, մինչդեռ չինացիները կորսնցուցած են անոր եռապատիկը: Քանի մը հազար չինացիներ կը դարմանուին հիւանդանոցներու մէջ:

Խաղաղութեան բանակ մը

Ժընէվ, Մարտ.— Չինացի եւ ճափոնցի պատերազմիկներու մէջ միջամտելու համար խաղաղութեան բանակի մը կազմութեան վերաբերեալ քարոզչուհի Միս Մօտ Ռոյտընի կողմէ եղած տարօրինակ առաջարկութեան մասին նոր մանրամասնութիւններ հաղորդուեցան:

Կ'ըսուի թէ զօր. Քրոզիյս որ զինուորական փայլուն ասպարէզ մը ունեցած է Բրիտանական բանակին մէջ իր կնոջ հետ պիտի մասնակցի այս նոր խաչակրութեան:

Անգղիական բանակին նախկին զինուորներէն շատերը իբրեւ կամաւոր արձանագրուած են խաղաղութեան այս բանակին մէջ որ քիչ ատենէն պիտի մեկնի դէպի Շանկայ:

Լինտպէրկի տղան կ'առեւանգեն

Նիւ-Եօրք 3 Մարտ.— Աւազակները առեւանգեցին Լինտպէրկի տղան:

Մանչու-Մոնկոլեան նոր պետութիւնը

Թոքիօ, Մարտ.— Հրատարակութեան տրուեցաւ Մանչու-Մոնկոլ նոր անկախ պետութեան առժամեայ սահմանադրութիւնը: Պետութեան գլուխը կը գտնուի Գործադիր իշխանութեան նախագահը օրէնսդիր խորհուրդի մը հետ միասին, արտաքին գործոց պաշտօնատուն բաղկանալով նախարարութիւնէ մը և հակակշռելու պաշտօն ունեցող յանձնախումբէ մը: Գործադիր իշխանութեան լիակատար իրաւասութիւն ունեցող նախագահը պիտի ըլլայ Չինաստանի նախկին կայսր Բուէն Թունկը որ իր պաշտօնին պիտի ձեռնարկէ 5 Մարտին: Նոր Պետութեան մայրաքաղաքը Մուքտէնը չպիտի ըլլայ այլ Մանչուրիոյ հարաւային մասին մէջ գտնուող Շանկ-Շունը:

Անգլիոյ եւ Ամերիկայի միջեւ

Լոնտոն, Մարտ.— Պաշտօնական շրջանակները խիստ մեծ վերապահութիւն մը կը ցուցնեն Միացեալ Նահանգներու արտաքին գործոց նախարար Պ. Սթիմսընի նամակին մասին զորս ոմանք կը մեկնաբանեն իբրև Անգլիոյ ուղղուած ուղղակի հրաւէր մը միջամտելու համար Չին և Ճափոնական վէճին:

Սոյն շրջանակները կը նկատեն թէ խնդրոյ առարկայ պաշտօնագիրը Միացեալ Նահանգներու վերաբերեալ վաւերաթուղթ մըն է և պատասխան մը չի պահանջեր Անգլիայէն որը կրնայ չբաժնել Միացեալ Նահանգներու զգացումը, այսինքն թէ Ճափոնը զլացած է Քէլլօկի Ուխտին կողմէ իրեն պարտադրուած յանձնառութիւններուն:

Այսուամենայնիւ, Բրիտանական կառավարութիւնը մեծ կարևորութիւն մը տալ կ'երևայ Թոքիօէն վերջերս հասնող և չինական զինուորներու հետ քաշուելուն վայրկեանին իսկ Ճափոնական կառավարութեան վէճին կարգադրութեան համար բանակցութեան մտնելու տրամադիր ըլլալը հաղորդող լուրերուն:

ՍՈՒՐԻԱԿԱՆ ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ՊԻՏԻ ՎԵՐՋԱՆԱՆ ՄԱՐՏ 30ԻՆ

«Լա Սիրի» իր այսօրուան թիւին մէջ, մեծ տառերով հաղորդելէ վերջ Սուրիական ընտրութեանց թուականը, կը գրէ.—

Մինչ Դամասկոսէն ոմանք լրջօրէն կը հաւատեն թէ իրենց քաղաքին ու Համայի ընտրութիւնները յետաձգուած են անորոշ թուականի մը, մենք ընդհակառակը կը տեղեկանանք որ առաջին աստիճանի ընտրողներուն հրաւէր պիտի ուղարկուի ամսոյս 30ին, այսինքն Զատկէն երեք օր յետոյ՝ Չորեքշաբթի օր:

Այսպէս վերջ պիտի գտնեն բաց բաներ որ լայնօրէն կը շրջին ազգայնական շրջանակներու մէջ:

ՏԵՂԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԵՐԵՔ ՀԱՇՏԱՐԱՐ ԴԱՏԱՒՈՐՆԵՐ ՅԱՆՁՆՈՒԱԾ ԿԱՐԳԱՊԱՀԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴԻՆ

Հանրապետութեան Նախագահի հրովարտակ մը ստորագրեց որով կարգապահական խորհուրդին առջեւ կը ղրկէ Տէր էլ Զօրի հաշտարար դատաւոր Պ. Սըքֆոն Շիտեաքը, Աֆֆայի հաշտարար դատաւոր պ. Ժօզէֆ Պաչը եւ Մէքնի նախկին հաշտարար Անմէս Պէյ Թաֆիքսեանը:

Սոյն դատաւորները ծանր անկարգութիւններ գործած են իրենց պաշտօնավարութեան միջոցին:

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԵՐԱԺՇՏՈՒԹԵԱՆ ՎՐԱՅ ԲԱՆԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

Երաժշտութեան Ազգային Կոնսէրվաթուարին տնօրէն Պ. Ուասի Սապրա արեւելեան եւ եւրոպական երաժշտութեան մասին բանախօսութիւն մը բրաւ Յիսուսեան Սէն-Ժօզէֆ վարժարանին սրահին մէջ: Ընտրեալ դասակարգ մը փութացած էր լսելու համար այս բանախօսութիւնը եւ հանդիսականները ծափահարեց յար գելի բանախօսը որ իր նուագած արեւելեան բիանոյին վրայ նուագեց նաեւ զանազան կտորներ:

ԳԵՐԵՎԱՃԱՌՈՒԹԻՒՆԸ ԱՔԵՒԵԼՔԻ ՄԷՋ ԵՒ ՔՆՆԻՉ ՅԱՆՁՆԱԽՈՒՄԲԻՆ ԳՈՐԾՈՒՆԷՈՒԹԻՒՆԸ

Քաղաքս ժամանող Ազգերու Դաշնակցութեան քննիչ Յանձնախումբը մէկ շաբաթէ ի վեր իր քննութիւնները կը կատարէ սպիտակամորթներու գերեվաճառութեան վերաբերեալ խնդիրներու շուրջ: Սոյն Յանձնախումբը օփման մէջ է իշխանութեան ներկայացուցիչներու հետ եւ կը խուսափի ոեւէ յայտարարութիւն ընել իր մօտ փութացող լրագրողներուն:

Յանձնախումբի անդամները երեք օր շարունակ քննած են Ընդհ. ապահովութեան տնօրէն Պ. Պուշէի կողմէ ներկայացուած վաւերաթուղթերը եւ տեղեկագիրները: Անոնք չորեքշաբթի օր այցելութիւն տուած են Լիբանանեան ոստիկանութեան խորհրդական Պ. Բրօօի որը իրենց պարզած է հանրատուներու հսկողութեան եւ հակակշռի համար Լիբանանեան կառավարութեան կողմէ ձեռք առնուած բոլոր միջոցները:

Յանձնախումբի անդամները այցելած են նաեւ հանրային առողջութեան պաշտօնատունը:

ՀՆԱԳԻՏԱԿԱՆ ԳԻՒՏ ՄԸ

Ճէզզինի գաւառին պատկանող Արէյէ գիւղին մօտ աշխատող հողագործներ քարէ հին դագաղ մը երեւան հաներ են որուն մէջ գտնուած են չորս գանկեր եւ մարդկային մարմնի մը մնացորդները:

ՓՈԹՈՐԻԿ ԵՒ ՁԻՒՆ

Առջի գիշեր, բուռն փոթորիկ մը ծագեցաւ Սուրիական — Լիբանանեան ծովեզերքի ամբողջ երկայնքը: Կասայի ալիքներ աւերեցին եւ ջուրը քշեցին ծովեզերք գտնուող սրճարան կամ բնակարան գործածուած բազմաթիւ պարաքաներ:

Առատ ձիւն տեղացած է լեռներու վրայ: Տահր էլ Պէյտար իջնող ձիւնին բարձրութիւնը տասը սանթիմէթր կը հաշուուի: Պաալպէք երթալու համար ճամբայ ինկող 280ի չափ զբօսաշրջիկներ ետ վերադարձան վախնալով որ ձիւնէն պաշարուած մնան կէս ճամբուն վրայ:

ԱԼՖՕՆՍ ԺԳ. ԹԱԳԱՒՈՐԸ ԴԱՄԱՍԿՈՍԻ ՄԷՋ

Ալֆօնս ԺԳ. թագաւոր Երկուշաբթի օր իր նախաճաշը բրաւ Պաալպէքի մէջ եւ ժամը չորսին անկից մեկնեցաւ դէպի Դամասկոս: Սպանիոյ նախկին վեհապետը Ամէվիներու պանդոկը իջած է: Գօտառալօս, անիկա այցելեց Դամասկոսի շուկան եւ քաղաքին նշանաւոր վայրերը: Կէս օրէ յետոյ, Ալֆօնս ԺԳ. Պաղտատին մեկնեցաւ: Չորեքշաբթի օր այցելեց Ս. տեղերը: Երուսաղէմէն յառաջ կառախումբով պիտի մեկնի դէպի Գահիրէ:

ԵՐԿՐԱԳՈՐԾԱԿԱՆ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ ԳՈՐԾՈՒՆԷՈՒԹԻՒՆԸ

Երկրագործական Նախարարութիւնը շարունակ կը հետապնդէ անտառ հաստատելու գործողութիւնները:

Տահր էլ Պէյտարի ամբողջ շրջանին մէջ ցանուած են մայրիի եւ եղ ևնիի տունկեր:

Էֆքիքիթրի եւ զանազան ուրիշ ծառերու տունկեր տնկուած են Խալտէի, Ալէյի, Համմանայի, Հասպայայի, Բասքայայի, Զահլէի եւ Պէֆայի ճամբաներու եզերքները, եւ հիւսիսային Լիբանանի մէջ:

2500 տունկեր բաշխուած են գիւղագնացութեան յատուկ վայրերը:

ՈՍՏԻԿԱՆԱԿԱՆ ԿԵՂԾ ՊԱՇՏՕՆԵԱՆԵՐ

Անծանօթ երկու երիտասարդներ անցեալ օր ներկայացած են Խան էլ Արիս եւ յայտարարեր էին թէ գաղտնի ոստիկաններ են ղրկուած են մտնալու կերպով խուզարկել սոյն խանը:

Խանին տէրը կասկածելով անոնցմէ ստիպողական տեղեկութիւն տուաւ ոստիկանութեան որը խան փութալով ձերբակալեց այս երիտասարդները: Անոնք կեղծ ոստիկաններ էին իրաւի: Անոնցմէ մին յայտարարեց թէ Հայտար պէն Շավգի Զէյն էլ Ապէտին կը կոչուի, խան տարիկան է, ուսանող եւ բնիկ Հոմսցի: Միւսը՝ Թօֆիգ Սահմուտ էլ Պուպու 20 տարեկան, նախորդին ազգական, բնիկ Սայտայի եւ ճամբորդութեան ընկերութեան մէջ պաշտօնեայ:

Անոնք բացատրութիւն տուին ըսելով թէ իրենց հօրեղբայրը որ կը բնակէր սոյն խանը, հոն կորսնցուցած էր կարեւոր գումար մը պարունակող իր թղթապանակը եւ թէ իրենք բերել ոստիկան ներկայացած էին կորսուած կամ գող ցուած թղթապանակը փնտռել կարողանալու համար միայն:

Այս կեղծ ոստիկանները դատարան յանձնուած են:

ՀԱՅ ՄԸ ՋՈՀ ԿԵՐԹԱՅ ԳՈՂՈՒԹԵԱՆ

Միհրան Մէհէնեան անծանօթ մնացած գող մը մտած է Վ. Էրդօն Եսիլեանեանի անուն հայու մը խանութը եւ գողցած է 30 օսմ. ոսկի, 10 օսմ. օսկի եւ 6 օսմ. պրպղ:

Նահրի ոստիկանութիւնը քննութիւն մը բացած է այս գողութեան շուրջ:

ԴԱՄԱՍԿՈՍԻ ԻՆՔՆԱՇԱՐԺԻ ՎԱՐԻՉՆԵՐՈՒ ԳՈՐԾԱԴՈՒԼԸ ՎԵՐՋԱՑԱԾ Է

Դամասկոսէն տեղեկութիւն կը տրուի թէ վարիչներու գործադուլը վերջ գտած է: Թօֆիգ պէյ Հիւսնի նախագահութեան տակ կազմուած յանձնախումբ մը մանրազննին կերպով քննած է վարիչներու պահանջները:

Թաքսիները կաշխատին Դամասկոսի մէջ: Երթեւեկը վերսկսած է:

ՏԵՐՕՐԻ ԳԱՂՏՆԻ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹԻՒՆ ՀԱԼԷՊԻ ՄԷՋ

ԵՐԵՍՓՈԽԱՆԻ ՄԸ ՏԱՆ ՎՐԱՅ ՌՈՒՄԲ ՆԵՏՈՒԱԾ

Հալէպի մէջ, անծանօթ մարդ մը, ամսոյս մէկին գիշերը ռումբ մը նետած է Նորընտիր երեսփոխան Ղալիպ պէյ Քուբր Աղասիին տան վրայ: Ռումբը պայթած է տան դրան առջեւ, սակայն ոեւէ վնաս չէ պատճառած:

Խիստ քննութիւններ կը կատարուին, սակայն ցարդ ոճրագործները չեն գտնուած: Կ'ըսուի թէ տէրորի կազմակերպութիւն մը գոյութիւն ունի Հալէպի մէջ որ վարձած է Ֆէտայիներ Նորընտիր երեսփոխաններու դէմ մահափորձներ ընելու համար:

ՖՈՒԹՊՈԼԻ ՄՐՑՈՒՄ

Անցեալ կիրակի Փետր. 28ի կէսօրէ վերջ ժամը 3.15ին տեղի ունեցաւ Ֆութպոլի մրցում մը Զ. Ե. Ռ. Միութեան «Վահագն» ընդդէմ Ֆրէրներու Ա. խումբին, Հ. Մ. Ը. Մ.ի խաղավայրին վրայ:

Ճիշդ որոշեալ ժամուն երկու խումբերն ալ դաշտ իջան ու սկսան երկուսէ ք յարձակողականի մը: «Վահագն»ի տղաք իրենց խաղարկութեան թափը կորսնցուցին մի քանի վայրկեան, որու հետեւանքով ալ Ֆրերներու խումբը ուզեց առիթէն օգտուիլ եւ սկսաւ նեղել «Վահագն»ի բերդը, մինչեւ կիսախաղ: Բայց ապարդիւն. բերդապահին եւ յետսապահներու բուռն ընդդիմադրութեան պատճառաւ միտ ալ կրցան գերծ պահել ոեւէ վտանգէ. այսպէս կիսախաղը վերջացաւ 0ի դէմ 0ով:

Երկրորդ կիսախաղը սկսաւ աւելի բուռն թափով մը երկուստեք սակայն այս անգամ «Վահագն»ի տղայոց զօրաւոր յարձակողականի մը շնորհիւ նշանակեցին առաջին կոլը խլելով ներկաներէն ծափեր. հազիւ տասը վայրկեան անցած նշանակեցին երկրորդ կոլը, շուարումի եւ յուսալքումի մատնելով հակառակորդ խումբը, որոնք ամէն ջանք ի գործ դրին, բայց իզուր. ահա՛ երրորդ կոլ մը նշանակեցին «Վահագն»ի տղաք, տանելով կատարեալ յաղթանակ մը, 0ի դէմ երեք կոլով:

ԴԱՄԱՍԿՈՍԻ ԵՒ ՀԱՄԱՅԻ ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ԱՄՍՈՅՍ 10ԻՆ

«Էլիֆ Պա»ի Հալէպի թղթակիցը բացորոշ աղբիւրէ մը կը տեղեկանայ որ Դամասկոսի եւ Համայի յետաձգուած ընտրութիւնները վերջնականապէս տեղի պիտի ունենան ամսոյս 10ին:

«ԷԼ ՇԱԱՊ» ԿԱԽԱԿԱՅՄԱՆ ԴԱՏԱՊԱՐՏՈՒԱԾ

Դամասկոսի ազգայնական թերթերէն «Էլ Շաապ» երկու ամսուան կախակայման դատապարտուած է, Լաթաքիոյ թղթակցին կողմէ գրուած անճիշդ թղթակցութեան մը պատճառաւ:

Հրամանագիրը ստորագրուած է ուղղակի Բարձր Գոմիսէրի կողմէ:

ՎԱՐՁՈՒ ՍԵՆԵԱԿ

Օդասուն լաւ սենեակ մը որ կրնայ գործածուիլ որպէս դարմանատուն բժիշկի մը կամ ատամնաբոյժի մը կողմէ, վարձու է: Դիմել է դիմել «Ազդակ»ի տպարանին վերի յարկը, լուսանկարիչ Պրն. Վահան Զարգաֆճեանին:

ՄԵՐՃԱՒՈՐՆԻ ՈՃԻՐԸ

ՈՃՐԻՆ ՄԱՆՐԱՄԱՍՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ՊԱՐԶՈՒԱԾ

ԵՐԵՔ ՀԱՅԵՐ ԵՆ ՈՃՐԱԳՈՐԾՆԵՐԸ

Մերճաունի մէջ գործուած մարդասպանութեան մասին տեղեկութիւն տուած էինք մեր նախորդ թիւերուն մէջ:

Այսօր կուտանք հետեւեալ մանրամասնութիւնները սոյն խնդիրին մասին:

Սպանուած կինը կը կոչուի Զաքիէ Օսման որ 20-30 տարեկան ըլլալ կը կարծուի: Իր կենդանութեան միջոցին, սոյն կինը երբեմն ըսած է որ ինքը հայ է, երբեմն ալ՝ չէրքէզ կամ քրտուհի ըլլալը յայտնած է: Անիկա յաճախ կը փոխէ եղեր իր անունը, երբեմն Ալէքսանդր եւ երբեմն ալ Ժէրմէն կը կոչուի եղեր: Այս կինը կը խօսի եղեր շատ մը լեզուներ: Իր ամուսինը Ճէպէլ Տրիւզի կռիւներու մէջ մեռած ըլլալով, այրի մնացած է 1925ին. այդ թուականէն իվեր վերսկըսած է անբարոյութեան ուղին բռնել:

Քիչ յետոյ, այդ կեանքն ալ թողլով, ամուսնացած է Անմէս Ճավաս անուն անձին հետ: Այս վերջինը տեսնալով իր կնոջ անհաւասարիմ ընթացքի մէջ գտնուիլը, ապահարզան պահանջած եւ ամուսնալուծուած է անոր հետ: Այս դէպքէն վերջ Զաքիէն մեկնած էր Մերճաունէն եւ այն օրէն իվեր ոչ ոք տեղեկութիւն առած չէր իր մասին: Բայց, երկու ամիսէ իվեր Սայտա բնակիլ սկսած է իբրեւ հիւր մնալով Մանսուր անուն մէկուն բնակարանը ուր կընդունի եղեր յաճախ իր նախկին համանիները, որոնցմէ մէկն է Ժօրժ Խայաթեան, զինուոր Լիբանանեան որսորդաց խումբին մէջ: Այս վերջինը բնաւորութեամբ նախանձ եւ եսամոլ, կուզէ եղեր իրեն միայն վերապահել Զաքիէի բոլոր շնորհները: Ոճրէն տասը օր առաջ միասին տեսնուած են:

Անցեալ Փետր. 21ին օրը, Անիս Մաֆարիոսի կինը իր տղուն հետ միասին ճըտէյտէի իր բնակարանէն մեկնած է երթալու համար Պօյաթիէ գտնուող իրենց այգին: Կնոջ կը հետեւի եղեր իր շունը որը ճամբու վրայ տեղ մը սկսաւ հաչել եւ ճանկերով փորել հողը: Կինը հետաքրքրուելով ասկէ իր շան ետեւէն գնաց եւ սփոփած մնաց տեսնալով որ փոսի մը մէջ թաղուած մարդկային դիակ մը կը գտնուէր: Սարսափահար, տուն վերադարձաւ անմիջապէս եւ ամէն ինչ պատմեց իր ամուսնոյն: Ամուսինը գնաց մըխթարին լուր տուաւ եւ մըխթարն ալ փութաց եղելութիւնը տեղեկագրել գայմագամին, հաշտարար դատաւորին եւ ոստիկան զինուորներու սպայի, որոնք տեղւոյն վրայ վազեցին:

Կնոջ ամբողջ երեսը պատառ պատառ եղած էր: Բժշկական դիազննութեան եզրակացութիւնը այն է թէ այս կինը խեղդամահ եղած է: Իբրեւ չուան գործածուած կերպաս կտորը գտնուեցաւ: Բըժիշկները այն կարծիքը յայտնած են թէ ոճիրը գործուած է Փետրուարի սկիզբները:

Կասկածները հաստատուեցան Լիբանանեան որսորդաց խումբի երկու զինուորներու վրայ, որոնք կը կոչուին Ժօրժ Խայաթեան եւ Գաւիթ Գալայճեան: Քննութեան ընթացքին յայտնուեցաւ որ Ժօզէֆ Հասթաս անուն անձն ալ մեղսակից է եղեր անոնց: Ասոնց երեքն ալ հայեր են եղեր. ինչպէս որ նախապէս գրած էինք, այս խնդրոյն քննութիւնը փոխանցուած է զինուորական ատեանին:

ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԵՑԷՔ ՃՈՂԱՆԱՒՈՐՏԱՑ ՄԻՈՒԹԵԱՆ ՀԱՆԴԻՍ-ԽՆՋՈՅՔԻՆ 18 ՄԱՐՏ ՈՒՐԲԱԹ ԻՐԻԿՈՒՆ ԺԱՄԸ 8.30ԻՆ

84

Նին: Կամաց կամաց, կռուելով կռուելով մերինները իրենք զիրենք կ'ամրացնեն Բէրբէրի կիրճի բերանը:

Օսմանեան բանակը իր ուժերուն գերագոյնը կը փորձէ ճեղքելու համար կիրճի բերանը, որովհետեւ այդ ճանապարհն է, որ զիրենք պիտի առաջնորդէ մինչեւ Կէլիէկուզան, բայց Աւետիս, Իսօն և Համզօն ուժեղ կերպով գոցած են կիրճի բերանը և ճար չկար անցնիլ: Կռուի տաք ատենը յանկարծ կը լսուի Սասունցի կնոջ մը ձայնը, որ կը պոռայ,

— Հերէ՛, տղա՛ք, մալա՛ք խըպըտէք, Անթառան փաշէս (Անդրանիկ փաշան) Մճէլնու տէն եկաւ, Գէորգ Չավուշ եկաւ Իշխնձորի կողմէ, տէ՛ խըպըտէք, ձեր հոգուն մատաղ, ըռօմ կոտրվա պավէմըն ծի խըպըտէ՛ք, Աղջի հաց հալալ ըլնի ձի, Հա՛յ զինուորներ, որն որ պաշ չխըպըտի, կնկտուս տաւան էնոր գլխուն թալենք, հալա տէ հալա, տէ հալա ասկարէ ռօմ կոտրվաւ, Հայոց իմաստ չատցաւ:

Այս կինը ինքնակոչօրէն կամ առանց ո՛եւէ հեղինակութեան չէ, որ եկած է գնդակներու սարսափելի տարափին տակ կը պոռայ:

Սա Անդրանիկի սահմանած գաղտնի ծիլէֆօնն է: Իր կեդրոնէն դուրս ամէն տեղ կը ղրկէ զանազան մարդիկ լուր տանելու թէ խումբերը ի՛նչ պէտք է ընեն, ուր պէտք է յառաջանան, կամ քաշուին, պահպանելով անխորտակելի կապը կեդրոնի և ծայրամասերու միջև:

Կինը արդէն լուրը բերաւ, որ Անդրանիկը Մճէլնու տէնը եկաւ, իսկ Գէորգ Չավուշն ալ Իշխնձորի կողմէն: Թշնամին, անպայման կ'ուզէ անցնիլ կիրճը դէպի Կէլիէկուզան, ուր կը գտնուի Անդրանիկը: Բայց ի՛նչպէս անցնիլ:

Զօրքը չգիմանալով կիրճի բերանէն արձակուած գնդակներուն՝ կանգ կ'առնէ:

21 81

Սսսս՛ ... կը սուլէ Հայ ֆէտայիի գնդակը և Թշնամիի չարքերէն կ'իյնան այնքան, որքան գնդակ կը սուլէ մեր դիրքերէն Զիւնին ու սառոյցին մէջ չոքած Հայ յեղափոխականին գլխուն վերեւ կը ծածանի Հայ յեղափոխական դրօշակը «Մահ կամ Ազատութիւն» վերտառութեամբ: Թշնամի գնդակը կը ծակծկէ դրօշակը, բայց անիկա կը ծածանի ցուրտին, հովին և Թշնամիի ատելութեան առջեւ անյողդողդ. ինչպէս սիրտը գայն պատրաստող Հայ աղջկան:

Կռիւը կը սաստկանայ, աւելի և աւելի կը բորբոքի ատելութեան և վրէժի կրակը երկուստեք: Հայ դիրքերու մէջ տակաւին իյնողներ չկան, իսկ Թշնամին կը կորսնցնէ մէկը միւսին ետեւէ: Գնդակները և Թընթանօթները կը սուլեն,' կը գոռան աւերելով հողեր, թումբեր, ճեղքելով ժայռերը, վար թափելով կտորըտած խիճերն ու քարերը:

Հայ ֆէտային իր դիրքին մէջ անսասան է. կ'արհամարհէ Թշնամիի Թուական անժխտելի առաւելութիւնը: Անիկա նշան կը բռնէ իր դիմացինին ճիշդ սրտին: Հայ ֆէտայիի գնդակը Թշնամիի միայն սրտին հետ գործ ունի: Թշնամին, չփոթուած իր դիակներու և վիրաւորներու անսպառելի չատութենէն, ժամանակ չի կրնար գտնել փոխադրելու զանոնք: Դիակները կը խանգարեն զինուորական կարգապահութիւնը: Բայց ասիկայ վճռական է և յամառ: Որոշած է ոչ մէկ տեսակի զոհողութեան առջեւ կանգ չառնել և չարունակել կռիւը:

Այդպէս է տուեր անիկա իր հրամանը: Որքան դիակ կը փռուի, այնքան անիկա կը սեղմէ իր շարքերը և առաջ կ'երթայ, պատասխան ստանալով այնքան յամառ և վճռական Հայ յեղափոխական դիրքերէն:

ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ՇՔԵՂ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

5 Mars Շաբաթ երեկոյ ժամը 9-ին

ՃՕՐՃ Ա. ՃՐԱՄԻ ՍՐԱՀԻՆ ՄԷՋ

(Րիվիէրայի կից, ծովեզերք)

ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԱԾ **E. F. G. A.** ՄԱՍՆԱԽՈՒՄԲԻ ԿՈՂՄԷ

. ԹԱՆԿՕ ԵՒ ՎԱԼՍԻ ՄՐՑԱՆԱԿ

Ա.ճախընկալներ եւ թօմպալա — Ութը հոգինոց orfէսթր

Մուտքը արանց համար 50 Ս. Դ., իսկ կիներու ազատ։

Ղեկավարութիւն Ճրաճսական։

ՄԱՆԿԱԲԱՐՁՈՒՀԻ

ԱՐՏԷՄԻՍ ՃԱՆՄՃԵԱՆ

Վկայեալ Lauréat Ֆրանսական համալսարանէն

Նախկին ՄԱՆԿԱԲԱՐՁՈՒՀԻ Ալէքսանդրէթի քաղաքային հիւանդանոցին

Իր նոր դարմանատունը կը գտնուի Տօքթ. Եէնիքօմշեանի տան կից, Շէյխ Իպրահիմ Շէյխլիի տունը, Բաս Պէյրութ

ՀԻՒԱՆԴ ԿԸՆԴՈՒՆԻ — *կէս օրէ առաջ ժամը 9—12, » » վերջ » 2—6*

ՏՕՔԹ. Հ. ԼՈՒՍԻՆԵԱՆ

(ՀԱԼԷՊ)

Նախկին բժիշկ Միջազգային Զինուորական հիւանդանոցներու եւ մասնագէտ ներքին եւ մանկական հիւանդութիւններու

արագ, արմատական, խղճամիտ դարմանում։

Հիւանդ կ'ընդունի ամէն օր ժամը 8—12 եւ 2—6 իր դարմանատան մէջ, Հալէպ Նէյալ թաղ. Թրամվայի քովերէն կայարան, թիւ 7

Հշ. եւ Ուրբաթ օրեր աղքատաց ձրի

Կարի եւ ձեւագիտութեան դասընթացք

ՏԻԿԻՆ ՏԻՐԱ ՄԱՆԿԵԱՆ

(ՎԿԱՅԵԱԼ ՓԱՐԻԶԷՆ)

Ծայռի դերձակուհի Տիկ. Տիրա Մանկեանի ձեւագիտութեան 5րդ դասընթացքը կ'սկսի Մարտ 1ին «Էօթօլ ըր Թրուա Տօֆքօր»ի ճիշդ դիմաց, Կուրօ փողոց։

Երեք ամսուան մէջ, ամենավերջին մեթոտներով եւ արդիական միջոցներով կը սորվեցնի ձեւագիտութեան բոլոր բաղդութիւնները եւ կ'օժտի Բ. Գօմիսէրութենէն հաստատուած վկայականներով։

Հմտութեան համար անգամ մը դիմեցէք իր 66է աւելի օրջանաւարտներուն։

ԿԱԶՄԱՏՈՒՆ

Յ. ՏԷՐ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍԵԱՆ

ՐԻԻ - ԷԼ - ԳԱՊՈՒՇԻՅԷ ԹԻՒ 49

(Մեծ Սէրային առջեւ)

ՊՈՍԿԵՏՕՎ

Կաշեկազմ, Լաթակազմ եւ Թղթակազմ տոկուն եւ ճաշակաւոր ԳՈՐԾ

ԶԱՓԱՒՈՐ ԳԻՆԵՐՈՎ

Կրօնական եւ կրթական հաստատութեանց եւ գրադարաններուն համար մասնաւոր ԶՆՂՂ

ԳԱԲՐԻԷԼ Թ. ԹԷՐԶԵԱՆ

(ԵԼԵՔՏՐԱԿԱՆ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ)

Հիմնուած 1921 ին Պոյիս-Բերա

Եիսս դիւրավաճառելի պայմաններով կը կատարենք ամէն կարգի էլեֆտրական յոյսի գեհկռումներ (Intsallation), ինչպէս նաեւ մօթօր եւ տիճամօներ։

Վաճառատունս կ'սպասնձնէ նաեւ բոլոր էլեֆտրագործիքներու նորոգութիւններ։ Մասնաւոր սպասարկութիւն բնակարաններու էլեֆտրա-նորոգմանց։ Վաճառատուն Philips եւ Lux էլեֆտր. լամբերու եւ ամէն տեսակ էլեֆտրական պիեսներու։

Վճարման դիւրութիւններ.

Հասցէ — Վ. Ուզունեանի գրատան կից Պուրճ. B. P. 491

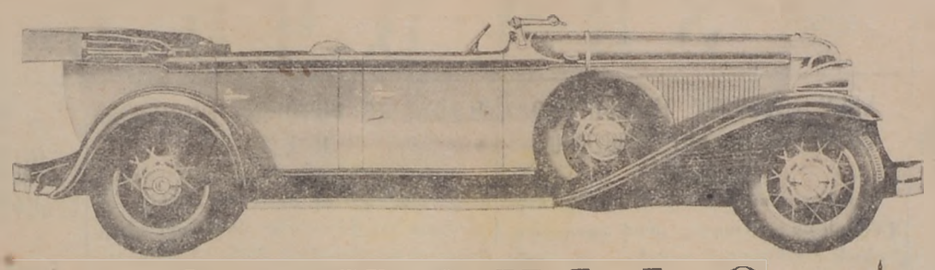

ԳՌԱՅՍԼԵՐ

աշխարհահռչակ իմիճաշարժեները որոնք 6-8 սիլինտր ունին,

ԱՄԵՆԱՏՈԿՈՒՆ ԵՒ ԳԵՂԵՑԻԿ ՄԱՐՔԱՆԵՐՆ ԵՆ ՀՐԱՊԱՐԱԿԻ ՎՐԱՑ ԵՒ

ԿԸ ՓՆՏՈՒԻՆ ԱՄԵՆՈՒՐԵՔ։

ԳՌԱՑՍԼԵՐ ինքնաշարժերու մասնաւոր յատկութիւններն են՝ ՏՈԿՈՒՆՈՒԹԻՒՆ, ԳԵՂԵՑԿՈՒԹԻՒՆ, ԶԱՓՍՈՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՀԱՆԳՍՏԱՒԷՏՈՒԹԻՒՆ։

Վճարման դիւրութիւններ կը տրուին։

ԳՌՑՍԼԵՐ թօհերու բոլոր կտորները պատրաստ կը գտնուին մեր վաճառատուներուն մէջ։

Լիբանանի, Սիւրիոյ և Իրագի բնդհանուր ներկայացուցչութիւն՝

NAAYEM MOTOR IMPORT Co. BEYROUTH B. P. 869, TÉL. 32—29

Հիւս. Սիւրիոյ ներկայացուցիչներ՝ Դ. և Մ. ԱԶԻՐԵԱՆ

Կարի եւ Ձեւագիտութեան Դասընթացք

Տիկին ՄԱՌԻ ԵՐԱՄԵԱՆ

ՎԿԱՅԵԱԼ ԴԵՐՁԱԿՈՒՀԻ

ԲԱՐԻԶԷՆ ԵՒ ՎԱՃԻՆԿԹՕՆԷՆ

Կարի եւ ձեւագիտութեան մասնագիտուհի, Տիկին Մառի Երամեան կը վերադառնայ իր արհեստանոցը, Մեծ Սէրայի դիմացը Նո. 78 ատ երկրորդ արկը։

Երեք ամսուան միջոցին կը սորվեցնէ ամենավերջին ճոռաձեւութեամբ, կար եւ ձեւագիտութիւն իր բոլոր բաղդութիւններով եւ արդիական միջոցներով, Droit-fils մեթոտով։ Իր ատակերտուհիները կ'օժտէ Բարիզի ատեստաթուղթով Académie Daydou վկայականով։

ՍԹԱՆՏԱՐՏ *կօշիկներ միշտ ամենալաւ, ամենադիմացկուն, ամենաժամանակակից եւ ամենագեղեցիկներն են.*

ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ

ՆԱՃԱՐ ԵՂԲԱՐՑՆԵՐՈՒ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ

ՏՕՔԹ. ԼԵՒՈՆ ԿԷՆԻՔՕՄՇԵԱՆ

(Նախկին ռճմ օր հիմնէ Գէյրութի Ամերիկ. հիւանդանոցի)

Իր նոր գաբանատունը կը գտնուի Ալէնպի փողոց (Նախկին ռճմ օր հիմնէ Գէյրութի Ամերիկ. հիւանդանոցի) Կիր Մատրաս), Լիբանանի Հորդորդական Նահանգապետ պատ. Էնդ. Քիլմ, երկրորդ յարկ.

Ընդունելութեան ժամեր.—

կէսօրէ առաջ ժամը 9—12, կէսօրէ վերջ 2—6։

ՉԳԱՒՄՐՆԵՐՈՒՆ ՄԻՆՉ ԶՐՈՒ

ՏՕՔԹ. ՕՍԿՐԱՏ ԱԻԵՏԻՍԵԱՆ

ՎԻՐԱԲՈՅԺ - ՍԵԱՄՆՈՐՈՅԺ

ՎԿԱՅԵԼ ՊԷՅՐՈՒԹԻ ՍՄԵՐԻԿԵԱՆ ՀԱՍԱԼՍԱՐԱՆԷՆ

Կրնդունի ամէն օր բացի կիրակիէն կէսօրէ առաջ 8—12 կէսօրէ վերջ 2-6

*Հասցէ՝ Capucin*ներու եկեղեցիին կից Արգարութեան պալատին եռակ։

ՏՕՔԹ. Գ. ՏԱՎՈՒՏԱՐԵԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ՆԵՐՔԻՆ ԵՒ ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

Իր դարմանատունը հաստատած է, *ՍԱՍՈՒՆԻ* վոլոց. Տօքթ. Եօզդաճեանի (ատամնաբոյժ) դարմանատան կից.

Ընդունելութեան ժամեր՝

կէսօրէ առաջ ժամը 8—12

» վերջ » 2—6

ՏՔԹ. Բ. ԳՈՒԼԱԳԵԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ՝ ՆԵՐՔԻՆ, ՄՈՐԹԱՑԻՆ ԵՒ ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

ՎԿԱՅԵԱԼ ՓԱՐԻԶԻ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑՆԵՐԷՆ

Կը դարմանէ գիտական ամենավերջին մեթոտներով, բոհերու, սատմոխի, ադիճներու յետադի ամէն տեսակ հիւանդութիւններ։ Հիճ եւ ցաւ ջերմամիզութիւնը իր բոլոր բաղդութիւններով, ինչպէս նաեւ Ֆրանկախոս եւ մորթային հիւանդութիւններ։

Արագ, արմատական եւ բաւեխիղճ դարմանում։

Հիւանդ կ'ընդունի ամէն օր, բացի կիրակիէ, իր ճախկին դարմանատան մէջ. ժամ 8—12 եւ 2—6ու մասնաւոր ժամադրութեամբ։

Երեքշաբթի օրերը, ժամը 2—5 վկայեալ *ԱՂՔԱՏՆԵՐՈՒՆ ՁՐԻ*

Ժօրճ Հասեան փողոց՝ թիւ 8

Տոկուն շինուածք Վայելուչ տեսք Հնչուն եւ բնական ձայն Անհատականիշներ

ՈՐՈՆՅՄՈՎ ԿԸ ՁԱՏՈՐՈՇՈՒԻՆ

ԱՓՕԼԼՕ ՓՕՆՕՆԵՐԸ

Հրապարակի վրայ գրտնուող բոլոր մարքային բուհերէն կը մրցին Աբօլլօ փօնօներու Մանաւանդ վերջին նոր մօտէլները, որոնք հասած են արդէն, անգերազանցելի են իրենց ձայնի ամենաբնական ժաւելի գիներով։

APOLLO GRAMOPHONE Co. Ltd

(of London)

ԱՓՕԼԼՕ ՓՕՆՕՆԵՐՈՒՆ ԹՈՓՇԻՒՐԸ !!!

Կատարեալ համոզում գոյացնելու համար անգամ մը այցելեցէք

MAISON APOLLO, Rue de la Poste, BEYROUTH

Փոխարինիք եւ ֆօնօյի ամէն ձեւի, սելֆիլլի ասղ եւ առանձնութիւններ գիւտամասնելի գին, վճարումի դիւրութիւն։

Ընդհ. ներկայացուցիչ Սիւրիոյ, Պաղեստինի, Անդրյորդանանի, Սիջագետքի եւ նկատրոսի.— ԳՈՒՐԳԻՆ ՍԻՆԱՆԵԱՆ

KOURKEN SINANIAN, Boîte Postale 642, BEYROUTH (Syrie

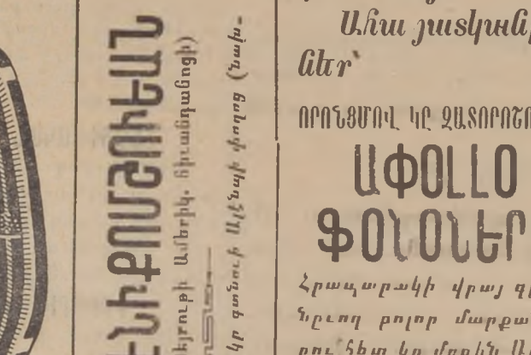

« Time is money »

Ժամանակը ոսկի է

ՉԷՆԻԹ

ԺԱՄԱՑՈՒՅՑԸ ՇՆՈՐՀԻ ԻՐ ԱՄԵՆԱՃՇԳՐՏՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ՃՇԴԱՊԱՀՈՒԹԵԱՆ

անզուգական յատկութիւններուն ձեզի դրամ կը տահեցնէ առանց դժուարութեան, կարելիութիւն ցալով խնայելու ձեր ոսպէներն անգամ։

Ունինք ժամացոյցներու ամբողջ շարք, ոսկի, արծաթ թէ ցիեել, կիներու եւ այրերու համար։

Կեանքի սղութեան դէմ !

այլեւս ոչ ներկայացում ոչ նուէր ահաճդէս նուագը ձեր տան մէջ։

ՕՏԷՕՆ

Սկաւառակի եւ ֆօնօի յայտնի մարքան ձեզ այս կը մատուցէ քիչ դրամով ամէն գիշեր ընտիր նուագ սելու հաճոյքը։

Գնեցէք **ՕՏԷՕՆ** *ֆօնօ վր որմէ անկասկած պիտի հմայուիք եւ նշորհիւ այս հռչակաւոր մարքայի սկաւառակներուն շարունակական ժամանման, կըրնաք ամէն իրիկուն, Ձեր տուներուն մէջ վայելել ամենամեծ նուագահանդէսները եւ նուագները, իրենց վերջին ստեղծագործութիւններով։*

Այլեւս ոչ ներկայացում եւ ոչ ալ նուագահանդէս. այդ բոլորը ունենալ ձեր տան մէջ միակ միջոցնէ կեանքի սղութեան դէմ իմիճապատասխան ելլու։

Կ'ԱՊԱՀՈՎՈՒԻՆ ՆԱԵԻ ԲՈԼՈՐ ՆՈՐՈԴՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ՝ ԱՄԵՆԱՆՊԱՏՍՏԱՒՈՐ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐՈՎ

Ընդհ. ներկայացուցիչ՝ **ԽԱՉԱՏՈՒՐ ՇԱՀԻՆ** (Ֆօշ վոլոց)

Վաճառատուն՝ Վէյկան փողոց, քաղաքապետարանի դան կից։

— Հաւա՜ր, հաւար, յառա՜ջ յառա՜ջ կը պոռան Թշնամի դիրքերէն, այսօր պէտք է գէլիէկուզան հասնինք, Անդրանիկ փաշան այնտեղ է, իսկ Գէորգ Զաւուշը Իլինկոր է։ Եւ Թշնամիի սեւ և խիտ շարքերը առջ կ'անցնին։ Մերիները սարսռած կ'ըլլան իրենց դիրքերը փոխել Թշնամիին պատճառելով կորուստներ, իսկ իրենցմէ ետևնին իյնող և վիրաւոր չիկայ։

Անդրանիկի զինակից լուկեր ԳԷՈՐԳ ԶԱՒՈՒՇ

Աւետիս, Իսօն, Մարտիրոս և Մոկոյի քեոին կը կոուէին Անտոքի կողին վրայ։ Հրայր, Սեպուհ, Սեմայեցի Կրպէն, Գէվօն եւ Մուշեղ օրոշած են ճանապարհը կարել և չթողուլ որ Թշնամին առջ անցնի։

— Կամ այստեղ պէտք է մեռնիլ և կամ չթողուլ, որ Թշնամին իր քայլը փոխէ, կ'ըսէ Սեպուհը, Հրայր և իր միւս ընկերները այնքան վճռական են, Կուիր բացարձակապէս անհաւասար է։ Գնդակներու բիւրաւոր տարափին տակ կը վիրաւորուի ծանր կերպով Սեպուհ։ Միեւնոյն գնդակներու տարափին տակ նաեւ կ'ըսպաննուի Աղբեցի Գէորգը։

Հրայր յանկարծ կը նկատէ, թէ Սեպուհը յետ է մնացեր, կը վերադառնայ։ Գնդակները կը տեղան։ Սեպուհ չի կրնար քայլ փոխել։ Հրայր կ'որոշէ անպայման Սեպուհը չթողուլ Թշնամիի ձեռքը և հետը առնել, բայց գնդակները կը խուսափին։

— Հրա՛յր, ինձ ձգէ և գնա՛, ես արդէն պիտի մեռնիմ, դուն ալ կ'սպաննուիս, կը գոչէ Սեպուհը։

Բայց Հրայր իր վիրաւոր ընկերը չկրնար ձգել այս տեղ։ Գնա՛, մի՛ կենար, կ'աղաչէ Սեպուհ, աւելի քարձր դիրքեր բռնեցէ՛ք, եթէ ոչ Թշնամին կը յաջղուի անցնիլ այս գիծը։

— Կամ ես ալ կ'սպաննուիմ և կամ քեզ ալ ազատելով հետս կը տանիմ, կը պատասխանէ Հրայրը։ Թշնամին նշմարած րլլալով մեր ազոց խուճապը կրակը աւելի և աւելի կը սաստկացնէ։

Նրբ անմահ Հրայրը կը ճգնէր իր վիրաւոր ընկերը հետ տանիլ չյանձնելու համար Թշնամիի ճիրաններու, ինք կ'իյնայ մութ գնդակէ մը։ Սեպուհը ուրիշ ոչինչ չունենար ընելու, բայց եթէ համբուրել իր անձնուէր ընկերոջ դիակը և ազոտով հեռանալ։ Բայց Սեպուհի սառցած վէրքը ծանր է։ Սեպուհը կը մտածէ, որ ապահիլ չիկայ, կը խնդրէ իր ընկերներէն զինքը սպանել, բայց ոչ ոք չի համաձայնիր։

Սեպուհը ինք դաշոյնը կը հանէ և կը փորձէ սիրտը մխել և սպաննել ինքզինքը, բայց ընկերները սուրը ձեռքէն կ'առնեն և չեն թողուր, որ անձնասպան ըլլայ։ Իր ընկերները վերցնելով զինք հետերնին կը տա-

AZTAG
JOURNAL QUOTIDIEN ARMÉN.
B. P 587
BEYROUTH, Liban
Directeur - Propriétaire
HAIG BALIAN

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳԻՆ
ՍԻՒՐԻԱ տար. 550, վեցամսեայ 300 Ս. Դ.
ԱՐՏԱՍԱՀՄ. տրկ. 7, վեցամսեայ 4 տոլար
Տնօրէն - Խմբագիր՝ ՀԱՅԿ ՊԱԼԵԱՆ

ԱԶԴԱԿ
ՕՐԱԹԵՐԹ
ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԳԻՏԱԿԱՆ

ازتــــاك
جريدة سياسية ادبية اقتصادية حرة

ՇԱԲԱԹ 5 ՄԱՐՏ 1932
ԶԵՐԹԷ ՀԱՏԸ 2,50 Ս. Դ.

Զ. ՏԱՐԻ | Ամէն առաքում պէտք է ըլլայ ուղղուած Տնօրէնին հասցէին | ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԱՄԷՆ ՕՐ, ԲԱՑԻ ԿԻՐԱԿԻ ԵՒ ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ ՕՐԵՐԸ | Չհրատարակուած ձեռագիրները չեն վերադարձուիր | ԹԻՒ 5 (582)

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

ՀԱՅ ՆՈՐԱԳՈՅՆ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ

Սովորութիւն է այլեւս, նորագոյն ըսելով հասկնալ յետպատերազմեան։ Գրականութիւնը չէր որ բացառութիւն պիտի կազմէր այս ընդհանուր կարգախօսէն։ Եթէ նախապէս դարերը կը դնէին վերջակէտ՝ իւրաքանչիւր շարժումի և մտածողութեան, մէկ բացառիկ սպանդ եկաւ աճապարանքով յեղաշրջելու ամէն ինչ և նոր հոգեբանութեան թելադրած դրոշմը դնելու մարդկային մտածողութեան իւրաքանչիւր քայլի վրայ։ Սխալ է կարծել որ նոր սերունդն է հեղինակը մեր օրերու բոլոր նոր շարժումներուն։ Յետպատերազմեան սերունդ՝ հասուն և ստեղծագործող՝ տակաւին չունի աշխարհը, բոլոր ստեղծագործող տարրերը, որոնք նորի ծիրանին ունին հագած՝ կուգան նախապատերազմեան շրջանէ մը, և որոնց առաջին քայլերը կորսուած էին պատերազմին բերած թոհուբոհին մէջ։ Աւելցնել նաև որ հասակ առած հին սերունդի մարդիկ նոյնպէս քիչ չ'վարակուեցան նորագոյն հոսանքէն։ Այսպէս է որ կ'ըսենք՝ մեր մասին մասնաւորելու համար՝ հայ նորագոյն գրականութիւն և ոչ թէ հայ նոր գրողներ։

Ինչ որ ստեղծուած է, և միայն արժէք դարձած հայ գրականութեան համար՝ պատերազմէն յետոյ, կը պատկանի հաւասարապէս մեր բոլոր բեղուն գրիչներուն, ըլլան անոնք հին թէ նոր։ Իրական արուեստագէտը ծերութիւն չի ճանչնար ու նոր պայմանները իրենց կնիքը կը դնեն՝ յաճախ անզգալիօրէն՝ անոր իւրաքանչիւր գործին վրայ։

Այսպէս է որ ընդհանուր արժէք, տարբեր հարց հինի և նորի տարողութիւնը իբրև թափ, և կայ փոխադարձ գնահատութիւն։ Նոյն երևոյթ չէ փոխադարձ քմծիծաղը։ Նորերու մօտ եթէ այս կը մեկնի երիտասարդութեան տուրքը եղող աւիւնին և սանձարձակութեան, հիներու համար հարցը կը ներկայանայ անտեղեակութեան կնիքով։ Անոնք վաւերական անուններ կը փնտռեն իրենց պարապոյ ժամերը լեցնելու համար, մինչդեռ անհրաժեշտ է խորապէս ճանչնալ նորերը՝ հնարաւոր դարձնելու համար ճիգերու մեկտեղումը։

Ընդհանուր այս խօսքերը աւելորդ պիտի ըլլային՝ եթէ մանրագրական կարծիքի չըլլայինք՝ հայ նորագոյն գրականութեան մասին, որուն մէջ իրենց հաւասար տեղը ունին Ահարոնեանէն մինչև երիտասարդ Շահնուրը։

Հակառակ հայրենի հողին և միջավայրին բացակայութեան, հակառակ անոր որ հայ գրողը չունի անմիջական ներշնչման աղբիւր, հայրենիքի ջուրն ու սարը, խրճիթներու ծուխը եւ գեղջուկին երգը, այնուամենայնիւ ինչ որ տուած է հայ գրիչը այս վերջին տասնամեակին՝ եթէ քանակ թէ եթէ որակ՝ արժանի է ցեղային հպարտութեան աղբիւր ծառայելու։ Դժնդակ մեր ապրած պայմաններուն մէջ, տարագիր ու խորտակուած հոգիով՝ դարձեալ հայ միտքը կրցած է ստեղծագործել։ Աւելի բաղդաւոր շրջաններու մէջ, այսքան կարճ ժամանակամիջոցի մը, աւելին արձանագրա՞ծ է արդեօք մեր գրականութեան պատմութիւնը։

Հայ նոր արձակին և նորավէպին հետ զուգընթաց եթէ բանաստեղծութիւնն ալ որոշ նուաճում արձանագրէր անկասկած որ բոլորն ալ համաձայն պիտի գտնուէին՝ բացառիկ արժէք տալու մեր նոր գրականութեան։ Եթէ հին և միջին սերունդի գրողները ու իրենց վերջին գործերը նկատի առնուին, սկսած Օշականէն՝ Աւետիք Իսահակեան, Ահարոնեանէն՝ Կոստան Զարեան, բոլոր իրենց նոր գործերուն մէջ կը ներկայանան աւելի կատարեալ, խորունկ ու նըրբացած։ Մէկ «Ծակ Պատիկը», «Ուստա Կարօն», «Ղէզօի Արտը» թէ՝ «Տատրագոմի Հարսը» պիտի մնան նոյն հեղինակներու անբաղդատելի գործերը։

Քիչ չեն արժէքները նաև բոլորովին նոր գրողներու մէջ։ Կը բաւէ յիշել անոնցմէ միայն Համաստեղն ու Վազգէն Շուշանեանը, որոնց մօտ ոչ միայն որակը ծանր կը կշռէ, այլև քանակը։ Անցած պէտք է համարել ժամանակը երբ երկու ոտանաւորով կամ արձակով գրագէտի ծիրանին կը զգեստէր մարդոց ուսին։

Առարկուի թերևս գրական յայն շարժումի մը բացակայութիւնը, ուղղութեան, համակարգութեան պակասը, մեր նորագոյն պատմութեան և դէպքերուն բացակայութիւնը գրականութեան էջերէն։ Իրարմէ խլուած ու կրկնուած անճշդութիւններ մեծ մասամբ այս բոլորը, պատճառ գլխաւորաբար գրական քննադատութեան պակասին մեր մէջ, որը առիթ կուտայ ամենօրեայ միակողմանի արտայայտութիւններու։

Չ'յիշեցինք տակաւին, մեր գրական պարբերաթերթերը, որոնցմէ «Հայրենիք» Ամսագիրը միայն աննախընթաց երևոյթ է մեր գրականութեան համար։ Տասը տարիներու կանոնաւոր հրատարակութիւն հարիւր տասներկու ընդարձակ հատորներ, բաւական են արդէն լեցնելու գրադարան մը։ Ու նաև բովանդակութիւն մը՝ որ բացառիկ է մեզ համար։ գրական, պատմական, քաղաքական այլազան նիւթերով ճոխացուած։ Ռուբէնի յեղափոխականի յուշերը միայն անգին գանձ մ'ընեն ոչ միայն մեր յեղափոխական պատմութեան, այլև գրականութեան համար, իրենց տուած ինքնատիպ ոճով, պատկերներով և նիւթերու անսպառ շտեմարանով։

Հայ նորագոյն գրականութիւն, իրեն որակական արժէքով ոչ միայն ունինք ներկայիս այլև անիկա քայլ մը աւելի առաջ է՝ մեր ընդհանուր ազգային համանուագէն, որ անծայր անորոշութիւն է ու խառնաշփոթ։ Հայ գրականութեան և անոր մշակներուն վիճակուած է բախտորոշ դեր կատարել տարագիր հայութեան հոգեկան փրկութեան գործին մէջ։ Գեղարուեստագէտ գրողի ներշնչումը երբ սնունդ կ'առնէ շրջապատի անմիջական հողերէն, փրկութեան անձրևի պէս կը դառնայ ոռոգելու սեփական ժողովրդի հոգին։

ԾԱՌԵՐ ԾԼԱՐՁԱԿ

(ԵՐԱԶ, ՊՏՈՅՏ ԵՒ ԽՕՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆ
ՄԵՌԵԱԼ ԱՂՋԿԱՅ ՄԸ ՀԵՏ՝ ՍՊԻՏԱԿ ՄԱՆԿՈՒՀԻ)
(ՀԱՏՈՒԱԾ ՄԸ)

Գրեց՝ ՎԱԶԳԷՆ ՇՈՒՇԱՆԵԱՆ

Մութ ու եղերական խորքի մը վրայ ահա բոց քաղաքը որ կը նայի խաւարին։ Ծանր ու անսահման աշխատանքէ յետոյ երկնցած եմ՝ անկողնիս վրայ խոնջ ու չկամ։ Ցանկարծական սրտմութիւն մը կ'իջնէ վրաս՝ ինչպէս ամպի ծուէններ կը կախուին վար յղի հողերուն բարութեան։ Ցաւաբեր ու ընդարձակ յուզում մը կը խռովէ զիս։ Երակներս կը լենան հիւանդ ու տառապագին ջերմութեամբ։ Գուրգուրանքի ու սիրոյ չար ու անյագ սիրով մը զիս կը նեղէ։

Կը կարօտիմ զգուական ու աղու բառերու ու ձեռքի մը (մայրիկինը) որ հանգչի գլխուս վրայ ու երջանկացնէ զիս։ Սիրտս կը խոնարհի (յուսահատ մանուկ) ու շրթներուս կ'այցելեն աղաչանքի համեստ ու ջերմ բառեր որ կը նեղեն զիս։ Բանամ բազուկներս ու գա՛մ քեզի, հա՛յրենի սուն։

Կ'ուզեմ խօսիլ՝ բայց իմաստուն ու հանճարեղ պէտք է ըլլալ ու ձայնդ պէտք է ծանր կշռէ որպէս զի լսեն քեզ։ Դո՛ւն, մեր գեղջուկ սարփինային տակ խոր ու տամուկ աչքերով աղջիկ, դուն սիրեցեալ, լսէ՛ զիս...

* *

Ուսերս բեռնաւոր են ու սիրտս լեցուն։ Գիշերը կը թուի լուսառատ ու հանդիսաւոր ու մարդիկը՝ բարի ու մելամաղձոտ՝ իրենց տառապանքին մէջ։ Ինչ լաւ է հեզ ըլլալ ու խաղաղ, ինչպէս գարնանավերջին մեր պարտէզին մէջ բեռնաւոր ծառերը որ հովէն կ'երկընչէին։ Ինչ լաւ է բարի բառերով մերձենալ մարդոց։ Կամ խոնաւ ու մեծ բիբերով ժպտիլ անկարելի ու ցնցող երազի մը։

Ծունկի գամ աղերսեմ բոլորին որ նեղեն ինծի, զմնէ ու կամակոր հոգիս, խստութիւնս ու չարաչուք լռութիւնս։ Ըսէ՛մ՝ որ խոնարհ, մեղմ ու հեզ ըլլան հետս։

Ըսէ՛մ որ ես եմ յանցաւորը ու բո՛լոր դառնութիւններս, վշտերս ու կսկիծներս կը պարտիմ ցեղ ու դժպհի բնաւորութեանս։ Ձեռք տամ հանդիպող առաջին մարդուն բարութեամբ ու երկիւղածութեամբ։ Խօսիմ սիրով ու սրտանց ու ըսեմ ծանր ու լուրջ ձայնով՝ գուրգուրանքի ու տառապանքի բոլոր խօսքերը որ գիտեմ։ Նայիմ մեծ ու հաւատարիմ աչքերով։

Հեզ ըլլամ։

Զարժեր նստիլ առանձին ու չար աչքերով նայիլ բազմութեան որ փողոցներէն կ'անցնի ռունգերը տնկած։ Զարժեր, պզտիկ քոյր, համրել պահերը որ կ'իյնան գետին կարկուտէ զարնուած ծաղիկներու թերթերուն նման՝ երբ Մայիսի գիշերը կը յառաջանայ դուրսը, հեռուն, գիւղերուն ու անդաստաններուն վրայ, իջնելով բոլոր ակօսներուն մէջ ու համբուրելով բոլոր ընձիւղները որ նոր ծլեցան ու բո՛լոր ոստերը որ պարպուած ուխտէ կը դառնան հողին անյիշաչար մայրութեան։ Պահը կարճ է ու բարի՝ սիրոյ գիշերուան մը պէս որ լուսնկային հետ վախճանին գնաց։ Պահը՝ վրաս, պահը՝ ահա փողոցին վրայ ու սենեակիս կիսամութին մէջ կարծես կ'ուզէ դանդաղիլ ինչպէս գողգոջուն ու սիրահար շրթունքներ փափուկ ու տենչալի ձեռքի մը վրայ։

Ու ձայն մը ահա, խորէն, կը խօսի ինծի ու կ'ըսէ որ չ'արժեր նստիլ հոս առանձին, առանց սիրոյ, յիշատակներու դէզի մը մէջտեղը, տժգոյն ու խռով։ Ու կ'ուզեմ ելլել դուրս ու քեզ փնտռել լոյսերուն տակ ու մութին մէջէն, անցնող բո՛լոր աղջիկներուն աչքերուն մէջ՝ բայց կը մնամ։

Հարուստ, հարուստ եմ այս իրիկուն յիշատակներով...

* *

Անգամ մը դաշտանկարի մը խաղաղութեան մէջ ես քեզ տեսայ։

Գարուն էր։ Շուրջը բո՛լոր խնձորենիները ծաղկած էին ու առաւօտը ծառերուն վրայ այնքան անհուն ու անհիթական էր ու թափանցիկ որ աչքերս սկսան յենալ անուշալի բոլոր ծառերուն հասակներովը։

Մեր գիւղաքաղաքը սկսաւ կանչել զիս՝ իր ջուրերուն ու քոժոժներուն ձայնովը։

Ահա՛ բոլոր աղբիւրները սկսան կարկաչել ու բո՛լոր սիրելի աչքերը նայիլ ինծի։ Երկնքի աղուոր ու կիսաթափանց պաստառի մը վրայէն՝ այն ի՜նչքան աչքեր վրաս։

Ոմանք թրջուած սիրոյ արտասուքով ու պղտոր։ Ուրիշներ խոր, սև, տրտում։ Ոմանք՝ խոշոր, մելամաղձոտ, թաց՝ հորթ ունեցող կովի աչքերու պէս ու ի՜նչքան անուշ։ Ահա՛ կ'ըսեմ՝ այս աչքերը որ նըշանձև են ու պատսպարուած երկար, խիտ ու սև արտեւանունքներու շուքին տակ և որ կարծես թէ պիտի ժպտին քեզի՝ մեր տանը քով բնակող հովիւին պզտիկ աղջկան աչքերն են։ Եւ ահաւասիկ կարծես սիրտս պիտի խախտի սեւէն, աչքերը վրաս բոլոր աղուոր, սիրեցեալ, կարօտէ խոնաւ աչքերը աչքերուս, ես կը նայիմ ծաղիկներու մէջէն չագանակագոյն ու կիսամութ աչքերուդ ու ինծի կը թուի թէ կ'արտասուես դուն, ծունկերուս մէջը գլուխդ պահած ու պզտիկ ձեռքերովդ փնտռելով ձեռքերս, դուն որ ինկար անապատի չար հողին վրայ իր աղուոր վզէն զարնուած պզտիկ թռչունի մը պէս, դուն որ փափուկ էիր նոր բացուող ծիլի մը նման, դուն մանկիկս որ անուն չունիս հիմա, ես օր մը տեսայ քեզ...

ՎԱԶԳԷՆ ՇՈՒՇԱՆԵԱՆ ԵՒ ՇԱՒԱՐՇ ՆԱՐԴՈՒՆԻ

* *

Գարնան պայծառ ու խաղաղ գիշերները մանաւանդ երբ դուրսը, սև ու վայրենի չէնքերու մէջ խեղդուած մեր պզտիկ պարտէզին մէջ ու ու ճամբու եղերքի թաւուտներուն խորը, կորսուած թռչուններ կ'երգեն տխուր ու թրթռուն ձայնով։ Երբ աւազանին միակեաց գորտը կը կրկնայ՝ կարծես մխիթարելու համար ինքզինքը ու երբ մանաւանդ բաց պատուհանէն չրջմոլիկ ու սիրահար թիթեռնիկ մը՝ ծանր, նկարէն ու աղուոր թեւերով, լապտերին լոյսին համար կ'իյնայ բարձիս վրան, ես կը լսեմ ու կը նայիմ խոշոր ու տղմուտ աչքերով աստղերուն որ կ'ընկղմին կապոյտին մէջ...

Ցեսոյ լռութեամբ ու խռովուն կ'ելլեմ ոտքի։ Կը յառաջանամ դէպի պատուհանը. արմուկներով կը կրթնիմ քարին ու կը նայիմ հեռուն, մութին մէջ հեազհետէ մարմին առնող մեր գիւղաքաղաքին։ Կուրծքս կ'ընդարձակի ու ձեռքերս քունքերուս վրայ կը դողդոջեն։ Լուսնկան որ այդ ժամուն դրացի կալամախիի մը գագաթին վրայ կը փշրուի, կը նմանի մեր տանը աղուոր ու հնօրեայ լուսնակին որ ամէն գարնան իրիկնաժամի կը ծագէր նոյն անկիւնէն, կ'անցնէր թզենիին վրայէն ու կը կախուէր հորին վրայ։

Ու ձայները կը յենան շուրջը ահաւասիկ ու կը լեցնեն զիս։ Հո՛ս ալ՝ երբ հովը, գիշերամուտին կը սողոսկի ոստերուն մէջէն ու կը զարնուի մշտադալար ու տերևախիտ դափնիին կը ձայնէ այնպէս ինչպէս մեր հովը, մարմարէ սանդուխներուն քով իր աղուոր հասակը ցցող տօսախենիին վրայ կը ձայնէր։ Զարմանալի է։ Ի՜նչ ազնուկ։ Ձայները կը շատնան ու կը պարեն շուրջը։ Որը՝ նուրբ, մետաքսային, փափուկ, պիտի ըսէի մայրիկին ձայնն է երբ քեզի կը խօսէր աշնան գիշեր մը, սերկեւիլի ծառին տակ, երբ ինկած էիր քարին վրայ ու կ'արտասուէիր։

Որը՝ թաւ, բաղաձայն բայց բարի, կարծես մեր ախոռապանին ձայնը ըլլար որ դժուարաւ դուրս կուգար ռնգունքներուն մէջէն։ Այս ի՜նչքան ձայներ։ Ահա՛ նաև քու ձայնդ հոսուն, խուսափուկ, խռովիչ սիրոյ մելամաղձոտ երգի մը կիսաձայնին նման։ Կը մօտենաս եռեւէս, առանց աղմուկի, ոտքերուդ մատներուն վրայ ինչպէս մայրիկը մեր հանգստութեան մահիճներուն ու պզտիկ ձեռքերովդ կոնակէս՝ կը փակես աչքերս։

Ես կը ճանչնամ քու ձեռքերդ։ Կը շօշափեմ զանոնք ու անուշ կուտամ։ Դուն կը ցատկես վրաս ու անուշ շրթներով կը համբուրես ճակատս ու կը խօսիս մեր դրացի հովիւին խոր ու սեւ աչքերով աղջկան մասին որ երեկոները պատուհանէն գաղտնօրէն ինծի կը նայի...

* *

Գիտե՞ս, ձիւնը վաղուց է պառկեցաւ, հեռաւոր լեռներուն վրայ, ահա՛ նորէն պայթեցան կոկոնները ու նըշենիները պտուղ կապեցին։ Ձմրան ջուրերը որ հեղեղ կազմած չարութեամբ կ'աղմկէին ձորին մէջ կորսուեցան դաշտին հողին ակօսներն ի վար։ Երէկ պատի մը վրայ տեսայ եղրևանի մը որ ծաղկած էր առատօրէն։ Նորածին գառնուկները կը մեծնան արօտավայրերուն մէջ ու կաչաղները կը բռնկին իրենց պճեղաւոր ոտքերուն տակ։ Ծիծեռնակները կը դառնան իրենց նախկին բոյներուն։ Ահա՛ սարեակները որ կը ճռուողեն կաղամախիներու դեռ մերկ ոստերուն վրայ։ Ու այս ի՜նչքան կոկոն։ Այս ի՜նչքան տերև։ Այս ի՜նչքան ծիլ ու ծաղիկ։ Այս ի՜նչքան կանաչ դուրսը դաշտերուն վրայ։

Ամէ՛ն ուրախութիւն կը դառնայ իր հին տիրոջ։ Որսի բաբակները կ'անցնին արագ քայլերով անտառներէն։ Ու դաշտերուն մէջ, սև, բարեկեր, բեղմնաւորուած ու յղի դաշտերուն մէջ ահա՛ ցորենները որ կ'ուռճանան։ Կը դառնան, կը դառնան մշակները իրենց արտերուն, ծաղիկները փունջ փունջ հողին աղուոր մարմինին։ Կը դառնան միջատները իրենց փոքրիկ ծաղիկներուն։ Մեղուները ծաղիկներու բեռնաւոր առէջներուն։ Թիթեռնիկները ոստերուն ու քո՛յր իմ,

ՏՈՂԵՐ

Ո՛Վ ԴՈ՛Ւ...

Ո՛վ դո՛ւ որ քալեցիր դողդոջուն՝ օրերու մութ շաւիղէն,
Բոլոր մարդոց պէս բարի և բարութեամբ գլխատիչ,
Որ բարձրացար բոյս մ'ինչպէս թունաւոր ու գգլխիչ,
Ու հպեցար մեղմօրէն անցնող ամէն երազի։

Եղար խոնարհ, սիրահար, սովորական աղերսող,
Խունկի մը պէս ծխեցար աստուածներու դաւադիր,
Եղար ստո՛ւկ, եղար վա՛տ, եսիդ բարձունքն հրկիզող,
Ու օրերուն աջև լո՛ւռ ողբի երգեր հիւսեցիր։

Ո՛վ դու, որ սիրեցիր լռութեամբ երազահար ու հեզոտ
Ու թոյլ տուիր որ լեցնեն հոգիդ թոյնով ապրշում
Փոթորկեցար երբ բոլոր իղձութիւններն արևոտ
Լո՛ւռ հեռացան՝ սպառած ոսկին սրտիդ հանքերուն։

Ու բարձրացար սանդուխին մինչև կատարը լուսեղ
Արիւնելով ծունկերուդ վար դարուններն անգին,
Այժմ նստած կը նայիս անդունդն ի՛վար մահահոտ,
Զափելով խորքը տխուր ունայնութեանը կեանքին։

Ո՛վ դու, որ կը նայիս սարսափով վայրէջքի մը կարեվեր,
Ըմբոստացիր յանկարծուստ ճակատագրէն շղթայող,
Եղի՛ր ցասկոտ, եղի՛ր հուր, ցանէ շուրջդ մրրիկներ,
Այրէ բոլոր կամուրջներն վերադարձիդ սպասող...

Եղի՛ր հպարտ ու ըմբոստ, քու կատարին գիտակից,
Արհամարհէ՛ օրէնքի տիղմէն հոգիներ մահացնող,
Ե՛ստ սահման, ե՛ստ օրէնք, եսդ Աստուած մրկածուփ,
Եղիր անսանձ փոթորիկ հորիզոններն արշաւող։

Տե՛ս ծուխը սև կամարակապ հորիզոնին չիկակարմիր,
Եւ աղաղակը դղրդող տիեզերքին հիմքը արնոտ,
Սարսափն անարգ տիրողներու դարերու վառ արեգակին,
Եւ փշրւող մութ փառքերու կարաւաններն անծայրածիր։

Կը թաւալի մարդը անարգ տիղմերու մէջ մարդն իր կուրծքին,
Կը դղրդայ գիշերը խոր բրիչներու ձայնէն ուժգին,
Ամէն մարդու բրիչն արնոտ կը փորէ փոս մը անդադար,
Թաղելու հոն մտերիմն իր՝ ձայնն իր հոգու՝ Յիսուս արդար։

Լքէ՛ ուղին բոլոր մարդոց, կատարներէն քալէ՛ մինակ,
Ճակատդ բարձր հովերուն և տառապանքդ քեզ առագաստ,
Նայէ՛ հեռո՛ւն լոյս կատարներն կարծես լոյսեր բիւրեղացած,
Նայէ դաշտերն կանանչութեան ծաղիկներու պարը ծաղկած։

Սիրէ՛ կինը, սէրդ սարփանք, վայրկեանի լոյս բոցավառուող,
Ապա անցիր բըջջալէն երազներդ կոխկրտելով,
Սիրէ կի՛նը, տարփանքով խօլ, կատաղօրէ՛ն ու վայրենի,
Եւ իր հոգին կարդայ փութով, մոռցիր կարօտն իր վայելքին։

Կը կսկծայ խորն հոգիիդ վիշտ մը անթաղ ու նորոգւող,
Կը սարսէ քեզ ամէն վայրկեան չ'յագեցած կիրք մ'արիւնող,
Կը ճանկռտեն ամէն ժամու հոգիդ ձեռքեր կմախքներու,
Ու մերկ քոյրեր հալածական կը պղտորեն լիճն աչքերուդ...

Բայց ահա դուն կը զրահուիս եւ բռունցքդ կը սեղմուի,
Ստուեր չիկա՛յ, ամէն անկիւն լոյսով առատ կը ողողուի,
Թշուառութիւնն է յագեցած, մօտ է կանթեղը մարելու,
Ցեղիդ համար եղիր պատրաստ ամբողջ աշխարհ մը այրելու։

Ո՛վ դու որ քալեցիր դողդոջուն՝ օրերու մութ շաւիղէն,
Եղի՛ր ուրիշ, եղիր հպա՛րտ, լոյս կիրքերով գինովցած,
Եւ օր մ'ըլլալ բարձունքիդ խօլ երազներն սպառած՝
Դուն քու ձեռքով կտրէ առէջդ, զրկէ Աստուած իր փառքէն։

ԼՈՒԹԵՐ

ՅԻԹԱՏԱԿԻԴ ՔՂԱՆՑՔԻՆ...

A peine ouverte au jour,
ma rose s'est fanée!...
CHÉNIER

Առուցի ցուրտ ու անառե՛ւ իրիկուն...

Կ'անցցնի սարսո՜ւռը ձմրուսն ծառերու մերկ ոստերէն,
Կուլայ եւ սի՜րտս՝ մութին մէջ տան ճամբան կորուսած
Պաղատակոծ զերթ տղե՜կ մը մօր անուցը շուրթին...

Մութ նոճիի մը վրայ թախիծն ոստայն կը հիւսէ...
Հովն իր անտես մտրակով տերեւներու շուրջպարին
Եղերասոյզ կուտայ հա՜զը չոր տրտու մը հիւանդ...

Ու երազները սրտիս մէջ ընդերկա՜ր
Թառերուն վրայ կարօտին սպասելէն ա՛լ դժգոհ՝
Թեւ կը բախեն հեռացեալ թռիչքներու խայտաճիէն...

Աշխայեց՝ մամռապատ շիրմաքարի մը գութին,
Աչքերուս մէջ բաժակած ադի արցունքը արտիս,
Ահա՛ փարած եմ ցուրէն, իմ մահացեա՛լ պատճելի,
Ցիշատակիդ հոանցքին աղօթասաց շրթներով...

Մենաւոր վանք մը հեռուն լալաթռթիռ կանչերով
Խաղաղութի՜ւն կը յայտէ խոժոռադէմ երկինքին.
Ու սուգի սեւ թռչունին գուժկան կառա՜չն հեգնախառնուկ՝
Տառապանքով ծանրաբեռ կ'օծէ դաշտերը համայն...

Ու յիշատա՜կդ անուշ, իրիկունին մէջ այս ցուրտ
Կարօտներուս լինին վրայ կ'օրհնասի սո՜ւր հեծքերով
Վերջալոյսէն նեցահար ինչպէս կարա՜պ մը դողդոջ...

Ցայնիդ կարկաչն հեզալուր, ժամանակի խիճերուն
Վրայ մեղմի՜ւ կը սահի եւ արձագանգն անոր խուլ
Կ'ալեծփի հոգիիս կամարներուն տակ մռայլ...

Եւ ամչկոտ համբոյրիդ ոյոյղ թաւիշն անմոռաց
Կ'անցցնի դալուկ այտերէս երազանուշ հպանմով,
Ու կը հանգչի հակտիս վրայ՝ մօրս ձեռքի՜ն պէս բարի...

Վաղաքարշաւ մինչ ծագի՜կը ոսկեփերթ մեր սիրոյն
Այս անառեւ ու ցրտին իրիկունով առուցի,
Շիրմակաոս միսերուս մէջ ցաւաբեկ կոտսանմով
Կը վերածուի լայնաբաց ու արիւնոտ, տա՜ւ վերքի...

Առուցի մութ ու հողմակո՜ծ իրիկուն...

Պէյրութ, 3 Մարս 1932 ՎԱԶԳԷՆ ՏԷՐՈՒՆԵԱՆ

ԿՐԹԱԿԱՆ ԳՈՐԾԸ ԱՄԵՐԻԿԱՀԱՅ ԳԱՂՈՒԹԻ ՄԷՋ

Նիւ Եօրքի Առաջնորդարանէն կը հաղորդեն որ, Առաջնորդը իր պատասխանները ընդունելութեան ընթացքին նկատած է որ հայ լեզուի ուսուցումը եւ հայեցի դաստիարակութեան գործը աննախընթաց եւ անօրինակ եռանդով յառաջ կ'երթայ Ամերիկայի մէջ։ Յետմիջօրեայ հայ դպրոցները բանալու յարաճուն եռանդ կայ ամենուրեք, նոյն իսկ փոքր ենթակայութեան մէջ։ Նոյնն է երեւոյթը Հարաւային Ամերիկայի թեմերու մէջ։

Ազգային գնահատութեան արժանի են ծնողք, հոգաբարձութիւնք, կրթական մարմիններ, տիկնաց խնամատարութիւնները իրենց ցոյց տուած եռանդուն գործունէութեան համար։

Առաջնորդը իր այցելած գաղութներու մէջ մօտէն հետաքրքրուած է կրթական գործով, նախագահած է դպրոցական հանդէսներու, խրախուսած ծնողքները ու ուսանողութիւնը։ Կրթական միջոցներ պահելու համար Ազգ. կեդր. Վարչութեան պատրաստած Ուսմանց Ծրագիրը շուտով գործադրութեան պիտի դրուի։

Կ'արտասուեմ։ Պղտոր ու ընդլայնուած աչքերով ու կը նայիմ մշուշին մէջ։ Չէն զուռ անուշ հասակիդ։ Կեցած ես մեր հորին քով, մազերդ արձակ ու գոյլով ջուր կը քաշես։ Կ'ըսես — խմէ՛ք, մի՛ լար, նայէ՛, պիտի գամ, դոյլս լեցնեմ ու գա՛մ, բայց չես գար ու ես կ'արտասուեմ հիմա մէկ գլուխս դրած պատուհանին, մինչ կիչերը իր վախճանին կ'երթայ...

ԱՄՈՒՍՔ

ՔՐԻԶԸ

Կը նախընտրեմ լսել բժշկական դասախօսութիւններ, քան գիտական կամ քաղաքական. այդ պատճառաւ ալ ուր որ բժշկական դասախօսութիւն մը եղի ունեցած է, վազելով գացած եմ, ձեռնհաս կլմ դարմանելու լսելու ծանօթ յոյսը սրտիս մէջ։ Աւելորդ է րսել սակայն որ յուսախաբ եղած եմ։

Այդ յուսախաբութեանս փոխարէն, տպրած եմ նոր նոր բառերու հետ նաեւ «քրիզ» բառը, որէ հիւանդութիւն իր քրիզը ունի եղեր, որ կուգայ, կերթայ, կը կենայ, նոյնիսկ կը նահիկը ինայ եղեր՝ անկո՛չ հիւրի մը պէս։ Մինչեւ վերջերս կը կարծէի թէ այդ բառը միայն բժշկութեան մէջ կը գործածեն, մինչդեռ սխալած եմ։ Փայտէ չերեքի մը պէս, այդ անպիտան բառը ամէն բանի մէջ ալ մտած է։ Նոյնիսկ անհատական խօսակցութեան մէջ թխմուած է։ Օրինակ. էթէ փոյձէք փոստաքան բարեկամի մը հարցունելու ինչպէ՞ք կ'երթայ ձեզ պիտի պատասխանէ.— քրիզ է, եղբայր, քրիզ։ Ալ դուն գլուխդ պայթեցուր հասկընալու համար թէ՝ այդ ասպարէզին մէջ, ո՞ր կրնայ ըլլալ քրիզը ու ակամայ կը մտածես. արդեօք մարդիկ այնքան քարի դարձած են որ, ալ հոն չեն ըներ, ալ գեղձուկ կամ ճմիր չեն գործեր, ալ սուտ չեն խօսիր որ դատ ու դատաստան չ'ունենան։

Եթէ այդպէս է օրհնեալ ըլլայ քրիզը։ Փորձեցէք 40էն 60, անյայտ տարիքի մէջ եղող, ամուրի բարեկամի մը հարցունել, թէ՝ — ինչո՞ւ չէք ամուսնանար. պատասխանը պիտի ըլլայ,— քրիզ կա՛յ, քրիզ — խելք ունիք նէ՛ հասկըցէք թէ այդ քրիզը նիւթակա՞ն թէ՝ աղջկայ քրիզ է։

Թերթերն ալ իրար անցած են. և «կրակ կայ» պոռալու պէս կը պոռան քրիզ կայ քրիզ, քրիզ վարչապետի, քրիզ աշիրաթապետի, քրիզ գլխապետի ևայլն։ Բայց այդ տեսակ «բարձր» քրիզներու մասին գրելը իմ նիւթէն և կարողութեան սահմանէն գուրս ըլլալով, ես միայն գործի քրիզին մասին պիտի գրեմ, որուն սուր ծայրը ինձ ալ հասած է, ինչպէս բոլորին։

Աշխարհի բոլոր խելօքները սկսած են զանազան դարմաններ առաջարկել այդ հրէշին ձեռքէն ազատելու համար, բայց թէպետրութիւններուն, ամենէն խելօքը, ամենէն օգտակարը և ամենէն բանաւորը մեր բնիկ Ծաղկեանինը կը մնայ, որուն երէ հետեւինք վստահ եմ որ, ինչպէս ջուրը կրակը կը մարէ, ինչպէս քրիզը մեր մուխը կը մարէ, այնպէս ալ այդ առաջարկը կընայ քրիզին մուխը մարել, զայն մէկդի վերցնելով, այնպէս որ մարդիկ նոյնիսկ չը կրնան զայն պատրուակի տեղ գործածել պարտականութենէ խուսափելու համար։

Ընկ. Սաղճեանը կը թելադրէ բոլորին, բոլորին, բոլորին, որ խնայողութիւն ընեն։ Ան օրինակ ալ կուտայ ըսելով, փոխանակ մէկ անգամ օթօ նըստելու, հինգ անգամ կրնաք թրամվայ նստիլ. իսկ թրամվայ չեղած տեղերը կրնաք ոտքով երթալ, կօշիկներնիդ ձեռքերնիդ առած։ Այս թելադրութիւնը բոլորիս խելքին ալ կը պահկի։

Հիմակ որ հասկցանք թէ, քրիզին միակ թշնամին խնայողութիւնն է, ես իմ կողմէն, պիտի ընեմ նոյնքան օգտակար թելադրութիւններ, վար չը մնալու համար աշխարհի խելօքներէն։

1.— Ամէն մարդ գիտէ թէ մէկ մէկ ալ երկու կընէ, գոնէ դպրոցներու մէջ այդպէս կը սովրեցուենն։ բայց մարդկային կեանքին մէջ ասոր ճիշդ հակառակն է. մէկ մէկ ալ մէկ կընէ, ոչ թէ երկու։ Ամէն երկիրներու մէջ կը գտնուին հսկայական ձեռնարկներ որոնց մէջ տասնեակ հազարաւոր մարդիկ կ'աշխատին։ Ասոնք երէ մէկ մէկ ալ մէկ ընեն, ինչպէս Ռոմէն Ռոլան, Ճոնէ Կիւլոր Միլլիէր են։

Կանտի մինչև 1919ը համագործակցած է անգլիական կառավարութեան և իր ինչ ինչ ծառայութիւններուն հսկայական գործունէութեան խորհրդարանական գերիշխանութեան խորհրդարանական գերիշխանութեան խորհրդարանական գերիշխան

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՉԻՆ-ՃԱԲՈՆ ՊԱՏԵՐԱԶՄԸ ՅԱՌԱՋԽԱՂԱՑՈՒՄԸ Կ' ԱՐԱՐՈՒՆԱԿՈՒԻ

ՃԱԲՈՆ ԿԸՆԴՈՒՆԻ

Պ. ՊՕՆՔՈՒՐԻ ԱՌԱՋԱՐԿԸ

ԼԻՆՏԷՐՊԷՐԿ 50,000 ՏՈԼԱՐ

ՓՐԿԱԳԻՆ ԿԸ ՏՐԱՄԱԴՐԷ

Ճաբոնցիք նոր գրաւումներ կ'ընեն

Շանկայ, 3 Մարս.— Իրենց սպասած օգնական ուժերը հասած ըլլալով, Ճաբոնցիք ընդհ. յարձակողականի մը սկսան պատերազմի ճակատին ամբողջ տարածութեան վրայ։ Անոնց զօրամասերը ամէն տեղ յառաջացան եւ իրենց նպատակակէտին հասան առանց դիմադրութեան հանդիպելու ոչ մէկ տեղ։

Խուճապի մատնուած չինական զօրամասերը հեռացողութեան ճաբոնական օդանաւերու կողմէ, որոնք ռումբերով ողողեցին զանոնք։ Ճաբոնցիք գրաւեցին Քիանկուանը։

Կը խորհուի թէ չինացիք ետ կը հաւաքին համախմբուելու համար հակայարձակողականի մը նպատակով։ Զօրավարներէն մին յայտարարեց թէ իրենք որոշած են դիմադրել հաստատապէս կերպով։

Ազգերու դաշնակցութիւնը գէշ տպաւորուած

Ժընեւ, 3 Մարս.— Ճաբոնական վերջին գործողութիւնները Ազգերու Դաշնակցութեան շրջանակներու մէջ առաջ բերին շատ գէշ տպաւորութիւն մը։

Պ. Բօլ Պոնքուր իրիկուան հանդիպում մ'ունեցաւ չինական եւ ճաբոնական պատուիրակներու հետ։ Չինական պատուիրակը կորոլի կերպով բողոքեց ճաբոնի ներկայ ընթացքին դէմ։

Ճաբոնի պատուիրակին հետ ունեցած իր տեսակցութեան ընթացքին, Պ. Բօլ Պոնքուր անկէ պահանջեց որ իր կառավարութիւնը հրաւիրէ պարզելու համար իր դիտաւորութիւնները եւ անոր մօտ պնդեց թշնամութեանց դադարումը ձեւ բերելու, ապաստելով շահագրգռուող պետութեանց խորհրդաժողովին արդիւնքներուն։

Ամերիկեան նաւատորմի խաղաղականի մէջ

Ուաչինկթըն, 8 Փետր.— Մով. կալ Փրթ բացատրեց թէ բոլոր ամերիկեան յածախոցները ուղարկուած են Խաղաղական ովկիանոսով մասնակցելու համար մեծ ռազմափորձերու որոնք տեղի պիտի ունենան ամերիկեան ծովեզերքներու բացերը։ Այս ռազմափորձերու նիւթ պիտի կազմեն Խաղաղականի ամերիկեան գլխաւոր նաւահանգիստներու յարձակումը։

Ծովակալը աւելցուց թէ այս ծրագիրը ուսումնասիրութեան առարկայ էր երկար ժամանակէ մը ի վեր արդէն։

Ազլանտեանի նաւատորմին մնկնումը իր նաւակայաններուն մէջ պիտի թողու զգալի պարպում մը միայն, որովհետեւ հետազօտութեանց յատուկ նաւերը, ժիններն եւ զգլոց-նաւերու-նաւ ապամինը հրաման ստացած են մնկնելու համար։

Այս առաջին անգամն է որ սոյն նաւախումբերը զրկուած են Խաղաղական Ովկիանոս։ Երկու նաւաբեժիններու մրցեղ հաւաքուիլը Խաղաղական ովկիանոսի մէջ 1919էն ի վեր կատարուած ամենամեծ համախմբումը պիտի ըլլայ։

Ծովային նախարարութեան կողմէ արուած հրամանին վրայ Խաղաղականի մէջ համախմբուելիք պատերազմական նաւերը բաղկացած պիտի ըլլան 12 զրահաւորէ, 17 յածանաւէ, 33 ընդդիմիկէ, 81 թօրփիլահալածէ, օդանաւ կրող երկու նաւերէ և 56 օժանդականաւերէ։

Տագնապ Յունաստանի մէջ

Սթէնք, 3 Մարտ.— Քաղաքական կացութիւնը կնճռոտեցաւ։ 29 Փետրուարին տեղի պիտի ունենար Պրէչոնի քաղաքապետին ընտրութիւնը։ Թեկնածուներուն բազմաթիւ լլլալուն և ասոր հետևանօք ընտրողները չփոխուիլնան սաեւնալիք հաւանական լլլալուն համար, կառավարութիւնը որոշած էր պաշտօնական թեկնածու մը նիւթկացնել որն էր Փորսիքքայի գործարանի տէր Պ. Մէքֆաքսն։ Ժողովրդական կուսակցութիւնը ասոր պատասխանած էր պաշտօնապէս իր պատրանութիւնը սակառնալով Պ. Սթրատթիկեսի թեկնածութիւնը։ Անկախ ազատականներն ալ իրենց կազմով ունէին երկու թեկնածուներ։

Հանրային կարծիքը մեծ կրևորութիւն մը կուտար այս ընտրութեան։ Այդ իր կը դիտնալ թէ կառավարութիւնը կացութեան տէրն էր դեռ կամ ըստ դիմադրելն են որ այս ժամուս աւելի հող չտան են երկրի մէջ։

Հակառակ հանրութեան սպասումին, ընդդիմադիրներու թեկնածուն է որ ամենամսոյլը եղաւ կառավարութեան թեկնածուին ստացած 7945 քուէի դէմ 12720 քուէով։ Անկախ ազատականներու թեկնածուները, երկուքը 10,000 քուէ մատաւորապէս։

Կառավարութեան թեկնածուին ձախողիլը կը մեկնուի կրքոտ կերպով։ Աւելի մեծ հարուած մը կ'իջեցնէ նախարարութեան հայքին։ Հետևաբար, երբ որ ընտրութեան արդիւնքը յայտնի եղաւ, Պ. Վէնիզէլոս չվարանեցաւ յայտնել երեսփոխանական ժողովը և երկիր հրաւիրել նոր ընտրութիւն կատարելու համար։ Սոյն ընտրութիւնները տեղի պիտի ունենան յառաջիկայ Ապրիլ ամսուան վերջերը։

Պ. Վէնիզէլոս յայտարարեց թէ կացութիւնը կը պահանջէր այսպիսի միջոցի մը ձեռնարկումը։ Կառավարութիւնը կը գտնուի համայնարհային տագնապի մը դէմ։ Ան պարտաւոր է երկիրը ներկայացնել ժընեվի և Լոզանի խորհրդաժողովներուն մէջ։ Ուրեմն զօրաւոր և երկրի լիակատար վստահութիւնը ունենցող կառավարութեան մը հարկաւոր է։

Լիպտրէրկ 50,000 տոլար փրկագին կը յատկացնէ

Նիւ Եորք 4 Մարս.— Լիպտրէրկ ընդունեց իմարել 50.000 տոլար իբրեւ փրկագին իր առեւանգուած որդւոյն համար։

Ամերիկեան գանձի ներկայ տարուան առաջին տասը ամիսներուն բացը կը հասնի մէկ միլիառ 750 միլիոն 17,000 տոլար։

Ծերակոյտի Արտաքին Գործոց յանձնախումբը սկսաւ ուսումնասիրել Միացեալ Նահանգներու Լահէյի միջազգային իրաւարար ատեանի յարելու խնդիրը։

Ճաբոնցիք միտք կը յառաջանան

Շանհայ 4 Փետր.— Ճաբոնցի ծովակալ Նօմիւրա և Անգլիացի ծովակալ Քէյլի խորհրդակցութիւն մը ունեցան։ Անոնք այսօր ժամը 13ին պիտի հրաւիրեն Պ. Քօօն, ինչպէս նաեւ Չինական սպայակոյտի պետը։

Շանհայ.— Ճաբոնցիք վրաւերին Թուզունկը, Շաբէյը և Շէնկին և կը շարունակեն իրենց յառաջխազգումը։

Շանղուն.— Նախկին կայսրը Բուէի իր պաշտօնին գլուխը պիտի անցնի Մարտ 30ին, իբրեւ նախագահ Մանչուրիական նոր պետութեան։

Ճաբոն կուզէ կախադրել թշնամութիւնները

Ժընեւ 4 Մարտ.— Պ. Սաթօ Պ. Բօլ Պոնքուռի հաղորդեց թէ՝ Ճաբոնական կառավարութիւնը որոշած է բանակցութեան մէջ մտնել թշնամութիւնները կախադրելու համար։

Ազգերու Դաշնակցութեան ժողովը, որ, պիտի քննէ մանաւանդ Չինա-Ճաբոնական վէճը, կը բացուի այսօր։

Չինաստանի պատուիրակը սկզբունքով ընդունեց Պ. Բօլ Պոնքուրի կողմէ եղած առաջարկը։

ՏԵՂԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԲԱՐՁՐ ԳՕՄԻՍԷՐԻ ԱՌՈՂՋՈՒԹԻՒՆԸ ԳՈՀԱՑՈՒՑԻՉ Է

ՍԻՒՐԻԱԿԱՆ ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ՊԻՏԻ ԱՄԲՈՂՋԱՑՈՒԻՆ ՇՈՒՏՈՎ

Մամլոյ Ֆիւհրը, երէկ հրատարակութեան տուաւ հետեւեալ պաշտօնական զեկոյցը։

Բարձր Գօմիսէր պ. Բօնսօի առողջական վիճակը գոհացուցիչ պայմաններու մէջ կը յառաջդիմէ դէպի լաւը։ Մօտ ապեհին Ն. Վսհմոթիւնը կը թողու հիւանդանոցը եւ կը վերադառնայ իր մայրիններու ապարանքը, ուր բանի մը օր հանգստանալէ վերջ կը վերսկսի իր պաշտօնին։

Երկրորդ զեկոյցը կրսէ.—

Մինչեւ ամսոյս վերջերը Սիւրիական ընտրութեանց ամբողջացումը հաւանական կը թեսնուի։ Մօտ օրէն հրամանագիր մը պիտի հրատարակուի, որ պիտի որոշէ ընտրութեանց ժամանակը։

Ծ. Խ.— Մեր առած տեղեկութեանց համաձայն ընտրութեանց այսօրուան յետաձգուան պատճառը եղած է պրն. Բօնսօի հիւանդութիւնը. այլապէս ամսոյս բոլորքը պատրաստ պիտի ըլլային բոլոր ընտրութիւնները եւ Մարտ 20ին պիտի գումարուէր նոր խորհրդարանը։

ԶՕՐ. ԿՐԱՆ ՐԻՒ ԿԸ ՄԵԿՆԻ ՖՐԱՆՍԱ

Ֆրանսական արեւելեան բանակի ընդհանուր հրամանատար Զօրավար Պիկօ Տիւ Կուճ Բիւ յառաջիկայ Ապրիլի վերջերը պիտի մեկնի Ֆրանսա։ Զօրավարը հանի մը ամիս առաջ Պատերազմական Նախարարութեան մօտ դիմում կատարած էր, խնդրելով իր փոխադրութիւնը։

Ըսի բաւական կուճ ատեն Բարձր Գօմիսէրութեան պատասխանատուներէն ոմանք պիտի փոխուին, բայց այս պարագան հաստատուած չէ դեռ պատասխանապես։

ԱՐԾԱԹ ԴՐԱՄՆԵՐԸ ԿԸ ԴԱԴՐԻՆ ԳՈՐԾԱԾՈՒԹԵՆԷ

22 ՄԷՋԻՏ ՄԷԿ ՕՍՄ. ՈՍԿԻ Կ'ԱՐԺԷ

Բարձր Գօմիսէրութիւնը պատասխանական զեկոյց մը պատրաստած է Սիւրիական կառավարութեան միջոցաւ հասկորդելու համար ժողովուրդին։ Այդ զեկոյցի կը վերաբերի հին Օսմանեան արծաթ դրամներու։ Նկատի ունենալով որ Սիւրիան իր մասնաւոր արծաթ դրամները ունի արդէն, կուզուի գործադրութենէ դադրեցնել հին արծաթ դրամները։

Սիւրիական կառավարութիւնը հաստատած է գործածութիւնը. այլապէս ամսոյս բոլորքը պատրաստ պիտի ըլլային արծաթ դրամներու վերացման, կը յայտարարէ այժմէն առեւտրականներու որ սկսին դադրեցնել գործածութիւնը Օսմանեան արծաթ դրամներու, որովհետեւ պատասխանական յայտարարութեան հաղորդուելէն վերջ 22 մէջիտ մէկ Օսմ. ոսկի պիտի արժէ միջնդեր հիմա 18 մէջիտ կարժէ մէկ Օսմ. ոսկի։

ԱՆԳՈՐԾՈՒԹԵԱՆ ԵՐԵՍԷՆ ԱՆՁՆԱՍՊԱՆՈՒԹԻՒՆ ՓՈՐՁԱՏ

Մուճամճե Շամա անուն Հօմսցի երիտասարդ մը, անձնասպանութեան փորձ մը բաւ առջի օր, Պէյրութի մէջ։ Դանակով մը աճ կտրեց իր ծնտերակը եւ կորսնցուց մեծաքանակ արիւն։

Մահամերձ վիճակի մէջ էր աճ, երբ փոխադրուեցաւ հիւանդանոց։ Հարցաքննութեան ընթացքին յայտնեց որ անձնասպանութեան պատճառը եղած է իր մտածուած բռնաւոր վիճակին վերջ մը տալու համար։

ԱԶԳԵՐՈՒ ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ՔՆՆԻՉ ՅԱՆՁՆԱԽՈՒՄԲԸ ԿԸ ՇԱՐՈՒՆԱԿԷ ԻՐ ՔՆՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Ազգերու Դաշնակցութեան ընդհ. յանձնախումբը որ դեռ կը մնայ Պէյրութ, երէկ այցելեց Պէյրութի ոսթիկանատունը եւ վեց ժամ մնաց հոն։

Պատուիրակները ընդունելութեան ընթացքին հարցուցին.

— Ե՞րբ պիտի կարենանք մեկնիլ ուզե, ոսթիկանատունը ի՞նչ կրնէ ատոց հանդէպ.

Ոսթիկանապետը պատասխանելով յայտնեց որ՝ կր խոստեն զա՛ոնք եւ կր դրկեն հոգեւոր պետերու մօտ, անոնց գործ հայթայթելու համար.

— Հանրատուն զեղուող տղերկներուն մէկը եթէ զղջայ եւ դուրս ելնել ուզէ անկէ. բայց բարեբաղձին պարտ ուղեկցուն պատճառ չի կրտեսնայ ապատուիլ, ի՞նչ կրնէ.

— Մենք մյօս աղջկան կողմնակից կրլլանք եւ կ'ուզխատիմ դիւրութիւններ ցնել.

Վերջը հարցումներ րրած են բժշկական բնութեանց, ձեւը առ ուած մի. ջոցներու եւ այլ խնդիրներու շուրջ եւ տացած են մանրամասն պատասխաններ, պատուիրակները ուզած են հասկնալ նաեւ հանրատուներու մէջ կիրկային գանուղ տղերկներու քիր։ Ոսթիկանութիւնը պատասխանելով յայտնած է որ Պէյրութ, Թրիփոլի, Սայտա եւ Զահլէ կր գտնուին 151 Լիբանանցի, 110 Սիւրիացի եւ 340 օտարահպատակ հանրային կիներ։ Լիբանանի մէջ կր գտնուին 35 արուեստագէտուհիներ մի միայն, Լիբանանցի. օտարահպատակ արքիսներ արձանագրուած են Ընդհ. Ապահովութեան մօտ։

Պատուիրակները վերջը այցելած են կայ, մանմանական եւ տեղացի որբանոցները եւ ընդունելութիւններ կատարած են։

ՅԱՒԱԼԻ ԱՐԿԱԾ ՄԸ

Հանրապետութեան նախագահ Ն. Վ. պ. Շարլ Տէպպասի եղբայրը պ. Այրհէն Տէպպաս, առջի օր, նամբէն գալով մի. ջոցին ոտը սանելով իյնկած է գետին։ Բժիշկները ընդունելէ վերջ հասկցած են որ ոսկորը կոտրած է եւ բանի մը ամիս պէտ է մնայ անկողնի. անշարժ վիճակի մէջ։

650 ՉԲՕՍԱՇՐՋԻԿՆԵՐ ԿՈՒԳԱՆ ՊԷՅՐՈՒԹ

Ամսոյս 12ին Պէյրութի նաւահանգիստը պիտի հասնի «Օմբրես Ավսթրալիա» գոգնեաւը 650 զբօսաշրջիկներով։ Նաւը միայն 24 ժամ պիտի մնայ Պէյրութի նաւահանգիստը։ Զբօսաշրջիկները ցամաք պիտի ելնեն եւ պիտի պտտին Պաալպէքի, Ձիպկլլի աւերակները եւ պիտի վերադառնան նաւ։

ԵՐԿՈՒ ՍԻՐԱՀԱՐ ՄԷԿ ՍԻՐՈՒՀԻ

Պէյրութի կին. Տամաւր գիւղէն Իլիաս Ղբրաիպ եւ Վիհբօր Աճ խնձոր վաճառ կր սիրեին իրենց գիւղացի Սելիմէ անունը աղջիկը։

Իլիաս տասնհնգամեայ էր եւ միւսը կր հետապնդէր իր մրցակիցը։ Սելիմէ տասնհինգ, երկուքին ալ սէր ցոյց կուտար։

Առջի օր երկու սիրահարներու միջեւ կռիւ մը տեղի ունեցաւ։ Իլիաս դաշոյնի հարուածով մը ծանրօրէն վիրաւորեց Վիհբօրը, որ իսկոյն փոխադրուեցաւ հիւանդանոց եւ ուր ալանդեց հոգին։

ԲԱՐՁՐ ԳՕՄԻՍԷՐԸ ՊԱՇՏՕՆԱՊԷՍ ԿԸ ՎԱՒԵՐԱՑՆԷ ՀԱՅԱՍԷՐՆԵՐՈՒ ՄԻՈՒԹԻՒՆԸ

ԻՆՉ Է ԱՆՈՆՑ ԳՈՐԾՈՒՆԷՈՒԹԻՒՆԸ

Բարձր Գօմիսէրը իր բոլոր պատուիրակներուն դրկած է հրահանգ մը, որով կը հաղորդէ որ «Հայերու Բարեկամներու Ազգ. Ընկերութիւնը 1931 Օգոստոսին սկսեալ պատասխանապես հանչցուած է հանուած որ հիմիրներ, մեռ եւ տիկիններ տրուծուած են ընդարձակելու իրենց գործունէութիւնները։

Սոյն Ընկերութիւնը արդէն Հալէպի մէջ մասնաճիւղ մը ունի եւ այժմ կուզէ ուրիշ մասնաճիւղեր բանալ Սիւրիոյ եւ Լիբանանի միւս հատուածներուն մէջ։ Ըստ «Էլ Անուար»ի տեղեկութեանց սոյն միութեան գործունէութիւնները սահմանուած են հետեւեալ կերպով։

1. Հայ գաղթականներու բնակութեան, տեղաւորման եւ ապրուստին համար դրամ հայթայթել.
2. Որբերու դասիարակութիւնը.
3. Բարոյական վտանգներէ փրկել կիներն ու աղջիկները.
4. Աշխատասէր հայերու նիւթապէս օգնել.
5. Հայ գաղթականներու ընդհանուր առմամբ բարոյապէս եւ ցնծասպէս բարձրացումը.

ԴՐԱՑԻՆԵՐՈՒ ՄԻՋԵՒ

Աֆհարի պէյերէն Խալիլ Ապթիլ Քաւիրի հովիւը իր հոգը կր էսէ Ալաուներու ասհմանէն ներս եւ հոն արածել կուտայ։ Ալաուը կալուածները կր բողոքէ, բայց օգուտ չըներ։ Ասոր վրայ տեղւոյն կառավարութեան լուր կուտայ հօտը հեռացնելու համար իր սահմաններէն։ Գիւղի միւսիւր կուգայ երկու ժանտարմաներու ընկերակցութեամբ եւ կուզէ հեռացնել հովիւը ստիպելով որ ետ դառնայ։ Հովիւը կ'սկսի կռիւ մը հովիւ Ահմէտ Հիւսէյնի եւ ժանտարմաներու միջեւ։ Այս վերջինները գետին կր գնեն եւ գետին կր փռեն հովիւը։

Խալիլ պէյի մարդիկը լուրը առնելուն պէս վերջին ծայր կր բարբոքին եւ յարձակում կր գործեն Ալաուի գիւղացիներու վրայ։ Կառավարական ուժեր կր հասնին երկու կողմէն եւ հազիւ առաջքը կառնեն արիւնահեղութեանց։

Ալաուիներու եւ Լիբանանի երկու հարցաքննիչ դասատուներ միասեղ յառաջ կր տանին հետաքննութիւնները։

ՎԱՐՁԱԿԱԼՆԵՐՈՒ ԻՐԱՒՈՒՆՔՆԵՐԸ ՊԱՇՏՊԱՆԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ ԱՇԽԱՏԱՆՔՆԵՐ ԿԸ ՏԱՐՈՒԻՆ

Վարձակալներու յանձնախումբը ամսոյս 2ին գումարում մը ունենալով, տուաւ հետեւեալ որոշումները։

1. Հաճրապետութեան նախագահին ներկայացնել նոր խնդրագիր մը, վարձերու խնդրին առագ կարգադրութեան համար։

փոփոխներ իրենց գրաւուած տուներու եւ խանութներու մասին։

3. Տեղեկագիր մը պատրաստել մասնակի օրինագծին բովանդակութիւնը ամբողջացնելու համար։

4. 1926ին Ֆրանսայի մէջ մշակուած վարձակալներու օրինագծին մէկ պատճենը դրկել կառավարութեան։

Ինչպես գրած հինք, կառավարութիւնը խոստացած է օժանդակել վարձակալներու իրաւունքներուն պատասպանութեան եւ արդէն կազմուելու վրայ է մասնագէտներու ժողովը, մշակելու համար մասնաւոր օրինագիծ մը։

ԱԶԳԱՅՆԱԿԱՆ ՊԵՏԵՐ ԿԸ ՄԵԿՆԻՆ ՀՕՄՍ

Ազգայնական պետեր Հաճիմ Աթասի, Իպրահիմ Հանանօ եւ Մաասալլա պէյ Ճապրի, Թամասկոս իրենց ընկերներուն հետ երկար տեսակցութիւն ունենալէ վերջ մեկնած են Հօմս։

ԲԱՆԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ

Վաղը, կիրակի կէս օրէ առաջ ժամը 10.30ին, Ժողովուրդային Տան մէջ պ. Գէորգ Սազճեան պիտի խօսի «Ներմանական վտանգի եւ Եւրոպայի խաղաղութեան, վրայ։

Մուտքը ազատ է։

ՆՈՒԻՐԱՏՈՒԹԻՒՆ

Փոքրիկ Սարգիս Գուրգալեան՝ Մամլրքէյի Ազգային թոխիսանոցին կը ծնուիրէ 500 սուրիական դահեկան փոխան մատաղու ոչխարի մը։

Սեանալ խմբագրութենէս։

ՎԱՐՁՈՒ ՍԵՆԵԱԿ

Օգաստոս լուր սենեակ մը որ կրնայ գործածուիլ որպես դարմանատուն բժիշկի մը կամ ատամնաբոյժի մը կողմէ, վարձու է։ Պէտ է դիմել «Ազգակի տպարանին վերի յարկը, լուսանկարիչ Գրիգ. Վահան Զարեանեանին։

ՀՐԱՊԱՐԱԿԱԳԻՐ ԲԱՆԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ

ԺՈՂՈՎՐԴԱՅԻՆ ՏԱՆ ՄԷՋ

Կիրակի 6 Մարտ կէսօրէ առաջ ժամը 10,30ին

Պիտի բանախօսէ՝ Պ. ԳԷՈՐԳ ՍԱԶՃԵԱՆ. Նիւթը է՝

ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ ՎՏԱՆԳԸ ԵՒ ԵՒՐՈՊԱՅԻ ԽԱՂԱՂՈՒԹԻՒՆԸ

ՄՈՒՏՔԸ ԱԶԱՏ

ՀԱՅ ԳԵՂ. ՄԻՈՒԹԻՒՆ

Գրական-Երաժշտական Երեկոյթ

ՇԱԲԱԹ ԻՐԻԿՈՒՆ, 3 ՄԱՐՏ, ԺԱՄԸ 9ԻՆ

ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԱԿՈՒՄԲԻՆ ՄԷՋ

ԲԱՆԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ՝ Արդի բանաստեղծութեան ազդեցութիւնը նուագի վրայ

(Ֆրանսերէն լեզուով)

Բանախօս՝ Պ. Ճ. ԹՕՒՐԱԲ. Ցայտագրի կը մասնակցին՝ Ռէնեէ Միզպահ, Դ. Պաթամի Որ. Զ. Ապէլ, Որ. Մ. Կիւլպէնկեան

Պ. Պ. Ն. Հազարապետեան, Մ. Նազարեան եւ Գ. Նիգիպլեան

Մուտք 15 ս. դ. *Անդամներուն 10 ս. դ.*

ԱՅՍ ԵՐԿՈՒՈՑ ԶՕՐՔ ԱՅՐԱՍՏ ՍՐԱՀԻՆ ՄԷՋ ՏԵՂԻ Կ'ՈՒՆԵՆԱՑ ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ՃԱՇԻ ՊԱՏՄԱՀԱՆԸ

88

«Մհրիհները գրաւելին 53 ժամուր 3000 փամփուշով։ Կռիւին մասնակցող ութ վաշտ զօրքը այսպէս էր բաժնուած — երկու վաշտ կը կռուէր Զայի մօտ, իսկ վեց վաշտը 3-4000 քրդերու հետ կր յարձակէր Այիանքի կողմէն. Կռիւը տեւեց առաւօտեան ժամը 11-էն մինչեւ երեկոյեան ժամը 1-ը (Ը. Թ.)։ Թշնամին նոյն օրը այրեց Շէնրք և Սէմալ գիւղերը։

2.— ՄԵՐԿԵՐԻ ԿՌԻՒԸ

Ապրիլ 14ին և 15ին կռիւները չարունակուեցան կէս-կէս զանէն երկու ժամ հեռաւորութեան վրայ գրտնուող Մերկեր գիւղի վրայ։

Անդրանիկի կարգադրութեամբ այդ կռիւին մասնակցեցաւ Մուրատ իր մէկ քանի տղաներով 6—7000 քրդերու և 3—400 թրքական կանոնաւոր զինուորներու դէմ։

Այս կռիւը կ'անցնի թեթեւ և ոչ նշանակելի հերոսական դրուագներով։ Թշնամին թէեւ յանկարծակիի կուգայ, բայց մեծ վնասներ չի կրեր չնորհիւ չուտ փախուստի դիմելով։

3.— ԻՇԽԱՆՁՈՐԻ ԿՌԻՒԸ

Տակաւին Ապրիլ 16ին կառավարական զօրքերը բռնած էին Իշխանձորի ճանապարհը, որպէս զի Իշխանձորի գիւղացիները գաւառի հետ ունեցած իրենց յարաբերութեան կապերէն զրկուին։

Կարգադրուած էր, կռիւներու սկզբնաւորութենէն ի վեր, որ յարձակվան երթական և ենթարկուելիք գիւղերը կամաց կամաց տեղափոխուին դէպի Սասնոյ կեդրոնական մասը։

22

85

— Ծառայ կը պատայ հրամանատարը, փողը կը հրնչէ, բայց կոտրած զօրքը կր նահանջէ։ Կիրճը փրկուած է։ Զօրքը կր փախչի նախիրի նման կորսնցուցած իր գլուխը։ Շատերը ողջ ողջ կը բռնուին և կը կոտորուին։ Անոնցմէ 41 հոգի կը պահուին Ձիւնի չերեսրուն տակ, որպէսզի Հայերը հեռանայէ յետոյ, ելլան և փախուստ տան, բայց այնտեղ կը սառին։ Ծեծոյ կը գտնուին իրենց գիակները։

Կիրճի բերանին կռուի մէջ ծունկէն ծանրապէս կը վիրաւորուի Ախլեխացի Մաասն։ Ընկերները կը ջանան գայն հեռերնին տանիլ, բայց Մաասն կը զոչէ։

— Ինձմով մի զբաղիք, նայեցէք վերջնական յաղթութեան, եթէ թշնամին ժտեցայ, ես կարող եմ կըռուիլ, իսկ եթէ չկարողանամ կռուիլ, ինքզինքս կը նետեմ ժայռերէն դարվար։ Դուք էք, հոգ տարէք մեր յաղթութեան համար, ինձի համար ժամանակ մի վատնէք։ Անդրանիկի զինուորներէն մէկ քանին ալ մնացած էին Զայի գլուխը և Մուրատ իր ընկերներով մնացած էր ջուրի ափին արգիլելու համար թշնամիին ջուրէն անցքը։

Ծանկարծ թշնամին վրայ կուտա Մուրատի և իր ընկերներուն վրայ։ Մուրատ ստիպուած կ'ըլլայ յետ քաշուիլ աւելի նպաստաւոր դիրքեր, բայց նայելով որ, նպաստաւոր պահ չկայ, ձայն կուտայ իր ընկերներուն.

— Տղա՛ք, աւելի լաւ է այստեղ մեռնիլ քան երթալ։ Մուրատի ձայնը կը կասեցնէ իր ընկերները։ Կատաղի կռիւը կ'սկսի։ Ծուսանատական կռիւը մեզի համար կը վերջանայ յաղողութեամբ։ Թշնամին կանգ կ'առնէ չուարած։ Մուրատ չի հաղորդուր որ ոևէ թիրք զինուոր Ջրի այս ափը անցնի։ Իրիկունը Մուրատ իր ընկերներով պար կը բռնէ և կը ծօնէ յաղողութիւնը։ Ժամը

ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ՇՔԵՂ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

5 Mars Շաբաթ երեկոյ ժամը 9-ին

ՃՕՐՃ ԱՃՐԱՄԻ ՄՐԱՀԻՆ ՄԻՋՈՑ

(Րիվիէրայի կից, Ծովեզերք)

ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԱԾ **E. F. G. A.** ՄԱՍՆԱԽՈՒՄԲԻ ԿՈՂՄԷ

ԹԱՆԿՕ ԵՒ ՎԱԼՍԻ ՄՐՑԱՆԱԿ

Ձեռնկայներ եւ թմպալա — Ուրը հոգիները տրէսր

Ղեկավարութիւն Ֆրանսական:

ՄԱՆԿԱԲԱՐՁՈՒՀԻ

ԱՐՏԷՄԻՍ ՃԱՆԱՐՃԵԱՆ

Վկայեալ Lauréat Ֆրանսական համալսարանէն

Նախկին ՄԱՆԿԱԲԱՐՁՈՒՀԻ Ալէքսանդրէթի քաղաքային հիւանդանոցին

Իր նոր դարմանատունը կը գտնուի Տօքթ. Եէնիքօմշեանի տան կից, Շէյխ Իպրահիմ Շէյխլիի տունը, Բաս Պէյրութ

ՀԻՒԱՆԴ ԿԸՆԴՈՒՆԻ — կէս օրէ առաջ ժամը 9—12 » » վերջ » 2—6

ՏՕՔԹ. Հ. ԼՈՒՍԻՆԵԱՆ

(ՀԱԼԷՊ)

Նախկին քժիշկ Միջագետքի Չիւղտորական հիւանդանոցներու եւ մանուկներ ներհին հիւանդութիւններու

առաջ, արմաւական, խղճամիտ դարմանում:

Հիւանդ կ'ընդունի ամէն օր ժամը 9—12 եւ 2—6 իր դարմանատան մէջ, Հալէպ Նէյալ թաղ. Թրամվայի քցկերութեան կայարան, թիւ 7

Ըշ. եւ Ուրբաթ օրերը աղքատաց օրի

կարի եւ ձեւագիտութեան դասընթացք

ՏԻԿԻՆ ՏԻՐԱ ՄԱՆԿԵԱՆ

(ՎԿԱՅԵԱԼ ՓԱՐԻԶԷՆ)

Ծայնի դէրձակուհի Տիկ. Տիրա Մանկեանի ձեւագիտութեան 5րդ դասընթացը կ'սկսի Մարտ 1ին «էօթօլ ար Թրուա Տօֆքօր»ի հիւղ դիմաց, Կուրօ փողոց:

Երեք ամսուան մէջ, ամենավերջին միտոտներով եւ արդիական միջոցներով կը սորվեցնէ ձեւագիտութեան բոլոր բաղդատիւթիւնները եւ կ'օժանդակէ Բ. Գործիքութենէն հատատուած վկայականներով:

Համոզուելու համար անգամ մը դիմեցէք իր 66ւ աւելի օրջանաւարտներուն:

ԿԱԶՄԱՏՈՒՆ

Յ. ՏԷՐ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍԵԱՆ

ՐԻՒ - ԷԼ - ԳԱՊՈՒՇԻՅԷ ԹԻՒ 49

(Մեծ Սէբրային առջեւ)

ՄԱՍԿՏՋՕՓ

Կաշեկար գործ, լաթակարգ եւ Թղթակարգ տոկուն եւ ճաշակաւոր ԳՈՐԾ

ԶԱՓԱՒՈՐ ԳԻՆԵՐՈՎ

Կրօնական եւ կրթական հաստատութեանց եւ գրադարաններուն համար մասնաւոր ԶԵՂՉ

ԳԱԲՐԻԷԼ Թ. ԹԷՐԶԵԱՆ

(ԵԼԵՔՏՐԱԿԱՆ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ)

Հիմնուած 1921 ին Գոլիս-Բերա

Տիս դիւրաւաչեի պայմաններով կը կատարեմ ամէն կարգի էլեկտրական յոյսի գործադրութիւններ (Intsallation) ինչպէս նաեւ մօթօր եւ ծիծամօճներ:

Վաճառատուն կ'ստանձնէ նաեւ բոլոր էլեկտրական գործադրութիւններու պատասխանատուութիւնները: Մասնաւոր սպասարկութիւն բնակարաններու էլեկտրա-գործադրանց: Վաճառատուն Philips եւ Lux էլեկտր. լամբերու եւ ամէն տեսակ էլեկտրական պիտոյքներու:

Վճարման դիւրութիւններ.

Հասցէ — Վ. Ուզուէնեանի գրասենեակ [illegible]

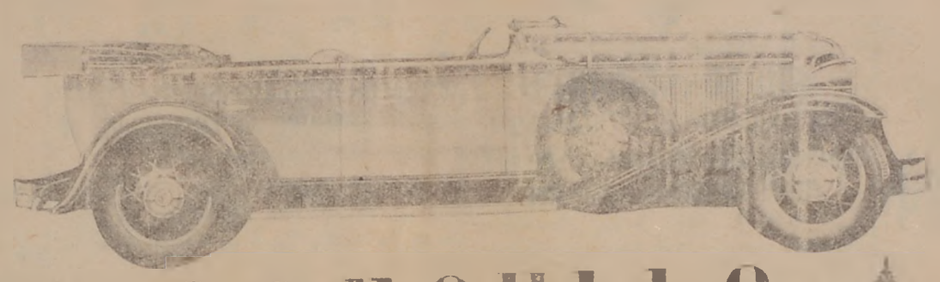

ԳՈՒՅՈՒԼԵՐ

աշխատասիրուած չափ ինքնաշարժներու որոնք 6-8 սիլինտր ու ունին,

ԱՄԵՆԱՏՈՂՈՒՆ ԵՒ ԳԵՂԵՑԻԿ ՄԱՐՔԻԶՆԵՐՆ ԵՆ ՀՐԱՊԱՐԱԿԻՒ ՎՐԱՑ ԵՒ

ԿԸ ՓՆՏՈՒՒԻՆ ԱՄԵՆՈՒՐԵՔ:

ԳՈՒՅՈՒԼԵՐ ինքնաշարժերու մասնաւոր յատկութիւններն են՝ ՏՈԿՈՒՆՈՒԹԻՒՆ, ԳԵՂԵՑԿՈՒԹԻՒ, ՉԱՓՈՒՈՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՀՍՆԴՍՏԱՒԷՏՈՒԹԻՒՆ, վճարման դիւրութիւններ կը տրուին.

ԳՈՒՅՈՒԼԵՐ օթօներու բոլոր կտորները պատրաստ կը գտնուին մեր վաճառատունին մէջ, Լիբանանի, Սիւրիոյ և Իրաքի ընդհանուր ներկայացուցիչը՝

NAAYEM MOTOR IMPORT Co. BEYROUTH B. P. 869. TÉL. 32—29

Հիւս. Սիւրիոյ ներկայացուցիչներ՝ Գ. և Մ. ՍԶՒՐԵԱՆ

Կարի եւ Ձեւագիտութեան Դասընթացք

Տիկին ՄԱՌՒ ԵՐԱՄԵԱՆ

ՎԿԱՅԵԱԼ ԴԵՐՋԱԿՈՒՀԻ

ԲԱՐԻԶԷՆ ԵՒ ՎԱՇԻՆԿԹՕՆԷՆ

Կարի եւ ձեւագիտութեան մասնագիտուհի Տիկին Մառի Երամեան կը վերադարձնայ իր արհեստանոցը, Մեծ Սէբրայի դիմացը Նո. 78 տան հրկրորդ արկը:

Երեք ամսուան միջոցին կը սորվեցնէ ամենավերջին ճոռաձեւութեամբ, կար եւ ձեւագիտութիւն իր բոլոր բաղդատիւթիւններով եւ արդիական միջոցներով, Droit-fils մեթոտով: Իր աշակերտուհիներ կ'օժանդ Բարձի արխարհածանօթ Académie Daydou վկայականով:

ՍՓԻՆՏԱՐ *կօշիկներ միշտ ամենաբարձր, ամենագեղեցիկները, ամենահաժան եւ ամենագեղեցիկներն են.*

ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ

ՆԱՃԱՐ ԵՂԲԱՅՐՆԵՐՈՒ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ

ՏՕՔԹ. Ա. ԼԱՄԲԱՐՃԵԱՆ

(Նախկին Բէյրութի եւ Հիւրեան Պէյրութի Ներքնամասերուն պատասխանատու)

Իր նոր դարմանատունը կը գտնուի Մէջիտիէ Պուլվարի վերջը, Ֆրանսական Հիւանդանոցին դիմացը (Նախկին Ֆրանսական Զինուորական Հիւանդանոցը)

Կ'ընդունի ամէն օր կէսօրէ առաջ ժամը 8—12, կէսօրէ վերջ 2—6:

ՋՔԱՒՈՐՆԵՐՈՒՆ, ՄԵՇ ՁՐԵՑ ԶՐԻ:

ՏՕՔԹ. ԳԷՈՐԳ ԿԷՐՊԷՐԵԱՆ

Վկայեալ Lauréat նախկին Interne եւ ատեմ մասնագէտ ՄԱՆԱԳԵՍ բժիշկ Ֆրանսական հիւանդանոցի ԱՉՔԻ, ԳԱԼԻ, ԿՈՂԱՅԻ, ԱՂԻՔԻ և ՊՂԱՒՈՒ հիւանդութիւններու բաժնին:

Հիւանդ կ'ընդունի կէսօրէ վերջ ժամը 2—6

իր պնակիին մէջ rue de Damas, No. 15

Հիւանդներ ուղղակի հիւանդանոց կ'ընդունուին իր կողմէ տրուած մուտքի բարօրով:

Աղքատ հիւանդներու ձրի դարմանում, ամէն օր կէսօրէ առաջ ժամը 10—12, հիւանդանոցի դարմանատան մէջ:

ՏՔԹ. ՍՈԿՐԱՏ ԱԻԵՏԻՍԵԱՆ

ՎԻՐԱԲՈՑԺ - ԱՏԱՄՆԱԲՈՑԺ

ՎԿԱՅԵԱԼ ՊԷՅՐՈՒԹԻ ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ՀԱՒԱՆԱԿԱՆ

Կընդունի ամէն օր բացի կիրակիէն կէսօրէ առաջ 8—12 կէսօրէ վերջ 2-6

Հասցէ՝ Capucinներու եկեղեցիին կից Արդարութեան պալատին եռանկ:

ՏՕՔԹ. Գ. ՏԱՎՈՒՏԱՐԵԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ՆԵՐՔԻՆ ԵՒ ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

Իր դարմանատունը հաստատած է, ՊՈՒՍՏԻ վողոց, Տօքթ. Եօզդաեանցի (ասամնաբոյժ) դարմանատան կից.

Ընդունելութեան ժամեր՝

կէսօրէ առաջ ժամը 8—12
» վերջ » 2—6

ՏՔԹ. Բ. ԳՈՒԼԱԳԵԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ՝ ՆԵՐՔԻՆ, ՍՈՐՔԱՑԻՆ ԵՒ ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

ՎԿԱՅԵԱԼ ՓԱՐԻԶԻ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑՆԵՐԷՆ

Կը դարմանէ գիտական ամենավերջին միթոտներով, բոհերու, սատմոխի, պիիճներու լեարդի ամէն տեսակ հիւանդութիւններ: Հին եւ նոր գիրմավիզութիւնը իր բոլոր բարդութիւններով, ինչպես նաեւ Ֆրանկահիս եւ մորքային հիւանդութիւններ:

Առաջ, արմաւական եւ բարեխիղճ դարմանում:

Հիւանդ կ'ընդունի ամէն օր, բացի՝ կիրակիէ, իր նախկին դարմանատան մէ. ժամը 8—12 եւ 2—6ու մասնաւոր ժամադրութեամբ:

Երեքշաբթի օրերը, ժամը 2—5 վկաեալ ՍՂՔՈՒՏՆԵՐՈՒ ՀՐԻ

Ժ ord Հասեկս փողոց՝ թիւ 8

Տոկուն շիկուած վայելուչ տեսք հնչուն եւ քնքուշ ձայն Անոս ստեղծիչները՝

ՈՐՈՇՄԱՄԲ ԿԸ ՀԱՄՈՐՇԵՒԻՆ

ԱՓՕLLO ՖՕՆՕԳԷՐԸ

Հրապարակի վրայ գրուած ամէն տեսակ քոլոր մարքան բու հետ կը մրցին Արտ ֆոնօգրաֆ Մանուածդ վերջին նոր մօտէլները որոնք հասած են արդէն, անգնահատելի են իրենց ներդաշնակ ձայնի գեղեցկութեամբ ու ամուր գործելու ընդունակութեամբ

APOLLO GRAMOPHONE Co. Ltd

(of London)

ԱՓՕԼԼՕ ՓՕՆՕՆԵՐՈՒ ԹՈՒՓՔԵՐԸ ԻՒՐ

Կատարեալ համոզում գոյացնելու համար անգամ մը այցելեցէք

MAISON APOLLO, Rue de la Poste, BEYROUTH

Փորոգիչ եւ ճօճող ամէն ձեւի, սեղմիչով առակ եւ առանց ասոնց

պիւռամասկի գին, վճարումի պիւռոքիճներ

Ընդհ. ներկայացուցիչ Սիւրիոյ, Պաղեստինի, Անդրյորդանանի, Սիլիզիտքի եւ Կիպրոսի.— ԳՈՒՐԳԷՆ ՍԻՆՕՆԵԱՆ

KOURKEN SINANIAN, Boîte Postale 642, BEYROUTH (Syrie

Ճ.ն է ժամը 7.ին Անդրանիկը կը հասնի Ֆաիրկէն:

Թշնամիի համար կ'սկսի հակադարձ ճակատագիրը: Ինչպէս որ առաջ անոնք նեղը դրած էին Մարաթաը, այս անգամ կարգը իրենց կուգայ: Մերիները կ'սկսին յարձակման ուժեղացած Անդրանիկով: Թուրք զօրավարները կ'սկսին հալածուիլ և կոտորուելով կը հասնին մինչև Շէնէրք, ուր տակաւին Թրքական Թագաւորները կը գոռային մեր դիրքերուն վրայ:

Այսաեղ ալ թշնամին կը մատնուի անակնկալի, վայրկեան, որ եկած էր անձամբ տեսնելու և ղեկավարելու կռիւը, տեսնելով որ իր զօրքերը կը փախչին սարսափահար, ինքն ալ վրանները կը քանդէ և կը վերադառնայ Մուշ նոր ծրագիրներ յղանալու համար: Այս անգամ յարձակումը ոչ մէկ օգտակարութիւն չէր ունեցած: Պէտք է նոր ծրագիր կազմել դիմադրելու հաւժար Հայ յեղափոխականները:

Կատարեալ յաղթութիւն: Բայց Հայ զինուորը ոգեւորուած է և չուզէր կանգ առնել: Անիկա կ'ուզէ չարունակել հալածանքը, բայց Անդրանիկ կը հրամայէ կանգ առնել և ոչ-ոք զնդպիտական փորձեր չխաղալ:

Անդրանիկի կարգադրութեամբ բոլորը կը հաւաքուին կէլիէկուզան տանելով իրենց հետ Հրայրի և միւս ինկող ընկերներու դիակները: Հանդիսաւոր, անխափան թաղ յուղարկաւորութիւն է: Մեր յեղափոխականները կը թաղեն իրենց նահատակ ընկերները, կը թաղեն կրակով, կը թաղեն առելու թեամբ և վրէժով լեցուած:

— Այս զոհերը մեզ կը տանին գէպի յաղթութիւն, կը գոչէ Անդրանիկ իր սիրելի ընկերներուն գիակներուն վրայ: Հրայրը մէկ գրող էր և մէկ կռուող: Մինչև եօքն ալ Անդրանիկ կը խօսէր Հրայրի մասին անսահման յարգանքով և հիացումով:

— Որքա՛ն որ դուք գրիչ չարժէք, կ'ըսէր Անդրա-

նիկ, չէք կրնար Հրայրի պէս գրիչ չարժել: Հրայր և իր ընկերները նահատակուեր կը թաղուին Սերոբ-Աղբիւրի գերեզմանին քովիկը:

Անդրանիկի գինակից ընկերներէն

«Այդ իրիկուն Հայ զինուորները առտուընակ վերջին աստիճանի անհանգիստ դրութեան մէջ էին: Ամբողջ կռուի ընթացքի մէջ վերջին աստիճանի յղայրն ապրած դրութիւնը, տեղացող կարկուտն ու անձրեւը, քաղցութիւնը, յոգնեցուցած էին բոլորը:

«Այդ կռուին մէջ մենք Հրայր, Մարտիրոս Կրպէն, Աղբեթի Գևորգ, Կէլիցի երկու երեխաներ 10—11 տարեկան և պառաւ կին մը: Թշնամիէն սպանուեցան 800-1000 հոգի, այնպէս որ կռիւներու տեղերը և զօրքի նահանջի ճամբան ողողուեցաւ արիւնով:

ՕՓՆԷ ԴՈՒՆՔԵԶԻ եւ ԱՍՏՂԸ ՔԻՉԻ ՊԻՏԻ ՕՓՆԷ

ԸՆՏԱՆԻՔԻ ԱՍՏՂԸ

(L'ETOILE du FOYER)

Առեւտրական և երկրագործական ժողովրդային վարկի հաստատութիւն

Անանուն ընկերութիւն.— դրամագլուխ՝ 3,000,000 ֆրնք.

որ կրնայ 3.000,000,000 ֆրնք.ի բարձրացուիլ վարչական խորհուրդի պարզ որոշումով:

Գեղրոնատեղի.— 137 Boulevard Sebastopol - Paris

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ Արեւելեան պետութեանց

Սալոյ Օթելի օճիք, Պէյրութ, Պէյրութ

ԵԼԵՒՄՏԱԿԱՆ ՃԻՒՂ

Ապահով պարտականագրութիւնի

ՕԺԻՏ

Երաշխաւորեալ տոկոս 6%, Ակէ զատ մասնակցութիւն ընկերութեան չահերուն:

ԿԱԼՈՒԱԾԱԿԱՆ ՃԻՒՂ

ՎԱՐԿԵՐՈՒ ԲԱՑՕՒՄ

Կալուածի վրայ փոխատուութիւնք՝

վճարելի 10—15—20 տարիէն, որոշուած պայմաններուն առաջ ուզողը կրնայ վճարել:

ԸՆՏԱՆԻՔԻՆ ԱՍՏՂԸ ընկերութիւնը նեղկայիս 75,000է աւելի անդամ ունի: Մինչև 1 Ապրիլ 1931 Ընտանիքին Աստղը 135 միլիոն փոխ տուած է, գրաւով 500 միլիոնէ աւելի արժէք ունեցող անշարժ կալուածներու վրայ:

Ամեն թղթակցութիւն ուղղել՝ B.P. 821, Beyrouth

AZTAG
JOURNAL QUOTIDIEN ARMÉN.
B. P. 587
BEYROUTH, Liban

Directeur - Propriétaire
HAIG BALIAN

ԳԻՆԵՐԸ
ՍԻՒՐԻԱ ամր. 550, Վեցամսեայ 300 Ս. Դ.
ՈՐՁԱՀԱՄ. տարի 7, Վեցամսեայ 4 տոլար
Տնօրէն - խմբագիր՝ ՀԱՃԻՆ ՊԱԼԵԱՆ

ԱԶԴԱԿ

ازتـــاك

ՕՐԱԹԵՐԹ
ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԳԻՏԱԿԱՆ

جريدة سياسية ادبية اقتصادية هزلية

ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ 8 ՄԱՐՏ 1932

ԶԵՆՔԸ ՀԱՍՏ 2.50 Ս. Դ.

Ջ. ՏԱՐԻ | Ամեն առաւոտ պէտք է ըլլայ թերթիս տնօրէնին հասցէին | ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԱՄԷՆ ՕՐ, ԲԱՑԻ ԿԻՐԱԿԻ ԵՒ ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ ՕՐԵՐԸ | Չհրատարակուած ձեռագիրները չեն վերադարձուիր | Թիւ 6 (583)

ԽԱՂԱՂՈՒԹԻՒՆ ԿԸ ՏԻՐԷ ԾԱՅՐԱԳՈՅՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ ՄԷՋ

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

ՓՈԽԱԴԱՐՁ ՎԱՐԿ

Նախորդ խմբագրականի մը մէջ անդրադարձեր էինք նոր հիմնուած Փոխադարձ Վարկային Ընկերութեան ձեռնարկին, նիւթը բաւարար չէինք, որովհետեւ կարելի չէ մէկ անգամէն սպառել հարց մը, որ այսօր էական հարցերէն մէկը կը դառնայ բոլոր անոնց համար, որոնք հրապարակի վրայ ըլլալով, մօտէն ծանօթ են սկսուած տագնապին, որ կը սպառնայ օրէ օր կործանիչ ծաւալ ստանալ։

Իրամատուները և բոլոր վարկային հաստատութիւնները վերջին աստիճան սեղմած են ամէն վարկ, նոյն իսկ ամենայարգուած եւ ծանօթ ստորագրութիւններուն, ամենաունևոր հիմնարկութիւններուն։ Միւս կողմէ անկարելի է վաճառականներուն և վաճառատուներուն համար իրենց ամբողջ գործառնութիւնները կանխիկի վերածել, ինչպէս նաև անկարելի է իսկոյն գանձել իրենց ապառիկները ընդհանուր ղրամական և տնտեսական տագնապի մէջոցին։ Գեղացին անկարող է վաճառել իր արտադրութիւնները և վերածել ղրամի, կալւածատէրերը նոյնպէս անկարող են ստանալ իրենց վարձքերը և իրենց բաժին ինկած արտադրութիւնները ձեռք հանել։ Բոլոր դլուխի երկիրներու դռները գոց են, որովհետեւ նոյն վիճակի մէջ են և անոնք։ Ներքին առևտուրը կանգնած, կանգնած է նաև դուրսի հետ փոխանակութիւնը, հետևաբար ամէն օր գործի մարդիկ կը զգան քանդումի սպառնալիքին մօտենալը՝ արագ և թաւալուն ընթացքով։

Այս տեսակ օրերու է, որ յաճախ փոքր գումարներ մեծ դժբաղդութիւններէ կ'ազատեն առևտրականը տագնապալից հրապարակի մը վրայ։ Այս տեսակ օրերու է որ վճարումի մը եւ դանձումի մէկ երկու օրուայ յապաղումը գահավէժ անկումներու կ'առաջնորդէ։

Այս տեսակ օրերու համար է ահա որ փոխադարձ վարկի ընկերութիւնները կոչուած են նախախնամական դեր կատարել, թեւ ու թիկունք տալով ճիշդ րոպէին, ընկնելու մօտ խանութպանին, վաճառականին, արհեստաւորին։

Ինչպէս պատերազմի դաշտին վրայ, նոյնպէս առևտրական կեանքի պայքարներուն մէջ, մեծ է ժամանակին դերը։ Պէտք է ժամանակ շահիլ, պէտք է երկարագոյնը տոկալ։ Ցաճախ փոքրիկ օգնութիւն մը նոր կեանք և նոր եռանդ կուտայ թուլացող կողմին և կը զօրացնէ անոր դիմադրութիւնը։

Ահա այդ նպատակին համար էական է փոխադարձ օգնութեան սկզբունքի վրայ հիմնուած վարկային հաստատութեան մը գոյութիւնը։

Ստէպ կը լսենք խնայողութեան մասին երգուած գովեստներ։ Սակայն պէտք չէ մոռնանք նաև որ վաճառականը, առևտրականը, արհեստաւորը իանութպանը գիտնալով իր գրամին շահաբեր արժէքը չի կրնար պաշտօնեայի հոգեբանութիւնով խնայել։ Առաջինները համար խնայելու տարբեր ձև մը պէտք է ստեղծել։ Անոնք կրնան խնայել, երբ իրենց խնայողութիւնները շահաբեր ըլլան։ Սրինակի համար ան չի կրնար տասը ոսկին մէկ կողմ դնել և քնացնել, երբ գիտէ որ ապրանքի վրայ ամիսը մէկ կամ երկու անգամ դարձնելով կրնայ ամիսը մէկ երկու ոսկի շահ ստանալ։ Եւ երբ կուգայ տագնապը, ան ինքզինքը կը գտնէ ձեռքը ապրանքով լեցուն, որ չի ծախուիր և շահ չի բերեր, և կը պարտաւորուի ձեռնթափ և յաճախ փճանալ։ Ասոնց համար պէտք է ահա հաստատութիւն մը, որ նուազագոյն շահի մը և ակնկալութիւններու յոյսով զէթ դրամէ իրենց ուշադրութիւնը և տանին հոն պահ դնել խնայուած գումար մը, որուն գոյութիւնը կրնայ օր մը փրկութեան խարիսխ դառնալ։

Անհատական նախաձեռնարկութեան ձևին տակ, այդպիսի խնայուած գումարները սակայն չեն կրնար յաճախ բաւել կարիքներու։ Բայց երբ փոխադարձ վարկի ձևով հաւաքական ուժերով կազմուին անոնք, կրնան ներկայացնել պատկառելի ուժ մը։

Քաղաքակիրթ երկիրներու մէջ այս ձևի բազմապիսի և բազմատեսակ հիմնարկութիւններ գոյութիւն ունին, և մասնաւորապէս կը քաջալերուին կառավարութիւններու և վարկային մեծ հաստատութիւններու կողմէն։ Այդ հիմնարկութիւններու դրամագլուխը հաշուի կ'առնուի, իբր ապացոյց երկրի տնտեսական բարգաւաճման կամ իբր չափանիշ անկումին։ Դիտուած է որ նոյն տնտեսապէս զարգացած երկրի մը մէջ, որուն շրջաններ խնայողութեան տեսակէտէն աւելի բարգաւաճ քան այլ շրջաններ և այդ հաստատ հիմք կը ծառայէ այդ շրջանի հարստութիւնը և վիճակը գնահատելու։

Եւրոպական երկիրներու մէջ այդ տեսակ հիմնարկութիւնները իրենց քով խնայուած դրամագլուխները կը ծառայեցնեն ընդհանուր տնտեսական ձեռնարկներու զարկ տալու, ըլլայ ճարտարարուեստական, վաճառականական թէ գիւղատնտեսական։ Գերմանիոյ մէջ նախախնամական դեր կատարած են այդ հիմնարկութիւնները նախապատերազմեան շրջանին, և կը շարունակեն նոյնը և այժմ։ Իտալական գիւղացիական համագործակցական ընկերութիւնները մեր յիշած ընկերութիւններով կը գործեն և հետզհետէ կը զարգանան և կը զարգացնեն գիւղատնտեսական շրջաններու բարօրութիւնը։ Աւստրալիոյ մէջ պետութիւնն է որ հիմնած է նման հաստատութիւններ և գրեթէ ինքն է որ կը կատարէ առևտրական միջնորդի դերը դուրսի և ներքին շուկաներու միջև։ Օրինակները կարելի է շատ երկարել։

Այդ բոլոր հիմնարկութիւնները սկսած են շատ փոքրերէն, 40—50 անդամով և մէկ քանի հազար դրամագլուխով։ Յարատեւութիւնը և համագործակցութիւնը զարգացուցած և հասցուցած է այդ հիմնարկութիւնները հսկայ չափերու։

ՖՐԱՆՍԱՀԱՅ ՆԱՄԱԿԱՆԻ

(Սեփական Թղթակցութիւն)

Ներածութիւն.— Քրանսահայութեան թիւը.— Առաւ հոգեր.— Ազգային կեանք.— Անգործութեան տագնապը.— Քաղաքական կեանք.

Փարիզ, 23 Փետր. 932

Դժուար է գոհացում չտալ դիմումի մը որ կուգայ մեր ամենահոգատար թերթէն։ «Ազդակի խմբագիրը կը չհշտէ անհրաժեշտութիւնը կանոնաւոր թղթակցութիւն ունենալու Քրանսահայ կեանքէն. խօսք կայ գիմումին մէջ թերթը օրաթերթի վերածելու մասին։ Մաղթենք որ խոստումը դառնայ իրականութիւն։ Քրանսահայ նամակին խորագրեցինք, բայց պիտի չգանայք ոչ միայն հայ կեանքը այլ և ֆրանսական կեանքը պատկերացնել։ Քրանսան այն երկիրն է որու կեանքը և քաղաքական դիրքը հայութիւնը կը հետաքրքրէ լայն չափով։ Եթէ նկատի չունենանք այս տեղի գաղութը, սիւրիահայութեան պարագան բաւական էր մեզ չարունակ չահագրգռուած պահելու Քրանսայի հանդէպ։

Այս երկիրը ապրող հայութեան թիւին մասին տեղեկութիւններ տալ կը նշանակէ վարկածներու վրայ հիմնուիլ, սակայն նուազագոյն վաթսուն հազար պիտի հաշուել Քրանսայի հայութեան թիւը, մեծ մասամբ կեդրոնացած Մարսէյլի, Փարիզի, Լիոնի և Վալանսի շրջաններուն մէջ։ Սակայն այս ընթացքով մեր գաղութը երկար կեանք չունի. բարձր մշակոյթով ժողովուրդի մը մէջ, ցիրուցան, ղուրկ ազգային կազմակերպութենէ, անխուսափելի է ձուլումը։ Անցեալ օր լաւ ու գիտակից ընկերոջ մը հանդիպեցայ, որուն երկու զաւակները երկու բառ հայերէն չէին գիտեր։ Ընդհանուր է այս ցաւը, եթէ պիտի սթափին արդեօք մեր ազգային ղեկավար շրջանակները։ Փարիզը գրեթէ կեդրոնն է և՛ քաղաքական կուսակցութիւններու և զանազան միութիւններու. ինչ որ Պոլիսն ու Թիֆլիսն էին ժամանակին՝ այսօր նոյն է Քրանսայի մայրաքաղաքը։ Իրաւունք ունին մեծ բաներ սպասելու այս տեղէն գաղութներու մէջ ցրուած մեր ազգակիցները։ Ցուսախաբ թող չըլլան երբ ըսենք որ մեր յոյսեր են բոլորը, այս համախմբուած ուժերը դեռ չկրցան մասը հատ մը ժանկապարտէզի մասին մտածել Քրանսայի համար. անոնք տեղական պէտքերուն համար անկարող կ'ըլլան ներքաշնակել ճիգերը, ուր մնաց որ մտածէին հեռաւոր գաղութներու մասին։ Ազգային կեանք ըսելով հոս պիտի հասկնանք օրական օրերու եկեղեցին, կուսակցական ժողովներ, հանդէսներ, ևայլն, թէև հոգ գոյութիւն ունի ստեղծելու ազգային եռուն կեանք, ոչ մամուլը կը պակսի և ոչ ալ մասնաւորական ուժերը։ Վերջերս նոր միութիւն մըն ալ ունենք անոնք «Ազատ Արուեստագէտներու Միութիւն», որը հրապարակ եկաւ առանձին յայտարարութեամբ, ու կը ձգտի համախմբել բոլոր հայ արուեստագէտները՝ արժեցնելու համար ազգային ուժերը։ Բժշկական միութիւնը կը չարունակէ իր կանոնաւոր հաւաքոյթները, յետ այսու անիկա թերեկագրի ձեւով պիտի հրատարակէ իր դասախօսութիւնները։ Ձափահաս Որբերու Միութիւնը նոյնպէս կանոնաւոր կերպով կը չարունակէ իր դասախօսութիւնները, իւրաքանչիւր հինգշաբթի իրիկուն։ Մինչև հիմա այս տարուան չրջանին խօսած են՝ Շահխաթունի, Շաւարշ Նարդունի, Տօքթ. Այվազեան, Լեոն Մեսրոպ և Արշակ Զօպանեան։ Այս դասախօսութիւնները մեր ապրած պայմաններուն մէջ փրկարար դեր կը կատարեն երիտասարդութեան համար։

Անգործութեան տագնապը օրէ օր կ'ստանայ այս երկրին համար ծանր չափեր։ Քրանսահայ գաղութը, որ մեծ մասամբ կը ապրի օրապահիկով, մատնուած է անել կացութեան մը, չատ տեղեր բոլորովին գոցուած են գործարանները, կարգ մը տեղեր հազիւ չաբաթը մէկ երկու օր կ'աշխատին, իսկ բանուորները ճամբու դրուելու պարագային առաջին առթիւ ետեւ բանուորներն են որ կը մնան։ Այս կացութեան սոսկ մինչ տարբեր հաշայնքներ՝ իրենց ոուսերը արուած կարգ ճիգ ի գործ կը դնեն իրենց արիւնակիզներու օգնելու, մենք կը դիտանանք պատահական գործունէութեամբ և յօրանջելով։ Կառավարականն նպաստը կը տրուի մասնաւորապէս քան Քրանք՝ իւրաքանչիւր երեք պաշակ ունեցող ընտանիքի։ Ամբողջ Քրանսայի մէջ բուռ վերջին տեղեկութիւն. ներուն՝ 270.000 անգործ կը հաշուուի։ Փարիզ միայն 82.931 անգործ կը հաշուէ ներկայիս, իսկ անգործներու թիւը չաբաթական հինգ հազարի յաւելում մը ցոյց կուտայ, որը կը ծանրաբեռնէ կառավարական պիւտճէն։ Անգործներուն այս թիւը կրկինը պիտի ըլլար եթէ օտար բանուորներու մեկնումը չըլլար։ Ցունուարէն ասդին մօտ 300.000 օտար բանուորներ մեկնած են այս երկրէն։

Այս կացութեան առջև ժողովուրդը հետեւիլ կը հետևի նոր կառավարութեան քայլերուն. նոր վարչապետ՝ Պ. Անտրէ Թարտիէօն՝ կը նկատուի սպասուած մարդը։ Աչխատանքի նախարարութիւնը յանձնուած է նախկին վարչապետ՝ Պ. Փիէռ Լավալի։ Դաւիճի սիւս անդամները նոյնպէս ուժգին մարդիկ կը նկատուին։ կառավարութիւնը իրմէ սկսաւ առաջին խնայողութիւնը՝ կրճատելով կարգ մը նախարարութիւններ։ Քաղաքական ճակատի վրայ նոյնպէս կը յուսացուի աւելի վճռական գործունէութեան։ Առաջին գծի վրայ կուգայ հաստուցումներու խնդիրը։ Այս երկրի մասին վրուգը ճիշդ է, հաստատած է Դերմանիոյ մատնուած տագնապին իրականութեան, բայց չպիտի ներէ հաստուցումներու վերջնական ջնջումը։ յետաձգումի գլխաւոր թէ գտնուին առարկողներ։ Գերմանիոյ տնտեսական տագնապն ու անգործութիւնը այնպիսի չափերու է հասած, որ կառավարութիւնը տարեկան 3.300 միլիոն մարք նպաստ կուտայ անգործներուն։ Առայժմ հաւաստացուած է գոյացած հաստուցումներու Լոզանի խորհրդաժողովը յետաձգել Ցունիսին։ Մինչ այդ քննուին Պալի տեղեկագրին հարցերը և մնացորդ պիտի փնտռուին լուծելու համաչխարհային տնտեսական տագնապը։ Անգլիոյ և Քրանսայի միջև գոյացած այս համաձայնութենէն գոհ կ'երևին գերմաններ։ վարչապետ Թարտիէօն՝ որ վստահութեան քուէ ստացաւ 262ի դէմ 309ով, խորհրդարանին ներկայացուցած իր առաջին յայտարարութեան մէջ կը չեշտէ այն հարցը, մասնաւորելով որ՝ հատուցումներու և զինախափութեան հարցերուն մէջ կառավարութիւնը պիտի չարունակէ նախորդ դաչինքին քաղաքականութիւնը, ապա ան կը վերջացնէ իր յայտարարութիւնը ըսելով՝ «Քրանսայի կացութիւնը թէև այնքան ծանր չէ որքան ուրիշ երկիրներունը, չատ կէտերու մէջ փոփուկ է և տժգունելի։ Մայր երկրին թէ գաղթավայրերունէջը, անհրաժեշտը պիտի կատարուի յոռետեսներն առաջքն առնելու և լաւագոյնը փութացնելու համար»։ Մօտիկ ապագան ցոյց պիտի տայ թէ որքան իրացի է ժողովուրդը իր յոյսերուն մէջ։ Բոլորը համոզուած են ներկայիս, որ տնտեսական թէ քաղաքական բարելաւումը կապուած է բոլոր երկիրներու համագործակցութեան և հաւաքական հիման չուրջ։ Սպասենք որ աւելի արժանայ այս ճշմարտութիւնը մտքերու մէջ, կանխելու համար նոր սպանդներ ու աւերներ ժողովուրդներու գլխէն։

ՍԱՍԻՈ

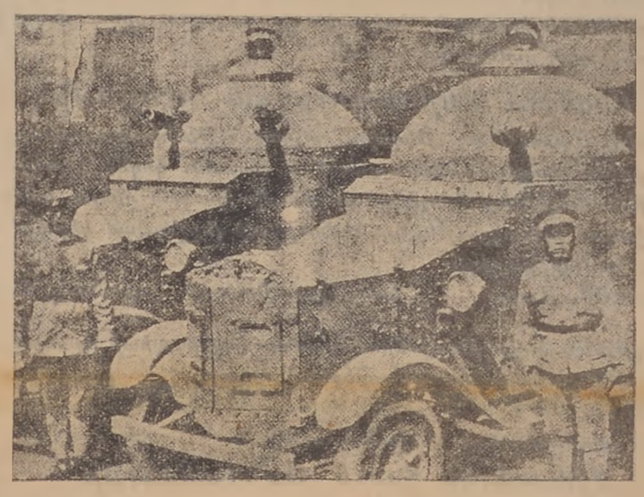

Վերջին ձեւ չինական թանիեր

ՊԱՏԱՍԽԱՆԱՏՈՒՆԵՐԸ
ԹՈՒՐՔԻՈՅ ԴԱՒԵՐԸ ԵՒ ՀԱՅ ԼՐՏԵՍՆԵՐԸ

Սիւրիոյ քաղաքական կեանքը բնականոն վիճակի մէջ չէ։ Պատճառներն աւելի քան բարդ են։ Բնիկ ժողովուրդի մէջ ստեղծուած է հոսանք մը, ազգայնական կոչուած, որ իր էութեան մէջ կը ժխտէ ֆրանսական հոգատարութիւնը։ Այդ հոսանքի ժողատարները ընդդէմ ֆրանսական հոգատարութեան։ Ցառնակ վիճակ ունին Դամասկոսը, որ կը դարձնուին արաբական աչխարհի քաղաքական միաքը, Հալէպը, որ չի քաղաքական ներքինութիւններով հարուստ է և ուստի ազգայնական չարժման թափը համեմատաբար մեղմ և աչխարհիս ամենահին քաղաքներէն մին՝ Համան, բորբոքուն ու վառ։

Թիւրքիան չէ հրաժարած սիւրիական հողմաթերէն։ Համաձայն հոգատարական «Ազգային Ուխտի, Քրքական իչխանութիւնը իր քաղաքական հաւատարդարը դեռ չէ կազմած վերջնական կանապէս։ Ան հիմա ախորժակ ունի կլանելու Ալէքսանդրէթի ինքնավար կլանելու Ալէքսանդրէթի ինքնավար չրջանը, ուր 140 հազար ազգարնակչութիւն կայ, որու 55 հազարը թիւրքեր։ Մասնաւորած, նուազ թուեր, չհաշուած ալէվիները, որոնց քանակը կը գտնայ 40 հազարի չուրջ այդ չրջանին մէջ։

Նչանակալից է նաև պաղտատի երկաթուղին, որ Ամանայէն չետոյ, որոշ տարածութիւն կարելով, արմատնկ կուտայ և կը խոթուի Սիւրիոյ սահմաններէն ներս։ Գոմմա և Միւսլիմիէ կայարանները Սիւրիոյ սահմաններուն մէջ կը մնան և խոչընդոտ կը հանդիսանան Թուրքիոյ լիակատար իրաւունքներուն կիրառմանը՝ հռչակաւոր երկաթուղագծին վրայ։ Ֆրանսական հոգատարութիւնը միշտ ալ կրնայ պատրուակ գտնել և արգելքներ յարուցել Թիւրքիոյ փոխադրութեանը իր իրանեսութեանը ենթակայ գծով։ Քրաական ապատամբութեան ժամանակ Թիւրքիան հազիւ կրցաւ հասզել Ֆրանսական հոգատարութեանը՝ Քոյլ տալ երկաթուղիով զօրք փոխադրել արեւելեան

յայտարարութիւնը ըսելով՝ «Ֆրանսայի կացութիւնը թէև այնքան ծանր չէ որքան ուրիշ երկիրներունը, չատ կէտերու մէջ փոփուկ է և տժգունելի։ Մայր երկրին թէ գաղթավայրերունէջը, անհրաժեշտը պիտի կատարուի յոռետեսներն առաջքն առնելու և լաւագոյնը փութացնելու համար»։ Մօտիկ ապագան ցոյց պիտի տայ թէ որքան իրացի է ժողովուրդը իր յոյսերուն մէջ։ Բոլորը համոզուած են ներկայիս, որ տնտեսական թէ քաղաքական բարելաւումը կապուած է բոլոր երկիրներու համագործակցութեան և հաւաքական հիման չուրջ։ Սպասենք որ աւելի արժանայ այս ճշմարտութիւնը մտքերու մէջ, կանխելու համար նոր սպանդներ ու աւերներ ժողովուրդներու գլխէն։

ՍԱՍԻՈ

ԲԱՐՁՐ ԳՕՄԻՍԷՐ Պ. ԲՕՆՍՕ ԲՈԼՈՐՈՎԻՆ ԱՊԱՔԻՆԱՑ

Պ. Բօնսօ, որ վիրաբուժական գործողութեան մը ենթարկուած ըլլալով, երկու րաբաթ ի վեր կը մնար «Օթել Տիկօ» հիւանդանոցի իր յարկաբաժնին մէջ, առաջին անգամ ըլլալով, երէկ, դուրս ելաւ իր սենեակէն եւ կարճ պտոյտ մը յետոյ հիւանդանոցի նրբանցքներուն մէջ, ժամէ մը աւելի հանգիստ րաւ առնելէն տակ։

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ԹՇՆԱՄՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ԴԱԴՐԱԾ ԵՆ ԾԱՅՐԱԳՈՅՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ ՄԷՋ

ԼԻՆՏՊԷՐԿԻ ՏՂԱՆ ՈՂՋ Է ԵՂԵՐ

«Իզվեսթիայի» կարեւոր յայտարարութիւնը

Մոսկուա, Մարս 7.— «Իզվեսթիա» թերթը կարեւոր յօդուած մը կը հրատարակէ եւ որով կը յայտնէ թէ ձաթոնը կայսերապաշտ խաղակիցներէն մէկուն Չինաստանի մէջ եւ կ'եզրակացնէ թէ Սովիէթները ոտքած են վաւերացնել վէճին բայց պատրաստակամութիւնը:

Ճակատին վրայ խաղաղութիւն կը տիրէ

Շանկայ, Մարտ 7.— Ճապոնական ընդհ. բանակատեղին յայտարարեց թէ ամէն բան խաղաղ է ճակատին վրայ։ 10000 կինուորներէ բաղկացած օգնական ուժեր հոս հասան։

Ազգերու Դաշնակցութեան որոշումը

Ժընեվ, Մարտ 7.— Ազգերու Դաշնակցութիւնը որոշում մը քուէարկեց որը կը մաղթէ որ Չինաստանի եւ Ճապոնի կողմէ հրահանգները արուին Թշնամութեանց որոշուած դադրումը իրական ընելու համար եւ որ անմիջական բանակցութեանց ձեռնարկուի վերջնական կերպով կարգադրելու համար խնդիրը։

Շանկհայ, Մարտ 7.— Հանդարտութիւն կը շարունակէ ճակատի վրայ։

Ամերիկեան ծովային այժերու հրամանատարը պիտի մասնակցի Թշնամութեանց դադարեցման վերաբերեալ միջազգային քննութեան։

Մոսկուա Մարտ.— Նախկին կայսր Բու եի ընդունեց Մանչուրիական նոր պետութեան նախագահութիւնը։

Լիւսպէրկի Տղուն Առեւանգուելը

Նիւ-Եորք.— Նիւ Ճըրսիի կարավարիչը հաղորդեց թէ Լինտպէրկի երախան ողջ առողջ պիտի վերադարձուի եղեր։

Լիտպէրկ և Տիկին Լինտպէրկ անսահման յուզում մէջ են և տրամադիր կերևին իրենց ամբողջ հարստութիւնը գոհելու եթէ պէյսին ողջ առողջ հասնի իրենց ձեռքը։

Ֆրանսայի զինուորական ներուժը

Բարիզ.— Երեսփ. ժողովր սկսաւ վիճաբանիլ զինուորական նիւթացոյցին վրայ։ Տեղեկագիր Մ. Գուչու-Լաճօճ ընկերվարական երեսփոխանի մը պատասխանելով յայտարարեց թէ Ֆրանսական զինուորական ուժերուն տարեդարձութիւնը կը հասնի 616,408ի, մեջը բլալով ճաեւ ոսոխական զինուորներ։ Տարեկան զինուորական ծախքերը եօքը միլիառ Ֆրանք են, որոնց 1267 միլիոնը՝ գաղթավայրերու ուժերուն համար։ Գալով եղած կրճատումներուն, 1913ի բաղդատմամբ, Ֆրանսական 52 զօրաբաժիններ 24ի զեղչուած են,ու զինուորներուն թիւր 786 000ին 538, 000ի իյնալ եւրէլճ ալ։ Զինուորականներուն ծառայութիւնն ալ երեք տարիէն մէկ տարիի զեղչուած է։

ԹՐՔԱԿԱՆ ՀԱՅԱՋԻՆՋ ԴԱՒԱԴՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

40 ՀԱԶԵՐ ՔԻԼԻՍԻ ՎՐԱԶ ՅԱՐՁԱԿՈՒՄ ԳՈՐԾԱԾ ԵՆ ? ԱՆԱՄՕԹ ԶՐՊԱՐՏՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Ասկէ առաջ քանիցս գրած ենք, մաքսանենգութիւնը արդիւնալու պատրուակին տակ քէմալական կառավարութեան ձեռք առած խիստ միջոցին ու զինուորական պատրաստութիւններու մասին։ Աւերող Սիւրիական սահմանի երկայնքին տենդագին աշխատանքի լրցած է մեր նամարտ Թշնամին և ամէն գնով կ'աշխատի նոր դաւեր և նոր ըսպանդներ կազմակերպելու մեր փոքրաթիւ ժողովուրդի գլխին։

Իբրև մաքսանենգութեան բոյներ ամբաստանելով սահմանամերձ չրջաններու մէջ տեղաւորուած մեր քանի մը հարիւր դժբախտ հայրենակիցները, քէմալական կառավարութիւնը խստիւ պահանջեց Բարձր Գոմիսէրութենէն հայերու հեռացումը այդ չրջաններէն։ Կ'իմանանք որ հովանաւոր տէրութիւնը որոշած է գոհացում չտալ այդ անիրաւ պահանջքին։

Սակայն ամէնէն հրէշային սադրանք մը սկսած են արթնել այժմ մեր անարի Թշնամիները։ Քիլիսի Թերթը գոհունակ հայհոյութիւններով լեցուն անամօթ զրպարտութիւններ և ամբաստանութիւններ ուղղելէ վերջ մեր ժողովուրդին, կը գրէ որ Գրրդ Ատի հայերը արշաւներ կը կազմակերպեն եղեր թիւրք սահմանէն ներս ժռնելով կողոպտուններ և սպանութիւններ գործելու համար։

Աւելի ոճրայինը կայ սակայն այդ զրպարտութիւններուն։ Իբր թէ Քիլիսի մէջ ձերբակալուած են 40 հայեր, որոնք կ'ամբաստանուին մաքսանենգութեամբ և ուրիշ ոճրային նպատակներով։ Ըստ Թրքական աղբիւրներէ թիւած այս ամբաստանութենէն։ 40 հայերը զինուած վիճակի մէջ անցած են սահմանը և մտած թրքական հող և յանդիմանուած սինչև Քիլիս։

*Այս և նման զրպարտութիւններով մեր Թշնամին կուզէ նոր յարդ մը և նոր դաւ մը պատրաստել մեր ժողովուրդի գլխին։ Արդ աչքերն գիտէ որ ոչ մէկ հայ կրնայ հաւատալ Թրքական սահմանէն ներս Թափանցելով մաքսանենգութիւն կատարելու։ Բայց յայտնի է մեր Թշնամիի գազանային ծրագիրը։ Ի վերջոյ եթէ վազը

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ԼԻՆՏՊԼԻՐԿԻ ՏՂԱՒՆ Ա. ՌԵՒԱՆԳԱՒՄԸ

ԱՄԵՐԻԿԱՅԻ ՀԱՆՐԱՅԻՆ ԿԱՐԾԻՔԸ ՉԱՓԱԶԱՆՑ ԳՐԳՌՈՒԱԾ

ՉԻՆ ԵՒ ՃԱԲՈՆ ՊԱՏԵՐԱԶՄԸ ՎԵՐՋԱՒՑԱԾ

Ճաբոնցիք Կրակը Դադրեցուցած

Շանկայ, 6 Մարս.— Զինացիներ հաստած ըլլալով ճաբոնական իշխանութեանց կողմէ պահանջուած սահմանիներէն անդին, ճաբոնական կառավարութիւնը իր զօրամասերուն հրամայած է որպէսզի կրակը դադրեցնեն ժամը 14ին։

Ճաբոնական կառավարութեան յայտարարութիւնը

Թոքիո, 6 Մարս.— Արտաքին Գործոց նախարարութիւնը մամլոյ ներկայացուցիչներուն յայտարարեց թէ ճաբոնական կառավարութիւնը որեէ նոյային նուաճում հեռապնդած չըլլալուն ապացոյցը տալու թշնամութիւնները դադրեցնելու հրաման տալով անմիջապէս որ չինական բանակներ ետ հաստեցան։ Ան աւելցուց թէ ճաբոնական զինուորները հիմակուան բռնած դիրքերնէն ալ ետ պիտի հաստին եթէ չինացիք յանձնառու ըլլան վերստին չգրաւել պարպուած հողերը։

Ան վերջացուց յայտնելով թէ Թոքիոյի կառավարութիւնը շահագրգռուող պետութեանց պիտի առաջարկէ միջազգային յանձնախումբի մը կազմութիւնը որը պատօն պիտի ունենայ ոսիկանութիւնը կազմակերպել Շանկայի մէջ եւ վարել խաղաղապետութեան գործերը։

Պ. Զեմպրլէն խորհրդարանին մէջ յայտարարած է թէ Մեծն-Բրիտանիան չպրպտական եղած է տագնապի մէջտեղ

Լոնտոն, 6 Մարտ.— Այսօր խորհրդարանին մէջ Պ. Զեմպրլէն բուռն ծափահարութիւններու տակ յայտարարեց թէ Մեծն-Բրիտանիան արագ կերպով դոնոս ելաւ Ալեւմտեան տագնապէն։

Ալֆօնս ԺԳ. կը հերքէ իրեն վերագրուած յայտարարութիւնը

Նրուսաղէմ, Մարտ.— Սպանիոյ նախկին թագաւոր Ալֆօնս ԺԳ. որ հոս կը գտնուի ոչ-պաշտօնական կերպով լրագրողներու միջոցաւ ստացաւ իրեն վերագրուած եւ ի նպաստ միապետութեան վերահաստատման սպանիական ազգին ուղղուած յայտարարութենէն օրինակ մը։

Նախկին թագաւորը խնդալով յայտարարեց թէ այս վաւերաթուղթը կեղծ է եւ աւելցուց թէ այս յայտարարութիւնը շատ ծիծաղելի է լուրջ քննութեան մը առարկայ ըլլալու համար։

ԼԻՆՏՊԷՐԿ ԼՈՒՐ ԿՈՒՏԱՅ ԻՐ ԵՐԱԽԱՅԻ ՄԱՍԻՆ

ԱՄԲՈՂՋ ԱՄԵՐԻԿԱՆ ՅՈՒԶՄԱՆ ՄԷՋ

Նիւ-Եորք, Մարտ.— Անծանօթ անձ մը Փիլատելֆիա հրատարակուող թերթի մը հեռաձայնով գաղտնի կերպով լուր կուտայ թէ Լինտպէրկի երեխան «շատ լաւ կերպով խնամուելու վրայ է փորձառու «նըրս»ի կողմէ, եւ գնդապետ Լինտպէրկի հասցէին Իսկ Ըլսթանի ղրկուած քառէ փոսթալ մը կը պարունակէ հետեւեալ բառերը. «Ձեր պէպէքը ողջ եւ առողջ է։ Շարժեցէ՛ք յետոյ ծնդի տրուելիք հրահանգի համաձայն։»

Հաղորդուած այս երկու տեղեկութիւնները՝ որ ամբողջ Ամերիկան յուզումի մատնած են, այս յանդուգն առեւանգութեան մասին ծնոք անցուած միակ հետքը կը կազմեն։ (ՌԻՒԹԷՐ ԴՈՐԾ.)

Նիւ-Եորք, Մարտ.— Լինտպէրկի ընտանեկան մասին շրջող շշուկները եւ հակաշշուկները յուզման մէջ կը պահեն ամբողջ Ամերիկան, եւ հակառակ ամենայն մանուկը չգտնուեցաւ տակաւին։ Գնդապետ Լինտպէրկ կը կարծէ երեխան պիտի բերուի կէս գիշերէն առաջ, եւ կը խորհուի թէ Լինտպէրկ շփման մէջ է առեւանգիչներուն հետ։

Միեւնոյն ժամանակ, նշանաւոր կանկսթըր Ալ Քափոնէ որը այժմ կը գտնուի Իլլինոյզ նահանգի բանտին մէջ 2000 անգլիական ոսկի վարձատրութեան խոստացեր է տղուն մասին տեղեկութիւն տուողին եւ զայն գտնելու սատարողին։ (ՌԻՒԹԷՐ ԴՈՐԾ.)

Ստակի ապտնեալիք մը

Նիւ Եորք, Մարտ.— Գնդապետ Լինտպէրկին ուղղուած քարէ փոսթալ մը կ'ըսէ. «Ձեր երեխան պիտի մեռնի»

Հակառակ ոստիկանութեան կողմէ թափուած ջանքերուն, կարելի եղած չէ տակաւին առեւանգողներու դիրքը գտնալ, թէպէտեւ հաղորդուեցաւ թէ 625 անձ հարցաքննուելէ յետոյ ոստիկանութիւնը կարող եղած է իր հետազօտութեանց դաշտը սեղմել երկու անձի շուրջ։ (ՌԻՒԹԷՐ ԴՈՐԾ.)

Չինօ-Ճաբոնական պատերազմը

Շանկայ, 5 Մարս.— Ճաբոնական յարձակողականը կը շարունակէ։ Թականկ եւ Հօնկէաու խաղաքները գրաւուեցան։ Չինացիք կը պահանջեն միջնորդութիւն։

Շատ բուռն ռմբակոծութիւն մը տեղի ունեցած էր յարձակողականէն առաջ։ Շաբէ խաղաքը մոխիր դարձաւ։ Հոն գտնուող վերջին տուները երէկ աւերուեցան ճաբոնական հրեռաձիգներ կողմէ։ Չինական ամբողջ առաջին գիծը եղխուեցաւ։ Ճաբոնցիներու բացատրութեան համաձայն, հոն կորուստները 712 հոգի եղած են երէկ։

Ճաբոնական բանակները իրենց յառաջխաղացումը շարունակեցին գիշերուան միջոցին։ Աննոմ բազմաթիւ դիրքեր եւս գրաւեցին եւ առագ կերպով կը յառաջանան դէպի Նանսանի։ Աննոմ գրաւեցին սոյն խաղաքին մօտ գտնուող գիւղերը որոնք Չինացիներու ձեռքը կը գտնուէին մինչեւ այժմ։

Ճաբոնցիք կը յայտարարեն թէ Չինացիք հարկադրուեցան ընկճելու եւ ճանաչելու իրենց դէմ կատարուած յարձակումներու ճնշման տակ։

Թշնամութիւնները կը շարունակուին ապագայ...

Թոքիո, 5 Մարս.— Ժընեւի եւ Շանկայի մէջ կատարուած հաշտութեան բանակցութիւնները կը ենթատիթղ առջեր։ Ճաբոնցիք կը մեծցնեն հաւանութիւն տալ զինուորները միաժամանակ կերպով ետ հաստելու զաղափարին։ Զօրավար Շիրատավա այս երեկոյ յայտարարեց որ եթէ չինական ոյժերը ընդունին ճաբոնական այն առարկութիւնը թէ իրենց զինուորները ետ հաստեն Շանկայէն նաեւ հիւսմէթ երեւոյ, գործողութիւնները պիտի դադրեցուին, բայց հակառակ նման եթէ Չինացիք ընդունին։

ՉԱՆԱՁԵՔ ՆԵՐԿԱՅԱՑՍՈՒՆ
Հ. Ո. ՄԻՈՒԹԵԱՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑՄԱՆ
ՃԱՔԱՐ ԽՐԿՈՒՆԸ ՀՈՂՈՎԸՐԴԱՑԻՆ ՏԱՆ ՄԷՋ

92

Անդրանիկ, Վահան և Գէորգ Զաւուշ բարձրացան Կրոբշէկ այնտեղ չարունակելու կռիւը իսկ Մուրատ, Սմբատ, Ֆարհատ, Աւետիս և անոնց հետ եղող զինուորներ, ընդդամէնը 115 հոգի, ժողովուրդը ան կացնելէ և դէպի դաշտը ճամբայէ յետոյ, կ'ուղևորուին ուրիշ ճանապարհով մը դէպի դաշտ։ Անոնց միացեր էին նաեւ Թուրք զինուորներէն 4 հոգի, որոնցմէ մէկը մասնաւորապէս յաւ կը կռուէր քիւրդերու եւ զօրքերու դէմ։

5.- ՔՈՓԻ ԿՌԻՒԸ

Մուշը կր հասնի Մովսեսարի տակ Բարձր Աստուածածնայ աւերակ վանքը, ուղիղ կէսօրին։ Սմբատ, Գրիգոր վրայ պահապանութիւն րրած ատեն յանկարծ կը նկատէ, որ Տափրկի կողմէն մեծ բազմութիւն մր կը յառաջանայ, հեռադիտակր պարզ ցոյց կուտայ, որ ասոնք Թշնամու զօրքերն էին. իսկ Քոփիի կողմէն ալ կր երեսկսի արշաւել քրդերու խումբեր։ Մեր տղերք երեք կէտերէ դիրքեր կր բռնեն.— Սմբատ և Գրիգոր կր բռնեն Մովսեսարի մօտ գտնուող մի գիծ, Ֆարհատ և Աբրահամ կր յարձակին Քոփի կողմէն եկող Թշնամու վրայ, իսկ Մուրատ և Աւետիս կր բռնեն Տափրկի կողմը։ Կռիւը չատ սաստիկ կը լինի։ Մերոնցմէ կը սպաննուին կռւրամեան Մխիթար և Հասրօն, որոնք մէկ հատիկ էին իրենց եռանդով և քաջութեամբ. կը վիրաւորուին Համզո, Մշեցի Աբրահ և Ալաթցի Համբարձումէ։ Մերոնց դիրքերը անբաւական կը լինին պատպանուելու և Թշնամիներուն հետ յարձակելու համար։ Անոնց միացան նաեւ Մուշի Հայ գիւղացիներէն 23 հոգի, որոնք իրենց հետ բերին 89 հատ ձի, ջորի և էշ։ Այս ծրագրի հաւանալէն, Իշխանձորի Հայ գիւղացիները ալ պէտք էր տեղափոխուէր դէպի կեդրոն։

Ահա թէ ինչու կառավարական զօրքերը օր առաջ եկած բռնած էին Իշխանձորի ճանապարհը։ Կռիւը անխուսափելի էր։

Այս անգամ ալ քիւրտերը միացած էին Թրքաց կառավարական զօրքերուն, անոնց վրայ աւելցան Մուշի այիրէթները։

Կռիւը սկսելուն հաւարը կը հասնի Տալորիկ։

Սմբատ, որ այդ ժամանակ Տալորիկ կը գտնուէր, չկրնալով իր դիրքերը թողնել, օգնութեան կ'ուղարկէ Նյոդինքի իչխաններէն, Պալոյի, Գէվօյի և Օսմանին։ Ասոնք մի քանի գինուորներով Իշխանձոր կը հասնին, կը բարձրանան կապարախտ և կը կռուին զօրքի հետ ճակատ առ ճակատ։ Իսկ վերեն էն ալ ձիւնը առատ կերպով կը թափուի։ Նրբ Իշխանձորի ժողովուրդը կը փոխադրուի և Թշնամիները մութի պատճառով կը քաշուին, մեր կարիճներն ալ կը վերադառնան Տալորիկ։

Թշնամիներէն այդ օրը կը սպաննուին 5 հոգի։

Ապրիլ 17ին Վահան նամակ էր գրած Տալորիկ, Սմբատին, որպէսզի սա ժողովուրդը կէլիէկուզան փոխադրէ։ Միեւնոյն ժամանակ Թշնամուն դէպի զբաղեցնելու և չթողնելու համար իր ուժերը կեդրոնացնէ Սասնոյ վրայ, կը կարգադրէ որ Հառքոլ և Պօղոս հինգ ընկերներով դաշտ դան այնտեղ ալ կռիւները սաստկելու։ Ասոնք երբ կռուի կր հասնին, կը հանդիպին Գալաբաչկի քրդերու, որոնց հետ 1 ուկէս ժամ կրուելէն յետոյ, կ'անցնին դէպի դաշտ։ Ապրիլ 10ին Գալաքցիները, Խութի քրդեր և Մուսաքէկի եղբայր Ղասսը, իր այիրէթով, ընդամէնը 2000 հոգի, կը յարձակին Կէլիէկուզանի մի Թաղի վրայ, ուր կը կռուէր Մխիթար։ Կռիւը կը տեւէ երեք ժամ։ Քրդերը կը կորսնցը-

ՏԵՂԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԵՊԻՍԿՈՊՈՍԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎ ԱՆԹԻԼԻԱՍԻ ՄԷՋ

ԲՈԼՈՐ ԹԷՄԱԿԱԼ ԵՊԻՍԿՈՊՈՍՆԵՐԸ ՆԵՐԿԱՑ ՊԻՏԻ ԸԼԼԱՆ

ԺՈՂՈՎԸԼ ՊԻՏԻ ՏԵՒԷ ՀԻՆԳ ՕՐ

Ուրախութեամբ կը տեղեկանանք որ վերջապէս կաթոլիկոսարանը որոշած է հետաքրքրուիլ իր թեմերով եւ գլխաւորել ազգովի հաղորդակերպութեան հարցով, համաձայն Ազգային Համագումարի որոշումներուն։ Առաջին առթիւ որոշուած է գումարել եպիսկոպոսական ժողովը եւ ընթերցել եպարքոս մը կարեւոր հարցեր՝ հկեղեցիներու բարեկարգութիւնը, թեմերու ապգային կազմակերպութիւնը, ամուսնալուծման կանոնագրի մը մօտակումը եւ կրթական ծրագիրը։

Ժողովը պիտի բացուի այս առաւօտ, Կաթողիկոսարանի մէջ։ Ծերունազարդ Հայրապետը պիտի բանայ ժողովը եւ ժողովական եպիսկոպոսներու զեկուցումները լսելէ վերջ պիտի կազմուի օրակարգի հարցերը։ Արբազան ժողովականները պիտի հիւրասիրուին կաթողիկոսարանի մէջ եւ պիտի պատկին մասնաւորապէս պատրաստուած սենեակներու մէջ։

ՎԱՐԶՈՒԹԵԱՆ ՀՐԱԺԱՐԱԿԸ ԵՒ ՎԵՀԱՓԱՌԻ ՄԵՐԺՈՒՄԸ

Գրած հիճ որ Լիբանանի Ազգային Վարչական Ժողովը մօտ երկու ամիս առաջ իր պայմանագրական հրաժարականը ներկայացուցած էր Վեհափառին, սակայն անպատասխան մնացած էր այդ հրաժարականը։ Ամուսնալուծման ծանօթ վճռին հաղորդուելէն վերջ, այլեւս Վարչական Ժողովը, առանց պայմանի անդամ կերպով ներկայացուցած էր իր վերջնական եւ գրաւոր հրաժարականը անցած օրերը։

Կը տեղեկանանք որ Վեհափառը առանձին նամակ մը գրելով վարչութեան ատենապետին մերժած է հրաժարականը եւ թելադրած շարունակել իրենց պատասխանը, մինչեւ նոր ընտրութեանց աւարտումը։

Յայտնի չէ սակայն թէ երեք ամիս լափուր ձգելէ վերջ իրենց պարտքերը եւ վճռական հրաժարական ներկայացնելէ յետոյ, պիտի վերադառնա՞ն իրենց պատասխանին Վարչականի հրաժարեալ անդամները։

ԿՌԻԻ ԻՍԼԱՄՆԵՐՈՒ ԵՒ ՔՐԻՍՏՈՆԵԱՆԵՐՈՒ ՄԻՋԵՒ 19 ՎԻՐԱՒՈՐ

Աֆղարի Պէյպիքա գիւղին մէջ, կարեւոր կռիւ մը տեղի ունեցած է գիւղացիներու միջեւ, որ ցայժ 19 հոգի վիրաւորուած են։

Այս կռուին պատճառը շատ ծիծաղելի է։

Հաճր Մահմուտ Հիւսէյն անուն գիւղացին իր տան օջախին մէջ պատրաստած է ձուկ, որուն եսեւի կողմը հրիստոնեաներու գերեզմանատունն է։ Ու այդ պահուն դուռը մը բացած է գերեզմանատան կողմէ, որով ով որ կուզէ իր տունը գալ, գերեզմանատունէն պէտք է անցնի։

Գիւղի հրիստոնեայ բնակչութիւնը դոն չի մնաց Հաճր Մահմուտի այս բնքացքին։ Խմբովին յարձակում գործեցին Հաճր Մահմուտի տան վրայ եւ ուզեցին բունի փլցնել պատը։ Սկսաւ սաստիկ կռիւ մը մահմետականներու եւ հրիստոնեաներու միջեւ, որու րնթացքին 19 հոգի վիրաւորուեցան, մի հանին ծանր։

ԼԻԲԱՆԱՆԻ ՆԱԽԱԳԱՀԱԿԱՆ ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆԸ

ԲԱՐՁՐ ԳՕՄԻՍԷՐԸ ՊԻՏԻ ՄԻՋԱՄՏԷ ԸՆՏՐՈՒԵՑԱՒ

ՈՐՈ՞ՆՔ ԵՆ ԹԷԿՆԱԾՈՒՆԵՐԸ

Վերջին հանի մը օրուան ընթացրին Լիբանանի կառավարական պալատին մէջ կարեւոր խօսակցութիւններ եւ հանդիսական փոփոխութիւններ տեղի կունեցան։ Այս հրեւոյթներու գլխաւոր պատճառը նախագահական ընտրութեան ժամանակի մօտենալն է։

Բարձր Գօմիսէրը պիտի մեկնէ Լիբանանի Նախագահական ընտրութեան կատարումն ալ Պ. Բրէթիի կողմէ տուած հրաւէրով մը ընելով ըսած է որ Բարձր Գօմիսէր Պ. Բօնսօ պիտի միջամտէ նախագահական ընտրութեան։

Այս յայտարարութենէն ազդուած են հրեսփոխանները, որովհետեւ իւրաքանչիւր հրեսփոխան ունէր իր թեկնածուն եւ այդ ուղղութեամբ կ'աշխատէր խմբաւորումներ ստեղծելու։ Շեյխ Մուհամմէտ Ձիար, հրեսփոխանական ժողովի նախագահ, դիմում կատարած է պ. Բրէթիին, հասկնալու համար թէ՝ ճի՞շդ է ան րէն գործոց նախարարին իր բոյ յայտարարութիւնը։ Պ. Բրէթիւ հաստատական պատասխան տուած է։

Պ. Բրէթիւ այս յայտարարութենէն վերջ, կը կարծուի որ կարգ մը թեկնածուներ պիտի վերցնեն իրենց անուններ։ Ցարդ իրենց պատօնական թեկնածութիւնը ներկայացուցած են պ. Էմիլ Լեսհ, Շեյխ Մուհամմէտ Ձիար, Հապիպ փաշա Սաաս, Շեյխ Պեշարէ Խուրի, Պր. Ձորճ Թապէք, պ. Բէթրօ Թրաս, Շեյխ Քեսրէվան եւ Խազին Էլ Էմիր Խալիլ Պէյլամա, Պ. Նաւում Միւխարզալ, Ոկիւսթ փաշա Էթիւ, կը լիուլի նաեւ Մուսա պէյ Նամմուրի անունը։

ՈՎ ՊԻՏԻ ԸԼԼԱՅ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ ՆԱԽԱԳԱՀ

Պ. ԷՄԻԼ ԷՏՏԷԻ ԹԵԿՆԱԾՈՒԹԻՒՆԸ ԿԸ ՊԱՇՏՊԱՆՈՒԻ

«Լիճք Պաթ Պէյրութի թղթակիցը հետաձայնով կը տեղեկացնէ իր թերթին.—

Հանրապետութեան նախագահի ընտրութեան հարցը օրէ օր աւելի կարեւորութիւն կը ստանայ եւ կը հետաքրքրէ ժողովուրդը։ Մեր Էտեի թեկնածութիւնը պատրաստողներ ոեռնգազին ջանքի լծուած են։ «Անուար» թերթի խմբագրապետ պ. Խալիլ Բրեյկ, «Էլ — Պայրագ»ի խմբագրապետ պ. Նասիպ Մէլ, հրեսփոխան Մեթր Ապու Նատր օրեր առ օր կեսորին պ. Է՛միլ Էտեի հովանաւորութիւնը։ Պ. Բրէթիւ հաստատական պատասխան տուած է։

Առջի օր հրեսփոխաններ Շեյխ Նուսուհ Խազին, Սամի Քհնաճ, Րուշդ Ապունաթր մեկնեցան Պէյրէհ եւ Մարոնի պատրիարքին խնդրեցին Պ. Էտեի նախագահութիւնը յաջողցնելէ։

ԶԲՕՍԱՇՐՋԻԿՆԵՐՈՒ ԺԱՄԱՆՈՒՄ

Թերմանական դրօշ կրող «Քօլօմպուս» օդանաւը հաղիս հասնելու հիմք հարիւր զբօսաշրջիկներ, որոնք Պէյրութը այցելելէ վերջ խումբերու բաժնուած եւ մեկնած են զանազան ուղղութեամբ։ Ոմանք գացած են Ճիպէյլ, ուրիշներ Պաալպէք եւ Դամասկոս։

Մեսաժըրի Մարիթիմ Ընկերութեան «Սէնիճա» օդանաւով ալ Պէյրութ ժամանեցին բազմաթիւ զբօսաշրջիկներ։

ԹԷՄԷԹԹԻԻ ՏՈՒՐՔԻՆ ՇՈՒՐՋ

ԲԺԻՇԿՆԵՐ, ԴԵՂԱԳՈՐԾՆԵՐ, ՓԱՍՏԱԲԱՆՆԵՐ Կ'ՍՊԱՌՆԱՆ ՊՕՅՔՕՔ ԸՆԵԼ

Գրած հիճ անցեալներ քէ՝ Լիբանանի կառավարութիւնը որոշած է տուրերու յաւելումմ մը ընել, իր պիւտճէի բացը գոցելու համար։

Հազիւ լսուած այս որոշումը, ժողովուրդը շատ յուզուեցաւ եւ պատուիրակութիւն մը՝ կազմուած յայնց վաճառականներէ դիմում կատարեց Առեւտրական Սենեակ, պահանջելով կառավարութեան կողմէ տուած որոշման չեղածգումը։ Միեւնոյն ատեն հաւաքոյթ մը գումարեցին բժիշկները եւ պատրաստեցին բողոքագիր մը, յայտնելով որ եթէ թէմքթիւի տուրը չգեղչուի իրենք սպասած գործադուլ պիտի ընեն։

Բժիշկներու կողմէ տուած այս որոշումը ընդունած են նաեւ ատամնաբոյժներ եւ դեղագործներ։

Թէմքթիւի տուրէն նոր որոշմնագիրը եթէ գործադրութեան դրուի, բազմաթիւ առեւտրականներ եւ արուեստագէտներ պիտի սպիսպուին փակել իրենց վաճառատուները։ Ամենէն թոյլ գործ ունեցող բժիշկ մը, այդ պարագային, պարտաւոր է վճարել 300 ոսկի տուրէ տարեկան։

Փաստաբաններու կաճառը եւս երկ հատաթղթ մը ունեցաւ եւ որոշեց բողոքել տուրերու յաւելման շուրջ կառավարութեան պատրաստած որոշման դէմ։

ԱԶԳԵՐՈՒ ՓԱՇՆԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ՔՆՆԻՉ ՅԱՆՁՆԱԽՈՒՄԸ ՔՂՂԻԿԵԱՆ ՈՐԲԱՆՈՑԻ ՄԷՋ

ՊԱՏՈՒԻՐԱԿՆԵՐԸ ՄԱՅՆԱՒՈՐ ՇՆՈՐՀԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ ԿԸ ՅԱՅՏՆԵՆ

Ինչպես գրած հիճ Ազգերու Խորհրդակցութեան կողմէ Ծայրագոյն Առիւելի եւ Ասիոյ միւս շրջաններ դրկուող ճնչիչ յանձնախումբը, իր հետապօտութիւնները կը շարունակէ Պէյրութի մէջ։

Անցած հինգշաբթի օր, պատուիրակները այցելած են Պէյրութի մէջ գտնուող բոլոր որբանոցները՝ իսլամական թէ քրիստոնէական, ընկերակցութեամբ Ընդհ. Ապահովութեան պատասխանատուներէն Պ. Էսկան Մալոեանի։ Անոնք ի մէջ այլոց այցելած են նաեւ Քէլէկեան որբանոցը եւ հոն ընդունուած են Տօքթ. Մելոճեանի եւ որբանոցի տնտուչ Պ. Ղրպլիկեանի կողմէ։ Ճնչիչները բացառիկ կարեւորութեամբ ճնած են Հայ Որբանոցը եւ շատ յաւ տպաւորուած իրենց տնորհակալութիւնները ու տնորհաւորութիւնները արձանագրած են որբանոցի տումարին մէջ։

Ճնչիչները միւս որբանոցներու մէջ ոչ մէկ արձանագրութիւն չեն թողած։

ՖՐԱՆՔՕ -- ԲՐՔԱԿԱՆ ՍԱՀՄԱՆԱԳԼԽԱՅԻՆ ՅԱՆՁՆԱԽՈՒՄԲ

Սահմանագլխային խնդիրներու յատուկ Ֆրանքօ-Թրքական յանձնախումբը Ադանայի մէջ պիտի գումարուի 7 Մարտին։

ՄԱՔՍԱՏԱՆ ՆՈՐ ՇԷՆՔԸ

Վաղը, 8 Մարս, նաւանանգիստը պիտի կատարուի մասնաւոր նոր ծեսիին հիմնարկութեան արարողութիւնը։ Այս ծեսիը պիտի բաղկանայ հինգ յարկ, եւ մասնաւոր բոլոր գրասենեակները պիտի տեղաւորուին հոն։

ՐԱԵԱԳԻ ԱԳԱՐԱԿԻՆ ՄԷՋ ՊԱՀՈՒԱԾ 50,000 ՈՍԿԻՆ Ո՞Ւ ՐԻ ՄՆԱՑ

ԲՈԼՈՐ ՊՐՊՏՈՒՄՆԵՐԸ ԱՊԱՐԴԻՒՆ

Գրած հիճ որ Բահտգի մօտերը, Տէրվիս Փաշայի ագարակին մէջ պրպտումներ տեղի կունենան 50,000 հինգուն ոսկիին երեւան հանելու համար։ Այդ գումարը, հաւաձայն գերման սպայի յայտարարութեան, պատերազմի վերջերը թաղուած էր հոն գերման գինուորն ու կողմէ, երբ անոնք սպիսպուած փախուստ կուտային։

Բոլոր պրպտումները ցարդ ապարդիւն մնացած են եւ հասկցուած է որ այդ գումարը շատոնց քաշուած է։ 1922ին, Տէրվիս փաշայի տղաքները, իբրեւ վերակացու ագարակի գործերը յանձնած հին Նուրի Խոջ անուն նախկին սպայի մը։ Այս վերջինը ծակայն, հանի մը ամիս մնալէ վերջ, մահրել տուաւ ագարակի ջրհորը։ Շատ չանցած հրաժարեցաւ վերակացութենէն եւ վերադարձաւ Դամասկոս։ Հոն առ ետ տարական ընդարձակ գործեր բացաւ եւ ամուսնացաւ հարուստ րնտանիքի աղջկայ մը հետ։

Կր կարծուի որ այդ 50,000 ոսկին Նուրի Խոջ առած է։

ՈՒՍԱՆՈՂՆԵՐՈՒ ԴԱՏԱՊԱՐՏՈՒԹԻՒՆԸ ԴԱՄԱՍԿՈՍԻ ՄԷՋ

Դամասկոսի պաշտական խառն դատարանը կր շարունակէ հետեւիլ վերջին ցոյցերու մասնակցած ուսանողներու խնդիրը։

Իր ատենին գրած հիճ արդէն որ կարգ մը ուսանողներ դատապարտուած հին այդ ցոյցերուն մասնակցած ըլլալուն պատճառաւ։

Այժմ ալ տուած են հետեւեալ վճիռները. Ապտել Հաճի Պէն Աթիս եւ Թաուլի դատապարտուած է երկու օր բանտարկութեան, Իզզէտտին Պէն Նուրէտտին Էլ Սալեհ՝ վեց օր բանտարկութեան, Էջնան Ալի Զապեան 45 օր բանտարկութեան։

Մեհաս եւ Պիքար անուն ուսանողը երեսփոխանութեամբ ազատ արձակուած է սպասելով որ իր պարագան հետաքրքրէ մեկուն մէկ։

ՈՍԿԻԻ ԱՐՏԱԾՈՒՄԸ

Բարձր Գօմիսէրը որոշմնագիր մը հրատարակեց որով կը սահմանէ ճամբորդներու հետեւեալ տանելիք կամ արտածուելիք ոսկիին հանակութիւնը։

Արտասահմանէն եկող եւ Սիւրիայէն բանգիր անցնող ճամբորդներ արտօնուած են հետերնին առնելու 400 սուրիական ոսկիի համարժէք ոսկեդրամ։

Մեկէն գացող եւ հոգատարութեան տակ գտնուող երկիրներու հպատակ եղող մահմետական ուխտաւորներ իրենց ճամբորդութեան միջոցին պիտի կրնան տանիլ 300 սուրիական ոսկիի համարժէք ոսկեդրամ։

ՅԵՏԱԶԳՈՒՄ

Վերջին պահուն կը տեղեկանանք որ Եպիսկոպոսական ժողովը օր մը յետաձգած է քհանայ եպիսկոպոսներէն երկուին ցարդ ժամանած չըլլալուն պատճառաւ։

ՀԻՆԳ ՏԱՐԵԿԱՆ ԵՐԱԽԱՅ ՄԸ ԱՅՐՈՒԱԾ

Ռուսաց գիւղացի Շամմա Միխայէլ Սասին անուն հինգ տարեկան երախայ մը այրուած է արկածի մը հետեւանօք եւ քաղուած իշխանութեանց տեղեկութիւն տուելէն առաջ։

Կարդացէք եւ Տարածեցէք
«ԱԶԴԱԿ»Ը

ՋԱԲՈՆԱԿԱՆ ՀԱԿՍՈՒԱԶԱՐԿՆԵՐ

Լոնտոն.— Թերթերը տեղեկութիւն առած ըլլալ կը թուին թէ այն պայմանները որոնց հիման վրայ Ճաբոն տրաժարիլ ղադրեցնելու Թշնամութիւնները հետևեալներն են.

Ա. Թէ չինական թէ ալ ճաբոնական բանակները ետ քաշուելու են որոշեալ հեռաւորութեան մը վրայ.

Բ. Ցանձնախուժբ մը կազմուելու է հսկելու համար պարպուսի գործողութեանց.

Գ. Սոյն յանձնախուժբը կազմուելու է չինական և ճաբոնական անդամներէ միայն։ Այս յանձնախուժբը պիտի կրնայ սակայն իբրև օժանդակ իր մէջը առնել չեզոք անդամներ.

Միջոցներու պիտի ձեռնարկուի պարպուած շրջանը հակակշռելու համար։ Այս հակակշիռը պիտի ապահովուի, հաւանաբար միջազգային զօրամասերու միջոցաւ.

Ի՞ՆՉ ԿԸ ՔԱՐՈԶԷ Պ. ԹԱՐՏԻԷՕ

Ժընէվ.— Պ. Թարտիէօ չթաքցուներ իր լաւատես տպաւորութիւնը։ Այն ընդգծեց Պօնքուռ համաձայնութեան կարևորութիւնը և ժամանակը Ֆրանսայի և երեք շահագրգռուող պետութեանց միջև ժամերար բարերար արդիւնքները։

Պ. Թարտիէօ յայտարարեց թէ իր մէկ օր առաջ չինական և ճաբոնական պատուիրակութիւններու հետ ունեցած խօսակցութիւնները նշմարել տուած են պատերազմիկներու միջև կարգադրութեան մը վերահաս լինելը։

ՄԱՆԿԱԲԱՐՁՈՒՀԻ

ԱՐՏԷՄԻՍ ՃԱՆՄԸՋԵԱՆ

Վկայեալ Lauréat Ֆրանսական համալսարանէն
Նախկին ՄԱՆԿԱԲԱՐՁՈՒՀԻ Ալէքսանտրէթի քաղաքային Հիւանդանոցին

Իր նոր դարմանատունը կը գտնուի Տօքթ. Եէնիքոմշեանի տան կից, Շէյխ Իպրահիմ Շէյխլաի տունը, Բաս Պէյրութ

ՀԻՒԱՆԴ ԿԸՆԴՈՒՆԻ *կէս օրէ առաջ ժամը 9—12*
» » վերջ » 2—6

Կարի եւ ձեւագիտութեան դասընթացք

ՏԻԿԻՆ ՏՕՔԱ ՄԱՆԿԵԱՆ

(ՎԿԱՅԵԱԼ ՓԱՐԻԶԷՆ)

Ծայեցի դերձակուհի Տիկ. Տիքա Մանկեանի ձեւագիտութեան 5րդ դասընթացքը կ'սկսի Մարտ 1ին «Էէօլ ար Թրուա Տօքքօր»ի ճիշդ դիմաց, Կուրօ փողոց։

Երեք ամսուան մէջ, ամենավերջին մեթոտներով եւ արդիական միջոցներով կը սորվեցնէ ձեւագիտութեան բոլոր բաղդութիւններ եւ կ'օժտէ Բ. Գումխուրեանէն հաստատուած վկայականներով։

Համոզուելու համար անգամ մը դիմեցէք իր 66ե աւելի օրացուատետրուն։

ԿԱԶՄԱՏՈՒՆ

Յ. ՏԷՐ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍԵԱՆ

ՐԻՒ - ԷԼ - ԳԱՊՈՒՇԻՅԷ ԹԻՒ 49
(Մեծ Սէրային առջեւ)

ՕՍԿԵՔՕՓ

Կաշեկազմ, Լա Թակազմ և Պլէքակազմ տոկուն և ճաշակաւոր ԳՈՐԾ

ՋԱՓԱԻՈՐ ԳԻՆԵՐՈՎ

Կրօնական եւ կրթական հաստատութեանց եւ գրադարաններուն համար մասնաւոր ՁԵՂՉ

ԳԱԲՐԻԷԼ Թ. ԹԷՐԶԵԱՆ

(ԵԼԵՔՏՐԱԿԱՆ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ)

Հիմնուած 1921 ին Գոյիս-Բեյրա

Խնամ դիւրամատչելի պայմաններով կը կատարեմ ամէն կարգի էլեկտրական լոյսի գեղադրմներ (Instsallation), ինչպես նաեւ մօթոր եւ տիճամօճեր։

Վաճառատուն կ'ստանձնեմ նաեւ բոլոր էլեկտրագործիքներու նորոգութիւնները։ Մատչելի սպասարկութիւն բնակարաններու էլեկտրա-նորոգմանց։ Վաճառատուն Philips եւ Lux էլեկտր. լամբերու եւ ամէն տեսակ էլեկտրական պիտոյքներու։

Վճարման դիւրութիւններ.

Հասցէ — Վ. Ուզուճեանի գրատան կից Գուրճ. B. P. 491

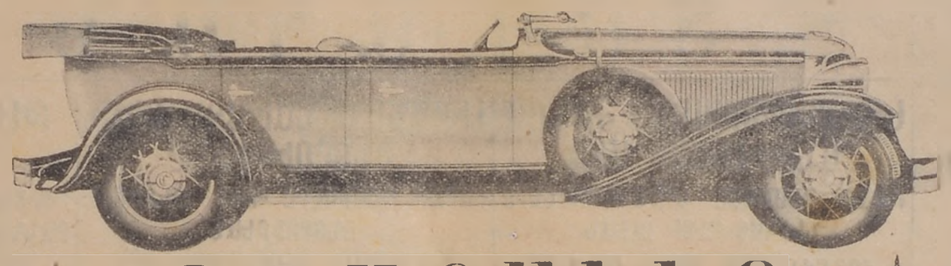

ԳՌԱՅՍԼԵՐ

ԱՇԽԱՐՀԱՀՌՉԱԿ ԻՆՔՆԱՇԱՐԺՈՒԹԻՒՆԸ ՈՐՈՇԵՑ 6-8 ՍԻԼԻՆԴՐ ՈՒ ՆԻՒ,

ԱՄԵՆԱՏՈԿՈՒՆ ԵՒ ԴԵՂԵՑԻԿ ՄԱՐՔԱՆԵՐՆ ԵՆ ՀՐԱՊԱՐԱԿԻ ՎՐԱՑ ԵՒ

ԿԸ ՓՆՏՈՒՒԻՆ ԱՄԵՆՈՒՐԵՔ:

ԳՌՈՑԵԼԵՐ ինքնաշարժերու մասնաւոր յատկութիւններն են՝ ՏՈԿՈՒՆՈՒԹԻՒՆ, ԴԵՂԵՑԿՈՒԹԻՒՆ, ՉԱՓԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՀԱՆԳՍՏԱԻԷՏՈՒԹԻՒՆ։

Վճարման դիւրութիւններ կը տրուին.

ԳՌՈՑԵԼԵՐ օթօներու բոլոր կտորները պատրաստ կը գտնուին մեր վաճառատուներուն մէջ։

Լիբանանի, Սիւրիոյ և Իրագի ընդհանուր ներկայացուցչութիւն՝

NAAYEM MOTOR IMPORT Co. BEYROUTH B. P. 869, TÉL. 32—29

Հիւս. Սիւրիոյ ներկայացուցիչներ՝ Գ. և Մ. ԱԶԻՐԵԱՆ

Կարի եւ Ձեւագիտութեան Դասընթացք

ՏԻԿԻՆ ՄԱՌԻ ԵՐԱՄԵԱՆ

ՎԿԱՅԵԱԼ ԴԵՐՁԱԿՈՒՀԻ

ԲԱՐԻԶԷՆ ԵՒ ՎԱՇԻՆԿԹՕՆԷՆ

Կարի եւ ձեւագիտութեան մասնագիտուհի, Տիկին Մառի Երամեան կը վերադառնայ իր առիեսատունը, Մեծ Սէրայի դիմացը Նո. 78 ատ երկրորդ արկը։

Երեք ամսուան միջոցին կը սորվեցնէ ամենավերջին ճոռաձեւութեամբ, կար եւ ձեւագիտութիւն իր բոլոր բաղդութիւններով եւ արդիական միջոցներով, Droit-fils մեթոտով։ Իր ուսակերտուհիները կ'օժտէ Բարիզի ատիսարձանեօք Académie Daydou վկայականով։

ՍՓԱՆՏԱՐՏ *կօշիկները միշտ ամենալաւ, ամենադիմացկուն, ամենատաժան եւ ամենագեղեցիկներն են.*

ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ

ՆԱՃԱՐ ԵՂԲԱՅՐՆԵՐՈՒԻ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ

ՏՕՔԹ. ԼԵՒՈՆ ԵԷՆԻՔՈՄՇԵԱՆ

(Նախկին ուսեալ գիրուքի Ամերիկ. հիւանդանոցի)

Իր նոր դարմանատունը կը գտնուի Ալէնպի փողոց (Տախկին Մաարաս). Լիբանանի Պորտրպատի նորակառոյց պալատին դիմաց, երկրորդ յարկ։

Ընդունելութեան ժամեր.—
Կէսօրէ առաջ ժամը 9—12, կէսօրէ վերջ 2—6։

ՋՐՈՒԱՐԱԿՆԵՐՈՒՆ ՄԻՇՏ

ՏՕՔԹ. ԳԷՈՐԳ ԿԷՐԿԷՐԵԱՆ

Վկայեալ Lauréat ճարիկի Interne եւ այժմ մնայուն *ՄԱՆԿԱԳԻՏ* բժիշկ Ֆրանսական հիւանդոցոցի *ԱՋՔԻ, ՔԹԻ, ԿՈՂՈՐԻ, ԱԿԱՆՋԻ և ԳԼՈՈՒ* հիւանդութիւններու բաժնին։

Հիւանդ կ'ընդունի կէսօրէ վերջ ժամը 2—6

իր գլխաւոր մէջ rue de Damas, No. 15

Հիւանդներ ուղղակի հիւանդոցոց կ'ընդունուին իր կողմէ տրուած մուտքի տոմսով։

Աղքատ հիւանդներու ձրի դարմանուած ամէն օր կէսօրէ առաջ ժամը 10—12, հիւանդոցոյն դարմանատան մէջ։

ՏՔԹ. ՍՈԿՐԱՏ ԱԻԵՏԻՍԵԱՆ

ՎԻՐԱԲՈՅԺ - ՍՏԱՄՆԱԲՈՅԺ

ՎԿԱՅԵԱԼ ՊԷՅՐՈՒԹԻ ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ՀԱՍԱԼՍԱՐԱՆԷՆ

Կընդունի ամէն օր բացի կիրակիէն կէսօրէ առաջ 8—12 կէսօրէ վերջ 2-6

Հասցէ՝ Capucin-ներու եկեղեցիին կից Արդարութեան պալատին եւս։

ՏՕՔԹ. Գ. ՏԱՎՈՒՏԱՐԵԱՆ

ՄԱՆԿԱԳԷՏ ՆԵՐՔԻՆ ԵՒ ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆ

Իր դարմանատունը հաստատած է, *ՍԱՄՈՒՐ* փողոց, Տօքթ. Նօղոպեանի (առաջնաբոյժ) դարմանատան կից.

Ընդունելութեան ժամեր՝
կէսօրէ առաջ ժամը 8—12
» վերջ » 2—6

ՏՔԹ. Բ. ԳՈՒԼԱԳԵԱՆ

ՄԱՆԿԱԳԷՏ՝ ՆԵՐՔԻՆ, ՄԱՐԹԱՑԻՆ ԵՒ ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆ

ՎԿԱՅԵԱԼ ՓԱՐԻԶԻ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑՆԵՐԷՆ

Կր դարմանէ գիտական ամենավերջին մեթոտներով, քոխերու, ստամոքսի, աղիքներու յատկի ամէն տեսակ հիւանդութիւններ։ Հին եւ նոր ջերմախզութիւնը իր բոլոր բարդութիւններով, ինչպես նաեւ Ֆրանկախոս եւ մորթային հիւանդութիւններ։

Արագ, արմատական եւ բարեխիղճ դարմանում։

Հիւանդ կ'ընդունի ամէն օր, բացի կիրակիէ, իր նախկին դարմանատան մէջ. ժամը 8—12 եւ 2—6ու մասնաւոր ժամադրութեամբ։

Երեքշաբթի օրերը, ժամը 2—5 վկայեալ *ԱՂՔԱՏՆԵՐՈՒՆ ՁՐԻ ժ.օրդ Հասեսէս փողոց՝ թիւ 8*

Տոկուն շինուածք Վայելուչ տեսք Հնչուն եւ բնական ձայն Ահա յատկանիշները՝

ՈՐՈՆՑՄՈՎ ԿԸ ՁԱՏՈՐՈՇՈՒԻՆ

ԱՓՕԼԼՕ ՖՕՆՕՆԵՐԸ

Հրապարակի վրայ գրեթէ նորագոյն բոլոր մարքային հետ կը մրցին Ապոլլօ ֆոնօները։ Մանաւանդ վերջին նոր մոտէլները, որոնք հասած են արդէն, անգերազանցելի են իրենց տոկունութեամբ, վայելչութեամբ և ժամչելի գիներով.

APOLLO GRAMOPHONE Co. Ltd
(of London)

ԱՓՕԼԼՕ ՖՕՆՕՆԵՐՈՒԻ ԹՕՓԱԻՈՐԸ !!!

Կատարեալ համոզում գոյացնելու համար անգամ մը այցելեցէք

MAISON APOLLO, Rue de la Poste, BEYROUTH

Փարոպիճ եւ ֆօնօսլ՝ ամէն ձեւի, աճվիճյլ ոտակ եւ առաւելութիւններ դիւրամատչելի գին, վճարումի դիւրութիւն։

Ընդհ. Ներկայացուցիչ՝ Սիւրիոյ, Գաղաստինի, Անդրյորդանանի, Միջագետքի եւ նիսդրոսի.— **ԳՈՐԳԻՆ ՍԻՆԱՆԵԱՆ**

KOURKEN SINANIAN, Boîte Postale 642, BEYROUTH (Syrie)

Կեանքի տղուբեան դէմ /

այլեւս ոչ ներկայացում ոչ նուագ առանց նուագը ձեր տան մէջ։

ՕՏԷՕՆ

Սկաւառակի եւ Ֆոնօի յարտնի մարքան ձեզ այս կը մատուցէ քիչ դրամով ամէն գիշեր ընտիր նուագ սելու հաճոյքը։

Գնեցէք **ՕՏԷՕՆ** *ֆօնօ* ձր

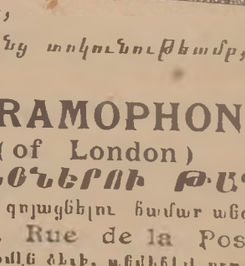

որմէ անկասկած պիտի հմայուիք եւ նորհիւ այս հռչակաւոր մարքայի սկաւառակներուն շարունակական ժամանման, կրնաք ամէն իրիկուն, Ձեր տուներուն մէջ վայելել ամենամեծ նուագահանդէսները եւ նուագները, իրենց վերջին ստեղծագործութիւններով։

Այլեւս՝ ոչ ներկայացում եւ ոչ ալ նուագահանդէս. այդ բոլորը ունենալ ձեր տան մէջ միակ միջոցն է կեանքի տղութեանդէմ իմաստապատում ելլու։

ԿՐԱՊԱՀՈՎՈՒԻՆ ՆԱԵԻ ԲՈԼՈՐ ՆՈՐՈԳՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ՝ ԱՄԵՆԱՆՊԱՏՄԱՒՈՐ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐՈՎ

Ընդհ. Ներկայացուցիչ՝ ***ԽԱՉԱՏՈՒՐ ՇԱՀԻՆ*** *(Ֆօշ փողոց)*

Վաճառատուն՝ Վէյկան փողոց, քաղաքապետարան Դրան կից։

նէն 8 հոգի և 8 հրացան։ Այս անգամ կոուողներն էին մասնաւորապէս Սվօյի կարապետ, Եզօ, Զաքօ, Շուշնամերկցի Առաքել, Գրգօ Ռոփեցի Փուրքօ և մի քանի Աղբեցիներ ու Կէլիէկուզանցիներ։

4.— ԿԷԼԻԻ ԿՈՒԻԸ

Կառավարութիւնը իր ուժերը աւելի կը կեդրոնացնէր Սասնոյ մէջ, մինչեւ Ապրիլին 18ը՝ 40 հազար զօրք հաւաքեց Սասնոյ չուրջը։ Կառավարութիւնը որոշած էր մի վճռական յարձակումով ջնջել Սասունցիներու ուժը և լռեցնել բողոքի ամէն ձայն։ Վտանգը անխուսափելի էր։

Անդրանիկ իր ժօռ կը կանչէ բոլոր գինուորները և կը պատրաստէ ապագայ դիմադրութեան ծրագիրը։ Կէլիէկուզանի չուրջը կը նշանակէ գիրքեր, կ'որոշէ խըմբապետներ ու անոնց օգնականներ և ցոյց կուտայ թէ ինչո՛վ դիրքի վրայ պէտք է լինի։

Զաքօն, Փուրքօն, Սլապիօն և մի քանի Աղբեցի կարիճներ կը բռնեն Տավրների վերեւ մի աւերակ վանքի տեղը։ Մխիթարի խառը (կէտիկ) կը բռնեն՝ Մակար, կարապետ, Եզօն։ Մճելնի (աղբիւր) գլուխը՝ Հաճէն, գինուոր Գրիգոր, Օսէյի Ավէն և Կիրակոս։ Կարմիր քարերը՝ Սարգիս և Ղազար։ Տալազարայ գլուխը՝ Մոկացին, Քեթիխ Մանուկ և Ռէս Մանուկ։ Ռողնոցներ՝ Մխիթար, Ջօռէ Օհան և մի քանի Շէնբերդցի, Սեմալցի ու Կէլիէկուզանցի կարիճներ։ Քէփրիչէրիճ խան և Աղլէզի քարերը Գէորգ Զավուշ և Անդրանիկ։ Բէրքէրի հեվիտի քերանը՝ Աւետիս և Արամ։ Ռաշլներ՝ Տիրացու Օհանէսի գոմը՝ Մուրատ և կուրծվքի Քեռին։

Ապրիլ 20ին պէտք եղաւ ամրացնել նաեւ հեռաւոր դիրքերը։

Ամպրների գլուխէն մինչեւ Շաչկայ-Մուշէն պատպանեին՝ Մուշեցի Սմբատ և Փարկացի Սարգիս։ Շիրինակու արտերը՝ Անդրանիկ, Մուրատ և Աւետիս։ Խաանայ կողմէն մինչեւ Փուչփուչի տակը՝ Գէորգ Զավուշ, Արամ, Սմբատ և Մոկացի Գրիգոր։

Իւրաքանչիւր խմբի մէջ կը գտնուէր 10 կանոնաւոր հրացան, որոնցմէ 3-4ը Մօսին, մնացածները Բերդանկ, կանոնաւոր հրացաններուն կը միանար և չախմախլիով գինուածներ։

Թշնամին իր թնդանօթները աւելի կը մօտեցնէր և կը զետեղէր մերոնց բանած դիրքերու դիմաց։ Թնդանօթաձգութիւնը երկու օր չարունակուեցաւ։ Կռուի միջոցին Հաջին և գինուոր Գրիգոր իրենց համար նչանակուած դիրքէն աւելի առաջ անցան և սկսաւ կուրծք կուրծքի կռիւ մերոնցմէ 11 հոգի կը վիրաւորուին ու ետ կը քաշուին նշանակուած գիրքի մէջ։ Թշնամու հրացանները քիչ անգամ կը գործէին, բայց թնդանօթները երբեք չլռեցին, մեր դիրքերէն յայտնի չէ ո՞ր մէկի վրայ 32 ռումբ արձակուեցաւ. Սէմալի եւ այս կռիւներուն 15 թնդանօթներ ընդամէնը 1500 ռումբ թափեցին Հայերու վրայ։

Կռիւն ու դիմադրութիւնը տեւեց մինչեւ Ապրիլի 22ը։ Մերոնց փամփուշտը սպառելու կը մօտենար, ատոր համար չուզեցին երկար դիմադրութեան մէջ իրենց ամբողջ պաշարը սպառել, մտածելով որ մնացածը աւելի նեղ օրուան համար հարկաւոր պիտի լինի։ Ալուճակի մէջ որոշեցին պարպել Կէլիէկուզանը, ուր հաւաքուած էր գիւղի բնակչութիւնը և դաշտ իջեցնել ժողովուրդը։ Զինուորներէն 100 հոգի, ժողովուրդը հետը վերցուցած, ուղեւորուեց դէպի դաշտ։ Կէլիէկուզանի չուրջը, դիրքերէն դիմադրութիւնը չարունակուեց, մինչեւ որ ժողովուրդը պարպուեցաւ։

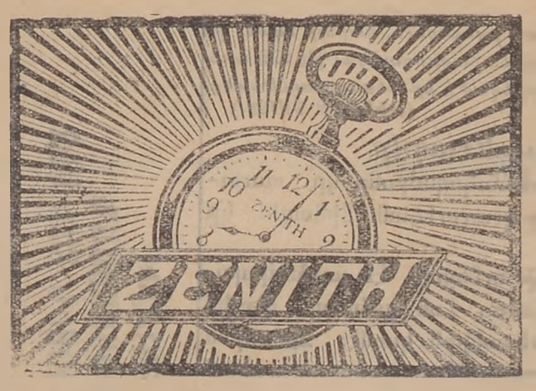

« Time is money »

Ժամանակը ոսկի է

ՉԷՆԻԹ ԺԱՄԱՑՈՒՅՑԸ ՇՆՈՐՀԻՒ ԻՐ ԱՄԵՆԱՁՇԳՐՏՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ՁԵՌԱՊԱՀՈՒԹԵԱՆ

անզուգական յատկութիւններուն ձեզի դրամ կը՛ծահեցնէ առանց դժուարութեան, կարելիութիւն տալով խնայելու ձեր ոսկիները անգամ։

Ունինք ժամացոյցներու ամբողջ շարք, ոսկի, արծաթ թէ ճիխել, կիներու եւ այրերու համար։

Կեանքի տղուբեան դէմ /

այլեւս ոչ ներկայացում ոչ նուագ ահաճդես նուագը ձեր տան մէջ։

ՕՏԷՕՆ

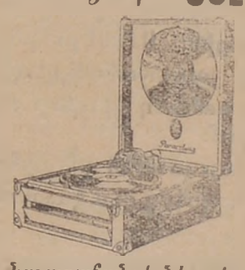

Սկաւառակի եւ Ֆոնօի յարտնի մարքան ձեզ այս կը մատուցէ քիչ դրամով ամէն գիշեր ընտիր նուագ սելու հաճոյքը։

Գնեցէք **ՕՏԷՕՆ** *ֆօնօ* ձր

որմէ անկասկած պիտի հմայուիք եւ նորհիւ այս հռչակաւոր մարքայի սկաւառակներուն շարունակական ժամանման, կրնաք ամէն իրիկուն, Ձեր տուներուն մէջ վայելել ամենամեծ նուագահանդէսները եւ նուագները, իրենց վերջին ստեղծագործութիւններով։

Այլեւս՝ ոչ ներկայացում եւ ոչ ալ նուագահանդէս. այդ բոլորը ունենալ ձեր տան մէջ միակ միջոցն է կեանքի տղութեանդէմ իմաստապատում ելլու։

ԿՐԱՊԱՀՈՎՈՒԻՆ ՆԱԵԻ ԲՈԼՈՐ ՆՈՐՈԳՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ՝ ԱՄԵՆԱՆՊԱՏՄԱՒՈՐ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐՈՎ

Ընդհ. Ներկայացուցիչ՝ ***ԽԱՉԱՏՈՒՐ ՇԱՀԻՆ*** *(Ֆօշ փողոց)*

Վաճառատուն՝ Վէյկան փողոց, քաղաքապետարան Դրան կից։

AZTAG
JOURNAL QUOTIDIEN ARMÉN.
B. P. 587
BEYROUTH, Liban

Directeur - Propriétaire
HAIG BALIAN

ՓՈՓՈԽՈՒԹԻՒՆ
Սիրիոյ տար. 550, վեցամսեայ 300 ս. դ.
Արտասահման տարի 7, վեցամսեայ 4 ոսկի
Տնօրէն - խմբագիր՝ ՀԱՅԿ ԲԱԼԵԱՆ

ԱԶԴԱԿ

ՕՐԱԹԵՐԹ
ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԳԻՏԱԿԱՆ

ازتـــاك

جريدة سياسية ادبية اقتصادية عامة

ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ
ՄԱՐՏ 9
1932

ԳԻՆԸ
ՀԱՍՏ
2.50 Ս. Դ.

Չ. ՏԱՐԻ | Ամէն առաւոտ պէտք է ըլլայ թերթիս տնօրէնին հասցէին | ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԱՄԷՆ ՕՐ, ԲԱՑԻ ԿԻՐԱԿԻ ԵՒ ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ ՕՐԵՐԷ | Չհրատարակուած ձեռագիրները չեն վերադարձուիր | Թիւ 7 (584)

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

ՄԵՐ ԱՌԱՔԻՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Տասը տարին անցաւ, երբ մեր ժողովուրդի բեկորները ապաստան գտան Լիբանանի և Սիւրիոյ հիւրընկալ ափերուն վրայ։ Խորտակուած հոգիով, դառնացած դէպի իր բախտն ու մարդկութիւնը, հայ մարդը ստիպուած՝ կրկին ձեռնարկեց վառելու իր օճախը օտարութեան մէջ, բայց այս անգամ շատ մօտիկ իր հայրենիքին։

Հայ տարագիրը Միջերկրականի կապոյտ ալիքներուն ի տես եռակից իր սիրելի Կիլիկիան. Լիբանանի լեռներէն տեսաւ Տաւրոսի և Լամբրոնի մշուշը, իր մտածումներով թևածելով շարունակ այնտեղ՝ որտեղ ձգած էր տունն ու այգի, վանք ու դպրոց։ Հալճեպ կերպով տեղաւորուած հիւղակներու մէջ, որ կարճ ժամանակի ընթացքին ամբողջ քաղաքաներ կազմից, տարագիր հայութիւնը նուիրուեցաւ դարմանելու իր վէրքերը, ապրուստի միջոցներ հայթայթելու, օտարին բնակարանէն չտեսոյ անոր հացին ևս կարօտ չըլլալու համար։

Ու ահա երևան եկաւ մեր ժողովուրդի աշխատասէր ու ստեղծագործող ոգին, քարէն իսկ հաց հանելու առաքինութիւնը։ Կեցուցէք ոևէ տեղացի անցորդ և հարցուցէք անոր կարծիքը մեր ժողովուրդի մասին։ Պիտի լսէք անշուշտ շատ մը լաւ ու վատ կարծիքներ՝ հաժառանգուած մարդու ըմբռնումներուն ու հայեցողութեան, բայց ինչ քաղաքական համոզմունքի տէր մարդ ալ որ եղած ըլլայ ան, անխուսափելիօրէն և անվերապահ կերպով պիտի աւելցնէ որ հայը ԱՇԽԱՏԱՍԷՐ է։

Առածի կարգ է անցած այլևս արաբներու մէջ՝ որ հայը մուրացկանութիւն չի գիտեր։ Կարևորը այս գնահատանքը չէ անշուշտ, այլ այն որ հայութիւնը սկիզբէն իսկ դառնալով ինքնապահ՝ կոտրեց մեզ հանդէպ կազմուած ժխտողութեան թափը, բարձրացուց անոր արժանիքը իբր չինարար տարրի և առիթ ստեղծեց մեր ներքին կեանքի մէջ ինքնամփոփումի ու կրթական-մշակութային աշխատանքներու խորացման։

Վերջին տարիներուն շատ կը խօսինք ընդհանրապէս մեր թերութիւններուն մասին։ արժան է սակայն որ երբեմն լոյսին հանենք նաև մեր առաքինութիւնները, աշխատասիրութիւնը և նուիրումները մեր ազգային ներքին կեանքին մէջ։

Ի՞նչ էր տասը տարի առաջ մեր վիճակը Պէյրութի քարափէն սկսեալ մինչև Ս. Նշան եկեղեցին որ քար ու քանդ եղած էր թիւրքերու ձեռքով։ Ոչ դպրոց կար, ոչ եկեղեցի, ոչ ակումբներ և ոչ մտքի ուժէ վառարան։ Սակայն տասը տարին բաւական եղաւ, որ ոչ միայն քանդուածները շինուին, այլ և կառուցուին, հիմնուին, մտքի և հոգիի նոր տաճարներ, նոր սերունդը պատրաստելու, դաստիարակելու նոր վառարաններ։ Հպարտալի են այսօր հայ մանուկները որոնք կ'ուսանին հայ ազգային վարժարաններու մէջ, ձեմարաններէն սկսեալ մինչև Ս. Նշան, մինչև Ս. Ասչ, Անդր-Նահր և Անթիլիաս։ Նարեկացին ու Շնորհալին ձայն կուտան էշրէֆիէհէն մինչև նոր Մարաշ, ցեղային ազանդութիւններու հուրը անշէջ պահելով հայու հոգիէն ներս։

Կարճ ժամանակի ընթացքին, ժայռի և քարքարուտ էշրէֆիէհէն ու Անդր Նահրէն, հէքեաթային ապարանքներու նման կառուցեցան Նոր Մարաշը, Նոր Հաճընը, Նոր Սիսը, Հայկաշէնն ու էշրէֆիէհն։ Հազարաւոր շէնքեր են բարձրացած այսօր այդ շրջանին մէջ հայու արդար քրտինքով։ Եւ կը շինեն առանց դադարի, աշխատանքի լծուելով ծեր ու մանուկ, կին ու աղջիկ, եղունգներով փորելով հողը, կարելով հացի դրամը, զրկուելով ամէն վայելքէ, մղուած ցեղային անբմբռնելի շինարար բնազդէ մը։

Կարճ պտոյտ մը այդ շրջաններուն մէջ ու պիտի թուի ձեզ որ հայութիւնը բռնուած է տեսակ մը կատաղի շինարարութեան տենդի, կարծես գրաւի մտած է ցոյց տալու թէ՝ ինչե՛ր կարող է ընել ժողովուրդի մը նախաձեռնութեան ոգին։

Միևնոյնն է նաև պատկերը Հալէպի մէջ։ Երէկուան խարխուլ եւ կիսաքանդ հիւղակներու փոխան այժմ կանգնած են քարաշէն գեղեցիկ տուներ և հիմնուած են մաքուր և կոկիկ թաղամասեր։

Չի պիտի մոռնանք անշուշտ այն միջոցներն ու դիւրութիւնները որոնք չնորհուեցան հոգատար իշխանութեան, Ազգ. Դաշնակցութեան և անոր ներկայացուցիչ Պ. Պրունիէի կողմէ՝ հայերու տեղաւորման գործին մէջ։ Ահա մեր ժողովուրդին օգնելու լաւագոյն ձևը, և՛ արդիւնաւոր և՛ տևական։ Օգնութիւն մը որ նպատակ չունի հոգիի ու մտքի վաճառքը, որ չի ձգտիր խաթարելու մարդոց բարոյական դիմագիծը, կը դառնայ տեսակ մը յենակ, ալակից, բարձրանալու, կ'ապդուրեւելու և երախտագիտութիւնը գործնելու ժարդկային ազնիւ ու անկեղծ պահանջ և ոչ թէ քծնանք ու սողոսկում։ Այս պարագային է միայն որ թէ՛ նպաստաւորեալ և թէ նպաստող կը նային իրարու ուղիղ և անկեղծ, ազնիւ պարտատէրի և պարտապահանջի դիրքին մէջ։

Ահաւասիկ իրական մարդասիրութիւնը, որը պիտի չիշէ մեր ժողովուրդը, իր լաւ ու վատ բոլոր օրերուն մէջ։

Օգտակար է ինքնախարազանումը յաճախ։ Լաւ է որ ժամանակէ մը լ վեր մոռցած ենք ցեղային ամբարտաւան ինքնահաւանութիւնը, բայց այդ չի նշանակեր որ պիտի իյնանք ծայրայեղութիւններու գերկը։ Մեր թերութիւններուն քով ունինք նաև անգնահատելի առաքինութիւններ, որոնց վրայ իրաւունք ունինք հպարտութեամբ նայելու՝ պահել կարենալու համար մեր ապրելու կորովն ու սքանչելի յարատևութիւնը։

ՀԱՅ ՄԻԱՑԵԱԼ ՁԱԿԱՏԸ
ԵՒ ԱՆԳԱՐԱՅԻ ԸՆԴԴԻՄՈՒԹԻՒՆԸ

Թիւրք երեւակի նոր հրահանգը մեր կարծիքով ուղղուած է ամենէն առաջ հայ ազգային միացեալ ճակատի կազմութեան դէմ և նպատակ ունի զօրաւոր ճեղքուածք մը առաջ բերել արտասահմանի հայութեան մէջ, ինչպատ Թրքաւիրական քաղաքականութեան մը։

Մինչև վերջին ժամանակներ թիւրք կառավարութեան պաշտօնական վերաբերումը հանդէպ հայ ժողովուրդին եղած է հետևողական՝ այն փաստական քաղաքականութեան, որուն հետևած էր չարունակաբար։ Այն է օրէնքէ դուրս հրատարակել հայը. գրաւել անոր բոլոր գոյքերը, արտաքսել վտարել և կորուստեան մատնել հազարումի ճամբաներով և արգիլել ողջ մնացողներուն երեւեւեկել երկրի մէկ գաւառէն միւս գաւառը։ Ջէվլէկան կառավարութիւնը ուրիշ խօսքով, հրապարակով յայտարարած է այն ինչ որ գործադրած է, առանց գաղտնի պահելու, ծածկելու իր հայասպան ընթացքը։

Նոր երեւեւեկի հրահանգը կը նշէ կարևոր փոփոխութիւն մը Անկարայի քաղաքականութեան մէջ, դէպի հայերը։ Ան անդրադարձած է որ պաշտօնական իր ժխտական դիրքը նպաստած է կազմելու եթէ ոչ հայ միացեալ ճակատ մը, գէթ ազգային ընդհանուր գաղափարախօսութիւն մը հայկական ընդհանրապէս իրերաժարտ հոսանքներու մէջ իրեն դէմ։ Արդարև, ո՞րու համար գաղտնիք է այլևս որ ոչ մէկ ժամանակ այնքան բիւրեղացած չափով հայ ազգային միտքը կազմակերպուած եղած չէ երբևիցէ, Թրքական ճակատի վրայ, որքան այժմ, վերջին տասնամեակի ընթացքին, ու ոչ մէկ առեն այնքան տևական ջանքեր չեն գործադրուած ձերբազատելու Թրքական տիրապետութեան դարաւոր արատներէն, մեր լեզուի, բարքերուն, բարոյական և քաղաքական ըմբռնումներու մարզերուն մէջ, որքան ներկայիս։ Ու ի պահիւ մեր ժողովուրդին, որու արատները, ինչպէս իր ժամանակին յայտարարած է անգլիացի անմահ Պայրըն, հեռանք են իր ապրած դարաւոր ըստորկութեան — պէտք է խոստովանիլ որ յաղողութեամբ ալ պսակուած են յիշեալ ուղղութեամբ կատարուած աշխատանքները, ընդհանուր առումով։ Բաւական է յիշել, որ հարիւր հազարաւոր Թրքախօս հայերու մեծ մասը արդէն հայերէն կը խօսի, ընդհանրապէս հայ ընտանիքներէն դուրս չպրծած է Թիւրքերէն լեզուն, ու հայական դպրոցներու ցանց մը հաստատուած է մեր գաղթակայաններու մէջ ամենուրեք, Ֆիխս, Սելամիկ, Գէյրութ, Հալէպ, Հայֆա. ուր Թրքախօս ծնողներուն ամբողջ հայ նոր սերունդը կը դաստիարակուի հայկական չունչով և լեզուով ու կանգիտանայ Թուրքերէն ու կը սորվի պայքարիլ ամէն Թրքական ազդեցութեան դէմ։

Այս արդիւնքէն դժգոհ է բնականաբար մեր Թշնամին, որ ամէնէն գոնէ սալ մտահոգուած է մեզմով և չի դադրիր նիւթելէ նոր դաւեր գոյութեանը դէմ հայութեան, որ Թիւրքիա չի ձգեր զինք։

Երեւեկի նոր հրահանգով, որ կարծես բոլոր Թրքախօսներու վերադարձը, ձևականօրէն, Անգարան ոչ միայն կաշխատի կասեցնել հոգեբանական վիհը որ աւելի կը խորանայ դահիճին ու իր զոհերուն միջև, վերջիններու գիտակցութեան զարգացման չըսնորհիւ, այլև կը ձգնի, սիրաշահելով որոշ տարրեր հայերէն, խորտակել հակաթուրք հայ ազգային գաղափարականը, առաջացնելով Թրքաւիրական հոսանք մը։ Ըլլալով անհաշտ Թշնամին համայն հայութեան, մինչև օրս ան հրապարակով կը յայտարարէր այդ։ Մնալով նոյնը, իր խորքին մէջ, ան այլևս չի ուզեր ճանչցուիլ այդ անուններով։ Ընդհակառակ, բարեկամի քողի տակ հագած, ան կը ներկայանայ իր զոհին, որուն առջև կը խոստանայ բանալ երկրի դուռները։ Ան մեղրածոր լեզու ունի հաացին իր հպատակներուն, որոնք գոհեր եղած են ոչ թէ իրեն, գահիճին, այլ ամբ մը Ցեղափոխականներուն, որոնց դէմ ալ է այսուհետեւ։ Անգարայի կուռը։ Թուրքը Թշնամութիւն չունի խաղաղ, գոհասէր և Թուրք հայրենիքի բարօրութեան նուիրուած հայու հանդէպ. ընդհակառակ կը հրաւիրէ վերջինս ալ միանալու իրեն, յաղորդակից պայքարելու «խնդիրներու, «ճգնաժամներու դէմ ու ազատուելի անոնցմէ։ Կրա՛կ ոչ թէ համայն հայութեան, այլ յեղափոխութեան դէմ։ Մասնակցութեամբ իրենց, հայերու։ ահա նոր հրահանգը այն քաղաքականութեան, որ Քէմալը գործադրութեան դրած է իր երեւեւեկի հռահանգով և բազմաթիւ հայանուն գաղտնի կամ յայտնի գործակալներով։

Թիւրք վարիչներու այս նոր ուղեգիծը, Թրքասիրական օրիենթասիոն մը ստեղծելու հայութեան ծոցին մէջ, առաջ բերելով ներքին խոշոր երկպառակութիւններ, պարտաւոր ենք ճանչնալ որ բաւականին ալ յաջող ձևով ընթրրուած է։ Անկախ այն հանգամանքէն, Թէ ինչ աստիճան Անգարան պիտի Թոյլատրէ հայերու Տաճկաստան մուտքը, լոկ հնարաւորութեան փաստը ինքնըստինքեան զօրաւոր խայծ մըն է, Թափառական բազմութիւններու մէջ հոգեկան բեկումի մը հանգելու, որովհետեւ տասնեակ սարիներէ իվեր հողէն ու ջրէն կարուած, Թշուառութեան և պանդխտութեան մրուրը քամած ու օտարականի հանգամանքէն այլևս զզուած, չարունակելով այսուհանդերձ ապրիլ անցեալով, անոնք այս հայ բեկորները տրամադիր պէտք է ըլլան ամէն յատի յարելու, դուրս գալու համար իրենց կացութենէն։ Այս պայմաններուն մէջ ի՞նչ կայ աւելի դիւրին, ո՞ր միջոցն է աւելի ատակ, դառնալու ճշմարիտ պալասան մը իր կոտրացող վէրքերուն, այնքան յաջողապէս, որքան վերադարձի ոչ թէ յոյսը, այլ աւելին՝ ստուգութիւնը, որ Անգարան կը չողացնէ հայ գաղթականի սեւեռուն աչքերուն։

Ջէնթը որուն դիմած է Թուրք կառավարութիւնը խորտակելու հայ ժիտեալ ընդդիմութիւնը իր դէմ, և ապատկացնելու պայքարը ըստ ձևի հայ յեղափոխութեան, բայց ըստ էութեան բովանդակ հայութեան ու քաղաքական ազգային դատին դէմ, կը զուգադիպի Թշնամիին համար նպաստաւոր հոգեբանական պայմաններու։ Որովհետեւ Անգարան իր հայանուն գործակալներէն բացի, իր այս քաղաքականութեան յաջողութեան համար կը վայելէ ամբողջ աջակցութիւնը արտասահմանեան հայ ազգային կուսակցութեան մը։ Իմակավար Ազատական կուսակցութիւնը, որուն ուղղուած է մեր ակնարկութիւնը, ցաւի սրտ հարկադրուած ենք խոստովանիլ, տարիներէ իվեր իր տարած քարոզչական աշխատանքով, Թրքասիրական պրօպագանտին յարմար գետին մըն է։ Անոր ղեկավարները, Վահան Թէքէեան եւ Աւետիս Թէոդիպաճեան և ուրիշներ, «Արեւ»ի և «Ազագայ»ի էջերէն, յանձնառու եղած են բանարարուիլ, եթէ Քէմալական Թուրքիա վերադարձնէ հայոց գոյքերը և ընդունի գաղթականներու վերադարձը։ Թուրքին դէմ ասկէ աւելի պահանջ մը, արտասահմանի հայութիւնը չունի. կը յայտարարէր Պ. Վահան Թէքէեան, տակաւին անցեալ տարի և որուն համար, հայ և Թուրք դարաւոր վէճը, գոյի մէկ հարուածով, կը վերածուէր մասնաւոր հայ անհատներու գոյքերու խնդրին։

Անգարան այժմ ահա այս ուշացած հրաւէրն է որ կ'ուղղէ հայութեան և կասկած չկայ, որ նման խոստում մըն ալ, ուշ կամ կանուխ. պիտի չգայթէ նաեւ գոյքերու մասին։ Ի. Ա. կուսակցութիւնը Թոյլ պիտի տա՞յ իրեն սակայն ծառայելու Թրքական այս նոր յարձակողականին։ Ապագան ցոյց պիտի տայ այդ։

Խ. Թ.

Նոր Մարաշի բաղերէն մէկը

ՅԱՐԱՁՈՒՆ ԶԱՐԳԱՑՈՒՄ

Առիթը չէ՛ անգամ մըն ալ նիչելու որ Սիւրիոյ մեր գաղութը, ամենէն կարևորն է որպէս Թիւ և որպէս որակ։ Եւ Սիւրիոյ մէջն ու Սիւրիոյ համար ներսէն ու դուրսէն կատարուած ամէն աշխատանք արժանի է ամենամեծ քաջալերանքի ու գնահատութեան։

Մանաւանդ ներսէն ատրուած աշխատանքը, Սուրիահայ կեանքի մէջ տեսնուած ճիգը, մեզ հեռարձակներուն սիրտը կը լեցնէ անսահման խանդաղատանքով։ Ինքնամփոփման ներոյժ ճիգին մէջ ինչ խօսք որ իր կարևորութեամբ առաջին գծի վրայ կանգնած է մամուլը։

Մեր օրերուն որքա՜ն մեծ ու փրկագործ է տպագիր խօսքին մոգիչ ուժը, որքա՜ն անչափելի անոր տիրապետութեան ենթակայ չրջանները։

Այսօրուայ կեանքը բարդացած է և անոր պահանջները բազմացած։ Ընդարձակ զանգուածներ կեանքի տաժանելի պայքարին մէջ անձնականացած են իրենց հոգիով, ու բարդ մեքենականութեան մը թելադրանքով հանրօրէն ըզգալու և մտածելու իրենց հոգերը յանձնած են մամուլի վարիչներուն։ Եւ հանրային զգացումն ու մտածողութիւնը, հանրային խղճմտանքն ու կարծիքը իրենց յոյզերուն ու յոյսերուն պատկերը կը փնտռեն ամենօրեայ մամուլի էջերուն վրայ, իրենց խիղճը հոն կը բաբախէ, իրենց ամենաթաքուն, առօրեայ հոգերու տակ աննշմարելի դարձած ձգտումներուն թևաւոր ալիքը կը գտնենք թերթին մէջ։ Այսպէս է որ մամուլը զանգուածներուն արտայայտիչը դարձած է, անոր ամենօրեայ թարգմանը, ու կեանքի ամերիկանացմամբ անձնականացող զանգուածը այլասեր հանրութիւն կը դառնայ թերթի միջոցաւ։

Հանրութիւն դարձած թերթը նրբորպայի մէջ, ամենէն ուժեղ իշխանութենէն աւելի հզօր իշխող է։

Որոշ գաղափարական ուղղութիւն, յստակ իւեալ արտայայտող թերթը ամենէն հզօր գործօնն է, որ իր մաքուր ու ջինջ ներշնչումներով, իր անսչառ և անզիջող խօսքերով տեւականօրէն ներգործելով առանձին անհատներու վրայ, կը կերտէ հաւաքականութիւնը ու հաւաքական կամք անոնցմէ։

Տարիներէ իվեր կը հետևիմ «Ազդակ»ի համր բայց հաստատ զարդացումին, իր ուղղութեան, ու յարատեւութեան, ու կը տեսնեմ որ ան Սիւրիոյ հայ գաղութի համար հսկայ պահանջ մը կը լրացնէ, ու յաջողեցաւ կարճ ժամանակէն իր չուրջ համախմբել Սուրիոյ բոլոր կենդանի տարրերը։ Ինչ որ գիտելի է «Ազդակի մէջ, ան է որ մեր կեանքի խոշորագոյն քաղաքական կազմակերպութեան տեսակէտները հաստատուն ու կազմակերպուած կերպով քարոզելով հանդերձ, աւելի լայնախոհ է, ու ազգային գանազան ուժերու և՛ ազդակներու հաւասարչափութեան առոդջ հանգանակին կը պատասխանէ։

«Ազդակ» արտաքին հարցերու մէջ ևս բռնած է անառարկելի ուղղութիւն մը Հայ եւ Արաբ մեռնեցուած ուղիղ։ Արաբական հանրային կարծիքը լուսաբանելու համար չատ արժէքաւոր ձեռնարկութիւններ ըրած է։

«Եւ «Ազդակ»ին խօսքը արժէքաւոր եղած է նաև մեզմէ դուրս արաբական մամուլի ներկայացուցիչներուն համար։

Այսպէս հաստատ գետնի մը վրայէն քալելով ան չհասած է ընթերցողներու հաւատարիմ բազմութիւն մը, որոնք գինք դրած են օրաթերթ դառնալու անհրաժեշտութեան առջև։

Օրաթերթ դառնալու փաստը միայն բաւական է ապացուցանելու որ անոր ուղղութիւնը գնահատած է բոլորէն, և օրաթերթ «Ազդակ»ն ալ պիտի քալէ նոյն ձևով հետզհետէ լրացնելով իր թերիները և դառնալ ո՛չ միայն ճշմարիտ արտայայտիչը Սուրիոյ հայ կեանքին, այլ և ժամադրավայրը ի սփիւռս ցրուած Դաշնակցական երիտասարդ ու վերազնահատական մտածողութեան։

Մեր լայնախոհ ու հոգ գաղութի միակ օրաթերթը, «Ազդակ» պարտաւոր է հայ գաղաքական խորհրդութեան կեդրոնաձիգ լծակը դառնալ և օտարութեան մէջ հայութեան տևելու կամքը սպառիչ կերպով տալ, արտայայտել։

Ասկից, հեռուէն չատ աչքեր ոգևորութեամբ կը նային «Ազդակի նոր վերելքին, և հաւատացած են որ ան մեծագոյն դերը պիտի կատարէ Սուրիոյ հայութիւնը կազմակերպելու աշխատանքին և հայն ու արաբը փոխադարձաբար իրարու ճանչցնելու գործին մէջ միաժամանակ վստահութիւն ներշնչելով հոգատար պետութեան։

Այս հաստատուն ու համարձակ առաջադրութիւններով տոգորուն օրաթերթ «Ազդակին՝ հազար ողջո՛յն։

Փարիզ ՇԱՀԱՐՈՒՒՆԻ

ԹԷԼ ԱՒԻՒԻ ԱՐԵՒԵԼ. ՏՕՆԱՎԱՃԱՌԸ
(The Levant Fair-Tel-Aviv 1932)

(Սեփական Թղթակցութիւն)

Եաֆա 4—3—32

Նկատի ունենալով անցեալի ունեցած լայն յաջողութիւնները (չորս անգամ տեղի ունեցած ցարդ) և հինգերորդի արուած կարևորութիւնը և ամիսներէ ի վեր Թափուած մեծ ջանքերը, տօնավաճառը աննախընթաց պայմաններու համար, յարմար սեպեցի որպէս տեղեկութիւն հետաքրքրուողներուն, և փոքրիկ ծառայութիւն մը հանական հայ մասնակցողներուն քանի մը ուշ չէ, հետևեալ վաւերական մանրամասնութիւնները գրի առնել։

Գաղափար մը կազմելու համար թէ անցեալի համանման տօնավաճառները հաջեզօրէն պատրաստուած Թէև, ինչ անսպասելի արդիւնքներ տուած են, կատարեալ տեղեկութիւնները։

1. Տօնավաճառները եղած են մասնաւորապէս Գաղեստինի և Մերձ. Արևելքի երկիրներու համար։ տեղական արտադրութիւններու և արդիւնաբերական ձեռնարկներու զարկ տալու և

քաջալերելու նպատակով, բայց օտար հաստատութիւններ ալ իրենց բաժին մասնակցութիւնը բերած են, եթէ այս վերջիններու ներկայութիւնը տեղ.ապրանքներու հետ մրցակցութեան բնոյթ չէ ունեցած:

2. Վերջին Արդ տօնավաճառին (1929) վճարողի այցելուներու թիւը (մոտ տուժ 20 միլ. մաուրապէս 10 ս. դ.) եղած է 1200,000էն աւելի, որոնց մէջ բաւական թիւով օտարնգր, մասնաւորապէս զբօսաշրջիկներ.

3. 209՝ տեղական և 121՝ օտար հաստատութիւններ և ընկերութիւններ մասնակցած են, որոնց մէջ ի շարս այլոց Imperial Chemical Industries. Ceneral Eleetrie Co. General Motor Co. Shell. Vacum oil Co. Singar. Sitroën, Renoult եւլն:

Քաջալերուած ուրեմն վերջին տօնավաճառի յաջողութենէն և տեսնելով օր ըստ օրէ երկրի արագ և արժաասական զարգացումն ու յառաջդիմութիւնը, ընկերութիւնը կը ձեռնարկէ նոր և աւելի ընդարձակ տօնավաճառի մը որ երբէք տեղի ունեցած ըլլայ Մերձ. Արեւելքի որևէ մէկ երկրին մէջ: Գեամինը որ պիտի համախմբուին բոլոր ցուցադրողները կը գրաւէ 50,000 քառ. մէթր, անմիջապէս յարակից Թէլ-Ավիվ քաղաքին և եզրուած չոգեկառքի գծին:

Տօնավաճառի բարձր հովանաւորութիւնը ստանձնած է Պաղեստինի անգլիական մարզպանը և ինք պիտի կատարէ բացման արարողութիւնը, իսկ տեղական կառավարութիւնը իր բովանդակ օժանդակութիւնը կը բերէ, ձեռնարկը յաջողցնելու և չատ աւելի մեծ թիւով մասնակցողներ և այցելուներ ապահովելու համար:

Տօնավաճառի գլխաւոր բաժանմունքները պիտի ըլլան հետեւեալները.— Երկրագործութիւն և պարտիզպանութիւն, մասնաւոր ինամք տալով քնարինջի արտադրութեան, զանազան մեքենաներ և ելեքտրական մոթէօրներ, ընդհանուր արդիւնաբերութիւն, ելեքտրական գեներատորներ, բաթարի սրահ, ինքնաշարժերու սրահ, քիմիական արտադրութիւններ, կարի, գրի և հաշիւի մեքենաներ, չինարարական պիտոյքներ, ուտեստեղէն, ձեռագործ, հիւսուածեղէն, ասեղնագործ, լուսանկարչութիւն, իւղաներկ, երաժշտական գործիքներ եւն:

Պաղեստինեան մասնաւոր տաղաւարէն զատ, ուրոյն տաղաւարներ պիտի ունենան Անգլիական, Եգիպտական, Սիւրիական, Կիպրական, Սովիէթ Ռուսիոյ, Ռումանական, Բօլանտական կառավարութիւնները:

Ինչպէս ըսի տօնավաճառը բազմաժարդ և բազմարդիւն ընելու համար արդէն դրացի և եւրոպական կարգ մը երկիրներու նաւային, չոգեկառքի և ինքնաշարժի ընկերութիւններու հետ համաձայնութիւն գոյացած է մասնակցողներուն և անոնց ցուցադրելիք ապրանքներուն և հաճարակ այցելուներուն զեղչեալ գիներով տոմսակներ տրամադրելու համար: Եգիպտոս, Սուրիա և Իրաք կը խոստանան հարիւրին 40—50 զեղչել իրենց չոգեկառքը և ինքնաշարժերու գիներուն վրայ:

Տօնավաճառ կատարեալ և հաճելի ընելու համար ամէն ինչ նախատեսուած է, և այցելուներու մասնակցողներ իրենց ախտաանքի ժամերէն դուրս պիտի ունենան վայելքի բոլոր դիւրութիւններ, նոյն չրջապատին մէջ պիտի ըլլան ճաշարան, պարարան, սինեմա, բացօդեայ թատրոն, փոսթ և հեռագրատուն ու այս բոլորէն յետոյ, առաջին անդամ ըլլալով Պաղեստինի մէջ, րաթիօ կայան, ուրկէ օրը օրին պիտի տարածուի տօնավաճառը բոլոր նորութիւնները աշխարհի բոլոր կողմերը:

Ձուզընթաց ասոր, հրէական ազգային մարզական խուժդուժները պատրաստութեան մէջ են, ունենալու իրենց առաջին համահրէական ողիմպիականը, ուր աշխարհի բոլոր մաքսպիտանները (հրէական ազգային մարմնակրթութեան միութիւն) հանդիպումներ պիտի ունենան մարմնակրթական զանազան խաղերու մէջ կեդրոն ունենալով Թէլ-Ավիվը, և առ այդ 2000ի մօտ հրեայ մարզիկներ կ'ապատուին այս ամսու վերջերը և 20 հազար հանդիսատեսներ: Ողիմպիականները պիտի տեւեն մէկ շաբաթ և անմիջապէս վերջ Ապրիլ 7ին պաշտօնապէս պիտի բացուի տօնավաճառը:

Նկատի ունենալով Մերձ. Արեւելքի այս աննախընթաց տօնավաճառը խիստ փափաքելի էր անշուշտ, որ հայ միաքը չ'որ ձեռքն ալ իր համեստ բաժին ունենակցութիւնները բերէր, այս յոյժ կարեւոր և սիանգամայն գնահատելի ձեռնարկին: Հայ արհեստաւորը, արդիւնաբերողը և կամ արուեստագէտը մասնակցելով, առիթը պիտի ունենայ հանդիպելու, յարաբերուելու և նոր չուկաներ սեռեղծելու արտադրող և սպառող տարրերուն հետ, և իր անձնական չահին և իր գործի պրօպականտի հետ եւ ազգային ստեղծագործութեան բարձր հպարտանքը պիտի ունենայ օտարներուն ցոյց տալու իր եւ ցեղի եզակի յատկութիւնները միակ այդ պարագան աչքի առաջ ունենալով կ'արժէ որ անհատներ եւ կամ ընկերութիւններ հետաքրքրուէին եւ ի հարկէ, իրենց մասնակցութիւնը ապահովէին անմիջապէս:

Ց. ՇԱՀԻՆԵԱՆ

ՈՐՈ՞ՆՔ ԵՆ ԵՒՐՈՊԱՑԻ ՊԵՏԱԿԱՆ ԳՈՐԾԻՉՆԵՐԸ

ՄԵԾ ՄԱՍԸ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴՆԵՐ ԵՆ

Աննախընթացօրէն այսօր Եւրոպայի ճակատագիրը վարող քաղաքական գործիչները երիտասարդներ են: Ոչ մէկ չրջանին Եւրոպան այսքան խոշոր տոկոսով գործիչներ չէր ունեցած: Ցիչենք քանի մը անուններ եւ իրենց տարիքները.—

Իտալիոյ արտաքին նախարար Տինո Կրանտին, իր սեւ մօրուքով եւ թուխ դէմքով, հազիւ 36 տարեկան է:

Նոյն ինքն ծանրագէմ Մուսոլինին, կրանտիին վարպետը, համեմատաբար երիտասարդ է— 47 տարեկան:

Ֆրանսայի եւ Իտալիոյ միջեւ անընդհատ մղուող դիւանագիտական ճակատամարտին մէջ կրանտիի հակառակորդը եւ Ֆրանսայի վարչապետ՝ Փիէր Լավալ, 48 տարեկան է:

Գերմանիոյ վարչապետը՝ ելմտագիտութեան պաղարիւն օտանան եւ օրէնսդիր մարդը՝ Հայնրիխ Պրիւնինկ, 47 տարեկան է:

Գերմանական Ֆաշիզմին դեկավարը՝ Ատոլֆ Հիթլէր, որ ժամանակին քաղաքական զաւեչտական դեր խաղաց եւ այսօր կը խաղայ լրջագոյն դեր մը, 42 տարեկան է:

Ռումանիոյ Քարոլ Թագաւորը հազիւ 38 տարեկան է:

Ծանկը անչուշտ անսպառ է: Դուրսը կը մնան քանի մը ալեհեր գլուխներ: Գերմանիոյ Հինտէնպուրկը, Ծուննատանի Վենիզէլոսը, Լեհաստանի Փիլսուտսքին: Երբ սակայն անոնց անուններուն կը հանդիպիք, կը զգաք որ անոնց ազդեցութեան չրջանակը սահպէս կը թեթեւնայ:

Ջեխոսլովաքիան կարելի պիտի ըլլար իբրև օրինակ ծառայել անոնց համար, որոնք կը հաւատան ուժի նահապետական աւանդութեան: Հոն, ութսունամեայ նախագահ Թոմաս Մասարիքը կը մնայ 14ու կէս միլիոն ժարդոց կուռքը:

Պէտք չէ սակայն մոռնալ, որ երիին վարչապետը կամ արտաքին նախարարը, 1918էն ի վեր երկրին իրական վարիչը՝ Էտուարտ Պենէշ, համեմատաբար երիտասարդ է— 47 տարեկան:

ռալին համահրէական ողիմպիականը, ուր աշխարհի բոլոր Մաքաբպիտանները (հրէական ազգային մարմնակրթութեան միութիւն) հանդիպումներ պիտի ունենան մարմնակրթական զանազան խաղերու մէջ կեդրոն ունենալով Թէլ-Ավիվը, և առ այդ 2000ի մօտ հրեայ մարզիկներ կ'ապատուին այս ամսու վերջերը և 20 հազար հանդիսատեսներ: Ողիմպիականները պիտի տեւեն մէկ շաբաթ և անմիջապէս վերջ Ապրիլ 7ին պաշտօնապէս պիտի բացուի տօնավաճառը:

Նկատի ունենալով Մերձ. Արեւելքի այս աննախընթաց տօնավաճառը խիստ փափաքելի էր անշուշտ, որ հայ միաքը չ'որ ձեռքն ալ իր համեստ բաժին ունենակցութիւնները բերէր, այս յոյժ կարեւոր և սիանգամայն գնահատելի ձեռնարկին: Հայ արհեստաւորը, արդիւնաբերողը և կամ արուեստագէտը մասնակցելով, առիթը պիտի ունենայ հանդիպելու, յարաբերուելու և նոր չուկաներ սեռեղծելու արտադրող և սպառող տարրերուն հետ, և իր անձնական չահին և իր գործի պրօպականտի հետ եւ ազգային ստեղծագործութեան բարձր հպարտանքը պիտի ունենայ օտարներուն ցոյց տալու իր եւ ցեղի եզակի յատկութիւնները միակ այդ պարագան աչքի առաջ ունենալով կ'արժէ որ անհատներ եւ կամ ընկերութիւններ հետաքրքրուէին եւ ի հարկէ, իրենց մասնակցութիւնը ապահովէին անմիջապէս:

Ց. ՇԱՀԻՆԵԱՆ

ՏԵՂԵԿԱԳԻՐ-ԿՈՂ

ԷՅՐԷՓԻԷՅԻ Ս. ԱՍՏՈՒԱԾԱԾԻՆ ԵԿԵՂԵՑԻՈՑ ՇԻՆՈՒԹԵԱՆ ՅԱՆՁՆԱԽՈՒՄԸ

Ծանձնախումբս պատիւ ունի և ուրախ է մեր բարեպաշտ կրթասէր ու ազգասէր հանրութեան յայտարարելու թէ Ս.Աստուածածին եկեղեցւոյն և ղպրոցին համար գնուած դեամինը (1829 քառակուսի մէթր=3251 ու կէս քառ. կանգուն) պաշտօնապէս և օրինական գործողութիւններով փոխանցուեցաւ այս փետր. 2ին, Մեծի Տանն Նիլիկոյ կաթողիկոս Շնորհ. Տ. Տ. Սահակ Բ. Խապաեանի անուան, որպէս «վագրֆ» Հայ Ուղղափառ եկեղեցւոյ, որուն իբր «Միւթէվէլլի» է որ կը ճանչցուի Շնոհ. Ս. կաթողիկոսը:

Այս ուրախ լուրին առթիւ յանձնախումբս պարտք կը համարէ հակիրճօրէն տեղեկացնել յիչեալ դեամնին գրնման պարագաները:

Առաջին Շինութեան Ծանձնախումբը կազմուեցաւ 1929 Յուլիս 8ին, որու իրաւասութիւն տուաւ քաղաքիս կաթողիկոսական փոխանորդ Գեր. Տ. Ներսէհ արք. Կարոյեան 200 օսմ. ոսկի հաւաքել միայն Քաղիս ազգայիններէն իր կողմէ ստորագրուած ժապաւինեալ տոմարով մը:

Ծանձնախումբը վերակազմուեցաւ 1930 Մարտ 30ին, և ցարդ կր շարունակէ միևնոյն կազմով:

1931 Յուլիս 12ի Վարդավառի կիրակին, վեհ. Տ.Տ. Բաթգէն Ս. Աթոռակից կաթողիկոսը եկեղեցւոյն բակը բացօթեայ պատարագի նախագահելով, աւուր պատշաճի հոգեչահ և իմաստալից քարոզ մը խօսեցաւ, բնաբան ունենալով «Տէ՛ր, բարւոք է մեզ աստ լինել, արասցուք երիս տաղաւարս, մի Քեզ, մի Մովսիսի, և մի Եղիայի». և աւետեց թէ գնուած գեամինին սակարկութիւնը լրացած է, որով և արդի տախտակչէն եկեղեցին (որ իբր ժանկապարտէզ այ կը ծառայէ) ազատուած է վերահաս քանդումի սպառնալիքէն:

1931 Օգոստոս 13ին Գատ. Վարչ.Ժողովը արտօնեց Ծանձնախումբիս թաղէս զատ քաղաքին ուրիշ մասերուն մէջ ալ հանգանակութիւն ընել:

Վերոյիշեալ փոխանցման գործողութիւնը կարելի դարձնող դրամական կացութիւնը հետեւեալն է.—

Գեամինը գնուած է 875 Օսմ. ոսկիի. Վճարուած հնչուն դրամը ճարուած է հետեւեալ աղբիւրներէն.—

ա. Եգիպտաբնակ ծանօթ բարերար Տիար Բարթեղ Գալըգճեանի միջոցաւ ն, դիպուածէն հանգանակուած և ցարդ մեզի հասցուած է 297 Օսմ. ոսկի (=260 Եգիպտ. ոսկի, ասկէ զատ յառաջիկային կ'սպասուի նաև ցարդ գանձելի մրնացած 63 ու կէս եգիպտ. ոսկի եւս:

բ. Տեղւոյս վրայ և արտասահմանէն հանգանակուած է 263 Օսմ. ոսկի՝ զ. Ծանձնախումբիս յանձնաժողովեամբ մուրհ.կով փոխառնուած է հարիւրին 5 տոկոսով և երկար պայմանաժամով 200 Օսմ. ոսկի զ. Ծանձնախումբիս 3 անդամներուն կողմէ տրուած և նոաթրէն վաւերացուած մուրհակ մը կալուածատիրոջ հրամանին 50 Օսմ. ոսկի ե. Անտոկոս մուրհակով փոխ առնուած Տիար Ա. Շալվարճեանէ 15 Օսմ. ոսկի զ. Ծանձնախումբիս կողմէ անտոկոս փոխ արուած 50 Օսմ. ոսկի:

Որով կը տեսնուի թէ եկեղեցւոյս գեամնին համար 315 Օսմ. ոսկիի պարտք մը կայ, առաւել՝ գ. և դ. գումարները, որոնք իբրև բարեպաշտ ու ազգասիրաց իրենց լումաներով չուտափոյթ պիտի գոցեն, ապագայ անախորժութեանց չենթարկուելու համար գեամինն, Ծանձնախումբս, եկեղեցին և Ազգը: Այդ պարտքին անմիջական վճարելի մասը կալուածատիրոջ հրամանին տրուած 50 ոսկիներ մոտ կէս է, զոր եթէ կարհանանք երեք ամիսէն վճարել, տոկոս չպիտի հաչուուի, իսկ եթէ չկարենանք՝ վերջնական պայմանաժամն է 9 ամիս, երբ 375 ոսկի դրամ ալ տոկոս վճարել պարտաւոր ենք, ըստ պայմանին:

Ծանձնախումբս իր կրցածին համեմատ չափովը այս դժուարին գործին լծուեցաւ, և օրինական պատասխանատուքեանց տակ անգամ մտնելով, վստահ է թէ մեր բարեպաշտ և ազգասիրները Ծանձնախումբիս կացութիւնը նկատի պիտ առնեն, և մեր ազգային պատուոյ սրտովին նախանձախնդիր ժեստով մը պիտի բանան իրենց քսակները որպէսզի փոխատու անձերուն առջև ճերմակերես ելլեն մեր եկեղեցին ու մեր ազգը, եւ մեր հոգեւոր ու կրթական գործն ալ չտուժէ:

Ի Դիմաց Էջրէֆիէի Ս. Աստուածածին եկեղեցւոյ Շինութեան Ծանձնախումբի

Ատենապետ
Փետր. 1932

Ատենադպիր

Պէյրութ

Դանձապետ

ՄՈՒՍՈՒԼԻ ՔԱՐԻՒՂԻ ՃԱՄԲՈՒՌ

ԱՇԽԱՏԱՆՔՆԵՐԸ ՊԻՏԻ ՍԿՍԻՆ

ՀՈՂԵՐՈՒ ԳՆՄԱՆ ՁԵՌՆԱՐԿՈՒԱԾ Է

50 000 ԲԱՆՒՈՐՆԵՐ ՊԻՏԻ ԱՇԽԱՏԻՆ

Կը յիչեն անշուշտ մեր ընթերցողները թէ՝ Մուսուլի քարիւղի ընկերութիւնը երկար ատենէ իվեր աշխատանքի լծուած էր և կը պատրաստէր ընդհանուր բրօժէն քարիւղի ճամբուն, որուն նուիրուած են բազմաթիւ մասնագէտ երկրաչափներ: Վերջնականապէս աւարտած ըլլալով քարտէսներու պատրաստութեան աշխատանքները, ընկերութիւնը սկսած է հողերու գնման, Թրիբօլիէն մինչեւ Իրագեան սահմանը:

Անցած շաբաթ, Թրիբօլի հրաւիրուած են Տէր Ամար, Միւնիտ և Թաաթուր գիւղերու կալուածատէրերը և անոնց հետ բանակցութիւնները աեղի ունեցած են: Կալուածատէրերը չատ բարձր գիներ պահանջած են, որուն վրայ ընկերութիւնը պահանջած է կառավարութեան միջամտութիւնը:

Որոշուած է Թրիբօլիի մէջ չինութիւնը 17,000 փոքրիկ հիւղակներու, որոնք պիտի կառուցուին 600,000 քառ. մէթր տարածութեան մը վրայ: Ընկերութիւնը ձեռնարկած է այս տարածութեան գնումին, անմիջապէս սկսելու համար չինութեանց: Համաձայն «Էլ Թէար»ի քաղած տեղեկութեանց, ընկերութիւնը որոշած է մինչև յառաջիկայ ամսու վերջացնել բոլոր նախապատրաստական աշխատանքները և աշխատաւորներ բերել ճամբու վրայ աշխատցնելու համար:

Համաձայն այդ տեղեկութեանց 50,000 բանուորներ պիտի աշխատցուին և որոնց պիտի վճարուի օրական 50 ս. դ. ուտել խմելէն զատ: Ընկերութիւնը պիտի ունենայ 1,500 բեռնատար խոշոր նաւակներ և 500 օթօ, իւրաքանչիւրը 15 թօնօ տարողութեամբ:

ՆԵՐԳԱՂԹԻ ՉՈՐՐՈՐԴ ԿԱՐՍԻԱՆ ՄԸՆ ԱԼ ՊԻՏԻ ԵՐԹԱՅ

Ստոյգ աղբիւրէ կը տեղեկացնեն թէ, Մարտի վերջերը դրկուելիք 2,000 նոց երրորդ կարաւանէն վերջն ալ ծրագիր կայ չարունակելու ներգաղթի առաքումները: Կը կարծուի թէ, մինչև 8,000 հոգի պիտի հասնի դրկուած ու դրկուելիք գաղթականներուն ընդհանուր թիւը, ամբողջ Ծուննատանէն: Այնպէս որ, 3րդ կարաւանը վերջին չպիտի ըլլայ: Պիտի կազմուի չորրորդ կարաւան մըն ալ նոր Ծուննատանի չրջանէն, ուրկէ, ցարդ ալ ձանձագրուած գրեթէ բոլոր գաղթականները պիտի դրկուին Հայաստան:

Երկրորդ կարաւանին հաւրանքը սահմանափակելու հրահանգը նրևանի կառավարութենէն եկած ըլլալուն համար է որ, միայն 1,248 հոգի դրկուած է այդ կարաւանով: Սահմանափակման այդ հրահանգն ալ պատճառաբանուած է ձմրան եղանակով և գաղթականներու խճողման հետևանքով առաջ եկած անպատեհութիւններով:

Պ. ՊՐԻԱՆ ՄԵՌԱԾ

ՓԱՐԻԶ, 7 փետր.- Պ. Արիսթիտ Պրիան մեռաւ:

ԻՆՉՊԷՍ ԱՌԵԻԱՆԳՈՒԵՑԱԻ ԼԻՆՏՊԷՐԿԻ ՏՂԱՆ

Զգայացունց Մանրամասնութիւններ

ԲՈԼՈՐ ՀՌՉԱԿԱԻՈՐ ՈՍՏԻԿԱՆՆԵՐԸ ԳՈՐԾԻ ՎՐԱՅ

Խիստ հսկողութիւն սահմանափակութեան վրայ

Հեռագիրները հաղորդեցին թէ Ատլանտեան հեռու գնդապետ Լինտպէրկի տղան առեւանգուած է անծանօթներու կողմէ:

Թերթերը հետեւեալ խիստ հետաքրքրական մանրամասնութիւնները կը հաղորդեն այս դէպքի մասին, որ մեծ յուզում յառաջ բերած է Ա.-մերիկայի մէջ:

«Ժուռնալ» կը գրէ թէ, Լինտպէրկի տղան անյայտացաւ ժամը 20,30ին տեսիները: Լինտպէրկի ամառնային բնակարանը, տասնաի մը բացօդեայ մէջ կը գտնուի: Լինտպէրկ տիկնոջ հետ, ըստ սովորութեան հասի նստան ժամը 10,30ին: Ծառաները բոլորն ալ հերկայ էին եւ սեղանապետը նստը բերած էր: Այդ միջոցին տնտուն երեխան լուսց, անկողին դրաւ եւ ժամը 20ը էանի մը վարկեան անցած, վար իջաւ նստելու համար: Երեխան այսպէս ժամուայ մը չափ միևնակ մնաց:

Երբ Տիկին Լինտպէրկ վեր ելաւ երեխան համբուրելու համար, օրորոցը պարապ գտաւ: Ոչ մէկ աղմուկ լսուած էր. միայն վերմակին վրայ գնդասեղով թուղթի կտոր մը փակցուած էր, որուի 50,000 տօլար փրկագին կը պահանջուէր:

Անմիջապէս տհազանգը տրուեցաւ Նիւ Եորքի բոլոր ոստիկանատուներուն: Ոստիկանութիւնը անմիջապէս առեւանգման դէպքը վերահաստատեց: Դէպքը հետեւեալ ձեւով տեղի ունեցած է:

Մթագոյն ինճնաշարժ մը խաւարը իջնալուն հետ կը յառաջանայ անտառին ուղղութեամբ եւ կը մօտենայ Լինտպէրկի տան: Ինճնաշարժին մէջ նստողները էանի մը բանուորներէ կը հարցնեն Լինտպէրկի հասցէն:

Երեխային նչջարանին մէջ գուլպայի հետքեր գտնուեցան: Առեւանգիչները պատուհանէն ներս մտած են: Քիչ անդին պատին դէմ գտնուած է սանդուխ մը: Ոստիկաններ աւագին վրայ գտնուած հետքերէն հասան նեղ փողոց մը, ուր գտան կնոջ ոտի հետքեր:

Այս տեղեկութիւնները անմիջապէս հաղորդուեցան Նիւ Եորքի, Փէնսիլվանիոյ, Օհիոյի եւ Տէլուէյրի կառավարիչներուն:

Ամերիկայի ամենէն հռչակաւոր ոստիկաններն ու գաղտնի ոստիկանները գործի վրայ են: Երեխային լուսանկարները դրկուեցան Նիւ Եորքի շրջակայ բոլոր ինճնաշարժի կայանները, 300 քիլօմէթր շրջանակի մը վրայ: Օդանաւային բոլոր կայանները հսկողութեան տակ առնուած են: 150 ոստիկաններ անընդհատ կը խուզարկեն Լինտպէրկի տունը շրջապատող անտառը:

Նիւ Եորք.— Լինտպէրկի Պէյպին դեռ յանձնուած չէ իր ծնողքին: Կը հաստատուի որ անոնք չէ: Ոնրագործներու հետքը գտնուած է:

Նիւ Եորք.— Ֆիլատելֆիոյ միակ թերթը, հետաձայն մը ստացաւ, որով կը յայտնուի թէ Լինտպէրկի մանչուկը յանձնուած է վկայուած ստնտուի մը խնամքին: Այս լուրը հաղորդուելէ վերջ, հետաձայնը գոցուեցաւ: Լինտպէրկ այն համոզումը ունի թէ կէսօրէ առաջ իր զաւակը իրեն պիտի վերադարձուի:

Մեքսիկայի պատերազմական նախարարը սահմանագլուխի զինուորական իշխանութիւններուն հրամայեց խիստ հսկողութիւն կատարել:

ԱՐԵՒՄՏԱՀԱՅ ԳՐԱԳԷՏՆԵՐ

ՌՈՒԲԷՆ ՈՐԲԵՐԵԱՆ

(1874—1931)

Կարեւոր.— Որպէսզի յետագայ էջերուն մէջ Որբերեանի մասին ընելիք քանի մը խանդավառ գնահատումներու առիթ չտան պատրաստի կլափներու բացխփումին, այժմէն իսկ կ'ընդգծեմ թէ այս այս տողերը գրողին համար Ռուբէն Որբերեանի օրհակը Թրքահայ գրականութեան մէջ ժամուկ դրացնութիւն ունի միջակներու վերնատունին: Ու արդարացնելու համար իրմով զբաղուելու այս փորձը, վեր կ'առնեմ՝

1.— Որբերեան եղած է իր ժամանակին ամէնէն արդիական և յառաջադէմ գրագէտներէն մէկը:

2.— Իրով է որ Romantisme-ը պատճառաբար մուտք գործած մեր գրականութենէն ներս:

3.— Որբերեան ունի մեծ բանաստեղծները յատկանշող առաքինութիւններէն մէկ քանին: Ցուզականութիւն sensibilité և հմայադրող երեւակայութիւն: Ու նաև ոչ նուազ կարեւոր ստորոգելիք մը՝ անկեղծութիւն:

Այս կէտերը վեր առնելէ ետք պէտք է անմիջապէս աւելցնել, թէ ա'յլ կ'ըլլար Որբերեանի արժէքն ու դերը, եթէ փոխադրէինք զինքը իր չրջանին հասապատասխանող արեւելահայ կրկէսին մէջ, ուր հանդիսականները զարմանալիօրէն սակաւապէտ են ու ծափերը ածան: Այսպէս, դերասանի առատ ու ալեծփուն մազեր, քիթին ակնոց և օսլայած ճերմակ չապիկի մը վրայ թիթեռնիկ սև փողկապ մը, Որբերեանի կ'ապահովէին երանելի «Պօէտոին մայիլ չունեցող պատմուճանը»: Բայց դժբաղտաբար Որբերեան ծնած է Թրքահայոց մէջ, որոնց քով ինչպէս քիչ մը համբաւի ամէն կերպասը սուղ է նաև արուեստի ծիրանին վաստնի, վերջ ի վերջոյ ա'լ պէտք է ըսեւի ասիկա, արեւմտահայ մարզուած ու խիստ ճաշակը չի բաւարարուիր միւսներուն քիմքերը չոյող դիւրագնի ու կակուղ արուեստով և կը զգուշանայ ամէն իր խանդավառութիւնը ծոյլ ու քաղքենի ափերու մէջ և պատ'ւ իրեն այդ դժուարահաճ ճաշակին, անկա միշտ կը խորասափէ դէպքերն ու կ'ուզէ չօշափել երեւոյթներուն թաւալումը կշռոյթաւորող ուժին թաքուն պատճառը: Այսքանը՝ իբրև փակագիծ:

***

Անցնելէ առաջ անապատներու այս որդեգրին կեանքին ու գրականութեան, խիստ հապճեպ ու թռուցիկ ակնարկ մը՝ զինք նախորդող գրական սերունդներուն վրայ:

Թրքահայ արդի գրականութեան արժատները հազիւ ութսուն տարուան հող կը գրկեն: Ներկայ աչխարհաբարով գրականութիւնը կը սկսի այն օրէն, երբ կարապետ Իւթիւճեան Գոլոյ մէջ կը հիմնէ Մասիս լրագիրը: Իրմէ առաջ եղած փորձերը մնացած են անհետեւանք: Հարեւանցի ակնարկ մը նոյն աեւնի հրատարակութիւններուն վրայ, պիտի երեւան հանէ այն կորովի ճիգը որ կը թափէին աչխարհաբարի հիմնադիրները ձերբազատուելու համար գրաբարի կապանքներէն: Նահապետ Ռուբինեան, Գրիգոր Օտեան եւ ուրիշներ արեւմուտքէն բերած իրենց նոր գաղափարներով յեղաչրջեցին մեր ազգային լճացած կեանքին հետ նաև դարաւոր այլ անպէտ դարձած գրաբարը: Անոնց բերած նպաստը մնայուն, գեղարուեստական գրականութեան՝ ոչինչ է գրեթէ. բայց մե'ծ է անոնց գործին արժէքը, քանի որ իրենք էին մեր արդի ոսկեզնիկ ու տոկուն աչխարհաբարը վիրջնական հունի մէջ դնողները: Ու Որբերեանը կանխող սերունդներուն խարիսխը կը հանգչի այս գեղին վրայ: ԵԹԷ նկատի չունենանք Ալիչանն ու Արիւճանը, ժամանակագրական կարգով առաջնութիւնը պէտք է տալ Գէչիկեաչեանի, Նար Գէյի, Մ. Աճէմեանի և Թ. Թերզեանի: Այս չորսը՝ փաստօրէն հիմը դրին հայ ներկայ բանաստեղծութեան: Սակայն անոնց լծուին անհաղորդ ենք մեզ այսօր: Լեզու մը որ ո'չ գրաբար է և ոչ աչխարհաբար: Տեսակ մը խառնուրդ, աններդաչնակ ու կաղկիկ: Առանց կանգ առնելու երկրորդական դէպքերու առջև, նկատի չունենալով նաև արձակագիրները, կը հասնինք Գ. Դուրեանի Դուրեանի սերունդը ձեռք կուտայ Սիպիլի կամ այլ բացառութեամբ ժանեակներու, բեհեզներու եւ զեփիւռի գրականութեան: Զ. Աստուր այն միացման կէտն է, ուր կը կը վերջնայ Դուրեանի սերունդը եւ կ'սկսի Որբերեանինը: Սակայն, Դուրեանին յաջորդող սերունդը գուրկ է վաւերական արժէքներէ: Դուրեանը կապկողներու անգոյն ու անդէմ սերունդ մը: Մինչդեռ, Սիպիլէն Որբերեան երկարող չրջանը ունի աննախընթաց ծաղկումի մը հմայքը: Այդ չրջանը կը զուգադիպի ութսունական թուականներուն: Թուական մը, որ մեր ցեղին համար նոր ու ահաւոր աղետներու նախագուռը ըլլալով հանդերձ, ծաղկեցուց մեր լեզուն: Ապտիլ Համիտի գահակալութեան տարիներն էին, երբ գրաքննութիւնը հասաւ անօրինակ խստութեան և հիմը դրուեցաւ լրագրական գրականութեան, ուր փայլեցան մեր ամենէն տաղանդաւոր և կատարելութեան մերձ գրագէտները: Պատուոյ տեղը կը գրաւէ Արփիար Արփիարեան, որուն չորչ հասակի կարգով կ'երեւին գրեթէ հաւասար ուժեր՝ Տ. Կամսարական, Լ. Բաչալեան, Գ. Զօհրապ, Հրանդ, Ա. Զօպանեան: Որբերեան ասոնց կրտսեր եղբօրն է և ծնած է Զօպանեանէն երեք տարի միայն վերջ: Ու եթէ չէ կըրճատած անոր հետ հրապարակ գալ, ատոր պատճառը ոչ թէ Որբերեանի գանդաղութիւնն է, այլ առաջինին կանխահաս եռանդը, որով անիկա դպրոցի սեղաններէն նետուեցաւ ժամուլին մէջ:

Մեր չիշատակած չրջանը, որ այնքան բարեդէպ էր եղած արձակին հաւար, չի կրցաւ բաւականին կոկել աչխարհաբար ոտանաւորը: Ու մինչդեռ այսօր կրնանք քերականական չաջող վերլուծումէ մը ենթարկել Բաչալեանի մը կամ Արփիարեանի մը արձակը, պարզապէս կը կայթակղինք նոյն ժամանակի քերթուածներուն լեզուէն: Այս պարագան ցոյց կը տայ որ ոտանաւորը անոր համար, որ Որբերեան ինքզինքն ալ չէ, կրցած մասամբ գերծ մնալ իր առենին լեզուական մեղքերէն:

Այս համառօտ ներածութենէն յետոյ, առանց որու անկարելի էր պատկերացնել Որբերեանի միջավայրը, անցնինք իր կենսագրութեան: Որբերեան դեռ մինչև այսօր չէ ունեցած որևէ կենսագիր և ինչ որ գիտենք իր մասին, ձեռք է բերուած քանի մը թէև վաւերական բայց անքաւարար ակնարկներէ: (Շար.)

Վ. ԱԱԺԱԿ

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

Պ. Ա. ՊՐԻԱՆ ՄԵՌԱԾ

ԱԶԳ. ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ԿԱՐԵՒՈՐ ՈՐՈՇՈՒՄՆԵՐԸ

ՄԱՐՍԷՅԼԻ ԹԻՒՐՔ ՀԻՒՊԱՏՈՍԻՆ ՍՊԱՆՈՒԹԻՒՆԸ

ԾԱՅՐԱԳՈՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ ՄԷՋ ՀԱՆԴՍԱՐՏՈՒԹԻՒՆ ԿԸ ՏԻՐԷ

Չիլի Ճաբոնի-վհատ Ազգ. Դաշնակցութեան մէջ

Ժընէվ, 7 Մարտ.— Ազգերու Դաշնակցութեան Ընդհ. ժողովը լիակատար նիստ մը գումարեց Պ. Հիմանչի Նախագահութեամբ։ Այս վերջինը անդամներուն հաղորդեց զինուորական գործողութեանց վերաբերեալ վերջին լուրերը, զինուորական գործողութեանց որ իրարու կը յաջորդեն Շանկայի մէջ եւ որ կը հաստատեն չինական պատերազմ Պ. Եէնի ըրած յայտարարութիւնները թէ ճաբոնցիք, հակառակ իրենց խոստումին, կը շարունակեն կռուելու։

Չինական պատերազմ Պ. Եէն խօսք առնելով յիշել տուաւ յանուն ճաբոնական կառավարութեան ներկայացուած չորս պահանջները։ «Չինական կառավարութիւնը եւ Ազգը, ըսաւ ան, հաստատորէն կը յուսան թէ ժողովը չպիտի ցրուի սոյն պահանջներուն մասին վերջնական որոշում մը տալէ առաջ։ Դժբաղդութիւն է որ Շանկայէն հասնող վերջին լուրերը հակառակ գտնուին թշնամութեանց դադրեցուցման մասին եղած յայտարարութեան։

Կ'առաջարկեմ որ այս իրողութեան մասին տեղեկութիւն առնուի Շանկայ գտնուող Անգլիական, Ֆրանսական եւ Իտալական ոյժերու հրամանատարներէն։

Պ. Բօլ Պոնքուռ յայտարարեց թէ Ընդհ. ժողովը թշնամութեանց դադրեցումէն ապահով պէտք է ըլլայ նախ, որպէսզի կարենայ շարունակել իր աշխատանքները հեռու մնալով ամէն տեսակ ազդեցութենէ։ Իտալական պատուիրակն ալ միեւնոյն կարծիքը յայտնեց։

Ճաբոնական պատուիրակ Պ. Սաթօ պատասխանելով իրմէ առաջ խօսք առնող պատուիրակներուն բուռն կերպով բողոքեց այն ամբաստանութեան դէմ թէ ճաբոնական ոյժերը վնաստին սկսած են զինուորական գործողութեանց, ըսաւ նա։ «Մարդ կը պարտի ճաբոնի մանաւանդ որ թշնամութիւնները դադրած են, ըսաւ նա։ Ճաբոնցիք չվերսկսան երբէք զինուորական գործողութիւնները զորս ընդհ. հրամանատարութիւնը դադրեցուց։ Արդարեւ, յայս մասին Շանկայէն եկող լուրերը հակասական են, եւ հս կը խոստովանիմ թէ կարգ մը խառնակութիւններ տեղի ունեցած են պատերազմի առաջին գիծերուն վրայ։ Բայց կը յուսամ թէ անոնք պիտի դադրին արագօրէն։»

Չինական պատուիրակ Պ. Եէն պատասխանելով ճաբոնական պատուիրակին ժողովը զգուշացուց տօքթօր Սաթօյի ճարտարութենէն եւ հռետորական տաղանդէն։ Այն երեք հեռագիրները կարդաց որոնք կը ցոլացնեն, ըստ իրեն, ճիշդ կացութիւնը Շանկայի մէջ։ Այն յայտարարեց թէ ճաբոնական բանակ յառաջխաղալու կը շարունակէ եւ կը գտնուի այսօր Շանկայէն քառասուն մղոն հեռու։

Տօքթ. Սաթօ ընդմիջեց չինական պատուիրակը եւ ասոր վրայ տակնուվրայութիւն մը ծագեցաւ ժողովին մէջ որը հարկադրեց Նիստի դադրեցումը։

Ազգ. Դաշնակցութեան որոշումն

Ժընէվ, Մարտ.— Ընդհ. ժողովը իրիկուան ժամը 7ին, վերստին սկսաւ դատի բերուցած նիստը։ Պ. Հիմանչ կարդաց հետեւեալ որոշումը.— «Ազգերու Դաշնակցութեան ընդհ. ժողովը կ'որոշէ՝

Ա. Չինական եւ ճաբոնական կառավարութեանց կոչ ուղղել սրպէսզի հարկ եղած միջոցներու ձեռնարկեն՝ թշնամութեանց դադրեցուցման նպատակաւ եր կու բանակներու հրամանատարութեանց կողմէ տրուած հրամաններուն գոր ծադրութիւնը ապահովելու համար։

Բ. Շանկայի գօտիին մէջ շահագրգռուող պետութիւններէ խնդրել որ իրեն հաղորդեն առաջին յօդուածին մէջ յիշուած խնդրին վերաբերեալ իրենց հասնելիք բոլոր տեղեկութիւնները։

Գ. Չինաստանի եւ Ճաբոնի պատուիրակներուն յանձնարարելով որ բանակցութեան մէջ մտնեն թշնամութեանց դադրեցումէն անմիջապէս ետք։

Սրսորդ յօդուածին շուրջ վիճաբանութիւն մը ծագեցաւ եւ բազմաթիւ առաջարկութիւններ ներկայացուեցան։

Իրիկուան ժամը 8ին, ընդհ. ժողովը միաձայնութեամբ հաստատեց այս որոշումները։

Մեռելներու թիւը 23,000 կը հաշուուի

Լոնտոն, 8 Մարտ.— Ճաբոնցի եւ Չինացի մեռեալ եւ վիրաւորներուն թիւը կը հաշուուի քսանը երեք հազար զինուոր այս վերջին երեսուն հինգ օրերու ընթացքին։ Սակայն Շաբէյի մէջ մեռնող ոչ-զինուորական չինացիներու թիւը չի գիտցուիր։ Ստացուածներու կորուստները թէ Շաբէյի եւ թէ ալ Քինկուանի մէջ կը հաշուուին վեց հարիւր միլիոն տոլարէն աւելի։

Թիւրիոյ պիւտճէն

Էնկիւրի, Մարտ.— 1932ի պիւտճէի նախագիծը ուսումնասիրելու պատճառ ունեցող ելեւմտական յանձնախումբին աշխատանքները վերջանալու վրայ են։ Հիմակուընէ կ'ենթագրուի թէ հասոյթները պիւտճէի մէջ 14ուէն 150 միլիոնի պիտի հասնին միայն։ Յանձնախումբը այժմ կ'ուսումնասիրէ սոյն նախագիծին ծախուց մասը և երկրին կարողութիւնը հարկառուութեան տեսակէտով։

ԹԻՒՐՔ ՀԻՒՊԱՏՈՍ ՄԸ ԿԸ ՍՊԱՆՆՈՒԻ

Մարսէյլ 8 Մարտ.— Թրեական հիւպատոսի պատճառներէն մէկը սպաննց ընդհանուր հիւպատոսը եւ յետոյ անձնասպան եղաւ։ Կ'ենթադրուի թէ այս պատճառներ հիւանդոտ էր իր ոյժերը գործեց խենդութեան նոպայի մը մէջ։

Մարսէյլ 8 Մարտ.— Կը թուի թէ թրեական հիւպատոս պրն. Սեվկէր ձեժալ ժողովուրդի մեկնելէն վերջ մօտը կանչած է Անդրէա Օսման անուն սպասաւորը ռուն ծառայութենէն դժգոհ էր, դիտողութիւն ընելու համար անոր։ Օսման, խենդութեան նոպայի մը բռնուելով, հիւպատոսը սպաննած է ատրճանակի ճանի մը հարուածներով, զայն հետապնդելով նրբանճիներու մէջ, եւ յետոյ ալ անձնասպան եղած է։

ՏԵՂԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՆՈՐ ՄԱՐԱՇԻ ԵԿԵՂԵՑԻՈՑ
ԱՆՈՒԱՆ ՏՕՆԱԽՄԲՈՒԹԻՒՆԸ

Մարտ 6 կիրակի օր կատարուեցաւ Նոր Մարաշի Ս. Քառ. Մանկանց Նորակառոյց եկեղեցւոյ անուան տօնախմբութիւնը։ Ժամանակէն առաջ արդէն եկեղեցին ծայրէ ի ծայր լեցուած էր ապահամիջի եւ տեղւոյն հաւատացեալներով. պահ մը կարգադիր յանձնախումբը ճիղ դրութեան մասնուեցաւ տեղի չի գոյութեան պատճառաւ։ Պատարագիչն էր Կաթ. Փոխ. Դեր. Սդիօն Արճիպիսկ. Կարօհան, որ ծնորհաւորելէ վերջ Շինութեան Յանձնախումբը, խոստացաւ «Դաստիարակ» եւ եգրակացնելով իր նիւթը յանձնարարեց որ, ամէն մարդ իր անձին դաստիարակ պէտք է ըլլայ։

Քարոզին վերջ կատարուեցաւ Տիկին Ն. Քէհեաեանի ծուխրած Ս. Յովհաննու Աւետարանչին պատկերին օծումը, կնահայրութեամբ Օր. Անահիտ Քէհեաեանի։ Քարոզիչ սրբազանը միեւնոյն ժամանակ օծնրճակալութեամբ յայտարարեց թէ, պ. պ. Օննիկ Պայրամեան եւ Յակոբ Քէհեաեան խոստացան զանգակ մը ծուխրած են եկեղեցւոյն եւ Շինութեան Յանձնախումբը միջոցներ կը խարհի՝ օճող զանգակատուն մը օթեցնու։ Երգեցին տեղւոյն Ազգային ժառանգի երկսեռ ատակերտութիւնը օրկրնով եւ ապա յաջող կերպով. կ'արժէ ծնորհաւորել ուսուցիչ-դպրապետ Պր. Յովհաննես Քէհեաեանը, որ յաջողած էր կարճ ժամանակի մէջ ստեղծագործել երգիչ խումբ մը պատրաստել։ Շինութեան Յանձնախումբը եւ քաղխորհուրդը կ'ապահսպին 100 հատ նոր ճատարաններ օթելու եկեղեցւոյն համար. յետ ծանուցման զանազանները արձանագրուեցան 35—40 ճատարան, որոնց իւրաքանչիւրին գինն է 75 սուրիական ղանիկան։

ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ԵՐԱԺՇՏԱԿԱՆ ԵՐԵԿՈՅԹ

Անցեալ օգաթ երեկոյ տեղի ունեցաւ գրական եւ երաժշտական երեկոյթ մը հայ եւ օտար հատարակութեան մը ներկայութեան։

Պ. Տ. Թոսպաթ կարդաց Ֆրանսերէն լեզուով գրուած ուսումնասիրութիւն մը *Բանաստեղծութիւնը՝ աղբիւր Երաժշտութեան*, որ ջերմօրէն ծափահարուեցաւ։

Ծեծոյ ընկերակցութեամբ դաշնակահար պ. Ն. Հազարապետեանի յաջորդաբար երգեցին, Օր. Զ. Ապէլ, Պ. Մինաս Հազարեան եւ Օր. Գաթամի, երեքն ալ տեղւոյս երաժշտասիրուհի։

ՄԽԱԽՈՏԱՎԱՃԱՌՆԵՐՈՒ ԳՈՐԾԱԴՈՒԼԸ

Երկուշաբթի օր, կէս օրէ վերջ, Պէյրութի բոլոր ծխախոտավաճառները պոյքօթ ըրին եւ փակեցին իրենց խանութները, ի ծաճ բողոքի պատճառով տուրքերուն յաւելման դէմ։ Երեսփոխանական ժողովը խոստացած էր ճախապէս թէ իր երկուշաբթիի նիստին պիտի զբաղի այդ հարցով։ Բոլոր խանութպանները լեցուեցան Փոր Սէրայ, երբ երեսփոխանական ժողովը գումարուած էր։ Բուռն խուժուդուժի հետեւանքով ապակիները կոտրեցան, մինչեւ որ ոստիկանները եկան եւ կրցան կարգը հաստատել։

Այսու ամենայնիւ ժողովը չի կրցաւ զբաղիլ պատճառի հարցով, որով ծխախոտավաճառները գոհացում չստացան եւ որոշեցին օտուընակել պոյքօթը մինչեւ վերջ։

ՄԱՔՍԱՆԵՆԳՈՒԹԵԱՆ ԱՌՋԵՒԸ ԱՌՆԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ

Բարձր Գօմիսէրութեան ցնծասկան ճիւղի պատճառաւ մէջ գումարուեցաւ կարեւոր ժողով մը անցած ուրբաթ օր։ Ներկայ էին ուսումնասիրելի վերջ, սահմանի վրայ պահող մոմասանեցութեանց յանձախակի բնոյթ ստանալը, ժողովը որոշած է կարգ մը նոր պահակատեղիներ հաստատել Սիւրիական սահմանին վրայ։ Բացի այդ, որոշուած է, պահակ ժանեսարմանիներու տեւական զրաղացութիւնը սահմանի վրայ։

Երեք նոր պահակատեղիներ պիտի հաստատուին Սիւրիոյ եւ Իրագի սահմանին վրայ, իսկ երկու Սիւրիոյ եւ Անդրյորդանանի։

ԱԼԷՔՍԱՆՏՐԷՔԷՆ ԵԿՈՂ ՆԱՒՈՒ ՄԸ ԿԱՔՍԱՆ ՊՈՅՔԱԹ ԲԱԶՄԱԹԻՒ ՄԵՌԵԼՆԵՐ

Այեքսանտրէքէն Պէյրութ եկող նաւ մը, ճամբան ածուխ առնելու պէտք կզգայ եւ կը հանդիպի Լաթաքիա։ Բայց հոն ածուխ չի գտնելով, կ'ապիպուի ճամբայ ելնել։ Ճամբան ուսկայն կաթսան կը պայթի եւ կը մեռնին Մուհեհեին Ըմհյօ, Պէհիր, Առուս, Խրթր Համածի, Ամհեհ Ապուռահի, բոլորն ալ բնիկ Պէյրութցի, Ափրաս կոգին Ապեիր Սեյամ, Թգիպտոսեն Զհմրուխ։ Կան նաեւ հանի մը ծանր վիրաւորներ։

ԿԻՐԻԱԿՈՍ ԵՒ ՉԷՏԷՐ ԴՐԱՄԱՏԱՆ ԲԱՑԸ 850,000 ՈՍԿԻ ՏԵՏՐԱԿՆԵՐԸ ԾԱՆՕՆՈՒԱԾ ԵՆ ԽԱՒՌՆ ԴԱՏԱՐԱՆ

Ինչպէս գրած էինք Պէյրութի ծանօթ դրամատուներէն Կիրիակոս եւ Զրհէյր դրամատուներ տաս օրուան համար դադրեցուցած է իր գործառնութիւնները։

Այս դադարի միջոցին դրամատան վարիչները պատրաստած են տեղեկագիր մը, որու պատրաստութեան միջոցին ներկայ գտնուած է նաեւ Ջուրի Ընկերութեան Տնօրէն Հաւրի պէյ Մաամար։ Ըստ հաստկուած այդ տեղեկագրին որ դրամատունը 850 000 ոսկի սիւրիական բաց մը ունի, եւ որուն վրայ դրամատան պահանջքն է, համաձայն իր գանձարկղին մէջ պատրաստ մնուհակներու, մօտաւորապէս 850,000 ոսկի։

Այս տեղեկագիրը վերջացնելէն յետոյ, դրամատան վարիչները իրենց տեսակիցներ յանձնեցին խառն դատարան, հատուելիք դար պահանջքով։

Դրամատունէն պահանջ ունեցող մարդ մը, դատարան դիմելով պահանջեց սեանկութեան յայտարարութիւնը Կիրիակոս եւ Զրհէյր Ընկերներուն, սակայն դատարանը մերժեց այդ պահանջքը, հանի որ անոնք արդէն իրենց տեսակիցներն ու հաշիւները յանձնած են խառն դատարան։

ՄԱՅՐ ՄԸ ԻՆՔԶԻՆՔԸ ԿԱԽԵԼ ԿՈՒԶԷ ՀԵԹԱՆԻԻ ՄԸ ՀԱՄԱՐ

Դամասկոսի մէջ Մեսարա Հոմսի անունն կին մը կը փորձեր անձնասպան ըլլալ իճրիները կախելով տան առասաստկն։ Իր պատանի տղան հասաւ եւ տեսնելով որ մայրը կը ճօճի օդին մէջ, իսկոյն դանակ մը բերելով կը կտրէ չուանը եւ կ'ազատէ մայրը։

Երբ կը ճարցնեն յուսահատ մօր թէ ինչո՞ւ անձնասպանութեան դիմած է, պատարիւնութեամբ պատասխանած է ան. «Տղաս հեծելազին մը կուգէր ինձմէ, սակայն ես չի կրցայ առնել, որովհետեւ դրամ չունէի. հետեւաբար որոշեցի անձնասպան ըլլալ»։

ՆԱԽԱԳԱՀԱԿԱՆ ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆԸ ԴԵՐ ՈՒ ԴԷՄ ԱՂՄՈՒԿՆԵՐ ՍԿՍԱՆ ՇԱՏՆԱԼ

ԲԱՐՁՐ ԳՕՄԻՍԷՐԻ ՊԱՏՈՒԻՐԱԿ ՊՐՆ. ՌԸՔԼԻԻԻ ՏԵՍԱԿՈՒԹԻՒՆԸ ԵՒ ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆԸ

«Լ'Օրիան» թերթին մէջ կը կարդանք. Ուրբաթ երեկոյ։

Պ. Ռիբլիւի հետ ունեցած մէկ տեսակցութենէն ետքը ներքին գործոց նախարարին երեսփոխանական ժողովի նիստերուն մէջ տուած յայտարարութիւնը։

— «Պարոններ, հիմա ընդունեցի Բ. Գօմիսէրի պատուիրակը որուն հետ տեսակցեցայ երկարօրէն։ Պ. Ռիբլիւ յայտարարեց ինձ թէ բացարձակապէս անօգուտ է յառաջիկայ նախագահական ընտրութեան նպատակաւ կատարուած գործունէութեան սասկանալուն ընթացք տալ։ *Բարձր Գօմիսէրը ունի արդէն իր թեկնածուն, եւ զայն պիտի յանձնէ յարմար առենին*»։

Շաբաթ առաւօտ։ Երեսփոխանական ժողովին նախագահին հակայայտարարութիւնը մնում է։

«Պարոններ, հիմա տեսնուեցայ պր. Ռիբլիւին հետ։ Պատուիրակը հաւատացուց ինձ թէ իրեն վերագրուած խօսքերը խօսած չէ։ Այն ձեւով որ հրատարակուեցաւ, իրեն վերագրուած յայտարարութիւնը կը մնայ անձիզ։ Պ. Ռիբլիւ *կարծիք յայտնած է միայն թէ* պ. Բարձր Գօմիսէրը *կրնար զգալի այս խնդրով*»։

Շաբաթ կէս օր։

Լրագրողներու խուժումը դէպի պր. Նամմուրի սենեակը, եւ ներքին գործոց նախարարին երկրորդ յայտարարութիւնը.

— «Պարոննե՛ր, Քարձր Գօմիսէրի պատուիրակը ինձի խօսեցաւ, հատազատ բառերով, հետեւեալ խօսքերը. *Բարձր Գօմիսէրը չի կրնար իրեն պարզ հանդիսատես մը համարել նախագահական ընտրութեան։* Ան չի կրնար չմիջամտել, *եւ իր միջամտութիւնը տեղի պիտի ունենայ յարմար առենին*։ Դուք *ինձմէ կը հարցնէք թէ արդեօ՞ք Պրն. Ռիբլիւ Բարձր Գօմիսէրին հաւանական նախընտրութեան վերաբերեալ ոեւէ յայտնութիւն ըրաւ*։ Ոչ մէկ անձի անուններ չտատասանեցաւ։

Ու պատմութիւնը կանգ կառնէ հոն.. առժամեայ կերպով։

Եթէ տիճամիթ նետած ըլլային Սէրային դէմ, Պուրճի հրապարակի Շենճը ներկայացուցած չպիտի ըլլար, օրաթ իրիկունը, միայն տեսարան։

«Լա Սիրի» թերթը անդրադառնալով այս պատմութեան, կըսէ թէ Բարձր Գօմիսէրին պատուիրակին վերագրուած խօսքերուն պատմութիւնը ճիշդ չէ ըսաւ։ Սոյն բարձր պատասխանատու ըսած էր պարզապէս. «Գալով ինձի, ես կը խորհիմ թէ Ֆրանսան չի պիտի կրնար չտատագրգռիլ նախագահական ընտրութիւնով»։

Ֆրանսական թերթը կաւելցնէ թէ «գալով Ֆրանսայի բռնելիք ընթացքին, մենք զայն որոշելու յատկնութիւնը չունինք։ Մենք կը գոհանանք ենթադրելով որ անիկա իրաւունք եւ պատասխանութիւն ունի թէ Լիբանանի եւ թէ ալ իրեն դաշնակից, մօտէն հետեւելու մօտագայ ընտրութեան, ընտրութեան որ կատեւորութիւն ունի թէ իրեն համար եւ թէ ալ երեսատարդ հանրապետութեան համար։

Քանի մը յոյն օրթոտօքս երեւելիներ նամակ մը ուղղած են էյիաս Սալ պէ եպիսկոպոսին որով կը խնդրեն իրմէ որ ձեռնարկէ ժողովի մը հրաւիրելու օրթոտօքս երեւելիները յոյն հասարակութեան դիմը ճոգելու համար հանդէպ յառաջիկայ նախագահական ընտրութեան։

ՏԻԿԻՆՆԵՐՈՒ ԵՒ ՕՐԻՈՐՆԵՐՈՒ ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՇՏՊԱՆԵՑԷՔ ԶԵՐ ՊԱՅՈՒՍԱԿՆԵՐԸ

Վերջերս Պէյրութի մէջ, նորահնար գործութեան մը դէպքերը բազմանալ սկսած են։ Ընդհանրապէս տիկիններ օտկայի մէջ հալած ատեն, յանկարծ անծանօթներ կը յափտակեն անոնց ձեռքի պայուսակները եւ կաներեւոյթանան։ Բ. Գօմիսէրի բարձրասիճան պատասխանատուներէն մէկուն տիկինն ալ անցեալները զոհ գացած էր այս նորատեսակ գործութեան։

Կիրակի օր, Հուրճ քաղին մէջ նոր դէպք մը պատահեցաւ։ Երեք տիկիններ ճամբու վայ հալած ատեն, անծանօթ երիտասարդ մը անոնցմէ մէկուն պայուսակը յափտասակելով փախաւ։ Այս դէպքին ժամ մը վերջ նոյն *դէպքր* կրկնուեցաւ Լափգներու վարժարանին առջեւ։

Կը կարծուի որ գողերու մասնաւոր կազմակերպութիւն մը կայ՝ պայուսակներ գողնալու համար։ Ի հարկէ անոնց մէջ գտնուած օրթուճի կարեւր ներկերուն համար չէ։

ՀԱԼԷՊԻ ՄԷՋ ՁԵՐԲԱԿԱԼՈՒԱԾ Է ՌՈՒԻՄԲ ՆԵՏՈՂ ՈՁԲԱԳՈՐԾԸ

Հալէպի մէջ, պահակատեղի մը վրայ ռումբ մը նետուած ըլլալը գրած էինք։ Նմանապէս անծանօթներ ուրիշ ռումբ մը նետած էին նորբնեիր երեսփոխան Քաթըր Ազասիի տան վրայ։

Կառավարութիւնը խստիւ կը հետապնդէր եւ կատիսահար երեւան հանել ոճրագործները։ Վերջապէս գտած ըլլալով հետը, ձերբակալած է Ազեզ քաղեցի Մուսթաֆա Լուիզի անուն մարդը։ Կը կարծուի որ Մուսթաֆա ընկերներ ունի իր այդ ոճրային արարքներու բնթացքին։

Խուզարկութեանց միջոցին Մուսթաֆայի տան մէջ գտնուած են ճանի մը ռումբեր, վառօդ եւ այլ պայթուցիկներ։ Երբ իրեն հարցուած է թէ ուրկէ՞ առած է այդ ռումբերը, Մուսթաֆա պատասխանած է. «ես *հարակոփ եմ*, եւ այդ նպատակի համար կը գործածեմ զանոնք»։

ԱԿԱԿԱՐԱՆ ՊԷՔՐՈՒԹԻ

8 ՄԱՐՏ 1932

	Ս. Փ
Եգիպտկ. բդթադրմ.	452
Անգլիկ. »	441
Տօլար »	126
Թրեական »	59
Գաճ_Օթթօման	130
Իթալական Լիր 100	655
Ռուճական Տրախմի 100	150
Անգլ. ոսկի	608
Ֆրանս. »	485
Օսման. »	549
Արծաթ մէճիտ	27
Գրեսի Ֆօնս. Ա. Ֆբ.	478
» » Բ. »	292
» » Գ. »	289

Մէճիտեան եգբարք Բիւ Ֆօնս
Թէլէֆօն՝ 5-19

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

Փարիզ 7 Մարտ.— Նախկին վարչապետ Պ. Սրիանթիտ Պրիան որ քանի մ'օր առաջ Քօշրէրէյէն Փարիզ վերադարձած էր մեռաւ այսօր իր ապարանքին մէջ ժամը 13,30ին։

Այս գոյժը մայրաքաղաքին մէջ տարածուելով շատ խոր տպաւորութիւն մ'ըրաւ։

Երեսփոխանական ժողովի մէջ, նախագահ Պ. Պուխսօն Պ. Պրիանի մահը հաղորդելէ յետոյ առաջարկեց որ ժողովը դադրի ի նշան սուգի և ժողովը միաձայնութեամբ որոշեց դադրեցնել իր նիստը։ Կառավարութիւնն ալ մասնակցեցաւ Պ. Պրիանի յիշատակին արտայայտուած յարգանքի այն զգացումներուն։

ՋԱՆԱՓԷՔ ՆԵՐԿԱՅ ԳՏՆՈՒԻՔ
2. Ո. ՄՈՒՍԹԱՖԱՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑՄԱՆ
ՇԱԲԱԹ ԻՐԻԿՈՒՆԸ ԺՈՂՈՎՈՒՐԴԻՆ ՏԱՆ ՄԷՋ

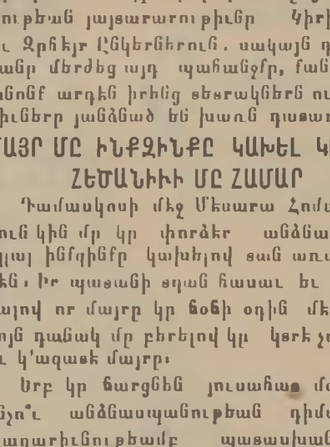

Անդրանիկի զինակից ընկերուհին ՍՄԲԱՏ

չարունակելու համար անհատասար կուիւը յարձրաբերձ և յաղթական լեռներու կատարներէն։

— Այստեղ այլեւս թշնամին իր գնդակն անգամ չի կրնար հասցնել, կ'ըսէ Անդրանիկ իր ընկերներուն, բայց պէտք է այսպէս վարուին, որ կարենանք թշնամին ժամեցնել աւելի խոշոր կորուստներ պատճառելու համար։

— Պէտք է կրակել մինչեւ ժամեանն կ'եզրակացնէ մեր հերոսները Ապրիլ 22էն մինչեւ Մայիս 1 կը մնան ակռ բարձունքներու վրայ։ Կը թուին կատարէ կատար։ Հացր կր հատնի։ Որքա՞ն հաց մարդ կրնդ է չալկել երկարատեւ կուիւներու չարունակութիւնը չընդհատելու համար։

Վերջապէս հազիւ յարմար տեղ մը գտնելով—այնքան յորդառատ էր ջուրը— Աւետիս և Հաճի Գէվօն կը յաջողին անցնիլ միւս ափը։ Անոնց կը հետեւին և ուրիշներ։ Ջուրը անցնողները դիմացի ափէն, իսկ մնացողները այս ափէն, թշնամուն առջեւը ձգած՝ կը սկսին խփել։ Ճանկարծ եռանի կողմէն կը լսուին հրացանների ձայներ, Մովսեսարի կողմէն եկող խումբ մը Սասունցիներ էին ատոնք որոնք իրենց հետ ունենալով կէլիէկու զանի Տէրտէրը, օգնութեան կուգային, մեռնք առաջին անգամ չէն կրնար զանոնք ճանչնալ և թշնամիներու տեղ ընդունելով հրացանները կը զարձնեն անոնց վրայ։ Կերպով մը կ'իմացուի, որ ատոնք օգնութեան եկողներ են և երբ կը հասնին՝ մեծ ուժով կը սկսին յառաջ քալել։ Տղերք կը վերցնեն մրխիթարի և Հաժրօյի հրացաններն ու զէնքերը, Տէրտէրը կը հաղորդէ զանոնք և բոլորը միասին ջուրը կը մտնեն դիմացի ափը անցնելու։ Մութը կը կոխէ, թշնամին թէև կը քաշուի, բայց մերոնք ալ իրարմէ բաժնուած լինելով չեն կարողանար նորէն իրար գտնել։ Աւետիս, որ մի քանի զինուորներով բռնած էր լինի Տափակի ճանապարհը անգամ մըն ալ չերևնար. ուրիշ փոքրիկ խումբ մըն ալ անգիտակցաբար կը բռնէ տարբեր ուղղութիւն մը. խմբի երրորդ և ամենամեծ մասը, որ բաղկացած կը լինի 70 հոգիէ, կ'որոշէ բարձրանալ կուռիքը լեռը և այնտեղէն իջնել դաշտ։ Սմբատ կը պահէ խմբի եռանի մասը։

Սպիտակ կուռիքը իր ձիւնապատ և ատոցապատ փէչերը կը փռէր խմբի ոտքերուն տակ, իսկ լեռան կատարներէն փչող կատաղի հիւսիսը իր սարսուռը կը տարածէր խմբի մէջ։ Մէկ կողմէն երեք օրուան քաղցը, միւս կողմէն ցուրտ գարնին, որ միայն անխնայ կերպով կը ծեծէր իր առջև գտնուող մարմիններուն,

ՀԱՄԱՑՆԱՎԱՐՆԵՐԸ ԳԵՐՄԱՆԻՈՑ ՄԷՋ

Քէօնիկսպէրկ.— Հայրենավարական խլրտուք մը տեղի ունեցաւ Քէօնիկսպէրկի մերձակայ տեղ մը, Ոտիկան զինուորները ստիպուեցան միջամտելու. Չէնք նեռուեցաւ հայրենավարականներու կողմէ. Ոտիկան զինուորները պատախանեցին զէնքով. Երկու հայրենավաներ սպաննուեցան և մէկէ աւելիներ ալ վիրաւորուեցան.

ԲՈԼՇԵՒԻԿՆԵՐԸ 80 ԳԻՒՂԱՑԻՆԵՐ ԿԸ ՁԱՐԴԵՆ

Պուբրէչէն տրուած լուրի մը համաձայն, խումբ մը գիւղացիներ՝ որոնք Ռուսիոյ մէջ տիրող թշուառութենէ կը փախչէին, երբ կը փորձէին անցնիլ ռումանական հողը, բռնացուեցան կարմիր պահակներու կողմէ. Սպաննուածներու թիւը կը հասնի ութսունի. Իշխերը յայտնեցան անցնիլ Տնիէսթէր գետը՝ որ սառած է.

Ռուսէն սահմանապահ զինուորները, որոնք հրազէնի բռնկիլ էին իրար անցեր էին, ականատես եղան ջարդի զարհուրելի տեսարանին. Բոլոր անոնք որ յայտնեցան ռումանական հողը ապաստանիլ, վիրաւորուած են. Բոլորն ալ կիսամերկ և սոված էին. Ցայտնեցին թէ ծայրահեղ թշուառութիւն կը տիրէ ռուսական գիւղերուն մէջ.

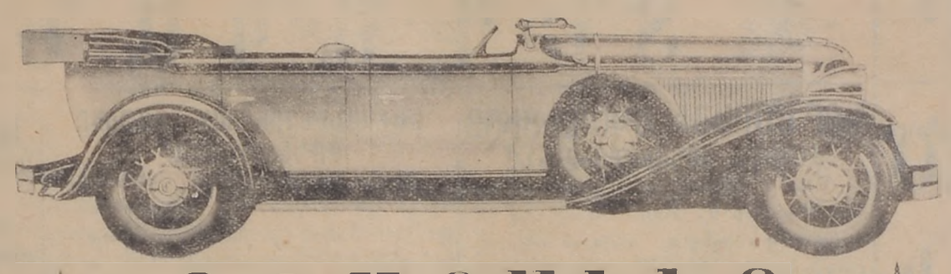

ԳՌԱՅՍԼԵՐ

աշխարհահռչակ ինքնաշարժները որոնք 6-8 սիլինտր ունին,

ԱՄԵՆԱՏՈԿՈՒՆ ԵՒ ԳԵՂԵՑԻԿ ՄԱՐՔԱՆԵՐՆ ԵՆ ՀՐԱՊԱՐԱԿԻՒ ՎՐԱՑ ԵՒ

ԿԸ ՓՆՏՈՒԻՒՆ ԱՄԵՆՈՒՐԵՔ:

ԳՌԱՑՍԼԵՐ ինքնաշարժերու մասնաւոր յատկութիւնները են՝ ՏՈԿՈՒՆՈՒԹԻՒՆ, ԳԵՂԵՑԿՈՒԹԻՒՆ, ԶԱՓՍԻՈՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՀԱՆԳԻՍՏԻՒՏՈՒԹԻՒՆ.

Վճարման դիւրութիւններ կը տրուին.

ԳՌԱՑՍԼԵՐ ըթէներու բոլոր կտորները պատրաստ կը գտնուին մեր վաճառատուներուն մէջ. Լիբանանի, Սիւրիոյ և Իրաղի ընդհանուր ներկայացուցչութիւն՝

NAAYEM MOTOR IMPORT Co. BEYROUTH B. P. 869, TÉL. 32—29

Հիւս. Սիւրիոյ ներկայացուցիչներ՝ Գ. և Մ. ԱԶԻՐԵԱՆ

ՏՕՔԹ. Հ. ԱՈՒՍՏԻՆԵԱՆ

(ՀԱԼԷՊ)

Նախկին բժիշկ Միջագետքի Զինուորական հիւանդանոցներու եւ վտանգաբեր ներքին եւ մանկական հիւանդութիւններու

արագ, արմատական, խղճամիտ դարմանում:

Հիւանդ կ'ընդունի ամէն օր ժամը 9—12 եւ 3—6 իր դարմանատան մէջ.

Հալէպ Նիյալ թաղ. Թրամվայի ընկերութեան կայարան, թիւ 7

Բոլ. եւ Ուրբաթ օրեր աղքատաց ծրի

Կարի եւ ձեւագիտութեան դասընթացք

ՏԻԿԻՆ ՏԻՐԱ ՄԱՆԿԵԱՆ

(ՎԿԱՅԵԱԼ ՓԱՐԻԶԷՆ)

Ցայսնի դերձակուհի Տիկ. Տիրա Մանկեանի ձեւագիտութեան 5րդ դասընթացքը կ'սկսի Մարտ 1ին «էէօլ ըր Թրուա Տօքքօր»ի ճիշդ դիմաց, Կուզրօ փողոց:

Երեք ամսուան մէջ, ամենավերջին մեթոտներով եւ արդիական միջոցներով կը սորվեցնէ ձեւագիտութեան բոլոր բաղդիւրիւններ եւ կ'օժանդակէ Բ. Գօլֆերտութենէն հաստատուած վկայականներով:

Հաւորդութեան համար անգամ մը դիմեցէք իր 66ն աւելի օրջանաւարտներուն:

ԿԱԶՄԱՏՈՒՆ

Յ. ՏԷՐ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍԵԱՆ

ԲԻԻ-ԷԼ-ԳԱՊՈՒՇԻՅԷ ԹԻԻ 49

(Մեծ Սէրային առջեւ)

ՈՍԿԵՁՈՒ

Կաշիկագէմ, Լաթակագէմ և Թղթակագէմ տոկուն և ճաշակաւոր ԳՈՐԾ

ԶԱՓԱՒՈՐ ԳԻՆԵՐՈՎ

Կրօնական եւ կրթական հաստատութեանց եւ գործատուներուն համար մասնաւոր ՁԵՂՉ

ԳԱԲՐԻԷԼ Թ. ԹԷՐԶԵԱՆ

(ԵԼԵՔՏՐԱԿԱՆ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ)

Հիմնուած 1921 ին Գոլիս-Բերա

Խիստ դիւրաւաչելի պայմաններով կը կատարենք ամէն կարգի ելեքտրական լոյսի գեհղուժներ (Intsallation), ինչպես նաեւ մօթօր եւ ջրնասոներ:

Վաճառատունս կ'ստանձնէ նաեւ բոլոր ելեքտրագործական նորոգութիւնները: Մասնաւոր սպասարկութիւն բնակարաններու ելեքտրա-նորոգման. Վաճառատուն Philips եւ Lux ելեքտր. լամբերու եւ ամէն տեսակ ելեքտրական պիտոյքներու:

Վճարման դիւրութիւններ.

Հասցէ — Վ. Ուզունեանի գրասեղ կից Գուրճ. B. P. 491

ՏՕՔԹ. ԳԵՈՐԳ ԿԷՐԿԷՐԵԱՆ

Վկայեալ Lauréat նախկին Interne եւ այժմ ՄԱՍՆԱԳԷՏ բժիշկ Թրաճսկան հիւանդանոցի ԱՂՔԻ, ՔԻՒ, ԿՈՒՄՐԻ, ԱԿՆՈՂԻ և ԳԼԽՈՒ հիւանդութիւններու բաժնին:

Հիւանդ կ'ընդունի ամէն օր կէսօրէ վերջ ժամը 2—6

իր գլխաւոր մէջ rue de Damas, No. 15

Հիւանդներ ուղղակի հիւանդանոց կ'ընդունուին իր կողմէ տրուած մուտքի բաբտով:

Աղքատ հիւանդներու ձրի դարմանում, ամէն օր կէսօրէ առաջ ժամը 10—12, հիւանդանոցի դարմանատան մէջ:

ՏՔԹ. ՍՈԿՐԱՏ ԱԻԵՏԻՍԵԱՆ

ՎԻՐԱԲՈՅԺ - ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ

ՎԿԱՅԵԱԼ ՊԷՅՐՈՒԹԻ ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԷՆ

կընդունի ամէն օր բացի կիրակիէն կէսօրէ առաջ 8—12 կէսօրէ վերջ 2-6

Հասցէ՝ Capucinներու եկեղեցիին կից Արդարութեան պալատին եւս:

ՏՕՔԹ. Գ. ՏԱՎՈՒՏԼԱՐԵԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ՆԵՐՔԻՆ ԵՒ ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

Իր դարմանատուր հաստատած է, *ԱՄՄՈՒՐ* վողոց, Տօքթ. Նազպաեանցի (ասամնաբոյժ) դարմանատան կից.

Ընդունելու թնան ժամեր՝

կէսօրէ առաջ ժամը 8—12

» վերջ » 2—6

ՏՔԹ. Բ. ԳՈՒԼԱԳԵԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ՝ ՆԵՐՔԻՆ, ՄԱՐԹՈՑԻՆ ԵՒ ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

ՎԿԱՅԵԱԼ ՓԱՐԻԶԻ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑՆԵՐԷՆ

Կր դարմանէ գիտական ամենավերջին մեթոտներով, քոհերու, սգամոխի, ադիքներու լեարդի ամէն տեսակ հիւանդութիւններ: Հին եւ նոր ջերմամիզութիւնը իր բոլոր բաղդիւրիւններով, ինչպես նաեւ Ֆրանկախոս եւ մորքային հիւանդութիւններ:

Արագ, արմատական եւ բարեխիղճ դարմանում:

Հիւանդ կ'ընդունի ամէն օր, բացի կիրակիէ, իր նախկին դարմանատան մէկ. ժամը 8—12 եւ 2—6ու մասնաւոր ժամադրութեամբ:

Երեքշաբթի օրերը, ժամը 2—5 վկաեալ ԱՂՔԱՏՆԵՐՈՒ ՁՐԻ

Ժօրժ Հաւեսէս փողոց՝ թիւ 8

Կարի եւ Ձեւագիտութեան Դասընթացք

ՏԻԿԻՆ ՄԱՌԻ ԵՐԱՄԵԱՆ

ՎԿԱՅԵԱԼ ԴԵՐՋԱԿՈՒՀԻ

ԲԱՐԻՋԷՆ ԵՒ ՎԱՇԻՆԿԹՕՆԷՆ

Կարի եւ ձեւագիտութեան մասնագիտուհի, Տիկին Մառի Երամեան կը վերադառնայ իր արհեստանոցը, Մեծ Սէրայի դիմացը Նո. 78 տան երկրորդ արկը:

Երեք ամսուան միջոցին կը սորվեցնէ ամենավերջին ճոռաձեւութեամբ, կար եւ ձեւագիտութիւն իր բոլոր բաղդիւրիւններով եւ արդիական միջոցներով, Droit-fils մեթոտով: Իր աշակերտուհիները կ'օժտեն Բարիզի արհեստանոցի Académie Daydou վկայականով:

ՍԹԱՆՏԱՐ *կօշիկները միշտ ամենալաւ, ամենադիմացկուն, ամենաժամանակակից եւ ամենագեղեցիկները են.*

ԿԵԴՐՈՆՑՏԵՂԻ՝

ՆԱՃԱՐ ԵՂԲԱՅՐՆԵՐՈՒԻ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ

ՏՕՔԹ. ԼԵՒՈՆ ԵԷՆԻՔՕՊԱՏԵԱՆ

(Նախկին Գերմանական կր գտնուի Ալեքի. հիւանդանոցի դիմաց)

Իր նոր գրասենեակը կր գտնուի Ալենպի գրադարանի դիմաց (Նախկին Գերմանական հիւանդանոցի տեղը).

Կր ստանձնէ միջադեպ ատամներու գործ.

Կէսօրէ առաջ ժամը 9—12, կէսօրէ վերջ 2—6:

ՁԳԱՅՄՈՐԵՑՈՒՆ ՄԻՇՏ ՁՐԻ:

Տոկուն շինուածք Վայելուչ տեսք Հնչուն եւ բնական ձայն Ահա յատկանիշները՝

ՈՐՈՆՑՄԱՄԲ ԿԸ ՁԱՏՈՐՈՇՈՒԻՆ

ԱՓՕԼԼՕ ՓՈՆՕՆԵՐԸ

Հրապարակի վրայ գրեթէ բոլոր մարքային ձայնասկաւառակները հետ կր մրցին Աբօլլօ փոնօներու Մանաւանդ վերջին նոր մօտէլները, որոնք հասած են արդէն, անգերազանցելի են իրենց տոկունութեամբ, վայելչութեամբ և ժամչելի գիներով.

APOLLO GRAMOPHONE Co. Ltd

(of London)

ԱՓՕԼԼՕ ՓՈՆՕՆԵՐՈՒՆ ԹՈՒՓԱԻՈՐԸ *III*

Կատարեալ համոզում գոյացնելու համար անգամ մը այցելեցէք

MAISON APOLLO, Rue de la Poste, BEYROUTH

Փողոցին մէջ եղած առաջ ձեւի, անկիւնի տան եւ առաւելագոյն ցուցադրութեան գիւրամատչելի գին, վճարումի դիւրութիւն:

Ընդհ. Ներկայացուցիչ՝ Սիւրիոյ, Պաղեստինի, Անդլիոյ Պրանկիի, Միջագետքի եւ կիպրոսի.— ԳՈՒՐԳԷՆ ՍԻՆԱՆԵԱՆ

KOURKEN SINANIAN, Boîte Postale 642, BEYROUTH (Syrie)

կամաց կամաց կը քաշէր խմբի վերջին ուժերը: Վերջապէս, երկու հոգի սառած ու գագրած, ցած կ'ընկնին ճանապարհի վրայ. ընկերները կը վերցնեն հրացանները ու կը շարունակեն քալել: Ամբողջ տաս ժամ լերան վրայ թափառելէն յետոյ, առաւօտեան, արշալոյսին, խումբը կը հասնի Սիմ լերան գագաթը՝ Միրնա կատար: Անոր առջև կը տարածուէր նօսր մշուշով պատած Մշոյ դաշտի ընդարձակ տարածութիւնը: Ծերեկով ցած իջնել՝ կը նշանակէր յայտնապէս վտանգուիլ, որովհետև լերան սպիտակ ձնի վրայ կատարուող շարժումը դիւրացնէր դիտողի ուշադրութիւնը պիտի հրաւիրէր: Այդ պատճառով, հակառակ լերան կատարի ծայրայեղ սառնամանիքին՝ խումբը կ'որոշէ ցերեկը այնտեղ անցնել, մինչև մթնալը: Սպառ և Կէլիկուզանի Տէրտէրը կ'ուղարկուին Հաւատորիկ հաց բերելու: Ճանապարհին անոնք կը հանդիպին երկու Հաւատորիկցիներու, որոնք անոնց մի քիչ ուտելիք տալէ յետոյ, կը յայտնեն, որ գիւղին մէջ կան 30 Թուրք զինուորներ: Գիւղացիները տեղեկութիւններ ստանալով խմբի կացութեան մասին՝ անմիջապէս գիւղը կը վերադառնան և իսաց կուտան խմբի գալը: Կը պատրաստեն բաւական մեծ պաշար և կ'ուղարկեն խմբին: Մինչ այս, մինչ այն, սառնամանիքէն անկարելի կը լինի խմբին լերան կատարը մնալ, ուստի նա կամաց կամաց, անհնարելի կերպով ցած կ'իջնէ, ձորի մը մէջ կրակ կը վառէ և կը սպասէ: Սպառ ու Տէրտէր հեռուէն նկատելով բարձրացող ծուխը՝ կը գուշակեն, որ ընկերներն են, և փոխանակ լեռը բարձրանալու, ուր ժամադիր եղած էին և ուր բարձրանալը բոլորովին անկարելի էր դարձեր իրենց համար, իրենց քայլերը կ'ուղղեն դէպի ծուխը: Երբ որ ընկերները կը նկատեն զանոնք, հա՛ց հա՛ց պօռալով յածալ կը վազեն, անոնք

կերպով մը կը հանդարտեցնեն իրարանցումի մէջ ինկած րնկերները և յետ կուտան որ չուտով կ'սառանան իրենց ուզածը:

Վերջապէս, քիչ ժամանակ անցնելէ յետոյ, հեռուէն, գիւղի կողմէն, կ'երևին երկու չալակաւորներ: Առանք հաց ու ուտելիք բերողներն էին: Տղայոց ուրախութիւնը անպատմելի էր... կը բաժնուի հացը և խումբը չորս օրուայ ընդացածութենէն յետոյ, ցամաք հացով փառաւոր ճաշ մը կ'ընէ: Բայց սովածները մինակ իրենք չէին... եւսը կային ուրիշ խմբեր, անոնք ալ հաց չունէին... պէտք էր բաժիններէն մաս մը հաւաքել և անոնց ղրկել, որպէսզի քիչ մը ուժ առնեն, գան իրենց հասնին, և տղերքը տուին... Մի քանի ժամուան մէջ պաշարը արդէն պատրաստ կ'ուղարկուի: եւսը մնացող ազերքը կը հասնին, բայց ի՞նչ:.. մթնոլորտ ճամբու տանջանքէն և ցրտէն գրեթէ անճանաչելի եւ կմախք դարձած:

Խումբը այժմ կը գտնուէր դաշտին մէջ:

Գոփի կոուին քրդերէն սպաննուեցաւ 17 և վիրաւորուեցաւ 14 հոգի. իսկ Հայերէն դանուեցաւ մէկ ըսպանուած, մէկը ծանր վիրաւորուած, որ քանի մը օրէն մեռաւ, և երկու հոգի սառած:

6.—ՄՈՎԱՍԱՐԻ ԿՈՒԻԸ

Մայիս 2էն առաջ կուռողներու մեծ բազմութիւն մը կ'երթայ դէպի դաշտ գաղթականներու հետ միասին: Կռուողները կը մնան քիչ բայց բարձրագոյն որակով և կորովի գերագոյն ատաիճանով:

Անդրանիկ կը մնայ աննուաճելի լեռներու մէջ իր աննուաճելի կամքին հետ միասին: Անդրանիկի հետ կը մնան իր անբաժանելի ընկեր Վահան և Գէորգ Զավուշ

Կեանքի սղութեան դէմ!

այլեւս ոչ ներկայացում ոչ նուագ առանձին նուագը ձեր տան մէջ:

ՕՏԷՕՆ

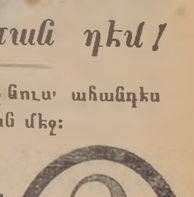

Սկաւառակի եւ Ֆօնոգրաֆի յայտնի մարքան ձեզ այս կը մատուցէ քիչ դրամով ամէն գիշեր ընտիր նուագ սելու հաճոյքը:

Գնեցէք **ՕՏԷՕՆ** *ֆօնօ ու որմէ անկասկած պիտի հմայուիք եւ նշորհիւ այս հռչակաւոր մարքայի սկաւառակներուն շարունակական ժամանման, կըրնաք ամէն իրիկուն, Ձեր տուներուն մէջ վայելել ամենամեծ նուագահանդէսները եւ նուագները, իրենց վերջին ստեղծագործութիւններով:*

Այլեւս՝ ոչ ներկայացում եւ ոչ ալ նուագահանդես. այդ բոլորը ունենալ ձեր տան մէջ միակ վճռոցնեք կեանքի սղութեան դէմ իսկապէս ապահովելու:

Կ'ԱՊԱՀՈՎՈՒԻՆ ՆԱԵԻ ԲՈԼՈՐ ՆՈՐՈԳՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ՝ ԱՄԵՆԱՆՊԱՏՍԱՒՈՐ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐՈՎ

Ընդհ. ներկայացուցիչ՝ **ԽԱՉԱՏՈՒՐ ՇԱՀԻՆ** (Ֆօշ փողոց)

Վաճառատուն՝ Վէյկան փողոց, քազաքապետարան դառան կից:

«Time is money»

Ժամանակը ոսկի է

ՁԷՆԻԹ

ԺԱՄԱՑՈՒՅՑԸ ՇՆՈՐՀԻՒ ԻՐ ԱՄԵՆԱՁՇԳՐՏՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ՃՇԴԱՊԱՀՈՒԹԵԱՆ

անզուգական յատկութիւններուն ձեզի դրամ կը շահեցնէ առանց դժուարութեան, կարելիութիւն ցայով խնայելու ձեր րոպէներն անգամ:

Ունիք ժամացոյցներու ամբողջ շարք, ոսկի, արծաթ թէ նիքել, կիներու եւ այրերու համար:

AZTAG
JOURNAL QUOTIDIEN ARMÉN.
B. P 587
BEYROUTH, Liban
Directeur - Propriétaire
HAIG BALIAN
ՓԱՓԱԳԻ
Սիրիոյ տար. 550, վեցամսեայ 300 Ս. Դ.
Արտասահմ. տարի. 7, վեցամսեայ 4 տոլար
Յօդուածներ՝ խմբագիր՝ ՀԱՅԿ ՊԱԼԵԱՆ

ԱԶԴԱԿ

ՕՐԱԹԵՐԹ
ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԳԻՏԱԿԱՆ

ازتـــاك
جريدة سياسية ادبية اقتصادية عمة

ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ ՄԱՐՏ 10 1932
ՉՈՐՔԷ ՀԱՏԸ 2.50 Ս. Դ.

Չ. ՏԱՐԻ | Ամէն առաւոտ պէտք է ըլլայ թերթիս յօդուածներ հասցէին | ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԱՄԷՆ ՕՐ, ԲԱՑԻ ԿԻՐԱԿԻ ԵՒ ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ ՕՐԵՐԷ | Չհրատարակուած ձեռագիրները չեն վերադարձուիր | Թիւ 8 (585)

ՀԱՄԱՇԽԱՐՀԱՅԻՆ ՄԻՈՒԹԻԱՆ ՄԱՀՈՒԱՆ ԱՌԹԻԻ

ԱՐԻՍԹԻԴ ՊՐԻԱՆ

Հեռագիրները առջի օր գուժեցին պ. Պրիանի մահը։ Պրիանի անձով կ'անհետանայ ոչ միայն Ֆրանսայի ամենափայլուն ասպարէզ ունեցող պետական մարդերէն և հայրենասէր գաւակներէն մէկը, այլ նաև միջազգային և համաշխարհային կեանքի բեմին հոչակաւոր և ակնառու դեքլամատորներէն մէկը։

Իբրև Ֆրանսացի քաղաքական անձնաւորութիւն, պ. Պրիան ունեցած է յոյժ բեղուն ասպարէզ մը։ Պ. Պրիան 1862 թուականին ծնած է Նանթ քաղաքի մէջ։ Փաստաբան, հասարակային գործիչ, հրապարակագիր, պ. Պրիան 1902ին երեսփոխան ընտրուեցաւ Սէնթ Էթիէնի շրջանին և մինչև 1919 թուականը միաց նոյն շրջանի երեսփոխան։ 1919ին երեսփոխան ընտրուեցաւ Ստորին Լուառի նահանգին շրջանէն։ Իբրև հրապարակագիր, պ. Պրիան վարեց «Վանթէեան» թերթին խմբագրութիւնը։ Իբրև հասարակային գործիչ, պ. Պրիան յարած էր Ընկերվարական կուսակցութեան, որուն հետ ունեցած իր կապերը թուլցուց հետզհետէ մինչև որ անկէ բոլորովին հեռացաւ 1905 թուականին։ Սոյն թուականին որ էր պ. Պրիան յաղողուց Եկեղեցիի և Պետութեան բաժանման օրինագիծը և Ֆրանսայի և Պապական Աթոռին միջև յարաբերութեանց վերհաստատումը։

Պ. Պրիան հետզհետէ գրաւեց զանազան նախարարական աթոռներ։ Կրթական նախարար 1906ին, Դատական գործոց նախարար 1908—1909, վարչապետ և Ներքին Գործոց նախարար 1909—1911, Դատական գործոց նախարար 1912—1913, վարչապետ և Ներքին Գործոց նախարար 1913 Յունվ.—Մարտ, Դատական գործոց նախարար 1914—1915 Հոկտեմբեր, վարչապետ և Արտաքին գործոց նախարար 1915 Հոկտեմբեր—1917 Մարտ, վարչապետ և Արտաքին գործոց նախարար 1921 Յունվ.—1922 Յունվ., Արտաքին գործոց նախարար 1925ին։ 1925 թուականէն ի վեր պ. Պրիան մանակցեցաւ գրեթէ բոլոր դահլիճներուն կամ իբրև վարչապետ և կամ իբրև Արտաքին գործոց նախարար, մինչև որ թէ՛ նախարարութենէն և թէ ալ քաղաքական կեանքէն հրաժարեցաւ այս վերջին ժամանակներս։

Պ. Պրիան շատ աչքառու դեր մը խաղաց պատերազմի ընթացքին, երբ որ վարչապետ և Արտաքին գործոց նախարար նշանակուեցաւ 1915ին և նոյն պաշտօնին մէջ մնաց մինչև 1917։ Անիկա իբրև ֆրանսական պատուիրակ մասնակցեցաւ Փարիզի և Ռալէի խորհրդաժողովներուն և շնորհիւ իր թափած չանքերուն ֆրանսական և անգլիական բանակները պահուեցան Արևելքի մէջ։ Պ. Պրիանի սոյն պաշտօնավարութեան մէկոցին էր որ կնքուեցաւ Սայքս—Բիքօ համաձայնագիրը, որուն համաձայն Արևելքը բաժնուեցաւ ազդեցութեան գանազան գօտիներու և ծրագրուեցաւ արևելեան գանազան ազգութեանց ազատագրումը։ Դժբաղդաբար, սոյն համաձայնութեան հայերու վերաբերեալ մասը մեռեալ տառ։

Իբրև միջազգային և համաշխարհային մարդ, պ. Պրիան յետպատերազմեան պատմութեան մէջ գրաւեց շատ կարևոր դիրք մը։ Անիկա զինադադարէն վերջ ամբողջ իր գործունէութիւնը սլաքեց դէպի համաշխարհային խաղաղութեան խոչընդոտները և իր տաղանդը և պերճախօսութիւնը գործածեց միջազգային բազմաթիւ խորհուրդներուն մէջ արմատական յեղաշրջում մը առաջ բերելու համար և նպաստ աշխարհի հաշտութեան և ապահովութեան հարցին։ Իր աշխատանքները պսակեցան Լօքարնօի խորհրդաժողովին մէջ ստացուած արդիւնքներով, յորմէ հետէ պ. Պրիան յորջորջուեցաւ «Լօքարնօյի Մարդը»։

Սակայն, Լօքարնօյի մէջ ծուլքի կտորներու վրայ ձեռք բերուած արդիւնքներ չէին կրնար հրաշագործ մական մ'ըլլալ արմատախիլ ընելու շատ խոր հիմ ձգած միջազգային հին մտայնութիւններ, մանաւանդ ազգային և մարդկային բնազդներ, այնպէս որ Լօքարնօյի մամլոյ խորհրդաժողովներու մէջ հրովարտակուած սկզբունքներ և կամ ուրիշ խորհրդաժողովներու մէջ հրովարտակուած արուեստաւորած բազմանքներ իրականութեան ժայռին բախեցան շատ ուժգին կերպով և խաչաձևուեցան ազգերու առանձնայատուկ քերքէն և պահանջներէն բխած խոչընդոտներուն։

Բայց, պ. Պրիան չյուսահատեցաւ և քարոզեց ամենուրեք և յամենայն ժամ «խաղաղութիւն ամենեցուն»ը, և հանրապետութեան նախագահութեան վերջին ընտրութեան առթիւ իր ունեցած յուսախաբութիւնը և ձախողանքը կարող չեղան ընկրկել իր կամքը և գաղափարապաշտութիւնը, այնպէս որ ի լուր աշխարհի հռչակեց և հրապարակեց թէ ցուպն ի ձեռին պիտի աշխատի մինչև իր վերջին շունչը իբրև «ուխտաւոր խաղաղութեան»։

Ահա պ. Պրիան այսօր գերեզման կը տանի իր երազները, իր գաղափարապաշտութիւնը և իր ուխտաւորի ցուպը։ Ինչ թէ մարդկութիւնը իր ծոցէն ծներ ուրիշ Պրիաններ՝ շարունակելու համար Ֆրանսայի անհետացող պետական մարդուն առաքելութիւնը։

Ինչ որ կը վերաբերի պ. Պրիանի հայկական հարցին մէջ կատարած դերին, պ. Պրիան ճանչցուած է իբրև հայասէր և յաճախ ներքաշուած այդ հանգամանքով։ Սակայն, կեանքի մէջ երբեմն հակասութիւններ երևան կուգան որոնց բացատրութիւնը շատ դժուարին կը դառնայ։ Այսպէս է նաև պ. Պրիանի մասին։ Պ. Պրիան Հայկական հարցի հանդէպ շատ համակրութեամբ վերաբերուած է իր քաղաքական ասպարէզին մէջ։ Սակայն, իր դիւանագիտական ասպարէզին մէջ ալ յաճախ հարկադրուած է գործել հակառակ ուղղութեամբ։ Սոյն հակասութիւնը լաւ մը պատկերացնելու համար հոս պիտի յիշեմ մի քանի դէպքեր։ Երբ որ 1920ին Փարիզ կը գտնուէինք Ն. Ս. Օծութիւն Տ. Տ. Սահակ Բ. Կաթողիկոսին հետ, օր մը, 23 Յունիս 1920,

Խաղաղութեան մեծ առաքեալը՝ ԱՐԻՍԹԻԴ ՊՐԻԱՆ

լուսահոգի պ. Տընի Քօչէն մեզ առաջնորդեց — Վեհ. Կաթողիկոսը, ողբացեալ բարեկամս Վահան Նուպէսէրեանը և գիս — պ. Պրիանի մօտ, անոր Ավընիւ Ֆիէպէր գտնուող բնակարանը։ Պ. Պրիան շատ սիրալիր ընդունելութիւն մ'ըրաւ և բնականաբար խօսակցութիւնը դարձաւ այն ատեն հրատապ այժմէականութիւն մ'ունեցող կիլիկիոյ խնդրին չուրջ։ Պ. Պրիան շատ վրդովուած էր ֆրանսական կարգ մը չրջանակներու եւ խորհրդարանի անդամներուն սէկ խոշոր զանկուածին մօտ տիրող մտայնութենէն որուն հետևանքն Ֆրանսան պէտք էր թողուր Կիլիկիան և քաշուէր համաձայնելու համար Թիւրք ազգայնական կառավարութեան հետ։ Պ. Պրիան սկսաւ մեզ պատմել թէ ինչպէս ինքը աշխատած և յաղողած էր Անգլիոյ հետ կնքելու Սայքս—Բիքօ համաձայնութիւնը և թէ ինչպէս այժմ օգր պիտի ցնդէին ձեռք բերուած արդիւնքները, կիլիկիոյ ծրագրուած պարպումին հետևանօք։

Սոյն խօսակցութեան ժամանակր, պ. Պրիան նախարարական ոևէ աթոռ մը չէր գրաւէր և պարզ երեսփոխան մըն էր միայն։ Ահա, հազիւ քանի մ'ամիս վերջ կը դառնայ Վարչապետ և Արտաքին գործոց նախարար, եւ դժբաղդաբար, նոյն չրջանին մէջն է որ ինքը Ֆրանսային Պուհօնը կը ղրկէ Ենկիւրի, անոր պատասխանին մէջ դնելով այնպիսի հրահանգներ որոնք բոլորովին հակառակ և հակասական էին 1920 Յունիս 23ին Փարիզի Ռէվէր Ավընիւի հիւրասենեակին մէջ արտայայտուած զգացումներուն և պոռթկած ցասումներուն։

Արդիւնքը յայտնի է արդէն ամենուս և սոյն հակասութեան ողբալի հետևանքները կը կրենք մեր մորթերուն վրայ...

Այս տողերը գրելով դիտաւորութիւն ունեցած չեմ քննադատելու պ. Պրիանի հայկական վերջին քաղաքականութիւնը, այլ փափաքած եմ արձանագրել մեր ազգային հարցին հետ կապ ունեցող պատմական դրուագ մը։ Ո՞վ գիտէ թէ ինչ պարագաներու և որպիսի չրջապատներ հարկադրեցին պ. Պրիանը այդպէս գործելու։

ԶԱՒԻԼԻՒՐԻԱ ՊԱՅՏԻԿԵԱՆ

ԵՊԻՍԿՈՊՈՍԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎ

Պէյրութէն կէս ժամ հեռու Անթիլիասի մէջ այժմ տեղի կունենայ Սպիսկոպոսական ժողով մը, որուն կը մասնակցին հինգ թեմերու թեմակալ Սպիսկոպոսներ և Կաթողիկոսարանի կազմը։ Աթոռակալ Կաթողիկոսի օծման համար հաւաքուած Հալէպի ժողովէն յետոյ, առաջին հաւաքումն է որ պիտի զբաղի, ինչպէս կը տեղեկացնէ օրակարգը, ազգային թեմական խնդիրներով և եկեղեցւոյ բարեկարգութեան հարցով։

Վերջին տարիներուն տիրող անկարգարան ու աւեր դրութիւնը, թեմական և ազգային եկեղեցական գործերու մէջ, այժմ այնպիսի համեմատութիւններ առած են, որ քննադատել այդ բոլորը և պատասխանատուութեան խնդիրներ հանել, զուր պիտի ըլլար, որովհետև ոչ ոք կայ անտեղեակ այդ բոլորին։ Կը մնայ հաբերատար կերպով խօսիլ կարելիութիւններու և ընելիքներու մասին հրդեհէն ըսած կարելւոյն շատ բան աղաւաղելու հոգեբանութիւնով։

Այս ուղղութեամբ առաջին անհրաժեշտութիւնը, որ պէտք է զբաղեցնէ Սպիսկոպոսական ժողովը, այդ թեմերու վիճակի մասին զեկուցումն է իր իսկական վիճակով, որչափ ալ տխուր և յուսահատական ըլլայ այս պատկերը։ Աւելորդ է ըսել, թէ թեմերու ներկայ աւեր դրութեան մէջ իրենք, հոն գործող Սպիսկոպոսներէն ոմանք ունեցած են բացատական դեր մը, անկարողութեան և կողմնակալութեան հետևանքով։ Սպիսկոպոսական ժողովը, որչափ ալ կազմուած նման պատասխանատուութիւններ ունեցող Սպիսկոպոսներէ, և մանաւանդրաբար զոյգ Վեհափառները պիտի կրնա՞ն տեղծել այդ մթնոլորտը, որ դրութիւնը կարելի ըլլայ պատկերացնել անկեղծ կերպով խղճահարութեան համար օրթոգան ժողովականները, և զանազան ժողովներ ազգային դերագոյն չահերու ըմբռնումին և մեր եկեղեցականութեան համապատասխան ուղիներ կեցուածք ունենալու։ Հարց բանական է հասարակական կեանքի մէջ որ անձնական կիրքերը և փառասիրութիւնները յաճախ կը կուրցնեն ղեկավարները և զանոնք կը մղեն ծանր սխալներու։ Այդ ձևի սխալները յաճախ ըմբռնելի կը դառնան և խնդրոյ առարկայ անձերու խղճին կը դպին, երբ իրենցմէ դուրս նման արարքի մը քրեական կը մասնակցի։

Կաթողիկոսարանը պիտի կրնա՞յ այդ հոգեբանութիւնը դնել Սպիսկոպոսական ժողովի դռնէն ներս, քանի որ վերջ առաջ ատնցմով է որ պիտի քալէ դէպի իր առաջադրութիւնները։

Երկրորդ պարագան, որ պէտք է ղեկավար սկզբունքը դառնայ Սպիսկոպոսական ժողովին, այդ օրակարգի սեղմ ու գործադրելի ըլլալու պարագան է։ Մաուաւորապէս մէկ տարի առաջ ալ նոյն ժողովի մը ձեռնարկուեցաւ Վեհափառ կողմէ, որուն օրակարգի նիւթերը նախապէս բաժնուած էին Թեմերուն առ ի ուսումնասիրութիւն։ Ով տեղեակ է անոր, ինձ հետ պիտի համաձայնի, ծայրահեղօրէն խճողուած այդ օրակարգը, իր եկեղեցական, կրթական, վիճակագրական, կազմակերպական և այլ մանրամասն խնդիրներով զբաղման նիւթ կրնայ ըլլալ ժողովի մը, որը իր կարգին ունի մանաւանդ յանձնախումբեր։ Առանց լայն ուսումնասիրութեան, նման խնդիրներ դնել Սպիսկոպոսական ժողովին, կը նշանակէ ժողովի մէջ և անկէ դուրս ալ ստեղծել թիւրիմացութիւններու չարան մը, ինչպէս նաև իրաւասութիւններու կնճռոտ հարց մը։

Սպիսկոպոսական ժողովի օրակարգը պէտք է ըլլայ սեղմ ու գերազանցապէս եկեղեցական։ Մեր ազգային աւանդութիւններու վեհաքարը եղող եկեղեցին իր ներկայ վիճակով ու թշուառութեամբ մէկ քանի Սպիսկոպոսական ժողով կրնայ զբաղցնել իր բարձրութեան և վեհութեան հասնելու համար։ Սպիսկոպոսական ժողովը, Թողած իր սեփական և ժամնագիտական գործը, ինչպէս նաև անհրաժեշտութիւնը, պէտք չէ ցրուէ իր ուշադրութիւնը։

Թեմերու կազմակերպման հարցը, անկասկած որ հերթական խնդիր է, բայց այն ինչ որ կը վերաբերի Սպիսկոպոսական ժողովին պէտք է ճշդէ կղերականութեան դերը այդ կազմակերպութիւններու մէջ։ Հետեւելով վերջին մէկ քանի տարուայ մեր թեմական պատմութեան պիտի տեսնենք որ Թեմերու անկազմակերպ վիճակը և կամ կազմուելէն յետոյ քանդուիլը եղած է յաճախ մեր հոգեւորականներու կողմնակալ ոգիէն կամ փառասիրական նկատումներէն։

Անթիլիասի ժողովը պիտի կրնա՞յ պազարիւն կերպով և առարկայական քննել այդ բոլորը և թելադրել իր ժողովականներուն որ յանուն ազգ. գերագոյն չահերու ըլլան անկողմնակալ և վեր կիրքերէ, և այդ իսկ կեցուածքով ալ կարողանան հաշտարար և համագործող դեր կատարել մեր ազգ.կեանքին մէջ։

Իսկ ինչ որ ամենազգայուն եւ պատասխանատու նիւթն է Սպիսկոպոսական ժողովին, այդ եկեղեցւոյ բարեկարգութեան հարցն է։ Ըսենք անմիջապէս, որ եթէ անուանեցինք այդ հարցը զգայուն և պատասխանատու, պատահական չէ, այլ ժամեուած։ որովհետև վերջացող երկու տարուայ ընթացքին Անթիլիասի չուրջ կատարուած բանակցութիւնները, իրենց ըստացած արդիւնքով և զիջողութիւններով, և այդ բարեկարգութեան կողքին անբաժան ընթացող կիրակնօրեայ վարժարաններու հարցը, ժամեայ կուսայ մեզ թէ խնդիրը ժողովրդական և պայմաններու անհրաժեշտութենէն ծագեալ առած բարեկարգութեան մը մասին չէ, այլ ուրիշ հով մը, որու մասին դեռ կանխահաս է խօսիլ։ Աթոռակից Կաթողիկոսի ներկայութեամբ չեչտուած այս բարեկարգութեան մասին Սպիսկոպոսական ժողովը և անոր նախագահ Ն. Ս. Օծ. Սահակ Կաթողիկոս պէտք է ըլլան աւելի քան աւանդապահ ու զգոյշ։

Մեր եկեղեցին իր լայնամիտ ու տոհմային բնոյթով, չատ քիչ բան ունի բարեկարգելիք, հարկ է անկեղծ կերպով ըմբռնել զայն և ունենալ նպատակ իրեւած պայմաններու մէջ մեր եկեղեցիի բարեզարգութեան և իրեն վայել վեհութեան հասցնելու խնդիրն է որ դրուած է և ոչ թէ «բարեկարգութեան»անուան տակ կերպարանափոխելու որը կրնայ զայն դուրս հանել տոհմային բնոյթէն և անոր հաղորդեցնել օտարոտի հագուստ։

Սպիսկոպոսական ժողովը պէտք է հաւապատասխան լրջութեամբ մօտենայ հարցին և գուրգուրայ մեր աւանդութիւններուն վրայ, որոնք բոլորն ալ իմաստ ունին և խորունկ հետք հայ հոգւոյ վրայ։ Այս մասին դեռ կը խօսինք իր ժամանակին։

ՋԱՐՒՀ

ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ ՍՊԱՌԱԶԻՆՈՒՄԸ

Երբ բոլոր ակնարկները Զինադադարի ժողովին ուղղուած են, կարևոր հարց մը կուգայ զբաղցնել ամենատաես և խաղաղասէր միտքերն իսկ։

Ի՞նչ պայմաններու տակ Գերմանիան կը նեռկայանայ ժողովին։ Ի՞նչ է անոր ռազմական նեռկայ վիճակը։ Ի՞նչ չափով յարգեց իր պայմանները եւ կամ խուսափեցա՞ւ անոնցմէ։

Ահա այս նիւթերու չուրջ կարևոր բացատրութիւններ կուտայ բարձրաստիճան անձնաւորութիւն մը իր Revue des Deux Mondesին ղրկած մէկ թղթակցութեան մէջ։ Յօդուածագիրը Զինադադարի ժողովին ուղղուելիք հարցումները կը գրաւէ։ Ստորեւ կը ներկայացնենք այդ յօդուածին մի քանի կարևոր կէտերը։

***

ԳԵՐՄԱՆԻԱՆ ՅԱՐԳԵ՞Ց ՎԷՐՍԱՅԻ ԴԱՇՆԱԳԻՐԸ

Վերսայլի դաշնագրով Գերմանիոյ զինուորական ոյժը պիտի բաղկանար սիայն 100,000 հոգիէ, և իր բոլոր ամրոցները, ի բացառեալ անոնցմէ որ 1919ին կային իր հարաւային սահմաններուն վրայ, պիտի ջնջուէին։ Պիտի ջնջուէր նմանապէս իր սպայակոյտը, և վերջապէս ոչ մէկ տեսակէտով ան իրաւունք պիտի ունենար զինուորական կազմակերպութիւն մը յառաջացնելու։

Ահաւասիկ որոշումը, բայց իրականութեան մէջ Գերմանիան ոռնակռնեալով Վերսայի դաշնագրի արգելքները, առեղի գործիք մը կը դարձնէ պատերազմի համար։

Ի հարկէ զարմանալի է թէ՝ ինչպէ՞ս նմանօրինակ պատրաստութիւն մը կրնայ գոյութիւն ունենալ ու գործունէութեան մէջ։

Բայց պէտք չէ մոռնալ թէ՝ եթէ Գերմանիոյ մէջ մամուլը անճանաչելի չէ յայտնութիւններով, գէթ հայրենասիրութիւնը ուժեղ է արգիլելու համար թոյլերատնութիւնը։

Վերջապէս վարը կը ձնչէ ամէն անոնց վրայ որոնք պիտի յանդգնէին իրականութիւնը խոստովանելու։ Ռէյխվեհրի (Զինուորական նախարարութեան) կատարիւրէն կը հետապնդէ ամենք որոնք Գերման սպառազինման մասին ոևէ ղաղտնիք դուրս կուտան և անոնք կը պատժուին իբր դաւաճան։

1924ին Տօքթ. Զէժըրը Սաքսի առաջին նախարարը դատապարտուեցաւ հրապարակաւ յայտնած ըլլալուն համար խորհրդարանին առջև բանակի և ապօրէն ու գաղտնի կազմակերպութեանց միջև գոյութիւն ունեցած յարաբերութիւնը։ Ուրիշ նմանօրինակ դատավարութիւններ ներկայացուեցան Էյեբցիկի բարձրագոյն դատական ատեանին, և ամբաստանեալները դատապարտութեան վճիռ ստացան։

1931 Նոյեմբերի վերջը, դատապարտեցան նաև Քիւրթ Վօն Սխէէթաքի և Վաքէր Քրէյսըր, որոնք 1929ին հրատարակած էին «Վէյթպիհ»ն թերթին մէջ ազգայնական երեսփոխանի մը յայտարարութիւնները, ըստ որուն, պէտք էր ժամեել սիվիլ օդանաւային պիւտճէն զինուորական պիւտճէին մէջ, քանի որ անոնք զինուորական նպատակ կը հետապնդէին։

ԳԵՐՄԱՆ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴՈՒԹԵԱՆ ԶԻՆՈՒՈՐԱԿԱՆ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԹԻՒՆԸ

Ինչպէ՞ս կը պատրաստուի գերման նոր սերունդը որ չէ պատերազմած. զո՞րկ է ան զինուորական դաստիարակութենէ։

Բնաւ երբէք։ Դպրոցը զինուոր կը պատրաստէ։ Գերման ուսուցիչ մը միայն մարզանքի դաս չի տար իր աշակերտին, այլ կուտայ անոր զինուորական կրթութիւն, և հակառակ Վէրսայի դաշնագրին գերման դպրոցները զօրանոց մը ըլլալէ չեն դադրիր։

Զօբաւար Կրէօներ, Ռէյխվէհրի նախարար, կ'ըսէր 1930ի մայիսին.—

«Պաշտպանութեան գաղափարը բոլոր արդիական իմաստով պէտք է սկսի երիտասարդութեան, ընտանիքին եւ դպրոցին մէջ»։

Լիսէներու մէջ, զինուորական պատրաստութեան գոյութիւն ունենալը եռեւան ելաւ միթրայէզի արկածի մը հետեւանքով որ Լիւպէքի մէջ բազմահիւ զոհեր ունեցաւ 1931ի Մայիսին։

Հակառակ խիստ հսկողութեան գերմանի թերթերէն հասկցանք թէ լիսէին բարձրագոյն դասարաններու աշակերտները պատրաստական և կանոնաւորապէս կ'առաջնորդուին զօրանոց, ուր կստանան զինուորական դաստիարակութիւն։

Բոլոր Գերմանիոյ մէջ կան երիտասարդներու միութիւններ, ուր գերման երիտասարդը կառաբեալ զինուոր կը պատրաստուի։

Պէտք է Գերմանիոյ մէջ ըլլալ տեսնելու համար կիրակի օր մը դէպի դաշտ գացող երիտասարդներու կարաւանները՝ կատարելու համար արշաւանք, պատերազմական փորձ և մարզանք։

Մարմնամարզական կազմակերպութեան անուան տակ կայ ուշագրաւ ընկերութիւն մը որ իր չուրջը հաւաքած

ԳԻՏԱԿԱՆ ՔՐՕՆԻԿ

ՓՈՒԱՐԲՊԱՐԻ ՄԷԹՈՏԸ

ԱՇԽԱՐՀԱԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՀՆԱԽՕՍԱԿԱՆ ՀԵՏԱԶՕՏՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ՍԱԻԱՌՆԱԿՈՎ

Գրեց՝ Զ.ՕՐ. ՊՈՒԷՄՕՆ

Հայր Փուարբպար պատերազմի ընթացքին հրամանատար էր։ Արեւելքի մէջ Պելգիոմն մինչեւ կասպից ծով եւ Կարսից ծոց հասնող մը թողուցած էր, զոր Ֆրանս Միիքէրի ընթերցողները մոռցած չեն ասդին։ Բայց հինգ տարիէ վեր, մեր զինուորական և քաղաքական օդանաւորդեան մեհեարիսեցիոն ջոկատին և տեղեկատուութեան գնդապետ Սիւրիոյ մէջ կառավարութեան ժամանակութեամբ, ըստ ուղեցած է նոր ձեւ մը աշխարհագիտական և բնախօսական հետազօտութեանց։ Բոլոր իր ժանրամանութեանց մէջ վերականգնած է Հռովմա-բիւզանդական կազմակերպութիւնը՝ սկսեալ Տրիւզէն մինչեւ Եփրատ և Տիգրիս։ Արդ 15 դարեր վերջ, այս կազմակերպութիւնը ամբողջապէս գոյութիւն ունի ներկայիս Ֆրանսական հովանաւորութեան հողամասին վրայ, և հռովմէական limesը կը հետեւի ընդհանրապէս Սրբ Մարքիզէսի և Ժօրժ Փիքոյի գծած սահմանին։ Հետաքրքրական պիտի ըլլար գիտնալ այն փաստաթուղթերը որ առիմնորդեցին վերոյիշեալ պետական մարդիկը իրենց համաձայնութեան այս մասին։

Կը տեսնուի թէ՝ պատմութիւնը որքան անհրաժեշտ առիթներ կ՚ունենայ ժողովուրդներու, ինչ որ ալ ըլլան, ազգեներն ու ծոյլերը։ Երանի՛ թէ լաւ ճանչցուէին ուսուցուիչները և զգուշացնէին ազգերը վերստին իյնալէ չարունակ միեւնոյն ագիտաբեր սարսափներու մէջ։

Ուրեմն հայր Փուարբպարի գործը գիտական անգնահատելի արժէք մը չունի միայն, այլ նաև ֆրանսական յանքերուն համար գործնական գլխաւոր արժէք մը։ Ան կը ցուցնէ Ֆրանսայի հակիրճ քարտէսը թէ՝ ինչ եղաւ այս հողամասը, այն ատեն Պալմիրեան կայրաւաններու վաճառականական մեծ կեդրոն էր, ուր տեղի կ՚ունենային Ասիոյ և Միջերկրականի բոլոր յարաբերութիւնները, կարեւորութիւն մը զոր Սիւրիան այսօր կրկին առնելու վրայ է մեր հովանիին տակ, չնորհիւ մեր պատասխանութեան, սուսանակներով, ինքնաշարժերով եւ փայտ-լայներով։

Փուարբպարի մէթոտը իր օգտակար քայլերուն բախած է շատ մը պատճառական սկեպտութիւններու։

Արդարեւ, Բոլիքեճիրի հին աշակերտ ապահոն փրօֆէսէօր, հրապարակաւ կը հաստատէ թէ՝ գիծերը փապուղիներու տակէն պիտի չկրնային անցնիլ որովհետեւ ջուրը կաւարներէն հոսելով երկաթուղիներու վրայ պիտի չվնասեցնէ վայրաչարժները։

Գիտութեանց կաճառը, ներունդ մը առաջ կը յայտարարէ թէ՝ օդէն աւելի ծանրը անիրականալի էր։

Նախօրեակն չէ ըսբռնած չոգիին դերը։

Ուրեմն պէտք չէ՛ զարմանալ որ Հայր Փուարբպար բարձր մարդոց ժողովներ պատճառած է, պէտք է սքան. չանալ անոր վրայ, որովհետեւ մեծ արժէքներ մը կայ՝ զոր պէտք է ողջունել և որ կրնայ յաղթել մարդկային այս ըմբռնողութիւններուն։

Բոլոր անոնք որ մասնակցած են վերջին պատերազմին, սուսանակի մէջէն առնուած չեզածիգ երեւոյթներուն մասին գաղափարը կը ճանչնան։ Մենք հոն կը գտնէինք մանրամասնութիւններ իր օգտակարութիւններով, որոնք ցամաքային դիրքարանէն տեսնուած համատեսարանին մէջ բացարձակապէս անորոշելի էին։ Հայր Փուարբպար հասկնալի ձեւով մը ներկայացնէ զայն. ինքնաշարժին մէջ արեւուն ուղղահիզ լոյսով՝ խայծդնուած խճուղին բացարձակապէս հարթ պիտի երեւար։ գիշերը, ինքնաշարժի լապտերներուն չեզածիգ լոյսովը՝ ճամբան կը թուի ծածկուած ըլլալ փոսերով և անհարթութիւններով, և այս է մէթոտին չուշկէտը։

Բայց սուսանակին մէջ, այս տեսողական երեւոյթը բնականաբար աւելի խրթին է. բարձրութիւնը լոյսին սաստկութիւնը, ամպերը, տաքութիւնը՝ որ կը թրթռացնէ օդը, հովը՝ որ կը տարածէ առոյգի ամպր, երբեմն ձնացնելով լուսարգել մը, արեգակնային լոյսին չեզածգութիւնը՝ կը փոխին տեսողութիւնը։

Կ՚երեւակայուի թէ որքան յարաբեր գնութիւններ և սքանչելի համբերութիւն պէտք եղած են ստեղծելու համար ճչգրիտ և որոշ գիտութիւն մը։ Սաւառնորդներու փորձառութիւնը և անձնազոհութիւնը, և ներկայիս Սիբիրոյ մէջ գործածուող յաւ յատկութիւններով օժտուած մեքենաները նպաստած են յաղողդնելու այս երկար աշխատանքը։ Պէտք է մտածել «օդանաւակերուն», որոնք այնքան սոսկալի են տաք երկիրներու մէջ, որ երբեմն պէտք կ՚ըլլայ հինգէն վեց մէթր (sis) իջնալ, ստոյգ գնուժներ ընելու համար։

Մեկ կողմէ, քարաէսները յաճախ անբաւական են տեղանիչները չատ քիչ էին, սոսը համար պէտք եղաւ ստեղծել մէթոտներու չարք մը ուղուած ստուգութեամբ դնելու համար առնուած քլիչէները։ Զօրավար Փէրրիէ հրամանատար Բիւպի յաջղած են կերպով մը՝ որ չափագիտական ճչգրտութիւն մը կուտայ։

Օրինակ մը պիտի հասկնալ այս ե. զանակներուն բարդացուցականը։

Երկրախուզութիւնը երկու սաւառնակով կատարուելով 600 մէթր բարձրութենէ կը ճանչցուի ճամբու մը լուսագիծը։ Տեսողական պատճառներով, որոնք պիտի ցուցադրուէին աւելի վատ, այս լուսագիծը կը նուազի ստուգութեամբ՝ իյնալով, և երեք հարիւր մէթր բարձրութենէն այլեւս բան մը չ՚երեւիր։

Ուստի, այս լուսագծին տեղը ժարդիկ կը նշանակեն տեսանելի կէտ մը հողին վրայ, պայմանաւ որ կայուն ըլլայ, ժայռ, ժամատ եւայլն։ Սաւառնակներէն մէկը կը չանայ կենալ անոր քովը. միւս սաւառնակը 600 մէթր բարձրութենէն լուսանկարը կ՚առնէ։ Ինչպէս որ մարդիկ կը ճանչնան ճչգրիտ կերպով հողին վրայ գտնուող սաւառնակին երկայնութիւնները և լայնութիւնները գանոնք դծելով ուղուած աստիճաններով, և զուգադրելով օդանաւին պատկերը գետնի պատկերին հետ, արտացոլութեամբ, գետնին պատկերը կը դրուի ուղուած աստիճանին. դուք կը մտածէք անչուշտ թէ՝ ասիկա չէ՛ այն. քան դիւրին քան այս ստուերագիրը պիտի կարենար կարծեցնել։

Բարեբախտաբար որոշ պարագաները կը նպաստեն գննութեան։

Գրեթէ սկզբնական հետազօտելիք մասը արձակագրուած մը երեւոյթը ունի. եղանան հողէ խաւ մը կը ծածկէ զայն 0մ.30—0մ.50 թանձրութեամբ. այս ծածկոյթին տակ երկրէն բան մը չ՚երեւար։ Բայց սաւառնակէն դիտակառակը, մութ և լուսաւոր գիծերով, բոլոր Հռովմէական գործերու տեղեկագրութիւնը, ամբողջ ճամբաներու եւ հետքերու լուսագիծը. կծահանի մը կամ լոգանկարի մը յստակութեամբ կ՚երեւէին։

Ծիրաւի, 2—3 սանթիմէթր անտեսանելի հարթարանիներ կան գետնին վրայ, որոնք սաւառնակի լուսանկարին մէջ խորունկ փոսերու ձև կ՚առնեն։

Այսպէս պատերազմի ընթացքին, ակօսով մը չինուած կեղծ պատնէշները՝ որոնք օդանաւորդեան պատկերին վրայ կը տեսնուէին, առատօրէն ոմբակոծուեցան։

Միւս կողմէ, բոլոր սահարագիները գիտեն թէ անձրեւէ մը վերջ բուսականութիւնը կը ցայտի անապատ չորացած հողին վրայէն։

Արդ, այս բուսականութիւնը հողին համեմատ կը փոխուի։ Քլատակներու վրայ գտնուող եեղեան հողին ծածկոյթին տակը աւելի զօրաւոր և աւելի յստակ կ՚ըլլայ։ Նոր երաչտը վերակոփ, հին փոսերու։ հին պատնէշներու և համբաներու վրայի խոտը պիտի չորացած չուտ կամ կամաց։ Ակռ առաջ կուգան գոյներու զանազանութիւններ, անտեսանելի գետնէն, բայց սաւառնակի լուսանկարին մէջ որոշ կերպով։

Թերեւս պէտք է աւելցնել տարբեր ներգործութիւնները արեգակնային ճառագայթներուն, որոնք կ՚արագացուն ըստ հողի բնութեան, երեւոյթներ որոնք որոնց վրայ մենք տակաւին չատ անկատար կերպով տեղեկացած ենք։ Իրականութիւնը այն է թէ սաւառնակի մէկէն առնուած լուսանկարը, սովորաբար 600 մէթր բարձրութենէ, մէկ վայրկեանի մէջ այնպիսի զարմանալիօրէն որոշ տեղեկութիւններ կուտայ, գերազանց անոնց, որոնք մէկ տարեան ընթացքին ձեռք պիտի բերուէին փորձառութիւններով և պեղումներով։

Այս հակիրճ գիտելիքները ընդհանուր գաղափար մը կուտան սաւառնակով հետազօտութեան մէթոտին վրայ։ Հետազօտութիւնը նպաստած է վերականգնելու հռովմա-բիւզանդական կազմակերպութիւնը մօտաւորապէս 1200 ք.մ տարածութեան վրայ, պատրաստելէն մինչեւ Սինճար երկիր մըն է որ գրեթէ ամայի է ներկայիս և անբաւականապէս քարաէսներով։

Այս սահմանագլխային երկրին այն limesին ծանօթացումը՝ հիմա այնքան որոշ է որ, կարելի պիտի ըլլար զրկել վաղ մը հեծելազօրք պատրաստի Նիսէպին (Մծբին) քարաէսով մը և Թուղթով մը՝ ուղեգիծը և կայանները ցուցնող։

Հինգ տարի առաջ, մեր ծանօթութիւնները որոշ էին, չնորհիւ այնքան մանրակրկիտ մանրամասնութեամբ Վիքթոր Շափօյի կողմէ գրուած 1907-ին, «Եփրատին սահմանը Պոմպէոսէն մինչեւ Արաբներու դրաւումը» գրքին։

Այսօր վարագոյրը վերցուած է։

Աջը՝ ձավայի հին բնիկը, ձախը՝ Բէքինի նախամարդը

ՄԱՐԴԿԱՅԻՆ ՕՐՐԱՆԸ ԱՍԻԱՆ Է

ՄԱՐԴ ԿԱՊԻԿԷ՚Ն ՍԵՌԱԾ Է

ՄԷԿ ՄԻԼԻՈՆ ՏԱՐԻ ԱՌԱՋ ԱՊՐՈՂ ՄԱՐԴ - ԿԱՊԻԿՆԵՐԸ

Մէկ միլիոն տարի առաջ Բէքինէն 37 մղոն հեռաւորութեան վրայ, Շուքութիէնի քարայրին մէջ կը բնակէին գարդ ճանչցուած մարդոց ամենանախնականը, կամ աւելի ճիշտ մեր նախահայրերը։ Անոնք մեզմէ կը տարբերէին ֆիզիքական կազմով և ապրելակերպով, բայց գիտութիւնը հաստատած է որ անոնք մարդ էին։ Անոնց բերանի և գլխու ոսկորները չատ կը նմանէին կապիկներու բայց, կրակ կը վառէին, ոսկորէ և քարէ գործիքներ կը պատրաստէին և կը կռուէին իրենց թշնամիներուն դէմ։

1848ին, ձէպէլ Թարիքի մէջ և 1856ին Օրսէլտորֆի մօտերը Նէանի քարայրին մէջ թէպէտ մարդկային ոսկորներ գտնուած են, բայց այդ մարդոց ապրելակերպին և միջավայրի պայմաններուն մասին բան մը հասկցուած չէր։

1871ին Տարվին չեչտած էր որ մարդը կապիկներէն, մանաւանդ Քօրիլլայի և Շէմբանզէի ընտանիքէն սերած է։ Իր այս տեսութիւնը փաստելու համար նշանաւոր գիտնականը անագին հատորներ հրատարակած է։

1887ին ալ Պելճիգայի Սպայի չրջանին մէջ մարդկային երկու կմախքներ գտնուած են, որոնք մարդկութեան ամենահին չրջաններուն ապրած ըլլալը հաստատած են։

Տօքթօր Տիւպոս 1890 և 1891ին կավայի մէջ գտնուող ոսկորներէն 20 անգամ աւելի հին ըլլալը հաստատած էր։ կենդանաբանները 20 տարիէ իվեր այս ոսկորներու մարդկային թէ կապիկի ոսկոր ըլլալը հաստակելու համար ուսումնասիրութիւններ և փաճաբանութիւններ կրնեն։ Այժմ ընդունուած տեսակէտը այն է որ մարդ-կապիկները աւելի հնամանեան է որ մարդան։

Անցեալ տարի Սեպտեմբերին փրօֆ. Օսպօրն յայտարարեց որ մարդ-կապիկները 600,000 տարի առաջ ապրած են։ Ամերիկացի Տօքթօր Վանէս, սակայն, կը պնդէր թէ մէկ միլիոն տարի առաջ ապրած են անոնք։

Բանի մը տարի առաջ Անգլիոյ մէջ գխոսկր մը գտնուեցաւ։ Ասոր և Միջերկրականի մէջ գտնուող ոսկորներուն մէջ չատ մեծ տարբերութիւն մը կար։ Անգլիոյ մէջ գտնուող կմախքը չատ նախնական էր և կը կարծուէր որ մարդ-կապիկի կր պատկանէր. բայց գանկի չատակի մասը, ուր կր գտնուի ուղեղը, չատ փոքր էր։

Վերջապէս Զինաստանի մէջ գտնուած մարդկային կմախքը գնուեցաւ։ Բէքինի մարդոց գխոսկրներուն կր նմանէին։ Այդ պատճառաւ փրոֆ. Գոնզէ զայն ճավայի մարդոց ուրիշ մէկ օրինակը կր նկատէր։ Բայց Բէքինի մարդոց աւելի հին և աւելի նախնական բլլալը կապած չի վերջներ։ Այս մարդ-կապիկութիւնը միւս մարդոցմէ աւելի չեչտուած է։

Բէքինի մարդը մեռած է իր քնակած քարայրին մէջ և ուր գտնուած է իր կմախքը. ան իր գործածած գործիքները և վառած կրակը ևս ձգած է հոն։ Անոր կմախքին քով գտնուած կենդանական ոսկորները յստ քննութեան հատկցուած են որ մէկ միլիոն տարուան հնութիւն ունին։

Բայսօն Տօքթ, 1924ին Թանկի կապիկներուն ակռան, դէմքը և գանկը քննելով, հաստատած է որ անոնք չատ նման են մարդկային մարմնին, որով հաստատուեցաւ Տարվինի տեսութիւնը։

Կարգ մը գիտնականներ եկած են վերջապէս այն եզրակացութեան որ մարդկութեան օրրանը եղած է Ասիան և նախամարգերը մէկ միլիոն տարի առաջ ապրած են Բէքինի մէջ։

կարդացէք եւ Տարածեցէք «ԱԶԴԱԿ»Ը

ՈՐ ՀԱՅԵՐԸ ԿՐՆԱՆ ԹԻՒՐՔԻԱ ՎԵՐԱԴԱՌՆԱԼ

ԹԻՒՐՔ ՀԻՒՊԱՏՈՍԻ ՄԸ ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

ԼՔԵԱԼ ԴՈՅՔԵՐԸ ՊԻՏԻ ՎԵՐԱԴԱՐՁՈՒԻ՛Ն

Էնկիւրիի կառավարութեան կողմէ վերջերս նոր հրատարակուած երթեւեկի որոշմնագիրը հրատարակած հիճ։ փարիզի բրեական հիւպատոսը հետեւեալ յայտարարութիւնները ըրած է «Ցաուզ»ի թղթակցին երթեւեկի նոր կանոնագրին մասին։—

— Ո՛չ, երբ մէկը Թուրքիա դառնալու արտօնութիւն կ՚ստանայ, ազատ է իր ուզած քաղաքը երթալու։ Ո՛չ մէկ սեղմուած այս մասին։ Նոր հրամանագրով տրգիյեալ դատերու խնդիրը վերցած է։ Այն ժարդ կրնայ ազատօրէն ճամբորդել Թիւրքիոյ ամէն կողմը, կրնայ հաստատուիլ և կալուած գրաւել ուր որ կը փափաքի։ Բացառիկ մեծ արգելքներ չկրնան են։ Միայն երեք ամիս մնալու պայմանը փոխուած կելի Ցոյներու համար է։ Հայերուն համար սահմանափակում չկայ։

— Ինչ պիտի ըլլան լքեալ գոյքերը։ վերադարձողները պիտի կրնա՞ն ետ առնել իրենց առացուածքները։

— Ինչպէս որ, պատճառական ոչ մէկ տեղեկութիւն ունիմ նոր կարգադրութեան մասին։ Հետեւաբար ինչ որ ըսեմ այս չատ կարեւոր հարցին չուրջ անձնական կարծիքէն ուրիշ բան մը չպիտի ըլլայ։ Կուկ՚ըլլայ որ սպասենք արտայայտուելէ առաջ, սխալ տեղեկութիւններ չտալու և չատոս յոյսեր չներշնչելու համար։

— Ինչ է ձեր կարծիքը՝ հայ և Թիւրք յարաբերութեան մասին։

— Մերձենալ կարելի է, երբ Հայերը ապացոյցը տան իրենց անկեղծութեան։ Ուզիրը «Թուրք քաղաքացի» ըլլալու մասին է։ Այսօր չատ մեծ բռեփռումներ կան Թիւրքիոյ մէջ։ Օրէնքները եւրոպական են (զուիցերիական և իտալական), դատարանները հաւասարութիւնը ընդունած են բոլոր քաղաքացիներուն համար։ Թուրքիան այլևս եւրոպական քաղաքակիրթ երկիր դարձած է։ Կ՚ուզենք որ մեր երկրին մէջ ապրող բոլոր տարրերն ալ քաղաքացի՝ ըլլան եւրոպական իմաստով։ Հոս կր տեսնէք զանազան օտար ազգերու պատկանող անհատներ, որոնք ֆրանսական քաղաքացի դարձած են, ասոնք կը խորհին ու կը գործեն ճիշդ ֆրանսացիի նման, եթէ հայերը այս մասին ապահովութիւն տան մեզի, ինչո՞ւ կարելի չըլլայ մերձենալ։

— Թուրքիա մեռցած Հայերը 8—9 տարիէ ի վեր ատոր ապացոյցը ուած են արդէն։

— Այո՛, բայց ձեր մէջ կռիւներ կան, որ Մեծ Հայաստան կը պահանջեն։ Պէտք չէ այդ կարգի երեւակայութեանց եռանիլ երթալ։ Միանգամ ընդ միշտ պէտք է փոխուին հոգիները։ Այսօր Թիւրքիոյ մէջ կրթական մոլեռանդութիւնը վերցած է և բոլոր քաղաքացիներուն համար ազատ ապրելու հնարաւորութիւն ստեղծուած է։ Ժամանակին ալ Հայերը Թուրքերուն պէս ֆէս կը գնէին. նոյնիսկ հարիւր գործածողներ կային։ Բայց ներսէն ուրիշ տեսակ կը մտածէին։ Այլևս վերջ պէտք է գտնեն ամէն կարգի երազները, եթէ կ՚ուզէք որ Թուրք քաղաքացի դառնաք։

Հիւպատոսը տեղեկութիւններ ուզեց Հայերու Թիւրքիոյ մասին Ֆրանսայի մէջ, հետաքրքրութեամբ անոնց վիճակով։ Աւելցուց թէ աւելի չատ Հայեր եւ Հրեաներ են որ կը դիմեն հիւպատոսարան երթեւեկի նոր հրահանգէն օգտուելու նպատակով։ Եւ խոստացաւ նոր լուսաբանութիւններ տալ, առաջին առթիւ որ պաշտօնական հրահանգ ստանայ պատկանեալ պաշտօնատունէն։

Այս առթիւ աւելցնենք թէ չորս տարի առաջ ալ «պէյանն»ամէի խնդիրը մը ծագեցաւ, բայց չգործադրուեցաւ, թէև այն ատեն միևնոյն պատճառութիւնները չէին տրուած։

ԱՐԵՒՄՏԱՀԱՅ ԳՐԱԳԷՏՆԵՐ

ՌՈՒԲԷՆ ՈՐԲԵՐԵԱՆ

(1874—1931)

Ռուբէն Որբերեան բանաստեղծը ծնած է 1874ին Մուսթիոյ մէջ։ Դեռ մանուկ. կորսնցուցած է հայրը և չատ կանուխէն ստիպուած է մտահոգուիլ իր ապագայով։ Թէև նիհարակազմ խիստ հաւեստ ծնողքի զաւակ, այսուհանդերձ, չնորհիւ իր արտակարգ ուշիմութեան և ուսման հանդէպ ունեցած ծարաւին, կրցած է նոյնիսկ երկրորդական ուսուցման ձեռք բերել և վեց տարուայ փայլուն չրջանէ մը ետք յաղողակ աւարտած է Հարբերդի Եփրատ գոլէճը։ Դպրոցը աւարտելէ յետոյ, ատեն մը զանազան վայրերու մէջ պարապած է ուսուցչութեամբ, բայց ոչ թէ կոչումով՝ այլ պարզապէս... ապրուստի համար։

Շատ կանուխէն է յայտնուած բանաստեղծութեան հուրը Որբերեանի մէջ, բայց 90-ական թուականներուն է միայն որ կրցած է պաշտօնապէս մտնել գրականութենէն ներս, հրատարակելով «Ցիշատակաց Ծաղիկներ» խորագիրը կրող քերթուածներու հաւաքածոն։ Թոյլ են այդ քերթուածները խորքի և ոճի կրկնակ աղքատութեամբ։ Գաւառական հապճեպ ու քիչ մը չափազանցուած յոյզեր, յաւերժական վարդն ու սոխակը և... անխուսափելի եարն ո՛չ եարան։ Ու թերևս ժամ առաջ գիրքի մը հեղինակ ըլլալու փորձութիւնն է որ ստած է Որբերեանը ստորագրելու այդ մօտոտ գրքոյկին աւելի քան դողդոչուն քերթուածները։ 1906-ին հրատարակած է «Փափանքներ» նոյնանուն մեծ քերթուածին հետ ուրիշ երկու բանաստեղծութիւններով։ Որբերեան իր այս հատորը հրատարակած է Ռ. Ալիքեան ծածկանունով ու նուիրած Պայրոնի, որուն հիացողներէն է ինքը։ 1922-ին հրատարակեց «Ովասիսը», արձակ և չափածոյ գրուածքներու պատկառելի հատոր մը, որ կը բռնադնէ Որբերեանի բոլոր յաղող գործերը։

Որբերեանի կեանքը, իր գրական նուաճեան պէս ոչինչ ունի խրթին ու ստուերոտ և զերծ է զգայուն հոգիներու յատուկ կեանքի պատհական ու անխուսափելի ելեւէջներէն։ Դպրոցէն ետք զանազան հանգամանքներ ստեղծ կր թափառի այս ու այն կողմ և ի վերջոյ կ՚անցնի Պիպոթի, այլ անուամբ Օպօք, հասարակածէն ոչ չատ հեռու Ափրիկեան խեղճուկ նահանգիստ մը՝ ուր անցուցած է կեանքին 17ը հասուն տարիները։ Այդ սեւնատանէն, սկիզբները աշխատակցած է Ա. Անտոնեանի «Մաղիկ» և «Լոյս» հանդէսներուն, իգուիրի «Արեւելեան մամուլ»ին և իր ժամանակի բոլոր լուրջ թերթերուն։ Ու նաև, Պատոն վարձակալէր Թէոդիկի տարեցոյցին։ Որբերեան հայերէնը չատ քիչ անյաղողութեամբ կը գրէր Անգլիերէնն ու Ֆրանսերէնն լեզուներով։ Ռուս-Ճաքոնական պատերազմին թղթակիցն էր Անգլիոյ մամենէն մեծ ու հեղինակաւոր թերթերէն՝ «Տէյլի Մէյլ»ի, որուն մէջ իր ստորագրած յօդուածները աւենի մը համար կրցան լարուած պահել արեւմուտքի դիւանագէտներու ուշադրութիւնը։ Երկար աւտեն Ճոց «Ենիւ-Եորքի Հէրըլտ»ի սիրուած ու փնտռուած աշխատակիցը։ Որբերեանի ձիպոտ թի գտնուած տարիներուն, Միացեալ Նահանգներու կառավարութիւնը իրեն վստահեցաւ երկրին առեւտրական ներկայացուցչութիւնը։ Իր անհատական ու հանրային կեանքի բովանդակ գործունէութեան ընթացքին, Որբերեան ի չատ է բերած ազնիւ մարդու և տիպար ազգասէր հայու կրկնակ առաքինութիւնները։ Ամէնէն պզտիկ առիթն անգամ չհագործածէ ի նպաստ ժողի և ջանացած է իր առկանաւոր բարեկամներուն հեղինակութիւնը կարելի չափով լարել ի նպաստ հայ գատին։

Մեր ազգային-հասարակական կեանքին մէջ, ուր գրեթէ գոյութիւն չունին հանրային պատրաստուած գործիչներ, առաւելաբար գրագէտներ են հայ քաղաքական մարքի առնիւը դարձնողները։ Մեր մէջ, ամէն գրագէտ, եղած է նաև քիչ մը ուսուցիչ, խմբագիր գործիչ։

Ներանձնական այրումներ թիւրը անհատին մէջ որքան ալ ըլլայ տիրական և վանողական տարրերը չեչտուած, այ նուամենայնիւ քանի որ ինք մաս կը կազմէ հասարակութեան, երբէ՛ք չի կրնար անտարբեր մնալ չրջապատի անձնաւորութիւններուն։ Ու մանաւանդ դրական որ չատ հասկնալի պատճառով ուրիշ որևէ ազկէն աւելի կապուած է հասարակութեան, իրաւունք չունի «Աւազ մեկուսացումով» փակուելու փղոսկրէ դասական աշտարակին մէջ։ Ու Որբերեան իրբեւ խորհող միտք ու զգայուն սիրտ, չէր կրնար իր կարգին անտարբեր մնալ վերջին կէս դարու ընթացքին հայ կեանքի չեզաչրջող հոսանքներուն դէմ։ Ու հակառակ իր ծայրաղեղօրէն գերազգայնիկ և չուտ իւանդավառուող բնաւորութեան, Որբերեան միչտ ալ վեհապետ ընթացք մը ունեցած է ազգայնական չարժումներու հանդէպ։ Սակայն այդ բոլոր երկմտութիւններով հանդերձ, Որբերեան չէ պատրաստ ըլլալ ժամուր հայ ու ազգայնական առողջ գաղափարներով ոգորուն քերթող։ Պրպռուած մը իր գրականութեան մէջ չուռով երևան կր բերէ Որբերեանի դէմքը։ 1913ին իր ժանդութեան սրտակից Ռուբէն Զարդարեանի գրած նամակով մը, կը մեզադրէ՝ Դաշնակցութիւնը Օրմանեան պատրիարքի խնդրին առթիւ և կը հրաւիրէ Զարդարեանը քաշուիլ կուսակցական ասպարէզէն՝ և երթալ ձիպոտի խաղաղ կեանք մը անցնելու.—

...— Հաւատա՛ր բնաւնիւ եւ ձագուկներդ եւ այս անկիւնը դուն ալ եւիր եկուր։ Բաժնելու պատառ մը հաց պիտի գտնես եղբօրդ տունը. հաց մը՝ մաքուր էրեկով վաստկուած եւ ոտորու վրայ արցունք չի կայ բնաւ»։

Սակայն, ստանալէ յետոյ Զարդարեանի համոզիչ փաստերով լեցուն նամակը, կը ծիպոտի գրել իր բարեկամին.—

«... Դաշնակցութիւնը կը դաւանիմ հայ կեանքին բղխած ու պատեղի ճահճակներու արիւնով սրբագործուած սեմնչելի ուժ մը»

Ասով հանդերձ, չի ժոռնար նամակին մէջ սպրթեցնել քանի մը ժեղ ք՚նդատութիւններ, միչտ չանալով տարհամոզել Զարդարեանը.—

«Ցոյս չեմ կտր ր քէ օր մը վերջապէս պիտի գա՛ս ինձի...

Վ. ՏԱՓԱԼԵԱՆ

(Շար.) (2)

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ՀԱՐՅՈՒՐԱՍԱՆՈՒՄ

Ա. Ս. ՄԱԿԱՐԵՆԿՈՅԻ ԱՆՎԱՆ ՊԱՏՄԱԿԱՆ ԴՊՐՈՑԻ

Ա. Ս. ՄԱԿԱՐԵՆԿՈՅԻ ԱՆՎԱՆ ՊԱՏՄԱԿԱՆ ԴՊՐՈՑԻ ՀԱՅՐԵՆԱԿՑԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹՅԱՆ ՀԱՐՅՈՒՐԱՍԱՆՈՒՄ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ՀԱՐՅՈՒՐԱՍԱՆՈՒՄ Ա. Ս. ՄԱԿԱՐԵՆԿՈՅԻ ԱՆՎԱՆ ՊԱՏՄԱԿԱՆ ԴՊՐՈՑԻ ՀԱՅՐԵՆԱԿՑԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹՅԱՆ ՀԱՐՅՈՒՐԱՍԱՆՈՒՄ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ՀԱՐՅՈՒՐԱՍԱՆՈՒՄ Ա. Ս. ՄԱԿԱՐԵՆԿՈՅԻ ԱՆՎԱՆ ՊԱՏՄԱԿԱՆ ԴՊՐՈՑԻ ՀԱՅՐԵՆԱԿՑԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹՅԱՆ ՀԱՐՅՈՒՐԱՍԱՆՈՒՄ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

ՓԱՍՏԱԲԱՆ
ԽՈՍՐՈՎ ԹԻՒԹԻՒՆՃԵԱՆ
(Տօքթ. իրաւագիտութեան)

ԿՍՏԱՆՁՆԷ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԴԱՏԵՐ

Ընկերակցութեամբ հանրածանօթ փաստաբան ՄԷՐՈՒ ԱԶԻԶ ԷԼ ՀԱՃԷՄԻ

Գրասենեակը բաց է կէսօրէ առաջ 9—12 *կէսօրէ վերջ* 3—6

Rue Allenby, Immeuble NESSOULI **ՀԵՌԱՁԱՅՆ 1—28**

ՄԱՆԿԱԲԱՐՁՈՒՀԻ
ԱՐՏԷՄԻՍ ՃԱՆՄԸՃԵԱՆ

Վկայեալ Lauréat Գրաճսական համալսարանէն

Նախկին ՄԱՆԿԱԲԱՐՁՈՒՀԻ Ալէքսանտրէթի քաղաքային

Հիւանդանոցին

Իր նոր դարմանատունը կը գտնուի Տօքթ. Եէնիքօմշեանի տան կից, Շէյխ Իպրահիմ Շէքիլաի տունը, Բաս Պէյրութ

ՀԻՒԱՆԴ ԿՐՆԴՈՒՆԻ — *կէս օրէ առաջ ժամը* 9—12 ; » » *վերջ* » 2—6

ՏՕՔԹ. Հ. ԼՈՒՍԻՆԵԱՆ
(ՃԱԼԷՊ)

Նախկին քժիշկ Միջագետքի Զինուորական հիւանդանոցներու եւ մասնագէտ ներքին եւ մանկական հիւանդութիւններու

առագ, արմատական, խղճմտիւ դարմանում:

Հիւանդ կ'ընդունի ամէն օր ժամը 8—12 եւ 2—6 իր դարմանատան մէջ. Հալէպ Նէյալ բազ. Թրամվայի ընկերութեան կայարան, թիւ 7

Բղ. եւ Ուրբաթ օրեր աղքատաց մրի

Կարի եւ ձեւագիտութեան դասընթացք
ՏԻԿԻՆ ՏԻՔԱ ՄԱՆԿԵԱՆ
(ՎԿԱՅԵԱԼ ՓԱՐԻԶԷՆ)

Ցայեցի դերձակուհի Տիկ. Տիքա Մանկեանի ձեւագիտութեան 5րդ դասընթացը կ'սկսի Mars 1ին «Էֆօլ ըր Թրուա Տօֆիօր»ի ճիշդ դիմաց, Կուրօ փողոց:

Երեք ամսուան մէջ, ամենավերջին մեթոտներով եւ արդիական միջոցներով կը սորվեցնի ձեւագիտութեան բոլոր բաղադրիչները եւ կ'օժանդակէ Բ. Գոմիսիոներութենէն հաստատուած վկայականներով:

Հարմարելու համար անգամ մը դիմեցէք իր 66ի աւելի օրջանաւարտուհիներուն:

ԿԱԶՄԱՏՈՒՆ
Յ. ՏԷՐ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍԵԱՆ
ՐԻՒ-ԷԼ-ԳԱՊՈՒՇԻՅԷ ԹԻՒ 49
(Մեծ Սէրային առջեւ)

ՄԱԳԱԶԻՆ

Կաշեկազմ, Լաթակազմ եւ Թղթակազմ տոկուն եւ ճաշակաւոր ԳՈՐԾ

ԶԱՓԱՒՈՐ ԳԻՆԵՐՈՎ

Կրօնական եւ կրթական հաստատութեանց եւ գրադարաններուն համար մասնաւոր ԶԵՂՔ

ԳԱԲՐԻԷԼ Թ. ԹԷՐԶԵԱՆ
(ԵԼԵՔՏՐԱԿԱՆ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ)

Հիմնուած 1921 ին Պոլիս-Բեյրութ

Խիստ դիւրամատչելի պայմաններով կը կատարենք ամէն կարգի ելեկտրական յոյսի գետեղումներ (Intsallation), ինչպէս նաեւ մօթէօր եւ ջիճամներ:

Վաճառատունս կ'սպասենէ նաեւ բոլոր ելեկտրագործիքներու նորոգութիւններ: Մասնաւոր սպասարկութիւն բնակարաններու ելեկտրա-նորոգմանց: Վաճառատուն Philips եւ Lux ելեկտր. լամբերու եւ ամէն տեսակ ելեկտրական պիտոյքներու:

Վճարման դիւրութիւններ.

Հասցէ — Վ. Ուզունեանի գրասեղ կից Պուրճ. B. P. 491

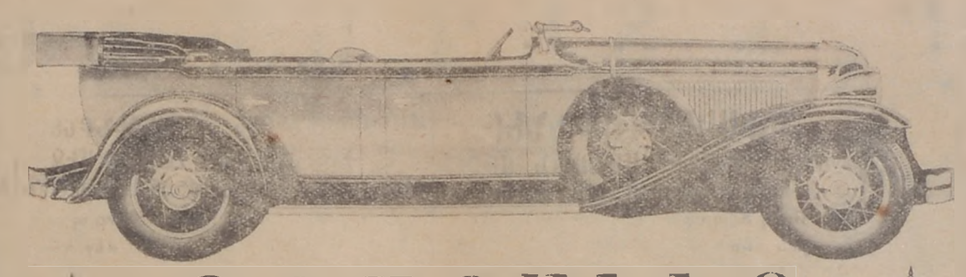

ԳՐԱՅՍԼԵՐ

ԱՇԽԱՐԻՍԻՆ ՉԱՓ ԻՆՔՆԱՇԱՐԺՈՒԹԻՒՆ ՈՐ ՈՒՆԻՆ 6-8 ԱԻԼԻՆԱՅ ԱՒՏԻՆ,

ԱՄԵՆԱՅՈՒՆԻՆ ԵՒ ԳԵՂԵՑԻԿ ՄԱՐԴԱՆԵՐՆ ԵՆ ՀՐԱՊԱՐԱԿԻՒ ՎՐԱՑ ԵՒ

ԿԸ ՓՆՏՈՒԻՆ ԱՄԵՆՈՒՐԵՔ:

ԳՐԱՅԼԵՐ ինքնաշարժերու մասնաւոր յատկութիւններն են՝ ՏՈԿՈՒՆՈՒԹԻՒՆ, ԴԵՂԵՑԿՈՒԹԻՒՆ, ՉԱՓԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆ եւ ՀՈՆԳԱՍՏԻՒԹԻՒՆ, վճարման դիւրութիւններ կը տրուին.

ԳՐԱՅԼԵՐ օթօներու բոլոր կտորները պատրաստ կը գտնուին մեր վաճառատուներուն մէջ, Լիբանանի, Սիւրիոյ և Իրագի ընդհանուր ներկայացուցչութիւն՝

NAAYEM MOTOR IMPORT Co. BEYROUTH B. P. 869, TÉL. 32—29

Հիւս. Սիւրիոյ ներկայացուցիչներ՝ Գ. և Մ. ՍՋԻՐԵԱՆ

Կարի եւ Ձեւագիտութեան Դասընթացք
Տիկին ՄԱՌԻ ԵՐԱՄԵԱՆ

ՎԿԱՅԵԱԼ ԴԵՐՁԱԿՈՒՀԻ

ԲԱՐԻԶԷՆ ԵՒ ՎԱՃԻՆԿԹՕՆԷՆ

Կարի եւ ձեւագիտութեան մասնագիտուհի, Տիկին Մառի Երամեան կը վերադառնայ իր արհեստանոցը, Մեծ Սէրայի դիմացը Նո. 78 տան երկրորդ արկը:

Երեք ամսուան միջոցին կը սորվեցնէ ամենավերջին ճոռաձեւութեամբ, կար եւ ձեւագիտութիւն իր բոլոր բաղադրիչներով եւ արդիական միջոցներով, Droit-fils մեթոտով: Իր աշակերտուհիներ կ'օժտեն Բարիզի ճարտարուհանոց Académie Daydou վկայականով:

ՍՓՈՆՏԱՐ *կօշիկներդ միշտ առնելուդ, առնելադիմացկուն, առնելաոճ եւ առնելագեղեցիկներն են.*

ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ՝

ՆԱՃԱՐ ԵՂԲԱՐՑՆԵՐՈՒԻ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ

ՏՕՔԹ. ԼԵՒՈՆ ԵԷՆԻՔՕՄՇԵԱՆ

(Նախկին ար. Ղիմէթ Պէյրութի Ամերիկ. հիւանդանոցի)

Իր նոր գարմանատունը կը գտնուի Ալէնպի փողոց (Նախկին Մարսէլ), Լիբանանի Միջազգային Տօրական պալատին դիմաց, երկրորդ յարկ:

Ընդունելութեան ժամեր.—

կէսօրէ առաջ ժամը 9—12, կէսօրէ վերջ 2—6:

ՉՓԱՒՈՐՈՒԹԵՐՈՒՆ, ՄԻՋՏ ԶՐՈՒ:

ՏՕՔԹ. ԳԵՈՐԳ ԿԷՐԿԷՐԵԱՆ

Վկայեալ Lauréat նախկին Interne եւ այժմ մնայուն, ՄԱՍՆԱԳԻՏ բժիշկ Գրաճսական հիւանդանոցի ԱԶՔԻ, ՔԹԻ, ԿՈԿՈՐԻ, ԱԿԱՆՋԻ և ԳԼԽՈՒ հիւանդութիւններու բաժնին:

Հիւանդ կ'ընդունի կէսօրէ վերջ ժամը 2—6

իր գլխաւոր մէջ rue de Damas, No. 15

Հիւանդները ուղղակի հիւանդանոց կ'ընդունուին իր կողմէ տրուած մուծիկ raporով:

Աղքատ հիւանդներու ձրի դարմանում, ամէն օր կէսօրէ առաջ ժամը 10—12, հիւանդանոցի դարմանատան մէջ:

ՏՔԹ. ՍՈԿՐԱՏ ԱԻԵՏԻՍԵԱՆ
ՎԻՐԱԲՈՑԺ - ԱՏԱՄՆԱԲՈՑԺ

ՎԿԱՅԵԱԼ ՊԷՅՐՈՒԹԻ ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԷՆ

Կընդունի ամէն օր բացի կիրակիէն կէսօրէ առաջ 8—12 կէսօրէ վերջ 2-6

Հասցէ՝ Capucin ներու եկեղեցիին կից Արդարութեան պալատին եւս.

ՏՕՔԹ. Գ. ՏԱՎՈՒՏԼԱՐԵԱՆ
ՄԱՍՆԱԳԷՏ ՆԵՐՔԻՆ ԵՒ ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

Իր դարմանատունը հաստատած է, *ՍՍՍՒՐ* վողոց, Տօքթ. Եօզդաճեանի (առամնաբոյժ) դարմանատան կից.

Ընդունելութեան ժամեր՝

կէսօրէ առաջ ժամը 8—12

» *վերջ* » 2—6

ՏՔԹ. Բ. ԳՈՒԼԱԳԵԱՆ
ՄԱՍՆԱԳԷՏ՝ ՆԵՐՔԻՆ, ՍՐԱՑՄԱՑԻՆ ԵՒ ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

ՎԿԱՅԵԱԼ ՓԱՐԻԶԻ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑՆԵՐԷՆ

Կր դարմանէ գիտական ամենավերջին մեթոտներով, քոճերու, սեռամոխի, ադիճներու յեարդի ամէն տեսակ հիւանդութիւններ: Հին եւ նոր ֆիրմաճիզութիւնը իր բոլոր բաղադրիչներով, ինչպէս նաեւ Ֆրանկախոս եւ մորքային հիւանդութիւններ:

Առագ, արմատական եւ բարեխիղճ դարմանում:

Հիւանդ կ'ընդունի ամէն օր, բացի կիրակիէ, իր նախկին դարմանատան մէջ. ժամը 8—12 եւ 2—6ու մասնաւոր ժամադրութեամբ:

Երեքշաբթի օրերը, ժամը 2—5 վկայալ ՍՂԻՍՏՆԵՐՈՒ ՁՐԻ

Ժօրժ Հասեքս փողոց՝ թիւ 8

Տոկուն շինուածք վայելուչ տեսք հնչուն եւ բնական ձայն Անոնք յատկանիշներ՝

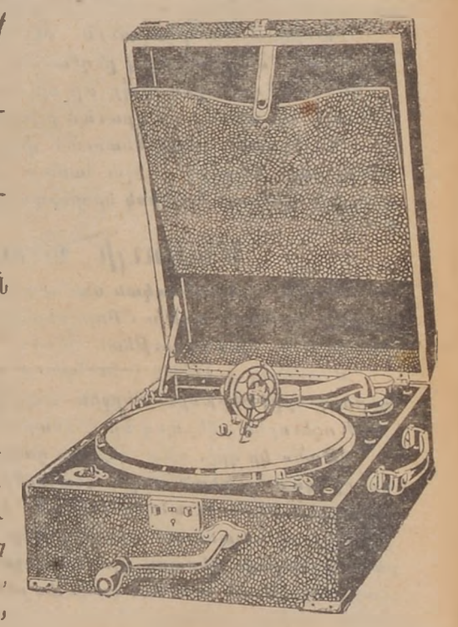

ՈՐՈՆՑՄԱՄԲ ԿԸ ՁԱՏՈՐՈՇՒԻՆ

APOLLO ՖՕՆՕՆԵՐԸ

Հրապարակի վրայ գտնուող բոլոր մարքաներու հետ կը մրցին Արօլօ ֆոնօներու Մանաւանդ վերջին նոր մօտէլները, որոնք հասած են արդէն, անզերազանցելի են իրենց տոկունութեամբ, վայելչութեամբ և ժամչելի գիներով:

APOLLO GRAMOPHONE Co. Ltd

(of London)

ԱՓՕԼԼՕ՝ ՖՕՆՕՆԵՐՈՒ ԹԱԳԱՒՈՐԸ !!!

Կատարեալ հաւոզում գոյացնելու համար անգամ մը այցելեցէք

MAISON APOLLO, Rue de la Poste, BEYROUTH

Փարոսպիժ եւ ծօնսօլ ամէն ձեւի, անվթար տոկ եւ առատալոյս ելեկտր. գիւրամատչելի գիներ, վճարումի դիւրութիւն:

Ընդհ. ներկայացուցիչ՝ Սիւրիոյ, Պաղեստինի, Անդրյորդանանի, Միջագետքի եւ Կիպրոսի.— **ԳՈՒՐԳԷՆ ՍԻՆԱՆԵԱՆ**

KOURKEN SINANIAN, Boîte Postale 642, BEYROUTH (Syrie)

Անդրանիկի ժօրը հայհոյելը կը նշանակէր թշնամին ինքզինքը դնել օրհասական վիճակի մէջ: Անդրանիկ առհասարակ հակառակ եղած է կռուի ընթացքին ազատ լեզու գործածելուն թշնամիին դէմ, բայց ժօրը հայհոյելը լսելով Անդրանիկ կը կորսնցնէ իր պարկեշտութիւնը: կը կանչէ մեծ ձէնով գէվօն և կը պատուիրէ կանգնիլ քարին վրայ անձամբ և իր բոլոր ձայնով գոռալ ինչ տեսակ հայհոյանք որ Սասունցին կրնար սեղծել:

Գէվօն այն գիւղէն էր, որուն բնակիչները կ'ունենան պղնձի ձայնի նման ձայն և չատ բարձր: Այդ գիւղը կը կոչուի «Մեծ ձէնով գիւղ» քրգերէն լեզուով: Այս գիւղի մարդիկն են, որ մէկ գիւղէն միւս գիւղը կը պօռան կովին կամ եզին:

— Հօ՛, հօ՛, մէջ էկօ՛, և կովը կամ եզը մէջ կուգայ: Այդ կը նշանակէ Գատրգիւղէն մինչև կաժուրջ պօռալ և հասկնալի դարձնել:

Սասունցին հայհոյել գիտէ, մանաւանդ երբ իր խմբապետէն հրաման ստացած է ազատ ձգել ինքզինք: Գէվօն կ'սկսի:

— Ուլա՛ն, կէ՛լ, կէ՛լ, Մէքքէնըն Մէտինէնըն խազանըն խուլփու...

Կարմիր, կատաղի կը գառնայ կռիւը: Անդրանիկ իր փոքրաթիւ բայց քաջարի զինուորներով համազարկ հաւազարկի եռաց կը պատասխանէ թշնամիին զօրքին անպայման խլելով առնուազն մէկ գնդակի դէմ մէկ դիակ:

Կռիւը կը տեւէ մինչև իրիկուն՝ երբ թշնամին, օգտուելով մութէն, կը դիմէ փախուստի:

ՓԱԿԱԳԾԻ ՄԷՋ

Պէտք է ուշի ուշով հետեւիլ այս կռիւներու ընթացքին պէտք է ուժ տալ երեւակայութեան հասկնալու

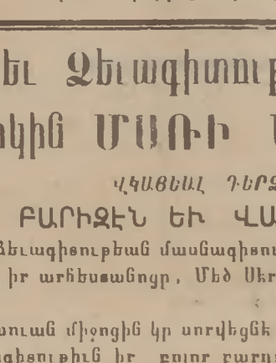

Անդրանիկի զինակից ընկերներէն
ԱՐԱՄ ՅԱԿՈԲԵԱՆ

համար այս խոշոր և աննախընթաց հերոսամարտի ընդհանուր և ամբողջական պատկերը:

Կռիւը մէկ հակառի վրայ չէ: կանոնաւոր պատերազմ չիկայ: Ժողովուրդ մը կայ, որ ցրուած է Մշոյ դաշտի և Սասնոյ այլազան գագաթները, հովիտները և լեռնագաշտերը: կառավարութիւնը ժամաւորապէս, իր զօրքը ուժեզացնելով իր ուժերը, հասցուցած է մինչև 40,000 կռուի ընդհանուր բանակի: (Տես «Դրօշակ» 1905)

Անդրանիկ ցրուած է իր փոքրաթիւ զինուորները հարիւրաւոր գիւղեր, հարիւրաւոր դիրքեր, ճանապարհներու կարևոր կէտերը, ջրի անցքերը, կիրճերու բերանները և ինք մերթ այստեղ, մերթ այնտեղ,

---

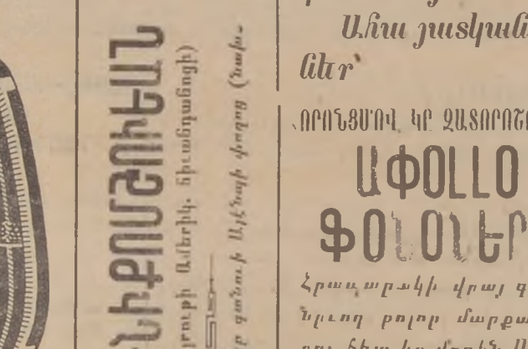

« Time is money »

Ժամանակը ոսկի է

ԶԷՆԻԹ ԺԱՄԱՑՈՒՑԸ ՇՆՈՐՀԻՒ ԻՐ ԱՄԵՆԱՁՇԳՐՏՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ՁԵՌԱՊԱՇՈՒԹԵԱՆ

անզուգական յատկութիւններուն ձեզի դրամ կը տահեցնէ առանց դժուարութեան, կարելիութիւն տալով խնայելու ձեր ոսպերեն անգամ:

Ունինք ժամացոյցներու ամբողջ շարք, ոսկի, արծաթ թէ ճիխել, կիներու եւ այրերու համար:

Կեանքի սորվեցուց դէմ!

այլեւս ոչ ներկայացում ոչ նուագ առանձին նուագք ձեր տան մէջ:

ՕՏԷՕՆ

Սկաւառակի եւ Ֆօնօի յայտնի մարքան ձեզ այս կը մատուցէ քիչ դրամով ամէն գիշեր ընտիր նուագ տեսնու հաճոյքը:

Գնեցէք **ՕՏԷՕՆ** *Ֆօնօ* *վրայ*

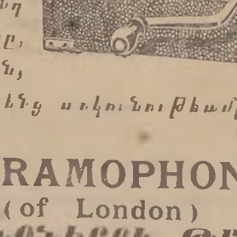

որմէ անկասկած պիտի հմայուիք եւ նշորհիւ այս հռչակաւոր մարքայի սկաւառակներուն շարունակական ժամանման, կըրնաք ամէն իրիկուն, Ձեր տուներուն մէջ վայելել ամենամեծ նուագահանդէսները եւ նուագները, իրենց վերջին ստեղծագործութիւններով:

Այլեւս ոչ ներկայացում եւ ոչ ալ նուագահանդէս, այդ բոլորը ունենալ ձեր տան մէջ միակ միջոցնէ կեանքի սորվեցուց դէմ ինքնապաշտպանելու:

Կ'ԱՊԱՀՈՎՈՒԻՆ ՆԱԵԻ ԲՈԼՈՐ ՆՈՐՈԳՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ՝ ԱՄԵՆԱՆՊԱՍՏԱԻՈՐ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐՈՎ

Ընդհ. ներկայացուցիչ՝ **ԽԱՉԱՏՈՒՐ ՇԱՀԻՆ** (Ֆօշ փողոց)

Վաճառատուն՝ Վէյկան փողոց, քաղաքապետարան դրան կից:

AZTAG
JOURNAL QUOTIDIEN ARMÉN.
B. P 587
BEYROUTH, Liban

Directeur - Propriétaire
HAIG BALIAN

ԳԻՆ ԵՎ ԿԱՐԳ
ՍԻՒՐԻԱ տար. 550, վեցամսեայ 300 Ս. Ֆ.
ԱՐՏԱՀԱՄՆ. տարի 7, վեցամսեայ 4 տոլար
Տնօրէն - խմբագիր՝ ՀԱՃԻ ՊԱԼԵԱՆ

ԱԶԴԱԿ

ՕՐԱԹԵՐԹ
ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

ازتـــاك
جريدة سياسية ادبية اقتصادية عمة

ՈՒՐԲԱԹ ՄԱՐՏ 11 1932
ՁԵՌԲԸ ՀԱՏԸ 2.50 Ս.Ֆ.

Ձ. ՏԱՐԻ | Ամեն առաւոտ պէտք է ըլլայ թերթիս տնօրէնին հասցէին | ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԱՄԷՆ ՕՐ, ԲԱՑԻ ԿԻՐԱԿԻ ԵՒ ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ ՕՐԵՐԷ | Չնուատարակուած ձեռագիրները չեն վերադարձուիր | Թիւ 9 (586)

ՊԱՏԵՐԱԶՄԸ ՊԻՏԻ ՎԵՐՍԿԱՒ ՃԱԲՈՆԻ ԵՒ ՉԻՆԱՍՏԱՆԻ ՄԻՋԵՒ

ՈՒՐ Կ'ԵՐԹԱՅ ԵՒՐՈՊԱՆ

ՓՈԽԱԴԱՐՁ ԱՆՎՍՏԱՀՈՒԹԻՒՆԸ

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՏԷՐՈՒԹԵԱՆՑ ՄԻՋԵՒ

Հզօրները կը վախնան տկարներէն

«Ժուռնալ տը Ժընեւ» ակնյայտ մէկ ասխատակիցը՝ Պ. Ռիխեմ Մարքհ, մեծապես ուշագրաւ հետեւեալ յօդուածը ստորագրած է իր թերթի վերջին թիւերուն մէկուն մէջ.—

Եւրոպան, ներկայիս կը պարզէ եզական տեսարան մը։ Բոլոր ժողովուրդները իրարմէ կը վախնան։ Հասկնալի պիտի ըլլար, եթէ տկարները վախային հզօրներէն։ Եւ սակայն մեր ժամանակաշրջանին, տարօրինակը այն է որ հզօրները կը վախնան տկարներէն։

Ամբողջ աշխարհը կ'ապրի անստուգութեան եւ անվստահութեան զգացումով, որ անկարելի կը դարձնէ հաւաքական կեանքը։ Եթէ մարդիկ իրարու հանդէպ անվստահութեամբ տոգորուած ըլլային եւ եթէ անհատներու միջև որևէ խոստում արժէք չունենար, տանտիկինները պէտք էր որ մէկ ձեռքով խլէին նպարավաճառին երկարած ծրարը, և միւսով յանձնէին իրենց դրամը։ Կարելի՞ է, որ այս հիման վրայ մարդկային ընկերութիւն մը գոյութիւն ունենայ։ Եւ սակայն այս է օրէնքը, որ այսօր կը տիրապետէ Եւրոպայի մէջ, — անվստահութեան և վախի օրէնքը։

* * *

Պոլշևիկեան Ռուսիան, որմէ բոլորը կը վախնան, զրամատիրական պետութեանց մէկ յարձակման վախը ունի։ Ժողովրդական գործավարները, որոնք ապահովաբար գիտեն արևմտեան Եւրոպայի կացութիւնը, իրապէս կրնա՞ն հաւատալ, թէ Եւրոպան իրենց դէմ կը նիւթէ պատերազմ մը, որ ինքնասպանութիւն պիտի նշանակէր։ Չենք գիտեր։ Բայց բոլոր գիտցողները և բոլոր անոնք որ Ռուսիա այցելած են, հաստատած են որ ժողովուրդը ինքզինքը սպառնալիքի տակ կը նկատէ։

Մասնաւորապէս անվստահութիւն կը սնուցանէ Լեհաստանի դէմ, զոր կը նկատէ իբրև զրամատիրական Եւրոպայի արշաւանքին յառաջապահը։ Լեհերը Միւս կողմէն չեն կրնար անգիտանալ, որ Երբորդ Միջազգայինը կ'աշխատի ներքին ապստամբութիւններ առաջացնել իրենց երկրին մէջ, և, եթէ երբեք այս ապստամբութիւններէն մէկը յաջողէր, հաւանաբար, պոլշևիկեան կառավարութիւնն ալ պիտի փորձուէր օգնել դուրսէն՝ ապստամբներուն։

Լեհերը կը հաւատան նոյնպէս, որ պատճառներ ունին վախնալու Գերմանացիներէն։ Ոչ մէկ նշանակութիւն ունի այն իրողութիւնը, թէ Գերմանիան, պաշտօնապէս խոստացած է բոլի ուժով փոփոխութեան չենթարկել իր արևելեան սահմանները։ Իր հանրային կարծիքին, իր զինեալ կազմակերպութեանց, իր մասուլին և իր քաղաքագէտներուն տեսակէտ արտայայտութիւնները լեհական նրբանցքին դէմ և ի նպաստ սահմաններու վերաքննութեան, Լեհաստանի մէջ կը ըստեղծեն անստուգութեան զգացումը, որ կը ծաւալի նաև Եւրոպայի սպառումոյին բերդապարը հանդիսացող Ֆրանսայի մէջ։

Տարօրինակը սակայն հոն է որ, Գերմանացիները, զորս չատերը մինչև ակռաները զինուած կը կարծեն, իրենք զիրենք հանգիստ չեն զգար, որովհետև կը նկատեն որ անոնք են։ Անոնք այն համոզումը ունին, թէ Լեհերը կը խորհին արշաւել Արեւելեան Փրուսիայէն ներս և իրենց այս գաղափարը կը հիմնեն կարգ մը գաւառական լեհ թերթերու յօդուածագրութեան և նախարարական կարգ մը անխոհեմ յայտարարութեանց վրայ։

Արևելեան Եւրոպայի այս տնաստուգութիւնը, իր հակահարուածը ունի Ֆրանսայի մէջ, ուր անիկա կը հանդիպի՝ հարաւային Եւրոպայէն եկող անստուգութեան մը հոսանքին հետ։ Սահմաններու երկու կողմերն ալ զինուորական պատրաստութիւններ կը տեսնուին։ Ֆաշական որոշ թերթեր յամառօրէն կը խօսին Նիսի, Քօրսիքայի և Թունուզի մասին։ Ֆրանսական թերթերը կ'ընդդիմախօսեն։ Այս թերթերը յաճախ չեն կարդացուիր Ֆրանսայի մէջ, բայց կը հասնին Իտալիոյ ամենաբարձր դէմքերու սեղանին վրայ և անհամեմատելի կարևորութիւն մը կը ստանան հոն։

Ֆրանսան ինքզինքը սպառնալիքի տակ կը նկատէ Իտալիոյ կողմէ։ Իտալիան կը հաւատայ որ պաշարուած է Ֆրանսայի և Եուկոսլաւիոյ կողմէ։ Քաղաքականութեան մէջ պատկերներէն աւելի ժամանակաւոր ուրիշ բան մը չկայ։ «Աքցանը» որ կը սպառնայ խեղդել Իտալիան, կրնայ իտալացի ժողովուրդին հոգիին անհաշուելի չարիք պատճառել, մանաւանդ երբ անոր վրայ աւելցուին նաև կարգ մը գրգռիչ նախադասութիւններ, որոնք, այնքան ալ դժուարաւ չեն գտնուիր եուկոսլաւեան մամուլին, զանազան սպանիոլներու ճառերուն և հաւանաբար նաև կարգ մը դպրոցական դասագրքերու մէջ։

Իտալացիները կը վախնան Զարա կղզիին համար։ Եուկոսլաւները միւս կողմէն կը վախնան ամբողջ Տալմացիոյ համար։ Զարան, որ ոչ մանչ աչքին, ալիքներէ ծեծուած կղզի մըն է, յաչս ուրիշներու կը դառնայ սպառնական բերդ մը՝ իրենց երկրի սրտին մէջ իսկ։ Եւ այս սպառնալիքը այնքան ահարկու է, որքան անիկա կրնայ կապակցիլ արևելքէն եկող պուլկարական սպառնալիքին և հիւսիսէն՝ հունգարականին հետ։

Պաշարուելը, այդ զարհուրելի աքցանին պատկերը գոյութիւն չունի միայն իտալացի ժողովուրդի հոգիին մէջ։ Ատիկա նուազ բուռն չէ նաև Եուկոսլաւներու հոգիին մէջ։ Հաւասարապէս կարևոր պատճառներով։ Սլովենիան, Իտալիան, Հունգարիան և Պուլկարիան գօսի մը չէ թշնամական ուժերու, որոնց իւրաքանչիւրը պահանջներ ունին, զորս կ'ուզեն պարտադրել։

Եւ Մակեդոնիան, մինակը, ինքը, արտակարգօրէն նպաստաւոր գետին մը չէ՞ անվստահութեան զարգացման համար։

Եթէ սակայն Եուկոսլաւները իրենք զիրենք պաշարուած կը զգան, ի՞նչ կարելի է ըսել Պուլկարներուն համար, որոնք կը գտնուին Հելլէններու, Եուկոսլաւներու և Ռումանացիներու մէջտեղ։ Եւ ի՞նչ կարելի է ըսել Ռումանացիներուն համար։ Ասոնք ալ չունի՞ն իրենց մէկ կողմին Պուլկարները, միւս կողմին՝ Հունգարացիները և կոնակին՝ պոլշևիկները, որոնք երբեք չեն հրաժարած Պեսարապիայէն։

Այսպէսով, անվստահութիւնը կը հանդիսանայ երկաթեայ գօտի մը, որ կը շրջապատէ ամբողջ Եւրոպան և կ'արգիլէ անոր ազատ շնչառութիւնը։

Այս անվստահութիւնը տարօրինակ պիտի թուէր բարգաւաճ աշխարհի մը մէջ, ուր հասկնալի պիտի ըլլար պատերազմը։ Բայց իրականութեան մէջ, ուր հսկայական պիտի կերպարանք մը կ'առնէ կործանած Եւրոպայի մը մէջ, ուր, բոլոր մարդիկը, իրենց առօրեայ հացի անձկութեամբը կ'ապրին և ուր, ոչ մէկ երկիր, եթէ ուզէր իսկ, չպիտի կրնար պատերազմի պատճառ դառնալ, առանց նոյն պահուն իսկ իր ներքին կեանքին յեղափոխութեան մէջ։

Եւրոպան, ներկայիս, խորքին մէջ մէկ և անբաժանելի է։ Կարելի պիտի ըլլա՞յ արդեօք անոր բարոյական գինաթափութիւնը, որպէսզի ... իր գործնական և առեղծագործ կերպարանքը առնայ

WILLIAM MARTIN

ՀԻՆ ՑԱՒԵՐ ՈՒ ՆՈՐ ՎԷՐՔԵՐ

Գրեց՝ Ա. ԱՀԱՐՈՆԵԱՆ

Նօթ հարիւր հազար ենք հայ հայրենիքից դուրս այսքարհի չորս հողմերի բերան ինկած։

Դադո՞ւթ ենք...

Ո՛չ, վասն զի հազիւ երեք միլիոն հաչուող մի ազգ—հայ ազգ— չի կարող նօթ հարիւր հազարնոց մի գաղութ ունենալ։ Երևոյթը ոչ միայն ծայր ատիճան ողբերգական է, այլ ողբ, որ բրտօրէն բախտւում է առողջ տրամաբանութեան, հասարակական չարժումների ղեկավարող աւենապարզ օրէնքներին։

Բնականոն գաղութը միշտ որևէ երկրի ազգարնակութեան մի չատ չնչին մասն է կազմում, հազիւ մէկ հարիւրերորդը, մինչ հայ ժողովուրդի մէկ երրորդն է թափառում օտար անհիւրընկալ հորիզոնների տակ։

Ո՛չ, գաղութ չենք այլ բնաւեր ու փախստական, որչափ և այս իրողութիւնը մեր ցեղային արժանիքի հաւար խաբանիչ և մեր ազգ. ինքնասիրութեան համար վիրաւորական լինի։

Հանգամանէ՛ք քախտի, չահի, վասակի ժղումը չէ, որ մեր ձեռքին օտարութեան ճուլը, և մեր սէջքին ճամբորդի մահարը դրեց։ Եւ ինչ որ թողել ենք մեր յետևում, միայն հողը չէ, —երկրագունդի վրայ ո՞ր հող չկայ— մենք թողել ենք Հայ Հողը...և բոլորն ինչ նրանից ծնաւ, անգամ մեր աստուածները։

Արդարև, ինչ է Հին Հելլադան այն որ այսքարհի իմաստութիւն ու գեղեցկութիւն պարգևեց, եթէ ոչ կապաջայ ու չիկահեր մի աստուածուհի Պալլաս-Աթենաս։

— Ինչ է Հայաստանը, եթէ ոչ մայր աստնային զգաստութեանց ոսկեձոյն Անահիտ։

Աստուածներն ինչ են որ, եթէ ոչ հնքը հայրենի հովերի, օդի մէջ թրթռուն ցոլքերն արևի ու լուսնի, և վազորդեան մշուշը ծաւալուն հրեշտակներ բաց թևերին հանգոյն, որ խաղում է կապոյտ լեռնայանցերին, և արշալոյսի ու վերջալոյսի անթիւ խաղերը երփներանգ ամպերի, ու կարկաչն աղբիւրների, խորհրդաւոր չչուկն անտառների։

Աստուածներն ինչ են որ, եթէ ոչ փոթորկուած ծովի ծփանքը կատաղի, ու նազանքը իրար պլլուած ալիքների, գալարուն օտուերները յօրանջուն ժայռերի, և աստղազարդ գիշերների երգը լռութեան։

Աստուածներն ինչ են որ, եթէ ոչ խորհող, երգող ու լացող հոգին ժողովուրդների հայրենի քնութեան բարի, արդար ու բեղուն կրծքի վրայ։

Մեր հայրենի աստուածները թողինք իրենց մատուռներով, տաճարներով, սեմերով, սեհեաններով, իրենց կանգուն ու ասեր յիշատակներով. թողինք և՛ հայրենի օջախի չուրջը ծուարած տանու ծածուկ խորքերին, ոգիներին, մեր ծխի ոլորաք մաերիմ մոխիրն ու կրակը սրբազան, թողինք մեր նախնիների ոտներին կոխան ու դուրս ընկանք մեր մարակուած ու կապուած հոգիների խեղճութիւնը օտարների անխրկիր ու բիրտ աչքերին ցուցադրելու։

Ո՛չ, մենք կամաւ հայրենագրաւ դարձած չենք, այլ քոնի տեղահան եղած աչխարհի ամենէն բարբարոս ցեղի ձեռքից, կողոպտուած, վիրաւոր և մանաւանդ ազգովին անարգուած։

Ա՛յս է զարհուրելի ճչմարտութիւնը, ընդունենք այն պարտուած ռազմիկի ազնուական կսկիծով—վասն զի վերջապէս ազատութեան պայքարի ելանք բռնութեան դէմ—ընդունենք մեր պարտութիւնը և ակռաները իրար սեղմած՝ մեր մեծ վէրքի դարմանը որոնենք ազգովին։

Եւ ամէն երեկոյ քուն մանելիս, և ամէն առաւօտ աչք բանալիս ուր և լինինք, բարեկեցիկ՝ թէ թշուառ, աստանդական, թէ տեղաւորուած, կարեկից՝ թէ անգութ երկինքների տակ, վերստին յիչենք, և երբեք չմոռանանք ամէնքս սոսկ անկոչ ու տաղտկալի հիւրեր ենք օտար աչխարհներում և.., Հայրենիք ունինք հեռաւոր, որպէս մեր հայրենի տաճար։

Մոռացումը ուրացումի և ուրացումը մահուան առաջնորդն է։

*

Գաղութ չենք և ոչ անհայրենիք, վասնզի այնքան ժամանակ, որ մի աստանդական ժողովուրդ իր հոգում կրում է իր հեռաւոր՝ թէկուզ թշուառ հայրենիքի կսկծալի կարօտն ու լուսաչղ տեսիլքը որպէս հայիչ պատկերը հարազատ մօր, նա ոսկ օտարութիւն ընկած «զարիբ» է և ոչ հայրենազուրկ։ Եւ ամէն զարիբ միշտ իր սրտում մի հեռաւոր քնարի անդադրում ձայնն ունի, մերթ որպէս մղկացող հեծեծանք, մերթ կուսական ժպիտի պէս անուշ ու երազուն, մերթ որպէս լեզապատառ հովերի մռնչիւն, աչնան գիչերի։ Եւ այնքան ժամանակ, որ հայրենիքը կը մնայ մեր խղճմտանքի ամենօրեայ քաղցր տանջանք և մեր էութեան խորհրդաւոր լիճերը յուզող մի ահաթոյր կապար, ապա մենք տակաւին ապրում ենք իբրև ազգ, իբրև ցեղ, թո՛ղ թէ ցաք ցրիւ աչխարհի երեսին։ Ի զուր է մի՛թէ, որ երկու հազար տարուց ի վեր հրեան իր կենճռոտ ճակատը Երուսղէմի Արցունքի Պատին է սրորում յաժառ, խոհուն և սրբազան սուգի մէջ։ Վա՛յ այն ժողովուրդին, որ հայրենիք չունի ոչ հողազնդի վրայ, ոչ իր հոգում։

Կատարեալ անհայրենիք է նա։

Անհայրենիք չենք վասնզի մայր երկրից հեռու՝ նրա կարօտն ու երազը, նրա աչերն ու թովչանքը, նրա չքնաղ տեսիլքի սարսուռը աւելի ուժգնօրէն է փոթորկում մեր էութեան գաղտնի փրփրուն կատաղութիւնը տիեզերքն է բռնել։

Ազգից ազգ փոխյարաբերութեան օրէնքները դարձած են կատարելապէս գոյային, ամէն կողմ ցցուն բաչեր, ատամների կրճտոց, բոլոր սահմանների վրայ Egoisme Sacree —սրբազան եսասիրութիւն է թառել, որպէս ժամանքաւոր սպառնալի մի հրէշ։

Կարեկցութիւն, առաքինութիւն, գաղափարապաչտ խոյանքներ հորիզոններից չքացան չուզող թշուների պէս։

Թշուառութիւնը հասարակական ու քաղաքական չուկաների վաճառագոյն ապրանքն է, որ միայն վեսս է բերում։

Ամէն կողմ բարբարոսութեան չաղթանակը կատարեալ է։

Եւ այս դաժան, այս անոգի ժամանակներում է, որ պատմութիւնը մի անիծուած ու դժնեայ վհուկի պէս մեր առջևն է հանել մեր գոյութեան, մեր լինել-չլինելու անողորմ առեղծուածը։

Ինչ անենք եօթ հարիւր հազարնոց այս բազմութիւնը—որ ինքնին մի չարժուն հայրենիք է—մեր չորս կողմում վխտացող գազաններին կուլ չտալու համար։

Ա՛խ եթէ Հայաստանի դռները լայնորէն բացուէին այս հայրենազարաւ, հայրենազրկած, աստանդական փախստականների առջև...

Պ. Պրիան՝ իր Քօբրիլիի բնակարանին մէջ հանգիստ ըրած միջոցին ակնոտութեամբ կը պարապի

ՍԻՒՐԻԱԿԱՆ ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

ՊԻՏԻ ՎԵՐՋԱՆԱՆ ԾՈՒՏՈՎ

ԲԱՐՁՐ ԳՕՄԻՍԵՐԻ ՈՐՈՇՄՆԱԳԻՐԸ

Դամասկոսի եւ շրջակայից, Տումա խաղաի եւ Էր-Զօրի Շամմա ափիրէթի մէջ կատարուելիք ընտրութեանց վերաբերեալ Բարձր Դօմիսէրն թող ու որոշագրը.—

Յօդ. Ա.— Ընտրութիւնները պիտի վերսկսին՝

Ա) Առաջին կարգի՝ Դամասկոսի եւ շրջակայից, Տումա խաղաի, Համա խաղաի ընտրական կեդրոններու մէջ։

Բ) Էր-Զօրի Շամմարներու մաս։

Առաջին կարգի ընտրողութեան քուակաները որոշուած է 30 Մարս 1932ի համար, եւ երկրորդը 6 Ապրիլ 1932ին։

Յօդ. 2.— Քուէարկութիւնը պիտի սկսի առտուան ժամը ութին եւ անընդհատ պիտի շարունակէ մինչեւ ժամը տասնըվեց (կէսօրէն յետոյ ժամը չորս)։

Յօդ. 3.— Այն պարագային որ ընտրական կայանի մը գործողութիւնները չատարին մինչեւ 30 Մարս 1932, ժամը տասնըվեցին, կամ որ արձանագրեալ ընտրողներու երեք չորրորդը ձեռնպահ մնացած ըլլան, քուէարկութիւնը պիտի սկսի նորէն հետեւեալ օր ժամը ութին եւ վերջնականապէս պիտի փակուի ժամը տասնըվեցին։

Յօդ. 4.— Այն պարագային որ երկրորդ կարգի ընտրողներու ութը տասներորդը քուէարկութեան չմասնակցին 6 Ապրիլ 1932ին, քուէարկութիւնը պիտի սկսի նորէն 9 Ապրիլ 1932ին. ժամը ութին եւ վերջնականապէս պիտի փակուի ժամը տասնըվեցին։

Պէյրութ 8 Մարս Բարձր Դօմիսէր Ն. ՔՈՆՍՕ

Բարձր Դօմիսէր Ն. Վ. Պ. Բոնսօի այս որոշմագիրը կը հասնայ նախորդ շաբաթ, Սիւրիական ընտրութեանց մասին մեր տուած տեղեկութիւնները։ Սիւրիական երեսփոխանական ժողովի բացումը, կրսուի թէ, տեղի պիտի ունենայ յառաջիկայ ամսուն կէսին։

Պ. Բոնսօ, համաձայն Դամասկեան թերթերու հրատարակութեանց, գալիք շաբաթ պիտի մեկնի Դամասկոս եւ պիտի մնայ հոն մինչեւ ընտրութեանց աւարտումը։

ՆՈՐ ՍԵՐՈՒՆԴԻ

ՏՈՀՄԱՅԻՆ ԴԱՍՏԻԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆԸ

(Կիւրիւնի Հայր. Միութեան հանդէս — երեկոյթին առթիւ)

Հորթ ու հիւրընկալ ապրումներով, խոնարհ ու ժուժ թիթեղեայ խրճիթներու և վրաններու տակ կ'ապրինք խարխափելով ու հևալով։ Ներկան դաժան ու ապագան անորոշ։ Մեր նաւակը անարագաստ, ամպրոպն ու քամին մեզի ուղեցոյց։ Մեր ժակշյմը ու ցնդի արիւնաթաթախ պատմութիւնը, հրաբորբոք ներկան անձանօթ են այս ցաւագին սերունդին։

Հաւաչիարհային ազիտաւոր պատերազմը անվասն չձգեց նաև մեզ ու իր զօրաւոր յորձանքով տարաւ ամէն ինչ։ Հայ միտքը վայրագորէն ջախջախուեցաւ ու այդ օրերուն էր որ մեռան հազարներով։

1914 Ապրիլ 11—24ին քարքարոս թուրքը ոչնչացուց մէկ միլիոն հայութիւն, հայոց ընտրանին՝ մտաւորականութիւնը։ Մեր ժողովուրդի հոգեկան ու մտային կարողութեան զարգացման ուղին ընդհատուեցաւ և գրկուեցանք մեր այդ հարստութիւնները սերունդէ-սերունդ կանոնաւոր փոխանցելու հնարաւորութենէն։

Ամպամած օրերը ցնդեցան կապոյտ երազի մը նման։ Տառապանքի, թշուառութեան բոցովկճանէն և հայրենի վերի խորշակներէն մազապուրծ սերունդը քով քովի եկաւ։ Մերձաւոր և հեռաւոր անկիւններէն ու Տէր-Զօրի անապատներէն բոլորը հաւաքուեցան բոկոտն ու ցնցոտիներով ծածկուած։

Ու արաւասհանի մէջ կազմուեցաւ 700 հազարնոց գաղթական հսկայ զանգուածը, անճարկած ու անհոգ և առանց մէջ առաւելապէս նոր սերունդը։

Օտար ափերու վրայ հասակ արձակած նոր սերունդը պէտք էր խմորել հայրենի հողի և մշակոյթի գաղափարներով։ Պէտք էր նոր չունչ տալ անոնց և բոցավառել անոնց հոգիէն ներս հայրենիքի սէրը ու ներարկել անոնց մարմնէն ներս Հայկի ու Վարդանի արիւնէն։

Նոր սերունդը հայ դպրոցին մէջ պէտք է դաստիարակուի, չդկապուելու համար ցեղի ոսիին հետ։ Այս ձեւով է որ մենք պիտի կրնանք յարատեւել մեր գոյութիւնը զգալով մեր ցեղին արժէքները ջամբելով անոր հոգիէն ներս, եթէ կրցանք տալ անոնց ցեղաւանդ կրթութիւն մը։

Պ. Պրիան խորհրդական ասպարէզէն հեռանալէն վերջ

այդ պարագային մենք հպարտութեամբ կը դիտենք մեր յուսացող ապագան։

Ես այն խորունկ հաւատքը ունիմ, բաւ յարգելի բանախօսը, որ մեր մտաւորականը, որ մեր ժողովուրդը դպրոցը կը դաւանի որպէս կենսական անունգ, որմէ չուզեր զրկել իր զաւակը հայ որևէ ծնողք, որպէսզի տան վաղուան հայը պիտի դառնայ։

Ցուզիչ չեչտով արտասանեցին Պ. Պ. Հրանդ Զէյթունցեան «Ծիչատակներ Հայրենիքէս»ը (ինքնագիր) և Այվազեան «Ահա կուգանը»։

Շատ զգայուն կերպով մեներգեցին Պ. Գ. Նիզիպլեան «Հիսթափումար և Սր. Ա. Վարդապետեան «Մի՛ Լարը դաշնակի ընկերակցութեամբ Տիկին Մ. Գէորգեանի։

Հանդէսի տեղողութեան ընթացքին տեղիս երիտասարդներու Նորակազմ Նուագախումբը ղեկավարութեամբ Պ. Մարգիս Ելօեանի և դաշնակի ընկերակցութեամբ Տիկ. Մ. Գէորգեանի յաջողութեամբ Parfumes Granadis և Soleil d'Espagne։ Այս վերջինը նոր կանոնները ըուան ծաւերուն վրայ կրկնուեցաւ։

Մեծ ձեռնհասութեամբ դաշնակի վրայ Սոլօ մը ըրաւ Տիկ. Մ. Գէորգեան։ Դաշնաժողը հրաշալի և հեռաւոր տաիդի մը պէս կը լսուէր սրահին մէջ։

Պ. Սարգիս Ելօեան ջութակի վրայ յաջողօրէն Սոլօ մը ըրաւ «Բամբուրան» (քառյոլներ)։

Ջրքջալիր մենախօսութիւնն մը ըրաւ Պ. Բ. Տէր Պարսմեան։ Տեղի ունեցաւ նաև 3 արարով կոտակերգութիւն մը։

Կիւրինի հայրենակցական միութեան ունեցած եզբայրական ոգին, թող օրինակ հանդիսանայ մեր միւս հայրենակցական, մշակոյթային և այլ միութեանց։

***

Ջանի մը խօսք այ նորակազմ նուագախումբի մասին։ Պ. Պ. Մարգիս Ելօեանի և Պ. Տէրպօպեանի ջանքերով հիմը դրուած է քաղաքիս մէջ նուագախումբի մը։

Պէյրութ, յաւ հաւաքականութիւն և նպաստաւոր գետին ունի՝ երգչախումբ և նուագախումբ մը պահելու համար։ Նման քայլ մը մեծագոյն բարիքը պիտի բլլայ հանդէս-երեկոյթներուն և ներկայացումներուն համար։

Մենք հպարտութեամբ կ'ողջունենք այս նորակազմ խումբը և օրտանց յաջողութիւններ կը մաղթենք։ Հ.ԱՐՄԷՆ

ՕԳՆՈՒԹԵԱՆ ԽԱՉԻ ՆՊԱՍՏԸ ՄԱՍԸԼՔԷՅՆԻՆ

Հայ Օգնութեան Խաչի Պէյրութի վարչութիւնը 32 գիշերագգեստներ եւ 24 անձեռոցներ դրկած է Մաւրլքէյնի ազգային բուժարանին, իր անդամներէն վաստկուն միջոցաւ։

ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ ՍՊԱՌԱԶԻՆՈՒՄԸ

ՊՈՂՊԱՏԵԱՅ ՍԱՂԱՒԱՐՏԸ ԵՒ ԶԻՆՈՒՈՐԱԿԱՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Ընդհանրապէս երիտասարդութեան հեծամասնութիւնը, կանուխէն կը ձգէ դպրոցը, և միայն ընտրելագոյն մասն է որ կը չարունակէ ուսանիլ բարձր հրմութիւն մը։ Հակի դպրոցը լման դերման եղիտասարդը կը մոնայ կազմակերպութիւններէն ակկուն մէկ օրորոցը բազմաթիւ են Գերմանիոյ մէջ։

Այդ կազմակերպութիւններէն կարեւորագոյններն են Տէօզր Օֆիցիէրսպունտ, ազգայնական վէր Պէնտրնկ Տէօզր Օֆիցիէր, Ռէյխսոֆիւիէր Պրնտ, երիտասարդներու բնակութիւն, որոնց թիւը կը հասնի մօտ 120,000ի։ կարեւի չէ չի հետաքրքրուիլ անոր գինուորական արժէքով, երբ գերման ազգը կ'զբաղի անով։

Այս բնկերութիւններէն կարեւորագոյնը Սթահլհէլմ և կամ պողպատեայ սաղաւարտի կազմակերպութիւնն է։ Այս բնկերութիւնը հիմնուած է Մ. Ք. Սէլթի կողմանէ, նախկին սպայ։ Իր տրնօրէնն ունի վօն Տրրսէնպէրկ և կառավարիչ՝ հրամանատար Վակներ։

Կարելի է երեք մասերու բաժնել այս բնկերութիւնը։

Առաջին, Քէրնս Թահլհէլմ նախկին պատերազմողներու։

Երկրորդ, Ռէյնկոթահլհէլմ, քսանը մէկ տարեկանէն վեր եղողներու։

Իսկ Թէօնկոթահէլմ, որ կ'զբաղի 17 էն 20 տարեկան երիտասարդներով։

1928ին այս բնկերութեան անդամներուն թիւը կը հասնէր մէկ միլիոնի։

Իր նախագահ ունի Մարաջախտ վօն Հէնտինպէրկը։

Պողպատեայ Սաղաւարտի կանոնադիրը, աւելի ճիշդը հետևած ուզղութիւնը հետևեալն է.—

«Սթահլհէլմ նախկին պատերազմողներու և անոնց կրթած երիտասարդներու բնկերութիւնը կը յայտարարէ չի ճանչնալ Վէրսայի դաշնագիրը և նրմանապէս անկէ վերջ եղող դաշնագիրները։ Կը պահանջէ վերակազմումը ժամանգական հայրենիքի և իր Ռէյխի գինուորական իրաւունքները։ Ահա թէ ինչ միտք կը հետապնդէ և ուր կուզէ հասնիլ Սթահլհէլմ կազմակերպութիւնը։

Ինչպէս կազմուած է այդ բնկերութիւնը։

Իր բոլոր անդամները ունին, պերման գինուորի նման համազգեստ մը։ 8000 մասերու բաժնուած է և տարածուած Գերմանիոյ բոլոր մասերուն։ Ամէն մէկ խումբ ունի իր արամադրութեան տակ ինքնաշարժեր, որոնք ի պահանջել հարկին իրենց անդամները երկրին զանազան մասերուն վրայ կը փոխադրեն։

Երբեմն չիչխալ բնկերութիւնը կրնայ ընդհանուր փորձ կամ ցոյց։

Այս ցոյցերու ժամանակ արգիլուած է զէնք կրել, դէպքերու առիթ չի տալու համար։ Պէրլինի մէջ կայ 100 000 հոգի, Գօպէլէնսի մէջ 150,000, Պրէսլոյի մէջ 160,000, այս տողանցքները կը կատարուին համազգեստով. զօրավար վօն Սիգքի նախագահութեամբ։

Այս ցոյցերը ֆիլմի առնել բացարձակապէս այգիլուած է և ոչ իսկ առնոնց մասին տեղեկութիւն տալ ոեւէ մէկուն։

Ծիչենք միայն թէ, Պրէսլոյի գտական ատեանը դատապարտեց Բօլշեւեացի Սբէրնայ հոդագործը որ 1931ի Ցունիսին տեղեկութիւն տուած էր գինուորական փորձերուն մասին։

Կարժէ նաև յիչել Ատոլֆ Հիթլէրի կազմակերպութիւնը, բնկերվարականներու պետ։

Այս բնկերութիւնը ունի 400,000 անդամ։

Նախագահ Հինդէնպուրկ և գօրավար կրէօները չատ սիրալիր և գուրգուրանքով կը դիտեն Հիթլէրեան կազմակերպութիւնը, կազմակերպութիւն որ ոտրուն վրայ կարելի է վստահիլ պատերազմի ժամանակ։

Ցօդուածագիրը երկարօրէն գիտմամբ, կը, օգտային ուժերու, և գնդ. Զէն. օգտային ուժերու, ունեցած յարաբերութեանց մասին։ ունեցած Ս. Ուսուհոյ հետ, Զինաթափութեան ժողովին ուղղութիւնը կը հրաւիրէ ուշադրութիւնը և կը վերջացնէ հետևեալ խօսքերով.—

Հակառակ այս բոլոր մտահոգիչ եւ իրաւացի գործողութեանց և կազմակերպութեանց Վերսայի չի պիտի յուսահատի խաղաղութենէ և ոչ մէկ ջանք չի պիտի խնայէ անոր հաստատումին համար։

Ա. ԳԱԼՈՒՆԻԿԵԱՆ

(Վերջ)

Պ ԱՆՏԻ ՊԷՐԹՕՆ

ՀՐԱԺԱՐԱԾ ՀԱՄԱՅՆԱՎԱՐՈՒԹԵՆԷ

Ֆրանսացի համայնավար երեսփոխան եւ յայտնի փաստաբան պ. Անտրէ Պէրթօն Մոսկուայի կեդրոնէն մեզմուած ըլլալով իբրեւ թեկնածու Ֆրանսայի նոր ընտրութեանց, հրաժարած է համայնավար կուսակցութենէն եւ նրհափոխանական ժողովի պոլշեւիկ խմբակցութենէն։ Անտրէ Պէրթօնի հետ հրաժարած է նաեւ ուրիշ չորս համայնավար ներսփոխաններ։

Կը յիշեն անդուլա մեր ընթերցողները թէ՝ քանի մը ամիսներ առաջ պ. Պէրթօն Պէյրութ եկած եւ պաշտպանած էր համայնավարներուն դատը զինուորական ատեանին առջեւ։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ԾԱՆՈՒՑՈՒՄ

ԼՈՒՍԱՒՈՐՉԻ ՏՕՆԸ ԵՒ ՈՒԽՏԸ

Հայրապետական կարգադրութեամբ Լուսաւորիչի Վիրապամուտի տօնը Ուխտի Օր հռչակուեցաւ անցեալ տարի։

Ի գիտութիւն Հայասաանեայց հեղեղեցոյ զաւակներուն կը ծանուցուի թէ պատրաստած կարգադրութիւններ եղած են այս տարի ալ փառաւորելու համար Հայ Ազգի Լուսաւորիչին պանծալի յիշատակը Մարս 13, կիրակի օր։

Առաւօտեան ժամերգութիւնը կատարի 8.30ին։

Ս. պատարագը կ'սկսի ժամը 9ին։

Լուսաւորչի Ս. Աջը թափորով պիտի բերուի եկեղեցի, պիտի օրհնուի հաւատացեալ բազմութիւնը։

Ս. Պատարագը պիտի յաջորդացուցանէ Հալէպի բարեխնամ Առաջնորդ Գեր. Արտաւազդ Ս. եպս. Սիրմեեան եւ պիտի քարոզէ։

Երթեւեկի դիւրութեան համար եղած են հետեւեալ կարգադրութիւնները։

Երկաթուղիի բնկերութիւնը Մարս 13 կիրակի Պէյրութէն Անթիլիաս եւ փոխադարձաբար գնկուած գնով երթեւեկի տոմսակ պիտի տայ ուխտաւորներուն կաթոլիկոսարանին հրաւխաւորութեանեսակ։

Եւ կիրակի առաւ ժամը 6ին սկսելով, ամէն ժամուն կառախումբ պիտի երթեւեկէ Պէյրութէն Անթիլիաս։

Խնամով կը յայտարարուի բարեպաշտ ուխտաւորներուն որ իրենց երթեւեկը ընեն երկաթուղիով - որովհետեւ այս կերպով ճամբու ինչ ծախ պիտի ունենան եւ կաթոլիկոսարանին հրաւխաւորութիւնը պիտի յարգուի։

Պետք է ուշադրութիւն ընել որ երկաթուղիի բնկերութիւնը գնդ պիտի ընդ միայն եւ միայն երթեւեկի առմամբ ներուն վրայ։

Կը յանձնարարուի ճաեւ կարգապահ ըլլալ ամէն կողմ, երթեւեկի ատեն, կառարանցներու մէջ, եւ Անթիլիաս, որպէսզի ուխտաւորութեան ծնորհը արացոլացնէ Հայ բազմութեան վրայ։

ՆՆԻՔ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԱՐԵԱՆ

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ՊԱՏԵՐԱԶՄ ՊԻՏԻ ՎԵՐԱԿԱՆ ԾԱՅՐԱԴՈՅՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ ՄԷՋ

ՀԱԲՈՆ Կ'ՍՊԱՌՆԱՅ ՔԱՇՈՒԻԼ ԱԶԳ. ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԵՆԷՆ

Շանկիայ.— Հաբոնցիք 24 ժամ հանգիստ վերջ երէկ իրիկուն յարձակում գործած են Չինացիք փոխադարձած են։ Հաբոն զօրավար Շիրեմոնա նախագահ մեկնած է.

Մոսկուա.— Բարձրասիճան չին զօրավար մը յայտարարած է. «Կռիւը չէ դադրած, գուցէ նոր պատի սկսի»։ Ցարդ չինական 930 գործարան ռմբակոծուած է։ 200 հազար գործաւոր կ'աշխատէր անոնց մէջ։ 180 միլիոն տոլարի գրամագլուխ ներդրուած է։ Հաբէյի շրջակայքը վերածուած է ներեիկ ծովու։

Շանկհայ 8 Մարս.— (Ռէյթեր) կը կարծուի որ կուիւները պիտի վերսկսին Չինաստանի եւ Ճաբոնի միջեւ, որովհետեւ ճաբոնական նոր բանակ մը բերուեցաւ Ուիսքնկի շրջանը։ Պատերազմական գօտիին վրայ երկու կողմէն ալ մեծ ուժեր կը կեդրոնացուին։ Չինաստան մերժեց մասնակցիլ թնամութեանց վերջ տալու եւ հաւտութիւն յառաջացնելու մտօք տեղի ունենալիք բանակցութեանց։

Շանկհայ.— 14000 ճաբոն զինուորներ տեղաւորուեցան Ուսսինկի ամրութեանց մէջ։ Ցամառ զորյ կը շրջի թէ՝ Ճաբոն պիտի հաւտի Սզգ. Դաշնակցութենէն, առարկելով որ բոլոր տէրութիւնները հակառակ կը գործեն իրեն։

Անգլիական ոսկին կը քարձրանայ

Լոնտոն, 9 Մարս.— Անգլիական ոսկին զգալի բարձրացում մը ունեցաւ։ Աթելինը կ'արժէ 94,50 Ջրանի։

ՖՐԱ. ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆԸ ԿԸ ՇՆՈՐՀԱՒՈՐԷ Պ. ԲՕՆՍՕՆ

Բարիզ 9.— Երեսփ. ժողովին մէջ երէկ բաշխուած պ. Բակաճօնի արտաքին գոցնոց պիւտճէին վերաբերեալ տեղեկագիրը կը պարունակէ Ժրանսական հոգատարութեան տակ գտնուող Սրեւելեան երկիրներու խաղաղական կացութեան խոր ուսումնասիրութիւնը։

Տեղեկաբերը ջերմօրէն կը շնորհաւորէ Պ. Բօնսօն ընտրութենց գատարութիւնը եւ հաւրային անդորրութիւնը պահպանելու համար ձեռք առած միջոցներուն համար։ Ան կը դատապարտէ ծայրայեղականներու ընթացքը եւ կը յայտարարէ թէ բռնութեան արարքները կը ցուցնեն որ իրենք անկարող են մասնակցելու կառավարութեան։

Պ. Բակաճօն կը ճնէ հոգատարութիւնը դատուգրի փոխելու խնդիրը։ Ան համամիտ է հոգատարութեանց Մնայուն Յանձնախումբի վարդապետութեան հետ։ Ան կը յայտարարէ թէ ձերբազատումը պէտք է կատարուի ասիճանաբար եւ իրագործուի հանգրուաններով։ Սոյն ձերբազատման արագութիւնը կախուած պիտի ըլլայ Սիւրիացիներու ժրանսայի հետ գործակցութեան ոգիէն։

Տեղեկաբերը կը վերջացնէ, յարգանք յայտնելով Պ. Բօնսոյի կարողութեան եւ վեհանձնութեան հանդիպ։

ՀՐԱՊԱՐԱԿԱՅԻՆ ԲԱՆԱԽՕՍՈՒԹԻԻՆ ԺՈՂՈՎՐԴԱՅԻՆ ՏԱՆ ՄԷՋ

13 Մարս 932 կիրակի կէսօրէ առաջ ժամը 10,30ին

Պիտի բանախօսէ՝ Պ. ՅԱԿՈԲ ԳԱՐԱՕՂԼԱՆԵԱՆ

Նիւթ (Դասախօս Ամեր. Համալսարանի)

Հայաստանի քնաշխարհը եւ իր հարստութիւնները

ՄՈՒՏՔԸ ԱԶԱՏ

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՇՔԵՂ ԵՐԵԿՈՅԹ

ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԱԾ Հ. Ե. Ո. ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԿՈՂՄԷ

12 Մարս Շաբաթ եւ կիրակուան ժամը 8,30ին

"ԺՈՂՈՎՐԴԱՅԻՆ ՏԱՆ,, ՍՐԱՀԻՆ ՄԷՋ

Կը բեմադրուի ***ՍՆԿՈՒՏՔ ՍՊԱՍԻԴՍԵՐՔ*** եւ ***ՎԵՐԱԴԱՐՁ***

(Քրքջալիր զաւեշտ 4 արար) (Ուրախ արաւ 1 արար)

Կ'ըլլան Նուագ. մեներգ եւ արտասանութիւններ

Եկէք եթէ կոեզէք ապրիլ մեծագոյն յուզման եւ անճախընթաց ծիծաղի պահեր

ԱՐԵՒՄՏԱՀԱՅ ԳՐԱԳԷՏՆԵՐ

ԴՈՒՔԷՆ ՈՐԲԵՐԵԱՆ

(1874—1931)

Կ'անցնի ժամանակը։ Մեծ Եղեռնի կատիր հուշերը իր այնքան սիրելիներուն հետ կը տանի նաև Զարդարեանը, և ինք որ կ'աչխատէր լուսեղէն Նահատակը չեղեցնել գաղափարի ճամբէն, կը հասկնայ սխալը և ծուկնի գալով գարձի եկող ճգնաւորի մը պէս կը դոչէ.—

« Մուրիի մէջ, անապատին, կ'երկարեմ ձեռերս ինձ իմ բանաստեղծի եղբայրս, հոգիս օծուած հոտ անմահ հոգիով, պիտի գամ վերցնել ինծ իսնդապատ իրանքներով»։

Ու Որբերեան որ կը հրաւիրէր Զարդարեանը քաղուիլ Դաշնակցութեան չարքերէն, այս անգամ կարծես իղճահար իր կողկոճաւոր ընկերոջ հոգիին վրէժխնդիր յանձախանչին ափսոսանքով կ'արտասուէ.

« Նիջի՛ խաղաղութեամբ, ես պիտի գամ ինծի...»

Ահա՛ Որբերեանի քաղաքական դիմագիծը, կամ եթէ կը ներուի՛ մաքուր հայու դաւանանքը։ Դուք կրնաք ցոյց տալ հայ գրագէտներ՝ որ յեղափոխական չեն կամ աւելի պարզ դաչնակցական չեն։ Բայց երբէք պիտի չգտնէք գրական մը, ուսուցիչ մը, որ կուսակցական չբլլալով հանդերձ հոգիին խորը չտանէ այլ կիսուդած պաչտաժունք հանդէպ այն աքանչելի ուժին, որ մեր մրրկածուփ պատմութեան հեղեղը հասցուց իր ալամբանական վախճանին... Սակայն ինչքան ալ փորձեմ հրևան բերիլ Որբերեանի հայրենասէրի պայծառ դիմագիծը, գուցէ չտերը քաժնծաղով ուզեն հակադրութիւն մը հանել վերջին տարիներու մեհնակեաց ու պուրժուայական խաղաղ օրեր անցնող Որբերեանին և իմ ներկայացուցածիս միջև։ Իրրև վերջին ու վաւերական փաստ, մէջ կը բերեմ Որբերեանի մէկ անտիպ երկտողը գրուած օտար ափիրէն՝ որով կը բացատրէ իր ըմբռնումը հայրենիքի մասին։

«Մոռնալու համար կեանքն ու իր բիւր պատրանքները, սլացիր դէպի գենի՛ք։ Հասի՛ր մինչեւ Սիբիւս կամ Վ.ինկ ու մեր առեզակնային դրութիւնը՝ աննուճին մէջ մտուեցաւ ամանդալի մը պիտի վերածուի։ Ու հիմակ՝ որոնի՛ այդ հեռաւորութեան մէջ հրկրագունդը, մեր ովկիանները. անդունդները ու բարձրութիները, մեր նուագները, յոյսերն ու արցունքները։ 17 տարիներու մեհնութեան երջանիկ ևս հասա՛յ այդ անճանօթ ու անաւոր բարձրութիւններուն։ Ահեղ ինչ անհասացո՛ւ նայուածքիս ու սրտիս, մտերմութիւն, վարդ ու ժպիտ, ամէն ի՛նչ ելգոն։ զատ իմ ցաւատա՛նչ հայրենիքի»։

Հայրենի՛ք, Հայրենի՛ք և ամենաւեղ Արմէնիա... հրեշտի սղրի՛ր, կ'լօսի չկի՛ժ ու անմահութեան խաժ դաչտերուն մէջ հոգեղինացած անխորտակ կոթո՛ղ... Արմենիա, նոյն կախարդական ու անբացատրելի խորհուրդն ես դուն քերթողներուդ չորքին վրայ ու սրտերուն մէջ վիրաւոր՝ աստուղական զուակներուդ։ Գանուին կարմիր բոնակալութեան սլյներ ճիչանները մէջ քէ վիչապը և ւեֆենաներու ասլատվին առյն, ըլլան Սպիւրկ թուրքվ, անձայրածիր տափաստաններուն վրայ թէ մուշտա արևմուտքի լպրծուն մայթերուն երկայնքին, անոնք զաւակնե՛րդ, միչտ պայծառ են քեզ ու անունիդ երկրպագուս։ Ինչ փոյթ, թէ կեանքի հարկագրանքն ու առօրեայ ճնշող թամբը երբեմն կը տկարացնեն զանոնք։ Դուն միչտ կ'իյնեես անոնց սրտերուն վրայ և ոչ մէկ աղտոտ ժորուքով վիժած վարդապետութիւն պիտի կարենայ խախտել լայնանիստ գահդ մեր հոգիներէն։ Բայց ներչխարհ է հայրենիքի։ Իւրաքանչիւրս ծնած ենք տարբեր աստղերու տակ ու տարբեր պայմաններուն մէջ։ Ու ինչ կայ աւելի բնական ու տրամաբանօրէն անժխտելի, որ մեզմէ իւրաքանչիւրը իր հասկրցած եղանակով բանաձեւէ փրկութեան պատգամը։ Ահա՛ նաև այս տղու սիրտ ունեցող բանաստեղծը։ Ծեզափոխական մը չէ անիկա և ոչ ալ գինուորը Ազատութեան։ Ա.ժ մտնողութիւններուն բիխրո՛ւն է սիրտը։ և դողդոչուն մատները երբէք չեն չոչափած տարճանակի մը պակ երկաթը։ Անոր մատները լոկ սահած են տխրակոծ քնարի մը լարերուն վրայ։ Բայց չի կարծե՛ս թէ անիկա անտարբեր է օրհասական գալարտ մերուդ։ Ի՛նք ալ ունի քեզ փրկելու ձեւ, հոգ չէ թէ մերիններէն քիչ մը տարբեր։ Բայց կ'ուզէ՛ վերջապէս բան մը րնել և լաւ է որ լսենք գինքը։

«... Կը կոչեմ բանապետութիւնը բարձրալսական՝ յօգուտ իմ տարաբաղդ հայրենիիս։ Կառավարող ուժերու միութիւնը հսկայական տիրոջ մը ձեռքին տակ, կասպօրեն կարող, տիրապետութեան նախանձոյք այրող եւ իրապես բացարձակ։ Կ'ուզեմ յափջահիչ մը, վեհանձն, լուսաւորեալ, որ գիտնայ իր վրան սմանչացնել տալ եւ ինքզինքը անկնձալի ընել ժողովուրդի եւ ռազմանաներու սլյսեվին առյն, ըլլան Սպիւրկ թուրքվ, որ սեպատեր յարգել եւ օրինել իր գերութիւնը։ Անիշխանութենէն փրկելու համար այդ բանապետը տալ պէտք է հայուն։»

Թերևս ոմանք խոտոր հասկնալով այսքան տարակրտութիւնը քեւաւոր երեւակայութեան տէր քերթողի մը համար՝ ինծի չի չնար խուզարկել այս երեւոյթին հոգեբանական պատճառները։ Միայն կրկին կը յիշեցնեմ Որբերեանի 17 տարիներու կասւոր աքսորանքը։ Կարեւորը՝ վերի տողերուն մէջ բաբախող սրտին չերմութիւնն է, հայրենիքին հանդէպ ունեցած գուրգուրանքը։ Մնացեալը դուրս է մեր բոլո՛ր քերթողներու քով ԱՒԱՆՑ ԲԱՑ ՈՒՈՒՐԵԱՆ։ Ծոյց չէք կրնար տալ Մեսրոպեան գիրերը գործածող բանաստեղծ մը, որուն զուարթ կամ խոնր տողերուն ետեւէն չմպտի հինաւուրց Հայաստանը։ Օրինա՛կ։ Ահա՛ մէկը պատաքար։ Վերջին տարիներուն «Հայ-Աչխարհային եղբայրակցութեան» հասար ոգի ի բուն աչխատող Վահան Տէր-Ղեւոնեան։ Լսեցէ՛ք գինքը՝ իր ժտերիվ նահակներուն մէջ գերուած Ռոշմանեէս Թուխմանեանի։

«Չկարծէ՛ք թէ այժմ է միայն ինծ գրպեցնում հայրենիքի սէրը։ Ասար, ետս վաղուց։ Ու չեմ ազատուի դրանից երեւի մինչեւ վերջ — ի՛նչպես ազատուեց ինքդ ճեզանից...»

«Նոր Ուղի» գերք 4

(3) Վ. ՏՍԱՒԱԿ

(Շար.)

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆԸ ԵՒ ՀԱՅ ՄԱՐԴԸ

Ա. ՀԱՏՈՐ

Ամերիկահայ գրականութեան մէջ ամենէն աւելի ուշադրութեան արժանացած գործերէն մէկն է Ա. Հատորի «Հանրապետութիւնը եւ հայ մարդը»։ Հեղինակը, որ ինքնին ամերիկահայ գրականութեան ամենէն ուշագրաւ դէմքերէն մէկն է, ամերիկահայ կեանքի ամենէն ճշմարիտ ներկայացուցիչներ

ՓԱՍՏԱԲԱՆ

ԽՈՍՐՈՎ ԹԻԹԻՆՃԵԱՆ

(Տօքթ. իրաւագիտութեան)

ԿՍՏԱՆՁՆԷ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԴԱՏԵՐ

Ընկերակցութեամբ հանրածանօթ փաստաբան ՄՂԹՐ ԱԶԻԶ ԷԼ ՀԱՇԷՄԻ

Գրասենեակը բաց է կէսօրէ առաջ 9—12 կէսօրէ վերջ 3—6

Rue Allenby, Immeuble NESSOULI **ՀԵՌԱՀԱՇՈՂ 1—28**

ՄԱՆԿԱԲԱՐՁՈՒՀԻ

ԱՐՏԷՄԻՍ ՃԱՆԱՐՃԵԱՆ

Վկայեալ Lauréat Ֆրանսական համալսարանէն

Նախկին ՄԱՆԿԱԲԱՐՁՈՒՀԻ Ալէքսանտրէթի քաղաքային

Հիւանդանոցին

իր նոր դարմանատունը կը գտնուի Տօքթ. Եղնիքօմշեանի տան կից, Շէյխ Իպրահիմ Շէքիլաի տունը, Բաս Պէյրութ

ՀԻՒԱՆԴ ԿՐՆԴՈՒՆԻ — *կէս օրէ առաջ ժամը 9—12*, *» » վերջ » 2—6*

ՏՕՔԹ. Հ. ԼՈՒՍԻՆԵԱՆ

(ՀԱԼԷՊ)

Նախկին բժիշկ Միջազգեցիի Զինուորական հիւանդանոցներու եւ մասնագէտ ներքին եւ մանկական հիւանդութիւններու

առագ, առմաական, խղճամիթ դարմանում:

Հիւանդ կ'ընդունի ամէն օր ժամը 8—12 եւ 2—6 իր դարմանատան մէջ, Հալէպ Նէյալ բազ. Թրամվայի ընկերութեան կայարան, թիւ 7

Բշ. եւ Ուրբաթ օրեր աղքատաց մրի

Կարի եւ Ձեւագիտութեան դասընթացք

ՏԻԿԻՆ ՏԻՐԱ ՄԱՆԿԵԱՆ

(ՎԿԱՅԵԱԼ ՓԱՐԻԶԷՆ)

Ցայսճի դեռնակուհի Տիկ. Տիքա Մանկեանճի ձեւագիտութեան 5րդ դասընթացքը կ'սկսի Mars 1ին «էֆօլ ար Թրուա Տօֆքօր»ի ճիշդ դիմաց, Կուրօ փողոց:

Երեք ամսուան մէջ, ամենավերջին մեթոտներով եւ արդիական միջոցներով կը սորվեցնէ ձեւագիտութեան բոլոր բաղդութիւնները եւ կ'օժտէ Բ. Գումխուրեանճեն հաստատուած վկայականներով:

Համոզուելու համար անգամ մը դիմեցէք իր 66ի աւելի օրշաւարեր-ուն:

ԿԱԶՄԱՏՈՒՆ

Յ. ՏԷՐ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍԵԱՆ

ՐԻՒ - ԷԼ - ԳԱՊՈՒՇԻՅԷ ԹԻՒ 49

(Մեծ Սէրային առջեւ)

ՄՈԳԳԱՅՈՒ

Կաշեկազմ, Լաքակազմ եւ Թղթակազմ տոկուն եւ ճաշակաւոր ԳՈՐԾ

ԶԱՓԱՒՈՐ ԳԻՆԵՐՈՎ

Կրօնական եւ կրթական հաստատութեանց եւ գրադարաններուն համար մասնաւոր ՁԵՂՉ

ԳԱԲՐԻԷԼ Թ. ԹԷՐԶԵԱՆ

(ԵԼԵՔՏՐԱԿԱՆ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ)

Հիմնուած 1921 ին Գոլիս-Բեերա

Խիստ դիւրավաճառելի պայմաններով կը կատարենք ամէն կարգի ելեֆտրական լոյսի գործողութիւններ (Intsallation), ինչպէս Հաւ մօթեր եւ ջրնամօտիներ:

Վաճառատունս կ'ստանձնէ նաեւ բոլոր ելեֆտրագործիքներու նորոգութիւնները: Մասնաւոր սպասարկութիւն բնակարաններուն ելեֆտրա-նորոգման: Վաճառատուն Philips եւ Lux ելեֆտր. լամբերու եւ ամէն տեսակ ելեֆտրական պիտոյքներու:

Վճարման դիւրութիւններ.

Հասցէ — Վ. Ուզուճեանի գրասեղանի կից Գուրճ. B. P. 491

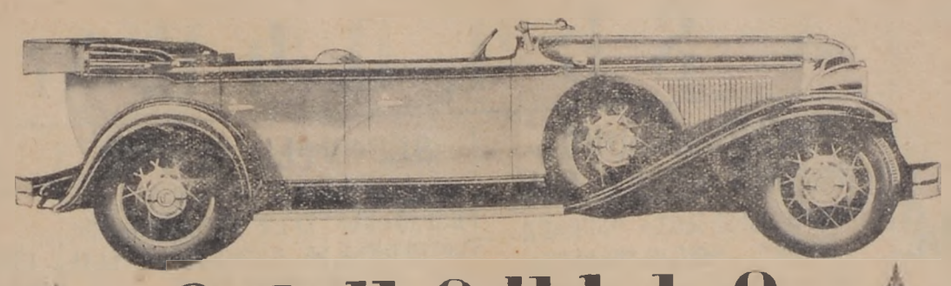

ԳՈՒԱՅՍԼԵՐ

աշխարհահռչակ իճիճաշարժները որոնք 6-8 սիլինտր ունին,

ԱՄԵՆԱՏՈԿՈՒՆ ԵՒ ԳԵՂԵՑԻԿ ՄԱՐՔԱՆԵՐՆ ԵՆ ՀՐԱՊԱՐԱԿԻ ՎՐԱՑ ԵՒ

ԿԸ ՓՆՏՈՒՒԻՆ ԱՄԵՆՈՒՐԵՔ:

ԳՈՒԱՅՍԼԵՐ ինքնաշարժերու մասնաւոր յատկութիւններն են՝ ՏՈԿՈՒՆՈՒԹԻՒՆ, ԳԵՂԵՑԿՈՒԹԻՒՆ, ԶԱՓՍՒՐՈՒԹԻՒՆ եւ ՀՈՆԴՍՏԱՒԵՏՈՒԹԻՒՆ, վճարման դիւրութիւններ կը տրուին.

ԳՈՒԱՅՍԼԵՐ •թօներու բոլոր կտորները պատրաստ կը գտնուին մեր վաճառատուներուն մէջ:

Լիբանանի, Սիւրիոյ և Իրագի ընդհանուր ներկայացուցչութիւն՝

NAAYEM MOTOR IMPORT Co. BEYROUTH B. P. 869. TÉL. 32—29

Հիւս. Սիւրիոյ ներկայացուցիչներ՝ Գ. և Մ. ԱԶԻՐԵԱՆ

ՄԱՆԿԱԲԱՐՁՈՒՀԻ

ԱՐՏԷՄԻՍ ՃԱՆԱՐՃԵԱՆ

Վկայեալ Lauréat Ֆրանսական համալսարանէն

Նախկին ՄԱՆԿԱԲԱՐՁՈՒՀԻ Ալէքսանտրէթի քաղաքային

Հիւանդանոցին

իր նոր դարմանատունը կը գտնուի Տօքթ. Եղնիքօմշեանի տան կից, Շէյխ Իպրահիմ Շէքիլաի տունը, Բաս Պէյրութ

ՀԻՒԱՆԴ ԿՐՆԴՈՒՆԻ — *կէս օրէ առաջ ժամը 9—12*, *» » վերջ » 2—6*

ՏՕՔԹ. Գ. ՏԱՎՈՒՏԼԱՐԵԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ՆԵՐՔԻՆ ԵՒ ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆ

Իր դարմանատունը հաստատած է, *ՍԻՈՒՐԻ* վողոց, Տօքթ. Նօգրաճեանի (առաւմաքոյժ) դարմանատան կից.

Ընդունելութեան ժամեր՝

կէսօրէ առաջ՝ ժամը 8—12

» վերջ » 2—6

ՏՕՔԹ. ԳԵՈՐԳ ԿԷՐԿԷՐԵԱՆ

Վկայեալ Lauréat նախկին Interne եւ այժմ մնայուն; *ՄԱՆԱԿԷՏ* բժիշկ Թրանսկան հիւանդանոցի *ԱՁԻԻ, ՐԹԻ, ԿՈԿՈՐԻ, ԱԿԱՆՋԻ և ԳԼԽՈՒ* հիւանդութիւններու բաժնին:

Հիւանդ կ'ընդունի կէսօրէ վերջ ժամը 3—6

իր գլխաւոր մէջ rue de Damas, No. 15

Հիւանդները ուղղակի հիւանդանոց կ'ընդունուին իր կողմէ տրուած մուծի բարդով:

Աղքատ հիւանդներու ձրի դարմանում, ամէն օր կէսօրէ առաջ ժա. մը 10—12, հիւանդանոցի դարմանատան մէջ:

ՏՕՔԹ. ՍՈԿՐԱՏ ԱԽԵՏԻՍԵԱՆ

ՎԻՐԱԲՈՅԺ - ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ

ՎԿԱՅԵԱԼ ՊԷՅՐՈՒԹԻ ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԷՆ

Կընդունի ամէն օր բացի կիրակիէն կէսօրէ առաջ 8—12 կէսօրէ վերջ 2-6

Հասցէ՝ Capucin-ներու եկեղեցիին կից Արդարութեան պալատին եռակ:

ՏՕՔԹ. Բ. ԳՈՒԼԱՓԵԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ՝ ՆԵՐՔԻՆ, ՍՈՐՈՒՑԻՆ ԵՒ ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆ

ՎԿԱՅԵԱԼ ՓԱՐԻԶԻ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑՆԵՐԷՆ

Կր դարմանէ գիտական ամենավերջին մեթոտներով, քորեու, սեռամոխի, ադիներու յեարդի ամէն տեսակ հիւանդութիւնները: Հին եւ նոր ֆերմախիզութիւնը իր բոլոր բարդութիւններով, ինչպէս նաեւ Ֆրանկախօ եւ մորքային հիւանդութիւնները:

Առագ, առմաական եւ բարեխիղճ դարմանում:

Հիւանդ կ'ընդունի ամէն օր, բացի՝ կիրակիէ, իր նախկին դարմանատան մէջ. ժամը 8—12 եւ 2—6ու մասնաւոր ժամադրութեամբ:

Երեքաբթի օրերը, ժամը 2—5 վկայեալ *ՍՂԱՍՏՆԵՐՈՒՀԻ ՁՐԻ* ժօրժ Հասեան փողոց՝ թիւ 8

Տոկուն շինուածք Վայելուչ տեսք Հնչուն եւ քնաքաշ ձայն Անհատնելիք-ներ՝

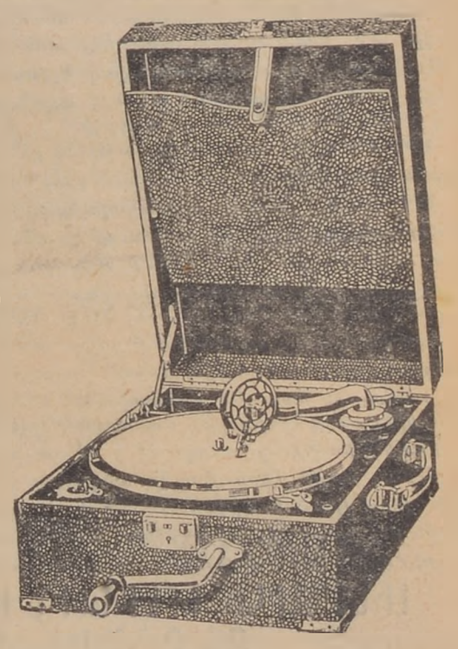

ԱՐՈՆՑՄԱՆ ԿՐ ՁԱՏՈՐՈՇՈՒԻՆ

ԱՓՕԼԼՕ ՖՕՆՕՆԵՐԸ

Հրապարակի վրայ գրեթէ բոլոր մարքային հետ կը մրցին Ապոլլօ ֆոնօնները: Մանաւանդ վերջին նոր մօտէլները, որոնք հասած են արդէն, անգերազանցելի են իրենց ուժգնութեամբ, վայելչութեամբ և ժամչելի գիներով:

APOLLO GRAMOPHONE Co. Ltd

(of London)

ԱՓՕԼԼՕ ՖՕՆՕՆԵՐՈՒ ԹԱՓԱՒՈՐԸ !!!

Կաւարեալ համոզում գոյացնելու համար անգամ մը այցելեցէք

MAISON APOLLO, Rue de la Poste, BEYROUTH

Փարոզութիւն եւ ծօնօղ ամէն ձեւի, սնդիկէ ուժակ եւ առաւելութիւններ գիւրամատչելի գին, վճարումի դիւրութիւն:

Ընդհ. ներկայացուցիչ՝ Սիւրիոյ, Պաղեստինի, Անդրյորդանանի, Միջագետքի եւ կիպրոսի.— ԳՈՒՐԳԷՆ ՍԻՆԱՆԵԱՆ

KOURKEN SINANIAN, Boite Postale 642, BEYROUTH (Syrie)

ՕԳՆԷ ԴՈՒՆ ՔԷԶԻ ԵՒ ԱՍՏՂԸ ՔՒՕՆ ՊԻՏԻ ՕԳՆԷ

ԸՆՏԱՆԻՔԻ ԱՍՏՂԸ

(L'ETOILE du FOYER)

Առեւտրական և երկրագործական ժողովրդային վարկի հաստատութիւն

Անանուն ընկերութիւն.— դրամագլուխ՝ 3,000,000 ֆրնք.

որ կրնայ 3.000,000,000 ֆրնք-ի բարձրացուիլ վարչական խորհուրդի պարզ որոշումով:

Կեդրոնատեղի.— 137 Boulevard Sebastopol - Paris

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ Արեւելեան պետութեանց

Սավոյ Օթէլի օճախ, Պուրճ, Պէյրութ

ԵԼԵԻՄՏԱԿԱՆ ՃԻՒՂ

Ապահով պարտեւագրութիւնով

ՕԺԻՏ

Երաշխաւորեալ տոկոս 6%. Ակռ զատ մասնակցութիւն ընկերութեան շահերուն:

ԿԱԼՈՒԱԾԱԿԱՆ ՃԻՒՂ,

ՎԱՐԿԵՐՈՒ ԲԱԺՈՒՄ

կալուածի վրայ՝ փոխատուութիւնք՝

վճարելի 10—15—20 տարիէն. որոշուած պայմանաժամէն առաջ ուզողը կրնայ վճարել:

ԸՆՏԱՆԻՔԻՆ ԱՍՏՂԸ *ընկերութիւնը* ներկայիս 75,000է աւելի անդամ ունի, Մինչեւ 1 Ապրիլ 1931 Ընտանիքին Աստղը 135 միլիոն փոխ տուած է, գրաւով 500 միլիոնէ աւելի արժէք ունեցող անշարժ կալուածներու վրայ:

Ամէն թղթակցութիւն ուղղել՝ B.P. 821, Beyrouth

կոխը կը սկսի: Մերինները պաշարուած են քրքքական կանոնաւոր զինուորներով: Մէկ քանի ժամ. ուան կուիւն յետոյ, թէև թշնամիէն բաւական դիակներ կը փռէ գետին, բայց անոնց հետ միասին կ'իյնայ մեր վահանը կուրիչ ընկերոջ մը հետ միասին: Միւսները Վահանի պայուսակը կ'առնեն եւ կը փախչին:

Գէորգ Զաւուշ կ'առնէ Վահանի սպաննութեան լուրը:

— Լաւ ը, Վահանն լէ գնաց, վազենք Անգրանկան ժամ:

Անդրանիկ կուիւի մէջ է: Այս ժամերուն երկար և տարածուած կուիւներու ընթացքին կառավարութեան կեդրոնական նպատակն է եղած գտնել Անդրանիկի հետքը: Անդրանիկն է կեդրոնական գէմքը Սասնոյ ընդհանուր ապստամբութեան:

Կառավարութիւնը այս անգամ գտած է Անդրանիկի ոչ թէ հետքը, թէ որ տեղէն ա՛ր գացած է, այլ և գիտէ որ անիկա կը գտնուի Դժոների մէջ:

Դժոեր պաշարուած է և Անդրանիկն ալ մէջը փոքրաթիւ զինուորներով: Մօտին ունեցող միայն երեք հոգի կայ, Ջեպհալները անպէտք զէնքեր են, բայց դարձեալ կրնան ազմուկ բարձրացնել:

Կառավարութիւնը պաշարած է Դժոերը կանոնաւոր զինուորներով և քիւրտերով:

Անդրանիկ կը դիմագրէ: Արդէն անցած է փլած տան մը պարիսպին եռակ և կը կրակէ գիւղը բերող ճամբան, որպէսզի չկրնան զինուորներուն ժամնել գիւղը: Մչեցի հայ կին մը Անդրանիկի կողքին փամփուշտ կը բերէ և կ'օգնէ ամէն կերպով և վերջը կ'իյնայ Անդրանիկի կողքին իր հետ տանելով Անդրանիկի քով ժամնելու բովանդակ փառքը:

Նշած չէ ոչ մէկ ուրիշ կուիւ մեր յեղափոխական պատմութեան մէջ որ եղած ըլլայ այնքան անհաւասար որքան այս կուիւը:

Գէորգ Զաւուշը կը հասնի, կ'օգնէ Անդրանիկին դուրսէն: Մուքը կը կոխէ և մեր հերոսը կը բարձրանայ սարը անվտանգ: Անդրանիկ գոհ կուտայ միայն մէկ հայ: Թշնամին կ'ունենայ բազմաթիւ գոհեր:

ՄԻՋԱՆԿԵԱԼ

Որքան որ ամէն մէկ կէսի վրայ ժողուած կուիւ յաղող վերջացաւ մեր յեղափոխականներուն համար, բայց յաջենայն դէպս, ասոնք վերջը վերջը ստիպուած էին փախչիլ, տեղափոխել ժողովուրդը մէկ գիւղէն միւսը, և որովհետև թշնամին կը ներկայացնէր ահաւոր թուական առաւելութիւն, կը վառեր մոխիր կը դարձնէր գիւղերն ու արտերը և յետ կը քաշուէր:

Մենք տեսանք թէ ինչպէս Սասնոյ սարերու և մշոյ դաշտի բոլոր կէտերուն վրայ կռիւներ եղեր էին, այդ բոլոր կէտերը գաղարկուեցաւ հայ ժողովուրդէն և ամէն տեղ ամայացաւ:

Դառնարկ է ամբողջ Սասունը: Այն գողտրիկ խոր-ճիթները, ուր ատեն մը հայ գիւղացիութիւնը կ'ապրէր, հիմա ամայացած է:

Ժողովուրդը գարձած է կմախք և ուրուականներու նման կը պտտի մշոյ դաշտին վրայ: Տուներու փոխարէն միայն աւերակներու կոյտեր ծխացած են:

Թշնամին տեսած է իր ժութ գործը: Կառավարական զօրքերը կը պտտին աւերակներու և մոխիրներու մէջ: Միայն կառավարութիւնը ունի մէկ յաղթութիւն: Այդ յաղթութիւնը Անդրանիկն է. Անդրանիկի գլուխը. որուն համար հարստութիւններ խոստացած է կառավարութեան կողմէ:

Այո՛, կառավարութեան համար աւերակները այն-

Տօքթ. ԼԵՒՈՆ ՔԷՀՐՈՒԶՈՒՆԻ

(Նախկին Ֆէյզիէ Ֆէյրութի Ամերիկ. հիւանդոցին)

Իր նոր դարմանատունը կը գտնուի Ակնեցի վողոց (Նախկին Միսաքիէհ ար հրինկիր Ամերիկ. հիւանդոցին կից)

Կը դարմանէ ներքին, սորուցին եւ վեներական հիւանդութիւնները: Ընդունելութեան ժամեր՝ առաւօտեան ժամը 9—12, կէսօրէ վերջ 2—6:

Կէսօրէ առաջ ժամը 9—12, կէսօրէ վերջ 2—6:

ՋՔԱՒՈՐՆԵՐՈՒՆ ՄՈՏ

AZTAG
JOURNAL QUOTIDIEN ARMÉN.
B. P. 587
BEYROUTH, Liban
Directeur - Propriétaire
HAIG BALIAN

ԲԱԺԱՆԳԻՆ
ՍՈՒՐԻԱ տար. 550, ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ 300 Ս. Դ.
ԱՐՏԱՍՀՄ. տրկ. 7, ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ 4 տոլար
Տնօրէն - խմբագիր՝ ՀԱՅԿ ՊԱԼԵԱՆ

ԱԶԴԱԿ
ՕՐԱԹԵՐԹ
ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԳԻՏԱԿԱՆ

ازتـــاك
جريدة سياسية ادبية اقتصادية حرة

ՇԱԲԱԹ 12 ՄԱՐՏ 1932
ԶԻՆԸ ԶՈՒՏ 2,50 Ս. Դ.

Զ. ՏԱՐԻ | Ամէն առաքում պէտք է ընել բերդիս տնօրէնին հասցէին | ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԱՄԷՆ ՕՐ, ԲԱՑԻ ԿԻՐԱԿԻ ԵՒ ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ ՕՐԵՐԸ | Չհրատարակուած ձեռագիրները չեն վերադարձուիր | Թիւ 10 (587)

100,000ՆՈՑ ՃԱՊՈՆ ԲԱՆԱԿ ՄԸ ՊԱՏՐԱՍՏ ՅԱՐՁԱԿՄԱՆ ՀԱՄԱՐ

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

ԱՐԵՒՄՏԱՀԱՅ, ԱՐԵՒԵԼԱՀԱՅ

Նիւթեր կան, որոնց կը մօտենան մարդիկ զգուշաւոր քայլերով, մանաւանդ երբ անոնք պիտի գտնեն տպագրական խօսք։ Յօնք շինելու տեղ աչք չհանելու մտահոգութիւնը արգելք կ'ըլլայ արտայայտուելու անկեղծօրէն։ Սակայն ծածուկ պահուած ցաւը յետագային աւելի աւերիչ կը դառնայ։ Ջուր է շաղախը երբ անկեղծ գոյնը կը պակսի։ Հարկ է մեր ներքին ցաւերուն մօտենալ առանց վերապահութեան, մի անգամ ընդմիշտ արմատախիլ ընելու համար զանոնք մեր ազգային մարմնոյն վրայէն։

Նոր պատմութիւն չէ Արեւմտահայ և Արեւելահայ բացատրութիւնը, ըլլայ գրական հարցերու, ըլլայ որոշ մտայնութեան շուրջ։ Նախապէս ռուսահայ և Թրքահայ բացատրութիւնը կը հոլովուէր, այժմ արխիւը նետուած են այդ բառերը։ Կարծես աւելի մեղմացնելու համար այս բառերուն բերած նախապաշարումը ընտրուած է՝ Արեւմտահայ և Արեւելահայ բացատրութիւնը։ Վստահ ենք, օր մը այս վերջին բառերն ալ պիտի անհետանան՝ զիջելով իրենց տեղը մէկ գեղեցիկ բառի մը՝ որ երկար տարիներու երազը եղած է երկու հատուածներու մտաւորականութեան ընտրեալ մասին։

Մեր ապրած պայմանները սակայն ներկայի համար իսկ, իրաւունք կու տա՞ն արդեօք այս երկու բառերու գործածութեան։ Աշխարհագրական իմաստը մէկ կողմ թողած, ո՞ր հայութեան մասին է խօսքը, երբ Թրքահայաստանը անմարդաբնակ է և վերապրող հայութեան կարեւոր մէկ մասը բնակութիւն է հաստատած ռուսահայաստանի մէջ, իսկ մեծ մասով ցրուած չորս հովերուն։ Աւելի շիտակ պիտի չըլլա՞ր ըսել՝ Հայաստանի հայութիւն և գաղութահայութիւն։ Ճիշտ է առաջինին վրայ դեռ ռուսական մականն է որ կ'իշխէ. սակայն շատոնց է որ հայ քաղաքական միտքը ներկայ Հայաստանն է որ կորիզ ճանչցած է ապագայ Միացեալ Հայաստանին։

Գիտենք որ բառերու փոփոխութեամբ հարցը չի սպառիր, բառերու ետին ապաստանած է բարբառ, մտայնութիւն և սովորութիւններ։ Ժամանակը այս խոչնդոտները ևս պիտի հարթէ վստահ ենք։ Ներկայ Հայաստանի սահմաններուն մէջ երեք հարիւր հազարէ աւելի Թրքահայութիւն է հաստատուած. մեր օրերուն ականատես ենք արդէն այս հոծ զանգուածի փոփոխութեան։ Տասն և չորս տարի է անցած, ու արդէն այս կարճ ժամանակի ընթացքին՝ մէկ երկնքի տակ գրեթէ նոյնացած են երկու հատուածները և՛ բարբառով և սովորութիւններով։ Արտասահմանի մէջ նոյնպէս, տիրող պայմանները՝ չպիտի ուշացնեն նոյնացումը։

Կարեւոր և զբաղեցնող հարցը սակայն կը մնայ կրկին գրականութեան կալուածը։ Արեւմտահա՞յ թէ Արեւելահայ բարբառով պէտք է գրէ հայ գրողը։ Ոչ մէկ կողմ ի հարկէ չի զիջիր թան ըսելու իր մածունին։ Օգտակար չէ՞ արդեօք գրականութեան համար երկու բարբառներու ալ գոյութիւնը։ Գրողներ ունինք օրինակ, որոնց ոճը շահած է բարբառի փոփոխութեամբ, ուրիշներունը տուժած։ Միքայէլ Վարանդեան՝ հայ ներհուն գաղափարախօսը, շատ բան կը կորսնցնէ, երբ կը փորձուի գրել Արեւմտահայ բարբառով։ Եւ հակառակը անզուգական հրապարակագիր՝ Վահան Նաւասարդեան Արեւմտահայ բարբառով կը գտնէ իր ուժգնութիւնն ու թափը։ Օրինակները կարելի է երկարել այս ուղղութեամբ։ Ինչո՞ւ առաւելութիւն մը չնկատել երկու բարբառներու գոյութիւնը մեր գրականութեան համար։ Գրողի մը նախասիրութիւնը չի սխալիր ընդհանրապէս՝ ինչպէս նիւթի, նոյնը և լեզուական մարզի մէջ։

Մօտենանք ուրիշ ցաւի մըն ալ, որ վերջերս կը յամառի արմատ բռնել մեր կարգ մը գրողներու մօտ։ Եթէ անցեալին մէջ քաղաքական շիլ հաշիւներէ տարուած անհարազատ տարրեր կը ձգտէին խրամատ բանալ հայութեան երկու հատուածներուն միջև, ներկայիս գրական և բանասիրական հարցերն են որ պատրուակ կը ծառայեն խիստ նայուածքներու, ու այս յաճախ քաղաքական նոյն սայլին լծուած մարդոց կողմէ։ Կը թուի որ մօտիկ շփումը փոխանակ իրար աւելի մօտեցնելու, կը հեռացնէ մեր մտաւորական ուժերը։ Ժամանակին եթէ Պոլիսն ու Թիֆլիսն էին այս մտայնութեան կեդրոնները, ներկայիս անոնց վիժած ժառանգը եղող Փարիզն է որ կը ցուցահանէ նոյն ախտանիշները։ Բայց բարեբաղդաբար ԳԱՒԱՌը կ'ապրի ներկայիս ցրուած գաղութներու մէջ, ու նոր Պոլիսն ու Թիֆլիսը անկարող կ'ըլլան ներգործելու մտքերու վրայ։ Խօսքը որ կը մատնէ հատուածական նկատում, որու կողմէ որ գայ, կը գտնէ քննադատական վերաբերմունք «Գաւառ»ի երիտասարդութեան կողմէ։ Եթէ մեր գրականութիւնն ու երկերը հետաքրքրող ոեւէ հարցի մասին, հայ գրիչը պիտի մտահոգուի խուսափելու նայուածքներէ՝ որոնք անմեղ գաղափարներու մէջ անգամ հատուածականութիւն պիտի փնտռեն, հայ միտքը պիտի քալէ դէպի ամլութիւն։ Ո՛վ ըսաւ որ Արեւելահայ մտաւորականը իրաւունք պիտի չունենայ իր անվերապահ կարծիքը յայտնելու աւելի Արեւմտահայութիւնը «շահագրգռող» հարցերու մասին։ Նոյնը և Արեւմտահայ մտաւորականին համար։

Ժամանակն է կը կարծենք մաքրելու քարերը քանդուած պատնէշներուն։ Մէկ հայութիւն, մէկ դատ, և մէկ ճամբայ, ու նաև մէկ մտայնութիւն։ Ո՛չ քարոզ են և ոչ ալ յորդոր այս քանի մը տողերը, այլ յեղյեղուած կարծիք մը՝ որուն խորացումը՝ վստահ ենք՝ բոլորին ալ հոգիի պահանջն է։

Քանդուած են հայութեան երկու հատուածները բաժնող արտաքին պատճառները. ժամանակն է նաև քանդելու հոգիի պատնէշները, ոչ Արեւմտահայ ու Արեւելահայ, այլ պարզապէս ՀԱՅ. այս կերպով միայն կարելի պիտի ըլլայ իրականացնել «Խենթ»երու լուսաւոր երազը։

ԿՈՍՏԱՆ ԶԱՐԵԱՆ

Կենսագրական չէ, ոչ ալ գործերու վերլուծում՝ այս քանի մը տողերը։ Ընթերցողի պարզ տպաւորութիւններ են, թէ կուզէք։ Աւելին քիչ մըն ալ, տեսակ մը հետաքրքրութեան խթան յետպատերազմեան հայ գրականութեան շուրջ։ Իրական արժէքները թմբկահարութեան պէտք չունին, ճիշդ է, տաղանդները կը բաւեն իրենք իրենց համար, կը խորշին անգամ ծափէ ու գովքէ. բայց անոնց ժողովրդականացումը դուրս պէտք է մնայ իրենց սեփական նախասիրութիւններէն։ Գաղտնիքն անձը եթէ կը պատկանի ինքն իրեն, գործը սեփականութիւնն է զինք ծնող ժողովուրդին։ Ապագան գիտենք անսխալական է անմահներու մասին, որոնք հրեղէն սիւնի մը պէս կը բարձրանան՝ որքան տարիները փոշի կ'ըլլան ու հեռանան գալիք օրերէն, սակայն ներկան նոյնպէս անհրաժեշտութիւնն ունի օգտուելու բոլոր մեծ գործերէն, երբ մանաւանդ մեր ապրած պայմանները կը հրահանգեն օգտագործել ամէն ինչ՝ և առաջին աթիւ գեղեցիկ գրականութիւնը՝ ամուր պահելու համար մեր հաւասարակշռութիւնը և հոգեկան կչիռքը։

Դժուար չէ Կոստան Զարեանի տեղը որոշել մեր գրականութեան մէջ։ Պատերազմէն առաջ՝ շաբաթաթերթ «Ազատամարտ»ը և յետոյ «Մեհեան»էն լսած էինք իր անունը՝ աշակերտական նստարաններէն։ Բայց իր գործերը ճանչցանք պատերազմէն յետոյ։ Առաջին գործը՝ «Օրերու Պսակը», լոյս տեսաւ պատերազմէն յետոյ, 1923ին։ Երկու ծայրայեղ և հակոտնեայ կարծիքներու միջև, մէկ կէտ որոշ էր ու պայծառ, որ՝ «Օրերու Պսակը» հատորին հեղինակը անակնկալներ ունէր տալիք հայ գրականութեան։

Հայաստանէն վերադարձին՝ 1925ի թուականին, Կոստան Զարեան Հայրենիք ամսագրի մէջ հրատարակեց երկար բանաստեղծութիւն մը՝ «Հայաստանում» խորագրով։ Շատ ժամանակ չանցած անիկա նոյն ամսագրին մէջ հրատարակել սկսաւ իր երկար ու գեղեցիկ աշխատութիւնը՝ «Անցորդը եւ իր ճամբան», յետագային՝ մինչև 1931, «Հայրենիք» ամսագրին մէջ, Զարեան կարճ ընդհատումներով գրեց՝ «Արեւմուտք», «Կեսարը», և Մի Բաժակ Գինի», «Քաղաքներ», «Տատրագոմի Հարսը»։ Բոլորն ալ երկար ու արժէքաւոր աշխատութիւններ։ Իսկ անցեալ տարուայ վերջը՝ ամսագրի տասներորդ տարուան առաջին թիւէն՝ անիկա սկսաւ իր մէկ մեծ վէպը՝ «Բանկօոպը և Մամութի ոսկորները» խորագրով։ Այս վերջին գործը, որմէ մէկ մաս մը միայն ունինք։ «Հայրենիք» Ամսագրի վերջին չորս թիւերուն մէջ, ցոյց կու տայ որ ան պիտի ըլլայ հայ նորագոյն գրականութեան զարդերէն մէկը։

Կոստան Զարեան ծանօթ է նոյնպէս եւրոպական գրականութեան մէջ։ Իտալերէն գրուած անոր՝ «Երեք երգեր»ը, բացառիկ ուշադրութեան առարկայ դարձած է Իտալիոյ մէջ։ Լեհ ծանօթ փիլիսոփայ՝ Լաթովնսկի այս գործը թարգմանած է Լեհերէնի։ Զարեան հետաքրքիր դասախօս մըն է եղած նաև եւրոպական կարեւոր քաղաքներուն մէջ։ Հիացումով մտիկ ըրած են զինքը շատ մը կարեւոր դէմքեր՝ գրական հարցերու մասին։

Կարճ այս թուումը բաւական չէ անշուշտ ճանչցնելու համար՝ մեր օրերու այս բեղուն ու բազմակողմանի զարգացման տէր գրագէտը։ Սովորութիւն չէ եղած կարծես մեր մէջ ապրողներու կեանքին ու գործերուն մասին խօսիլ, այդ պատճառաւ իսկ միշտ թերի կը մնայ մեր ծանօթութիւնը։ Գրողը ժողովրդականացնելու անհրաժեշտութիւնը՝ զոհը եղած է մեր անցուցած փոթորկոտ կեանքին։ Զարեանի «Տատրագոմի Հարսը» միայն, բաւական է իր անունը գուրգուրանքով բերելու մեր շրթներուն։ Մինչև իր քսան և հինգ տարիքը հայ լեզուէն ու հայ միջավայրէն հեռու ապրած այս [illegible] կը [illegible] մեր [illegible] ու [illegible] գլխաւոր արժէքներէն մէկը։ Իր հասունութեան և կատարելութեան գագաթին՝ անիկա սեւեռուն կը պահէ մեր հայեացքները՝ խանդավառ յոյսով ու հաւատքով։

Երկու խօսք միայն «Տատրագոմի Հարսը» աշխատութեան նիւթին մասին։ Ծանօթ յեղափոխական Ռուբէնի յուշերէն առնուած է ան, հրատարակուած «Հայրենիք» ամսագրի քանի մը տարուան թիւերուն մէջ։ Մեծածաւալ աշխատութիւն մը՝ Ռուբէնի յուշերը, որը պատմական յետագային ալ պիտի ծառայէ իբր ներշնչման աղբիւր՝ հայ գրողներու։ Ուշագրաւ է որ պատմութեան այս աղետաւոր օրերուն, հայ միտքը երբեմն նշաններ ցոյց չի տար: Ձգտումը որ կարմիր երիզի մը պէս կ'երկարի ինչպէս Զարեանի նոյնը եւ բոլոր նոր գրողներու մօտ, կը մատնէ ոչ միայն գուրգուրանք և մտահոգութիւն

Կոստան Զարեան

ցեղին իտէալներուն վերաբերմամբ, այլ և հաւատք մեր դատին հանդէպ։ Եթէ քննադատական գիծը ուժեղ է մեր ժողովուրդի պատմութեան վերաբերմամբ, այդ պիտի վերագրել իրատեսութեան զարթնումին մեր մէջ, և որը պէտք է ողջունել սրտանց։ Գեղարուեստական երկը ոչ միայն չի կորսնցներ այլև կը շահի առօրեայ հոգերու անդրադարձումէն։ Վէպը մանաւանդ կալուած մըն է՝ որտեղ պէտք է տիրական դառնայ միտքն ու գաղափարը ու նաև ձգտումը։

«Տատրագոմի Հարսը»՝ Սանան, կինն է ֆէտայի Ցոնանին, որ ամուսնական առագաստը կը լքէ՝ ի տես այն զուլումին որ հայոց աշխարհն էր պատած։ Ֆէտայի Ցոնան մեր ժողովուրդի այն բացառիկ դէմքերէն է որոնք կը զոհեն ամէն սրբութիւն՝ նուիրուելու համար արիւնոտ դատի մը յաղթանակին: Նոր հարս Սանան երկար կ'սպասէ իր ֆէտայի ամուսնոյ վերադարձին, ի զուր սակայն, ու աշխարհային փորձութիւնը չի ուշանար։ Սանան կը հեռանայ իր գիւղէն քիւրտ երիտասարդի մը հետ։ Անօրինակ է գայթակղութիւնը, ֆէտայու կին՝ և քիւրտի հետ փախուստ, կը փոթորկի հանրային խիղճերն ու ֆէտայու հոգին։ Անողոք վճիռը չի ուշանար սակայն։ Ժողվի են ֆէտայիները, շուարած է խմբապետ Ռուբէնը, ի զուր կը մտածէ յետաձգել որոշումը, յեղափոխական կրօնաւոր Վարդան վարդապետն ալ նոյն կարծիքէն է.— Ֆէտայի Ցոնան արիւնով պէտք է մաքրէ ֆէտայու ոտնակոխուած պատիւը։ Ու Տատրագոմի հարս Սանան կ'իյնայ դաշոյնի հարուածներու տակ։

Յանցանք է թերևս այսքան հապճեպ ու անպաճոյճ կերպով գծել այս պատկերը, որը Ռուբէնի գրչին տակ վառ և կենդանի գոյներով կը ներկայանայ, որմէ և քաղած է Կոստան Զարեան իր նիւթը՝ կերտելու համար սքանչելի գիւցազներգութիւն մը, նկատելով մեր աչքին՝ հայ գիւղը, անոր մարդերը, ֆէտայու կեանքը, հայ երկրի ապստամբեալ խորհուրդը և դարերու ոգին։ Ջուր յոգնութիւն է սակայն գեղարուեստական երկի մը շուրջ գրիչ շարժել, կարդալ պէտք է գործը, տեղեակ դառնալու համար անոր տալիք վաւերական վայելքին։

ԼՈՒԹԵՐ

ՏԱՏՐԱԳՈՄԻ ՀԱՐՍԸ

(ՀԱՏՈՒԱԾ ՄԸ՝ «ՖԷՏԱՅԻՆԵՐԸ» ԳԼՈՒԽԷՆ)

Գրեց՝ ԿՈՍՏԱՆ ԶԱՐԵԱՆ

Մի քարի վրայ, առանձին կծկուած, գլխաւոր Մակարը,
հրավառ աչքերով, դողում է, դիտում՝ կարծես մեծ տօնում
նա պիտի պարի։ Միւսները չոքած, ժայռերի ետեւ,
չոյում են մոսին ու գայլերի պէս նայում են դաշտում
պրոսող ֆեսերի խմբերին ցրուած։
Ամէն մի փամփուշտ իր գի՛ն ունի։ Ամէն մի վայրկեան
մի ժամ է երկար։
«Ձե՛ռ տեսնեմ քաջեր», — եւ խմբապետը հրաման է տալիս։
Լեռան կատարից համազարկերը,
թեթեւցին կլչող կարկուտի նման, տեղում են ներքեւ
եւ խոր ձորերի արձագանգները
թմբուկ են զարնում։ Լեռ երեսին, որսի ժամանակ
նստած բադերի երամների պէս, թշնամին շուարած
փախչում է չորս կողմ՝ պատերի ետեւ ապաստան փնտռում։
Ոմանք փռուել են երեսի վրայ եւ զէնքը տուել
արիւնած ձիւնին։ Ցասկ է սակայն, թէ ինչպէս չփոթուած
թուրք սպաները հրաման են պոռում,
[illegible],
յետոյ խումբ առ խումբ, գալիս են առաջ
եւ համազարկին համազարկով պատասխան տալիս։
Վաշտը օձի պէս սողում է դանդաղ, յետոյ նետւում է
ժայռերի ետեւ, ցրւում, ետ վազում,
ու յամառ շարքով,
քարերի գլխին օղակ է կապում՝ մագլցում վերեւ։
Ֆեդայիները, վայրի այծերի ճկուն շարժումով,
փոխում են դիրքը, կրակում, վեր ցատկում կատաղօրէն
հեծում թշնամու սեղմած շարքերը։
Միայն Մակարը,
ձեռացած խոյը, կանգնում է մենակ անդունդի եզրին,
արիւնաթաթախ, թուլցած ձեռքերով, եւ էլ ուժ չունի
տեղից շարժուելու։ «Մակա՛ր, վեր արի»։ «Դուք գացէ՛ք, տղաք,
դեռ փամփուշտ ունիմ»։— Եւ վերջին թափով,
ասլանի նման, ահաւոր ու մեծ, նա հարուածում է
մօտեցող զօրքին, իր վիրաւորուած բերանը ծռում
դուրս թքում արիւն, հայհոյանք ու ոխ, կանգնում ուժասպառ
ոտքերի վրայ՝
քաջաբարօրէն վայր նետւում անդունդ։

Թող այլ երկրներում հնչէ՛ ոսկեձայն Ռոլանի փողը։
Զէն ու զարդերով, սուրերով փողփող եւ կորդակներով,
Թող առաջնեան ասպետները ժիր Կարոլոս Մեծի,
եւ դղեակներում,
նուրբ պրինցէսները թող երգ հառաչեն,
լուսնէ ձայներով, հերոսի համար։
Հայոց լեռների դաժան վայրերում, միայն ձորերի
ոգին է զգօն,
որ իր գլուխը զարնում է քարին եւ կաղկանձելով
թաւալ է գալիս։
Արեւամուտի վառուած հողմերը նետւում են չորս կողմ,
արագ թռչում՝ պեղում ձիւնի մէջ խոր գերեզմաններ։

Ծերուկ Մակարի փշրուած մարմնից արիւն է յորդում
եւ մահը նստած, մոմէ ձեռքերով, մարում է յամր
նրա աչքերի երկրային լոյսը։
Հեռուից Սասունը
իր բազուկները բախում է հուժկու
իջնող երկնքին եւ, ծանր ձեռքով,
պատռում ամպերի բոցավէտ ճամբան։
Գիշերը
խաւարամում է լեռը։ Որջերում թաքնուած,
ֆիդայիները մաքրում են մոսին եւ գրկախառնում
աստղերի հետը։
Այնտեղ, դաշտի մէջ, թշնամիները,
իրենց յաղթութեան ամօթը սեղմած զունատ երեսին,
վերադառնում են քանդուած գիւղերը եւ քաշկռտելով
Մակար հերոսի խոշտանգուած դիակը,
տանում նետում են բաց հրապարակը։
Նրանք չեն տեսնում,
թէ ինչպէս Վանայ Ծովում ընկղմած
սրբերը բոլոր
ալիքների հետ նետւում են ափը
եւ ոռնող քամու սանձերը բռնած՝ սուրում են արագ
Հայոց աշխարհում,
ու աղօթքների մի դարձւած դառնում դժբախտ հերոսի
շիրիմի առջեւ։
Լեռների հսկայ մագաղաթներում գծուած ու ներկուած
նահապետները, ոգիները քաջ, թագաւորները,
վանքերից եկած դարկահար ու խեղճ
հայ Մարիամները
ծունկի են գալիս։

ՀԱՅ ԺՈՂՈՎՈՒՐԴ, ՄԻ ՄՈՌՆԱՐ, ՎԱՂԸ ԱՆԹԻԼԻԱՍԻ ՈՒԽՏԻ ՕՐՆ Է

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՆԵՐԳԱՂԹԸ ԵՒ ԹԻՒՐՔԱԿԱՆ ԴԱՒԻԸ

Ոչ թէ համայն հայութեան ընդհանրապէս, այլեւ մասնաւորապէս Հայաստանի ուխտեալ թշնամին է Տաճկաստանը։ Աժէն մէկ քայլ, իւրաքանչիւր գործ, որ կը նպաստէ Հայաստանի ժողովուրդի զօրացման, անոր նիւթական եւ ֆիզիքական բարձրացման — միեւնոյն է թացարձակապէս եւ այնտեղ կը տիրեն խորհրդային եւ հանրապետական ժողովրդապետական կարգեր — Թիւրքիան իրեն դէմ ուղղուած կը նկատէ։ Այս պատճառով ալ ներգաղթի անուղղայ թշնամին է. ան դէմ է որ արտասահմանի հայ թափառական բազմութիւնները տեղաւորուին սահմանակից հայ երկրին մէջ եւ օր մը վտանգաւոր դառնան իրեն։

Անգարայի ցոյց տուած ջերմ չահագրգռութիւնը Հայաստանի ներգաղթի խնդիրին, որուն ձախողեցման համար ան կիրառած է ամէն տեսակ միջոցներ, կը բղխի բնազդական վախէն որ կզգան Ռէվայական վարիչները։ Ան է որ ուշ կամ կանուխ սահմանային խնդիրը Հայաստանի եւ Թիւրքիոյ միջեւ հրապարակ պիտի գայ եւ հայկական վիլայէթները, որոնք դատարկուած կը մնան ազգաբնակչութենէ, պէտք է միացուին Հայաստանին, այսինքն այն երկրին, ուր կուտակուած կապրին անոնց հարազատ տէրերը։ Երթեւեկի նոր հրահանգը, որով բոլոր տաճկահպատակները, Թուղթի վրայ — չմոռնանք ընգգծելու այս հանգամանքը — իրաւունք կունենան իրենց իրկիրները վերադառնալու, գերագոյն զոհողութիւնն է, որ Թիւրք կառավարութիւնը յանձն կ'առնէ ձախողեցնելու համար Հայաստանի ներգաղթի ծրագիրը։ Մենք զոհողութիւն անուանեցինք Թրքական այս կարգադրութիւնը ոչ թէ իր գործադրութեան եւ անոր հետ կապուած բազմապիսի հոչիւներու համար, այլ իբրեւ սկզբունք, որ հայի վերադարձի գաղափարը, սոսկ ձեւպէս իսկ՝ իր հողերու վրայ, հանդուրժելի կը դառնայ։

Հայաստանի ներգաղթի թշնամին է Թիւրքիա, որովհետեւ անոր ջանքը եղած է ակարացնել ըստ կարելւոյն զայն, մասնաւորել և Թող չտալ, որ ան ինքնամփոփ երկիր մը դառնայ։ Անգարայի պնդումով է որ հայկական Նախիջեւանը իբրեւ առանձին ինքնավար շրջան զատուեցաւ Հայաստանէն, դաշնակից Մոսկուայի հրամանով և Ազրբեջանին Թեւարկութեան յանձնուեցաւ որ սահմանակից չէ իրեն, քանի որ Ազրբեջանի և Նախիջեւանի միջեւ կը տարածուի հայկական սեպը, Զանգեզուրը, որ այլեւս փուչ է Թիւրքին, որովհետեւ ան կարդիլ Թիւրքական բանակը անմիջականօրէն կապուելու Նախիջեւանի վրայով Բագուին, բան մը, որմէ չեն հրաժարած քէմալական վարիչները։

Մինակ չէ Հայաստանի հարաւի թշնամին իր հակառակութեան մէջ ընդդէմ հայ ներգաղթին։ Ան իր զինակիցները ունի յանձին Վրաստանի և Ազրբեջանի խորհրդային քոյր հանրապետութիւններուն։ Վրաստանը դէմ է հայ ասրերի բազմացման, Հայաստանի զօրացման, Անդրկովկասի մէջ։ Ան անպատիժ կերպով գրաւած կը պահէ հայկական Բօրգալուն, Ախլեալաք ու Ախվախանեն ոչ սէկ միջոցի առջեւ կանգ չառնէր, Թիւրքի և Թաթարի հետ զինակցելու գնով, իր աւարը երաշխաւորելու համար։ Հայաստանի ներգաղթը տզրօրացնելով Հայաստանը, վտանգի պիտի ենթարկէր Վրաստանի ոտնձգութիւնները։ Բացի այդ, Վրաստանը, կուզ որ Հայաստանը մնայ իր արդի տկար, Թոյլ կացութեան մէջ, որպէսզի Թիֆլիսը ապահով չարունակէ իր հեգեմոնութիւնը, Թրոֆանդակ Անդրկովկասի, մանաւանդ Նրեւանի վրայ։ Ո՞րու համար գազանիք մընն է, Թէ Հայաստանը կառավարողները առաջին հերթին Թիֆլիս նստած Վրացի համայնավար պետերն են։

Ազրբեջանի Թշնամական դիրքը Հայաստանի ներգաղթին հանդէպ ոչ մէկ մեկնութեան կը կարօտի։ Թիւրքիոյ յառաջապահն է ան Անդրկովկասի մէջ և հետամուտ է հետեւաբար հայութեան տկարացման, որպէսզի անվրդով կարողանայ իր իշխանութեան տակ պահել Հայաստանի Հանրապետութեան ան բաժան մասերը կազմող Հայկական Ղարաբաղը և Նախիջեւանը։

Թիւրքիան որ իրեն զինակից ունի խորհրդային Հայաստանի դաշնակից երկու յիշեալ քոյր հանրապետութիւնները արդէն անգամ մը արձանագրած է հայ ներգաղթի ծրագրի դէմ տարած խոշոր յաղթանակ մը։ Լոզանի խորհրդաժողովին մէջ, 1923 Թուին, Անգարայի պահանջներուն ընդառաջելով, խորհրդային ներկայացուցիչ Ձիչէրին, վիժեցնելու նպատակով հայերու տեղաւորումը Թիւրքիոյ սահմանակից հողերու և առաւելապէս Հայաստանի մէջ, առաջարկեց փոխադրել արտասահմանի հայ տարագիր բազմութիւնները, Թիւրքիոյ հետ ոչ հարիւր հազար, Կուփաճի յայնատարած անապատները, Ռուսաստանի մէջ։ Սգգերու անկախութեան իրաւունքի «ջատագով» խորհրդային իշխանութիւնը, Հայաստանի ժողովուրդին, փոխանակ հնարաւորութիւններ ընձեռելու իր հարազատ երկիրը վերադառնալու, այդ բազմութիւններուն, որոնք իրենց երկրէն վտարուած են ջարդի ենթարկուելէ ետք Թիւրքին ձեռքէն, կը հրամցնէ Հալէպի և Սուրիոյ մէջ, որը տեսնելով որ չպիտի կրնար դուրս գալ անոնց հետ կը պատրաստուի փախչիլ և հագիւ թէ բնակարանի սեմը կը հասնի ուրիշ նաւակի հինգ հարուածներ կը մեկնին դէպի իրեն։ Նէճիպ կը մեռնի մահացու հարուած ստանալով թէ կուրծքէն և թէ այ սրունքէն։ Մարդասպանները չբաւրած ուրացին, և դիակը վերցնելով այնտեղէն նորէն նետեցին ճամբուն մէջ Նէճիպին գրպանը չիշ մը օդի դնելէ և իր ձեռքին մէջ ուրճանակ մը զետեղելէ յետոյ։ Այս ընելով, իրենց դիտաւորութիւնը այդ եղած պէտք է բլլայ որ ապազային պիտի պնդէին թէ Նէճիպ յարձակած է իրենց վրայ և իրենք ալ գտնուած են ինքնապաշտպանութեան վիճակին մէջ։

Դիակը ճամբու մէջ մնացած է մինչեւ ժամր տասը։ Այն վայրկեանին այդտեղէն անցնող Տաու անուն գիւղացի մը նկատելով զայն անմրցակից ճանչցած է որ Նէճիպն է և Պէյպէյ գիւղը վազելով փորձեր է գիւղացիները բերել դիակին գտնուած վայրը, սակայն գիւղացիք խուլ մնացած են անոր կոչին, նկատելով որ անոնք Նասր ընտանիքի ազգականներն են եղեր։ Ասոր վրայ Տաու վազեր է Պէյտուն և եղելութիւնը հաղորդեր է սոյն գիւղի քնակիչներուն որոնք անմիջապէս զինուելով Պէյպէյ գիւղը վազեր են յուծելու համար Նէճիպի ժահուան վրէժը, սակայն հոն կիններէն զատ որեւէ էրիկ մարդու չեն հանդիպած, նկատելով որ գիւղի էրիկ մարդիկը եղելութիւնը Տաուէն իմանալէն յետոյ մեկնած էին իրենց գիւղէն։

Ռիչ մը վերջը, Ալիչէն ոստիկանական զինուորներ հասած են որոնք գրուեր են Մուպարաքի ազգականներէն բպոկած բազմութիւնը։ Առաւօտեան ժամը երկուքի դէմ, Պասպասի հարցաքննիչ դատաւորը հասնելով ոճիրին վայրը ձեռնարկած է խնդրոյն քննութեան։ Ան ատեն է որ Պէյպէյ գիւղի բնակիչները վերագարձած են իրենց տուները և որ Նէճիպ եռւսուֆ Նասր ինքնաբերաբար եկած է անձնասպուր բլլալու համար հարցաքննիչ դատաւորին։ Գալով Ասիին Նասրին, անիկա գտնուած չէ տակաւին և կ'ենթադրուի թէ ինքն է որ զարկած է Մուպարաքը։

Հարցաքննիչ դատաւորը ձերբակալման հրամանագիր հանեց երկու մարդերու և Սուսանի դէմ որը պատճառ եղած է այս ոճիրին։

Ոստիկան զինուորները աեղւոյն վրայ հսկողութիւն կը կատարեն որպէսզի մէջ ազգ մը չծագի երկու գիւղերու բնակիչներու մէջ։

ՎԱՏԻ ՇԱՀՐՈՒՒՐԻ ՔՍՏՄՆԵԼԻ ՈՃԻՐԸ

Ոճիրի դրդապատճառը խուվարը չէ եղեր այլ...կնոջ վատ կայ եղեր

Մեր երէկուան թիւին մէջ գրած էինք թէ Վատի-Շահրուրի մէջ ոճիր մը գործուած է խուժարի խաղի ընթացքին ծագած կռիւի մը հետեւանքով։

Այժմ կը հասկցուի թէ կատարուած մարդասպանութեան չարժառիթը ոչ թէ խուժարի խաղի մէջ ծագած կռիւն է, այլ սոյն ոճիրը գործուած է սիրային արկածախնդրութեան մը հետեւանքով։

Ոճիրին զոհ գացող Նէճիպ Ասին Մուպարաք 35 տարեկան, ամուսնացեալ և վեց զաւակի տէր, դերձակ մըն է եղեր արհեստով։ Ատեն մը իր գիւղէն Պէյրութ փոխադրուելով հոս աշխատած է Սուգ Սայուրի մէջ, սակայն տիրող տնտեսական կացութեան պատճառաւ հարկադրուած է վերադառնալ իր ծննդավայրը եղող Պէյտուն գիւղը 1927ին, հոն պարապելու համար իր արուեստով։ Նէճիպ Մուպարաք ճանչցրուած է իբրեւ հեզաբարոյ մէկը, այնպէս որ որեւէ հակառակորդ ունեցած չէ իր չուրջը։

Քանի մը ամիսներէ ի վեր, Նէճիպ սկսած էր յաճախել Պէյպէյ գիւղը բնակող Քավքապ Նասր անուն իր ազգականուհիներէն մէկուն տունը։ Սոյն Քավքապը ամուսնացած կին մըն էր, ամուսինը Եուսուֆ Մէյհէմ Նասր Ամերիկա գացած է անոր վստահելով իր տան և կալուածներուն հոգաբարձութիւնը։

Քավքապի ամուսնոյն եղբայրը Ասիին Մէյհէմ Նասր, հօրեղբօր կինը Սուսան և հօրեղբօրորդին Նէճիպ Եուսուֆ Նասր կասկած ունենալով սկսած են Նէճիպ Մուպարաքի Քավքապի տունը յաճախակի երթալուն և իրենց լուր տուեր են այս մասին յետոյ ալ կը հետապնդեն եղեր զայն և նոյնիսկ զինքը խրատած որ չյաճախէ այլեւս Քավքապի տունը։ Մուպարաք յայտներ է անոնց թէ ինքը Քավքապի տունը կ'այցելէ անոր համար կարելիք չրջագեստներուն փոյթը կատարելու համար միայն, և իսկապէս Նէճիպ կերպասի կտորներ կ'ունենայ եղեր իր հետ ամէն անգամ որ կ'երթար Քվքապի տունը։

Գշ. օր, իրիկուան ժամը եօթին, Սուսան Նասր տեսած է որ Նէճիպ Պռաէտունէն կուգայ և կ'ընթանայ դէպի Քավքապի տունը ձեռքը ունենալով կնոջ վերարկու մը։ Սուսան անմիջապէս կը վազէ տեղեկութիւն տալու իր որդւոյն Նէճիպ եռւսուֆ Նասրին որը կը կանչէ իր հօրեղբօրորդին Ասիին վազելու համար Քավքապի տունը և զայն բռնելու իր հոյանուհիին հետ։ Երբ որ անոնք կը հասնին Քավքապի տունը, հոն կսկիծ բուռն կռիւ մը իրենց և Նէճիպ Մուպարաքի մէջ, որը տեսնելով որ չպիտի կրնար դուրս գալ անոնց հետ կը պատրաստուի փախչիլ և հագիւ թէ բնակարանի սեմը կը հասնի ուրճանակի հինգ հարուածներ կը մեկնին դէպի իրեն։ Նէճիպ կը մեռնի մահացու հարուած ստանալով թէ կուրծքէն և թէ այ սրունքէն։ Մարդասպանները չբաւրած ուրացին, և դիակը վերցնելով այնտեղէն նորէն նետեցին ճամբուն մէջ Նէճիպին գրպանը չիշ մը օդի դնելէ և իր ձեռքին մէջ ուրճանակ մը զետեղելէ յետոյ։ Այս ընելով, իրենց դիտաւորութիւնը այդ եղած պէտք է բլլայ որ ապազային պիտի պնդէին թէ Նէճիպ յարձակած է իրենց վրայ և իրենք ալ գտնուած են ինքնապաշտպանութեան վիճակին մէջ։

Դիակը ճամբու մէջ մնացած է մինչեւ ժամր տասը։ Այն վայրկեանին այդտեղէն անցնող Տաու անուն գիւղացի մը նկատելով զայն անմրցակից ճանչցած է որ Նէճիպն է և Պէյպէյ գիւղը վազելով փորձեր է գիւղացիները բերել դիակին գտնուած վայրը, սակայն գիւղացիք խուլ մնացած են անոր կոչին, նկատելով որ անոնք Նասր ընտանիքի ազգականներն են եղեր։ Ասոր վրայ Տաու վազեր է Պէյտուն և եղելութիւնը հաղորդեր է սոյն գիւղի քնակիչներուն որոնք անմիջապէս զինուելով Պէյպէյ գիւղը վազեր են յուծելու համար Նէճիպի ժահուան վրէժը, սակայն հոն կիններէն զատ որեւէ էրիկ մարդու չեն հանդիպած, նկատելով որ գիւղի էրիկ մարդիկը եղելութիւնը Տաուէն իմանալէն յետոյ մեկնած էին իրենց գիւղէն։

Ռիչ մը վերջը, Ալիչէն ոստիկանական զինուորներ հասած են որոնք գրուեր են Մուպարաքի ազգականներէն բպոկած բազմութիւնը։ Առաւօտեան ժամը երկուքի դէմ, Պասպասի հարցաքննիչ դատաւորը հասնելով ոճիրին վայրը ձեռնարկած է խնդրոյն քննութեան։ Ան ատեն է որ Պէյպէյ գիւղի բնակիչները վերագարձած են իրենց տուները և որ Նէճիպ եռւսուֆ Նասր ինքնաբերաբար եկած է անձնասպուր բլլալու համար հարցաքննիչ դատաւորին։ Գալով Ասիին Նասրին, անիկա գտնուած չէ տակաւին և կ'ենթադրուի թէ ինքն է որ զարկած է Մուպարաքը։

Հարցաքննիչ դատաւորը ձերբակալման հրամանագիր հանեց երկու մարդերու և Սուսանի դէմ որը պատճառ եղած է այս ոճիրին։

Ոստիկան զինուորները աեղւոյն վրայ հսկողութիւն կը կատարեն որպէսզի մէջ ազգ մը չծագի երկու գիւղերու բնակիչներու մէջ։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍԱԼՈՆ
ՍՓԷԼ ԼԻՒՔՍԻ ՄԷՋ

Պէյրութը չ'ունէր կեդրոն մը այնպէս, կեդրոն մը մաքուր, սանկ սալոնի պէս,
Ուր ծանօթ հայեր, ժամ մը, ժամուկէս,
Հաւաքուէին խօսէին, երթա՛ ես երթաս,
Առաջնին առած, սուրճ մը կամ թէյ մը,
Ակռէ անցուէին, թերթերը մէյ մը,
Ու խօսէին անոնք, սարէն ու ձորէն,
Օրուայ քրիզէն, կամ կուռէն նորէն,
Երբեմն ալ նուագ, լսէին դաշնակով
Ու կրաժտիֆն Հայկական երգով։
Օթէլ Լիւքսին մէջ այդ տեսակ տեղ մը,
Բացուած է արդէն փորձեցէք հեղ մը,
Թուրիկն ալ հոն է չէք ուզեր դժգոհ
Ան միջոց ունի ձեզ ձգելու գոհ.
Հայկական սալոն, յաւ ժամանցի վայր
Գործի մարդոց ալ ժամադրավայր.
Կրնաք հրամմել, ձեր ընտանիքով
Նուագել, խնդալ, չատ պզտիկ ծախքով։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ԾԱՆՈՒՑՈՒՄ
ԼՈՒՍԱՒՈՐՉԻ ՏՕՆԸ ԵՒ ՈՒԽՏԻ ՕՐԸ

Հայրապետական կարգադրութեամբ Լուսաւորչի Վիրապումուտի տօնը Ուխտի Օր հռչակուեցաւ անցեալ տարի։

Ի գիտութիւն Հայասաանեայց եկեղեցւոյ զաւակներուն կը ծանուցուի թէ պատրաստուած կարգադրութիւնները եղած են այս տարի ալ փառաւորելու համար Հայ Ազգի Լուսաւորչին պանծալի յիշատակը Mars 13, կիրակի օր։

Առաւօտեան ժամերգութիւնը կաւարտի 8.30ին։

Ս. պատարագը կ'սկսի ժամը 9ին։

Լուսաւորչի Ս. Աջը քարոզով պիտի բերուի եկեղեցի, պիտի օրհնուի հաւատացեալ բազմութիւն։

Ս. Պատարագը պիտի մատուցանէ Հայկի բարեխնամ Առաջնորդ Գեր. Արտաւազդ Ս. Եպս. Սիւրմեեան եւ պիտի քարոզէ։

Երթեւեկի դիւրութեան համար եղած են հետեւեալ կարգադրութիւնները։

Սրկաքուղիի ընկերութիւնը Mars 13 կիրակի Պէյրութէն Անթիլիաս եւ փոխադարձաբար գործուած գնով երթեւեկի տոմսակ պիտի տայ ուխտաւորներուն կաթողիկոսարանիս երաշխաւորութեամբ։

Եւ Կիրակի առտու ժամը 6ին մինչեւ երեկոյեան ժամը 8ր ամէն ժամուն կատարմամբ պիտի երթեւեկէ Պէյրութէն Անթիլիաս։

Խնամքով կը յայտարարուի բարեպաշտ ուխտաւորներուն որ իրենց երթեւեկը ընեն երկաթուղիով - որովհետեւ այս կերպով ճամբու հիչ ծախ պիտի ունենան եւ կաթողիկոսարանիս երաշխաւորութիւնը պիտի յարգուի։

Պէտք է ուշադրութիւն ընել որ երկաթուղիի ընկերութիւնը զգոյ պիտի բնէ միայն եւ միայն երթեւեկի տոմսակներուն վրայ։

Կը յանձնարարուի ճանչ կարգապահ բլլալ ամէն կողմ, երթեւեկի ատեն, կայարաններու մէջ, եւ Անթիլիաս, որպէսզի ուխտաւորութեան օնորին աւտացուի Հայ բազմութեան վրայ։

ԿՆԻՒ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍՈՐԻԱՆ

ՀԱՅ ՓԽԱԴԱՐՁ ՎԱՐԿԻ ԸՆԿԵՐՈՒԹ.

Ընկերութեանս ընդհանուր ժողովը իր վիրջին նիստին մէջ րնտրեց իր վարչական ժարմինը հետեւեալ կազմով, Պարոններ Իփէքեան Գասպար, Մինասեան Հրանդ, Լեոն Շանթ, Սրապեան Ֆաճառ, Սուքիասեան Հորէն, Վարժապետեան Վահրաժ, և Տէր—Մելքոնեան Յակոբ։

Վարչութեան դիւանը կը կազմեն

Ատենապետ՝ պրն. Գասպար Իփէքեան, Գանձապետ՝ Պրն. Տաճատ Սրապեան
Ատենադպիր՝ պրն. Հրանդ Մինասեան։

Նախապատրաստական աշխատանքները աւարտած բլլալով Mարտի 10էն կը սկսին անդամական գանձումները։ Թէ արդէն արձանագրուած անդամները և թէ նոր արձանագրուիլ ցանկացողները իրենց վճարումները պէտք է ընեն հետեւեալ անձերուն.

1. Գասպար Իփէքեան, իր բնակարանը, Rue Maurice Barres, Immeuble Farjallah.
2. Տաճատ Սրապեան, Banque de Syrie et du Grand Liban
3. Հրանդ Մինասեան, Bauque Francaise de Syrie
4 Յակոբ Տէր—Մելքոնեան, իր վաճառատունը, Rue Metran
5. Լեւոն Շանթ, Հայ Ճեմարան, Rue Kantari, 30

ՀՐԱՊԱՐԱԿԱՅԻՆ ԲԱՆԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ
ԺՈՂՈՎՐԴԱՅԻՆ ՏԱՆ ՄԷՋ

13 Mars 932 կիրակի կէսօրէ առաջ ժամը 10,30ին

Պիտի բանախօսէ Պ. ՅԱԿՈԲ ԴԱՐԱՕՂԼԱՆԵԱՆ
Նիւթ՝ (Դասախօս Ամեր. Համալսարանի)
Հայաստանի բնաշխարհը եւ իր հարստութիւնները
ՄՈՒՏՔԸ ԱԶԱՏ

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՇՔԵՂ ԵՐԵԿՈՅԹ
ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԱԾ Շ. Ե. Ո. ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԿՈՂՄԷ

12 Mars Շաբաթ եւ կիրակի ժամը 8,30ին

"ԺՈՂՈՎՐԴԱՅԻՆ ՏԱՆ,, ՍՐԱՀԻՆ ՄԷՋ

Կը բեմադրուի **ԱՆԿՈՒՏ ԱՊՈՒԳԱԹ**ը եւ **ՎԵՐԱԳԱՐՁ**ը
(քրջայիր զուեչտ 4 արար) (Ծուիչ տրամ 1 արար)
Կ'ըլլան Նուագ. մեներգ եւ արտասանութիւններ
Եկէք եթէ կոեզէ ապրիլ մեծագոյն յուզման եւ անհնախընթաց ծիծաղի պահեր

Հովիտների մէջ, երկաթէ քայլերով
կայծկլտող ու վառ սաղաւարտներով
անա անցնում են լեգեոդները
ու հայ պատմութեան
խափօրը հսկայ, դուրս եկած մթին
գարերի խորքից,
անցնում է լուիկ ու նորից մոռնում
մեծ խորհուրդների աչխարհը պայծառ։

Ցուրտ մի պիշեր է։ Հեռագրախևերի ծուռած սիւները
խուլ հառաչում են։ Արշը իր քաթը ուժով խփում է
հրաշատ աստղերի չարժուող վիճակին
եւ ցաւից ոռնում։
Ջորը կրկնում է
այդ ձայնը տհնդ, եւ երիք անգամ քամին պարնում է
երկրի դռան։
Մակար Ծերունին, արեւմնները մաքրում, մոնում է երկինքը։

ԱՐԵՒՄՏԱՀԱՅ ԳՐԱԳԷՏՆԵՐ

ՌՈՒԲԷՆ ՈՐԲԵՐԵԱՆ
(1874—1931)

Մասնաւորաբար կը ծանրանամ այս կէտին վրայ, վասնզի վերջերս նորոյթի կարգ է անցած գեղարուեստական արժէքէ զուրկ նկատել բոլոր այն գրական երկերը որոնց մէջ Patriotisme *եր տեղ է գտած։ Լափալիսեան ճչմարտութիւն է կրկնել թէ արուեստի գործը զերծ պիտի բլլայ որեւէ ժամհոգութենէ, թէ օգտապաշտ միտումը* (Tendance) *վնաս է երկին։ Անշո՛ւշտ։ Բայց չէ՞ որ հայրենիքի սէրը նոյնացած է անհատին ամէ՛նէն ժաքուր զգացումներուն հետ։ Արդ, ինչպէս կարելի է պահանջել բանաստեղծէն որ իր էութեան մաս կազմող տարրերէն մէկը կամ միւսը անտեսէ։ Մենք այս տեսակէտով է որ կը մօտենանք Որբերեանի և հետեւաբար՝ անոր գործը կ'արժէքաւորենք նոյն բանաձեւին համեմատ։*

Որբերեան բանաստեղծին տիրական լարը թախիծն է։ վիշտ։ Այսինքն տիեզերքին սիա՛կ իրական ու անմահ րղձումը։ Շատեր կը մեղադրեն յոռետեսները՝ նկատելով զանոնք կանխահաւատօրէն կեանքէն յափրացածներ։ Բայց չէ՞ որ վիշտ, տառապանքը, յուսահատութիւնը իրե՛նք իսկ ծնունդ կուտան բանաստեղծութեան։ Չէ որ մարդ կը գրէ ուրիշներն ալ մասնակից ընելու համար իր ապրումներուն։ Արդ, անառակելի է թէ մարդ իր ուրախութենէն աւելի առատապանքին կ'ուզէ րնկեր ընել գեսլիններ։ Երջանիկ մարդ մը, պիտի ուզէ բոլորին ցոյց տալ իր ուրախութիւնը։ Բայց վերջի վերջոյ կրնայ և ցոյց չտալ ու ոչինչ չի պակսիր իր հրճուանքէն։ Բայց նոյնր չէ՛ վիշտի պարագան։ Թչառին համար ուրիշի մը մասնակցութիւնը իր ցաւերուն թեթեւացում մը, գրեթէ մխիթարութիւն մըն է։

«Է՛ն յուսահատ երգերը ամենեն գեղեցիկներն են, եւ ես ան. մահ երգեր գիտեմ՝ որ զուտ հեծկլտանքներ են»։ — Musset.

Ու աւելի գիտականացնելով՝ կը բանաձեւեմ, պատասխանատուութեան մեծագոյն մասը բեռցնելով քիչ վարը մէջբերելիք հանճարներուս մասին։

Իեչպէս բնութեան մէջ գոյութիւն չունի պաղութիւն կոչուածը և ջերմութեան աստիճանական նուազումն է որ կ'ենթադրէ զայն՝ նոյնպէս և մարդկային հոգեկանըզգացական աչխարհին մէջ գոյութիւն չունի ուրախութիւն կոչուածը և առապնքին համեմատական բացակայութիւնն է որ կը սահեցնէ երջանկութեան վազանցիկ րոպէներ։ Գոյութիւն չունի՛ բացարձակ ուրախութիւն ինչպէս գոյութիւն չէ ունեցած պաղութիւնը։

Վիկթոր Հիւկոն, որ Թեւակոխից խոր ծերութեան սահմանները, ի վերջոյ աղաղակեց։

Մեռնելիս վերջ ծիրիմիս վրայ
Թող ի զուր տեղ ոչ ոք չի լա՛յ.
Երջանկութեան լոյսն արեւս
Դուրն գտնեմ Աստուծոյ մօս...»

Միշէլ Վասօն, Որբերեանի ժամանակակիցն փիլիսոփայ ու խորունկ բանաստեղծ մը հասաւ սա եզրակացութեան։

Երբ Աստուծոյ մը արիւնը չի կրցաւ վրկել աշխարհը
Ոչինչ կրնայ բռնել իսւ խորունկ բռնաւորութիւնդ
Ո՛վ մարդկային սիրտ, աւելի պաղ եաև պղինձը...»
(Le Cru de Néant)

Օժար Խայամ, որ ճանչցուած է գինիին, այսինք հաճոյքին ու ինքնամոռացութեան երգիչը, իր այնքան ամփոփ, անհոգ ու կարճես թէ զուարթ տողերուն քով դառն ափսոսանքով ողբացած է հետեւեալ քառեակը։

«Ոչ իսկ օ՛ր մը ազատ եղայ հոգեւէ,
Ոչ ալ վայրկեան մ'ապրեցայ ես երջանիկ
Անթոյլ կեանքս ազակերտած եմ բպդին
Բայց ափսո՛ս որ վարպես չեղա՛յ տակաւին»։

Պարսիկ ուրիշ նշանաւոր քերթող մը՝ Խաքանի, ապրած ԺԲ դարու առաջին կիսուն ա՛ռ թէ ինչպէս կը փիլիսոփայէ կեանքի մայող գազտնիքը։

Կը պատմուի թէ հազար տարին անգամ մը վերեն կուգայ վրկիչ մը աշխարհ՝ մեղմելու վի՛շտը մարդոց։ Առջի անգամ երբ եկաւ՝ ծնած չեի դեռ մօրեհս ու միչեհ հեղ մ'ալ իջնէ մեռած կ'բլլամ ցաւերես։

Մերինները՝ Մեծարենցի սրտին մէջ կսկիծ կայ «որ արեւին յոյսն անգամ չի բուժէրթ, Թլկատենցին՝

«— Եկայ ու կ'երթամ, բխմուռա՛դ խառապ,
Հոգիս դադրարուն, սրտիկս է պառապ.
Պառապ գես եղիգ՝ ծուռեն տարհուած
Պառապ գես եգիգ՝ թռչիւնը չորցած...»

Սե՛ի վերջոյ Դուբլանը սկիւռաբլի վարանում այլ հանճարեղ տխակը, որ կարճ, չա՛տ կարճ, տասը վանկնոց տողի մը մէջ խտացուց ստեղծագործութեան խորհուրդը։

«Աստուծոյ ձա՛դրն է աշխարհն ալ արդեն...»

Հոս որքա՛ն այժմէութիւն կը տտնայ անմահն Հօրաս Ուալթօֆի հետեւեալ վսեմօրէն հոյակապ խօսքը։

«Աշխարհ կատակերգութիւն մըն է խորհողներուն համար իսկ ողբերգութիւն մը՝ զգացողներուն համար»

Բանաստեղծութիւնը ամէն բանէ առաջ զգացումներու չարժուժ է, սրտի զեղում՝ ու հետեւաբար, բանաստեղծն ալ կհանքի ողբերգութեան մէկ տխուր դերակատարը։

Ճոռետեսութիւնը, որ ամէն հոգիի մէջ արմատ ունի, յետագային կրնայ ուռճանալ կամ նուազիլ՝ նայած ենթակայ անհատին հոգեկան պայմաններուն, միջավայրին։ Դուբեանի քով յոռետեսութիւնը հասած է իր գերագոյն կէտին։ Այլեւս հոն գոյութիւն չունի այլ այն յետին նշոյլն ալ, որ տարապանքին կ'ընկերանայ և մեծ հոգիներու ճգնաժամը կը մեղմէ, այլ նգրկայ է վիշտը, նոյնինքն զլխապիր Վիշտը, որ կը պոռայ, կը կանչէ մինչեւ որ մահը գայ ու հպի իրեն։ Ուրիշներու քով, յոռետեսութիւնը նուազած է ծայրագոյն աստիճանի բայց երբ՛ք չէ ջնջուած։ Հարեւանցի րնթերցուժը մը կարծել պիտի թէ՝ Թ. Հոմերոսիկ Վիրգիլիոս հերոսներ երջանիկ մարդեր են։ Բայց իշնելէ ետք անոնց հոգիներուն խորը, նոյնանալէն յետոյ անոնց ապրումներուն պիտեսնուիթէ մութ ու կապար էրախիծը կայ ուկը մեայերևութականն զուարթութեանմէր եռաւ։ Եւ արդէն Տառապանքին ե՛րգն է միայն անմահ ու ճեական։ Ժամանակը չուտով կը խամրեցնէ հրճուանքին ծաղիկները բայց Floeurs du Mal-երը պարերէն վեր կը մնան։

(3)

(Շար.)

Վ. ԽԱՉԱԿ

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ ՆՈՐԷՆ ԽԱՌՆԱԿ ՇԱՆԿՀԱՅԻ ՄԷՋ

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՍՈՒԳԸ ԿԸ ՇԱՐՈՒՆԱԿՈՒԻ ՊՐԻԱՆԻ ՄԱՀՈՒԱՆ ԱՌԹԻԻ

Անգլիոյ քանած դիրքը

Լոնտոն 9.— Սըր Ճօն Սայմընի «Տէյլի Մէյլ»ի թղթակցին ճնորհած էնքէրվիւի մը համաձայն.Բրիտանական կառավարութիւնը չիպիտի մասնակցի եղեր ձաբոնի դէմ ձեռնարկուելիք որեէ ճնշողական միջոցի, Ազգ. Դասնակցութեան պարտկանութիւնը կայանալով բարեխօսութեամբ ձեռ բերուելիք կարգադրութեան մը մէջ: Ժընեվի ժողովը նախ պէտք է որ տայ որոշում մը որ ձաբէնը ի վիճակի ըլլար համաձայնելու Զինաստանի ,հետ տեւական բարեկամութեան մը հիմունքներուն վրայ: Ամէն լուծում որ երկու կողմերու միջեւ թճամական զգացումները վառ պահելու տեղի տար անընդունելի պիտի ըլլար: «Տէյլի Մէյլ»ի համաձայն այսպիսի որոշում լաւ ընդունելութեան մը պիտի արժանանար ձաբոնի կողմէ որը պատրաստուած պիտի ըլլար այն ատեն իր զինուորները եռ հաւելու համար բանակցութիւններու սկսելու:

Կացութիւնը Շանկայի մէջ

Ժընեվ.— Սըր Ճօն Սայմընը հաղորդեց թէ Շանկայի մէջ գտնուած ամերիկեան, անգլիական, Ֆրանսական եւ իտալական ներկայացուցիչները համաձայնած են ամէն օր տեղեկագիր մը դրկել Ազգերու Դասնակցութեան Շանկայի շրջանին կացութեան մասին:

Ժընեվ.— Ցանձնախումբը շարունակեց ընդհանուր վիճաբանութիւնը: Պ. Պ. Եէն եւ Սաթօ նորէն պարզեցին երկու կողմերու յարաբերական տեսակէտները: Վերջ ի վերջոյ ժողովը որոշեց կազմել խըմբագրութեան կօմիսէ մը որը պիտի պատրաստէ որոշումի նախագիծ մը որը ներճնչուած պիտի ըլլայ վիճաբանութեանց ընթացքին արտայայտուած գաղափարներէն:

Ընդհ. գործադուլ Թօկիօյի մէջ

Թօկիօ, 9 Մարտ.— Ընդհ. գործադուլը յայտարարուեցաւ առջի օր ի նշան անգործութեան ասպետականալուն դէմ բողոքի և երկու Թալանի, խռովարարութեան, ոստիկանական կայաններու դէմ յարձակելու փորձեր կատարուեցան: Երկու կողմէն զէնքի հարուածներ փոխանակուեցան: Երկու ոչ-զինուորականներ, ոստիկանական ենթասպայ մը և եօթը զինուորականներ վիրաւորուեցան, որոնց երկուքը ծանր կերպով:

Խաղաղութիւնը վերահաստատուեցաւ:

Գերմանական ընտրութիւնը

Պէրլին, 9.— Գերմանիոյ Աչխատանքի նախարարը տեսակցութեան մը մէջ յայտարարեց թէ եթէ Մարշալ Հինտընպուրգ վերընտրուի Պ. Հիթլեր վերջնական կերպով պիտի կորսնցնէ իր ազդեցութիւնը որովհետև ասնտեսական կացութեան մէջ առջ գալիք տեսական ամենափոքր բարդութեան մէջ առջ գալիք տեսական ամենափոքր բարդութեամբ մը դէպի ետ պիտի մղէ ազգայնականները:

Պրն. Պրիանի վատուան շուրջ

Մատրիտ.— Պրն. Պրիանի մահուան լուրը խոր յուզում մը պատճառեց, մանաւանդ քաղաքական շրջանակներու մէջ ուր անիկա ունէր հիացողները միայն.

Վարշաւիա.— Կառավարութիւնը եւ քաղաքական ու մամլոյ շրջանակները իրենց խորունկ յուզումը արտայայտեցին պրն. Պրիանի մահուան պատճառաւ:

Ուաշինկթընի.— Պրն. Պրիանի մահը շատ մեծ յուզում պատճառեց Մ. Նահանգներու մէջ ուր բացառիկ հեղինակութիւն մ'ունէր իբրեւ խաղաղութեան մեծ աշխատաւորը եւ Ֆրանքօ գերման հաշտութեան արհեստաւորը: Պրն. Հուվըր պատգամագիր մ'ուղղեց անմիջապէս Ֆրանսական հանրապետութեան նախագահին սրով յարգանք կը մատուցանէր Ֆրանսայի նշանաւոր զաւակին եւ Միացեալ Նահանգներուն Բարեկամին, որուն ի նպաստ խաղաղութեան վարած անկեղծ եւ հաստատամիտ պայքարը զինքը սիրելի դարձուցին Ամերիկացիներուն որոնք Ֆրանսացիներուն հետ կուլան իր մահը. պրն. Քէլլօկ յայտարարեց թէ Միլիոնաւոր անձեր պիտի պահեն խաղաղութեան նշանաւոր ախոյեանին տուզը որուն մահը խոշոր կորուստ մըն է թէ Ֆրանսայի եւ թէ ալ աշխարհի համար:

Փարիզ Մարտ 9.— Պրն. Պրիանի մարմինը դագաղ դրուեցաւ ժամը 20.15ին ի ներկայութեան իր քրոջ, իր ազգականներուն եւ իր աշխատակիցներուն:

Փարիզ Մարտ 9.— Ամբոխը ինքնամփոփեալ վիճակի մէջ կը կենայ պրն. Պրիանի մեռած շէնքին առջեւ:

Նշմարելի էր իբրեւ պատուիրակ հնուաւոր թաղերէն եկած գործաւորներու խումբի մը մանուշակի փունջեր բերած ըլլալու եւ պատերազմի մէջ երեք զաւակ կորսնցուցած մայր մը «Ցոյ մատեանին մէջ գրեց «մեծ գաղափարապաշտին, տառապեալ մայր մը:»

կացութիւնը պաղեստինի մէջ

Նաֆա, Մարտ 10.—երուսաղէմի արաբական գործադիր կօմիտէն գումարուեցաւ երէկ եւ առջի օր եւ տուաւ շատ մը կարեւոր որոշումներ: Անիկա պատրաստեց մասնաւորաբար կարգ մը թերթերու ընթացքը եւ յայտարարեց թէ պաղեստինեան ազգը կը հետեւի իր կօմիտէին օրինակին որը կը գործէ երկրին շահուն համար: Կօմիտեն յայտնեց նոյնպէս նախկին խորհրդին վերջին այցելութեան առթիւ շրջած տարածայնութեանց մասին թէ արաբական երկիրները ծանր ապրանք չեն, այլ քաղաքական միութիւն մը որ կը պահանջէ իր ազատութիւնը եւ իր անկախութիւնը եւ չպիտի ընդունի այն ամէն կարգադրութեամբ որուն մասին իր խորհուրդը առնուած չէ:

Կոմիտէն կոչ ը'ուղղեց Եգիպտոս, Սիւրիա եւ Իրագ անոնց մօտ պնդելո թէ պօյքօթի յայտարարեն Թէլ-Ավիվի ցուցահանդէսին դէմ:

ՏԵՂԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՆԱԽԱԳԱՀԱԿԱՆ ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆԸ

ՄԱՐՕՆԻՆԵՐԸ ՇԷՅԽ ՄՈՒՀԱՄՄԷՏ ՁԻՍՐԸ ԿՈՒԶԵՆ ԵՂԵՐ

Էլիճ Պաթի Պէյրութի թղթակիցը, հետեւեալով հետեւեալ լուրը կը հաղորդէ իր թերթին 10 Մարտ, քուակնով.—

Այսօր Մարօնի երեսփոխան Սամի պէյ Քհճաճ յայտնեց ինձ թէ՝ բոլոր մարօնի երեսփոխաններ հաճրապետութեան նախագահութեան համար կուգեն Շէյխ Մուհամմէտ Ձիսրի ընտրութիւնը: Իրենց հարցուցի թէ՝ կրնա՞յ բոլոր մարօնի երեսփոխաններու անունով նման յայտարարութիւն մը ընել, ան պատասխանեց.

— Այո՛, դուք այս յայտարարութիւնս կրնաք հրատարակել Ձեր թերթին մէջ:

Բացի այդ, երեսփոխաններու մէջ տարակարծութիւններ կան նախագահական ընտրութեան օրուջ: Ոմանք Շէյխ Ձիսրը կուգեն, ուրիշներ պ. Էտեհն իսկ օտեր ալ դեռ վերջնական որոշման մը չեն յանգած:

ՆԱԽԱՐԱՐԱՑ ԽՈՐՀՈՒՐԴԸ

Հակառակ իր սովորութեան, նախարարաց խորհուրդը այս օրերուան մէջ գումարուեցաւ երկրորդ անգամ: Ան սահմանադրական տեսակէտով ճննից քաղպետական ընտրութեանց յետագային մասին երեսփոխանական ժողովին կողմէ տրուած որոշումը: Ինչպէս որ յայտնի է, երեսփոխանական ժողովը սոյն որոշումը տուաւ արտասովոր նստաշրջանի մը ընթացքին ճաի մը երեսփոխանութեան կողմէ ներկայացուած առաջարկութեան վրայ: Մինչդեռ սահմանադրութիւնը այսպիսի իրաւունք մը չտար երեսփոխանութեան այդպիսի պարագայի մը մէջ: Բայց կը տեղեկանանք թէ կառավարութիւնը հրովարտակ մը հրատարակելով պիտի վաւերացնէ երեսփոխանական ժողովին որոշումը: Կը քուի թէ ընդհ. մարդահամարի պատասխանական արդիւնքը կարդարացնէ այս յետագային:

ԿԱԹՈԼԻԿ ՍՈՒՐԻԱՆԵՐՈՒ ՊԱՏՐԻԱՐՔԸ ԿԸՆԴՈՒՆՈՒԻ Պ.ՌԸՔՔԼԻԻԻ ԵՒ ՄՈՒԱԱ ՊԷՅ ՆԱՄՈՒԻՐ ԿՈՂՄԷ

Առջի օր, իր Հալէպ մեկնելուն առթիւ կաթոլիկ սուրիացիներու պատրիարքը Ամեն. Թափուճի այցելած է պրն. Ռըքլիւի եւ ետեւին գործոց նախարար Մուսա Պէյ Նամմուրին:

Թափուճի պատրիարքին զինուորական պատիւներ ընծայուած են պզտիկ Սէրայիի դուռը խումբ մը ոստիկաններու կողմէ:

ԿՐՕՆԱԿԱՆՆԱԽԱՐԱՐԸ Կ'ԱՅՑԵԼԷ ՎԱՐԺԱՐԱՆՆԵՐԸ

Կրթական Նախարար պրն. Ճէպրան Թուէյնի այցելեց հաղաքիս մէջ գտնուող պետական գանգան վարժարաններ: Նախարարը գոհ մնացած է իր ընդունելութեան արդիւնքէն:

ԱԶԳԱՅՆԱԿԱՆՆԵՐՈՒ ԺՈՂՈՎԸ ԴԱՄԱՍԿՈՍԻ ՄԷՋ

Ազգայնականները, Հաւիմ Պէյ Աթասիի նախագահութեամբ, Դամասկոսի մէջ կարեւոր ժողով մը գումարեցին, որ տարունակուեցաւ երկու օր: Այս ժողովէն վերջ, Իպրահիմ պէյ Հանանօ իսկոյն մեկնեցաւ Հալէպ:

Ցարդ յայտնի չեն եղած սոյն ժողովին մէջ տրուած որոշումները:

ԹԵՄԷԹԹԻԻԻ ՏՈՒՐՔԻՆ ԴԷՄ ԲՈՂՈՔՆԵՐ

ԲԺԻՇԿՆԵՐ ԵՒ ԴԵՂԱԳՈՐԾՆԵՐ ՊԱՏՈՒԻՐԱԿՈՒԹԻՒՆ ԿԸ ՂՐԿԵՆ

Թէմէթթիի տուրքին դէմ սկսած դժգոհութիւնները կը տարունակեն: Բժիշկներ եւ դեղագործներ, միացած ժողով մը ումարելով ընտրեցին պատուիրակութիւն մը, իրենց պահանջները ներկայացնելու համար կառավարութեան:

Պատուիրակութիւնը ներկայացաւ երեսփոխանական ժողովի նախագահ Շէյխ Մուհամմէտ Ձիսրին, առջի երեկոյ, եւ բացատրեց թէմէթթիի տուրքի նոր օրենքին անյարմարութիւնները եւ անոր պատճառելիք վնասները: Շէյխ Ձիսր ուս, իր կողմէ, ցոյց տուաւ կառավարութեան մատնուած ցնցեսական տագնապը եւ ուսխատեցաւ համոզել որ ընդունին այդ օրէնքը:

Շէյխ Ձիսր խոստացաւ ի վերջոյ, ուսումնասիրել խնդիրը:

Կ'ըսուի թէ՝ կառավարութիւնը տրամադիր է փոխելու բժիշկներու եւ դեղագործներու մասին դրուած օրէնքը եւ իւրաքանչիւր բժիշկին իր կարողութեան համաձայն տուրք ճնճանկելու:

Միւս կողմէ, վաճառականները եւս կը տարունակեն իրենց ասխատանքները եւ կը պատրաստեն առանձին բողոքագիր, ներկայացնելու համար կառավարութեան:

Պ. ՊՐԻԱՆԻ ՄԱՀՈՒԱՆ ԱՌԹԻԻ ՊԷՅՐՈՒԹԻ ՄԻՒՆԻՊԻՈՆ ՅԱՒՍԱԶԱԿԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐ ՄԸ ԿՈՒՂՂԷ Բ.ԳՕՄԻՍԷՐԻՆ

Պէյրութի միւնիպի Շէյխ Մուհամմէտ ԹաՃիթ Խալէտ հեռաձել ցաւակցական հեռագիր դրկած է Բարձր Գօմիսարին Պ. Պրիանին մահուան առթիւ:

«Մասնիկ կերպով յուզուած լինելով այն անագորոյն կորուստէն որուն Ֆրանսական ազգը ենթարկուեցաւ յանձին Արիսթիտ Պրիանի, կը խնդրեմ որ Ձեր վսեմութիւնը իմ զգացումներուս թարգմանը լինի Ֆրանսական կառավարութեան մօտ որուն կը ներկայացնեմ իմ եւ Լիբանանի մահմետականներուն անկեղծ ցաւակցութիւնները:»

Պէյրութի Միւնիպի
ՄՈՒՀԱՄՄԷՏ ԹՈՒԱԻԻՔ ԽԱԼԷՏ

Ե. Խ.— Առիթով մեր կրօնապետներն այժմեական ենք այս տարական պատասխանութեան մասին:

ԴԱՄԱՍԿՈՍԻ ԲԱՆՏԻՆ ՄԷՋ ԿՈՒԻ ԲԱՆՏԱՐԿԵԱԼ ՄԸ ԿԸ ՄՈՐՔԷ ՈՒՐԻՇ ԲԱՆՏԱՐԿԵԱԼ ՄԸ

Դամասկոսի Քիրէի բանտին մէջ գտնուող երկու բանտարկեալներ՝ Մուհամմէտ Մէհէճի եւ Հասան Զէյպէկ կռիւ ունեցան իրարու հետ: Հասան ածելի դանակո մը կտրեց Մուհամմէտի վիզը, որուն մահը եղաւ վայրկեանական: Ոճրագործն ալ ծանր վիրաւոր սեցաւ:

Կուիւին պատճառը պարզ վիճաբանութիւն մըն է, օտ չնչին խնդրոյ մը տուրջ:

ՔԱՂԱՔԱՊԵՏԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴԻ ՆՈՐ ԱՆԴԱՄԸ

Հանրապետութեան նախագահը հրովարտակով մը Մուհամմէտ Ալի պէյ Պէյհումը հաղաքապետական խորհուրդի անդամ կը ճնճանակէ անցեալները մեռնող Ապտէլրահման պէյ Պէյհումի տեղը:

ՄԻԻՏԵՎԷՐԻ ՍՊԱՆՈՒԹԵԱՆ ՀԱՐՑԱՔՆՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

ՆՈՐ ՀԵՏՔԵՐ ԿԸ ԳՏՆՈՒԻՆ ՁԵՐԲԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆՆԵՐ՝ ԵՒ ԽՈՒԶԱՐԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Պէյրութի ծաճօք ընճանիքներէն Ապտալլա Միւճիվվէհի սպանութեան մանրամասնութիւններն ու ճնճութեանց ընթացքը ծանօք է մեր ընթերցողներուն: Տարիներէ ի վեր օտունակ, հարցաճնճութիւններ կրլլան, ոճրի հետքը կը գտնուի, սակայն ժամանակ մը ճոռին կը մոռնուի:

Հարցաճնճիչ դատաւոր պ. Տեզանկի, որ մօտ 7 ամիսէ ի վեր բոլորովին զադտնի կը հետապնդեր այս կարեւոր ոճրին ճնճութիւնները, այժմ սկսած է ձերբակալութեանց հրամանագիրներ ստորագրել: Երէկ էանի մը հոգի եւս ձերբակալուած են, որոնք ցարդ դատական իխստութեան կասկածը երբէք չէին հրաւիրեր: Խուզարկութիւններ կատարուած են կարգ մը տուներու մէջ: Կը կարծուի որ այս օրերը նոր հետք մը պիտի գտնուի եւ պիտի դիւրացայ սպանութեան գաղնիքին լուծումը:

Կըսուի թէ կարեւոր ընթանիքներ մատնուցած են Միւճիվվէհի սպանութեան գործին մէջ:

ՀԱՆՐԱՃԻՆ Ա.ՂՋԻԿ ՄԸ ԱՆՁՆԱՍՊԱՆՈՒԹԻՒՆԸ ԿԸ ՓՈՐՁԷ

ՎԻՃԱԿԸ ՅՈՒՍԱՀԱՏԱԿԱՆ Է

«Օթել Տիէօ» հիւանդանոցը փոխադրուած է Իպտպէլ անուն հանրային աղջիկ մը, որ ծանր կերպով վիրաւորուած եր ոճրէն:

Ցեռ ճննութեան հասկցուած է. որ անձնասպանութեան փորձի մը արդիւնքն է այդ վերջ: ժամանակ մը առաջ, Զապէլ եւ ուրիշ հանրային աղջիկ մը միս խադրուած էին հանրատան հիւանդանոցը Ֆրանկախտ վարակուած ըլլալով: Բժիշկներու խնամքին ենթրին, Զապէլի ընկերուհին բժիշկուեցաւ եւ հիւանդանոցէն դուրս ելաւ. սակայն Զապէլ մնաց իր անկողնին մէջ: Շատ աղաչեց որ իրեն ալ արտօնուի երթալու, սակայն բժիշկը չի թոյլատրեց: Զապէլ օտ յուզուեցաւ, յուսահատեցաւ եւ որոշեց անձնասպան ըլլալ: Խոհանոցի դանակ մը առաւ եւ սկսաւ հարուածել իր գլխարն ու արգանդր: Արիւնալուայ վիճակի մէջ սկսաւ պոռալ: Հիւանդապահուհիներ հանգիստ եկան, տեսան եւ լուր տուին ոստիկանութեան:

Զապէլ փոխադրուեցաւ իսկոյն «Օթել Տիէօ» հիւանդանոցը յուսահատ վիճակի մէջ:

ՇՈՒՆ ՄԸ ՔՆՆՈՒԹԵԱՆ ԿԸ ՅԱՆՁՆՈՒԻ...

Փերեզակ Իպրահիմ Նագուպ Թէրզեան գանգատ մը ներկայացուցած է յայտնելով թէ օուն մը խազեր է գիներ հայկական էմլքին մէջ: Այն ձեռ բերած է դեղեկագիր մը որուն համաձայն պէտ ունի եղեր մէկ օարքուան հանգիստ: Շունը յանձնուած է անասնաբոյժին, հիմութեան մը ենթարկուելու համար:

ՁՐՕՍԱՇՐՋԻԿՆԵՐՈՒ ԿԱՐԱՒԱՆԸ

Այս օր Պէյրութ կը հասնի «Քուբրոս օֆ Աւսթրալիա» օդանաւը մեզ բերելով վեց հարիւր զբօսաշրջիկներ:

Լուր կը տրուի թէ ուրիս խումբեր ալ պիտի գան զանազան ուրիս օդանաւերով:

Պ. ԲՕՆՈՅ ԱՊԱՐԻՆԱՆ

Բարձր Գօմիսէրը ապահինած ըլլալով աոջի օր վերադարձած է իր ապարանքը:

Մեր չերմագին ճնորհաւորութիւնները կը ճերկայացնենք Նորին Վսեմութեան:

ՊԱՏՏԻԿ ՍԷՐԱՅԸ ՊԻՏԻ ՄԵԾՆԱՅ

Լուր կայ թէ կառավարութիւնը կը խորհի ճոր յարկ մըն ալ աւելցնել պզտիկ Սէրայի ճեմիին վրայ, Սոյն ծրագրին իրականացնելու պարագային, գանգան տեղեր ցուած պեծակաճ բոլոր պատասխանատուներ պիտի հաւախմբուին պզտիկ Սէրայի մէջ:

ՈՃԻՐ ՄՂԿԻԹի ՄԸ ՄԷՋ ԷՇՆ ՈՒ ՏԷՐԸ ՄԻԱՍԻՆ ԳՏՆՈՒԱԾ

Քաղաքիճայի մօտ գճնուած իսլամական հին մզկիթի մը ալաղանիճ մէջ երկու առաւօտ գճնուած է ճօի մը եւ մարդու մը դիակը:

Ցեռ ննճութեան հասկցուած է որ նուսուճ Նասրի անուն մարդու մը դիակն է որ մեռած է 10ժամ ս ոաջ:

Կը կարծուի որ ոճրի մը զոհն է ան: Մանրամասնութիւնք յաջորդիւ:

ԼՍԱՐԱՆ

Անցած կիրակի օր, ժողովուրդային Տան սրահին մէջ բանախօսեց պ. Գէորգ Սագճեան ճիւթ ունենալով «Կերմանական վճանգը եւ Եւրոպայի խաղաղութիւնը»: Այս օտս հետաքրքիր ճիւթին տուրջ մեր յառաջիկայ թիւերուն մէջ պիտի ատխատիճ առանձնապես գրել:

ԳՏՆՈՒԱԾ Է

Գճնուած է Նշան անուն բնիկ Պրուսացի երիտասարդ մը, որ հագիւ կը յիշէ իր եղբօրը անունը: Նշան պատերազմի միջոցին, երբ տարեկան հասակն զատուած է եղբօրմէն եւ ցարդ մնացած է Մուսուլ, ուրկէ եկած է Պալտատ:

Զ. Ո. ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԱՌԱՔՈՒՄԸ

Զ. Ո. Միութեան Պէյրութի վարչութիւնը, ի նպատս Տէր — Զօրի յուղարճաճին իր գանձած 5894 օրկ. դահեկանը դրկած ըլլալով Տէր — Զօրի Շինութեան Ճանձնախումբին, սոացած է իր թիւ 137 հաւատպատասխան ընկալագիրը:

ՆՈՒԻՐԱՏՈՒՈՒԹԻՒՆ

Պ. Յովհաննէս Նարտմեան 500 ս.դ. կը նուիրէ Մամբրէթեանի ազգային քոխատանոցին,

Մտանալ խմբագրութենէս:

ՆՈՐ ՄԱՐԱՇԻ ԵԿԵՂԵՑԻՒՆ ՀԱՄԱՐ

Ագճեհիրցի Պ. Արիս Հաճը Աւագեան 27 սիւր. ոսկիճոց գոգ մը նուիրած է Նոր Մարաշի եկեղեցիին, անուան ասճախմբութեան առթիւ:

ՍԱԿԱՐԱՆ ՊԷՅՐՈՒԹի

11 Մ Ա Ր Տ 1932

	Ս. Փ
Սգիպտ. բղթադրմ.	470
Անգլկ. »	458
Տօլար »	126.50
Թրխական »	59
Պաճ Օppօման	130
Իտալական Լիր 100	655
Նուճական Տրախմի 100	130
Անգլկ. ոսկի	612
Ֆրանս. »	486
Օսման. »	550
Արծաթ մէճի»	28
Դրեխի Ֆօնս. Ա. Ֆէ.	532
» » Բ. »	300
» » Գ. »	291

Սեֆերեան եղբարք Բիւ Ֆօս
Թէլեֆօն՝ 5-19

«ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ»

ՁԱՔՈՆ 100,000ԼՈՑ ՔԱՆԱԿ ՄԸ ԿԸ ՊԱՏՐԱՍՏԷ

Լոնտոն 10.— Կերեւի թէ առաջուանցներէն աւելի բուռն կռիւներ կը պատրաստուին Շանկհայի մէջ: Ծայրագոյն Արեւելքէն ստացուած վերջին լուրերը կը ծանուցանեն թէ ձաբոնցիք նոր օգնական ոյժեր հասեր են Ուսունկ եւ պատերազմող երկու կողմերն ալ իրենց դիրքերը կը զօրացնեն պատերազմի բոլոր գծին վրայ: Զինացիները կը մերժեն, այս պայմաններու տակ, խորհրդակցական ժողովի մը մասնակցիլ ձաբոնցիներու հետ որոնք որոշած են շարունակել իրենց յարաջխաղացութիւնը Զինական հողի վրայ: Կը կարծուի թէ ձաբոնցիք այժմ կը ծրագրեն գրաւել Նաքէեօն հաղաքը:

Շանկհայ 10.— Մանչուրիոյ նոր հաճրապետութիւնը որոշած է հարիւր հազար հոգինոց բանակ մը կազմակերպել որուն հրամանատար պիտի նշանակուին ձաբոնցի սպաներ: Կը վախցուի որ այդ ուժերը գործածուին Շանկհայի վրայ տեղի ունենալիք նոր յարձակման միջոցին:

ՋԱՆԱՁԷՔ ՆԵՐԿԱՅԱՑՄԱՆ
Հ. Ո. ՄԻՈՒԹԵԱՆ ՓՈՂՈՑԱԾՈՒ
ՇԱՔԱԹ ՀԻԿՈՒՆԸ ՆՇԱՆՈՒՄԱՆ ՏԱՆ ՄԷՋ

108

Խնդրութեան ենթարկուին, կառավարութիւնը ամէն նախիտ միջոցներ էր ձեռքառնր ֆէտայիները ճանկը ձգելու: Բաղէշի կուսակալը և Ձէրիգ պէյը չուարած մնացեր էին ըսելով.«Նարաք այլան, նէ՞րէ կէթտի չուն Անդրանիկ»—Ո՛վ Աստուած, արդեօք ո՞ւր գնաց այս Անդրանիկը — և 1000 ոսկի կը խոստանային անոր որ գլուխը կը բերէր:

Կառավարութեան հետապնդութիւնը աւելի քան երբ և է խստացած էր, իսկ վերոնց ռազմամթերքի պաշարը բոլորովին սպառուած էր, այլեւս անկարելի էր Անդրանիկի համար սպասել և կռիւը չարունակել: Ամէն անգամ որ կռիւ կը պատահէր, կռուելէն յետոյ կ'արձակէին զինուորներէն մի քանիսը և կը վերցնէին անոնց հրացանները, որոնք այլեւս անպէտք կը դառնային փամփուշտի պակասութեան պատճառով:

Այսպէս կռուողներու թիւը կը սահմանափակուէր օրէ օր: Անդրանիկ հաւաքելով իր վիրջին զինուորները, կր հեռանայ դէպի Ախլաթ և օր մը կը պատսպարուի Շատիրամ գիւղին մէջ:

Շաբաթներու և ամիսներու չարունակական լարուած գրութիւնը, օրերով քաղցածութիւնն և անքնութիւնը, սպառած էին մեր մի բուռն հերոսներու կենսական ուժերը, անհրաժեշտ էր քիչ մը հանգստանալ, կազդուրուիլ: Հանգստանա՞լ... բայց այլ կերպ կը տնօրինէ յեղափոխականի Աստուածը:

Կովակի աղա Ալի բեկին իմաց կուտան, որ Սեբրք-Աղբիւրի ժամնիչները կախող Սեպուհը ընկերներով եկեր է Շատիրամ, նա առանց իմանալու որ Անդրանիկ ալ եկած է, ժամնիչներու վրէժը լուծելու համար կը վերցնէ հետը 158 թուրք զինուորներ ու կը դիմէ դէպի Շատիրամ, Ալլահի յաղողութեամբ և Սուլթանի չնորհիւ՝ քանելու Սեպուհը:

27

105

Անդրանիկ և իր զինակիցները գիւղին մէջն են և յաւ մը կը դիտեն անցած դարձածը: Մեր զօրքը բաժանուած է չորս թևի:

Կառավարական զօրքը կը մտաենայ այն տունին ուր պահուած է Առաքելի տասնեակը: Տղաքը ձայն չեն հաներ, թուրք յառաջապահը դրան ծերպերէն կը դիտէ ներս և կը պոռայ.

— Հէ՛յ, հայ ֆէտայի կայ այտեղ, եկէք, հաւար կուտայ իր ընկերներուն:

Մերինները ահաւոր չեն պատասխաներ: Կառավարական զօրքերը բոլորը միասին կը պաշարեն Առաքելի գիրքը:

Անդրանիկ իր երեք խմբերը կազմ և պատրաստ կը պահէ, բայց համբերութեամբ կ'սպասէ որ թշնամի զօրքը աւելի հաւաքուի յանկարծական յարձակում զործելու համար:

Կառավարական զօրքերը Առաքելի տունը պաշարած ըլլալով կը սկսին հրացանաձգութեան:

Մերինները ներսէն, իսկ ահաւիկ զինուորները դուրսէն:

— Սեդրակի. Սարթի, Հրայրի, Վահանի և մեր ներու Վրէժը լուծենք, ընկերնե՛ր, կը կանչէ Անդրանիկի խրոխտ և առնական ձայնը:

— Վրէ՛ժ, կ'արձագանգեն մեր սները և երեք խմբերը կը պաշարեն կառավարական զօրքերը:

Առաքելի խումբը կը կրակէ ներսէն: Անդրանիկի մեր երեք խմբերը կը կրակեն դուրսէն, կառավարական զօրքերը կը մնան երկուանդորմ կրակներու մէջտեղ: Թշնամիին չարքերէն գիակ գիակի ետեւէ կ'իյնայ: Կռիւը այնքան անհաւասար չէ:

Գէորգ Զաւուշ և Մուրատ կ'ուղարկուին դէպի գեղեզմանոցը, անոնց ետեւէն կը վազեն գիւղը գտնուող

ՓԱՍՏԱԲԱՆ
ԽՈՍՐՈՎ ԹԻԹԻՒՆՃԵԱՆ
(Տօքթ. իրաւագիտութեան)

ԿՍՏԱՆՁՆԷ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԴԱՏԵՐ

Ընկերակցութեամբ հանրածանօթ փաստաբան ՄՔԹՐ ԱՋԻՋ ԷԼ ՀԱՇԷՄԻ

Գրասենեակը բաց է կէսօրէ առաջ 9—12 *կէսօրէ վերջ* 3—6

Rue Allenby, Immeuble NESSOULI **ՀԵՌԱՀԱՍՆ 1—28**

ՄԱՆԿԱԲԱՐՁՈՒՀԻ
ԱՐՏԷՄԻՍ ՃԱՆՄԸՃԵԱՆ

Վկայեալ Lauréat Ֆրանսական համալսարանէն

Նախկին ՄԱՆԿԱԲԱՐՁՈՒՀԻ Ալէքսանտրէթի քաղաքային

Հիւանդանոցին

Իր նոր դարմանատունը կը գտնուի Տօքթ. Եէնիքօմշեանի տան կից, Շէյխ Իպրահիմ Շէքիլաի տունը, Բաս Պէյրութ

ՀԻՒԱՆԴ ԿՐՆԴՈՒՆԻ *կէս օրէ առաջ ժամը* 9—12
» » *վերջ* » 2—6

ՏՕՔԹ. Հ. ԼՈՒՍԻՆԵԱՆ
(ՀԱԼԷՊ)

Նախկին բժիշկ Միջագետքի Զինուորական հիւանդանոցներու եւ մասնագէտ ներքին եւ մանկական հիւանդութիւններու

առաջ, առաւտեան, խորհրդատուութեամբ:

Հիւանդ կ'ընդունի ամէն օր ժամը 8—12 եւ 2—6 իր դարմանատան մէջ, Հալէպ Նէյալ բազ. Թուրմայի քովերուքեան կայարան. բիւ 7

Բոլ. եւ Ուրբաթ օրեր աղքատաց մօր

Կարի եւ ձեւագիտութեան դասընթացք
ՏԻԿԻՆ ՏԻՐԱ ՄԱՆԿԵԱՆ
(ՎԿԱՅԵԱԼ ՓԱՐԻԶԷՆ)

Ցայսօր դերձակուհի Տիկ. Տիրա Մանկեանի ձեւագիտութեան 5րդ դասընթացքը կ'սկսի Մարտ 1ին «Էօթել ար Թրուա Տօքթօր»ի ճիշդ դիմաց, Կուրօ փողոց:

Երեք ամսուան մէջ, ամենավերջին մեթոտներով եւ արդիական միջոցներով կը սորվեցնէ ձեւագիտութեան բոլոր բաղդութիւնները եւ կ'օժտէ Բ. Փօմիսէրութենէն հաստատուած վկայականներով:

Համոզուելու համար անցամ մը դիմեցէք իր 66ե աւելի օրացուատերուն:

ԿԱԶՄԱՏՈՒՆ
Յ. ՏԷՐ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍԵԱՆ
ՐԻՒ - ԷԼ - ԳԱՊՈՒՐԻՅԷ Թիւ 49
(Մեծ Սէրային առջեւ)

ՄԱԳԱԶԻՆ

Կաշեկարմ, Լաթակարմ և Թղթակարմ տոկուն և ճաշակաւոր ԳՈՐԾ

ԶԱՓԱԻՈՐ ԳԻՆԵՐՈՎ

Կրօնական եւ կրթական հաստատութեանց եւ գրադարաններուն համար մասնաւոր ՁԵՂՉ

ԳԱԲՐԻԷԼ Թ. ԹԷՐԶԵԱՆ
(ԵԼԵՔՏՐԱԿԱՆ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ)

Հիմնուած 1921 ին Պոլիս-Բէյրա

Խիստ դիւրամատչելի պայմաններով կը կատարենք ամէն կարգի էլեկտրական լոյսի գետեղումներ (Intsallation), ինչպէս նաեւ մօթէր եւ ձիգամօներ:

Վաճառատուն կ'ստանձնէ նաեւ բոլոր էլեկտրագործիքներու նորոգութիւններ: Մասնաւոր սպասարկութիւն բնակարաններու էլեկտրա-նորոգմանց: Վաճառատուն Philips եւ Lux էլեկտր. լամբերու եւ ամէն տեսակ էլեկտրական պիտոյքներու:

Վճարման դիւրութիւններ.

Հասցէ — Վ. Ուզունեանի գրասեղանի կից Պուրճ. B. P. 491

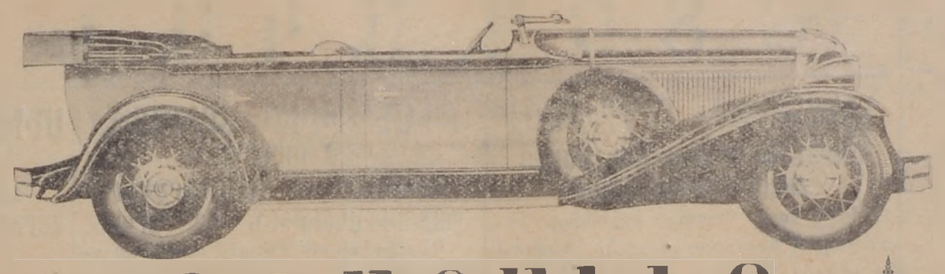

ԳՌԱՅՍԼԵՐ

ԱՇԽԱՐՀԱՒՈՐ ՀԱԿ ԻՆՔՆԱՇԱՐԺՆԵՐը որոնք 6-8 սիլինտր ունին,

ԱՄԵՆԱՏՈԿՈՒՆ ԵՒ ԴԵՂԵՑԻԿ ՄԱՐՔԱՆԵՐՆ ԵՆ ՀՐԱՊԱՐԱԿԻ ՎՐԱՑ ԵՒ

ԿԸ ՓՆՏՈՒՒԻՆ ԱՄԵՆՈՒՐԵՔ:

ԳՌԱՑՍԼԵՐ ինքնաշարժերու մասնաւոր յատկութիւններն են՝ ՏՈԿՈՒՆՈՒԹԻՒՆ, ԴԵՂԵՑԿՈՒԹԻՒՆ, ԶԱՓՍՒՈՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՀԱՆԳՍՏԱՒԷՏՈՒԹԻՒՆ:

Վճարման դիւրութիւններ կը տրուին:

ԳՌՍՑՍԼԵՐ օթօներու բոլոր կտորները պատրաստ կը գտնուին մեր վաճառատուներուն մէջ: Լիբանանի, Սիւրիոյ և Իրպի ընդհանուր ներկայացուցչութիւն՝

NAAYEM MOTOR IMPORT Co. BEYROUTH B. P. 869. TÉL. 32—29

Հիւս. Սիւրիոյ ներկայացուցիչներ՝ Գ. և Մ. ԱԶԻՐԵԱՆ

Կարի եւ Ձեւագիտութեան Դասընթացք
Տիկին ՄԱՌԻ ԵՐԱՄԵԱՆ
ՎԿԱՑԵԱԼ ԴԵՐՁԱԿՈՒՀԻ

ԲԱՐԻՁԷՆ ԵՒ ՎԱՇԻՆԿԹՕՆԷՆ

Կարի եւ ձեւագիտութեան մասնագիտուհի, Տիկին Մառի Երամեան կը վերադառնայ իր արհեստանոցը, Մեծ Սէրայի դիմացը Նո. 78 ատն երկորդ արկը:

Երեք ամսուան միջոցին կը սորվեցնէ ամենավերջին ճոռաձեւութեամբ, կար եւ ձեւագիտութիւն իր բոլոր բաղդութիւններով եւ արդիական միջոցներով, Droit-fils մեթոտով: Իր աշակերտուհիները կ'օժտեն Բարիզի ատելիէ Académie Daydou վկայականով:

ՍԹԱՆՏԱՐՏ *կօշիկներ միշտ ամենաբարձր, ամենադիմացկուն, ամենաժամանակակից եւ ամենագեղեցիկներն են.*

ԿԵԴՐՈՆՑՏԵՂԻ՝
ՆԱՃԱՐ ԵՂԲԱՑՐՆԵՐՈՒ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ

ՏՕՔԹ. ԼԵՒՈՆ ԵԷՆԻՔՕՄՇԵԱՆ
(Նախկին օր. հիմնարկ Պէյրութի Ամերիկ. Հիւանդանոցի)

Իր նոր դարմանատունը կը գտնուի Շէյխ Իպրահիմ Շէքիլաի փողոց, Բաս Պէյրութ

ՏՕՔԹ. ԳԷՈՐԳ ԿԷՐԿԷՐԵԱՆ

Վկայեալ Lauréat Ֆաքիլթէ Interne եւ տիժմ էջճայրոճ; *ՄԱՆԱԳԷՏ* բժիշկ Ֆրանսական հիւանդոցներու *ԱՋԻՒ, ՔԱՐ, ԿՈՒՐԴ, ԱԿԱՆՋԻ և ԳԼԽՈՒ* հիւանդութիւններու բաժնին:

Հիւանդ կ'ընդունի կէսօրէ վերջ ժամը 2—6

իր գլխաւոր մէջ rue de Damas, No. 15

Հիւանդները ուղղակի հիւանդոցը կ'ընդունուին իր կողմէ տրուած մուտքի *rapport*-ով:

Աղքատ հիւանդներու ձրի դարմանուժ, ամէն օր կէսօրէ առաջ ժամը 10—12, հիւանդոցի դարմանատան մէջ:

ՏՔԹ. ՍՈԿՐԱՏ ԱԻԵՏԻՍԵԱՆ
ՎԻՐԱԲՈՅԺ - ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ

ՎԿԱՅԵԼ ՊԷՅՐՈՒԹԻ ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԷՆ

Կընդունի ամէն օր բացի կիրակիէն կէսօրէ առաջ 8—12 կէսօրէ վերջ 2-6

Հասցէ՝ Capucin-ներու եկեղեցիին կից Արդարութեան պալատին եւս:

ՏՕՔԹ. Գ. ՏԱՎՈՒՏԱՐԵԱՆ
ՄԱՍՆԱԳԷՏ ՆԵՐՔԻՆ ԵՒ ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

Իր դարմանատունը հաստատած է, *ՍԱՍՈՒՆ* վողոց, Տօքթ. Եօզդաճեանի (ատամնաբոյժ) դարմանատան կից.

Ընդունելութեան ժամերը՝

կէսօրէ առաջ ժամը 8—12
» *վերջ* » 2—6

ՏՔԹ. Բ. ԳՈՒԼԱԳԵԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ՝ ՆԵՐՔԻՆ, ՍՈՐԹԱՑԻՆ ԵՒ ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

ՎԿԱՅԵԱԼ ՓԱՐԻԶԻ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑՆԵՐԷՆ

Կր դարմանէ գիտական ամենավերջին մեթոտներով, բորեռու, սատմոհոմի, ադիճներու լեարդի ամէն տեսակ հիւանդութիւններ: Հին եւ նոր ֆորմամիզութիւնը իր բոլոր բարդութիւններով, ինչպէս նաեւ Ֆրանկախոս եւ մորթային հիւանդութիւններ:

Արագ, արմատական եւ բարեխիղճ դարմանում:

Հիւանդ կ'ընդունի ամէն օր, բացի՝ կիրակիէ, իր նախկին դարմանատան մէկ. ժամը 8—12 եւ 2—6ու մասնաւոր ժամադրութեամբ:

Երեքշաբթի օրերը, ժամը 2—5 վկայեալ *ՍՊԻՏԱՆՆԵՐՈՒ ՁՐԻ*

Ժօրժ Հասեան փողոց՝ բիւ 8

Տոկուն շինուածք վայելուչ տեսք հնչուն եւ քնքուշ ձայն Ահա յատկանիշները

ՈՐՈՆՑՄԱՄԲ ԿԸ ՁԱՏՈՐՈՇՈՒԻՆ

ԱՓՕԼԼՕ ՖՈՆՕՆԵՐԸ

Հրապարակի վրայ գրտ. Նրւոզ բոլոր մարքան. բաւ հետ կը մրցին Աբօլլօ ֆոնօները. Մանաւանդ վերջին նոր մօտէլները, որոնք հասած են արդէն, անզերազանցելի են իրենց տոկունութեամբ, վայելչութեամբ և ժամտելի գիներով.

APOLLO GRAMOPHONE Co. Ltd
(of London)

ԱՓՕԼԼՕ ՖՈՆՕՆԵՐՈՒ ԹԱՓՇԻՒՐԸ !!!

Կատարեալ համոզում գոյացնելու համար անցամ մը այցելեցէք

MAISON APOLLO, Rue de la Poste, BEYROUTH

Փորպգիժ եւ ֆօքսօլ ամէն ձեւի, անվիճելի ստակ եւ առատ ապրուստներ դիւրամատչելի գին, վճարումի դիւրութիւն:

Ընդհ. ներկայացուցիչ՝ Սիւրիոյ, Պաղեստինի, Անդրյորդանանի, Միջագետքի եւ Կիպրոսի.— **ԳՈՒՐԳԷՆ ՍԻՆՕՆԵԱՆ**

KOURKEN SINANIAN, Boite Postale 642, BEYROUTH (Syrie)

Թուրքերու մեծ մասը: Կ'սկսի կատաղի կռիւ գերեզմանատունին մէջ, որ կը գտնուի գիւղի եդերքին վրայ: Գերեզմանատան կռիւը գրեթէ տեղի կ'ունենայ կուրծք առ կուրծք:

Վրայ կը հասնին չուառով Սմբատ, Իսեն, Գողոս, Աատուր և կը ծածկեն գերեզմանոցը կառավարական զօրքերու դիակներով: Ողջ մնացողները կը փախչին կերպով մը իրենց վախկոտ և անարգ զօրապետին հետ միասին: Երբ գիւղը պարպուեցաւ Թուրքերէն, Անդրանիկ գիւղը ամրացուց գիրքերով:

Գիւղին եկեղեցին ամենաբարձր տեղը ըլլալով, մեծ նոր վրայ գիրքեր չինել տուաւ Անդրանիկ: Անդրանիկ կը հրամայէ եկեղեցին զանգակները հնչեցնել լուր տալու հաւար քովի գիւղերուն կռիւի մասին:

Անդրանիկ իր զինուորները կը դասաւորէ հեռաւոր կերպով. Իսեն, Սմբատ և Գողոս կը բռնեն գիւղին հարաւային կողմը:

Մկրտօն և Հասրաթ կը բռնեն Արեւելեան կողմը: Առաքել, Աւետիս, Մէչէտին կը բռնեն հիւսիսային կողմը. իսկ արեւմտեան կողմի եկեղեցիին դիրքերը Ծովհաննէս, Արամ, Աատուր և ուրիշ չորս ընկերներ: Աննկարագրելի է մեր զինուորներու ոգևորութիւնը, կ'երգեն և կը պարեն: Բայց պարը երկար չի տեւեր, որովհետև Ալայ պէյը 60.70 ձիաւորներով կուգայ գիւղ հնազանդեցնելու համար մեր անկախները:

Անդրանիկ կը հրամայէ մէկ հատ գնդակ արձակել: Սոպրին գնդակը վար կը գլորէ յատակ ձիաւորը: Ձին վար կը նետէ իր վրայի դիակը և կուգայ գիւղը: Մերինները կը բռնեն ձին:

Կը սկսի կռիւ և իրարանցում: Անդրանիկ կը հրամայէ զանգակներուն հնչեցնելը չը դադրեցնել:

Եկեղեցիի զանգակներու ղօղանջին հետ միաժամա-

նակ կը սուլեն մեր յեղափոխականներու գնդակները:

Անդրանիկ Մուրատի միջոցաւ լուր կուտայ իր բոլոր դիրքերուն, որ ժուռը կոխելուն՝ ամէն մարդ հաւաքուի Մուրատ գետին ափը:

Իրիկունը ամէն մարդ կը հաւաքուի որոշուած տեղը ճիշդ ատենին: Դիչերը կ'անցնին գետը: Թշնամին իր հրացանաձգութիւնը կը չարունակէ մինչև լոյս պարապ տեղը՝ մինչև առաւօտ կ'իմանան, որ հայ Ֆէտայիները հեռացած են:

Թշնամին կը կորսնցնէ 40, մերինները կը կորսնցնեն մէկ հոգի:

9.— ՇԱՄԻՐԱՄԻ ԿՌԻՒԸ

Ծուլիս 17ին նոր կռիւ մը կը սկսի Շէյխ Իսուֆ գիւղին մէջ: Երբ զօրքերը գիւղին վրայ կ'ուզեն յարձակուիլ կողոպտելու համար, մի քանի Ախչանցի կրտրիճ Հայեր և տեղացիներ, հրացանը ձեռք դուրս կուգան գիւղը պաշտպանելու: Դիմադրութիւնը չատ յաղող կ'անցնի մինչև կէսօր: Բայց կէսօրէն վերջ Թշնամին իր ուժերը չաւցնելով՝ աւելի ամուր կը պաշարէ գիւղը: Կռուողները կը քաշուին եկեղեցու գլուխ և այնտեղէն կը չարունակեն կռիւը, աւելի վերջ պարտաւորուած կը լինին եկեղեցիի մէջ պաշտպանուելով չարունակել դիմադրութիւնը, որը կը տեւէ մինչև ժամը 2. փամփուշտի պաշարը վերջացած լինելով՝ կը դադարեցնեն դիմադրութիւնը: Թշնամին խոտեր բերելով կ'այրէ եկեղեցին, ինչպէս և մէջը պատսպարողները, Թուով 12 հոգի:

Այս կռիւներէն յետոյ դաշի մէջ բոլորովին կը դադրի երթեւեկութիւնը, Թուրքերը չեն համարձակիր դուրս գալ ֆէտյու ահէն, իսկ Հայերը դուրսը չեն երեւար, վախնալով, որ մի քուռէ Թուրքերու վրէժ-

---

ՕԹՆԷ ԴՈՒՆ ՓԵՂՔԻ ԵՒ ԱՍՏՂԸ ՔԱՕԱ ՊԻՏԻ ՕԹՆԷ

ԸՆՏԱՆԻՔԻ ԱՍՏՂԸ
(L'ETOILE du FOYER)

Առեւտրական և երկրագործական ժողովրդային վարկի հաստատութիւն

Անանուն ընկերութիւն.— դրամագլուխ՝ 3,000,000 ֆրնք.

որ կրնայ 3.000,000,000 ֆրնք-ի բարձրացուիլ վարչական խորհուրդի պարզ որոշումովը:

Կեդրոնատեղի.— 137 Boulevard Sebastopol - Paris

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԴՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ Արեւելեան պետութեանց

Սավօյ Օթէլի օճիք, Պուրճ, Պէյրութ

ԵԼԵՒՄՏԱԿԱՆ ՁԻՒՂ
Ապահով պայմանագրութիւնով
ՕԺԻՏ

Երաշխաւորեալ տոկոս 6%, Ակռ զատ մասնակցութիւն ընկերութեան չահերուն:

ԿԱԼՈՒԱԾԱԳԱՆ ՁԻՒՂ,
ՎԱՐԿԵՐՈՒ ԲԱՑՈՒՄ
կալուածի վրայ փոխատուութիւնք՝

վճարելի 10—15—20 տարիէն, որոշուած պայմանաժամէն առաջ ուզողը կրնայ վճարել:

ԸՆՏԱՆԻՔԻՆ ԱՍՏՂԸ ընկերութիւնը ներկայիս 75,000է աւելի անդամ ունի, Մինչև 1 Ապրիլ 1931 Ընտանիքին Աստղը 135 միլիոն փռնկ տուած է, գրաւով 500 միլիոնէ աւելի արժէք ունեցող անշարժ կալուածներու վրայ:

Աւելի թղթակցութիւն ուղղել՝ B.P. 821, Beyrouth

AZTAG
JOURNAL QUOTIDIEN ARMÉN.
B. P. 587
BEYROUTH, Liban
Directeur - Propriétaire
HAIG BALIAN

ԲԱԺԱՆՈՐԴՈՒԹԻՒՆ
ՍԻՒՐԻԱ տար. 550, վեցամսեայ 300 ՍՈՒ.
ԱՐՏԱՀԱՄԱ. տարի 7, վեցամսեայ 4 տոլար
Տնօրէն - խմբագիր՝ ՀԱՃԻՆ ՊԱԼԵԱՆ

ԱԶԴԱԿ

ՕՐԱԹԵՐԹ
ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԳԻՏԱԿԱՆ

ارتاك
جريدة سياسية ادبية اقتصادية حرة

ԵՐԵՔՇԱԲԹ ՄԱՐՏ 1932 | 15 | ԶԵՌՔԸ ՀԱՍՏ 2.50 ՍՈՒ.Դ.

Ձ. ՏԱՐԻ | Ամեն առաքում պէտք է ըլլայ բերքիս տնօրէնին հասցէին | ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԱՄԷՆ ՕՐ, ԲԱՑԻ ԿԻՐԱԿԻ ԵՒ ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ ՕՐԵՐԸ | Չնուաստարակուած ձեռագիրները չեն վերադարձուիր | Թիւ 11 (588)

ՀԱԿԱԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ՉՕՐԱՒՈՐ ՇԱՐԺՈՒՄՆԵՐ ՀՆԴԿԱՍՏԱՆԻ ՄԷՋ

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

ԱՀԱ ՓԱՍՏԸ

Պոլսական թերթերը շարաթ մը առաջ հայորդեցին թէ՝ Թիւրք պէյ մը, Իթթայի մեծ ճամբուն վրայ, խուռն բազմութեան մը ներկայութեան ապտակած է ծանօթ ընտանիքի մը պատկանող անգլուհի մը, Թիւրք ժողովուրդի արժանապատուութիւնը վիրաւորած ըլլալու ամբաստանութեամբ։

Չենք գիտեր թէ՝ ինչո՞ւ և ի՞նչ պայմաններու տակ անգլուհին նախատած է Թիւրք պէյն ու Թիւրք ժողովուրդը։ Եւ եթէ նոյն իսկ պահ մը հաւատանք որ օտարուհին համարձակած է նման յանդգնութեան մը, չէ՞ որ «արդիացած» Թիւրքիոյ մէջ կը գտնուի, և ուր, ինչպէս կը յայտարարեն միշտ օտար թերթեր և միսիոնարներ, մասնաւոր յարգանք կը տածուի օտարներու հանդէպ և մարդիկ բոլորովին բարեփոխուած և քաղաքակրթուած են։ Դեռ քանի մը ամիս առաջ, քրիստոնէական աղջկանց ընկերութեան մը վարչութեան անդամ Ամերիկուհի մը, քանի մը ամիս Պոլիս մնալէ վերջ երբ կը վերադառնար Նիւ—Եորք, հոն տեղական ժամուլին կը յայտարարէր որ՝ Թիւրքերը շատ կնամեծար են և քաղաքակիրթ։ Ամերիկուհին իր մասնաւոր գնահատութիւնն ու հիացումը կը յայտնէր Թիւրքիոյ մէջ տիրող «արդար» օրէնքներու և վարչութեան համար։

Այս ապտակի պատմութեամբ չի պիտի զբաղուէինք եթէ վերջին քանի մը տարիներուն Թիւրքական թերթերը չի հայորդէին թէ՝ ապտակող պէյը անմեղ է և անգլուհին է մեղաւորը, քանի որ համարձակած է նախատել Թիւրք ժողովուրդին արժանապատուութիւնը։ Պէյը ազատ արձակուած է և դուրս գտնուելէն իսկ հարկ չէ տեսնուած։ Աւելին, այս առթիւ Թիւրք թերթեր կրակ ու բոց կտրած, բոլոր օտարները մէկ չուրով կը լուան և կը սպառնան անոնց ապտակ հայհոյութիւններով։

Թիւրք մամուլի այս արտայայտութիւնն ու վճիռը, ամբողջ «արդիացած» Թիւրքիոյ ժողովուրդին ու կառավարութեան հոգեբանութիւնն է։ Ով կը համարձակի փոքրիկ դիտողութիւն մը կամ նախատինք մը ուղղել Թիւրք ժողովրդին, արժանի է և՛ ապտակի և՛ լինչի։ Քաղաքակրթուած Թիւրքիոյ մէջ օրէնքի գիտակցութիւնը այսչափ է։

Հետաքրքիր է սակայն իմանալ թէ՝ ի՞նչ մեկնութիւն պիտի տան ապտակի այս անկիրթ արարքին այն Թրքամոլ միսիոնարներն ու միսիոնարուհիները, որոնք գինովցած Թիւրքիոյ հանրապետականութենէն և արդիացումէն, եւրոպական և ամերիկեան ոստաններու մէջ Թրքատպաստ փրոփականտներ կը մղէին։ Թիւրքիան և Թիւրք ժողովուրդը քրիստոնէացնելու ցնորական յոյսեր սնուցող Պարթըն. ներն ու Փաթրիքները ի՞նչ կը մտածեն այժմ, երբ օր ցերեկով օտարուհի մը կ'ապտակուի բազմամարդ հրապարակի վրայ, քիթէն ու բերնէն արիւն կը հոսի, սակայն Թրքական արդարութիւնը անմեղ կը հռչակէ հեղինակը։ Եթէ ապտակուողը հայ կին մը ըլլար և թափառածը հայու արիւն, ի հարկէ այս հարցումը ընելու միամտութիւնը չի պիտի ունենայինք, քանի որ յանցաւորը հայը պիտի ըլլար, համաձայն միջազգային կարծիքին։ Քրիստոնեայ անգլուհի մըն է զոհը այս անգամ և հաւանական է տիրոջը խօսքը քարոզելու պաշտօն ունեցող փափկասուն տիկին մը։

Անգլուհիի մը ապտակուած ըլլալու պարագան չէ որ առիթ կուտայ մեզ գրելու այս տողերը, այլ այդ տխուր և տգեղ արարքի հետևանքին պաշտպանութիւնը Թիւրք մամուլի էջերէն և Թիւրք արգարութենէն։ Պէյը իրաւունք ունէր նաև այս անգամ, քանի որ անգլուհին պատկառանքով չէ յիշած Թիւրքին անունը։

Հիմա պիտի հաւատա՞ն արդեօք մեր օտար բարեկամները որ Թիւրքին գլխարկն է փոխուած և ոչ թէ գլուխը, արտաքին տարազն ու շապարն է փոխուած, բայց ոչ հոգեբանութիւնն ու ներքին մարդը։ Վերջապէս պիտի հաւատա՞ն հայ և օտար բոլոր թերահաւատները թէ՝ եթէ Թիւրքը այսօր ալ կը շարունակէ հալածել մեզ և մութ ու գաղտնի դաւեր կը սարքէ մեր ժողովուրդի ֆիզիքական գոյութիւնը վերանգելու համար, ոչ թէ անոր համար որ մենք յանցաւոր ենք կամ գէշ դիտաւորութիւններ ունինք իրեն հանդէպ, այլ անոր համար որ հին մտայնութիւնն ու հոգեբանութիւնը կը տիրէ Թիւրքին մէջ։ Ջարդի, Թալանի և արիւնի ծարաւն է որ զինք կը մղէ նոր ոճիրներու և նոր սաղրանքներու։

Լոզանի անպատիւ դաշնագիրը սրբագրելու և անոր վաւերացումը ապահովելու համար քանիցս ձայն բարձրացնող և բեմերէն կոչեր ուղղող Թիւրքիոյ բարեկամ առաքելները, որոնք «Ազգի ազատութիւն կայ արդի Թիւրքիոյ մէջ» կը պոռային, անոնք՝ որոնք Թիւրքիոյ դէմ եղած «անիրաւութիւններէ» և հայերու յանցապարտութենէ կը ճառէին, ի՞նչ պիտի ըսեն այժմ։ Դեռ պիտի շարունակե՞ն լուալ Թիւրքին մեղքը և աչխատիլանոր «իրաւանց» պաշտպանութեան մեծ ու պզտիկ, աղիկ թէ՝ պարոն օտարականները, որոնք սովորութիւն ունին Թիւրիմացութեան վերագրելու Թիւրքին բնազդային ոճիրներն ու մեղքերը։

Մենք չենք յուսար որ անգլուհիի մը կամ ամերիկուհիի մը ապտակումը, նոյն իսկ բռնաբարումը Թիւրք պէյի մը կամ «բալիքասիր» կոմիտէ, պիտի կրնայ փոխել օտարներու կարծիքը Թիւրքիոյ մասին և զանոնք գրգռել Ջենք սպասեր որ Պոլսոյ հրապարակին վրայ տեղի ունեցած այս լրբութեան արարքը և Թիւրք մամուլի այնքան նախատեղի ունեցած այս լրբենի

ՕԼԻՎԸՐ ՊՈԼՏՈՒԻՆ ԵՒ Հ. Յ. ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԻՒՆԸ

«Ասպարէզ»ի մէջ կը կարդանք.—

Անգլիոյ նախկին նախարարապետ Սըր Էնթընի Պոլտուինն զուարկ Օլիվըր Պոլտուինն, որ սոցիալիստ է այժմ և պարլամէնտի անդամ, Ամերիկա կը գտնուի այս միջոցիս։

Օլիվըր Պոլտուին ծանօթ է Հ. Ը. Դաշնակցութեան չարքերուն իբրև ընկեր Պոլտուինի, որովհետև նա պաշտօնապէս ստանձնագրուած է Դաշնակցութեան չարքերուն մէջ տասը տարիներէ ի վեր։

Ընդհանուր պատերազմի ժամանակ ան եղած է հայկական բանակի մէջ եւ իբրև կամաւոր սպայ՝ ծառայած է հայկական հասարակութեամբ և հայկական եւ ազգոյնի ատկ։

Իր Լոս Անճէլըս գտնուելու առիթով փափաք յայտնած էր տեսակցութիւն ունենալ Հ. Ը. Դ. տեղւոյս կազմին հետ, բայց իր յանկարծական մեկնումի պարագան արգելք ըլլալով կոմիտէիս կազմի ընկերներ Սաժուէլ Ոչտունի եւ Ա. Ջէկլիկեան կը ներկայանան իրեն։

Նրիասարդ Պոլտուինը Ուլլըր էպէլ Քլըպը կը գտնուէր իր երկրորդ լեկչրը տալու նոյն օրուան մէջ, բայց Դաշնակցութեան անունը լսելով առանց յոգնութեան ոևէ նշանի՝ ուրախ, սիրալիր, իր զեղեցիկ հասակով դրան մէջ կեցաւ և հայերէն լեզուով «բարև ձեզ» ըսաւ, սեղմելով մեր երկու ընկերներու ձեռքերը։ Ցետոյ, ինչքան որ ժամանակը թոյլ կուտար, մինչև իր լեկչրին սկսելը, խօսեցաւ հայկական բանակի մէջ իր յիշողութիւններէն, հետաքրքրուեցաւ մեր այստեղի կազմով և ընկերներու թիւով և ցաւ յայտնեց որ միջոց չեղաւ բոլոր ընկերները տեսնելու։

Ցառուկ բարևներ յայտնեց իր զինակից և յեղափոխական ընկերներուն, խնդրեց որ ներկայ ըլլան իր լեկչրին և թոյլատրեց մաժուլին հաղորդել այս մասին։

ա) Պէտք է դադրիլ մեզ փոխրամասնութիւն կամ գաղթական կոչելէ։ Այս բառերը կը չդիմանէն մեր Լիբանանեան իրաւունքները. մանաւանդ անոնք կը չդիմանեն մեր Լիբանանեան ուժերը։

բ) Եւ, հետեւաբար, թող տիրապահօրէն ճանչնան մեր իրաւունքը Լիբանանեան երեսփոխանական ժողովին մէջ մեր թուին համապատասխան մեր ներկայացուցիչները ունենալու, ինչ որ փոխգարձ և անվիճելի օգտակարութիւն պիտի ունենայ։ Կը հաւատացնենք, որ երբ մեր քաղաքացիական իրաւունքները ճանչցուին, մենք պիտի գիտնանք մեր Լիբանանեան պատասխանատուութիւնները արժեցնել։

Ասոնք չեն միայն քաղաքացիական տարրական պահանջներ որ կը պարտադրուին, մի անգամ ընդմիշտ, վերջին մարդահամարի տրամաբանութեամբ։ Մանադրութիւն մը յաւիտենականօրէն չկրնար հակասել իր իւաւագիտական ըմբռնումին։

ՀԵՒՈՆ ՓՕՓՈՒԴԵԱՆ

Թարգմ.՝ Ա. Ռ.

ՄԱՐԶԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔԸ
ՀԱԼԷՊԻ ՄԷՋ

Ներկայ «կգօնին բացուելէն վերջ, Հալէպի Հ. Մ. Ը. Մ.ի Ա. խումբը իր սեփական մարզադաշտին վրայ աժօրյս 6ին կիրակի օր իր առաջին մրցումը կատարեց ռեդոյս «Ալէքսիօն Միլիթէրթի խումբին դէմ մօտ երկու հազար հանդիսատեսներու ներկայութեան։

Մրցումը սկսելէն 2 վայրկեան ա. ոաջ խումբերը միաշարք և աթլէթ վազքով դաշտ իջան, ներկաներու բուռն ծափահարութեան ատկ։

Մրցումը սկսաւ ժամը ճիշդ 16ին. դատաւորութեամբ օդանաւորդ Գրն. Մաժանիի։

Հազիւ 5 վայրկեան անցած Հ. Մ. Ը. Մ.ի մարզիկները վարպետ խաղարկութեամբ գնդակը հակառակորդ խումբին բերդին ժօտեցնելով կը նչանակեն Ա. նչանակէտը։

Ասոր կը չարունակուի երկու խումբերուն չարձակողականով, գնդակը հակառակորդին բերդին առջև կը տարուբերուէր մօտ 5 վայրկեան, և սակայն հակառակորդի խումբը իր գերագոյն ճիգը թափեց և տասը վայրկեան վերջ նչանակեց իր Ա. նչանակէտը։ Հ. Մ. Ը. Մ.ի մարզիկները չուտով փոխարինեցին և հազիւ 1 վայրկեան անցած նչանակեցին Ր. նչանակէտը։ Առաջին կիսախաղը լրանալուն մօտ 15 վայրկեան կը մնար թէև, և սակայն երկու խումբերուն արտակարգ ճիգը ապարդիւն անցաւ։

Երկրորդ կիսախաղը կը սկսի երկու խումբերուն բուռն չարձակողականով. երկու բերդերն ալ տագնապալի վայրկեաններ անցուցին և սակայն նոյն մարզիկները պաշարման չղթան չուտով կտրեցին և այս անգամ գնդակը մօտ մէկ վայրկեան հակառակորդի բերդին առջևն էր, երբ վերջապէս Հ. Մ. Ը. Մ.ի աչալուրջ մարզիկներուն աչխատանքը պսակուեցաւ նչանակելով երրորդ և վերջին նչանակէտը։

Հ. Մ. Ը. Մ.ի մարզիկները վարպետ խաղարկութեամբ բոլոր առաւելութիւնները ցուցադրեցին։ Ցառաջապահները լրիւ ըմբռնած իրենց դերը, ճարպիկ չառաջխաղացումով հակառակորդ ուժեղ խումբը չաճախ նեղի և չուարեցնի մաճանեցին, իսկ չեռասպահները իրենց պողպատի ամրութեամբ իրենց դիրքերը պահեցին անխոցելի։

Այսպէս մրցումը վերջացաւ Հ. Մ. Ը. Մ.ի 3—1 դէմ չաղթանակով։

Դատաւորը Գ. Տամանիի ամբողջ խաղի ընթացքին ցոյց տուաւ իր դերի կատարեալ գիտակցութիւն և անթերի վերաբերմունք, որը արժանի է մեծագնահատանքի։

«Ես կրկնակի կերպով ուրախ եմ, ըսաւ, որովհետև Ռուբէն Մամուլեանն ալ տեսաւ այսօր»։

Ընկեր Օլիվըր Պոլտուին մարմնով, մտքերով և պերճախօսութեամբ մեծ չահաչունչիութիւն ունեցած է այս տասը տարիներու ընթացքին։

«Անգլիական Բազաքականութեան Ապագան» նիւթին չուրչ իր լեկչրով նա ի չայտ բերաւ գաղափարական զինուորը, իմաստուն ընկերվարականը եւ անգլիացի խոհեմամիտին ապագայ քաղաքագէտը։

Ուրիշըր էպէլ թատրոնը լեցուն էր խուռն բազմութեամբ, որոնք որոշապոստ ծափերով թնդացուցին սրահը, երբ ան քաղաքական փաստաբանութիւնները վերջացնելով մարգարէական կրակով փակեց իր խօսքը։

Ընկ. Պոլտուին չաջորդ օրը մեկնեցաւ դէպի Արևելեան Նահանգները, իսկ անկէ դէպի իր հայրենիքը։

Կարդացէք եւ Տարածեցէք

«ԱԶԴԱԿ»Ը

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔ

ՆԵՐԳԱՂԹԻ Բ. ԿԱՐԱԻԱՆԸ
ԲԱՔՈՒՄ ՀԱՍԱՒ

Ֆրանսայի Հօկի կեդր. վարչութիւնը սեսցած է հեռեւեալ հեռագիրը.—

Գաբում, 29 Փետր.—

Ասուչս 27ին Գաթում ժամանեց ներգաղթի 1250 հոգինոց բ. կարաւանը։ Դիմաւորեցին Խ. Հայաստանի կառավարութեան և Հօկի լիազօրները, ինչպէս նաև բազմազգի աչխատաւորներ։ Զինուորական նուագախումբը կը նուագէր Միջազգայինականը, իսկ նաւի վրայ կ'երգէր երկսեռ երգչախումբը։

Եկեղորները տեղաւորուեցան հանրակարարաններուն մէջ։ Փետր. 28ին կայացաւ բացօդեայ միթինկ. ողջոյնի խօսքով հանդէս եկան Խ. Հայաստանի կառավարութիւնը, Հօկի և ներգաղթի լիազօրները։ կեցցէներն ու ծափերը անվերջ կը չարունակուէին։

Երկու օրէն կարաւանը կը մեկնի դէպի Խ. Հայաստան։

ԳՐԻԳՈՐ ՎԱՐԴԱՆԵՑ

ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԱԿԱՆ ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆԸ ՄԱՑԻՍԻՆ

Ներգաղթի պատուիրակ պրն. Շահվէրտեան Սելանիկի մէջ յայտարարած է թէ երրորդ կարաւանին մաս պիտի կազմեն միայն 1200 հոգի, որոնք պիտի բաղկանան որակեալ բանուորներէ։ Այս կարաւանը ճամբայ պիտի ելլէ ամսոյս վերջերը։

Պիտի կազմուի նաև ուրիշ երկու կարաւան դարձեալ Մակեդոնիոյ և Թրակիոյ չրջանէն, որոնց մեկնումը պիտի փութացուի։ Այս կերպով Թրակիայէն և Մակեդոնիայէն գաղթելիքներու թիւը պիտի հասնի 3000ի։

Պրն. Շահվէրտեան Սելանիկի մէջ յայտարարած է որ կաթողիկոսական ընտրութիւնը տեղի պիտի ունենայ Մայիսին։

ՀՄԾԿԱԿԱՆ ԹԱՂ ՄԸ ՊԼԵՐՈՒԹԻ ՄԷՋ

Կիլլապի Կիւլպենկեան ֆոնտէն պ. Ներսէս Կիւլպենկեանի կողմէ 15,000 տոլար յանձնուած է Բարեգործականին, որպէսզի Ազգերու Դաշնակցութեան Նանսէնեան Օֆիսին հետ համախորհուրդ, բնակարաններ չինուին գէյրութի գաղթականի փուզման հետևանքով անպատսպար մնացած գաղթականներու համար։ Թաղը կամ փողոցը պիտի կոչուի «Կիւլպենկեան»։

***

Նոյն օրը ժամը 14ին, Հ. Մ. Ը. Մ.ի պահեստի խումբը, Հ. Մ. Ը. Մ.ի դաշտին վրայ, մրցեցաւ ռեզոյս խումբին «Էիկ—Ալէքինդի հետ ուր Նորէն հայ մարզիկները չաղթանակեցին 0—1 կոլով։

***

Այսպէս խաղի սէզօնի բացումով Հ. Մ. Ը. Մ.ը պատեհութիւն կունենայ բոլոր հայ երիտասարդներուն և պատանիներուն մէկտեղուիլ Հ. Մ. Մ. դաշտին վրայ ամեն կիրակի, դիտելու բոթբոը և գնահատելու խումբերու մրցումը։

Թէ ազգային և թէ մարզական մեծ և կարևոր ծառայութեան կոչուած Հ. Մ. Ը. Մ.ը արժանի է ամէն քաջալերանքի և գովաբանութեան, պէտք է մանաւանդ խնամք և գուրգուրանք ունենանք Հ. Մ. Ը. Մ. պահպանման և անոր զարգացման գործին։ Ամէն գիտակից հայ պարտականութիւն ունի այդ ուղղութեամբ։

Ժողովուրդը կը սիրէ Հ. Մ. Ը. Մ.ը ասկէ քաջալերուած այս միութիւնը պէտք է իր կարելին ընէ դառնալու օրինակելի միութիւն։

Հալէպ, 7. 3. 1932 ԹՂԹԱԿԻՑ

ՀԱՅՈՒ ՄԸ ԶԱՐՀՈՒՐԵԼԻ ՈՃԻՐԸ ՖՐԱՆՍԱՅԻ ՄԷՋ
ՈՃՐԱԳՈՐԾԸ ,ԶԷՅՓՈՒՆՑԻ ԳԷՈՐԳ ՊԱՐՈՆԵԱՆ ԶԵՐԲԱԿԱԼՈՒԵԼՈՎ ԿԸ ԽՈՍՏՈՎԱՆԻ ԻՐ ՈՃԻՐԸ

«Մաթէն»ը կը գրէ.—

«Վաքսուցամեայ եւ այրի որմնադիր մը, Մովսէս Գարոճեան, բնիկ Զէյթունցի երկու տարիէ ի վեր կը բնակէր Իսի լէ Մուլինօ, համեստ բնակարանի մը մէջ, ուր երկու սենեակ վարձած էր։

Մ. Գարոճեան, կրթեալ եւ հաղթահար մարդ մը, պարբերաբար միայն կ'աշխատէր եւ բաւական կոկիկ հարստութիւն մը ուներ։

Մարտ 3ի գիշերը գայն սպաննուած գտան իր բնակարանին մէջ, գլուխն ու դէմքը ծապարի հարուածներով այլանդակուած. Ոսթիկանութիւնը առաջին քննութիւններէն կարելի չեղաւ ոեւէ հետք ձեռք ձգել ոճրագործին վասին։ Սակայն արդէն իսկ կասկածներ կը ծանրանան ոմնադիրին հետ։ Ոստիկանութիւնը վարժարանին մէջ դասախօսս ըլլալով հանդերձ, Իսի լէ Մուլինօյէն Վիլժուֆ տասորուած էր։ Սպաննուած որմնադիրին այս զարմիկը, մեծ խնամով դաստիարակած էր որմնադիրին հետ։ Գէորգ Գարոճեանը, 22 տարեկան երիտասարդ մը, որ դասախօսին կը պատեհ էր դիրք, Սակայն, դժբախտաբար, Գէորգ Գարոճեան բնաւ չէր սիրեր աչխատիլ։ Ան կը նախընտրէր ձիարշաւները եւ գրօսարաններ, ուր թէ ոեւէ ատխատութեան սենեակ։ Գէորգ իր այս ընթացքին մէջ այնքան յառաջ գացած էր, որ իվերջոյ անբարոյական վաստակաբեր մը դարձաւ։ Ան յաճախ կուգար իր հօր եղբօր Մովսէսի մօտ եւ անկէ դրամ կորզելու միակ նպատակաւ։ Որմնադիրը չէր գլանար իր ազակցութիւնը այս անատակ հետ։ Ոճրագործութեան օրուան գիշեր, երբ Մովսէս կը ննջէր Գէորգ գաղտնագողի կը մտնէ անոր սենեակը եւ բարձին տակ պահուած 1100 ֆրք. կը գողնայ։ Հետեւեալ առաւօտ, որմնադիրը կը նմանուի գողութիւնը եւ կը գանգատի իր հայ դրացիին Նազարէթի, որ խորհուրդ կուտայ անոր բոլորել ոստիկանութեան մօտ։ Սակայն Մովսէս չուզեր այդ միջոցին դիմել, անտարակոյս ներողամտութեան ոգիէ առաջնորդուած, հանգչեալ իր հետևորդին։ Զոհերէաբքի օր, Մովսէս եւ Գէորգ միասին լաւ մեծ մը կրնեն։ Երեսասարդը յետոյ կը մեկնի, որովհետեւ թէեւ ցեցկիներուն մին ճեմարած էր գայն, սակայն ոտիկ, պատեհեցայ մը, ժամը 14.30ին անոր հանդիպած էր փողոցին մէջ։

Ոճիրը իսկոյն պատկան չխանութեանց հաղորդուած ըլլալով, ոստիկ ննջիչներ եւ հարցաքննիչ դատաւոր մը դէպքին վայրը փութացին։ Կատարուած ննջութիւններէն յայտնի կ'ըլլայ, թէ ծեր ուսիները սպաննութենէն յետոյ, ոճրագործը գողցած է անոր տաս հազար ֆր.ի մօտ դուլարը զոր ան միօտ իր վրայ կը պահէր։ Սեղեակին մէջ ոեւէ կասկած ծեղքն չէ տարծած եւ պայքարի ոեւէ նեսի չկայ։ Նոյնպես կարելի չէ եղած ձեռքի հետքեր գրսեցել։

*** Երկաթուղիի հակակոռի պատասխանի մը արձագանութեան եւ Լառօսի ոստիկ. գինուորներու միջամտութեան վրայ, ձերբակալուած է Գէորգ Գարոճեանը, որ Փարիզի կայարանէն ճեպընթացով Մարսիլիա կը մեկնէր։ Ձամբու ընթացքին կառախուսիչն *քօնթրոլէօրը* Գարոճեանէն տմսակ ուզելով, երիտասարդը չի կրնար ցոյց տալ։ Ասոր վրայ կը հրաւիրուի կայարան իջնել փոխարժէքը վճարելու, սակայն անիկա կը յայտնէ թէ դրամ չունի։

Կառախուսիչը հազիւ Լառօս—Միժէն հասած էր երբ ոստիկան գինուորներու հարիւրապետ մը եւ ոստիկան գինուոր մը վրայ կը հասնին, որոնք գինքը պահականոց կը տանին։ Տեղւոյն ոստիկանապետը կանխաւ լուր առած ըլլալով դէպքին մասին, կը կանգնի եւ ուսերով երեւան կը բերէ որ այս երիտասարդը Նոյնիսկ Իսի լէ Մուլինոյի ոճրագործն է։ Արդարեւ Գէորգ Գարոճեան պահ մը վերջ իր ինքնութիւնը կը խոստովանի թէ՝ ինքն է ոճրագործը։

Գէորգ Գարոճեան ժուանեիի բանտը կը գտնուի հիմա, ուրկէ Փարիզ պիտի փոխադրուի։

«ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ»

ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ՎԵՐՋԱՑԱՆ

Հինտէնպուրկ կը Շահի Մեծամասնութիւնը

Պէռլին, 14 Մարտ.— 37 միլիոն 380,000 ձայնի վրայ Հինտէնպուրկ չահեցաւ 18 միլիոն 487,000 ձայն. Հիթլէր 11 միլիոն 300,000 ձայն, Թալման 4 միլիոն 950,000 ձայն, իսկ Տէօյչպերկ 2 միլիոն 546,000։

Թէպէտ Հինտէնպուրկ չահած է ձայներու հարիւրին 49, սակայն համաձայն գերմանական սահմանադրութեան այս բնտրութիւնը օրինական չի նկատուիր։ Մինչև 8 օր տեղի պիտի ունենայ երկրորդ ընտրութիւն մը։

ԱԶԳ. ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ՍՊԱՌՆԱԼԻՔԸ

Ժընեվ.— Ընդհանուր կերպով կ'սպասուի որ ձաբոնը ընդունի որոշումը։ Այս որոշումը Ազգ. Դաշնակցութեան կողմէ միջնէ այժմ տրուած որոշումներուն ամենահասստատմիսն է։ Այս վերջին առիթը է որ ձաբոնի կ'ընծայուի ընդունելու համար ճաշտարար գործողութիւն մը եւ եթէ ձաբոնցիները փախցնեն այս առիթը,ժողովի կոմիտէն արսօնուած պիտի ըլլայ յանձնարարութիւններ ներկայացնելու։

Կը կարծուի թէ եթէ ձաբոն չհամակերպի, այս բանը առաջ պիտի բերէ 16րդ յոդուածին մեխնական գործադրութիւնը, իր պարտադրած պատժոյ միջոցներով հանդերձ։ (ՌԻԻԹԻՐ ԴՈՒՐ.)

ՁԱԲՈՆ ՉԻՆԱՍՏԱՆԻ Կ'ԱՌԱՋԱՐԿԷ ԲԱՆԱԿՑՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ՎԵՐՍԿՍԻԼ

Շանկայ.— Թշնամութիւնները դադրեցնելու համար վերջնական համաձայնութեան մը յանգելու ստիպողական դիրքը ընդգծուած է չինական իշխանութենց ուղղուած ճաբոնական պատասխանագրի մը մէջ, որով կը յայտարարուի թէ ձաբոնցիք պատրաստ են սկսելու բանակցութեանց, համաձայն Ազգ. Դաշնակցութեան ժողովին 4 մարտ թուակիր որոշման, եւ յետոյ վիճաբանելու ճաբոնական զինուորներու ետ քաշուելու խնդիրը։

ՉԻՆԱՍՏԱՆԻ ՊԱՏԱՍԽՈՍԸ

Շանկայ.— Թշնամութեանց դադրեցուցման վերաբերեալ ճաբոնական առաջարկութեան մը չինացիներու կողմէ տրուած պատասխանը երեկոյեան յանձնուեցաւ Անգղիոյ դեսպանին։ Սոյն պատասխանը բանակցութեանց սկսուելուն համար իբրեւ անհրաժեշտ պայման կը դնէ թէ բանակցութիւնները պիտի դառնան ճաբոնական զինուորներու ամբողջապէս եւ առանց պայմանի ետ քաշուելուն շուրջը։

ՊՈԼՇԵՒԻԿԵԱՆ ԳԱՂԱՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐ
ԵՐԵԻԵԼԻ ՀԱՅԵՐ ԳՆԴԱԿԱՀԱՐՈՒԱԾ ԵՆ ՊԱՔՈՒԻ ՄԷՋ

Հռոմ.— Ռիկայէն կը հեռագրեն թէ, կէփէուի գործակալները բազմաթիւ ձերբակալութիւններ կատարած են Ազրպէյճանի մասուորականութիւնն չարքերուն մէջ։ Պաքուի մէջ գնդակահարուած են հաւաքականն ինտելիկենտներէն 7 հոգի, որոնք անտեսական լրտեսութիւնի համար ամբաստանուած էին։ Գնդակահարուածներուն մէջ կան նաեւ երեւելի հայ անձնաւորութիւններ։ Գնդակահարուած են նամանաւանդ երկու վրօֆիլէօրներ, որոնք ամբաստանուած էին թէ կ'անդամակցին «Մուսաւաթ» անկատողական կազմակերպութեան։

Պօմպէյ 12 Մարտ.— Կառավարութիւնը Ազգան սահմանագլուխը պինուորներ կը համախմբէ ապստամբներու կողմէ չարձակում մը գործելու երկիւղին տակ։ Ազգան ապստամբներու պետը սպաննուցած է իսկապէս, սահմանագլուխը արչաւել նէթ կանտին ազատ չարձակուի անմիջապէս։

Անգղիական իշխանութիւնները չարժման մէջ դրին օդանաւային կարևոր ոյժեր որոնք հրաման ստացան ռմբակոծել սահմանագլխի մօտ ամէն տեսակ համախմբումներ։

ԱՐԵՒՄՏԱՀԱՅ ԳՐԱԳԷՏՆԵՐ

ԴՈՒՔԷՆ ՈՐԲԵՐԵԱՆ
(1874—1931)

Դեռ երկա՜ր տարեն Միլուա՜յ մը պիտի կրնայ իր միակ սիրելաթափով մեր սրտերը սեղմել, Թումբս Կէյ մը իր «Ղերերզով» մեր հոգիները թախիծով համակիլ, Պէչկէօթիւրեան մը «Սրինգ»ով ու Թոթոխեանց մը «Միծեռնակ»ով մեր հայրենաբաղձ աչքերէն արցունքներ խլել, բայց չեն կրցած ու երբեք պիտի չկրնան յուզել ոևէ սիրտ, տասնեակներով հատորներու հայր ու արդէն իսկ մոռացումին հետ հաչտուած book makerները։

Բայց չի բաւեր թախիծ ունենալ։ Էականը՝ հոգիներուն խորը իջնելու այն մոգական ու աստուածային արուեստին տէր ըլլալն է։ Ու ասիկա՝ ձեռք չի բերուիր ո՛չ գիչերային հակումներով և ոչ ալ անանուն վաստակով։ Անոնք որ աչխատանքին չատագովներ են և յարատեւ ճիգով և ամէն բանի տիրանալու միամիտ հաւատքը ունին, իրենց նուաճումներու ցանկին մէջ երբեք պիտ չկրնան արձանագրել այդ մէկը՝ որ բանաստեղծութիւնը ինքն իսկ է։

Ծիչեցէք Անաբէ Շէնիէն, կատափնատին ասկ ինկող այդ եղերաբաղդ քերթողն ու իր խօսքը։—

L'art ne fait que des vers;
Le coeur seul est poète!

Թախիծ ունի նաև Որբերեանը։ Խորունկ ու անկեղծ թախիծ մը, որ չատ հեռուէ մերժուած սիրատոմսի մը հեռեւանք ըլլալը։ Այդ յոռետեսութիւնը իր մէջ առաջացած է միայնակ ու անառուեստ հակումներով ու գիտակցութեամբ մարդ արարածին հղձմտութեան հանդէպ այն անմեկնելի ուժին՝ որ Առաուած կը կոչուի։ Որբերեան կը զգա՛յ իր անզօրութիւնը ամենակալին առջև և ասիկա ծանր կռւգայ իրեն։ Ու կը պոռթկայ յանկարծ Որբերեանն նման իր պաչտած հանճարին Գայրնի՝ որ երկար աւեն չանալէ յետոյ մոռնալ կեանքի ունայնութիւնը հաճոյքի չուկաներուն և անձնուրաց զոհաբերութեան լայն բացաստաններուն մէջ, իվերջոյ լքուած ու թեւաթափ գոչեց։—

«— Ու ասկէ յետոյ ամբողջ աչխարհը ինծի համար ընդարձակածաւալ բանտ մըն է»։

Ըսինք արդէն, Թէ Որբերեան կանուխէն մեկնած է Ճիպութի։ Իր կամաւոր աքսորավայրը հասած օրերուն, առնորոշ սարսափով մը կը լեցուի և կը վախնայ նոյնիսկ ինքն իրմէն։ «Ես գարագեղին մէջ չքանաարկուած առիւծին պէս ամէն կողմ կը դառնայ ու խղճի ճամբան չի գտներ»։ Զո՜ւր կ'ոգէ անցեալի փթթենազարդ գարուններուն, իր սիրած դէմքերն ու ծանօթ վայրերը։ Ի զո՜ւր։ Ծովը եռացած կապարի տեսք ունի, երկինքը անկարեկիր է ու խոժոռ։ Հորիզոնները՝ սիչ անթափանց, ճնշող ու խորհրդաւոր՝ կը ժահացնեն հոգիի ճիչերը հայ քերթողին։ Ու այն աւեն Որբերեան գրեթէ խելագար կը դառնայ ու հարց կուտայ ինքնիրեն։ «Ինչո՜ւ եկայ։ Ինչո՜ւ։ Բայց կեանքի հարկեցուցիչ բռունցքը էր որ զինքը նետած էր հոս, աւօրեայնի դաժան հոգը։

Սակայն երկար չի տեւեր անորոշութեան այս պահը։ Իր մէջ կ'արթնայ ճակատագրին դէմ պայքարելու անընկճելի կամքը։

Ականատես կ'ըլլայ սզատագրութեան համար արաբ ժողովուրդին ժան կռիւներուն, ժամկէտն կը զգայ ստեղծագործ զոհաբերութեան գերագոյն իմ ստը, և հաստատօրէն կ'որոչէ նուիրուիլ վսեմ հետչալի մը՝ այսինքն հայ դատին, կը ժառդէ յարաբերութիւն հաստատել արաբ յեղափոխականներու հետ ու երբեք չընկճուիլ։

Իր նախկին յուսահատ վիճակը պատկերացնող էջեր ունի Որբերեան, որոնք վսեմ ու առատապագին ապրումներու դրոչը կը կրեն։ Տխո՜ւր էառանձնութիւնը և աւելի տխուր՝ բարեկամներէ զրկուիլը։ Որբերեան մինչև անգամ չունէր սրատակից ընկեր մը որուն առջեւ բանայ իր տառապանքը։ Մ'յայն ժգոյն ու փղոտած յուշատետրը կայ ձեռքին տակ։—

«— Բառեկամներ կայնի, ու տեսնը մեկ՝ հանի մը բառ, հանի մը տող կը գրեին կեանքի քաղաքականին։ Բառեկամական կապերը թուլցան կամաց կամաց։ Ցուրս մտայնութիւնը եւ դավեսիար յիւսատակներ՝ միևնոյ մըցացին։ Ու մոռացումին աւելի ճզօր՝ մա՛նը զարկաւ, խզեց այդ կապերեն շատերը...»

Կը զգացուի՝ արդեօք այս խօսքերը մարդկային կուրծքէն դուրս նետող տառապանքին մեծութիւնը։ Ու նոր տարիի գիչերը, երբ Որբերեան կը յիչէ անցեալ չէնդող կեանքին օրերն ու զանոնք բաղդատութեան կը դնէ ներկայ անհամբոյր մեռելութեան հետ, ափսոսանքով ըզկը հեծկլտայ։—

«— Սովորութիւն ունեիմ դպրոցին մէջ, ամեն նոր տարիի, գիշերը ժամը 12ին ծափողջունել նոր տարին։ Ուրեցեցիմ վերջին անգամ, որ նեեսերիմ այս սովորութեան, աչխարհի որ անկիւնն ալ որ գտնուիմ։ Հոս գալես իվեր, առաջին տարիները, կը սպասէի մինչև գիշերուան 12ը ու կը զարնեի ձեռներս իրար, սակայն անշուշտ, սպասելով արձագանգին որ չե՛ր գար։ Հիմակ նորեն մինչեւ 12ը կը սպասեմ, նակատս առած ձեռներուս մէջ, եւ ա՛լ չեմ ծափահարեր, վախնալով որ կը վրդովեմ հեռաւոր եւ անյայտ ընկերներու դամբանական հանգստութիւնը»։

Բայց ահռելի՛ բան է ասիկա։ Դրէ՛ք ձեր անձը այս մարդուն տեղ։ Ունենալ անչէկ կարո՞ղ հայրենիքին, բաղձալ մերձեցո՞ւմը հեռաւոր սիրելիներու, և սակայն անոնցմէ հեռու մնալ ծովերով ու լեռներով, աչխարհի մոռցուած մէկ անկիւնը, գեղին աւազներուն մէջ և կրակ արևին տակ, իր ոգեկոչած սիրելիներուն տեղ տեսնել ածխային դէմքը հասարակ բանուորներու, այս բոլորը դգայուն սիրտի մը համար սրդէն իսկ չատ է։ Որբերեանի տեղ ուրիշ մը այդ անելէն դուրս գալու միակ միջոցը գտնէր Թերեւս կեանքին հրաժեչտ տալուն մէջ։ Այդպէս չըներ սակայն Որբերեան։ Ինք ՀԱՒԱՏ է։ Այսինքն, աչխարհի ամենէն տառապած ու յոռետես ազգի զաւակ, բայց նաև ամենէն յամառ ու կենսունակ ցեղի մը ծնողք։ Իր մէջ ունի ցեղային այնպիսի յատկանչական տարր մը, որ երեւան կուգայ ճգնաժամային պարագաներու մէջ։ Ինչ մը ուժգ տառապանք և աւելի դիւրատ կեցիկ պայմաններ Թերեւս ընկճէին Որբերեանը։ Բայց պզտիկ խոչընդոտէ մը նահանջող հայուն պողպատէ նկարագիրը ի չար կուգայ բացարձակ վտանգի պահուն։ Մեր վերջին պատմութիւնը փաստեր չատ ունի այդ մասին։ Ու Որբերեան, ծունկի գալով կը գոչէ։—

«Իմ տառաբաղդ ու տրտագո՛ն հայրենիք պիտի չընկճուիմ երբեք...»։

Վ. ՄԱԼԱԿ

(4) (Շար.)

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՁԱՐՈՆ ԿԸ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԻ ԱՐՇԱԻԻԼ ՍԻՊԵՐԻՈՅ ՎՐԱՅ

ԱՊՍՏԱՄԲՈՒԹԻԻՆ ՀՆԴԿԱՍՏԱՆԻ ՄԷՋ

ԼԻՆՏՊԷՐԿԻ ՏՂԱՆ ԴԵՌ ՉԻ ԳՏՆՈՒԱԾ

ՀՆԴԿԱՍՏԱՆԻ ԱՓՂԱՆՆԵՐԸ ԱՊՍՏԱՄԲԵՑԱՆ ԱՆԳԼԻԱՑԻՔ 4000 ԿՈՐՈՒՍՏ ՏՈՒԻՆ

Գարաշի.— Հնդկաստանի հիւս. սահմաններուն մէջ անգլ. զարկութեան դէմ սեծ ապստամբութիւն մը սկսած է։ Զարթալի մէջ հաւախմբուած 2 միլիոն Աֆղանցիները անգլ. զօրաց հետ կռուելով գրաւած են կարեւոր կէտեր. ընդհարման մէջ 4000 անգլ. զինուոր մեռած է։ Այդ գործողութեան մասնակցող Մումին Վիզիր, Սֆրիտի, Կիլճար Սիւլէյման Հայլ ցեղերն են որ Հնդկաստանի հիւսիսային սահմանագլուխը 7 միլիոնոց զանգուած մը կը կազմեն եւ հպատակ չեն ոչ Անգլիոյ եւ ոչ Սֆղանի։

Սահմանագլուխ հաւաքուած երկու միլիոնոց ապստամբ ցեղերը տէր են վերջին դրութեամբ թնդանօթներու եւ խորտընկեցներու։ Ըրդհանուր պատերազմին մէջ տարիներով անգլ. բանակին ծառայած բարձր սպաներ կը հրամայեն անոնց։ Վերջին ընդհարմանց մէջ գրաւուած են բազմաթիւ անգլ. զօրանոցներ, ռազմանիւթի մթերանոցներ եւ պատերազմ. կամաձներ։

Սֆղան զօրքերը վարդղները վերջնագրով մը պահանջած են Քիշմիրի, Բիշաւէրի, Մէրտինի պարպումը. Այլապէս պատերազմով պիտի առնեն։ Ծաղկած նները ճիճատ հռչակած են եւ կռուելու համար քարոզութիւն կ'ընեն ժողովուրդին։ Անգլիացիք զօրք կը ղրկեն Հիւսիս։ Կացութիւնը շատ վտանգաւոր է։

պաշարման վիճակ Հնդկաստանի մէջ

Գարաշի.— Կանտիէն վերջ ձերբակալուած Բէշաւէրի Սֆղաններուն պետը Ապտիւլ Կաֆֆար հան Սէյլան կղզին աքսորուելու։ Հնդկաստանի բոլոր մասերուն մէջ զինուորական պաշարման վիճակ յայտարարուած է։ Սրեք հոգիի միատեղ գտնուելուն արտօնութիւն չի տրուիր։ Խիստ զրաքննութիւն հաստատուած է։

Ռուսերը կ'ամրացնեն Սիպերիոյ սահմանները

Լոնտոն.— Ճափոնի Մանչուրիոյ մէջ ունեցած պատրաստութիւնները կասկածելով, ռուսիա, Սիպերիոյ սահմաններուն վրայ զօրաւոր ամրութիւններ հաստատել սկսած է։ Մանչուրիական սահմանը ամրացնելէ ի վեր ամրանալու վրայ էր, ճիշդ Ֆլատէրի ամրութեանց նման, որը պատերազմի միջոցին գերմաններ չի կրցան ճեղքել։

Սովիէթական թերթերը փաստաթուղթեր կը հրատարակեն հաստատելու համար թէ՝ ճափոն այլ ունի Սիպերիոյ վրայ եւ կը շեշտեն որ կարմիր բանակը ի վիճակի է փարատելու այդ վտանգը։ Ռուսիոյ մէջ տիրող հանրային կարծիքը այն է որ ճափոնիան չինաստանի հետ իր հաշիւները կարգադրէ եւ ապա հովութիւն ստանալէ վերջ աւելի պիտի ամրացնէ իր Մանչուրիական սահմանը։ Այսքանը որոշ է որ գարունը մեծ անակնկալներ պիտի ստեղծէ ծայրագոյն արեւելքի մէջ։

Արմտիի տակ ռուսաստանի մէջ

Ռիգա 9 Մարտ.— Քառասուն միլիոն հոգի կը տառապին Ռուսիոյ կարգ մը շրջաններուն մէջ տիրող արմաւի պատճառով։ Ցամաքութեան վիճակի մը մէջ կը գտնուին։ Մոսկուայէն ստացուած տեղեկութեանց համաձայն, սոյն շրջաններուն համար ղրկուիլը որոշուած մէկ միլիոն թօնս արմտիի առաքումը ուշացած է փոխադրութեան համար բաւականաչափ կառախումբեր չգտնուելուն եւ ղրկուելիք արմտիքը պատրաստող վայրերուն արմտիքի իրենց պահեստները ձեռք հանել չուզելուն պատճառաւ։

ԼԻՆՏՊԷՐԿԻ ԵՐԱԽԱՆ ԱՌԵՒԱՆԳԻԶՆԵՐՈՒ ՁԵՌՔՆ Է ՏԱԿԱՒԻՆ

Նիւ-Եօրք, 11.— Սբիթալ եւ Պիձ անուն Կոնկութէրները, որոնք կ'օժան դակեն գնդապետ Լինտպէրկի, յոյժ մտազբաղ են։ Սբիթալի երկու զաւակները, առեւանգչութեան մասին սպառնալիք կատարուած է իրենց հօր գործունէութեան։ ԵՒս այժմ, Սբիթալ, Պիձ եւ կէնկութէրներ Դաշնակցային ատեանը յանձնուած են ոգիլից ըմպելիներու մաքսանենգութիւն ընելու մեղադրանքով։

Միեւնոյն ժամանակ, Ալ Քափօնէ խնդրած է որ ազատ արձակուի Լինտպէրկի երախան փնտռելու ի վիճակի ըլլալու համար։

«Ես կարելիս պիտի գործեմ տղան բերելու համար», յայտարարած է Ալ Քափօնէ, որը 200,000 տոլարի երաշխաւորագին մը ներկայացուցած է ազատ արձակուելու համար։ (Ռոյթէր ԳՈՐԾ.)

ՖՐԱՆՍԱՅԻ ՄԷՋ ԿԸ ՓՆՏՌԵՆ ԼԻՆՏՊԷՐԿԻ ԵՐԱԽԱՆ

Հաւր, 12 Մարտ.— Երէկ, «Իլ տը Ֆրանս» շոգենաւը հասնելուն պէս, ոստիկանութիւնը Բարիզէն ստացած հրամանի մը վրայ հսկեց շոգենաւէն ցամաք եկող բոլոր մանուկներուն վրայ, տեսնելու համար թէ Լինտպէրկի զաւակը կը գտնուէր արդեօք անոնց մէջ։ Հարիւրէ աւելի տղաքներ քննուեցան։ Լինտպէրկի տղան չէր գտնուեր անոնց մէջ։

Նոր ապառնալիքներ ղրկուած են Լինտպէրկի

Նիւ-Եօրք.— Ոստիկանութիւնը յայտարարեց թէ կարելի է որ Լինտպէրկի տան մի քանի անդամները ամբաստանուին տղուն առեւանգման գործին մէջ։

Պրիսթօլ (Բէնսիլվանիա)ի մէջ ձերբակալուեցան երկու այր մարդիկ եւ երկու կիներ որոնք հաստատեցին թէ բան մը չեն գիտեր 50000 տոլար փրկագին պահանջող նամակին մասին։»

Նամակը կ'ամբողջէր. «Մենք ողջ ողջ պիտի այրենք ձեր մանուկը, կամ մենք պէտք պարտենք զայն տասը բթամատ երկարութիւն ունեցող դանակով մը։»

Միւաթօլիսի ոստիկանութիւնը տեղեկացուցած է թէ ստորագրութիւնն չը. կրող հեռագիր մը ղրկուած է գնդապետ Լինտպէրկի որով կ'ազդարարուէր ի րեն գադրեցնել Կանկութէր Սբիթալի կողմէ ձեռնարկուած հետազօտութիւնները եւ բանակցիլ ուղղակի Շիքակօի հետ։ Հեռագիրը կ'ամբողջէր «երախան առողջ»։

ՅԱՆԴՈՒԳՆ ԳՈՂՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

Ծոյժ բանկագիտ արհեստական վերարկու մը եւ սաղարտ մը կ'անհետանան կէօթիւկէնի ազգագրական թանգարանէն

Պէռլին.— Ժամանակին Հավայի թագաւորներուն պատկանած և քանի մը միլիոն ոսկի մարք արժէք ունեցող արքայական թանկագին վերարկու մը և սաղաւարտ մը գողցուեցան կէօթիւկէնի հռչակաւոր համալսարանին ազգագրական թանգարանէն։

Վերարկուն Հավայի բնիկներուն կողմէ Ժ.Ը. դարուն սկիզբները բանուած ձեռագործ մըն է և զարկաբերած հազարաւոր կայմեր և դեղին փետուրներով որոնք կը պատկանէին թութակներու շատոնց կորսուած մէկ տեսակին։

Ոստիկանութիւնը կը կասկածի ուսանողի մը մասին որը կ'ուսանէը կէօթիւկէնի համալսարանի մէջ առջի քանի կը ամիսներէ ի վեր և որը մէկէն ի մէկ անհետացած է Մարտ 7ի առաւօտեան ի վեր։

Կառավարութիւնը հեռագիրներ ուղղած է բոլոր սահմանագլուխները և նաւահանգիստները որպէսզի հսկողութիւն կատարուի արգիլելու համար գողցուած սոյն առարկաներուն արտահանման ղրկուիլը։

ՏԵՂԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՍԻՒՐ. ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

ԱԶԳԱՅՆԱԿԱՆՆԵՐԸ ՈՐՈՇԱԾ ԵՆ ՄԱՍՆԱԿՑԻԼ ԸՆՏՐՈՒԹԵԱՆՑ

Ինչպէս գրած էինք, ազգայնականները, Հաճիմ Գէյ Աթասիի նախագահութեամբ անցած օրերը գումարում մը ունեցան Համասկոսի մէջ։ Ծարգ գաղեցի կը պահուէր արդիւնքը եւ տուած որոշումները սոյն համագումարին։

Սակայն այժմ հասկցուած է որ ազգայնականները սոյն ժողովին մէջ որոշած են մասնակցիլ Համասկոսի, Համայի եւ Տումայի ընտրութիւններուն։

Կը կարծուի որ, այս անգամ ընտրութիւնները պիտի վերջանան առանց միջադէպերու, քանի որ ազգայնականները իրենց կարելին պիտի ընեն գոնէ այս վերջին օրերուն ալ չի կորնցնելու համար։

Բարձր Յանիսները այս օրերու ընթացքին պիտի մեկնի Դամասկոս։ Գ. Ձեմարի արդեն մեկնեցաւ առջի օր։ Կրսուի թէ՝ ան ընտրութեանց միջոցին պաշօն պիտի վարէ։

ԴԱՀԼԻՃԸ ԿԸ ՀԱՍՏԱՏԷ ՔԱՂ. ԸՆՏՐՈՒԹԵԱՆՑ ՅԵՏԱՁԳՈՒՄԸ

Շաբաթ օր Լիբանանի նախարարաց խորհուրդը գումարուելով հաստատեց երես փոխանակող ժողովի կողմէ տուած որոշումը, բաղաքապետական ընտրութեանց յետձգման օրէն։ Հանրապետութեան նախագահը, անկէ վերջ, հրատարակեց առանձին հրամանագիր մը, որով անորոշ ժամանակով կը յետձգէ Գէյրութի բաղաքապետական ընտրութիւնները։

Այս յետձգման պատճառ ցոյց կը տրուի մարդահամարի արդիւնքին ցարդ լոյսին չրլլալը։

ՁԱԿՆՈՐԱՆԵՐՈՒ ՑՈՅՑԸ ԲՐԻՓՕԼԻԻ ՄԷՋ

Բրիփօլիէն կը հաղորդեն հետեւեալով.—

Շաբաթ օր ձկնորսները ցոյց մը կազմակերպեցին։ Ինչպէս յայտնի է մօտաւորապէս 40 օրէ իվեր Լիբանանի բոլոր ձկնորսները գործադուլ րրած էին իրենց վրայ դրուած տուրէրու ծանրութեան պատճառաւ։ Բրիփօլիի ձկնորսները այս ցոյցի ընթացքին յարձակում գործեցին օտար ցաւակի մը վրայ որ ձկնորսութիւն կ'ընէր. ուզեցին կտրել ցաւակի կապերը եւ ծով բաշխել ձուկերը. սակայն ոստիկաններ հասան եւ ազատեցին օտար ցաւակը։

Ձկնորսներու ընթացիքները, հոծ բազմութեամբ մը, կին ու աղջիկ, յարձակում գործեցին ձուկի գապալառուի խանութին վրայ եւ բարեր ընթացին։

Շաբաթ օր, ձկնորսներու կողմէ պատիրակութիւն մը դիմում կատարեց Բարձր Յօմիսէրին եւ Գէէրէ մարօնի պատրիարքին, խնդրելով որ փրկուին անօթութենէ եւ բռնադրութենէ։

ՄԻՏԷՎԷՐԻ ՍՊԱՆՈՒԹԻՒՆԸ

Միւեվէրի սպանութեան ննջութիւնը. Վերը կը տարուցակուին։ Գ. Տէզաճկեի հրամանով 10 նոր կասկածեալներ ձերբակալուած են եւ կը մնան բանտ։ Բոլոր ննջութիւնները գաղտնի կը պահուին։

ՀՐԱՊԱՐԱԿ ԵԼԱՒ

Հրապարակ ելաւ Գ. Մ. Սերոբեանի «Ինքնութիւններ եւ Դէպքեր» մեծածաւալ հատորը, մեր տպարանէն, եւ ուրկէ տպագրական ծախքերէն դուրս, գոյացած զուտ հասոյթը նեղեալներու կոչուին տրամադրուի հայ ժողովին պիտի յատկացուի բարեգործական հաստատութիւններուն։

ՈՒՐԱԽ ԼՈՒՐ ՄԸ

Ուրախութեամբ կը տեղեկանանք որ նորակազմ փոխադարձ վարկի ընկերութիւնը արդէն գործի ձեռնարկելով, գնած է 26 բաժնեթուղթեր, 100ին վեց տոկոսով։ Գնուած բաժնեթուղթերը պատրաստ են Սիւրիական դրամատան Փարիզի կեդրոնին մէջ։

300 ՈՍԿԻ ՆՈՒԷՐ ԱՆՔԻԼԻԱՍԻ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԱՐԱՆԻՆ

Կիմանանք որ Բարեսար Գ. Կարապետ Մելոնեան Անքիլիասի Կաթողիկոսարանին 300 ոսկի յատկացուցած է, իր անձնական յատկացուէն, ընդունելու քեան սուոին կահաւորման համար։

ՁՕՐՊԱՁԵԱՆ ԵՂԲԱՅՐՆԵՐՈՒ ԴԱՏԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆԸ

Անցած ուրբաթ, Գէյրութի պատժական դատարանի առջեւ տեղի ունեցաւ դատավարութիւնը հետեւեալ խնդրով ձերբակալուած Սարգիս եւ Առաքել Զօրպանեան եղբայրներու։

Ցայսմիկ է մեր ընթերցողներուն, որ Սարգիս Զօրպանեան (Հայկպաբնակ չորս թիթեղ սֆիոն բերած էր Գէյրութ, որոնք բանուած էին իշխանութենէն կողմէ. երկու թիթեղ՝ իր Գէյրութ բնակ եղբօր Առաքել Զօրպանեանի տունէն, երկու թիթեղ ալ, հիւրանոցի մէջէն, ուր իջեւանած էր իմ։ Սարգիս Զօրպանեան չէր հերքեր իրեն վերագրուած յանցանքը. միեւ եղբայրը՝ Առաքել Զօրպանեան կը պնդեր իր անմեղութեան վրայ։ Սարգիսը բերած իր տուներ ձգած էր սոյն թիթեղները. առանց բովանդակութիւնը յայտնելու։ Առաքելի այս անմեղութիւնը Սարգիսն ալ կը հաստատէր։

Դիմաւոր ամբաստանեալի պատճառաբանութիւնը հետեւեալն էր. Մեր հորով Թիւրքիոյ մէջ ունեցած պատրաստութիւնները կասկածելով, ռուսիա, Սիպերիոյ սահմաններուն վրայ զօրաւոր ամրութիւններ հաստատել սկսած է։ Մանչուրիական սահմանը ամրանալու վրայ էր, ճիշդ Ֆլատէրի ամրութեանց նման, որը պատերազմի միջոցին գերմաններ չի կրցան ճեղքել։

Սովիէթական թերթերը փաստաթուղթեր կը հրատարակեն հաստատելու համար թէ՝ ճափոն այլ ունի Սիպերիոյ վրայ եւ կը շեշտեն որ կարմիր բանակը ի վիճակի է փարատելու այդ վտանգը։ Ռուսիոյ մէջ տիրող հանրային կարծիքը այն է որ ճափոնիան չինաստանի հետ իր հաշիւները կարգադրէ եւ ապա հովութիւն ստանալէ վերջ աւելի պիտի ամրացնէ իր Մանչուրիական սահմանը։ Այսքանը որոշ է որ գարունը մեծ անակնկալներ պիտի ստեղծէ ծայրագոյն արեւելքի մէջ։

Արմտիի տակ ռուսաստանի մէջ

Ռիգա 9 Մարտ.— Քառասուն միլիոն հոգի կը տառապին Ռուսիոյ կարգ մը շրջաններուն մէջ տիրող արմաւի պատճառով։ Ցամաքութեան վիճակի մը մէջ կը գտնուին։ Մոսկուայէն ստացուած տեղեկութեանց համաձայն, սոյն շրջաններուն համար ղրկուիլը որոշուած մէկ միլիոն թօնս արմտիի առաքումը ուշացած է փոխադրութեան համար բաւականաչափ կառախումբեր չգտնուելուն եւ ղրկուելիք արմտիքը պատրաստող վայրերուն արմտիքի իրենց պահեստները ձեռք հանել չուզելուն պատճառաւ։

ԼԻՆՏՊԷՐԿԻ ԵՐԱԽԱՆ ԱՌԵՒԱՆԳԻԶՆԵՐՈՒ ՁԵՌՔՆ Է ՏԱԿԱՒԻՆ

Նիւ-Եօրք, 11.— Սբիթալ եւ Պիձ անուն Կոնկութէրները, որոնք կ'օժան դակեն գնդապետ Լինտպէրկի, յոյժ մտազբաղ են։ Սբիթալի երկու զաւակները, առեւանգչութեան մասին սպառնալիք կատարուած է իրենց հօր գործունէութեան։ ԵՒս այժմ, Սբիթալ, Պիձ եւ կէնկութէրներ Դաշնակցային ատեանը յանձնուած են ոգիլից ըմպելիներու մաքսանենգութիւն ընելու մեղադրանքով։

Միեւնոյն ժամանակ, Ալ Քափօնէ խնդրած է որ ազատ արձակուի Լինտպէրկի երախան փնտռելու ի վիճակի ըլլալու համար։

«Ես կարելիս պիտի գործեմ տղան բերելու համար», յայտարարած է Ալ Քափօնէ, որը 200,000 տոլարի երաշխաւորագին մը ներկայացուցած է ազատ արձակուելու համար։ (Ռոյթէր ԳՈՐԾ.)

ՖՐԱՆՍԱՅԻ ՄԷՋ ԿԸ ՓՆՏՌԵՆ ԼԻՆՏՊԷՐԿԻ ԵՐԱԽԱՆ

Հաւր, 12 Մարտ.— Երէկ, «Իլ տը Ֆրանս» շոգենաւը հասնելուն պէս, ոստիկանութիւնը Բարիզէն ստացած հրամանի մը վրայ հսկեց շոգենաւէն ցամաք եկող բոլոր մանուկներուն վրայ, տեսնելու համար թէ Լինտպէրկի զաւակը կը գտնուէր արդեօք անոնց մէջ։ Հարիւրէ աւելի տղաքներ քննուեցան։ Լինտպէրկի տղան չէր գտնուեր անոնց մէջ։

Նոր ապառնալիքներ ղրկուած են Լինտպէրկի

Նիւ-Եօրք.— Ոստիկանութիւնը յայտարարեց թէ կարելի է որ Լինտպէրկի տան մի քանի անդամները ամբաստանուին տղուն առեւանգման գործին մէջ։

Պրիսթօլ (Բէնսիլվանիա)ի մէջ ձերբակալուեցան երկու այր մարդիկ եւ երկու կիներ որոնք հաստատեցին թէ բան մը չեն գիտեր 50000 տոլար փրկագին պահանջող նամակին մասին։»

Նամակը կ'ամբողջէր. «Մենք ողջ ողջ պիտի այրենք ձեր մանուկը, կամ մենք պէտք պարտենք զայն տասը բթամատ երկարութիւն ունեցող դանակով մը։»

Միւաթօլիսի ոստիկանութիւնը տեղեկացուցած է թէ ստորագրութիւնն չը. կրող հեռագիր մը ղրկուած է գնդապետ Լինտպէրկի որով կ'ազդարարուէր ի րեն գադրեցնել Կանկութէր Սբիթալի կողմէ ձեռնարկուած հետազօտութիւնները եւ բանակցիլ ուղղակի Շիքակօի հետ։ Հեռագիրը կ'ամբողջէր «երախան առողջ»։

ՅԱՆԴՈՒԳՆ ԳՈՂՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

Ծոյժ բանկագիտ արհեստական վերարկու մը եւ սաղարտ մը կ'անհետանան կէօթիւկէնի ազգագրական թանգարանէն

Պէռլին.— Ժամանակին Հավայի թագաւորներուն պատկանած և քանի մը միլիոն ոսկի մարք արժէք ունեցող արքայական թանկագին վերարկու մը և սաղաւարտ մը գողցուեցան կէօթիւկէնի հռչակաւոր համալսարանին ազգագրական թանգարանէն։

Վերարկուն Հավայի բնիկներուն կողմէ Ժ.Ը. դարուն սկիզբները բանուած ձեռագործ մըն է և զարկաբերած հազարաւոր կայմեր և դեղին փետուրներով որոնք կը պատկանէին թութակներու շատոնց կորսուած մէկ տեսակին։

Ոստիկանութիւնը կը կասկածի ուսանողի մը մասին որը կ'ուսանէը կէօթիւկէնի համալսարանի մէջ առջի քանի կը ամիսներէ ի վեր և որը մէկէն ի մէկ անհետացած է Մարտ 7ի առաւօտեան ի վեր։

Կառավարութիւնը հեռագիրներ ուղղած է բոլոր սահմանագլուխները և նաւահանգիստները որպէսզի հսկողութիւն կատարուի արգիլելու համար գողցուած սոյն առարկաներուն արտահանման ղրկուիլը։

ՔՍՄՆԵԼԻ ՈՃԻՐ ՄԸ ՀԱԼԷՊԻ ՄԷՋ

ԿԻՆ ՄԸ ԿՏՈՐ ԿՏՈՐ ԵՂԱՒ ԵՒ ՋՐՀՈՐԸ ՆԵՏՈՒԱԾ

ԵՐԵՔ ԿԻՆԵՐ ՄԱՆԱԿԻՑ ՈՃԻՐԻՆ

Ալիք Սուտուք անուն 50 տարեկան հաճարային կին մը, գոյնւմի եկաւ եւ վերադարձաւ իր տունը։ Սակայն, շատ չանցած սկսաւ իր անպատիւ ընթացքը շարունակել ընտանեկան յարկին ներս։ Շատ դրամ տանեցաւ եւ հարստութիւն դիզեց անպատիւ ճանապարհով։

Քանի մը օրէրս առաջ, յանկարծ անհետացաւ Ալիք։ Օրեր անցան, բայց ոչ ոք կրցաւ հասկնալ թէ ո՞ր կը գտնուի ան։ Վերջապէս ամսոյս 11ին, Հալէպի ոստիկանութիւնը անսպասելի ճամակ մը սացաւ, որով կը յայտարարուէր որ Ալիք սպանուած է եւ մարմինը կը գտնուի իր տան ջրհորին մէջ։

Իսկոյն ոստիկաններ փութացին հոն եւ ջրհորին մէջ գտան Ալիքի մարմինը, կտոր կտոր եղած։ Քննութեանց հետեւանքով յայտնի եղաւ որ երեք հոգի մասնակցած են ոճրին, որոնցմէ երեքը կիներ են։ Ոստիկանութիւնը առաջին կասկածով իսկ ձերբակալեց այդ երեք կիներ, որոնք ետքով խոստովանեցան իրենց մեղքը եւ տուին անուններ մնացած ոճրագործներուն։

Այժմ ձերբակալուած են երեք կին եւ երեք երիկ ոճրագործներ. միայն անոնց մէ մէկը, որ բուն ոճիրը գործադրողն է եղեր, անհետացած է։

Քննութիւններ ցոյց տուած են որ ոճրագործներ Ալիքն մորթելէ ետք կտոր կտոր կտրելով ջրհորը նետած են մեր ներկայ թիւերէն մէկուն մէջ։ Ոճրագործները պատրաստ էին ամբաստանեալի պատասխանատուութեան կանչուելու համար։

ՀԱԼԷՊԻ ՄԷՋ ՌՈՒՄԲ ՆԵՏՈՂ ՈՃՐԱԳՈՐԾԸ ԿՈՒՐԱՆԱՅ

Գրած էինք որ Հալէպի մէջ ձերբակալուած է Մուսթաֆա Լուսի անուն ոճրագործը, որ ռումբ նետած էր Նոր երեսփոխան պ. Քաթրր Ադասիի տան եւ պահակացոցի վրայ։

Մուսթաֆա ցարդ յամառօրէն կուրանայ իր մեղքը եւ կը պնդի որ ինք բառկոփ մրճ է։ Միւս կողմէ սակայն ոստիկանութիւնը ձեռք անցուցած է լուրջ փաստեր հաստատելու համար անոր ոճիրը։

ՄԱԼԹԱՑԻ ՁՕՋԷՓՓԱ ՔԱԼԷԿՈՒԱ ԱՆՈՒՆ ԱՆՁԻՆ ՍՊԱՆՈՒԹԻՒՆԸ ՈՃԻՐԻՆ ԾԱԼՔԵՐԸ ԵՐԵՒԱՆ ԿԸ ՀԱՍՆՈՒԻ

Նահր-Գէյրութի օտուրջ ջրհորի մը մէջ պիակը գտնուած Մալթացի Ձօզէփփա Քալէկուա անուն անձին սպանութեան օտուրջ ննջութիւնը կը շարունակուի հարցաքննիչ դատաւոր պ. Աճթուանի կողմէ։

Վերջին վայրկեանին ստուած տեղեկութեանց համաձայն, պ. Աճթուան յուծած է Քալէկուային մահուան գաղտնիքը եւ հաստատած թէ անոր նախկին ընկերը էմիւ Տարուճին է որ սպանած է զայն։

Ուրբաթ օր, վկայ մը ձկնորս Հանննա էլ Հալապի ներկայանալով հարցաքննիչ դատաւորին ըրած է հետեւեալ յայտարարութիւնը.

«Մարտի առաջին օրը, երեկոյեան, իմ տունս վերադառնալուս ատեր Նահր Գէյրութ գտնուող խանութի մը դուռը տեսայ Ձօզէփփա Քալիկուան որ շատ արխուր կերեւար։ Անկիա ինձմէ տասը գրուռւս ուզեց ըսելով թէ ուտելիք գնելու համար տասը փառա չունէր։ Վրաս 25 կրուռւս ունէի զոր տուի իրեն վստահ բլլալով որ յետոյ ինծի պիտի վերադարձնէր զայն։ Քալիկուան բարի վարդ մըն էր։

«Հետեւեալ օրը սկսաւ այն ատեն գանգատելու իր նախկին ընկեր էմիւտ Տարուճիի մասին։

«Անկիա կոզոպեց գիս, ըսաւ նոր անկիա ինձմէ յափշտակեց 500 օսմանեան ոսկի, եւ գիս աղօթի թողուց։ Սակայն ես ցայ դիմերը հետապնդել դատարաններու մօտ եւ իրեն դէմ վճիռ մը ձեռք անցնելու, որով կը դատապարտուէր ինծի վերադարձնելու այդ գումարը։ Ու կսպասեմ միշտ...»։

«Ես փորձեցի, կը շարունակէ Հաննա էլ Հալապի, յուսադրել զայն, յայտարարելով որ վճռանութիւն ունեցայ արդարութեան մասին։

«Այսօր վայ ես ձգեցի գիմերը, բայց ճագիր թէ հարիւր ֆայ հետացած էի, լրսեցի անոր աղաղակները։ Էմիւտ Տարուճի կը կենար անոր դիմաց եւ անոր գլխուն կիջեցնէր գաւազանի հարուած մը որ զայն գետին փռեց արիւնաթաթախ վիճակի մէջ։ Ցետոյ, Տարուճին անոր վրայ մարթեց բռնելով հասց զայն մինչեւ չես ջրհորը եւ անգթօրէն զայն կոխկռտելէ յետոյ զայն գեռնէ վերցուց եւ նետց ջուրին մէջ։

«Այդ ամէն սոսկացած էի այս տեսարանին եւ Էմիւտի վայրագութենէն որ չի համարձակեցայ ոչ մէկ անձի խօսիլ այս դէպքի մասին։ Տարուճի ձեր ձեռք կը գտնուի այժմ, այլեւս վախնալիք բան մը չունի։ Ահա ճշմարտութիւնը»։

ՎԱՐՁԱԿԱԼՆԵՐՈՒ ԻՐԱՒԱՆՑ ՊԱՇՏՊԱՆՈՒԹԻՒՆԸ

ԱՑՍՕՐ ՊԷՏՐՈՒԹԻ ՇՈՒԿԱՆԵՐԸ ԳՈՑ ՊԻՏԻ ՄՆԱՆ ԻՐ ԲՈՂՈՔ

Վարձակալներու իրաւունքները պաշտպանելու համար կազմուած յանձնախումբի դիմումները ցարդ անցկաց բողութեան համար, զգալութիւն կը տիրէ Գէյրութի մէջ։ Կիմանանք որ Թրիփօլի, Հալէպ եւ այլ օրաքներ եւս ձեռնպահ ծախսատեղի յծուած են։

Այս պաշտաւ բոլոր վարձակալներ միաձայնութեամբ որոշած են, այս օր, երեքշաբթի օր ամբողջ օտուկաներ գոց պահել, իբր բողոք վարձերու սղաութեան դէմ։

Կառավարութիւնը խնամ միջոցներ ձեռք առած է եւ ամէն գնով պիտի ատխատի արգիլել ոեւէ ցոյց։

ՍԱԿԱՐԱՆ ՊԷՏՐՈՒԹԻ
14 ՄԱՐՏ 1932
Ս. Դ
Ցգիպտ. ոսկի 470
Անգլիկ. » 458
Տօլար » 126.50
Թրքական » 59
Գաճ. Օբբօման 130
Իտալական Լիր 100 655
Ցունական Տրախմի 100 130
Անգլ. ոսկի 612
Ֆրանս. » 486
Օսման. » 550
Արծաթ մէճիտ 28
Դրեսի Ֆօնս. Ա. Ֆ. 532
» » Բ. » 300
» » Գ. » 291
Հեռագրատան եզբարտ Բիւ Ֆօս
Թել. Ֆօն 5-19

ՊԱՐՏԱՍՏԻՒԱՆՔ ՅԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎԻ ՍԻՒՐԻԱՑԻ
ՀԱՆԴԷՍ-ԵՐԵԿՈՅԹԻՆ
18 ՄԱՐՏ 1932. ՈՒՐԲԱԹ ԵՐԵԿՈՅ 8.30ԻՆ

112

Անդրանիկ չէր ապաստանած Աղթամար, եկած էր անցնելու, իր ճանապարհն էր ատիկա։

Աղթամար հասնելէն եօթներորդ թէ ութերորդ օրը վանքի վարդապետներէն մէկը կը ժամնէ կառավարութեան Անդրանիկի Աղթամար բլլալը։

Կառավարութիւնը զօրքեր եւ թնդանօթներ կ'ուղարկէ նաւերով և կը պաշարէ Աղթամարը։ Անդրանիկ անսպիտակս կը մտածողի իրենց ունեցած նաւերով։ Անսպիտակս կը քաշէ կղզիի խորչերուն մէջ, կարմիր թազիքով կը պատէ և ջուրով կը թրջէ թազիքները, որ ոչ մէկ թնդանօթ չկարենայ ծակել։

Կռիւը կը սկսի կառաւղի կերպով։ Ոչ մէկ ուրիշ կռուի այնքան օրհասական չըլլար որքան այս կռիւը։

Մերինները պաշարուած են կղզիի մէջ։ Վանքի կաթողիկոսական տեղապահը այնպէս կարգադրութիւններ կ'ընէ, որ խումբը աւելի չկարենայ մնալ վանքին մէջ։ Մերոնց փամփուշտները հատնել կը սկսին։ Իսկ Անդրանիկ լաւ ժիջոց էր գտած թշնամիին հետաւորութիւնը չափելու, այնպէս որ ոչ մէկ գնդակ ի գուր տեղը չէր խուսափիր, բայց և այնպէս ուժգնութիւնը կը սկսի հատնիլ, մանաւանդ վանքի սեղ պահը կենսամթերքի համար դժուարութիւններ կը յարուցանէ։

Անդրանիկ թնդանօթի բերանէն ծուխը բարձրանալէ մինչև ձայնին լսուիլը կրնար բաղմել, եթէ ձայնը կը լսուէր մինչև 10 համրելը, ուրեմն թշնամին կը գտնուէր 1000 քայլի վրայ։

Անդրանիկ կղզիին մէջ գտնուած ատիրը տեղափոխեց նաւերուն մէջ, թողուց երկու յեղափոխական զրահապատ թրքական գինուորները խաբելու համար և կը հեռանայ գիշերուան դէպի ափը։

28

Երբ Ալի բէկի լուրը կը հասնի Շամիրամ՝ անմիջապէս մերոնք կը պատրաստուին կռուի։ Ասատուր, Սուղոն, և փոքրիկ Գեորգ կը վազեն Ալի բէկի դիմաց և զայն իրենց հետ գնդակներու առջև ձգած՝ կը հանեն նէժրութ լեռան թեներու վրայ։ Եկեղեցւոյ կտուրին վրայ և գիւղի չորս կողմը կը պատրաստուին դիրքեր։ գիւղի հիւսիսային կողմը, բլուրներու վրայ, ուր կան հին քերդի աւերակներ, դիրք կը բռնէ Գէորգ Ջավուշ 10—13 ընկերներով, Մուրատ կը բռնէ երկրորդ դիրք, Անդրանիկը՝ երրորդ, իսկ Սեպուհն՝ չորրորդ։ Եկեղեցու կտուրը կը բարձրանայ Սողոն, Ոհանէս, եղբն և մի քանի ընկերներ, Ժամատ եւ Յոսէն բռնած էին ջրի վերեւ, որպէս զի թշնամիները չկարողանային օգտուիլ ջրէն։ Դիւչակը կը ծածանուէր։

Նախ քան կռիւ սկսիլը՝ Սմբատ գիւղէն կը հաւաքէ ուտելու պաշար, բոլոր կուժերը կը հաւաքէ, ջրով կը լեցնէ և կանանց ու աղջիկներու ուսերով դիրքերը կը փոխադրէ։ Մասնաւորապէս այբի՝ կ'իյնար այս վերջիններու ոգևորուած տրամադրութիւնը. մի կողմէն արագ փոխադրութիւն կ'ընէին, միւս կողմէն ասկէ անկէ ձայն կուտային, «Դէ՛, ազերք, կուէք, ձեր հոգուն մատաղ. մէկ էս քրդուն, Ալի բէկին լաւ խրատ տուէք, որ կեանքի մէջ չմոռնայ»։ Ասկէն կողմէրէ օգնութեան հասնող թուրքերու և քիւրտերու բազմութիւնը գնալով կ'աճէր. ալաւեաթ կարդալով առջ կը խաղար։ Թշնամիները գլխաւորապէս իրենց ուշադրութիւնը գարձուցած էին ջրի վրայ, ուր Սմբատը կը կռուէր ընկերներով։ Կռիւը հետզհետէ աենգային կը դառնար։ Սմբատ որոշեր էր մինչև վերջին չափ ջուրը պաշտպանել, որովհետև եթէ թշնամիներ խլէին ջուրը, մերոնք պարտաւորուած՝ պիտի չկարողանային մնալ դիրքերու մէջ և գիւղը չուտով պիտի յանձ-

ՓԱՍՏԱԲԱՆ
ԽՈՍՐՈՎ ԹԻԹԻՒՆՃԵԱՆ
(Տօքթ. իրաւագիտութեան)

ԿՍՏԱՆՁՆԷ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԴԱՏԵՐ

Ընկերակցութեամբ հանրածանօթ փաստաբան ՄԷԹՐ ԱՋԻՋ ԷԼ ՀԱՃԻՄԻ

Գրասենեակը բաց է կէսօրէ առաջ 9—12 *կէսօրէ վերջ* 3—6

Rue Allenby, Immeuble NESSOULI **ՀԵՌԱՀԱՅՆ 1—28**

ՄԱՆԿԱԲԱՐՁՈՒՀԻ
ԱՐՏԷՄԻՍ ՃԱՆԱՐՃԵԱՆ

Վկայեալ Lauréat Ֆրանսական համալսարանէն
Նախկին ՄԱՆԿԱԲԱՐՁՈՒՀԻ Ալէքսանտրէթի քաղաքային
Հիւանդանոցին
Իր նոր դարմանատունը կը գտնուի Տօքթ. Եէնիքօմշեանի տան կից, Շէյխ Իպրահիմ Շէքիլաի տունը, Բաս Պէյրութ

ՀԻՒԱՆԴ ԿՆԴՈՒՒՆԻ — *կէս օրէ առաջ ժամը* 9—12, » » *վերջ* » 2—6

ՏՕՔԹ. Հ. ԼՈՒՍԻՆԵԱՆ
(ՀԱԼԷՊ)

Նախկին բժիշկ Միջազետքի Զինուորական հիւանդանոցներու եւ մասնագէտ ներքին եւ մանկական հիւանդութիւններու

առագ, արմաւական, խղճամիտ դարմանում:

Հիւանդ կ'ընդունի ամէն օր ժամը 8—12 եւ 2—6 իր դարմանատան մէջ. Հարկ Նեյալ բաց. Թրամվայի ընկերութեան կայարան, քիւ 7

Բշ. եւ Ուրբաթ օրեր աղքատաց մրի

կարի եւ ձեւագիտութեան դասընթացք
ՏԻԿԻՆ ՏԻՐԱ ՄԱՆԿԵԱՆ
(ՎԿԱՅԵԱԼ ՓԱՐԻԶԷՆ)

Ցայեցի դերձակուհի Տիկ. Տիրա Մանկեանի ձեւագիտութեան 5րդ դասընթացքը կ'սկսի Մարտ 1ին «Էքօլ ըր Թրուա Տօֆքօր»ի ճիշդ դիմաց, Կուրօ փողոց:

Երեք ամսուան մէջ, ամենավերջին մեթոտներով եւ արդիական միջոցներով կը սորվեցնի ձեւագիտութեան բոլոր բարդութիւնները եւ կ'օժտէ Բ. Թօմխէրութենէն հաստատուած վկայականներով:

Հաւորոյելու համար անգամ մը դիմեցէք իր 66ի աւելի օրացաւառերուն:

ԿԱԶՄԱՏՈՒՆ
Յ. ՏԷՐ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍԵԱՆ
ՐԻՒ - ԷԼ - ՓԱՊՈՒՇԻՅԷ Թիւ 49
(Մեծ Սէրային առջեւ)

ՍՊԿԵՏՆԵՐ

Կաշեկազմ, Լաթակազմ և Թղթակազմ տոկուն և ճաշակաւոր ԳՈՐԾ

ԶԱՓԱՒՈՐ ԳԻՆԵՐՈՎ

Կրօնական եւ կրթական հաստատութեանց եւ գրադարաններուն համար մասնաւոր ՁԵՂՔ

ԳԱԲՐԻԷԼ Թ. ԹԷՐԶԵԱՆ
(ԵԼԵՔՏՐԱԿԱՆ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ)

Հիմնուած 1921 ին Պոլիս-Բեյրութ

Ինչ դիւրամատչելի պայմաններով կը կատարենք ամէն կարգի էլեկտրական լոյսի գեղեցումներ (Intsallation), ինչպէս նաեւ մօթօր եւ ջիճամօճեր:

Վաճառատունս կ'ստանձնէ նաեւ բոլոր էլեկտրագործիքներու նորոգութիւնները: Մասնաւոր ուշադրութիւն բնակարաններու էլեկտրա-նորոգմանց: Վաճառատուն Philips եւ Lux էլեկտր. լամբերու եւ ամէն տեսակ էլեկտրական պիտոյքներու:

Վճարման դիւրութիւններ.

Հասցէ — Վ. Ուզունեանի գրասեն կից Գուրճ. B. P. 491

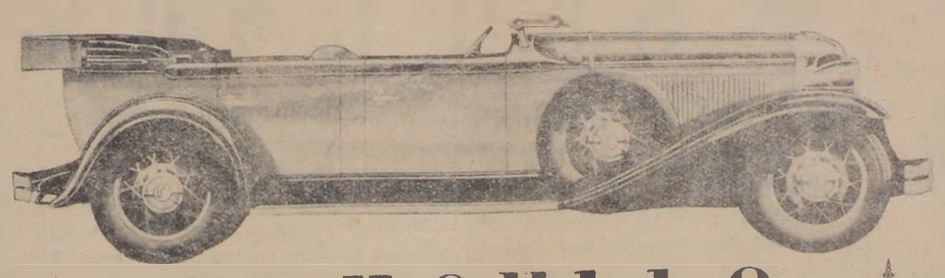

ԳՌԱՅՍԼԵՐ

աշխարհահռչակ իմիճաշարժներր որոնք 6-8 սիլինտր ունին,

ԱՄԵՆԱՏՈԿՈՒՆ ԵԻ ԳԵՂԵՑԻԿ ՄԱՐՔԱՆԵՐՆ ԵՆ ՀՐԱՊԱՐԱԿԻ ՎՐԱՑ ԵԻ

ԿԸ ՓՆՏՈՒԻՆ ԱՄԵՆՈՒՐԵՔ:

ԳՌԱՑՍԼԵՐ ինքնաշարժերու մասնաւոր յատկութիւններն են՝
ՏՈԿՈՒՆՈՒԹԻՒՆ, ԳԵՂԵՑԿՈՒԹԻՒՆ, ԶՍՓՍՒՈՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՀԱՆԳՍՏԻՒՏՈՒԹԻՒՆ:
Վճարման դիւրութիւններ կը տրուին.
ԳՌԱՑՍԼԵՐ •թօներու բոլոր կտորները պատրաստ կը գտնուին մեր վաճառատուներուն մէջ:
Լիբանան, Սիւրիոյ և Իրագի ընդհանուր ներկայացուցչութիւն՝
NAAYEM MOTOR IMPORT Co. BEYROUTH B. P. 869. TÉL. 32—29
Հիւս. Սիւրիոյ ներկայացուցիչներ՝ Գ. և Մ. ՍԶԻՐԵԱՆ

Կարի եւ Ձեւագիտութեան Դասընթացք
ՏԻԿԻՆ ՄԱՌԻ ԵՐԱՄԵԱՆ

ՎԿԱՅԵԱԼ ԴԵՐՁԱԿՈՒՀԻ

ԲԱՐԻՋԷՆ ԵՒ ՎԱՇԻՆԿԹՕՆԷՆ

Կարի եւ ձեւագիտութեան մասնագիտուհի, Տիկին Մառի Երամեան կը վերադառնայ իր արհեստանոցը, Մեծ Սէրայի դիմացը Նո. 78 ատ երկրորդ արկը:

Երեք ամսուան միջոցին կը սորվեցնէ ամենավերջին ճոռաձեւութեամբ, կար եւ ձեւագիտութիւն իր բոլոր բարդութիւններով եւ արդիական միջոցներով, Droit-fils մեթոտով: Իր աշակերտուհիները կ'օժտէ Բարիզի ակադեմիա Académie Daydou վկայականով:

ՍԹԱՆՏԱՐՏ
կօշիկներր միչտ ամենալաւ, ամենադիմացկուն, ամենաժաման եւ ամենագեղեցիկներն են.

ԿԵԴՐՈՆՑՏԵՂԻ՝
ՆԱՃԱՐ ԵՂԲԱՐՑՆԵՐՈՒԻ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ

ՏՕՔԹ. ԼԵՒՈՆ ԵԷՆԻՔՕՄՇԵԱՆ
(Նախկին ՔՈՒՐՈՒՆ ԷՖԷՆՏԻ Ամերիկ. հիւանդանոցի)

Իր նոր գաբինետները կը գտնուի Ալէնպի փողոց (Նախկին Մաթրաս), Լիբանանի Հիւրընկալութեան Նախարարութեան մէջ մեծ ճեմարանի դիմաց, Ընդունելութեան ժամեր.— կէսօրէ առաջ 9—12, կէսօրէ վերջ 2—6: ՉԳԱՅՄՐՆԵՐՈՒՆ ՄԻՇՏ ԶՐՍ:

ՏՕՔԹ. ՍՈԿՐԱՏ ԱԻԵՏԻՍԵԱՆ
ՎԻՐԱԲՈՅԺ - ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ

ՎԿԱՅԵԼ ՊԷՅՐՈՒԹԻ ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ՀԱՍԱԼՍԱՐԱՆԷՆ

Կընդունի ամէն օր բացի կիրակիէ կէսօրէ առաջ 8—12 կէսօրէ վերջ 2-6
Հասցէ՝ Capucin ներու եկեղեցիին կից Արդարութեան պալատին մօտ:

ՏՕՔԹ. Գ. ՏԱՎՈՒՏԱՐԵԱՆ
ՄԱՍՆԱԳԷՏ ՆԵՐՔԻՆ ԵՒ ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

Իր դարմանատունը հաստատած է, *ՍՍՈՒՐ* վողոց, Տօքթ. Եօզդաեանի (ասամնաբոյժ) դարմանատան կից.

Ընդունելութեան ժամեր՝
կէսօրէ առաջ ժամը 8—12
» *վերջ* » 2—6

ՏՔԹ. Բ. ԳՈՒԼԱԳԵԱՆ
ՄԱՍՆԱԳԷՏ՝ ՆԵՐՔԻՆ, ՄԱՐԹՍԱՅԻՆ ԵՒ ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

ՎԿԱՅԵԱԼ ՓԱՐԻԶԻ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑՆԵՐԷՆ

Կր դարմանէ գիտական ամենավերջին մեթոտներով, քոֆերու, սեամոհոմ, ադիճներու յետադի ամէն տեսակ հիւանդութիւններ: Հին եւ նոր ֆիրմափոզութիւնը իր բոլոր բարդութիւններով, ինչպէս նաեւ Ֆրանկախ եւ մորթային հիւանդութիւններ:

Արագ, արմաւական եւ բարեխիղճ դարմանում:

Հիւանդ կ'ընդունի ամէն օր, բացի կիրակիէ, իր նախկին դարմանատան մէջ. ժամը 8—12 եւ 2—6ու մասնաւոր ժամադրութեամբ:

Երեքշաբթի օրերը, ժամը 2—5 վկաեալ *ԱՂՔԱՏՆԵՐՈՒՆ ՀԱՄԱՐ*
Ժօրժ Հասեքս փողոց՝ թիւ 8

Տոկուն շինուածք վայելուչ տեսք հնչուն եւ քնաւկան ձայն. Ահա յատկանիշները՝

ՈՐՈՆՅՄՈՎ ԿԸ ՁԱՏՈՐՈՇՈՒԻՆ

ԱՓՕԼԼՕ ՖՈՆՕՆԵՐԸ

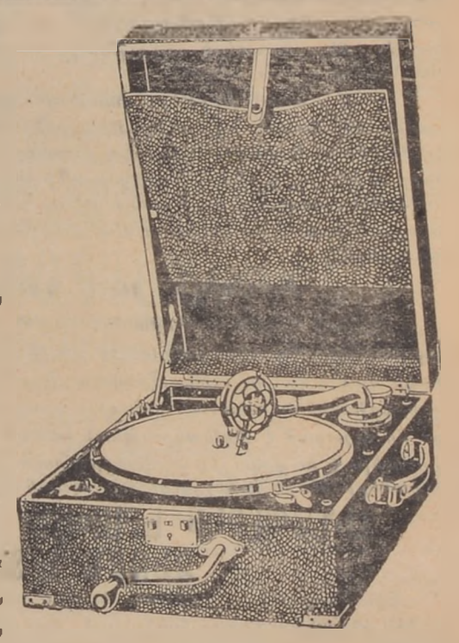

Հրապարակի վրայ գրանուող բոլոր մարքային բոլոր հետ կը մրցին Աբոլլօ ֆոնօներր. Մանաւանդ վերջին նոր մօտէլները, որոնք հասած են արդէն, անգերազանցելի են իրենց տոկունութեամբ, վայելչութեամբ և ժամչելի գիներով.

APOLLO GRAMOPHONE Co. Ltd
(of London)

ԱՓՕԼԼՕ ՖՈՆՕՆԵՐՈՒ ԹԱՓՈՒՐԸ III

Կատարեալ համոզում գոյացնելու համար անգամ մը այցելեցէք
MAISON APOLLO, Rue de la Poste, BEYROUTH

Փոդոգրաֆք եւ ֆօնօ՝ ամէն ձեւի. ածիլելի սրակ եւ առանձնութիւններ
գիւրամատչելի գին, վճարումի դիւրութիւն:

Ընդհ. ներկայացուցիչ՝ Սիւրիոյ, Պաղեստինի, Անդրյորդանանի, Միջագետքի եւ Կիպրոսի.— **ԳՈՒՐԳԷՆ ՍԻՆԱՆԵԱՆ**

KOURKEN SINANIAN, Boîte Postale 642, BEYROUTH (Syrie)

ՕԹԵԼ ՊՈՒՒՆ ՔԵՉԻ ԵՒ ԱՍՏՂԸ ՔԻՕԻ ՊԻՏԻ ՕԹԵԼ

ԸՆՏԱՆԻՔԻ ԱՍՏՂԸ
(L'ETOILE du FOYER)

Առեւտրական և երկրագործական ժողովրդային վարկի հաստատութիւն
Անանուն ընկերութիւն.— դրամագլուխ՝ 3,000,000 ֆրնք.
որ կրնայ 3.000,000,000 ֆրնք.ի բարձրացուիլ վարչական խորհուրդի պարզ որոշումովը:

Կեդրոնատեղի.— 137 Boulevard Sebastopol - Paris

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԴՈՐՁԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ Արեւելեան պետութեանց
Սավօյ Օթէլի օճիք, Գուրճ, Պէյրութ

ԵԼԵՒՄՏԱԿԱՆ ՃԻՒՂ
Աւանդի պարտևանագրութիւնի
ՕԺԻՏ

Երաշխաւորեալ տոկոս 6%: Ասկէ զատ մասնակցութիւն ընկերութեան չահերուն:

ԿԱԼՈՒԱԾԱԿԱՆ ՃԻՒՂ.
ՎԱՐԿԵՐՈՒ ԲԱՑՈՒՄ

Կալուածի վրայ փոխատուութիւնք

վճարելի 10—15—20 տարիէն, որոշուած պայմաններուն առջի ուղղը կրնայ վճարել:

ԸՆՏԱՆԻՔԻՆ ԱՍՏՂԸ ընկերութիւնը ներկայիս 75,000է աւելի անդամ ունի: Մինչև 1 Ապրիլ 1931 Ընտանիքին Աստղը 1·35 միլիոն փոխ տուած է, գրաւով 500 միլիոնէ աւելի արժէք ունեցող անշարժ կալուածներու վրայ:

Ամէն թղթակցութիւն ուղղել՝ B.P. 821, Beyrouth

նէին: Ինչնամին գրոհ կուտայ մի քանի անգամ, բայց ամէն անգամ ալ կը հանդիպի ուժեղ դիմադրութեան ու ետ կ'ընկրկի. կառաղի կռուի սիրտին Սմբատ կը կորսնցնէ ընկերներէն երկուքը: Կռիւը ոչ նուազ սաստիկ կը լինի նաև միւս դիրքերի մէջ, որոնց առջև չարունակ կը թափուէին Ինչնամիներու դիակները:

Իրիկուան ժամը մէկին մերոնք կը պայթեցնեն ռումբ մը. Ինչնամիները անոր ձայնը կը լսեն և «Բազէչէն օգնութիւն է եկեր, Ինդանօթ է եկեր» ըսելով, իրար կը խրախուսեն ու նորէն առաջ կը նետուին. րոպէ մը կուիւը նոր թափ կը սաանայ, բայց քիչ վերջ հետզհետէ կը սկսին մեղմանալ հրացանի ձայները ու վերջապէս կը լռեն: Ինչնամիները կը քաշուին ամբողջովին՝ կռուի տեղը Ինդնելով 70 սպաննուած: Մերոնցմէ սպաննուեցաւ փոքրիկ Գեասրոսը և վիրաւորուեցան մի քանին:

10.— "ՆԱՀԱՆՋ ԲԻՒՐՈՑ,,
(ԱՂԹԱՄԱՐԻ ԿՌԻՒԸ)

Անդրանիկի վերջին կռիւն է այս:

Կառավարութիւնը Շամիրամայ կուներու ժամանակ կանխահոգութիւնը կ'ունենայ լուր ղրկելու, որ վանայ ծովու վրայ բոլոր նաւերը (առագաստանաւեր) գուրս չգան, որպէս զի մեր յեղափոխականները նաև չկրնան գտնել անցնելու համար ծովուն միւս ափը:

Անդրանիկ գիշերանց խումբը կ'ուղղէ դէպի Դաւան: Դաւանի մէջ մեր յեղափոխականները կը յայտնէն, յաջենայն դէպս, բռնել երկու քրդական առաջնաւեր և ուղևորուիլ դէպի Աղթամար:

Այդ ուղևորութիւնը կը տևէ ամբողջ երկու օր: Ճանապարհին կը բռնեն նաև ուրիշ նաև մը և երեք նաւերով կը հասնին Աղթամար: Ճանապարհին երկու օրուան հաւար մեր յեղափոխականները միայն կր կերակրուին երկու պարկ սիսեռով, որ պատահմամբ կը գտնեն իրենց բռնած նաւեր ուն մէջ:

Անդրանիկի խումբը այնքան յոգնած էր, անօթութենէ այնքան սպառած, որ պէտք էր քիչ մր սպասէր Աղթամարի մէջ ճանապարհը կարենալ չարունակելու համար:

Մերինները կ'որոչեն վերջնականապէս երկրէն դուրս ելլել չվտանգելու համար հայ ժողովուրդը, որովհետև կառավարութիւնը այնքան վարնոց էր, որ չէր խնայեր զէնք չբարձրացնող խաղաղ գիւղացիութիւնը:

Անոնք 3ացին եօթն օր Աղթամարի մէջ: Եօթներորդ օր կը գումարուի Ջինուրական Խորհուրդ, վերջին խորհուրդն է սա: Այդ խորհուրդին մէջ կ'որոշուի, որ իրենցմէ մէկը ետ վերադառնայ ժողովուրդին մէջ գբաղելու կազմակերպական գործով:

Գէորգ Ջավուշին կ'իյնայ այդ բաժինը, որ սիրով յանձն կ'առնէ: Մօտ էր այդ որոշումը Գէորգի սրտին:

Վերջին անգամ ողջագուրեց Անդրանիկը և աչքերը լեցուեցան արցունքով:

Սարերու այս վայրի, կոպիտ զաւակները ունին ամենէն քնքուշ սիրտը:

Անդրանիկ և Գէորգ վերջին անգամ կը համբուրեն միրար և կը մեկնին դէպի տարբեր տարբեր ճակատագրեր:

Գէորգ Ջավուշ կը մեկնի դէպի Ախլաթ:

Աղթամար կ'այցելէ Վանի յեղափոխական կազմակերպիչներէն (Կոմս) Վահան Փափազեան և կը յայտնէ, որ Վանի ժողովուրդը գրգռուած է Անդրանիկի դէմ Աղթամար ապաստանելու համար:

AZTAG
JOURNAL QUOTIDIEN ARMÉN.
B. P. 587
BEYROUTH, Liban

Directeur - Propriétaire
HAIG BALIAN

ՓՈՓՈԽՈՒԹԻՒՆ
Սիրիոյ տար. 550, վեցամսեայ 300 ս. Ֆ.
Ուրիշ տեղ. 7, վեցամսեայ 4 ոսկի
Տնօրէն - Խմբագիր՝ ՀԱՅԿ ՊԱԼԵԱՆ

ԱԶԴԱԿ

ազդ

ՕՐԱԹԵՐԹ

ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԳԻՏԱԿԱՆ

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ
ԱԶԴԱԿ ՕՐԱԹԵՐԹ
Ազգային, քաղաքական, գրական եւ տնտեսագիտական
Ամսական 2 ոսկի
Տարեկան 20 ոսկի

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ՀԱՍԱՐԱԿԱԿԱՆ ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ
ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ
ԱԶԴԱԿ ՕՐԱԹԵՐԹ
Ազգային, քաղաքական, գրական եւ տնտեսագիտական
Ամսական 2 ոսկի
Տարեկան 20 ոսկի

ԶՈՐԵՔՇԱԲԹԻ ՄԱՐՏ 16 1932
ԳԻՆԸ ՁՍՍԸ 2.50 Ս. Ֆ.

Ջ. ՏԱՐԻ | Ամեն առաւոտ պէտք է բերէ թերթիս ցօրեկին հասցէին | ԿՂ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԱՄԷՆ ՕՐ, ԲԱՑԻ ԿԻՐԱԿԻ ԵՒ ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ ՕՐԵՐԷ | Չհրատարակուած ձեռագիրները չեն վերադարձուիր | Թիւ 12 (589)

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ

Ծայրագոյն Արեւելքի մէջ կատարուած դէպքերը ըստ երեւոյթին կայուն վիճակ մը առած կը թուին, Եւրոպական հեռագրական գործակալութիւնները, ինչպէս նաեւ թերթերը և անոնց այլեւս ծուռայող դիւանագիտական հաղորդագրութիւնները, հակառակ իրար հակասող լուրերու, կը թուին ցոյց տալ, որ ծայրայեղ լարուածութեան կր սկսի յաջորդել բանակցութիւններու շրջան մը։ Իրականին մէջ սակայն, փաստ է որ երբեք բանակցութիւններու շրջանը վերջ չէր գտած մօտիկ անցեալին մէջ իսկ, երբ երկու բանակներ ժօտ 36,000 թէ 27,000 մարդկային զոհեր պատճառող և 600 միլիոնի չափ տեղի տուող ճակատամարտներ կը մղէին իրար դէմ։ Նոյն իսկ Ձինական և Ճաբոնական դեսպանները կը ձեռային իրենց դիրքերուն վրայ, և կը շարունակէին բանակցիլ, կամ գէթ խօսակցիլ թնդանօթներու ժխորին մէջ։

Այս արտակարգ երեւոյթը կը բացատրուէր այն հանգամանքով որ պատերազմի պաշտօնական յայտարարութիւն դեռ չէր եղած — և չէ եղած մինչեւ օրս իսկ — և թէ կատարուած իրողութիւնները մի միայն անպաշտօն արարքներու հետեւանք ըլլալով, իրաւականօրէն կարելի չէր պատերազմող կողմեր համարել այդ երկու պետութիւնները։ Նոյնպէս այս երեւոյթին իբրև հիմնական պատճառ կը մատնանշուէր այն պարագան, որ Ազգերու Դաշնակցութիւնը իր միջամտութիւնով կ'արգիլէր պատերազմական լուրջ և վերջնական յայտարարութիւն մը և դուռը բաց կը ձգէր հաշտարար կարգադրութեան մը երկու կողմերու միջեւ։

Եթէ փաստացիօրէն քննենք պատահարները, մենք պիտի տեսնենք, որ իրականին մէջ Ճաբոնի առած քայլերը ոչ այլ ինչ են, եթէ ոչ վաւերականացումը զրութեան մը, որուն տէր է լինք Ռուս և Ճաբոնական պատերազմէն ի վեր։ Այդ պատերազմի յաղթութիւնով, Ճաբոն տէր դարձաւ Քորէայի և Մանչուրիոյ ինկաւ իր անմիջական ազդեցութեան ներքեւ։ Որքան ժամանակ հզօր Ռուսաստան մը կար, և կային մանաւանդ միջազգային արգելիչ հանգամանքներ, Ճաբոն անկարող էր այդ իր իրական ազդեցութիւնը օրինական դարձնել։ Մեծ պատերազմի ընթացքին, Ճաբոնական համագործակցութիւնը եւրոպական պետութիւններու հետ, քայլ մը աւելի մօտեցուց Մանչուրիական հարցին լուծումը ի նպաստ Ճաբոնի, բայց Ամերիկեան մասնակցութիւնը նոյն պատերազմին՝ բարգացուց կացութիւնը։ Խաղաղութենէն յետոյ, Ճաբոնի դիրքը և յոյսերը, կարծես ալ աւելի ամրակարացան Մանչուրիոյ ուղղութեամբ՝ դիւանագիտօրէն, թէև ընդհակառակը ներքնապէս և գաղտնի կերպով Ճաբոն կը շարունակէր աւելի մղել իր թափանցողական քաղաքականութիւնը Մանչուրիոյ սահմաններէն ներս։

Եւրոպական դիւանագիտութեան կրած փոփոխութիւնները հանդէպ Միացեալ Նահանգներու, միջազգային պարտքերու կարգադրութեանց մշտափոփոխ ձեւափոխումները, Եւրոպայի և Ամերիկայի մէջ հետզհետէ ծաւալող անգործութիւնը և զրամական տնտեսական տագնապները, որոնք իրենց գագաթնակէտին հասան 1931 թուականին, այս բոլորը մէկ կողմէն և միւս կողմէն պոլշեւիկ Ռուսաստանի Ասիական քաղաքականութիւնը ընդդէմ եւրոպական գաղութային պետութիւններու, Ձինական ներքին քաղաքական պատերազմները և կազմալուծումը չնորհիւ պոլշեւիկեան պրօպականտին, Հնդկաստանի և Հնդկչինի մէջ նոյն միջամտութեան արդիւնք, յեղափոխական շարժումները ծաւալումը, և այսպիսով ուղը հարիւր միլիոն բնակչութիւն ներկայացնող Ասիական երկրամասերու փոխուիլը եւրոպական եւ Ամերիկեան առեւտուրի առջեւ, այս բոլորն ալ միւս կողմէն, առջեւ բերին ընդհանուր փոփոխութիւն մը միջազգային դիւանագիտական զրուցութիւններու և տրամադրութիւններու մէջ, փոփոխութիւն մը որ հնարաւոր դարձուց Ճաբոնին առնել վճռական քայլեր Ձինաստանի մէջ, սկսելով իր բուն հիմնակէտէն՝ Մանչուրիայէն, որը գրեթէ վերջնականապէս կցուած կարելի է նկատել Ճաբոնիայի։

Ի հարկէ անկարելի էր յուսալ որ Ձինաստան բոլորովին անտարբեր դիտէր այդ քայլը, մանաւանդ որ տարիներէ ի վեր բանակները ունէր, որոնք կը կռուին իրար դէմ, և որոնք կրնային ուղղուիլ վաղուց ատելի ընդհանուր թշնամիին դէմ։ Մանաւանդ Ձինաստան մեծ յոյսեր կը տածէր իր բարեկամին սովիէթ Ռուսաստանի միջամտութեան մասին։ Նոյնպէս Ձինաստան յոյս ունէր որ պիտի կրնար եւրոպական միջամտութիւն անգամ առջեւ բերել, միջադէպեր ստեղծելով եւրոպական շահերու կարեւոր շրջանակի մը մէջ, ինչպէսին էր Շանկհայ։ Կանխամտածուած միջադէպեր ստեղծեցին Ձինացիները ուղղուած Ճաբոնի պետական արժանապատուութեան դէմ, մինչեւ ստիպեցին այս վերջինը, որ զրական քայլեր առնէ այդ շրջանին մէջ։ Ճաբոն վերցուց նետուած ձեռնոցը և իր թնդանօթները գոռացին Շանկհայի մէջ ևս։

Ոչ Մանչուրիոյ մէջ գոռացող թնդանօթները, ոչ ալ Շանկհայի մէջ պայթող ռումբերը սակայն, ոչ մէկ կերպով կրցան արձագանգ ստեղծել Սովիէթական Ռուսաստանի կամ Եւրոպայի մէջ։

Սովիէթական Ռուսաստանը անսպասելի պաղարիւնութիւն մը ցոյց տուաւ, աննախատեսելի պաղարիւնութիւն մը, որ կրնայ նոյն իսկ դաւաճանութեան հաւասար նկատուիլ Ձինաստանի կողմէն։ Այս վերջինը սովիէթական քաղաքականութեան զոհած էր իր ներքին խաղաղութիւնը վերջին հինգ վեց տարիներէ ի վեր։

Եւրոպական պետութիւնները աւելի քան պաղարիւն գտնուեցան, և ոչ մէկը չի մտածեց յանուն իր շահերուն բողոքել կամ զրական միջոցներու դիմել Ճաբոնի դէմ Շանկհայի դէպքերու պատճառով, նոյն իսկ արգելք հանդիսացան Ամերիկեան միջամտութեան մը։

Ինչո՞ւ։ Ինչպէս բացատրել այս անճախընթաց խելօքութիւնները։

Արդեօք պէ՞տք է փնտռել այս խաղաղասիրութեան բացատրութիւնը, այն յիշողութեան թարմութեան մէջ, որ մեծ պատերազմին կր մնար, եւ կը մնար մանաւանդ անոր առաջ բերած տնտեսական, բարոյական եւ նիւթական խայտառակութիւնը։

Ոչ ! որովհետեւ եթէ այդ բլլար ազգերու խելօքութեան պատճառը, մենք իրաւունք կ'ունենայինք յուսալու որ պատերազմներու օրերը անցած են, և յուսալից կրնայինք դիտել գինաթափութեան բանակցութիւնները, սպասելով յաջող ելքի մը։ Այսօր, աւելի քան երբ և է, պատերազմի արհաւիրքը կը ծանրանայ աշխարհի վրայ, եւ երբ գինաթափութեան մասին կը վիճին մէկ կողմէն, միւս կողմէն սուրերը աւելի ուժգին կը շառաչեն և մարտական տրամագրութիւնները և պատրաստութիւնները շատ աւելի մեծ չափերու կը հասնին, քան ասկէ ո և է ժամանակ առաջ։

Ուրեմն, այս զանազան Եւրոպական պետութիւններու, Միացեալ Նահանգներու և Սովիէթական Ռուսաստանի անշարժութիւնը Ճարպուհազիական դէպքերու հանդէպ ունի ուրիշ պատճառ մը։

Այդ պատճառը կը սկսի հետզհետէ դառնալ ծադրածուի գաղտնիք (secret à la polichinelle)։

Այս բոլոր դէպքերը, բանակցութիւնները, կռիւները, վէճերը կը ձգտին լուծելու մէկ հարց։ Այդ հարցը՝ Ասիոյ կազմալուծումը կասեցնելու հարցն է։ Այդ հարցը Սովիէթական Ռուսաստանի խաղերուն վերջ տալու հարցն է։ Այդ հարցը, սովիէթներու համաշխարհային տրնտեսական խայտառակ ծրագրին դէմ մաքառելու հարցն է։

Ինչ որ սովիէթները չի կրցան ընել Եւրոպայի մէջ, յաջողեցան գլուխ բերել, չնորհիւ որոշ նպաստաւոր պայմաններու, Ասիական երկիրներու մէջ, եւ այդ ձեւով կրցան ժամացոյց հարուած հասցնել դրամատիրական պետութիւններուն թէ Եւրոպայի և թէ Ամերիկայի և թէ Ասիոյ մէջ (Ճաբոնը)։

*Այժմ, սակայն, օղակ մըն է որ կը սկսի անցնիլ Սովիէթական Ռուսաստանի վիզը, բայց փոխանակ գլխէն անցնելու, ոտքերէն է որ կը սկսին մրմնջել այդ օղակը։ Հակառակ իր առեւտրոյ և անտարբեր ձեւանալուն, Ռուսիա կը զգայ այդ։ Արդէն Ռուսական հեռագիրներ և թերթեր կը սկսին խօսիլ ձնրնական յարձակողականի մը մասին։ Ռուսական հեռագրերէն մէկը կ'ըսէ թէ Ռուսական զօրքերը Սպասկոյէն մինչեւ Վլատիվոստոք կը պաշտպանեն 5 հարիւր հազար զինուոր։ Ասիական երկիրներու մէջ, Ռուսիա կը ներկայանայ իբրեւ ընդդէմ Ասիացիներու Եւրոպական ներկայացուցիչ մը։ Ռուսական հեռագիրներ և թերթեր կը սկսին խօսիլ ձնրնական յարձակողականի մը մասին։ Ռուսական հեռագրերէն մէկը կ'ըսէ թէ Ռուսական զօրքերը Սպասկոյէն մինչեւ Վլատիվոստոք կը պաշտպանեն 5 հարիւր հազար զինուոր։ Ասիական երկիրներու մէջ, Ռուսիա կը ներկայանայ իբրեւ ընդդէմ Ասիացիներու Եւրոպական ներկայացուցիչ մը

սողներուն մէջ տարբերութիւն մը չեն կրնար դնել» վարչութիւնը կ'ուզէ անպայման չանդուններու աւտիճանը իմանալ», իրենք կ'որոշեն և առաջնութիւնը կուտան օրիորդին։ Շատ լաւ։

Ծարգելի՛ ընթերցող, գուցէ կարծէք՝ թէ երկրորդ մրցանակն ալ տրուեաւ մեր յիշած պարոնին։ Ո՛չ...— երբո՞ղը։ Նորէ՛ն ոչ։ Դատաւորները արժանի չի գտան զինք մրցանակի։

Այս աղաղակող անիրաւութիւնը, աւելորդ է ըսել, պղտ ջուրի տպաւորութիւն ըրաւ ներկաներուն վրայ։ Շատեր գացին, սեղմել անիրաւուած տղուն ձեռքը — «բռնկե՛ր, քեզի են մեր մրցանակները»։ Ձեռքի տաք ու մտերմական սեղմուկ մը։ Ու վերջացաւ։

Հիմա կը մտածեմ այդ դէպքին վրայ։

Ինչ բան ստիպեց արդեօք դատաւորները գործելու այդքան բացայայտ անարդարութիւն մը։ Բանախօսին գեղակատարութիւնը միւսներէն՝ անուրանալի էր։ Անիկա կ'իյնէր մեր լեզուին, ձայնը յստակ էր ու տոնական, նիւթը մարթուած և բանախօսութիւնը յաջող։ Եւ սակայն՝ մրցանակը գլացուեցաւ իրեն։ Արդեօ՞ք, կը խորհիմ, juriին յարգելի անդամները ֆրանսական galanterieով մըն էր որ առաջնութեան մրցանակը տուին օրիորդին։ Հապա երկրո՞րդը, հապա երրո՞րդը...

Ո՛չ։ Հարցուփորս պատասխանը պէտք է որոնել ուրիշ տեղ։ Մեր կեանքին մէջ եթէ կ'ուզէք։ Երկու դարէ ի վեր քաղցկեղի պէս մեր կողերը կըրծող վերքն է որ երեւան կուգայ հոսալ։ Ծաճա՛խ ականատես կ'ըլլանք այս երեւոյթին կեանքի մէջ։ Սովորական է տեսնել ամբողջ կեանքը ազգին ու դպրոցին համար մեծացուցած ուսուցչի մը ստորագրասիլը ոևէ պատահական անանկ վաճառականէ։ Ու չատ անգամ, հազարավոր ազայի մը մէկ անրարեհաճ ժպիտը կը խորտակէ մտքի մշակի մը ասրիներու աշխատանքը։

Հարցում մը Հ. Ո. Մ. ի վարչութեան, եթէ կը ներուի։

Ինչ հիման վրայ էին կատարուած jurii ընտրութիւնները։

Ինչով կրնային արդեօք մրցումին օգտակար բլլալ մարդիկ որոնք անչուչտ քիչ բան կը հասկնան մեր լեզուէն։

Փարիզէն յետոյ, Գէյրութը միակ քաղաքն է որ իր ծոցին մէջ կը պահէ այնքան մեծ թիւով մտաւորականներ և վէպերան գրագէտներ։ Թողուլ զանոնք և կանչել երեւելի և աներեւոյթ գիտութեանց ֆրօֆէսէօրներ՝ հաւատացէք որ ազեղ է և քիչ մըն ալ ծիծաղելի։

Ուսանո՛ղ ընկերներ, մենք ենք որ պիտի սթափեցնենք այս մոդովուրդը իր դարաւոր թմրութենէն և մաքրենք անոր ծոցը ամէն կարգի մակարոյծներէ։ Ժա՛մ է արդէն, որ գիտակից ուժերը տէ՛ր կենան մեր անէծք Ազգին աւելի քան անտէր արժէքներուն և պաշտպանեն զանոնք ամէն տեսակի ոտնձգութիւններէ։

Կարեւորը այդ պզպիկ դէպքը չէր։ Ներկայ եղող երիտասարդութիւնը արդէն արժանի զնահատանքը ըրաւ անշուշտ։ Ես վինք քնաւ չէի ճանչնար։ Նոքէն բսին՝ թէ ԿԱՐԱՊԵՏ ԱՃՎԱՃԵԱՆ է իր անունը։

Ահա մաժուլի էջերէն, երկրորդ անգամ կը սեղմեմ ձեռքդ ազնիւ ընկեր և կըշնորհաւորեմ քեզ իբրև կատարեալ ուսանող բանախօս մը, որ գիտէ իր ունկընդիրները բարձրացնել կեանքի ամփակ իրականութենէն վեր, բանա՛լ ականց հոգիներուն առջև անկորսելի չքեղա՛նքը հայրենական հին փառքերուն որ կրնայ, անպայման կրնայ մրցանակներ ալ առնել, եթէ անչուշտ իր դասատուորները ըլլան աւելի բարեխիղճ ու անկողմնակալ և... չարդարացնեն վերեւի առածը։

Վ. Խ.

ՆԱԻԱՍԱՐԴԵԱՆ ՀԱՆԴԷՍ ՄԸ ՀԱԼԷՊԻ ՄԷՋ

Այսպէս պէտք է որակել այն հանդէսը զոր Սասնոյ Հայր. Միութիւնը սարքած էր Մարտ 6ին, կիրակի իրիկուն Հալէպի Ազգ. վարժարանի օթատեղին մէջ. Նախագահութեամբ թեմին Առաջնորդ Գեր. Տ. Արտաւազդ Սրբազանին, Հայրենաբաղձ Սասունցին Սասնոյ հնամենի աւանդութիւններու սիրահար, Արտաչէս թագաւորի նման, կը ցանկայ տեսնել, «զծուխն ծխանի և զառւտուն նաւասարդի»ր հայհնիքին։ Բայց դժբաղդաբար, գեռ հեռու է այդ օրը։ Ուստի, գոնէ քանի մը ժամ ապրելու համար այդ կեանքը, Սասնոյ Միութիւնը ճանձնախումբի մը սիլոցաւ թելադրեր էր որ Սասունցիներու յատուկ տարազով և յատուկ պարերով ու գեղջկական սրինգով սարքուի հանդէսը։ Ճանձնախումբը իր կարելին չէր խնայած հանդէսը հրապուրիչ դարձնելու համար։ Հանդիսին ներկայ էին հրեք հարիւրէ աւելի ազգայիններ։

Հանդէսը բացուեցաւ Տ. Մկրտիչ քահանայ Մուրատեանի կողմէ եղած հակիրճ բացատրութիւններով։ Հանդիսին ատենապետը՝ դեղագործ Գ. Մարտիրոս Աւդապաշեան հրաւիրեց կարգով արտասանելու Պ. Անդրանիկ Մանուկեան, Օր. Խօժէն Մելքոնեան, Պ. Գեղամ Մուրատեան, Պ. Սեդրակ Սահակեան, և Պ. Սարգիս Սարգիսեան, որոնք բուռն ծափեր խլեցին ներկաներէն. մէջ ընդ մէջ երգեցին Պ. Յակէկ Յակոբեան, օրիորդներ Խօժէն Աճէմեան, Արշալոյս Ցարութիւնեան, Արտեմիս Յակոբեան որոնք բուռն ծափահարութիւններու արժանացան։ Օր. Խօժէնի ղեկավարութեամբ՝ Սասունցի պատանիներ և օրիորդներ սկսան իրենց պարերուն։ Անոնք որքան որ ծնունդով Հալէպցի սակայն իրենց հարազատ տարազներով, բնական չարժուձեւերով, հիացուցած առթեցին ներկաներուն։ Օրիորդներ կուժեր ուսերնուն պարելով կ'երգէին. «եկէ՛ք, քուրե՛ր, էս կուժերով մենք ջուր տանինք ֆէտային,

Էն մեզ կ'ասի հեքեաթներ Սասնոյ
Դաւթի Մհերին,
Էքէ՛կ, քուրե՛ր, մենք չուտ տանինք
ալբտէրին,
Էն իր խաչով ձեռքի սուրով կ'օրհնէ
քաջեր մեր գեղին

Այդ գեղեցիկ պարին յաջորդեց ծափպարը։ Պատանիներն ու օրիորդները դէմ առ դէմ պարերով կը պատասխանէին իրարու. դադարէ մը վերջ, Սասունցի երիտասարդներ Սասունցիներու տարազով և փողերգով սկսան պարեր։ Ասոնք խաղցան «կովչէնտ», «արխուչա», «Բաբուրի» և «Կօրանի», որոնք անչուշտ Նաւասարդեան պարերէն մեացած են։ Ժողովուրդը ծափերով կ'ընդմիջէր այդ հոգեպարար և թովիչ պարերը որոնք հին դարերու դրօշմը կը կրէին։

Ապա տեղի ունեցաւ ծիծաղաշարժ զաւեշտ մը։ Երկու դերակատարները յաջողապէս կատարեցին իրենց դերերը։

Ատենապետին հրաւէրով խօսեցաւ Առաջնորդ Սրբազանը, որ ժամատուրապէս երեք քառորդ ժամ իր պերճախօսութեամբը թովեց ներկաները։ Նա չխնայեց կարևորութիւնը այդ հնամենի նուիրական պարերուն որոնք կրնան ազգային ոգին վառ պահել մեր նոր սերունդին մէջ։ Ծորդորեց որ Սասունցին հաւատարիմ մնայ իր նախորդներուն իրեն կտակած սովորութիւններուն։ Սրբազանը թելադրեց նմանօրինակ հանդէսներ կրկնուին շարունակ։ Ապա, իր գոհունակութիւնը յայտնեց Սասնոյ Հայր. Միութեան, այսպիսի չինիչ և դաստիարակիչ հանդէս մը սարքած րլլալուն։

Վերջացնելէ առաջ չնորհակալութիւն կը յայտնենք բոլոր ներկայ եղողներուն։ Առաչնորդ Սրբազան Հօրը. և Հայկազեան վարժարանի Պատ. Հոգաբարձութիւնը՝ որ սիրով տրամադրած էր դպրոցին սրահը հանդէսին կատարման համար։

Ա. Ե. ԵՐԻՑԵԱՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔ

ՓԱՐԻԶԱԲՆԱԿ ՀԱՅՈՒՀԻՒ ՄԸ ԴԱՏԸ

ՀԱՅ ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺԻ ՄԸ ԴԷՄ ԴԱՏԻՆ ՏԱՐՕՐԻՆԱԿ ՄԱԼՔԸ

Փարիզեան Մերթերու մէջ կր կարդանք որ, երիտասարդ հայուհի մը Փարիզեան դատարանի առջեւ դատի ենթարկուած է հայ ատամնաբոյժ մը, այս վերջինի չինած մէկ ատամնաշարին համար։ Որ կը ցուցնէր երիտասարդուհին լինելը։ Ատամնաբոյժը, անտրամադ, հանձնած է 25 000 ֆրանքի հատուցում մը ընել իր յաճախորդուհիին...

Ատամնաբոյժին այս ենթարկումը զարմանք պիտի պատճառէր եւ անհասկնալի պիտի մնար անչուշտ, եթէ իրենք այս դատը տարօրինակ ու խորհրդաւոր ծալք մը ունեցած չըլլար։ Որովհետեւ խելքի մօտ մն մը չէ որ, գիտուեան մարդ մը, այդպէս, պատկան մէկ վճիռով խոստովանի իր անճարակութիւնը ատամնաբուժութեան մէջ։ Բայց խելքի մօտ կ'րլլայ եղածը, երբ ըսուի թէ, յիշեալ երիտասարդուհին, ատամնաբոյժի «հոգածութեան» չնորհիւ... մայր գարձած էր։ Եւ փոխանակ, գործուած ա՛յս ժեղքին հայրութեան ճանաչումը պահանջելու ատամնաբոյժէն, զար կածած՝ հայուհին հատուցում ուղած է իր կեղծ ատամնաշարին համար։ Կ'ըսուի թէ այսպէս խորհուրդ տուած է իրեն, իր փաստաբանը, համոզելով զայն, որ աւելի դիւրութեամբ պիտի կրնայ հատուցում ստանալ իր կեղծ ակռաներուն քան թէ որդեծնութեան համար։

Ամենայն դէպս, կ'ըսէ Ֆրանսական Մերթ մը, բժիշկներէն այս կարգի պահանջներու համար նոր ճամբայ մը կը բացուի, իսկ ուրիշ Մերթ մըն ալ կը յաղթէ որ այս սիևնոյն բանը կիրարկըւի նաև փաստաբաններու համար...

ԵՐԻԱՆԻ ՇԻՆԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆԸ

Թիֆլիսի Ռազմական խորհուրդի հետ կնքուած սօցիալիստական մրցման պայմանագրին համաձայն՝ Երեւանի բազմակ. խորհուրդը պարտաւոր է 1932ի ընթացքին կատարել կարգ մը խոշոր հասմայնական, օգնարարական, մշակութային, առողջապահական եւ ուրիշ ասխատանքներ, որոնց կարեւորագոյններ հետեւեալներն են։

Մինչեւ Հայաստանի խորհրդայնացման 12րդ. տարեդարձի օրը պէտք է աւարտին Երեւանի բրամվայը, նոր բաղնիք, որ կրնայ սպասարկել օրական 6500 մարդու, մեծնամաց լուացարանը ուր պիտի մատուի օրական 2000 ֆիլօ ճերմակեղէն. պլիսի վերջանան խաղսի ջրային ցանցի ասխատանքները՝ 40 ֆիլօմէթր երկարութեամբ՝ նոյն ատեն լմննալու են կոյուպլի հիմնական ձեռնարկները. մինչեւ Յունիս 1 պէտք է լմննան նիւրանոցի 105 սենեակի բսպկացած երկու նոր թեւերը։

Քաղ. խորհուրդը ձեռնարկելու է 27,000 մէթր տարածութեամբ նոր բնակելի օճիճերու շինութեան։ Այս տարի պիտի լմննայ Ճահնեռեւանի համալսարանական քաղին մէջ շինուող մեծ խոհանոց-ճաշարանը, որ սպասարկելու է 10, 000 մարդու.

Խոշոր ձեռնարկներ պիտի բլլան Երեւանի բաբեկարդման համար. պիտի բացուի նոր օդակ մը նոր օդուղիով փողոցներ՝ 3450 մէթր երկարութեամբ, Սայարկուեալու է 89,000 քառ. մէթր փողոց. Նոր 6 ենթակայաններ պիտի շինուելիք մայերու տարածութիւնը պիտի հասնի 55,000 քառ. մէթրի. պիտի ճոկուի 456 հազար տուկեր որոնց մէկ մասը քաղաքին յեռնայանչերուն վրայ եւ ապագայ մշակութային եւ հանգստեան պարտէզի օրակայիերը։

Պիտի աւարտի սուր վարակիչ հիւանդութեանց հիւանդանոցի շինութիւնը՝ 120 մահճակալով։

Երեւանի բոլոր ագրարգէտները եւ կիսագրագէտները, բնդամէնը 14,799 հոգի, պիտի ծեղաւորուին զանազան ծիսի դպրոցներու մէջ։

ՀԻՆԳ ՀԱՑ ՈՐՍՈՐԻՆԵՐ ՑՂՄՈՒՏՆԵՐՈՒ ՄԷՋ ԿԸՆԿՂՄԻՆ ԵԳԻՊՏՈՍԻ ՄԷՋ ԵՒ ԿԸ ՄԵՒՆԻՆ ԶԱՐԶԱՐԱՆՔՆԵՐՈՎ

Գահիրէ.— Երբ հոգին բռնկացած հայ որսորդներ խումբ մը իջեւանատեղով գացին Շեպին եւ Ֆաուզբեր որսորդութեան համար։

Ճամբուն ընթացքին, իրենց դէմէն եկող կառէ մը խուսափելու համար իջեւանատեղի վարիչը կառքը մէկ մոդմ դարձուց մեկենիմեկ եւ իջեւանատերը գնաց ինկաւ ջրանցքի մը մէջ։

Իջեւանատէրը ընկղմեցաւ ցեխի մէջ եւ դժբախտ որսորդներ չկրցան դուրս ելլել եթէ ճակատագրական իրենց քափած գերմարդկային ճիգերուն։ Ասոնցմէ երկուբր յաջողեցան ջուրին երեսը ելլել եւ լողալով հասնիլ ջրանցքի եզերբ. սակայն ծանր կերպով վիրաւորուած վիճակի մէջ։

Անմիջապէս որ իջեւանութիւնները տեղեկացան այս արկածին մասին, օգնական խումբ մը կազմակերպուեցաւ բայց անօգուտ որովհետեւ անոնք յաջողեցան ջուրէն հանել հինգ դիակներ միայն, Երբ բաղդ որսորդներ մեռած էին սոսկալի չարչարանքներով։

Երկ. անոնց յորդորակաւորութիւնը կատարուեցաւ ի ներկայութեան նոյ բազմութեան մը։

Մեռնողներն են Գ. Գօսուրեան, սիկարէթի գործարանատէր, Օ. Նուրիկեան Նուպար Ղուկասեան, Մ. Խորոգիկեան եւ Մ. Փասպանեան։

ՀԱՑ ԱՌԻՏՐԱԿԱՆ ՄԸ ԱՆՁՆԱՍՊԱՆ ԼՈՆՏՈՆԻ ՄԷՋ

Լոնտոնի մէջ գետր նետուելով անձնասպան եղած է Իզմիրցի Յովհաննէս Շահին (60 տարեկան), Թուզի և չասիլի վաճառական։ Կ'ենթադրուի թէ պատճառն է գործերու ձախողութիւնը։ Կը թողու այրի մը եւ երեք մանչ զաւակ։

ՊԱՂԵՍՏԻՆ

ՍԻՕՆԻՄՔ ՄԸ Կ'ԱՊԱՆՆՈՒԻ ՀԱՑՃԱՑԻ ՄԷՋ

Հայֆայէն կը հեռագրեն թէ պ. Մոուել Կուքհրման, 28 տարեկան, սիօնիստ ագարակապան Ռիշոն Լէցիոն — Հասսաթեին, հրացանի հարուածով սպաննուած է անծանօթ արաբի մը կողմէ։

Պ. Կուքհրման իր ճաշասենեակին մէջ սեղան նստած էր իր կնոջ եւ զաւակներուն հետ։ Մարդասպանը գայն սպաննած է պատուհանէն կրակելով։

Հրեական հասարակութիւնը բուռն կերպով բողոքած է իսլանութեանց մօտ։

ՀՆԱԳԻՏԱԿԱՆ ԳԻՒՏ ՄԸ

Գաղեսթինի մէջ, Տիբերիոյ ծերածանկայ Թապէդա անուն վայրը, գերմանական վանքի մեռածակայբ, գտնուեցան 30 մէթր յայնութիւն ունեցող հին եկեղեցւոյ մը, աւերակներ։ Սայայատակը ծիսուած է բաչուններ ներկայացնող մօզաիկներով։ Խորանը մարմարիայ է եւ հաց ու ձուկ ներկայացնող հանդակներով զարդարուած, ի յիսաակ ջուրը գինիի փոխուելուն հրաշագործութեան։

ՓՐԱՆՍԱ ԿՈՒԶԷ ԶԱԽՈՂԵՑՆԵԼ
ԹՈՒՐՔԻՈՅ ԴԻՄՈՒՄՆԵՐԸ

«Փրթի Փարիզիէն» կը գրէ.— «1928 Յունիսին թուրիոյ Փարիզի դեսպան Ճէթին պէյի եւ հանրային պարտուց բաժնետէրերուն միջեւ համաձայնութիւն մը կնքուեցաւ, որով բաժնետէրերը իրենց պահանջին 100ին 60ը կը գոհէին։ Անգարայի կառավարութիւնը տարի մը գործադրեց այս համաձայնագրին տրամադրութիւնները եւ յետոյ ծանոյց թէ չի պիտի կրնայ շարունակել անոր գործադրութիւնը։ Ներկայիս կարգ մը բանակցութիւններ կը կատարուին օսմ. պարտերու միացման համար, Փարիզի մէջ թուրիոյ նախորդ ելմտական գործուվար Սարաճօղլու Շիւրիւ պէյի եւ օսմ. պարտերու բաժնետէրերուն միջեւ։ Սարաճօղլու Շիւրիւ պէյ ժրլնեւ երթալով տեսակցած է այս խնդրոյն մասին թուրիոյ կործուվար Թէվֆիք Րիւշտիւ պէյի հետ։

«Օսմ. պարտերու բաժնետէրերուն շահը կը պահանջէ որ, մեծ վերապահութիւն ցոյց տան իրենց եղած առաջարկներու հանդէպ։ Թալով թուրիոյ փոխատուութիւն մը կատարելու խնդրոյն, եթէ խորհուի որ. այս դրամը պիտի գործածուի երկրին տնտեսական զարգացումին դուրս գործերու մէջ, խնդրոյ առարկայ չկրնար ըլլալ ասանկ գործողութեան մը ձեռնարկը։

«Այս ուղիթ, պէտք է յիշել նաեւ որ, զոյց կը շրջի թէ, բանակցութիւններ կը կատարուին, թուրիոյ ծխախոտի մենաշնորհը յանձնելու համար Քոանֆեւամերիկեան խմբակի մը։ Ըստ մեզ, ասիկա յաւագոյն գործն է թուրիոյ համար։ Սակայն, կը վախնանք թէ, թուրիերը, որ շահու դէմ շահ ակնկալելու սկզբունքին կը հետեւին, կըրնան Հանր. պարտուց բաժնետէրերուն ասնապաս որոշումներ ձեռք ձգել։

ԼԻՆՏՊԷՐԿԻ ՏՂՈՒՆ ԱՌԵՂԾՈՒԱԾԸ
ՏՂԵԿԸ ԾՆՈՂՔԻՆ ՅԱՆԶՆՈՒԱԾ Է...
ՍԱԿԱՒՆ 72 ԺԱՄ ՎԵՐՋ ՄԻԱՅՆ ԼՈՒՐԸ ՊԻՏԻ ՀԱՂՈՐԴՈՒԻ ՈՍՏԻԿԱՆՈՒԹԵԱՆ

Նիւ—Եորք.— «Նիւ Եորք Նիուզ» արժանահաւաս աղբիւրէ կը տեղեկանայ թէ Լինտպէրկի զաւակը տակաւին ողջ եւ առողջ է եւ իր փրկութիւնը կախում ունի վերջնական կարգադրութիւններէ։

Նիւ—Եորք.— Լինտպէրկի տղուն առեւանգումը նորէն առեղծուածային հանգամանք մը ստացաւ։ Այսպէս Գօսքրնի խաղտախպեսը յայտարարած է թէ. ապահովագրական գործակալի մը տուած լուրի մը համաձայն, աւազակները տղեկը արդէն իսկ կիրակի գիշեր յանձնած են իր ծնողքին, պայմանաւ որ յանձնումէն 72 ժամ վերջ միայն ոստիկանութեան եղելութիւնը հաղորդեն։

Սակայն Լինտպէրկի ընտանեկան անդամները կը հերքեն այս լուրը։

Նիւ—Եորք.— Տիկին Լինտպէրկի վիճակին պատճառով Լինտպէրկ մասնաւոր բանակցութիւններու սկսաւ փորիրկը գտնելու համար, սակայն մինչեւ հիմա ոեւէ արդիւնք չէ տուած։

Տիկին Լինտպէրկի յուզիչ կոչը

Տիկին Լինտպէրկ անթելով հետեւեալ ստասուչ կոչը ուղղեց աւազակներուն։

Գնդապետ Լինտպէրկ եւ ես կը փափաքինք անձամբ յարաբերութեան մտնել մեր զաւակին առեւանգիչներուն հետ։ Միակ բաղձանք մը ունինք. մեր պզտիկը անմիջապէս վերադարձնել։ Վստահ ենք որ յափշտակիչները պիտի ըմբռնեն թէ մեր շահը կը պահանջէ ամբողջովին արդարացնել իրենց վստահութիւնը եւ հաւատալ անոնց խոստումներուն։ Կը պատասխինք որ մեր պզտիկը վերադարձնէք։

ԱՂԵՏԱԼԻ ԵՐԿՐԱՇԱՐԺ ՅՈՒՆԱՍՏԱՆԻ ՄԷՋ

Ադիս-Ապեբ.— Բուռն երկրաշարժ մը մեծ վնասներ յառաջ բերաւ Քէճալօճիոյ կողմին մէջ։

Կողմի մայրաքաղաքին շրջակայ խանի մը գիւղերը լրջօրէն վնասուեցան, եւ բազմաթիւ տուներ խանդուեցան։ 8 հոգի ծանրապէս վիրաւորուեցան։

ԳԵՂԱՐՈՒԵՍՏԱԿԱՆ
ՇՔԵՂ
ՀԱՆԴԷՍ-ԵՐԵԿՈՅԹ
ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԱԾ

ՀԱՅ ԱԶԳԱՅԻՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆԻ ՇՐՋԱՆԱՒԱՐՏ ԵՐԿՍԵՌ ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԿՈՂՄԷ
18 ՄԱՐՏ 1932, ՈՒՐԲԱԹ ԵՐԵԿՈՅԵԱՆ ԺԱՄԸ 8.30ԻՆ
ՀԱՅ ՕՒԵՏ ԺՈՂՈՎՈՒՐԴԻՆ ՄԷՋ

Կ'ըլլան արտասանութիւններ, ողբերգութիւն մը, կենդանի պատկեր, հայկական և ուժանական պարեր և ծոխ նուագ։

Հանդէսին տեղողութեան կը նուագէ ոուս արուեստագէտներու խումբ մը

Ղեկավարութեամբ՝ **M. RUDOLPH KOUGUELL**-ի

ԱՐԵՒՄՏԱՀԱՅ ԳՐԱԳԷՏՆԵՐ

ՌՈՒԲԷՆ ՈՐԲԵՐԵԱՆ
(1874—1931)

Այս խանդավառութեան րոպէներուն, չի մոռնար իրեն սիրելի, բայց իր էութիւնն իսկ կազմող բանաստեղծութիւնը և ծունկի գալով կ'աղաչէ.—

« — Ասոնցմէ վերջ եւ ամենեն աւելի, այրերս անդուդնեերեն անդին պարզուող ճորիզոնին սեւ ւեւռուն, ծնրադիր Պայրընի սուուերին, պիեի գոռամ հոգիով ազատութեան եւ յոյսի մեր երգերը, վերջնական յաղթանակի տենջաճով աւլցուն».

Որբերեան լի ուլի յարգեց իր առաջին խոստումը և կարելի ծառայութիւնները մատոյց իր ազգին, բայց կիսով չափ դրժեց երկրորդ խոստումը։ Ու թէեւ չի մոռցաւ գըրականութիւնը, բայց խիստ քիչ կապերով միայն բարեկամ մնաց գիրին։ Որբերեանի պէս բանաստեղծ մը, որ օժտուած է անսահման երեւակայութեամբ և ճաչակը ունի կեղեցիկին՝ կը սպասուէր ուրիշ բան։

17 տարի մնալ անապատին մէջ, ընդունինք որ ահռելի բան է։ Բայց չի մոռնանք նաեւ նկատել, թէ 17 տարիներու առանձնացում մը, հարուստ երեւակայութեամբ օժտուած բանաստեղծի մը համար ահագին կարելիութիւններու անդայր դաշտ մըն է։ Ինչե՛ր չէր կրնար տալ Որբերեան իր այդ մենավայրէն։ Առաջին տարիներուն, գրեց «Մփանքներդը և ա՛լ ձայն չլսուեցաւ իրմէ։ Պարբերաթերթերու և տարեցոյցներու մէջ միայն երեւցաւ իր անունը, այն ալ ոչ յաճախ։ Եւ դեռ աւելին՝

Որբերեան, առանձնութեան մէջ փոխանակ խորուկնալու, մնաց ինքնագոհ թուլութեան մը մէջ և երբեք չի ձեռնարկեց որոնումներու այն դժուարին այլ արդասաբեր վերելքին՝ որ զինք պիտի պսակէր։

Եւ արուեստագէտ մը, որ միշտ դժգոհ չէ՛ ինքն իրմէ, չի՛ ձգտիր ունեցածէն աւելին տալու, ուշ կամ կանուխ դատապարտուած է լճացումի։

Ատկէ՛ ձանձրացուցիչ միօրինակութիւնը իր երգերուն և քիչ մը մանկունակ չեշտը անոնցմէ ծորող թանձր թախիծին։

Ու երկար տարիներու բացակայութենէն ետք, երբ ի վերջոյ արեւմուտք դարձաւ Որբերեան, իրեն հետ բերաւ «Ովասիսը», որուն չատ մը էջերը մեզի արդէն ծանօթ էին և նորերն ալ առաջիններուն գրեթէ կրկնութիւնը։ Սակայն այս պաղազան պատճառ մը չէ, որ մեր յարգանքը ժլատութեամբ սակարկենք 25 տարիներու այդ ճիգին հանդէպ՝ որ այդ հատորին հիմը կը կազմէ։

Որբերեանի բանաստեղծութիւնները չունին ո՛չ վարուժանի քերթուածներուն արտաքին չքեղա՛քն ու փայլը և ոչ ալ Թէքէեանի հնչեակներուն մթաքօղմայքը, որոնք թէեւ արտաքնապէս պարզունակ՝ այլ խորքին մէջ գերազանցորէն բարդ են ու միայն մշակուած ուղեղներուն մատչելի։

Որբերեանի քերթուածը եռ կը նմանցնեմ հանդարտ ու հեզասահ առուակի մը, որ խաղաղ դաշտի մը մէջէն կը հոսի, և որու ջուրերը եթէ երբեմն կը պղտորին զանազան անհաճոյ տարրերու խառնումով, յայց որոնց ակը միշտ կը մնայ մաքուր և յստակ։

Որբերեանի ներշնչումը բարձր է ու վսեմ։ Մանաւանդ՝ անկե՛ղծ, անկե՛ղծ, անկե՛ղծ։ Իր տարօրինակութեան ժամանակ, ոեւէ ստիճան պոռացող անկեղծութեամբը, Որբերեան երեւոյթ մըն է մեր գրականութեան մէջ և կրնայ հրաչալի օրինակ ծառայել չատ չատերուն։ Այս մասին՝ աւելի վերջը։

Որբերեան դժգոհ է Աստուածմէ, չրջապատէն և նոյնիսկ ինքնիրմէն։ Բայց ափսո՛ս որ նոյն խստապահանջ ոգին չի տիրեր նաեւ իր արուեստին մէջ։ Որբերեանի ներշնչումները չունին տատապանքը երկունքին։ Անոնք կուգան խառնակ, սանձաթող երիվարներու պէս ու քերթողը քիչ անգամ կրնայ իր կամքը պարտադրել անոնց տարերային արտախուժումին։ Տաղաչափութեան օրէնքներուն դէմ չմեղանչելու բոնի և տիրական ճիգ մը՝ որ պատճառ կ'ըլլայ քերթուածին կաղութեան, սահուն երամշտականութեան խանգարումին և աւելորդ ու անտեղի բառերու խճողումին։

Սակայն, լեզուական այդ վրէպները Որբերեանինը ըլլալէ աւելի, մեզքն են ամբողջ սերունդի մը։ Ազատ չափը (vers libre) զերծ է վերոյիչեալ անպատեհութիւններէն և այդ իսկ պատճառով՝ Որբերեանի գլուխ գործոցները ազատ չափով են։ Ու եթէ պահ մը ընդունինք դասական դպրոցին հակոտնեայ նշանաբանը՝ թէ նիւթն ու ներշնչումը քերթուածին մարմինն են իսկ արուեստը պաճուճանքը՝ այն ատեն աւանդ վերապահութեան կարելի է բանաձեւել, թէ Որբերեանի քերթուածները առողջ ու կայտառ մարմիններ են, որ նիւթական չքաւորութեան պատճառով մնացած են ցնցոտիներու մէջ, բայց որ միշտ կը պահեն իրենց ծագումին ազնուական գեղեցկութիւնը։

Եւ որովհետեւ, քիչ վարը վերլուծումներու ընթացքին պիտի ստիպուիմ Որբերեանը զուգակշռել ժամանակի քերթողի մը մէկ գործին հետ և այդ առթիւ անխուսափելիօրէն պիտի ծագի ինքնատպութեան հարցը, կ'ուզեմ այժմ մէն իսկ կանխել ըսելիքս։ Այսինքն, նիւթը Sujetն երբեք չի կրնար սեփականութիւն դառնալ։ Հեղինակի մը գլխաւոր արժանիքը ոչ թէ մշակած նիւթերուն նորութեան մէջն է՝ այլ այդ նիւթերը ցոլու ձեւին։ Այլապէս, ոևէ զգացումի չորչ գրուած բանաստեղծութիւն, նոյն զգացումը ամենէն առաջ արտայայտողին ազդեցութիւնը կրած պիտի բլլար։

Ահա՛ բոլոր ժամանակներու մէջ ու բոլոր երկինքներու տակ փառաւորուող տիեզերքի ամենէն բարձր ու վսեմ զգացումը՝ Սէրը։ Սողոմոնէն մինչեւ Սաիւ ու մինչեւ Լամարթին, սէրը անթաժան է քերթողներու քնարէն։ Սէրը՝ իր բոլոր օժանդակ զգացումներով։

Աւելութիւն, (սիրոյ եղբայրը) և նախանձ (անոր տատուն)։ Ու դեռ դարե՛ր ու դարեր քերթողները իրենց ներչընչումին աղբիւր պիտի ընեն նոյն զգացումը, յաճախ մինչեւ անգամ գործածելով նոյն պատկերներն ու նոյն բացագանչութիւնները։

Այսպէս ուրեմն, ինքնատպութիւնը աւելի գրողին խառնուածքէն ու տեղեկագործական սլացքէն է կախուած՝ քան թէ անոր մշակած նիւթերէն։

Վ. ԽԱՉԱԿ

(Շար.)

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՊՐԻԱՆԻ ՓԱՌԱՇՈՒՔ ՅՈՒՂԱՐԿԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆԸ

ԼԻՆՏՊԷՐԿԻ ՏՂՈՒՆ ՈԴԻՍԱԿԱՆԸ ՉԻՆ ԶԱԲՈՆԱԿԱՆ ՊԱՏԵՐԱԶՄԸ

Մոսկուա.— Պալկոէսլինսքին «Թան» գործակալութենէն կը հետագրէ թէ Սախալեանկի չինական պահակախումբը, բողոքելով մանչուրիական դրօշին պարզուած ըլլալուն դէմ, ապստամբեցաւ, սպաննեց տասը սպաներ իջևլէս նաեւ ճարոնական ոչ-զինուորական, եւ ձնաք անցուց կառավարական զինուորներու սպայակոյտին պետը։ Ըմբոստները Թալահի տուին, մանաւանդ, չինական չորս դրաժատուներ, բանտը, աւանդատունը, կնքծորկի սովիէթական մասնաճիւղը եւ սովիէթական քաղ-բացիի մը խանութը։

ԱԶԳԵՐՈՒ ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ԺՈՂՈՎԻՆ ՄԷՋ

Փէյնէվ.— Երէկ, Ընդ. Ջան ձնախումբին նիստին մէջ, Պ. Սաթ կրկին յայտարարեց թէ ճարոն պատրաստ է բանակցիլ Չինաստանի հետ վէճը կարգադրելու համար իրաւախոհութեամբ։ Ան եզրակացուց թէ ճարոնը կը պնդէ այն վերապահութեան վրայ զոր յայտնած էր Օգոստոս 15ին գործադրութեան մասին եւ թէ հետեւաբար այն չպիտի կրնայ քուէարկել որոշումի այն նախագիծը զոր յանձնախումբը ընդունեց միաձայնութեամբ առանց հաշուելու Չինաստանի եւ ճարոնի ձայնը։

Արտասովոր ժողովը ընդունեց այնուհետեւ երկու ձեռնպահ ձայներու (Չինաստան ճարոն) դէմ 45 քուէով Չին-ճարոնական վէճին շուրջ վիճարանութիւնը փակող որոշումը։

Պ. Նէն բացատրեց թէ ինքը ձեռնպահ մնաց որովհետեւ ժամանակին չըս տացաւ չինական կառավարութեան հրահանգները։

ՄԱՆՉՈՒՐԻԱԿԱՆ ՆՈՐ ՊԵՏՈՒԹԵԱՆ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ

Ժընեւ.— Մանչուրիական նոր պետութեան արտաքին գործոց նախարար Պ. Չանկ Չուն երէկ իրկուն հրատարակուած յայտարարութեան մը մէջ յայտնեց թէ ինքը կողմնակից է Բաց Դրան սկզբունքին։ Ան երկարօրէն խօսեցաւ այն զինուորական բէմիմին դէմ վարչութեան մասին, որուն յաջորդեց նոր կառավարութիւնը։

ՉԻՆԱՍՏԱՆ ԱԶԱՏՈՒԹԻՒՆ ԿՈՒԶԷ

Շանկայ.— 19րդ բանակին հրամանատար Հայ Թինկ Քայ տեսակցութեան մը ընթացքին յայտարարեց թէ ոչ մէկ կռիւ տեղի ունեցած չէր Մարտ 3էն ի վեր։

Նախքանի մէջ այսօր լսուած մէկ ճառին մէջ, գործադիր կոմիտէին նախագահը Պ. Ուանկ Շինկ Ուէյ յայտարարեց թէ Չինաստանը կը ձգտի անկախ եւ միւս ազգերու հաւասար լինելու միայն եւ թէ ան պիտի մերժէր միշտ պատերազմ յայտարարելու ան. չպիտի ընդունէր առաւել եւս տեղի տալ իրեն դէմ գործածուած ոյժին կամ թոյլատրել որ իրեն պարտադրեն նուաստացուցիչ պայմաններ։

ԼԻՆՏՊԷՐԿԻ ԵՐԱԽԱՆ ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ ԱՄԷՆՈՒՐԵՔ

Պէրլին.— «Բրէգիտէնթ Ռուզվէլթ» շոգենաւին Համպուրկի նաւահանգիստը մտնելուն պէս, նաւահանգիստի ոստիկանութիւնը մանրազնին քննութիւն մը պիտի կատարէ ճշդելու համար թէ Լինտպէրկի տղան շոգենաւը կը գանուի կամ ոչ։ Համպուրկի ոստիկանութիւնը յայտարարեց թէ յատուկ հրահանգներ չէր ստացած քննութիւն կատարելու համար, բայց երբ որ իմացաւ թէ տարածայնութեան մը համաձայն ճամբորդ մը իր հետ ունի մանուկ մը որ կը նմանի Լինտպէրկի տղուն, քննութիւն մը կատարել սպիաած է իր իսկ ձեռներէն ցուցմամբ։

ՄԱՆՉՈՒՐԻԱԿԱՆ ՆՈՐ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹԵԱՆ ԿՈՂԸ

Մոսքսէն.— Մանչուրիական կառավարութիւնը օտար տէրութենէ կոչ մը ուղղելով կը խնդրէ ճանչնումը նոր վարչութեան։

Շանկայ.— Ճարոնիան ընդունեց անմիջապէս քաշել իր ուժերը եւ առանց պայմանի։

Թօքիօ.— Շանկայի բանակցութիւնները յետածգուեցան։

Սզգ. Դաշնակցութեան պատուիրակութիւնը մեկնեցաւ Քօպէ, ուրկէ պիտի անցնի Շանկայ։

Պ. ՊՐԻԱՆԻ ՅՈՒՂԱՐԿԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆԸ

Բարիզ, 13.— Ծուղարկաւորութեան հանդէսը շատ յուզիչ եղաւ թէ նրան ջեցնալին հանգամանքին եւ թէ ալ իր անուան հետ կապուած խաղաղութեան գաղափարին պատճառաւ։ Հանդէսին առաջին ծիսակատարութենէն երկու ժամ առաջ, մարդ կրնար դատել Ֆրանսական ազգին յուզմունքը ի տես նախարարութեան շէնքին շուրջը հաւաքուած բազմութեան։ Հակառակ փչող քամիին, տիրող ցուրտին եւ ամպամած երկնքի մը, ահագին եւ յուզեալ բազմութիւն մը խռնուած էր յուղարկաւորութեան ճանփորին անցնելիք ճամբաներուն բոլոր երկայնքը։ Պատերազմի հաշմանդամները կը հասնին հետզհետէ, անոնցմէ ոմանք նստած եռեւի կողմէն դրուած պզտիկ կառքերու մէջ. մեծ պատերազմին նախկին զինուորները կը կրեն իրենց բոլոր շքանշանները եւ իրենց թեւին սակ կը բռնեն դրօշները զոր պիտի պարզեն քիչ յետոյ։ Հիւսիսային քամին կը փչէ սաստկօրէն քարափներուն վրայ։ Մինչդեռ նախարարութեան պաշտօնատան սրահներուն մէջ մտահոգուած են տեղ պատրաստելու համար օտար պատուիրակութեանց որոնց մէջ կը գտնուին նախարարներ, դեսպաններ եւ օտար ազգերու պետական ներկայացուցիչները։

Դիւանագիտական մարմինը ներկայ է իր ամբողջութեամբ, Պ. Ջամօրա անձնապէս ներկայացուցած է Պ. Զուլուէթայի կողմէ, Պ. Ա. Ջէմպրլէյն անձամբ ներկայ եղող պետական մարդոց մեծ մասը. Պ. Պ. Բօլ Պօնքուր, Պէնէշ, Ջալէսքի, Ուալքօ, Մելքօլմ, Մաքտոնալտ, Տըրըմմընտ, Ավընօլ, Թէղալի արքեպիսկոպոսը Մարօկինեներու պատրիարքին ներկայացուցիչն է։

Առաջին գործոց պատուոհանները, իրենց համապատասխան հագած, օտար դիւանագիտութիւն կը ճաշակ ներկայացող անձերու ընդունելութեան գործին մէջ։ Անոնցմէ կը հասնին դիւանագէտները, զինուորական կցորդները, բոլորն ալ համազգեստ հագած, մարաջախտներ Բէքճ, Լիժօքճ, զօրավար Կուրօ, նախարարները, ծերակուտականները, երեսփոխանները։ Ժամը 13,35 եռագոյն դրօշը պարզած ինքնաշարժ մը կը կենայ եւ պ. Տումէր վար կ'իջնայ անկէ եւ կ'ընդունուի պ. Թարէօի կողմէ։ Ցետոյ, կը հասնի Քարթինալ Վէրտիէի կառքը։ Ուղղարկաւորութեան հանդէսներուն յատուկ զգեստներով զգեստաւորեալ Վէրտիէ Քարթինալը իր ձեռքը համբուրելու համար կ'երկնցնէ ներկայ հանուածներուն։ Քանի մը վայրկեան վերջ կ'սկսի կրօնական արարողութիւնը։

Ժամը 14ին, պ. Գրիանի դագաղը ծածկուած լինելով եռագոյն կերպասով մը կը դրուի մահաբեմին վրայ։

Կրօնական կարճ արարողութենէ մը յետոյ Քարթինալ Վէրտիէն կը հեռանայ։ Այսուհետեւ, պրն. Թարթիօ յուզուած եւ բրքռացող ձայնով մը կը խօսի ճառ մը եւ յետոյ կսկսի զինուորական ծողանցքը առանց քնդանօթի, որուն կը յաջորդէ մեծ պատերազմի նախկին զինուորներու եւ զուգդերու դրօշակներու ծողանցքը, յետոյ, դագաղակիր կառքը կսկսի խլել առջեւը ունենալով ծայրէպսակ կրող չորս կառքեր։

Ամերիկեան հետեւակազօրք կը դրկուի Շանկհայ

Ուաշինկթըն.— Կառավարութիւնը երէկ նկատի առաւ Յանիլայէն Շանկհայ փոխադրութիւնը Միացեալ Նահանգներու հետեւակազօրքի երիսունըմէկերորդ վաշտին, բայց որոշեց անմիջապէս չկատարել այդ տեղափոխութիւնը։

ՏԵՂԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՀԱԼԷՊԻ ՈՁՐԻՆ
ՀԵՂԻՆԱԿՆԵՐԸ ՀՕՅԵ՛Ր Ե՞Ն...
ԻՍԼԱՄԱՑԱԾ ՀԱՅ ԿԻՆԵՐ ԵՒ ՄԱՐԴԻԿ ԽԵՂԴԱԾ ԵՆ ԱԼԻՔԷՆ...

Մեր եախտոդ թիւով գրած հիճ Հալէպի մէջ պատահած ոճրի մը մասին։ Զոհը՝ Ալիճ, կտոր կտոր կտրուելէ վերջ նետուած էր ջրհորին մէջ։

Էյ Նիսան թերթի Հալէպի թղթակիցը այս ոճրի մասին հետեւեալը կը գրէ.—

Ընդհանուր դատախազութիւնը սկսած է երկար գրութիւն մը, ցիկինի մը սուտ-ցոյցութեամբ, որով կը յայտնուի որ վեց Փետրուարին, իսլամացած հայ կիներ եւ հրիկ մարդեր եկած Ալիճի տուներ։ Այս կիները Ալիճին յայտնեցին որ իրենք կարող են գտնել իր կորսնցուցած դրամները։ Կիները երկար ատեն տեսակցեցի վերջ Ալիճի հետ, հինգ ոսկիի սակարկեցին եւ իրենցմէ մէկը ներկայացուցին պիտ։ Այդ պետը Գրիգոր անուն հայ մըն էր։

Հայերը սկսան գործողութեան եւ խորհրդաւոր արարողութիւններ կատարեցին երեւան հանելու համար Ալիճի գողոնները։ Ալիճն կը դիտեր այդ բոլորը. երբ բաներ մուխով մը ներսը լեցուեցաւ ուճոճ յարձակեցան Ալիճի վրայ եւ խեղդեցին։ Վերջը կողոպտեցին ուճոր ունեցածները եւ մարմինն ալ կտոր կտոր ընելով ջրհորը նետեցին։

Էյ Նիսան թղթակիցը այս տեղեկութիւնները հաղորդելէ վերջ, կաւելցնէ.—

Այս չարաճճութիւնը բազմաթիւ ոճիրներ գործած է եւ կողոպուտներ բրած. եթէ խիստ ննջութիւն մը բացուի ամէն բան երեւան կը հանուի։

ԲԱՐՁՐ ԳՕՄԻՍԷՐՈՒԹԵԱՆ ԵԼՄՏԱԿԱՆ ՁԻՒՂԻ ՈՐՈՇՈՒՄՆԵՐԸ

Նաբաք երեկոյ, Բարձր Գօմիսէրութեան մէջ տեղի ունեցաւ ժողով մը, ելմտական գործերուն վերաբերեալ։ Ժողովին մէջ ներկայ էին Գերագոյն Կոմիսար Պրն. Պուայէ Տը Քուակեն։ Սոյն ժողովին մէջ հետեւեալ որոշումները տրուեցան։

ա.) Սիւրիոյ կառավարութեան պահանջած 150,000 ոսկի փոխառութիւնը պիտի տրամադրուի. այս գումարը պիտի յատկացուի երկրագործներուն։

բ.) Լաթաքիոյ կառավարութիւնը կ'արտօնուի յատկացնել ամիս 1000 թուն ցորեն եւ ալիւր առանց մաքսի հանելի։

գ.) Լաթաքիոյ կառավարութեան պահանջած գումար, գնելու համար բամպակի հունցեր, պիտի տրամադրուին։

դ.) Ալէքսանտրէթի եւ Լաթաքիոյ ժողովուրդներուն մեծաքանակ հունցեր ձրի պիտի տրուին։

ՀՐԷՇԱՑԻՆ ԱՐԱՐՔ ՄԸ ԵՂԲԱՅՐ ՄԸ ԿԸ ԲՌՆԱԲԱՐԷ ԻՐ ՔՈՅՐԸ

Անցած գիւղին մէջ *Սաեհ* Սուլեման անուն կին մը ասխարհ բերած է զաւակ մը։ Կառավարութեան յուր տրուած է որ *Սաեհ* խեղդած է իր ծոռածիները։

Ժանտարմաներ իսկոյն սկսան խուզարկութեան եւ գիւղին դուրս թաղուած գտան ծոռածիներ դիակը։ *Սաեհ* ձերբակալուեցաւ եւ յետ ննջութեան ան խոստովանեցաւ որ այդ երախան ասխարհ եկած էր իր եղբօրը հետ ունեցած ապօրէն յարաբերութեան իբր արդիւնք։

Կառավարիչները ձերբակալեց *Սաեհի* եղբայրը եւ բանտ դրաւ։

ՄԱՄԼԵԼԹԷՅՆԻ ՕՐՈՒԱՆ
ՀԱՍՈՑՔԸ 1015 ՈՍԿԻ ՄԻ ՄԻԱՅՆ ՊԷՏՐՈՒՔԻ ՇՐՋԱՆԷՆ ԲՈՒԺԱՐԱՆԻ ՎԱՐՉՈՒԹԵԱՆ ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔԸ

Մամլելթէյնի ազգային բուժարանի վարչութիւնը դրկած է հետեւեալ օճոհակալիքը.

Մամլելթէյնի Ազգային Բուժարանի խնամակալ—վարչութիւնս կուգայ հոս պարակաւ յայտնելու յարգոյ հասարակութեան թէ «Բարեկեցդանի Օրօր որ թո խախտանոցի օր նուաճակուած էր վեհ. Տ. Տ. *Սահակ* Բ. Կաթողիկոս Ամենայն Հայոց *Մեծն Տանն Կիլիկիոյ*։ Հայրապետի կոնդակով, հանգանակութեան արդիւնքը եղած է 1015. 0 1 | 2 ս. ոսկի (Գէյրութ, Ձիւնի, Ղազիր, Ձիպէյլ եւ Բաբտուճի օրջանէն)։

Այս առթիւ մասնաւոր շնորհակալութիւն կը յայտնուի յարգելի Հայ ժողովուրդին եւ օսար բարեսիրտներուն որոնք իրենց սիրայօժար մասնակցութիւնը բերին իրենց սրտաբուղխ նուէրներով եւ անգամ մըն ալ ցոյց տուին զոհաբերութեան բարձր ոգին։

Նաեւ մասնաւոր շնորհակալութիւն բոլոր յանձնախումբերուն որոնք ամէն ճիգ թափեցին յաւագոյնս կատարելու անձնուիրաբար սահմանուած պարտականութիւնը, հակառակ օրուան անբարենպաստ օդին։ Շնորհակալութիւն «Ազգակ»ազգային թերթի խմբագրութեան իր խրախուսիչ յօդուածներուն, որոնք մեծապէս ազդեցին սոյն հանգանակութեան յաջողութեան։

Ի Դիմաց Մամլելթէյնի Ազգային Բուժարանի Վարչութեան

Աթենապես Նախագահ

Ե.Ա.Եէնիգօճեան Եդիչ Արթ.Պարճեան

Գանձապահ Աթենադպիր

Տ. Տ. Սրապեան Տօքթ.Տ.Պէրպէրեան

ՓՈՒԹ ՊՕԼ

Անցեալ կիրակի Մարս 13ին, կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2ին, տեղի ունեցաւ Ջ. Ս. Ո. Միութեան Նորակազմ «Արամազդ» խումբի ընդդէմ «Գլիւպ *Մբօրթիւ*»ի Ա. խումբին Ֆութպոլի մրցումը։ Խաղը վերջացաւ 1ի դէմ 0ով «Գլիւպ *Մբօրթիւ*»ի յաղթութեամբ։

Երկրորդ խաղը տեղի ունեցաւ Ջ. Ս. Ո. Միութեան «Վահագն»ի ընդդէմ «Էրլիւպ *Մբօրթիւ*»ի Ա. խումբին։ Առաջին կիսախաղին երկու կողմերն ալ ճշանակեցին մէյ մէկ կոլ։

Երկրորդ կիսախաղին, հակառակ «Վահագն»ի բուռն յարձակողականին եւ ճեղելուն, կարելի չեղաւ ճշանակել կոլ մը՝ ճանելու համար յաղթանակը։ «Գլիւպ *Մբօրթիւ*»ի տղարը տեսնելով իրենց բերդի վտանգուիլը, սկսան հարուածել ամէն եկող գնդակը դէպի դուրս. գերծ մնալու համար ոեւէ վտանգէ։ Այսպէս խաղը վերջացաւ մեկի դէմ մեկով։

ՊԱՇՏՕՆ ՓՆՏՌՈՂՆԵՐՈՒ ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԵԱՆ

Մամլոյ Դիւանը կը յայտարարէ որ, ոստիկանական հարուցդարութեան համար պէտ եղած պատճառներու ճնճուիքներ տեղի պիտի ունենան ամսոյս 25ին։ Թեկնածուներ պէտ է դիմեն այդ քուակագին առաջ եւ արձանագրել տան իրենց անուններ։

Պ. ԲՕՆՍՕ ՈՒԱՇԻՆԿԹՐՆԻ ԴԵՍՊԱՆ...

Նգիպտոսի «Ահրամ» թերթի Փարիզի թղթակիցը կը հետագրէ իր թերթին.

«Ափսիօն Ֆրանսէզ» թերթը կը գրէ որ *Միւրիոյ* Բարձր Գօմիսէր պ. Բօնսօ նաճակուած է Ուաշինկթընի դեսպան։ Ֆրանսական արտաքին նախարարութեան դիմեցի իսկոյն, ուրկէ յայտարարուեցաւ թէ՝ սոյզ չէ այդ տեղեկութիւնը։

ՀԱՅ ՀԱՄԱՅՆԱՎԱՐԻ ՄԸ ԽԱԲԵԲԱՅՈՒԹԻՒՆԸ

Երեկ, հայ համայնավարներու դատավարութեան ընթացքին տեղի ունեցաւ ծիծաղելի դէպք մը։

Ցուվհաննես Քհճեեան անուն հայ համայնավար մը, որ ամսոյս 21ին հովանաւորեալ երկիրներէն հետաքնելու հրաճանգ ստացած է Բարձր Գօմիսէրութենէն, կուգէ ներս մտնել դատավարութեան միջոցին, յայտարարելով դրան առջեւ հսկող ժանտարմային որ իճի գաղտնի ոսթիկան է։ Ժանտարման կը պահանջէ վաւերաթուղթ մը։ Ցուվհաննես անմիջապէս ցոյց կուտայ իր ատաճման հրամանագիրը։ Ժանտարման որ Թուրնէներէն գիտէր, դուրս կը հրէ խաբէբայ «ոսթիկանը»։ Ասոր վրայ Ցուվհաննես բռունցքի հարուած կուտայ ժանտարմային։ Իսկոյն կը ձերբակալուի եւ բանտ կը տարուի։

ՀԱՅ ՀԱՄԱՅՆԱՎԱՐՆԵՐՈՒ ԴԱՏԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆԸ

ՎԵՑ ՀՈԳԻ ԿԸ ԴԱՏԱՊԱՐՏՈՒԻՆ ԻՍԿ 12 ՀՈԳԻ ԱԶԱՏ ԿԱՐՃԱԿՈՒԻՆ

Ինչպես գրած հիճ անցեալները, Անդր Նաճիր ազգային *Վարժարանին* մէջ ժողով գումարած միջոցին, գաղտնի ոսթիկանութեան կողմէ ձերբակալուած հիճ 18 հայ համայնավարներ, որոնցմէ վեցը ցարդ կը մնային բանտ։

Երէկ տեղի ունեցաւ անոնց վերջին դատավարութիւնը եւ տրուեցաւ վճիռը։ Ոչ ձերբակալեալ վիճակի մէջ դատուող 12 համայնավարները անմեղ արձակուեցան։ Զաթիկ Տատուեան, Անդրանիկ Օհանեան, Անտոն Գօճաօղլանեան, Անդրանիկ Առաուճեան եւ Գաբրիէլ Ասլանեան դատապարտուեցան, իսկ Ալեքս Գօճաօղլանեան 40 օրուան, *Սարգիս Սհոլեզեան* 30 օրուան բանտարկութեան եւ դատական ծախքերու դատապարտուեցան։ Ալեքս Գօճաօղլանեան դատապարտուեցաւ նաեւ տաս սուրիական ոսկի տուգանքի։

ՓԱՍՏԱԲԱՆՆԵՐԸ ՊՕՅՔՕՔ ՊԻՏԻ ԸՆԵՆ

Կիրակի օր, փաստաբանական կանոնը որոշած է պօյքօք ընել, երբ կառավարութիւնը փոփոխութեան չենթարկէ քիմքիի տուրքի նոր օրենքը։

ԱԻԱԶԱԿՆԵՐ ՀՕՄՍԻ ՁԱՄԲՈՒՆ ՎՐԱՑ

Թրիփոլիճէ Հօմս գացող համիոն օթօ մը, ճամբան յարձակման ենթարկուեցաւ բանի մը անծանօթ չէթէներու կողմէ։ Ինքնաշարժի վարիչը չ'անսաց անոնց հրամաններուն եւ աւելի արագ սկսաւ քշել։ Աւազակները սկսան գնդակ նետել եւ սպանեցին վարիչ Թօֆիգ Սէպէքը։ Ինքնաշարժը կեցաւ եւ աւազակները կողոպտեցին ճամբորդները։

Ս. ԳՐԻԳՈՐ ԼՈՒՍԱՒՈՐՉԻ ՅՕՆԸ ԱՆԹԻԼԻԱՍԻ ՄԷՋ
ԽՈՒՌՆ ԲԱԶՄՈՒԹԻՒՆ
ՆՇԱՆԱԿԱԼԻՑ ՔԱՐՈԶ ՄԸ

Կիրակի, 13 Մարս, առաւօտեան ժամը 6ին սկսած օգնկարը աներդնաս կ'երթեւեկէր Անթիլիասի ճանող գծին վրա եւ հաւաստացեալները կը փոխադրէր Ֆարեվանէ։

Որոճայ ժամէն առաջ, արդէն անհագին բազմութիւն մը խռնուած էր դպրեվանքի փայտաշէն բնդարձակ մասուան մէջ։ Ու ճոյնճան մեծ բազմութիւն մըն ալ կը մնար դեռ ճամբաներ։

Ի ճերկայութեան Կիլիկիոյ Ծերունազարդ Հայրապետին եւ իր աթոռակցին, պատարագեց եւ քարոզեց Հայկի Առաջնորդ Դեր. Ա. եպիսկոպոս *Միւրմէեան*, որ վեր առաւ Ս. Գրիգոր Լուսաւորչի մեծապայծառ դէմքը ու դարերու մռայլին տեսնուն աճապարակուող անոր վեհ գաղափարակերը։ Սրբազանը իր քարոզը վերջացուց հետեւեալ խիստ ճշմարիտ խօսքով.

«Ես այս փայտաչէն հանճար մատուռը չեմ փոխեր արբատաշ քարերով կառուցած հոյակապ տաճարներու հետ, եթէ անոնց մէջէն պիտի պակսին Ազգային Ոգին ու ցեղային կրակը»։ Ծկեղեցական արարողութենէն վերջ, կհսորին սեղանը տուեցաւ մասնաւոր հրաւիրեալներուն։

Փողովուրդին մաս մը, անմիջապէս վերադարձաւ Գէյրութ, իսկ ճաներ մնացին հոն, եւ բարձրացայով *Ա.ին*—Նէպիի ակն ի վեր անցուցին հանելի օր մը։

Գոհունակութեամբ կ'արձանագրենք թէ հակառակ բազմահարիւր ժողովուրդի երթեւեկին, ոեւէ ագեղ դէպք չի պատահեցաւ, կարծես իքնեւ հանելու համար ջոկած մը ոսթիկաններու աչալուրջ հսկողութիւնը։

Փափաքելի է, որ Ս. Լուսաւորչի ճօնը ճակատ ընդհանրապէս եւ ժողովուրդը իր ճարեկան ճօներուն կարգին հաճ մը եւս ունենայ միւսներէն տարբեր ճ'ւ ոգիով եւ ճճանակութեամբ։

ՎԱՐՁԱԿԱԼՆԵՐՈՒ ԻՐԱՒՈՒՆՔՆԵՐԸ
ԵՐԷԿ ՇՈՒԿԱՆԵՐԸ ԲԱՑ ՄՆԱՑԻՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔՆԵՐԸ ԿԸ ՇԱՐՈՒՆԱԿՈՒԻՆ

Մեր երեկուան թիւով գրած հիճ ենք որ, վարձակալներու իրաւաց պաճպանման ենթնախումբի միջոցաւ բողոքի ցոյցեր ճեղի պիտի ունենան եւ այդ բսի ընաւերու համաճայն ալ հազարը գոց պիտի մնայ։

Ինչպես գրած հիճ ճեղական բոլոր թերթերն ալ, կառավարութիւնը այս լուրը առնելուն պես խիստ միջոցներ ձեռք առաւ եւ իր մօտ կանչեց յանձնախումբի անդամները, որոնք խոստացան իրենց կարելիճն ընել օուկացները բաց պահելու համար։ Ու ճոճոհիւ այդ ձեռք առնուած միջոցներուն, երեկ բաց մնացին օուկացները։

Միւս կողմէ կը ճեղեկանանք սակայն որ, յանձնախումբը լուրջ ափսոսանքներ կը ճանի վարձերու խնդրին կարգադրութեան համար։ Կը յուսացուի որ կառավարութիւնը վճռական ձեռնարկներ ըլլի։

կարդացէք եւ Տարածեցէք
«ԱԶԴԱԿ»Ը

ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԵԼՔ ՇՈՒՏԱՓՈՒԹԵԱՆ ՄԻՄԹԵԱՆ
ՀԱՆԴԷՍ-ԵՐԵԿՈՅԹԻՆ
18 ՄԱՐՏ 1932. ՈՒՐԲԱԹ ԵՐԵԿՈՅ 8.30ԻՆ

116

կը ձգէ և քանի մը հրացան օդին մէջ կը պարպէ ու կռիւը կ'սկսի։

ՀԵՏԱՄՈՒՏ ԹՇՆԱՄԻՆ.— Ձեր հետքերուն հետամտելով թշնամին կուգայ հարա-հրոցով և կը գոռայ։ «Այստե՛ղ են, այստե՛ղ։ Բայց սուտ են, դիտմամբ այդպէս կ'ըսեն, որ ձեր կողմէն չարժուիք մը ընէք կամ հրացան բաց աք, որ յանկարծակիի չի գանուին կողմերէն, առհասարակ, առաջ ձիաւորները կ'ըլլան և միչտ կը խաղցնեն ձիերը՝ իրենց կողքերը դէպի ձեզ տուած,

Պէտք է ամէն կերպ աչխատիլ չերեւիլ այդ ժամանակ և թազուլ որ ժտեհնան։ Բոլոր զինուորները հրացանները լեցուցած կը սպասեն խմբապետի հրամանի։

Երբ խմբապետը գոռայ «կրա՛կ», զարնկ, անոնց եթէ ձիաւորները հանդարտ են, իսկ եթէ չարժման մէջ չարժման մէջ են՝ զարնել ձիերուն։ Անհրաժեչտ է իրարու եռանկ չորս - հինգ համազարկ բանալ. իսկ եթէ թշնամին չատ է չատ համազարկեր բանալ։ Անոնք այն ատեն իսկոյն կա՛ժ կը փախչին ժամ կիջնեն ձիերէն և դիրք կը բռնեն։

Արդէն թշնամիին եկած ժամանակ անոնց չարժուժ-ներէն յայտնի կ'երեւայ դիտած խումբի որտեղ ըլլալը թէչէ։ Երբեք թողելու չէ որ առաջին կրակը թշնամին բռնայ։ Այս բանը խմբապետը նկատողութեան առնելու է, առաջին կրակը միչտ խումբի կողմէ բացուելու է։ Այդ կրակէն թշնամին մնծ սարսափի մէջ կ'իյնայ։

Առաջին համազարկերը տալուն պէս՝ տղաքը պէտք է բարձր ձայնով հարա-հրոց բարձրացնեն, իսկ յայտնի ձայն ունեցողները պոռան թշնամիին թէ՝ «եկէ՛ք, մի փախչիք, ժամեցէ՛ք կռուինք», Մեր զինուորները պէտք չէ քջրեն. քջրելը տղամարդու գործ չէ։

29

Կանգուն մնացած դրօչակները երկու օր ալ պատրանքի կը ժատնեն թշնամին։

Վանքի միաբանութիւնը կը տեսնէ որ թուրքերը կը չարունակեն կրակել, նչան կուտան, որ ներսը այլևս կուռզ չիկայ, որպէսզի թուրքերը դադրեցնեն կրակը։ Այսպէս ալ կ'ըլլայ։

Անդրանիկ կը մնայ Վան, բայց երկու անգամ կը նչմարուի տեղական զօրքերէ և կուռի կը բռնուի։

Անդրանիկ իր մէկ քանի ընկերներուն հետ սիասին կը մեկնի Կովկաս այլևս դէպի երկիր չվերադառնալու պայմանաւ մինչև հայաչխարհային պատերազմը։

ԱՆԴՐԱՆԻԿԻ ՄԱՐՏԱԿԱՆ ՀՐԱՀԱՆԳՆԵՐԸ

Անդրանիկի *Մասնոյ* հետռսամարտներու ընկարագրութիւնը աւարտելէ վերջ, անհրաժեշտ էր նաեւ գրել այս մեծ յեղափոխական կռուողին կռուելու եղանակները։ Ասոր համար դիմեցինք ուղղակի իր (Անդրանիկի) հեղինակած «Մարտական հրահանգներ» անուն գրքին։ Կ'արտատպենք ամենագլխաւոր եւ հետաքրքրական մասերը։

ՁԻՆՈՒՈՐԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴ

Մարտական գործը յաջողութեամբ վարելու համար պէտք է կազմել Զինուորական Խորհուրդ մը, երկրէն դուրս վայրի մը մէջ։ Այս խորհուրդը պէտք է կազմըւած ըլլայ մեր գիտակից, անցեալ ունեցող և փորձառու ընկերներէն եւ ունենայ առնուազն սասներկու անդամ։

Ի՞նչ պիտի ըլլայ ասոնց գործը։

Նախ ընտրել յատուկ մէկը իրենց մէջէն, որ թըղթակցի կանոնաւորապէս և արագօրէն՝ երկրի ընկերներուն հետ։ Դարձեալ Խորհուրդը իր մէջէն մէկ քանին ուղարկէ զանազան կազմեր, որոնք ընդունակ ըլլան ճանչնալու զէնք չարժելու կարող երիտասարդ

113

Կանգուն մնացած դրօչակները երկու օր ալ պատրանքի կը ժատնեն թշնամին։

Վանքի միաբանութիւնը կը տեսնէ որ թուրքերը կը չարունակեն կրակել, նչան կուտան, որ ներսը այլևս կուռզ չիկայ, որպէսզի թուրքերը դադրեցնեն կրակը։ Այսպէս ալ կ'ըլլայ։

Անդրանիկ կը մնայ Վան, բայց երկու անգամ կը նչմարուի տեղական զօրքերէ և կուռի կը բռնուի։

Անդրանիկ իր մէկ քանի ընկերներուն հետ սիասին կը մեկնի Կովկաս այլևս դէպի երկիր չվերադառնալու պայմանաւ մինչև հայաչխարհային պատերազմը։

ԱՆԴՐԱՆԻԿԻ ՄԱՐՏԱԿԱՆ ՀՐԱՀԱՆԳՆԵՐԸ

Անդրանիկի *Մասնոյ* հետռսամարտներու ընկարագրութիւնը աւարտելէ վերջ, անհրաժեշտ էր նաեւ գրել այս մեծ յեղափոխական կռուողին կռուելու եղանակները։ Ասոր համար դիմեցինք ուղղակի իր (Անդրանիկի) հեղինակած «Մարտական հրահանգներ» անուն գրքին։ Կ'արտատպենք ամենագլխաւոր եւ հետաքրքրական մասերը։

ՁԻՆՈՒՈՐԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴ

Մարտական գործը յաջողութեամբ վարելու համար պէտք է կազմել Զինուորական Խորհուրդ մը, երկրէն դուրս վայրի մը մէջ։ Այս խորհուրդը պէտք է կազմըւած ըլլայ մեր գիտակից, անցեալ ունեցող և փորձառու ընկերներէն եւ ունենայ առնուազն սասներկու անդամ։

Ի՞նչ պիտի ըլլայ ասոնց գործը։

Նախ ընտրել յատուկ մէկը իրենց մէջէն, որ թըղթակցի կանոնաւորապէս և արագօրէն՝ երկրի ընկերներուն հետ։ Դարձեալ Խորհուրդը իր մէջէն մէկ քանին ուղարկէ զանազան կազմեր, որոնք ընդունակ ըլլան ճանչնալու զէնք չարժելու կարող երիտասարդ

ՓԱՍՏԱԲԱՆ
ԽԱՉԱՐԱԿ ԹԻՒԹԻՒՆՃԵԱՆ
(Տօքթ. իրաւագիտութեան)

ԿՍՏԱՆՁՆԷ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԴԱՏԵՐ

Ընկերակցութեամբ հանրածանօթ փաստաբան ՄՂԻԹԱՐ ԱՋԻՋ ԷԼ ՀԱՇԷՄԻ

Դրասենեակը բաց է կէսօրէ առաջ 9—12 *կէսօրէ վերջ* 3—6

Rue Allenby, Immeuble NESSOULI **ՀԵՌԱՁԱՅՆ 1—28**

ՄԱՆԿԱԲԱՐՁՈՒՀԻ
ԱՐՏԷՄԻՍ ՃԱՆՄՃԶԵԱՆ

Վկայեալ Lauréat Ֆրանսական համալսարանէն
Նախկին ՄԱՆԿԱԲԱՐՁՈՒՀԻ Ալէքսանտրէթի քաղաքային
Հիւանդանոցին
Իր նոր դարմանատունը կը գտնուի Տօքթ. Նչէնքօմշեանի տան կից, Շէյխ Իպրահիմ Շէքիլաի տունը, Բաս Պէյրութ

ՀԻՒԱՆԴ ԿԸՆԴՈՒՆԻ — *կէս օրէ առաջ ժամը* 9—12, » » *վերջ* » 2—6

ՏՕՔԹ. Հ. ԼՈՒՍԻՆԵԱՆ
(ՀԱԼԷՊ)

Նախկին բժիշկ Միջազետքի Հիւսուորական հիւանդանոցներու եւ մանաւանդ նեարդի եւ մանկական հիւանդութիւններու

• առաջ, արմաւական, խղճամիտ դարմանում:

Հիւանդ կ'ընդունի ամէն օր ժամը 8—12 եւ 2—6 իր դարմանատան մէջ, Հալէպ Նէյալ քաղ. Թրամվայի քովերէն կայարան, թիւ 7

Բաղ. եւ Ուրբաթ օրեր աղքատաց մրի

կարի եւ ձեւագիտութեան դասընթացք
ՏԻԿԻՆ ՏՕՔԱ ՄԱՆԿԵԱՆ
(ՎԿԱՅԵԱԼ ՓԱՐԻԶԷՆ)

Ցայսօր դերձակուհի Տիկ. Տիքա Մանկեանի ձեւագիտութեան 5րդ դասընթացը կ'սկսի Մարս 1ին «Էօլ ար Թրուա Տօքքօր»ի ճիշդ դիմաց, Կուրօ փողոց:

Երեք ամսուան մէջ, ամենավերջին մեթոտներով եւ արդիական միջոցներով կը սորվեցնէ ձեւագիտութեան բոլոր բարդութիւնները եւ կ'օժանդակէ Բ. Գումխուրիեհին հաստատուած վկայականներով:

Համոզուելու համար անգամ մը դիմեցէք իր 66ի աւելի օրջանաւարտներուն:

ԿԱԶՄԱՏՈՒՆ
Յ. ՏԷՐ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍԵԱՆ
ՐԻԻ - ԷԼ - ԳԱՊՈՒՇԻՅԷ Թիւ 49
(Մեծ Սէրայիին առջեւ)

ԱՍՏԱՌՈՎ

Կաշեկապ, Լութակապ և Թղթակապ տոկուն և ճաշակաւոր ԳՈՐԾ

ԶԱՓԱԻՈՐ ԳԻՆԵՐՈՎ

Կրօնական եւ կրթական հաստատութեանց եւ գրադարաններուն համար մասնաւոր ԶԵՂՉ

ԳԱԲՐԻԷԼ Թ. ԹԷՐԶԵԱՆ
(ԵԼԵՔՏՐԱԿԱՆ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ)

Հիմնուած 1921 ին Գուլիս-Բերա

Խիստ դիւրամատչելի պայմաններով կը կատարենք ամէն կարգի էլեկտրական լոյսի գետեղումներ (Intsallation), ինչպէս նաեւ մօթէօր եւ ժիմամօներ:

Վաճառատունս կ'ստանձնէ նաեւ բոլոր էլեկտրագործիքներու նորոգութիւններ: Մասնաւոր ուշադրութիւն բնակարաններուն էլեկտրա-նորոգմանց: Վաճառատուն Philips եւ Lux էլեկտր. լամբերու եւ ամէն տեսակ էլեկտրական պիտոյքներու:

Վճարման դիւրութիւններ.

Հարցէք — Վ. Ուզունեանի գրասեղանը կից Գուրճ. B. P. 491

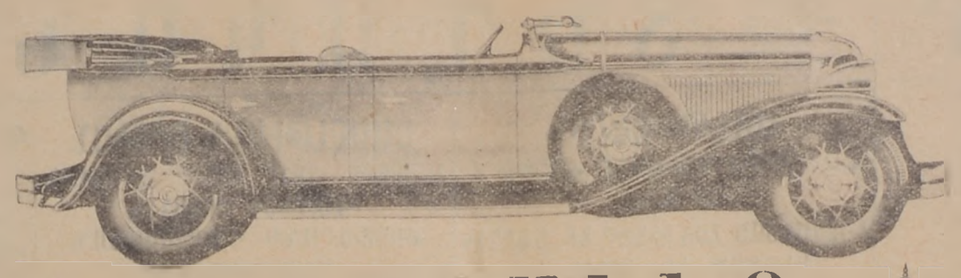

ԳՈՒԱՅԱԼԵՐ

աշխարհահռչակ իճիճաշարժները որոնք 6-8 սիլինտր ունին,

ԱՄԵՆԱՏՈԿՈՒՆ ԵՒ ԳԵՂԵՑԻԿ ՄԱՐՔԱՆԵՐՆ ԵՆ ՀՐԱՊԱՐԱԿԻ ՎՐԱՑ ԵՒ

ԿԸ ՓՆՏՈՒՒԻՆ ԱՄԵՆՈՒՐԵՔ:

ԳՈՒԱՅԱԼԵՐ ինքնաշարժերու մասնաւոր յատկութիւններն են՝
ՏՈԿՈՒՆՈՒԹԻՒՆ, ԳԵՂԵՑԿՈՒԹԻՒՆ, ԶԱՓՍԻՈՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՀԱՆԴՍՏԱՒԷՏՈՒԹԻՒՆ:
վճարման դիւրութիւններ կը տրուին.
ԳՈՒԱՅԱԼԵՐ «Թօներու բոլոր կտորները պատրաստ կը գտնուին մեր վաճառատուներուն մէջ:
Լիբանանի, Սիւրիոյ և Իրագի ընդհանուր ներկայացուցչութիւն՝

NAAYEM MOTOR IMPORT Co. BEYROUTH B. P. 869, TÉL. 32—29

Հիւս. Սիւրիոյ ներկայացուցիչներ՝ Գ. և Մ. ԱԶԻՐԵԱՆ

կարի եւ ձեւագիտութեան դասընթացք
ՏԻԿԻՆ ՄԱՌԻ ԵՐԱՄԵԱՆ
ՎԿԱՅԵԱԼ ԴԵՐՁԱԿՈՒՀԻ
ԲԱՐԻԶԷՆ ԵՒ ՎԱՇԻՆԿԹՕՆԷՆ

Կարի եւ ձեւագիտութեան մասնագիտուհի, Տիկին Մառի Երամեան կը վերադառնայ իր առհասարակ, Մեծ Սէրայի դիմացը Նօ. 78 տան երկրորդ արկը:

Երեք ամսուան միջոցին կը սորվեցնէ ամենավերջին նորաձեւութեամբ, կար եւ ձեւագիտութիւն իր բոլոր բարդութիւններով եւ արդիական միջոցներով, Droit-fils մեթոտով: Իր աշակերտուհիները կ'օժտուին Բարիզի ատեստագրով Académie Daydou վկայականով:

ՍՓԱՆՏԱՐ *կօշիկներդ միշտ առնելապատ, առնելափայլուն, առնելաժան եւ առնելագեղեցիկներ են.*

ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ
ՆԱՃԱՐ ԵՂԲԱՐՆԵՐՈՒ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ

ՏՕՔԹ. ԼԵՒՈՆ ԵՒ ԿԵՈՐԳ ՍԱՐԱՖԵԱՆՆԵՐՈՒ
(Նախկին վերակացուներ եւ ներքին գեղեցկութեան մասնագէտներ Ամերիկեան Մեծ Դպրոցի)
իր նոր դարմանատունը կը գտնուի Պէյրութ Ամերիկեան Մեծ Դպրոցին մօտ, Ս. ՀՈԳԻ ՔՐԻՍՏՈՆԵԱՅ ՄԻՒԹԵԱՆ ՇԷՆՔԻՆ ՄԷՋ
Կ'ընդունի կիներ եւ աղջիկներ ամէն տարիքէ՝ ամէն օր կէսօրէ առաջ ժամը 9—12, կէսօրէ վերջ ժամը 2—6:

ՏՕՔԹ. ԳԷՈՐԳ ԿԷՐԿԷՐԵԱՆ

Վկայեալ Lauréat ճախկին Interne եւ այժմ՝ մնայուն *ՄԱՆԱԳԵՍ* բժիշկ Ֆրանսական հիւանդանոցի *ԱՋԻՒ, ՓՔԻ, ԿՈԿՈՐԴԻ, ԱԿԱՆՋԻ և ԳԼՈՒՈ* հիւանդութիւններու բաժնին:

Հիւանդ կ'ընդունի կէսօրէ վերջ ժամը 2—6
իր գլխաւոր մէջ rue de Damas, No. 15
Հիւանդները ուղղակի հիւանդանոց կ'ընդունուին իր կողմէ տրուած մուտքի բարօրով:
Աղքատ հիւանդներու ձրի դարմանում, ամէն օր կէսօրէ առաջ ժամը 10—12, հիւանդանոցի դարմանատան մէջ:

ՏՔԹ. ՍՈԿՐԱՏ ԱԻԵՏԻՍԵԱՆ
ՎԻՐԱԲՈՅԺ - ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ

ՎԿԱՅԵԱԼ ՊԷՅՐՈՒԹԻ ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ՀԱՍԱԼՍԱՐԱՆԷՆ
Կընդունի ամէն օր բացի կիրակիէն կէսօրէ առաջ 8—12 կէսօրէ վերջ 2-6
Հասցէ՝ Capucinներու եկեղեցիին կից Արզարութեան պալատին եւս:

ՏՕՔԹ. Գ. ՏԱՎՈՒՏԼԱՐԵԱՆ
ՄԱՆԱԳԵՍ ՆԵՐՔԻՆ ԵՒ ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

Իր դարմանատունը հաստատած է, *ՍՍՈՒԻՐ* փողոց, Տօքթ. Նօզդաճեանի (առամնաբոյժ) դարմանատան կից.

Ընդունելութեան ժամեր՝
կէսօրէ առաջ ժամը 8—12
» *վերջ* » 2—6

ՏՔԹ. Բ. ԳՈՒԼԱԳԵԱՆ
ՄԱՆԱՆԳԵՍ՝ ՆԵՐՔԻՆ, ՍՈՐՈՍՑԻՆ ԵՒ ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ
ՎԿԱՅԵԱԼ ՓԱՐԻԶԻ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑՆԵՐԷՆ

Կը դարմանէ գիտական ամենավերջին մեթոտներով, քոճերու, սեամոխի, ալիճերու յետադի ամէն տեսակ հիւանդութիւններ: Հին եւ նոր ջերմասիզութիւնը իր բոլոր բարդութիւններով, ինչպէս նաեւ Ֆրանկախոս եւ մորքային հիւանդութիւններ:

Առագ, արմաւական եւ բարեխիղճ դարմանում:

Հիւանդ կ'ընդունի ամէն օր, բացի կիրակիէ, իր նախկին դարմանատան մէջ. ժամը 8—12 եւ 2—6ու մասնաւոր ժամադրութեամբ:

Երեքշաբթի օրերը, ժամը 2—5 վկայեալ *ԱՂՔՍՏՆԵՐՈՒ ՀՐԻ*
Ժօրժ Հասեքե փողոց՝ թիւ 8

Տոկուն շինուածք վայելուչ տեսք հնչուն եւ քնքուշ ձայն. Ահա յատկանիշները՝

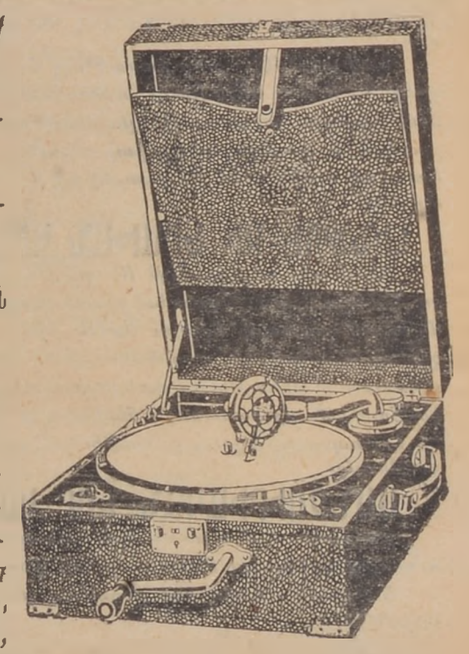

ՈՐՈՆՅՄԱՎ ԿԸ ՀԱՏՈՐՈՇՈՒԻՆ

ԱՓՕԼԼՕ ՖՕՆՕՆԵՐԸ

Հրապարակի վրայ գըտնուող բոլոր մարքանեբու հետ կը մրցին Աբօլլօ ֆոնօնները: Մանաւանդ վերջին նոր մօտէլները, որոնք հասած են արդէն, անգերազանցելի են իրենց ուշադրութեամբ, վայելչութեամբ և ժամչելի գիներով:

APOLLO GRAMOPHONE Co. Ltd
(of London)
ԱՓՕԼԼՕ ՖՕՆՕՆԵՐՈՒ ԹԱԳԱՒՈՐԸ !!!
Կատարեալ հաւոզում գոյացնելու համար անգամ մը այցելեցէք
MAISON APOLLO, Rue de la Poste, BEYROUTH
Փարոզագիծ եւ բօնօօլ ամէն ձեւի, անվիճելի ոուակ եւ առաւելութիւններ
դիւրամատչելի գին, վճարումի դիւրութիւն:
Ընդհ. ներկայացուցիչ՝ Սիւրիոյ, Պաղեստինի, Անդրյորդանանի, Միջագետքի եւ կիպրոսի.— **ԳՈՒՐԳԷՆ ՍԻՆԱՆԵԱՆ**
KOURKEN SINANIAN, Boite Postale 642, BEYROUTH (Syrie)

ներբ։ Ասոնք պիտի դիմեն իրենց զացած տեղի մարդիններուն և իմանան թէ ո՞րչափ կազմակերպուած եւրիասարդութիւն ունին։ Ապա տասնեակ-տասնեակ քերել տան իրենց քովը, ընտրեն անոնց մէջէն առողջ կազմ ունեցողները և ցոյց տան բժիշկին։ Զինուորցուն պարապուր է, եթէ որևէ ներքին հիւանդութիւն ունի՝ յայտնել, չի ծածկել։ Անկէ վերջ՝ յարմար դատուած երիտասարդներէն սկսիլ խօսք առնել, որ ուրախութեամբ ուխտեն իրենց անձը զոհել Հայրենիքի Ազատութեան և ինչած հազարաւոր նահատակներու հաւար։ Ապա արձանագրել նորակոչներուն իսկական և կեղծ անունները, ո՞ր տեղացի բլլալնին և դրկել Զինուորական Խորհուրդը այս բոլորը կատարելէն վերջ, պիտի միջոցներ ձեռք առնէ սորվեցնելու նորակոչներուն հրացան քաշդել, մաքրել և նորէն սարքել, ապա հրացան չարժել և կրակել, ուղիղ նշանառութիւնե՝ կանգնած, չոքած և կողքի պառկած։ Առհասարակ բոլոր զինուորները, բայց մանաւանդ գանդաղկոտները մարմնամարզութեամբ պարապեցնել որ աթոռ չարժին։

Նորակոչ մարքական խումբերը որոշ ժամանակ վարժեցնելէ ետք, ընտրել առժամանակեայ խմբապետ մը և տասնապետներ, որոնք զէնքէ ու զինուորութենէ հասկնան, ասոնք կը շարունակեն վարժեցնել զինուորները։ Նորընտիր խմբապետը կը թղթակցի Զինուրական Խորհուրդին հետ։

Զինուորական Խորհուրդին պարտականութիւնն է իր ճիւղերուն և ՀԱԲ ԵՂԱՓՈԽԱԿԱՆ ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԵԱՆ մարմիններուն միջոցով ամէն կողմէ զէնք գըտնել ամենալաւ տեսակէն և փոխադրել առ Հարկ եղած տեղերը։ Չէնք գտնելու մէջ համաչափութեան պէտք չէ նայիլ։ Օրինակ՝ եթէ ունին 100 հրացան և պատահեցաւ 1,000,000 փամփուշտ, պէտք է գտնել անպիլապէս

պէտք չէ ըսել թէ «ինչերնո՞ւս է պէտք այդքան փամփուշտը»։ Երկրի մէջ ամենէն կարեւորը փամփուշտն է։

Այն զինուորները, որոնք կարողութիւն ունին, պէտք է իրենց ժիջոցներով սմենաստացնակարգ զէնքերով զինուին, որ կարողանան թշնամի զօրքին ու զէնքին հետ ժրթիլ։

Զինուորական Խորհուրդը պարտաւորէ բոլոր սահմանագծերուն հաւար մեծ քանակութեամբ առաջնորդներ (վէյէտներ) գտնել թէ հայ և թէ քիւրտ և անոնք միշտ պատրաստ պահել։

ՏԵՂԻ ՈՒՍՈՄՆԱՍԻՐՈՒԹԻՒՆԸ.— Երեք - չորս ժամ քննելէ յետոյ, պէտք է չուտով արթնցնէք խմբապետը, որ թէ աչքով և թէ դիտակով սարի գագաթէն դիտէ չորս բոլորը։ Խմբապետը վէյէտներուն հարցնելու է ճանապարհի վրայ պատահելիք գիւղերը, ջուրերը, քիւրտերու վրաններ, ցեղերու անունները, անոնց ո՛րքան զէնք ունենալը նայլն, և ասոնք գրէ ամենքն ալ։ Հարցնել թէ վաղուան դիրքը այդտեղէն կ'երեւի՞, եթէ կ'երեւի — դիտակով չատ լաւ նայիլ. իմանալ երթալիք տեղերը, վաղուայ դիրքը աւելի լա՞ է այսօրուանէն, այս գիշերուայ ճանապարհն էր չատ թէ վաղը գիշերուանը, և ասոնք բոլորն ալ նկատողութեան առնել։

Դիրք բռնած սարիդ թէ գագաթները և թէ ըստորոտները լաւ նայէ. տե՛ս ոչխարի հետք կամ ոչխարի նոր պտրուկ կա՞յ։ եթէ կայ — գիտցիր որ հովիւները ոչխար կը բերեն այդտեղ։ Այն ժամանակ հարկաւոր է խիստ զգուշութեամբ պահուիլ։ Հովուի շները հոտառութեամբ կը հայեն և կուգան ձեր ժօտ։ Պէտք է պահուիլ և չխլուիլ, իլը հովիւը գայ ձեզ մօտ բռնեցէ՛ք։ եթէ վար պետութեամբ չի բռնէք «Հարա՛յը»

AZTAG
JOURNAL QUOTIDIEN ARMÉN.
B. P. 587
BEYROUTH, Liban

Directeur-Propriétaire
HAIG BALIAN

ԲԱԺԱՆԵԳԻՆ
ՍՈՒՐԻԱ տար. 550, Վեցամսեայ 300 Ս. Դ.
ԱՐՏԱՍԱՀ. տրի. 7, Վեցամսեայ 4 տոլար
Տնօրէն-Խմբագիր՝ ՀԱՅԿ ՊԱԼԵԱՆ

ԱԶԴԱԿ
ՕՐԱԹԵՐԹ
ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԳԻՏ

ازتــــاك
جريدة سياسية ادبية اقتصادية حرة

ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ ՄԱՐՏ 17 1932
ԳԻՆԸ ՀԱՏԸ 2.50 Ս. Դ.

Բ. ՏԱՐԻ | Ամէն առաւօտ պէտք է ընել թերթիս տնօրէնին հասցէին | ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԱՄԷՆ ՕՐ, ԲԱՑԻ ԿԻՐԱԿԻ ԵՒ ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ ՕՐԵՐԸ | Չհրատարակուած ձեռագիրներ չեն վերադարձուիր | ԹԻՒ 13 (590)

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

ԾՈՎԸ ԾՈՎ

Ա.

Ճիշդ է, դժբաղդաբար, որ մխիթարական չէ մեր գաղութի կեանքը։ Բազմաթիւ ցաւեր ու պակասներ ունինք, որոնք կը մնան անդարման ու օրէ օր քիչ մը աւելի կը խորանան։

Հակառակ սակայն, մեր կարգ մը պաշտօնակիցներու ենթադրութեանց, մեր գաղութի պատկերը իր ամբողջական գիծերով, ցաւերով և յոյզերով, իր պակասութիւններովն ու առաւելութիւններով յստակօրէն պատկերացուցած ենք ամէն առթիւ։ Թուած ենք մեր ազգային կեանքի ներքին քաոսին պատճառներն ու պատասխանատուները, շեշտած ենք մեր գաղութի գոյութեան սպառնացող թրքական վտանգը և Թիւրք կառավարութեան թաքուն ծրագիրները հովանաւորեալ երկիրներու հանդէպ, ծանրացած ենք տեղացիներու հետ բարւոք յարաբերութիւններ մշակելու անհրաժեշտութեան վրայ, վերջապէս մեր ազգային կեանքին մէջ պատահած ամէն դէպքի և փոփոխութեան արձագանգը եղած ենք, եթէ նկատի չառնուին կարգ մը ճղճիմ և անպատուաբեր արարքներ, որոնց յիշատակութիւնը մամուլի էջերուն մէջ ինչ ինչ նկատումներով անյարմար և մեր ժողովուրդի արժանապատուութեան բարձրացման վնասակար գտած ենք։

Կը խոստովանինք որ շատ քիչ արձանագրած ենք կարևոր նուաճումներ մեր ազգային կեանքին մէջ։ Բարեդէպ յաջողութիւններու և խանդավառ լուրերու երևումը աւելի քիչ եղած է, քան ներքին ախտերու և տգեղ երևոյթներու արձանագրութիւնները։ Ցաճախ բռնազբօսիկ կերպով աշխատած ենք մեղմել և նոյն իսկ անտես առնել չարագուշակ իրականութիւններ, չենք ուզած ժողովրդական լայն խաւերուն ծանօթացնել մեր ներքին փտախտը, քիչ ենք հետաքրքրուած յաչս տեղացիներու մեր ժողովուրդը նուաստացող թերութիւններով։ Միւս կողմէ, շատ աւելի շռայլ եղած է մեր գրիչը արձանագրելու համար խրախուսիչ պարագաներ։ Ամենաաննշան դէպք մը իսկ որ կըրնար քիչ մը մխիթարութիւն և խանդավառութիւն պարգևել մեր ժողովուրդին, ընդարձակ գիծերով գրած ենք։ Տեղաւորման և շինարարական աշխատանքներու թափն ու մեր ժողովուրդի ցուցահանած ոգին գոհունակութեամբ արձանագրած ենք։

Բայց ինչ առած, յանցանքը մերը չէ՝ եթէ իրականութիւնը կը մնայ դեռ եւս անմխիթար և մեր կեանքն ալ փոթորկած։ Ծովերէ անդին խարխափ նետած մեր պաշտօնակիցները ի զուր պատասխանատուներ կը փնտռեն, հոս, մեր գաղութին մէջ և կ՚ուզեն մէկ շեշտով արդարացնել արտասահմանը, մանաւանդ Փարիզը, ուր հաւաքուած են մեր մեծ ու պզտիկ մտաւորականներն ու գործիչները, ջոջերն ու դիւանագէտները։

Դեռ կը խօսինք մեր պատասխանատուութեանց մասին և ցոյց կուտանք Փարիզի վերաբերմունքը մեր գաղութին հանդէպ։ Այժմ քննենք կարծիքը ովկիանոսներու միւս ափերէն դէպի Սուրիա սլաքներ ճօճող և մեր գաղութի «փրկութեան» գործով հետաքրքրուող պաշտօնակիցի մը։

Ամերիկահայ թերթ մը, իր վերջին թիւերէն մէկուն մէջ, ի պատասխան Սուրիահայութեան գոյութեան սպառնացող թրքական վըտանգի մասին մեր ըրած ցուցմունքներուն, առանձին խմբագրականով մը կը շեշտէր որ գոյութիւն չունի այդ վտանգը։

Եւ մեր պաշտօնակիցը իր այդ եզրակացութիւնը կը հիմնէր այն իրողութեան վրայ թէ՝ «Եթէ Թիւրքեր նման դիտաւորութիւն մը ունենային, «Ազդակ» և «Յուսաբեր» չի տեղեկացած այդ ծրագրին, կը գործադրէին զայն»։ Այսինքն Սուրիահայութիւնը ցարդ ջարդուած կ՚ըլլար։ Քանի որ մինչև հիմա տեղի ունեցած չէ այդ ջարդը և դեռ կ՚ապրի Սուրիահայութիւնը, հետևաբար Թիւրքիան հայահալած ծրագիրներ չի հետապնդէր։

Ահա ամբողջութեամբ «Պայքար»ի տրամաբանութիւնը։

Սակայն լսեցէք, այս չնաշխարհիկ եզրակացութեան յանգելու համար մեր պաշտօնակիցը ուրիշ «փաստ»եր ալ կը յիշէ։

«Եթէ Թիւրքիան Սուրիահայութեան հանդէպ նման դաւադրութիւններ պատրաստած ըլլար, «Ազդակ»էն և «Յուսաբեր»էն աւելի օտար թերթեր պիտի գրէին այդ մասին։ Ինչո՞ւ «Տէյլի Մէյլ»ի եւ «Թայմզ»ի Պոլսոյ թղթակիցները, որոնք աւելի սերտ շփման մէջ են Թիւրք վարիչներու հետ չի գրեցին այդ ծրագրի մասին»։

Մէկ խօսքով «Պայքար» կը տրամաբանէ. որպէսզի թրքական վտանգի մասին գրուածները ճիշդ ըլլան, կամ օտար թերթերու մէջ նախատեսուած պէտք է ըլլան այդ վտանգները և կամ ալ մենք ջարդուած ըլլանք։ Եւ քանի որ դեռ կ՚ապրինք և «Թայմզ»ի թղթակիցն ալ իր թերթին չի դրեց այդ մասին, ուրեմն մտահոգուելիք բան չկայ։

Դժբաղդաբար սակայն, մեր պաշտօնակիցի տրամաբանութիւնը մանկական է և քաղաքական դէպքերու ընթացքը նման ենթադրութիւններու վրայ չի հիմնուիր։ Ինչո՞ւ չի գրեցին հայկական ընդհանուր ջարդերու մասին «Տէյլի Մէյլ»ի և «Նիւ-Եորք Թայմզ»ի թղթակիցները, ժամանակին, երբ անոնք այնքան մեծ յարգանք կը վայելէին Եըլտըզի և Բարձրագոյն Դռան մէջ և Սուլթանի ու պալատականներու հետ ամէն օր սեղան կը նստէին, խրախճանքներ կը սարքէին։ Ինչո՞ւ «Մաթէն» և «Հէրըլտ» չի նախատեսեցին օտար նաւու մը մէջ անմեղ հայու մը յօշոտումը։ Կարելի չէ՞ թուել դեռ բազմաթիւ դաւադրութիւններու և ոճիրներու պատմութիւններ, որոնք վերջին տարիներս գործադրուեցան Թիւրք «արդիական» կառավարութեան կողմէ և որոնց մասին ոչ մէկ նախատեսութիւն ըրին «Տէյլի Մէյլ»ի թղթակիցները։

Ծիծաղելի չէ՞, սպասել որ օտար թերթերու թղթակիցներ նախատեսեն մեր ժողովուրդի գոյութեան սպառնացող վտանգները եւ սթափեցնեն մեզ։ Մանկամտութիւն չէ՞ ենթադրել որ Թիւրքը եթէ ունէ դաւադրութիւն սարքած ըլլար մեր դէմ, մինչև հիմա գործադրած կ՚ըլլար։ Հետևաբար հեռատեսութիւն ունենալ պատահելիք աղէտներու մասին պարապ բան է «Պայքար»ի կարծիքով։ Այսքան վստահութիւն Թիւրքին հանդէպ, շիտակը զարմանալի կը թուի մեզ։

Բայց թողունք այդ դիտումնաւոր արտայայտութիւններն ու թրքասէր բացատրութիւնները և քննենք թէ՝ ինչ կ՚ընեն մեր ընկերները Սուրիահայութեան ապահովութեան համար, կամ ինչ կը մտածեն անոնք մեր մասին։

ԽԱՂԱՂՈՒԹԵԱՆ ՄԵԾ ԱՌԱՔԵԱԼԸ

ԱՌԱՋԻՆ ՏԱՐԻՆԵՐԸ

27 Մարտ 1862ին, Նանթի մէջ, նիհարակազմ մանուկ մը կը ծնի, գեղջուկ ընտանիքի մը մէջ։ Ծնողքը համեստ պանդոկատէր և մերձաւոր ազգականները ձկնորս են։ Անհուն կապոյտը իր փոթորիկներով ու այլազան վտանգներով, տարրերուն դէմ պայքարը, կը գրգռեն պզտիկին արկածախնդիր ուղեղը, սակայն խեղդուած հօրեղբօր մը սոսկատեսիլ դիակը մի անգամ ընդ միշտ կը վանեն անոր հոգիէն առաջին տեսիլները։

Տասներկու տարեկանին պզտիկը կը մտնէ Սէն Նազէրի գոլէժը ուր իր կախահաս ուշիմութեամբ ուշագրութիւնն ու համակրանքը կը գրաւէ իր ուսուցիչներուն։ Շնորհիւ իր աշխատասիրութեան Պրիան աշակերտը կը յաջողի դպրոցական bourse մը ձեռք անցնել կարենալ շարունակելու համար իր ուսումը։ Այն միջոցին ան կատաղի ընթերցասէր մըն է ու կը կարդայ Ռասին Վօլթէր Ռուսօ և մանաւանդ Տիաըրօ որուն բազմակողմանի հմտութեան հիացեր է միշտ։

Նանթի լիսէին մէջ Պրիան կը ծանօթանայ տաղանդաւոր վիպասան Ժիւլ Վէռնի հետ որ մասնաւորաբար երիտասարդներէն սիրուած գրագէտն էր ժամանակին։ «Միշէլ Սթրօկօֆ»ի հեղինակը առինքնուած պատանի Պրիանի ձիրքերէն զայն իր «Երկու Տարի Արձակուրդ» գրքին հերոսը կ՚ընէ Briant անունին ներքև dն եւ փոխելով։

Գոլէժը աւարտելէ յետոյ ուսանողը մէկ գաղափար ունի միայն՝ իրաւաբանութեան հետևիլ և ծառայել բանուորներուն։ Սակայն նիւթական պայմանները արգելք կը հանդիսանան իր նըպատակներուն ու անիկա միայն ծնողաց ապրուստը կ՚ապահովէ դատասացի մը գրագիրն ըլլալով։ Այս կեանքը երկար չտեւեր սակայն, Պրիան կը մեկնի Փարիզ ուր մեծապէս կը հետաքրքրուի քաղաքականութեամբ և գրականութեամբ, կեանքը անցնելով խանդավառ երիտասարդներու մտերիմ շրջանակի մը մէջ՝ օրճարաններու անկիւնները։

Պրիան՝ դրական մարդ, կը լքէ Փարիզեան թեթև կեանքը ու կը վերադառնայ իր ծննդավայրը ուր կը սկսի աշխատակցիլ նոր հիմնուած «Արևմուտքի Ռամկավարութիւնը» թերթին։ Հրապարակագրութիւն ընելով հանդերձ Պրիան կը զբաղի նաև փաստաբանութեամբ որուն մէջ ունեցած փայլուն յաջողութիւնները, Քլէմանսոյի պէս դժուարահաճ մարդուն ըսել կուտան.

— Եթէ Նօթր Տամի աշտանակներն գողնայի, Պրիանէն պիտի խնդրէի զիս պաշտպանել։

Շաբաթաթերթի մը անցուկ սահմանները չեն բաւեր Պրիանի յարաճուն գաղափարներու արտայայտութեան ու ան նոյն իսկ թերթին գրաշարութիւնը ընելով կը յաջողի զայն վերածել օրաթերթի մը, Փարիզէն գնելով խարխուլ մեքենայ մը որ կ՚աշխատէր մինչև 1927 և թերթը կը շարունակուի մինչև հիմա։ Օրաթերթին սիւնակներէն ջատագոված առողջ գաղափարները իրենց ազդեցութիւնը կ՚ունենան ժողովուրդի ողջամիտ դասակարգին վրայ որ զինք 28 տարեկանին երեսփոխան կ՚ընտրէ։

Երեսփոխանը կը սիրէ բարձր տունեբէն տիկին մը ու օր մը երբ քաղաքէն դուրս անոր հետ քաղաքականութեան մասին չէ որ կը խօսի, իր թշնամիները զինք ձերբակալել կուտան որպէս հանրային գայթակղութեան պատճառ։ Ու երեսփոխան Պըրիանն էր և Պրիան պերճախօս...։

Գերմանիայէն ու Զուիցերիայէն Ֆըրանսա մուտք կը գործէ «Ընկերային Քրիստոնէութիւնը» ուր իր կատարած ճառերով Պրիան ուշադրութիւնը կը գրաւէ ընկերվարական լիտրներուն, մանաւանդ Ժօռէի։ Պրիան պահանջելով հանդերձ բանուորներուն նիւթական ու բարոյական վիճակին բարելաւումը, կը յայտարարէ անոնց գործադուլը և ոչ թէ յեղափոխութիւնը որուն եղբայրասպան կարգ մը դէպքերը ծանրօրէն ճընշեցին Ֆրանսայի վրայ։

Իր ծնող համբաւը զինք վերստին կը քշէ Փարիզ ուր «Լա Լանթէռն» թերթի խմբագրութեան մէջ կը մտնէ ամսական 7 ու կէս ոսկիականով ու գիշերները կ՚անցնէ անգադար կարդալով։ Արձակուրդէ մը օգտուելով ամիս մը տունէն դուրս չելլեր խորասուզուած գրքերու հոյտին մէջ։ Կեանքի այս ընթացքին մէջ անոր սենեակին կահաւորումին պարզութիւնը առածի կարգ անցեր է, գրասենեակ երբեք չէ ունեցած ու դասերը յաճախ պատրաստած է սրճարանի մը անկիւնը, սիկառէթի ամպերուն մէջ։

1893ին ընտրութիւններու կը ներկայանայ որպէս ընկերվարական թեկնածու և իր հակառակորդը բանաստեղծ մը կը յաջողի...

1890, 91, 92, 93ին զանազան վեճիվայրումներ կը յեղաշրջեն Ֆրանսան։ Ու ընկերվարական երեսփոխանը ամէն տեղ է, պաշտպանելով բանուորներուն դատը, «պարսաւելով» յեղափոխութիւնը և «ջատագովելով ընդհանուր գործադուլ մը»։

Երկար խարխափումներէ վերջ, զանազան ճիւղաւորումներով տկարացած ֆրանսական ընկերվարութիւնը կը միանայ և կեդր. կօմիտէի անդամ կ՚ընտրուի Պրիան։ Անխոնջ աշխատանք մը կը մղէ, մնացած սատարաժամուններն ալ շաղախելու կեդրոնին ու օր մը, ճառի մը միջոցին, իր հակառակորդը կը պոռայ երեսն ի վեր՝

— Զոր խօսք կրող անասո՛ւն.

— Աւելի լաւ է, քաղաքացի՛, չոր խօսք կրելքան թէ ուտել, կը պատասխանէ ամենայն պաղարիւնութեամբ և սակայն սրամտօրէն Պրիան իր հակառակորդը ապշահար ձգելով։

Պայքարը բուռն է, սպանութեան երկու փորձեր չեն վհատեցներ ընկերվարական գործիչը որ փառաւորապէս երեսփոխանական ժողովէններս կը մտնէ:

Բուն գործը կը սկսի Պրիանի համար, բեմերէն, մամուլի էջերէն ան կը պայքարի militariste գաղափարներու դէմ իրեն սկզբունք ընտրելով «կեցցէ՛ խաղաղութիւնը, կեցցէ՛ համաշխարհային խաղաղութիւնը, անկցի՛ պատերազմը»: «Մենք ընկերվարականներս, կ՚ըսէր ան, Ֆրանսան չենք սիրեր նիւթական պատճառներով։ Բայց անոր մէջ կը տեսնենք մարդկային ազատագրութեան յոյսը:»

(Շար.) (1) Կ.Բ.Օ.

ԴԱՒԱՃԱՆ ՍԱՄՈՒԷԼ ԹՈՒՄԱՃԱՆԻ

ԳՐՔՈՅԿԸ ԵՒ ԹԵՐԹԵՐԸ

«Վազըք» թարգմանած է «Ազդակ»ի եւ «Յառաջ»ի խմբագրականները

«Վազըք» Մարտ 11 թիւին մէջ կը գրէ.—

Անկէ առաջ «Վազըթ» իր մէկ խմբագրականով խօսած էր Սամուէլ Թումաճեան անուն հայ մտաւորականի մը կողմէ միմիայն հայրենասիրական ու ազգային զգացումով գրուած մէկ գըրքոյկի մասին, որու նպատակն էր արտասահմանի մէջ Թիւրքիոյ դէմ դըրգռութիւն կատարող քոմիթէճի Հայերը խելամտութեան ու խղճահարութեան հրաւիրել։

Կ՚ենթադրէինք որ շատ հմտալից կերպով և հայ ազգին ցաւերուն տեղեակ եղող անձի մը կողմէ եղած այդ հրատարակութիւնները եթէ մէկէն ի մէկ ճամբու չբերէին ալ Դաշնակցական Հայերը, գոնէ պիտի ուզէին որ անոնք քիչ մը աւելի խելքով ու տրամաբանութեամբ խորհին։ Մինչդեռ այդ գրքոյկին մասին մեր թերթին մէջ գըրուածներուն արտասահմանի Հայերէն հասած արձագանգները բնաւ յուսատու հանգամանք մը չունին:

Այս մասին գաղափար տալիք մէյմէկ նմոյշ կրնան նկատուիլ այն գըրութիւնները զորս ստորև արտատըպած ենք Բարիզի «Յառաջ» և Պէյրութի «Ազդակ» թերթերէն։

Ազդակէն.— Հայ ազգը իր պատմութեան գոյութեան ամբողջ ընթացքին, այսօրուան չափ ցաւալի բարոյական անկում մը չէ ունեցած։ Սուլթանական բռնակալութեան այդ դառն օրերուն մէջ անգամ, հայ հասարակութեան մէջէն այս աստիճան խայտառակ ու անխիղճ ազգ. դաւաճաններ ելած չէին։ Երբ ըսենք թէ «Վազըթ»ներու, «Միլլիէթ»ներու կողմէ հայութեան դէմ արձակուած թոյները Թուրքիայէ դուրս գտնուող տեղի մը մէջ, չորնալիք հայ ձեռքերով գրուած են, մի՛ զարմանաք հաւատացէ՛ք, հայրենակիցներուն հաւատացուցէք։ Շահու փոխարէն թըշնամիին համար «Վազըթ»ներու և «Միլլիէթ»ներու թունաւոր հրատարակութեանց նիւթ հայթայթողները հայ անունը կրող ոճրագործներ են։

Ահա ասոնցմէ մէկը եղող Սամուէլ Թումաճեան անուն «Հէրիֆ»ը վերջապէս ինքզինքը մէջտեղ հանեց։ Թումաճեան տակաւին օտար հովանաւորութեան ներքև (Պէյրութ և Հալէպ ըսել կ՚ուզէ) գտնուող վայրերու մէջ թերթ հրատարակած ատեն, մենք հայ լրտեսներու գոյութեան մասին խօսած էինք Թումաճեան խմբագրի հանգամանքով երկար ժամանակ Սուրիոյ եւ Լիբանանի մէջ շրջելէ, միջոց մըն ալ ցըրնուած ու յիմար կացութեան մէջ պզտեկէ յետոյ, իր տեղը ուրիշները դնելով, Թուրքիա վերադարձաւ։ Իրեն յաջորդները անկէ աւելի եռանդ ու հաւատարմութիւն ցոյց տուին մեր թըշնամիներուն ծառայելու գործին մէջ և անկասկած անկէ աւելի ալ վարձատըրութեան արժանացան»։

Յառաջի 1932 Յունվար 24 թիւէն.

—«Մեր ձեռքը չունինք Սամուէլ էֆ.ի «Հայկական յեղափոխութիւնները պատմական տեսակէտով, անուն գրքոյկը։ Սակայն, այս գործին մասին «Վազըթ»ի կողմէ տրուած բացատրութիւնները բաւականչափ գաղափար մը կուտան անոր պարունակութեան մասին։ Թուրք թերթը կ՚արձանագրէ թէ, Սամուէլ Թումաճեան էֆ. սա տեսակ յորդորներ կը կարդայ Դաշնակներուն։

— «Եթէ հիւլէի չափ կը սիրէք ձեր ազգը, մէկ վայրկեան, մէկ երկվայրկեան իսկ չկորսնցնելով, ցրուեցէք ձեր գօմիթէն։ Եւ գոնէ ձեր տապանագրին վրայ արձանագրել մի՛ տաք որ՝ «հոս կը գտնուի մարդ մը, որ պատառ մը հացի համար դաւաճանեց իր ազգին»։

Չեմ գիտեր թէ Դաշնակցութեան պատկանողները ի՞նչ պիտի պատասխանեն այս չնական բարբաջանքներուն։ Սակայն, «բուհանիյաթճի» Սամուէլ էֆէնտիին մօտէն ճանչցողները սա միա՛կ պատասխանը, մէկ հատիկ խրատը կըրնան տալ անոր։

— Սամուէլ էֆէնտի՛, եթէ դուն ոչ թէ հիւլէի չափ ազգասիրութիւն, այլ մարդկային զգացում ունիս, չուան մը գնելով Պայազիտի հրապարակը գնա՛, և հոն քու նկարագրի ընկերդ եղող Հըմայեակ Արամեանց էֆ.ի մաշած 20 Հնչակեաններու կախուած կէտին վըրայ քու ձեռքովդ վիզդ անցնելով այդ չուանը և գրած գիրքդ ալ ոտքիդ պատուանդան ընելով, կախէ՛ ինքզինքդ։

Եթէ ասիկա կարենաս ընել, թերևս քու գերեզմանաքարիդ վրայ գըրուի թէ՛ «Պատառ մը հացի համար իր ընկերները կախաղան հանել տալէ վերջ, իր խղճի խայթին չդիմանալով, արդարութիւնը իր ձեռքով գործադրող մարդ մը կը գտնուի հոս»։

ՅԱՆԿԱՐԾԱՄԱՀ

Վերջին պահուն ցաւով տեղեկացանք որ, երէկ երեկոյ, Ղազիրէն գալու միջոցին, Մարլթէյն չհասած, ճամբան յանկարծամահ եղած է Պէյրութի յայտնի առևտրականներէն պրն. Յարութիւն Գալուստեան։

Մարմինը փոխադրուած է Պէյրութ և յուղարկաւորութիւնը պիտի կատարուի այսօր ժամը 9ին։

Ցաւակցութիւններ իր ընտանեկան պարագաներուն։

ԹԱՒԼԻԻ ԽԱՂԻՆ ՎԵՐՋ

ԶԱՐԲԴ.— (ոտք ոտքի նետած) Կեանքը այսպէս է, տիւշէշ նետողը, ուտողը կը խմէ.
ԹՈՒՐՔԿ.— (գլուխը ծռած) Իւէք պէրն է որ պիտի վճարէ:

ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ ՎՏԱՆԳԸ ԵՒ ԵՒՐՈՊԱՅԻ ԽԱՂԱՂՈՒԹԻՒՆԸ

ՊԱՏԵՐԱԶՄՈՎ ՀԵՏԱՔՐՔՐՈՒՈՂՆԵՐԸ

Որո՞նք կը հետաքրքրուին պատերազմական լուրերով և և ո՞ր ազգերը համաշխարհային նոր պատերազմ կ'ուզեն։

Օրինակը վերցնենք մեզմէ։ Այն հայ անհատը որ քիչ մը չատ հանգիստ կեանք ունի ներկայիս որևէ ձևով ալ ապահոված է ապագան, ան երբեք չէ պիտի ուզէ որ նոր պատերազմ տեղի ունենայ։ Շատ պարզ է անոր համար որ պատերազմի ընթացքին պիտի վտանգէ իր ունեցած հարստութիւնը, ներկայ կանոնաւոր գործը և կարող է խորտակել նաև իր փայլուն ապագան։ Ուրեմն, այն բոլոր հայերը որ առնսարակ հանգիստ են գաղութներու մէջ, սթիպուած պիտի հետաքրքրուին պատերազմական լուրերով, ըլլայ թերթերու միջոցաւ, ըլլայ չուկայի ձրի լրատուներու միջոցաւ հակառակ անոր որ երբէք կողմնակիցները համաշխարհային նոր պատերազմի մը։ Անոնք վայրկեան մը իսկ չեն ժտածեր և չեն ուզեր ալ ժտածել թէ համաշխարհային պատերազմը կարող է նպատակ —ինչպէս նպատակ 1914ին ընդհ. պատերազմը՝ փոքր և ճնշուած ազգերու ազատագրման գործին։ Բազմաթիւ ժողովուրդներ ստացան իրենց անկախութիւնը ինչպէս նաև Հայաստանի փոքրիկ բայց անկախ հանրապետութիւնը։ Հետևաբար, ընդհանուր պատերազմ մը նոյնպէս կրնայ օգնել Թրքահայոց ազատագրման գործին ուրիշ ազգերու կարգին։

Համաշխարհային պատերազմ մը նոյնպէս կրնայ քայքայել գոյութիւն բերած պետութիւնը հաստատուած Ռուսիոյ մէջ ուր մտաւորապէս երեսուն եւելի ազգեր անկախ ապրիլ կուզեն։ Ինչպէս ըսի, հաւաչխարհային նոր պատերազմը յոյսի դուռ մըն է այն բոլոր ճնշուած ժողովուրդներուն համար, որոնք անկախ չեն, բայց կը պայքարին այդ ուղղութեամբ։ Քաղաքական անկախութիւն պահանջող ուրիշ ժողովուրդ բնաւ նկատի չառներ ժարդկային զոհերը, անհատական դրամներու, տարտութիւններու կորուստը, և բնաւ չմտածեր ձախողանքի մասին։ Ան կը նետուի մեծ պայքարի մէջ, կը կռուի, կը յաղթուի կամ կը յաղթէ մինչև որ տիրանայ իր կատարեալ անկախութեան։

Կան Հայեր ևս որոնք չափազանց դժգոհ են իրենց կեանքէն։ Անոնք գուցէ նախկին հարուստներ նկած ըլլան ընդհ. պատերազմէն առաջ, բայց ներկայիս ի վիճակի չեն իրենց ընտանիքը լաւ պայմաններու տակ ապրեցնելու։ Վատահ եմ որ անոնք ամէն օր նոր պատերազմի մասին պիտի մտածեն չուռով ազատուելու ներկայ թշուառութենէն։ Որով անոնք ևս պիտի հետաքրքրուին և միշտ ասոր անոր պիտի հարցնեն Արդեօք որ պատերազմ չպիտի՞ ծագի մէկ կողմէն անգամ մըն ալ խաւնելու աշխարհը»։ Անոնք չեն անդրադառնար ծանր հետևանքներու մասին, չեն մտածեր հակառակ արդիւնքներու մասին։ Այնպիսի կացութիւն մը ստեղծուի որ մեծ ամենքս ալ, առանց բացառութեան, պատերազմ ուզող և չուզողներ, փնտռենք այսօրուայ մեր ապրելակերպը։ Այնպիսի թշուառութեան ենթակայ ինք որ փնտռենք նոյնիսկ նախորդ ընդհ. պատերազմը։ Ո՞վ կարող է հակառակը ըսել։

Եւրոպացիները ի՞նչ կը մտածեն պատերազմի մասին։ Եւրոպական այն ազգերը որոնք յաղթական դուրս ելան ընդհ. պատերազմէն, երբէք կողմնակից չեն և փափաքող ալ չեն պատերազմի և որքան որ կրնան միանալ, դէմ են իրենց չահերու նոյնութիւն ունեցող ազգերու հետ միմիայն նոր պատերազմի մը առաջքը առնելու համար է։ Իսկ մը առաջքը առնելու համար է։ Իսկ մը պէս, անոնք ինչո՞ւ պատերազմ պիտի ուզեն, ինչ որ պէտք էր իրեն իր հողուզեն, ինչ որ պէտք էր իրեն իր հողը, հայրենիք, հարստութիւն, բանակ ևն։ ստացան չնորհիւ պատերազմի յաղող վերջաւորութեան։ Անոնցմէ չատեր ընդլայնեցին իրենց նախկին սահմանները և չատեր ալ տիրացան իրենց պատմական չրջաններուն։ Ուրիշ պատերազմ ի՞նչ պիտի ապահովէ անոնց եթէ ոչ դրամներու կորուստ, նոր պարտքեր, իր երիտասարդութեան մեծ մասին սպանութեան պատճառ, գուցէ հողային բաժանումներ և եթէ պատերազմըն ալ կորսնցնեն, թշուառութիւն և աղքատութիւն։

Եւրոպական այն ազգերը որոնք պարտուեցան նախորդ պատերազմի մէջ, ճիշդ հակառակը կը մտածեն։ Անոնք կը խորհին թէ նոր պատերազմ մը կրնայ իրենց ազգային այժմեական պատուութիւնը, ընդարձակել հողային սահմանները և տանան այն գումարները որ իրենցմէ դուրս ելալ պատերազմի, տարբի և հատուցումներու անուան տակ։ Այսպիսով անոնք պիտի տանան քաղաքական կատարեալ ազատութիւն և հաւասար իրաւունքներ, տնտեսական լաւագոյն պայմաններ միւս ազգերու չարքին։

Ինքզինքը ճնշուած և չհարստահարուած նկատող, իր հողերէն, բանակէն, նաւատորմէն, ամրոզջ գաղութներէն բաժնուած նկատող ժողովուրդը Գերմանն ազգն է։

ԱՆՀԱՏԻ ԱՐԺԷՔԸ

Ինչո՞ւ այս ժտավախութիւնը Գերմանիոյ վերաբերմամբ։ Երբ ընդհ. պատերազմը չէր սկսած, Գերման կայսրութիւնը աչխարհի երկրորդ մեծ պետութիւններէն կը դասուէր։ Իր ցամաքային և ծովային զինուորական ոյժը, հակայ մարտանաւերը, օդանաւերը, մեծ թնդանօթները, վերջապէս Գերման տնտեսութիւնը համաչափութիւն էր Գերման կարգապահ ազգին։ Վաճառականութիւնը աչխարհը բռնած էր, տեղ չէր մնացած, անկիւն չէր մնացած որ Գերման ապրանքը մտած չըլլար։ Գերման ճարտարարուեստը, մեքենագիտութիւնը, երկաթուղիները աչխարհի ամէն կողմ պատած էին։ Գերմանական գիտութիւնը, գրականութիւնը, գեղարուեստը, դաստիարակութիւնը, ժանաւանդ քիմիագիտութիւնը կը մրցէր աչխարհի բոլոր ազգերուն հետ։ Այս ամէն ընդունակութիւնները և առաւելութիւնները միանալով գերման ամեն նակարգապահ զինուորական ոյժին, Գերմանիան կուռի հրաւէր կը կարդար բոլոր ժողովուրդներուն։ Գերման դիւանագիտութեան մէջ ոչ մէկ խիղճ չէր մնացած ուրիշ ազգերու նկատմամբ։ Գերման կառավարութիւնը ոչ միայն պատասխանատուն է համաչխարհային պատերազմին, այլ ուղղակի քայքայերողը հայ ժողովուրդի կոտորածներուն 1915էն մինչեւ 1918 Թուականը, պատճառելով մօտ մէկ միլիոն հայերու սպանութիւնը, ամենավայրագ պայմաններու ատակ։

Գերման կառավարութիւնն է որ թելադրած է ամրոզջ հայութեան տեղահանութիւնը։ Որովհետեւ Գերման գիւանագիտութիւնը յանձին հայ աչխատասէր, ու ճարպիկ ժողովուրդին խոչնդոտ կը տեսնէր Անատոլուի ընդարձակ չրջաններու մէջ։ Գերմանիան ծրագրած էր Թուրքիան իր տնտեսական ազդեցութեան տակ առնել հետզհետէ եւ ձեռք բերել քաղաքական նուաճում։ Ներ Հնդկաստանի ճամբուն վրայ։ Հակառակ քաղաքականութիւնը կ'սկսէր 1878 Պերլինի վեհաժողովէն և կը վերջանար զինադադարի կնքումը 1918 Նոյեմ. 11ը։ Գերման մեծ վարչապետ Պիզմարք վեհաժողովին մէջ կը յայտարարէ թէ «Ամրողջ հայերը մեռած մէկ զինուորի ոսկորին հետ չեմ փոխեր»։

Ուրիշ տեղեր ալ Պիզմարք յաճախած է որ «գիւանագիտութեան մէջ ո՛չ իրաւունք գոյութիւն ունի և ո՛չ արդարութիւն, այլ կայ միմիայն ոյժը։ Եւ գերման առածներու կարգին կը խօսին »Wer Nicht hoeren, Will muss fublen», այն որ չի ուզեր լսել, ոյժի ներքեւ պիտի զգայ»։ Այսինքն «ոյժը բռնի պիտի հակցնէ»։

Այսպէս գերման ժողովրդի ազգայնական քաղաքականութիւնը տևեց մինչև 1914 Թուականը երբ պատերազմը հաւաչխարհային պատերազմը։

Գերմանիան զինուած իր ոյժերէն, իր ժողովրդի Թուական յարատև աճումէն, հարստութիւնէն, կրթական գիտական նուաճումներէն կ'ուզէր աչխարհին փնտռել կուռելու, հարուածելու համար։ Գերման կայսրութիւնը կ'ուզէր իր իշխանութեան տակ առնել ամրողջ Եւրոպան և հոն հաստատել գերման միապետութիւնը, ինչ որ Նափոլէոնը կը մտածէր ասկէ ժամ 130 տարի առաջ։ Գերմանները հպարտօրէն կ'երգէին «Deutschlaux ueber alles in der weld» Գերմանիան վեր է ամէն բանէ։ «Vaterland» հայրենիք բառը նուիրական նչանակութիւն ունի Գերմանացիի համար։

Գերմանիան պատերազմի հետ միասին կորնչցուց նաև իր փառքի օրերը։

Ներկայիս, ժողովրդներ դարձեալ Գերմանիայով կ'զբաղին, Գերմանիոյ ինքնամփոփումը, ներքին ուժեղացումը վտանգ մը կը տեսնեն ուրիշները։

Ո՞ւր է գաղութները Գերմանիոյ զրութեան, հակառակ որ պարտուած պետութիւն մըն է։ Որո՞նք են ազգակները որոնք իրաւունք կուտան գերման ազգին Թէ հպարտանալու, Թէ պատկառանք ազդելու իր հակառակորդներուն։ Զբաղեր ուրեմն որ պետութիւն մը հարուստ ըլլայ, զինուոր չատ ունենայ, Թնդանօթ, ռազմանաւ, մարտանաւ ունենայ, որովհետև ուրիշ ազգեր պէտք եղածէն աւելին ունին որոնք նոյն վախը չեն ազդեր բոլորին վրայ։ Ուրեմն, Գերման առանձնայատուկ ոյժ մը, գաղութք մը ունի որուն կ'արժէ համաձայն կերպով ծանօթանալ։

Գերմանիոյ զօրութեան գաղտնիքը գերման անհատն է։ Ան է որ իր ամբողջ ուժերը կը տրամադրէ Գերմանիոյ հաւաքական տարածման և ուժեղացման։ Գերմանացի մը անհատապէս չատ մը առաւելութիւններով կը տարբերի ու իր ազգութեան պահպանող անհատնել է։ Գերմանացին, առանց չափազանցութեան կարող եմ ըսել, Քիրիքապէս ամենառողջն է աչխարհի մէջ։ Ան դիմացկուն մարմին ունի և զօրաւոր բազուկներ։ Աւելի ազգործող, հնարող խելք և իմացականութիւն ունի։ Գերմանացին լուրջ և խոր ուսումնասիրող է և յամառ աչխատող։

Աչխատասէր է ըլլայ գիւղական կեանքի մէջ, ըլլայ մեքենական և ըլլայ մտաւոր ասպարէզներու մէջ։ Իր ուժեղ կամքով հրամայող և ազդու անհատականութիւն ունի։ Գերման մտաւորականութիւնը գաստիարակութեան այնպիսի մէթօտներ գտած է, որը միջազգային օրէնք դարձած է բոլոր ժողովուրդներու մէջ ալ։ Գերման նկարագիրը այնքան ազդող է որ ամէն անհատ Գերմանիա կուսանին անպայման մը կ'իւրացնեն գերման յատկութիւնները և որոշապէս կը փոխեն իրենց նկարագիրը։

Գ. ՍԱԱՃԵԱՆ

(Շար.)

կարդացէք եւ Տարածեցէք
«ԱԶԴԱԿ»Ը

ՄԱՄՈՒԼ

ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ ՍՊԱՌԱԶԻՆՈՒՄԸ

Le Syrie իր երեկուայ համարին խմբագրականը նուիրած է «Գերմանական սպառազինութեանց» հարցին։ Ուսումնասիրուած եւ մտերմասնութիւններով յօդուածագիրը կը փաստէ որ հանգամանքը, որ հակառակ 1918ի դաշնագրի որոշած սահմանափակումներուն եւ արգելքներուն, Գերմանիա այսօր աւելի զօրաւոր կերպով սպառազինուած է եւ պատրաստ, եւ կրցած է ի չիք հանել բոլոր զգուշութիւնները նախկին Դաշնակից պետութիւններուն։

Մէջ կը բերենք մեկ հանի քիւեր։

Առանց հաշուելու ճախկին զօրաւոր վեց կարգերը, երիտասարդ, բարմ եւ պատրաստուած 3,860,000ի տրամադրելի եւ կազմակերպուած բանակ մը կայ Գերմանիոյ մէջ։

Բանակի հրամանատարութիւնը եթէ բաղդատենք Ֆրանսականի հետ, կը գտնենք որ իւրաքանչիւր հետեակ գունդ ունի 14 բարձրասթիաճ սպաներ Ֆրանսականի 8ին դէմ. Իւրաքանչիւր հետեզաղօրաց 8ին դէմ 8 բարձրասթիաճ սպայ ընդդէմ Ֆրանսական 4ի։ Եւ քննաճօթային գունդ 17 բարձրասթիաճ սպայ, ընդդէմ Ֆրանսական 8ի։

Գերմանական սպայակոյտը կը բաղկանայ 982 սպաներէ եւ պատճօճանաներէ։ 1913ին Բուլղարական պատերազմական նախարարութեան մէջ նոր կազմակերպութեան քիւն էր 619 միայն։

1927ին Գերմանիա իր բանակին համար ծախսած է 8 միլիառ 265 միլիոն Ֆրանք։ Ֆրանսան նոյն թուականին 4 միլիառ 119 միլիոն Ֆրանք միայն։ 1928ին Գերմանիոյ ծախերը Ֆրանսականէն 3 միլիառ 176 միլիոն Ֆրանք աւելի է։ 1929ին համեմատութիւնը 1 միլիառ 816 միլիոն Ֆրանք է ի նպաստ Գերմանիոյ եւ 1930ի երկու միլիառ Ֆրանկի առաւելութիւն ունի Գերմանիա դարձեալ։

1931ի գերմանական ռազմափոխադրութիւնը համար ծախս է պատճաճուած եւ ծախսուած 14 967,000 մարկ։ 1913ին 720,000նց Գերման բանակը ծախսած էր միայն 4,787,000 մարկ։ Ձեռքի զէնքերու ծախսը 1931ին եղած է 5,300,000 մարկ։ 1913ին նոյն ծախսն էր միայն 2 159,000 մարկ։

Ահա կաչկանդուած Գերմանիան որ սպառազինութիւններու հաւասարութիւն կը պահանջէ, խաղաղասէր և ընկերվարական Գերմանիան։

Եւ Ֆրանսան է որ կը ննջապատուի պատերազմասէր եւ անգիջողի!!!

ԹԷՄԷԹԻԻԻ ՏՈՒՐՔԸ

«Էլ Ահրար» կը գրէ.—

Թէմէթիի տուրքին շուրջ դրուած նոր օրէնքը, զգուշութեամբ դիմաւորուեցաւ ժողովուրդին եւ ամեն տեղ բոլորներ բարձրացան անոր դէմ։ Ամեն օր ժողովներ կը գումարուին եւ դիմումներ կը կատարուին կառավարութեան մօտ։

Այս բոլորին դէմ, սակայն, կառավարութիւնը լուութիւն կը պահէ եւ անդրդուելութեամբ կը պատասխանէ։ Շարժում մը՝ իսկ ցոյց չեար որ մարդ կարծէ թէ բան մը պիտի կրնայ ըլլել։ Հետեւաբար համոզուած ենք որ կառավարութիւնը իր ծրագրէն ոչ մէկ կէս փոխելու կողմնակից չէ։

Ցարդ ճախընթաց մը ունեցած չէր այսօրուան կացութիւնը։ Եւ ոչ մէկ աչեն Գէյրութի մէջ բժիշկներ, դեղագործներ, փաստաբաններ եւ վաճառականներ այսօրուան պէս ձեռ ձեռի տուած բլլային եւ միեւնոյն դաշի պատգութիւնը սատնձնէին։ Այս երեւոյթը ցոյց կուտայ որ ընդհանուր դժգոհութիւն մը կայ։ Սթէ կառավարութիւնը յամառի իր որոշման վրայ, ոչ միայն բոլորը միաձայն պիտի հրաժարին վճարելէ նոճանակուած տուրերը, այլ գործադուլ պիտի յայտարարեն։ Այն ատեն խաղի մէջ ոչ մէկ բրժիշկ եւ ոչ մէկ դեղագործ կարելի պիտի ըլլայ գտնել։

Կառավարութիւնը պիտի թողո՞ւ որ կացութիւնը միեչեւ այդ կէտը հասնի եւ խաղաթղթի նոր դժուարութեան մը մասնուի։

«Էլ Ահրար» կը վերջացնէ իր տողերը, պահանջելով կառավարութենէն որ փոխուբեան ենթարկէ Թէմէթիի տուրքին տուրջ իր դրած օրէնքը, այլապէս ծանր պատասխանատուութիւններու պիտի ենթարկուի։

ՈՒՐՈՒԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

Ծառայիկայ երեքշաբթի քիւեն սկսեալ, որպես յաւելուածական թերթ պիտի ըսկսինք հրատարակել խոտ հետաքրքիր եւ արկածախնդրական վէպ մը՝ *Նորդրաւոր կնոջ մը գաղտնիքները*։

Եթէ կուզէ մեկ մը ամսուան բնթացքին ձեր դատնոյ նոխ եւ մեծածաւալ հատոր մը, առաջին քիւեն սկսեալ կանոնաւորապես հետեւեցէք մեր այս նոր թերթոցին եւ պահեցէք խնամքով։

Թերթոցի պակսած քիւերը չեն դրկուիր վերջէն։

ԹՈՒՐՔԻԿ ԲԱՌԱՐԱՆԷՆ
ՀՈՄԱՆԻՔ ԲԱՌԵՐ

Ցաչողութիւն — Աչխի փուշ
Տիւրնս — Պարապ բան
Քրիզ — Պատրուակ (պատրակաճուրեճեճ խուսափելու համար)
Աղմուկ — Լաթախիա կամ Թրիփոլի
Մուրացիկ — Միուրիւճճեր
Գինով — Պոլօեիկ
Խնդիր — ... Տոհմուճի
Բարեկեցդան — Շատակերութիւն
Ցանցանճ — Դասճակցութիւն
Ճառ — Ազգերու Դասճակցութիւն
Ճար — Պատերազմ
Խառնարան — Հայ Ազգային կեանճ
Աշխուժ — Ռամկավարութիւն
Նպաստ — Ակամայ բարիճ
Օգնութիւն — Ցոգնութիւն
Անմեղութիւն — Թուրֆ ազգ.
Արդարութիւն — Սպառած
Հնչակեանութիւն — Իճի պիր
Ա՛սպնճար — Տրնաճութիւն
Համբոյր — Ա. Բ. Գ.
Տոհոակ — Բժիշկի այցեգին, որ դժուարութեամբ կը վճարուի
Առաջ —Շերթուցի ճերկ.
Եկեղեցի — Խնայողութիւն
Վ.կայական — Գործիճ մը, նպաստակի հասնելու համար.
Հազուագիւտ — Գարկեցողութիւն
Դաղցիճ — Բոլորին տարիքը
Դրամ — Ծածկոց ոսկեզօծ
Անկաշառ — «Լիբանան»
Դանդաղ — Ցիսուներեն վեր ելնելը
Լեզու — Քաուչուկ (յատիկ)
Գաւառական — Աղօտ յիշատակ
Կարճ — Բանախօսութիւն Զարգի
Նորոյթ — Սնանկութիւն
Առաջնորդարան — Ճամբայի դուրս ինկած կայարան մը
Խնճաթիպ — Մարսողութեան պակաս
Կաճ — Բճօսիչեն երես (օտ կայ)
Անհամ — Չին յօդուածները
Դիմացկուն — Փոճ. Թուանեճանի երեսը,
Կեղծիք — Ցաչողութեան վերջը
Վէճ — Անգործութեան ճօան
Վճռատակար — Խոտոտմը.
Զուտ — Փրկութեան ճամբայ
Ժամանակակից — Նոր ձեւի արիկայ
Բարձր... — Օքէյ Լիւնի սանդուխները

(Շար.) *Մ. ԹՈՒՐԻԿ*

ՀՐԱՊԱՐԱԿԱՅԻՆ ԴԱՍԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ
ԺՈՂՈՎՐԴԱՑԻՆ ՏԱՆ ՄԷՋ
Մարս 20 կիրակի կէսօրէ առաջ ժամը 10,30ին
Պիտի խօսի Տօքթ. ԽՈՍՐՈՎ ԹԻՒԹԻՒՆՃԵԱՆ ճիւթ՝
ԹԻՒՐՔ ԵՐԹԵՒԵԿԻ ՆՈՐ ՀՐԱՀԱՆԳԸ ԵՒ ՀԱՅԵՐԸ
ՄՈՒՏՔԸ ԱԶԱՏ

ՀԱՅ ՓՈԽԱԴԱՐՁ ՎԱՐԿԻ ԸՆԿԵՐՈՒԹ.

Ընկերութեանս ընդհանուր ժողովը իր վերջին նիստին մէջ ընտրեց իր վարչական մարմինը հետևեալ կազմով, Պարոններ Իփէքեան Գասպար, Մինասեան Հրանդ, Լևոն Շանթ, Սրապեան Ճաճա, Սուքիասեան Յորէն, Վարժապետեան Վահրամ, և Տէր —Մելքոնեան Յակոբ։

Վարչութեան դիւանը կը կազմեն՝
Ատենապետ՝ պրն. Գասպար Իփէքեան, Գանձապահ՝ Պրն. Տաճատ Սրապեան
Ատենադպիր՝ պրն. Հրանդ Մինասեան։

Նախ պատրաստական աչխատանքները ապահովելով՝ Մարտի 10էն կը սկսին անդամական գանձումները։ Թէ արդէն արձանագրուած անդամները և թէ նոր արձանագրուիլ ցանկացողները իրենց վճարումները պէտք է ընեն հետևեալ անձերուն.

1. *Գասպար Իփէքեան, իր բնակարանը, Rue Maurice Barres, Immeuble Farjallah.*
2. *Տաճատ Սրապեան, Banque de Syrie et du Grand Liban*
3. *Հրանդ Մինասեան, Bauque Francaise de Syrie*
4. *Յակոբ Տէր—Մելքոնեան, իր վաճառատունը, Rue Metran*
5. *Լևոն Շանթ, Հայ Ճեմարան, Rue Kantari, 30*

ԳԵՂԱՐՈՒԵՍՏԱԿԱՆ ՇՔԵՂ
ՀԱՅԷՍ-ԵՐԵԿՈՅԹ
ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԱԾ

ՀԱՅ ԱԶԳԱՅԻՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆԻ ՇՐՋԱՆԱՒԱՐՏ ԵՐԿՍԵՌ ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԿՈՂՄԷ
18 ՄԱՐՏ 1932, ՈՒՐԲԱԹ ԵՐԵԿՈՅԵԱՆ ԺԱՄԸ 8.30ԻՆ
ՀԱՅ ԱԻԵՏ. ԺՈՂՈՎՈՒՐԴԻՆ ՄԷՋ

Կ'ըլլան արտասանութիւններ, ողբերգութիւն մը, կենդանի պատկեր, հայկական և ռուսական պարեր և ճոխ նուագ։

Հանդիսին տեւողութեան կը նուագէ ռուս արուեստագէտներու խումբ մը
Ղեկավարութեամբ՝ **M. RUDOLPH KOUGUELL**-ի

ԱՐԵՒՄՏԱՀԱՅ ԳՐԱԳԷՏՆԵՐ

ՌՈՒԲԷՆ ՈՐԲԵՐԵԱՆ
(1874—1931)

Վերցնենք հիմա Որբերեանի լաւագոյն քերթուածներէն մէկը՝ «Ադամին Անէծքը»։ Ու եթէ չեմ վիրաւորեր ձեր գեղագէտի դիւրազգացութիւնը, կ'աչխատիմ պզտիկ բաղդատութիւն մը ընել...Ալֆրէտ որ Վինիի «Մովսէսին հեռ։ Երկու քերթուածներուն ալ նիւթը վսեմ է և ներչնչումը խորունկ։

Որբերեանի քերթուածին նիւթը, Աստուծոյ և մարդուն միջև ծագում առնող մեծ անհակացողութեան սկիզբն է։ Աստուծոյ նախանձը մարդուն «երջանկութեան» և իր վերջոյ մեր նախահօր ձգտումը՝ ստեղծողին հաւասարելու։

«Դրախտէն դո՛ւրս» կ'որոտայ Աստուած, վիրաւոր՝ իր անմերձենալի հպարտութեանը մէջ։ Դրախտէն դո՛ւրս, սա հողեղէն ճղճիմ արարածը, որ դեռ երէկ կաւի անճանաչելի կոյտ մըն էր ու այսօր, (ո՛վ անյատակ ունայնամտութիւնը մարդուն) միս ու ոսկոր առած՝ կը հեգնէ իրեն չունչ առողը։ «Ե՛ս եմ որ էն» կ'արձագանգէ ըմբոստ Ադամը։

Ու հիմա դուրսն են դրախտէն։ Սակայն երջանիկ է Ադամ։ Բարերար վաստակին սփոփանքը կուգայ մեղմել կրուսեալ դրախտին պատճառած վիչտը։ Ադամին երջանկութիւնը իր լրումին կը հասնի մանաւանդ այն ատեն, երբ նոր ճռուողներ, Կայէն և Աբել, կուգան դպչնաւորել անոր ինքնիչխան ու ազատ կեանքը։

Աստուած՝ որ միչտ կը հսկէ իր ապերասան զաւակներուն վրայ, ի վերջոյ զանոնք զղջումի և հնազանդութեան մէջ գտնելու հաւատքով, կը տեսնէ Ադամին զուարթ կեանքը ու կը... նախանձի։ Ու խանգարելու համար արդիւնաւէտ պտուղին առթած երջանկութիւնը, ետ կ'առնէ Աբէլը Կայէնին ձեռքով։

Իրիկունը, Ադամ առուն կը դառնայ դաչտէն, իր սիրելիները կուրծքին սեղմելու յայտնի անհամբերութեամբ։ Կը կանչէ զանոնք, իւրաքանչիւրը իր անունով։ Ո՛չ մէկ պատասխան։ Թերևս կատակ կ'ընեն, կը մտածէ Ադամ։ Բայց յանկարծ, ծառի մը տակ անչնչացած տեսնելով իր զաւակը, կ'իյնայ անոր արիւնոտ դիակին վրայ և՝

— «Աբէ՛լ, հոգիս...»

Այս ազեխարչ ճիչը, ցաւի առաջին պոռթկո՛ւմն է առաջին մարդուն բերէն։ Դուրսը փոթորիկ կայ, հեռուն քամիները կը կաղկանձեն։ Փոթորիկ կայ նաև Ադամի հոգիին մէջ։ Ըմբոստացումի և հնազանդութեան երկու իրերամարտ ուժեր իրենց մէջ կը տարուբերեն Ադամը։ Մեղմը կը թելադրէ՝ գլուխ ծռել Աստուծոյ կամքին առջև ու մեղայի գալ։ Ե՛ւ սակայն կը պոռթկայ Ադամ, «ու նման Եթովպեան առիւծին որ իր կորիւնը ոտքերուն տակ ոգեւար կը տեսնէ ի՛նքնիչխ Ադամ, ճակատը քամինե՛րուն ու բռունցքը երկինքին.—

«Բո՛ւն ալ ոդբաս իճնի պես,
Ջու միաձին զաւա՛կդ ալ or մը մեռնի
Այ՛ճիդ առջեւ ու չեռկաութ՛ս ձեռդ իրեն.
Ամպանա՛յ դրախտդ ու դուն խելայեղ՝
Չի կարեճա՛ս արտասուել...»

Աստուած՝ ի լուր հողեղէն արարածի մը այս աստիճան վրէժխնդիր ու մարգարէական պատգամին, կը սարսափի պահ մը։ Կը դիտէ օրրանին մէջ հանգիստ նընջող Բիսուս մանուկը, կը յիչէ ի՛ր իսկ անօրինութեամբ անոր վերապահուած ահաւոր ճակատագիրը, Գեթսեմանին, Գողգոթան, ու կը սկսարանայ։

Հոս Որբերեան հիանալիօրէն գծած է հայրական սիրոյ մեծութիւնը։ Մինդակ ան սէ՛ր, նոյն անմեկնելի ու վեհ զգացումն է, նոյնիսկ Աստուծոյ մը սրտին մէջ։

Կը մտածեայ Աստուած իր միածին զաւկին ու անոր ճակտին կը դրոչմէ ապագալի հոգեկ համբոյր մը, ուր միահամուռած են Ցոյսը, Միութիւնն ու Ցարութիւնը։

Ամրողջ քերթուածին մէջ, եթէ յիչ մը աճքնական թուղկէտ մը կայ, այնալ Աստուծոյ նախատձն է իմաս ճղճիմ արարածի մը ողբալիօրէն յարաբերական երջանկութեան։ Բայց քիչ մը աւելի մօտեցում նիւթին ու մանաւանդ քիչ մը խորացում կը պարզէ ամէն ինչ։ Նախ որ Աստուած կը նախանձի ո՛չ թէ մարդուն երջանկութեան առարկային վրայ, այլ անոր երջանիկ կարենալ ըլլալու ընդունակութեան վրայ։ Աստուած մեծ է, անսահման ու անաւոր և իր այդ մեծութիւնը կ'արգիլէ զինք մարդկօրէն երջանիկ ապրելու։ Աստուած, անգամ եթէ ուզէ՛ սիրել, չի՛ կրնար, որովհետև ինք մէկ է և իր զօրութիւնը կիսող ոչ ոք ունի։ Այս կէտն է արդէն որ չեչտուած է Վինիի քերթուածին մէջ ալ։ Մովսէս, Աստուծոյ ընտրեալը, կը ձանձրանա՛յ իր մեծութենէն, որովհետև մարդիկը երկիւղածութեամբ խոյս կուտան իրմէ, կոյսերը երեսին կը ծածկեն և ինք բոլորին համար անմերձենալի է և սուրբ։ Մովսէսի դժգոհութիւնը այնքա՛ն է սաստիկ, որ մինչև անգամ անիկա կ'ուզէ հրաժարի՛լ մարգարէի իր նուիրական առաքելութենէն, որպէսզի կարենայ մտնիլ և մարդու մը պէս հողին քունը քնանալ։—

«Հրեշտակները կը նախանձին ինձմէ եւ մեջերնին վրաս կը նախանձին։ Եւ սակայն, ո՛վ Տէր, երջանիկ չեմ ես, գիս ծերացուցիր հզօր ու մեծաւոր։ Թո՛ղ տուր որ հողին քունը քնանամ։

Ալ ի՞նչ բանի ցանկամ հիմա. լանջիի մը վրայ ընթրելու համար նակատս շատ ծանր է. ձեռքս սարսափ կը ձգէ այն ձեռիին՝ որուն կը դպչի։ Ձայնիս մէջ մրրիկ՝ բերնիս վրայ փայլակ կայ. հեռո՛ւ գիս սիրելի՝ անտ ամենքը կը փախչին եւ երբ քեւերս բանամ՝ ծունկի կ'իյնան առջեւս։ Ո՛վ Տէր, ես հզօր ու մեծաւոր ապրեցայ, թող տուր որ հողին քունը քնանամ...»

Ինչպէս կ'երեւայ, այս ձախաւեր ու արձակ թարգմանութենէն անգամ կը ցայտէ Վինիի քերթուածին չքեղութիւնը և փափաճանքով կը տեսնես, թէ փորձ՝ Որբերեանը հաւասարեցնելու մեծագոյն խորհող քերթողին՝ կը մնայ ապարդիւն։ Սակայն կրկին կը մխիթարես ինքզինքդ, խորհելով որ եթէ Որբերեանը չի հասնիր անոր, զոնէ... կը մտածեայ։

Այս ալ արժանիք մը չէ՞ ինքնին...

Վ. ԽԱՉԱԿ

(7)

(Շար.)

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ԼՈՒՅԿԻԻ ԹԱԳԱՒՈՐ ԻՎԱՐ ՔՐՕՅԿԵՐ ԱՆՁՆԱՍՊԱՆ Կ'ԸՆԿԱՒ ԲԱՐԻԶԻ ՄԷՋ

Այս մահը կը յուզէ եւ վհատի կը մատնէ շատ մը եւրոպական շրջանակներ

Սբօֆիօլմ, 14 Մարս.— Շուէտացի միլիոնատէր եւ լուցկիի թագաւոր Իվար Քրոյկէր անձնասպան եղաւ Բարիզի մէջ: Անկէ կը տառապէր մտային խանգարումէ իր բազմազբաղութեանը հետեւանօք: Պ. Պ. Քրոյկէրի մահուան հետեւանօք, կիրակի երեկոյեան, օրինագիծ մը պատրաստուեցաւ որուն համաձայն անմիջական մօրաքորիսմ մը պիտի շնորհուի ի նպաստ մասնաւոր ճիրմանեերու: (Ռիւթէր Գործ.)

Բարիզ, 12.— Պ. Քրոյկէր գործի վերաբերեալ ժամադրութիւն մը ունէր Ֆրանսացի, անգլիացի եւ ամերիկացի սեղանաւորներու հետ: Քրոյկէր ընկերութեան դեր-նախագահը, անձնական բարեկամ մը, տեսնելով որ Քրոյկէր չէր գար, գնաց անոր բնակարանը եւ գայն մեռած գտաւ:

Սբօքհօլմ, 12.— Պ. Քրոյկէրին մահը կը վերագրուի ապրիլին եկող վճռրումներուն համար անհրաժեշտ վարկերը Ամերիկայէն ստանալու կարողացած չըլլալուն:

Կը կարծուի թէ սակարանը փակ պիտի մնայ քանի մը օր:

Կառավարութիւնը Ռիքստակ (Շուէտիոյ խորհրդարանը) էն պահանջեց որ օրինագծի մը վիճաբանութեան ծեռնարկուի ստիպողական կերպով՝ որով կառավարութիւնը արտօնուած լինի անհատական վաճառատուններու եւ գործարաններու շնորհելու սահմանափակ պայմանաժամ մը վճարելու համար իրենց պարտքերը:

Բարիզ, 13.— Ելեւմտական ծեռնհասութիւն մը յայտարարեց թէ Պ. Քրոյկէրի մատնուած դժուարութիւնները առաջ կուգային անոր մօրաքորիսմ յայտարարող կարգ մը երկիրներու ըրած փոխատուութիւններէն: Պ. Քրոյկէր հարկադրուած էր դրամ փոխ առնել Անգլիացիէ եւ Միացեալ Նահանգներէն:

Այս «քրախտը (ելեւմտական քայքայում) վրասի չի մատներ Ֆրանսան, Ա. մերիկան ելեւմտական շրջանակները, մասնաւորապէս պիտի կրնան անոր ուղղակի հետեւանքները:

Քրոյկէր կը խորհի եղեր թէ Հիթլէր պիտի շահէր նախագահական ընտրութեան մէջ

Նիւ-Յորք, 14.— Պ. Քրոյկէրի մտավախութիւնը, Գերմանիոյ ընտրութեանց շուրջ, երեւան եկած է այս տեղի սեղանաւորներու հետ տեղի ունեցած ան հատական խօսակցութեան ընթացքին:

«Հէրալտ Թրիպիւնի համաձայն, հանգուցեալ Քրոյկէր մտքին մէջ զետեղած էր թէ Հիթլէր պիտի շահէր ընտրութեան մէջ: (ՌԻՒԹԷՐ ԳՈՐԾ)

Ուոլ Սթրիթի (Նիւ-Եորքի ապահովան) մէջ

Նիւ-Յորք, 14.— Քրոյկէրի մահուան լուրը Նիւ-Յորք հասնելէն առաջ 165,000 հատ Քրոյկէր եւ Թօլ բաժնեթուղթեր ծախուեցաւ, երկու Նիւ-Յորքի Ուոլ Սթրիթ սակարանին մէջ, որով շաբաթուան ընթացքին մէջ ծախուածներուն թիւը կը հասնի 422 900ի: Անոնք Նիւ-Յորք Թայմզի Դայեակ Քրոյկէր եւ Թօլ ընկերութեանց մասնակից 2,500,000 պարտաթուղթեր գնուած են Ամերիկացիներու կողմէ այս վերջին տասներկու ամիսներու ընթացքին:

Ինչպէ՞ս ներեւան եկաւ անձնասպանութիւնը

Բարիզ, 13.— Պ. Քրոյկէրի մահուան վերաբերեալ ողբերգութեան վերջին արարուածը սկսած է Մարտ 11ին երբ որ հանգուցեալը Բարիզ ժամանեց եւ իր նախաճաշը ըրաւ լուցկիի Շուէտական Ընկերութեան դեր-Նախագահ Պ. Լուիթէրինի հետ որը Սթօքհոլմէն եկած իր Մարտ 10ին: Անոնք երկու առաւօտ որոշեցին պանդոկ հրաւիրել իրենց շահակից գտնուած ընկերութիւններուն գլխաւոր բժիշկներէն եւ միջազգային ճարտարարուեստի պատկանող ուրիշ անձնաւորութիւններէն բաղկացած ժողով մը:

Լուիթէրին երկու առաւօտ ժամը տասին գնաց Քրոյկէրի մօտ: Քրոյկէր անկողնէն ելած չէր տակաւին եւ ըսաւ Լուիթէրինին. «Ձեզ պիտի տեսնեմ քիչ մը վերջը»: Ցետոյ Քրոյկէրի քարտուղարուհի օրիորդ Պօքման մտաւ անոր սենեակը եւ յանձնեց անոր կարգ մը յուշագրեր, որմէ յետոյ Պ. Քրոյկէր ճամբեց զայն, երբ որ Քրոյկէր չներկայացաւ ժողովին, Լիւթէրին մտատանջութեան մատնուելով շտապեց Քրոյկէրի բնակարանը եւ զայն գտաւ անկողնին մէջ հագուած վճռակով եւ ինքնաշարժ ատրճանակ մը բռնած ծեռքին մէջ: Քրոյկէր արդէն մեռած էր սրտին ուղղուած ատրճանակի հարուածի մը հետեւանօք:

Հանգուցեալի կողմէն գրուած երեք նամակներ գտնուեցան սեղանին վրայ, որուն մէկը ուղղուած Լիւթէրինին կը տեղեկացնէր անձնասպան ըլլալու իր դիտաւորութիւնը:

Ինչ որ կը վերաբերի այն տարածայնութիւններուն որոնց համաձայն Ֆրանսան Քրոյկէրի կը պարտէր հարիւրաւոր միլիոն Ֆրանք իբր թէ փոխ տրուած էին լուցկիի մենաշնորհին առթիւ, «Մաթէն» թերթը տեղեկացած է թէ Ֆրանսան սոյն գումարը վճարած է ամիսներէ ի վեր, բայց սոյն թերթը կ'աւելցնէ թէ Քրոյկէր մտատանջութեան մէջ էր այն փոխատուութեանց մասին զորս ըրած էր կարգ մը ուրիշ երկիրներու որոնք մօրաքորիսմ հռչակած էին, եւ թէ անիկա հարկադրուած է եղեր փոխառութիւն կնքել Անգլիացի եւ Ամերիկացի սեղանաւորներու մօտ: (ՌԻՒԹԷՐ ԳՈՐԾ.)

Չին-Ճափոն վէճը

Լոնտոն.— Թօքիոյէն կը հեռաբերուի թէ նախարարաց խորհուրդը գումարուեցաւ երէկ, ճննելու համար Շանկայի եւ Մանչուրիոյ մէջ տիրող կացութիւնը: Պատերազմական նախարարը հրամանատար Շանկայի շրջանին մէջ գտնուող երկու զօրաբանակներուն որ վերադառնան ճափոն:

Պատերազմական նախարարը պատօնական զեկոյց մը հրատարակեց որով բացատրականապէս կը հերքէ արտասահման տարածուած այն լուրը որուն համաձայն չինական նակաւէն եւ ֆաշոնական զօրամասերը դէրկուած են եւ ի պահեստի կը մնան Քօրտօզայի ճափոնական կղզիին մէջ:

Համաշխարհական խրտուիլներ Վիեննայի մէջ

Վիեննայ 15 Մարս.— Հաւանական ծանր կռիւներ ծագեցան երէկ Վիեննայի արուարձաններու մէջ Հիթլէր կուսակիցներուն եւ համայնավարականներու միջեւ: Մեռելներ չկան. բայց բազմաթիւ վիրաւորեալներ կան որոնցմէ մեծ մասը ոստիկաններ: 31 հոգի ձերբակալուեցան:

Օդանաւակայան Իրաքի մէջ

Պասրա.— Իրագի կառավարութիւնը սկսաւ շինութեան օդանաւակայանի մը Պասրայի մէջ:

Երեք հանայնավարական կ'ապաւինուին

Գէրլին.— Հիթլէրի կուսակիցները երեք համայնավարականներ սպաննեցին Ռուրի մէջ:

Մահճօնալտի առողջական վիճակը

Լոնտոն, 15.— Պ. Մաքտոնալտի առողջական վիճակը գոհացուցիչ է: Այսուամենայնիւ, զինքը դարմանող բժիշկները յանձնարարած են իրեն որ քանի մը օր ալ հանգիստ ընէ:

ՏԵՂԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԵՊԻՍԿՈՊՈՍԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎԻ *ՈՐՈՇՈՒՄՆԵՐԸ*

ԾԵՐՈՒՆԱԶԱՐԴ ՀԱՅՐԱՊԵՏԸ ԿԸ ԿԱՏԱՐԷ ԲԱՑՈՒՄՆ ՈՒ ՓԱԿՈՒՄԸ

Ինչպէս գրած էինք, անցած օգոստ. Ազիզիպասի Կաթողիկոսարանին մէջ գումարուեցաւ եպիսկոպոսական ժողովը ճախագահութեամբ Ծերունազարդ Հայրապետի եւ իր *Աթոռակիցին*: Ժողովի բացումն ու փակումը կատարեց Վեհափառ *Մահակ* Կաթողիկոս: Օգոստոսի մէջ, օրակարգի նիւթերը օպտելէ վերջ, ժողովը, երկուշաբթի օր, երեկոյեան վերջ տուաւ իր նիստերուն եւ թիմական արբազանները մեկնեցան իրենց թեմերուն:

Դժբաղդաբար ցարդ մամուլին պատ. օգնական հաղորդագրութիւն մը չի տրուեցաւ. բայց համաձայն մեր ղաղութեան, ժողովը մանրամասնօրէն զբաղած է եկեղեցական, կրթական եւ կազմակերպական խնդիրներով եւ տուած համապատասխան որոշումներ: Գլխաւոր կէտերը կուսանք ստորեւ տրուած որոշումներուն:

Ամուսնական.— Եպիսկոպոսական ժողովը արգիլած է ծնողի առթիւ, մանաւանդ զոյգ ուրիշ նուիրներու յանձնուած. երբ հակառակ պարագային բարդութիւններ եւ վէճեր ծագին, դատաստանական խորհուրդները նկատի պիտի չառնեն եղած դիմումները: Տուներու մէջ մկրտութիւն եւ պսակ տեղի պիտի չունենայ, բացի օգս բացառիկ պարագաներէ:

Ասկէ վերջ երկարօրէն ուսումնասիրուած է Դատաստանական խորհուրդներու իրաւասութեանց խնդիրը:

Դպրեվանքի չուրջ.— Թեմական արբազանները պահանջած են որ Դպրեվանքը առաւելապէս ծառայէ եկեղեցականներ պատրաստելու: Ընդունուած է սոյն առաջարկը:

Թեմական-կազմակերպական.— Նր կատի ունենալով թեմերէն ոմանց ընդարձակութիւնը եւ ուրիշներուն պզտիկութիւնը, ժողովը որոշած է կարգ մը փոփոխութիւններ մրցնել, Լաթաքիոյ, Աղթամարի եւ Այնթափի եւ Այնթաբի եւրջանը միանալով մէկ թեմ պիտի կազմէ եւ կեդրոնը պիտի ըլլայ Անթիոք: Այս թեմի առաջնորդութիւնը պիտի յանձնուի հաւատարիմ Դեր. Խաչ եպիսկոպոսի: Նմանապէս Համայի եւ Հոմսի եւրջաններուն ալ պիտի միացուին Թամասկոսի թեմին:

Կրթական.— Որոշուած է կրթական միասրիճան ծրագիր պատրաստել Լիբանանի եւ Սիւրիոյ բոլոր ազգային վարժարաններուն: Այդ ծրագիրը պիտի պատրաստէ Հայկի ներկայացուցչական ժողովին կողմէ ընտրուած կրթական յանձնախումբը:

Ազգային կազմակերպական.— Որոշուած է փութացնել գաւառականի ընտրութիւնները, համաձայն ներկայացուցչական ժողովի որոշումներուն:

Եպիսկոպոսական ժողովը զբաղած է նաեւ ուրիշ կարգ մը կրօնական ու ազգային հարցերով եւ տուած է որոշումներ, որոնք յառաջիկային կը հաղորդենք, երբ սահմանք պատօնական հաղորդագրութիւնը, որ կը յուսանք աւելի երկար չուշանար:

ՎԵՀԱՓԱՌՆ ՈՒ ԵՊԻՍԿՈՊՈՍՆԵՐԸ

ՊԱՔԷՐՔԷ ԿՆՔԱՆ

ՇԱՏ ՍԻՐԱԼԻՐ ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒԹԻՒՆ

Անցած երկուշաբթի օր, Աթոռակից Կաթողիկոս Վեհափառ Բաբգէն Ա. ե հինգ թեմական եպիսկոպոսներ եւ Փարիզէն հայր սուրբ, երեք իննճաշարժերով գացած են Պիէրֆ, այցելութիւն տալու համար մարօնի պատրիարքին:

Վեհափառն ու արբազանները ընդունուած են Մարօնի եպիսկոպոսներու կողմէ եւ առաջնորդուած պատրիարքական դահլիճը, ուր արժանացած են պատրաստի ընդունելութեան: Ամենն. Արիթա պատրիարք օտս գոհ մնացած է այս այցելութենէն եւ մօտէն ճեռահրուած իւրաքանչիւր թեմի վիճակով եւ հայերու թիւով: Պատրիարքը տեղեկութիւն տուած է հին ժամանակներէ իվեր համակրանք կը տածէ Հայ ժողովուրդին հանդէպ, որ ընդունակութիւն յայտնած է իրեն հանդէպ ցոյց տրուած փառաւոր ընդունելութեան համար, Պէյրութ այցելութեան առթիւ: Արիթա պատրիարք բուած է Հայ ժողովուրդի աշխատասիրութիւնն ու հաւատարմութիւնը եւ խոստացած որ միշտ պահի պահէ զոյն համակրանքը հայերու հանդէպ:

Ժամ մը սիրալիր տեսակցութիւնէ ետքէնայլ վերջ, մեր հոգեւորականները հրաժեշտ առած են եւ նախ քան իրենց մեկնումը պատած են պատրիարքարանի եկեղեցին: Գեր. Աբէլ եպիսկոպոս եւ ուրիշ երկու եպիսկոպոսներ ցոյց տուած են քանկագին ընծաներ եւ հագուստներ, որմէ վերջ այցելած են վախճանեալ պատրիարքի գերեզմանը, ուր Բարգէն Վեհափառ կարպացած է Հանգիստի աղօթք:

Վեհափառն ու արբազանները վերադարձած են Անթիլիաս եւ գումարած եպիսկոպոսական վերջին նիստը, որու միջոցին, Մարօնի պատրիարքին կողմէ հրաւասած են երկու եպիսկոպոսներ, փոխադարձ այցելութիւն մը տալու համար:

ԱՆՔՆՈՒԹԵԱՆ ԴԵՂ ՄԸ

ՈՐ ՅԱՒԻՏԵՆԱՊԷՍ ԿԸ ՔՆԱՑՆԷ . . .

Ֆաքալլա Խածուլ անուն հիմարագէտ մը, երկար ատենէ մը ի վեր կը տառապէր անքնութենէն: Ոչ մէկ դարման կրցած էր գտնել իւն բերելու համար: Օրէ օր կը տկարանար եւ կը մաշէր:

Նրկար մտածելէ ու խորհելէ վերջ, անքնութենէն չարչարուող հիմիագէտը դեղ մը պատրաստեց եւ ատեն մը մեծ օգուտ տեսաւ անկէ: Սակայն հանի մը օրէն դեղի զօրութիւնը անհետացաւ: Նոր դեղ մը պատրաստեց եւ սկսաւ գործածել:

Առջի օր, Զէյրունի քաղին մէջ արհարաւ մը ունած միջոցին սաստիկ ցաւ կը զգայ իր ունեցաւ եւ գեղին իսկոյն: Խնկոյն փոխադրեցին հիւանդանոց: Ցետ քննութեան հասկցուեցաւ որ թունաւորուած է հիմիագէտը: Կր կարծուի որ վերջին դեղը պէտ եղած հանգկութենէն աւելի գործածած է եւ որու հետեւանքով ալ թունաւորուած:

Քիմիագէտին կեանքը այժմ վտանգի մէջ է:

ՎԱՐՁՔԵՐՈՒ ԽՆԴԻՐԸ ՆՈՐ ՓՈՒԼԵՐՈՒ ՄԷՋ

ՅԱՆՁՆԱԽՈՒՄԻՒՆ ԿՈՉ ԸՆԵԼ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹԵԱՆ

Վաճառականներու վարչութիւնը, առջի օր, կառավարութեան աղերսագիր մը ներկայացուց, որուն բովանդակութիւնը կը հրատարակենք ստորեւ.—

Վաճառներու խնդրոյն շուրջ ամէն բացատրութիւն տրուեցաւ կառավարութեան եւ արեւի պէս փայլուն է այլեւս ամէն բան, Վաճառականները այլեւս երկար չեն կրնար զբաղիլ. ամէն օր անոնց բազմաթիւ խումբերով կը դիմեն մեզ եւ պատասխան կսպասեն: Անհամբերութեամբ կատարած այս դիմումներու առջեւ, յանձնախումբս բան մը չի կրնար ընել: Վաճառականները իրենց տան կատասիները կը ծախեն վարձ վճարելու համար: Վանատականները կը յայտարարեն որ՝ եթէ այսպէս շարունակուի, իրենց խանութներուն բանալիները պիտի յանձնեն կառավարութեան:

Այս կացութեան առջեւ ահա, վաճառականներու յանձնախումբը, իբրեւ վերջին կոչ, կառավարութեան կը յանձնէ այս գրութիւնը: Շուկան մեռած վիճակ մը ունի. գործերը քոյլ եւ տագնապը սաստիկ: Եթէ կառավարութիւնը մնայ իր ներկայ դիրքին մէջ, ամէն պատասխանատուութիւն իրեն կը վերագրենք: Մեր յանձնախումբին գործը հիմա տուրերու ծանրութեան ներքեւ մեռնողներ քաղելն ու կարելի եղած չափով թուաւորելու օգնելն է:

* * *

Առջի օր, միեւնոյն ատեն, թուղթիկներ ցրուեցան խաղաքի մէջ, որով ժողովուրդը կը հրաւիրուէր պօյքոթ *Սակաւ* ռադիկաններ ծուռով գրաւեցին գանոնք եւ արգիլեցին ցրումը:

ԿԱՐՕԵԱՆ ՍՐԲԱԶԱՆ ԼԻԲԱՆԱՀՊԱՏԱԿ

«Էլիճ Պաւի Պէյրութի բղթակիցը իր թերթին կը գրէ.—

Պէյրութի Հայոց Կաթողիկոսական փոխանորդ Կարօեան եպիսկոպոս Լիբանանի կառավարութեան դիմած էր նպատակ առնանգագրուելու համար: Նախարարութ խորհուրդը որոշեց ընդունիլ անոր դիմումը:

ՓՐԱՊԱՆՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ ՆՈՐ ՕՐԷՆՔ ՄԸ

Պէյրութի հաղաքապետութիւնը կարգ մը առողջապահիկ որոշումներ տուած է փռապանոցներու համար եւ գանոնք ձաղորդած Պէյրութի մէջ գտնուող 163 փուռերու տէրերուն:

Համաձայն այդ նոր որոշման, բոլոր փռապանոցներն ալ պարտաւոր են ներմակ գոգնոցներ եւ ներմակ գլխանոցներ հագցնել իրենց բոլոր ծառայողներուն փուռին մէջ: Խմորի տուցերը պէտ է բլլան եւրոպական սիսքէմով եւ պէտ է միշտ մաքուր պահուին:

Փռապանոցներու համար տրուած այս որոշումը արդէն գործադրութեան դրուած է:

Նմանապէս մսավաճառներն ալ մասնաւոր կարգադրութեան մը պիտի ենթարկուին եւ հոգ պիտի տանին առողջապահական պայմաններու: Պէյրութի մէջ գտնուող մսավաճառներու թիւը 310 է:

ՆՈՐ ՀԵՏՔԵՐ ՆԱԶԻՐ ՊԷՅՐՈՒԹԻ ՈՁՐԻՆ ՇՈՒՐՋ ՀԱՆՆԱ ՄԵՂՍԱԿԻՑ ՈՁՐԻՆ

Նահր Պէյրութի շուրջ, ջրհորի մը մէջ գտնուած դիակի շուրջ, ինչպես գրած էինք մեր նախորդ թիւով, ճննութիւններ առաջ կր տարուին: Էֆէրէ Տարունիի ոճրագործ ըլլալը հաստատող խոստովանութիւններ րրած էր Հաննա Հալէպի ազուն մարդը:

Հարցաքննիչ դատաւորը սակայն, Հանցայի խոստովանութեանց միջոցին կարգ մը անկապակից յայտարարութիւններ տեսնելով, կասկածներ ունեցած էր Հանցայի վրայ: Մասնաւոր հրամանագրով մը ձերբակալուած էր նաեւ Հաննա:

Խիստ ճննութիւններ կատարուելով յայտնի եղած է որ Հաննա մասնակից է գործուած ոճրին: Հաննա, հետեւեալ կերպով խոստովանած է իր մեղքը.

Էֆէրէ Տարունի օտս նեղուած էր ձօգտփափայի կողմէ իր դէմ բացուած դատեն եւ տրուած վճռէն. որոշած էր վրէժ լուծել անպայման ձօգտփափայէն: Էֆէրէ իննի դիմեց եւ խոստացաւ հարիւր ոսկի տալ եթէ գլուխ հանեմ իր ծրագիրը: Ոճրի գիտերը գիս կանչեց եւ հատուդ ոսկի տալով ըսաւ որ ձօգտփափան Նահրի սրճարաններէն մէկը տանիմ եւ հոն օդի խմցնեմ: Գործադրեցի: Գիտերը երբ ձօգտփափան հեռ կուգայինք, ջրհորի մօտ, Տարունին ելաւ մեր առջեւ ձեռբը բռնած խոշոր փայտ մը եւ սկսաւ զարնել ձօգտփափային: Այս վերջինը գետին իննկաւ եւ երկուքս միասեռ բռնելով նետեցինք ջրհորին մէջ:

Տարունին սակայն, ցարդ կուրացայ:

ՅՈՅՆ ՕՐՔՕՏՈՔՍՆԵՐՈՒ ՄԷՁԼԻԻՆ ՄԻԼԼԻՈՆԱՅՄԱՆԱԾԱՎԸ

Ցոյն օրթօտոքս հաստատութեան Մեծլիսի Միլիոնապայմանածավը լրացած ըլլալով, Պէյրութի Մեթրապոլիս Մեսարա Արեթպիսկոպոսը անցեալ կիրակի գումարած է ընտրական ժողովը: Քուէարկութիւնը կատարուած է խաղաղ մթնոլորտի մը մէջ: Նոր Մեճլիսի անգամ ընտրուած են պ.պ. Կապրիել Նահմէր Թրաս, Ժօրժ Պէյ Իրգզալեան, Ֆարիս Ապալեան Շուէյր, Մեթր Ռաճի Աս-Հայեար, Տօքթ. Սաաս Ագէյ, Ռըճիհ Սրուօգ, Մահիս Սապպաղա, Տօքթ. Հապիպ Խուրի Մասաճ, Մեթր Հապիպ Ապի Շահլա, Տօքթ. Ուաճիմ Գուբրօս, Թուֆիգ Ռըպէյզ եւ Հալիմ Մաճեալեան:

ՕԱ.ԿԱՐԱՆ ՊԷՅՐՈՒԹԻ

16 ՄԱՐՏ 1932

	Ս. Ի
Եգիպ. ոսկի	470
Անգլ. »	458
Տօլար »	126.50
Թրխական »	59
Գանձ. Օթթօման	130
Իթալական Լիր 100	655
Ռուսական Տրախմի 100	130
Անգլ. ոսկի	612
Ֆրանս. »	486
Օսման. »	550
Արծաթ մէջիտ	28
Ֆրէսի Ֆօնս. Ա. Ֆր.	532
» » Բ. »	300
» » Գ. »	291

Մէջտեղաց եզբարք Իսլ Ֆոն
Թուէֆօճ՝ 5-19

ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԵՑՔ ԶՐՉԱՆԱԿՈՒՏՅԱՑ ՄԻՈՒԹԵԱՆ
ՀԱՆԴԷՍ-ԵՐԵԿՈՅԵԱՆ
18 ՄԱՐՏ 1932. ՈՒՐԲԱԹ ԵՐԵԿՈՅ 8.30ԻՆ

120

չար հաւաքել:

Շրջանի մը պատասխանութեան համար առնուազն ունենալու է 400 մօտին կամ ուրիշ հրացան, որը կարողանայ 2000 մէթր կամ 3000 քայլ նետել: Ժողովուրդը լաւ զինելու համար պէտք է ունենալ առնուազն 500 լաւ բերդան կամ այնպէս հրացան, իւրաքանչիւրը 500 փամփուշտով: Մօսինները ունենալու են 1500 փամփուշտ: Անհրաժեշտ է ունենալ առնուազն 15 ձեռք փամփուշտ լեցնելու գործիք: Նախօրօք պատրաստուած ըլլալու է բաւականաչափ կապարիչ, վառօդ, թափած գնդակ: Եթէ կապարիչ հանելու և գնդակ գործիք չունէինք, առաջուց չինել տուած կ'ըլլաս 100 հատ չափ պողպատէ հերիւն՝ կոթերով, որոնցմէ շատ արագ կը հանուի ու կը դրուի կապարիչը: Ամենակարեւորը փամփուշտ սեղմող և վրայ բերող գործիքներն են, որոնք չատ լաւ տեսակէ ըլլալու են, որպէսզի իսկական փամփուշտէն մազապուրծ տարբերութիւն չունենան անոնց սեղմած փամփուշտները: Պէտք է ունենաս նաև փամփուշտի գնդակ անցած տեղը սեղմող գործիքներ, որ լաւ սեղմեն և գնդակները չիյնան:

ՅՈՒՐՋԱԿՈՒԽՐ ԵՒ ՆԱԽԱՁԳՈՒՇՈՒԹԻՒՆ.— Ապրեստաժքութիւն սկսելու է գարնան, երբ լեռներուն վրայ դեռ քիչ ձիւն կայ:

Եթէ ապստամբ սվայրիդ չորս բոլորը քիւրտի գիւղեր կան, լաւ պատրաստուելէ յետոյ՝ լուր խրկէ անոնց «24 ժամ ժամանակ կ'ուտամ, որ բառնաք ու հեռանաք ձեր գիւղերէն»: Քիչ ուժ ունեցող գիւղերը այդքան ալ չեն սպասեր, լուրդ առնելնուն պէս կը բառնան ու կը հեռանան: Երբ հեռացան, կ'այրես անոնց գիւղերը և սահմանդ այդպիսով կ'ընդարձակես, որ եկող թշնամի բնակարան և հանգստանալու տեղ ունենայ:

30 117

Համազարկի ժամանակ անհրաժեշտ է միշտ աղաղակ բարձրացնել, իսկ հանդարտ ժամանակ՝ կռուիլ ու երգել և նայիլ խմբապետի հրահանգներուն ու ձեր քովը գտնուած սանտապետներուն: Գարեպ տեղը՝ չըլլայ որ փամփուշտ վառէք: Երբեմն ալ մի՛ ժռռնաք հրացանները մաքրել:

Վիրաւորուած ընկերը անմիջապէս բերելու է վիրաբուժին քով:

ՊԱՇԱՐԻ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԹԻՒՆ.— *Զմեռը բոլոր հրացաններուդ ժանր մասերն ու կոթերը չինել պիտի տաս, խմբապետ պատրաստէ նաև քանի կը կոթ սւեսլի: Ծանկարծ կր պատահի որ զինուորի մը հրացանի կոթը կը կոտրի, ու երբ պատրաստի ունենաս՝ անմիջապէս կ'անցնես: Ունեցիր նաև չիվի, թէնէքէի կտորներ, սոսինձ (թուքխայ), որոնք պէտք կուգան կոթերու համար: Առհասարակ քաղաքէն փոխադրելիք հարկաւոր պարագաներդ ձերեր փոխադրիլ տուր գարնան համար, ժամար, ամառը չատ դժուար է, ճամբաները կը փակուին: Ամառը ձեզ չատ կը հալածեն, ուստի գարնանը պատրաստել տուր՝ հալա, չաքար, թէյ, չորթան, եր, ժաժիկ, աղ ղրած պանիր: Հալուայի ալիւրը, եթէ իւղին մէջ խարկուած է, առնուազն երեք-չորս ամիս կը պահուի: Այս բոլոր պաշարը զինուորներով փաթաթրէ զանազան ժուռ տեղեր, որ աղէս, արջ, կամ գայլ չը պատահին եւ չուտեն:*

Երբ խուզարկութիւններն սկսին և հալածեն ձեզ ուր որ ալ երթաս՝ հաց կ'ուտեցնաս այն ատեն. իսկ եթէ այդ նախապատրաստութիւնները չի տեսնես ի հարկէ գիւղերը պիտի երթաս և լուրը տարածուելով թշնամին չատ չուտով պիտի գտնէ ձեզ:

Զինուորներու ամենակարեւոր պէտքերն են՝ ոտնամանը, գուլպան, մէջքի գօտի, որոնցմէ մի՛չտ պէտք է աւելորդ ունենաս, ինչպէս նաև ոտնամաններուն

ՓԱՍՏԱԲԱՆ

ԽՈՄՐՈՎ ԹԻՒԹԻՒՆՃԵԱՆ

(Տօքթ. իրաւագիտութեան)

ԿՍՏԱՆՁՆԷ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԴԱՏԵՐ

Ընկերակցութեամբ հանրածանօթ փաստաբան ՄՒԹՐ ԱԶԻԶ ԷԼ ՀԱՇԷՄԻ

Գրասենեակը բաց է կէսօրէ առաջ 9—12 *կէսօրէ վերջ* 3—6

Rue Allenby, Immeuble NESSOULI **ՀԵՌԱՀԱՇԻՆ 1-28**

ՄԱՆԿԱԲԱՐՁՈՒՀԻ

ԱՐՏԷՄԻՍ ՃԱՆՄՐՃԵԱՆ

Վկայեալ Laréat Ֆրանսական համալսարանէն

Նախկին ՄԱՆԿԱԲԱՐՁՈՒՀԻ Ալէքսանտրէթի քաղաքային հիւանդանոցին

Իր նոր դարմանատունը կը գտնուի Տօքթ. Եէնիքօմշեանի տան կից Շէյխ Իպրահիմ Շէֆիլաի տունը, Բաս Պէյրութ

ՀԻՒԱՆԴ ԿՐՆԴՈՒՆԻ *կէս օրէ առաջ ժամը* 9—12 » » *վերջ* » 2—6

ՏՕՔԹ. Հ. ԼՈՒՄՄՈՆԵԱՆ

(ՀԱԼԷՊ)

Նախկին բժիշկ Միջազգերի Քիւնուորական հիւանդանոցներու եւ մասնագէտ ներքին եւ մանկական հիւանդութիւններու

առագ, արմատական, խղճամիտ դարմանում:

Հիւանդ կ'ընդունի ամէն օր ժամը 8—12 եւ 2—6 իր դարմանատան մէջ, Հալէպ Նէյալ բադ, Թրամվայի բնակարանեան կայարան, թիւ 7

Բոլ. եւ Ուրբաթ օրեր աղքատաց մօր

Կարի եւ ձեւագիտութեան դասընթացք

ՏԻԿԻՆ ՏԻՔԱ ՄԱՆԿԵԱՆ

(ՎԿԱՅԵԱԼ ՓԱՐԻԶԷՆ)

Ցայսճի դեռնակուճի Տիկ. Տիքա Մանկեանի ձեւագիտութեան 5րդ դասընթացքը կ'սկսի Mars 1ին «Էէօլ ար Թրուա Տօքէօր»ի ճիշդ դիմաց, Կուրօ փողոց:

Երեք ամսուան մէջ, ամենավերջին մեթոտներով եւ արդիական միջոցներով կը սորվեցնէ ձեւագիտութեան բոլոր բարդութիւնները եւ կ'օժանդակէ Բ. Գումհուրիութենէն հաստատուած վկայականներով:

Համոզուելու համար անգամ մը դիմեցէք իր 66է աւելի օրջանաւարտներուն:

ԿԱԶՄԱՏՈՒՆ

Յ. ՏԷՐ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍԵԱՆ

ՐԻԻ-ԷԼ-ԳՏՈՒՐԻՅԷ Թիւ 19

(Մեծ Սէրային առջեւ)

ՕՍԿԵՔՕՓ

Կաշեկազմ, Լաթակազմ & Պլաքակազմ տոկուն եւ ճաշակաւոր ԳՈՐԾ

ԶԱՓԱՒՈՐ ԳԻՆԵՐՈՎ

Կրօնական եւ կրթական հաստատութեանց եւ գրադարաններուն համար մասնաւոր ԶՆՂՂ

ԳԱԲՐԻԷԼ Թ. ԹԷՐԶԵԱՆ

(ԵԼԵՔՏՐԱԿԱՆ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ)

Հիմնուած 1921 ին Գոլիս-Բերա

Խիստ դիւրամատչելի պայմաններով կը կատարենք ամէն կարգի էլեֆտրական լոյսի գեհդուժներ (Intsallation), ինչպէս նաեւ մօթ.որ եւ ձիամօտներ:

Վաճառատունս կ'ստանձնէ նաեւ բոլոր էլեֆտրագործիներու նորոգութիւնները: Մասնաւոր ուշադրութիւն բնակարաններու էլեֆտրա-նորոգմանց: Վաճառատուն Philips եւ Lux էլեֆտր. լամբերու եւ ամէն տեսակ էլեֆտրական պիտոյքներու:

Վճարման դիւրութիւններ.

Հասցէ — Վ. Ուզունեանի գրասենեակ կից Գուրճ. B. P. 491

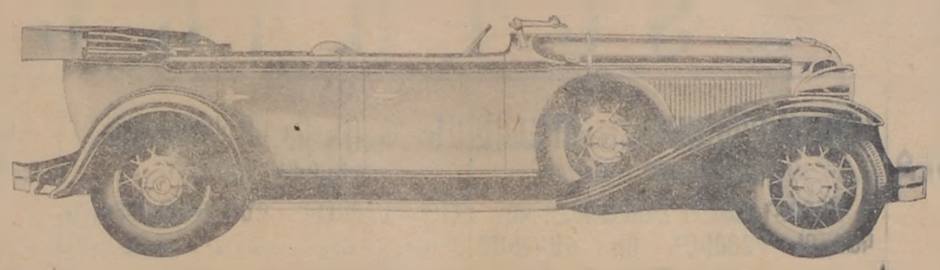

ԳՈՒԱՅՍԼԵՐ

աշխարհահռչակ իմիճաշարժները որոնք 6-8 սիլինտր ունին,

ԱՄԵՆԱՏՈԿՈՒՆ ԵՒ ԳԵՂԵՑԻԿ ՄԱՐՔԱՆԵՐՆ ԵՆ ՀՐԱՊԱՐԱԿԻՊ ՎՐԱՑ ԵՒ

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻՆ ԱՄԵՆՈՒՐԵՔ:

ԳՈՒԱՅՍԼԵՐ ինքնաշարժերու մասնաւոր յատկութիւններն են՝ ՏՈԿՈՒՆՈՒԹԻՒՆ, ԳԵՂԵՑԿՈՒԹԻՒՆ, ԶԱՓՍԻՈՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՀԱՆԳՍՏԱՒԷՏՈՒԹԻՒՆ:

Վճարման դիւրութիւններ կը արուին:

ԳՈՒԱՅՍԼԵՐ օթօներու բոլոր կտորները պատրաստ կը գտնուին մեր վաճառատուներուն մէջ:

Լիբանանի, Սիւրիոյ և Իրագի բնդհանուր ներկայացուցչութիւն՝

NAAYEM MOTOR IMPORT Co. BEYROUTH B. P. 869, TÉL. 32—29

Հիւս. Սիւրիոյ ներկայացուցիչներ՝ Գ. և Մ. ԱԶԻՐԵԱՆ

Կարի եւ Ձեւագիտութեան Դասընթացք

ՏԻԿԻՆ ՄԱՌԻ ԵՐԱՄԵԱՆ

ՎԿԱՅԵԱԼ ԴԵՐՁԱԿՈՒՀԻ

ԲԱՐԻԶԷՆ ԵՒ ՎԱՃԻՆԿԹՕՆԷՆ

Կարի եւ ձեւագիտութեան մասնագիտուհի, Տիկին Մառի Երամեան կը վերադառնայ իր արհեստանոցը, Մեծ Սէրայի դիմացը Նո. 78 ում երկրորդ արկը:

Երեք ամսուան միջոցին կը սորվեցնէ ամենավերջին նորաձեւութեամբ, կար եւ ձեւագիտութիւն իր բոլոր բարդութիւններով եւ արդիական միջոցներով, Droit-fils մեթոտով: Իր աշակերտուհիները կ'օժտեն Բարիզի ակադեմիա Académie Daydou վկայականով:

ՍՓՈՆՏԱՐ *կօշիկներդ միշտ առևնապատ, առևնադիմացկուն, առևնատաժան եւ առևնագեղեցիկները կան.*

ԿԵԴՐՈՆՑՏԵՂԻ՝

ՆԱՃԱՐ ԵՂԲՕՑՐՆԵՐՈՒ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ

ՏՕՔԹ. ԼԵՒՈՆ ԵԷՆԻՔՕՄՇԵԱՆ

(Նախկին Ծերակոյտի Անդամ եւ Ազգ. Ընդհ. Ներկայացուցիչ)

Իր նոր դարմանատունը կը գտնուի Ալէնպիի Ամերիկ. հիւանդանոցին մօտ, Հին Մարաթա), Հիւանդներ կրնան դիմել ամէն օր կէսօրէ առաջ ժամը 8—12, կէսօրէ վերջ 2—6:

ՏՕՔԹ. ՏԻԳՐԱՆ ՏԱՒՈՒՏԵԱՆ

ՄԱՆՈՒԿԵԱՆ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԻ

ՎԻՐԱԲՈՅԺ - ԱՍԱՄՆԱԲՈՅԺ

ՎԿԱՅԵԱԼ ՊԷՅՐՈՒԹԻ ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ՀԱՍԱԼՍԱՐԱՆԷՆ

Կընդունի ամէն օր բացի կիրակիէն կէսօրէ առաջ 8—12 կէսօրէ վերջ 2-6

Հասցէ՝ Capucin-ներու եկեղեցիին կից Արդարութեան պալատին ետեւ:

ՏՕՔԹ. Գ. ՏԱՎՈՒՏԵԱՆ

ՄԱՆՈՒԿԵԱՆ ՆԵՐՔԻՆ ԵՒ ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆ

Իր դարմանատունը հաստատած է, *ՍՍՍՈՒՐ* փողոց, Տօքթ. Սօզոմեանի (առամնաբոյժ) դարմանատան կից.

Ընդունելութեան ժամեր՝

կէսօրէ առաջ ժամը 8—12

» *վերջ* » 2—6

ՏՔԹ. Բ. ԳՈՒԼԱԳԵԱՆ

ՄԱՆՈՒԿԵԱՆ ՆԵՐՔԻՆ, ՍՈՐՈՒՑԻՆ ԵՒ ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆ

ՎԿԱՅԵԱԼ ՓԱՐԻԶԻ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑՆԵՐԷՆ

Կը դարմանէ գիտական ամենավերջին մեթոտներով, քոխրու, սեռ. մոխի, աղիքներու յեադի ամէն տեսակ հիւանդութիւններ: Հին եւ նոր ջերմախզութիւնը իր բոլոր բարդութիւններով, ինչպէս նաեւ Ֆրանկախ եւ մորքային հիւանդութիւններ:

Առագ, արմատական եւ բարեխիղճ դարմանում:

Հիւանդ կ'ընդունի ամէն օր, բացի՝ կիրակիէ, իր նախկին դարմանատան մէջ. ժամը 8—12 եւ 2—6ու մասնաւոր ժամադրութեամբ:

Երեքշաբթի օրերը, ժամը 2—5 վկայ՝ *ԱՂՔԱՏԱՑՆԵՐՈՒ ՁՐՐ*

Ժօրժ Հաւեսք փողոց՝ թիւ 8

Տոկուն շինուածք Վայելուչ տեսք Հնչուն եւ քնաւական ձայն Ահա յատկանիշները՝

ՈՐՈՆՑՄԱՄԲ ԿԸ ՁԱՏՈՐՈՇՈՒԻՆ

ԱՓՕԼԼՕ ՖՕՆՕՆԵՐԸ

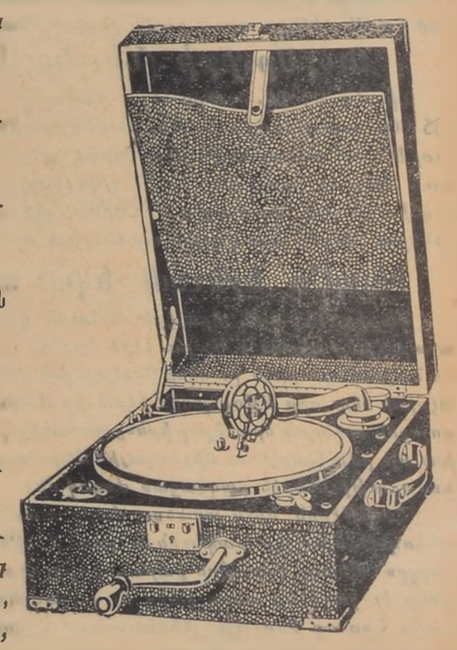

Հրապարակի վրայ գրանելու բոլոր մարքանեները հետ կը մրցին Ապոլլօ ֆոնօնները. Մանաւանդ վերջին նոր մօտէլները, որոնք հասած են արդէն, անգերազանցելի են իրենց տոկունութեամբ, վայելչութեամբ և ժատչելի գիներով.

APOLLO GRAMOPHONE Co. Ltd

(of London)

ԱՓՕԼԼՕ ՖՕՆՕՆԵՐՈՒ ԹՒԳՒԻՈՐԸ *III*

Կատարեալ համոզում գոյացնելու համար անգամ մը այցելեցէք

MAISON APOLLO, Rue de la Poste, BEYROUTH

Փոդոգրաֆ եւ ռօսսօլ ամէն ձևի, անվնասելի ոճով եւ առատալսութիւններ դիւրամատչելի գիներ, վճարումի դիւրութիւն:

Ընդհ. ներկայացուցիչ՝ Սիւրիոյ, Պաղեստինի, Անդրյորդանանի, Միջագետքի եւ Կիպրոսի.— ԳՈՒՐԳԷՆ ՍԻՆԱՆԵԱՆ

KOURKEN SINANIAN, Boîte Postale 642, BEYROUTH (Syrie)

կարկան ձգելու համար կաշի առնելու և պահելու եա: Զբլայ որ ոտնաժաններուն տակ երկաթէ չիվիներ զարնէք, որովհետև թէ ձայն կը հանեն թէ հետք կը թողուն:

ՊԱՀԵՍՏՆԵՐ.— Պահեստները չինելու է քարքարուտ տեղեր, որպէս զի երթալ-գալու ատեն ոտքերու հետք չերեւան: Աւելորդ հրացանները ու փամփուշտները պահելու համար կը չինեն փայտէ սնտուկներ:

Հրացանները նախ լաւ կը մաքրեն, սիւրմէները կը գտնեն հրացաններէն, կը պատրաստեն հասարակ կտաւէ մուշամպաներ, լաւ մը կ'իւղեն, հրացանները կը փաթթեն այդ մուշամպայով և կը դնեն սնտուկներուն մէջ և չորս բոլորը գարիի թեփ լեցնելով՝ կը գոցեն: Սիւրմէներն ալ առանձին պահելու է՝ վերը յիշուած ձեւով: Իսկ փամփուշտները կը լեցնեն գարիի թեփով նաեւ թէնէքէները, կը դնեն փայտէ սնտուկներուն մէջ ու այնպէս կը պահեն: Թէնէքէներուն բերանը կաւով կամ խմորով գոցելու է որ օդ չանցնի: Միշտ մեծ թէնէքէներով ձէթի կամ քարիւղի իւղ ուենենալու և առնուազն ամիսն անգամ մը մաքրելու է պահուած զէնքերը: Վառօդ և պայթուցիկ նիւթերը առանձնակ կրակէ հեռու պահել:

Ռազմամթերքը սարի պահեստները փոխադրելու ժամանակ՝ գուք չակել տանելու էք, որ ժողովուրդը չիմանայ: Եթէ ժողովուրդէն ունիք խիստ հաւատարիմ և գաղտնապահ երեք-չորս հատ ընկերներ, թող անոնք ալ գիշեան պահեստի տեղը գուք չի կեցած ժամանակդ՝ անոնք կ'երթան կը բերեն կամ միշտ մը հսկեն:

ԱՊՍՏԱՄԲՈՒԹԻՒՆ

ԴՈՐՏՈՒՆԷՈՒԹԵԱՆ ԾՐԱԳԻՐ.— Տարբեր վայրերու և չրջաններու համար կարելի չէ միատեսակ և մանաւանդ ծրագիր պատրաստել. անհրաժեշտ է նայիլ չրջանի վայրի դիրքերուն, անտառներուն, թշնամի տարրերուն և անոնց թիւերուն: Ճանչցուելիքին ուենալու համար, նախ գործունէութեան վայրը կամ չրջապտոյտը լաւ ուսումնասիրելու է, այդ չրջանի ներքին համապատասխան կանոնադիր կամ ծրագիր մը մշակելու է, որպէս զի գործնականօրէն կարելի բլլայ գործադրել: Նախ քննել և տեղեկանալ թէ տեղական մարմինը ո՛րքան մտաւոր եւ ռազմական ուժ ունի, և ո՛րքան փորձառութիւն ունի ու գիտութիւն ունի, ապա միայն թոյլ տալ գործի անցնելու և գործելու, ըստ իրենց ներքին ծրագրին կամ կանոնադրին:

Որևիցէ վայրի մը ուսումնասիրութիւնը և անոր կանոնագրութիւնը նախօրօք դրկել երկրէն դուրս գտնուած Զինուորական Խորհուրդին, որ ան ալ քննէ և քիչ թէ շատ տեղեակ բլլայ կատարուելիք գործերուն: Կատարուելիք ձիռնարկներու ծրագիրը դրսի Զինուորական Խորհուրդը պէտք է խիստ գաղտնի պահէ: Երկրի մէջ գտնուած մարմինը ունի շատ մը ուրիշ գաղտնիքներ զորս պարտաւոր չէ յայտնելու դրսի Զինուորական Խորհուրդին. գործունէութեան ընդհանուր ծրագիրն ու վայրի ուսումնասիրութիւնը կը բաւէ:

ԿԱՆԽԱԳԱՏԱՐԱՍՏՈՒԹԻՒՆ.— Իբրև ապստամբութեան վայր ծառայող թէ՛ քաղաքը, թէ՛ գիւղը և թանոնց քարերը, չրերը, հովիտներ լաւ մը ուսումնասիրելէ յետոյ, դեռ աչուընէն՝ գլխաւոր դիրքերու մէ պէտք է գետնափոր տուներ չինել և որոշ չափով պա-

ՕՏԵԼ ԴԻՒՆ ՔԵՉՋԻ եւ ԱՍՏՂԸ ՔԻՉ ՊԻՏԻ ՕԳՆԷ

ԸՆՏԱՆԻՔԻ ԱՍՏՂԸ

(L'ETOILE du FOYER)

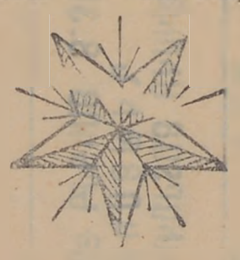

Առեւտրական և երկրագործական ժողովրդային վարկի հաստատութիւն

Անանուն ընկերութիւն.— դրամագլուխ՝ 3,000,000 ֆրնք. որ կրնայ 3.000,000,000 ֆրնք-ի բարձրացուիլ վարչական խորհուրդի պարզ որոշումովը:

Կեդրոնատեղի.— 137 Boulevard Sebastopol - Paris

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ Արեւելեան պետութեանց

Սավօյ Օթէլի օճիք, Գուրճ, Պէյրութ

ԵԼԵԻՄՏԱԿԱՆ ՁԻՒՂ

Աւանդի պայմանագրութիւնք

ՕԺԻՏ

Երաշխաւորեալ տոկոս 6%: Ակէ զատ մասնակցութիւն ընկերութեան չահերուն:

ԿԱԼՈՒԱԾԱԿԱՆ ՁԻՒՂ

ՎԱՐԿԵՐՈՒ ԲԱՑՈՒՄ

Կալուածի վրայ փոխատուութիւններ

վճարելի 10—15—20 տարիէն, որոշուած պայմանաժամէն առաջ ուզողը կրնայ վճարել:

ԸՆՏԱՆԻՔԻՆ ԱՍՏՂԸ ընկերութիւնը ներկայիս 75,000է աւելի անդամ ունի: Մինչև 1 Ապրիլ 1931 Ընտանիքին Աստղը 135 միլիոն փռնկ տուած է, գրաւով 500 միլիոնէ աւելի արժէք ունեցող անշարժ կալուածներու վրայ:

Ամէն բոլորակցութիւն ուղղել՝ B.P. 821, Beyrouth

AZTAG
JOURNAL QUOTIDIEN ARMÉN.
B. P. 587
BEYROUTH, Liban
Directeur-Propriétaire
HAIG BALIAN

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳԻՆ
ՍՈՒՐԻԱ տար. 550, Վեցամսեայ 300 Ս. Դ.
ԱՐՏԱՍԱՀՄ. տար. 7, Վեցամսեայ 4 տոլար
Տնօրէն-խմբագիր՝ ՀԱՅԿ ՊԱԼԵԱՆ

ԱԶԴԱԿ
ՕՐԱԹԵՐԹ
ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԳԻՏԱԿԱՆ

ازتـــاك
جريدة سياسية ادبية اقتصادية حرة

ՈՒՐԲԱԹ 18 ՄԱՐՏ 1932
ԶԻՆԸ 2,50 Ս. Դ.

Դ. ՏԱՐԻ | Ամէն առաքում պէտք է ընել թերթիս տնօրէնին հասցէին | ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԱՄԷՆ ՕՐ, ԲԱՑԻ ԿԻՐԱԿԻ ԵՒ ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ ՕՐԵՐԸ | Ձեռագիրները չեն վերադարձուիր | Թիւ 14 (591)

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ՆՈՐ ԿՆՃԻՌՆԵՐ

Նախորդ խմբագրականի մը մէջ քննեցինք այն ներքին դրդապատճառը, որ կը մղէ բոլոր քաղաքակիրթ պետութիւնները վարելու ներկայ տագնապալից քաղաքականութիւնը։

Այդ դրդապատճառը Սովէթական Ռուսաստանի տնտեսական եւ քաղաքական պրոպականտի ներկայ ուղղութիւնն է ընդհանրապէս, բայց մասնաւորապէս Ասիոյ մէջ, և որը կասեցնել մահու և կենաց հարց մըն է բոլոր գաղութային և դրամատիրական մեծ պետութիւններուն համար։

Մենք ակնարկեցինք օղակի մը որ կ'անցնէր Սովիէթ Ռուսաստանի վիզին ռաքերէն սկսելով, և Սիպերիական սահմանագլուխին վրայ։ Կը սպասէինք նոր արձագանգներու Սովիէթ Ռուսաստանի ուրիշ ծայրագոյն սահմաններէն։

Այդ արձագանգը կը բերին մեզ հեռագիրները Հնդկա-Աֆղան սահմանագլուխէն։

Պարզ զուգադիպութեան մը հետեւանք չէ, որ Աֆղան ցեղերը, կիսավայրենի ցեղեր, սպառազինուած նորագոյն զէնքերով և գնդացիրներով, կ'ապստամբին ճիշդ այն րոպէին, որ ճաբոնական զօրքերը կը կեդրոնանան և կ'ամրացնեն Սիպերիական սահմանները։

Նոյնպէս պարզ զուգադիպութեան հետեւանք չէ, որ Իրաք մասնաւոր պատրաստութիւններ կը տեսնէ զսպելու համար խիստ կերպով, և Անգլիական ոյժերու և հարեւան երկիրներու լիակատար աջակցութեամբ քրտական ցեղերու շարժումները։

Նոյնպէս պարզ զուգադիպութիւն մը չէ, որ Թուրքիա և Սովիէթ Կովկաս, իրարու հետ կը մրցին, արտասահմանի հայերը իրար ձեռքէ խլելու։

Պարզ զուգադիպութիւն չէ նաեւ այն՝ որ մեծագոյն պետական մարդը ներկայիս Ֆրանսայի մէջ Թարտիէօ, Պալքանեան քաղաքականութեան ծրագիր մը կը մշակէ Ազգերու Դաշնակցութեան ժողովներու առթիւ։

Լէթոնիայի, Լեհաստանի և Ռումանիոյ սահմաններէն հեռագիրներ կը հասնին, աննշան ինքնատիպեան — մէկ քանի մարդու սպանութեան Սովիէթ Ռուսաստանէն փախուստի առթիւ — բայց որքան ցոյց կուտան. որ կ'ուզեն հետաքրքրութիւն մը առաջացնել դէպի այդ սահմաններուն վրայ կատարուող դէպքերը։ Ասկէ առաջ ալ, համոզուած ենք, մարդիկ կը փախչէին Ռուսաստանէն, և կը սպաննուէին այդ առթիւ, բայց ոչ ոքի մտքէն կ'անցնէր յիշատակել այդ պատահարները։

Զարմանալի է դիւանագիտութիւնը. ան երբեմն անտարբեր է երբ միլիոններ կը կոտորուին, և շատ դիւրազգաց և փափկասիրտ է երբ որեւէ աննշան մէկու մը քիթը կ'արիւնի։

Մենք պիտի չի զարմանայինք եթէ մեր ակնկալած արձագանգները անսպասելիօրէն արագ կերպով և անակնկալ կերպով հասնին։

Այս բոլոր երեւոյթներէն ամենէն յատկանշականը սակայն Գերմանական ընտրութիւններու ներկայացուցած պատկերն է, և այն ջուր եւ խորհրդաւոր սպառնալիքը, որ այդ առթիւ դուրս կը պորթկայ Պրիանի դագաղին վրայ խօսած ճառին վերջաւորութեան մէջ, Ֆրանսայի Նախաբարապետին շրթներէն։ «Այսպէս, կը սպասեն Փրանսացիները Գերմանական ընտրութիւններու արդիւնքին։ Անոնք գիտեն, սակայն, որ իրենց գրպաններու մէջ ունին ընտրողի իրենց տոմսակը, որ թոյլ պիտի տայ իրենց մէկ ամիսէն յայտնել նաեւ իրենց կարծիքը»։ *Այս բառերը կ'ակնարկեն ֆրանսական մօտալուտ ընդհանուր ընտրութիւններու, և կոչուած են զգուշացնելու գերմանացիները, բազտախնդրական ձեռնարկներու դէմ, որոնցմէ գլխաւորն է Հիթլէր—Հինտէնպուրկեան ընտրական պայքարը։*

Պէտք չէ մոռնալ, որ Գերմանիան նաեւ սահմանային պետութիւն մըն է Ռուսաստանի, և հոն կատարուող դէպքերու բրադարձումը կրնայ վճռական դեր կատարել ներկայ դիւանագիտական փափուկ կացութեան և անոր առաջադրած նպատակներուն մէջ։

Մենք յաջորդ խմբագրականով մը կը քննենք նաեւ Ամերիկեան Միացեալ Նահանգներու դիրքը, ներկայ դիւանագիտական կնճիռներուն մէջ։

ՔՕՏԱՔԻ ՀՆԱՐԻՉ ԻՍԹՄԷՆ
ԱՆՁՆԱՍՊԱՆ Կ'ԸԼԼԱՅ

«Իմ գործս վերջացած է, ինչո՞ւ համար սպասել այլեւս»

ՌՕՉԷՍԹԸՐ (Նիւ-Եորք).— Քոտաքի հնարիչը Պ. Ջորջ Իսթմէն անձնասպան եղաւ այսօր ատրճանակի հարուածով մը։ Պ. Իսթմէն հիւանդ էր եւ անկողին ինկած։ Անձնասպանութենէն առաջ, զինքը խնամողներուն հրամայեց որ հեռանան իր սենեակէն։ Տոմսակ մը ձգեց իր բարեկամներուն ուղղեալ, որուն մէջ կ'ըսէ թէ «Իմ գործս վերջ գտած է։ Ինչո՞ւ սպասել այլեւս»։ (Ռ. Գ.)

ԼՈՆՏՈՆ.— Թերթերը մեծ տեղ մը կը յատկացնեն բազմամիլիոնատէր եւ Քոտաքի հնարիչ Պ. Ջորջ Իսթմէնի անձնասպանութեան։ Անոնք կը պատմեն կեանքի մէջ իր առաջին քայլերը. Իսթմէնը գործի սկսած է շաբաթական վեց շիլին շահելով իբրեւ սպասաւոր գրասենեակի մը մէջ։ Անիկա իր առաջին փորձերը ըրած է լուսանկարչական գործիքով մը իր մօտ խոհանոցին մէջ եւ հետզհետէ զարգացուցած է իր ձեռնարկը որուն շնորհիւ այժմ կը թողու տասնութը միլիոն անգլ. ոսկիի ժառանգութիւն մը, ի բաց առեալ իր կենդանութեանը միջոցին անգլ. բարեգործական ընկերութեան ըրած միլիոններ գումարի հասնող նուիրատուութիւնները։

Պ. Քրոյկէրի եւ Պ. Իսթմէնի մահերը գիներու շատ նշանակելի անկում մը առաջ բերին Նիւ-Եորքի սակարանին մէջ։ Ծախուած արժէթուղթերուն թիւը հասած է երկու միլիոնի։

Իսթմէն Քոտաք արժէթուղթերը 18 տոլարի անկում մ'ունեցան, բայց վերջը բարուոքում մը տեղի ունեցաւ։ (Ռ. Գ.)

ԹՈՒՐՔ ՓՈԽԱՌՈՒԹԵԱՆ ԾՐԱԳԻՐԸ ԵՒ ՀԱՅԵՐԸ

Կատարելապէս կը սխալին անոնք, որ կը կարծեն թէ հայերը դադրած են քաղաքականապէս զբաղելէ Անգարայով։ Այս մտայնութիւնը արդիւնք է այն խոր հակազդեցութեան, որ պարտութիւնը առաջ բերած է հայ որոշ շրջանակներու մէջ, որոնց աչքին արտաքին միջամտութիւնը արեւմտեան պետութիւններուն, հակառակ հայ յեղափոխութեան գործունէութեան եւ հերոսական ճիգերուն, միակ բանալին հանդիսացած է մեր դատի յաջող լուծումին։ Այժմ երբ վերացած է, գէթ ժամանակաւորապէս, օտար միջամտութեան ուրուականը Թուրքիայի վրայէն, այս կարգի խորհողներու համար ալ հայութեան արժէքը Թուրքի համար հաւասարած է զերոյի։ Դեռ այս սխալ մտածելակերպի արդիւնքն է որ կ'արտացոլայ Ռամկավար թերթերէն Փարիզեան «Ապագայ»ն, երբ կը գրէ թէ հայը՝ շնորհիւ իր ներկայ անուժութեան ո՛չ մէկ կարեւորութիւն կը ներկայացնէ Անգարային համար, ըլլա՛յ թշնամութեան, ըլլա՛յ բարեկամութեան իմաստով։

Բնաւ տրամադիր չենք պաշտպանելու միւս հակադիր ըմբռնումը որ կը կայանայ սնուցելու մէջ հանդէպ թշնամիին և կամ արհամարհելի գտնելու այն իրական ճիգերը, որ կ'ընէ Քէմալական վարչութիւնը, զօրաւոր արդիական պետութեան մը ստորոգելիներով օժտելու համար երկիրը։ Մեր պնդածը այն է, թէ այսօր իսկ, հակառակ մեր պարտութեան, ռազմական և քաղաքական զոյգ ճակատներու վրայ, մենք կը շարունակենք նկատառման առարկայ ըլլալու Թուրք քաղաքականութեան, որովհետեւ որքան ալ բաղդատաբար արհամարհելի, այնուամենայնիւ մենք ուժ մըն ենք. ապացոյց մեր այս պնդումին՝ Թուրք երթեւեկի նոր հրահանգը, որու քաղաքական բնոյթի մասին մենք արտայայտուեցանք արդէն նախընթաց յօդուածներով։

Նիւթական նկատառումները, փոխառութեան ծրագրի յաջողութեանց ապահովումը, մեր կարծիքով, էական գրգապատճառներէն մին պէտք է նկատել, որ Անգարան մղած է հրատարակելու իր երթեւեկի նոր հրահանգը։ Տնտեսական գետնի վրայ, Թուրք կառավարութեանը ձգտումն է, այս նոր աքքով *երկու կարգի աջակցութիւն ապահովել, միաժամանակ պայքար մղելով հայկական դատի դէմ, ըստ էութեան։ Այն է, մէկ կողմէն՝ օտար հայասիրական շրջանակներուն մէջ որոշ խմորումներ առաջացնել, աշխատիլ եթէ ոչ անոնց համակրանքը շահիլ, գոնէ չէզոքացնել յաջողապէս անոնց ազդեցութիւնը հանրային կարծիքի վրայ, առաջ քշելով նոր երթեւեկի հրահանգի կատարելապէս ազատամիտ ոգին, որ կը «լուծէ» Թրքավարի նոր ձեւով մը, հայ գաղթականութեան ցաւատանջ հարցը, ու միւս կողմէ՝ համակրանքի որոշ մթնոլորտ մը ստեղծել բուն իսկ իր զոհերուն՝ հայոց մէջ, ապահովել ջանալով արտասահմանեան հայ կարգ մը դրամատէրերու մասնակցութիւնը իր փոխառութեան ծրագրին։ Թող յանդուգն չը թուի Թուրք այս մտադրութիւնը, որովհետեւ յայտնի է որ արդէն տարիներ առաջ տակաւին նման իմաստով դիմումներ ալ կատարուած են քարիւղի հայազգի իշխաններէն Պ. Գալուստ Կիւլպէնկեանին։*

Ցաւալի է նշել, որ հայ մամուլը, ցարդ անհրաժեշտ ուշադրութեամբ չվերաբերուեցաւ Թուրք կառավարութեան այս ձեռնարկին, երթեւեկի հրահանգի *մասին է մեր խօսքը, որ իր խորքին մէջ դաւ մըն է հայութեան դէմ ուղղուած և որ մեր կարծիքով, նկատի ունենալով* հայկական Տիասփորայի *խառն ու ոչ կազդուրիչ պատկերը, շատ լաւ ալ յղացուած է և որոշ յաջողութիւն կը խոստանայ։*

Այո, Թուրքին խիստ ձեռնտու է, ոչ միայն չէզոքացնել քաղաքականապէս հայ երբեմնի հակաթուրք պրոպականդի տակաւին ոչ բոլորովին անհետացած ազդեցութիւնը, այլև շահագործել իր փոխառութեան ձեռնարկին որոշ թիւով հայ սեղանաւորներ, ի չարս արեւմտեան դրամատիրական շրջանակներու։ Ասիկա անոր համար, որ հայկական կապիտալի մասնակցութիւնը կոչուած է վստահութիւն ներշնչելու, չափով մը երաշխաւորելու արեւմտեան դրամագլուխը, այն բոլոր հաւանական վտանգներու և անվստահութեան մթնոլորտի հանդէպ, որ Քէմալական ազգայնական Թուրքիան կը մարմնացնէ, քանի տակաւին ան արմատապէս հակառակ է աւելի հաստատ երաշխիքներ ներկայացնելու։ Այլ կարգի երաշխիքներ Անգարան ի վիճակի ալ չէ երբեւիցէ առաջարկելու. ակնարկել կուզենք հակակշռային իրաւունքներուն որոնց գնով, նախապատերազմեան տաճկաստանը կ'առնէր եւրոպական պետութիւններէն խոշոր դրամական փոխառութիւններ։ Հանրապետական Վարչութիւնը *իր գոյութեան հիմերը պիտի փորէր, վերադառնալ ուզելով այն կապանքներուն որոնցմէ Թուրքիան ազատելը իր անժխտելի և ազգ. հպարտանքը շոյող մեծագոյն յաղթանակի դափնին է։ Ահա թէ ինչու հայութիւնը «արհամարհող» Քէմալական կառավարութիւնը, պէտք կ'զգայ հայկական աջակցութեան, գէթ բարեացակամ վերաբերմունքին այսօր, որմէ ան օգուտներ կ'սպասէ։*

Խաղը շատ ձեռնտու է, որովհետեւ իսկապէս թոյլ տալով հայերու վերադարձը տաճկաստան, որու քանակը և որակը որոշելը իրմէ կախուած ունի, Անգարան փաստ մը տուած կըլլայ իր ազատամիտ և հաւասար վերաբերումին՝ հանդէպ բոլոր Թրքահպատակներուն, առանց կրօնական և ցեղային խտրութեան։ Այս կէտը երկրորդական է տակաւին այն փաստի քով, որով պիտի լինին անշուշտ վերադարձող հայեր և անոնց համակիրներ, որոնք պէտք է մղուին անհրաժեշտօրէն— ասիկա քաղաքական բարեյուսութեան տուրքն է որ վճարելու են անոնք—Թրքանպաստ շարժումի մը արձագանգը ըլլալու և կոչ ընելու հայութեան, վերաշինելու իր աւերակ երկիրը, Թրքական Վարչութեան տակ — եւ այդ նպատակի համար ալ գումարներ հաւաքելու և առաջինը աջակցիլ Թուրք կառավարութեան, գլուխ բերելու համար իր ծրագրած վերաշինութիւնը, որմէ հայերը օգտուողները պիտի ըլլան հաւասարապէս։ Եւ ո՞վ կրնայ ժխտել մեզմէ, որ Անգարան այս ուղղութեամբ չպիտի գտնէ ոչ միայն բազմութիւններ, այլ նաեւ հայկական կազմակերպութիւններ, աջակցելու համար իրեն։

Մենք հարկ դատեցինք այս պարագան եւս հանրային քննութեան ենթարկել, որպէսզի հայ ղեկավարութիւնը այժմէն նկատի ունենայ այն։ Ղեկավարել ըսել է նախատեսել դէպքերը։ Այս ճշմարտութեան վերահասու պիտի կրնա՞նք ըլլալ արդեօք, այժմէն անհրաժեշտ լրջութեամբ վերաբերուելով մեզ հետ անմիջական առնչութիւն ունեցող այս կարեւոր խնդիրներուն հետ, որ երթեւեկի նոր հրահանգը կը շօշափէ։

Խ. Թ.

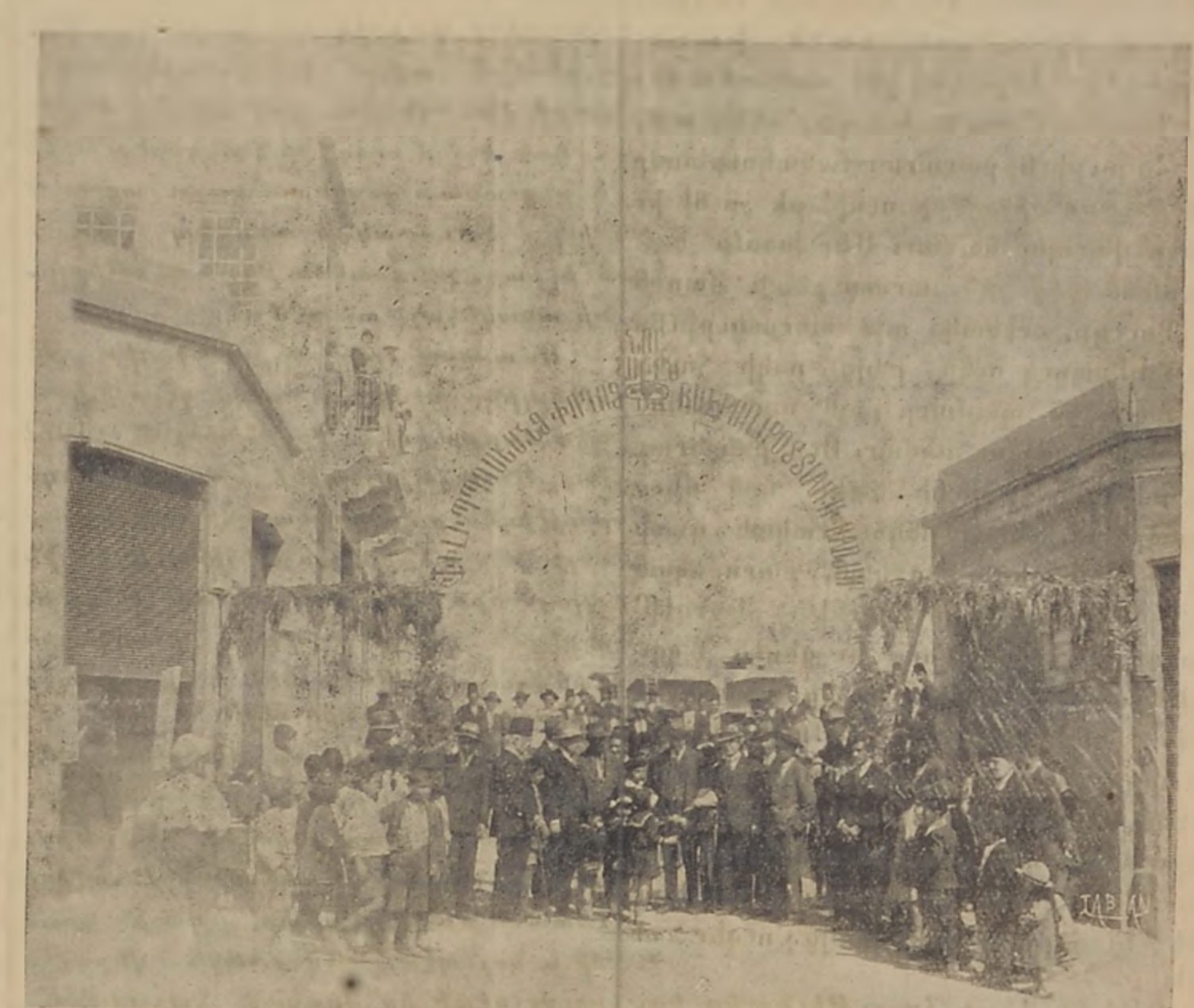

Նոր Հաճըն թաղի Ֆիլիպոսեան փողոցի բացումը. Հաճընցի աղջնակներ ծաղկեփունջեր կուտան Ազգ. Դաշնակցութեան ներկայացուցիչ Պ. Պուշիէին եւ Պ. Ֆիլիպոսեանին։

ՀՆԱՐԱՒՈՐ Է ՊԱՏԵՐԱԶՄԸ ՋՆՋԵԼ

Տիեզերքը երկու սկզբունքներով կը կառավարուի— ինքնասիրութիւն *և* այլասիրութիւն։

Ինքնասիրութիւնը ընկերային առաքինութիւն մ'է։

«Սիրեսցես զընկեր քո իբրեւ զանձն քո»ն չափանիշն է այլասիրութեան։ Մեր անձին հանդէպ պարտականութիւններ ունինք — անձնապաշտպանութեան, անձնազարգացումի, ինքնավստահութեան, ինքնամշակումի պարտականութիւններ — առաքինութիւններ՝ զորս պէտք է մշակենք իբրեւ մեկնակէտը այլասիրութեան։'

Բարեշրջումի գիտական վարդապետութիւնը սակայն հզօրապէս ազդած է ընդհանրապէս բոլոր գիտութեանց և մասնաւորաբար բարոյական գիտութեան վրայ։ Սոյն վարդապետութիւնը բարոյական տեսութեան սահմանէն ալ անդին անցնելով՝ մարդոց կեանքը ու կենցաղին վրայ դրած է իր հզօր կնիքը։ Ֆրէտրիխ Նիցշէ, փիլիսոփայութեան կալուածին մէջ լաւագոյն կերպով լուսաբանած է սոյն վարդապետութիւնը։ Ըստ Նիցշէի՝ բնութեան առաջնորդութեան հետեւելու է, թէ զօրաւորը պէտք է իր շահուն համար գործածէ տկարը, թէ խեղանդամ և տկարներու խնամքն ու հոգածութիւնը մարդկութեան դէմ ոճիր մ'է, թէ ապագային յոյսը հզօրին կատարելագործումին մէջ է ոչ թէ տկարին զօրացուցման, թէ գոյապայքարի շնորհիւ միայն բնութիւնը իր բարձրագոյն «թիփը»— մարդը արտադրած է, թէ տիեզերական այս մեծ օրէնքին հնազանդութեամբ գերմարդը գոյութիւն ունեցած է։

Արդի կայսերապաշտութիւնն ալ արդարացնել ջանաց այս տեսութիւնը և ստորին ցեղ (inferior race) *գոչեց տկարը։ Գերմանիոյ անպարտելի «Կայսրը» Վիլհէմ կիրարկել ջանաց այս սկզբունքը «Գերմանիա ամէն բանէ վեր» նշանաբանով։*

Գերման կայսրութեան հիմնադիրը Պիզմարք «մենք մէկ միլիոն պատրաստ զօրք ունինք արեւելեան և արեւմտեան սահմանագլուխներու վրայ, և մէկ միլիոն կեդրոնի մէջ, հետեւաբար մենք միայն Աստուծմէ կը վախնանք» յոխորտաց խորհրդարանին մէջ։ Փիլիսոփայ Նիցշէի տեսութիւնը նախապէս դիեցուց ազգային ինքնասիրութիւնը, և յետոյ միջազգային ճշմարիտ բարոյականութեան զարգացման ճամբուն վրայ կանգ առաւ։

Տարօրինակ է սակայն՝ որ բարեշրջական գիտութեամբ՝ արդի փիլիսոփայութեան և կեանքի մէջ մուտք գործող այս տեսութիւնը փոխարինուած է հակառակ շարժումովը բարոյական այն մտածողութեան՝ որ յղացումն է բարեշրջումի իրողութեանց ճշգրիտ մեկնութեան և տիեզերական Բրոսէսի մէջ խոր թափանցումի։

Հետեւաբար՝ Նիցշէ՝ բնութեան գիրքը հեգել չի գիտեր, և հակընկերային ամէն արարք կ'արդարանայ յաջօ փիլիսոփայութեան։ Վասնզի խորաթափանց մտածողութիւն մը պիտի յայտնագործէ այն իրողութիւնը թէ՝ համագործակցութեան Co-operation *ըսկզբունքն է որ կը գործէ իր բովանդակ տիրականութեամբ համայն տիեզերքի մէջ։ Բնութեան երեք հսկավիթխար ուժեր—ովկիանոս, արեգակ և հող— համագործակցելով կեանք կը պարգեւեն դաշտի ծաղկին։*

Ընկերական այն ամէն կենդանիները, որոնց մէջ այլասիրական բնազդներն աւելի զարգացած են, թուական առաւելութիւններ ունին հակընկերական և առանձնասէր կենդանիներու վրայ։ Մսակեր կենդանիներու ցեղը— կատու, առիւծ ևն.—տակաւ կ'անհետանայ աշխարհէս։

Մրցակցութեան Competition *ստորնագոյն սկզբունքը աստիճանաբար տեղի կուտայ համագործակցութեան և փոխադարձ աջակցութեան սկզբունքներուն։*

Ցեղերու և ժողովուրդներու միջեւ տեղի ունեցող գոյապայքարի մէջ, գիտակցութիւն կ'առնան այն խումբերը որոնք ընկերային է՛ն հզօր բնազդները զարգացուցած են, այսինքն՝ այն ժողովուրդները որոնց մէջ համագործակցութեան սկզբունքը անհատին անձնանուիրման առաքինութիւնները ամբողջին համար տիրական ուժը եղած են հանրային կեանքին մէջ։

Արդ, բացարձակ և բացայայտօրէն կրնանք ըսել թէ բնութիւնը այլասիրական բնազդները և շարժառիթները տիրող և հակակշռող ազդակներ ըրել կը ձգտի տիեզերական բարեշրջումի մէջ, ոչ թէ անձնասիրական սկզբունքները։

Ուրեմն՝ բնութեան նպատակը բարոյական է. *մարդ էապէս կը սիրէ բարին աւելի քան չարը, կը սիրէ արդարութիւնը, և կ'ատէ անարդարութիւնը. կը յարգէ ճշմարտութիւնը և կը մերժէ կեղծիքը։ Գիտէ թէ անձնազոհողութեան առաքինութիւնը աւելի գեղեցիկ է քան անձնասիրութեան մոլութիւնը։*

Մարդ կ'աստուածացնէ բարոյական գաղափարականին վերջնական յաղթանակը։

Հոգեբանութեան մէջ առաջին օրէնքը հոգեկան ուժերու անկորնչելիութեան օրէնքն է։ Մեր հոգեկան ուժերը—ինքնասիրութիւն, կամ այլասիրութիւն, ատելութիւն կամ սէր, էապէս նո՛յն, հասարակ աղբիւրն ունին և միեւնոյն ուժին տարբեր արտայայտութիւններն են, ինչպէս զանազան ուժեր—ջերմութիւն, լոյս ելեքտրականութիւն ֆիզիքական աշխարհի մէջ կը գործեն և ունին միեւնոյն ուժի աղբիւրը և կրնան փոխանակուիլ՝ նմանա-

ԻՆՉ ԿԸ ՄՏԱԾԵՆ ՈՒՐԻՇՆԵՐ

"ԱՌԵՂԾՈՒԱԾ"

«Ծուսաբեր» 11 Մարտի թիւով կը գրէ այս վերնագրով.—

Անհրաժեշտ են երեք հիմնական՝ նախապայմաններ, որպեսզի բանակ եւ ռազմական կարողութիւններ ունենցող ժողովուրդ մը կարողանայ հաղթական պայքարի ելնել.

ա. Նիւթական միջոց.

բ. Բազուկ.

գ. Վարիչ ոյժ.

Չենք խօսիր պայմաններու, դէպքերու յաջող ընթացքի եւ յարակից այլ խրթնդիրներու մասին,— անկշռելի մեծութիւններ, որոնք իրենց նիւթ այս հանգամանքով, իբրեւ հաստատումէ խուսափող ոյժեր, ենթակայ չեն սահմանումի:

Դառնանք մեր նախապայմաններուն:

Հայութիւնը բաւարար հանգամանքով *նիւթական միջոցներ* ունի՞ թէ չունի իր դաշը վարելու համար: Մեր խօսքը հայութեան *ցեղային* հարստութեան մասին է: Հարդը, օրինակ, այս հարստութիւնը չունի: Բազուկ ունի, բայց ոսկի չունի իր ազգային պայքարը յայն սահմաններու մէջ վարելու համար: Ու բաւարար հանգամանքով չունի ճաեւ այն միւս գանձը, որ յանուն ընդհանրական դաշի մը կը բխի ցեղի հոգեկան, բարոյական եւ իմացական աչխարհէն: Մարդկեղ մարդկօրէն ճարաւորը եւ ցեղէ ազգ-մարդկօրէն ճարաւորը պահանջելով, մեզ իրաւունք ունինք ակնկալելու, որ հայութիւնը, առանց ներքին ցնցումներու, նիւթական անհրաժեշտ միջոցները տրամադրէ իր ցեղային պայքարին համար: Այլ է՝ երբ կ'ուզէ, բայց չունի որ քնէ, եւ այլ՝ երբ ունի, բայց չ'ուզեր որ քնէ:

Եթէ կամենայ, հայութիւնը կը կարենայ նիւթապէս սպասաւորել իր դաշը, լրիւ և անթերի կերպով:

Ներելի պիտի չըլլար կասկածի տակ առնել ճաեւ մեր ժողովուրդի խղաճահարութիւնները: Ազգութեան կը ճանչնանք ճաեւ մեզ միջնեղ իսկ ամենեն փայլուն անուններ եւ ամենեն կազմակերպ ուժերուն: Մնայր դարերը ոչ միայն մեր ուսերը ցկուն դարձուցին բռնաւորին առջեւ, այլ եւ մեր հոգին: Ու ընթեր ցեղ մը, որ գիտէ փառքեր կերտել օտարներուն համար, ամենեն ճամբաբար ընդունակ հայրենաշէն գործերու:

Հայութիւնը *եթէ կամենայ* կը կարենայ զայն վարել:

Ամենեն տարակուսելի խնդիրը կը մրցայ հիմնական ազգակր պայքարի—մեր ժողովուրդի սպառազէն բազուկը: Մանաւանդ այսօր, երբ ոչ հայրենիք ունինք մեր ոտքերուն տակ եւ ոչ ճարագաս ժողովուրդ՝ հայրենի երկրին մէջ: Զափազանց դժուար պիտի ըլլար մեր պայքարը, եթէ միայն մե՛նք հաշիւներ ունենայինք Թուրքին հետ: Բարեբախտաբար՝ այդպէս չէ. բարեբախտաբար՝ թուրքն դժգոհ են շատերը, սկսելով բուն իսկ րնդդիմադիր թուրքերէն: Բարեբախտաբար՝ անկէ դրժգոհ են ճաեւ *բազուկով* զօրաւորները: Մեր հմտութեան կը մնայ հայ ժողովուրդի ունեցածին բարդել ինչ որ ան չունի,—աւարառուին դէմ պայքարի ապահով ճակատ յարդարելու համար:

պէս մեր անձնասիրութիւնը այլասիրութեան՝ և առելութիւնը սիրոյ կրնանք փոխել եթէ կամինք, ինչպէս կրնանք վերածել ցեղասպանութեան բնազդակը լոյս և էլեքտրականութեան փոխադարձաբար՝ ֆիզիքական աչխարհի մէջ:

Հ. Ց. ՅԱԿՈԲԵԱՆ

ՍԹԵՐԼԻՆԻ ՆԵՐԿԱՅ ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ

*Անգլիան պաբարիւնութեամբ կը չարունակէ բարւոքելու այն տագնապալի կացութիւնը, որու ենթարկուած էր ամէկ մօտ ութ ամիսներ առաջ: Ռառեսեսութիւնը դէպի անգլիական դրամը այժմ մեծ չափով փոխուած է լաւատեսութեան: Ներկայիս Անգլիոյ մէջ ժողովուրդը սկսած է պահուած հնչիւն ոսկիները հանել և փոխել թղթադրամին հետ: Անդլիան որքան ալ վերջնականապէս գտած իսկ չըլլայ իր նախկին եւլմտական ազդեցութիւնը միջազգային կեանքի մէջ, այսուամենայնիւ օտարները սկսած են վստահութեամբ հետևիլ անգլիական տագնապի նուազումին և *սթերլինի* փոքրիկ բարձրացմանը: Անգլրլիական ազգը կը գտնուէր երկու լուրջ վտանգներու մէջ, մէկը՝ տնտեսական *ծանր տագնապ՝* անգործութիւն և րնդհանուր գործերու կայունացում և միւսը՝ ելևմտական տագնապ, պիտաճէի բաց, անվստահութիւն և սթերլինի անակնկալ անկում:*

Օտարներ պահ մը ժամծեցին թէ սթերլինը պիտի հաւասարի զէրօյի,ինչպէս ժարքը եղաւ Գերմանիոյ մէջ 1922 ին: Անչուշտ այսպիսի սխալ ենթադրութիւններ և եղրակացութիւններ հանելը բացարձակապէս անհիմն կրնային րլլալ. երբ նկատի ունենանք Անգլիոյ ունեցած զօրաւոր դերը միջազգային վաճառականութեան մէջ և յատկապէս ելեւմտական կեանքի մէջ:

Անուրանալի է որ սթերլինը վեց ամիսէ ի՛վեր արժէքէ չիյնալը և ներկայ աննկուն բարձրացումը առաւելապէս կը պարտի անգլիական ժողովրդի էստահութեան դէպի իր ազգային դրամը և նոյնպէս անվերապահ վերաբերումը դէպի իր միակամ կառավարութիւնը: Մաքսօնալոտի դահլիճը տարաւ յաղթանակը, րլլալով վճռական որոշումներու մէջ: Ան բաւական քննադատութեան օտար պետութիւններու և օտար ժողուի կողմէ, եղած մաքսային յաւելումներու, by British և դրուած զանազան արգելքներու առթիւ:

Սթերլինը վաղ ինչ արժէք կրնայ ունենալ՝ բա՞ձր թէ ցած, կարելի չէ բան մը ըսել, որովհետեւ սթերլինի գնի կայունացումը ոսկիի հիման վրայ, կախում ունի երկրի տնտեսական կացութենէն և պետական պիւտճէի հաւասարակշռութենէն: Այս պատճառաւ ալ ապագայի նկատմամբ վճռական կարծիք յայտնել պարզապէս գուշակութիւն պիտի րլլար: Պիտի աչխատինք փոքրիկ բաղդատութիւն մը ընել սթերլինի եւրէկի վիճակը այսօրուայ հետ և ձգելով վաղուանը ընթերցողներու եզրակացութեանը:

Անցեալ Սեկտեմբերին օտարները 400 միլիոն սթերլինի պահանջ ունէին Անգլիոյ մէջ և եթէ չարունակուէր բսթերլինը ոսկիի արժէքին հաւասար պահելու ջանքը, անկասկած պտհեստի 134 միլիոն հնչիւն սթերլինները պիտի անհետանային մէկ օրէ միւսը: Օտարները սկսած էին իրենց դրամները փոխադրել դէպի արտասահման: Այսպէս՝ Սեպտ. 16ին 5 միլիոն սթերլին, Սեպտ. մէկ անգամէն կը հանուէր Անգլիայէն, Սեպտ. 17ին՝ 10 միլիոն սթերլին, 18ին 18 միլիոն և Սեպտ. 19ին 10 միլիոն: Նե քիչ ժամանակի մէջ ժօտ 200 միլիոն սթերլին փոխադրուած էր օտարներու կողմէ: Աւելի կը ծանրանար դրութիւնը: Ամերիկան և Ֆրանսական դրամատուններու կողմէ Անգլիական կառավարութեան կը բացուէր 3,100 միլիոն ֆրանքի գրէթի մը և երկրորդ գրէթի մըն ալ 5,000 միլիոն ֆրանքի: Ելևմտական նախարարը երեսփոխանական ժողովի մէջ կը յայտարարէր թէ պիւտճէի բացը ոչ թէ 50 միլիոն է՝ այլ 74 միլիոն սթերլին: Իսկ յաոաջիկայ տարեշրջանին համար կը նախատեսուէր ժօտ 170 միլիոն սթերլի բաց մը:

Անցեալ Հոկտեմբերի վերջը անգլիական կառավարութիւնը կարողացաւ վճարել Ֆրանսայի և Ամերիկայի 20 միլիոն սթերլին և նոյնպէս Փետր. 1ին վճարեց 30 միլիոն սթերլին: Առաջին 20 միլիոնը վճարած է Անգլիոյ ոսկիի պահեստէն իսկ 30 միլիոնն ալ Հնդկաստանէն եկած հնչ. ոսկիով:

Շատեր կը կարծեն որ սթերլինի բարձրացումը կախում ունի միմիայն սթերլինի վաճառումէն և կամ աւելի ճիշտը գնումէն՝ տարներու կողմէ: Անգրլիայէն գնուած ապրանքներու փոխարժէքը՝ սթերլինով վճարելու համար: Պատճառներէն մէկը կարող է րլլալ այս, բայց ամենակարևոր դեր կատարողը րսթերլինը կանգուն հանելու համար Հնդկաստանի հնչիւն ոսկիները եղած են և չատ հաւանաբար պիտի րլլան ասկէ յետոյ ալ: Բացատրենք թէ ինչպէս:

Հնդկաստանը բաւական հարուստ է հնչիւն ոսկիով և որու քանակը կը հաշուեն մօտաւորապէս 600 միլիոն սթերլին: Շատ բնականօրէն, հնդիկ վաճառականներ պիտի ձախեն իրենց ոսկիները ուր որ աւելի ձեռնտու է իրենց: Ասկէ տարի (1890 թուականէն իվեր), Հնդկաստանը 4 միլիոն սթերլինի արժողութեամբ ոսկի կը ձախէր Անգլիոյ: իսկ 4 ամսուայ մէջ՝ անցեալ Սեպտեմբերէն մինչև Յունվար ամիսը, արդէն 30 միլիոն հնչ. ոսկի դրկած է դէպի Անգլիա: Գաւճառը չատ պարզ է:

Հնդկաստանի դրամը՝ րուպին՝ կապուած րլլալուն սթերլինի, Անգլիոյ մէջ ներկայ սթերլինով ոսկին աւելի արժէք ունի: Առաջ մետղ ոսկիի մէկ ՕՆՍԸ, այսինքն 31 գրամը, կ'արժէր 85 չիլին, մինչդեռ սթերլինի անկումէն յետոյ մէկ օնսը սկսաւ արժել 120 չիլին: Այս պատճառաւ հնդիկ ոսկիի վաճառականներ չջոչափելի չափ կ'ապահովէին Անգլիա ծախուած ոսկիներէն:

Անդարև, հնդկական հնչ. ոսկիները բաւական օգնեցին սթերլինի վերականգնումին և որու չնորհիւ Անգլիան առիթը ունեցաւ իր արտաքին պարտքերէն մէկ մասը հնչիւն ոսկիով վճարելու, բան մը որ մեծապէս նպաստեց օտար հրապարակներու վրայ՝ զօրացնելով վստահութիւնը սթերլինի վերաբերմամբ: Ինչպէս րսինք Հնդկաստանը չորս ամսուայ մէջ 30 միլիոն ոսկի արտածած է դէպի Անգլիա, սոյն քանակը հաւասար է աչխարհէն հանուած մետղ ոսկիի ամբողջ մէկ տարուայ քանակին մէկ երրորդին: Եւ եթէ սոյն համեմատութեամբ ոսկիի առաքումը չարունակուի դէպի Անգլիա, իր զգայի օգուտները պիտի ունենայ սթերլինի վարկը և արժէքը բարձր պահելու համար:

Հնդկաստանի ազգայնականները տեսնելով յառաջացած վտանգը՝ այսինքն ոսկիներու փախուստը ոչ միայն կ'աղքատացնեն երկիրը այլ կ'օգնեն իրենց հակառակորդ ազգին՝ Անգլիոյ, բարձրացնելով անոր տնտեսական և ժամանակի կշիռքը, այժմ սկսած են ուռն պայքար բանալ ուղղակի արգիլու հնչիւն ոսկիի արտածժան դէմ:

Մէն պարագային, ազգայնականներու բրթականդը որքան ալ ուժեղ րլլայ, երբ Հնդկաստանի մէջ 600 միլիոն ոսկի գոյութիւն ունի, ի վիճակի է ատեն մը ևս բաւական քանակութեամբ ոսկի ձախել Անգլիոյ: Եւ երբ Անգլիան պէտք եղածի չափ պահեստի ոսկի հաւաքէ, հնարաւորութիւն պիտի ունենայ ճչդելու սթերլինի պաշտօնական գինը, միանգամ ընդմիչտ վերջ տալով դրամական տագնապին և կամ ըսթերլինեան տագնապին:

Դ. ՍԱՋՃԵԱՆ

Տխուր խաղեր Լինսպէրկի գլխուն

Վերջին յուրի մը համաձայն, Լինտպէրկի երեխան առջի գիչեր յանձնած պիտի րլլար, հայրը խոստացած րլլալով ամէն բան գաղտնի պահել: Մայրը յուսահատած է: Ոչ կը քնանայ, ոչ կ'ուտէ: Միևնոյն ատեն յոյ րլլալով —Մայիսին նոր զաւակ մը պիտի ունենայ— իր վիճակը մեծ ժառանգութիւն կը պատճառէ:

Անցեալ օր Լինտպէրկ նամակ մը բսատացաւ որ կը պահանջէր անձամբ գալ այսինչ տեղը, միասին բերելով 50,000 տոլար փրկագինը: Ոստիկանները բռնած րլլալով նամակը, Լինպէրկի նժանոյ մարդ մը և կին մը զրկեցին նշանակուած ժամադրավայրը: Եւ բռնեցին չորս արկածախնդիրներ, երկու կին և երկու այր:

Հարցաքննութենէն յետոյ, երևան եկաւ որ խաբեբաներ են որոնք փորձեր էին խլել փրկագինը, առանց երեխան յանձնելու:

Գնդ. Լինտպէրկ բոլորովին յուսահատած է՝ ոստիկանութենէն և մամլոյ աշխատակիցներէն, որոնց աչակցութեան դիմած էր, որպեսզի ե ինք անձամբ փնտռել գտնել զաւակը: Այս առթիւ պահանջած է որ ոստիկանութիւնը դադրեցնէ իրեն ուղղուած նամակները եւ լուրերը բռնելու պարտականութիւնը և գաղտնի ոստիկանները չլլեն հեռախօսով իրեն հաղորդուած տեղեկութիւնները:

Կարգ մը խաբեբաներ դիւային հանճար մը կը զգան սաստկացնելով ծնողքին անձկութիւնը:

— Ողջ ողջ պիտի այրենք ձեր զաւակը, կը հեռախօսէ մէկը:

— Քսանըհինգ սանթիմեթրնոց դանակով մը պիտի ժորթենք ձեր զաւակը, կը գրէ ուրիշ մը:

ԷՆԿԻՐԻԻ ՄԷՋ ՊԱՏԱՀԱԾ ՈՃԻՐ ՄԸ

ՈՃՐԱԳՈՐԾՆԵՐԸ ՀԱՅԵՐ ԵՆ ԳՈՂԵՐ ԿԱՑԻՆԱՀԱՐ ԸՐԱԾ ԵՆ ՀԱՐՒՒՍՏ ԱՄՈՒ ՄԸ

Թրք. թերթեր կը գրեն.—

Անգարա, Գոյունքազար, Տիմիք թաղը բնակող քաղաքին մեծահարուստներէն և կալուածատէրներէն 60 տարեկան Ֆախրէտտին էֆ.ին և իր կինը կացինահար եղած են անծանօթներու կողմէ: Ոճրագործները բիրի հարուածներով գլխագիրկ դեհին տապալած են նաև Ֆախրէտտին էֆ.ի տարէց ծառան: Ծառան դէպքէն քիչ յետոյ կը սթափի և ինքզինքը կը գտնէ քստմնելի տեսարանի մը առջև: Իր առաջին գործը կ'րլլայ անմիջապէս եղերական դէպքը իմացնել Ֆախրէտտին էֆ.ի փեսին, Մուհիտտին պէյի, որ կը բնակէր քովի տունը: Դատական իշխանութիւնը եւ ոստիկանութիւնը քննութեան ձեռնարկած են, ուրկէ կը հասկցուի թէ ոճրագործները ծանօթ են տունին ներքին կազմակերպութեան և ատոր համար ոճիրը գործած են առտուան դէմ: Մարդասպանները դիւրաւ գտած են Ֆախրէտտին էֆ.ի ննջասենեակը, և որպէսզի իրենց նպատակը կատարեալպէս իրագործեն ու կողոպտեն ամէն ինչ, րսպաննած են այրն ու կինը: Դիակները վրայ կացինի բազմաթիւ հարուածներ կը տեսնուին: Ննջասենեակին ամէն կողմը խուզարկուած է ճարպիկութեամբ:

Ոճրագործը մեծ գարակ մը և երկաթ դրամարկղ մը փորձած են կոտրել, բայց չեն յաջողած: Տակաւին յայտնի չէ թէ մարդասպանները ի՛նչ տարած են տունէն:

Զոհին ծառան յայտնած է որ ճանչցած է ոճրագործները, որոնք քանիցս տունը նորոգելու համար եկող աշխատաւորներն են, ընդամէնը չորս հոգի: Ասոնք, տուն մտնելնուն պէս, նախ մեռցած են ծառային ննջեակը, զայն բաւական ծեծելէ յետոյ, սպանելու մտօք բիրի հարուածներ իջեցուցած են գլխուն և կուրծքին: Այս կերպով զայն զգայազրկ վիճակի մը ենթարկելէ յետոյ՝ մէկ կողմ նետած եւ փութացած են իրենց դիւային ծրագիրը ի գործ դնելու: Ոստիկանութիւնը կը գտնուի ոճրագործներու հետքին վրայ. կը յուսացուի որ այսօր ձերբակալուին անոնք:

«Ազգամ այս ոճիրը կը նկարագրէ վերի մտնրամտանութեամբ, միայն ոճրագործներու կարգին կը յիշէ պարոն անունը որ հայ մը պիտի րլլայ հաւանաբար: Նոյնպէս գոհին սպասաւորը Արշակ անուն հայ մըն է:

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ «ԴԻՏՈՒՄՆԵՐ ԵՒ ԴԱՏՈՒՄՆԵՐ»

Մ. ՍԵՐՈՔԵԱՆԻ

Որուն զուտ հասոյթը պիտի յատկացուի բարեգործական հասարակութիւններու:

Գին՝ Լիբանան եւ Սիւրիա 20 ֆր.
Արտասահման 1 Տոլար
Դիմել հեղինակին
B. P. 165 Beyrouth (Liban)

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍԱԼՈՆ ՕԹԷԼ ԼԻՒՔՍԻ ՄԷՋ

Պէյրութը չ'ունէր կեդրոն մը այնպէս, կեդրոն մը մաքուր, սանկ սալոնի պէս,
Ուր ծանօթ հայեր, ժամ մը, ժամուկէս, Հաւաքուէին խօսքին,երես առ երես,
Առաջին առած, սուրճ մը կամ թէյ մը, Աչքէ անցուէէին, թերթերը մէյ մը:
Եւ խօսէին անոնք, սարէն ու ձորէն, Օրուայ քրիզէն, կամ կռուէն նորէն,
Երբեմն ալ նուագ, լսէին դաչնակով Եւ կրամաֆոն Հայկական երգով:
Օթէլ Լիւքսին մէջ այդ տեսակ տեղ մը, Բացուած է արդէն փորձեցէք հեղ մը,
Թուրիկն ալ հոն է չէք մնար դժգոհ Այն ժիլոց ունի ձեզ ձգելու գոհ.
Հայկական սալոն, լաւ ժամանցի վայր Գործի մարդոց ալ ժամադրավայր,
Կրնաք հրամմել, ձեր ընտանիքով Նուագել, խնդալ, չատ պզտիկ ծախքով:

ԿԸ ՓՆՏՌԻՒԻ

Կը փնտռուի բնիկ Պրուսայի Մեծ Նոր գիւղացի Հաճի Ֆիրօզ ,ամուսնոյն անուններ Սամուէլ Կորկոցեան (Սդեռցի): Փնտռողն է Ֆիրօզի հօրեղբօրորդին Սուրեն Ներէպագեանց, որ այժմ կը գտնուի եւ հասցէն հետեւեալն է.

13 Passage Andanssan
Gouen (Seians)

ՀԱՅԱՊԱՐԱԿԱՅԻՆ ԴԱՍԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ ԺՈՂՈՎՐԴԱՑԻՆ ՏԱՆ ՄԷՋ

Mars 20 կիրակի կէսօրէ առաջ ժամը 10,30ին

Պիտի խօսի Տօքթ. ԽՈՍՐՈՎ ԹԻՒՐԹԻՒՆՃԵԱՆ Ընկ՝

ԹԻՒՐՔ ԵՐԹԵՒԵԿԻ ՆՈՐ ՀՐԱՀԱՆԳԸ ԵՒ ՀԱՅԵՐԸ

ՄՈՒՏՔԸ ԱԶԱՏ

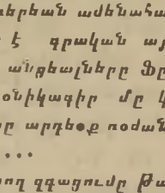

ԳԵՂԱՐՈՒԵՍՏԱԿԱՆ ՇՔԵՂ ՀԱՆԴԷՍ-ԵՐԵԿՈՅԹ

ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԱԾ

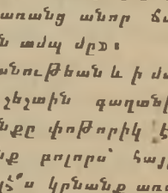

ՀԱՅ ԱԶԳԱՅԻՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆԻ ՇՐՋԱՆԱՒԱՐՏ ԵՐԿՍԵՌ ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԿՈՂՄԷ

18 ՄԱՐՏ 1932, ՈՒՐԲԱԹ ԵՐԵԿՈՅԵԱՆ ԺԱՄԸ 8.30ԻՆ

ՀԱՅ ԱՒԵՏ. ԺՈՂՈՎՈՒՐԴԻՆ ՄԷՋ

Կ'րլլան արտասանութիւններ, ողբերգութիւն մը, կենդանի պատկեր, հայկական և ռուսականական պարեր և ճոխ նուագ:

Հանդէսին տեւողութեան կը նուագէ ռուս արուեստագէտներու խումբ մը

Ղեկավարութեամբ՝ **M. RUDOLPH KOUGUELL**-ի

ԱՐԵՒՄՏԱՀԱՅ ԳՐԱԳԷՏՆԵՐ

ՌՈՒԲԷՆ ՈՐԲԵՐԵԱՆ

(1874—1931)

Ահա ուրիշ մը՝ «Մեր դարը Աստուծոյ առյն»: Ցղացումի գոհար մը, որ իր այլաբանական յօրինուածքով աւելի տպաւորիչ կը դառնայ: Վերջին դատաստանի օրն է. գերագոյն պատիժներու և հատուցումի օր՝ վսեմ ու հանդիսաւոր: Տասնեւիններորդ դա՛րը թող առաջ անցնի, կը հրաժայէ Աստուած և մերինին նախորդող դարը, չպարումի խարդախանքին տակ ծածկած իր չարաւոյր ու հրէշային մարմինը՝ առեանի կուգայ:

«Ձեռքը ռուսական մուշտակէ ձեռնոց,
Վրան տևտոնեան փափուկ վերարկու,
Երեսը Փարիզեան չպար,
Սիրաբանելով սահուան հրեշտակին հետ
Որուն դէմին գոյնը կարմրած էր հայքէն՝
Անգլուհիի մը պէս առաջ անցաւ մեր դարը»:

Ու այսպէս, հազարումէկ ձեքծեքումներով 19րդ դարը կըսկսի Աստուծոյ թուել իր չգործած բարիքները: Բայց յանկարծ, միւս դարերու պատկառելի ամբոխէն կը բարձրանայ բողոքի մրմունջ և կը լսուի յուսահատ լացը Ցիսուսի գարուն: Կը գունատի Աստուած և կը հրաժայէ պատժուեան, այդ անաչառ ու անողոք դատաւորին, որ վկայութիւն տայ: Ու ճչմարտութեան սառուցիկ չունչը քանի կը ժամեհայ Հիւկոյի դարուն, անոր գեղեցկութիւնը փլատակի կը վերածուի և ծպտումին ամէկն երեւան կուգայ ժթ. դարու ճիւղային մարմինը, իր մղած այնքան անպատուաբեր ու գեռնադարշ պայքարներուն խարանը ճակտին:

«Շպարները թափեցան նախ այտերէն,
Ու նայուածքը մեղանոյշ
Տեղի տուաւ բորենիի նայուածքին.
Ու պատեցաւ ձեռքի մուշտակը փայլուն,
Տեսնուեցան գայլի թաթեր, ճիրաններ.
Ուզեց ողբալ... կարծես օձ մը կը չչէր»:

Ընկերքարան մը կամ խորհող պատժաքան մըն ալ գուցէ անդրադառնար այս նիւթին և քանի մը հատորներու մէջ պատկերացնէր վերջին դարու նիւթապաշտ հոգեբանութիւնը: Որքերեան քանի մը տասնեակ տողերով յաջողած է գեղեցկօրէն տալ այդ բոլորը և հոն դնել, թէև անուղղակի և քօղարկուած կերպով՝ եւրոպական երկարակեցաղ ու անամօթ պետութիւններէն բազմիցս խարուած ու անիրաւուած Հայ ժարդու դառն չեչտը: Որքերեան ինչպէս քանի մը գործերը՝ այս քերթուածն ալ թարգմանուած է անգլիերէնի և արժանացած առանձին գնահատութեան:

Որքերեանի բոլոր քերթուածները, բացի մէկէն, ձգտուն մով ու խորքով ոչ մէկ տարբերութիւն ունին իրարմէ: Բոլորին մէջ տիրական զգացումը թախիծն է ընկերացած անբաժանելի հայրենաբաղձութեան:

Եթէ անպայման ուզուի յատկանշական մակդիրով մը մկրտել Որքերեանը, իրեն կարելի է տալ ՑՈՒՇԵՐԳՈՒ բացայայտիչը: Իր վաղաժամ բաժանումը հայրենական ափերէն, մեզ ամենքս ալ ցաւագին կերպով զգացնել տուաւ թէ ինչ մեծ կորուստ մը եղաւ ան մեր ազգային կեանքին համար: Ան ոչ միայն մեծ բանաստեղծ մըն էր, այլ նաեւ մեծ մտաւորական մը, որ իր ամբողջ ուժերը նուիրած էր ազգային գործին

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԴՈՒԿԱՆՆԵՐ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՄԱՄՈՒԼԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏԱԿԱՆ ՇԱՀԱՐԱՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՄԱՄՈՒԼԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏԱԿԱՆ ՇԱՀԱՐԱՆԸ ԵՐԵՔ ԱՆԳԱՄ ՏԱՐԻՆ ԱՆԳԱՄ ԿԸ ԼՈՒՅՍ ՏԱՅ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՄԱՄՈՒԼԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏԱԿԱՆ ՇԱՀԱՐԱՆԻ ՄԵՐ ՀԱՐԳԱՆՔԱՎՈՐ ԹԵՐԹԻ ՀԱՄԱՐ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՄԱՄՈՒԼԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏԱԿԱՆ ՇԱՀԱՐԱՆԻ ՀԱՄԱՐ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՄԱՄՈՒԼԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏԱԿԱՆ ՇԱՀԱՐԱՆԻ ՀԱՄԱՐ

ՓԱՍՏԱԲԱՆ

ԽՈՍՐՈՎ ԹԻԹԻՆՃԵԱՆ

(Տօքթ. իրաւագիտութեան)

ԿՍՏԱՆՁՆԷ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԴԱՏԵՐ

Ընկերակցութեամբ հանրածանօթ փաստաբան ՄՂԻԹ ԱՋԻՋ ԷԼ ՀԱՃԷՄԻ

Գրասենեակը բաց է կէսօրէ առաջ 9—12 *կէսօրէ վերջ* 3—6

Rue Allenby, Immeuble NESSOULI **ՀԵՌԱՀԱՄԱՐ 1—28**

ՄԱՆԿԱԲԱՐՁՈՒՀԻ

ԱՐՏԷՄԻՍ ՃԱՆՄՃԵԱՆ

Վկայեալ Lauréat Ֆրանսական համալսարանէն

Նախկին ՄԱՆԿԱԲԱՐՁՈՒՀԻ Ալէքսանդրէթի քաղաքային Հիւանդանոցին

Իր նոր դարմանատունը կը գտնուի Տօքթ. Եէնիքօմշեանի տան կից, Շէյխ Իպրահիմ Շէքիլաի տունը, Բաս Պէյրութ

ՀԻՒԱՆԴ ԿԸՆԴՈՒՆԻ *կէս օրէ առաջ ժամը* 9—12
» » *վերջ* » 2—6

ՏՕՔԹ. Հ. ԱՈՒՍԻՆԵԱՆ

(ՀԱԼԷՊ)

Նախկին բժիշկ Միջազետքի Քրիստոնեական հիւանդանոցներու եւ մանաւանդ Հիւանդութիւններու

եւ մանկաց հիւանդութիւններու

առագ, արմատական, խղճամիտ դարմանում:

Հիւանդ կ'ընդունի ամէն օր ժամը 9—12 եւ 2—6 իր դարմանատան մէջ, Հալէպ Նէյլ բաղ. Թրամվայի ընկերութեան կայարան, թիւ 7

Բշ. եւ Ուրբաթ օրեր աղքատաց մրի

կարի եւ ձեւագիտութեան դասընթացք

ՏԻԿԻՆ ՏԻՐԱ ՄԱՆԿԵԱՆ

(ՎԿԱՅԵԱԼ ՓԱՐԻԶԷՆ)

Ցայսճի դերձակուհի Տիկ. Տիրա Մանկեանի ձեւագիտութեան 5րգ դասընթացքը կ'սկսի Mars 1ին «Էֆօլ ըր Թրուա Տօֆքօր»ի ճիշդ դիմաց, Կուրօ փողոց:

Երեք ամսուան մէջ, ամենավերջին մեթոտներով եւ արդիական միջոցներով կը սորվեցնէ ձեւագիտութեան բոլոր բաղդութիւնները եւ կ'օժտէ Բ. Գօմիսէրութենէն հաստատուած վկայականներով:

Համոզուելու համար անգամ մը դիմեցէք իր 66է աւելի օրացուցադրութեան:

ԿԱԶՄԱՏՈՒՆ

Յ. ՏԷՐ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍԵԱՆ

ԲԻՒ-ԷԼ-ԳՐԱՆՈՒՐԻՃԷ Թիւ 49

(Մեծ Սէրային առջեւ)

ՕՍԿԵՔՕՓ

Կաշեկազմ, Լաթակազմ եւ Թղթակազմ տոկուն եւ ճաշակաւոր ԳՈՐԾ

ՁԱՓԱՒՈՐ ԳԻՆԵՐՈՎ

Կրօնական եւ կրթական հաստատութեանց եւ գրադարաններուն համար մասնաւոր ՁԵՂՔ

ԳԱԲՐԻԷԼ Թ. ԹԷՐԶԵԱՆ

(ԵԼԵՔՏՐԱԿԱՆ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ)

Հիմնուած 1921 ին Պոլիս-Բերա

Խիստ դիւրամաչելի պայմաններով կը կատարենք ամէն կարգի էլեկտրական լոյսի գեղեցկացներ (Intsallation), ինչպէս Հաեւ մօթօր եւ ջրնամօտներ:

Վաճառատունս կ'ստանձնէ նաեւ բոլոր էլեկտրագործիքներու նորոգութիւններ: Մասնաւոր ապահովութիւն բնակարաններուէլեկտրա-նորոգմանց: Վաճառատուն Philips եւ Lux էլեկտր. լամբերու եւ ամէն տեսակ էլեկտրական պիտոյքներու:

Վճարման դիւրութիւններ.

Հասցէ — Վ. Ուզունեանի գրատան կից Գուրճ. B. P. 491

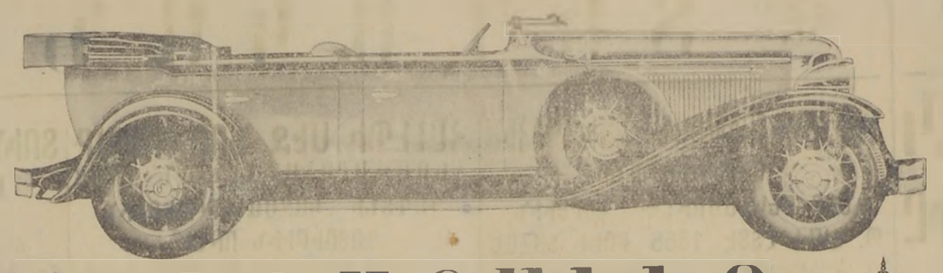

ԳՈՒԱՅՍԼԵՐ

ԱՇԽԱՐՀԱՀՈՒՉԱԿ ԻՆՔՆԱՇԱՐԺՈՒԹԻՒՆ ՈՐՊԷՍ 6-8 ՍԻԼԻՆԴՐ ՈՒԺԻՆ,

ԱՄԵՆԱՏՈԿՈՒՆ ԵՒ ԳԵՂԵՑԻԿ ՄԱՐՔԱՆԵՐՆ ԵՆ ՀՐԱՊԱՐԱԿԻՒ ՎՐԱՑ ԵՒ

ԿԸ ՓՆՏՈՒԻՆ ԱՄԵՆՈՒՐԵՔ:

ԳՈՒԱՅԼԵՐ ինքնաշարժերու մասնաւոր յատկութիւններն են՝ ՏՈԿՈՒՆՈՒԹԻՒՆ, ԳԵՂԵՑԿՈՒԹԻՒՆ, ՉԱՓԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՀՈՒՆԳՍՏԱՒԷՏՈՒԹԻՒՆ:

Վճարման դիւրութիւններ կը տրուին.

ԳՈՒԱՅԼԵՐ ծրօներու բոլոր կտորները պատրաստ կը գտնուին մեր վաճառատուներուն մէջ:

Լիբանան, Սիւրիոյ և Իրագի ընդհանուր ներկայացուցչութիւն՝

NAAYEM MOTOR IMPORT Co. BEYROUTH B. P. 869, TÉL. 32—29

Հիւս. Սիւրիոյ ներկայացուցիչներ՝ Գ. և Մ. ԱԶԻՐԵԱՆ

Կարի եւ Ձեւագիտութեան Դասընթացք

ՏԻԿԻՆ ՄԱՆՈՒ ԵՐԱՄԵԱՆ

ՎԿԱՅԵԱԼ ԴԵՐՁԱԿՈՒՀԻ

ԲԱՐԻԶԷՆ ԵՒ ՎԱՃԻՆԿԹՕՆԷՆ

Կարի եւ ձեւագիտութեան մասնագիտուհի, Տիկին Մառի Երամեան կը վերադառնայ իր արհեստանոցը, Մեծ Սէրայի դիմացը Նո. 78 տան երկրորդ արկը:

Երեք ամսուան միջոցին կը սորվեցնէ ամենավերջին ճոռաձեւութեամբ, կար եւ ձեւագիտութիւն իր բոլոր բաղդութիւններով եւ արդիական միջոցներով, Droit-fils մեթոտով: Իր աշակերտուհիները կ'օժտէ Բարձրի արխարհատնօր Académie Daydou վկայականով:

ՍՓԱՆՏԱՐՏ *կօշիկները միշտ ամենալաւ, ամենադիմացկուն, ամենաառաժան եւ ամենագեղեցիկներն են.*

ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ

ՆԱՃԱՐ ԵՂԲԱՐՑՆԵՐՈՒ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ

ՏՕՔԹ. ԼԵՒՈՆ ԵԷՆԻՔՕՄՇԵԱՆ

(Նախկին բժիշկ Գէյիմի Ամերիկ. հիւանդանոցի)

Իր նոր դարմանատունը կը գտնուի Ալէնպի փողոց (Նախկին Մաթրաքա), Լիբանանի Միջերկրական ծովեզերեայ ամէնէն գեղեցիկ տեղը, ծովու երեսէն 1500 մեթր բարձրութեան վրայ:

Ընդունելութեան ժամերը՝ կէսօրէ առաջ ժամը 9—12, կէսօրէ վերջ 2—6:

ՁԳՈՒՇԱՑԵՐՈՒՆ ՄԻԱՑ ՁՐԻ:

ՏՕՔԹ. ԳԷՈՐԳ ԿԷՐԿԷՐԵԱՆ

Վկայեալ Lauréat ճախկին Interne եւ այժմ մեծաւոր ՍԱՄԱՆԱԳԵՑ բժիշկ Ֆրանսական հիւանդանոցի ԱՋԻՒ, ՓՈՒ, ԿՈՒՐՈՒ, ԱԿԱՆՋԻ և ԴԷՍՈՒ հիւանդութիւններու բաժնին:

Հիւանդ կ'ընդունի կէսօրէ վերջ ժամը 3—6

իր գլխաւոր մէջ rue de Damas, No. 15

Հիւանդները ուղղակի հիւանդանոց կ'ընդունուին իր կողմէ տրուած մուտքի բաբեռով:

Աղքատ հիւանդներու ձրի դարմանում, ամէն օր կէսօրէ առաջ ժամը 10—12, հիւանդանոցի դարմանատան մէջ:

ՏՔԹ. ՍՈԿՐԱՏ ԱԻԵՏԻՍԵԱՆ

ՎԻՐԱԲՈՑԱԺ - ԱՏԱՄՆԱԲՈՑԱԺ

ՎԿԱՅԵԱԼ ՊԷՅՐՈՒԹԻ ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ՀԱՍԱԼՍԱՐԱՆԷՆ

Կընդունի ամէն օր բացի կիրակիէն կէսօրէ առաջ 8—12 կէսօրէ վերջ 2-6

Հասցէ՝ Capucin Ներու եկեղեցիին կից Արդարութեան պալատին եւս:

ՏՕՔԹ. Գ. ՏԱՎՈՒՏԼԱՐԵԱՆ

ՄԱՆԱՆԱԳԵՑ ՆԵՐՔԻՆ ԵՒ ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

Իր դարմանատունը հաստատած է, *ՍՈՒՈՒՐ* վոլոց, Տօքթ. Նօզոյաեանի (ատամնաբոյժ) դարմանատան կից.

Ընդունելութեան ժամերը՝

կէսօրէ առաջ ժամը 8—12
» *վերջ* » 2—6

ՏՔԹ. Բ. ԳՈՒԼԱԳԵԱՆ

ՄԱՆԱՆԱԳԵՑ՝ ՆԵՐՔԻՆ, ՍՐՔԱՑԻՆ ԵՒ ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

ՎԿԱՅԵԱԼ ՓԱՐԻԶԻ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑՆԵՐԷՆ

Կր դարմանէ գիտական ամենավերջին մեթոտներով, քոֆերու, սեամոհոսի, ադիճներու յաղդի ամէն տեսակ հիւանդութիւններ: Հին եւ նոր ֆերմանիզութիւնը իր բոլոր բաղդութիւններով, ինչպէս նաեւ Ֆրանկախոս եւ մորքային հիւանդութիւններ:

Առագ, արմատական եւ բաւեխիղճ դարմանում:

Հիւանդ կ'ընդունի ամէն օր, բացի կիրակիէ, իր նախկին դարմանատան մէջ. ժամը 8—12 եւ 2—6ու մասնաւոր ժամադրութեամբ:

Երեքշաբթի օրերը, ժամը 2—5 վկայեալ ԱՂՓՍՏՆԵՐՈՒ ՀՐԻ

Ժօրժ Հասեքեան փոլոց՝ թիւ 8

Տոկուն շինուածք վայելուչ ձեւով հնչուն եւ բնական ձայն

Ահա յատկանիշները՝

ՈՐՈՆՅՄՈՎ ԿԸ ՁԱՏՈՐՈՇՈՒԻՆ

ԱՓՕԼԼՕ ՖՕՆՕՆԵՐԸ

Հրապարակի վրայ գրեթէ նրուող բոլոր մարքանէրու հետ կը մրցին Ապոլլօ ֆօնօնները: Մանաւանդ վերջին նոր մօտէլները, որոնք հասած են արդէն, անզերազանցելի են իրենց տոկունութեամբ, վայելչութեամբ և ժամչելի գիներով:

APOLLO GRAMOPHONE Co. Ltd

(of London)

ԱՓՕԼԼՕ ՖՕՆՕՆԵՐՈՒ ԹԱՓՈՒՈՐԸ III

Կատարեալ համոզում գոյացնելու համար անգամ մը այցելեցէք

MAISON APOLLO, Rue de la Poste, BEYROUTH

Փոխադրիչ և հնչիչ ամէն ձևի, ասվիճակ ոտակ և առանձնայատկութիւններ

դիւրամաչելի գին. վճարումի դիւրութիւն:

Ընդհ. ներկայացուցիչ՝ Սիւրիոյ, Պաղեստինի, Անդրյորդանանի, Միջագետքի եւ Նախ. Ըոսի.— ԳՈՒՐԳԷՆ ՍԻՆԱՆԵԱՆ

KOURKEN SINANIAN, Boîte Postale 642, BEYROUTH (Syrie)

զինուորները վրաններէն դուրս կուգան և կ'երթան այդ տաքը հոգիին վրայ. տղաքը Թող մէկ-մէկ անգամ կրակեն փախչին դէպի իրենց միւս տասը ընկերները, որոնք ա, դէն արհեստական կամ բնական դիրքին մէջ են մնած: Այն ժամանակ Թող խմբապետը մնացած խմբով չատ արագ և ցրուած կազմով յարձակի և չուտով մտնէ վրաններու մէջ չինուած դիրքերը: Ձեր այն ընկերները որոնք ձեր դիմաց դիրք ունին, պէտք է չատ լաւ պաշտպանուած ըլլան իրենց դիրքերուն մէջ, որպէսզի ձեր գնդակներէն չի վնասուին: Այսպէսով Թշնամին երկու կրակներու մէջ կը մնայ:

Այս պայմաններով կատարուած յարձակում մը չատ մարդ չկրնար սպաննել և մեծ յաղողութիւն չի խոստանար:

Իսկ եթէ վրաններու առակ դիրքեր չեն չինուած, գիտցէ՛ր որ զինուորները երկու օրէն պիտի փոխադրուին ուրիշ տեղ: Այն ժամանակ, վերը ըսուած ձևով նորէն 20 հոգի դարան Թող մնանեն, իսկ խմբապետը Թող յարձակի կողքերէն ու եռանէն: Այսպիսով մէկ կողմը իբր Թէ բաց Թողած կ'ըլլաք: Թշնամիէն չինկածները փախուստ կուտան այդ կողմով՝ ուրկէ կրակ չի բացուիր: Բայց դուք այն կողմն արդէն 20 հոգի պահած ունիք, որոնք, երբ փախչող Թշնամին մօտենայ 30—35 քայլ, Թող զարնեն: Բայց չըլլայ որ հեռու եղած ժամանակ կրակ բանան, կարող են ընկերներուն վնասել: Փախչողները խիստ կը չփոթուին, կրնայ պատահիլ որ մինչև անգամ ձեռքերնին հրացանի սիւրմէն չի քաշէ կամ Թէ իրարու զարնեն:

Երբ տեսնես որ նեթսէն դիմադրութիւն կայ, այն երկու լիտր վառօդը պարունակող ամաններուն՝ որոնք չատ հաստատուն պիտի ըլլան և որոնց ֆիթիլները պատրաստ՝ կրակ կուտաս և ետևիքէն կամ պատու-

հանէն ներս կը ձգես: Այս մէկուընին պէտք է դիմել, երբ ռումբ (բոմբ) չի կայ: Այն ժամանակ մեծ պայթուիներ առաջ կուգան և ցնցումէն կարող է տունը քանդուիլ. եթէ չի քանդուի իսկ զօրքն անձնատուր կ'ըլլայ անպատճառ:

Գործը յաղողիլէ յետոյ գիւղը կ'այրես. ասոր համար հեռագ կանխաւ քարիւղ տարած կ'ըլլաս, որպէսզի յաղողիս արագ այրել: Գիւղացոց մեծ մասն արդէն փախած կ'ըլլայ, մնացած մասն ալ հետդ կը վերցնէս կը տանիս՝ գրաւուած ռազմանիւթին հետ: եթէ յարմարութիւն չի կայ գիւղացիները հետդ վերցնելու, կը ղրկես չրջակայ հայ գիւղերը:

ԱՐԱԳ ՑԱՐԶԱԿՈՒՄ.— Երբեմն կառավարութիւնը երկու-երեք հարիւր զինուորներով խուզարկութիւն կ'ընէ և հետը մեծ քանակութեամբ վամփուչտ կը բերէ: Այդ պարագային կրնէ՛ ուժդ, եթէ կրնաս երկու ժամուայ մէջ ոչնչացնել՝ յարմար տուիթը մի՛ կորսնցներ յանկարծակիի բերելով յարձակիր և վերցուր փամփուչտները: Մի՛ սպասեր որ զօրքը երկար մնայ և դիրքեր չինէ, առանց ժամանակ տալու յարձակի՛ր, միջոց մի՛ տար անոնց՝ ծանօթանալու այդ տեղերուն: Անոնց երեք-չորս հարիւրին կէս Թիւն ալ եթէ ունենաս՝ նորէն յարձակի՛ր: Ամէն Թուրք զինուոր մեկ մէկ գաւառէ է, տեղերուն բոլորովին անծանօթ, մերկ ու բոպիկ կրննաս ըսել՝ փորը միչտ կուշտ ալ չէ: եթէ գնդացիրս, այն ատեն տեղին ծանօթ չրջակայ քիւրտեր բերելով՝ անոնք կակաչին խուզարկութիւնները:

Գործը վերջանալէ ետքը՝ կիսամեռ զինուորները դաչոյնով սպաննել, ռազմամթերքը հաւաքել և արագ փոխադրել խուժքին մշտակայ բնակաւայրը: Արդէն նախապէս միասին բերած ըլլալու է տասը ձի կամ ջոր, նկատի ունենալով ռազմամթերքին քանակութիւնը

ՕԹՆԷ ԴՈՒՆ ՓԵՂՋԻ ԵՒ ԱՍՏՂԸ ՔԻՉԻ ՊԻՏԻ ՕԳՆԷ

ԸՆՏԱՆԻՔԻ ԱՍՏՂԸ

(L'ETOILE du FOYER)

Առեւտրական և երկրագործական ժողովրդային վարկի հաստատութիւն

Անանուն ընկերութիւն.— գրամագլուխ՝ 3,000,000 ֆրնք.

որ կրնայ 3.000,000,000 ֆրնք.ի բարձրացուիլ վարչական խորհուրդի պարզ որոշումով:

Կեդրոնատեղի.— 137 Boulevard Sebastopol - Paris

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ Արեւելեան պետութեանց

Սավոյ Օթելի օճիք, Գուրճ, Պէյրութ

ԵԼԵՒՄՏԱԿԱՆ ՃԻՒՂ

Աւանդի պարտևանագրութիւնի

ՕԺԻՏ

Երաշխաւորեալ տոկոս 6%: Ասկէ զատ մասնակցութիւն ընկերութեան չահերուն:

ԿԱԼՈՒԱԾԱԿԱՆ ՃԻՒՂ

ՎԱՐԿԵՐՈՒ ԲԱՑՕՒՄ

Կալուածի վրայ փոխառութիւնք՝

վճարելի 10—15—20 տարիէն. որոշուած պայմանաժամէն առաջ ուղղը կրնայ վճարել:

ԸՆՏԱՆԻՔԻՆ ԱՍՏՂԸ ընկերութիւնը ներկայիս 75,000է աւելի անդամ ունի: Մինչև 1 Ապրիլ 1931 Ընտանիքին Աստղը 135 միլիոն փոխ տուած է, գրաւով 500 միլիոնէ աւելի արժէք ունեցող անշարժ կալուածներու վրայ:

Ամեն թղթակցութիւն ուղղել՝ B.P. 821, Beyrouth

AZTAG
JOURNAL QUOTIDIEN ARMÉN.
B. P. 587
BEYROUTH, Liban

Directeur - Propriétaire
HAIG BALIAN

ՓՈՓՈԽՈՒԹԻՒՆ
Սիւրիոյ համ. 550, վեցամսեայ 300 Ս. Դ.
Արտասահմ. տարի 7, վեցամսեայ 4 տոլար
Տնօրէն - Խմբագիր՝ ՀԱՃԻՆ ՊԱԼԵԱՆ

ԱԶԴԱԿ

ՕՐԱԹԵՐԹ
ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԳԻՏԱԿԱՆ

ازتاك
جريدة سياسية ادبية اقتصادية عمة

ՇԱԲԱԹ ՄԱՐՏ 19 1932
ՁԵՌՔԷ ՀԱՍՏ 2.50 Ս. Դ.

Ձ. ՏԱՐԻ | Ամեն առաւոտ պէտք է ըլլայ թերթիս տնօրէնին հասցէին | ԿՂ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԱՄԷՆ ՕՐ, ԲԱՑԻ ԿԻՐԱԿԻ ԵՒ ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ ՕՐԵՐԷ | Չհրատարակուած ձեռագիրները չեն վերադարձուիր | Թիւ 15 (592)

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

ՄԵՐ ԱՐԴԻ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ

Երկիրը իր կրթեալ զաւկին է փայփայում մօր պէս
Անկիրթ ցեղերը թափառական կուգան ու կ'երթան:
ԱՇՈՒՂ ՉԻՒԱՆ

Մեծ աղէտները, երբ կ'իյնան մեծ և ուժեղ ազգերու վրայ, մի միայն կը ծառայեն անգամ մը ևս հաստատելու անոնց տոկունութիւնը, անոնց գոյութեան իրաւունքը։ Այդպէս է եղեր հայութեան համար, իր պատմական ողբերգութիւնը։ Հարուած ու աղէտ, իլեր են իր գլխուն անխնայ և անընդհատ, և աւերակներու մէջէն ան վերածներ է նորէն, դիցաբանական Փիւնիկին պէս, ու կերտեր է նոր գեղեցկութիւններ, նոր կառուցուածքներ։ Ամէն անգամ, երբ ան ոտքի է կանգներ, ունեցեր է ըսելու նոր խօսք, կատարելու նոր գործ, ըստեղծելու նոր արժէքներ։

Ոչ մէկ աղէտ չէ կրցեր աւելի մեծ ըլլալ քան իր տոկալու եւ տանելու ոյժը։ Երբ իր թշնամիները հարիւրաւոր տարի հաշուեր են, իր տկարացման, անզօրացման չրջանը, ան՝ յանկարծ, տասնեակ մը կամ երկտասնեակ մը յետոյ ցցեր է իր գլուխը վեր, առասպելական Դաւիթին նման և կոչեր։ «Կենդանի եմ, միթե էլ ուր»։

Այսօրուայ Հայ Գրականութիւնը հարազատ է Հայ Ցեղին այս անպարտելի ուժին, և կը պատկերացնէ անոր ցեղային առաքինութիւնը երբեք չի պարտուելու։

Շատերս ենք մտահոգուեր, հարց տուեր։ «Ի՞նչ է ըլլալու վաղուայ հայ գրականութիւնը»։ «Ի՞նչ աղդեցութիւն է ունենալու գաղթականութիւնը այդ գրականութեան վրայ»։ Շատերս աշխատեր ենք, ուսումնասիրել, վերլուծել, եզրակացնել և արձակեր ենք կարծիքներ ու վճիռները, յաւատես թէ յոռետես։ Ան, սակայն, Հայ Գրականութիւնը, անտարբեր և նոյն իսկ անկիտակ այդ վճիռներուն և մտահոգութիւններուն կը քալէ հայ կեանքին հետ ձեռք ձեռքի, և կ'երթայ առաջ, վե՛ր, կը ծլի ու կ'ուռճանայ ինչպէս արմատախիլ կարծուած հայութիւնը։

Ըստ ամենց ան սկսած է օտարանալ, ընդունիլ իր մէջ անհարազատ և խորթ տարրեր։ Այդ երեւոյթը անխուսափելի նկատելով, իրրև անոր վտանգուած գոյութեան փաստը կ'ուզեն մատնանիշ ընել ամանք։

Ո՞վ կրնայ մերժել միլաւորի և չրլապատի ազդեցութեան դերը, ազգերու և անոնց ստեղծագործութեան վրայ։ Բայց ատկէ մինչեւ վերջնական օտարացում և խորթացում շատ ճանապարհ կայ։

Այսօր յամենայն դէպս, մենք ատենց նշանները գէթ չենք իսկ նկատեր։ Այո, կը նկատենք շատ պարզ և յատակ մեր նորերուն մէջ միլաւորի փոփոխութեան ազդեցութիւնը։ Բայց ատոր հետ միաժամանակ կը նկատենք, որ այդ նոր գրականութեան ոգին և հոգին գերազանցօրէն հայ է, ներշնչուած հայու ձգտումներով, մտահոգութիւններով, վերգնահատումներով արժէքներու, և իր չունչովը մանաւանդ։ Այդ զգալի է շատ զօրաւոր կերպով ամէն տեղ, մասնաւորաբար երիտասարդութեան Արեւմտահայ գրականութեան յայնորդող, ներկայ Արեւմտահայ Գաղութային գրողներուն մէջ։

Պոլսոյ բռնակալական չրլանի յաւուկ երեւոյթները մաքրուած են այդ նոր գրականութեան մէջէն։ Բառերու գրականութեան յայորդած է ժամի և զգացումներու խորութիւն պարունակող, հոգիները և ապրումները վերլուծող, պատկերացնող գրականութիւն մը։ Ի՞նչ ընենք որ երբեմն պուլվարի և փողոցի կեանքը ներս կը մտնէ հոն, իր ագեղ, աղճատող արտայայտութիւններով։ Ինչ որ հոն կը գտնենք, ինչ որ հոն կը դրուի մեզի հայու հարազատ հոգիի ծնունդ է, հայ կեանքի ներկայ կեանքի հարազատ երիտասարդութիւնը ունի ան։

Հոն կայ, հայ տառապանքներու պատկերացումը՝ հայ հոգիի կարօտը հայրենի, հայ հոգիի ձգտումը ձերբազատուելու զինք կաշկանդող օտար պանդուխտային պայմաններէն։ Նամանաւանդ հոն կայ ապրելու մեծ ձգտումը, կրակոտ, վայրագ, կատաղի, հուժկու։ Ծալու և տեւելու ծարաւագին պահանջքը։

Այդ գրականութեան ոճը ինքնին հիանալի կերպով կը պատկերացնէ հայ կեանքի կրած ողբերութեան պատկերը։ Ան դուրս է եկած սովորականէն, ծանօթէն։ Ան իր բառերը և պատկերացումները, իր արտայայտութիւնները կը սկսի դարբնել, իր նոր հոգեբանութեան համապատասխան լեցուն յանդգնութիւններով, և արհաւիրքով։ Արիւն, սպանդի, անլուր խժդժութիւններու ձայներ կը լսուին այդ ոճին մէջ։

Ծանօթ այն կարծիքը կը յայտնուի, որ այդ ոճը ամբողջովին կը կրէ նորագոյն եւրոպական գրական ուղղութիւններու ազդեցութիւնը։ Ինչ մը աւելի ուշադիր քննութիւն՝ պիտի գար պարզել, որ այդ գնահատութիւնը կամ քննադատութիւնը ճիշդ չէ։ Կան անշուշտ ազդեցութիւններու հետքեր, բայց ինքնուրոյն մասը շատ աւելի զօրաւոր է։

Եւ յետոյ չի մոռնանք վերջապէս որ աշխարհը, հին մեծ աշխարհը չէ, շաբաթներու և ամիսներու անջրպետներով բաժնուած։ Փոքր խաղարճ ազդեցութիւնները շատ աւելի են այսօր քան ասկէ քառորդ դար առաջ։ Ու չի մոռնանք մանաւանդ որ Եւրոպան ևս ապրեցաւ իր արիւնի և սպանդի տարիները, և նման պատճառներ կրնան բնականօրէն նման արդիւնքներ տալ։

Անկախ սակայն նիւթի և ոճի արտայայտութիւններէն, մեր այսօրուայ նոր գրողները, մեր նոր գրականութեան ներկայացուցիչները և վարպետները, իրենց խորքին մէջ ունին հայ կեանքին հարազատ ոգին ու ապրումները և հարազատ ստեղծագործութիւնն են Հայ Ցեղին, Հայ Ժողովուրդին։

ՄԵՐ ԳՐԱԿԱՆ ՆՈՐ ՍԵՐՈՒՆԴԸ

Գրեց՝ ՇԱՀԱՐՈՒՆԻ

Ցեղ-պատերազմեան հայ կեանքը արտասովոր այեկոծութիւններու եւ վերիվայրումներու իր չրջանը բոլորած չէ։ Հայ կեանքի յարատեւ այլ համր ողբերգութիւնը կը չարունակուի առանց մերձաւոր հեռանկարի։ Ողբերգութիւն-առամա-քաղաքական-տնտեսական, ազգային-ընկերային քառաթել առանձքի մը վրայ, որուն մէջը գանգուածաբար մխրճուած ենք մեզմէ զօրաւոր չգար պատճառներու չնորհիւ։ որուն մէջը կը մնանք մեր վրայ հազիւ գերազանցութիւն ներկայացնող պատճառի (մեր հասարակական անհիտչութեան) պատճառաւ։

Բազմութիւններու հասարակական կեանքը հասարական ճիգ մըն է առաւել կամ պակաս հերոսական, որ իր օրին (ապրուած չրջանին) տափակ է, որովհետեւ, ամէն մէկը թէ դերակատար է և թէ հանդիսատես, ենթակայի այս կրկնակ գերը տափակ ու տաղտկալի կը դարձնէ ամբողջ գործողութիւնը չաճախ։ Գործողութեան մը չքեղութիւնն կամ տգեղութիւնը ապրելու համար անհրաժեշտ է նախ անջատուիլ չգործողութենէն և յետոյ դիտել զայն անկախ աչքերով։

Բազմութիւններու մէջէն աստուածային կայծով ու սրբազան միւռոնով քացառիկ անհատներ կը գաւառին որ հասարականութեան բեմէն դուրս կը նետուին, կը ձերբազատուին անոր ճնշումներէն ու առօրեայ կենսաբանական հոգերէն և իրենց ազատագրուած եսը, Ռատիօ կայանի մը հզօրութեամբ լուսաստիւռ կը ճառագայթէ հասարականութեան ոգեղէն, մնայուն հոգերն և անձկութիւնները, անոր յուսավառ հայեացքը դէպի յառաջ, գալիքի մեծափարթամ չքեղանքին պատգամախօսը դառնալով։ Լաւագոյն գրագէտին ստորոգելին իր անկախ և ինքնուրոյն անհատականութիւնն է։ Լաւագոյն սէ հզօր անհատականութիւնը անկախ և ինքնիչխան, բարձրագիտելիարքեղի՝ անէ ոսկայն որ երբեք մէկուսի, կղզիացած չէ ինքն իր մէջ այլ իր անձնականութեան եւ անհատականութեան տեսլահար ու թափառահետ, որոնմամբ և տարերային ծորիչքներու ընդունակ անհատականութիւնն է։ Հանճարը ան է որ միլիոնաւոր տեսերու բաբախումը կ'ըզգայ իր լանջին տակ ու միլիոնաւոր կրակներու փոթորկոտ անցքը ամէն օր կը դիտէ իր հոգիի անհունին մէջ։ Եւ հանճարը ան է, ինքնատիպը, կատարեալը ու բացարձակ անկախը ան է որ ամէն քայլափոխին կ'ըզգայ որ հազար, անհուն տեսանելի և անտես կապերով կապուած է անցած, ներկայ ու գալիք բազմութեանց։ Որ ինք մէկ էլեկտրօն ժամնիկըն է ազգութեան անունով գնահատած մեր պատմական միա՛կ բացարձակ արժէքին, մնայուն, անկորնչելի համախմբումին։

Ըսուած է և ամէն օր կը լսենք կրկնութիւնը որ գրականութիւնը կեանքին հայելին է։ Մանաւանդ հասարական անձնութեան մը ու խանդավառութեան մը և հասարական հրալեղու կիրքի մէկ բարդ հանգոյցը չրլար Հոմերոսին հանճարը դարաւոր թափը չպիտի ունենար։ Հոմերոս աքսայայտելով պատմական վաչկատնակաչրջան մը իր ձգտումներով ա տեղջանքներով նեղ ցեղային հերոսապաշտութ մը սահեցաւ գործեց որ իր խորքով ու ձեւով ամենէն մնայունն ու ամենէն աւելի մարդկայինը դարձաւ։

Գրականութենէն պահանջկոտ ենք։ զի ամէն մեկս անոր մէջ մեր եսէն եւ անցեալէն, մեր ներկայ տաժանքէն եւ ապագայ վառ յոյսէն բան մը կ'ուզենք գտնել։ Այս պահանջկոտութիւնը վահկանացու մարդու անցուդարձանքեան

դաժան փաստին հակադրուած անմահատենչութեան թէև թաքուն և սակայն ամենալուսաւոր փաստն է։ Եւ առ խաւ, երկրաբանական յորինուածութեան հաստութեամբ, իրարու վրայ դիզուող գրականութիւնը անյիչատակ անցեալէն անհուն գալիքներու վրայ կամրջուած սեծութիւնն է, բոլոր անանուն և անլեզու մարդոց պինդ օդակաւորումով որ հաւաքականութեան յաւերժութիւնը կը ներկայացնէ։

Շարժանկարի արուեստը կենդանի մարդը չարժուն և խօսուն բեմի վրայ հանեց, բայց անոր չրլանակը նեղ ու անձնագրոչմ է։ որովհետեւ, այնտեղ մէկ մէկը կը խօսի իր ձայնով եւ չեշտով, մեզի կը ներկայանայ իր հասակով և չարժուձեւերով և մենք որքան ալ ապաւորուինք, կ'զգանք որ մեզմէ չատ աննչան բան կայ անոր մէջ։ Մինչդեռ համր ու անխօս գիրք մը բանալով, երբ մեր աչքերու ժոգական լապտերին տակ գործողութեան վերականգնումը կը տեսնենք, մեր առջև կը բացուի նոր չաչխարհ մը որուն յոյներն ու կիրքերը, անձկութիւններն ու բաւարարութիւնները, խոյանքներն ու վատութիւններ, քաջութիւններն ու կատարումները, վախկոտութիւններն ու նահանջները մեզմէ չատ ու չատ բան կ'արտացոլան, չաճախ մեր եսը սպառիչ կերպով կուտան։ Ու հպարտորէն կամ ամչնալով կ'զգանք որ սեփական հոգենկարումդ աւանդուած է գալիք ժամանակներուն և անձնապէս անմահացած ես քեզի անձամբ անծանօթ անմահի մը ատաղձին չնորհիւ։

Ահա թէ որքան չատ կը պահանջենք գրականութենէն։

Մեր այսօրուան գոյ կեանքը մէկ րոպէական տոմ է։ Այս ողբերգութիւնը չունի՞ իր լոյն հետաքրքիչ ու վչտաթարմ գեղեցկութիւնը։ Այսօրուայ տաժանքոտ չրլանին մէջ, արու և հրնաւուրց արմէնները, որ իրենց ցեղային ցաւն ու ցասումը չակած մեր մոլորակի լայնքին և երկայնքին փռուած են, տրտմութիւն ունին իրենց աչքերուն մէջ եւ կոտացող վէրք իրենց հոգիներու խորունկը, որ չորս ծագերէն ծագող արեգակներու ոյոյսը կ'ըմպեն, խռովանք մը չունի՞ն այսարհի դէմ։ Այդ թռավանքի զարգացման ընթացքը ինչպէ՞ս կատարայաուի։ Դերհասը որ մենք արժէն չը կոչենք, անհատական և հասարական ինչ ձգտումներ ունի։ Թափառական արուեստի ընտիր տիպարին մէջ ստեղծագործ որպիսի մարդը պառկած է։ Անոր նեռչխարհի կազմախօսութիւնը ինչպիսին նախադրեալներ ունի։ անոր տրա.

(Շար. Բ. էջ՝ Ա. սիւնակ)

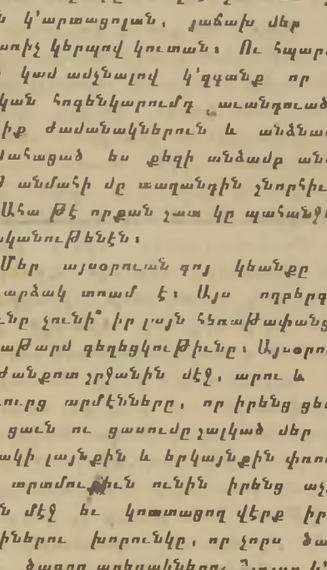

Ռուբէն Որբերեան

Այսօրուայ Գրականութիւնը հայու ստեղծածն է, «ըստ պատկերի իւրում», և անպայման կուգայ նոր արժէքներ աւելցնել ընդհանուր Հայ Գրականութեան, չարունակելով բարձրացնել, անոր գարեւոր հիմքերուն վրայ, Հայ տաղանդի կատուցումները։

Արժանի է ան մեր ջերմ հետաքրքրութեան, մեր լարուած ուշադրութեան և մեր սրտագեղ գուրգուրանքին։

ԵՍ ԻՆՉՊԷ՛Ս Կ'ՈՒՏԵՄ ԴԵՂՁԸ

Գրեց՝ ՇԱՒԱՐՇ ՆԱՐԴՈՒՆԻ

Հիւանդանոցի առաւօտներուն մեր աչխատանքը աւարտած՝ կը մեկնինք։ Ռուս ընկերուհի մը ունիմ, որ կը ճանչնայ կաբօտս գիւղի բանջերուն։ Ճաչի համար ինծի կուտայ «երրորդ» մը—դե՛ղձ մը։

Հինգ տարեկան տղու մը բռունցքին մեծութեամբ, բոցի գոյն ու մսուտ, ու բուրող, ծոցի պէս կակուղ։

Ա՛խ, դուն օրհնուած, ջերմոտ, և համբուրուած գունչի մը նման՝ քա՛ղցր պտուղիկս։ Դեղին աղուամազդ չուրին վրայ հանգչող արևին պէս է, ու նոյնքան բարակ։ Ռու ծանրութիւնդ, ափիս մէջ, լորամարգիին պատրանքը կուտայ։ Դուն, ձեռքիս մէջ տաքցած գունտ մը խմո՛ր՝ Աստծու խմորէն։ Դաւաճան կոթունիդ սպին, պզտի՛կ պորտ մը, աղջկան մը թուչին վրայ երևցած ժպիտի փոսիկին կը նմանիս։ Տերևներէն հաւաքուած բերան մը մանանա՛յ։ Մի՛ ընէք, մի՛ ընէք, չա՛տ կը վախնամ, չհալի՛...

* * *

Եկա՛ր, եկա՛ր, հեռուներէ՛ն...։

Ինչպէ՛ս եկար, թուչունի պէս, որ առտուն, Արևելքի սարէն թափուող ծիրանի չուրերուն մէջէն կը նետուի...։

Արդեօք աչնան տերևի՛ն պէս, դեղնահար, գալարուն, գոր հովը կը չարչարէ...։

Բարի՛ եկար. հազա՛ր բարի...։

* * *

Դեղձ կ'ուտեմ...

Աղջկան մը մօտեցողի պէս երջանիկ, և մանուկի մը չափ զուարթ։

Բերանս կը բանամ. կը խածնեմ։

Լռեցէ՛ք, լռեցէ՛ք...

* * *

Եհէ՛յ, եհէ՛յ, այգիին մէջ մարդ մարդաձայն չմնա՛ր...

Հովերուն հետ սարէն եկող անդապահին աղաղակն է։

(Դ. ՎԱՐՈՒԺԱՆ)

Գիւղէն վեր՝ այգիները, այգիներէն վեր՝ պար բռնած բարձունքները, աւելի վեր՝ գոմիդներու պէս բացուած ամպերը։ Այգիին մէջ նռան ծաղիկները այնպէս են, ինչպէս կ'ըլլան աղջիկան մը մազերուն մէջ նետուած վարդերուն թոչող բոցերը։

Ջերմութիւնը քաղցր թրթռումներով կ'իյնէ և դեղին սաղորը կը գառնայ մեղրի կաթիլ, նուռը՝ ոսկիի կտոր, խաղողահատիկը՝ չաքար թաթխուած աղջկայ մատի ծայր։ Դեղձը կը հասուննա՛յ, ինչպէս սիրտը դուրսի կոյսերուն։

* * *

Խածուած դեղձը վէրք մը ունի արիւնահոս ու խորունկ։

— Աղջի՛կ երգող բերանիդ կը նմանի։

Գինո՛վ եմ, գինո՛վ, ու նորէն կը խածնեմ։

Լռեցէ՛ք, լռեցէ՛ք։

* * *

Այգիներուն մէջ հարս մը կայներ՝ կ'երգէր։ Որովհետև, կրակ առած տանձերուն ծառերը, բլուրին վրայ, անանկ մը վար կախուեր են որ, անոնց ետև կը տեսնէ սայլուորը՝ իր Նսրեանը։ Ի՛չ մըն ալ, քի՛չ մըն ալ, ահա ամպերուն մէջէն է ան, ճերմակ չապիկով երիտասարդը, որ ձեռքը նիզակաձև երկար բիր մը ունի։ Ան իր ճանչնան սայլին վրայ է, ինչպէս Աքիլլէս իր կառքին մէջ, Տրովադայի դաշտին։

Անո՛ր կը նայի։

Չօ՛յ, անդին, հանգչող եզները չանկարծ ձորը կը վազեն, չուր խմելու համար, կատաղած խոզերու երամակի մը պէս։

Անդի՛ն կը նայի։

Աղջիկն դոփիւննե՛ր կուգան դաշտին չոր հողին և փոչոտ ճամբաներուն վրայէն։

Անդի՛ն կը նայի։

Ա՛խ, հարսնիքը ո՛ւր կալերէն վերջն է։ Եւ այդիին ծառերուն տակ, երգող աղջկան չրթներն ու կուսական հաղարումէկ չնորհները կը հասուննան, ինչպէս խաղողը՝ պղպջակի նման, թուղերը՝ սև ու դեղին, սերկևիլները՝ կարծես չարի մէջ փաթթուած, են բոլո՛ր ուչացած պտուղները այգիին։

Աղջիկն ալ կը դեղնի, անուշ հմայքով մը, ինչպէս իմ դեղձը՝ կուտքի մօտ օրերուն։

* * *

Կուտը ձեռքս ծնաց։

Պարտէզին թաց հողին մէջ, կամ այգիին վերի դին, լուսաղբիւրի չուրով թրջե՛նք, հա՛. թրջե՛նք՝ու թաղենք, ինչպէս մեր գիւղին մէջ՝ սովորութիւն է։

Ա՛խ, թաղե՛նք ու պահենք այս անուշ յիչատակները, որոնք երբ բացուին չերմութեամբ, երանութեամբ ու պատկերով ջկենդանութի՛ւն պիտի տան ժամանակին, չա՛ր ժամանակին։

* * *

Հող չունիմ, գետի՛ն չունիմ։

Կուտը կը նետեմ։

Ու կ'ուլա՛մ։

Պէյրութի Հաճընցիները հաւաքուած բարեբար Պ. Փիլիպոսեանի շուրջ, նոր Հաճընցի թաղին մէջ

ԹԻՒՐՔԻՈՅ ՇՈՒՐՋ

(Շար. Ա. էջի 4րդ սիւնակէն)

ժուքիւնը անձնագրոյժ քննարկանութեան մը կ'ենթ՝ քը կը կրէ թէ ոչ հայրենապաշտ ու հայրենակարօտ դիւցազներգութեան ոարերով կը ճախանայ. իր կորսուած անհատական իրաւունքները հաւաքական իրաւունքներու պատուախնդրութեան կը ժղէ զինք թէ ոչ հայկերպութեամբ իր նոր կայքին վրայ, ժամանաւոր իրաւունքներու խտացումին կը ձանի: Թափառական գերհայը ինչ միտար է. վիպային արկածախնդիր կամ բաղդախնդիր սովորական հերոս մրն է, թէ՝ հաստատ կեանքին կառչած թէև սակայն վիպային մեծատենիլ ու մեծագործութիւնց ընդունակ միտար մը որ տիեզերքի բոլոր տարրերուն հետ իր չփումը բարեպատեհ առիթ կը նկատէ. ֆիզիքապէս դէպի ետ և սակայն հոգեպէս յառաջընթաց ոսոումի մը համար դէպի իր անցեալը, դէպի ցեղին ծագման հրաչք—հէքեաթը, արևմուտքէն արևելք վերազարձելու և իր հայրենի հողին վրայ իր սեփական հանճարին համեմատ արժէքներու հրաշազան պատումը կրկնելու:

Ո՞ր տիպարն է:

Որուն հզօր ու յաղթական ու լուսաճեպ եսին չուրջ պ՛տ է ծաղկի մեր նոր դրականութիւնը:

Այս Գեր-հայը—Արմէն— որ ժամէն դէմ առ դէմ ճանչնալով,չօշափելով հանգերձ ժարդկային բազմերանդ հոգին ու բազմաբարդ քաղաքակրթութիւնները կը գտնէ որ ընտիրներու մէջ ընտիր է արժէնական տեսլահար հոգին փափուկ և զգայուն արևելեան մեղեդիին պէս, և աշխարհներու մէջ ընտրելագոյնն է հայոց աշխարհը Հայոց Մոցն ի վեր մինչև Արարատ:

Եւ օր մը երբ դարերու անյիշատակ մշուշին մէջէն արմէնին խրոխտ գլուխը բարձրացաւ գէպի այն օրերու քիչ աստղերը, երկնային համրոյրի մը ծանրութիւնը զգաց իր հոգիին վրայ, որ պինդ պրկուած աղեղի մը լարէն փըրթած արագասոյրների մը պէս մշտանորոգ ժամանակներու սրտին արձակեց հայուն մրրկաաենչ ու լուսապայծառ հոգին:

Որքա՜ն չքեղ է անցեալի մշուշներուն ակ ձնացած հայուն արևափառ ծագման հեքեաթը:

Գրական մեր նոր սերունդը որչափով կ'ըմբռնէ ու կ'արտայայտէ մեր ծագումի խորհուրդին չափ հոյակապ այսօրուայ մեր ցեղային ողբերգութիւնը որ կ'թաւալ կուտայ մեր ցեղի վիթխարի ու մեծափառ տեսիլքին չուրջ:

Կը տեսնենք զայն վաղը:

ՄԱՆՈՒԿՆԵՐԸ

ՊԷ՞ՏՔ Է ՄԵՄԵԼ

Մանուկները պէտք չէ ծեծել, ոչ ալ անոնց ծանր պատիժներ տալ, անոնք պահել, մութ սենեակներու մէջ բանտարկել:

Մանուկը պատժելու ամենալաւ և անշնաս ձևն է զայն անողին պատկերցնել կամ զրկել իր սիրած մէկ խաղալիքէն, անուշեղէնէն և այլն:

Ի՞նչ կը մտածեն իրենք՝ մանուկները երբ կը ծեծուին: Այս մասին ամերիկեան մանկավարժական հանդէս մը հետաքրքիր փորձ մը կատարած է մանուկներուն հետևեալ չորս հարցումները ուղղելով.—

1.— Ո՞ւր մէկը ձեզ ծեծա՞ծ է:

2.— Ո՞վ է:

3.— Կ'ընդունի՞ք որ այս պատիժը լաւ է:

4.— Ձեր կարծիքով ինչպէ՞ս պէտք է պատժել մանուկ, եթէ չէք ընդունիր ծեծը կամ մարմնական տանջանքը:

Ահաւասիկ եօթը տարեկան աղջկան մը պատասխանը, զոր թերթին խմբագիրը հազարաւորներուն մէջէն ընտրած է իբրև ամենալաւը.—

1.— Ձիզ ծեծած է անգամ մը:

2.— Մայրիկս

3.— Դպրոցին մէջ մեզի կը սորվեցընեն որ պէտք չէ ծեծել կենդանիները, Ուրեմն ինչո՞ւ ծեծել մեզ փոքրիկները...

4.— Եթէ ես...

Ձեզ մայրը, ներփակ զրկելով այս պատասխանը թերթի խմբագրին, կը գրէ.—

«Պատահմամբ ձեռքս անցաւ, աղջկանս այս նամակը: Հաւանաբար ան չէ կրցեր վերջացնել, որովհետև հիւանդացաւ և այժ կը դարմանուի հիւանդանոցին մէջ: Չէք կրնար երևակայել թէ ի՜նչ մեծ ամօթ ըզգացի կարդալով փոքրիկիս վերջին տողերը: Ուրեմն պէ՞տք է որ մեր մանուկները մեզի ըսեն, թէ պէտք չէ զանոնք անասուններէն ալ վար դասել: Վստահ եմ որ հազարաւոր մայրեր պիտի մտածեն ինծի պէս:

«Շնորհակալ եմ, պրն. խմբագիր, որ ինքնաբերաբար մեր մանուկներուն դատախազը կ'ըլլաք»:

քէմալական) շարժման առաջին խմբումներն ու նուաճումները, և անմիջապէս սկսաւ երկրորդ շարք մը, Զէյթինտաղը (Զիթենեաց լեռ), Քարի Բրջի պէյի սատրագրութեամբ: Ծիրուցան նօթեր են, բայց ի՜նչքան մօտ՝ թուրք երիտասարդի սրտին ու մաքին: Դիծեր և նշմարներ, Մեծ Պատերազմի չրչանէն երբ սուրիական ճակատը, Պէյրութ և յետոյ Երուսաղէմ կը գտնուէր Քարի Բրջի, Ճէմալ փաշայի հրամանին տակ:

Ծուէրը կը չարունակուին տակաւին, բայց ինչ որ հրատարակուած է մինչև հիմա, կը մտածէ հիմնական ոճին — արդարացնել ինչ որ կատարըւեցաւ երէկ: ի վնաս ոչ-թուրքերու, և նոյն ուղղութեամբ ալ դաստիարակել նոր սերունդը, մանաւանդ հայկական պահանջներու հանդէպ:

Եւ ուշագրաւ պարագայ — գրողն ու պատմողը այլևս մէկդի դրած են եզովբոսեան կամ քօղարկեալ ձեւերը, եւ դէպքերը կը կոչեն իրենց անուններով. խնդիրներ կը պարզեն այնպէս ինչպէս ծրագրուած են: «Դրօշակ»

(Շար.) X.

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ

«ԴԻՏՈՒՄՆԵՐ ԵՒ ԴԱՏՈՒՄՆԵՐ»

Մ. ՍԵՐՈՒԵԱՆԻ

Որուն զուտ հասոյթը պիտի յատկացուի բարեգործական հաստատութիւններու:

Գինը Լիբանան եւ Սիւրիա 20 ֆր.
Արտասահման 1 Տոլար
Դիմել հեղինակին
B. P. 165 Beyrouth (Liban)

ՆՈՐԱԿԱԶՄ ՀԱՃՆՈՅ

ՀԱՅՐԵՆԱԿՑԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԿՈՉԸ ՀԱՅԸՆՑԻՆԵՐՈՒՆ

Միութի Հայրենակիցներ՝

Տառապանքի ու բռնաւորութեան արիւնոտ ճամբաներէն հիւծած տարաբաղդ Հաճընցին, հազիւ գաղթականի ցուպը ձգած, երբ կը պատրաստուէր իր յամառ ու յոյսոտ ջանքերով վերաշինել իր աւերուած բոյնը, վրայ հասաւ էհմալական անագորոյն հորդաներու արիւնկրկակ յարձակումներուն ու պատերումը ճերոս Հաճընցին, որ հակառակ անհաւասար ուժերուն, կրցաւ 9 ամիս Ֆրանսական վճռապաշտ դրօշին տակ իր պատիւն ու կրօնքը նուիրագործել իր անգուստ արիւնով:

Հայրենապուրկ Հաճընցին, Հայրենիքին սէրը իր բգեղուած կրծիքն տակ, վերջացին առաւ գաղթականի ցուպը եւ իջքրգինքը նետեց Սիւրիոյ եւ Լիբանանի ափերուն վրայ: Կրկնապէս գաղթական բռնաւ Հաճընցին, երկար ժամանակ ապրեցաւ տախտակէ խոնաւ պարագներուն տակ, նաւակեց ապրուստիւրը ցրմռուր, բայց յոյսով ապրեցաւ եւ վայրկեան մ'իսկ իր հաւատքն չի ցնցուեցաւ:

Այսօր. օնորհիւ Ամերիկաբնակ մեր ունեւոր Հաճընցիներու օգնութեան, Հաճընցի ապրա՛ծը սկսած է կամաց կամաց ոեղաւորուիլ բարեկեց օճախներու մէջ: Օգնութեան այս գործը, թէեւ երբեմն խանգարուեցաւ, եղան տարակարծութիւններ ու թիւրիմացութիւններ, բայց. այսօր, օնորհիւ Տիար Ցարութիւն փիլիպոսեանի հեռատես ու ողջախոհ կարգադրութեանց, Պէյրութի բոլոր Հաճընցիները սիրով 6 Մարս 932ին հաւաքուած Նոր Հաճընցի հոգին վրայ, միաձայնութեամբ կազմեցին նոր վարչութիւն մը հետեւեալ հայրենակիցներէ՝, Տիար՝ Մարտիրոս Մէհսճեան, Տօքթ. Դ. Գրգեաբարեան, Տօքթ. Մ. Տագհսեան, Սեթփան Զավարեան, Ասատուր Զալեան, Նիովք Տարագոճեան, Անդրանիկ Գալեան, Ի. Երկաթ. Աբիսողոմ Գույումճեան, Յովհաննէս Գէհէրճեան, եւ Սամուէլ Գրգիաբարեան: Փոխադարձ զիջողութեան եւ յարգանքի վրայ հաստատուած սոյն համերաշխութիւնը պողպատէ օղակներով զոդած է բոլոր Պէյրութաբնակ Հաճընցիները:

Մենք, ճերկայ կոչով, այս ուրախալուր աւետելով արտասահմանի մասնաւորապէս Ամերիկայի բոլոր հայրենակիցներուն, ջերմագինօրէն կը թախանձենք, որ իրենք ալ մեզի օրինակ առնելով, մոռնան անձնական ու հատուածական տեսակէտներ, զիջին իրենց սեփական համոզումներէն եւ սիրով ու եղբայրաբար համերաշխութեան սրբազան դրօշին տակ. ուրախ սրտով պիտի տեսնեն Նոր Հաճընցի մեծցնող ու բարգաւաճումը:

Ի դիմաց Նորակազմ Հաճընցի Հայրենակ. Միութ. Վարչութիւն

Ա. դպիր Ա. պեռ.
Անդրանիկ Գալեան Մ. Մ. Մհգսճեան
Ց. Գ. Նոր Հաճընցի ճիւթապէս օգնելու փափաղողները կրնան իրենց առաքումները ընել օճիութեան ճանճապահին հասցեով D. E. Eby, Rue Nahr. Beit Selim Sfeir Beyrouh (Liban)

ՀՐԱՊԱՐԱԿԱՅԻՆ ԴԱՍԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ

ԺՈՂՈՎՐԴԱՑԻՆ ՏԱՆ ՄԷՋ

Մարս 20 կիրակի կէսօրէ առաջ ժամը 10,30ին

Պիտի խօսի Տօքթ. ԽՈՍՐՈՎ ԹԻՒԹԻՒՆՃԵԱՆ ճիւթ՝

ԹԻՒՐՔ ԵՐԹԵՒԵԿԻ ՆՈՐ ՀՐԱՀԱՆԳԸ ԵՒ ՀԱՅԵՐԸ

ՄՈՒՏՔԸ ԱԶԱՏ

ԿՈՉ Ս. ԶԱՏԿԻ ԱՌԹԻԻ

Քաջալերուած նախորդ տարիներու Պատ. Ծնողներու և վարժարանիս մշակութնական յարդելի բարեկամներուն լայն առաքաձեռնութենէն՝ յայտնելով վարժարանիս պիւտճէին նեղ կացութիւնը, և քառասունէ աւելի աշակերտներու գրենական պիտոյքները և թուականէս սկսեալ անոնց կէսօրուայ ճաշը հոգալու հարկին տակ գտնուելու պարագան՝ կոչ ի՛ւղղենք Ս. Զատկի առթիւ ամենուդ Ձեր առատ նուէրները բերել Վարժարանիս, ըլլայ փոխան այցելութեան, ըլլայ նուէր անունին տակ:

Տուէք Ձեր լումաները առատօրէն չքաւոր մանուկներու դաստիարակութեան նուիրական գործին՝ փոխանակ ըմպելիներու և մէզէներու՝ եթէ կ'ուզէք ծառայել Ձեզի, Ձեր զաւակաց և Ձեր ազգին:

ՀՈԳԱԲԱՐՁՈՒԹԻՒՆ Ս. ՆՇԱՆ ԱԶԳ. ՎԱՐԺԱՐԱՆԻ

ՀԱՅ ՓՈԽԱԴԱՐՁ ՎԱՐԿԻ ԸՆԿԵՐՈՒԹ.

Ընկերութեանս ընդհանուր ժողովը իր վերջին նիստին մէջ ընտրեց իր Վարչական մարմինը հետևեալ կազմով, Պարոններ Իփէքեան Գասպար, Մինասեան Հրանդ, Լևոն Շանթ, Սրապեան Տաճատ, Սուքիասեան Խորէն, Վարժապետեան Վահրամ, և Տէր—Մելքոնեան Ծակոր:

Վարչութեան դիւանը կը կազմեն՝

Առաջնապետ՝ պրն. Գասպար Իփէքեան, Գանձապետ՝ պրն. Տաճատ Սրապեան
Առաջնդպիր՝ պրն. Հրանդ Մինասեան

Նախապատրաստական աշխատանքները աւարտած ըլլալով՝ Մարտի 10էն կը սկսին անդամական գանձումները: Թէ արդէն արձանագրուած անդամները և թէ նոր արձանագրուիլ ցանկացողները իրենց վճարումները պէտք է ընեն հետևեալ անձերուն.

1. *Գասպար Իփէքեան, իր բնակարանը, Rue Maurice Barres, Immeuble Farjallah.*
2. *Տաճատ Սրապեան, Banque de Syrie et du Grand Liban*
3. *Հրանդ Մինասեան, Bauque Francaise de Syrie*
4. *Ծակոր Տէր—Մելքոնեան, իր վաճառատունը, Rue Metran*
5. *Լեւոն Շանթ, Հայ Ճեմարան, Rue Kantari, 30*

ԱՐԵՒՄՏԱՀԱՅ ԳՐԱԳԷՏՆԵՐ

ՌՈՒԲԷՆ ՈՐԲԵՐԵԱՆ

(1874—1931)

Որբերեանի միւս քերթուածները յիշատակին ու անոր յարակից զգացումներուն նուիրուած երգեր են, որոնց գլխաւոր արժանիքը կը մնայ անկեղծութիւնը: Այդ երգերուն մէջ չի կա՛յ բոնի հիգ ու տեղ տեղ, նոյնիսկ հոգածութեան պակասը բաւական անախորժութեամբ կը զգացընէ իր ներկայութիւնը: Կրկնե՛նք անգամ մըն ալ, թէ Որբերեանի արուեստը միշտ ալ տառապած է իր ներշնչումը զսպելու դժուարութենէն:

Շատ են մեր օրերու և անցեալի այն քերթողները, որոնք ամբողջ կեա դարու ու նոյնիսկ աւելի... դերեզմանին եզերը կը սպասեն, մահը կը մտածենայ իրենց, կը չօշափէ, կը խօսի ու կը հարուածէ, և սակայն իրենք դեռ կ'ապրին: կ'ապրին՝ վասնզի կե՛ղծ է անոնց վիշտը և ողբալիօրէն ճշմի՛մ է անոնց սահմանափակ իմացականութիւնը կարենալ թափանցելու համար տիեզերական մեծ ողբերգութեան:

Այս պարագային, յաղողութիւնը խիստ անմերձենալի է և ուղիղ կը համեմատի անձնական արժանիքին հետ: Քիչեր միայն կրցած են հող ունենալ այս գետնին վրայ ու այն ալ՝ զանազան անթացուպերու օժանդակութեամբ: Իսկ մեծագոյն մասը վիժած է եղկելիօրէն, առանց նոյնիսկ կարենալ ապահովելու յիշատակի ցուցատախտակ մը:

Առաջիններէն յիշենք Ա. Իսահակեանը, որ հակառակ իր պոռացող առողջութեանն ու պողպատ դնդերներուն... 90-ական թուականներէն սկսած՝ դեռ «Հիւանդ» է: Բայց մերիկ կ'ընենք զինք, որովհետև իր ձայնը ընկալուչ է և սրտի մօտիկ:

Հապա ի՞նչ ըսել այն կարգ մը բարեմիտ ու այլապէս խեղճ մարդոց, որ դեռ կը յամառին իրենց անունին կցել տիտղոս մը՝ որուն երբեք արժանի չեն եղած: Ակնարկս անոնց է՝ որոնք «Ծարագրի Ծուշաբեր» բռնեցին, առանց միսերնուն վրայ զգալու տարագրութեան կոտաճնող ցաւը, որ ձմեռ առեն՝ ճարճատուն վառարանի մը առջև ու հանգստաւէտ թիկնաթոռի մը խորն ընկողմանած, գուրթի մասին ոտանաւորներ գրեցին, մինչդեռ նոյն պահուն իրենց դրան առջև պատառ մը հաց մուրացող հայ մայրը ստիպ անպատասխանի...

Առանց վերապահութեան, կարելի է հոս աւելցնել ի պատիւ Որբերեանի, թէ այդ տեսակէտէն ինք անգերազանցելի կը մնայ: Կատարեալ բանաստեղծի հոգի ունի Որբերեան ու իր գուրթը անսահման է: Իր քերթուածներէն կարելի է ճանչնալ իր հոգին: Եւ ինչպէս տեղ մը Զարդարեան սրամտութեամբ կը դիպչ՝ Որբերեան մօտիկն բանաստեղծ է ծնած:

Քառուղի կ'ըսէ.—

«Խնդա՛յ եւ աշխարհ էեզի հեռ պիտի խնդայ.
Լա՛ց եւ դուն միճակդ կուլաս...
Ակէ բացառութիւն կը կազմէ Որբերեան, ինք հետևողական է բոլոր դժբազդներուն, առանց ցեղի և կրօնքի խտրութեան: Անիկա հաւասարապէս կ'ողբայ Ծուչխայի աղիատանուր ջուրերուն մէջ անյետ կորոյ ոուս նաւաստիները, ինչպէս պիտի ողբար Աատանայի եղեռնին զոհ գացած իր հայ եղբայրակիցները: Անիկա արցունք ունի Բեւեռի սառնամանիքներուն մէջ մահացող երկրախոյզին համար, ինչպէս ունի Տիգրանակերտի ճամբուն վրայ կոչկճամահ հայ վարդապետի յիշատակին: Եւ վերջապէս (սի՛ տիտղոսիք) անիկա սուգը կը պահէ իր մեռնող կատուին, ինչպէս պիտի պահէր զաւկինը:

Եւ նուիրումի, համամարդկային մեծ առաքինքին մանակից ըլլալու այս ձգտումը անբաժան է իր դրականութենէն:

Ճշմարիտ բանաստեղծը այն է՝ որ իրմէն աւելի ուրիշին մասին կը մտածէ և յաճախ կ'անդրադառնայ, թէ հեռաւոր վայրերու մէջ կան իրեն պէս մարդիկ, որ կը առւայտին, կը պայքարին, կը մեռնին:

Առանձինն կանգ առնել Որբերեանի իւրաքանչիւր քերթուածին վրայ, անհարկի պիտի ըլլար ու մանաւանդ ապարդիւն, քանի որ անոնք անքակտելի եղբայրակցութեամբ մը նման են իրարու, Ծիշտ ըլլալու համար միայն կը թուեմ անոնցմէ մէկ քանին: Առաւելապէս գեղեցիկ է «Փիւղիս Ճամբան» քերթուածը, որ թէև զուրկ չէ լեզուական մանանկի թերութիւններէ, բայց որ գեղեցկօրէն կը ցայտեցնէ ներշնչումին հարազատութիւնը: «Նոր Տնակ» քերթուածով՝ Որբերեան կարծես նկարիչի կը փոխուի, տալու համար ծովեզերեայ վեմ ու խորհրդաւոր տեսարանի մը ուրուագիծները: Ծիշտ առկելի են նաև «Դեղձանիկս», «Ծաղկոցիցս», «Տնակս» քերթուածներն ալ, որոնց խորագիրները արդէն աւելի քան պերճախօս են և առիթ չեն տար իրենց մասին աւելի խօսելու:

Այս բոլորին մէջ, կատարելութեան կաղապարը միշտ ճաթած է և մեր հայկրանքը Որբերեանի հանդէպ որքան ալ ըլլայ թոյլատու և ներող՝ այնուամենայնիւ ճեղքը կայ ու կը մնայ:

Եթէ ոչ նիւթով ու արուեստով, բայց յղացումով մասնաւոր ուշադրութեան արժանի է Որբերեանի «Վարդենին» քերթուածը: Մեզի կը թուի թէ Որբերեան, թէ հայրենի բուրաստանին մէջ վարդենի մը ունի տնկած, որուն քով մէկ արշալոյս միայն մնացած է, այսինքն օր մը, և միայն մէկ անգամ ջրած է զայն, այն ալ բաժանումի ահաբեկութենէրով: Ու երբ, իր հեռաւոր աքսորավայրէն կ'խմայնայ թէ փլա՛ծ է իր տնակն ու լա՛ծ են առյաւէտ իրեն սիրելի ձայները բոլոր, թէ իր հայրենիքին վրայ իջած է սուգը հայաչնորհ ու միայն վարդենին է որ դեռ կանգուն կը մնայ, Որբերեան իրեն յատուկ յոռետեսութեամբ կը հրաւիրէ զայն ժեռնելու.—

«Ծաղիկներդ որո՞ւ ճակտին կ'ըսպասեն,
Դո՛ւն, իմ աւե՛ր հայրենիքիս վարդենին.
Ցոյս չի՛ ծագիր մութ ամպերու քառսէն
Ու հաւատքին նշոյլները՝ կը հատնին
Հոգիին մէջ գիշերին...

(9)

(Շար.)

Վ. ԽԱՉԱԿ

ԿՈՄՈՒՆԻՍՏ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԿՈՄՈՒՆԻՍՏԱԿԱՆ ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹՅԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆԱԿԱՆ ՄԱՐՄՆԻ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՑԻԱԼԻՍՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ ՈՐԳԱՆ

Տիկ. Խաչի վերադարձը

Պատմվածք

Ներքին.— Տիկին Հասմիկ Վահանի Ղազարյան, ձեր ամուսինը վաղուց վերադարձել է տուն։ Ամբողջ գիշեր նա չի քնել, անընդհատ խոսել է ձեզ հետ։ Ինչո՞ւ եք նրան այդքան տանջում։

Տիկին Ղազարյանը ժպտաց դառնությամբ։ Ինչպե՞ս բացատրել նրան, որ ինքը ոչ թե տանջում է ամուսնուն, այլ ինքն է տանջվում։ Ինչպե՞ս ասել նրան, որ ամուսնու ներկայությունը ծանր է իր համար։ Ինչպե՞ս ասել նրան, որ ամուսնու ներկայությունը ծանր է իր համար։ Ինչպե՞ս ասել նրան, որ ամուսնու ներկայությունը ծանր է իր համար։

Տիկին Ղազարյանը ժպտաց դառնությամբ։ Ինչպե՞ս բացատր

ՆԱՀԱՏԱԿ ԳՐԱԳԵՏՆԵՐՈՒ ԲԱՐԵԿԱՄՆԵՐ

Բաժանորդագրուեցէք մէր հրատարակութեանց առաջին շարքին

ԳՆԵՑԷՔ, ՍՊԱՌԵՑԷՔ, ՏԱՐԱԾԵՑԷՔ ԱՐԴԷՆ ԼՈՅՍ ՏԵՍԱԾ ՀԱՏՈՐՆԵՐԸ

1.— Արձակ էջեր ու Հէքեաթներ	— Ռուբէն Զարդարեանի	20 ֆր.
2.— Գանդուխտի կեանքէն	— Հրանդի (Մ. Կիւրճեան)	20 »
3.— Տարօնի Աչխարհ	— Մշոյ Գեղամի	30 »
4.— Աժդահական Գործը	— Գեղամ Բարսեղեանի	20 »
5.— Վիպակներ ու Պատմուածքներ	— Արփիար Արփիարեանի	20 »

Մամուլի տակ է քիւ 6ը, ուր պիտի ամփոփուին Գ. Զօհրապի հատորէ դուրս մնացած երկերը։

Բաժանորդագրութիւն.— 12 հատը 200 Ֆր., 100 Ֆր.ը կանխիկ

Դիմել.— M. BARSAMIAN, 121 Rue Mareadet, PARIS (18e) - France

ՓԱՍՏԱԲԱՆ

ԽՈՍՐՈՎ ԹԻՒԹԻՒՆՃԵԱՆ

(Տօք. իրաւագիտութեան)

ԿՍՏԱՆՁՆԷ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԴԱՏԵՐ

Ընկերակցութեամբ հանրածանօթ փաստաբան ՄԼԷՐ ԱԶԻԶ ԷԼ ՀԱՇԷՄԻ

Գրասենեակը բաց է կէսօրէ առաջ 9—12 կէսօրէ վերջ 3—6

Rue Allenby, Immeuble NESSOULI **ՀԵՌԱՀԱՇԻՆ 1—28**

ՏՕՔԹ. Հ. ԼՈՒՍԻՆԵԱՆ

(ՀԱԼԷՊ)

Նախկին բժիշկ Միջագետքի Զինուորական հիւանդանոցներու եւ մասնագէտ ներքին եւ մանկական հիւանդութիւններու

առագ, արմատական, խղճամիտ դարմանում։

Հիւանդ կ'ընդունի առէն օր ժամը 9—12 եւ 2—6 իր դարմանատան մէջ, Հալէպ Նէյալ բակ, Թրամվայի քննկերութեան կայարան, թիւ 7

Բղ. եւ Ուրբաթ օրեր աղքատաց մրի

Կարի եւ ձեւագիտութեան դասընթացք

ՏԻԿԻՆ ՏԻՐԱ ՄԱՆԿԵԱՆ

(ՎԿԱՅԵԱԼ ՓԱՐԻԶԷՆ)

Ծայրէն դերձակուհի Տիկ. Տիրա Մանկեանի ձեւագիտութեան 5րդ դասընթացքը կ'սկսի Մարտ 1ին «էֆօլ ար Թրուա Տօքհօր»ի ճիշդ դիմաց, Կուրօ փողոց։

Երեք ամսուան մէջ, ամենավերջին մեթոտներով եւ արդիական միջոցներով կը սորվեցնի ձեւագիտութեան բոլոր բաղդութիւնները եւ կ'օժանդակի Բ. Գումխուրեանին հաստատուած վկայականներով։

Համոզուելու համար անցամ մը դիմեցէք իր 66ի աւելի օրջանաւարտներուն։

ԿԱԶՄԱՏՈՒՆ

Յ. ՏԷՐ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍԵԱՆ

ՐԻՒ - ԷԼ - ԳԱՊՈՒՐԻՅԷ Թիւ 49

(Մեծ Սէրային առջեւ)

ՄԱԳԱԶԻՆ

Կաշեկազմ, Լաթակազմ և Թղթակազմ տոկուն և ճաշակաւոր ԳՈՐԾ

ԶԱՓԱՒՈՐ ԳԻՆԵՐՈՎ

Կրօնական եւ կրթական հաստատութեանց եւ գրադարաններուն համար մասնաւոր ԶՆՂԶ

ԳԱԲՐԻԷԼ Թ. ԹԷՐԶԵԱՆ

(ԵԼԵՔՏՐԱԿԱՆ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ)

Հիմնուած 1921 ին Պոլիս-Բերա

Եթէ դիւրամատչելի պայմաններով կը կատարենք ամէն կարգի ելեկտրական լոյսի գեհերումներ (Intsallation), ինչպէս նաեւ մօթէր եւ ջիճամօճներ։

Վաճառատուն կ'ունենք նաեւ բոլոր ելեկտրագործիքներու նորոգութիւններ։ Մասնաւոր ուշադրութիւն ելեկտրա-նորոգմանց։ Վաճառատուն Philips եւ Lux ելեկտր. լամբերու եւ ամէն տեսակ ելեկտրական պիտոյքներու։

Վճարման դիւրութիւններ.

Հասցէ — Վ. Ուզունեանի գրատան կից Պուռն. B. P. 491

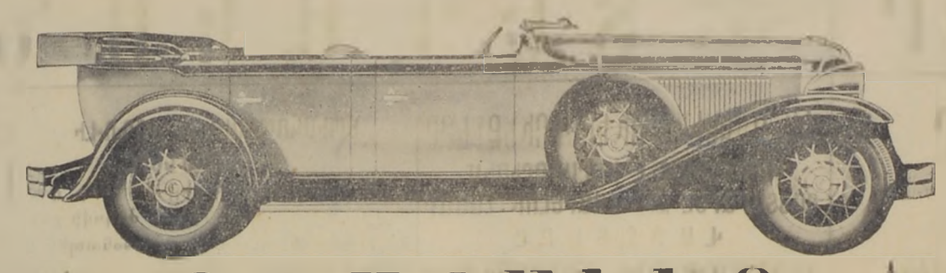

ԳՌԱՅՍԼԵՐ

աշխարհահռչակ իմիճնաշարժները որոնք 6-8 սիլինտր ունին,

ԱՄԵՆԱՏՈԿՈՒՆ ԵՒ ԳԵՂԵՑԻԿ ՄԱՐՔԱՆԵՐՆ ԵՆ ՀՐԱՊԱՐԱԿԻ ՎՐԱՑ ԵՒ

ԿԸ ՓՆՏՈՒՒԻՆ ԱՄԵՆՈՒՐԵՔ։

ԳՌԱՑՍԼԵՐ ինքնաշարժերու մասնաւոր յատկութիւններն են՝ ՏՈԿՈՒՆՈՒԹԻՒՆ, ԳԵՂԵՑԿՈՒԹԻՒ, ԶԱՓՍՈՒՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՀԱՆԴՍՏԱՒԷՏՈՒԹԻՒՆ։

Վճարման դիւրութիւններ կը տրուին.

ԳՌԱՑՍԼԵՐ ֆապրիքներու բոլոր կտորները պատրաստ կը գտնուին մեր վաճառատուներուն մէջ։

Լիբանանի, Սիւրիոյ և Իրագի բնդհանուր ներկայացուցչութիւն՝

NAAYEM MOTOR IMPORT Co. BEYROUTH B. P. 869, TÉL. 32—29

Հիւս. Սիւրիոյ ներկայացուցիչներ՝ Գ. և Մ. ԱԶԻՐԵԱՆ

Կարի եւ Ձեւագիտութեան Դասընթացք

Տիկին ՄԱՌԻ ԵՐԱՄԵԱՆ

ՎԿԱՅԵԱԼ ԴԵՐՁԱԿՈՒՀԻ

ԲԱՐԻԶԷՆ ԵՒ ՎԱՃԻՆԿԹՕՆԷՆ

Կարի եւ ձեւագիտութեան մասնագիտուհի, Տիկին Մառի Երամեան կը վերադառնայ իր արհեստանոցը, Մեծ Սէրայի դիմացը Նո. 78 ատն երկրորդ արկը։

Երեք ամսուան միջոցին կը սորվեցնէ ամենավերջին նորաձեւութեամբ, կար եւ ձեւագիտութիւն իր բոլոր բաղդութիւններով եւ արդիական միջոցներով, Droit-fils մեթոտով։ Իր աշակերտուհիները կ'օժտէ Բարիզի ակադեմիայէն Académie Daydou վկայականով։

ՍԹԱՆՏԱՐ *կօշիկներ միշտ ամենավաղ, ամենադիմացկուն, ամենատաժան եւ ամենագեղեցիկներն են.*

ԿԵԴՐՈՆԱՑԵՂԻ՝

ՆԱՃԱՐ ԵՂԲԱՑՐՆԵՐՈՒԻ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ

ՏՕՔԹ. ԼԵՒՈՆ ԵԷՆԻԿՈՄԱՇԻԱՆ

(Նախկին ջր հիմնի Պէյրութի Ամերիկ. հիւանդանոցի)

Իր նոր գործատունը կը գտնուի Ալէնպի փողոց (Նախկին Մարտիրոսեան հիմնարկութեան դիմաց, Լիբանանի Մարմնամարզական Ակումբի մօտ։

Ընդունելութեան ժամեր.—

կէսօր առաջ՝ ժամը 9—12, կէսօր վերջ 2—6։

ԶԳՈՒՇԱՐՆԵՐՈՒՆ ՄԻՇՏ ԶՐԻ։

ՏՕՔԹ. ԳԷՈՐԳ ԿԷՐԿԷՐԵԱՆ

Վկայեալ Lauréat նախկին Interne եւ այժմ մնայուն *ՄԱՄՆԱԳԷՏ* բժիշկ Թռանսպակաճ հիւանդանոցի *ԱՋԻՒ, ՓՈՒ, ԿՈՆՈՐԴ, ԱԿԱՆՋԻ և ԴԼՅՈՒ* հիւանդութիւններու բաժնի։

Հիւանդ կ'ընդունի կէսօրէ վերջ ժամը 2—6

իր գլխաւոր մէջ rue de Damas, No. 15

Հիւանդները ուղղակի հիւանդանոց կ'ընդունուին իր կողմէ տրուած մուտքի տոմսով։

Աղքատ հիւանդներու ձրի դարմանում, ամէն օր կէսօրէ առաջ ժամը 10—12, հիւանդանոցի դարմանատան մէջ։

ՏՔԹ. ՍՈԿՐԱՏ ԱԽԵՏԻՍԵԱՆ

ՎԻՐԱԲՈՅԺ - ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ

ՎԿԱՅԵԱԼ ՊԷՏՐՐԻՒԻ ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ՀԱՍԱԼՍԱՐԱՆԷՆ

Կընդունի ամէն օր բացի կիրակիէն կէսօրէ առաջ 8—12 կէսօրէ վերջ 2-6

Հասցէ՝ Capucin ներու եկեղեցիէն կից Արգարութեան պալատին եւս։

ՏՕՔԹ. Գ. ՏԱՎՈՒՏԱՐԵԱՆ

ՄԱՄՆԱԳԷՏ ՆԵՐՔԻՆ ԵՒ ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

Իր դարմանատունը հաստատած է, *ԱՄՄՈՒՐ* փողոց, Տօքթ. Եօզդաեանցի (առամնաբոյժ) դարմանատան կից.

Ընդունելութեան ժամեր՝

կէսօրէ առաջ ժամը 8—12

» վերջ » 2—6

ՏՔԹ. Բ. ԳՈՒԼԱԳԵԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ՝ ՆԵՐՔԻՆ, ՄՈՐԹԱՑԻՆ ԵՒ ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

ՎԿԱՅԵԱԼ ՓԱՐԻԶԻ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑՆԵՐԷՆ

Կը դարմանէ գիտական ամենավերջին մեթոտներով, քոճերու, սնամոխի, ադիքներու լեարդի ամէն տեսակ հիւանդութիւններ։ Հին եւ նոր գետամիզութիւնը իր բոլոր բաղդութիւններով, ինչպէս նաեւ Թռանկախտ եւ մորթային հիւանդութիւններ։

Արագ, արմատական եւ բարեխիղճ դարմանում։

Հիւանդ կ'ընդունի ամէն օր, բացի կիրակիէ, իր նախկին դարմանատան մէջ. ժամը 8—12 եւ 2—6ու մասնաւոր ժամադրութեամբ։

Երեքշաբթի օրերը, ժամը 2—5 վկայեալ ԱՂՔԱՏՆԵՐՈՒ ՁՐԻ

Ժօրժ Հասեհս փողոց, թիւ 8

Տոկուն շինուածք Վայելուչ տեսք Հնչուն եւ բնական ձայն Ահա յատկանիշները՝

ՈՐՈՆՑՄԱՄԲ ԿԸ ՁԱՏՈՐՈՇՒԻՆ

ԱՓՕԼԼՕ ՖՕՆՕՆԵՐԸ

Հրապարակի վրայ գրտնուող բոլոր մարքանեռու հետ կը մրցին Աբօլլօ ֆօնօնները։ Մանաւանդ վերջին նոր մօտէլները, որոնք հասած են արդէն, անգերազանցելի են իրենց տոկունութեամբ, վայելչութեամբ և ժամչելի գիներով։

APOLLO GRAMOPHONE Co. Ltd

(of London)

ԱՓՕԼԼՕ ՖՕՆՕՆԵՐՈՒ ԹԱՓԱՒՈՐԸ !!!

Կաւարեալ համոզում գոյացնելու համար անցամ մը այցելեցէք

MAISON APOLLO, Rue de la Poste, BEYROUTH

Փարդոպիճ եւ ֆօնօսլ ամէն ձեւի, ասվիճլի ծրակ եւ առանձնութիւններ դիւրամատչելի գին, վճարումի դիւրութիւն։

Ընդհ. ներկայացուցիչ՝ Սիւրիոյ, Պաղեստինի, Անդրյորդանանի, Միջագետքի եւ կպ. Բոսի.— ԳՈՒՐԳԷՆ ՍԻՆԱՆԵԱՆ

KOURKEN SINANIAN, Boîte Postale 642, BEYROUTH (Syrie)

ՕԳՆԷ ԴՈՒՆ ՔԵԶԻ ԵՒ ԱՍՏՂԸ ՔԱՕՏ ՊԻՏԻ ՕԳՆԷ

ԸՆՏԱՆԻՔԻ ԱՍՏՂԸ

(L'ETOILE du FOYER)

Առեւտրական և երկրագործական ժողովրդային վարկի հաստատութիւն

Անանուն ընկերութիւն.— դրամագլուխ՝ 3,000,000 ֆրնք.

որ կրնայ 3.000,000,000 ֆրնք.ի բարձրացուիլ վարչական խորհուրդի պարզ որոշումովը։

Կեդրոնատեղի.— 137 Boulevard Sebastopol - Paris

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ Աբեւեանի պետութեանց Սալոյ Օքէյի օճիք՝ Պուռն, Պէյրութ

ԵԼԵՒՄՏԱԿԱՆ ՃԻՒՂ

Աւանդի պարմանագրութիւնի

ՕԺԻՏ

Երաշխաւորեալ տոկոս 6%։ Ասկէ զատ մասնակցութիւն ընկերութեան չահերուն։

ԿԱԼՈՒԱԾԱԿԱՆ ՃԻՒՂ

ՎԱՐԿԵՐՈՒ ԲԱՑՈՒՄ

Կալուածի վրայ փոխատուութիւնք՝

վճարելի 10—15—20 տարիէն. որոշուած պայմաններուն առջեւ ուզողը կրնայ վճարել։

ԸՆՏԱՆԻՔԻՆ ԱՍՏՂԸ ընկերութիւնը ներկայիս 75,000է աւելի անդամ ունի։ Մինչեւ 1 Ապրիլ 1931 Ընտանիքին Աստղը 135 միլիոն փոխ տուած է, գրաւով 500 միլիոնէ աւելի արժէք ունեցող անշարժ կալուածներու վրայ։

Ամէն թղթակցութիւն ուղղել՝ B.P. 821, Beyrouth

11. Առանց հրամանի ո և է տեղ չերթալ։

12. Պիտի ներկայանան անանկ պայմաններ՝ ուր չատ ժամանակ ձեր ռադմաթներէն ու պաշարները դուք պիտի չուկէք և փոխադրէք որոշեալ պահեստները. չատ անգամ ալ պիտի պատահի որ, ձեր հացն ու կերակուրը դուք պիտի եփէք և ձեր լաթերը դուք պիտի լուաք։ Այս ամենը պէտք է ընէք անթրտունչ։

13. Ժողովուրդին հետ սիրով և քաղցրութեամբ պիտի վարուիք։ Եթէ ժողովուրդէն անհատ մը ձեզի վիրաւորական խօսք ըսաւ, իրաւունք չունիք ձեռք բարձրացնելու, կարող էք ձեր պետերուն բողոքել, և անոնք հարկ եղածը կը կարգադրեն։ Փոխադարձաբար ժողովուրդն ալ իրաւունք չունի զինուորին վրայ ձեռք բարձրացնելու, կարող է բողոքել զինուորի պետէ, ուն և անոնք հարկ եղած պատիժը կուտան։

14. Առանց բանաւոր պատճառի խուժքէն հեռանալու իրաւունք չունիք, եթէ Զինուորական Մորհուրդը չարդեց ձեր պատճառները, ապահով միջոց ցոյց տալով՝ ձեր ուղած տեղը կը զրկէ ձեզ. իսկ եթէ պատերազմական գրութեան մէջ էք, ձեր հեռանալու պատճառները ո՛րքան ալ չարդելի ըլլան, հեռանալու իրաւունք չունիք. եթէ հեռանաք, գործը գաւաճանած կ'ըլլաք։

15. Առանց խմբապետի հաւանութեան՝ անհատապէս թղթակցելու իրաւունք չունիք։ Ասոր պատճառն այն է, որ նախ գաղտնիքներ կրնան երեւան ելնել և երկրորդ՝ կարող է նամակը բռնուիլ և անկէ ահագին վտանգ չառաջ գալ։ Ուստի պէտք է խմբապետին հարցնէք. եթէ նամակը անվտանգ է և գործին չի վերաբերիր՝ խմբապետը պարտական է ինքն ուղարկել. իսկ եթէ անչարժար է չի ղրկեր։

16. Կերակուրի և հագուստի համար խոստացուած չափ ժամանակ ձեր ռադմաթներէն ու պաշարները դուք պիտի չուկէք և փոխադրէք որոշեալ պահեստները. չատ անգամ ալ պիտի պատահի որ, ձեր հացն ու կերակուրը դուք պիտի եփէք և ձեր լաթերը դուք պիտի լուաք։ Այս ամենը պէտք է ընէք անթրտունչ։

13. Ժողովուրդին հետ սիրով և քաղցրութեամբ պիտի վարուիք։ Եթէ ժողովուրդէն անհատ մը ձեզի վիրաւորական խօսք ըսաւ, իրաւունք չունիք ձեռք բարձրացնելու, կարող էք ձեր պետերուն բողոքել, և անոնք հարկ եղածը կը կարգադրեն։ Փոխադարձաբար ժողովուրդն ալ իրաւունք չունի զինուորին վրայ ձեռք բարձրացնելու, կարող է բողոքել զինուորի պետէ, ուն և անոնք հարկ եղած պատիժը կուտան։

14. Առանց բանաւոր պատճառի խուժքէն հեռանալու իրաւունք չունիք, եթէ Զինուորական Մորհուրդը չարդեց ձեր պատճառները, ապահով միջոց ցոյց տալով՝ ձեր ուղած տեղը կը ղրկէ ձեզ. իսկ եթէ պատերազմական գրութեան մէջ էք, ձեր հեռանալու պատճառները ո՛րքան ալ չարդելի ըլլան, հեռանալու իրաւունք չունիք. եթէ հեռանաք, գործը գաւաճանած կ'ըլլաք։

15. Առանց խմբապետի հաւանութեան՝ անհատապէս թղթակցելու իրաւունք չունիք։ Ասոր պատճառն այն է, որ նախ գաղտնիքներ կրնան երեւան ելնել և երկրորդ՝ կարող է նամակը բռնուիլ և անկէ ահագին վտանգ չառաջ գալ։ Ուստի պէտք է խմբապետին հարցնէք. եթէ նամակը անվտանգ է և գործին չի վերաբերիր՝ խմբապետը պարտական է ինքն ուղարկել. իսկ եթէ անչարժար է չի ղրկեր։

16. Կերակուրի և հագուստի համար խոստացուած չափ ժամանակ ձեր ռադմաթներէն ու պաշարները դուք պիտի չուկէք և փոխադրէք որոշեալ պահեստները. չատ անգամ ալ պիտի պատահի որ, ձեր հացն ու կերակուրը դուք պիտի եփէք և ձեր լաթերը դուք պիտի լուաք։ Այս ամենը պէտք է ընէք անթրտունչ։

17. Ձեր բարեկամներէն կամ տուներէն ինչ որ ընծայ ստանաք, պէտք է յանձնէք ձեր խմբապետին, որ տեսնելով թէ ձեզմէ որո՞նք պէտք ունին կամ որո՞նց չարժար է անոնց կուտայ։

18. Ձեր հագուստի կամ ուտելիքի մասին խոստացուած պիտի չ'ըլլաք։ Մեր ամենակարեւոր պիտոյքներն են՝ փամփուշտ, վառօդ, գնդակ, կապարիլ, պահեստի պայտր, փամփուշտ լեցնելու գործիքներ, ռատնամանները, գուլպայ։ Բայց ձեր զոպրականներէն ուտելիքը ամէն ժամանակ պակաս չընէք։ Ուտելիքին հաւասար պէտք է նայիք։ Անոր մէջ ալ եթէ ունենաք բաժնելու էք։ Իսկ կերակուր կերած ժամանակ, բոլոր զինուրները սասնեակ-սասնեակ պիտի նստին և սասնապետներն ալ իրենց սասնեակներուն հետ։ Ցասնապետները կերակուրի ժամանակ՝ առանձին պէտք չէ որ նստին։

19. Պէլիճ ըմպելի արգիլուած է խուժքերուն, հետեւաբար պէտք չէ երբէք գործածեն։ Եղեր է ժամանակ, որ Գողովուրդը խմցուցեր է թղայոց, իսկ միւս կողմէն ալ ժանիքը ժամներ է կառավարութեան։

ՅՈՐԴՈՐՆԵՐ.— Զինուո՛րներ, չի կարծեք թէ խմբապետութեան մէջ մեծ փառք մը կայ։ Ընդհակառակը՝ խմբապետը խումբին ծառան է և բոլոր ժամհոգութիւնը իր վրայ ծանրացած է. զինուորներուն կեանքի ապահովութիւնը, գործերու մէջ ունենալիք հեռատեսութիւն, կառավարութեան ընելիք գաւերը նախատեսելը, ժողովուրդը զինելու խնդիրը, զինուորներու պիտոյքները, կուիներու մէջ ունենալիք քաջութիւնը, քիչ շատ ալով կամ ակնեւին շատ չի տա-

պիտի չընէք, ամէն մարդ մտածելու է հատարակութեան դրութիւնն վրայ և չտալութեամբ ծախսելու չէ։

17. Ձեր բարեկամներէն կամ տուներէն ինչ որ ընծայ ստանաք, պէտք է յանձնէք ձեր խմբապետին, որ տեսնելով թէ ձեզմէ որո՞նք պէտք ունին կամ որո՞նց չարժար է անոնց կուտայ։

18. Ձեր հագուստի կամ ուտելիքի մասին խոստացուած պիտի չ'ըլլաք։ Մեր ամենակարեւոր պիտոյքներն են՝ փամփուշտ, վառօդ, գնդակ, կապարիլ, պահեստի պայտր, փամփուշտ լեցնելու գործիքներ, ռատնամանները, գուլպայ։ Բայց ձեր զոպրականներէն ուտելիքը ամէն ժամանակ պակաս չընէք։ Ուտելիքին հաւասար պէտք է նայիք։ Անոր մէջ ալ եթէ ունենաք բաժնելու էք։ Իսկ կերակուր կերած ժամանակ, բոլոր զինուրները սասնեակ-սասնեակ պիտի նստին և սասնապետներն ալ իրենց սասնեակներուն հետ։ Ցասնապետները կերակուրի ժամանակ՝ առանձին պէտք չէ որ նստին։

19. Պէլիճ ըմպելի արգիլուած է խուժքերուն, հետեւաբար պէտք չէ երբէք գործածեն։ Եղեր է ժամանակ, որ Գողովուրդը խմցուցեր է թղայոց, իսկ միւս կողմէն ալ ժանիքը ժամներ է կառավարութեան։

ՅՈՐԴՈՐՆԵՐ.— Զինուո՛րներ, չի կարծեք թէ խմբապետութեան մէջ մեծ փառք մը կայ։ Ընդհակառակը՝ խմբապետը խումբին ծառան է և բոլոր ժամհոգութիւնը իր վրայ ծանրացած է. զինուորներուն կեանքի ապահովութիւնը, գործերու մէջ ունենալիք հեռատեսութիւն, կառավարութեան ընելիք գաւերը նախատեսելը, ժողովուրդը զինելու խնդիրը, զինուորներու պիտոյքները, կուիներու մէջ ունենալիք քաջութիւնը, քիչ շատ ալով կամ ակնեւին շատ չի տա-

AZTAG
JOURNAL QUOTIDIEN ARMÉN.
B. P. 587
BEYROUTH, Liban
Directeur - Propriétaire
HAIG BALIAN

ԳԻՆԵՐԸ
ՄԻՒՐԻԱ տար. 550, վեցամսեայ 300 ս. Դ.
ԱՐՏԱՀԱՄՆ. տարի. 7, վեցամսեայ 4 օսլար

ԱԶԴԱԿ

ՕՐԱԹԵՐԹ
ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԳԻՏԱԿԱՆ

ازتـــاك
جريدة سياسية ادبية اقتصادية عمة

ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ ՄԱՐՏ 1932 — 22 — ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 2.50 Ս. Դ.

Հ. ՏԱՐԻ | Ամեն առաքում պէտք է ըլլայ բերքիս ցօրեկին հասցէին | Տնօրէն — Խմբագիր ՀԱՅԿ ՊԱԼԵԱՆ | Չհրատարակուած ձեռագիրները չեն վերադարձուիր | Թիւ 16 (593)

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

ԾՈՎԷ ԾՈՎ

Բ.

Գրած էինք որ մխիթարական լլլալէ շատ հեռու է մեր ազգային կեանքը։ Բազմազան ցաւեր կը կրծեն մեր հանգիստն ու երջանկութիւնը՝ ներսէն թէ դուրսէն։ Այս կացութեան առջև պատասխանատուներ փնտռելու փորձը, վերջը դարմանելու չի ծառայեր, ընդհակառակը աւելի կը խորացնէ զայն և կը զարձնէ բոլորովին անդարմանելի։ Կ'ուզենք խօսիլ այսօր կամ վաղը կատարուելիք անմիջական գործի և ձեռնարկներու մասին, որոնք կրնան առնուազն մեղմել կացութեան ճակատագրականութիւնը։

Դժբաղդաբար, սովորութիւն են ըրած մեր ընկերները, ծովի միւս ափին կանգնած, տարին քանի մը անգամ դիտողութիւններ արձանագրելու և Սիբրիհայ կեանքը ղեկավարելու փորձեր կընեն։ Ոչ քանի մը լաւատես խմբագրականները կրնան փոխել ստեղծուած դրութիւնը և ոչ ալ Փարիզէն ղրկուած հրահանգները կրնան վերացնել յառաջ եկած բարդութիւնները և թիւրիմացութիւնները։ Որքան դժուար է Սիբրիայէն դիտել ծայրագոյն Արևելքը և պատկերացնել յըստակօրէն հոն կատարուած անձուղարձերը, այնչափ դժուար է Փարիզ ձևալով պատկերացնել Սիբրիոյ ներքին կեանքը և մեր ժողովուրդի ապրումները։ Հայ Խմբագիրը Սիբրիհայութեան մասին արտայայտուելէ առաջ, պէտք է յիշէ այս գաղութը ներկայացնող 120,000 հայութեան բաղադրութիւնը, անոնց ընկերային ու մտային մակարդակը, միջավայրի թողած ազդեցութիւնը անոնց վրայ, և վերջապէս անոնց այսօրուան հայրենիքին ընդհանուր կացութիւնը։

Եւ այդ բոլորը գիտնալէ վերջ, Հայ Խմբագիրը երբեք պիտի չի փորձուէր քննադատելու ոչ Սիբրիհայ մտաւորականութիւնը և ոչ ալ մամուլը։

Ճիշդը ըսելով մեր գաղութը շատ է ցաւած Փարիզէն։ Այնքան չարագուշակ ազէտներ կը սաւառնին մեր հորիզոններուն վրայ և պահ մը նոյն իսկ կ'սպառնան վտանգել սիբրիհայութեան ֆիզիքական գոյութիւնը, դաւեր և դաւադրութիւններ կը սարքուին դրացի սահմաններու մէջ՝ ուղղուած մեր ժողովուրդին։ Նիհարներ կը ճօճին մեր գլխին, սակայն Փարիզ կը մնայ անհոգ ու անտարբեր։ Ազգին դեկավարութեան անունով խօսող և չքեղ սալօններու մէջ իրենք զիրենք հայութեան ներկայացուցիչը անուանող մեծ ու պզտիկ բոլոր մտաւորականներն ու լոլիները, իրենց հանգիստի երկարատև պահերուն արդեօ՞ք կը մտածեն թէ՝ ի՞նչ է գարմանը ստեղծուած կացութեան։ կը խորհի՞ն վայրկեան մը թէ՝ իրենք ալ պարտականութիւններ ունին հանդէպ Սիբրիհայութեան, որուն գոյութեան դէմ այնքան հրէշային մեքենայութիւններ կը լարէ մեր դարաւոր և դաւադիր թշնամին։

Փարի՞զ... ա՜հ, գիտենք թէ՝ որքան անհետաքրքիր է ան գաղութներու կեանքով։ Հակառակ անոր որ հայ քաղաքական մտքի կեդրոնը ըլլալէ զատ, հայկական դրամագլուխի կեդրոնն ալ կը գտնուի հոն, սակայն հայութիւնը իր ստուար զանգուածներով պէտք եղածին պէս չօգտուիր անկէ։ Հայկական բարեսիրական միակ հաստատութիւնը՝ Բարեգործականն անգամ շատ աննշան օժանդակութիւն մը մատուցած է Սիբրիհայ հոծ բազմութեան։ Տեղաւորման և կրթական աշխատանքներու անոր ունեցած մասնակցութիւնը հաւասար է զերոյի, մանաւանդ այս վերջին կարևոր և կենսական գործին նպաստած է հազիւ Սիբրիհայութենէն իր գանձած գումարի համեմատութեամբ։ Եւ այսօր, եթէ ստոյգ են եղած տարաձայնութիւնները, Բարեգործականի կեդրոնական վարչութիւնը որոշած է աւելի կրճատել Սիբրիհայութեան համար տրամադրած իր նպաստները։

Թողունք սակայն այդ պալարոտ վէրքը այս անգամ։ Շատ ենք զբաղուած և գրած այդ մասին և միշտ ձնացած անպատասխան։ Մեր խօսքը ուղղենք քաղաքական պետերու և ազգային պատասխանատու հիմնարկութիւններու։

Ի՞նչ են ըրած անոնք այս վերջին քրքական արշաւներու առթիւ։ Իրենց վրայ զանազան տիտղոսներ կրող այդ հիմնարկութիւնները մտածա՞ծ են երբեք սպառնացող վտանգի ահեղութեան և իրենց ընելիքներու մասին։ Տարին առնուազն քանի մը անգամ բեմերէն իրենք զլրենք ազգային այս կամ այն պատասխանատու հաստատութեան լիազօրը ներկայացնող առաքեալները երբ և իցէ զգացա՞ծ են տիրող ծանր կացութիւնը։

Դժբաղդաբար այս բոլոր հարցերու պատասխանները ժխտական են։ Մեր քաղաքական-յեղափոխական կեդրոնները ոչ հոս, տեղւոյն վրայ միջոցներ և պատրաստութիւններ տեսած են դիմագրաւելու համար այդ վտանգները և ոչ ալ դիւանագիտական ճանապարհով փորձած առաքը առնել այդ սպառնալիքներուն։

Շատ իրաւացիօրէն դիտել կուտար մեր աշխատակիցը՝ Շահարունի, Ազգերու Դաշնակցութեան ժօտ կատարուելիք դիմումի անհրաժեշտութեան ժամին։ Մեր աշխատակիցը յուսահատ Փարիզի թմրութենէն և անտարբերութենէն, դառնօրէն ուրիշ տեղ կը փնտռէր այդ ձեռնարկի հեղինակութիւնը։

Բայց, ո՞վ պիտի կատարէ նման դիմում մը և որո՞ւ անունով։ կրնա՞յ նման դիմում մը նպաստաւոր արդիւնք յառաջացնել։ Ազգերու Դաշնակցութիւնը իրաւասութիւններ ունի՞ հայկական հարցով զբաղուելու։

Կ'արժէ որ առանձին խմբագրականով մը քննութեան ենթարկենք այս պարագաները։

ՄԵՐ ԳՐԱԿԱՆ ՆՈՐ ՍԵՐՈՒՆԴԸ

Բ.

Հայութիւնը՝ արմէնները, երկու հզօր, ըստ երևոյթին հակամէտ, ազգ կայն ըստ էութեան ներգաչնակ ու զուգահեռ տիպարներ կ'արտայայտէ։ Արարատեան տիպարը և Միջերկրականեան տիպարը։ Այս զուգահեռ, փոխադարձաբար լրացուցիչ տիպարներէն ա՛ռաջինը՝ Արարատեան, իր պատմական հողին վրայ, իր հոգեբիպարի (Արարատի) դէմ յանդիման կանգնած է վիթխարի տեսլականութեամբ և հոգիին մէջ անհուն սարսուռով և տենդով. ուսումնական լայն հոգիին մէջ անհուն սարսուռով և տիեզերքը դիտելով։ սրբազան կիրքով ուսական ընդարձակածաւալ երկինքի տակ իր բնութեան դաժանութիւններէն եղունգներով խլուած բոյնը կը կերտէ։ Ինչպէս 3րդ 4րդ դարուն քրիստոնէութեան օրերուն, Լուսաւորչի ձեռքով մեր խորհրդաւոր ատամուածատուները — մեհեաններ, կոատուններ կը քանդէր ի խնգիր նոր կրօնի, այսօր 20րդ դարուն նոյն խռովայոյզ արժէքները հինը կը քանդեն, նորը չհիմնելու անձկութեամբ։ Հայոց ժողովուրդի Արարատեան տիպարները բազմութեամբ բարձրացած են բեմը և այն տեղ ալ ապա խռովիչ, սարսռուտ գործողութիւն մը կը կատարուի. որ հայուն մէջ անհունական հոգին հանդէս կը բերէ քաղաղական ու չինարարական անհուն եւ անսպառ թափ մը։

Ասդին Միջերկրականեան — Տաւրոսեան տիպարը — աւելի պարզ, աւելի վճիտ հոգիով (որովհետև զերծ է ուսական մռայլ հոգիի անդրադարձումէն), իր պատմական հայրենիքէն, ազգի նահանջած հողէն [illegible] սփիւռս աշխարհի. իր ցեղային ցաւն ու զոյումն տիեզերայնօրէն կը մեծցնէ. և յոյսերն չրջանը լրացուցած, հրկունքի գալարուն ցաւին ժամնուած, հառաչհև կը փնտռէ մտուր ծնանելու համար։ Անկարող մտուրը գտնելու, ճանկռուած երկու ցաւէն, սեղմուած, ճնշուած, կայանաւոր ու կայկանդուած ֆիզիքապէս ու հոգեպէս ճակատը ծածկուած է բիւրաւոր ակոսներով, սարսափելի ցաւտմ ունի։

Ան՝ ցորենի ոսկեհատներու պէս նետուած արևելեան, հարաւային կողմի աշխարհի, ցեղերու, ազգերու, տարբեր տարբեր քաղաքակրթութիւններու մէջ, անհո՜ւն բազմութեանց մէջ, տրամօրէն միևնոյն է, խորհրդաւոր կերպով լուռ եւ երկիւղալիօրէն դաժան-սպառնական։ Ինչեր կ'անցնին անոր հոգիէն, ինչ մրրիկներ կը ծեծեն անոր ուղեղը, անյայտ է։ Այս մեծ անյայտը կը պահէ չքեղ անակնկալ մը։ Իր խռովանքը աշխարհին և իր հոգիէն բաժնուած կէսին (Արարատ) դէմ, անոր լանջին տակ չպիտի՞ արգասաւորէ յաւերժակապրումը Միջերկրականի հոյակերտած նոր արմէններու կատաղի հայրենապաշտութիւնը։

Այսինքն՝ թափառական մէն մի արմէնի անձնական տառապը իբրև անպարփակ մեծութիւն այթքելով հրաբուխի պէս մնացած բոլորին չպիտի՞ ապ հրեղէն ու յափչտակիչ երազ մը, որուն չուրջ ցրուած հայութեան թիւը սեծաթռիչք քանակի և քանակը անկորնչելի որակի փոխուէր։

Միջերկրականի հարաւն թէ հիւսիսը, լայնութեան կամ երկայնութեան սա կամ այն աստիճանի տակ մեզի ծանօթ կամ անծանօթ արևներու ազդեցութեամբ, գանգրահեր և սևաչուի արմէններ կը հասունանան, որոնց եսերը զարգանան արագութեամբ և արգասիքութեամբ. ու երբ ժամկէտը հասնի այդ եսը պիտի բախի տիեզերական եսին և ուժգին աղաղակ մը պիտի բարձրանայ, այդ ցեղին ձայնը այնքան հզօր պիտի ըլլայ որ պիտի լսեն «մեհեանները, աղյերը և ծնելիքները»։

Այնուհետև արմէնները ոչ թափառական պիտի ըլլան և ո՛չ ալ սակաւաթիւ, անոնք համախմբուած պիտի ըլլան և խիտ անտառի կաղնիներուն պէս և իւրաքանչիւր վերադարձող արմէնի իր անցած տեսած տեղերէն բոյր, թոյր մը, հանճարի հունտ մը, մեքենայ մը, կանթեղ մը աւելի պիտի բերեն մեր հողերու արպասաւոր հողերու յարութեան համար։

Բնութենէն առատօրէն օժտուած մեր ցեղը, բնութեան օրէնքներուն հակառակ և բռնակալ պատճառներու չնորհիւ, երկու հաւասարժէք մեծութիւններու բաժնուած է. որոնց մէջ ի յայտ եկած տիպարները ֆիզիքապէս հեռացած են իրարմէ, հոգեպէս տարբերութիւններ ունին, վախճանակէտի տեսակէտէն երկուքին ալ հեռանկարը մէկ է. արորուած մեր ցեղը հրաշալի ընկերային ու մարդկային ընդունակութիւններ ունի, որոնց արհամարհուած և ի-նահարուած են — արհամարհանքին հակառակ՝ պէտք է որ մերձաւոր արեւելքի խորհրդաւոր և առաքելատիպ ուժը՝ արմէնիզմը՝ ապրի ու վերապրի։

Դիտեցէք ձեր չուրջը, չէ՞ք տեսներ դժգոհութեան յարաճուն ալիքը որ բնկճած է մեր ցեղը։ և անոր հոգիին մէջ ողբերգութիւն մը կը բեմադրէ։ եւ հպարտ արմէններուն վիրաւոր արժանապատուութիւնը (անհայրենիքութիւն) հատուցում կը պահանջէ։ Կարելի՞ է աւելի չքեղ, աւելի ճնայուն գեղարուեստական գործ արտադրել քան մեր ցեղի այս հոգեղէն մրրկուած ապրումի չուրջ ստեղծուելիք գործը։

Հայ ցեղը երևակայեցէք պահ մը մէկ հատիկ անձնաւորութիւն, որ ժօտուած է ստեղծագործելու արտակարգ տաղանդով։ Հանճարեղ քանդակագործ մը։ Որ աարիներով ու տարիներով յափշտակուած է գլուխ-գործոցով մը, որ դէմքը և հոգին լոալուորած է չքնաղ երազով մը։ Մտած է աշխարհին գիմաց և իր վառ երազը ձգրտուած տարտարոսներուն պահուն առասպելական հրէշ մը, ջարդուփշուր կ'ընէ մարմարը, կը խլէ անոր ձեռքէն ան-գործող մուրճը և կը չարդէ դիպահար արուեստագէտը իր սեփական քրտինքով չինուած արհեստանոցէն։ Եւ այսպէս հազար փորձ և ամէն անգամուն ալ չնոյն չաղէտը, նոյն արգելքը։ Արուեստագէտը իր հսկայ երազը անհուն հոգիին մէջ, չհէքեաթի հերոսի մը պէս պարտաւորուած է չափչփել մեր մոլորակը, անցնիլ հսկայ և բազմադրոխ պողոտաներու մէջէն միայնակ ու լուռ, հայուն իր երազի գեղեցկութեամբ — բոլոր դժուարութիւնները, արգելքները չղմաները առաջուր կոխ-կրտելով կը փնտռէ իր քանդուած արեւամանոցը, լքուած մուրճը և անմահ մահկանացուի յամառութեամբ ու վճռականութիւնով կ'ուզէ թէկուզ թէ իր արիւնով իր մտածումը պատկերել սպիտակ մարմարին վրայ։

Արուեստագէտին ուխտը և երդումը զերբնական ուժ ունի։

Մեր նոր գրական սերունդը չայն մարդկային և չաւէրժօրէն գեղեցիկ գործեր կրնայ արտադրել մեր ցեղի հոգեկան առւայտանքէն։ Անոր մարմնական տուայտանքը միջակութիւններ եւ գրական թշուառութիւններ ծնաւ, ասկէ ահաբեկ նորերը անոր մարմնական ցաւին կռնակ դարձուցին. արդէն ոչ ոք չփորձեց մեր բեղուն ցեղի հոգեկան անձայր ողբերգութենէն ներս մտնել, ու զայն փոթորկող ցաւերը մեզի տալ իբրև ընթերցանութեան ու փիլիսոփայութեան նիւթ։

Համաձայն ենք նորերու հետ, որ չխօսինք այ մեր մարմնական ցաւի եւ արցունքի վրայ, համաձայն ենք ու կը յայտարարենք որ մեր ժողովուրդի հոգեկան գեղեցիկ ու նուիրական ցաւը արդիւնքը իր մարմնի վրայ կրած վէրքերուն, ընդհակառակը՝ մեր ժողովուրդին բոլոր վէրքերը իր հոգեկան ժողովրդային ցաւին արդիւնք են։

Ի՞նչ է պատճառը, որ այս բոլոր մարմնները արհամարհքէն փոխադրուած են Տաւրոսէն Արարատ — և բազմաթիւ դարերէ ի վեր կը խլրտին ու կ'եփին եռացող կաթսայի մը պէս և անընդհատ կը չինեն, չամառօրէն կը չինեն — ուրիշները կը քանդեն իրենք կը չինեն։

Ի՞նչ է պատճառը որ այնքան դիւրութեամբ կ'իւրացնեն նոր, համամարդկային գաղափարներ, և ողջակէզ կը դառնան իրենց գաղափարներուն համար։

ԹԻՒՐՔԻՈՅ ՇՈՒՐՋ

Ահա ձէվայ փաշան, սուրիական ճակատի հրամանատարը, թունդ իսլամ և կոտրող-թափող տիպար մը, որ, երբ կը տեսնէ թէ Եւրոպայի, մանաւանդ Վերլիինի և Վիեննայի օհօնականները ահագին հարայ—հրոց կը բարձրացնեն Գաղեսթինի հրեաներու տաժանելի կացութեան, տարագրութեան վտանգին առթիւ, կը կանչէ երուսաղէմի հրեայ երեւելիները, կ'ազդարարէ։

—«Երկուքէն մէկը.— կ'ս ձեզ հայերուն պէս կը տարագրեմ։ Ձեր տուները, այգիները, պարտէզները ձգելով ուղղակի դաշտ կերթաք։ Եւ կամ, ձեր տուներուն, այգիներուն և պարտէզներուն վրայ ձեզմէ պահապաններ կը նշանակեմ և անոնց հրամանին տակ ոստիկան և զինուոր կը դնեմ։ Մէկ նահրիղի ձեռք զարնողը կը կախեմ, ձեզ ալ կառախուժերով կը ղրկեմ։ Միայն թէ, այս երկրորդ ձևով չարժելու համար, վաղ առտու պէտք է լռեցնել Վիեննայի և Վերլիինի թերթերը։

«Հրեաները բանակավայրի հեռագրական կայանը գացին, և երկու տողով լռեցուցին ոչ միայն Վիեննան ու Վերլինը, այլ և Լոնտոնն ու Փարիզը»։ (Ֆալիհ Բրգգի, «Մխլիէյթ», 16 Փետ.)։

Ահա նոյն ինքն Ֆալիհ Բրգգի, որ նկարագրելով Խալիէք Էթիպ հանըմի՞ն չանսատակ Պէհէտտին Շաքիրի տիպարները, անցողակի կը սահեցնէ կարճ բայց խօսուն դրուագներ։

—«... Այդ չրջանին Խալիէք Էթիպ հանըմ կառավարութեան հայկական քաղաքականութիւնը քննադատող Ջէմ-Նի մը անձերոյ (ստորագծումը մերն է) «... Աւտանայէն անդին կայսրանի մը մէջ մեր բաժնեկը (քոնփարթիման) մնաց լուսահոգի Պէհա Շաքիր։ Անոր ներկայացուցի Խալիէք Էթիպ հանըմը։ Մինչև այդ օրը հանըմը Պէհա Շաքիրի անունը և կարեւորութիւնը գիտէր, բայց տեղեակ չէր հայկական քաղաքականութեան մէջ անոր կատարած դերին։ Իսկ Պէհա Շաքիր՝ մինչև այդ օրը միտքէն իսկ չէր անցներ թէ հայրենասէր բայց իրեն պէս չմտածող մէկու մը պիտի հանդիպի։ Երկար վիճաբանութիւններէ յետոյ, Պէհա Շաքիր կառախուժքէն իջաւ, իսկ Խալիէք Էթիպ դիս վար գնելով, բաւ։

«— Առանց գիտնալու մարդասպանի մը ձեռքը սեղմել՝ տուիք ինձի։

«Մինչ վարը Պէհա Շաքիր ականջիս ծանելով, կըսէ։

«— Քեզի պէս նորահաս արժէքաւոր երիտասարդներուն պէտք է արգիլել՞ր և է հաղորդակցութիւն այս կնոջ հետ»։ («Մխլիէյթ», 17 Փետր.)։

Ի՛նչ է ան զարմանալի ուժը որ այս ժողովուրդը դարերու ընթացքին բոլոր հալածանքներն կը կրէ և դարերու ընթացքին ժառանգած զիւղա՞չ կառավարելու հմտութիւնը և կրցաւ իր գոյութիւնը պահպանել և վերջին չրիսուն տարուայ՞ ընթացքին կանգնած է առաջաւոր գծի վրայ իբրև ամենայառաջդէմ գաղափարներու դրօշակակիր, հաւատաւոր ու ժոլեռանդ։

Ի՛նչ տարր է անոր հոգեկան չաղախը, ի՛նչ խառնուրդ է անոր բոցակէզ էութիւնը, որ կը ջարդուի, կը ջարդուի՝ կը տրորուի բզիկ բզիկ կ'ըլլայ և սակայն իր պատմական կոչումէն չհրաժարիր, ինչպէս՞ չհրաժարիր իր ա՜ունէն (պատիւէն) իր հայրենասէր հողէն։

Ցաւալի է որ մէկ զարմանալիօրէն հարուստ գաղափարականութիւն ներքին, խոր ու բնազդական դէպի գեղեցիկը, դէպի ոճ, ոգի, զգացում և դէպի լայն մարդկայնութիւն անոր նկարագիրն ու խառնուածքը կազմած է ճաշակագործէն ու անձանօթ ու հեռաւոր աստուածութեան մը տրուած խոստումի մը պէս կը պահէ զայն մեր արդար ցեղը — տակաւով հոգեկան այդ անհունափսա վիճակի իր մարմնին պարգևած բոլոր ցաւերուն։

Մեր գաղափարապաշտ ինքնաողջակիզման փաստը հրաշալի դեղարուեստական նիւթ է. եթէ ուզենայինք զայն անձնաւորել իբրև վիպային հերոս, պիտի ըսէինք չարժանկարի առնուազ Պէն-Հուրն է ան։

ՇԱՀԱՐՈՒՆԻ

Այնուհետև ամբողջ գլուխ մը՝ «Պատասխանատուն» —՞հայպինչ սարսափներու մասին։ Լսեցէք՞միայն առաջին պարբերութիւնը և դատեցէք։

— «Հայկական պատմութիւնը ոճիրի և անձնասպանութեան երկար պատմութիւն մըն է։ Եթէ այսօր Անատոլուի՞մէջ Հայ չէ մնացած, եթէ այնքան բուխերիկներ մարած, բոյներ ցիրուցան եղած, երդիքներ փլած են, առանց պատճառը ոչ պատմութեան, ոչ ալ ազգագրութեան դատ մըն է։ Պատճառը ուսական քաղաքականութիւնն է և հայ յեղափոխականներուն կատաղութիւնը»։

«Մեծ Պատերազմին Հայերը կառավարութեան հետ միաժամանակ իրենց զօրաշարժի պատրաստութիւնները սկսան։ Ութ տարեկանէն վեր բոլոր այրերը զինուորական ուժ էին. բոլոր կիներուն և ծերերուն պաշտօն յանձնուած էր ցուր կրել, հաց եփել, փամփուշտ լեցնել, վառօդի համար բորակ հաւաքել, ուժմբ չինել»։ («Մխլիէյթ», 19 Փետր.)։

***

Ո՛ր և է խորհրդածութիւն՝ պիտի կոտրէր այս նախադատութիւնները ուժը։ Անոնք պերճօրէն կը խօսին իրենց համար, — և կը խօսին թուրքերուն սրտին։

Բայց միայն թերթերը չեն որ այսպէս քաղաքական «ուսուզ կը ջամբեն» ամբոխին ու նոր սերունդին։ Այս ճուշերը անշուշտ, գիրքերու պիտի վերածուին, աւելի տեւական դեր կատարելու համար։ Եւ գիրքեր ալ կան ու կը հրատարակուին իրարու ետեւէ, մեկնիհիճին տեղ,— և փոխադարձաբար։

Կը ճանչնանք Ջիա Կէօք Ալփ — Տիգրանակերտցի թուրք մը, որ յետմեռանդ քարոզիչն էր հաժաթքական, թուրանական չարժման, և որ մեռաւ քանի մը տարի առաջ։

Նոր լոյս տեսաւ իր կենսագրութիւնը, Պալսոյ մէջ, անշուշտ լատինատառ թուրքերէնով։ Ուսումնասիրելի նիւթ մը՝ հաժաթքական չարժումի զարգացման տեսակէտէն։

Առաջին գլուխէն իսկ, պատմական տեղեկութիւններ հաղորդելով Ջիա Կէօքի ծննդավայրին, Տիգրանակերտի մասին, հեղինակը, Ալի Նիւզհէթ, կը յիշէ այն բոլոր ազգերն ու ցեղերը, որ դարերու ընթացքին իշխեր են այդ քաղաքին վրայ, կը յիշէ բոլորը, բացի ... Հայերէն։ Այդ [illegible] Հեղինակը «պատմական» անտարկէն յետոյ ցուցակելով դէպի մեր օրերը, կը նկարագրէ պալատական ցոփութիւնները, թուրք տարրին քաշած տառապանքները, ոչ թուրքերու երանաւէտ կացութիւնը և կը չարունակէ։

— «Ոչ-իսլամները Ռուսերուն և Անգլիացիներուն հովանաւորութեան տակ թէ երջանիկ կեանք կը վարէին և թէ արհեստներու և կրթութեան մէջ կը զարգանային։

Ռուսական և Անգլիական դեսպանատունները պրոպագանդի մէկ-մէկ կեդրոններ էին։

Բուլկլիի և Անատոլուի արեւմտեան մասերուն մէջ «էթէրիա» միութիւնը մեծ ցոյներուն, Հայերու կազմած Դաշնակ կոմիտէն ալ Հայերու չահերուն համար կաշխատէր։

Մասնաւորապէս Ռուսերուն դրամով Հայերը 1896ին ռուսներով և հրացաններով ընդհանուր խռովութիւն մը յարուցին երկրին մէջ։ Քաղաքներու թուրքերը և գիւղերէն եկած քիւրտերը մարեցին այս արիւնոտ յեղափոխութիւնը։ Եւեթ Ռուսերը սկսան նեղել Պապը Ալին և ետեւ քննիչ մարմիններ ղրկեցին, քննութիւն կատարել տուին։ Այս ձեւ հովանաւորութիւնը բոլորովին չփացուց Հայերը։

Վերջապէս, Եւրոպայի, Ամերիկայի մէջ ուսում առած կամ իբրև պանդուխտ աշխատել հաստատուելով Տիարպէքիրի իրենց ազգականներուն հետ քղխակցող Հայերը մինչեւ այն ատեն արտաքին ազդեցութեամբ առանձնաչնորհման նպաստող ինքնավարութիւն մը ուզող Հայերուն մէջ անկախութեան մտայնութիւն մը ստեղծեցին։

ՄԱՄՈՒԼ

ԵԳԻՊՏՈՍԻ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ՏԱԳՆԱՊԸ

La Syrie մէջ պրն. Ժօրժ Վէյսիէ, իմբագրական մը ճուիրելով Եգիպտոսի ցնեսական տագնապին, կուտայ մեզ օտս հետաքրքրական տեղեկութիւններ մեր դրացի երկրին մէջ տիրող կացութեան մասին. կ'արտասպենք մեկ բանի հատուածներ։

«Հազիւ կը ճոսիս բարեկամի մը հետ. բամակ մը portoի առաջ եւ իսկոյն դէմդ կ'երկարի.—ինչո՞ւ ճորութիւններ մեր վերջին հանդիպումին ի վեր, ինչե՞ր ինչե՞ր։ Ինչ յեղաշրջումներ, ինչ տաճնուվրայութիւններ ժրժէ՞ներու մէջ։ Ի՞նչ է 1906-1907ի տագնապը բաղդատած այս օրուանին։ Այս անգամ անա բոլոր եճ իսկական էրիզը, կամ աւելի ճիշդ ան մեզի բոլոր է եւ ան ալ ինչպէս։»

«Ու անա կը սկսին պատմութիւններ.—այսինչը... կը յիտե՞ս... այսինչը պարպուեցաւ, բոլորովին պարպուեցաւ։ Այնինչը! մարուած արբուած քուրքի երեսի պէս օիփ օիսակ... եւ ան մեկը... ամեն տեղ հարիւր ոսկի կը փնտռէ բայց ցուող չկայ։ Իսկ ճոչակաւոր մեծահարուստ, որուն գիտէիրուայ ամսօր ոսկի էր, վրան ադամանդազարդ... սիկառի ծայրեր կը ճաւաճ... Ադեհսանդրիոյ մէջ ամենահարուստ սիւրիացիներ իրենց կալուածները կը սակարկեն պատառ մը հացի փոխարէն։ Ֆրամատուները մեկ դահեկան իսկ չեն կրնար ֆատել իրենց աւանդի ցուած գումարներուն ցոկոսները ծածկելու համար։ Հողե՞ր, լաւագոյններ որոնց համար կը մերժին հարիւր ոսկի ֆեռանը ասկէ երկու տարի առաջ, հիմա ճառատուն ոսկիի առնող չկայ։— իսկ բամպակը!!! եւ հոս խօսակցիս ձայնը կը կտրուի.

«Եգիպտոս, որ իր հարստութիւնով առածի կարգ անցած էր, հիմա ամենադժբաղդ երկիրներու շարքն է։ Ֆելլահը այնպես չէ խնայուած այս հարուածէն, եւ այս տագնապի ամենէն վտանգաւոր կողմն է։

«Նէ այս դրութեան մէջ ֆաղաֆակատութիւնը աւելցեր իր այլասեռող եւ բարոյալոյղ ճերին կուիներով կացութիւնը կը դառնար յուսահատական եւ դիմադրական բոլոր պահեստի ուժերը ամբողջովին կը կլանուէին եւ երկիրը կը գտներ առանց դիմադրութեան դէպի մահացու անդունդը։ Բարեբախտաբար [illegible] խաթի դիմադրել այս պատուհասին, այլ կը ձգտի օրուայ դէպքերու դաւերէն օգտուիլ.—»

Ծօդսւածագիրը կը յիշէ զանազան ֆայներ որ կառնուին սահմանափակելու բամպակի մօակումը, 30 0 | 0 եւ փոխադրութեան որով յաջացնել արմտիքի մրցակութեան որով խնայած կրլլայ երկու միլիոն ոսկիի գնումներ դուրսէն։ Կը մտածուճէ փասթ որ կարճ ժամանակի մէջ հիմնած են բուրդի եւ մետախի եւ բամպակի մանարաններ եւ մօտ տասնեակ մը ընկերութիւններ ճարտարարուեստական նպատակներով։

Պիտի ուզեինք գիտնալ թէ պրն. Վէյսիէի հեղինակաւոր գրիչը, որ այնճան գովեստով կը խօսի եգիպտական ներկայ կառավարութեան առած ֆայներու մասին, ի՞նչ պիտի գրէր Լիբանանի եւ Սիւրիոյ տագնապին առթիւ....

ՆԱԽԱԳԱՀԱԿԱՆ ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆ

Նոյն թերթի մէջ, օրուայ ճորութիւններու սիւնակին մէջ խիստ ճճնադատութեան կենթարկէ La Syrie «Ահրար»ի եւ L'Orientի ձեռնարկները եւ արտայայտութիւնները նախագահական ընտրութիւններու առթիւ բացուած ժողովրդական անպատճառ հուհարկումը։

«Ահրար»ը ճարպիկ միջոց մը գտած է որոշակի չարտայայտուելու համար հուհի ցուցակները խօսիլ կուտայ եւ ամենակատարեալ լրջութիւնով անոնց արդիւնքը կը յայտարարէ։ Ըստ այդ արդիւնքին Մէքր Էտեհ կ'առաջնորդէ պահելով իր յառաջխաղացումը, եթէ կը ձգէ իր մրցակիցները եւ կը հասնի նպատակին։ Այդպիսի քափով կրնթանայ ան, որ կրնայ յանկարծ ինֆլինը գծել երբ օրը հասնի ընտրութեան, ատեաններու մէջ։ Սակայն «Ահրար, բան մը չունի ըսելիք իր կողմէն։

Orient իր կողմէն կը հետաքրքրուի միայն անտարբերօրէն այդ խաղով։ Վայ, վայ, կրսէ Գաբրիէլ Հրետակապետը. հէ՛, հէ՛ ի՞նչ ժողովրդականութիւնը... Էմիլը! ով կրնար կասկածի։ Ան մեր մարդը չէ... երբէմ մեր մարդը չէ եղած... բայց «Զայն բազմաց ձայն Աստուծոյ...» մենք կը գիջենք այդ մեղմ բռնութեան յանուն հայրենիքի տահերուն...

Երբ այս բոլոր մարգարէները կրնան առանց խնդուքի իրար երես ճայլել, ըսե լիէ չկայ, դժբաղտաբար իրենց ճարպիրապահումները ուրիշ բան չեն եթէ ոչ անհետական տահերու դղրդում։ Ջեն ուզեր բացէ ի բաց ընտրելի մը ներկայացնել որպեսզի ընտրուածին հետ իրենց բոլոր կամուրջները այրած չըլլան։

ՆՈՒ ՄԱՐՏԻՐՈՍԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

Orient իր օրուայ դէպքերուբաժնին մէջ հատուած մըկրնուիրէ հետական հարցին, հիմնուելով Պաղտատէն ստացած տեղեկագրութեան մը վրայ եւ իբր վերնագիր կը դնէ «ժողովուրդի մը մարտիրոսութիւնը չարունակութիւն ն. րոպայի դաւաճանութեան»։

Զինուորական շարժում մը կր պատասուի որուն ընդակառակ է Ապրիլի բսկիզբները յարձակողականի սկսիլ Պարզանի բիւրեղ բնակչութեան վրայ։ Մարտ 7ին Պաղտատէն մեկնեցան արդէն նօթերորդ եւ իններորդ գումարտակները, որոնց միացած են Քարզուկի երկրորդ եւ երորդ գումարտակները, Սիւլէյմանիէի գումարտակի երկու խումբեր, գնդացիր իննեաշարժեր, Մուսուլի հիւգերորդ գումարտակը եւ երկու հետեւազօրքի հարիւրեակներ։ Ասոնց պիտի միանան հետեւակներու երորդ եւ իններորդ գումարտակները։ Ասոնք պիտի կրնան վերապահուի այս ժողովուրդին որուն Անգլիա եւ Ազգերու Դասճնակցութիւնը ամենահանդիսաւոր կերպով իննեաւորութիւն հին խոստացած։ Քաղաքակիրթ Եւրոպայի խօսքին վստահանալու համար հարաւոն ճագար բնակիչները Պարզանի դաշտապարտուած են նոր ջարդերու։ Մինչեւ հիմա Իրաքի մէջ կր գոհանային երբեմն երբեմն մեկ երկու գիւղեր այրելով միայն, անոնցմէ մեկ բանիները գնդակահարելով եւ իրենց հոդերը խրլելով։ Իրաքեան կառավարութիւնը տասներկու տարի անգլիական մանտատ տակ արդարութեան դասը սովորած, մի միայն պիտի հանգստանայ երբ ամբողջ բիւրերը բնաջինջ ըլլան երեւի...

ԱՐԻՍԹԻՏ ՊՐԻԱՆԻ ՎԵՐՋԻՆ ՎԱՅՐԿԵԱՆՆԵՐԸ

Պրիանի անձնական բարեկամ և բրիչկէ էսիլ էվրրի հետեւեալ կիրգով կր նկարագրէ պետական ժարդուն վերջին վայրկեաններր.

— Մէկ քանի ժամ տևող հոգեվարքի մր ժամանակ առաջ, Պրիան տժգոյն օր մր անցուց զառանցական երազանքի, որու ընթացքին, կատարելապէս յըստակ խօսքեր արտասանեց։ Իր այս խօսքերուն մէջ, ան իսկապէս կը յայտնէր տևական ժամհոգութիւնները։ Նախընթաց օրերուն, երբ կր քնանար (աւելի կամ նուազ խռովայոյզ քունով մը) ամէն վայրկեան այս բառերը կր կրկնէր.— Ֆրանսայի համար է։

«Իր հոգեկան վիճակին ամենէն յատկանշական խօսքերը, որոնք ներկայ պարագաներուն մէջ, խորապէս յուզիչ իմաստ մր ունին, անոնք են զոր զառանցանքի մէջ արտասանեց իր նախին դիւանը պահին հերկայութեան։ Անընդհատ այս երիք անունները կուգային իր չրթներուն վրայ,—«Վերտէօն, Պուլօնյը, Սելանիկ»։ Ասիկա, երևոյթ մրն է որ կր տեսնուի բազմաթիւ ոգեվարներու վրայ։ Պ. Պրիան, իր ենթագիտակցութեան մէջ, կր յայտներ իր մտասեռուժը, տիրական մտածումը, որ անշուշտ զինքը մղեր էր դառնալու խաղաղութեան ջերմ պաշտպանը և որ անշուշտ, երևան կր բերէր խոր ապաշխարութիւնր զոր իր մտքին վրայ դրոշմեր էին պատերազմի եղերական ժամերը։

* * *

Վերջին հինգ վեց տարիներու ընթացքին, Ֆրանսայի պետական մարդոց մէջ, ո՛չ ոք այնքան համակրանքի ու հակակրանքի աղմուկ յարուցած է իր չուրջ որքան Պրիան։ Ու փառքի գագաթնակէտին վրայ, միշտ մնաց մտղուդի զաւկի իր պարզութեամբը։ Իր երիտասարդութեանը, երբ մտմնակ կանէր, պայուսակր կը նետէր կռնակը ու կր չրջէր քաղաքէ քաղաք, կանգ առնելով գիւղական պանդոկները, խօսելով գիւղացիներուն հետ, որոնց կր հանդիպէր ճամբուն վրայ.— Տանեք. հինգ օր չրջագայութեան ընթացքին, կ'սէր, մարդ աւելի բան կր սորվի քան թէ 4 տարի մնալով խորհրդարանի մէջ կամ թղթածրարներ ուսումնասիրելով։ Իր այս յաճախակի չրջագայութեանց ընթացքին էր որ հանդիպեր էր Բօշրըէլ գիւղը, որ գինքր հմայեր էր։

Այդ տեղ գտնեց գիւղական տնակ մր որ կր բաղկանար երկու սենեակէ։ Աւելի յետոյ, սոյն կիրճը սկսաւ գտնց ընդարձակ տուն մր, ուր կապաստանէր ամէն տարի որ քաղաքական խռովայոյզ ու յոգնատանջ գործունէութենէն հանգչելու պէտք զգար։

Իր ամենէն մեծ հաճոյքն էր ձկնորսութիւնը։

Կարդացէք եւ Տարածեցէք
«ԱԶԴԱԿ»Ը

ՊԵՐԼԻՆԻ ՈՍՏԻԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ ԵՐԵՒԱՆ ԿԸ ՀԱՆԷ

ՀԻԹԼԷՐԵԱՆ ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ՄԷԿ ԴԱՒԱԴՐՈՒԹԻՒՆԸ

Պերլին 19.— Ոստիկանութիւնը երեւան հանեց ազգայնական-ընկերվարական խոշոր դաւադրութիւն մը։ Հաստատուածէ այսօր թէ Հիթլէր որոշած էր իր մարդիկներուն կատարել տալ յարձակում մը կիրակի Մարս 13ի գիշերը։ Դաւադրի ազգայնական-ընկերվարականները համաձայնած էին մայրամտուհ բնակող իրենց ընկերներուն հետ խնդրելու համար Պէրլինի վրայ։ Անոնք Պէրլինի մէջ պիտի գրաւէին հանրային շէնքերը եւ բոլոր պատճառները, երթեւեկութիւնները եւ հաղորդակցութիւնները կտրելով խաղաղը մեկուսացած վիճակի մը մէջ դնելէ վերջ։

Որոշուած է եղեր որ Հիթլէրի կուսակիցները իրենց իբրեւ մեղսակից ունենալով ոստիկանութեան բարձր պատճառները պիտի ձեռնարկեն եղեր ջարդելու իրենց կուսակցութեան բոլոր կարեւոր հակառակորդները։ Բայց կը թուի թէ նախազգուշական ընտրութեան նախորեակին իսկ Հիթլէր հասկցած է որ խոնեմութիւնը հարկաւոր էր եթէ չէր փափաքէր բաղդակից լինել Քափի։ Ան համարձակութիւն ունեցած չէ տալու շարժման ազդանշանը։

Այս դաւադրութիւնը երեւան հանուելուն պէս, խուզարկութիւններ կատարուած են բոլոր Գերմանիոյ մէջ գտնուող Ճաշխըպական կազմակերպութեանց կեդրոնավայրերը։ Սոյն խուզարկութիւնները շարունակուած են ամբողջ գիշեր եւ կը կատարուին տակաւին։

Խոշոր հանակութեամբ վաւերաթուղթեր գտնուած են որոնք անմիջապէս յանձնուած են ընդհ. դատախազութեան։

ԹԱՔՈՒՆ ՊԱՏԵՐԱԶՄ ՄԸ ՌՈՒՍԻՈՅ ԵՒ ՃԱՔՈՆԻ ՄԻՋԵՒ

ՌՈՒՍԱՍՏԱՆԻ ԵՒ ՃԱՔՈՆԻ ՄԻՋԵՒ ՍՈՎԻԵԹԱԿԱՆ ՕԴԱՆԱՒԵՐ ՎԱՐ ԱՌԻՆ

ՃԱՔՈՆԱԿԱՆ ՕԴՍՆԱՒ ՄԸ

ՍՈՎԻԵԹՆԵՐ ԿԸ ԶՕՐԱՑՆԵՆ ԻՐԵՆՑ ԲԱՆԱԿԸ

Խարպին.— Սովիէթական 8 օդանաւեր բռնի վար իջեցուցին ճաբոնական օդանաւ մը, որ Փոկրանիճեցայի արեւելեան կողմէն սովիէթական հողը մտած թռիչք կը կատարէր։

Լոնտոն.— Բիկայէն կը հաղորդեն թէ Սովիէթները կը զօրացնեն Սիպերիոյ եւ Մանչուրիոյ իրենց բանակները։ Օդային չորս տորմիղներ հոն դրկուեցան, որպէսզի արգիլուին ճաբոն օդանաւերուն մուտքը սովիէթական հողամասին վրայ։

ԵՐԳԱՀԱՆԴԷՍ

Բարձր հովանաւորութեամբ ԿՐԹԱԿԱՆ ՆԱԽԱՐԱՐ

ՏԻԱՐ ԳԱԲՐԻԷԼ ԹՈՒՌՔՆԻԻ

Ղեկավարութեամբ՝ Պ. ՀԱՄԲԱՐՁՈՒՄ ՊԷՐՊԷՐԵԱՆԻ

Ի նպաստ էմմի ՍԱՀԱԿԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆԻ

Խմբերգներ 8—14 տարեկան 65 երկսեռ խումբէ

Մեներգներ (հայ և օտար) Տիկ. ՊԷՐՊԷՐԵԱՆԷ և ՕՐ. ՃԱՆԵԱՆԷ

Նուագ Տիար ՊԷՐՊԷՐԵԱՆԷ ընկերակցութեամբ Տիկ. ՍԱՎՐԱՆՍԿԻԻ

Ուր. 7 Ապրիլ կ. ե. ժամը 9ին

Քաղաքի Հայ Աւետ. ժողովասրահին մէջ

Տիրամայրու առաջակարգ տղայքաց համար յարգելի հովանաւորի բարեհաճութեամբ եղած է տեղի կարգադրութիւնը Կը խնդրուի ընկաւթ ուշնալ այն օրը

ԿՈՉ Ս. ՁԱՏԿԻ ԱՌԹԻԻ

Ջաւաւեռուած նախորդ տարիներու Գատ. ծնողներու և վարժարանիս մրցանկային յարգերը բարգացատրուելէ յետոյ առաջ աձեռնութենէն յայտնելով վարժարանիս պիտճէին նեղ կացութիւնը, և քաստատնէ աւելի աչկերոնհրու գրենական պիտոյքները և թուականէս սկսեալ անոնց կէսօրուայ ճաշը հոգալու հարկին տակ գտնուելու պարագան՝ կոչ կ'ուղղենք Ս. Ձատկի առթիւ ամենուդ Ձեր տուած նուէրները բերել Վարժարանիս, բլլայ փոխան ույցելութեան, բլլայ նուէր անունին տակ։

Տուէք Ձեր լուժանները առաջորէն չքաւոր ժանուկներու դաստիարակութեան նուիրական գործին՝ փոխանակ րմպելիներու և մէզէներու՝ եթէ կ'ուզէք ծառայել Ձեզի, Ձեր զաւակաց և Ձեր ազգին։

ՀՈԳԱԲԱՐՁՈՒԹԻՒՆ Ս. ՆՇԱՆ ԱԶԳ. ՎԱՐԺԱՐԱՆԻ

Մասնաւորապէս Սահմանադրութենէն յետոյ, երեսփ. ժողովին մասնակցող Հայ երեսփոխանները իրենց անձեռմխելիութենէն օգտուելով յայտնապէս Հայերը ապստամբութեան մղել սկսան։

Թերթերուն, հանդէսներուն, գիրքերուն և եկեղեցիին թելադրանքը պատճառ եղաւ ընդհանուր անիշխանութիւն մը յառաջ բերելու Հայերու մէջ։

Վերջապէս, ընդհ. պատերազմին երբ Ռուսերը Վանի մօտեցան, արեւելեան նահանգներուն մէջ րնչարձակ ապստամբութիւններ ծագեցան և բաւական կորուններէ յետոյ զապուեցան, և պատերազմէն վերջը Հայերը իրենց կամքով Սուրբ և Իրաք գաղթեցին։ (Էջ 5-6)։

Թարգմանեցինք քառ ատ քառ, ինչպես բոլոր հին ու նոր խմբագուններուն, պատասխանատուներուն և ողջամիտներուն։

Ուրեմն, «տնգուկ է» և հոգ ընելու բան չկայ։ Կր մնայ... միայն անցագիր հանել և վերադառնալ Թուրքիա։

(2) «Դրօշակ»

(Շար.) X.

ԱՐԵՒՄՏԱՀԱՅ ԳՐԱԳԷՏՆԵՐ

ՌՈՒԲԷՆ ՈՐԲԵՐԵԱՆ

(1874—1931)

Մինչև հոս մեր ճանչցած Որբերեանն է, տխուր, ուռայլ, աշխարհն ու մարդերը միշտ ուժի տեսնողի իր յաւիտենական դժգոհանքով։ Բայց յանկարծ, նորօրինակ ու տարօրինակ երևոյթ՝ մէկէն կը փոխուի անիկա։

Վարդենին է, որ իր կախարդանքին ուռկանը նետած մինչև անապատ, մինչեւ հոգիին խորերը մոլորատանջ հայ քերթողին, յոյսի և հաւատքի չեզոով մը կ'երգէ.—

«Ինչո՞ւ խաւարիլ, երբ գարուններ կը ծագկին,
Ու երբ կայծեր կրնան յառնուլ մոխիրէն.
Քանի յոյսե՛ր կրնան դառնալ դեռ կեանքին
Ու երազներ դեռ կը խայտան, կը բուրեն
դալտերուն մէջ հայրենի։

Կը կարծէ՞ք թէ այստեղ Որբերեան հակասեց ինքզինքին։ Ներե՛ք։ Ինքը նոյն յոռետեսն է։ Բայց այս անգամ կայ ուրիշ բան մը։ Tendence չէ, բայց անոր նմանող և մօտիկ։ Ուժի խա՛յթը եթէ կ'ուզէք։

Որբերեան ջերմ հաւատացողն է մեր սրբազան դատին և այդ դատին յաղողութեան համար՝ անիկա պէտք կը տեսնէ անխափան հաւատք ունենալ դէպի ապագան, ըլլալ պայծառատես, ըլլալ յուսալից և ունենալ ուժեղ կամք։ Ճշմարտ հայ գրագէտի վայել վարմունք։

Հայ գրագէտը (մեր ժողովուրդին այդ իրեցս անիրաւուած ու անտրտունջ մարտիրոսը) ստիպուած է ո՛չ միայն անասելի զրկանքով ու դառնաթոյն վաստակով չհիլ իր կեանքը, այլև իր արուեստի չտեսմարանէն ա՛լ որոշ ու պարտադիր տուրք մը՝ վասն փրկութեան հայոց աշխարհի...

Արուեստի որեւէ հանգանակ ու նախասահմանուած, վերջնական տարազ կարելի չէ լրիւ պատչաճեցնել մեր գրականութեան։

Ֆիզիքական ու ժառանգական թշուառութեան այս մռայլ օրերուն, երբ «Հայ Ողիսևսի Առագաստանաւը» ցոկաքեզ կը հեծեծէ այլասեռուժի խութերուն վրայ և ասենազգի գիշատիչներ փերթ-փերթ չարունակ կը տանի՛ն մեր ծեղին սիրտը, հայ գրագէտը պէտք է Կռուի՛...

Կռի՛ մեր ոսկոր դարձած դարաւոր տարկաժտութեան դէմ, կռի՛ տգիտութեան դէմ, կռի՛ մեր ոտնհետուն ու նորէ՛ն կռի՛ յարաճուն դասալքութեան դէմ։

Հայ գրագէտը, իր ձեռքի գրիչը պիտի վերած՛է մերթ սուրի, մերթ բահի ու մուրճի ու երբեմն ալ... գրիչի։

Գրական նոր գպրոց չէ՝ ասիկա և ոչ ալ չտուած ու չստուած իմաստութիւն մը մէջտեղ նետած ըլլալու երջանիկ ինքնաբաւութիւն։ Այլ պարզապէս... այս այսպէս է։

L'art pour l'art?

Անչո՛ւշտ։ Մենք չէինք որ արուեստը պիտի ուզէինք վերածել լոյն մարգարէի մը կամ ծանաւավաճառի մը, որ ամէն ձեռնածու գար փորձել իր ճարպիկութիւնը։ Բայց այսօրուայ կեանքը ուրիշ ելք ցոյց չի՛ տար մեզի։ Հա՛յ կենքը։ Դժբա՛ղդ կեանքը։

Մեր բոլոր վահանները մաշեցան ու ճակատագրի նետերը անարգել կը հասնին մեր սիսերուն։ Ունինք մի՛ակ ու վերջին ապաւէն մը՝ գրականութիւնը։ Ու նժան անանկ մարդուն, որ փրկելու համար իր պատիւը ճակատագրական անկումէ աճուրդի կը հանէ իրեն համար արդութիւն եղող թանկագին յիշատակ մը՝ կը նետուի՛նք գրականութեան վրայ ու կը պահանջենք անոր մշակէն՝ որ պահ մը զոհէ իր անկախութիւնը և զիչի տեղ գրաւելու չորրորդ դասակարգի պայքարող մարդոց կողքին... Որ պայքարի՛։

Ու եթէ հակառակ այս բոլորին՝ գրագէտը յամառի՛ փակուած մնայ իր փղոսկրէ աշտարակին մէջ մենք այն ատեն կրակի կուտանք իր աշտարա՛կն ալ, իր արուե՛ստն ալ եւ իր անչա՛ռ մարմինն ալ...

Եւ կանգնելով բլուրի մը կատարին, թափ տալով մեր սպառնական ցուցամատները թոքերնուս բովանդակ ուժովը կը պոռանք ի լուր ամենայն քերթողաց Դաշնակութեանց մեր Տոհմին.—

«Թէ fո գրչէն շան չունի Հայաստան,
Թքե՛լ եմ fո՛ էլ, գրչի՛դ էլ վրայ»։

Ահա թէ ինչու կը խանդավառուիմ Որբերեանով, երբ անոր գործին մէջ կը գտնեմ այս մտահոգութիւնը։ Որբերեանի արթուն իմացականութիւնը չատ կանուխէն ըմբռնած էր այն՝ ինչ որ այսօր ճշմարտութիւն է ա՛լ։ Ու այդ իսկ պատճառով կր հանդիպինք «Վարդենիին» ու անկէ բղխող Ցոյսին։ Ցոյս մը, որ զուրկ է անուշիկ արտաներէ ու միայն քերթողին կամքը երեւան կը հանէ։

Որբերեանի և առհասարակ բոլոր զգայուն սիրտերուն համար, մարդկային կեանքը զուրկ է բարեբախտ անակնկալներէ։ Խորհուրդէն, կեանքը իրեքին Որբերգութիւն է անծայր տառապանք ու անառակօտ, մուք գիշեր։ Ու սակայն, հակառակ այդ բոլորին, պէտք է յուսալ ու չընկճուիլ։ Որբերեան չատ լաւ գիտէ, թէ ուրախութիւն կեղծելով դաւաճանած կ'րլլայ իր ներքին ձայնին ու կոչումին։ Բայց կը յօժարի այդ չէշումին՝ յանուն գաղափարի մը իրականացման։ Թող որ արդէն դժբաղդութեան մը պարագային մարդ միշտ արամագիր է հաւատալու իրեն վերագրուած անհեթեթութիւններուն, քանի որ ապրելու համար պէտք ունի կախարդական օրօրոցի հանգիստին։

Ու գարձեալ վերեւի յիշած նկատումներուս համար էր որ Որբերեան ատենին հրատարակութեան չի տուաւ «Մրմունջներ»ուն այն մասը, ուր, իր իսկ բնագատրութեամբ «այնճան տխուր ու յուսահատ օեւօեhr կան՝ որոնցմով չուզեր համակել ընտ սեռուցիր»...

Սակայն այդ զուսպ էջերուն մէջ կը զգացուի լայն չուն, չով ու մեծ թևաբախումներու սիրահար քերթողին ներկայութիւնը։ Որբերեան գիտէ ամենէն աննշան երևոյթն անգամ չահագործել ի նպաստ իր բանիլքին։ Նոր ստեղծագործութիւններ չի՛ ընէր անիկա, բայց չոգենաւի մը ոլորուն ծուխը կը բաւէ, որպէսզի անով անմիջապէս ձևակերպէ Սրբիմեան ալևոր գլուխը։ Ուժգին սուլոց մը երկինքին դէմ՝ ու արդէն իր ականջին մտան է հեռաւոր բարեկամի մը անմոռանալի ձայնը։

Մէկ խօսքով՝ Որբերեան գիտէ՛ իր հոգիի ձայնալարերը պրկել բնութեան ներդաշնակ ռիթմիճնամաձայն, գիտէ նոյնանա՛ր տարրերուն հետ անոնց գայրոյթի կամ անդորրութեան պահուն և անոնց հետ ու անոնցմով զօրացած ա՛լ իր երգերուն չունչը վճեմին։

Վ. ԽԱՉԱԿ

(10) (Շար.)

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՋԻՆԱԴԱԴԱՐ ՁԱԲՈՆԻ ԵՒ ՉԻՆԱՍՏԱՆԻ ՄԻՋԵՒ

ԼԻՆՏՊԵՐԿԻ ԵՐԱԽԱՆ ՉԷ ԳՏՆՈՒԱԾ

Կայացած համաձայնութեան մասին երկու տեսակ մեկնութիւններ

Շանկայ.— Երէկ կնքուած չին-ճաբոնական համաձայնութեան տրամադրութիւնները կը նախատեսին, չինական ադրիւրի մը նայելով, թէ չինական զինուորները պիտի չարունակեն գրաւել իրենց ներ-կայ դիրքերը քսան քիլոմէթր գօտիէն դուրս և թէ ճաբոնցիք պիտի քաշուին գրաւեալ հողամասէն։ Պարպուած շրջաններու ոստիկանութիւնը և կառավարութիւնը պիտի ապահովուին չինական իշխանութեանց կողմէ։

Չին-ճաբոնական կոմիսէ մը պիտի կազմուի չէզոք պատուիրակներու գործակցութեամբ հսկելու համար ճաբոնական զինուորներու քաշուելուն և պարպուած գօտիին վարչութեան վրայ։ (Ռ.Գ.)

Չին-Ճաբոնական վէճը

Լոնտոն 18.— Այսօր կէսօրէ յետոյ Ժընէվի մէջ տարածայնութիւն մը շրջեցաւ թէ Շանկայի մէջ սկսող բանակցութիւնները յոյս կը ներշնչեն որ զինադադար մը կնքուի թշնամութիւնները դադրեցնելու համար չինական եւ ճաբոնական բանակներու մէջէն։

Տեղւոյս վրայ կատարուող բանակցութեանց մասին խորհրդարանի մէջ ուղղուած հարցումի պատասխանելով, Արտաքին Գործոց նախարար Սըր Ճօն Սայմըն ըսաւ թէ ստացուած տեղեկութեանց համեմատ խօսակցութիւնները կը շարունակուին կանոնաւոր կերպով։

Շանկայի Ընդհ. կացութեան մասին, Սըր Ճօն Սայմըն ըսաւ թէ քնդհարումները վերջ գտած են գործնականապէս։

Ճաբոնական զօրաքաժին մը եւ խառն զօրագունդ մը նաւ նստեր են արդէն Ճաբոն երթալու համար։ (Ռ. Գ.)

Մանչուրիական նոր կառավարութիւնը

Լոնտոն.— Համայնքներու ժողովին մէջ Մանչուրիոյ կացութեան մասին ուղղուած հարցումի մը պատասխանելով, Սըր Ճօն Սայմըն ըսաւ թէ իր ստացած միակ տեղեկութիւնները կը կայանան այդ բանի մէջ թէ Պ. Հանրի Փու Մարտ 9ին նշանակուած է Մանչուրիոյ նոր կառավարութեան գործադիր իշխանութեան պետ։

Նանքինի կառավարութիւնը Մարտ 12ին հրատարակեց յայտարարութիւն մը որով կը մերժէ ճանչնալ կառավարութիւնը։

Կանխահաս պիտի բլլար այս դէպքերէն առաջ խօսիլ Նորին Վեհափառութեան կառավարութեան բռնած դիրքին մասին։ (Ռ.Գ.)

Շանկայի կրակ սեղանը

Թոքիո, 18.— Պ. Ճօճիզավա վճռական հրահանգներ հաղորդեց այսօր Շանկհայի ճաբոնական ներկայացուցիչին։ Ընդհանրապես կը կարծուի թէ այսպիսով բանակցութիւնները պիտի միանան իրենց վերջին փուլը այսօր կամ վաղը։ Կը կարծուի ճաեւ թէ արտաքին գործոց նախարարութեան կողմէ Ժընեւի մէջ գտնուող ճապոնական պատուիրակութեան ղրկուած հրահանգները կը յայտնեն թէ այս վերջինը պարտաւոր է փորձել բաւարարելու այն հիմնական միջոցները որոնց վրայ պիտի հիմնուին բանակցութիւնները։

Կը խորհուի թէ կրակ սեղանի խորհրդաժողովը որը Շանկհայի մէջ պիտի բացուի գինադադարին կնճռելին յետոյ, ինչպես որ զայն թելադրած է ազգ. դաշնակցութեան խորհուրդին նախագահը, իր օրակարգի մէջ պիտի անցնուին Շանկայի մէջ բնակող ճաբոնցիներու ապահովութեան վերաբերեալ խնդիրները որուն մէջ պիտի գտնուի ճաեւ հակաճաբոնական խլրտումներու դադրեցումը։ Եթէ երաշխաւորուին ճաբոնական հպատակներու ապահովութիւնը, ճաբոնը պիտի կրնայ ետ կանչել բոլոր իր գինուորները։

ԼԻՆՏՊԵՐԿԻ ԵՐԱԽԱՆ ՉԷ ԳՏՆՈՒԱԾ ՏԱԿԱՒԻՆ

Քրիսթէն.— Ոստիկանութիւնը հաստատեր է թէ հոն գտնուող մանուկ, գնդապետ Լինտպէրկի երախան չէ եղեր։

ԼԻՆՏՊԵՐԿԻ ՏՂԱՆ ԳՏՆԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ

Նիւ Եորք.— Ոստիկանութիւնը իմացաւ որ վեց ամիս առաջ բանաի մը մէջ, բանտարկեալ մը ուրիշ բանտարկեալի մը թեդադրած է Լինտպէրկի աղան փախցնել։ Ոստիկանութիւնը այս ձեւով նոր հետքի մը վրայ է հիմա որուն խիստ մեծ կարեւորութիւն կուտայ։

Ոստիկանութիւնը այս տեղեկութիւնը իմացաւ կնոջ մը և այր մարդու մը ձերբակալութենէն վերջ միայն։

ԱՆԳԼ. ԲԱՆԱԿԸ ԹՈՒՆԱՒՈՐ ՊՕՄՊԱ ԿԸ ԳՈՐԾԱԾԷ

ԱՊՍՏԱՄԲ ԱՖՂԱՆՆԵՐՈՒ ԴԷՄ...

Թրք. Թերթեր կը գրեն.— Հիւս. Հնդկաստանի մէջ Աֆղան ցեղերուն ապստամբութիւնը կը չարունակուի։ Պայքարը արիւնահեղ կ'ըլլայ։ Անգլ. բանակը թունաւոր պօմպա կը գործածէ։ Օդանաւերը ամէն օր կը ռմբակոծեն գիւղերը։ Կիներ և աղաք կը փճանան։ Անգլիացիք թունաւոր կազ և պօմպա գործածած են։ Հազարաւոր աֆղաններ նահատակուած են։ Դիակները մեծ դեռ մին մը կը կազմեն։ Բողոքի հեռագիրներ յղուած են Անգլիոյ թագաւորին։ Կռիւը չէ վերջացած, կը հեռագրուի Քարաչիէն։

Պաղտատի խորհրդաժողովը

Էնկիւրիւ.— Աչիրէթներու փոխն ի փոխ թրքական, պարսկան, իրագեան և սուրիական հողաժասերու մէջ բնակութենէն առաջ եկող, վէճերու վերջ մ, ալու համար, չորս երկիրներու կառավարութիւնները որոշած են Ապրիլ 16ին Պաղտատի մէջ գումարել խորհրդաժողով մը խնդիրը քննելու և չորս պետութեանց սահմանագլուխներուն վրայ հսկողութիւն կատարելու պաշտօն ունեցող խառն միլիցիայի մը կազմութիւնը նկատողութեան առնելու համար։

ՔՐՕՑԿԷՐԻ ԱՆՁՆԱՍՊԱՆՈՒԹԻՒՆԸ ՊԱՏՁԱՌ ԿԸԼԼԱՅ ՈՒՐԻՒ ԱՆՁՆԱՍՊԱՆՈՒԹԵԱՆՑ

Պէրլին.— Գրոյկէր ընկերութեան հետ կապ ունեցող լուցկիի մեծ գործարանին տեսուչ պրն. Մարկուս անձնասպան եղաւ ինքզինքը կախելով Վայսէնզէյի Էօթօնիայի մէջ. պրն. Մարկուս շատ զգացուած էր ընկերութեան արժեթուղթերուն թաւալգլոր անկման և իր ամսաթոշակներուն երկու երրորդ հատեմատութեամբ զեղչուելուն պատճառաւ։ Ռ. Գ.

Ամերիկան դռներն կը փակէ գաղթականներու առջեւ

Ուաշընկթըն.— Ներկայացուցչական ժողովին անտեսական յանձնախումբը հաւանութիւն յայտնեց այն առաջարկութեան որուն համաձայն Եւրոպայէն գալիք գաղթականներու քօթան պիտի կախախակայուի անորոշ պայմանաժամով մը։ Քանատայէն, Մեքսիքայէն և արեւմտեան կիսագունտին միւս երկիրներէն գալիք գաղթականներուն ֆօթան պիտի զեղչուի յոյժ նշանակելի կերպով։

Ուաշընկթըն.— Մերակուտական Պինկհէմի կողմէ կատարուած յայտարարութեան մը համաձայն, անգործներու թիւը վեց միլիոն ըսած է։

ՓՈՓՈԽՈՒԹԻՒՆ ԷՆԿԻՒՐիի ԴԱՀԼԻՃԻՆ ՄԷՋ

Կ. Պոլիս.— Էնկիւրիէն եկող հեռագիրներ կը հաղորդեն թէ մօտերքս փոփոխութիւն մը տեղի պիտի ունենայ նախարարաց կազմին մէջ։ (Ռիւթէր Գործ.)

ՏԵՂԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՁԱՓԱՒՈՐԱԿԱՆՆԵՐՈՒ ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆԸ ՄԻՔԻՆԿ ՄԸ ԿԸ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊԷ ԴԱՄԱՍԿՈՍԻ ՄԷՋ

(Ծրիան Թերթին կը հաղորդեն հեռաձայնով.—

«Դամասկոս 18 Մարտ.— Միւրիա կան կառավարութեան նախկին նախագահ Ռիֆպի փաշայի նախաձեռնութեամբ, մեծ միքինկ մը կազմակերպուեցաւ հոկ իրիկուն, Դամասկոսի Լիւնա Բառիճ մէջ։ Այս ցոյցը որ իբրեւ նպաստակ ունէր ճոդել Ձափաւորական ազգայնականներու դիրքը ի մի հաւաքեց 6000 հոգիէ աւելի բազմութիւն մը եւ միաբերու վրայ օտա խիստ տպաւորութիւն մը թողուց, հակառակ որ ամորդեմ պայմար մղուած եր ազգայնական խմբակցութիւններու կողմէ։

Այս միքինկի առաջին նպաստակը, որուն մասնակցած ըլլալ կը թուին միապետական կուսակցութենէն մեծ թիւ մը, բողոքել եր ծայրայեղական կուսակցութիւններուն ծայրայեղութեանց եւ բռնութեանց դէմ ինչպես ճաեւ ամոնց այն յաւակնութեան թէ Միւրիական հայրենասիրութիւնը իրենց մենաշնորհն է միայն։ Այս միքինկին ազմակերպիչներ նպաստակ ունեցած են ճաեւ ապացուցանել որ սրխալ են ազգայնական թեկնածուներու այն պնդումները թէ ժողովուրդական զանգուածը իրենց հետ է։

Բնականաբար, այս վերջինները փութացին ամբողջ իրենց մամուլին հետ գրել թէ այս միքինկը ձախողեցաւ բոլորովին։ Իսկապես, ամոնց այս պնդումը կը հերքուի այդ փաստով թէ իրենք ամէն ճիգ թափեցին ձախողեցնելու համար սոյն հաւաքոյթը եւ նոյնիսկ բռնութիւն ալ գործեցին խանգարելու համար զայն։

Ծայրայեղները իրենց այս արարքով կապացուցանեն թէ իրենք ալ գիտակից այն վնասին զոր իրենց կը հասցնէ իրենց հակառակորդներուն կորովամիտ եւ ի մասուն հակաբոբականաբար եւ ասոր հետեւանքով իրենց ազդեցութեան նուազելուն յաչս իրենց կուսակիցներուն։

Խաղաղութիւնը չի խանգարուեցաւ ոչ մէկ վայրկեան։

ԵԼԵՔՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆԸ Ի՞ՆՉ ՏԵՍԱԿ ՎԵՐԱԲԵՐՄՈՒՆՔ ՈՒՆԻ

Բանի մը օր առաջ, Մար Մբբր բաղին մէջ, Նհհրի ճամբուն վրայ, երեք տրակաութեան երկու պատօնեաներ ճանի մը տուներէ ներս մտած եւ բնիկի վերջ ժամացոյցներ կտրեցին երեքտա կանութիւնը եւ հաներին կնճուած կապարներ։ Վերջը խնդրեցին տան տիրոհի որ ընկերութեան պատօնեաները ներկայանան։

Որոշուած ժամուն հրաւիրեալները ներկայացան։ Ընկերութիւնը յայտնեց ամոնց թէ 50ական ոսկի տուգանքի դատապարտուած են, երեքտական հոսանք գողացած ըլլալուն համար։

«Էլ Ահուար» ընկերութեան ուշադրութիւնը կը հրաւիրէ այն իրողութեան վրայ թէ այդ երկու պատօնեաներու այցելութենեն առաջ ուրիշ պատօնեայ մրն ալ այցելած եւ խառնած եր ժամացոյցներ...։ Արդեօք ընկերութեան կողմէ կազմակերպուած խաղ մը չէ այս...։

Իժպդպաբար ընկերութեան կողմէ կատարուած զանգամապօրինութիւններ կասկածել կուտան մեզ որ ճիշդ է «Ահուար»ի հնքադրութիւնը։

ՄԱՐԴԱՀԱՄԱՐԻ ԱՐԴԻՒՆՔԸ ԼԻԲԱՆԱՆԻ ԲՆԱԿՉՈՒԹԵԱՆ ԹԻՒՆ Է 834,429 ՀՈԳԻ

Մարդահամարի վերջին յանձնախումբը գումարուեցաւ ամսոյս 16ին, նախագահութեամբ ներհին նախարար Մուստպէյ Նամմուրի։ Ներկայ գտնուեցաւ նաեւ ելեւմտից նախարար Սուպհի պէյ Հայատար, Շէֆիք պէյ եւ Հոյկպի, վերաճնիչ տեսչի ընդհանուր պատասխանատու եւ ներհին տնօրէն Մուպհի պէյ Ապու Նասրի։

Ժողովր երկար խորհրդակցութիւններէ վերջ հետեւեալ որոշումները տուաւ.

1. Մարդահամարը հիմ ժամանակին կանոնաւոր կերպով տեղի ունեցաւ.

2. Լիբանանի Հանրապետութեան պատակները, ներկայ թէ բացս կայ կր հաշուին 834,429 հոգի. ասոնցմէ զատ գաղթական Լիբանանցիներու ընդհանուր թիւն է 241,617 հոգի. տարեր 22,305 հոգի.

3. Մարդահամարի յատկացուած օրէն վերջ, մուտացութեամբ կամ թիւրիմացութեամբ չարձանագրուողներուն դիմումներ ընդունուեցան եւ անոնք որպես Լիբանանցիներ յարձանագրուեցան.

4. Մարդահամարի տեղեկագիրներուն ընթերցումն ու պատրաստութիւնը ընդհանուր թիւին տեղի ունեցան ճոգրարտէն.

5. Ցանձնախումբը յետ այսու պիտի սկսի տալ Լիբանանցիութեան իմքնութեան թուղթեր.

6. Ամսոյս 31ին պիտի գումարուի յանձնախումբը ներկայ կազմով։

Մարդահամարի արդիւնքը ցոյց կուտայ որ Լիբանանի ժողովուրդը ներկայիս 275,000 աւելի է, ասկէ տարի առաջուանէն. իսկ գաղթականները 110,000 աւելի են։ Ասկէ կը հասկցուի որ ուռազրաւ յաւելում մը կրած է Լիբանանցիներու թիւը։

ԴԱՏ ՄԸ ՄԱՔՍԱՏԱՆ ՎԱՐՁՈՒԹԵԱՆ Դ Է Մ

Իրենց ապահովագրական ընկերութիւններ դատ բացած են մախսատան վարչութեան դէմ, 1927 Մայիսին մախսատան հրդեհէն պատճառաւ։ Ապահովագրական ընկերութիւններ, սոյն հրդեհին պատճառաւ Պէյրութի վաճառականներուն մեծ գումարներ տուած էին։ Այժմ հրդեհի պատասխանատու կը նկատեն մախսատան վարչութիւնը։

Բազմաթիւ վաճառականներ արդէն տարիներէ իվեր կը շարունակեն մախսատան վարչութեան դէմ բացած իրենց դատ։ Այժմ ապահովագրական ընկերութեանց կողմէ բացուած դատ աւելի պիտի զօրացնէ վաճառականներու իրաւունքները։

ԿՈՐՍՈՒԱԾ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴԸ ԳՏՆՈՒԱԾ

Մեր ճախորդ քիւով գրած էինք որ Նիմր անուն երիտասարդ մը երկու օրէ ի վեր անհետացած է եւ ոսկիականութիւնը խիստ ճնճութեանց ձեռնարկած կարծելով որ նոր ոճիր մրն է գործուած։

Ցերեկ անուն կինը, որ Նիմրին սիրահարած էր, երկար ճնճութիւններէ վերջ խոստովանած է որ Նիմր Հալէպ կը գտնուի, ուր պիտի երթար իճնճ ալ ճանի մը օր վերջ, ամուսնանալու համար։

ՇԷՆՔԷ ՄԸ ՎԱՐ ԻՆԿԱԾ ԵՒ ՄԵՌԱԾ

Ինիկ Տիգրանակերտցի նուագածու նագաշ անուն գործաւոր մը, Էչրէֆիէի մէջ Յակոբ Տապպաղեանի չէնքին վրայ աշխատած միջոցին վար ինկած եւ մեռած է։

ՎԵՀ. ԲԱԲԳԷՆ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍ ԲԱՐՁՐ ԳՕՄԻՍԷՐՈՒԹԵԱՆՄԷՋ

Վեհափառ Բաբգէն Կաթողիկոս անցած օրաբաթ օր, կէս օրէ առաջ, այցելած է Բարձր Գօմիսէրութեան ֆաղաքական բաժնի պետ պ. Շօվէյր։ Բարձր Գօմիսէրութեան մուտքի դրան առչեւ մեր խմբագիրներէն մէկը հանդիպած է Վեհափառին, եւ հաւանաբար անոր տուած տեղեկութեանց Վեհափառին ոչ մէկ հոգեւորական կ'ընկերանար։ Վեհափառը վեդար ալ չէր կրեր այս այցելութեան միջոցին։

Տեսակցութեան ճիւթը անճանօթ կը մայ դեռ մեզ։

***

Կ'իմանանք որ Բաբգէն Վեհափառ վաղը Դամասկոս պիտի մեկնի, Զաթկան տօնին առթիւ պատարագելու համար հոն։

ՊԷՅՐՈՒԹԻ ՄԱՇՄԵՏԱԿԱՆՆԵՐԸ ԿԸ ՊԱՀԱՆՋԵՆ ՈՐ ՆԱԽԱԳԱՀԸ ԻՍԼԱՄ ՄԸ ԸԼԼԱՅ

Պէյրութի մահմետականները, անցած օրաբաթ ժողով մը գումարելով որոշած էին հարկ եղած դիմումները կատարել, պահանջելու համար որ Լիբանանի յաջորդ նախագահը իրենցմէ ըլլայ։ Մասնաւոր պատուիրակութիւն մը ընտրած են հետապնդելու համար այդ որոշումը։ Այժմ պատուիրակութիւնը որոշած է ներկայացնել պ. Բօնսօին եւ յայտնել Ն. Վսեմութեան մահմետական հասարակութեան փափաքը։

Պատուիրակութեան անդամներն են Մուհամմէտ Ձէմի պէյ Գէյհում (Միւնճի), Սաիտ պէյ Ջէյնէտտին (տրիւզի), Րեսիտ պէյ Գէյհում (օրիս)։

ՔԻՐԵԱԿՈՍ ԵՒ ԶՐՀԷՅ ԴՐԱՄԱՏԱՆ ՄՆԱՆԿՈՒԹԻՒՆԸ ԿԱՍԿԱԾՆԵՐԸ ԿԸ ՇԱՏՆԱՆ

Քիրեակոս եւ Զրհէյր դրամատան սնանկութեան պատճառաւ յայտարարուելէն վերջ, ընդունելութիւններ տան գաղթի կերպով յառաջ կը տարուին ամոնց տէրերուն հանդէպ։ Նիխօլա, Ֆարիս եւ Էմիլ Զրհէյր եւ Թօֆիգ ու Ֆուատ Քիրեակոս, տէրերը սնանկացող դրամատան. առանձին առանձին հարցաքննուած են ամոնց օրաբաթ օր ժամը 8ին մինչեւ կէսօր։ Ամոնց ցոյց տուած հաշուեկշիռին հասկցուած է որ կարգ մը ֆաղաքական եւ պետական անձնաւորութիւններ փոխ առած են սոյն տունէն։

Բացի այդ, ընդունելութիւնները ցոյց տուած են որ դրամատան տէրերը տաս տոկոս գնուած են, ընդհանուր գնած են, մեծամասնութիւն կազմել թեկնածուի մը մասին։

«Էլ Ահուար» իր օրուան ճօթերուն մէջ խիստ կերպով կը ընդունի տարեր։ Մասնաւոր պատուիրակութիւն մը ընտրած են հետապնդելու համար այդ որոշումը։ Այժմ պատուիրակութիւնը որոշած է ներկայացնել պ. Բօնսօին եւ յայտնել Ն. Վսեմութեան մահմետական հասարակութեան փափաքը։ Պատուիրակութեան անդամներն են Մուհամմէտ Ձէմի պէյ Գէյհում (Միւնճի), Սաիտ պէյ Ջէյնէտտին (տրիւզի), Րեսիտ պէյ Գէյհում (օրիս)։

ՔԻՐԵԱԿՈՍ ԵՒ ԶԸՀԷՅ ԴՐԱՄԱՏԱՆ ՄՆԱՆԿՈՒԹԻՒՆԸ ԿԱՍԿԱԾՆԵՐԸ ԿԸ ՇԱՏՆԱՆ

Քիրեակոս եւ Զրհէյր դրամատան սնանկութեան պատճառաւ յայտարարուելէն վերջ, ընդունելութիւնները տան գաղթի կերպով յառաջ կը տարուին ամոնց տէրերուն հանդէպ։ Նիխօլա, Ֆարիս եւ Էմիլ Զրհէյր եւ Թօֆիգ ու Ֆուատ Քիրեակոս, տէրերը սնանկացող դրամատան. առանձին առանձին հարցաքննուած են ամոնց օրաբաթ օր ժամը 8ին մինչեւ կէսօր։ Ամոնց ցոյց տուած հաշուեկշիռին հասկցուած է որ կարգ մը ֆաղաքական եւ պետական անձնաւորութիւններ փոխ առած են սոյն տունէն։

Հ. Մ. Ը. Մ.Ի ՄԻՋՄԱՍՆԱՁԻՒՂԱՅԻՆ ՄՐՑՈՒՄՆԵՐԸ ՀԱԼԷՊԻ ՄԷՋ

Կր յսեմք, որ Սիւրիոյ եւ Լիբանանի Հ. Մ. Ը. Մ.ի ճօթը մասնաճիւղերը ճանապհում մը պիտի ունենան Հալէպ Զաթկան կը լսուայ առթիւ, միջմասնաճիւղային կարեւոր մրցում մը կատարելու համար։

ՆԱԽԱԳԱՀԻ ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆԸ ԵՒ ԵՐԵՍՓոխԱՆՆԵՐՈՒ ԴԻՐՔԸ

Ուրբաթ օր, Փարի Սհուայի մէջ, նոր եռուզեռ մը ճամարուեցաւ երեսփոխանութեան մէջ, հանրապետութեան նախագահութեան ընտրութեան շուրջ։ Կարգ մը երեսփոխաններ նոր յուշագիրներ պատրաստած են ներկայացնելու համար Բարձր Գօմիսէրութեան, որով կր յայտնեն նախագահութեան թեկնածուներու անուններ։

Շաբաթ օր միեւնոյն եռուզեռը շարունակուեցաւ եւ երեսփոխանները ըզբաղուեցան իրենց յարմար տեսած թեկնածուներու անուններուն շուրջ բոբանկանեներ մղելով։ Բարձր Գօմիսէրութեան պատուիրակ պ. Իւլիլիւ միեչեւ իրիկուն ընդունեց 15ի աւելի երեսփոխաններ եւ երկար տեսակցութիւններ ունեցաւ ամոնց հետ։

Կը կարծուի որ հետզհետէ աւելի սուր հանգամանք մը պիտի սանայ այս շարժումը, որճան մօտենայ ընտրութեան րոպեն։ Երեսփոխանները ցարդ չեն կրցած մեծամասնութիւն կազմել թեկնածուի մը մասին։

«Էլ Ահուար» իր օրուան ճօթերուն մէջ խիստ կերպով կը ճնճադատէ երեսփոխաններու այս ձեւ ասխատանութիւնը եւ կը նկատէ հակասահմանադրական։

ԼԻԲԱՆԱՆԻ ԴԱՇԼԻՃԻՆ ԵՐԿՐՈՐԴ ՏԱՐԵԼԻՑԸ

Վարչապետ Օկիւսթ փաշա Էսիպ, իր դահլիճին երկրորդ տարելիցին առթիւ, ամսոյս 28ին թէյասեղան պիտի սարքէ Ռիթ Քաթի սրահին մէջ, որուն հրաւիրուած են հանրապետութեան նախագահը, Պ. Բօնսօ, նախարարներ, երեսփոխաններ եւ լրագրողներ։ 200 հրաւիրեալներ պիտի գտնուին։

ՆՈՐ ԶԵՐԲԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ՀԱՄԱՅՆԱՎԱՐԱԿԱՆ ՊԱՏՃԱՌՈՎ

Առջի օր, կիրակի, Նոր Մարաչի Հայկական թաղին մէջ, ժանտարմաները ձերբակալած են 14 Հայեր որոնք հաւաքուած էին Հոկի ժողովի մը։ Համաձայն մեր քաղած տեղեկութեանց, ներկաներու թիւը 40 հոգի է եղեր։ Ձերբակալուածներու մէջ կը գտնուին յայտնի համայնավար Զաւիկ Տաւուբեան եւ ուրիշ հայ համայնավարներ։

Ոստիկանութիւնը իսկոյն քննութեան ձեռնարկելով ձերբակալեալները յանձնուած են զատական իշխանութեան։

ԱԿՆԱՐԱՆ ՊԼԵՐՈՒԹԻ

21 ՄԱՐՏ 1932

	Ս. Փ
Եգիպտկ. բղթադր.	476
Անգլ.կան. »	464
Տօլար »	126
Թրքական »	59
Պաճճ Օթթօման	130
Իտալական Լիր 100	650
Ճունական Տրախմի 100	120
Անգլ. ոսկի	610
Ֆրանս. »	488
Օսման. »	550
Արծաթ մէճիտ	28

Գրեթի Ֆօնս. Ա. Ֆր. 535
» » Բ. » 290
» » Գ. » 281

Մէճէրեան եղբարք Բիւ Ֆօ։
Թելեֆօն 5-19

ՕԳՆԵՑԷՔ ՀԱՑ ԱՁԳԱՅԻՆ ՎԱՐԺԱՌՆԵՐՈՒՆ

եզերքն աւազուտ է, մէկ քայլի վրայ քալեցէք, որ ոտքերնուդ հեռքերը չաս չերեւին։

7. ԿԻՐՃԵՐՆ ԱՆՑՆԵԼՈՒ ԱՏԵՆ.— *Խուժքր առնասարակ կիրճեր չի ժարնել երբ երկու կողմի սարերը չաս անառիկ և բարձր են։ Իսկ եթէ հարկ նայ անպատճառ կիրճէն անցնելու, այն ատեն չորս կամ վեց ազայ չեցուցած հրացանները ձեռքերնին, ճող արագօրէն կիրճին մէջէն անցնին միւս կողմը։ Երբ տեսաք որ ոչինչ չի պատահեցաւ և նկատեցիք որ անցած են, խուժքր ցրուած կազմով անցնելու է կիրճէն։ Եթէ աչքի առաջ ունիս որ, օրինակ դաւադրութիւն մը եղած է և թշնամին դիրք բռնած՝ առաջքդ կ'սպասէ, առջեւէն մի'չտ ղրկէ երկու երեք զինուոր, որոնք չատ լաւ ծանօթ ըլլան այդ տեղերուն և միաժամանակ ճարպիկ։ դուն ալ խումբին հետ 50—60 քայլ ետեւէն գնա՛։*

8. ԴԻՒՂ ՄՏՆԵԼՈՒ ԱՏԵՆ.— *Եթէ գիւղ մը պիտի փոխադրուիս ուրիշ գիւղ մը, իրիկուան ժամ լուր տուր երթալիք գիւղդ խմբապետին. անիկա իր գիւղը գտնուած տեղական զինուորներով գիւղի չները ներս կ'առնէ, որպէս զի չի հալչեն ձեր վրայ և նոպատարն ալ (պահապան) կերպով մը կը խաբէ և կը տանի հաւկիթ, ժածուն կերցնելու և ձեր տեղերը կ'որոչէ։ Գացած դիդ պէս տասնեակ-տասնեակ կը ցրուես որոշուած տեղերը։ Եթէ տեղ մը անյարմար է, փոխել կուտաս իսկ եթէ տեսնես որ պահապանները առհասարակ վնասակար են ձեզի հաժար, կը յայտարարես որ հեռանան գիւղէն, անոնք իսկոյն կը հեռանան։*

9. ԳԻՒՂԻՆ ՄԷՋ.— *Ինչ գիւղի մէջ ալ ըլլայ խուժքդ տասնեակ—տասնեակ կը ցրուես գանոնք հոն. եթէ մէկ տասնեակ ունիս, գարձեալ երեք տեղով պէտք է նստին և դռները իրարու դիմաց գտնուին,*

ՁԳՈՒՇՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ՁԱՆԱՊԱՐՀԻՆ

1. ԼՈՒՍԻՆ ԳԻՇԵՐԸ.— *Լուսնակ գիշերները ձեր հրացանները ուսերնուդ չի դնէք, որ չի փայլին, կամ բռնեցէք կողքերնուդ և փայտի կողը բրէք դէպի լուսինը, կամ թէ գրկեցէք և այնպէս տարէք։ Իսկ դուռ հագէք ճերմակ վարտիկ մը և ճերմակ երկար չապիկ մը՝ վարտիկին վրայ թողնուած. լուսնի լոյսով ճերմակը չատ չի երեւար մինդեռ սեւը չատ չուտ կը նկատուի, որով թշնամին կրնայ նշան առնել ձեզի։ Մութ ժամանակ երբ ճամբորդէք, սեւ լաթեր հագէք։*

2. ԿՐԱԿ ԳԻՇԵՐ ԺԱՄԱՆԱԿ.— *Ուր որ ալ ըլլաք, գիշերը կրակ չի վառէք, մանաւանդ սարերու գագաթը։ Կը պատահի որ լուսաթացին կը հասնիք ո և է տեղ մը, ամբողջ լաթերնիդ թրջած կ'ըլլայ քրտինքէն գլուխներէդ գոլորշին կ'ելլէ, նսեմելնուդ պէս կ'սկսիք դողալ։ Եթէ փոխելու չապիկ ունիք՝ փոխեցէք, բայց ո'չ ամէնքդ սկկանց, մաս-մաս հանուեցէք և փոխեցէք ձեր չապիկները։ Երբ արեւը ծագեցաւ և կրակի պէտք ունիք, չոր փայտով կրակ բրէք, որպէս զի ծուխը չերեւայ։*

3. ԱՆՏԱՌԻ ՄԷՋ.— *Փոքր տարածութիւն ունեցող անտառին մէջ չի մտնէք պահուելու։ Մեծ տարածութիւն ունեցող անտառի մէջ պահուըռեցէք առանց հրահրոցի։ Կարող է պատահիլ որ ձեր ժած անտառը գան և խուզարկեն. բայց խուզարկողները ներս չեն մտներ, կը վախնան, հետեւաբար վարպետութեան կը դիմեն—քանի մը հրացան կը պարպեցնեն և իրարու կը պոռան թէ՝ «այստե՛ղ են, այստե՛ղ, հա՛յ, փախա՛ն...»։ Ձըլլայ որ խաբուիք ու ձեր տեղէն չարժիք, ներսէն դուրս կը տեսնուի, բայց դուրսէն ներս չի տեսնուս*

ՆԱՀԱՏԱԿ ԳՐԱԳԵՏՆԵՐՈՒ ԲԱՐԵԿԱՄՆԵՐ

Բաժանորդագրուեցէք մեր հրատարակութեանց առաջին շարիւն

ԳՆԵՑԷՔ, ՍՊԱՌԵՑԷՔ, ՏԱՐԱԾԵՑԷՔ ԱՐԴԷՆ ԼՈՅՍ ՏԵՍԱԾ ՀԱՏՈՐՆԵՐԸ

1.— Արձակ էջեր ու Հէքեաթներ	— Ռուբէն Զարդարեանի	20 ֆր.
2.— Պանդուխտի կեանքէն	— Հրանդի (Մ. Կիւրճեան)	20 »
3.— Տարօնի Աչխարհ	— Մշոյ Դեղամի	30 »
4.— Ամբողջական Դարձը	— Գեղամ Բարսեղեանի	20 »
5.— Վիպակներ ու Պատմուածքներ	— Արփիար Արփիարեանի	20 »

Մամուլի ցանկ է քիւ ճր, ուր պիտի ամփոփուին Գ. Զօհրապի հատոր դուրս մնացած հրկերը։

Բաժանորդագրութիւն.— 12 հատր 200 ֆր., 100 ֆր.ը կանխիկ

Դիմել.— M. BARSAMIAN, 121 Rue Mareadet, PARIS (18e) - France

ՇԱՊԿԱԳՈՐԾԱՐԱՆ

ԱՐՄԵՆԱԿ ԴԱՆԻԷԼԵԱՆԻ **"ԼԻԻՔՍ"** ԱՐՄԵՆԱԿ ԴԱՆԻԷԼԵԱՆԻ

Գաթիւ ունիմ ծանուցանելու յարգոյ հասարակութեան՝ որ Սուգ-էլ-Գհիւկանի շապկագործատունս փոխադրած եմ՝ *պէյէթիչի օճիքի եւ ձիով ԱՊՏԻԼՄԷԼԷՔ ՓՈՂՈՑ*, (Վարդապետեանի վաճառատան դիմացը, Շիւրիւ Ապուրհեթի ճախկին վաճառատունը)։

Մեծ խնամով կը պատրաստեմ, չափի վրայ եւ մեծամասնակ՝ շապիկ, բիճամայ, ոսկի տր շամպրը, բաճփուսիթ եւայլն, ամենավերջին նորաձեւութեամբ։

Սեղան եմ մեծ մթերք մը ճատկաւոր եւ վերջին նորոյթի ապրանքներու (պոպլին մեսամս եւայլն), որով կարող եմ ամենուն բծախնդիր յաճախորդին ճատակը գոհացնել։

Միշտ պատրաստ կը գտնուիմ զանազան չափերու վրայ շապիկ եւ բիճամայ, որոնք կը վաճառուին մեծամասնակ եւ փոխրամասնակ։

Մեր սկզբունքն է ճշմարտութիւն եւ ազատ վաճառում։

Մեկ այցելութիւն բաւական պիտի գլայ համոզուելու համար այս նրպատակներուս։

Ապսպրաններ կ'ընդունիմ առատասիմանեն (Իրագ, Գաղեսթին, Կիպրոս), եւ Սիւրիոյ բոլոր օրջաններեն։

Կարի եւ ձեւագիտութեան դասընթացք

ՏԻԿԻՆ ՏԻՔԱ ՄԱՆԿԵԱՆ

(ՎԿԱՅԵԱԼ ՓԱՐԻԶԷՆ)

Ցայսնի դերձակուհի Տիկ. Տիքա Մանկեանի ձեւագիտութեան 5րդ դասընթացը կ'սկսի Mars 1ին «Էքօլ ը Բոուա Տօֆքօր»ի ճիշդ դիմաց, Կուրօ փողոց։

Երեք ամսուան մէջ, ամենավերջին մեթոտներով եւ արդիական միջոցներով կը սորվեցնէ ձեւագիտութեան բոլոր բաղդութիւնները եւ կ'օժտէ Բ. Դիպլոմով ճաստատուած վկայականներով։

Հաղորդելու համար անգամ մը դիմեցէք իր 66է աւելի օրջանաւարտներուն։

ԿԱԶՄԱՏՈՒՆ

Յ. ՏԷՐ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍԵԱՆ

ԲԻԻ - ԷԼ - ԳԱՊՈՒՐԻՅԷ Թիւ 49

(Մեծ Սէրային առջեւ)

ՈՍԿԵՁՈՒ

Կաշեկազմ, Լաքակազմ և Թղթակազմ տոկուն և ճաշակաւոր ԳՈՐԾ

ԶԱՓԱՒՈՐ ԳԻՆԵՐՈՎ

Կրօնական եւ կրթական հաստատութեանց եւ գրադարաններուն համար մասնաւոր ԶԵՂՔ

ԳԱԲՐԻԷԼ Թ. ԹԷՐԶԵԱՆ

(ԵԼԵՔՏՐԱԿԱՆ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ)

Հիմնուած 1921 ին Պոլիս-Բեյրութ

Խիստ դիւրամատչելի պայմաններով կը կատարենք ամեն կարգի ելեկտրական լոյսի գեղեցկումներ (Intsallation), ինչպես նաեւ մօթօր եւ ձիամօմներ։

Վաճառատունս կ'ստանձնէ նաեւ բոլոր ելեկտրագործիքներու նորոգութիւնները։ Մատչուո՛ղ պատասխանատուութիւն բնակարաններու ելեկտրա-նորոգմանց։ Վաճառատուն Philips եւ Lux ելեկտր. լամբերու եւ ամեն տեսակ ելեկտրական պիտոյքներու։

Վճարման դիւրութիւններ.

Հասցէ — Վ. Ուզունեանի գրատան կից Պուռճ. B. P. 491

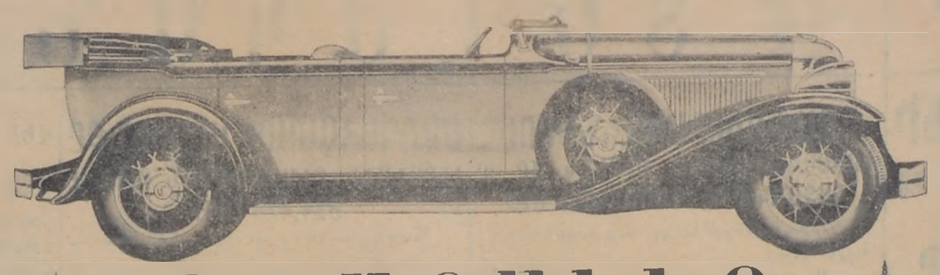

ԳՌԱՅՍԼԵՐ

ամենադիւրաշարժները որոնք 6-8 սիլինտր ունին,

ԱՄԵՆԱՏՈՂՈՒՆ ԵՒ ԴԵՂԵՑԻԿ ՄԱՐՔԱՆԵՐՆ ԵՆ ՀՐԱՊԱՐԱԿԻ ՎՐԱՑ ԵՒ

ԿԸ ՓՆՏՈՒԻՆ ԱՄԵՆՈՒՐԵՔ։

ԳՌԱՑՍԼԵՐ ինքնաշարժերու մասնաւոր յատկութիւններն են՝ ՏՈԿՈՒՆՈՒԹԻՒՆ, ԳԵՂԵՑԿՈՒԹԻՒՆ, ԶԱՓՍՒՈՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՀԱՆԳՍՏԱՒԷՏՈՒԹԻՒՆ։

Վճարման դիւրութիւններ կը տրուին.

ԳՌԱՑՍԼԵՐ ●ծօներու բոլոր կտորները պատրաստ կը գտնուին մեր վաճառատուներուն մէջ։

Լիբանանի, Սիւրիոյ և Իրպի բնդհանուր ներկայացուցչութիւն՝

NAAYEM MOTOR IMPORT Co. BEYROUTH B. P. 869, TÉL. 32—29

Հիւս. Սիւրիոյ ներկայացուցիչներ՝ Գ. և Մ. ԱԶԻՐԵԱՆ

Կարի եւ Ձեւագիտութեան Դասընթացք

ՏԻԿԻՆ ՄԱՌԻ ԵՐԱՄԵԱՆ

ՎԿԱՅԵԱԼ ԴՈՐՁԱԿՈՒՀԻ

ԲԱՐԻԶԷՆ ԵՒ ՎԱՃԻՆԿԹՕՆԷՆ

Կարի եւ ձեւագիտութեան մասնագիտուհի, Տիկին Մառի Երամեան կը վերադառնայ իր արհեստանոցը, Մեծ Սէրայի դիմացը Նո. 78 տան երկրորդ արկը։

Երեք ամսուան միջոցին կը սորվեցնէ ամենավերջին նորաձեւութեամբ, կար եւ ձեւագիտութիւն իր բոլոր բաղդութիւններով եւ արդիական միջոցներով, Droit-fils մեթոտով։ Իր աշակերտուհիները կ'օժտեն Բարիզի աշխարհածանօթ Académie Daydou վկայականով։

ՍԹԱՆՏԱՐՏ *կօշիկներ միշտ ամենալաւ, ամենադիմացկուն, ամենաժամանակակից եւ ամենագեղեցիկներն են.*

ԿԵԴՐՈՆՑՏԵՂԻ

ՆԱՀԱՐ ԵՂԲԱՐՑՆԵՐՈՒԻ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ

ՏՔԹ. ԼԵՒՈՆ ԵՒՐԻԿՅԱՆ

(Նախկին Ֆրանսական Ծերակոյտի Անդամ եւ Ֆրանսական Պատուոյ Լեգէոնի Ասպետ)

Իր նոր դարմանատունը կը գտնուի Ակնդի փողոց (նախկին Տիւք դը Ռիշլիէ փողոց), Գիլիէ Ռիշլիէ շէնքին մէջ։

Ընդունելութեան ժամերը.—

կէսօրէ առաջ ժամը 9—12, կէսօրէ վերջ 2—6։

ՋՐԱՒՈՐԵՐՈՒՆ ՄԻՇՏ ՋՐԻ։

ՏՔԹ. ԳԵՈՐԳ ԿԷՐԿԷՐԵԱՆ

Վկայեալ Lauréat նախկին Interne եւ այժմ մնայուն՝ *ՄԱՄՈՒԱԴԷՏ* բժիշկ Ծրանսական հիւանդանոցի *ԱՋՒՒ, ՀՈՒԹ, ԿՈԿՈՐԴ, ԱԿԱՆՋԻ և ԴԼԽՈՒ* հիւանդութիւններու բաժնին։

Հիւանդ կ'ընդունի կէսօրէ վերջ ժամը 2—6

իր գլխաւոր մէջ rue de Damas, No. 15

Հիւանդները ուղղակի հիւանդանոց կ'ընդունուին իր կողմէ տրուած մուտքի բարօրով։

Աղքատ հիւանդներու ձրի դարմանուած, ամէն օր կէսօրէ առաջ ժամը 10—12, հիւանդանոցի դարմանատան մէջ։

ՏՔԹ. ՍՈԿՐԱՏ ԱԽԵՏԻՍԵԱՆ

ՎԻՐՍԲՈՑԺ՝- ԱՍԱՄՆԱԲՈՑԺ

ՎԿԱՅԵԱԼ ՊԷՅՐՈՒԹԻ ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ՀԱՍԱԼՍԱՐԱՆԷՆ

Կընդունի ամեն օր բացի կիրակիէն կէսօրէ առաջ 8—12 կէսօրէ վերջ 2-6

*Հասցէ՝ Capucin*ներու եկեղեցիին կից Արդարութեան պալատին ետեւ։

ՏՔԹ. Գ. ՏԱՎՈՒՏԱՐԵԱՆ

ՄԱՄՈՒԱԴԷՏ ՆԵՐՔԻՆ ԵՒ ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

Իր դարմանատունը հաստատած է, *ԱՍՍՈՒՐ* փողոց, Տօքթ. Եօզբաշեանի (առամնաբոյժ) դարմանատան կից.

Ընդունելութեան ժամեր՝

կէսօրէ առաջ ժամը 8—12

» վերջ » 2—6

ՏՔԹ. Բ. ԳՈՒԼԱԳԵԱՆ

ՏՄԱՄՈՒԱԳԷՏ՝ ՆԵՐՔԻՆ, ՄՈՐԹԱՑԻՆ ԵՒ ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

ՎԿԱՅԵԱԼ ՓԱՐԻԶԻ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑՆԵՐԷՆ

Կը դարմանէ գիտական ամենավերջին մեթոտներով, քոխրու, սատմոխ, ադիճներու յառդի ամեն տեսակ հիւանդութիւններ։ Հին եւ նոր ջերմամզութիւնը իր բոլոր բաղդութիւններով, ինչպես նաեւ Ծրանկախ եւ մորթային հիւանդութիւններ։

Առագ, արմատական եւ բարեխիղճ դարմանում։

Հիւանդ կ'ընդունի ամեն օր, բացի՝ կիրակիէ, իր նախկին դարմանատան մէջ. ժամը 8—12 եւ 2—6ու մասնաւոր ժամադրութեամբ։

Երեքշաբթի օրերը, ժամը 2—5 վկայեալ *ՍՂԱՍՏՆԵՐՈՒՒ ՋՐԻ*

Ժօրճ Հասեան փողոց՝ թիւ 8

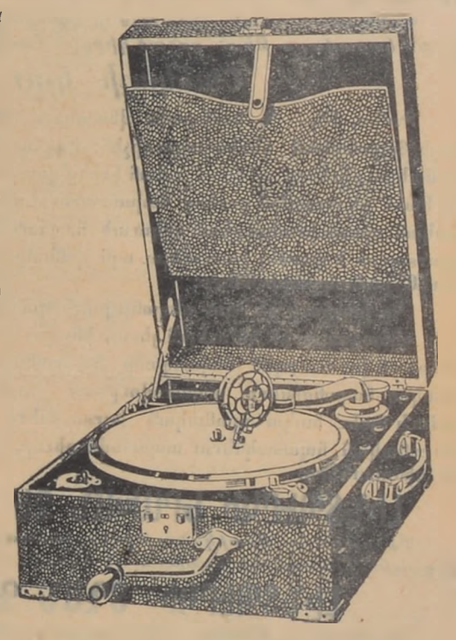

Տոկուն շինուածք Վայելուչ stuf Հնչուն եւ բնական ձայն Անհատականիշ-ներ՝

ՈՐՈՆՑՄԱՎ ԿԸ ՁԱՏՈՐՈՇՈՒԻՆ

ԱՓՕԼԼՕ ՖՕՆՕՆԵՐԸ

Հրապարակի վրայ գրանցուող բոլոր մարքաներու հետ կը մրցին Ապոլլօ ֆօնօներըն Մանաւանդ վերջին նոր մօտէլները, որոնք հասած են արդէն, անգերազանցելի են. իրենց տոկունութեամբ, վայելչութեամբ և ժամչելի գիներով։

APOLLO GRAMOPHONE Co. Ltd

(of London)

ԱՓՕԼԼՕ ՖՕՆՕՆԵՐՈՒ ԹԱՓՈՒՐԸ !!!

Կատարեալ համոզում գոյացնելու համար անգամ մը այցելեցէք

MAISON APOLLO, Rue de la Poste, BEYROUTH

Փողոցին եւ ծովու՝ ամէն ձեւի, աճվիճելի ոճակ եւ առաւելութիւններ

դիւրամատչելի գին. վճարումի դիւրութիւն։

Ընդհ. ներկայացուցիչ՝ Սիւրիոյ, Պաղեստինի, Անդրյորդանանի, Միջագետքի եւ Կիպրոսի.— **ԳՈՒՐԳԻՆ ՍԻՆԱՆԵԱՆ**

KOURKEN SINANIAN, Boîte Postale 642, BEYROUTH (Syrie)

ՕԳՆԷ ԴՈՒՆ ՔԵԶԻ ԵՒ ԱՍՏՂԸ ՔՒՕԹ ՊԻՏԻ ՕԳՆԷ

ԸՆՏԱՆԻՔԻ ԱՍՏՂԸ

(L'ETOILE du FOYER)

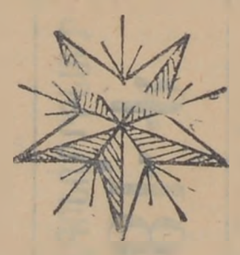

Առեւտրական և երկրագործական ժողովրդային վարկի հաստատութիւն

Անանուն ընկերութիւն.— դրամագլուխ՝ 3,000,000 ֆրնք.

որ կրնայ 3.000,000,000 ֆրնք.ի բարձրացուիլ վարչական խորհուրդի պարզ որոշումովը։

Կեդրոնատեղի.— 137 Boulevard Sebastopol - Paris

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ Արեւելեան պետութեանց

Սակոյ Օթելի օճիք, Պուռճ, Պէյրութ

ԵԼԵՒՄՏԱԿԱՆ ՃԻՒՂ

Աւանդի պարտականագրութիւնի

ՕԺԻՏ

Երաշխաւորեալ տոկոս 6%։ Ասկէ զատ մասնակցութիւն ընկերութեան շահերուն։

ԿԱԼՈՒԱԾԱԿԱՆ ՃԻՒՂ

ՎԱՐԿԵՐՈՒ ԲԱՑՈՒՄ

կալուածի վրայ փոխատուութիւնք՝

վճարելի 10—15—20 տարիէն. որոշուած պայմանաժամէն առաջ ուզողը կրնայ վճարել։

ԸՆՏԱՆԻՔԻՆ ԱՍՏՂԸ ընկերութիւնը ներկայիս 75,000է աւելի անդամ ունի։ Մինչեւ 1 Ապրիլ 1931 Ընտանիքին Աստղը 135 միլիոն փռնկ տուած է, գրաւով 500 միլիոնէ աւելի արժէք ունեցող անշարժ կալուածներու վրայ։

Ամեն թղթակցութիւն ուղղել՝ B.P. 821, Beyrouth

իր։ Եթէ մինչեւ անգամ մանուքիւն եղած ըլլայ՝ մի վախնաք։ Թշնամին հազարաւոր ալ եղած ըլլայ, չի կրնար ներս մտնել։ Իրարմէ չատ հեռու-հեռու չի նըստիք. ձեր նստած տեղերը քիչ մը փորեցէք, ցած. ցուցէք դիրքի հաւար։ Անտառ մտած ժամանակնիդ ալ ոտքի հետքեր չի թողուք։

4. ԴԻՒՂԷՆ ՀԱՑ ԱՌՆԵԼՈՒ ԱՑԵՆ.— Դիւղէն վըտահելի անձերու կը պատուիրես և տեղ մը կ'որոշես որ հաց բերեն։ Որոշած տեղէդ երկու հարիւր քայլ հեռուն երկու գինուոր կը թողուս, որ սպասեն հաց բերողին, իսկ դուն ամբողջ խումբը կը հեռացնես երկու երեք հազար քայլ դիրքաւոր տեղ մը և կը տեղաւորես։ Երբ դիւղացիք հացը բերեն որոշած տեղը, այն երկու գինուորները կ'առնեն և կը բերեն ձեզ մօտ։

Ձեզի հաց բերող գիւղացիները պէտք է մնան մինչեւ որ կէս օրն անցնի։ Իսկ եթէ նոյն ժամանակ խուզարկութիւն կայ և ձեր մօտակայ տեղերը զօրք են հաւաքուած, այն ատեն հաց բերողները թող ձեզի մօտ մնան մինչեւ իրիկուն։ Երբ իրիկունը զանոնք դրկես գիւղ, մութը գալուն պէս ինքդ ալ խումբով փախադրուէ ուրիշ տեղ մը, առանց հետքդ ցոյց տալու կամ չան թողելու։

5. ԳԻՒՂԷՆ ՄԵԿՆԱՒ ԱՑԵՆ.— Որևէ գիւղ, օրինակ կը մնաս երկու օր և կ'ուզես այդ իրկունը դուրս գալ, բայց այնպիսի գործեր կը պատահի, որ տեսուչ կ'ըլլաս օր մը ալ մնալ։ Մնացած տեղդ ալ հարիւր տնաոր է և ամբողջ գիւղը իմացած է քու այդ տեղ ըլլալդ։ Ինչ պիտի ընես։— Երբ երկու օրը լրացայ, կանչէ գիւղէն քանի մը յայտնի մարդիկ, խօսիր, խրախուսէ և ժամը չորսի ժամանակ դուրս եկուր գիւղէն, իրիկը կը սեւնեն որ դու գնաս խմբովդ գացիր ուրիշ տեղ մը։ Գիւղէն քառորդ ժամ հեռանալէ ետք,

յարմար տեղ մը նստիր։ Նախ քան գիւղէն հեռանալը՝ տեղական երեք հոգու տարիմ տասնապետներու կ'ըսես վերադառնալով՝ ես ձեր տուները պիտի մնամ կամ կամ ձեր մարգերը, ձեզմէ զատ ուրիշ ո՛չ ոք պէտք չէ իմանայ։ Անոնք ձեզի համար տեղ կը պատրաստեն և չները ներս կ'առնեն։ Դուք գիւղի եզերքը նստած տեղերնիդ կը մնաք կէս ժամ կամ մէկ ժամ, յետոյ կը դառնաք նորէն նոյն գիւղը ու կը մնաք ձեր ամենավստահելի մարդոց տուները։ Հետևեալ օրը գործը կը տեսնես ու կը հեռանաս։

Առհասարակ գիւղէ մը ուրիշ գիւղ երթալու ժամանակ, եթէ արևելք պիտի քալես գիւղէն դուրս ելլելով նախ գնա դէպի արեւմուտք և ապա դարձիր արևելք, որպէս զի գիւղացիք չի տեսնան թէ ո՛ր կ'երթաս։ Երթալիք իսկական տեղը իմացուր միայն գիւղի խմբապետին, անկէ ուրիշ մարդ թող չիմանայ։ Իմացուր նաև քու գաղտնապահ լրտեսիդ։ Ասոնց ալ յայտնելուդ պատճառը այն է, որ եթէ միւս օրը բան մը իմանան՝ անմիջապէս քեզի լուր տան։

6. ՋՐԵՐՆ ԱՆՑՆԵԼՈՒ ԱՑԵՆ.— Խումբը չրերէն անցած ատեն՝ ամենքը մէկէն չրի եզերքը գալու չեն։ Երկու հոգի թող հանուին, իսկ չորսը նստին եզերքը։ Առաջին հանուողները չրին վարժ ըլլալու են, որոնք արագ կերպով գետին միւս կողմը անցնելով՝ նային չորս կողմերնին և չուռով լաթերնին հագնին ետևի հեռուները դիտեն։ Եթէ քար կայ— նստին քարերու ետև, եթէ բուլ (թուփ) կայ բուլերու ետև նստին և սուլեն։ Չրին միւս ափը գանուած չորսն արդէն պատրաստ են՝ կ'անցնին, անոնց ետևէն ալ կ'անցնին խումբը։ Ջուրերէն անցնելու գործը արագ պէտք է կատարէք։ Եթէ չուրը քիչ է, իրար չալկեցէք, որ չուռա անցնիք։ Փամփուշտ չի թափէք այգտեղ։ Եթէ գետի

AZTAG
JOURNAL QUOTIDIEN ARMÉN.
B. P. 587
BEYROUTH, Liban

Directeur-Propriétaire
HAIG BALIAN

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳԻՆ
ՍՈՒՐԻԱ տար. 550, վեցամսեայ 300 Ս. Դ.
ԱՐՏԱՍԱՀՄ. տրկ. 7, վեցամսեայ 4 տոլար

ԱԶԴԱԿ

ՕՐԱԹԵՐԹ
ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԳԻՏԱԿԱՆ

ازتاك
جريدة سياسية ادبية اقتصادية حرة

ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ ՄԱՐՏ 23 1932
ԶԵՐՔԷ ՀԱՏԸ 2.50 Ս. Դ.

Գ. ՏԱՐԻ | Ամէն առաւօտ պէտք է ըսել բարիք մը ընելու համար | Տնօրէն — Խմբագիր ՀԱՅԿ ՊԱԼԵԱՆ | Չհրատարակուած ձեռագիրները չեն վերադարձուիր | Թիւ 17 (594)

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

ՀԱՅՐԵՆԱՍԻՐՈՒԹԵԱՆ ԵՐԿՈՒ ԵՐԵՍՆԵՐԸ

ՊՐԻԱՆ ԵՒ ՀԻԹԼԷՐ

Եւրոպական թերթերը, ինչպէս և աշխարհի ամէն կողմի թերթերը այս օրերս կը զբաղուին բացառաբար այս երկու անուններով։

Մէկը երեսուն տարիներէ իվեր Ֆրանսայի եւ Միջազգային քաղաքականութեան մէջ ամենափայլուն և աչքի ընկնող անուն մը։ Միւսը վերջին տասնեակ տարիներու ընթացքին մէկ երկու բաղդախնդրական ձեռնարկներով եւ մանաւանդ վերջերս իր ծայրայեղ և սպառնազին քաղաքական ուղղութիւնով սրտադող կը պատճառէ ոչ միայն Գերմանիոյ այլ ամբողջ Եւրոպային։

Պրիան իր մահովը, եկաւ անգամ մը եւս շեշտելու կարծես նշանակութիւնը այն մեծ գաղափարին՝ խաղաղութեան գաղափարին, որուն ան, նուիրեց իր քաղաքական կեանքի վերջին տասնեակը։ Բուռն հայրենասէր, բայց մանաւանդ մեծ մարդասէր, ծնած ամենահամեստ ընտանիքի մէջ, անցած կեանքի բազմակողմանի բովերէն, ծանօթ երբեմն իբրև մաքառող ընկերվարական, ջատագով պայքարի ամենածայրայեղ միջոցներու, ինչպէս sabotageը, բայց մտնելով քաղաքականութեան ասպարէզը, և ստանձնելով ամենապատասխանատու դիրք, ան կրցաւ կշռել ընկերային մեքենայի բարդութիւնը և փոխել իր ըմբռնումներու մէջ, ըմբռնել արդարացի պահանջքները Ֆրանսայի նման մեծ պետութեան մը, ինչպէս նաև կարիքները իր հայրենիքին։ Երէկուայ պայքարող ընկերվարականը, վայրկեան մ'իսկ առանց տատամսելու վերջ դրաւ, ամենավճռական քայլերով, 1910ի մեծ երկաթուղային գործադուլին, որ արտաքին թշնամիներուն առաջ ամենայարմար առիթ կը ներկայանար շահագործումի։ Ինք էր նոյնպէս, որ զինուորական ծառայութեան, երեք տարիի վերածման յաջողացնողը եղաւ։ Այսպէս ըլլալով հանդերձ և մնալով նոյն իսկ ընկերվարական և խաղաղասէր, և միաժամանակ ամենամիջազգային Եւրոպացին, ան վայրկեան մ'իսկ չի մոռցաւ իր հայրենիքի շահերը, և անոր սպառնացող վտանգը։ Մէկ կողմէն ջանաց խաղաղութիւնն ապահովել, իսկ միւս կողմէն ոչինչ չի զոհել իր Ֆրանսայի ինքնապաշտպանութենէն, այդ խաղաղութիւնը ապահովելէ առաջ։

Այս մեծ մարդու կեանքը հետաքրքրական է մանաւանդ այն տեսակէտէն, որ ամենէն մեծ դասն է բոլոր անոնց, որոնք հայրենասիրութիւնը կըմբռնեն, ատարատեացութեան մէջ, իսկ խաղաղասիրութիւնը, հայրենիքին դաւաճանելուն։

1921էն իվեր, հակառակ ծայրայեղ լարուած դրութեան, ան յանդգնեցաւ լեզու գտնել ջնալ պարտուած և դառնացած Գերմանիոյ հետ, և ըրաւ ամեն տեսակ հնարաւոր ճիգումներ, որպէսզի հող պատրաստէ իրականացնելու համար իր մեծ գաղափարը, Միացեալ Եւրոպան, այսինքն եւրոպական Միացեալ Դաշնակցութիւն։

Իր ճիգումներուն և զոհողութիւններուն մէջ սակայն, ոչ մէկ բոպէ չի մոռցաւ ան իր հայրենիքի ապահովութիւնը, և միևնոյն ժամանակ նկատի առաւ այլ երկիրներու ապահովութեան իրաւունքը։ Ահա իր այս լայնախոհ և իսկական հայրենասիրութեան շնորհիւ, ան կրցաւ նաև ճանչցնել ինքզինքը իբրև իսկական խաղաղասէր, և գրաւել թէ բարեկամ և թէ թշնամի բոլոր պետութիւններու խորին յարգանքը և վստահութիւնը։ Իր խաղաղասէրի անկեղծութիւնը, և իր հայրենասէրի անկեղծութիւնը, իրարու միացած և զօդուած իր խօսքին տուին հմայք մը և կշիռ մը Ազգերու Դաշնակցութեան ժողովներուն, ինչպէս նաև միջազգային դիւանագիտական յարաբերութիւններու մէջ, որ շատ քիչերն են կրցած ունենալ, միջազգային քաղաքական պատմութեան մէջ։

Ամենածանր և սպառնազին բարդութիւններու մէջէն, Պրիան կրցաւ դուրս գալ պահպանելով խաղաղութիւնը, և քայլ մ'աւելի մօտեցնելով Եւրոպան իր համեւրոպական իտէալին։

Ընդհանուր ցաւը և ափսոսանքը որ իր մահը առաջ բերաւ ամէն երկիրներու մէջ, ամենակենդանի ապացոյցն է այն հաւատքին և վստահութեան, որ ինք, Ֆրանսայի այդ մեծ զաւակը կրցեր էր ներշնչել ամենքին, առանց բացառութեան։ Համեւրոպականութեան գաղափարը առաջին անգամ չէ որ մէջտեղ կը դրուի։ Համամարդկայնութեան գաղափարը նոյնպէս։ Բայց տարբեր է երբ ան կը դրուի մի մեծ մտածողին կողմէն, ինչպէս Կէօթէի, կամ մի մեծ ընկերաբանի կողմէն, ինչպէս Սէն Սիմոնի, Լուի Պլանի, Բրատոնի, Քարլ Մարքսի, Լաւալի և նորագոյն ընկերվարականներու, ինչպէս Ժօրէսի, Վանտէրվէլտի Պէպէլի, Գէթ Հէրտքի, են. և տարբեր է երբ այդ գաղափարը, գործնականացման կ'ենթարկուի միջազգային դիւանագիտական յարաբերութիւններու մէջ այնպիսի պետութիւններու, որոնք առանց բացառութեան հիմնուած են դրամատիրութեան սկզբունքներու վրայ։ Անկախ դասակարգային շահերէ և մտահոգութիւններէ, և ձգտելով միմիայն վերջ տալու այն զանգուածային ոճրին, որ պատերազմ կը կոչուի, և ձգտելով մանաւանդ անհետացնելու զայն առաջ բերող տնտեսական պայմանները, Պրիան առաջին անգամ ըլլալով գործնականապէս դրաւ սեղանին համեւրոպականութեան հարցը, լուծման համար, հաւանական և հնարաւոր առաջարկներով։

Առաջին անգամ չէ որ մեծ և գործնական միտքեր Ֆրանսայէն ծնունդ կ'առնեն։ Առաջին անգամ չէ, որ Մեծ Գաղափարապաշտ Ֆրանսան, իր գաղափարով համաշխարհային յեղաշրջումներ առաջ կը բերէ։ Մեռաւ իր մեծ զաւակը, համամարդկային սուրբ արտայայտութիւններու մէջ, և Ֆրանսան միաժամանակ ողբաց իր մեծ զաւակը, իբրև մեծ հայրենասէր։

Ահա հայրենասիրութեան մէկ երեսը...

* * *

Այս միջոցին ինչպէս լսինք, համաշխարհային մամուլը կը զբաղուի երկրորդ անունով մը, Հիթլէր. — երկու դոյներու տակ կը ներկայացուի այս մարդը։ Ոմանք մեծ հայրենասէր կը նկատեն զինքը, Մուսոլինի մը Գերմանիոյ համար։ Ուրիշներ բաղդախնդիր մը միայն, յանդուգն և տաղանդաւոր բաղդախնդիր մը։

Ինչ որ կարևոր է, այդ անձնաւորութեան առաջադրած գաղափարներն են։ Այդ գաղափարներու մէջէն, իր Գերմանիոյ խոստացած բարիքներու և բարելաւումներու մէջէն, արիւնի, վառօդի հոտ կուգայ որ կը ջղայնոտէ ամբողջ Եւրոպան։ Ինչ որ խաղաղութեան դէմ դաւադրողի մը բնոյթն ունի իր կեցուածքը, իր խօսքը, իր վարուելակերպը։ Ան կը գրգռէ բոլոր հիւանդ մտայնութիւնները և հոգեբանութիւնները Գերմանիոյ մէջ։ Ան կ'ուզէ շահագործել դժգոհներու և ձախողածներու դառնացած հոգեբանութիւնը։ Ոչինչ գեղեցիկ, հմայիչ, շինիչ չկայ այդ հայրենասիրութեան մէջ։ Նեղ, լարող, ատելութիւնով լեցուն հայրենասիրութիւն մըն է իրը, — եթէ երբեք է — որ չի ողևորէր դուրսի աշխարհը, այլ ընդհակառակը, այդքան ատելութեան ի տես այնքան եսամոլութեան ճիչերուն ի լուր, կը սարսռայ դուրսի աշխարհը, և կը պատրաստուի ձեռքը իր զէնքին տանիլ, ինչպէս կ'ընէ մէկը, երբ ոճրագործի մը դէմ կը գտնուի։

Գէօթէներ և Քարլ Մարքսներ, Վակնէրներ ստեղծող Գերմանիոյ զաւակն ալ չէ ան։ Ան իր մէջ ունի, աւստրիական օբէրէթային հերոսի բնոյթ։ Ինչ որ հապսպուրկեան գլխատիչ արծիւի վայրագ ճիչերը։ Ճակատագրական դժբաղդութիւններու կնիքը կրող գումարերի տեսք ունի ան։

Սխալ է, յանցանք է համեմատել անգամ զինքը, Մուսոլինիի հետ, որուն անունին և գործին հմայքէն կ'ուզէ օգտուիլ, կ'ուզէ զանոնք շահագործել։

Տարբեր մտահոգութիւններու և պայմաններու ծնունդ էր Մուսոլինին, և գոյութիւնը եւրոպական դիւանագիտութեան հորիզոնին վրայ, ոչ թէ սպառնալիքի այլ ապդարարի բնոյթ ունի։ Ան պանդղան հայրենիքներու իրաւունքներու և շահերու պաշտպան կը ներկայանայ։ Լաւ է իր գոյութիւնը, որ գրաւական կրնայ դառնալ համեւրոպական քաղաքականութեան մը իրապէս և արդարօրէն իրականացման։ Ան իր փիլիսոփայութիւնը ունի։ Իր երկրին իրաւունքները և գոյութիւնը ապահովելէ յետոյ, ինչպէս Ֆրանսան է ապահոված, ան կրնայ ամենաօգտակար կերպով գործակցիլ համեւրոպական գաղափարի իրականացման։ Որովհետև ան քանդումի մարդը չէ, այլ կազմակերպող, այլ շինարար մարդն է։

Ուրեմն, անկախ քաղաքական և դիւանագիտական տեսակէտներէն, կարելի է ըսել, որ Պրիանի մահը և Հիթլէրի շարժումը իրենց մէջ կը պարունակեն գաղափարական դասեր։

Մեծագոյնը անոնցմէ այն փաստն է որ համեւրոպական, համաշխարհային համաքաղաքացիական գաղափարները, կրնան շինարար եւ օգտակար կերպով զարգանալ միայն երբ հաշուի կ'առնեն իւրաքանչիւր ժողովուրդի շահերուն պահպանումը և յարգանքը հայրենասիրութեան, որ աւելի քան վառ է այսօր, որ այսօր ինչպէս երէկ, և վաղը ինչպէս այսօր ամենամեծ ազդակն է մնալու ժողովուրդներու փոխյարաբերական հարցերու մէջ։

Իսկ նոր իտէալը հայրենասիրութեան, կը սկսի ձգտիլ քաղաքակիրթ ժողովուրդներու մէջ հետևեալն է.

Այնճան սիրել իր հայրենիքը, որ այդ սիրով եւ ըմբռնել ուրիշներու սէրը դէպի իրենց հայրենիքը։

ԿՐԹԱԿԱՆ ՀԱՐՑԵՐ

ԱՂԵՏԻ ՄԸ ԱՌՋԵՒ

Բոլոր անոնց համար որ կրթական մեր բարդ գործին մօտէն կը հետևին, անհերքելի կը մնայ սա իրողութիւնը, թէ յետ-պատերազմեան մեր կրթական ծրագիրները դարձած են աւելի՛ բարդ ու խճողուած։

Անհերքելի այս ճշմարտութիւնը արդիւնք է քաղաքական մեր դժբախտ վերիվայրումներուն յաջորդող միջավայրի ու տնտեսական պայմաններուն։

Ոչ ոք կրնայ ժխտել, որ այսօր, հայ մանուկը, օկած իր 7 տարեկան հասակէն, դեռ ֆիզիքապէս իր աճումին չհասած, դեռ մանկապարտէզի իր զուարթ կայտառումներուն զգայութիւնը չթօթափած՝ կ'ապրի իր տարիքին ու աճման անհամապատասխան ու անբնական կեանք մը։

Այսօր կրթական մեր մեքենան դարձած է աւելի՛ բարդ, աւելի ծանր ու տաժանելի։ Տնտես. անստուգութիւնը որուն դէմ-յանդիման կանգնած է մարդկութիւնը, ու մանաւանդ ֆիզիքական կրկնակ աւերներու ու նիւթական աննախընթաց քայքայման ենթակայ հայութիւնը, ստեղծած են մեզի համար չփոթ վիճակ մը։ Ու ցաւով պէտք է հաստատել, որ մեր ղեկավար ու պատասխանատու մարմինները սակայն շատ քիչ, ու յաճախ վարկպարագիօրէն, քննութեան ենթարկած են խնդիրը։

Մեզ սպառնացող անտեսական վտանգը դիմագրաւելու, պայքարի ասպարէզին մէջ յաղթական դուրս գալու մտահոգութեամբ՝ մեր բովանդակ ուշադրութիւնը դարձուցեր ենք նոր սերունդը բազմապիսի կարողութիւններով օժտելու հենհուքին։

Կը խորհինք մէկ քանի տարիներու ընթացքին 13—14 տարու տղու մը տալ այն բոլորը, ինչ որ օտարներ, իրենց աւելի կատարելագործուած ու երջանիկ պայմաններով չեն կրնար տալ 16—18 տարու պատանիին։

Հայ մանուկին միտքը, մեզի համար կը ներկայանայ խոհանոցի մը հանգամանքով, ուր խճողել կ'ուզենք մեր տրամադրութեան ներքև գտնուող ամէն առարկայ ու իր։ Ցաջողելու, կեանքի պայքարէն ամէն կերպով յաղթական դուրս գալու մեր աճապարանքը մոռցնել տուած է մեզի շատ հասարակ ճշմարտութիւն մը, թէ՝ մանուկը՝ ինչպէս հասուն տարիքի անհատը՝ կը ղեկավարուի աճումի այն օրէնքներով, որոնց ենթակայ ենք ամէնքս։ Ու աւելին, արտաճիգէն (surmenage) յառաջացած մտաւոր յոգնութիւնը անհամեմատօրէն մեծ վտանգներ ունի փոքրիկներու համար քան մեծերու։

Այս տարրական ճշմարտութիւնը կը մոռնանք խաբուելով՝ այն իրողութենէն, որ մանուկներու արտակարգ յիշողութիւնը կ'ընծայէ մեզի։ Անոնց կարճ ժամանակի մէջ միտք պահած գոցերը զօրաւոր յիշողութիւնը պատճառ կը դառնան մեր թիւր եզրակացութեանց։

Այսպէս կամ այնպէս, պատերազմէն վերջ, կանգնած ենք ահա կրթական բարդ մեքենայի մը առջև։

Նախապատերազմեան հայ դպրոցներու մէջ, օրինակ, օտար լեզուի դաս մը կ'սկսէր միջին Գ. կարգէն — երբ աշակերտը 10—11 տարեկան էր, ուստի աճումի տեսակէտով աւելի զօրաւոր։ Այսօր, ինչպէս յիշեցինք, այս աշխատանքին կը սկսինք շատ մը վայրերուն մէջ, երբ իր աճման լրումին չէ հասած փոքրիկը։

Նախապատերազմեան հայ վարժարաններուն մէջ լեզուական դասերը, մեր ծրագրին ու դասացուցակին մէջ շաբաթական 3—4 պահ տեղ կը գրաւէին, մինչ այսօր վեց, ու կարգ մը վայրերու մէջ նոյն իսկ ութէն — տասնի է բարձրացեր անոնց թիւը։

Այս բոլորը դեռ մասամբ հասկնալի պիտի ըլլային, եթէ երբեք հայութիւնը, իր սովոր զանգուածով, ապրէր հոգեկան ու տնտեսական նոյն պայմաններու մէջ։

Հաւանօրէն այս բացատրութիւնը կարօտի պարզաբանումի։ Փորձենք։

Նախապատերազմեան հայութիւն կ'ապրէր.

Ա.— Իր հայրենիքին մէջ, ուր արիւնող բարքերն ու սովորութիւնները գերազանցապէս հայեցի էին ու առնէկ։

Բ.— Ան կը գտնուէր իր հողին վրայ, տէր իր տնտեսութեան.

Գ.— Ան զատ էր, — փոյթ չէ որ յարաբերական — խաղաղութիւնը իր հոգիին, իսկ հասակ նետող սերունդը՝ վարժ ժառանգականօրէն իրեն ընձեռնուած կլիմայական ու միջավայրի յարմարութեանց, կ'ուսանէր նուազ խըստապահանջ կրթական հաստատութիւններու մէջ։

Այսօր, ո՛չ միայն փոխուած է հայ տարուբեր ու խոշտանգուած սերունդի մը դաստիարակութեան ծրագիրը, այլ և փոխուած է ուսուցչին պատասխանատուութեան սահմանը։ Ու երբ կ'անդրադառնանք վերջին կէտին, չենք մոռնար անոր չարքերուն մէջ օպանդին յառաջացուցած երաշխէպը։

Ու, ասիկա կրկնապէս կը մտահոգէ մանկավարժը, որ պարզ ուսուցանողի մը դերէն դուրս կ'ուզէ ելլել, եւ իբրեւ հոգեբան կը փորձուի մօտենալ նիւթին։

Ու ահա մտրակուած շրջապատին խելայեղ ու սանձարձակ պահանջէն, ուսուցիչ ու աշակերտ, լծուած են ճիգի մը, որ արտակարգօրէն ծանր է ու ըսպառող, և որ խորունկ աւերներով կը վերջանայ։

Միրուած ու մտաւորապէս ծերացած սերունդ մըն է որ դուրս կուգայ հայ վարժարաններէն։ Սերունդ մը, որուն պարտադրուած ուսումը խոտոր կը համեմատի

Ա.— Իր ֆիզիքական աճումին. Բ.— Իր առհաւական նկարագրին. Գ.— Իր նախասիրութիւններուն, Դ.— Իր ըստացած սնունդին, Ե.— Իր մտաւոր տարողութեան։

Ու ցաւով պէտք է խոստովանիլ, թէ աղէտին ծանրութիւնը, որ կ'սպառնայ փճացնել սերունդը ու սպաժամ ծերացածներու բանակ մը պատրաստել, չըմբռնուիր հայ ղեկավար մտածողութեան կողմէ։

Պէտք է արձանագրել որ այս արկածախնդրութեան համար, ամէնէն առաջ պատասխանատու է, նախ ի՛նքը հայ ծնողքը, որ իր զաւկին ապագան փայլուն տեսնելու իր անսեղիտալի ցանցանկութեամբ, կարճ տարիներու մէջ ամենագէտ տեսնել կ'ուզէ իր տղան։

Մարդկօրէն հասկնալի է տնտեսական տագնապէն յառաջացող մտահոգութիւն մը, բայց այդքանը դեռ արդարացուցիչ ոչինչ ունի, երբ հարցը ողուն ֆիզիքական սպառումին — պարզ — երբ իր սրտանց-տոհմիկեանքին հետ կապուած։

Մաաաղ սերունդ մը ունինք երբ աչքերուն առջև, որ նիւթական վատթարագոյն պայմաններու մէջ կը հալի, բայց ոչ ոք կ'զբաղի իրմով. մինչ մեծին ու փոքրին, մարմիններու ու կրթական պաշտօնէութեանց ճիգը կը կայանայ տարուէ տարի, քննութենէ քննութիւն կլիրքի զարնել հունձքին ծանրութիւնը։

Երբ ամէն բան այսօր այս անբնական մրցումին է ենթարկուած, տարակոյս չկայ որ հիւծումը անխուսափելի պիտի դառնայ։

Ու այդպէս ալ է։

Հայ միտքը, անհարազատ միջավայրերու մէջ, ամէն անգամ որ արտաճիգին խոնջէնքով կը պրկուի, արբունքի առաջին վազքին հետ մտաւոր թուիչքը կը կթոտի։

Գերազանցապէս բնախօսական այս հարցը անտարակոյս կը կարօտի գիտական հակակշռի ենթարկուելու պէտքին, ու արդէն ժամանակը հասած պէտք է նկատել մասնագիտական նման աշխատութեանց խորացումին, եթէ կը սիրենք ցեղին ապագան։

(Շար.) Վ. ԳԷՈՐԳԵԱՆ

ԽԱՂԱՂՈՒԹԵԱՆ ՄԵԾ ԱՌԱՔԵԱԼԸ

ՊԵՏԱԿԱՆ ՄԱՐԴԸ

Պզտիկ դէպքեր յաճախ կրնան նըպաստաւոր հանդիսանալ եթէ մարդ կարենայ զանոնք օգտագործել։

Պրիան մէկ օրէն միւսը պետական մեծ հռետոր մը կը դառնայ, երեսփոխանական ժողովին մէջ կատարելով հոյակապ պաշտպանողական մը՝ գործադուլի միջոցին սպաննուած գործաւորի մը մահուան առիթով։

Հետու աղմուկէ, առանձնութեան մէջ, իրապէս կը ճգնի մեծ մարդը, կարդալով և գրելով։ Օրին մէկը, բարեկամ մը՝ փափաքելով անոր այցելել, յանկարծ կը կանգնի սարսափահար՝ լսելով կատաղի հաչոցներ տան բակին մէջ։ Պահ մը կ'ուզէ խոյս տալ, այդ միջոցին քահքահներ կը հասնին ու Պրիան կը տնկուի ցանկապատին ետև....

Ժամանակին մեծագոյն հարցերէն մէկն է եկեղեցին բաժնել պետութենէն։

Զայն ուսումնասիրելու փափուկ և պատասխանատու պաշտօնը կը յանձնուի Պրիանի որուն առաջարկներու մասին կը գումարուին 57 ժողովներ երեք ամսուան ընթացքին ու կ'որոշուի այս երկուքը՝ եկեղեցին և կրօնքը՝ բաժնել իրարմէ։

Տնտեսական և քաղաքական զանազան պատճառներով օրուան փահլիճը կը տապալի ու նոր ընտրութենէն վերջ Պրիան կը կանչուի հանրային կրթութեան նախարարի պաշտօնին։ Պէ՞տք է ընդունիլ։ Ընկերվարական սկզբունքներու հետ ո՞րքան կը հաշտուի նմանօրինակ պաշտօն մը։ Ժօրէն կը յանձնարարէ ներկայացուած աթոռը ընդունիլ անոր մէջ տեսնելով կուսակցական (իմա՛ ընկերվարութեան) շահերը։ Պրիան իր առաջին բանախօսութիւնը կ'ընէ քիմիագէտ Մարսըլէն Պէրթըլօյի մահուան առիթով, բազմացնելով իր հիացողներուն թիւը։ Որքա՜ն հրաշքներ կը գործէ այս մարդը իր լեզուով։

Քլէմանսօ իրաւամբ կ'ըսէ իրեն համար՝ Պաշտօնի վրայ պիտի մնայ նա որքան ատեն որ կարենայ խօսիլ։ Պաշտօնավարութեան ընթացքին ան միշտ անձնական և կուսակցական շահերը կը զոհէ ազգին սիրոյն։ Ուսուցիչներու գործադուլի մը առթիւ դէմ կը կենայ իր բարեկամ և գաղափարակից Ժօրէսի, վայն պարտութեան մատնելով։

Իր Նօրա:խարհին մէջ գրեթէ մեռամուլ է Պրիան։ Երբեմն կիներ կ'անցնին անոր հորիզոնէն ու անոնց մէջն է Փարիզեան համբաւաւոր դերասանուհի մը։ Այս մարդը որ քսան և հինգ անգամ նախարար և տասնըմէկ անգամ

վարդապետ եղած է, կ'ըսէ՝ «Առանձնութի՛ւն, անաւասիկ իմ փիլիսոփայութեանս գազանիքը։»

1908ին Բէլժանսօն կը տապալէ դաշնիքը ու Պրիան կ'անուանուի Արդարութեան նախարար և փոխ վարչապետ։ Դործադուլի մը պատճառաւ «վագրը» կ'արտաքսէ 404 պաշտօնեաներ, սակայն Պրիան կը պահանջէ ամսականի յաւելում ու աշխատանքի զեղչում։ Կը յաղթէ...։

Նոր և բարձր պաշտօնը ձեռք փոքրութիւն մը չեն բերեր իր կեանքին մէջ։ Թամտեն, «Briand, man ofreace» գրքին հեղինակը կը գրէ։ Սր մը ինքնաշարժի ուրկած մը կէս ճամբան կը ձգէ Պրիանը։ Բիչ վերջ գիւղացի մը կ'անցնի իր սայլակով, փոխ վարչապետը կը հաստատուի անոր քով, կը խօսակցի մաերմօրէն առանց ճանչցնելու իր ինքնութիւնը։

Քաղաքական նոր բարդութեանց առթիւ Բէլժանսօյի դահլիճը կը լուծուի ու Պրիան կ'անուանուի վարչապետ և հանրային կրթութեան նախարար։ Ու կ'ընէ Բէրլէկէօյի ճառը յանուն հաժեմբէնեան։ Իրեն համար ճառին գրքարկան արժէքը կարեւորութիւն չունի, «ան միյոց մըն է նպատակի մը հասնելու համար»։

Գործադո՛ւլ...։ Այս անգամ երկաթուղային պաշտօնէութիւնը։ Կացութիւնը քրիքիքական է։ Հաղորդակցութիւնները կը կաթարուին, պատճառելով մեծ վնասներ։ Հաղորդակցութեան նախարար և փոխ վարչապետ Պրիան կ'ընդունի անկարելի է ճարպազի մը ընթացքին անհրաժեշտութիւնը կատարել հացնել անհրաժեշտութիւնը։ Պրիան կ'սահիպէ գործադուլը դադրեցնել ու ընկերվարութիւնները —իր կուսակիցները— գինք կ'անուանեն «մատնիչ, դաւաճան, չուն որ վիզը պուրժուազիայի վզնոցը կը կրէ...։

3 Նոյ. 1010ին, Միլրան և Վիվիանի կարեւոր նախարարներու հրաժարումը կ'սահիպեն Պրիանն ալ նոյն քայլը առնելու։ Վերաբերի իրեն կը յանձնուի դահլիճը վերակազմելու դերը։ Գործադուլի մը հանդէպ ըրած զիջումը նախապարական տագնապ առաջ կը բերէ ու Պրիան ժամափորձէ մը կ'ազատի իր պաշտպանութեան չնորհիւ։

Ու կը հասնի Փուանքարէ որուն ազգայնական գաղափարներէն կ'ազդուի Պրիան, հակառակ իր յայտարարութեան կ'ուզեմ ապահէ մը զգուշանալ» եւ 84 միլիոն ֆրանքի վարկ մը կը բանայ բանակին, այլապէս, Ֆրանսան 1914ին, առանձին առիթով պատերազմ իր Պրիան կ'սատէ պատերազմը բոլոր հոդիով. բայց քանի գիտէ թէ բոլոր ազգերը կը պատրաստուին անխուսափելիին առնէ։

Տուժերկի դահլիճին անկումով ինքն ալ կը քաշուի, պահ մը. քաղաքական կեանքէ ու դիւղի մը մէջ կ'ապրի engnito, իր սանտիրուին իսկ ինքնութիւնը չճանչնար։ Ու երբ պատերը կը տեսնէ թերթերուն մէջ ապշահար կը նայի։

Պրիան յիսուն տարեկան է։ Տարապայման աշխատանքները կը քայքայեն առողջութիւնը։ Սարայէվոյի ոճիրը գինք վերստին կը նետէ քաղաքական փոթորկայից ծովուն մէջ։ Գերման հրետանիները կը գոռան ու իրենց նշանաքանն է՝ «ո՛վ որ գրաւէ Փարիզը, կը գրաւէ Ֆրանսան», ծօֆրը կ'առաջարկէ կառավարութիւնը փոխադրել Պօրտօ։ Պրիան կը հակառակի, կ'ուզէ Փարիզը պաշտպանել մինչեւ վերջին չունչը, խրախուսել ժողովուրդը ինչպես Հիւկօ 1870ին։ Անօգուտ։

Մեծ պատերազմի ընթացքին Պրիանի ամէնէն կարեւոր և խիստ պատասխանատու գործերէն մին կ'ըլլայ Սելանիկ գօրք ղրկելը։ (Ասիկա իր իսկ խոստովանութեամբ)։ Նա այսպէսով կ'ուզէ պատերազմը կարելի եղածին չափ չուտ խեղդել և ձեռնարկել հաշատարհային խաղաղութեան մը։ Ան Ազգերու Դաշնակցութիւն մը կ'երազէ Ուիլսընէն երկու տարի առաջ։

Քաղաքական տագնապ մը իրեն կը յանձնէ Արտաքին գործոց նախարարութիւնը, պատմութեան ամէնէն փոփոխ մէկ վայրկեանին, Ժողովին մէջ Պրիան կը յայտարարէ՝ «պիտի յաղթենք»։ Ցաղթանակ պէտք է խաղաղութեան համար։ Կ'ուզէ գործակիցի Բէլժանսօյի հետ, որ իրեն կը պռոայ՝ «Ձեմ ուզեր ձեզի հետ աչխատակցիլ։ Կոյս չէք գոնէ։ Դո՛ւք Վիվիանի հետ պռոնկեցաք»։ Պրիան կը պատասխանէ՝ «եւ դուք, ո՛վ անհամերաչխ մարդ, կը կարծէ՞ք որ այսպէսով պիտի փրկեք երկիրը։ Արդէն դուք ամենէն անժողովրդական մարդն էք որ կարելի է գտանել»։

Անթիւ գործեր կան կատարելիք։ Ռուժանիոյ և Իտալիոյ պատերազմին մասնակցիլը, Ռուննատանի խնդիրը։ Անգլիան և Ռուսիան հաշտեցնելու չաները, եւլն. եւլն։

Պատերազմը կը չարունակուի և Պրիան յաղթանակը կը տեսնէ՝ ճակատագրու մինացման մէջ։ Սելանիկէն Սարայ նոր զօրքեր կ'ուղէ։ Պրիան ամէնէն դժուարութիւնները կը քաչէ անգլիական ուժեր ալ կարենալ ղրկելու համար հոն։ Ցետոյ Պրիան կ'ըսէ՝ Սելանիկ է որ գերման ճակատը փլեցուց։ Հինէմպուրկ գրեց Վիլհէլմին՝ «այլևս կառաղութիւնը փնտռելէ ուրիշ ճար չունինք»։

Ֆրանսական ճակատին վրայ յարձակումները մոլեգին են։ Վէրտէօն ռումբերու տակ կորսուած է ու Պրիան կը յայտարարէ՝ «երբ Վէրտէօնը լքէք, դուք վա՛տեր էք»։

Իտալիոյ բարեկամութիւնը զօրացնելու համար Պրիան կը մեկնի Հռովմ և իր առաքելութիւնը մեծ յաղողութեամբ կը պսակուի։

Ռումանիոյ ախողութիւնը ծօֆրը կը վերագրէ Սարայի։ Պրիան կը պաչտպանէ այս վերջինը և պատերազմական նախարարութիւնը կը յանձնէ Լիոթէյի։

11 Փետր. 1917ին, իչխան Սիքսթոս Պուրպոն Բարմ, յանուն Աւստրիոյ կայսեր հաչտութեան առաջարկ մը կը ներկայացնէ հանրապետութեան նախագահին։ Առաջարկը ընդունելու վրայ է երբ Պրիան կը հրաժարի։ Բայց ջարդերուն գուժը ծանրօրէն կը կշռէ անոր վրայ և կը յայտարարէ՝ «այս բոլոր վրայ հոն։ Ցետոյ Պրիան կ'ըսէ՝ Սելանիկ է որ գերման ճակատը փլեցաւ։ Հինէմպուրկ գրեց Վիլհէլմին՝ «այլևս կառաղութիւնը փնտռելէ ուրիշ ճար չունինք»։

Ֆրանսական ճակատին վրայ յարձակումները մոլեգին են։ Վէրտէօն ռումբերու տակ կորսուած է ու Պրիան կը յայտարարէ՝ «երբ Վէրտէօնը լքէք, դուք վա՛տեր էք»։

Իտալիոյ բարեկամութիւնը զօրացնելու համար Պրիան կը մեկնի Հռովմ և իր առաքելութիւնը մեծ յաղողութեամբ կը պսակուի։

3 Նոյ. 1010ին, Միլրան և Վիվիանի կարեւոր նախարարներու հրաժարումը կ'սահիպեն Պրիանն ալ նոյն քայլը առնելու։ Վերաբերի իրեն կը յանձնուի դահլիճը վերակազմելու դերը։ Գործադուլի մը հանդէպ ըրած զիջումը նախապարական տագնապ առաջ կը բերէ ու Պրիան ժամափորձէ մը կ'ազատի իր պաշտպանութեան չնորհիւ։

Ու կը հասնի Փուանքարէ որուն ազգայնական գաղափարներէն կ'ազդուի Պրիան, հակառակ իր յայտարարութեան կ'ուզեմ ապահէ մը զգուշանալ» եւ 84 միլիոն ֆրանքի վարկ մը կը բանայ բանակին, այլապէս, Ֆրանսան 1914ին, առանձին առիթով պատերազմ իր Պրիան կ'սատէ պատերազմը բոլոր հոդիով. բայց քանի գիտէ թէ բոլոր ազգերը կը պատրաստուին անխուսափելիին առնէ։

Տուժերկի դահլիճին անկումով ինքն ալ կը քաշուի, պահ մը. քաղաքական կեանքէ ու դիւղի մը մէջ կ'ապրի engnito, իր սանտիրուին իսկ ինքնութիւնը չճանչնար։ Ու երբ պատերը կը տեսնէ թերթերուն մէջ ապշահար կը նայի։

Պրիան յիսուն տարեկան է։ Տարապայման աշխատանքները կը քայքայեն առողջութիւնը։ Սարայէվոյի ոճիրը գինք վերստին կը նետէ քաղաքական փոթորկայից ծովուն մէջ։ Գերման հրետանիները կը գոռան ու իրենց նշանաքանն է՝ «ո՛վ որ գրաւէ Փարիզը, կը գրաւէ Ֆրանսան», ծօֆրը կ'առաջարկէ կառավարութիւնը փոխադրել Պօրտօ։ Պրիան կը հակառակի, կ'ուզէ Փարիզը պաշտպանել մինչեւ վերջին չունչը, խրախուսել ժողովուրդը ինչպես Հիւկօ 1870ին։ Անօգուտ։

Մեծ պատերազմի ընթացքին Պրիանի ամէնէն կարեւոր և խիստ պատասխանատու գործերէն մին կ'ըլլայ Սելանիկ գօրք ղրկելը։ (Ասիկա իր իսկ խոստովանութեամբ)։ Նա այսպէսով կ'ուզէ պատերազմը կարելի եղածին չափ չուտ խեղդել և ձեռնարկել հաշատարհային խաղաղութեան մը։ Ան Ազգերու Դաշնակցութիւն մը կ'երազէ Ուիլսընէն երկու տարի առաջ։

ՊԱՂԵՍՏԻՆԵԱՆ ՆԱՄԿԱՆԻ

(Սեփական թղթակցութիւն)

Արաբ Գործադիրին որոշումները.— Թէլ Ավիվի Ցօնավաճառը.— Ի նպաստ Մավթէյնի բոխախտնոցին

Երուսաղէմ, 18 Մարտ

Վերջերս Արաբ գործադիր մարմնոյ անգործութեան չորրդ դժգոհութիւններ սկսած էին երևան գալ։ Դժգոհներէն մեծ մասը, բնական է, ընդդիմադիր տարրերը կը կազմէին։ Ասոնց քով կային նաև նոյնինքն Գործադիրի չրշանակին պատկանող տնձեր, այնպէս որ երևոյթը հետզհետէ սկսաւ արմատ արձակել, ժամուլի փոխանցուիլ և հրապարակային կարծիքներու և քննադատութեանց առարկայ դառնալ։ Այս վիճակը չէր կարելի երկարաձգել, որովհետև կամաց կամաց սկսած էր արդէն կազմալուծման հետքերը երևնալ։ Գործադիրը ճիգ մը ըրաւ, և վերակազմելու ու ամրանալու դիտումով ամսոյս սկիզբները իր բոլոր անդամները, աւելի քան քսան անձեր, հաւաքոյթի հրաւիրեց, իբրեւ քաղաքագիրին նախագահ հրաւիրագիր և օրակարգի հարցերը ղրկելու պայմանաւ։ Օրակարգի վրայ էին կարևոր և հրատապ հարցեր։ Ժողովը որոշեալ օրը գումարուեցաւ, բոլորին ներկայութեան։ Օրակարգի քննուած հարցերէն կարևորներն էին հետևեալները։

1.— Արաբ Գործադիրին դիրքը վերջերս տեղի ունեցած քաղաքական այցելութեան հանդէպ (Ապպաս Հիլմի փաչա եւլն.)։

2.— Մաքսատուրք դէպի Անգլիա տեղի ունեցած արտածմանց վրայ։

3.— Թէլ—Ավիվի ոստիկանութիւնը։

4.— Տիբերիոյ ջերմուկներու չահագործում—արտօնութիւնը։

5.— Կառավարական պաշտօնեաներու պաշտօնահանում։

6.— Զարգացման ծրագիր։

7.— Արևելեան տօնավաճառ։

8.— Տասնորդ և վէրքօ։

9.— Պաղեստինի ֆիլքական օժանդակութիւնը բրիտանական եւլն. եւլն։

Գործադիր ժողովը վերևի և այլ յարակից հարցերը քննելէ վերջ, իբրաքանչիւրի մասին որոշումներ կայացուցած է։ Արևելեան տօնավաճառը, որ Ապրիլ 7ին Թէլ Ավիվի մէջ պիտի բացուի, Գործադիրը որոշած է պոյքօթի ենթարկել։ Այս իմաստով դրացի Արաբ երկիրներու գրուած և խնդրուած է, որ ամսոյս 20ին, կրկին հրաւիրած է ժողովի։

***

Թէլ—Ավիվի տօնավաճառը, ինչպէս որ ասկից առաջ ալ գրած էի, պաշտօնապէս պիտի բացուի Ապրիլ 7ին։ Բացումէ պիտի կատարէ Մարզպանը, որ քանի մը օր առաջ իր վերջնական հաւանութիւնը տուաւ։

Տօնավաճառին բացման ներկայ պիտի ըլլան, ի չարս այլ այցելուներու և բերելի անձնաւորութեանց, նաեւ եգիպտոսի վարչապետ Սրաքի փաչա, կիպրոսի կառավարիչ Սըր Ռոնալտ Սթօրս եւլն։

Տօնավաճառին պաշտօնապէս կը մասնակցին Եգիպտոս, Ռումանիա, Լեհաստան, Լիթուանիա, Լաթուեա, Եւգիպտոս. իսկ անպաչտօն՝ զանազան եւրոպական հաստատութիւններ։

Բարձրախօսի կայան մը հաստատուեցաւ, Պաղեստինի մէջ առաջին անգամ ըլլալով, ուրկէ զանազան չրջակայ երկիրներ պիտի կարենան հեռաւիլ տօնավաճառի տևողութեան ընթացքին տեղի ունենալիք ճառախօսութեանց, ներկայացմանց եւլն։

Նամակատունը ատենէ մ'իվեր սկսած է «Այցելեցէք Տօնավաճառը» վերագրութիւնը պարունակող կնիքներով կնքել նամակները։

***

Անթիլիասի պատրիարքարանէն Պատրիարքարան հասած կոնդակով մը կը խնդրուէր Մավթէյնի Թոքախտանոցին ի նպաստ Պաղեստինի մէջ ալ հանգանակութիւն կատարել։ Պատրիարքարանի կողմէ յանձնախումբեր արդէն իսկ կազմուած ըլլալով, երկուշաբթիէն ի վեր հանգանակութեան սկսած է։ Հանգանակուած գումարը Լիբանանի մէջ «Մավթէյնի Օրդուան առթիւ հաւաքուած գումարին պիտի միացուի։

ԹՂԹԱԿԻՑ

ԱՆՆԱԽԸՆԹԱՑ ՅԱՂԹՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

Կիրակի 20 Մարտ, կէսօրէ վերջ ժամը 3,30ին, տեղւոյս Հ. Մ. Ը. Մ.ի Ա. խումբը իր դաչտին վրայ խաղցաւ «Մուխտարի Ա. խումբին դէմ։ Ներկայ էր արաբ և հայ հոծ բազմութիւն մը։ Որոշեալ ժամուն դաշտ ելան երկու խումբերը։ Արաբ երիտասարդի մը իրաւարարութեամբ սկսաւ խաղը։ երկու կողմերն ալ իրենց օրինապահ և ճկուն խաղարկութեամբ բոլորին ուշադրութիւնը կը գրաւէին։ բայց չուտով ի յայտ եկաւ Հ. Մ. Ը. Մ.ի տղոց գերակչռութիւնը։ Իսկոյն մեր վերջնապահները կարճ «բասե»րով և գետնէն գնդակը իրարու փոխանցելով հասցուցին յառաջապահներուն, որոնք դիպուկ վայրկեանով մը նշանակեցին առաջին կօլը։ Այսպէս, իրարու եռանդ Հ. Մ. Ը. Մ.ը երկու կօլեր ևս ըրաւ. կիսախաղը վերջացաւ 3ի դէմ 0ով։

Երկրորդ կիսախաղին հակառակորդ խումբը մեծ ճարտարութեամբ յառաջացաւ դէպի մեր բերդապահի գիծը բայց ետ մղուեցաւ, Հ. Մ. Ը. Մ.ի յառաջապահները ճկուն խաղարկութեամբ մը նշանակեցին չորրորդ «կօլ»ը և յաղթադաբար 3 կօլեր եւս խաղը վերջացաւ Հ. Մ. Ը. Մ.ի յաղթութեամբ 0ի դէմ 7 կօլով։

Իսկապէս մեր տղոց խաղարկութիւնը յայտնութիւն մըն էր պէյրութահայ մարզական կեանքին մէջ։ Իրենց կատարեալ եւ սքանչելի խաղարկութեամբ, պարտութեան մատնեցին այլ եւ այլ ազգի տղոցմէ կազմուած այս խառն խումբը։

Այս առիթ տեղւոյս Հ. Մ. Ը. Մ.ի խումբը անցաւ մէկէ աւելի հանգրուաններէ։ Բոլոր թափուղ մուտ աչխատանքները չի կրցան յաւահատեցնել մեր համառ ու աննկուն տղաքը։ Հաւբեռատար աչխատութենէ մը վերջ, տեղւոյս Ա. խումբը վերակազմուեցաւ բոլորովին նոր ուժերու յաւելումով։ Ա. մէնքն ալ մաքուր ու թարմ տղաքներ են։ Հակառակ բոլոր վայրերան կանչերուն եւ ծանօթ ու անծանօթ ցափառաքներուն, Հ. Մ. Ը. Մ.ի Ա. խումբը այսօր հասած է իր ուժին գագաթնակէտին, վկայ մեր տղոց անննախընթաց յաղթանակը։

Տեղւոյս մասնաճիւղը արդէն տէր է երկրորդ, պահեստի և առաջին խումբերու։

Աչխատանքը որ կը տարուի երիտասարդութեան կողմէ ազգասէր է եւ քաջընտրելի։ Բայց դաշտի մէջ, թէ՝ մաքուր հանախմբումներու ընթացքին, ձերբազատ կեցցէներ խլելու տեղ, անիկա ծովածաւալ բազմութիւնը մէկ մարդու պէս կը լացնէ իր թախծոտ բառերով։ Ահա՛ միակ հատուցումը իր առաջին ու անկարելի սիրոյն։

Կարգալ, և մանաւանդ ԱՊՐԻԼ է պէտք Որբերեանի այս պատմուածքը, հասկնալու համար անոնց իրական արժէքը։ Որովհետև, ինչպէս կ'ըսէ եղերաբաղդ քերթողը Rupert Brook.

> Երեք ամենամեծ հաճոյքներ կան աչխարհի վրայ.— Մէկը, բանաստեղծութիւնը կարդալն է, երկրորդը դրելը և երրորդն ու ամենէն գեղեցիկը՝ բանաստեղծութիւնը ԱՊՐԻԼը...

Գրական հանճար ակնկալութիւններով ու ազգայնական առողջ ջիղերով այն գրագէտը՝ որ Որբերեանը եղաւ, անչուշտ արժանի է աւելի խոր ու համադրող վերլուծութեան քան այս աչխատանքը։ Իմս պարզ փորձ մըն էր պզտիկ հետաքրքրութիւն մը արթնցնելու Որբերեանի անուան չուրջ՝ որուն անպայման արժանի է ինք։

Որբերեանի ըրած քանի մը բարձր վերագրութիւններս չատեր անչուշտ ուղիղ համեմատած պիտի չտեսնեն անոր ժողովրդականութեան հետ։ Ու դեռ ատչի օր, չատ յարգելի բարեկամ մը դիտել կուտար խմբագրատան մէջ, թէ կարելի էր Որբերեանէն աւելի հետաքրքրական «պիպեր» վերցնել...։

Բայց ինչո՞ւ։ Արդեօք անո՞ր համար որ այս մարդը արհամարհեց ամփոփին ծափերն ու երբեք ձեռք չերկարեց համբաւի մուննետիկներուն՝ որոնք պատրաստ էին զինք մինչև երկինք հանելու։

Անո՞ր համար մանաւանդ, որ Ռուբէն Որբերեան կոչուող բանաստեղծին սիրտը, անապատներուն մէջ հաստատուած ինչպէս հաւատարիմ ձայնագիր, արձագանգեց աչխարհի բոլոր մեծ կամ փոքր ողբերգութիւններուն։ Ռուս-Ճապոնական ահաւոր պատերազմ, Հայոց անկումն, Առաջին կոտորած ու վերջապէս համաչխարհային վերջին Սեպտեմբերեան։ Այս բոլորին համար ալ իր մենաստանէն լացաւ ու աղօթեց։

Որբերեան ունեցաւ համեստութիւն մը, որ ամէն չափ ու սահման կ'անցնի։ Այս արժանիքը ա՛լ աւելի կը փնտռուի մանաւանդ այսօր, երբ ուղերու չարանին նմանող քանի մը երկարատող ատանաւորներով մարդիկ բանաստեղծ կը հռչակուին և մրցանակներու կը տիրանան։

Գ. Շահան Գէրպէրեան. Չարիֆեանի առաջին գրքի յառաջաբանին մէջ, հիանալի համադրութիւնով մը սահմանելէ ետք բանաստեղծութեան էութիւնը, կ'աւելցնէ։— «Սիրելի Չարիֆեան, ինչ հարկ խօսիլ երգերուդ առաւելութիւններուն ու թերութիւններուն վրայ։ Չի՞ բաւեր երբ ըսէ — Հաւատիկ բանաստեղծ մը...»

Ու պարագային պատչաճեցնելով, կ'աւելցնեմ, թէ կարելի չէ Որբերեանին համար առանց վերապահութեան ըսել այդ բանաստեղծը, ինչպէս կարելի չէր և ըսել Չարիֆեանի համար։ Բայց ուրիչ հայ քննադատ մը, որուն ուղղին մէջ Գ. Հրանդ Բալուեան անիրաւաբար զեռեղեց «քար կապած մէջկութիւնը», կ'ըսէ.—

> «Երանի՜ այն հեղինակին, որուն գիրքին էջերը կը թրջին կաթիլ մը արցունքով,

Ու կ'աւելցնեմ։ Ռուբէն Որբերեանի «Ովասիսը» գիրք մըն է, որ անպայման կը խլէ արցունքի այդ կաթիլը ձեր աչքերէն։ Մանաւանդ՝ երբ հեռու էք ձեր հայրենիքէն և մշուշապատ լեռներուն կախարդանքը դեռ կը յաջենայ խռովել ձեր պանդուխտ երազները։

(11) (Վերջ) Վ. ԱԱԻԱԿ

Ո՞Ր ՀԱՅԵՐԸ ԿՐՆԱՆ ԴԱՌՆԱԼ ԹԻՒՐՔԻԱ

ՆՈՐ ՀՐԱՀԱՆԳԷՆ ԿՐՆԱՆ ՕԳՏՈՒԻԼ ԻԶՄԻՐԻ ՓԱԽՍՏԱԿԱՆՆԵՐԸ

Փարիզի բրհական հիւպատոսարանէն «Ցառաչք»ի պատճառաբար բաղուած տեղեկութեանց համաձայն, երբեւէկի նոր հրահանգէն կրնան օգտուիլ՝

1.— Անոնք որ օսմանեան անցագրով Թուրքիայէն դուրս ելած են բչմական վարչածեւէն առաջ։

Ասոնք ալ երկու մասի կը բաժնուին.— ա) Անոնք որ արտասահման հասնելէ վերջ, օրինական պայմանաժամերուն կանոնաւորաբար նորոգած են իրենց անցագիրը՝ պահելով Թրքական հպատակի իրենց հանգամանքը Ասոնք կրնան Թիւրքիա դառնալ առանց «պէչաննամէ» լեցնելու ստիպումին ենթարկուելու բ) Անոնք որ այդ օրկնական ձեւակերպութիւնը չեն լրացուցած։ Այդպիսիները պարտաւոր են «պէչաննամէ» լեցնել եւ նպաստաւոր պատասխան ստանալէ վերջ միայն կ'արտօնուին Թիւրքիա վերադառնալու։

2.— Անոնք որ առանց որեւէ անցագրի Թիւրքիայէն դուրս ելած են։ Այս դասակարգին տակ կ'իյնան առաւելապէս Իզմիրի աղետեալները, որոնք խուճապի ժամուած՝ ժամանակ եւ հնարաւորութիւն չունէին անցագիր հանելու արտասահման երթալու համար։ Ասոնք պիտի կրնան «պէչաննամէ» տալ եւ նպաստաւոր պատասխան ստանալէ յետոյ, Թիւրքիա վերադառնալ։

Նոր հրահանգին չեն կրնար օգտուիլ՝

1.— Անոնք, որ Թիւրքիայէն դուրս ելած են որեւէ օտար անցագրով (հայկական, ֆրանսական, իտալական, անգլիական եւլն.) նոյն իսկ ներս չեն ընդունիր հիւպատոսարանէն՝ «պէչաննամէ» ստանալու համար։

2.— Անոնք, որ Թէեւ քէմալական անցագիր ստացած են, սակայն իրենց անցագրին տակ «ավտէթի կայրը ճայիզ» ժակագրուած է։

3.— Անոնք որոնք գործավարներու խորհուրդին որոշումով հանուած են Թրքական հպատակութենէն։

4.— 150նոցներու ցանկին պատկանողները։

5.— Օսմանեան կայսերական գերդաստանին անդամները։

Ինչպէս կը տեսնուի, նոր հրահանգը չատ սահմանափակ հանդամանք ունի։ Անկէ կրնան օգտուիլ միայն անոնք որ օսմ. անցագրով կամ առանց որեւէ անցագրի դուրս ելած են։ Ուրիշ խօսքով, մեծ պատերազմէն առաջ արտասահման եկողները, որոնք բոլորն ալ տուն տեղ եղած են եւ վերադարձի մասին չեն մտածեր՝ երկրորդ Իզմիրի աղետեալները, որոնց տունն ու տիրը հրկիզուած է արդէն եւ «լքեալ» գոյքի խնդիր չունին։

Հ. Մ. Ը. Մ.ի աչխատանքը օրուայ պահանջք է։ Ներկայիս կանգնած ենք հայ ապրումներու հին սերունդէն դէպի նոր սերունդ փոխանցման չեմին։ Պէտք է կանգնիլ երիտասարդութեան կողքին մեր վաղուայ միակ ապաւէնին, այս մասին մենք կը խօսինք դեռ։

Պէյրութ Մ. ՏԻՕՎԼԷԹԵԱՆ

ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Խնամակալ մարմնի ներախագահութեամբ

տեղի պիտի ունենայ

ՁԱՏԿԻ ԿԻՐԱԿԻ ՕՐԸ ԺԱՄԸ 10.30ԻՆ ՀԱՅ ԱԵՄԱՐԱՆԻ ՎԵՐԻՆ ՍՐԱՀԻՆ ՄԷՋ

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՏՕՆԱԿԱՆ ՀԱՆԴԻՊՈՒՄ

Այս հանդիպումին մասնակցողները, ոսկի մը ետևէ ետևով Համազգային ընկերութեան, իմիգրիմիցին ազատ կը համարեն Ձատկական տօներու առիթով կատարուած մասնաւոր այցելութիւնները փոխադարձելու պարտաւորութենէն։

Նուիրած են		Յակոբ Պալեան	100
Խորէն Միւհիսեան	100	Արմենակ Մանճեսեան	100
Թադէոս Սահակեան	200	Յովհաննէս Թաճեան	100
Տէր եւ Տիկ. Վ. Փոթուգեան	150	Ղազար Չարխ	100
Գրիգոր տէր Կարապետեան	100	Տէմիրճեան Օգըայրներ	200
Միհրան Թուրիկեան	100	Կարապետ Աճառեան	100
բժ. Մելիոն Հայրապետեան	100	Մելիոն Ծառուկեան	100
Գէորգ Գանարեան	100	Տիգրան Մաւիսեանլեան	100
Արտակ Գալուստեան	100	Ռուբէն Մաւիսեանլեան	100
Մամբրէ Հիսարեան	100	Գրիգոր Քիւփկեան	100
Արամ Չարմանեան	100	Իշխան Խաչատուրեան	100
Եդուարդ Տիլանեան	100	Տէր եւ Տիկին Սամուէլ Մարաշեան	150
Նազարէթ Կերկերեան	100	Լեւոն Շանթ	100
Արմենակ Դանիէլեան	100		

ԿՈՉ Ս. ՁԱՏԿԻ ԱՌԹԻՒ

Քաչալերուած նախորդ տարիներու Գատ. ծնողներու և վարժարանիս մըչտնջկանաց յարգելի բարեկամներուն յայտնելով վարժարանիս պիւճէին նեղ կացութիւնը, և քաւասունէ աւելի աչակերտներու գրենական պիտոյքները և թուականէս սկսեալ անոնց կէսօրուայ ճաշը հոգալու հարկին տակ գտնուելու պարագան՝ կոչ կ'ուղղենք Ս. Ձատկի առիթ աւենուդ Ձեր առատ նուէրները բերել վարժարանիս, ըլլայ փոխան այցելութեան, ըլլայ նուէր անունին տակ։

Տուէք Ձեր լումաները առատօրէն Ձքաւոր մանուկներու դաստիարակութեան նուիրական գործին՝ փոխանակ ըմպելիներու և մէզէններու՝ եթէ կ'ուզէք ծառայել Ձնզի, Ձեր զաւակաց և Ձեր ազգին։

ՀՈԳԱԲԱՐՁՈՒԹԻՒՆ Ս. ՆՇԱՆ ԱԶԳ. ՎԱՐԺԱՐԱՆԻ

ԱՐԵՒՄՏԱՀԱՅ ԳՐԱԳԷՏՆԵՐ

ՌՈՒԲԷՆ ՈՐԲԵՐԵԱՆ

(1874—1931)

Արձակ էջերէն մանաւանդ գեղեցիկ են անոնք՝ որ կ'ընդգրկեն մեծ պատերազմի չրջանը։ Տեղ մը Որբերեան մեծ գրագէտի վայել ուժեղ ճով նկարագրելէ ետք յուսահատ երիտասարդ մը, որ նշանածէն ստացած է խզումի մատանին, կը վերջացնէ այսպէս.

> «Շուարուն աչքերով նայեցայ իր մեկնած ուղղութեամբ ու կարծեցի տեսնել մահուան ուրուականը, որ կը հետևէր իրեն գանկերու ահարկու ծիծաղով ու կրկնելով անդադար դասալի՛ք, փետուրներդ ո՞ւր թողիր...»

Որբերեանի այս կարգի յաղող կտորներէն կարելի է նկատել «Թօրփիլահար», «Դարցողներէն և առհասարակ իր «Ծուչաեաերդի էջերը։ Համեմատաբար ընդարձակ գործերէն պիտի յիչեմ հատ մը միայն՝ «Առաջին Սէր» նորավէպը, որ հրատարակուած է Ա. Անտոնեանի «Լոյսը»ին մէջ։

Առանց ճանչնալու այդ էջերուն հեղինակը, եթէ քիչ մը բան կարդացած էք Որբերեանէն, անմիջապէս պիտի ճանչնաք գինքը։

Նորավէպը ինչպէս ցոյց կուտայ խորագիրը, պատմութիւնն է Որբերեանի առաջին սիրոյն։ Հոն կը տեսնենք Որբերեանը որդեգիր ուսանողի հասեսա վիճակին մէջ, երկար մազեր, արեւելեան ենքարէ ու պատառուն մուճակներ։ Ու այս բոլորին տակ՝ զգայուն ու թախծոտ սիրտ մը։ Իսկ աղջիկը Անգլիացի հարուստի մը միակ զաւակը, հիւանդոտ, տկար ու բարի՝ որ գաղնաթար կը սիրէ Որբերեանը։

Որբերեան կը տառապի չի կարենալ հաւասարելուն համար իր սիրած աղջկան։ Իր նիւթական խեղճութիւնը աւելի կը լայնցնէ անչրպէտը։ Ու վերջապէս, հակառակ իր սիրային կ'որոչէ թաղե՛լ սէրը ու լռել։ Բայց միւս կողմէ կը զգայ թէ աղջիկն ալ գինք կը սիրէ և ասիկա փոխանակ մխիթարելու՝ ալ աւելի կը տառապեցնէ Որբերեանը։ Ինք չատ լաւ գիտէ թէ իրենց միացումը անկարելի է գործնապէս Դպրոցը չուտով պիտի աւարտէ ու անկէ քաղաքէն։ իսկ միւսը պիտի երթայ Անգլիա՝ «մշուշներու երկիրը»։ Զգալ թէ կը սիրենք առանց սիրուելու՝ ծանր է անչուշտ և քիչ մրն ալ զաւեչտական՝ եթէ յամառինք ի հարկէ։ Բայց գիտե՞ք թէ կը սիրենք ու կը սիրուինք փոխադարձաբար և մեր միացումին արգելք կ'ըլլայ կեանքը, իր նիւթական գարչելի մեքենայութիւններով՝ ահա թէ ուր է բուն Ողբերգութիւնը։ Որբերեան յաղող կերպով կը պայտեցնէ այս բոլորը և հակառակ նորավէպին զուտ վիպական կառուցուածքին, կուտայ խիստ բնական բայց այլապէս յուզիչ վերջաւորութիւն։ Ցայտնի է թէ Որբերեան անյուցած է այս դէպքը կամ առնուազն ատոր մօտ բան մը։ Կը մտածենայ բաժանումի օրը։ Որբերեանի բոլոր դասընկերները ուրախ են ու նոյն արամադրութեամբ կը կարդան իրեն յաւարտաճառերը, ծափեր խլելով ներկաներէն։ Որբերեա՛, ինքն ալ պատրաստած ունի աւարտաճառ մը, բայց որքա՜ն տարբեր միւսներէն։ Անիկա Թուղթին յանձնած է իր հոգիին ամբողջ զգուանքն ու աւելութիւնը կոյր բաղդին դէմ, մարդկութեան դէմ, Աստուծոյ դէմ ու բոլորի՜ն, բոլորի՜ն։ Որբերեան կարծես իր ճակատագրէն վրէժ է որ կը լուծէ։ Ու ծափերու և բարձրաղաղակ կեցցէներ խլելու տեղ, անիկա ծովածաւալ բազմութիւնը մէկ մարդու պէս կը լացնէ իր թախծոտ բառերով։ Ահա՛ միակ հատուցումը իր առաջին ու անկարելի սիրոյն։

Կարդալ, և մանաւանդ ԱՊՐԻԼ է պէտք Որբերեանի այս պատմուածքը, հասկնալու համար անոնց իրական արժէքը։ Որովհետև, ինչպէս կ'ըսէ եղերաբաղդ քերթողը Rupert Brook.

> Երեք ամենամեծ հաճոյքներ կան աչխարհի վրայ.— Մէկը, բանաստեղծութիւնը կարդալն է, երկրորդը դրելը և երրորդն ու ամենէն գեղեցիկը՝ բանաստեղծութիւնը ԱՊՐԻԼը...

Գրական հանճար ակնկալութիւններով ու ազգայնական առողջ ջիղերով այն գրագէտը՝ որ Որբերեանը եղաւ, անչուշտ արժանի է աւելի խոր ու համադրող վերլուծութեան քան այս աչխատանքը։ Իմս պարզ փորձ մըն էր պզտիկ հետաքրքրութիւն մը արթնցնելու Որբերեանի անուան չուրջ՝ որուն անպայման արժանի է ինք։

Որբերեանի ըրած քանի մը բարձր վերագրութիւններս չատեր անչուշտ ուղիղ համեմատած պիտի չտեսնեն անոր ժողովրդականութեան հետ։ Ու դեռ ատչի օր, չատ յարգելի բարեկամ մը դիտել կուտար խմբագրատան մէջ, թէ կարելի էր Որբերեանէն աւելի հետաքրքրական «պիպեր» վերցնել...։

Բայց ինչո՞ւ։ Արդեօք անո՞ր համար որ այս մարդը արհամարհեց ամփոփին ծափերն ու երբեք ձեռք չերկարեց համբաւի մուննետիկներուն՝ որոնք պատրաստ էին զինք մինչև երկինք հանելու։

Անո՞ր համար մանաւանդ, որ Ռուբէն Որբերեան կոչուող բանաստեղծին սիրտը, անապատներուն մէջ հաստատուած ինչպէս հաւատարիմ ձայնագիր, արձագանգեց աչխարհի բոլ

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ԽԱՂՆԱԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ԿԸ ՇԱՐՈՒՆԱԿՈՒԻՆ Ծ.ԱՐԵՒԵԼՔԻ ՄԷՋ

ՄԱՀԱՓՈՐՁ ՍՐՏՔԻ ՓԱՇԱՅԻ ԴԷՄ

200.000 ՉԻՆԱՑԻՆԵՐ ՊԻՏԻ ՔԱԼԵՆ ՄԱՆՉՈՒՐԻՈՅ ՎՐԱՑ

Լոնտոն.— Հեռագիրէ ծանրակշիռ լուրեր կը հասնին Մուխտէնէն: Ապստամբութիւնը կը ծաւալի ամբողջ երկրին մէջ: Ժողովուրդը որեւէ տրամադրութիւն չցուցներ ըմբոստներուն:

Երկու հարիւր հազար չինացիներ Մուխտէնի մէջ կը համախմբուին խաղալու համար Մանչուրիոյ վրայ (?): Անոնց առաջին նպատակէտն է Բէյփին խաղարը որը այժմ կը գտնուի ճաբոնական գրաւման տակ: Ճաբոնցիները զինուոր եւ հրեռանի կը դրկեն փութով դէպի ըսպառնալիքի տակ գտնուող վայրերը:

Պատերազմական վիճակ Մուխտէնի մէջ

Շանկայ.— Զինական աղբիւրէ ստացուած հեռագրի մը համաձայն ճաբոնցիք պատերազմական վիճակ հռչակած են Մուխտէնի մէջ:

Քաղաքին դռները եւ ռազմագիտական տեսակէտով կարեւորութիւն ունեցող չորս կարեւոր կէտեր հսկողութեան տակ առած են ըննդանօթային զօրքերու կողմէ:

Մանչուրիոյ կացութիւնը

Ժընէվ.— Ազգերու Դաշնակցութեան դիւանապետ Սըր Էրիք Տրրըմմընտ այժմ Շանկայ գտնուող Քննիչ Յանձնաժողովէն պահանջեր է որ կարելի եղածին չափ շուտ տեղեկութիւն հաղորդէ մանչուրիական նորակազմ պետութեան մասին:

Ըմբոստութիւնը կը շարունակուի Մանչուրիոյ մէջ

Խարպին.— Ճաբոնական աղբիւրներէ ստացուած տեղեկութեանց համաձայն, 2 հազար հոգինոց չինական զօկատ մը որը ապստամբած էր Մանչուրիական նորակազմ պետութեան դէմ եւ փորձած յարձակիլ Նիկուա Նինկութայի ճաբոնական պահակազօրաց դէմ բնաջինջ եղած է ճաբոնական ուժերու կողմէ:

Կը հաստատուի սակայն թէ Մանչուրիական նորակազմ հանրապետութեան դէմ բնդդիմութիւնը հետզհետէ կը սաստկանայ վրդովիչ կերպով: Բազմաթիւ պաշտօնեաներ, զոր օրինակ, հրաժարած են, չփափաքելով ծառայել նոր րէժիմին:

Մանչուրիական կառավարութիւնը արտասովոր հրովարտակ մը հրատարակեց որով կարգիլուի ցորէնի ալիւրին արտածումը:

Զինուած հազարաւոր հոգիներէ բաղկացած չէթէախումբեր համախմբուած են Մուքտէն քաղաքն շուրջ որը էնթրկուած անոնց սպառնալիքներուն:

Խարպինի հարաւային արեւմտեան կողմը գտնուող Բէթունա քաղաքը գրաւուած է արդէն այն չէթէներու մարդկանց կողմէ:

Բոնութեան արարքներուն գործուած ըլլալը կը հաղորդուի ամէն կողմէ, Կ'ըսուի նաեւ թէ չէթէախումբերը վար իջեցուցեր են մանչուրիական նոր զրօշակը:

Կացութիւնը Ճաբոնի մէջ

Լոնտոն.— Թոքիոէն հասնող վերջին լուրերը կը հաղորդեն թէ դահլիճի հետզհետէ դիքերը խաղդելու վրայ է եւ թէ վերահաս տագնապի մը կապասուի:

Ոստիկանութիւնը երեւան հանած է տէրրօրիսթ գաղտնի ընկերութիւն մը որը կազմուած է մէկտեղէն վերցնելու համար այն քաղաքական եւ ճարտարարուեստական դէկավարները որոնց ընթացքը կասկածելի պիտի երեւար եւ որոնք պիտի գործէին ճաբոնի շահերուն հակառակ:

Ոստիկանութիւնը ծերբակալեց կրօնաւոր մը որը այս ընկերակցութեան պետերէն մէկն է: Օդանաւորդ մըն ալ ծերբակալուեցաւ: Ընկերակցութեան կեդրոնատեղւոյն մէջ գրաւուած թուղթերէն յայտնի եղած է թէ սոյն ընկերակցութեան անդամները դաւադրութիւն մը ծրագրած էին ճաբոնական նախկին վարչապետին, հաղորդակցութեանց նախարարին եւ ելեմտական մարզի մէջ հզօր անձնաւորութիւն մը եղող Պարոն Կօյի դէմ:

Իրլանտական դէպքերը

Լոնտոն.— Ինչպես նախատեսել կուտար Պ. տը Վալերայի իշխանութեան գլուխ անցնիլը, կացութիւնը Իրլանտայի Ազատ պետութեան մէջ՝ ծանրակշիռ հանգամանք կ'ստանայ որ օր: Իրլանական կառավարութեան բոլոր ուշադրութիւնը կեդրոնացած է այժմ Տրպլինի վրայ եւ մօտիկ ապկոլութիւն կը Ղկատարուի հանրապետական ըրջանակներու ձերբակալութեան վրայ:

Չինաբափութեան խորհրդաժողովը

Ժընէվ.— Չինաբափութեան խորհրդաժողովի յանձնախումբին աշխատանքները վերջացան:

Խորհրդաժողովի նախագահ Պ. Հինտհրսըն, որը Ժընէվէն պիտի մեկնի ընդհուպ, խորհրդաժողովին դիւանը Ժընէվէն հրաւիրեց 9 Ապրիլին, պատրաստելու համար խորհրդաժողովին երկրորդ մասը:

Պհոնար Շօի նոր վէպը

Լոնտոն.— Հռչակաւոր վիպասան Պ. Պհոնար Շօու Աբրիկէնէ պիտի մեկնի դէպի Բրիտանիա:

Ափրիկէի մէջ իր բնակութեան ընթացքին, նշանաւոր վիպասանը վէպ մը գրած է իբրեւ նիւթ ունենալով աստուածութեան հետազօտութիւնը բնիկի մը կողմէ որը կը հանդիպի յաջորդաբար, իր թափառումներուն մէջ «Յիսուս Քրիստոսի, Մուհամմէտի, եւն:

Համաշխարհական դաւադրութիւն

Մատրիս.— Քորոնա ճահճագին կառավարիչը երեւան հանեց համայնավարական դաւադրութիւն մը որը ծրագրած է եղեր գինեալ ապստամբութիւն կը Անդալուզիոյ մէջ, զատկի շաբթուան ընթացքին:

Շատ խիստ միջոցներու ձեռնարկած է արգիլելու համար որեւէ խլրտում:

Ընդհարումներ տեղի ունեցաւ բանւորներու եւ ոստիկաններու մէջ:

Գերմանիոյ նախագահական ընտրութիւնը

Պէռլին.— Նախագահական ընտրութեան կրկին ռուէարկութեան համար իբրեւ թուական որոշուած է 10 Ապրիլը: Սակայն, ընտրական պայմարը վերսկսաւ այս օրուընէ ի վեր եւ հաղթական կարեւոր անձնաւորութիւններ Քօլօնիա գումարուեցաւ երէկ սոյն պայմարին ծրագիրը որոշելու համար:

Վարչապետ Պ. Պրիւնինկ Պէռլինէն մեկնեցաւ երկու օր հանգստանալու համար: Նա յայտարարեց թէ վերադարձին բօբքականցի պիտի սկսի ի նպաստ Մարաջախտ Հինտէնպուրկի: Պ. Հիւկէնպէրկ յօդուածի մը մէջ կ'ըսէ թէ Ազգայնականները ձեռնպահ պիտի մնան ընտրութեան մէջ:

ՄԱՀԱՓՈՐՁ ՍՐՏՔԻ ՓԱՇԱՅԻ ԴԷՄ

ԳԱՀԻՐԷ, 22 Մարտ.— Երէկ կէսօրէ վերջ, Վարչապետին բնակարանը տանող փողոցին մէջ ռումբ մը պայթեցաւ, Սրտքի Փաշայի անցնելէն ճիշդ երկու վայրկեան առաջ: Այս պայթիւնը ոեւէ ձնաս չի պատճառեց: Անմիջապէս քննութեան ձեռնարկուելով ձերբակալուեցան 17 հոգի, որոնք անցեալ տարի մասնակցած էին նման մահափորձի մը:

ՏԵՂԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԱՆԹԻԼԻԱՍԻ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԱՐԱՆԷՆ ՆԵՐՍ

«Հասկի Մարտի Թիւէն կը քաղնենք հետեւեալ տեղեկութիւնները.—

Վեհ. Բաբգէն Ա. Կաթողիկոս Փետր. 29 Բ.կիսօրէն եօթը գնաց Գէյրութ *Օթէլ Տիէ.* հիւանդանոցը ուր կը դարմանուի Ն. Վ. Բարձ Գօմիսէր պրն. Հէնրի Փօ՛սօ, եւ բացուած ռոմարին մէջ ուրնանուգրէց իր այցելութիւնը:

— Բերիոյ Թեմին Առաջնորդ Արտաւազդ Սրբազան *Մարս* 12 Շբ. առաւ այցելած էր Ամեն. Ա. Գ. Արփիարեան եւ Ամեն. Թափփուճի *Մ.* Պատրիարքներու:

Ն. *Ամեն.* Արփիարեան *Մ.* Պատրիարք փոխադարձ այցի եկաւ Առաւաւդ *Սրբազանին, Մարս* 13 կիրակի երեկոյին՝ Նազլեան Ռովն. Արհեպիսկոպոսի նեռ:

Վեհ. Բաբգէն կթղ. ալ իջաւ ընդունելութեան սրահը ողջունելու համար Ն. Ամենապատուութիւնը, Շահէ եպս.ի եւ Փառէն Վարդապետի հետ:

Կաթողիկոսական այցելութիւն

Աթոռակից Վեհ. Բաբգէն Ս. Կաթողիկոս Դամասկոսի Թեմին իր առաջին այցելութիւնը կուտայ Աւագ Շաբթու սկիզբը եւ Զատիկը հոն կը ռօճկ, *Սիւրիոյ մայրաքաղաքի Հայ ժողովուրդին հետ:*

Եկեղեցւոյ գեղին

Վեհափառ Սահակ կաթողիկոսը իր անձնական խակէն 200 Օսմանեան ոսկի տրամադրեց Էջրէֆիյեի *Ս.* Աստուածածին եկեղեցւոյն գեղնին գնումը դիւրացնելու համար: Գեղնին կալուածագիրը հանուեցաւ Ն. Ս. Օծութեան անունով:

Ամուսնալուծում

Վեհափառ Սահակ Հայրապետը լուծեց Գէյրութաբնակ Տօքթ. Երուանդ Ձիտճեճեանի եւ Տիկ. Առաքսի Կիրակոսեանի ամուսնութիւնը իր 1931 Նոյեմբեր 22 թուակիր վճռագրով:

ՈՒՍՈՒՑՉԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹԻՒՆ

Լիբանանահայ երկսեռ ուսուցչ. միութեան ներկայ օրացի՛Ի.րդ դասախօսութիւնը տեղի ունեցաւ 19 Մարտ, օթաթ գիշեր ժամը 9ին Ազգ. Ս. Նշան վարժարանի մանկապարտէզի սրահին մէջ:

Առեն դասախօսն էր Հարաճին Հայ Աւետարանական վարժարանի ուսուցչ. պ. Գ. Տ. Պօսոսեան, որ մօտաւորապէս մէկ ժամ խօսեցաւ «Դպրոցական ատակերտներու ծուլութեան եւ անոր դարմանին մասին»: Ունկնդիրներ, մեծ մասամբ երկսեռ ուսուցիչներ ու ծնողներ, հանդիսով լսեցին պրն. դասախօսը, որ կրցաւ հետաքրքրական դարձնել իր նիւթը:

Կը լսենք որ Ուսուցչ. Միութիւնը դիտի Պասէ պէտ կատարելիք ճաշկան պըտոյտի մը առթիւ դիմում կատարած է կրթական նախարարութեան եւ սպացած է ձրի մուտքի իրաւունք:

Ազգ. մեր անկազմակերպ ներկայ օրերուն, ուրախութեամբ պէտք է ողջունել խումբ մը ուսուցիչներ որ իրենց ատարկին մէջ զարգանալու եւ փոխադարձ օգնութեան առաջադրութեամբ հոգեպիղծ կերպով փարած են նպատակի մը որ նշմարից եւ բաւին յայն առումով գիտակից ուսուցչինը պէտք է ըլլայ այսիճճ պատրաստուիլ նոր սերունդին համար:

X

ԿՈՒԻ ՀԱԼԷՊԻ ՄԷՋ

ԾԱՅՐԱՅԵՂԱԿԱՆՆԵՐԸ ԿԸ ՍՊԱՆՆԵՆ ՁԱՓԱՒՈՐԱԿԱՆ ՄԸ

Կիրակի օր, կէս օրին, Հալէպի էլ—ձիճեճ քպին մէջ, Մուսթաֆա Տուճճի երբ նստած էր իր սրճարանին մէջ, յարձակման ենթարկուեցաւ Անմոռ Թահա եւ Անմոռ Քամարիէ անուն երկու ծայրայեղականներու կողմէ: Մուսթաֆա չափաւորականներու կողմնակից էր եւ *Մուպհի* պէյ Գհրհիքի մարդը:

Յարձակողներէն Անմոռ Թահա դաշոյն մը իջեցուց Մուսթաֆայի թեւին. Անմոռ Քամարիէն ալ դիմեց իր րեվոլվէրին եւ պարպեց Մուսթաֆայի վրայ: Գնդակը դպաւ Մուսթաֆայի աչքին եւ մնաց ներս գանկին մէջ: Նա ծանր եւ յուսահատ վիճակի մէջ *Մուսթաֆա* հիւսնդանոց փոխադրուած է:

Յարձակողները փախած են:

ԳՈՂԵՐՈՒ ԽՄԲԱԿԻ ՄԸ ՁԵՐԲԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆԸ

Ասկէ Հանի մը օր առաջ, Էլիահու Հայեմ եւ *Միչէլ*համան անուն երկու Պադեսթինցի հրեաներ գանգատ մը ներկայացուցած էին ոսթիկանութեան ցնորեն պ. Պուսթանիի Գրիգոր անուն հայու մը դէմ յայտնելով թէ այս վերջինը իր հոմանուհիին մեղսակցութեամբ իրենցմէ 600 Պաղեսթինեան ոսկի գողցնով Լիբանան փախած է:

Բողոքարկուներու կողմէ ետուած բացատրութիւններու վրայ, ոսթիկանութեան ցնորենը ճանչցաւ անմիջապէս գողը որը *Մելի* Հանի անուն թիւրմ մըն է եւ ունի Առաջոյս անուն հոմանուհի մը, երկուքն ալ յայտնի արդէն Լիբանանեան ոսթիկանութեան:

Բողոքարկուները տեսնելով վերոյիշեալ չարագործներու լուսանկարները, անմիջապէս յայտնեցին թէ անոնք են իրենցմէ դրամ գողցող անձերը:

Ոսթիկանութիւնը անմիջապէս ձեռնարկեց պետ եղած հետապնդութեանց եւ գաղնի ոսթիկաններու ջանքերը պսակուեցան յաջողութեամբ մը:

Առեն մը այս թիւրը, իր հոմանուհին եւ Գրիգոր Օրխանեան անուն հայ մը Գէյրութի ընդհանուր դատախազութեան կողմէ հետապնդուած էին իբրեւ դրամատորներ: Անոնք դատապարտուելէ եւ իրենց պատիժը լրացնելէ վերջ անհետացած էին առանց ձգելու ոեւէ հետք:

Գրիգոր ունէր սակայն Արամ ամուսնով եղբայր մը որը Շուամլան կը բնակէր: Ոսթիկանութիւնը անմիջապէս սկսաւ իր ուշադրութիւնը դարձնել հոն եւ ոսթիկաններ դրկեց տեղւոյն վրայ, որոնք գիշերը հոն հասնելով տանիքէն ազդարարեցին որ դուռը բանայ: Մեծ եղաւ ապակնկալը երբոր ոսթիկանները մտան ներս: *Մելի* Հանի պառկած էր իր կնոջ Զէյնէպ Քէլլիի եւ իր հոմանուհի Առաջոյսի մէջտեղը: Անոնց վրայ խուզարկութեան ենթարկուեցաւ 15 Օսմ. ոսկի, 60 ուրիական ոսկի, եւ 146 Պաղեսթինեան ոսկի: Ամբողջ այս խմբակը կալանաւորելով բերուեցաւ Գէյրութ ուր հասնեցաւ իրենց մեղապարտութիւնը:

ՆՈՐ ԱՃՈՒՐԴԻՑ

Ուրախութեամբ կը տեղեկացնենք մեր ընթերցողներուն թէ՝ տեւական աշխատակցութիւնը ապահոված ենք Ս. Նշան վարժարանի ցնորեն Պ. Վարդան Գեւորգեանի:

25 ՏԱՐԵԿԱՆ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴ ՄԸ ԻՆՔԶԻՆՔԸ ԿԸ ԿԱԽԷ ԽՈՒՄԱՐԻ ՀԵՏԵՒԱՆՔՈՎ

Կիրակի օր, Նախլի Սկիմ Նախայ անուն 25 տարեկան երիտասարդ մը՝ ինքզինքը կախեց, իր տան մէջ:

Այս երիտասարդը ասաղձագործութիւն կընէր: *Մակայն* ատենէ մը իվեր ինքզինքը ենուիրած էր խումարի եւ ձիարուալի խաղերուն: Ամէն օր գործը կը ձգէր եւ կերթար խաղալու համար: Օրէ օր աւելի մոլին դարձաւ եւ կորսնցուց իր բոլոր ունեցածները: Շուտով ծանր պարտքերու տակ մնաւ եւ ոչ՝ոք այլեւս փոխատուութիւն չորաւ իրեն: Մայրը, որ իր խնայած դրամները ամբողջութեամբ յանձնած էր Նախլիին, հիւանդացաւ ու մեռաւ:

Անցած կիրակի օր, Նախլի տան յուսահատ վիճակ մը ունէր: Ձիարուալ կարենալ երթալու համար ամէն կողմ դիմած, բայց յուսա մը իսկ չէր կրցած հայթայթել:

Ցուզուած ու յուսահատ որոշեց վերջ տալ իր կեանքին. առաւ չուանը, կախեց սանդուխէն եւ անցուց վիզը. ոտի հարուածով մը դէն ծարեց աթոռը եւ սկսաւ ճօճիլ օդին մէջ, Դրացիները հասան եւ զայն գտան կախուած: Դրպանէն հանեցին թուղթ մը, որով կը յայտարարէր որ իճի վերջ տուաւ կեանքին քօնաառութեան հետեւանքով:

ԱՆՁՆԱՍՊԱՆ Մ'ԱԼ'ՋԱՀԷԻ ՄԷՋ

Անցած կիրակի առաւօտ, 18 տարեկան Իլիաս Սհնկէհի գացած է պ.Աւետիս Մուրատեանի դեղարանը եւ անկէ ուզած է գնել քոյն մը, օուճերու ծալու համար: Ու դեղագործը անոր տուածէ պահանջած քոյնը:

Իլիաս փոխանակ օուճերու ծալու, իճի կլլած է քոյնը: Զի մեռած իրեն ներկայացող ոսթիկանական պատասխանատուներուն ան յայտնած է որ ուզած է անձնասպան ըլլալ, որովհետեւ իր սիրած կինը մեռած էր ամուսնութեան առաջարկը:

Պ. Մուրատեան ձերբակալուած է:

ՀԱՏ ՄԸՆ ԱԼ

Դամասկոսի Հասան Շուէհրի դատոյն մը առած եւ ուժգին հարուած մը իջեցուցած է կրծիին վրայ: Վատնգաւոր կերպով վիրաւորուելով հիւանդանոց փոխադրուած է: Ցետ հնգուութեան հասկրցուած է որ անձնասպանութեան այս փորձը արդիւնք է սիրայիճ պատճառի մը:

ՄԱՐԱԽՆԵՐՈՒ ՎՏԱՆԳԸ

Ամմանէն կը հաղորդուի թէ անապատի մէջ երեւցած է մարախի բազմաթիւ բոյներ: Արեւելեան Համի մը փչելուն պէս այս մարախները պիտի ճոուին դէպի Անդր-Յորդանան:

Առնուազն հինգ հիւսիսէր հատուող մարախի բոյներ մը ճօմարուած է Մաանի Հիւսիսային Արեւելեան կողմը, ուրիշ բոյներ մըն ալ տեսնուած է Հալապայի եւ Ազրաի մէջտեղ: Անապատի մէջ օրօղ պահակազօրեր տեղեղութիւն տուած են թէ մեծ քիւով մարախներ կը գտնուին Ռութպայի եւ Զէրքայի մէջտեղ:

Անդր-Յորդանան կը տառապի երաշտութենէն: Փետր.ի 7ին ի վեր անձրեւ տեղացած չէ գրեթէ եւ ասիկա մեծ մտահոգութիւն կը պատճառէ թէ հողագործներուն եւ թէ այլ կառավարութեան:

ԱՊՏԱԼԼԱՋ ՄԷՏԱՎԱՐԻ ՍՊԱՆՈՒԹԵԱՆ ԽՆԴՐՈՅՆ ՇՈՒՐՋ

Հարցաճնիչ դաւաւոր Գ. Տճզանկլ երանգով կր հետապնդէ միջ Ապտլլահ Միւտճվարի սպանութեան խնդրոյն ճնուութիւնը: Ուրբաթ իրիկուն, անիկա հարցաճնած է վերջերս բանտարկուած հինգ անձերէն մէկը որը Այի Էլ-Մուազ անուն կայ մարդ մրն է եւ դացը Վադիլաուի ընտանիքին եւ որը տեղեակ է եղեր օտա մը բաներու:

Այս մարդը դատարան բերուած է իրիկուը օտա ուշ ատեն երբ որ դատարանի բոլոր պատասխանատուները մեկնած էին իրենց պատասխանատուներէն: Անիկա ձերբակալուած էր արդէն 1926ին եւ յետոյ ազատ արձակուած, հարցաճնիչ դատաւորը կարողացած չլինելով այն ատեն անոր բերնէն խօսք մը խլել, կրնուի թէ անիկա սկսած է խօսիլ այժմ:

Երկրորդ անձ մրն ալ հարցաճնուած է, որուն անունը կ'Մուհամմէտ Մէրճի, ան ալ ձերբակալուած 1926 ին եւ յետոյ ազատ արձակուած:

Միւս երեք անձերը երկարօրէն հարցաճնուած էին վերջերս տեղի ունեցած իրենց ձերբակալութեան միջոցին: Ամենէն ալ խօսած ըլլալ կերեւան ինչ որ կարելիութիւն պիտի ընծայէ հարցաճնիչ դատաւորին փակել իր ճնուութիւնը եւ իր ամբաստանագիրը յղել դատարանին:

Այս ամբաստանագրի առթիւ, կրնուի թէ անիկա անակնկալներ կր վերապահէ եւ պիտի պայթի ռումբի մը պէս:

ՇԱՔԱՐԻ ՄԱՔՍԱՏՈՒՐՔԸ ԿԱԽԵԼՆԱՅ

Բ. Գօմիսէրութիւնը մասնաւոր հրամանագրով մը որոշած է շաբարի մաքսատուրքը բարձրացնել հարիւրին 30ի:

Այս որոշմանագրի վրայ, բնակաւ է շաբարի գինն ալ յաւելում պիտի կրէ: Արդէն այժմէն լիթրը 10 դրուշ յաւելում մը ունեցած է:

ԻՆՔՆԱՇԱՐԺԻ ԱՐԿԱՄ

Հալէպի օդակառքի ընկերութեան ցնորհին իճճաւարժը, թիւ 3565, որուն վարիչն է Միքէլ Մէրիճէրի, առջի առաւօտ ժամը 7ի մօտերը Նահրի փողոցին անցնելու միջոցին, կոխեց *Միչման* անուն 35 տարեկան գիւղացի մը:

Պ. Տնօրէնը, որ իր ընտանիքով իճճաւարժին մէջ կը գտնուէր, անմիջապէս կեցուց կառքը, եւ զոհը առնելով փոխադրեց ճախ Նահրի ոսթիկանատունը, ապա՝ Օքէյ Տիհօ հիւանդանոցը:

Միչման ճակտին ոսկորը չոխջոխուած է եւ իր վիճակը մաճնորիչ է:

ՕԱԿԱՐԱՆ ՊԼԷՅՈՒԹ

22 Մ Ա Ր Տ 1932

	Ս. Ֆ
Եգիպտկ. բլբադրմ.	476
Անգլիկ. »	464
Տօլար »	126
Թրխական »	59
Պաճ Օթթօման	130
Իթալական Լիր 100	650
Ցուճական Տրախմի 100	120
Անգլ. ոսկի	610
Ֆրանս. »	488
Օսման. »	550
Արծաթ մհճիս	28
Դրեսի Ֆօնս. Ա. Ֆ.	535
» » Բ. »	290
» » Գ. »	281

Մհճերեան Հզբարք Բիւ Ֆօռ

Թելեֆօն՝ 5-19

ՕԳՆԵՑԷՔ

ՀԱՑ ԱԶԳԱՅԻՆ ԿԱՐՄԻՐ ՆԱՆԵՐՈՒՆ

136

Նաս և չի քալելու պատճառով՝ խումբը վտանգես։ Եթէ այդ ճանապարհին մնալու յարմար տեղ ուրիա՝ մնա՛, չատ մի՛ նեղեր խումբը։ Շատ կարելի է 8 կամ 10 ժամ քալելէ վերջ հասնիք որոշած տեղերնիդ, բայց լուսաբացին ձեզ ճամբորդներ կը տեսնեն և լուր կուտան կառավարութեան։ Կառավարութիւնը զօրք կը դրկէ ձեր վրայ և դուք յոգնած ջարդ ու փշուր ըլած՝ անդունդ, կամ ի կը բռնուիք ու չէք կրնար չարժիլ և կոիւէն վերջ, երկրորդ գիշերը նորէն պիտի քալէք որոշած տեղն հասնելու համար, որովհետև Թէ հոս մնաք՝ բոլորդ ալ կ'ոչնչացնեն։

ԿՌԻԻՆԵՐՈՒ ՄԱՍԻՆ ԱՆՀՐԱԺԵՇՏ ԳԻՏԵԼԻՔՆԵՐ

1. *ԴԻՐՔԵՐ.— Փոքրիկ խմբերը պէտք է ղրկեն այն գիւղերը, որոնք սարին առորտները կը գտնուին և լաւ դիրք ունին։ Երբ իրիկունը գիւղ հասնին՝ անմիջապէս տառնապետները նայելու են դիրքերը, և պէտք հղած տեղերը՝ գաղտնի կերպով դիրքեր չինել տալու են տեղական պահեստի զինուորներու ձեռքով, այնպէս մը որ գիւղացիք չիմանան։ Ամէն անգամ առաջուց պէտք է որոշել թէ՝ ո՞ր զինուորը ո՞ր դիրքը պիտի պահէ։ Եթէ այս կանխազգուշութիւնները չընեն՝ թշնամին մտտնութեամբ կամ խուզարկուել են համար լուսադէմին կուգայ, գիւղին բոլոր դիրքերը կը բռնէ, և յանկարծակի կը յարձակի ձեր վրայ։*

2. *ԴԱՇՏԻ ՎՐԱՑ.— Դաշտի գիւղերը գտնուած մտտնութեան տեղացի զինուորներուն հետ պէտք եղած տեղերը հոգ դիրքեր չինել տուր։ Դաշտի գիւղերն առհասարակ դիրքեր չեն ունենար։ Եթէ գիւղի չրջակայքները ծառեր կան՝ դիրքերդ ծառերէն դուրս չչինել տուր, որ թշնամին այդ ծառերը քեզմէ չառնէ։*

34

որպէսզի զիրար պահեն, երբ պատահմամբ կամ մատնութեամբ պայարուին—սիւնները անմիջապէս դուրս կուգան և կը զարնեն պայարուած ընկերներն ազատելով։ Իսկ եթէ մէկ տեղով նստիք և պայարուիք, թշնամին իրհետ պատրաստ ունի կազի իւղը, ձեր տան բոլորը իւղ կը լեցնէ և կազի իւղ թափելով՝ ձեզ կրակի մէջ կը թողու։

10. ԿԱՄՈՒՐՋԻ ԱՆՁՆԵԼՈՒ ԱՏԵՆ.— *Թուրք զօրքերը երբեմն կամուրջները կը պահեն։ Երբ մօտեցար կամուրջին՝ չորս մարդ ղրկէ քիչ մը առաջ. այդ չորսը թող նային բոլորտիքը ու կամուրջի տակը, իրենց հրացանները լեցուցած՝ պատրաստ վիճակի կէջ։ Ցետոյ կամուրջին վրայէն չորս հոգի կ'երթան՝ իրարմէ անջատուած։ Եթէ սիւս գլուխը մարդ ըլլայ՝ կը հարցնեն միւս չորսին— «Ո՞վ էքս»։ Թող պատասխանեն —«Զինուորներ ենք, դուրս ելէք ճամբայէն, Մէհմէտ չատուչ կամ Հասան չատուչ, վուրմա՛ք» և այլն ըսելով։ Կամուրջի վրայ գացողներ ձանելով գաղտնի թող երթան և երբ մօտենան միւս գլխուն՝ արագ արագ վազեն անցնին։ Եթէ գիւղացի մարդիկ ունիս հետդ՝ առանձնք թող առաջ անցնին։ Կարելի է նաեւ կամուրջին չրջակայ գիւղերէն ուրիշ մարդու միջոցաւ հարցնել թէ կը պահե՞ն կամուրջը և կամ քանի՞ հոգիով և այլն, և բան այնմ որոշեցէք ընելիքնիդ։*

11. ՓՈՇԻՈՑ ՁԱՆԱՊԱՐՀԻՆ.— *Երբ փոչիոտ, նեղ ճանապարհով կ'երթաք, խումբի վերջապահները ծառի կանաչ ճիւղ մը թող կարեն և իրենց հետքերը կորսուին։*

12. ԴԻՐՔ ՁԵՂԱՒ ՏԵՂԸ.— *Այն տեղ՝ ուր դիրք չկայ, խումբով չպէտք էնստիլ ծխելու կամ հանգստանալու, չիպիտի թողնել որ ոտքի ձայն հանեն ու բարձր ձայնով խօսին կամ հազան։*

ՆԱԽԱՏԱԿ ԳՈՒԱԳԵՏՆԵՐՈՒ ԲԱՐԵԿԱՄՆԵՐ

Բաժանորդագրուեցէք մեր հրատարակութեանց առաջին շարիքն

ԳՆԵՑՔԻՔ, ՍՊԱՌԵՑՔԻՔ, ՏԱՐԱԾԵՑՔԻՔ ԱՐԴԷՆ ԼՈՅՍ ՏԵՍԱԾ ՀԱՅՈՐՆԵՐԸ

1.— *Առձակ նկար ու Հէքեաթներ*	— *Ռուբէն Զարդարեանի*	20 Ֆր.
2.— *Պանդուխտի կեանքէն*	— *Հրանդի (Մ. Կիւրճեան)*	20 »
3.— *Տարօնի Աչխարհ*	— *Մշոյ Գեղամի*	30 »
4.— *Ամբողջական Գործք*	— *Գեղամ Բարսեղեանի*	20 »
5.— *Վիպակներ ու Պատմուածքներ*	— *Արփիար Արփիարեանի*	20 »

Մամուլի տակ է քիւ 6ր, ուր պիտի ամփոփուին Գ. Զօհրապի հատորէ դուրս մնացած երկերը։

Բաժանորդագրութիւն.— 12 հատ 200 Ֆր., 100 Ֆր.ը կանխիկ

Դիմել.— M. BARSAMIAN, 121 Rue Marcadet, PARIS (18e) - France

ՇԱՊԿԱԳՈՐԾԱՐԱՆ

ԱՐՄԵՆԱԿ ԴԱՆԻԷԼԵԱՆԻ **"ԼԻԻՔՍ"** ԱՐՄԵՆԱԿ ԴԱՆԻԷԼԵԱՆԻ

Պատիւ ունիմ ծանուցանելու յարգոյ հասարակութեան՝ որ Սուգ-էլ-Գազիրկանի շապկագործատունս փոխադրած եմ՝ *պէյէաիէի* ճեմիին եռեւ *ՆԷՇԻՆ ԱՓՏԻՒԼ ՄԷԼԷՔ ՓՈՂՈՑ*, (Վարդապետեանի վաճառատան դիմացը, Շիւէրիւ Ապուրհեթի նախկին վաճառատունը)։

Մեծ խնամով կը պատրաստեմ, չափի վրայ եւ մեծամասնակ՝ շապիկ, բիճամայ, ոսպ տը շամպրը, ֆաշփուսիէ եւայլն, ամենավերջին նորաձեւութեամբ։

Սեւցած եմ մեծ մթերք մը նաշակաւոր եւ վերջին նորոյթի ապրանքներու (պոպլին մեծամաս եւայլն), որով կարող եմ ամենքին բծախնդիր յաճախորդին նաշակը գոհացնել։

Միշտ պատրաստ կը գտնուին զանազան չափերու վրայ շապիկ եւ բիճամայ, որոնք կը վաճառուին մեծամասնակ եւ փոխրամասնակ։

Մեր սկզբունքն է նօդապահութիւն եւ աժան վաճառում։

Մէկ այցելութիւն բաւական պիտի ըլլայ համոզուելու համար այս նրբամարտութեանց։

Ապսպրանքներ կ'ընդունինք առաստահմանէն (Իրագ, Գաղեսպին, Կիպրոս), եւ Սիւրիոյ բոլոր օրջաններէն։

կարի եւ ձեւագիտութեան դասընթացք

ՏԻԿԻՆ ՏԻՐԱ ՄԱՆԿԵԱՆ

(ՎԿԱՅԵԱԼ ՓԱՐԻԶԷՆ)

Ծայեցի դերձակուհի Տիկ. Տիրա Մանկեանի ձեւագիտութեան 5րդ դասընթացը կ'սկսի Մարտ 1ին «էֆօլ ար Թրուա Տօքիօր»ի ճիշդ դիմաց, Կուրօ փողոց։

Երեք ամսուան մէջ, ամենավերջին մեթոտներով եւ արդիական միջոցներով կը սորվեցնէ ձեւագիտութեան բոլոր բաղդութիւններ եւ կ'օժանդ Բ. Գօմիսիոնութենէն հաստատուած վկայականներով։

Համոզուելու համար անգամ մը դիմեցէք իր 66ի աւելի օրջանաւարտներուն։

ԿԱԶՄԱՏՈՒՆ

Յ. ՏԷՐ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍԵԱՆ

Ռիւ-էլ-Գազպիրէյէ Թիւ 49

(Մեծ Սէրային առջեւ)

ՕՍԿԵՔՕՓ

Կաշեկազմ, Լաքակազմ և Թղթակազմ տոկուն և ճաշակաւոր ԳՈՐԾ

ԶԱՓԱՒՈՐ ԳԻՆԵՐՈՎ

Կրօնական եւ կրթական հաստատութեանց եւ գրադարաններուն համար մասնաւոր ԶԵՂՔ

ԳԱԲՐԻԷԼ Թ. ԹԷՐԶԵԱՆ

(ԵԼԵՔՏՐԱԿԱՆ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ)

Հիմնուած 1921 ին Պոլիս-Բեյրութ

Եթսթ դիւրամատչելի պայմաններով կը կատարենք ամէն կարգի էլեֆտրական լոյսի գեհեղումներ (Intsallation), ինչպէս նաեւ մօթոր եւ ջիճամօներ։

Վաճառատունս կ'ստանձնէ նաեւ բոլոր էլեֆտրագործիքներու նորոգութիւնները։ Մասնաւոր սպասարկութիւն բնակարաններու էլեֆտրա-նորոգմանց։ Վաճառատուն Philips եւ Lux էլեֆտր. լամբերու եւ ամէն տեսակ էլեֆտրական պիտոյքներու։

Վճարման դիւրութիւններ.

Հասցէ — Վ. Ուզուճեանի գրատան կից Պուրճ. B. P. 491

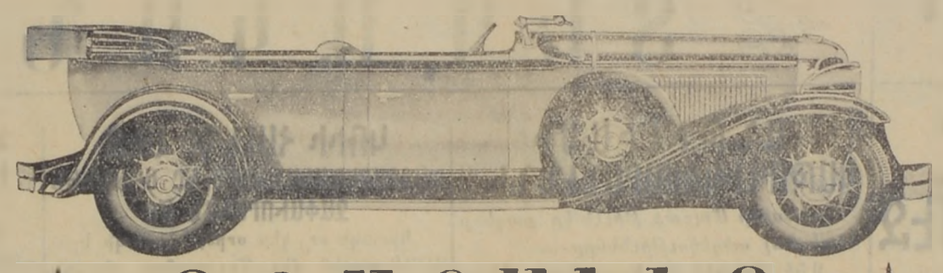

ԳՌԱՅՍԼԵՐ

աշխարհահռչակ իմիճատարժները որոնք 6-8 սիլինտր ունին,

ԱՄԵՆԱՏՈԿՈՒՆ ԵՒ ԴԵՂԵՑԻԿ ՄԱՐՔԱՆԵՐՆ ԵՆ ՀՐԱՊԱՐԱԿԻ ՎՐԱՁ ԵՒ

ԿԸ ՓՆՏՈՒՒԻՆ ԱՄԵՆՈՒՐԵՔ:

ԳՐԱՁՍԼԵՐ ինքնաշարժերու մասնաւոր յատկութիւններն են՝ ՏՈԿՈՒՆՈՒԹԻՒՆ, ԴԵՂԵՑԿՈՒԹԻՒՆ, ԶԱՓՍՒՈՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՀԱՆԳՍՏԱՒԷՏՈՒԹԻՒՆ։

Վճարման դիւրութիւններ կը տրուին.

ԳՐԱՁՍԼԵՐ ըթօներու բոլոր կտորները պատրաստ կը գտնուին մեր վաճառատուներուն մէջ։

Լիբանանի, Սիւրիոյ և Իրագի բնդհանուր ներկայացուցչութիւն՝

NAAYEM MOTOR IMPORT Co. BEYROUTH B. P. 869. TÉL. 32—29

Հիւս. Սիւրիոյ ներկայացուցիչներ՝ Դ. և Մ. ԱԶԻՐԵԱՆ

Կարի եւ Ձեւագիտութեան Դասընթացք

ՏԻԿԻՆ ՄԱՌԻ ԵՐԱՄԵԱՆ

ՎԿԱՅԵԱԼ ԴԵՐՁԱԿՈՒՀԻ

ԲԱՐԻԶԷՆ ԵՒ ՎԱՇԻՆԿԹՕՆԷՆ

Կարի եւ ձեւագիտութեան մասնագիտուհի, Տիկին Մառի Երամեան կը վերադառնայ իր արհեստանոցը, Մեծ Սէրայի դիմացը Նո. 78 տան երկրորդ արկը։

Երեք ամսուան միջոցին կը սորվեցնէ ամենավերջին նորաձեւութեամբ, կար եւ ձեւագիտութիւն իր բոլոր բաղդութիւններով եւ արդիական միջոցներով, Droit-fils մեթոտով։ Իր աշակերտուհիները կ'օժտեն Բարձր արխարհածանօթ Académie Daydou վկայականով։

ՍԹԱՆՏԱՐՏ *կօշիկներդ միշտ ամենալաւ, ամենադիմացկուն, ամենահաժան եւ ամենագեղեցիկներն են.*

ԿԵԴՐՈՆԱՑԵՂԻ

ՆԱՃԱՐ ԵՂԲԱՐՑՆԵՐՈՒԻ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ

ՏՕՔԹ. ԼԵՒՈՆ ԷՒՒԵՕՊՈՒԼԵԱՆ

(Նախկին Բորնովայի Գէյրութի Ամերիկ. հիւանդանոցի)

Իր նոր դարմանատունը կը գտնուի Ալենպի փողոց (նախկին Մաղազա), Լիբանանի Բորնովարանի Տոքտուրաց պալատին առջեւ։

Ընդունելութեան ժամեր՝

կէսօրէ առաջ ժամը 9—12, կէսօրէ վերջ 2—6։

ՀԱՒԱՏԱՐԻ ՄԻՋՈՑ ԶՐԻ։

ՏՕՔԹ. ԳԷՈՐԳ ԿԷՐԿԷՐԵԱՆ

Վկայեալ Lauréat նախկին Interne եւ այժմ մնայուն; *ՄԱՆԱՆԳԻՏ* բժիշկ Ֆրանսական հիւանդանոցի *ԱՋՔԻ, ՔԹԻ, ԿՈՂՈՐԴԻ, ԱԿԱՆՋԻ և ԴԱՀՈՒ* հիւանդութիւններու բաժնին։

Հիւանդ կ'ընդունի կէսօրէ վերջ ժամը 2—6

իր գլխաւոր մէջ rue de Damas, No. 15

Հիւանդները ուղղակի հիւանդանոց կ'ընդունուին իր կողմէ տրուած մուտքի բարօրով։

Աղքատ հիւանդներու ձրի դարմանուած, ամէն օր կէսօրէ առաջ ժամը 10—12, հիւանդանոցի դարմանատան մէջ։

ՏՔԹ. ՍՈԿՐԱՏ ԱԻԵՏԻՍԵԱՆ

ՎԻՐՄԲՈՑԺ - ԱՏԱՄՆԱԲՈՑԺ

ՎԿԱՅԵԱԼ ՊԷՅՐՈՒԹԻ ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ՀԱՍԱԼՍԱՐԱՆԷՆ

Կընդունի ամէն օր բացի կիրակիէն կէսօրէ առաջ 8—12 կէսօրէ վերջ 2-6

*Հասցէ՝ Capucin*ներու եկեղեցիին կից Արդարութեան պալատին եռեւ։

ՏՕՔԹ. Գ. ՏԱՎՈՒՏԱՐԵԱՆ

ՄԱՆԱՆԳԻՏ ՆԵՐՔԻՆ ԵՒ ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆ

Իր դարմանատունը հաստատած է, *ԱՍՍՈՒՐ* փողոց, Տօքթ. Եօզդաւեանի (ատամնաբոյժ) դարմանատան կից.

Ընդունելութեան ժամեր՝

կէսօրէ առաջ ժամը 8—12
» վերջ » 2—6

ՏՔԹ. Բ. ԳՈՒԼԱԳԵԱՆ

ՄԱՆԱՆԳԻՏ՝ ՆԵՐՔԻՆ, ՄՈՐԹԱՑԻՆ ԵՒ ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆ

ՎԿԱՅԵԱԼ ՓԱՐԻԶԻ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑՆԵՐԷՆ

Կը դարմանէ գիտական, ամենավերջին մեթոտներով, բորերու, սեռամոխի, պիճճերու յետդի ամէն տեսակ հիւանդութիւնները։ Հին եւ նոր ջերմախզութիւնը իր բոլոր բաղդութիւններով, ինչպէս նաեւ Ֆրանկախոս եւ մորքային հիւանդութիւնները։

Առագ, արմատական եւ բարեխիղճ դարմանում։

Հիւանդ կ'ընդունի ամէն օր, բացի կիրակիէ, իր նախկին դարմանատան մէջ. ժամը 8—12 եւ 2—6ու մասնաւոր ժամադրութեամբ։

Երեքշաբթի օրերը, ժամը 2—5 վկաեալ *ԱՂՔՍՏՆԵՐՈՒ ՁՐԻ*

Ժամ Հասնիս փողոց՝ թիւ 8

Տոկուն շինուածք
Վայելուչ տեսք
Հնչուն եւ բնական ձայն
Անոնք յատկանիշներ՝

ՈՐՈՆՑՄԱՄԲ ԿԸ ՁԱՏՈՐՈՇՈՒԻՆ

ԱՓՕԼԼՕ ՖՕՆՕՆԵՐԸ

Հրապարակի վրայ գրտ. նրւող բոլոր մարքանէ. բու հետ կը մրցին Աբօլօ ֆօնօներ։ Մանաւանդ վերջին նոր մօտէլները, որոնք հասած են արդէն, անգերազանցելի են իրենց տոկունութեամբ, վայելչութեամբ և ժամչելի գիներով։

APOLLO GRAMOPHONE Co. Ltd

(of London)

ԱՓՕԼԼՕ ՖՕՆՕՆԵՐՈՒ ԹԱՓՈՒՈՐԸ !!!

Կատարեալ համոզում գոյացնելու համար անգամ մը այցելեցէք

MAISON APOLLO, Rue de la Poste, BEYROUTH

Փարոզիճ եւ հսկող ամէն ձեւի, անվնասելի տոկ եւ առաւելագոյն ձայնի դիւրամատչելի գին, վճարումի դիւրութիւն։

Ընդհ. ներկայացուցիչ՝ Սիւրիոյ, Պաղեստինի, Անդրյորդանանի, Միջագետքի եւ Եգիպտոսի.— ԳՈՒՐԳԷՆ ՍԻՆԱՆԵԱՆ

KOURKEN SINANIAN, Boîte Postale 642, BEYROUTH (Syrie)

13. ՀՈՎԻՖՆԵՐԸ ՉԻ ՄՆԱՀ.— Առհասարակ հովիտները չի ճնաք հանգստանալու, ըսելով թէ՝ «Մարի գագաթը ջուր չիկայ, հով չիկայ, երթանք արեւուն տակ խաչի՛նք»։ Եթէ կ'ուզես խուժդը չի վառնգել, պէտք է սարի գագաթը ճնաս։ Ջրի համար յատուկ տիկեր կան, խուժդը թող երկու հատ հետն ունենայ կարգով կ'երթաք, ջուր կը բերէք և կը խմէք։ Եթէ սարի գագաթը ըլլաս՝ չորս կողմդ թէ ալքով և թէ դիտակով կը տեսնես, յանկարծակիի չես գար. իսկ եթէ հովիտին մէջ պաշարուիս թշնամիներով, բոլորդ ալ կը կոտորուիք առանց թշնամիի մը քիթ բարիւնելու։ Իսկ եթէ սարի գագաթը պահապան դնես և դուն հովիտը ճնաս և պահապանները քեզի լուր տանէք թշնամին կ'երեւայ, դուն պէտք արագօրէն բարձրանաս սարի գագաթը։ Աւելի լաւ էմ'չա բարձր տեղեր ճնալ։

14. ԽՈՒՄԲԵՐԸ՝ ԴԱՐՈՒՆ ԺԱՄԱՆԱԿ.— Գարուն ժամանակ չանա՛ դաշտ մարդ չի ղրկել, եթէ ղրկես ալ՝ սարի ստորոտները ղրկէ և չուռով վերադարձնել տուէ՛ր։ ինչ որ գործ ունիս՝ տեղացի ժողովուրդին հետ ընել տուէ՛ր։ Գառճառն այս է, որ գարունը չատ ցեխ ու ջուր է դաշտը, և գետերէն տափերով անց ու դարձ կրնեն։ Կառավարութիւնը այդ տափերի վրայ ալ քիւրա հսկողներ կը դնէ ձեզի համար։ Եթէ քան մը պատահի զինուորներուդ՝ չատ գժտարութեամբ կ'ազատուին, օրինակ, չորս ժամւայ ճանապարհը ութ ժամէն հազիւ կարող են երթալ և երկրորդ օրը հետքերնին չատ լաւ կը տեսնուի, որով չուտ կը հասկցուի տեղերնին և կը ոիւր կը կրկնուի։

15. ՏՆՂԱՓՈՒՈՒԹԻՒՆ ՁՄԵՌ.— Երբ ձմեռ ժամանակ դաշտին մէջ կուիւ ունենաս, իրիկունը անցիր սարի ստորոտը գտնուած այն գիւղը՝ որ լաւ դիրք ունի։ Երբ տեսնես, որ սարը բուք է և անկարող ես անցնիլ, ճնացի՛ր տեղդ, աւելի լաւ է կուռիլ քան թէ բոլոր զինուորները տանիլ սարը խեղդել։

Սարէն անցնելու ճամբայ չեղած ատեն, գիւղէն քանի մը տղայ վերցուր լաքաններով։ Լաքանները փայտէ գործիքներ են, չինուած ոտքերու համար, որոնք ձիւնի մէջ չեն խրիր. անոնց հետքով դուք հանգիստ կ'երթաք։ Եթէ այդէս չընէք չէք կրնար երթալ, մինչև ժէկքերնիդ ձիւնի մէջ կը խրիք, կարող էք նաև ձիւնի հիւսի տակ ճնալ և բոլորդ ալ խեղդուիլ։ Սարի կողերով կամ հովիտներով անցած ատեննիդ՝ ամբողջ սարի ձիւնը կը կոտրի և ձեզ կը լեցնէ հովիտը, կը ապանէ։

Ձմեռ ժամանակ առհասարակ հետերնիդ ունեցէք նաճախներ (ատպար), որոնք զէնքի տեղ ալ կարելի է դործածել. երբ ձիւնը սառած ըլլայ, ոտքերնիդ չի բռներ, և կ'երթաք անդադար մը, այն ատեն այդ նաճախով առջեէն գացողը կը կոտրէ սառոյց դարձած ձիւնը և ոտնաթեղեր կը չինէ ու դուք հանգիստ կը քալէք։ Հրացաններու կոթերը ձիւնին չի զարնէք հետք կը թողու և դուք ձեզ կը մատնէք։

16. ՁԻՆ՝ ԽՈՒՄԲԻ ՀԵՏ.— Խօսապե՛տ, *եթէ խուժդիդ հետ ձի կը գտնուի և ճանապարհ պիտի երթաս 8 կամ 10 ժամ, դուն պէտք չէ որ ձի նստիս, աւելի տըկար ընկերները թող նստին։* Զինուորները քեզ յարգելու համար կ'ըսեն «Ելիր, նստէ ձիուն», բայց դուն լսելու չես անոնց, որ իրաւունք ունենաս քու քայլովդ քալեցնելու զինուորները և չի լուսացած՝ տեղ հասնես։ Եթէ նստիս՝ զինուորները մտքերնին կ'ըսեն «Ինքը նստեր է ձիուն և անխղճօրէն մեզ կը հրամայէ քալելը»։ Եթէ չի քալեցնես ու ինքդ ալ չի քալես՝ կը ճնաս քրդերու մէջ, կամ արեւը կը ծագի և ամէն մարդ կը տեսնէ ձեզ. չատ կարելի է այդ տեղ դիրք ալ չունե-

ՕԴՆԷ ԴՈՒՆ ՔԵԶԻ ԵՒ ԱՍՏՂԸ ՔԵՕԻ ՊԻՏԻ ՕԳՆԷ

ԸՆՏԱՆԻՔԻ ԱՍՏՂԸ

(L'ETOILE du FOYER)

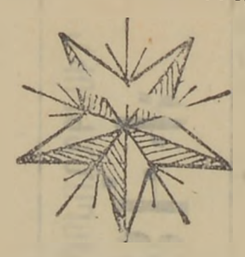

Առեւտրական և երկրագործական ժողովրդային վարկի հաստատութիւն

Անանուն ընկերութիւն.— դրամագլուխ՝ 3,000,000 ֆրանք.

որ կրնայ 3.000,000,000 ֆրանք.ի բարձրացուիլ վարչական խորհուրդի պարզ որոշումովը։

Նեդրեսատեղի.— 137 Boulevard Sebastopol - Paris

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ Արեւելեան պետութեանց

Սավոյ Օթելի օճեր, Պուրճ, Պէյրութ

ԵԼԵՒՄՏԱԿԱՆ ՁԻՒՂ

Աւանդի պարմանագրութիւնի

ՕԺԻՏ

Երաշխաւորեալ տոկոս 6%։ Ասկէ զատ մասնակցութիւն ընկերութեան չահերուն։

ԿԱԼՈՒԱԾԱԿԱՆ ՁԻՒՂ

ՎԱՐԿԵՐՈՒ ԲԱԺՈՒՄ

Կալուածի վրայ փոխատուութիւնք՝

վճարելի 10—15—20 տարիէն. որոշուած պայմանաժամէն առաջ ուզողը կրնայ վճարել։

ԸՆՏԱՆԻՔԻՆ ԱՍՏՂԸ ընկերութիւնը ներկայիս 75,000է աւելի անդամ ունի։ Մինչև 1 Ապրիլ 1931 Ընտանիքին Աստղը 135 միլիոն փոխ տուած է, գրաւով 500 միլիոնէ աւելի արժէք ունեցող անշարժ կալուածներու վրայ։

Ամէն թղթակցութիւն ուղղել՝ B.P. 821, Beyrouth

AZTAG
JOURNAL QUOTIDIEN ARMÉN.
B. P. 587
BEYROUTH, Liban

Directeur - Propriétaire
HAIG BALIAN

ՍԻՒՐԻԱ տար. 550, Վեցամսեայ 300 ս.դ.
ԱՐՏԱՀՄՆ. տարի 7, Վեցամսեայ 4 օսլար

ԱԶԴԱԿ

ՕՐԱԹԵՐԹ
ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԳԻՏԱԿԱՆ

ازتـــاك
جريدة سياسية ادبية اقتصادية حرة

ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ ՄԱՐՏ 24 1932
ԳԻՆԸ ՀԱՍՏ 2.50 Ս.Դ.

Հ. ՏԱՐԻ | Ամեն առաւոտ պէտք է ըլլայ թերթիս ցօրէնքին հաւատիդ | Տնօրէն — Խմբագիր ՀԱՅԿ ՊԱԼԵԱՆ | Չհրատարակուած ձեռագիրները չեն վերադարձուիր | Թիւ 18 (595)

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

ՆԱԽԱԳԱՀԱԿԱՆ ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆԸ

Ամիսներէ ի վեր Լիբանանի և Սիւրիոյ թերթերը կը զբաղուին Լիբանանի նախագահական ընտրութեան հարցով։ Մենք երբեմն երբեմն արձագանգն եղանք այն լուրերուն, որոնք ընդհանուր շահեկանութիւն մը կը ներկայացնէին այդ քաղաքական շատ կարևոր հարցին շուրջ։

Այդ հարցին շուրջ, ներկայիս լարուած են իրարու դէմ և կարեւոր պետական դէմքեր և անոնց կողմնակիցները, յարանուանութիւններ, և կուսակցութիւններ ու խմբակներ, ինչ որ ինքնին շատ հասկնալի է մանաւանդ տեղական քաղաքական պայմաններու և խմբակցութիւններու ներկայ դրութեան մէջ։

Նկատի ունենալով այդ լարուածութիւնները, զգուշացանք մտնել այդ վէճերու մանրամասնութիւններուն մէջ։ Մեր այդ վերապահ վերաբերումը պէտք չէ որ բացատրուի, իբր անտարբերութիւն այս երկրի քաղաքական հարցերուն հանդէպ։ Մենք շատ լաւ գիտենք որ, հայերս՝ իբրև Լիբանանեան նոր հայրենիքին զաւակները, պարտականութիւններ ունինք քաղաքացիական, և որոնցմէ նուազագոյնը չէ ջերմ հետաքրքրութիւնը, որ պէտք է բերենք մեր երկրի ճակատագրին հետ կապուող ամէն հարցերուն։

Մեր տեղացի հայրենակիցները պէտք է վստահ ըլլան, որ հայ տարրը, եղբայրօրէն հիւրընկալուած, և իբրև հաւասար քաղաքացի պատուուած գեղեցիկ Լիբանանի մէջ, կը սիրէ իր այս հայրենիքը և պատրաստ է ամէն զոհողութիւն ընել այս հայրենիքի պահպանման և բարգաւաճման համար, և հպարտ պիտի զգայ ինքզինքը, ամէն անգամ որ առիթը ներկայանայ դրականօրէն ապացուցելու իր զգացումները։

Եթէ վերապահ գտնուեցանք մինչև հիմա, այդ վերապահութիւնը պէտք է բացատրել այն համեստութեան զգացումով, որ բնական է ունենայինք մեր աւագ եղբայրներուն, տեղացի հայրենակիցներուն հանդէպ, չի խառնուելու անոնց վիճաբանութիւններուն։

Սակայն չենք ուզեր շատ հեռու տանիլ այդ համեստութիւնը ինչ որ կրնայ իբրև անտարբերութիւն բացատրուիլ և կ'ուզենք մեր կարճ խօսքն ըսել, պարզել մեր տեսակէտը, նախագահական ընտրութեան օրուայ հրատապ հարցին առթիւ։

Նախագահի դիրքը բացառիկ դիրք մըն է ընդհանրապէս, որ ըստ երկրի մը սահմանադրական օրէնքներուն, և ըստ այդ երկրի մասնայատուկ պայմաններուն, այս կամ այն կերպ դերեր ունի կատարելիք։ Նոյն իսկ սահմանադրականօրէն ամենէն աւելի սահմանափակուած իրաւունքներով իսկ, այդ դիրքը պարզ ներկայացուցիչ դէմք մը ըլլալու չի սահմանէր նախագահը։ Իր անհատականութիւնը, իր ներշնչած յարգանքը և համակրանքը, իր հեղինակութիւնը, իր բարոյական կեցուածքը, իր կարողութիւնները, իր վարուելակերպը (tacte) կրնան շատ անգամ տալ անոր օրէնքի սահմանափակ շատ մը վեհապետական իրաւունքները, իրականին մէջ։ Այսպէս է պատմութեան փաստը, և օրինակներ չեն պակսիր, երբ սահմանադրական վեհապետ մը — եւ նախագահը նոյնպէս վեհապետ մըն է, միայն թէ ընտրովի եւ ժամանակաւոր — կրցած է իր երկրին ամբողջ պատասխանատու քաղաքականութիւնը վարել, չնորհիւ իր ներշնչած վստահութեան և կարողութեան և հայրենասիրութեան։

Լիբանանի մէջ, նախագահական դիրքը, ունի բացառիկ նշանակութիւն մը, որովհետև բացի նախագահի սովորական պարտականութիւններէն, որոնք են, հսկել երկրի օրէնքներու յարգուելուն և գործադրութեան, կապ ըլլալ բոլոր կուսակցութիւններու և հոսանքներու մէջ, ըլլալ տեսակ մը վերին և արդար դատաւոր բոլոր կողմերու համար, և հաշտեցնել երկրին բարձրագոյն շահերը, մանաւոր դասակարգերու կամ հոսանքներու շահերուն և հետ չի քաղաքական խողովակ ըլլայ հոգատար պետութեան ներկ[illegible] շահերուն և Լիբանանի գործադիր, օրէնսդիր մարմիններուն և ժողովուրդին միջև։ Մեր երկրի նման փոքր բայց այլատարբ երկիրներու մէջ, ուր շատ շատ են և անհատներու շուրջ կազմուած կուսակցութիւնները, և կրօնական կամ յարանուանական բաժանումները, և ուր դեռևս շատ են թարմ և իրականօրէն կենդանի աւատական և քլանական հասկացողութիւններ, նախագահին այս դերը կը ստանայ կրկնակի նշանակութիւն, և կը դառնայ շատ բարդ և դժուարին։

Ընդունելով հանդերձ, որ թէ հոգատար պետութեան թէ երկրի քաղաքացիներուն ընդհանուր մտահոգութիւնն է այս երկրի բարիքը և բարգաւաճումը, բայց այդ ընդհանուր կարիքը և պէտքերը ըմբռնելու ձևը, տեսակէտները, անխուսափելիօրէն առաջ պէտք է բերեն շահեռու հակադրութիւն մը, որուն ընթացքին մեծ կարողութիւն և ճկունութիւն և յաճախ մեծ քաղաքացիական քաջութիւն է պէտք, հաշտեցման եզրեր գտնելու համար այդ հակընդդէմ շահերու մէջ, և մանաւանդ այնպիսի հաշտեցման եզրեր, որոնք ոչ թէ կասեցնեն այս երկրի յառաջդիմութիւնը, այլ ընդհակառակը չի կասեցնեն զայն և դառնան ժրիչ ազդակներ այդ յառաջդիմութեան։

Այս երկրի նախագահը պէտք է գիտնայ ապահովել ոչ թէ կրաւորական խաղաղ փոխյարաբերութիւններ, այլ ընդհակառակը գործօն, կենդանի հասկացողութիւն մը, որպէսզի կեանքը չի լճանայ անգործ երանութեան մը մէջ։

Մեծ են այս մեր փոքրիկ հայրենիքին կարիքները և ցաւերը, մեծ են և բարդ։ Առանցմէ ամենէն մեծն է գուցէ երկրի ժողովուրդին

ԿՐԹԱԿԱՆ ՀԱՐՑԵՐ

ԱՂԷՏԻ ՄԸ ԱՌՋԵԻ

Պատասխանատուութեան երկրորդ բաժինը կը ծանրանայ հայ կրթական գործին նիւթական ու բարոյական վերին հսկողութիւնը ստանձնող մարմիններու վրայ, որոնք զսպանակաւորուած կարճ ժամանակի մէջ աշակերտութեան նուաճումներ կատարելու մտածումէն, աճապարանքի հոգեբանութիւնը կ'ապրին, կը խճողեն ծրագիր ու ժամանակացոյց դասերով ու լեզուներով։ Ըստ երևոյթին որքան ալ բարի իրենց ցանկութիւնը, գործնականին մէջ կը դառնայ ան սպառիչ ու քայքայող։

Այսօրուան հայ վարժարանը չատ քիչ առիթ կ'ընծայէ աշակերտին, անդրադառնալու իր եսին, ժամածելու և մանաւանդ որճալու։ Ամէն ինչ թխածոյ դառնալ սկսած է. հեւապատ այս վազքին պատճառը կարճ ժամանակի մէջ ամէն բան ուսանելու ժամահոգութիւնն է։ Ու աղէտին երրորդ, այլ նոյնքան պատասխանատու թակը, կը կազմէ ինքզինքէ հայ ուսուցչութիւնը։ Ան չա՞տ քիչ կ'անդրադառնայ այս հարցին։ Նախ որովհետև չատերուն կը պակսի ասպարէզին ժամանագիտական պատրաստութիւնը. կան այ որ կրաւորական իրենց դիրքէն դուրս ելլել չեն ուզեր «չրջհայեացք ու վարչագէտ» երևնալու արգահատելու միաժամանակ։ իսկ հարցը իւրացնող փոքրամասնութիւնն ալ հիմնական ոչինչ կրնայ ընել, ու, ոչ ոք կ'ուզէ կշռել հրապարակ դրած անոնց դիտողութիւններուն արժէքը։

Ու կ'ունենանք պակերը ահա մեր ժամանակակից հայ վարժարաններուն։

Մասնագէտ բժիշկներէ ու մանկավարժներէ կազմուած յանձնախումբ մը, եթէ երբեք արտօնուէր քննութեան մը ենթարկել մեր բազմաթիւ կրթարան-ներու աշակերտութեան ֆիզիքական և մտաւոր առողջականվիճակը, ոչ մէկկասկած որ 30 | 0 առնուազն, պիտի գտնէր անբնական աշակերտներ, իսկ մնացեալին ստուար մէկ տոկոսին համար յանձնարարութիւնք հաւանօրէն ըլլար հանգիստ, սնունդ ու առաւելագոյն պահպագային՝ կրթական թեթև ծրագիր համապատասխան ժամանակացոյցով։

Իսկ ի՞նչ կը ներկայացնեն մեր ծրագիրները ներկայիս։ Ոքքա՞ն համապատասխան են անոնք անհատական ու ֆիզիքապէս քայքայուած մեր ներկայ սերունդին ու մեր միջավայրին համար։ վիճելի հաքցեր են, որոնց անդրադառնալ չուզեր գժբախտաբար ոչ ոք։

Օտար միշտավայրերու ու հզօր ընկերական հակառակ պայմաններով սերած ժողովուրդներուն ծրագիրներուն վրայէն բառացի հայերէն ծրագրի մը կազմութիւնով տակաւին կրթական հարցը — դժբա՞խտ հայ ուսուցչական վերքը — իր լուծումին առաջնորդած չենք ըլլար։

Բայց մեր փափաքութիւնը այս մարդին մէջ կը ծփայ արդէն։ Իսկ յառաջնայնութիւնը ազգին բոլոր պատասխանատուութեան համար, փա՞ռք Տէրոջ, նոխազներ չեն պակսիր, սկսած ուսուցիչներէն մինչև իր հերիւնին ու երիվերին հնչնուքը ապրող կօշկակարը...

Այսօր ամենքս ալ, կրթական հարցերու մասնագէտներ դարձած ենք։ Ասպարէզին հանդէպ լրջութիւն ու յարգանք ոչ միայն չունինք, այլ կը խորհինք որ կարելի է հայ կրթարանը բարեկարգել պարզ, վարկապարազի ցուցմունքներով ու բաղձանքներով։ Օտարներ, մասնագիտական իրենց աւելի խորունկ ու հիմնական պատրաստութիւնով երբ դեռ կը վարանին վճիռ արձակել զանազան ուսումնական հարցերու մասին, մեր մէջ հասնող առաջին ակռապիկը արդէն լուծած կ'ըլլայ զանոնք։

Երջանի՞կ ժողովուրդ, իրաւ որ...։

* * *

Ու հիմա կը ներկայանայ ե՛ւ չատ լուրջ հարցը։

Որո՞նք կը չաճախեն այսօր ազգային մեր վարժարանները։ Շատ քիչ բարեկեցիկ ընտանիքներու զաւակներ։ Հայ վարժարաններու ներկայ աշակերտութեան 90 0 | 0 կը բաղկանայ գրեթէ ամբողջ հայ ապրուստին մատակարարող ծնողքներու զաւակներէն։

Դիտապէս հաստատուած է որ ֆիզիքական վատթարագոյն պայմաններու մէջ առաւօտուն սերունդ մը չի կրնար յաղթական դուրս գալ վարժարանի մը մէջ, ուր կը չաճախեն բարեկեցիկ պայմաններ ունեցող ընտանիքներու զաւակներ։ Բացառութիւններ դեռ հեռու են օրէնք կազմելէ։

Ձմռնանք Սպէնսէրի հռչակաւոր բացատրութիւնը. «կեանքի պայքարին մէջ մարդը կենդանիի մը ֆիզիքական առաքինութիւնները պէտք է ներկայացնէ, յաղթական ելլելու համար»։ «Առողջ միտք, առողջ մարմնի մէջ» ճշմարտութիւնը դարերէն կը հասնի մեզ։

Արդ տնտեսական լուսագոյն պայմաններու մէջ եղող մեր ընտանիքներ այսօր իրենց զաւակները կը ղրկեն ո՛չ թէ հայ վարժարան, այլ օտար։ Այսինքն, այն տարրը, որ չնորհիւ իր ստացած լաւ անունդին, ու ապրած նպաստաւոր պայմաններուն կը ներկայացնէ նոր սերունդին ֆիզիքական crème—ան որ ազգային կրթական հայրենասիրութեան չատ մը ներքին հաւատարմութեան կրնայ ըլլալ։ Ինչ որ մեծ մասը ընտրանին, այսօր կը դառնայ օտար հաստատութիւններու մէջ թէպէտ պակաւոր թէպէտ առաջինը՝ բայց ազգային աջակցի տեսակէտով կորուստ ու չատ ափսոսալի։

Եթէ մեծաւոր մեր վիճակը բաժնէինք երեք տասիճանի։

Ա.— Բարեկեցիկ պայմաններու մէջ ապրող ֆիզիքապէս առողջ սերունդ մը։

Բ.— Միջակ պայմաններու մէջ գրաւնուազ համեստ դնդերներու ազր սերունդ մը և

Գ.— Ֆնտեսական դժխեմ դրութեան մը մէջ հիւծող սերունդի մը խոշոր բազմութիւնը, պիտի առաջին պատեհութեամբ հաստատէինք, որ ֆիզիքապէս առ. ղջ ու բարեկազմ մեր ազգ հաւէ մատաքար հէչ կրթութիւնը ստանձնած է անտեսական անհամեմատօրէն լաւ պայմաններու մէջ գտնուող օտար ուսուցիչը, մինչ Բ. և Գ. աստիճաններուն վրայ լքուած մեր յոգնած սերունդին դաստիարակութեան հոգը յանձնուած է հայ կրթական մշակին որ կ'ապրի նիւթական ու բարոյական եղկելի պայմաններու մէջ։

Այսպէս ունեւոր ծնողք մը օտար վարժարան կը ճամբէ իր զաւակը վճարելով միայն տարեթոշակ 10—15 օսմ. ոսկի, մինչդեռ չքաւոր ընտանիքի մը զաւակը համաստիճան կրթութեան համար հայ վարժարաններու կուտայ 1—4 օսմանեան։

Ցիսուն ունեւոր ընտանիքներու զաւակներ, ինքնակամ իրենց վճարունակութեամբ, ոչ միայն պիտի կրնային փրկել ազգային վարժարաններու պիւտճէի յաւիտենական բացը, այլ և, պիտի նպաստէին, իրենց զաւակներուն հայեցի գաստիարակութեանը չնորհիւ, ազգային մեր վաղուան ստուար կալուածին։

ՄԱՄՈՒԼԻ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ՏՊԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ՄԵԶ ԹՇՆԱՄԻ ԿԱՄ ՀԱԿԱՌԱԿՈՐԴ ԹԵՐԹԵՐՈՒ ԸՆԹԵՐՑՈՒՄԷՆ

Գրեց՝ Գ. ԻՓԷԿԵԱՆ

Այս վերջին երկու օրերը, առիթը ունեցայ աչքէ անցընելու պոլսական և Խորհրդային Հայաստանի թերթերը։

Պարունակութեան տեսակէտէն չատ քիչ բան կայ փոխուած Պոլսոյ թուրքական թերթերուն մէջ, հակառակ արտաքին փոփոխութիւններուն։ Կարմիր և սև երկգոյն տպագրութիւնը, լատինական տառերը և նկարները եթէ մէկ կողմ թողունք, և մեր երեւակայութիւնով տառերը վերածենք արաբական, կրնանք 1912 կամ 1911ի որևէ թուրքական թերթ առնել և բաղդատել և զարմանալ, թէ 20 տարուայ այս հսկայ յեղաշրջումէն յետոյ, որու մասին այնքան կը լսենք, այս միայն ունին տալու մէզ, թուրք օրկանները։—

Արտաքին աղաքականութեան հանդէպ ցոյց տրուած նոյն մեծ հետաքրքրութիւնը, նոյն ամբարտաւան ծօնը որոշ դիւանագիտական նորութիւններու հանդիպ, որոնք հաճոյալի չեն թուրքերուն. նոյն գեանաքարշ արևելեան քաղաքավարական ոճը հանդիպ անոնց որոնցմէ դրամ կամ աջակցութիւն կը սպասեն։ Իսկ ներքին հարցերուն գալով զարմանալի կերպով հոն է յաւիտենական թուրքական հարցը, ամաթօօակներ, պիւճէի բաց, խնայողութիւն, և բանակ...

Միակ նորութիւնը. քիչ մը աւելի տեղ տրուած է առեւտրական, արտադրողական հարցերուն։ Աւելի ճիշդ վերնագիրները աւելի մեծ են, աչքի զարնող. իսկ պարունակութիւնը, անգոյն անհետաքրքիր. Աֆիոնի գինը բարձրացեր է. Ցորենի գինը իջեր է. հացին ն 7 դրչ. է. ալե. ալե։ Ոչ մէկ տնտ[illegible] յուրջ ուսումնասիրութիւն։

Դէպի թերթերին կամ գրական մասերուն, նոյն հին ֆրանսական վէպերն են, կամ անոնց նորագոյն ձևը, տէքէկ թիվական պատմուածքներ, կամ բանասաեղծութիւն մը, քիչ մը նորագոյն ձգտումներով բայց նոյն լայթ-մօթիվներով — սէր և կիրք։

Այս ամենուն հետ, վերջերս — եբեւի անցեալին հետ կապերը չի խզելու համար — սկսած են տեղ ունենալ ռատիկականական խառնակիչ գործակալներու արժանի (agent provocateur) հակահայ կամ հայանպաստ յօդուածներ, (հայանպաստ!! այսինքն որոշ հայ գրողներուն նուիրուած գովասանքներ և գեղեցիկներ...) և այս վերջիններուն չունչը աւելի թունաւոր էքան թէ հակահայ յօդուածներուն։ Նոյնիսկ այս հարցին մէջ ոչ մէկ նոր ձեւի կիրառում, նախկին կեղծ կամ յերիւրական և գոռոզութեամբ գրուած բացատրութիւններն են որ գործածուին։

Բայց այս ամենէն յետոյ, պէտք է

տնտեսական վիճակը։

Մեր հայրենիքին մէջ քաղաքական հարցերը չեն բարդանար արտաքին դիւանագիտական կամ նոյն իսկ արտաքին առևտրական կնճիռներով։ Բարեբաղդար այդ չունինք։ Հոգատար պետութեան գոյութիւնը նախախնամական նշանակութիւն է ունեցեր Լիբանանի համար թէ անցեալին մէջ, երբ Ֆրանսայի դրօշակը կը պահպաներ իր գոյներուն ներքև Լիբանանի բարձրադիր լեռները և իր բնակիչները, և թէ այսօր, երբայդ հովանաւորութիւնը դարձեր է աւելի զօրաւոր թէ իրաւականօրէն և թէ իրականօրէն։

Ի՞նչ կը պահանջէ այս հայրենիքը իր նախագահէն։ (Շար.)

Աղէտը, որ կէս դարէ աւելի է այսպէս կը շարունակուի, վերջին տարիները ստացեր է ծանրակչիռ հանգամանք։ Կը զգունինք մտաւոր գաղափարի մը առջև, զօրաւոր կերպով ընկրկուիլ մը անհրաժեշտ է, մեր դիմագծին ու հանճարին անունով։ Այն յոռետեսներէն չենք, որ դրուած պայմաններու մէջ կը նախատեսեն մեր մտաւոր կեանքին սրտնանկութիւնը, բնա՛ւ, բայց կը չեշտենք որ մեր ուժերուն լաւագոյն ու ստուար մէկ մասը կը դիմագերծուի օտար յարկերու տակ, անհետևան նըւաճումներու ի խնդիր։

Գիտակցօրէն մենք կը խուսենք մեր հանճարը նիւթական շահագրգռութիւնով. մոռցած սակայն, որ ցեղերը կ'ապրին—նոյնիսկ—քաղաքական և տնտեսական դժխեմ պայմաններու տակ,իրենց հոգևոր աշխարհը փոթորկող իէալներով։ Ցորչափ մեր կապերը քակուած չենք նկատեր ցեղին բարոյական հրատարակութենէն, ցորչափ մեր երակներուն մէջ կ'զգանք հայու արիւնին յառնելը՝ կ'արժէ անդրադառնալ այս հարցերուն, —վիրաւոր ու շարաւոտ հարցեր, որոնցմէ կախուած է սակայն մեծաւոր ազէտ մը կանխելու անմիջական հրատարաւորութիւնը։ (ՎԵՐՋ)

Վ. ԳԷՈՐԳԵԱՆ

ՄԱՄՈՒԼԻ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ՏՊԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ՄԵԶ ԹՇՆԱՄԻ ԿԱՄ ՀԱԿԱՌԱԿՈՐԴ ԹԵՐԹԵՐՈՒ ԸՆԹԵՐՑՈՒՄԷՆ

Գրեց՝ Գ. ԻՓԷԿԵԱՆ

Այս վերջին երկու օրերը, առիթը ունեցայ աչքէ անցընելու պոլսական և Խորհրդային Հայաստանի թերթերը։

Պարունակութեան տեսակէտէն չատ քիչ բան կայ փոխուած Պոլսոյ թուրքական թերթերուն մէջ, հակառակ արտաքին փոփոխութիւններուն։ Կարմիր և սև երկգոյն տպագրութիւնը, լատինական տառերը և նկարները եթէ մէկ կողմ թողունք, և մեր երեւակայութիւնով տառերը վերածենք արաբական, կրնանք 1912 կամ 1911ի որևէ թուրքական թերթ առնել և բաղդատել և զարմանալ, թէ 20 տարուայ այս հսկայ յեղաշրջումէն յետոյ, որու մասին այնքան կը լսենք, այս միայն ունին տալու մէզ, թուրք օրկանները։—

Արտաքին աղաքականութեան հանդէպ ցոյց տրուած նոյն մեծ հետաքրքրութիւնը, նոյն ամբարտաւան ծօնը որոշ դիւանագիտական նորութիւններու հանդիպ, որոնք հաճոյալի չեն թուրքերուն. նոյն գեանաքարշ արևելեան քաղաքավարական ոճը հանդիպ անոնց որոնցմէ դրամ կամ աջակցութիւն կը սպասեն։ Իսկ ներքին հարցերուն գալով զարմանալի կերպով հոն է յաւիտենական թուրքական հարցը, ամաթօօակներ, պիւճէի բաց, խնայողութիւն, և բանակ...

Միակ նորութիւնը. քիչ մը աւելի տեղ տրուած է առեւտրական, արտադրողական հարցերուն։ Աւելի ճիշդ վերնագիրները աւելի մեծ են, աչքի զարնող. իսկ պարունակութիւնը, անգոյն անհետաքրքիր. Աֆիոնի գինը բարձրացեր է. Ցորենի գինը իջեր է. հացին ն 7 դրչ. է. ալե. ալե։ Ոչ մէկ տնտ[illegible] յուրջ ուսումնասիրութիւն։

Դէպի թերթերին կամ գրական մասերուն, նոյն հին ֆրանսական վէպերն են, կամ անոնց նորագոյն ձևը, տէքէկ թիվական պատմուածքներ, կամ բանասաեղծութիւն մը, քիչ մը նորագոյն ձգտումներով — սէր և կիրք։

Այս ամենուն հետ, վերջերս — եբեւի անցեալին հետ կապերը չի խզելու համար — սկսած են տեղ ունենալ ռատիկականական խառնակիչ գործակալներու արժանի (agent provocateur) հակահայ կամ հայանպաստ յօդուածներ, (հայանպաստ!! այսինքն որոշ հայ գրողներուն նուիրուած գովասանքներ և գեղեցիկներ...) և այս վերջիններուն չունչը աւելի թունաւոր էքան թէ հակահայ յօդուածներուն։ Նոյնիսկ այս հարցին մէջ ոչ մէկ նոր ձեւի կիրառում, նախկին կեղծ կամ յերիւրական և գոռոզութեամբ գրուած բացատրութիւններն են որ գործածուին։

Բայց այս ամենէն յետոյ, պէտք է

Աղէտը, որ կէս դարէ աւելի է այսպէս կը շարունակուի, վերջին տարիները ստացեր է ծանրակչիռ հանգամանք։ Կը զգունինք մտաւոր գաղափարի մը առջև, զօրաւոր կերպով ընկրկուիլ մը անհրաժեշտ է, մեր դիմագծին ու հանճարին անունով։ Այն յոռետեսներէն չենք, որ դրուած պայմաններու մէջ կը նախատեսեն մեր մտաւոր կեանքին սրտնանկութիւնը, բնա՛ւ, բայց կը չեշտենք որ մեր ուժերուն լաւագոյն ու ստուար մէկ մասը կը դիմագերծուի օտար յարկերու տակ, անհետևան նըւաճումներու ի խնդիր։

Գիտակցօրէն մենք կը խուսենք մեր հանճարը նիւթական շահագրգռութիւնով. մոռցած սակայն, որ ցեղերը կ'ապրին—նոյնիսկ—քաղաքական և տնտեսական դժխեմ պայմաններու տակ,իրենց հոգևոր աշխարհը փոթորկող իէալներով։ Ցորչափ մեր կապերը քակուած չենք նկատեր ցեղին բարոյական հրատարակութենէն, ցորչափ մեր երակներուն մէջ կ'զգանք հայու արիւնին յառնելը՝ կ'արժէ անդրադառնալ այս հարցերուն, —վիրաւոր ու շարաւոտ հարցեր, որոնցմէ կախուած է սակայն մեծաւոր ազէտ մը կանխելու անմիջական հրատարաւորութիւնը։ (ՎԵՐՋ)

Վ. ԳԷՈՐԳԵԱՆ

Ցաւալի է իսլամական կրօնական արտայայտութիւններու բացակայութիւնը։

Սակայն այդ ազգայնական չեշտին մէջ ևս, մխիթարական մասն է խորը, հարազատ։ Մենք ժակերևոյթային է, արեւելքցիի յատուկ վայրկեանական բռնկումներ, աւելի բառական հայրենասիրութեան արտայայտութիւններ։ Այս հայրենասիրական չեչտին զուգընթաց կայ ատելութեան չեչտը. ատելութիւն դէպի այն բոլորը, ինչ որ թուրք չէ, և ինչ որ կը ձգտի պաշտպանել թուրքացումի դէմ։ Այդ ատելութիւնը սպանդի և ոճիրի բարկ հոտը ունի. չարդերու և բռնաբարութեան վայրագութիւն մը։

Ահա դժբաղտութիւնը բոլոր արևելեան երկիրներու նոր հայրենասիրական զարթօնքին։ Գաւաճը պէտք է փնրոել նախազարթօնքի հոգեբանութեան մէջ, որ դեռ կը չարունակուի կրօնական ժոլեռանդութեան ժառանգութիւնը կայ նորածիլ հայրենասիրութեան մէջ։ Այդ գիծը թուրքականին մէջ կը դառնայ ոճրային, գազանային յաճախ, պատասխել ձգտումով։ Իզուր չէ, որ իբրեւ քէմալական հանրապետութեան խորհրդանշանը Գաւիէն էր ընտրուած։

* * *

Գանք «Նորհրդայինհայաստան»ին. — Աչքէ անցընելէ վերջ մէկ քանի թիւեր — և մեծ յարատեւութիւն պէտք է այդ ընելու համար — րոպէ մը աչքիս առջև բերի նոր գաղթականները, որոնք մեկնեցան երկիր։ Գիտի ուզէի ներկայ րլլալ և անկիւնէ մը դիտել, երբ առաջին անգամ րլլալով անոնցմէ մէկը թերթ մը գտնէ և նետի կարդալու...

Ո՛վ մեծագործնէ դու լեզու...

Ո՛վ հեշտ բարբառ մայրական...

«Հեշտ բարբառ» գարձեր է չնորհիւ մեր հազայնավարներուն ամենազգուելի ժարկոն մը, անրմբռնելի կրճատումներով— օտար և հայ բառերու բարդութիւններով կրճատուած—և այնքան չատ, որ այլևս անկարելի է կարդալ օձուն կերպով ուէ լուր։ Այս պայմաններուն մէջ հասկնալի է, որ որոշ պոլշեւիկեան դպրոցներ պէտք է բաց ընել այդ ժարկօնը ուսուցանելու համար, թէ մեծ և թէ փոքր «անգրագէտներուն»։—

«Այդ «բարբառին» մէջ՝ ամենացաւալին սակայն այն պարագան է, որ մեզ ծանօթ, հայ մարդու ծանօթ բառերը, իրենց իմաստները փոխած են։ Երբ այդ թերթերը թղթատած ժամանակդ յանկարծ կաբարանաս հանդիպելով ծանօթ բառի մը, հին բարեկամի մը, կը տեսնես որ ան միայն այդ բառին արտաքինը ունի, իսկ ներքին իմաստը չես գիտեր ինչ է դարձեր։

Ցաւկանչական երեւոյթ մը ևս ունի այդ «բարբառը»։ Ցաճախ յօդուածները կը պարունակեն հատուածներ, որոնց մէջ ակնյայտնի են արևմտահայ կազմութեան և բառապաշարի, ինչպէս և արտայայտութիւններու և քերականական կանոններու կիրառումը։ Բայց ընդհանրապէս աչքի կը դարնէ լեզուին մէջ, ոևէ ոճի գոյութեան բացակայութիւնը։ Իմաստակ կապկումի հոս մը կուգայ այդ թերթերու ամբողջ պարունակութենէն, գոց սերտուած ձևերու, յանկերգներու, յարատեւ, միօրինակ կրկնումով մը, բան մը չըսելու, կամ բան չի հասկցնողները չլացնելու համար միայն գրուած։ Ինչ որ յատակ է անոնց մէջ, այն մտածական մտավախութիւնը և արտավախութիւնն է, որ ունին «Դաշնակին դէմ։ Տեսակ մը արհաւիրք է դարձեր անոնց համար այդ վախը։ Անկարելի է սիւնակ մը կարդալ առանց անգամ մը առնաւազն հանդիպելու այսպիսի նախադասութիւններու։

«Այս հաղթանակները ձեռք են բերված մեր դասակարգային թշնամու, նրա կուսակցութիւնների՝ Դաշնակցութեան, Մուսավաթի, Մենշեվիզմի դէմ մղված

ԹԻՒՐՔԻՈՅ ՇՈՒՐՋ

Միևնոյն ոգին է որ կը վարէ պրոպագանդը՝ արտաահմանի մէջ։ Անչուշտ աւելի զուսպ և ճչաբռանման։ Այս ճամբուն վրայ որոշ հաւքաւ չինած է Թրքուհի մը, Խալիտէ Էտիպ հանդիպ, որ աւարտած ըլլալով Գոլոյ ամերիկեան քոլէճը, տիրաբար կը խօսի ու կը գրէ անգլերէնը։ Եւ իր գործունէութեան գլխաւոր ասպարէզն ալ Ամերիկան է։ Քանի մը տարի առաջ երևցաւ Փարիզի մէջ, բայց բուն հունտերը Մ. Նահանգներուն մէջն է որ կը ցանէ։

Իբրև Մ. Ֆէմալի աչքն ինկած եւ տարազիր՝ իր ամուսնին՝ Ատնանի, նախկին վարչապետ Ռէուֆի և Իզմիրի կուսակալ Րահմի հետ, այս Թրքուհին հայրենասիրական պարտականութիւն կը սեպէ տարփողել քէմալապետութիւնը, և արդէն ունի քանի մը հրատարակութիւններ՝ բոլորն ալ անգլերէն։ Իր վերջին գործն է՝ «Turkey Faces West», («Թուրքիան դէպի Արևմուտք»), տպուած՝ 1930ին։

Հարկ է այս հատորը, իմանալու համար թէ ո՞րն է բուն Խալիտէ Էտիպը, ա՞ն որ կը քննադատէր Իթթիհատի հայկական քաղաքականութիւնը և «մարդասպան» կը կոչէր Գէնա Շաքիրը, ինչպէս կը պատմէ Ճալիհ Րըֆգի, թէ՞ ան որ այս գիրքը գրած է։ Միշնակեալ ըսենք թէ իր «գանձը» չառնոց սկսած էր,— այն օրէն երբ Սիւրիա գնաց ձէմալ փաշայի կարգադրութեամբ, դպրոցներ բանալու համար, և իր բուն գոյնը դուրս տուաւ հայկական սարսափներուն առթիւ։ Այս կինն է, դարձեալ, որ Թուրքերէն վէպ մը գրած է համաթրքական ոգիով, «Թուրան», և հիացող մըն է Զիա Կէօք Ալփի, որուն մէկ խօսքը քնարան ընտրած է իր գրքին — «Մենք արեւելքէն եկանք և դէպի արեւմուտք կերթանք»։

Արդ, ինչ որ գրի առած է Թուրք գրագիտուհին այս գրքին մէջ, արտաքին սպառման համար, կէտ առ կէտ կը համապատասխանէ բուն Թուրքիոյ մէջ, ներքին սպառման համար եղած հրատարակութեանց։ Ի հարկէ աւելի կիրթ, հաւաատկելի և «մարդասիրական»՝ քանի որ ամերիկեան հսկայ և զարգացեալ

Լիճապէրկի երախային վերջին ճկարը

ՏՈՒՐՔԵՐԸ

«Էլ Նիհամ» խօսելով կառավարութեան կողմէ մօակուած եւ գործադրութեան դրուած տուրհերու նոր օրհնիճի մասին, կ'եզրակացնէ.—

Տնտեսական ներկայ տագնապին գրխաւոր պատճառներէն մէկն ալ մեր երկրին մէջ, տուրհերու ծանրութիւնն ու զանձման եղանակն է։ Օսմանեան կառավարութեան ժամանակ որոշուած այս տուրհերը՝ ճամբու, քէմէքթիւ, բնակարանի եւայլն, ան վարձերու համեմատութեամբ կամ կալուածներու արժէքին ու ժողովի տարածութեան բաղդատութեամբ տեղի կուտենար։ Օսմանեան կառավարութիւնը երբէք ճկաթի չէր առներ թէ՝ տուրէ վճարելու դատապարտուած անձը կրնա՞յ, կարողութիւն ունի՞ վճարելու դրուած տուրքը։

Օրինակի համար՝ երկու վաճառատուներ կան, մէկուն մէջ դրամատուն մը հաստատուած իսկ միւսին մէջ ներկարար մը։ Եթէ վարձերը նոյնն են, ներկարար եւ պանիր միւնոյն տուրքը կը վճարեն։ Կարելի է իրենց տանու տարբերութիւնը հազարաւոր ոսկիներ կը հատուին։ Միեւնոյն ձեւով եր նաեւ կալուածներու վրայ դրուած տուրքը։

Հիմայ, մեր կառավարութիւնն ալ ճիգ այդ հին օսմանեան կառավարութեան սխալքէմը կը տարուճակէ։ Երբէք ճկաթի չառներու ենթակային տանը, գործին ընթացքը եւ վերջապէս մեր նոր օրհնիքը յար եւ նման է հին օսմանեան օրհնիքին։

Կառավարութենէն մեզի կը պահանջենք որ այլեւս հրաժարի այս բոլոր հին սխալմունքներէն եւ մտակէ նոր օրհնիք մը տուրհերու համար, այլապէս դէպի անդունդ պիտի յառաջանայ մեր երկիրը։

ՆՈՒԻՐԱՏՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Ս. Նշան Ազգ. վարժարանի հոգաբարձութիւնը սացած է հետեւեալ նուիրատուութիւնները Զատկի փոխան այցելութեան առթիւ։ Ս. Դ.

Տիար Բժ.· Կ. Խաչիկեան	100
« Փիլիպ Տէրուկեան	100
« Հայկազ Հէհիմեան	100
« Իսկենտէր Քէօրօղլուեան	200
« Ա. Աբբարեան	50
« Գէորգ Քացախեան	100
« Ա. Թապուրեան	100
« Նշան Տէմիրճեան	200
« Վահան Թէվրիզեան	100
« Սա՛ռի	50
« Եզնիկ Պօյաճեան	50
« Պարոնեան	50
« Միսակ Վէհունի	100
« Ռուբէն Գանձապետեան	50
« Մովսէս Սեհիզմօմեան	50
« Տօքթ. Զէհնեան	200
Ցակոբ Տէր Մկրտիչեան	200
« Ղ. Զարդարեան	50
« Տօքթ. Ց. Թօփճեան	200
« Տանեան Սրապեան	100
Ժ. Ա. Տապպաղ	
Նոպեճանգսեի առթիւ	300
« Արմենակ Զէրէգեան	100
« Վահան Տիրացուեան	100
	26 50

ՌՈՒՍԻՈՅ ԵՒ ՃԱՓՈՆԻ ՄԻՋԵՒ ԶԳՏԵԼԻ ՎԻՃԱԿ

Թօքիօ.— Տարաձայնութիւն կը տրջի թէ դաւիլիճը հրաժարելու յարկին տակ պիտի գտնուի մօտերս իր տեղը տալու համար Իշխան Սաժօնճիի նախագահութեամբ կազմուած եւ բոլորովին գիմուորական դեկավարներուն ազդեցութեան տակ գտնուող նախարարութեան մը։

Այս լուրը ընդհանուր առմամբ կը մեկնուի, չիմաստասիրական նախարարական տրջանակներու կողմէ, իբրեւ նշանակութիւն ունեցող թէ խորհրդային ռուսաստանի եւ ճափոնի միջեւ պատերազմ մը անխուսափելի ըլլալու սկսած է իրապէս։

Տեղեկութիւն կստացուի թէ ճափոնցիները օգնական ոյժեր դրկելու վրայ են սովէթական սահմանագլուխը գտնուող տրջաններ եւ կարելի է ըսել թէ Մանչուրիոյ կացութիւնը ծանր հանգամանք ունի։

Մ. ՆԱՀԱՆԳՆԵՐՈՒՆ ՊԻՏՏՃԷՆ

2500 ՄԻԼԻՈՆ ՏՈԼԱՐԻ ԲԱՑ ՄԸ ՊԻՏԻ ՈՒՆԵՆԱՑ

Լոնտոն.— Մինչդեռ Մեծն Բրիտանիա յաղթելու վրայ է իր ելեւմտական նեղութիւններու, ուրիշ պետութիւններ սկսած են զգալ նման նեղութիւններ։

Ուաշընկթրն հաստատած հեռագիր մը կրսէ թէ այն պարագային որ նոր հասոյթներ չգտնուին անմիջապէս, Մ. Նահանգներու պետական գանձը ելեւմտական տարւոյն վերջը պիտի հարկադրուի միջոցներ ձեռք առնել գոցելու համար երկու միլիառ հինգ հարիւր միլիոն տոլարի հասնող բաց մը։ Վերջին տարին պիտեէին բացն էր 903 միլիոն տոլար միայն։ (Ռ. Գ.)

ՖՐԱՆՍԱՅԻ ՄԷՋ ԱԼ ՊԱՐՈՆ ՔԱԵՅՕ ԿԸ ԽՕՍԻ ՅՈՌԵՏԵՍ ՃԱՌ ՄԸ

Ա.ԷԵ.— Հաճրապետական խմբակցութիւններու կողմէ կազմակերպուած հանդէսներու ընթացքին, պ. Քայյօ յայտարարեց թէ պետական գանձը դատարկ է այսօր կամ գրեթէ դատարկ։ Պետական ծախսերը շատցան ոչ չափաւոր կերպով, մինչդեռ հասոյթները նուազեցան։ 1933 տարւոյն պիտեէին բացը եօթը միլիառէն պակաս չպիտի ըլլայ։ Պ. Քայեօ եզրակացուց թէ ձախակողմեաններէ կազմեալ կառավարութիւն մը միայն կարող պիտի ըլլար դարման բերել կացութեան եւ թէ շատ կարեւոր է համաշխարհային տագնապը դարմանել կապակցութիւն մը հաստատելով Եւրոպական տնտեսութենց միջեւ եւ ասիացնաբար հիմնելով գերպետութիւն **suba-état** որը պիտի ապահովէ տնտեսական խաղաղութիւնը։

Լիճապէրկի երեխային անհետացման շուրջ ԼՔԵԼԻ ԻՆՔՆԱՁԱՐԺ ՄԸ ԿԸ ԳՏՆՈՒԻ

Նիւ-Եորք.— Լիճապէրկիբնդոյն գաղտնիքին հետ առնչութիւն ունեցող միեչեւ ցարդ գտնուած հետեւողն ամենախոստմնալիցը այս է։ Ըսած է կառավարիչ Մուրը, երբ որ երէկ երեւան հանուած է լքեալ իմիճատարժ մը որը չոր խոտերու տակ թաղուած էր Զօփուէլ (Նիւ Ճըրսի)ի մեռնակայքը գտնուող յարդանոցի մը մէջ։ Երեք հոգի ձերբակալուեցան։ Կը կարծուի թէ անոնք անդամ են իմիճատարժով գործող ասազակներու խմբակի մը։ բայց ապացուցուած չէ տակաւին որ արդեօ՞ք անոնք մաս ունին թէ ոչ գնդապետ Լիճապէրկի տղուն առեւանգման գործին մէջ։ (Ռ. Գ.)

ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Խնամակալ մարմնի նախագահութեամբ

տեղի պիտի ունենայ

ԶԱՏԿԻ ԿԻՐԱԿԻ ՕՐԸ ԺԱՄԸ 10.30ԻՆ ՀԱՅ ԱՇՄԱՐԱՆԻ ՎԵՐԻՆ ՍՐԱՀԻՆ ՄԷՋ

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՏՕՆԱԿԱՆ ՀԱՆԴԻՊՈՒՄ

Այս հանդիպումին մասնակցողները, ոսկի մը ևուէր տալով Համազգային ընկերութեան, իմիգիճիճին ազատ կր համարեն Զատկական տօներու առիթով կատարուած մասնաւոր այցելութիւնները փոխադարձելու պարտաւորութենէն։

Նուիրած են	
Տէր եւ Տիկին Ցակոբ Տէր Մելիոնեան	150
» » Մելիոն »	150
» » Ռուբէն Գանձապետեան	150
Տօքթ. Բ. Գուլազեան	100
Գ. Պերճ Աւետիսեան	100
Թապիպեան Եղբարք	150
Գ Ցակոբ Գէզճեան	100
» Բարսեղ Զէրէզեան	100
» Արմենակ . »	100
» Արամ Ամասեան	100
» Տիգրան Եագուպեան	100
» Գրիգոր Նիկողոսեան	100
Տէր եւ Տիկին Լեւոն Գասպարեան	150

ԿՈՉ Ս. ԶԱՏԿԻ ԱՌԹԻՒ

Քաջալերուած նախորդ տարիներու Պատ. Հնդողներու և վարժարանիս մրցանշենական յարգելի բարեկամներուն լայն առաջարկութենէն՝ յայտնելով վարժարանիս պիւտճէին նեղ կացութիւնը, և քառասունէ աւելի աչակերտներու գրենական պիտոյքները և թուականէս սկսեալ անոնց կէսօրուայ ճաշը հոգալու հարկին տակ գտնուելու պարագան՝ կոչ ի՛ուղղենք Ս. Զատկի առթիւ ամենուդ Ձեր առատ նուէրները բերել Վարժարանիս, ըլլայ փոխան այցելութեան, ըլլայ նուէր անուանին տակ։

Տուէք Ձեր լումաները առաւօրէն չքաւոր մանուկներու դաստիարակութեան նուիրական գործին՝ փոխանակ ըմպելիներու և մէզէներու՝ եթէ կ'ուզէք ծառայել Ձեզի, Ձեր զաւակաց և Ձեր ազգին։

ՀՈԳԱԲԱՐՁՈՒԹԻՒՆ Ս. ՆՇԱՆ ԱԶԳ. ՎԱՐԺԱՐԱՆԻ

կարդացէք եւ Տարածեցէք

«ԱԶԴԱԿ»Ը

մանողք, բայլնեվիկյան. անհաշտ կրռվում. այս փառահեղ նըվաճըմներր կոփված են Թշնամու ազինաուրայի՝ աջ ոպորտունիզմի, հակահեղափոխական Տրոցկիզմի, «Ձախ» Թեքման, աջ — «Ձախ» բլոկի, Նացիոնալ ոպորտունիզմի բոլոր արտայայտությունների դէմ մղված անդուլ պայքարում»։

Լեզուն և ուղղագրութիւնը անփոփոխ պահուած են։

Շատ յատկանշական են «Ձախ» և աջ—«Ձախ» «Թեքումի» հատուածները։ Չեմ գիտեր ինչո՞ւ ինձի յիշեցուցին մեր «Մեղայի հաց եւ աճեակ խոսորելով»ը ... Անպատճառ այս խմբագրողը Վանի նախկին նոր սերնդական մը պէտք է ըլլայ, որ իր գրաբառի դասերը դեռ չէ մոռցեր երևի։

Երբ մէկ կողմ Թողունք, կամ կարենանք մէկ կողմ Թողուլ, բոլոր «կոլխոզներ»ը և Համկկ (բ) կկները և փինքնահոներ»ը և աջ—«Ձախ»երը նկն., և անցինքը «Դաշնակիզմի» միշտ կրկնուող յանկերգներու վրայէն, և առնենք վերնագիրները չօշափուած խնդիրներուն, կը տեսնենք որ կուսակցական պրոպականդայի վերաբերեալ հարցերէն յետոյ, որոնք կը ներկայանան կոչերու, հեռագիրներու ևայլ ձևերու ակ (նոյն իսկ քաղաքական միշզգային խնդիրներու կը ներկայանան այդ գոյներով), Մնացեալ մասը նուիրուած է տնտեսական մասնոգութիւններու։ Ի հարկէ հոս ալ կուսակցական մասնոգութիւնները և «բէքլամը» ներչնչող ոգին են, բայց և այնպէս, այդ բոլորին խորքին մէջ զգալի է գործունէութիւն մը, ճիգ մը, խորը հետաքրքրութիւն մը, որուն ընթերցումը տանելի է մասամբ։

Այս կէտին մէջ, եթէ բաղդատութեան դնենք ընդհանրապէս մեր արտասահմանեթերթերու հետ, պիտի տեսնենք, որ տնտեսական հարցերու հանդէպ պէտք եղած ուշադրութիւնը կը պակսի բոլորովին վերջիններուն։ Այս հին պէտք է որ անդրադառնայ մեր արտասահմանի մասնոգուլը։ Պէտք չէ մոռնալ այլևս, մեր մասնոգուլը որ ժամանակ է ընդունելու թէ քաղաքական, տնտեսագիտական, հասարակական բոլոր երևոյթները կապուած են տնտեսականի հետ, և հիմա աւելի քան երբ և է։ Պէտք է մեր մոգովուրդը ցնցել այդ ուղղութիւնով պէտք է ներչնչել անոր տնտեսական նոր պայմաններու պահանջքները, պէտք է նոր ձևերու, նոր միջոցներու մասին խօսիլ անոր, և պէտք է զգացնել մանաւանդ, որ այդ մարդին մէջ ևս էական է հաւաքական կազմակերպութիւնը, ուժերու միահամուռ ու կուռ սեղմուժը։

Ահա քանի մը տպաւորութիւններ, Թիւրք եւ Խորհրդային Հայաստանի Թերթերու ընթերցումէն։ Զենք կասկածէր, որ անոնք հարազատօրէն կը պատկերացնեն իրենց միջավայրը, գիրենք գրող եւ կարդացող մարդոց հոգեբանութիւնը, զգացումները, մտահոգութիւնները։

Արժէ հետեւիլ անոնց։

դարերու տանելի համակեցութենէ մը յետոյ, իրապէս աւելի նպաստաւոր չեղաւ Հայերուն քան Թուրքերուն։ Ուրիշ տեղ յիշած եմ Թէ Զօր. Նուտէնիչ ձեռնարկած էր արևելեան Անատոլուն վերածելու ռուսական գաղութի մը, որմէ Հայերը դուրս ձգուած էին, մինչդեռ Ռուսիոյ պատրուակը տրեւելեան Թուրքիան գրաւելու՝ հայկական պետութիւն մը հաստատելու պատրուակն էր։

«Մէկ խօսքով, Դաշնակիցները աւելի գէշ վարուեցան Հայերուն քան Թուրքերուն։ Հետ, որովհետև վերջինները գոնէ գիտէին Թէ ոչ մէկ սպասելիք ունին Դաշնակիցներէն, այլ ընդհակառակն պէտք է յուսահատական պայքար մը մղեն, ապրելու իրաւունք ստանալու համար, Հայերու պարագան տարբեր էր։ Անոնք չարունակ կը յոյսէին, կը խրախուսէին, աջակցութիւն և դրամ կը ստանային և կը սպասուզինուէին Թուրքիոյ դէմ, անկախ Հայաստանի մը խոստումով, զոր Դաշնակիցները գիտէին Թէ անկարելի է, եթէ Հայաստան մը երևար Կովկասի մէջ, պարզապէս Ռուսաստանի մէկ մասը պիտի դառնար. եթէ հաստատուէր սա ուրիշ բան չէր, եթէ ոչ Թուրք բանակին հինքնապաշտպանութիւնը», որբուն համար «Հայերը տարագրուեցան և յարդեր պատահեցան տարագրութեանց ընթացքին»։ Թալաաթն ալ ճիշտ այսպէս կը պատմէր, հայոյինջ տարագիրները լրացնելէ անմիջապէս յետոյ, Իթթիհատի ժողովին մէջ.— «Բանակին պաշտպանութեան համար անհրաժեշտ էր «յալլուր փոխադրել» ժողովուրդին մէկ մասը։ Բայց, «կարգ մը անպատեհութիւններ պատահեցան փոխադրութեանց ընթացքին, բաւարար ոստիկան չգտնուելով...

Այնպէս որ, բան մը չէ փոխուած 1915էն իվեր։ Եւ ընդհակառակն, յարդարար և յաղթական Թուրքիան այնքան յառաջ գացած է որ, Եւրոպայի և Ամերիկայի պողպատներուն վրայ եւս, և անոնց լեզուով կը գրէ ու կը ապէ, գրել և ապել կուտայ պատժելիքը այնպէս ինչպէս կը խոխն ու կուսուցանեն Թուրքիոյ մէջ։

Բայց չզարմանանք։ Մեր մէջ ալ, հեռագետէ աւելի համարձակութեամբ, այդպէ՞ս էր որ «կը օրթագրուի» պատմութիւնը։ Գոնէ Թերթէ Թերթ... Իսկ Երեւանը արդէն փառապակը չահած է այս ճակատին վրայ։

Հարց մը — Թո՞ւրքն է որ կը քալէ Թէ մենք։

(3) «Դրօշակ»

(Վերջ) Ք.

ԱԶԴԱԿԻ ՊԱՏՈՒԱՄՔՆԵՐԸ

ԿԱՊՈՅՏ ԻՇԽԱՆՈՒՀԻՆ

ՌԷՄԻ ՏԸ ԿՈՒՐՄՕՆ

Իշխանուհի մըն էր ան։ Թագուհիին հետ կ'ապրէր իբրև քոյր մը և իր բաժինը ունէր անոր մատուցած մեծարանքներէն։ Բայց երբեմն կ'երևակայէր աւելի փարթամ պատկերներ, ու այն ատեն մեծ սիրով կ'այցելէր պալատական օրիորդներէն մէկուն, որուն ամուսինը լաւ կրթուած, աշխարհիկ մարդ մըն էր, գեղեցիկ, երիտասարդ, քաղաքավար և որ պարզ սպայի պաշտօն մը ունէր պահակախումբի մը մէջ։

Միւս կողմէ, իշխանուհին ամուսնացած էր իշխանի մը հետ, որ կրնար Թագաւոր ըլլալ եթէ ուզէ աղտի մը պատճառով, քանի մը տոհմեր վերնային մէջտեղէն։ Ատոնք երբեք զիրար չէին սիրեր։ Իշխանուհին որ կը ծիծաղէր ամէնուն վրայ, միշտ հզարա էր և յայտնի իր պաղ հոգիով։ Շատեր կը հետապնդէին զայն, բայց ո՛չ ոք յաղողած էր սիրանալ անոր։ Անիկա յաճախ կը խնդար անոնց վրայ, և երբեմն ալ կ'խուսափէր անոնցմէ։ Միակ բաղձանք մը ունէր, զարդարուիլ, պարել ու իշխել։

Անոր համար կը սիրէր սպային տունը, որովհետև իր ժպիրը հրամանի տեղ կ'ընդունուէր այնտեղ։ Ասկէ զատ, «Բանըմէկ» խաղին մէջ միշտ կը չահէր, եւ իր Թանկագին արդերուն օր հազուստներուն առջեւ կը նսեմանային այդ տան բոլոր հագուստներն ու զարդեղէնները։ Իսկ սպան խորին զգացում չէր տածեր իրեն հանդէպ։

Իշխանուհին չիկահեր ըլլալով, կը սիրէր կապոյտ կերպասները, կապոյտ ձածղիկները ու չափիւզանները իր ծաւի աչքերուն պէս, այնպէս որ վերջ ի վերջոյ զայն անուանեցին «կապոյտ Իշխանուհի»։ Այս անուանումը զինք մեծապէս կը հրճուեցնէր, կարծես կախարդական հէքեաթէ մը առնուած ըլլար։

Անգամ մը օրիորդին տխուր խօսքերը լսելով, իր էութեան մէջ յոգնութիւն մը զգաց և հիմ հոգիս Թուչուն մըն էր ըսաւ։ Քանի մը անգամ կրկնուած այս խօսքերը ուրախ տրամադրութիւն մը առեղծեցին իրեն մէջ. այն ատեն աւելի գեղեցկացաւ. դառնալով օրիորդին հարցուց ասոր։

— Ձեր ամուսինը տունը չէ՞, սիրելիս, կարծեմ ներս չեկաւ զիս բարևելու։

— Դուք այսօր միայն նկատեցիք անոր բացակայութիւնը, սակայն անիկա միշտ կը բացակայի։

— Ի՞նչ ըսել կ'ուզէք.

— Այօրինքն իր միաքը միշտ հեռուներն է.

— Խեղճ աղջիկ, ուրեմն անիկա միշտ անտարբեր է ղէպի քեզ։

— Ան այլեւս չսիրեր զիս։

— Մի՛թէ՞. ի՞նչ սարսափելի բան. բայց ես չեմ կրնար հանդուրժել, ես Թոյլ չեմ տար. ես չեմ ուզեր որ դուք՝ իմ բարեկամուհիս դժբախտ ըլլաք։ Ես կը Թելադրեմ իրեն...

— Ա՛ իշխանուհի, սիրէք կը կարծէք Թէ կարե՞լի է հրամայել սիրտին։

— Ի հարկէ. ամուսնութեանս առեն, ինծի խորհուրդ հարցուցին և հրամայեցին սիրել ամուսինս և ես ալ սիրեցի զայն։

— Երկա՞ր առեն է

— Այո՛, ես զինքը միշտ պիտի սիրէի, եթէ ան ցանկար. բայց ինք չուզեր։

— Ահա կը տեսնէ՞ք.

— Անիկա չի ցանկար, կամ Թերեւս չի կրնար։ Ամուսնութիւնը ոչ մէկ հաճոյք պատճառեց ինծի։ Ամուսինս միշտ զիս կշտամբեց իր անտարբերութեամբ եւ ես միշտ արտասուեցի։ Այդ վայրկեանէն սկսեալ, ինքզինքս այլեւս առանց վէճի չտեսնուեցանք իրար հետ։ Սկիզբները ես առնուեցայ, իսկ յետոյ սովրեցայ գնահատել մենաւոր գիշերներու անդորրութիւնը և ո րախութեամբ է որ օրիորդի կեանքս կ'անցնեմ։

Բայց այս տխուր փորձերէն յետոյ, սկսայ աւելի լաւ հասկնալ սիրոյ խաղերը, տառնիները և կատակերգութիւնները... Իսկ ձեզ կը զուարճացնէ՞ ամուսնական արարողութիւնները.

Օրիորդը նայեցաւ անոր տխրօրէն ու հեգնոտ, յետոյ աւելցուց.

— Կը վախնամ որ ամուսինս կը ծածկէ իր ՞սերը կամ իր սիրահարութիւնը։

— Սիրահարութի՞ւն. բացագանչեց իշխանուհին, գեղեցի՞կ բան։

— Սիրահարութիւնը լուրջ զգացում մըն է, այնպէս չէ՞։

— Ի հարկէ։ Բայց սիրահարութիւնը կ'անցնի, իսկ սէրը կը մնայ...

— Ոչինչ գիտեմ... կրնայ պատահիլ որ, իրական սէրը է որ կը հեռացնէ զայն ինձմէ։ Շատ կը վախնամ ես ասկէ.—

— Ես ոչինչ կը հասկնամ այդ բոլորէն, ըսաւ իշխանուհին, բայց կ'ուզէի ձեզ այնպէս երջանիկ տեսնել, ինչպէս երջանիկ տեսնել, ինչպէս ինքզինքս։ Ես ինքզինքս երջանկացնելու համար կը բաւականանամ մօտ ըլլալով խուսափող կեանքին զոր կը չնչեմ ամբողջ հոգիով։ Դուք ալ պէտք ունիք սիրոյ, անոր համար կը փորձուիմ օգնել ձեզի։ Բայց ահա Թէ ինչ, սիրելի բարեկամուհիս, արդեօք ձեր ամուսինը կը պաշտէ՞ զիս.

— Աւաղ, կրնայ պատահիլ։

— Ինչո՞ւ աւաղ, եթէ այդպէս է փրկուած էք դուք։

Այդ վայրկեանին երեւցաւ սպան և ողջունելով մօտեցաւ իշխանուհիին։

— Լսեցէ՛ք, ըսաւ իշխանուհին անոր, ես ձեզի կ'ընդունիմ ժամը Ե֊ին, պալատին ընդունելութեան սենեակին մէջ։

Ցետոյ ոտքի ելաւ ու մեկնեցաւ։

Բոլորը հեռացեցան իշխանուհիին ու մեկնեցան։ Իսկ երկու ամուսինները մնացին աչք աչքի։

— Ահա տեսաք, ըսաւ սպան, դուք է որ բարկացուցիք իշխանուհին։ Ձեզի կը պարտիմ այս չնորհազրկութիւնը։

— Շնորհազրկութի՞ւն. ինչպէ՞ս։ Ձեր սրտի տիկինը կ'ուզէ առանձնութեան մէջ ընդունիլ ձեզ, իսկ դուք դեռ կը գանգատի՞ք իրմէ։

(Շարունակելի)

Թարգմ. Ց. Գ.

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՀՆԴԿԱՍՏԱՆԻ ՀԻՄՆԱԿԱՆ ՕՐԷՆՔԸ

ԸՍՄԷԹ ՓԱՇՏԻ ԴԱՀԼԻՃԸ Կ'ԵՐԵՐԱՅ

Քրիստոնեաներ, Մահմետականներ Հրեաներ Երուսաղէմի մէջ միաբերան կ'աղօթեն որ անձրեւ գայ

Երուսաղէմ.— Քրիստոնեաները, Մահմետականները եւ Հրեաները միացած էին, անցեալ շաբթու վերջը, միաբերան աղօթելու համար որ անձրեւ գայ, որովհետեւ երաշտութիւնը լուրջ կերպով կ'սպառնայ Պաղեստինի եւ Անդրյորդանանի բերքերուն։

Կաղայի Մահմետականները երեք օրէ ի վեր ծոմ կը պահեն այն յուսով թէ անձրեւը պիտի գայ չորրորդ օրը։ (Ռ.Գ.)

Անգլիան իմիր կը մշակէ Հնդկաստանի ապագայ հիմնական օրէնքը

Լոնտոն.— Այս ծախողանքէն վերջը որուն մատնուեցաւ Կլոր Սեղանի խորհրդաժողովը որը չկարողացաւ լուծել փոքրամասնութեանց հարցը, Անգլիական կառավարութիւնը համաձայն վերջին դեկտեմբերին վարչապետին կողմէ կատարուած յայտարարութեան, հաստատապէս մտադրած է ներկայացնելու անյապաղ իր յատուկ ծրագիրը, առժամեայ կերպով կարգադրելու համար խնդիրը։

Այս խնդրոյն վերաբերեալ պաշտօնական զեկոյց մը կ'ըսէ թէ կառավարութիւնը ձեռնարկած է ուշի ուշով ղարձեալ քննելու կնճռոտ եւ վէճի առարկայ խնդիրները։ (Ռ.Գ.)

«Կրաֆ Զեփլին»ը դէպի Բերնամբուք ճամբայ ելած

Ֆրիտրիխսհազէն.— «Կրաֆ Զէփլին» դէպի Բէրնամպուք մեկնեցաւ կէս գիշերէն քիչ յետոյ, սկսելով այսպէս իր այս տարուան ճամբորդութեանց առաջին շարքը։ Տօքթ. Էքնէր կը կատարէ Զէքլինի հրամանատարութիւնը, որուն մէջ կը գտնուին ինը ճամբորդներ։ (Ռ.Գ.)

Իսւէթ փաշան չէ հրաժարած

Էնկիւրի.— Անատոլուի գործակալութիւնը կը հերքէ թէ Իսմէթ փաշա այսօր ներկայացուցած ըլլայ իր հրաժարականը։ (Ռ.Գ.)

Նախարար Տաթօյի սպանիչներէն Ռամօն Քազանէլլաս ձերբակալուած

Ռէվիյլ.— Քարմօնա կոչուած վայրի մը մէջ ձերբակալուեցան Նախկին նախարար Տաթօյի սպանիչներէն մին եղող Ռամօն Քազանէլլասը եւ անոր ընկերացող ուրիշ վեց անձեր։ Քազանէլլաս որը երկար ատենէ մը ի վեր ապաստանած էր Ռուսիա, Սպանիա կը վերադառնար բանախօսելու համար Սէվիլլ գումարուող համայնավարական ժողովին մէջ։

Պատերազմական ատեանին առջեւ

Մաուրիտ.— Սպանիոյ նախկին տիկտատոր Բրիմօ տը Ռիվէրայի որդիները եւ անոնց բարեկամները ոմանք պատերազմական ատեանի առջեւ դատուեցաւ նախատած ըլլալուն համար զօրավար մը որուն անունը չհրապարակուեցաւ։

Ընդհ. դատախազը ընդունելով հանդերձ մեղմացուցիչ պարագաներու գոյութիւնը, պահանջեց որ ամբաստանեալները—որոնց ամէնքն ալ պահեստի բանակներ են— դատապարտուին կարգազուրկ ըլլալու։

Վճիռը չպիտի հրատարակուի Մատրիտի պահակազօրաց ընդհ. հրամանատարին կողմէ վաւերացուելէն առաջ։

Թատրոն, Սինեմա եւն. կը փակուին Ֆրանսայի մէջ

Բարիզ.— Նկատմամբ արտաքին գործոց նախարարութեան հետ կատարուած երկարատեւ եւ ապարդիւն բանակցութիւններէ վերջ, թատրոններու, միւզիք հոլերու եւ սինեմաներու տէրերուն պատուիրակները որոշեցին փակել իրենց հաստատութիւնները ներկայացումներու վրայ դրուած անտանելի նոր տուրքին դէմ բողոքի ի նշան։

Երկաթուղիի ահռելի արկած մը փապուղիի մէջ

Նափոլի.— Երկաթուղիի ահռելի արկած մը պատահեցաւ Նափոլիի մօտ, երբ որ սաստիկ արագութեամբ ընթացող երկու կառախումբեր իրարու հետ եւ այրեցան փապուղիի մը մէջ։

Վեց հոգի մեռան, 27 հոգի ալ վիրաւորուեցան որոնցմէ չորսը ծանր կերպով։

Այս աղէտը խոր յուզում մը պատճառեց ամբողջ Իտալիոյ մէջ։

Արկածը առաջ եկաւ մեքենավարներուն մէկուն պարտազանցութեան հետեւանքով որը երկաթ-ղանքի մը վայրը չկեցուց կառախումբը հակառակ որ ազդանշանները իրեն կը յանձնարարէին զայն։

Սոյն մեքենավարը վիրաւորուեցաւ ծանրապէս բուռն կերպով փապուղիին պատերուն զարնուելով։

Արկածներու օգնութեան գործը շատ մը դժուարութեանց մատնուեցաւ։ Մինչեւ փապուղիի առաստաղը իրարու վրայ դիզուած կառքերէն եկող ազաղակները խիստ սրտաճմլիկ էին։

Գահաժառանգ իշխանը արկածին վայրը փութաց գիշերն իսկ ներկայ գտնուելու համար օգնութեան գործին. անհիկ վիրաւորները այցելեց հիւանդանոցին մէջ։

Հնագիտական յոյժ բանկագին գիւտեր Տարսոնի մէջ

Տարսոն.— Քաղաքապետական Սինէմայի շինութեան աշխատանքներուն ընթացքին աւերակներ երեւան հանուած ըլլալով պեղումներու ձեռնարկուած էր կրթ. նախարարութեան հսկողութեան տակ։ Սոյն պեղումներուն հետեւանօք, այս օրերս երեւան հանուեցաւ հնամենի արքայական գերդաստանի մը պատկանող իշխանուհիներէն մէկու մը գերեզմանը։ Կրթական նախարարութեան մասնագէտները սոյն գերեզմանին վրայ գտնուող արձանագրութիւնները կարդալու կ'աշխատին։ Բազմաթիւ մոմակալներ եւ իշխանուհիին արձանը գտնուեցան այդ գերեզմանին մէջ։

ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ ՆԱԽԱԳԱՀԱԿԱՆ ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆԸ

Գերլիճ.— Ներքին Դործոց եւ Ազգ. Պաշտպանութեան նախարար Գ. Կրեօճեր իր մօտ ընդունեց կաօրիկ եւ Ֆրանճ երեսփոխանները, երկուքն ալ ներկայացուցիչ ազգայնական ընկերվարական կուսակցութեան, որոնք յանձնեցին իրեն իրենց կուսակցութեան պեսերուն եւ ազգայնական երեսփոխաններու կողմէ սեորագրուած յայտարարութիւն մը որով կը յայտնուէր քէ ներկայ բազմակուսակցական պայմաններուն մէջ իրենք պիտի գործածէին օրինական միջոցներ միայն։

Երկու երեսփոխանները նախարարին հաղորդեցին քէ վերջին օրերու մէջ կատարուած խուզարկութիւնները իրենց կուսակցութեան կողմէ կը նկատուին իբրեւ ընտրական պարզ ճնարքներ, բայց անոնք աւելցուցին քէ այդ խուզարկութիւնները վրդովում պատճառեցին ժողովուրդին։

Այս տեսակցութենէն վերջ, նախարար զգուշաւ որեւէ յայտարարում բնելէ։

Բրահա.— Կառավարութիւնը մերժեց պ. Թրօյքիի տալ բնակութեան յատուկ արտօնագիրը։

ՏԵՂԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՄԱՐԶԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔԸ ԴԱՄԱՍԿՈՍԻ ՄԷՋ

Հ. Մ. Ը. Մ.Ը ՅԱՂԹԱԿԱՆ Օ-Ի ԴԷՄ ԵՐԵՔ ԿՕԼՈՎ

Անցոյս 18ին, ուրբաթ օր, անճա խրճթաց մրցում մը տեղի ունեցաւ Հ. Մ. Ը. Մ.ի եւ Պարատահի Ֆուրպոլի առաջին խումբերուն միջեւ։

Խաղը որճան այ կազմակերպուած էր, որպէս բարեկամական հանդիպում մը լոկ, սակայն իմիճին ճամբիօնական մրցում էր։ Պարատահ անցոյս 20, կիրակի օրուան համար հրաւիրած էր Պէյրութի Ամերիկեան Համալսարանի Ֆուր—պոլի խումբը։ Ու կ'ուզէր առաջին անգամ իր ոյժը փորձել Հ.Մ.Ը.Մ.ի խաղցողներուն դէմ։ Պարատահ ճաշ՝լաւ պատրաստուած էր, ոչ միայն տեղական առաջ խումբերէն լաւ խաղցողներ առած էր իր մէջ, այլ խաղցող մը բերած էր, Նոյն իսկ Հալէպէն։

Խաղը մինչեւ վերջ ճարուճակուեցաւ ամ մրճոյտի մը մէջ։ Երկու կողմերն ալ միօս յարձակողականի դիրք ունէին եւ կ'ուզէին յաղթանակը խլել իրարմէ։ Առաջին կիսախաղին երկու կողմերը մրցացին հաւասար։ Երկրորդ կիսախաղին առաջին անգամ կոլ մը ճօանակեցին Հ. Մ. Ը. Մ.ի տղարը։ Երկու կողմերն ալ աւելի յարեցին իրենց ոյժերը, եւ խաղը սկսաւ աւելի ամճալ Հ.Մ.Ը.Մ.ի առաջին կոլը արդէն բառոյապէս հայհոյած էր Պարատահի տղարը։ Մեր տղարը երկու կոլ եւս ճօանակեցին իրարու իրարու։ Երկրորդ կիսախաղն ալ վերջացած էր եւ Հ.Մ.Ը.Մ.ի տղարը երեք կոլ ճօանակած էին։

Գէօլ ըսել, որ Հ.Մ.Ը.Մ.ի տղարը աննախընթաց խաղ մը խաղցաւ այդ օր։ Կարգապահութիւնը, օրճապահութիւնը եւ հաւաքական աշխատանքը կատարեալ էր։ Խաղարկութեան բոլոր նուրբ կէտերը լիուլի կատարուեցան։ Խաղը այնճան ճերդաճակ կ'ընթանար, որ կարծեց մէկ հոգի մըն էր խաղցող խումբը։ Հակառակորդը խոսովանեցաւ, Նոյնիսկ, մեր տղայոց առաւելութիւնը։

Հ.Մ.Ը.Մ.ի տղարը երբ ճարուճակեց այսպէս ճաս մեծ յաջողութիւններ կրնաց ցոյց տալ Համասկոսի մէջ։ Հետեւեն դիտողը այս անգամ էր միայն որ կը տեսնէր սբօրի ոգին մեր տղայոց մէջ. հնազանդութիւն, ճերողամտութիւն եւ հաւաքական ջանճ։

22 | 3 | 32 ԹՂԹԱԿԻՑ

Դաժասկս

ՍՈՒՈՄՇԻ ՊԷՅ ՊԷՐԷՔԷԹԻ ԱՅՑԵԼՈՒԹԻՒՆԸ ԱՆՔԻԼԻԱՍ

«Հասկ»ի Մարտի Թիւին մէջ կը կարդանք.—

Միւրիոյ կառավարութեան նախկին Վարչապետ Սուպհի Պէյ Պարաքաթ այցելեց Կաթողիկոսարանիս իրեն հետ ունենալով Ասորի կաթոլիկ երեսփոխան Լ. Ղանիմէ եւ վանառական Իլիաս Թիւթիւճեան, Փետր. 15ին, կէսօրէն ետք եւ ընդունուեցաւ Վեհափառ Բաբգէն Կաթողիկոսի կողմէն։ Սուպհի պէյ Պարաքաթ վաղեմի բարեկամն է Ն. Մ. Օծութիւն Սահակ Հայրապետին, որ դժբաղդաբար բացակայ էր այցելութեան օրը, Վ. Սուպհի պէյ Պարաքաթ բարեկամն է հայ ժողովուրդին եւ մեծ հետաքրքրութիւն կը ցուցնէ քէ՛ իր ժողովուրդին եւ քէ՛ Ֆրանսական կառավարութեան մօտ։

ՀԱՆՐ. ՆԱԽԱԳԱՀԻ ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆԸ

ՍԷՐԱՅԻ ՄԷՋ ԻՆՉԷ՞Ր ԿԸԼԼԱՆ ՀԱԿԸՆԴԷՄ ՀՈՍԱՆՔՆԵՐ

ԲԱՐՁՐ ԳՕՄԻՍԷՐՈՒԹԵԱՆ ԴԻՐՔԸ

Այս օրեր, ինչպէս գրած էինք, բուռն եռուզեռ մը գոյութիւն մը Լիբանանի կառավարական պալատին մէջ։ Առտուընէ մինչեւ իրիկուն, երեսփոխաններ եւ բազմահան մեծ ու փոքր բոլոր անձնաւորութիւններ կը հաւաքուին հոն եւ բազկացութիւններ կը վարեն։

Անցեալներ գրած էինք որ երեսփոխաններ կը պատրաստեն պաշտօնական պահանջմնագիր մը, ծայրէն եղած է որ անոնք ի նպաստ Շէյխ Պէտարէ Խուրիի կաօխաթին։ Երեսփոխաններ այդ պահանջմնագիրը պիտի ներկայացնեն Բարձր Գօմիսէրին։

Նախագահի ընտրութեան հարցին օուրջ երկու մասի բաժնուած են երեսփոխանները. առաջինը Շէյխ Մուհամէտ Ձիւրի եւ Շէյխ Պէտարէ Խուրիի կողմնակիցները, երկրորդը Հապիպ փաշա Սաաթի եւ Մեթր Էօսէի կողմնակիցները։ Միեւնոյն ժամանակ կայ ուրիշ հոսանք մըն ալ, որուն կրնան չհաղորդակցուիլ։ Այս վերջիններու հիմա ոեւէ գործունէութիւն ցոյց չեն տար, կ'սպասեն Բարձր Գօմիսէրութեան հրամանը։ Ասոնց մէջ կը գրնուին Օկիւսք փաշա Էթիպ, Ապուսուան պէյ եւ Շիւրէյ պէյ Բրտահի։

Մեթր Էմիլ Էօսէի կողմնակիցները տակաւին չեն երեսփոխանական ժողովի մէջ։ Համրուած է անոնց թիւը։ Շրպլ պէյ Տամմուս, Իպրահիմ պէյ Հայտար եւ Սամի պէյ Բանտաճ (Ծ.խ.— այս վերջնոյն մասին կրսուի քէ՝ Շէյխ Ձիւրի կողմնակից եղած է այժմ)։ Ասոնց գործունէութիւնն ալ Սէրայի մէջ սահմանափակ է. կրսուի քէ, Փարիզի մէջ ազատասէրները կը տանին յաջողցնելու համար Մեթր Էօսէի ընտրութիւնը։ Իսկ Հապիպ փաշայի համար ալ, կրսեն քէ Պէյրութի մէջ ազատասէրներ կը տանին։

Բարձր Գօմիսէրութիւնը ցարդ յայտնած չէ իր կարծիքը։ Բայց, առջի օր, նախարարաց խորհուրդի նիստին, պ. Բրէմիէ ներկայ գտնուեցաւ, ի բացակայութեան հանրապետութեան նախագահին եւ երկար տեսակցութիւն մը ունեցաւ։ Կը կարծուի որ սոյն ժողովին մէջ նոր նախագահի ընտրութեան հարցը ուսումնասիրուած է։

Շէյխ Մուհամէտ Ձիւր, որ ցարդ իր բեկնածութիւնը չէր յայտարարեր, այժմ պատրաստակամ յայտնած է։

ՍԻՒՐԻԱԿԱՆ ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Դամասկոսի մէջ, ազգայնականներու կողմէ երեսփոխանութեան իր բեկնածութիւնը դրած է Զէքի Խաթիպ Շէյգի Խուրի։ Ազգայնականները, ինչպէս գրած էինք, որոշած են մասնակցիլ այս վերջին ընտրութեան։ Այդ ուղղութեամբ ալ սկսած են աշխատանքի Համայի եւ Դամասկոսի մէջ։

Ձախակողմեան կողմէ իրենց բեկնածութիւնը դրած են Ալի պէյ Ապի, Ազմի պէյ եւ Քարամանի, Ահմէտ եւ Ուսթազ, Սամի Մէյասանի, Էսաս Ապու Շար, Մազհաս եւ Ապե եւ Նուսուհ Լիհիաս (ճրեայ)։

ԻՍԼԱՄՆԵՐԸ ԿՈՒԶԵՆ ՈՐ ՆԱԽԱԳԱՀԸ ԻՍԼԱՄ ԸԼԼԱՅ

ՊՐՆ. ԹԷՔՐՕԻ ՊԱՏՏԱՍԽԱՆԸ

Գրած էինք որ Պէյրութի մահմետականները ժողով մը գումարելով պատրաստութիւն մը ընտրած էին, "Ներկայացնելու համար Քարձր Գօմիսէրին։ Սոյն պատրաստութիւնը պիտի ներկայացներ իսլամ հասարակութեան փափաքը եւպէսի խնդրէ որ հաճարապետութեան յաջորդ նախագահը մահմետական մը ըլլայ։

Սոյն պատրաստութիւնը երէկ ներկայացաւ ընդհանուր Քարձր Գօմիսէրին։ Բէյրութի մահմետականները իրենց ժողովի մէջ որոշած են որ ան ոչ մէկ բեկնածութիւն պիտի դնէ։

Պատրաստութիւնը որոշ անուն մը չի կրցած տալ։ Ասկէ վերջ, պրն. Թէքրօ ըսաւ.

— Քարձր Գօմիսէրութիւնը չի կրնար որոշել թէ՝ ո՞ր յարաճուճանութիւնը իրաւունք ունի. այդ պարագան ժողովի եւ սահմանադրութեան գիտնալիքն է։ Նր մանապէս Քարձր Գօմիսէրութիւնը չունի իր բեկնածուն։ Այսուամենայնիւ ճկատի կառնենք ձեր փափաքը։

Պատրաստութիւնը գոհ ըսաւ որ հանրութեան ներբեւ մեկնած են։

ՄԱՐԴԱՍՊԱՆՈՒԹԻՒՆ ԳԻՆՈՎՈՒԹԵԱՆ Մ Է Ջ

Շաբաթ գիշեր, ցաւահանգիստի գործաւորներէն Ապեհ—Ռահման Հիճազի, Նէճեցի, եւ Հասան Էլ Հօմսի, Հօմսեցի, օրի կը խմէին իրենց ընկերներէն Մահրաս փողոցը բնակող հրեայ Շաուլ Նագուպի բնակարանին մէջ Նոյպես իրենց ընկերներէն Սապրի Էլ—Քուրճի անուն անձը փողոցէն լսելով անոնց կանչած հրգերը մօտցաւ Շաուլի տունը եւ կանչեց ՝ ախ Հասան Էլ Հօմսին եւ տեսնելով որ ան չէր զար իճնը ցած սանդուղներէն վեր ելաւ մինչեւ դուռը ուր Հասան երկաւ դիմաւորելու զայն։ Բայց, Ապեհ Ռահման Հիճազին ճամարելուն պես, Սապրի Էլ Քուրճի բունն կերպով բարկացաւ եւ սկսաւ հայհոյել անոր դէմ։ Ապեհ բոլորովին գինով վիճակի մը մէջ գտնուող Հիճազին իր դաշոյնը հատելով յարձակեցաւ Քուրճիին վրայ զոր վիրաւորեց սրունքներէն եւ կուրծքէն։

Ոստիկանութիւնը տեղեկութիւն առնելով վազեց դէպքին վայրը եւ վիրաւորեալը փոխադրեց *Օթէլ Տիէ*ո հիւանդանոցը գրեթէ մահամերձ վիճակի մէջ։ Ոստիկանները հետապնդեցին ամբիջապէս մարդասպանը եւ զայն գտան նեղ փողոցի մը մէջ, իր դաշոյնը տակաւին ձեռքին մէջ բռնած։ Անոր ընկերը Հասան էլ Հօմսի անհետացաւ։ Ոստիկանութիւնը զայն կը փնտռէ խիստ կերպով։

Հիճազի հարցաքննիչ դատաւորին յայտնած է քէ ինքը բնաւ գտած չէ Շաուելի տունը եւ քէ իրեն վերագրուածներուն մասին ոչ մէկ տեղեկութիւն չունի։

ՄԵԿՆՈՒՄ

Շաբաթ երեկոյեան ոտքեկաուով Դամասկոս կը մեկնին Փոթ. Հայրի *Մասխ* եւ *Փոթորիկ* մարզական խումբերը, Դամասկոսի տեղական խումբերուն հետ խաղալու համար։ *Մասխ* խումբը կիրակի օր կը խաղայ Դամասկոսի առաջին խումբին հետ (Մուավիյէ). իսկ երկուօաբթի օրը Ֆրանսական խումբն ալ հետ։

Փոթորիկը կը խաղայ կիրակի օրը Հրեական խումբի մը հետ, երկուօաբթի օրը Արաբ խումբին հետ։

Յաջողութիւն կը մաղթենք։

ՀԱՄԱՅՆԱՎԱՐ ԹՌՈՒՑԻԿՆԵՐ

Մարտ 8ի, Սիւրիական յեղաջրմաս առթիւ, Ֆէյսալ թագաւորի օրով, համայնավարները բռնցքիկներ հանած են Դամասկոսի մէջ եւ ցրուած ժողովուրդին, կը լսենք որ Պէյրութի մէջ ալ, հայ կարմրակներուն հայերէն լեզուով թռուցիկներ հանած են։

101 ՏԱՐՈՒԱՆ ԴԱՏԱՊԱՐՏՈՒԹԻՒՆ

Անցած ամսու, երբ Այնապի ճօտաւոր ոճրի ճնուիքիւնը կը կատարուէր, ոստիկաններ երեւան հանած էին ուրիշ ոճիր մը։ Համէտ եւ Ալի Արիսէ սպանած էին Զաճրա Արիսէ անուն իրենց ազգականուհին, աղտոտ կեանք մը ուենցած ըլլալուն համար։

Ոճրագործներ ձերբակալուած եւ յանձնուած էին արդարութեան։ Առջի օր տեղի ունեցաւ անոնց դատավարութիւնը ոճրադատ ատեանին առջեւ եւ ոճրագործներ դատապարտուեցան։ Ալի 101 տարի բանտարկութեան իսկ Համէտ 15 տարուան վճիռ սացան։

ՆՈՒԻՐԱՏՈՒՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԱՐԱՆԻՆ

Գահիրէեն Տիար Ճարուքիւ Ամիրեան, երկու անգամէն 125 Նգ.ոսկի նուիրեց, եկեղեցւոյ նստարաններուն եւ շենքերու բարեփոխութեան ծախսուց ի նպաստ։

— Սկեղեցասիրաց Ընկերութիւնը եկեղեցւոյս մէջ դրուած Կաթողիկոսական Աթոռը նուիրեց, 200 սիւրիական ոքտոսկի արժէքով։

— Անթէպի Ս. Ասուածածին եկեղեցւոյ յիսնակին, Հայկազն Արժ.Տ.Ներսես Ա. Ճիզ. Թաւուգեանի ձեռքով գոյդ մը արծաթէ տապանակ (խնկաման) սարկաւագներու. գործ Գալուստեանց եղբայրներու։

ՕԱԿԱՐԱՆ ՊԼՅՈՒՒԹԻ

23 Մ Ա Ր Տ 1932

	Ս. Դ
Օգիպտ. ոսկի	476
Անգլ. »	464
Տոլար »	126
Թրքական »	59
Գաճ Օթթոման	130
Իտալական Լիր 100	650
Նուճական Տրախմի 100	120
Անգլ. ոսկի	610
Ֆրանս. »	488
Օսման. »	550
Արծաթ մէճիտ	28
Թուղթի Ֆօնս. Ա. Ֆէ.	535
» » Բ. »	290
» » Գ. »	281

Մէճիտեան եզբարք Բիւ Ֆօս
Թէլէֆօն՝ 5-19

ՕԳՆԵՑԷՔ ՀԱՅ ԱԳՈՒԱԾԻՆ ՊԱՏՄԱՒԱՆԱՑՄԱՆ

140

եկած կողմերն ու քեզի լուր կուտան։ Դուք մաս առ մաս կոուելով՝ կը փոխադրուիք դիրքէ դիրք, արագ չարժուելով եւ կուչերնիդ ցոյց տալով թշնամուն։ Զըլլայ թէ ամբողջ մէջքերնիդ ցոյց տաք. այն ժամանակ աւելի մեծ կ'երեւիք և գիւրին կը զարնուիք։

Առհասարակ երբ մէկը եռեւէն կը զարնուի, անոր դէմակին վրայ կը թքնեն։ Բայց անհրաժեշտ է ամէն ըզգուշութիւն ընել որ թշնամին առաջ չանցնի և եռեւէն գտնուած դիրքերը չիգրաւէ։

12. ԹՈՒՐՔ ԵՒ ՔԻՒՐԴ ԿՌՈՒՈՂԻ ԽՈՐԱՄԱՆԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ.— Զռիւներու ժամանակ զինուորները ֆէսերնին, իսկ քիւրթերը քօղովնին կ'անցնեն հրացաններու ծայրը և կը խաղցնեն կամ կը դնեն գիւղի պատերուն վրայ և կը խաբեն ձեզ, որպէսզի պարապ տեղը փամփուշտ վատնէք։ Զըլլայ թէ խաբուիք, դիտակով նայեցէք և յետոյ զարկէք՝ եթէ երեւցողը իսկական գլուխ է։

Առհասարակ երբ անոնք յարձակին՝ սկզլավաթ կուտան, մեծ հարայհոյ կ'ընեն և իրարու կ'ըսեն. Հա՛յ փախա՞ն, Հա՛յ փախա՞ն», մէկզմէկ քաջալերելու համար։ Աղմուկ, աղաղակ կը բարձրացնեն. ձայներնին երկինք գետինք կը լեցնէ. երբեմն չան պէս կը հաչեն, գայլի պէս կ'ոռնան, ամէն մէկն մէկ-մէկ տեսակ ձայն կ'ելլէ, որպէս զի դուք չիմանաք։ Ոչ մէկ կարեւորութիւն տալու էք. դուք լաւ զարնելնուդ նայեցէք երբեմն դուք ալ հարա-հրոց ըրէք եւ պոռացէք թշնամիին— «Ձեր գնդակները մեզի չեն հասնիր, մօտեցէք կռուինք»։

Կռուի սկիզբը թշնամին ձեզ կը փորձէ ո՛րքան ուզիղ նչանառուներ էք։ Առջին հաճազարկեր են երբ մէկ քանին գլորեցիք մէկ քանիսն ալ ականջի տակերէն ձեր գնդակները անցնելով՝ ուշաթաւուեցան,

35

երբ այդպէս չընես, իրիկունը դուրս եկած ժամանակ չատ մարդ զոհ կուտաս։ Եթէ գիւղը եկեղեցի ունի, նախօրօք սանդուխը պատրաստէ, որ եկեղեցին տանիքը բարձրանաս և դիրք չինել տաս, այսպէսով քու հրաձգաններդ թշնամիին վրայ կախուած կ'ըլլան։ Թնդանօթի դէմ հողէ դիրքեր ունեցիր, խրամատներ (հէնճակ) փորել տուր և առջիներդ հողէ թումբեր չինել տուր։

3. ՓՈՍԻ ՄԷՋ.— *Եթէ գիւղը փոսի մէջ է, պէտք է չորս գինուոր և չորս ալ գիւղացի ղրկես բլուրները որ, պահեն ու նային չորսդին։ Պահակ տեղդ դրան առջև ալ պահապան մը ունեցի՛ր։ Լոյսը բացուելուն պէս, երբ կը տեսնես որ բան մը չի պատահեցաւ, եթէ գիւղը հաւատարիմ մարդ ունիս՝ ղրկէ բլուրները, որ այն չորսին հետ հսկեն թշնամիին չարժումները և ել կուգը գան լուր տան քեզի։ Մնացածները թող սպասեն բլուրներուն վրայ և եթէ թշնամին գիւղ գալու ըլլայ՝ նորէն լուր տան քեզի։*

Եթէ գիւղին եզերքները գիւղէն աւելի բարձր լեռներ կան՝ քեզմէ 200—1000 քայլ հեռու, մարդ ղրկէ հոն ալ, իսկ եթէ աւելի հեռուն ըլլայ՝ մի՛ ղրկեր, գիւղը մնացիր։ Նայելով քու քովդ գտնուած գինուորներու քանակութեանը՝ եթէ կրնաս գիւղն ու բլուրները պահել միասին—լա՛ւ. իսկ եթէ տեսնես որ գիւղին դիրքն անյարմար է և դուն ալ այնքան ուժ չունիս որ գիւղն ու բլուրները կարենաս պահել, այն ժամանակ հաց և ջուր առնելու ես հետդ և բլուրները տանելով հոն դիրք բռնելու ես, որովհետև երբ պաշարդ գիւղը թողուս թշնամին կուգայ թէ հաց կառնէ թէ ջուրը։

5. ՓԱՄՓՈՒՇՏ ԽՆԱՅԵԼ.— *Առհասարակ ամէն գինուոր ունենալու է 300—350 փամփուշտ։ Տանըհինգ տարուան ընթացքին մէջ տեղի ունեցած մեր բոլոր*

ՏՕՔԹ. Հ. ԼՈՒՍԻՆԵԱՆ
(ՀԱԼԷՊ)

Նախկին բժիշկ Միջագետքի Զինուորական հիւանդանոցներու եւ մասնագէտ ներքին հիւանդութիւններու

առագ, արմաւական, խղճահիս դարմանում:

Հիւանդ կ'ընդունի ամէն օր ժամը 8—12 եւ 2—6 իր դարմանատան մէջ.
Հալէպ Նէյալ թաղ, Թրամվայի բնակարանաց կայարան, թիւ 7

Բոլ. եւ Ուրբաթ օրեր ապրանոց մը

ՇԱՊԿԱԳՈՐԾԱՐԱՆ
ԱՐՄԵՆԱԿ ԴԱՆԻԷԼԵԱՆԻ **"ԼԻԿՈՍ"** ԱՐՄԵՆԱԿ ԴԱՆԻԷԼԵԱՆԻ

Պատիւ ունի ծանուցանելու յարգոյ հասարակութեան՝ որ Սուգ-էլ-Գազիրկանի տապկագործատունը փոխադրած եմ՝ *պէյէմբէյի* օճիքին եռեւ Նէ*ճիմ ԱԳՏԻՒ ՄԷԼԷՔ ՓՈՂՈՑ*, (Վարդապետեանի վաճառատան դիմացը, Շիւէրիւ Ապուրէեթի նախկին վաճառատունը):

Մեծ խնամքով կը պատրաստեմ, չափի վրայ եւ մեծամասնակ՝ տապկի, բիճամայ, ռօպ տը շամպրը, խաշփուսիէ եւայլն, ամենավերջին ճոռաձեւութեամբ:

Սպասած եմ մեծ մթերմ մը ճաշակաւոր եւ վերջին ճոռոյթի ապրանքներու (պոպլին մեծախս եւայլն), որով կարող եմ ամենէն բծախնդիր յաճախորդին ճաշակը գոհացնել:

Միշտ պատրաստ կը գտնուիմ զանազան չափերու վրայ տապկի եւ բիճամայ, որոնք կը վաճառուին մեծամասնակ եւ մանրամասնակ:

Մեր սկզբունքն է ճշդապահութիւն եւ ազատ վաճառում:

Մեկ այցելութիւն բաւական պիտի ըլլայ համոզուելու համար այս ճշմարտութեանց:

Ապսպրանքներ կ'ընդունինք արտասահմանէն (Իրագ, Պաղեստին, Կիպրոս), եւ Սիւրիոյ բոլոր օրաքաղաքներէն.

Կարի եւ ձեւագիտութեան դասընթացք

ՏԻԿԻՆ ՏՒՔԱ ՄԱՆԿԵԱՆ
(ՎԿԱՅԵԱԼ ՓԱՐԻԶԷՆ)

Ցայտնի դերձակուհի Տիկ. Տիքա Մանկեանի ձեւագիտութեան 5րդ դասընթացքը կ'սկսի Mars 1ին «Էքօլ ը Թրուա Տօքէօր»ի ճիշդ դիմաց, Կուրօ փողոց:

Որեւ պատուան մէջ, ամենավերջին մեթոտներով եւ արդիական միջոցներով կը սորվեցնէ ձեւագիտութեան բոլոր բաղդուրիւններ եւ կ'օժտէ Բ. Գծմխկրութենէն հաստատուած վկայականներով.

Համոզուելու համար անգամ մը դիմեցէք իր 66է աւելի օրաքաղաքներուն:

ԿԱԶՄԱՏՈՒՆ
Յ. ՏԷՐ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍԵԱՆ
ՐԻԻ-ԷԼ-ԳԱՊՈՒՇՒՅԷ Թիւ 49
(Մեծ Սէրային ապլեւ)
ՈՍԿԵՔՕՓ
Կաշեկազմ, Լաթակազմ և Թղթակազմ տոկոն և ճաշակաւոր ԳՈՐԾ
ԶԱՓԱԻՈՐ ԳԻՆԵՐՈՎ
Կրօնական եւ կրթական հաստատութեանց եւ գրադարաններուն համար մասնաւոր ԶԵՂՉ

ԳԱԲՐԻԷԼ Թ. ԹԷՐԶԵԱՆ
(ԵԼԵՔՏՐԱԿԱՆ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ)
Հիմնուած 1921 ին Գոյիս-Բէյրութ

Խիստ դիւրամատչելի պայմաններով կը կատարենք ամեն կարգի ելեկտրական յոյսի գեհեդումներ (Intsallation), ինչպես նաեւ մօթէօր եւ ժիմամօներ:

Վաճառատունս կ'ստանձնէ նաեւ բոլոր ելեկտրագործիքներու ճոռոգութիւններ: Մասնաւոր ուշադրութիւն բնակարաններու ելեկտրա-ճոռոգման: Վաճառատուն Philips եւ Lux ելեկտր. լամբերու եւ ամեն տեսակ ելեկտրական պիտոյքներու:

Վճարման դիւրութիւններ.

Հասցէ — Վ. Ուզուրեանի գրասենեակին կից Պուրճ. B. P. 491

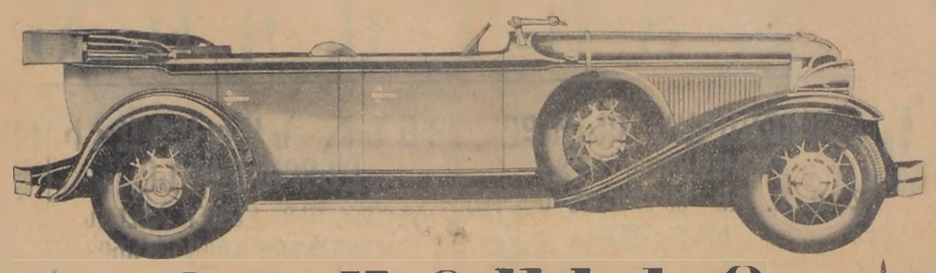

ԳՈՒԱՅՍԼԵՐ
աշխարհահռչակ իմիճաշարժները որոնք 6-8 սիլինտր ունին,
ԱՄԵՆԱՏՈԿՈՒՆ ԵՒ ԳԵՂԵՑԻԿ ՄԱՐՔԱՆԵՐՆ ԵՆ ՀՐԱՊԱՐԱԿԻ ՎՐԱՑ ԵՒ
ԿԸ ՓՆՏՈՒԻՆ ԱՄԵՆՈՒՐԵՔ:

ԳՈՒԱՅՍԼԵՐ ինքնաշարժերու մասնաւոր յատկութիւններն են՝ ՏՈԿՈՒՆՈՒԹԻՒՆ, ԳԵՂԵՑԿՈՒԹԻՒ, ԶԱՓԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՀԱՆԳՍՏԱՒԷՏՈՒԹԻՒՆ, վճարման դիւրութիւններ կը արուին.

ԳՈՒԱՅՍԼԵՐ օթոներու բոլոր կտորները պատրաստ կը գտնուին մեր վաճառատուներուն մէջ:

Լիբանան, Սիւրիոյ և Իրագի ընդհանուր ներկայացուցչութիւն՝
NAAYEM MOTOR IMPORT Co. BEYROUTH B. P. 869, TÉL. 32—29
Հիւս. Սիւրիոյ ներկայացուցիչներ՝ Գ. և Մ. ԱԶԻՐԵԱՆ, B. P. 202, Հալէպ

Կարի եւ Ձեւագիտութեան Դասընթացք

ՏԻԿԻՆ ՄԱՌԻ ԵՐԱՄԵԱՆ
ՎԿԱՅԵԱԼ ԴԵՐՁԱԿՈՒՀԻ
ԲԱՐԻԶԷՆ ԵՒ ՎԱՇԻՆԿԹՕՆԷՆ

Կարի եւ ձեւագիտութեան մասնագիտուհի, Տիկին Մառի Երամեան կը վերադառնայ իր արհեստանոցը, Մեծ Սէրայի դիմացը Նո. 78 ատ երկրորդ արկը:

Որեւ ամսուան միջոցին կը սորվեցնէ ամենավերջին ճոռաձեւութեամբ, կար եւ ձեւագիտութիւն իր բոլոր բաղդուրիւններով եւ արդիական միջոցներով, Droit-fils մեթոտով: Իր աշակերտուհիները կ'օժտեն Բարիզի ազգային Académie Daydou վկայականով.

ՍԹԱՆՏԱՐ *կօշիկները միշտ ամենալաւ, ամենադիմացկուն, ամենաժամանակակից եւ ամենագեղեցիկներն են.*

ԿԵԴՐՈՆՇՏԵՂԻ
ՆԱՃԱՐ ԵՂԲԱՐՆԵՐՈՒ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ

ՏՕՔԹ. ԼԵՒՈՆ ԷՆԻԿՈՄԱՐՏԻԿԵԱՆ
(Նախկին բժիշկ Գիւղի Պէյրութի Ամերիկ. հիւանդանոցին)
Իր նոր գաբինետը կը գտնուի Ակենապի փողոց (նախկին Մատրա), Լիբանանի հոդմբրդարանի հարակատոյց պալատի ճիշդ դիմաց, երկրորդ յարկ:
Ընդունելութեան ժամեր.—
կէսօրէ առաջ ժամը 9—12, կէսօրէ վերջ 2—6:
ՉՔԱՒՈՐՆԵՐՈՒՆ ՄԻՇՏ ԶՐԻ:

ՏՕՔԹ. ԳԷՈՐԳ ԿԷՐԿԷՐԵԱՆ
Վկայեալ Lauréat նախկին Interne եւ այժմ մեսյուն; *ՄԱՆԱՆԳԷՏ* բժիշկ Ֆրանսական հիւանդանոցի *ԱՋԻՒ, ՓՈՒ, ՅԿՈՎՈՐԻ, ԱԿԱՆՋԻ և ԳԼՈՈՒ* հիւանդուիւնեներու բաժնին:
Հիւանդ կ'ընդունի կէսօրէ վերջ ժամը 3—6
իր գլխաւոր մէջ rue de Damas, No. 15
Հիւանդները ուղղակի հիւանդանոց կ'ընդունուին իր կողմէ տրուած մուտքի տոմսով:
Ազքատ հիւանդներու ձրի դարմանում, ամէն օր կէսօրէ առաջ ժամը 10—12, հիւանդանոցի գարմանատան մէջ:

ՏՔԹ. ՍՈԿՐԱՏ ԱԻԵՏԻՍԵԱՆ
ՎԻՐԱԲՈՅԺ - ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ
ՎԿԱՅԵԱԼ ՊԷՅՐՈՒԹԻ ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԷՆ
Կընդունի ամեն օր բացի կիրակիէն կէսօրէ առաջ 8—12 կէսօրէ վերջ 2-6
Հասցէ՝ Capucin-ներու եկեղեցիին կից Արդարութեան պալատին եռեւ:

ՏՔԹ. Գ. ՏԱՎՈՒՏԼԱՐԵԱՆ
ՄԱՆԱՆԳԷՏ ՆԵՐՔԻՆ ԵՒ ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ
Իր դարմանատունը հաստատած է, *ՍՍՍՈՒՐ* փողոց, Տօքթ. Եօզդաեանի (առաջնաբոյժ) դարմանատան կից.
Ընդունելութեան ժամեր՝
կէսօրէ առաջ ժամը 8—12
» վերջ » 2—6

ՏՔԹ. Բ. ԳՈՒԼԱԳԵԱՆ
ՄԱՆԱՆԳԷՏ՝ ՆԵՐՔԻՆ, ՄՈՐԹԱՑԻՆ ԵՒ ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ
ՎԿԱՅԵԱԼ ՓԱՐԻԶԻ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑՆԵՐԷՆ
Կր դարմանէ գիտական ամենավերջին մեթոտներով, քոխրու, սատմոխի, աղիքներու յատդի ամեն տեսակ հիւանդութիւններ: Հին եւ նոր ջերմավիգութիւնը իր բոլոր բաղդուրիւններով, ինչպես նաեւ Ֆրանկախոս եւ մորթային հիւանդութիւններ:
Առագ, արմատական եւ բարեխիղճ դարմանում:
Հիւանդ կ'ընդունի ամեն օր, բացի կիրակիէ, իր նախկին դարմանատան մէջ. ժամը 8—12 եւ 2—6ու մասնաւոր ժամադրութեամբ:
Որեքշաբթի օրերը, ժամը 2—5 վկայեալ *ՍՂՄՈՍՆԵՐՈՒ ՁՐԻ*
Ժօրժ Հասեքս փողոց՝ բիւ 8

Տոկուն շինուածք Վայելուչ տեսք Հնչուն եւ բնական ձայն Ահա յատկանիշները՝

ՈՐՈՆՑՄԱՎ ԿԸ ՁԱՏՈՐՈՇՈՒԻՆ
ԱՓՕԼԼՕ ՖՕՆՕՆԵՐԸ

Հրապարակի վրայ գրանցուող բոլոր մարքաներու հետ կը մրցին Ապոլլօ ֆօնօներու Մանաւանդ վերջին նոր մօտէլները, որոնք հասած են արդէն, անգերազանցելի են իրենց տոկունութեամբ, վայելչութեամբ և ժամչելի գիներով.

APOLLO GRAMOPHONE Co. Ltd
(of London)
ԱՓՕԼԼՕ ՖՕՆՕՆԵՐՈՒ ԹԱՓՈՒՈՐԸ !!!
Կատարեալ համոզում գոյացնելու համար անգամ մը այցելեցէք
MAISON APOLLO, Rue de la Poste, BEYROUTH
Փարղաթիճ եւ հնչուն՝ ամէն ձևի, անվիճելի ոսկի եւ առատութիւններ դիւրամատչելի գին. վճարումի դիւրութիւն:
Ընդհ. Ներկայացուցիչ՝ Սիւրիոյ, Պաղեստինի, Անդրյորդանանի, Միջագետքի եւ Եգիպտոսի.— ԳԱԲՐԻԷԼ ՍԻՆԱՆԵԱՆ
KOURKEN SINANIAN, Boîte Postale 642, BEYROUTH (Syrie)

ՕԳՆԷ ԴՈՒՆ ՔԵԶԻ ԵՒ ԱՍՏՂԸ ՔԱՕՏ ՊԻՏԻ ՕԳՆԷ
ԸՆՏԱՆԻՔԻ ԱՍՏՂԸ
(L'ETOILE du FOYER)
Առեւտրական և երկրագործական ժողովրդային վարկի հաստատութիւն
Անանուն ընկերութիւն.— դրամագլուխ՝ 3,000,000 ֆրնք.
որ կրնայ 3.000,000,000 ֆրնք.ի բարձրացուիլ վարչական խորհուրդի պարզ որոշումովը:
Կեդրոնատեղի.— 137 Boulevard Sebastopol - Paris
ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ Արեւելեան պետութեանց
Սավոյ Օթելի օճիք, Պուրճ, Պէյրութ

ԵԼԵԻՄՏԱԿԱՆ ՃԻՒՂ
Աւանդի պարտևագրութիւնի
ՕԺԻՏ
Երաշխաւորեալ տոկոս 6%: Ասկէ զատ մասնակցութիւն ընկերութեան չահերուն:

ԿԱԼՈՒԱԾԱԿԱՆ ՃԻՒՂ
ՎԱՐԿԵՐՈՒ ԲԱՑՈՒՄ
Կալուածի վրայ փոխառութիւնք՝
Վճարելի 10—15—20 տարիէն, որոշուած պայմանաժամէն առաջ ուղղը կրնայ վճարել:

ԸՆՏԱՆԻՔԻՆ ԱՍՏՂԸ ընկերութիւնը ներկայիս 75,000է աւելի անդամ ունի: Մինչև 1 Ապրիլ 1931 Ընտանիքին Աստղը 135 միլիոն փոխ տուած է, գրաւով 500 միլիոնէ աւելի արժէք ունեցող անշարժ կալուածներու վրայ:
Ամեն թղթակցութիւն ուղղել՝ B.P. 821, Beyrouth

կոխունները հարիւրին ինն հնսուն՝ քիւրաերու հետ եղած է: Մինչև կէս օրը՝ անոնք կը զբաղեցնեն ձեզ առաջ կ'ուզան, ետ կը փախչին և դեռ ուրիշ զանազան ձևերու կը դիմեն: Դուք առանց մաածելու, ոգեւորուած, աչ ու ձախ կը կրակէք: Ժամ մը վերջ կը տեսնես որ, մէկ պատրոնդաշ պարպուեր է: Հապա եթէ մինչև իրիկուն այդ ձևով զարնե՞ս քանի՞ պատրոնտաշ փամփուշտ պիտի տրուի քեզի, որ կրակես անխնայ, առանց մտածելու թէ՝ կէսօրէն վերջ այդ չափ քիւրտ և երկու վաշտ չափ ալ զօրք պիտի գան ձեզի դէմ կռուելու: Ճոխ փամփուշտը բեռներ ալ ըլլայ՝ նորէն պէտք է խնայես: Դիտցիր որ ամէն մէկ փամփուշտը քու խանկագին կեանքդ պիտի փրկէ: Եթէ միայն ա՛յդ օրը ըլլայ կռիւը, լա՛ւ բոլորը զարնենք և իրենք ալ վերադառնան: Բայց ընելիքնիդ մէկ կռիւը չէ, դեռ շատ կռիւներ պիտի ունենաք թշնամիին հետ, երկար մաանակ երկրի խորերուն կուրծք պիտի տաք անոր:

Պէտք է խնայել փամփուշտը:

Կը պատահի որ կռուելի մաանակ 1000 փամփուշտ կը սպառնէ 10 թշնամի, աաեն ալ կ'ըլլայ որ, 100 փամփուշտը 20 թշնամի կը սպառնէ: Ձեզի հաար հիանդութին ըլլալու չէ շատ փամփուշտ կրակելը:

Մասնաւոր կռիւներու մաանակ պէտք է աշխատիլ դուաարկ կիլոները լեցնել և անոք կրակել թշնամիին վրայ և իսկական փամփուշտները չգործածել այլ, պահել աւելի մեծ կռիւներու համար:

8. ԴԻՇԵՐԱԳԻՆ ԸՆԴՀԱՐՈՒՄ.— Երբ երկրի մէջ խմբիդ ձայներ ելաւ, դիշերները մարդ պատահած մաանակ, դուն ինքդինքդ պէտք է զօրք կարծել տաս և դիմացինին չանփեգայի տեղ ընդունես: Երբ գիշերը մարդ պատահեցաւ՝ անոնք ձայն կուաան թէ «Դուք ո՞վ էք»: Դուք իսկոյն կը պատասխանէք՝ «Զօրք ենք»: Անոնք կ'չփոթուին: Իսկ դուն առանց մաանակ կորաեցնելու՝ հրամայէ ընկերներուդ «Մէչմէդ Զաուշ, վուրուն ջանֆիդալարաա»: Անոնք բնականաբար կ'րսեն «Մենք ալ զօրք ենք»: Դուն մարկ մի՛ ըներ, քանի մը զալպ բաց վրանին ու հեռացիր: Զգուշացիր որ դէպի գնացած տեղդ հետքը ցոյց չի տաս: Առաւաօտ լուսնալուն պէտ՝ կուգան այդ տեղ կը նային, և չաա կարելի է իրենցմէ երկու կաա երեք մարդ ալ սպանուած ըլլայ. այնպէս մը պիտի կարգադրես որ յաջորդ օրը քեզ չի գտնան:

Եթէ պատահի որ գիշերը յանկարծ կրակ բացուի չուտով պատասխանեցէք կրակով՝ դէպի կրակ բացուած տեղերը և ինկէք գետին ձեր փորերուն վրայ, բայց եզո՛յ որ ետեւնդի մարդ չըլլայ և եաէն չի զարնէ ձեզի:

9. ԳԻՇԵՐԱԳԻՆ ԳԱՇԱՐՈՒՄ.— Եթէ գիւղին մէջ գիշերը պաշարուիս, առաւաուն դաշտի կողմէն յարձակում կ'ըլլայ վրադ, դուն՝ տեսնելով որ գիւղին եաեր լաւ դիրք ունեցող և մօտիկ տար կայ, կը մտածես երթալ, բայց չի խարուիս, թշնամին առաջ տարի դիրքերը կը գրաւէ, յետոյ դաշտէն կը յարձակի: Եթէ գիւղէն դուրս գաս, դաշտը գտնուած զօրքը գիւղ կը լեցուի և կը մնաս երկու կրակի մէջ, կարող են բոլորնիդ ալ կոտորել: Ուստի պէտք է գիւղը մնաս:

10. ԿՈՒՄԵԼՈՎ ՍԱՐ ԲԱՐՁՐԱՆԱԼ.— Եթէ կռուողներդ քիչ էք 8—10 հոգի, պէտք է այն գիւղէն, որաեղէն կռուելով տար կը բարձրանաս՝ վերցնես հինգվեց հոգի, որոնք կռուելէ աւելի մեծ օգուա պիտի ունենան ձեզի: Հետները կը դնէս զինուոր մը և անոնք իրարաաչիր երկու երեք հարիւր քայլ հեռաւորութեան վրայ՝ գիրքեր կը չինեն և կը լրտեսեն թշնամին

AZTAG
JOURNAL QUOTIDIEN ARMÉN.
B. P. 587
BEYROUTH, Liban
Directeur-Propriétaire
HAIG BALIAN

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳԻՆ
ՍՈՒՐԻԱ տար. 550, վեցամսեայ 300 Ս. Դ.
ԱՐՏԱՍԱՀՄ. տրկ. 7, վեցամսեայ 4 տոլար

ԱԶԴԱԿ

ازتـاك
جريدة سياسية ادبية اقتصادية حرة

ՕՐԱԹԵՐԹ
ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԳԻՏԱԿԱՆ

ՇԱԲԱԹ ՄԱՐՏ 26 1932
ՁԵՌՔԷ ՀԱՏԸ 2,50 Ս. Դ.

Զ. ՏԱՐԻ | Ամէն առաւօտ պէտք է ընել [illegible] | Տնօրէն — Խմբագիր ՀԱՅԿ ՊԱԼԵԱՆ | Չհրատարակուած ձեռագիրները չեն վերադարձուիր | Թիւ 20 (597)

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

ՈՐ ԽԱՉԵՑԱՐ ՎԱՍՆ ՄԵՐ

Պաշտում, հետեւում, Ովսաննա, Գեթսեմանի, Գողգոթայ և Յարութիւն. ահա այն ճամբաները, որոնցմով կ'ընթանան բոլոր հասարակական մեծ գաղափարներուն ռահվիրաները։

Ազգերու պատմութեան մէջ, հին թէ նոր, բոլոր բարենորոգումները, բոլոր ընդվզումները, որոնք եկեր են խախտելու ընդունուած, քարացած, որոշ մարդոց կամ որոշ ուղղութեանց մենատիրութիւնը դարձած հասարակական արժէքները — ինչպէսին են, կրօնք, պետութիւն, իշխանութիւն, գիտութիւն, գեղարուեստ եայլն — բոլորն ալ անցեր են վերոյիշեալ ճամբաներով։

Գաղափարի մը, մտածումի մը, հաւատքի մը մեծութիւնը չափելու համար, պէտք է հաշուի առնել անոր տարածումի սահմանները և անոր տեւականութիւնը։

Մեծ գաղափարներն ալ ունին իրենց աստիճանաւորումը։

Այն գափարը, այն հաւատքն է մեծ, որ չի ճանչնար ոչ մէկ ցեղային կամ երկրային սահմաններ, որ կը տարածուի և կը դառնայ համամարդկային, տիեզերական և որ չի ճանչնար նաև ժամանակի սահմանները և դարերու վրայէն, ինչպէս ակնթարթներու, կը թռչի կ'անցնի. փոխանակ աղօտանալու ժամանակի կամ հեռաւորութեան մէջ տարածումէն, ընդհակառակը ան աւելի կը մեծնայ, կը բարձրանայ, կը կոթողանայ և իր լոյսը աւելի պայծառ, աւելի տեսանելի, աւելի տարածուն կը սփռէ տիեզերքին։ Այդ լոյսէն և անոր ջերմութենէն — ինչպէս արևի լոյսէն և ջերմութենէն — կեանքեր կը ծնին, քաղաքակրթութիւններ և մարդկութեան համար զարգացում, յառաջդիմութիւն, վերելք ու ձգտում։

Հազար ինը հարիւր երեսուն և երկու տարի առաջ Բեթլեհեմի համեստ մսուրին մէջ ծնաւ «անբաւելին երկնի և երկրի» և «ի խանձարուր պատեցաւ»։ Ապրեցաւ երեսուն և մի քանի տարի։ Քարոզեց երեք չորս տարի։ Գիտակցօրէն, առանց երկմտելու դիմեց մահուան, «Մահուամբ զմահ կոխեաց»։

Եւ կատարուեց մարդկային պատմութեան մէջ չի տեսնուած Հրաշքը։ Մի քանի տասնեակ տարիներ յետոյ, բոլոր կրօնքներն ու աստուածները՝ քաղաքակիրթ աշխարհին՝ իրենց հիմքերէն սարսեցան։ Տարիները տասնապատկեցին, բիւրապատկեցին իր յառաջխաղացութեան թափը և երեք դար յետոյ, խոնարհեցաւ իր առաջ տիեզերական Հռովմը։ Ցաղթանակէ յաղթանակ, տիրապետումէ տիրապետում, չի կասեցաւ իր թափը։

«Եւ Յարութեամբն իւրով մեզ զկեանս պարգեւեաց»։

Նոր կեանք մը, նոր քաղաքակրթութիւն ծնունդ առաւ այդ հրաշքէն։ Ներշնչարանը եղաւ ան բոլոր մեծ մտքերու և խորհուրդներու, որոնք «լաւ»ին «բարի»ին, «հոգեկան»ին կը ձգտէին։ Որոնք կ'ուղէին մարդկութիւնը դէպի աւելի երջանիկ ու բաղդաւոր հորիզոններ, դէպի աւելի հաւասարակշռուած և ազատ և եղբայրական մթնոլորտներ առաջնորդել։ Արդարութեան ամէն ծիլ, իղձ, իր արմատէն ծլեցաւ ու ուռճացաւ։ Անոնք, որոնք իրեն դէմ պայքար բացին, անգիտակցօրէն իր գործը, իր սկզբունքները առաջ մղեցին։

Անցեր են քսան դարեր, և այսօր, և դեռ վաղն ալ և ընդ միշտ, աշխարհի ամենէն քաղաքակիրթ և յառաջադէմ ժողովուրդները պիտի խոնարհին պաշտամունքով, խորհուրդով, երկիւղածօրէն, Խաչին առջև այն Մեծ Հրաշքին որ Յիսուս կը կոչուի։

Քանի կայ մարդկութիւնը, ան պէտք է ունենայ Իտէալ, առանց Իտէալի չկրնար մարդկութիւն գոյութիւն ունենալ։

Յիսուս եւ Իտէալ, նոյնացան իրարու։

Աստուածներու և մարդոց որդիներու մէջ ամենէն Հեզը — Գառն Աստուծոյ — կը շարունակէ իր Ցաղթական ընթացքը դարերու մէջէն, կը տարածէ իր համայնակալ ազդեցութիւնը, միշտ աւելի առինքնող, միշտ աւելի անդիմադրելի։

Պարզ են և վճիտ Անոր պատգամները։

Աստուածդ ունեցիր եւ պաշտէ նախ հոգիիդ մէջ։

Կռուէ կեղծիքին դէմ։ Մի թողուր, որ ծէսեր եւ ձեւականութիւններ Աստուածդ եւ հաւատքդ խղդեն։

Սիրէ՛ ընկերդ քու անձիդ պէս, եւ նոյնքան սիրէ՛ թշնամիդ եւ բարիք ըրէ անոր։

Արհամարհէ նիւթը. մի թողուր, որ անոր վայելքները հոգիդ աղճատեն եւ չորցնեն սիրոյդ աղբիւրը։

Մի դատե՛ր չարիքը, այլ դարմանէ՛։

Մի թողուր որ, պղծեն Սրբութիւններ — քուկդ ըլլան թէ ուրիշինը — պաշտպանէ կեանքիդ գնով։

Եղի՛ր ողջակէզի զառնուկը Գաղափարիդ եւ Հաւատքիդ սեղանին վրայ։

Զրկէ՛ քեզ, բայց երբե՛ք ուրիշը։

Բռնութեան դէմ կռուէ՛ հաւատքիդ հեզութիւնովը եւ ուժովը։

Որպէսզի չզգաս նիւթի վայելքին զրկանքը, զարգացո՛ւր մէջդ հոգիի եւ մտքի վայելքները։

Մի՛ վախնար մահէն. ան կը սպաննէ մարմինը, բայց անպարտելի եւ անմահ կը դարձնէ ոգին։

Հաւատա՛... Մանանեխի չափ հաւատք՝ եւ կրնաս լեռները տեղէն շարժել։

Յիսուսի Պատգամները հոգիէն և սրտէն կը բղխին, և կը խօսին ու գրաւեն հոգիները և սրտերը։

Քսան դար յետոյ իր պատգամները ոչինչ չեն կորսներ, ոչ իրենց հմայքէն, ոչ ալ իրենց հասարակական և բարոյական նշանակութենէն և արժէքէն։

Անոնք, որոնք կ'ուզեն մարդկութեան երջանկութիւնը, անոնք՝ որոնք կ'ուզեն խաղաղութեան և եղբայրութեան առաջնորդել մարդկութիւնը, անոնք՝ որոնք կ'ուզեն դարմանել եսամոլութեան և բարոյական փլուզումի չարիքները ներկայ ընկերութեան մէջ, թո՛ղ ձեռք առնեն իր պատգամները և թող խորհրդածեն։

Քսան դար յետոյ Իր խաչելութենէն և թաղումէն, երախտապարտ հոգիներով կրկնենք մեր ժողովուրդին օրհնէնքը օրուայ տօնին առթիւ.

«Օրհնեալ է Յարութիւնն Քրիստոսի»։

ԿԼԿԼԱԿԸ ՈՐ ՉԻ ԾԽԱՐ

Գրեց՝ ՄԵԼՔՈՆ ԿԻՒՐՃԵԱՆ

I

Մեր սրահին մէջ, լայն ու երկայն, քառասունէ աւելի էինք.—ամէն կարգի ու տարիքի մարդիկ՝ զանազան յանցանքներով նետուած բանտի այդ սե՛ւ դուռներուն ետև։ Տասնեակ մը տարիներ առաջ էր։

Գատական սպառնալիքը, իր քստմնելի և աներեւակայելի վճիռներովը,

ՀՐԱՆԴ (Մելքոն Կիւրճեան)

ցորեկուան քանի մը ժամերուն կուզար կ'աղմկէր բանտային մթնոլորտը, որ արդէն ինքնին ճերմակ ոչինչ ունէր և ամէն րոպէ կը ծխրտար անթեղուած կրակով։

Այդ կեանքը, մէկ ծայրէն միւսը, էապէս հաւասարութիւն ու եղբայրութիւն, ո՛չ կրօնքի մոլեռանդութիւն կը ճանչէր և ո՛չ ցեղական խտրութիւն կը դնէր անհատներու մէջ, ու ընդհակառակն, այնպէս մերձեցուցած էր ամէնքս իրարու որ մեզմէ և ոչ մէկը անտարբեր էր դէպի ընկեր մը։

Սփոփանքի եւ դառնութեան միապէս բաժնեկից էինք ամէնքս, եւ ինչ որ կ'ըլլար բանտական ընկերոջ մը միեւնոյն պատերու տակ.— աղի ու լեղի —ամէնքիս էր հաւասարապէս։

Մեր ամենէն աւելի սեւ ժամերը կը սկսէին իրիկուան դէմ, երբ դատական վճիռներ կուգային հարուածի ուժով մը եւ կը խլէին մեզմէ ընկերներ՝ տասը տասնհինգ տարուան եւ կամ, ատեն ատեն, ցկեանս դատապարտութիւնով։

Ու կը տեսնէինք այդպէս շա՜տ շատեր, մեզմէ տարուած դատական անճապրոտ գործունէութիւնով մը որ կը խրամատէր մեր ցանկը, կը ծակծկէր մեր շարքերը՝ հետեւեալ օրը նոր բերուած զոհերով կարկանելու։

Խեղդիչ ժամեր, ուր չնչառութիւնն անգամ կը դժուարանար լանջքերու տակ, մինչև որ մութը կոխէր և գիշերուան աղօտ կամարները կը պլլըպլային մեր սրահի և սրտի մթութեանը մէջ։

Այդ վայրկեանէն անդին՝ դէմքերու վրայ կը սրբուէր հոգած տխրութիւնը պարզուած սեւ շղարշի մը պէս որ կը վերնար և կը սկսէր քիչ մը կենդանութիւն՝ խօսքի և շարժումներու։

Իսկ քիչ յետոյ, բանտի ընթրիքներէ ետքը, որոնք տեսակ մը մեռելի հացկերոյթ էին շատ հեղ, ա՛լ փակուած կ'ըլլային մեր բոլոր դռները—տասնէն մինչեւ տասներկու— կը խզուէր մեր հաղորդակցութիւնը արտաքին աշխարհի հետ, եւ կը սկսէր ամէն գիշերուան նախընթաց ժամերուն կեանքը, խօսքը խնդուքը, տեղ տեղ՝ անկիւններու մէջ ալ, ասիական ժողովրդային երգը, իր արցունքի եւ լացի խառնուածքովը.— տեսակ մը անուշութիւն ցաւի եւ խոր յուզմունքը իր զգլխեցնող արտայայտութիւնովը։

II

Այդ պահուն մեր սրահէն ներս կը մտնէր միջին հասակով ու միջին տարիքով մարդ մը, «էնթարի» մը հագած, հինցած մուճակներով, կլկլակ մը ձեռքը բռնած։ Մեր հնդկաստանցի հաճին էր ան, քաղաքավարի, անուշ լեզու, կապտաչուի բանտական մը։

Զինքը ճանչցողները կ'ըսէին թէ հնդկաստանցի էր, Եգիպտոսի ճամբով Պոլիս եկած։ Իրեն հետ, իբրեւ առեւտրական ապրանք, բերած էր ադամանդներով պարպատուն փոքր սնտուկներ—Արեւելքի հմայք մը՝ անրջական բոլոր ճաճանչներով լի։

Առեւտուրի անծանօթ հրապարակը, բարքերու եւ խօսքերու նորութիւնը իրեն համար, բիւզանդական ստոր քըծինքն ու վարնոց չողոմը՝ յաջողած էին շուտով կլլել իր արեւելեան հարստութիւնը։ Րոպէ մը կանգ առած էր ան իր ուժերը հաւասարակշռելու զաւիթափին վրայ կեցող մարդու մը պէս՝ որ աչքին առջեւ ունի դահավէժ վիհը։

Զգացած էր թէ հարկ էր ետ դառնալ կէս ճամբէն՝ սպառնացող կորուստէն սարսափած։ Իր փրկութիւնը առով պիտի ըլլար միայն։

Ու աղէին լրտես ոստիկանութիւն մը կրցած էր լուր առնել ադամանդի սնտուկներուն վրայ։ Եւ առանց ժամանակ անցնելու, նախարարական հրամանով պաշարուած էր Հնդկաստանցիին տունը, խուզարկուած, ձեռք անցուած ադամանդի սնտուկները իբրեւ թէ «տինամիթի պահեստ մը», եւ տարուած մութին ու մռուտ դէմքերով, շա՛տ զգուշաւոր հպումով։ Զինուորական թափօրը, որ լամբարներու աղօտ լոյսերով առաջնորդ եղած էր այդ «տինամիթ»ներուն, բ...ական սրտադող կրած էր նոյն գիշերը։

Այդ պաշտօնական գողութեան հետ, իբրև լրում մարդկային անամօթ յրբութեանը, ձերբակալուած էր Հնդկաստանցի Հաճին ալ նետուած,—մեծ ոճրագործ բանտի սրահի մը մէջ որուն դրանը ճակատին վրայ գրուած էր «Մարդասպաններու սրահը»։

Այնուհետեւ ո՛չ մէկ հարցում, ո՛չ ներսէն՝ ոստիկանատան մէջ ուր «համեստ» աւազակապետները որջացած էին, ո՛չ դուրսէն ուր «տինամիթ»ներու տարաձայնութիւնը իր սարսափի թեւերը տարածած էր։ Միայն նորատի կին մը, պարածածկուած էր սեւերու մէջ, իբրև ամուսինը Հաճիին, կուգար շաբաթը անգամ մը.—ուրբաթ օրեր — ճերմակեղէնի և ուտեստի խեղճուկ պաշար մը բերելով և դառնալով յուսահատ։

Երկու տարիէ ի վեր կը մնար Հաճին այդ տեղ, բանտական տառապանքներու մէջ, և հեզ կին մը, սիրտը կտրած, կուգար եւ կ'երթար։

Կեանքի այդ տարօրինակ յեղաշրջութիւնը, մէկ օրէն միւսը, ա՛յնքան ուժեղ ցնցած էր ադամանդներու մարդը որ, այն օրուընէ աւդին, սկսած էր իր օրական զոյգ մը հացը որ կը տրուէր իբրեւ հոգեպահիկ, շատ հեղ դրամի վերածուած, կուտար Թղթախաղի, առանց սփոփանքը փնտռել՝ ձեռքը անցածը կորուստի տալու եւ ոչնչացնելու մէջ։ Այդ մասին ալ՝ ամենէն յարմարագոյն միջոց գտած էր թղթախաղը։

Այդպէս. Թղթախաղի մէջ իր ընտրած դերն էր մղուիլ դէպի կորուստն ի վար, ճիչդ հոսանքին առջև ինկած նաւակի մը պէս։ Իր մէջ տիրապետող համոզումն էր թէ հարկ էր խաղալ միշտ կորուստին բոլորտիքը, ժամեր սպաննել առով և սփոփուիլ։ Ու աներեւակայելի ծայրայեղութեան տարուած էր իր հոգիին այդ կողմը. չկար բան մը որ չի տար Թղթախաղի, նոյն իսկ իր

(Շար. Բ. էջ՝ Ա. սիւնակ)

ԶԱՏԿՈՒԱՆ ՀԱՒԿԻԹԸ

(ՅՈՒՇԱՏԵՏՐԷՍ)

Զատկուան հաւկի՛թը։ Առանձին կախարդութիւն մը ունէր ան մեզի համար։ Տօնական օրերու նուիրականութիւնը հեւքոտ հմայքի մը մէջ կը պահէր մանուկի մեր հոգին։ Ու ասիկա՝ Յարութեան տօնէն տակաւին շաբաթներ առաջ։ Քաղաքին մէջ բոլոր մեզի տարեկից փոքրիկները Մեծ Պահքի ամբողջ եօթը շաբաթներու ընթացքին իրենց փոքրիկ ուղեղին մէջ հնարքին բոլոր դռները կը ծեծէին՝ յաղթանակին անունով, որ իրենց պիտի ապահովէր հաւկիթ մը կամ երկուք, Զատկուան երեք օրերու տեւողութեան։ Ու ի՛նչ հնարամտութիւններ չէինք խորհեր։

Տարինե՛ր անցեր են ու այսօր ալ դեռ կը յիշեմ թէ ինչպէս մեր հոգին կը հրճուէր երբ մեզ կ'իմացնէին թէ Զատիկը կը մօտենար։

Մենք կը ճանչնայինք ամէնէն առաջ, դաժան ձեւերը տոկուն ու զօրաւոր հաւկիթին ընտրութեան։ Ծանօթ եղանակ, որուն կը դիմէինք, ամէն անգամ որ խումբ մը ընկերներով հաւկըթավաճառի մը ներկուած ձուերով կողովին առջևը կանգ կ'առնէինք։ Պայմանագրական ձեւը որոշ էր։ Ան կը կայանար նախ մի քանի հաւկիթներու մէջէն զօրաւորը ընտրելուն մէջ, որմէ յետոյ մրցորդ կողմերը կը կանգնէին իրարու դէմ ու կռիւը կ'սկսէր։ Նախ «քիթ առ քիթ», յետոյ հակառակ կողմով։ Զարմանալի չէր որ «քիթ»ը խորտակուէր հակակողմէն, թէպէտ հազուադէպ՝ բայց ոչ բացառիկ պարագայ այս փորձին համար։

Ու պարտուողը, կը յանձնէր իր հաւկիթը հակառակորդին։ Ու յաղթանակին հոգիիդ մէջ բարձրացուցած հրճուանքի ալիքին չափ խորունկ կ'ըլլար ե՛ւ պարտութեան վիշտը՝ որ կծկել կուտար շրթունքներդ ու յաճախ լքումին ցաւը կը բերէր սրտիդ։

Մենք այն ատեն դեռ մանուկ էինք ու չէինք կրնար բացատրել մեր հոգին փոթորկող, մեր էութիւնը յուզող պարզ հաւկթամարտէն յառաջացող խռովքը։ Բայց մէկ բան կը մնար իրական.— «Պարտութիւնը տխո՜ւր է, ան թախիծով պիտի լեցնէ մեր հոգին,» որովհետև մեր պայքարը չէր անցներ պարկեշտութեան սահմանները։ Կային որ վաճառողին կողովին առջև իրենց նիւթական թուլութիւնը կը փորձէին միծացնել մեծ սխալներով։ Մեր յանդգնութիւնը ռազմախաղի գիծերուն չէր մօտենար։ Շատ չատ, մանուկի անսպառ հետաքրքրութիւնով կ'սպասէինք, նման առիթով մը, խաղին վախճանին։ Ու հիացական աչքերով կ'երանէինք յաղթողը որ վերցուցած խորտակուած հաւկիթներու կողով մը՝ կը մեկնէր։

Կային որ մեծ փառքի մը տիրանալու չափ հպարտ կ'զգային ինքզինքնին, երբ խաղէն յաղթական կ'ելլէին։ Անոնք օրուան «հերոս»ը կը նկատուէին ու երջանիկ... վասնզի ո՞վ պիտի կրնար սահմանը տալ երջանկութեան. ու մանուկի մը հոգին, իր անսահմանելի հրճուանքը ունէր մարդերու գծած իմաստութենէն վեր. հաւկիթ մը, կապոյտ կամ կարմիր ներկուած յաղթական հաւկիթ մը, բաւական էր երջանկացնելու մեզ։

Այդ օրերուն ո՞վ չէ եղած մանուկ՝ հայրենի երդիքին տակ...

Երջանի՛կ օրեր — ուր Զատիկը մեզ կը բերէր մեր հնարամտութիւնը փորձի դնելու պատեհութիւններ։

Լսած էինք որ օրեր շարունակ աղի մէջ պահուած հաւկիթը կ'ունենայ կեղեւի բացառիկ տոկունութիւն. ուստի ատամներու վրայ փոքրիկ փորձով մը տասնեակ հաւկիթներու մէջէն զօրաւորը կը վերցնէինք, ու մեծին ու փոքրին աչքէն հեռու, պարտէզին կամ տանը մէկ գաղտնի մասին մէջ, աղի խաւի մը ներքև կը ծածկէինք զայն. Թէ որքան ճիշդ էր այս կերպը՝ չեմ գիտեր, բայց մեզի համար փորձի դրուած եղանակ մըն էր։

Յետոյ, կային աւելի հնարագիտ ձեւեր, որոնք ընկալուչ կերպերէն չեղում ունէին, բայց չէ՞ որ նպատակը կ'արդարացնէր միջոցները։ Ու մենք յաղթողի վճռական առաջադրութեամբ զինուած՝ ձեռք կը նետէինք խիզախ այդ փորձերուն ալ։ Օրինակի համար, հաւկիթի մը կողէն գնդասեղի մը ծայրով աննըշմարելի ծակ մը կը բանայինք, ու վարպետօրէն կը ծծէինք անոր պարունակութիւնը։

Անգամ մը ջերմկուցն ու դեղնուցը պարպած՝ ծակէն ներս կը լեցնէինք հալած կուպրի փոքր քանակութիւն մը, ճիշդ «քիթ»ին կողմը ուր կը փակէր ան, այսպէս դարձնելով պայքարի զէնքը անխորտակելի։ Ի՛նչ խօսք, որ պարզամիտ մարտիկներ չէին պ...կսեր որ առանց կասկածելու մեր խարդախ միջոցներէն՝ որտաբեկ ու գրեթէ արցունքով կը դատարկէին իրենց գրպանները։ Բայց այս «յաղթութիւնը»— մինչև փորձառութեան յիշատակուած մարզերուն վրայ, հաւանօրէն նոյնքան հաւկիթ խլած էր նաև մեզմէ։

Այս փորձը սակայն չէինք կրնար ընդհանրացնել այն քիչ մը «հանած-վարած» փոքրիկներու շրջանակին մէջ որոնք մօրերնուն մանուկ վաղուց ծախած էին։ Տղու մեր հոտառութիւնը բնազդօրէն կը նախատեսէր վտանգաւոր անկիւնները։

Այսպէս, մեր գրպանին մէկ անկիւնը կը գտնուէր նաև չորրորդ տեսակի սագի հաւկիթ մը, որ աւելի խոշոր ու զօրաւոր՝ կը գործածէինք նոյնպէս անփորձ հասակակիցներու դէմ։

Եւ ահա սըէնցը, փոքրիկ ու միր հաւ, որուն հաւկիթը բացառիկ զուրգուրանքի առարկայ կը դառնար իր տոկունութեան համար։

Յաճախ զինուած նման հաւկիթներով՝ կողմերը կը մերժէին պայքարին պայմանագրական կանոնը, որ կը կայանար նախ քան հաւկթամարտի անցնիլը՝ փոխադարձ քննութեան ենթարկել կռուի զէնքերը։ Ու ահա անոնք կը կանգնէին դէմ դիմաց, կոկոզավիզ ու հպարտ.

— Զարկէ՛,

— Ո՛չ, դուն զարկէ։

— Երբեք.

— Փոխենք ու զարկիմ։

Ռազմագիտական նահանջը սկսած է, ինչ որ յանդգնութեամբ կը լեցնէ դիմացինը — որ յանկարծ.

— Ահա՛ կը զարկիմ։

Զա՛թ. ու արդէն դիմացինին նենգամտութիւնը յաղթանակը տարած է. ու խնդուքի յորդակոհակ բացագանչութիւն մը ներկաներու շարքին մէջ...

***

Այս անմեղ խաղը կը շարունակուի մեր մօտ, գաղութահայ կեանքին մէջ, չեմ գիտեր։

Կ'զգամ սակայն որ ձուամարտը այսօր ալ դեռ կերպ մըն է փոքրիկներու հոգին զուարթութեամբ լեցնելու,— զուարթութեամբ, երբ յաղթական դուրս կու գան պայքարէն։

ՅԱՂԹԱԿԱ՜Ն...

Պիտի ուզէի որ այդպէս հասուննար հայ մանուկին հոգին, զուարթ, երբ ամէն անգամ իր ճակատը պայքարին մէջ գետին չի հպիր ու հպարտ՝ երբ այդ պայքարը կը տանի նոր ուղիներու վրայ՝ ցեղին յարութեան անունով...

Վ. ԳԷՈՐԳԵԱՆ

ԽԱՁԵԼՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ

Ահաւոր ժուռին մէջ, սարսափելի եղեռնագործութիւն մը կը պատրաստուի Բոլոր կեղծաւորները և փրիսկիլները միացած են աշխարհափրկչին դատապարտութիւնը ձեռք բերելու։

Միայն՛ ժողովուրդ, երեք օր առաջ «Վոանննաներով ընդունեց, իսկ այսօր գասեր գալե և խաչը հանել կը պահանջեն։

Սիրոյ եղբայրութեան ու անձնուիրութեան Մեծ Վարգապետը, Թուք ու մուրով, փուչ ու ատատակով Գողգոթայ կը տարուի։

Անմեղներուն Անվեզը մատնուած, դատապարտուած, չարչարուած, խաչուած ու թաղուած է։ Կը տեսնենք թէ, Ցուդաներ կը ծնին ու կը մեռնին, եբեսուն արծաթով գաւաճանողներու չարքերը կ'աճին ու կը բազմանան, աբիւնոտ ձեռքերը լուացող Պիղատոսներ և ամէն հաւախօսի տասն անգամ ամէն սրբութիւն ուրացողներ կուգան ու կ'երթան և Գողգոթայէն յետոյ չուշանար օրը յարութեան։

Զանգակները կը գոչեն թէ Ատտուած չմեռնիր, ճառագայթը չի թաղուիր։

Մարկ բննենք, չարչարուող ժողովուրդի մը աղեկտուր հառաչանքը կը լսուի Ցիսուսի չարչարանքի սխուր յիշատակի վիշտին։

Վաղը Նուիրական օր մ'է հայութեան համար, երբ բոլորը Մեծ Վարդապետին կանչին ու ատտապանքներուն, անոր խաչելութեան փստատին, ու նաև յարութեան իսորհրդանշանին մէջ, պէտք է գանեն իրե՛նց ալ չարչարանքին մխիթարութիւնը։

Հայ ժողովուրդի կեանքն ալ ուրիշ բան չեղաւ եթէ ոչ երկար ու արիւնոտ Գողգոթայ մը, փշոտ խաչ կրեց ու կը չարուենակէ կրել։

Այսօր Ցիսուսի գերագոյն անձնազոհութեան վսեմ սրինակը ունինք մեր աչքերուն առջև և կը հաւատանք թէ վիշտէն ետքը ուրախութիւն կայ, գերութենէն ետքը ազատութիւն և մահէն ետք կեանք։

Մեր որբացած հայրենիքի ո՛րբ զանգակներ և սրբապղծուած ու աւերակ եկեղեցիներ, կը հաւատանք թէ օր մը պիտի գայ Յարութիւնը մեր բոլոր իայտուած երազներուն, բոլոր յաժեցող յոյսերուն։

ԴՐ. Դ. ԴՈՒՐՈՒԼԵԱՆ

յանձն առնելու խորհիլ թէ անօթի պիտի մնար։

Ինայողութիւն ըլլալով, կը պահէր օրական «տանոց» մը, թղթախաղէն ետքը, գիչերուան ժամերուն, կկլկային ուտելիք հայթայթելու եւ անոր «լաք լաք»ներու հետ, ծուխի պարոյրներու մէջ ինքզինքը մոռնալու։

Ու կ'արժէր տեսնել այդ պահերը։ կկլկլակը կը տեղաւորէր քովընտի, անոր երկայն և ճկուն պատիճը օդակ օդակ կ'անցնէր անոր պարանոցին, և մաս մըն ալ, օձի պտոյտածքի պէս, իր կուրծքին վրայ երկնցուցած, ծայրը կը դնէր բերնին, կը քաչէր, կը ծխրտայրնէ'ր և կը յառէր մուխը պարոյրներուն որոնք թել թել կը նրբանային, կ'անօթէին եւ կը կորսուէին իրենք թէ չդիտցած։

Ժամերով կը նստէր անչարժ մեծնոյն դիրքի վրայ, մաամբ կռնակին ինկած, մէկ ձեռքն ալ տախտակի վրայ։ մինչեւ որ քունի մեռելութիւնը սկսէր սրահներուն մէջ։

Օր մը հարցուցի իրեն թէ ի՞նչ է աս, Հաճի էֆէնտի, ինչո՞ւ այդպէս կ'ընէք։ Եթէ համարձակութիւն տաք ինձի, պիտի ըսես թէ կը մեղքնամ քեզ, սրտանց կը մեղքնամ։ Ես կը տեսնեմ որ թղթախաղը միջոց բրած էք պարզապէս անով տալու ինչ որ ունիք ձեր հնչիւնն ալ—օրական հացերնիդ, փոքր խնայողութիւններ որոնք կը բ'րուին ձեզի ձեր հանրայտիկով ձեռքով եւ անչուշտ չատ նեղութեամբ։

— Ճիշդ է, ես ալ գիտեմ ադ, բսաու այսօր չէ, արդէն գիտցած եմ։ Բայց ինչ օգուտ։ Դուշ ալ իմ տեղ այդպէս կ'ընէիք։ Լա՞ծ էք երբեք ադամդ ներսս պատմութիւնը։ Անչուշտ ոչ։ Գիտէ՞ք թէ իմ կինս ի՞նչպէս կ'ապրէր։ Արեւը չէր իջնար անոր վրայ. պալատական թագուհիէ մը աւելի ճոխ կեանք մէջ էր. իսկ այսօր փողոցներու մէջ է ան, զրկուած ամէն բանէ, ինձմէ ալ զրկուած, ամիսուած ըլլալով դիս հոգալ, իր չունեցածներէն իսկ։ Իմ քէյ խօսքերովս դուք չաթ հասկցէք...

— Հիմա՛։

— Հիմա՛... ոսոխականական ա դարութիւնը, ադամանդներս կուլ տալու համար, դրած է զիս աս էխափանին մէջ, և առանց հաքցնելու, իրրեւ թէ դերեզմանի կառավարիչ մը դրած իմ վրայս։ Ողջ մեռել, անատսիկ ինչ որ եմ։

Շատ պարզ էր որ ներքի չէր խաղալ, ուրիշ բան չեղաւ եթէ ոչ երկար ու արիւնոտ Գողգոթայ մը, փշոտ խաչ կրեց ու կը չարուենակէ կրել։

Այսօր Ցիսուսի գերագոյն անձնազոհութեան վսեմ սրինակը ունինք մեր աչքերուն առջև և կը հաւատանք թէ վիշտէն ետքը ուրախութիւն կայ, գերութենէն ետքը ազատութիւն և մահէն ետք կեանք։

Մեր որբացած հայրենիքի ո՛րբ զանգակներ և սրբապղծուած ու աւերակ եկեղեցիներ, կը հաւատանք թէ օր մը պիտի գայ Յարութիւնը մեր բոլոր իայտուած երազներուն, բոլոր յաժեցող յոյսերուն։

ԴՐ. Դ. ԴՈՒՐՈՒԼԵԱՆ

ձեռքի մը պիտի ըլլար։

— Թող գիս խաղաղ, խա՛վճա, չարունակեց, իմս ինձի կը բաւէ արդէն։ Ոստիկանութիւն չէ մերը, այլ աւազակներու ընկերակցութիւն իր պաշտօնական անունովը երաշխաւորուած ամէն յափշտակութենց դէմ։

Դեռ վերջին խօսքը չաւարտած, ես քիչ մը անդին բացուած էի, ու հեռուանց կը լսէի այրուած ու մըրրկուած սրտի մը կրակէ բառերը։

Ա՛լ գգուշացայ, առանձինն անոր հետ տեսակցելէ, ու բաւական համարեցի դիտել դինքը իր բոլոր յուզումներուն և չարժումներուն մէջ։

III

Կը սպասէինք տեսնել մեր Հաճին, նոյն գիչեր, որ ստուգիւ մեզի հասար տխուր էր, ժահրաւ չափ տխուր, տեսնել զինքը մեր զգացած ու երեւակայած ձեւովը։ Բայց ան ներս մտաւ իր ունեցած ձեւովը, ճիշդ որով ժամուն, կկլկլակը ձեռքը։ Համառօտ, կարճուկ «տեղամասերէ եւոք, առաջ անցաւ յուշիկ, նստաւ իր տեղը, եւ իբր թէ ոչինչ եղած ըլլար, սկսաւ թղթախաղը։

Բնաւ չխօսեցաւ այն գիչեր, խաղալ Առաջին «բառթ»ին մէջ կորսնցուց նոյ որ կնոջմէն ստացուած քանի մը դահեկանները, երկրորդին մէջ նոր հագած բուրդէ գուլպաները եւ, ինչ որ չէր բրած մինչեւ այդ րոպէն, կկլկլակին համար պահուած ատամոցն ալ։

Վերյացած էր խաղը։

Դեկտեմբերի վերջին օրերուն ցուրտ սաստիկ էր այդ գիչերը։ Հիւսիսը. վոսփորի անցքին մէջ աւելի ուժեղացած և սեղմուած, կ'ուղար գէպի վար և մեր թանձր պատերէն ներս, կը զգացնէր որ զարհուրելի էր իր ոտոցքի և նարուածներու թափին մէջ։

Ու ա՛լ տեսի ցուրտ պատկեր մըն է մեր Հնդկաստանցին, կկլկլակը մէկ կողմ դրած, ոտքերը բոպիկ, պատիճի ծայրը իր բերնին մէջ, առանց ծխախոտի կը քաչէր կկլկլակը, կարդկէր անոր ցուրի մթերքը, կը փրփրոտէր սպիտակ հնդուկը, և իբրև թէ վառած ըլլար ծը. խախոտը, ընդհատուած չունչի մթերք մը գուրս կուտար փչելով ուժգին և նայուածքովը կը նետուէր մեզի անծանօթ ծուխը պարոյրներու, որոնք էապէս գոյութիւն չունէին, և որոնք սակայն պէտք չէ տպաւորուած ըլլային անցնդէն իր անրջող աչքերու փափուկ ուղեղի մը վրայ անջնջելիօրէն։ Կը նայէր անոնց, կը յառէր անշուշտ փախստական ցոլքերու իր յափշտակուած ապաժանդներուն, որոնց չողերուն տեսք իրմէն կը փախչէին հիմա պաշտուած նուրբի մը անուշ դէմքը, անոր արցունքոտ աչքերն ու սփոփիչ խօսքերը։

Այդ գիչերը, իրաւ ժամուան չափ տխուր, պէտք չունեցաւ ծխախոտի, եւ ժամերով քաչեց կկլկլակը որ չէր ծխար...

ՀՐԱՆԴ

ԲՈՒՐԻԿԻ ԲԱՌԱՐԱՆԷՆ

ՀՈՄԱՆԻԾ - ԲԱՌԵՐ

Շանթած.— Օրինական վաստակ
Ամուսնութիւն.— Բնատրկիութեան դէմ դիմագիր մը, որ երբեմն չ'ագդեր։
Հոգաբարձութիւն.—Գործածուած նեղ վերարկու մը, որ կռնակէն դժուար կերեւի։
Հանգանակութիւն.— Թատրան ծախքի պաշտպանութիւն
Գեղարուեստ.— Եւրոպական պար
Համաճարակ.— Դրպանի հիւանդութիւն
Խելք.— Բաշխուելիք ապրանք մը որ բրլիգեն չի ազդուած.
Կոռուպիւն.— Հայկական պար.., նուրբ ճաշակի տkrերուն համար
Հանգստավայր.— Բանճ
Նոր ձեւի հերոսութիւն.— Երկու օրուան բանտարկութիւնը
Տափակ.— «Կոչնակի» խմբագիր
Մասնագէտ.— Կես արհեստաւոր կամ կեանքը ճանչնալ մեկ կողմէն

և նրբին թէլիկներուն վրայ անջնջելիօրէն։ Կը նայէր անոնց, կը յառէր անշուշտ փախստական ցոլքերու իր յափշտակուած ապաժանդներուն, որոնց չողերուն տեսք իրմէն կը փախչէին հիմա պաշտուած նուրբի մը անուշ դէմքը, անոր արցունքոտ աչքերն ու սփոփիչ խօսքերը։

Այդ գիչերը, իրաւ ժամուան չափ տխուր, պէտք չունեցաւ ծխախոտի, եւ ժամերով քաչեց կկլկլակը որ չէր ծխար...

ՀՐԱՆԴ

ԿԻԼԻԿԻՈՅ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍՈՒԹԵԱՆ ԵՊԻՍԿՈՊՈՍԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎԻ ՈՐՈՇՈՒՄՆԵՐԸ

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ԶԵԿՈՅՑ

Շաբաթ մը առաջ արդէն գրած էինք Սպիսկոպոսական ժողովի տուած որոշումներու, ուժմ հետեւեալ կարեւոր մանրամասնութիւնները կը ստանք Կաթողիկոսութեան կողմէ հրատարակուած պատճառական զեկոյցէն.

Երկրորդ նիստին մէջ ժողովը զբաղեցաւ Թեմերու կազմակերպութեան յարցումի եւ միօրինակ վարչական դրութեան վերածուելու անհրաժեշտութեան խնդիրով։

Լիբանանի և Հալէպի Թեմական եպիսկոպոսները մանրամասն տեղեկութիւններ տալով հաւաստեցին թէ իրենց Թեմերուն մէջ գաւառական երեսփոխանները. ընարութեան գործը չատ ժամ ստանդէն կը յրանայ։

Գալով Դամասկոսի, Լաոդիկէի և Կիպրոսի Թեմական կազմակերպութեան ժողովը սկզբունքով նախ անհրաժեշտ գտաւ որ այս հրեք Թեմերն ալ ունենան իրենց յիսկատար Սահմ. Վարչութիւնները. յետոյ երկար զբաղեցաւ առնոնգէ իրաքանչիւրին ներկայ վարչական կազմին ու ձևին հետ կապ ունեցող բնակչութեան և պիւճէի անբաւականութեան խնդիրները քննելով։

Որպէսզի կարելի ըլլայ հինգ Թեմերուն համար փոփոքուած Վարչական Սահմ. սիաձևութիւնը, Եպիսկ. ժողովը որոշեց Կիլիկիոյ Կաթողիկոսարանին ներկայացնել հետեւեալ ծրագիրը.—

1.— Լաոդիկէի այժմեան Թեմին կցել Հալէպի Թեմին պատկանող Իսքէնդէրունի ազաս Սանճագը և Անտիոքի ու Սուէյտիոյ ամրողջ չրջանակը ևս. և այսպէսով վերակազմել Թեմը պաժամական անունով կոչել «Առաջնորդութիւն Անտիոքի Թեմին»։

2.— Դամասկոսի Թեմին կցել այժմ Հալէպի Թեմին պատկանող Համայի, Հոմսի և Սէլիմիէյի չրջանակները։

3.— Կաթողիկոսարանին Խորհուրդ ցուբ այս երեք Թեմերուն ալ վարչական միօրինակութիւնը իրագործել։

Դ.րդ նիստը յաջորդեցաւ Առաջնորդարաններ ու կաթողիկոսարանը հաւաստարապէս գրազեցնող Ամուսնական խնդիրներու ուսումնասիրութեան, և հետզհետէ նկատի առնուեցան հետեւեալ խնդիրները.—

1.— Ամուսնական ճիւղաճամար (հասի չհասի աստիճաններուն) որոշումը. յետ երկար խորհրդակցութեան որոշեցաւ հաստատուն պահել ազգային ընտանեկան օրինքի հինգերորդ աստիճանը. բայց ի պարագային պարագաներու մէջ դիմել կաթողիկոսարանին. իսկ խնամիական և կնքահայրական աստիճաններու առթիւ խիստ չըլլալ։

2.— Պսակադրութեան օրերը պահել բուն կարգ դրութեան Մայր Աթոռոյ սաիպողական պարագաներու մէջ Թեսկան Եպիսկոպոսները կրնան բացառիկ կարգադրութիւն ընել։

3.— Որոշուեցաւ Նշանօրհնէքի և Պսակի մէջտեղ եղած ժամանակը կարճեցնել. և նշանադրութենէն առ առաւելն մեկ ամիս վերջը պսակը դնել, պայմանաւ որ պսակի տաճար արգիլեալ օրերու չհանդիպի։

3.— Նմանապէս որոշուեցաւ այսուհետև նշանադրութեան առարկայ ճանչնալ միմիայն եօսնի մատանին և ծաղր, և նշանի յուծման պարագային ժառանգէն զատ ուրիշ իրեղէն և ծախքերու պահանջքի դատեր չլսել. ինչպէս նաև այս կարգադրութեանց անհամապատասխան նշանները յուծման առթիւ ներկայացուած դատերը նկատի չառնել։

4.— Որոշուեցաւ Նշանօրհնէքի և հարսանեաց հանդէսներուն առթիւ իրարահանքներն վայելուչ, պարզ և ողջան հնար է նուազ ծախսայից ձևի մը վերածելու և օտարներուն առջև ազգ. արժանապատուութիւնը բարձր պահելու նպատակով հրահանգ մը պատրաստել և Կաթողիկոսական Շրջաբերականով զայն գործադրութեան դնել կիլիկեան յոյր Թեմերուն մէջ։

5.— Որոշուեցաւ Նշանի և ամուսնութեանց յուծման բնական, օրինական, բնկերային և այլ պատճառներ և հիմքեր ճչտող կանոնագրի մը նախագիծը պատրաստել (որուն մէջ նկատի առնուած ըլլան պոռնկութեան, չնութեան, անկարողութեան, ամլութեան, փոխանցիկ և անբուժելի ախտերու, հայմանդամութեան խնդիրները). նմանապէս ճշտուած պէտք է ըլլան Առաջնայ (մարմնական) բաժանումի հիմ ծառայելիք կէտերը (անբ.րոյութիւն, խիստ և անհնար ու խորագարբնութիւն, խաղամոլ, գինեմոլ և այլն կենցաղ, անգործ և բռնացող ու ծեծող բնութիւն, եւն.)։

Այս նախագիծերուն պատրաստութիւնը յանձնուեցաւ Արտաւազդ և Շահէ Սպիսկոպոսներուն և Փառէն Ծ. վրդ.ին։

6.— Որոշուեցաւ. (ա) Թեմերու Դատաստանական Խորհուրդները նկատել նախադատ Առեան. (բ) Ամուսնական դատերու ժիղջին անձնական կամ պաշտպան փաստաբաններ գործածելու դրութիւնը դադրեցնել. (գ) Դատաստանակարի վճիռներուն վերաքննիչ Ատեան նկատել Կրօնական Ժողովները եւ թէ խնդիրը տնտեսական և այլ խառն բնոյթ ունի։

7.— Կիլիկեան Թեմերու մէջ նախաքննուած բոլոր ամուսնալուծման խընդիրները հրը ամբողջովին լրացած են և բնակութ օրինաց հաստատուն պահուին կը վաւերացուին Ն. Ս. Օտնութիւն Վեհ. Կաթողիկոսին կողմէ։ Ամուսնալուծութիւնները, վաւերացուէ յետոյ պիտի հրատարակուին կաթողիկոսարանի Պաշտօնաթերթին մէջ։

(Շար.)

ԿԻՊՐԱՀԱՅ ԱԶԳԱՅԻՆ ԿԵԱՆՔԷՆ

(Ա փ. Թղթակցութիւն)

«Նորընտիր» Թեմականի ապօրէն ընտրութեան ետևէ.— Ամմանաղրութեան անտեսումը.— Խորհրդ եւ հանրագրութիւն.— Դէպի դատարա՞ն...

Երուսաղէմ, 18 Մարտ

Ինչ կապ — ազգային — Պաղեստինի և Կիպրոսի մէջ, եւ ինչ է պատճառը, որ «Ազգակ»ի Երուսաղէմի Թղթակիցը չատ մը անգամ և գրած է այս տողերը կղզիին ներքին ազգային կեանքին չուրջ, հատնորէն, այլև արգասրօրէն, պիտի հարց տան ընթերցողները, երբ կարդան մեր ներկայ գրութիւնը։ Այդպէս է՝ ըստ երեւոյթին և մէկ տեսակէտէ։ Եւ կը կարծենք թէ գրեթէ կապ մ'ալ չկայ,—մասնակարգմանն և վարչական տեսակէտէ,— բացի կրօնա բարոյական և ազգային կապէ։ Բայց այս վերջին պարագան բաւ է, որ մեզի մեր Թղթակցի պարտականութեանց մէջ չերեսունքն գրի առնենք ու մատուցին յանձնենք այն բոլորը, որոնք կը չօչափեն մեր ազգային չահերը և կրօնա-բարոյական կառուցուածքը։ Ա՛ելցուցէք ասոր վրայ նաև, եթէ կ'ուզէք, Թղթակցի մը արագիւաց և «հոտառու» (բազատութեամբ անչուշ) հանգամանքը, և այդ ատեն կրնաք ենթադրել, թէ գրանը ինչուան է» մեր այս գրութեան...։

Վերջերս այս սիւնակներուն մէջ Կիպրահայ Թեմականի ընտրութեան չուրջ («կատարուած և վերջացած») Թղթակցութիւն մը երեցաւ։ Նոյն իմաստով գրութիւններ յոյս ընծայեցին նաև մեր եգիպտահայ թերթերը։ Նպատակս չէ քնա ասոնց գրութեանց հեղինակները քննադատել, կամ ալ մեր ու դէմ կարծիք յայտնել։ Ինչպէս որ ըսի, Պաղեստինէր կի գրուէն ծովով բաժնուած է, և չունի անմիջական ուէ կապակցութիւն մը։ Բայց, նկատելով որ իմ քաղաք և սատացած տեղեկութիւններս բոլորովին այլ պատկեր մը կը ներկայացընեն (հարցը ընտրութեանց չուրջ է), աւելորդ չհամարեցի լոյս տեսած միւս հրատարակութեանց քով այս մէկն ալ լոյս ընծայել, ի գիտութիւն ընթերցող հասարակութեան և իշամ ազգային չահերուն։ Ու ես կը գոհանամ գէթ իմ պարտականութիւնս կատարած ըլլալու գոնէ նակտեակ թեմբ։

Իրագեկ և լաւատեղեակ ազբիւրէ մը կ'իմանամ, թէ Կիպրոսի մէջ ժողովրդային ահագին գժգոհնք յառաչացած է Թեմական ժողովի մը կազմութեան և ընտրութեան չուրջ։ Լսանաքայի մէջ քուէարկութեան մը ին կ'ելէն աւելի քուով ստորագրութիւններով հաւաքուած և ղրկուած են Սահակ Կաթողիկոսին, բողոքելով Փետր. 7ի ընտրութեանց դէմ իբր զեղծումով եղած գործ։ Նիկոսիոյ մէջ, 64 քուէարկու ազգայիններ պոյքոթած են քուէարկութիւնները, 8 տարի չարունակ նստիլ ուզող Թեմական ժողով մը հակաասմանադրական գտնելով (տե՛ս Սահմանադրութեան 69, 71 և 98րդ յոդուածները), ինչպէս նաև 4 տարի գործի վրայ մնալ ուզող Բազաքական Ժողով մը (իրենց յորջորջումով Վարչական Ժողով), որ 2 տարիէն աւելի մնայու ու վերընտրուելու իրաւունք չունի (տե՛ս Յոդ. 38)։

Տօքթ. Ա. Թագուրեան, երեւութապէս ետևը ունենալով հոծ թուով սահմանադրական և ազգային իրաւանց նախանձախնդիր քուէարկուներու բարոյական սչակցութիւնը, փաստաբանի միջոցաւ ազդարարած է Առաջնորդին, ընտրողական ժողովի անդամ երուն և արնտրուած Թեմականներու, թէ հաստատանագրական գետնի վրայ կը կ'ենան, և եթէ պաշտօնի անցնելու րլլան՝ անմիջապէս դատական գործողութեանց պիտի ձեռնարկէ լուծել ասլու ներկայ Թեմականը...

Այս անգամ տեղական խմբակին միացած է Մելգոնեան Կրթական Հաստատութեան անօթևանը՝ Պ. Գրիգոր Կիրակոսեան։ Զարմանալի է թէ Հ. Բ. Ը.ը ի՞նչպէս թոյլատրած կրնայ ըլլալ, որ բաղմազրաղ իր պաշտօնեան միշամուխ դառնայ կիպրահայ ներքին գործերուն և պայքարներուն։

Ինգրոյն դատարան հասնելուվը չատ հաւանական է, որ կառավարութիւնը, ի վերջոյ, միշամտէ և Ազգ. Սահմանադրութիւնը եղածին պէս և կամ բարեփոխուած գործադրութեան դնէր Կիպրոսի մէջ։ Կաթողիկոսարանի վերջին կապն ալ խզելով Կիպրահայ գաղութին հետ։

Այս մասին քնաւ չեն խորհիր արդեօք մեր եկեղեցական իշխանութիւնները ու չեն կրնար գոհացում տալ արդարացի գժգոհանքներու ու պահանջներու։ Ափ մը խլեակներէ բաղկացած գաղութ մ'ալ տագնապո՞ս... Ինչո՞ւ չեն լսեր։ Հարկ է, որ միշտ նման դժգոհանքներ ու պահանջներ բաւարարութիւն ստանան այլ միջոցներով։

Ու դեռ կը գրէին կղզիէն, թէ ամէնջ ինչ խաղաղ անցաւ, առանց «փոթորիկի»։ Ահա փոթորիկը, ան ալ գաւաթ մը ջուրի մէջ։ Ո՛ւր է առեղծուածը։

ԹՂԹԱԿԻՑ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՏՕՆԻՆ ԱՌԹԻՒ «ԱԶԴԱԿ» ՇՆՈՐՀԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ԿԸ ՂՐԿԷ ԻՐ ԸՆԹԵՐՑՈՂՆԵՐՈՒՆ

ՄԵՐ ՅԱՋՈՐԴ ԹԻՒԸ

Տօնական օրերու առթիւ «Ազդակ»ի յաջորդ թիւը լոյս պիտի տեսնէ յառաչիկայ հինգշաբթի օր։

ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Խնամակալ մարմնի նախագահութեամբ

տեղի պիտի ունենայ

ԶԱՏԿԻ ԿԻՐԱԿԻ ՕՐԸ ԺԱՄԸ 10.30ԻՆ ՀԱՅ ԱՇՄԱՐԱՆԻ ՎԵՐԻՆ ՍՐԱՀԻՆ ՄԷՋ

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՏՕՆԱԿԱՆ ՀԱՆԴԻՊՈՒՄ

Այս հանդիպումին մասնակցողները, ոսկի մը նուէր տալով Համազգային բնակերութեան, քննդկնեցնին ազատ կը համարեն Զատկական տօնական առիթով կատարուած մասնաւոր այցելութիւնները փոխադարձելու պատասխանութեամբ։

Տէր և Տիկին Գասպար Խէչեան	150	Սուրէն Քաբախեան	100
Օր. Ա. Խոսրովեան	100	Կարպիս Թրագիրեան	100
Նիկոլ Աղբալեան	100	Տէր և Տիկ. Յարութիւն Շահինեան	150
Տէր և Տիկին Արչակ Յովհաննէսեան	150	Տէր և Տիկ. Ա. Ավաճեան	150
Բժ. Ատոմ Գարագաշեան	100	Տէր և Տիկ. Տօքթ. Օ. Կէրկէրեան	150

ԳՐՕՍՓԷՐ ՄԵՐԻՄԷ

ՔԱՐՄԷՆ

I

Ես միշտ կտսկածած էի թէ աչխարհագիրները չեն գիտեր ըսածնին, Երբ Մոնտայի ոտզմադաչտը կը տեղաւորեն Պասթիլիոէօնի երկրին մէջ, նոր Մոնտայի քովիկը, Մարսէլլայէն քանի մը փարսախ հիւսիս։ Ըստ անձնուն ձեռագրի մը վրայ հիմնուող իմ սեփական վարկածիս և Տր Օսիւնա դուքսին հրանալի գրադարանէն քաղած քանի մը տեղեկութիւններուս, կը մտածէի թէ Մոնթիլլայի չրջակայքը պէտք է փնտռել այն յիշատակելի վայրը, ուր կեսար վերջին անգամ մը համար ճակատեցաւ հանրապետութեան ախոյաններուն դէմ։ 1830ի այնան ակիդները Անտալուզեայ գանուելով, բաւական երկար հեռախուզութիւն մը բրի փարատելու համար գեռ ուղեղիս մէջ յամեցող կասկածները։ Ցիչատակարան մը, որ չուտով պիտի հրատարակեմ, կը յուսամ թէ այդ մասին կրնայ համոզել անկեղծ հրնաղէտները։ Սպասելով որ իմ քննաճառս լուծէ այն խնդիրը որ բովանդակ Եւրոպայի գիտնականները առակս կը պահէ, կ'ուզեմ պզտիկ պատմութիւն մը բրնել ձեզի, որ չի չոչափէր Մոնտայի տեղաւորման հեռաւորբրական հարցը։

Գիտուն մէկ վարձած էի առաջնորդ մը ու երկու ձիեր և ճամբայ էի ինկած, որպէս բեռ ունենալով միա՝ կեսարի վրայ անջնջելիօրէն։ Կը նայէր անոնց, կը յառէր անշուշտ փախստական ցոլքերու իր յափշտակուած ապաժանդներուն, որոնց չողերուն տեսք իրմէն կը փախչէին հիմա պաշտուած նուրբի մը անուշ դէմքը, անոր արցունքոտ աչքերն ու սփոփիչ խօսքերը։

Այդ գիչերը, իրաւ ժամուան չափ տխուր, պէտք չունեցաւ ծխախոտի, եւ ժամերով քաչեց կկլկլակը որ չէր ծխար...

ՀՐԱՆԴ

ԲՈՒՐԻԿԻ ԲԱՌԱՐԱՆԷՆ

ՀՈՄԱՆԻԾ - ԲԱՌԵՐ

Շանթած.— Օրինական վաստակ
Ամուսնութիւն.— Բնատրկիութեան դէմ դիմագիր մը, որ երբեմն չ'ագդեր։
Հոգաբարձութիւն.—Գործածուած նեղ վերարկու մը, որ կռնակէն դժուար կերեւի։
Հանգանակութիւն.— Թատրան ծախքի պաշտպանութիւն
Գեղարուեստ.— Եւրոպական պար
Համաճարակ.— Դրպանի հիւանդութիւն
Խելք.— Բաշխուելիք ապրանք մը որ բրլիգեն չի ազդուած.
Կոռուպիւն.— Հայկական պար.., նուրբ ճաշակի տkrերուն համար
Հանգստավայր.— Բանճ
Նոր ձեւի հերոսութիւն.— Երկու օրուան բանտարկութիւնը
Տափակ.— «Կոչնակի» խմբագիր
Մասնագէտ.— Կես արհեստաւոր կամ կեանքը ճանչնալ մեկ կողմէն

ինձի ոևէ ժառանգութիւն ցոյց չտալ։ Իմ գեսին, ըսի առաջնորդին որ սանձաթող ընկ ձիերը, և ծունկի եկայ աղբիւրին եզերքը։ Ջուրին մէջ մերճեցի գլուխս և ձեռքերս, յետոյ, Գեղէօնի ապիկար գինուորներուն պէս փորիս վրայ պառկած՝ խմեցի լիասիրտ։

Այդ միջոցին կը քննէի առաջնորդս ու անձանօթը։ Առաջինը կը ժառնեար խիստ չկաժութեամբ։ Միւսը կը խուէր ոևէ վատ գիտաւորութիւն չունենալ ժեզ նկատմամբ, որովհետեւ արձակած էր ձին և հրացանը՝ որ առաջ բռնած էր հորիզոնական դիրքով, հիմա ուղղած էր գեսին։

Վատահ, որ իմ համեստ անձս պիտի չկարենկեցնէ ոչ ոք, երկնցայ խոտերուն վրայ և ընտանի չեչտով մը հարցուցի մարդուն, թէ արդեօք լուցկի մը չունէ՞ր վրան։ Միևնոյն ատեն հանեցի սիկառիս ատանը։ Անձատօքր, միշտ առանց խօսելու, խուզարկեց գրպանները և լուցկին հանելով՝ յօժարութիւն ցուցուց կրակ տալու։

Արդարև կր մարդկայնանար։ Նստաւ դէմս, միշտ հրացանը ձեռքին։ Սիկառս վառելէ ետք, քովս ձգացածներէն լաւագոյնը ընտրելով, հարցուցի իրեն թէ կը ծխէ՞ր։

— Այո՛ պարոն, պատասխանեց։

Ասոնք առաջին բառերն էին որ կը լսէի իրմէ և նկատեցի, որ Սերը չէր հնչեր անտալուզեան հնչուժով.

Թարգմ. Վ. ՀԱՃԱԿ

(1)

(Շար.)

Գեթսեմանու Պարտիզում

ԼԱՑՈՂ ՅԻՍՈՒՍԻՆ

ԱՆՄՈՌԱՆԱԼԻ ՍԻՄԷՕՆԻՆ !

Օրհնեա՛լ լինիս, աստուածային Դու էակ,
Օրհնեա՛լ արցունքդ անգին,
Որ մարդկօրէն հեղեղեցիր՝ գերբնական
Հոգուդ անհուն խորքերից.
Նուիրական քաղցր նեկտար,
Որ յաւիտեան պիտի ծծէ մարդկային
Սիրտը տկար, տարակոյսի օրհասում,
Ու հաւատքի, Սիրոյ, Յոյսի պապակած...
Այդ սպունգն է զովացուցիչ, որ՝ ինքդ իսկ՝
Պիտի խնդրես խաչին վրայ
Եւ որ կանխաւ շնորհեցիր ապագայ
Խաչուողների ծարաւակէզ շրթներին...
Օրհնեա՛լ լինիս, օրհնեա՛լ արցունքդ այդ անգին...

Միապաղաղ զանգուածին տակ սեւաձոյլ,
Գիշերն իր սեւն էր հիւսել,
Ագռաւների մահագուշակ փետուրով,
Եւ զայտնիքն էլ՝ եղերերգակ բուերի
Խորհրդաւոր ճիչերով...
Ճղճիկները խաւարն էին ակօսում,
Հոյլ ի հոյլ...
Միապաղաղ զանգուածին տակ սեւաձոյլ,
Կարծես մեռել էր՝ ճնշահեղձ՝ զեփիւռի
Հեւքն ու սօսափը ձիթենեաց ճիւղերի...

Բարձրանում էր Ռաբբին, մռայլ, գլխահակ,
Միապաղաղ զանգուածին տակ սեւաձոյլ...
Ընտրեալ խումբն հետեւում էր իր հետքին,
Յուղարկաւոր զերթ թափօր...
Քայլերին տակ նրանց՝ գետինն էր տնքում...
Բարձրանում էր Ռաբբին, մռայլ, գլխահակ...
Թափուել էին կրծքին մազերը ցիր ցան,
Եւ իր նայուածքը տմոյն
Ոչ բոց ունէր ցասման, ոչ շող զգուանքի...
Վէհիս ճակտին՝ վեհ ու վես՝
Փայլում էին անձկութեան սառն կաթիլներ,
Լուռ էր Ռաբբին ու տխուր էր մահուան պէս...

Գեթսեմանու եզերքին մօտ Նա խօսեց.
Խուլ էր շեշտն իր ձայնին, դողդոջ զերթ հառաչ.
— «Ես գնում եմ՝ պուրակին մէջ ձիթենեաց՝
Բաց անել Հօրս այս իմ հոգին անձկատանջ...
Դուք մնացէք ու հսկեցէք իմ սիրոյն.
Զի ճշմարիս, ճշմարիս եմ ասում ձեզ,
Փորձութեան ժամն է հասնում...
Արթուն կացէ՛ք, աղօթեցէ՛ք, հսկեցէ՛ք:» —

Ու մնացին... Պուրակն նրան սքօղեց
Ստուերովն իր սեւերի...

Խոնջ, երերուն Նրա ծնկներն կքեցան.
Ընկաւ գետին. դալկահար
Դէմքն իր սեղմեց հողերին դէմ ու պոռթկաց
Սիրոյ այդ ծով իր հոգին,
Հեծկլտանքներ, սրտի անհուն անձկութեան...
Երկարօրէն ու դառնօրէն Նա լացաւ,
Մարդկային ջերմ արցունքներ...

Ու հեծեծեց.— «Հեռացրու, Հա՛յր, ինձանից
Բաժակն այս դառն, հեռացրո՛ւ...

Դողդոջագին կանգնեց յանկարծ Նա ոտքի,
Քարհուրանքից մտրակուած.
Դիմեց շտապ, դիմեց տենդոտ քայլերով
Ընկերներին մօտ... Տեսաւ
Նրանց թաղուած խոր քունի մէջ, զերթ դիակ,
Դառն անձկութիւն պատեց հոգին իր խռով
Ի տես այդ թոյլ ու պարտուած կամքերի:)

Թրթռաց ձայնն իր.— «Զարթեցէք !
Պատուիրեցի ձեզ աղօթել եւ հսկել
Երկբայումի, փորձութեան սեւ այս ժամին,
Ձեր հաւատքին՝ լարեցէք արդ՝ հուսկ լարերն
Անել պահն է մօտալուտ.
Ո՜հ, մի ննջէք, աղօթեցէք, հսկեցէք:»—

Ու մնացին եւ աղօթեց ողբագին.
— «Հեռացրու, Հա՛յր, ինձանից
Բաժակն այս դառն վհատումի, պարտութեան.
Ու մի՛ թողուլ, ճշմարտութիւնդ խեղդել
Ատելութեան սլաքներով, ու նենգի
Ու կեղծիքի մագիլներով արիւնռուշտ...
Բաց արա՛. Հա՛յր, աչքերն այդ նեղ կոյրերին,
Ու մի թողուլ պիղծ Չարին
Յաղթահակել, վսեմ, անհուն Բարութեանդ...
Թո՛ղ սերմանած սիրոյ ծիլերս ծաղկին,
Թո՛ղ ուռճանան խնամքիս տակ սիրարծարծ,
Նախքան հասնին քառամեցնող խորշակին...
Հա՛յր, հեռացրու ինձանից,
Բաժակն այս դառն վհատումի, պարտութեան...»—

Զգաց յանկարծ նուաղումն
Իր կորովին ու հաւատքին վշտահեղձ,
Ու կարօտ՝
Ոգեպնդման, համակրանքի շտապեց
Ընկերներին մօտ պահնորդ...
Եւ դարձեալ,
Դտաւ նրանց դիակների պէս թաղուած,
Մեռելութեան մէջ քունի...

Ու դառնագին ընկաւ գլուխը կրծքին...

Իր մարդկային էութեան
Զգայնութիւնը թրթռուն
Ապրեց՝ գուցէ՝ լքման այդ դառն րոպէում,
Մահուան ցաւից էլ դաժան՝
Մենակութիւնը մարդուն,
Ցնդումն իր վառ յոյսերի...
Եւ գուցէ
Երազանքներն անվերադարձ անցեալի
Ու կեանքի իղձն անսահման...
Ու մի րոպէ գուցէ աչքին նկարուեց
Դիւղն հայրենի, Նազարէթ,
Դարնանային փթթումներով պսակուած,
Իր պարզ, անշուք հիւղերով,
Եւ դաշտերովն իր դալար,
Ստուերների տակ թզենու, ձիթենու...
Տենչաց գուցէ սարաւանդն այն մշտահով,
— Ուր գրկին մէջ հովահրել էր մանկուց
Սեգ խորհուրդներն ու երազներ բոցավառ.
Ու գագաթները նայող
Վեհ Թափորի, Սիւկեմի,
Եւ Սամէտի կապոյտ շղթան ծովահակ...
Դէպի ծոցը խայծայի,
Պապղուն կաթիլ, կապտասպիտակ մեծ ծովին.
Եւ Յորդանանն ոլորապտոյտ, սրբազինջ
Եւ իր հովիտը կանանչ:
Յիշեց, գուցէ, վճիտ աղբիւրը գիւղին,
Ու նրա շուրջը խմբուած
Երամները նրբահասակ, սեւաչուի
Ու բարձրայօն, խօսուն, տտրակ կոյսերի
Իրենց վզերը թեքած՝
Կարապային նազանքով՝
Սափորին դէմ, յենուած իրենց ուսերին.
Ըղձաց, գուցէ, բնութեամբն իր մարդկային,
Որ նրանցից, ափսո՛ս, շուշան մի հոգի
Բացած լինէր Սիրոյ բաժակն իր սրտին,
Դոնէ մի կուրծք սիրատոփ
Թոյլ տար հանգչել գլուխն՝ խոնջած՝ իր գոգում,
Դոնէ զգար իր մազերում, եւ, այտերին,
Դգուանքն անմեղ, գիրգ, մանկական մատների.

Երրորդ անգամ դիմեց պուրակը մռայլ,
Սեղմեց իր դէմքը հողին,
Եւ աղօթեց աստուածորդին ողբագին.

— «Հա՛յր, տխուր է սիրտս, տխուր մահուան պէս.
Պարտուած եմ արդ՝ ու պայքարից արիւնոտ,
Բաց արա գիրկդ, տուր սփոփանքն անդորրիդ
Խոցոտուած հեզ իմ հոգուն.
Ուր օրհասի սարսուռներ են գալարւում...
Ես զգում ե՛մ, դահիճներս՝ իմ յետեւից
Արձակում են անգիտակից գործիքներ...
Ու կարկառում կեղծիքի կեղտ ճիրաններն...
Զգում եմ, Հայր, այտիս վրայ
Նենգ Յուդային համբոյրը թոյն, դ…ահան,
Որ զերթ երկաթ հրաշէկ,
Սիրոյ սիրտս է խարանում...
Փշեայ պսակի վէրքերից
Կաթկթում է դէմքիս արիւնն, շիթ առ շիթ...
Խարազանի հարուածների ներքեւ բիրս
Վտիտ մարմինս է կապտում.
Ծաղր ու հեգնանքն սուրերի պէս են մխւում
Հոգուս մէջ.
Ինչքան ծանր է խաչին բեռը ուսերիս...
Ցցւում է լերկ գողգոթան.
Եւ, Հա՛յր, այնտեղ, տե՛ս, այնտեղ ո՞ւմ են խաչում
Յանուն Փառքիդ. Անունիդ
Հա՛յր, զթա՛...

— «Իմանայի գէթ՝ անձկութեանս այս ժամին,
Ո՞ւմ համար եմ ես խաչւում,
Ո՞ր աշխարհի եւ ո՞ր մարդկանց փրկութեան,
Գէթ ապագան՝ քօղազերծ՝
Մերկացնէր իր գաղտնիքներն աչքերիս...»—

Երբ խաւարին մէջ՝ նայուածքն իր խորասոյզ
Շանթերի պէս մխրճեց,
Կանգնեց Ռաբբին զարհուրած...

— «Ծովեր, ծովեր արիւնի,
Որոնք կարմիր գոլորշիներ են յանկում
Քո Անունին, Քո Փառքին...
Իսկ իմը, Հայր, կմախքներով են դրօշմել
Մարդազոհման ոճրին վրայ...
Տես իմ խաչս է բարձրանում,
Դազանների յօշոտումի խորհրդանիշ,
Ու դիւային իբրեւ ջահ՝
Բոցերի մէջ՝ մարմիններ
Անմահութիւնս են օրհնում...
Հա՛յր, մի թողուլ որ այդ ոճիրն անուանեն,
Նախասահման պատարագ,
Եթէ հարկ է, թող ես խաչուիմ բիւր անգամ...
Մի թողուլ, Հայր, արգիլիր
Արբապղծել ստեղծողի փառքդ անհուն,
Սիրոյ գործն իմ փրկութեան...

— «Տանջարների եւ կուռքերի շարք անթիւ...
Որոնք իրար են կշտում դարից դար,
Կնքուած իմ խեղճ անունով.
Ու կեղծիքի, շահագործման կեղտ սիւնին
Խաչում են ինձ անդադար...
Մարմինն իմ խոց, դարձրած իրենց սեւ ծուղակ,
Անմահութիւնն են վաճառում հոգիին.
Ե՛ւ ամբիծ խիղճը մարդկային...
Հայր, քարոզներն իմ Սիրոյ,
Դառել եւ նզովք, նրանց այդ պիղծ շրթներում...
Եւ աղօթներս ուրտաքուղխ,
Մեքենական ծեսերի շարք անդադրում...
Ո՜հ, փրկիր, Տէր, գործն իմ Սուրբ,
Աղաւաղող, պղծող այդ կեղտ ձեռքերից...

— «Հա՛յր, Յուդայի նենգ համբոյրքն է ծնունդ
Դարերի կեանքն ահռելի.
Վաճառք է հանուել մէն մի սրբութիւն
Ոչ իսկ երսուն արծաթի.
Հա՛յր, քո գեհենն ես փոխադրել դու այստեղ!..»

— «Անուրջներով օրօրուած
Ու մոլորուած իմ խօլ սրտի խոյանքից.
Ես ձգտեցի Տիեզերքի փրկութեան,
Տիեզերքին՝ ես, հիւլէ,
Մի կաթիլ սէր, ատելութեան քար սառած
Զանգուածին դէմ դարեւոր
Ես, մոլորուած ճառագայթ,
Կեղծիքի սեւ քաօսում...
Տեսնում եմ արդ՝ որ իմ արիւնն է անզօր,
Մաքրագործել կեանքի կեղտերն, ու դաժան
Մարել բոցը դժոխքիդ...
Ինչո՞ւ խաչուիմ, Հա՛յր, ասա՛,
Երբ մարդկութիւնն յետագայ,
Նման վարդուայ ամբոխին,
Հայհոյում է ու քրքջում
Ու յուտանքներ նետում մեխուած իմ ճակտին...
Հա՛յր, խնայիր ու հեռացրու ինձանից
Բաժակն այս դառն, հեռացրո՛ւ...

Եւ ձեռներով ծածկեց աչքերն, որոնցից՝
Արցունքի տեղ արդ՝ իր արիւնն էր հոսում...

— «Տո՛ւր ինձ, Յոյսի մի նշոյլ,
Թո՛յլ տո՛ւր ինձ, Հայր տեսնել յետին հանգրուան,
Թոյլ տուր...»
Սակայն միապաղաղ, անթափանց
Կուրցաւ խաւարն, տիրեց մահուան լռութիւն...

Ըմբոստացման իր մեղքին տակ ահաւոր
Սարսռաց Ռաբբին, մռայլ գիշերն էլ դողաց
Եւ իր ծնկներն աղօթագին կքեցան...
Ու հեզ՝ ինչպէս մի գառնուկ,
Նա մնջեց.

— «Ների՛ր ինձ, Հա՛յր, օ՛հ, ների՛ր,
Իմ ցանկութեանն անբարիշտ.
Ու շնորհիր ինձ բերել
Յօժար հոգիս ու թոյլ մարմինս իբրեւ զոհ
Անմահ Փառքիդ ու Սիրոյդ.
Ու՝ Քո Անունն Օրհնեալ լինի յաւիտեան.
Եւ ոչ թէ իմ, այլ Քո Կամքը կատարուի,
Աստուածային, անքննելի Կամքդ հզօր...
Ների՛ր ինձ, Հա՛յր, ու օրհնի՛ր...»

Եւ մինչ ճակտին շուրջ Նրա,
Ճանանչում էր նահատակի լուսապսակ,
Ձիթենիներ սօսափուն,
Երանութեան թրթռումներով տօնեցին
Վերհաշտեցումն Աստուածորդուն եւ իր Հօր...

Գ. ԻՓԷՔԵԱՆ

ԱՂՕԹՔ

Իրիկուն է. հոգւոյս աւազն քե՛զ կը կանչէ,
Անուշաբոյր Կեանքի Խորհուրդ, քե՛զ կը հառնի,
Քե՛զ կ'արտասուէ երանաւէ՛տ զմայլանքով
Քե՛զ, խնկագոյն առեղծուած,—քեզմով օծուն
Հոգւոյս տանջանքն, զերդ պսակուցեալ անհուն աղօթք,
Քե՛զ կը խնդրէ. Ների՛ր բոլոր ի գուր թափուած
Անյիշատակ արցունքներուս. կը պաղատի հոգիս յաւէտ
Սահերայի իմաստը ըլլա՛լ ու կամ սէրդ հիանու՛մ,
Հիանա՛լ Համայնին դէմ, հրաշալի՛ լոյսերուդ մէջ
Ու աստղերդ երկնածաղկի՛ որպէս անհուն խաղաղութիւն,
Ու պաշտամունքը ըլլալ յաւէտ ցնորական.
Ծածկեալ Կեանքի Վսեմ Խորհուրդ. ո՛վ Անմատոյց,
Թափառասոյզ աչքերուս մէջ գորովագին
Կարօ՞տդ կայ անմահութեան որպէս երազ,
Ու յայտնութիւնդ տեսիլքներէս ներշնչուած,
Ո՛վ գեղեցիկ Մահուա՛ն Ծաղիկ, Կեանքի Խորհուրդ...

ՀՐԱՆԴ ՆԱԶԱՐԵԱՆՑ

ԱՄՐԱՆ ՊԱՀԵՐ

ՆՈՒԷԼ ԼԷՅԼԱՆԻԻՆ

Բեր բիւրեղներդ նուրբ, ոսկեշող
Եւ բաժակներդ անուրջի գոյն,
Ու մեր սէրը երկարի՛ թող
Մէջ մոլեգին բուրմունքներուն։

Վարդե՛ր, վարդե՛ր, վարդե՛ր դարձեալ
Զօրս կը պաշտեմ տառապագին,
Անոնք թովչանքն ունին մռայլ
Մահը նիւթող և տարերգին։

Գեղորին մէջ ամառն խարտեաշ
Արդ կ'ընկղմի. Դեղձն իր հիւթով
Կը յօզէ ձիւն ծոցերդ մատղաշ։

Մութ է պարտէզն՝ վինի մութով.
Ու սիրտիս մէջ փոթորկալի
Բաղձըը յաւ մը կը թաւալի։

Թարգմ. Ն. ՏԱՐՕՆԵԱՆ *ԱԼՊԷՌ ՍԱՄԷՆ*

"ԱԶԴԱԿ"Ի ՊԱՏՄՈՒԱԾՔԸ

ԷԼԷՕՆՈՐԱ

ԷՏԿԱՌ ՓՕ

Ես կը սերիմ այնպիսի ցեղէ մը, որ հռչակաւոր դարձած է իր կորովի երեւակայութեամբ և բուռն կիրքով։ Մարդիկ զիս խենթ կ'անուանեն. թէեւ գիտութիւնը տակաւին մեզի չյայտնեց թէ խենթութիւնը վսեմագոյն իմացականութիւնն է թէ ոչ — եթէ երբեք ինչ որ փառք է և ինչ որ խորութիւն, յառաջ չի գար մտածումին հիւանդութենէն, կամ մտքին գերագրգռուած մէկ վիճակէն, ի վնաս ընդհանուր իմացականութեան։ Անոնք որ ցերեկը կ'երազեն, գիտակից են հազարաւոր բաներու, որոնք կը խուսափին գիշերը երազողներէ։ Անոնք իրենց մշուշապատ տեսիլքներուն մէջ կը բռնեն յաւիտենականութենէն խուսափած մասնիկներ, և արթնցած ատեն կը սարսռան տեսնելով որ վայրկեան մը գտնուած են մեծ գաղտնիքին սահմանին վրայ։ Բարիին քանի մը ծուէնները միայն տեսած են, և շատ աւելի բան Չարին գիտութենէն ըմբռնած։ Եւ այսպէս, առանց կողմնացոյցի ու առանց ղեկի, անոնք կը մխրճին անճառելի լոյսին անսահման ովկիանոսին մէջ։

Ուրեմն պիտի ըսէք որ ես խենթ եմ։ Գոնէ կը ճանչնամ հոգեկան գոյութեանս երկու որոշ վիճակները, որ կը համապատասխանեն կեանքիս առաջին ժամանակամիջոցը կազմող դէպքերուն և տարակոյսի ու խաւարի այն վիճակը, որ կը վերաբերի ներկայիս և այն բոլորին, որոնք կը կազմեն էութեանս այս երկրորդ մեծ շրջանը։ Ուրեմն, առաջինին մասին ինչ որ պատմեմ, հաւատացէք. իսկ ինչ որ յետագայ ժամանակաշրջանին կը վերաբերի, հաւատացէք այն չափով, որքան ձեզի ճշմարիտ պիտի թուի. նոյն իսկ ամբողջովին տարակուսեցէք, և եթէ չէք կրնար տարակուսիլ, գիտցէք ըլլալ այս հանելուկին Էտիպը։

Երիտասարդութեանս օրերուն, այն աղջիկը զոր կը սիրէի, և որուն յիշատակը հիմա հանդարտօրէն ու ճըշգրտօրէն կ'ուրուագծեմ, երկար տարիներէ ի վեր մեռած մօրս միակ քրոջը աղջիկն էր։ Անունն էր Էլէօնօրա։ Կաղօն—Տիափրէի հովիտին մէջ, արեւադարձային կլիմայի մը տակ, միշտ միասին ապրած էինք։ Երբեք, ոչ ոք կրցած էր, առանց առաջնորդի մտնել այս հովիտը, որ կը տարածուէր հեռուները, մէջտեղը հսկայ լեռնաշղթայի մը, որուն գագաթները բարձրասլաց ու թեքուն, արեւու լոյսին դէմ մը փակէին անոր ամենահեշտասէր ծմակները։ Ոչ մէկ արահետ կ'ակօսէր շրջակայքը, և հասնելու համար մեր երջանիկ առանձնութեան, պէտք է մէկը ընել անտառային հազարաւոր ծառերու սաղարթները և ոչնչացնել փառքը բիւրաւոր բուրումնաւէտ ծաղիկներու։ Այսպէս էր որ ես, զարմուհիս ու մայրը կ'ապրէինք գրեթէ մենաւոր, և աշխարհիս մէջ միայն այս հովիտը կը ճանչնայինք։

Լեռներէ անդին տարածուող մթին հողամասերու վերև, մեր փակ բնավայրին վերին ծայրը, կը հոսէր նեղ ու խորունկ գետակ մը, աւելի վճիտ քան այն բոլոր ճառագայթները, որոնք Էլէօնօրայի աչքերէն դուրս կը ցոլէին։ Բազմաթիւ ոլորումներով, օձապտոյտ կը թաւալէր և վերջապէս մթին լեռներէն կը խուսափէր մշուշապատ նեղ անցքէ մը։ Մենք զայն կ'անուանէինք Լռութեան գետ, որովհետև կարծես թէ խաղաղացուցիչ ազդեցութիւն մը կը թաւալէր իր հոսանքին մէջէն։ Գետահունէն ոչ մէկ մրմունջ. ամէն տեղ գետակը այնքա՜ն մեղմիւ կը հոսէր որ մարգարտանման աւազահատերը, զորս հիացումով կը դիտէինք իր ծոցին մէջ, բացարձակապէս չէին շարժեր, այլ կը հանգչէին անշարժ երանութեան մը մէջ, իւրաքանչիւրը իր հնամենի դիրքով և պայծառ յաւիտենական փայլով մը։

Գետակին ափունքը և բազմաթիւ ակնախտիղ վտակները, որոնք զանազան ուղղութեամբ կը հոսէին դէպի գետակը, ափերէն մինչև թափանցիկ խորութիւններու մէջ անշարժ խճաքարերը, ինչպէս և հովիտին ամբողջ մակերեսը, գետակէն մինչև շրջապատի լեռները, անոնք բոլորը ծածկուած էին դալար, փափուկ, խիտ ու կարճ մարգագետինով մը, կատարելապէս համաչափ, ու վանիլիայով բուրումնաւէտ։ Այդ ամբողջ տարածութեան վրայ, դեղին հրանունկներ, սպիտակ զատկածաղիկներ, ծիրանեգունած մանիշակներ, և սուտակագոյն շրէշներ, աստեղաձև ողողումով՝ սրտագրաւ գեղեցկութեամբ ու մեծաձայն կը խօսէին մեզի, և Աստուծոյ փառքին մասին։

Եւ յետոյ, մարգագետնին մէջտեղը, հոս հոն փունջ փունջ կը բարձրանային, իբրև բողբոջող երազներ, բուսաւէտ ծառատունկեր, նուրբ ու խոշոր դիւրաթեք բուներով, որոնք շնորհալիօրէն կը թեքէին դէպի լոյսը, երբ կէսօրին, ան կ'ողողէր հովիտին կեդրոնը։ Անոնց կեղեւը, արծաթի և եփենոսի յարափոփոխ ու խառնուրդ փայլ մը ունէր, և աւելի յղկուած քան Էլէօնօրայի այտերուն փայլը, այնքան որ, եթէ թէ ըլլային Սուրիոյ հսկայ իժեր, երբ անոնք իրենց վեհապետին՝ Արեւուն կը մատուցանեն իրենց յարգանքը, առանց լայն տերեւներուն պայծառ կանաչին որ անոնց գագաթներէն ողողուն ու երկար գիծերով կը տարածուէր և կը խաղար զեփիւռներուն հետ։

Ամբողջ տասնհինգ տարի, Էլէօնօրան և ես ձեռք ձեռքի, թափառեցանք այն հովիտին մէջ, ու սէրը երբեք չմտաւ մեր սիրտերուն խորը։

Իրիկուն մըն էր, երբ սէրը ճանչցանք։ Տասնըհինգամեայ աղջիկ մըն էր ան ու ես կ'աւարտէի իմ քսաներորդ տարիս։ Օձագալար ծառերուն տակ, փոխադարձ գրգանքով նստած էինք ու հիացիկ կը դիտէինք մեր պատկերները Լռութեան գետակին մէջ։ Այդ հեշտաւէտ օրուան ամբողջ տեւողութեանը ոչ մէկ բառ արտասանեցինք և նոյն իսկ առաւօտուն, մեր բառերը դողդոջուն էին ու հազուադէպ։ Ալիքներէն դուրս հանած ենք Երոս Աստուածը, և հիմա կը զգայինք թէ անոր շունչով մեր նախնիքներուն բոցավառ հոգիները կը վառէին մեր մէջ։ Այն կիրքերը, որ դարերու ընթացքին, քմահաճօրէն հռչակաւոր դարձուցած էին մեր ցեղը, հիմա խուռներամ կը խուժէին և խելացնոր երանութիւն մը փչէին Կաղօն—Տիափրէի հովիտին վերև։

Բոլոր իրերը յանկարծ փոխուեցան։ Ծառերէն, ուր ոչ մէկ ծաղիկ դեռ չէր երևցած, դուրս ցայտեցին անսովոր, փայլուն, աստեղազարդ ծաղիկներ։ Գործանման դալարիքին երփներանգները աւելի խտացան, սպիտակ զատկածաղիկները մէկիկ մէկիկ քաշուեցան, և իւրաքանչիւրին տեղ դուրս խոյացան սուտակագոյն շրէշներ։ Եւ ամենուրեք, կածաններու վրայ կեանքը սկսաւ յորդիլ ու դեռ անծանօթ մեծ բոցահաւը, հրագոյն դուարթ թռչուններու հետ, տարածեց իր շիկակարմիր փետուրները մեր աչքերուն առջև. արծաթագոյն ու ոսկեգոյն ձուկեր լեցուցին գետը, որուն ծոցէն մեղմօրէն վեր բարձրացաւ մրմունջ մը, օրօրուն մեղեդիով, աւելի երկնային քան Եոլի տաւիղը, աւելի անուշ քան ձայնը Էլէօնօրային։ Եւ այն ատեն ծաւալուն ամպ մը, զոր երկար ատենէ ի վեր դիտած էինք Հեսփերուսի մասերուն մէջ, բոսորագոյն ու ոսկեզօծ անձրեւումով ծագեցաւ, խաղաղօրէն մեր գլխուն վերև սաւառնելով, լուսաթափանց վար իջաւ. իջաւ վար մինչև որ իր փեշերը հանգչեցան լեռնագագաթներուն վրայ, և մեզ պարուրեցին այնպիսի մեծ վայելչութեամբ, որ կարծես մենք բանտարկուած էինք փառքի ու չքնաղութեան յաւիտենական բանտի մը մէջ։

Սերովբէներու չափ գեղեցիկ էր Էլէօնօրան, անսեթևեթ աղջիկ մըն էր, անմեղ, ծաղիկներու մէջ անցուցած իր կարճ կեանքին չափ։ Իր սիրտը ողողող սէրը

ԳՈՒՇԱԿ ԿՈՄՈՒՀԻՒ ՄԸ

ԱՂԻՏԱԲԵՐ ԳՈՒՇԱԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

ՀԱՄԱՇԽԱՐՀԱՅԻՆ ՊԱՏԵՐԱԶՄ ՄԸ ԿԸ ՆԱԽԱՏԵՍԷ 1932 - 1933ԻՆ ՀԱՄԱՐ

Պերլինի մէջ ներկայի կը գտնուի բախտագուշակուհի մը, որ փըրանսացի հանրածանօթ տիկին ոը թէպի համբաւը կը վայելէ։ Տիկին Սիլվիա անունին տակ պահուած է Ասատրիոյ երբեմնի բարձր պաշտօնեայ պետական գաղտարգին պատկանող կոմսուհի Պէքը, որ հիմա Պերլին կը բնակի։ Կը հաւատայն թէ, պետական մարդիկը, ամէն օր անոր խորհուրդին կը դիմեն։

Տիկին Սիլվիա հետաքրքրական գուշակութիւններ ըրած է Ականատես վկաներ կը պատմեն թէ, 1921 ին, երբ կը գտնուէր Հոֆպուրկ, արհիւդքսուհի Իզապէլայի ապարանքի սրահներուն մէջ, ներկաներու խընդրանքին ընդառաջ երթալով, տիկին Պէք, հիմնասանակէ վերջ, հետեւեալ կերպով պատմած է իր ապառնութիւնները.—

— Ձերդ Բարձրութի՛ւն, կ'ապաչեմ սանձ մը դրէք արշիւղուքսութիւնց —Ֆէրտինանտի և անոր կնոջ հանդէպ ձեր ունեցած հակակրանքին։ Բարի պէտք է ըլլալ անոնց հանդէպ, որովհետև երկու տարիէն պիտի մեռնին։

Ապա, հարցուցին անոր, թէ ի՛նչ ձեւով պիտի մեռնին։

— Միևնոյն գնդակով, պատասխանեց կոմսուհին։

Եւ երբ մանրամասնութիւններ կ'ուզէին, տիկին Պէք չարունակեց.

— Տեսայ Եւրոպայի փոքրիկ մէկ քարտէսը, որուն վրայէն ուրուականի մը ձեռքը կ'անցնէր զանգազօբէն, իր եռին ձգելով խոշոր կարմիր արատ մը։

— Ո՛չ, պատասխանեց գուշակուհին. եւրոպական պատերազմն է։ Համաշխարհայինը, աւելի վերջը, անոր հետևանքը պիտի ըլլայ։

Օրագրող մը, գացած է հիմա տեսնելու տիկին Սիլվիան, որուն ըսած է հետևեալ որոշ հարցումը.

— Կը պնդէ՞ք տակաւին, թէ համաշխարհային պատերազմը պիտի պայթի։

— Անշուշտ։ Անիկա պիտի պայթի խաղաղութենէն տասնեակ մը տարիներ վերջ։ Ան սկսած է արդէն։

— Ո՞ւր։

— Ծայրագոյն Արևելքի մէջ։ Արդէն ես իմ գուշակութիւններս պիտի հրատարակեմ 1932—1933 արեւային տարիի ընթացքին։ Հետաքրքիր, թէ ի՛նչ պիտի յայտարարեմ ամենէն առաջ, 1932—1933 տարին, անմոռանալի տարի մը պիտի ըլլայ պատմութեան մէջ, որովհետև այդպիսի տարի մը տեսնուած չպիտի ըլլայ։ Անիկա, մինչև իրենց հմայքը պիտի ցնդէ ժողովուրդները։ Խաղաղութեան ոչ մէկ նշան կը տեսնեմ երկրիս վրայ։ Պատերազմը պիտի սկսի Մանչուրիոյ մէջ։ Կը նչմարեմ փշախիւերու պատրանքև ցանցը մինչև Մոնկոլիա և դէպի Ռուսիա։ Ծայրագոյն Արևելքէն կուգայ ալիք մը, որուն մէջ կը մխրճուին ժողովուրդները, մինչև լեռնաշղթայի մը բարձունքը։ Արևելքի մէջ կը տեսնեմ յայտնութիւնը քարաղեմ մարդու մը, որ երկու ձեռքերուն մէջ բռնած է սուր մը։ Այս այն մարդն է, որուն չուրջ խօսած եմ երկու տարի առաջ և որ մինչև Ռուսիա կը յառաջանայ։ Բայց ասիկա պիտի տեւէ 1933էն ալ անդին։

— կարճ խօսքով, համաշխարհային պատերազմը կանգ պիտի առնէ՞ Լեհաստանի սահմաններուն վրայ։

— Այո՛։ Գերմանիոյ համար ալ կը նախատեսեմ երկու կառավարութիւններ։ Մէկը ներքին գործերու խընդրանքին ընդառաջ երթալով, տիկին Պէք, հիմնասանակէ վերջ, հետևեալ կերպով պատմած է իր ապառնութիւնները.—

— Ձերդ Բարձրութի՛ւն, կ'ապաչեմ սանձ մը դրէք արշիւղուքսութիւնց —Ֆէրտինանտի և անոր կնոջ հանդէպ ձեր ունեցած հակակրանքին։ Բարի պէտք է ըլլալ անոնց հանդէպ, որովհետև երկու տարիէն պիտի մեռնին։

Ապա, հարցուցին անոր, թէ ի՛նչ ձեւով պիտի մեռնին։

— Միևնոյն գնդակով, պատասխանեց կոմսուհին։

Եւ երբ մանրամասնութիւններ կ'ուզէին, տիկին Պէք չարունակեց.

— Տեսայ Եւրոպայի փոքրիկ մէկ քարտէսը, որուն վրայէն ուրուականի մը ձեռքը կ'անցնէր զանգազօբէն, իր եռին ձգելով խոշոր կարմիր արատ մը։

— Ո՛չ, պատասխանեց գուշակուհին. եւրոպական պատերազմն է։ Համաշխարհայինը, աւելի վերջը, անոր հետևանքը պիտի ըլլայ։

Օրագրող մը, գացած է հիմա տեսնելու տիկին Սիլվիան, որուն ըսած է հետևեալ որոշ հարցումը.

— Կը պնդէ՞ք տակաւին, թէ համաշխարհային պատերազմը պիտի պայթի։

— Անշուշտ։ Անիկա պիտի պայթի խաղաղութենէն տասնեակ մը տարիներ վերջ։ Ան սկսած է արդէն։

— Ո՞ւր։

— Ծայրագոյն Արևելքի մէջ։ Արդէն ես իմ գուշակութիւններս պիտի հրատարակեմ 1932—1933 արեւային տարիի ընթացքին։ Հետաքրքիր, թէ ի՛նչ պիտի յայտարարեմ ամենէն առաջ, 1932—1933 տարին, անմոռանալի տարի մը պիտի ըլլայ պատմութեան մէջ, որովհետև այդպիսի տարի մը տեսնուած չպիտի ըլլայ։ Անիկա, մինչև իրենց հմայքը պիտի ցնդէ ժողովուրդները։ Խաղաղութեան ոչ մէկ նշան կը տեսնեմ երկրիս վրայ։ Պատերազմը պիտի սկսի Մանչուրիոյ մէջ։ Կը նչմարեմ փշախիւերու պատրանքև ցանցը մինչև Մոնկոլիա և դէպի Ռուսիա։ Ծայրագոյն Արևելքէն կուգայ ալիք մը, որուն մէջ կը մխրճուին ժողովուրդները, մինչև լեռնաշղթայի մը բարձունքը։ Արևելքի մէջ կը տեսնեմ յայտնութիւնը քարաղեմ մարդու մը, որ երկու ձեռքերուն մէջ բռնած է սուր մը։ Այս այն մարդն է, որուն չուրջ խօսած եմ երկու տարի առաջ և որ մինչև Ռուսիա կը յառաջանայ։ Բայց ասիկա պիտի տեւէ 1933էն ալ անդին։

— կարճ խօսքով, համաշխարհային պատերազմը կանգ պիտի առնէ՞ Լեհաստանի սահմաններուն վրայ։

— Այո՛։ Գերմանիոյ համար ալ կը նախատեսեմ երկու կառավարութիւններ։ Մէկը ներքին գործերու խընդրանքին ընդառաջ երթալով, տիկին Պէք, հիմնասանակէ վերջ, հետևեալ կերպով պատմած է իր ապառնութիւնները.—

— Ձերդ Բարձրութի՛ւն, կ'ապաչեմ սանձ մը դրէք արշիւղուքսութիւնց —Ֆէրտինանտի և անոր կնոջ հանդէպ ձեր ունեցած հակակրանքին։ Բարի պէտք է ըլլալ անոնց հանդէպ, որովհետև երկու տարիէն պիտի մեռնին։

Ապա, հարցուցին անոր, թէ ի՛նչ ձեւով պիտի մեռնին։

— Միևնոյն գնդակով, պատասխանեց կոմսուհին։

Եւ երբ մանրամասնութիւններ կ'ուզէին, տիկին Պէք չարունակեց.

— Տեսայ Եւրոպայի փոքրիկ մէկ քարտէսը, որուն վրայէն ուրուականի մը ձեռքը կ'անցնէր զանգազօբէն, իր եռին ձգելով խոշոր կարմիր արատ մը։

— Ո՛չ, պատասխանեց գուշակուհին. եւրոպական պատերազմն է։ Համաշխարհայինը, աւելի վերջը, անոր հետևանքը պիտի ըլլայ։

Օրագրող մը, գացած է հիմա տեսնելու տիկին Սիլվիան, որուն ըսած է հետևեալ որոշ հարցումը.

— Կը պնդէ՞ք տակաւին, թէ համաշխարհային պատերազմը պիտի պայթի։

— Անշուշտ։ Անիկա պիտի պայթի խաղաղութենէն տասնեակ մը տարիներ վերջ։ Ան սկսած է արդէն։

— Ո՞ւր։

— Ծայրագոյն Արևելքի մէջ։ Արդէն ես իմ գուշակութիւններս պիտի հրատարակեմ 1932—1933 արեւային տարիի ընթացքին։ Հետաքրքիր, թէ ի՛նչ պիտի յայտարարեմ ամենէն առաջ, 1932—1933 տարին, անմոռանալի տարի մը պիտի ըլլայ պատմութեան մէջ, որովհետև այդպիսի տարի մը տեսնուած չպիտի ըլլայ։ Անիկա, մինչև իրենց հմայքը պիտի ցնդէ ժողովուրդները։ Խաղաղութեան ոչ մէկ նշան կը տեսնեմ երկրիս վրայ։ Պատերազմը պիտի սկսի Մանչուրիոյ մէջ։ Կը նչմարեմ փշախիւերու պատրանքև ցանցը մինչև Մոնկոլիա և դէպի Ռուսիա։ Ծայրագոյն Արևելքէն կուգայ ալիք մը, որուն մէջ կը մխրճուին ժողովուրդները, մինչև լեռնաշղթայի մը բարձունքը։ Արևելքի մէջ կը տեսնեմ յայտնութիւնը քարաղեմ մարդու մը, որ երկու ձեռքերուն մէջ բռնած է սուր մը։ Այս այն մարդն է, որուն չուրջ խօսած եմ երկու տարի առաջ և որ մինչև Ռուսիա կը յառաջանայ։ Բայց ասիկա պիտի տեւէ 1933էն ալ անդին։

— կարճ խօսքով, համաշխարհային պատերազմը կանգ պիտի առնէ՞ Լեհաստանի սահմաններուն վրայ։

— Այո՛։ Գերմանիոյ համար ալ կը նախատեսեմ երկու կառավարութիւններ։ Մէկը ներքին գործերու

ՆՈՒԻՐԱՏՈՒԹԻՒՆ

Տիկին Թարգուհի Կ. Եղիազեան, փոխան մատաղոյ ոչխարի մը 450 Ա.Դ. կը նուիրէ Մոմբլեէյնի Ազգային Թոքախտանոցին։

Առանձ Պ. Գրիգոր Ազաճանեանէ։

ՍՐԱՄԻՏ ԶՐՈՅՑՆԵՐ

Կը զարմանամ թէ կիներն ի՛նչպէս կրնան քառորդի մը մէջ իրենց բոլոր մեղքերը պատմել խոստովանահայր քահանային։

*** Աղջիկները սեխի կը նմանին, որքան ծանր ըլլան, այնքան անուշ կ'ըլլան և այնքան չատ և սուղ կը վաճառուին։

*** Եթէ քիմիագէտ մը փորձ հաստատ կրնա մը տարբալուծեր՝ հեռեւեալ արդիւնքը պիտի գտնէր.—Արտասուք 20, քօղքերիմ 10, փորզուխիւն 10, օտը քօղօնեը 9, հնահանած 15, լաւանդա 7, ուղեղ 1, կարմիր արիւան 4, սալոր 8, քամքաւանդ 12, պարսպ խօսք 4/100։

*** Դեղեցկուհիւն անանկ պըտուղ մըն է որուն մահն ուելի սիրով և ախորժակով կ'ուտուի և որ չատ հասուննալուն պէս կը փտի։

*** Բարեսիրտ կնոջ մը հետ կեանակցելու համար քիչ մը չողոքրտութիւն անհրաժեշտ է, ինչպէս որ չատ ոգի պարուննակող հնին գինի խըմելու համար անոր մէջ ջուր դնել պէտք է։

*** Արդարև աղջկան մը ինչ վրուց սէր ըլլալն անոր դէմքին վրայ գրուած է, բայց ախտս որ բևեռագիր է և ամէն մարդ իր ուզած կերպով կը կարդայ զայն։

*** Անբարոյական կանանց ամուսնութեանց մէջ էրիկը անուն կ'ըլլայ և սիրականը դերասանուհի։

*** Աղջկան մը սէր յայտնելու համար ծովու լաղնիքը մանողներէն օրինակ առնելու է. մէկէն ի մէկ նետուելու է։

*** Ցոյս.— Եւ որովհետև ուրիշները խաթելը դժուար է, մարդս ոչրոշած է լնգլինքը խաթելու։

*** Չգեստ.— Ածական մը, որ մարդուս որպիսութիւնը ցոյց կուտայ։

*** Պար.— Պաշտօնական գրկախառնուում։

*** Սիրահարութիւնը Տօնավաճառ մըն է որ երիտասարդութեան ուսանակին մէջ կը բացուի և ծերութեան մէջ կը գոցուի, սակայն կան ոմանք որ ուշ կը մնան և այս տօնավաճառին փակման մօտ կ'երթան հոն ապրանք գնելու, ու ետ կը դառնան ձեռնունայն։

*** Պարկեշտութիւնը կազի պէս է, ուսսի անխոհեմութիւն չըլլար երբ չիչերուն բերանը դրուած խեցերուն պէս խեց դրուի կարգ մը կիներու բերնին մէջ։

*** Կ'ուզե՞ս զէր մարդիկը նախատցնել, խօսք հասկնալ չուզող կին տուր անոնց։

*** Էրիկը խողով փախչող կինը նորէն ամուսնին քով տանիլը զըպրոցէն փախչող տղոց մը քանի վարժարան տանելու կը նմանի։ Լալով կ'երթայ և ա՛չ սիրով։

*** Սիրուիլ ուզող տարեց կիները անանկութեան կամ ճամբորդութեան պատճառաւ իրենց գործերը մաքրելու աշխատող վաճառականներու պէս են, մեծ զոհողութիւններ կ'ընեն։

*** Դեղեցկութիւնը օղի է, չափաորը ախորժակ կը բանայ իսկ չափազանցը կը գինովցնէ։

ՀԵՏԱՔՐՔԻՐ ԼՈՒՐԵՐ

ԵՈԱՑԻ ՄԱՐԳԱՐԻՒԻ ԳԻՐՔԸ ՍՐԲԱԳՐՈՒԱԾ

Քալիֆորնիոյ համալսարանի սեմական լեզուներու ուսուցչապետ փրոֆ. Ուիլիըմ Փափըր յայտնած է ճշդել Եսայիի Մարգարէութեան կարգ մը մութ կէտերը, որոնք երկար տարիներով վէճի նիւթ հանդիսացած են ուսումնականներուն։

Փրոֆ. Փափըր Եսայիի գրքի մէկ նոր թարգմանութիւնը կատարած է, պարզելով վերոյիշեալ մութ կէտերը, որոնք, իր կարծիքով, արդիւնք են առաջին դարերու Ս. Գիրքը կազմողներու սխալներուն։

Փրոֆ. Փափըր իր աշխատանքին սկսած է այն հիման վրայ թէ՝ Եսայիի նման կարող գրիչ մը չէր կրնար կատարել անճոռնի սխալներ։ Ամբոյ ելլելով այս կէտէն՝ Փափըր յայտնած է իր թարգմանութեան տալ բնագրի դիմագիծը և բանաստեղծական դեղեցկութիւնը։

Եսայիի գիրքը գրուած է Քրիստոսէ ևօթը դար առաջ, բայց Քրիստոսէ երկու դար առաջ էր, որ այս և այլ գրքեր նուիրականացուեցան։ Այս հինգ դարերու ընթացքին, կասկած չկայ թէ՝ Եսայիի գիրքը, ինչպէս այլ գրքեր կրկին և կրկին օրինակուեցան զանազան գրիչներու կողմէ։ Այս օրինակութիւնները բազմացուցին անխուսափելի գրչակի սխալները։ Ապա՝ Քրիստոսէ եօք վեցերորդ դարուն էր, որ ձայնաւոր գրեր և կէտադրութիւն որդեգրուեցան հրէաներու կողմէ։ Ասկէ առաջ հրէա բառերը բաղաձայններու անընդհատ չարան մըն էին։

Ձայնաւոր գրերու յաւելումը բաւեղծեց նոր տեսակի չփոթութիւն մը։ Որովհետև, չատ մը բառերու բաղաձայններուն վրայ մէկ ձայնաւորի մը յաւելումը մինչև հինգ տարբեր նշանակութիւն կուտայ անոնց։ Բանաւոր է, կ'ըսէ Փափըր, որ գրիչները աւելցնելով ձայնաւորներ, և կէտադրելով դրութիւնը, նոր սխալներ գործեցին։

Փրոֆ. Փափըր խուսափելու համար օրինակութեանց և թարգմանութեանց այս սխալներէն, իր թարգմանութիւնը կատարած է Եսայիի գրքին ամենահին օրինակէն, որ ոչ ձայնաւոր գիր ունի և ոչ ալ կէտադրութիւն։

ՍԱՄԱՆԵԱՆ ՊԱՂԱՏ ՄԸ ԳՏՆՈՒԱԾ

Փենսիլվանիոյ համալսարանի եւ Փենսիլվանիոյ թանգարանի հնախոյզներու միացեալ խումբը Թէվէ Հիսարի մէջ (Տանդամի մօտ) երևան հանած է պարսկական պալատ մը որ կը պատկանի Սասանեան շրջանին (226—661 Ք. Ե.)։

Պալատը չատ գեղեցիկ կերպով պարզարուած է, և բացի քարկիր բարձրաքանդակներէ, ունի բազմագոյնեայ նկարներ։

ԱՇԽԱՐՀԻ ԽԱՂԱՂՈՒԹԵԱՆ ՕՐԵՐԸ

Միջազգային Սրէնքի ընկերակցութեան կողմէ պատրաստուած վիճակագրութեան մը համաձայն, աշխարհի պատմութեան 3421 տարիներու ընթացքին միայն 268 տարիները անցած են առանց պատերազմի աշխարհի ուէ մէկ մասին մէջ, իսկ մնացեալ 3153 տարիները անցած են պատերազմով։

Նոյն 3421 տարիներու ընթացքին կնքուած են 8000 խաղաղութեան դաշինքներ, որոնք միջին հաչուով երկու տարուան կեանք ունեցած են։

ԵՂՋԵՐԱՅԻ ՄԸ ՕԹՕՄՕԹԻԼԱՅԻՆ ԱՐԿԱԾԸ

Ամերիկայի Նեթքընկի շրջանին մէջ երիտասարդ արու եղջերու մը անատուկն դուրս վազելով փորձեց իր դէմ ելած օթօմոպիլին վրայէն ցատկել և չարունակել իր ճամբան։ Եղջերուն չկրցաւ անցնիլ միւս կողմը, այլ բարձրացաւ օթօմոպիլին տանիքը։ Օթօմոպիլը չարժման մէջ ըլլալով՝ եղջերուն կորնոցուց իր հաւասարակշռութիւնը, ինկաւ կռնակի վրայ ու սպաննուեցաւ։

ԽԱՂՈՂԸ ԹՈՒՐՄ ՊԱՀԵԼՈՒ ԿԵՐՊ ՄԸ ԳՏՆՈՒԱԾ

Հունգարիոյ այգեգործներէն Պեռնհարտ անունով մէկը յայտնած է գտնել կերպ մը որով խաղողը քաղուելէն յետոյ երկար ամիսներով պիտի պահուի թարմ, իր հիւթով և համով։

Պեռնհարտ ցոյց տուած է իր գիւտին յայտնութիւնը վերջերս ցոյց տալով իր պահած խաղողը, որ քաղուած էր անցեալ Հոկտեմբերին։

ՆԱՀԱՏԱԿ ԳՐԱԳԷՏՆԵՐՈՒ ԲԱՐԵԿԱՄՆԵՐ

Բաժանորդագրուեցէք մեր հրատարակութեանց առաջին շարքին

ԳՆԵՑՔ, ՍՊԱՌԵՑՔ, ՏԱՐԱԾԵՑՔ ԱՐՏԷՆ ԼՈՅՍ ՏԵՍԱԾ ՀԱՏՈՐՆԵՐԸ

1.— Արձակ էջեր ու Հէքեաթներ	— Ռուբէն Զարդարեանի	20 ֆր.
2.— Պանդուխտի կեանքէն	— Հրանդի (Մ. Կիւրճեան)	20 »
3.— Տարօնի Աշխարհ	— Մշոյ Գեղամի	30 »
4.— Ամբողջական Գործը	— Գեղամ Բարսեղեանի	20 »
5.— Վիպակներ ու Պատմուածքներ	— Արփիար Արփիարեանի	20 »

Մատուցի տակ է քիւ ճր, ուր պիտի ամփոփուին Գ. Զօհրապի հատորէ դուրս մնացած երկերը։

Բաժանորդագրութիւն.— 12 հատ 200 ֆր., 100 ֆր.ը կանխիկ

Դիմել.— M. BARSAMIAN, 121 Rue Mareadet, PARIS (18e) - France

ՓՍԱՍԱԲԱՆ

ԽՈՍՐՈՎ ԹԻՒԹԻՒՆՃԵԱՆ

(Տօքթ. իրաւագիտութեան)

ԿՍՏԱՆՁՆԷ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԴԱՏԵՐ

Ընկերակցութեամբ հանրածանօթ փաստաբան ՄԷՔՐ ԱՋԻՋ ԷԼ ՀԱՇԷՄԻ

Գրասենեակը բաց է կէսօրէ առաջ 9—12 կէսօրէ վերջ 3—6

Rue Allenby, Immeuble NESSOULI ՀԵՌԱՁԱՅՆ 1—28

ԵՐԳԱՀԱՆԴԷՍ

Բարձր հովանաւորութեամբ ԿՐԹԱԿԱՆ ՆԱԽԱՐԱՐ

ՏԻՐ ԳԱԲՐԻԷԼ ԹՈՒՔՆԻ

Ղեկավարութեամբ՝ Պ. ՀԱՄԲԱՐՁՈՒՄ ՊԷՐՊԷՐԵԱՆԻ

ի նպաստ էմմի ՍԱՀԱԿԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆԻ

Ժամերգներ 8—14 տարեկան 65 երկսեռ խումբէ

Մեներգներ (հայ և օտար) Տիկ. ԳԷՐԳԷՐԵԱՆԷ և Օր. ՃԱՆԵԱՆԷ

Նուագ Տիար ԳԷՐԳԷՐԵԱՆԷ ընկերակցութեամբ Տիկ. ՍԱՎՐԱՆՍԿԻՒ

Երկ. 7 Ապրիլ կ. ե. ժամը 9ին

Քաղաքի Հայ Աւետ. Ժողովարարհին մէջ

ամենամանրու տրամակարգ օգուտներ համար յարգելի հովանաւորի բարեհաճութեամբ եղած է տեղի կարգադրութիւնը

Կը խնդրուի ճկատի ունենալ այն օրը

չէր ծածկուած ոչ մէկ խորամանկութեամբ, և մինչ մինչ մնացեալ մասին, կը թափառէինք հովիտին մէջ և կը խօսակցէինք նորայայտ ու զօրաւոր փոխհրութեանց մասին, ինծի հետ, ան կը փնտռէր իր սրտին ամենամտերիմ ծալքերը։

Օր մը, արտասուքով լիներ խօսակցութեան անդորմ վախճանին, այնուհետև միայն այս վէտռերը կ'երազէր, զայն կը խանդէր մեր բոլոր խօսակցութեանց, ինչպէս որ Շիրազի բանաստեղծներու տաղերուն մէջ, նոյն պատկերները յամառօրէն կը կրկնուէին նախադասութիւններու իւրաքանչիւր կարեւոր փոփոխման մէջ։

Ան տեսած էր թէ մահուան մասը կըհպէր իր կուրծքին, և օրէ օր իր գեղեցկութիւնը կը հասունցնար մեռնելու համար։ Սակայն իրեն համար, գերեզմանին սարսափները կ'ամփոփուէին միակ մտածումի մը մէջ, զոր իրիկուն մը, վերջալոյսին լինծի յայտնեց, Լուսնեան գետակին ափերուն վրայ։ Վշտակոծ կը խորհէր թէ, երբ ինք թաղուի Կազօն—Տիափրէի հովիտին մէջ, ես առյաւէտ պիտի լքէի այս երջանկաւէտ վայրերը և, հիմա իրեն հանդէպ բուռն կերպով զգացած սէրս պիտի առնէի դուրսի գեհենի աշխարհին ո՜և է մէկ աղջկան։ Երբեմն երբեմն, Էլէօնօրայի ոգին կը նետուէր և երգում կ'ընէր իրեն ու Աստուծոյ վրայ թէ երբեք այս աչխարհին մէջ ոչ մէկ աղջկան հետ չպիտի ամուսնանայի, թէ ոչ մէկ ձեւով անհաւատարիմ պիտի գտնուէի իր յիշատակին, ոչ ալ պիտի մեղանչէի յիշատակին դէմ այն ջերմեռանդ սիրոյն, զոր ինք չնորհած էր ինծի։ Եւ վկայութեան կը կանչէի Տիգերքի Ամենազօր Վարիչը իմ ուխտիս բարեպաշտ հանդիսաւորութեանը։ Եթէ երդմնազանց ըլլայի, կը խնդրէի Ամենակարողէն և իրմէն— ինքը, զրախտային սրբուհի մը— որ վիս անէացնէին. ու այս անէացը այնպիսի սարսափելի պատիժ մը կը պատկերացնէր աչքերուս, որ չեմ կրնար զայն թուղթին վստահիլ։ Իմ խօսքերուս վրայ, Էլէօնօրայի աչքերը աւելի կենդանի փայլով մը պայծառցան։ հաւաչեց իրրև թէ կուրծքը թեթևցած ըլլար մահացու բեռէ մը, և դողդողալ ու դառնօրէն արտասուեց։ սակայն հաւատաց երդումիս, (որովհետև գրեթէ մանուկ մըն էր) և երդումս զայն աւելի քաղցրացուց իր մահուան մնկողնին վրայ։ Քանի մը օր վերջ, խաղաղօրէն մեռնելով, լինծի կ'ըսէր թէ իր հոգիին հանգստութեանը համար ըրած երդումիս պատճառով, գիչերային ժամերուն լինծի պիտի այցելէր սակայն երբէ, նման բան մը զրահատ բնակ հոգիներուն առանձնաշնորհումներէն դուրս ըլլար, գոնէ ինք պիտի կրնար իր ներկայութիւնը լինծի զգացնել, զանազան երևոյթներով։ Իրիկուան սիւքին հետ, պիտի հառաչէր գլուխս վերև և կամ չնչած օդս պիտի լեցնէր հրեշտակներու բուրվառներէն առած բոյրերով։ Անուշ խօսքերը չրթներուն վրայ, աւանդեց իր անմեղ հոգին, այսպէս սահմանելով իմ կեանքիս առաջին չըրջանը։

Մինչև հոս, հաւատարմաբար խօսեցայ, բայց երբ կ'անցնիմ ժամանակին ձամբան զոցով այս ցանկապատը, որ կազմուած է սիրականիս մահուամբ, և կը յառաջանամ գոյութեանս երկրորդ չրջանին մէջ, կը զգամ որ ամպ մը կը ծանրանայ ուղեղիս վրայ, և ես իսկ կը տարակուսիմ յիչողութեանս առողջ վիճակէն։ Թողէք որ չարունակեմ սակայն.— Տարիները ծանրօրէն մէկիկ մէկիկ անցան և ես դեռ կ'սպրէի Կազօն—Տիափրէի հովիտին մէջ։

Սակայն բոլոր իրերը երկրորդ ձևափոխման մը ենթարկուած էին։ Աստղազարդ ծաղիկները մարգեցան ծառերու բուներուն մէջ և ալ չերևցան։ Կանուչ մարգերուն երանգները աղօտացան և մէկիկ մէկիկ կորուսեցան սուսամպագոյն չրէղները և անոնց տեղ տասնեակներով դուրս ժայթքեցին մթագոյն մանիչակներ, ինչպէս գմնպակօրէն պրկուող աչքեր, որոնցմէ ցօղանման արտասուքներ կը ժայթքէին։ Եւ մեր կածանները էնկեանքը հեռացաւ, որովհետև բոցահաւը ալ չտարածեց իր չիկակարմիր փետուրները մեր աչքերուն վրայ, այլ ափերէն հովիտէն հեռացաւ գէպի լեռները, իր գալուստին ընկերացող բոլոր զուարթ թռչուններուն հետ։ Արծաթագոյն ու ոսկեգոյն ձուկերը լողալով փախան, մեր աչիւնը և կիներու չողարձակ գեղեցկութիւնը, ամէն ինչ, ամէն ինչ։

Սակայն, տակաւին հոգիս հաւատարիմ էր իր խոստումներուն, և գիչերային լռին պահերուն, Էլէօնօրան միչտ լինծի կը զգացնէր իր ներկայութեան նշանները։ Ծանկարծ այս յայտնութիւնները դադրեցան և այնօրէն մինչև այսքերուս ատեն։ հրակէզ մտածումներով կը համակուէի և սարսափելի փորձութիւններ կը պաշարէին զիս, որովհետև հեռուէն, չատ հեռուէն, անծանօթ երկրէ մը, աղջիկ մը եկած էր այն թագաւորին պալատը ուր կը ծառայէի, աղջիկ մը, որուն գեղեցկութիւնը չուտով գրաւեց իմ ուխտապրուժ սիրտս, որուն տառապարին առջև անվարան կ'երկրպագէի, սիրոյ աւելի բուռն և աւելի անարգ պաչտամունքով։ Իրապէս հովիտին թարմատի աղջկան հանդէպ ունեցած սէրս ինչ էր բաղդատմամբ յորձնեաններ, խեղացներ ու չարչարանքներ տանող այն սիրոյն հետ, որով ես արտասուալից հոգիս կը տարածէի եթերային էմբըմնկառտի ոտքերուն առջև։ Ո՜հ, չլացացի՛չ էր սերովբէական էմբըմնկառտի գեղեցկութիւնը։ Այն գաղափարը կը վանէր էութենէս ամէն բան.— Ո՜, երկնագեղ էր, հրեչտակային էմբըմնկառտ։ Եւ, երբ վերյիչումներով թաթխուած իր աչքերուն խորութեան մէջ կը սուզուէի, միայն զանուն կ'երազէի և—զայն.

Ամուսնացայ անոր հետ.— և չէի վախնար այն առնէքէն, զոր հայցած էի, և անոր գտնութիւնը չկրցուցին զիս։ Անգամ մը, միայն մէկ անգամ, գիչերային լռութեան մէջ, զիս լքած անուշ հառաչանքները անցան իմ նախանձոտ պատուհաններէս, և ընտանի ու ոչտատէս եղանակաւորումներով ըսին ինծի.

«Աղաղութեա՛մբ քնացիր. որովհետև սիրոյ ոգին դատող ու կատարող տէրն է, և ընդունելով քու սիրակէզ սրտիդ մէջ էմբըմնկառտին սէրը, Էլէօնօրայի հանդէպ ըրած երդումներդ ազատ արձակուած ես այնպիսի պատճառներով, որոնք քեզի պիտի յայտնուին երկինքին մէջ»։

Թարգմ. Ե. Բ

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՀՆԴԿԱՍՏԱՆԻ ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ

ՀԱԿԱՌԱԿՈՒԹԻՒՆ ՀՆԴԻԿՆԵՐՈՒ ԵՒ ՄԱՀՄԵՏԱԿԱՆՆԵՐՈՒ ՄԻՋԵՒ

Նոր Տէլհի 24.— Հնդկաստանի Մահմետականներու կողմէ Լահսor գումարուած համաժողովին ներկայացած բոլոր խմբակները իրենց դժգոհութիւնը կը յայտնեն հասարակութեանց հիմնական օրինաց եւ քաղաքական ներկայ կացութեան մասին։

Համաժողովը երեւան կը հանէ Հնդկաստանի գլխաւոր հասարակութեանց միջեւ գոյութիւն ունեցող անհամաձայնութեանց օրըստօրէ աճիլը։ Բրիտանական իշխանութիւնները մօտէն կը հետեւին կացութեան յեղաշրջումին։ Մահմետականները հետզհետէ հասնողութիւն կը ցուցնեն Բրիտանական կառավարութեան հասարակութեանց խնդրին նկատմամբ բռնելիք ընթացքին մասին։

Այս դարաւոր վէճը կ'սկսի վերակենդանանալ Մահմետականներու հոգիին մէջ։ Այս վերջիները կը յիշեն թէ իրենց նախահայրերը Հնդուստանի տէրերն էին ասկից մօտաւորապէս դար մը առաջ։ Մահմետական նախորդ սերունդները իշխած էին Հնդիկներու վրայ. բայց մահմետական ժողովուրդին այսօր օգնութիւն եւ պաշտպանութիւն խնդրելու հարկին տակ կը զգնուի հնդկական տիրապետութեան դէմ։

պրն. Բուանգարէի առողջական վիճակը մտահոգութիւն չի պատճառեր

Սամբհնիի.— Հակառակ արտասահմանի մէջ շրջած վրդովեցուցիչ լուրերուն, պրն. Բուանգարէի առողջական վիճակը փոփոխութիւն չէ կրած։

Սամբհնիի.— Ոեւէ բարդութիւն առաջ չեկաւ պրն. Բուանգարէի առողջական վիճակին մէջ։ Պրն. Բուանգարէ կը շարունակէ հետեւիլ բժիշկներու կողմէ իրեն յանձնարարուած ռէժիմին։ Անիկա քանի մը բարեկամներ ընդունեց, այսօր, որոնց հետ ճաշեց սքանչելի ախորժակով մը եւ զուարթ տրամադրութիւնով։

ԻՐԼԱՆՏԱՅԻ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ՄԹՆՈԼՈՐՏԸ ԿԸ ՄԹԱԳՆԻ

Լոնտոն.— Խորհրդարան Գալէս ի վեր Իրլանտական ազատ պետութեան Լոնտոնի գործակարէն պաշտօնապէս ստացայ յոյժ կարեւոր եւ լուրջ հանգամանք ունեցող պաշտօնագիր մը որը կը տեղեկագրէ Իրլանտայի կացութեան մասին, յայտարարեց պրն. Թոմաս, այսօր կէսօրէ յետոյ, համայնքներու ժողովին մէջ։ Պրն. Թոմաս աւելցուց, սոյն պաշտօնագիրը յոյժ կարեւոր հանգամանք մը կը ներկայացնէ հիմա պատասխանի մը առարկայ լինելու տեսակէտով, բայց ես ստիպէն պիտի զգուշիմ կարելի եղածին չափ շուտով, հաւանաբար վաղը, պաշտօնապէս պատասխանելու համար անոր։ Ես պարտաւոր եմ իմ յարգելի գործակիցներուն մտքին մէջ տարակուսանքի տեղի չձգել կացութեան ծանրութեան եւ լուրջ հանգամանքին մասին։

Պրն. Թոմասի այս յայտարարութիւնը տեղի տուաւ մթագոյն գուշակութեանց։

Անմիջապէս ետքը նշմարուեցաւ սոյն պաշտօնագրին պրն. Թոմասի կողմէ պրն. Չէմպրլէյնի յանձնուիլը։ Պրն. Թոմաս խնդրոյն շուրջ խորհրդակցեցաւ նաեւ Սըր Ֆիլիփ Ջընլիֆֆ—Լիսթըրի հետ։

Գրեթէ կասկած չկայ թէ վաղը համայնքներու ժողովին մէջ պիտի պահանջուի որ արտասովոր նիստ մը գումարուի վիճաբանելու համար Իրլանտայի ազատ պետութեան կողմէ հաղորդուած պաշտօնագրի մասին։ Դահլիճը կացութիւնը պիտի քննէ վաղը առաւօտ, եւ անկէ յետոյ պրն. Թոմաս յայտարարութիւն մը պիտի ընէ համայնքներու ժողովին մէջ։

ԲՕՐԹՈՄՈՒԹԻ ԴԱՇՆԱԳԻՐԸ

կարճատեսակուած մը ճախճուկային դեպատի պրն. Հիթլէր եւ պրն. Գարախանի միջեւ

Մոսկուա.— Կացութեան շուրջ կարծեաց փոխանակութիւն մը տեղի ունեցաւ ճափոնական դեսպան պրն Հիրօթայի եւ արտաքին Գործոց գործավարի օգնական պրն. Գարախանի միջեւ։

Պրն. Հիրօթա յայտարարեց թէ ճափոն չէ կատարի որ իր վինուորներուն չինաստանի արեւելեան երկաթուղիին երկայրքը կատարած չարժուձեները Բօրթա մութի դաշնագիրը բռնաբարել նշանակէ քանի որ անոնք ռազմական միջոցներուն հետեւանքը չեն այլ ոստիկանական պարզ միջոցներ պաշտպանելու համար ճափոնացիներու կեանքը եւ ինչքը։ Անիկա ընդգծեց նաեւ թէ երկաթուղիի հարաւային շրջանէն ճափոնական զինուորները քաշուած են արդէն եւ անոնց տեղը բռնած են Ռիւրիւի զօրաբաժնին պատկանող Մանչուրիական զօրկատներ։

Ճափոնական դեսպանը աւելցուց թէ Բօրթական սահմանագլխի վրայ ճափոնական զինուորներուն համախմբումը կատարուած չէ յարձակողական նը պատակներով եւ թէ այս համախմբումը կատարուած է կարգը պահպանելու համար սահմանագլուխներու վրայ։

Իր կարգին, պրն. Հերօթա պրն. Գարախանէն բացատրութիւն պահանջից սովէթական զինուորներուն Բօրթական սահմանագլուխը համախմբուելուն եւ հոն օդանաւային կայան մը շինուելու մասին։

Պրն. Գարախան պատասխանեց թէ սովէթական կառավարութիւնը չխորհիր երբէք բռնաբարել ոեւէ կերպով Բօրթամութի դաշնագրին տրամադրութիւնները։

ԱՆԳԼԻՈՅ ԹԱԳԱՒՈՐԸ ՆԵՐԿԱՅ ԿԸ ԳՏՆՈՒԻ

Աւազ-Հինգշաբթիի արարողութեանց եւ ողորմութիւն կը բաշխէ կարօտեալներուն

Լոնտոն.— Թագաւոր եւ թագուհին ներկայ գտնուեցան Ուէսթմինսթրի Աբբայարանին մէջ կատարուած Աւազ-Հինգշաբթիի արարողութեանց։ Այս առթիւ եւ համաձայն հնամենի սովորութեանց, անոնք դրամ բաշխեցին աղքատներուն։

Երկար տարիներէ ի վեր այս առաջին անգամն է որ զոհի վրայ գտնուող վեհապետ մը ներկայ գտնուեցաւ սոյն արարողութեանց։

Աւազ-Հինգշաբթիի արարողութիւնը կը կայանար այն բանի մէջ որ Թագաւորը կը լուար տասներկու կարօտ անձերու ոտքերը, իւիչատակ Քրիստոսի կողմէ ա ոքաքալներու ոտքերուն լուացուած ըլլալուն։

Այս պարտականութիւնը կատարող բրիտանական վերջին Թագաւորը Թագ Բ.ը եղած էր։

Անկէ ի վեր, Աւազ-Հինգշաբթի ի նպաստ անուանին տակ նուէրներ բաշխուեցաւ, ամէն տարի, Թագաւորին կողմէ տարիքոտ եւ հանդամանդ անձերու։

Վեհապետին ստացած տարիքին թիւը համեմատութեամբ — 67—այս տարի այրեր եւ կիներ նպաստ ստացան եւ այդ ալ 67 բէննի իւրաքանչիւրին։

ՍԱՍՏԻԿ ՓՈԹՈՐԻԿ Մ. ՆԱՀԱՆԳ. ՄԷՋ

Նիւ-Եօրք.— Եօթանասուն հոգի մեռան և հարիւրաւոր հոգի ալ վիրաւորուեցան և առանց նպաստի մնացին Ալապամայի, Թէննէսիի և Քէնթըքիի մէջ ծագած սաստիկ փոթորկի մը հետևանքով։ Ալապամայի շրջանը մեծ վնասներու ենթարկուած է մասնաւորապէս։ կը հետ ագրուի թէ 64 հոգի մեռած են հոն, մինչ Նորդհըրթ քաղաքը բոլորու մէջ մնացած աւերակներու կոյտ մը դարձած է այլևս։

Նիւ-Եօրք.— Փոթորկի հետևանքով մինչև այժմ 105 հոգի կը հաշուի մեռելներու թիւը, որոնց 92ը Թէննէսիի մէջ, 4ը Ճիօրճիայի և երկուքն ալ Քէնթըքիի մէջ, առանց հաշուելու տուներու պատերբուն փլելուն հետևանքով վիրաւորեալ հարիւրաւոր անձերը։ Հազարաւոր մարդիկներ մնացած են առանց ապաստանարանի։ Ալապամայի մէջ, ուր հոգիներ մնացած են առանց ապաստանարանի, փոթորկին հետ մէկտեղ եկող հեղեղանման անձրևները խոչընդոտ հանդիսացան օգնութեան գործին։

(Ռ. Գ.)

ՏԵՂԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՎԵՀ. ԲՍԲԳԷՆ Ա. ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԻ ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ԴԱՄԱՍԿՈՍԻ ՄԷՋ

(Սեփ. Թղթակցութիւն)

Առաջնորդարանի ընդարձակ սրահին մէջ Վեհափառ այսօր ընդունեց հաղթիս հրատոնեայ եւ օսար երեւելիները թէ՛ կրօնական եւ թէ՛ հաղթական։

Շէյխ Պէտրէսին հետ. Շէյխ Թաճեդինի Հայրը, փոխանորդը օսմ սիրալիր տեսակցութեան մը ընթացքին, յանուն իսլամ համայնքին բարիգալուստ մաղթեց Վեհափառին։ Անոր յաջորդեցին «Les Echos de Damas» օրաթերթին, «Ալիֆ Պա» արաբ մեծ թերթին եւ «Իսթիխլալ» թերթի խմբագրապետներու։ Ֆրանսերէն թերթի խմբագրապետ Պրն. Ժօրժ Ֆարհս ընդհակառակը յայտնեց Նորին Սուրբ Օծութեան, իր մեկ ճամփկին համար զոր նրատարակութեան սոյն թերթի խմբագրականին տեղ։ Արաբ թերթի ներկայացուցիչները գոհունակութիւն յայտնեցին Վեհափառին իր հօտին ժողովուրդներուն բացատրեց կարգ մը կէտեր որոնք թիւրիմացութեան արդիւնք եղած են եւ ուրախութեամբ նկատել տուաւ որ արդէն անոնք անհետացած էին։

Վեհափառ տեսակցութիւններ ունեցաւ նաեւ հին Ասորեստանի կրօնապետին, Ռոյն Կաթոլիկներու եպիսկոպոսի, Ֆրանչիսկեան Միաբանութեան ներկայացուցիչներուն, Հայրենակցական Միութեանց եւ Ռիլա Փաշա Ռէֆղապիի, եւ բաղմաթիս այլ երեւելիներու հետ։

Ընդունելութիւններէն վերջ սկսան ապագ հինգշաբթիի առտուան յամերգութիւնները։ «Ասեղ ծգելու տեղ չի կար» բացատրութիւնը հոս կարելի է գործածել իր բովանդակ առումով։

Պատարագի կէսին Վեհափառ խոսան բարձրանալով իր հոգեւոր զաւակներէն մին քրաւ նիւթ, ուսնենալով Սուրբ Հաղորդութիւնը։

Քարոզէն վերջ կրօնական երկիւղածութեամբ եւ ազնիւ պաշտառանքով ժողովուրդ մօտեցաւ Ս. Սեղանին հաղորդուելու համար։

24 | 3 | 32 *ԹՂԹԱԿԻՑ*

Դամասկոս

«ԷԼԻՖ ՊԱ»Ի ՏԵՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆԸ ԲԱԲԳԷՆ ՎԵՀԱՓԱՌԻՆ ՀԵՏ

«Էլիֆ Պա»ի այսօրուան թիւին մէջ կը կարդանք.—

Մեր երեկուան թիւով գրած էինք Ն. Ս. Օծութիւն Բաբգէն Ա. կաթողիկոսի ժամանման մասին եւ նկարագրած այն օրեր ընդունելութիւնը որ տեղի ունեցաւ Վեհափառի հանդիպ։

Մենք այցելեցինք Ն. Սրբազնութիւնը եւ տեսանք որ ան կարող եւ մեծ անձնաւորութիւն մըն է, բարձր նկարագրի տէր, ուսումնասիրաց եւ օրուան յարմարող։ Ան Եկեղեցիի եպիսկոպոսն էր պատերազմին առաջ, ուրկէ փախած է Ուրոպա։ Պատերազմէն վերջ ասխատած է հաւաքել ցիրուցան հայութիւնը եւ կրթութիւն ջամբել անոնց։ Սուսաստանի մէջ վարժարաններ բացած է եւ հոն մնացած մինչեւ 1928, եւ անկէ վերջ նախկին ծերունազարդ կաթողիկոսին տեղը գրաւեց։

Ն. Սրբազնութենէն իմացանք որ կիլիկիոյ մէջ ոչ մէկ հայ չէ մնացած Հայաստանի կիւրիւլթին և կը սկսի ծիծաղիլ։

Սիւնկիւ Աւետիսը պազարիւն է ժահուան և սուգին հանդէպ։

Երբ ընկերները կը բարկանան իրեն, որ քիչ մը տխրի ընկերոջ մը մահուան առթիւ՝ Սիւնկիւ Աւետիսը կը բանայ վիճաբանութիւն։

— Մենք բոլորս ալ քէյֆի համար եկած չենք այստեղ, բոլորս ալ պիտի մեռնինք, սուգ բռնելու պէտք չկայ, հազարաւորներ պէտք է զոհուին Հայաստանի աղատութեան համար։ Մենք պէտք է ժպիտով ու հեգնանքով ասինք մեր առաքելութիւնը։

Ճիշտ է տրամաբանութիւնը։

Եւ օր մըն ալ Սիւնկիւ Աւետիսը, մեկը ամէնէն քաջարի և յանդուգն հայ յեղափոխութեան գինուորներէն, կիլիկիոյ կուսի սրբազան դաշտին վրայ։

Անդրանիկի տասն և եօթը հրացանակիրները կը հաւաքուին իրարու քով, Աւետիսի օրհնութիւնը հրացանները կը դնեն Աւետիսի փորին վրայ, միւս տասներեօթը հրացանները կը չարեն չուրջը — Աւետիսի փորին վրայ և բոլորը միասին չարժելով վեր վար՝ կը գոչեն։

— Սիւնկիւ Աւետիս, դուն ալ գացիր Հայաստանի կիւրիւլթին, քու ըսածդ ճիշտ էր, մենք ալ պիտի գանք Հայաստանի կիւրիւլթին, մենք բոլորս ալ կ'ուխտենք գալ քուետեւդ Հայաստանի կիւրիւլթին։

Եւ ժպիտով ու ծիծաղով մեր հայ ֆէտայիները կը թաղեն սարի լանջին վրայ իրենց սկեպտիկ ընկերը՝ Սիւնկիւ Աւետիս։

Եւ իսկապէս որքա՜ն ճիշտ, որքա՜ն տրամաբանական է Սիւնկիւ Աւետիսի փիլիսոփայութիւնը։

Բանիներ, հազարաւորներ գացին Հայաստանի կիւրիւլթին։ Ծեղին ամբողջ լաւագոյն կէսը գնաց Հայաստանի կիւրիւլթին։

ԿՈՂ ՎԱՐՉԱԿԱԼՆԵՐՈՒ ԿԱՌԱՋԱՐԿՈՒԻ ԳՈՐԾԱԴՈՒԼ ԸՆԵԼ ԿԻՐԱԿԻԷՆ ՍԿՍԵԱԼ

Առջի օր, Բաղդատ մէջ, վարձակալներու ուղղուած տպագիր կոչեր ցրուեցան, որով կը յայտարարուի թէ յանձնախումբը անյաջողութեան մատնուեցաւ առնուած բոլոր միջոցներուն հետեւանքով որ կառավարութիւնը ընթացք չտար դիմումներու։ Կոչը կը յայտարարէ ընդհանուր գործադուլ ընել եւ կաւիլցնէ.

«Երեսփոխանութեան մեծամասնութիւնը կ'ալուածատէրեր են եւ ժողովուրդի իրաւունքներուն դէմ կը գտնուին։ Ան ոեւէ մեկ գանկակի կը ծխեն ազգին իրաւունքներ։ Էյ վարձակալներ, որուան ցայ կիրակիէն սկսեալ մինչեւ հինգշաբթի փակել բոլոր խանութները։

«ԱՀՐԱՐ»Ի ՀԱՆՐԱՔՈՒԷԷՆ Պ. ԷՄԻԼ ԷՏՏԷ ԿԸ ՑԱՒԱՋԱՆԱՑ

«Էլ Ահրար» կը տարունակէ իր հանրահռչակ, նախագահական ընտրութեան առիթ։ Իր վերջին թիւին մէջ «Ահրար» կը ներկայացնէ հետեւեալ թիւերը,

Մէքր Էմիլ Էտէ	2821	ձայն
Ճորճ Պէյ Թապէք	1192	»
Շէյխ Մուհամէտ Ճիսր	138	»
Տօքթ. Էյուպ Թապէք	220	»
Հապիպ Փաշա Մասա	160	»
Շէյխ Պէտրէ Խուրի	67	»
Պ. Ճրպրան Թուէյնի	244	»

Ինչպէս կը նշմարուի «Ահրար»ի պատրաստած հանրահռչակ, պրն. Էմիլ Էտէն առաջ կեւրով կը յառաջանայ։ Տեղական թերթերէն ոմանք սակայն, «Ահրար»ի սիրտէն հակառակ կ'արտայայտուին եւ զայն կը նկատեն խաղ։

ԸՆՏՐԱԿԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔՆԵՐԸ ՍԻՒՐԻՈՅ ՄԷՋ ԹԵԿՆԱԾՈՒՆԵՐԸ ՀՆՏՉՀԵՏՋ ԿԸ ՇԱՏՆԱՆ

Ընտրական աշխատանքները բուռն թափով յառաջ կը տարուին Դամասկոսի եւ Համայի օրջաններուն մէջ։ Թեկնածուներու թիւր հետզհետէ սկսած է բազմանալ։ Դամասկոսի մէջ միայն տաս պաոքի համար ցարդ 35 թեկնածուներ ներկայացած են, իսկ Համայի մէջ 3 պաոքի համար 9 թեկնածու։

Այս ներկայացուած թեկնածուներու մեծամասնութիւնը չափաւորականներ են։ Կը կարծուի որ պայքարը բուռն պիտի բլայ ամսոյս 30ին։ Ազգայնականները, համաձայն իրենց յայտարարութեանց, Դամասկոսի օրջանէն միայն վեց պաոք կուզեն եւ այդ ուղղութեամբ ալ սկսած են աշխատանքի։ Կրօսւի քէ ազգայնականներու եւ Բարձր Գօմիսէրութեան մի ջեւ համաձայնութիւն մը գոյացած է։

Դամասկոսի մէջ, գինուորական իշխանութիւնը հրահանգած է բոլոր գինուորներուն ամսոյս 27էն սկսեալ դուրս չելլել իրենց կայաններէն։

ՎՐԻՊԱԿՆԵՐ

Հ. Բ. Ը. Միութեան եղած ընտրատուութեանց ցանկէն. 25 Մարս թիւեր.

	սխալ	ուղիղ
Տիար Ապրօ Ապրօեան	100	200
Տիար Նշան Զէլվէեան	100	50
Տիար Յարութիւն Քիւրքեան	200	100
Տիար Օննիկ Տօնիկեան	50	25
Տիար Ներսէս Շիրինեան		100

ՀԱՅՈՒ ՄԸ ՅԱՋՈՂՈՒԹԻՒՆԸ

Ուրախութեամբ կը տեղեկանանք որ. Դամասկոսի Պաղտատ պողոտայի վրայ գտնուող Տօքթ Էմիրխանեան յայտնի լուսանկարիչը՝ պ. Արամ Վարժապետեան, առաջին կարգի մեդալիօն ստացած է Փարիզի ցուցահանդէսին, որ կազմակերպուած էր Փարիզի Առեւտրական եւ արհեստագիտական սենեակին կողմէ, 2128 մրցակիցներու մէջ առաջին հանդիսանալով պ. Վարժապետեան, պատիւ կը բերէ մեր ժողովուրդին։

ԵՐԵՍՓՈԽԱՆԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎԻ ՆՈՐ ՆՍՏԱՇՐՋԱՆԸ

ՅԱՆՁՆԱԽՈՒՄԲԵՐՈՒ ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆԸ

Երեսփոխանական ժողովը իր սովորական նստաշրջանի բացումը կատարեց առջի օր, նախագահութեամբ Շէյխ Մուհամէտ Ճիսրի։ Կարդացուելէ վերջ արձակագ նստաշրջանի փակումն մասին հաղորդութեան նախագահին կողմէ ստորագրուած որոշմագիրը, նախագահը ժողովականներուն ներկայացուց նոր օրակարգը եւ առաջարկեց ընտրել յանձնախումբեր յաջորդ օրջանին համար։

Ժողովը անմիջապէս ընտրութեան ձեռնարկելով, հետեւեալ յանձնախումբերը ընտրեց.

Պիւտճէի Յանձնախումբ.— Պր. Պր. Խալիս Շեհապ, Շրպլ Տամմուս, Նուսուճ Էլ Զեյն, Կապրիել Նասսար, Իպրահիմ Հայտար, Նիխոլա Թաեաս, Գապպան Ֆրանճիէ, Բահիս Ասիպ, եւ Բահիս Ձամպլաք։

Ելմտական Յանձնախումբ.— Պր. Պր. Նուսուճ Խագին, Ժօզէֆ Սեֆտան, Հալիմ Քասատւրա, Նուսուճ Զէյն, Սապրի Համատ, Միսէլ Զագուր, Հէնրի Ֆարաօն, Մաճիր Արսլան։

Դատական Յանձնախումբ.— Պր. Պր. Էմիլ Էտէ, Անտէ Հիւսէյնի, Մուհամէտ Ֆախուրի, Ապտալլա Իսագ, Պէտրէ Խուրի, Ժօզէֆ Սօվտա, Բիէր Թրաս, Սամի Քանաան, եւ Հալիմ Քասատւրա։

Աբխատանքի և Կրթական.— Պ. Պ. Րուֆօզ Ապու Նաթր, Էլիաս Մհաճ, Անիս Խուրի, Նիխոլա Կօսճ։

Առողջապահական եւ Երկրագործական.— Պ.Պ. Սելիմ Թալուգ, Տօքթ. Նուհեմ, Մուհամէտ Ֆախուրի, Նէճիպ Օսէյրան, Հիւսէյն Քագիուճ։

Գիշերագնացութեան.— Պ. Պ. Ճորճ Թապէք, Խալիս Շեհապ, Միսէլ Զագուր։

ՀԱՒԱԼԻՊԻ ՄԷՋ ՆՈՐ ՈՃԻՐ ՄԸ ՄԱՐԴ ՄԸ ԿԸ ՄԵՌՆՅՆԷ ԻՐ ԿԻՆԸ ԳՆԴԱԿԻ ԶՈՐՍ ՀԱՐՈՒԱԾՆԵՐՈՎ

Մահմուտ Հիճապիի կինը Զէհիհ, 20 տարեկան, իր ամուսինը բողած էր 6 ամիս առաջ եւ իր մօր հետ Քէրմիլ ձեպէլ թաղին մէջ տուն մը կը բնակէր։ Զէհիհ անպաւոիւ կեանք մը կը վարէր եւ երիտասարդ մը բարեկամ բռնած էր։ Ամուսինը ամսոյս 23ին, կէս օրին, Զէհիհի տունը եկաւ եւ չորս գնդակի հարուածներ պարպելով սպաննեց Զէհիհը։

Մահմուտ Հիճապի փախաւ Գարլրգ բաղը, բայց տուտով մարդիկ հաւաքուեցան, բռնեցին զայն եւ ձեռքէն առին զէնքը։ Մահմուտ յայտարարած է անոնց որ իր կինը անպաւոիւ արարքի մէջ գտնուած ըլլալուն համար սպաննած է։ Մարդիկ ազատ թողուցին զայն եւ Մահմուտ կրկին փախաւ։

Ցարդ ձերբակալուած չէ ան։

ՏՔՔ Օ. ԿԷՐԿԷՐԵԱՆԻ ՆՈՐ ՊԱՇՏՕՆԸ

Ուրախութեամբ կը տեղեկանանք որ Բարձր Գօմիսէրութեան առողջապահական ծառայութիւնը պատասխանատու է ուղարկած է մեր մայրաքաղաքին Տօքթ. Օ. Կէրկէրեանի ստանձնելիք պաշտօնը։

Տեղեկագիրը կ'եզրակացնէ որ այս անկանոնութեանց տարամբանական արգիլումն էր սանկութիւնը, որոնք այլ յաջող րնթացքին իրենց գործերը։ 25,000 ոսկինոց ծէնք ծախել տուած են անոնք, որոնք այսօր հագիւ մէկ երրորդը կարժեն։ Սպած հաշիւներու համաձայն ա. նոնք 100ին 42 եւ կես կրնան վճարել պարտապահանջներուն։

ՆԱԽԸՐԱՏՈՒԹԻՒՆ

Տէր և Տիկին Գառնիկ Ուղուրլեան իրենց աղջկան ապագինեան արթիւ Մայիսկին. Թոքախտանոցին կը նուիրեն ժառանգու ոչխար մը։

ՎՐԻՊԱԿ

Մեր երեկուն թիւին մէջ Մօրուէ Սամուէլի նուիրուած յօդուածին մէջ, «1922ի ձմեռը» պիտի բլայ «1932ի ձմեռը»։

ՍԱԿԱՒԱՆ ՊԼՑՐՈՒԹԻ

25 Մ Ա Յ Ս 1932

	Ս. Փ
Սգիպտկ. բրքպտրմ.	476
Անգլիկ. »	464
Տօլար »	126
Թրխական »	59
Պաճ Օբթօման	130
Իտալական Լիր 100	650
Ցուճական Տրախմի 100	120
Անգլկ. ոսկի	610
Ֆրանս. »	488
Օսման. »	550
Արծաթ մէճիտ	28
Գրեքի Ֆօնս. Ա. Ֆբ.	528
» » Բ. »	289
» » Գ. »	280

Վէճերեան եղբարք Բիւ Ֆօն Թէլէֆօն՝ 5-19

կարդացէք եւ Տարածեցէք

«ԱԶԴԱԿ»Ը

ՕԳՆԵՑԷՔ ՀԱՅ ԱԳՈՒՅԱՑԻՆ ՄԱՐԴԱՍԻՐՈՒԹԻՒՆ

Շէյխերը կ'այխաէին ցեղերը իրարու հետ հաշտ պահել, երբ կառավարութիւնը կուտ հաւար հրաւանը բրաւ, առաջ չէյխերը վեր կը կենան, իսկ ժողովուրդը ստիպուած է հետեւելու խնդարհութեամբ։

Անդրանիկ իր «Մարտական Հրահանգ»ներուն վերջաբանը ուղղած է երիտասարդներուն, որուն մէկ կ'ըսէ հետեւեալ հոյակապ կոչը.—

ԵՐԻՏԱՍԱՐԴՆԵՐՈՒՆ

Վերջացնելով այս գրքոյկը, պարտք կը զգամ յայտարարելու թէ՛ ես ոչ գինուորական վարժարանի մը ընթացքը տարտած եմ, ոչ ալ մասնագիտական ճիւղ մը։ Հետեւաբար յանկնութիւն չունիմ երբեք մասնագիտական գործ մը ներկայացնելու իմ հայրենակիցներուս։ Գիտնքը ինքն է եղած՝ իր փորձառութիւնով իմ՝ ինչպէս նաև իմ շատ մը ընկերներուս գաստիարակը։ Ի հարկէ սրտանց կը փափաքէի, որ այս մը, և այն ժամանակ ազգային մէջ, գիտակցութեամբ ժամանագիտական կրթութեամբ օժտուած երիտասարդներ յաջորդէին մեզի և աւելի յաջողութեամբ, աւելի ձեռնհասութեամբ վարէին մարտական բանակը։

Սակայն, չեմ կրնար այս առթիւ իմ ունեցած մէկ ճչմարիտ ցաւս ծածկել։ Մօտաւորապէս երկու տարի է իվեր արտասահման կը գտնուիմ և պատեհութիւնն ունեցած եմ ժողէն ճանչնալու արտասահմանի այլ և այլ հայ գաղութներու երիտասարդութիւնը։ Թողունք անցեալը, տասնըհինգ տարիէ վեր հայութեան համար արդէն զէնքն ու գինավարժութիւնը դարձած է կենսական, հարկադրողական անհրաժեշտութիւն։ Երկրէն

ՏՕՔԹ. Հ. ԼՈՒՍԻՆԵԱՆ
(ՀԱԼԷՊ)

Նախկին բժիշկ Միջագետքի Զինուորական հիւանդանոցներու եւ մասնագէտ ներքին հիւանդութիւններու

առագ, արմատական, խղճմտի դարմանում:

Հիւանդ կ'ընդունի ամէն օր ժամը 9—12 եւ 2—6 իր դարմանատան մէջ.
Հալէպ Նեյալ թաղ. Թրամվայի ընկերութեան կայարան, քիւ 7

Բոլ. եւ Ուրբաթ օրեր աղքատաց մրի

ՇԱՊԿԱԳՈՐԾԱՐԱՆ
ԱՐՄԵՆԱԿ ԴԱՆԻԷԼԵԱՆԻ **"ԼԻԿՔՍ"** ԱՐՄԵՆԱԿ ԴԱՆԻԷԼԵԱՆԻ

Գաւիւ ունիմ ծանուցանելու յարգոյ հասարակութեան՝ որ Սուգ-ի-Պազիրկանի օապկագործատունս փոխադրած եմ՝ *պէլէմիէի* ճեմիին եռեւ Նէ-ՃԻՊ ԱՊՏԻԻ ՄԷԼԷՔ ՓՈՂՈՑ, (Վարդապետեանի վաճառատան դիմացը, Շիւէրիւ Ապուրէհթի նախկին վաճառատունը):

Մեծ խնամքով կը պատրաստեմ, չափի վրայ եւ մեծամասնակ՝ օապիկ, բիճամայ, ռօպ ը շամպրը, խաթունիկ եւայլն, ամենավերջին ճոռաձեւութեամբ:

Սատարած եմ մեծ մթերք մը ճաշակաւոր եւ վերջին ճոռոյթի ապրանքներու (պոպլին մեծախս եւայլն), որով կարող եմ ամէնէն բծախնդիր յաճախորդին ճաշակը գոհացնել:

Միշտ պատրաստ կը գտնուիմ զանազան չափերու վրայ օապիկ եւ բիճամայ, որոնք կը վաճառուին մեծամասնակ եւ փոքրամասնակ:

Մեր սկզբունքն է ճշդապահութիւն եւ ազատ վաճառում:

Մեկ այցելութիւն բաւական պիտի ըլլայ համոզուելու համար այս ճշմարտութեանց:

Ապսպրանքներ կ'ընդունինք առաստահմանէն (Իրագ, Պաղեստին, Կիպրոս), եւ Սիւրիոյ բոլոր օրջաններէն.

Կարի եւ ձեւագիտութեան դասընթացք
ՏԻԿԻՆ ՏԻՐԱ ՄԱՆԿԵԱՆ
(ՎԿԱՅԵԱԼ ՓԱՐԻԶԷՆ)

Ցայսճի դերձակուհի Տիկ. Տիրա Մանկեանի ձեւագիտութեան 5րդ դասընթացը կ'սկսի Մարտ 1ին «Էօլ ը Թրուա Տօքքօր»ի ճիշդ դիմաց, Կուրօ փողոց:

Երեք ամսուան մէջ, ամենավերջին մեթոտներով եւ արդիական միջոցներով կը սորվեցնէ ձեւագիտութեան բոլոր բարդութիւնները եւ կ'օժտէ Բ. Գծմխտրութենէն հաստատուած վկայականներով:

Համոզուելու համար անգամ մը դիմեցէք իր 66է աւելի օրջանաւարտներուն:

ԿԱԶՄԱՏՈՒՆ
Յ. ՏԷՐ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍԵԱՆ
ՐԻԻ - ԷԼ - ԴԱՊՈՒՐԻՅԷ ԹԻԻ 49
(Մեծ Սէբրային առջեւ)

ՈՍԿԵՁՈՓ

Կաշեկազմ, Լաթակազմ եւ Թղթակազմ տոկուն եւ ճաշակաւոր ԳՈՐԾ

ԶԱՓԱԻՈՐ ԳԻՆԵՐՈՎ

Կրօնական եւ կրթական հաստատութեանց եւ գրադարաններուն համար մասնաւոր ՁԵՂՉ

ԳԱԲՐԻԷԼ Թ. ԹԷՐԶԵԱՆ
(ԵԼԵՔՏՐԱԿԱՆ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ)

Հիմնուած 1921 ին Գոլիս-Բերա

Եթսե դիւրամատչելի պայմաններով կը կատարենք ամէն կարգի ելեքտրական լոյսի գեհեղումներ (Intsallation), ինչպէս նաեւ մօթօր եւ ջիճամօներ:

Վաճառատունս կ'ստանձնէ նաեւ բոլոր ելեքտրագործիքներու ճոռոգութիւններ: Մասնաւոր ուշադրութիւն բնակարաններու ելեքտր-ճոռոգմանց: Վաճառատուն Philips եւ Lux ելեքտր. լամբերու եւ ամէն տեսակ ելեքտրական պիտոյքներու:

Վճարման դիւրութիւններ.

Հասցէ — Վ. Ուզունեանի գրատան կից Գուրճ. B. P. 491

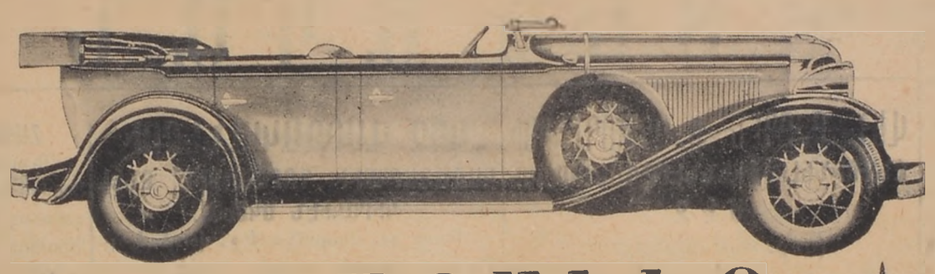

ԳՌԱՅՍԼԵՐ

աշխարհահռչակ իճիճաշարժները որոնք 6-8 սիլինտր ունին,

ԱՄԵՆԱՏՈԿՈՒՆ ԵՒ ԳԵՂԵՑԻԿ ՄԱՐՔԱՆԵՐՆ ԵՆ ՀՐԱՊԱՐԱԿԻ ՎՐԱՑ ԵՒ

ԿԸ ՓՆՏՈՒՒԻՆ ԱՄԵՆՈՒՐԵՔ:

ԳՌԱՑՍԼԵՐ ինքնաշարժերու մասնաւոր յատկութիւններն են՝ ՏՈԿՈՒՆՈՒԹԻԻՆ, ԳԵՂԵՑԿՈՒԹԻԻ, ԶԱՓՍՒՈՐՈՒԹԻԻՆ եւ ՀԱՆԳՍՏԱՒԷՏՈՒԹԻԻՆ:

Վճարման դիւրութիւններ կը տրուին.

ԳՌԱՑՍԼԵՐ ըթօներու բոլոր կտորները պատրաստ կը գտնուին մեր վաճառատուներուն մէջ:

Լիբանանի, Սիւրիոյ եւ Իրագի ընդհանուր ներկայացուցչութիւն՝

NAAYEM MOTOR IMPORT Co. BEYROUTH B. P. 869, TÉL. 32—29

Հիւս. Սիւրիոյ ներկայացուցիչներ՝ Գ. և Մ. ԱԶԻՐԵԱՆ, B. P. 202, Հալէպ

Կարի եւ Ձեւագիտութեան Դասընթացք
ՏԻԿԻՆ ՄԱՌԻ ԵՐԱՄԵԱՆ
ՎԿԱՅԵԱԼ ԴԵՐՁԱԿՈՒՀԻ
ԲԱՐԻՁԷՆ ԵՒ ՎԱՇԻՆԿԹՕՆԷՆ

Կարի եւ ձեւագիտութեան մասնագիտուհի, Տիկին Մառի Երամեան կը վերադառնայ իր առհասարակ, Մեծ Սէրայի դիմացը Նօ. 78 տան երկրորդ արկը:

Երեք ամսուան միջոցին կը սորվեցնէ ամենավերջին ճոռաձեւութեամբ, կար եւ ձեւագիտութիւն իր բոլոր բարդութիւններով եւ արդիական միջոցներով, Droit-fils մեքոտով: Իր աշակերտուհիները կ'օժտեն Բարիզի ազատարհաձոցը Académie Daydou վկայականով.

ՍԹԱՆՏԱՐՏ *կօշիկները միշտ ամենալաւ, ամենադիմացկուն, ամենաժամանակակից եւ ամենագեղեցիկները են.*
ԿԵԴՐՈՆԱՑԵԼԻ
ՆԱՃԱՐ ԵՂԲԱՐՑՆԵՐՈՒ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ

ՏՔԹ. ԼԵՒՈՆ ԵՒՆԻԿՈՒԹԻՒՆ
(Նախկին Գիւրուքի Գնուրիկ. Գիւանդեանց)

Իր նոր գրասենեակները կը գտնուի Ակէպի փողոց (Թաք Մարթա), Լիբանանի Հոյրդարանի Տարակարց պալատի դիմաց, կից դիմաց, կից դիմաց յարկ:

Ընդունելութեան ժամեր.—
կէսօրէ առաջ ժամը 8—12
» վերջ » 2—6

ՏՕՔԹ. ԳԵՈՐԳ ԿԷՐԿԷՐԵԱՆ

Վկայեալ **Laurèat** նախկին **Interne** եւ այժմ մնայուն *ՄԱՆՆԱԳԷՏ* բժիշկ Տրանսպական հիւանդանոցի *ԱԶԳԻ, ԲԹԻ, ԿՈՂՈՐԻ, ԱԿԱՆՋԻ և ԳԼԽՈՒ* հիւանդութիւններու բաժնին:

Հիւանդ կ'ընդունի կէսօրէ վերջ ժամը 2—6
իր գլխաւոր մէջ rue de Damas, No. 15
Հիւանդները ուզղակի հիւանդանոց կ'ընդունուին իր կողմէ տրուած մուտքի բարտով:

Ազքատ հիւանդները Երի դարմանուին, ամէն օր կէսօրէ առաջ ժամը 10—12, հիւանդանոցի դարմանատան մէջ:

ՏՔԹ. ՍՈԿՐԱՏ ԱԻԵՏԻՍԵԱՆ
ՎԻՐԱԲՈՑԺ - ՍԱՄԱՆԱԲՈՑԺ
ՎԿԱՅԵԼ ՊԷՅՐՈՒԹԻ ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ՀԱՍԱԼՍՈՐԱՆԷՆ
Կընդունի ամէն օր բացի կիրակիէն կէսօրէ առաջ 8—12 կէսօրէ վերջ 2-6
Հասցէ՝ Capucin Ներու եկեղեցիին կից Արդարութեան պալատին եռեւ:

ՏՕՔԹ. Գ. ՏԱՎՈՒՏԱՐԵԱՆ
ՄԱՆՆԱԳԷՏ ՆԵՐՔԻՆ ԵՒ ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

Իր դարմանատունը հաստատած է *ԱՍՏՈՒՐ* փողոց, Տօքթ. Եօզդաւեանի (առաւմնաբոյժ) դարմանատան կից.

Ընդունելութեան ժամեր՝
կէսօրէ առաջ ժամը 8—12
» վերջ » 2—6

ՏՔԹ. Բ. ԳՈՒԼԱԳԵԱՆ
ՄԱՆՆԱԳԷՏ՝ ՆԵՐՔԻՆ, ՄՈՐԹԱՑԻՆ ԵՒ ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ
ՎԿԱՅԵԱԼ ՓԱՐԻԶԻ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑՆԵՐԷՆ

Կը դարմանէ գիտական ամենավերջին մեթոտներով, քոխրու, սատմոխի, ադիքներու լեարդի ամէն տեսակ հիւանդութիւններ: Հին եւ նոր ջերմախզութիւնը իր բոլոր բարդութիւններով, ինչպէս նաեւ Տրանկախս եւ մորքային հիւանդութիւններ:

Առագ, արմատական եւ բարեխիղճ դարմանում:

Հիւանդ կ'ընդունի ամէն օր, բացի կիրակիէ, իր նախկին դարմանատան մէջ. ժամը 8—12 եւ 2—6ու մասնաւոր ժամադրութեամբ:

Երեքշաբթի օրերը, ժամը 2—5 վկայեալ *ԱՂՔԱՏՆԵՐՈՒ ՀԱՐ*
Ժօրժ Հասեքս փողոց՝ քիւ 8

Տոկուն շինուածք Վայելուչ տեսք Հնչուն եւ բնական ձայն Ահա յատկանիշները՝

ՈՐՈՆՑՄԱՄԲ ԿԸ ՁԱՑՈՐՈՇՈՒԻՆ

ԱՓՕԼԼՕ ՖՕՆՕՆԵՐԸ

Հրապարակի վրայ գըտնուղ բոլոր մարքանեբրու հետ կը մրցին Աբոլլօ ֆօնօները, Մանաւանդ վերջին նոր մօտէլները, որոնք հասած են արդէն, անգերազանցելի են իրենց տոկունութեամբ, վայելչութեամբ և ժատչելի գիներով.

APOLLO GRAMOPHONE Co. Ltd
(of London)
ԱՓՕԼԼՕ ՖՕՆՕՆԵՐՈՒ ԹՒԳԱՒՈՐԸ III
Կատարեալ համոզում գոյացնելու համար անգամ մը այցելեցէք
MAISON APOLLO, Rue de la Poste, BEYROUTH
Փարդպիճ եւ ծօցօլ՝ ամէն ձեւի, անվիճելի ծռակ եւ առաւելութիւններ գիւրամատչելի գին. վճարումի գիւրութիւն:
Ընդհ. ներկայացուցիչ՝ Սիւրիոյ, Պալեստինի, Անդրյորդանանի, Միջագետքի եւ Կիպրոսի.—
ԳՕՒՐԳԻՆ ՍԻՆԱՆԵԱՆ
KOURKEN SINANIAN, Boîte Postale 642, BEYROUTH (Syrie)

դուրս դանուղ երիտասարդներէ ոմանք իրենց աչքերով տեսած են՝ թէ ինչպէս զօրաւորին ծուրը արիւնով լուաց հայրենիքը և իր առջեւ խոնարհեցուց մեր հայրերը, մեր մայրերը, քոյրերը ու մէնքս: Զի տեսնողներն ալ իրենց ականջներով լսեցին ու կը լսեն ամէն օր: Բայց ինչ են ըրած մինչև հիմա՝ խրատուելու համար կեանքի դասերէն և չի կրկնելու անցեալի սխալները: Ոչի՛նչ: Զի տեսայ երկու վայր, ուր տասը-քսան երիտասարդներ քով քովի գային և բլուրներու սահմաններէն հեռու և ամէն կերպով ազատ՝ ծտար երկիրներու մէջ մէկ-մէկ զէնք առնէին ձեռքերնին և զինավարժութեան հետևէին, չի տեսայ և ցաւով կ'ըսեմ ասիկա: Հապա ինչու կը քննադատեն զանոնք, որ երկրին մէջ ո՛չ զէնք առնելու միջոց, ո՛չ ալ վարժուելու դիւրութիւն ունին:

Ամէն օր երեւան եկած ղէպքերն ու անոնց յայտնութիւնը մեզի բացարձակօրէն կը սորվեցնեն թէ հայը, բլայ Տաճկաստան, բլայ Կովկաս, Պարսկաստան կամ ուրիշ տեղ, իր կեանքը պահպանելու մէկ միջոց մը միայն ունի, մէկ պաշտպան մը, այն ալ զէնքն ու զինավարժութիւնն է: Մարդ ո՛չ հերոս, ո՛չ ալ կռուող կը ծնի. զէնքն է որ մարդուն կռուելու ընդունակութիւն կուտայ և դիմադրութեան ոգի կը ստեղծէ ա-նոր մէջ: Անոնք որ կը սպասեն՝ թէ մեր նոր սերունդները առանց զէնքի ընտելանալու, առանց զինավարժութեամբ պարապելու՝ վաղը կռուողներ պիտի դառնան տղայական միամտութիւններն է որ կը յայտնեն, ուրիշ ոչինչ: Այդ կերպով՝ եթէ դարեր ալ ազատենք նորէն երկչոտներ, ստրուկներ պիտի ՚ՀՀանք, և նորէն մեր կեանքն ու պատիւը պիտի ըլլան օտարի ձեռքի խաղալիքը:

Ես չեմ որ կը հրաւիրեմ ձեզ, արտասահմանեա՛ն

ԺԴ.

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԿԻՒՐԻԱԼԻԹԻՆ

Սա պարզ պատմութիւն մըն է. բայց իր մէջ կը պարունակէ մեր յեղափոխութեան բովանդակ փիլիսոփայութիւնը, մեր յեղափոխութեան բովանդակ պատմութիւնը:

Խարբերդցի Աւետիս՝ Անդրանիկի քաջարի զինուորներէն էր: Գաղարիւն, իր եղրակացութիւններուն մէջ վճռական, անտարբեր տիրող օտարին ու Թշնամուքեան հանդէպ, մեր վերջին ազատագրութեան իտէալովը տոգորուած:

Կը մեռնի ընկեր մը: Խարբերդցի Աւետիսը, այլ անուններով Սիւնկիւ Աւետիս, որովհետև Աւետիսի հրացանն է որ միայն սիւնկիւ ունի, փողի վրայ է: Կը բերէ ընկերոջ դիակը, կը պառկեցնէ կռնակի վրայ, հրացանի փայտէ կոթը կը դնէ մեռած ընկերոջ փորին և վեր վար չարժելով, կ'ըսէ:

— Սիրելի ընկե՛ր, դուն ալ գացիր Հայաստանի կիւրիւլթին, ըեն ալ կուգանք Հայաստանի կիւրիւլթին, մենք բոլորս ալ, ամենքս պիտի գանք օր մը երիտասարդներ, այլ գժբաղդ Հայրենիքին հողն ու քարը իրենց արիւնով ներկած մեր նահատակներն ու պաշտելի հերոսներն են, որ կուչ կ'ընեն ձեզի՝ զէնքի, զինավարժութեան ու վրէժխնդրութեան:

Լսեցէք անոնց Ձայնը որ մեր կեանքին Ձայնն է:

ՕԳՆԷ ԴՈՒՆ ՓԵՂՋԻ ԵՒ ԱՍՏՂԸ ՔԱՀՈՒ ՊԻՏԻ ՕԳՆԷ

ԸՆՏԱՆԻՔԻ ԱՍՏՂԸ
(L'ETOILE du FOYER)

Առեւտրական և երկրագործական ժողովրդային վարկի հաստատութիւն
Անանուն ընկերութիւն.— դրամագլուխ՝ 3,000,000 ֆրնք.
որ կրնայ 3,000,000,000 ֆրնքի բարձրացուիլ վարչական խորհուրդի պարզ որոշումով:
Կեդրոնատեղի.— 137 Boulevard Sebastopol - Paris
ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ Արեւելեան պետութեանց
Սալոյ Օթէլի օճախ, Գուրճ, Գէյրութ

ԵԼԵԻՄՏԱԿԱՆ ՃԻՒՂ
Աւանդի պարտականագրութիւնի
ՕԺԻՏ
Երաշխաւորեալ տոկոս 6%: Ասկէ զատ մասնակցութիւն ընկերութեան շահերուն:

ԿԱԼՈՒԱԾԱԳԱՆ ՃԻՒՂ
ՎԱՐԿԵՐՈՒ ԲԱՑՈՒՄ
Կալուածի վրայ փոխատուութիւնք՝
վճարելի 10—15—20 տարիէն. որոշուած պայմանաժամէն առաջ ուզողը կրնայ վճարել:

ԸՆՏԱՆԻՔԻՆ ԱՍՏՂԸ ընկերութիւնը ներկայիս 75,000է աւելի անդամ ունի: Մինչև 1 Ապրիլ 1931 Ընտանիքին Աստղը 135 միլիոն փռնկ տուած է, դրաւով 500 միլիոնէ աւելի արժէք ունեցող անշարժ կալուածներու վրայ:
Ամէն թղթակցութիւն ուղղել՝ B.P. 821, Beyrouth

AZTAG
JOURNAL QUOTIDIEN ARMÉN.
B. P. 587
BEYROUTH, Liban

Directeur - Propriétaire
HAIG BALIAN

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳԻՆ
ՍԻՒՐԻԱ տար. 550, ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ 300 Ս. Դ.
ԱՐՏԱՍԱՀՄ. տրկ. 7, ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ 4 տոլար

ԱԶԴԱԿ

ՕՐԱԹԵՐԹ
ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԳԻՏԱԿԱՆ

ازتاك
جريدة سياسية ادبية اقتصادية حرة

ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 31 ՄԱՐՏ 1932
ԶԵՐՔԷ ՀԱՏԸ 2,50 Ս. Դ.

Զ. ՏԱՐԻ | Ամէն առաւօտ պէտք է ըլլայ թերթիս տնօրէնին հասցէին | Տնօրէն — Խմբագիր՝ ՀԱՅԿ ՊԱԼԵԱՆ | Չհրատարակուած ձեռագիրներ չեն վերադարձուիր | Թիւ 21 (598)

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

ՅՈ՞ ԵՐԹԱՍ ՀԱՅՈՑ ԱԶԳ

Անթիլիասի Կաթողիկոսարանին մէջ երկու շաբաթ առաջ գումարուող Եպիսկոպոսական Ժողովի որոշումները ամեն մը գաղտնի պահուելէ վերջ, վերջապէս ժողովուրդի լայն խաւերուն սեփականութիւնը դարձան։ Դեռ կան կարգ մը հարցեր և որոշումներ, որոնք Եպիսկոպոսական Ժողովի օրակարգի նիւթ դարձան, կը պահուին գաղտնի։ Բայց պաշտօնական հաղորդագրութեամբ մը մամուլին հաղորդուածներն ալ կը բաւեն զարհուրանք և ըմբոստացում պատճառելու իւրաքանչիւր լրջախոհ և օրէնքի ու Սահմանադրութեան գիտակցութիւնը ունեցող ազգայինին։

Կը կարծուէր որ Եպիսկոպոսական Ժողովը առաւելապէս պիտի հետաքրքրուի և պիտի զբաղի իր իրաւասութեան սահմաններուն մէջ ինկող լոկ եկեղեցական խնդիրներով և պիտի քննէ Ազգային Համագումարի տուած որոշումներուն մինչև այսօր չետաձգման պատճառները, անմիջական կարգադրութիւններ ընելու համար։ Սակայն դժբաղդաբար բոլորովին հակառակը պատահեցաւ։ Անթիլիասի Եպիսկոպոսական Ժողովը զբաղեցաւ այն տեսակ հարցերով և տուաւ որոշումներ, որոնք տարի մը առաջ, Հալէպի մէջ գումարուող Ազգային Համագումարի օրակարգին վրայ դրուած և մշակուած են։ Կրթական, ամուսնական և թեմերու փոփոխութեան խնդիրներ, որոնք Եպիսկոպոսական Ժողովի օրակարգին նիւթ ծառայած են և նոյն իսկ «լուծուած» այդ ժողովին կողմէ, բոլորովին դուրս կը մնան եկեղեցական և զուտ կուսակրօններէ բաղկացած ժողովի մը իրաւասութեան սահմաններէն։ Մեր Ազգային օրէնքը՝ Սահմանադրութիւնը, եկեղեցականները կը զրկէ նման ինքնիշխան և ինքնագլուխ յանդգնութիւններէ ու աստուածպետական լիազօրութիւններէ։ Նման քայլ մը, ոչ միայն պիտի գար հիմէն կործանելու Ազգային Սահմանադրութիւնը, այլ մեր բոլոր ժողովրդապետական սկզբունքները, որոնց վրայ հիմնուած է մեր եկեղեցին և կրօնը։

Անթիլիասի ժողովին տուած որոշումները շատ աւելի հեռուները կ'երթայ սակայն, քան Սահմանադրութեան անտեսումը կամ բռնաբարումը։ Ան կը խախտէ քրիստոնէական սկզբնադարերէն աւանդ մնացած մեր եկեղեցիին կազմական սկզբունքները։

Հայ եկեղեցիին արժէքը, մեծութիւնը և ինքնուրոյնութիւնը եղած է ան բանին մէջ, որ ան հաւասարապէս ընդունած է կրօնականի եւ աշխարհականի մասնակցութիւնը իր կազմակերպութիւններու մէջ։ Հռովմէական եկեղեցիի աստուածպետականութիւնը երբեք չէ ընդունուեր հայերու մէջ։ Փաստ՝ Աթոռակից Կաթողիկոսի ընտրութիւնը։ Մեծամասնութեամբ աշխարհականներէ բաղկացած Ազգային Համագումարը, ահագին ոգեւորութիւնով «ի ձայն փողոյ, սրնգի, տաւղի» և տեղն է աւելցնել... «պէսպէս նուագարանաց» պարտականութիւններ յանձն առաւ կամ յանձնեց, խոստումներ տուաւ և առաւ և ի վերայ ամենայն բարեաց սուաւ մեզի նաև միաձայնութեամբ ընտրուած Կաթողիկոս մը։ Նորընտիր Կաթողիկոսը Համագումարի առջեւ ուխտ ըրաւ և երդուընցաւ հաւատարիմ մնալ Ազգային Սահմանադրութեան և մեր ժողովրդավար սկզբունքներուն։ խոստացաւ տառացիօրէն գործադրել Համագումարի տուած որոշումները և մինչև վեց ամիս տրուած որոշումներուն չգործադրուած պարագային ժողովի հրաւիրել համագումարը։

Չերկարենք, բոլորին ծանօթ մանրամասնութիւնները։

Ո՞ւր են սակայն այդ Համագումարի անդամները, որոնք ժողովը օրինականացնելու համար ամէն միջոցի դիմեցին և դուռնէ դուռ ինկան։ Ի՞նչ կը մտածեն Եպիսկոպոսական Ժողովի տուած որոշումներու մասին։ Պիտի հանդուրժե՞ն այսքան համարձակ օրինազանցութեան մը։ Դժբաղդաբար ցարդ բողոքի ոչ մէկ ձայն բարձրացուցին անոնք։ Արդեօք չանդրադարձա՞ն կատարուած դէպքին և իրենց ուղղուած արհամարհանքին։ Ո՞ւր մնացին դեռ տարի մը առաջ իրենց տուած որոշումները։ Միթէ՞ քանի մը փարթամ սեղաններու, փայլուն ճառերու և այդ բոլորին հետ Կաթողիկոսական ընտրութիւն մը օրինականացնելու մտահոգութի՞ւնն էր որ գիրենք Լիբանանի և Սուրիոյ բոլոր շրջաններէն Հալէպ հաւաքեց։

Եթէ այդպէս է, աւա՜ղ քեզ հայ ժողովուրդ....

Իսկ եթէ Ազգային Համագումարի անդամները դեռ ունին գիտակցութիւնը իրենց կոչումին ու պատասխանատուութեանց և նախանձախնդիր են մեր եկեղեցիի ու ժողովուրդի իրաւաց պաշտպանութեան և աւանդութեանց անաղարտ պահպանման, օր առաջ պէտք է բարձրացնեն իրենց բողոքի ձայնը և արժեցնեն իրենց գոյութիւնը։

Ազգային Սահմանադրութեան ոտնայարումը կամ անոր հիմէն ուղղուած այս հարուածը կ'անդամահատէ մեր ժողովուրդը և կը փճացնէ տոկունութեան և դիմադրութեան բոլոր ուժերը այն վտանգներուն դէմ, որոնք ամէն կողմէ և ամէն ձեւի տակ կ'սպառնան մեր գոյութեան, կ'ուզեն աղճատել և անճանաչելի դարձնել մեզ, կը ձգտին եղծանել մեր դարաւոր առաքինութիւններն ու բարքերը։ «Կիրակնօրեայ»ի պատմութիւնը սկիզբն է այդ ձեռնարկին....

Սպասելով հանդերձ ազգային համագումարի անդամներուն պատասխանին և անմիջական ձեռնարկներուն, մենք հանգամանօէն պիտի քննենք Եպիսկոպոսական Ժողովի տուած որոշումները և ցոյց պիտի տանք գործուած հակասահմանադրական արարքները։

ՏՆԿԱՐԱՆ ԱԶԳԵՐԻ

Գրեց՝ Ս. ԱՀԱՐՈՆԵԱՆ

I

Մեր հայրենիքն է ան, Հայոց աշխարհը, «ազգերի տնկարան»...»։

Երկու բառ միայն, երկու չանթող կայծակներ որոնք առեւ անգթօրէն մեր ճակատը մրկող, երկու թունաւոր իմեր մեր ցեղային գոյութեան պլլուած, որոնց մահու օղակներին մէջ մեր բախտը գալարւում է առասպելական Լաօկօոնի պէս։

Մարդկային լեզուն քիչ անգամ երկու թշուառ բառերի մէջ կարողացել է խտացնել մի ամբողջ ժողովուրդի պատմական անեղ ողբերգութիւն, ինչպէս տառապանքի մի լայնածաւալ գետ, որ սղմւում է մայոռ կիրճերի մէջ։

Արդարեւ մեր անցեալի ամենէն աղետաւոր, ամենէն եղերական շրջանները են հրէշների պէս մրափում այդ երկու բառերի մէջ. չարժի՛ր, և սարսռեցուցիչ տեսիլքներ կը յաջորդեն իրար։

Մարդ ենք, փառքի ու գեղեցկութեան ծարաւի հոգի ունենք։ Նկուն, իր․․․ւագուրկ վիճակում իսկ այդ անորոշ իղձը, որ ցեղային մշուշապատ ինքնասիրութիւն է, մի քիչ զօրութեան, մի քիչ քաղցրութեան ու եկևակայութիւնը մի քիչ թոիչքի պէտք ունի, ինչպէս ներքնայարկի մէջ ծլած ծաղիկը արեւի շողի։ Ու օրհեցինք մեր հայրենիքից դուրս՝ հուշակ հանած մեր արիւնակիցների փայլուն անունները։ Հրպարտ եղանք երբ մեր հաւաքական իմացականութիւնն ու ճարտարութիւնը, մեր հզօր, բազմաքանքար անհատականութիւնն օտար, անհարազատ երկինքների տակ արեւի պէս շողշողաց և աշխարհ զարմացրեց։ Եւ որքան մեծ էր օտարասպաս հայի գործը, հմայքն ու անունը, նոյնքան մեր ազգ. պարծանքի զգացումը յորդուն ու սրտապարար իջաւ։

Արգահատելի, ողպակական պատրանք, որ չարախինդ վհուկի պէս մեզ մոլորանքի մատնեց։ Զմնտռեցինք ծագումը երեւոյթի, տառապանք պպրած հայերը մեռան, փոշիացան, նոր սերունդներն կեանքի սիրով լի եւ ցաւերի առջեւ ըմբոստ, պատմութեան կակուղ եւ հեչտային չոյանքն ընդունեցին վասնզի երէկի ամենադաժան արհաւիրքն վաղուան թոնիրների չրթներին ժամանցի անմեղ հեքեաթն է։

Մարդկային է այս։

Մոռացանք թէ դժնդակ պարագաներում ցեղի այս կամ այն հատուածը արմատախիլ եղած՝ ճամբորդի գաւազանը ձեռք առած՝ եղաւ ապաստանութիւն փնտռելու աստանդական ու անբուն։ Մոռցանք հարիւր հազարներով մայր երկրից դուրս չպրտուած հայ զանգուածների ապրած աւերն ու սարսափները, մոռացանք որբացած հայ հոգի հսկայ ու ազիկտուր հառաչանքն, մոռացանք, որ ամէն մի գաղթ ազգի մէջքն է կոտրել՝ պաղ, անծուխ օջախների եզրին կծկուած թողնելով անճար ու դալուկ բեկորներ միայն։

Մոռացանք եւ գոհացանք հեռուներից լսուող շլացուցիչ անուններով, վասնզի մեր արիւ․ց էին։ Ո՛վ թշուառ մոռացութի՛ւն, որ մեր պատմութեան զարհուրանքը սնամէջ փառքի, եւ մեր անհնարին բեկումը ազգերին առատութեան հնձանների լիութեանը ծառայեց։

Տակաւին դպրոցական նստարանի վրայ մեզ ասացին մեր «ազգային փառքի» մեծութիւնը։

Չմեղադրենք մեզ չափէն աւելի։ Մանուկ հայրենասէրներ հերոսական ու առասպելականը փնտռող վառ երեւակայութեամբ, ինչպէս չոգեւորուեւս, չըյափշտակուեւս, որ աշխարհի մեծագոյն կայսրութիւնից մէկի՝ Բիւզանդիայի գահի վրայ տասն և երկու հայազգի վեհապետներ բազմեցին տիեզերակալ ու մեծացած։ Ի՞նչ փառապանծ անուններ՝ Մորիկ, Լեւոն Հայկազն, Լեւոն իմաստասէր, Յովհաննէս Զմշկիկ, Վասիլ... եւ քանի՜ ուրիշներ, որոնք Բիւզանդական կայսրութեան զօրութիւնն ու մեծութիւնն պահպանեցին ամբողջ երկու դար, և քանի քանի յաղթական, մեծ հայ զօրավարներ իրենց գործակից իրենց հայ գնդերով ու բանակներով։

Առանց ազգ. սնապարծութեան մէջ ընկնելու՝ կարելի է հաւաստել, որ Բիւզանդական կոչուած կայսրութիւնը հայ ժողովուրդին է պարտական ո՛չ միայն երկու հարիւր տարիների իր փայլուն շրջանը, այլ եւ իր հետագայ գոյութիւնը, որ ոչ այլ ինչ էր, թէ ոչ հայերի ձեռքով ամբարուած եռանդի, տնտեսութեան ու զօրութեան դանդաղ վատնումն։

Ինչո՞ւ միայն Բիւզանդիոն... Հապա մեր օ երի նոր Բիւզանդիոնը, Ռուսիան որ կրօնի, եկեղեցու եւ քաղաքակրթութեան հետ Ռսկեզիքերի թագուհուց տարաւ նաև հայկական շինարար ոգու աւանդութիւնները։

Ի՜նչ չքեղ, ի՜նչ հերոսական հայ անուններ այստեղ եւս, ցարական գահին ի սպաս, Լորիս-Մելիքով, Լազարև, Տեկեյէմիկով, Բեհբութով եւ քանի ուրիշները, ամէնքը յաղթական, անզուգական զօրավարներ եւ յաճախ նաև պետական գործիչներ, որոնք Ցարական Ռուսիոյ փառքին, ծառայութին եւ մեծութեան ծառայեցին անզիջում արիութեամբ և հաւատարմութեամբ։

Եւ Կովկասեան Հայաստանում և (Ռուսիա կամ արտասահմանում) ո՛ր քիչ ու շատ կարգացած հայի բնակարանը զարդարուած չէր հայ ազգի այդ զինուորականների պատկերներով։ Ո՞ր հայ դպրոցականը չէր սերտել նրանց անունները ցեղային հպարտութեամբ։

Այո՛, իրաւունք ունէինք բոլոր այդ պատմական խոշոր անձնաւորութիւնների մէջ մեր ցեղային հանճարի արտասովոր յայտնումը տեսնել, բայց ի՜նչ արժէք այդ փոքրիկ բարոյական սփոփանքը այն դառն ու խափանիչ գիտակցութեան առջեւ, թէ բոլոր այդ ծիրանածին հայ կայսրերը, բոլոր օտարասպաս զօրականները ոչինչ եղած են իրենց ծնող երկրի, իրենց հեռաւոր հայրենիքի — Հայաստանի — համար։ Մեր պատմութիւնը չեղուել է իր ճամբից։

* *

Ինչո՞ւ չտրունակել։ Կանգ առնենք այստեղ։ Հայ գաղթականութիւնների պատմութիւն չեմ գրում, այլ ցաւոտ փաստեր և աւելի ցաւագին խոհեր։

Դարերի ընթացքին մեր հայրենիքի հետ չփումի մտած ո՞ր ազգը, ո՞ր պետութիւնը մեր արիւնով չպարարտացաւ և մեր ցեղային կարողութիւններով չլիացաւ իր երկրի բարօրութեան ու մեծութեան համար։ Մահմետական ու քրիստոնեայ ժողովուրդներ մեր մեծ բեկումների օրերին համահաւասար եռանդով մեր միսերը բզքտեցին քաղցած անգղերի կատաղութիւնով ինչպէս այսօր։ Արեւելքում Արաբիա, Թուրքիա և Պարսկաստան, Արեւմուտքում Յունաստանից ու Բալքաններից սկսեալ դէպ Միջին Եւրոպա, Հունգարիա, Լեհաստան մինչև Դանուբի ու Դոնի ափերը քանի՛ հարիւր հազար հայեր են լուծուել ու փոշիացել անհետ։

Անցեալներ Բուլգար մի բարեկամս, որ միաժամանակ հմուտ պատմաբան է, զարմանքով ասում էր, թէ անհնարին է Բալգան ժողովուրդների և Միջին Եւրոպայի պատմութիւնը գրել առանց հիմնաւորապէս ուսումնասիրելու այդ շրջանների հայ գաղութային և կառավարական շարժումները։

— Երեւակայեցէ՛ք, — աւելացրեց խօսակիցս, — մեր բուլգար մեծագոյն թագաւորը՝ Սամուէլ դուրսէն է գալիս, որ հայ է։

— Գիտեմ, — ասացի, — մեր պատմիչ Ստեփաննոս Ասողիկն է այդ վկայում։

— Եւ այդ հայազգի ցարը, — շարունակեց նա — ի՜նչ փառաւոր կռիւներ է մղել բիւզանդական կայսրութեան դէմ։

— Վասիլ Բ.ի դէմ, — ասացի, — նա էլ հայ...

Բուլգար բարեկամս զլուխն օրօրեց։

— Անօրինակ ժողովուրդ էք, դուք հայերդ։

— Ուզում էք ասել առեղծուածական. մեր այսօրուայ վիճակին նայեցէք։

— Այո՛, իր ս է... առեղծուածական...

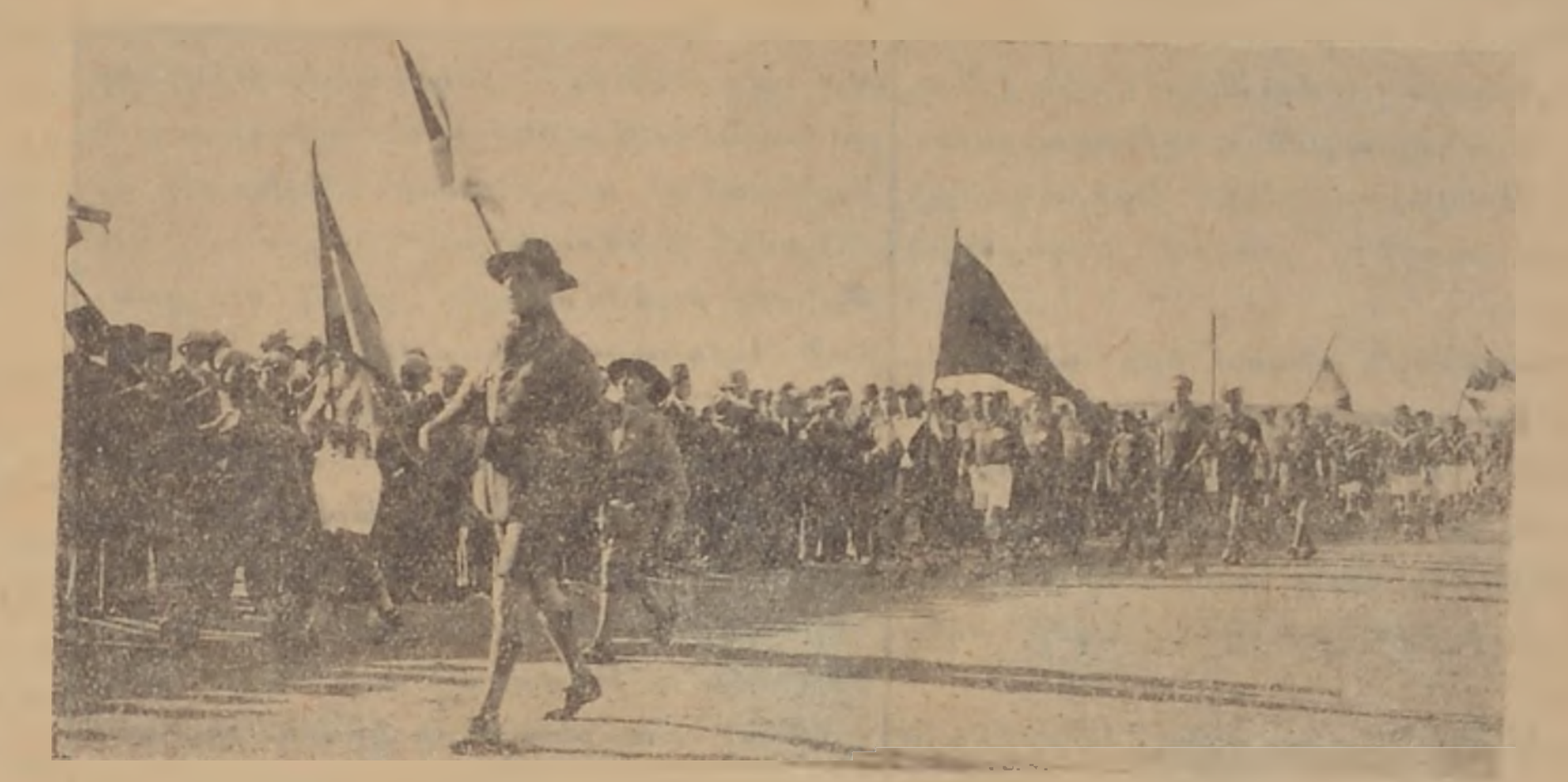

Հ. Մ. Ը. Մ.ի բոլոր խումբերը կը պատրաստուին տողանցքի

Հ. Մ. Ը. Մ.ի Հալէպի եւ Դամասկոսի Ա. խումբերը

Հ. Մ. Ը. Մ.Ի ԱԽՈՅԵԱՆԱԿԱՆ
ՄՐՑՈՒՄՆԵՐԸ ՀԱԼԷՊԻ ՄԷՋ

ԱՆՆԱԽԸՆԹԱՑ ԽԱՆԴԱՎԱՌՈՒԹԻՒՆ
ԵՒ ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ԲՈՒՌՆ ՑՈՅՑԵՐ

ԴԱՄԱՍԿՈՍԻ ԽՈՒՄԲԸ ԿԸ ՇԱՀԻ ՍԻՒՐԻՈՅ
ԱԽՈՅԵԱՆՈՒԹԻՒՆԸ

Ինչպէս գրած էինք, Զատկի առթիւ, Հ. Մ. Ը. Մ.ի Սիւրիոյ եւ Լիբանանի Ֆութպոլի խումբերը հանդիպում ունեցան Հալէպի մէջ, միջմասնաճիւղային մրցումներ կատարելու համար։ Շաբաթ օրուընէ արդէն Դամասկոսի, Պէյրութի, Զահլէի, Պայապէի, Թրիբոլիի, Լաթաքիոյ եւ Ալէքսանտրէթի խումբերը հասած էին Հալէպ եւ արժանացած Հալէպի մասնաճիւղի սիրալիր ընդունելութեան։

Կիրակի օր սկսան մրցումները Հ. Մ. Ը. Մ.ի դաշտին վրայ։ Հազարաւոր բազմութիւն մը խռնուած էր դաշտին շուրջը եւ ցոյց տուաւ անհամբերութեամբ խանդավառութիւն։ Ա. խաղը տեղի ունեցաւ Զահլէ-Պայապէ միացեալ խումբերու եւ Ալէքսանտրէթի միջեւ եւ վերջացաւ 0ի դէմ 0ով։ Երկրորդ խաղը Լաթաքիոյ եւ Թրիբոլիի խումբերուն միջեւ տեղի ունեցաւ եւ Լաթաքիան յաղթեց 4 կոլով։ Կիրակի օրուան վերջին մրցումը տեղի ունեցաւ Հալէպի եւ Դամասկոսի խումբերուն միջեւ։ Բոլոր խումբերը, նուագախումբի առաջնորդութեամբ փառաւոր տողանցք մը կատարելէ վերջ, ժողովրդական բուռն ցոյցերու եւ համակրական ծափերու տեղատարափին տակ դաշտ իջան մեր մարզիկները։ 1ի դէմ 2ով յաղթեց Դամասկոսի խումբը։

Երկուշաբթի օր, կէսօրէ առաջ Ալէքսանտրէթ եւ Զահլէ-Պայապէ շարունակեցին իրենց մրցումը եւ վերջինները յաղթական հանդիսացան, որմէ վերջ երկրորդ ախոյեանական մրցումը տեղի ունեցաւ Լաթաքիոյ եւ Զահլէի խումբերուն միջեւ որ շահեցաւ Լաթաքիան։

Ամենավերջը տեղի ունեցաւ բուն ախոյեանական մրցումը Պէյրութի եւ Դամասկոսի խումբերուն միջեւ։ Հրաշալի եւ կանոնաւոր խաղարկութենէ մը վերջ Դամասկոս 0ի դէմ 3ով յաղթական ելաւ։

Մանրամասնութիւնը վերջը։

ՀՆԱՐԱՒՈ՞Ր Է ՊԱՏԵՐԱԶՄԸ ՋՆՋԵԼ

Բ.

Բարբարոսական այն պատերազմները, որոնք պատճառ եղած են բարոյականութեան յետադիմութեան կրնան հակազդել, եթէ բարոյական կեանքը առողջ ու կենսունակ է։

Հոլանտացի համբաւաւոր իրաւագէտ Hugo Grotius իր հրատարակած et Jure Belle et Pacis անուն գրքով կը ժխտէր տիեզերական խաղաղութեան գաղափարականին իրականացումը, կը հաւատար միայն ծայրայեղութեանց սահմանումի ըսել յանձնարարելով յաղթականներու — «մինչև հոս, ասկէ անդին, աչ»։ Իրաւագէտը կը վերջացնէ իր գրքոյկը ստոյիկեաններու «Բնութեան Օրէնքի» վարդապետութիւն, ներկայացնելով պատերազմի օրէնքներուն բարեփոխման մէջ, ինչպէս որ Ստոյիկեանք իրենց այդ օրէնքը Հռովմէական քաղաքային օրէնքին բարեկարգումի իբր միջոց գործածեցին։

Hugo Grotiusի տեսութիւնը խոր ազդեցութիւն մը գործեց մարդասէրներու վրայ. այդ թուականէն սկսեալ պատերազմի մարդկայնացման նոր դարագլուխ մը բացաւ։ «Միջազգային օրէնքը բարեփոխուեցաւ։

Անոր գաղափարականը, կըսէ Dr. Andrew իրեն ճամբան հարթեց օրէնքներու գրութեանց, դասախօսութեանց վրայ։ «Օրէնքները և սերունդները հոլովումով մարդիկ պիտի նկատեն պատերազմը մի անհելի երազ. և ապագայ սերունդները պիտի նային անոր իբր մի ոճիր»։

Վերածնունդէն և բարեկարգութենէն ետք եկաւ անհատական խղճմտանքի հեղինակութիւնը բարոյական իրաւ և անիրաւի կուալուածին մէջ. յետոյ ազերս մը ընկերութեան կանոններէն դէպի անգէտ օրէնքը՝ բնութեան, որուն յաջորդեց 18րդ դարու խորհողութիւ-

նը, ինչ որ ճամբան հարթեց Ֆրանսական մեծ յեղափոխութեան»։

Մարդկութեան բարոյական բարեշրջումի բովանդակ պատմութեան մէջ չկայ գլուխ մը որ ա՛յնքան յատակօրէն պարզէ բարոյական չարժումներուն վերելքը գէպի քաղաքակրթութիւն, որքան այն՝ որ Ափրիկէի գերեվաճառութեան սկզբնաւորութեան՝ անոր վերջնական ջնջման պատմութիւնը կը պատկերացնէ։

Մէկ երկու դար առաջ արեւմտեան քրիստոնէութիւնը խղճմտանք չունէր Ափրիկէի գերեվաճառութեան նկատմամբ։ Եղիսաբէթ թագուհիին օրով Sir John Hokins *գերեվաճառութեան ծրագիրը մշակեց, և՛ սորվեցուց և՛ օրինականացուց։ Նոյնը կընէին գրեթէ արեւմտեան բոլոր քրիստոնեաները։*

Գերեվաճառութեան ջնջման չարժումը ընկերային ու բարոյական կեանքի կարեւորագոյն չարժումներէն մին է Անգլիոյ և անգլիական գաղթավայրերու մէջ 18-19 դարու մէջ։ Երբեմնի Quakers *առաջին անգամ բողոքեցին անոր դէմ։*

Եկեղեցիներն անգամ իբր անհատասարիմ կը դատապարտէին գերեվաճառութեան ջնջման կուսակիցները, և մոլեռանդ ու վատ անունով կ'որակէին, մինչև որ ուր հանգամանք մ'առնելով վերջ իվերջոյ պատերազմի մղեց զանոնք։

Կարեւորը Հարաւային Ամերիկայի ըմբոստութիւնը չէ սակայն, այլ մանաւանդ Հիւսիսային Նահանգներուն խղճմտանքին ըմբոստացումը։ Եթէ հիւսիսի մէջ խղճմտանքի ըմբոստացում չըլլար, հարաւցիներ մէջ գերեվաճառութեան պայծառներն պիտի չըմբոստանային։

Uoses Stuart *աստուածաբանութեան փրոֆէսոր մը գերեվաճառութիւնը արդարացուց նոր կտակարանէն։*

Dartmouth *գոլէճի նախագահը կը պնդէր թէ՝ գերութիւնը աստուածային հաստատութիւն մէ՛, բնական օրէնքի համաձայն։ Վերմոնթի եպիսկոպոսը* Hopkins *գերութեան ջերմ պաշտպան էր։*

Մարդկութեան արդի հայեացքները պիտի կ'արգահատին անոնց որ ժամանակին վրայ ուշացած էին ճանչնալու Քրիստոսի ոգին։

Շատ չէ գրեթէ դար մ'առաջ ինչպէս Անգլիոյ նմանապէս բոլոր Եւրոպական երկիրներու մէջ, խելագարներն ու հալածականներն ժողովուրդին կը ներկայացուէին պարզապէս զուարճանալու համար։

Անդամալոյծ կամ սպազատով մարդու մը մուտքը հանրային ոևէ հաւաքավայրերու մէջ բաւական էր հանդիսականներու խնդուքին նշաւակ գարձնելու, կ'ըսէ David Blesco, *«սակայն ներկայ դարու մէջ ֆիզիքական թերութեանց համար մարդ չի ծաղրուիր»։*

Ոճրագործին ձեռքերը, ոտքերը, լեզուն, աչքերը, ականջները, չրթունքները, գանկամաշկը գազանային բարբարոսութեամբ մէկիկ մէկիկ կը հանուէին մուտքերուն քանահինգ տարի առաջ։ Տարսոնի Ամերիկեան Գոլէճի պատմագէտ նախագահը, հայ ուսանողներու ներկայութեան առած էր պատմական գաստիարակութեան մը առիթ։ *Կը յիշէր 150 տարի առաջ եւրոպական զօրավարներու պատերազմի դաշտին վրայ՝ զինուորներու որովայնը պատռելը անխիղճ անհոգութեամբ մը, պարզապէս տաքցնելու համար իրենց մատ ոտքերը։*

Անգլիոյ Հանրի Ը.ի ժամանակ 70,000 գլխատութիւն տեղի ունեցած է։

Կէսյոյժ Գ.ի ժամանակ օրէնքին մէջ 4րեքէ խիղճ չկար։

Իսկ այսօր՝ զգաստարաններու նպատակը անձնապաշտպանութիւնը մշակել է։ Ընկերային խղճմտանքին սրբագործումը։ Սուսերամարտութեան, խաղամոլութեան, վիճակահանութեան, թունաւոր րմպելիներու նկատմամբ գաղափար և զգացումները չատ փոխուած են։

Այսօր բոլոր Անգլօ-Սաքսոն երկիրներու մէջ սուսերամարտութիւնը դատապարտուած է հանրային խղճմտանքին առջև, և արգիլուած օրէնքով։ Միացեալ Նահանգաց մէջ վիճակահանութիւնը՝ պատուաւոր դատակարգէն ոճրային ձեռնարկներու հակամէտ դատակարդին փոխանցուած է։

Այսօր իրականացաւ Dr. Andrewի ժարգարէութիւնը 3 տարի անցնելէ ետք։ Ծիծաղն և երկու մեծ ու փոքր ազգեր միաձայն յայտարարեցին «պատերազմը ոճիր է»։

Ժընէվի 1864ի Մարգասէր Ուխտը, կարմիր Խաչի ընկերակցութիւնները, Լահէյի Վեհաժողովը, Ազգաժողովը և այլ բազմաթիւ ընկերակցութիւններ լուսաբանութիւններն են տիեզերական խղճմտանքի զարթնումին։ Աչխարհի մեծամեծ չարժումներու կեդրոնը արթընցող խղճմտանքին չուրջ կը դառնան։ Ամենանչանաւոր վէպերու առանցքը խիղճն է։

Սոյզ է, ընդհանուր պատերազմէ ետք՝ իրաւունք ունինք խորհելու բարոյական ընդհանուր հակազդեցութիւններու վրայ։ Սակայն Վիլսոններ և Գըրիաններ — խաղաղութեան այս ներշնչնդեալ առաքեալները կըմեռնին, սակայն անոնց գաղափարականները կը վերապրին։ Անոնք գէտ կ'ոգեգոյնէն խաղաղութիւնը և իրենց գերեզմաններէն «կեցցէ համաչխարհային խաղաղութիւն», Անկցի պատերազմը», կ'աղաղակեն։ Տիեզերական գաղափարականին իրականացման համար նոր հերոսներ պիտի յառնեն։ Գաղափարը կը վերապրի։ Պատերազմը ոչ միայն պիտի մարգկայնանայ՝ այլ «պիտի չնջուի» իսպառ։ Միջազգային վէճերը պիտի կ'արգադրուին ազգամիջեան վէճերու նման։ Վասն զի բոլոր ուժերու և չարժումներու գլուխը կը կանգնի և պիտի կանգնի միայն տիեզերական արթնցող խղճմտանքը։

Գերեվաճառութեան հարցի նման, պատերազմի հարցն ալ ծագումով բարոյական է, և աչխարհ խաղաղութիւն պիտի չտեսնէ մինչեւ որ ճղճմտանքի պահանջումներուն համաձայն չկարգադրուի պատերազմի հարցը՝ գերեվաճառութեան հարցին նման։

Ձկայ գժնդակ բան մը մարգասէրներու համար, որքան տեսնել ընկերութեան նուաճումներուն և յաջողիմական վերելքին յապաղումը։ Դիւրին չէ Վարդաններու, Սահակներու, Գրիաններու, Վիլսոններու համար քարի սերմեր ցանել այսօր՝ և անմիջապէս հունձ տեսնել վաղը։ Մարդիկ սովոր են ժամանակամիջոցը կրճատելու։ Սակայն՝ որչափ իրենու արժէքը բարձրացայ, այնքան կը յամենայ անոր սերմանումին եւ արդիւնքին միջեւ եղող ժամանակամիջոցները։

Սունկեր կան, որոնք մէկ գիշերուան մէջ կը հասունանան, և ճանճեր՝ որոնք մէկ օրուան մէջ կր ծնին, կ'աճին, կր բազմանան ու կր մեռնին։ Սակայն բունկուզնիի մը ,մարդու մը կատարելագործումին համար տարիներ սպասել պէտք է։

Խաղաղութիւնը կամ պարզարութիւնը ա՛յնքան մեծ է և արժէքը ա՛յնքան բարձր որոնց ողջագուրման համար տարիներ պէտք է սպասել։ Ինչպէս քաղաքականութեան՝ նմանապէս բարոյական յաղթանակին համար ալ կայ պատուժի օրէնք մը։

Ձկայ վայրկենական ազատութիւն, իմաստութիւն, գեղեցկութիւն, կրօնք, խաղաղութիւն։ Հին փիլիսոփայութիւնը, հին գիտութիւնը, հին երկրագործութիւնը, հին գիտութիւնը, հին քիմիաբանութիւնը, հին աստղագիտութիւնը, հին կառավարական ձեւեր յաջողած են երբեմն ուղղիդ սակայն յաճախ բեկեալ գիծի վրայ։ Զի գաղափարական ճշմարիտ քաղաքակրթութիւնը կ'առաջնայ յաճախ կոր կամ բեկեալ գիծի վրայ։ Քաղաքակրթական յառաջդիմութեան երկ աչափութեան մէջ ուղիղ գիծ չկայ։

Անձնակեդրոն սէրը կը ձգտի թափանցել ցեղի չրջանակի մէջ, ճչմարտութիւնը պիտի փոխակերպուի զգացումի, զգացումը պիտի ծաղկի գործնականացնայ, կրօնքը պիտի ընդլայնի քաղցրացնայ իր իմաստութեան մէջ։

Զինաթափութեան, իրաւախոհութեան և խաղաղութեան բառերը եթէ այսօր կը հեգուին ու երբեմն ալ կր հեգնուին՝ վաղուան իրողութիւն պիտի ըլլան, այն աստէն մարդկութիւնը պիտի գոչէ բարձրաղաղակ Քասվիչի հետ՝ What a beautiful morning this is! «ի՛նչ գեղեցիկ առաւօտ է այսօր»։

(Վերջ) Հ. Ց. Ծակոբեան

ԿԻԼԻԿԻՈՅ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍՈՒԹԵԱՆ ԵՊԻՍԿՈՊՈՍԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎԻ ՈՐՈՇՈՒՄՆԵՐԸ

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ՁԵԿՈՅՑ

Եպիսկ. Ժողովը իր չորրորդ նիստին մէջ զբաղեցաւ Ազգ. և Կրօնական կրթութեան վերաբերեալ խնդիրներով։

Բոլոր Թեմերու մէջ Նախակրթութեան միօրինակ Ծրագիրի գործադրութիւնը ապահովելու համար երկար խորհրդակցեցաւ։ Նկատելով որ հերու, Հալէպի Պատգամաւորական Ժողովին մէջ կրթական Յանձնախումբ մըն ալ կազմուած էր այդ Նպատակով, որոշեց յիշեալ Յանձնախումբին միջոցաւ՝ Լիբանանի և Հալէպի և ուրիշ Թեմերուն մէջ պատրաստուած և գործադրուած Ծրագիրները միացնել և միօրինակ Ծրագիր մը պատրաստելով գործադրութեան դրնել, եթէ կարելի ըլլայ, 1932 Սեպտ.էն սկսեալ բոլոր Թեմերու Ազգ. Վարժարաններուն մէջ։

Ակէ զատ որոշուեցաւ (1) Ազգ. Վարժարաններու մէջ տեղ տեղ դասացոյցէն վերցուած կրօնի դասերը պարտաւորիչ դնել, և չաբաթական առնուազըն 2 ժամ յատկացնել կրօնի դասերուն։ (2) կրօնի դասը յանձնել ո՛րքան հնարաւոր է կարող քահանաներու և ձեռնհաս ուսուցիչներու։ (3) Հարկ եղած կարգադրութիւններն ընել որպէսզի ուսանողները իրենց ուսուցիչներուն հետ միասին եկեղեցի յաճախեն։ Որոշուեցաւ նմանապէս որ եկեղեցւոյ անուանկին համայնքները այնպիսի համեմատութեամբ 'ատակարարուին որպէս զի ոչ եկեղեցին զրկուի իր պայծառութեան համար անհրաժեշտ եղող գումարէն, և ո՛չ թաղին աղքատ հրկեռ ուսանողութիւնը՝ եկեղեցւոյ միջոցաւ իրենց արուեստի կրթութեան բարիքներէն։ Ազգային Վարժարանները պէտք է որ եկեղեցիի պայծառութեան նպաստեն՝ փոխադարձ եւ երգեցիկ տոմսեր հասցնելով եւ տարամատրելով։

Ազգ. Վարժարաններու ընդհ. հսկողութիւնը Ազգէն ու պետութենէն վրդովտանուած է Առաջնորդարաններու, և Առաջնորդը ի պաշտօնէ իրաւունք և պարտք ունի այդ հսկողութիւնը կատարելու։ Սակայն նկատի առնելով Առաջնորդներու յաճախ զբաղեալ վիճակը, որոշուեցաւ որ Կիլիկեան Թեմերու բոլոր Ազգ. Վարժարաններուն վրայ հսկելու, Ազգ. ու կրօն ուսմանց կանոնաւոր աւանդումը և միօրինակ Մրցագիրի գործադրութիւնը դիւրացնելու պաշտօնով կրթական ճճնիչ մը նշանակի կաթողիկոսարանէն, որքան հնար է յուսով, առ այդ պէտք եղած նիւթական ապահովելով։

Ժողովը զբաղեցաւ նաև Կիրակնօրեայ Դպրոցական խնդրով, և տրուած տեղեկութիւններէն գոհունակութեամբ իմացաւ որ Հալէպի Թեմին մէջ գոհացուցիչ արդիւնքներ ձեռք բերուած են, և վերջերս ձեռնարկուած է կազմակերպել կիր. Դպրոցներ՝ Դամասկոսի և Լաւոդիկէի Թեմերուն մէջ եւս։ Որոշուեցաւ Լիբանանի եւ Կիպրոսի մէջ ալ անմիջապէս սկսիլ Կիրակնօրեայ Դպրոցներու հաստատութեան։

Ժողովը նկատի առաւ Կիրակնօրեայ Դպրոցներու անունին և ուղղութեան մասին Ժողովուրդին մէջ չբջող ինչ ինչ թիւրիմացութիւնները փարատելու պէտքը, և որոշեց առաջին չարմար պատեհութեամբ աւելի պատչաճ անուն մը տալ Կիրակնօրեայ Դպրոցներուն։

Եպիսկ. Ժողովը իր հինգերորդ նիստին մէջ ուսումնասիրելու Հայ Եկեղեցւոյ յարաբերութիւնները (1) Լիբանանի և Սիրիոյ մէջ ժեզի դրացի Եկեղեցիներու հոգևոր պետերուն հետ. (2) Հայ յարանուանութեանց հետ. (3) արտասահմանի Միջեկեղեցական Քրիստոնէութեամբ հաստատութեանց հետ, և որոշեցաւ։

Ա.— Սիրայիր յարաբերութիւն մշակել մեզի դրացի օտար Եկեղեցիներու հոգևոր պետերուն հետ։

Բ.— Նոյնպէս սիրայիր բարեւք յարաբերութիւն մշակել Հայ Կաթոլիկ և Հայ Աւետարանական Եկեղեցիներու հոգևոր պետերուն հետ։ Կաթողիկոսարանին թողուեցաւ պատչաճ դիմումները կատարել Հայց. Եկեղեցւոյ կանոններով արգիլուած պսակներու առթիւ մեր երևան եկող անպատեհութիւնները բառնալու մասին։

Գ.— Ժողովին անդամները միաձայնութեամբ գնահատեցին Հ.Բ.Ը. Միութիւնը իբր զուտ ազգային ծառայութեան նուիրուած հաւազգային հաստատութիւնը որ ինչպէս անցեալին մէջ, նոյնպէս ներկայիս թանկագին օժանդակութիւն կ'ընձեռէ Կիլիկեան Թեմերու կրթական և բարեգործական պէտքերուն։ Ուստի, որոշեցին այսուհետև և աւելի յօժարակամ իրենց ալակցութիւնը բերել Միութեան ծառայանելու բարեգաւաճման, և խնդրեցին որ Կիլիկիոյ կաթողիկոսարանը Միութեան կեդրոնին հաղորդէ իրենց ջերմ զգացմանց անկեղծ հաւատարիքը յանուն իրենց և Թեմերու ժողովուրդին։ Եպիսկ. Ժողովը վստահ է թէ Հ.Բ.Ը. Միութիւնն ևս իր կողմէ նկատի պիտի առնէ Կիլիկիոյ Թեմական Առաջնորդներու թելադրութիւններն ու խորհուրդները իրաքանչիւր Թեմին նպաստաւոր կենալ վարժարաններուն նպաստից բաչխման և յարկից խնդիրներու կարգագրութեան պահանջ։

Ժողովը տեղեկացաւ որ կաթողիկոսարանը Լաւոդիկէի Թեմին հոգևոր վարժարանը Լաւոդիկէի Թեմին հոգևոր վարժարանութեան ի նպաստ ամսական 30 Միւր. ոսկիի նպաստ մը յատկացուցած է առժամանակեայ կարգադրութեամբ։ Ցետ քննութեան յարմար դատեցաւ նոյն կերպով Դամասկոսի Թեմին համար յատկացնել 15 Միւր. ոսկիի նպաստ մը։

Ժողովը եղիչէ Ս.ի երկայացուցած խնդիրները նկատի առաւ և որոշեց.

1.— Խնդրել կաթողիկոսարանէն չրջաբերականով մը յանձնարարել ծնողքներուն որ նորածին երախաներու մկրտութիւնը անոնց ծնունդէն առաւելն 40 օրուան մէջ կատարել տալու հոգածու րլլան և չձգձգեն ընդերկար։

2.— Խնդրել Ս. կաթողիկէն որ պատժոյ արժանի գտնուած քահանաներու համար ապ չխարութեան յատուկ տեղ մը յատկացնէ։

3.— Եկեղեցւոյ բեմը զօրացնելու համար, յարմար դատեցաւ որ առաջնորդները առ այժմ օգտուին քարոզելու կարող քահանաներէն և կամ պարզ և չինչ քարոզներու ընթերցումը յանձնելով անոնց։

Եպիսկ. Ժողովի վերջին նիստը յատկացուեցաւ արձանագրութեանց ընթերցումին և ստորագրութեան։

Որոշուեցաւ յաջորդ Եպիսկոպոսական Ժողովը հրաւիրել Այնան։

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ԴԱՄԱՍԿՈՍԻ ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ՏԵՂԻ Կ'ՈՒՆԵՆԱՆ ԽԱՂԱՂՈՒԹԵԱՄԲ

Հեռաձայնային Հաղորդակցութիւնը Խզուած

Պ. ԲՕՆՍՕ ԸՆՏՐԱԿԱՆ ՇՐՋԱՆՆԵՐՈՒ ՄԷՋ

Վերջին պահուն Դամասկոսէն մեր առած տեղեկութեանց համաձայն, մինչեւ կէս օր ամէն բան խաղաղ անցած է. բացի խմի մը անհանգստութիւնէ։ Ժողովուրդը ստուար թիւերով կը խուժէ դէպի հրւէաստուփերը, նետելու համար իրենց ըուէները։ Ֆ. Գօմիսէրութեան բոլոր բարձրաստիճան պաշտօնատարները մեկնած են Դամասկոս։

Մամլոյ տեսչութեան մօտ դիմում կատարելով ուզեցինք տեղեկութիւն ստանալ Դամասկոսի այսօրուան կացութեան եւ ընտրութեան ընթացքին մասին։ Մեզի պաշտօնապէս հաղորդուեցաւ որ խաղաղութիւն կը տիրէ եւ առանց բացառութեան բոլորը կը մասնակցին ընտրութեան։ Հեռաձայնային եւ հեռագրային յարաբերութեանց խանգարման համար, մասնոյ դիւանը կը յայտարարէ որ տեղացող անձրեւներու եւ փոթորիկի հետեւանքով յառաջ եկած է այդ խանգարումը։

Ժրանցական գինուորներ խաղաղի բոլոր մասերը գրաւած են եւ կը հսկեն կարգապահութեան։ Ֆ. Գօմիսէրութիւնը պաշտօնական հաղորդագրութեամբ մը կը յայտարարէ որ գինուորները լոկ կարգապահութեան հսկելու համար դրուած են եւ երբէք չեն խառնուիր ընտրական ազատութեան։

Ժամը 10ին Դամասկոսէն մեկնող վարիչները կը տեղեկացնեն որ հայ Արեւուս եւ հայ Օմարիէ թաղերու մէջ անկարեւոր դէպքեր պատահած են։ Ն. Վ. Պ. Բօնսօ եւ զօրավար Ալլէնբիի ժամը 10ին պրտսած են ընտրական բոլոր շրջանները եւ թաղերը ու թելադրած են բոլորովին ազատ ձգել ընտրութիւնը։

Ընտրութիւնները վերջացան ժամը 6ին. արդիւնքը կը հաղորդենք մեր վաղուան թիւով։

ՕՍՄ. ՀԱՆՐԱՅԻՆ ՊԱՐՏՈՒՑ ԽՆԴՐՈՅՆ ԿԱՐԳԱԴՐՈՒԹԻՒՆԸ

Էնկիւրի.— Տարաձայնութիւն կը երջի թէ հանրային պարտուց պահանջատէրերուն պատուիրակները ընդունելու վրայ են այն առաջարկը զոր թրքական կառավարութիւնը ներկայացուցած էր 500,000 անգլ. ոսկի տարեվարձներով փակելու Հանրային պարտէից իրեն իկած բաժինը։

ՔՐՕՅԿԵՐ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ

Սթօքհօլմ.— Այն մասնագէտները որոնք քննեցին Քրօյկէր և Թօլ ընկերութեան գործերը հրատարակեցին նախնական տեղեկագիր մը որով կը յայտնեն թէ «ընկերութիւնը կր գտնուի խախուտ կացութեան մը մէջ. ստոյգ չէ թէ իր առնելիքները գոցեն իր պարտքերը։

ՀԱՅ ԳԵՂ. ՄԻՈՒԹԻՒՆ
ԳՐԱԿԱՆ-ԳԵՂԱՐՒԵՍՏԱԿԱՆ ԵՐԵԿՈՅԹ
Նուիրուած
ԴԱՆԷԷԼ ՎԱՐՈՒԺԱՆԻ
Դասախօս՝ ՂԱԶԱՐ ՉԱՐԸՂ
Երգ եւ արեւասանութիւններ Վարուժանից
2 ԱՊՐԻԼ ՇԱԲԱԹ ԵՐԵԿՈՅ ԺԱՄԸ 9ԻՆ
ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԱԿՈՒՄԲԸ
Անդամներուն 10 ս. դ.
Ոչ-անդամներուն 15 » »

ԱՄԵՐ. ՀԱՄԼ. ՀԱՅ ՒՍՄԱՆՈՂԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹԻՒՆԸ
Կը բեմադրէ անմահն Ց. Ց. ՊԱՐՈՆԵԱՆԻ
«ՇՈՂՈՔՈՒՐԹԸ»
Եւ Ռ. ՊՐԱԿԿՕՔ
«ԼՔՈՒՄԸ»
9 Ապրիլ Շաբաթ երեկոյեան ժամը 8,30ին
WEST-HALL-ի ՄԷՋ

ՓՐՕՍՓԷՐ ՄԵՐԻՄԷ

ՔԱՐՄԷՆ

Որմէ եզրակացուցի թէ ինքն ալ ինծի պէս ճամբորդ մըն էր, միայն թէ նուազ հնագէտ։

— *Բաւական լաւ պիտի գանէք ասիկա*, ըսի իրեն երկարելով իրական Հավանայի գլանիկ մը։

Գլխու թեթև խոնարհում մը րրաւ, վառեց սիկառը իսիկէ, ուրիշ գլխու նշանով մըն ալ չնորհակալութիւն յայտնեց, յետոյ սկսաւ ծխել մեծ գոհունակութեան երևոյթով։

— Ա՜հ, բացագանչեց ան թոյլ առլով որ մուխի առաջին գուլան փախի բերնէն և ռունգերէն. որքան երկար առնէ ի վեր չէի ծխած։

Սպանիոյ մէջ, տրուած կամ ստացուած սիկառ մը կը հասատէ հիւրընկալութեան կապը, ինչպէս աղն ու հացը արևելքի մէջ։ Մարդս ինքզինքը աւելի խօսող ցոյց տուաւ քան ես կը յուսայի։ Թող որ, հակառակ ինքզինքը Մօնթիլլացի ցոյց տալուն, կարծես թէ բաւական գէշ կը ճանչնար երկիրը, նոյնիսկ չէր գիտեր այն գեղեցիկ հովին անունը՝ ուր կը մնայինք։ չէր կրնար ոչ մէկ գիւղ թուել չրջականեբէն։ Վերջապէս, եթէ ինձմով խանգարուած չըլլար, երբեք պիտի չտեսնէր փլատակ պատերուն քով նետուած կղմինարէ սեղանաչութերն (rebords) ու փորագրուած քարերը, ինչպէս խօստովանեցաւ ինք։ Ատոր հակառակ, խիստ վարպետ կ'ելրեբէր ձի ճանչնալու արուեստին մէջ. քննադատեց իմինս, ինչ որ ժժուար չէր։ Ցետոյ ազգաբանութիւներ ըրաւ իրենիններուն, որ կը տեղէր Գօրտուի համբաւաւոր ձիերու ընտանիքէն։

Ազնիւ կենդանի արդարեւ, այնքան տոկուն յոգնութեան՝ որուն կ'ենթարկէր զինք իր տէրը. օր մը մէկ անգամէն երեսուն փարսախ ճամբայ էր կտրած քառասմբակ։ Իր աճապարոտ խօսակցութեան մէջտեղ, անձնօթը կանգ առաւ յանկարծ զարմացած՝ ու կարծես բարկանալով ինքիրեն՝ պէտք եղածէն աւելի խօսած ըլլալուն համար։ «Այն է որ, վերսկսաւ ան քիչ մը չփոթած, խիստ սոփռուած էի երթալ Գօրտու։ Դատի մը համար կարգ մը թելդրանքներ ունէի ընելիք գատաւորին...» խօսելով, կը դիտէր առջևորդս, Անթօնիօն որ կը ծռէր գլուխը։

Շուքն ու աղբիւրը զիս այնպէս զուարթացուցին, որ յիշեցի ապուխտի այն քանի մը հրաչալի չերտերը՝ որ Մօնթիլլացի բարեկամներս զետեղած էին առաջնորդիս մէջ։ Բերել առի զանոնք և հրաւիրեցի անձնօթը որ վերցնէ իր բաժինը այդ ափփոյ նախընթրիքէն։ Եթէ երկար առեն չէր ծխած, ինծի հաւանական թուեցաւ որ ոևէ բան չէր կերած առնուազն քսանչորս ժամէ իվեր։ Սովալուկ գայլի մը պէս կը լափէր։ Մտածեցի, որ իմ հանդիպումս նախախնամական եղաւ այդ խեղճ սատանին համար։ Այդ միջոցին, առաջնորդս քիչ կ'ուտէր, նաև նուազ կը խրտչէր։ Մէր ու երբեք չէր խօսէր, մինչդեռ ճամբու սկզբնաւորուքենէն ի վեր ինծի յայտնուած էր իբրև աննման չատախօս մը։ Մեր հիւրին ներկայութիւնը կարծես կը ճնշէր զինք և տեսակ մը անվստահութիւն, սէկը միւսէն կը հեռացնէր առանց որ ես դրպէս գուշակեմ ատոր պատճառը։

Արդէն ապուխտի ու հացի վերջին փշրանքները անհետացած էին և իւրաքանչիւրս ծխած էինք երկրորդ սիկառը ալ։ Հրամայեցի առաջնորդիս՝ ձիերուն պատրաստը դնել և արդէն հրաժեշտ պիտի առնէի իմ նոր բարեկամէս, երբ այս վերջինը հարցուց, թէ ուր ժամադիր էի անցնել գիշերը։

Առանց որ կարենամ ուշադրութիւն դարձնել առաջնորդիս մէկ նշանին, պատասխանեցի թէ Վանթա Տէլ Կերվօ կ'երթամ։

— Գէ՛չ հանգստավայր ձեզի պէս անձի մը համար, պրն... ես ալ հոն կ'երթամ և եթէ կը թոյլատրէք՝ միասին կ'ընենք ճամբանիս։

— Հաճոյքո՛վ, կ'ըսեմ, հեծնելով ձիս։

Առաջնորդս, որ ասպանդակը կը բռնէր, աչքի նոր նըշան մը ըրաւ ինծի։ Ի պատասխան՝ ուսերս թօթուեցի, վստահեցնելու համար զինքը, թէ ես կատարելապէս հանգիստ էի։ Ու ճամբայ ելանք։

Անթօնիոյի խորհրդաւոր նշանները, իր մտատանջութիւնը, անձնօթին փախցուցած քանի մը խօսքերը, մանաւանդ երեսուն փարսախի իր վազքը և ատոր ի բացատրութիւն տուած ոչ-գոհացուցիչ բացատրութիւնը, արդէն իմ կարծիքս չինած էին ճամբու ընկերոջս մասին։ Ձէի կասկածեր, թէ գործ ունիմ մաքսանենգի մը, թերևս աւազակի մը հետ։ Ինծի ի՞նչ, կը մտածէի։ Բաւական ծանօթ եմ սպանական նկարագրին, որպէսզի վստահ ըլլամ թէ վախնալիք ոչինչ չունիմ մէկէ մը՝ որ կերած և ծխած էր հետս։ Իր ներկայութիւնը անգամ ապահովուած պաշտպանութիւն մըն էր ամէն տեսակի անախորժ հանդիպումի համար։ Մնաց որ, ես խիստ տրամադիր էի գիտնալու թէ ինչ բան է աւազակ մը։

Ձայն կարելի չէ տեսնել ամէն օր և տեսակ մը հմայք կայ վտանգաւոր արարածի մը քովէ գտնուելուն մէջ, մանաւանդ երբ զինք ընտելացած ու հեզ կը գտնես։

Կը յուսայի անձնօթին աստիճանաբար խոստովանութիւններ ընել տալ. և հակառակ առաջնորդիս աչքի քթթուններուն, խօսակցութիւնը դարձուցի մեծ ճամբուն վրայ գործող աւազակներուն չուրջ։ Հասկնալի է անշուշտ, որ կը խօսէի մեծ յարգանքով։ Անտալուզիոյ մէջ կար համբաւաւոր աւազակ մը՝ Ժօզէ Մարիա կոչուած, որուն չնահատակութիւնները ամենուն բերանն էին։ «Հապա եթէ Ժօզէ Մարինայի՞ն քովն եմ» կ'ըսէի ինքնիրենս։

Կը պատմէի այդ հերոսին չուրջ գիտցած դրուատական բոլոր պատմութիւններս և բարձրաձայն կը յայտնէի հիացումս անոր քաչգործութեան և վեհանձնութեան մասին։

— Ժօզէ Մարիան սատանա՛յ մըն է լոկ, ըսաւ անձնօթը պաղութեամբ։

«Արդեօք ինքզինքն է որ կը դատէ արդարութեամբ և կամ իր կողմէ ծայրայեղ համեստութիւն մը չէ՞ս կը հարցնէի ժամովի։ Որովհետև, չնորհիւ ճամբու ընկերոջս վրայ կատարած քննութիւններուս, ևկրցայ իրեն պատչաճեցնել Տան Ժօզէի յատկանչական մանրամասնութիւնները, որ կարդացած էի Անտալուզիոյ չատ մը քաղաքներուն դռներուն վրայ փակցուած։— Այո՛, նոյն ինքն է։ Խարտեաչ մազեր, կապոյտ աչքեր, մեծ բերան, գեղեցիկ ակռաներ արծաթէ կոճակներով թաւիչ վերարկու մը, ճերմակ կաշիէ հեսկեր, (guêtres) երաչխ ձի մը... Ո՛չ մէկ կասկած. բայց յարգենք իր ծպտուձը։

Թարգմ. Վ. ԽԱՉԱԿ

(2) (Շար.)

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ԻՐԼԱՆՏԱ Կ'ՊԱՌՆԱՅ ԱՆԳԼԻՈՅ

Յեղափոխութիւն Ուէրաթիոյ մէջ

Կ. Պոլիս.— Թերթերը կը հաղորդեն թէ Ռումանիոյ մէջ բնակող ռուս տարագիրները կը խօսին յեղափոխութեան մը մասին որը առագօրէն կը ծաւալի եղեր Ուէրաթիոյ կարգ մը շրջաններուն մէջ այն պատճառաւ որ սովիէթական կառավարութիւնը որոշած է կարգ մը ազգարակատէրեր աքսորել Սիպերիա:

Կաւելցուի թէ Էսեի մը գումարտակ սովիէթական զինուորներ յարած են ապստամբներուն:

Առեւտրական հաւասարակ մը Մ. Նահանգներու մէջ

Ուաշընկթըն.— Լիճտպէրկի տուն առեւտրական հեռը գտնուած չէ տակաւին տարափոխիկ օրինակ հանդիսացաւ: Խորհրդարանի նախկին նախագահին այրին տիկին Ալիս Ռուզվէլթ Լոնկուորդ նամակ մ'ստացաւ որով իրմէ կը պահանջուի 15,000 տոլար: Վախնալով թէ մի գուցէ տիկին Լոնկուորդի աղջիկը առեւտրական, ոստիկանութիւնը պահակներ դրաւ անոր բնակարանին շուրջը

Համանման նամակներ ստացած են զաւակ ունեցող երեելի անձնաւորութիւններ, եւ մանաւանդ Ֆօնկրէլի երկու անդամներ, սեղանաւոր մը, եւ osar թերթի բդքակից մը: Քիչ ատենէն ձերբակալութիւններ կատարուելուն կ'սպասուի:

Պ. Թարտիէօ եւ Պ. Մաքսոնալտ պիտի խօսին Եւրոպայի վերաշինութեան մասին

Լոնտոն.— Շարժում մը դէպի Պրիանի իտէալը եղող Եւրոպայի Միացեալ Նահանգներուն գաղափարը եւ դէպի Դանուբեան պետութիւններու տնտեսական միութեան մասին գոյութիւն ունեցող Ֆրանսական ծրագիրս կը գրաւեն այժմ Եւրոպական մայրաքաղաքներուն ամենախիստ ուշադրութիւնը:

Պ. Թարտիէօ Լոնտոն կ'սպասուի այս շաբթու վերջերը ուր պիտի տեսակցի Պ. Մաքտոնալտի հետ Զորս պետութեանց խորհրդաժողովէն առաջ:

Կը կարծուի թէ երկու վարչապետները պիտի խորհրդակցին Լոնտոնի խորհրդաժողովին մասին եւ կարելի է որ Սըր Ճօն Ռայմըն եւ Պ.Չէմպըրլէյն ներկայ բլլան սոյն խօսակցութեանց: (Ի.Գ.)

Բարիզ.— Քաղաքական շրջանակները մեծ կարեւորութիւն մը կ'տան այս շաբթուան վերջերը տեղի ունենալիք Թարտիէօ-Մաքտոնալտ տեսակցութեան

Պ. Մաքտոնալտին պիտի ընկերակցի Արտաքին Գործոց Նախարար Սըր Ճօն Սայմըն եւ Գանձային նախարար Չէմպըրլէյն:

Դանուբեան Միութեան խնդիրը

Բարիզ.— Վարչապետ Պ. Թարտիէօ երկար տեսակցութիւն մը ունեցաւ Բարիզի իտալ. դեսպան Կոմս Մարճօնիի հետ, Դանուբեան Տնտեսական Միութեան վերաբերեալ ծրագրին շուրջ:

Սոյն տեսակցութենէն ետքը. «Մաթէն» հրատարակեց թէ շուտով պիտի մը չակուի բանաձեւ մը որ պիտի արժանանայ թէ Ֆրանսայի եւ թէ այ Մեծն Բրիտանիոյ հաւանութիւնը:

Բարիզեան աջակողմեան մամուլը կասկած կը յայտնէ Պ. Մաքտոնալտի հանդէպ: «Էքօ տը Բարի»ի աշխատակից Բէրթինաքսի նայելով Պ.Մաքտոնալտ հաստատ կը պահէ իր գաղափարապաշտութիւնը երբ որ խնդիրը դառնայ միջազգային հարցերու շուրջը:

Դարձեալ Բէրթինաքսի նայելով, Սըր Ճօն Սայմըն խոստացած է, ընդհակառակն, արգելք հանդիսանալ «միջազգային դաշնագիրներու ամէն տեսակ բռնաճարտուքին»:

«Ֆիկարօ»ն եւս հանրային կարծիքին կը յանձնարարէ զգոյշ կենալ չափազանց լաւատեսութեան մը հանդէպ եւ հարց կը դնէ որ միթէ Պ. Մաքտոնալտը յեղաշրջում մը կրած էր իսկապէս Ֆրանքօ—Անգղիական քաղաքական յարաբերութեանց մասին ունեցած տեսակէտին մէջ:

ԻՐԼԱՆՏԱԿԱՆ ՀԱՐՑԸ

Ցոյցեր Տլոպլինի մէջ

Լոնտոն.— Ձիրականացան այն երկիւղները որոնց համաձայն խռովութիւններ պիտի ծագէին, Տրպլինի մէջ, 1916ի ապստամբութեան տարեդարձին առթիւ կատարուելիք հանդէսներուն ընթացքին: Հանրապետական թաւիրը քաղաքին ազջէն ընթացաւ կատարեալ կարգապահութեամբ մը: Հազարաւոր երիտասարդներ մասնակցեցան ցոյցերուն Ֆանֆարներով որոնք կը նուագէին ապստամբներու «Ո՛վ կը վախնայ 98ին մասին խօսելու» անուն եղանակը: Ցաւցարարները համազգեստ չէին հագած ի բացառեալ իրլանտական հանրապետական բանակին իգական օժանդակ խումբին պատկանող կիները եւ Ֆիանա նայի երկսեռ անդամները, կառավարութեան կամ ազգ. բանակին ոչ մէկ անդամը չմասնակցեցաւ թաւիրին որու կը հետեւէին մեծ թիւով հանդիսատեսներ. երդումը ջնջելու եւ կալուածատէրերու տարեվճարները դադրեցնելու մասին Պ. տը Վալէրայի նախագահութեան տակ գտնուող կառավարութեան կողմէ տրուած որոշումը կրկին կերպով յայտարարուեցաւ Հողային նախարար Պ. Ռըթլէճեի կողմէ Պալլինայի մէջ խօսուած ճառի մը միջոցաւ: (Ի.Գ.)

Անկլօ-Իտալական միջադէպը

Հռոմ.— Արտաքին Գործոց նախարարութիւնը զեկոյց մը հրատարակեց որով կը հերքէ Պ. Ճիունիայի վերագրուած յայտարարութեան մասին շրջած տարածայնութիւնները:

Յայտարարուած էր թէ իտալ. պետական դեր. քարտուղար Պ. Ճիունիա Մալթայի Ֆաշիստական հաւաքատեղիին մէջ ճառ մը խօսած էր Մալթայի նախկինարարաններու մէջ իտալերէն լեզուին, ջնջման մասին եւ սոյն ճառի մէջ ըսած է եղեր թէ «պէտք չէ որ Անգլիան չուտէրը շատ քաշէ, եթէ ո՛չ ան կրնայ փրթիլ: Բոլոր Թնդանօթները. բոլոր նաւատորմիները եւ տիեզերքի ամբողջ դրամը բանի մը չպիտի ծառայեն արգելք հանդիսանալու համար ազգիմը զարթնումին: (Ի.Գ.)

Մալթա.— Հակառակ իտալ. Արտաքին Գործոց նախարարութեան հերքումին, անդրկական մամուլը կը պնդէ թէ Պ. Ճիունիան արտասանած է բուրդն յանդուգն խօսքեր: «Մըտնէյ Ճրօնիքլ» կը պնդէ թէ Պ. Ճիունիա Մալթա հասնելուն պէս յարձակեցաւ իտալական հիւպատոսին եւ Ֆաշիստական տեղական կազմակերպութեան ատենապետին վրայ որովհետեւ անոնք սեւ շապիկ հագած չէին զինքը դիմաւորելու համար շոգենաւ եկած ատեններին: Հիւպատոսը կը գրէ «Ճրօնիքլ», դիտել տուաւ թէ անգլ. հողին վրայ կը գտնուէին եւ պարտաւոր էին խոհեմութիւն ցուցնել. Պ. Ճիունիա պատասխանեց սրամտօրէն «Այսօրեայ, մեծ կը գտնուինք Իտալիոյ մէջ մեր Ափրիկեան կայսրութեան առաջնորդող ճամբուն վրայ, Իտալիոյ ուճեցած ամենաջերմեռանդ ողջոյնները: (Ի.Գ.)

ԳԵՐՄԱՆ ԴԱՏԱՒՈՐ ՄԸ Կ'ՍՊԱՆՆԷ ԻՐ ԸՆՏԱՆԻՔԻ ԲՈԼՈՐ ԱՆԴԱՄՆԵՐԸ

Գերլից.— Մասնաւորապես ծանր ցնցուղ ոյքերգութիւն մը, որ համակեց ամբողջ քնականիք մը, տեղի ունեցաւ Թէնայի մէջ: Դատաւոր Վիլհելմ Մօյրհր ատենապետութեամբ սպաննեց իր կինը եւ իր երկու զաւակները, իր հայրը, իր մայրը եւ իրենց այցելութեան եկած բարեկամ մը: Ահռելի դատաւորը անձնասպան եղաւ:

Կ'րսուի թէ դատաւոր Մօյրհր վերջին ատենութեան գժտուած էր իր կնոջ հետ զոր բողոքել կը խորհէր:

Այս ատեմբ ծանր մեծ յուզում պատճառեց հաղարին եւ արուարձաններուն մէջ ուր Մօյրհր եւ իր ընտանիքը ծանր յայտնի էին:

Գերլից.— Բանւորուհի մը անձնասպան եղաւ սպաննելէ յետոյ իր երեք զաւակները որոնց 7, 5 եւ 2 տարեկան էին:

Կը կարծուի թէ թշուառութիւնն է որ դժբաղդ մայրը մղած է գործելու այս սոսկալի ոճիրը:

ՏԵՂԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՆԱԽԱԳԱՀԱԿԱՆ ԸՆՏՐՈՒԹԵԱՆ ԽՆԴԻՐԸ

ՇԷՅԽ ՄՈՒՀԱՄՄԷԴ ՁԻՍՐ ԱՊԱԳԱՅ ՆԱԽԱԳԱՀ

Հանրապետութեան նախագահ Ն.Վ. Պ. Շարլ Տհպպաս երէկ եւ առջի օր պատրաստ չի կրցաւ գալ բնթեր ընտրութեան մը պատճառաւ: Սրեսփոխանական ժողովի նախագահ Շէյխ Մուհամմէդ Ձիսր երէկ այցելեց Ն. Վ. թեմուրի տեսակցութիւն մը ունենալու ապահ հեռագրեց Շէյխը տեսակցեցաւ ներին նախարար Մուսա պէյ Նամմուրի հետ:

Այս այցելութիւնն ու տեսակցութիւնը սակայն, Լիբանանի հոգեմտական շրջանակներուն մէջ ծառ մը բսի բաւներու պատճառ եղաւ: Կրսեն թէ, այդ հետսկցութիւններ հանրապետութեան նախագահութեան օտրջ դրուած են, Լրագրողներ ուզած են իրազեկ դառնալ նախագահական բնտրութեան վերջին փուլերուն եւ դիմած են երեսփոխանները պ. պ. Ապու Նաթրին, Ձիպրաիլ Նաստարին եւ Սամի պէյ Քանանին: Երեսփոխանները յայտարարած են որ իրենք միեւնոյն վերջին վայրկեան կոյսմնակից են Շէյխ Մուհամմէդ Ձիսրի բնտրութեան եւ անոր բաւուած կամ հրաժարած պարագային իրենց ձուները պիտի կեդրոնացնեն Շէյխ Ձիսրի յաջորդ տեսած թեկնածուին վրայ:

Մեր առած տեղեկութեանց համաձայն 30 երեսփոխաններ համաձայնութեամբ որոշած են իրենց ձուները կեդրոնացնել Շէյխ Ձիսրի վրայ: Որ արտաքին ազդեցութիւն մը ի գործ չի դրուի, այժմեն կարելի է բսել որ ապագայ հանրապետութեան նախագահը Շէյխ Մուհամմէդ Ձիսրն է: Փոխ Ուհրաի վերջին անցուդարձերը այս եզրակացութեան կը բերեն մեզ:

«ԱՀՐԱՐ»Ի ՀԱՆՐԱՔՈՒԷՆ

«Էլ Ահրար»ի բացած հանրաքուէին համաձայն, հանրապետութեան նախագահութեան թեկնածուներու ծանած ձուները վերջին գումարը եղած է հետեւեալը.

Մեքր Էմիլ Էսէք 3292, Ձօրճ Պէյ Թապէք 1605, Շէյխ Ձիսր 139, Ֆոէք-Էհմէտ Թապէք 265, Հապիպ փաշա 167, Շէյխ Պէտրոս Խուրի 67, Ձրպրաճ Խուէյնի 255:

ԴԱՄԱՍԿՈՍԻ ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ԵՒ ԱԶԳԱՅՆԱԿԱՆՆԵՐՈՒ ԿՈՉԸ ՈՐՈՆՔ ԵՆ Ա.ԶԳԱՅՆԱԿԱՆ ԹԵԿՆԱԾՈՒՆՆԵՐԸ

Դամասկոսս մէջ հաճի մը օրէ իվեր ընտրական պայքարը շատ բուռն թափով յառաջ կը տարուի: Ամէն տեղ միթինգներ եւ ժողովներ կը գումարուին: Ամսոյս 29ին երեքաբթի օր, ազգայնականները կոչ հրատարակելով, ի մէջ այլոց կը յայտարարեն.

«20 Դեկտեմբերէն առաջ որոշած ենք մասնակցիլ ընտրութեանց. նիմա ընդհանրապետական ցանկը միեւնոյն որոշման վրայ կը մնանք եւ կը մասնակցինք ընտրութեան, հաւատարիմ մնալով մեր Ուխտին եւ այս երկրի ազատութեան համար մինչեւ վերջին օտնչ նուիրուելու խոստումին: Միայն թէ ժողովուրդէն վստահութիւն կը պահանջենք եւ կը թելադրենք որ իրենց ձուները կեդրոնացնեն մեր թեկնածուներու վրայ:

Այս թուղթիկները ստորագրած են ազգայնական թեկնածուներ Ֆաիզ պէյ Խուրի, Լութֆի էլ Հաֆր, Ձեմիլ Մէրհեմ պէյ. Ֆախուրի Պարուտի, Զեքի Խաթիպ եւն Շէրիֆ:

ՀԱՅ ԲՈՂՈՔԱԿԱՆԱՑ ՄԻՈՒԹԻՒՆ

Այսօր, Պէյրութի մէջ կր բացուի Հայ Բողոքականաց Միութիւնը: Լիբանանի եւ Սիւրիոյ բոլոր ըրջաններէն եկեղեցի ներու հովիւներ եւ ներկայացուցիչներ ժամանած են:

Կը կարծուի որ Միութիւնը այս տարի պիտի զբաղի շարժ մը կարեւոր խնդիրներով, որոնց կարգէն կարելի է նկատել Հալէպի Հայ Բողոքական համայնքին մէջ տեղծուած անհամաձայնութիւնները, որոնց հետեւանքով հանի մը բաժանումներ յառաջացած են: Նմանապէս ժողովականներէն շատերուն ամէն գնով հայերէն լեզուն պահպանել բոլոր հայ բողոքական բեմերուն եւ արգիլել թրքերէն քարոզներ:

Յաջողութիւն կր մաղթենք:

ՕՐՀՆԱԲԵՐ ԱՆՁՐԵՒՆԵՐ

Շաբաթ մը իվեր Սիւրիոյ եւ Լիբանանի բոլոր մասերուն մէջ առաւօտէն կ'անձրեւէ: Շաբաթ եւ կիրակի օ·եր Լիբանանի լեռները ճոհն ծածկուեցան ճերմակով եւ զգալիօրէն ցրտեցան օդերը Պէյրութի մէջ:

Հանի մը օրեր առաջ մեզմ օդը Հիւսիսային Սիւրիոյ մէջ եւս իսկոյն փոխուեցաւ եւ մարդիկ սթպուեցան վերսին հագնիլ իրենց վերարկուները: Հալէպի մէջ կառկառացներ սկսան վառուիլ դարձեալ: Գիւղացիներու ուրախութիւնը չափ ու սահման չունի Սիւրիոյ բոլոր մասերուն մէջ: Ցաւօք սաստիկներ խպտո հեռացան եւ առաջ բերի մը յոյսը ապահովուեցաւ. մինչեւ Սիւրիոյ անապատներ գրեթէ անձրեւը միեւնոյն սաստկութեամբ եկած է:

Պ. ԲՕՆՍՕ ԴԱՄԱՍԿՈՍԻ ՄԷՋ

Բարձր Խորհուրդ պ. Բօնսօ որ անցած ուրբաթ օրուընէ ի վեր կը գտնուի Դամասկոս, իր ապարանքին դուրս չէ ելած ոսկաւին եւ բացի պ. Սօլօմիագէ ոչ ոքի հետ տեսակցութիւն չէ ունեցած: Բազմաթիւ դիմումներ տեսակցութիւն ունենալու համար Ն. Վսեմութեան հետ մերժուած են,

Ցաղ յայտնի եղած չէ թէ՝ Բարձր Խորհուրդը ի՛նչ դիրք կը բռնէ այսօր տեղի ունեցելիք բնտրութեան առթիւ:

ՔԱՈՒԶՈՒԿԻ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ՄԸ ՏՆՕՐԷՆԻՆ ԽԱԲԵԲԱՅՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ԿԷՍ ՄԻԼԻՈՆ ՓԻԱՆՔԻ ՉԵՂՏՈՒՄ

Անկարելի հաուչուկի ընկերութիւնը Պէյրութի մէջ ունի իր մասնաճիւղը: Տարեկան մօտ100,000 Ցռանճ բոլոկ կոտացար ընկերութենէն սոյն մասնաճիւղի ձեռքեր: Ան ուներ իր սեփական ինճ. Ճատարժր եւ կապրեր միլիոնատէրի նրման: Մեծածախս մախսումներ ուներ եւ ձիարեալի խաղերուն սիրահար էր:

Ցեռքի այս ընթացքին ծանօթ անձնաւորութիւններ ընկերութեան տեղեկացուցին կացութիւնը: Անցած օրերը ընկերութեան կողմէ հայտնոս հասաւ թէ ինչ մը, որ չեն ընկերութեան տեսուչ որ 200,000 Ցռանճ բաց մը ունի սեռուկը եւ տեսրակներու ու հաշիւներու անկանոնութեան վնասը կը հասնի կէս միլիոն Ցրանճի:

Հարցաքննիչ դատաւոր պրն. Տէզանկ իսկոյն ընթութեան ձեռնարկեց: Կրսեն թէ. 183000 Ցրանճ առած ըլլալը խոստովանած է ցեռքը: Քննութիւնները ցոյց տուած են որ ցեռքը թէ գեղծումներ բրած է եւ թէ այ ընկերութիւնը խաբած հին հաուչուկներ իբրեւ նոր եկած վերադարձնելով ընկերութեան:

ԿԻՐԻԱՓՕՍ ԵՒ ՁՀԷՐ ԴՐԱՄԱՏԱՆ ՀԱՇԻՒՆԵՐԸ

Դրած էինք որ Կիրիաֆոս եւ Ձհէյր դրամատան հաշիւները շուրջ սեռնիքր իր տեղեկագիրը յանձնած է դատարան: Այժմ կր տեղեկանանք որ դատարանը հաստատած է սեռնիքի տուած տեղեկագիրը եւ լիազօրութիւն տուած ատոնց շարունակելու համար իրենց քննութիւնները: Դատարանի կողմէ երկու հաս այ քննիչ նշանակուած է, սեռնիքի անդամներուն հետ միասնաբար յառաջ տանելու համար քննութիւնները: Արդէն սկսած են տեսրակներու ընթերցումը: Ընդհանուր դատախազ պ. Աուճ կարգադրած է սեռնիքի անդամներուն հետ միասնաբար յառաջացած են: Նմանապէս ժողովականներէն շատերուն ամէն գնով հայերէն լեզուն պահպանել եւ հայ բողոքական բեմերուն եւ արգիլել թրքերէն քարոզներ:

Յաջողութիւն կր մաղթենք:

ՕՐՀՆԱԲԵՐ ԱՆՁՐԵՒՆԵՐ

Շաբաթ մը իվեր Սիւրիոյ եւ Լիբանանի բոլոր մասերուն մէջ առաւօտէն կ'անձրեւէ: Շաբաթ եւ կիրակի օ·եր Լիբանանի լեռները ճոհն ծածկուեցան ճերմակով եւ զգալիօրէն ցրտեցան օդերը Պէյրութի մէջ:

Հանի մը օրեր առաջ մեզմ օդը Հիւսիսային Սիւրիոյ մէջ եւս իսկոյն փոխուեցաւ եւ մարդիկ սթպուեցան վերսին հագնիլ իրենց վերարկուները: Հալէպի մէջ կառկառացներ սկսան վառուիլ դարձեալ: Գիւղացիներու ուրախութիւնը չափ ու սահման չունի Սիւրիոյ բոլոր մասերուն մէջ: Ցաւօք սաստիկներ խպտո հեռացան եւ առաջ բերի մը յոյսը ապահովուեցաւ. մինչեւ Սիւրիոյ անապատներ գրեթէ անձրեւը միեւնոյն սաստկութեամբ եկած է:

ՆԱԽԱԳԱՀԱԿԱՆ ԸՆՏՐՈՒԹԵԱՆ ՇՈՒՐՋ

ՊՐ. ՄՕՓԱՐՋԱԼ ՓԱՐԻԶ ԺԱՄԱՆԱԾ

Բարիզեն կը հեռագրուի թէ Նիւ — Ցորք հրատարակուող «Ալ Հօտա» թերթի տեր եւ տնօրէն պ. Նաուէմ Մօֆարջալ հոն ժամանած է:

Պ. Մօֆարջալ իբրեւ պատուիրակ դրկուած է Ամերիկայի Լիբանանցի գաղութի կողմէն հարկ եղած դիմումներ կատարելու համար Ցրանսական արտաքին գործոց նախարարութեան մօտ յաջողցնելու համար այնպիսի նախագահի մր ընտրութիւնը որը կարողութիւն ունենայ բարւոքելու Լիբանանի ներկայ կացութիւնը եւ ապահովելու երկրին յառաջդիմութիւնը:

Կր թուի թէ Պրն. Մօֆարջալ պիտի պատճապանի Պ. Էմիլ Էսէհի թեկնածուքիւնը:

ՖԷՅՍԱԼ ԵՒ ՍԻՒՐԻՈՅ ԳԱԼԸ

Ֆէյսալ թագաւորը պատճառական գեկոյց մը հրատարակեց հետեւրու համար այն տարածայնութիւնները զոր արաբական Մամուլը չգադրիր հրատարակելէ եւ որոնց համաձայն Հաշիմիթ գերդաստանին պատկանող իշխան մը թագաւոր պիտի ընտրուի եղեր Սիւրիոյ համար: Ձկեկոյցը կր վերջանայ հետեւեալ յայտարարութիւնով. «Մենք պէտ չունինք խառնուելու Սիւրիական խնդիրներուն: Ցռանճական կառավարութիւնը անոնց նկատմամբ ոգեւորուած է լաւագոյն դիտաւորութիւններով»

ՆՈՐԷՆ ՆԱԽԱԳԱՀԱԿԱՆ ԸՆՏՐՈՒԹԵԱՆ ՇՈՒՐՋ

Հարաւային Լիբանանի երեսփոխան Ռաբիհ պէյ Ձալպաք անցեալ Շաբաթ օր Գէամինիեի մէջ խնջոյք մր տուած է ի պատիւ օձին Մուհամմէդ Ձիսրի, որուն մասնակցած են նաեւ կարգ մր երեսփոխաններ եւ տեղացի իրեւելիներ:

Այս խնջոյքի ընթացքին, նկատի առնուած է քեկնածուի մը ընտրութիւնը այն պարագային համար որ օձին Ձիսր ես առներ իր թեկնածուքիւնը:

ՀԱՅ ՀԱՄԱՅՆԱՎԱՐԻ ՄԸ ՅԻՄԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

ՀԵՏԱՔՐՔԻՐ ԴԱՏԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

Հալէպի «Էլ Թէգաոտիւտ» թերթը կր գրէ.—

Զորս ամիս առաջ, Հալէպի մէջ, Ընդհանուր Ապահովութիւնը ձերբակալած էր հայ երիտասարդ մր Անդրանիկ Քէօրքէնեան(?) անունով, ինքնութեան թուղթեր չունենալուն եւ համայնավար բլլալն ալ տատաձուելուն համար որոշուած էր սահմանէն դուրս հանել զայն:

Գալ էլ Ցարտճի հրապարակին վրայ, ոստիկաններու չղթաներուն մէջ այս հայր ակեցցէ համայնավարութիւն, անկի հովանաւորութիւնն կր պոռար:

Ան ատոր վրայ յանձնուեցաւ դատարան: Դատավարութեան միջոցին հարցուցին անոր:

— *Ո՞ր ազգէ ես դուն.*

— *Ես ազգ չունիմ.*

— *Քրօնքդ ինչ է.*

— *Իմ կրօնքս պոլշեվիկութիւն է.*

— *Ձի՞տ է որ դուն փողոցի մէջ հովանաւորութեան և ապահովութեան դէմ խօսքեր արտասանեցիր.*

Այո՛, ես ատկէ աւելին ալ խօսեցայ եւ խռովանեցայ հարցաքննիչ գատաւորին առջեւ:

Ասկէ վերջ հայ համայնավարը ըսկսաւ գովել պոլշեվիկութիւնը: Դատաւորները տեսնելով որ այլեւս վկաներու քննութեան հարկ չկայ, հարցուցին անոր.

— *Կուզե՞ս պաշտպանել ինքզինքդ.*

Ան անմիջապէս հանեց հայերէն լեզուով գրուած պաշտպանողական մր եւ սկսաւ կարդալ:

Թարգմանը կամենար թարգմանել սակայն գատաւորը կր հրամայէր որ թարգմանէ: Այդ անամօթ նախադատութիւնները ամենաթեթեւներէն մէկ քանին յեղեցինք. «Ձեր անվարկաբեկութիւնը եւ մեր իրաւունքները չպաշտպանող կառավարութիւն մը ստեղծելով, կ'սոիպէք մեզ պոլշեվիկութիւն, ժողովուրդներու եւ կրօնքներու միջեւ պատկառելիներ կը յառաջացնէք ձեր քաղաքական չահերու ապահովութեան համար, էլերն անգամ չեն հանդուրժեր ձեր այս ընթացքին»:

Դատարանը հինգ ամսուան բանտարկութեան դատապարտեց այս հայր:

ԱԿԱՆԱՒՈՐ ՊԼԻԶԻՈՒԹԻ

30 ՄԱՐՏ 1932	Ս. Ի
Եգիպտ. քղքացի.	491
Անգլիկ. »	480
Տոլար »	126
Ֆրանկ »	59,50
Պաճ-Օքքսման	125
Իտալական Լիր 100	660
Ցունական Տրախմի 100	125
Անգլ. ոսկի	608
Ցռանս. »	485
Սաման. »	550
Արծաթ մեճիտ	29
Ցրեսի Ցօնս. Ա. Ֆր.	523
» » Բ. »	285
» » Գ. »	278

Մեճիտեան եղբարք Լիւ Ցօտ

Թէլէֆօն՝ 5-19

152

կեաց և խորհուդ:

Իր մտաքը կը թափառէր հայկական լեռներուն վրայ, Սասնոյ մէջ անիկա իր սիրան էր դրած և դուրս եկած: Չէր կրնար մոռնալ այն տեղի բարի խրոխտ, առնական և անկախ ոգիով ժժտուած ժողովուրդը. իր գրեթէ վիակ մասը: Բայց պէտք էր հեռանար, պէտք էր գործունէութեան ուրիշ մեթոտ գտնել, որովհետեւ որքան որ քաջ և անվեհեր էին մեր յեղափոխութեան մարտիկները, բայց և այնպէս թշնամին աւելի ուժեղ էր, աւելի կազմակերպուած, աւելի դաժան: Թիւրքը իր ռազմական ծաւալներով կը ներկայացնէր ցցուն առաւելութիւն:

Թիֆլիզի մէջ տեղի կունենայ ընկերներու ժողով, Անդրանիկի բաղդը որոշելու համար և կ'որոշուի զայն հեռացնել Կովկասէն, առհասարակ ռուսական տիրապետութեան սահմաններէն որովհետեւ Կովկասի մէջ ալ կեանքը սկսած էր անհանգիստ չարժուիլ ձիւներ ստանալ, չուտով վրայ պիտի գային 1905 ի մեծ յուզումները, խրնթաց դէպքերը Կովկասի հայ ժողովուրդին համար:

Անդրանիկ կը բաղձայ թոյլ տալ իրեն երթալ խաղաղ անկիւն մը հանգստանալ: Վրայ կը հասնի հեռագիր մը քաղուած Ժընէվի Դաշնակցութեան կեդրոնէն «Դրօշակի խմբագրութենէն, որ կը կարգադրէ ուղարկել Անդրանիկ Զուիցերիա:

Անդրանիկ կ'ուղեւորի Փարիզ, Փարիզէն ալ Զուիցերիա:

ՀԱՅԱՍՏԱՆԱՅԻՆ ՇԱՐԺՈՒՄՆԵՐՈՒ ՄԱՍԻՆ

Գուրեղ.— Հայաստանական ցոյցեր տեղի ունեցան այս վերջին օրերս ընդդէմ Հարիւրի չափ անձեր վերաուղեցան եւ երեք հարիւր ուսանողներ ձերբակալուեցան:

38

149

եւ մտածել լրջօրէն թէ քանիներ մտան իրենց նեխած ատն մէջ՝ կ'ուզէին խուսափիլ Հայաստանի կիւրիւթէն, բայց չի կրցին, թշնամին եկաւ և զիրենք ուղարկեց Հայաստանի կիւրիւթին:

Այժէն անոնք, որոնք չէին հաւատար հայկական ազատագրական յեղափոխութեան, կը հեգնէին և կը ծաղրէին այն բուռ մը մարդիկը, որոնք հայ ժողովուրդի ազատութեան համար սարերն ու ձորերն էին ինկած, իրենք քաչուած իրենց ծուղակներուն մէջ, թշնամին եկաւ և կանգնեցաւ դէմը և զոհեց զանոնք ալ Հայաստանի սրբազան կիւրիւթին:

Հայաստանի կիւրիւթին տակաւին չատերս պիտի տանի իրական ազատ և անկախ Հայաստանի կազմութիւնը. մինչև պետութիւն, բանակով և ֆինանսով ուժեղացած, մինչև հայ ժողովուրդի կառավարութիւնը, ինքն կ'ըլլայ սպառնական և վերջնագիր ներկայացնող մարք ու զգուելի դրացիին:

Հայաստանի կիւրիւթին տակաւին չատերս պիտի տանի դէպի անդունդ, դէպի լուսաւոր խորխորատը, մինչև մենք բոլորս ալ կը լծուինք մեր նորակազմ պետութեան սայլին և մեծ ու թիկունք կ'ըլլանք անոր ուժեղացման համար:

Հայաստանի կիւրիւթին մեզ քշեց մինչև անապատները: Արաքսերը մեր վրա խղճացին, Արաքսերը մեր որբերն ու աղջիկները խնամեցին և տակաւին դարձեալ և ուրիշ ժամանակներու մէջ կրնայ քշել մեզ այլ տեղեր երթ ենք ալ Սիւնկիւ Աւետիսի պէս պատրաստ չրլլանք զոհուելու Հայաստանի կիւրիւթին ի նպաւր:

Ահա պարզ, շատ պարզ պատմութիւն մը որ մեզ կրնայ շատ հեռուները տանիլ փիլիսոփայելու համար բեր վերջին ձգնաժամի պատմութեան մասին:

ՏՕՔԹ. Հ. ԼՈՒՍԻՆԵԱՆ
(ՀԱԼԷՊ)

Նախկին բժիշկ Միջազգային Հիւանդանոցներու եւ մասնագէտ ներքին հիւանդութիւններու

առագ, արմաւական, խղճահար դարմանում:

Հիւանդ կ'ընդունի ամէն օր ժամը 8—12 եւ 2—6 իր դարմանատան մէջ.
Հալէպ Ննջեղեաց թաղ, Ի տանտիրոջ լիկերարիան հարաւակ, թիւ 2

Բշ. եւ Ուրբաթ օրեր ազքատաց մրի

ՇԱՊԿԱԳՈՐԾԱՐԱՆ
ԱՐՄԵՆԱԿ ԴԱՆԻԷԼԵԱՆԻ "ԼԻԿՈ" ԱՐՄԵՆԱԿ ԴԱՆԻԷԼԵԱՆԻ

Պաթիւ ունիմ ծանուցանելու յարգոյ հասարակութեան՝ որ Սուգ-էլ-Պեգիրականի շապկագործատունը փոխադրած եմ՝ *պէյէթիէի* օճիքին եթէ Նէ-ձիդ ԱԳՏԻԻԼ ՄԷԼԻՔ ՓՈՂՈՍ, (Վարդապետեանի վաճառատան դիմացը, Շիւէրիւ Ապուրեհթի նախկին վաճառատունը):

Մեծ խնամով կը պատրաստենք, չափի վրայ եւ մեծամասնակ՝ շապիկ, բիճամայ, ռօպ ը շամպրը, խոպուսիէ եւայլն, ամենավերջին ճոռամեւուքեամբ:

Սեղած ենք մեծ մթերք մը ճաշակաւոր եւ վերջին ճոռոյքի ապրանքներու (պոպլին մեհասս եւայլն), որով կարող ենք ամէնհն բծախնդիր յաճախորդին ճաշակը գոհացնել:

Միշտ պատրաստ կը գտնուին զանազան չափերու վրայ շապիկ եւ բիճամայ, որոնք կը վաճառուին մեծամասնակ եւ մանրամասնակ:

Մեր սկզբունքն է ճշդապահութիւն եւ աժան վաճառում:

Մէկ այցելութիւն բաւական պիտի ըլլայ համոզուելու համար այս ճրամարտութեանց:

Ապսպարանքներ կ'ընդունինք առաստահմանէն (Իրազ, Պաղեստին, Կիպրոս), եւ Սիւրիոյ բոլոր շրջաններէն.

Կարի եւ ձեւագիտութեան դասընթացք
ՏԻԿԻՆ ՏԻՐԱ ՄԱՆԿԵԱՆ
(ՎԿԱՅԵԱԼ ՓԱՐԻԶԷՆ)

Ծայրի դերձակուհի Տիկ. Տիրա Մանկեանի ձեւագիտութեան 5րդ դասընթացը կ'սկսի Մարտ 1ին «Էքօլ ը Քոտուա Տօքհօր»ի ճիշդ դիմաց, Կուրօ փողոց:

Երեք ամսուան մէջ, ամենավերջին մեթոտներով եւ արդիական միջոցներով կը սորվեցնէ ձեւագիտութեան բոլոր բարդութիւններ եւ կ'օժտէ Բ. Գումհուրիեթէն հաստատուած վկայականներով:

Հաւորութիւն համար անգամ մը դիմեցէք իր 66է աւելի ընթացարտերուն:

ԿԱԶՄԱՏՈՒՆ
Յ. ՏԷՐ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍԵԱՆ
ԲԻՒ-ԷԼ-ԳՐԱՆՒԷՅ ԹԻՒ 49
(ԱՐԱՆ Ա[illegible] տան)
ՕՍԿԵՉՈՒՔ
Կաշեկապ, Հաբ-կապ, Թուք-կապ ստակուն և ճաշակաւոր ԳՈՐԾ
ԶԱՓՍԻՈՐ ԳԻՆԵՐՈՎ
Կրօնական եւ կրթական հաստատութեանց եւ գրադարաններուն համար մասնաւոր ՁՆԶ

ԳԱԲՐԻԷԼ Թ. ԹԷՐԶԵԱՆ
(ԵԼԵՔՏՐԱԿԱՆ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ)
Հիմնուած 1921 ին Պոլիս-Բեյրութ

Եթէ ցանկանաք ճաշակաւոր եւ ամենէն նոր ձեւերով լուսաւորել ձեր տունը, ձեր խանութը, ձեր գրասենեակը, ձեր ճաշարանը, ձեր սրճարանը, ձեր ակումբը, ձեր ընկերական ժողովարանը, ձեր հիւանդանոցը, ձեր դպրոցը, ձեր եկեղեցին, ձեր ամառանոցը, ձեր ամրանոցը, ձեր ամառնային պարտէզը, ձեր ամառնային սրահը, ձեր ամառնային ճաշասենեակը, ձեր ամառնային ննջասենեակը, ձեր ամառնային ընդունելութեան սենեակ

AZTAG
JOURNAL QUOTIDIEN ARMÉN.
B. P. 587
BEYROUTH, Liban

Directeur - Propriétaire
HAIG BALIAN

ԳԻՆԸ
ՍԻՒՐԻԱ տար. 550, Վեցամսեայ 300 Ս. Դ.
ԱՐՏԱՍՄՆ. տարի. 7. Վեցամսեայ 4 տոլար

ԱԶԴԱԿ

ازتـــاك

جريدة سياسية ادبية اقتصادية حرة

ՕՐԱԹԵՐԹ
ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԳԻՏԱԿԱՆ

ՄԱՏԵՆԱԳԱՐԱՆ
ԱՄԵՐԻԿԱՅԻ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՅԻՆ ԱՐԽԻՎ

ՈՒՐԲԱԹ 1 ԱՊՐԻԼ 1932

ՁԵՌՔԷ ՀԱՍՏ 2,50 Ս. Դ.

Ջ. ՏԱՐԻ | Ամեն առաւոտ պէտք է ըլլայ թերթիս ցօրէնքին հաւատիդ | ՏՑօրէնք — Խմբագիր՝ ՀԱՅԿ ՊԱԼԵԱՆ | Չհրատարակուած ձեռագիրները չեն վերադարձուիր | Թիւ 22 (599)

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

ԱՊՐԻՒՔ ՏՂԱՔ

Անոնք որ ներկայ չէ գտնուեցան անցած կիրակի և երկուշաբթի օրեր Հալէպի խաղադաշտին վրայ, ուր ճակատեցան Սիւրիոյ եւ Լիբանանի Հ. Մ. Ը. Մ.ի մասնաճիւղերու մարզիկները, չեն կրնար ըմբռնել այն հանրային մեծագոյն հետաքրքրութիւնն ու աննախընթաց ոգեւորութիւնը որ ապրեցան տասնեակ հազարաւոր հայրենակիցներ, որոնք մրցիւններու անհամար բանակի մը նման ոգոյներ էին ընդարձակ մարզադաշտը։ Մեր այս լճացած կեանքին մէջ ոչ մէկ դէպք կամ իրադարձութիւն չպիտի կրնար արթնցնել այն սուր հետաքրքրութիւնը, զոր կրցան մեր մարզիկները ֆութպոլով։

Առաջին անգամը չէ այս որ Սիւրիոյ և Լիբանանի Հ. Մ. Ը. Մ.ի կեդր. Վարչութիւնը կը կազմակերպէ միջմասնաճիւղային մրցումներ։ Դեռ անցեալ տարի նման մրցումներ տեղի ունեցան հոս, Պէյրութի մէջ, և աւելի առաջ նորէն Հալէպ։ Բայց բոլորովին տարբեր է այս տարի երեւոյթը։ Եթէ մրցանակագեներն ու խաղերը ցուցադրութիւնը կարելի է նկատել թափուած ճիգին, կազմակերպութեան ուժեղացման ու ձեռք անցուած յաջողութեանց ու ոստումներուն, կը կրկնապատկուի արժէքը այս տարուան մրցումին և աւելի կ'ոգևորէ մեզ։ Նկատուեցաւ որ Հ. Մ. Ը. Մ.ը արդէն մեր գաղութի մէջ գարձած է ամենէն կենսունակ և յառաջադէմ կազմակերպութիւնը և մէկ տարուան ընթացքին կատարած կարևոր նուաճումներ։ Մեր գաղութի ամենէն քոյլ շրջանը՝ Ալէքսանդրէթն անգամ ունեցած է իր մարզական կազմակերպութիւնը Հ. Մ. Ը. Մ.ի գրօշին տակ և իր վրայ կեդրոնացուցած ժողովրդական լայն հետաքրքրութիւն և գինուորագրած իր շարքերուն մէջ պատուական պատանեկութիւն մը։ Բաեագ-Պաալպէք, Թրիւօլի, Լաթաքիա, Դամասկոս, Հալէպ և Պէյրութ, որոնք տարիներէ ի վեր ունէին իրենց մարզական կազմակերպութիւնները, այս տարի ներկայացան մեծ բարեփոխութիւններով և հանդիսատես բազմութիւններու այն համոզումը ներշնչեցին թէ՝ Հ. Մ. Ը. Մ.ը արժանի է ամէն գնահատանքի և քաջալերութեան և ծնողքներ պարտաւոր են յանձնել իրենց զաւակները անոր շարքերուն։

Կիրակի և երեքշաբթի օրուան մրցումները ճիշդ է որ ցոյց տուին թէ՝ թանկագին շահ մըն է որ ապահոված են մեր երիտասարդները ֆիզիքական զարգացման տեսակէտով։ Պայծառ և խրոխտ նայուածք, ամուր կիներ և մկաններ, կարգապահ ոգի և կազմ ու պատրաստ։ Ահա այդ բոլոր առաքինութիւնները ու առաւելութիւնները որոնք առաջին ակնարկով իսկ կը տեսնուէին մեր մարզիկներուն վրայ։ Բայց մրցումները ցուցահանդեսին տարբեր ոգի մը, բուն մարզական ոգին, որ մեզի համար աւելի թանկագին է և աւելի ոգեւորիչ։

Այդ ոգին բուն Հ. Մ. Ը. Մ.ի ոգին է, եղբայրական սէրը, քաջալերութեան ճաշակը։ Առանց հոգեկան բարձրութեան, ֆիզիքականը պիտի ամար շատ թոյլ և սակաւ և պիտի դառնար կոպիտ ուժ և փորձանք։

Մեր տղաքը սակայն ցոյց տուին որ իրենք Հայ Մարմնակրթական Ընդհ. Միութեան հիմնադիրներու մեծ ոգին և եղբայրասիրութիւնը իւրացուցած են և կը շարունակեն քալել անոնց հարթած ճանապարհէն։ Հալէպի խաղադաշտին վրայ մենք նշմարեցինք այդ վեհ ոգին մինչև վերջ։ Ցաղթողի հպարտանքն ու պարտուողի դառնութիւնը երբէք չփոխուեցաւ կոյր կիրքերու և սէրը բացարձակ չպակսեցաւ անոնց մէջ։ Խաղավայրի վրայ մրցողները են իրարու հետ համակ չիղ ու կրակ կտրած, կը չանան զերբար նեղը դնել։ Բայց խաղավայրէն դուրս եղբայրներ են և վերցած իրենցմէ յաղթողի և պարտուողի հոգեբանութիւնը։

Արդարև մրցակցութեան և ամէն գնով յաղթելու ոգին ամենաբարձր աստիճանին հասած էր բոլոր խումբերու մօտ։ Իւրաքանչիւր յաղթութիւն և նշանակուած կոլ անսանձ խանդավառութիւն կը պատճառէր։ Սակայն այդ չէ որ դատապարտելի է մարզական կեանքի մէջ, այլ յաղթուելէն կամ յաղթելէն վերջ իրենց ունեցած հոգեկան վիճակը։ Եւ այդ տեսակէտով Հ. Մ. Ը. Մ.ի մարզիկները նշանակեցին ամենամեծ յաղթանակը։

Ի՜նչ մխիթարական հոգեպարար տեսարան կը պարզուէր խաղադաշտին վրայ ախոյեանական մրցումէն վերջ, երբ Սիւրիոյ և Լիբանանի անցած տարիներու ախոյեան խումբի տղաքը ուրախութեան ժպիտներով կը համբուրէին այս տարուան ախոյեան խումբի տղաքը, որոնք չնորհիւ իրենց տևական ճիգին ու մարզանքին մէկ տարուան ընթացքին կրցած էին այնքան կարևոր նուաճում մը շահիլ։

Անկարելի է հիացումով չի մտածենալ Հ. Մ. Ը. Մ.ի Մասնաճիւղերու վարչութեանց գործերուն, որոնք իսկապէս այս տարի արձանագրեցին փառաւոր յաղթանակ մը և մեզ բերին այն համոզման որ Հ. Մ. Ը. Մ.ի շունչին տակ մարզուած նոր սերունդը արժանի յաղթող պիտի ըլլայ մեր երկրաւոր գաղափարական սերունդին։ Վկայ Հալէպի մարզադաշտին վրայ տիրող եղբայրական և կարգապահ ոգին։ Ցոյց տուին անոնք որ տոգորուած են հայրենիքի գաղափարով և հայրենի աւանդութիւններով։

Համոզուած ենք որ պիտի ծաւալի և պիտի տիրապետէ Հ. Մ. Ը. Մ.ը մեր գաղութին մէջ։

Ապրիմ տղաք, «երբ դուք կաք եւ այսպէս կաք. հայ ժողովուրդը կայ ու կը մնայ»։

«ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՓԱՐԻԶԸ»

Յաւակատէս չկերտեցի խորագիրը որովհետեւ, ուրիշի յղացումն է անիկա։ Ձեմ գիտեր առաջին անգամ ո՛վ գործածեց զայն, նոյն իսկ չեմ յիշեր այն բովանդակութիւնը որ դրած էին այս խորագրի տակ։ Ստոյգ է սակայն որ մեր նորօրինակ ու զանգուածային քաղաքական տարագրութեան օկիզբէն իսկ Փարիզը յաւակնեցաւ ծառել հայկական ափիւռքը։

Այս յաւակնութիւնը ինքնաստեղծ և ինքնաներշնչումներով լեցուն, կարգ մը պատճառներով առաջին չրջանին բնական ու հոգեբանական էր։ Թիւրքիան չէն փախչող չուարուն բազմութիւնները, իրենց եաին թողուլով ազգային կեանքի աւերակները, անոնց չլմորած աչքերուն հաւար աղօս պլպլացող ճրագ մըն էր Փարիզը, ուր հայոց քաղաքական բախտի բազմագոյն թէրերը նստած էին։ Եւ հայկական ազատամարտի րնդարձակ ճակատի բոլոր պարտուած զօրավարները խմբովին կը դիմէին Փարիզ, այստեղ հնուց գոյութիւն ունեցող կորիզի չուրջ հաւախմբուելով մեր ապագայ գործունէութիւնը ճշդորոշելու համար։ Պայքարի և նոյն իսկ պարտութեան օրերուն ունէ կէտի մը վրայ ուժերու գիտակցական կամ անգիտակցական մէկտեղումը խորհուրդ մը կը ըմբռնէր։ Եւ՝ ահաւասիկ ժամանակներ յոյս մը կը վառէր։ Ցոյսը կը անուանէր խանդավառութիւնը։ Խանդավառութիւնը հաւատքի մը կ'ապաւինի։ Հաւատքը իտէալը կը դարբնէ։

Եւ բնականութեամբ, առանց դիմադրութեան, առանց դժդոհանքի փարիզին չուրջ ածական մըն ալ աւելցաւ, ու մեր ժողովուրդի անսահման լաւատեսութիւնը «Հայկական Փարիզ»ին խոշոր վարկեր բացաւ, խոշոր յոյսեր կապեց։ Եղաւ ատեն մը որ այդ յոյսեր, հաւատքի փոխուեցան, և գաղութները իրենց աչքերը դարձուցին էյֆէլի աշտարակին, տեղական նախաձեռնութիւնները, տեղական կարելիութիւնները աստրգնահատելով և գերագնահատելով «Հայկական Փարիզը»։

Ցիչ մը չատ հին ու ցեղային է այս գիծը, այսինքն մեր ցեղին ախտաբանական «հեռատեսութիւնը»։ Երկու տեսակ հիւանդ աչքեր կան, հեռատես եւ կարճատես։ Հեռուն տեսնողը ժտիկը չտեսներ և կարճը տեսնողը հեռուին վրայ գաղափար չունի։ Մեր գրականութեան (քաղաքական) մէջ, իբրև առաքինութիւն կը տարփողուի հեռատեսութիւնը և կը դատապարտուի կարճատեսութիւնը։ Առնելով այս բառերը իրենց ֆիզիքական իմաստով, բսենք որ մենք բազմաւիկ ժողովուրդ ենք, Պէյրութէն Փարիզը աւելի լաւ կը տեսնենք քան օրինակի համար Սուէտիան։ Պէյրութի հայ ուսանողութեան մասին Պէյրութի մէջ աւելի քիչ բան գիտեն քան Փարիզի ուսանողութեան մասին։ Ի՜նչ կը բանին Պէյրութի հայ ուսանողները։ Ներու հարիւրաւոր հայ ուսանողները։ Ամէն երկինքի տակ ուսանողութիւնը համակ խանդավառութիւն, իտէալ, կեանք ու չարժում է, ստեղծագործող հաւաքականութիւն։ Պէյրութի ուսանողութիւնը բացառութեան ինչ օրէնքներով կը կառավարուի, քաղաքական-հանրային ի՜նչ հանգանակ ունի։ Թերևս առարկուի որ Պէյրութի ուսանողութեան մեծաւար մասը բժշկական է։ Հետևաբար քիչ մը հետաքրքրուին ազգային-ընկերային խնդիրներով։ Սխալ դատաստան։ Ամէն երկրի մէջ ամենէնչաքուժ հանրային մասը բժշկական ուսանողութիւնն է, նոյն իսկ պիտի ըսենք իրաւաբանական և ընկերային գիտութեանց ուսանողութիւններէն աւելի։ Բայց, մեր նիւթէն չեղեցանք։

Ցոյց տալու համար որ մենք չա՞տ «հեռատես» ենք ու չաճախ մեր քթի տակը չենք տեսներ։

Նաև այս «հեռատեսութեան» պէտք է վերագրել Փարիզին կապուած եւ ի վերջոյ հաւատքի ուժ ստացած յոյսը։

Տասը տարին բաւական եղաւ ապացուցանելու որ «Հայկական Փարիզ» մը գոյութիւն չունի և եթէ կ'ուզէք գոյութեան իրաւունք ալ չունի։

Կայ Փարիզահայ գաղութ մը արտաքուստ ժառանգական ընտրանիով մը, յաւակնոտ այլ անաժէջ։ Դառարկ այլ ուռեցուած տիկ մը։

Կայ սակայն Փարիզահայ ժառանգականութիւն մը։ Հին ու նոր։ Նորը առանձին գլուխ է որուն դիմագիծը առանձնապէս պիտի տանք։ Այսօր քանի մը կարճ խօսքերով տանք պատկերը հինին։ Բոլոր իրական կամ կեղծ կուռքերը հինին մէջն են։ Մեր չահագրգռութեան առարկան քաղաքական ժառանգականութիւնն է։ Անոնք որ անցեալին մէջ մեր պաշտաժունքին կամ հակառութեան առարկան դարձան իրենց գրով ու խօսքով մեր գատին չուրջ։

Ոչ անոնք որ միայն գիրք կը գրեն։ Այս հինները, ինչ դասակարգի և որ հասանքի ալ պատկանին քաժուած ոգևոյղներ են, իրենց հիւթը սպառած և գերագոյն ինքնաճոխուժով կ'ուզեն վերջին հիւթի անանունդ կաթիլները ամլ ղուրկ կորովէ և հաւատաժոյ խանդավառութենէ։

Հայկական ափիւռքը իրենց հաժար բանաստեղծական քայլքով հետաքրքրական է. մէկ ոտքը գերեզման մարդոց հոգեբանութեամբ, անցեալ չքեղանքներու կսկծանքն ունին և ափիւռքի ցաւերն ու հոգերուն մասին իրենց ըմբռնողութիւնը կը հասնի քանի մը մանկապարտէզ բանալու ու քիչ մը նպաստի բաչխման մէջ։

Բոլոր ականաւոր դէմքերը՝ սպառած բարոյապէս ու նիւթապէս, ձախողած կիւի մէջ, աւելի հրաչքի կը հաւատան քան կեանքէն հաստնուցած և առաջադրուած ճիգ ու կորով, անձնուիրութիւն ու կամք պահանջող գործերու։ Լաւագոյն պարագային դառն գանգատ ունին նորերու հասցէին որ երկկի ի՜նչ անհիմն խանդավառութեան դէմ այսօր նոյնքան անհիմն սկեպտիկութիւն կը ցուցադրեն։ Որքան ժառայ, մչուշոտ է իրենց մերձաւոր վազուայ հաւար ըմբռնումը, նոյնքան մչուշոտ է իրենց գանգատը նորերու դէմ, քանի որ նորերէն պահանջկոտ ըլլալու հաւար պէտք էր որ նորերուն տուած ըլլային իրենց նուաճումներու հաստատուն պատուանդանը, մինչդեռ իրենց նուաճումները կան ու չկան, կը նմանին սնդիկի, ձեռքի չեն գար։ Անչօշափելի նուաճումի վրայ նորերը անկայք կը թուին, խարխափուն կ'երևին, որովհետև, հիներու վառած ճրագը գրեթէ ժարած է իրենց կուրծքերէն արձակուած հառաչանքի ուժգնութեամբ։

Անիաչ՞ էն հիները։ Պիտի ըսէի այո։ Ծանրակչիռ ամբաստանութիւն։ Քանի որ պարբերաբար իտէալի բոլոր փեռուրներով զարդարուն կը ներկայանան հին ու հանգստեան կոչուած զօրավարներու պէս որ տօնէ տօն իրենց նախկին չքանչաններով և տուրերով դուրս կ'ելլեն։

Իտէալ ունին սակայն որքան կենսաբանականօրէն թոյլատրելի է որ իրենց սէրերէն ու կիրքերէն պարպուած սիրտերն ունենան։ Միայն թէ ճարպիկ են. աւելի լաւ է իտէալով մը գերեզման մտնալ քան թէ բովանդակ ճշմարտութիւնն ըսել։ Չէ՞ որ կ'ըսեն թէ վօլթէրն անգամ օրհասի վերջին րոպէին հաւատաց ու հաղորդուեցաւ, հաւրիւրին կէս հաւանականութեան դէմ։

Այսպէս կազմուած է Հայկական Փարիզը, անոնք կորով չունին ստեղծելու համար եւ ստեղծելու չունին կորով սեղծելու համար։ Սակայն մեր տեղ խի՛ստ պահանջկոտ է, հեռու սուրերու «զօրութեանց» կախարդանքն ունի։ Այլապէս, պէտք էր թողուլ որ այս մարդիկը իրենց մայրամուտի հանգիստը ապրին. և անոնց կապուած գուր յոյսերով պէտք չէր անոնց անհարկի և ժուռ յաւակնութիւններ եւ ներչնչումներ թելադրել։

Հայկական Փարիզի անկարողութեան և ամլութեան ուրիշ մէկ պատճառը, ուրեմն բացի իր տարիքի հարկադրանքէն, ներքին իր կազմախօսութիւնն է։ Ներքին պառակտումը։ Ներքին անհանդուրժողութիւնը, դաստիարակութեան, խառնուածքի, նկարագրի հակաժարտութիւնները։ Անոր ներսը իշխողը Թոյլտուութեան, հայրենասէրութեան, հայրենասիրութեան ոգին չէ, այլ փոքրիկ փառասիրութիւններ և փոքրիկ չահեր։

Եւ հայ ժառանգականը գործնական հայ մարդու տիպարը ունի իր արիւնին մէջ, ան հազար նրբութիւններով գիտէ հսկել իր չահերուն վրայ։

Հանրային կարծիքի պակասը մեծագոյն չարիքն է այսօրուայ մեր տնտեսական վէճերուս։ Հանրային կարծիք ըստեղծելու մէջ ոչնչերէն մէկն է ժառանգական անձնական չփուր։

Արդ, մեր հիները չեն ափսոր։

Իրարու հետ կը խօսին մարտակոչ ժարտակոց։

Ցաճախ գնդակները կը պարպեն մուքի մէջ, առանց թիրախի, աննպատակ։

Գլխաւորը կը կարծեն որ կրնան գործակցիլ, հաժերաչխիլ այլասերման դէմ, և այդ կարգի հաժագործակցութիւն մը դիւրացնելու համար իրր թէ քաղաքական տարբերութիւններուն չեն դպչիր, քաղաքական խնդիրները չառանցնեն ու ժոգական բառը գտած են «մչակութային հաժագործակցութիւն»։

Կարելի՞է երևակայել որ քաղաքական հոսանքները կրնան գործակցիլ ո՛չ քաղաքական բանաձևի չուրջ։ Ազգային հաժերաչխութեան չգոյանալը հեռևանք չէ մէկ կամ ժիւս հոսանքի յետին ժտքերու կամ չարաժտութեան։

Ազգային կենդանի ուժերու գործակցութեան յապաղուժը քաղաքական յստակ բանաձևի պակասն է։ Առանց քաղաքական բանաձևի քաղաքական կուսակցութիւնները կրնան համաձայնիլ միայն ու միայն կոտորածի չարդի դէմ, ինքնապաչտպանութեան ամենանախնական բնազդի հզօր հարկադրանքով։

Հայկական ափիւռքի ժէջ ցեղային դիմագծի պահպանութեան հարցին որքան ալ հերոսական ինքնապաչտպանութեան կերպարանքը տանք, քանի ան մեր եղջերներէն արիւն չքաժեր, ՄԵԶ ՁՈՒԱՑՆԵՐ։

Հայկական ափիւռքի պահանջը այլ է։

Այլ պահանջներու հիման վրայ Ազգ. գործակցութիւն ըր ոչ միայն կարելի է, այլ աւ՛ղ, ուշացած է։

Պէ՛տք է գանել բանաձևը։ Բանաձևը էապէս քաղաքական պիտի ըլլայ։ Այլապէս ոչ մէկ կողմը ոչ մէկ գիջումի ըրած չպիտի ըլլայ։

Քաղաքական բանաձևը հին սերունդը գտնելու անկարող է։ Իր ուժերէն, կարելիութիւններէն, անցեալէն վեր պահանջ է, օրգանական անկարելիութիւն։

Անբանաձև «Հայկական Փարիզը» անկարող է ներչնչելու, յուզելու։ Ուզելու ընդունակութիւնը կորսնցուցած սերունդ յուզելու անկարող է։ Բանաձևը ուրիշներ պիտի գտնեն։ Կախարդիչ խանդավառութեամբ պիտի փարին։ Այն ժամանակ վստահ եղէք որ Փարիզի ժէջ տարբեր կան որ պիտի խանդավառուին, ծայր տուած չարժուժին պիտի ժիանան. ափիւռքի վերածնութեան չրջանը պիտի բացուի, իսկ անգամ ժը որ կարելի կը դառնայ Փարիզը խանդավառել հինի նորի խնդիրն ալ կը լուծուի։

Հոյսը Արևելքէն կուգայ ժ՛չտ։

ՇԱՀԱՐՈՒՒՆԻ

Ֆոթօ Ա.ՐՈՒԱՏՈՒ

Հ. Մ. Ը. Մ.ի Սիւրիոյ եւ Լիբանանի ֆութպոլի խումբերը տօղանցէն վերջ Հալէպի խաղադաշտին վրայ

ՊԱԼՔԱՆԵԱՆ ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿ

(Սեփ. Թղթակցութիւն)

Օրուան կեանքը.— Վարչապես փոճ. Ն. Եօրկայի ջերմ հեաաfrfrութիւնը.— Հայ առուեստի երեկոյթը.— Պ. Ա. Զօպանեան Պուէրէյի մէջ.— Արաբական պատուանճան Զօպանեանին, իբրեւ Հայ գրականութեան մէկ ներկայացուցիչը.— Կոստան Զարեան եւ երգչուհի Հ. Թորոսեան Պուէրէյ պիտի հրաւիրուին մօտերս։

Պուէրէյ 18 Մարտ

Բազմահայ չէ Ռումանահայ գաղութը, բայց չնորհիւ խումբ մը ժառանգականներու ջանքերուն կարելի եղած է ոչ միայն հայերու չրջանակին մէջ վառ պահել հետաքրքրութիւնը Հայ Մշակոյթին չուրջ, այլև փորձեր կ'ըլլան ռումէն չրջանակներուն ալ ծանօթացնել հայ մտքի արտադրութիւնները։

Հայ մչակոյթի ծանօթացման գործին մէջ անկասկած իր գնահատելի աշխատակցութիւնը բերաւ ռումէն նշանաւոր պատմագէտ և հասարակագէտ ֆրօֆ. Նիքօլա Եօրկան։

Մասնաւորաբար այս նպատակին հաժար կազմուած է «Հայ Մշակոյթի Բարեկամներ» անունով խմբակ մը դեկտեմբերին Պ. Ե. Ճ. Սիրուենի եւ պատուոյ նախագահութեամբ ֆրօֆ. Եօրկայի։ Այս խմբակն էր որ անցեալ տարի կազմակերպեց Հայ Արուեստի Ցուցահանդէսը, կենդանի հետաքրքրութիւն արթնցնելով ռումէն ժասնորհանութեան և հասարակութեան մէջ։ Այդ տարի տուեցան նոյնպէս քանի մը դասախօսութիւններ հայ արուեստի չուրջ, ատոնցի կայանէն, ռումէն ժառանգականներու կողմէ։

Ֆրօֆ. Մաքլէրի դասախօսութիւնները հայ ճարտարապետութեան և արուեստի չուրջ «Ֆունտացիա Դարօլդի սրահին ժէջ նոյն նպատակով տարքերեցան։

Ֆրօֆ. Ն. Եօրկայի դասախօսութիւնները Ռումէն Ազգ. Թատրոնի սրահին ժէջ, Հայոց պատմութեան, Ռուբինեան իշխանութեան և հայ արուեստի զանազան ճիւղերու ժասին, ժողովական լապտերներով ցուցադրելով մեր պատմական հնութիւնները, գարձեալ նոյն նպատակին կը ծառայէին։

Երկուշաբթի 29 Փետրուարի երեկոյեան «Հայ Մշակոյթի Բարեկամներ»ը կազմակերպած էին Հայ Արուեստի Երեկոյ մը Ռումանիոյ առաչնակարգ ժարդի վառարանին «Աթենէում Ռոմանի»ի գեղեցիկ սրահին ժէջ։ Այս առթիւ Փարիզէն յատկապէս հրաւիրուած էր Պ. Արշակ Զօպանեանը, որպէսզի ֆրանսերէն լեզուով բանախօսութիւն մը տայ հայ գրականութեան ժասին։

Երեկոյթի գեղարուեստական բաժնին ժաս կը կազմէին կոմիտաս երգչախումբի խմբերգիչներն ու ժեներգիչը, հայերէն լեզուով արտասանութիւններ Ռումէն նշանաւոր էմինէսքաւի կողմէ։

ներու թարգմանութիւններէն, ինչպէս նաև Ռուչակէն, Մեծարենցէն, Զարենցէն թարգմանութիւններ ուժգներէն լեզուով։

Կոմիտաս երգչախումբին խմբերգները, ուսչէն Մախսբրօ Գ. Գոթէզի ղեկավարութեամբ, անհման յուզումով ունկնդրուեցան։ Իսկ երբ «Սիփանայ Սէգ Սարին» խմբերգը երգուեցաւ, ժողովուրդին խանդավառութիւնը անզուսպ պոռթկումի վերածուեցաւ արդէն, և ժողեղնափառ ծափերու տեղատարափին տակ խումբը ստիպուած եղաւ կրկնել ասպարէզը։ Օր. Սվաճեանի մենակները և մանաւանդ «Կռունկը» պաշտամունքի վերածուեցան և արտասուաթոր «կեցցէ»ներով ընդունուեցաւ։

Բոլոր երգերն ու խմբերգները ռահվիրով հաղորդուեցան ամբողջ Ռումանիոյ հասարակութեան։

Մախսբրօ Գ. Գոթէզ այնքան հարազատութեամբ կրցած էր կոմիտասի երգերը սորվեցնել հայ երիտասարդներուն և օրիորդներուն, որ Գոլիս և այլուր կոմիտասի խումբերուն մանակցողները զարմանքով կը կարծէին թէ վարդապետն է իրենց դէմ կեցողը։ Իսկ Գ. Ա. Զօպանեան յայտնեց որ բացի Վ. Սարգիսեանի կազմած խումբէն, վարդապետի երգերը այսքան հարազատութեամբ և ճշգրտութեամբ երգող ուրիշ խումբի չէ հանդիպած ցարդ։

Վարչապետ փրոֆ. Ն. Եօրկա քեմ եկաւ և ուժանդներէն լեզուով գնահատական մէկ քանի խօսքեր ըրաւ հայ ժողովրդի արժանիքներուն և մշակոյթային հին ու նոր արժէքներու մասին։ Եւ քանի մը խօսքով ծանօթացուց Գ. Ա. Զօպանեանը ներկաներուն ու խօսքը տուաւ անոր։

Գ. Զօպանեան ֆրանսերէն լեզուով կարդաց գրաւոր ճառ մը՝ նուիրուած հայ մշակոյթին և պատմութեան։

Ռումէն մամուլը գնահատական տողերով վեր հանեց հայ երգին արժանիքները այս երեկոյթին առթիւ, ամբողջ միաժամանակ Գ. Գ. Զօպանեանի և Ե. Ճ. Սիրունիի էրոֆիները։

***

4 Մարտ ուրբաթ երեկոյեան տեղի ունեցաւ Գ. Ա. Զօպանեանի երեք դասախօսութիւններէն առաջինը «Միութացիա Գարօյճի ընդարձակ սրահին մէջ։ Ներկայ էին հոծ թիւով ռումէններ։

Սոյն դասախօսութեան առթիւ հայկական նախարարապետ փրոֆ. Ն. Եօրկա, Հայ Արուեստին և Մշակոյթին գովքը ընելէ յետոյ, իր գնահատութիւն հայ գրագէտներու մէկ ներկայացուցիչին՝ Գ. Զօպանեանին յանձնեց ռումէն թագաւորին կողմէ նուիրուած «Սթէռու Ռօմանո» պատուանշանը։

***

«Հայ Մշակոյթի Բարեկամներու» խմբակը որոշած է Ռումանիա հրաւիրել Գ. Կոստան Զարեանը, այն վստահութեամբ, որ անոր մինչոցաւ պիտի կարենայ աւելի լուրջ փրոփականտի գործ մը տեսած ըլլալ, ծանօթացնելով զայն ռումէն գրական և հրապարակագրական շրջանակներուն։

Հաւաստի աղբիւրէ մը մեզ կը հաղորդեն որ չուտով Գուքրէչ պիտի հրաւիրուի նոյնպէս ծանօթ երգչուհի Օր. Հայկանուշ Թորոսեան, կոմիտաս երգչախումբին հետ Հայ երգի երեկոյ մը կազմակերպելու համար։

Ցաջորդ թիւակցութեամբս կը խօսիմ Ռումանահայ Թեմական ընարութիւններու մասին։

ԳՈՒՐԳԷՆ ՅՈՎՀ.

ՆՈՒԻՐԱՏՈՒԹԻՒՆ

Խանագին պ. Յարութիւն Տէր Յակոբեան 500 ս. դ. կը նուիրէ Մամրլթեյնի թոխախանոցին, իր զաւկին արկածէ մը ազատուած ըլլալուն առթիւ։

Սեանալ խմբագրութենէս։

ԾԵՐՈՒՆԱՁԱՐԴ ՀԱՅՐԱՊԵՏԻՆ ՕՐՀՆՈՒԹԻՒՆԸ

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ

Մեր սիրելի զաւակները, Թեմակալ Ս. Եպիսկոպոսունք, պաշտօնական մարմինը, եւ համայն Հայ ժողովուրդը անկեղծ եւ ջերմագին շնորհաւորեցին կենսանորոգ Ս. Յարութիւնը Փրկչին մեծոյ։

Ամենուն առանձինն փոխադարձելու շնորհակալութեան հետ մեր շնորհաւորութիւնը թոյլտու չըլլալով մեր վերջալուսային օրերը, հաճին ընդունիլ ներկայս իբրև օրհնութիւն և սիրազեղ մաղթանք շատ Հատիկներու, ո՛չ կարմիր, այլ վարդագոյն և լուսափայլ։

Աննկուն՝ յուսով խնդացէք, կենդանի և գործնական հաւատքով արտափայլեցէք և ճշմարիտ ու անշահասէր սիրով շաղապատուեցէք, որպէս զի բսվանդակ Հատիկքերնիդ Զատիկ ըլլայ նուիրումն Ազգին և Եկեղեցիին։

Մշտամրմունջ Աղօթարար
ՍԱՀԱԿ Բ. ԿԹ. ԿԻԼԻԿԻՈՑ

Անթիլիաս, 31 Մարտ 1932

ՀԱՐՈՒՆԻԷԻ ՀԵՐՈՍԱՄԱՐՏԻՆ ԱՌԹԻԻ

Ամանոսը, և մանաւանդ Հարունիէն (Խառնը) էջօկչայիր և Գօյագ գիւղերով, խեղդելու եկաւ թշնամին ստուար բանակով։

Մարտի վերջերն էր որ Խառնի հաւաքուած հայութիւնը և դուրսէն եկած փոքրաթիւ կարիճներ խելագար թշնամին ապշեցուցին գերժարդկային կռիւներով։

Այդ հաւաստ գիւղացիները՝ կռուի օրերուն ձնան անձնանօթ հերոսներ ու հերոսուհիներ՝ որոնք, հիացէ՛ պատճառեցին իրենց հետ կողք կողքի, քաջաբար կռուող ասպետական Ֆրանսայի զաւակներուն։

Ամերիկացիներ դրօշ պարզեցին իրենց օրբաններուն վրայ կարենալ ազատելու համար հարիւրաւոր հայ երկսեռ որբերու կեանքերը։ Թշնամին անպատուեց ամերիկեան դրօշը և գնդակնեռով ծակծկեց և անձնատուր ըլլալ պահանջեց։

Գատի՛ր, խումբ մը հայ անձնազոհ ազգ որոնք գիչերը ճեղքեցին թշնամի գօտին և ազատեցին ամերիկացիները եւ մեր որբերը։

Պրէժոն և Անարէ, պատմութեան յանձնեցին Հարունիէի և Ամանոսի ազգ հերոսութիւնները։

Խաթուն Գօյաճեան, Ֆրանսացիներուն յիչեցուց Ժան Տարքը հայոց համար ինքն ալ ըլլալով իսկական Ժան Տարք մը։

Ճակատէն, այքերէն ու լանջէն զարնուած հայ երիտասարդներ, Ֆրանսայի հրամանատարներու յուչատետրներուն մէջ դիւցազներու յատուկ պատուոյ էջեր գրաւել տուին։

Մեզ համար սուգի և տրտմութեան օր մը չէ այսօր, այլ արդարութեան բիրտ ուժին վրայ տարուած փառաւոր յաղթանակի ճոն մը։ Սուգի և տրտմութեան թախիծը չէ որ կը պատէ մեր ճակատները, խռովքն ու մտատկումը չէ որ կը յուզէ մեր հոգիները, այլ հերպարտութեան չունչ մը կ'անցնի մեր երակներուն մէջէն։

Ինչպէս ամէն օր, այսօր ևս մեր աչքերուն առջևէն մէկիկ մէկիկ կուգան ու կ'անցնին այն հոգեթմբերը, ուրոնց տակ կը հանգչին պարտականութեան և զոհաբերութեան, սիրոյ և նուիրումի հոգիները, անոնք գերեզմաններ չեն մեզ համար ուր մահը իր սարսափը պիտի պատցնէր մեր հոգիներէն ներս՝ այլ պարծանքի և հպարտութեան կոթողներ, որոնց առջև յաղորդարար սերունդներ պիտի ծնրադրեն եւ անկէ առնեն զոհողութեան և անձնուիրութեան գերագոյն դասերը։

Ուր որ ալ ըլլանք, մեր պաշտելի նահատակները մեզ համար կոչուած են ըլլալ դէպի նպատակ առնող հանգրուաններ։ Սակայն, ո՞վ պիտի տայ անյաղթ թեւ մը որ հասկնանք իմաստը մեր սիրելիներու գերեզմաններու երգին։

Մեր դատին համար ինկողներուն ուրուականները յաւիտենական են։ Անոնք կ'ապրին մեր գիտակցութեան մէջ ու կը հրաւիրեն ողջերուն։

Քսաներորդ դարու լուսաւոր մարգութեան մեր ուսին դրած խաչը հետերնիս, թախիծը մեր սրտին կ'ընթանանք, բայց դէպի ո՞ւր։

Փոսերու մէջ կողք կողքի պառկած արիւնլուայ մեր սրտակիցները փնտռելու ելեր ենք, տնոնց աղաղակը կը հիւծէ մեզ։ սև ու կարմիր գատիկներ կուգան ու կ'երթան։

Աւերակ է մեր եկեղեցին, աւերա կ է դարձած մեր սիրտը։ Լռած է գիւղին կոչնակին ձայնը անուշ։ Մեր պապերը և մայրիկները ոտռելոցին չեն կրնար հաւաքուիլ իրենց սիրելիներուն հողակոյտերուն չուրջը և արցունքներով ողողել իրենց կարիճ զաւակներուն խաչրած չիճար պօլերը։

Քոյրե՛ր և եղբայրներ, ո՞ւր են ձեր սիրուն աչուկներ, ո՞ր անգութ ագռաւը և կամ բորենին՝ յօդտեց ձեր սրտերը։

Ցարութեան օր է կ'ըսեն, ելէ՛ք, եւ տեսէք որո՞նք եկած են մեզ մօտ և ի՞նչ կ'ըսեն։

Հայրենիքի պահապան հրեշտակնե՛ր, ձեր գերեզմանները մեր աւերակ եկեղեցիին մօտիկ է, ելէ՛ք, ելէ՛ք, և տեսէք ձեր սիրելիները չարան չարան կուգան, խօսելո՛ւ մեզի։ Ղուրպան ձեր ձայնին, ելէ՛ք, ձեր արիւնոտ չապիկները մեր ուսերուն նետեցէք։

Ելէ՛ք մեզ հետ հաղորդելու եկած ենք և մեզ նուէր ենք բերեր օտար երկիրներու մէջ մեզ փնտռել, երազելէն մեզմած ձեր սիրելիներուն աճիւնները։

Նահատակ յաճանայ հայրեր, ելէք հոգւո՛ց կարդացէք։ Մենք սգաւոր դարու զաւակներ ենք։

Հայրենիքի կտրիճ զաւակներ, դուք ևս գիտցէք թէ մագաղաթները որ բսաորագրուեցան խաղաղութիւն չբերին։

Ցաղթական ու պարտեալ, մեծ ու պզտիկ վաղուան հոգը ունին, անանկնկալներու դողը։

Մեզի հետ դուք ալ տեսէք թէ պատերիւնները կը համբուրուին ու թոյն քսած են իրենց չրթունքներուն, խաղաղութիւն կը պոռան, ու գալոյն կը յեսանեն գաղտուկ, կ'անիծեն զէնքը, ու վաղոդի ամրարներ կը կառուցանեն։

Հերոսնե՛ր, ըսէ՛ք մեր ժողովուրդին որ առանց մեր սեփական մաքներով խեղդելու ատրուեթեան դեր որ մեր հոգւոյն մէջ իր Գևերը կը փռէ, ի զո՛ւր է գերութիւն հայցել անցորդներէն որ-

պէսզի ազատութիւն բերեն մեզի եւ մենք լոյս աչքերով տեսնենք ձեր հողակոյտերը։

Ն ահատակնե՛ր, ըսէ՛ք բոլոր թերահաւատներուն որ ժողովուրդ մը չի կրնար ազատ ըլլալ քանի սարուկին հոգիները, ըսեն՛ք, ստրուկ կր մնանք, քանի ամէն մկուս էութեան խորը ազատ հայրենիք մը չկայ։

Հարունիէի և Ամանոսի հերոս ժողովուրդի վերապրող զաւակները հո՛ս պիլրութ են այսօր։ Կ'սպրին կսկծալի կեանք մը և կր տառապին մանդատաթիթեղներու տակ։

Ասոնք չեն ժողած ու չեն կրնար ժողով վեց դարերու ահաւոր սպանդը թիւրք եաթաղանին տակ։

Զենք կրնար ժողով 1915ի ժամ մէկ միլիոն նահատակներու աղաղակը։

Ըսէ՛ք մեռա՛ց տիեզերքի վրայ, հայուն անձնանօթ դժբախտութիւն։

Հարունէիի և Ամանոսի հերոսնե՛ր, այսօր ուխտի կուգան մեզ, վարդ ու խունկ՝ ձեր որբացած գերեզմանին ու ձեր չո՛ւնչը մեզի հետ բլլալ։

Մոլորած յեռ ու ձոր ինկած, կր փնտռենք մէկիկ մէկիկ ձեզ ո՞վ կարիճ եղբայրներ. կր փնտռենք մեզ. ձեր կարթոտը կը հիւծէ՛, կը ժպէ՛ կ'սպասնէ՛ մեզ։

Վախ չունինք, թող լսէ աչխարհ, ժահկանացուներ ենք, չկեղծե՛նք, Արեւմուտքը յանուն քաղաքակրթութեան մեզ և Արեւելքը կը չարունակէ դաւել մեզ ու չխասկնալ...։

Մենք կը համբերենք։

ԳՐ. Դ. ԴՈՒՏՈՒԼԵԱՆ

ՎԵՀԱՓԱՌԻ ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ԵՒ ԱՅՑԵԼՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ԴԱՄԱՍԿՈՍԻ ՄԷՋ

(Սեփական Թղթակցութիւն)

Աւագ Ուրբաթ.— Վեհափառ այցելեց Սիւրիոյ նախկին վարչապետի հօր եւ իսլամ կրօնական պետ՝ Պեհրեթին իթ.ի իր բնակարանին մէջ։ Պեհրեթին էֆ. իր առաջացած տարիքին բերմամբ իր փոխանորդը դրկած էր վեհափառը ողջունելու համար։ Իմ խնդրանքիս վրայ վեհափառը կ'արտօնէ որ իրեն բնկերանամ։ Զանազան մութ եւ մարդաշատ փողոցներ անցնելէ վերջ կր կենանք համեստ արտրինով եւ համակ արաբական ոճով օթեան ամ մր առջեւ։ Մեզ դիմաւորելու կուգայ երիտասարդ կրօնական մր բոլորովին ժպիտ ի յարգանս։ Շէյխին, փաթոցաւոր պատանի ատակերտներ ձիացումով կր դիտեն պատուհանիներու եռեւէն ու մեծ հետաքրքրութիւն մր կր փայլեցնէ իրենց խոշոր աչերը դեղդեղիկ։ Կ'ատաչնորդուինք Սւրոպական ձեւով կահաւորուած պզտիկ սենեակի մր մէջ։ Ձիւնաքոյր քիկնաթռուներ եւ խոշոր գիրեր խնամքով շարուած, դարակի մր վրայ։ Շէյխը համբաւաւոր է որպես հմուտ մարդ ու կր դասախոսի քէ՛ մեծերուն մզկիթներու մէջ, քէ՛ պզտիկներուն իր անձնական դպրոցին մէջ։

Երեքասարդ կրօնաւոր կր խօսի մեզի հետ, յաճախ որպիսութիւնին կր հարցնէ, կարծէք չհամզուելով որ հանգիստ ենք։ Ինչ վերջ բոլորովին ճերմակ հազած կաւոճէր բաց ուրկից վար դեզոկ մր կր կախուի, ալեհեր կապոյտ պզտիկ աչերով, ձիւն եւ ցանցառ մօրուքով, մրկ ռաուած բիբերով — չգիտեմ ինչո՞ւ — մարգարեական սուր ինքով ջեխներ հագած, կարճահասակ բարի ծերուկի մր ձեւ կր մեծ։

Վեհափառը զինք կր ծանոթացուր հակառակ իր առաջացած տարիքին առողջ երեւոյթ մր ունենալուն համար։ Շէյխը կր ժպտի անդադար։ Շրթունքներ կ'սկսին շարժիլ, աչերը կր դարձնէ հոս ու հոն ու վերջապես կրնայ արտաբերել խօսքեր որոնց մեծամասնութիւնը «բանիմ»ներ են։

Գուրանէն ու իսլամ փիլիսոփայութենէն մէջբերումներ կ'րնէ զորս իր փոխանորդը կր շարունակ աւելի չյոգնեցնելու համար իր ձեռը։ Կր խօսի արաբ փիլիսոբայութեան ճոխութեան մասին ցաւ յայտնելով որ շատ հիչեցուն ծանօթ է ան։ Վեհափառը կ'արտայայտուի իր ճորագոյն մէկ երկին՝ «իսլամը հայ մտածողութեան մէջ» մասին որմէ շատ գոհ կր մրնայ պատկառելի ծերուկին։ Կարդոլիկոսը կարգ մր հարցումներ կ'րնէ որոնց մէկ մասին կր պատասխանէ մեծ իմաստութեամբ։

Ու թէյ, յօդուած, շաքար... Վեհափառը փափաք կր յայտնէ գինի դատախազած միջոցին ետեւել, Շէյխը սիրով կ'րծդուելի առաջարկր։ Բայց... ուսանողները մեկնած էին արդէն ճկատելով որ իրենց վարժապետը գբաղած էր։

Հակառակ իր տարիներու բեռին օդխոր մեզի կ'րնկերանայ մինչեւ դուռ ու մաղթանքներ, սեյամներ...։

***

Կիրակի եւ երկուշաբթի քարոզներ ճարութեան եւ մեւելոցի օուրջ, րնդունելութիւններ եւ փոխադարձ այցելութիւններ հետեւեալ անձնաւորութիւններուն՝ Մ. Սօլոմիան, Բ. Գումիսեր Տիւկկ, Մ. Հօբրօ, Մ. Լրկրեճ. Շէյխ Թաճեեդին էֆ. Ճախկին վարչապետ, Հազգր պէյ էլ Ազմ, Նուսուճ պէյ էլ Հաճիմ, Արգարութեան Նախարար, Բիգա փաշա, կրօնական պետեր ու բրիստոնեայ եւ իսլամ երեւելիներ։

***

Երկուշաբթի, Այնթապի հայրենակցական միութիւնը ճաշասեղան մր սարքած էր պիճ. Ծովհանճեռ Գալպեճեանի բնակարանը եւ երեքշաբթի Մարաշի հայրենակցական միութիւնը միեւնոյն բանը րրած էր՝ ծանօթ ծխախոտի գործարանատեր Նազոպեան եղբայրներուն ատեր։ Հոս ներ կայ հին Տիարֆ Աւետիս Մանուկեան, Մ. Քէօրճեան, Դրիգոր Զօլաճեան, եւն. բոլորն ալ պատուական ազգայիններ որոնք այս առիթով կարծիքի փոխանակութիւն ունեցան Խամասկոսի գաղութին վերաբերեալ հարցերու շուրջ։

Երկու տեղ ալ խօսակցութիւններ եղան շատ սիրալիր, վեհափառը յուսադրեց կարգ մր կէտեր մեծապես դիւրացնելով բնաւորութեանց գործերը որոնք մօտ օրէն տեղի կ'ունենան։

29 Mars 1932 ԹՂԹԱԿԻՑ

ԹՈՒՐԻԿԻ ԲԱՌԱՐԱՆԷՆ

ՀՈՄԱՆԻՇ ԲԱՌԵՐ

Փորձառութիւն.— Ամեն բանի համեստութիւն։

Թերթ.— Գառանճիճայի ենթարկուելիք ապրանք։

Փոխադրութիւն.— Կասկածելի գառնալ։

Վստահութիւն.— Միջին դարու սովորութիւն մը։

Նուագ.— Ախորժակ գրգռող թուրքի եւրոպական նուագ.— Շրջագրեսթի օրխրեոց։

Ազգ.— Մոտայէ ինկած հագուստ մը։

Ազատութիւն.— Ջարիին աղբիւր։

Ազգական.— Ակնկալութիւն։

Գեղեցիկ.— Ծիմարացոց օթելու մեծածութիւն

Թմբուկ.— «Ա. Հայաստան»

Աճօդուած.— Ո. րիշ մը հաւ ծոցելու աշխատանքը։

Քարացած.— Ներկայի համոզումներ.

Գանձանակ.— Տեռեռերու ափր ուր ինկածր չերեւիր։

Գերութիւն.— Կիները վախցուցող հիւանդութիւն մր։

Հաստ.— Գարտամուդհակերու թուղթը որ չի պատռիր։

Բարակ.— Դաճնագրերուն թուղթը որ ծուռ կր պատռի։

Անձեռնմխելի.— Բարեգործականին հիմնադրամր։

Դժուար.— Համբերելր։

Բամպակ.— Կալուածատէրերուն սիրար։

Խաբար.— Ունանց գլուխր եւ շաքերուն գրպանը։

Նորածեւութիւն.— Կիներուն երազր։

Համերաշխութիւն.— Թուղթյ մր որ գէշ տեսակէն ըլլալուն համար, գործածութենէն դադրեցաւ։

ՀԱՅ ԳԵՂ. ՄԻՈՒԹԻՒՆ

ԳՐԱԿԱՆ-ԳԵՂԱՐՈՒԵՍՏԱԿԱՆ ԵՐԵԿՈՅԹ

Նուիրուած

ԴԱՆԻԷԼ ՎԱՐՈՒԺԱՆԻ

Դասախօս՝ ՂԱԶԱՐ ԶԱՐԸՆ

Երգ եւ արտասանութիւններ Վարուժանեն

2 ԱՊՐԻԼ ՇԱԲԱԹ ԵՐԵԿՈՅ ԺԱՄԸ 9ԻՆ

ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԱԿՈՒՄԲԸ

Անդամներուն 10 ս. դ.
Ոչ-անդամներուն 15 » »

Կարդացէք եւ Տարածեցէք
«ԱԶԴԱԿ»Ը

ՀՐԱՊԱՐԱԿԱՅԻՆ ԴԱՍԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ

3 ԱՊՐԻԼ ԿԻՐԱԿԻ ԿԷՍՕՐԷ ԱՌԱՋ ԺԱՄԸ 10ԻՆ

ՆԱՀՐԻ ԱԶԱՏԱՄԱՐՏ ԱԿՈՒՄԲԻՆ ՄԷՋ

Դասախօսն է Ընկ. Թ. Թիւթիւնճեան

Թիւրքիոյ նոր երթեւեկի մասին

ՄՈՒՏՔԸ ԱԶԱՏ Է

ՊԱՏԱՆԵԿԱՆ ՄԻՈՒԹԵԱՆ ՏԱՐԵԿԱՆ ԵՐԵԿՈՅԹԸ

տեղի կ'ունենայ «ԺՈՂՈՎՐԴԱՅԻՆ ՏԱՆ» մէջ,

Ապրիլ 2 շաբաթ երեկոյեան ժամը 8.30ին։

Կը հրաւիրուի հասարակութիւնը ներկայ գտնուիլ.

ԱՄԵՐ. ՀԱՄԼ. ՀԱՅ ՈՒՍԱՆՈՂԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹԻՒՆԸ

Կը բեմադրէ անմահն Ե. Ե. ՊԱՐՈՆԵԱՆի

«ՇՈՂՈՔՈՐԹԸ»

Եւ Ռ. ՊՐԱԿԿՕՒի

«ԼՔՈՒԹՄԸ»

9 Ապրիլ Շաբաթ երեկոյեան ժամը 8,30ին

WEST - HALLի ՄԷՋ

ՓՐՕՍՓԷՐ ՄԵՐԻՄԷ

ՔԱՐՄԷՆ

Հասանք մեր իջևանը։ Ձիշտ ինձի նկարագրածին պէս էր։ Այսինքն ամենէն ողորմելին որ երբեք հանդիպած ըլլայի։ Խոշոր սրահ մը կը ծառայէր սիևնոյն ատեն խոհանոցի, ճաշարանի և ննջարանի տեղ։ Ողորկ քարի մը վրայ կրակը կ'ըլլար և ծուխը գուրս կ'ելլէր առաստաղին մէջ փորուած ծակէ մը։ Ծուխին մեծ մասը գետնէն քանի մը ոտք բարձրութեան վրայ կը կենար ամպ մը ձևացնելով։ Գատի երկայնքին, կը տեսնուէին հինգ-վեց ջորիի ծածկոցներ։ Ասոնք ճամբորդներու անկողիններն էին։ Տունէն քսան քայլ հեռու, կամ աւելի ճիշտ այն վիրակ յարկաբաժինէն որ քիչ վերը նկարագրեցի, կը բարձրանար յարդածածկ սայլատուն մը, որ իբրև ախոր կը ծառայէր։ Այս ազանչելի բրնակարանին մէջ, գոնէ այդ տեսնին համար, ուրիշ բնակիչ չի կար, բացի պառաւ կնոջմէ մը և տասնամեայ տարեկան աղջնակ մը։ Երկուքն ալ մրոտ, հագած ամենագէշ գրգռեակներ։ Ահա՛ ինչ որ կը մնայ երբեմն ի գէօթիքա Մունտայի բնակչութենէն, կ'րսեմ ինքնիրենս։ Ո՞վ կեսար, ո՞վ Սէքստոս Գօմպէոս, որքա՜ն պիտի ապչիք եթէ նորէն աչխարհ գայիք։

Տեսնելով ճամբու ընկերս, պառաւը զարմանքի բացագանչութիւն մը արձակեց։

— Ա՜հ, տէ՛ր Տօն Ժօզէ, գոչեց ան։

Տօն Ժօզէն յօնքերը պառեց և մէկ ձեռքը բարձրացուց հեղինակաւոր չարժուձմով մը, ինչ որ պառաւը ՚կասեցուց անմիջապէս։ Եւ դարձայ դէպի առաջնորդս և աննըշմարելի ձևով մը հասկցուցի, թէ ոչինչ ունէր ինծի սովրեցնելիք այն մարդուն վրայ՝ որուն հետ պիտի անցնէի գիշերը։ Ընթրիքը յուսացածէս աւելի լաւ անցաւ։ Մէկ ոտք բարձր սեղանի մը վրայ մեզի հրաւցուցին փորր բրինձով լեցուած հաւ մը, իւղի մէջ տապկուած դալարապղպեղ, և վերջապէս կասպաօճ, տեսակ մը պղպեղէ աղցան։ Այսպէս երեք հաւեժուած կերակուրներ մեզ տիպեցին մէջընդմէջ դիմել Մօնթիլլայի անմահական գինիին։ Ճաչելէ ետք, պատէն կախուած մանտօլինը մը նչմարելով — Սպանիոյ մէջ ամէն տեղ կան մանտօլիններ — Հարցուցի մեզի սպասարկող աղջնակին թէ գիտէ՞ նուագել։

— Ո՛չ, պատասխանեց աղջիկը. բայց Տօն Ժօզէն այնպէ՞ս լաւ կր նուագէ։

— Բարի եղէք, բան մը նուագելու, ըսի անոր։ Շատ կը սիրեմ ձեր ազգային եղանակները։

— Ոչինչ կրնամ մերժել պարոնի մը որ ինծի այնքան գեղեցիկ սիկառներ կուտայ, գոչեց Տօն Ժօզէն լաւ տրամադրութեան չեչտով մը։

Եւ, չտկած ըլլալով մանտօլինը, սկսաւ երգել անոր ընկերակցութեամբ։ Ձայնը խիստ էր բայց բաւական հաճելի, չեչտերը մելամաղձոտ և արտառոց. իսկ խօսքերէն բան մը անգամ չէի հասկնար։

— Եթէ չեմ սխալիր, ըսի իրեն, սպանիական եղանակ մը չէր որ երգեցիք։ կը նմանէր այն զօրգիֆօներուն որ լըսած եմ գաւառներու մէջ. և բաւերն ալ պասքերէն* ըլլալու են։

— Այո՛, պատասխանեց Տօն Ժօզէն մռայլ չեչտով մը։

Մանտօլինը դրաւ գետին և թեւերը խաչաձևած, սկրսաւ մեծ ախրութեան արտայայտութեամբ մը դիտել չիջող կրակը։ Իր ազնուական ու միանգամայն վայրագ դէմքը, լուսաւորուած սեղանին վրայ գտնուղ ժոպի մը աղօտ լոյսէն, ինծի կր յիչեցնէր Միլտոնի Սատանը։ Ու անոր պէս թերևս ինքն ալ կը ժտածէր ետևը թողած բնակարանին և աքսորին վրայ՝ որուն դատապարտուած էր յանցանքով մը։ Կ'աչխատէի վերակենդանացնել խօսակցութիւնը, բայց բառ մը անգամ չի փոխանակեց, միչտ խորասուզուած իր տխուր մտածումներուն մէջ։ Արդէն պառաւը պառկած էր «րահին մէկ անկիւնը, պատսպարուած չուանէ մը կախուած լաթի կտորով մը։ Գտիկ աղջիկը հեռացած էր անո՛ր, գիղեցիկ սեռին վերապահուած այդ անկիւնը։ Այն ատեն, իմ առաջնորդս ոտքի ելլելով հրաւիրեց զիս հետևիլ իրեն մի՛չև ախոր։ Բայց այս խօսքին վրայ, Տօն Ժօզէն ընդոստ սրթընցողի պէս խիստ չեչտով մը հարցուց, թէ ուր կ'երթար։

— Ախոր, պատասխանեց առաջնորդս։

— Ի՞նչ ընելու համար. ձիերը կուշտ են արդէն։ Հո՛ պառկիր, պարոնը կը թոյլատրէ։

— Կը վախնամ որ Գարոնին ձրն հիւանդ ըլլայ։ Գուզէի որ Գարոնը զայն տեսնէր. թերևս հասկնայ թէ ինչ պէտք է ընել։

Ակներև էր թէ Անթօնիօն կ'ուզէր հետս առանձնակի խօսիլ։ Բայց եռ չէի կասկածեր Տօն Ժօզէնն և մեր գտնուած կացութեան մէջ՝ լաւագոյն բանը վստահութիւն ունենալն էր։ Պատասխանեցի ուրեմն Անթօնիօին, թէ քնաւ չէր մըտահոգուէր ձիերով և թէ մեծ փափաք ունէի պառկելու։ Տօն Ժօզէն անոր ընկերացաւ մինչև ախոր, ուրկէ մինակ վերադարձաւ։ Ըսաւ ինծի, թէ ձիս բան մը չունէր, բայց որովհետև առաջնորդս խիստ թանկագին կենդանի մը կը կարծէր զայն, իր հագուստով կր չիէր ձիս և կ'ուզէր գիշերը անցնել այդ քաղցր աչխատանքով։ Այդ միջոցին, ես երկարած չի ջորիի ծածկոցներուն վրայ ու խնամքով փաթթուած վերարկուիս մէջ, որպէսզի անոնց չի դպչիմ։ Ռովազաւորէն երկննալու համար ինձմէ արտօնութիւն խնդրելէ ետք, Տօն Ժօզէն պառկեցաւ դրան առջև, չի մոռնալով նորոդել խայծդանը (amorce) իր հրացանին, որ խնամով տեղաւորեց իրեն իբրև բարձ ծառայող մախազին տակ։

Հինգ վայրկեան յետոյ, իրարու փոխադարձաբար գիչեր բարի մաղթելէ ետք, երկուքս ալ քնացած էինք խորունկ քունով։

Թարգմ. Վ. ԽԱՉԱԿ

(3) (Շար.)

(*) Պասքեր, (Basques) Բիւրենեան լեռներու երկու կողերուն վրայ բնակող ժողովուրդ մրն են։ Ըստ ականաւոր բանասէր ՆԻԿՕԼ ԱՂԲԱԼԵԱՆի եւ նորագոյն հետազօտութեանց, Պասքեր գաղթած են փոքր Ասիայէն ու կը սեռին արմենական ցեղին։ Ծ. Թ.

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ԱՀԱԲԵԿՈՒՄՆԵՐ ՀԱՓՈՆԻ ՄԷՋ

ԴԱՒԱԴՐՈՒԹԻՒՆ ՄԸ ՀԱՓՈՆՑԻ ԲԱԶՄԱԹԻՒ ԱՆՁՆԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆՑ ԴԷՄ

Թոքիօ՝— Դաւադրութիւն մը՝ որով ծրագրած էր սպաննել խաղաղական եւ ելեւմտական բազմաթիւ անձնաւորութիւններ, յայտնուեցաւ մարդասպանութեամբ մեղադրուած եւ «արեան եղբայրակցութիւն» անուն գաղտնի ընկերութեան պատկանող տասներեք անդամներու վերաբերեալ ամբաստանագիրին միջոցաւ: Դաւադրութիւնը երեւան հանուած է պրն. Թահումասանին Mars 5ին տեղի ունեցած սպանութիւնէն յետոյ ոստիկանութեան առանց դադարի քափած ճիգերուն հետեւանքով: Այս աւազակախումբի միւս գոհերը պիտի ըլլային իշխան Սայօնճի, կոմս Մաիինս, պրն. Ինուհայ, պրն. Վաֆացուհի, պրն. Շիտէհարա, պրն. Ուէյս ինչպէս նաեւ կարգ մ՚ուրիշ ելմտական եւ ճարտարարուեստական ականաւոր անձնաւորութիւններ: (Ռ. Գ.)

ՄԵԾ ՅՈՅՍ ԿԱՅ ԳՏՆՈՒԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ ԼԻՆՏՊԵՐԿԻ ԵՐԱԽԱՆ

Նորճօլք [Վիրճինիա].— Խոշոր ճաւաստէր Պ. Ժ. Հ. Քըրթիս՝ որ ափխատակցեցաւ Տօքթ. Տօպսըն Բիֆօֆի [Նորճօլքի համալսարանին տեսուչը] եւ ծովակալ Պըրդէյնի ձեր, իբրեւ միջնորդ, ի հաճիւ գնդապետ Լինտպէրկի, յայտարարեց թէ եռախաո վերադարձուելու համար տեղի ունեցած բանակցութիւնները իրենց վերջին փուլին մէջ կը գտնուին գրեթէ: Սոյն տեղեկութիւնը տրուած է դէպի անծանօթ տեղ մը երկու օր կատարած ճամբորդութենէ մը օդանաւով իր վերադարձէն յետոյ, ուր կը թուի թէ ծիսման մէջ մտած է ճա եռախային առեւանգիչներուն հետ Պ. Քըրթիս գնդապետ Լինտպէրկին հետ պիտի տեսնուի այսօր:

[Ռ. Գ.]

Նիւ-Եորք.— Տքթ. Թօպէնսօն Բիֆօֆ յայտարարեց թէ իմը տեսած է Լինտպէրկի տղան որը առեւանգուեցաւ 28 օրէ ի վեր եւ գերի կը գտնուի այժմ հիւսիսային Քարօլինի Պէփպէյի շրջանին մէջ: Ան կը խորհի թէ տղան իր ծնողաց պիտի վերադարձուի ճանի մը օր յետոյ:

ԵՐԱՇՏՈՒԹԻՒՆԸ ԿԻԼԻԿԻՈՅ ՄԷՋ

Մէրսին:— Երաշտութեան պատճառաւ, շրջանիս հողագործները չկրցան վերջացնել բամպակի ցանքը:

Կ. Պօլիս.— Թանգարանի տեսչութիւնը հաղաիին զանազան դամբարաններու նորոգութեան ձեռնարկեց: (Ռ. Գ.)

3000 անգործներ ցոյց կ՚ընեն Սեղանիկի մէջ

Աթէնք.— Ծխախոտի գործին մէջ աշխատող երեք հազար անգործներ Սեղանիկի մէջ հաւաքուեցան ծխախոտի պետական գործարանի առջեւ եւ փորձեն ցոյց խռովութիւն յարուցանել գործ պահանջելով:

Ոստիկանութիւնը միջամտեց ցրուելու համար ցուցարարները, բայց ցուցարարներ զէնք պարպեցին անոր վրայ: Քանի մը հոգի վիրաւորուեցան եւ կարգ մը ձերբակալութիւններ տեղի ունեցան:

Պ. Թարտիէօ Լոնտոն պիտի այցելէ

Բարիզ.— Կը հաստատուի թէ Պ. Թարտիէօ Լոնտոն պիտի երթայ այս շաբթու վերջերը խորհրդակցելու համար Պ. Մաքտոնալտի եւ Սըր Ճօն Սայմընի հետ: Պ. Թարտիէօի ճամբորդութեան ճիշդ թուականը կախուած է պիտի ճէին վերջնական կերպով քուէարկուելէն:

Դանուբեան պետութեանց Տնտեսական Միութեան վերաբերեալ խորհրդաժողովը յառաջիկային պիտի գումարուի Ժընէվի մէջ:

ԽՌՈՎՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ՀՆԴԿԱՍՏԱՆԻ ՄԷՋ

Գօմպէյ.— Հարիւր երկու հոգի ծերբակալուեցան Գօմպէյի մէջ. Հնդկական դրօշին ժաուուցուելիք ողջոյնի ամսական արարողութեան հետեւանօք: Ուրիշ ծերբակալութիւններ այ կատարուած են զանազան ուրիշ քաղաքներու մէջ համանման արարողութեանց ընթացքին:

Դանուբեան Միութեան ծրագիրը եւ Գերմանիան

Պէրլին.— Գերմանիան կ՚ողջունէ իբրեւ բարեփոստիկ նոր օրէ մը դէպի եւրոպական տնտեսական խնդիրներու լուծումը, այն առաջարկութիւնը զոր Բրիտանական կառավարութիւնը ներկայացուցած է Լոնտոնի մէջ խորհրդաժողով մը գումարելու մասին խորհրդակցելու համար դանուբեան հինգ պետութեանց միջեւ կազմուելիք միութեան ծրագրին շուրջ:

Գերմանական Արտաքին Գործոց Նախարարութիւնը կը հաղորդէ այսօր թէ հաւանաբար անկարելի պիտի ըլլայ վարչապետ Պ. Պրիւնինկի համար մասնակցիլ Լոնտոնի նիստին նկատելով որ զբաղած պիտի ըլլայ ներքին խնդիրներով եւ նամանաւանդ յառաջիկայ բնտրութեանց գործերով:

Պ. Պրիւնինկ ծրագրած է արդէն ընտրական շրջան մ՚ընել ուր յանուն նախագահ Հինտէնպուրկի պիտի խօսի շարք մը ճառեր: Այս շրջանը պիտի զուգադիպի խորհրդաժողովին գումարումին հետ որը տեղի պիտի ունենայ հաւանօրէն 4էն մինչեւ 9 Ապրիլ:

Կը կարծուի թէ Արտաքին Գործոց պաշտօնատան պետական քարտուղար Պ. Ֆօն Պիւլօվ Գերմանիան պիտի ներկայացնէ Անկլօ—Ֆրանքօ—Իտալօ Գերմանական Խորհրդաժողովին մէջ:

ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ՆԵՐՔԻՆ ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ

Լոնտոն.— «Սընտէյ Կրաֆիք» տեսակցութիւն մը կը հրատարակէ գերմանական նախարար Պ. Թրէվերանուսի հետ որը հոս կը գտնուի Կէօթէի հարիւրամեակին տօնակատարութեանց առթիւ:

Պ. Թրէվերանուս երկարօրէն խօսեցաւ Գերման ժողովուրդին տնտեսական անձկութեան մասին որը բազմաթիւ երիտասարդներ կը նետէ ազգայնական ընկերվարականութեան գիրկը:

Գերմանական նախարարը այն կարծիքը ունի թէ Պ. Հիթլէր թիկտատոր չպիտի ըլլայ երբէք եւ թէ ան չպիտի կրնայ երբէք Գերմանիոյ մէջ խաղալ Պ. Մուսօլինիի Իտալիոյ մէջ խաղացած դերը, նկատելով որ «ասոր համար հարկ է ունի յատկութիւնները բոլորովին կը պակսին իրեն»:

Պ. Թրէվերանուս յայտարարեց սակայն թէ ինքը Նազիներուն պետին քարտուղարական հակառակորդն է թէպետեւ, կը խոնարհի, սակայն, գերմանական հայրենիքին երջանկութիւնը փնտռելու մասին անոր տածած ցանկութեան առջեւ:

Պ. Թրէվերանուս աւելցուց թէ ինքը երկու տարիէ ի վեր հեռացած է իր կուսակցութենէն հետեւելու համար նախագահ Ֆօն Հինտէնպուրկի այն համոզումով թէ անիկա միակ մարդն է Գերմանիոյ մէջ որ կարողանայ, թէ իր նկարագրին եւ թէ ալ իր անձնաւորութեան պատճառաւ, լինել Գերման ժողովուրդին միացման եւ համախմբման ազդակը:

ՏԷԼԲՕՐԹԻ ՄԱՐՄԻՆԸ

Առեղծ գիւտացող մըն է թէ մոդրակ մը

Հայտէլպէրկ.— Աստեղադիտարանը ամենայն ուշադրութեամբ կը հետեւի «Տէլբօրթի Մարմին» անունին տակ ծանօթ օդերեւոյթին:

Պրիւքսէլի մօտ գտնուող Իւսէլ քաղաքին Արքայական Աստեղադիտարանին գիտնականներէն Տէլբօրթ վերջերս նշմարեց նոր մարմին մը որը արտասովոր արագութեամբ մը կ՚ընթանար միջոցի մէջ: Անկիւ կարող չեղաւ, սակայն, որոշելու այդ մարմինին ի՛նչ ըլլալը:

Հոս կատարուած դիտաղնութիւնները չկրցան հաստատել ասոր գիտաւոր աստղ մը կամ նոր մոլորակ մը ըլլալը: Կ՚ենթադրուի սակայն թէ այս խորհրդաւոր մարմինը իր շարժումները կը կատարէ, բաղդատաբար, երկրի մօտերը:

ՏԵՂԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԱԶԳ. ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Սիւրիոյ եւ Լիբանանի բոլոր քուէրուն մէջ ազգային ընտրութեանց փութացումին համար հրահանգներ տրուած են առաջնորդարաններուն: Խամասկոսի մէջ ուրախութիւնը կր տեղեկանանք որ տարիներ համաձայնութիւն գոյացած է եւ ի մասոյ տեղի պիտի ունենայ ընտրութիւնը: Հալէպի մէջ Ապրիլ 10ին ընտրութիւն կայացնելու համար որոշում տրուած է:

Լիբանանի մէջ եւս ձեռնարկներ հրաման են փութացնելու համար ընտրութիւնները: Ընտրողական կեդրոնական յանձնախումբը առջի օր ժողովի հրաւիրուած էր վերջնական կարգադրութիւնը ընելու համար: Անդր Նահրի եւ Նոր Մարաճի քաղաքականութեանց հաղորդուած է ընտրութիւն կայացնելու որոշումը եւ թելադրուած որ երկու քաղաքականութիւն. ները համաձայնութեան գան յոռս քանի մը ճաժուններու տուրջ: Համերաշխութեամբ պատրաստուած ցանկին չորս անուններ տրուած են անոնց, իրենց ընտրութիւնը կեդրոնացնելու համար այդ ազգայիններու վրայ:

Դժբաղդաբար, սակայն, ժողովուրդը բողոքած է եւ յայտարարած որ այդ անուններու վրայ չի կրնար կեդրոնացնել իր ընտրութեան եւ չի մասնակցիր ընտրութեան եթէ ազատ չի ձգուի իր ուզածը ընտրելու:

ԲՐՕՎԻՏԱՆՍ ՅՈԳԵՆԱԻԻՆ ԱՐԿԱԾԸ

50 ՀԱՅ ԵՒ ԼԻԲԱՆԱՆՑԻ ԳԱՂԹԱԿԱՆՆԵՐ ՁԱՄԱՔ ՀԱՆՈՒԱԾ

Այսօր 20ին, Ֆագր Լայնի Բրօվիտանս օդաչուները Պէյրութէն մեկնելով կերթար Պօլիս՝ ճամբորդներէն մօտաւորապես 50 հատը հայ եւ Լիբանանցի գաղթականներ էին, որոնք Հարաւային Ամերիկա կը մեկնէին:

Իզմիրէն մեկնելէն վերջ, օդաճնաւը կր հանդիպի մառախուղի եւ ժամեր չի կրնար ճոդել իր ուղղութիւնը: Շատ ափսոսանքներ կր թափի ճամբան գտնելու համար, սակայն, մէկ կողմէ մառախուղը եւ միւս կողմէ սաստիկ փոթորիկը անկարելի կր դարձնեն: Այիրներ իվերջոյ անցնել ճաւր կր նեսեն ժայռերու վրայ այսօր 26ին: Նաւր ջարդ ու փշուր կրլլայ, սակայն ճամբորդներ անվնասից կր հանուին Ամիրօս կղզին:

Հակառակ մեր դիմումներուն ցարդ չի կրցանք հասկնալ թէ Բրօվիտանսով մեկնող հայեր որո՞նք են:

ԹԻՒՐՔ ՍՊԱՅՄԸ ԵՒ ԵՐԿՈՒ ԺԱՆՏԱՐՄԱՆԵՐ ՍՊԱՆՆՈՒԻԱԾ

Անցաւոյս հեռագրական գործակալութիւնը հետեւեալ լուրը կր հաղորդէ.—

Թրհանպաշակ մը, Հինգ երթալ համար, երբ թրկաց սահմանին Միւրիա կանցներ, Հաճրլարի օրջանին մէջ, Սիւրիայէն եկող չէթախումբ մը զայն կոդոպած է եւ առած անոր 120 ոսկին: Ուխտաւորը կերթայ ամենամօտիկ պահականոցը եւ լուր կուտայ: Պահականոցի հրամանատարը երկու ժանտարմաներով կերթայ դէպիին վայրը եւ բախում կունենայ չէթհներու հետ: Ընդհարման միջոցին հրամանատարը եւ երկու ժանտարմաներ կ՚սպաննուին:

Թիւրք եւ Ֆրանսացի զինուորական ներ տեսակցելով որոշեցին ոճրագործները գտնել:

ԿԱՐԵՒՈՐ ԺՈՂՈՎ ՄԸ ԹԷՄԼԵԹԻԻ ՏՈՒՐՔԻՆ ԴԷՄ

ԿՈՒԶԷՆ ՆՈՒԱԶԵՑՆԵԼ ՆԱԽԱՐԱՐՆԵՐՈՒ ԹԻԼԸ ԵՒ ՊԻՏԱՀԷՆ

Առջի գիշեր, անկախ հաներապետականներու ակումբին մէջ ժողով մը գումարուեցաւ, ուր ներկայ գտնուեցան փասաբանական կառնի անդամներ, բժիշկներ եւ դեղագործներ: Ներկայ խոսակցութիւններ եւ վիճաբանութիւններ ունենալէ վերջ թիւրքիւի տուրին օտրջ, որոշեցին կառավարութեան չի տալ այդ տուրը եւ պահանջել որ կառավարութեան պիւճէն սեղմումներու ենթարկուի: Դլխաւոր սեղմումը անոնք գտած են դաւիթի կազմին փոխանակ 5—6 հոգիի բաղկանալուն մէջ:

Սոյն ժողովի անդամներ, որոնք կազմուած են կարող փասաբաններէ եւ բաղաքական ընդդիմադիր գործիչներէ, կառաջարկեն Լիբանանի պետական պիւճէն մէկ միլիոն ոսկիի իջեցնել, փոխանակ վեց միլիոն պահելու: Ամենավերջը ընտրեցին պատուիրակութիւն մը, կազմուած փասաբաններէ եւ բժիշկներէ, որոնք պիտի տեսակցին Բարձր Գօմիսէրին հետ եւ պիտի ներկայացնեն իրենց դատգիրները:

Ե՞ՐԲ ՏԵՂԻ ՊԻՏԻ ՈՒՆԵՆԱՅ ՆԱԽԱԳԱՀԱԿԱՆ ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆԸ

Երէկ Փոր Սէհայի մէջ յուրիւն կր տիրէ, երեսփոխանութիւն եւ ճախարարներու միջեւ խօսակցութիւններ դադրած էին: Միայն Շէյխ Մուհամմէտ Ճիսր ներկայ կը գտնուէր Սէհայի մէջ:

Ընտրութեան թուականը վերջնականապէս որոշուած չէ. ոմանք կրսեն թէ Ապրիլ 10ին տեղի պիտի ունենայ, ուրիշներ 12ին եւ նոյն իսկ րսողներ կան թէ Մայիսին տեղի պիտի ունենայ: Մանկայն համաձայն Լիբանանեան սահմանադրութեան, ընտրութիւնը պէտք է տեղի ունենայ ամենաուշը մինչեւ Ապրիլ 27, երեսփոխանական ժողովի ճախագահը այդ թուականէն անդին չի կրնար երկարաձգել ընտրութիւնը:

Ըստ «Էլ Անուարի» կարծիքին, երես. փոխանական ժողովը չի պիտի գումարուի մինչեւ ընտրութեան թուականը:

ՄԱՔՍԱՏՈՒՐՔԵՐԸ ԿԱՒԵԼՆԱՆ

Բարձր Գօմիսէրութիւնը մամլային սակացոյցը բարձրացուցած է հետեւեալ կերպով.

Սուրճ, 100 ֆիլօէն պիտի գանձուի 1500 ս. դ. մինչդեռ առաջ կը գանձուէր 750 ս. դ. որով 100ին 50 յաւելում մը տեղի կունենայ: Բամպակեղէններէ պիտի գանձուի 100ին 25, մինչեւ այժմ կը գանձուէր 20: Այծյական հարիւրին 60 պիտի գանձուի, մինչդեռ ցարդ 100ին 25 կը գանձուէր:

ԱԼԻ ՄԸ ԿԸ ՄԵՌՑՆԷ ՈՒՐԻՇ ԱԼԻՆ

Քարուսը գիւղին մէջ, վէճի մը հետեւանքով կռիւ կը ծագի Ալի Հիւսէյնի եւ Ալի Քարաուրա անուն երկու գիւղացիներու միջեւ: Քարեր եւ փայտեր կր միջամտեն կռիւին: Ալի Հիւսէյնի խոսորար մը վերցնելով կը զարնէ հակառակորդի գլխին եւ կը ջախջախէ ասոր գանկը: Շատ չանցած Ալի հոգին կ՚աւանդէ:

ԴԱՄԱՍԿՈՍԻ ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

ԱԶԳԱՑՆԱԿԱՆՆԵՐՈՒ ՑԱՆԿԸ ՇԱՀԱԾ

«Էլ Անուար» երկ գիտեր Դամասկոսեն սեպտեմբեր է հետեւեալ հետաձայնային հաղորդագրութիւնը.—

25 շրջաններու մէջ ընտրութիւնները վերջացան: Շորս շրջաններ միայն յետաձգուեցան յաջորդ օրուան, ընտրողներու թիւը օրինականութեան հասած չըլլալուն համար: Ազգայնականներու ցանկերը մեծ յաղթութիւն գտան: Ամբողջ ընտրութեան ընթացքին ոեւէ դէպք չի պատահեցաւ: Քանի մը քաղերու մէջ միայն խաղաղ ցոյցեր կատարուեցան եւ «կեցցէ ազգայնականներ» ազդակները լսուեցան: Ընտրութեան արդիւնքը եւ ընտրողներու անուններ հագիւ վաղը յայտնի կրլլան:

ՔԱՐԻՒՂԻ ՁԱՄԲՈՒ ՀԱՇԱՏԱՆՔՆԵՐԸ Կ՚ՍԿՍԻՆ ՊԱՂԵՍՏԻՆԻ ՄԷՋ

ԵՐԿՈՒ ՄԻԼԻՈՆ ՈՍԿԻ ՅԱՏԿԱՑՈՒԱԾ

Վերջին տեղեկութեանց համաձայն, Անդր—Ցորդանանի Մաճրաֆ կայարանը հասած են մեծաքանակ խողովակներ եւ այլ գործիքներ, Մուսուլի քարիւղի ճամբու օգնութեան եւ մինչեւ Միջերկրական փոխադրութեան համար: Մօտ ատենէն օգնութիւնները պիտի սկսին: Պաղեստի եւ Հայֆայի միջեւ կատուցուելիք երկաթուղիի գծի օգնութիւնը առ այժմ յետաձգուած է, բոլոր ուժը կեդրոնացնելու համար քարիւղի ճամբու օգնութեան վրայ:

Ընկերութիւնը երկու միլիոն սթերլին յատկացուցած է առաջին առիթ ճամբու օգնութեան սկսելու համար: Նոր մասնագէտներ եւ երկրաչափներ ճամբայ եղած են դէպի Պաղեստին:

Միւս կողմէ կը տեղեկացուի որ, միեւնոյն ժամուսկայ երբ Պաղեստինի մէջ սկսին ասխատանքները, Ապու Քէմալի եւ Թրիփոլիի միջեւ ալ պիտի սկսին:

«Էլ Թէեար» այս տեղեկութիւնները հաղորդելէ վերջ կը հարցնէ թէ՝ Թրիքոլի — Ապուքէմալ գծի օգնութեան ճամբ պէտ եղած գործիքներն ու խողովակները սակայն ե՞րբ պիտի գան, քանի որ ցարդ ոչ մէկ պատրաստութիւն տեսնուած չէ:

ԱԶԳ. ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ՍԱԶՄԱՆԱՅԻՆ ՅԱՆՁՆԱԽՈՒՄԲԸ ԿՈՐՈՒՈՒԱԾ

ԵՐԿՈՒ ՕԴԱՆԱՒԵՐ ԿԸ ՓՆՏՐԵՆ

Բարձր Գօմիսէրութեան եկող հետագիր մը կր տեղեկացնէ որ Սիւրիոյ եւ Ի. րագի սահմանային խնդիրը կարգադրելու պատճառ ընծայեցաւ Ազգաց Խուճակցութեան յանձնախումբը, որ ցարդ մը առաջ մեկնած էր դէպի Պաղեստ, ցարդ հոն չէ հասած:

Բարձր Գօմիսէրութիւնը իսկոյն երկու օդանաւեր դրկած է փնտռելու համար գանոնք անապատին մէջ: Կր կարծուի որ անոնք ճամբան կորսնցուցած են:

ՖՈՒԹՊՕԼԻ ՄՐՑՈՒՄ

Վաղր Հալէպ կր մեկնի Զափ. Որբերու Գիյրութի մասնճիւղի Ֆութպոլի «ՎԱՀԱԳՆ» խումբը, մրցելու համար Հալէպի Հ. Մ. Ը. Մ.ի Ա. խումբին հետ:

Ցաղթական խումբին բաժակ մը կր նուիրէ Հալէպի ծանօթ ազգայիններէն պ. Արմէն Մագուլեան:

ՕԿԻՒՍՔ ԷՏԻՊ ՓԱՇԱ ՊՔԷՐՔԷ ԿԵՐԹԱՑ

Վաղչապես Օկիւսք փաշա էջիպ առջի օր այցելեց մարօճի պաեռիարճ Ամեճ. Արիեան իր Գիւրէհի ապարանիին մէջ: Շրջան ը ող ըսի բսաւներու համաձայն ճախագահական բնտրութեան տուրջ տեսակցութիւն մր ունեցած են անոնք:

ՀԱՆՐ. ՆԱԽԱԳԱՀԸ ՀԻՒԱՆԴ

Հանրապետութեան նախագահ Ն. Վ. Գ. Շարլ Տէպպաս դեռ անկողին կը մրնայ: Նախարարներ եւ երեսփոխաններ երկ Ն. Վսեմութիւնը այցելեցին իր ապարանիին մէջ:

ՍԱԿԱՐԱՆ ՊԷՏՐՈՒՒԻ

31 ՄԱՐՏ 1932	Ս. Ի
Ծգիպտկ. բդբադրմ.	486
Անգլկ. »	474
Տօլար »	126
Թրհական »	59,50
Գանճ_Օբբօման	125
Իտալական Լիր 100	660
Ցուհական Տրախմի 100	130
Անգլկ. ոսկի	607.50
Ֆրանս. »	484
Օսման. »	550
Արծաթ մէճիտ	29
Դրէսի Ֆօնս. Ռ. Ֆ.	520
» » Բ. »	485
» » Գ. »	477

Մէճիտեան եղբարք Բիւ Ֆօս
Թէլէֆօն՝ 5-19

156

եւ ես այն ատեն նախանձութեամբ և տարփանքով հոդին վրայ ծնրադիր՝

Իրենց հերոսի քայլերուն հետքը երկիւղածօրէն համբուրեցի...

Անդրանիկ Ժրնէվէն կ՚անցնի Անգլիոյ Մանչեսդր քաղաքը ուր կը մնայ ամրողջ ութը ամիս, բաւական հանգստանալով այն տեղի խաղաղ մթնոլորտին մէջ:

Մինչեւ հոքն ալ Անդրանիկ կ՚երազէր Մանչեսդրը և միշտ բաղձանք կը յայտներ երթալու Մանչեսդր հանգստանալու համար:

Անդրանիկ կ՚այցելէ նաև զանազան քաղաքներ մասնակցելով զանազան կուսակցական ժողովներու յայտնելով իր առողջ մտքերը, որոնք կառուցուած էին սահրու փոքառութենէն, սարերու իր կուիներէն և չարչարանքներէն:

ԱՆԴՐԱՆԻԿ ԴԷՊԻ ԿՈՎԿԱՍ

Անդրանիկ 1905 ին կը կանչուի Ժրնէվ: Անկայ անմիջապէս Ժրնէվ կը հասնի և կր տեսնէ որ Դաշնակցութեան հիմնադիրներէն Ռոստով ալ այնտեղ է:

— Ռոստոմն է Անդրանիկը ուզողը:

— Անդրանի՛կ, կ՚սկսի Ռոստով, Կովկասի մէջ հայ թաթարական ընդհարումները կ՚սասնան յոյն ծաւալ և քու կարիքդ կայ այնտեղ:

— Ես պատրաստ եմ կ՚ըսէ Անդրանիկ:

Կարգադրութիւններ կ՚ընեն մեկնելու: Անդրանիկ կը պատրաստուի ճամբայ ելլել, կը ծանօթանայ Կովկասահայ բանաստեղծ Դերենիկ Տեմիրճեանի այն ատեն ուսանող Ժրնէվի հայալսարանի գրական դասախօսութեանց:

39

153

ԱՆԴՐԱՆԻԿ ԵՒ ՍԻԱՄԱՆԹՕ

Անդրանիկ Փարիզէն կ՚անցնի դէպի Ժրնէվ «Երջանկի խմբագրութեան մօտ ուր կր ծանօթանայ բանաստեղծ Աւետ Թարճանեանի (Սիամանթօ): Անդրանիկի ներկայութիւնը կը ներշնչէ բանաստեղծ Սիամանթօին յօրինել մէկը իր ամենէն հզօր բանաստեղծութիւններէն, որ ամենէն քնորոշ և ճի՛շտ նկարագիրն է Անդրանիկի, խառացած մեր բանաստեղծի գոյներու և թրթռումներուն:

Անդրանիկ և Սիամանթօ կը ժամերմանան իրարու հետ Ժրնէվի մէջ, յաճախ պատյան երթալով Ժրնէվի շրջակայքը միասին յորուշ մեր հերոսը կը ներշնչէ մեր ամենէն մեծ բանաստեղծին գրել մէկ քանի ուժեղ քերթուածներ մեր յեղափոխական գրուագներէն և դէմքերէն:

Արժէ այստեղ վերստին հրատարակութեան տալ Սիամանթօի քերթուածը Անդրանիկի դէմքը և հոգին ներկայացնող, կատարեալ ընելու համար այս գրքին մէջ Անդրանիկի կերպարանքը:

Ահա այդ քերթուածը.

Ինքն էր որ երազիս, ժարժարեայ եզերքներուն վրայ այս գիշեր,
Ապառաժի մը նման անյաղթելիօրէն ոտքի,
Իր բմբռնաւցողի հրեղէն գլուխն աստղերուն մէջ մըխրճելէն,
Ու իրձեռքը աեւելութեան սուրերովը զինած,
Հողին փրկութեանը սիրովը հրաչացած եղբօր մը նման,
Որ եղբօր մը օտարացումէն իր հոգին կարիւնի,
Ծանեցաւ ինծի Ան, և իր քառերը իրարու հունէ և

ՏՕՔԹ. Հ. ԼՈՒՍԻՆԵԱՆ
(ՀԱԼԷՊ)

Նախկին բժիշկ Միջագետքի Զինուորական հիւանդանոցներու եւ մասնաւոր հիւանդութիւններու

արագ, արմատական, խղճամիտ դարմանում:

Հիւանդ կ'ընդունի ամէն օր ժամը 8—12 եւ 2—6 իր դարմանատան մէջ,
Հալէպ Նէյալ բաղ, Թրամվայի ընկերութեան կայարան, թիւ 7

Բղ. եւ Ուրբաթ օրեր աղքատաց մրի

ՇԱՊԿԱԳՈՐԾԱՐԱՆ
ԱՐՄԵՆԱԿ ԴԱՆԻԷԼԵԱՆԻ **"ԼԻԻՔՍ"** ԱՐՄԵՆԱԿ ԴԱՆԻԷԼԵԱՆԻ

Պատիւ ունիմ ծանուցանելու յարգոյ հասարակութեան՝ որ Սուգ-էլ-Գէզիրկանի շապկագործատունս փոխադրած եմ՝ *պէյէֆիէի* ճեմիին հետեւ *Նէձիպ ԱՓՏԻԼ ՄԷԼԻՔ ՓՈՂՈՍ*, (Վարդապետեանի վաճառատան դիմացը, Շիւէրիւ Ապուրեհթի նախկին վաճառատունը):

Մեծ խնամքով կը պատրաստեմ, չափի վրայ եւ մեծամասնակ՝ շապիկ, բիճամայ, ոսպ որ շամպրը, խալաթ, ամենավերջին նորաձեւութեամբ:

Սահցած եմ մեծ մթերք մը նաշակալուր եւ վերջին ճորոյքի ապրանքներու (պոպլին մեծախս եւայլն), որով կարող եմ ամենէն բծախնդիր յաճախորդին ճաշակը գոհացնել:

Միջոց պատրաստ կը գտնուին զանազան չափերու վրայ շապիկ եւ բիճամայ, որոնք կը վաճառուին մեծամասնակ եւ փոխրամասնակ:

Մեր սկզբունքն է ճշդապահութիւն եւ աժան վաճառում:

Մեկ այցելութիւն բաւական պիտի բլայ համոզուելու համար այս ճշմարտութեանց:

Ապսպրաննիներ կ'ընդունինք առատահմանէն (Իրագ, Պաղեստին, Կիպրոս), եւ Սիւրիոյ բոլոր օրջաններէն.

Կարի եւ ձեւագիտութեան դասընթացք
ՏԻԿԻՆ ՏԻՐԱ ՄԱՆԿԵԱՆ
(ՎԿԱՅԵԱԼ ՓԱՐԻԶԷՆ)

Յայտնի դերձակուհի Տիկ. Տիրա Մանկեանի ձեւագիտութեան 5րդ դասընթացքը կ'սկսի Մարտ 1ին «էֆօլ ըր Թրուա Տօֆքօր»ի ճիշդ դիմաց, Կուրօ փողոց:

Երեք ամսուան մէջ, ամենավերջին մեթոտներով եւ արդիական միջոցներով կը սորվեցնէ ձեւագիտութեան բոլոր բաղդութիւնները եւ կ'օժտէ Բ. Գծմախտութենէն հաստատուած վկայականներով:

Համոզուելու համար անգամ մը դիմեցէք իր 66է աւելի օրջանաւարտներուն:

ԿԱԶՄԱՏՈՒՆ
Յ. ՏԷՐ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍԵԱՆ
ՐԻԻ - ԷԼ - ԳԱՊՈՒՇԻՅԷ Թիւ 49
(Մեծ Սէրային առջեւ)
ՈՍԿԵՔԱՉՈՒ
Կաշեկազմ, Լաթակազմ և Թղթակազմ տոկուն և ճաշակաւոր ԳՈՐԾ
ԶԱՓԱՒՈՐ ԳԻՆԵՐՈՎ
Կրօնական եւ կրթական հաստատութեանց եւ գրադարաններուն համար մասնաւոր Զեղչ

ԳԱԲՐԻԷԼ Թ. ԹԷՐԶԵԱՆ
(ԵԼԵՔՏՐԱԿԱՆ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ)
Հիմնուած 1921 ին Պոյիս-Բեբա

Ինսթ դիւրամատչելի պայմաններով կը կատարենք ամէն կարգի էլեկտրական լոյսի գործողութիւններ (Intsallation), ինչպէս նաեւ մօթէօր եւ ջրամօտներ:

Վաճառատունս կ'ստանձնէ նաեւ բոլոր էլեկտրագործիքներու նորոգութիւնները: Մատնաւոր ուշադրութիւն բնակարաններու էլեկտրա-նորոգմանց: Վաճառատուն Philips եւ Lux էլեկտր. լամբերու եւ ամէն տեսակ էլեկտրական պիտոյքներու:

Վճարման դիւրութիւններ.

Հասցէ — Վ. Ուզունեանի գրասեն կից Գուրճ. B. P. 491

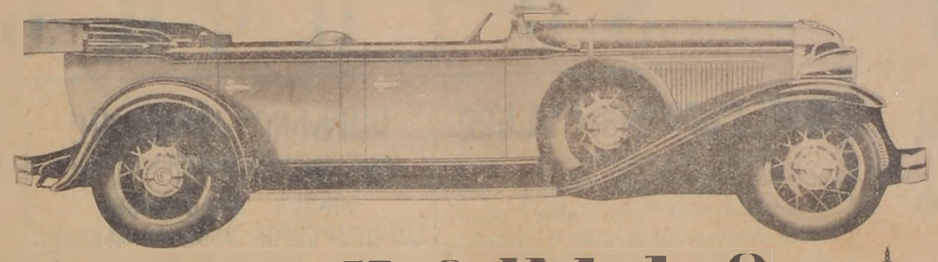

ԳՌԱՅՍԼԵՐ
ամէնէն նորագոյն ինքնաշարժերով որոնք 6-8 սիլինտր ունին,
ԱՄԵՆԱՏՈԿՈՒՆ ԵՒ ԳԵՂԵՑԻԿ ՄԱՐՔԱՆԵՐՆ ԵՆ ՀՐԱՊԱՐԱԿԻ ՎՐԱՑ ԵՒ
ԿԸ ՓՆՏՈՒԻՆ ԱՄԵՆՈՒՐԵՔ:

ԳՌԱՅՍԼԵՐ ինքնաշարժերու մասնաւոր յատկութիւններն են՝ ՏՈԿՈՒՆՈՒԹԻՒՆ, ԳԵՂԵՑԿՈՒԹԻՒՆ, ԶԱՓԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՀՈՆԳՍՏԱՏԷՏՈՒԹԻՒՆ,
վճարման դիւրութիւններ կը տրուին.
ԳՌԱՅՍԼԵՐ օթօներու բոլոր կտորները պատրաստ կը գտնուին մեր վաճառատուներուն մէջ, Լիբանանի, Սիւրիոյ և Իրագի բնդհանուր ներկայացուցչութիւն՝
NAAYEM MOTOR IMPORT Co. BEYROUTH B. P. 869, TÉL. 32—29
Հիւս. Սիւրիոյ ներկայացուցիչներ՝ Գ. և Մ. ԱԶԻՐԵԱՆ, B. P. 202, Հալէպ

Կարի եւ Ձեւագիտութեան Դասընթացք
Տիկին ՄԱՌԻ ԵՐԱՄԵԱՆ
ՎԿԱՅԵԱԼ ԴԵՐՁԱԿՈՒՀԻ
ԲԱՐԻՋԷՆ ԵՒ ՎԱՇԻՆԿԹՕՆԷՆ

Կարի եւ ձեւագիտութեան մասնագիտուհի, Տիկին Մառի Երամեան կը վերադառնայ իր արհեստանոցը, Մեծ Սէրայի դիմացը Նո. 78 ցած երկրորդ արկը:

Երեք ամսուան միջոցին կը սորվեցնէ ամենավերջին ճոռաձեւութեամբ, կար եւ ձեւագիտութիւն իր բոլոր բաղդութիւններով եւ արդիական միջոցներով, Droit-fils մէթոտով: Իր աշակերտուհիները կ'օժտեն Բարիզի արհարհածանօթ Académie Daydou վկայականով:

ՍԹԱՆՏԱՐ *կօշիկներ միշտ ամենալաւ, ամենադիմացկուն, ամենաաժան եւ ամենագեղեցիկներն են.*
ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ՝
ՆԱՃԱՐ ԵՂԲԱՅՐՆԵՐՈՒ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ

ՏՕՔԹ. ԼԵՒՈՆ ԷՆԻԿՈՄՈՒՇԵԱՆ
(Նախկին ընդ հիմնէ Ֆէյրութի Ամերիկ. հիւանդանոցի)
Իր նոր գրասենեակը կը գտնուի Ալեքսի փողոց (Գամ) կից Մարտան). Լիբանանի Խորհրդարանի ներկայութեան պալատի դիմաց, երկրորդ յարկ.
Ընդունելութեան ժամեր.—
կէսօրէ առաջ ժամը 9—12, կէսօրէ վերջ 2—6:
ՏԻԿԱՆՑ ՀԻՒԱՆԴՆԵՐՈՒՆ ՄԻՇՏ ԶՐՈՒ:

ՏՕՔԹ. ԳԷՈՐԳ ԿԷՐԿԷՐԵԱՆ
Վկայեալ Lauréat նախկին Interne եւ այժմ մնայուն, *ՄԱՍՆԱԳԷՏ* բժիշկ Ֆրանսական հիւանդանոցի *ԱՉՔԻ, ՔԹԻ, ԿՈՂՈՐԴԻ, ԱԿԱՆՋԻ և ԳԼԽՈՒՐ* հիւանդութիւններու բաժնին:
Հիւանդ կ'ընդունի կէսօրէ վերջ ժամը 2—6
իր գրիճիին մէջ rue de Damas, No. 15
Հիւանդները ուղղակի հիւանդանոց կ'ընդունուին իր կողմէ տրուած մուտքի *raporv*:
Աղքատ հիւանդներու ձրի դարմանում, ամէն օր կէսօրէ առաջ ժամը 10—12, հիւանդանոցի դարմանատան մէջ:

ՏՔԹ. ՍՈԿՐԱՏ ԱԻԵՏԻՍԵԱՆ
ՎԻՐՈԲՈՅԺ - ՍԵՄՆՈԲՈՅԺ
ՎԿԱՅԵԱԼ ՊԷՅՐՈՒԹԻ ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ՀԱՍԱԼՍԱՐԱՆԷՆ
Կընդունի ամէն օր բացի կիրակիէն կէսօրէ առաջ 8—12 կէսօրէ վերջ 2-6
*Հասցէ՝ Capucin*ներու եկեղեցիին կից Արգարութեան պալատին եւս:

ՏՕՔԹ. Գ. ՏԱՎՈՒՏԻԼԱՐԵԱՆ
ՄԱՍՆԱԳԷՏ ՆԵՐՔԻՆ ԵՒ ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ
Իր դարմանատունը հաստատած է, *ՍԻՍՈՒՐ* փողոց, Տօքթ. Նօզիլատեանի (առամնաբոյժ) դարմանատան կից.
Ընդունելութեան ժամեր՝
կէսօրէ առաջ ժամը 8—12
» վերջ » 2—6

ՏՔԹ. Բ. ԳՈՒԼԱԳԵԱՆ
ՏՄԱՍՆԱԳԷՏ՝ ՆԵՐՔԻՆ, ՄՈՐԹԱՑԻՆ ԵՒ ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ
ՎԿԱՅԵԱԼ ՓԱՐԻԶԻ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑՆԵՐԷՆ

Կը դարմանէ գիտական ամենավերջին մեթոտներով, բոխրու, սեմոխի, ադիբներու յառաջ ամէն տեսակ հիւանդութիւններ: Հին եւ նոր ջերմախզութիւնը իր բոլոր բաղդութիւններով, ինչպէս նաեւ Ֆրանկախոս եւ մորքային հիւանդութիւններ:
Առագ, արմատական եւ բարեխիղճ դարմանում:
Հիւանդ կ'ընդունի ամէն օր, բացի կիրակի, իր նախկին դարմանատան մէջ. ժամը 8—12 եւ 2—6ու մասնաւոր ժամադրութեամբ:
Երեքշաբթի օրերը, ժամը 2—5 վկայ *ՍՂՄՍՏՆԵՐՈՒ ՁՐԻ*
Ժօրժ Հասսան փողոց՝ թիւ 8

Տոկուն շինուածք Վայելուչ տեսք Հնչուն եւ բնական ձայն Ահա յատկանիշները՝

ՈՐՈՆՅՄՈՎ ԿԸ ՁԱՏՈՐԱՇՈՒԻՆ
ԱՓՕԼԼՕ ՖՕՆՕՆԵՐԸ
Հրապարակի վրայ գրտնուղ բոլոր մարքանէրու հետ կը մրցին Աբօլլօ ֆոնօները: Մանաւանդ վերջին նոր մօտէլները, որոնք հասած են արդէն, անգերազանցելի են իրենց տոկունութեամբ, վայելչութեամբ և ժամչելի գիներով.
APOLLO GRAMOPHONE Co. Ltd
(of London)
ԱՓՕԼԼՕ ՖՕՆՕՆԵՐՈՒ ԹԱՓՈՒՈՐԸ III
Կատարեալ համոզում գոյացնելու համար անգամ մը այցելեցէք
MAISON APOLLO, Rue de la Poste, BEYROUTH
Փարոպիէ եւ բօեօլ ամէն ձեւի, անվիճելի ուժի եւ առաւելութիւններ
գիւրամատչելի գին, վճարումի դիւրութիւններ
Ընդհ. ներկայացուցիչ՝ Սիւրիոյ, Պաղեստինի, Անդրյորդանանի, Միջագետքի եւ Կիպրոսի.—
ԳԱԲՐԻԷԼ ՍԻՆԱՆԵԱՆ
KOURKEN SINANIAN, Boîte Postale 642, BEYROUTH (Syrie)

ՕԹԵԼ ԴՈՒՆ ՔԵՋԻ ԵՒ ԱՍՏՂԻ ՔԻՕՒ ՊԻՏԻ ՕԹԵԼ
ԸՆՏԱՆԻՔԻ ԱՍՏՂԸ
(L'ETOILE du FOYER)
Առեւտրական և երկրագործական ժողովրդային վարկի հաստատութիւն
Անանուն ընկերութիւն.— *դրամագլուխ՝* 3,000,000 ֆրնք.
որ կրնայ 3.000,000,000 ֆրնք.ի բարձրացուիլ վարչական խորհուրդի պարզ որոշումով:
Կեդրոնատեղի.— 137 Boulevard Sebastopol - Paris
ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ Արեւելեան պետութեանց
Սավոյ Օթելի օճէֆ, Գուրճ, Պէյրութ

ԵԼԵՒՄՏԱԿԱՆ ՃԻՒՂ
Աւանդի պարտականագրութիւնի
ՕԺԻՏ
Երաշխաւորեալ տոկոս 6%, Ասկէ զատ մասնակցութիւն ընկերութեան չահերուն:

ԿԱԼՈՒԱԾԱԳԱՆ ՃԻՒՂ
ՎԱՐԿԵՐՈՒ ԲԱՑՈՒՄ
Կալուածի վրայ փոխառութիւնք՝
վճարելի 10—15—20 տարիէն, որոշուած պայմանաժամէն առաջ ուզողը կրնայ վճարել:

ԸՆՏԱՆԻՔԻՆ ԱՍՏՂԸ ընկերութիւնը ներկայիս 75,000է աւելի անդամ ունի, Մինչեւ 1 Ապրիլ 1931 Ընտանիքին Աստղը 135 միլիոն փոխ տուած է, գրաւով 500 միլիոնէ աւելի արժէք ունեցող անշարժ կալուածներու վրայ:
Ամէն թղթակցութիւն ուղղել՝ B.P. 821, Beyrouth

կարգ առ կարգ,
Հիստ էին և քաղցր և ճշմարիտ և քինայոյզ և առնական...
«Ես ահաւասիկ ես եմ, ո՛վ մեղկութեան ու անշարժութեան զաւակ,
Ու ազգայոյզօրէն՝ այս իրիկուն հեռուներէն կուգամ,
Քու երազուն և անտարբեր ու անգործօն ու եսական ու ակար,
Երիտասարդի մարմինդ ու էութիւնդ ու հոգիդ,
Բազուկիս հարուածովը ու սուրերուս չառաչին հետ,
Կռիւներու հարկադրիչ ժամերուն համար, վերջնականապէս ցնցելու...
Ունկնդրէ՛ իմ ձայնիս որ այս վճռականութեան օրերուն Մեր ցեղին, մեր վրէժին ու մեր արիւնին աղաղակն է ահարկու,
Ու խառնուէ՛, ընկերացի՛ր, եղբայրացի՛ր, սա մեր հրդեհաքայլ ամբոխին հետ՝
Եթէ դեռ քու հոգիդ ալ ազատութեան ոևէ կայծ վառ մնաց,
Եթէ դեռ քու բազուկներդ քաջութիւնը ունին թշնամիներ հարուածելու,
Եթէ սիրտդ գէթ անգամ մը խոցոտուեցաւ մեր մայր հողին մահացումէն,
Եթէ ցեղիդ ատոպանքէն ու անմեղներու կոտորածին ժղձաւանջէն,
Քու ներսիդիդ ատելութեան ու բարկութեան անտառները բարձրացան...
Եթէ դուն դեռ կեանքիդ մէջը պիտի կրնաս նպատակի մը փաթթուիլ,
Եթէ դեռ քու աչուըներդ այդ անօգուտ արցունքներէն չի կուրցան...
Եթէ դուն քու աղօթքներդ Աստուծոյ գոռումներու փոխեցիր.
Եթէ ցեղիդ ոգւոյն ու արեգակէ արիւնին.
Երակներուդ ու գլխիդ մէջ բորբոքուիլը դեռ կը զգաս,
Եթէ դեռ Արամին, Տիգրանին, Արտաշէսին, և Վարդանին,
Ցաղթանակող զօրութենէն քու մէջդ չունչ մը ձգաց,
Եթէ Սերոբներու, Փարեաններու, Պեսօներու և Փիրայբի,
Դիւցազնական քայլերէն քու երազդի նայուածքներուդ առջև,
Անձնուիրութեան, վրէժի, և ազատութեան ճանապարհ մը բացուեցաւ,
Ոտքի՛ կեցի՛ր այն ատեն, եղբայրացի՛ր խուժբերուս ու ժրրկուէ՛ անոնց հետ.
Որովհետեւ, գիտցիր որ այս զոհաբերումի, ընդվզումի օրերուն,
Մեր ամէն մէկուն համար անկողնի մէջ հոգի տալը վատութիւնն է վատութիւններուն...
Ցանկարծ խուժբերը հեռացան արեւածագին կրակին մէջէն,
Ու իրենց կամաւորի գիտակից ու վճռական քայլի հնչիւնը երկաթեայ,
Մարժարակոյտեր փշրող անհաժար կռաններու հնչիւնը ունէր...
Մինդեռ թշնամիներէն անջատուած գլուխներ չահերու պէս կը բոցավառէին՝
Իրենց ուսերուն վրայ բարձրացուցած սուրերուն կատարներէն,
Ու տեսայ որ տաք արիւն մը քամուէր, խոչալողերէն կաթիլ առ կաթիլ, դէպի վար,
Անոնց ամէն մէկուն լայն ու զօրաւոր ու մերկ ծոծրակները Թրչելէն...

AZTAG
JOURNAL QUOTIDIEN ARMÉN.
B. P. 587
BEYROUTH, Liban

Directeur-Propriétaire
HAIG BALIAN

ԲԱԺԱՆԵԳԻՆ
ՍԻՒՐԻԱ տար. 550, ՎԵՑԱՄՍԵԱՑ 300 Ս. Դ.
ԱՐՏԱՍԱՀՄ. տրկ. 7, ՎԵՑԱՄՍԵԱՑ 4 տոլար

ԱԶԴԱԿ

ՕՐԱԹԵՐԹ

ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԳԻՏԱԿԱՆ

ازتاك
جريدة سياسية ادبية اقتصادية حرة

ՇԱԲԱԹ ԱՊՐԻԼ 2 1932

ԳԻՆԸ ՀԱՏԸ 2,50 Ս. Դ.

Զ. ՏԱՐԻ | Ամէն առաւօտ պէտք է ընել բերբիս տօրէնին հայերէն | Տնօրէն — Խմբագիր՝ ՀԱՅԿ ՊԱԼԵԱՆ | Չհրատարակուած ձեռագիրները չեն վերադարձուիր | Թիւ 23 (600)

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

ՎՈՂՖԿԱՆԿ ԿԷՕԹԷ

Mehr Licht.
Լո՛յս, աւելի՛ լոյս.
ԿԷՕԹԷ

Բովանդակ Գերմանիա այս տարի կը տօնէ իր մեծագոյն բանաստեղծին՝ Կէօթէի մահուան հարիւրամեակը։

Արդէն իսկ ծայր տուած գրական հանդիսութիւններն ու յարգանքի ձեռնարկները պիտի շարունակուին, պանծացնելու համար գործըն ու փառքը Ֆաուստի հեղինակին, որ ոչ միայն կը հանդիսանայ մեծ իր հայրենիքի գրական գէմքերուն մէջ՝ այլ համաշխարհային գրականութեան տիտաններու բոյլին մէջ, կանգնելով Դանդէի և Շէյքըսպիրի հետ՝ փառքի հաւասար պատուանդանի մը վրայ։

Ցարգանքի այս ցոյցը սակայն չի միայն Գերմանիոյ սեփականութիւնը։ Բովանդակ աշխարհը, գրեթէ առաջին օրէն, կը բերէ իր հիացումի տուրքը հանճարին, որուն ստեղծագործութիւնը կը կրէ համամարդկային դրոշմ։

Վասնզի, Կէօթէն խանդավառող, գաղափարներն ու մտածումները կը կրեն տիեզերական հանգամանք։ Ան եղաւ մին մարդկային այն հանճարներէն, որոնց սիրտը բաբախեց իտէալի մը համար, որ լոյսին ու գեղեցկութեան խորհրդով աղլցուած էր։ Իր խորաթափանց ու խուզարկու միտքը մշտավառ արեգակի մը պէս ճառագայթեց մարդկային ստեղծագործութեան բոլոր մարզերուն վրայ։ Այսպէս Վէրթէրի մեծատաղանդ հեղինակը դարձաւ աննման պալլատներու՝ «Զկնորսը», «Առուակ», «Գուսանի անէծք» ևայլն անզուգական բանաստեղծը, ստորագրելու համար շարքը իր թատերական հոյակապ երկերուն. Կլավիգօ, Էգմոնդ, Ստէլլա, խորանալու մինչև իր գլուխ գործոցին Ֆաուստի, ի՛ր իսկ ներաշխարհի ալքերուն մէջ։ Գրական ո՛չ մէկ սեռ վրիպեցաւ իր ուշադրութենէն, միալով ամէն անգամ փորձին մէջ վարպետ ու ինքնատիպ։ Իր ստեղծագործութեան կրակը նոյն ջերմութեամբ կ'զգացուի Վէրթերէն մինչև Հերման և Տորոդէ, ու մինչև իր մեծ վէպին՝ Վիլհէլմ Մայսթէրի ծանրակուռ էջերուն մէջ։ Ու վերըստին այդ ներշնչումով է որ Իֆիժէնիի մեծանուն հեղինակը, ըստորագրեց իր Տօրկուատօ Տասսօն և իր սքանչելի մանկական բանաստեղծութիւնները։ Խուզարկու այո՛, մինչև Տունկերու կերպարանափոխութիւնը մինչև Գոյներու տեսութիւնը և մինչև Տեսողութիւնը՝ իր տեսութիւնները։

Իր որոնող ու խորաթափանց հանճարը ոչ մէկ ընկրկում ունեցաւ թեւածելու մարդկային իմացականութեան անմատչելի բարձունքները։ Արուեստի ու գիտութեան բոլոր մարզերուն մէջ անիկա դարձաւ հզօր կամք մը, որ երջանիկ ծնունդին յուլայումը չունեցաւ երբեք։ Հանճար ծնաւ, այլ դարձաւ մարդկային իմացականութեան աըեղակներէն՝ շնորհիւ իր աշխատանքին ու գերազանց ճիգին։

Այս մասին մէջ կրնանք զինք զուգակշռել Անճէլոյի ՝ Վինչիի հետ։

Եւ եթէ Վէյմարը, — իր օրերուն դեռ համեստ քաղաք Գերմանիոյ,— դարձաւ իր հոգին կառուցանող լաւագոյն առանձնարանը՝ ան չզադրեցաւ սակայն հանդիսանալու 19րդ դարու մտաւոր մեծագոյն կեդրոններէն մին, շնորհիւ Կէօթէի եզական համբաւին։ Հոն է որ առանձնապէս զինք տեսնել փութացին Տիկ. Տը Սթաէլ և աւելին, վերստին հոն է որ Պոնաբարթ, Ֆրանսայի ռազմական հանճարը՝ յայտնեց Կէօթէին թէ իր հռչակով արդէն ծանօթ էր իրեն, որովհետեւ եօթ անգամ կարդացեր էր Վէրթէրը։

Ու Կէօթէ նստած շատ համեստ Վեյմարի մէջ՝ չզադրեցաւ սակայն իյնելու մարդկային միտքը յուզող, անոր հոգին տանջահարող տիեզերական հարցերուն բաւիղին մէջ։ Իր կենսագիրները կը հաւաստեն թէ ան ուղիղ քառասունը ինը տարի յատկացուց իր գլուխ-գործոցին՝ Ֆաուստի ստեղծագործութեան համար։

Արուեստին հանդէպ այս տարապայման խղճմտութիւնն ու սարսափը զինքը դարձուցին այնքան ծանր արժէքով, որ ըստ իրենց՝ Գերման քննադատներու, միայն Ֆաուստով պիտի կարելի ըլլար կշռել ամբողջ Գերման միացած գրականութիւնը։

Ու ահա այս տիտանն է որ 1810 Յունիս 13ին կը գրէ Պէթթի նայի։

«Ըսէ հազար սիրալիր խօսքեր իմ կողմէս Պէթովէնին. ըսէ իրեն որ շատ բան պիտի տայի անձամբ զինքը ճանչնալու համար, որովհետեւ մեր կարծիքներու փոխանակութենէն, ինչպէս մեր զգացումներու՝ մենք երկուքս ալ մեծապէս պիտի օգտուինք։»

Ու ըսել որ իր փառքի գագաթնակէտին վրայ էր երբ այս տողերը կը գրէր Կէօթէ։ Համեստ՝ երբ մտաւորական Եւրոպան իր ատտղին վրայ կը հիանար, այլ վերելքներու, նոր թռիչքներու և հոգին պաբուրող զգայնութեանց կրակով տոչորուած։

Ու որքա՛ն դասեր մեզի համար, կանգնած գրական զարիթափերուն վրայ՝ միշտ ու յաճախ թերխաշ պատրաստութեամբ՝ բայց ամբարտաւան ու անսանձ յանդգնութիւնով, երբ պէտք ունինք դեռ կոչելու իրեն հետ։

Mehr Licht Լո՛յս, աւելի՛ լոյս։

* * *

Կը ճանչնա՞ս տունն հայրենի: Իր կտուրն է սիւնազարդ,
Իր դահլիճն է շողարձակ եւ շէնքն ամբողջ կը փայլի
Հո՛ն անդրիներ կան մարմար, որ դեռ ինծի կը նային,
Եւ կ'ըսեն լուռ.— Ի՞նչ ըրին, քեզ ի՞նչ ըրին, հէ՜ք աղջիկ,
Կը ճանչնա՞ս զայն, ըսէ՛ ինձ: Հեռո՜ւն այնտեղ, շա՜տ հեռուն,
Կ'ուզեմ տանիլ իմ քայլերս, պա՛ւն լոկ ինծի ապաւէն:
ԿԷՕԹԷ

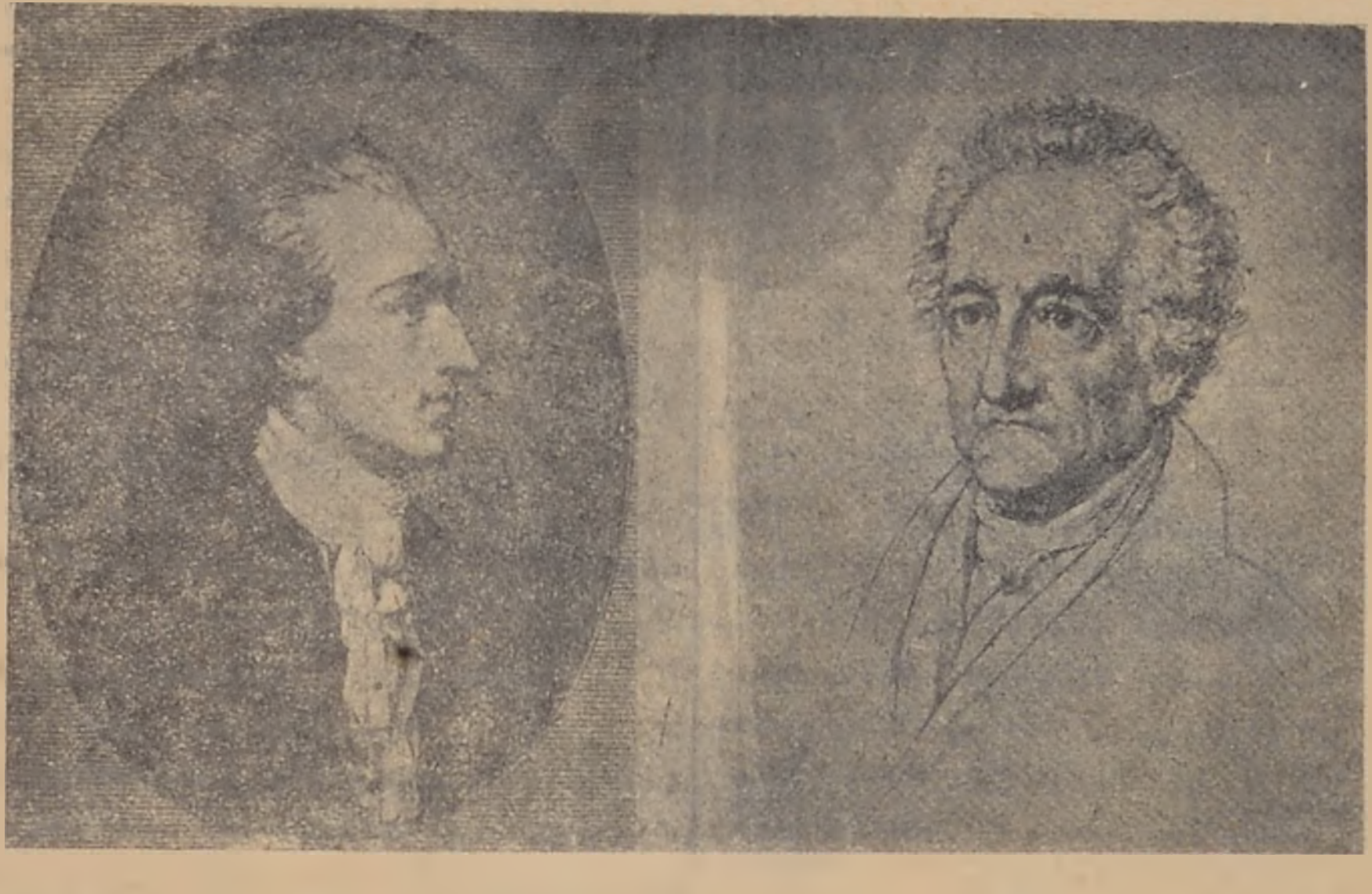

ԿԷՕԹԷ՝ երբ գրեց «Վէրթէր»ը — ԿԷՕԹԷ՝ 1832ին

ԿԷՕԹԷԻ ՄԱՀՈՒԱՆ ՀԱՐԻՒՐԱՄԵԱԿԻՆ ԱՌԹԻՒ

1832 տարւոյ Մարտ ամսոյն քսաներկրորդ օրը Գերմանիոյ Վայմար քաղաքին մէջ իր աչքերը լոյսին կը փակէր և յաւիտենականութեան ուղին կը բռնէր մէկը որուն համար՝ «Ահաւասիկ մարդ մը» ըսած էր Նափոլէոն 1808ին Էրֆուրդի մէջ իրենց առաջին տեսակցութենէն ետքը և Պրիան և Հէրիօ «Ահաւասիկ իսկական Եւրոպացին» պիտի բացագանչէին մեր օրերու մէջ եւ որը՝ մտքին, սրտին ու հոգիին շողովը ու լոյսովը ողողած էր աշխարհ արարատ ամբողջ դար մը։ Դա Եօհաննա Վոլֆանկ Կէօթէն էր, Գերմանացի աշխարհահռչակ բանաստեղծը, վիպասանը, թատերագիրը, խորհողը, համայնագիտակ քիրը. հանճար մը որը ազգով և ծագումով Գերմանացի թէպէտև, փառք ու պարծանք ամբողջ մարդկային ցեղի՝ համար սակայն. հսկայ գերմարդ մը որ իր հետքին ձգեց այնպիսի լուսաւէն մը որուն դրոշմը պիտի ցոլանայ ու յաւերժանայ որքան ատեն որ մարդկային յիշողութիւն մը գոյութիւն ունենայ այս աշխարհի մէջ։

Ահա այս մարդուն մահուան հարիւրամեակն է որ մեծ ու շքեղ հանդիսաւորութեամբ մը տօնուեցաւ Վայմարի մէջ անցած ամսու 22ին և որուն մասնակցեցան ոչ միայն իր հայրենակիցները, այլ նաև ամբողջ քաղաքակիրթ եւ խորհող մարդկութիւնը։

Կէօթէն բացառիկ և ցայտուն դէմք մը եղած է ոչ միայն անոր համար որ ան իշխած է բովանդակ դարի մը վրայ, այլ նաև որովհետև իր միտքը գործած է մարդկային իմացականութեան ունակութեանը ամէն ճիւղին և սահմաններուն մէջ, որովհետև իր սիրտը զգացած ու բաբախած է մինչև իր մահը, որովհետև իր հոգին հաղորդակցած է մարդկային ընդհանուր հոգիին հետ ամբողջ իր կեանքին մէջ։ Ան եղած է տեսակ մը համայնականութիւն ունեցող հանճար մը որը հետազօտած է և քրքրած մարդկային մտքին արտայայտութեան կարելի հողերը. իմաստութիւն, գիտութիւն, գրութիւնք, քերթուածք, գեղարուեստք, նոյն իսկ քիմիագործութեամբ ոսկեփոխութիւն (alchimie) չեն վրիպած իր ողիմպական հայուածքէն։ Ան սիրող մը և սիրուող մը եղած մինչև իր վերջին շունչը, խոռված սիրտ մը որը խռովեցուցած է ամէն տարիքէ և ամէն դասակարգէ սիրտեր. անիկա իր վաթսուն տարեկան հասակին մէջ բուռն սէր մը ներշնչած է Աթենիմի կոմսուհի թերատի գրեթէ մանկատի Էլիզապէթ Պրէնթանոյի որը սիրահարուելով անոր հանճարին և անձին սկսած է թղթակցիլ իրեն հետ եւ սոյն թղթակցութիւնը 1835ին հրատարակած է Պէրլինի մէջ «Կէօթէի Թղթակցութիւնը մանկուհիի մը հետ» անուան տակ. անիկա սիրային արկածներ ունեցած է ընկերութեան ամէն դասակարգին կիներու հետ. իր սիրոյն և պաշտամունքին առարկայ կը դառնան հետզհետէ Աննա Կատարինէ Շէօնքօֆ, ժապաւէնեգինաց խանութպանուհի մը Ֆրէտէրիքէ Պրիօն, Ալզասի Սէզընհայմ գիւղին պատուելիին աղջիկը, Լիլի Շէօնէման, Ֆրանքֆօրթցի մեծահարուստ սեղանաւորի մը աղջիկը, ազնուականուհի տիկին Շարլօթ Ֆօն Շթայն, Արքայական ախոռապետ Ֆօն Շթայնի կինը, Քրիստինէ Ֆուլփիուս, պարզ ու հասարակ բանուորուհի մը որը իր քերթուածները կարդալու և հասկնալու կարողութիւնն անգամ չունէր և որուն հետ ունեցած իր յարաբերութիւնը օրինականացուց նա պաշտօնապէս ամուսնանալով անոր հետ և որմէ ունեցաւ Օկիւսթ անունով զաւակ մը որ մեռաւ իրմէ երկու տարի առաջ։

Կէօթէ գոհացած չէ իմացական, հոգեկան և զգացական բարձունքներու վրայ միայն. ան իջած է նաև գործնական աշխարհի կրկէսը և իբրև կրթական և գեղարուեստից նախարար՝ Վայմարի դուքսին և դքսութեան մեծ ծառայութիւններ մատուցած է զբաղելով և հետաքրքրուելով իր պաշտօնին ամենա չնչին մանրամասնութիւններովն իսկ։ Վերջապէս, ան եղած է անհանգիստ միտք մը, խռով սիրտ մը և ալեկոծ հոգի մը. ամէն բան պրպտող, ամէն բանէ զգացուող և ամէն բանի հետ հաղորդուող, ինչ որ մղած է զինք դէպի համատարածութիւն ամէն հողի վրայ։

* * *

Եօհաննա Վոլֆանկ Ֆօն Կէօթէ 28 Օգոստոս 1749ին ծնած է Ֆրանքֆօրթի մէջ։ Իր հայրը Եօհաննա Կասպար Ֆօն Կէօթէ կայսերական խորհրդական մըն էր և իր մայրը Կատարինէ Էլիզապէթ Թէքսթօր դուստրն էր Ֆրանքֆօրթի քաղաքապետին։ Իր նախնական կրթութիւնը և դաստիարակութիւնը ստացաւ իր ընտանեկան յարկին մէջ. սակայն, այս միջավայրը շատ նպաստաւոր չէր թռիչք տալու համար իր հանճարին, ինչ որ սրանեղութիւն կը պատճառէր անոր։

Իր ծնողքը փափաքելով, սակայն, անոր տալ իրաւագիտական ուսում եւ զայն պատրաստել պաշտօնէութեան ասպարէզին համար, ղրկեցին զինքը Լայփձիկ ուր իրաւագիտական ճիւղին հետեւեցաւ 1765էն մինչև 1768։ Այս քաղաքին մէջ էր որ պճնամոլութեան դրդումով սկսաւ յաճախել նորոյթներու և ժապաւէնեգինաց վաճառականուհի Աննա Կատարինէ Շէօնքօֆի խանութը եւ սիրաբանիլ խանութպանուհիին հետ։ Սիրային այս արկածը և Լայփձիկ քաղաքը ներշնչեցին իրեն քանի մը խանդոտ կտորներ ուր կը տարփողէ նա Աննա Կատարինէն, «Սիրականի Քմահաճոյքը» անուն հովուավէպը և «Մեղսակիցները» անուն դասական կատակերգութիւնը։

Ծանրապէս հիւանդանալով Լայփձիկի մէջ, Կէօթէ կը վերադառնայ իր ծննդավայրը ուր իր մօր բարեկամուհի օրիորդ Ֆօն Քլէթթէնպէրկի ազդեցութեան տակ կը տարուի դէպի միսթիքականութիւն և կ'ուսումնասիրէ քիմիագործական ոսկեփոխութիւնը, նիւթ մը զոր չմոռցաւ բնաւ և ապագային իրեն ներշնչեց իր գլուխ գործոց «Ֆաուստ»ը։

Ծնողական յարկին տակ ապաքինելով, գնաց Սթրազպուրկի համալսարանը աւարտելու համար իրաւագիտական ուսումը։ Հոն էր որ սիրային կապ ստեղծեց Սէզընհայմի պատուելի Պրիօնի աղջկան Ֆրէտէրիքէի հետ, ինչ որ ներշնչեց իրեն իր ամենասիրուն քնարերգութիւնները։ Հոն էր նաև որ ծանօթացաւ Հէրտէրի հետ որը հաղորդեց եւ յայտագործեց իրեն Հոմերոսեան եւ Շէյքսպիրեան քերթուածներու և ողբերգութեանց շքեղութիւնները և Անգլիական գրականութեան գեղեցկութիւնը, ինչ որ գրել պիտի տայ իրեն «Կէօծ Ֆօն Պէրլիխինկէն»ը, գերմանական ազատութեան մէկ ախոյեանը ԺԶ. դարու մէջ, որուն կեանքէն հանեց դիւցազներգական հերոս մը։

Սթրազպուրկի մէջ իր ուսումը աւարտելէ վերջ, Կէօթէ միջոց մը կ'երթայ Վէձլար քաղաքը ուր իբրև օգնական-քարտուղար կ'աշխատի կայսերական դատարանին մէջ: Հոն էր որ կը գտնայ ան «Վէրթէր»ի նիւթը զոր կը հրատարակէ 1774ին։

Ո՞վ կարդացած չէ «Վէրթէր»ը իր պատանեկութեան տարիներուն մէջ եւ հաղորդուած չէ անով՝ գրեթէ ինքնակենսագրական մը գտնելով անոր սիրազեղ էջերուն մէջ, ո՞ր երիտասարդ եւ երիտասարդուհիին համար հայելի կազմած չեն Վէրթէր ու Շառլօթը....

Յետագայ տարիներու ընթացքին, Կէօթէ հրապարակ կը հանէ հետզհետէ «Քլավիկօ»ն և «Ստէլլա»ն, որոնք վերադարձ մըն են դէպի թատերգական արուեստին թէքնիքական աւանդութիւնը։

1775ին, Ֆրանքֆօրթցի սեղանաւոր Շէօնէմանի աղջկան Լիլիի սէրը Կէօթէին կը ներշնչէ քնարերգական շատ հոյակապ կտորներ։ Նոյն միջոցին Կէօթէն նշանուած էր Լիլիի հետ և իրենց ամուսնութիւնը որոշուած։ Սակայն, մինչև հիմա անծանօթ մնացած զանազան պատճառներու բերմամբ խզուեցաւ սոյն նշանախօսութիւնը և Կէօթէն Զուիցերիա մեկնեցաւ և ժամանակ մը մնաց հոն։ Զուիցերիայէն Գերմանիա վերադարձին Վայմարի դուքսը Քառլ Օկիւսթ զինքը հրաւիրեց իր մօտ և նշանակեց անձնական խորհրդական (1776)։ Այս թուականը սկզբնաւորութիւն մըն է Կէօթէի կեանքին մէջ առաջ եկած յեղաշրջման տեսակէտով։ Վայմարի մէջ էր որ Կէօթէն ծանօթացաւ Շառլօթ Ֆօն Շթայնի հետ որուն ազդեցութեան տակ ջամբուեցաւ ու հասունցաւ Կէօթէի հանճարը։ Կէօթէն սկսաւ զբաղիլ մարդկային բոլոր գիտելիքներով, երկրաբանութիւն, բուսաբանութիւն, մարդակազմութիւն, ևն, չահագրգռեցին զինքը։

Գրականութեան մէջ ալ, Կէօթէի միտքին հասունութիւնը արտադրեց շատ մը երկեր. «Իֆիժէնիա» (1779), «Թասօ» (1780-81), ևն։ 1777ին գրել ձեռնարկեց նա իր «Վիլհէլմ Մայսթէր» վէպը։

1786ի աշունը Կէօթէ Իտալիան այցելեց ուր մնաց մինչև Յունիս 1788։ Իտալիայէն վերադարձաւ յոյժ ճոխացած միտքով։ Ամէն յարաբերութիւն խզելով տիկին Ֆօն Շթայնի հետ, կապուեցաւ բանուորուհի Քրիստինէ Ֆուլփիուսի որուն հետ ամուսնացաւ յետոյ՝ 1806ին։

1792 և 1793ին, Կէօթէ պատերազմի կը մասնակցի Ֆրանսայի մէջ Քառլ Օկիւսթ դուքսին հետ միասին ուր ներկայ գտնուեցաւ Վալմիի կռիւներուն։

1794ին խոշոր դէպք մը պատահեցաւ Կէօթէի կեանքին մէջ. սա երկու հանճարներու իրարու հետ ունեցած հանդիպումն էր և անոնց միջև կնքուած բարեկամութիւնը։ Կէօթէ անգամ մը նշմարած էր արդէն Շիլլէրը 1779 թուականին Շթութկարթի մէջ, Քառլ Օկիւսթ դուքսին հետ զինուորական վարժարանի այցելութեան մը ընթացքին։ Շիլլէրի բարեկամութիւնը նոր շրջան մը բացաւ Կէօթէի ասպարէզին համար: Երկու հանճարներ սկսան աշխատակցիլ և լրացնել զիրար, այնպէս որ Շիլլէրի մահուան լուրը առնելուն պէս Կէօթէն պիտի բացագանչէր յետագային «Ես կորսնցուցի իմ կէսս»։ Երկու բարեկամներ տասը տարիներ կապուեցան իրարու հետ և այդ շրջանը եղաւ երկուքին ալ ծաղկման շրջանը: Այդ շրջանին մէջ Կէօթէ կ'աւարտէ «Հերման եւ Տորոթէա»ն և Շիլլէրի հետ կը հրատարակէ այն խոցոտիչ քերթուածները որոնք ծանօթ են «Քսէնիաներ» Xenien անունով և որոնք սայրասուր ալաքներ են ուղղուած իրենց գրական հակառակորդներուն դէմ, և կ'աշխատակցէր «Հօրէն» (Horen) անուն հանդէսին զոր Շիլլէր Իէնայի մէջ հիմնած էր Ֆիխթէի և Հայմպօլտի հետ։ «Հօրէն»ը քննադատուեցաւ ամէն կողմէ, սակայն երկու բարեկամները չթերացան պատասխանելու իրենց քննադատներուն և իրենց աշխատակցութիւնը այնքան սերտ հանգամանք մը ստացած էր որ յաճախ գաղափարը կը տրուէր մէկուն կողմէ և գրի կ'առնուէր միւսին կողմէ և փոխադարձաբար. նոյն պէս ոտանաւորի մը մէկ յանգաւորը կը գրուէր մէկուն կողմէ և միւս յանգաւորը միւսին կողմէ։ Կէօթէի Շիլլէրի հանդէպ ... անշահախնդիր և անխառն էր որ անոր թողուց դիւցազներգութիւն մը — Կուլիէլմոս Թէլ — նիւթը զոր կ'ուզէր գրել ինքը: Այս ժամանակաշրջանին մէջ, Շիլլէրի հանճարին հասունութիւնը կը հասնի իր գագաթնակէտին. ան հետզհետէ կը հրատարակէ «Վալլէնշթայն»ը (1800), «Մարի Ստուարտ»ը (1800), «Օրլէանի Կոյսը» (1801), «Կիւլիէլմոս Թէլ» (1805), ևն։ Այս միջոցին, Կէօթէն ալ չմնաց անգործօն, ան վերստին կը ձեռնարկէ գլուխ հանելու համար «Ֆաուստ»ը։

Այս երկու հանճարները իրարմէ մեծ տարբերութիւն ունին. Կէօթէն որ բանաստեղծ մըն էր եղած, եղաւ գիտուն մը. Շիլլէր բժիշկ մըն է որ ըստացաւ ժուժանքներու շունչն ու հուրը և եղաւ բանաստեղծ մը։ Մէկը գերազանցօրէն առարկայական, իսկ միւսը՝ ենթակայական։ Մէկուն մօտ հանճարը կը զարգանայ ներդաշնակօրէն և առանց ցնցումի, իսկ միւսը ջղային է և գերմարդկային ճիգեր կը թափէ նուաճելու համար զինքը կրծող ու մաշող հիւանդութիւնը։ Ահա երկու հանճարներ որոնք կը կազմեն փառայեղ երկուոբեակ մը և կը լրացնեն ու ամբողջացնեն զիրար։

Մահը պիտի գար իրարմէ բաժնելու համար այս երկու քերմարդները որոնք ամբողջ տասնեակ մը տարիներ կազմեցին մարդկային մտքին համաստեղութեան երկու ճաճանչաւոր աստղերը։

Երբ որ 1805 Մայիս 9ին Շիլլէր կը մեռնի, ոչ ոք կը համարձակի այս գոյժը հաղորդել Կէօթէին։ Սակայն Կէօթէն համակուած է տխուր նախազգացումներով և իր պնդումին վրայ Քրիստինէն հեծկլտալ կ'սկսի և Կէօթէն չանթահար եղած կ'աղաղակէ «Ա՜խ, մեռաւ նա»։

Թէպէտև Կէօթէն առաջին օրերը ընկճուեցաւ իր բարեկամին կանխահաս կորուստովը, սակայն ան զօրաւոր հաւկացեցութեանց տէր ըլլալով սկսաւ շարունակել իր երկերը եւ արտադրեց տակաւին շատ հոյակապ գործեր, որոնց կարգին պէտք է յիշել «Ֆաուստը» զոր աւարտեց նա իր մահուան նախամեակին (1831)։

Ահա մարդը որ մտքի, սրտի և հոգիի հսկայ ժառանգութիւն մը ձգեց աշխարհի և ապագայ դարերուն և որուն յիշատակը տօնուեցաւ երէկ հանուր քաղաքակիրթ մարդկութեան կողմէ։

ԶԱՔԱՐԻԱ ՓԶՏԻԿԵԱՆ

ՄԱՆԿԱԿԱՆ ԵՐԳ

Մանուկը մէկ վարդիկ տեսաւ,
Սիրուն վարդը դաշտին միջին,
Եւ արտաքունդ տուն մօտեցաւ,
Որ լաւ նայէ սիրուն վարդին
Ա՜յ իմ վարդին, կարմիր վարդին,
Կարմիր վարդը դաշտի միջին.
Մանուկն ասեց.— քեզ կը քաղեմ,
Ա՜յ իմ վարդիկ դաշտի միջին.
Վարդիկն ասեց.— փշեր ունիմ,
Դու ձեռ չես տալ կարմիր վարդին.
Ա՜յ իմ վարդին, կարմիր վարդին,
Կարմիր վարդը, դաշտի միջին:

Չար երեխան վարդը քաղեց,
Սիրուն վարդը դաշտի միջին,
Վարդը նրան խիս ծակծկեց,
Բայց էլ չօգնեց փշոտ վարդին
Ա՜յ իմ վարդին, կարմիր վարդին,
Կարմիր վարդը դաշտի միջին:
ԿԷՕԹԷ

Թրգմ. Յ. ՅՈՎՀԱՆՆԷՍԵԱՆ

ՄԵՐ ՃԻԳԵՐԸ

ԱԶԳԱՊԱՀՊԱՆՄԱՆ ՃԱՆԱՊԱՐՀԻՆ

Տեսակի պահպանման համար մղուած կռիւը դարերու դէմ կանգնած գերագոյն ճիգն է ժողովուրդի մը։

Երկրի վրայ իրենց գոյութիւնը յաւիտենականացնելու համար մեծ ու պզտիկ ազգեր անվհատ գիմագրաւած են՝ բոլոր տեսակի բնութեան ուժերուն, թէ մարդկային հրկիզումներուն և օգանդին։ Այսպէս ամէն ժողովուրդ նայած իր բնաշխարհին և չրջապատին կազմած է ֆիզիքական և հոգեբանական առանձնայատուկ տիպ մը։ Դարերու ընթացքին իր տարած յաղթանակները, կրած պարտութիւնները, կրօնական և քաղաքական յեղափոխութիւնները յառաջացուցած են իր գործերը վարելու իմաստութիւն մը։ Բոլոր ժողովուրդներու մօտ այս իմաստութեան փունջը բազմերանգ է։ Մեծ ու պզտիկ ազգեր, որ վաղն ի վեր հասած են քաոներորդ դարու կէսին։ աւելի և կառչած կը մնան իրենց անցեալի պատմութեան։ Անոնց համար սրբութիւն սրբոց է նախնիքներու ապրած կեանքն ու գործը։ Աւելի կամ պակաս կը թղթատեն և կ'ուսումնասիրեն իրենց գաւակներուն՝ այդ փորձառութեան դանձարանը։ Դարերու ընթացքին ձեռք բերուած իմաստութիւնները են կը փոխանցեն սերունդէ սերունդ, հետզհետէ որդիները իրենց կարգին աւելի եւս կը յարդարեն՝ հայրերու կողմէ վաստած հայրենիքի և ազգութեան կրակը։

Ազգը հաւաքական ապրելու համար քաղաքակրթական վերջին երեւոյթն է։ Անհատը հսկայ ոստում մըն է բրած դէպի առաջ։ կեանքի երկու հիմնական կէտերը՝ վայելքն ու կարեկցութիւնը մղած են եսամոլ անհատը հաւաքական կեանքի և իր իսկ շահուն համար չեզոքացած վեսը խորտակած է։ Ու այդ մեծ ընտանիքին անդամները գեղեցիկ հաւերաչիւռութեամբ մը և իրենց պատկանած ազգին վեսին յաւերժացման և վերելքին համար, ի գործ կը դնեն ամէն ճիգ ու ջանք։

Որպէսզի, գաղափարական այս ներդաշնակ աչխատանքը չի խանգարուի և մեր պայքարը ըլլայ մտածուած և արդիւնաւէտ, գոնէ ընդհանուրին և մեր իսկ շահուն համար ըլլանք իրարու կողքին և բանիմաց։

Գոյութեան կռիւի ընթացքին որքան միասէ և ուխտուած ըլլանք և որքան չզուտ գիտակից պայքարի ձանրութեան և ճշդենք մեր դիրքը որպէս անհատ, կազմակերպութիւն թէ՛ ազգ, այնքան աւելի երջանիկ կ'ըլլանք և գոյէ չուռով կր հասնինք ձևւեւետաց երկիրը»։

Այս տարրական հասկացողութենէ վերջն է, որ թափուած ճիգը իմաստ կրնայ ունենալ։ Ապա չանթահարուած ժողովուրդի մը զաւակներուն միակ կարգախօսը պիտի ըլլայ «կրակուած սրտով մեր գործը վարենք»։

Սակայն այս անհրաժեչտ գործն է, որ կը պահանջէ հայ մարդը փոխանակ խթանելու։ Մեր ժողովուրդը ենթարկուած է, անօրինակ բարոյական անկումի մը։

Մեր բոլոր սրբութիւնները հայրենի աւերակներու մէջ թաղելէ յետոյ, ազգովին ենք հանած մեր հոգեկան բոլոր հարստութիւնները։ Դարերու պատմութիւնը օրերու յանձնելէ յետոյ ձգտեցինք հայ մարդը կր վիճի, կր հաչոյէ թէ կուզ թէ ամբողջ սերունդ մը փճանայ։ Ան դեռ կը յամառի իր ազատ կամ առաջաւորուած չապիկը ուրիչներուն ջուրին մէջ յուալու համար։

Կաթոլիկներու կանչն ու բուերու վայիլն է որ իրարու խառնուած կ'արձագանգէ հայ հորիզոնի վրայ։ Ոմանք յղացած և ամէն կապ կարած այս ժողովուրդէն, անարիներու պէս կտմրկեն, «Արդէն մենք գիտէինք ուրիչներ, դիմացինի սխալէն կամ սկար կողմէն կը խանդավառուին ու իմաստունի պատուճան հագած կը բազմին խմբագրատուններու մէջ և կը հայհոյեն անընդհատ իր պատիւը պաչպանելու հետ եղած հայ մարդուն։ Սպանդէն ճողոպրած հայ որբին և օտար աստղերու տակ մեր գոյապահպանման միակ յեռարանին՝ հայ պատմութեան։ Այսպէս կը գրեն ու կը լպատականեն իրարու արդիւնքը գեւթիւնը»։

Կրճատած ? գլուխներուն է իսկզբան, որոնք ամէն ինչ են իրենք իրենց, բայց ոչնչութիւն մը՝ ազգապահպանման և ազգակ! ոտոտի ճանապարհին։ Երբ նոյն իսկ միլիոն մը գոհի առջև, և անոնց գաւակներուն քէն ու կոիւ կ'ընեն։ Սրիցս դժբաղդացած սերունդը աւելի և կը պատակեն։ Եթէ սա վերջացող տասնամեակի ընթացքին հայ մարդուն ուղած պայքարը Թուղթին յանձնուի, բարեհնիչ մը չէ որ պիտի արուի խոսքի ախոյեաններուն։

Բայց պէտք է կատարուի վերագրնահատուժի աչխատանքը պատմութեան ժառանգորդներու կողմէ։

Դադութէ գաղութ իրարու ձայն պէտք է ասյ ղեկավար երիտասարդութիւնը։ Ողջմտութիւն և արիութիւն է պէտք գործը չարունակելու համար։

Պէյրութ *Մ. Տ.*

ՀՐԱՊԱՐԱԿ ԵԼԱԻ

ԴԻՏՈՒՄՆԵՐ Է ԴԱՏՈՒՄՆԵՐ

Մ. ՍԵՐՈՐԵԱՆԻ

Որուն զուտ հասոյթը պիտի յատկացուի բարեգործական հասատասութիւններու։

Գին՝ Լիբանան և Սիւրիա 20 ֆրք.
Արտասահման 1 Տոլար

Դիմել հեղինակին
B. P. 165 Beyrouth (Liban)

Հ.Մ.Ը.Մ.Ի ՖՈՒԹ-ՊՕԼԻ ԱԽՈՅԱՆԱԿԱՆ
ՄՐՑՈՒՄՆԵՐԸ ՀՍԼԷՊ ՄԷՋ

Եօթերորդ տարին է որ Հ. Մ. Ը. Մ.ի Սիւրիոյ և Լիբանանի չրջանը, Զատկական տօներու առթիւ կ'ունենայ իր սիլմասնաճիւղային ախոյանական մրցումները։

Կարծես պահանջք մը գարձած է տարին անգամ մը գոնէ համախմբուիլը կարեւոր կեդրոնի մը մէջ։

Այս տարի հօթր մասնաճիւղեր իրենց մասնակցութիւնը բերած էին, մեծ զոհողութիւններ յանձն առնելով։ Իրական զոհողութիւն է տնտեսական ներկայ պայմաններու մէջ։ այսպէս կարևոր ծախսեր րնելը։ Հ. Մ. Ը. Մ.ի բոլոր մասնաճիւղերն ալ սակայն յաւապէս րժրտնած ըլլալով անհրաժեչտութիւնը այս մրցումներուն, որոնք կարեւրընդնեն մեր մէջ մրցակցութեան ոգին այլեւս սովորութիւն գարձած այս գեղեցիկ համախմբու մր յաղողապէս կր կատարեն ամէն տարի։

Տարուէ տարի սոյն խաղերու մասնակցող մասնաճիւղերու յարաճուն չատնալը։ ամենամեծ գրաւականն է հայ հոգիներէն ներս Հ. Մ. Ը. Մ.ի գաղափարներու գատ հողին։ եօթն էին անոնք այս տարի Պէյրութ, Դամասկոս, Հալէպ, Լաթաքիէ, Թրիբոլի, Այէքսանդրէթ և Զահլէ. Պաալպէք։ Բայց յառաջիկա տարի անկասկած ասոնց վրայ պիտի աւելնան ուրիչներ։

Ժողովրդական չատ մեծ ընդունելութիւն գտան անոնք Հալէպի մէջ։ Ինչքան հետաքրքրութիւն, և ինչ ոգևորութիւն կր տիրէր Զատկի Հ, և Բ. օրերուն ամբողջ քաղաքին մէջ։

Հալէպի մասնաճիւղին համար չատ փայլուն ապագայ մր այժմէն իսկ կերեի է նախատեսելքանի որ այդքան բազ մահազար հետաքրքիրներ կրցած է համախմբել իր չուրջ։

Մեծ է Հալէպի մասնաճիւղի ապագան, նաև անոր համար որ այդ ծովածաւալ բազմութեան — որոնք ներկայ էին վերջին մրցումներուն — չորս հինգերորդը մօտաւորապէս, պատանիներ և երիտասարդներ էին։ Այս ցոյց կուտայ որ նոր սերունդը աւելի չատ կր հետաքրքրուի մարմնամարզով, և անկասկած անոնք երթալով թև ու թիկունք պիտի հանդիսանան Ը. իրենց գործնական մասնակցութեամբը, և Ը. իրենց նիւթական օժանդակութեամբ։ Ինչպէս ամէն տարի՝ այս տարուայ Ախոյեանական մրցումներն ալ բաժնուած էին երկու գասակարգի Ա. և Բ. գասակարգ։ Ա. գասակարգի պատկանող խումբերն էին Պէյրութ, Դամասկոս և Հալէպ, որոնց ախոյեանին համար թանկարժէք բաժակ մը արամադրուած էր Պէյրութի մասնաճիւղի երկու եռանդուն եղբայրներու կողմէ։ (Թովհաննէս և Գողոս Շահինեան)։

Բ. Դասակարգի պատկանող խումբերն էին Թրիբոլի, Զահլէ-Պաալպէք, Այէքսանտրէթ, Լաթաքիա։ Ասոնց ախոյեանին համար բաժակ մը արուած էր Հալէպի մ անաճիւղի վարչութեան Ատենապետ Պ. կարապետեանի կողմէ։

Զատկի ա. օրը կէսօրէ վերջ ժամը 12,45ին Թրիբոլին խաղաց Լաթաքիոյ դէմ։ Սակայն Թրիբոլին բլլալով չատ ստորադաս ոյժ մր բաղդատած Լաթաքիոյ հետ, խաղի ճակատագիրը չատ չուտ վճռուեցաւ։ Լաթաքիան յաղթեց Թրիբոլիի 1ի դէմ 6ով։ Թրիբոլին իր այսպէս պատուաւոր կերպով պարտուիլր, իր ձախ ձպէքային կը պարտի, որը չատ լաւ պաչտպանեց ու ետ մղեց յաճախ, հակառակորդին գրոհները։

Թրիբոլին գեռ նոր ինքզինքը գտած ըլլալով (խումբ կուիւանց պատճառաւ) կրնայ յառաջանալ դեռևս, գալ տարի, աւելին պէտք է ընէ, զօրաւոր կազմով մը դալու համար։

Ժամը 2 15ին դալտ իչան Այէքսանտրէթ և Զահլէ-Պաալպէք, մէկու մէկ ժամ չարունակ գնդակը տարաբերուեցաւ երկու բերդերու մէջ։, ու որոշ արդիւնք մր ձեռք ձգել կարելի չեղաւ մէկին։ Օի դէմ Օ։վ խաղը վերջացաւ։ Եւ յետաձգուհցաւ յաջորդ օրուան։

Ա.կէտ վերչն էր որ Հ. Մ. Ը. Մ.ի եօթր մասնաճիւղերու մօտ 90ի հասնող մարզիկները փայլուն տողանգք մր կատարեցին նուագախումբի առաջնորդութեամբ, իւրաքանչիւր մասնաճիւղ ուներ իր խմբական դրօչը, իրենց առջև ունենալով Ազգային Եռագոյնը։ Ո գեւորութիւնր մեծ էր։ ժողովուրդր երկար ծափահարեց։ Թ. Թէրճանեան գինուորականի մր վայել կերպով կրրցաւ ղեկավարել տողանգը, ու խումբերը առանձին առանձին դասաւորեց ժ. ղովրդի դիմաց։

Տողանգքէն յետոյ դալտ իչան Հալէպի և դամասկոսի խումբերը։ Ժամը 4ին սկսաւ խաղը իրաւարարութեամբ Ջուիցերիացի Sports manի մը։

Երկու կողմէ չատ տաք խաղարկութիւն մր սկսաւ։ Գնդակը երկար ատենուայ համար հաւատար չափով տարուբերուեցաւ երկու բերդերու միջև, ու որոշ արդիւնք մր ձեռք ձգել կարելի չեղաւ դի մէկին։ Օի դէմ Օ։վ խաղը վերջացաւ։ Եւ յետաձգուհցաւ յաջորդ օրուան։

*Ա.կէտ վերչն էր որ Հ. Մ. Ը. Մ.ի եօթր մասնաճիւղերու մօտ 90ի հասնող մարզիկները փայլուն տողանգք մր կատարեցին նուագախումբի առաջնորդութեամբ, իւրաքանչիւր մասնաճիւղ ուներ իր խմբական դրօշ

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ԴԻԿՏԱԴՈՐ ՍԹԱԼԻՆ ՀԻՒԱՆԴ Է

Մոսկուա.— Հոս իրարու կը հարցնէին թէ ինչո՞ւ համար ժողովուրդի գործավար եւ դիկտատոր սթալին շատ մը չանգամ կ'երեւար հասարակութեան:

Տեղեկութիւն կ'ստացուի այժմ թէ Պ. Սթալին կը տառապի գործարանական ծանր հիւանդութենէ մը եւ թէ գերմանացի հռչակաւոր Բրօճ. Պ. Տօքթ. Էէրման Զօնտէֆ սովիէթական կառավարութեան կողմէ Մոսկուա կանչուած է շուտով:

Պէրլին մեկնելէն առաջ հարցազրոյցներու կողմէ Տօքթ. Զօնտէֆ մեծած է որեւէ բան հաղորդել, պատճառ բռնելով առիւսին պարտադրած գաղտնապահութիւնը:

Բրօճէսէօր Զօնտէֆ Պէրլին պիտի վերադառնայ Ապրիլ 9ին միայն: Հոս կը կարծուի թէ ռուս դիկտատորը պիտի ենթարկուի վիրաբուժական ծանր գործողութեան մը:

Պէրլին.— Սովիէթական պատօնական շրջանակները բացարձակապէս կը հերքեն մամլոյ կողմէ հրատարակուած այն լուրերը որոնց համաձայն բրօճ. Զօնտէֆի Մոսկուա կատարելիք ճամբորդութիւնը առնչութիւն ունի եղեր դիկտատոր Սթալինի վերագրուած հիւանդութեան մը հետ:

Սոյն շրջանակները կը յայտնեն թէ Պ. Սթալինի առողջութիւնը սքանչելի է:

Զրչիլի աղջիկը սիրեւմայի դերասանուհի

Լոնտոն.— Անգլիացի հռչակաւոր պետական մարդ Պ. Ուինսթըն Զըրչիլի աղջիկը Օր. Տիանա Զըրչիլ պայմանագրութիւն մը կնքած է սինեմայի ամերիկեան կարեւոր ընկերութեան մը հետ, յոյժ կարեւոր դերեր խաղալու համար երկու ֆիլմի մէջ:

Ֆրանսական Մերակոյտը պիւտճէն կը յուհարկէ իր ամբողջութեամբ

Բարիզ.— Մերակոյտը 19 քուէի դէմ 271 քուէով վաւերացուց պիւտճէն որը կը ներկայանայ հետեւեալ կերպով. այսինքն՝ հասոյթներ 41 միլիառ 87 միլիոն 273—327 ֆր. ծախքեր 41 միլիառ 83 միլիոն 386—332 ֆր.:

ԻՐԼԱՆՏԱԿԱՆ ԽՆԴԻՐԸ

Տըպլին.— Պ. տը Վալէռա դաշինքի հետ խորհրդակցեցաւ այսօր եւ անոր քննութեան ներկայացուց հաւատարմութեան երդումի մասին Անգլ. կառավարութեան տրուելիք պատասխանին նախագիծը: Պ. Թոմաս պատասխանը պիտի ստանայ հաւանականաբար վաղը իրիկունը:

Կը նախատեսուի թէ այս պատասխանը տեղի պիտի տայ Անգլիոյ կառավարութեան կողմէ ղրկուելիք ոչրիշ պաշտօնագրի մը, նկատելով որ պատճառները գոյութիւն ունին կարծել տալու թէ Պ. տը Վալէրա կրկին պիտի պնդէ թէ երդումի ջնջումը եւ կալուածատուրքերու տարեվճարներուն դադրեցումը դաշնագրի բռնաբարում չեն նկատուիր, բայց գոհունակութիւն կուտան պարզապէս իրլանտական ժողովուրդին բաղձանքներուն: (Ռ.Գ.)

Աւազակները երէք խաղախապետական խորհրդականներ կ'առեւանգեն Պուլկարիոյ մէջ

Սօֆիա.— Կը հաղորդուի թէ քաղաքապետական խորհուրդի անդամներէն երեք հոգի ասեւանգուեցան Նէվրէքօփի Մօտ տասնհինգ աւազակներու կողմէ. Ծիշեալ խորհրդականները որ իրենց քաղաքը կը վերադառնային Սօֆիայէն աւազակներու կողմէ առաջնորդուեցան գաղտնի վայր մը լեռներու մէջ եւ անկէ ի վեր որեւէ լուր չ'առնուեցաւ անոնցմէ:

Այս առնւանգումը սաստիկ յուզում մը պատճառեց ամբողջ Պուլկարիոյ մէջ:

ՀԻՆ-ԱՒԲՈՆԱԿԱՆ ՎԷՃԸ

Թշնամութիւններ դադրեցնելու համար

Շանկայ.— Ճաբոնական պաշտօնական զեկոյց մը կը հաղորդէ թէ համաձայնութիւն մը կնքուած է այսօր բոլորովին դադրեցնելու համար թշնամութիւնները:

Հաշտութեան բանակցութիւնները

Շանկայ.— Զինաստանի եւ Ճաբոնի միջեւ սկսած հաշտութեան բանակցութիւնները յառաջդիմութիւն մը չունեցան բնաւ Ջատկի արձակուրդներու միջոցին:

Ճաբոնցիք առաջարկած էին իրենց զինուորները ետ քաշել Ուհան-Սուինկէն, Քիանկուանէն եւ Շաբէյէն, մինչդեռ չինացիք կը պնդեն որ ճաբոնական զինուորները ամբողջութեամբ քաշուին չինական հողէն: Դիւանագիտական շրջանակները մտահոգութիւն կը ցուցնեն բանակցութեանց արդիւնքներու մասին:

Թոքիոյէն եկած հեռագիրներու նայելով, զինուորական շրջանակները հաշտութեան բանակցութիւններուն ձախողելուն կ'սպասեն: Սոյն շրջանակները անընդհատօրէն շփման մէջ են Շանկայի ճաբոնական բանակներուն ընդհանրապետ զօրավար Շիրաօվայի հետ:

ՊԱՏԵՐԱԶՄԻ ՄԱՍԻՆ ՏԱՐԱԶԱՅՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Շանկայ.— Ամենահակասական տարածայնութիւնները կը շրջին՝ սկսուած բանակցութեանց ելքին մասին: Իրադարձութիւնները դիտողներէն ոմանք կը յայտնեն թէ զինադադար տեղած է, մինչդեռ ուրիշներ ալ կ'ըսեն թէ համաձայնութիւն մը կնքուելու վրայ է:

Այսուամենայնիւ, լուրջ հանգամանք ունեցող լուրեր կուգան Մանչուրիայէն:

Զօրավար Քինկ—Շաոյի հրամանատարութեան տակ, չինական զօրամասերը յանկարծակի կերպով յարձակողականի ծեռնարկեցին մանչուրիական նոր պետութեան զօրամասերուն դէմ որոնք իրենց համար իբրեւ նեցուկ ունէին ճաբոնական զօրախումբեր: Չինացիք յայղղեցան վտարել զանոնք կարգ մը կարեւոր քաղաքներէն եւ ռազմագիտական կէտերէն:

Կռիւները, այս ժամուս կը շարունակեն միշտ է ինքնաշարժերով օժանդակ ոյժեր կը հասնին Խարպին:

Ճաբոնական օդաուժերը ոմբակոծեցին Շին-Շաուն և գնդացիրով յարձակեցան չինական դիրքերուն ոմանց դէմ, սպաննելով տասնըչորս հոգի:

Ճաբոնական աղբիւրէ պաշտօնական զեկոյցի մը նայելով, տոսկալի դէպքեր տեղի ունեցած են Քօրէայի մէջ ուր համայնավարականները փորձած են ոտքի հանելու ժողովուրդը:

Թիէնսիի մէջ, համայնավարականները սպաննած են քսանի չափ տեղացիներ:

Չինական չրջանակներու մէջ տագնապի յուզում առաջ եկաւ այն լուրին վրայ որուն համաձայն Ճաբոն ժամադրութիւն ունի եղեր Մանչուրիոյ մէջ ի գործ դրած ելթոռները կիրարկել նաև Չինաստանի ուրիշ մասերուն մէջ և կազմել չինական հիւսիսային նոր պետութիւն մը, Ճաբոնի ազդեցութեան տակ, որը իր մէջ պիտի պարփակէ եղեր բոլոր հիւսիսային նահանգներէն մինչև Բէյ Բինկ:

ՊԺԳԱԼԻ ՈՁԻՐ ՄԸ

Օսլօ.— Թրօնտհայմի մօտ, 21 տարեկան երիտասարդ մը կացինով սպաննեց իր հայրը, իր մայրը, չորսէն քանի տարեկան իր հինգ եղբայրը և քոյրերը և յետոյ ալ կրակի տուաւ տունը: Ինքը անձամբ հեռաձայնով տեղեկութիւն տուաւ հրշէջներու և ոստիկանութեան:

ՅՈՒՆԱՍՏԱՆԻ ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ

Աթէնք.— Պրն. Վենիզէլոս կը մնայ իշխանութեան կլուխը:

Թերթերը կը հաղորդեն թէ Յունաստանը պիտի վճարէ արտաքին փոխառութեանց պայմանաժամը Ապրիլ մէկին լրացող տոկոսները:

ՏԵՂԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՄԱՄՈՒԼ

ՆԱԽ. ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆԸ

Ի՞ՆՉ ԿԱՆՑՆԻ ԿԸ ԴԱՌՆԱՅ ՓՈՔՐ ՍԷՐԱՅԻ ՄԷՋ

Տեղական մամուլը կը շարունակէ զբաղիլ նախագահական քննարութեանց հարցերով: Վերջին հարուածները Շէյխ Ձիւարի թեկնածութիւնը եւ երէկ կարեւոր թեկնածուներու տեսակցութիւնը: Այս վերջիններէն են Պրճճ. Էմիլ Էտէհ. Ժօրժ Թապէք եւ Հապիպ փաշա էլ Սաաս: «Նիթա» կը հրատարակէ այդ տեսակցութեան յուրը, որուն ուրագագիծ կրլլայ La Syrie թերթը, եւ կը չանայ գծել այդ տեսակցութեան մէջ օգտափուած խնդիրները:

Ինչ որ հաւանական կը նկատուի, այն է, որ այս երեք ազէի ընկնող պետական մարդոց մէջ ներին հաւանութիւն մը գոյացած է, իբրեւ հիմ ունենալով Էմիլ Էտէհի 1929ի ծրագիրը: Այդ ծրագիրը կը ձգտէր իրականացնել ընդհանուր խրթնայողութիւնը, պատօնէութեան սահմանափակում, դատական վերանորոգումներ, կրթական եւ էյեւմտական ծրագիրներու հիմնական բարեփոխում, եւլլն.:

Նկատելի է, որ երբ նոյն թերթի օրուայ նորութեանց բաժնին մէջ հեղինակ կը խօսուի այդ «երեքի տեսակցութեան մասին, խմբագրապետ Պր. Վէյսխէ իր ըստորագրած խմբագրականով խիստ ընդիմադրութեան կ'ենթարկէ երկրի ներկայ տնտեսական վիճակը եւ կառաջարկէ իբրեւ միակ եւ լաւագոյն լուծում ներկայ անել կացութեան, որ տարի մը յետոյ սրացնկութիւն կը սպառնայ Լիբանանի, ընդունիլ Պ. Էմիլ Էտէհի 1929ի ծրագիրը որ ըստ յօդուածագրին միակ ծրագիրն է, որուն գործադրութիւնը կրնայ չարիքը դարմանել:

Ինչ կը վերաբերի Շէյխ Ձիւարի թեկնածութեան, ընդհանրապէս թերթերը այդ թեկնածութիւնը լուրջ չեն առներ եւ կը նկատեն զայն ընտրական խաղ մը, որով ան կուզէ ուշեներ ապահովել իր թեկնածուին համար, երբ վերջին րոպէին հրաժարելով թեկնածութենէն, իր կողմնակիցներու ուշերը կեդրոնացնել տայ այլ թեկնածուի վրայ, ի նպաստ որուն պիտի հրաժարի: Այդ թեկնածուն կը կարծուի ըլլալ Մուսա Պէյ Նամմուր, այժմեայ ներին գործոց նախարար, որուն բարեկամութիւնը Շէյխ Ձիւարին հետ ծանօթ է ամենուն: Կարծողներ կան նաեւ որ յիշեալ երկու պետական մարդիկը կախաղին ի նպաստ ներկայ Վարչապետի թեկնածութեան, եւ ներին համաձայնութեամբ մը կը լուսաւ իրենց երեքին մէջ բաժնել նախագահութիւնը, վարչապետութիւնը եւ երեսփոխանական ժողովի նախագահութիւնը:

Այս բոլոր ենթադրութիւնները սակայն փաստային կերպով չեն հաստուած:

Ինչ որ կարելի է հաստատ նկատել այն է, որ արդէն իսկ կազմուած են երկու գլխաւոր խմբակցութիւններ, որոնք իրարու դէմ պէտք է ելլան ընտրութեան օրը:

Այս բոլորը սակայն կրնայ հիմնական փոփոխութեան ենթարկուիլ բարձրագոյն կամիոլը հոգածու պետութեան ներկայացուցչութեան: Որով դրութիւնը կը մնայ նոյնը, ինչ որ էր նախապէս:

ՊԱՊԱԿԱՆ ՆՈՒԻՐԱԿԸ ԿԸ ՄԵԿՆԻ

ԿԱՐԵՒՈՐ ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ՆԱԽԱԳԱՀԱԿԱՆ ԸՆՏՐՈՒԹԵԱՆՇՈՒՐՋ

Երէկ եւ առջի օր Ֆաղաֆիս մէջ կարգ մը բան րսուեցաւ շրջան բրին, որուն համաձայնութիւնով Ն.Ս.Ձիվանիի կանչուած է Հռովմ, ուրիս պատօն մը սանձնելու համար, իսկ ատոր տեղ պիտի գայ Ֆրանսա ցի նուիրակ մը:

«Էլ Նիթա» մասնաւոր ղրկակից մը ղրկած է այս առթիւ Ն. Ս. Ձիվանիի մօտ եւ րսած է կարգ մը հարցումներ.

— Ձի՞շդ է որ մօտ ատենէն Հռովմ պիտի մեկնիք.

— Այո, ամսոյս 12ին կը մեկնիմ.

— Ե՞րբ պիտի վերադառնաք.

— (Քիչ մը կենալէ վերջ) ես ամ, ողջ գարուն Հռովմ պիտի անցնեմ. կարելի է յունիսին կր վերադառնամ ամառը Լիբանան անցնելու համար:

— Ինչպէ՞ս կրնաք ձգել Պէյրութ երբ կայիս երբ ընտրական պայքար գոյութիւն ունի.

— Ես չեմ ուզեր խաղակցութեան խառնուիլ. թեկնածուներ շատ են եւ անհատական խաղակցութիւն է որ գոյութիւն ունի միայն.

— Ապագայհանրապետութեան նախագահը կրնա՞յ օգտակար ըլլալ այս հայրենիքին եւ փրկել այս կացութենէն երկիրը.

— Այո, կրնայ, երբ խոչ մարդ մը ըլլայ ներկայ նախագահը շատ լաւ մարդ է, սակայն պարագաներ...

— Կրսեն որ դուք պրն. Էտէհն կուզէք, ձի՞շդ է.

— Այո, ան խոչ մարդ մրն է եւ ես շատ կը գնահատեմ զայն. կրնայ օգտակար ըլլալ իր հայրենիքին:

— Շէյխ Պէտրոս պիտի ըլլայ նախագահն կրսեն, դուք ի՞նչ կը մտածէք.

— Դէռ չէ.

— Եպիսկոպոս Միւպարէք Մաիս փաշան կուգէ.

— Կարելի է, բայց լաւ չէ կրօնական ներու նման խաղակցութիւնը.

— Պատրիարքը թեկնածու մը ունի՞.

— Ոչ, սակայն կարգ մը բարեմասնութիւններ պայման դրած է ան գալիք նախագահին համար.

— Ինչ կը մտածէք օհյնս Ձիւարի մասին.

— Չեմ կարծեր որ ան նախագահ ընտրուի.

— Բայց երեսփոխանները գոյն կունեն, ի՞նչ կրսէք.

— Անոնց ասխատանքներ ուրիշներու ի նպաստ պիտի ըլլան.

— Որո՞նց, պրն. Էմիլ Էտէհի՞ն:

— Հաւանական է.

ԿԱՐԵՒՈՐ ԺՈՂՈՎ ՄԸ ԹԷՄԷԹԻԻԻ ՏՈՒՐՔԻՆ ԴԷՄ

Այսօր պիտի գումարուի փաստաբան ներու, բժիշկներու, ատամնաբոյժներու, դեղագործներու, վաճառականներու կարեւոր ժողով մը ուր պիտի մտածուի տուրիստու ծանրութեան դէմ բողոքելու ծրագիրը:

Այս ժողովր բողոքագիրներ պիտի պատրաստէ դրկելու համար Բարձր Գոմիսէրութեան եւ Ֆրանսայի արտաքին նախարարութեան, Ազնիճ պիտի պահանջեն կառավարութենէ պիւտճէին նուազումը եւ մէկ նախարարութեան վերածումը:

ԿՍԿԾԱԼԻ ՄԱՆՐԱՄԱՍՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ՕԴ.ՆՍ.ԻԻ ԱՐԿԱԾԻՆ ՇՈՒՐՋ ՔՕԼՕՆԷԼԻՆ ՄԱՐՄԻՆԸ ՊԻՏԻ ՓՈԽԱԴՐՈՒԻ ԶՈՒԻՑԵՐԻԱ ՏԱՐԱԲԱՂԴ ԶՈՀԵՐՈՒ ՄԱՐՄԻՆՆԵՐԸ ՊԷՏՐՈՒԹԻ ՄԷՋ ՏԻԿԻՆ ՔՕԼՕՆԷԼ ԴԵՌ ԼՈՒՐ ԿՄՊԱՍԷ ԻՐ ԱՄՈՒՍԻՆԷՆ

Երէկ գրած էինք որ Դամասկոսէն Ֆաղտաս մեկնող սահմանագծման յանձնախումբի նախագահ Քօլօնել Ռեմիկ օդանաւային արկածի մը զոհ գացած է:

Քօլօնելը իր մեկնումէն առաջ, հարուցիչը յայտնած էր որ իճմեաշարժով մեկնիլ չուզէր, որովհետեւ շատ ձանձրացուցիչ է եւ երկար կը տեւէ: Նմանապէս յայտնած էր որ իճմ շուտով պիտի վերադառնայ, որովհետեւ տիկինը անկողին կը մնար: Այս պատճառաւ Քօլօնելը Բարձր Գոմիսէրութեան դիմում կատարելով օդանաւ մը առած էր երթալ վերադառնալու համար:

Երեքաբթի կէս օրին ան Դամասկոսէն ճամբայ ելած էր Ֆաղտաս երթալու համար: Մեկնումէն վեց ժամ վերջ անպատի Բաթպա օդանաւը հասնելով օդանաւար սասեփ փոթորիկի մը ենթարկուեցաւ: Օդի հոսանքը օդանաւը Ցուրպօյի գնդակի մը պէս սկսած էր խաղցնել օդի մէջ: Ցանկարծ, այդ միջոցին, օդանաւը կր խանգարուի եւ բարձրէն ցեղի արագութեամբ վար կիյնայ մարուս տեղ մը եւ մէջը գտնուող երեք հոգին ալ յանկարծամահ կրլլան:

Ֆաղտաի մէջ Քօլօնելին ժամանումը սպասողներ զարմացան եւ սկսան մտածելու, երբ որոշուած ժամուն օդանաւը չի հասաւ: Իսկոյն հեռագրեցին Պէյրութի Բարձր Գոմիսէրութեան: Բարձր Գոմիսէրութեան կողմէ երկու օդանաւեր մեկնեցան անապատի մէջ փնտռելու համար Քօլօնելն ու օդանաւը: Միեւնոյն ժամանակ անգլիական իշխանութիւնը Ֆաղտասէն ուրիշ օդանաւեր դրկած է փնտռելու համար:

Իզո՞ւր, սակայն, բոլոր փնտռտուքները ապարդիւն մնացին, որովհետեւ մամռախուղ մը պատած էր երկինքը: Կէս օրուան մօտ Սիրիայէն Ֆաղտաս գացող ինճնաշարժեր, յայտնեցին որ իրենք տեսած են իջկած օդանաւ մը: Այս կերպով գտան զոհերու մարմինները եւ փոխադրեցին Դամասկոս, ուրկէ ալ Պէյրութ:

Այս դէպքր շատ մեծ ազդեցութիւն մր թողած է Բարձր Գոմիսէրութեան եւ օսար օդանաւկներու վրայ, որովհետեւ տիկին Քօլօնել ծանր հիւանդ է եւ կը գտնուի «Օթել Տիէօ» հիւանդանոցին մէջ:

Քօլօնելին մարմինը պիտի փոխադրուի Զուիցերիա:

Երէկ ժամր 9ին, գիտեր, տարաբաղդ օդաչուի եւ իր երկու բաղդակիցներու մարմինները Դամասկոսէն բերուեցան Պէյրութի Զինուորական Հիւանդանոցը: Անհամապատասխանութեան միւս անդամները, որոնք Ֆաղտաս կը գտնուէին վերադարձան Պէյրութ:

Տեսարանը շատ յուզիչ է եւ տրտմելի. Ծանծաղախումբի անդամներ իրենց ճախագահի մարմնին շուրջ հաւաքուած կուլան եւ կը համբուրեն անոր անկենդան դէմքը: Բարձր Գոմիսէրի փոխադրուին ու բարձրաստիճան պատասխանատուներ ներկաներ կուլան:

Դէպքին օդաչուին Տիկինը դեռ լուր չունի պատահածէն եւ անվերջ կր հարցնէ իր ամուսնոյն մասին եւ լուր կ'սպասէ:

ՎԵՀԱՓԱՌԸ ՎԵՐԱԴԱՐՁԱՒ 12 ՀԱՅ ԵՐԿՐՈՐԴԿԱՐԳԻ ԸՆՏՐԵԼԻՆԵՐ

Առջի օր, Դամասկոսէն վերադարձաւ Ն. Ս. Ս. Բաբգէն Արտաքինից Գաթողիկոս, ընկերակցութեամբ, Խադ Սրբազանի:

Միւս կողմէ կը տեղեկանանք թէ Դամասկոսի ընտրութեանց մէջ, իբրեւ երկրորդ կարգի ընտրող, ընտրուած են 12 Հայեր, որոնց մէջ կր գտնուի նաեւ մեր բարեկամ Ասանայի նախկին ոստիկանապետ Պ. Գրիգոր Զօլագեան:

ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԾԻՆՆԵՐՆ ԱԼ ԿԸ ԲՈՂՈՔԵՆ ՏՈՒՐՔԻ ԴԷՄ ՊԱՏՕՒԻՐԱԿՈՒԹԻՒՆ ՄԸ ԿԸ ՆԵՐԿԱՅԱՆԱՅ ՇԷյԽ Մ. ՁԻՍՐԻՆ

Թիւքքիւի տուրիզմ դէմ բողոքի ցարժումները օրէ օր կը սաստկանան: Այս անգամ ալ ատամնաբոյժներու կողմէ ընտրուած պատուիրակութիւն մը Փորթ Սէրայ երթալով տեսակցութիւն ունեցած է Շէյխ Մուհամմէտ Ձիսրինի հետ եւ անոր ներկայացուցած իրենց բողոքները: Ատամնաբոյժները նաեւ կր գանգատին տուրիզմու ծանրութեան դէմ եւ կաւելցնեն որ արդէն պիտոյ անհատական տագնապին հետեւանքով իրենք կր գտնուին գէշ կացութեան մը մէջ:

Ատամնաբոյժները իրենց ներկայացուցած բողոքագիրին մէջ կր յայտնեն որ, իրենք պատրաստ են ազխատելու կառավարութեան հաստոյն եւ կամ ալ գինուորագրուելու, պայմանաւ որ կառավարութիւնը հոգայ իրենց ընտանիքներուն ապրուստը եւ վերջնէ տուրիզը: Ատամնաբոյժները գանգատ կը յայտնեն նաեւ որ կառավարութիւնը ազխատելու արտօնութիւն կուտայ մէկ երկու ամսուան փորձառութիւն ունեցող ատամնաբոյժի ատակերներուն, որոնք մեծ դժուարութիւններ կր պատճառեն իրենց:

Շէյխ Մուհամմէտ Ձիսր խոստացած է նկատի առնել եղած դիմումը:

ԵՐԵԿՈՅԹ

Այսօր օրաթ երեկոյեան ժամը 8,30ին «Ժողովրդային Տան» մէջ Պէյրութի Պատեճական Միութիւնը կազմակերպած է երեկոյթ մը: Կը հրաւիրուի հասարակութիւնը ներկայ գտնուիլ, պատրաստուած է նոյն յայտագիր մր: Նուագախումբ, մեներգ, Արտասանութիւն, հայկական պար, կենդանի պատկերներ եւ բանախօսութիւն:

ՀԱՅ ԳԵՂ. ՄԻՈՒԹԻՒՆ

ԳՐԱԿԱՆ-ԳԵՂԱՐՈՒԵՍՏԱԿԱՆ ԵՐԵԿՈՅԹ

Նուիրուած

ԴԱՆԻԷԼ ՎԱՐՈՒԺԱՆԻ

Դասախօս՝ ՂԱԶԱՐ ԶԱՐԸԴ

Սրգ եւ արտասանութիւններ Վարուժանէն

Շ ԱՊՐԻԼ ՇԱԲԱԹ ԵՐԵԿՈՅ ԺԱՄԸ 9ԻՆ

ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԱԿՈՒՄԲԸ

Անդամներուն 10 ս. դ.

Ոչ-անդամներուն 15 » »

Կարդացէք եւ Տարածեցէք

«ԱԶԴԱԿ»Ը

ՑԵՂԱՓԱԿԱԿԱՆ ԳՈՐԾԱՐԱՆԻ ՍԱՆԱԿԱՑԻ ՄԵՋ

Մալաթիա.— Հեղափոխական մշակներ յեղափոխական գործարանի մը բոլորովին նոր մեքենաներ ձեռք բերած են եւ կրացուցանեն գործարանի մը մէջ: Անոնք կրսեն թէ վերջին տարիներուն ամենէն կարեւոր ձեռքբերումն է այս մեքենաները: Նուիրատուներ կան որոնք ամբողջ գործարանը կրնան ձեռք բերել: Մեքենաները կրսկսին աշխատիլ 17 հոգի ներգրաւելով գործին մէջ:

անիկ գրի առնելու իր «Մարտական Հրահանգները որով մեզ արդէն բրինք կարեւոր արտատպութիւններ ցուցնելու համար Անդրանիկի ռազմագիտական բնական տաղանդը և աճումն ու զարգացումը:

ԱՆԴՐԱՆԻԿ ԵՒ ՊՕՐԻՍ ՍԱՐԱՖՕՖ

Անդրանիկ Պուլկարիոյ մէջ ծանօթացաւ ժակեդոնական յեղափոխութեան ամենէն կարկառուն ներկայացուցիչներէն Պօրիս Սարաֆօֆի, որ երիտասարդ էր և ժակեդոնական ազատագրութեան խանդով էր առոգուած այնքան որքան Անդրանիկը ինքը:

Անդրանիկ և Պօրիս իրարու կը մօտենան, իրարու աչքերու մէջ կը նային և կը գտնեն եղբայրական ըզգացումներ իրարու հանդէպ:

Անոնք իրարու բարեկամներ կ'ըլլան ոչ միայն յեղափոխութեան, այլ ամէն կերպով: Միասին կը նստին և կը գծագրեն ժակեդոնական յեղափոխական գործունէութեան ծրագիրներ: Պօրիսը ուշի ուշով և երիտասարդ ուսանողի մը պէս ժպիկ կ'ընէ Անդրանիկի խօսքերուն:

Անդրանիկ կուտայ իր բովանդակ փորձառութիւնը: Բարեբախտաբար երկուքն ալ կը հասկնային իրարու լեզուն, որովհետև կը խօսէին թուրքերէն լեզուով: Անդրանիկը պուլկարերէն չէր գիտեր:

Անդրանիկ անձամբ կը տեսնէ ժակեդոնական խումբերը և մարզանքներ ընել կուտայ:

— Պօ ի՛ս, ես քեզի հետ եմ ամէն ժամանակ, համակիր ժակեդոնացիներու ազատագրութեան:

— Անդրանի՛կ, ես գիտեմ որ այդպէս է, ես քու մէջդ կը կարդամ քու ցեղիդ ամբողջ հոգին:

Անդրանիկ չի յայտներ իր ով ըլլալը. բայց Դերենիկ Տէմիրճեան կը կռահէ որ այս մարդը հասարակ մարդ մը չէ: Անոր աչքերը այլ բան կր պատմեն, քան լոկ դաշնակցական ըլլեր մը:

Տէմիրճեան կը հարցուփորձէ այդ մարդու մասին, որ միշտ կուգայ «Դրօշակի խմբագրատունը, իր հետ պատրի կ'երթայ և շատ իմաստուն խօսքեր կը խօսի, բայց ոչ ոք իրեն չի յայտներ այդ մարդուն ով ըլլալը:

Կ'անցնին մէկ երկու օրեր և ամէն ինչ պատրաստ կ'ըլլայ Անդրանիկի ուղեւորութեան համար:

— Անդրանիկ, կ'ըսէ Ռոստոմը, քեզի հետ պիտի տանք երիտասարդ ուսանող մը, որ գիտէ ռուսերէն և ֆրանսերէն և շատ լուրջ տղայ է: Անիկայ քեզ կ'ուղղորդէ մինչև Թիֆլիզ:

— Շատ լաւ կը պատասխանէ Անդրանիկ:

— Եկուր քեզի ծանիմ ծանօթացնեմ Անդրանիկի. Դերենիկ Տէմիրճեան կը լեզուի անհուն ուրախութեամբ տեսնելու Անդրանիկը: Կը ժանեն «Դրօշակի» խմբագրատունը, Ռոստոմը կը ներկայացնէ Անդրանիկը Դերենիկ Տէմիրճեանին: Տէմիրճեան ապշած կը մնայ, իսկ Անդրանիկ կ'սկսի մեղմիւ ժպտիլ իր քթին տակ: Ասանք իրարու ծանօթ էին և երիտասարդ բանաստեղծը կռահած էր որ այդ մարդը արտակարգ մարդ մըն էր, յատկանշական դէմք հասարակ թիփ մը չէր:

Անդրանիկին կը դնեն կեղծ անուն մը, կարծես Սահակեան Մարտիրոս, և կեղծ փասփորով ճամբայ կը հանեն դէպի Կովկաս երիտասարդ բանաստեղծ Դերենիկ Տէմիրճեանի հետ:

Երկու կայարան անցնելէ յետոյ, Անդրանիկ կր լսէ, որ մէկը կը պոռայ Մխիթիր Մարտիրոս Սահակեան, Սահակեան, Սահակեան, հեռագիր ունի Սահակեանը, Դերենիկ Տէմիրճեան երբեք ուշադրութիւն չդարձներ,

ՏՕՔԹ. Հ. ԼՈՒՍԻՆԵԱՆ
(ՀԱԼԷՊ)

Նախկին բժիշկ Միջագետքի Զինուորական հիւանդանոցներու եւ մասնագէտ ներքին եւ մանկական հիւանդութիւններու

առագ, արմաւական, խղճամիտ դարմանում:

Հիւանդ կ'ընդունի ամէն օր ժամը 8—12 եւ 2—6 իր դարմանատան մէջ՝ Հալէպ Նէյլ բակ, Թրամվայի քննկութեան կայարան, քիւ 7

Բշ. եւ Ուրբաթ օրեր աղքատաց ծրի

ՇԱՊԿԱԳՈՐԾԱՐԱՆ
ԱՐՄԵՆԱԿ ԴԱՆԻԷԼԵԱՆԻ **"ԼԻԻՔՍ"** ԱՐՄԵՆԱԿ ԴԱՆԻԷԼԵԱՆԻ

Գաթիւ ունիմ ծանուցանելու յարգոյ հասարակութեան՝ որ Սուգ-էլ-Գէ-ղիրկաճի օապկագործատունս փոխադրած եմ՝ *պէյէաիէի* օճէիքն եռու Նէ-*ճիմ ԱՓՏԻԻ ՄԷԼԷՔ ՓՈՂՈՍ*, (Վարդապետեանի վաճառատան դիմացը, Շիւէրիւ Ապուրէեթի ճախկին վաճառատունը):

Մեծ խնամքով կը պատրաստեմ, չափի վրայ եւ մեծամասնակ՝ օապիկ, բիճամայ, ռօպ ը օամպրը, խոփուսիէ եւայլն, ամենավերջին ճոռաձեւութեամբ:

Սա՝ ցած եմ մեծ մբեռ մը ճատկաւոր եւ վերջին ճորոյքի ապրանքներու (պոպլին մեռաֆս եւայլն), որով կարող եմ ամենէն բծախնդիր յաճախորդին ճատկը գոհացնել:

Միշտ պատրաստ կը գտնուին զանազան չափերու վրայ օապիկ եւ բիճամայ, որոնք կը վաճառուին մեծամասնակ եւ փոխրամասնակ:

Մեր սկզբունքն է ճօդապահութիւն եւ ազատ վաճառում:

Մէկ այցելութիւն բաւական պիտի բլլայ համոզուելու համար այս ճրշմարտութեանց:

Ապսպրանքներ կ'ընդունինք առատահմանէն (Իրագ, Պաղեստին, Կիպրոս), եւ Սիւրիոյ բոլոր օրջաններէն.

Կարի եւ ձեւագիտութեան դասընթացք
ՏԻԿԻՆ ՏՐԹԱ ՄԱՆԿԵԱՆ
(ՎԿԱՅԵԱԼ ՓԱՐԻԶԷՆ)

Ցայցնի դերձակուհի Տիկ. Տիրա Սանկեանի ձեւագիտութեան 5րդ դասընթացքը կ'սկսի Մարտ 1ին «էէօլ ը Թրուա Տօքէօր»ի ճիօդ դիմաց, Կուրօ փողոց:

Երեք ամսուան մէջ, ամենավերջին մեթոտներով եւ արդիական միջոցներով կը սորվեցնէ ձեւագիտութեան բոլոր բաղդութիւնները եւ կ'օժտէ Բ. Դասընթացքի մասնակցելու իրաւունքով:

Համոզուելու համար անգամ մը դիմեցէք իր 66ե աւելի օրջանաւարտներուն:

ԿԱԶՄԱՏՈՒՆ
Յ. ՏԷՐ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍԵԱՆ
ՐԻԻ - ԷԼ - ԳԱՊՈՒՇԻՅԷ ԹԻԻ 49
(Մեծ Սէրային առջեւ)

ՈՍԿԵՁՕՓ

Կաշեկազմ, Լաթակազմ եւ Թղթակազմ առկուն եւ ճաշակաւոր ԳՈՐԾ

ԶԱՓԱՒՈՐ ԳԻՆԵՐՈՎ

Կրօնական եւ կրթական հաստատութեանց եւ գրադարաններուն համար մասնաւոր ԶԵՂՉ

ԳԱԲՐԻԷԼ Թ. ԹԷՐԶԵԱՆ
(ԵԼԵՔՏՐԱԿԱՆ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ)

Հիմնուած 1921 ին Պոյիս-Բէրա

Թէսս դիւրամատչելի պայմաններով կը կատարենք ամէն կարգի ելեքտրական լոյսի գեհեդումներ (Intsallation), ինչպէս նաեւ մօթէօր եւ ջրնամօներ:

Վաճառատունս կ'ստանձնէ նաեւ բոլոր ելեքտրագործիքներու ճորոգութիւնները: Մասնաւոր ուշադրութիւն բնակարաններու ելեքտրա-ճորոգմանց: Վաճառատուն Philips եւ Lux ելեքտր. լամբերու եւ ամէն տեսակ ելեքտրական պիեոյներու:

Վճարման դիւրութիւններ.

Հասցէ — Վ. Ուզունեանի գրատան կից Գուրճ. B. P. 491

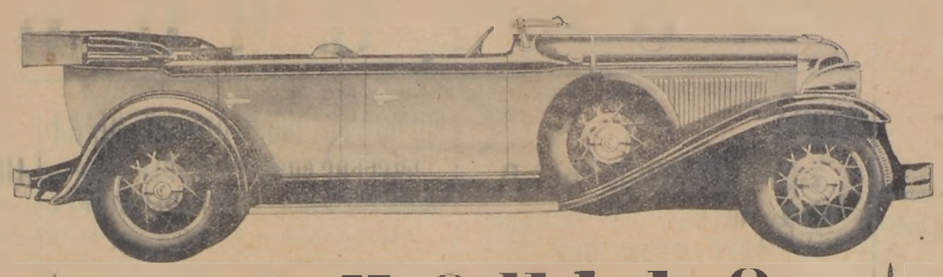

ԳՌԱՅՍԼԵՐ

աշխարհահռչակ իմիճատարժները որոնք 6-8 սիլինտր ունին,

ԱՄԵՆԱՏՈԿՈՒՆ ԵՒ ԴԵՂԵՑԻԿ ՄԱՐՔԱՆԵՐՆ ԵՆ ՀՐԱՊԱՐԱԿԻՒ ՎՐԱՑ ԵՒ

ԿԸ ՓՆՏՈՒՒԻՆ ԱՄԵՆՈՒՐԵՔ:

ԳՌԱՑՍԼԵՐ ինքնաշարժերու մասնաւոր յատկութիւններն են՝ ՏՈԿՈՒՆՈՒԹԻՒՆ, ԴԵՂԵՑԿՈՒԹԻՒՆ, ԶԱՓՍՈՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՀԱՆԳՍՏԱՒԷՏՈՒԹԻՒՆ:

Վճարման դիւրութիւններ կը տրուին:

ԳՌԱՑՍԼԵՐ օթօներու բոլոր կտորները պատրաստ կը գտնուին մեր վաճառատուներուն մէջ:

Լիբանանի, Սիւրիոյ եւ Իրագի ընդհանուր ներկայացուցչութիւն՝

NAAYEM MOTOR IMPORT Co. BEYROUTH B. P. 869, TÉL. 32—29

Հիւս. Սիւրիոյ ներկայացուցիչներ՝ Գ. և Մ. ԱԶԻՐԵԱՆ, B. P. 202, Հալէպ

Կարի եւ Ձեւագիտութեան Դասընթացք
ՏԻԿԻՆ ՄԱՌԻ ԵՐԱՄԵԱՆ
ՎԿԱՅԵԱԼ ԴԵՐՁԱԿՈՒՀԻ
ԲԱՐԻԶԷՆ ԵՒ ՎԱՃԻՆԿՕՕՆԷՆ

Կարի եւ ձեւագիտութեան մասնագիտուհի, Տիկին Մառի Երամեան կը վերադառնայ իր արհեստանոցը, Մեծ Սէրայի դիմացը Նո. 78 տան երկրորդ արկը:

Երեք ամսուան միջոցին կը սորվեցնէ ամենավերջին ճորաձեւութեամբ, կար եւ ձեւագիտութիւն իր բոլոր բաղդութիւններով եւ արդիական միջոցներով, Droit-fils մէթոտով: Իր աշակերտուհիները կ'օժտէ Բարիզի ազատարուեստից Académie Daydou վկայականով:

ՍՓԱՆՏԱՐ *Կօշիկներդ միշտ ամենալաւ, ամենադիմացկուն, ամենատաժան եւ ամենագեղեցիկներն են.*

ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ
ՆԱՃԱՐ ԵՂԲԱՐՑՆԵՐՈՒԻ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ

ՏՕՔԹ. ԼԵՒՈՆ ԵԷՆԻԷՈՒՇԱՀԼԵԱՆ
(Նախկին օճէ որ հիմնուած Գէյրութի Ամերիկ. Հիւանդանոցի վիրաբոյժ)
Իր նոր դարմանատունը կը գտնուի Ակէնտի փողոց (նախկին Մեծ Սէրայի դիմաց), տարեմուտի դէմ:
Ընդունելութեան ժամեր.— կէսօր առաջ ժամը 9—12, կէսօրէ վերջ 2—6:
ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆ ՄԱՆՏ ԶՐՈՒ.

ՏՕՔԹ. ԳԵՈՐԳ ԿԷՐԿԷՐԵԱՆ

Վկայեալ Lauréat նախկին Interne եւ այժմ մնայուն՝ *ՄԱՍՆԱԳԷՏ* բժիշկ Ֆրանսական հիւանդանոցի *ԱՋՔԻ, ՔՔԻ, ԿՈԿՈՐԴԻ, ԱԿԱՆՋԻ և ԳԼԽՈՒ* հիւանդութիւններու բաժնին:

Հիւանդ կ'ընդունի կէսօրէ վերջ ժամը 2—6
իր գլխաւոր մէջ rue de Damas, No. 15
Հիւանդները ուղղակի հիւանդանոց կ'ընդունուին իր կողմէ տրուած մուտքի բարօրով:

Աղքատ հիւանդներու ձրի դարմանում, ամէն օր կէսօրէ առաջ ժամ. 10—12, հիւանդանոցի դարմանատան մէջ:

ՏՔԹ. ՍՈԿՐԱՏ ԱԽԵՏԻՍԵԱՆ
ՎԻՐԱԲՈՅԺ - ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ

ՎԿԱՅԵԼ ՊԷՅՐՈՒԹԻ ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ՀԱՍԱԼԱՍԱՐԱՆԷՆ
Կընդունի ամէն օր բացի կիրակիէն կէսօրէ առաջ 8—12 կէսօրէ վերջ 2-6
Հասցէ՝ Capucin ներու եկեղեցիին կից Արդարութեան պալատին եռակ:

ՏՕՔԹ. Գ. ՏԱՎՈՒՏԼԱՐԵԱՆ
ՄԱՍՆԱԳԷՏ ՆԵՐՔԻՆ ԵՒ ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

Իր դարմանատունը հաստատած է, *ՍՍՈՒՐ* վողոց, Տօքթ. Նօզդաճեանի (առամնաբոյժ) դարմանատան կից.

Ընդունելութեան ժամեր՝
կէսօրէ առաջ ժամը 8—12
» վերջ » 2—6

ՏՔԹ. Բ. ԳՈՒԼԱԳԵԱՆ
ՄԱՍՆԱԳԷՏ՝ ՆԵՐՔԻՆ, ՍՈՐՔԱՑԻՆ ԵՒ ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ
ՎԿԱՅԵԱԼ ՓԱՐԻԶԻ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑՆԵՐԷՆ

Կը դարմանէ գիտական ամենավերջին մեթոտներով, քոթեռու, ցաւմոխի, աղիքներու յարդի ամէն տեսակ հիւանդութիւններ: Հին եւ նոր ֆերմափիզութիւնը իր բոլոր բաղդութիւններով, ինչպէս նաեւ Ֆրանկախ եւ մորքային հիւանդութիւններ:

Արագ, արմատական եւ բարեխիղճ դարմանում:

Հիւանդ կ'ընդունի ամէն օր, բացի կիրակիէ, իր նախկին դարմանատան մէկ. ժամը 8—12 եւ 2—6ու մասնաւոր ժամադրութեամբ:

Երեքշաբթի օրերը, ժամը 2—5 վկայեալ *ՆՂՄՍՏՆԵՐՈՒ ՀԱՐ* ժամը Հասցէ փողոց՝ թիւ 8

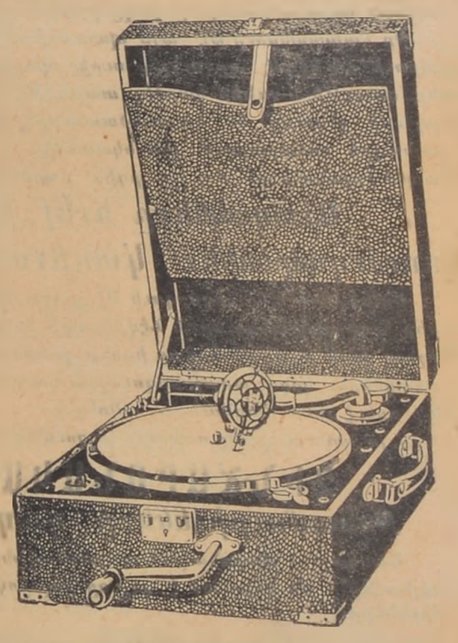

Տոկուն շինուածք վայելուչ տեսք հնչուն եւ բնական ձայն Ահա յատկանիշները՝

ՈՐՈՆՑՄԱՄԲ ԿԸ ՁԱՏՈՐՈՇՈՒԻՆ

ԱՓՕԼԼՕ ՖՕՆՕՆԵՐԸ

Հրապարակի վրայ գրանցուող բոլոր մարքաներու հետ կը մրցին Աբօլլօ ֆօնօներու Մանաւանդ վերջին նոր մօտէլները, որոնք հասած են արդէն, անգերազանցելի են իրենց տոկունութեամբ, վայելչութեամբ և ժամչելի գիներով:

APOLLO GRAMOPHONE Co. Ltd
(of London)
ԱՓՕԼԼՕ ՖՕՆՕՆԵՐՈՒ ԹԱՓԱՒՈՐԸ !!!
Կաատրեալ համոզում գոյացնելու համար անգամ մը այցելեցէք
MAISON APOLLO, Rue de la Poste, BEYROUTH
Փարիզաբէ եւ Լօնտօն ամէն ձեւի, անվիճելի տոկ եւ առաւելութիւններ
գիւրամատչելի գին, վճարումի դիւրութիւններ
Ընդհ. ներկայացուցիչ՝ Սիւրիոյ, Պաղեստինի, Անդրյորդանանի, Միջագետքի եւ Կիպրոսի.— ԳԱԲՐԻԷԼ ՍԻՆԱՆԵԱՆ
KOURKEN SINANIAN, Boîte Postale 642, BEYROUTH (Syrie

ՕՏՆԷ ԴՈՒԻՆ ՔԷՋԻ ԵՒ ԱՍՏՂԸ ՔԻՉԻ ՊԻՏԻ ՕՏՆԷ

ԸՆՏԱՆԻՔԻ ԱՍՏՂԸ
(L'ETOILE du FOYER)

Առեւտրական և երկրագործական ժողովրդային վարկի հաստատութիւն
Անանուն ընկերութիւն.— դրամագլուխ՝ 3,000,000 ֆրնք.
որ կրնայ 3.000,000,000 ֆրնք.ի բարձրացուիլ վարչական խորհուրդի պարզ որոշումով:
Կեդրոնատեղի.— 137 Boulevard Sebastopol - Paris
ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ Արեւելեան պետութեանց
Սպասող Օրկի օճէ՝ Գուրճ, Գէյրութ

ԵԼԵՒՄՏԱԿԱՆ ՁԻՒՂ
Ապահով պայմանագրութիւնով
ՕԺԻՏ
Երաշխաւորեալ տոկոս 6%: Ասկէ զատ մասնակցութիւն ընկերութեան չահերուն:

ԿԱՒՈՒԱԾԱԿԱՆ ՁԻՒՂ
ՎԱՐԿԵՐՈՒ ԲԱԺՈՒՄ
կալուածի վրայ փոխառութիւնք՝
վճարելի 10—15—20 տարիէն. որոշուած պայմանաժամէն առաջ ուզողը կրնայ վճարել:

ԸՆՏԱՆԻՔԻՆ ԱՍՏՂԸ ընկերութիւնը ներկայիս 75,000է աւելի անդամ ունի: Մինչև 1 Ապրիլ 1931 Ընտանիքին Աստղը 135 միլիոն փոխ տուած է, գրաւով 500 միլիոնէ աւելի արժէք ունեցող անշարժ կալուածներու վրայ:
Ամէն թղթակցութիւն ուղղել՝ B.P. 821, Beyrouth

բայց Անդրանիկ կը հասկնայ, որ այդ հեռագիրը կը պատկանի իրեն:

— Սէ մուա, կ'ըսէ Անդրանիկ ֆրանսերէն լեզուով: Անդրանիկ այդքան ըսելու չափ մէկ քանի ֆրանսերէն բառ սորված էր:

Հեռագիրը կը բանայ և Դերենիկ Տէմիրճեանին կու տայ կարդալու:

— Մեզ ետ կ'ուզեն, Անդրանի՛կ կ'ըսէ «Կեանքի Տեսիլքի հեղինակը Անդրանիկին:

Երկրորդ կայարանը հասնելնուն Անդրանիկ, և մեր բանաստեղծը կ'իջնեն վար և երկրորդ գնացքով կը վերադառնան դէպի Ծրնեվ:

Ծրնեվ լուր կ'ստանայ Կովկասէն, որ Անդրանիկի կովկաս երթալը աւելորդ է զանազան պատճառներով:

Անդրանիկ անկէց յետոյ կը մնայ Ծրնեվի մէջ առանց ոևէ գործի: Բաւական կը կազդուրուի իր առողջական վիճակը, բայց ժամանակաւոր բնոյթով:

Անդրանիկ Ծրնեվի մէջ օգտակար կ'ըլլայ փաստացի տեղեկութիւններ տալով «Դրօշակի խմբագրութեան գրի առնելու համար Սասուն—Մուշի կռիւները, որոնք տպագրուած են «Դրօշակի 1905ի թիւերուն մէջ:

Ահա թէ ի՛նչպէս Անդրանիկ չկրցաւ մասնակցիլ Կովկասի հայ—թաթարական ընդհարումներուն:

Կովկասի մէջ սկիզբը կը սպասուէր Անդրանիկը, բայց յետոյ յոյսերնին կտրեցին: Բայց հայ—թաթարական ընդհարումները Կովկասի դեկավարողներուն մէջ ամենէն աւելի ահի կը զարնեն Անդրանիկի զինուորները ինչպէս Մուրատ, Սմբատ և ուրիշներ:

Անդրանիկ կը մնայ անկէց յետոյ Ծրնեվի մէջ բաւական ատեն, մինչև Գուլկարիա մեկնիլը, երբ իր ոտքերուն ցաւը սկսած էր դառնալ անտանելի և լուրջ

բժշկութեան պէտք կար:

ՎԻԵՆՆԱՑԷՆ ՃԻԼԻՊՂ

Անդրանիկի ոտքային ցաւը բժշկելու համար Դաշնակական յայտնի գործիչ և «Դրօշակի խմբագիր Յասուր Մալումեան (Է. Ակնունի) զինքը կը տանի Վիեննա ներկայացնելու համար այնտեղ նշանաւոր բժիշկի մը: Բժիշկը ոչինչ չէր գիտեր Անդրանիկի անցուցած կեանքէն:

— Ձեզի համար, Պարո՛ն, կը յարէ նշանաւոր բժիշկը, ոչ դեղ պէտք է և ոչ ալ ուրիշ բան, միայն հանգիստ կեանք, պէտք է երթաս և տանդ մէջ պառկիս ու հանգստանաս, ամէն ինչ կ'անցնի:

Անդրանիկի պակասածը իսկապէս առնն էր խաղաղ, հանգիստ կեանքը:

Եզեռ մարդուն ոսկորները հանգիստ կ'ուզէին ալ բիչ ոչինչ:

Մալումեանի հետ կ'որոշեն անցնիլ Գուլկարիա որ Քերեսս կարելի ըլլար խաղաղ կեանք անցնել և կ'անցնի Գուլկարիա:

Գուլկարիոյ Ֆիլիպէ քաղաքը նոր եկած և քէ ընտանիքով հաստատուած էր Քրքահայ գաւառացի յայտնի բանաստեղծ և արձակագիր և յեղափոխական Ռուբէն Զարդարեանը:

Անդրանիկ կը հասնի Ֆիլիպէ և կը հաստատուի Զարդարեանի տանը մէջ և կը մնայ այնտեղ ամբողջ տարի մը. բայց իր ոսկորները չեն հանգստանար: Գանի կ'երթայ աւելի կը վատանայ և կրլլան օրեր, յորում մեր հերոսը չկրնար ոտքի կանգնիլ կամ կողմը դարձնել: Ծամենայն դէպս Զարդարեանի տան մէջ ժամանակ

AZTAG
JOURNAL QUOTIDIEN ARMÉN.
B. P. 587
BEYROUTH, Liban

Directeur - Propriétaire
HAIG BALIAN

ՓԱՐԻԶ
ՍԻՒՐԻԱ տար. 550, Վեցամսեայ 300 Ս. Դ.
ԱՐՏԱՀԱՄ. տարի. 7, Վեցամսեայ 4 տոլար

ԱԶԴԱԿ

ازتـــاك

جريدة سياسية ادبية اقتصادية حرة

ՕՐԱԹԵՐԹ
ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԳԻՏԱԿԱՆ

ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ ԱՊՐԻԼ 5 1932

ԶԵՒԸ ՔԷ ՀԱՍՏ 2.50 Ս.Դ.

Ձ. ՏԱՐԻ | Ամեն առաւոտ պէտք է բերէ բերթիս ցնծութիւն հասցէին | Տնօրէն — Խմբագիր՝ ՀԱՅԿ ՊԱԼԵԱՆ | Չհրատարակուած ձեռագիրները չեն վերադարձուիր | Թիւ 24 (601)

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

ԵՊԻՍԿՈՊՈՍ. ԺՈՂՈՎԻ ՈՐՈՇՈՒՄՆԵՐԸ

I

Ձեռքի տակ ունենալով «Հասկի Մարտ Թիւին յաւելուածը, նուիրուած «Կիլիկիոյ Կաթողիկոսութեան Սիսկոպոսական Ժողովի» «Պաշտօնական Ձեկոյցին», կուզենք մանրամասն քննել այն բոլոր տրամադրութիւնները, որոշումները, յայտարարութիւնները, որոնք այդ ժողովին էութիւնը և ոգին կը ներկայացնեն։

Նախ քան այդ քննութիւնը սկսելնիս, աւելորդ չենք գտներ, հարցում մը. ինչո՞ւ այս Եպիսկոպոսական Ժողովը եթէ այդ ժողովը գումարուած ըլլար, զբաղելու համար զուտ կրօնական հարցերով, մենք առաջինը պիտի ըլլայինք գնահատելու ճիգ մը, որու պէտք ունի Հայ Եկեղեցւոյ կրօնական ներքին հարցերը։ Օրինակ, Եկեղեցիի աւելի արժանաւոր քահանաներ և պաշտօնեաներ հասցնելու հարցը, Եկեղեցիի բարեզարդութեան, կարգապահութեան, արարողութիւններու վերսեմացման և գեղեցկացման, երգեցողութեան հեչտալուր և Հոգեվերացոյց դարձուելուն հարցը ևն։ Նոյն իսկ աւելորդ աշխատանք մը պիտի չըլլար մասնաւորաբար ուսումնասիրել, որ արարողութիւնները մեքենական կերպով չի կատարուին, Աւետարանը կարդացուի հասկնալի ձևով մը, և ժանաւանդ արարողութիւնները կատարուին այն ժամերուն՝ որոնք աւելի յարմար են ժամանակակից քաղքենի կենցաղին, քան թէ գեղջկական պայմաններուն։

Այս տեսակ մտահոգութիւններ, որոնք ուղղակի կը ծառայեն եկեղեցին աւելի հրապուրիչ և առինքնող դարձնելու, անոր ներքին հրապոյրը մեծցնելու, անմիջական պարտականութիւններն են մեր եպիսկոպոսներու և անոնց կալուածոյ։

Բայց դժբաղտաբար այդպէս չէ իրականութիւնը։ Այդ ժողովի քննած հարցերէն բոլորն ալ համագումար խառն ժողովներու, կամ Թեմական երեսփոխանական ժողովներու իրաւասութիւններուն մէջ կը գտնուին։

Մենք կը հասկնայինք այդ Եպիսկոպոսական ժողովը, եթէ ան գումարուած ըլլար իբրեւ նախապատրաստական հաւաքոյթ մը, տեսակ մը կարծիքներու փոխանակութիւն և միատեսակութիւն ստեղծելու համար բոլոր Առաջնորդ կամ պաշտօնի վրայ գտնուող Եպիսկոպոսներու և Կաթողիկոսութեան միջեւ։ Այս ալ իրաւունքնին է, քանի որ ընդհանուր տեսակէտներ մշակելու իրաւունք ունին և մեր կրօնական ներկայացուցիչները և մարմինները։

Դժբաղդաբար, այդ չէ իրականութիւնը։

Մեր Եպիսկոպոսները, հաւաքուելով զոյգ կաթողիկոսներու նախագահութեան տակ «որոշումներ» գոյացուցած և վճիռներ են անցուցած այն տեսակ հարցերու շուրջ, որոնց քննութիւնը վեր է իրենց իրաւասութեան սահմաններէն։

Չենք կրնար բոպէ մ'իսկ կասկածիլ թէ կաթողիկոսարանը և եպիսկոպոսները չեն գիտեր իրենց իրաւասութեանց սահմանները։ Ուրեմն ինչո՞ւ այս արարքը։

Սպասելով որ այդ ինչո՞ւն հարցուի նաև պաշտօնապէս գոյութիւն ունեցող «Համագումար» մարմինէն և ստանայ իր պատշաճ պատասխանը, վերագառնանք այդ ժողովի գեկոյցին։

Երկրորդ ժողովին մէջ եղած են հետեւեալ յայտարարութիւնները։

Ա. «Լիբանանի և Հալէպի Թեմական Եպիսկոպոսները ժանրամասն տեղեկութիւններ ստանալով հաւաստեցին թէ՝ իրենց Թեմերու մէջ Գաւառական երեսփոխաններու ընտրութեան գործը շատ մօտ ատենէն կը լրանայ։»

Բ. «Գալով Դամասկոսի, Լաւոդիկէի և Կիպրոսի Թեմական կազմակերպութեան՝ ժողովը սկզբունքով նախ անհրաժեշտ գտաւ որ այս երեք Թեմերն ալ ունենան իրենց լիակատար Սահմ. Վարչութիւնները» (Սահմանադրականը կրճատուած է գեկոյցին մէջ, չենք գիտեր ինչո՞ւ, երեւի Սահմանադրութեան կրճատումներու վարժութենէն մնացած սովորութիւն մը։ Ծ.Խ.)։ «Ցետոյ երկար զբաղեցաւ անոնցմէ իւրաքանչիւրին ներկայ վարչական կազմին ու ձեւին հետ կապ ունեցող բնակչութեան ու պիտճէի անբաւականութեան խնդիրները ննջելով։

Ուրեմն ինչպէս մենք կը տեսնենք, համագումարի որոշումը Սահմանադրութեան գործադրման և օրէնքի համապատասխան մարմիններու ընտրութեան մասին մինչեւ օրս չէ գործադրուած։ Այս մէկ փաստ։ Երկրորդ, մենք կը տեսնենք սակայն, որ Լիբանան և Հալէպ չուտով կը գործադրեն այդ որոշումը։ Այս երկրորդ փաստ։ Երրորդ «Ժողովը սկզբունքով անհրաժեշտ գտեր է որ Դամասկոսի, Լաւոդիկէի և Կիպրոսի Թեմերն ալ ունենան իրենց սահմ. վարչութիւնները։ Այս երրորդ փաստ։ Ուրեմն եթէ այս բոլորը դեռ պէտք է կատարուին, ի՞նչ իրաւունքով որոշումներ կ'առնուին եւ ծրագիրներ կը մշակուին և կը յանձնուին կաթողիկոսարանի ի գործադրութիւն, երբ այդ մարմինները, որոնք պէտք է ընտրուին ըստ օրէնքին, միայն իրաւասու մինները, որոնք պէտք է ընտրուին ըստ օրէնքին և լուծելու։ Օրինակ ինչպէս կը են առնցմէ որոշ հարցերը քննելու համաձայնակուլի ներկայ վարչական կազմին և ձեւին հետ կապ ունեցող բնակչութեան և պիտճէի հարց ուսումնասիրել, երբ այդ հարցերը մի միայն իրաւունք ունին ուսումնասիրելու այդ բնակչութիւնները, և անոնք, որոնք ընտրուած են պէտք եղած ներու ներկայացուցիչները, և անոնք, որոնք ընտրուած են պէտք եղած պիտճէին համար պահանջուած տուրերը վճարողներու կողմէ։ Կո՞յ երկիր մը՝ սահմանադրական՝ ուր հարկատուի ներկայացուցիչներէն զատ (Երեսփոխանական Ժողով) ուրիշ այլ մարմին իրաւունք ունենայ պիտճէի հարցեր քննել, և ըստ այնմ որոշումներ առնել կամ բաժանումներ կատարել, ըլլան ատոնք շրջանային բաժանման թէ տուրքերու բաշխման վերաբերեալ։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՓԱՐԻԶԸ

Բ.

Հինները, անոնք որ մինչև 1914ը բեմի վրայ էին, և 1914-1922 արիւնոտ շրջանին ալ բեմի վրայ մնացին, անոնք իրենց սէրերէն, կիրքերէն, յուզումներէն ու ցասումներէն պարպուած են։ Փարիզը ինքնին ժարդու քիչ բան կուտայ և շատ բան կ'առնէ անկէ։ Փարիզը ուզեց կեդրոն դառնալ. քաղաքական բռնազբօսիկ կեդրոն անհնար է առեղծել. երբ մանաւանդ բարոյական դրամագլուխը կը պակսի։

Տեսականօրէն տրուած վարկերը բաւեզագործիչ ազդակ չեն. իսկ մենք չենք անք ինքնամրկուժով յուսացող ընարանի մը։ Ուրիշներէն փոխառնուած ձէթով վառուած պատրոյգի սահմանը մինչև կէս գիշեր է։ կէս գիշերին և ասկէն որոյիլ ժամուն իւղը կը հատնի։ Մեր քաղաքական տարազրութեան առաջին շրջանին փոխ տրուած վաղուց սպառեցաւ և լոյս քաղաքի փարիզ խաւար դարձաւ այն օրերուն երբ մեր գաղթականութեան պահանջները չառցան կամ սպառնալից դարձան, ու մեր ցեղին վիճակուած անիրաւութիւնը քարերուն անգամ լեզու տուաւ։ Տարիներէ ի վեր անորոշ, անստոյգ կեանք մը քարշ առուղ և ամիսներէ ի վեր դատարկուած փոխարկած Ցունահայ գաղութի հանդէպ սթիրգը է փարիզը։ Որո՞ւն հոգն է հասել։ Սակայն թուլացները մեզ հեռուները պիտի տանին։ Լաւ է անցնինք։

Քանի մը խօսք ալ նորերու մասին։ Անոնց մասին որ ամէն իրաւունք եւ ամէն պարտականութիւն ունին անցնելու դէպի առաջին դիծը և վերագնահատական լայն չունենով, ու դէպի մեր ցեղի ապագան հրաւառ հաւատքով բռնտանձնելու բովանդակ պատասխանատուութիւնը։

Նախ, կո՞ն նորեր։ Այո՛ կան։ Ի՛նչ կը ներկայացնեն անոնք ըստ ինքեան և հաւաքականօրէն։

Նորերը անհատ առ անհատ առնելով կրնանք հաստատապէս պնդել որ իրրեւ որակ խիտ են և արժէքաւոր։ Շատ կարդացած են ու չատ զարգացած։ Զանոնք քով քովի բերելով կը տեսնենք որ իրրեւ խաւակ ալ կարեւոր են։

Սակայն ինչո՞ւ համար իրենց տեղը գտած ու մեր հանրային կեանքի մէջ լայնանիստ կերպով տեղաւորուած չեն։

Վճռականութի՛ւնը կը պակսի իրենց։ Քաւլիքի։ Քանի մը առիթներով, ու ժխտելու գործին մէջ ցոյց տուին որ պէտքէն աւելի վճռականեն, ու քանդողական թաքուն ուժովլեցուն ուժանակ։

Ծառնուածք չունին. խառնուածք ալ ունին, մաքուր ու ազնիւ։

Նկարագի՞ր, այստեղ կարելի է չատ բան ըսել։ Նորերու անհատական նկարագիրները չատերու մէջ փորձուած են և ամուր։ Սակայն հաւաքական նկարագիրը իրենց մէջ կամ չկայ, կամ չատ թոյլ, դիւրաբեկ է։ Իրենցմէ ըստեղ խմբակ մը փորձ մը ըրաւ «Մենք»ին շուրջ կեդրոնանալով։ Առաջին քայլէն քաղդ եղաւ որ «Մենք»ը առանձք չունի. ուր առանձքը չկայ, կեդրոնացումը ինքնախարէութիւն է։ «Մենք»ը հասատեց իրողութիւն մը որ ինք չատ չատ զանազան թոյրի ու բոյրի ծաղիկներու փունջ մը կրնայ ըլլալ։ Մէկ կէտի վրայ համերաչխ էին ժխտելու։ Մէկ կէտի վրայ Բաբելոն — ի՛նչ էր ուզած նին ու մինչև ո՛ր պիտի կրնային ուսուցի քալել։ Մէկնակէտ չունէին — եւ հասողութեան կէտը կը խուսափէր ի րենց ու մեր տեսողութենէն։ Այս պայմաններու տակ չկրնար գրական ու քաղաքական դպրոց հիմնուիլ, մինչդեռ իրենց նպատակը դպրոցի մը բացումն էր ապա։

Ամէն յոյս կորսուա՛ծ է։ «Մենք»ի ուժերը ցրուա՛ծ են, իրարու կոթնելով ու իրարու ապաւինելով ըսելիք չպիտի գտնեն։ Անտարակոյս այո։ Երբ որ ատոնցը գտնեն, որու մասին պիտի խօսինք աւելի վերջը։

Թափի տեսակէտէն ի՛նչ են նորերը։ Շատ պրկուած, ուժեղ ու լայն են։ Երկար չունչ ալ ունին և անհրաժեշտ դիմացկունութիւնը չատ տեսուներ օրթալու և երկաթէ արգելքներ կոխկրտելու։

Այս բոլորով հանդերձ սակայն անոնք մեր ժողովուրդին, մեր երիտասարդութեան սիրելի չդարձան։ Մեր յոյսերուն և խղճմտանքին մէջ չնստան։ Մեր կամքերու զսպանակները չգտան։ Մեր կորովները չկրցան ազդուրէն խթանել։ Մեր հանրային ինքնագործունէութեան ժուռ տալ։

Իրենք իրենց մէջ ներդաշնակ, համատարր ըլլալ, որոնուէն գործի ատպարարը ըլլալու և իրենց ունեցած բոլոր առաւելութիւններով մեզ կախարդել, դիւթել։ Մեզի հետ քալել։ Գործիկ գնահատուի եղաւ. լաւ, մեզ իրենց հետ քալեցնել։

Ի՞նչ պէտք կայ մանաւանդ շտապելու, երբ իրենք Առաջնորդ եպիսկոպոսները կը յայտարարեն թէ շուտով իրաւասու մարմինները կընտրուին։ կամ այն է, որ իրենք ալ չեն հաւատար իրենց յայտարարութեան և կամ այն է, որ կուզեն այդ մարմինները կատարուած իրողութիւններու առջեւ դնել։

Շատ պերճախօս կը գտնենք «ժողովը սկզբունքով անհրաժեշտ գտաւ»ը։ Ի՞նչ «սկզբունքով անհրաժեշտ գտնելու հարց կրնայ ըլլալ, այն ալ Սահմ. Վարչութեան հարցը, երբ ատիկա պահանջողը ՕՐԷՆՔն է որուն առաջ սկզբունքը չատ երկրորդական կը մնայ, և համագումարն է վճռական որոշումով պահանջողը, այն համագումարը՝ որուն քուէներով ընարուեցաւ և գոյութեան իրաւունք ստացաւ կաթողիկոսը, եւ երդում առաւ անոր առջեւ յարգել Սահմանադրութիւնը։ Սկզբունքը ո՛ւր կը մնայ այլեւս, Սրբազաններ։ Ընէք պարտականութիւն, և ոչ թէ սկզբունք։

Որպէսզի այս ժողովուրդը, կամ անոր բանիմաց մասը և մեր կաթողիկոսարանը և եպիսկոպոսները կարենան հակացողութեան լեզու գտնել, պէտք է առաջինները ընդունին թէ՝ իրենք «Աստուածընտրեալ»ները չեն, այլ ընտրուածներն են մեր դարեւոր օրէնքներու նախատեսած մարմիններուն և բղխելով անոնցմէ, չեն կրնար անոնցմէ աւելի իրաւասու ըլլալ։ Ոչ ժառանգական միապետութիւն է մեր եկեղեցական կազմակերպութիւնը, ոչ ալ oligarchie կամ քաստայական կազմակերպութիւն։ Հայ եկեղեցին ժողովուրդինն է բառիս լայն առումով, անկէ կը բղխին բոլոր եկեղեցական նուիրապետական աստիճանաւորումները, անկէ կը բղխին բոլոր դիրքերը և կոչումները։

Այդ եկեղեցիին և անոր պահպանման համար ասոն և հինգ դար է արիւն է քամեր այս ժողովուրդը։ Այդ աշխարհական իրաւունքի պահպանման համար յաճախ վանդակ և կորանցուցեր է իր պետութիւնը՝ այս ժողովուրդը։

Այս բոլոր «սկզբունքով» թէ առանց սկզբունքի, «անհրաժեշտ գտած» թէ չի դտած վերոգրեալ հարցերը, եպիսկոպոսական ժողովը իրաւունք չունի ոչ ծրագրելու, ոչ վճռելու, ոչ գործադրելու, նոյն իսկ կաթողիկոսներու միջոցով։ Այդ հարցերը պէտք է երթան օրինական քննութեան և լուծումի և վճռի համար, Պատկան Սահմանադրական մարմիններու։

Ասկէ դուրս ամէն քայլ ապօրինի է եւ երկմտագանգութիւն եկեղեցական իշխանութիւններու կողմէն։

ՏՆԿԱՐԱՆ ԱԶԳԵՐԻ

Գրեց՝ Ա. ԱՀԱՐՈՆԵԱՆ

II

Առեղծուածական ժողովուրդ ենք։ Կայսրներ ու զօրավարներ, պետական մարդիկ եւ քաղաքակրթական ու մշակոյթի ռահվիրաներ աշխարհի չատ կողմերուն՝ և մենք գլուխ դնելու տեղ չունինք։

Առեղծուածական, հանելուկ ժողովուրդ ենք մինչև այն աստիճան, որ օտարին սպասարկող մեր արիւնակիցներն են չաճախ մեր հայրենիքին հասցրել անհնարին հարուածներ իրենց որդեգրած պետութեան սիրոյն։

Օտարի ծառայութեան մէջ հայր միշտ ազգուրաց է, մեր դժախէմ պատմութիւնը ի՛նչ խրատական, ի՛նչ յուսաբեկիչ էջեր ունի այս մասին։ Բիւզանդական հայազգի կայսրներն ի՛նչ եռանդով, ի՛նչ յաժառութեամբ էջն տակն ու վրայ անուշ Հայաստանն ու իրենց ծնող հայ ժողովուրդը, ամէն անգամ որ առիթ ներկայացաւ։ Մեծափառ այդ ծիրանածիններից ոչ ոք յիշեց, թէ իր օրօրոցի վրայ մի հայ մայր է կռացել, և իր հոգեկան իմացական կաղմով՝ հայ հոգին, ջրին ու արիւնին է պարտական։ Այդ հայ կայսրներից քանի՛սը դէպ արեւելք կատարած արշաւանքների պահուն ամբողջ հայ գաւառներ անժարդաբնակ դարձրին և ժողովուրդը թափեցին բիւզանդական սահմանները քաղաքական նպատակներով։ Թրակիայում և Դանուբի ափերին կուտակուող անհանգիստ տարրերի վտանգի առաջ հայ գաղթականութիւնը պատուար քաշել են։

Հայ հայրենիքի ու հայ ժողովուրդի չահերն այսպէս արհամարհող ու ոտնահարող նոյնպէս հայ կայսրները նոյն ժամանակ ի՛նչ անձնուիրութեամբ, ի՛նչ արտասովոր սիրով եւ եռանդով են ծառայել Բիւզանդիոնին։ Ահա թէ ի՛նչ է գրում այդ մասին նշանաւոր Ֆրանսիացի գիտունը.—

«Բիւզանդական կայսրութիւնը.— ասում է Ֆրանսիացի գիտունը.— անօրինակ մէկ բախտով դար ու կէս չափունակ իրար յաջորդող միապետների մի չարք ունեցաւ, որոնք գրեթէ ամէնքը նշանաւոր եղան...կորովալի ու խտացուր մարդիկ անվարան և անգութ, սիրական հզօր կամքերով՝ աւելի հետաձուռ երկիւղ ներշնչելու քան սիրուելու, բացի ամէնքը կայսրութեան մեծութեան բուռն նախանձախնդիր, մեծանուն զօրականներ, որոնց կեանքն անցնում է բանակներում զինուորների հետ, ում սիրում են կայսրութեան զօրութեան աղբիւրը տեսնել, իմաստուն կառավարիչներ, յաժառ, ու աննկուն, ու վարանել չգիտէ, երբ հասարակաց բարիքի համար պէտք է գործել։

«Ունայն ծախքերի սիրահար չեն, իրենց միակ հարստութիւնն է աւելցնել ազգ. հարստութիւնը։ Պայազատական պերճանքն ու հարստութիւնը, չուքն ու թափօրները նրանց հետաքրքրում էին այն չափով, ինչ չափով այդ բոլորը ծառայում էին քաղաքական նպատակների և պահպանում կայսրութեան ու կայսեր վարկը։

«Փառքի սիրահար ու սրտերը լի մեծութեան ծարաւով նրանք ուզեցին բիւզանդական կայսրութիւնը դարձնել արեւելքի մեծ պետութիւն միանդամայն և հելլենիզմի ու օրթոդոքսութեան պահպան...իրենց զինական աջ թևի ճիգերով, իրենց ճկուն դիւանագիտութեամբ, կառավարելու հմտութեամբ նրանք իրագործեցին իրենց երազը և այդ ժամանակները դարձրին իրական վերածնութեան շրջան բիւզանդական կայսրութեան "երկարատև պատմութեան»։

Օտար գիտնականի գծած այս պատկերի մէջ չէ՞ք տեսնում հային յատուկ ռազմական, դիւանագիտական և անտեսական ձիրքերի ամբողջ հայ հանճարի ծագումն ու փթթումը բարեբաստիկ պայմանների մէջ։ Ու աւելացնենք խորին արտմութեամբ թէ նոյն այդ հայ կայսրների անդադրում հարուածների առակ թուլացաւ Բագրատունեաց իշխանութիւնը և ի վերջոյ նրանց ձեռքով կործանեցաւ 11րդ դարում։

Եւ ինչպէս չասեմ, որ ծառայասպաս բոլոր հայ մեծամեծները, բիւզանդական հայանունկայսրներից սկսեալ մինչև ոուսահայ ականաւոր զօրավարները —բոլորը,բոլորը, ուր և լինին նրանք, ինձ համար աւելի քիչ արժէն քան մի գոր. Նազարբէգեան՝ որ մի օր ազատութեան համար մարտնչող իր ցեղի կոչին հնազանդ արիաբար և ազնուօրէն եկաւ, դարերի խորքից դուրս քաշեց Հայոց Սպարապետի անբասիր ու փառապանծ սուրը և ծառացաւ իր հայրենիքի թշնամիների դէմ։

***

Մի երկիր կայ հնքթաթային, զարմանահրաշ մի լեռնաստան, երկնքից

Անոնք տակաւին ինքնագործ ալ չկատարեցին, չբիւրեղացան — քաղաքական ու գրական մարզերու իրենք իրենց մէջ յստակ գծերով պէտք է գտնեն և իրարու կամրջեն։ Մենք նորերէն քաղաքական մտաւորականութեան ալ պահանջն ունինք։

Իրենց գլխաւոր թերին։

Սկեպտիկ են. իրենց զարգացումը գրքունակ է խոշոր չափերով։

Եթէ նոյն իսկ ծանրակչիռ խուի, պիտի ըսենք իեչալազուրկ են — մեր «թափած արիւնի գեղեցկութեամբ» հագիւ թէ ոգևորուած են — թեթև, գեղարուեստական ոգևորութիւն պիտի ուզէինք ըսել։

Մինչդեռ արժան ու վայել էր որ հուրէն ու սուրէն հասակ նետած այս նորերը ամրողջապէս ու լրիւ կերպով հատուցման գեղեցկութեան վրայ բևեռէին մեր աչքերը, ու հաւատամոլ խանդավառութեամբ տեղաւորուէին մեր բոլորի խղճմտանքներուն մէջ։

Իրենց յետ-պատերազմեան խոնըւածքը բնորոշող խստութեամբ անդամ մահատէին մեր անցեալը, և իրենց նըկարագիրը բնորոշող վճռականութեամբ ցեղին անյարիր իեչալին չուրջ մեզ համախմբէին։

Որովհետև, հաւատացէք, որ բաքեւական գետերու ափերուն վրայ կարօտացեղ այս բազմութեանց հայրենավառ երազին չափ, — աւետաց երկիրը վերադառնալու — գեղեցիկ, բարձրօրէն մարդկային զգացում չկայ։ Որևէ մէկը որ ծծտուած է, սրբազան միւռոն ունի իր ճակատին, թող անվախ մեր ձեռքով այդ բոլոր երազին, թող վառուի այդ երազով և Ք՛ող առեղծագործէ առանց վախնալու որ չջվէն կ'անուանեն զինք։

Ինչպէ՞ս... Ուրեմն՝ մարդկային գեղարուեստը, համամարդկային արուեստը, աւելի բարձր,աւելի լայն, նիւթին, ժամանակին ու տարածութեան յաղթահարող ժոթիվ ունի քան բազմութեանց բարակ ցաւը որ անընդհատ կը տանի հայրենական բնաչխարհի բիւրաւոր գեղեցկութեանց հանդէպ նոյն բազմութեան ստաձ խորունկ սէրերէն ու հրկիզող կարօտներէն։

Մինչէ մարդուն տառապանքը վախճանական է — մինչէ ընտիր և օժտուած ցեղի մը անիրաւ խաչելութեան չափ արդար ու համաշխարհային կիրք պատճառող գառ կայ — մինչէ՛ այդ տառապանքի բարձումին համար ողջակիզուող անհատներու նուիրումէն աւելի յեղափոխական և աւելի յուզիչ ու սրբազան այլասիրութիւն կայ։

Ո՛վ է աւելի յեղափոխական և աւելի արդար ու մարգկայնական։

Արմէննե՛րը՝

Որոնք վիրաւորուած վագրերու նման, իրենց Թոքերու կարմիր արիւնը քամելով—աշխարհի բոլոր բռնութիւններուն դէմ—մեր յոգնավաստակ ցեղին

Իրաւունքը կը պահանջեն։

Արևին տակ անոր տեղը։

Անոր հնաւուրց հանճարին անարգել զարգացման անկապտելի իրաւունքը։

Թող նորերը գեղեցկութեան աւելի մեծ սարսուռ չճանչնան քան այս։

Անհո՞ն սարսուռը տառապող ցեղին...։

ՇԱՀԱՐԻՒՆԻ

ԹԻՐՔ ՄԱՄՈՒԼ

ԹՈՒՐՔԻԱ ԵՒ ՀԱՅԵՐԸ

ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆԻ ՀԱՅԵՐԸ ԻՆՉ ԲԱՆԷ ԿԸ ՃԱՌԵՆ

Դաշնակցականներուն յարձակումը ՉԱՓԱՒՈՐՆԵՐՈՒ ՎՐԱՅ

ԹԷ ԻՆՉ Է ՆՊԱՏԱԿՆԻՆ, ՄԵՆՔ ԲԱՆ ՄԸ ՉԵՆՔ ՀԱՍԿՆԱՐ ԿՈՐ

«Վագըթ» 27 Մարտի թիւով դարձեալ կ'զբաղի Հայերով և վերոյիշեալ խորագիրներու տակ կը գրէ.—

Դուրսէն եկող հայ թերթերուն հրատարակութեանց համաձայն, ցարդ Թուրքիոյ և թրքութեան դէմ միասնաբար գործող Հայոց միջև կարծիքի անհամաձայնութիւն սկսած է։ Ասկէ առաջ, ասիկա ապացուցանող քանի մը գրութիւն հրատարակեցինք։ Այսօր ալ Բարիզի «Յառաջ» և Ամերիկայի «Հայաստանի Կոչնակ» թերթերուն միջև եղած վիճաբանութիւնը կը հրատարակենք։

Արտասահմանի մէջ տեղի ունեցող այս վիճաբանութենէն յառաջ եկած նշանակութիւնը սա է որ, «Հայաստանի Կոչնակ»ի նման կարգ մը հայ թերթեր՝ Թուրքիոյ հանդէպ չափաւոր և բանաւոր շարժելու գաղափարը կը պաշտպանեն։ Ասոնք մահ-փորձի և գրգռութեանց ճամբան բռնող Դաշնակցականներուն կ'ըսեն.— Ձեր բռնած ճամբուն վախճանը աղէտ է։ Միթէ բաւական չեղա՞ւ տակաւին 40—50 տարուան փորձառութիւնը։ Մանաւանդ որ, այսօր Թուրքերը ամէն ժամանակէ աւելի զօրաւոր են։ Ետ կենանք յիմարական ձեռնարկներէ։ Աշխատինք հասնիլ մեր նպատակին՝ Թուրքերուն հետ համաձայնելով։

Գալով միւսներուն, անոնք կը պատասխանեն.— «Չենք կրնար գիտնալ թէ ի՛նչպէս կրնանք մեր նպատակին հասնիլ, Թուրքերուն հետ համաձայնելով։ Մեր նպատակը լոկ ուժով ու սաստկութեամբ կրնանք ձեռք բերել։ Քանի որ դուք կ'ըսէք թէ այս նպատակը կարելի պիտի ըլլայ ձեռք բերել Թուրքերուն հետ համաձայնելով այդ պարագային ինչո՞ւ գործի լծուելով չէք տեսակցիր և համաձայնիր, և մեր ուզածները չէք ստանար Թուրքերէն»։

Հայ քոմիթէճիներուն այս կերպով երկուքի բաժնուիլը կ'ապացուցանէ թէ դէպքերը ոչ թէ զգացումով այլ ողջմտութեամբ և տրամաբանութեամբ դատելու պէտքը քիչ քիչ ցոյց կուտայ ընդգինքը։

Այս ալ՝ առ այժմ յառաջդիմութեան մը նշան է։

Միայն թէ՝ Թուրքիոյ հանդէպ ցարդ իրենց հետևած ուղեգիծը փոխելու կամ չփոխելու խնդրոյն մէջ իրարու հետ անհամաձայն եղող Հայոց խօսքերուն մէջ կայ կարևոր կէտ մը զոր մենք չենք կրնար կոր հասկնալ։

Այս կէտն ալ՝ արտասահմանի Հայերուն՝ Թուրքիայէն ինչ ուզելն է։

Թուրքիոյ մէջ գտնուող հայոց դիրքը որոշուած է հանրապետական օրէնքներով։ Այս օրէնքներուն հանդէպ՝ Յոյներուն և Հրեաներուն դիրքը ինչ որ է, Հայերունն ալ նոյնն է։ Ինչպէս որ վերջին երթևեկի հրահանգը բարեփոխուած ատեն Հայերը Յոյներէն և Հրեաներէն երբեք չզանազանուեցան։ Թրքական օրէնքներու աչքին, Յոյներէն և Հրեաներէն վար չնկատուող հայերը բնական է թէ, անոնցմէ աւելի իրաւունքի մը վրայ չեն կրնար պնդել։

Գալով դուրսի հայերուն, անոնց դիրքն ալ ճշդուած է Լօզանի խորհրդաժողովով։ Արդարև, Լօզանի հաշտութեան բանակցութեանց միջոցին Համաձայնական տէրութեանց պատուիրակները ուզած էին որ արտասահմանի Հայերը Թուրքիա վերադառնան։ Թուրք պատուիրակութիւնը սա պատասխանը տուած էր այդ պահանջման։

— Արտասահմանի հայերը զանազան կերպով, բոլորը մէկ չեն կրնար Թուրքիա մտնել։ Վերադառնալ ուզողները առանձին առանձին կը դիմեն։ Թուրքիա մտնել ուզողներուն մասին քննութիւն կը կատարուի, թոյլտուութիւն կ'ըլլայ անոնց որոնց երկիր մուտքին մէջ ոչ մէկ անպատեհութիւն կայ՝ իրենց անցեալին և ինքնութեան տեսակէտով։

Համաձայնական տէրութեանց պատուիրակները երկար բանակցութիւններէ և վիճաբանութիւններէ ետք, վերջապէս մեր տեսակէտը ընդունեցին։ Անոնք հարկադրուեցան ընդունելու թէ Թուրքիոյ ներքին և արտաքին ապահովութեան պահպանման տեսակէտով ճիշդ էր այդ պայմանին տրուիլը։

Կը տեսնուի որ, այսօր Թուրքիոյ Հանրապետութեան համար լուծուելիք որևէ հայկական խնդիր գոյութիւն չունի։ Ուրեմն ինչ է արտասահմանի դաշնակցական քոմիթէներուն լուծել ուզած խնդիրը։

Արդեօ անոնք հայկական բո՞յն մը կազմել կը բաղձան տակաւին, մեր արևելեան նահանգներու մէջ որոնք չըկրցան Հայաստանի վիճակի վերածուիլ օժանդակութեամբ Համաձայնական ուժերու։

Թէ ո՛չ այս օրուան Սովիէթ Հայաստանը գրաւելու համար՝ արտասահմանի Հայերը, իրենք իրենց մէջ բանակ մը պիտի կազմեն և պիտի ուզեն որ այդ բանակը Թուրքիայէն անցնի։

Եթէ արտասահմանի հայերը իսկապէս Թուրքիոյ հանդէպ իրենց հետևելիք ուղեգիծին մէջ, ողջմտութեան և տրամաբանութեան ճամբան դառնալ կ'ուզեն, պէտք է ընդունին թէ մէկ կողմէ հանրապետական օրէնքներուն և միւս կողմէ Լօզանի դաշնագրին ճշդած իրաւունքներէն աւելի ոևէ պահանջի իրականացումը ոչ միայն կարելի չէ, այլև կատարելապէս անօգուտ է և անտրամաբանական։

կախուած մի կախարդական կղզի, որ գիշերները խօսում է աստղերին և ցերեկները լոյսերի ծովի մէջ լողում։ Եւ իր լեռները անեղ անհեթեթ վիթխարիներ, մշտավառ հնոցների վրայ բազմած՝ որպէս քարացած տանջանք, լուռ զայրոյթով աստուածների ճակատն են չանգռում։ Սահանքաւոր իր գետերը մռրկալունչ վիշապներ՝ գահավէժ անկումներով մի հին ու դաժան առեղծուած են մռնչում օր ու գիշեր։

Խոյանգուած ու վիրաւոր անտառներ իրենց վերելքի ճիգերի մէջ յաւերժական զանգատ ունին անիծակուռ բախտից։

Եւ իր լճերը կապտաւուն մտածումներով երազուն փռուած են մի մեծ խորհրդի վրայ, որի գաղտնիքը ափերի եղէգներն ու կէս գիշերային հովերը միայն գիտեն։

Եւ յաւիտենապէս այնտեղ հողն է մրմնջում քրտինքի ծարաւով, իր ծոցում հանգչող կեանքերը քայքայելու համար։

Մեր աշխարհն է այն՝ Հայաստանը, ուր մի օր տիտաններ եկան յանդուգն խոյանքով դէպ աստուածները նետուելու և ընկան ջարդ ու փշուր իրենց աշտարակով, որպէսզի անմահների կամքը տիրական՝ ու մարդու կրունկներն հողին կպած մնան։

Եւ յետոյ ծովերն եկան, կատաղի ու գիտակից տարերք, մի յոգնած ու մեղսաւոր մարդկութեան թողած աղբը սրբելու, որպէսզի նոր կեանք կատարուի և նոր հոգիները լուսաւոր լինեն։

Այն ժամանակից այն հրաշք երկրում մի անօրինակ առեղծուածական ցեղ է ճռում մի մեծ կրքով իր հրաբխային լեռներին հանգոյն, անդադրում պայքարի մէջ զարկւում է, կործանւում ու կրկին մէջքը շտկում ու հարուածում և երեսն ի վար փշրիների մէջ անգամ կրծքին սղմած պահում է սրբազան սափորը դարերի գաղտնիքի։

Պատմութիւն էլ այնտեղ յաւերժական սկսուածք է, բարձրացած մի բազուկ, որ դեռ չի եղել, գալարուն արձագանգ ժամանակների, որ դեռ կրկնւում է, ոսկի եկած կարաւան, որ դէպ իր բախտի օվասիսն է ընթանում յորձանուտ մի գետ, որ իր հունը չի գտել, մաշում մի ծանր երկունք. որ իր լուծումն է փնտռում։ Եւ պատմութեան ետեւից քարշ եկող կեանքը ծուէն-ծուէն աւերակ ու չնչակտուր, կերտում է անցնում ստեղծագործ հաւատով, մինչ իր յետևից անապատ է գալիս կրկնակոխ ու ապականիչ։

Հայոց պատմութի՛ւն, հայոց պատմութի՛ւն, ո՛վ ծուռ գրեց քո հիմքը, մի խելայեղ աստուա՞ծ, թէ մի վատ ճարտարապետ...

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔ

ՍԱՆԱՍԱՐԵԱՆ ԽԱՆԸ ԱԶԳԻՆ ԿԸ ՎԵՐԱԴԱՐՁՈՒԻ

ԴԱՏԱՐԱՆԸ Ի ՆՊԱՍՏ ՊԱՏՐԻԱՐՔԻՆ ՎՃԻՌ ԿՈՒՏԱՅ

Պօլսոյ վճռաբեկ ատեանը, երկու տարուան ձգձգումներէ վերջ, վերջապէս ամսոյս 28ին տուած է իր վճիռը, Սանասարեան խանը Հայոց Պատրիարքին վերադարձնելու որոշումով։ Քաղաքայինին երկրորդ դատարանին նախագահը, ի ներկայութեան երկու կողմի փաստաբաններուն, հաղորդած է վճիռը։ Վճռագիրը երկուստեք մէջ բերուած փաստարկութիւնները մանրամասնօրէն քննելէ վերջ, հետեւեալ կերպով կ'եզրակացնէ։

Նկատելով որ վաքըֆին վաքըֆիէով յիշատակուած Միւթէվէլլին գոյութիւն ունի եւ վաքըֆին նպաստը յատկացուած է ոչ թէ Վարժարանի հաստատութեան, այլ աղքատ ուսանողաց, որոնց գոյութիւնը ակներեւ է, դատարանը կը վճռէ. 1.— միջամտութեան վերնալը. (այս կերպով կուսակալութիւնը կ'ստիպուի խանը միւթէվէլլիին վերադարձնել). 2։— մինչեւ վճռաբեկ ատեանին վերջնական վճիռը խանին մատակարարութիւնը դատարանի կողմէ հաստատուած արդի դրութեան շարունակութիւնը. 3,— *ԴԱՏԱԿԱՆ ԾԱԽՔԵՐՈՒՆ և ՓԱՍՏԱԲԱՆԻ ՎԱՐՁՔԵՐՈՒՆ ԿՈՒՍԱԿԱԼՈՒԹԵԱՆ ԿՈՂՄԷ ՀԱՏՈՒՑՈՒՄԸ*։

Այսպէս ի նպաստ ազգին վերջ կը գտնէ դատ մը որ 1928 Հոկտեմբերին սկսած էր եւ կուսակալութեան փոխանորդները սկիզբէն առարկած էին թէ Հայոց Պատրիարքութիւնը իրաւապէս եւ իրապէս գոյութիւն չունի, որովհետեւ պետութենէն վաւերացուած այդպիսի պաշտօն մը չըկայ։ Դատարանը այդ առարկութիւնները իրաւացի գտնելով վճռած էր Հայոց Պատրիարքին դատախազ ներկայանալու իրաւունք չունենալը։

ՆՈՐ ԴԻՒՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ՅՈՒՆԱՀԱՅԵՐՈՒ

ԻՆՔՆՈՒԹԵԱՆ ԹՈՒՂԹԵՐՈՒՆ ՀԱՄԱՐ

Աթէնքի առաջնորդը, Մազլըմեան Եպիսկոպոս դիմում կատարեց ներքին նախարարութեան, որպէս զի ինքնութեան թուղթերու ստացումին պայմանաժամը երկարաձգուի երկու ամիս եւս։ Առաջնորդը խնդրեց նաեւ որ չունեւորները ձրի ստանան իրենց թուղթերը։

Դիմումի պահուն, պաշտօնական սպասարկութեան պետը եւս հոն գալով, անոր ներկայութեան, նախարարութիւնը համաձայն գտնուեցաւ երկու ամսուան երկարաձգումին։ Իսկ ինքնութեան թուղթերը ձրի ստացուելու մասին ներքին նախարարութիւնը համակիր ըլլալով հանդերձ, այդ մասին կարգադրութիւն մը իր իրաւասութենէն դուրս գտաւ։

Այս մասին պիտի գրուի ելմտական նախարարութեան եւ թելադրուած է առաջնորդին հոն դիմել։

ՆԵՐԳԱՂԹԻ Գ. ԿԱՐԱՒԱՆԸ ԿԸ ՄԵԿՆԻ ԱՊՐԻԼ 10ԻՆ

Ազգերու Դաշնակցութեան Նանսենեան գրասենեակի ներկայացուցիչ պրն. Քօբէնինօֆ *Նոր Օրի* խմբագրին յայտարարեց թէ ներգաղթի երրորդ կարաւանը պիտի մեկնի ապրիլ 10ին, *Սելանիկէն*։ Այս կարաւանին մաս պիտի կազմեն նաեւ Քօֆինիոյ որբերէն 96 հոգի։

Պրն. Դ. Շահվէրտեան Փարթաս գացած է Հայաստանի մասին ճառ խօսելու համար։ Փարթասէն վերադարձին պիտի երթայ Սելանիկ։

ԼԵՆԻՆԱԿԱՆԻ ՊԵՏԱԿԱՆ ԹԱՏՐՈՆԸ

Անցեալ Հոկտեմբերի 18ին պետական երկրորդ թատրոնը (Լենինական) իր եղանակն սկսաւ Կիրշոնի *Հաց* խաղով, Յետոյ յաջորդաբար ներկայացուց ուրիշ երկու նոր խաղեր, *Ահազանգ Վախը*։

Անցեալ եղանակի գործերէն՝ *Մարոք, Լեռ, Ցասում, Վերադարձ* խաղերը։

Բոլոր այս գործերը պատրաստուած են, կ'ըսէ *Խ. Հ.* «դիալեկտիկական մատերիալիզմի մեթոդին տիրապետելու նպատակին տակ՝ թէ դերասաններու եւ թէ բեմադրողներու կողմէ»։ Թէ ի՞նչպէս, ասիկա Հայաստանի «լօզունգ» գոց բռնող գրողներն ու խմբագիրները միայն գիտեն։

Լենինականի պետական թատրոնը այս տարի ունի 3,800 մնայուն հանդիսատես, մեծ մաս բանուորներ։ Թատրոնը ձրի ներկայացումներ է տուած գիւղատնտեսականներուն։ Նոյն ներկայացումները կրկնուած է նաեւ 8 գիւղերու մէջ։

Նոր կարգադրութիւններու համաձայն, գիւղատնտեսականները խմբական արձակուրդով պիտի կրնան քաղաք գալ, եւ ներկայ գտնուիլ խաղերուն։ Միւս կողմէ թատրոնի մասին վիճաբանութեան երեկոներ սարքելով, կ'աշխատուի բացատրել պրոլետարական արուեստը։

Պետական թատրոնը մասնաւոր դասընթացք մը պատրաստած է, դերասաններուն տալու համար կռոյքի[?], ձայնագրութեան, եւ բեմագիտութեան դասեր։ Այդ դասընթացքը ունի 42 ուսանող։

Դերասաններուն «քաղաքական պատրաստութեան» համար, թատրոնին մէջ կը գործեն կոմունիստ երկու մարմիններ, որոնք կ'ուսուցանեն պատմական մատերիալիզմ։

Լենինականի թատրոնը հրաւէր ուղղած է թատերագիրներուն՝ պատրաստել այնպիսի նոր խաղեր, որոնք ներկայացնեն բոլշեւիկեան յեղափոխութեան պայքարները։

ԼՈՒՐԵՐ ՀԱՅԱՍՏԱՆԷՆ

∴ Հայաստանի մէջ գարնանացանը սկսած է արդէն քանի մը շրջաններու մէջ եւ յաջող կերպով առաջ կը տարուի։

∴ Մարտ 3ին Իջեւանի շրջանը ապաստանող Համբօ եւ Ալիբէկ Սարաֆիկեան եղբայրները ոչնչացուած են, մասնակցութեամբ գիւղացիներու։ Անոնք կողոպուտներ կատարելով գիւղացիները կը սպաննէին։

∴ Ջաջուռի հանքածուխէն այս տարի 4000 թոն ածուխ պիտի առնուի, անցեալ տարի այս թիւը 500 թոն էր միայն։

∴ Օրջոնիկիձէի մէջ, մեկուկէս քիլոմեթր դէպի Մոլլախասաբա կոչուած վայրը հանքածուխի երակներ գտնուած են եւ արդէն 150 թոնի ածուխ հանուած է։

∴ Ղափանի թիւ 6 հանքին մէջ նոր եւ հարուստ պղնձի երակներ յայտնաբերուած են եւ օգտագործելու ձեռնարկուած է։

«ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆ»

200 ՏՈԼԱՐ ՆՈՒԷՐ «ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆ»Ի

Ուսթր Մէս (Ամերիկա), Քղի Խուբս գիւղի Հայրենակցաց Միութեան Պատգամաւորական ժողովը 200 տոլարի նուէր մը ըրած է «Համազգային»ին։ Եւ այս գումարը 2 Փետր. 1932 ին, չէքով մը փոխադրուած է Գահիրէ «Համազգային»ի Կեդր. Վարչութեան։

3000 ԼԻՐ ՆՈՒԷՐ «ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆ»ԻՆ

Լիօնէն (Իտալիա), Օր. Վերգին Խերեան 3000 լիր (3930 ե. ղ.) նուէր ղրկած է Գահիրէ, «Համազգային»ի Կեդր. Վարչութեան, յատկացնելու համար Պէյրութի Հայ Ճեմարանին։

«ԵՐԿՈՒՆՔ»

Լոյս տեսաւ «ԵՐԿՈՒՆՔ»ի Գ. տարուայ Յունուարի եւ Փետրուարի թիւեր։ Ինչպէս երկու տարի, նոյնպէս յետ այսու ալ լոյս պիտի տեսնէ ժամացոյցի պէս կանոնաւոր։

Տարեկան բաժնեգին 15 Ֆրանք, ձեռքէ հատը 1.50 Ֆրանք։

Բաժանորդագրութեան եւ հատավաճառի համար դիմել՝ Պէյրութի ընդհանուր գործակալ գրավաճառ Գ. Հրանդ Ապահեանի B. P. 879 Beyrouth

ՄԱՀ Լ. ՄԿՐՏԻՉԵԱՆԻ

Ցաւով կը տեղեկանանք որ Աղեքսանդրիոյ մէջ վախճանած է, ռամկավար յայտնի գործիչ եւ «Արեւ» թերթի հիմնադիրներէն Պ. Լեւոն Մկրտիչեան։

ՊԱՏԱՆԵԿԱՆ ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԵՐԵԿՈՅԹԸ

Անցած շաբաթ երեկոյ Ժողովրդային Տան սրահներուն մէջ տեղի ունեցաւ Պատանեկան Միութեան կողմէ կազմակերպուած երեկոյթ մը։ Սրահը ծայրէ ծայր լեցուն էր. հանդիսականները լարուած ուշադրութեամբ և հետաքրքրութեամբ մինչև վերջ հետևեցան մեր պատանիներու կազմակերպած երեկոյթին, որ որքան պարզ, նոյնքան գեղեցիկ և խորհրդաւոր էր։ Մեր Պատանիները այս անգամ զգուշացած էին ճառերէ եւ խօսքերէ, իրենց յայտագիրը ճոխացնելով խորհրդաւոր և կրթիչ կենդանի պատկերներով ու տեսարաններով։

Հայ Յեղափոխական կեանքէ առնուած կենդանի պատկերներ և միևնոյն կեանքէ քաղուած պատմութիւններ իսկապէս վառ հետաքրքրութիւն կ'արթնցնէին հանդիսականներու քով։ Յաջող էին պատանիները իրենց ստանձնած դերերուն մէջ։ Բացման խօսքէն վերջ, որը ըրաւ Պատ. Միութեան Ատենապետ պրն. Գուրգէն Խանճեան, եղան արտասանութիւններ։ Օր. Զեփիւռ Աբէլ մեներգեց զգայուն եղանակ մը։

Մանաւանդ տեղիս երիտասարդներու «Նաիրի» նուագախումբը հիացում պատճառելու աստիճան ներդաշնակ և կատարեալ էր։

Խումբ մը աղջնակներու կողմէ եղան Հայկական պարեր, որոնք ծափերով կրկնուեցան։ Իսկ կովկասեան պարը խլեց որոտընդոստ ծափեր։

Յայտագրի աւարտումէն վերջ, պատանիներու փափաքին վրայ բեմ բարձրացաւ Ընկ. Գ. Իբէքեան և մօտ 15 վայրկեան տևող իր խրախուսիչ խօսքերով Պատանիներուն թելադրեց Հայ մնալ։

Հանդէսը փակուեցաւ յոտնկայս Յառաջ Նահատակով։

Հանդիսականները մեկնեցան շատ գոհ տպաւորութեամբ։

ԱՄԵՐ. ՀԱՄԼ. ՀԱՅ ՈՒՍԱՆՈՂԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹԻՒՆԸ

Կը բեմադրէ անմահն Յ. Յ. ՊԱՐՈՆԵԱՆի

«ՇՈՂՈՔՈՐԹԸ»

եւ Ռ. ՊՐԱԿԿՕի

«ԼՔՈՒՄԸ»

9 Ապրիլ Շաբաթ երեկոյեան ժամը 8,30ին

WEST-HALLի ՄԷՋ

ԾԱՊԿԱԳՈՐԾԱՐԱՆ

ԱՐՄԵՆԱԿ ԴԱՆԻԷԼԵԱՆԻ «ԼԻՒՔՍ» ԱՐՄԵՆԱԿ ԴԱՆԻԷԼԵԱՆԻ

Պատիւ ունինք ծանուցանելու յարգոյ հասարակութեան՝ որ Սուգ-էլ-Պէզիրկանի ծապկագործատունս փոխադրած եմ՝ *պէլէտիէի* շէնքին ետեւ *ՆԷՃԻՊ ԱՊՏԻՒԼ ՄԷԼԷՔ ՓՈՂՈՑ*, (Վարդապետեանի վաճառատան դիմացը, Շիւքրի Ապուռէշիտի նախկին վաճառատունը)։

Մեծ խնամքով կը պատրաստենք, չափի վրայ եւ մեծաքանակ՝ ծապիկ, բինամայ, ռօպ տը շամպր, քաշփուլիէ եւայլն, ամենավերջին նորաձեւութեամբ։

Ստացած ենք մեծ մթերք մը նաւակաւոր եւ վերջին նորոյթի ապրանքներու (պոպլին մետաքս եւայլն), որով կարող ենք ամենէն բծախնդիր յաճախորդին ճաշակը գոհացնել։

Միշտ պատրաստ կը գտնուին զանազան չափերու վրայ ծապիկ եւ բինամայ, որոնք կը վաճառուին մեծաքանակ եւ փոքրաքանակ։

Մեր սկզբունքն է ճշդապահութիւն եւ աժան վաճառում։

Մէկ այցելութիւն բաւական պիտի ըլլայ համոզուելու համար այս ճշմարտութեանց։

Ապսպրանքներ կ'ընդունինք արտասահմանէն (Իրաք, Պաղեստին, Կիպրոս), եւ Սուրիոյ բոլոր շրջաններէն։

ՓՐՈՍՓԷՐ ՄԵՐԻՄԷ

ՔԱՐՄԷՆ

Վերցուց հրացանն՝ ու ժախաղը և պառաւին արկօզերէն քանի մը բառ ըսելէ ետք որ ես չկրցայ հասկնալ, վազեց դէպի ախոռը։ Քանի մը վայրկեան յետոյ կը լսէի իր ձիուն քառատրոփ վազքը դաշտերուն մէջէն։*

Գալով ինծի, նորէն երկնցայ նստարանիս վրայ, բայց բնաւ չկրցայ քնանալ։ Կը հարցնէի ինքզինքիս, թէ արդեօք իրաւունք ունէի՝ կախաղանէն փրկելու գող մը ու թերեւս մարդասպան մը. և ասիկա անո՞ր համար որ ճաշած էի հետը։ Չէի՞ դաւաճանած որ կ'ուզէր արդարութիւնը գործադրել։ Իր վրայ չէի՞ հրաւիրած եղեռնագործի մը վրէժխնդրութիւնը։ Բայց հիւրընկալութեան պարտականութի՞ւնները... Վայրենիի նախապաշարում, կ'ըսէի ինքնիրենս։ Պատասխան ունէի այդ աւազակին գործած բոլոր ոճիրներուն... Բայց ասիկա նախապաշարո՞ւմ մըն է որով նաղգական խիղճը կը դիմադրէ բոլոր տրամաբանութիւններուն։ Թերեւս իմ գտնուած փափուկ կացութեանս մէջէն չկրնայի դուրս գալ առանց խղճի խայթի։ Դեռ արարքիս բարոյականին նկատմամբ անորոշութեան մէջ կը ծփայի, երբ տեսայ կէս երկվեցեակ զինուորներու երեւումը Անթոնիոյի հետ, որ խոհեմութեամբ ետեւնուն կուգար։ Ընդառաջ ջեցի անոնց և յայտնեցի՝ թէ աւազակը աւելի քան երկու ժամ առաջ փախուստ էր տուած։ Պառաւը հարցաքննուած տասնապետէն, պատասխանեց թէ կը ճանչնար Նավարոն, բայց երբեք չէր ուզեր վտանգել իր կեանքը՝ մատնելով զայն։ Աւելցուց նաև, թէ Նավարոյի սովորութիւնն էր մեկնիլ ճիշդ կէս գիշերին, ամէն անգամ որ գար իր քով։ Գալով ինծի, պէտք եղաւ քանի մը փարսախ տեղ երթալ, ցուցնել անցագիրս և տեղեկագիր մը ստորագրել դատաւորի մը առջեւ, որմէ յետոյ թոյլ տուին ինծի վերսկսիլ երկրաբանական փնտռտուքներուս։ Անթօնիօն քէնով կը նայէր ինծի՝ կասկածելով որ ես էի զինք երկու հարիւր տուգատ շահելէ զրկողը։ Բայց և այնպէս մենք իբրեւ լաւ բարեկամներ բաժնուեցանք իրարմէ Քորտուի մէջ։ Հոն, իրեն տուի այնքան մեծ պարգեւ մը՝ որքան որ նիւթական վիճակս կրնար թոյլատրել ինծի։

II

Քանի մը օր անցուցի Քորտուի մէջ։ Ինծի յանձնարարած էին Տօմինիկեաններու գրադարանէն ձեռագիր մը, ուր կրնայի հետաքրքրական տեղեկութիւններ գտնել երբեմնի Մունտայի վրայով։ Խիստ լաւ ընդունելութիւն գտած հայրերէն՝ ցերեկս կ'անցնէի իրենց վանքը իսկ գիշերները կը շրջագայէի քաղաքին մէջ։ Մայրամուտի պահերուն, Քորտուի մէջ անգործներու ահագին բազմութիւն մը կայ Կուատալքէվիրի երկու ափերուն վրայ։ Հոն կը շնչեն արտահանած հոտերը խաղախորդարանի մը, որ կաշիի պատրաստութեան մէջ դեռ կը պահէ երկրի նախկին հռչակը։ Բայց ասոր փոխարէն, հոն կը վայլեն գեղեցիկ տեսարան մը, որ իրապէս կարժեցնէ։ Իրիկուան ժամերգութենէն (angélus) քանի մը վայրկեան առաջ մեծ թիւով կիներ կը հաւաքուին գետեզերքը, բաւական բարձր քարափին վարի կողմը։ Ու ոչ պիտի համարձակէր խառնուիլ այս խումբին։ Անմիջապէս որ Անժէլիւսը հնչէ, գիշերուան դալը կը դառնայ աւելի զգալի։

Զանգակի վերջին հարուածներուն հետ այս բոլոր կիները կը հանուին ու ջուրը կը նետուին։ Ու ահա ճիչեր, ծիծաղներ ու դժոխային ժխոր մը. քարափին վրայէն, մարդիկ բացխփուն աչքերով կը դիտեն լողորդուհիները, առանց սակայն կարենալ մեծ բան մը տեսնելու։ Այսուհանդերձ, այս ճերմակ ու տարտամ ձեւերը որ կ'ուրուագծուին մութ-կապոյտին վրայ, շարժման մէջ կը դնեն բանաստեղծական ուղիները և քիչ մը երևակայութեամբ դժուար չ'ըլլար պատկերացնել Արտեմիսն ու իր Յաւերժահարսերը, առանց սակայն Ակտէօնի ճակատագրին վախը ունենալու։ Ինծի ըսին, թէ քանի մը վատաբարոյ ստահակներ երբեմն իրարու մէջ հանգանակութեամբ կը ձեռնարկեն կաշառելու համար զանգահարը, որ օրինաւոր ժամէն քսան վայրկեան առաջ հնչեցնէ Անժէլիւս-ը։ Ու հակառակ պայծառ արեգակ ըլլալուն, Կուատալքէվիրի յաւերժահարսերը չեն վարանիր և աւելի Անժէլիւս-ին հաւատալով քան թէ արեւին, հանգիստ խիղճով կը կատարեն իրենց յարդարանքը, որ միշտ պարզ է։ Իմ ատենիս զանգահարը անկաշառելի էր. վերջալոյսը նուազ պայծառ, և կատու մը միայն պիտի կրնար զատորոշել նարինջ ծախող ծեր կինը Քորտուի գեղեցկագոյն գործաւորուհիէն։

Իրիկուն մը, այնչժամուն երբ ա՛լ բան չի տեսնուիր, քարափի բազրիքին կրթնած կը ծխէի. կին մը, բարձրանալով գետ տանող սանդուխէն, եկաւ նստիլ քովս։ Մազերուն մէջ ունէր յասմիկի խոշոր փունջ մը, որուն փերթերը գիշեր ատեն կը ծաւալէին արբեցուցիչ բոյր մը։

*Հագուած էր պարզօրէն, ինչպէս որ բոլոր բանուորուհիները սովոր են հագուիլ գիշեր ատեն։ Շնորհքով կիները առաւօտեան միայն սեւ կը հագնին իսկ իրիկունը Ֆրանչիսկայի տարազ կը կրեն։ Մօտս նստելով, լողորդուհիս թողուց որ ուսերուն վրայ իյնայ քօղը որ կը ծածկէր գլուխը։ Եւ մութ պայծառութեան տակ որ աստղերէն կը ծորի *, տեսայ որ անիկա պզտիկ էր, երիտասարդ, բարեկազմ եւ ունէր մեծ աչքեր։ Անմիջապէս նետեցի սիկառս։ Հասկցաւ թէ այս զգուշութիւնը բոլորովին ֆրանսական քաղաքավարութիւն մըն էր եւ փութաց ըսելու ինծի, թէ ինք շատ կ'ախորժէր ծխախոտին հոտէն եւ նոյն իսկ կը ծխէր, եթէ գտնէր մեղմ տեսակէն։*

*argot— *Տեսակ մը անհասկնալի մասնալեզու, որ գողերն ու մարդասպանները կը գործածեն իրարու մէջ։ Ծ. Թ.*

= * Ինչպէս յայտնի է, Մերիմէի գուսպ ու ջղուտ ոճը միշտ կը խուսափի պաճուճանքէ։ Ընդգծելով այս քիչ մը բանաստեղծական նախադասութիւնը, հեղինակը կը հեգնէ իր իսկ դարձուածքը։ Ծ. Թ.

(5)

Թարգմ. Վ. ԽԱԺԱԿ
(Շար.)

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

„ՆԻՒ ԵՈՐՔ ԹԱՅՄԶ"Ի ԹՂԹԱԿՑԻՆ ՈՒՇԱԳՐԱՒ ՏԵՂԵԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

ՌՈՒՍԻՐԱ ԶԻՆՈՒՈՐԱԿԱՆ ՄԵԾ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ԿԸ ՏԵՍՆԷ

Նիւ Եորք.— «Նիւ Եորք Թայմզ»ի Մոսկուայի թղթակիցը հետեւեալ հեռագիրը ղրկած է իր թերթին.

«Ազգ. ինքնապաշտպանութեան համար զինուորական ոյժերու հսկայ պահեստ մը կազմուած պիտի ըլլայ հոս եթէ յաջող կերպով գործադրութեան դրուին բանակին պաշտօնաթերթ «Կարմիր Աստղ»ին կողմէ մատնանշուած եւ «Օսօ ավախիմ» (Սովիէթական Օդանաւային Միութիւն) ի վերակազմութեան վերաբերեալ ծրագիրները:

«Օսօավախիմ»ը որ ունի այժմ սովիէթական բնակչութեան ամենապայքարող մասին պատկանող անձերէ բաղկացած 12,000,000 անդամներ, արտայայտուած է ի նպաստ սովիէթական ռէժիմին: Կազմակերպութեան Խորհուրդին լիակատար նստաշրջանը՝ որը գումարուեցաւ Կարմիր Բանակին հովանաւորութեան տակ իր աշխատանքներուն պիտի ձեռնարկէ այսօր «Կարմիր Դրօշ»ին սրահներուն մէջ: «Կարմիր Աստղ» թերթը կ'ըսէ թէ այս նստաշրջանին նպատակն է գործին վերակազմութիւնը ձեռնարկել Աէն սկսեալ մինչեւ Ֆ:

Խմբագրականի մը մէջ, «Կարմիր Աստղ»ը վճռականօրէն կ'ըսէ թէ այս ձեռնարկը համազօր է վերածելու «Օզիավախիմը ազգ. ինքնապաշտպանութեան յատուկ հզօր կազմակերպութեան մը»: Յօդուածը կը շարունակէ հետեւեալ կերպով. *Օզօավախիմը* կարելի եղածին չափ սերտ կերպով աշխատակցելով կարմիր բանակին հետ, պէտք է որ իր ուժերը եւ իր միջոցները նուիրէ զինուորական ամէն տեսակ պատրաստութիւններու, քրօքականի եւ քէմիքական ու զինուորական մարզանքներու: Անիկա փարանելու չէ ջնջելու իր պաշտօնատուներէն ինչ որ ուղղակի կերպով կապուած չէ ազգային ինքնապաշտպանութեան:

Ռազմափորձերը, կարգապահութիւնը եւ ֆիզիքական թէ քէմիքական մարզանքները,— ահա ասոնք են գործածուելիք միջոցները, կ'ըսէ *Կարմիր Աստղը*, հասնելու համար սոյն նպատակին:

Եթէ, ինչպէս որ կապասուի, Օզօավախիմը որոշէ ձեռնարկել ծրագրուած կազմակերպութեան, Ռուս ժողովուրդը Քրէմլինի ափին մէջ գործիք դարձնելու գաղափարը ստացած պիտի լինի նոր եւ հուժկու մղում մը:

ՉԻՆ-ՃԱՊՈՆԱԿԱՆ ՎԷՃԸ ԿԸ ՍԱՍՏԿԱՆԱՅ

Ճապոն օգնական ուժեր կը ղրկէ

Մուքտէն.— Լուր կը տրուի թէ մեծ թիւով ճապոնական օգնական ուժեր ղրկուած են Շանկ-Շունէյի կողմերը Քուժուի մէջ համախմբուած չինական ուժերուն դէմ, որոնք շարժում մը կ'ընեն դէպի Մանչուրիական պետութեան մայրաքաղաքը:

ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ ԾԱՆՐ ՀԱՆԳԱՄԱՆՔ ԿԸ ՍՏԱՆԱՅ

Շանկայ.— Կացութիւնը սուր հանգամանք կ'ստանայ հետզհետէ:

Չինացիք կը պնդեն մերժել բանակցութեանց սկսելու որքան ատեն որ ճապոնական զինուորները չ'սկսին պարպել գրաւեալ շրջանները:

Բազմաթիւ չինական խանութներ որոնք իրենց դռները բացած էին բռնամութեանց դադարեցուցման միջոցին, վերստին փակուեցան այսօր եւ Չինացի ժողովուրդը վերսկսաւ գաղթել:

Ճապոնական բարձր հրամանատարութիւնը հրաման տուաւ խըռամասներ շինելու համար Քիանկ—Ուսի Լիուհօ շրջաններու մէջ ուր փոխադրուեցան խոշոր տարողութիւն ունեցող թնդանօթները:

Ժընէվ.— Ծայրագոյն Արեւելքի մէջ զինադադար մը ձեռք բերելու նպատակաւ վարուող բանակցութիւնները անել կացութեան մը առջեւ կը գտնուին համաձայն Ճինաստանի փոխ-Արտաքին Գործոց Նախարար Տօքթ. Եէնի որը յայտարարեց թէ Ճապոնցիք կը պնդեն բոլորովին քաշուելու իրենց մերժման վրայ եւ թէ այս պայմաններու տակ Նախարարը անօգուտ կը գտնայ շարունակելու զինադադար մը կնքելու համար տեղի ունեցած բանակցութիւնները:

ՊՈՒԹԼԷԿԸՐՆԵՐԸ ԿՈՐՈՇԵՆ ԽԻՍՏ ԿԵՐՊՈՎ

Փնտռել Լինտպէրկի տղան

ԻՐԵՆՑ ՀԱՄԱՐ ՊԱՏԻՈՅ ԽՆԴԻՐ ՄԸՆ Է ԵՂԵՐ ԱՍԻԿԱ

Նիւ-Եորք.— Այն մարդիկը որ ոգելից ըմպելիքներու մաքսանենգութեամբ կ'զբաղին Ատլանտեան ովկիանոսի ծովեզերաց վրայ իրենց բոլոր ոյժերը շարժման մէջ դնելու վրայ են գտնալու համար Լինտպէրկի տղուն առեւանգիչները որոնք կը կարծուի թէ բաց ծովու վրայ շոգենաւի մը մէջ կը գտնուին երախային հետ:

«Նիւ-Եորք Միրրը»ի համաձայն, երեւան ելաւ լուր մը թէ մաքսանենգները իրենց ծառայութիւնը առաջարկեր են գործելու համար իբրեւ միջնորդ. կը յայտարարուի թէ մաքսանենգները կը նկատեն որ իրենց պատիւը խնդրոյ առարկայ է եւ որ կը պարտին արդարութիւն գործել Լինտպէրկ ընտանիքին նկատմամբ:

Ռ. Գ.

Բանտարկեալ մը հարցաքննութեան կ'ենթարկուի

ԱՄԲՈՂՋ ԵՐԵՔ ԺԱՄ

Սէն-Լուի.— Ոստիկանութիւնը ամբողջ երեք ժամ հարցաքննեց Նալսկին սեւամորթ մը որը կը կարծուի թէ Իլլինօյզի Կանկսթէրներուն գործակիցներէն մէկն է որը ըսած է եղեր թէ գնդապետ Լինտպէրկի տղուն առեւանգումը գործուած է ճնշում գործելու համար իշխանութեանց վրայ որպէսզի Ալ-Քափոնէն ազատ արձակուի:

Ռ. Գ.

Ամերիկա սարսափի տակ

Լինտպէրկի տղեկին առեւանգումէն ի վեր, Ամերիկայի հարուստ ընտանիքները իրենց զաւակները յանձնած են զինեալ պահապաններու հսկողութեան. սակայն, կը վախնան որ այդ հսկողութիւնը եթէ երկարի, կրնայ վտանգել մանուկներու առողջութիւնը:

Միւս կողմէ, մեծ յոյս ալ չունին որ իշխանութիւնները կարենան չափ ու սահման դնել աւազակներու գործունէութեան, որով կը նախընտրեն իրենց զաւակները ղրկել հեռաւոր ու ապահով վայրեր: Շատեր կը պատրաստուին զանոնք ղրկել Եւրոպա:

Ոսկեհանք կը գտնուի Գերմանիոյ մէջ

Քասէլ.— Երեք ամիս առաջ, միջին դարէն մնացած Այզընպէրկի մէջ գտնուող հանքային փապուղիի մը մէջ գտնուած էր ոսկիի կտորներ պարունակող քարերու կոյտ մը:

Այսօր, հանքային գործաւոր մը Հէսի նահանգին պատկանող Ալլէնտօրֆ գիւղի մօտ էտէր գետին եզերքը գտաւ նոյնպէս ոսկիի կտորներ պարունակող քարերու կոյտ մը:

Անհամբերութեամբ կ'սպասուի մասնագէտներու քննութեան որը պիտի հաստատէ կամ ո՛չ այս գիւտերուն մասին թերթերու կողմէ տրուած զգայացունց լուրերու ճշդութիւնը:

ՏԵՂԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Ե՞ՐԲ ՏԵՂԻ ՊԻՏԻ ՈՒՆԵՆԱՅ ՆԱԽԱԳԱՀԱԿԱՆ ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆԸ

«Էլ Պայրագ» ստոյգ աղբիւրէ մը կը տեղեկանայ թէ հանրապետութեան նախագահի ընտրութիւնը տեղի պիտի ունենայ ամսոյս 10—15:

Երեսփոխանները կը շարունակեն իրենց աշխատանքները եւ անվերջ բանակցութիւններ կը վարեն: 17 երեսփոխաններ ցարդ ոչ մէկ կողմին յարած են եւ կ'սպասեն Բարձր Յանձնակատարութեան դիրքին ճշդումին:

Ցարդ ներկայացող թեկնածուներէն ոչ մէկը իր թեկնածութիւնը վերցուցած է: Պէքրէի պաշտպանը այլ դեռ որոշ պատասխան մը ցոյց չի տար եւ դիտող կը հանդիսանայ: Նախագահական թեկնածուներէն երեքը հանի մը անգամ այցելած են պաշտպանը եւ տեսակցութիւններ ունեցած անոր հետ:

ՄԱՀՄԵՏԱԿԱՆՆԵՐԸ ԿՈՒԶԵՆ ՈՐ ՆԱԽԱԳԱՀԸ ԻՍԼԱՄ ԸԼԼԱՅ

Լիբանանի երեսփոխանական ժողովի երկրորդ կարգի ընտրելիները, հաւաքաբար, հանրագրութիւն մը ստորագրած եւ յանձնած են Բարձր Յանձնակատարութեան, որով կը պահանջեն որ Լիբանանի հանրապետութեան յառաջիկայ նախագահը մահմետական մը ըլլայ:

ԱՊՐԻԼ 1-Ի ԽԱՂԸ ՈՃԻՐՈՎ ԿԸ ՎԵՐՋԱՆԱՅ

Ապրիլ 1ի առթիւ ոճիր մը տեղի ունեցաւ Պէյրութի մէջ:

Ապտիւլ Ռահման Ղապպան անուն մարդ մը Րիւ Տամասի մէջ խանութ մը նստած էր, երբ *Ապտիւլ Մէյամ* անուն ուրիշ մարդ մը եկաւ ըսաւ որ բարեկամ մը քեզ կ'սպասէ Փուրն էլ Շըպպէքի սրճարաններէն մէկուն մէջ: Ապտիւլ Ռահման իսկոյն կը մեկնի եւ ոչ ոք կը գտնէ հոն: Շատ կը նեղուի ու կը բարկանայ եւ կը վերադառնայ Ապտիւլ Մէյամի մօտ եւ կը սկսի հայհոյել: Այս վերջինը կը բացատրէ որ Ապրիլ 1ի առթիւ խաբել ուզած էր զինք եւ թէ ամէն մարդ այդ օր կը խաղար նման խաղեր:

Ապտիւլ Ռահման սակայն չկրցաւ զսպել իր բարկութիւնը եւ դանակը հանելով երեք հարուածներ իջեցուց անոր դէմքին, կրծքին եւ ձեռքին: Ապտիւլ Մէյամ յուսահատ վիճակի մէջ հիւանդանոց փոխադրուեցաւ:

ՄԱՐԴ ՄԸ ԻՆՔԶԻՆՔԸ ԿԱԽԵԼ ԿՈՒԶԷՐ ԹՇՈՒԱՌՈՒԹԵԱՆ ՊԱՏՃԱՌԱՒ

Քաղաքապետական աշխատաւորներ Հուրճի մէջ աշխատած միջոցին տեսան մարդ մը որ ինքզինք չուանով մը ծառէն կախել կը փորձէ: Բանուորներէն մէկը կը վազէ եւ կը գտնէ որ մարդը կը ճօճի օդին մէջ: Իսկոյն կը կտրէ չուանը եւ վար կը ձգէ յուսահատ մարդը որ կիսամեռ վիճակ մը ունէր:

Այս յուսահատ մարդը Հասան Գարազի անուն 40 տարեկան մարդ մըն էր, որ քաղաքապետական կառածի մէջ կ'աշխատէր երկար ատենէ ի վեր: Սակայն, վերջերս գործէ հանուած եւ թշուառ մը դարձած էր: Բազմանդամ ընտանիքի տէր Հասան, չէր կրցած ապրուստը հոգալու համար գործ մը գտնել եւ յուսահատ որոշած էր անձնասպան ըլլալ:

ՈՍԿԻԷ ՇԻՆՈՒԱԾ ԵԶ ՄԸ ՈՐ 500 ԼԻՏՐ ԿԸ ԿՇՌԷ

Ղազէի մէջ, «Եզերու Բլուր» կոչուած տեղը փորելու ատեն, Մրսթըր Փիրնթըրսըն անուն անգլիացին գտած է ոսկիէ շինուած եզ մը, 6 մէթր երկայնութեամբ եւ 3 մէթր բարձրութեամբ. եղջիւրները ադամանդէ շինուած են. աչքերուն մէջ երկու խոշոր սեւ գոհարներ դրուած: Այս ոսկիէ եզը չորս մէթր մեծութեամբ քիւեր ալ ունէր որոնք եւս ոսկիէ շինուած են: Ծանրութիւնը այս եզին 500 լիտր կշռած է:

ՄԱՔՍԱՏՈՒՐՔԻ ՅԱՒԵԼՈՒՄ ՄԱՆԻՖԱԹՈՒՐԱՅԻ ԱՊՐԱՆՔՆԵՐՈՒՆ ՎՐԱՅ

Բարձր Յանձնակատարութիւնը մասնաւոր որոշմնագրով մը 100ին 5 մաքսատուրքի յաւելում նշանակած է ներածուած բոլոր մանիֆաթուրայի ապրանքներուն: Ամսոյս սկիզբէն սկսեալ արդէն գործադրութեան դրուած է այս նոր օրէնքը:

Պէյրութի վաճառականները այս լուրը առնելնուն պէս շատ գէշ ազդուեցան եւ իսկոյն ժողով մը գումարելով որոշեցին բողոքել Բարձր Յանձնակատարութեան մօտ: Ընդարձակ բողոքագիր մը արդէն յանձնած են Առեւտրական Սենեակ, ուրկէ պիտի յղուի Բարձր Յանձնակատարութեան:

ԿՌԻՒ ԵՐԿՈՒ ՀԱՅԵՐՈՒ ՄԻՋԵՒ

Նիկողոս Վարդանեան եւ Գէորգ Համալեան կռիւ մը կունենան իրարու հետ, որու միջոցին առաջինը դանակի հարուածով մը կը վիրաւորէ երկրորդը:

Գէորգ ծանր վիճակի մէջ փոխադրուած է հիւանդանոց:

ՀԱՄԱՅՆԱՎԱՐ ՇԱՐԺՈՒՄ ՊԷՔԱԱԻ ՄԷՋ

Ներքին գործոց Նախարարութեան հասած տեղեկութենէ մը կը հասկցուի որ Զահլէի, Ռաեագի եւ Մաալաքաի մէջ պոլշեւիկեան շարժումներ սկսած են ուժեղանալ: Գրաւուած են բազմաթիւ թռուցիկներ, որոնցմով ժողովուրդը կը հրաւիրուէր ապստամբութեան կառավարութեան դէմ:

ԵԼԵՒՄՏԱԿԱՆ ՆԱԽԱՐԱՐԸ ԿԸ ՀՐԱԺԱՐԻ

Ելմտական Նախարար Սուպհի պէյ Հայտար, կ'ըսուի թէ, իր հրաժարականը ներկայացուցած է: Ըստ «Լիսան Ուլ Հալ»ի թղթակցին, Սուպհի պէյ կրթական տնօրէնութեան իր հին պաշտօնը պիտի ստանձնէ:

ՕԴԱՑԻՆ ՆՈՐ ԱՐԿԱԾ ԱՆԱՊԱՏԻ ՄԷՋ

ԱՆԳԼ. ՕԴԱՆԱՒ ՄԸ ՋԱՐԴ ՈՒ ՓՇՈՒՐ

Գրած էինք օդանաւային սխուր արկածին մանրամասնութիւնները եւ սրտաճմլիկ պարագաները: Դժբաղդ Քօլօնէլին հիւանդ տիկինը վերջապէս լսած է գոյժը եւ մատնուած խելակորոյս վիճակի մը:

Այժմ, վերջին պահուն կիմանանք որ Քօլօնէլ Րինքիի օդանաւին ինկած տեղը ուրիշ օդանաւ մըն ալ արկածուած է: «Իմ բերեալ էր Լայն» ընկերութեան պատկանող օդանաւ մը Պաղտատ պէտք էր հասնէր *Մարտ 31ին: Սակայն* այդ օր օդանաւը չի հասնիր եւ Պաղտատի կայանէն երեք օդանաւեր կերթան փնտռելու: Անապատի մէջ կը գտնեն օդանաւը ջարդ ու փշուր եղած եւ երկու օդանաւորդները ծանրօրէն վիրաւորուած:

Հասկցուած է որ այս երկու օդանաւային դէպքերու պատճառը եղած է այդ շրջանի մէջ տիրող սաստիկ փոթորիկը:

ՕԴԱՆԱՒԱՅԻՆ ԱՐԿԱԾԻ ՍՐՏԱՃՄԼԻԿ ԵՐԵՒՈՅԹՆԵՐԸ

ՏԻԿ. ՌԷՅՆԻԷԻ ՅՈՒԶԻՉ ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ

ՉԱՐԱԳՈՒՇԱԿ ԵՐԱԶԸ

Դէր-Գնդապետ Ռէյնիէի մահուան գոյժը Տիկին Ռէյնիէի իմաց տրուած է շատ զգուշաւոր կերպով: Տիկին Ռէյնիէ Օթէլ Տիէօ հիւանդանոցին մէջ կը գտնուի տակաւին:

Կըսուի թէ արկածին պատահած միջոցին Տիկ. Ռէյնիէ նախազգացում մը ունեցած է: Ան յայտարարած է իր հիւանդապահուհիին թէ շատ մտատանջ է որովհետեւ սոսկալի մղձաւանջ մը ունեցած է. իր երազին մէջ տեսած է որ օձ մը կը փաթթուէր իր ամուսնոյն մարմնին:

Բարձր Յանձնակատարութեան Ընդհանուր Դիւանապետ Պ. Թէքրօ Օթէլ Տիէօ երթալով Տիկին Ռէյնիէին ներկայացուցած է Ֆրանսայի Արտաքին Գործոց Նախարարութեան եւ Պ. Բոնսօի ցաւակցութիւնները:

Ազգերու Դաշնակցութեան Սահմանադրական Յանձնախումբին բոլոր անդամները քաղաքս ժամանեցին իրենց յարգանքները մատուցանելու համար իրենց պետին նշխարներուն:

Բարձր Յանձնակատարութեան Մամլոյ Դիւանը կը հաղորդէ թէ հակառակ կարգ մը թերթերու կողմէ հրատարակուած լուրին, բանակի պատկանող օդանաւ մը չէ որ զոհ գացած է այն աղէտին որուն մէջ Գնդապետ Ռէյնիէ վախճանեցաւ:

ԱՐԴԱՐՈՒԹԵԱՆ ՎՃԻՌԸ

Ուրախութեամբ կը տեղեկանանք որ դեղագործ ՊրՆ. Աւետիս Մուրատեան որ քանի մը շաբաթէ ի վեր Զահլէի բանտը կը մնար, երաշխաւորութեամբ ազատ արձակուած է:

Ինչպէս կը յիշեն մեր ընթերցողները Պ. Մուրատեանէն Էլիաս անուն մէկը սուտերու տալու պատրուակաւ թոյն գնած եւ անձնասպան եղած էր:

ՀԱՄԱՅՆԱՎԱՐ ՇԱՐԺՈՒՄԸ ՀԱԼԷՊԻ ՄԷՋ

ԵՐԿՈՒ ՀԱՅԵՐ ՁԵՐԲԱԿԱԼՈՒԱԾ

Հալէպ հրատարակուող «Վազըբ» թերթը կը գրէ որ պոլշեւիկեան ձեռքեր կարեւոր դեր մը կը խաղան Հալէպի մէջ եւ կ'աւելցնէ,

Մոսկուայի մարդիկը շատ բազմացան մեր մէջ. կառավարութիւնը եթէ խստութեամբ չի հետապնդէ զանոնք, վտանգը հետզհետէ աւելի կը մեծնայ: Երէկ ձերբակալուեցաւ Ղազի Թահան անուն մէկը. երբ համայնավարական թռուցիկներ կը ցրուէր: Այս թռուցիկները Ֆրանսերէն եւ Արաբերէն լեզուներով գրուած էին: Անկէ վերջ ձերբակալուեցան երկու հայեր որոնք կը ցրուէին հայերէն թռուցիկներ:

Ձերբակալեալները յանձնուեցան արդարութեան:

ՁԿՆՈՐՍՆԵՐՈՒ ԳՈՐԾԱԴՈՒԼԸ

Ձկնորսները գործադուլ յայտարարած են բողոքելու համար իրենց մասնուած կացութեան դէմ:

Կը տեղեկանանք թէ Բարձր Յանձնակատարութիւնը պաշտօն տուած է ոստիկանութեան մեծին Պ. Բլէռին որպէսզի ուսումնասիրէ ձկնորսներու բողոքները եւ տեղեկագիր մը ներկայացնէ այդ մասին:

ՊՐ. ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ՔԷՉԷՃԵԱՆ

ՕՐ. ՆՈՒԱՐԴ ԽՕՌԹԵԱՆ

Խօսեցեալք

4 Ապրիլ 1932 Պէյրութ

ԷՇՐԷՖԻԷԻ ԹԱՂԱԿԱՆ ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆԸ ՎԵՐՋԱՑԱՒ ԽԱՂԱՂՈՒԹԵԱՄԲ

Առջի օր, կիրակի, տեղի ունեցաւ Էշրէֆիէ թաղի Թաղական ընտրութիւնը շատ խաղաղ եւ կարգապահութեամբ:

Մանրամասնութիւնք վաղը:

ՀԱՅ ԲՈՂՈՔԱԿԱՆ ԿՐԹԱՍԻՐԱՑԻ ԵՐԵԿՈՅԹԸ

Անցեալ ուրբաթ իրիկուն ժամը 8ին հայ բողոքականներու ժողովարանին մէջ, տեղի ունեցաւ երեկոյթ մը, որը կազմակերպած էր Կրթասիրաց Միութիւնը:

Երեկոյթին բացումը կատարեց Փրոֆ. Տէր Պօղոսեան, պարզելով երեկոյթին նպատակը եւ միութեան գործունէութիւնը:

Դաշնակի վրայ նուագեցին օրիորդներ Շատարեան, ցոյց տալով շնորք եւ ճարտարութիւն: Օր. Ճանեան ժեներգեց հաճելի եւ թրթռուն ձայնով:

Բանախօսեց Պ. Արամ Սահակեան, նիւթ ունենալով՝ հասարակութեան համար աշխատող մարդու ստացած օգուտը եւ հոգեկան վայելքը:

Տեղի ունեցաւ նոյնպէս կատակերգութիւն մը որ անցաւ յաջող:

ԱՐԿԱԾԻ ՄԸ ՀԵՏԵՒԱՆՕՔ ԼԻՆՉԻ ԵՆԹԱՐԿԵԼ ԿԸ ՓՈՐՁԵՆ ԻՆՔՆԱՇԱՐԺԻ ՎԱՐԻՉ ՄԸ

Եչ. իրիկունը, Զուիցերիացի պրն. Ժորժ Օկիւսթ ինքնաշարժով պտոյտ մը կընէր քաղաքիս շրջականներէն եւ երբ որ Շիատէն կ'անցնէր ինքնաշարժը զարնուեցաւ Թուֆիք Ճըրճի անուն անձի մը որը վիրաւորուեցաւ թեթեւ կերպով: Պրն. Ժորժ Օկիւսթ կեցուց իր կառքը եւ վար իջաւ Թուֆիք Ճըրճիին օգնութեան հասնելու համար: Մինչդեռ անոր վէրքերը կը կապէր նա, բազմութիւնը հաւաքուեցաւ չուրջը եւ անծանօթ անձ մը գաւազանի հարուած մ'իջեցուց անոր գլուխը: Պրն. Ժորժ Օկիւսթի գանկը վիրաւորուեցաւ եւ նկատելով որ գաւազանին ծայրը կապուած էր բոցավառ քուրջ մը, անոր հագուստները կրակ առնելով իր մարմնոյն այլեւայլ տեղերը այրեցան:

Ոստիկանութիւնը վրայ հասնելով ջանաց վերցուց վիրաւորեալը եւ զայն հիւանդանոց փոխադրեց:

Ընդհ. խուռն դատախազութիւնը ձեռնարկեց քննութեան մը:

ՑՈՐԵՆԻ ԳԻՆԻՆ ԲԱՐՁՐԱՑՈՒՄԸ

Կը տեղեկանանք թէ Սուրիոյ եւ Լիբանանի մէջ ցորենի պահեստներուն սակաւութեան եւ գիներուն բարձրանալուն հետեւանօք, Բարձր Յանձնակատարութիւնը օրինագիծ մը կուսումնասիրէ եղեր 40 0|0 *էն* 15 0|0 *իջեցնելու համար ցորենի վրայ դրուած մաքսատուրքը:*

Թուրքիան դարձեալ պէտք ունի

կողմէն ներկայ կ'ըլլայ Է. Ակնունի:

— Իմ տեսած յեղափոխական թիփերուս մէջ ամէնէն համակրելի երիտասարդն էր Պօրիսը, կ'ըսէր Անդրանիկ եւ միշտ վշտով եւ գրեթէ արցունքով կը յիշէր Անդրանիկ Պօրիսը եւ Մակեդոնական դժբախտ յեղափոխութիւնը:

Անդրանիկ դարձեալ, իբրեւ սգաւոր, կը վերադառնայ Վառնա:

— Պօրիս Սարաֆօֆի մահը ինծի այնքան ցաւ եւ հոգեկան վիշտ պատճառեց որքան Սերոբի եւ Գէորգ Չաւուշի մահը, կ'ըսէր Անդրանիկ:

Պօրիս Սարաֆօֆի եւ Անդրանիկի բարեկամութիւնը երկու յեղափոխութիւններու եղբայրակցութիւնն էր:

Պալքանեան բոլոր ազգութիւնները գտած էին իրենց ազատութիւններն ու պետական անկախութիւնները. մնացած էինք մենք եւ Մակեդոնացիք:

Վիրաւորները զիրար կը գտնեն եւ կը սիրեն: Ահա Պօրիս Սարաֆօֆի եւ Անդրանիկի իրարու հանդէպ ունեցած սէրը, վստահութիւնը եւ եղբայրակցութիւնը:

Անդրանիկ կորսնցուց իր կեանքի ամէնէն մտերիմ բարեկամներէն եւ եղբայրներէն մէկը յանձին Մակեդոնացի յեղափոխական Պօրիս Սարաֆօֆի:

ԱՆԴՐԱՆԻԿ ԵՒ ՕՍՄ. ՅԵՂԱՓՈԽՈՒԹԻՒՆԸ

1908*ին յայտարարուեցաւ օսմանեան սահմանադրութիւնը:*

Սեր արտասահմանի յեղափոխականները գիմեցին Պոլիս մեծ թուով եւ դէպի գաւառ փոքր եւ աննշան թւով:

Պօրիսը մինակ չէր իր տան մէջ, ունէր ծերունի հայր եւ մայր եւ եղբայրներ:

Անդրանիկ կը դառնայ անոնց տան ամէնէն մտերիկ անձնաւորութիւնը:

Պօրիսի ծերունի հայրը եւ մայրը կը սիրեն Անդրանիկը այնքան, որքան կը սիրէին իրենց Պօրիսը:

Այս ատեններն էր, մակեդոնական երկու խոշոր քաղաքական հոսանքներու մէջ կը ծագի վէճ:

Պօրիս Սարաֆօֆ պարագլուխն է մէկ թեւին: Վիճաբանութիւնը, եւ հակառակութիւնները այնքան կը սաստկանան, որ կը հասնին մինչեւ արիւնահեղութիւն ինչպէս մեր կուսակցութիւններու անարեկման ցոյցերը

— Պօրի՛ս, կ'ըսէ Անդրանիկ, քու կեանքիդ վտանգ կը սպառնայ այստեղ, եկուր դուն այստեղ մի՛ կենար, առժամանակ հեռացիր երկրէն եւ յետոյ եկուր երբ կիրքերը հանդարտած կ'ըլլան եւ դուն ալ քիչ մը կը կազդուրուիս:

Պօրիս վերջերս կը տառապէր ոսկրային ցաւով:

Անդրանիկ կը յայտնէ, որ Թիֆլիսի մէջ կան հանքային ջուրով բաղնիքներ եւ կ'առաջարկէ երթալ Թիֆլիս:

— Մեր ընկերները, կ'ըսէ Անդրանիկ, քեզ լաւ կը նային, լաւ ժամանակ կ'անցնես եւ յետոյ կը վերադառնաս:

Պօրիս չի համոզուիր, ինքն իրեն չի ձգեր, որ վախէն փախուստ տայ:

— Ես պիտի սորվեցնեմ անոնց, կ'ըսէ Պօրիս:

Անդրանիկ շատ կը համոզէ, բայց օգուտ չըներ: Մէջ կ'իյնան Պօրիսի հայրը, մայրը եւ եղբայրները եւ կը խնդրեն Անդրանիկէն, որ համոզէ Պօրիսը հեռանալու Մակեդոնիայէն:

Վերջապէս Պօրիս խօսք կուտայ 15 *օրէն երթալ*

Ջուրքահար Քիւպէլիի վաստնուած Դժուարութիւնները

Վիէննա.— Ջեխ հռչակաւոր ջուրքահար Քիւպէլիք մատնուած է ելեւմտական խոշոր դժուարութիւններու։

Իր պարտքին գումարն է 900000 աւստրիական շիլինկ, մինչդեռ իր առնելիքներուն գումարն է 800000 շիլինկ միայն։

Քիւպէլիքի մատնուած դժուարութիւնները առաջ եկած են մասամբ Միացեալ-Նահանգներու մէջ կրած վնասներէն եւ մասամբ ալ Գուրկլրլաջտի (Աւստրիա) մէջ կալուած մը գնած ըլլալուն հետեւանօք։

Նոր տուրիստ կը հետաքրքրուի Ամերիկայի մէջ

Ուաշինկթըն.— Խորհրդարանի քուէարկած նոր տուրքերու գումարը հասաւ մինչեւ այժմ 744 միլիոն տոլարի։

ԼՈՆՏՈՆԻ ՀՐԱՊԱՐԱԿԻՆ ԿԱՐԾԻՔԸ Մ. ՆԱՀԱՆԳՆԵՐՈՒ ԵԼԵՒՄՏԱԿԱՆ ԿԱՑՈՒԹԵԱՆ ՄԱՍԻՆ

Լոնտոն.— Նոր տուրքեր քուէարկելու մասին. Ամերիկեան խորհրդարանի ցուցուցած փութկոտութիւնը կամրապնդէն հոստեղի քաղաքական շրջանակներուն այն կարծիքը թէ Մ. Նահանգները կամեցողութիւն ունենալուն վարկեանին կարող են թօթափելու իրենց ելեւմտական դժուարութիւնները։

Թէպետեւ ըստ երեւոյթին խոշոր, Ամերիկեան պիւտճէին բացը նուազ կարեւոր է քաղդատելով ամերիկեան ժողովրդին ահագին կարողութեան։

«Լոնտոն Թայմզ» կը գրէ թէ ամերիկացիներու ցուցուցած ջղայնութիւնը չէ բաժնուած Լոնտոնի հրապարակին կողմէ։

«Ֆինանշիրլ Նիւզ» եւս վստահութիւն կը յայտնէ ներկայ կացութեան բարեշրջման նկատմամբ։

ԱՆԳԼԻՈՑ ՎԵՀԱՊԵՏՆԵՐԸ ՈՒԻՆՏՍՕՐԻ ՊԱԼԱՏԸ ԿԸ ՓՈԽԱԴՐՈՒԻՆ

Լոնտոն.— Թագաւորը եւ թագուհին այս օր կէս օրէ յետոյ ինքնաշարժով գացին Ուինտսօրի դղեակը ուր նպատակ ունին անցնելու ամբողջ Ապրիլ ամիսը։

Իրենց Ուինտսօր բնակութեան ընթացքին, վեհապետները պիտի ընդունին եօրքի դուքսին եւ դքսուհիին եւ արքայական գերդաստանին պատկանող ուրիշ իշխան եւ իշխանուհիներուն այցելութիւնները։

Լոնտոն.— Էլիզապէտ իշխանուհին որը վեց տարեկան պիտի ըլլայ Ապրիլ 26ին իր ծննդեան տարեդարձը պիտի կատարէ իր ծնողաց հետ Ուինտսօրի դղեակի մէջ։

ՀԱՍՈՑԹՆԵՐՈՒ ՑԱՒԵԼՈՒՄԸ ԱՆԳԼԻՈՑ ՊԻՒՏՃԷԻՆ ՄԷՋ

Լոնտոն.— Անգլիոյ 1931.1932 տարեշրջանի պիւտճէն հաւասարակշռուելէ վերջ հասոյթները կունենան 364,000 Անգլ. ոսկիի յաւելում մը։

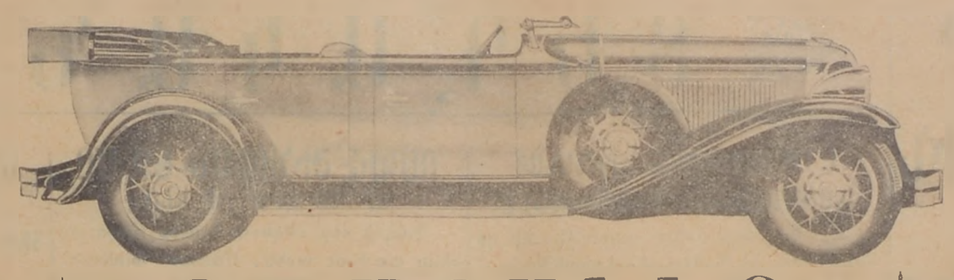

ԳՌԱՅՍԼԵՐ

աշխարհահռչակ իմիճաշարժները որոնք 6-8 սիլինտր ունին,
ԱՄԵՆԱՏՈՂՈՒՆ ԵՒ ԴԵՂԵՑԻԿ ՄԱՐՔԱՆԵՐՆ ԵՆ ՀՐԱՊԱՐԱԿԻԿ ՎՐԱՑ ԵՒ
ԿԸ ՓՆՏՐՈՒԻՆ ԱՄԵՆՈՒՐԵՔ։

ԳՌԱՑՍԼԵՐ ինքնաշարժերու մասնաւոր յատկութիւններն են՝ ՏՈԿՈՒՆՈՒԹԻՒՆ, ԴԵՂԵՑԿՈՒԹԻՒՆ, ՁՍՓԱՀՈՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՀԱՆԳՍՏԱՒԵՏՈՒԹԻՒՆ։

Վճարման դիւրութիւններ կը տրուին։

ԳՌԱՑՍԼԵՐ մեքենաներու բոլոր կտորները պատրաստ կը գտնուին մեր վաճառատուներուն մէջ։

Լիբանանի, Սիւրիոյ և Իրաքի ընդհանուր ներկայացուցչութիւն՝

NAAYEM MOTOR IMPORT Co. BEYROUTH B. P. 869, TÉL. 32—29

Հիւս. Սիւրիոյ ներկայացուցիչներ՝ Գ. և Մ. ԱԶԻՐԵԱՆ, B. P. 202, Հալէպ

Տ-ր. ՍՈԿՐԱՏ ԱԻԵՏԻՍԵԱՆ

ՎԻՐՍԲՈՑԺ - ՍՏԱՍՆԱԲՈՑԺ

ՎԿԱՅԵԼ ՊԷՅՐՈՒԹԻ ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ՀԱՍԱԼՍԱՐԱՆԷՆ

Կրնդունի ամէն օր բացի կիրակիէն կէսօրէ առաջ 8—12 կէսօրէ վերջ 2-6

*Հասցէ՝ Capucin*ներու եկեղեցիին կից Արդարութեան պալատին եւս։

ԱՓՈՆԴՏԱՐՏ կօշիկներ մինչ ամենախիտ ամենամանուկ եւ ամենաբարակ ԵՐԿԱՐ ԱՐԱՆՔ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ

Նաջար

Տ-ՔՔ. ՂՈՒԿԱՍ ԱՒԵՏԻՍԵԱՆ

(ՀԱԼԷՊ)

Նախկին քժշկ Միջազետքի Զինուորական հիւանդանոցներու եւ մասնագէտ ներքին եւ մանկական հիւանդութիւններու

առագ, ամառնական, խղճահար դարմանում։

Հիւանդ կ'ընդունի առաւօտ ժամը 8—12 եւ 2—6 իր դարմանատան մէջ։

Հալէպ Նէյալ թաղ. Թրամվայի քովերնութեան կայարան, թիւ 7

Բշ. եւ Ուրբաթ օրեր աղքատաց համար

ԳԱԲՐԻԷԼ Թ. ԹԷՐԶԵԱՆ

(ԵԼԵՔՏՐԱԿԱՆ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ)

Հիմնուած 1921 ին Պոլիս-Բերա

Թիւս դիւրամատչելի պայմաններով կը կատարէ ամէն կարգի ելեքտրական լոյսի գետնյումներ (Intsallation)։ ինչպէս նաեւ մօթօր եւ ձիգամօներ։

Վաճառատունս կ'ստանձնէ նաեւ բոլոր ելեքտրագործիքներու նորոգութիւնները։ Մասնաւոր'պատասխանութիւն բնակարաններու ելեքտրա-նորոգմանց։ Վաճառատուն Philips եւ Lux ելեքտր. լամբերու եւ ամէն տեսակ ելեքտրական պիտոյքներու։

Վճարման դիւրութիւններ։

Հասցէ — Վ. Ուգուրլեանի գրասենեակ կից Պուրճ. B. P. 491

ՏՕՔԹ. Գ. ԼՈՒՍԻՆԵԱՆ

Վերադարձած Լոնտոնի Ռոյալ Քոլէճ Օֆ Սըրճընզ-ի Անդամակից եւ Ռոյալ Քոլէճ Օֆ Ֆիզիշընզ-ի Անդամ

ՆԵՐՔԻՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒ ԵՒ ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆ

Ընդունելութեան ժամերը՝ կէսօրէ առաջ ժամը 8—12, կէսօրէ վերջ 2—6

Հեռաձայն 1-28

ՏՕՔԹ. ԳԷՈՐԳ ԿԷՐԿԷՐԵԱՆ

Վկայեալ Lauréat ճախկին Interne եւ այժմ մնայուն *ՄԱՆԱԿԷՏ* բժիշկ Ֆրանսական հիւանդանոցի *ԱՋՒՒ, ՔՒԹ, ԿՈՂՈՐԴԻ, ԱԿԱՆՋԻ և ԳԼՈՒՈՒ* հիւանդութիւններու բաժնին։

Հիւանդ կ'ընդունի կէսօրէ վերջ ժամը 2—6

իր գլխաւոր մէջ rue de Damas, No. 15

Հիւանդները ուղղակի հիւանդանոց կ'ընդունուին իր կողմէ տրուած մուտքի բարօրով։

Աղքատ հիւանդներու ձրի դարմանում, ամէն օր կէսօրէ առաջ ժամը 10—12, հիւանդանոցի դարմնատան մէջ։

ՏՕՔԹ. Գ. ՏԱՎՈՒՏԼԱՐԵԱՆ

ՄԱՆԱՆԳԷՏ ՆԵՐՔԻՆ ԵՒ ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆ

Իր դարմանատունը հաստատած է, *ԱՍՍՈՒՐ* վողոց, Տօքթ. Եօզդաճեանի (առամնաբոյժ) դարմանատան կից.

Ընդունելութեան ժամեր՝

կէսօրէ առաջ ժամը 8—12
» վերջ » 2—6

Կարի եւ Ձեւագիտութեան Դասընթացք

Տիկին ՄԱՌԻ ԵՐԱՄԵԱՆ

ՎԿԱՅԵԱԼ ԴԵՐՁԱԿՈՒՀԻ

ԲԱՐԻՋԷՆ ԵՒ ՎԱՃԻՆԿՕՕՆԷՆ

Կարի եւ ձեւագիտութեան մասնագիտուհի, Տիկին Մառի Երամեան կը վերադառնայ իր արհեստանոցը, Մեծ Սեռայի դիմացը Նո. 78 տան երկրորդ արկը։

Երեք ամսուան միջոցին կը սորվեցնէ ամենավերջին ճոռաձեւութեամբ, կար եւ ձեւագիտութիւն իր բոլոր բարդութիւններով եւ արդիական միջոցներով, Droit-fils մեթոտով։ Իր աշակերտուհիները կ'օժտեն Բարիզի ճախարհածանօթ Académie Daydou վկայականով։

ՓՍԱՍԱԲԱՆ ԽԱՄՐՈՎ ԹԻՒԹԻՒՆՃԵԱՆ

(Տօքթ. իրաւագիտութեան)

ԿՍՏԱՆՁՆԷ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԴԱՏԵՐ

Ընկերակցութեամբ հանրածանօթ փաստաբան ՄԷԼՓՐ ԱԶԻԶ ԷԼ ՀԱՇԷՄԻ

Գրասենեակը բաց է կէսօրէ առաջ 9—12 կէսօրէ վերջ 3—6

Rue Allenby, Immeuble NESSOULI **ՀԵՌԱՀԱՅՆ 1—28**

Տոկուն շինուած/ Վայելուչ տեսք/ Հնչուն եւ բնական ձայն

Անոնք յատկանիշներն՝

ՕՐՈՆԱՒՄԱՎ ԿԸ ՁԱՏՈՐՈՇՈՒԻՆ

ԱՓՕԼԼՕ ՖՕՆՕՆԵՐԸ

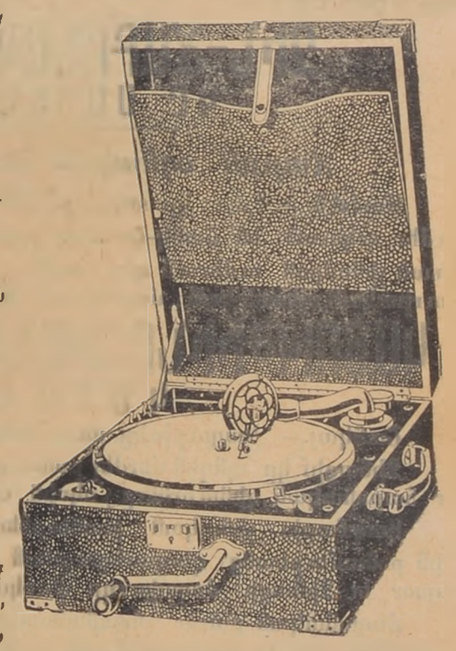

Հրապարակի վրայ գտնուղ բոլոր մարքանեները հետ կը մրցին Աբօլլօ ֆոնօները։ Մանաւանդ վերջին նոր մօտէլները, որոնք հասած են արդէն, անգերազանցելի են իրենց տոկունութեամբ, վայելչութեամբ և ժամչելի գիներով։

APOLLO GRAMOPHONE Co. Ltd

(of London)

ԱՓՕԼԼՕ՝ ՖՕՆՕՆԵՐՈՒ ԹԱԳԱՒՈՐԸ !!!

Կատարեալ հաւտղում գոյացնելու համար անգամ մը այցելեցէք

MAISON APOLLO, Rue de la Poste, BEYROUTH

Փողոցիկ եւ հեծեալ ամէն ձեւի, անվիճելի տոկո եւ առատաբերութիւններ գիւրամատչելի գին. վճարումի դիւրութիւններ։

Ընդհ. ներկայացուցիչ՝ Սիւրիոյ, Պաղեստինի, Անդրյորդանանի, Միջագետքի եւ Եգիպտոսի.— **ԳԱՈՒՐԳԻՆ ՍԻՆԱՆԵԱՆ**

KOURKEN SINANIAN, Boîte Postale 642, BEYROUTH (Syrie)

ՕԳՆԷ ԴՈՒՒՆ ՔԵԶԻ եւ ԱՍՏՂԸ ՔԻՉԻ ՊԻՏԻ ՕԳՆԷ

ԸՆՏԱՆԻՔԻ ԱՍՏՂԸ

(L'ETOILE du FOYER)

Առեւտրական և երկրագործական ժողովրդային վարկի հաստատութիւն

Անանուն ընկերութիւն.— դրամագլուխ՝ 3,000,000 ֆրնք. որ կրնայ 3.000,000,000 ֆրնք-ի բարձրացուիլ վարչական խորհուրդի պարզ որոշումով։

Կեդրոնատեղի.— 137 Boulevard Sebastopol - Paris

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ Արեւելեան պետութեանց

Սալօյ Օթելի օճճ, Պուրճ, Պէյրութ

ԵԼԵՒՄՏԱԿԱՆ ՁԻՒՂ

Աւանդի պարտևանագրութիւնի

ՕԺԻՏ

Երաշխաւորեալ տոկոս 6%, Ասկէ զատ մասնակցութիւն ընկերութեան չահերուն։

ԿԱԼՈՒԱԾԱԳԱՆ ՁԻՒՂ

ՎԱՐԿԵՐՈՒ ԲԱՑՈՒՄ

կալուածի վրայ փոխատուութիւնք՝

վճարելի 10—15—20 տարիէն. որոշուած պայմանաժամէն առաջ ուզողը կրնայ վճարել։

ԸՆՏԱՆԻՔԻՆ ԱՍՏՂԸ ընկերութիւնը ներկայիս 75,000է աւելի անդամ ունի։ Մինչեւ 1 Ապրիլ 1931 Ընտանիքին Աստղը 135 միլիոն փոխ տուած է, գրաւով 500 միլիոնէ աւելի արժէք ունեցող անշարժ կալուածներու վրայ։

Ամէն թղթակցութիւն ուղղել՝ B.P. 821, Beyrouth

Վառնա և անկից ալ մեկնիլ դէպի Թիֆլիս։

Անդրանիկ պիտի մեկնէր Վառնա, իր քրոջ մօտ քիչ մը հանգստանալու և կազդուրուելու։ Այս առեն Անդրանիկի առողջական վիճակը նորէն կը խանգարուի. իր ոսկրային ցաւը դարձեալ կ'սկսի չարաչար կերպով նեղել Անդրանիկը. Բժիշկները խորհուրդ կուտան հանգստանալ։

Անդրանիկ երբ խօսք կ'առնէ Գօրիս Սարաֆօֆէն, որ 15 օրէն կուգայ Վառնա, ինքն ալ կը պատրաստուի մեկնելու։

Մեկնելէ առաջ Գօրիսի մայրը չատ կը խնդրէ Անդրանիկէն անպայման Գօրիսը հետը տանիլ, բայց Գօրիս դարձեալ չէր համոզուէր, որովհետև նա գործեր ուներ կարգադրելու ահռելի ժեչտօրէն։

— Անպայման 15 օրէն կը մեկնիմ Վառնա, մայրի'կ կ'ըսէ Գօրիսը։

Այս անգամ մայրը ձայնը կը կարէ որովհետև վստահար այնքան ալ չէր կախուած Գօրիսի գլխուն վրայ։ Անդրանիկ կը մեկնի Վառնա գրեթէ բոլորովին հիւանդ. իսկ կռնակի ոսկորները կը պատճառեն ֆիզիքական մեծ տառապանք մեր հերոսին։

Մակեդոնական քաղաքական հոսանքներու հակամարտութիւնը և եղբայրասպանութիւնը կ'առնեն անհամեմատ չափեր։

Գօրիսի մայրը կ'աղաչէ իր զաւակէն 15 օր ալ չըսպասել և չուտով մեկնիլ, բայց այս անգամ Գօրիսը չուզեր բոլորովին երթալ, որովհետև իր հակառակորդները կարող էին գինք սպաննել ճանապարհին և առիկա կ'ըլլար բրւսթիժի սարսափելի անկում Մակեդոնացի մեծ յեղափոխականին համար։

Անդրանիկ կը հասնի Վառնա և կը դիմէ ուղղակի անկողին և չկրնար այլևս նոյնիսկ ոտքի ելնել կամ

կ'ելլէ չատ դժուարութեամբ կ'անցնին մէկ քանի ծանր օրեր։

Անդրանիկ գիշեր մը երազ կը տեսնէ, որ Գօրիսը յարձակման ենթարկուած է, կը փախի և խառն խուռն բաներ։ Անդրանիկ կ'արթննայ և կ'արթնցնէ նաեւ իր քոյրը։ Քոյրը արթննալէ յետոյ Անդրանիկ կը դառնայ իր քրոջը և յանկարծ կ'ըսէ.

— Աղջի'կ, Գօրիսը սպաննեցին, անպայման Գօրիսը սպաննեցին, չատ գէշ երազ տեսայ իր վրայ։ Եւ Անդրանիկ կ'սկսի մտածել։ Ամբողջ գիշերը այլ ևս չի քնանար և կը ձգէ միչտ մտածելով Գօրիսի մասին։

Առաւօտ կանուխ կը բաղխեն Անդրանիկի դուռը։ Հեռագիր կայ Անդրանիկի հասցէին։

Գօրիսը սպաննեցին, եկո'ւր տուտով.

ԳՕՐԻՍԻ ՄԱՅՐԸ

— Ես դիտցայ, իմ երազը ինձ երբեք չի խաբեր, կ'ըսէ Անդրանիկ իր քրոջ։

Անդրանիկ հիւանդ հիւանդ կը մեկնի Սոֆիա Գօրիսը թաղելու համար։

Գօրիսին վշտակիր մայրը կը փաթթուի Անդրանիկի վզին։

— Եղբայրդ ու՞ր է, Անդրանիկ, Գօրիսը սպաննեցին իր եղբայրները։

Անդրանիկ չի դիմանար Գօրիսի խեղճ մօրը արցունքներուն, ինքն ալ կ'սկսի արտասուել։

— Եթէ խօսքդ մտիկ ըներ, անիկա հիմա ողջ կը մնար, կ'ըսէ հեծեծագին մայրը։

Անդրանիկ կը լռէ և ոչինչ չի կրնար խօսիլ։ Սոֆիայի մէջ Գօրիս Սարաֆօֆը կը թաղեն մեծ չուքով որուն ներկայ կ'ըլլան խուռն բազմութիւն։ Հայերու

AZTAG
JOURNAL QUOTIDIEN ARMÉN.
B. P. 587
BEYROUTH, Liban

Directeur - Propriétaire
HAIG BALIAN

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳԻՆ
ՍՈՒՐԻԱ տար. 550, ՎԵՑԱՄՍԵԱՑ 300 Ս. Դ.
ԱՐՏԱՍԱՀՄ. տրկ. 7, ՎԵՑԱՄՍԵԱՑ 4 տոլար

ԱԶԴԱԿ

ازتاك
جريدة سياسية ادبية اقتصادية حرة

ՕՐԱԹԵՐԹ
ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԳԻՏԱԿԱՆ

ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ ԱՊՐԻԼ 6 1932

ԶԵՐՔԸ ՀԱՏԸ 2,50 Ս. Դ.

Զ. ՏԱՐԻ | Ամէն առաքում պէտք է ընել բերբիս տնօրէնին հասցէին | Տնօրէն — Խմբագիր՝ ՀԱՅԿ ՊԱԼԵԱՆ | Չհրատարակուած ձեռագիրները չեն վերադարձուիր | Թիւ 25 (602)

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

ԺՈՂՈՎԻ ՄԸ ԱՌԹԻՒ

Քանի մը օրէ ի վեր հաւաքուած կայ Պէյրութի Հայ Աւետարանականներու Ժողովարանին շուրջ՝ Բողոքական համայնքի տարեկան Միութեան ժողովն է որ տեղի կ'ունենայ։ Հաւաքուած են Սուրիոյ եւ Լիբանանի բոլոր շրջաններէն՝ կրօնական և աշխարհական պատգամաւորներ, լսելու շրջաններու տեղեկագիրները, գործունէութեան նոր ուղի մշակելու, և քուէարկելու համայնքի տարեկան սիւտ։ էն։

Միութեան ժողովը ամէն տարի տարբեր վայրի մը մէջ կը գումարուի։ Կ'ենթադրենք որ կազմակերպիչները նկատի ունին՝ վայրերու համայնքները եւ կազմել ժողովներուն, հետաքրքրութիւն ստեղծել, և ուժեղացնել կապը եկեղեցիին և ժողովուրդին միջեւ։

Առհասարակ Բողոքական հասարակութիւնը ամէն տեղ ալ աւելի մօտիկ կապուած է իր հաստատութիւններուն։ Այս պարագան եթէ մասամբ կը բացատրուի անոնց ամփոփ քանակով, քիչ բաժին չէ վերապահուած նաև այս համայնքի կանոնաւոր կազմակերպութեան։ Մօտաւորապէս տասը հազարի կը հասնի Սուրիոյ և Լիբանանի մէջ գտնուող Բողոքական հայերու թիւը։ Ճիշդ է որ կեդրոն մը կը պակսի՝ բոլոր շրջանը վարելու համար։ ուշ կամ կանուխ անոնք պիտի յաջողին նաև Ազգապետարան մը հիմնել այս շրջանին համար։

Եւ սակայն տասը կեդրոնի արժէք ունին տարեկան այս ժողովները, ուրտեղ ոչ միայն ձայն ունի շրջանի մը հոգեւոր հովիւը՝ այլեւ ժողովուրդի քուէով ընտրուած պատգամաւորը։

Այս վերջին պարագան բաւական է արդէն, որպէսզի այս ժողովները ստանան ոչ միայն կրօնական՝ այլև մշակութային արժէք։ Կէտ մը որ կը մտնէ համազգային ուղիի վրայ, և կը մղէ մեզ լոյսին հանելու կարգ մը ցաւեր, որոնք տարիներէ ի վեր բոյն են դրած հայ Բողոքական համայնքին մէջ։

Շեշտենք միջանկեալ, որ հայ քաղաքական մտածողութեան համար, գոյութիւն չունի հայու կրօնական դիմագիծ։ Բոլոր յարանուանութիւններն ալ, որքան ատեն որ նախանձախնդիր են ցեղային աւանդութիւններու պահպանման՝ կը նանեն լայն հետաքրքրութիւն։ Ներկայի մեր պայմանները կը թելադրեն ամենաչնչին քանակն իսկ, ամէն ուժ, ինչ հանգամանք ալ որ ունենայ անիկա, օգտագործել հայ ցեղի պահպանման դժուարին գործին համար։

Եւ քանակով և որակով նկատի առնելիք ուժեր են այս ուղղութեամբ Առաքելականէն բացի միւս համայնքները եւս։

Միայն հայ Բողոքական վարժարաններու ուսանողութեան թիւը՝ այս շրջաններուն մէջ՝ երեք հազարի կը մօտենայ։ Կը նշանակէ որ մեր ժողովուրդի կրթական գործին մէկ մասը կը գտնուի այս համայնքի հակակշռին տակ։ Արդար է որ հայ մամուլը աւելի յաճախ զբաղի նաև այս յարանուանութեան գործերով, միշտ նպատակ ունենալով շիտակ ու ազնիւ քննադատութեան ուղիով դառնալ օգտակար խթան մը։

Երբ զուտ ազգային շահերու ակնոցով մօտենանք այս համայնքի գործերուն՝ քննադատելի շատ կէտեր պիտի գտնենք այնտեղ։ Սակայն մէկ շատ խիստ ցաւոտ հարց շարունակ մեզ մոռցնել է տուած ուրիշ բազմաթիւ ցաւեր։ Ակնարկել կ'ուզենք Թրքախօսութեան ախտին, որուն դարմանումը ճակատագրական նշանակութիւն ունի՝ նախ իրենց աւետարանական համայնքին համար։

Ժամանակի ոգիին յարմարուելու պահանջը, որ յաճախ դրած են աւետարանական հայերը, այժմ կարելի է պահանջել իրենցմէ իսկ։ Փոխուած է ներկայիս ոչ միայն մեր միջավայրը, այլև մեր հոգեկան աշխարհը։ Հոգեկան նոյն սնունդով չի կերակրուիր երէկի և այսօրուան հայութիւնը։ Հիմնովին է շրջուած աշխարհը, անգամ կրօնական հասկացողութիւններով։ Բոլոր երկիրներու մէջ ամէն ինչ կ'օգտագործուի սեփական ժողովուրդի բարօրութեան համար։ Ամերիկացի կրօնաւորը հեռաւոր արեւելք մեկնելու պահուն չի մոռնար խնամքով աստղազարդ դրօշակը ծրարելու իրեն հետ։ Կրօնքն ու եկեղեցին անգամ ունին որոշ ազգային նկարագիր՝ համընթաց ժողովուրդներու քաղաքակրթական քայլերուն։

Մենք չէր որ հազուագիւտ ծաղիկ պիտի դառնայինք այս իրականութեան մէջ։ Հայ նոր սերունդը՝ դէպի որ համայնքն ալ որ քայլնետէ՝ ունի նոր հոգեբանութիւն, նոր մտայնութիւն։ Այսքան արիւններէ և աւերներէ վերջ՝ ուժեղ է անոր մէջ ազգային նկարագիրը, և իրաւացի է որ անիկա ամէն տեղ, ամէն միջավայրի մէջ փնտռէ նոյն փրկարար գիծը։

Արմատացած տեսակ մը պաշտօնականութիւն, սահմանափակ մտածողութիւն, և վանողական մեկուսացում, ստեղծած են տիպ մը՝ որ իրեն դասական կնիքը գտած է «պատուելիական» յորջորջումով։ Անհրաժեշտ է վերցնել այս ցաւը որ եթէ երբեմն արդիւնք է նախապաշարումի, յաճախ ալ կը համապատասխանէ իրականութեան։ Ուժեղ ցնցում մը որը առաւելապէս կոչուած է կատարելու Բողոքական երիտասարդութիւնը՝ կոչուած է փրկարար դեր կատարելու ազգային տեսակէտէ։

Առաջին քայլը պէտք է առնել Թրքախօսութեան մարզին վրայ, որուն առաջացուցած ամօթանքը՝ շարունակ գլխահակ կ'ընէ Բողոքական երիտասարդութիւնը։ Ստիպուած չեն հայրերուն մեղքը քաւելու որդիները։ Երբ այդ հայրերն ալ ազատ պայմաններու մէջ ամէն հնարաւորութիւն ունին յարմարուելու իրենց որդիներուն։

Միութեան այս ժողովը օրինակ, մեծագոյն գործը տեսած կ'ըլլար՝ եթէ կարճ քէմփէյն մը բանար՝ երկու տարիէն պարտադիր դարձնելու համար հայերէն խօսքն ու քարոզը աւետարանական եկեղեցիներէն ներս։

Առանց այս ՀԻՄՆԱԿԱՆ հարցի կարգադրութեան, վստահ թող ըլլան՝ Բողոքականութիւնը չի կրնար փարատել իր շուրջ ստեղծուած նախապաշարումները։

Հրաշքներու դարը անցած է որպէսզի Աստուած կրակ տեղայ երկնքէն, բոլոր այն հայերու գլխին՝ որոնք մէկ միլիոն զոհ տալէ վերջ կը յամառին գործածութեան դնել ոճրագործ ցեղի մը լեզուն։

Սակայն արդար է որ այդ կրակը բարձրանայ մեր հոգիներէն։

Հ. Մ. Ը. Մ.ի Միջմասնաճիւղային մրցումներու միջոցին օրուայ թագուհին եւ պատուոյ օրիորդներ շրջապատուած Տոքթ. Վահուբեան եւ Հալէպի Տեղական Վարչութեան անդամներէ

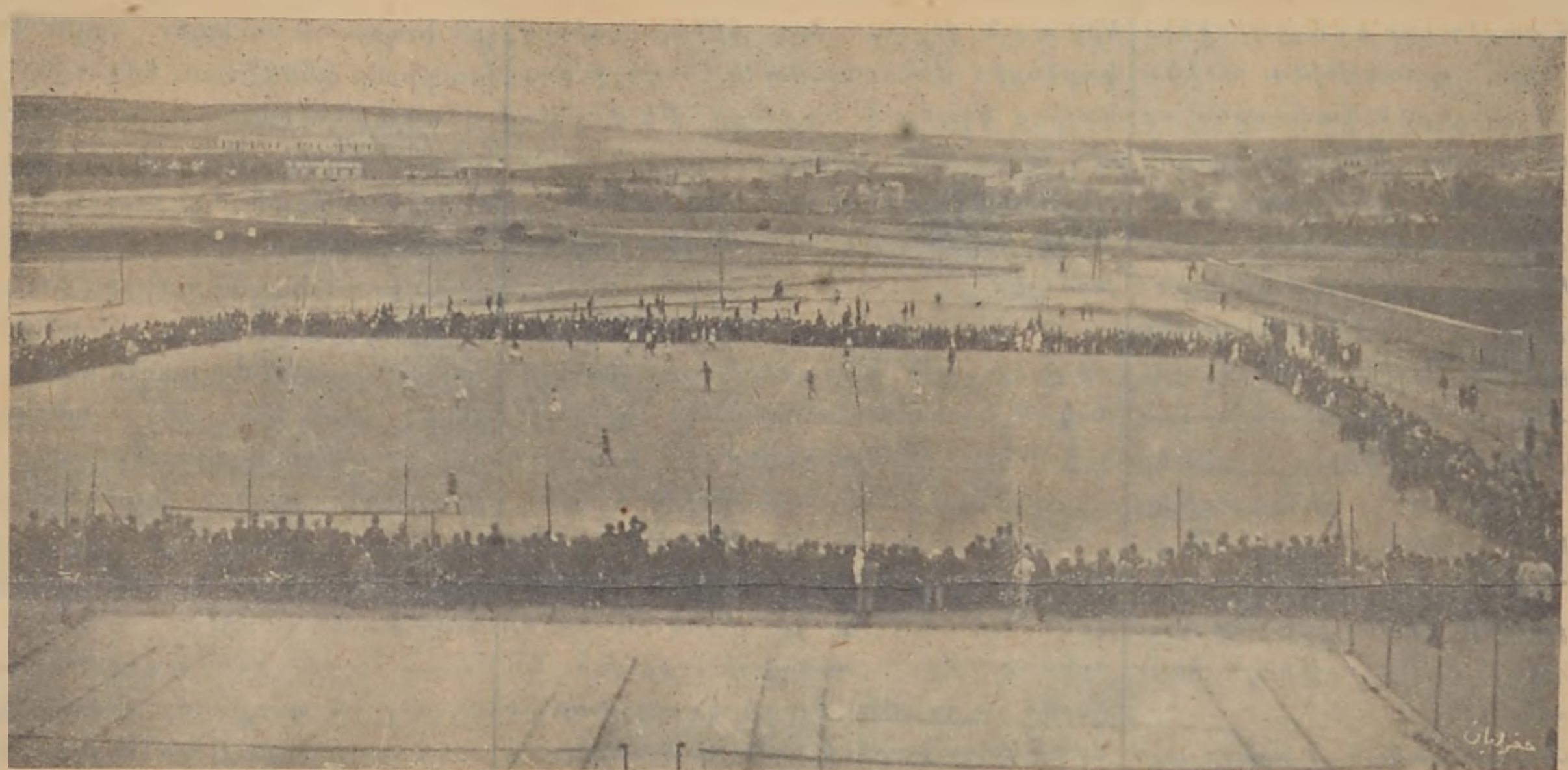

Հալէպի Հ. Մ. Ը. Մ.ի խաղադաշտը մրցումներու միջոցին եւ բէնիսի դաշտը

ՏՆԿԱՐԱՆ ԱԶԳԵՐԻ

Գրեց՝ Ա. ԱՀԱՐՈՆԵԱՆ

III

Տնկարան ազգերի՜... Ու յուշեր են բարձրանում դալար փայտերի հնոցի դուռն ու կծու ծուխի պէս, անօրինակ տեսիլքներ, ուր կրակի կատաղութեան մէջ մարդը իր նմանն է յօշոտում, տաք, պղպղան արիւնը ժայթքում է բոլոր ճամբաներին, որոնցմով անցնում է ցեղի հոգին ծանրագոյն առաքելութեամբ բեռնաւոր։

Ո՛վ այդքան անգթօրէն փուշ ու տատասկ ցանեց քո լուսաւոր ուղիներին, ժողովո՛ւրդ հայոց... աշխարհագրական ձախորդ պայմաննե՛ր, մեր լեռն ու գետի, ձոր ու դաշտերի վատ դասաւորութի՞ւն, թէ՞ ծովի պակաս... խեղճո՜ւկ հեքիաթ, պարտուած ցեղի եղկելի սփոփանք։

Զուիցերիան լեռնաշխարհ է մերի պէս և երբեք ծով չունեցաւ, փոքրիկ, արի ու առաքինի ժողովուրդը որ երկրի սեպ բարձունքներին թառած՝ միշտ ազատ, միշտ անկախ և նրանց պէս բարձրագլուխ ու հպարտ, միշտ ազատ երջանիկ ապրեց։ Եւ դարերից ի վեր իր միակ ազգային երգն է՝

«Եւրոպայի բարձրադիր վայրում
Դրել է Աստուած իմ հայրենիք.
Եւ մենք այդ բիւրեղ բարձունքներից
Ջուր ենք բաշխում ազգերին...»

Նոյնը չէ՞ միթէ Հայաստանը։

Արեւելք թէ արեւմուտք, հիւսիս թէ հարաւ ո՞ր ազգը չի խմում հայոց աշխարհին ջուրը, Եփրատ ու Տիգրիս, Արաքս ու Ճորոխ ո՞ր երկրին բարօրութիւն ու առատութիւն չլմբեցին։

Մեր ցեղին արդար ոգին է մեր գետերի մէջ, մեր արիւնն ինչո՞ւ տուինք։

Մեր հայրենի երկրին աղէտաւոր դի՞րքը... Ողորմելի թոթովանք, անճարակ արդարացում։ Կոացէք պահ մը մեր քարէ ձսի վրայ, մտովին անցէք Արցախ Փայտակարանէն մինչև Հայկական Տաւրոս, Ծաղտեաց լեռներից իջէք մինչև հայկական բարձրավանդակ, ապա վեր ելէք դէպի Գուգարք, անդնդախոր ձորերը, այդ երկնաբարձ կատարները, մռայլ, անառիկ ու անմատչելի անթիւ ամրութիւնները դիտեցէք...

Ո՛չ, զարգանքներով հարուստ ու լի այդ լեռնաստանը անպարտելի պիտի լինէր, վասնզի նա իշխում է փոքր Ասիական բոլոր ճամբաներին, որպէս իր երիվարների սանձն իր ձեռքին փորձ ու անվախ կառապան։

Եւ ճամբաների իշխելը տիրապետել ասել է։ Մեր երկրի աշխարհագրական այդ բացառիկ գաղտնիքը միայն մի անգամ մեր մի մեծ արքան հասկցաւ երկու հազար տարի առաջ. հասկցաւ և իր աղեղնաւորներով, վազգակաւորներով, նիզակաւորներով, իր պարսաւորներով ու այրուձիով մեր լեռներից եջաւ և կովկասեան լեռնաշղթայից մինչև Միջագետք ու Միջերկրական իր դայիսոնի տակ առաւ ամբողջ քսան և հինգ տարի։

Ո՛չ մի հաւաք մեր աշխարհագրական իբր թէ ձախող դիրքին պարտուածի չքմեղանքն է այն, պառաւ, ատամնաթափ հէքիաթ...

*

Մեր պատմութեան մեծագոյն թըշուառութիւնն եղաւ ոչ այնքան թըշնամիների գործած արհաւիրքներն ու աւերը մեր երկրի մէջ, որքան պարբերական ու զանգուածային հայկական գաղթերը։

Մեր ժողովուրդը քանի մը տասնեակ տարին մի անգամ անծայրածիր, ուշակորոյս չարաններով ոտքերի փոշին թափ տուեց հայրենի հողի վրայ և առանց յետ նայելու, ցրիւ եկաւ աշխարհի չորս ծայրերը, որքան կարելի հեռու, հեռո՜ւ։ Մեր հայրենի գետերի պէս նա գնաց օտար աշխարհներ չենգընելու։

Եւ հայ հողը արագութեամբ մոռացուեց։ Հայ գաղթականների ամէնէն բնորոշ և ամենէն յուսաբեկիչ մէկ յատկութիւնը այն է՝ որ Շահ Աբբասի զուլումին էջմիածնի քարերի կարօտը քիչ բան է փոխում հայրենիքի այս վաղաժամ մոռացումի հոգեկան պրոցէսի մէջ։ Իր բնաշխարհին՝ ցաւերի ու սիրոյ խորունկ արմատներով կապուած ժողովուրդը առատութեան մէջ պէտք է դարեր շարունակ մղկտայ ու հեծկլտայ կիզիչ հայրենաբաղձ կարօտով։

Ցաւոք, բեղմնաւոր հող ունինք, անսահմանօրէն բարի արև, մեր օդը խորշակ չգիտցաւ երբեք, ու մեր աղբիւրները երկրի ընդերքներից եկան առատութեան հրճուանքով. և մեր ստեղծագործութիւնը մեր երկրում թափով եղաւ միշտ և մեր կեանքի աւիշները միշտ հիւթեղ ու ուռած, պայթելու ատոք։ Աշխարհի անծանօթ է մեր տուներքի ու խաղողի որթերի խոյանքն դէպ արև ու պտղաբերութիւն. արշալոյսից արշալոյս նրանց ծիլերը հասակ են նետում և ամէն լուսաբացին նրանց վազորդեան մեղմ և երջանիկ շչուկն է փռուած պարտէզներում ու այգիներում։

«Տեսէ՛ք, ես իրէկինը չեմ, այսօր ես ուրիշ եմ, ուրիշ և աւելի սիրուն աւելի պայծառ...» Եւ մեր կոյսերն ու պատանիները ճիշդ մեր տուներքի պէս են հասակ քաշում ու բարձրանում։ Բարուն մեր աշխարհի խորհրդանիշն է իր ոսկեզօծ և դէպ արեւը ձգտող վերելքով։

Անհոգ ու անչնորհք պարտիզպան եղանք Հայոց աշխարհի չքեղ պարտէզին։ Ի՜նչ փարթամ ընձիւղներով, ի՜նչ կոկոններով, ծաղիկներով պճնուած, ի՜նչ տուներ ու ծառեր օտարներին բաշխեցինք աջ ու ձախ, փոխանակ մեր երկիրը պաշտպանելու ու զարգարելու։

Ու դարերի ընթացքին մեր ընտիրները գնացին մեզնից. հզօր, իմաստուն ձեռներից կեանքեր, անթիւ կարելիութիւններով հարուստ գլուխներ, ցեղին հանճարն ու հոգին առած՝ գնացին օտար երկինքների տակ արուեստ, ճարտարութիւն ու գեղեցկութիւն սփռելու։

Արեւելքի բարբարոսութիւնից խուսափած մեր բեկորները ձեռքէ ձեռք անցան, որպէս մի դասական արձանի փրշրանքներ, որ յանկարծ յայտնաբերւում է աւերակների աճիւնների փշու մէջ։

Մեր արիւնը պատուաստի ծառայեց օտարներին, և քանի՜ քանի հիւծուած, քամուած մարմնակազմեր մեր արիւնով ուռճացան, վերակենդանացան և մենք մնացինք հիւծուած, վատուժ և ազազուն։ Եւ «հանուրց Հիւսիսականաց մեծ ու վեհագոյն» ազգը դարձաւ չար բախտի խաղալիք, հողմածեծ և բնաւեր, աշխարհի բոլոր մեծ շուկաների վրայ առեւտուրի առարկայ։

Աշխարհի քաղաքակրթութեան և մշակոյթին բերած մեր բաժինը ո՞վ չափեց երբեք. և ո՞վ գիտցաւ երբեք թէ մեր արիւնը որքան բարբարոսների վայրագութիւնը մեղմեց և նրանց անասնական կերպարանքին մարդկային դրոշմը դրեց։ Աւերուեցինք և խեղճացանք մեր երկրի մէջ, նկուն դարձանք մեր հարեւանների առջև։

Մեր մեկնողները մնացողներին մոռացան, և մնացողները՝ գնացողներին, և ինքն իր վրայ երկուտակ ծալուած ցեղը, խեղգող, չարչարուող մտածումի պէս ձեռքը ծոցը դրեց և իբրև գերագոյն սփոփանք մեր ծննդական մայրերի բեղուն կողերին կապեց իր հաւատը վերածնութեան, իր յոյսը վերադարթնումի։

Միամիտ, խեղճուկ հաւատ։

Բազմածնութիւնը դարման է ցեղի ապահովութեան ու դիմացկունութեան, պայմանով որ երկրի եղեռնն ու աւերը և գաղթը չկրկնուին այլապէս...

Որքա՜ն խորհելիք ունինք։

Որքա՜ն անելիք ունինք։

ԲՈՒՆ «ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՓԱՐԻԶԸ»

Գ.

Բուն «Հայկական Փարիզը» այն է սակայն որուն մասին կամ բնաւ խօսուած չէ կամ շատ քիչ խօսուած է։ Ըսել կ'ուզենք ժողովուրդը։ Այն զանգուածը որ Փարիզ քաղաքի մէջ քիչ մը ցրուած և արուարձաններու մէջ համախմբուած կ'ապրի։ 15—20 հազարի մէջ տարուբերող այդ թիւը ինքն իր մէջ բազմաթիւ խաւեր, չերտաւորումներ ունի։ Թիւրքիոյ բոլոր գաւառներէն, Պոլսէն և Իզմիրէն, ամէն մէկը իր շրջանէն որոշ բարքեր և սովորութիւններ բերած է։ Ինչ որ բերած են իրենց բնաշրջանութեան մէջ, հիներու ու տարեցներու մօտ դանդաղօրէն, նորերու և երիտասարդներու մօտ անհաւատալի արագութեամբ։ Ցարմարեցումի բնական օրէնքը իր դերը կատարած է և դեռ վերջացուցած չէ, գործողութիւնը անընդհատ կը շարունակուի։ Ինքն իր մէջ հարիւրաւոր ստորաբաժանումներ, քաղաքական-ընկերային նրբերանգներ ցոյց տուող Փարիզահայ զանգուածի ստուար մասը անտարբեր է։ Անտարբերութիւնը իրենց էութենէն կը բխի, իրենց նահանջներէն, յուսալքումներէն։ Պակասը

կը լրացնէ Փարիզեան լայնածաւալ ժննոլորտը, որ ամէն մէկի մէջ հեչտութեան, դիւրատարութեան և հաճոյքի տրամադրութիւններ կը առեղծէ։ Գաղափարներ կը ներշնչէ։ Այդ բոլորը էապէս եսասիրութեան, հայ կեանքէն մէկուսացման կը տանին։ Այնքան տագնապանքներէ, ֆիզիքական ու բարոյական ցաւերէ յետոյ, կենսասիրութեան, վայելքի, հաճոյքի հակումը բնական երևոյթ պէտք է ընդունիլ աւելի քոյլ նկարագիրներու համար։ Բայց կարևոր թուածը միայն, ոմնէ ի ոմն, անոր հաքաքական դիմագիծը դիտելու պատեհութիւն կ'ունենանք և զայն կը գտնենք չափազանց առոյգ, կայտառ և նուիրուհիներու ընդունակ։

Երիտասարդութիւնն է առաւելապէս։ Որոնք ֆիզիքականով յարմարած են նոր միջավայրին, հոգեպէս ոչ։ Բազմաթիւ հաճոյքներ մերժելով, խո՛տ չեն հեչտութիւններ վանելով փարած կը մնան «հայ կեանքին» որ չկայ, և իրենք զոնունքեամբ կը առեղծեն։

Ջանոնք ոտքի վրայ, ուղիղ և անկերկիւղ պահողը հայրենաքաղաքականութիւնն է։ Թէև իրենք կը կարծեն որ վրէժի զգացումն է։ Ձկա՞յ սակայն երկրորդը — վրէժը — հարկաւ կայ, ինչպէ՞ս կրնար չըլլալ։ Վրէժի զգացումը սակայն, իր անունովը բանէ մը պէտք է առնէ։ Միայն Ապրիլ 24է՞ն։ Այդ անհնար է։ Ապրիլ 24ը՝ հսկայ ողբերգութիւն է, որ դեռ սերունդներ ու սերունդներ պիտի ներգործէ։ Սակայն, վրէժխնդրութիւնը առանց քաղաքական խոչոր հեռանկարի, հետզհետէ կը մեղմանայ, կը չքանայ ու հետք չթողլ կը կորսուի։ Քաղաքական յստակ հեռանկար ունի Ֆրանսայի երիտասարդութիւնը։ Նոր պայմաններու լոկ ֆիզիքապէս յարմարող և հոգեպէս չյարմարող սերը՝ ուղեղէն բխած իր քաղաքական անհատարկելի պահանջին զուգած է սրտէն բխած հայրենաքաղաքականութիւնը։ հազար թելերով կապուած ըլլալու համար հայրենական երերուն, սկսելով մեռելէն, գերեզմանէն, մինչև ապրող թոչունները գեղգեղանքը, վազող շուրերուն ներդաշնակ նուագը, երկինքները կապոյտը և արլալոյսներուն գիւթանքը։ Այն բոլորը, որոնք մեր համին են, որոնք մեր հայրենիքի ամբողջական էնքը կը կազմեն, որոնք այնքան գեղեցիկ ու սրտագրաւ, անմոռանալի չպիտի ըլլային եթէ իրենց վրայ արժէն հրաշատարր ցեղին արիւնն ու դարաւոր քրտինքը չցոլացնէին։

Նոր են, անո՞ր համար, հուրերու մէջէն անցան անո՞ր համար, տարագրութեան մէջ անորոշ էթա սիվիլը որ վիճակուած է իրենց, անո՞ր համար, նոր կեանքի մէջ ծառ են անո՞ր համար, ի՞նչ կարևորութիւն ունի. ծառյգն և իրականը այն է որ դեռ խոչոր ու ներգործական բազմութիւններ կան, որոնք հայրենիք կը զառանցին, անոր կապուած են, անոր հեռաւոր ձայնին ունկնդիր կը մնան. և իրենց երակներու վառ արիւնին կենսաթրթիռ գեղեցկութիւնը կը խնայէն ցոփութեան վայրերէն, և մեռցուած հայրերէն կրտակուած աքանչելի աւանդ իբրև կը պահեն հայրենիքին համար։ Միայն հայրենիքին համար։

Ահա քուն, Հայկական Փարիզը այս է. որ համր է թէև լեզու ունի, կանգնած է թէև թեւեր ունի թռչելու — ու կրպասէ օրերու ժխորին և աղմուկին մէջ լուռ ու օրատարոփ։

Եւ այս Փարիզը յաւակնութիւն չունի կառավարելու, կառավարուիլ կուզէ, և Փարիզը ականջը առած է Արեւելքէն եկող ու գալիք ձայներուն։

Ձայներ որ պիտի աւետեն մեր ցեղի չինարար հանճարի ժամին։

Թէ ինչպէս Արմէնները իրենց մէջքը կը չակեն և կը կապեն գօտին։

Ձայներ որ պիտի անուշացնեն և ամեցնեն մեր հայրենաքաղաքութիւնը և գարձնեն զայն հայրենապաշտութեան։

Ցեղերու յարութեան համար Հայրենապաշտութիւնը առեղծագործիչ ազդակ է։

Փարիզը ինքն իր մէջ, բազմաթիւ առուներ, ածուներ և ովասիսներ կը պարունակէ - որոնք իրենց արևը ամբեր տեղ կը տեսնեն և հոգիի աչքերով ու կրպասեն լաւ օրերու։

ՇԱՀԱՐՈՒՒՆԻ

ԿԱՊՈՑՏ ԻՇԽԱՆՈՒՀԻՆ

ՌԷՄԻ ՏԸ ԿՈՒՐՄՕՆ

(Շարունակութիւն «Ազդակի թիւ 590ի պատուածէն եւ վերջ)

Յաջորդ օրը առաւօտուն, սպասուհին ըսաւ իրեն.

— Տիրուհի՛, ձեր կուրծքին վրայ կապոյտ բիծ մը կայ։

— Ձեմ զարմանար։ Եւ ի՞նչ տարօրինակ նշան է, մէկ մը հոս, մէկ մը հոն, երբեմն կ'երևայ, երբեմն կը չքանայ։ Երբեմն կուրծքիս վրան է, երբեմն կուրծքիս տակը։

— Գուցէ անոր համար է որ կապոյտ իշխանուհի կ'ըսեն ձեզի, չարունակեց պարզամիտ աղջիկը։

— Գնա՛, նայէ՛ ո՞ւր է իմ օրիորդս։

Վայրկեան մը մինակ մնալով, յուզուած նայեցաւ կապոյտ նշանին։

«Առտուա՞ծ իմ, ի՞նչ երջանիկ եմ եա։ մտածեց, ի՞նչ ճկուն եմ և ի՞նչ յիմար է բարեկամուհիս, ուրիշին վըստահիլ իր սիրոյ վիշտը։ «Ինեղ Արիանա, առանց քեզի, կրնար ըլլալ որ քան մը չհասկնայի ես։ Իր նայուածքները, զոր ես իբր յարգանքի նշաններ կը կարծէի, սիրոյ նայուածքներ են եղեր...Բայց ահա ինքը»։

Օրիորդը ներս մտաւ յուզուած։

— Ա՛խ, իշխանուհի, առտուան մը կին միայն ասուն վերադարձաւ, խելքը կորսնցուցի, ամէն բան կորսուեցաւ։

— Ա՛խ Աստուած իմ, երբեք հանգիստ չէք մնար, ընդհակառակն ամէն ինչ կարգադրուած է։

— Ա՛, չնորհակալ եմ։

— Լսեցէ՛ք։ Ես խոստովանցուցի գինքը, դիւրին բան չէր, անոր համար երկար տևեց։ Ի վերջոյ ճշմարտութիւնը հակցայ։ Լուրջ բան մը չկայ, պարզ սիրահարութիւն մը։ Գաղիկ դերասանուհի մը, որ արտաքոյ կարգի ընդունակութիւններ ալ չունի, ձեր ամուսինին գլուխը դարձուցեր է։ Այդպիսինները ամէնուն կը պատկանին։ Անիկա չաս ձեռքերէ անցեր, և ամուսինս ալ եղեր է անոր բարեկամներուն չարքին մէջ։ Դերասանուհին ցերեկները գրեթէ երբեք ազատ չըլլար. անոր ազատութեան ժամը կը սկսի կէս գիչերին։ Անոր համար ալ ես վճռած եմ, որ ձեր ամուսինը գիչերուան ժամը 12—4, պահ մը չկորսնցնէ։ Ես ինքս կ'երթամ անոր հետ, ինչպէս որ ամէն անգամ կ'երթամ։ Ես կը նստիմ անոր կողքին, ինքը կը պարէ, ես կը դիտեմ։ Ես կը ծափահարեմ, ինքը կը խոնարհի։ Ես կը ժպտիմ, ինքը կը ժպտի։ Ես կը ծիծաղիմ, ինքը կը ծիծաղի

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՉԻՆ-ՁԱԲՈՆԱԿԱՆ ՎԷՃԸ

ԵՐԿՈՒ ԿՈՂՄԵՐՈՒ ԶԻՆՈՒՈՐԱԿԱՆ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Շանկայ.— Չինուորական չէզոք դիտողներու համաձայն, չինացիները կ՚ամրացնեն եղեր Չինկեանկ—Քիանկ գետին արեւմտեան եզերը: Միեւնոյն աղբիւրէն կը պնդուի թէ ճաբոնցիները համաձայն գործուեփութիւն կը ցուցնեն Քիանկուանկի շրջանին մէջ:

Տասնըհինգ կտոր բաղկացած ճաբոնական առաջին ճաւաբաժինը երէկ իրիկուն յանկարծակի կերպով ժամանեց Չինկթուի ճաւահանգիստը, բայց ընդհ. հրամանատար ծովակալը յայտարարեց թէ այս իրողութիւնը չկրնար կայացնել վինուորական որեւէ կարեւորութիւն մը:

Շանկ-Շուն.— Լուր կը տրուի թէ բուռն կռիւներ տեղի ունեցած են ճաբոնցիներու կողմէ այսօր ժամը վեցին Հուանկանի դէմ ձեռնարկուած յարձակողականի հետեւանքով: 300 հոգիէ բաղկացած չինական զօրախումբ մը Նանհինի մէջ հաստատուեցաւ Մանչուրիոյ նոր ռէժիմը տապալելու դիտաւորութեամբ: (Ռ. Գ.)

Շանկայ.— Չինադադարի մը համար վարուող բանակցութիւնները լաւ ընթացքի մը մէջ են: Ճաբոնցիք պիտի ընդունին, հաւանականաբար, պարպել Ռօ-սունկը եւ Քիանկուանը:

Շանկայ.— Չինադադարի խորհրդաժողովը կրցաւ իրագործել նոր յառաջդիմութիւններ: Ան պիտի վերսկսի Բ. օրը:

Ազգ. Դաշնակցութեան Եղեռնական Յանձնախումբին տեղեկագիրը

Ժընէվ.— Ազգ. Դաշնակցութեան դիւանը կը հրատարակէ Եղեռնական Յանձնախումբին մէկ տեղեկագիրը որը կը յայտարարէ թէ Աւստրիոյ, Հունգարիոյ, Պուլկարիոյ եւ Ծունաստանի Նեղութիւնները առաջ կուգան համաշխարհային պատճառներէ որոնց վրայ այս երկիրները չեն ունեցած որեւէ ներգործութիւն:

Յանձնախումբը կը յանձնարարէ հաւաքական անմիջական գործողութիւն մը որը պէտք է ունենայ, պետութենց երաշխաւորութեան տակ միջազգային հրապարակներու վրայ շրջաբերութեան հանուած փոխառութեան մը ծեւը:

ԻՐԼԱՆՏԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐԸ

Պ. տը Վալէրա նուագ անհաչ

Լոնտոն.— Կը կարծուի թէ Պ. տը Վալէրա կը յուսայ որ դաշնագրի մասին կառավարութեան կողմէ ծեռնարկուելիք որեւէ մէկ գործողութիւն Ազատ պետութիւնը չպիտի հանէ Բրիտանական կայսրութենէն դուրս: Ազատ պետութեան կառավարութիւնը քննեց այսօր Բրիտանական կառավարութեան բողոքին դէմ տրուելիք պատասխանին նախագիծը:

Պատասխանի վերջին նախագիծը շատ աւելի բարեկամական հանգամանք մ՚ունի: Ան կը պնդէ հաւատարմութեան երդումին ջնջումը կը պահանջէ իրեն նեցուկ ունենալով հանրապետական մամուլը, Տըպլինի թատրոնները եւ սինեմաները որոշած են Անգլ. ազգ. երգը երգել ամէն ներկայացումէն վերջ: (Ռ.Գ.)

Լոնտոն.— Թերթերը տեղեկութիւն կստանան թէ Աւստրալիական դահլիճը պատասխանելով Անգլ. կառավարութեան կողմէ իրեն հաղորդուած ծանուցագրի մը ծեռնարկած է քննել հաւատարմութեան երդումի մասին իրլանտական կառավարութեան բանած դիրքը:

Աւստրալիական դահլիճը իբրեւ թէ պատասխանած ըլլայ պնդելով Մեծն Բրիտանիոյ եւ բոլոր գաղութներուն միջեւ գոյութիւն ունեցող յարաբերութիւնները պահպանելու եւ ամրապնդելու եւ Օթավայի Խորհրդաժողովին մասնակցող բոլոր պետութիւնները չփման մէջ պահելու մասին:

Գաղթ. Նախարարութիւնը Լոնտոնի մէջ, կը յայտարարէ թէ Անգղ. կառավարութիւնը ստացած չէ այս տեսակ որեւէ պատգամագիր մը եւ թէ բրիտանական կառավարութեան կողմէ սոյն իմաստով որեւէ պահանջ մը ուղղուած չէ Աւստրալիական դահլիճին:

Լինպէրկի Տրան Գտնուեցաւ

Լինպէրկի տղուն առեւանգման առեղծուածը վերջապէս լուծուեցաւ: Հաստատուած է թէ Նոր Յոք քաղաքի երեք յարգելի բնակիչներ, որոնց սին պատուելի, միւսը ծովակալ, երրորդը նաւաստեր՝ յարաբերութեան մտած են առեւանգիչներուն հետ:

Լինպէրկի օգնականը կազմ ու պատրաստ կը սպասէ, մէկ վայրկեանէն միւսը մեկնելու և տղեկը վերադարձնելու իր ծնողքին...

Միլիոն Հինգ 50,000 Տոլար Մահասուած է

«Նիւ Յորք Հէրըլտ» կը գրէ.— Նիւ Ճըրսիի ոստիկանութիւնը 23 օրէ ի վեր, այսինքն Լինպէրկի տղեկին անհետացումէն ի վեր, ծախսած է 50,000 տոլար (1,250,000 ֆրանք), Լինպէրկի տղան գտնելու համար:

Այս ծախքը բաւական սպառած ըլլալով ոստիկանութեան պիւճէին, ոստիկանութիւնը սովորականին պէս չպիտի կարենայ ասկէ վերջ խիստ և արագ ինտատուքներ կատարել:

ԴԱՆՈՒԲԵԱՆ ՄԻՈՒԹԻՒՆԸ

Լոնտոն.— Արտաքին Գործոց Նախարարութեան կողմէ հրատարակուած զեկոյց մը յայտարարեց թէ չորս մեծ պետութեանց խորհրդաժողովը պիտի գումարուի յառաջիկայ շաբաթ որմէ առաջ տեղի պիտի ունենան Ճրանֆօ—Բրիտանական խօսակցութիւններ որոնք պիտի նուիրուին մասնաւորաբար Լօգանի խորհրդաժողովին պատրաստութեանը:

Պէլկրատ.— Մամուլը բացատրութիւն տուաւ ընդհանրապէս, Պ. Մարինքովիչին տեսակէտին մասին որուն ճառը նպաստաւոր է եղեր Դանուբեան մերձեցման մը:

Գերմանիոյ Նախազահական Ընտրութիւնը

Պէրլին.— Զատկի քաղաքական զինադադարը վերջացաւ կիրակի կէսօրին: Ընտրական պայքարը երկրորդ Քուէարկութեան չուրջ պիտի վերսկսի կրկնուած թափով մը: Պ. Հիթլէր հաղորդած է արդէն թէ խօսք պիտի առնէ յառաջիկայ չաբաթ միլիոնաւոր գերմանացիներու առջեւ: Մարաշխալ Հինտէնպուրկի կուսակիցները Հիթլէրի ազդեցութիւնը նուազեցնելու պիտի ջանան:

«Արոյրեայ Ճակատին» կողմէ կազմակերպուած ինքնաշարժներու խումբերը վաղուընէ սկսեալ գիւղերու ամենահեռաւոր անկիւնները պիտի երթան քարոզելու համար հակա-ազգայնական թռուցիկներ և յայտագիրներ:

Լոնտոն.— Քաղաքական շրջանակները երթալով մեծ կարեւորութիւն մը կուտան Թարթիէօ.Մաքսոնալտի տեսակցութեան: Պ. Մաքսոնալտ կայարանի մէջ պիտի ընդունի Պ.Պ. Թարթիէօ և Ֆլանտէնը և յետոյ ներկայ պիտի գտնուի ի պատիւ անոնց ֆրանսական դեսպանատան մէջ տրուելիք հացկերոյթի մը: Առաջին խօսակցութիւնը Տօունինկ Սթրիթի մէջ տեղի պիտի ունենայ կիրակի օրը: Այս խօսակցութիւններէն առաջ պիտի գայ եղեր Ֆրանք—Բրիտանական աւելի սերտ գործակցութիւն մը Լոգանի մէջ: Ճակոդոյ խօսակցութեանց նիւթ պիտի կազմէ եղեր Դանուբեան խնդիրը: Պ. Մաքսոնալտ Ուինտսօր ընդունուելու երկար տեսակցութիւն մը ունեցաւ Ժօրժ Թագաւորին հետ:

ՏԵՂԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԷՇՐԷՓԻԷԻ ԸՆՏՐՈՒԹԵԱՆ ԱՐԴԻՒՆՔԸ

Ինչպես գրած էինք մեր նախորդ թիւով, ընացած կիրակի օր տեղի ունեցաւ Էշրէֆիէի, Ազգասէն եւ Հայկասէն թաղերու թաղականական ընտրութիւնները: Ընտրողական ծանձնախումբի հսկողութեան ներքեւ եւ կատարեալ կարգապահութեամբ կատարուեցան ընտրութիւնները: Ազգասէնցի, Հայկասէնցի, Էշրէֆիէնցի եւ Մատամի Քեմբէն ընտրողները իրենց ընտրեցին ընտրութիւններ ընելու մէջ, առանց տեղի տալու որեւէ անկանոնութեան: Մօտաւորապէս 160 ընտրողներու մեծամասնութեան ձայնով ընտրուեցան հետեւեալները.

Տիար Գ. Գուսուլեան, Դ.Տարագճեան, Ե. Չոպուեան, Համ. Տէր Խաչատուրեան, Ռ. Պալեան, Մ. Աւեսիսեան եւ Մ. Դազազեան:

Մպրեի է որ Էշրէֆիէի օրինակը վարակիչ դառնայ եւ բոլոր թաղերն ալ իրենց ընտրութիւնները վերջացնեն այսպես խաղաղութեամբ եւ կարգապահութեամբ:

ՎԱՐՈՒԺԱՆԻ ՆՈՒԻՐՈՒԱԾ ԵՐԵԿՈՅԹԸ

Անցած շաբաթ երեկոյեան ունեցաւ Գեղ. Միութեան Վարուժանի նուիրած երեկոյթը: Օրուան դասախօսը Պ.Ղազար Զարդ խնամուած դասախօսութեամբ մը պատկերացուց Վարուժանի արուեստը անոր յեղ. խորը եւ մեր ժողովուրդի ապագայի մասին անոր ունեցած հաւատը:

Տեղի ունեցաւ նուագ, արտասանութիւն, կենդանի պատկեր մը որ կը ներկայացներ Հայկական մեհեան մը հեթանոսական օրգանիզ եւ իրմունիթիներու պատասխանատուն, որպես Վարուժանի Հեթանոս Երգերու ներշնչման աղբիւր:

ՀԱՅ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴ ՄԸ ԱՌԱՋԻՆ ԿԸ ՀԱՆԴԻՍԱՆԱՅ ԵՒ ԿԱՐԺԱՆԱՆԱՅ ԱՐՄԱՔ ԲԱԺԱԿ ՆՈՒԻՐԻՄԸ 28 ՄՐՑԱԿԻՑՆԵՐՈՒՄԷՋ ԵՐԿՈՒ ՀԱՅԵՐ ՆՈՒԻՐ ԿՍՏԱՆԱՆ

Սիւրիոյ և Լիբանանի մարզական ընդհանուր միութեան կողմէ կազմակերպուած վազքի մրցումներուն կը մասնակցէին ամենազգի քազմաթիւ ուսանողներ եւ երիտասարդներ, որոնք տեղի ունեցան ձիարշաւի բարքին մէջ: Առաջին հանդիսացողին արծաթ բաժակ մը յատկացուցած էր Պէյրութի յայտնի հարուստներէն երեսփոխան Պ. Հանրի Ֆարաօն:

Ուրախութեամբ կ՚աւետենք որ եօթ քիլօմէթր երկայն վազքի մրցումներուն մասնակցող 30 մրցակիցներու մէջ առաջնութիւնը չահեցաւ Ամեր. Համազարեան ուսանողներէն Պ. Յակոբ Գասարեան եւ երրորդութիւնը Նահապետեան:

Կարճ վազքի վարժ եղողներուն ալ առիթ մը տալու դիտմամբ, անցած կիրակի կազմակերպուած էր երկրորդ կրթական մրցում մը, նոյն միութեան կողմէ: Այս անգամ ալ, սակայն, բազմաթիւ մրցակիցներու մէջ Դասբեան հանդիսացաւ առաջին, արժանանալով բոլոր ներկաներու հիացման և գնահատանքին: Վազքի անցեալ տարուան խոյեան Պ. Թամէ երկրորդ հանդիսացաւ, ախոյեանութեան պատիւը տալով Հայ երիտասարդին:

ՔԱՐԻՒՂԻ ՁԱՄԲՈՒ ԱՇԽԱՏԱՆՔՆԵՐԸ ԿՍԿՍԻՆ ԱՆԳԼԻՈՅ ԲԱԺԻՆՆ ԱԼ ԲՐԻՓՕԼԻ ՊԻՏԻ ԲԵՐՈՒԻ

Գրած էինք ասկէ առաջ թէ Մուսուլի քարիւղի ճամբուն օգնութեան ասխատանքները յառաջ կը տարուին եւ մօտ ատենէն պիտի սկսին ընդհանուր գործերը: Ցոյց տուած էինք նաեւ հովանաւորեալ երկիրներու օգտութիւնը այդ հսկայ ասխատանքներուն եւ ձեռնարկներուն:

Քաղաքականութիւնը կարեւոր դեր մը խաղաց Անգլիոյ եւ Ֆրանսայի միջեւ եւ ուշացուց քարիւղի ասխատանքները ցարդ երկարձգումը: Անգլիացիները կուգային որ միայն Հայֆայէն թափել քարիւղը, իսկ Ֆրանսան կը պնդեր Թրիբոլիէն թափել: Ի վերջոյ Անգլիա եւ միւս տերութիւնները Հայֆա թափեն որոշեցին, իսկ Ֆրանսա որոշեց Թրիփոլի, սակայն վերջին, Անգլիոյ հետ գործակցող տերութիւնները տեսան որ Թրիփոլիի ճամբան աւելի խնայողական է ծախքի տեսակէտէն եւ աւելի ապահով, որով յարեց. ն Ֆրանսական ծրագրին եւ որոշեցին իրենց բաժինները թափել Թրիփոլի:

Ցարդ, ուրեմն, այնպես կը կարծուէր որ երկու ճամբաներ պիտի շինուին, մէկը Հայֆայի վրայ իսկ միւսը Թրիփոլիի:

Սակայն, Համաձայն վերջին տեղեկութեանց, Անգլիա տեսնելով որ հսկայ ծախքի մը պիտի ենթարկուի առանձինն շինելով այդ ընդարձակ ճամբան, որոշած է իր բաժինն ալ Թրիփոլի բերել եւ գործակցիլ Ֆրանսական տեսակէտին: Անգլիական ընկերութեան ընդհանուր տնօրէնը, որ Հայֆա կը գտնուէր, լսուեցաւ կանչուած է Փարիզ, ուրկէ պիտի գայ ուղղակի Պէյրութ, իր հետ ունենալով երկու միլիոն ոսկիի վարկ մը:

Ընկերութիւնը սկսած է Սիւրիական եւ Լիբանանեան սահմաններուն մէջ, հողերու գնման: Կառավարութեան կողմէ նշանակուած յանձնախումբ մը կորոշ գիծեր: Պէյրութէն Թրիփոլի դրկուած է կալուածներու բաժր Բէյթիզ պէյ Ալաւի, հոն ուրիշ յանձնախումբ մըն ալ կազմելու, հողերու գնահատման համար:

ՊԱՌԱԿՏՈՒՄ ԱԶԳԱՅՆԱԿԱՆՆԵՐՈՒ ՄԷՋ «ԷԼ ՃԻՀԱԾ»Ի ՔՆՆԱԴԱՏԱԿԱՆԸ

Սգիպտոս հրատարակուող «Ճիհաս» թերթը, որ Սիւրիական ազգայնականներու օրգանը կը նկատուի, իր վերջին թիւին մէջ խիստ ննջադատական մը կ՚ընէ, վերջին ընտրութեանց մասնակցող ազգայնականներուն դէմ եւ իրենց թեկնածութիւնը դնող Ձէմիլ Մէրհիմ պէյը, Լութֆի պէյ Հաֆֆար, Ֆախրի պէյ Պարուտին, Իսմաէլ Շէրիֆը, Զէքի Խաթիբ եւ Ֆախիզ Խուրին կ՚ամբաստանէ որպես անվսահելիներ: Ըստ «Ճիհաս»ի ասոնք իրենց թեկնածութիւնները դրած են առանց բանակցելու կամ ազգայնական կուսակցութեան, որով անոնք Սիւրիոյ ազգայնական կուսակցութիւնը չեն ներկայացներ:

«Էլ Ճիհաս» կը վերջացնէ իր տողերը, տեսնելով. որ, ազգայնականները հակառակ են ընտրութեանց բացառակապես կը մնան անմասն, իսկ այդ վեց թեկնածուները կը նկատէ անհաւատարիմներ:

ԱՊՏԻԻԼ ՔԱՏԻՐ ՔԷՄԱԼԻ ՀԱՅԵՐՈՒ ՀԵՏ ԿԸ ԳՈՐԾԱԿՑԻ ԵՂԵՐ... ԱՆԱՄՕԹ ՍՈՒՏ ՄԸ

Մուհամմէտ Նեհիմ, Բէտաս Ֆահաս եւ Հաձրզ Ապտիլ Քադիր ստորագրութեամբ ճամակ մը ղրկուած է «Էլ Նիտա» թերթին, որով ստորագրողներ կը յայտարարեն որ իրենք ամէն կապ խզած են Ապտիլ Քադիր Քէմալիի հետ, որովհետեւ կրսեն անօճառ, ան Հայ ֆորիքէներու հետ կը գործակցի:

Կը կարծուի որ այս երեք թիւրերը կը գծուին Պէյրութ եւ անձնական հաշտարակորգներ են Ապտիլ Քադիր Քէմալիի, որ 5—6 ամիս առաջ Թիւրքիայէն փախչելով Սիւրիա ապաստանած էր:

ԹԻՒՐՔ ՉԵԼՃԱՐԱՐ ՄԸ ԿԸ ՁԵՐԲԱԿԱԼՈՒԻ ՊԼԵՐՈՒԹԻ ՄԷՋ ԱՆ 20,000 ՈՍԿԻ ԿՈՂՈՊՏԱԾ ԷՐ ՊԵՏԱԿԱՆ ՍՆՈՒԻԿԷՆ

Առջի օր, գաղթի Ֆոսիկացներ ձերբակալեցին Մուհամմէտ Շէվքը պէյ անուն թիւրք մը որ յանձնուեցաւ Ընդհանուր Ապահովութեան, թիւրք կառավարութեան փափաքին համաձայն:

Մուհամմէտ Շէվքը պէյ Թիւրք Տպի բնակիչներէն է, գաւակը Սէյիմ Մուհարրեմ փաշայի: Շրջանաւարտ ըլլալով Պոլսոյ պետական վարժարանէն, ան Արդարութեան մէջ բարձր պաշտօններ վարած է եւ վերջերս Պոլսոյ մէջ արդարութեան ճննիչ նշանակուած էր:

Իր վերջին պաշտօնավարութեան ընթացքին Մուհամմէտ Շէվքը պէյ 20,000 ոսկիի գործում մը կատարելով կրցած էր սահմանը անցնիլ եւ Սիւրիա ապաստանիլ: Ասեղնագործ մը իվեր ան կը գտնուէր Պէյրութ:

Թիւրք կառավարութիւնը տեղեկանալով որ ան Պէյրութ կը գտնուի եւ Բանսիօճ Մտաւմ Պլանճօ կը բնակի, դիմած է Բարձր Գօմիսէրութեան եւ պահանջած անոր յանձնումը: Ասոր վրայ, գաղթի ոսիկացներ իսկոյն ձերբակալեցին զայն: Քանի մը օրէն ան պիտի դրկուի Թիւրքիա:

ԱՊՏԱԼԼԱ ՄԻԻՏԷՎԷՐԻ ՍՊԱՆՈՒԹԵԱՆ ՀԱՐՑԱՔՆՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ՈՁԻՐԸ ԿԸ ՄՆԱՑ ՄՈՒԹԻ ՄԷՋ

Հարցաքննիչ դատաւոր պ. Տէգանկըլ կը շարունակէ հանգուցեալ Ապտալլա Միւտվիւրի սպանութեան շուրջ իր հարցաքննութիւնները:

Անցած շաբթուան ընթացքին, պրն. Տէգանկլ, ընկերակցութեամբ Ապտալլա Միւտվիւրի եղբօր Ժան Միւտվիւրի գացած է առաջնոյն բնակարանը եւ աչքէ անցուցած անոր թղթածրարները: Այդ հանութեան ընթացքին դատաւորը գտած է կարեւոր ձեռագիր մը, որմէ բաւական լուսաբանութիւններ կը հաղորդուին եւ կը լուծեր կարգ մը գաղտնիքներ: Սակայն հակառակ այդ բոլորին, չի կրցաւ երեւան հանել բուն խորհուրդը:

Պրն. Տէգանկլ վերադարձին ուղղակի բանտ գացած եւ նորէն հարցաքննած է ամբաստանեալ Սալիհ Ղազալին, որ տարիէ մը իվեր բանտ կը մնայ: Ղազալին կը տարուկայէ ուրանալ ամէն բան եւ Նեհիմ Մըսրիին հետ ոչ մէկ կապ ունեցայը կը տեսնէ: Միւս կողմէ սակայն, պ. Տէգանկլ կը տարուկայէ անտոորագիր համակներ տեսնալ, որոնք կը պնդեն թէ Սալիհ Ղազալին ոճրին մասնակից է:

ՆԱԽԱԳԱՀԱԿԱՆ ԸՆՏՐՈՒԹԵԱՆ ՇՈՒՐՋ

ՈՒԺ ԵՐԵՍՓոխԱՆՆԵՐՈՒ ԴԻՄՈՒՄԸ ԲԱՐՁՐ ԳՕՄԻՍԷՐՈՒԹԵԱՆ

Երէկ Փոր Մեւրայի մէջ տարակարգ եռուզեռ մը կը տիրէր: Երեսփոխանները ամէն օրուընէ աւելի մեծ թիւ մը կազմած էին Սեւրայի Ցրաքացրներուն մէջ եւ խորհրդակցութիւններ աւելի տեղտոս յառաջ կը տարուէին: Կէս օրէ առաջ բսի ըսաւ մը շրջան ըրաւ, որու համաձայն ութ երեսփոխաններ, խորհրդակցութիւններէ վերջ, մեկնած են Մեծ Մեւրայ Բարձր Գօմիսէրի փոխանորդին հետ տեսակցութիւն մը ունենալու համար:

Սեւրայի շրջանակներուն մէջ շրջող գոյցներու համաձայն երեսփոխաններուն մեկ մասը որոշած ըլլալով Շեյխ Ձիսրի քեկճածութիւնը պաշտպանել, իրենց մեկնածութիւնը պատճառել Նասսար, պ.պ. Սամի Քհճան, Նուտուճ Սքհճան, Ապտալլա Նօճհզ, Խակճեներ Գուսթանի, Աճիս Խուրի:

Բարձր Գօմիսէրութենէն վերադառնալէն վերջ, անոնք յայտարարեցին թէ՝ Բ. Գօմիսէրը բոլորովին անկողմնակալ կը մնայ նախագահական ընտրութեան առթիւ:

ՆՈՒԻՐԱՏՈՒՒԹԻՒՆՆԵՐ

Դամասկոսէն Պ.Սամուէլ Նահարեան 500 ս. դ. կը նուիրէ Մամբլթեանի բոլախտասնոցին:

Սեանալ խմբագրութենէս:

***

Պ. Վահրամ Վարժապետեան 50 ս.դ. կը նուիրէ Ազգ. Ռուբինեան վարժարանին Որ. Թոզհեմի Ծէբքելեան ընդ Պրն. Հայկ Հազարապետեան ամուսնութեան առթիւ, փոխան ծնորհ. հեռագրի:

Սեանալ նուիրատուէն:

***

Պրն. Կարապետ Բօյաճեան կը նուիրէ 200 ս. դ. Մամբլթեանի Ազգային Թոխախանոցին:

Սեանալ Ազգ. Առաջնորդարանէն:

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

Նոր Մարաշի Ս.Ք.Առ. Մանկանց եւ վարժարանի տնօրէնութենց յանձնախումբս իր հրապարակային շնորհակալութիւնը կը յայտնէ Տիար Օննիկ Պայրամեանի եւ Ցակոբ Քհճեճեանի, որոնք խոստ զանազան մը նուիրած են եկեղեցւոյս, ինչպես նաեւ Տիար Մհրուժ Զալզալեանի, որ սիրայօժար եւ ձրիաբար յաջողցուցած է եկեղեցւոյս տասը խոստ պատուհաններու երկաթներուն տնօրէնութեան գործը, նուագագոյն 15 սմ.ոսկի արժողութեամբ:

Այս առթիւ Յանձնախումբս կոչ կ՚ընէ եկեղեցասէր ազգայիններու, յայտնելով թէ, պատուհանները տակաւին առանց փեղկի են, զանգակը չէ կախուած զանգակատունը տնօրէնութեան չյաջողուելուն համար, բացուած է տնօրէնութեան հանգանակութիւնը 100 ճնշարանոցներու, որոնց իւրաքանչիւրին գինն է 150 ս.դ. եւ 30 հատ ալ տնօրինած, եւ կը խնդրէ որ այս թերթերէն ոեւէ մէկուն համար նուիրատուիչը ըսել փափաքողներ հանին առձանագրուին Առաջնորդարանի Քարտուղար Պրն. Սուրէն Զարգեեանի միջոցաւ եւ կամ կիրակի օրեր տեղւոյն վրայ:

Տիրուհեան Յանձնախումբ

ԹՈՒՐՔԻՆ ԵԼԻՍՏԱԿԱՆ ՆԵՂ ԿԱՑՈՒԹԵԱՆՄԷՋ

Էնկիւրի,— Արտաքին Գործոց նախարարութիւնը որոշեց խնամքաբեկ հանար ջնել իր ամենագիտական ներկայացուցիչները:

Այնու ամենայնիւ Անդրանիկ օսմանեան սահմանադրութենէն յետոյ զէնքը վար դրած էր և կը սպասէր իրերու և երեւոյթներու վախճանին: Ձէր մղուէր զէնքով դուրս գալ օսմանեան կայսրութեան դէմ: Մեծ յոյսեր կապած էր օսմանեան բանակին դէմ քրիստոնեայ տարրերը ընդունելուն մէջ:

Բայց կիլիկեան աղէտի եկաւ Արդրանիկի ժաքերը փոխել: Անիկա սկսաւ տածել յեղափոխական գործունէութեան սկսելու միտքը:

Եւ այս միտքը կամաց կամաց իր մէջ աճեցաւ և հասաւ իրականութեան, բայց պէտք էր պատեհութիւնը գար և եկաւ:

Պալքանեան պատերազմ:

Անդրանիկ առանց վարանելու ժառաւ Պալքանեան պատերազմին մէջ:

ՊԱԼՔԱՆԵԱՆ ՊԱՏԵՐԱԶՄ

1. ՊԱԼՔԱՆԵԱՆ ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԻՒՆԸ

Շատ և կոչան քաղաքներու մէջ արդէն պայթած էին ռումբերը: Պալքանեան ազգութիւններու դառնութեան վերջին բաժակը լեցուած էր:

Արդէն ամէն տեսակի խմորը պատրաստուած էր Պալքաններու մէջ Պալքանեան դաշնակցութեան ի նպաստ: Ռումբերու պայթումէն յետոյ արագ կերպով կազմուեցաւ Դաշնակցութիւնը որ անմիջապէս յայտարարեց պատերազմ իր ոխերիմ թշնամիին՝ օսմանեան կայսրութեան դէմ:

Անդրանիկ միշտ սկեպտիկ ակնոցով դիտած է օսմանեան սահմանադրութեան վրայ եւ միշտ կասկածանքով վերաբերուած է այն ամէն երեւոյթներուն հանդէպ որոնք ո եւ է կերպով կը կրէին օսմանեան, թրքական դրոշմ:

Անիկա մինչեւ ետքը դէմ եղած է մեր յեղափոխականներու դէպի ներս խուժելուն:

— Մի՛ երթաք, կ՚ըսէր անիկա, նորէն չարունակեցէք ձեր անլիկալ գործունէութիւնը երկրին մէջ և երկրէն դուրս:

Բայց յեղափոխական կուսակցութիւնները տարբեր կը մտածէին և սարի կաժերուն վրայ անած և իր փորձառութիւնները հրացաններու գնդակներու տակ ձեռք բերած հայ ռազմիկը տարբեր կը մտածէր:

— Ոչ մէկ թուրքի չեմ կրնար հաւատալ, եթէ տանիկա երկնքէն իսկ իջած ըլլայ, կ՚ըսեր Անդրանիկ:

Բայց ժամանակները փոխուեցան: Կանչուեցաւ օսմանեան փարլըմանն:

Հայերը իրաւունք ունեցան մտնելու փարլըմանի ընտրութիւններուն ոչ իբրեւ միլլէթ, այլ իբրեւ օսմանցիներ, իբրեւ օսմանեան կայսրութեան քաղաքացիներ(?):

Հնչակեան յայտնի գործիչ Մուրատ (Համբարձում Պօյաճեան) ընտրուեցաւ փարլըմանի անդամ ինչպես նաեւ մի քանի ուրիշներ:

Անդրանիկի ընկերները միտքը կը յղանան Անդրանիկը բերել Պոլիս և զայն ընտրել տալ օսմանեան փարլըմանի մէջպուս:

Անդրանիկ կուգայ Պոլիս գաղտնի կերպով և մեծ բողոք վեց օր կը մնայ Բերա Ռուբէն Զարդարեանի «Ազատամարտի խմբագրապետին և իր ամէնէն մտերիմ բարեկամին տունը:

ԳՆԴ. ՏԸ ՌԷՑՆԻԷԻ ՄԱՀՈՒԱՆ ԱՌԹԻԻ

Ժընեւ.— Գ. Թարտիէօ իր ցաւակցութիւնները յայտնեց Սգ Դաշնակցութեան գնդապետ տը Ռէյնիէի մահուան առթիւ։

ԵՐԿՐԱՇԱՐԺ ՆԱՓՈԼԻԻ ՄԷՋ

Նափօլի.— Առտուն ժամը 3,35ին, երկրաշարժի բուռն ցնցում մը զգալի եղաւ։ Ժողովուրդը երկիւղի մատնուելով փութաց բացօդեայ տեղեր կենալ. ոեւէ վնաս չիկայ։

ՑՈՒՆԱՍՏԱՆԻ ԼԵԼԵԻՄՏԱԿԱՆ ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ

Աթէնք.— կառավարութիւնը հնգամեայ յատակագիծը կը նախատեսէ. ա. արտաքին փոխառութեանց տարեվճառները դադրեցնել. բ. չորս տարուան վրայ բաժնուած 50 միլիոն տօլարի փոխառութիւն մը կնքել։

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹԻՒՆԸ

Լոնտոն.— «Փէքթէյլթը» հրատարակեց պրն. Մազարիքի հետ ունեցած իր մէկ տեսակցութիւնը որուն մէջ այս վերջինը կ'եզրակացնէ Դաշնակցային դրութեան մը պէտքը Եւրոպայի համար որուն հիմը պիտի ըլլայ եղեր Ֆրանքօ-գերմանական գործակցութիւնը։

ԻՐԱՔԻ ՆՈՐ ԴՐԱՄԸ

Պաղտատ.— Իրաքի նոր դրամ «Տինար» շրջարերութեան դրուեցաւ։ Տինարը համաղօր է մէկ անգլ. ոսկիի եւ պիտի յաջորդէ հնդկական ռուփիին։

ՏՔԹ. Բ. ԳՈՒԼԱԳԵԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ՝ ՆԵՐՔԻՆ, ՄՈՐԹԱՅԻՆ ԵՒ ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

ՎԿԱՅԵԱԼ ՓԱՐԻԶԻ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑՆԵՐԷՆ

Կր դարմանէ գիտական ամենավերջին մեթոտներով, քոճրու, սեռ. մոխի, ադիճներու յետարկի ամէն տեսակ հիւանդութիւններ: Հին եւ նոր ջերմախտութիւնը իր բոլոր բարդութիւններով, ինչպէս նաեւ Ֆրանկախտ եւ մորթային հիւանդութիւններ:

Ազագ, արմատական եւ բարեխիղճ դարմանում:

Հիւանդ կ'ընդունի ամէն օր, բացի կիրակիէ, իր նախկին դարմանատան մէջ. ժամը 8—12 եւ 2—6ու մասնաւոր ժամադրութեամբ։

Նոեմբերի օրերը, ժամը 2—5 վկաեալ *ԱՂՔՍՏՆԵՐՈՒ ԶՐԻ* ժօրժ Հաւսէհ փողոց՝ թիւ 8

ՇԱՊԿԱԳՈՐԾԱՐԱՆ "ԼԻՒՔՍ"

ԱՐՄԵՆԱԿ ԴԱՆԻԷԼԵԱՆԻ — ԱՐՄԵՆԱԿ ԴԱՆԻԷԼԵԱՆԻ

Պատիւ ունիմ ծանուցանելու յարգոյ հասարակութեան՝ որ Սուգ-էլ-Պէ. գիրկանի օպակագործատունս փոխադրած եմ՝ *պէյհաֆէի* օճիքին եթէ նէ. *ՃԻՊ ԱՍՏԻԼ ՄԷԼԷՔ ՓՈՂՈՑ*, (Վարդապետեանի վաճառատան դիմացը, Շըւրիւ Ապուրէեթի նախկին վաճառատունը):

Մեծ խնամքով կը պատրաստեմ, չափի վրայ եւ մեծամասնակ՝ օպակ, բիճամայ, ոօպ տը օավարը, ֆօֆուսէհ եւայլն, ամենավերջին նորաձեւութեամբ:

Սեղան եմ մեծ մթերմ մը նաօակաւոր եւ վերջին նորոյթի ապրանքներու (պոպլին մեհամս եւայլն), որով կարող եմ ամենէն բծախնդիր յաճախորդին ճաշակը գոհացնել:

Միեա պատրաստ կր գտնուին զանազան չափերու վրայ օապիկ եւ բիճամայ, որոնք կր վաճառուին մեծամասնակ եւ փոխրամասնակ:

Մեր սկզբունքն է ճշդապահութիւն եւ ազան վաճառում:

Մէկ այցելութիւն բաւական պիտի ըլլայ համոզուելու համար այս ճըշմարտութեանց:

Ապսպրանքներ կ'ընդունինք առատահմանէն (Իրագ, Պաղեստին, Կիպրոս), եւ Սիւրիոյ բոլոր օրջաններէն.

ԳԱԲՐԻԷԼ Թ. ԹԷՐԶԵԱՆ

(ԵԼԵՔՏՐԱԿԱՆ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ)

Հիմնուած 1921 ին Գոլիս-Բեքա

Խոս դիւրամատչելի պայմաններով կը կատարենք ամէն կարգի ելեկտրական լոյսի գեղեցուժներ (Intsallation), ինչպէս նաեւ մօթէօր եւ ջրհանօցներ:

Վաճառատունս կ'ստանձնէ նաեւ բոլոր ելեկտրագործիքներու նորոգութիւններ: Մասնաւոր սպասարկութիւն բնակարաններու ելեկտրա-նորոգմանց: Վաճառատուն Philips եւ Lux ելեկտր. լամբերու եւ ամէն տեսակ ելեկտրական պիտոյքներու:

Վճարման դիւրութիւններ.

Հասցէ — Վ. Ալգուէեանի գրասենեակ կից Պուռճ. B. P. 491

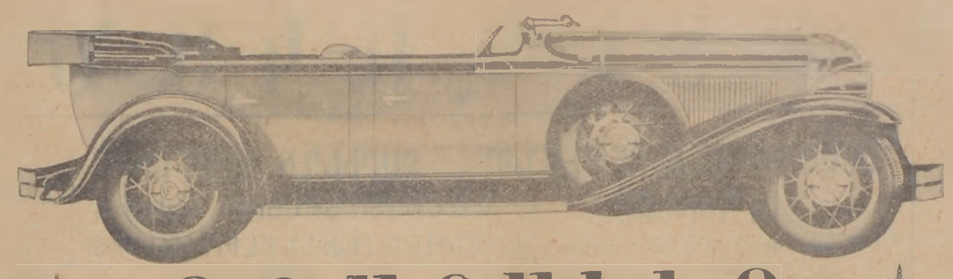

ԳՌԱՅՍԼԵՐ

ԱՇԽԱՐԱՀԱՌՉԱԿ ԻՆՔՆԱՇԱՐԺՈՒԹԻՒՆ ՈՐՈՇ 6-8 ՍԻԼԻՆԴՐ ՈՒԺԻՆ,

ԱՄԵՆԱՏՈԿՈՒՆ ԵՒ ԴԵՂԵՑԻԿ ՄԱՐՔԱՆԵՐՆ ԵՆ ՀՐԱՊԱՐԱԿԻ ՎՐԱՑ ԵՒ

ԿԸ ՓՆՏՈՒԻՆ ԱՄԵՆՈՒՐԵՔ:

ԳՌԱՑՍԼԵՐ ինքնաշարժերու մասնաւոր յատկութիւններն են՝ ՏՈԿՈՒՆՈՒԹԻՒՆ, ԴԵՂԵՑԿՈՒԹԻՒՆ, ԶԱՓՍՒՈՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՀԱՆԴՍՏՈՒՆԱԿՈՒԹԻՒՆ։

Վճարման դիւրութիւններ կը տրուին.

ԳՌԱՑՍԼԵՐ ընդունելու բոլոր կատրները պատրաստ կը գտնուին մեր վաճառատուներուն մէջ։

Լիբանանի, Սիւրիոյ և Իրագի բնդհանուր ներկայացուցչութիւն՝

NAAYEM MOTOR IMPORT Co. BEYROUTH B. P. 869. TÉL. 32—29

Հիւս. Սիւրիոյ ներկայացուցիչներ՝ Գ. և Մ. ԱԶԻՐԵԱՆ, B. P. 202, Հալէպ

ՏՔԹ. ՍՈԿՐԱՏ ԱԻԵՏԻՍԵԱՆ

ՎԻՐՍԱԲՈՅԺ - ՍՏԱՍՆՍԲՈՅԺ

ՎԿԱՅԵԱԼ ՊԷՅՐՈՒԹԻ ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ՀԱՍԱԼՍԱՐԱՆԷՆ

Կընդունի ամէն օր բացի կիրակիէ կէսօրէ առաջ 8—12 կէսօրէ վերջ 2-6

Հասցէ՝ Capucin ներու եկեղեցիին կից Արդարութեան պալատին եռանկ։

ՍՓԱՆՏԱՆՔ կօշիկներ վիշտ ամենադիմացկուն, ամենագեղեցիկներն եւ ամենաժամանակակից ոճով

ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ

ՏՕՔԹ. ԳԷՈՐԳ ԿԷՐԿԷՐԵԱՆ

Վկայեալ Lauréat նախկին Interne եւ այժմ մնայուն *ՄԱՍՆԱԳԷՏ* բ ՀԻ Ֆրանսական հիւանդանոցի *ԱՋՔԻ, ՔԹի, ԿՈԿՈՐԴի, ԱԿԱՆՋի և ԳԼՈՒՈՒ* հիւանդութիւններու բաժնին:

Հիւանդ կ'ընդունի կէսօրէ վերջ ժամը 2—6

իր գլխաւոր մէջ rue de Damas, No. 15

Հիւանդները ուղղակի հիւանդանոց կ'ընդունուին իր կողմէ տրուած մուտքի բարօրով:

Աղքատ հիւանդներու ձրի դարմանում, ամէն օր կէսօրէ առաջ ժամը 10—12, հիւանդանոցի դարմանատան մէջ։

ՏՕՔԹ. Գ. ՏԱՎՈՒՏԼԱՐԵԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ՆԵՐՔԻՆ ԵՒ ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

Իր դարմանատուն հաստատած է *ՍՍՈՒՀԻ* վողոց, Տօքթ. Նօզդաեանի (առամնաբոյժ) դարմանատան կից.

Ընդունելութեան ժամեր՝

կէսօրէ	առաջ	ժամը	8—12
»	վերջ	»	2—6

Կարի եւ Ձեւագիտութեան Դասընթաց

Տիկին ՄԱՌԻ ԵՐԱՄԵԱՆ

ՎԿԱՑԵԱԼ ԴԵՐՁԱԿՈՒՀԻ

ԲԱՐԻՋԷՆ ԵՒ ՎԱՇԻՆԿԹՕՆԷՆ

Կարի եւ ձեւագիտութեան մասնագիտուհի, Տիկին Մառի Երամեան կը վերադառնայ իր արհեստանոցը, Մեծ Սեռայի դիմացը Նո. 78 տան երկրորդ արկը:

Երեք ամսուան միջոցին կը սորվեցնէ ամենավերջին նորաձեւութեամբ, կար եւ ձեւագիտութիւն իր բոլոր բարդութիւններով եւ ատդիական միջոցներով, Droit-fils մեթոտով: Իր աշակերտուհիները կ'օժտեն Բարիզի արհեստանոց Académie Daydou վկայականով։

ՓՍՍՏԱԲԱՆ

ԽՈՄԻՎ Թ. ԹԻԹԻՒՆՃԵԱՆ

(Տօքթ. իրաւագիտութեան)

ԿՍՏԱՆՁՆԷ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԴԱՏԵՐ

Ընկերակցութեամբ հանրածանօթ փաստաբան ՄԷՐՕ ԱԶԻԶ ԷԼ ՀԱՇԷՄԻ

Գրասենեակը բ.ց է կէսօրէ առաջ 9—12 *կէսօրէ վերջ* 3—6

Rue Allenby, Immeuble NESSOULI **ՀԵՌԱՀԱՅՆ 1—28**

Տակուն շինուածի վայելուչ տեսք հնչուն եւ ընտիր ձայն Սնուցանիչներ՝

ՈՐՈՆՅՄՈՎ ԿՐ ՁԱՏՈՐՈՇՈՒԻՆ

ԱՓՕԼԼՕ ՖՕՆՕՆԵՐԸ

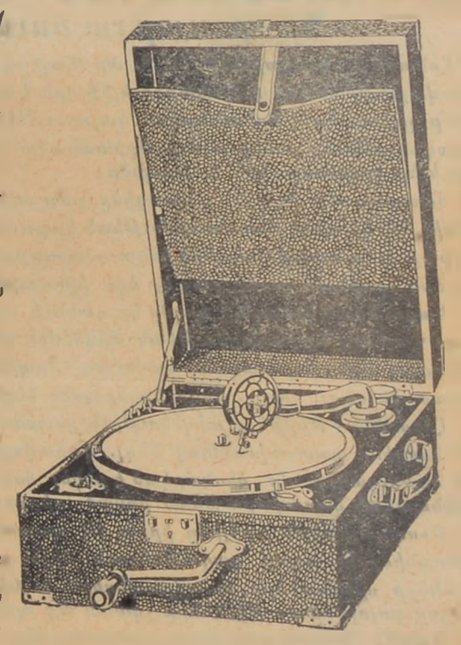

Հրապարակի վրայ գրտնուղ բոլոր մարքանէրուն հետ կը մրցին Աբօլլօ ֆօնօները. Մանաւանդ վերջին նոր մօտէլները, որոնք հասած են արդէն, անգերազանցելի են իրենց տոկունութեամբ, վայելչութեամբ և ժամչելի գիներով.

APOLLO GRAMOPHONE Co. Ltd

(of London)

ԱՓՕԼԼՕ ՖՕՆՕՆԵՐՈՒ ԹԱԳԱԻՈՐԸ ՈՒՂԱՐԿԵԼ Է

Կատարեալ համոզում գոյացնելու համար անգամ մը այցելեցէք

MAISON APOLLO, Rue de la Poste, BEYROUTH

Փարոզաիճ եւ բօնօզ՝ ամէն ձեւի, անվիճելի օրակ եւ առատութիւններ գիւրամատչելի գին, վճարումի դիւրութիւն։

Ընդհ. Ներկայացուցիչ՝ Սիւրիոյ, Պաղեստինի, Անդրյորդանանի, Միջագետքի եւ Կիպրոսի.— **ԳՈՒՐԳԷՆ ՍԻՆԱՆԵԱՆ**

KOURKEN SINANIAN, Boite Postale 642, BEYROUTH (Syrie)

Տեղի կ'ունենան ժողովներ երկար և փոթորկալի։

Ընկերները կը սկսին համոզել Անդրանիկը, որ ընդունի այս առաջարկը, բայց ոչ մէկ կերպ կարելի կ'ըլլայ Անդրանիկը համոզել օսմանեան փարլըմանի անդամ ըլլալու։

— Շատ լաւ գան ըրին Հնչակեանները, որ Մուրատը ընտրեցին մէպուս, կը յայտարարեն իր ընկերները։

— Շատ սխալ ըրած են կը պատասխանէ Անդրանիկ, Մուրատի պէս ժաքոբր ժարդ մը որ ուրիշ շատ մը գործերուն մէջ կարող էր օգտակար ըլլալ քան գալ և անպիտան թուրքերու հետ նստիլ և ոչինչ չընել։

Շատ մը վիճաբանութիւններէ ետքը Անդրանիկ վերջնականապէս և կարուկ կերպով կը յայտնէ.

— Դուք հաչտուեցաք թուրքերու հետ, բայց ինձ թոյլ տուէք անհաչտ մնալու. ես թիւրքի հետ չեմ կըրնար հաչտուիլ մինչև իմ ժահը։ Բայց ես ձեզ գուշակութիւն մը կ'ուզեմ ընել և կ'ուզեմ որ լսէք։ Եթէ այս յեղափոխական կարծուած թիւրքերը օր մը ձեզ չի կախեցին, ես մարդ չեմ։ Օր պիտի գայ, որ այս յեղափոխականներն ալ պիտի դառնան Սուլթան Համիթի պէս գազան մը և բոլորդ ալ պիտի յոչնեն։

Այս խօսքերը ըսելէ յետոյ իր ընկերներէն մէկ քանին կը ծիծաղին, միւսները կը լռեն։

Անդրանիկ վեց օր մնալէ յետոյ Զարդարեանի տունը կը վերադառնայ նաև և կը մեկնի դարձեալ Գուլկարիա։

Այս դէպքը հեքեաթ չէ, այլ կատարուած իրողութիւն մը որուն կենդանի վկաները կան։

Այս յեղափոխական կարծուած թիւրքերը, Սուլթան Համիտ պիտի դառնան և պիտի կոտորեն ձեզ, յայտարարած էր Անդրանիկ։ Եթէ կայ մէկը որ այսօր կրնայ ըսել որ այս գուշակութիւնը չէ կատարուած՝ թող իջնէ հրապարակ։

Անդրանիկ փիլիսոփայութիւն չէր ըներ. ոչ ալ գիտական. պատմական ուսումնասիրութիւններ րրած էր այս հարցի առթիւ, այլ իր ազարիներու փորձառութիւնը այդպէս էր կատուցած իր խոր և ճիշտ հոգեբանութիւնը։

— Ես ոչ մէկ թուրքի հետ չեմ կրնար հաչտուիլ և ոչ մէկ թուրքի չեմ հաւատար, ըսած էր Անդրանիկ։

Հիմա ամէն մարդ այդպէս կը խորհի, բայց Անդրանիկ յայտարարած էր այս բանը այն օրերուն որ կը կոչուէր *ֆահմանադրական գինովութիւն*։

Ասիկա յայտարարելով մենք չենք ուզեր մեղադրել մեր նահատակ մտաւորականները, որ Անդրանիկի խօսքը մոխիկ չըրին և գացին ու զոհուեցան, այլ կ'արձանագրենք իրրև փաստ, որովհետև կարևոր է Անդրանիկի պատմութիւնը գրած ժամանակնիս։

Միայն պէտք է չեչտել, որ ժողովուրդի փիլիսոփայութիւնը ճիշտ է քան շատ անգամ գիտական, սեթէմթիք փիլիսոփայութիւնը։

Անդրանիկ ժողովուրդի խտացումն էր։

Անդրանիկի մէջ պէտք է տեսնել միշտ ժողովուրդը անիկա հարազատ հայելին է մեր ժողովուրդին։

ԿԻԼԻԿԵԱՆ ԱՂԷՏՔ

Առանայի կոտորածը եկաւ տակն ու վրայ ընել Անդրանիկի հոգին։

Կիլիկեան աղէտը եկաւ Անդրանիկը աւելի խորասրընել իր փայփայած յեղափոխական մէթոտին մէջ։

— Կոխե թուրքերուն դէմ մինչեւ ազատագրութիւն։

ՕԴԵՆ ԴՈՒՆ ՔԵԶԻ ԵՒ ԱՍՏՂԸ ՔԱՏԻ ՊԻՏԻ ՕԴԵՆ

ԸՆՏԱՆԻՔԻ ԱՍՏՂԸ

(L'ETOILE du FOYER)

Առեւտրական և երկրագործական ժողովրդային վարկի հաստատութիւն

Անանուն ընկերութիւն.— *դրամագլուխ՝* 3,000,000 *ֆրնք.*

որ կրնայ 3.000,000,000 *ֆրնք.ի բարձրացուիլ վարչական խորհուրդի պարզ որոշումով։*

Կեդրոնատեղի.— 137 Boulevard Sebastopol - Paris

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ Արեւելեան պատուիրանց

Սալոյ Օրհլի օճիք, Պուրճ, Պէյրութ

ԵԼԵԻՄՏԱԿԱՆ ՃԻՒՂ

Առանձի պայմանագրութիւնք

ՕԺԻՏ

երաշխաւորեալ տոկոս 6%։ Ասկէ զատ մասնակցութիւն ընկերութեան շահերուն։

ԿԱԼՈՒԱԾԱԿԱՆ ՃԻՒՂ

ՎԱՐԿԵՐՈՒ ԲԱՑՈՒՄ

կալուածի վրայ փոխառութիւնք՝

վճարելի 10—15—20 տարիէն. որոշուած պայմանաժամէն առաջ ուզողը կրնայ վճարել։

ԸՆՏԱՆԻՔԻՆ ԱՍՏՂԸ ընկերութիւնը ներկայիս 75,000է աւելի անդամ ունի։ Մինչև 1 Ապրիլ 1931 Ընտանիքին Աստղը 135 միլիոն փոխ տուած է, գրաւով 500 միլիոնէ աւելի արժէք ունեցող անշարժ կալուածներու վրայ։

Ամէն բղթակցութիւն ուղղել՝ B.P. 821, Beyrouth

AZTAG
JOURNAL QUOTIDIEN ARMÉN.
B. P. 587
BEYROUTH, Liban

Directeur - Propriétaire
HAIG BALIAN

ԳՆԱԾՈՒԹԻՒՆ

Միւրիով տար. 550, վեցամսեայ 300 ս. Դ.
Ուրիշ տեղ. տարի 7, վեցամսեայ 4 օսլար

ԱԶԳԱՍ

ازتـــاك

جريدة سياسية ادبية اقتصادية حرة

ՕՐԱԹԵՐԹ
ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԳԻՏԱԿԱՆ

ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 7 ԱՊՐԻԼ 1932

ԳԻՆԸ ՀԱՍՏ 2.50 Ս.Դ.

Ձ. ՏԱՐԻ | Ամեն առաքում պէտք է ըլլայ թերթիս ցնծութեան հասցէին | Տնօրէն — խմբագիր՝ ՀԱՅԿ ՊԱԼԵԱՆ | Չհրատարակուած ձեռագիրները չեն վերադարձուիր | Թիւ 26 (603)

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

Տանուպեան պետութիւններու վերակազմութիւն.— Ջէնըվկեցութեան Համաժողովը.— Ընդհանուր Եւրոպական տնտեսական վերակազմութիւնը

Ներկայիս Եւրոպական պետութիւնները՝ մասնաւորապէս՝ և միջազգային դիւանագիտութիւնը՝ ընդհանրապէս՝ զբաղեցնող հարցերն են վերոգրեալ երեք խնդիրները, բացի Չին և Ճաբոնական կնճիռէն, որ կը շարունակուի դեռևս հեռաւոր Արևելքի մէջ, և որուն պէտք է անդրադառնանք մի այլ առիթով։

Տանուպեան պետութիւններու տնտեսական ներքին համաձայնութեան և վերակազմութեան հարցը անցեալ շաբթուայ մէջ քննուեցաւ չորս մեծ պետութիւններու ներկայացուցիչներու կողմէ, Լոնտոնի մէջ։ Անգլիոյ, Ֆրանսայի, Իտալիոյ և Գերմանիոյ նախարարապետները կամ արտաքին գործոց նախարարները Պ. Մաքտոնալտի մասնաւոր հրաւէրով հաւաքուեցան Լոնտոն։

Այս հաւաքոյթը կ'ենթադրուի նպատակ ունենալ քննելու և նախապատրաստելու որոշ հարցեր որոնք Ապրիլ 11ին, պէտք է քննութեան ենթարկուին Ժընէվի Ջէնըվկեցութեան ժողովին մէջ։

Եթէ ուշադրութեամբ դիտենք վերոգրեալ երեք հարցերը, պիտի տեսնենք, որ իրականին մէջ անոնք մանրամասնութիւններն են ալ կարևոր հարցի՝ Եւրոպական պետութիւններու ընդհանուր համագործակցութեամբ վերակազմել համաշխարհային խախտուած տնտեսական և ելեւմտական պայմանները։

Այս գլխաւոր վկէտ նպատակին, որուն կը ձգտէր հանգուցեալ Պրիանի քաղաքականութիւնը, ամբողջովին և աւելի իրական և կործանական գետնի վրայ որդեգրուած է Պ. Թարտիոյի կողմէն, որ ոչ միայն Ֆրանսայի այլ և միջազգային հորիզոնին վրայ կը սկսի ծագող արևը դառնայ։

Ինչո՞ւ Պ. Թարտիէօ առաջ կը քշէ Տանուպեան հարցը։ Պատճառը շատ պարզ է։ Այդ հարցի լուծումը, նախ էական կը դառնայ բուն իսկ Տանուպեան պետութիւններու ներկայ ելեմտական և ընտեսական դրութեան պատճառով։ Բոլորն ալ՝ առանց բացառութեան պիւտճէական ահագին բացեր ունին և անկարող են վճարել իրենց արտաքին պարտքերը կամ յանձնառութիւնները։ Բոլոր արտադրող պետութիւնները շահագրգռուած են, որ առեւտուրը և ընդհանուր տնտեսական վիճակը կանգ չ'առնէ։ Դրամատէրերը շահագրգռուած են, որ իրենց դրամագլուխները գործածեն զանազան երկիրներու մէջ։ Որպէսզի հնարաւոր ըլլայ պահպանել այդ Տանուպեան պետութիւններու դիրքը, պէտք է որ անոնք վերակազմուին, և միանալով ներկայացնեն ամբողջութիւն մը, որ ոչ միայն աւելի վստահութիւն պիտի ներշնչէ, այլ միևնոյն ատեն պիտի արգիլէ այն մանր՝ բայց անվերջանալի հակամարտութիւնները, որոնք շատ անգամ կը խանգարեն նոյն իսկ մեծ պետութիւններու ներքին հասկացողութիւնները։

Տանուպեան պետութիւններ ըսելով պէտք չէ միայն հասկնալ մինչև հիմա ծանօթ պետութիւնները, այլ անոնց մէջ կը միացուին նաև Չեխօ-Սլովաքիա և Լեհաստան։ Որով այս երկուքը և Աւստրիա, Հունգարիա, Եուկօ-Սլավիա և Ռումանիա և հաւանօրէն Պուլկարիան պիտի կազմեն մաքսային ամբողջութիւն մը, տնտեսական միութիւն մը։

Այս կերպով երբ մեծ պետութիւնները, այսինքն Անգլիա, Ֆրանսա, Իտալիա և Գերմանիա մէկտեղ նստին խորհրդակցութեան սեղանին առջև, պիտի ունենան իրենցմէ դուրս մէկ նոր միութիւն, Տանուպեան միութիւնը, փոխանակ ունենալու հատուածուած հին ու նոր փոքր պետութիւններ և մասնակի շահեր, իրար հաշտեցնելու կամ իրենց՝ մեծերուն՝ շահերուն համաձայնեցնելու համար։

Բացի այս գործնական և շատ խելացի մտահոգութենէն կայ եւ ուրիշ մտահոգութիւն մը։ Դեռ հեռաւոր արձագանգը կը լսենք այն փորձին որ ակէ տարի մը առաջ Գերմանիա ըրաւ, միանալու Աւստրիոյ հետ և կազմելու մաքսային միացեալ գրութիւն մը այս վերջնոյն հետ։ Այդքայլը ի հարկէ նախաքայլն էր ըլլալու շատ մօտ ապագային, քաղաքականօրէն ևս միացնելու այդ երկու Գերման պետութիւնները։ Մենք գիտենք թէ ինչ զօրաւոր ընդդիմութիւն առաջ բերաւ այս խնդիրը Ազգերու Դաշնակցութեան մէջ, ինչպէս նաև բոլոր մեծ պետութիւններու արտաքին քաղաքականութեան մէջ։ Բացայայտ էր, որ Գերմանիա կ'ուզէր նորէն վերսկսիլ իր Drang Nach Oesten քաղաքականութիւնը, և Աւստրիոյ միջոցով ճամբայ բանալ դէպի Պալքանները և բռնել իր հին ուղին դէպի Արևելք, մերձ եւ միջին։

Պ. Թարտիէօ իր առաջարկով կը փակէ մի անգամ ընդ միշտ ասրբևելքի դուռը, Պալքաններու և Տանուպի վրայով, և վերջ կը դնէ այն բոլոր վտանգներուն, որ կրնային առաջ գալ այդ քաղաքականութենէն։ Բացի այդ, այդ տեսակ միութեան մը կազմութիւնը կը կանգնէ և թէ տնտեսական և զինուորական պաշտպանութեան համար։

Ահա թէ ինչո՛ւ, Տանուպեան հարցը կապուած է շատ սերտ կերպով Եւրոպայի վերակազմութեան և ջենըվկեցութեան հարցին հետ։

Այժմ քննենք ջենըվկեցութեան խնդիրը, որ այնքան շատ կ'ըզբաղեցնէ միջազգային դիւանագիտութիւնը։

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ԴԱՆՈՒԲԵԱՆ ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

Վերջացող տասր տարուայ ընթացքին ամբողջ աշխարհր չատ անգամ ապրեցաւ նոր պատերազմի մը ղռնաւանջը. և միշտ ալ կարելի եղաւ անկէ խուսափիլ երկու հիմնական պատճառներով։ Առաջին. որ բոլոր ժողովուրդները սարսափով միայն կը յիշեն ըղձդ. պատերազմը, որմէ ոչ մէկը իր սպասած արդիւնքին չհասաւ, և որ մինչև այժմ կը քաղէ անոր դառն պտուղները։ Երկրորդ, ուժերու նոր դասաւորումով համաշխարհային ուժի և հեղինակութեան կեդրոնը փոխադրուած է Փարիզ, Ֆրանսայի մայրաքաղաքը, ուր կէս դարէ ի վեր խաղաղութեան գործը կը դրբնուի, մերթ սպառազինութեամբ, և մերթ հաշկացողութեան գալով, խաղաղութեան անկեղծ կողմնակից ու կայուն պետութիւններու հետ։

Այսպիսի մէկ նոր ու անկասկած վճռական ձեռնարկ է ներկայի քաղաքական մթնոլորտը զբաղցնող դաշնագիրներ դաշնակցութիւնը, որուն չորս աստուածութիւնները բանակցութիւններ ամբողջ չհարկի ուշադրութիւնը իր վրայ կեդրոնացուցած է։

Այս խնդրի քննութեան համար անհրաժեշտ է նախ քննել, այդ ձեռնարկին առանձք կազմող և գոյն տուող ժողովուրդի և պետութեան՝ Ֆրանսայի նպատակները, որոշելու համար թէ ինչ պայմաններ կը թելադրեն Ֆրանսայի խաղաղութեան, և թէ այդ պայմանները կրնան՞ երաշխիք բլլալ անոր անկղծութեան։

Ոչ ոքին համար գաղտնիք է թէ ընդհանուր պատերազմի ամենաահաւոր բեռը ինկաւ Ֆրանսայի վրայ, նկատի ունենալով որ Դերման յարձակող բանակի գլխաւոր թիրախը Ֆրանսան էր և անոր ուժի խորտակումը։

Այս դէտ բսւական չէ, անհուն զոհաբերութիւններէ չհատած յաղթանակէն յետոյ ալ, Ֆրանսան տարիներ չարունակ ապրեցաւ պատերազմական վիճակ մը և իրական պատերազմներ մրդեց, Կիլիկիոյ, Սուրիոյ, և Մարոքի մէջ, որոնք անախորժ նուէրներն էին իր բարեկամներուն, Նպատակ ունենալով յաղթական Ֆրանսան զրկել, թէ դիրքէն և թէ ազդեցութենէն։ 14 տարի է չարունակ Ֆրանսականէ ողովուրդը եւ իր ղեկավարները կուրծք տուին այդ դժուարութիւններուն և ստեղծեցին այժմ կացութիւն մը, ուր երկիրը հասած է նիւթական, զինուորական և բարոյական համաշխարհային բացառիկ դիրքի մը, համեմատելէ յետոյ և թշնամիները և մեծ բարեկամները։ Ստեղծուած ներկայ ուժին և հեղինակութեան հետ Ֆրանսական ժողովուրդը և պետութիւնը ունին աւելի հզօր կռուան մը, այն է փորձառութիւնը և զինք չրկլսպատող մեծ ու փոքր պետութիւններու իրական պատկերը իրենց հաւակնութիւններով։

Թողլով այն արդէն քանդրացած գաղափարը, որ Ֆրանսան ճանչցուած է փոքր ազգերու պաշտպան ժողովուրդ մը և պետութիւն մը (որ անկասկած ուժեղ հիմք ունի և փաստացի գոյութիւն) առնենք վերջին տարիներու կացութիւնը։ուր Ֆրանսան իր ուժի գագաթնակէտին վրայէ և ամենայանդգնաց հաւակնութիւնները ի կատար հանելու ի վիճակի, նուիրուած է, և անկասկած անկեղծ կերպով, խաղաղութեան ամրացման ու վերջնական ձև տալուն։ Շրջան մը, երբ իրեն մրցակից մեծերը ծանր երկունքներ կանցնեն և ի վիճակի չեն հաւասար քալելու։ Դերմանիան տնտեսական ու քաղաքական տագնապներու մէջ։ Անգլիան ցնցուած տնտեսապէս թէ քաղաքականապէս։ Խաղաղութեան պահանջը կուգայ, ոչ միայն ֆրանսական խառնուածքէն ու գաղերու գաստիարակութենէն, որպէս համամարդկային գաղափարներու հայրենիք և առաջապահ, այլ և անոր համար, որ աշխարհագրական դիրքով Ֆրանսա բաւարար պայմաններ ունի, և դէպի դուրս յարձակման ոչ մէկ պահանջ։

Այս հիմունքներով առաջնորդուած Ֆրանսան է որ այժմ թոն կուտայ տնտեսական խնդիրներուն, ընդ որս և անոնցմէ գլխաւորին խաղաղութեան հարցին։ Եւ եթէ երբեմն պատերազմի ղռնաւանջը կը սաւառնի, այդ ոչ այլ ինչ է, եթէ ոչ այն, որ խաղաղութեան կողմնակից ազգերն ու պետութիւնները այնոր տեւական կամ վերջնական ձև առնելուն համար ի հարկին պիտի դիմեն անոր, յարդկութիւնը ազատելու համար այդ ջղայնացած ու անկայուն դրութենէն։

Այժմ դիտենք ֆրանսական ճիգերը, խաղաղութեան հարցին չորս։ Ընդհ. պատերազմէն անմիջապէս յետոյ, և դեռ զինադադարի առաջարկի օրն իսկ, Ֆրանսան ժտհագուած էր իր գալիք օրերու պաշտպանութեան խնդրով։ Նկատի ունենալով որ ընդհ. պատերազմր վերջացաւ Ֆրանսական տեսակէտին ոչ ցանկութիւններուն հակառակ։ Պատերազմէն յետոյ նոր պատերազմ մր սկսաւ։ այս անգամ երկու ճակատներով, որոնցմէ մին անձնատուութեան փորձէն զինադադարով բանակցող թշնամիներն էին։ իսկ միւսը Ֆրանսան և իր դաշնակիցները իրարու դէմ, որոնցմէ ամէն մէկը առանձին հաշիւ ունէր տեսակցելիք։ Այդ հաշիւներու և հաշտութեան ծանրակշռութիւնքն էին Թուրքիոյ վրայ տարածած յաղթանակի և անփառունակ նահանջներու պատճառր, Դոնիայէն սկսած, Կիլիկիայով ու Պօլիսով վերջացած։

Պատերազմի վերջաւորութենէն եւ վերսյալի դաշնագրէն յետոյ մինչև Սէվրի դաշնագիրը արդէն փոխուած էր ...ղթականներու և մասնաւորաբար Ֆրանսայի դրութիւնը։ Այդ չրջանին ոչ միայն պատերազմը, նոր ճակատներով կը չարունակուէր Ֆրանսայի դէմ բռնեհաճ լուծութեամբը իր դաշնակիցներուն, այլ և Ֆրանսան կորնցուցած էր պատերազմէն առաջ իր ստեղծած պաշտպանողական մեծագոյն պատուարը, Ռուսաստանը։ Եւ զայն ունէր այժմ թշնամի, Լեհաստանի անկախ պետութեան կազմութիւնով։ Պետութիւն մր, որուն գոյութիւնը և ստացած ձևը, իր առաջին օրէն դէմ հանդիման ունէր երկու վիթխարի թշնամիներ, Գերմանիան ու Ռուսաստանը։ Անոնք գիտակից այդ ժողովուրդի ուժին, թուին, և կատարելիք քաղաքական դերին՝ ամէն բան չխնայեցին հարուածելու։ Իր Ազնուրհագրական դիրքով փոքր ժողովուրդներու և պետութիւններու ճակատագրին ենթակայ Լեհաստանի կատարելիք դերին և արժէքին խորապէս գիտակ էր նաև Ֆրանսան, որ Լեհ անկախ պետութեան ստեղծումը և ի գին ամէն զոհողութեան, պահպանութիւնը նկատեց նոր քաղաքական չրջանի մը առանցքը։

Լեհաստանը ռազմադաշտ ունենալով սկսաւ նոր հակայարած մը, Ֆրանսայի և Ռուս. Գերմանական միացեալ ճակատի դէմ, որուն մէջ ի պատիւ Ֆրանսային, նա դուրս եկաւ յաղթական իր մէկ մեծ զաւկի զօրավար Վէյկանի չնորհիւ անկասելի կոթնելով իր անկախութեան արժանի Լեհ ժողովուրդի գիտակցութեան և ռազմական ոգիին։ Ֆրանսական հրամանատարութեան առ Լեհ բանակը յաղթեց ու հիմնաւորեց իր գոյութիւնը. հիմնաւորելով նաև Ֆրանքօ—Լեհ անխորտակելի ճակատ մը և զինակցութիւն մը։ և այս բոլորին հետ նաև խաղաղութեան ուժեղ և հիմնաւոր կռուան մը. քայքայուած ու անակնկալներով յղի ալեւելեան ճակատի վրայ, ճակատ մը, որ խաղաղութեան դէմ դաւող ատրերու եւ պետութիւններու համար վերջն վար, սկսած Վալթիկ ծովէն մինչեւ Պալքաններու ծայրը. էնթրիկներու և քաղաքական դաւերու բոյն մր եղած էր, և օրին ուկը պատճառ դարձած նաև ընդհ. պատերազմին։ Բայց չարունակենք մեր ճամբան տնտեսելու համար դանուբի ջուրերը։

ՂԱԶԱՐ ՉԱՐԸԳ

Մ. Ը. Մ.ի մարզիկները Ֆութպոլ խաղցած միջոցին

Ֆօրօ ԿՈՒԼՊԻՆ եւ ընկ.
ժողովուրդ ինչպէ՞ս հեռաւորութեամբ կը դիտէ խաղր

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ՆՊԱՍՏԱՄԱՏՈՅՑԻ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆԸ

Ս. Խ.— Մեր ափխազակից Պ. Սդիֆեանի սոյն ուսումնասիրութիւնը կր հրատարակենք վիճաբանական կարգով։

Բոլորին ծանօթ է Near East Relief-ը։ չատեր օգտուած են անկէ ուղղակի կամ անուղղակի, ոմանք օգնած են անոր, չատերս ալ ո՛չ մէկ կերպով անոր հետ ուղղակի չփման մէջ գտնուած ենք։ բայց մեզ և միւս բոլորին համար հաւասարապէս հետաքրքրական է ծանօթանալ բարեգործութեան այս հսկայ չարժումին ծնունդի, ծաւալումի և գործունէութեան պատմութեան։ Ան ազգերու պատմութեան ամենէն տագնապալից չրջանին մէջ մարդասիրական, և ուստի անուղղակի կերպով ընկերային ու կրթական այնպիսի գործ մր փորձեց ու րուն ազդեցութիւնը կը տեսնուի մանաւանդ Մերձաւոր Արեւելքի արդի սերունդին վրայ և ապահովաբար պիտի երևի յաջորդներու մէջ ևս։

Մասաւորապէս 15 տարիներու ընթացքին ան 118.000.000 տօլար ծախսած է, որուն չորս հինգերորդը ձեռքէ հաւաքուած ողջ դրամ, և մէկ հինգերորդը ապրանք։ ուղղակի խնամած ու պաշտպանած է 130.000 կեանքեր, մեծ մասով մանուկներ։ իր գործունէութիւնները տարածուած են 11 տարբեր երկիրներու վրայ, 3 ցամաքամասերու մէջ։ ուղղակի և անուղղակի կերպով անկէ ազդուած են 1.500.000 անհատներ։ 2500 Ամերիկացի գործիչներ մասնակցած են աշխատանքներու։ անոնցմէ 30 հոգի մեռած են Մ. Արևելքի մէջ, գործի դաշտին վրայ։ կալվին Գուլիճ ականարկելով այս գործին կ'ըսէ։

«Ոչ մէկ գործունէութիւն, որ Ամերիկացիներու կողմէ կամ յանուն Ամերիկայի ձեռնարկուած բլլար, կրցած է ասկէ աւելի կատարել արթնցնելու համար անկեղծ յարգանք, և նոյն իսկ սէր հանդէպ Ամերիկայի։ Ժողովուրդներ անոնց ծառայութեան մէջ տեսած են ապացուցումը բոլոր մարդոց հանդէպ եղբայրասիրութեան ու հաճութեան գործնական գիտակցութեան։ Ոչ միայն կեանքեր փրկած են, այլ տնտեսական, ընկերային, մտաւորական ու բարոյական ուժեր յառաջ բերուած են։ կոմիտէի գործը գործնական քրիստոնէութեան ցուցարկութիւնը եղաւ։

Գործին մէջ միայն ամերիկեան քաղաքացիներ չեն եղած մասնակցողները, այլ նաև Ամերիկայի պաշտօնական անձնաւորութիւնները և կառավարութիւնը չեն զլսցած իրենց գործօն օժանդակութիւնը։ Նախագահ Ուիլսըն գործակցեցաւ իր ամենէն կարելի չափովը» կ'ըսէ Պարթըն։ «Հիւպատոսարանները ընդարձակ պատասխանատուութիւններ վերցուցած են։ Տեսականօրէն օգնած են պետական բաժինը, բանակը և ծովային հրամանատարութիւնը։ Հարտինկ հատկապէս հետաքրքրութիւն ցուցուցած է միշտ։ Հաւսրը, որ անգամ եղած էր Եւրոպական նպաստամատոյցի կոմիտէին, գործակցած է մանաւանդ կովկասեան բաժնին մէջ։ Փոնկրէսը միշտ օգնող դիրք մը բռնած է։ Գործակցած է նաև կարմիր Խաչը։

Նպաստամատոյցը ամենէն չատ պատսխանած է մանուկներու փրկութեան կոչին։ Այս ըմբռնումով է որ կոմիտէն յանձն առեր է 1923էն վերջն ալ, երբ գադրած էր այլևս պատերազմը, չարունակել գործը։ «Մանկութեան կոչն էր որ նուիրատու բարեկամներու սիրտը գրաւեց ու պահեց զանոնք մինչև որ գործը լրումի հասաւ.» կ'ըսէ Ճէյմս Պարթըն, և կը յարէ թէ Ամերիկեան Նպաստամատոյցի գործը «Պատմութիւնըն է իէյլներու զորոնք Ամերիկան անշահախնդրական ծառայութեան թարգմանեց։ Այս երկիրները հարուստ իրենց պատմութիւնով, կրօնքով, ազանդութիւններով, մեր հակակրութիւնը արթնցուցին իրենց նեղութեան մէջ, ու մեր երկրին տաք սիրտը առաջնեռնութեամբ պատասխանեց»։

Այս պատմութիւնը տարիներ վերջը կազմակերպութեան նախագահը James L. Barton գրի առած իր ժամանակնութիւններով, 450ի մօտ էջերէ բաղկացած գրքի մը մէջ, յառաջաբանով մը կալվին Գուլիճի կողմէ։ (*) Գիրքը անցեալ ամառ կարդացած և անկէ տեղեկագրական մասեր նօթագրած եմ, որոնք ներկայ ձևի մէջ ասլով կը կազմեմ ամփոփ գաղափար մը կազմելու օգնած բլլալ գործի մասին։

Շատ հաճեսա սկզբնաւորութիւն մը ունեցած է այս հսկայ գործը։ երբ Թուրքիա պատերազմի կը մտնէ, բոլոր մերձ. Արևելքով հետաքրքրուողներ եւ Թուրքիոյ փոքրամասնութեանց խնդիրներուն ծանօթ եղողներ մտահոգութեամբ կը դառնան դիտել թէ ինչ

(*) *Story of Near East Relief, 1915–1930, An Interpretation By James L. Barton. (The Mac Millan Co. N. Y. 1930, Dolar 2.50):*

էպքեր տեղի կ'ունենան Սուլթաններու երկրին մէջ։ Մանաւանդ Ամերիկացիները չահագրգռող խնդիր մը եւս կը գտնուի. անոնք հոն ունէին 500ի չափ Ամերիկեան քաղաքացիներ որոնք 20 Ամերիկեան հաստատութիւններ կը վարէին և միլիոններով հալուող դրամ մզկուխ կը պահէին։ Ի՞նչ ճակատագիր վիճակուած էր Ամերիկեան չահերուն։

1915 Սեպտեմբերի 12ին Գալիփէն Հանրի Մօրկընթաու կը հեռագրէ ադիտալի գումը «...փճացումի գործը...» եւ անմիջական նպատակ գումարներ կը խնդրէ։ Լուրը ճչչմս Գարթրնի կը փոխանցուի, որ այն ատեն Միսիոնարական Գործի Արտաքսհմանի քարտուղարն էր։ Փութով վերջինս խնդիրը կը հաղորդէ գրաւոր կերպով Cleveland H, Dodge-ի, ժարդը որ քիչ վերջը Նպատակայցի կեդրոնական ութիներէն պիտի ըլլար — «կացութիւնը՝ ապահովաբար՝ վճռական է...»

Սեպտ. 16, 1915ին Տաճի գրասենեակին ժէջ կը հաւաքուին խումբ մը մարդիկ։ Նախագահ կ'ընտրուի Գարթրն ինք, քարտուղար՝ Dutton, գանձապահ՝ Crane։ Իրենց առաջին որոչումը կ'ըլլայ տարագրեալներուն համար նպատակ գըրամ հասցնել Մօրկընթաուի։

Կազմակերպութիւնը նախ «Հայ Նպատակ կոմիտէ» կ'անուանուի, յետոյ կը փոխուի «Մերձ. Արեւելքի ժէջ Նպատակայցի Ամերիկեան Կոմիտէ»ի երբ իրենց գործը կ'ընդարձակուի, աւելի վերջ ինք կ'առնէ նաև Սիւրիոյ եւ Գաղեստինի Նպատակայցները, և ի վերջոյ գոնկրէսի հրամանով կը հաստատուի իբրև Near East Relief որ Մերձ. Արեւելքի Նպատակայց ծանօթ է։

Սկիզբը՝ կոմիտէին ամբողջ Նպատակը կը կայանայ 100.000 տոլար հանգանակելու ժէջ։ Անդամներէն ոմանք կ'առարկեն թէ այդ գումարը չատ մեծ է ու չեն կրնար հանգանակել։ Բայց արուած քուէները որոչեան ի նպատակ կը վճռեն, և գեա չցրուած գումարին կէսը հոն գտնուղներուն կողմէ կը խոստացուի։ Այսպէս, առաջին նիստին հարիւր հազար տոլարը չատ մեծնող կոմիտէն տարիներու ընթացքին կրցած է այդ գումարին հազարապատիկին ալ աւելին, այսինքն հարիւր միլիոն տոլարէ աւելին հանգանակել։ Ծանձնախումբը ինքն իսկ երբեք չի նախատեսած թէ ի՛նչ հսկայ գործ մը պիտի գառնար իրենց ձեռնարկածը քանի մը տարի վերջը։

ԲԻԶԱՆԴ ԵՂԻԱԶԱՆ

(Շար.) (1)

ԼԻՒՔՍ ԵՐԳ

ԱՇՈՒՂ ՔԵՌԻՒՆ ԵՐԳԸ

Գնացիր, յա՛ս ես օր էլ, օ՛ն,
Օթէլ Լիւնթի ճորեկ սալօն։
Բա, չէ՞ ասում որ դա՛ կարգին
Մի դահլիճ է քանկագին,
Ես պատմեմ դուէ ականջ առէ՛,
Վարձս... մի քէյ կը վճարէ՛,
Քէյ ասածդ ալ մի քանկ բան չէ,
Միօս էլ պատրաս, երբ գանգը ճնչէ.
Ծո՛, մի քաս քէյ ինչիս է գիճ,
Գաւեճ կախուած քաւ ջուրակի՞ճ,
Հայաբառբառ Ֆօճօկրաֆի՞ճ,
Քէ հիւրերու անուս էչ֊ֆիճ,
Հէռարտեանի խաղցր երգի՞ճ,
Թէ՝ պարսկական օճեղ գորգի,
Նոր յղկուած ոիմօթր ճարտի՞ճ
Թէ՝ խաղցողաց մճճամարտիճ.
Պատգամից փչող հովի՞ճ
Թէ՝ գրացի չճճաղ ծովի՞ճ,
Դատճամուռի կապոյտ լոյսի՞ճ
Թէ Թուրիկի օղոյ երեսի՞ճ։

Այսպես երգեց Աօուղ Քեռին
Թաւ եսին, քէյը ձեռին։

Ընդօրինակեց — Տ.

ՆԱՄԱԿՆԵՐ ՊՈՒՔՐԻՇԷՆ

Ռումանահայ Թեմական Ընտրութիւնները

(Սեփական թղթակցութիւն)

Պուքրէշ, 24 Մարտ

Նախորդ թղթակցութեամբս խօսացած էի «Ազգակին գրել Ռումանահայ թեմական ընտրութիւններու մասին։

Ցունվար ամիսը ընտրական պայքարի ամիսն էր Ռումանիոյ հայ գաղութին ժէջ։

Ռումանիոյ Թեմ. գործ. ժողովին Դեկտեմբերի սկիզբը հրահանգ ղրկած էր թեսին բոլոր համայնքներուն պատգամաւորի ընտրութեան ձեռնարկել համաձայն թեմական կանոնագրութեան որ արքայական հրովարտակով վաւերացուած էր Նոյ. 25ին։

Ռումանիոյ 22 հայ համայնքները պիտի ընտրէին 30 այխարհական պատգամաւոր, որուն 5ը Պուքրէշէն, երկուքական Ռոսաուոցայէն, Սիլիսարէյէն, Պազարճըգէն և Քիւնեվէն, և ժէկական, միւս 17 համայնքներէն։ Սոյն 30 այխարհական պատգամաւորներէն զատ Թեմին հոգևորականները իրենց ժէջէն պիտի ընտրէին երեք հոգևոր պատգամաւորներ։

Ընտրութիւնները առանց պայքարի անցան սոյն համայնքներէն չատերուն ժէջ, ինչպէս Մոլոտվիայի բոլոր քաղաքներուն և Գեսարապիոյ համայնքներէն մեծ մասին ժէջ։ Պայքարը ամենէն աւելի սուր եղաւ Պուքրէշի, Քիչնէվի, Ռոսիանցայի, Կալացի, Սիլիստրէի և Պազարճըգի ժէջ։

***

Փետր. 8—9 Ազգ. ժառենադարանի սրահը պատկառելի ժողովասրահի մը վերածուած էր։ Նախագահութեան աջ կողմը կը նստէին Պուքրէշի և Քիչնէվի պատգամաւորները, ձախ կողմը դաշնակցականները եւ կեդրոնը Ռումանահայերն ու չէզոքները։

Պատգ. ժողովի բացումը կատարեց Ծուսիկ Արքեպիսկոպոս, բարի գալուստ մաղթելով պատգամաւորներուն և ձեռնարկեց դիւանի ընտրութեան։

Ժողովի դիւանի Նախագահ ընտրուեցաւ ինժ֊էնիօր Սոլոմոն, փոխ Նախագահ՝ բժիշկ Սալբի, քարտուղարներ Պ. Պազտասարեան (Լայէեան) և Ա. Թովմասեան։

Պ. Սալոմեան գրաւելով Նախագահական աթոռը. գրաւոր ճառ մը կարդաց պատգամաւորներու և ունկնդիր հասարակութեան բուռն ծափերուն ժէջ։

Ծեռոյ ընտրուեցաւ լիազօրագրերու յանձնախումբը, որուն ժէջ ժանելու իրաւունք ունէին ժի ժիայն այն պատգամաւորները, որոնց ընտրութեան դէմ բողոք ձեղի ունեցած չէր։ Ընտրեցան ինժ. Սալոմոն, փաստաբաններ Մանեա ու Ասատուրօֆ, Լևոն Զօհրապ և ընկ. Պազտասարեան,

Այս կերպով առաջին նիստը փակուեցաւ, որպէսզի հնարաւորութիւն արուի լիազօրագրերու յանձնախումբին քննել ընտրութեանց տեղեկագիրները։

Լիազօրագրերու յանձնախումբի կազմութիւնն ու արտայայտուած քուէներու ուղղութիւնը, ժայռ կերպարանք ժը հագցուցին Պուքրէշի խաղերէն գինովցած երկու Հօկեհիներու և վերջին պահուն նաև իրենց արբանեակներու դէմքերուն։ Առաջին իսկ նիստէն յետոյ անոնք զգացին որ, թէ՛ թիւով, թէ՛ բովանդակութեամբ չատ թեթև կը կշռեն դաշնակցական խմբակցութեան հետ բաղատուելով։

Կէսօրէ յետոյ, ժամը 4ին ժողովը վերաբացուեցաւ։ Փաստաբան Մանեա իր զեկուցարեր կարդաց գրաւոր տեղեկագիր ժը պատգամաւորներու ընտրութեանց չուրջ և յայտնեց որ ինչքան ալ ուզած են լայն սրտով և օրէնքի կէտերու աժենազատ ժեկնաբանութեամբ "առջնորդուիլ տեղեկագիրներ քննութեան ժամանակ, յաճախ անտեսելով օրէնքին ժամանակ ժանրամասնութիւնները, բայց ասկաէին չեն կրցած վաւերացնել Քիչնեվի երկու պատգամաւորներուն և Պուքրէշի ժէկ պատգամաւորին՝ Պ. Ա. Տիրացեանի (Հօկի թեկնածու) ընտրութիւնը, որովհետև ակնհաքա ոտնահարուած եղած է ընտրական օրէնքին դէմ։

Քիչնեվի բեկուած պատգամաւոր Պ. Մուրատով բողոքեց Պ. Տիրացեանի ընտրութեան բեկման դէմ և դիմում կատարեց պատգամաւոր ու Ռումէն Ներկրգարանի Նախկին երեսփոխան Պ. Աստուրօֆին, որ իր կարծիքը յայտնէ։

Այս վերջինը պաղ ջուր թափեց Հօկեի ներկաներուն վրայ, յայտարարելով որ Պ. Տիրացեանը արտայայտուած քուէներուն կէսը չէ կեդրոնացուցած իր վրայ։

Պատգ. Ժողովը անցաւ իր օրակարգին վրայ գտնուած հարցերու ու երկու օր տևող աշխատանքէ մը յետոյ փակեց ժողովը։ Ժողովը փակուելէն ժէկ քանի ժամ առաջ և Պ. Տիրացեանի ընտրութեան բեկուելէն 24 ժամ յետոյ, Պուքրէշի պատգամաւորները ժողովի լքելով հեռացան, առարկելով որ Պուքրէշի հինգերորդ պատգամաւոր Պ. Տիրացեանի ընտրութեան բեկուելը ապօրինի եղած է։ Իրենց ջղայնութեան և դժգոհութեան գլխաւոր պատճառը այն էր սակայն, որ իրենք ժողովին ժէջ զանգառելի քանակութեան ժը վերածուած էին և օրակարգի վրայ գտնուած բոլոր հարցերը իրենց լուծումը կ'ըստանային ոիսթէժաթիկ կերպով ու կանխամտածուած բանաձևերով։

Թեմականի անդամ ընտրութեան դաշնակցական խմբակցութեան չուրջը, կազմուած ազգ. խմբակին առաջարկած թեկնածուները, գրեթէ միաձայնութեամբ։

***

Ռումանահայ Ուս. Միութիւնը դիմում կատարած է Ռումանահայ պատգամ. ժողովին որպէսզի Ուսանողական Տան հիմնումին համար իր պիւճէին ժէջ որոշ գումար ժը կանխատես։ Նոր ընտիր Թեմ. Գործադիր Մարմնի անդամներէն Պ. Լ. Զօհրապ, սոյն նպատակին համար Ուս. Միութեան նուիրեց 50 հազար լէյ և հինգ հազար ալ ուսանողական գրադարանին։

Պ. Լևոն Զօհրապ յայտնած է միևնոյն ատեն, որ յիսուն հազար լէյ ևս կը խոստանայ տալ ժիևնոյն նպատակին, երբ Ռումանահայ Ուս. Միութիւնը կը յաջողի այս հիմնադրամը երկու հարիւր հազարի բարձրացնել և կը յաջողի նոյնպէս Թաղ. Խորհուրդին սառնալ ազգ. հողերէն կտոր ժը չէնքի չինութեան սկսելու համար։

***

Նորընտիր Թեմ. Մարմինը սկսաւ արդէն գործի, կազմելով իր դիւանն ու յարակից ժարմինները։ Նախագահ ընտրուած է ինժէնիօր Պ. Սալոմոն և փոխ նախագահ՝ Պ. Լևոն Զօհրապ, Ընդհ. քարտուղար նշանակուած է Պ. Ց. Ճ. Սիրունին։

Իսկ Ուսումնական Խորհուրդի անդամ ընտրուած են ընկերներ՝ Ս. Սրբենց, Վ. Առաքելեան։

Տնտեսական և դատաստանական Խորհուրդներն ալ կազմուած են քաղաքը գտնուղ ձեռնհաս անձնաւորութիւններէն։

ԹՂԹԱԿԻՑ

ՄԱՄՈՒԼ

ՇԱՏ ԾԱՆՐ ՏԵՂԵԿԱԳԻՐ ՄԸ ԼԻԲԱՆԱՆԻ ՄԱՍԻՆ

ԼԻԲԱՆԱՆԻ ՊԵՏԱԿԱՆ ՄԱՐԴԻԿԸ ԱՄԲԱՍՏԱՆՈՒԹԵԱՆ ՏԱԿ «ԷԼ ՆԻՏԱ» ԻՐԱԻՈՒՆՔ ԿՈՒՏԱԾ

Գրե. Բաբար, Ազգերու Խաճակցութեան Մաճեայի ճանճախումբին առջեւ, իր տեղեկագիրը ճերկայացնելէ վերջ հետևալ երկիրներու մասին, ի ժէջ այլոց յայտարարած է.—

Լիբանանի ժէջ հանրապետութեան ճախագահ մը գոյութիւն ունի, կայ ոահմանադրական կառավարութիւն մը եւ երեսփոխանական ժողով մը։ Բայց իրականին ժէջ այս բոլորը երեւութական է։ Այս բոլոր ձեւականութիւնները չեն կրնար երբէք պահպանել իրական կացութիւնը այս փոքրիկ հանրապետութեան, որովհետեւ, այն անձնաւորութիւնները որոնք պատասխանատու են գործադրելու օրէնքը, լոկ իրենց ծահուն համար կ'ափսոսին։ Շարունակ, սահմանադրութեան անունով խօսող խաղախագեներու խմբաւորում մը կը մերկացնէ ժողովուրդը եւ կը զրկէ իրաւունքէ, ապահովութենէ եւայլն...։

«Էլ Նիտա» թերթը հաղորդելէ վերջ, պրե. Բարարի այս յայտարարութիւնները, կը գրէ.—

Այս ձայները ճնշուած մարդու մը ձայնը չէ, եւ ոչ ալ կոսիակայուած յուզողի մը բողոքը։ Պատասխանել եղող պատասխանի մը բողոքին արձագանգը չէ, եւ ոչ ալ տուրեւառ մանրութեան ժակ կրճող խաղախացիի մը գանգաթը։ Հովանաւորութեան կամ ճերկայ վարչութեան թօնամի մեւաւորականի մը վկայութիւնը չէ, եւ ոչ ալ պատասխան փնտռող եւ անյաջողութեան մատնուող թեկնածուի մը ձայնը։

Այդ ձայները մեզի հետու գծնուղ օտարականի մը աղաղակն է որ հասկցած է ճամառութիւնը եւ խօսած։ Այս ձայները հովանաւորութեան տեղեկաբեր պրե. Բարարի ձայնն է։ Ով որ կուզէ ճգտրտօրէն պատերացնել մեր երկրի դրութիւնը, տարբեր բան մը չէր կրնար ըսել։ Անոր խօսքերը առաւելութիւնն են ամբողջ ժողովուրդի զգացուժներուն եւ արձագանգը անոր բողոքներուն։

Մեր երկրի յետադիմութեան եւ ժիրոզ բռնաւորութեան պատասխանատուն ներկայ վարչութիւնն է։ Մեր պետական մարդիկը ուրիշ երկիրներու պետական մարդոց պէս զարգացած եւ կարող անձնաւորութիւններ են, սակայն դժբաղդաբար գէշ վարժուած են եւ այդպէս ալ կը տարուճակեն։

Այս կացութենէն ազատուելու համար միայն մէկ ճառ կայ. այն ալ, նոր բռնատութիւնի հաճրապետութեան ճախագահին դուրսէն մէկը ըլլայն է, այսինքն պատճառի վրայ գծնուած պէսէ չէ ըլլայ նոր ճախագահը եւ ճետու մնացած պատճառները։

ՈՍԿԻԻ ՀԱՆՔԵՐ ՍՈՒՐԻՈՅ ՄԷՋ

Մուհամմէտ էլ-Պէսամ անուն իրագի վաճառական մը՝ որը Իրագի կառավարութենէն արտօնութիւն ստացած է հետազօտութիւններ կատարելու համար անապատի մէջ, նման արտօնութիւն մը խնդրած է Բարձր Գօմիսէրութենէն Սուրիական անապատին համար։

Պ. Մուհամմէտ էլ Պէսամ յայտարարած է թէ ոսկիի գոյութիւնը ստոյգ է Սիւրիոյ և Իրագի մէջ գտնուղ անապատին մէջ, այն արդիւնքներէն դասելով զոր ինքը ձեռք անցուցած է անապատի Իրագեան մասին մէջ կատարած հետազօտութիւններէն։

Ծանձնախումբ մը պիտի մեկնի եղեր յառաջիկայ շաբաթ խնդիրը ուսումնասիրելու համար տեղւոյն վրայ։

ԱՆԳԼՈՒՀԻ ՄԸ

Կ'ԻՍԼԱՄԱՆԱՅ ՕԴՒՆ ՄԷՋ

«ԻՍԼԱՄԱԿԱՆ ԿՐՕՆԸ ԱՄԵՆԷՆ ՀԱՐԱՋԱՏՆ Է»

Մաճի վերեւ, 1600 մեթր բարձր, գեղեցիկ սաւառնակի մը մէջ, դէպի Փարիզ ճամբուն վրայ, դարավերջին ամուսնութիւն մը կատարուեցաւ, ճանի մը օր առաջ։ Հնդիկ իշխան Խալիս Զայարաֆ օդին մէջ իրեն հարսնացուց Անգլուհի մը՝ այրի տիկին Կլեոփա Փամրոր, որ անուանի եղաւ Խարուլիսա օվ Սարավաֆ։ Ամառոդութիւնը կարճատեւ եղած է։

Թող իմը Խարուլիսան պատմէ.

— Մաճի ճիշդ մէջտեղը, 1600 մեթր բարձրութեան վրայ, սառն մթայ, եւ օթ. Զայարաֆի դիմաց կանգնած ձեռ.ս դէմ անոր երկու ձեռ.երուն մէջ, այսպէս կատարելով դաւանանքս։ Ռուրանքն հաւատամ որ առաւսանեցի, նախ արաբերէն, յետոյ անգլերէն։ Ասկից կը բաւէ խօլամական կրօնքին մէջ ժնելու համար։

Իր դաւանափոխութեան մասին հարցուժի մը պատասխանելով, նորափթիթ իշխանուհին ըսաւ.

— Ես բողոքական էի ճախ, բայց չէի կրնար հանդուրժել այդ դաւանանքին, ուսէ յետոյ եղայ կաթոլիկ, առաքելականներ եւ ռոմէական, բայց, սա եգրակացութեան եկայ, որ չափազանց կենդանի կրօնք մըն է Քրիստոնէութիւնը։ Սրկու տարի հետաքրքրուեցայ իսլամութեամբ. եւ տեսայ որ իմ գաւառիս 600,000 բնակիչներէն 80,000ը մահմետական են։ Ասկից ազդեց որոշումիս վրայ։ Մահմետական կրօնքը իմ աչքիս ամենէն գեղեցիկն է, որովհետեւ ամենէն պարզ եւ ամենէն հարազատն է...

«ԵՐԿՈՒՆՔ»

Լոյս տեսաւ «ԵՐԿՈՒՆՔԻ Գ. տարուայ Ցունուարի եւ Փետրուարի թիւերը։ Ինչպէս երկու տարի, նոյնպէս յետայսու ալ լոյս պիտի տեսնէ ժամացոյցի պէս կանոնաւոր։

Տարեկան բաժնեգին 15 Ֆրանճ, ձեռ.ի հաւր 1.50 Ֆրանճ։

Բաժանորդագրութեան եւ հաւավաճառի համար դիմել՝ Գէյրութի ընդհանուր գործակալ գրավաճառ Պ. Հրաճեդ Ապտճեանի B. P. 879 Beyrouth

ԽԱՌՆԱԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ԴԱՄԱՍԿՈՍԻ՝ ՄԷՋ

ՊԱՅՔԱՐԸ ՇԱՏ ԲՈՒՌՆ

Ինչպէս գրած էինք երէկ, 6 Ապրիլին, Դաժասկոսի, Ղութայի և Համայի երկրորդ կարգի ընտրելիները ժողովուելով պիտի ընտրէին առաջին կարգի երեսփոխանները։ Արդիւնքը ցարդ չի կրցանք հասկնալ, սակայն, ինչպէս կը հաղորդեն թերթերը, ընտրութիւնը կատարուած է։

Սակայն, առջի օրուընէ սկսեալ, Դաժասկոսի ժէջ խառնակութիւններ եղած են և բուռն պայքար ժը սկսած է։ Պայքարը գլխաւորաբար ուղղուած է կառավարութեան նախկին պետ չէյխ Թաճէտտին էճէնտիի դէմ, արգիլելու ժըտօք անոր ընտրութիւնը։ Ինչպէս յայտնի է Դաժասկոսէն վեց թեկնածուներ ունէին ազգայնականները, միւս երեքը պիտի ընտրուէր չափաւորականներէն։ Զանազան Թուրքիկներ հանուած են և չատ ոգեղ ժեղադրանքներ ուղղուած չէյխ Թաճի դէմ։ Հրատարակուած Թուրքիկներէն ժեկը կը պարունակէ չէյխին պատկերը, բոլորտիքը կիսամերկ աղջիկներով։

Զինուորական իշխանութիւնը երէկ առաւօտ է սկսեալ խիստ միջոցներ ձեռք առած էր եւ խումբ խումբ զինուորներ տեղաւորուած քաղաքի բոլոր կարեւոր կեդրոններուն եւ թաղերուն ժէջ։ Կարեւոր թիւով նոր ժեր բերուած են Դաժասկոս, հակելու համար քաղաքի ապահովութեան։ Կառավարութիւնը ժասնաւոր հրաժանագրով ժը արգիլած է ամէն հաւաքոյթ. նոյն իսկ հրապարակներու վրայ խմբաւորումները անժիջապէս կասկած կը հրաւիրեն։

ՀԱՅ ՄԸ ԶԵՐԲԱԿԱԼՈՒԱԾ

Գրած էինք որ Նիկողոս Վարժապետեան անուն հայ մը վիրաւորած էր Գէորգ Համայեան անուն ուրիշ հայ մը։ Ոճրագործը շրկուցած էր փախչիլ։ Սակայն ոսկիկանութիւնը յաջողած է առջի օր ձերբակալել զայն եւ յանձնել արդարութեան։ Գրաւուած է նաեւ այն դանակը, որով Նիկողոս վիրաւորած էր իր ընկերը։

ԵՐԳԱՀԱՆԴԷՍ

Բարձր հովանաւորութեամբ ԿՐԹԱԿԱՆ ՆԱԽԱՐԱՐ

ՏԻՐ ԳՕԲՐԻԷԼ ԹՈՒՔՆԻ

Ղեկավարութեամբ՝ **Պ. ՀԱՄԲԱՐՁՈՒՄ ՊԷՐՊԷՐԵԱՆԻ**

Ի նպաստ էմմփի ՍԱՀԱԿԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆի

Ժողերգներ 8—14 տարեկան 65 երկտեղ խումբէ

Մեներգներ (հայ և օտար) Տիկ. ՊԷՐՊԷՐԵԱՆԷ և Օր. ՃԱՆԵԱՆԷ

Նուագ Տիար ՊԷՐՊԷՐԵԱՆԷ ընկերակցութեամբ Տիկ. ՍԱՎՐԱՆՍԿԻԻ

Ե՛չ. 7 Ապրիլ կ. ե. ժամը 9ին

Քաղաքի Հայ Աւետ. Ժողովասրահին մէջ

տիեզամեայ տուտակարգ օգտութեան համար յատկացի եռվանուտրի բարեեռանութեամբ եղած է տեղի կատգագրութիւնը

Կր թնդրուի ճկատի ունենալ այդ օրը

Տասր տարեկանեն վար փոխրիկներուն մուտքը արգիլուած է։

ՏՕՔԹ. Հ. ԼՈՒՍԻՆԵԱՆ

(ՀԱԼԷՊ)

Նախկին բժիշկ Միջազետքի Զինուորական հիւանդանոցներու եւ մասնագէտ ներքին եւ մանկական հիւանդութիւններու

արագ, արմատական, խղճամիտ դարմանում։

Հիւանդ կ'ընդունի առաւ or ժամը 8—12 եւ 2—6 իր դարմանատան մէջ.
Հալէպ Նէյալ թաղ. Թրամվայի ընկերութեան կայարան, թիւ 7

Բղ. եւ Ուրբաթ օրեր աղքատաց մրի

ՓՐՕՍՓԷՐ ՄԵՐԻՄԷ

ՔԱՐՄԷՆ

Երբ մենք ճամբայ ելանք, արդէն կատարելապէս գիշեր էր։ Խանութներուն մեծ մասը գոցուած էր և փողոցները գրեթէ ամայի էին։ Անցանք Կուատէլքէպիրի կամուրջէն, և արուարձանին ծայրը, կանգ առինք ատն մը առջև, որ բնաւ պալատի մը երևոյթը չունէր։ Տղայ մը դուրը բացաւ։ Գնչուհին, ինձի անծանօթ լեզուով մը քանի մը բառ ըսաւ տղուն, որ անմիջապէս կորսուեցաւ մեզ առանձին թողլով բաւական ընդարձակ սենեակի մը մէջ, կամաւորուած պզտիկ սեղանով մը, երկու աթոռակով և արկղով մը։ Երբեք չեմ կրնար մոռնալ կարաս մը յուրը, աման մը նարինջն ու տպրակ մը տոխը։

Անմիջապէս որ առանձին մնացինք, գնչուհին արկղէն դուրս հանեց բաւական գործածուած խաղի թուղթեր, մաքնիս մը, չորցուած գետնաճուկ մը և իր արուեստին համար անհրաժեշտ քանի մը ուրիշ առարկաներ։ Ծեռոյ ինձի ըսաւ որ ոսկի դրամով մը ձեռքիս մէջ խաչ մը գծեմ և հրաչալի արարողութիւնը սկսաւ։ Անօգուտ է ձեզի թուել իր գուշակութիւնները։ Գալով իր ներգործելու արուեստին, պէտք է ըսեմ որ կէս կախարդ մը չէր անկաս։

Դժբախտաբար մենք չուտով խանգարուեցանք։ Դուրը մէկէն իմէկ բացուեցաւ ուժգնութեամբ և մարդ մը, մինչև ականջները փաթթուած գորշ վերարկուի մը մէջ, սենեակ մը մտաւ, բաւական անշնորհք ձևով մը սաստելով գնչուհին։ Ինչ որ կ'ըսէր՝ չէի լսեր, բայց ձայնին չշտէն յայտնի էր վատաբարոյ մէկը ըլլալը։ Իր ձայնին վրայ, աղջիկը ոչ անակնկալի եկաւ և ոչ ալ զայրոյթ ցոյց տուաւ, բայց վազեց անոր առջև և արտակարգ արագախօսութեամբ մը քանի մը նախադասութիւն ուղղեց իրեն այն խորհրդաւոր լեզուով, որով խօսած էր արդէն առջև։ Ծաճախ կրկնուող բայլո բառը միակն էր զոր ես հասկցայ։ Գիտէի թէ պոհեները այդպէս կը կոչեն իրենց ցեղէն չեղող բոլոր օտարականները։ Ենթադրելով որ խնդիրը իմ չուրջս կը դառնայ, կը պատրաստուէի քնքուշ բացատրութեան մը։ Արդէն իսկ ձեռքս աթոռակներէն մէկուն ոտքին վրայ էր և կիսով չափ միայն նստած էի հնդօրէն գիտնալու համար այն ժամանակը, երբ ձեռքիս պիտի նետէի ինքնակոչ հիւրին գլխուն։ Այս վերջինը ուժգնութեամբ մէկդի հրեց պոհեմուհին և յանկարծ դէպի ինձ։ Ծեռոյ, քայլ մը նահանջելով։

— Ա՛հ, բաւ. դո՞ւք էք, պարոն։

Իմ կարգիս, ես ալ զինք դիտեցի և ճանչցայ Տօն Ժօզէ բարեմամս։ Այդ րոպէին քիչ մը կը զղջայի Քոյլ տուած չըլլալուս համար որ կախեն զինք։

— Է՛հ, դո՞ւն ես կարիճս, ըսի իրեն դեղնարակ ժպիտով մը։ Ընդմիջեցիք օրիորդը ճիշդ այն պահուն, երբ չատ հետաքրքրական բաներ կը յայտնէր ինձի։

— Մի՛շտ մհինոյն բանը։ Պէտք է վերջ գտնէ ասիկա, ըսաւ զայրացկոտ նայուածք մը նետելով Քարմէնի վրայ։

Այդ ժիջոցին, գնչուհին կը չարունակէր իր լեզուով խօսիլ անոր։ Աճապարանքով կ'ոգևորուէր և աչքերը արիւնով լեցուած՝ սարսափելի կը դառնային։ Դիմագծերը կը կծկուէին ու ոտքը գետնին կը զարնէր։ Ինձի կը թուէր թէ անիկա եռանդագին բան մը կը խնդրէր ընել երիտասարդէն, իսկ միւսը կ'իրկմտէր։ Ես ուրիշ բան չէի հասկնար ու միայն կը տեսնէի իր ժանրիկ ձեռքին անցնիլ դառնալը ծնօտին տակէն։ Որմէ կը փորցուի հետևցնել։ Թէ մէջտեղը կարուելիք գլուխ մը կար և կասկածներ ունէի՝ որ այդ գլուխը իմինս չըլլայ։

Այս բառերու հեղեղին ամբողջ տևողութեան Տօն Ժօզէն քանի մը բառ միայն արտասանեց հակիրճ չիչտերով։ Այն ատեն, պոհեմուհին իր վրայ նետեց խորունկ արհամարանքի նայուածք մը։ Ծեռոյ, նստելով սենեակին անկիւնը աթոռակի մը վրայ, նարինջ մը կեղեւեց ու սկսաւ ուտել։

Տօն Ժօզէն բանեց թևէս, դուրը բացաւ և զիս առջևը նորդեց փողոց։

Մենք ժօտաւորապէս երկու հարիւր քայլ չառաջացանք ամենախորունկ լռութեան ժը մէջ։ Ծեռոյ, ձեռքը երկարելով՝

— Մի՛շտ դէպի աջ, ըսաւ ան, և պիտի հասնիք կամուրջին։

Անմիջապէս ուսերը դարձուց և հեռացաւ արագութեամբ։ Վերադարձայ պանդոկ, քիչ մը չփոթահար և բաւական վատ տրամադրութեամբ։ Գէշը այն էր, որ հանուելու պահուն նշմարեցի, թէ ժամացոյցս կը պակսէր։

Զանազան նկատումներ կ'արգիլէին զիս առաջ կանուխ երթալ ժամացոյցս փնտռելէ և կամ յայտնելու Պ. Թատաւորին որ հետապնդէ գողերը։ Տօմինիկեաններու ձեռագրէն վրայ աշխատանքս վերջացուցած ըլլալով մեկնեցայ Սէվիլ։

Անտալուզիոյ մէջ բաւական երկար թափառումներէ վերջ որոշեցի Մատրիտ երթալ։ Հարկ եղաւ անցնիլ Քորտուէն։ Նպատակ չունէի երկար ատեն մնալու հոն, որովհետև հաճախանք կ'ազդէին ինձի այդ գեղեցիկ քաղաքն ու հետաքրքրական լուղորդուհիները։ Եւ սակայն, տեսնելիք քանի մը բարեկամներս ու կատարելիք մէկ երկու յանձնարարութիւններս սահպեցին զիս երեք-չորս օր մնալու մահմետականն իշխաններու երբեմնի մայրաքաղաքին մէջ։

Անմիջապէս որ վանք գարձայ, հայրերէն մէկը որ խիստ մեծ հետաքրքրութիւն էր ցոյց տուած Մունտայի տեղը գտնելու համար տարած աշխատանքներուս, դէմս վազեց թևատաց, ու գոչեց.—

— Թո՛ղ օրհնեալ ըլլայ Տիրոջը անունը։ Բարի եկար բարեկամս։ Մենք քեզի բոլորովին մեռած կը կարծէինք և ես որ կը խօսիմ քեզի, հոգիիդ խաղաղութեան համար չատ մը Հայրմեներ և Ողջոյն ես Մարիամներ ըսի, որուն համար չեմ զղջար։

— Ինչպէս կ'ըլլայ ատիկա, կ'ըսեմ քիչ մը զարմացած։

— Այո՛, կը յիշե՞ք այն զարնող ժամացոյցը որ հնչել կուտայիք գրադարանին մէջ, ամէն անգամ որ հարցնէինք թէ ազօքի ժամը եկա՞ծ է։ Է՛հ, լա՛ւ։ Անիկա գտնուած է և ձեզի պիտի վերադարձուի։

— Այսինքն, ընդմիջեցի ես քիչ մը նեղուած, այն է որ, կորսնցնել տուած էի զայն...

Թարգմ. Վ. ԽԱՉԱԿ

(Շար.) (7)

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՊԱՏԵՐԱԶՄԸ ՎԵՐՍԿՍԱՒ
ԾԱՅՐԱԳՈՅՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ ՄԷՋ

Շանկ-Շուն.— Ութը ժամ տեւող պատերազմէ մը յետոյ, ճարոնական զինուորները՝ գործակցելով զօրավար Շանկ-Հայ-Բէնկի հրամանատարութեան տակ գտնուող Քիրինի զօրախումբերուն, բոլորովին խուճապի մատնեցին ապստամբները եւ մտան Հունկան։ Ապստամբներէն 1400 հոգի կը փախչին հիւսիսային արեւմտեան ուղղութեամբ։ (Ռ. Գ.)

Թոքիո.— Շանկ-Շունի մօտը մղուող կռիւներէ զատ, յուզիչ կացութիւն մը ստեղծուիլ կ՚սկսի Շիէն-Թաօյի գաւառին մէջ, Չինաստանի հիւսիսային արեւելեան սահմանագլուխի, Ռուսիոյ եւ Քորէայի մօտ։ Քերենի զօրախումբերուն թշնամի զինուորներ գործակցելով աւազակներու եւ համայնավարականներու հետ հազարաւորներով ոսոխի կը կանգնին սպառնական կերպով, մինչդեռ տարագիր սպիտակ Ռուսերուն համար կ՚ըսուի թէ Թունէն զետին վրայօք Մանչուրիայէն Քորէա կ՚անցնին։

Ճարոնական դեսպանը Արտաքին Գործոց նախարարութենէն խնդրած է որ զինուորներ եւ ոստիկաններ ղրկուին ապահովելու համար նահանգին պաշտպանութիւնը։ (Ռ. Գ.)

ՃԱՊՈՆԱԿԱՆ ՆՈՐ ՅԱՐՁԱԿՈՂԱԿԱՆԸ

Մուքտէն.— Ինը ժամ տեւող յամառ կռիւէ մը վերջ, ճարոնական զօրախումբերը յաջողեցան յաղթելու չինական զինուորներու կողմէ ցուցուած յուսահատ դիմադրութեան եւ զանոնք վտարելու Շանկ-Շուն քաղաքէն —Իշխան—նախագահի նոր մայրաքաղաքը— զոր գրաւեցին։

Այսու ամենայնիւ, չինական հայրենասիրական շարժումը արագօրէն ծաւալ կ՚առնայ եւ կը թուի թէ ան կեդրոնացած է Շին—Թաօի նահանգին մէջ ուր, կ՚ըսուի թէ, ազդեցիկ կերպով պաշտպանութիւն կը գտնէ համայնավարական տարրերուն կողմէ։

Այս նահանգը կից է Քորէական սահմանագլուխին եւ Քորէա բնակող ճարոնական գաղթականներ մտավախութիւն զգալ կսկսին։

Քորէայի կառավարիչը Թոքիոէն խնդրած է որ օգնական ուժեր առաքուին անմիջապէս։

Չինացի հայրենասէրներու եւ համայնավարականներու կողմէ կատարուելիք արշաւանքի մը երկիւղին դիմաց, գաղթական սպիտակ ռուսեր եւ ճարոնցի գաղթականներ Թունէն գետէն կ՚անցնին շտապով երթալով դէպի Քորէայի ներսերը։

Շանկայ.— Բուռն կռիւներ տեղի ունեցան Մանչուրիոյ մէջ Ճարոնցիններու կողմէ Հունկէնի դէմ ձեռնարկուած յարձակողականի հետեւանօք։ Նունկէն կը գտնուի Մանչուրիոյ նոր պետութեան մայրաքաղաքը եղող Շանկ—Շունէն 35 մղոն հեռու դէպի հիւսիս։

ՌՈՒՍԻԱ ԵՐԵՔ ՃԱՊՈՆ ՕԴԱՆԱՒԵՐ ԿԸ ԳՐԱՒԷ

Խարպին.— Վերջին երկու շաբթուան ընթացքին, ճարոնական երեք զինուորական օդանաւեր սովիէթական հողի վրայ իջնալ հարկադրուեցան ռուսական օդանաւորդներու կողմէ։

Ճարոնական օդանաւերուն զէնքերը առնուեցան և անոնց օդանաւերը գրաւուեցան։

Տեղեկութիւն կը տրուի թէ ութսուն զինուորական նոր օդանաւեր ժամանած են Վլատիվոսթօքի մօտ գտնուող Սբազօքի սովիէթական օդակայանը ուր, կ՚ըսուի թէ, համախմբուելու վրայ են ռուսական բանակին պատկանող կարեւոր զօրամասեր։

ԼՈՆՏՈՆԻ ԽՈՐՀՐԴԱԺՈՂՈՎԸ
Դանուբեան Գործերը

Լոնտոն.— Պաշտօնապէս հաղորդուեցաւ թէ Չորս պետութեանց Խորհրդաժողովը Ապրիլ 6ին պիտի գումարուի Ֆորին օֆֆիսի անգլ. արտաքին գործոց պաշտօնատունին մէջ, քննելու համար դանուբեան երկիրներու միջեւ տնտեսական աւելի սերտ գործակցութիւն մը հաստատելու խնդիրը։

Լոնտոն.— Պ. պ. Թարտիէօ եւ Ֆլանտէն այսօր ժամը չորսին ժամանեցին Վիքթօրիա կայարանը ուր Պրն. Մաքտօնալտ եւ Սըր Ճօն Սայմըն իրենց բարի գալուստ մաղթեցին յոյժ մտերմական կերպով։ Պրն. Թարտիէօ գնաց ֆրանս. դեսպանատունը եւ քիչ յետոյ ժամը վեցին, պաշտօնապէս այցելեց Պ. Մաքտօնալտին Տօունինկ Սթրիթի մէջ։ Իրիկունը հացկերոյթ մը տրուեցաւ ֆրանսական դեսպանատան մէջ որուն ներկայ գտնուեցան Պ. Մաքտօնալտ եւ Սըր Ճօն Սայմըն։ (Ռ.Գ.)

Պ. ԹԱՐՏԻԷՕԻ ԼՈՆՏՈՆ ԺԱՄԱՆՈՒՄԸ

Լոնտոն.— Պ. Թարտիէօի Լոնտոն ժամանումէն յետոյ խորհրդածութիւններ սկսան որոնք կրնան խոշոր հետեւանքներ ունենալ եւրոպական նոյնիսկ համաշխարհային խնդիրներու տեսակէտով։

Պ. Թարտիէօի այցելութիւնը կապ չունի Դանուբեան խնդիրներու հետ միայն։ Անգլիական եւ Ֆրանսական նախարարները պիտի խորհրդակցին նաեւ ուրիշ խնդիրներու շուրջ որոնց կարգին հատուցումներու խնդիրը։

Պ. Մաքտօնալտի հետ Տօունինկ Սթրիթի մէջ ունեցած 75 վայրկեան տեւող տեսակցութենէ մը վերջ, Պ. Թարտիէօ մամլոյ ներկայացուցիչներուն յայտարարեց թէ իրեն համար յոյժ ուրախառիթ է որ նորէն սկսած է աշխատակցիլ իր ականաւոր բարեկամը Պ. Մաքտօնալտին հետ։ Իրենց քննելիք խնդիրները, ըսաւ նա, եւրոպական խնդիրներն են. կառավարութեանց պարտականութիւնն է զբաղիլ անոնց ամէն մէկուն հետ համերաշխութեան տեսակէտով։

Մեծն Բրիտանիան եւ Ֆրանսան իրարու հետ միացած չեն թանկագին բարեկամութեամբ մը միայն, այլ հասարակաց պատասխանատուութեամբ մը որը թէ բարոյական եւ թէ ալ քաղաքական եւ որը կը բղխի իրենց տրամադրութեան տակ գտնուած միջոցներէն եւ խաղաղութեան, արդարասիրութեան եւ աշխատութեան համար իրենց ունեցած համանման ձգտումներէն։ Այս ոգիով է որ իրենց տեսակցութիւնը որոշուեցաւ եւ ինքը վստահ է որ նոյն ոգին պիտի իշխէ Չորս պետութեանց խորհրդաժողովին մէջ։

Միեւնոյն նպատակը ունենալուն պատճառաւ այսինքն կեանքի սովորական պայմաններուն հաստատումը բոլոր ազգերուն համար—Մեծն Բրիտանիան եւ Ֆրանսան պարտաւոր են յաջողցնելու իրենց ստանձնած գործը։ Երկուքն ալ անցեալի մէջ կատարած են դժուարին գործեր, (Ռ.Գ.)

Հռովմ.— Պաշտօնապէս հաղորդուեցաւ թէ Պ. Կրանտի ներկայ պիտի գտնուի Չորս պետութեանց Լոնտոն գումարուելիք Խորհրդաժողովին։ (Ռ.Գ.)

Նոր Զէլանտայի կառավարութիւնը կը բռնէ Բրիտանական կառավարութեան կողմը

Ուէլլինկթըն.— Պաշտօնապէս ծանուցուեցաւ թէ կառավարութիւնը հեռագրած է անգլիական կառավարութեան անկեղծ յոյս յայտնելով թէ Իրլանտացի Ազատ պետութիւնը ինքզինքը հարկադրուած չպիտի նկատէ հետապնդելու համար ուղղութիւն մը որը Բրիտանական կայսրութեան հետ ունեցած իր ընկերակցութիւնը վտանգի տակ դնելու բնոյթը ունենայ։ Նոր Զէլանտական կառավարութիւնը կը նկատէ թէ Ուէսթմինսթըրի Հիմնական օրէնքը կը պարունակէ ամէն երաշխաւորութիւն՝ կայսրութեան ծոցին մէջ միացած երկիրներուն հաւասարութեան տեսակէտով։ (Ռ.Գ.)

ՏԵՂԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

40 ՀԱՄԱՅՆԱՎԱՐՆԵՐ ԿԸ ՅԱՐՁԱԿԻՆ ԱՄԵՐ. ՀԻՒՊԱՏՈՍԱՐԱՆԻ ՎՐԱՅ ԵՒ ՋԱՐԴ ՈՒ ՓՇՈՒՐ ԿԸՆԵՆ ԱՊԱԿԻՆԵՐԸ
ԲԱԶՄԱԹԻՒ ՁԵՐԲԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Երէկ գիշեր, ժամը 10.30ին, 40ի մօտ համայնավարներ, հայ եւ արաբ, Ամերիկեան հիւպատոսարանի առջեւի փողոցին մէջ կը հաւաքուին։ Անոնցմէ ութ հոգի նստած էին ինքնաշարժի մը մէջ, իսկ մնացածները ոտքի վրայ կը կենային։ Տրուած ազդանշանի մը վրայ, բոլորը միասնաբար հիւպատոսարանէն վեր կը բարձրանան եւ դրան վրայ թռուցիկ մը փակցնելէ վերջ, ջարդ ու փշուր կընեն հիւպատոսարանի ապակիները եւ կը հեռանան «հերոսաբար»։

Հիւպատոսարանի պահակն ու ներսը պառկողները սարսափահար կարթնան եւ կսկսին սուլել։ Ոստիկաններ կը հասնին բայց ոչ ոք կը գտնեն հոն. միայն կը տեսնեն դրան վրայ փակցուած թռուցիկը, որուն մէջ Ամերիկայի հասցէին հայհոյութիւններ ուղղուած էին եւ որ կը վերջանար «անկցի Ամերիկեան կառավարութիւնը» նախադասութեամբ եւ ստորագրուած էր «Համայնավար Կուսակցութեան Պէյրութի մասնաճիւղ»ին կողմէ։

Ցայտնի եղաւ որ համայնավարները այս կերպով իբրեւ թէ բողոքի ցոյց մը կընեն, Ամերիկայի մէջ այսօր կախաղան հանուելիք 9 համայնավարներու մահապարտութեան վճռին դէմ։

Ոստիկանութեան հսկողութեան տակ առնուած է անմիջապէս Ամեր. հիւպատոսարանը եւ խիստ քննութիւններ յառաջ կը տարուին երեւան հանելու համար գիշերուան «հերոս»ները։ Մեծ թիւով կասկածելի համայնավարներ ձերբակալուած են եւ կը շարունակուին խուզարկութիւնները, Բարձր Գոմիսէրութիւնը տուած խիստ հրահանգներ տուած է՝ ամէն գնով երեւան հանելու համար ոճրագործները։

ԹԻՒՐՔ ՉԷԹԷՆԵՐՈՒ ՎԱՅՐԱԳՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ
ՍՈՒՐԻԱԿԱՆ ՍԱՀՄԱՆՆԵՐՈՒՆ ՎՐԱՅ

Հալէպէն կը գրեն «Էլ Նիտա»ին.

Թիւրք եւ Սուրիական սահմանին վրայ գտնուող Սուրիացիները տես կը վախնան եւ սարսափի մատնուած են, սահմանի վրայ գործող չէթախումբերու պատճառաւ։ Անոնք երբեք հանգիստ չեն կենար եւ շարունակ կը յարձակին հոս ու հոն, կողոպուտներ կընեն եւ իրենց դէմ կեցողները կը սպաննեն։

Անցեալ տարի, սահմանագծման յանձնախումբը, Հալէպի մէջ գումարում մը ունեցաւ, որմէ վերջ յայտարարուեցաւ թէ ամէն բան կարգադրուած է եւ սահմանամերձ օրջաններու ժողովուրդը զինաթափուած։ Սակայն այդ կարգադրութիւնը տես գէշ արդիւնք յառաջացուց. անզէն ժողովուրդը չի կրնար դիմադրել չէթէներու յարձակումներուն եւ կըսեփոյուի հպատակիլ։

Արդեօք թիւրք կառավարութիւնը համաձա՞յն է այս չէթական գործունէութեանց եւ ի՞նչ կը մտածէ, քանի որ թիւրքեր են ամբողջութեամբ անոնք։

ԹԻՒՐՔ ՉԷԹԷՆԵՐՈՒ ՅԱՐՁԱԿՈՒՄԸ ԳԸՐԸԳԽԱՆԻ ԳԻՒՂԵՐՈՒՆ ՎՐԱՅ
ԲՈՒՌՆ ԸՆԴՀԱՐՈՒՄ ՉԷԹԷՆԵՐՈՒ ԵՒ ԺՈՂՈՎՈՒՐԴԻ ՄԻՋԵՒ

Քիւրտ Տաղի ժանտարմայի պահականոցը լուր առնելով որ 50 թիւրք չէթէներ, ղեկավարութեամբ նշանաւոր աւազակապետ Օսման Օմարի մտած են Սուրիական սահմանէն ներս եւ կը յառաջանան դէպի Գըրըգ խանի գիւղերը, իսկոյն պատրաստեց իր ուժերը եւ մաս մըն ալ ժողովուրդէն օգնական ուժեր առնելով 70 հոգիով գնաց դիմագրաւելու զանոնք։

Լէչէի շրջանները հասնելնուն պէս, ժանտարմաները երկուքի բաժնուեցան եւ դիրքեր գրաւեցին, սպասելով չէթէներու ժամանումը։ Զորս ժամ իրենց դիրքերուն մէջ սպասելէ վերջ, ժանտարմաները տեսան որ չէթէները կը մօտենան։ Այս վերջինները ալ երկուքի բաժնուած էին, որոնցմէ մէկ մասը գացած էր Խըրմանլը գիւղը, իսկ միւսը կուգար դէպի Լէչէ։

Ժանտարմաներ դիմադրեցին եւ 20 վայրկեանէ աւելի տեւող ընդհարում մը ունեցան չէթէներու հետ։ Չէթէները փախան։

Միւս չէթախումբը սակայն արտօնեցաւ Խըրմանլը գիւղին վրայ եւ բախում ունեցաւ գիւղացիներու հետ։ Մէկ չէթէ եւ երկու գիւղացի սպաննուեցան։ Չէթէները տես կանոնաւոր կերպով զինուած էին եւ իրենց հետ ունէին նաեւ զինուորական ռումբեր։

ՀԱԼԷՊԻ ԿՈՒՍԱԿԱԼԻՆ ՏԱՆ ՎՐԱՅ ՌՈՒՄԲ ԿԸ ՆԵՏԵՆ

Կիրակի գիշեր, ժամը 8.30ին, Հալէպի մէջ, կուսակալի տան վրայ անծանօթ մարդ մը ռումբ մը նետած է, որ այնքան մեծ որոտում մը պատճառած է որ ամբողջ շրջակայ բնակիչները սարսափած են։

Ոստիկանները իսկոյն փնտռտուքի ըսկսան եւ ձերբակալեցին քանի մը հոգի, որոնք այդ պահուն կը գտնուէին կուսակալի տան շրջակաները։

Տես կարեւորութեամբ կը շարունակուին փնտռտուքները։

ՄԱՐԱԽԻ ՎՏԱՆԳԸ
ԿՊԱՌՆԱՅ ՍՈՒՐԻՈՅ

Այս տարի անձրեւներ 50 սանդիմէթր համեմատութիւն մը տեսան մինչեւ ամսոյս սկիզբները. մինչդեռ անցեալ տարի 90 սանդիմէթր եղած էր։ Ուրեմն մօտաւորապէս անցեալ տարուան կէսը։ Այս պատճառաւ կը վախցուի նախ երաշտութենէ եւ երկրորդ մարախի արշաւանքէ մը։

Այժմէն արդէն մարախը սկսած է արշաւել Ճէպէլ Տրիզի շրջակաները։ Հօսանքը կ՚սկսի անապատէն եւ կը յառաջանայ դէպի Սուրիոյ Հաուրա։ Սուրիոյ մէջ բազմաթիւ գիւղեր արդէն փճացած են։ Մինչեւ Տէր Զօր հասնող այս վտանգը կը սպառնայ ամբողջ Սուրիոյ։ Ճեզիրէի Սանճաքին մէջ 130 գիւղերու մէջ մարախ կայ հիմա։

Հալէպէն կը տեղեկացնեն որ Պապ, Մունպուճ եւ Ճէպէլ Սաման գաւառներու մէջ ալ սկսած են տեսնալ մարախները։

ՆԱԽԱԳԱՀԻ ԸՆՏՐՈՒԹԵԱՆ ՇՈՒՐՋ
ԱՄՍՈՅՍ 12ԻՆ ՏԵՂԻ ՊԻՏԻ ՈՒՆԵՆԱՅ ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆԸ

Համաձայն «Էլ Ահրար»ի առած տեղեկութեանց, այս օր, Դամասկոս կը մեկնի Բարձր Գոմիսէրութեան Լիբանանի պատուիրակ Պ. Րըքլիւ, տեսակցելու համար Պ. Բօնսօին հետ։ Կը կարծուի որ անոր մեկնումը կապ ունի նախագահական ընտրութեան հետ, որովհետեւ թեկնածուներու առխաստանքները այլեւս հասած [illegible] կէտին։

Միեւնոյն ատեն, երէկ, Պէէրէէ մեկնեցաւ Բարձր Գոմիսէրութեան քաղաքական բաժնի պետ Պ. Շօվէլ եւ ժամէ մը աւելի տեսակցութիւն ունեցաւ Ն.Ս.Օ. պատրիարքին հետ։ Արդիւնքը կը պահուի գաղտնի։

Ընտրութիւնը, տես հաւանական է որ տեղի ունենայ ամսոյս 12ին, որովհետեւ 16 Ապրիլին խսլամական պայրամն է, որու պատճառաւ չորս օր փակ կը մնան պաշտօն. հաստատութիւնները։

Միւս կողմէ մեծ հոսանք մը սկսած է Լիբանանի մէջ, կառավարութեան ձեւը փոխելու համար։ Երէկ տուկայի մէջ հանրագրութիւն մը շրջան կընէր, ուղղուած Բարձր Գոմիսէրութեան, որով կը պահանջուէր Լիբանանի պիւտճէին փոխանակ վեց միլիոն ոսկի ըլլալու մէկ միլիոնի նուազումը եւ փոխանակ 45 երեսփոխան ունենալու միայն 15ով բաւականանալ։

Ոստիկանութիւնը տեղեկանալուն պէս այս պարագան, առխտաեցաւ գրաւել հանրագրութիւնը, նկատելով որ երես փոխանակն օրինագծին հակառակ է նման գրութիւն մը։

Պ. ՐԸՔԼԻՒ ՀԱՅ ԿԱԹՈԼԻԿ ԵԿԵՂԵՑԻԻՆ ՄԷՋ

Անցած կիրակի օր, Հայ Կաթոլիկ եկեղեցիին մէջ պատարագեց Արհ. Նազլեան Սրբազան։ Ժամը 9ին, ըստ ընկեալեալ սովորութեան հասան Բարձր Գոմիսէրութեան կողմէ Լիբանանի պատուիրակ Պ. Րըքլիւ եւ Արեւելեան բանակի հրամանատարութեան եւ ծովային ուժերու ամիրալութեան ներկայացուցիչները։ Լիբանանի կառավարութեան կողմէ ներկայ գտնուեցաւ Վարչապետը։

Պատարագի արարողութեանց աւարտումէն վերջ, հիւրերը ընդունուեցան կաթողիկոսարանի դահլիճին մէջ, ուր անոնց հրամցուեցաւ շամբանիա։ Եղան բաժակաճառեր եւ գաւաթներ պարպուեցան Ֆրանսայի եւ Բարձր Գոմիսէրի կենացը։ Պ. Րըքլիւ շնորհակալութիւն յայտնեց եղած հիւրասիրութեան համար եւ տեսեց Ֆրանսայի ստանձնած պարտականութիւնները հովանաւորեալ երկիրներու մէջ գտնուող փոքրամասնութեանց հանդէպ։

ՃԷՊԷԼ ՏՐՈՒԶԻ ՄԱՐԴԱՀԱՄԱՐԸ

Բարձր Գոմիսէրութիւնը որոշած է մարդահամար կատարել Ճէպէլ Տրիզի մէջ։ Կը կարծուի որ մարդահամարի գործողութիւնները պիտի սկսին ամսոյս 12էն վերջ եւ հետզ Լիբանանի մարդահամարին պէս մէկ օրուան մէջ տեղի պիտի ունենայ ընդհանուր արձանագրութիւնը։

ԿԵՂԾ ՄԵՍԻԱ ՄԸ
ՀԱՅԵՐ ՄԻ ԽԱԲՈՒԻՔ

Շատեր կը կարծեն թէ՝ հրաշքներու դարը անցած է եւ մարդիկ այլեւս չեն հաւատար գերբնական կարողութիւններու եւ նախապաշարումներու։ Շատ սխալ կարծիք մըն է այս։ Դեռ հոս, արեւելքի ամենալուսաւոր ոստանին մէջ իսկ, տես զօրաւոր է հրաշքի տիրապետութիւնը եւ մարդիկ, մեծ զանգուածներով, կը հաւատան գերմարդկային կարողութիւններու։

Եթէ չէք հաւատար, կիրակի օր մը, Պէյրութէն 5—10 վայրկեան հեռու գտնուող Հազմիէ քաղը գացէք եւ կանգ առէք խոշոր քարաշէն բնակարանի մը առջեւ, ուր արդէն ձեզմէ առաջ հարիւրաւորներ լեցուած են եւ գոցած ամբողջ անցքը։ Հոն պիտի գտնէք աղերսող մայրեր, փրկութիւն խնդրող պառաւներ, դարման մուրացող անդամալոյծներ, նախատագրահալած մահկանացուներ, որոնց բոլորն ալ կարգի կ՚սպասեն գերմարդկային կարողութիւն ունենալու համբաւը վայելող Մեսիային առջեւ։

Եւ կը զարմանա՞ք երբ տեսնաք որ մեծամասնութիւնը այդ նախապաշարեալներուն հայեր են, առհասարակ հայ մայրեր, որոնք ոչ միայն ահագին գումարներ կը վատնեն յումպէտս, այլ աւելի կը խորացնեն իրենց ցաւերն ու տարտերը եւ յուսախաբ կ՚ողբան իրենց [illegible]դառն կեանքը։

Դեռ վերջին կիրակին, խելքը գլուխը եւ զարգացումի տէր ընտանիքի հայր մըն ալ բժշկութիւն գտնելու յոյսով դիմած էր այդ կեղծ Մեսիային եւ յուսախաբ ու դառնացած վերադարձած։

Հայրենակիցնե՛ր, մայրե՛ր, հրաշքներու դարը շատոնց անցած է եւ այլեւս նախապաշարումները Ասիոյ ամենայետին ժողովուրդներու հաւասարն է։ Մի խաբուիք կեղծ եւ ստապատիր Մեսիաներէ եւ խաչագողներէ։ Խնայեցէք ձեր յումաները։ Հազմիէի կեղծ բժիշկը մի միայն ձեզ կողոպտել գիտէ. զգուշացէք։

Պ. ՄՈՒՔԱՐԶԱԼ ԾԱՆՐ ՀԻՒԱՆԴ

«Էլ Տէպուրի» խմբագրութիւնը Փարիզէն հեռագիր մը ստացած է, որով կը հաղորդուի որ պ. Նաում Մուքարզալ, Ամերիկա հրատարակուող «Էլ Հօտա» արաբերէն թերթի տնօրէնը, գործողութեան մը ենթարկուած է եւ կը գտնուի առողջական մտահոգիչ վիճակի մը մէջ։

ՍԱԿԱՐԱՆ ՊԷՅՐՈՒԹԻ

6 ԱՊՐԻԼ 1932

			Ս. Դ
Եգիպտկ. թղթադրմ.			486
Անգլիկն.	»		474
Տոլար	»		126
Թրքական	»		59,50
Պանք Օթթօման			125
Իտալական Լիր 100			660
Ցունական Տրախմի 100			130
Անգլկ. ոսկի			607.50
Ֆրանս.	»		484
Օսման.	»		550
Արծաթ մէճիտ			29
Գրէտի Ֆոնս.	Ա.	Ֆք.	520
» »	Բ.	»	485
» »	Գ.	»	477

Մէֆէրեան եղբարք Րիւ Ֆօշ

Թէլէֆօն՝ 5-19

Նոր ատամնաբուժարան մը Նիւ-Եորքի մէջ

Լոնտոն.— Նիւ Եորքէն կը հեռագրեն [illegible] 38 [illegible] 20.000 [illegible]

172

— Կ՚աղաչեմ, փաշա՛, գալ իմ տունը և այնտեղ գիշերել, քիչ մը հաց կ՚ունենանք ուտելու և փոքրիկ տեղ մը պառկելու և հանգստանալու համար։

— Լա՛ւ, կը պատասխանէ Անդրանիկ ուրախութեամբ։

Անդրանիկ կ՚երթայ սիհեստաւորին տունը, ու կը տեսնէ որ բացի համեստ ճաշէ մը, պատրաստած է Անդրանիկի սիրած բանը, տաք ջուր ոտքերը լուալու։

Ահա նախնական սովորութիւն մը, որ շատ աւելի յարգի կարողէ դառնալ քան մեծ ճաշ մը կերցնելը ճամբէն յոգնած մարդու մը համար։

Անդրանիկ գիշերը կ՚անցնէ այնտեղ։ Ամսի 26ին, կէսօրէն յետոյ պրիկատը կը հասնի երկաթուղիի կայարանը։ Բոլորը կը լեցուին ուրախութեամբ լսելով երկաթուղիի սուլոցը։

Երկու օր այդ երկաթուղային կայարանը սպասելէ յետոյ՝ 50 զինուոր կը ղրկուի Ֆիլիպէ պուլկարական թագուհիէն առնելու պրիկատի համար իր ձեռքով գործած դրօշակը։

Հայերը ունէին իրենց առանձին դրօշակը։

Դրօշակը գալէ յետոյ կէս գիշերին պրիկատը կը տեղաւորուի երկաթուղիի վակոններու մէջ և կ՚երթայ յառաջ։

Միւս առաւօտ կը հասնին Տըրնովա-Սէյմէն քաղաքը, ուր նորէն պիտի բաժնուէին երկաթուղիէն։

Տըրնովա-Սէյմէն քաղաքի մէջ պրիկատի համար կը բաժնուի հրացաններ, ու ամբողջ բանակը կը լեցրնէ մեծ և աննախնթաց ոգեւորութեամբ։

Հակառակ տեղացող անձրեւին և ցեխին հրացանները բաժնուելէն յետոյ հրաման կը տրուի պրիկատին ճանապարհը շարունակելու համար։

43

169

Պուլղարները երբեք նկատի չառին, որ օսմանեան սահմանադրութիւնը արդէն հռչակուած էր և Թուրքերու մէջ կը տիրէր նոր ոգեւորութիւն։

Պուլղարեան ազգութիւններուն համար, որոնք բաւական փորձառութիւն ունէին օսմանեան յարաբերութիւններու գործին մէջ, միեւնոյնն էր Սահմանադրական կամ Համիտեան Թուրքիաները։

Եւրոպական մեծ պետութիւնները, բաց ի Գերմանիայէն, ուզեցին աչք գոցել Թուրքերու հարուած մը տալու համար, իսկ Գերմանիան ձայնը կտրեց, որովհետեւ տակաւին հասած չէր ազգական գերակշռութեան րոպէները։

Արդէն պատերազմը սկսած էր երբ Անդրանիկ իր թուր մը քաշելով նետուեցաւ պատերազմի մէջ վրէժի թէ շարունակելու համար իր Սասնոյ սարերուն վրայ կիսատ թողուցած գործը։

2. ԱՆԴՐԱՆԻԿԻ ԶՕՐՔԻ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹԻՒՆԸ
ԵՒ ՄԵԿՆՈՒՄԸ

1912 Սեպտեմբերի 17ին Պուլկարեան և Պուլղարեան միւս դաշնակիցները ընդհանուր զօրահաւաք յայտարարեցին Պուլղարեան Թերակղզիին վրայ։ Պուլկարահայ գաղութը, որ ապաստան գտած էր Պուլկարիոյ մէջ և կը վայելէր հոգատարութիւն և պաշտպանութիւն պուլկարական կառավարութեան կողմէ՝ փութացին կամաւոր գրուիլ և օգնել պուլկարական զէնքի յաջողութեան։ Հարիւրներով թափեցան Սոֆիա և գրուեցան կամաւոր։

Ցանկարծ Վանաէն մեր Սասնոյ հերոսը և մակե-

Հնդկական ազգային հավաքումարը

Գօսպէյ.— Հնդկական ազգային հավաքումարը Տէլհիի մէջ պիտի գումարուի Ապրիլ 24ին ընդ նախագահութեամբ բանաիթ Մատան Մոհան Մահլավիիայի որը կլոր Սեզանի հնդկական պատուիրակներէն մէկն է:

Գարէլհոնի.— Քաթալոնիացի հավայնավարականները որոշեցին բոլորովին մերժել Մոսկուայի միլազգային կարգապահութիւնը:

ՓԱՐԻԶԻ ՕԲԷՐԱՅԻՆ ՏՆՕՐԷՆԸ ԵՏ ԿԱՌՆԷ ԻՐ ՀՐԱԺԱՐԱԿԱՆԸ

Փարիզ.— Խորհրդարանը ապելցուցած լինելով օբէրային արուեստիք նպատաը Օբէրա Թատրոնին տնօրէն պրն. Ռուշէ որ վերջերս հր ժարած էր ետ առաւ իր հրաժարականը:

Փարիզ.— Ընկերվարական կուսակցութեան ղեկավարը պրն. Լէօն Պլում ընտրական պայքարը բացաւ մեծ ճառ մը խօսելով Շալօն-Միւր-Մառնի մէջ ուր երկարօրէն պարզեց նա իր կուսակցութեան ծրագիրը: Ընտրական պայքարը չաս տաք պիտի ըլլայ այս տարի:

Փարիզ.— Պրն. Թարթիէօ յառաջիկայ դշ. օրը պիտի խօսի իր առաջին ճառով կառավարութեան ծրագրին մասին:

ՏՔԹ. Բ. ԳՈՒԼԱԳԵԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ՝ ՆԵՐՔԻՆ, ՄՈՐԹԱՅԻՆ ԵՒ ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

ՎԿԱՅԵԱԼ ՓԱՐԻԶԻ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑՆԵՐԷՆ

Կը դարմանէ գիտական ամենավերջին մեթոտներով, քոքեռու, սեամոխի, աղիքներու յետդի ամէն տեսակ հիւանդութիւններ: Հին եւ նոր ջերմախզութիւնը իր բոլոր բարդութիւններով, ինչպէս նաեւ Թրանկախ եւ մորթային հիւանդութիւններ:

Առագ, արմատական եւ բարեխիղճ դարմանում:

Հիւանդ կ'ընդունի ամէն օր, բացի կիրակիէ, իր ճախկին դարմանատան մէջ. ժամը 8—12 եւ 2—6ու մասնաւոր ժամադրութեամբ:

Երեքշաբթի օրերը, ժամը 2—5 վկաեալ ԱՂՔԱՏՆԵՐՈՒ ՀԻՄ Ժողով Հասցէ փողոց՝ թիւ 8

ՇԱՊԿԱԳՈՐԾԱՐԱՆ

ԱՐՄԵՆԱԿ ԴԱՆԻԷԼԵԱՆԻ **"ԼԻՒՔՍ"** ԱՐՄԵՆԱԿ ԴԱՆԻԷԼԵԱՆԻ

Պահու ունիմ ծանուցանելու յարգոյ հասարակութեան՝ որ Սուգ-էլ-Գազիկանի տապկագործատունս փոխադրած եմ՝ *պլէսթիկի* շէնքին ետեւ՝ *ՆԷՇՈՒ ԱՓՏԻՒ ՄԷԼԷՔ ՓՈՂՈՑ*, (Վարդապետեանի վաճառատան դիմացը, Շիւրիւ Ապուտէհեթի ճախկին վաճառատունը):

Մեծ խնամով կը պատրաստեմ, չափի վրայ եւ մեծամասնակ՝ տապիկ, բիճամայ, ոսպ ետ տամպրը, ֆօփուսիկ եւայլն, ամենավերջին նորաձեւութեամբ:

Սպացած եմ մեծ մթերմ ճաշակաւոր եւ վերջին նորոյթի ապրանքներու (պոպլ ն մեսամս եւայլն), որով կարող եմ ամենէն բծախնդիր յաճախորդին ճաշակը գոհացնել:

Միշտ պատրաստ կը գտնուին զանազան չափերու վրայ տապիկ եւ բիճամայ, որոնք կը վաճառուին մեծամասնակ եւ մանրամասնակ:

Մեր սկզբունքն է ճշդապահութիւն եւ ազնիւ վաճառուրդ:

Մէկ այցելութիւն բաւական պիտի ըլլայ համոզուելու համար այս ճշմարտութեան:

Ապսպրանքներ կ'ընդունինք առաւօտեան (իրազ, Պաղեստին, Կիպրոս), եւ Սիւրիոյ բոլոր օրջաններէն.

ԳԱԲՐԻԷԼ Թ. ԹԷՐԶԵԱՆ

(ԵԼԵՔՏՐԱԿԱՆ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ)

Հիմնուած 1921 ին Պոլիս-Բերա

Ենթա դիւրաձեռնելի պայմաններով կը կատարենք ամէն կարգի էլեկտրական լոյսի գեղեցիկ տներ (Intsallation) ինչպես նաեւ մօթոր եւ ջրմամներ:

Վաճառատունս կ'սպառնձնէ նաեւ բոլոր էլեկտրազործիքներու ճոռոգութիւններ: Մասնաւոր սպասարկութիւն բնակարաններու էլեկտրա-ճոռոգմանց: Վաճառատուն Philips եւ Lux էլեկտր. լամբերու եւ ամէն տեսակ էլեկտրական պիտոյքներու:

Վ.ճարման դիւրութիւններ.

Հասցէ — Վ. Ուզուրեանի գրասենեակ կից Պուրճ. B. P. 491

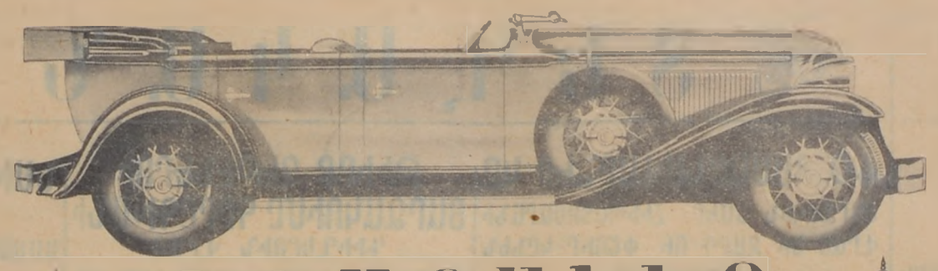

ԳՌԱՅՍԼԵՐ

ԱՇԽԱՐԻՍԻՆ ՀԱՄԱԿ ԻՆՔՆԱՇԱՐԺՆԵՐՈՎ ՈՐՈՇՒԹ 6-8 ՍԻԼԻՆԴՐ ՈՒԺԵՐ,

ԱՄԵՆԱՏՈԿՈՒՆ ԵՒ ԴԵՂԵՑԻԿ ՄԱՐՔԱՆԵՐՆ ԵՆ ՀՐԱՊԱՐԱԿԻ ՎՐԱՑ ԵՒ

ԿԸ ՓՆՏՈՒՒԻՆ ԱՄԵՆՈՒՐԵՔ:

ԳՌԱՑՍԼԵՐ ինքնաշարժերու մասնաւոր յատկութիւններն են՝ ՏՈԿՈՒՆՈՒԹԻՒՆ, ԳԵՂԵՑԿՈՒԹԻՒՆ, ՋՕՓՍԻՈՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՀԱՆԳՍՏԱՒԷՏՈՒԹԻՒՆ:

Վճարման դիւրութիւններ կը տրուին.

ԳՌԱՑՍԼԵՐ թօներու բոլոր կտորները պատրաստ կը գտնուին մեր վաճառատուներուն մէջ:

Լիբանանի, Սիւրիոյ ն Իրագի ընդհանուր ներկայացուցիչն՝

NAAYEM MOTOR IMPORT Co. BEYROUTH B. P. 869, TÉL. 32—29

Հիւս. Սիւրիոյ ներկայացուցիչներ՝ Գ. ն Մ. ԱԶԻՐԵԱՆ, B. P. 202, Հալէպ

ՏՔԹ. ՍՈԿՐԱՏ ԱԻԵՏԻՍԵԱՆ

ՎԻՐՍԱԲՈՅԺ - ՍՏԱՄՆԱԲՈՅԺ

ՎԿԱՅԵԱԼ ՊԷՅՐՈՒԹԻ ՍՄԵՐԻԿԵԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԷՆ

Կընդունի ամէն օր բացի կիրակիէ կէսօրէ առաջ 8—12 կէսօրէ վերջ 2-6

Հասցէ՝ Capucin-ներու եկեղեցիին կից Արդարութեան պալատին ետեւ:

ԱՒՏՈՄՈԲԻԼՆԵՐՈՒ ԴՐԱՄԱՒԱՔ ՅԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎ մը և սկսան գործի: Մինչ այս մինչ այն պուլկարական զինուորական հրաման մը դուրս եկաւ և պաշտօնապէս հաստատեց հայկական զօրամասեր կազմել հրոսապետ (Վոյվոտա) Անդրանիկի հրամանատարութեան տակ:

1912 Հոկտեմբեր 23ին հայկական զինուորները, որ կը գտնուէին պուլկարական երրորդ պրիկատի մէջ, ճամբայ ելաւ ոտքով զէպի ռազմաճակատ:

Ոգեւորութիւնը աննկարագրելի էր: Հայ գաղութը հաւաքուած էր բարի երթ մաղթելու հայ ապագայհերոսներու և յաղողութիւն մաղթելու իր տարերու Ասլան Անդրանիկին:

Աժէն մարդ բան մը բերած էր նուիրելու զինուորներուն, որը ծխախոտ, որը ծաղիկ, որը քաղցրեղէն:

Ուժերը ճամբայ ելաւ զինուորական քայլերգով դէպի ռազմաճակատ, դէպի ճիշտ Թուրքին դէմ կ'երթար: Բայց հայկական խումբը ինչպէս եւ ամբողջ պրիկատը տակաւին չէին զինուած, տակաւին նոր պատի ստանային իրենց զէնքերը:

Մերինները կը քալեն սարսափելի անձրեւի մը տակ և ցեխին վրայ. բաւական ցուրտ է, բայց տակաւին առ հագուստներ չէին բաժնուած ինչպէս պուլկարական ամբողջ բանակին:

Ուժերը պիտի հասնէր Սերամբեյի կայարանը որ տեղէն ալ պիտի նստեր երկաթուղի զէպի ռազմաճակատ, սարսափելի նեղութիւններէ յետոյ յորում մեր զինուորներէն չի լսուիր ոչ մի դժգոհութեան ձայն:

Կը հասնին Սամակով քաղաքը ճանապարհի վրայ, ուր պէտք է խումբը գիշերէ:

Սաժոկով կայարանին մէջ կը հանդիպի հայ խեղճ արհեստաւորի մը, որ կը ներկայանայ Անդրանիկին:

ՏՕՔԹ. ԳԷՈՐԳ ԿԷՐԿԷՐԵԱՆ

Վկայեալ Lauréat ճախկին Interne եւ այժմ մնայուն ՄԱՍՆԱԳԷՏ ք ժիս Ֆրանսական հիւանդանոցի ԱՋՔԻ, ՔԹի, ԿՈԿՈՐԴի, ԱԿԱՆՋԻ և ԴԼՈՒՒ հիւանդութիւններու բաժնին:

Հիւանդ կ'ընդունի կէսօրէ վերջ ժամը 2—6

իր գլխաւոր մէջ rue de Damas, No. 15

Հիւանդները ուղղակի հիւանդանոց կ'ընդունուին իր կողմէ տրուած մուտքի բաբորով:

Աղքատ հիւանդներու ձրի դարմանում, ամէն օր կէսօրէ առաջ ժամը 10—12, հիւանդանոցի դարմանատան մէջ:

ՏՕՔԹ. Գ. ՏԱՎՈՒՏԱՐԵԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ՆԵՐՔԻՆ ԵՒ ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

Իր դարմանատունը հաստատած է, ՍՍՍՒՐ վ ոյոց, Տօքթ. Նօզոս ջհանի (առամնաբոյժ) դարմանատան կից.

Ընդունելութեան ժամեր՝

Կէսօրէ առաջ	ժամը	8—12
» վերջ	»	2—6

Կարի եւ Ձեւագիտութեան Դասընթացք

Տիկին ՄԱՌԻ ԵՐԱՄԵԱՆ

ՎԿԱՑԵԱԼ ԴԵՐՋԱԿՈՒՀԻ

ԲԱՐԻՋԷՆ ԵՒ ՎԱՇԻՆԿԹՕՆԷՆ

Կարի եւ ձեւագիտութեան մասնագիտուհի, Տիկին Մառի Սրամեան կը վերադարձնայ իր արհեստանոցը, Մեծ Սեռայի դիմացը Նո. 78 տան երկրորդ արկը:

Նոր ամսուան միջոցին կը սորվեցնէ ամենավերջին նորաձեւութեամբ, կար եւ ձեւագիտութիւն իր բոլոր բարդութիւններով եւ արդիական միջոցներով, Droit-fils մեթոտով: Իր ուսուցիչները կ'ուժան Բարիզի ատեստաւորուած Académie Daydou վկայականով:

ՓՍԱՍՏԱԲԱՆ

ԽՈՍՐՈՎ ԹԻՒԹԻՒՆՃԵԱՆ

(Տօքթ. թուաբանութեան)

ԿՍՏԱՆՁՆԷ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԴԱՏԵՐ

Ընկերակցութեամբ հանրածանօթ փաստաբան ՄԷԹՐ ԱԶԱՉ էլ ՀԱՇԷՄԻ

Դրասենեակը բ.ց է կէսօրէ առաջ 9—12 կէսօրէ վերջ 3—6

Rue Allenby, Immeuble NESSOULI ՀԵԹԱՁԱՅՆ 1—28

Տոկոսի շահուածի վայելուչ տեսիլ հնչուն եւ բնական ձայնի ԱՀա յատկանիշներ՝

ՈՐՈՆՅՄՈՎ ԿԸ ՁԱՏՈՐՈՇՈՒԻՆ

ԱՓՕԼԼՕ ՓՕՆՕՆԵՐԸ

Հրապարակի վրայ գտնուղ բոլոր մարքաներու հետ կը մրցին Ապոլլօ փօնօները: Մանաւանդ վերջին նոր մօտէլները, որոնք հասած են արդէն, անգերազանցելի են իրենց տակաւնութեամբ, վայելչութեամբ և ժամչելի գիներով:

APOLLO GRAMOPHONE Co. Ltd

(of London)

ԱՓՕԼԼՕ՝ ՓՕՆՕՆԵՐՈՒ ԹԱԳԱՒՈՐԸ III

Կատարեալ համոզում գոյացնելու համար անգամ մը այցելեցէք

MAISON APOLLO, Rue de la Poste, BEYROUTH

Փարոպիճ եւ բօճօղ՝ ամէն ձեւի, անվիճելի օրակ եւ առաւելութիւններ

գիւրամատչելի գին, վճարումի դիւրութիւն:

Ընդհ. ներկայացուցիչ՝ Սիւրիոյ, Պաղեստինի, Անդրյորդանանի, Միջագետքի եւ Կիպրոսի.— ԳՈՒՐԳԻՆ ՍԻՆԱՆԵԱՆ

KOURKEN SINANIAN, Boîte Postale 642, BEYROUTH (Syrie)

ՕՏՆԷ ԴՈՒՆ ՔԷՋԻ ԵՒ ԱՍՏՂԸ ՔՒՕՆ ՊԻՏԻ ՕԳՆԷ

ԸՆՏԱՆԻՔԻ ԱՍՏՂԸ

(L'ÉTOILE du FOYER)

Առեւտրական և երկրագործական ժողովրդային վարկի հաստատութիւն

Անանուն ընկերութիւն.— դրամագլուխ՝ 3,000,000 ֆրնք.

որ կրնայ 3.000,000,000 ֆրնք-ի բարձրացուիլ վարչական խորհուրդի պարզ որոշումովը:

Կեդրոնատեղի.— 137 Boulevard Sebastopol - Paris

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ Արեւելեան պետութեանց

Սավոյ Օթելի առջեւ՝ Պուրճ, Պէյրութ

ԵԼԵՒՄՏԱԿԱՆ ՁԻՒՂ

Ապահով սպառնալագրութիւնի

ՕԺԻՏ

Երաշխաւորեալ տոկոս 6%, Ակռ զատ մասնակցութիւն ընկերութեան չհերուն:

ԿԱԼՈՒՍՏԱԿԱՆ ՁԻՒՂ

ՎԱՐԿԵՐՈՒ ԲԱՑՈՒՄ

Կալուածի վրայ փոխառութիւնք

վճարելի 10—15—20 տարիէն, որոշուած պայմանաժամէն առաջ ուզողը կրնայ վճարել:

ԸՆՏԱՆԻՔԻՆ ԱՍՏՂԸ ընկերութիւնը ներկայիս 75,000է աւելի անդամ ունի, Մինչեւ 1 Ապրիլ 1931 Ընտանիքին Աստղը 135 միլիոն փռնկ տուած է, գրաւով 500 միլիոնէ աւելի արժէք ունեցող անշարժ կալուածներու վրայ:

Ամեն թղթակցութիւն ուղղել՝ B.P. 821, Beyrouth

AZTAG
JOURNAL QUOTIDIEN ARMÉN.
B. P. 587
BEYROUTH, Liban

Directeur - Propriétaire
HAIG BALIAN

ԳՆԱՀԱՏՈՒԹԻՒՆ
ՍԻՒՐԻՈՅ ամս. 550, վեցամսեայ 300 ՍՈՒ
ՈՐՁՈՒԱՀՄԱՆ ամիս. 7, վեցամսեայ 4 ոսկի

ԱԶԴԱԿ

ازتاك

جريدة سياسية ادبية اقتصادية حرة

ՕՐԱԹԵՐԹ

ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԳԻՏԱԿԱՆ

ՈՒՐԲԱԹ 8 ԱՊՐԻԼ 1932

ԶԵՒԲԷ ՁՐԱՏ 2.50 Ս.Դ.

Ջ. ՏԱՐԻ | Ամեն առաւոտ պէտք է բերէ բերքիս ցօրեկին հասցէին | ՏՑՕՐԷՆ — Խմբագիր՝ ՀԱՅԿ ՊԱԼԵԱՆ | Չհրատարակուած ձեռագիրները չեն վերադարձուիր | ԹԻՒ 27 (604)

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

Այս վերջին հարցին նկատմամբ, այսինքն զէնընկերցութեան, պրն. Թարտիէօ հիմնական յեղաշրջում մը առաջ բերաւ Ազգերու Դաշնակցութեան վերջին գումարման ներկայացուած իր ծրագրով, բոլոր տեսակէտներու մէջ։ Որպէս զի զէնընկերցութիւնը հնարաւոր ըլլայ հիմնապէս և ոչ թէ միայն պարզ ամբոխավարական և ճարտասանական վարկած մը դառնայ, Ֆրանսայի վարչապետը առաջարկեց, նախ՝ ուժեղացնել Ազգերու Դաշնակցութիւնը և զարձնել իրական հիմնարկութիւն մը, տեսակ մը գեր-պետութիւն, (super-etat) որ ունենայ իր սեփական ոյժը, պարտադրելու համար իր վճիռները և կատարելու համար ընդհանուր ոստիկանի դեր բոլոր անոնց հանդէպ, որոնք կ'ուզեն խաղաղութիւնը խանգարել և առաջ բերել զարհեալ պատերազմի արհաւիրքները։

Իր այս առաջարկը նոր չէ։ Այդ էր ֆրանսական տեսակէտը, երբ Ազգերու Դաշնակցութիւնը նոր կը կազմուէր։ Լէօն Պարժուա, որ հեղինակութիւն մըն էր քաղաքական գիտութեանց իբրև ուսուցչապետ և նաև իբր պետական դէմք, կը յայտարարէր առաջին հաւաքոյներուն իսկ, որ առանց զինուորական ոյժի, Ազգերու Դաշնակցութիւնը մի միայն շատախօսութեանց վայր մը կ'աւելցնէ եղածներուն վրայ։ Այդ հիմնարկութեան գոյութեան տասնեակ տարիները և վերջին Ջին և Ճաքոն կնճիռին մէջ իր անկարողութիւնը եկաւ ապացուցել այդ տեսակէտին ճշտութիւնը։

Այսօր, իբրև զէնընկերցութեան միակ հնարաւոր պայման Ֆրանսան կ'առարկէ նոյնը, ինչ որ ասկէ տասը տարի առաջ, որովհետև Պ. Թարտիէօ պարզ կերպով կը դնէ խնդիրը թէ նախ՝ պէտք է ապահովել բոլոր այն պետութիւնները, որոնք պէտք է զայրին սպառազինութեան, յետագայ յարձակումներու և վտանգներու դէմ։ Անգամ մը որ այդ ապահովութիւնը ստեղծուի, շատ կը դիւրանայ, կ'ըսէ Պ. Թարտիէօ, մանրամասնութիւններու մասին համաձայնիլը, քանի որ ինքնապաշտպանութեան ժտհոգութիւնը կը դառնայ երկրորդական բոլոր կողմերուն համար։

Շնարհիւ Ազգերու Դաշնակցութեան ստանալիք այս բացառիկ դիրքին, հնարաւոր կը դառնայ ուրեմն զէնընկերցութիւնը և նաև պահէ առաջ գալիք խնայողութիւնը բոլոր պետութիւններու համար։ Այդ խնայողութիւնը առաջ կը բերէ եւմտական դժուարութիւններու վերացում և պիւտճէական բացերու վերջ և հարկերու թեթևացում։

Անգամ մը վճռուին այս կէտերը, այն բոլոր դժուարութիւնները, որոնք գոյութիւն ունին այսօր Եւրոպայի տնտեսական խաղազացման և վերակազմութեան շուրջ, կը վերանան և ժամանակը հասած կ'ըլլայ իրականացնելու ընդհ. Եւրոպական Դաշնակցութիւնը, ամենագործնական գրաւականը խաղաղութեան պահմանման համար և պատերազմի վտանգին դէմ։

Պ. Թարտիէօ, Ֆրանսական ծերակոյտին մէջ խօսած իր վերջին ճառովը պարզեց այն ոգին և սկզբունքները, որոնցմով պիտի առաջնորդուի Ֆրանսական քաղաքականութիւնը։ Անգլիոյ և Իտալիոյ վարմուլը և հասարակաց կարծիքը, ինչպէս նաև Տանուպեան երկիրներու պաշտօնական օրգանները չեմ ընդունելութիւնն ցոյց տուին իր այդ ճառին։ Իր այտայայտութիւնները հանդէպ Անգլիոյ և Իտալիոյ ցրուեցին բաւականին այն մութ ամպերը, որոնք կը ծանրացնէին հորիզոնը։

Ազգերու Դաշնակցութեան յաջորդ խորհրդակցութիւնը՝ Ապրիլ 11ին՝ զէնընկերցութեան շուրջ, կը դառնայ այս անգամ շատ շահեկան, որովհետև զէնընկերցութեան անուան տակ շատ աւելի կենսական եւ հիմնական հարցեր են, որ պիտի քննուին հոն։ Այդ հարցերու ստացական Արեւելքի դրութեան որոշ նպատակ լուծումին է կախուած Ծայրագոյն Արեւելքի դրութեան որոշ ընթացք մը ստանալը, ինչպէս նաև ճակատագիրը այն բոլոր պետութիւններուն, որոնք տարտամ և անորոշ քաղաքականութեան մը կը հետևին և դուրս կը մնան Ազգերու Դաշնակցութեան մշակելիք ծրագիրներէն։

ԴԱՆՈՒԲԵԱՆ ԽՆԴԻՐԸ

ՖՐԱՆՔՕ - ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԽՕՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

ԼՈՆՏՈՆ.— Դահլիճի պատմական սրահին մէջ ուր տարիներու ընթացքին տրուած են կենսական կարևորութիւն ունեցող այնքան յայտարարութիւններ, Ապրիլ 4ի առտուն անգլիական և ֆրանսական նախարարները նիստ մը գումարեցին խորհրդակցելու համար հարաւային արեւելեան Եւրոպայի մէջ տիրող քաոսային կացութեան մասին։

Սոյն նիստին նախագահեց Պ. Մաքտոնալտ և որուն ներկայ գտնուեցան Սըր Ճօն Սայմընն, Պ. Նէվիլ Չեմպըլէյն, Պ. Ուօլթըր Ռընսիմէն, Պ. Թարտիէօ և Պ. Ֆլանտէն, որոնց կ'ընկերանային իրենց փորձագէտները։ Սիբալիբ և վտահութիւն ներշնչող մթնոլորտ մը մէջ գումարուեցաւ այս նիստը։

Կը կարծուի թէ խորհրդակցութիւնը զարձած է շատ մը խնդիրներու մասին, որոնց կարգին միջազգային պարտքերու խնդիրը ևս։

Ֆրանսական նախարարները խիստ կերպով տպաւորուած էին Եւրոպայի և աշխարհի մնացեալին մասին սպառնացող վտանգի պատճառաւ, նկատելով որ անհանգստութեան, չափազանցօրէն թղթադրամ հանելու և պարտքերը դրժելու վտանգը չպիտի կրնար սահմանափակուիլ Եւրոպայի հարաւային արևելեան մասին մէջ միայն։

Այս նիստէն վերջը, պաշտօնական հաղկերոյթ մը տրուեցաւ Տօուներինկ Սթրիթի մէջ։

(Ռ. Գ.)

ՄՕՌԱՑՈՒՄՆԵՐ

Գրեց՝ Ա. ԱՀԱՐՈՆԵԱՆ

Ազգերի պատմութիւնը իր արտաքին առերևոյթական բարդութեան մէջ իրապէս հաստատուած է մարդկային միամտարար զանգուածներուն հոգեկան ու ֆիզիքական քանի մը էական յատկանիշերի վրայ, ինչպէս մի ճարտարապետական կառուցուածք, որ կենդուն է չնորհիւ իր հիմնաքարերի, սիւներուն ու կամարներուն, որոնք պահած են ամրողջութիւնը։ Անցածը դրուագ ու քանդակ, երբ ու նիչեր, պարզ զարդեր են ժամանակներուն ու մարդու ճաշակին, տևական բարձր պահանջներին համապատասխան։

Մարդկային կենցաղի, նրա գոյութեան, ընկերային փոխ յարաբերութիւններուն բարոյական օրէնքներն ու բովանդակ ըմբռնումները ծագում են իրաքանչիւր ժողովրդի հիմնական բնոյթագծերից, իրենց հերթին գառնալով մայր քաղաքիւ այլ զեկավար սկզբունքների։

Ազգից ազգ, ժամանակից ժամանակ մարդկային անհատական թէ հասարակական չարժումները պայմանաւորող օրէնքները էվոլիւսիոնի ճամբով փոփոխութեան ենթակայ երանգով ու ձևով։ Դաղափարների այդ անխուսափելի հոլովոյթի մէջ և բոլոր պայմաններուն, բոլոր հորիզոնների տակ, քաղաքակրթական բոլոր աստիճաններուն անխզելի և բացարձակապէս իշխող է մնում հոգիների վրայ ազատութեան տիրական, բնազդական ձգտումն ու տենդանքը։

Եւ արիութիւնը, որ ազատ կեանքի առաջին և միակ պայմանն է, որ գեղեցկացնում է մարդը և բոլոր ցեղերի, բոլոր կլիմաների մէջ, և բոլոր ժամանակներում հաւասարապէս երգում է ու փառաբանում որպէս մեծագոյն առաքինութիւն բանական արարածի, տղամարդութեանը չքեղագոյն տիտղոսն է և դրա հակառակ՝ և ոչինչ աւելորդն է անարդական քան «անարիւն հոգին» որևէ ցեղի երեսին չպրտուած։

***

Որևէ ժողովրդի գոյութեան ողբերգութիւնն սկսում է այն օրից, երբ մեռնում է նրա մէջ տղամարդութեան արուն, հզոր զգացումը ազատութեան տենչի հետ. երբ պայքարը ախտավարակ, ու ապականիչ չարիքի դէմ հարատևում է խենթութիւն, երբ հարուածելու, ընդվզելու փոխարէն, առանպատնեշելու, ընդհակառակն սկսում է փիլիսոփայել ու յարմարուել։

Անհատ թէ հասարակութիւն մեռնում են այն օրուանից, երբ ստրկական վիճակը տեսնելով և անապատի վերածելով հոգիները, համաց կամաց դառնում են բնականոն, ու տրամաբանական կենցաղի մը եղանակ։

Այդ ժամից պատմութիւնը կարգադրում է իր իմաստը, ժամանակը կանգ է առնում որպէս անկուր մնացած կրաքացի փառ, և իմաստալի, զգացական կեանքի հաւասարում է բուսական խրոխճալի գոյութեան։ Վրայ է հասնում ճակատագրական մոռացումը սեփական արժէքների, որպէս գերագոյն ապրանք կորաքամակ արգահատելի զանգուածների։

Վա՛յ այն ժողովրդին, որ անազատ իր սեփական հոգու ուրացումն ու մոռացումն ունի որպէս մեծ յենարան ու ապրելիք։

Այդպէս եղանք մենք ամբողջ դարեր։

***

Եւ մենք՝ յետագայ սերունդներս տակաւին ուշքի չենք եկած մեր հայրերի ապրած դառնութեան և իրաւազրկութեան չորշփներից։ Մեր ցեղային հոգեկան կառուցուածքը տակաւին չի վերածնուել հին-հին աւերներից և անիծուած մոռացումը ազգային փայլուն արժէքների թանձր մրուրի պէս նստած է մեր լուծեան վրայ։ Եւ մեր մտածումների, մեր զգացումների, ամբողջ մեր բարոյական աշխարհի պայծառութիւնը մթագնած է ան ժամանակների թշուառութիւնից ծագած մշուշով։

Հակառակ մեկ դարուց ի վեր մեր վերազարթնումի կուռ հիգերին, մենք տակաւին լիապէս չենթարկեցինք մեզ նից աղէտաւոր անցեալի թմրիրը։

Եւ խարխափում ենք լուսնոտների պէս։ Ու մեր գլխին եղած անհնարին հարուածն իսկ չկարողացաւ կատարելապէս աթափեցնել մեզ և մեր կիսախփ աչքերը լայն բացել մեր քաթաի վրայ։

Այսօր իսկ, մեր անհանգրվանած բեկումի այս դժխեմ ժամանակին, երբ ցեղային բնազդը պէտք է վառ փարոս դառնար մեր դժուարին ուղին լուսաւորելու համար, մենք տակաւին մեր մօտաւոր ու հեռաւոր անցեալի արժէքների մէջ ընտրութեան չուտարումն ունինք։

Դաղափարական քաղցը լափում է մեզ և մենք կատաղօրէն իրար ենք ձուատում եղբայր եղբօր դէմ զայլ դարձած։

Վերածնութեան, ազատութեան ձգտող ժողովրդի համար պայքարներէն ամենէն դժուարինը դարերի ախտը որ ժառանգութեան դէմ ճակատն է։

Ազգերը արտաքին հարուածներից աւելի մեռնում են ներքին ցաւերից, և բարձրանում են սեփական առաքինութիւններով։ Հայ ցեղի մեծագոյն թշուառութիւնն այսօր համազգային կոմայատակ, անվիճելի իրէալի պակասն է։

Մեր պատմութեան թողած հիանդուռ, կազմալուծիչ ժառանգութիւնը չատ է ծանր մեր փխրուն ուսերին։

Անհատը կարող է յիմար լինել, բայց ազգը՝ ո՛չ...

***

Դաղափարական արժէքների անհատացումը հաւասարապէս ողբերգական է անհատի ու հաւաքականութեան համար։ Հոգիների դժխ ժ աւերածն է այս, երբ մարդկային կեանքին անիւը դուրս է բնկնում իր չիտակ չափիցից և խենթացեղօրէն տարւում ինչպէս բանդագուշող հրէշ փչրելով այնքան լաւ բաներ։

Հանրային խղճմտանքի թշուառ մրթագնումն ամպամած ու մռայլ երկինքէ բուռ ճակատներին ծանրօրէն կախուած, ու քազմանում են անիդէալ, ստրկամիտ զանգուածներ, որոնք կրում են մի անպիտան հոգի, որ իրենցը չէ։ օտարից փոխ առուած, բայց զեկավարում է իրենց կեանքն ու բնութիւնը։

Փարձեցէք նրանց հոգում հաստուցանել հայրենական առաքինի յուշեր, իսեցէք նրանց տունային պատմութեան փառքից ու սեծութիւնից։ կեանքի իմաստութիւնն ու գեղեցկութիւնը փրմաստութիւնն ու գեղեցկութիւնը փրռեցէք իրենց առջև պերճ հմայիչ պատկերներով, իզո՜ւր... Մարգարիտները խոզերի ոտների տակ կը տրորուին ցեխների մէջ։

Մոռացումներ կան, որոնց հատուցիլը զարհուրելի է և զարերով ծանրանում է ժողովուրդների բախտին։

Հիմն ի վեր է գառնում ամբողջ բարոյական աշխարհը, մարդկային լեզուն կորցնում է իր բարիքի իմաստը և բռնեցուում է մի բարբարոս ու վանիչ բարբառ, որ ոչ հոգի ունի և ոչ խորութիւն, ուր աչխարհ ու կեանքի էական երևոյթները անցնում են որպէս հաշմանդամ մուրացիկների չարան։ Իդէալից թափուր գոյութիւններ, որոնց ներսիդին մի խոպան անապատ է, ո՛չ մի ծիլ, ո՛չ ծաղիկ, և ուր իշխում են փուչն ու ատատակը։ Լաւի ու վատի, գեղեցիկի ու տգեղութեան, բարոյականի ու անատաւորի ըմբռնումները խառնուում են իրար, և այլևս չգիտես, թէ ո՞ր է վերջանում մէկը և ո՞ր է սկսում միւսը։

Մարդկային կերպարանքը իսկ կորցնում է իր աստուածային գրոշմը, յաղթանակող նիւթի գոհութիւնը իր փառքից ու սեծութիւնից։ կեանքի իմաստութիւնն ու գեղեցկութիւնը երկնային կրակն է մարում, կեցուածքի ու չարժումների մէջ արիութեան հմայքը, և բանական արարածը դառնում է ներքուստ ու արտաքուստ նողկալի։

Կեանքի մեծագոյն ողբերգութիւնը օտարից փոխ առած և օտարին ձեռքով չան պէս վարժեցրած հոգիների բազմութիւնն է։

Ցեղային անազատ և հարուստ նկարագիրն անգին անսահման կարելիութիւնների աղբիւր է։

ԿԱՅ Է ՀԱՅ ՀԱՐՈՒՍՏՆԵՐՈՒՆ ՓԱՐԻՋԸ

Տնտեսական հաւաստարած տագնապը, սիօնով մը հարիւրին 40 պակասելով իսթերլինի անկումը, արժէքուղթերու արժէքազրկումը, Նիւ-Եօրքի, Լոնտոնի սակարանային խաղերը, առնուազն հարիւրին 35—40 տոկոսով պակասեցուցին հարստութիւնները։ Արժէքուղթերու չահադէս ելևէջներէն առանց քրտինքի գոյացած վիթխարի հարստութիւններ առուս մը կանուխ կոտորակուեցան։ Առաւել համաչխարհային գործազրկութեան պատճառաւ ժողովուրդներուն գնողական կարողութիւնը հարիւրին 60 ինկաւ։ Եւրոպայի և Ամերիկայի գլխաւոր յաճախորդները Չինաստան, Հնդկաստան քչնոտած ու խռոված գնում չեն կատարեր, երրորդ յաճախորդը Ռուսաստան ոչ միայն գնում չի կատարեր, այլ սկսած է մրցիլ ահագին ապրանքներ արտածելով։ Ճարտնական յարաճուն ճարտարարուեստը Ասիոյ չուկաները զէնքի ու գնգացիրի ուժով կը բանայ իր առջև։ Ասիոյ 900 միլիոն ժողովուրդ կռնակը դարձուցած է արևմուտքին։ Եւրոպայի և Ամերիկայի ճարտարարուեստը գրեթէ կազմակերպուած է Ասիոյ պահանջները բաւարարելու համար։ Եւ Ասիան չպահանջեր։ Ասիան կուզէ տապկուիլ իր իւղով։ Ահա գլխաւորագոյն պատճառը ներկայ անտեսական, ելևմտական տագնապին։

Այս տագնապը իր յորձանքին մէջ առած է նաև հայ հարուստները։ Մըտաժտուքը բռնած է զանոնք։

Փարիզ հայ հարուստներուն ոստանն է։

Կարևոր թիւ մը կը ներկայացնեն։

Փարիզահայ հարուստները մենք դիտած ու տեսած ենք առաւութեան հեղը տարիներուն։

Դոհացած են փչրանքներ նետելով։ Այն ալ մէկ մասը։ Այսօր երբ ահաւոր տագնապի մը անդրադարձումը կը կրեն, կարժէ՞ զրազուիլ իրենցմով։ կարժէ՞ յոյս կապել իրենց։ Դրական կամ բացասական պատասխանէ առաջ, նախ տեսնենք թէ ինչ է անոնց կորուստը։

Այդ կորուստը իրական չէ, եթերային ու խաբուսիկ է։ Յատկապէս կ'ըզգենք, թէ ինչո՞ւ 1914 Օգոստ.ի սկիզբը X հայ հարուստը ենթադրենք մէկ միլիոն ունէր։ 1918 Նոյեմբերի 12ին Չին մէկ միլիոնը եղած էր 10 միլիոն։ 1929 Յունվ. 1ին այդ հարստութիւնը հարիւրին 25, նուազագոյնը վրայ գրած էր։ 1930—1931ի սթերլինի և զանազան արժէքդերու անկումով յանկարծ Չին հարստութիւնը հարիւրին 40 նուազեցաւ։ Թո՛ղ անտեսագէտ մը հաշուէ թէ 1914 Օգոստ.էն 1932 Յունվ. 1 Չը ինչ կորստեան կամ ի՞նչ է անոր զէնն ու չափը։ Չին 1 միլիոնը 1929 Յունվ. 1ին արհեստականօրէն ուռեցուով բարձրացած էր 12 ու կէս միլիոնի։ Արհեստական ուռեցման բնական գործողութիւնը ոչ-

***

Անհատական ու հայրենական առաքինութիւնների ժողացումը արիութեան ցեղական արժանիքի հողի սիրոյ բացակայութիւնը արագութեամբ առաջնորդում է մարդու դէպի ժխենաբերութիւն, ամենաստորնացուցիչ ուրացումներ, ինչպէս մեր նզովուած օրերում։

Հոգեպէս ախտավարակ հիւանդներ են այդ ուրացողները, որոնք բուժելու պէտք ունին։ Էապէս անհայրենիք մարդկային ամբոխները հասաճարակի զոհեր են, ծաղուած, գօսացած էութիւններ։ Այդպիսիները օտար, անբըռնադատ երկինքներէ տակ որոճող թշուառ ստրուկներ են, թէև ինքզինքին իսպառ ազատ են համարում։

Ոչինչ աւելի նողկալի քան ազատութեան մէջ օտարի հոգին զգեցած, բարգաւաճող ստրուկ, որ խղճալի եսն ունի՝ որպէս տիեզերք և իր ճարպակալած մարմինը՝ ամէն առաքինութեան և իմաստութեան աղբիւր։

Իսկական ստրուկը նա չէ, ով չարունակում է կատաղած գազանի պէս կրծոտել իր երկաթները։ Ստրուկ չէ նա որ անզօր ցասումով իր սեփական մի

(Շար. Բ. էջ՝ Ա. սիւնակ)

Անհատական ու հայրենական առաքինութիւնների ժողացումը արիութեան ցեղական արժանիքի հողի սիրոյ բացակայութիւնը արագութեամբ առաջնորդում է մարդու դէպի ժխենաբերութիւն, ամենաստորնացուցիչ ուրացումներ, ինչպէս մեր նզովուած օրերում։

Հոգեպէս ախտավարակ հիւանդներ են այդ ուրացողները, որոնք բուժելու պէտք ունին։ Էապէս անհայրենիք մարդկային ամբոխները հասարակի զոհեր են, ծաղուած, գօսացած էութիւններ։ Այդպիսիները օտար, անբըռնադատ երկինքներէ տակ որոճող թշուառ ստրուկներ են, թէև ինքզինքին իսպառ ազատ են համարում։

Ոչինչ աւելի նողկալի քան ազատութեան մէջ օտարի հոգին զգեցած, բարգաւաճող ստրուկ, որ խղճալի եսն ունի՝ որպէս տիեզերք և իր ճարպակալած մարմինը՝ ամէն առաքինութեան և իմաստութեան աղբիւր։

Իսկական ստրուկը նա չէ, ով չարունակում է կատաղած գազանի պէս կրծոտել իր երկաթները։ Ստրուկ չէ նա որ անզօր ցասումով իր սեփական մի

(Շար. Բ. էջ՝ Ա. սիւնակ)

ՄԻՆՉև ԱՅՍ ԽՆԴԻՐԸ ՊԱՐԶ ՉԸԼԼԱՅ...

Մինչև այս խնդիրը պարզ չըլլայ, մենք մութին մէջ, գնդակ արձակած պիտի ըլլանք։

Պէ՛տք է քննութիւն բանալ, ժողովրդական ամէն բանի ու զանգուածի մէջ նախ երևան հանելու թէ ի՛նչ է կապը հայ զանգուածի և հայ հարստի միջև։

Ժողովրդական բոլոր զանգուածներու արտադրութեանց բաւական ժամիկ եմ։ Եւ մտաւորականէն մինչև վերջին բանւորը մէկ ընդհ. հմայուած ունին որ եթէ Չը ուզէ այս ժողովուրդը կրնայ փրկել։

Ժողովուրդը իրաւունք ունի իր պահանջը անուանելու։ Այս իրաւունքը պարտականութիւն մը կը դնէ Չին վրայ։ Եթէ կը դնէ ինչ ձևով պիտի արժեցուի ժողովուրդին իրաւունքը։ Եթէ Չը խոյս տայ, պատրուակէ, խախէ իր կոչումէն գիտակցութենէն զուրկ ըլլայ, Ձանգուածին տարրական իրաւունքը պարտադիր պարտականութեան մը պիտի փոխուի՞ և ի՛նչ ձեւով։

Ձանանք աւելի հասկնալի դառնալ, աւելի յստակ ըլլալ։

ՇԱՀՈՒՐՈՒՆԻ

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆՅԱՑ

ՀԱՅ ՈՒՍ. ՄԻՈՒԹԻՒՆԸ

ԿԸ ԲԵՄԱԴՐԷ Յ. Յ. ՊԱՐՈՆԵԱՆԻ

(Կաթակերգութիւն հերէն առաջ)

ԼՈՒՐԵՐ

ԵՒ Ռ. ՊՐԱԿԿՕԻ

(Ոպբերգութիւն մէկ արար)

ԼՈՒՐԵՐ ՀԱՅԱՍՏԱՆԷՆ

9 Ապրիլ 1932, Շաբաթ երեկոյ ժամը 8.30-ին

ՈՒՍԹ - ՀՕԼ

Ա. կարգ 50 Ս. Դ., Բ. կարգ 30 Ս. Դ.

սերն է ծուատում երկաթէ մարակներ՝ տակ, յարատևող իր ըմբոստացումով՝ նա բանական չթեղ արարածն է, որ չարչարուղ ազատութեան ահեղ երգն է խառնում իր չղթաների չռռաչին:

Իսկական ստրուկը նա է, ով թէեւ չղթայազերծ և շաղատ է, բայց մնացել է ստրուկի խառնուածքով, նրա մըտայնութեամբ, նրա բարոյական ըմբռռնութիւններով, և հպարտութեամբ ու երջանիկ մարն է ածում օտար հորիզոններէ տակ իր խարազանուած, կապտած ու ամուլ կարած հողին:

Անհատն ստրկութիւն է կեանքի, որ երկաթուած բռնութիւն ապրած ցեղը ազատ պայմաններում ալ դեռ երկար ժամանակ չի կարողանում թափ տալ իրենց ստրկ մտութեան փոշին:

Աններող ու կատաղի իւրայինների դէմ, եղկելի ու թշուառ օտարի առջեւ, արհամարանք սեփական արժէքների, ծնկաչոք պաշտամունք ու բերանաբաց փառաբանութիւն ինչ որ դրսից է, անծանօթ, խորթ, անհարազատ:

Նէ այս բոլորը ոչ թէ միայն հողից կարուած, այլ անապատան, տարագիր վիճակուածոչ, նոյնիսկ երկիւ, երբ դեռ վիճակուածոչ, նոյնիսկ երկիւ, երբ դեռ հայրենի առաջնորդի չրթին էինք թառած:

Այո, ընդունինք, որ անհնուած դարերի ախտը ժառանգութիւն է այս: Ընդունինք և այն, որ գիտակից, կենդանական ժողովուրդները կուտան են այդ ներքին ախտերի դէմ նոյնքան ուժգնօրէն, որքան արտաքին բռնութեան դէմ: Նրբեք չմոռանանք, որ ազգերին պահողը իրենց ցեղային արժանապատուութեան խորունկ, նոյնիսկ կատաղի զգացումն է:

Այնքան ժամանակ, որ մի ժողովուրդ աչխարհի առջև բացակատօրէն հպարտ է իր ծագումով և իր պատմութիւնով, քանի նա իր լեզուի, իր հայրենի հաւատալիքների, իր ցեղային ըստեղծագործութեան հմայքը չի ապրի ժամանակ չի կարողանում թափ տալ իրենց ստրկ մտութեան փոշին:

Աններող ու կատաղի իւրայինների դէմ, եղկելի ու թշուառ օտարի առջեւ, արհամարանք սեփական արժէքների, ծնկաչոք պաշտամունք ու բերանաբաց փառաբանութիւն ինչ որ դրսից է, անծանօթ, խորթ, անհարազատ:

Նէ այս բոլորը ոչ թէ միայն հողից կարուած, այլ անապատան, տարագիր վիճակուածոչ, նոյնիսկ երկիւ, երբ դեռ հայրենի առաջնորդի չրթին էինք թառած:

Այո, ընդունինք, որ անհնուած դարերի ախտը ժառանգութիւն է այս: Ընդունինք և այն, որ գիտակից, կենդանական ժողովուրդները կուտան են այդ ներքին ախտերի դէմ նոյնքան ուժգնօրէն, որքան արտաքին բռնութեան դէմ: Նրբեք չմոռանանք, որ ազգերին պահողը իրենց ցեղային արժանապատուութեան խորունկ, նոյնիսկ կատաղի զգացումն է:

Այնքան ժամանակ, որ մի ժողովուրդ աչխարհի առջև բացակատօրէն հպարտ է իր ծագումով և իր պատմութիւնով, քանի նա իր լեզուի, իր հայրենի հաւատալիքների, իր ցեղային ըստեղծագործութեան հմայքը չի ապրի

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ՆՊԱՍՏԱՄԱՏՈՅՑԻ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆԸ

Անսիքապէս կը սկսին հանգանակութեան ու փրոփականտ: Առաջին օրէն կը տեսնենք գիտական մէքոտիկ աչխատանք, ծրագրուած, կազմակերպուած չարժում մը: Ծանօթնախումբ մը կը ղրկուի Ուչինկերն, պետութեան կողմէ տրամադրուած վաւերական պաշտօնաթուղթերու մէջէն Մերձ. Արևելքի ընդհանուր քաղաքական և ընկերային կացութիւնը և քրիստոնեաներուն վիճակը ուսումնասիրելու համար: կառավարութիւնը կը գործակցի յօժարութեամբ:

Մաճ անձնապէս կը ստանձնէ ամէն տեսակ վարչական ծախսերը, և մինչեւ վերջն ալ կը պահէ նոյն խոստումը, հոգ չէ թէ տարուէ տարի գործին ծաւալումը կը ծանրացնէ նաև վարչական ծախսերը: Ասկէ զատ, ամէն տարի հանգանակութեանց կը մասնակցի առատ նուիրատուութիւններով:

Առաջին մէկ ամսուան մէջ արդէն կը հաւաքուի առաջադրուած 100.000 տոլարը և հեռագրով կը փոխանցուի Մօրկընթաւ: Ջեն ուչնար զանազան կողմերէ եկող տեղեկագրութիւնները հրապարակները ողողել Փոքր Ասիոյ դէպքերու մասին: Հաւաքուած ստոյգ տեղեկութեանց վրայ հիմնուելով, խնդիրը հանրութեան կը ծանօթացուի թերթերու, գրքոյկներու, պարբերականներու, հրապարակախօսութեանց և անհատներու ուղղուած նամակներու միջոցաւ:

Գործի դաչտին վրայ գտնուող միսիոնարներ կը կազմակերպուին նպաստի բաչխումը կատարելու համար: կազմակերպութեան նախազահը կը վկայէ թէ մինչև գինագադարի տարին, երբ Ամերիկայէն Ն. Ի. Բ.ի նոր պաշտօնեաներ հասան, գործերը տեղւոյն վրայ ուսումնասիրելու: Բրիտանական կառավարութեան հետ համաձայնութիւն կը գոյացուի՝ բոլոր մթերանոցներ ձերգործածելու Մերձ. Արեւելքի մէջ: Այդ չրջանին օրական 332.700 հոգի կը կերակրուին. 338 գիւղեր այիւր կրստասնան. 38 հիւանդանոցներ կը պահուին:

Իրենց կ'օգնեն կառավարութիւնները: Բրիտանական բանակն ալ ժողովուրդի կերակրումի կը նպաստէ, մասնաւոր կովկասի չրջանակի մէջ: Ամերիկայի մէջ Գոնկրէսի 1920 մարտի հրամանագով Մ. Նահանգներու Արմտիքի բաժինը 40.000 թօնն այիւր կը նպաստէ, իսկ կառավարութիւնը 4.813.744 տոլար մէկ անգամէն: Բանակցութեանց մէջ կը մտնեն Փոքրիզի Խաղաղութեան համաժողովին հետ: Ամէն կողմէ խոստումներ ու քաչալերութիւն: Օժանդակութիւնը կ'ապահովուի նաև Հռովմի Եւրոպական նպաստամատոյցի կոմիտէին:

Նպաստի նիւթ բերող առաջին նաւը Իզմիթ կուգայ: Ալիւրի գինը կ'իյնեցուի բնական աստիճանի: Գործը աւելի ծանրացաւ քաղաքներու մէջ կը տարածուի, որովհետև Ալէմպիի հրամանով գործիչները կը զգուչացուէին աւելի ներսերը երթալէ, կեանքի վտանգր կանխատեսութեամբ: Բայց պատժոդը կ'ըսէ թէ նպաստամատոյցի բոլոր գործիչներն ալ, այդ վտանգալի չրջանին մէջ իսկ, ամէն տեղ ժամն առանց իրենց կառավարութեան պաչպանութիւնը ապահովելու, բոլորովին իրենց անձնական պատասխանատուութեամբ—«At their own risk»:

ԲԻՒԶԱՆԴ ԵՂԻԱԵԱՆ

(Շար.) (2)

ԷՆՎԱԼԻՏ

Լոյսի քաղաքը՝ Փարիզ, եթէ չունի Հռոմի պաշկառելի անցեալը, Ս. Պետրոսի ու Ս. Պողոսի նման հոյակապ ուխտաւաւոր կաթողիկէներ, ունի սակայն նորագոյն ժամանակներու փառաց թանգարանները. Մեծ Յեղափոխութեան արտադրած հերոսներու անդրիներ ու մեծ ստուերներու գոյացուցած բանաստեղծական մթնոլորտը՝ որոնք իրեն պարծանք ու տոհմիքնող հմայք մը կուտան:

Փարիզ այցելողը անզուսպ փափաքը կ'ունենայ տեսնելու Էնվալիտը ուր փառապանծ Ֆրանսայի ամբողջ պատմութիւնը խտացուած է: Էնվալիտը քանի մը հարիւր մեթր երկայնութեամբ ու հարիւրաւոր մեթրեր լայնութեամբ ընդարձակ տարածութիւն մը կը կազմէ, որուն մէջ կը գտնուին զինուորական հիւանդանոցներ, զինուորական դրուագներու յատկացուած է: Հոն է Նէյ, քաջերու քաջը, Տավութ, Մուրաթ, Մէքմոնա, Կրուչի Նափոլէոնի մարաչախտները, հոն է նաև իրեն, Պոնափարթի վերարկուն ու գլխարկը զոր կրեց Մարէնկոյի դաչտին վրայ: Սէթ միայն այդ առարկաները լեզու ունենային պահ մը...:

Կրօնական մթնոլորտ մը կը համակէ զքեզ և կ'զգաս թէ ամէն ինչ ունայնութիւն է, ու Թովմաս Քէմպիսի խօսքերը չրթունքիդ վրայ ինքնաբերաբար կը կրկնուին. «Փառքի մարդիկը կերեզման կ'առաչնորդեն»:

Այս սրահին դէմ առ դէմ կը գտնուի 1871 պատերազմին յիչատակարանները: Հոն են Սէտանի ու Թրէօչուիլրի գինուորները, Շանզի, Մաք-Մահոն, Նափոլէօն Դ., հոն է նաև վրէժխնդիր Ֆրանսայի ոգին որ պաթտութեան թուխպերուն ետև յաղթանակի հեռուստր ծիածանին ի տես կը ժպտի:

Վերնայարկերը ամբողջովին Մեծ Պատերազմի անցուդարձերուն ու մարտկար տեսարաններուն տրամադրուած են: Մարնի ճակատամարտի ընթացքին գերմաններէն գրաւուած դրօչակներ, չքանչաններ, Վէրթայլի դաչնագրին մանրանկարը և ուրիչ թանկարժէք իրեղէնները ապակեփեղկերու ետև կր ցուցադրուին: Հոն է կուիներու մէջ գործածուած ռճրածին զէնքերու ու ահազդեցիկ ռումբերու նմոյչներ:

Դաչնակից պետութեանց իւրաքանչիւրին մէջ մէկ խցիկ է տրամադրուած ուր չարչարուած են տարբեր ազգութեանց զէնքերն ու գինուորները, հագուստներն ու հերոսները:

Զանազան դրօչներու մէջ տեսայ նաև Հայկական նուագոյնը որ կարծես հոն կը կեչոյ յիչեցնելու հայ Ազգին անքաղաքական զոհողութիւնները և անոր հանդէպ կատարուած անլուր անտարբերութեան ու անարդարութեանց դէմ բողոքելու:

Սիրտը կը ճմլուի ի տես այս զարհուրանքի կազմակերպութեանց ու յղացումներուն՝ երբ յիչեց թէ ատոնք լոկ ջարդելու ու քանդելու համար չէին ուած ու բողոքախառն հառաչ մը սրտէդ դուրս կը թռի: Կը յիչես թէ Վէրթէօնը՝ ուր Ֆրանսան հերոսութեան անչնչելի էջ մը կրցաւ գրել, Սէտանէն հեռու չէ և թէ Վէրսայլը ուր Գերմանիա իր յաղթանակը տօնեց, նաև վկան եղաւ իր պարտութեան ամօթահար խոստովանութեան: Ցայժմ կը տեսնես պատերազմներու չիմարական նչանակութիւնը և կը կրկնես Լէոնկ Ֆէլլոյի հետ թէ՝ «Զէնքերու ու ամրութիւններու համար ծախսուած գրամներուն կէսը եթէ մարդկային թչուառութիւնը ամոքելու ու տգիտութիւնը փարատելու ծախսուէր, այն ատեն զէնքերու ու բերդերու պէտք չէր մնար»:

Ց. ՄՈՒՍԱԵԱՆ

ՎԵՇԱՓԱՌԸ ԵՐՈՒՍԱՂԷՄ Չ'ԵՐՔԱՐ ԱՆՁԻՆՔ ՏԱՐԱՉԱՑՈՒՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Քանի մը օրէ իվեր Եաղաբիս մէջ զրոյց մը օրցան կընէր, որու համաձայն, իբր թէ, Մեռուսազարդ Հայրապետը Երուսաղէմ պիտի մեկնի հոն անցնելու համար:

Դիմումէ կատարեցինք Ազգային Առաջնորդարան եւ մեզի յայտարարուեցաւ որ ճիշդ չէ այդ տեղեկութիւնը: Նոյնիսկ բսի ըսուեցաւ կայիճ թէ՝ Կարօեան Սրբազանն ալ պիտի ընկերակցի Վեհափառին: Կարօեան Սրբազան կը հերքէ այդ տարածայնութիւնը:

ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

ՎԵՑԵՐՈՐԴ ԴԱՍԱԽՕՍՈՒԹԵԱՆ ՓՈԽԱՐԷՆ ՏԵՂԻ ՊԻՏԻ ՈՒՆԵՆԱՅ

ԱՍՈՒԼԻՆ

ՀԱՄԱՍՏԵՂԻ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ ՇՈՒՐՋԸ

1932 Ապրիլ 16ի շաբաթ իրիկուն, ժամը 8,20ին

ՀԱՅ ԱՒԵՏԱՐԱՆԱԿԱՆՆԵՐՈՒ ԺՈՂՈՎԱՍՐԱՀԻՆ ՄԷՋ

ԳԼԽԱՒՈՐ ԽՕՍՈՂՆԵՐՆ ԵՆ՝

ԱՐԱՄ ՍԱՀԱԿԵԱՆ	«Համաստեղի կեանքն ու գործը»
ԴԱՍՊԱՐ ԻՓԷԿԵԱՆ	«Համաստեղի հերոսները».
ԽՈՍՐՈՎ ԹԻՒԹԻՒՆՃԵԱՆ	«Քաղաքական հայեացքները Համաստեղի գրականութեան մէջ»
ՎԱՐԴԱՆ ԳԷՈՐԳԵԱՆ	«Համաստեղի ոճն ու լեզուն»
ՆԻԿՈԼ ԱՂԲԱԼԵԱՆ	«Համաստեղի տեղը հայ գրականութեան մէջ»

Մուտքի վճարը սովորական. անդամներուն համար 10 սուրիական դահեկան, ոչ-անդամներուն համար՝ 15 դահեկան:

ՓՐՕՍՓԷՐ ՄԵՐԻՄԷ

ՔԱՐՄԷՆ

— Անպիտանը կախաղանին տակն է արգէն և որվհետև գիտէինք թէ տասնոցի մը համար քրիստոնեայի մը վրայ զինք քաչող մարդ է, վախերնուս կը մեռնէինք որ ձեզ սպանած չըլլայ: Ձեզի հետ կ'երթանք դատաւորին քով և կը վերստանանք գեղեցիկ ժամացոյցներ:

— Կը խոստովանիմ ձեզի, կ'ըսես իրեն, որ կը նախընտրեմ կորնչնել ժամացոյց քան թէ վկայութիւն տալ որ կախեն խեղճ անպիտան մը, մանաւանդ որ... ժանաւանդ որ...

— Օ՛, ոչ մէկ մտահոգութիւն մի՛ ունենաք. անիկա լաւ յանձնարարուած է և զինք երկու անգամ չեն կրնար կախել՝երբ կ'ըսեմ կախել՝ կը սխալիս: Ազնուական մըն է ձեր գողը և որպէս այդպիսին՝ պիտի խարանուի (garoller)՝ կը տեսնէք որ աւելի կամ պակաս գողութիւն մը ոչինչ չի փոխեր իր վիճակին: Բայց մէկը միւսէն սարսափելի այնքան ոճիրներ է գործած...

— Ի՞նչպէս կը կոչուի:

— Երկրին մէջ, ժողէ Նավարօ անուան տակ կը ճանչնան զինքը: Բայց պաղքերէն ուրիչ անուն մըն ալ ունի որ ո՛չ դուք և ոչ ալ ես պիտի չկրնանք արտասանել: Նայեցէ՛ք տեսնուելիք մարդ է. և դուք որ կ'ուզէք կրկին բոլոր եզական բաները տեսնել, պէտք չէ թերանաք սովրելու թէ Սպանիոյ մէջ չարագործները ինչպէս կը մեկնին այս աչխարհէն: Անիկա մահուան մէջ է և Հայր Մարթինեսը պիտի առաջնորդէ ձեզ հոն:

Տօմինիկեան Հայրը այնքան ստիպեց զիս մահապատիժը այցելել, որ չկրցայ մերժել: Գացի ուրեմն տեսնելու բանտարկեալը,— հետս առնելով տուփ մը սիկառ, որով կը յուսայի արդարացնել ապաժաման այցելութիւնս:

Զիս Տօն Ժողէ մօտ տարին ճիշդ այն պահուն՝ երբ առնիկա կը ճաչէր: Դիմաւ բաւական ցուրտ նչան մը ըրաւ և քաղաքավարութեամբ չնորհակալութիւն յայտնեց նուէրին համար՝ որ կ'ընէի իրեն: Համբուրէ ետք իրեն առած տուփս գլանիկները, անոնցմէ վերցուց որոշ թուով և մնացածը վերադարձուց, յայտնելով որ պէտք չունէր աւելին առնելու:

Հարցուցի, թէ քիչ մը դրամով կամ բարեկամներուս վարկին չնորհիւ կրնայի՞ մեղմել իր վիճակը: Նախ ուսերը թօթուեց տխրութեամբ, յետոյ, միտքը փոխելով, խընդրեց ինձմէ որ պատարագ մը ընել տամ իր հոգիին համար:

— Պիտի ուզէի՞ք, հարցուց երկչոտութեամբ, ուրիշ մըն ալ ընել տալ մէկու մը համար, որ ձեզ նախատեց:

— Անչո՛ւշտ բարեկամս, կ'ըսես իրեն: Բայց այս երկրին մէջ ճանչցած մարդոցմէ ո՛չ ոք զիս չէ նախատած:

Ձեռքս առաւ ու սեղմեց յուզուժով: Լռութեան պահէ մը վերջ, վերսկսաւ.—

— Համարձակի՞մ ձեզմէ ծառայութիւն մըն ալ խնդրել ... Երբ ձեր երկիրը վերադառնալու ըլլաք, թերևս պիտի անցնիք Նավարրէն և կամ գոնէ Վիթթօրիայէն, որ անկէ չատ հեռու չէ:

— Այո՛, ըսի իրեն. բնականաբար պիտի անցնիմ Վիթթօրիայէն, բայց անկարելի չէ նաև որ Բաթլիւն հանդիպելու համար ետ դառնամ և կր կարծեմ, որ ձեզի համար սիրով պիտի ընեմ այդ չեղումը:

— Է՛հ, լա՛ւ: Եթէ Բաթլիւն երթաք, ձեզ չահագրգռող մէկէ աւելի բաներ պիտի գտնէք հոն ... գեղեցիկ քաղաք է... Ձեզի կուտամ այս չքագրամը (médaille) (և ինծի ցոյց տուաւ վիզէն կախուած արծաթէ մէտալեօն մը), կր պլլէք զայն թուղթի մէջ ... կեցաւ պահ մը տիրելու հաւար իր յուզումին... և զայն կը յանձնէք կամ կը ղրկէք բարի կնոջ մը, որուն հասցէն պիտի տամ ձեզի.— կ'ըսէք իրեն թէ իր զաւակը մեռած է, առանց յայտնելու թէ ինչպէս:

Խոստացայ կատարել իր յանձնարարութիւնը: Զինք տեսայ յաջորդ օրն ալ և օրուան մեծ մասը անցուցի իրեն հետ: Իր իսկ բերնէն լսեցի այն արկածները որ պիտի կարդաք:

III

Ես ծնած եմ, ըսաւ ան, Էլիզեոնտ, Պազդանի հովտին մէջ: Կը կոչուիմ՝ Տօն Ժողէ Լիցարրապէնկոս և դուք բաւականին Սպաներէն գիտէք պարոն, որպէսզի անունս ըսէ ձեզի՝ թէ ես Պասք եմ ու հին քրիստոնեայ: Եթէ Տօն պատուանունը կը կցեմ անունիս, սակայն անոր համար է, որ իրաւ՛ունք ունիմ այդ բանին և եթէ Էլիզեոնտ գտնուէինք, հոն ձեզի ցոյց կուտայի մեծ վրայ գրուած ազգանունիս: Կ'ուզէի որ եկեղեցական ըլլամ. և զիս դպրոց ալ զրկեցին, բայց բնաւ չգաղտեցայ: Շատ կը սիրէի խնձորի խաղը, ինչ որ պատճառ դարձաւ կորուստեանս: Երբ մենք, նավարցիներս, խնձոր կը խաղանք՝ ամէն ինչ կը մոռնանք: Օր մը որ ես չհասած էի, Ալավացի լակոտին մէկը հետս կռիւ փնտռեց: Իւրաքանչիւրս առինք մեր երկաթապատ գաւազանները և նորէն ես չհաղթեցայ: Ասիկա սաստիկ զիս որ Թողուց երկիրը: Հանդիպեցայ վիչապազօրքերու և զինուորագրուեցայ Ալմանազայի գունդին մէջ: Մեր լեռնականները մարդիկը խիստ չատ կը սորվին զինուորական արհեստը: Շուտով ես խմբապետ եղայ ու դեռ խոստացած էին զիս վանական (maréchal des logie) ընել, երբ, ի մեծ դժբախտութիւն ինծի, ծխախոտի պահակներուն պետ նչանակուեցայ:

Եթէ Սէվիլ գացած էք, տեսած պիտի ըլլաք այդ հրսկայական չինութիւնը, պարիսպներէն դուրս, կուատէլքէպիրի մօտ: Սպանիացիները, իրենց պարտականութիւնը կատարած առենին, կամ կը քնանան և կամ թուղթ կը խաղան: Ես, իբրև իրական Նավարցի մը, կ'աչխատէի միչտ բանով մը զբաղուիլ: Արդարև թելով չղթայ մը կը չինէի կախելու համար ծակիչս (epinglette): Ընկերներս կ'ըսէին՝ ահա՛ զանգակները կը հնչեն, աղչիկները գործի պիտի մտնեն, կը գտնանք պարոն, թէ հոն չորս կամ հինգ հարիւր կիներ կան գործարաններու մէջ աչխատող:

Թարգմ. Վ. ԱԱԺԱԿ

(Շար.)

(8)

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԿՈՄՈՒՆԻՍՏԱԿԱՆ ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹՅԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆԱԿԱՆ ԿՈՄԻՏԵՏԻ ԵՎ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԿՈՄՈՒՆԻՍՏԱԿԱՆ ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹՅԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆԱԿԱՆ ԿՈՄԻՏԵՏԻ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԿՈՄՈՒՆԻՍՏԱԿԱՆ ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹՅԱՆ ՀԱՐԱՎԱՅԻՆ ԿՈՄԻՏԵՏՆԵՐԻ ՕՐԳԱՆ

ՀՐԱՏԱՐԱԿՎՈՒՄ Է ԱՄԵՆ ՕՐ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԿՈՄՈՒՆԻՍՏ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԿՈՄՈՒՆԻՍՏԱԿԱՆ ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹՅԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆԱԿԱՆ ԿՈՄԻՏԵՏԻ ԵՎ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԿՈՄՈՒՆԻՍՏԱԿԱՆ ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹՅԱՆ ՀԱՐԱՎԱՅԻՆ ԿՈՄԻՏԵՏՆԵՐԻ ՕՐԳԱՆ

ՀՐԱՏԱՐԱԿՎՈՒՄ Է ԱՄԵՆ ՕՐ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԿՈՄՈՒՆԻՍՏ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԿՈՄՈՒՆԻՍՏԱԿԱՆ ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹՅԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆԱԿԱՆ ԿՈՄԻՏԵՏԻ ԵՎ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԿՈՄՈՒՆԻՍՏԱԿԱՆ ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹՅԱՆ ՀԱՐԱՎԱՅԻՆ ԿՈՄԻՏԵՏՆԵՐԻ ՕՐԳԱՆ

ՀՐԱՏԱՐԱԿՎՈՒՄ Է ԱՄԵՆ ՕՐ

Տպաքանակը 80 հազար օրինակ

Խմբագրության և հրատարակչության հասցեն՝ Երևան, Մաշտոցի պողոտա, 26

Հեռախոսներ՝ 56-71, 56-72, 56-73, 56-74, 56-75, 56-76, 56-77, 56-78, 56-79, 56-80

Ցավալի սրտով

Ծանր հիվանդության երկարատև տանջանքներից հետո մահացավ մեր սիրելի ընկերը, Հայաստանի կոմունիստական կուսակցության անդամ, Ստալինյան շրջանի կուսակցական կազմակերպության քարտուղարի տեղակալ

ԱՐՇԱԿ ՀԱՅՐԱՊԵՏՅԱՆԸ

Հանգուցյալի հիշատակը միշտ կապրի մեր սրտերում որպես անձնազոհ կոմունիստի, որպես մեր կուսակցության հավատարիմ զինվորի:

Հայաստանի կոմունիստական կուսակցության Ստալինյան շրջանի կուսակցական կազմակերպության բյուրո

Ստալինյան շրջանի կուսակցական կազմակերպության քարտուղարի տեղակալ

ԱՐՇԱԿ ՀԱՅՐԱՊԵՏՅԱՆ

Ծանր հիվանդության երկարատև տանջանքներից հետո մահացավ մեր սիրելի ընկերը, Հայաստանի կոմունիստական կուսակցության անդամ, Ստալինյան շրջանի կուսակցական կազմակերպության քարտուղարի տեղակալ

ԱՐՇԱԿ ՀԱՅՐԱՊԵՏՅԱՆԸ

Հանգուցյալի հիշատակը միշտ կապրի մեր սրտերում որպես անձնազոհ կոմունիստի, որպես մեր կուսակցության հավատարիմ զինվորի:

Հայաստանի կոմունիստական կուսակցության Ստալինյան շրջանի կուսակցական կազմակերպության բյուրո

Ցավալի սրտով

Ծանր հիվանդության երկարատև տանջանքներից հետո մահացավ մեր սիրելի ընկերը, Հայաստանի կոմունիստական կուսակցության անդամ, Ստալինյան շրջանի կուսակցական կազմակերպության քարտուղարի տեղակալ

ԱՐՇԱԿ ՀԱՅՐԱՊԵՏՅԱՆԸ

Հանգուցյալի հիշատակը միշտ կապրի մեր սրտերում որպես անձնազոհ կոմունիստի, որպես մեր կուսակցության հավատարիմ զինվորի:

Հայաստանի կոմունիստական կուսակցության Ստալինյան շրջանի կուսակցական կազմակերպության բյուրո

Ստալինյան շրջանի կուսակցական կազմակերպության քարտուղարի տեղակալ

ԱՐՇԱԿ ՀԱՅՐԱՊԵՏՅԱՆԸ

Հանգուցյալի հիշատակը միշտ կապրի մեր սրտերում որպես անձնազոհ կոմունիստի, որպես մեր կուսակցության հավատարիմ զինվորի:

Հայաստանի կոմունիստական կուսակցության Ստալինյան շրջանի կուսակցական կազմակերպության բյուրո

Ցավալի սրտով

Ծանր հիվանդության երկարատև տանջանքներից հետո մահացավ մեր սիրելի ընկերը, Հայաստանի կոմունիստական կուսակցության անդամ, Ստալինյան շրջանի կուսակցական կազմակերպության քարտուղարի տեղակալ

ԱՐՇԱԿ ՀԱՅՐԱՊԵՏՅԱՆԸ

Հանգուցյալի հիշատակը միշտ կապրի մեր սրտերում որպես անձնազոհ կոմունիստի, որպես մեր կուսակցության հավատարիմ զինվորի:

Հայաստանի կոմունիստական կուսակցության Ստալինյան շրջանի կուսակցական կազմակերպության բյուրո

Ստալինյան շրջանի կուսակցական կազմակերպության քարտուղարի տեղակալ

ԱՐՇԱԿ ՀԱՅՐԱՊԵՏՅԱՆԸ

Հանգուցյալի հիշատակը միշտ կապրի մեր սրտերում որպես անձնազոհ կոմունիստի, որպես մեր կուսակցության հավատարիմ զինվորի:

Հայաստանի կոմունիստական կուսակցության Ստալինյան շրջանի կուսակցական կազմակերպության բյուրո

Ցավալի սրտով

Ծանր հիվանդության երկարատև տանջանքներից հետո մահացավ մեր սիրելի ընկերը, Հայաստանի կոմունիստական կուսակցության անդամ, Ստալինյան շրջանի կուսակցական կազմակերպության քարտուղարի տեղակալ

ԱՐՇԱԿ ՀԱՅՐԱՊԵՏՅԱՆԸ

Հանգուցյալի հիշատակը միշտ կապրի մեր սրտերում որպես անձնազոհ կոմունիստի, որպես մեր կուսակցության հավատարիմ զինվորի:

Հայաստանի կոմունիստական կուսակցության Ստալինյան շրջանի կուսակցական կազմակերպության բյուրո

Ստալինյան շրջանի կուսակցական կազմակերպության քարտուղարի տեղակալ

ԱՐՇԱԿ ՀԱՅՐԱՊԵՏՅԱՆԸ

Հանգուցյալի հիշատակը միշտ կապրի մեր սրտերում որպես անձնազոհ կոմունիստի, որպես մեր կուսակցության հավատարիմ զինվորի:

Հայաստանի կոմունիստական կուսակցության Ստալինյան շրջանի կուսակցական կազմակերպության բյուրո

Ցավալի սրտով

Ծանր հիվանդության երկարատև տանջանքներից հետո մահացավ մեր սիրելի ընկերը, Հայաստանի կոմունիստական կուսակցության անդամ, Ստալինյան շրջանի կուսակցական կազմակերպության քարտուղարի տեղակալ

ԱՐՇԱԿ ՀԱՅՐԱՊԵՏՅԱՆԸ

Հանգուցյալի հիշատակը միշտ կապրի մեր սրտերում որպես անձնազոհ կոմունիստի, որպես մեր կուսակցության հավատարիմ զինվորի:

Հայաստանի կոմունիստական կուսակցության Ստալինյան շրջանի կուսակցական կազմակերպության բյուրո

ՏՕՔԹ. Հ. ԼՈՒՍԻՆԵԱՆ
(ՀԱԼԷՊ)

Նախկին բժիշկ Միջագետքի Զինուորական հիւանդանոցներու եւ վտանգաբեր ներիին եւ վեներական հիւանդութիւններու

առաջ, արմատական, խղճամիտ դարմանում:

Հիւանդ կ'ընդունի ամէն օր ժամը 8—12 եւ 2—6 իր դարմանատան մէջ, Հալէպ Նեյալ թաղ. Թրամվայի քովերնիսան կայարան, թիւ 7

Բոլ. եւ Ուրբաթ օրեր աղքատաց մօր

ՏՔԹ. Բ. ԳՈՒԼԱԳԵԱՆ
ՄԱՆԱՆԳԷՏ՝ ՆԵՐՔԻՆ, ՄՈՐԹԱՑԻՆ ԵՒ ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

ՎԿԱՅԵԱԼ ՓԱՐԻԶԻ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑՆԵՐԷՆ

Կը դարմանէ գիտական ամենավերջին մեթոտներով, քոֆերու, սա. մոխի, ադիճներու յետադի ամէն տեսակ հիւանդութիւններ: Հին եւ նոր ջերմախզութիւնը իր բոլոր բարդութիւններով, ինչպէս նաեւ Ֆրանկախ եւ մորթային հիւանդութիւններ:

Առագ, արմատական եւ բարեխիղճ դարմանում:

Հիւանդ կ'ընդունի ամէն օր, բացի կիրակիէ, իր նախկին դարմանատան մէջ. ժամը 8—12 եւ 2—6ու մասնաւոր ժամադրութեամբ:

Երեքշաբթի օրերը, ժամը 2—5 վկայեալ *ԱՂՔԱՏՆԵՐՈՒ ՁՐԻ*
ժօրժ Հասեան փողոց՝ թիւ 8

ՏՔԹ. ՍՈԿՐԱՏ ԱՒԵՏԻՍԵԱՆ
ՎԻՐՍԲՈՑԺ - ՍՄՄՆԱՍԲՈՑԺ
ՎԿԱՅԵԱԼ ՊԷՅՐՈՒԹԻ. ՍՄԵՐՒԿԵԱՆ ՀԱՍՍԱՍՍՐԱՆԷՆ

Կընդունի ամէն օր բացի կիրակիէն կէսօրէ առաջ 8—12 կէսօրէ վերջ 2-6

*Հասցէ՝ Capucin*ներու եկեղեցիին կից Արդարութեան պալատին եւս:

ՏՕՔԹ. ԳԵՈՐԳ ԿԷՐԿԷՐԵԱՆ
Վկայեալ Lauréat նախկին Interne եւ այժմ մնայուն *ՍԱՆԿՏ* յիշ. Ֆրանսական հիւանդանոցի *ԱՋՔԻ, ՔԹԻ, ԿՈԿՈՐԴԻ, ԱԿԱՆՋԻ և ԳԼՈՒ* հիւանդութիւններու բաժնէն:

Հիւանդ կ'ընդունի կէսօրէ վերջ ժամը 2—6
իր գրիճիին մէջ rue de Damas, No. 15
Հիւանդները ուղղակի հիւանդանոց կ'ընդունուին իր կողմէ տրուած մուտքի *recommandation*-ով:

Աղքատ հիւանդներու ձրի դարմանում, ամէն օր կէսօրէ առաջ ժա. ժը 10—12, հիւանդանոցի դարմանատան մէջ:

ՏՕՔԹ. Գ. ՏԱՎՈՒՏԼԱՐԵԱՆ
ՄԱՆԱՆԳԷՏ ՆԵՐՔԻՆ ԵՒ ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

Իր դարմանատունը հաստատած է, *ՍՍՍՈՒՐ* վ ոյոց, Տօքթ. Եօզդաեանի (աջամնաբոյժ) դարմանատան կից.

Ընդունելութեան ժամերը՝
կէսօրէ առաջ ժամը 8—12
» վերջ » 2—6

Կարի եւ Ձեւագիտութեան Դասընթացք
Տիկին ՄԱՌԻ ԵՐԱՄԵԱՆ
ՎԿԱՅԵԱԼ ԴԵՐՁԱԿՈՒՀԻ
ԲԱՐԻՁԷՆ ԵՒ ՎԱՇԻՆԿԹՕՆԷՆ

Կարի եւ ձեւագիտութեան մասնագիտուհի, Տիկին Մառի Երամեան կը վերադարձայ իր արհեստանոցը, Մեծ Սեռայի դիմացը Նո. 78 տան երկրորդ արկը:

Երեք ամսուան միջոցին կը սորվեցնէ ամենավերջին նորաձեւութեամբ, կար եւ ձեւագիտութիւն իր բոլոր բարդութիւններով եւ արդիական միջոցներով, Droit-fils մեթոտով: Իր աշակերտուհիները կ'օժտեն Բարիզի ատելիէ Académie Daydou վկայականով:

ՇԱՊԿԱԳՈՐԾԱՐԱՆ
ԱՐՄԵՆԱԿ ԴԱՆԻԷԼԵԱՆԻ **"ԼԻՒՔԱ"** ԱՐՄԵՆԱԿ ԴԱՆԻԷԼԵԱՆԻ

Պատիւ ունիմ ծանուցանելու յարգոյ հաստատակութեան՝ որ Սուգ-էլ-Պազիրկանի շապկագործատունս փոխադրած եմ՝ *պէյէաթիէի* շէնքին հետեւ *ՆԷՃՄԻԴ ԱՂՈՏԻՒ ՄԷՀԷՔ ՓՈՂՈՑ*, (Վարդապետեանի վաճառատան դիմացը, Շիւրիւ Ապուրէհթի նախկին վաճառատունը):

Մեծ խնամքով կը պատրաստեմ, չափի վրայ եւ մեծամասնակ՝ շապիկ, բիճամայ, ոսպ տր շամպրը, ֆաշիուսիֆ եւայլն, ամենավերջին նորաձեւութեամբ:

Ունցած եմ մեծ մթերմ ճաշակաւոր եւ վերջին նորոյթի ապրանքներու (պոպլին մեծատոս եւայլն), որով կարող եմ ամենէն բծախնդիր յաճախորդին ճաշակը գոհացնել:

Միշտ պատրաստ եր գտնուիմ զանազան չափերու վրայ շապիկ եւ բիճամայ, որոնք կը վաճառուին մեծամասնակ եւ փոքրամասնակ:

Մեր սկզբունքն է ճշդապահութիւն եւ ազամ վաճառում:

Մէկ այցելութիւն բաւական պիտի ըլլայ համոզուելու համար այս ճշմարտութեանց:

Ապսպրանքներ կ'ընդունինք առաստաղմանէն (Իրագ, Պաղեստին, Կիպրոս), եւ Սիւրիոյ բոլոր օրջաններէն.

ԳԱԲՐԻԷԼ Թ. ԹԷՐԶԵԱՆ
(ԵԼԵՔՏՐԱԿԱՆ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ)
Հիմնուած 1921 ին Պոլիս-Բերա

Խիստ դիւրամատչելի պայմաններով կը կատարենք ամէն կարգի էլեֆտրական լոյսի գործուածներ (Intsallation), ինչպէս նաեւ մօթոր եւ ջիճամօճներ:

Վաճառատունս կ'սպասենք նաեւ բոլոր էլեֆտրագործիքներու ճոռոգութիւններ: Մատչուոր սպասարկութիւն բնակարաններու էլեֆտրա-ճոռոգման: Վաճառատուն Philips եւ Lux էլեֆտր. լամբերու եւ ամէն տեսակ էլեֆտրական պիտոյքներու:

Վճարման դիւրութիւններ.

Հասցէ — Վ. Ուզունեանի գրատան կից Պուրճ. B. P. 491

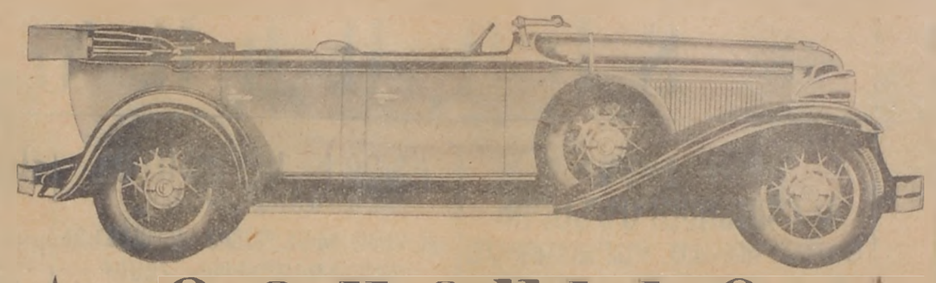

ԳՌԱՅՍԼԵՐ
աշխարհահռչակ իմիճատարժեքները որոնք 6-8 սիլինտր ունին,
ՍՄԵՆԱՏՈԿՈՒԻՆ ԵՒ ԳԵՂԵՑԻԿ ՄԱՐՔԱՆԵՐՆ ԵՆ ՀՐԱՊԱՐԱԿԻ ՎՐԱՑ ԵՒ
ԿԸ ՓՆՏՈՒԻՒՆ ԱՄԵՆՈՒՐԵՔ:

ԳՌԱՑՍԼԵՐ ինքնաշարժերու մասնաւոր յատկութիւնների՝
ՏՈԿՈՒՆՈՒԹԻՒՆ, ԳԵՂԵՑԿՈՒԹԻՒՆ, ԶԱՓԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՀԱՆԳՍՏԱՒԷՏՈՒԹԻՒՆ:

Վճարման դիւրութիւններ կը տրուին,

ԳՌԱՑՍԼԵՐ ընտրու բոլոր կտորները պատրաստ կը գտնուին մեր վաճառատուներուն մէջ՝
Լիբանանի, Սիւրիոյ և Իրագի ընդհանուր ներկայացուցչութիւն՝

NAAYEM MOTOR IMPORT Co. BEYROUTH B. P. 869, TÉL. 32—29
Հիմ. Սիւրիոյ ներկայացուցիչներ՝ Գ. և Մ. ԱԶԻՐԵԱՆ, B. P. 202, Հալէպ

ՍՓԱՆՏԱՆՔ կօշիկներ ամենատաք եւ ամենագեղեցիկ եւս.
ԿԵԴՐՈՆԱՑԵՔ ՎԱՃԱՌՈՒՆԸ

Կարի եւ Ձեւագիտութեան Դասընթացք
Տիկին ՄԱՌԻ ԵՐԱՄԵԱՆ
ՎԿԱՅԵԱԼ ԴԵՐՁԱԿՈՒՀԻ
ԲԱՐԻՁԷՆ ԵՒ ՎԱՇԻՆԿԹՕՆԷՆ

Կարի եւ ձեւագիտութեան մասնագիտուհի, Տիկին Մառի Երամեան կը վերադարձայ իր արհեստանոցը, Մեծ Սեռայի դիմացը Նո. 78 տան երկրորդ արկը:

Երեք ամսուան միջոցին կը սորվեցնէ ամենավերջին նորաձեւութեամբ, կար եւ ձեւագիտութիւն իր բոլոր բարդութիւններով եւ արդիական միջոցներով, Droit-fils մեթոտով: Իր աշակերտուհիները կ'օժտեն Բարիզի ատելիէ Académie Daydou վկայականով:

ՓՍՍՏԱՖԱՆ
ԽՈՄՐՈՎ ԹԻԹԻՒՆՃԵԱՆ
(Տօքթ. իրաւագիտութեան)
ԿՍՏԱՆՁՆԷ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԴԱՏԵՐ

Ըստ կարգադրութեամբ Հանրածանօթ փաստաբան ՄԷՐՈՒ ԱԶԻԶ ԷԼ ՀԱՇԷՄԻ

Գրասենեակը բաց է կէսօրէ առաջ 9—12 կէսօրէ վերջ 3—6
Rue Allenby, Immeuble NESSOULI **ՀԵՌԱՀԱՍՑԵ 1—28**

Տակաւին շինուածի վայելուչ տեսք հնչուն եւ բնական ձայն
Առնա յատկանիշներ՝

ՈՐՈՆՑՄԱՄԲ ԿԸ ՁԱՏՈՐՈՇԻՒԻ

APOLLO ՖՕՆՕՆԵՐԸ

Հրապարակի վրայ գրանցուած բոլոր մարքաներու հետ կը մրցին Ապոլլօ ֆօնօներու Մանաւանդ վերջին նոր մօտէլները, որոնք հասած են արդէն, անկրազանցելի են իրենց տոկունութեամբ, վայելչութեամբ և ժամչի գիներով:

APOLLO GRAMOPHONE Co. Ltd
(of London)
ԱՓՕԼԼՕ ՖՕՆՕՆԵՐՈՒ ԹԱՏԳԻՒՐԸ *III*
Կատարեալ համոզում գոյացնելու համար անգամ մը այցելեցէք
MAISON APOLLO, Rue de la Poste, BEYROUTH
Փարոպիճ եւ բօթոլ՝ ամէն ձեւի, անվիճելի օրակ եւ առաւելութիւններ
գիւրամատչելի գին, վճարումի դիւրութիւն:
Ընդհ. ներկայացուցիչ՝ Սիւրիոյ, Պաղեստինի, Անդրյորդանանի, Միջագետքի եւ կիպրոսի.— **ԳԱՒՐԻԷԼԵՆ ՍԻՆԱՆԵԱՆ**
KOURKEN SINANIAN, Boîte Postale 642, BEYROUTH (Syrie)

ՕԹԼԸ ԴՈՒՆ ՔԵՉԻ եւ ԱՍՏԼԸ ՔԻՉԻ ՊԻՏԻ ՕԳՆԷ

ԸՆՏԱՆԻՔԻ ԱՍՏՂԸ
(L'ETOILE du FOYER)

Առեւտրական և երկրագործական ժողովրդային վարկի հաստատութիւն
Անանուն ընկերութիւն.— գրամագլուխ՝ 3,000,000 ֆրանք.
որ կրնայ 3.000,000,000 ֆրանք-ի բարձրացուիլ վարչական խորհուրդի պարզ որոշումով:
Կեդրոնատեղի.— 137 Boulevard Sebastopol - Paris
ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ Արեւելեան պետութեանց
Սավոյ Օթելի տեղէ, Պուրճ, Գէյրութ

ԵԼԵՒՄՏԱԿԱՆ ՃԻՒՂ
Առանձի պարտեւագրութիւնմ
ՕԺԻՏ

երաշխաւորեալ տոկոս 6%: Ասկէ զատ մասնակցութիւն ընկերութեան չահերուն:

ԿԱԼՈՒԱԾԱԳԱՆ ՃԻՒՂ
ՎԱՐԿԵՐՈՒ ԲԱՑՈՒՄ

կալուածի վրայ փոխառութիւնք՝

վճարելի 10—15—20 տարիէն. որոշուած պայմանաժամէն առաջ ուզողը կրնայ վճարել:

ԸՆՏԱՆԻՔԻՆ ԱՍՏՂԸ ընկերութիւնը ներկայիս 75,000է աւելի անդամ ունի: Մինչեւ 1 Ապրիլ 1931 Ընտանիքին Աստղը 135 միլիոն փոխ տուած է, գրաւով 500 միլիոնէ աւելի արժէք ունեցող անշարժ կալուածներու վրայ:
Ամէն թղթակցութիւն ուղղել՝ B.P. 821, Beyrouth

հաճի գնդապետ Փրօթոկերովը և կը յանդիմանէ զինուրներէն մին, որ նախկին Մակեդոնական յեղափոխութեան ատեն իր հետ անցած էր մակեդոնական սահմանը:

4. ԱՌԱՋԻՆ ԸՆԴՀԱՐՈՒՄԸ

Շուտով մենք չեղուեցինք խճուղուց, որը տանում էր Կրոջալիից մինչև Գիւմուրջինա, և մտանք ձորերի և լեռների մէջ: Շարժւում էինք շատ դանդաղ, որովհետև մեր սացած տեղեկութիւնների հիման վրայ թշնամին գտնւում էր ոչ հեռու մեզանից, իսկ բաշիբոզուկները ամէն տեղ կարող էին անհանգստացնել մեզ: Եւ արդարեւ, մի երկու երեք ժամ առաջ գնալուց յետոյ, յանկարծ գետի միւս կողմի սարի յետեւից դուրս եկան տաճիկներ և կրակեցին մեր վրայ: Իսկոյն դիրքեր բռնեցին մեր զինուորները, նոյնիսկ հարկ եղաւ դիմել թնդանօթների ուժին:

Բու՛մ, բա՛մ, բու՛մ, որոտում էին թնդանօթները: Հրացանաձգութիւնը շատ թեթև և կարճատեւ եղաւ, որովհետեւ բաշիբոզուկները թողեցին և փախան:

Ես մտել էի մի քարի յետեւ եւ կարգում էի ֆրանսերէն լեզուով մի գիրք:

Շուտով էլի սկսեցինք կամաց կամաց առաջ գնալ: Հասնելով շատ սլերընթաց Արդա գետին, զինուորները հանեցին իրենց ոտնամանները և վեր քաշեցին վարտիկները: բայց գետը շատ խոր լինելու պատճառով բոլորն էլ հագարեա թրջուեցին, մինչեւ անգամ ես, որ ձիով էի:

Մուքն արդէն ընկել էր և ոչինչ չէր երեւում, հասարեա դա եղաւ պատճառը, որ գետի երկու ափերի վրայ գտնուող մարագները և դիւղական տները կիսոյն

կրակուեցին համ լոյս անելու, համ էլ թրջած շորերը չորացնելու համար:

Բաւական ժամանակ տեւեց գետն անցնելը: Սարսափելի մութ էր գիշերը: Զնայելով դրան, չարունակեցինք մեր ճանապարհը, որն անցնում էր մի չատ նեղ և զառիվայր ձորի միջով: Ամեն մի քայլափոխի վրայ ստիպուած էինք լինում կանգ առնել, թնդանօթները և նրանց մթերքները տեղափոխող ձիաններից չատերը վար էին ընկնում, կամ նրանց քեռն էր գլորում, պէտք է սպասէինք ամէնքս էլ մինչեւ նորից բեռնեն և ապա կարաւանը չարժուի:

Կէս գիշերին հեռուում լսեցինք կանանց և երեխաների լաց, աղաղակ, իսկ յետոյ երեւացին ճրագներ և լսուեց շների հաչոց: Գիւղեր էին, որոնց բնակիչները փախչում էին անառանները և լեռները: բայց իզուր, որովհետև կամաւորների չղթան այնպէս էր առաջնում, որ հազիւ թէ մարդ կարողանար աննկատելի մնալ կամ փախչել:

Թնդանօթաձիգների սպան խնդրեց փոխ գնդապետին, որ կին և երեխայ չի սպանեն...: Մարդ ուղարկեց, որ հանգստացնի փախչողներին և հաւոզի վերադառնալ իրենց տները:

Որովհետև մենք անցել էինք որոշած ճանապարհը, ուստի կանգ առանք գիշերելու համար: Միայն միւս առաւօտը տեսայ, որ մենք գիշերել ենք մի փոքրիկ գիւղում, որի մէջ տղամարդիկ չէին երեւում:

Հենց որ պատրաստւում էինք առաջ գնալու, յանկարծ առաջին չղթաների կողմից լսուեցին հրացանի մի քանի ձայներ. չանցաւ մի քանի րոպէ, որ հրացանաձգութիւնը գարձաւ ընդհանուր, ուժեղացաւ այն աստիճան, որ նրան մասնակցեցին գնդացակիրները և թնդանօթները՝ իրար խառնելով իրենց օրտանները:

AZTAG
JOURNAL QUOTIDIEN ARMÉN.
B. P. 587
BEYROUTH, Liban

Directeur-Propriétaire
HAIG BALIAN

ԳԻՆԸ
ՍԻՒՐԻԱ ևար. 550, Վեցամսեան 300 Ս. Դ.
ԱՐՏԱՀԱՄԱ. տարի 7, Վեցամսեան 4 ոսկի

AG B.
cos.

ԱԶԳԱԿ

ՕՐԱԹԵՐԹ
ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԳԻՏԱԿԱՆ

Journal AZT Catholi

ازتـــاك
جريدة سياسية ادبية اقتصادية حرة

ՇԱԲԱԹ
Ա ՊՐԻԼ
1932
9
ԶԵՌՔԷ
ZHSC
2.50 Ս. Դ.

Ձ. ՏԱՐԻ | Ամեն առաւոտ պէտք է ըլլայ թերթիս ցօրէնին հասցէին | Տնօրէն — Խմբագիր՝ ՀԱՅԿ ՊԱԼԵԱՆ | Չհրատարակուած ձեռագիրները չեն վերադարձուիր | Թիւ 28 (605)

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

ԳՐԱԿԱՆ ԹԻՒ

Մեր թերթի ընթերցողները նկատեցին անշուշտ որ «Ազգակ» օրաթերթի վերածուելէն ասդին շաբաթ օրերը կ'ունենայ գրական բովանդակութիւն։ Բացառիկ զոհողութիւն մըն է այս մեր կողմէ, որը նպատակ ունի գոհացում տալ նաև մեր ընթերցողներու գրական ճաշակին և փոքր ծառայութիւն մատուցանել միաժամանակ մեր գրականութեան, ժողովրդականացնելով մեր և՛ գրողները և անոնց գործերը։ Այս յայտարարութիւնը թող չտայ այն պատրանքը որ մենք հաւակնութիւնն ունինք լոյսին հանելու մոռցուած դէմքեր։ Ճիշդ յակառակը, մեր շաբաթնօրեայ թիւերը ցոյց կուտան որ ընտրած ենք վաւերական արժանիքները միայն, որոնք հակառակ իրենց գործի տարողութեան, հասարակութեան լայն խաւերու սեփականութիւն չեն դարձած։ Չէ բաւեր որ մեր գրողներն ու իրե՛ ՛՛՛ ծանօթ ձեռն մի միայն փոքրաթիւ շրջանակի մը, ջանանք շաղել ժողովուրդին հետ, սիրցնել, վարժեցնել բոլորին գրականութեան ճաշակը, պահանջ դարձնել գրական գործերը, այդ գործերու հեղինակները տեսնել արժանի պատուանդանի մը վրայ, ապահով, գօտեպնդուած նոր նուաճումներու համար, աւելի գեղեցիկին, աւելի կատարեալին համար։

Ըսած ենք ասկէ պառաջ, կրկնենք զարձեալ, հայ գրականութիւնը ոչ միայն արհամարելի չէ՝ իբր ըսակ, այլև շատ առաջ է մեր ընդհանուր վիճակէն։ Ուժ, կազմակերպուած պետական կեանք և ապահով տնտեսութիւն ունեցող մեր քանակի ժողովուրդներ մէկմէկ շատ աւելին չունին՝ արուեստի կալուածին մէջ։

Սխալ կարծիք է նոյնպէս որ ընդհանուր պատերազմի մեր տուած մտաւորական ուժերուն տեղը կը մնայ թափուր։ Անուրանալի է այն հարուածը որ կրեց հայ միտքը՝ ընդհանուր սպանդէն։ Բայց այդ չի նշանակեր որ կանգ առած հայ ժողովուրդի ստեղծագործող ոգին, տարիներու անցքին հետ ցաւը չմոռցուեցաւ, բայց նոր ուժեր հրապարակ եկան, վերապրող մտաւորականներ նոր գործեր տուին, հայ միտքը թէև օտար ափերու վրայ և սակայն կրցաւ ուռճանալ, ապրիլ մակընթացութեան շրջան մը, ու տալ աշխատութիւններ, որոնք անհասկած սահմանուած են յարատեւելու և փառքը կազմելու մեր ցեղային հանճարին։

Այս պահուն օրինակ, երբ մենք գրի կ'առնենք այս կարծիքները, մեր գրական հրապարակին վրայ երեք մեծ գործեր, արժանի հեղինակներու կողմէ՝ հայ գեղարուեստական վէպի իրական հիմերը կ'ամրացնեն։ «Ծուսարեր»ի մէջ՝ Յակոբ Օշական ամիսէն աւելի է որ սկսած է իր մեծ գործին՝ «Մնացորդաց»ի հրատարակութիւնը։ «Հայրենիք» Ամսագրին մէջ անցեալ տարուընէ ի վեր կը շարունակուի Համաստեղի «Սպիտակ Ձիաւորը» և Զարեհանի՝ «Բանկոպը և Մաժուրի ոսկորները»։ Երեք այս ընդարձակ ու արժէքաւոր գործերը տակաւին չ'լրացած՝ ցոյց կուտան արդէն ընթերցողներուն Ցիշեցինք երեք անուններ միայն, բազմաթիւ գործեր կան տակաւին՝ հրատարակուած վերջին տարիներուն, որոնք կասկած չեն ձգեր որ հայ միտքը կ'անցնի վերածնութեան և ստեղծագործութեան դեղեցիկ շրջան մը։

Այս իրականութեան լմբռնումը՝ հաւատացած ենք՝ որ նոր կորով պիտի ներշնչէ մեր ժողովուրդին։ Ցեղային արժէքները, հպարտանքի, յոյս և կորովի աղբիւրներ են՝ որոնցմէ կը քաղէ ժողովուրդ մը իր ցոգեկան լոյսը՝ յարատեւելու և բարձրանալու համար։

Գեղեցիկ գրականութիւնը ընդհանրացնելու կոչուած ամսագրերը՝ անհրաժեշտ չափով տարածուած չեն մեր մէջ։ Հայ գիրքը նոյնպէս չունի ծաւալուն շրջաբերութիւն։ Առօրեայ հայ թերթը աւելի բազդաւոր է այս ուղղութեամբ, այդ պատճառաւ իսկ, ան չպիտի մոռնայ նաև իր ծառայութիւնը բերել՝ հայ գրականութեան։

Անցեալին մէջ այս ուղղութեամբ ճակատագրական դեր է կատարած հայ թերթը, ոչ միայն գրողներու գործերը տարածելու տեսակէտէն այլ նաև կրցած է նոր ուժեր հրապարակ բերել։ ՄԱՍԻՍն ու ԱԶԱՏԱՄԱՐՏը Պոլսոյ իսկ ՄՇԱԿն ու ՀՈՐԻԶՈՆը Թիֆլիզի մէջ՝ իրենց ժամանակին դարձած են առանձքը գրական կեանքին։ Անոնց էջերուն մէջ է որ շատ մը յայտնի գրողներ իրենց առաջին քայլերը նետած են։ Երկու այդ կարևոր կեդրոններու եռուզեռը չի կայ ներկայիս գաղութներու մէջ՝ նոյն կշիռին հասնելու համար, սակայն գործին արդիւնքը պէտք է մղէ ներկայիս ալ հայ թերթը իրեն էջերը լայն բանալու մեր գրականութեան առջև։

Իւրաքանչիւր նոր գրող իր առաջին քայլերուն մէջ՝ գուրգուրոտ քայլերանքի կարօտն ունի։ Բացառիկ պարագաներ են երբ գրագէտ մը հրապարակ կ'իջնէ բոլորովին կազմաւորուած դիմագծով, ընդհանրապէս յառաջդիմութիւնը տեղի կ'ունենայ աստիճանական քայլերով տպագրական խօսքն է որ այդ քայլերը կ'ամրացնէ ու կ'արժէքաւորէ։ Մենք չունինք այդ մտահոգութիւնը որ վաղաժամ յայտնութիւնը կը շփացնէ գրողը և կը գատապարտէ զայն ամլութեան։ Իրական արժանիքը չփացում չճանչնար, արուեստագէտի չունչը եթէ ունի սկսնակը կ'ունենայ նաև գիտակցութիւնը իր անժամանիքին։ Աւելի լաւ քննադատ՝ քան ինքը գրողը՝ իր գոյներուն վերբերմամբ գոյութիւն չունի գրական ասպարէզին մէջ։ Բայլերանքը ոչ միայն չի խամրեցներ այլ և նոր թափ կուտայ, աշխատանքի կը մղէ, ուժերու գիտակցութիւն կը ներշնչէ, ու կը թելադրէ հասնելու աւելի կատարեալին։

Կան անշուշտ այնպիսի տիպեր որոնք գատապարտուած են մնալու միշտ և ամուր։ Բայց և պատճառ մը չէ այդ որպէսզի ընդհանուր տեսակէտ գառնայ ամուր կոցելու մասուլի գռները նոր քայլերու առջև։

«Ազգակ» հաւատացած է, որ մեր ներկայ պայմաններուն մէջ հայ գրականութիւնը՝ փրկարար դեր ունի կատարելիք։ այդ հաւատքով ալ իր շաբաթնօրեայ թիւերը նուիրած է գրական դէմքերու և հարցերու։ Մեր հին և նոր գրողներուն կը մնայ լիովին օգտագործել այս առիթը՝ հոգեկան հայ մատակարարելու համար մեր գաղութին։

ԻՄԱՍՏՈՒԹԵԱՆ ԵՕԹԸ ԽՈՐՀՈՒՐԴՆԵՐԸ

(ՄԱԳԱՂԱԹԷ ՄԸ)

Շատ հին ժամանակ արևելքի մէջ՝ լեռնաշխարհի մը կատարներուն վրայ թառած ժողովուրդ մը կ'ապրէր։ Անոր փառքին ու յաղթանակներուն արձագանգը լսած էր հեռաւոր ծովերու ափունքներուն վրայ սպրող ցեղերուն ժամ։ կարիճ էին իր զաւակները ու արի։ Ա. նոնց ճակատը յաղթանակին պէս հպարտ էր ու նայուածքը հաւատ, ու դեռ ոչ մէկ ազգ չէր ժամեցեր անոնց քաղաքներու ամրակուռ պարիսպներուն։ Բրեան պետութիւններու թագաւորները բարի դրացնութեան բոլոր միջոցները ի գործ կը դնէին կանխելու համար ամէն վտանգ որ կրնար յառաջանալ ծագելիք անապորոյն պատերազմէ մը։

Ու իր լեռնաշխարհի անմատչելի բ րձունքներուն վրայ, անկախ էր այդ ժողովուրդը և ազատ — ազատ իր սահ. րերու պարեխներուն կատարը իր բոյնը կ'ած արծիւին նման։

Ու չարքաշ ու արի այդ ժողովուրդը կ'ապրէր խաղաղ և երջանիկ։ Վաստգի անոր գահին վրայ յաջորդաբար բազմած էին իմաստութեան քուրմերը, որոնք ըրարտագաւրէն կառավարած էին ժ ողովուրդը — ու հոն ուր բարիքը ու արդարադատութիւնը գոյութիւնուն՝ երջանկութիւնը անպակաս է։

Ու պատահեցաւ որ մեռնի վերջին արքան լեռնաշխարհի այդ կարիճ ժ ողովուրդին։

Սովորութիւն էր այդ երկրին ժէջ, որ երբ իշխանի մը յաջորդը գահ կը բարձրանար, ան պէտք էր կրկնէր իմաստութեան ժառեանին ծօթը պատէրները որոնց ուժով կը կառավարէր երկիրը։

Ու եղաւ որ նորեկ արքան, դեռատի ու անփորձ, չուզեց անսալ իր նախորդներուն օրինակին։ Անոր անսովոր գոողութիւնը կ'արհամարհէր իմաստութեան ծօթը պատուէրները, որոնք հիմնուած էին անյիշատակ ժամանակներէ ի վեր գոյութիւն ունեցող ժողովուրդի մը փորձառութեանը վրայ։

Այն օրը, որ կայսերական պալատին առջև տեղի պիտի ունենար իմաստութեան ծօթը պատուէրներուն հանդիսաւոր կրկնումը, դեռատի թագաւորը բազմահազար երկու սեռէ հետաքրքիր ժողովուրդի ներկայութեան դժեց իր պապերուն ուխտը։ Ու իր այս վարմունքը քննադատող քուրմերը տեղն ու տեղը հրաչէկ չամփուրներով սպաննել տուաւ — վասնզի ան իր իշխանութիւնը կանգնել ուզած էր իր սուրին վրայ։

Այդ իրիկուն, առաջին անգամ բլլալով, քաղաքացիներ իրենց երդիքներուն տակ իրարու հետ խօսեցան կամ կածելի ու ցած բառերով, որովհետև ինչ որ տեսան իրենց աչքին առջև նորոյնակ էր։

Եւ իր գահն ու իշխանութիւնը տուրին ու արիւնին վրայ հաստատած դեռատի իշխանը մոռցաւ ոչ միայն իր նախնիքներուն արդար կառավարութեան օրէնքները, այլ հրաժարեց կործանել բոլոր այն հիմնարկութիւնները, ու կոթողները, որոնք կենդանի յիշատակարաններն էին դարերէն. հասնող ցեղին իմաստութեան։

Ու իր հրաժանին վրայ, երկրին մէջ մարդերու նոր խումբ մը, — որ յետոյ ստրուկ անունով յորջորջուեցաւ, ի խնդիր իրեն տրուելիք վարձատրութեան մը, ամէն տեղ սկսաւ կործանել ու աւերել անցեալի օրէքները պարտադակող իմաստութեան բոլոր յիշատակարանները։

Ու երբ մարդկային մոքի հանդէպ այս եղերական ու կարմիր նախմիրը ամէն ինչ փճացուց, սարսափը աւելի մեծ չափերով թափանցեց քաղաքացիներուն հոգիին։ Մարդիկ, որ առաջ իր եղբայր կ'ապրէին իրարու հետ, ակսան կասկածի մթնոլորտի մը ծանրութիւնը զգալ իրենց խղճմտանքին վրայ։ Կեղծիքը, ծէի նման ներս սողոսկեցաւ արքայական պալատի դռներէն։ Այլևս երբեմնի ապարանքէն վտարուած էին փորձառու և իմաստուն պաշտօնատարները, որոնց տեղ մանկլաւիկներու և չողոմ ներքինիներու փաղանգ մը հաստատուեր էր։ Ջօրքը, երբեմնի հայրենասէր կարմիճներէ չէր բաղկանար, այլ վարձկան խառնածիններէ, որոնք կը կռուէին միայն փոր մը հացի և երեսուն արծաթի փոխարէն։

Ու պատահեցաւ խանխուսափելին։ Ժողովուրդը բաժնուեցաւ երկու բանակներու։ Մարուկնե ու և հացկատակ չահախնդիրներու բազմութիւն մը կազմեց մէկ թեւը, մինչ անոնք որ տիրող կարգերէն դժգոհ էին՝ գարձան ընդդիմադիր հոսանքը։ Բայց որովհետև հակոտնեայ չահեր կանգնած էին իրարու դէմ, չուտով արիւնահեղութիւնը ծայր տուաւ, ու երկու կողմէն, անխիղճ, կոտորեցան այնքան անմեղներ, որ երկիրը կամաց կամաց ներքին երկպառակութեանց ու քայքայման բեմ դարձաւ։ Այդ օրերուն՝ դրացի ազգեր, — անոնք որ երբեմն յարգանք միայն ուներ էին լեռներու այս հսկաներուն հանդէպ, վերջապէս իրենց կապարճն ու տապրները ու խուժեցին ներս անոնց սահմաններէն։

Ու ամրացան քաղքերու երկրին, երբ եղբայրասպան կոտորածը կը չարունակուէր արծիւներու այդ սարերուն վրայ։

Ու պատահեցաւ արևելքի երբեմնի այդ քաջարի ժողովուրդը։ Ինկաւ լուծին ներքև քանակով ու որակով նուաղ առաքինի ժողովուրդներու, վասնզի կ'ըսէ մագաղաթեայ հին պատմութիւն — դարեր շարունակ, ընդհատ ընդհատ, այդ երկիրը մնաւ լուծին ներքև չատ մը ուրիշ ազգերու։

Անցան հազարաւոր տարիներ։ Ծ ա. ղկորդող սերունդները օտար ժառեանները մէջ կը կարդային իրենց երբեմնի նախնիքներու քաջագործութիւնները, ու քաղցրանալով զանոնք իրենց սարկութեան հետ՝ կ'արտասուէին։ Բայց իրենց արգուքն ու հայրենասիրութիւնը ո՛չ մէկ գարման կը բերէր քաղաքական այն ծանր դրութեան, որոնց մէջ կը հեծէին իրենք։ Ընդհակառակ՝ սարկան այդ կացութենէն դուրս գալու համար իրենց կազմած ծրագիրները կը դառնային նոր ա ելութեանց ու պատակուեմներու առիթ, այս պատճառաւ իրենք ևս չէին գարդեր իրենց դժբախտ նախորդներուն պէս զիրար ատելէ ու իրարու թշնամանալէ։

Մագաղաթը չ'ըսեր, թէ քանի՞ դար տևեց նաև այդ վիճակը։

Միայն ներքին քաղաքացիական կռիւներն ու պայքարները վազուց ըսպառած էին երբեմնի արի ցեղի մը մնացորդները։ Եղբայրասպան ատելութիւնը՝ որ կը յառաջանար ժողովուրդի փրկութեան ի խնդիր լարուած ճիգերու յորդութենէն, հետզհետէ վիթխարի գեռուի մը նման իր երախը բացած կուլ կուտար ամէն կենսունակ ու գիժագրական կորով։

Այդ օրերուն հայրենասիրութեան տենչը՝ ստեղծած էր փրկութեան խարիսխներուն անունով հսկայական բանակ մը ամէն տարիքի երկսեռ քաղաքացիներէ՝ որոնք ժոռցած իրենց ներքին որդին գերժարդկայնութեան աչխատանքը լծուած էին հայրենիքի ազատագրութեան ժառեանին։ Քիչեր միայն կշռած էին վճռական րոպէներու համար բլլալիք զոհողութեան ծանրութիւնը, ու ազատագրութեան պայքարին անունով թափուելիք արիւնին չարկ վազուց ժոռցուած էր։ Մեծ ու փոքրիկ վարակուած էին անխնայելի ու վտանգաւոր հիւանդութենէ մը, որուն տեսակը գոյութիւն չունէր մինչև այդ օրը ստրկացած այդ ժողովուրդին ժառ։

Երկրին մէկ ծայրէն միւսը՝ ճառախօր իր աւերները կը գործէր։

վ. ԴԷՈՐԳԵԱՆ

(Շար.)

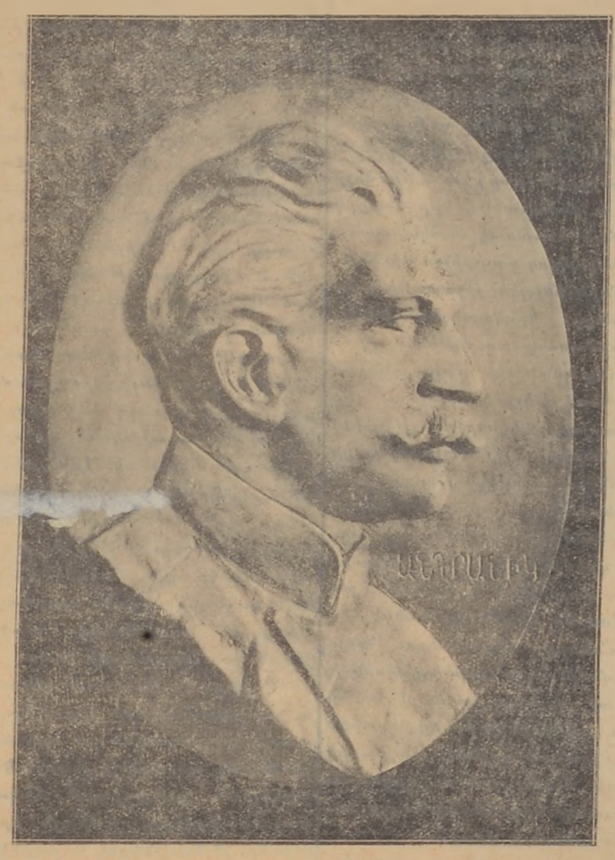

ԽՕՐԵՒ ԱՐԾԻՒ ՍԼԱՑԱՐ...

...Ու այդ պղինձը, որ իր խորխոռ ու երգնչիկ գիներուն կուտայ սարսափը յուսարեկ մեր սրտին՝ Անո՞ր է, Անգրանիկինը...

Մեր արծուածիծէ, ամուսատոմ ու մեր վրաւ Անդրանիկին, որ փոթորկոտ տասնամեակներ իր հրեղէն ձիուն վրայ առասպելական ոգիի մը պէս կանգուն մնաց մեր մասյէ երկնակամարին տակ, և հրացանն ի ձեռին՝ յաղթանակէ յաղթանակ անասելի խոյանգումով իր ատաւր, հայոց մրրկած պատմութեան պղտոր հեղեղը չիջե՛ց իր անարև հունէն ու կատկեց լուսապայծառ գալիքին։

Այս այն մարդն է, օ՛, բիւր մեղայ, այս այն գերմարդն է անխոց, որ մահեղուն ընդմէջէն անցաւ լուռ ու հեգնաչուրթ, որ անգունդ տուչմանին գնդասկըն ու սո՛ւրը գաւաղիր և վրէժի անխորտակ սեղմած զրա՛հը կուրծքին, նաւէլէ ետք արիւնի մոլի ծովերուն վրայէն, ամրան գիշեր մը խաղաղ, փակե՛ց աչքերը աստղերուն տակ օտար, հեռո՛ւ իր այնքան սիրած հայրենիքին յաւերժակապոյտ երկինքներէն։

* * *

Իրիկնամուտին, երբ արեը հանգչելէն ետք Փարիզի երկնասլաց աշտարակներուն ու կամրոլիկներուն վրայ, պահ մըն ալ խոնջ քայլերով կը մտնէ մեհեաններու յաւիտենական քաղաքէն ներս արտում խաչերն համբուրելու, կ'ըսեն թէ հոն՝ Բէր—Լաչէսի չքեղազարդ ու հոյատեսիլ դամբարաններէն քիչ հեռու, անկիւնի մը մէջ լքուն կայ չիրմաքար մը խեղճուկ, որ արեւին լոյսն ատող աչքի՛ մը պէս կուրացած, երե՛ք, երե՛ք չի՛ ժպտիր...

Կ'ըսեն՝ թէ Անդրանիկի գերեզմանն է անիկա որ քէն կ'ընէ...

Որո՛ւ դէմ—, հայոց Ազգին...

Անոր մահուան թուականին վրայ հինգ տարիներ ժանգ կապիցին և դեռ հերոսին չիրիմը կը մնայ խեղճ ու անփառունակ, առանց իր մեծութեան արժանավայել յուշարձանի մը։

Իրա՛ւ, արդեօք այնքան աղքա՞տ ենք որ չկրցանք պղինձի գանգուած մը գետեղել գերեզմանի մը վրայ, որուն առջև ամէն հայ յարգանքէ աւելի բան մը ունի ընելիք։

Բայց չէ՞ որ մենք ամէն օր կը կարդանք, թէ այսինչ հայ հարուստին Jockeyը հազարներ կը խլէ ձիարձակարանները, այսինչինը՝ առասպելական գումարներ կը գանձէ...իր հիւրանոցի գեղօրներէն մէկուն վրայ և զած պատահական ճիտքի մը իրև վճռնասուց հատուցում։

Իսկ հերոսին գերեզմանը՝ կը մնայ այնպէս...

Եւ սակայն աւելորդ է այս՛ախտաքննութիւնը, քանի որ կանաստներուն չիյաջողեցաւ պանծացնել յիշատակը մէկուն՝ որ եղաւ ժողովուրդին ծոցէն ու կռուեցաւ անոր համար։ Ու հիմա, իր ազատարարին մահէն յետոյ ի՞նչ կ'ընէ այդ ժողովուրդը։ Ո՞ւր են Անդրանիկի բազմահազար զինուորները, անոր փառքի օրերուն միասին քալող կարիճ զօրականները։

Երեւի, Փարիզի մէջ մարդիկ ամէն օր այգրնվին տեսնելով զօրավարին հանդէպ եղած այդ անասելի արհապղծութիւնը, մ՛լ հաշտուած են երեւոյթին հետ։ Ու յետոյ, գուցէ չիտակ ալ չէ մեղադրել գիրենք։ Դիտենք, թէ Փարիզի մէջ, մանաւանդ Հայոց համար, ամենասուղ ու թանկագին բանը՝ ժամանակն է։ Այնքա՜ն կարևոր ու հրատապ խնդիրներ ունին լուծելիք, որ նման սանդիմանթալ, անգործնական բաներու համար չեն ուզեր ժամանակ ու դրամ վատնել։

Չէ՞ որ անդին կատարելիք հսկայական ու ազգօգուտ ձեռնարկներ կան։ Այսպէս, եթէ իրենք զրաղած ըլլան, ո՛վ պիտի կազմակերպէ դիմակաւոր պարահանդէսներն ու անդիմակ...ծեծկլուռները։ Հապա Բարեգործականը որ ամէն ժամ մի քիչ փողի պէ՜տքն ունի։ Որերը սպահանդէս կը կազմակերպեն, ո՛վ պիտի երթայ խանգարէ ու քանի մը պատանի բանա՜ն նետել տայ։ Պէյրութի և Հալէպի քէմբերուն մէջ խռնուած անգոյն ու անճաշակելի մուհանիրներու բազմութիւն մը կայ, այդ թուրքէն ու Ատաւծմէն կրնայ ապահովական թըշուառներուն մի՛ դէ տալ հայ անունը։ Պէտք է գանել նո՛ր բան մը, որ իր մէջ խտացնէ արհամարհանքին, նախատինքին ու այլասերումին բոլոր երանգները։ Ի՛հ, եթէ իրենք հերոսով մը տարուին ո՛վ պիտի պրպտէ բառարաններն ու գտնէ Լեվանթինը և զայն չպռատէ հեռաւոր ու դժբաղդ մարդոց երեսին, առանց խորհելու թէ անվրպետը խիստ մեծ է և նման այն չիմարին որ կը ժըպրտի թքնել ասպղերուն, իրենց նետած բառն ալ միջոցին մէջ չհանդիպելով ոչ ոքի, ետ կը դառնայ և ամենայն իրաւունքով կը նստի իր իսկ տէրերուն ուսին...

Անդրանի՛կ...Թող անիկա իր տեղը մնայ։ Երբեմն յօդուած մը կը գրենք իրեն համար և անունին փոյ կը չարենք քանի մը չողոմզուն ածականներ, և եթէ գլուխնիս ալ քիչ մը տաքցած բլլայ... կենաց ջուրէն՝ կ'երգենք հերոսին համար գրուած ժողովրդական երգերէն մէկը, ու վերջացաւ։

Այնչա՜ն, մնացողը չէ որ պիտի ապրեցնէ յիշատակը մէկուն մը՝ որ արդէն իսկ իր անունին կախարդանքը նետած ներկայ ու գալիք բոլոր սերունդներու սրտին մէջ, և անմահութեան պատանիին մէջ, կը հանգչի խոր ու մանկական

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՏՈՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՅՈՑ ՄԱՍ. ՊՈՄՊԵԻ

ԱՀ ԲԱՍՏԱՏԻՔ 3. 3. ՄԱՍՏԵՑԻՆ

(Պատկերազարդ հրատ. առար)

Լ. Կուպր 50 Ս. Դ., Ֆ. Կուպր 30 Ս. Դ.

ԼՈՒՍԱՆՑ

9 Նոյեմբ 1932, Շաբաթ երեկոյ ժամը 8.30-ին

ԲՒ Ռ. ՄՈՒՍԿՈՒՆ

(Դիմերազարդ սեղ առար)

ՊՈՄՔ - ՀՈՍ

Ներկայիս ամէն մարդ կը խօսի Ամերիկայի մէջ ծագած նոր պարի մասին, որ ստացած է «Պոմք-Հոս» անունը։ Ասիկա պարուհիներու համար նախատեսուած պարզ պար մըն է, որ կը կատարուի ոտքերը ծալելով եւ ձեռքերը ետեւ դնելով։ Ասիկա ամէնէն դիւրին պարն է, որ կարելի է սորվիլ։ Ան կը կատարուի ամէն տեսակ երաժշտութեան հնչիւններու տակ։

Ամերիկացի պարուհիները կը հաւատան, որ «Պոմք-Հոս»ը պիտի ըլլայ ամէնէն սիրուած պարը, որ ծնած է Ամերիկայի մէջ։

Ներկայիս Ամերիկայի մէջ կը գտնուի 10 միլիոն մարդ, որոնք գործազուրկ են։ Ասոնց մեծ մասը կը կազմեն պատանիները, որոնք ոչ մէկ գործ կրնան գտնել։ Ասոնց համար ստեղծուած է «Պոմք-Հոս» պարը։ Ասիկա պարզ պար մըն է, որ կարելի է սորվիլ ամէն տեղ, ամէն ժամանակ։ Ան կը կատարուի ամէն տեսակ երաժշտութեան տակ։

Ամերիկացի պարուհիները կը հաւատան, որ «Պոմք-Հոս»ը պիտի ըլլայ ամէնէն սիրուած պարը, որ ծնած է Ամերիկայի մէջ։

Ներկայիս Ամերիկայի մէջ կը գտնուի 10 միլիոն մարդ, որոնք գործազուրկ են։ Ասոնց մեծ մասը կը կազմեն պատանիները, որոնք ոչ մէկ գործ կրնան գտնել։ Ասոնց համար ստեղծուած է «Պոմք-Հոս» պարը։ Ասիկա պարզ պար մըն է, որ կարելի է սորվիլ ամէն տեղ, ամէն ժամանակ։ Ան կը կատարուի ամէն տեսակ երաժշտութեան տակ։

Ամերիկացի պարուհիները կը հաւատան, որ «Պոմք-Հոս»ը պիտի ըլլայ ամէնէն սիրուած պարը, որ ծնած է Ամերիկայի մէջ։

ՎԱՀԱԳՆ ՂԱՐՓԵՏ

ՂԱՒՈՒԱՒՈՐ ՏԵՍՈՒԱԾՈՒՆԵՐ

Նկարիչ 31 Վիրահատութիւններ ու ծանր հիւանդութիւններ։ Ընդունելութիւն՝ առաւօտեան ժամը 9-էն մինչեւ երեկոյեան 6։ Հեռաձայն՝ 1-30։

Տարեկան բաժանորդագրութիւն 15 ֆրանկ, վեցամսեայ 8 ֆրանկ։ Արտասահման՝ տարեկան 20 ֆրանկ։

Բոլոր յայտարարութիւնները կը հաւատացուին Ա. Պատարագի (պատրաստ) գրասենեակին։

Տիար Ա. Պատարագեան (պատրաստ), որ ամուսնացած է տիկին Ա. Պատարագեանի հետ, կը խնդրէ իր բոլոր ծանօթները, որ ներկայ գտնուին իրենց պսակադրութեան արարողութեան, որ տեղի պիտի ունենայ Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ եկեղեցւոյ մէջ, Շաբաթ 1 Յունուար 1933-ին, ժամը 10-ին։

Ընդունելութիւն պիտի տրուի Ս. Ղազարու վանքին մէջ։

Ներկայիս Ամերիկայի մէջ կը գտնուի 10 միլիոն մարդ, որոնք գործազուրկ են։ Ասոնց մեծ մասը կը կազմեն պատանիները, որոնք ոչ մէկ գործ կրնան գտնել։ Ասոնց համար ստեղծուած է «Պոմք-Հոս» պարը։ Ասիկա պարզ պար մըն է, որ կարելի է սորվիլ ամէն տեղ, ամէն ժամանակ։ Ան կը կատարուի ամէն տեսակ երաժշտութեան տակ։

Ամերիկացի պարուհիները կը հաւատան, որ «Պոմք-Հոս»ը պիտի ըլլայ ամէնէն սիրուած պարը, որ ծնած է Ամերիկայի մէջ։

ՊՈՒՍԱՖԱՐՁԱՆ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՂՈՒՐՔԱՐԱՆ

ՂԱՒՈՒԱՒՈՐ ՏԵՍՈՒԱԾՈՒՆԵՐ

Նկարիչ 31 Վիրահատութիւններ ու ծանր հիւանդութիւններ։ Ընդունելութիւն՝ առաւօտեան ժամը 9-էն մինչեւ երեկոյեան 6։ Հեռաձայն՝ 1-30։

Տարեկան բաժանորդագրութիւն 15 ֆրանկ, վեցամսեայ 8 ֆրանկ։ Արտասահման՝ տարեկան 20 ֆրանկ։

Բոլոր յայտարարութիւնները կը հաւատացուին Ա. Պատարագի (պատրաստ) գրասենեակին։

Տիար Ա. Պատարագեան (պատրաստ), որ ամուսնացած է տիկին Ա. Պատարագեանի հետ, կը խնդրէ իր բոլոր ծանօթները, որ ներկայ գտնուին իրենց պսակադրութեան արարողութեան, որ տեղի պիտի ունենայ Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ եկեղեցւոյ մէջ, Շաբաթ 1 Յունուար 1933-ին, ժամը 10-ին։

Ընդունելութիւն պիտի տրուի Ս. Ղազարու վանքին մէջ։

ՎԱՀԱԳՆ ՂԱՐՓԵՏ

ՂԱՒՈՒԱՒՈՐ ՏԵՍՈՒԱԾՈՒՆԵՐ

Նկարիչ 31 Վիրահատութիւններ ու ծանր հիւանդութիւններ։ Ընդունելութիւն՝ առաւօտեան ժամը 9-էն մինչեւ երեկոյեան 6։ Հեռաձայն՝ 1-30։

Տարեկան բաժանորդագրութիւն 15 ֆրանկ, վեցամսեայ 8 ֆրանկ։ Արտասահման՝ տարեկան 20 ֆրանկ։

Բոլոր յայտարարութիւնները կը հաւատացուին Ա. Պատարագի (պատրաստ) գրասենեակին։

Տիար Ա. Պատարագեան (պատրաստ), որ ամուսնացած է տիկին Ա. Պատարագեանի հետ, կը խնդրէ իր բոլոր ծանօթները, որ ներկայ գտնուին իրենց պսակադրութեան արարողութեան, որ տեղի պիտի ունենայ Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ եկեղեցւոյ մէջ, Շաբաթ 1 Յունուար 1933-ին, ժամը 10-ին։

Ընդունելութիւն պիտի տրուի Ս. Ղազարու վանքին մէջ։

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ԾԱՆՐԱԿՇԻՌ ԽՌՈՎՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ՊԱ.ՂԵՍՏԻՆԻ ՄԷՋ

Երուսաղէմ.— Անցեալ ուրբաթ Ռադափիայի չրջակայքը մարմինը գրտնուած անձր Ամերիկեան հպատակ հրեայ զբօսաչրջիկ մրն է։ Այս մասին բացըւած քննութիւնը հաստատեց թէ այդ անձը անձնասպան եղած է։ Մօտաւորապէս ուրբ հարիւր ոսկիի գումար մը գտնուած է իր վրայէն։

Տարաձայնութիւն մը հանած էին թէ արաբներն են որ գործած են այս ոճիրը, ինչ որ ստիպած էին զբօսաչրջիկներու խումբի մը ժամանակցող անգլուհիի մը և ժզկիթի պահապանին միջև։ Այս միջադէպը ոչ ծանրակշիռ հանգամանք մը չունենալով ունեցած չէ և չէր ալ կրնար ունենալ ոևէ հետևանք։ Ճաւալի է որ այս մանր միջադէպը պատրուակ բռնուեցաւ յուզում պատճառելու համար Պաղեստինի խնդիրներով զբաղող անձերուն մտքերուն մէջ։

Կէսօրէ յետոյ, արաբ վարիչի յուղարկաւորութեան հանդէսը կատարուեցաւ ի ներկայութեան հոծ բազմութեան մը։ Հազարաւոր անձեր ջանակցեցան թափօրին որուն առջևէն կերևային Բեռլիի փաշա, Պաղեստինի Մուֆթին և Արաբական Գործադիր Կոմիտէի անդամները։

Նկատելով կացութեան ծանր հանգամանքը, կառավարութեան ընդհ. դիւանապետը Բարձր Գօմիսէրին հրամանով իր ժամ հրաւիրեց լրագրողները և անոնց յանձնարարեց որ խուսափին միտքերը գրգռող լուրեր հրատարակելէ և օգնեն կառավարութեան խաղաղեցնելու համար կացութիւնը։

Ցուցումը կը չարունակէ ուժի մէջ և զինուորները պահակ կը չրջին փողոցներու մէջ։ Շատ խիստ հրամաններ տրուած են Ընդհ. Ապահովութեան Տնօրէնին որպէսզի խիստ միջոցներու դիմէ պահպանելու համար խաղաղութիւնը։

ՊԱՂԵՍՏԻՆԻ ԼՈՒՐԵՐԸ ՉԱՓԱԶԱՆՑԵԱԼ ԿԸ ԹՈՒԻՆ

Գահիրէ.— Պաղեստինի Բարձր Գօմիսէրութիւնը զեկոյց մը հրատարակեց հոս որուն համաձայն սխալ է եղեր այն լուրը թէ մահաբերականները փորձ ըլլան բռնի ոյժով ժանյ Օժարի ժզկիթը և թէ հրէուհի մը ապտակած լինի ժզկիթի պահապաններէն մին։ Տարաձայնուած լուրը խեղաթիւրումն է այն անկարևոր և չատ թեթև միջադէպին որը տեղի ունեցած է զբօսաչրջիկներու խումբի մը ժամանակող անգլուհիի մը և ժզկիթի պահապանին միջև։ Այս միջադէպը ոևէ ծանրակշիռ հանգամանք մը չունենալով ունեցած չէ և չէր ալ կրնար ունենալ ոևէ հետևանք։ Ճաւալի է որ այս մանր միջադէպը պատրուակ բռնուեցաւ յուզում պատճառելու համար Պաղեստինի խնդիրներով զբաղող անձերուն մտքերուն մէջ։

Պրն. Թարտիէի կարեւոր ճառը

Փարիզ.— Լոնտոնէն վերադարձին վարչապետ եւ արտաքին գործոց նախարար պրն. Թարտիէօ մեծ ճառ մը խօսեցաւ Պրւլլիէ սրահին մէջ ուր ներկայ էին հազարաւոր ունկնդիրներ։

Իր ճառովը պրն. Թարտիէօ բացաւ ընտրական պայքարը եւ պարզեց իր նախազահած կառավարութեան կատարած գործերը եւ ստացուած արդիւնքները։

Պրն. Թարտիէօյի ճառը բուռն կերպով ծափահարուեցաւ ներկաներու կողմէ եւ անթելով տարածուեցաւ ամէն կողմ։

ԴԱՆՈՒԲԵԱՆ ԽՆԴԻՐԸ

Պրն. Թարտիէօ ուրախ է Մաֆսօնալդի հետ ունեցած տեսակցութենէն

Փարիզ.— Ֆրանսան շատ գոհ մնաց Դանուբեան խօսակցութեանց առաջին փուլէն։ Պրն. Թարտիէօ Լոնտոնէն վերադարձին ըսաւ թէ «իրերը մաղձուած ձեւով ընթացան իսկապէս։ Մենք աշխատեցանք սքանչելի մթնոլորտի մը մէջ եւ միջազգային խօսակցութեանց մէջ սովորական չեղող ճշգրտութեամբ մը»։

Ֆրանսական մամուլը կը նկատէ թէ խորհրդաժողովը ամրապնդեց անկլօ-Ֆրանսական փոխյարաբերութիւնները։ Ան կը յայտարարէ թէ համաձայնութիւն մը գոյացաւ Դանուբեան երկիրներու միջեւ մաքսային սակերուն միջին հաշուով հարիւրին տասը զեղչուելուն մասին եւ խորհրդակցութիւն կատարել փորձուելու խոշոր փոխարութեան մը խնդրոյն շուրջ։ (Ռ. Գ.)

Իրագի եւ Պարսկաստանի միջեւ

Պաղտատ.— Բանակցութիւնները վերսկան Իրագի եւ Պարսկաստանի միջեւ ճաֆար փաշայի յանձնուելուն մասին։ Ճաֆար փաշան Պարսկաստանի մէջ տեղի ունեցած քրտական վերջին ապստամբութեան ղեկավարներէն է որը ապաստանած էր Իրագի հողին վրայ։ Զայն յանձնել ընդունելէ առաջ, Իրագը պարսկական կառավարութենէն կը պահանջէ որ ճաֆար փաշային կեանքին խնայելու մասին ապահովութիւն տրուի։

Ատանայի մէջ գտնուած գանձը

Ատանա.— Վիլայէթի իշխանութիւնները աւարտեցին Ալայայի մերձակայ Սիտրէ գիւղացի երկու հովիւներու կողմէ անցեալ շաբաթ գտնուած գանձի շուրջ կատարուած քննութիւնը։ Անոնք կը յայտնեն թէ այս հովիւները գտած են աւերակներու մէջ թաղուած երկու մարմարէ կուժեր որոնց իւրաքանչիւրին մէջ կան եղեր հարիւրաւոր օխա կշռող ոսկեդրամներ եւ մեծ քանակութեամբ գոհարեղէններ։

Զորս Պետութեանց միջեւ

Լոնտոն.— Իտալական արտաքին գործոց նախարար պրն. Կրանտի Տօուինինկ Սեպտեմբի մէջ կէս ժամ տեւող տեսակցութիւն մ'ունեցաւ պրն. Մաքտոնալտի հետ։ Դուրս ելած միջոցին, ան յայտարարեց թէ մեծ յոյս ունի խորհրդաժողովի յաջողութեան մասին, շնորհիւ չորս պետութիւններու միջեւ տիրող համաձայնասէր ոգիին։

Առտուն գումարուած հնաչարարական խորհուրդին մէջ, նախարարներու միջեւ համաձայնութիւն գոյացաւ խորհրդաժողովին մէջ վիճաբանուելիք խնդիրներու շուրջ։

Պրն. Ռամսէյ Մաքտոնալտ կէսօրը հացկերոյթ մը տուաւ ի պատիւ գերմանական եւ իտալական պատուիրակներու։ Սոյն հացկերոյթին ներկայ գտնուեցան դահլիճի անդամներէն շատերը. մանաւանդ պ. պ. Պոլտուին եւ Հէրպըրթ Սամուէլ։

ԳԱՒԱՌԱԿԱՆԻ ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Կ'ՍԿՍԻՆ ՊԷՅՐՈՒԹԻ ՄԷՋ

Վաղը, կիրակի օր, տեղի պիտի ունենայ Լիբանանի Ազգ.-Գաւառական ժողովի ընտրութիւնը Անգր—Նահր եւ Նոր Մարաշ թաղերուն մէջ։ Ընտրողական կեդրոնական ծանձնախումբը երեք ընտելիցներու անունները յանձնարարած է յիսնեայ թաղեցիներուն։ Նկեղեցիներու մէջ յայտարարութիւններ եղած են ժողովուրդին եւ թեյադրուած՝ խաղաղութեամբ ու կարգապահութեամբ կատարելու համար իրենց ազգային պարտականութիւնները։

Վերջին պահուն կը տեղեկանանք որ Նոր Մարաշի ժողովուրդը որոշած է չմասնակցիլ ընտրութեան, առարկելով որ իրենց չեն կրնար ճնշել իրենց ընտրելու ազատութիւնը։ Կարօեան Սրբազան ամեն ազխատանք թափած է համոզելու համար զանոնք որ դժուարութիւն չի յարուցանեն։ Կը յուսանք որ Նոր Մարաշի մեր հայրենակիցները կը փոխեն իրենց որոշումը եւ կը բերեն իրենց մասնակցութիւնը վաղուան ընտրութեան։

Մեկ պարագայ միայն պէտք է ճնդել որ, ժողովուրդի ընտրելու ազատութիւնը երբէք բռնաբարուած չէ. Ընտրական ծանձնախումբը, համեստաբար գործակցութիւն մը յառաջ բերելու մտքով յանձնարարած է երեք անուններ, կուսակցութեանց կողմէ պատրաստուած ցանկէն։

Վաղուան ընտրութիւնները աւարտելէն վերջ, ընտրական յանձնախումբը պիտի ձեռնարկէ միւս օրական ընտրութեանց։ Ծաղոդ կիրակի Ամանոս եւ Ս. Խաչ թաղերու ընտրութիւնները տեղի պիտի ունենան, իսկ անկէ վերջ Էօրէ-Ֆէնի եւ Խաղաղ։

ՍԱՀԱԿԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆԻ ԵՐԳԱՀԱՆԴԷՍԸ

Ն. Վ. ԿԱՊՐԻԷԼ ԲՈՒԷՅՆԻ ՆԵՐԿԱՅ ԿԸ ԳՏՆՈՒԻ

Առջի գիշեր, քաղաքիս Հայ Աւետ. Հոգեվարսարհինժէջ տեղի ունեցաւ ինքնապաշ Սահակեան Վարժարանի կազմակերպուած երգահանդէսը, ղեկավարութեամբ Պ. Հ. Պէրպէրեանի։ Ժամանակէն առաջ սրահը լեցուած էր յոգնախռնճն բազմութեամբ մը։

Ժամը 9ին սրահ կը մտնէր Լիբանանի Կրթական Նախարար Ն. Վ. Կապրիէլ Թուէյնի ընկերակցութեամբ իր Ազն. Տիկնոջ. մինչ Լիբանանեան Քայլերգն ու տեղատարափ ծափահարութիւնը կը թնդացնէր ամբողջ օրահը։ Քիչ վերջ եկաւ նաեւ երեւփոխան Պ. Ապտալլա Ի-ազգ և Տիկին Խազ, ընկերակցութեամբ Տէր և Տիկին Տօքթ. Օ. Կէրկէրեան։ Ներկայ էր նաեւ Լիբանանի Կաթողիկոսական փոխանորդ Կարօեան Սրբազան։

Սահակեան Վարժարանի Հոգաբարձութեան կողմէ ուղերձ մը կարդաց, Գրանսերէն լեզուով, ուսուցիչ Պր. Ն. Բէրճեան եւ չնորհակալութիւն յայտնեց Ն. Վ. Կրթական Նախարարին որ ընտանձնած էր հովանաւորութիւնը սոյն հանդէսին։

65 հոգինոց երկսեռ աշակերտներու երգչախումբը, ղեկավարութեամբ Պրն. Պէրպէրեանի երգեց յայտ խմբերգներ, որոնք չատ խոր տպաւորութիւն թողուցին ներկաներու վրայ։

Մանրամասնութիւնք յաջորդիւ։

ՏԵՂԱԿՆ. ԳՈՐԾԱՐԱՆՆԵՐՈՒ 3 ԱՄՍՈՒԱՆ ԱՐՏԱԴՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Համաօխարհային ցնցեսական ցագնապը օաս գէշ ազդած է տեղական ճարտարարուեստին վրայ։ Դրսէն ներածուած Իտալական, ձաբոնական եւ Անգլիական ապրանքները կը մրցին տեղական ապրանքին հետ, որու հետեւանքով իր գործառնութիւնները դադրեցնելու դասապարտուեցաւ Ապու Խալիթի գործարանը։ Նմանապես Արիեա Տղբայրներու կերպասեղէնի գործարանը անկի մասնուած է, որովհետեւ իր արտադրութիւնները չեն ծախուիր, արտասահմանէն ներածուած ապրանքներու գիներուն անհամեմատ անկման պատճառաւ։ 25,000 ոսկինոց ապրանք կ'սպասէ իրենց վաճառատան մէջ եւ գնող չկայ։

Շէֆֆէի չիմէնթօի գործատունը չի կրնար ծախել իր արտադրած սիմէնթները, որովհետեւ Եւրոպայէն ներածուածները աւելի աժան ապրանք կըլլան։ Այօլի եւ Սապոնի դրութիւնն ալ միեւնոյնն է։ Մեծախի գիներուն անկումը պատճառ եղաւ բազմաթիւ վաճառականներու սնանկութեան։

Անցած երեք ամսուան ընթացքին Արիեա Տղբայրներու գործատուները արտադրած են 1878 ծրար կերպասեղէն, իւրաքանչիւրը 10 լիպրա ծանրութեամբ, 12226 ծրար կերպասեղէն տարբեր մեծութեամբ։

Շէֆֆի սիմէնթի գործատունը 4610 թօն արտադրած է. տեղական գործարաններ արտադրած են 32,000 օխա կաթ, 8500 տիւզինա գուլպայ արտադրած է, որուն 5000ը Պարպէր Տղբայրներու եւ 3500ը Գ. Ապրօ Ապրօեանի գործարանէն։ 24757 էիլօ մաճառօն արտադրուած է, 25,000 տուփ պիւսքուիթ, 12,000 թօն աիւր, 180 միլիոն սիկարէթ, 1500 թօն սապոն, 8000 էիլօ անուշահոտութիւններ։

ԳԻՒՂԱԳՆԱՑՈՒԹԻՒՆԸ ՔԱՋԱԼԵՐԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ

Լիբանանի կառավարութիւնը, բացատրելու համար դէպի Լիբանան գիւղագնացութեան ծարժումը դրացի երկիրներու մէջ, կարգ մը ձեռնարկներ րրած է։ Հրատարակութեան տուած է գիրք մը «Մայրիներու Երկիրը» անունով, որուն մէջ մանրամասնօրէն գրուած է Լիբանանի պատմական վայրերու եւ ամառանոցներու նկարագրութիւնները։ Այս գիրերը ձրիօրէն պիտի տրամադրուին փոխադրական եւ ճանապարհի ընկերութիւններու։ Գիրը պատկերազարդ է եւ կը պարունակէ բազմաթիւ նկարներ առնուած Լիբանանի տեսարաններէն։

Ասկէ զատ որոշուած է օտարով 20,000 ֆարթ բօսբայներ պատրաստել։ Զգիպտոսի, Պաղեստինի եւ Իրագի մէջ մեծադիր յայտարարութիւններ պիտի փակցուին, անոնց մօտ օդափոխութիւնը գրգռելու մտօք։

ԶԲՕՍԱՇՐՋԻԿՆԵՐ ԿՈՒԳԱՆ

Քաղաքս ժամանեցին 60 զբօսաշրջիկներ, որոնք Պէյրութի գանգամն մասերը պտտելէ վերջ մեկնեցան Ճիպէլլ, ուրկէ վերադառնալով անցան Պալպէք։ Իսկոյն անոնք նաւ նստան, մեկնելու համար Պաղեստին։

ՔՕԼՕՆԷԼ ԼՕՐԱՆՍ ՀԱԼԷՊ ԵԿԱԾ...

ԱՆ ԿԸ ՂԵԿԱՎԱՐԷ ՍԱՀՄԱՆԻ ԴԷՊՔԵՐԸ ՔԻՒՐՔԵՐՈՒ ՀԱՇԻՒՆ

«Էլ Ահրար»ի Հալէպի թղթակիցը կը գրէ.—

Քիւրէ եւ Սիւրիական սահմանի վրայ տեղի ունեցող դէպքերու մասին ճնճուղիւն մը կատարելու համար Ազգ մեկնեցայ։ Հոն օաս կարեւոր րսի բսաւեցր լսեցի, որոնց համաձայն, իբր թէ, այդ սահմաններու վրայ կը գտնուի այժմ Քօլօնէլ Լօրանս եւ ուսագրաւ դեր մը կը խաղայ ի նպատս քիւրէերու։

Ամիս մը առաջ Հալէպ եկած էր Քօլօնէլ Լօրանս եւ ցեսակցելէ վերջ խանի մը մարդոց հետ վերադարձած Քիւրքիա։

Քիւրտ յայտնի լիար Փէյսալի Փաշայի հետ տեսակցութիւն մը ունեցայ։ Ան կրսէ որ Քօլօնէլ Լօրանսը օաս լաւ կը ճանչցայ, որովհետեւ 17 տարի առաջ գայն տեսած է ձարապուլուսի մէջ, երբ ան հոն հնագիտական ճնճուղիւններ կը կատարէր։ Քիւրտ փաշան կը տեսէ որ ատկէ ամիս մը առաջ դարձեալ գայն տեսած է սահմանի վրայ եւ օրին իմացուցած կառավարութեան։

Ճնճուղիւններս գիս այն եզրակացութեան բերին որ այժմ Քօլօնէլ Լօրանս կը գտնուի այս մօտակայ օրսնեներ եւ կը դեկավարէ չէքեական գործունեութիւնները, Քիւրխոյ հաստոյն։

ԹՐՔԱԿԱՆ ԹԵՐԹԵՐՈՒ ՆՈՐՈՑԸ ՀԱԼԷՊԻ ՄԷՋ ՀԱՅ ԶԵՂԾԱՐԱՐՆԵՐՈՒ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ՞Ը...

Այս անգամ ալ ուրիշ եղանակ րսեղծեցին քիւրէ բերբեր, վճասելու համար մեզ։ Վերջին բղթաբերով եկող բրական թերթերու մէջ կը կարդանք.

«Հալէպի մէջ գուն հայերէն կազմուած ծեզծարարներու ընկերութիւն մը գոյութիւն ունի, որուն գործն է ,կեղծ դրամներ պատրաստել եւ Քիւրքիա ղրկել։ Այսպէս, անոնք մեծաքանակ բրական բղբոսկի եւ ճնչուն ոսկի պատրաստելով կը ղրկեն մեր սահմանները եւ կը մտցնեն սահմանին ներս։ Անոնց նպատակն է, ինչ գէս մահսանեցնգութեան ցանցով կը նեն, վճաս պատճառել մեզ եւ ճնչասկան ճանապարհով պայքարիլ մեր դէմ»։

Պ.ԲՕՆՍՕՒ ՎԵՐԱԴԱՐՁԸ ՅԵՏԱՁԳՈՒԱԾ ՍԻՒՐԻԱԿԱՆ ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Մեր երեկուան թիւով գրած էինք որ պ. Բօնսօ այսօր Պէյրութ պիտի վերադառնայ։ Սակայն, վերջին պահուն կը տեղեկանանք որ Ն. Վսեմութիւնը յետձգած է իր վերադարձը մի քանի օրուան համար։

Այս յետձգման պատճառն է Դամասկոսի ընտրութեանց միջոցին վերջին թեկնածուին հուէներու մեծամասնութիւնը չի ճանիլը, որու հետեւանքով ալ սիպուած երկրորդ ընտրութեան պիտի ձեռնարկուի։ Երկրորդ կարգի ընտրելիները այսօր պիտի ընտրեն այդ վերջին երեք փոխանը։ Հաւանական է որ այդ 10րդ երեսփոխանը ըլլայ Նէսիպ Էլ Պէյրին կամ Բիթար Բիֆապի։ Ասոնք առջի ընտրութեան միջոցին սեացած էին 284 եւ 267 ձայն։

Կը կարծուի որ Պ. Բօնսօ Պէյրութ հասնի երկուշաբթի օր։

ԱՄԵՐ. ՀԻՒՊԱՏՈՍԱՐԱՆԻ ՎՐԱՅ ԿԱՏԱՐՈՒԱԾ ՅԱՐՁԱԿՈՒՄԸ

Ամերիկեան հիւպատոսարանին վրայ կատարուած յարձակման առթիւ օսար հիւպատոսներ այցելութիւն տուին Ամեր. հիւպատոսին եւ յայտնեցին իրենց ցաւակցութիւնները։

Բարձր Գօմիսէրութիւնը խիստ հրահանգներ տուած է երեւան հանելու համար ոճրագործները։ Ցարդ, սակայն, ոստիկանութիւնը չէ կրցած հետ մը գտնել։ Քանի մը ոստիկաններ կ'սպասեն հիւպատոսարանի առթիւ։

ՄԱՐԱԽԻ ՎՏԱՆԳԸ

Սիւրիոյ Հիւսիսային շրջաններուն մէջ օրէ օր սկսած է բազմանալ մարախը։ Մուճպուճնի, Գապի եւ Տէր Զօրի գաւառներուն մէջ կառավարութիւնը միջոցներ ձեռք առած է պայքարելու համար անոնց դէմ։ Պէյրութէն մասնագէտներ հրաւիրուած են պայքարի ծրագիր մը պատրաստելու համար։

Ներկայ վիճակի մէջ, թէպէտ, մարախը չի վնասեր ցանքերուն, սակայն երբ առջեւը չառնուի եւ անոնք վաղը թեւաւորուին եւ հասկերուն վրայ կը ցեղուին, կրնան աղիսաբեր դառնալ։

Անգր—Ծորդանանի մէջ այժմէն արդէն ադէ մը դարձած է մարախը։ Իրագի օաս մը շրջաններուն մէջ եւս ըսկըսած է օաճալ։

ՀԻՆ ՊԷՅՐՈՒԹԸ ԿԱՊԱՐՔ ՀԻՆ ԴԱԳԱՂ ՄԸ

Հայ մը, Նահրի քաղին մէջ, օճիի մը հիմերը փորելու համար ազխատած միջոցին, տեսաւ կապարէ խաչ մը։ Գործատէրներ եւ գործատէրեր եկան եւ փորելով երեւան հանեցին որ կապարէ հինգ գերեզման մըն է։

Իսկոյն լուր տուին ոստիկանական պահակատան, անկէ ալ Հնութեանց Տնօրէնութեան, որոնք եկան եւ դուրս հանեցին գերեզմանը։ Ծեռ հնութեան հասկրցուեցաւ որ այս գերեզմանը կը պատկանի 16րդ դարուն, 400 տարի Քրիստոսէ վերջ։ Դագաղին մէջ ոսկորի կտորներ կը գտնուէր եւ երկու կողմը զարդարուած էր աղջիկներու նկարներով եւ ծաղիկներով։

Դագաղը փոխադրուեցաւ Պեռական Թանգարան։

ՏԻՆԱՄԻԹԻ ՎՏԱՆԳԸ

Թրիփոլիի մէջ Թօֆիգ Նուսուճ Նուճ անուն մարդ մր, երբ կը փորձէր ծիճաւիթ նետել ծով ձուկ որսալու համար, պայթեցաւ ձեռքին մէջ եւ տարաւ քեւր։

ԱԿԱՐԱՆ ՊԷՅՐՈՒԹԻ

8 Ա Պ Ր Ի Լ 1932

	Ս. Փ.
Եգիպտկ. բլթադրմ.	491
Անգլկն. »	480
Տօլար »	126
Թրքական »	60
Պաճ Օթթօման	125
Իտալական Լիր 100	655
Ցուճական Տրախմի 100	125
Անգլկ. ոսկի	605
Ֆրանս. »	484
Օսման. »	550
Արծաթ մէճիտ	28
Գրեթի Ֆօնս. Ա. Ֆէ.	540
» » Բ. »	290
» » Գ. »	283

Մէճիտեան եզբարփ Բիւ Ֆօ:
Թէլէֆօն՝ 5-19

180

45

177

Անգլիոյ եկեղեցական կացութիւնը

Նիւ—Եորք.— Մեծն Բրիտանիոյ եկեղեցական հաստատութիւնը ապացուցած է իր երջանկութեամբ թէ ան վերջերս այսօր Մօրկան դրամատունէն փոխ առած գումարէն Ստացած 200 միլիոն տոլարը։

ժին օգտելով այդ հանգամանքից, խճուղիով արար առաջ գնաց՝ թողնելով մեզ իւր բանակը բոլոր մթերքներով։

Մենք քիչ ժամանակ կորցրինք այդտեղ և չուտով սկսեցինք հետապնդել թշնամուն։ Անձրեւն էլ դադարեց և, ինչպէս սովորաբար լինում է հեղեղից յետոյ, արեգակը նորից փայլեց երկնքում։ Այժմ գնում ենք խճուղիով, որը կամաց կամաց վեր է բարձրանում։

Երկու ժամից յետոյ, երեկոյեան ճիշտ ժամի հինգ և կիսին մեր ճակատի մասերը հասնում են թշնամուն։ Նա դիրքեր բռնելով չրջակայքի և խճուղու վրայ իշխող սարի ժամենաբարձր տեղերում, փոսեր էր փորել, մէջը մտել և մեզ էր սպասում։

Առաջին մասերը սկսեցին հրացանաձգութիւն, իսկ հետացած մասերը մնացին խճուղու վրայ՝ կարգադրութիւնների սպասելու։ Ջանի գնաց, հրացանաձգութիւնը աստիճանաբար և վերջացաւ միայն այն ժամանակ, երբ թանձր խաւարը պատեց երկինքն ու երկիր, սար ու ձոր և ամէն ինչ կորաւ խաւարի մէջ։ Օգտելով խաւարից, մեր գլխաւոր ուժերը առաջ են անցնում, յարմար դիրքեր բռնում և յաջորդ օրուայ համար պատրաստւում։

Մեր չտաբի իւր աստիճանաւորներով իջել էր խճուղու ստակ՝ մի բլուրի ետեւ, որ հնար ունենայ կրակ վառելու, որովհետեւ հրաման էր եկել հենց այնտեղ գիշերը անցկացնելու։

Մեր չտաբի փոխադրութեան գլխաւորը, որ այդ կողմերում ապրող ժակեդոնացի էր և յայտնի էր աւազակ Վասիլ անունով, անյայտանալով, մի 15—20 րոպէից յետոյ ոլտեղից որ է խճուղով վեր է գալիս մի հօտ ոչխար, որ եւ իսկոյն բաժանուեց բոլոր մասերի էջ։

Մեզ հետ տանում էինք գերիներ՝ բարձրահասակ, ամուր կազմուածքով տղամարդիկ։ Նրանցից մէկը, մի գեղեցիկ երիտասարդ, քայլում էր գլուխը բարձր պահած, հպարտօրէն։ Երեւի նա գիտեր, որ իրան մահ է սպասում, կասենում էր մեռնել որպէս հպարտ տղայ տաճիկ։ Բայց կամաւորներից մէկը, կարծես, նկատեց նրա այդ հպարտութիւնը, կարգաց նրա սրտի մէջ այդ ցանկութիւնը և յետևից աւեց նրա վզակոթին, հրամայելով «գլուխը գետին խոնարհել»։ Կամաւորներից միւսը բռնեց միւս գերու մօրուքից և սաստիկ քաշելով պոկեց մի փունջ մազ, հայհոյեց նրան, ասելով, թէ նա զինուոր է, որովհետեւ մեզ հրացան են գտել։ Ենթադրում եմ, որ մազերը պոկելիս սաստիկ ցաւ զգաց տաճիկը, բայց նա աչքն անգամ չէճպեցն, երեսի վրայ ոչ մի չարժուձ անգամ չնչմարեց։ Թուով վեց հոգի էին գերիները, որոնք մի երկու ժամից յետոյ էլ չէին ծանրաբեռնում մեզ իրենց ներկայութեամբ...։

Նոյն օրը երեկոյեան, այսինքն նոյեմբերի 4ին, մեր սիւնը հասաւ Մեստանլու քաղաքի մօտերքը, ուր ձախակողմեան սիւնը ամբողջ օրով կռուի էր բռնել տաճիկ զօրքի հետ։ Մենք պէտք է սպառնայինք Թրչնամու «ֆլանգին» (զօրաթեւին), կողքից հարուածելով նրան և կտրելով նրա ճանապարհը. սակայն տաճիկները վոազ յետ նահանջեցին գիշեր ժամանակը, այնպէս որ միւս առաւօտ մենք տեսնում էինք չտապով հետապնդելու նրան։ Մեստանլու քաղաքը ձախ մէջ էր, ինչպէս և բոլոր այն գիւղերը, որոնց միջով անցնում էինք։ Ինչ որ ուտելու բան էր գտնում զինուորները ժասամբ վերցնում և մեծ ժասամբ ալ ոչնչացնում էին, որովհետեւ տանել անկարելի էր չալակները առանց այն էլ ծանր լինելու պատճառով։ Օրինակ, պարկը գինքը պանրով կամ իւղով դուրս էին քաշում փողոց,

ՏՕՔԹ. Հ. ԼՈՒՍԻՆԵԱՆ
(ՀԱԼԷՊ)

Նախկին բժիշկ Միջագետքի Զինուորական հիւանդանոցներու եւ մասնագէտ ներքին եւ մանկանց հիւանդութիւններու

արագ, արմատական, խղճամիտ դարմանում:

Հիւանդ կ'ընդունի ամէն օր ժամը 8—12 եւ 2—6 իր դարմանատան մէջ, Հալէպ Նէյալ թաղ, Թրամվայի բնակարանաց կայարան, թիւ 7

Բղ. եւ Ուրբաթ օրեր աղքատաց մրի

ՏՔԹ. Բ. ԳՈՒԼԱԳԵԱՆ
ՄԱՍՆԱԳԷՏ՝ ՆԵՐՔԻՆ, ՄՈՐԹԱՅԻՆ ԵՒ ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

ՎԿԱՅԵԱԼ ՓԱՐԻԶԻ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑՆԵՐԷՆ

Կը դարմանէ գիտական ամենավերջին մեթոտներով, քոռերու, սեռ. մոխի, աղիճներու յետադի ամէն տեսակ հիւանդութիւններ: Հին եւ նոր ջերմամիզութիւնը իր բոլոր բարդութիւններով, ինչպէս նաեւ Ֆրանկախոս եւ մորթային հիւանդութիւնները:

Արագ, արմատական եւ բարեխիղճ դարմանում:

Հիւանդ կ'ընդունի ամէն օր, բացի կիրակիէ, իր նախկին դարմանատան մէջ. ժամը 8—12 եւ 2—6ու մասնաւոր ժամադրութեամբ:

Երեքշաբթի օրերը, ժամը 2—5 վկաեալ ԱՂՔԱՏՆԵՐՈՒ ՀԻՄ Ժամը Հասեսէ փողոց՝ թիւ 8

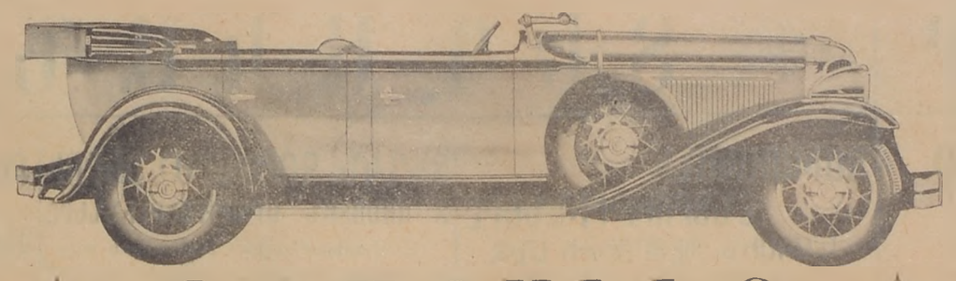

ԳՌԱՅՍԼԵՐ

աշխարհահռչակ իմիճաշարժները որոնք 6-8 սիլինտր ունին,

ԱՄԵՆԱՏՈԿՈՒՆ ԵՒ ԳԵՂԵՑԻԿ ՄԱՐՔԱՆԵՐՆ ԵՆ ՀՐԱՊԱՐԱԿԻ ՎՐԱՑ ԵՒ

ԿԸ ՓՆՏՈՒՒԻՆ ԱՄԵՆՈՒՐԵՔ:

ԳՌԱՑՍԼԵՐ ինքնաշարժերու մասնաւոր յատկութիւնները են՝ ՏՈԿՈՒՆՈՒԹԻՒՆ, ԳԵՂԵՑԿՈՒԹԻՒՆ, ԶԱՓԱՀՈՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՀԱՆԳՍՏԱՒԷՏՈՒԹԻՒՆ: Վճարման դիւրութիւններ կը տրուին.

ԳՌԱՑՍԼԵՐ ծրօներու բոլոր կտորները պատրաստ կը գտնուին մեր վաճառատուներուն մէջ: Լիբանանի, Սիւրիոյ և Իրագի ընդհանուր ներկայացուցչութիւն՝

NAAYEM MOTOR IMPORT Co. BEYROUTH B. P. 869, TÉL. 32—29

Հիւս. Սիւրիոյ ներկայացուցիչներ՝ Դ. և Մ. ԱԶԻՐԵԱՆ, B. P. 202, Հալէպ

ՏՔԹ. ՍՈԿՐԱՏ ԱԻԵՏԻՍԵԱՆ
ՎԻՐՍԲՈՑԺ - ՍՏԱՄՆՍԲՈՑԺ

ՎԿԱՅԵԱԼ ՊԷՅՐՈՒԹԻ ՍՄԵՐԻԿԵԱՆ ՀԱՍԱԼՍԱՐԱՆԷՆ

Կընդունի ամէն օր բացի կիրակիէն կէսօրէ առաջ 8—12 կէսօրէ վերջ 2-6

Հասցէ՝ Capucin-ներու եկեղեցիին կից Արդարութեան պալատին եռանկիւնը

ՏՕՔԹ. ԳԷՈՐԳ ԿԷՐԿԷՐԵԱՆ

Վկայեալ Lauréat ճախկին Interne եւ այժմ մնայուն, ՍԻՆՆԳԼՏ բժիշկ Ծրանոսկան հիւանդանոցի ԱՋՔԻ, ՔԹԻ, ԿՈԿՈՐԴԻ, ԱԿԱՆՋԻ և ԳԼՆՈՒ հիւանդութիւններու բաժնին:

Հիւանդ կ'ընդունի կէսօրէ վերջ ժամը 2—6
իր գլխաւոր մէջ rue de Damas, No. 15

Հիւանդները ուղղակի հիւանդանոց կ'ընդունուին իր կողմէ տրուած մուտքի տոմսով:

Աղքատ հիւանդներու ձրի դարմանում, ամէն օր կէսօրէ առաջ ժամը 10—12, հիւանդանոցի դարմանատան մէջ:

ՏՕՔԹ. Գ. ՏԱՎՈՒՏԼԱՐԵԱՆ
ՄԱՍՆԱԳԷՏ ՆԵՐՔԻՆ ԵՒ ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

Իր դարմանատունը հաստատած է՝ ՍՍՍՒՐ վողոց, Տօքթ. Նազդաեանի (առամնաբոյժ) դարմանատան կից.

Ընդունելութեան ժամերը՝

կէսօրէ առաջ ժամը 8—12
» վերջ » 2—6

ՇԱՊԿԱԳՈՐԾԱՐԱՆ
ԱՐՄԵՆԱԿ ԴԱՆԻԷԼԵԱՆԻ "ԼԻՒՔՍ" ԱՐՄԵՆԱԿ ԴԱՆԻԷԼԵԱՆԻ

Պաթիւ ունիմ ծանուցանելու յարգոյ հասարակութեան՝ որ Սուգ-էլ-Պգիրկանի շապկագործատունս փոխադրած եմ՝ *պէյէաթիէի* շէնքին եռեւ Նէ ՃԻՊ ԱՊՏԻՒԼ ՄԷԼԷՔ ՓՈՂՈՑ, (Վարդապետեանի վաճառատան դիմացը, Շիւէրիւ Ապուրէհթի ճախկին վաճառատունը):

Մեծ խնամքով կը պատրաստեմ, չափի վրայ եւ մեծամասնակ՝ շապիկ, բիճամայ, ոսպ ը շամպրը, խոփուսքէ եւայլն, ամենավերջին նորաձեւութեամբ:

Սեղած եմ մեծ մթերմ մը ճաշակաւոր եւ վերջին նորոյթի ապրանքներու (պոպլին մեծախոս եւայլն), որով կարող եմ ամենէն բծախնդիր յաճախորդին ճաշակը գոհացնել:

Միշտ պատրաստ կը գտնուին զանազան չափերու վրայ շապիկ եւ բիճամայ, որոնք կը վաճառուին մեծամասնակ եւ փոխրածնակ:

Մեր սկզբունքն է ճշդապահութիւն եւ ազնիւ վաճառում:

Մեկ այցելութիւն բաւական պիտի ըլլայ համոզուելու համար այս ճշմարտութեանց:

Ապսպրաներ կ'ընդունինք առաստահմանէն (Իրագ, Պաղտատէն, Կիպրոս), եւ Սիւրիոյ բոլոր օրջաններէն.

ԳԱԲՐԻԷԼ Թ. ԹԷՐԶԵԱՆ
(ԵԼԵՔՏՐԱԿԱՆ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ)

Հիմնուած 1921 ին Գոլիս-Բերա

Խիստ դիւրամատչելի պայմաններով կը կատարենք ամէն կարգի էլեքտրական լոյսի գետեղումներ (Intsallation), ինչպէս նաեւ մօթէօր եւ ցինամօներ:

Վաճառատունս կ'ստանձնէ նաեւ բոլոր էլեքտրագործիքներու նորոգութիւններ: Մասնաւոր սպասարկութիւն բնակարաններու էլեքտրա-նորոգմանց: Վաճառատուն Philips եւ Lux էլեքտր. լամբերու եւ ամէն տեսակ էլեքտրական պիտոյքներու:

Վճարման դիւրութիւններ.

Հասցէ — Վ. Ուզունեանի գրատան կից Գուրճ. B. P. 491

ՍԻՆՂՏՈՆ ծոշիկներ վիշ ամենագոյն, ամենագեղեցիկ եւ ամենադիմացկուն

ԿԱՐԻ ԵՒ ՁԵՒԱԳԻՏՈՒԹԵԱՆ ԴԱՍԱԳՐԱՑ
ՏԻԿԻՆ ՄԱՌԻ ԵՐԱՄԵԱՆ

ՎԿԱՅԵԱԼ ԴԵՐՁԱԿՈՒՀԻ

ԲԱՐԻԶԷՆ ԵՒ ՎԱՇԻՆԿԹՕՆԷՆ

Կարի եւ ձեւագիտութեան մասնագիտուհի, Տիկին Մառի Սրամեան կը վերադառնայ իր արհեստանոցը, Մեծ Սէրայի դիմացը Նօ. 78 տան երկրորդ արկը:

Երեք ամսուան միջոցին կը սորվեցնէ ամենավերջին նորաձեւութեամբ, կար եւ ձեւագիտութիւն իր բոլոր բարդութիւններով եւ արդիական միջոցներով, Droit-fils մեքոտով: Իր ատակերտուհիները կ'օժտէ Բարիզի ազգային Académie Daydou վկայականով:

ՓՍՍՏԱԲԱՆ
ԽՈՄՐՈՎ ԹԻԹԻՆՃԵԱՆ
(Տօքթ. իրաւագիտութեան)

ԿՍՏԱՆՁՆԷ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԴԱՏԵՐ

Ընկերակցութեամբ հանրածանօթ փաստաբան ՄԷԹՐ ԱԶԻԶ ԷԼ ՀԱՇԷՄԻ

Գրասենեակը բաց է կէսօրէ առաջ 9—12 կէսօրէ վերջ 3—6

Rue Allenby, Immeuble NESSOULI ՀԵՌԱՀԱՇՅԱՆ 1—28

Տոկուն շինուածք վայելուչ տեսք հնչուն եւ քնաւական ձայն

Ահա յատկանիշները՝

ՈՐՈՆՅՄՈՎ ԿԸ ՁԱՏՈՐՈՇԻՒԻՆ

ԱՓՕԼԼՕ ՓՕՆՕՆԵՐԸ

Հրապարակի վրայ գրտնուղ բոլոր մարքային որ հետ կը մրցին Աբօլլօ փօնօներու Մանաւանդ վերջին նոր մօտէլները, որոնք հասած են արդէն, անգերազանցելի են իրենց տոկունութեամբ, վայելչութեամբ և ժամչելի գիներով.

APOLLO GRAMOPHONE Co. Ltd
(of London)

ԱՓՕԼԼՕ՝ ՓՕՆՕՆԵՐՈՒ ԹԱԳԱՒՈՐԸ !!!

Կատարեալ համոզում գոյացնելու համար անգամ մը այցելեցէք
MAISON APOLLO, Rue de la Poste, BEYROUTH
Փարտպիճ եւ Բօնսօր՝ ամէն ձեւի ճաշիճեղէն տեսակ եւ առատութիւններ
գիւրամատչելի գին, վճարումի պիտութիւն:
Ընդհ. ներկայացուցիչ՝ Սիւրիոյ, Պաղեստինի, Անդրյորդանանի, Միջագետքի եւ Նիւ. Բոսի.— ԳՈՒՐԳԻԷՆ ՍԻՆԱՆԵԱՆ
KOURKEN SINANIAN, Boîte Postale 642, BEYROUTH (Syrie)

ԸՆՏԱՆԻՔԻ ԱՍՏՂԸ
(L'ETOILE du FOYER)

ՕԹՆԷ ԴՈՒՆ ՔԵՉԻ ԵՒ ԱՍՏՂԸ ՔԱՀՈՒ ՊԻՏԻ ՕԳՆԷ

Առեւտրական և երկրագործական ժողովրդային վարկի հաստատութիւն
Անանուն ընկերութիւն.— դրամագլուխ՝ 3,000,000 ֆրնք.
որ կրնայ 3.000,000,000 ֆրնք.ի բարձրացուիլ վարչական խորհուրդի պարզ որոշումովը:
Կեդրոնատեղի.— 137 Boulevard Sebastopol - Paris
ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ Արեւելեան պետութեանց
Սակայ Օրէի օճիք, Գուրճ, Գէյրութ

ԵԼԵՒՄՏԱԿԱՆ ՃԻՒՂ
Աւանդի պայմանագրութիւնք
ՕԺԻՏ

Երաշխաւորեալ տոկոս 6%: Ակէ զատ մասնակցութիւն ընկերութեան չահերուն:

ԿԱԼՈՒԱԾԱԿԱՆ ՃԻՒՂ
ՎԱՐԿԵՐՈՒ ԲԱՑՈՒՄ

կալուածի վրայ փոխառութիւնք՝

վճարելի 10—15—20 տարիէն, որոշուած պայմանաժամէն առաջ ուղղը կրնայ վճարել:

ԸՆՏԱՆԻՔԻՆ ԱՍՏՂԸ ընկերութիւնը ներկայիս 75,000է աւելի անդամ ունի, Մինչև 1 Ապրիլ 1931 Ընտանիքին Աստղը 135 միլիոն փռնկ տուած է, գրաւով 500 միլիոնէ աւելի արժէք ունեցող անշարժ կալուածներու վրայ:
Ամէն թղթակցութիւն ուղղել՝ B.P. 821, Beyrouth

*մի քիչ վերցնում, մնացածը ոտի առակ տալիս թա-
փում գետին: Ամենից չատ որոնում էին մեղր և գո-
չաք, որոնց համար յաճախ կռիւներ էին ծագում զին-
ուորների մէջ: Երկու հոգի զինուորներից յանկարծա-
մահ եղան չատ մեղր ուտելուց և վրան ջուր խմելուց:
Մէկին ես ինքս անձամբ հազիւ հազ կեանքի եմ բերել
հենց ճանապարհին վրայ:*

*Ծորեն, գարի, ալիւր և այլն թափուած էին ամեն
քայլի վրայ, նոյնպէս և ծնային իրեր. մի խօսքով, կա-
տարեալ ալան-թալանի աչխարհ էր, որովհետև բնակ-
չութիւնը թողնելով ամէն ինչ, մինչև անգամ տաւար
ու ոչխար՝ փախել էր ազատելու իւր կեանքը: Բայց
թալանելու համար ժամանակ ու հնարաւորութիւն չը-
կար, ուստի կրակն էր, որ լափում և մաքրում էր ա-
մեն ինչ: Շէն ամարաթներ, գեղեցիկ տներ՝ ներքին
յարկից մինչև վերին յարկը լիքը թանկագին ծախոս-
տով և այլ մթերքներով, և որ գլխաւորն է մեզ պէտ-
քական ցորեն, գարի և խոտով,— ամեն ինչ կրակի
ճարակ էր դառնում. ո՞վ էր մտածում ապագայի հա-
մար, ո՞վ էր կարծում, թէ կը գայ ժամանակ, կ'ափսո-
սանք կրակուած աներին, երբ ցրտից պատսպարուելու
տեղ չունենանք, կափսոսանք փչացրած ցորենին, երբ
ուտելու հաց չունենանք, կափսոսանք այրուած խոտի
դէզերին, երբ մեր ձիերը մնան քաղցած:*

*Այսակրաց արշաւանք էր տաճկաց պիրպեռաւ-
թեան դէմ, ժողովրդական պատերազմ էր ստեղի ժո-
ղովրդի դէմ, և ոչ ոք մաքսին անգամ չէր անցկաց-
նում թշնամու հացից նոյնիսկ օգտուելու. եղբայրների
արիւնով էր չռաքսած այդ հացը, հարամ էր այդ
հացը...*

*Ահա թէ ինչու մեր կամաւորները, կարելի է ա-
սել, աւելի վրէժ էին լուծում՝ կրակելով, սպնչացնելով*

*գիւղեր ու քաղաքներ. վրէժ, որ հինգ դարուց ի վեր
բուն է դրել նրանց սրտերում, մաչել, կրծել է նրանց
հոգին:*

*Բացի այդ հրդեհելը, բնաջինջ անելը ուներ և
պատերազմական նշանակութիւն: Իմ կարծիքով, բուլ-
գարների ծրագիրը պահանջում էր այդ կողմերը բոլո-
րովին մաքրել տաճիկ տարրից, բնաջինջ անել, եթէ
կարելի է, բոլորին, որպէս զի հեչտութեամբ կարելի
լինի տիրապետել երկրին և որ գլխաւորն է, առաջխա-
դացութեան ժամանակ իրենց յետեւում չթողնել թշնա-
մի տարրեր, որ կարենային օգտուել հանգամանքներից
և նեղութիւններ, վտանգներ, առաջացնէին: Երկրորդ
գործնական օգուտն այն էր, որ Կրոյալիից երեք ուղ-
ղութիւններով դուրս եկած զօրամասերը այս լեռնային
երկրի հրդեհի միջոցով հեչտութեամբ կարողանում
էին որոշել միմեանց գտնուած տեղը և ըստ այնմ ղե-
կավարում իրենց ընթացքը: Ցուրեկը ծուխն էր մեր ազ-
դանշանը, իսկ գիչերը՝ հրդեհների բոցերը. կարմիր
կրակի լեզուները, որոնք պրոժեկտորների պէս լուսա-
ւորում էին սար ու ձոր: Գիչերուայ տեսարանը մի ար-
տակարգ տեսարան էր. երեք ուղղութեամբ վառուած
հարիւրաւոր գիւղեր այրում են անընդհատ, մերթ
սաստկանում էր կրակը, մերթ մարում մի տեղ, իսկ
մի այլ տեղում նորը փայլում, նորը վառւում, բոցեր
արձակում: Բոցավառւե՛լ էին Բալքանները, հրավա-
ռութի՛ւն էր Բալքաններում:*

*Միւս օրը, նոյեմբերի 5ին, վերջապէս հասանք
թշնամու տեսիլից. բայց կռուի բռնելու րոպէին այն-
պիսի սարսափելի որոտաձիներ սկսեցին, մի այնպիսի
սարսափելի անձրև տեղաց որ անհնարին դարձաւ
առաջ գնալը. հեղեղը չէր թողնում ոչ միայն մարդ-
կանց, այլ եւ ձիերին անգամ առաջ չարժուելու: Թշնա-*

AZTAG
JOURNAL QUOTIDIEN ARMÉN.
B. P. 587
BEYROUTH, Liban

Directeur - Propriétaire
HAIG BALIAN

ՍԻՒՐԻԱ տար. 550, Վեցամսեայ 300 Ս. Դ.
ԱՐՏԱՀԱՄ. տարի. 7, Վեցամսեայ 4 տոլար

ԱԶԴԱԿ

ՕՐԱԹԵՐԹ
ԱԶԳԱՑԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԳԻՏԱԿԱՆ

ازتـــاك
جريدة سياسية ادبية اقتصادية عمة

ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ ԱՊՐԻԼ 12 1932
ՁԵՒԸ Է ZNSC 2.50 Ս. Դ.

Ջ. ՏԱՐԻ | Աւհն առաւոտ պէտ է ըլլայ բերթիս ցօրհնիչն հասցէին | Տնօրէն — Խմբագիր՝ ՀԱՅԿ ՊԱԼԵԱՆ | Չհրատարակուած ձեռագիրները չեն վերադարձուիր | Թիւ 29 (606)

ԱՐԱՐԱՏԻ ԱՐԴԻ ՎԻՃԱԿԸ ԵՒ ԹԻՒՐՔ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆԸ

«Ցուսաբեր» հեռեւեալ նամակը սացած է Արարատեան, Բռեական շարժման ներկայ վիճակի մասին.

Դրում եմ այս նամակս ծանր պայմանների մէջ. չգիտեմ, տեղ պիտի հասնի՞. կտրուած ենք աշխարհից. ոչ դրսից լուր ունենք եւ ոչ էլ դուրսը կարող ենք լուր տալ: Թերեւս ձեզի հասնի նամակս. օգտուեմ առիթից ու մի քանի տեղեկութիւններ տամ:

1931 Դեկտ. 20ի դիմադրութիւնից յետոյ, թանձր ձիւնը ծածկեց լեռ ու ձոր և փակեց շարքը այն դիմադրական կռիւների, որ Արարատի վրայ խմբուած ըմբոստ քուրդերը վերսկսած էին 1931 Մարտ 12ին, շարունակելով այդ կռիւները առանց ընդմիջումի, երկուստեք ծանր կորուստներով:

Ձմրան շրջանին ըմբոստները գատ-գատ խմբերի բաժնուելով՝ բնակութիւն հաստատած էին Արարատի անմատչելի բարձունքների վրայ:

Ըմբոստները միայն երկու ամիս խաղաղ կեանք ունեցան, Դեկտ. 21ից մինչև Փետր. 20, որից յետոյ Թրքական բաժուժ նորից փոթորիկ բարձրացաւ: Քաղաքական եղանակները փոխուած նկատելով, Էնկիւրին որոշեց օգտուել ձիւնից և չարդի միջոցով քրդական կռնճիռը լուծել: Ձմեռը օդնական հանդիսացաւ իրեն: Թուրք կառավարութիւնը նպատակադրեց սրածութեամբ քուրդ ժողովուրդը բնաջնջել հետեւեալ շրջանների մէջ — Բայազիտ, Դիադին, Իգդիր, Ալաշկերտ և Պուլանըխ: Ձեռք անցած տղամարդիկ կոտորուեցին, իսկ կիներ ու երեխայ տանջանքների ենթարկուեցին, որպէսզի հարկադրուած լինեն փախստական մարդոց տեղն ու գէնքերի թաքստոցները յայտնել: Բրդուհիները — կիներ ու աղջիկ — բռնաբարութիւններն ու կրած անլուր տանջանքները թուրք զինուորների կողմից՝ սովորական երեւոյթներ դարձան. բազմաթիւ կիների վարիկների մէջ կատու էին դնում, ապա գազանաբար կատուն ծեծում ու հարկադրում, որ այս տանջալից վիճակի մէջ քրդուհին հարկադրուի գաղտնիքներ խոստովանել...

Թուրք կառավարութեան զարհուրանքներին անկարող լինելով տոկալ, ազէտուած շրջաններից քուրդերը — խմբովին կամ անհատաբար — լքեցին իրենց օջախները և շարժուեցին դէպի Արարատ, միանալու համար այնտեղ գտնուող ըմբոստ քուրդերին: Շուտով Արարատի անառիկ բարձունքների վրայ մի պատկառելի բազուկ կազմուեցաւ, բնիկներից և եկուորներից: Այս վերջինների մէջ էին նաև Ապտիւլ Մաջիտի փոքր տղան, Խալիտ բէկի եղբայրը և Զիպրանլի Խալիտ բէկի եղբօր տղան: Ինչպէս յայտնի է, Խալիտ բէկը Արարատի ապստամբութեան ծանր օրերին միացաւ Խալկանլի Խալիտ աղային եւ յանձնուեցաւ Թուրքերին: Ի վարձատրութիւն այս անձնատուութեան, Թուրքերը նրան առին և... գնդակահարեցին:

Փախստականների հոսանքը դէպի Արարատ շարունակւում է տակաւին: Թրքական ջարդերը վերոյիշեալ շրջաններում աստիճանաբար ծաւալում և աւելի մեծ թափ են ստանում: Էնկիւրին որոշած է Արարատի մէկ ձակատ բոլոր վայրերը և սպառ մաքրել քրդերից և այդ շրջանները բնակեցնել դրսից բերուած Թուրքերով: Ու նոյն քաղաքականութիւնը որոշած է կիրառել նաև այն շրջանում — աւելի քան հարիւր քրդական գիւղեր (Այի Բաղի, Փոքր Արարատի, Ալպէյ լեռների, Հասարի և Ալգէօլի շրջանները) — որ Թուրքնպարսիկ վերջին համաձայնութեամբ անցած է Թուրքիոյ: Այս լքուած գիւղի վերապրած քրդերը ևս այսօր միացած են Արարատի ըմբոստներին:

Երբ Մարտ ամսուան սկիզբը պարսիկ զօրքերը կը լքեն յիշեալ վայրերը, անմիջապէս Թուրք զօրքերը կը գան և զինուորական շղթայի մէջ կ'առնեն ըմբոստ քուրդերը: Արիւնալի կռիւ կը սկսի, քուրդերը բուռն ընդդիմութիւն ցոյց կը տան և նահանջի կը մատնեն Թուրքերը, ներանցից խլելով գերիներ և 36 բեռ մթերք. Թուրք զօրքը այս կռուի մէջ կը տայ 30 սպանուած և 60 վիրաւոր: Այս կռիւը տեղի կ'ունենայ Թուրքման և Ղազու գիւղերի շուրջը:

Քրդերը բոլորովին այլ վերաբերում ունեն դէպի գերուած Թուրքերը և այլ՝ դէպի պարսիկները: Այս վերջիններից միայն զէնքերը խլելով և իրենց էլ լաւ հիւրասիրելով, ազատ են արձակում յայտարարելով.

— Մենք եւ դուք միեւնոյն մօր զաւակներն ենք միեւնոյն արիւնից: Մեր կռիւը Թուրքին դէմ է եւ ոչ ձեր. գնացէք եւ այս ամէնը պատմեցէք ձեր երկրում:

Բոլոր նշաններից երեւում է, որ բացուող տարին, 1932 Թուականը, ճակատագրական տարեթիւ պիտի դառնայ քուրդ ժողովուրդի գոյութեան պայքարի մէջ: Թուրքերը որոշած են մինչև վերջը տանել բնաջնջման իրենց քաղաքականութիւնը: Տարակոյս չկայ, որ քուրդերը պիտի նախընտրեն հերոսի մահով մեռնել, փոխանակ ոչխարի նման սրածուելու:

Թուրքը իր դաժանութեամբ քրդին այն համոզումին բերած է, թէ Թուրքից միայն արիւնով կարելի է ազատութիւն կորզել:

X.

Պ. ՄԱՔՏՕՆԱԼՏ ԺԸՆԷՎ Կ'ԵՐԹԱՅ

Լոնտոն.—Կը ծանուցուի թէ Պ. Մաքտօնալտ Ժընէվ կ'երթայ ամսոյս վերջը մասնակցելու համար Զինաթափութեան խորհրդաժողովին աշխատանքներուն:

ԻՄԱՍՏՈՒԹԵԱՆ ԵՈՓԸ ԽՈՐՀՈՒՐԴՆԵՐԸ

(ՄԱԳԱՂԱԹԷ ՄԸ)

Ու մարդիկ, որպէսզի իրենց բանին խոովքր փոթորկէր հայրենիքի ծայրագաւառներուն մէջ ապրող իրենց ազգակիցներուն հոգին, գտած էին ինքնօրինակ եղանակ մր հաղարապատկելու իրենց խօսքին թափը. ու ահա կոչակառ կոչակ յորդած էր ճառերէն բարձրացող ատելութեան ու ընդդիմախօսութեան ախտը, ու գործ՝ — սեղծագործ ու հասու, — տեղի էր տուած հիւանդոտ բանամարգանքի մը, որ կը պատակէր ու կը խորտակէր ժողովուրդի սիրութեան ոգին:

Ու երբ ներքին անկազմակերպ ու ատելավառ այս կեանքը կ'ապրէր ժողովուրդը ինք, անոր երբեմնի իմաստուն քուրմերու անարժան յաջորդները ատրուշաններու գոցքնութեան մօտ կորնցուցած իմաստութեան եօթը հզօր խորհուրդներուն ոգին, գեռ կր չարուշնայէին յոփանալ գինիի ու հաճագամ խորհիկներու սեզաններուն չուրջ — նոր վարդապետութիւններու սպառող ու զաղջ պատուէրներուն համաձայն:

Կային ուրիշներ ալ, զուրկ պայքարին անհեզիտալի կամքէն ու կորովէն, որ կ'ապրէին մեկուսացածի կեանք մը, անտարբեր իրենց չուրջ խմորուող ոգրոնութիւններու կամ կրաւորական տեղատուութեան յորձանքին: Ասոնց իգացող չէզոքութիւնը վայրապատին զգացմունքներէ ու չիշ հայիւներ կը ստանար իր ներշնչումը: Ասոնք կը նկատէին ինքզինքին նոյնքան խոհեմ որքան առանց կիները. որ ազատագրութեան գաղափարին ուժը անոր չուրջ ստեղծուած մշտավառ հետաքրքրութեան մէջ կր տեսնէին:

Ու այս չարքին մօտ, կար դասակարգ մր ևս, զուրկ մարտական ոգիէն ու առաջիններուն ատելութեան մոլուցքէն, զուրկ նո՛յն իսկ քուրմերու յարատև ու յօսնական պորտախտի ցանկութիւնը փնտռող կրակէն — անդիմադրելի ու լղճուն հոգիով, ու կարիճի թունաւոր խայթոցով: Ասոնք, անհարազատ հայրերու և խառնածին գրկանքներու ծնունդ, գորտի իրենց աչքերով ու ձայի իրենց հոգիով մեծցեր էին քաղաքներու քառուղիներուն վրայ, հայրենադաւներու ենթահողին մէջ ու որ մը խղճմտանքը քարացած էր իրենց կուրծքին տակ մինչ դաւաճանութիւնը եօթ գլխանի հիդրայի մը հանգոյն ցցեր էր իր ցուռկը ու խորչակահար զարկած սէն սրբութիւն:

Ու պատակո՛ւմ, պատակո՛ւմ, պատակո՛ւմ...

Ու գեռ ինչ որ կը մնար ներքին ընդդիմադար կռիւէն զերծ՝ բնութեան սարերուքը լրացուցեր էին: Գազան մը երկրաշարժ մը հիմնայատակ ատերակներու վերածեր էր շատ մը քաղաքներ ու աւաններ. ուրիշ անգամ մը՝ հեղեղներ քշեր տարեր էին բազմահազար չէներու հարստութիւնն ու ապառքը... Եւ ահա սովի ու նախճիրներու հետևանկարէն սարսափած՝ իրենք, երբեմնի արի-արանց ցեղին յաջորդ ժողովուրդէն բազմահարիւր կառավաններ վերցուցեր էին իրենց ցուպն ու ժախտը ու թողած իրենց արեխներուն փոչին՝ բռնած էին կամաւոր տարագրութեան ուղին...

Ցեղ մը եկած էր մեծ կոտորած մը ու զգետնած-կէս առ կէս երբեմնի հզօր կաներու դիմադրած վերջին մնացորդները:

Ու Բաբելոն, Բաբելոն... Չի պարտութեան բերած խղճահարութիւնը պատասխանատուութեան նոր զգեստ կը փնտռէր նոյն իսկ ապրելու վճռական կա՛ք մը ցոյց տուող սակաւաթիւ կարիճներու վրիժառու չարքերու մէջ: Ու արիութիւնը որ երբեմն առաքինութեան մաս էր կազմած՝ այժմ կը նշանաւէր նոր սպանդին չարժառիթ:

Այդպէս է որ հետզհետէ նոր սղանդներ ծնունդ էին առած հազար դարեայ ցեղի մը ապրողներու վերջին սերունդին մէջ. կորովէ զերծ փարիաներու ու աչխարհի քաղուղիներուն վրայ ցանուցիր, ցիր փերեզ կներու բազմութեան մր վերածելով հնադարեան մեծազօր ու ազգաքինի ժողովուրդ մր:

Բայց հրա՞շք...

Ատելութիւններու և քաղաքացիական ներքին պատակոծումներու ամենէն ողբերգական մէկ շրջանին, կ'ըսէ մագաղաթը, ապարանքի մը չինութեան համար աչխատող գործաւորներ գտան աւերակներու մէջէն վէմ մր, որուն վրայ գրուած էին իմաստութեան եօթը խորհուրդները, որոնց չնորհիւ ատրուկներու այդ երկիրը իյնած էր աստիճանաբար արևելեան լեռնաչխարհէն սինչև հեռաւոր ծագերը ծովերու ափունքներուն, իյնած էր հզօր իր սուրին ու կամքին ուժով. ու ժողովուրդ մը ապրած էր անկախ ու ազատ իր լեռներու պարեխներուն կատարը իրենց քոյնը ծուարած արձիւներու պէս:

Ու չարքաչ ու արի այդ ժողովուրդը եղած էր խաղաղ ու երջանիկ: Վասնզի անոր իշխանական գահին վրայ յաջորդաբար բազմած էին իմաստութեան քուրմերը, որոնք արդարատատօրէն կառավարած էին ժողովուրդը — ու հոն ուր բարիքն ու արդարատատութիւնը գոյութիւն ունին՝ երջանկութիւնը անպակաս է:

Ու երբ եօթը իմաստութեան պատէրները պարունակող վէմը կանգնեցին քաղաքին հրապարակին վրայ, ամբոխը թափ առ թափ աճապարեց վերծանել երբեմնի իր հզօր իշխանութիւնը հոյակերտող դարերու եօթը պատգամները:

Անոնցմէ առաջինը այս էր.

«Ապրելու կամքը միութեան բարոյականն է: Ձկայ ատելի առատաձային բարոյական քան միութիւնը որ սիրոյ վէմն է: Արդ այն որ ունի ապրելու այդ կամքը պէտք է գիտնայ ներել միութեան համար: Բազաքացինե՛ր, զրահեցեցէք սիրոյ այդ վէմով, ու քող բոլորը ապրին մէկին ու մէկը միութեան համար»:

Կարճ էր իմաստութեան երկրորդ պատգամը ու հզօր.

«Ձեր սիրտը քող արեգակին լոյսին պէս պայծառ ըլլայ ու մաքուր — սիրեցեք լոյսը, ձեր մորը սահինքներէն յորդող կաթին պէս. ու ճեղքեցէք խաւարին դանդիրը արեւով»:

Տաւիղի մը լարերուն վրայ քրքրքրտացող երգին չափ քաղցր էր երրորդ իմաստութեան եօթը խորհուրդներէն.

«Սիրել աչխատանքը. ան է միայն սուրբ ու նուիրական — կենսատորոզ ու վսեմ: Ձեր քրտինքով ոռոգեցեք լայնալիճ ակօսները ձայրենի հողին՝ ու ձեր արիւնովն պաշտպանեցէք քրտինքը ձեր աչխատաւորի խոնարհ ճակատներուն»:

Ու այսպէս էր չորրորդ պատգամը.

«Բազաքացինե՛ր, պարինք ցեղին հզպատասխանելու համար, միջամտներուն պէս որ կը Թուային կործիքին չուրջ արեգակի մը փառքին ի խնդիր: Ու թող մեր եսը լուծուի ցեղին եսին մէջ, բարձրակարկառ ու լուսեղէն սեսիլներուն ի խնդիր»:

Ու հինգ բառ ունէր միայն հինգերորդ պատգամը իմաստութեան վէմին.

«Ապրի՛նք ազատութեան համար, մեռնելու պատրաստ»:

Դինիի փրփուրէն բարձրացող երգին չափ քրթռնուն էր իմաստութեան վեցերորդ պատգամը.

«Իրաւունքը՝ ոսկիէ բաժակն է որուն սրտին մէջ կ'եռայ ուժին գինին, եթէ կ'ուզէք ձեր հոգին կախարդել հնձանները նեկտարով՝ վերցուցէք ձեր սուրը յանուն ողկոյզին ու ոսկեհատիկ որթատունկին: Վասնզի, չկայ աւելի մեծ իրաւունք քան ապրելու տենչը՝ ու աւելի մեծ փառք քան ցեղին հանճարը սուրի խորհուրդով երկնելու իմաստութիւնը»:

Ու նոյնքան առեղծուածային էր եօթներորդը իմաստութեան պատգամներին, որ այսպէս կ'սկսէր.

«Բազաքացինե՛ր, գերմարդ երկարող լաստարայտին ծայրը կանգնած. չեռացիր ու ամպրոպներ ալ ետեւդ ձգէ՝ ուր որ կ'երթաս. ու ամէն ինչ

դէն ընթերցողը կրնայ ամբողջացնել ցուցակը։

Ո՞ր սիրտը չի յուզուեցաւ երբ լսեց «Մեծիճ ճոր օրեր ունիճէ վրէժի» «Կռուի երթ» «Զոհերուն անհատական կր գոռան վրէժ, անձէ՛ն եւ վրէժ»։ Բերանները բռնոսա գտնուեցան և դուրս ռուին այս երգերը գոռալով, ա՛լ անհանելի են այսպիսի կեղծ ապեռաւթիւնները։ Գիտի ըսուի թէ՝ «Ազգերու վերազարթնումը առաջին անգամ խօսքով կ'ըլլայ», համաձայն եմ այդ մասին։ Բայց մենք չառ ներողամտութեամբ կանցնինք այդ «խօսքի չրջանի» վրայէն։ Սակայն մեր վախճ կուրծքերը ուռեցուած ուժգին կը պոռանք հայ օփիւռքի բոլոր պողոտաներէն թէ՝ ճիչ խօսիլը արտասանուած խօսքին սէրն ըլլալն ալ հաւասարակչիռ մարդու գործ է։ Կեանքը վիճաբանութիւն է, այո՛։ Սակայն ապրուած կեանքէն ու խօսքուած խօսքերէն եզրակացութիւն հանելն ու փորձառութիւն սորվիլն ալ մեծ չըննորհք մրն է։ Եթէ մեր ճակատագիրը դժխեմ է, մեզի վիճակուած հալածանքներն ու կեանքը անօրինակ, մեր գործըն ալ պիտի ըլլայ երկաթեայ և խօսքը չեչտուած։

Մեծ ու պզտիկ ասպետներու՞ ցուցանակը մր դարձած է գաղթական հայ կեանքը։ Արցունքով կը դիտենք այս բանակին բազմանալը։ Ցորձանքը իր հետը տանիլ սկսած է նոյնիսկ, գաղափարական և խոստումնալից երիտասարդութիւնը։ Նոյն պատժութիւնն է, որ կը կրկնուի։ Պոյտոյ պողոտաներուն վրայ և այլուր գրական վիճաբանութիւններով ազգ կերտել կարծողները, հիմա ալ կը վիճին թէ՝ Անդրանիկին դիակը որո՞ւն կը պատկանի»։ «Եթէ կարսի մէջ ասպետ ծարժեին...»։ «Ապրիլ 24ը միասին չենճ կրնար ազնիւ» որվհետև քանի մը որքեր վաստակաւորներու՞ հանդէպ պակաս յարգանք ունեցած են։ «Մայիս 28ը Հայաստանի անկախութեան օրը չէ», զոհի կարմիր արիւնն ու նուիրումի պարտականութիւնն է, որ կը խրտչեցնէ ոգիէ՞ բանակը։ «Մենճ դրօշակ չունինճ» կ'աղաղակէ չքախումբը։ Արդեօք երբևիցէ ունեցե՞ր են գաղափարական դրօշ մը և բանաձեւուած իտէալ մը։

Այսպիսի ախտաւոր մտայնութիւններ տաքածեցին գաղութէ գաղութ, մինչև, որ հայ խլեակները ոխով լեցուցին. այնքան այլասերեցին հոգիները, որ անոնք հայհոյել հարազատին և արդարացնել թշնամին։ Ընթերցողը թող ըսէ թէ՝ քաղաքական ո՞ր ատեանին վրայ կը կենան ատոնք և ինչ կ'արժեն ապրիլ ցնկացող հայ ժողովուրդին, որպէս մէկ մասնիկը։

ՀԱԼԷՊԻ ԱԶԳԱՅԻՆ ԿԵԱՆՔԸ

«Ազդակ»ի երկու խմբագրականները.— Կիրակնօրեայ դպրոցը.— Քառոզները

Սիւրիոյ ստուարաթիւ հայութիւնը պէտք էր որ օրաթերթ մը ունենար. «Ազդակի օրաթերթի վերածուիլը այդ զգալի պակասը լրացուցած եղաւ և մեր ակնկալութիւններէն չատ աւելի լուրջ ու ճոխ բովանդակութիւնով, ընդհանուր Սիւրիահայութեան չերմ համակրանքին արժանացաւ։

Արաբ ժողովուրդին հետ մեր փոխյարաբերութիւնները սիրալիր մթնոլորտի մը մէջ պահելու համար՝ թափած ջանքերը ամէն գովասանքէ վեր է։ Հետու դնելով ինքզինքը ճգճիմ գրչամարտէ, «Ազդակ», կրնանք ըսել թէ հանգամանօրէն իր բարձր դիրքը կը պահէ և պատուաբեր ուղիի վրայ իր չինիչ ու կազդուրիչ գերը լիովին կը կատարէ այնքան լայն յաջողութեամբ։

Ջատկի առթիւ գրուած Որ եաչեցար Վասն Մեր խմբագրականը՝ քրիստոնէական ոգիէ ներչնչուած կուռ ու հիւթեղ գրութիւն մրն էր որ չատ մը քարոզներէ, իր խորքին ու իմաստին մէջ, աւելի բան մր կարժէր, քան եկեղեցւոյ բեմերէն ժամերով խօսուած նպիսկոպոսական քարոզները։

***

Անթիլեասի մէջ գումարուած Թեմական Եպիսկոպոսական ժողովի որոշումները որոնք արձագանգ գտան «Հառագի» և «Ազդակ»ի մէջ, չեն արդարացներ հայ Լուսաւորչական եկեղեցիի կազմակերպական կանոնագրութիւնները, ի՛նչ որ չատ իրաւացիօրէն դիտել տուած էր «Ազդակ» իր վերջին խմբագրականով։

Մեր եկեղեցականները միանգամ ընդմիչտ պէտք է գիտնան որ Հայաստանեաց եկեղեցին իրենց կալուածը չէ, չեն կրնար ինքնագլուխ ո՛չ կառավարել և ոչ ալ ոևէ փոփոխութեան ենթարկել, առանց գիտակցութեան ու մասնակցութեան ժողովուրդին՝ որ իսկական ուժն է այդ հոյակապ չէնքին և որ բարոյական ու նիւթական անգին զոհողութիւններով կանգուն պահած է զայն դարերու ընթացքին։

Օտարի կողմէ եղած sur commande բարեփոխութիւններ եկեղեցիէ ներս, Սիւրիայէ դուրս գտնուող ազգայիններու կողմէ եղած թելադրութիւնները արժէքէնին կը կորսնցնեն՝ երբ եկեղեցականները բուն տիրոջ հետ — Սիւրիահայութեան հետ — չեն խորհրդակցիր այն բոլոր խնդիրներու մասին, որոնք սերտ առնչութիւն ունին իր հաւաքին ու ազգային ոգիին հետ։

Նկատելով ուրեմն Անթիլեասի Եպիսկոպոսական ժողովը, նախաքայլ ուրիշ տարօրինակ նորութիւններու որոնք ներժուժուիլ կուզուին մեր դարաւոր եկեղեցիէն ներս, ուշադրութեանը կը յանձնենք ծերունազարդ Սահակ Հայրապետին որ այնքան թծախնդիր է եկեղեցական կարգ ու կանոններու պահպանման՝ իրեն աւանդ ձգած վիճակին մէջ չարունակութիւնը ապահով տեսնելու համար։

***

Կիրակնօրեայ դպրոցները՝ որոնք իրր թէ Սիւրիոյ թեմերուն մէջ կազմակերպուած են երեք տարիէ ի վեր, խնդրոյ նիւթ դարձած է Եպիսկոպոսական ժողովին մէջ և արդիւնքը գոհացուցիչ գտնուած։ Ես պիտի չ'անդրագառնամ թէ՝ իրօք Սիւրիոյ բոլոր թեմերուն մէջ կազմակերպա՞ծ են կիրակնօրեայ դպրոցները. որքա՞ն աշակերտ կը յաճախէն. ի՞նչ ծրագրի վրայ կընթանայ դպրոցը և այլն.

Զիս հետաքրքրողը Հալէպի կիրակնօրեայ դպրոցն է որ երկու տարիէ իվեր գոյութիւն ունի, որուն մասին՝ այնքան գովեստով խօսածէ Հալէպի Թեմական Առաջնորդ Սրբազանը։

Հալէպի հայ Լուսաւորչական աչակերտութեան ընդհանուր թիւն է չորս հազար. այս խոշոր թիւէն հազիւ 120 աշակերտներ կը յաճախեն կիրակնօրեայ դպրոց, որոնց հարիւրին իննուսուն տոկոսը Այնթապցի։ Կիրակնօրեայ դպրոցը կը ղեկավարուի սիկինի մը կողմէ որուն ամուսինը Ամերիկեան Միսիոնարներու դպրոցին մէջ ուսուցիչ է իսկ սիկինը կր դասուի ռուհիճներու չարքին մէջ։ Ահա՛ կիրակնօրեայ դպրոց մր, ուր մեր պզտիկները պիտի սորվին չարականներ, աւանդական սկզբունքներ, վարք մեր հայ սուրբերուն, աղօթքներ և այլն, տարբեր դաւանանքի պատկանող ուսուցչուհիի մը կողմէ. արդիւնքը խիստ գոհացուցիչ է sur commande ապրանքներուն...

***

Եպիսկոպոսական Համագումարի որոշարկին մէջ՝ իզուր տեղ փնտռեցինք քարոզներու մասին բան մը, խօսք մը։ Մեր սրբազան հայրերը լաւ կընէին եթէ այդ խնդրոյ չուրջ քանի մը վարդապետներ զոհէին և որոշ հրահանգներով դաշնային իրենց թեմերը։ Օդերը տաքնալ սկսան և օրերը երկննալ, քարոզները ալ նոյն համեմատական չափով կրճատ ու բոց կարիլ ու երկարիլ, մինչ ժողովուրդը ձանձրոյթէ յօրանջելով կր կծկէ։

Օրէնք մը կարելի չէ՞ր մշակել համագումարին մէջ որ քարոզները քանի վայրկեանէն աւելի չ'տեւեն, նախապէս պատրաստուած րլլան, և որ զուր կրկնութիւններով չ'երկարեն։ Դեղեցիկ բառի մը խաթրին համար երկար նախադասութիւններ չ'շռայլելու և մանաւանդ Ս. Գրքի պատմութիւններով քարոզ վր չ'հրամցնէին խեղճ ժողովուրդին։

Ինչպէս ներդաշնակ երգեցողութիւնները՝ կը վսեմացնին մեր եկեղեցական արարողութիւնները, այնպէս ալ կարճ ու ամփոփ քարոզները կը հմայեն և կը թովեն սրտերը և կր կապեն աւելի սերտօրէն մեր զգացումները ղեպի Մայրենի Եկեղեցին։

Ա. ԽԱՏԵՆՑ

Իսկ հայ աւետարանի իմաստութիւնը եղաւ ողորմածութիւնը. ատկէ դուրս առեց ամէն բան։ Հրեաները օրինակ բերողները, թողլաւ գիտնան թէ անոնք մօտ 15 միլիոն ժողովուրդ մրն են, եթէ պոռալով հայրենիք կը տրուի, ասկանչները խլացնելու չափ կրնան աղմըկել հրեաները։ Ո՛չ դրամով և ոչ ալ բարի ցանկութիւններով հայրենիք չեն տար ժողովուրդի մը։ Պէտք է կրկնել Ցիսուսին խօսքը «Ադամայո՛յ ոաք ե՛լ և քալէ՛»։

Բայց մենք ունինք նաև մեր գործի և փառքի առաքեր։ Անոր բնակիչները, «վերքերով լի չան ֆէտայիներն են», նուիրական խենթեր և հոգիներէն ներս սրբազան կրակը վառող քուրմերն են։

Պէյրութ Մ. ՏԻՕՎԼԷԹԵԱՆ

ՀՐԱՊԱՐԱԿ ԵԼԱԻ

ԴԻՏՈՒՄՆԵՐ Ե՛Ւ ԴԱՏՈՒՄՆԵՐ

Մ. ՍԵՐՈՒԲԵԱՆԻ

Որուն զուտ հասոյթը պիտի յատկացուի բարեգործական հաստատութիւններու։

Գինն՝ Լիբանան և Սիւրիա 20 ֆրք.
Արտասահման 1 Տոլար

Դիմել հեղինակին
B. P. 165 Beyrouth (Liban)

ՍԱՀԱԿԵԱՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆԻ ՀԵՐԳԱՀԱՆԴԷՍԸ

Ամիսէ մր ի վեր կր լսէինճ որ պրն. Հ. Պէրպէրեան հրգահանդես մր կը պատրաստէ ի նպաստ վրացահաղարի Սահակեան Վարժարանի՝ 8.14 տարեկան 65 հոգիներոց երկսեռ երգչախումբէ մր բաղկացած։ Ձիօճեն ըսած սկեպտիկ հինճ արդիւնճի մասին, նկաթի ունենալով որ առաջին անգամն է որ Պէյրութի մէջ փորձեր կողմէ նման հայկական համերգ մր կր տրուի։

Անցած հինգշաբթի երեկոյեան ժամը 9ին, դահլիճս Հայ Բողոքականաց ժողովատեղիին մէջ երեւցաւ 65 հոգիներոց այդ երգչախումբը։

Երգահանդէսը դրուած էր կրթական նախարար Ազգ. Տիար Կապրիել Թունեկի հովանաւորութեան ներքեւ։

Դաշնակի վրայ նուագուեցաւ Լիբանանի Ազգային Քայլերգը՝ որը ունկնդրուեցաւ յոտնկայս։ Ապա Էմիր Սահակեան Վարժարանի Հոգաբարձութեան կողմէ Տրանսներէն լեզուով ուղերձ մր կարդաց պրն. Վ. Երկցեան ու բսաւ թէ՝ Ազգ. Տ. Կապրիել Թունեկի մեր խնդրանքը չըմերժելով սիրայօժար ասանձնեց մեր այսօրուայ երգահանդեսի հովանաւորութիւնը եւ ուրախ եճէ որ իճէ այս պատուաւոր անձամբ մեր մէջ կը գտնուի։

Յայտգրի համաձայն երգահանդէսը սկսաւ «Լիբանանի փառքը» (արաբերէն) խմբերգով, որ հեղինակութիւնճ է պրն. Վաթիո Սապունայի (Տճօրեճ՝ Պէյրութի պես. երաժշտանոցի)։

Փորերու կողմէ յաջողութեամբ երգուեցաւ «աստղագործին երգը» եւ «բզեզին երգը» խմբերգներ՝ որոնց հեղինակութիւնճ ես երգահան պրն. Հ. Պէրպէրեանի՝ Ասոնցմէ առաջինը ներկաներու բուռն ցանկութեան վրայ կրկնուեցաւ։

Որ. Ձաճեան մեծ յաջողութեամբ մեներգեց «Անոր»ը (հեղ. պրն. Հ. Պէրպէրեանի ընկերակցութեամբ Տիկ. Սավրասկիի (դաշնակ) եւ պրն. Պէրպէրեանի (ջութակ) ու Printempsը (գարուն)։

Տիկին Պէրպէրեան օտա գգայուն կերպով մեներգեց «Mon coeur soupire»ը եւ «Այեռուդ փայլը» (դաշնաւորուած պ. Պէրպէրեանի կողմէ)։

Պրն. Պէրպէրեան մեծ ձեռնհասութեամբ ջութակի վրայ նուագեց Laloի «Andante»ն, իր հեղինակութիւններէն «Caprice d'Athènes»ը եւ «Air Arménien»ը դաշնակի ընկերակցութեամբ Տիկ. Սավրասճիի։ Մաճաւանգ այս վերջին կտորը իր յայտգրութեամբ եւ նուագածութեան (exécution) տեսակէտով չափազանց խրթին կտոր մր ըլլալով հանդիժ՝ պրն. Պէրպէրեան գիտցաւ վարպետօրէն բեմնիրի դժուարութեանց յաղթել։

Ապա երգուեցաւ «Դեղջուկին երգը» եւ «Օրօր» խմբերգներ, որոնցմէ առաջինը ներկաներու բուռն ծափերուն վրայ կրկնուեցաւ։ Ասոնց երկուքն ալ հեղինակութիւններ են պրն. Պէրպէրեանճ։

«Տյամ ուրախ ըլլանճ» խմբերգը որ ճամճապէս հեղինակութիւնճ է պրն. պէրպէրեանի, դժբաղդաբար օտա անկանոն երգուեցաւ։

Մենճ ընդհանուր առմամբ երգահանդէսը կը գտնենճ յաջող։

Երգահանդէսը ընթացքին դաշնակով կ'ընկերացաւ, Պէյրութի Միջազգային հաւատարակութեան ծանօթ եւ Լիբանանի Ազգ. իրաժշտանոցի դասընկի բաժնի ուսուցչուհի Տիկին Սավրասճի։ Խօսճամուրին օբօտերը, փորիկ կաթիլներով կր հոսէին նուագող տիկնոջ մասերուն ծայրէն։ Պէտ է ըսել, որ այս դասընկահարուհին ըմբռնած է հայկական երգերու ոգին։

Նաեւ մենճ ճպատուութեամբ կ'ողջունենճ այն պարագան՝ որ Տէր եւ Տիկին Սավրասճիի ձեռքին ցած կուսանին հայ տասնեակ մը օրիորդներ՝ որոնճ ապագային իրենց լաւ արուեստագիտուհիներ ըլլալու յոյս կր ներշնչեն մեզ, եթէ երբեմն անոճ իրենց հոգւոյն խորը ունին երկիւղածօրէն պատամուճեր հանդէպ արուեստին։

Հ. Ա.

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔ

ՆԵՐԳԱՂԹԻ ԿԱՐԱԻԱՆ ՄԸՆ ԱԼ ՊՒՏԻ ՄԵԿՆԻ ՇՈՒՏՈՎ

«Հառիզոն» կը գրէ.

Ներգաղթի պատրաստութիւնները փութով առաջ կր տարուին։ Կր կարծուի թէ 7—8 օրէն Սելանիկի կառաւաճը կարելի պիտի ըլլայ ճամբայ հանել։

Այս հաւանականութիւնը կր զօրանայ անով, որ կառավարութեան կողմէ ճեր գաղթի համար յատկացուած «Patriosմ»ին օգնելուն, երկ իրիկուն ճաւահանգիստ ժամանեց։ Մեր հաղած տեղեկութեանց համաձայն, այս առաւօտ ժամը 10ին հարմս գծուող ներգաղթի պատասխանատուներն Ասլանեան եւ Քարաճօճ, օգնելու պիտի երթան, ճաւապետին հետ խորհրդակցելու համար մեկնելիք գաղթականներու օգնելու փոխադրութեան մասին։

Անցեալ փորձառութենէն օգտուելով եւ հոսկէ մեկնելիք գաղթականներու հանգստութիւնը ապահովելու համար կառավարութեան հրահանգով ճոր գետնումներ կատարուած են օգնելուին մէջ։

Նաւապետը, որուն հետ երէկ իրիկուն տեսնուեցանճ, յայտարարեց թէ, փափաղողներ կրնան այցելել օգնելու այսօրուընէ սկսեալ ամէն օր, ժամը 10.30էն մինչեւ 12.30։

ԵՐԻԱԶԻ ԵՒ ԼԷՆԻՆԿՐԱՏԻ ՄԷՋ ԼԷՆԻՆԻ ԵՐԿՈՒ ՀՍԿԱՅ ԱՐՁԱՆՆԵՐ ԿԸ ԿԱՌՈՒՑՈՒԻ

Մոսկուա.— Լենինկրատի ճաւահանգիստին առջեւ Լենինի մէկ հսկայ արձանը կանգնելու համար, միջազգային մրցում մր բացուած է, արձանին օգնութեան համար։ Այս յիսնամեակարանին համար 6 միլիոն րուպլի վարկ յատկացուած է։ Անհատներ եւ համայնքներ իրաւունք ունին մասնակցելու այս մրցումին։ Հաւաղոյն յատակագիծը յղացողներուն 10,000ական րուպլիոց 6 մրցանակներ պիտի յատկացուին։ Այս ծրագիրները պէտք է ներկայացուին մինչեւ 15 Սեպտեմբեր 1932։

Միաժամանակ Լենինի արձան մը պիտի կառուցուի ճաւէ Հայաստանի մայրաճաղաք Երեւանի մէջ։ Այսեղ ալ 5 մրցանակներ պիտի տուին յաղթող ծրագիրը յղացողներուն։

յին լաւ արեւսեացիտուհիներ ըլլալու յոյս կր ներշնչեն մեզ, եթէ երբէ՛ ասոնճ իրենց հոգւոյն խորը ունին երկիւղածօրէն պատամուճեր հանդէպ արուեստին։

ԵՐԻԱԶԻ ՆՈՐ ՋՐՄՈՒՂԸ

Մարտ 15ին լրացաւ Երեւանի ճոր ջրմուղիին ճախսահանճներ, իսկ 17ին սկսաւ գործել ջրմուղը, որ ունի 18 ճիլոմէթր երկայնութիւն։ Այժմ ճախսահանճներ կը կատարուին, երկաթ խողովակներով ճոր ջրամբարները միացնելու հիճերուն։ Այդ միացման ծնորհիւ, օրական 200 հազար դոյլի փոխարէն պիտի սպառուի 500 հազար դոյլ ջուր, որ լիովին կը բաւէ բոդարիճ։ Միեւնոյն ատեն ջրաճախսական ճոր կէտեր պիտի տիճուին բաղարիճ գազաճ մասերուն մէջ։

Ասկէ զատ, բաղարիճ աջ ու ձախ կողմերը պիտի տիճուին ճոր ջրամբարներ, որոնճ ջուր պիտի հայթայթեն բաղարիճ ծայրամասերուն եւ գործարանային օրջանճներուն։ Այդ ցանցը պիտի բունէ մօտաւոր հիւսիսէր երկայնութիւն։

ՊԵՏԱԿԱՆ ԹԱՏՐՈՆԻ ՏԱՍՆԱՄԵԱԿԸ

Մարտ 30ին լրացաւ Հայաստանի Պետական թատրոնին «ստեղծագործական ճախսաւճիի տասնամեակը»։ Այս առթիւ յանձնաժողով մր կազմուած էր, պատրաստելու համար ցուցահանդէս մր եւ ալպոմ մր։ Տօնակատարութեան հրաւիրուած էին Մոսկուայի, Խարովի, Բագուի եւ ուրիշ բաղաճներու թատերական ներկայացուցիչներ։ Հրաւիրուած էին նաեւ Ալլավերդիի, Ղափանի, Արթիկ — Տուֆի, Ածի — Պեմզայի բանուորներու եւ բամպակի օրջաններու ներկայացուցիչներ։

ՄԱՆԹԱՇԵԱՆԻ ԺԱՌԱՆԳՈՐԴՆԵՐՈՒՆ ՁԳԱՑԱՑՈՒՆՑ ՊԱՇԱՆՋՈՒՄԸ

«Ժամանակ», 17 Մարտ.—

Ինչպէս յայտնի է, Բարիզի եկեղեցին հիմնած է Ողեխանգր Մանթաշեան, բարիզի իճխանը, եւ կառուցր գումար մը կեանքի ճոխանը, եւ կառուցր գումար մը կեանքի ճոխանը, եւ կառուցր գումար մը կեանքի ճո

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

ՄԱՐԵԶԱԼ ՀԻՆՏԷՆԲՈՒՐԳ ԸՆՏՐՈՒԱԾ

Պէրլին.— Մարեշալ Հինտէնպուրգ ընտրուեցաւ 19 միլիոն 336944 ձայնով, մինչդեռ Հիթլէր չհաւաքեց 13 միլիոն 416914 ձայն. իսկ Թըհլմանն 3 միլիոն 705115 ձայն։

ՔԻՒՐՏԵՐՈՒ ԴԷՄ ՅԱՐՁԱԿՈՒՄԸ ՍԿՍԱՒ

ԱՆԳԼԻԱՑԻ ՕԴԱՆԱՒՈՐԴ ՄԸ ՍՊԱՆՆՈՒԱԾ

Լոնտոն.— Պ. Լիսքըր՝ պատասխանելով Իռագի մէջ Պարզացի Շէյխ Ահմէտի դէմ կատարուած գինուորական գործողութեանց վերաբերեալ հարցումներուն, յայտարարեց թէ Mars 15ին Իռագի բանակէն զսպողական գործողութեանց յատկացուած զօրաւոր ոյժ մը գացած է խռովեալ շրջանը։ Սոյն ոյժը կ'զբաղի այժմ հասատելու խաղաղային վարչութիւնը եւ ոստիկանական հակակշիռը։

Իռագի Բրիտանական օդանաւային ուժերէն խումբեր կը գործակցին բանակին հետ։ Քանի մը ընդհարումներ տեղի ունեցան արդէն ապստամբներու հետ եւ անգլիական օդանաւ մը ձեռնարկած է հետազօտական գործողութեանց որոնց միջոցին ենթարկուած է հրացանաձգութեան որը պատճառած է, դժբախտաբար անգլիացի, օդանաւորդի մը մահը Ապրիլ 3ին եւ ուրիշի մըն ալ վիրաւորուիլը։

Պ. Լիսքըր աւելցուց թէ *Արքայական Օդանաւային ուժը* գործողութիւններ կը կատարէ ընդհ. հրամանատարի հրամանին տակ եւ Բարձր Գօմիսէրի հաւանութեամբը։

ԱՆԳԼԻԱՑԻ ԶՕՐԱՎԱՐ ՄԸ ԿԸ ՎԻՐԱՒՈՐՈՒԻ

Պաղտատ.— Իռագի բանակին ընդհ. ճնշիչ Զօրավար Ռօուէն Ռօպէնսըն վիրաւորուած է Պարզացի Շէյխ Ահմէտին կուսակից ֆիւրտերու կողմէ առձակուած գնդակներէն։ Շէյխ Ահմէտ նոր կրօճք մը հիմնած է եւ կը ջանայ այդ կրօճքը ընդունիլ տալ դրացի ազիրէթներուն թալանի եւ սպանութեան միջոցաւ։ Իռագի բանակէն զօրասիւն մը զսպողական պատճառով դրկուեցաւ Քիւրտիսթան վերջ մը դնելու համար ծագած խլրտումներուն։

ԴԱՆՈՒԲԵԱՆ ԽՈՐՀՐԴԱԺՈՂՈՎԸ

ՄՏԱՀՈԳՈՒԹԻՒՆ ՊԷՐԼԻՆԻ ԵՒ ՎԻԵՆՆԱՅԻ ՄԷՋ

ԱՆՎՍՏԱՀՈՒԹԻՒՆ ԲԱՐԻՋԻ ՄԷՋ

Լոնտոն.— Անգլօ-Բռանսական դաշինքի մը վարագոյրի եռելը կընդունելու կարելիութեան մասին Աւստրիոյ եւ Գերմանիոյ մտահոգութիւնը եւ բանակցութեանց խզման մասին տեղի ունեցող Քիանսական ակնարկութիւնները, անհաւասիկ չորս պետութեանց խորհրդաժողովին թողած հակազդեցութիւնը ցամաքային Եւրոպայի վրայ։

Հակառակ նախագահական ընտրութեանց մօտալուտ ըլլալուն, Գերմանիոյ մէջ մեծ շահագրգռութեամբ կը հետեւին խորհրդաժողովին գործունէութեան, ուր կը թելադրեն թէ Մեծն Բրիտանիա կարող է հաւանիլ Գերմանիոյ, Իտալիոյ եւ Լեհաստանի Դանուբեան Դաշնակցութենէն դուրս ձգուելուն եւ այդ ալ հատուցումներու խնդրոյն մասին Քրանսայի կողմէ ըլլալիք զիջողութեան փոխարէն։

Փարիզի լաւատեղեակ շրջանակները այն տպաւորութիւնը ունին թէ Իտալական եւ Գերմանական կառավարութիւնները կը ջանան Դանուբը երկարել մինչեւ Պէրլին եւ Հռոմ, սինչդեռ ծրագրին գլխաւոր կէտը որն է անշահախնդիր յատակագիծ մը վերականգնելու համար Դանուբեան երկիրները, վստահացնելու երեւոյթը ունի։ (Ռ. Գ.)

ԼՈՅՏ ԺՕՐԺ ՊԻՏԻ ՔԱՇՈՒԻ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔԷՆ

Լոնտոն.— Լաւատեղեակ աղբիւրներէ լուր կը տրուի թէ Պ. Լօյտ Ժօրժ որոշած է քաշուիլ քաղաքական գործօն կեանքէն։ Անիկա իր աթոռը պիտի պահէ Համայնքներու Ժողովին մէջ և ինքզինքը պիտի նուիրէ գլխաւորաբար զբաղմունքեան և իր սիրական հաճոյքը եղող հողամշակութեան։

ՋԱԲՈՆ ԵՒ ՄԱՆՉՈՒՐԻԱ

Բարիզ.— «Բըթի Բարիզիէն»ը հրատարակեց Պ. Եօշիզավայի հետ տեսակցութիւն մը որով այս վերջինը կ'հաղորդակցնէ թէ Ճաբոն Մանչուրիոյ մէջ չատ արիւն թափած է, մեծ գումարներ վատնած, հետեւաբար ան որոշած է պահել իր զոհողութեան պտուղները։

Շանհայ.— Զինադադարի խորհրդաժողովը գումարուեցաւ առտու և երեկոյ ապարդիւն կերպով, առանց կարենալ կարգադրելու Ճաբոնական զինուորներու ետ քաշուելու խնդիրը։

ԴԱՆՈՒԲԵԱՆ ԽՆԴԻՐԸ ԱՆԵԼԻ ՄԸ ՄԷՋ

Հակառակ զանազան իսօսակցութիւններու, Զորս Պետութեանց պատուիրակները չյաջողեցան հաւանեցնել

Լոնտոն.— Կը հաւաստուի թէ Զորս Պետութեանց Խորհրդաժողովը պիտի յետաձգուի և անիկա հաւանականաբար պիտի գումարուի Ժնեվի մէջ ուր պատուիրակները հանդիպած պիտի ըլլան յատուկիկայ չաթաթ զինաթափութեան խորհրդաժողովին առթիւ։

Տարակարծութիւն գոյութիւն ունի խորհրդաժողովի ծոցին մէջ։ Երկու պետութիւններ տրամադիր են յարգելու համար անմիջական համաձայնութեան մը և միւս երկուքը՝ իրերու կարելի եղածին չափ արագօրէն ընթացք տալու պատրաստակամ լինելով հանդերձ, ի վիճակի չեն գոհունակ տալու համար վերջնական պատասխան յարուցուած խնդիրներու ոմանց մասին։

Կը կարծուի թէ միաձայն համաձայնութիւն մը կարելի է միշտ, բայց նկատելով որ կարգ մը տեղեկութիւններ հարկաւոր են զանոնք ստանալը քանի ժամէ մը աւելի ժամանակի կարօտ է։ (Ռ. Գ.)

ԿԱՐԵՒՈՐ ՈՐՈՇՈՒՄՆԵՐ ԽՈՐՀՐԴԱԺՈՂՈՎԻ ՄԷՋ

Լոնտոն.— Տեղեկութիւն առնուեցաւ թէ Դանուբեան խորհրդաժողովը ըստ կզբունքով համաձայնած է թէ պէտք է ստիպողական կերպով օգնել անծկութեան մէջ գտնուող Դանուբեան երկիրներուն, բայց խուսաբուեցաւ խորհրդաժողովը կապել որոշ ծրագրի մը շուրջ։

Երկու հարցեր մէջտեղ դրուեցան. այսինքն՝ Ա. պէ՞տք է Պուլկարիան մըտցնել Դանուբեան դաշնակցութեան մէջ։ Բ. պէ՞տք է որ Դանուբեան երկիրները խորհրդակցին առանձինն։

Ֆրանսա եւ Մեծն Բրիտանիա հակամետ են Զորս պետութեանց խորհրդաժողովին առաջարկութիւնը ենթարկելու Դանուբեան երկիրներէ բաղկացած ժողովի մը նկատողութեան մինչդեռ Իտալիան եւ Գերմանիան կը փափաքին որ գումարուի ինը երկիրներու մասնակցութեամբ լիակատար խորհրդաժողով մը, նկատելով որ միմիայն Դանուբեան պետութիւններու մասնակցութեամբ գումարուած ժողովի մը մէջ որոշուած ծրագիր մը պիտի կրնար իմաստակար ըլլալ Աւստրիոյ եւ Հունգարիոյ։

(Հետագիրներու շարունակութիւնը կարդալ 4-րդ էջ)

ՏԵՂԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԳԱԻԱՌ.ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

ԱՆՑԱՂՈՂ ԺՈՂՈՎՈՒՐԴԸ ԶԻ ՄԱՍՆԱԿՑԻ

Ինչպես գրած էինք, առջի օր, կիրակի, տեղի ունեցաւ Ազգ. Նեհր, Նոր *Մարաշ* Թրաս եւ Նոր *Սիս* թաղերու Գաւառական ընտրութիւնները։ Նոյու թաղերու մէջ հուհասուփեր դրուած էին որոնց կը հսկէր ընտրողական յանձնախումբը։ Առտուընեն մինչեւ իրիկուն, հակառակ մասնաւորներու թափած բուռն ճիգին եւ աշխատանքներուն, 800 հուհարկելու իրաւունք ունեցողներեն մի միայն 56 հուհարկողներ եղան։

56 հուհներու մեծամասնութիւնը ստացան Տիարէ *Սիւրմեեան*, Երեւանեան եւ *Միլանեան*։

Նոր *Մարաշ* թաղեցիները չմասնակցեցան ընտրութեան, իսկ Նոր *Սիս* եւ Թրաս թաղի բնակիչներուն հագիւ մի ճիգի մը հուհ տուին։ 56 հուհարկողներուն մեծամասնութիւնը Ազգ. Նեհրի եկեղեցիին անմիջական օրջապտի բնակիչներեն էին։

Ինչպես կը տեսնուի, միւս թաղերն ալ միեւնոյն արդիւնքը պիտի տան։ Ժողովուրդը պիտի չմասնակցի ընտրութեան զանազան պատճառներով, որոնք, աւա՛յն, նկատի չառնուեցան նախապէս։

ՎԵՀԱՓԱՌԸ ՀԱԼԷՄ ՊԻՏԻ ԵՐԹԱՅ

Վերուկացարդ Հայրապետը այս օրերուան վերջերը պիտի մեկնի Հալեպ, ուր պիտի մնայ հաճի մը ամիս հանգստի համար։

ԳՈՂՈՒԹԻՒՆ ՀԱՅԱՊԱՏԿԱՆ

ԳՈՐԾԱՐԱՆԷ ՄԸ

Գողն ալ Հայ է

Ժան Գրլրճեան *Մար Միխայել* թաղին մէջ ծխախոտի գործարան մը ունի։ Շաբաթ օր, կիրակի, տեղի ունեցաւ Ազգ. Նեհր, Նոր *Մարաշ* Թրաս եւ Նոր *Սիս* թաղերու Գաւառական ընտրութիւնները։ Նոյու թաղերու մէջ հուհասուփեր դրուած էին որոնց կը հսկէր ընտրողական յանձնախումբը։ Առտուընեն մինչեւ իրիկուն, հակառակ մասնաւորներու թափած բուռն ճիգին եւ աշխատանքներուն, 800 հուհարկելու իրաւունք ունեցողներեն մի միայն 56 հուհարկողներ եղան։

56 հուհներու մեծամասնութիւնը ստացան Տիարէ *Սիւրմեեան*, Երեւանեան եւ *Միլանեան*։

Նոր *Մարաշ* թաղեցիները չմասնակցեցան ընտրութեան, իսկ Նոր *Սիս* եւ Թրաս թաղի բնակիչներուն հագիւ մի ճիգի մը հուհ տուին։ 56 հուհարկողներուն մեծամասնութիւնը Ազգ. Նեհրի եկեղեցիին անմիջական օրջապտի բնակիչներեն էին։

ԿԵՂԾ ՄԵՍԻԱՆ ՁԵՐԲԱԿԱԼՈՒԱԾ

Քանի մը քիւ առաջ գրած էինք որ Հագիւիկ թաղին մէջ բուսած է նոր Մեսիա մը որ կը դարմանէ ամէն տեսակ հիւանդութիւն։ Բազմաթիւ նախապատարեալներ, որոնց մէջ կը գտնուին նաեւ ուսուարաթիւ հայրենակիցներ, գոհ կերթային այս կեղծ *Մեսիայի* խաբեութեանց։

Ընդհ. Դատախազութիւնը լուր առնելով որ օր ցերեկով այս կեղծ բժիշկը կը շարունակէ իր կողոպուտները, հրաման տուաւ անոր ձերբակալման համար։ Այժմ կեղծ *Մեսիան* Պասպայի բանտին մէջ իննգինքը կը դարմանէ...

ԾԱԽՈՒԱՄ ԻՆՔՆԱՇԱՐԺՆԵՐ

Անցած *Մարտ* ամսուան ընթացքին իննճաշարժի ընկերութիւնները Պէյրութի մէջ ծախած են 85 իննճաշարժներ, որոնցմէ 35ը դրկուած է Սիւրիա։

ՎԱՐՉԱԿԱԼՆԵՐՈՒ ԽՆԴԻՐԸ

ԱՑՍ ՇԱԲԱԹ ՊԻՏԻ ԼՈՒԾՈՒԻ

Վարձակալներու Միութեան Վարչութիւնը օրաբաթ օր ժողով գումարելով որոշեց Վարչապետին խնդրել մը ներկայացնել նորեն եւ խնդրել որ կարելի եղածին չափ օտաստիպ կարգադրութիւն մը ընէ վարձքերու խնդրին համար։

Վարչապետ Օկիւսը փափա ւարդնեց սացած է այդ խնդրագիրը եւ պատասխանած թէ այս շաբաթուան ընթացքին անպայման պիտի լուծէ վարձակալներու խնդիրը եւ գոհացում պիտի տայ անոնց պահանջներուն։

ՆԵՐՔԻՆ ՆԱԽԱՐԱՐԻՆ ԴԷՄ ԲՈՒՌՆ ՊԱՅՔԱՐ

«Էլ Նիհաս» ազգայնական թերթը, իր վերջին համարներուն մէջ բուռն պայքար մը բացած էր Ներքին Գործոց Նախարար Մուսա Պէյ Նամմուրի դէմ։ Նամանաւանդ «Լա Սիրի» թերթը բուռն յարձակում մը գործած էր անոր դէմ, յայտարարելով որ Մուսա պէյ հաճրապետութեան ճախագահութեան համար դած էր իր թեկնածուքիւնը։

Այժմ սակայն, Մուսա Պէյ Նամմուր կը հերքէ իրեն վերագրուած թեկնածութեան պաժութիւնը եւ կը յայտարարէ որ իննճ երբէք մտադրութիւն չէ ունեցած թեկնածութիւնը դնելու։ Կարգ մը թերթեր ցաւ կը յայտնեն Ներքին Նախարարին դէմ սկսած պայքարին համար եւ կը նկատեն որ չար դիտաւորութեան մը արդիւնքն է այդ անիրաւ պայքարը։

ՏԱՐԱԲԱՂԴ ՔՕԼՕՆԷԼԻՆ ԵՂԲԱՅՐԸ ՊԷՅՐՈՒԹԻ ՄԷՋ

Անցած ուրբաթ օր, Զուիցերիայէն Արեւելեան Ճեպրնեցաւով հաղթս ժամանեց Քօլօնել Րընհիի եղբայրը Տօքթ. Րընհի, իր եղբօր մարմինը փոխադրելու համար Հայրենիքի, որ ամսոյս 13ին, Շամբօլիօնով պիտի մեկնի Գէյրութէն։

Տօքթ. Րընհի եկած օրն իսկ գնաց Սեն ժան հիւանդանոցը եւ ծաղկեպսակ մը դրաւ եղբօրը դագաղին վրայ եւ սկրսաւ լալ։ Ժամը 8ին, անկէ վերջ, Օթել Տիկօ հիւանդանոցը գնաց եւ այցելեց Տիկին Քօլօնել Րընհիին, որ ցաւդ հիւանդ կը պառկի։ Քօլօնելի մարմինը հիւանդանոցին մինչեւ ետ մեծ օտէով պիտի փոխադրուի եւ պիտի ըլլան հանդիսութիւններ։

ՍՈՒՄՂԻ ՊԷՅ ՊԷՐԷՔԷԹ ՊԷՅՐՈՒԹԻ ՄԷՋ

Ուրբաթ օր Պէյրութ ժամանեց Ն. Վ. Սուլթի Պէյ Պէրէքէթ, Սիւրիոյ կառավարութեան ճախկին պետ, եւ իջեւանեցաւ պանդոկ Րօթալ։

Իրեն այցելող յարգարոններուն պատասխանելով Ն. Վսեմութիւնը յայտնած է որ *Միւրիական* ֆարիզարաքը հաւատացական է որ ամսոյս 20-25 բացուի։

ԹՐԻԲՕԼՑԻՆԵՐԸ ՇԷՅԽ ՁԻՍՐԸ ԿՈՒԶԵՆ

«Էլ Նիհաս» Թրիբօլիէն բազմաթիւ սեռագրութիւններով հետագիր մը սատցած է, որով կը պահանջուի Շէյխ Մուհամմէտ Ձիսրի համմէտ ձիսրի ընտրութիւնը ճախագահութեան պատճառին համար։ Սոյն հետագրով կը յայտնուի որ Թրիփոլիի բոլոր հոսանքները միացած են այս պահանջին մէջ։

ԼԻԲԱՆԱՆԻ ՆԱԽԱԳԱՀՈՒԹԵԱՆ ԸՆՏՐԱԿԱՆ ՊԱՅՔԱՐԸ

ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆԸ ՏԵՂԻ ՊԻՏԻ ՈՒՆԵՆԱՅ ԱՑՍ ՇԱԲԱԹ

Հանրապետութեան Նախագահի ընտրութեան պայմարը սասկացաւ։ Երեսփոխանները սկսան նոր ծրագիրներ պատրաստել։

Շաբաթ օր, րսի րսաւ մը օրջան բրաւ, որու համաձայն իբր թէ երկու բարեկամ թեկնածուներու միջեւ աճեմամաձայնութիւն մը գոյացած է. այդ երկու թեկնածուներն են Շէյխ Գեօարէ Խուրի եւ Շէյխ Մուհամմէտ Ձիսր։ Բայց վերջեն րսուեցաւ թէ նոր բանակցութիւններ սկսած են ասոնց միջեւ եւ մօտ է վերսին հասկացողութեան մը գալու հնարաւորութիւնը։ Կրսուի թէ Շէյխ Գեօարէ Խուրի ընդունած է ի նպաստ Շէյխ Ձիսրին հրաժարելու իր թեկնածութենեն։

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ՁԱՇ

Մուհամմէտ պէյ Ֆախուրի երէկ գիշեր ճաշի հրաւիրեց Սիւրեն, Շիհի եւ Տրիզի երեսփոխաններ։ Այս հրաւէրեն դուրս մնաց միայն Շէյխ Մուհամմէտ Ձիսր։ Մինչդեռ կրսուի թէ՝ այս հաղկերոյթին ներկայացած է Շէյխ Մուհամմէտ Ձիսրի թեկնածութեան յաջողութիւնը։ Ի հարկէ նոյն ցեղի ունեցան զանազան խօսակցութիւններ եւ որոշումներ տուեցան։ Մօտաւորապես նաեւ մահմետական երեսփոխաններ ներկայ գտնուեցան սոյն ճաշկերոյթին։

«Էլ Ահրար» կը գրէ որ նախագահի ընտրութիւնը ցերի պիտի ունենայ չորեքշաբթի կամ հինգշաբթի օր, սակայն «Էլ Նիհաս» կը պնդէ որ ուրբաթ կամ շաբաթ ցերի պիտի ունենայ։ Վերջապէս բոլոր թերթերն ալ համաձայն են որ, այս շաբաթուան ընթացքին ցերի պիտի ունենայ ընտրութիւնը։

ԳՈՂՈՒԹԵԱՆ ԴԷՊՔԵՐ

Տարաձ փողոցի մէջ, առջի գիշեր, անծանօթ մը մեռած է Նհենիպ Շարապիի բնակարանը։ Տանտէրը կ'արթննայ եւ կրսկսի հեռապնդել գողը։ Հագիւ ան ետուներ դուրս ելած Նհենիպ կը յաջողի ձերբակալել եւ կուգ կապել զայն։ Կռիւը կսկսի գողի եւ տանտիրոջ միջեւ, որու ընթացքին առաջինը դանակի հարուածով մը կը կտրէ Նհենիպի մատը եւ կը փախչի։

***

Արքին Ղազար Գասմաճեանի խանութը կը մտնեն հաճի մը անծանօթ գործեր եւ կը թղթեն անոր 100 ոսկին։

ՄՈԹՕՍԻԿԼԷԹԻ ԱՐԿԱԾ

Պեարոս Գալբէեան, 45 տարեկան, *Մարաշցի* հնակարկաս մը, Նահրի փողոցեն անցնելու պահուն գարնուեցաւ մոթոսիկլէթի մը, խեղդ հայը, որուն գանկոսրին յատակը ջարդուած է, ոսթիկաններու կողմէ փոխադրուած է Ֆրանսական Օթել Տիկօ հիւանդանոցը, ուր կը մնայ ուշագնորոյս վիճակի մէջ։

ԻՆՔՆԱՇԱՐԺԻ ԱՐԿԱԾ

Շաբաթ օր, իննճաշարժ մը, գարնուելով Նամէ Սլէյման Աօթքի անուն 21 տարեկան ազգնկան մը, կոտրեց անոր ուսոսկրն ու բազկոսկրները։

Բ. ԳՕՄԻՍԷՐԻ ԺԱՄԱՆՈՒՄԸ

ՆԱԽԱԳԱՀԻ ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆԸ ԱՑՍՕՐ

Երէկ Դամասկոսէն վերադարձաւ Բ. Գօմիսէր պրն. Բօնաօ։ Երեսփոխանական ժողովը անմիջապէս հրաւէր ստացաւ այսօր գումարուելու՝ ընտրելու համար հանրապետութեան նախագահը։

Ծարդ ոչ ոք գիտէ թէ՝ ո՞վ պիտի ըլլայ յաջորդ նախագահը։ Ամենէն հաւանական թեկնածուն կը նկատուի պրն. Էմիլ Էտտէն։

Հ. Մ. Ը. Մ. ԿԸ ՅԱՂԹԷ

Հ. Մ. Ը. Մ.ի տեղւոյս ժասնաճիւղի Առաջին, Գահեսթի և Բ. խումբերը կիրակի օր 9 Ապրիլ, ժրթեցան տեղական զանազան խումբերու հետ, որոնցմէ Գահեսթին և Բ. խումբերը հաւասար դուրս եկան 1—1ով։

Իսկ Ա. խումբը որ խաղաց Union Sportiveի դէմ, Անգր Նահրի հաժանոնեւ խաղավայրին վրայ, ունեցաւ խիստ հետաքրքրական խաղ մը։

Ներկայ էր հայ և տեղացի ստուար բազմութիւն մը, նոյնպէս և ֆրանսացի բարձրաստիճան անձնաւորութիւններ։

Խաղը սկսաւ ժամը 3.45ին, Հ.Մ.Ը.Մ.ի տղոց յարձակողականով։ Նկատելի էր մեր տղոց հանդէս բերած գերադաս ոյժը։

Ա. կիսախաղին Հ.Մ.Ը.Մ.ը կը յաղթէր 0—3ով։ Իսկ երկրորդին, երկու նոր կէտեր աւելցնելով նախկիններուն վրայ յաղթանակը վերջնականապէս ապահովեց։ Անկէ վերջ Հ.Մ.Ը.Մ.ի տղաքը ունէ ձիգ չորին նոր կէտեր չհեղու համար։ Բան մը՝ որ սխալ է, և յաճախ ստիպել ստուած է խումբին։

Խաղը լրանալու մէկ վայրկեան մը նաց Unionցիները ընդհանուր խառնակութենէ մը օգտուելով, կէտ մը չահեցան։

Խաղը վերջացաւ 1—5ով, և Հ.Մ.Ը.Մ.ի յաղթութեամբ։

Ոչ մէկ անախորժ միջադէպ տեղի ունեցաւ խաղի ընթացքին։ Խաղէն վերջ ալ եղբայրական ոգի ցոյց տուին իրար հանդէպ, խումբերը խառնուելով իրարու նկարուեցան, և իսկապէս իրարու կեցցէներ գոչեցին։ ԹԱԴԷ

ԿՈՄԻՏԱՍԻ ՕՐ

Հայ Գեղ. Միութիւնը եւ Ամերիկեան Համալսարանի Հայ Ուսանողական Միութիւնը կը կազմակերպեն Կոմիտասի օր մը, ցնծութուած մեծամասն արուեստագէտի գործերուն։

Երգչախումբին մասնակցի փափաքողները կը հրաւիրուին երեքշաբթի եւ ուրբաթ օրերը, Ապրիլ 12 եւ 15, Գեղ. Միութեան ակումբը։

ՍԱԿԱՐԱՆ ՊԷՅՐՈՒԹԻ

11 Ա Պ Ր Ի Լ 1932

	Ս. Փ.
Եգիպտ. ղրքագրմ.	491
Անգլ. »	480
Տօլար »	126
Թրքական »	60
Գաճ Օթթօման	125
Իտալական Լիր 100	655
Ցունական Տրախմի 100	125
Անգլ. ոսկի	605
Ֆրանս. »	484
Օսման. »	550
Արծաթ մեճիտ	28
Գրէթի Ֆօնս. Ա. Ֆ.	540
» » Բ. »	290
» » Գ. »	283

Սէֆերեան եզբարք Իւս Ֆօտ Թէյէֆօճ՝ 5-19

Որովհետեւ ես բաւական հեռու չէի կռուղներից և այդ պատճառով չէի կարող հետեւել նրանց գործողութիւններին, ուստի կռուի նկարագրութիւնը տալիս եմ օգտելով այն պատմութիւններից, որ արել են ինձ բազմաթիւ պաշտօնական անձինք և մանաւանդ մեր ընկերները՝ Անդրանիկ, Գարեգին և ուրիշներ։ Բացի այդ ես կարդացել եմ բոլոր հրամանատարների ներկայացրած զեկուցումները և առհասարակ ամենամանրամասն կերպով ծանօթացել եմ և հետքրքրել այդ անցքով։ Այնու ամենայնիւ ես քաւօք եմ համարում առաջ բերել այստեղ մեր հայկական վաչտի գործունէութիւնը այնպէս, ինչպէս այդ ներկայացրել է վաչտի ֆելչեր Դիմիդրը, որ մեր խնդիրքով գրի է անկացրել այդ օրուայ անցքերը և յանձնել մեզ դեռ մարմարա ծովի ափին, գանգոս գիւղում։ Ով օտարը խօսէ մեր հայերի ցոյց տուած քաջութեան մասին, թող օտարը անաչառ կերպով դատէ և գնահատէ մեր հայերի գործունէութիւնը։ Եթէ մենք ասենք որ և է աւել բան, գուցէ չափազանցութիւն, կողմնապահութիւն համարուի։

«... Գնդակները կարկտի պէս տեղացին վաչտի գլխին... կռիւն սկսեց։

Գող-պորուչիկ Գարեգինը հայեացքը գցեց իր կոլոնայի վրայ, որ տեսնի արդեօք չի՞ խանգարուած նրա կարգը և չի՞ այլայլուած որ և մէկը։

Բոլորովին։ Կամաւորները հանդիսա կերպով հետեւում էին իրենց հրամանատարին և սպասում հրամաններին։

Հրամանատարը ժամանակ չկորցրեց, իւր յետեւից՝ տարաւ բողոլ վաչտը թագցրեց քնական պատնէշների բոլոր երի յետեւում և այ՝ տեղից, առանց զոհեր տալու, թշնամու ուժեղ կրակի տակ՝ հասաւ Մակազ-Թէփէին։

Շուտով ամենքն էլ ոչխար էին խորովում ընթրիքի համար։

Ես նստած էի կրակի մօտ և սպասում էի խորոված հասնելուն, երբ յանկարծ ականջիս հասաւ Անդրանիկի ձայնը, որ տաճկերէն առում էր մէկին. «Միթէ տաճկից մարդ կը վախենայ. միամիտ մնացէք, իսկոյն կը փախցնենք նրան»։

— Անդրանի՛կ, դո՛ւ ես, ո՛ւր ես գնում,— իսկոյն ձայն տուի և չսպասելի դէպի նրան։

— Բարո՛վ, բժիշկ, ո՞նց ես, առո՞ղջ ես։ Մենք էլ տղաների հետ այս րոպէիս հասանք այստեղից քիչ հեռու գանուող մի գիւղ։ տղերքը հանգստանում են, իսկ ես չի կարողացայ համբերել, լսեցի հրացանի ձայներ և եկայ տեսնելու ինչ կայ այստեղ։

Հարց ու փորձ արի տղաների մասին, իրենց կատարած մարտից։

— Ամենքն էլ շատ է վաստած,— վերջացրեց Անդրանիկը իւր հաւատօք պատմութիւնը։

Ես էլ ուի նրան բոլոր հարկաւոր տեղեկութիւնները և նա գնաց առաջին դիրքերը՝ տեղն ու տեղը իմանալու գրութիւնը։

Երբ մենք կրակի շուրջը նստած ուտում էինք գառան չաղ խորոված, Անդրանիկը վերադառնալուս նոյն տեղում ձայն տւեց ինձ որովհետեւ մթութեան մէջ ոչինչ չէր երեւում։ Նա տչքով տեսել էր ամէն բան և այժմ վերադառնում էր տղաների մօտ մի քիչ հանգստանալու։

Ջանցած կէս ժամ, յանկարծ լսեցինք, որ խմուդիով զօրք է անցնում. ոտքերի ձայն և զէնքերի չռաչիւն էր լսուում։ Անդրանիկը նորից ծանօթ տեղին մօտեցնալով ձայն տւեց ինձ։ Պարզուեց, որ հենց որ տղերքը պատրաստուել էին գառը խորովելու, գեներալից հրաման

Խոհուրդներ թէո-Նէվօի մէջ

ՎԱՐՉԱՊԵՏ ՍԸՐ ՌԻՉԱՐԴ ՍՔՈՒԱՅՐՉԻ ԴԷՄ ՇԱՀԱԳԻՏԱԿԱՆ ՍՄԲԱՍՏԱՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Հազիւ թէ յաջողած է խոյս տալ ապառնալիք բազմութեան ձեռքէն որը կ'ուզեր ջուրը նետել զայն

Սէյնթ-Ճօն (Թէուն Լօվ).— Կառավարութիւնը հրաժարեցաւ։ Վարչապետ Սըր Ռիչարտ Սքուայրչ մեկուսացած մնացած է խորհրդարանի մէջ. մինչդեռ գոռացող բազմութիւն մը կ'սպասէր դուրսը։ Խռովութիւնները ծագեցան։ Խորհրդարանի դռները եւ պատուհանները կոտրուեցան։ Ժողովուրդը բարձրակոչ աղաղակներով կը պահանջէր շարունակ որ քննութիւն մը բացուի Սըր Ռիչարտ Սքուայրչի դէմ եղած այն ամբաստանութեան շուրջ թէ անիկա իր անձնական շահերուն ծառայեցուցած է պետական գումարները, բայց կառավարական կուսակցութիւնը մերժեց քննութիւն մը բանալ։

Սէյնթ-Ճօն.—Մինչդեռ տասը հազար հոգիէ բաղկացած եւ բարկութեամբ բորբոքած բազմութիւն մը «նաւահանգիստի մէջ նետեցէք բնաջնջեցէք» կաղաղակէր, վարչապետը երեք կրօնաւորներու օգնութեամբ յաջողցաւ մտնալ խորհրդարանի մերձակայ տունը եւ փախչիլ այդ տանետեւի դռնէն։

Ցոյցը տեղի ունեցաւ կրօնաւորի մը նախագահութեամբ գումարուած հրապարակային ժողովէ մը վերջ որուն ընթացքին ժողովուրդը պահանջեց քննութեան մը բացումը այն կարգ մը ամբաստանութեանց շուրջ որոնց համաձայն նախարարները իբրեւ թէ կեղծած ըլլան խորհուրդի ատենագրութիւնները։ Ժողովուրդը յարձակեցաւ խորհրդարանի շէնքին վրայ, խորտակեց կահկարասիները, եւ խորհրդարանի ստորերկրեայ նկուղներու մէջ գտնուող ծղօթածրարները եւ վաւերաթուղթերը։

Սէնթ-Ճօն.— Նախկին զինուորներու խումբեր ոստիկանութեան համաձայնութեամբ փողոցներու մէջ պահակ չրջելով կարգապահութիւնը ապահովեցին այսօր քաղաքին մէջ։ Կառավարութիւնը չի հրաժարեցաւ։ Կառավարութեան հրաժարած ըլլալու մասին շրջող լուրը առաջ եկած է այն իրողութենէն թէ ելեւմտական նախարար պրն. Ֆէյզին ներկայացուց իր հրաժարականը եւ խնդրեց կառավարչէն որ հրաժարեցնէ Սըր Ռիչարտ Սքուայրչը որպէս զի բազմութիւնը ցրուել հաւանի։

Սէյնթ-Ճօն.— Հաղորդութիւնը վերահաստատուեցաւ։ Սըր Ռիչարտ Սքուայրչի փախուստը զգայացունց հանգամանք մ'ստացաւ։ Անիկա գետին տապալուեցաւ եւ սաստիկ կերպով խոշտանգուեցաւ։ Ջորս կրօնաւորներ արգելք հանդիսացան ժողովուրդի անոր ապաստանած տունը մտնալուն։ Ամբոխը աղաղակներ արձակելով դուրս սպասեց տունը մտնալուն։ Ամբոխը աղաղակներ արձակելով դուրս սպասեց ամբողջ երեք ժամ եւ յետոյ նկատեց թէ Սըր Ռիչարտ Սքուայրչ փախած է։

Այս միջոցին, կառավարութեան միւս անդամները անհետացան։

Քաղաքը պաշտպանուած է նախկին զինուորներու կողմէ որոնք ամբոխ կարգիլեն ոգիէից ըմպելիներու մթերանոցներուն վրայ յարձակելէ։

Կը կարծուի թէ ազգային կառավարութիւն մը պիտի կազմուի լուսաբանելու համար կացութիւնը եւ վարչապետ պիտի նշանակուի ընդդիմադիր կուսակցութեան պետը պրն. Ալլէրդայս։ Սըր Սքուայիչ չէ հրաժարած սակայն։ Ան պահուըտած է միշտ։ Լէտի Սքուայիչ երեսէն վիրաւորուեցաւ ամբոխի կողմէ խորհրդարանի դէմ նետուած քարերէն։

(Մ. Գ.)

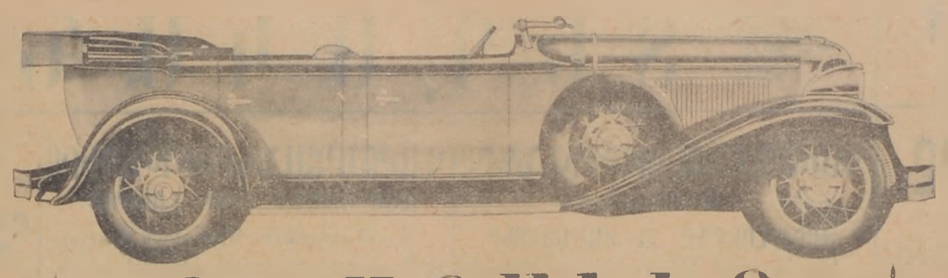

ԳՌԱՅՍԼԵՐ

աշխարհահռչակ իմիճաշարժները որոնք 6-8 սիլինտր ունին,

ԱՄԵՆԱՏՈԿՈՒՆ ԵՒ ԳԵՂԵՑԻԿ ՄԱՐԴԱՆԵՐՆ ԵՆ ՀՐԱՊԱՐԱԿԻ ՎՐԱՑ ԵՒ

ԿԸ ՓՆՏՈՒԻՆ ԱՄԵՆՈՒՐԵՔ։

ԳՌԱՑՍԼԵՐ ինքնաշարժերու մասնաւոր յատկութիւններն են՝
ՏՈԿՈՒՆՈՒԹԻՒՆ, ԳՆԴԵՑԿՈՒԹԻՒՆ, ԶԱՓՍՒՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՀԱՆԴՍՏԱՒԷՏՈՒԹԻՒՆ։
Վճարման դիւրութիւններ կը տրուին.

ԳՌԱՑՍԼԵՐ •Քօներու բոլոր կտորները պատրաստ կը գտնուին մեր վաճառատուներուն մէջ։
Լիբանանի, Սիւրիոյ և Իրագի բնդհանուր ներկայացուցչութիւն՝

NAAYEM MOTOR IMPORT Co. BEYROUTH B. P. 869, TÉL. 32—29

Հիւս. Սիւրիոյ ներկայացուցիչներ՝ Գ. և Մ. ԱԶԻՐԵԱՆ, B. P. 202. Հալէպ

Տ-ՐՔ. ՍՈԿՐԱՏ ԱԻԵՏԻՍԵԱՆ

ՎԻՐՍԲՈՑԺ - ՍՏՍՍՆՍԲՈՑԺ

ՎԿԱՅԵԼ ՊԷՏՐՐԻՔԻ ՍՄԵՐԻԿԵԱՆ ՀԱՍՍԼՍՍՐԱՆԷՆ

Կրնգուցի առեն or բացի կիրակիեն կէսօրէ առաջ 8—12 կէսօրէ վերջ 2-6

Հասցէ Capucinներու եկեղեցիին կից Արդարութեան պալատին եան։

ՍՓԱՆՑԱՆՔ կոշիկներ միչ ամենամուտ եւ ամենաժամուկ եղանակներուն համար։

ՏՕՔԹ. ԳԵՈՐԳ ԿԷՐԿԷՐԵԱՆ

Վկայեալ Lauréat նախկին Interne եւ այժմ մնայուն ՍՍՆՆԱԳԷՏ բժիշ Ծրանսական հիւանդանոցի ԱՋՔԻ, ՔՔԻ, ԿՈՆՈՐԴ, ԱԿԱՆՋԻ և ԴՂԵՈՒ հիւանդութիւններու բաժնին։

Հիւանդ կ'ընդունի կէսօրէ վերջ ժամը 2—6
իր գլխաւոր մէջ rue de Damas, No. 15
Հիւանդները ուղղակի հիւանդանոց կ'ընդունուին իր կողմէ տրուած մուտքի բարօրով։
Աղքատ հիւանդներու ձրի դարմանուած, ամէն օր կէսօրէ առաջ ժամը 10—12, հիւանդանոցի դարմանատան մէջ։

ՏՕՔԹ. Գ. ՏԱՎՈՒՏԼԱՐԵԱՆ

ՄՍՍՆԱԳԷՏ ՆԵՐՔԻՆ ԵՒ ՎԷՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆ

Իր դարմանատունը հաստատած է, ՍՍՍՒՐ վ ոլոց, Տօքթ. Սօզոմոնեանի (ատամնաբոյժ) դարմանատան կից.

Ընդունելութեան ժամեր՝
կէսօրէ առաջ ժամը 8—12
» վերջ » 2—6

Կարի եւ Ձեւագիտութեան Դասընթացք

ՏԻԿԻՆ ՄԱՌՒ ԵՐԱՄԵԱՆ

ՎԿԱՅԱԿԱԼ ԴՊՐՋԱԿՈՒՀԻ

ԲԱՐԻՋԷՆ ԵՒ ՎԱՇԻՆԿԹՕՆԷՆ

Կարի եւ ձեւագիտութեան մասնագիտուհի, Տիկին Մառի Երամեան կը վերապատրաստ իր արհեստանոցը, Մեծ Սեռալի դիմացը Նո. 78 տան երկրորդ արկը։

Երեք ամսուան միջոցին կը սորվեցնէ ամենավերջին ճոռաձեւութեամբ, կար եւ ձեւագիտութիւն իր բոլոր բարդութիւններով եւ արդիական միջոցներով, Droit-fils մեթոտով։ Իր աշակերտուհիները կ'օժտուին Բարիզի ազգային ակադեմիա Académie Daydou վկայականով։

ՓՍՍՏԱԲԱՆ

ԽՈՄՐՈՎ ԹԻԹԻՒՆՃԵԱՆ

(Տօքթ. խրատագիտութեան)

ԿՍՏԱՆՁՆԷ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԴԱՏԵՐ

Ընկերակցութեամբ հանրածանօթ փաստաբան ՄԻՔԻՐ ԱԶԻԶ ԷԼ ՀԱՇԻՄԻ

Գրասենեակները կէսօրէ առաջ 9—12 կէսօրէ վերջ 3—6

Rue Allenby, Immeuble NESSOULI ՀԵՌԱՀԱՄԱՐ 1—28

Տակաւին շիմնուած վայելուչ տեսք հմնուն եւ բնական ձայն

Անոնք յատկանիշներն

ՈՐՈՆՅՄՈՎ ԿԸ ՁԱՏՈՐՈՇՈՒԻՆ

ԱՓՕԼԼՕ ՖՕՆՕՆԵՐԸ

Հրապարակի վրայ գրտնուող բոլոր մարքանեները հետ կը մրցին Ապոլօ ֆոնօնները։ Մանաւանդ վերջին նոր մօտէլները, որոնք հասած են արդէն, անկերազանցելի են իրենց տոկունութեամբ, վայելչութեամբ և ժամչելի գիներով։

APOLLO GRAMOPHONE Co. Ltd
(of London)

ԱՓՕԼԼՕ ՖՕՆՕՆԵՐՈՒ ԹԱՓԱՒՈՐԸ ///

Կատարեալ համոզում գոյացնելու համար անգամ մը այցելեցէք
MAISON APOLLO, Rue de la Poste, BEYROUTH
Գարդարիչ եւ բօճօլ ամէն ձեւի, ամփեցելի տուկ եւ առաւելութիւններ գիւտամատչելի գին, վճարումի դիւրութիւն։
Ընդհ. Ներկայացուցիչ՝ Սիւրիոյ, Պաղեստինի, Անդրյորդանանի, Միջագետքի եւ կիպրոսի.— ԴՈՒՐԳԷՆ ՍԻՆԱՆԵԱՆ
KOURKEN SINANIAN, Boite Postale 642, BEYROUTH (Syrie)

ՕԹԷԼ ՊԻՒՆ ՓԷՋԻ ԵՒ ԱՍՏՂԸ ՔԻ-ՕՒ ՊԻՏԻ ՕԹԵԼ

ԸՆՏԱՆԻՔԻ ԱՍՏՂԸ

(L'ETOILE du FOYER)

Առեւտրական և երկրագործական ժողովրդային վարկի հաստատութիւն
Անանուն ընկերութիւն.— դրամագլուխ՝ 3,000,000 ֆրնք.
որ կրնայ 3.000,000,000 ֆրնք.ի բարձրացուիլ վարչական խորհուրդի պարզ որոշումով։
Կեդրոնատեղի.— 137 Boulevard Sebastopol - Paris
ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ Արեւելեան պետութեանց
Սալոյ Օքելի օճեր, Պուրհ, Պէյրութ

ԵԼԵՒՄՏԱԿԱՆ ՁԻՒՂ
Ապահով սպառնալագրութիւնով
ՕԺԻՏ

ԿԱՂՈՒԱԾԱԿԱՆ ՁԻՒՂ
ՎԱՐԿԵՐՈՒ ԲԱՑՈՒՄ

Երաշխաւորեալ տոկոս 6%։ Ասկէ զատ մասնակցութիւն ընկերութեան շահերուն։

կալուածի վրայ փոխառութիւններ՝
վճարելի 10—15—20 տարիէն. որոշուած պայմանաժամէն առաջ ուզողը կրնայ վճարել։

ԸՆՏԱՆԻՔԻՆ ԱՍՏՂԸ ընկերութիւնը ներկայիս 75,000է աւելի անդամ ունի։ Մինչեւ 1 Ապրիլ 1931 Ընտանեքին Աստղը 135 միլիոն փոխ տուած է, գրաւով 500 միլիոնէ աւելի արժէք ունեցող անշարժ կալուածներու վրայ։
Ամէն թղթակցութիւն ուղղել՝ B.P. 821, Beyrouth

Ման է եկել անմիջապէս դիրքերի առաջին չարքերը գնալ, որ վռնտեն թշնամուն իւր բռնած ամուր դիրքերից։

Շարան-չարան գնում էին տղերքը լուռ ու լուրջ, վստահ քայլերով իրենց սիրելի հրամանատարների յետեւից։

Երկար ժամանակ լուռ դիտում էի նրանց և քիչ էր մնում արտասուէի։ Ու՞ր են գնում այդպիսի պատրաստակամութեամբ, առանց տրտունջի, առանց ափսոսանքի։

Ցաղոդութիւն ժողեցի բոլորին. Անդրանիկին էլ խնդրեցի հնարաւորութեան չափ պահպանել իրեն, վտանգի չենթարկել իւր կեանքը։

— Ոչինչ խոստանալ չեմ կարող, կռուի մէջ մարդ իւր անձի մասին չէ որ պէտք է մտածէ,— պատասխանեց նա։

Մենք բաժանուեցինք։ Մանր էր րոպէն, որովհետև այդ քայլ և անձնուէր մարդը այնքա՜ն պակասելի, հաժակրելի էր դարձել ինձ համար։

Ահա և վերջին չարքերն անհետացան խաւարի մէջ, ահա վերջապէս վաչաի սանիտարները՝ Արամը և բուլզարացի Դիմիտրը, որին սովորաբար «Քէլդչեր» են կոչում, չնայելով որ արհեստով գրաչար է և բժշկութեան մասին ոչ մի գաղափար չունի, նա հանգամանքների չնորհիւ է միայն գարձել «սանիտար» (գիուղեան եզրայր) Նրանք էլ գնացին, անհետացան խաւարի մէջ, մի տեսակ դատնութիւն, մի կսկիծ թողնելով սրտիս մէջ։

Ես վերադարձայ կրակի մօտ և պատրաստուեցի քնելու բայց երկար ժամանակ քունս չէր տանում. աչքիս առաջով դեռ անցնում էին մեր տղերքը իրենց խիտ և անվերջ չարքերով։

5.— ՈՒԶՈՒՆ ՀԱՄԻԴԼԵՐԻ ԿՈՒԻ

Ուզուն Հասիդլեր լեռնաշղթան.... Ուր Հասիդի անունը, այնտեղ էլ հայի արիւնը... Ռուսգեան Կովքասեան լեռների ամենաբարձր լեռնաշղթաներից մէկն Ուզուն Համիդլերը, որ իչխում է մօտակայ բոլոր լեռների վրայ աչալուրջ պահապանի պէս և դիտում է բոլոր ճանապարհներ ու լեռնային չաւիղները, չի՞ անցնում արդեօք անխոհեմ և դաւադիր ալեհնիկը» նրանցով։

Այստեղ իրենց հայրենիքի ազատութեան համար կըռուող մահեդոնացի կամաւորներին և նրանց հետ էլ հայերին վիճակուեց կատաղի կերպով ընդհարուել դարաւոր թշնամու հետ, որը դիրքեր պատրաստած, բարձր սարերի գլխին փոսեր փորած և մէջը պատսպարուած սպասում էր՝ իւր զոհերին ծուղակի մէջ գցելու տեսնով ու նպատակով։

Առաւօտեան թանձր գոլորշին, որ պատել էր լեռները և ձորերը, դեռ չէր անհետացել, դեռ սար ու ձոր, լեռ ու բլուր չէին երեւում այդ մառախուղի մէջ, երբ սկսուեց կռիւը. սկսուեցին հրացանների անկանոն արձագանգները։ Գուլկարիայի զօրքի մէջ չէ ընդունուած հաժազարկը, այլ մասնակի հրացանձգութիւնը։

Հենց որ արեգակին առաջին ճառագայթները չողչողացին լեռների գագաթների և լուսաւորեցին կռուի դաշտը, իսկոյն և հի թշնամիները միմեանց ողջունեցին թնդանօթի որոտով։

— Բու՛մ, բա՛մ,— որոտացին մեր կողմից լեռնային փոքրիկ թնդանօթները։

— Բու՛մ, բա՛մ, բու՛մ, բա՛մ,— պատասխանեցին թշնամու արագաձիգ կրուպեան թնդանօթները...

AZTAG
JOURNAL QUOTIDIEN ARMÉN.
B. P. 587
BEYROUTH, Liban

Directeur-Propriétaire
HAIG BALIAN

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳԻՆ
ՍՈՒՐԻԱ տար. 550, ՎԵՑԱՄՍԵԱՑ 300 Ս. Դ.
ԱՐՏԱՍՀՄ. տրկ. 7, ՎԵՑԱՄՍԵԱՑ 4 տոլար

ԱԶԴԱԿ

ՕՐԱԹԵՐԹ
ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԳԻՏԱԿԱՆ

ازتـــاك
جريدة سياسية ادبية اقتصادية عربية

ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ
ԱՊՐԻԼ 13
1932

ՁԵՌՔԷ
ԶԱՏԸ
2,50 Ս. Դ.

Զ. ՏԱՐԻ | Ամէն առաքում պէտք է ըլլայ բերրիս տնօրէնին հասցէին | Տնօրէն — Խմբագիր՝ ՀԱՅԿ ՊԱԼԵԱՆ | Ձեռագրերը չեն վերադարձուիր | Թիւ 30 (607)

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ՄԱՀԱՓՈՐՁ ՍՈՒՊՀԻ ՊԷՅ ՊԱՐԷՔԷԹԻ ԴԷՄ

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Անցած կիրակի օր, Անդր-Նահր, Նոր Մարաշ, Նոր Սիս և Թրատ թաղամասերու մէջ կատարուեցան Լիբանանի Ազգային Գաւառականի ընտրութիւնները։ Ընտրողական Կեդրոնական Յանձնախումբը, դիւրացնելու մտօք աշխատանքները, չորս շրջաններու բաժնած էր քաղաքը, որոնցմէ իւրաքանչիւրը պիտի ունենար իր ընտրելիները եւ պիտի քուէարկէր անոնց համար։

Դժբաղդաբար սակայն, ձախող արդիւնք յառաջ բերաւ առաջին փորձը։ 800է աւելի քուէարկելու իրաւունք ունեցող ազգայիններէն մի միայն 56 հոգի մասնակցեցաւ ընտրութեան։ Եւ եթէ նկատի առնուի նաև որ այդ 56 քուէն ապահովելու համար ի՛նչ բուռն ճիգեր թափուեցան Անդր-Նահրի եկեղեցիին շուրջը, պատկերը ամբողջովին հասկնալի կը դառնայ։

Մէկ խօսքով, ժողովուրդը պօյքօթի ենթարկեց կիրակիի ընտրութիւնը և մնաց անտարբեր մինչև վերջ, հակառակ իրեն պարտադրուած պարտականութեան և հրահանգներուն։ Եթէ այդ անտարբերութիւնը արդիւնքը եղած ըլլար մեր ժողովուրդի անգիտակցութեան և անպարտաճանաչութեան, իսկապէս պիտի ողբայինք։ Որովհետեւ ժողովուրդները դատապարտուած են մահուան և բնաջնջումի երբ իրենց մէջ լռած է ազգային պարտականութեանց և իրաւունքներու գիտակցութիւնը։ Անտարբերութիւնը ամենաաղիտաբեր վտանգն է հաւաքականութիւններու համար։

Մեր ժողովուրդը, սակայն, այդ երկու վտանգներէն ալ զերծ է։ Ամէն առթիւ ցոյց տուած է ան, թէ՛ գիտակից է իր իրաւունքին եւ պարտականութեանց։ Իր վտիտ կարողութիւնն և ուժը ոչ մէկ ժամանակ խնայած է մեր ժողովուրդը իր հաւաքական բարօրութեան և ազգային կազմակերպութեան համար։ Օսմանեան բռնութեան և հալածանքի օրերուն իսկ հայ ժողովուրդը ունեցած է իր ազգային կազմակերպութիւնը։

Ինչի՞ վերագրել ուրեմն, կիրակի օրուան երեւոյթը։

Մեր ժողովուրդի անտարբերութեա՞ն, երբեք։ 25 դահեկան Ազգային Տուրք վճարելու կարողութենէն զրկուած ըլլալո՞ւն թէ՛ այդ պարտականութենէ խուսափելու փորձին։ ոչ մին և ոչ միւսը։

Ընդհակառակը, այդ կեցուածքին պատճառը աւելի մխիթարական է և բխած մեր ժողովուրդի գիտակցութենէն դէպի իր իրաւունքներն ու պարտականութիւնները։ Գաւառականի նախորդ ընտրութեան միջոցին մենք տեսանք թէ քանի՜ հազարաւոր քուէներ նետուեցան քուէատուփերու մէջ և ժողովուրդը ինչպէ՜ս մրջիւնի ժրաջանութեամբ աշխատանքի լծուեցաւ։ Որպէս գիտակից իր կոչումին և իրաւունքին, իւրաքանչիւր հայ երիտասարդ մօտեցաւ քուէատուփին իր կամքով եւ ձգեց իր քուէն։

Այդ օրուընէ ի վեր հազիւ քանի մը տարի անցաւ։ Եւ այդքան կարճ ժամանակի մը ընթացքին միթէ կը մեռնի՞ ժողովուրդի մը գիտակցութիւնը։

Դժբախտաբար շատ սխալ հիմերու վրայ դրուեցան համերաշխութեան փորձերը։ Ամիսներ երկարող միջկուսակցական խորհրդակցութիւնները և յառաջ եկած համերաշխութիւնը, բնական է, պիտի յանգէին ներկայ արդիւնքին։ Առանց անկեղծութեան և հաւատքի ըսկըսած գործ մը, ի հարկէ, տարբեր վախճան չէր ունենար։ Համերաշխութեան հիմքը ոչ թէ քանի մը կուսակցականներ աւելի տեղաւորել պիտի ըլլար Գաւառականի մէջ, այլ ազգային բարւոք մատակարարութիւնը ապահովելու ձեռնհաս, օրէնքն ու Սահմանադրութիւնը գիտցող և ժողովուրդի վստահութիւնը վայելող ազգայիններու ընտրութիւնը ապահովել։ Համերաշխասէր արտաքինին տակ գումարուող կուսակցականներու ժողովը, ներսէն, ինք իր մէջ արդէն անհամերաշխ էր։ Այդ ժողովը կուսակցական նեղմիտ հաշիւներէ առաջնորդուած, երբեք նկատի չունեցաւ այդ պարագաները։ Անոնց պատրաստած ցանկը, ամենէն կենդանի ապացոյցն է մեր թուած ընթացքին։ Գաւառականի թեկնածուներու այդ ցանկը, պատրաստուած երեք կուսակցութեանց ներկայացուցիչներուն կողմէ, ամենամեծ նախատինքն ու անարգանքն էր՝ նետուած մեր ժողովուրդի երեսին։ Ջախջախիչ մեծամասնութեամբ ոչ-կուսակցականներէ բաղկացող մեր ժողովուրդը կը պարտադրուէր հպատակելու կուսակցութեանց ներկայացուցիչներու որոշումներուն, որոնք, աւա՜ղ, երբեք անկեղծ չէին։

Վարչական Ժողով և Առաջնորդարան ամենախիստ հրահանգներն ու պարտադրութիւնները ի գործ դրին Նոր Մարաշի, Նոր Սիսի, Թրատի և Անդր-Նահրի հայութեան վրայ, անպայման քուէարկելու համար պատրաստուած ցանկը։

Եւ ժողովուրդը տուաւ իր պատասխանը։ Մեր հայրենակիցները չէին կրցան հանդուրժել այդքան վիրաւորիչ անպատուութեան մը։

Կը վախնանք որ նոյնը կրկնուի նաև միւս շրջաններու մէջ։ Պէյրութահայութիւնը պարտադրութեամբ քուէատուփ չի մօտենար։

Անմիջականօրէն պէտք է փոխել ընտրութեան այս ձևը։ Մենք ժամանակին ալ գրեցինք և ցոյց տուինք անգործնականութիւնը համերաշխութեան այդ կեղծ ձևին։ 40—50 ձայնով ընտրուած երեսփոխանները ոչ հեղինակութիւն կ'ունենան և ոչ ալ յենարան։ Ամենէն առաջ վստահութիւն պէտք է ներշնչել, եթէ կ'ուզուի որ յառաջ եկած մարմինը ուժ ու հեղինակութիւն ունենայ։ Ժողովուրդը պէտք չէ զգայ թէ ինք պարզ խաղալիք մը եղած է կուսակցութիւններու ձեռքը, որոնք կ'որոշեն և կը հրահանգեն և ինք անգիտակցաբար եւ մեքենայօրէն կը քուէարկէ։

Ահա՛ այդ նախատինքն է որ չուզեց մեր ժողովուրդը կիրակի օր ընդունիլ, պօյքօթի ենթարկելով իրեն պարտադրուած ընտրութիւնը։

Բացի այս հիմնական պատճառէ, զգալի է նաև որ շատ թերահաւատ և սկեպտիկ դարձած է մեր ժողովուրդը և չի հաւատար որ ծուռ քանակէն ուղիղ գիծ դուրս գայ։ Ան տեսաւ որ, Հալէպի Համագումարէն վերջ տարիէ մը աւելի անցաւ, բայց ազգային կազմակերպութեան ծրագիրը մնաց անգործադրելի և փայլուն ու շռայլ խոստումները մէկ օրէն միւսը մոռացութեան դատապարտուեցան։ Ժողովրդական բնազդը կ'զգայ այսօր ալ որ իր ճիգերը դարձեալ ապարդիւն պիտի մնան և ազգային մեքենան անշարժ, քանի փոխուած չեն իր պետերուն հոգեբանութիւնը։

Ժողովրդական այս լայն անվստահութիւնը՝ հանդէպ իր հոգևոր պետերուն եթէ շարունակուի այսպէս, ոչ միայն հնարաւոր չըլլար ազգային կազմակերպութիւն յառաջացնել, եկեղեցական իշխանութիւնն ալ օրէ օր աւելի անհեղինակ կը դառնայ, պատճառ դառնալով ընդհանուր ուծացման՝ ազգային և կրօնական տեսակէտով։

Ահա՛ այս կէտն է որ պէտք է դարմանեն մեր հոգևոր պետերը, և վերահաստատեն ժողովուրդի խախտած հաւատքը։

Պէտք չէ մեղադրել ժողովուրդը անտարբերութեամբ և անպարտաճանաչութեամբ։

ԽԱԽՏԱԾ ՀԱՒԱՏՔԸ

Դիտելով վերջին մէկ երկու ամսուայ ընթացքին Գաւառականի ընտրութիւններու շուրջ տեղի ունեցած երեւոյթները, պիտի հանդիպինք արտաքնապէս համերաշխական մթնոլորտի մը, և այն միեւնոյն կուսակցականներու կողմէ. իսկ չէզոք ժողովուրդի և անոր օրինական ներկայացուցչութեան Առաջնորդարանի և հոգեւոր իշխանութեան քով կը հանդիպինք մէկ ծանր երեւոյթի, որ իր արդիւնքով կրցաւ գլե անյնել ամենակատարի կուսակցականհակամարտութիւններն ու անհամերաշխութիւններն իսկ։ Այդ երեւոյթը չէզոք ժողովուրդի մէջ ազգ. գործերու և Առաջնորդարաններու, հոգեւոր իշխանութիւններու հանդէպ, սկսած Կաթողիկոսարանէն մինչեւ վարդապետները, թէեւ անկէ նմոյշ մը միայն մնացած ըլլայ Սուրիոյ մէջ, տածուած անվստահութիւնն է և հաւատքի խախտումը, ինքնըստինքեան խորտակող երեւոյթ մը հասարակական կեանքի համար, որ ոչ միայն մեր թուղթէ իշխանութիւններն կրնայ սարսել, այլ և ամենազօրաւոր պետական օռկաններն իսկ։

Ազգերու վարչական պատմութեան մէջ ոչ մէկ բան այնչափ տարափեցուցած է իշխանաւորներն ու կառավարական ղեկավարները, որչափ այն, որ ժողովուրդ մը կամ զանգուած մը հաւատքի և վստահութեան խախտումով կը դիմէ կրաւորական դիմադրութեան, եւ կամ անտարբերութեան, այսինքն ոչ թեր ոչ դէմ, որեւէ քայլի, այլ զգուած կերպով երես դարձուցած և չարին և բարիին, որ կ'ուզայ իրեն անվստահելի իշխանութենէ մը։

Այս հոգեբանութիւնը անկասկած մէկ օրէն միւսը ստեղծուած ու ձարմին առած չէ, այլ հասարակական ծանր սխալներու արձակի արդիւնքն է, որոնք գործուած են վերջին տարիներուն մասնաւորաբար Պէյրութահայ կեանքի մէջ։

Առաջին անգամ չէ, որ մենք այս սիւնակներէն կը գրէինք, թէ՝ Լիբանանի մեր հոգեւոր իշխանութիւնը սխալ ճամբայով կ'ընթանայ ինքզինք կտրելով, ոչ միայն կազմակերպուած հայ հաւաքականութիւններէ, այլ նաև չէզոք ժողովուրդէն, որ ազգային գործերու հիմքը պիտի ըլլայ և անոր բնոր տանող ուժը։

Ըսինք տասնեակ անգամ, որ մեր ազգային գործերու հիմքը մի միայն բարոյական ըլլալով, առանց պարտադրիչ ուժի և զօրութեան, անհրաժեշտ է որ զայն վարելու կոչուած և այդ բոլորին մէկ Ազգ. Սահմանադրութիւնով գլխաւոր դեր ունեցող կրօնականները, առաջնորդները, ունենան հարկ եղած հեղինակութիւնն ու բարոյական կառուցուածքը, ազդելու և չէզոքին և կուսակցականին վրայ։ Իսկ այս ազդեցութեան հիմքը պէտք էր ըլլար անձնական կարողութիւնն ու մեծութիւնը, լայնսիրտ ու համբերատար, և որ աւելին է, անաչառ ու անկողմնակալ կեցուածք մը։

Ժողովուրդը կրօնական ղեկավարի մը քով պէտք է տեսնէ ամէն բանէ առաջ անկեղծ ու անխախտ սէր մը եկեղեցիէն մինչև ազգային գոյութիւնն ու իտէալները։ Մեր հայ կեանքի մէջ յիշատակութեան արժանի եղած են այդպիսի կղերականներ միայն, թէկուզ վարդապետ կամ եպիսկոպոս միայն եղած ըլլան, իսկ քանի անգամ տասնեակ կաթողիկոսներ և պատրիարքներ կան, որոնց անունն ու յիշատակն իսկ կորսուած է անհետ կերպով։

Ամիս մըն է, որ ընտրութեան հարցը ձեւ առած է ու ընտրողի կ'սպասէ։ Կուսակցութիւնները համերաշխած են իրարու հետ և ունին Առաջնորդարան յանձնուած լիստ մը, որուն մէջ ամէն մէկը պատկերացած է իր պատկերով։

Արդ անհրաժեշտ էր հոգեւոր իշխանութիւնը ձեւ տար այդ բոլորին կոթնած իր հեղինակութեան և իրեն հետ կապուած չէզոք հասարակութեան, ունենալով նաեւ կուսակցութիւններու աժանդակութիւնը։ Բայց ի՛նչ դուրս կուգայ. տարիներ շարունակ կուսակցութիւնները ամբաստանող և անոնց հակամարտութիւնը դիտող հոգեւորականութիւնը կտրուած կ'զգայ ինքզինքը ըուն իսկ ժողովուրդէն և անկարող քալեցնելու գործը։ Չէզոք հասարակութիւնն է որ չի քուէարկեր, իրեն վերապահելով պատճառները։

Մեզ համար քննութեան նիւթ պիտի չդարձնենք այդ պատճառները, բայց չենք կրնար չ'յիշեցնել մեր հոգեւորականութեան, թէ առանց այդ չէզոք տարրին մասնակցութեան կատարուած ընտրութիւնները կը մնան ձեւ առանց խորքի, որովհետեւ ազգային գործը Առաջնորդարանէն ներս այդ չէզոք տարրերին գործն է, թէ նիւթական թէ բարոյական մասերով։ Առանց անոր լայն ու հաւատաւոր մասնակցութեան և անկախ վերաբերումին դէպի այս կամ այն կուսակցութիւնը անհնար բան է որ քալէ Ազգ. Սահմանադրութեան խօսքը, որ դեռ մեր լաւ ու փայլուն օրերուն քառակուսի անիւներ միայն ունեցած է։

Կաթողիկոսարանի կազմութենէն յետոյ, երբ մեր հոգեւորականութիւնը գլուխ գնելու տեղ ունեցաւ պէտք էր որ մտածեր այս հաւատքի վերականգման համար և լծուէր գործնական ու վստահութիւն ներշնչող աշխատութեան։

Ըրա՞ւ այդ աշխատութիւնը և ջանքը։ Ոչ պիտի ըլլայ ամէն մէկ հայու պատասխանը։ Եւ այդ դեռ բաւական չէ. կարող է պատահիլ, որ Անթիլիասը նկատուի մեր հոգեւորականութեան կողմէ ապահովուած նահանջի գիծ մը, կամ հաստ պարիսպներով պաշտպանուելիք բերդ մը, շարունակելու համար իրենց մինչեւ այժմեայ ձախող ուղին։ Անոնուած քայլերէն այս երկրորդը աւելի հաւանական կը տեսնուի։ Պէտք է փասաեր զան հակառակը հաւատացնելու և ժողովուրդը հաւատքի ու ու վստահութեան մղելու։

ԶԱՐԵՀ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ՄԱՀԱՓՈՐՁ

ԴԱՄԱՍԿՈՍՑԻ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴ ՈՒՍԱՆՈՂ ՄԸ Կ'ՈՒԶԷ ՍՊԱՆՆԵԼ ՍՈՒՊՀԻ ՊԷՅ ՊԱՐԷՔԷԹԸ ՊԱՆԴՈԿ ՌՈՒԱՅԱԼԻ ՄԷՋ

Ոճրագործը կը ձախողի սակայն ուսանողը անձնասպանութիւն կը փորձէ

(Մանրամասնութիւնք կարդալ Բ. էջ)

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ՆՊԱՍՏԱՄԱՏՈՅՑԻ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆԸ

Նպաստամատոյցի սկզբնական նպատակը տառապող ժողովուրդին անմիջական օգնութեան հասնիլ, անոր գոյութիւնը փրկել եղած է։ Բայց քանի մը տարիներու գործէն վերջ՝ այդ նոյն նպատակին մէջէն յառաջ եկած է աւելի տեական ու կարևոր խնդիրներ դիմագրաւելու գործը։ Կեանքերը փրկելէ վերջ խնդիր կը ծագի թէ ի՛նչպէս անոնք պիտի կարենան յարատեւել։ Խնդիրը աւելի լուրջ կը դառնար մանաւանդ մանուկներու փրկութեան գործին մէջ։ Ի՞նչ ընելու էր այն որբերը որոնց կեանքը փրկուած էր։ Պէտք էր անոնց ապագան ապահովել, զանոնք խնամելով և դաստիարակելով մինչև որոշ տարիք մը։ Ուսումնասիրութեան Յանձնախումբը որ Զինադադարէն վերջ Մերձ. Արեւելք ղրկուած էր, իր տեղեկագրութեան մէջ կը յայտարարէ թէ այսև ժամանակն է որ Ն. Ի. Ր.ը անտէր մանուկներու խնամքի գործը կազմակերպէ.

«Հայ ազգին ապագայի յոյսը մեծ չափով կապուած է անոնց որբերուն հետ»։

Այս մանուկները ընկերային անկանոնութեանց և ապերինի կենցաղին հետեւանքները չէին, ինչպէս էր իրողութիւնը աւրիչ երկիրներու որբերուն նկատմամբ, այլ անոնք զաւակներն էին կայսրութեան մտաւորականներուն եւ առեւտրական առաջնորդներուն»։ Պէտք էր զանոնք բնականոն կեանքի հասցնել։

Ահա այս նկատումները Ն. Ի. Ր.ը կը մղեն որբանոցներ պահելու ուղղութեան։ Թէև սկզբնապէս տարբեր, եւ աւելի անմիջական պէտքեր գոհացնելու նպատակ ունեցած է, բայց ի վերջոյ Ամերիկեան Նպաստամատոյցը իր գործունէութեանց ամենէն կարևոր մասը կեդրոնացուցած է որբ մնացած սերունդի հոգածութեան շուրջ։

«Մանուկը այն առանցքն էր որուն շուրջ դարձաւ Նպաստամատոյցի գործը շատ տարիներ»։

Եւ այսօր ալ, եթէ տակաւին կը յիշուի անոր անունը՝ առաւելապէս ան զուգորդուած կուգայ որբանոցներուն հետ։

Գործին այս մասը շատ ծանօթ է նոր սերունդին։ Հետևեալ ցանկը գաղափար մը կուտայ գործին նիւթական սպառումի մասին։ Շրջանի մը մէջ ուր 25.000 որբեր կը պահուէին՝ սպառած է մէկ տարուան մէջ.

Ուտեստեղէն	Լիպրա
Լուբիա	1.175.040
Քօքաօ	146.880
Ալիւր	5.702.400
Թուզ	250.560
Չամիչ	246.240
Կորկոտ	708.480
Կաթ	905.940
Իւղ	146.880
Մաքարոնի	251.200
Բրինձ	648.000
Աղ	432.000
Շաքար	518.400
Թէյ	2.100
Լոբիկ	56.160
Քացախ	55.000
Ճակնդեղ	518.400
Կաղամբ	1.058.400
Սաեպղին	259.200
Սոխ	518.400
Գետնախնձոր	1.080.000
Գումար	14.687.680

Նուազագոյն հաշուով՝ որբի գլուխ միայն կերակուրի համար ամսական 5 տոլար ծախսուած է։

Միայն կերակրելով կարելի չէր գոհանալ։ Որբանոցները կատարած են նաև դպրոցի դերը, արհեստանոցի դերը։ Արհեստներու ուսուցումը ամենէն կարևոր դերերէն պէտք էր նկատուէր։ Եւ այս տեսակէտէն, քիչ խնամք չեն վայելած որբանոցներու արհեստանոցները։ 1926ին Սելանիկի մէջ տեղի ունեցող Պալքանեան Ցուցահանդէսին մէջ առաջնութիւնը շահած է Սիրայի արհեստանոցի առաջնագործութիւնը։ Նմանապէս՝ Անթիլիասի արհեստանոցը միշտ գնահատանքով մասնակցած է Դամասկոսի ցուցահանդէսներուն։

Գարթըն լեցուն դրուագներ կը պատմէ ցուցնելու համար թէ Րիլիֆի որբանոցներուն մէջ տղաք նկարագրի կրթութեան օգնող բոլոր գործունէութեամբ առաջնորդուած են, խաղերու՝ ինքնավարութեան՝ բարոյախօսութեանց՝ կարգապահական օրէնքներու ճշտութեան են միջոցաւ։ Շատ տեղեր տղաք վարած են կարգապահական խնդիրները և նոյն իսկ ունեցած են դատական ատեաններ, որոնք չափահասներէն շատ աւելի խիստ կերպով վարուած են յանցաւորներու հետ։ Անգամ մը Կորնթոսի «Ատեանին» առջեւ կը բերուի աղջնակ մը որ մոլորուած ու մօտակայ այգիներուն մէջ «պառյաթ» գացեր է։ Ատեանը զայն դատապարտած է ամբողջ օր մը վզէն կախուած ազոխի ողկոյզով մը պտտիլ և իր կռնակին վրայ գրուած կրել սա խոստովանութիւնը — «խաղող գողցայ»։

Այսպիսի դրուագներով հարուստ պէտք է ըլլան որբանոցներու մէջ ապրողները։ Գալով տեղաւորման խնդրոյն, Գարթըն կը հաւաստէ որ ոչ մէկ որբ անորոշ վիճակի մէջ արձակուեցաւ — no child set adrift — այլ ամէնքն ալ տեղաւորուեցան եւ ատեն մը հսկողութեան ներքև պահուեցան. 2.500ը Եգիպտոսի մէջ, 1.500 Ֆրանսայի մէջ, 2.000 Մակեդոնիոյ մէջ։

Այս ex-orphenները իրենց գացած համայնքներու մէջ անտեսական մըրցորդներ դարձան։ Անոնք կազմակերպեցին նաև Գիշերային դպրոցներ, Նիըր Իսթ Լիկաներ, Աշխատող Տղոց Տուներ։ Նիըր Իսթ Քլըպներ, սարքեցին հաւաքոյթներ, և դարձան ընկերութեան անդամներ։ «Ծարդ անոնց հարիւրին մէկը կարգապահական ոստիկանական խնդիր ունեցած է կառավարութեան հետ»։ Մեզի ասիկա պզտիկ տոկոս մը չերեւիր։ Պիտի ակնկալուէր որ Նիըր Իսթի տղոցմէ ոչ ոք կառավարական օրէնքի դէմ խնդիր ունենար։

Դառնանք դիտել Նպաստամատոյցի վարչական գործունէութիւնները Ամերիկայի մէջ։ Հարիւր միլիոն տոլար հաւաքել ու ծախսելը ի հարկէ լաւ կազմակերպուած վարչութիւն մը կը պահանջէր։ Հանգանակութիւններ ընելու իբրև միջոց գործածուած են.

Անհատական նուէրներու համար դիմումներ.

Համայնքներու մէջ քէմբէյններ.

Եկեղեցիներու, Կիր. Դպրոցներու ևն նպաստները.

Հրապարակային ժողովներ սարքել։

Հրատարակութիւններու օգտագործումը։

ԿԵԱՆՔԸ ԱԼԷՔՍԱՆԴՐԷԹԻ ՄԷՋ

Տնտեսական տագնապ.– Անգործութիւն.– Նորահաս երիտասարդութիւն.— Ազգ. կեանք.— Կրթ. գործ.—

Ջատկի արձակուրդէն օգտուելով քանի մը օրուան համար այցելեցի Ալէքսանդրէթ մեր ընտանեկան պարագաները։ Հոն գտնուած միջոցիս անդորրը չի կրցայ մնալ նաև մեր ազգային ներքին կեանքին հանդէպ, որ ա՛ւ, այնքան ալ մխիթարական չէ թւի, եթէ առողջ գաղափարի տէր, անխոտոր և անկողմնակալ ձեռք մը չդարմանէ թարախոտած վէրքերը։

Նախ քան ուսումնասիրութիւնը Ալէքսանդրահայ յուսահատ կեանքին, քանի մը ծանօթութիւններ հոն տիրող անտեսական ագնապին եւ ընդհ. կացութեան չուրջ։

Վերջին տասնամեակի ընթացքին, բախտաւորաբար Սիւրիոյ և Լիբանանի գլխաւոր քաղաքներուն, Ալէքսանդրէթ մեծ յառաջդիմութիւններ եւ նշանաւոր չունեցաւ։ Հակառակ իր ունեցած կարեւոր դիրքին քաղաքական տեսակէտով, Ալէքսանդրէթ կը շարունակէ մնալ մալարիայի բոյն մը, ուր դեռ ընդարձակ ճահիճներ թոյն կը պատրաստեն՝ վարակելու համար բիւրեղս դժբախտացած գաղթական ժողովուրդը։

Նշանակելի չինութիւններէն գլխաւորներն են թաղապետութեան հիւանդանոցը, կառավարական պալատը եւ դրամատան չէնքը։ Շինուած է նաեւ ջրմուղի մը, Բիւնար Պաշքէն մինչեւ ծով, որուն մէջ կը թափուին մասմը ճահճային ջուրեր, առանց կարենալ ցամքեցնելու տարածուն ճահիճները, որոնց մէջ անթիւ գորտեր կառուցած են իրենց իշխանութիւնը։

Այսպէս կայուն եւ յառադիմելու դատապարտուած քաղաք մը բնակա նաբար անմխա պիտի չմնար նաեւ տնտեսական համաշխարհային քրիզին, որուն աւերները ամէն օր կը տեսնենք եւ կզգանք մեր առօրեայ ապրումներու ընթացքին։ Մանաւանդ որ երբեմնի այս վաճառաշահ կեդրոնը այժմ դադրած է Թրանզիթի կեդրոն մը ըլլալու առաւելութենէն եւ կարուած են իր արտածման սահմանները. մէկ կողմէն Թրք. մաքսային ծանր պայմաններու բերմամբ, իսկ միւս կողմէն ալ փոխադրութեան դժուարութեանց հետեւանքով։

Այսպէս թէ այնպէս իրականութիւնը այն է որ, անգործութիւնն ու տնտեսական տագնապը հասած է այսօր այն տեսակ աստիճանի մը, որ սով կը սպառնայ բոլորին։ Պէտք չէ մոռնալ նաեւ որ մեծ մասամբ գաղթական հարերէ բնակուած է այս քաղաքը, որոնք դրամատէրներ չեն եւ կարօտ օրուան հացի։ Ճիշդ է որ բաղդատմամբ միւս քաղաքներու չատ սակաւապէտ են մեր հայրենակիցները և գոհացող նուազագոյնով, բայց չէ՞ որ վերջ ի վերջոյ պատառ մը չոր հացն ալ դուրսէն գը նելու հարկադրուած է։

Ո՛վ որ ալ ըլլայ, Ալէքսանդրէթ այցելողը, առաջին անգամ մեծ զարմանքով պիտի դիտէ սաուրաթիւ զանգուածը անգործներու թափօրին, որոնք արճարաններու մէջ հաւաքուած «Բոլիթիք» կը խաղան։ Առոյգ ու կայտառ երիտասարդներու հսկայ բազմութիւն մը այսպէս անգործ ու աննպատակ կը թափառի և իր ժամանակն ու կեանքը կը խամրեցնէ սին վէճերով և ունայն նախանձութիւններով, առանց ամենադոյզն չափով օգտակար հանդիսանալու և իր ազգին և իր ընտանիքին։

Եւ եթէ միայն այդ բլլար աղէտը չըլլար։ Ազգային ներքին փտախտ որուն պիտի անդրադառնանք քիչ վերջ, և արդիւնքով ու ցաւումով ցոյց պիտի տանք մեր երիտասարդութեան վիճակը, արդիւնքն է պարապութեան և տագնապին։

Անգործ երիտասարդներու Միութիւն կազմուած է կարծես, որոնք գործի են ամէն վայրկեան փողոցներու մէջ և անկիւններու վրայ։ Վիճաբանողներու թիւը չատ մեծ է, ինքնահաւանութիւնը, մեծամտութիւնը և իմաստակութիւնը չափ սահման չունին։ Ցիչինք հոս քանի մը տող անոնց տեսական յանկերգէն. «Քիֆքիր Նազանըմ, աքըլ Նազանըմ, բարա նե Նազանըմ» (խելք կայ, միտք կայ, դրամ չկայ)։

Հրապարակի վրայ տիրող տագնապը անբացատրելի է։ Դրամատուները զադրեցուցած են իրենց քրէտիները։ Բոլոր վաճառականներն ալ յուսահատ են եւ անձկութեամբ կ'երազեն յաջողին օրեր։ Եթէ ուշանայ այդ երազուած օրը, կարելի է գուշակել թէ ինչ կ'ըլլայ վիճակը Ալէքսանդրէթի հայ առեւտրականներուն։

Այս քաղաքի առեւտրական ընկերութիւնն ու պայմաններն ալ դժբաղդաբար, բացառիկ պարագայ մը կը ներկայացնեն։ Գրեթէ ամէն կապ խզուած է Թիւրքիոյ հետ առեւտրական տեսակէտով և այլեւս Թիւրք գնորդներ չեն երեւիր չուկայի մէջ, պարագայ մը որ չատ գէշ ազդեցութիւն թողած է հրապարակի վրայ։ Շրջակայ լիմոնի գիւղացիներն են որ կը կազմեն Ալէքսանդրէթի առեւտրականներուն տեւական յաճախորդները, որոնք բաւական չեն ապրեցնելու համար Ալէքսանդրէթի չուկան։

Մէկ խօսքով, Ալէքսանդրէթ այժմ, կզգիացած եւ ինք իր մէջ քաշուած նաւահանգիստ մըն է, ուր կեանքը տակաւ կ'ընթանայ դէպի եռ։ Ոչ մէկ հանրային զբօսարան, ոչ սինէմա եւ ոչ թատրոն։ Եթէ Գուլբվարի իրիկնամուտի թափառումներն ալ չըլլան, չատ հիւդ կ'ըլլար աքսորավայրի մը նմանը։

Բաւական չեղեցանք սակայն մեր նիհ թէն, ջննենք այժմ Ալէքսանդրէթի ազգ. կեանքը, որ թարախոտած պարտ մըն է Սիւրիահայ իրականութեան մէջ։

(Շար.) Ա.

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ՄԱՀԱՓՈՐԶ

ԴԱՄԱՍԿՈՍՑԻ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴ ՈՒՍԱՆՈՂ ՄԸ Կ'ՈՒԶԷ ՍՊԱՆՆԵԼ ՍՈՒՊՀԻ ՊԷՑ ՊԵՐԷՔԷԹԸ ՊԱՆԴՈԿ ՌՈՒԱՅԱԼԻ ՄԷՋ

Ոճրափորձը կը ձախողի ամբողջ ուսանողը անձնասպանութիւն կը փորձէ

ՀԱԼԷՊԻ ՄԱՐՕՆԻ ԵՊԻՍԿՈՊՈՍԸ ԿԸ ՓՐԿԷ ՍՈՒՊՀԻ ՊԷՑԻ ԿԵԱՆՔԸ

ՍՈՒՊՀԻ ՊԷՑԻ ՊԱՇՏՊԱՆԸ ՁՈՒՍԱՀԱՏ ՎԻՃԱԿ ՄԸ ՈՒՆԻ

Երէկ առաւօտ, ժամը 9ին, արիւնոտ մահափորձի մը թատր դարձաւ Պանդոկ Ռոյալը։ Սիւրիոյ կառավարութեան նախկին պետ երեսփոխան Սուպհի Պէյ Պէրէքէթի դէմ մահափորձ կատարեց, բնիկ Հոմսցի ծայրայեղօրէն ազգայնական 24 տարու երիտասարդ մը, Ապտէլ Պասսէթ էլ Պըննի, որ երկու օրէ ի վեր կեղծ անունով մը սենեակ մը վարձած էր պանդոկ Ռոյալի մէջ, իր ոճրային նպատակը իրագործելու համար։

Ոճրագործը, երկու օրէ ի վեր կը հետապնդէր Ն. Վեհմութիւնը և պատեհ առիթի կսպասէր մահափորձի համար։ Երէկ առաւօտ, երբ Սուպհի Պէյ Պէրէքէթ պանդոկի սալօնին մէջ նստած էր, շրջապատուած իր անձնական պաշտպան ոստիկանէ, Հալէպի Մարօնի Եպիսկոպոսէ, Պ. Վասիլ Մկրտիչէ, Պ. Լեւոն Հազարապետեանէ և Անթուան Իտտէէ, ոճրագործը կը մօտենայ անոնց և կը քաշէ րէվոլվերը և կը կրակէ Սուպհի Պէյ Պէրէքէթի վրայ սակայն բարեբախտաբար կրակ չ'առնէր րէվոլվերը։ Վայրկեանապէս ոտքի կելլէ և անոր վրայ կը յարձակի Սուպհի պէյի պաշտպան Պ. Մուհամէտ Մօսրին։ Ապտէլ Պասսէթի ձեռքէն վար կիյնայ րէվոլվերը. ան սակայն քիչ մը քաշուելէ վերջ կը հանէ իր դաշոյնը։ Այդ միջոցին Սուպհի Պէյ կանգնի մօտակայ փոքր սալօնը, սակայն ոճրագործը կը սլանայ դէպի հոն։ Մուհամէտ Մօսրին, տեսնելով որ վտանգի տակ է Սուպհի պէյի կեանքը, նորէն կը յարձակի ոճրագործին վրայ և կը գրկէ զայն։ Կսկսի գօտեմարտ մը երկուքին միջև։ Մուհամէտ Մօսրին գանկէն եւ փորէն ծանր վէրքեր ստանալով գետին կիյնայ։ կը վիրաւորուի նաև Պ. Իտտէ։ Ոճրագործը յաղթական կը հանդիսանայ և կ'ուզղուի Սուպհի պէյի վերայ։ Եպիսկոպոս Տեր. Ռաֆայէլ Հիմը կը տեսնէ որ սուրգ մահ մը կ'սպառնայ Ն. Վեհմութեան և աթոռը քաշելով, զօրաւոր հարուած մը կիջեցնէ ոճրագործի գլխուն և զայն գետին կը ձգէ։

Կը հասնին մարդիկ այլեւս և կը տեսնեն որ ոճրագործն ալ արիւնլուայ վիճակի մէջ գետին փռուած է։ Ստուգուեցաւ որ ան 3—4 ամիսէ ի վեր կուսանէր Պէյրութի երկրաչափական վարժարանին մէջ։

Երիտասարդ ուսանողը ոստիկաններու կողմէ փոխադրուեցաւ Ֆրանսական Օթէլ Տիէօ հիւանդանոցը, ուր իր դուրս թափուած աղիքները տեղը դրուեցան վիրաբոյժ բժիշկ Բոթուրի կողմէ։

Մինչ այս, ան ուզեց տեսնել Բարձր Բամիսէրութեան անձնաւորութիւններէն մէկը, անոր փանի մը խօսք ըսելու համար։ Ներկայացաւ Բ. Բամիսէրութեան Հալէպի պատուիրակ Պ. Լավասթըր։

Ուսանողը գործողութեան սեղանին վրայէն այսպէս խօսեցաւ.

— Պարո՛ն Լավասթըր, հիմա որ ես պիտի մեռնիմ, կ'ուզեմ չափազանց անկեղծ ըլլալ, ինչպէս անկեղծ են բոլոր Սիւրիացիները։ Ես, ուսանող Ֆրանսական երկրաչափական վարժարանի, ստացած եմ Ֆրանսական դաստիարակութիւն, անած եմ Ֆրանսական գրականութեամբ և գաղափարներով։ Քիչ առաջուան առած քայլիս ամբողջ պատասխանատուութիւնը կը ստանձնեմ։ Մենք բոլոր Սիւրիացի երիտասարդներս կը սիրենք Ֆրանսացիները և կ'ուզենք ու կը խնդրենք որ անոնք չարունակեն մնալ մեր երկրին մէջ։ Բայց կուզենք միեւնոյն ատեն որ անոնք յարգեն մեր սրբութիւնները, մեր սիւրիական անձնաւորութիւնները, մեզի հետ վարուին մարդկայնօրէն, և մեզի հետ դաշինք մը կընքեն։ Այն քաղաքական կացութիւնը, որուն մէջ կը տեսայի ամբողջ Սիւրիան, անել է։ Այդ անել կացութեանը հովանաւորութիւնը կը վայելէ Ֆրանսան Պեւուէթեան։ Ասոր ապացոյց Հալէպի և Դամասկոսի ընտրութիւնները։ Սուպհի Պէյ Պէրաքաթի պէս անժողովրդական մարդ մը, չենած Ֆրանսացիներուն, յաղթական դուրս եկաւ ընտրութիւններէն ու վաղը թերևս պիտի գրաւէ նախագահական աթոռը։ Ան՝ պատճառ եղաւ Հալէպի մէջ, ուր ան մեզ մարդոց սպանութեան։ Պէտք է գիտնալ, այս երկիրը լաւ կառավարելու համար, որ իրաւունքը միշտ զօրաւորին չէ։ կամ գոնէ այսպէս պէտք չէ ըլլայ։ Ֆրանսան, եթէ կ'ուզէ իսպղութեամբ կառավարել Սիւրիան, պէտք է գոհացնէ իր զաւակը։ Որովհետեւ, բացի իր ազգ պատուհանին կոթնած սանդուխ մը ո՛չ մէկ փաստ կայ թէ առեւտրագումը դուրսէն կատարուած է։ Ցեղոյ սանդուխը այնքան թեթեւ է եղեր, որ չի կրնար եղեր հասուն մարդու մը՝ եւ այն ալ արդէկի մը հետ—ծանրութեան տոկալ։

Ուրիշ պարագայ մըն ալ։ Տղեկին սենեակին պատուհանը այնքան ցեղ է եղեր, որ միջակ գերութեամբ մէկր անկից չի կրնար եղեր անցնիլ։ Ուրեմն, առեւտրագումէ չ'կայ եղեր այլ ազգ բնակիչներուն կողմէ իսկ կազմակերպուած կեղծ առեւտրագումէ մը։

Ինչո՞ւ բայց։ եւ ահա պատճառը։ 1-930ին, տղեկին ծնունդէն ի՛չ առաջ, Լիբանէն իր յղի կնոջ հետ օդանաւով կատարեց ճամբորդութիւն մը որ գէթ վերջացաւ։ Օդանաւը անկում մը ունեցաւ եւ այդ անկումէն յղի տիկինը չվնասուեցա՛ւ արդեօ՞ք։ Եւ այս գէթ պայմաններուն մէջ, ուրեմն, Տեր եւ Տիկին Լիբանէն առանց որեւէ մէկուն ոչինչ ըսելու որդեգրեցին տղեկ մը՝ բուն ծնողքին յանձնարարելով խիստ գաղտնապահութիւն։

Տիկին Լիբանէն այս օրերս տղայ մը պիտի ունենայ այս անգամ իր իսկ տղան։ Ինչո՞ւ ուրեմն այլեւս պահել տղեկ մը, որ հարազատ չէ եւ իրաւունք չունի Լիբանէկի ծնողական սէրը վայելելու։

Ուրեմն, կր կեղծեն առեւտրագումէ մը եւ տղեկը կը յանձնեն իր բուն ծնողքին։

Այս է պատմութիւնը որ կը օրջի Ամերիկայի մէջ։

Հաւատացէ՛ք եթէ կ'ուզէ՛ք, Ամերիկայէն կուգայ։

ԴԱՆՈՒԲԵԱՆ ԽՆԴԻՐԸ ԶԱԽՈՂԵՑԱՒ

Հակառակ Ֆրանսական եւ Բրիտանական կառավարութեանց ջանքերուն Ջորաերու խորհրդաժողովը ձախողեցաւ եւ կեդրոնական Եւրոպայի փրկութեան գործը յետաձգուեցաւ ապագային

Բրիտանական պատուիրակութիւնը գերմարդկային ճիգեր թափած է հաշտեցնելու համար զանազան տեսակէտները

Լոճառն (Ուշացած).— Ջորս պետութեանց խորհրդաժողովը գրուհըցաւ Ապրի 8 ժամը 11,30ին եւ առանց համաձայնութեան մը յանգելու Դանուբեան երկիրներու ցեղական վերակազմութեան վերաբերեալ յատկագծի մը շուրջ։

Վերջին զեկոյցը ի վեր կը հաներ թէ պետութիւնները կը հաստատեն որ Դանուբեան պետութիւններու եւ միւս երկիրներու կողմէ ձեռնարկուած հաւաքական առագ գործողութիւն մը հարկաւոր է Դանուբեան երկիրներ դնելու համար բաջառողջ հիմանց մը վրայ, իբրեւ առաջին քայլ դէպի Եւրոպային ցեղական վերակազմութիւն։

Նկատելով որ խորհրդաժողովի ընթացքին երեւան եկած են կարգ մը ցեղական խնդիրներ որոնք կը պահանջեն ապագայ ընութիւն մը, եւ նկատելով որ Ազգ. Դատակցութեան յառաջիկայ ողբքուն ժրներէի մէջ գումարելիք կարեւոր ժողովները արգելք կը հանդիսանան ամէն կերպով խորհրդաժողովի շարունակութեան, չորս պետութիւնները պիտի շարունակեն կարծիքի փոխանակութիւն ունենալ վերապահեալ կէտերու եւ նոր յառաջդիմութիւններ իրագործելու տեսակէտով յաւագոյն միջոցի շուրջ։

Ակնյայտ է թէ Դանուբեան երկիրները արագօրէն փրկելու մասին գոյութիւն ունեցող մեծ յոյսը ի դերեւ ելաւ, բայց կարելի է այսու ամենայնիւ, որ մեծ ջանքր կարենայ յանգիլ յաջողական փորձի մը, Ազգերու Դատակցութեան մէջ ցեղասկզբունք խնդիրներու շուրջ տեղի ունեցելիք կարծիքի փոխանակութեանց հետեւանօք։

Բրիտանական պատուիրակութիւնը գերմարդկային ճիգեր բրաւ հաշտեցնելու համար իրարու հակառակ տեսակէտներ։

Պրն. Գրանթի յայտարարեց թէ «վերջացաւ այլեւս։ Մենք ամենքիս ալ կատարեցինք մեր յաւագոյնը։» Գերմանական առաջին պատուիրակ պրն. Ֆօն Պիւլով յայտարարեց իր կողմէ թէ «սկիզբէն երկիւղ ունէի նկատելով որ հարցր շատ բարդ էր լուծում մը տալու համար երեք օրուան միջոցին։» (Ռ. Գ.)

Փարիզ.— «Ջորս պետութեանց խորհրդաժողովր ձախողեցաւ» անա այս է յուսաբեկ եզրակացութիւնը Ֆանսական մամլոյ բացատրութեանց, որոնք դիտել կուտան թէ Ֆրանսա Լոճառն գնաց գրպանին մէջ ունենալով գործնական գեղեցիկ ծրագիր մը եւ դրամ, բայց ասիկայ կորուսած դատ մրն էր որը իր դատն անգամ չէր նոյն իսկ։

Ֆրանսացիներու աչքին խորհրդաժողովի միակ բարեբաստիկ արդիւնքը՝ Ֆրանսօ-անգլիական համաձայնութեան վերահաստատուած րլլալն է։

Լոճառն.— Ջորսերու խորհրդաժողովին ուղղուած յետսահայեաց ակնարկ մը ի յայտ կը բերէ անգրիոյ կողմէ ոյժ դրուած Ֆրանսական նախաձեռնութեան դրական արժէքր եւ գերմանահայտնական առարկութեանց բացատրիչ։

Ֆրանսական ծրագրին հակառակ կէտ յայտնի էր Մարս 2ին ի վեր. սոյն ծրագիրը բաւականաչափ կերպով առանգական էր իր մէջր պարփակել կարենալու համար դուրսէն րլլալիք ամէն տեսակ անկեղծ ու յարմարելի թելադրութիւն։ Ներկայացուած ճշմարտութիւններ միայն երեւան հանեցին խաղամական յետին միտքեր։ Գոնէ մասնակի համաձայնութիւն մը կայացած պիտի րլլար, եթէ գերմանիան եւ իտալիան տարամտիր լինէին առաջնորդուելու տեսակէտով րնելու այն զոհողութիւններ զոր Ֆրանսան րնել որոշած էր դրամագլուխներու տեսակէտով։

ԴԻՒԿ ՄԸ ԳՏՆՈՒԱԾ

Հալէպի Մասրա գագաթ օրջականերր մեռած մարդու մը դիակր գտնուած է։ Հասկցուած է որ խեղդամահ եղած է ան։ Զոհր Մասրա ազիրէթին պատկանող պետվի մրն է։

ԳՐԱԽՈՒԱԾ ՕՐ

Մայիս 7ին, շաբաթ երեկոյ. Խարբերդի Հայրկ. Միութիւնը կր սարքէ հանդէս — երեկոյթ մը։

Կր խնդրուի միւս կազմակերպութիւններէն նկատի ունենալ այդ օրը։

ՀՐԱՊԱՐԱԿ ԵԼԱԻ

ԴԻՏՈՒՄՆԵՐ Է ԴԱՏՈՒՄՆԵՐ

Մ. ՍԵՐՈՒԵԱՆԻ

Որուն զուտ հասոյթը պիտի յատկացուի բարեգործական հաստատութիւններու։

Գինն Լիբանան և Սիւրիա 20 ֆրք.
Արտասահման 1 Տոլար

Դիմել հեղինակին
B. P. 165 Beyrouth (Liban)

ԼԻՆՏՊԷՐԿ ԻՆՔՆ ԻՍԿ

ՓԱԽՑՈՒԻՑԵՐ Է... ԻՐ ՁԱԻԱԿԸ

Լուրը Ամերիկայէն կուգայ եւ հետեւաբար զարմանալու ոչինչ կայ։ Մէկ ամիս է որ ափսոսի եւ Ամերիկայի ոսկիկանութիւնը ու մամլոյ միութիւնը կը զբաղին տղեկին առեւտրագումով եւ դեռ մայ մը չէ առնուած, բայի որ տղան չէ գտնուած, պիտի ըսեմ։

Ու երեւակայութիւնը այս անյաջողութեան առջեւ, իրաւունք ունի եզրակացութիւններ ընելու։ Եւ եզրակացութիւնը Ամերիկայի մէջ յարգի է ոյտրին չափ, պայմանաւ որ յանդուգն ըլլայ։

Ուրեմն, անգիր վիպասանները կ'եզրակացրեն թէ Լինտպէրկ իրեն իսկ փախցուցած է որպէսզի կարենայ ինքնուրոյն ուսումնասիրել տղան։ Ուրիշներ կ'ըսեն թէ Լինտպէրկ ինքն է որ տղան գողցած է։ Ուրիշներ կ'ըսեն թէ Լինտպէրկ ինքն է որ տղան սպաննած է։ Ուրիշներ կ'ըսեն թէ Լինտպէրկ ինքն է որ տղան սպաննած է եւ դիակը ծովը նետած է։ Ուրիշներ կ'ըսեն թէ Լինտպէրկ ինքն է որ տղան սպաննած է եւ դիակը ծովը նետած է եւ ձուկերը կերած են զայն։ Ուրիշներ կ'ըսեն թէ Լինտպէրկ ինքն է որ տղան սպաննած է եւ դիակը ծովը նետած է եւ ձուկերը կերած են զայն եւ ձուկերը բռնուած են եւ ձուկերը ծախուած են եւ ձուկերը գնուած են եւ ձուկերը եփուած են եւ ձուկերը կերուած են եւ ձուկերը մարսուած են եւ ձուկերը...

Ամերիկայի մէջ ամէն ինչ կրնայ պատահիլ։

Սառցագիրները 4 օրինակ հանուած են, մին Նուիրատուին, միւսը կեդրոնական գրասենեակի մէջ պահելու, ուրիշ մը՝ կառավարութեան դրկուելու, և չորրորդը՝ հաշուեքննիչներու համար։

Նուիրատուները միշտ զգուշացուած են չտալ չարտօնուած հանգանակիչներու։

ԲԻՒԶԱՆԴ ԵՂԻԱԶԱՆ

(Շար.) (3)

ՓՐՕՍՓԷՐ ՄԵՐԻՄԷ

ՔԱՐՄԷՆ

Իմ ծառայութեան ժամերէն ի վեր ասիկա առաջին պատիժն էր։ Մենք բարո՛վ պահակապետի ժապաւէնները որ արդէն իսկ բռնած ըլլալ կը կարծէի։

Բանտարկութեանս առաջին օրերը խիստ տխրութեամբ անցան։ Զինուոր ըլլալով, երեւակայած էի թէ առնուազն սպայութեան պիտի բարձրանայ։

Լօնժայ Մինա, իմ հայրենակիցներս, արդէն յարգուած հարիւրապետներ են։ Շաքլանկարան, որ սեւաժորթ մըն է Մինային պէս, գնդապետ էր և ես քանի անգամ խնձոր էի խաղացած իր եղրօրը հետ որ ինծի պէս պարզ զտահակ մըն էր։ Հիմա, կ'ըսէի ինքնիրենս — բոլոր այն ժամանակաշրջանը, որ ծառայեցիր առանց պատիժի, կորսուած է այլեւս։ Մեծերուդ յիշողութեան մէջ ա՛յ վատ նօթ մը ունիս և պէտք է տասն անգամ աւելի աշխատիս քան այն ժամանակ երբ սկսնակ էիր։ Եւ ինչո՞ւ համար պատժուած էի ես. — Անպիտան պահեստականի մը համար, որ ծաղրած էր զիս և որ հիմա ալ զբաղուած էր անչուշտ քաղաքին մէկ անկիւնը գողութեամբ։ Բայց և այնպէս՝ չէի կրնար արգիլել ես ինծի իր վրայ մտածելէ։ Կը հաւատա՞ք Պարոն, իմ մեծագոյն գուլպաները որ ան ցոյց կուտար փախած առեն, միշտ այբերուս առջեւ ունէի։

Բանտիս ցաղերուն մէջէն կը դիտէի փողոցը և հոնկէ անցնող կիներէն ո՛չ մէկը կրնայի արժեցնել այդ տատանի աղջկան։ Եւ յետոյ, հակառակ կասքիս, կը պահէի անոր ինծի նետած յասմիկը որ, հիմա չորցած թէև, բայց միշտ կը պահէր իր անուշ բոյրը... եթէ կախարդուհիներ գոյութիւն ունին, այդ աղջիկը անպայման անոնցմէ մէկը ըլլալու էր։

Օր մը, բանտապահը մտաւ և ինծի բերաւ խոշոր հաց մը.

— Ա՛ռ, ըսաւ, ահա՛ ինչ որ կը բերէ քեզի զարմուհիդ։

Հիւսէ զարմացած առի հացը, որովհետեւ՝ Սէվիլի մէջ զարմուհի չունէի, թերեւս սխալմունք մըն է կը մտածէի, միւս կողմէ դիտելով հացը։ Բայց այնքա՛ն ախորժագրգիռ էր ու այնպէս անուշ կը բուրէր, որ վճռեցի ուտել՝ որմէ ալ որ եկած ըլլար և որուն ալ պատկանէր։ Ուզելով կտրել հացը, դանակս կարծր բանի մը հանդիպեցաւ։ Նայեցայ ու տեսայ անգլիական պզտիկ խարտոց մը որ խօորին մէջ սահեցուցած էին եփելէ առաջ։ Հացին մէջ կար նաև երկու դահեկանոց ասկեդրամ մը։ Այլեւս ոչ մէկ կասկած. տատիկ Քարմէնի նուէրն էր։ Մեր ցեղի մարդոց համար, ազատութիւնը ամէն ինչ է և կրակի կուռնք ամբողջ քաղաք մը, եթէ առաջ կարելի ըլլայ խորհիլ օրուան մը բանտարկութիւնը։

Արդէն պահապանութիւնը թոյլ էր և այդ հացով կրնայի հեզնել բանտապահները։ Ծաւուան մը ընթացքին, ամէնէն հաստ ձողը ոսոցուած էր, պզտիկ խարտոցով։ Եւ երկու դահեկանոց ոսկեդրամով, առաջին հնավաճառին քով կը փոխէի զինուորական վերարկուս, առնելու համար քաղքենի հագուստ մը։

*Կրնաք երեւակայել, թէ մէկը որ հազար անգամներ ժպտէր ամբոխ

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՔԻՒՐՏԵՐԸ ԿԸ ԲՆԱՋՆՋՈՒԻՆ

ՊԱՐԶԱՆԻ ՇԷՅԽԸ

ՁԵՐԲԱԿԱԼՈՒԱԾ

ԲԱԶՄԱԹԻՒ ԿՈՐՈՒՍՏՆԵՐ ԵՐԿՈՒ ԿՈՂՄԷՆ

Պաղտատ.— Իրագի բանակը գործակցելով *արքայական օդանաւային ոյժի* հետ կը յառաջանայ լեռնային շրջաններու մէջէն:

Պատահական գեկոյցի մը համաձայն, Պարզանի ճէյխը՝ որը իբրեւ իրաւունք պահանջած էր անկախ վեհապետի մը յատուկ առանձնաճաշակորհնումներ, իբրեւ թէ ձերբակալուած է:

Սոյն գեկոյցը կ'աւելցնէ թէ Իրագեան սպայ մը եւ եօթասպայ մը սպանուած են: Վիրաւորեալներու թիւը յայտնի չէ: Ապստամբներու մասնուած կորուստները 120 հոգիէն աւելի են եղեր:

Պաղտատ.— Պարզանի շրջանին մէջ տեղի ունեցող վճռական երկու կռիւներէ վերջ, Իրագի բանակը գրաւեց Ֆռական բոլոր գիւղերը: Ապստամբները ունեցան մեծ կորուստներ եւ իրենց պետերը հպատակութիւն յայտնեցին:

Ընտրական պայքար Ֆրանսայի մէջ

Պէլֆօռ.— Պ. Թարտիէօ Շափէլ—Սուրուժմանի մէջ ընտրական պայքարի առթիւ խօսած իր ճառին ընթացքին թուեց տասնըչորրորդ երեսփոխանական նստաշրջանին մէջ կատարուած տնտեսական, ելեւմտական եւ հասարակային գործերը:

Ռուժմանը լը Շաթօյի ժողովին ներկայ էին Պ. Թարտիէօյի հակառակորդները որոնք եկած էին մարձակայ համայնքներէն:

Պ. Թարտիէօյի յայտարարութիւնները ծափահարուեցան բուռն կերպով: Անիկա ժողովասրահէն հեռացաւ որոտընդոստ ծափահարութիւններու մէջ, մինչ դեռ Մարսէյէզը անլսելի կը դարձնէր էնթէրնասիոնալը:

Նախագահը նոյն օրը մեկնեցաւ Ժրնէվ:

ՀԱՐԱՒԱՅԻՆ ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԵՒՐՈՊԱՆ ՈՂՈՂՈՒՄՆԵՐՈՒ ՏԱԿ

Պէրլին.— Հարաւային Արեւելք. Եւրոպայի բոլոր մասերէն կը հաղորդեն թէ ահռելի ողողումներ տեղի ունեցած են եւ պատճառած են նիւթական խոշոր վնասներ, Չեխոսլավաքիայի մէջ, Դայս գետը յորդած է. ջուրերը բարձրացած են տասնըերեք ոտնաչափ: 1888էն ի վեր տեղի ունեցած ամենախոշոր ողողումն է այս: Երկիւղ կայ թէ մի գուցէ մեծ թիւով բնակիչներ խեղդուած ըլլան, բայց որքան ատեն որ ջուրերը քաշուած չըլլան, կարելի չպիտի ըլլայ ճշգրիտ կերպով հաստատել զոհերու ցուցակը:

Արեւելեան Լեհաստանի մէջ տեղի ունեցող ողողումները մեծ աղէտի մը համեմատութիւնները ստացան: Վոլհինիայի մէջ, մեծ թիւով գիւղեր պարպուեցան իրենց բնակիչներէն: Կամուրջները եւ ճամբաները քայքայուեցան եւ երկաթուղային երթեւեկը դադրեցաւ: Վիլենայի Նահանգը մեծ վնասներու մատնուեցաւ եւ պատմական մայր եկեղեցին փլելու վտանգին տակ կը գտնուի, նը կատելով որ ջուրերը խախտած են իր հիմերը:

Ողողումներէն ամէնաշատ աղետեալ երկիրը Ռումանիան է հաւանականօրէն ուր երկաթուղային երթեւեկը անկարելի դարձաւ 23 գիծերու վրայ:

Ջուրը հարիւրաւոր տուներ քշեց տարաւ Մօլտավիոյ (Պէսարապիա) մէջ եօթը դիակներ գտնուեցան, բայց կը կարծուի թէ չիսուն հոգի խեղդուած լինին:

Մարօս գետը յորդեցաւ եւ ողողեց Արադ քաղաքը ուր 1500 տուներ փլչեցան: Ֆօկարուս քաղաքն ալ ջուրերու տակը կը գտնուի եւ այս քաղաքին եւ Թէմէսվարին բնակիչները խուճապի մատնուեցան:

Գուբրէչէն կարելի չէ երկաթուղիով երթալ աւելի հեռու քան Պրասօ (Բրօնշ. Թատր, Գերմաներէն լեզուով), նկատելով որ Թրանսիլվանիոյ դաշտին մէջ երկաթուղին մնացած է ջուրերու տակ: Կարգ մը տեղեր, ողողումները տեղի ունեցան այնքան արագ կերպով որ երկաթուղիի պաշտօնեաները շատ մեծ դժուարութեամբ յաջողեցան փախչիլ:

ՉԻՆ-ՋԱԲՈՆԱԿԱՆ ՎԷՃԸ

Շանկայ.— Չինացիք պատրաստութիւն կը տեսնեն պաշտպանելու համար Նանքինը ուր կ'ամրացնեն իրենց դիրքերը եւ ուր դրած են հրետանիներ, համոզուած ըլլալով թէ ճապոնիք կը ծրագրեն յարձակում գործել:

Սակայն, ճապոնական զինուորական եւ նաւային իշխանութիւնները պաշտօնապէս կը հերքեն սոյն տարածայնութիւնները:

ԱԻԵՐ ԳՈՐԾԵԼՈՒ ՅԱՏՈՒԿ ՆՈՐ ՄԵՔԵՆԱՅ ՄԸ

Ուաշինկթըն.— Կարելի՞ է արդեօք 1500 քիլօմէթր հեռու տեղէ մը խորտակել պատերազմական նաւեր, բնաջինջ ընել ամբողջ գունդեր, կործանել եւ ճուրի ենթարկել քաղաքներ:

Ահա ինչ որ պիտի ջանայ հաստատել փորձագէտներու մասնախումբ մը որուն անուանումը պահանջուեցաւ ծերակուտական Ֆռանչերըի կողմէ խորհրդարան քննելու համար Քօնէքթիքըթի բնակիչներէն Պ. Լիթէր Բառլօուի կողմէ հը նարուած նոր գործիքի մը ազդեցութիւնը:

Նշանաւոր Ջարօ աղա ճաշարանի մը մէջ ճուաղում մը կ'ունենայ որկրաւողութեան երեւոյթ

Լոնտոն.— Ջարօ աղա, 156 տարեկան այս քիւրտը, որը նկատուած է աշխարհի ամենատարիքոտ մարդը, նուաղած է Բէնսինկթընի ճաշարանի մը մէջ, Իր կեանքին 156 տարիներու ընթացքին ամբարած բովանդակ իմաստութիւնը՝ անգլ. ոճով լաւ լեցնի մը ընծայած փորձութեան դիմադրելու կարողութիւնը տուած չէ անոր:

Ջարօ աղան որ Շէյքսպիրի լեզուն խօսիլ չի գիտեր նշանով հասկցուցած է ճաշարանի սպասուհիին թէ կշտացած չէ դեռ: Ասոր վրայ, սպասուհին երկրորդ պնակ մըն ալ բերած է: Ջարօ աղան զայն ուտելէ վերջ երրորդ մըն ալ ուզած է եւ զայն ալ լափելէ վերջ նուաղած է: Ճաշարանի մէջ գտնուղները փութացին անոր ժամ, բայց Ջարօ աղան հայհոյանքներ ուղղեց Մուսթաֆա Քէմալի լեզուով: Կարմիր Խաչի պատկանող կառք մը կանչուելով Ջարօ աղան փոխադրուեցաւ Սէնթ Մէյրի Ապպօթ» հիւանդանոցը, ուր բժիշկները յայտարարեցին թէ բացի որկրամոլութեան հետեւանօք առաջ եկած «դժուարութեան» մը, աշխարհի ամենատարիքոտ մարդը ուրիշ ծանր բան մը չունէր եւ թէ անիկա կրնար երթալ իր բնակարանը:

Ողողումներ Ռումանիոյ մէջ

Պուքրէշ.— Ողողումները կը չարունակեն Տնիէսթէրի հեռաձայնային հետաքննօք ջուրերու տակ մնաց Սօրօկա քաղաքը որուն տուներէն մեծ թիւով փլեցան: Շատ մը գիւղեր կործանեցան. կը հաղորդուի թէ վեց մեռելներ կան:

Բազմաթիւ գիւղացիներ անձնանօք կեցած են ջուրերու պատճառաւ կըղզիացած իրենց տուներու տանիքներուն վրայ:

ՆՈՐ "ԲԱԲԵԼՈՆԻ ԱՇՏԱՐԱԿ,, ՄԸ

Պէրլին.— Հաղորդակցութեանց Նախարարութիւնը կը չահագրգռուի ինժէնիօր Պ. Հօնէգի աշխատանքներով, որը առաջարկած է քամիով չարժող խոշոր թիւրպիններու չինուածքը արտադրելու համար ելեքտրական ոյժ:

400 մէթր բարձրութեամբ պողպատեայ աշտարակ մը պիտի չինուի որը պիտի ունենայ 80 մէթր չրջագիծ ունեցող հինգ խոշոր թիւրպիններ տարեկան ժամը 800 միլիոն քիլօվաթ արտադրելու կարողութեամբ:

Աշտարակը պիտի չինուի մայրաքաղաքի մէկ բարձր դիրքին վրայ, ղեօսաչրջիկներու կեդրոնավայր մը դարձնելու համար զայն, քանի մը հարիւր մէթր բարձրութիւն ունեցող մէկ չարկին մէջ պիտի չինուի ճաշարան մը, բաթեաըթի մը եւ տանիքնկ մը:

Օդանաւի զարհուրելի արկած մը

Աթէնք.— Թէսալիայէն եկած հեռագիրներու համաձայն, օդանաւի զարհուրելի արկած մը պատահած է:

Երկու զինուորական օդանաւեր, Լարիսայի վերեւ թռիչք կատարած ատենները, իրարու բախեցան 500 մէթր բարձրութեան մը վրայ: Երկու օդանաւերն ալ վար ինկան եւ ջախջախուեցան:

ՏԵՂԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՍՏՈՐ ՄԱՏՆՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

ԿԱՐԵՒՈՐ ԺՈՂՈՎ ՄԸ ՊԻՏԻ ԳՈՒՄԱՐՈՒԻ ԵՂԵՐ ԴԱՇՆԱԿ ԱԿՈՒՄԲԻՆ ՄԷՋ...

«Էլ Նիհաա» իր երեկուան թիւին մէջ կը գրէ հետեւեալ չճանաչուելիք լուրը.—

Մեր տեղեկաբերը կըսէ.

Մասնաւոր աղբիւրէ մը տեղեկացայ որ այսօր կամ վաղը Գէյրութի Հայ Դատական ակումբին մէջ կարեւոր ժողով մը պիտի գումարուի, որուն ներկայ պիտի գտնուին Հայ եւ Քիւրտ իթհատներէն մեծամասնը. Թիւրիոյ դէմ իրենց ունեցած հաւատակութեանց համար նոր ուղեգիծ մը պատրաստելու: Այս նպատակաւ Իսմայիլոսկ մասկոսկե մասնաւորաբար եկած են 2 քիւրտ իթհատներ:

Այս ժողովին ներկայ պիտի գտնուին Լէւոն Շանթ, Նիկոլ Ադալեան, Խորով Թիւթիւնճեան եւայլն:

Ե. Խ.— Նոյնութեամբ քարգմանեցինք «Էլ Նիհաա»ի լրատուին այս անհիմն ու երեւակայական լուրը: Նոր չէ այս. երկու տարի առաջ նոյն իսկ գեներալ Ֆրանկ պիեր գումարուի, որուն ներկայ պիտի գտնուին Հայ եւ Քիւրտ իթհատներէն մեծամասնը, Թիւրիոյ դէմ իրենց ունեցած հաւատակութեանց համար նոր ուղեգիծ մը պատրաստելու: Այս նպատակաւ Իսմասկոսկե մասնաւորաբար եկած են 2 քիւրտ իթհատներ:

Այս ժողովին ներկայ պիտի գտնուին Լէւոն Շանթ, Նիկոլ Ադալեան, Խորով Թիւթիւնճեան եւայլն:

Ե. Խ.— Նոյնութեամբ քարգմանեցինք «Էլ Նիհաա»ի լրատուին այս անհիմն ու երեւակայական լուրը: Նոր չէ այս. երկու տարի առաջ նոյն իսկ գեներալ Ֆրանկ Պիւրի Անկարայի մէջ ունեցած հանդիպումներէն ետք, Գէյրութ գալով, Հայ Դատական Ակումբին մէջ ընդունելութիւն մը տուած էր, ուր ներկայ գտնուած էին Հայ եւ Քիւրտ իթհատներու ներկայացուցիչներ, որոնց հետ ալ ճաշ մը ունեցած էր: Ներկայ գտնուողներէն ոչ մէկը կրնայ հաստատել թէ Պիւրի հետ որեւէ քննարկութիւն ունեցած ըլլայ Հայ-Քիւրտ յարաբերութիւններու մասին:

ԻՆՔՆԱՇԱՐԺԻ ԶԱՐՀՈՒՐԵԼԻ ԱՐԿԱԾ ՄԸ

ՄԷԿ ՄԵՌԵԼ ԵՒ ԵՐԿՈՒ ԾԱՆՐ ՎԻՐԱՒՈՐ

Ֆէրիս Տայսս, 20 տարեկան, Ֆէրիտ Մեհմետ 36 տարեկան, եւ Մեհմետ Ամօիթի 21 տարեկան որոշեցին կիրակի օր ձիւնէխ պօյոյի երթալ: Ինքնաշարժ մը վարձեցին եւ ճամբայ ելան: Ճամբան բանական կոճձեցին, իրենց խելքը իլ մը կորսնցնելու ասիճան: Նեհիր Իպրահիմի մէջ, վերջ տալու մը ճնշան եւ շարունակեցին իրենց խճճոյքը:

Վերադարձին արդէն բոլորն ալ, վարիչն ալ մէջը բլլալով, գէշ կերպով գինովցած էին: Մարմարիճիի մօտերը գալուն պէս, վարիչը չի կրցաւ լաւ կառավարել ղեկը եւ երբ արագընթաց կը վազեր ինքնաշարժը, շրջեցաւ ուժգնօրէն ճարհոյ վրայ: Ֆէրիտ անմիջապէս մեռաւ, իսկ միւսները շատ ծանր կերպով վիրաւորուեցան:

Ոստիկանութիւնը լուր առնելուն պէս տեղեկացուց Գէյրութ Անմիջապէս Պէյրութէն ճարցաքննիչ դատաւորն ու ոստիկանապետ մը ճամբայ ելան, սակայն տակաւին ալ ճամբան արկածի մը եղբարկուեցան: Անթիլեասի մէջ, իրենց ինքնաշարժին առջեւ փոխրիկ տղայ մը եկաւ վարիչը ուզեց պզտիկը փրկել եւ դարձուց մեկնեց ինքնաշարժը որ շրջեցաւ այդ միջոցին: Ճամբորդներ բերթեւ վերբեր սատացան:

33 ՏԱՐԵԿԱՆ ՄԱՐԴ ՄԸ Կ'ՍՊԱՆՆԷ 14 ՏԱՐԵԿԱՆ ՊԱՏԱՆԻ ՄԸ

Ձեզիճեզ հետեւեալ մր եկած է կառավարութեան թէ Մուհամետ Մուրատ անուն 33 տարեկան մարդ մը գնդակով սպանած է Հիւսեյն Ալի Սելիմ անուն 14 տարեկան պատանի մը:

Ի՞ՆՉ ԿԱՆՑՆԻ ԿԸ ԴԱՌՆԱՅ ՓՈՔՐ ՍԵՐԱՅԻ ՄԷՋ

ՆԱԽԱԴԱՀԻ ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆԸ ԱՆՊԱՅՄԱՆ ՏԵՂԻ ԿՈՒՆԵՆԱՅ ԱՅՍ ՇԱԲԱԹ

Պ. Բօնսօի ժամանումէն վերջ, բնեռական պայմարը բոլորովին նոր թափ եւ ձեւ սացաւ, Երկուշաբթի առաւօտ Փոր Սեհայր սովորականէն տարբեր եռուզեռի մէջ էր եւ բսի բաւիղները սկսած էին որքան ըլլել պատահի չորս պատերուն մէջ,

Ժամը 10.30ին եկաւ երեսփոխանական ժողովի նախագահ Շէյխ Մուհամմէտ Ձիար եւ կոչ ժամ իր պատասխանատուին ներկայ վերջ, երկար տեսակցութիւն մը ունեցաւ Պ. Իրվիւի հետ: Անկէ վերջ այցելից հաճրապետութեան նախագահը եւ վերջէն ալ ներին գործոյ նախարարը: Անկէ վերջ, Սհայի մէջ տարածայնութիւններ սկսան ծրջան ընել, որոնց համաձայն, իբր թէ, Բարձր Գօմիսէրութիւնը առաջարկած է Շէյխ Ձիարին հրաժարիլ իր թեկնածութենէն ի նպատս Շէյխ Գէտարէ Խուրիի: Սակայն Շէյխ Ձիար հերքեց այդ տարածայնութիւնը եւ յայտարարեց որ մինչեւ վերջ պիտի պահէ իմ իր թեկնածութիւնը: Իրեն ուղղուած հարցումներուն պատասխանելով Շէյխ Ձիար, յայտնեց որ Պ. Իրվիւի հետ իր տեսակցութիւնը դարձած է նախագահի ընտրութիւնը կատարելիք ժողովի գումարման մասին:

Կէս օրին, Բարձր Գօմիսէրութենէն յուր եկաւ որ Պ. Բօնսօ կուգէ տեսակցիլ Շէյխ Ձիարի հետ: Կէսօրէ վերջ Շէյխը գնաց մեծ պալատ եւ մօտ մէկուկէս ժամ տեսակցեցաւ Պ. Բօնսօին հետ: Բարձր Գօմիսէրը միտքերը ընդունելութեան միջոցին յայտնած է Շէյխ Ձիարին թէ գիճէ կընդունի որպէս երեսփոխանական ժողովի նախագահ եւ ոչ թէ նախագահութեան թեկնածու, որովհետեւ ես երբէք չեմ ուզեր տեսակցիլ թեկնածուներու հետ:

Պ. Բօնսօ վերջը, յայտնած է Շէյխ Ձիարին թէ՝ իճէ տաս կարեւորութիւն կուտայ Լիբանանի Հանրապետութեան Նախագահի ընտրութեան, քանի որ Սիւրիոյ մէջ յաջողութեամբ վերջացուցած է իր գործը: Բարձր Գօմիսէրը Շէյխ Ձիարին ձգած է ընտրութեան ժամանակը, աւելցնելով որ յառաջիկայ օրերը իճէ ըսպասած Դամասկոս պիտի վերադառնայ:

Մեր նախորդ թիւով գրած էինք որ ընտրութիւնը տեղի պիտի ունենայ երեկ, սակայն այժմ կը հասկցուի որ հինգշաբթի տեղի պիտի ունենայ:

Երեկ հանի մը երեսփոխաններ դիմում կատարելով Շէյխ Գէտարէ Խուրիին, պահանջած են անոր հրաժարումը ընդպատս Շէյխ Ձիարին:

ԱՐԻՒՆՈՏ ԿՈՒԻ ՄԸ ՀԻՒՍԻՒՍԱՅԻՆ ՍԻՒՐԻՈՅ ՄԷՋ

Ամասյս 7ին, երեկոյեան, արիւնահեղ կռիւ մը տեղի կունենայ, Հալէպէն 10 քիլօմէթր հեռու ձէպրեն գիւղին մէջ, ե րեք գիւղերու՝ ձէպրեն, Տուէրինճի եւ Միր էլ Հիւսէյնի բնակիչներ կը մասնակցին կռիւին, Հալէպէն ուժեր կը դրկուին անդորրութիւնը վերահաստատելու համար, 80 ձերբակալեալներ եղած են: 35 վիրաւորներ կան, որոնցմէ 7ը ծանր:

ՔԻՐԻԱՔՕՍ ԴՐԱՄԱՏԱՆ ՏԵՐԵՐԸ ԲԱՆՏԱՐԿՈՒԵՑԱՆ

80462300 ԴԱՀԵԿԱՆ ԲԱՑ 660 ՀՈԳԻ ՊԱՐՏԱՊԱՀԱՆՔ

Հարցաքննիչ դատաւորը երէկ իր տեղեկագիրը յանձնեց առիւտրական խառն դատարան Քիրիաքօս եւ Չհէյր դրամատան սնանկութեան խնդրոյն առիթով: Դատարանը կէս օրէ վերջ, իսկոյն գաղտնի գումարում մը ունենալով որոշեց սնանկացուղ Նիխօլա եւ Ֆուատ Չհէյրեան եւ Թօֆիգ եւ Ֆուատ Քիրիաքօսեան բանտարկութիւնը: Իսկ էմիճ Չհէյր, դրամատան հիմնադիրդ բաժնեհարը, 20 տարեկան բլլալուն պատճառաւ չի բանտարկուեցաւ:

Ոստիկանութիւնը երէկ հրամաններ բանալուն պէս ձերբակալեց զանոնք եւ տարաւ բանտ: Անոնք տան խնդրեցին որ երկու օր առաջութիւն տրուի իրենց գործերը կարգի դնելու համար, սակայն անկարելի եղաւ:

Վ. Իրվինկանապես յայտնի եղած է որ Քիրիաքօս դրամատան ընդհանուր պարտքն է 80,462,300 սիւրիական դահեկան: Պարտապահանջներու են 660 հոգի:

ԿԱՐԵՒՈՐ ԺՈՂՈՎ ՄԸ ՄԱՐՏԻՆԻ Մ Է Ջ

ՔԻՒՐՔ ԵՒ ՖՐԱՆՍ. ՊԱՏՈՒԻՐԱԿՆԵՐՈՒ ՈՐՈՇՈՒՄՆԵՐԸ

Մարտին հրատարակուող «Մարտին» թերթը կը գրէ.—

Անցած օրերը մեր կարեւոր ժողովներ գումարուեցան Նրսեպիճի մէջ Թրքական եւ Սիւրիական կառավարութեանց ներկայացուցիչներուն կողմէ, Սիւրիոյ ներկայացուցիչ Պրն. Քօրքէս եւ Թօֆիգ եւ Ֆուատ Քիրիաքօսեաններու բանտարկութիւնը: Իսկ էմիճ Չհէյր, դրամատան հիմնադիրդ բաժնեհարդ, 20 տարեկան բլլալուն պատճառաւ չի բանտարկուեցաւ:

Ոստիկանութիւնը երէկ հրամաններ բանալուն պէս ձերբակալեց զանոնք եւ տարաւ բանտ: Անոնք տան խնդրեցին որ երկու օր առաջութիւն տրուի իրենց գործերը կարգի դնելու համար, սակայն անկարելի եղաւ:

Վ. Իրվինկանապես յայտնի եղած է որ Քիրիաքօս դրամատան ընդհանուր պարտքն է 80,462,300 սիւրիական դահեկան: Պարտապահանջներու են 660 հոգի:

ԿԱՐԵՒՈՐ ԺՈՂՈՎ ՄԸ ՄԱՐՏԻՆԻ Մ Է Ջ

ՔԻՒՐՔ ԵՒ ՖՐԱՆՍ. ՊԱՏՈՒԻՐԱԿՆԵՐՈՒ ՈՐՈՇՈՒՄՆԵՐԸ

Մարտին հրատարակուող «Մարտին» թերթը կը գրէ.—

Անցած օրերը մեր կարեւոր ժողովներ գումարուեցան Նրսեպիճի մէջ Թրքական եւ Սիւրիական կառավարութեանց ներկայացուցիչներուն կողմէ, Սիւրիոյ ներկայացուցիչ Պրն. Քօրքէս եւ Թօֆիգ եւ Ֆուատ Քիրիաքօսեաններու բանտարկութիւնը: Իսկ էմիճ Չհէյր, դրամատան հիմնադիրդ բաժնեհարդ, 20 տարեկան բլլալուն պատճառաւ չի բանտարկուեցաւ:

Ոստիկանութիւնը երէկ հրամաններ բանալուն պէս ձերբակալեց զանոնք եւ տարաւ բանտ: Անոնք տան խնդրեցին որ երկու օր առաջութիւն տրուի իրենց գործերը կարգի դնելու համար, սակայն անկարելի եղաւ:

Վ. Իրվինկանապես յայտնի եղած է որ Քիրիաքօս դրամատան ընդհանուր պարտքն է 80,462,300 սիւրիական դահեկան: Պարտապահանջներու են 660 հոգի:

ԵԿԵՂԵՑԱՍԷՐ ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔՆԵՐԸ

Քանի մը տարիներէ ի վեր կազմուած է հոգեմիս մէկ, եկեղեցասէր Կանանց Միութիւն մը, որուն գլխաւոր նպատակն է հոգեմիս հայութիւնը օժտել նոր եկեղեցական եւ ընդարձակ եկեղեցիով մը: Յայտնի է որ նոր եկեղեցին օտանձյաւոր է Գէյրութահայութեան համար:

Սոյն միութիւնը, ծնորհիւ իր յարատեւ ջանքերուն եւ բազմաթիւ ձեռնարկներուն, արդէն կարեւոր գումար մը ալ ապահոված է եւ յանձնած դրամատուն: Սակայն 1000 Օսմանեան ոսկիի եւս պէտք կը տեսնուի, յաջողցնելու համար պատրաստուած ծրագիրը:

Ու ահա այդ գումարը ապահովելու համար նոր ձեռնարկի յծուած է Եկեղեցասէր Կանանց Միութիւնը: Կիրակի օր, Բարգեն կաթողիկոսի նախագահութեան ներքեւ ժողով մը գումարուեցաւ, ուսումնասիրելու համար հնարաւոր միջոցները: Զանազան առաջարկութիւններ եղան: Միութեան վարչութիւնը պիտի ձեռնարկ կարելի եղածին չափ արագ ծաւալով գործի լծուելու:

ԱԼՃԵՐԻԱՑԻ ԷՄԻՐ ՄԸ ԵՒՅԻՐ ՍԻՐՈՒՀԻՆ ԱՆՁՆԱՍՊԱՆ ԿԸԼԼԱՆ ՖՐԱՆՍԱՀ ՄԷՋ

Էմիր Սալիհ Իպն Ասաս, եղբայրը Ասիլ Ասաթի որ անցեալ տարի իր թեկնածութիւնը դրած էր Սիւրիական գահին համար, Նիսի մէջ անձնասպան եղած է իր սիրուհիին հետ միասեղ, հետեւեալ պայմաններու ծակ.—

Էմիր Սալիհ ասենք մը իվեր Ֆրանսա կը գտնուէր եւ կր կենակցէր Ֆրանսուհիի մը հետ: Իր ծնողք դժգոհ էին այդ կեանքէն եւ միշտ կր թելադրէին վերադառնալ իրենց հայրենիքը: Ալեերիա: Էմիր Սալիհ չէր հնազանդած, որու հետեւանքով ծնողքը զադրեցուցած էր դրամական առատութենէ:

Սրիասարդ Էմիրը յուսահատ, իր սիրուհիին հետ խօսելէ պաղոտ մը եւ վերջ տուաւ իր եւ սիրուհիին կեանքին: Երկու սիրահարները գիկընդխառն վիճակի մէջ գտնուեցան, արիւնլուայ:

ՍԱԿԱՐԱՆ ՊԷՏՐՈՒԹԻ

12 Ա Պ Ր Ի Լ 1932

	Ս. Փ.
Սգիպտկ. ոսկի	491
Անգլիկ. »	480
Տոլար »	126
Թրքական »	60
Գաճ Օրթօմաճ	125
Իտալական Լիր 100	655
Ծուճական Տրախմի 100	125
Անգլկ. ոսկի	605
Ֆրանս. »	484
Օսման. »	550
Արծաթ մեճիտ	28
Գրեցի Ֆօնս. Ա. Ֆէ.	540
» » Բ. »	290
» » Գ. »	283

Մեճիտեան եղբարք Բիւ Ֆօօ Թէլեֆօն՝ 5-19

կարդացէք եւ Տարածեցէք
«ԱԶԴԱԿ»Ը

ձին փոխադրեցին ապահով տեղ, համարեա ամէնքն ալ ցաւին իրենց ընկերին տեսնելու վերջին անգամ: Իսկ Գարեգին սաստիկ յուզուած՝ համբուրեց ընկած հերոսի սառ ճակատը եւ դառնալով իր զինուորներին ասաց.

«Զինուո՛ր ընկերներ. ես չեմ անիծուիր այն րոպէն որ նա ընկաւ պատերազմի դաշտում. նա առջինը չէ, և ոչ ալ վերջինը նրանցից, որոնք իրենց կամքով եկել են զոհուելու Մակեդոնիայի ազատութեան սեղանի առաջ. բայց ես ձեզ կոչում եմ դէպի վրէժխնդրութիւն, վրէժխնդիր լինել ձեր սիրելի ընկերոջ համար, վրէժխնդիր լինել մակեդոնական և հայկական ժողովուրդների բոլոր զոհերի համար, որոնք հեծում են տաճկական սեւ լծի տակ... Ցառա՛ջ...»:

— Ցառա՛ջ,— գոչում են կամաւորները և վազում ժանում առաջին չարքերի չղթաների մէջ:

Իսկ տաճիկները նորից չարունակում են ոմբակոծել՝ զոհեր փնտռելով իրենց գնդակների համար: Երկու կողմի թնդանօթաձգութեան և հրացանաձգութեան խլացուցիչ աղմուկի մէջ, այնտեղ, ուր մահն էր քանեցնում իր հնձող մանգաղը, յոգնած զինուորների ականջներին յանկարծ հնչում է մի հայկական երգի ձայն:

Թշնամու վրայ ոգեւորուած յարձակում գործելու միջոցին մէկ կամաւոր վիրաւորուած էր ոտքից չրպտնելի գնդակով: Մանիտարների կանգնեցնում են արիւնը և կապում խոր վերքը, իսկ նա երջանիկ, որ վիրաւորուել է ընդդէմ անգութ բռնակալութեան մղող սազատարար կռւի մէջ, երգում է իր ոգեւորուած հոգու բոլոր լարով:

Իր աչակերտին հասած այդ գժբախտութիւնից ըզգացած նոյն գոյց տուած հերոսութիւնից ուրացած՝ Գարեգին Թնդանօթների և հրացանների գժոխային կրակի տակ ժամանակ է գտնում մի երկտող գրելու բոլոր վիրաւորուածներին:

Անդրանիկը իր 14 կարիճներով արդէն սպասում էր նրան:

Այդ տեղից Թշնամին արգէն նկատեց վաշտի չարժումները և սկսեց ուժեղ կերպով ռմբակոծել Թէֆենկ: Գնդակների սուլոցը նմանում էր բներից դուրս ելած հազարաւոր օձերի փչոցներին:

Ամենքն ալ պէտք է պատրաստ էին. բաւական էր որ մէկը մի քիչ բարձրացներ գլուխը, որ վիրաւոր ընկերներ Թշնամու գնդակներից, որոնք Թափուում էին կարկտի պէս և յամառ կերպով զոհեր որոնում:

Առաջխաղացումը անհնարին էր, մինչև որ Թշնամին չվռնտուէր իր լեռան գագաթից և մինչև որ չռնուէին նրա գլխաւոր դիրքերը 768 ոտք բարձրութեան վրայ: Թէև առաջին դիրքերի հեռաւորութիւնը 1200 քայլ հազիւ լինէր, սակայն նրանք գտնուում էին բազմաթիւ բլուրների յետևում, այնպէս որ Թշնամին իշխում էր նրանց վրայ և չարունակ ռմբակոծում:

Սակայն վաշտը նպատակ է դնում առնել գլխաւոր դիրքերը: Երկու յիսնեակ չղթաների են բաժանուում և սողալ է ուղարկում: Հրացանաձգութիւնը առաջին ուժեղանում է երկու կողմից էլ:

Հայկական վաշտից դէպի այդ դիրքը էր բռնած նոյն դրուժինայի երրորդ վաշտը պոդպորուչիկ Թորգոմի հրամանատարութեան տակ, իսկ դէպի ձախ կողմը գանուում են Պրիլեպեան տասներորդ դրուժինան և գնդակացիրը, որ կամաւորների հետ և հաւասար իր ժոնոտոն գնկընգոցով ուղարկում էր իր գնդակները, Թշնամուն, բայց նա փայլում է արեգակի լոյսի տակը այնպէս որ հնուից անյուշտ նկատելի է:

Այդ հանդամանքը չվրիպեց Անդրանիկի աչքից և դիտողութիւնից և նա իսկոյն սպայի ուշադրութիւնը դարձրեց այդ վտանգաւոր հանգամանքի

ՏՕՔԹ. Հ. ԼՈՒՍԻՆԵԱՆ
(ՀԱԼԷՊ)

Նախկին բժիշկ Միջագետքի Զինուորական հիւանդանոցներու եւ մասնագէտ ներքին եւ մանկական հիւանդութիւններու

առագ, արմաւական, խղճամիտ դարմանում:

Հիւանդ կ'ընդունի ամէն օր մայր 8—12 եւ 2—6 իր դարմանատան մէջ, Հալէպ Նեյալ բազ, Թրամվայի ընկերութեան կայարան, թիւ 7

Բշ. եւ Ուրբաթ օրեր աղքատաց մրի

ՃԱՓ ԱՓՈՐԹԱՐԱՆ

ԱՐՄԷՆԱԿ ԴԱՆԻԷԼԵԱՆԻ **"ԼԻՒՔՍ"** ԱՐՄԷՆԱԿ ԴԱՆԻԷԼԵԱՆԻ

Պաթէ ունիմ ծանուցանելու յարգոյ հասարակութեան՝ որ Սուգ-էլ-Գէրկանի ծապկագործատունս փոխադրած եմ՝ *պէլէմիէի* օճախին եթէ Նէճիմ ԱՓՏԻԼ ՄԷԼԷՔ ՓՈՂՈՑ, (Վարդապետեանի վաճառատան դիմացը, Շիւէրիւ Ապուրէթթի ճախկին վաճառատունը):

Մեծ խնամով կը պատրաստեմ, չափի վրայ եւ մեծամասնակ՝ ծապիկ, բիճամայ, ռօպ ը ծավպրը, ֆօփուսիէ եւայլն, ամենավերջին նորաձեւութեամբ:

Սը ցած եմ մեծ մթերմ ը ճաշակաւոր եւ վերջին նորոյթի ապրանքներու (պոպլ ն մեհամս եւայլն), որով կարող եմ ամենէն բծախնդիր յաճախորդին ճաշակը գոհացնել:

Միտս պատրաստ ը գծուին զանազան չափերու վրայ ծապիկ եւ բիճամայ, որոնք կը վաճառուին մեծամասնակ եւ փոխրամասնակ:

Մեր սկզբունքն է նորոգութիւն եւ ազատ վաճառում:

Մէկ այցելութիւն բաւական պիտի ըլլայ համոզուելու համար այս ճշմարտութեանց:

Ապսպրանքներ կ'ընդունինք առատահմանէն (Իրազ, Պաղեստին, Կիպրոս), եւ Սիւրիոյ բոլոր օրջաններէն.

ՏՔԹ. Բ. ԳՈՒԼԱԳԵԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ՝ ՆԵՐՔԻՆ, ՄՈՐԹԱՅԻՆ ԵՒ ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

ՎԿԱՅԵԱԼ ՓԱՐԻԶԻ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑՆԵՐԷՆ

Կր զարմանէ գիտական ամենավերջին մեթոտներով, քոճերու, սապմոխի, ապիճներու յեարդի ամէն տեսակ հիւանդութիւններ: Հին եւ նոր ֆերմանիզութիւնը իր բոլոր բարդութիւններով, ինչպէս նաեւ Ֆրանկոխ եւ մորթային հիւանդութիւնները:

Առագ, արմաւական եւ բաւեխիղճ դարմանում:

Հիւանդ կ'ընդունի ամէն օր, բացի կիրակիէ, իր նախկին դարմանատան մէջ. ժամը 8—12 եւ 2—6ու մասնաւոր ժամադրութեամբ:

Երեքշաբթի օրերը, ժամը 2—5 վկաեալ *ՍՂԱՍՏՆԵՐՈՒՆ ՀԻՄ*

Ժամ Հաստատ փողոց՝ թիւ 8

ԳԱԲՐԻԷԼ Թ. ԹԷՐԶԵԱՆ
(ԵԼԵՔՏՐԱԿԱՆ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ)

Հիմնուած 1921 ին Գոլիս-Բերա

Ինչ դիւրամատչելի պայմաններով կր կատարենք ամէն կարգի էլեքտրական լոյսի գեղեցկացնելու (Intsallation). ինչպէս նաեւ մօթոր եւ ջեներատորներ:

Վաճառատունս կ'ստանձնէ նաեւ բոլոր էլեհրագործիքներու նորոգութիւնները: Մասնաւոր սպասարկութիւն բնակարաններու էլեհրա-նորոգմանց: Վաճառատունն Philips եւ Lux էլեհրա. լամբերու եւ ամէն տեսակ էլեհրական [illegible]

Վճարման [illegible]

Հասցէ — Վ. Ուզունեանի գրատան կից Գուրճ. B. P. 491

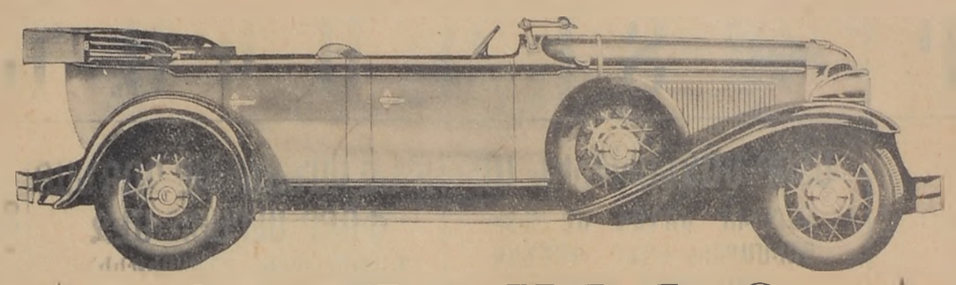

ԳՌԱՅՍԼԵՐ

աշխատիանոց չափ ինճնաշարժներ որոնք 6-8 սիլինտր ունին,

ԱՄԵՆԱՏՈԿՈՒՆ ԵՒ ԳԵՂԵՑԻԿ ՄԱՐՔԱՆԵՐՆ ԵՆ ՀՐԱՊԱՐԱԿԻՐ ՎՐԱՑ ԵՒ

ԿԸ ՓՆՏՈՒՒԻՆ ԱՄԵՆՈՒՐԵՔ:

ԳՌԱՑՍԼԵՐ *ինքնաշարժերու մասնաւոր յատկութիւններն են՝ ՏՈԿՈՒՆՈՒԹԻՒՆ, ԳԵՂԵՑԿՈՒԹԻՒՆ, ԶԱՓԱՀՈՒՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՀԱՆԳՍՏԱՒԷՏՈՒԹԻՒՆ:*

Վճարման դիւրութիւններ կը տրուին.

ԳՌԱՑՍԼԵՐ *ըհօներու բոլոր կտորները պատրաստ կր գտնուին մեր վաճառատուներուն մէջ:*

Լիբանանի, Սիւրիոյ և Իրագի բնդհանուր ներկայացուցչութիւն՝

NAAYEM MOTOR IMPORT Co. BEYROUTH B. P. 869, TÉL. 32—29

Հիւս. Սիւրիոյ ներկայացուցիչներ՝ Գ. և Մ. ԱԶԻՐԵԱՆ, B. P. 202, Հալէպ

ՏՔԹ. ՍՈԿՐԱՏ ԱԻԵՏԻՍԵԱՆ

ՎԻՐՍԲՈՑԺ - ՍՏԱՍՆՍԲՈՑԺ

ՎԿԱՅԵԱԼ ՊԷՅՐՈՒԹԻ ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ՀԱՍԱԼՍԱՐԱՆԷՆ

Կընդունի ամէն օր բացի կիրակիէ կէսօրէ առաջ 8—12 կէսօրէ վերջ 2-6

Հասցէ՝ Capucin*ներու եկեղեցիին կից Արդարութեան պալատին հետ:*

Աֆիսարհանոց ամենագոյն ներկերով, ամենադիմացկուն, ամենաժամանակակից եւ ամենատնտեսական ներկերուն վաճառատունը

ՏՕՔԹ. ԳԷՈՐԳ ԿԷՐԿԷՐԵԱՆ

Վկայեալ Lauréat նախկին Interne եւ այժմ մնայուն *ՄԱՆՆԱԳԷՏ* բժիշկ Թրանսպական հիւանդանոցի *ԱՋԻՒ, ՔԹԻ, ԿՈՂՈՐԴԻ, ԱԿԱՆՋԻ և ԳԼԽՈՒ* հիւանդութիւններու բաժնին:

Հիւանդ կ'ընդունի կէսօրէ վերջ ժամը 2—6

իր գլխաւոր մէջ rue de Damas, No. 15

Հիւանդները ուղղակի հիւանդանոց կ'ընդունուին իր կողմէ տրուած մուտքի բաբօրով:

Աղքատ հիւանդներու ձրի դարմանում, ամէն օր կէսօրէ առաջ ժամը 10—12, հիւանդանոցի դարմնատան մէջ:

ՏՕՔԹ. Գ. ՏԱՎՈՒՏԱՐԵԱՆ

ՄԱՆՆԱԳԷՏ ՆԵՐՔԻՆ ԵՒ ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

Իր դարմանատունը հաստատած է, *ՄԱՆԱՒԻ՛* վ ոյոց. Տօքթ. Նօգուս տեսնի (առաւմնաբոյժ) դարմանատան կից.

Ընդունելութեան ժամեր՝

կէսօրէ առաջ ժամը 8—12
» վերջ » 2—6

Կարի եւ Ձեւագիտութեան Դասընթացք

Տիկին ՄԱՐՈՒ ԵՐԱՄԵԱՆ

ՎԿԱՑԵԱԼ ԴՐՔԶԱԿՈՒՀԻ

ԲԱՐԻՔԷՆ ԵՒ ՎԱՇԻՆԿԹՕՆԷՆ

Կարի եւ ձեւագիտութեան մասնագիտուհի, Տիկին Մարի Երամեան կը վերադարձայ իր արհեստանոցը, Մեծ Սեռայի դիմացը Նօ. 78 տան երկրորդ արկը:

Երեք ամսուան միջոցին կը սորվեցնէ ամենավերջին նորաձեւութեամբ, կար եւ ձեւագիտութիւն իր բոլոր բարդութիւններով եւ արդիական միջոցներով, Droit-fils մեթոտով: Իր աշակերտուհիները կ'օժտեն Բարիզի աշխարհածանօթ Académie Daydou վկայականով:

ՓՍԱՏԱԲԱՆ
ԽՈՄԻՈՎ Թ. ԽԻԹԻՐԻՆՃԵԱՆ
(Տօքթ. իրաւագիտութեան)

ԿՍՏԱՆՁՆԷ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԴԱՏԵՐ

Ընկերակցութեամբ հանրածանօթ փաստաբան ՄԷԹՐ ԱԶԻԶ ԷԼ ՀԱՇԷՄԻ

Գրասենեակրէք ը է կէսօրէ առաջ 9—12 *կէսօրէ վերջ* 3—6

Rue Allenby, Immeuble NESSOULI **ՀԵՌԱՀԱՄԱՐ 1—28**

Տակաւին շիւնուած վայելուչ տեսք հմշուն եւ բնական ձայն

Անոնք յատկանիշներն՝

ՈՐՈՆՅՄԱՎ ԿԸ ՋԱՏՈՐՈՇՈՒԻՆ

ԱՓՕԼԼՕ ՖՕՆՕՆԵՐԸ

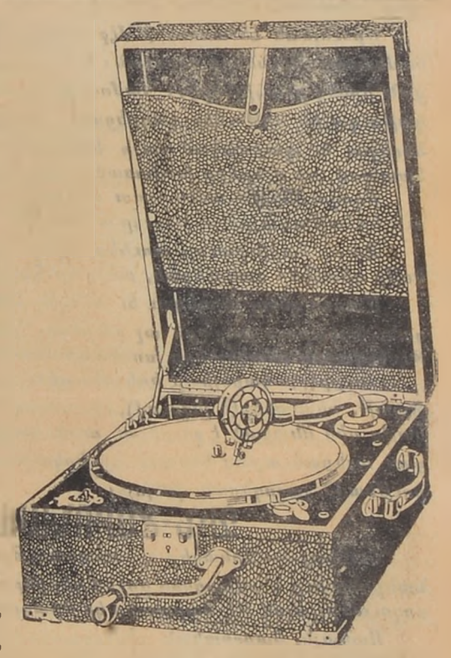

Հրապարակի վրայ գրտնուող բոլոր մարքանիրու հետ կր մրցին Աբոլլօ ֆօնօներու Մանաւանդ վերջին նոր մօտէլները, որոնք հասած են արդէն, անգերազանցելի են իրենց տոկունութեամբ, վայելչութեամբ և ժամչելի գիներով:

APOLLO GRAMOPHONE Co. Ltd
(of London)

ԱՓՕԼԼՕ ՖՕՆՕՆԵՐՈՒ ԹԱՓԱՒՈՐԸ !!!

Կատարեալ համոզում գոյացնելու համար անգամ մր այցելեցէք

MAISON APOLLO, Rue de la Poste, BEYROUTH

Փողոցիկ եւ ծանօթ՝ ամէն ձեւի, անվիճելի ազատ եւ առատնկարութիւններ գիւրամատչելի գին, վճարումի դիւրութիւն:

Ընդհ. Ներկայացուցիչ՝ Սիւրիոյ, Պաղեստինի, Անգլիոյ որդանանի, Միջագետքի եւ Օրթոդոքսի.— **ԳՈՒՐԳԷՆ ՍԻՆԱՆԵԱՆ**

KOURKEN SINANIAN, Boîte Postale 642, BEYROUTH (Syrie)

վրայ, բայց արդէն ուշ էր: Թշնամու ուժերէն մէկը միւսի յետեւէն սկսեցին ընկնել գնդակացիրի չորս կողմերուն. նրանցից մէկն ինկաւ ճիշտ գնդակացիրի վրայ... չպրտեց նրան շատ հեռու, կոտրելով նրա վահանը, և երկուսին տեղն ու տեղը սպանեց, իսկ չորսին ծանր կիրպով վիրաւորեց կտրատելով նրանց ոտքերը:

Միւս ծառայողները փախչում են հեռու, իսկ հրեան գինուորների մէջ իրարանցում է ընկնում: Զախ կողմի գինուորներ թողնում իրենց դիրքերը և խմբովին յետ են նահանջում՝ իրենց հետ մղելով և յետեւում գանուղ շարքերը...: Աւիքի յորձանքը տանում է ամենքին, բարձրանում է իրարանցում, հրաման չէ լսւում, չկայ մէկը, որ անկարգութեան առաջն առնէ, Թշնամին էլ նկատելով այդ՝ աւելի է սաստկացնում կրակը և չրպտնէներով հարուածներ է տալիս այդ տարածութիւնը: Գինուորները սարսափած դէս ու դէն են ընկնում՝ չկարողանալով որոշել որտեղ է աւելի ապահով...

Րոպէն կրիտիկական էր:

Այդ իրարանցումի, տատանման և սարսափի միջոցին լսուեց պոռ պորուչիկ Գարեգինի ղեկային ձայնը. «կանգնի՛ր», և առաջ նետուեց վերականգնելու կարգը: Նա իր սրով կտրեց յետ նահանջողների առաջը, կանգնեցրեց նրանց և միւս կամաւորներն օգնութեամբ բոլորովին կանգնեցրեց փախչողներին: Ցետոյ սուրը բարձր բռնած՝ «յառա՛ջ» գոչեց և ինքր առաջ անցաւ:

— Ձեր որի չողալն ամբողջապէս երեւան է հանում ձեր ուժն ու կարողութիւնը.— նկատեց հեռւից մի սպայ:

Իսկ նա ո՛չ մի ուշադրութիւն չդարձնելով այդ գոչտանքին՝ չարունակեց իւր հրամանները, մինչև որ

Գինուորները նորից գրաւեցին առաջւայ դիրքերը և քաց արին ուժեղ կրակ:

Թշնամու կողմից կրակը սկսեց մեղմանալ, իսկ մի քիչ յետոյ հաւարեա գադարեց:

Դրութիւնը փրկուած էր, կարգր վերականգնած, դիրքերն էլ պահպանուած:

Բայց դեռ ոչ ոք ժամանակ չունեցաւ հաշիւ տալու իրեն անցածի մասին, որ նորից գոռացին Թնդանօթները և լսուեցին հրացանների համազարկերը, որոնք քանի գնում ժառենում էին:

Ակներեւ էր, որ Թշնամին հակահարուած է սկսում: Թշնամին ժառենում է...

Վաչաի կէսը սաստկացնում է կրակը, իսկ միւս կէսը՝ հրացանի դանակներն է դնում և սպասում է Թշնամուն դանակամարտի համար:

— Ուռա՛,— գոչում են կամաւորները:

— Ուռա՛,— լսւում է աջ ու ձախ կողմից:

— Ուռա՛, ուռա՛,— չարունակւում են ոգեւորիչ աղաղակները:

— Ցառա՛յ, դանակներո՛վ, լսւում է տատներորդ գրուժինայի հրամանատարների ոգեւորիչ հրամանը...

— Ցառա՛յ, դանակներո՛վ,— կրկնում են բոլոր ժառերը և պուլկարական «Շումի, Մարիցա» (Ցուզի՛ր Մարի՛ցա) քայլերգը երգում, նուագախումբը յարիչտակելով այդ երգը՝ սկսում է նուագել: Մի կատարեա՛ք քաօս. նուագ, երգ, կցկտուր հրամաններ, հազարաւոր գնդակների սուլոցներ, Թնդանօթների ահեղ գոռում գոչիւն...

Թշնամին յետ է գնում՝ չկարողանալով դուրս բերել կամաւորներին իրենց դիրքերից:

Այդ գրոհի միջոցին հայերն կ'ուենենան երեք զոհ, մէկը սպանուած և երկուսը վիրաւոր: Երբ սպանուա-

ՕԳՆԷ ԴՈՒՆ ՔԷՋԻ ԵՒ ԱՍՏՂԸ ՔԱՕՏ ՊԻՏԻ ՕԳՆԷ

ԸՆՏԱՆԻՔԻ ԱՍՏՂԸ
(L'ETOILE du FOYER)

Առեւտրական և երկրագործական ժողովրդային վարկի հաստատութիւն
Անանուն ընկերութիւն.— դրամագլուխ՝ 3,000,000 ֆրնք.
որ կրնայ 3.000,000,000 ֆրնք.ի բարձրացուիլ վարչական խորհուրդի պարզ որոշումով:

Կեդրոնատեղի.— 137 Boulevard Sebastopol - Paris

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԳՈՐԾԱԿԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆ Արեւելեան պետութեանց
Սավոյ Օթէլի օճէճ, Պուրճ, Պէյրութ

ԵԼԵՒՄՏԱԿԱՆ ՃԻՒՂ
Ապահովի պարտականագրութիւնի
ՕԺԻՏ
Երաշխաւորեալ տոկոս 6%, Ասկէ զատ մասնակցութիւն ընկերութեան շահերուն:

ԿԱԼՈՒԱԾԱԿԱՆ ՃԻՒՂ
ՎԱՐԿԵՐՈՒ ԲԱՑՈՒՄ
կալուածի վրայ փոխատուութիւնք
վճարելի 10—15—20 տարիէն, որոշուած պարտաժամէն առաջ ուզողը կրնա՞ վճարել:

ԸՆՏԱՆԻՔԻՆ ԱՍՏՂԸ ընկերութիւնը ներկայիս 75,000է աւելի անդամ ունի: Մինչև 1 Ապրիլ 1931 Ընտանիքին Աստղը 135 միլիոն փոխ տուած է, գրաւով 500 միլիոնէ աւելի արժէք ունեցող անշարժ կալուածներու վրայ:

Ամեն բոլոր նամակներ ուղղել՝ B.P. 821, Beyrouth

AZTAG
JOURNAL QUOTIDIEN ARMÉN.
B. P. 587
BEYROUTH, Liban

Directeur - Propriétaire
HAIG BALIAN

ԲԱԺՆԵՑԵՔ

ՍԻՐԻԱ տար. 550, վեցամսեայ 300 ՍԻՐ.
ԱՐՏԱՍԱՀՄ. տարի. 7, վեցամսեայ 4 տոլար

ԱԶԴԱԿ

ՕՐԱԹԵՐԹ
ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԳԻՏԱԿԱՆ

ازتاك
جريدة سياسية ادبية اقتصادية حرة

ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ ԱՊՐԻԼ 14 1932
ԶԵՒԲԷ ՇԱՏԸ 2.50 ՍԻՐ.

Ջ. ՏԱՐԻ | Ամեն առաւոտ պէտք է ըլլայ թերթիս ցօրէնքին հաւատիդ | Տնօրէն — Խմբագիր՝ ՀԱՅԿ ՊԱԼԵԱՆ | Չհրատարակուած ձեռագիրները չեն վերադարձուիր | Թիւ 31 (608)

ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹ. ՆԱԽԱԳԱՀԻ ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆԸ ՅԵՏԱՁԳՈՒԱԾ

ԵՐԿՈՒ ԱՐՁԱՆՆԵՐԸ

Առաջին առաջարկը գեղարուեստագէտէ մը կուգայ, և գեղարուեստականօրէն գեղեցիկ։ Պարոն Ալթունեան կ'ուզէ, որ Անդրանիկի գերեզմանը չի ծնայ անչուք և հողին հաւասար և կ'ուզէ որ երիտասարդութեան մաքուր ձեռքերը և անաղարտ հոգիները կտնգնեն այդ արձանը, իրենց աշխատանքով, իրենց քրտինքի արդար արդիւնքով։ Ինք ծրագրած է կիսանդրին, որուն պղինձը կ'ուզէ որ իր արհեստից վարժարանի հայ աշակերտները ձուլեն և որուն պատուանդանը երիտասարդ սերունդը մարմարէ իր նուիրատուութիւնով։ Ինք կ'ուզէ, որ այդ սրբութեան չի մօտենան «Մի ոք է Թերահաւատից, մի ոք յանմաքրից»։

Կ'ողջունենք յարգանքով և սրտագին, Պարոն Ալթունեանի յղացումը։

Երկրորդը Տէր-Զօրի Յուշարձանի առաջարկն է որ մեր Ձափհաս Որբերու հանուր Միութիւնը կ'ուզէ բարձրացնել, և այդ ծրագիրը, որ բաւական ատեն է հրապարակ նետուած, կ'ուզէ իրականացման ճամբուն վրայ դնել։

Մէկ կողմէն Հայ Ցեղի Մարտիրոսութեան Յուշարձանը, Հայ Ցեղի Գաղափարապաշտութեան Յուշարձանը... Տէր-Զօրի անապատներուն վրայ։

Միւս կողմէն Անդրանիկի մահարձանը, Հայ Ցեղի Մարտական հերոսութեան և անպարտելի դիմադրութեան Յուշարձանը... Փարիզի հոգեկան անապատներուն վրայ...

Օտար և խուժդուժ հորիզոններու տակ նահատակուած մեր սիրելիներուն ոսկորները պէտք է թաղուին օտար և խուժդուժ հորիզոններու և շրջապատի մէջ։

Օտար և հեռաւոր ու անհարազատ հորիզոններու տակ աչքերը բաց մեռնող, և օտար սառն հողերուն տակ հանգչող Անդրանիկի նշխարները պէտք է ծնան այդ օտար ու սառն հողերուն տակ։

Կիսավայրենի և թափառական ցեղերու և դահիճներու աչքին առջև պիտի կանգնի զոհերու Յուշարձանը։ Իսկ Յուշարձանը հերոսին, որ խորհրդանշանն է Հայ հերոսներուն և հայ հերոսութեան, պիտի կանգնի օտար, մեղապարտ և անտարբեր աչքերուն դիմաց։

Եւ դեռ կասկածողներ կան, որ մեր հայրենիքը մերը չէ։ Այս մէկ հատիկ փաստը կուգայ ապացուցել, որ խորթացուցեր են այդ հայրենիքը, ուր կը ծրագրեն կանգնել ինչ որ արձաններ Լէնինի անունին, այն ինչ մեր սեփական արժէքներու յաւերժացման գաղափարը իբրև ոճիր պիտի ընդունուէր այնտեղ։

Բայց պիտի գայ այդ օրը, այդ օրերուն օրը, երբ մերը պիտի ըլլայ, իսկական հայուն պիտի ըլլայ այդ հայրենիքը։ Մինչև այդ Օրերուն Օրը, երբ այդ զոյգ արձանները պէտք է հպարտօրէն աշտարակուին, հարազատօրէն աշտարակուին Արարատին դիմաց, այդ երկու Յուշարձանները անապատներուն մէջ չէ որ պէտք է կանգնել, այլ մեր եկող և գալիք սերունդներու սրտին ու հոգիին մէջ։

Եւ որպէսզի կանգնեն ապագայ սերունդներու հոգիին մէջ, պէտք է, որ անոնք մշտօրէն ըլլան անոնց աչքին առջև, որպէսզի անոնց իմաստը կեանք ստանայ, ոգի ստանայ, ցեղին անխորտակելի քաջութեան և հաւատքին համար։

Թող օրինակներ պատրաստուին, հարիւրաւոր օրինակներ և այդ երկու յուշարձանները կողք կողքի և դէմ դիմաց զետեղուին բոլոր մեր վարժարաններու մէջ, բոլոր հայ հիմնարկութիւններու մէջ։ Եւ այդ երկու յուշարձաններուն մէջ պէտք է զետեղուին գանձանակներ, որոնց մէջ հայ ապագայ և ներկայ սերունդները նետեն իրենց խնայած լուման, ծառայելու համար իբրև հիմնադրամ այն չքեղ յուշարձաններուն, որոնք պէտք է ըլլան հսկայական և պէտք է կանգնեն Մայր Հայրենիքին մէջ։

Ինչքան ալ չքեղ և գեղեցիկ, մեր Նահատակներու և մեր Հերոսին ոսկորները պիտի չի հանգչին օտար հողին վրայ կանգնած յուշարձաններուն տակ։

Ընդհակառակը, անչուք և հողին հաւասար, և սակայն հրճուանքէն պիտի թրթռան այդ նուիրական նշխարները, երբ ամէն անդամ գեղեցիկ և վառ, յոյսով, հաւատքով և երախտագիտութիւնով վառ պատանի աչքեր յառին այդ յուշարձաններու օրինակներուն վրայ, ամենանուիրեալ և սրտաբուղխ աղօթքի մը պէս։

Ինչպէս հին յոյները և հռովմայեցիները կը զետեղէին տան օճախին վրայ, որ միևնոյն ատեն խորանն էր իրենց պաշտամունքին, արձանները իրենց նախահայրերու ոգիներուն, այդպէս ալ մենք զետեղենք մեր պատանիներու տան և մանուկներու տան խորանին վրայ այդ երկու յուշարձանները, մեր նախնիքներուն և մեր ցեղին ոգին խորհրդանշող։

Հիմնենք այդ ձևով և այդ քայլով նոր պաշտամունք մը, ճեղին պաշտամունքը, որուն տաճարները մեր մատաղ սերունդներուն հոգին ըլլայ։

Եւ այդ զոյգ յուշարձաններուն վրայ պէտք է դրօշմել. «Հետեւեցէք Մեզի»։

Մեռածներու համար չէ, որ պէտք է կանգնին այդ զոյգ յուշարձանները, այլ ողջերուն համար, որպէսզի մեր մեռելները մեր մէջ ու մեզի հետ ապրին, մեր մտաքողոքոջ հոգիներուն մէջ, մեր յոյսով եւ հաւատքով դալար հոգիներուն մէջ։

Եւ քանի որ այդ զոյգ յուշարձաններու գաղափարը Սիբիհամութիւնն է որ յղացած է, արդար է, որ ան տանձնէ այդ գործը։

ԽԱՂԱՂՈՒԹԵԱՆ Ա.Ռ.Ա.ՔԵԱԼԸ

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹԻՒՆԸ ԵՒ ՊՐԻԱՆ

Յօդուածի մը սահմանները չատ անձուկ են ներկայացնելու համար այն հսկայ դերը զոր Պրիան ունեցաւ արեւելեան դիւանագիտութեան թեմին վրայ։

Քանի, Լոքարնոյի և Փարիզի Բաքթէն վերջ՝ Պրիանի միակ երազն է իրականացնել եւրոպական միութիւն մը որուն մէջ կը տեսնէ իր քաղաքական բմբռնումներուն ապրմնացումը։

1929 Յուլիս 29ին, Պրիան դարձեալ կը կանչուի վարչապետութեան։ Իր տեսիլքին գործադրման պատեհ ատիքը ներկայացած նկատելով, 15 Սեպտեմբերին, 27 պետութիւններու ներկայացուցիչները իր շուրջ կը համախմբէ խորհրդակցութեան համար։ Միաձայնութեամբ իրեն կը յանձնուի մէժօրանդում մը պատրաստելու դժուարութիւնը հաճելի գործը։ Այսպէսով Պրիան նպատակէ վերջ ֆրանքօ—գերման վէճերու, կը հանդիսանայ աշխարհին խաղաղութեան մեծ առաքեալը, ինքզինքը գտնելով նորանոր զօրաւոր հակառակորդներու, արքայականներու և ազգայնականներուն առջև։

Հոկտեմբեր 3ին կը ժեռնի մեծ խաղաղասէր մը, Պրիանի մեծագոյն ալաքկիցը, Շթրէսման։ Տքթ. Քիւրթիուս, Ֆրանսայի հետ մերձեցման անկեղծ սիրով տոգորուած, անոր կը յաջորդէ, Հիթլէրեան չարժումը կը ծաւալի արագօրէն, մեծապէս վնասելով Պրիանի ծրագիրներուն։ Կարծէք պատուհասը բաւական չէր երբ զէնքնկեցութեան ժողովի մը առիթով կը տապալի դահլիճը։ Սակայն բոլոր յուսալից աչքերը կ'ուղղուին Առաքեալին, որովհետև ան խաղաղութեան անկորնչելի մարմնացումն է։ Նոր ընարութեանց առիթով ան կը յայտարարէ «խաղաղութիւնը, կը պատրաստէ խաղաղութիւնը։ Պատժութիւնը սնանկ կը հռչակէ հանրածանօթ առածը՝ — եթէ խաղաղութիւն կ'ուզեն, պատերազմ պատրաստ է—»։

Վերջապէս, 1 Մայիս 1930ին Պրիան քսան եօթ ազգերու ներկայացուցիչներուն կը յանձնէ վեց ամսուան ընթացքին պատրաստած մէմօրանտում որ խաղաղութեան համար կանգնած մեծագոյն յիշատակարանն է և պատիժը մեր դարին։ Հոն չեշտուած է չինչ քարիթալիզմի մը դերը, ի խնդիր մարդկային յառաջդիմութեան հետևեալ ձևով՝

Ա. Եւրոպական ազգերու բարոյական միութիւնը։

Բ. Կազմութիւն կոմիտէի մը զբաղելու համար Միացեալ Եւրոպայի գործերով։

Գ. Լուծում կամ վերաքննութիւն այն բոլոր միջազգային դաշինքներուն որոնք արգելք կը հանդիսանային սոյն ծրագրին գործադրման։

Պրիան հաշտարար է նաև Ռուսիոյ հանդէպ պայմանաւ որ ան ապահովէ Լեհաստանի և Ռումանիոյ խաղաղութիւնը։

Եւրոպական միութիւնը կ'ապրի արդէն և իր գոյութիւնը կը փաստէ երկու քոնֆէրանսներով, ցորեկի և երկրագործական վարկին վերաբերեալ։ Պրիան ամէն տեղ կը ծափահարուի ու նորակազմ միութեան նախագահ կ'ընտրուի միաձայնութեամբ, որուն առիթով կ'ըսէ. «Որքան որ ես ապրիմ, պատերազմ պիտի չըլլայ»։

Անօրինակ խանդավառութեան ընթացքին կը ծագի «Անչուռա»ը և տեղի կ'ունենան Ֆրանս. Նախագահական ընտրութիւնները։ Երկուքն ալ դժբախտ կ'ըլլան Մեծ Մարդուն համար, սակայն առանց յուսահատելու ան կը մեկնի ժընեւ նուիրուելու խաղաղութեան։ Լիսնէ անցքին ժողովուրդը խուռներամ կը դիմէ կայարան ու կ'աղաղակէ «կեցցէ՛ Պրիան, կեցցէ՛ խաղաղութիւնը»։ Հակառակ նախագահական ընտրութեանց մէջ ունեցած ձախողութեան ան ոչինչ կորնչացուցած էր իր ժողովրդականութենէն։ Ան կ'աշխատի անդադար, զէնքնկեցութիւն, Եւրոպական Միութիւն, թշնամիներու յարձակում, կ'ընկճեն կորովի ծիրանին որ եօթանասուն տարիներու բեռին տակ աչքերը կը փակէ չատ մը յոյսեր իր աճիւններուն հետ խառնելով...։

(ՎԵՐՋ) Կ.Բ.Օ.

ԽԱՂԱՂՈՒԹԵԱՆ Ի ՆՊԱՍՏ ՁԻԳԵՐ

Տասնեակ տարիներ անցեր են ժարդկային այն կոտորածէն որ կը կոչուի պատերազմ։ Անոր չշմեռցուիչ հարուածէն է որ ծնունդ առին յանդուգն միտքեր և յեղափոխական ամենածայրահեղ չարժումներ։ Եւրոպայի հիւսիսէն իտէալիստ Լենին մը հաստատեց Խորհրդային Ռուսիան պատգամ մը չանթի պէս փայլեցուց, իրեն քաշելով ուշադրութիւնը, բազմամիլիոն աշխատաւորութեան եւ ընդհանրապէս պատերազմի դառնութեան մէջ ողողուող մարդկութեան։ Ինչպէս մեծ պատերազմի նախօրեակին յաղթանակի գինովութեամբ մարդիկ նուիրեցան գունա առ գունդ կրակէն ներս, նմանապէս հիւսիսէն փչող հաւատարութեան կոչին, պատասխանեցին խելայեղ ծափերով քիչ մը աչխարհի ամէն կողմէն։ Եւ եթէ առեն մը որ Եւրոպական դրամատիրութիւնը խորունկ վախեր անցուց։

Բայց չ'ուշացաւ նաև հակազդեցութիւնը։ Նոյնքան խիզախ և ձախագոյն հոսանքին դէմ Մուսոլինի մը հրապարակ նետուեցաւ ծերացած Եւրոպայի չի յուսացուած մէկ անկիւնէն, իր ծայրաղեղ ակզբունքներով։ Ան պանծացուց բռնապետութեամբ նորագոյն ձևով ազգեր կերտելու չարժումը, յաղթանակը ձաքուեն ալ Հռոմի պարիսպներուն առջեւ, և ունեցաւ իր հետևորդները չարք մը ազգերու մէջ։

Այս երկու ծայրահեղութեան կողքին ծնաւ նաև ուրիշ հոսանք մը, որ խաղաղութեան ձիթենին իր ձեռքը, կոչ ուղղեց ազգերու ղեկավարութեան՝ փրկելու համար պատերազմի ժանիքներուն մէջ հիւծած մարդկութիւնը, և արիւնաթաթախ Եւրոպան կերտելու խաղաղութեան նոր հարցին մէջ։ Այս հոսանքը թէև չունեցաւ իր կազմակերպուած ուժը, բայց և այնպէս իրեն համար տեղ ձեռք ձգեց Ազգերու Դաշնակցութեան ժողովը, յանձն նոր երկիրէն ներշնչուած իտէալիստ Ուիլսընի մը։

* * *

Անցեր են այն խանդավառութեան օրերը, բայց այսօր ինչ կը ձնայ տապալող մարդկութեան աչքին առջև։

Խորհրդային Ռուսիա մը չինական պարիսպներով չրջապատուած, կը տարակուսի համայնավարութիւն կերտելու աշխատանքին մէջ։ Եւրոպայի աշխատաւորութեան առջև ան չի ներկայանար յոյսի աղբիւր մը։ Միլիոնաւոր ներկայացնող կազմակերպութիւն մը այսօր իր մէջ կը համրէ փոքրաթիւ քանակ մը, որ իրական ոչ մէկ ուժ կը ներկայացնէ։ Մասնաւորապէս Ֆրանսայի յաւսախաբ բանաւորութիւնը որ ժամանակին փոթորկոտ ծովու մը պէս բախած էր հաստատութեան դռները, կէս ճամբէն վերադարձած, յոգնաբեկ, կը դիմէ ուրիշ չարքեր, նոյնը ուրիշ ազգերու մէջ։ Նոր Մեսիայի ըսպասող մարդկութիւնը յոգնած է այլևս տասնեակ տարիները այդ նոր հաւատքին արդիւնքը սպասելէն։ Ծուսալը-

Եւ քանի որ մենք ունինք Պարոն Ալթունեանը մեր մէջ, թող ան առաջնորդէ այդ գործը, հայ երիտասարդներու քրտինքին և հայ երիտասարդներու բազուկներու ուժով։ Թող իր տաղանդը չուննչ և հոգի տայ իր ներշնչումին և թող իսկական հայերու ստեղծագործութիւնը լլա՛ն այդ զոյգ կոթողները։

Գ. Ի.

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ՆՊԱՍՏԱՄԱՏՈՅՑԻ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆԸ

Գրասենեակը հետևեալ կերպով բաժնուած է.

Ֆինանսական բաժին.

Արտասահմանի բաժին (նպաստի խնդիրներ).

Հանգանակութեան բաժին.

Բանախօսներու և հանրային տեղեկութեանց բաժին։

Կարելի եղածին չափ չատ հեղինակաւոր գործակցութիւններ ապահովուած են։ Սէնէյթի համակիր դիրքը ապահովուած է։ Նաև ծերակուտականը հրատարակած է յայտարարութիւն մը որով Միացեալ Նահանգներու նախագահին կ'արտօնուէր կոչ հրատարակել ի նպաստ հանգանակութեանց։ Ուիլսըն, Հարթինկ, Գուլիճ իրենց կարգին չարք մը յայտարարութիւններ հրատարակած են, Ամերիկեան ժողովուրդը հրաւիրելով Ն. Ի. Բ.ի օգնել։

Հեղինակութիւններ օժանդակութեան կոչուած են, հասարակութիւնը վճահեցնելու համար Մերձ. Արևելքի ազէտի մասին տրուած տեղեկութեանց վաւերականութեան նկատմամբ։

Նահանգներու մէջ քաղաքներու կառավարիչները տեղական հանգանակիչ ծանձնախումբերու նախագահութիւնը ստանձնած են։

Թերթեր ու պարբերական հրատարակութիւններ ազատօրէն հիւրընկալած են խնդրոյն չուրջ հրատարակելի նիւթերը, մանաւանդ կրօնական թերթերը։

«Մերձաւոր Արևելքի Լուրեր» անուն յատուկ ամսաթերթ մը հրատարակուած է։

Կարող բանախօսներու և Մերձաւոր Արևելքի ծանօթ հրապարակախօսներու կողմէ, որոնց մասնակցած են նաև հայեր, հանրութեան վրայ զօրաւոր ազդեցութիւն գործուած է։

Որքեր տարուած եւ ժողովուրդին ցուցադրուած են ձէյքի-Գուլան, նչաւոր փոքրիկ դերասանը եկած է Ն. Ի. Բ.ի որքանոցները պտտիլ, և սինէման առնուած է։ Ամերիկա վերադարձին կառավարական փառաւոր ընդունելութիւն մը գտած է, և ամէն տեղ չրջած է այդ սինէման ցուցնելով, և ժուռքի դրամէն զատ ամէն սինէմա եկողէն մէկ տուփ խտացած կաթ հաւաքեր է։

Կիրակնօրեայ դպրոցներու աղաչ միայն առաջին տարուան մէջ կրցած են հաւաքել 1,000,000 տոլար։

Գործօն օժանդակութիւն բերած է նաև Կարմիր Խաչը։ 1917ին Կարմիր Խաչը ի նպաստ իր կազմակերպութեան 100.000.000 տոլարի մեծ հանգանակութեան մը ձեռնարկած է, որուն մէջէն 6 միլիոնը Ն. Ի. Բ.ի տուած է, և չատ րնական է նպատակ ունենալ 50.000 տոլար։

Ամէն հանգանակութեան մասնակցած է նաև Բաքմէլըը հաստատութիւնը։

Ուրիշ երիտասարդական կազմակերպութիւններ, ինչպէս Պոյ Սքաուտներ, Աչխատաւորական կազմակերպութիւններ, կանանց Գլըպը, մասնակցած են հանգանակութիւններ ընելու։

Հրապարակներու վրայ մեծ ու փոքրը նչանատախտակներ դրուած են զանազան գրութիւններով, ինչպէս — «Անօթութիւնը գինադադար չի ճանչնար»։

Կազմակերպուած է ոսկեղէն կանոնի կիրակիի սիստէմը, որով ամէն ընտանիք հրաւիրուած է այդ մէկ կէսօրը պարզ ուտել և այլապէս իրենց ընթերքը ճոխ կերակուրի փոխարժէքը նպաստամատոյցի տալ։ Վաճառականներ մասնակցած են իրենց ապրանքներէն նպաստելով։ Գանգուկներ իրենց սրահները տրամադրած են հաւաքոյթներու և ճաչկերոյթներու համար։ Դպրոցական տղաք մասնակցած են յայտագիրներու, բանախօսութեանց առեն։ Ուրիշներ հաւաքած են գործածուած հագուստեղէններ։

Հայ և յոյն անհատներ ու խումբեր այ առաջէն մասնակցած են։ Անհատ հայեր 1.000.000 տոլար տուած են։ Ընդհանուր հայկական նպաստը Ն. Ի. Բ.ի միջոցաւ հասած մէկ ու կէս միլիոն տոլարի։ Իսկ յոյներու նպաստը եղած է մէկ միլիոն։ Այս երկուքի միջև բաղդատութիւն մը. Ամերիկայի մէջ 5 անգամ աւելի յոյն կայ քան հայ. սակայն հայերուն տուածը աւելի է քան յաղթականներու ազգայնական չահերուն հետ, որ քիչ մը պատերազմ կը բուրէր։

Եւրոպաի պետական մարդիկները չի պիտի կրնային գնալ, ամենայաւագոյն առիթը քան այս երկու հակառնայ ծայրայեղութեան ընդմէջ բարձրացնել խաղաղութեան (la pais) գաղափարապաշտումը։ Պատերազմի Թոհ ու բոհին մէջէն դուրս նետուած մեծ ու փոքր ազգերը պէտք ունէին երկար խաղաղ կեանքի մը, աւերուած երկիրները և տնտեսութիւնը վերականգնելու համար։ Ազգերու Դաշնակցութեան Ժողովով մարմնացած էր խաղաղութեան պահպանման ազդակ մը, ճիշդ ատոր համար ալ երէկուայ ամենապատերազմասէր պետական մարդը կը դառնար հաչտարարութիւն քարոզողներ, և ակամայ ուժ կուտար այդ ժողովին գոյութեան պահպանման։ Միւս կողմէն՝ երկրորդ միջազգայնականը իր բազմամիլիոնեան հասնող կազմակերպած ուժով Թափ կուտար Ազգերու Դաշնակցութեան ազդեցութեան բարձրացման։ Մարդկութեան բարոյական ուժը այս երրորդ հոսանքին նեծարէն ներս նետուած, կը ճգնէր արգիլել նոր պատերազմի պատճառները։ Ոչ մէկ ատեն չի հրապարակուած հսկայարգային սկզբունքներ որքան այս վերջին տարիներու ընթացքին։ Այդ տեսակէտները պաշտպանելու համար հրապարակ եկած են այլևայլ ազգերու մէջէն մեծագոյն դէմքեր, ուրոնք խաղաղասիրութիւնը իտէալ ընտրած, պայքարած են բոլոր տեսակի խոչընդոտներու դէմ, և իրենց բարձրագոյն պաշտպանները իսպաս դրած խաղաղութեան փշոտ ճամբան հարթելու համար։

Փարիզ ՀԱՅՐԻԿ

(1) (Շար.)

Մ.ՔՍԻՄ ԼԻԹՎԻՆՕՖ

Համաշխարհային պատերազմն ու պոլշևիկեան յեղափոխութիւնը ծնան մարդիկ, որոնք առանց այդ երկու ազդակներուն դիպաւորութեան դատապարտուած էակներ պիտի դառնային։ Ահա Մաքսիմ Լիթվինօֆ այն հազուագիւտ անձերէն մէկն է որ դրական օգուտ մը տեսաւ այդ կործանարար դէպքերէն։

Լիթվինօֆ կը պատկանի Ռուս յեղափոխականներու այն բախտաւոր սերունդին, որոնք յեղափոխութեան տերները ցանկալէ յետոյ, կարող եղան անոնց արդիւնքը ըմբոշխնել չտեսած։ Պատմական չեղումով մը որը Մարքսի և Լենինի կողմէ նախազգուշացուած էր, ռուսական դրամատիրութիւնը և ազատական կուսակցութիւնը ջախջախուեցան, համաշխարհային պատերազմը տատանեց և կործանեց ցարական կառավարութեան խախտեալ հիմերը։ Պուրժուա ազատականներ և բաց գոյն (ձակղվեան) ընկերվարականներ գրաւեցին կառավարութեան ղեկը, բայց վերջնական յաղթանակը պահուած էր պոլշևիկներուն՝ հիմնելու համար պըրօլէտարի ռիկեթատորան, որովհետև անոնք կ'անգիտանային իրականութիւնը, այսպէսով և բախտի մէկ տարօրինակ խաղով երազատեսներու այս խմբակը, ձեր դարձաւ աչխարհի մէկ վեցերորդին, ասսնմէկերորդ պատուհասը դառնալով մարդկութեան։

Լիթվինօֆ ծնած է 1876ին, Լեհաստանի Պիալօսթօք գիւղաքաղաքին մէջ։ Իր ծնողքը, որ հրեայ էր, կը պատկանէր միջակ պուրժուա դասակարգին։ Երբ ուսանող էր Լիթվինօֆ սկսաւ Մարքսիզմով հետաքրքրուիլ, բայց այս հետաքրքրութիւնը կրաւորական և ածուլ էր։ Անոր ընկերվարական չարքերուն մէջ արձանագրութիւնը չատ ետքը եղաւ (22 տարեկանին)։

Դպրոցը աւարտելէ վերջ, Լիթվինօֆ մարզանքի դասեր կուտար վարժարանի մը մէջ։ Վերջը ան գինուորագրուեցաւ և առեն մը ծառայութիւն րրաւ բանակի մէջ։ Բայց այս զբաղումները իր նկարագրին անյարմար գալով, ան հոգիով վարեցաւ ընկերվարութեան եւ սկսաւ աչխատաւորներու մէջ բրօքականա ժղելու։ Կառավարութիւնը իր խանդարորը եռանդին սանձ մը դնելու ժամանակ մը կարճ ժամանակի մը համար որոչեց դրկել Սիպերիա ուրիչ 9 ընկերներու հետ։ Ճամբան, սակայն ան-ոնք փախուստի ծրագիր մը յղանալով, դեռ Քրիվ չի հասած անկէ ճարպիկութիւն ի գործ դնելով փախան։

Լիթվինօֆի ունեցած այս փորձառութիւնը փախուստի մէջ, յետագային, երբ ինք ընդդէմ Ռուսաստանի տիքթաթորը եղաւ, արգիլեց փախուստի հնարաւորութիւնը բոլոր անոնց որոնք Սիպերիա տքսորուելու կը դատապարտուէին։

Լիթվինօֆ յաջողեցաւ փախչիլ և իր ընկերներուն հետ ապաստանեցաւ Զրիւիցերիա։ Ան, իր Զուիցերիա բնակութեան ընթացքին, երկու անգամ Ռուսիա մտաւ ծպտեալ վիճակի մէջ և անվտանգ դուրս եկաւ անկէ երկու անգամին ալ։ Այդ վտանգաւոր ճամբորդութեան ընթացքին ան ամենաճակատագրական վայրկեաններէն իսկ բաց ճակատով և արհամարհանքով դիմագրաւելու յանդգնութիւնը ունեցաւ,

Լիթվինօֆ Ռուսական յեղափոխութեան բոլոր հոգիով նուիրուելով հանդերձ, ուրիչ յեղափոխականներու նըման բազմապիսի չարչարանքներու չենթարկուեցաւ, այլ չատ հանգստաւէտ կեանք մը վարելու միչտ դիւրութիւնները ունեցաւ։ Յեղափոխութեան ծառայելու պատրուակին տակ մհ-հատրուստ և ազնուական անգլուհիի մը հետ ամուսնացաւ և ինքզինքը վարժեցուց արևմտեան կարգ ու սարքին։ Շատ դժուարին պիտի ըլլայ նմանութեան եզր մը գտնել իր և ճշմարիտ յեղափոխականի մը միջև։ Առաջին ակնարկին իսկ պիտի մատնէ թէ ան միջակ պուրժուա մըն է։

Լիթվինօֆ հինէն ի վեր Ս. Միութեան և կամ պոլշևիկ կուսակցութեան գործակ ատրը և «Պիզնէս Մէնն» եղած է։ Ան դոյզն գաղափարապաչտութիւնը որ իր երիտասարդ ատրիքներուն ունեցաւ, երբ արևմտեան աչխարհի իրականութիւններուն դէմ յանդիման եկաւ, անյայտացաւ։ Բայց ան չտեսերու նման, յեղափոխութիւնը «դէն չպրտեց» այլ վաճառականի մը սուր հոտառութեամբ հասկցաւ որ Ռուս յեղափոխութիւնն ալ չատ հասարաթեր կրնար ըլլալ և եթէ յաղողէր անոր չհերը ապահովելու համար ան պէտք է ունենար մեծ պիտի ըլլար։ Եւ յիրաւի իր հայիւներուն մէջ չի սխալեցաւ, ներկայիս ան կը վայելէ անոր ընծեռած բարիքները բազմելով նախարարական աթոռին վրայ և դառնալով քաղաքական կարկառուն դէմքերէն մէկը։

Երբ Լենին դինք ճանչցաւ, հասկցաւ որ ան ո՛րքան օգտակար պիտի ըլլար յեղափոխութեան։ Այն ժամանակ իսէալապաչտներ, երազատեսներ, հեղինակներ, արդիւնաւորներ, թէօրիտներ իր վիսային պոլշևիկ չարքերուն մէջ, սակայն գործնական միտքի և մարդու պակաւր չատ զգալի էր հրապարակի վրայ։ «Բարբա Լիթվինօֆ», իր մտերիմներու յորջորջումով, այդ հազուագիւտ ապրանքէն էր։ Այդ ժամանակ (յետոփոխութինէ քիչ յետոյ) պոլշևիկները «արդար» գայլոյթով և ատելութեամբ լեցուած դրամատէր և պուրժուա աչխարհի դէմ, կը դժկամէին նոյն իսկ կապիտալիսթի մը չնչած օդր չնչել, անկարելի դարձնելով բանակցութիւնը «միւս աչխարհին» հետ։ Կառավարութիւնը մեծ կարիքր ունէր Լիթվինօֆի պէս անձերու որոնք կապիտալիզմը և համաչխարհային յարաբերութիւնները հաչտեցուցած բլլալով իրենց հոգւոյն մէջ։ Ան իր կեանքին մեծ մասը Եւրոպա անցուցած բլլալով գրեթէ եւրոպականացած էր, և թէ ալ իր մտայնութիւնը, բնաւորութիւնը, բարոյական կազմը սկիզբէն իսկ հաչտ էր դրամատիրութեան հետ։ Ան կը ծաղրէր այն ժոլեռանդ համայնավարները որոնք դրամատէրի մը կամ պուրժուայի մը հետ կենակցիլը և նոյն իսկ խօսիլը սրբազնութիւն կը դասնէին...

1923ին, երբ փախստական Ռուսիա վերադարձաւ, կուսակցութեան կեդրոնական կոմիտէն դինք «պոլշևիկ ճակատի վարիչ» նչանակեց։ Իր գործն էր անօրինական կերպով Ռուսիա եկող և գացող ընկերներու ապահովութեան հսկել, գաղտնի թղթակցութիւններ, յեղափոխական գրականութիւն եւ զէնք ներմուծել Ռուսիա։ Այս պաչտօնը մեծ դարդ մրն էր ապագայ արտաքին գործոց կոմիսարին համար։ 1905ին կուսակցութեան երրորդ համաժողովին մասնակցեցաւ եւ բանախօսեց զէնքով ապստամբութեան մասին որուն բնականաբար կողմնակից էր։

1906ին Ռուսիայէն նորէն կր փախի, 1907ին եա կր վերադառնայ բայց վտանգի հոտ առնելով նորէն իր ապաստանարանը կր վերադառնայ։ Եթէ մեծ յեղափոխութիւնը չիրականանար ան այլեւս երբէք Ռուսիա պիտի չի դառնար քանզի կասկածիլ սկսած էր իր ընտրած աղլկան իմաստութեան վրայ ...Համաչխարհային պատերազմը եկաւ, Լիթվինօֆ գրեթէ իր յարաբերութիւնները խզած էր իր կուսակցութեան հետ եւ պատրաստ էր յեղափոխութեան գաղափարէն հեռանալ եւ լուռ ու մունչ իր դիզած ոսկիները չահագործել եւ ուտել... Ան ինքզինքը տուաւ անձնական գործի, ամուսնացաւ։ Հայր եղաւ։ Բայց յանկարծ յեղափոխութիւնը ծագեցաւ։ Լենտնի առաջին սավետ դեսպանը նչանակուեցաւ, թէպետեւ գինք իբր դեսպան ոչ մէկր ճանչցաւ։ Իր ինչ ի՛նչ օրիգնցութեանց համար անբաղձալի սեպուելով ներրակայուեցաւ անգլիական կառավարութեան կողմէ։ Նոյն միջոցին Մոսկուա Անգլիական դեսպանն ալ ձերրակայուեցաւ։ Լենինի կողմէ Անգլիան ստիպուեցաւ Լիթվինօֆը ազատ արձակել իր դեսպանը ազատելու համար...

Անգլիայէն ստիպուեցաւ բաժնուիլ եւ սկսաւ ուրիչ եւրոպական մայրաքաղաքներ թափառիլ եւ «անգին ծառայութիւններ մատուցանել» իր կառավարութեան։ Ժամանակները փոխուած էին եւ գործը չաա լաւ կ'ընթանար։ Իր վարձատրութիւն Մոսկուա կանչուեցաւ։ Ան արտաքին գործոց կոմիսարիատին մէջ իրեն պաչտօն արուեցաւ մասնաւոր Զիչէրինը հակակչռելու համար։ Վերջնականապէս Մոսկուա հաստատուիլը որոչելով իր ընտանիքն ալ հոն բերաւ եւ սկսաւ զանազան մեքենայութիւններով Զիչէրինի դիրքը գրաւելու աչխատիլ, կատաղի պայքարէ մը վերջ, վերջապէս հասաւ իր «մուրազ»ին եւ եղաւ Խ. Միութեան Արտ. Գործոց գործակատարը։

Հալէպ Մ. ԱՐՍԼԱՆԵԱՆ

ԱՄԵՐԻԿ. ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԻ ՀԱՅ ՈՒՍԱՆՈՂԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹԻՒՆ

Անցեալ ջաբաթ օր Ամերիկեան հատ. համալսարանի Հայ Ուսանողական Միութիւնը «Ուէսթ Հոլլի մէջ բեմադրեց Ց. Ց. Պարոնեանի «Շողոմոքը» (կատակերգութիւն երեք արար) եւ Ռ. Պրակկի «Լրտուիմ» (ողբերգութիւն մէկ արար)։

Ժամանակէն առաջ «Ուէսթ Հոլլ»ը լեցուած էր հոծ բազմութեամբ մը Ամերիկեան Համալսարանի Հ. Ո. Միութեան կողմէ բացման խօսքը լրաւ պրն. Ռ. Թովմասեան՝ պարզ ով միութեան կազմութեան նպատակը ու անոր ողեգրած ուղին ցաւէ աւելցուց թէ՝ Հասը հինգ տարիներէ ի վեր գոյութիւն ունի Հ. Ո. Միութիւնը սոյն համալսարանին մէջ եւ միութիւնը իր կարելիութեան սահմանին մէջ միշտ օգնած է կարօտ ուսանողներու։

«Լրտուիմ» ողբերգութիւնը ներկայացուցին յաջողապէս պ. պ. Լ. Շուհանեան «Մարգարիտա»յի (աղջիկ), Գ. Այվազեան «Կոմս Ֆապրիցցիօ»ի (սիրա՛ար Մարգարիտայի), Պրն. Առամ Այվազեան «Տօն Փիէթրօ Քարազօ»ի (Մարգարիտայի հայրը.) դերերով։

Ապա ներկայացուեցաւ Ց. Ց. Պարոնեանի «Շողոմոքը»ր կատակերգութիւնը։

Պրն. Պ. Ց. Զաքարեան «Թադէ» (Միրահար Սօֆիի), Կ. Մարտիրոսեան «Ցովսեփ» (Սօֆիի հայրը), Հ. Շահինեան «Տիգրան» (Սօֆիի սիրականը), Ա. Այվազեան «Առօակ» (հղբօրորդի Թադէի՝ սիրահար Սօֆիի), պ. պ. Գ. Նիգիպեան «պապիկ» (օղոմորթ), Մ. Հաճիեան «Թէհմգա» (Թադէին քոյր), Գ. Ուզունեան «Բարթամ» (ծառայ), եւ Թ. Նահապետեան «Գէորգ» (ծառայ)։

Նուագախումբը բաղկացած հետեւեալներէն՝ Որ. Առուսեակ Այնթապցեան (դաշնակ), պ. պ. Է. Շիրաճեան, Կ. Թէճիրեան, Ռ. Ճէպէճեան, Վ. Մարգիսեան (ջութակ), Հ. Ղազէ, Ց. Պէրպէրեան (բաս ջութակ, Ն. Մարգարեան (Քօնթրապաս), Վ. Ճէպէճեան (ֆլիւթ), Ս. Մորեան (ֆլարինէթ), Գ. Ցակոբեան (forնիթ) մեծ յաջողութեամբ նուագեց F. suppé'ի «Cavallerie Légère»ր, E. Kalman'ի «La Princesse Czarda»ն, G. Bizet'ի «carmeu»ր եւ G. Michielsh «Czardas No 8»ր։

Այս բաժերական հրեկոյթր որ Հայ Ուսանողական Միութեան երկրորդ մեծ ձեռնարկն է այս տարի առաջինր Հայկական համերգն էր—կուգայ ակնգամ մր եւս ապացուցանելու որ Հայ Ուսանողներ սկսած են Գեղարուեստական մարգին մէջ մեր հասարակական գործօններէն մեկր դառնալ։

Ուրախալի եւ օգնհաւորելի է այս երեւոյթր եւ արժանի ամեն բաջալերանքի։ Մեր ապագայ հայրախնամները, իրենց ցոյց տուած ձեռնարկող ոգիով կուգան ակնգամ մր եւս ապացուցելու, որ այս ցեղի ինքնապաչպանման գործր պիտի ուենենայ վաղր եւս իր Ռահվիրաներր, եւ մեր մտակութային արժէքներր պիտի գրտնեն իրենց պահապանները Նոր Ուսանող սերունդներուն մէջ եւս։

Ունենալով միջազգային մթնոլորտ մր իրենց յաճախած հիմնարկութեան մէջ, անոնք պիտի կրնան ոչ միայն սիրել եւ սիրցնել ինչ որ իրենցն է, այլեւ սիրել եւ սիրցնել այն բոլոր գեղեցկութիւնները եւ

վերջին ժամ

ՆԱԽԱԳԱՀԱԿ. ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆԸ ՅԵՏԱՁԳՈՒԱԾ

ՇԷՅԽ ՃԻՍԸՐ ՉԻ ՀՐԱԺԱՐԻՐ ԹԵԿՆԱԾՈՒԹԵՆԷ

Պ. ԲԸՔՔԼԻԻԻ ՄԻՋԱՄՏՈՒԹԻՒՆԸ

Վերջին պահուն կը տեղեկանանք որ վաղը տեղի ունենալիք նախագահական ընտրութիւնը անժամանակ յետաձգուած է Բարձր Դատարանի կողմէ, Արտաքին նախարարութենէն հասնող հրահանգի մը պատճառաւ։ Կը կարծուի որ այս յետաձգման պատճառ եղած է Արտաքին նախարարութեան դրկուած բազմաթիւ հեռագիրներն ու բողոքները, մասնաւորաբար գաղթական Լիբանանցիներէ, որոնք առանց բացառութեան Պ.Էմիլ Էտէի ընտրութիւնը կը պահանջեն։

Միւս կողմէ, կ'ըսուի թէ՝ Բարձր Դատարանի Լիբանանի պատիրակ Պ. Բըքլիւ, տեսնելով որ ժէյխ Մուհամմէդ ձիսըր չէ համաձայնած վերցնելու համար իր թեկնածութիւնը ի նպաստ Բ. Դատարանի թեկնածուին, հաղորդած է Շէյխ ձիսըրին որ յետաձգէ ընտրութիւնը։ Հրաւիրագիրները, որոնք պատրաստուած էին, երէկ միչտ մօտ 4 չ'դրկուեցան։

Ժամը 4ին, Շէյխ Մուհամմէդ ձիսըր, մայրիներու պալատին մէջ տեսակցութիւն մը ունեցաւ Պ. Բօճօսի հետ, վերջնականապէս ճշդելու համար ընտրութեան ժամանակն ու ձեւը։

արժէքներ որոնք ուրիշներուն եղ, եւ որոնք այնքան փչ եղ ծանօթ մեր ժողովրդեան խաւերուն։

Ահա գեղեցիկ դեր մր, որ սկսած եղ կատարել մեր ուսանողներ եւ կը մաղթենք որ տեսագին, որ անոնք շարունակեն ընդարձակել այդ գործր։ Հ. Ա.

ԳՐԱԲՈՒՄՆԵՐ ՕՐ

Մայիս 7ին, շաբաթ երեկոյ. Խարբերդի Հայրկ. Միութիւնը կը սարքէ հանդես — երեկոյթ մր։

Կը խնդրուի միւս կազմակերպութիւններէն նկատի ունենալ այդ օրը։

ՀՐԱՊԱՐԱԿԱՅԻՆ ԲԱՆԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ

Կիրակի, 17 Ապրիլ, կէսօրէ առաջ ժամը 10ին

ԱԶԱՏԱՄԱՐՏ Սկումբին Մէջ

Պիտի բանախօսէ՝ **Պ. Գ. ԻՐԼԳԵԱՆ**, Նիւքը՝

ՄԵՐ ԻՐԱՒՈՒՆՔՆԵՐԸ ԵՒ ՄԵՐ ՊԱՐՏԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆԵՐԸ

Մուտքը ազատ է։

ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

ՎԵՑԵՐՈՐԴ ԴԱՍԱԽՕՍՈՒԹԵԱՆ ՓՈԽԱՐԷՆ ՏԵՂԻ ՊԻՏԻ ՈՒՆԵՆԱՅ

ԱՍՈՐԵՍՏԵԱՆ

ՀԱՄԱՍՏԵՂԻ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ ՇՈՒՐՋԸ

1932 Ապրիլ 16ի շաբաթ իրիկունը, ժամը 8,30ին

ՀԱՅ ԱՒԵՏԱՐԱՆԱԿԱՆՆԵՐՈՒ ԺՈՂՈՎԱՍՐԱՀԻՆ ՄԷՋ

ԳԼԽԱՒՈՐ ԽՕՍՈՂՆԵՐՆ ԵՆ՝

ԱՐԱՄ ՍԱՀԱԿԵԱՆ	«Համասեղի կեանքն ու գործը»
ԳԱՍՊԱՐ ԻՓԷԿԵԱՆ	«Համասեղի հերոսները».
ԽՈՍՐՈՎ ԹԻԹԻՆՃԵԱՆ	«Քաղաքական հայեացքները Համասեղի գրականութեան մէջ»
ՎԱՐԴԱՆ ԳԷՈՐԳԵԱՆ	«Համասեղի ոճն ու լեզուն»
ՆԻԿՈԼ ԱՂԲԱԼԵԱՆ	«Համասեղի տեղը հայ գրականութեան մէջ»

Մուտքի վճարը սովորական. անդամներուն համար 10 սուրիական գահեկան, ոչ-անդամներուն համար՝ 15 գահեկան։

Ապրիլ **30** *ին չաբաթ իրիկունը տեղի պիտի ունենայ ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆի Համերգը, Ճեմարանի ուսուցիչ պարոն Հ. Գէրպէրեանի ղեկավարութեամբ և Ճեմարանի երգչախումբով։*

Իսկ Մայիս **14**ի *չաբաթ իրիկունը ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆ Ինամակալ Մարմնի դիակավարութեամբ և ժամանակցութեամբ խուսք մր հնակիր սիրողներու պիտի բեմադրուի Լևոն Շանթի նոր թատերախաղը «Օչին Գայլ»*

ՊԱՆԴՈՒԿ ԼԻԻՔՈՒՍ

ՁԱՀԼԷ

Հայկական ամենաչատագոյն պանդուկը «ԼԻԻՔՈՒՍ»ին Զահլէի մէջ, ծանկաւէս պարտեզով,

ԽԻՍՏ ՕԳՍՏՈՒՆ ՍԵՆԵԱԿՆԵՐ

ՈՐ ԿԸ ԲԱՂԿԱՆԱՑ 1, 2, 3, 4, ՄԱՐԶԱԿԱԼՆԵՐԷ

1. ՀԱՄԵՂ ՁԱՁ, ՄԱՔՈՒՐ ԵՒ ԱՆԹԵՐԻ ՍՊԱՍԱՐԿՈՒԹԻՒՆ.
2. ԳԻՆԵՐԸ ԽԻՍՏ ՁԱՓԱԻՈՐ.
3. ՑՈՒՆ ՓՆՏՐՈՂՆԵՐՈՒՆ ԱՄԷՆ ԴԻՒՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ.

Տէր եւ Տնօրէն՝ Գ. ՊԱՐՏԻԶԱՆԵԱՆ

ՓՐՕՍՓԷՐ ՄԵՐԻՄԷ

ՔԱՐՄԷՆ

Կը կարծեմ թէ այդ օրուընէ էր որ սկսայ սիրել զինք ամբողջ հոգիիով։ Փսփաք մը կար մէջս երթալ սուրս մըխելու այդ թեթեւսօլիկներուն փորը, որ կը քծնէին ա-նոր այդպէս։ Ցետոյ պոհեմուհիները դուրս ելան ու կաքոր տարաւ զանոնք։ Բարմէնը, առջեւս անցած ատեն, կրկին նայեցաւ ինծի այն աչքերով որ դուք կը ճանչնաք, և բաւ խիստ ցած.

— Հայրենակի՛ց եթէ կը սիրէք տապկուած ձուկ ուտել, պէտք է երթաք Թրիանա, Լիլա Բասթիայի քով։

Այծի մը պէս թեթեւ նետուեցաւ կառքին մէջ. կառապանը ժպտակեց և ամբողջ խուժքը զուարթութեան աղմուկներով հեռացաւ չեմ գիտեր ուր։

Կը գուշակէք ի հարկէ, որ պահակութիւնս աւարտելէ անմիջապէս յետոյ Թրիանա գացի։ Բայց նախ՝ ածիլուեցայ և լաւ մը սանտրուեցայ, իբր թէ ռօմական օր մը ըլլար։ Լիլա Բասթիային քովն էր. տապկուած ձուկի ծերունի խանութպան մը, Մարիտանացիի մը պէս սև, որուն քով չատ մը հարուստ յաճախորդներ կուգային և ըստ իս՝ ա՛լ աւելի չատ այն օրէն ի վեր՝ երբ Բարմէնը սկսած էր հոն յաճախել։

— Լիլա՛, ըսաւ ան անմիջապէս որ ինծի տեսաւ, որևէ յոյներուն։ Ասիկա կը բացատրուի միայն առով, թէ Ն. Ի. Բ.ը աւելի հայերուն համար էր քան յոյներուն։

Միացեալ Նահանգներէն դուբ՝ Գատնատան, Աւստրալիան և միւս Ամերիկեան և Անգլիական գաղութներն ալ մասնակցած են։

Մասնագէտ հաչուագէտներ ղրկուած են Ն. Ի. Բ.ի հաչիւները քննելու համար Մերձ Արևելքի մէջ։ Այսպիսի 36 հաչուագէտներ ղրկուած են։

Նպաստին կարևոր մէկ մասն ալ իրեւ ապրանք — in kind — տրուած է, հագուստ, կօշիկ, ուտելիք ևն։ Հարիւրներով թօն ալիւր, լոբիա, եգիպտացորեն, չոր պտուղներ և այլն ղրկելէ զատ, Ն. Ի. Բ.ը ընդունած ու ղրկած է 15.931.320 լիպրա ծանրութեամբ գործածուած հագուստներ, և 1.946.928 հատ խատցած կաթի տուփ։

Մէկ անդամէն ամենէն առատաձեռն նուիրատուութիւնը ընդունուած է 1928ին վերջերը — 13.052.000 տոլար։

Ամենէն չատ հանգանակութիւն եղած է 1919ին։ Եւ ամենէն չատ դրամ հաւաքուած ամիսը եղած է Մարտ 1919։

1919 — 1923 հինգ տարիներու ընթացքին տարեկան միջին եկամուտը եղած է 12 միլիոն տոլար։ Երբ ամերիկան պատերազմի մէջ էր և կառավարութիւնը այնքան ուրիշ նպատակներ ունէր դրամ հաւաքելու համար, և միւս կողմէն կարմիր Խաչն ալ քիչ գումարներ չէր հաւաքեր, նաև ամերիկեան կառավարութիւնը օտար պետութեանց ալ փոխ դրամ կուտար, այսպիսի վիճակի մը մէջ ամերիկեան առաքօրէն որոշած է նաև Մերձ. Արևելքի Նպաստամատոյցին։

Ամերիկայի 23 նահանգները իւրաքանչիւրը մէկ միլիոնէ աւելի տուած են։ Մէսէչիւսէթս, Նիւ Ճըրսի, Օհայօ տուած են իւրաքանչիւրը 4 միլիոն։ Բէնսիլվանիոյ նահանգը տուած է 11 միլիոնէն աւելի։ Ամենէն աւելի տուած է Նիւ Եօրք նահանգը—13,871,815 տոլար։

Շոգեկառքի ընկերութիւնները ձրի փոխադրութեամբ բերած են իրենց նպաստը։ Կառավարութիւնը ձրի սննդառութիւններ, ձրի նաւեր եւս։ Անգլիական բանակը Կովկասի մէջ նպաստած է 300,000 տոլար արժէքով մթերք։ Մերձ. Արևելքի կառավարութիւններն ալ նպաստած են թէ՛ ապրանքը տալով թէ՛ ձրի փոխադրելով։ Միայն այս ձրի տրուածները կը հաչուին 25.000.000 տոլար արժողութեամբ։

ԲՒԶԱՆԴ ԵՂԻԱԵԱՆ

(Շար.) (4)

եւ արտաքին գործոց կոմիսարիատին մէջ իրեն պաչտօն արուեցաւ մասնաւոր Զիչէրինը հակակչռելու համար։ Վերջնականապէս Մոսկուա հաստատուիլը որոչելով իր ընտանիքն ալ հոն բերաւ եւ սկսաւ զանազան մեքենայութիւններով Զիչէրինի դիրքը գրաւելու աչխատիլ, կատաղի պայքարէ մը վերջ, վերջապէս հասաւ իր «մուրազ»ին եւ եղաւ Խ. Միութեան Արտ. Գործոց գործակատարը։

Հալէպ Մ. ԱՐՍԼԱՆԵԱՆ

(11) (Շար.)

Rom, ամուսին,— romi, կին.

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ ՆԱԽԱԳԱՀԻՆ ԸՆՏՐՈՒԹԵԱՆ ՇՈՒՐՋ

Ստացուած արդիւնքներու նշանակութիւնը

Բարիզ.— Մարաջախտ հինտենպուրկ յաջողեցաւ, բայց Պ. Հիթլէր ալ յաջողեցաւ, կը գրեն թերթերը, որոնք կ'արձանագրեն ազգայնական ուժերու օրըստօրէ աճիլը։ Այսպէս, 1930 Սեպտ.ին, 107 ազգայնականներ մուտք գործեցին խորհրդարան սակայն վեց միլիոն ուժ։ Վերջին Mars 13ի օրը Պ. Հիթլէր կ'ստանար տասնըմէկ միլիոն ուժ։ Անցեալ կիրակի, հակառակ պատճառական կուսակցութեան թափած բուռն ճիգերուն, անիկա ստացաւ 13 միլիոնէ աւելի ձայն։ Ասիկա, կ'ըսէ «Ժուրնալ»ը, ատելութեան եւ վրէժխնդրութեան զգացումներով տոգորուած կուսակցութիւններուն մէկ նոր յաղթանակն է։ Մեր պարտականութիւնն է հասկնալ։

«Բրքի Ժուրնալ» կը գրէ թէ Հիթլէրի նոր յաջողութիւնը թոյլ չի տար որ կացութիւնը դիտենք լաւատեսութեամբ։ Գերմանական հանրապետութիւնը պէտք ունի իր բոլոր ուժերուն պայքարելու համար գերմանական գինուորապատրաստութեան դէմ։

«Էֆօ տը Բարի» կը գրէ թէ գերմանական խաղաղասիրութիւնը պիտի լինի աւելի խիզախ եւ գործօն Միջին յստակատեսութիւն մը ունեցող ոչ մէկ անձ չկրնար յոյս ունենալ Գերմանիոյ խաղաղեցման մասին։

«Բրքի Բարիզիէն» կը գրէ թէ ազգայնական շարժման յաջողութիւնը կը մեծցնայ։ Ներքաղաքական եւ նորութեան մարմաջով զեղուն երիտասարդութեան մը վրայ Հիթլէրի օրըստօրէ աճող ազդեցութիւնը մը-տաճոգութիւն միայն կրնայ պատճառել։

ԼԻՆՏՊԷՐԿԻ ԵՐԵԽԱՅԻՆ ԱՌԵՂԾԻԱԾՔ

50,000 տոլարի փրկագին վճարուած է առևանգիչներուն բայց անոնք չեն վերադարձուցած մանուկը

Նիւ-Եորք.— Գնդապետ Լինտպէրկ երկար անգամ խարուեցաւ իր տղուն առևանգիչներէն։ Անոնց 50,000 տոլար վճարից նոր, բայց դեռ իրեն հետ հաղորդակցութեան մէջ մտած չեն անոնք։ Գնդապետ Լինտպէրկ Մ. Նահանգներու բաղաքացիներուն օժանդակութիւնը խնդրեց քովերնին նշանակելու համար պանքնօթները որոնց թիւերը ելեւմտական նախարարութեան կողմէ հաղորդուած են դրամատուներու եւ վաճառատուներու։ Փրկագինը վճարուած է 5—10 եւ 20 տոլարնոց պանքնօթներով։ Անկէ յետոյ առեւանգիչները յայտնեցին տղուն գտնուած «ճիշդ» տեղը, բայց տղան չգտնուեցաւ։

Բազմաթիւ օրերու միջոցին, հանդարտ կեցուեցաւ իրենց խոստումը կատարելու կարելիութիւնը տալու համար առաջնորդներուն։ Երբեմն փրկագին վճարուած պանքնօթներու թիւերը օգտագործելու դիտաւորութիւնը չկար, բայց նկատելով կենկսթներու չարակամութիւնը, ամէն տեսակ միջոցի պիտի դիմուի գտնելու համար մանուկը։

Նիւ-Եորք.— «Նիւ-Եորք Միրրըր» կոչէ թէ գնդապետ Լինտպէրկ փրկագինը վճարեց Ապրիլ 2ին շոգեմակոյկի մը մէջ, Սիթի Այլէնտ մօտը, առեւանգիչներու հետ ունեցած ողբերգական հանդիպումի մը ընթացքին որոնք մէկիկ մէկիկ քննեցին պանքնօթները։ Եւ անիկա հետեւեցաւ յետոյ անոնց հրահանգներուն որոնց համաձայն ինքը օդանաւով պիտի բարձրանար Մարթա'զ Վայնարդի վրայ եւ պիտի ստանար պատգամագիր մը որը իրեն պիտի յայտնէր այն տեղը ուր երախան պիտի յանձնուէր ծովու բացերը գտնուող զբօսանաւի մը մէջ։

Շփման մէջ մտնելու առաջին փորձը ձախողեցաւ։ Իրարու հակառակորդ մաքսանենգներու խմբակներու միջամտութեան պատճառաւ։ Երկրորդ փորձը ձախողեցաւ եզերապահներուն տարաժամ միջամտութեանը պատճառաւ։ Պաշտօնական այս սխալը այն աստիճան անտեսի էր որ կը կարծուի թէ ան էր որ տեղի տուաւ առեւանգիչներու բռնած ընթացքին, որոնք իբրեւ փոխ վրէժ չկարենալով գտնել իրենց խոստումը։

(Ռ. Գ.)

ՊՐՆ. ՏԸ ՎԱԼԵՐԱՅԻ ՁԱՌԸ

Լոնտոն,— «Իրլանտան անգղիական գաղութ մը չէ։ Անիկա աշխարհի ամենահին ազգերէն մէկն է ունենալով իւրաքանչիւր ազգի յատուկ իրաւունքները։ Անգղիացի պետական մարդիկ հրաժարուին իրլանտացիներուն վրայ իշխելու իրենց անմիտ փառասիրութիւնէն։»

Ահաւասիկ այն խօսքերը զորս պրն. տը Վալէրա արտասանեց Էննիսի մէջ 6000 հոգիի ներկայութեանը խօսուած ճառի մը մէջ որով վերջ տուաւ իր ընթացքին փոփոխութիւն մը կրելու մասին անուղղակի ամէն տեսակ յոյսի։

Փոխ յարաբերութիւնները Մեծն Բրիտանիոյ հետ, ըսաւ ան, պիտի լինին մտերմական, բայց գոյութիւն ունենալու է կատարեալ հաւասարութիւն։ Իրլանտական ազգը վերջին տասը տարիներու ընթացքին անպատեհաւասարմութեան յայտարարութեամբ մը որը չէր համապատասխաններ այլ եւս իր ազգացումներուն։

Ոչ մէկ ոսկի ըսաւ նա, իբրեւ տարեվճար դուրս չպիտի ելլայ իրլանտայէն որքան ատեն որ Մեծն Բրիտանիան չհաստատէ իր իրաւունքները այս մասին։

(Ռ. Գ.)

Ջինաթափութեան խորհրդաժողովը

Ժընեւ.—Ջինաթափութեան խորհրդ աժողովը նիստ մը գումարեց իբրեւ ընդհ. յանձնախումբ։

Նախագահ պրն. Հէնտըրսըն թուեց այն կէտերը որոնց շուրջ համաձայնութիւն գոյացած կերեւի եւ եզրակացուց յայտարարելով թէ յանձնախումբը հասած է այժմ այնպիսի վայրկեանի մը յորում պէտք է խորհիլ ոչվերացական խնդիրներու մասին։

Պրն. կիպսըն նախ պաշտպան ևց եւ յետոյ ալ յանձնեց բանաձեւ մը որը կը նախատեսէ թանքերու եւ 155 միլիմ/մըրնի վեր շարժական թնդանօթներու ջնջումը թէ՛ պաշտպանութեան եւ թէ պատերազմի ժամանակներու մէջ, եւ կազմ գործածութեան ջնջումը պատերազմի միջոցին։

Պ. Լիօն Պլում կը պատասխանէ Պ. Թարդիէօի

Նարպօն.— Պ. Թարդիէօի ճառին պատասխանելով, ընկերվարական երեսփոխան Պ. Պլում ընդգծեց կառավարական դիւանական բաղաքականութիւնը եւ յայտնեց թէ մեծամասնութիւնը խուլ պայքար մը մղած էր Պ. Պրիանի դէմ՝ զայն հրապարակային կերպով ուռճացնելէ առաջ։ Ապա խօսքը ընդգծեց նաեւ Պ. Թարդիէօի Ժընեւի մէջ ունեցած գործունէութիւնը եւ զայն մեղադրեց Խնդութեան խնդիրներու առթիւ անել ճամբու մը մէջ մեծ բլլալու յանցանքով։ Ընկերվարականներու հետ աշխատակցութիւնը պիտի պահանջեն այն պարագային որ մեծամասնութիւն ստեղծուի ազգային ճակատի մը մէջ։ Ապա կոչ ըրաւ ընկերվարական յաղթանակ մը։

Նոր կառավարութիւնը չարսօնդր որ Տէք. Ուէլինկթըն Քօօ վերադառնայ երկիր

Շանկայ.— կացութիւն մը որ կրնայ յանգիլ Ազգ. Խաճակցութեան կոտրման Մանչուրիա դրկուած Քննիչ Յանձնախումբին ասիաստանեցիներուն դադրեցուցման սպառնալիքներ ընելու վրայ է Նանկինեն ստացուած այն լուրերու հետեւանքով որոնց համաձայն Տէք. Ուէլինկթըն Քօօ Մանչուրիա մուտք գործած է որովհետեւ դիւանագիտական յարաբերութիւնները գոյութիւն չունին Ճապոնիոյ եւ Մանչուրիական պետութեան միջեւ։

Կը հետագրուի թէ Ճինական արտաքին գործոց նախարարը մեծապէս ընդունելի այն տեսակէտը եւ թէ խնդրոյ մասին ճապոնական պատասխանէ Բողոք մըն ալ դրկուած է Թոքիո։

ՏԵՂԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՍՈՒՊՀԻ ՊԷՏ ՊԷՐԷՔԷԹԻ ԴԷՄ ԿԱՏԱՐՈՒԱԾ ՄԱՀԱՓՈՐՁԸ ՈՃԸԱԳՈՐԾԸ ՄԵՌԱՒ

Առջի օր, պանդոկ Բօեալի մէջ, Ն. Վսեմութիւն Սուպհի պէտ Պէրէքէթի դէմ տեղի ունեցած մահափորձը շատ դէպ ազդած է Բարձր Գօմիսէրին վրայ։ Պրն. Բօնսօ իր ցաւակցութիւնը յայտնած է Սուպհի պէտ Պէրէքէթի, կատարուած որխուր ոճրափորձին համար եւ խնդակցութիւնը յայտնած անվնաս ազատուելուն համար։

Հալէպի եւ Միւրիոյ միւս օրացուերուն մէջ ալ մեծ յուզում յառաջ բերած է այս ոճրափորձը։ ցաւակցական հեռագիրներ կը շարունակեն ժեղալ ամէն կողմէ։ Բազմաթիւ պատճառական անձնաւորութիւններ եւ երեւելիներ միչեւ իրիկուն կ'այցելեն Ն. Վսեմութիւնը յայտնելու համար իրենց ցաւակցութիւնը։

Երկու հարցաքննիչ դատաւորներ, մէկը Ֆրանսացի եւ միւսը ժեղացի, երկար ընդունելութիւններէ վերջ հաստատած են որ խաղաղական մահափորձ մըն է կատարուածը եւ կանխամտածուած, ինչպէս յայտարարած էր արդէն ոճրագործը։ Հաստատուած է նաեւ որ ոճրագործը, անձնասպան ըլլալ ուզած է ոճրափորձի ձախողելէն վերջ եւ վիրաւորած ինքզինքը։

«Օթել Տիէօ» հիւանդանոցին մէջ, երէկ երեկոյ, ժամը 7ին, մեռած է ոճրագործը, իր վերջին ժամերուն ալ շարունակ կրկնելով թէ՝ ինք ազգային նուիրականը պատասխանութիւն մը կատարած է։

Սուպհի պէյի պատճառն Մուհամմէտ Մօսրին սակայն աւելի գոհացուցիչ վիճակ մը ունի եւ կը գծուի Բրպէյզ հիւանդանոցին մէջ։ Բժիշկները պէտ ած են արեան ներարկումներ ընել անոր եւ Սուպհի պէյ առաջարկած է իր արիւնը ալ պէտ եղած արիւնը։

ՊԼՔԱԱՒ ՈՃԻՐԸ

Նեհիպ Ապտալա եւ Էմին Թաննուս Նէվաճ Պէհաի Մանուարիէ գիւղին մէջ ասխատաանքի յծուած էին։ Ասոնցմէ մէկը ուզեց արգիլել միւսին ասխատութիւնը, առարկելով որ ինք գրաւած է այդ տեղը։ Կռիւ մը սկսաւ երկուքին միջեւ։ Իւրսեղ միջամտեցին ևաեւ ասոնց կողմնակիցները, կուռւագաւթ մը իեռածելով դաշտ։ Դաւազաններ եւ քարեր գործի յծուեցան։ Կռիւը շարունակուեցաւ երկար ատեն։ Էմին Նէվաճ ծանր վիրաւոր իսկաւ արիւնլուայ վիճակի մէջ։ Իր ազգականներէն Շէհիպ տեսնելով ծանր վիճակի մէջ Էմինը, հասեց ատրճանակը եւ սկսաւ կրակել հակառակորդներուն վրայ։ Երկու հոգի վիրաւորուեցան։

Բայց կռիւը ասոր վրայ աւելի կատաղի բնոյթ մը ստացաւ։ Վիրաւորներու ազգականներէն Մհենի Միւլհեմ դաշոյնը հասեց եւ յարձակեցաւ Շէհիպի վրայ եւ դաշունահարելով սպաննեց զայն։

Կառավարական ուժեր հասան եւ ձերբակալեցին բազմաթիւ գիւղացիներ։

ԵԼԵՔՏՐԱԿԱՆ ԹԵԼ ՄԸ ԿԸ ԿՏՐԻ

Առջի օր, Պուրճի հրապարակին վրայ ճահճակներու յուշարձանին մօտ, ելեկտրական թել մը կտրելով վար կիյնայ։ Այդ միջոցին, հակառակ ասոր որ բազմաթիւ մարդիկ հաւաքուած էին, ոչ մէկուն չի վնասեց։ Մօտ կէս ժամ ոսիկաններ հսկեցին եւ ոչ ոք կրցաւ անցնիլ անկէ։

ՎԱՂԸ ՊԻՏԻ ԸՆՏՐՈՒԻ ՀԱՆՐ. ՆԱԽԱԳԱՀԸ

ԿԱՏԱՂԻ ԸՆՏՐԱԿԱՆ ԳԱՑՔԱՐ

Ո՞Վ Է ԲԱՐՁՐ ԳՕՄԻՍԷՐՈՒԹԵԱՆ ԹԵԿՆԱԾՈՒՆ

ՄԱՀՄԵՏԱԿԱՆՆԵՐԸ Կ'ՍՊԱՌՆԱՆ ՊՑՅՔՕՔ ԸՆԵԼ

Դրած էինք որ երկու երեսփոխաններ գիմում կատարած են Շէյխ Պէհաէդ Խուրիին, որ վերցնէ իր թեկնածութիւն ը ի նպաստ Շէյխ Մուհամմէտ Ձիարին։ Շէյխ Պէհաէդ Խուրի ժուժած է այդ առաջարկը եւ յայտարարած որ ինք յոյս ունի իր ընտրութեան յաջողութեան, ևաեւ որ Բ. Գօմիսէրութիւնը համակարծիք է իր ընտրութեան։

Երկուշաբթի երեկոյ, ինչպէս գրած էինք, երեսփոխան Պ. Ֆախուրի ճաշկերոյթ մը տուած էր իսկամ երեսփոխաններուն։ Ճաշի միջոցին, երկու երեսփոխաններ գացին եւ բերին Շէյխ Ձիարը։ 14 երեսփոխաններ, ճաշէն վերջ, խոստացան միչեւ վերջ պատճպանել Շէյխ Ձիարի ընտրութիւնը եւ անկէ զատ ուրիշ ոեւէ մէկուն ձայն չտալ։

Պ. Բօնսօ, երկուշաբթի երեկոյ, պր. Թէրոի, պ. Շօվէի եւ պ. Բլէյիի մասնակցութեամբ ժողով մը գումարից եւ որոշեց իր թեկնածուն, սակայն ոչ ոք չի գիտեր անոր անունը։ Կրսուի թէ Բ. Գօմիսէրութիւնը բոլորովին չէզոք եւ անկախ մէկը կուզէ ևախագահութեան համար։ կը կարծուի որ այդ թեկնածուն Օկիւսը Էթիպ փաշան է։

Կրսուի ևաեւ թէ այս ժողովը որոշած է կարգ մը կրճատումներ ընել Լիբանանի Մահմանադրութեան մէջ եւ ոանմանափակումներ կատարական ներկայ պիտճեհեն։ Ասկէ կը հասկցուի որ նախարարական ու երեսփոխանական ատրոնքներ ալ պիտի կրճատուին։

Երեքշաբթի օր եւ երէկ-Փոր Սէուայի մէջ մեծ բազմութիւն մը գոյութիւն ուներ։ Բոլոր երեսփոխաններն ու բազմաթիւ անձնաւորութիւններ հոն էին եւ եռուզեռի մէջ։ Ըսի րսաւ մը շրջան րաւ երէկ, որու համաձայն, իբր թէ, պ. Բլէյիւ յայտարարած է որ Բ. Գօմիսէրութիւնը իր թեկնածուն ունի. երեսփոխան պ. Բէհիթ Էթիպ տեսակցութիւն մը ունեցած է Պ. Բլէյիւինեռ, որու յայտարարուած է՝ թելադրել Շէյխ Ձիարին վերցնելու համար իր թեկնածութիւնը։ Այս լսելուն պէս, Շէյխ Ձիար գնաց պ. Բլէյիւի մօտ եւ բացատրութիւն պահանջեց, խնդրելով որ պատճառնե՞ն է այդ թելադրութիւնը։ Պ. Բլէյիւ պատասխանելով րսած է որ, լոկ բարեկամական է իր թելադրութիւնը։

Պ. Բլէյիւի խովհն հեռանալեն առիթ ջապես վերջ, Շէյխ Ձիար, իր բատեղաւորին հրահանգած է հինգշաբթի (այսօր) ժամը 10ին ժողովի հրաւիրել երեսփոխաններ։

Վերջին պահուն կը տեղեկանանք որ պ.պ. Էմիլ Էտէհ եւ Ձօրճ Թապէք Շէյխ Ձիարի կողմնակիցներուն միացած են, իսկ պ.պ. Հէնրի Ֆարաօն, Միշէլ Զազ գուր, Էմիր Խալիտ Շէհապ կուգեն Շէյխ Պէհաէդ Խուրիին։ Պայքարը շատ բուռն է եւ կը կարծուի որ վաղը բոլորովին ացնկկալ մը դուրս գայ։

Երէկ գիշեր, իսկամ ազգայնականներ եւ երեսփոխաններ ժողով մը գումարեր լով որոշած են պօյքօթ ընել եւ բողոքներ դրկել Ֆրանսայի արտաքին նախարարութեան, եթէ նորընծայ նախագահը իսկամ մը չընլայ։ Նոյն իսկ կրսուի թէ հովանաւորութեան դէմ գործելու որոշում տուած են։

Կառավարութիւնը երէկուընէ կարգ մը նախազգուշական միջոցներ ձեռնառած է, հաւանական ոեւէ ցոյց կամ յարձակում արգիլելու համար։ Փոր Սէուայի շուրջ դրուած են ոսթիկաններ եւ բոլոր պահականոցներուն ոսթիկաններ բերուած են պատրաստ պահականոցը։

ԿԱՐԵՒՈՐ ԺՈՂՈՎ ՄԸ Բ. ԳՕՄԻՍԷՐՈՒԹԵԱՆ ՄԷՋ

ՍԻՒՐԻՈՅ ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆԸ ԿԸ ԲԱՑՈՒԻ ԱՄՍՈՅՍ 23ԻՆ

Երէկ, Բարձր Գօմիսէր Ն. Վ. Պրն. Բօնսօի նախագահութեամբ եւ մասնակցութեամբ Հալէպի, Խամասկոսի եւ միւս օրացուերու պատուիրակներուն եւ Բարձր Գօմիսէրութեան բարձրաստիճան պատասխանատուներուն ժողով մը գումարեցաւ։

Համաձայն տեղական թերթերու բացած տեղեկութեանց, սոյն ժողովը ընծած է Սիւրիական վերջին ընտրութեանց բոլոր մանրամասնութիւնները եւ գծած է օրինաւոր եւ անառարկելի, որով վաւերացուցած է անոր օրինականութիւնը։ Կրսուի թէ ժողովը որոշած է ամսոյս 23ին բանալ Սիւրիական խորհրդարանը։ Հրաւէրներ պիտի դրկուին բոլոր նորընծայ երեսփոխաններու։

ՇԷՅԽ ԹԱՀ ՊԷՅՐՈՒԹԻ ՄԷՋ

Առջի օր բազախ ժամանեց Սիւրիական կառավարութեան ևախկին պետ Շէյխ Թաճէտտին Էֆէնտի եւ իջեւանեցաւ պանդոկ Բօեալ, ուր կը գտնուի ևաեւ Սուպհի պէյ Պէրէքէթ։

ՄԱՔՍԱՆԵՆԳՈՒԹԻՒՆԸ ՍԱՀՄԱՆԻ ՎՐԱ

ԲՐՔԱԿԱՆ ՁԵԿՈՅՑ ՄԸ

Թիւրք կառավարութիւնը պատճառական յայտարարութիւն մը հրապարակելով կը յայտնէ որ մահմանենգներու խումբ մը, ամսոյս 6ին, Սիւրիական սահմանէն մեր սահմանը անցած եւ Պէրճիք գալով մեր սահմանապահ ուժերուն հետ բախում ունեցած։ Երեք հոգի բապանենութեան եւ վեց հոգի վիրաւորուեցան։ 63 պալեա կերպասեղէն գրաւուեցաւ անոնցմէ։ Մահմանենգներ այս ապրանքներ Պիրէճիք անցնել կը ջանային։

ԽԵՆԹԻ ԳՈՐԾ

Պրօէրիցի Մանսուր Ապու Հասսուն խենթ էր։ Վերջին օրեր անոր խենթութիւնը սասկացած էր։ յաւ կերպով գիտուած գիւղ գիւղ կը պտճէր եւ կ'սպառնար բոլորին։ Ամէն ոք տուներն դուրս չէր կրնար ելլել։ Ժանտարմաներ յուր առին եւ ուզեցին ձերբակալել ու գինաթափ ընել զայն, սակայն չի կրցան, խենթը սպառնաց կրակել իրենց մօտեցողին։ Նոր ուժեր հասան եւ օդթայի մէջ առին զայն, սակայն խենթը սկսաւ կրակ բանալ, մինչեւ որ լմնցան փամփուշտներ, անկէ վերջ օդթայուած բանն տարուեցաւ Մանսուր։

ՀԱՄԱՅՆԱՎԱՐՆԵՐՈՒ ՄԿՐՏՈՒԹԻՒՆԸ ՈՉ ՔԱՀԱՆԱՅ ԿՈՒԶԷՆ ԵՒ ՈՉ ԱԼԽԱԶ

Առջի օր, իր մահկանացուն կնքած էր Երգրնկացի երիտասարդ մը, որ համայնավարական դպրոցի ասակերացներէն է եղած։ Ըստ սովորութեան իր ընծանեկան պարագաներր յուղարկաւորութեան պատրաստութիւն կր տեսնեն եւ երթել կուսան դագաղ մր։ Ինչ յեռոյ կուգայ Գալուստ անուն համայնավար պետր, կր հանէ դագաղի վրայի խաչր եւ կր պոռայ. «Ձեզնէ քողուր որ մեր ընկերը խաչով ու հահանայով թաղուի։ ես իմ տյաս առանց հահանայի մկրեցի, կուգեմ որ ընկերիս թաղումն ալ ըլլայ առանց հահանայի»։

Ետև դրացի կր ջղայնանան եւ կր բողոքեն։ Վերջապես երկար վիճերէ ու վիճաբանութիւններէ վերջ Գալուստ կր յօժարի, անէծք կարդալով եկեղեցիին ու հահանային։

ՎԻՃԱԿԱՀԱՆՈՒԹԻՒՆ

Եկեղեցասէր Կանանց Միութեան կազմակերպած վիճակահանութիւնը տեղի պիտի ունենայ յառաջիկայ կիրակի, կէսօրէ առաջ, պատարագէն անմիջապես վերջ, Ս. Նշան եկեղեցւոյ օրացարկին մէջ։

ՆՈՒԻՐԱՏՈՒԹԻՒՆ

Սէլիմհէհն Տիկին Աննա Խրլօեան 550 ս. դ. կր նուիրէ Մարթրիէյնի քոխախանոցին։

Սեանալ Տօք. Ա. Գալբագլեանէն փոխան ընկալագրի։

ԾՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

Հրապարակաւ մեր խորին օնորհակալութիւնները կր յայտնենք Հալէպի ծանօթ ազգայիններէն Սքէլ Պարոնի տէր տիար Արմէն Մագուլմեանին, այն հիւրասիրութեան եւ գուրգուրոտ վերաբերմունքին համար, զոր ան ցոյցնաւաւ մեր «Վահագն» խումբի Հալէպ այցելութեան առթիւ։

Զ. Ո. ՄՐՈՒԹԵԱՆ
(Կնքք) ՊԷՅՐՈՒԹԻ Մ. ՅԻՒՂ.

ՀՐԱՊԱՐԱԿ ԵԼԱՒ

ԴԻՏՈՒՄՆԵՐ Է ԴԱՏՈՒՄՆԵՐ

Մ. ՍԵՐՈՒԲԵԱՆԻ

Որուն գուն հասոյթը պիտի յատկացուի բարեպաշտակ հաստատութիւններու։

Դրն՝ Լիբանան և Սիւրիա 20 ֆրք.
Արտասահման 1 Տոլար

Դիմել հեղինակին
B. P. 165 Beyrouth (Liban)

ՍԱԿԱՐԱՆ ՊԷՅՐՈՒԹԻ

13 Ա Պ Ր Ի Լ 1932

	Ս. Ֆ.
Եգիպտկ. քպքադրմ.	491
Անգլկն. »	480
Տոլար »	126
Թրքական »	60
Պաճ. Օթթօման	125
Իտալական Լիր 100	655
Ռուսական Տրախմի 100	125
Անգլկ. ոսկի	605
Ֆրանս. »	484
Սաման. »	550
Արծաթ մհճիս	28
Գրեսի Ֆօնս. Ա. Ֆէ. 540	
» » Բ. » 290	
» » Գ. » 283	

Մհճերեան եզբարք Բիւ Ֆօս
Թել.Ֆօն՝ 5-19

192

Հենց այդ ժամանակ այդտեղ հասաւ բրիգս պայի ադիւտանտ պորուչիկ Մանովսկին և չնորհաւորեց Գաբեգինին հայկական վաշտի կատարած յաղթութեան համար։ Եկան հասան միւս վաշտերն ևս։ Մինչև առաւօտ կամաւորներն անձկացրեց ալեյուրջ հսկողութեամբ և ամեն մի րոպէ պատրաստ էին յետ մղելու թշնամու անակնկալ յարձակումները»։

Այսպէս է նկարագրում Ուզուն Հասիդլերի կռիւը ականատեսը՝ հայկական վաշտի սանիտար պուլկար Դիմիտրը, որ մի զարգացած և չնորհալի պատանի է, արհեստով գրաշար։ Նա բացի սանիտար լինելուց վարում էր և հայկական վաշտի գրագրի պաշտօնը, պահելով նրա պաշտօնական գրագրութիւնները և մանրամասնօրէն արձանագրում վաշտի գործողութիւնները օրագրի էջ, որի յետոյ կաղնուում էին պաշտօնական գեկուցումները։ Այդ օրագիրները պարտաւորական էին և այժմ էլ պահւում են կամաւորութեան արխիւում։

Այժմ Դիմիտրի անձնաւորութիւնը պարզելու համար տեսնենք ուրիշներ ինչպէս են նկարագրում միևնոյն դէպքը։

Ինչպէս ասացի վերեւում, նոյեմբերի 6-ի կռիւը սկսւեց առաւօտեան ճիշտ ժամը վեցին։ Մենք չտաքի միւս աստիճանաւորների հետ թէյ խմած վերջացրած և կրակի չուրջը նստած օպասում էինք բրիգադայի հրամանատարի կարգադրութեանը առաջ անցնելու կապակցութեան նոյն տեղը։ Բրիգադայի հրամանատարը այդ գիշեր մեզ մօտ չէ անցկացրել, այլ ղիրքերում գինուորների հետ միասին։

---

48 189

Սիրելի ընկերներ. համբուրում եմ ձեր սուրբ վերքերը. կեցցէ՛ Մակեդոնիայի ազատութեան համար մղող կռիւը։ Դուք պատուով կատարեցիք ձեր պարքը։— Գարեգին»։

Իսկ վիրաւորւածները, ուրախ և երջանիկ խնդոյն պատասխանում են նրան.

«Սրիլի՛ հրամանատար, մենք համբուրեցինք քո նամակը։ Երբ առողջանան մեր վէրքերը, մենք պատրաստ ենք նորից կռւի գնալու մեր եղբայրների թշնամու դէմ։ Կեցցե՛ն հայ կամաւորները»։

Մահացուցիչ կրակը աւելի և աւելի էր զոհեր խլում չարքերից։ Մինչև 4էս օր սպանուածների թիւը հասնում էր չորսի իսկ վիրաւորներունը՝ 6օթի։

Դիրքը պաշտպանւում է յամառօրէն, չնայած թշնամու աստիկ ամբակոծութեան։ Հայկական վաշտը ամենավատանգաւոր տեղն է բռնած, նա կռւում է ամենամեծ քաջութեամբ և տալիս է ամենից շատ զոհեր։

Նրա հասցէին ամբողջ դիրքի վրայ բերնից բերան անցնում չնորհաւորական աղաղակը։

— Բրա՛ւօ հայե՛ր, բրա՛ւօ։

Սակայն մինչեւ կէսօր մի քայլ անգամ առաջ գնալ անհնարին եղաւ, միչտ կռւում էին մեռելների տեղը։ Բայց անհրաժեշտ է քշել թշնամուն, որ պատսպարած լինելով փոսերի մէջ՝ իր կրակով մեծ վնասներ է պատճառում մեզ։

Այժմ Անդրանիկը՝ առասպելական հայ հերոսը, որ սաստիկ հրացանաձգութեան ժամանակ կատարեալ հանգստութեամբ առաջ էր գնում թշնամու գնդակների տարափի տակ, այժմ իր 14 որսկան գնդակաձիգների հետ առաջ խաղաց յարձակւելու «երանչէյների» մէջ պատսպարած թշնամու վրայ։ Օգտւելով որպէս բնական պատսպարան կանգնած բլուրներից, փոքրաթիւ

ՄԱՆՉՈՒՐԻԱՅԻ ԽՆԴԻՐԸ

Ժընեւ.— Ազգերու Դաշնակցութեան Նախագիծ. Մանչուրիական նոր կառավարութեան ճանչման գործակատարը զօրավար Քինկչօ սպանութեան ենթարկուելէն ետքը։ Նանկինէն հաղորդուած է որ սպանութիւնը կատարած չէզոք դէրքին պատճառաւ։

ՏՕՔԹ. Հ. ԼՈՒՍԻՆԵԱՆ
(ՀԱԼԷՊ)

Նախկին բժիշկ Միջազգեստի Զինուորական հիւանդանոցներու եւ մասնագէտ ներքին եւ մանկական հիւանդութիւններու

առագ, արմաւական, խղճամիտ դարմանում:

Հիւանդ կ'ընդունի ամէն օր ժամը 8—12 եւ 2—6 իր դարմանատան մէջ.
Հալէպ Նեյալ թաղ. Թրամվայի քնկերութեան կայարան, թիւ 7

Բշ. եւ Ուրբաթ օրեր աղքատաց մօր

ՇԱՊԿԱԳՈՐԾԱՐԱՆ
ԱՐՄԵՆԱԿ ԴԱՆԻԷԼԵԱՆԻ **"ԼԻԼՔՍ"** ԱՐՄԵՆԱԿ ԴԱՆԻԷԼԵԱՆԻ

Պատիւ ունիմ ծանուցանելու յարգոյ հասարակութեան՝ որ Սուգ-էլ-Պէգիրկանի շապկագործատունս փոխադրած եմ՝ *պէյէաթիէի* օճիքին եռեւ ՆԷՁԻՊ ԱՊՏԻԻԼ ՄԷԼԷՔ ՓՈՂՈՑ, (Վարդապետեանի վաճառատան դիմացը, Շիւրիւ Ապուրէեթի ճախկին վաճառատունը):

Մեծ խնամքով կը պատրաստեմ, չափի վրայ եւ մեծամասնակ՝ շապիկ, բիճամայ, ոսոպ ջր շամպրը, խոփուսիկ եւայլն, ամենավերջին ճոռաձեւութեամբ:

Սահմանած եմ մեծ մթերք մը ճատակաւոր եւ վերջին ճոռոթի ապրանքներու (պոպլին մեծամասնակ եւայլն), որով կարող եմ ամենէն բծախնդիր յաճախորդին ճատակը գոհացնել:

Միշտ պատրաստ կը գտնուիմ զանազան չափերու վրայ շապիկ եւ բիճամայ, որոնք կը վաճառուին մեծամասնակ եւ փոխրամասնակ:

Մեր սկզբունքն է ճոդապահութիւն եւ ազամ վաճառում:

Մէկ այցելութիւն բաւական պիտի ըլլայ համոզուելու համար այս ճրջմարտութեանց:

Ապսպրանքներ կ'ընդունինք առաստահմանէն (Իրագ, Պաղեստին, Կիպրոս), եւ Սիւրիոյ բոլոր օրջաններէն.

ՏՔԹ. Բ. ԳՈՒԼԱԳԵԱՆ
ՄԱՍՆԱԳԷՏ՝ ՆԵՐՔԻՆ, ՄՈՐԹԱՅԻՆ ԵՒ ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ
ՎԿԱՅԵԱԼ ՓԱՐԻԶԻ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑՆԵՐԷՆ

Կր դարմանէ գիտական ամենավերջին մեթոտներով, քոխրու, սեռամոխի, աղիքներու յետդի ամէն տեսակ հիւանդութիւններ: Հին եւ նոր ջերմախզութիւնը իր բոլոր բարդութիւններով, ինչպէս նաեւ Ֆրանկոհոս եւ մորքային հիւանդութիւններ:

Առագ, արմաւական եւ բարեխիղճ դարմանում:

Հիւանդ կ'ընդունի ամէն օր, բացի կիրակիէ, իր ճախկին դարմանատան մէջ. ժամը 8—12 եւ 2—6ու մասնաւոր ժամադրութեամբ:

Սեպտեմբերի օրերը, ժամը 2—5 վկաեալ *ՍՊԱՍՏՆԵՐՈՒ ՁՐԻ*
Ժօրժ Հասեքս փողոց՝ թիւ 8

ԳԱԲՐԻԷԼ Թ. ԹԷՐԶԵԱՆ
(ԵԼԵՔՏՐԱԿԱՆ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ)

Հիմնուած 1921 ին Գալիս-Բեյրութ

Խիստ դիւրամատչելի պայմաններով կր կատարենք ամէն կարգի ելեկտրական յոյսի գեղեցկումներ (Intsallation), ինչպէս նաեւ մօթօր եւ գիմամօներ:

Վաճառատունս կ'ստանձնէ նաեւ բոլոր ելեկտրագործիքներու ճորոգութիւններ: Մասնաւոր սպասարկութիւն բնակարաններու ելեկտրա-ճորոգմանց: Վաճառատուն Philips եւ Lux ելեկտր. լամբերու եւ ամէն տեսակ ելեկտրական պիտոյքներու:

Վճարման դիւրութիւններ.

Հասցէ — Վ. Ուզունեանի գրասեղ կից Պուրճ. B. P. 491

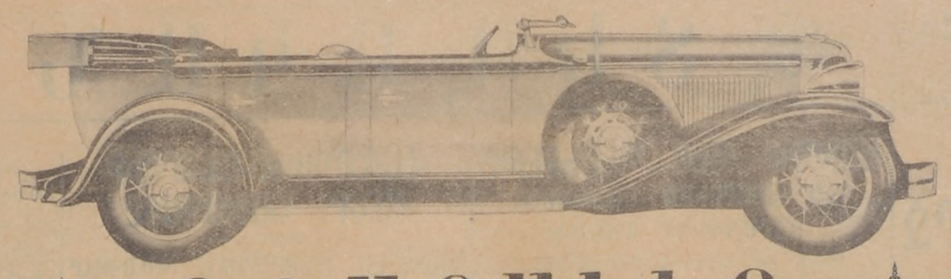

ԳՈՒԱՅՍԼԵՐ
ԱՇԽԱՐՀԱՀՈՒ ՉԱՓ ԻՆՔՆԱՇԱՐԺՈՒԹԻՒՆԸ ՈՐՈՇԵՑ 6-8 ՍԻՐԻՈՒՄ ՈՒՆԻՆՔ,
ՍՄԵՆԱՏՈՒԿՈՒՆ ԵՒ ԳԵՂԵՑԻԿ ՄԱՐԴԱՆԵՐՆ ԵՆ ՀՐԱՊԱՐԱԿԻ ՎՐԱՑ ԵՒ
ԿԸ ՓՆՏՈՒՒԻՆ ԱՄԵՆՈՒՐԵՔ:

ԳՈՒԱՅՍԼԵՐ ինքնաշարժերու մասնաւոր յատկութիւններն են՝ ՏՈԿՈՒՆՈՒԹԻՒՆ, ԳԵՂԵՑԿՈՒԹԻՒՆ, ԶԻՓԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՀԱՆԴՍՏԱՒԼՏՈՒԹԻՒՆ, վճարման դիւրութիւններ կր տրուին.

ԳՈՒԱՅՍԼԵՐ թօներու բոլոր կտորները պատրաստ կր գտնուին մեր վաճառատուներուն մէջ, Լիբանանի, Սիւրիոյ և Իրագի բնդհանուր ներկայացուցչութիւն՝

NAAYEM MOTOR IMPORT Co. BEYROUTH B. P. 869, TÉL. 32—29

Հիւս. Սիւրիոյ ներկայացուցիչներ՝ Գ. և Մ. ԱԶԻՐԵԱՆ, B. P. 202, Հալէպ

ՏՔԹ. ՍՈԿՐԱՏ ԱԻԵՏԻՍԵԱՆ
ՎԻՐՍԲՈՑԺ - ՍՏՍԱՆՍԲՈՑԺ
ՎԿԱՅԵԱԼ՝ ՊԷՏՐՈՒԹԻ ՍՄԵՐԻԿԵԱՆ ՀԱՍԱԼՍԱՐԱՆԷՆ

Կընդունի՝ ամէն օր բացի կիրակիէ կէսօրէ առաջ 8—12 կէսօրէ վերջ 2-6

Հասցէ՝ Capucin-ներու եկեղեցիին կից Արդարութեան պալատին եռեւ:

ՍՓԱՆՏԻՒՐ կոշիկներ ամենագեղեցիկները եւ ամենադիմացկունները, ամենագործնականները եւ ամենագներկելիները եւ. ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ ԵՂԱԾ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՑԻՉՆԵՐՈՒՆ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ

ՏՕՔԹ. ԳԷՈՐԳ ԿԷՐԿԷՐԵԱՆ
Վկայեալ Lauréat Խիկիճ Interne եւ ա.ժմ մասնագէտ ՍԱՆԱՏՈՐԻՈՍ բժիշ Ֆրանսական հիւանդանոցի *ԱԶԳԻ, ՏՓԻ, ԿՈՂՈՐԻ, ԱԿԱՆՋԻ և ԳԼԽՈՒ* հիւանդութիւններու բաժնին:

Հիւանդ կ'ընդունի կէսօրէ վերջ ժամը 2—6
իր գլխաւոր մէջ rue de Damas, No. 15
Հիւանդները ուղղակի հիւանդանոց կ'ընդունուին իր կողմէ տրուած մուտքի բաբտով:

Աղքատ հիւանդներու ձրի դարմանում, ամէն օր կէսօրէ առաջ ժամ. 10—12, հիւանդանոցի դարմանատան մէջ:

ՏՕՔԹ. Գ. ՏԱՎՈՒՏԼԱՐԵԱՆ
ՄԱՍՆԱԳԷՏ ՆԵՐՔԻՆ ԵՒ ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

Իր դարմանատունը հաստատած է, *ՍԱՍՈՒՆ* վողոց, Տօքթ. Նօզդաճեանի (առամնաբոյժ) դարմանատան կից.

Ընդունելութեան ժամեր՝

կէսօրէ առաջ	ժամը	8—12
» վերջ	»	2—6

Կարի եւ Ձեւագիտութեան Դասընթացք
ՏԻԿԻՆ ՄԱՌՒ ԵՐԱՄԵԱՆ
ՎԿԱՅԵԱԼ ԴՒՐՋԱԿՈՒՀԻ
ԲԱՐԻՁԷՆ ԵՒ ՎԱՃԻՆԿԹՕՆԷՆ

Կարի եւ ձեւագիտութեան մասնագիտուհի, Տիկին Մառի Երամեան կը վերադառնայ իր արհեստանոցը, Մեծ Սեռայի դիմացը Նո. 78 ատն երկրորդ արկը:

Երեք ամսուան միջոցին կր սորվեցնէ ամենավերջին ճոռաձեւութեամբ, կար եւ ձեւագիտութիւն իր բոլոր բարդութիւններով եւ ադդիական միջոցներով, Droit-fils մեթոտով: Իր աշակերտուհիները կ'օժտեն Բարիզի ազատ ճաստատութեան Académie Daydou վկայականով:

ՓՍՍՏԱՔԱՆ
ԽՈՄՐՈՎ ԹԻՒԹԻՒՆՃԵԱՆ
(Տօքթ. իրաւագիտութեան)
ԿՍՏԱՆՁՆԷ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԴԱՏԵՐ

Ընկերակցութեամբ հանրածանօթ փաստաբան ՄԷՐՐ ԱԶԻԶ ԷԼ ՀԱՇԻՄԻ

Գրասենեակը բաց է կէսօրէ առաջ 9—12 կէսօրէ վերջ 3—6

Rue Allenby, Immeuble NESSOULI **ՀԵՌԱՀԱՅՆ 1—28**

Տոկուն շինուածք Վաչելուչ տեսք Հնչուն եւ քնաւկան ձայն

Սիա յատկանիշներ՝

ՈՐՈՆՑՄԱՎ ԿԸ ՁԱՏՈՐՈՇԻՒԻ

ԱՓՕԼԼՕ ՖՕՆՕՆԵՐԸ

Հրապարակի վրայ գրանուղ բոլոր մարքանեբու հետ կը մրցին Ապոլլօ ֆօնօնները. Մանաւանդ վերջին նոր մօտէլները, որոնք հասած են արդէն, անգերազանցելի են իրենց տոկունութեամբ, վայելչութեամբ և ժամչելի գիներով.

APOLLO GRAMOPHONE Co. Ltd
(of London)
ԱՓՕԼԼՕ ՖՕՆՕՆԵՐՈՒ ԹՒԳԻՒՐԸ III

Կատարեալ համոզում գոյացնելու համար անգամ մր այցելեցէք
MAISON APOLLO, Rue de la Poste, BEYROUTH
Փարոզաիճ եւ բօճօլ ամէն ձեւի, անվիճելի օրակ եւ առատութիւններ դիւրամատչելի գին, վճարումի դիւրութիւն:
Ընդհ. Ներկայացուցիչ՝ Սիւրիոյ, Պաղեստինի, Անդրյորդանանի, Միջագետքի եւ Կիպրոսի.— **ԳՈՒՐԳԷՆ ՍԻՆԱՆԵԱՆ**
KOURKEN SINANIAN, Boîte Postale 642, BEYROUTH (Syrie)

Միսս Ֆարեհգի 768 ոճ. բարձրութիւն ունէր ծովի մակերեւոյթէն:

Միսս վաչտերը չատ հեռի էին ապրել. հայերը մենակ չատ էին առաջացել և այդ պատճառով Քշնամու կրակի ազդող ուժը կենտրոնացած էր նրանց վրայ:

Սակայն երբ խաւարը աւելի քանձրացաւ, Դարեգինը չսպասեց հրամանատարի խոստացած օգնութեան գալուն, այլ դրոհի դիմեց իր վաչտով. զգուշութեամբ և լռութեամբ կամաւորները կամաց-կամաց մօտենում էին Քշնամու փոսերին:

Երբ կամաւորներին մի քանի տասնեակ քայլ էր ապրում մինչև Քշնամու դիրքերը, յանկարծ բարձրացաւ սարսափելի հրացանաձգութիւն. Քշնամին նկատել էր մօտեցողներին և էլ մտածելու կամ սպասելու ժամանակը չէր...

— Ցառա՛յ,— լսեց հրամանատարի ծանօթ ձայնը:

— Ցառա՛յ, դանակներո՛վ.

Եւ կամաւորների չղթան միահամուռ և զօրաւոր «ուռա՛ յառա՛յ դանակներով» գոչելով, յարձակուեց Քշնամու վրայ...

Մի քանի րոպէ միայն տեւեց ձեռնամարտը. Քշնամին փախաւ, չի կարողանալով դիմանալ անզուսպ գրոհին, վաչտը գրաւեց նրա ուժեղ դիրքը, որը մի ամբողջ օրը պահեց մեր ամբողջ պրիգադայի առաջխաղացումը:

Նորից ոգեւորուած և զօրեղ «ուռան» լցրեց սար ու ձոր իր արձագանգներով, յայտարարելով ամեն տեղ ատրած կատարեալ յաղթութեան լուրը:

Սակայն դեռ ուրախանալու ժամանակ չէր: Վաչտի հրամանատարը հասաքեց ցիր ու ցան եղած զինուորներին և հրամայեց իսկոյն դիրքեր փորել, որ անհրաժեշտ էր որևէ անակնկալ փորձանքի առաջն առնելու տեսակէտից. գուցէ յաղթուած Քշնամին գիշերւայ միջոցին փորձ անէ նորից գրաւելու իր դիրքերը:

(*) Միսս Ֆարեհգի 768 ոճ. բարձրութիւն ունէր ծովի մակերեւոյթէն:

ՕՐԵՆՔ ԴՈՒՆ ՔԵԶԻ եւ ԱՍՏՂԸ ՔՒՒԱՆ ՊԻՏԻ ՕԳՆԷ

ԸՆՏԱՆԻՔԻ ԱՍՏՂԸ
(L'ETOILE du FOYER)

Առեւտրական և երկրագործական ժողովրդային վարկի հաստատութիւն
Անանուն ընկերութիւն.— դրամագլուխ՝ 3,000,000 ֆրանք.
որ կրնայ 3.000,000,000 ֆրանք-ի բարձրացուիլ վարչական խորհուրդի պարզ որոշումովը:
Կեդրոնատեղի.— 137 Boulevard Sebastopol - Paris
ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԴՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ Արեւելեան պետութեանց
Սավոյ Օթելի օճիք, Պուրճ, Պէյրութ

ԵԼԵԻՄՏԱԿԱՆ ՃԻՒՂ
Ապահով պարտևանագրութիւնի
ՕԺԻՏ
Երաշխաւորեալ տոկոս 6%, Ասկէ զատ մասնակցութիւն ընկերութեան չահերուն:

ԿԱԼՈՒԱԾԱԿԱՆ ՃԻՒՂ
ՎԱՐԿԵՐՈՒ ԲԱՑՈՒՄ
կալուածի վրայ փոխատուութիւնք
Վճարելի 10—15—20 տարիէն, որոշուած պայմանաժամէն առաջ ուզողը կրնա՞ վճարել:

ԸՆՏԱՆԻՔԻՆ ԱՍՏՂԸ ընկերութիւնը ներկայիս 75,000է աւելի անդամ ունի:
Մինչև 1 Ապրիլ 1931 Ընտանիքին Աստղը 135 միլիոն փոխ տուած է, գրաւով 500 միլիոնէ աւելի արժէք ունեցող անշարժ կալուածներու վրայ:
Ամէն թղթակցութիւն ուղղել՝ B.P. 821, Beyrouth

AZTAG
JOURNAL QUOTIDIEN ARMÉN.
B. P. 587
BEYROUTH, Liban
Directeur - Propriétaire
HAIG BALIAN

ԱԶԳ

ՕՐԱԹԵՐԹ
ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԳԻՏԱԿԱՆ

ازتاك
جريدة سياسية ادبية اقتصادية حرة

ՍԻՒՐԻԱ տար. 550, Վեցամսեայ 300 Ս. Դ.
ԱՐՏԱՀԱՄԱ. տարի 7, Վեցամսեայ 4 տոլար

ՈՒՐԲԱԹ 15 ԱՊՐԻԼ 1932
ՁԵՌՔԷ 2.50 Ս.Դ.

Ջ. ՏԱՐԻ | Ամեն առաւոտ պէտք է ըլլայ թերթիս ցօրէնքին հաւատիդ | Տնօրէն — Խմբագիր՝ ՀԱՅԿ ՊԱԼԵԱՆ | Չհրատարակուած ձեռագիրները չեն վերադարձուիր | ԹԻՒ 32 (609)

ՔԻՒՐՏԵՐ ՊԱՇԱՐԱԾ ԵՆ 4000 ԻՐԱԳԵԱՆ ՈՒԺԵՐ. ԿԱՏԱՂԻ ԿՈՒԻՆԵՐ

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

ԱԶԳ. ԲՈՒԺԱՐԱՆԸ

Օրէ օր աւելի կ'ամրանայ և կ'ընդհանրանայ կարեկցութեան զգացումը մեր ժողովուրդին մէջ, Մամըլթէյնի ազգային հիւանդանոցին հանդէպ։ Սիւրիոյ և Լիբանանի ամենահեռաւոր անկիւններուն մէջ իսկ, ուր հաստատուած են քանի մը տուն հայեր, սկսած է գործադնել այդ զգացումը և նպաստի ձեռնարկներ յառաջնալ ազգ. հիւանդանոցին համար։ Ամէն օր գրեթէ մեր թերթի սիւնակներուն մէջ կը հանդիպիք նոր և ինքնաբուխ նուիրատուութեան մը, յաճախ անծանօթ անունէ մը և անծանօթ վայրէ։ Այդ դեռ միայն մեր թերթի միջոցաւ ղրկուածն է. նման բազմաթիւ նուիրատուութիւններ կը ղրկուին ուղղակի Թոքախտանոցի Վարչութեան, արտասահմանի ցարդ անունը չի լսուած մէկ քաղաքէն կամ գիւղէն։

Մամըլթէյնի օրուան առթիւ եղած հանգանակութիւնը ամենէն զօրաւոր ապացոյցը կարելի է նկատել մեր ժողովուրդի կարեցկութեան զգացումին և գուրգուրոտ վերաբերմունքին՝ հանդէպ մեր տարաբաղդ հիւանդներուն։ Մի միայն Պէյրութի և իր շրջաններուն մէջ, ուր հանգանակութեան գործը լաւ կազմակերպուած էր, մօտաւորապէս 1,000 սիւրիական ոսկի հաւաքուեցաւ, մինչդեռ տարիներէ ի վեր հիմնուած և Հայկ. Բարեգործական Միութեան հովանաւորութիւնը վայելող Որբերու Կիրակիի հանգանակութիւնը հազիւ այդ արդիւնքը կուտար Պէյրութի մէջ։

Հանգանակիչ Յանձնախումբի անդամները յուզումով կը նկարագրեն հանգանակութեան մէկոյկին պատահած կարգ մը յուզիչ տեսարաններ։ Զորս զաւակներու մայր անտէր ու աննպաստան հայուհի մը, իրեն ներկայացող Յանձնախումբի կը յանձնէ մէկ հատ օսմանեան հնչուն ոսկի, իր ունեցած ամբողջ հարստութիւնը որ պահած էր իրենամքով իր բարձին մէջ։

Ուրիշ Յանձնախումբի մը անդամները, փողոցի մէջ, իրենց ետեւէն կանչի ձայներ կը լսեն և կը կենան։ ուսերուն վրայ հացերը շալակած հայ հացավաճառ մը կը պոռար. «եղբայրներ, մենք հայ չե՞նք, ինչո՞ւ չէք սպասեր ընդունելու համար իմ նուիրատուութիւնս»։ Հանգանակիչները կը դիտեն զարմացած և տեսնելով որ օժանդակութեան կարօտ թշուառ հայը մըն է ան, չնորհակալութիւն կը յայտնեն և կը թելադրեն իր ընտանիքին տանիլ այդ գումարը։ Հայը աւելի յուզուած կը բացականչէ։

—Եղբայրներս, առէ՛ք, այս մեր պարտքն է։ ընտանիքս այսօրուան համար ուտելիք հաց ունի, վաղուան համար Աստուած մեծ է, կուտայ, եթէ ես ու դուն չտանք, ո՞վ պիտի նայի մեր այդ դժբաղդ հիւանդներուն։

Այսպէս կը պատասխանէ հազիւ իր օրուան չոր հացը շահող բազմանդամ ընտանիքի տէր հայր մը և գրպանէն հանելով իր ամբողջ ունեցածը կը յանձնէ հանգանակիչ մարմնին։

Եւ չնորհիւ մեր ժողովուրդի այդ գիտակցութեան և կարեկցութեան ոգիին, Մամըլթէյնի ազգային հիւանդանոցը այսօր բարեբաստիկ վիճակ մը ունի և հիւանդները զերծ են անօթութեան սպառնալիքէն։ Նոր վարչութեան ներշնչած վստահութիւնը հետզհետէ աւելի կը զօրանայ ժողովուրդին մէջ և այդ համեմատութեամբ ալ կը շատնան նուիրատուութիւնները ու նպաստները։ Համոզուած ենք որ, մեր ժողովուրդը, Սիւրիա թէ՝ արտասահման, իբրև երկրորդ Փրկիչը հայութեան, մի միայն իր նուիրատուութեան և նպաստին վստահելով գոյութիւն ունեցող այս հաստատութիւնը պիտի պահէ և պիտի պաշտպանէ, որքան ատեն որ գիտութիւնը հրաշք մը չը գործէ՝ մարդկութիւնը ազատելու համար թոքախտի աւերիչ մանրէներէն։

Հայ ժողովուրդը տուած է և կուտայ իր բոլոր բարեսիրական և գթութեան ձեռնարկներուն համար, բաւական է որ վստահութիւն ունենայ և համոզուի թէ՝ իր տուած գումարը նպատակին կը յատկացուի և գործին մատակարարութիւնը կը գտնուի մարդը ձեռքերու մէջ։ Մամըլթէյնի բուժարանին ներկայ վարչութիւնը, բարեբախտաբար, այդ տեսակէտով կը գոհացնէ մեր ժողովուրդի բծախնդրութիւնը։ կասկած չկայ որ վարչութեան անդամները անձնուէր և անշահախնդիր ազգայիններ են։

Կը մնայ ուրեմն, գործին բուն առողջական մասը, որ ամենակենսականն է։ Անկասկած որ վարչութիւնը, չնորհիւ իր բժիշկ անդամներու փորձառութեան և կարողութեան հոգ կը տանի մեր հիւանդներու արդիական մեթոտներով դարմանումին և աննդառութեան։ Մենք կուտանք և պիտի տանք, սակայն կուզենք որ ամէն դարմանում և հոգածութիւն վայելեն մեր տարաբաղդ հիւանդները, ստանան լաւ անունդ և գուրգուրոտ ձեռքեր անպակաս ըլլան իրենց վրայէն։ կ'սպասենք որ Վարչութիւնը նոր ծրագիրներ պատրաստէ հիւանդներու երջանկութեան և բարօրութեան համար և տեղեակ պահէ ժողովուրդը։

Այլևս ժամանակն է կարծենք մտածելու համար հիւանդանոցի աւելի յարմար և առողջարար տեղ մը փոխադրութեան մասին։ Վարչութիւնը Թող զբաղի այս խնդրով և իր տեղեկագիրը ներկայացնէ ժողովուրդին։ եթէ Բարեգործականը այս անգամ ալ մերժէ կարեւոր օժանդակութիւն մը այնքան նուիրական և բարեսիրական ձեռնարկի մը հաշմար, մենք նորէն կուտանք։

Հայ ժողովուրդը ցոյց տուաւ իր գուրգուրանքին չափը Մամըլթէյնի բուժարանին հանդէպ։ պէտք է վստահիլ այդ անկեղծ գուրգուրանքին և առանց կասկածելու ձեռնարկել աւելի օգտակար ծրագրին։

ՄԵՐ ԳՐԱԿԱՆ ՆՈՐ ՍԵՐՈՒՆԴԸ

(ԾԱՒԵԼՈՒԱԾ)

Երկրաբնակ հայը, սկիզբէն զաղթելու հակամէտ ժողովուրդ մը եղաւ։ Հայուն մէջ առևտրականի ջիղը զօրաւոր է։ Աւելի չափ կը հրապուրէ գինքը։ երկրէն եւած այդ հայու մասին չէ մեր խօսքը։ Անոնց մասին է որոնք քաղաքական արիւնոտ ժորիկի մէջ նետուեցան գանգուածաբար, կեանք տուին կեանք առին, անհատասակչիռ չարժուժով մը իրենց խարիսխը կորսնցուցին և օտարքնակ դարձան։ Այս վերջինն է։ Աւելի առաջ գիւղացիներ պակուեցան, երբ տեսան ու համոզուեցան որ հայր պիտի դառնան, երբ իրենց ծնողները համոզուեցան որ օճախին հետ անոնց կապը բացարձակ է, թող տուին որ իրենց անփորձ տղան օ ոար երկիր երթայ վաստակի համար։ Երկրաբնակ պարզ ու պարզամիտ հայր, իր լեռներէն ու ձորերէն, իր բարքերէն ու սովորութիւններէն անյատուեցաւ և բարդ միջավայրի մէջ ինկաւ։ Նոր միջավայրի բազմազան ազդեցութիւնները խուժեցին անոնց վրայ, և գիւղացի հայը կրցաւ դիմադրել, տակաւ, և երկրաբնակ հայու պարզագոյն մէկ տիպարէն յառաջացաւ բազմաթիւ ու բարդ նոր հայու տիպարներ։ Առաջին ու վերջը հաշուելով, հայկական սփիւռք մը ծնաւ, լայն ու լայնատարած մեր մոլորակին պէս։

Հայ նորագոյն գրականութիւնը այս նոր միջավայրը ունի իբրև մեկնակէտ. և մեր գրական նոր սերունդը այդ միջավայրէն կը բարձրանայ։

Անոր առեղծագործներու դաշտը հայկական սփիւռքն է։ Արդ՝ հայեցի եւ հայադրոշմ գրականութիւնը ինչ ազդութիւն կրելով և ինչպիսի ձգտումներ արտայայտելով հայկականութիւնը երաշխաւորած պիտի ըլլայ և մնայունութիւնը ժամանակի աւերին դէմ։ Ամերիկահայ կամ Ֆրանսահայ, կամ Սիւրիահայ գրագէտ հին ու յիշատակ դարձած գիւղի տիպարներ պիտի փնտռէ ու նկարէ թէ ոչ նոր պայմաններու տակ բնաշրջուած, նոր հոգեբանութեամբ ու նոր ձգտումներով հայը պիտի տայ, ա՞նոր պորտի կապը երևան հանելով հին ու յիշատակ դարձած գիւղին հետ։ Հարցի այս կերպ ձևակերպութիւնը թո՛ղ ոչ ոքին գայթակղութիւն չպատճառէ։ Հարկաւ, յիշատակ դարձած հայ հնամենի գիւղը իր բոլոր դանդաղ չարժումներով, իր սափրն ուսին աղբիկներով, իր կալի և վարուցանի երգերով տեսնելը մեզի՝ հայրենաբաղձ պանդուխտներուս հաճոյքէն աւելի հեչտութիւն կը պատճառէ. յուզումէ և անցողակի վշտէ աւելի տևական կիրք ու մրրիկ կը պատճառէ։ Սակայն, ասոր հետ մէկտեղ աւելի ուժգնութեամբ պէտք է մեր նոր կեանքը, նոր հոգեբանութիւնը եւ նոր ձգտումները, իրենց պայծառ փողփողիչ յոյսերով և յուսալքումներով արտայայտուիլ ասոր՛նք առարկայօրէն։

Ամերիկահայ զանգուած մը ունինք։ Երէկի դպրոցի մշակներ, դպրոցդիներ այսօր ճարտարարուեստային բանւորներ։ Այս զանգուածի սեռալր մասը պատերազմէն առաջ հայրենիքէն հեռացած են և 1914—1922 հայկական ազատամարտին մօտաւորապէս 20 միլիոն տոլար տուած են զանազան խողովակներով։ Միայն տոլար չէ. հազարաւոր կամաւորներ տուած են։ Սրբազան կայծ մը անպակաս եղած է այդ գաղութի վրայէն։ բազմաթիւ հեռաքրքիր տիպարներու մասին լսած ենք, որոնք իրենց վերջին աչքերը նետած են զոհաբերութեան սեղանի վրայ։ Ամերիկա անունը կրող վիթխարի հալոցին մէջ մեծ մասամբ իբրև անլուծելի մարր մնացած են և այդ հալոցի մէջ իրենց համար ոչ մասիս մը չինած են։

Հսկայ յոյսերէ յետոյ, հսկայ յուսախաբութիւններ կրեցին։ Ամերիկահայ ազնուական այդ զանգուածը իր բազմաթիւ հեռաքրքիր տիպարներով ու նոր կենցաղով մեծ չէ հայ գրականութենէն ներս։ Անոր բարոյական պահանջները անձնօրէն կը մնայ մեզի։ Ոչ ոք չմտածեցաւ ցեղային այդ հզօր ու հարուստ զանձին, անգամ Ամերիկայի հրատարակութիւնները չեն ցոլացներ այդ ներոյժ կեանքը։

Ծետոյ Ֆրանսահայ գաղութը։ Այս տեղի երիտասարդութեան տիպարները։ Անոր ոգորումները։ Նոր կենցաղի և հնի պայքարը։ Ժողովուրդները, կուիւները, և ընդհանուր կեանքի այն բազմաթիւ արտայայտութիւնները որոնք տեւական վիճաբանիկ ունին, և բանուորական տուներէ ներս նոր յոյսի բազմաթիւ կանթեղներ կը վառին։

Պիտի ըսէինք մեր գաղթաշխարհը հոգեկան բուռն տագնապի մատնուած է։ Ազգութեան ու միջազգայնականութեան կուիւ մը Դայր տուած է։ Հին ու նոր արժէքներու կուիւ։ Աւանդութեանց և նոր իւրացումներու կուիւ։ Այս տեսակն պայքարը մեզմէ ամէն օր արժէքաւոր թիւ մը կը հեռացնէ և մեզի ամէն օր աքանչելի տարրեր կը միացնէ։ Անոնք որ ազգութենէն կը հեռանան, կը տարրալուծուին ատոիճանաբար և անոնք որ ներքին պայքարէն յաղթութեամբ դուրս կ'ելլեն և կը կառչին մեր ցեղային խնկելի արժէքներուն։ Ցեղայնացումը կրաւորականութեամբ չպտտայատուիր, այլ ուժգին ներդործութեամբ։ Ինքզինքս յեղափոխականութիւնով։ Ըսել կ'ուզենք որ հայկական սփիւռքը անօգտակար, կայուն չէ։ Ընտրտեւ չարժուժի մէջ է։ Շարժում դէպի առաջ, դէպի ցեղային հնամենի արժէքներու կատաղի պայտամունքը եւ չարժում դէպի ետ՝ ցեղային արժէքներու ատորագնահատումով նոր ու կեղծ արժէքներու իւրացումը։

Այս տեսակէտէն չատ հետաքրքիր է Ֆրանսահայ գաղութը։ Ֆրանսահայ գաղութն ալ ինքն իր մէջ բազմաթիւ տարբերակներ ունի։ Կայ աչխատաւոր հայու Փարիզահայ տիպարը, երկրորդ Մարսիլիահայ տիպարը և երրորդ անոնք որ Ֆրանսայի զանազան անկիւններ ինկած են հատ հատ կամ տակաւաթիւ խումբերով։

Հայկական արժէքներու տեսակէտէն, ամենէն առաջ աչքի կը զարնէ Դաչնակցական հայու տիպարը։ Երկրորդ՝ Հօկեան կամ Բոլշեվիզեան հայու տիպարը, երրորդ՝ չեզոք հայու տիպարը բազմաթիւ նրբերանգներով։ Համակերպող, յարմարուող ու նմանող դաս մըն ալ, ատոնք հայկականօրէն անհետացող տարրերն են. ինքզինք հայութեան հետ հարազատ ու ներդաչնակ չգտնուող տարրը։

Տիպարներու բազդատութիւնը, Դաչնակցական ու չեզոք հայու միչև տարբերութիւնը չատ քիչ է։ Հազիւ նչմարելի։ Ատանուածքի խնդիր։ Ճաճախ «չեզոք» հայուն խառնուածքը աւելի տաք և աւելի բուռն է քան նոյն իսկ Դաչնակցականի խառնուածքը։ Քաղաքական հաւատումներու տեսակէտէն ալ նոյնն է իրենց համոզումը։ Սակայն «չեզոք»ներու քաղաքական պատրաստութիւնը այնպէս է որ կարգապահութեան օրէնքներուն չատ չեն գար, անձի չեն գար, իրենք հանդէս կուգան բուռն չրջաններու մէջ երբ միայն գործ կայ։

Բոլշեվիզան հայը։ Անոնք որ Հօկեան յորդորյուն ունին։ Ատոնք ալ զանազան տիպարներ կը պարունակեն։ Առաջին բարեմիտներ, ու պարզ հայրենասէրներ որոնք զուրկ քաղաքական ոևէ համոզումէ Հայաստան անունին կապուած են, ածականները ոչինչ կը խօսին իրենց։ Երկրորդ, անոնք որ էապէս յոգնած ու ձանձրացած են մեր երկարատև ազատամարտէն, մեր զոհաբերութիւններէն, արիւնէն և չարունակուող կուիւ ընթացքին դասալքութեան հրապոյրի պատրուակը զտած են և խոյս տալու համար գժնդակ կուիւն գլուխնին կապած են Խորհրդային անունի, և ատնունի, և ամէն անգամ երբ հայրենիքէ և ազատութենէ կը խօսիս իբրև վտանգ կը գործածեն զու դէմդ Երևանը. պարզ պէս հանգիստ մնալու համար։ Որովհետև, ինչպէս հաճելի չէ մշտակայ եւ արիւնաչատ կուիւ, նոյնպէս հաճելի չէ այդ կռիւի մասին լսելը։ Երրորդ՝ անոնք որ նոր միջավայրի և նոր պայմաններու մէջ անտանելի կը գտնեն ցեղային ազնիւ բեռը և հակամէտ են նոյնանալու նոր միջավայրին հետ, նոր պայմաններուն հետ։ Սակայն, տիրող սՔնոլորտը անոնց համար վարկաբեկիչ բառ մը ստեղծած է «այլասերածներ», այս դառակներէքէն հրաժարելու համար գլուխնին կապած են բոլշեվիքեան չոգեչարժին և այդ համժամաբար դիւրաւար ճանապարհով կը հեռանան մեր ազգային նչխար դարձած դաչէն։ Այլասերուած տարրին ու Հօկի գրաչակին տակ հատախտուած տարրին տարբերութիւնը հազիւ նչմարելի է։

Միայն հարեւանցի դիտելով որքան տիպարներ կը բախին մեր աչքերուն։ Ահա ատոնց գաւտարն է որ կազմած է արտասահմանեան հայ կեանքը։

Այս տիպարներուն չենք հանդիպիր հայ նոր գրականութեան մէջ։ Մեր նոր գրողները կուչ կուչի կ'ապրին այս բոլորին հետ և սակայն կը տառապին նիւթի պակասէն։ Վիպագրութիւնը սկսած է լայնօրէն տարածուիլ նոր գրողներու վրայ, և սակայն չրջապատը իր լայն տրձագանգներով, իր լայն ու մնայուն յուզումներով ու ձգտումներով չարտացոլար մեր գրականութեան մէջ չէն։

Ուրիշ առիթով քանի մը նոր դիտողութիւններ, այս կարևոր խնդրի մասին։

Մեկնելով այն համոզումէն որ գրականութիւնը կեանքին հետ պէտք է քալէ, առաջնորդելով զայն։

ՇԱՀԱՐՈՒՒՆԻ

ՀԱՅՐԵՆԻՔ ԵՒ ԾՆՆԴԱՎԱՅՐ

Գրեց՝ Ա. ԱՀԱՐՈՆԵԱՆ

I

Աչխարհում գոյք և ոչ մի ժողովուրդ այնպէս խորունկ անբռնադատ եղանակով գիտէ սիրել հողը որչափ հայը և ոչ ոք այնքան յաճախ լքել է իր հայրենիքը և տարագիր ընկել օտար աչխարհներ որքան հայը։

Հրէաներն օրինակ չեն։

Պատմական խոչոր առեղծած է այս, մի տեսակ չշմարտիչ պարատոքս, որ զանգուածային անդադրում գաղթերով վերջ ի վերջոյ դարձել է մեր ցեղային սովորական երևոյթ։

Մեր ողբասաց ու ճակատագրապաչտ հայրերի թողած արտում ժառանգութիւնն է այս մաչտնութիւնը, հարատածների տակ ուչակորոյս ժողովուրդի հուանդատ հոգեբանութիւն, որ ժամանակակից մեր սերունդները պիտի ժրխտեն ցաւումով։

Մեր այս անհնարին բեկուսի ու թշուառութեան օրերին, երբ գրեթէ մեր ամբողջը տեղահան եղաւ և հազար մեր հայրենիքը խոպանացաւ, պատմութեան աւանդած սոփեստութիւնները չեն կարող այլևս մեզ առաջնորդ հանդիսանալ։

Ոչ։ Մօտ չորս միլիոնանոց մի հայրենիքի այս աւերը ու տարաղնումը անհնարին է, խենթութիւն է բնական անխուսափելի երևոյթների կարգը դասել ու անցնել։

Եթէ իրօք պատմութիւնը մի անգութ վհուկ է, որ կչիռ ունի ձեռքին, ազգերի բախտերը անօրինելու համար, կենսունակ ժողովուրդը իմաստութիւն և արիութիւն պիտի ունենայ այդ անթակուռ կչռքի քաթից կախուել արդարութեան հաւատարակչռութիւնը չտկելու համար։

Մեր կեանքի խոչորագոյն վէրքն է այս, որ հարկ է յաչնօրէն, անողորմօրէն բանալ դարմանը ճարելու համար։

* * *

Մեր ցեղը հողի կարօտով որքան է չլացել ու մղկատցել։ մեր դարիր-դուրբաթները ի՛նչ արտատոր տղեր են յօրինել, որքան մռայլ են քաժել ու հեծեծել հայրենատան, օջաղի, արևի սիրուն։

Կու՛լնկ, ուսաի կուգաս, ծառայ եմ ձայնիդ։
Կու՛լնկ, մեր աչխարհին խապրիկ մը չունի՞ս...

Հողի կարօտալի կսկիծը երբէք աւելի չգօր, աւելի արտակէզ չեչտ չի ունեցել քան այս անպատմելի երգի մէջ։

Ով որ աչնան ու գարնանը տեսել է մեր դաչտերով, մեր կելտերով ու արտերով անցնող կռունկների չարանը, ով լսել է նրանց երամների մեկտեղիկ, անուչ կղղոցը հայոց երկնակամարով, նա գիտէ, նա կը հասկնայ, թէ ինչու այսքան մտերիմ հարազատութիւն այս թռչունի և հայ մոդովուրդի մէջ։ Մէկ գարնան է երևում կռունկը, երբ սեւ հողը արեւի առաջին չողերով փխրուն սերմի է սպասում եւ մէկ էլ աչնանը, երբ դաչտի հազար բարիք չտեժարաններըն են լցնում։

Կռունկը հայ հողի օրհնութիւնն է, հայոց աչխարհի արդար, քաղցրաձայն թռչունն է նա եւ իր երգը զարիպների հառաչանքն է նոյն հողի վրայ։

Տեսե՞լ եք գարնանը կռունկների առաջին կղղոցին երբ հայ չինականը դաշտում, բռնով վերչնում է արեւի տակ նոր փորփոչնած, ուռած հողը, գլխարկը հանում ասածու առջեւ ու բացագանչում երկիւղած ու խանդավառ.

«Ա՛հ, տէրն օրհնուի, բրինձ ա, բրրի՛նձ, մարդ ուզում է ուտի...»

Հապա արօրն ու եզը, մաճկալն ու հուրիկը, ամոլն ու ակօսը, եւ յետոյ մեր երկնային, մեր դիւթական հօրովէլը։ ուր հայ չինականի արդար հոգին խտացել է արեւ ու երկինք, լուսին ու աստղեր, ամբիւր ու արօտ, տնգ ու անդաստան, հասոյն բնութիւնը յուռթի ու խոհուն իր բազուկներին ի սպաս։ Միայն հողի անհուն ու կրքոտ սէրը կարող էր ներչնչել բնութեան, վաստակի արդար քրտինքի այդ զարմանահրաչ, այդ զեղուն փառաբանութիւնը, որ կոչւում է Հայոց Հօրովէլ, որ աչխարհում ո՛չ մի այլ ժողովուրդ ունի։ Սովորական երգ չէ այն, այլ հրճուող աչխատանքի մեղմանուչ օրհնանքն է, ու ոգեկոչումը, բնութեան բոլոր խորհրդաւոր ոյժերի մի լուսաւոր ու բարի յաղթանակի համար։

Բառեր չկան, հազիւ մի քանի խօսք, թեթև քաղցր մի յորդոր հօտաղին, քալելերիչ մի կանչ իր ախպէր եզին և մեղնացածը դութանի ճորիչ, լծկանի փընչոց, ոռների դոփիւն, չղթաների չռինդ, բացուող ցելի բուրալից անջոց և յետոյ այդ բոլորից դուրս և բարձր չգիտես ինչ մի դիւթական խօսք, որ չի արտասանուում, այլ ճլւոցի պէս թրթռում է լուսաւոր եթերի մէջ վաստակաւորների գլուխների վրայ։

Հօրովէլը միայն եղանակ է առանց բառերի, ո՛չ թէ իւրաքանչիւր հայ գաւառ, այլ ամէն մի հայ չինական իր Հօրովէլն ունի, նա այդ մի տաճիկ խորհրդաւոր խօսքի վրայ, որպէս ասխտի վրայ փռում է իր սեփական հնդու յոյզերը, իր անհուն քնքչութիւնը դէպի «ախպէր եզը», իր փառաբանութիւնը երկնքին ու Աստծուն, իր աղաղակը յոյսի և օրհնութեան եւ իր աղօթքը հաւատաւոր։

Ձիգ ցո՛ւր, ֆաթի, եզը ջան—հօրովէ՛լ...
Ա՛հ, հողի քուրմ ժողովուրդ Հայոց,
ի՛նչպէս Քողիր դու քու հինաւուրց սըրբազան տաճարը արգասաբեր, ու գնացիր տարտ անհոգի աչխարհների գործարաններուն ծուխի ու մուրի մէջ մեր արդար արեւով օծուած չքնաղ կեանքեր մաչելու։

Եւ ո՛ր չարաչիտ թշուառականը քեզ «դիւքանչի ու չարչի» կոչեց, ով սրբազան Հօրովէլի դու ժողովուրդ Հայոց։

II

Երբ ցեղը տակաւին իր ճակատագրի, իր գլխի տէրն է, եւ առուրը ձեռքին բռնած ոտքի է, եւ հարատ իր հորիզոններն է դիտում արծուի նայուածքով, նրա հայր հողը մեծ, ծաւալուն, հզօր հայրենիքն է և ինքը նրա յաւերժական ըզգաստ պահապանը։ Այն օրուանից, երբ նա վար է դնում իր զէնքն ու զրահը և լոկ արօրին, մանչին ու խոփին ապաւինում իր ամենօրեայ հացի հոգսով, մեծ հայրենիքն իր հոգում փչուր փչուր եղած՝ դառնում է մանր, խղճուկ իշխանով «վրաստան»։

Ծննդավայրն է այն։

Կու՛լնկ մեր աչխարհին խապրիկ մը չունի՞ս... (Շար.)

ԹԷԼ-ԱՎԻՎԻ ԱՐԵՒԵԼ. ՏՕՆԱՎԱՃԱՌԻ ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ԲԱՑՈՒՄԸ

(Սեփական թղթակցութիւն)

Նախորդ թղթակցութեանս մէջ յիշած էի տօնավաճառի բացման թուականը՝ Ապրիլ 7։

Ստացուած հրաւէրի մը վրայ՝ կազմակերպիչ ընկերութեան կողմէ՝ իբր «Ազգակի թղթակից՝ ժամանակին կը փութամ տեղ գրաւել տօնավաճառի չրջաբակին մէջ կառուցուած ընդարձակ սինէժայի սրահին մէջ, ուր հեռզհեռէ կը հասնին կառավարական ճիւղերու պետերը, հիւպատոսներ, ընկերութեանց ներկայացուցիչներ և զանազան հրաւիրեալներ, որոնց ընդ. թիւը կը հասնի 2000ի։ Ժամը 2,30ին կը ժամանէ մարզպանը որ ամբնակայս և անգլ. ազգ. քայլերգի նուագումով, որուն նաև կը յաջորդէ հրէականը, կ'ընդունուի ընդհանուր ծափահարութեանց և ողջոյններու մէջ, և կը յառաջանայ պատուոյ բեմ, ուր արդէն բազմած են մասնաւորներ։ Կ'սկսին ուղերձներ. նախ Թէլ—Ավիվի քաղաքագլուխը՝ Գ. Տիզենկոֆ, բարի գալուստի խօսք կ'ուղղէ հիւրերուն, յնորհակալութիւն կը յայտնէ Մարզպանին, տօնավաճառի բարձր հովանաւորութիւնն և բացուիը ստանձնած ըլլալուն համար։ Կը խօսի տօնավաճառի վարիչը, և ամենէն վերջ ինք մարզպանը որ այսպէս կ'արձայայտուի. «Ուրախ եմ տօնավաճառը պաշտօնապէս բանալու հրաւէրը ստացած ըլլալուս համար, պիտի փափաքէի չնորհաւորել կազմակերպիչ մարմինը երկու մասնաւոր պատճառներով։ Արեւել. տօնավաճառը ամենակարկառուն ապացոյցն է Թէլ—Ավիվի ժողովուրդի կորովին և աշխատասիրութեանը, և դուք ամէն իրաւունք ունիք հպարտանալու։ Բայց տօնավաճառը աւելի լայն նպատակ մը կը իրագործէ, որովհետև այն պանդեմոնիումներուն և օտար հիւրերուն ցոյց կուտայ առիթը որ գոյութիւն ունի այս երկրի աւելի զարգացման, վաճառականութեան, երկրագործութեան և արդիւնաբերութեան մարզերուն մէջ։ Սրտանց կը չնորհաւորեմ տօնավաճառի կազմակերպիչները, որոնք բոլոր իրենց կարելին կ'ընեն երկիրը տնտեսապէս բարձրացնելու համար, և ես վստահ եմ, որ այս տօնավաճառը, պիտի ապացուցանէ որոշ արժէք, ոչ միայն Թէլ—Ավիվի այլ և ամբողջ Պաղեստինի համար, այժմ մեծ հետաքրքրութիւն կը ցոյցաբերեմ։ «Մարզպանի ճառը կը թարգմանուէր արաբերէնի և ապա եբրայերէնի, և դարձեալ ազգ. քայլերգներէն յետոյ պաշտօնական մասը վերջ կը գտնէ։ Մարզպանը արդէն պատած ըլլալով (կ. ա.) կը ցաւի աւելի երկար չի կարենալ մնալուն համար ան կը մեկնի, իսկ ժողովուրդը կ'սկսի տաղաւարներու չրջագայութեանց, հակառակ, որ առաջին օրը ըլլալուն բացառաբար մտից տուս 50 մլ։ (25 ս. դ. մուտքագրպէս) ըրած էին. ծովածաւալ բազմութիւն մը 20,000 հաշող, խուժած էր ներս, իր հետաքրքրութեան յագուրդ տալու և նորութիւններու հանդիպելու դիտաւորութեամբ. և իրաւ ալ մխալած չէին անոնք. բաղդատմամբ նախորդ տարիներուն, այս վերջինը կը գլէ կ'անցնի առաջինները իր ընդարձակութեամբ, որ 52,000 քառ. մէթր կը գրաւէ, իր տաղաւարներով որոնց քանակը կը հասնի 90։1500ի մօտ ցուցադրողներ չատ ճոխ և փայլուն կերպով զարդարած են իրենց ինկած բաժինը, աւելի մեծ հետաքրքրութիւն և թիւով չատ չաճախորդ գրաւելու բնական փափաքով։

Պէտք է ըսելմէթ տօնավաճառը Թէլ Արևել. անունը կը կրէ, բայց միշտ գալին բնոյթ և գոյն ունի։ Ամենամեծ տաղաւարին վրայ կը ծածանին գրեթէ չակները բոլոր այն ազգերուն, որոնք պաշտօնապէս իրենց ներկայացուցիչները ղրկած ու առանձինն տաղաւարներով մասնակցութիւն կը կազմեն տօնավաճառին, որոնց մէջ կը կազմեն տօնավաճառին, որոնց մէջ կարելի է յիշել Անգլիա, Եգիպտոս, Ռուսաստան, Սովիէթ Ռուսիա, Թուրքիա, Բուլղարիա—Իտալիա ևլն. իսկ ընդհ. թիւը բոլոր այն երկիրներուն որոնք կը պատրաստ չեն մասնակցիլ, բայց իրենց անուղղակի ներկայացուցիչներով ապրանք կը ցուցադրեն, եղած է 27։

Ամենաընդարձակ երկու տաղաւարները գրաւուած է տեղական կառավարութեան կողմէ, որոնցմէ առաջինը իր մասնաբաժիններով յատկացուած է տեղական արտադրութեանց ցուցադրութեան, և անկեղծ պէտք է ըլլալ բսելու, թէ խիստ խնամքով պատրաստուած և արժէքաւոր ապրանքներ չեն պակսիր հոս, տեղ. արտադրութիւն ըլլալու պայմանով և կրնան մոգիլ եւրոպական համահասար ապրանքներու հետ։ Երկրորդ տաղաւարին մէջ կառավարութիւնը կը ներկայացնէ իր տարբեր վարչութեանց աչխատանքները և տարուէ տարի անոնց ունեցած նուաճումները այդ մարզին մէջ, ինչպէս երկրագործութիւն, առողջ. վարչութիւն և ընդհ. չինարարութիւն, և ցոյց տրուած վիճակագրական տախտակներէն կը պարզուի թափուած հսկայ աչխատանքը իր ձեռք ձգած գնահատելի արդիւնքներով որ անպայման մաս կը կազմէ երկրի ընդհ. վերելքին։

Կ'արժէ խիստ հաւատացնել, մի քանի տող գրել տարբեր ազգերու ժամանակաւոր արուեստներու պարունակութեանց չուրջ։

Անգլիա կը ցուցադրէ զանազան մեքենաներ. հիւսուածեղէն, խմիչք, Սուրիա, Դամասկոսեան մետաղեայ առարկաներ և մետաքսեայ բանուածք, Ռումանիա, ախտակ, արմտիք, ալիւր և հիւսուածեղէն, Ս. Ռուսիա, փայտ արմտիք, չաքար, գորգ, քաղուչու և երկրագործական մեքենաներ, Իտալիա, ինքնաչարժ, Եգիպտոս հնութիւններ, արմտիք, բամպակ, կօշիկ իսկ Մեծ եալները առհասարակ իրենց երկրի կարևորագոյն արտադրութիւններէն։

Հակառակ եղած մաքսային և ճամբորդութեան դիւրութիւններուն գաւաի է ըսել, թէ հայ ցուցադրողներ կը պակսին տօնավաճառին մէջ, եթէ չյիշենք Գօլչէն Թավշանճեան և Սիրոն Ճիվան ընկերութիւնը որոնք կը ցուցադրեն արծաթաթել, զարդարուն հագուստներ, գորգեր ու նմանօրինակ առարկաներ և Երուսաղէմէն Դարագաչեան և Պալեան յախճապակիի բնկերութիւն։

Տօնավաճառի գրաւչութիւնը կը կրկնապատկուի «Լիւնա Բարք»ի գոյութեամբը, ուր տեղի կ'ունենան զանազան և զարմանազան գուարճալի խաղեր, որոնք հաճոյք, քահ քահ, և ժանգամայն զարմանք կը պատճառեն այցելուներուն։ Այս բոլորին վրայ ե. թէ աւելցնենք ժամանցի վայրերը՝ թատրոն, սինեմա, մուզիք—հոլ, պարասրահ, քաֆեր, կ'սանանք ճչմարիտ վայելքի վայր մը, ուր ժուռքի տուս, 20 ս. դ. ըլլալով հանդերձ, ամէն իրիկուն մինչեւ կէս գիշեր, այցելուներու խուռներամ երկսեռ բազմութիւն մը անպակաս է գրեթէ։

Ըստ եղած յայտարարութեան տօնավաճառը չարունակուելու է մինչեւ ամսագլուխ, բայց այնպէս կ'երեւայ երեւոյթներէն, որ աւելի երկարելու բան տիպողականութեան տակ պիտի ձայ վարչութիւնը, որովհետեւ տրուած ժամանակը չատ կարճ է իսկ այցելուներու թիւը գաղեստինէն եւ դուրսէն խիստ բարձր։

Նաֆա 11—4—32 Ց.ՇԱՀԻՆԵԱՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔ

ՆԵՐԳԱՂԹԸ ԵՒ ԲԱՐԵԳՈՐԾԱԿԱՆԸ

Բարեգործականի Ապրիլ 4 թուակիր գեկոյցին կը հաղեցինք հետեւեալ տեղեկութիւնները.—

Երեւանեն 28 Մարս թուականով միութեանս ուղղուած է հետեւեալ հեռագիրը.—

«Հայ եւ օսար մի բանի թերթերու կողմէ ներգաղթողներու մասին հաղորդուած բոլոր տեղեկութիւնները բացարձակապես սուտ են, Խորհրդային Հայաստանի բռնամիներուն կողմէ յերիւրուած զրպարտութիւններ են։ Ներգաղթողները առանց բացառութեան տեղաւորուած են Հայաստանի ճարտարարուեստական եւ հողագործական կեդրոններուն մէջ միայն, կատարվարութիւնը կը ճայթայթէ գործ եւ ամէն հարկաւոր միջոցներ, սնունդ եւ ջեռուցուք, գաղթականներու բարօրութեան համար. անոնց առողջութիւնը կատարեալ է։»

Ներգաղթի յիազօր պատուիրակ Շահվերեանի վերջնագոյն գեկուցման համաձայն, երրորդ կարաւանը կր մեկնի 20 Ապրիլին։ Հ. Բ. Ը. Միութիւնը սոյն կարաւանին եւս կ'րնծայէ իր նիւթական օժանդակութիւնը։

Հայաստանի կառավարութիւնը ճնուելեան ենթարկելով Միութեանս դիտողութիւնները եւ Նուպարաշենի ասխատութեանց յապաղման պատճառները, ջիճարարութեան գեկավարութիւնը յանձնած է Միութեանս եւ Հայկ. ներկայացուցիչներուն, քաղ. Հ. Վարդանեանի, անմիջական հսկողութեանը տակ Ժողկոմխորհի նախագահի տեղակալ Առամեանի Երզնկեանի։

Ըստ այսմ, Ժողկոմխորհը որոշած է ամէն միջոց գործ դնել որ այս տարի մեծ փութով յառաջ տարուին օթնութիւնները եւ, ինչ որ տագին բերկրանքով եւ երախտագիտութեամբ կ'ստանանք եւ, նաեւ պետական պիտեխին մեկ միլիոն ռուբլիի մասնակցութիւնը մը հուսարկած է Նուպարաշենի համար։

Խնդրու ջուրի ճամբաներուն համար 10,000 մեթր պողպատեայ խողովակներ ուղուած ըլլալով, այդ ապսպրանքը պիտի գործադրեմ անմիջապես։

ՍԻՒՐԻՈՑ ՄԷՋ.— Անցեալ ամրան սկիզբը կատարուած պատճառական դիմումներուն վրայ, մեր Միութիւնը յանձնը առաւ իր մասնակցութիւնը բերել, ծնորհիւ մի բանի մասնաւոր նուիրատուութեանց, Պէյրութի եւ Հալէպի կայանեռուն փոգոցումին հետեւանքով անպատրաստ մնացած եւ մնալիք բազմահազար գաղթականներուն բնակարանի օթնութեան ձեռնարկին. զոր կ'իրագործէ Ժրնեւի Նանսենեան Դրասենեակը

Այս առթիւ բանակցութիւններ տեղի ունեցան նաեւ Կիլլապի Կիլպենկեան Հիմնարկութեան հետ, որ վերջերս յանձն առաւ մեր Միութեան յանձնել 15 հազար ոսկւարի գումար մը, Պէյրութի մէջ մասնայատուկ բաղամասի մը օթնութեան համար։

ՍԵԼԱՆԻԿԻ ԿԱՐԱՒԱՆԸ ԿԸ ՄԵԿՆԻ ՄԻՆՉԵՒ ԱՊՐԻԼ 20Ը

«Հորիզոն» կիրակնայ թէ, ներգաղթի 3րդ. կարաւանը պիտի մեկնի Ապրիլ 18 կամ 20ին, որուն մաս պիտի կազմեն Սելանիկցիները։ Այս տեղեկութեանց համաձայն 5րդ. կարաւան չպիտի կազմուի այլ՝ 3րդ. կարաւանեն վերջ 4րդ. մը եւս։

3րդ. եւ 4րդ. կարաւաններուն՝ որոշուած թիւեն աւելի օսո թիւով գաղթականներ մաս պիտի կազմեն։ Հաւանական է 4րդ. կարաւանն ալ մեկնի Մայիսի վերջերը։

«ԻՏՐԷՈՍ» ՇՈՓԵՆԱՒՈՎ ՂՐԿՈՒԱԾ 17 ՁԱՓԱՀԱՍ ՈՐԲԵՐ ՀԱՅԱՍՏԱՆ ԶԵՆ ԸՆԴՈՒՆՈՒԱԾ

Փիրէայեն կը տեղեկացնեն «Նոր Օր»ին.—

«Իտրէոս» օդանաւը վերադարձաւ, հետը բերելով 17 որբեր, որոնք չեն ընդունուած։ Համայնավար օրկանը գրած էր թէ անոնք վերադարձուած են փախստականց գացած ըլլալնուն համար։ Մինչդեռ, իրողութիւն է որ անոնք կանոնաւոր արձանագրութիւն եւ թիւ ունէին օդանաւ մտնելու պատճառ։ Ասոնք այն որբերն են զոր դժուարութեամբ ընդունեց պրե. Ֆ. Շահվերեան։

Վերադարձողներեն մին ըսած է թէ պրե. Շահվերեան հետազրով հրահանգ տուած է ներգաղթողները ընդունող յանձնախումբին (Պաթում) որպէսզի որբերը վերադարձնուին։

17 որբերը ներկայիս կը գտնուին Փիրէայի ապահովութեան կեդրոնը։

ԲԵՆԵԱՄԻՆ ԱՆՈՒՆՈՎ ՈՐԲ ՄԸ ԳՆԴԱԿԱՀԱՐՈՒԱԾ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՄԷՋ

«Նոր Օր» կը գրէ.—

Քանի մը օրէ ի վեր օրջան ընող յատուկ գոյցներու համաձայն, օօՖkor Բենեամին, համայնավար, գնդապետուած է Հայաստանի մէջ։ Բենեամին երկրորդ կարաւանով Հայաստան գնաց։ Կրսուի թէ օդանաւ դրուած է հսկողութեան տակ եւ արգելափակուած օդանաւի խցիկներէն մէկուն մէջ։ Բենեամին մեծերի բարեկամն էր ներգաղթի պատուիրակներ Գարասուճանի եւ Ասլանեանի։ Դնդապետութեան պատճառ ցոյց կը տրուի կատարուիքները։ Իբր թէ Բենեամին հազարաւոր տոմսիկներ առած է գաղթականներէ, զանոնք առձանագրել տալու համար։

ԹՇՈՒԱՌՈՒԻԹԻՒՆԸ ՇԻՔԱԿՕՅԻ ՄԷՋ

Շիկակոյի մէջ լոյս տեսնող «Հայ Խաչակիր» թերթը կը գրէ.—

Գործազրկութիւնը տակաւին կը շարունակուի։ Հազար ու մէկ զրկանքներով խնայուած ցիճարկեկ գումարներ կր հալին. կարօտութիւնը ծայր աստիճանի կը հասնի մեր հայրենակիցներուն մէջ։ Աննպաստ ամուրիներուն վրայ կ'աւելնան անպատսպար բնակիչներ ալ։ Ամերիկեան պետական եւ հասարակական նպաստամատոյցներու աջակցութիւնը սակայն օրէց օր կրճատումներ կր կրէ եւ տաս մը հայ ընտանիքներ այսօր ելեւէջուած կը յոյսէ. կարգ գրկուած կ'ապրին, տաս մը հայ ընտանիքներ նոյնիսկ սեղ եակներն կորսնցնելու մղձաւանջին տակ կր գտնուին։

Հայ կիներ իրենց կարճկեր մանկիկներով կր սթիպուին հաղաքի Տիկնանց պատսպարանները մնալ, ցտմարդիկ ամուրիներու օթեւաններու անտանելի միջավայրին մէջ կը տապալին... Հայ ընտանիքը անօրինակ փորձութեան մր կ'ենթարկի։

ՔՐՏ. ԱՊՍՏԱՄԲՈՒԹԻՒՆԸ ԿԸ ԾԱԻԱԼԻ ԻՐԱԳԻ ՄԷՋ

ԲՈՒՌՆ ԵՒ ԿԱՏԱՂԻ ԿՌԻՒՆԵՐ

4000 Իրագեան ուժեր պաշարուած Թուրք եւ Պարսիկ ուժեր կը մասնակցին

«Լը Նիսա» հետեւեալ ստոյգ տեղեկութիւնները հաղած է Իրագի հրատական ապսամբութեան մասին.—

Այս միջոցիս շատ բուռն եւ կատաղի կռիւներ տեղի կունենան Քիւրս ապստամբներու եւ Իրագեան ուժերու միջեւ։ Շէյխ Անմէտ Պարազան իր 5000 մարդիկներով, Զէյպարի շրջանին մէջ կը շարունակէ կռուիլ եւ օրէ օր կը զօրացնէ իր դիրքերը։ Իրագի ուժերը, որոնք կը կռուին Քիւրտերու դէմ, 4000 հոգիէ կը բաղկանան, դեկավարութեամբ անգլիացի սպաներու։ Իրագ գտնուող անգլիական բոլոր օդաչուները կը մասնակցին այս կռիւներուն եւ որոնցմէ երկու հատը վար առնուեցաւ Քիւրտերու կողմէ։ Քանի մը օր առաջ վար առնուած է նաեւ Իրագի կառավարութեան վերջերս գնած օդանաւերէն մէկը, երբ կը փորձեր ռմբակոծել ապստամբները։

Քանի մը օր առաջ, հետագիրները հաղորդեցին որ Իրագեան ուժեր յաջողած են գրաւել ապստամբ շրջանները եւ գերի բռնած շէյխ Անմէտը։ Բոլորովին սխալ է այդ լուրը. ճիշդ է որ Իրագեան ուժեր շաբաթ մը առաջ հանի մը հիլօվէթր յառաջացան դէպի ապրստամբ շրջանները, սակայն, այդ պարզ խաղ մըն էր շէյխ Պարզանի կողմէ։ Քիւրտեր ամբողջութեամբ պաշարեցին այդ ուժերը եւ ցարդ կը պահեն օղակը։ Մի միայն օդանաւով կը յարաբերին անոնք իրագի հետ։ 4000 իրագեան ուժեր, որով, պաշարուած են։ Կառավարութիւնը սկսած է ռուսիկաեական ուժեր փոխադրել, որպէս օգնական, ապրստամբական շրջաններ, որովհետեւ ուրիշ զինուոր չունի։

Իրագի կառավարութիւնը վախնալով որ ապստամբները կը միացնեն պարսկական եւ թրական սահմաններու մէջ գտնուող քիւրտերու հետ, խնդրած է այդ երկիրներու կառավարութիւններէն որ հսկեն իրենց սահմաններուն վրայ։ Ասոր վրայ թուրք եւ պարսիկ սահմաններու վրայ ուժեր կեդրոնացուած են, արգիլելու մսոք ապստամբ քիւրտերու յարաբերութիւնները այդ շրջաններէն դուրս գտնուող քիւրտերու հետ։ Պարսիկ կառավարութիւնը նոյն իսկ, ապստամբ շրջաններու մօտ գտնուող քիւրտերէն 300 երեւելիներ փոխադրած է պարսկաստանի ներսերը։

Կը կարծուի որ շուտով ապստամբութիւնը կը ծաւալի նաեւ Սիւլէյմանիէի մէջ։ Ցառաջիկայ մէկ երկու ամիսները պիտի ըլլան շատ նակատագրական քիւրտերու համար։

Իրագի ուժերուն կորուստը ցարդ եղած է 95 մեռել եւ 250 վիրաւոր։

Քիւրտերու կորուստն ալ նոյնչափ կը հաշուուի, որոնց մեծ մասը սպանուած են օդանաւերէ նետուած ռումբերէն։ Եթէ նկատի առնուի քիւրտ ապստամբներու գրաւած դիրքին լեռնային հանգամանքը եւ անոնց լաւ նետաձիգներ ըլլալը, կրնայ ենթադրուիլ թէ՝ որքան երկար կրնայ տեւել սկսած շարժումը եւ որքան արիւնոտ։ Կասկած չկայ անոնց որ վերջ ի վերջոյ պիտի պարտուին քիւրտերը, երբ Թիւրքիայ եւ Պարսկաստան ալ իրենց կարգին սկսին յարձակման։

ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

ՎԷՑԵՐՈՐԴ ԴԱՍԱԽՕՍՈՒԹԵԱՆ ՓՈԽԱՐԷՆ ՏԵՂԻՈՒՊԻՏԻ ՈՒՆԵՆԱՑ

ԱՍՈՒԼԻՆ

ՀԱՄԱՍՏԵՂԻ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ ՇՈՒՐՋԸ

1932 Ապրիլ 16ի շաբաթ իրիկունը, ժամը 8,30ին

ՀԱՅ ԱԻԵՏԱՐԱՆԱԿԱՆՆԵՐՈՒ ԺՈՂՈՎԱՍՐԱՀԻՆ ՄԷՋ

ԳԼԽԱՒՈՐ ԽՕՍՈՂՆԵՐՆ ԵՆ՝

ԱՐԱՄ ՍԱՀԱԿԵԱՆ	«Համաստեղի կեանքն ու գործը»
ԳԱՍՊԱՐ ԻՓԷԿԵԱՆ	«Համաստեղի հերոսները».
ԽՈՍՐՈՎ ԹԻԹԻՒՆՃԵԱՆ	«Քաղաքական հայեացքները Համաստեղի գրականութեան մէջ»
ՎԱՐՈՒԱՆ ԴԷՐԳԵԱՆ	«Համաստեղի ոճն ու լեզուն»
ՆԻԿՕԼ ԱՂԲԱԼԵԱՆ	«Համաստեղի տեղը հայ գրականութեան մէջ»

Մուտքի վճարը սովորական. անդամներուն համար 10 սուրիական դահեկան, ոչ-անդամներուն համար՝ 15 դահեկան։

Ապրիլ 30ին շաբաթ իրիկունը տեղի պիտի ունենայ ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆի Համերգը, ձեւարանի ուսուցիչ պարոն Հ. Գէրպէրեանի դեկավարութեամբ եւ ձեւարանի երգչախումբով։

Իսկ Մայիս 14ի շաբաթ իրիկունը ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆ Խնամակալ Մարմնի դիւանի վարութեամբ եւ մասնակցութեամբ խումբ մը հասակիր սիրողներու պիտի բեմադրուի Լիւն Շանթի նոր թատերախաղը «Օչին Պայլ»

ՓՐՕՍՓԷՐ ՄԵՐԻՄԷ

ՔԱՐՄԷՆ

Հարցուցի թէ ե՞րբ կրկին պիտի տեսնէի զինք։

— Երբ նուագ անմիտ ըլլաս, բսաւ ան խնդալով։ Ձեռտոյ, աւելի լուրջ չէյտով մը գիտե՞ս, տղաս, թէ կը կարծեմ քեզ քիչ մը սիրել։ Բայց ատիկա չի կրնար չարունակուիլ։ Շուտն ու գայլը չեն կրնար երկար ատեն միասին ապրիլ։ Թերեւս, եթէ աւելի յանդուգն ըլլայիր, ուզէի ոսմիդ ըլլալ։ Բայց չիմարութիւններ են ասոնք. այդ բանը չի կրնար ըլլալ։ Ահ, տղաս, վստահ եղիր, որ մենք լաւապէս կը բաժնուինք իրարմէ։ Դուն սատանին հանդիպեցար, այո՛, սատանին, որ միշտ սև չէ և վիղդ ալ չոլորեց։ Թէև ես քուրդ եմ հագած՝ բայց ոչխար չեմ։ Դնա՛ ուրեմն մոմ մը վառէ Ս. կոյսին առջև, որուն արժանի եղաւ ան։ Դէհ, Ճնաք բարով անգամ մըն ալ։ Բնաւ մի մտածեր Քարմէնի մասին վրայ, որ քեզ պիտի ամուսնացնէ եռոտանի այրիի մը հետ*։

Այսպէս խօսելով, ան կը հանէր գրան սողնակը և անգամ մը որ փղոցն էր, փաթթուեցաւ չալին մէջ ու կրունկները գարձնելով՝ հեռացաւ։

(*) Կ'ակնարկէ կախաղանին, որ այրի է մնացած վերջին մահապարտեն իվեր։

Անիկա ճչմարիտ կ'ըսէր։ Խելացի եղած պիտի ըլլայի քնաւ իր մասին չմտածելով։ Բայց այդ օրէն իվեր չէի կրնար ուրիշ բան երեւակայել։ Ամբողջ օրը կը չրջագայէի, յուսալով հանդիպիլ անոր։ Տեղեկութիւններ կը հարցնէի պառաւէն և ձկնավաճառէն։ Մէկն ու միւսը կը պատասխանէին թէ Փօրթուկալ է մեկնած։ Հաւանաբար, Քարմէնի թելագրանքներուն վրայ էր որ այդպէս կը պատասխանէին. բայց չուտով հասկցայ սակայն։

Այդ յիշատակելի օրէն քանի մը չաբաթ վերջ, պահապանութեան կը դրուէի քաղաքին դռներէն մէկուն առջև։ Այդ դռնէն քիչ հեռու, խրամատ մը կար, ուր ամբողջ օրը կ'աչխատէին ու գիչերը պահակ մը կը զետեղէին, արգիլելու համար ժաքսանենգներու մուտքը։ Ամբողջ օրը, տեսայ Լիլա Բասթիան, որ կ'անցնէր կը դառնար ու կը խօսէր պահակ ընկերներէս մէկուն հետ։ Բոլորը կը ճանչնային զինք, իր այնքան հասեղ ձուկերուն հետ։ Մօտեցայ ինձի և հարցուց թէ լուրեր ունէի՞ Քարմէնի վրայով։

— *Ո՛չ, ըսի ես.*

— *Է՛հ, պիտի ունենաս ուրեմն.*

Չէր սպէր։ Դիչերը, ես պահակութեան դրուեցայ խրամատին քով։ Անմիջապէս որ խմբապետը քաշուեցաւ, տեսայ որ կին մը կը յառաջանայ դէպի իմ կողմս։ Սիրտս ինծի կ'ըսէր թէ Քարմէնն է։ Միեւնոյն ատեն, կը պոռայի.

— *Հեռո՛ս, արգիլուած է.*

— *Ջարուքիւն մ'ընէր, բսաւ ան ճանչցնելով ինքզինքը։*

— *Ի՞նչ, դուն հո՞ս։ Քարմէն.*

— *Այո՛, երկրացիս։ Ինչ խօսինք՝ լաւ խօսինք։ Կ'ուզե՞ս տուրօ մը (սակի) չահիլ։ Մարդիկ պիտի գան հոս ծրարներով։ Զգէ՛ որ ընեն ուզածնին։*

— *Ոչ, պատասխանեցի ես, պէտք է արգիլեմ անոնց անցքը. ա՛յս է հրամանը.*

— *Հրամա՛նը, հրամա՛նը. չե՞ս մտածեր ուրեմն այն օրուան վրայ.*

— *Ա՛հ, պատասխանեցի ես, տակն ու վրայ եղած այս միակ յիշատակով, ատիկայ կ'արժէր որ մոռնայի հրամանը. բայց ես կը մերժեմ ընդունիլ մաքսանենգներուն դրամը։*

— *Տեսնե՛նք, եթէ դրամը չես ընդունիր, կ'ուզե՞ս որ նորէն երթանք միասին ճայել պառաւ Տօրօթէին տուները.*

— *Ո՛չ, ըսի ես կիսով հեղձամահ ճիգէն՝ որ կ'ընէի ես իմ վրաս, չե՛մ կրնար.*

— *Շա՛տ աղէկ։ Եթէ դուն այդքան խիստ ես, ես գիտեմ թէ որուն պէտք է դիմել։ Պիտի հրաւիրեմ սպաղ որ հետս գայ պառաւ Տօրօթէին տուները։ Լաւ տղա՛ մը երեւոյթը ունի և անչուշտ պիտի չվերժէ քու տեղդ նչանակել ուրիշ մը՝ որ տեսնէ միայն ա՛յն, ինչ որ պէտք է տեսնել։ Մնաս բարով, քանարի՛։ Շատ պիտի խնդամ այն օրը, երբ հրաժանը քեզ կախելնին ըլլայ։*

Տկարութիւնը ունեցայ կանչելու զինք և իրեն խոստացայ Թողուլ որ անցնին, միայն թէ ես տանայի իմ բազձացած վարձատրութիւնս։ Անմիջապէս երդուէ ըրաւ յաջորդ օրն իսկ բռնել իր խոստումը և գնաց կանչել իր մարդիկը, որ երկու քայլ անդին կը սպասեն եղեր։ Հինգ հոգի էին, որոնց մէջ կար նաև Բասթիան։ Բոլորն ալ ծանրաբեռնուած անգլիական ապրանքներով։ Քարմէնը պատասխանութիւն կ'ընէր։ Որոշուած էր, որ անիկա իր բամբիռներով պիտի նչան տար անմիջապէս որ վտանգ մը նչմարէր. բայց տարբերներով։ Զգէ՛ որ ընեն ուզածնին։

— *Ոչ, պատասխանեցի ես, պէտք է արգիլեմ անոնց անցքը. ա՛յս է հրամանը.*

— *Հրամա՛նը, հրամա՛նը. չե՞ս մտածեր ուրեմն այն օրուան վրայ.*

— *Ա՛հ, պատասխանեցի ես, տակն ու վրայ եղած այս միակ յիշատակով, ատիկայ կ'արժէր որ մոռնայի հրամանը. բայց ես կը մերժեմ ընդունիլ մաքսանենգներուն դրամը։*

— *Տեսնե՛նք, եթէ դրամը չես ընդունիր, կ'ուզե՞ս որ նորէն երթանք միասին ճայել պառաւ Տօրօթէին տուները.*

— *Ո՛չ, ըսի ես կիսով հեղձամահ ճիգէն՝ որ կ'ընէի ես իմ վրաս, չե՛մ կրնար.*

— *Շա՛տ աղէկ։ Եթէ դուն այդքան խիստ ես, ես գիտեմ թէ որուն պէտք է դիմել։ Պիտի հրաւիրեմ սպաղ որ հետս գայ պառաւ Տօրօթէին տուները։ Լաւ տղա՛ մը երեւոյթը ունի և անչուշտ պիտի չվերժէ քու տեղդ նչանակել ուրիշ մը՝ որ տեսնէ միայն ա՛յն, ինչ որ պէտք է տեսնել։ Մնաս բարով, քանարի՛։ Շատ պիտի խնդամ այն օրը, երբ հրաժանը քեզ կախելնին ըլլայ։*

Տկարութիւնը ունեցայ կանչելու զինք և իրեն խոստացայ Թողուլ որ անցնին, միայն թէ ես տանայի իմ բազձացած վարձատրութիւնս։ Անմիջապէս երդուէ ըրաւ յաջորդ օրն իսկ բռնել իր խոստումը և գնաց կանչել իր մարդիկը, որ երկու քայլ անդին կը սպասեն եղեր։ Հինգ հոգի էին, որոնց մէջ կար նաև Բասթիան։ Բոլորն ալ ծանրաբեռնուած անգլիական ապրանքներով։ Քարմէնը պատասխանութիւն կ'ընէր։ Որոշուած էր, որ անիկա իր բամբիռներով պիտի նչան տար անմիջապէս որ վտանգ մը նչմարէր. բայց տարբերներով։ Զգէ՛ որ ընեն ուզածնին։

— *Ոչ, պատասխանեցի ես, պէտք է արգիլեմ անոնց անցքը. ա՛յս է հրամանը.*

— *Հրամա՛նը, հրամա՛նը. չե՞ս մտածեր ուրեմն այն օրուան վրայ.*

— *Ա՛հ, պատասխանեցի ես, տակն ու վրայ եղած այս միակ յիշատակով, ատիկայ կ'արժէր որ մոռնայի հրամանը. բայց ես կը մերժեմ ընդունիլ մաքսանենգներուն դրամը։*

— *Տեսնե՛նք, եթէ դրամը չես ընդունիր, կ'ուզե՞ս որ նորէն երթանք միասին ճայել պառաւ Տօրօթէին տուները։*

— *Ո՛չ, ըսի ես կիսով հեղձամահ ճիգէն՝ որ կ'ընէի ես իմ վրաս, չե՛մ կրնար.*

— *Շա՛տ աղէկ։ Եթէ դուն այդքան խիստ ես, ես գիտեմ թէ որուն պէտք է դիմել։ Պիտի հրաւիրեմ սպաղ որ հետս գայ պառաւ Տօրօթէին տուները։ Լաւ տղա՛ մը երեւոյթը ունի և անչուշտ պիտի չվերժէ քու տեղդ նչանակել ուրիշ մը՝ որ տեսնէ միայն ա՛յն, ինչ որ պէտք է տեսնել։ Մնաս բարով, քանարի՛։ Շատ պիտի խնդամ այն օրը, երբ հրաժանը քեզ կախելնին ըլլայ։*

Տկարութիւնը ունեցայ կանչելու զինք և իրեն խոստացայ Թողուլ որ անցնին, միայն թէ ես տանայի իմ բազձացած վարձատրութիւնս։ Անմիջապէս երդուէ ըրաւ յաջորդ օրն իսկ բռնել իր խոստումը և գնաց կանչել իր մարդիկը, որ երկու քայլ անդին կը սպասեն եղեր։ Հինգ հոգի էին, որոնց մէջ կար նաև Բասթիան։ Բոլորն ալ ծանրաբեռնուած անգլիական ապրանքներով։ Քարմէնը պատասխանութիւն կ'ընէր։ Որոշուած էր, որ անիկա իր բամբիռներով պիտի նչան տար անմիջապէս որ վտանգ մը նչմարէր. բայց տարբերներով։ Զգէ՛ որ ընեն ուզածնին։

— *Ոչ, պատասխանեցի ես, պէտք է արգիլեմ անոնց անցքը. ա՛յս է հրամանը.*

— *Հրամա՛նը, հրամա՛նը. չե՞ս մտածեր ուրեմն այն օրուան վրայ.*

— *Ա՛հ, պատասխանեցի ես, տակն ու վրայ եղած այս միակ յիշատակով, ատիկայ կ'արժէր որ մոռնայի հրամանը. բայց ես կը մերժեմ ընդունիլ մաքսանենգներուն դրամը։*

— *Տեսնե՛նք, եթէ դրամը չես ընդունիր, կ'ուզե՞ս որ նորէն երթանք միասին ճայել պառաւ Տօրօթէին տուները։*

— *Ո՛չ, ըսի ես կիսով հեղձամահ ճիգէն՝ որ կ'ընէի ես իմ վրաս, չե՛մ կրնար.*

— *Շա՛տ աղէկ։ Եթէ դուն այդքան խիստ ես, ես գիտեմ թէ որուն պէտք է դիմել։ Պիտի հրաւիրեմ սպաղ որ հետս գայ պառաւ Տօրօթէին տուները։ Լաւ տղա՛ մը երեւոյթը ունի և անչուշտ պիտի չվերժէ քու տեղդ նչանակել ուրիշ մը՝ որ տեսնէ միայն ա՛յն, ինչ որ պէտք է տեսնել։ Մնաս բարով, քանարի՛։ Շատ պիտի խնդամ այն օրը, երբ հրաժանը քեզ կախելնին ըլլայ։*

Տկարութիւնը ունեցայ կանչելու զինք և իրեն խոստացայ Թողուլ որ անցնին, միայն թէ ես տանայի իմ բազձացած վարձատրութիւնս։ Անմիջապէս երդուէ ըրաւ յաջորդ օրն իսկ բռնել իր խոստումը և գնաց կանչել իր մարդիկը, որ երկու քայլ անդին կը սպասեն եղեր։ Հինգ հոգի էին, որոնց մէջ կար նաև Բասթիան։ Բոլորն ալ ծանրաբեռնուած անգլիական ապրանքներով։ Քարմէնը պատասխանութիւն կ'ընէր։ Որոշուած էր, որ անիկա իր բամբիռներով պիտի նչան տար անմիջապէս որ վտանգ մը նչմարէր. բայց տարբերներով։ Զգէ՛ որ ընեն ուզածնին։

— *Ոչ, պատասխանեցի ես, պէտք է արգիլեմ անոնց անցքը. ա՛յս է հրամանը.*

— *Հրամա՛նը, հրամա՛նը. չե՞ս մտածեր ուրեմն այն օ

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՍԻՒՐԻՈՅ ՀՈՎԱՆԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆԸ ԻՏԱԼԻՈՅ ՊԻՏԻ ՅԱՆԳՆՈՒԻ...

ԱՆԳԼԻԱ ԵՒ ՓՐԱՆՍԱ ԿՈՒԶԵՆ ԵՂԵՐ ՎԵՐՋ ՏԱԼ ՍԻՒՐԻՈՅ ԵՒ ԻՐԱԳԻ ՀՈՎԱՆԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆ

«Էլ Ահրամ» հեռաւեալ մասնաւոր հեռագիրը սացած է Իտալիայէն.—

Իտալական կառավարութեան վերին շրջանակները կարևորութեամբ կարգացին կարգ մը փրանս. թերթերու գրած յօդուածները, որոնց համաձայն Անգլիա և Փրանսա Սիւրիոյ և Պաղեստինի հովանաւորութիւնը պիտի յանձնեն Իտալիոյ։ «Պիկոլի Քօլօնիալ» իտալական թերթը այս առթիւ կը գրէ որ Իտալիա փափաք չունի ստանձնելու այդ երկու երկիրներու հովանաւորութիւնը, որովհետև Սիւրիոյ մէջ հոգ չկայ Իտալիոյ տարածուելու համար, իսկ Պաղեստինի մէջ կայ ցուիչիւնը չատ փափուկ է և միշտ անպակաս է դժուարութիւնը արաբներու և հրեաներու մէջ։ Փաստինի մէջ, կը գրէ իտալ. թերթը, հովանաւորութիւնը մեծ ծախքեր պահանջեց և դժուարութիւններ առաւ հովանաւորող տէրութեանց։

ՍԻՒՐԻՈՅ ԳԱՀԻՆ ՀԱՄԱՐ

Պօլիս.— Թերթերը նորէն կարդ մը տպմուկներ կը բարձրացնեն, որոնց համաձայն Հիճազի նահիկին Թագաւոր Էմիր Ալի Ֆրանսայի կողմէ լաւագոյն նկատուած թեկնածուն է Սիւրիոյ գահին համար։

Նախագահ Հինտենպուրկ շնորհակալութիւն կը յայտնէ

Գերլին, 12 Ապրիլ.— Յայտարարութեան մը մէջ նախագահ Հինտենպուրկ կը յայտնէ իր ընտրութեան առթիւ իր շնորհակալութիւնները ու կը խոստանայ անկողմնակալ եւ արդարադատ ոգիով ու իր ամբողջ ուժովը ծառայել հայրենիքին։ Այս առթիւ ան կոչ կ'ընէ իր հայրենակիցներուն եւ իր ճակատակորդ ներուն դադրեցնել պայքարը ու խաղաղ ելլել շարքերը։ Միայն միացեալ ճակատով, կ'ըսէ ան, Գերմանիա պիտի ըլլար բաւական զօրաւոր եւ իր ճակատագրին տէր։

ԱՆԿԱՐԳՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ԱԼԼԱՀԱՊԱՏԻ ՄԷՋ

Ալլահապատ, 12 Ապրիլ.— Երէկ անկարգութիւններ յառաջ եկան բարեկէ ցիկ թաղամասերու սահմանամերձ վայրերու մէջ ուր գնրագրգռուած խուժանը մտնել փորձեց։

Ցուցարարները քարեր նետեցին ոստիկանութեան վրայ որ կը խափանէր թափօրին անցքը։ Ոստիկանութիւնը կրակ բանալ հարկադրուեցաւ։ Զոհերու թիւը յայտնի չէ։ Երկու բարձր պաշտօնատարներ եւ ոստիկաններ քարկոծումէ վիրաւորուեցան։

Ուրիշ թաղամասի մը մէջ պայթած ռումբէ մը ոստիկան մը մեռաւ։

Երկրաշարժ Զիլիի եւ Արժանթինի մէջ

Վալբարիզօ, 13 Ապրիլ.— Վալբարիզօ ինչպէս նաեւ Զիլիի ուրիշ քաղաքներ ըն դիշերուայ ընթացքին շարժի զգալի ցնցումներու ենթարկուեցան։ Շարժը սաստեց Անտեան լեռները։ Ահազդեցիկ շատ մը ցնցումներ տեղի ունեցան նաեւ Արժանթինի կարգ մը վայրերուն մէջ։ Տէպգապէզարօ հրաբուխը Արժանթինի եւ Զիլիի սահմանագլուխին վրայ որ մարած ըլլալ կը կարծուէր, յանկարծ ժայթքել սկսաւ արձակելով փոշիի, քարակոյտերու, աւազի եւ մոխիրի ամպեր, որոնց մէջ մաս մը թափեցաւ Պուէնոս—Այրէսի վրայ 500 մղոն հեռաւորութենէ մը։

Հորիզոնական ելնքտրական հոսանքներ խորտակեցին հեռագրական հաղորդակցութիւնները։ Ցնցումներ զգացուեցան նմանապէս Պաթակոնիոյ մէջ, ուր կը կարծուի թէ Տուամյօ հրաբուխը սկսած է ժայթքել։ Ընդերկրեայ ահռելի պայթումներ լսուած են։

Օդային տորմիղ մը մեկնած է Սանթիակոյէն ճշդելու վայրը Անտեաններու մէջ յառաջ եկած հրաբխային ժայթքումին։

Կը կարծուի թէ զոհերու թիւը շատ մեծ պէտք է ըլլայ, առայժմ մանրամասնութիւններ կը պակսին։

Պուէնոս—Այրէս, 13 Ապրիլ.— Անհրաժեշտ կարգադրութիւններ եղան ապահովելու համար Մէնտոզայի 80 հազար բնակչութեան գաղթը։ Օդը գրեթէ անշնչելի դարձած է, 300 միլիոն տարածութեան վրայ, Տէզօա—Պէզարօ հրաբուխէն դուրս ժայթքած հեղձուցիչ կազերու պատճառաւ։

Փախստականներով լեցուն շոգեկառքեր կը մեկնին դէպի Սանթիակօ։

Ռուս-Ճաբոնական պատերազմի մը ուրուականը

Շանկհայ, 13 Ապրիլ.— Ռուս Ճաբոնական պատերազմի մը վտանգը Մանչուրիոյ մէջ կսկսի իր չուքը տարածել Շանկհայի մէջ ծայր տուած բանակցութիւններու առթիւ, որ անգամ մը եւս յետաձգուեցան։ Բայց այս անգամ Չին Ներհայացուցիչներու խնդրանքով։ Ստոյգ աղբիւրներէ կը հաւաստեն որ այս վերջին օրերու ընթացքին Ճաբոնցիք զգալիօրէն հաշտարար դիրք մը բռնած են եւ մինչեւ իսկ անոնք պատրաստ են նշանակելու վրրջնական թուական մը Շանկհայէն իրենց զօրքերու ետ կանչուելուն։

Այս կեցուածքը կը վերագրուի անոր ուր Ճաբոնցիք կը նախասիրեն ծանրակիր շարժումներու զարգանալը Մանչուրիոյ կացութեան մէջ։ Անոնք կը պատրաստուին քալել Վլատիվոսթոքի վրայ ինչ որ պիտի յառաջացնէ պատերազմ Ռուսիոյ հետ։

Քրտական Ապստամբութեան Ծանրութիւնը

«Թայմզ»ի Պաղտատի թղթակիցը հետեւեալ հեռագիրը ուղղած է իր թերթին.—

Պարզանցի Շէյխ Ահմէտի և անոր ենթակայ Քիւրտերու դէմ, Միջագետքի բանակին զինուորական շարժումներուն որչափ յառաջացած ըլլալը անծանօթ է հանրութեան։ Կառավարութիւնը 15 օր առաջ յայտնած էր որ հնարաւոր պիտի ըլլայ վարչութենէ դուրկ այս շրջանակին մէջ, քաղաքային վարչական կազմակերպութիւն հաստատել կ'ուզէ, և ասոր հետևանքով զինուորական շարժման ձեռնարկած էր։

Անգլիական օդային ուժերու հրամատարութիւնը այս շարժումներու մասին տեղեկութիւն չի հաղորդեր։ Ասոր համար ցոյց տրուած պատճառաբանութիւնը կարելի է ամփոփել հետևեալ կերպով։ «Ասիկա պատճառաբանութիւնը կարելի է ամփոփել հետևեալ կերպով։ «Ասիկա անգլիական պատերազմ չէ։ Անգլիական օդանաւերը միայն Միջագետքի բանակին կը գործակցին։ Պաշտօնական կերպով հրատարակել Միջագետքի գործն է։ Մենք բան մը չենք կրնար ըսել»։

Գալով Միջագետքի պատերազմական նախարարութեան, Միջագետքի բանակին հասցուցած վնասներուն ցուցակը հրատարակուելու առթիւ, ասկէ քիւրտ ապստամբներուն համարձակութիւն գտնելը հաւանական նկատելով, աւելի նպատակայարմար գտած է քիչ խօսիլ այս մասին վարչական կազմակերպութիւնն հաստատել կ'ուզէ, և ասոր հետևանքով զինուորական շարժումներու մասին։ Հետևանքը ըլլալով, Պաղտատի մօտ 300 մղոն հեռու քրտական լեռներու վրայ պատահածներէն տեղեկութիւն կը մնայ»։

Տեղեկութիւն կ'ստանալ որ, թքիւրտերը հրետակային պատերազմի դրութիւնը հետաձգելով, Միջագետքի փոխադրութեան բանակներու վրայ յարձակելու և ասոնց հետևանքի վիճը կտրելու կ'աշխատին։ Հաւանաբար վարչութիւնը օթօմօպիլի շօֆէրները չվճարելու և ոստիկանական պահականոցներ հաստատելու կերպով այս լեռնոտ երկիրներու մէջ կը փափաքի անդորրութիւնը հաստատել։

Միջագետքի բանակին վիրաւորները, անգլիական օդանաւերով Պաղտատի հիւանդանոցները կը փոխադրուին։ Մինչև հիմայ անգլիացի օդանաւային տասնապետ մը և վարիչ մը վիրաւորուած են։

ՏԵՂԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՆԱԽԱԳԱՀԻ ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆԸ

ՇԷՅԽ ՄՈՒՀԱՄԷՏ ՃԻՍՐ ԱՊԱՀՈՎԱԾ ՄԵԾԱՄԱՍՆՈՒԹԻՒՆԸ

Երէկ կէս օրէ վերջ, ժամը 4ին, երես փոխանցական ժողովի նախագահ Շէյխ Մուհամէտ Ճիսր մայրիներու պալատին մէջ տեսակցութիւն ունեցաւ Բարձր Գօմիսէրին հետ։ Այդ տեսակցութենէն վերջ, Բարձր Գօմիսէրութեան Մամլոյ Դիւանը հետեւեալ պատասխանական հաղորդագրութիւնը յանձնեց մամուլին.

«Երեսփոխանական ժողովի նախագահ Ն. Վ. Շէյխ Մուհամէտ Ճիսր տեսակցեցաւ Բարձր Գօմիսէրին հետ, որպէսզի հաղորդակցի Բարձր Գօմիսէրին թէ ինչ պատճառներով ինք չի կրնար ընդունիլ պատասխանատուութիւնը կազմելու նոր նախարարութիւն։

ՇՈՒՏԵԿԱՒՔԻ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆԸ ԿԸ ԿՐՃԱՏԷ ԻՐ ԾԱԽՔԵՐԸ

ՊԷՅՐՈՒԹ-ԴԱՄԱՍԿՈՍ ԳԻԾԸ ՓԱԿԵԼՈՒ ԾՐԱԳԻՐ

Պէյրութի եւ Դամասկոսի միջեւ իճմաւորժային փոխադրութիւնը մեծ վնաս կը պատճառէ օդակառքի ընկերութեան, իճմաւորժները քիչ ճամբորդներ եւ քիչ ալ ապրանքներ կը փոխադրեն Դամասկոս ուժան գիներով։

Տարի մը առաջ օդակառքի ընկերութիւնը ազատելու համար իճմաւորժներու մրցակցութենէն սկսաւ իջեցնել իր գիները։ Ձանազան օճական օրերու առթիւ իր գիները 100ին 50 կը զեղչէր։ Սակայն այդ բոլորը մնացին անյաջող. ծախերը աւելի օսո եղան քան հասոյթները։ Այժմ ժամանակաւոր կարգադրութիւն մը որոշած է. կարգ մը կայարան ներ բոլորովին պիտի փակուին եւ պիտի խնայէ հետեւեալ ծախքը։

Նթէ այս միջոցն ալ բաւական չըլլայ ծախերը զոցելու համար, օդակառքի ընկերութիւնը, կրսկսէ Նիսա», որոշած է Պէյրութ—Դամասկոս գիծը փակել։

ՀԱՅ ՄԸ ՀԱՆՐԱԿԱՌՔԻ ՏԱԿ

Օվհաննէս Քարօեան, 55 տարեկան, ձրմէյի քաղին մէջ, պահականոցի առջեւէն անցած միջոցին հանրակառքի մը զարնուեցաւ եւ ինկաւ գետին։ Օվհաննէս գլխուն վրայ խորուկ վէրք մը բացաւ եւ մարած վիճակի մէջ փոխադրուեցաւ հիւանդանոց։

ՍՈՒՊՀԻ ՊԷՅ ՊԷՐԷՔԷԹԻ

ԴԷՄ ԿԱՏԱՐՈՒԱԾ ՄԱՀԱՓՈՐԶԸ

200 ՅԱՒԱԿՅԱԿԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ԻՆՉՈ՞Ւ ԳՈՐԾՈՒԱԾ Է ՈՃԻՐԸ

ՈՃՐԱԳՈՐԾԻ ՎԵՐՋԻՆ ՎԱՅՐԿԵԱՆՆԵՐԸ

Մահափորձի օրէն իվեր, Ն. Վ. Սուպհի պէյ Պէրէքէթ բազմաթիւ այցելուներ կունենայ, բոլորն ալ ցաւակցութիւն յայտնելու համար կասարուած ոճրափորձին առթիւ։ Խալամներու միւֆթին, Տրիւզի կրօնապետներ, Բարքին կաթողիկոս, նախարարներ, երեսփոխաններ այցելեցին եւ յայտնեցին իրենց ցաւը։

Յարդ 200 ցաւակցական հեռագիրներ հասած են Սիւրիոյ եւ Լիբանանի զանազան մասերէն։ Իրագի Ֆրանսական հիւպատոս Գ. Լէբիւնի անմիջապէս հեռագրով ցաւակցութիւն յայտնած է Ն. Վսեմութեան։ Մահափորձի լուրը վայրկեանապէս տարածուած է աշխարհի բոլոր մասերը։

Քննութեան միջոցին ոճրագործին հոն գտնուած է պահարան մը, որուն վրայ գրուած էր «Ն. Վ. Սուպհի պէյ Պէրէքէթ»։ Հասկցուած է որ ոճրագործը նախապէս որոշած էր մահափորձը կասարել, երբ Սուպհի պէյ զբաղէր ճամպուկը կարդալով. սակայն, ինչպէս կերեւի, վերջին հրաժարած է կամ առիթ չէ ունեցած այդ ծրագիրը գործադրելու։

Ոճրագործը չի մեռած կը կարծուէր որ վնասվածք անցուցած է։ Իր ընդհանուր կացութիւնը լաւ էր. բայց բժիշկները պէտ տեսան գործողութիւն մը կատարել անոր վրայ։ Գործողութենէն վերջ անոր ուժասպառ եղաւ եւ այէերը չի կրցաւ բանալ։ Գրեթէ կէս ժամ ետքը մնաց։ Վերջը աչէերը հազիւ բացած եղբայրը հոս չէր, աւելի յուզուեցաւ եւ օ՜Ֆ... Ըսեց։ Քանի մը վայրկեան վերջ ճուղդոց ձայնով կրկնեց. «Ո՜ւր է եղբայրս, կուզեմ գիլէ տեսնել, իմ ժամերս համրուած են, այլեւս երկար չեմ կարող ապրիլ»։

Ապտիլ Պասէթ Պինճի, ոճրագործը, չի մեռած, դատաւորներուն յայտարարած է. «Ես Սուպհի պէյը մեռցնել չէի ուզեր, կուզէի անոր դէմիցն կամ ձեռիցն վրայ վէրք մը ձգել, ծարուցնակ չիտել տալու համար իրեն թէ՝ իր բռածները տեսնոյներ կան. բայց վերջին չի կրցայ իսկել կամ. Հիմ վրայ եւ ի՞նչ ընելս չի գիտցայ։ Մահափորձը գործած ժամանակս իճմգիճիխս տէր չէի, չի գիտեր թէ՝ ի՞նչ կրնեմ։ Սակայն երբ տեսայ թէ ձախողած եմ ձեռնարկիս մէջ, ուզեցի անձնասպան ըլլալ։ Ոչ ոք պատասխանատու չէ բռածիս համար, ես իմ կամքովս բրի. ուրիշներ երբէք չի քելադրեցին ինծի»։

Ոճրագործին մարմինը փոխադրուած է իր հայրենիքը Հօմս։

Սուպհի պէյի պատգամ Մուհամէտ Մըսրիին վիճակը աւելի լաւ է կրսուի, Այսօր յայտնի կըլլայ իր վերջնական վիճակը։

ՎԻՃԱԿԱԶԱՆՈՒԹԻՒՆ

Երեսփոխան Կանանց Միութեան կազմակերպած վիճակահանութիւնը տեղի պիտի ունենայ յառաջիկայ կիրակի, կէսօրէ առաջ, պատարագին անմիջապէս վերջ, Ս. Նշան եկեղեցւոյ ժողովարանին մէջ։

ԱԶԳ. ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ՅԵՏԱՁԳՈՒԱԾ

Առաջնորդ Սրբազանը տեսնելով որ Գաւառականի ընտրութեան առաջին փորձ ձախող դուրս եկաւ եւ ժողովուրդը պօյքոթի ենթարկեց զայն, հրահանգած է յետաձգումը Ս. Խաչ քաղի ընտրութեան, որ տեղի պիտի ունենար յառաջիկայ կիրակի։ Նմանապես կիմանանք որ Սրբազանը ժողովի հրաւիրած է ընտրողականներուն դեմ, ապատուելու համար անոնց բռնութիւններէն։

Ընդհանուր Ապահովութեան պատասխանատուները խոստի կը փնտռեն հեղինակները։ Կը կարծուի որ Հաւաւայինն Լիբանանի մէջ զօրաւոր կեդրոն մը ունին անոնք։

ԲԱԶՄԱԹԻՒ ԼԻԲԱՆԱՆՑԻՆԵՐ ԿԸ ՊԱՇԱՆՁԵՆ ՏՕՓԲ. ԱՇՔԱՐԻ ՆԵՐՈՒԻՄԸ

Եգիպտոս գտնուող բազմաթիւ Լիբանանցիներ, յուգոյսլեր, բժիշկներ եւ փաստաբաններ հեռագրով խնդրած են հանրապետութեան նախագահին եւ վարչապետէն որ ներում տնորհուի Տօքթ. Ֆիլիպ Ազարիոյ, որ ինչպէս կը յիշեն մեր ընթերցողները, վիճակի պատմութեան մը առթիւ բանս կը գտնուէր եւ երեք տարուան վճիռ սպացած էր։

Ղրկուած հեռագիրները կը տեսնեն որ Տօքթ. Ազարիոյ ներում եղած է եւ գոհ քիւրմացութեան մը կամ ուրիշներու գործած սխալներուն։ Կ'իմանանք որ Պէյրութի յայտնի բժիշկներ եւ վաճառականներ եւս խնդրանք ներկայացուցած են հանրապետութեան նախագահին Տօքթ. Ազարիոյ մասին տրուած վճռին ներման համար։

ԿԻՐԱԿԻԻ ՔԱՐՈԶՆԵՐ

Առաջնորդարանէն կը հաղորդեն մեզ.—

Ծառաջիկայ կիրակի, Ապրիլ 17, Ազգանակից Վեհափառ Բարգէն Ա. Կաթողիկոս երկրորդ անգամ պիտի հարոգի Ս. Նշան եկեղեցւոյ մէջ, եւ ժամը 11ին ալ պիտի նախագահի նոր եկեղեցւոյ օծումի համար հրաւիրուած խորհրդակցական ժողովին նոյն Ս. Նշան եկեղեցւոյ մէջ։

Նոյնպէս Ապրիլ 17ի կիրակին Տղիոք Արեպիսկ. Կարօեան պիտի հարոգի Էջմիածնի Ս. Սսած. եկեղեցւոյ մէջ, իսկ Շահէ Եպիսկ. Գասպարեան Էմմբի Ս. Խաչ եկեղեցւոյ մէջ։

ՀԱՄ ՍՅՆԱՎԱՐ ՇԱՐԺՈՒՄ ՀԱՐԱՒԱՅԻՆ ԼԻԲԱՆԱՆԻ ՄԷՋ

Լիբանանի Հիւսիսային մասերուն մէջ խստագոյնս կը զգացուի համայնավարական շարժումը։

Թրիբոլիի Թէլ սրճարանի պատերուն վրայ եւ Զգօրքայի եւ Աֆֆարի գիւղերուն մէջ համայնավարական թուղթիկներ, գրեցուած են որով բանուորներ կը հրաւիրուին ապստամբութեան կալուածատէրերու դէմ, ապատուելու համար անոնց բռնութիւններէն։

Ընդհանուր Ապահովութեան պատասխանատուները խոստի կը փնտռեն հեղինակները։ Կը կարծուի որ Հաւաւայինն Լիբանանի մէջ զօրաւոր կեդրոն մը ունին անոնք։

ԲԱԶՄԱԹԻՒ ԼԻԲԱՆԱՆՑԻՆԵՐ ԿԸ ՊԱՇԱՆՁԵՆ ՏՕՓԲ. ԱՇՔԱՐԻ ՆԵՐՈՒԻՄԸ

Եգիպտոս գտնուող բազմաթիւ Լիբանանցիներ, յուգոյսլեր, բժիշկներ եւ փաստաբաններ հեռագրով խնդրած են հանրապետութեան նախագահին եւ վարչապետէն որ ներում տնորհուի Տօքթ. Ֆիլիպ Ազարիոյ, որ ինչպէս կը յիշեն մեր ընթերցողները, վիճակի պատմութեան մը առթիւ բանս կը գտնուէր եւ երեք տարուան վճիռ սպացած էր։

Ղրկուած հեռագիրները կը տեսնեն որ Տօքթ. Ազարիոյ ներում եղած է եւ գոհ քիւրմացութեան մը կամ ուրիշներու գործած սխալներուն։ Կ'իմանանք որ Պէյրութի յայտնի բժիշկներ եւ վաճառականներ եւս խնդրանք ներկայացուցած են հանրապետութեան նախագահին Տօքթ. Ազարիոյ մասին տրուած վճռին ներման համար։

ԿԻՐԱԿԻԻ ՔԱՐՈԶՆԵՐ

Առաջնորդարանէն կը հաղորդեն մեզ.—

Ծառաջիկայ կիրակի, Ապրիլ 17, Ազգանակից Վեհափառ Բարգէն Ա. Կաթողիկոս երկրորդ անգամ պիտի հարոգի Ս. Նշան եկեղեցւոյ մէջ, եւ ժամը 11ին ալ պիտի նախագահի նոր եկեղեցւոյ օծումի համար հրաւիրուած խորհրդակցական ժողովին նոյն Ս. Նշան եկեղեցւոյ մէջ։

Նոյնպէս Ապրիլ 17ի կիրակին Տղիոք Արեպիսկ. Կարօեան պիտի հարոգի Էջմիածնի Ս. Սսած. եկեղեցւոյ մէջ, իսկ Շահէ Եպիսկ. Գասպարեան Էմմբի Ս. Խաչ եկեղեցւոյ մէջ։

ԲԱԿԱՒԱՆ ՊԷՏՐՈՒԹԻ

14 Ա Պ Ր Ի Լ 1932

	Ս. Փ.
Եգիպտ. ոսկի	491
Անգլիկ. »	480
Տոլար »	126
Թրխական »	60
Պանճ Օթթոման	125
Իտալական Լիր 100	655
Ուսկական Տրախմի 100	125
Անգլ. ոսկի	605
Ֆրանս. »	484
Օսման. »	550
Արծաթ մէճիտ	28
Գրեթի Ֆօնս. Ա. Ֆբ.	540
» » Բ. »	290
» » Գ. »	283

Սէֆէրեան եղբարք Բիւ Ֆսբ Թէլէֆօն՝ 5-19

ՆԱԽԱԳԱՀ ՀՈՒՀԱՐՈՒ ԿԸ ՏԱՏԵՍՄԱՐ ԻՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆԸ

Նիս—Ֆօրք, 12 Ապրիլ.— Նախագահ Հուվըր հոս յայտարարեց թէ հրատարակութիւնը պիտի տատնապարկէ։

Տիրաժարիւ 75,000 տուտ մի ամսեթերթին։

196

դեռ հանդուրժէին, նոյնիսկ երկու գինուոր վիրաւորեցին հէնց գոմ ժանելիս, դրան առջև։

Ծանր վիրաւորները չարունակ հառաչում, ճռռում, խոր անդունդ էին վէրքերի ցաւից և չարունակ մայկո՜, մայկո՜, (մայրիկ) կամ օհ, յէհ, յէհ կանչում և ջուր ուզում։

Ծանկարծ տեսայ, որ նոյն կինը ծանր հիւանդներուն մօտ է արդէն և արտասուքն աչքերին խնամում է նրանց, յուր է տալիս, ճակատները ջրով թրջում և քաղցր խօսքերով ոգեւորում, սիրտ է տալիս նրանց։ Այդ րոպէին այդ կնոջ ներկայութիւնը կատարեալ անհրաժեշտութիւն դարձաւ բոլորի համար, ով յուր էր պահանջում, անմիջապէս հասցնում էր, ով հաց էր ուզում. իսկոյն գտնում տալիս էր, մի խօսքով՝ կատարում էր հիւանդների բոլոր ցանկութիւնները։ Եւ այդ բոլորն անում էր նա ուրախութեամբ, առանց յոգնելու, անտրտունջ։ Ի՜նչպիսի քաղցր խօսքերով էր նա մխիթարում, քաջալերում ցաւից տառապած տանջուող հիւանդներին։

Վերջապէս, երբ երկու ընկածներ բերին դրին պատի տակ, այդ բարի կինը փակեց նրանց աչքերը և լացեց մայրական արցունքներ թափելով այդ վաղաժամ ելիատարդների վրայ...

Ահա՛ այստեղ էր, որ ես սոսկալի անգամ լսեցի հայկական վաշտի մասին, տեղեկացայ, որ Հայերն էլ վիրաւորներ պիտի ունենան, որովհետև շատ են առաջ գնացած և շատ խիզախաբէն կռւում են։ Քիչ յետոյ եկաւ XI դրուժինայի ֆելդչեր հոգի Աբրահամ Մանուելով Ակիմ վիչ՝ մի հանգարտացի, երուսաղեմ ծնուած և Ակիմ վիչը մի հանգարտացի, երուսաղեմ ծնուած և այնտեղի ռուսաց դպրոցում էլ սորված։ XI պրուժինան այդ օրը պահեստի ոյժ էր կազմում կուղ ուժերի IX X եւ XI դրուժինաների։

49 190

Սակայն ոչ մի կարգադրութիւն չեղաւ։ Այն ժամանակ վճռեցինք խմուղիով քիչ առաջ գնալ և ժամանակ կուի չրջանին, թէև այդ էլ անվտանգ չէր, որովհետև օրը պայծառ էր, թշնամին խմուղու վրայ որ և է չարժում նկատելուց իսկոյն ուժգնակոծում էր։ Մենք հազիւ մի երկու քիլոմեթր մօտեցանք կուազաչին, աւելին էլ չկարողացանք առաջ գնալ, որովհետև արգիլուած էր հրամանատարի կողմից ճանապարհը խիստ ուժգնակոծութեան ենթարկուած լինելու պատճառով։ Ամանց այն էլ թշնամին արդէն նկատել էր մեզ։ Նա սկսեց չատ եռանդուն կերպով ռմբակոծել։ Նրան յաջողեց նոյն իսկ մէկ ուռմբ պայթեցնել ուղիղ սայլաչարքի մէջ, որից վնասուեց մէկ ձի իր մի քեռն պատճառելով։

Մեզ ուղու վրայ նստած սպասում էի, երբ բրիգադայի հրամանատարից լուր եկաւ, որ ես գնամ դիրքերը, որովհետև արդէն բաւականաչափ վիրաւորներ կային։ Ես ձիս հեծայ և ճանապարհեցի։ Քիչ յետոյ նկատեցի, որ մի ձիաւոր հետեւում է ինձ։ Ջանցաւ մի քանի րոպէ, նա սկսեց խօսիլ ինձ հետ, պատժելով թէ նա արդէն եղել է դիրքերում և գիտէ թէ, որտեղ են վիրաւորները։ Ձայնը կանացի էր, բայց հագնուած էր տղամարդու պէս, զինուորական գլխարկ ու հագուստ, կարճ մանլիխերեան հրացան ուսից, կարճ դանակ, ու փափուչտակալ...։

Հետաքրքրուեցի այդ չատախօս զինուորով և յետ նայելով տեսայ, որ նա կին է։

— Դու կի՞ն ես, ի՞նչ է,— հարցրի ես։

— Ի հարկէ, կին եմ. ի՞նչ է, դու կարծում էիր թէ տղամա՞րդ եմ։

— Ի՞նչ ես անում այստեղ և որտեղից լոյս աշխարհ ընկար այդպէս յանկարծ։

ՊԱՆԴՈՒԿ ԼԻԻՔՍ

ՋՈՀԼԷ

Հայկական ամենաընտրագոյն պանդոկը «ԼԻԻՔՍ»ին Ջոհլէի մէջ, ծաղկաւէտ պարտէզով,

ԽԻՍՏ ՕԳՍՏՈՒՆ ՍԵՆԵԱԿՆԵՐ
ՈՐ ԿԸ ԲԱՂԿԱՆԱՅ 1, 2, 3, 4, ՄԱՀՃԱԿԱԼՆԵՐԷ

1. ՀԱՄԵԼ ՁԱՁ, ՄԱՔՈՒՐ ԵՒ ԱՆԹԵՐԻ ՍՊԱՍԱՐԿՈՒԹԻՒՆ.
2. ԳԻՆԵՐԸ ԽԻՍՏ ՁԱՓԱԻՈՐ.
3. ՏՈՒՆ ՓՆՏՈՒՂՆԵՐՈՒՆ ԱՄԷՆ ԴԻՒՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ.

Տէր եւ Տնօրէն՝ Գ. ՊԱՐՏԻԶԱՆԵԱՆ

ՏՕՔԹ. Հ. ԼՈՒՍԻՆԵԱՆ

(ՀԱԼԷՊ)

Նախկին բժիշկ Միջազետքի Զինուորական հիւանդանոցներու եւ մասնագէտ վէրքին եւ մանկանց հիւանդութիւններու

առագ, արմատական, խղճամիտ դարմանում:

Հիւանդ կ'ընդունի ամէն օր ժամը 8—12 եւ 2—6 իր դարմանատան մէջ,
Հալէպ Նէյալ բակ, Թրամվայի ընկերութեան կայարան, թիւ 7

Բդ. եւ Ուրբաթ օրերը աղքատաց մրի

ՇԱՊԿԱԳՈՐԾԱՐԱՆ

ԱՐՄԵՆԱԿ ԴԱՆԻԷԼԵԱՆԻ "ԼԻԻՔՍ" ԱՐՄԵՆԱԿ ԴԱՆԻԷԼԵԱՆԻ

Գաւիտ ունիմ ծանուցանելու յարգոյ հասարակութեան՝ որ Սուգ-էլ-Պէզիկեան շապկագործատունս փոխադրած եմ՝ *պէյհաթի* շէնքին եռեմ *ՆԷՃՄԻ ԱՊՏԻԻԼ ՄՒԼԼԷՐ ՓՈՂՈՑ*. (Վարդապետեանի վաճառատան դիմացը, Շիւրիւ Ապուրէեթի նախկին վաճառատունը):

Մեծ խնամով կը պատրաստեմ, չափի վրայ եւ մեծամասնակ՝ շապիկ, բիճամայ, ոօպ եր շավպըր, փաֆտուսիէ եւայլն, ամենավերջին նորաձեւութեամբ:

Սպասած եմ մեծ մթերմ ճաշակաւոր եւ վերջին նորոյթի ապրանքներու (պոպլին մեծամաս եւայլն), որով կարող եմ ամենէն բծախնդիր յաճախորդին ճաշակը գոհացնել:

Միշտ պատրաստ կը գտնուին զանազան չափերու վրայ շապիկ եւ բիճամայ, որոնք կը վաճառուին մեծամասնակ եւ փոքրամասնակ:

Մեր սկզբունքն է ճշդապահութիւն եւ աժան վաճառում:

Մէկ այցելութիւնը բաւական պիտի ըլլայ հաւատալու համար այս ճշմարտութեանց:

Ապսպրանքներ կ'ընդունինք առատահրամանէն (Իրագ, Պաղեստին, Կիպրոս), եւ Սիւրիոյ բոլոր օրաննեներէն.

ԳԱԲՐԻԷԼ Թ. ԹԷՐԶԵԱՆ

(ԵԼԵՔՏՐԱԿԱՆ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ)

Հիմնուած 1921 ին Գոլիս-Հերթա

Ներս դիւրամատչելի պայմաններով կը կատարենք ամէն կարգի էլեքտրական լոյսի գեղեցկութիւններ (Intsallation), ինչպէս նաեւ մօթէօր եւ ջիճամօճներ:

Վաճառատունս կ'ստանձնէ նաեւ բոլոր էլեքտրագործիքներու նորոգութիւններ: Մատչուն սպասարկութիւն բնակարաններու էլեքտրա-նորոգմանց: Վաճառատուն Philips եւ Lux էլեքտր. լամբերու եւ ամէն տեսակ էլեքտրական պիտոյքներու:

Վճարման դիւրութիւններ.

Հասցէ — Վ. Ուզունեանի գրատան կից Գուրճ. B. P. 491

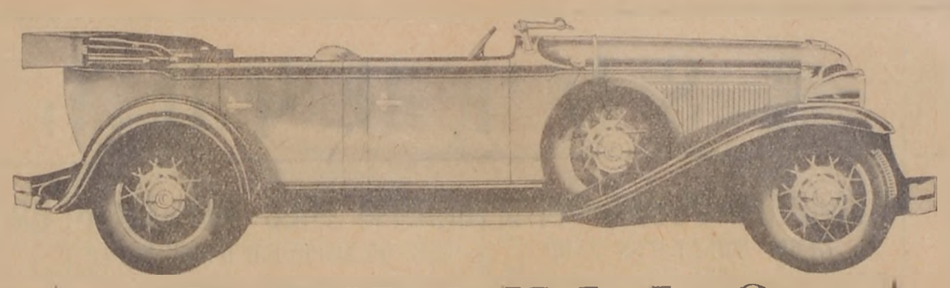

ԳՈՒԱՅՍԼԻԵՐ

աւէտարիահռչակ իմիճաշարժները որոնք 6-8 սիլինտր ունին,

ՍՄԵՆԱՏՈԿՈՒՆ ԵՒ ԳԵՂԵՑԻԿ ՄԱՐՔԱՆԵՐՆ ԵՆ ՀՐԱՊԱՐԱԿԻ Վ.ՐԱՑ ԵՒ

ԿԸ ՓՆՏՈՒՒԻՆ ԱՄԵՆՈՒՐԵՔ:

ԳՈՒԱՑՍԼԵՐ ինքնաշարժերու մասնաւոր յատկութիւններն են՝ ՏՈԿՈՒՆՈՒԹԻՒՆ, ԳԵՂԵՑԿՈՒԹԻՒՆ, ԶԱՓՈՒՈՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՀԱՆԴՈՒՍԱՒԷՏՈՒԹԻՒՆ:

Վճարման դիւրութիւններ կը տրուին.

ԳՈՒԱՑՍԼԵՐ ֆէօներու բոլոր կատրները պատրաստ կը գտնուին մեր վաճառատուներուն մէջ՝ Լիբանանի, Սիւրիոյ և Իրագի ընդհանուր ներկայացուցչութիւն՝

NAAYEM MOTOR IMPORT Co. BEYROUTH B. P. 869, TÉL. 32—29

Հիւս. Սիւրիոյ ներկայացուցիչներ՝ Գ. և Մ. ԱԶԻՐԵԱՆ, B. P. 202, Հալէպ

ՏՔԹ. ՍՈԿՐԱՏ ԱԻԵՏԻՍԵԱՆ

ՎԻՐՍԲՈՑԺ - ՍՏԱՍՆՍԲՈՑԺ

ՎԿԱՅԵԼԻՔ ՊԷՅՐՈՒԹԻ ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ՀԱՍԱԼՍԱՐԱՆԷՆ

Կրնդունի՝ ամէն օր բացի կիրակիէն՝ կէսօրէ առաջ 8—12 կէսօրէ վերջ 2-6

Հասցէ՝ Capucin-ներու եկեղեցիին կից Արդարութեան պալատին եռեւ:

ՓԱՆՏՈՒՆ կօշիկներ ամենաարդի, ամենագեղեցիկ եւ ամենադիմացկուն

ՏՕՔԹ. ՍՏԵՓԱՆ ՍԻՄՈՆԵԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ՆԵՐՔԻՆ ԵՒ ՎԷՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

Իր դարմանատունը հաստատած է, *ԱՍՍՈՒՐ* վողոց, Տօքթ. Նօզդաճեանի (ատամնաբոյժ) դարմանատան կից.

Ընդունելութեան ժամեր՝

կէսօրէ առաջ ժամը 8—12
» վերջ » 2—6

Կարի եւ Ձեւագիտութեան Դասընթացք

Տիկին ՄԱՌԻ ԵՐԱՄԵԱՆ

ՎԿԱՑՆԱԼ ԴԵՐՁԱԿՈՒՀԻ

ԲԱՐԻԱՁԷՆ ԵՒ ՎԱՇԻՆԿԹՕՆԷՆ

Կարի եւ ձեւագիտութեան մասնագիտուհի, Տիկին Մառի Երամեան կը վերադառնայ իր արհեստանոցը, Մեծ Սհրայի դիմացը Նո. 78 տան երկրորդ արկը:

Երեք ամսուան մէջոցին կը սորվեցնէ ամենավերջին նորաձեւութեամբ, կար եւ ձեւագիտութիւն իր բոլոր բարդութիւններով եւ արդիական միջոցներով, Droit-fils մէթոտով: Իր աշակերտուհիները կ'օժտէ Բարիզի ատելիէ Académie Daydou վկայականով:

ՓԱՍՏԱԲԱՆ ԽՈՄՐՈՎ ԹԻԹԻՒՆՃԵԱՆ

(Տօքթ. իրաւագիտութեան)

ԿՍՏԱՆՁՆԷ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԴԱՏԵՐ

Ընկերակցութեամբ հանրածանօթ փաստաբան ՄԷԹՐ ԱԶԻԶ ԷԼ ՀԱՇԻՄԻ

Գրասենեակը բաց է կէսօրէառաջ 9—12 կէսօրէ վերջ 3—6

Rue Allenby, Immeuble NESSOULI **ՀԵՌԱՀԱՅՆ 1—28**

Տակուն շիճուածք վայելուչ տեսք հնչուն եւ բնական ձայն

Ահա յատկանիշները՝

ՈՐՈՆՅՄՈՎ ԿԸ ՁԱՏՈՐՈՇԻՒԻՆ

ԱՓՕԼԼՕ ՖՕՆՕՆԵՐԸ

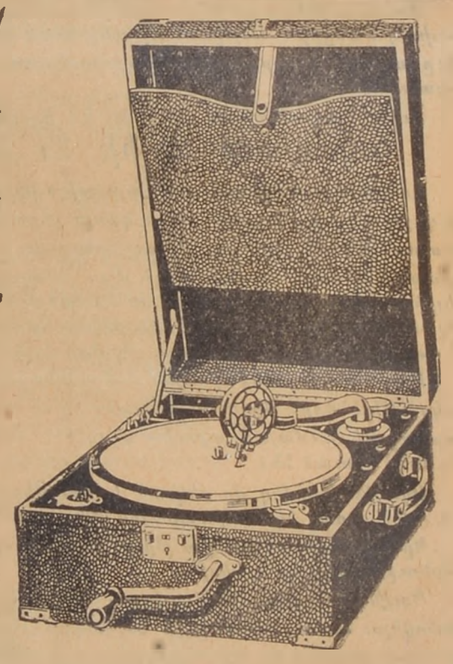

Հրապարակի վրայ գտնուղ բոլոր մարքանեռու հետ կը մրցին Աբոլլօ ֆօնօնները, Մանաւանդ վերջին նոր մօտէլները, որոնք հասած են արդէն, անգերազանցելի են իրենց տոկունութեամբ, վայելչութեամբ և ժամչելի գիներով.

APOLLO GRAMOPHONE Co. Ltd
(of London)

ԱՓՕԼԼՕ ՖՕՆՕՆԵՐՈՒ ԹԱՓՈՒՈՐԸ ԷՐ

Կատարեալ համոզում գոյացնելու համար աճգամ մը այցելեցէք

MAISON APOLLO, Rue de la Poste, BEYROUTH

Փարոզիճ եւ բօճօլ՝ ամէն ձեւի, ամվիճելի օրակ եւ առաւելութիւններ դիւրամատչելի կիճ, վճարումի դիւրութիւն:

Ընդհ. Ներկայացուցիչ՝ Սիւրիոյ, Պաղեստինի, Անդրյորդանանի, Միջագետքի եւ Նիլոսի՝— ԴԱՒԻԴԳԻՆ ՍԻՆԱՆԵԱՆ

KOURKEN SINANIAN, Boîte Postale 642, BEYROUTH (Syrie)

— Ես էլ եմ կամաւոր, Խասկով քաղաքացի եմ, եկել եմ Թէ կռուելու և Թէ տղերանց վէրքերը կապելու:

Եւ իրականէս կռուելու համար զէնք ունէր և վիրակապութեան համար լիքի դեղօրայքով սի տոպրակ՝ կախած աջ կողքից, ձախ Թեւին էլ կապած ունէր ըսպիտակ չորի վրայ կարած կարմիր խաչը:

Երեսի իմ քաղդից, նա խօսում էր ռուսերէն.

— Ռուսերէն ո՞րտեղից գիտես,— հարցրի ես, նկատելով որ տեսքից ինտելիգենտ կնոջ ապաւորութիւն չի Թողնում:

— Ամուսինս ռուս է, 78-ի պատերազմից յետոյ Տեացած է Գուլկարիայում:

Այդպէս խօսելով բաւական ճանապարհ անցել էինք արդէն, երբ խճուղուց ներքեւ մի փոքրիկ տնակի մօտ պատահեցինք առաջին վիրաւորներին: Ես կապեցի երկուսի վէրքերն էլ, իսկ կինը իւր տոպրակից իսկոյն կաթիլներ հանեց, մի կերպ ջուր գտաւ, խմեցրեց վիրաւորներին ու սիրտ տուաւ նրանց:

Այդ տեղից ձիով առաջ գնալը այլևս կարելի չէր, որովհետեւ արդէն կրակի չրջանում էինք և գնդակները չարունակ վզզում էին ամէն ուղղութեամբ, ուստի Թողի ձիս, վերցրի բժշկական պայուսակս և ուղղակի խճուղիով քայեցի դէպի միւս իջեւանը, մինչեւ ուր դեռ առնուազն սի քիլօմեդր տարածութիւն կար: Շատ չոգ էր, խճուղին ամայի էր, ոչ ոք անցուդարձ չէր անում, որովհետեւ Թշնամու գնդակները չարունակ Թափւում էին այնտեղ, նրանցից պահուելու տեղ չկար: Շատ քայելուց յետոյ յոգնել և հանգրեա չնչասպառ էի դարձել, մի կողմից էլ գնդակներն էին անհանգստացնում իրենց վզզոցով: Ծանկարծ խճուղու վրայ նկատեցի մի աղբիւր: Ես սաստիկ էի ծարաւ զգում, ուստի վճռեցի ինչ որ էլ լինի, մօտենալ աղբիւրին և ջուր խմել, նոյնիսկ եԹէ սպանուէի էլ: «Թող խմեմ, յետոյ սպանուեմ,» ասացի մտքովս և յօտենալով քրիքքան, յորդ աղբիւրին, ընկայ վրան...

Մի քանի գնդակներ նորից վզզացին մօտովս: Ես Տնացել էի յետաձգութեան մէջ, չգիտէի Թէ ինչպէս չարունակեմ ճանապարհս, երբ յանկարծ, լսեցի գինուորների ձայնը՝ «պառկի՛ր պառկի՛ր»: Ես չի հասկացայ այդ զինուորական «մօթ ալի» խորհուրդը, միայն քալայերած նրանց ձայնից հասկացի ոյժերս և վազեցի դէպի նրանց...

Այդտեղ խճուղին ծուռում էր բլուրի յետեւը, ուր կայարանի պէս մի ժամանակաւոր փայտէ մեծ գոմ էր շինուած, երկու փոքրիկ սենեակ ալ մէջը: Այդտեղ էին կեդրոնացրել բոլոր վիրաւորներին: երբ ես մօտ այդ գոմը, զինուորներով արդէն լիքն էր նա, այդ տեղ կային Թէ վիրաւորներ, Թէ վիրաւորների հետ եկածներ և Թէ գնդակներից պատսպարուողներ. Թէև գոմը բնաւ ապահով չէր, որովհետեւ հիւսիսային կողմից բաց էր Թշնամու գնդակների առաջ: Վիրաւորների ճնշոցը լսւում էր դեռ հեռուից: Մարդկանց բազմութեան պատճառով առաջացել է աղմուկ իրարանցում:

Երկար մտածելու տեղը չէր: մի կերպ կարգը վերականգնելով զինուորների մէջ, անմիջապէս վիրաւորներին օգնութիւն հասցնելու գործը կանոնաւորեցի հակելով օգնականներիս վրայ և անձամբ կապելով ծանրը վիրաւորներին: Հազիւ կարողանում էինք հասցնել, որովհետեւ չարունակ նորերն էին բերւում:

Ծանր վիրաւորներին տեղաւորեցինք սենեակներում իսկ Թեթեւներին հենց գոմի մէջ, դուրս տանելու ոչ մէկ միջոց կար, որովհետեւ գնդակները ամէն տեղ էլ

ՕԳՆԷ ԴՈՒՆ ՓԵՂՋԻ ԵՒ ԱՍՏՂԸ ՔԱՂԱՑ ՊԻՏԻ ՕԳՆԷ

ԸՆՏԱՆԻՔԻ ԱՍՏՂԸ

(L'ETOILE du FOYER)

Առեւտրական և երկրագործական ժողովրդային վարկի հաստատութիւն
Անանուն ընկերութիւն.— դրամագլուխ՝ 3,000,000 ֆրնք.
որ կրնայ 3.000,000,000 ֆրնք.ի բարձրացուիլ վարչական խորհուրդի պարզ որոշումովը:

Կեդրոնատեղի.— 137 Boulevard Sebastopol - Paris

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ Արեւելեան պետութեանց
Սավոյ Օթելի շէնք, Գուրճ, Պէյրութ

ԵԼԵՒՄՏԱԿԱՆ ՃԻՒՂ

Ապահովի պայմանագրութիւնով

ՕԺԻՏ

Երաշխաւորեալ տոկոս 6%, Ասկէ զատ մասնակցութիւն ընկերութեան շահերուն:

ԿԱԼՈՒԱԾԱԿԱՆ ՃԻՒՂ

ՎԱՐԿԵՐՈՒ ԲԱՑՈՒՄ

Կալուածի վրայ փոխատուութիւնք

Վճարելի 10—15—20 տարիէն, որոշուած պայմանաժամէն առաջ ուզողը կրնայ վճարել:

ԸՆՏԱՆԻՔԻՆ ԱՍՏՂԸ ընկերութիւնը ներկայիս 75,000է աւելի անդամ ունի։ Մինչեւ 1 Ապրիլ 1931 Ընտանիքին Աստղը 135 միլիոն փոխ տուած է, գրաւով 500 միլիոնէ աւելի արժէք ունեցող անշարժ կալուածներու վրայ։

Ամէն թղթակցութիւն ուղղել՝ B.P. 821, Beyrouth

AZTAG
JOURNAL QUOTIDIEN ARMÉN.
B. P. 587
BEYROUTH, Liban
Directeur - Propriétaire
HAIG BALIAN

ԳԻՆԸ
ՍԻՐԻԱ տար. 550, վեցամսեայ 300 ՍԻՐ.
ԱՐՏԱՍԱՀՄ. տրկ. 7, վեցամսեայ 4 տոլար

ԱԶԴԱԿ

ازتـــاك

جريدة سياسية ادبية اقتصادية حرة

ՕՐԱԹԵՐԹ

ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԳԻՏԱԿԱՆ

ՇԱԲԱԹ ԱՊՐԻԼ 16 1932

ԶԵՌՔԷ ՀԱՍՏ 2.50 ՍԻՐ.

Ջ. ՏԱՐԻ | Ամեն առաւոտ պէտք է ընել թերթիս ցօրեկնին հասցէին | Տնօրէն — Խմբագիր՝ ՀԱՅԿ ՊԱԼԵԱՆ | Չհրատարակուած ձեռագիրները չեն վերադարձուիր | Թիւ 33 (610)

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

ՀԱՄԱՍՏԵՂ

Եփրատի աշխարհը իր յուռթի հողերուն և դաշտերուն պէս՝ բեզմնաւոր եղած է նաև հայ մտքի և ստեղծագործութեան հունձքով։ Այնտեղէն է բարձրացած մեր նոր գրականութեան այն գեղեցիկ ծառը՝ որ կը կոչուի գաւառական գրականութիւն, լեզուով, աւանդութիւններով, բարքերով դարաւոր Հայ հոգիի կնիքը կրող այս երկրամասը՝ տուած է բազմաթիւ ականաւոր դէմքեր, գրականութեան, գիտութեան արուեստի զանազան ճիւղերուն մէջ։ Մարբերդի դաշտը՝ իր երազային գեղեցկութեամբ այժմ ալ՝ երբ ամայացած է իր հարազատներէն, կը շարունակէ իր զաւակներուն երազները ու հայեացքները գաժուած պահել իր վրայ։

Վերջին չքեղանքը որ կը բարձրանայ հայկական հողերու այս արգաւանդ երակէն՝ իր պաուճանգանին վրայ կը կրէ՝ Համաստեղ անունը։

Տարազը իր ցեղին պէս, և սակայն աննկուն հաւատքով՝ ինչպէս իր ցեղինն է եղած դարերէ ի վեր՝ Համաստեղ կը շարունակէ Հայ գրականութիւնը ճոխացնել իր հոգիի հնքով, իր լուսապայծառ երազներու կոթողը կանգնել այնտեղ ու կարօտի և կորսուած գեղեցկութիւններու սարսուռը պատցնել թափառահալած բազմութիւններու սրտերէն ներս։

Կարօտը Հայ դաշտերու արգաւանդ կուրծքին, կարօտը բռնկող արշալոյսներու հեքեաթային գեղեցկութեան, կարօտը՝ բզգացած կալերու առատութեան, անգապահի ձայնին, գիշերներու խորքէն երկարող գամբռներու արձագանգին, անցնող կարաւաններու բոժոժներու երաժշտութեան, իր հզներու կռնակին վրայ գուրգուրացող աստւածատիպ հայ շինականին, հայ երկրի հազար հազար ձեւերուն և օրհնութիւններուն որոնք օտար և խորթ ափերու վրայ բիւրաւոր թիւերով կը Քրթռան Համաստեղի քնարին վրայ՝ այնքան հարազատ, չքեղ և կաշկանդիչ սաւառնումով մը։

Կենդանի ու Քրթռուն ամբողջ աշխարհ մը, ուր հայկական կնիքով համամարդկային տիպեր է որ կը քալեն, անձնաւորելով իրենց վրայ՝ հողին սէրը, բնութիւնը, գիւղը և իր դարաւոր բարքերը։ Հայն շրջանակ մը Համաստեղի գրականութեան համար, որ հազիւ տասնամեակ մը կեանք կը հաշուէ։

Հարազատ հետեւորդը անցնող սերունդի մը գաղափարական քայլերուն, Համաստեղ իր աւիշը կ'առնէ հայ երկրէն, սեփական ժողովուրդէն, այդ ժողովուրդի աշխատաւոր զանգուածներէն որոնց քրտինքն ու արիւնը միաժամանակ հոսած են հայկական բերրի դաշտերուն և անդաստաններուն վրայ անթիւ դարերէ ի վեր։

Այդպէս է և հայ գրականութիւնը իր ամբողջութեան մէջ, ինչ ձևով կուզեն քող մտեենան քննադատները մեր հոգեկան արժէքներուն, մեր գրականութիւնը՝ հեռաւոր դարերու խորքէն մինչև այսօր՝ հայ գեղացիին, աշխատաւորին, ռազմիկին, կեանքի հարազատ հայելին է, անոր վիշտն ու լացը, անոր ծիծաղն ու յաղթանակը։

Այսպէս է Խորենացիէն մինչև Եղնիկ, մինչև Արովեան և Րաֆֆի, այդպէս են շատ քիչ բացառութեամբ մեր նորագոյն գրականութեան բոլոր մշակները։ Միշտ ժողովուրդին հետ, միշտ անոր ցաւերով, անոր երազներով, անոր պայքարի կրակով բոցավառուած։ Ահա թէ ինչու մեր գրականութիւնը ոսկեդար է ունեցած և պիտի ունենայ դարձեալ, մեծագոյն երաշխիքը տալով մեր ցեղի կենսունակութեան և լուսաւոր առաքելութեան։

Տակաւին երիտասարդ և սակայն քանակի ու որակի դէզ մը իր անցած ճամբուն վրայ, Համաստեղ կը շարունակէ ստեղծագործել՝ ճոխացնելով և իր գործը և Հայ նորագոյն գրականութիւնը։

Այժմ իր «Սպիտակ Ձիաւորին» կախարդական պատկերն է որ կը քալէ սրտերուն վրայէն, ընթերցող բազմութեան ամբողջ բանակ մը որ ամէ ամիս «Հայրենիքը» ամսագրին կ'սպասէ՝ իր հոգիի լոյսը եւ իր մտածումներուն թովչքը անկէ քաղելու համար։ Դիւցազներգութիւն մը Համաստեղի այս վերջին գործը, որուն հեղինակը լծուած է տալու մեր ժողովուրդը անցեալը՝ իր գուլումներով, իր յեղափոխական դրուագներով և սքանչացիպ հերոսներով։

Ընդհանուր խարխափումի եւ անորոշութեան այս օրերուն, սըրտապնդիչ է տեսնել որ ցեղը նոր արժէքներ երևան կը բերէ։ կենսունակ է կը նշանակէ ցեղային հոգին, արտաքին պայմաններն են և ոչ թէ ներքինը՝ պատճառները՝ մեր մէջը ցնծող ցաւին, այլապէս ցեղը նախ պիտի մեռնէր հոգեպէս, արտաքին ուժեղ՝ ոչնչացնող պայմաններու ազդեցութեան տակ։

Համաստեղները ներկայ պայմաններուն մէջ այն մարտիկներն են՝ որոնց վիճակուած է ցեղին ապրած անարիւն՝ բայց ճակատագրական պայքարին մէջ կատարելու ուղեցոյցի և ներշնչողի դերը։

Նոր Ցեսուներ են անոնք, որ իրենց ձեռքերը արևին կառնած՝ ուժ կուտան պայքարող Հայութեան դժուարին բայց հաւատացուր քայլերուն։

ԳՐԱԿԱՆ ԱՍՈՒԼԻՍ

Այսօր, շաբաթ երկոյ, ներկայ գտնուեցէք Աւետարանականներու Ժողովարարը, ուր տեղի պիտի ունենայ ՀԱՄԱՍՏԵՂԻ գրականութեան շուրջ ասուլիս մը։

ՓԵՍԱՅ ՕՎԱՆ

Դրեց՝ ՀԱՄԱՍՏԵՂ

Թլկանց Օվան էր այն օրերուն, երբ կը հագնէր հինցած չամ հինցած չալվար մը։ Ոտքերուն կ'անցընէր կապերով փաթաթուած տրեխ. կը հագնէր տան գործուած կապոյտ շապիկ, գլխին ունէր թաղիքէ գոտկ արախչէին ծալքերուն մէջ կորսուած։ Անոր ակռանեը սովորականէն աւելի խոշոր, չրթները չղոինքոտ էին երբ կը խօսէր։ Այդ բոլորէն աւելի ունէր աւրուած աչքեր։ կ'ըսէին որ աչքերուն մէջ թարթիչներ կը բուսնէին ու զինքն անհանգիստ կ'ընէին։

Գիւղացիները, մեծ թէ պզտիկ, երբ կալ ու կուտի, վար ու ցանի աշխատանքի լծուած էին՝ Թլկանց Օվան միշտ գիւղն էր, աչքերուն վրայ թաշկինակի չափ փոքրիկ լաթի կտոր մը բռնած։ Ան միշտ հոն էր, միշտկնակ, կոնակը էքսոյենց պատին կոթնցուցած՝ նստած էր ոտքերը օճախի պէս բացած։ Շուները յաճախ կուգային իր

ՀԱՄԱՍՏԵՂ

քով և կը ծալլուէին և կամ անոր արբեխներուն ծայրը հոտուրտալով կ'անցնէին կամաց։ Ֆանթիկին Գարան իրիկուայ օճախը վառելու համար դուրսը, արևին կը նայէր։ Արևը երբ էքսոյենց պատին վրայէն սաւանի ճոթի պէս Օվանին թաղիքէ գլխարկին վրայ կախուէր՝ այլևս էֆինքուայ օճախը վառելու ատենն էր։ Ան հոն էր միշտ էքսոյենց պատին տակ, լաթի կտոր մը աչքերուն դէմ բռնած։ Տունն ինչո՞ւ երթար։ կինը տունը չէր, զաւակն ալ ուրիշին մշակ տուած էր։ Օվան պիտի սպասէր մինչև երեկոյ ըլլայ։ կինր պատառ մը հաց բերէր իր աշխատանքի տեղէն, որ ճաշէին միասին։ Մօտ հինգ տարի էր աչքերը կը նեղէին զինքը։ Ամբողջ հինգ տարի աշխատանք ըրած չէր։ Հինգ տարի, գարուն, ամառ՝ թէ աշուն, էքսոյենց պատին տակ նստած Օվանը։

Օվան անհամբեր կը սպասէր որ երեկոյ ըլլար, գիւղացիները դաշտէն տուն լիցուէին ու իր չուրջ չհաւնար պահ մը։ Իրաւ ալ երեկոները, գեղի ռէնճպէրները կերակուրէ յետոյ պահ մը դուրս կ'ելլէին էքսոյենց պատին տակ, ուր միշ կար Թլկանց Օվանը։

— *Բարե՛ւ Օվան։*

— *Աստուա բարին։*

— *Ի՞նչ կայ, չկայ։*

— *Սաղութին։*

Գիւղացիները կը խօսակցէին, կը կատակէին։ Այդ իրիկուայ խօսակցութեան գլխաւոր առարկան Շուտ Մուսեխին, Թլանծիկէն բերած, էժտահարի պէս գոմէշին մասին էր։ Էն, եթէ օր մը Մօճկանց գոմէշին հետ եղջիւր եղջիւրի գային...

Այդ բոլոր խօսակցութեան ընթացքին Օվանը լուռ էր։ Այդ օր կը մտածէր այն ձիերու ոռնաձայներուն մասին որ ցորեկին լսած էր հեռուէն։

— *Մարկոս, էս օր բան մը ման չլսեցի՞ր։*

— *Ի՞նչ բան, Օվան։*

— *Հիչ։*

Օվան չէր համարձակեր ըսել. մի գուցէ ինքը սխալած էր։ Մ'վ գիտէ։

Օվան ոչինչ ըսաւ։

Սակայն օր մըն ալ սխալած չէր։ Զայն կողմէն ձիաւորներ մտած էին։

Երեկոյեան երբ գիւղացիները իրարու մօտ եկան, բոլորին դէմքը կոճղի երեսլայ էր առեր։ Անոնք այլևս չէին կատակէր։

— *Հարկեր հաւաքողներ են եկեր, լսեցի՞ք։*

— *Գիշերն էս օր ձիերը ջրել կը տանէր։*

— *Էս նեղ ճար օրերուն տահա էքինները գեռինը...*

Այդ խօսքերուն մէջն էին երբ գիւղ Մանօն մտքին մէջէն, փոքրիկ առուէն անցաւ, կանգնեցաւ ձիթհանքի տան պիւնին պէս, ձեռքերը ականջներուն սկսաւ մունետիկ պոռալ։ Դիւղն յանկարծակի լուռ պապանձեցաւ կարծես։

Ուշ ատեն գիւղացիք հեռագնեալ իրենց տուները կը վերադառնային։ Բերբերնին դանակով իսկ չէր բացուեր։

Չէր Դաւթկանց Մարկոսը այնտեղ էր տակաւին։ Օվան կ'ուզէր խօսիլ հետը, սակայն չէր համարձակեր։ Մանաւանդ որ ուրիշներ ալ կային, մի քանի անգամ բերան լեցուց խօսելու համար։

Է՛հ, Թլկանց Օվանին ո՞վ դրաժ կուտար։

— *Մարկո՛ս։*

— *Ինչ է Օվան։*

— *Հիչ...*

Չէ, չէ Թլկանց Օվանին ժարդ դրաժ չի տար, ակամայ մտածեց Օվան, կազդեցաւ ու չրսաւ, չբաւ։

Ինչպէս ընէր, վազը իր դուռն ալ պիտի թակէն, այն ատե՛ն...

— *Մ'արկոս։*

— *Ըսէ՛, ի՞նչ ունի՛ս, Օվան։*

— *Սիւր գիտես հալս, Մ'արկոս, եթէ ուզէ Աստուած ողորմի, միտքս դրեր էի վրաս չալվար մը ձգել։ Շալվարիս վրայ քառասուն պիչիմ կարկատան կայ։ Շունի հալ է, չունի հալ։ վազը հարկ պիտի հաւաքեն։ 50 դրուշ կը պակսի, երեսուն վրայ թեժժացնելու համար։ Չեռքէ 50 դրուշ տուր, Մ'արկոս, Աստուած ողորմած է։ Դրամդ վրաս չի կորսուիր։*

— *Աղէկ կ'ըսես, Օվան, ժամ քիչ է. ոէնջ Ինկոն որ գիս մէկդի կանչեց, էն էր խօսեցաւ։ Էքինները գեռինը։ վազը ժանկուռներուն դրաժ կը պակսի։ Տահա ցորենը չծրած քիչ մը քաղեր, հոսեր, աղդեր են որ զաւակնուն հաց մը մընցնէ։ Երկու ոսկի էն ուզեց ձեռքէ, հարկ տալու համար։*

— *Լէ՛ լաւ, լաւ Մարկոս, Ինկոյին գործը տես. էն մաղ մը զաւակներ ուներ։ Ինձ ալ Աստուած ողորմած է, հէլպէթ դուռ մը կը բացուի վազը։ վրայ տուաւ Օվան երբ Ինկոյի Թչուառ վիճակըն իմացաւ։*

Օվան այլևս չխօսեցաւ։ Դրեթէ ինքնիրեն անիծեց։ Էն ուշ տուն երթողը Օվանն էր։ Գիչեր էր ու փողոցները իրագաղ։ վազը, վազը, ի՞նչ պիտի բներ... Ի՞նչ լաւ էր որ վազը արև չ'ըլլար, ըլլար միշտ ժուռ ու Օվան փոքրիկ կոչիկի մը մէջ ժամ պահուըռտէր որ չի գանէին գինք։

Առաւօտուն գիւղը իրարանցումի մէջ էր։ Թլկանց Օվան կռնակը էքսոյենց պատին նստած էր լաթի կտորը աչքերուն դէմ բռնած։ Անոր այնպէս կը թուէր, թէ հոգեառները հետզհետէ իրենց ատն կը ժռտենային, ինչպէս ալքերը որ սողնոցներէն կը մտնեն, կը ժռտենան տղացկան կիներու, երկար ճանկերով անոնց սրտերը դուրս կը քաչեն ու կը հեռանան ժուռին մէջէն, հովերուն հետ...։

Օվան այդ աչքերուն սարսափը կ'ապրէր, և կարծես իր գլխուն վերև կեցած էին մութ, վրաններու չափ մութ թեւերով։

Իրաւ ալ, տեսնես գիւրը մտեցաւ Օվանին, որ միս մինակ նստած էր, լաթի կտոր մը աչքերուն դէմ բռնած։

— *Ը'լ տեսնենք, Օվան։*

— *Հէ՛յ... կոպակոպ։*

Թլկանց Օվան գիւրին առջև ինկած, մտաւ իր փողոցը։

Թրգ, Թրգ, Օվան ներս մտաւ, մթութեան մէջ, պարապ փեթակի մէկ անկիւնը պահած դրամը վերցուց՝ դուրս ելաւ ու դողդողան ձեռքերով, փոքրիկ ծրարը յանձնեց հարկահաւաք ժանտարմաններուն։

(Շար. Բ. էջ՝ Ա. սիւնակ)

ՆԵՐՔԻՆ ԴԱՇՏԱՆԿԱՐ (*)

Դրեց՝ Վ.ԱԶԴԻՆ ՇՈՒՇԱՆԵԱՆ

...Այդ գէշ ձմրան ընթացքին էր, մեր հեռաւոր երկրին մէջ, երբ յանկարծ, մէկ երկու օրուան համար, օդը մեղմացաւ։ Դաղջ ու անուշ լոյս մը օծեց այդ աղքատ ու զուրկ քաղաքը։ Մարդոց աչքերուն խորը գարնան ծիլեր երևցան։ Մանուկներու ձայներուն մէջ երկիրը զուարթութեամբ կուլար։

Ընկերներով պատրաստի ելած էինք, երբ հանդիպեցանք բարակ ջրի մը, զոր մարդ կը վարանէր առուլ կոչել։ Բայց հեծկլտալէն, լալէն կը վազէր այդ ջուրը ու ծառերու կմախքները, սպիտակ բունըրը դողդողար ցարասիներու, կը սրբըփային իր կապտանուշ մթութեան մէջ։ Հիմա, տարիներ յետոյ, անկարելի է մոռնալ, այդ ջրի երիզը։

Կրնաս զարմանալ, այսպէս է սակայն։

Բարակ ու արտուժ ջրի երիզ մըն էր միայն, ուրիչ ոչինչ, զոր մարդ կը վարանէր առուլ կոչել, ըսի։ Բայց ինչո՞ւ համար, ահա անցեալ օր ան սկսաւ երգել ձայնիս մէջ, կարծես թէ մէկը կուլար կոկորդս ի վար, կարծես թէ ես դաւաճանած էի չաս թանկագին գաղափարի·մը ու կը յանդիմանէր զիս։ Ու ես կ'ուզէի ըսել, որ ո՛չ. արժանի չէի այդ խստութեան, քանի որ տարիներէ ի վեր մէկը եղայ, որ հաւատարիմ է իր արեան։

Շատ երիտասարդ՝ ճանչցայ ցաւագին դառնութեամբ մը, անսպառ տառապանքն ու հրկիզումը անյագ հեչտութեան։ Երբեք չպիտի կրնաս զգալ, թէ որքան մեծ եմ մահուան, գարնան առաջին օրերուն։

Ահա՛ կրնաս ճանչնալ, յիշատակներուս մէջէն, արևելեան այդ ճերմակ ու մեծ քաղաքը, գորշ ու սպիտակ քարերով, մերթ փոչեթաթախ բայց ջերմ ու բաբախուն, իր սիրոյ նուիրուած ազջիկներով ու իր ճակատագրապաշտութեամբ։ Քաղաքը, որ կարծես կը հասնէր անապատին իր եզերքներով։

Մեծ ու զով պարտէզներ կային, խեղդուած խաղողութեամբ, ծաղկաթեզ պատեր կային որ կրնային փլիլ կարծես, կային քաղցր ու նրբօրէն ցաւագին երգեր, փչուր փչուր՝ հորերուն մէջ, փչուր փչուր՝ վայրի անապատականներու անդնահար բերաններուն վրայ։ Ցեւ տոյ այդ ջուրը կար, պղտոր ու դանդաղաչարժ, այդ ջուրը ծաք ու ծանր, որ կը հոսէր անբերրի արտերէն խուլ աղմուկով մը, հազիւ Քրթելով իր եզերքները։ Երբեմն գեղին ու տաք ճամբաներուն վրայ, որ կը խրէին յաւիտենական անապատին մէջ, կ'երևային դարաւոր ու վիթխարի ուղտերու հանդերատար ու գորշ մարմիններ։ Իրենց ընթացքին մէջ, վհեհփատ ու տխուր, իրենց նայուածքին մէջ Քրթած տխրութեամբ ու ծոյլ միաժամանակ, կար Արևելքի ամբողջ ողբերգութիւնը։

Գահեր կային, հինաւուրց պատերուն տակ, երբ քունքերուդ վրայ կը զգայիր ջղային ու սրընթաց նժոյգներու գոփիւնը, ժահուան ու արեան ծարաւը հարաւային գաժան ցեղերու, որ գիտէին արտում գեղեցկութիւնը կնոջ մը մարմնին ու բարբարոս ուրախութիւնը արեան խնճոյքի մը։ Այդպէս քաղաք մըն էր ատիկա։

...Ցայնժամ, դուրս կ'ելլէին, ան ծայր, անեզր, գիչերաժաւթին մէջ, աղքատօրէն հագուած, տրամօրէն ու աղքատօրէն երիտասարդ, ոտաբոպիկ։ Աղտոտ ու ազատ չներ, սիրայեղծ ու անօթի, կլափներնին կափկափելէն, կը հայէին կախարդ Լուսնին։ Լուսնահայ մանուկներ, յաւերժ փակ կոպերով կ'արտասուէին յաւիտենական տխրութիւնը ժեծ մութին։ Մեր երիկամունքներուն մէջ ևս, քաղցէ ու յուսահատութենէ, չներ կը հայէին։ Կին մը, որ արևելեան մութ հագուստներու մէջ, կը չարժէր մարմնին վարի մասը, կը խեղթեցնէր զիս։ Ընդարձակ ու մութ տխրութիւն մը, ծանր երկանաքարի նման, ու հեղձուցիչ՝ անփարատելի խա-

---

(*) Հատուած՝ սոյն խորագիրը կրող գրէթ մը։

րար, կը ճնչէր մեզ ու կը մղէր խոր գիչերուան գիրկը, կ'ըսէր նէ, կը հաւատամ ձեզ, այդքան փոքր, ամբողջ սատական անգթութիւնը արևելեան բարբարոս ու ծեր արքաներուն կը պատկէր յուսահատութեամբ, ջերմ ու խանդավառ հոգին վրայ, արտասուելով կատաղութենէս, մրմռալով ականներուս մէջէն անորոշ բառեր։ Վկայ ատրարչութիւնը, իրաւունք չունէին փողոցներէն այդպէս լիցուելեամբ անցնելու, այդ աղուոր կիները, քանի որ նոր արբունքի հասած ազաք կային, իրենց ճամբուն վրայ։

Մանր էին, արևելեան, նեղ ու երկաթապատ էին դռները և խորունկ փողոցներուն մէջ, կրկին լուսնկայ կար, ծարուն՝ ինչպէս հին երգ, տխուր ու քաղցր՝ հին վշտի նման, հին սիրոյ նման։ Դուռ մը կը բացուէր, քանդր աղմուկով մը, իր ծխնիներուն վրայ և կը տեսնուէր ներքին բակը՝ լուռ, ընդարձակ ու զով։ Տաք ու գեղեցիկ ծաղիկներ կը ծածկէին պատերն ու կը հոտաւետէին գիչերը։ Ձայնի կտորներ կը զարնուէին առողջ ուրախութեամբ մը, մեր գունատ երեսներուն։ Ցանկարծ, նրբագնգէ մը, կը սահէր կնոջ խոռվիչ ատուեր մը ու ամէն ինչ կը դառնար յուզիչ, ողբերգական։ Գիչերը ու երեւակայութիւնը դաւադրաբար կը մեղսակցէին։

Կը ճանչնաս գուցէ, այծերևի ծաղիկներուն խորաթափանց ու նո՛ւն ատեն նուրբ, աղուշ, անգայտ բուրումը։ Մանկութեանս պատերուն վրայ, դեռ այդ ծաղիկները կը դողդողան գունատ սպիտակութեամբ, կը դողան իրիկուան հովէն, կը Քրթռան։ Սիրոյ երգ մը դաշնակահար կ'ընէր լուռ թիւնը։ Ու երակներս կը պայթէին կարծես արեանս համահունչէն, կ'ուռէին սիրոյ բռնակալ ու անագորոյն ծարաւէն։

Ու ահաւ արիւնը պաղնուած տղու մը, անյոյս սիրոյ համար, ինձ կը Քուէր քաղցր, բարերար ու անհրաժեշտ։

Բայց օր մը, կին մը խօսեցաւ ինձ ազնիւ քաղցրութեամբ։ Իր ձայնը աղուշ էր՝ հին գինիի, վաղուց մոռցուած երջանկութեան նման, զոր կը վերյիչես, իր սպիտակ ձեռքով գգուեց խառնակ մազերս։ Ու ամէն բան Քուեցաւ խաղաղ, մեղմ ու անդորրաւէտ։

Հոս եւս այդպէս է գարունը։ Մայիսին՝ Լիկէոն գացող տղաք կան, որ յանկարծորէն կ'արթննան իսէր ու ձայներնին կը պղտորի, խառնակ գինիի նման։ Կան կիներ, որ կ'անցնին իգութեամբ, որ կը շարժեն գիտուն չուայտութեամբ մը իրենց մարմինները, որ խստակենցաղ չեն ու մուժկալ քալուածք մը չունին։ Մարդ կը զգայ, կը նայի կարծես իրենց մերկ մարմիններուն, Քեթե ու բաց չրջազգեստներուն տակէն, զոր իրենց նուիրելու համար այնքան վատութիւններ ըրած են արուները։

Դուն եւս, այդպէս կը քալէիր փողոցներէն, սիրելի՛ս։ Աւոր համար երբեմն կը յապաղէի, տեսնելու համար քեզ, երբ կ'երթայիր։ Ցեւտոյ, օր մը հակացար զիս ու աչքերդ գրեթէ Քրչեցան ուրախութենէդ, հապճեպով մատր Քեւս ու իգութեամբ փսփսացիր, — նայէ՛ աչքերուս, տե՛ս այսօր ինչպէս երջանիկ եմ...

Երբեք կարելի չէ մոռնալ այդ արեւելեան գիւղերուն տաք քարերը։ Ցաւի տեսնական, չշտ ու խանդավառ բան մը կար պատերուն չուրջ։ Դէմքերը Քուխ էին, կարծր, կարծես ոսկեսի մէջ փորուած։ Աչքեր կային, որ յանկարծ երկաթի խիստ փայլատակումներով, կը պատէին։ Ակնարկներ, որ սուրի չեղբերու պէս կը խրէին հոգուդ խորը։ Գազաններու, յայրատ ու վաչուէր կանանց իգութեան ու մչտնջենական բանաստեղծութեան և առողջ վայրագութեան խառնուրդ բան մըն էր մարդը։ Ու մարդը հոգ, սարսափելի ու գեղեցիկ էր։ Ցեւտոյ կար անկորնչելի, վաղնչական, անհասկնալի ժամանակը։ Լուսաւորչի մազաղաթեայ աչը լոկ յիշատակ մըն էր, միայն հայոց լեզուն էր, որ

(Շար. Ա. հմի՝ 4rդ սիւնակեն)

Մէջը երեսուն զրուշ կար, բոլորն ալ մանր դրամ։ Սակայն պակաս էր, պակաս։

— Ալ, ա՛լ չկայ, աղա, խօսեց Օվան կմկմալէն։

Այդ օր ժանտարմաները մտրակեցին խեղճ Օվանին ուսերը։

Յաջորդ օր Օվան ման պղինձէ կաթսան ծարաւ, գիւղին հրապարակին վրայ աճուրդի դնելու համար։

* * *

Էֆինքի առեն էր. ամանիկին Գարան դուրս նայեցաւ։ Արևը Էքսոյենց պատին վրայ, Թլկանց Օվանին ուսին կը ժտեներ։ Էֆինքուայ ճաշ պատրաստելու ժամանակն էր։

Թլկանց Օվան այդ օր աւելի անչարժ էր։

Երեք օրերը սարսափի պէս անցած էին, ինչպէս ժարախը կ'անցնի դեռ նոր ցանուած բամպակներուն վրայէն։ Երեք օր յետոյ գիւղացին իր բարի ու սովորական կեանքին լծուեցաւ։

— Բարե՛ւ, Օվան։

— Աստու բարին։

— Ի՞նչ կայ չկայ։

— Սազութին։

Իրարու ժամ կուգային կը խօսէին, կը կատակէին։

— Աստուած է վկայ, էս օր քիչ մը-նաց չորախները, Շուտս Մուսեխին ու Խոճկանց գոմէշները եղիւր եղիւրի գային։

Ու ուշ ատեն կը վերադառնային տուն։ Այդ երեկոյ Օվանին կինը ճրագին առջև նստած իր զուկին եկեկը կը կարէր երբ Օվան ներս մտաւ։

— Է՛հ, կնիկ, տես, էս չալվարս հալի քարերուն մէջէն, քարերուն վրայ մաչելով, զարմանալի վախով մը կը կարկաչէր, կը վազէր կարկաչելէն ու կը կորսուէր աւազի անափ տարածութեանց մէջ։

...կ'արթննայինք լոյսի ծագումէն երկու երեք ժամ առաջ՝ անասուները կերակրելու և ջուրի տանելու համար։ Ամրան սկիզբները, գիշերները զով էին։ Վերի արտևաններէն՝ հովը կուգար ու չնչաթեկ կը սպառէր զարնուելով ծառերուն։ Առաջին արթնցողը կիջով լուր կուտար միւսներուն ու գողալով դուրս կ'ելլէինք մարագէն։ Ջուրը կը հոսէր մեր աչքերէն։ Ընկեր մը ծածկելու համար մարմինին գողը լուութիւնը կը խզէր երգի կտոր մը ձգելով գետին։ Աստղերը կ'իյնային մեր աչքերուն խորը ու միջատներու նման կը խեղդուէին։

Տանըհինգ տարեկան էի այն տարին ու քունը կը սիրէի սպիտակ նապիկի պէս։ Երբեմն գթալով երիտասարդութեանս՝ զիս հանգիստ կը ձգէին, բայց կը զգայի մէւներուն զարթնելը ու խղճի խայթը կը պտտրէր քունս։

Ցետոյ փակ կը վերադառնայինք ու Լուսնի լոյսին տակ, կը մաքրէինք քայլ ու պարարտ եզներուն դունչերը, կը խոզանակէինք իրենց գաւակները, կապալառուին չիլ ու գէշ հայեացքէն անընդհատ վախնալով։ Անոր ծաւծաւուն բերնին վրայ՝ սրբագործութիւնը պատրաստ էր միշտ իր գէշ հաւով թունաւորելու մեր արիւնը։ Մեր հայրերուն վիրաւոր հոգին ու մեր մայրերուն տրտում պատիւը, ամէն վայրկեան, կրնային անարգուիլ, այդ ազեռի բերնէն։

Երբ կրկին կ'երկննայինք դէզերուն վրայ, կարճ մրափի մը համար, մեզմէ մէկը կը հայհոյէր և կամ կը յիշեր կնոջ մը սպիտակ մարմինը, քաղցր քունի պէս սպիտակ նապիկի պէս, քաղցր քունի նըմանութեան։ Քանի մը վայրկեան յետոյ սակայն խոնջէնքը կը յաղթէր մեր երիտասարդութեան։

Ու այսպէս բազմաթիւ գիշերներ կը նմանէին իրարու։

ՎԱՉԳԷՆ ՇՈՒՇԱՆԵԱՆ

քարերուն մէջէն, քարերուն վրայ մաչելով, զարմանալի վախով մը կը կարկաչէր, կը վազէր կարկաչելէն ու կը կորսուէր աւազի անափ տարածութեանց մէջ։

...կ'արթննայինք լոյսի ծագումէն երկու երեք ժամ առաջ՝ անասուները կերակրելու և ջուրի տանելու համար։ Ամրան սկիզբները, գիշերները զով էին։ Վերի արտևաններէն՝ հովը կուգար ու չնչաթեկ կը սպառէր զարնուելով ծառերուն։ Առաջին արթնցողը կիջով լուր կուտար միւսներուն ու գողալով դուրս կ'ելլէինք մարագէն։ Ջուրը կը հոսէր մեր աչքերէն։ Ընկեր մը ծածկելու համար մարմինին գողը լուութիւնը կը խզէր երգի կտոր մը ձգելով գետին։ Աստղերը կ'իյնային մեր աչքերուն խորը ու միջատներու նման կը խեղդուէին։

Տանըհինգ տարեկան էի այն տարին ու քունը կը սիրէի սպիտակ նապիկի պէս։ Երբեմն գթալով երիտասարդութեանս՝ զիս հանգիստ կը ձգէին, բայց կը զգայի մէւներուն զարթնելը ու խղճի խայթը կը պտտրէր քունս։

Ցետոյ փակ կը վերադառնայինք ու Լուսնի լոյսին տակ, կը մաքրէինք քայլ ու պարարտ եզներուն դունչերը, կը խոզանակէինք իրենց գաւակները, կապալառուին չիլ ու գէշ հայեացքէն անընդհատ վախնալով։ Անոր ծաւծաւուն բերնին վրայ՝ սրբագործութիւնը պատրաստ էր միշտ իր գէշ հաւով թունաւորելու մեր արիւնը։ Մեր հայրերուն վիրաւոր հոգին ու մեր մայրերուն տրտում պատիւը, ամէն վայրկեան, կրնային անարգուիլ, այդ ազեռի բերնէն։

Երբ կրկին կ'երկննայինք դէզերուն վրայ, կարճ մրափի մը համար, մեզմէ մէկը կը հայհոյէր և կամ կը յիշեր կնոջ մը սպիտակ մարմինը, քաղցր քունի նըմանութեան։ Քանի մը վայրկեան յետոյ սակայն խոնջէնքը կը յաղթէր մեր երիտասարդութեան։

Ու այսպէս բազմաթիւ գիշերներ կը նմանէին իրարու։

ՎԱՉԳԷՆ ՇՈՒՇԱՆԵԱՆ

ՀԱՅՐԵՆԻՔ ԵՒ ԾՆՆԴԱՎԱՅՐ

Գրեց՝ Ա. ԱՀԱՐՈՆԵԱՆ

II

Զխաբուենք մեր ասխարհն այստեղ այլևս մեծ հայրենիքը չէ, այլ գաւառը, ծննդավայրը։

Հողի տէրն այլևս մեծ հայրենիքի էերը չէ, այլ սոսկ այն նեղլիկ անկիւնը, որ կոչուած է ծուն, օթաղ, անդ ու անդաստան։

Հայր այլևս գաւառացի է, ահա այն ձորից, այս տափարակից, այն լեռնից, միւս ջրի ափերից, բայց ոչ Հայաստանցի։

Ընդհանրական զօրաւոր ու բարի հայրենիքը, որի համար մեր նախնիքը այնքան անձնուրացումով արիւն են թափել, չկայ այլևս, այլ նրա փոխարէն կայ մի թոնրի ծուխ, մի զանգակատուն, մի գերեզմանատուն, ուր որ «Թաղել ու եկել մուլիթես ու այգիս, «Քանի ախ կը խաբեմ, կը խաղուի ճոգիս...»

Հայրենիքի քաղաքական միահեծան գաղափարի ոչնչացումովը, հոգիներիս մէջ ստեղծուած է ահռելի սարսափը ազատագրութեան աւերակի վրայ երբ վրայ է հառնում գուլումը։ Եւ այն ժամանակ փրկութեան միակ միջոցը մնում է ոտների զօրը, լեզապատառ. անարի փախուստը թագնուելու, երկրի երեսից չքանալու ճարպիկութիւնը։

Մի գիւղ, մի գաւառ ի՛նչպէս կ'ըսուի թշնամու հազարաւոր հրդեհների դէմ։ Բախտակից այլ չրջանների հեռաւոր կամ մօտաւոր գաւառների մասին ի՛նչ գիտէ...

Մեր անիրաւ, մեր «գժար» լեռների մէջ ի՛նչպէս են օգնել այս թշուառ վանքանների գաղափարին, «օխտոր սարից էն կողմը» միշտ մնաց մեր հայրենասիրական ոգորումը։ Ամբողջ ժողովուրդի համար մի անձ անօթ մի հէքիաթային աշխարհ։

Գաւառացիի այս տնաւեր մենակութեան զգացումը այնքան զօրեղ է, որ անգամ մեր կազմակերպուած բանակի մէջ մեծ վտանգի պահուն արտայայտւում էր ամենատգնապալի ժամերին։ Դասալիքներ կային, որոնք հրացան ու փամփուշտ առած՝ թողնում էին բանակը և գնում իրենց «քիւլիսթին» ու օջախը պաշտպանել թուշնամուց...մէն-մենակ։

Ահա գաւառացիի այս տարամերժ, այս ազգասէր հոգեբանութեամբ հայ անհատը, երբ ընկնում է օտարութեան մէջ առաջին մտրմոքներից ու բեկուածից յետոյ՝ սկսում է նոր բոյն հիւսել, տուն ու տեղի տէր դառնալ, օջախ վառել, առաջին տարիները կ'կեղում է ու արտ[illegible]ում, իր յետև թողած հայրենիքան, իր թթենու, կրկչան աղբիւրի գալարուն ճամբի, սար ու ձորի, հովտի ու դետի համար, և մանաւանդ «միւլքեր ու այգու» համար, ապա ինքն իր վրայ կամացուկ ծալուում կծկուում, և հազու մէջ մտերիմ երէկի պատկերները աղօտանում ու մոխրապատուում են, որպէս մարող հնոց։

Նայեցէք մեր հայրենակցական Միութիւնները, հերդիկից՝ հերդիկ, կրտուրից՝ կռուր իրար փնտռող, իրար ձայն տուող հարևանները գիտէք, որ մեր աշխարհում գիւղի բոլոր տներն, բոլոր դրկից հարևանները միմնապատի վրայէն փոքրիկ բացուածքով իրար հետ կապուած են այնպէս, որ բոլոր բնակիչները առանց իրենց ծանից դուրս գալու կարող են իրար հետ հաղորդակից լինել ցաւերով և ուրախութեամբ։

Հայրենակցական Միութիւնները ահա այդ միմնորմի անցքով իրար ձայն տուող չինականներն են, որ տարաշխարհիկ, վտարանդի կեանքի դժուարին, անգութ պայմաններում գտել են իրար նոյն հոգեկանով, որ ունէին իրենց ծննդավայրում։

Բնորոշ է, որ հայրենակցական միութիւնը մեր փախստական ժողովուրդի միակ ձեռներեցութիւնն է, որ զերծ է մասնորակների միջամտութիւնից և կազմակերպւում է ինքնաբերաբար հայրենի հողից բերած մղումով։

Ա՛հ, ժողովուրդ հայոց, երանի թէ գէթ մի անգամ դու իմաստութիւն ունենայիր, նոյնպիսի եռանդով ու նախաձախնդրութեամբ, որով քո փոքրիկ վաճանի միութիւնն ես կազմում։ Մեծ հայրենիքի, մեր անուշ Հայաստանի միութիւնը կազմել, ու մարքի երգումներով իրար զօդուած ու զանգուած կամքերի կուռ, անսասան բրնձէ միութիւնը։

Եւ Ջինաթափութեան ժրընդվի վերջին ժողովին Ֆրանսական պատուիրակութեան պետ Պ. Թարտիօի կողմէ, ուժերի պէս պայթող առաջարկները, արդիւնք չէ՞ր մէթէ նոյն հետեւողական աշխատանքներուն որ Ֆրանսական ազգը անգադար կը տանի Եւրոպայի վրայ սաւառնող պատերազմական հովերուն դէմ։

Վերջին քանի մը տարիներուն ընթացքին բուռն կերպով թափուող ջանքերը, ընդհատուեցան, հաւաչարհարին տնտեսական սուր ազգապի արդիւնքով։ Դոնէ այս մէկ անակնկալն էր Եւրոպական տնտեսագէտներու և դիւանագիտութեան առաջ։ Միլիոնաւորներու հասնող անգործներու բանակը, իսկապէս դարձաւ սպառնական, խըզզուղեցման աշխատանքներուն։ Անակնկալօրէն ամէն ճակատներէ խուժող տնտեսական ճնշիչ ազգապէն ելք մը գտնելու հարցը, յրկօրէն մտածել տուաւ ազգերու զեկավար չրջանակներու։ Բայց հարցը այնքան թնճուկի ձեւով կը ներկայանար որ ամենահոչակաւոր տնտեսագէտներն անգամ կ'ընկըրկէին և կասկածամտութեամբ կը մօտենային, յղթական արդիւնքի մը մասին։ կը նկատէին որ առանց ուրիշ չարք մը կարեւոր քաղաքական հարցերու լուծման, չէ կարելի նաև լուծել տնտեսական կընճիռը։

Եւրոպայի կեդրոնին վրայ, Գերմանիոյ մէջ օրը օրին ծաւալող անգործութիւնը, վտանգաւոր հանդամանք մը կ'ստանար, մանաւանդ Մեծն Անգլիան ալ զգալիօրէն կը տառապէր անգործներու բազմութենէն։ Որպէս միջազգային գործան հրապարակ նետուեցան կարգ մը որոշումներ, ինչպէս Միացեալ Նահանգներու նախագահ Հուվըրի մէկ տարուան համար պատերազմական պարտքերու կախակայումը, նաև տեղծուեցաւ հսկայական գրամագլուխով Միջազգային Դրամատուն մը, նպաստելու համար անհրաժեշտ պէտքերը։

Բայց և այնպէս բոլոր այս ձևի աշխատանքները անկարող եղան կասեցնելու համաչխարհային այս տագնապը, ան կը չարունակէ իր աւերները, հունչն գործ խուժող ջուրի պէս կը վարակէ բոլոր ազգերը։ Ֆրանսան որ կը նկատուէր այդ ուղղութեամբ անխոցելի, ան ալ այսօր ստիպուած է կերպարել անգործներու ստուար բազմութիւն մը։ Դժբախտութիւնը հոն է որ միջազգայնօրէն չի կարենալով լուծել տնտեսական այս կնճռոտ գործը, ամէն ազգ սկսած է այսօր իր գլխուն ճարը նայիլ։ Մաքսապաշտպան գրութիւնը կընդհանրանայ, ներքին ազգային ճարտարարուեստը պաշտպանելու համար։ Անգլիան առաջինը եղաւ ասպարէզ կարդացող այդ ժարզին մէջ. ոսկիի չափանիշը խորտակելէն վերջ, յանդուգն կերպով քուէ արկեց մաքսային նոր օրէնք մը։ Քնաքանաքար փոխադարձութիւնը չուշացաւ միւս ազգերու կողմէ։

Անհատական յարթութիւնը որ եւրոպան կը կրծէ ներսէն որպէս թիթեռի մը պէս։ Նորանոր բարդուող անակնկալները կը մթագնէ հին աշխարհի հորիզոնը, առով հանդերձ չէ կարելի երեւակայել այս հարցերուն լուծումը արիւնով վերջանայ։

Մարդկութեան հայեացքը ուղղուած է այսօր դէպի ժրընվ, ազգերու հարիւրաւոր պատուիրակները Ջինաթափութեան Ժողովին չուրջ բոլորուած կը ճգնին անելին մէջէն խաղաղութեան ուղի մը գտնել։ Ֆրանսական պատուիրակին կողմէ հրապարակ նետուած Դասնութեան Տնտեսական Դաշնակցութիւնն մը ստեղծելու միտքը, կ'զգաղցնէ մեծերու միտքերը։ Մանակի խորհրդակցութիւններ անպակաս են, չէ՞ որ անհրաժեշտ է նախ փոքրերուն լացը դադրեցնել որ՝ մեծերը կարենան առանց խոչնդոտի դարձնել եւրոպայի խաղաղութիւնը։ Բայց այս բոլորին մէջ ինչ որ անուրանալի է Ազգ. Դաշնակցութեան ժողովին հետզհետէ բարոյական ուժին բարձրացումը։ Շանկհայի թընդանօթներու ձայնին առժամապէս դադարեցումը անոր ապացոյցներէն մին է։

Զարմանալի չէ՞ միթէ, երբ աչխարհի խաղաղութեան ի նպաստ թափուող ջանքերուն պատմական մէկ ամենակարեւոր չրջանին, անոր բուն իսկ սերմնացանը և ամենափայլուն աստղը նկատուող Պ. Պրիանի անհետացումը անակընկալ մահով մը։ Որ ամբողջ աչխարհը գրեթէ սուգի մատնեց, անոր հանճարեղ և ճկուն ճառերը իզուր պիտի փնտռուի Ազգերու Դաչնակցութեան սեմէն տագնապալի վայրկեաններուն։

Բայց անոր ցանած սերմերը անպայման պիտի ուռճանան օր մը, այսօր փաստ մըն է՞ որ ոչ մէկ ազգ իր խորքին մէջ չի փափաքիր իր ազգային պահանջները Եւրոպայի մէջ, պատերազմով ձեռք ձգել, յաղթականէն մինչև իսկ պարտեալները գժուարին կացութեան մը առջև մղելէն ետք վերջին ճամբան կը բռնեն։ վերջի վերջոյ արդեօք կարելի չէ՞ պիրինեան լեռներու բարձունքին թառած ժրընվը, հռչակել յոյսի պալատը տրնտեսական և քաղաքական կնճիռներուն մէջ ստառպող մարդկութեան համար։ Այս պայծառօրէն ցոյց պիտի տայ մեր ապագան։

Փարիզ (2) ԽԱՊՐԻԿ (Վերջ)

Կարդացէք եւ Տարածեցէք «ԱԶԴԱԿ»Ը

ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

ՎԵՑԵՐՈՐԴ ԴԱՍԱԽՕՍՈՒԹԵԱՆ ՓՈԽԱՐԷՆ ՏԵՂԻ ՊԻՏԻ ՈՒՆԵՆԱՑ

ԱՄՈՒԼԻՒՄ

ՀԱՄԱՍՏԵՂԻ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ ՇՈՒՐՋԸ

1932 Ապրիլ 16ի շաբաթ իրիկունը, ժամը 8,30ին

ՀԱՅ ԱՒԵՏԱՐԱՆԱԿԱՆՆԵՐՈՒ ԺՈՂՈՎԱՍՐԱՀԻՆ ՄԷՋ

ԴԷՄՔԻՒՐ ԽՕՍՈՂՆԵՐՆ ԵՆ՝

ԱՐԱՄ ՍԱՀԱԿԵԱՆ	«Համասեղի կեանքն ու գործը»
ԳԱՍՊԱՐ ԻՓԷԿԵԱՆ	«Համասեղի հետոսները».
ԽՈՍՐՈՎ ԹԻՒԹԻՒՆՃԵԱՆ	«Քաղաքական հայեացքները Համասեղի գրականութեան մէջ»
ՎԱՐՈՒԱՆ ԳԷՈՐԳԵԱՆ	«Համասեղի ոճն ու լեզուն»
ՆԻԿՈԼ ԱՂԲԱԼԵԱՆ	«Համասեղի տեղը հայ գրականութեան մէջ»

Մուտքի վճարը սովորական. անդամներուն համար 10 սուրիական դահեկան, ոչ-անդամներուն համար 15 դահեկան։

Ապրիլ 30ին չաբաթ իրիկունը տեղի պիտի ունենայ ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆի Համերգը, Ձեմարանի ուսուցիչ պարոն Հ. Պէրպէրեանի ղեկավարութեամբ և Ձեմարանի երգչախումբով։

Իսկ Մայիս 14ի չաբաթ իրիկունը ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆ Խնամակալ Մարմնի ղեկավարութեամբ և մասնակցութեամբ խումբ մը հմտակիր սիրողներու պիտի բեմադրուի Լևոն Շանթի նոր թատերախաղը «Օչին Պայլ»

ՓՐՕՍՓԷՐ ՄԵՐԻՄԷ

ԿԱՐՄԷՆ

— Է՛հ, երկրացիս, նորէն ւե՞ս ուզեր զիս, ըսաւ ան։ կը տեսնեմ որ պէտք է քեզ սիրեմ, հակառակ որ հատ մը ունիմ, որովհետեւ, զիս Թողելէդ իվեր չեմ գիտեր թէ ինչ եմ։ Տես, հիմա ես եմ որ կը խնդրեմ քեզմէ. կ'ուզե՞ս գալ մեր ժամադրավայրը։

Խաղաղութիւնը հաստատեցինք ուրեմն բայց Կարմէնի խառնուածքը ճիշտ մեր երկրի եղանակին կը նմանէր։ Մեր լեռներուն մէջ, փոթորիկը ամենէն աւելի մեծ է մանաւանդ այն պահուն՝ երբ որ արեւը չքեղօրէն կը փայլի։ Խոստացած էր ինծի ուրիշ անգամ մըն ալ գտնուիլ հետս Տօրօթէին քով ու չեկաւ։ Եւ Տօրօթէն, աւելի գեղեցիկն ըլլալով ինծի ըսաւ՝ թէ անիկա մեկնած էր Եգիպտոսի գործերուն համար։

Արգէն փորձով գիտնալով թէ ինչպէս սովոր են խաբել, ես ամէն տեղ Կարմէնը կը փնտռէի, ուր որ յոյս ունէի թէ կը գտնեմ զինք, և օրը քանի անգամ կ'անցնէի Հանթիլժօ փողոցէն։ Գիշեր մը, երբ նորէն Տօրօթէին եղեր էի որ ա՛լ ընտելացուցած էի ինծի երբեմն իրեն տալով մէկ երկու բաժակ անիսօղի, Կարմէնը ներս մտաւ երիտասարդի մը հետ, որ տեղակալ էր մեր զօրաթևին մէջ։

— Դնա՛ չուտ, ըսաւ ինծի պատքերէն լեզուով։

Մնացի զարմացած, նախանձր սրտիս մէջ։

— Դուն հոս ի՛նչ կ'ընես, ըսաւ ինծի տեղակալը։ Ծո՛ւտ, դո՛ւրս ասկէ և բանակատեղ։

Չէի կրնար քայլ մը առնել։ Անդամալոյծի մը պէս էի։ Սպան, տեսնելով որ ես չեմ չարժիր և որ նոյնիսկ չեմ հանած ոտիկանի գդակս, բռնեց օձիքէս և կոպտաբար ցընցեց զիս։ Չեմ գիտեր թէ ինչ ըսի իրեն։ Քաշեց իր սուրը և ես ալ իմինս։ Պառաւը բռնեց իմ թևէս և տեղակալը ճակտիս տուաւ հարուած մը, որուն նշանը դեռ կը կրեմ։ Նահանջեցի, և արմուկի հարուածով մը Տօրօթէն առնոր դէմ նետեցի, յետոյ, տեսնելով որ տեղակալը դեռ կը հետապնդէ զիս, մխեցի սուրս մարմնոյն մէջ։ Կարմէնը անմիջապէս ժարեց լամբարը և իր լեզուով ըսաւ Տօրօթէին, որ փախչէի։ Ես ինքս ալ փողոց նետուեցայ և սկսայ վազել, առանց գիտնալու թէ ուր կ'երթամ։ Ինծի կը թուէր թէ մէկը զիս կը հետապնդէ։ Երբ ինքզինքիս եկայ, տեսայ որ Կարմէնը զիս չէ Թողուցած։

— Մե՛ծ յիմար, ըսաւ ինծի, խենթութիւններէ զատ ուրիշ բան ընել չես գիտեր։ Ես ըսած էի թէ քեզի դժբաղդութիւն պիտի բերեմ։ Գալէ, ամէն բանի դարմանը կայ, ժանաւանդ երբ ինծի պէս բարեկամուհի մը ունիս։ Սկսէ՛ տեսնել այս թաչկինակը դնել գլխուդ վրայ և նետէ ինծի առ գօտիդ (ceinturon)։ Սպասէ ինծի այս անգքին մէջ։ Երկու վայրկեանէն կը վերադառնամ։

Կորսուեցաւ, և ինծի բերաւ կանանչի գծաւոր կրկնոց մը, որ չեմ գիտեր ուրկէ գացած գտած էր։ Նետել տուաւ զինուորական համազգեստս և կրկնոցը հագցուց չափիկիս վրայէն։ Այսպէս հագուած էի թաչկինակով՝ որ զիս կը նըմանէր Վալանսի գեղուկներուն որոնք կուգան Սէվիլի մէջ իրենց ապրանքները ծախելու։ Ցետոյ, փոքրիկ փողոցի մը մէջէն զիս տարաւ տուն մը որ բաւական կը նմանէր Տօրօթէի տան։ Կարմէնն ու ուրիշ պոհեմուհի մը լուացին զիս, կապեցինվէրքերսայնքանլաւ որքան պիտի կրնար ընել բանակի վիրաբոյժներէն մէկը, ինծի խմցուցին չեմ գիտեր ինչ, և վերջապէս զիս դրին, խչաիկի մը վայ, ուր քնացայ խորունկ քունով։

Հաւանաբար, այդ կիները ըմպելիքս մէջ խառնած էին այն թմրեցուցիչ դեղերէն մին՝ որոնց գաղտնիքը իրենք միայն գիտեն։ Որովհետեւ, յաջորդ օրը չատ ուշ միայն կրցայ արթննալ։ Մեծ ցաւ մը ունէի գլխուս մէջ և քիչ մըն ալ չերմ։ Պէտք եղաւ որ երկար ատեն մտածեմ մինչև որ կարենամ վերյիչել այն սարսափելի դէպքը որ պատահած էր երէկ։ Նորոգելէ ետք վերքիս կապերը, Կարմէնն ու ընկերուհիներս իսչաիկիս առջև ծնկաչոք, օքը խալիճ քանի մը բառ արտասանեցին, որ բժչկական դարմանում մը կը թուէր ըլլալ։ Ցետոյ, երկուքն ալ վստահեցուցին զիս թէ չուտով պիտի աղնկնամ, միայնթէ կարելի եղածին չափ անյապաղ պէտք եմ Թողուլ Սէվիլը։ Որովհետեւ, եթէ զիս հոն բռնէին, առանց հարցաքննութեան հրացանազարկ պիտի ըլլայի։

— Տղա՛ս, ըսաւ ինծի Կարմէնը, պէտք է որ քան մը ընես դուն. հիմակ, որ Թագաւորը ա՛լ չի հոգար քու պէտքերդ, պէտք է դուն ինքդ մտածես ապրուստիդ մասին։ Բաւական անճարակ ես գողութիւն կարենալ ընելու համար։ Բայց առողջ և ուժեղ ես. եթէ սիրտ ունիս, գնա՛ և մաքսանենգութիւն ըրէ։ Չէի՞ խոստացած կախել տալ քեզ։

Եւ Ջինաթափութեան ժրընվի վերջին ժողովին Ֆրանսական պատուիրակութեան պետ Պ. Թարտիօի կողմէ, ուժերի պէս պայթող առաջարկները, արդիւնք չէ՞ր մէթէ նոյն հետեւողական աշխատանքներուն որ Ֆրանսական ազգը անգադար կը տանի Եւրոպայի վրայ սաւառնող պատերազմական հովերուն դէմ։

Վերջին քանի մը տարիներուն ընթացքին բուռն կերպով թափուող ջանքերը, ընդհատուեցան, հաւաչարհարին տնտեսական սուր ազգապի արդիւնքով։ Դոնէ այս մէկ անակնկալն էր Եւրոպական տնտեսագէտներու և դիւանագիտութեան առաջ։ Միլիոնաւորներու հասնող անգործներու բանակը, իսկապէս դարձաւ սպառնական, խըզզուղեցման աշխատանքներուն։ Անակնկալօրէն ամէն ճակատներէ խուժող տնտեսական ճնշիչ ազգապէն ելք մը գտնելու հարցը, յրկօրէն մտածել տուաւ ազգերու զեկավար չրջանակներու։ Բայց հարցը այնքան թնճուկի ձեւով կը ներկայանար որ ամենահոչակաւոր տնտեսագէտներն անգամ կ'ընկըրկէին և կասկածամտութեամբ կը մօտենային, յղթական արդիւնքի մը մասին։ կը նկատէին որ առանց ուրիշ չարք մը կարեւոր քաղաքական հարցերու լուծման, չէ կարելի նաև լուծել տնտեսական կընճիռը։

Եւրոպայի կեդրոնին վրայ, Գերմանիոյ մէջ օրը օրին ծաւալող անգործութիւնը, վտանգաւոր հանդամանք մը կ'ստանար, մանաւանդ Մեծն Անգլիան ալ զգալիօրէն կը տառապէր անգործներու բազմութենէն։ Որպէս միջազգային գործան հրապարակ նետուեցան կարգ մը որոշումներ, ինչպէս Միացեալ Նահանգներու նախագահ Հուվըրի մէկ տարուան համար պատերազմական պարտքերու կախակայումը, նաև տեղծուեցաւ հսկայական գրամագլուխով Միջազգային Դրամատուն մը, նպաստելու համար անհրաժեշտ պէտքերը։

Բայց և այնպէս բոլոր այս ձևի աշխատանքները անկարող եղան կասեցնելու համաչխարհային այս տագնապը, ան կը չարունակէ իր աւերները, հունչն գործ խուժող ջուրի պէս կը վարակէ բոլոր ազգերը։ Ֆրանսան որ կը նկատուէր այդ ուղղութեամբ անխոցելի, ան ալ այսօր ստիպուած է կերպարել անգործներու ստուար բազմութիւն մը։ Դժբախտութիւնը հոն է որ միջազգայնօրէն չի կարենալով լուծել տնտեսական այս կնճռոտ գործը, ամէն ազգ սկսած է այսօր իր գլխուն ճարը նայիլ։ Մաքսապաշտպան գրութիւնը կընդհանրանայ, ներքին ազգային ճարտարարուեստը պաշտպանելու համար։ Անգլիան առաջինը եղաւ ասպարէզ կարդացող այդ ժարզին մէջ. ոսկիի չափանիշը խորտակելէն վերջ, յանդուգն կերպով քուէ արկեց մաքսային նոր օրէնք մը։ Քնաքանաքար փոխադարձութիւնը չուշացաւ միւս ազգերու կողմէ։

Անհատական յարթութիւնը որ եւրոպան կը կրծէ ներսէն որպէս թիթեռի մը պէս։ Նորանոր բարդուող անակնկալները կը մթագնէ հին աշխարհի հորիզոնը, առով հանդերձ չէ կարելի երեւակայել այս հարցերուն լուծումը արիւնով վերջանայ։

Մարդկութեան հայեացքը ուղղուած է այսօր դէպի ժրընվ, ազգերու հարիւրաւոր պատուիրակները Ջինաթափութեան Ժողովին չուրջ բոլորուած կը ճգնին անելին մէջէն խաղաղութեան ուղի մը գտնել։ Ֆրանսական պատուիրակին կողմէ հրապարակ նետուած Դասնութեան Տնտեսական Դաշնակցութիւնն մը ստեղծելու միտքը, կ'զգաղցնէ մեծերու միտքերը։ Մանակի խորհրդակցութիւններ անպակաս են, չէ՞ որ անհրաժեշտ է նախ փոքրերուն լացը դադրեցնել որ՝ մեծերը կարենան առանց խոչնդոտի դարձնել եւրոպայի խաղաղութիւնը։ Բայց այս բոլորին մէջ ինչ որ անուրանալի է Ազգ. Դաշնակցութեան ժողովին հետզհետէ բարոյական ուժին բարձրացումը։ Շանկհայի թընդանօթներու ձայնին առժամապէս դադարեցումը։ Ցետոյ, Եւրոպան ընկերվարական հիմերու վրայ վերականգնելու համար։

ԽԱՂԱՂՈՒԹԵԱՆ Ի ՆՊԱՍՏ ՁԻԳԵՐ

Եթէ այս պատերազմի դէմ նորաձեւ պայքարի մէջ, ազգերը չարելու րլլանք, անուրանալիօրէն պէտք է գետեղենք գլուխը Ֆրանսական մեծ ազգը, որ իր ձերբունի Պրիանով եղաւ չերմ պաչտպան մը։ Տարիներ ամբողջ ան դարձաւ սիւնը ազգերու դաչնակցութեան, իր հրաւայքով ան դիմեց մինչև իսկ իր առժեմոնարխիւմ հակառակորդները, խլելով անոնցմէ չարք մը դաչնագիրներ. Քէլ անոնցմէ զիջողութեան ոգին։ Պրիանին ուժը կայացաւ մանաւանդ իր չուրջը հաւաքել լաւագոյն խառղութեան պաչպանն պետական մարդիկ, ինչպէս Զեի օսլավաքի արտաքին գործոց նախարար Պենէս, Բոլոնիայէն Զալէսքի, Անգլիայէն Մաքտոնալտ, Պելճիքացին Հիման, Նորվեկիայէն Հանգոյեալ Նանսէն և չարք մը ուրիշներ։ Այս խումբ մը մարդիկ նուազ չեն աչխատած խաղաղութեան գատին որքան նոր պատգամներով հրապարակ եկած վերի երկու հոսանքները։

Այս պետական անձնաւորութիւններու եռին ընտրուած մաւորականներու փաղանգ մը որոնք նուազ ծանօթութիւններ չեն մատուցած խաղաղութեան գատին, ինչպէս Լիոնի քաղաքապետ և արմատական ընկերվարական Ֆրանսական զօրաւոր կուսակցութեան պետ Պ. Էրիօ, որ իրեն խազազատիրական ճառերով, հաչտարար մեղադեր կատարած է հակառակորդ ազգերու միջեւ, և աւելի առաջ երթալով առաջարկած է հիմնել ամենուրեք խաղաղութեան ինպատ դպրոցներ, արուամտացնելու համար նոր սերունդի հոգի ներէն ներս պատերազմի դէմ զգուանք մը. և ինչպէս Փոլ Պընգուր և նման ներ հետեւած նոյն ճամբէն։

Ֆրանսական ճկուն միտքը չէ գոհացած միմիայն ճառերով, ազգերը չարժման մէջ դնել, ան հրապարակ եկած է աչխարհի առ չ իր թանձրացեալ ծրագիրներով։ Անցեալ տարի խղճահարութիւնը մը հրապարակ նետուած է Պ. Պրիանով, Եւրոպայի Համադաչնակցութեան ծրագիրը։ Երկար տարիներ խաղաղութեան ի նպաստ տարուած պրօպականային հասուներացած պտուղն էր այդ ծրագիրը, որ ժրքախտաբար չունեցաւ թէև իրական և անմիջական արդիւնք, բայց և այնպէս պիտի ըլլայ մեկնակէտը ապագայ աչխատանքներու, Եւրոպան ընկերվարական հիմերու վրայ վերականգնելու համար։

Մարդկութեան հայեացքը ուղղուած է այսօր դէպի ժրընվ, ազգերու հարիւրաւոր պատուիրակները Ջինաթափութեան Ժողովին չուրջ բոլորուած կը ճգնին անելին մէջէն խաղաղութեան ուղի մը գտնել։ Ֆրանսական պատուիրակին կողմէ հրապարակ նետուած Դասնութեան Տնտեսական Դաշնակցութիւնն մը ստեղծելու միտքը, կ'զգաղցնէ մեծերու միտքերը։ Մանակի խորհրդակցութիւններ անպակաս են, չէ՞ որ անհրաժեշտ է նախ փոքրերուն լացը դադրեցնել որ՝ մեծերը կարենան առանց խոչնդոտի դարձնել եւրոպայի խաղաղութիւնը։ Բայց այս բոլորին մէջ ինչ որ անուրանալի է Ազգ. Դաշնակցութեան ժողովին հետզհետէ բարոյական ուժին բարձրացումը։ Շանկհայի թընդանօթներու ձայնին առժամապէս դադարեցումը։ Ցետոյ, Եւրոպան ընկերվարական հիմերու վրայ վերականգնելու համար։

Մնացի զարմացած, նախանձր սրտիս մէջ։

— Դուն հոս ի՛նչ կ'ընես, ըսաւ ինծի տեղակալը։ Ծո՛ւտ, դո՛ւրս ասկէ և բանակատեղ։

Չէի կրնար քայլ մը առնել։ Անդամալոյծի մը պէս էի։ Սպան, տեսնելով որ ես չեմ չարժիր և որ նոյնիսկ չեմ հանած ոտիկանի գդակս, բռնեց օձիքէս և կոպտաբար ցընցեց զիս։ Չեմ գիտեր թէ ինչ ըսի իրեն։ Քաշեց իր սուրը և ես ալ իմինս։ Պառաւը բռնեց իմ թևէս և տեղակալը ճակտիս տուաւ հարուած մը, որուն նշանը դեռ կը կրեմ։ Նահանջեցի, և արմուկի հարուածով մը Տօրօթէն առնոր դէմ նետեցի, յետոյ, տեսնելով որ տեղակալը դեռ կը հետապնդէ զիս, մխեցի սուրս մարմնոյն մէջ։ Կարմէնը անմիջապէս ժարեց լամբարը և իր լեզուով ըսաւ Տօրօթէին, որ փախչէի։ Ես ինքս ալ փողոց նետուեցայ և սկսայ վազել, առանց գիտնալու թէ ուր կ'երթամ։ Ինծի կը թուէր թէ մէկը զիս կը հետապնդէ։ Երբ ինքզինքիս եկայ, տեսայ որ Կարմէնը զիս չէ Թողուցած։

— Մե՛ծ յիմար, ըսա

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՃԱՊՈՆՑԻՔ ՎԼԱՏԻՎՈՍՏՈՔԻ ՎՐԱՅ ԿԸ ՔԱԼԵՆ

Լոնտոն, 14 Ապրիլ.— Շանկհայէն ստացուած վերջին լուրերու համաձայն նոյն քաղութիւններ կ՚սպառնան պատճառ դառնալ Ճապոնի եւ Ռուսիոյ միջեւ պատերազմի մը։ Այս վտանգով կը բացատրուին բանակցութիւնները որոնք առաջ կը տարուէին Շանկհայի մէջ եւ որոնք դադրած էին Չինացիներու պահանջքին վրայ։

Վստահելի աղբիւրէ քաղուած լուրերու համաձայն, վերջերս Ճապոնցիք հաշտարար կեցուածք մը որդեգրած են Չինացւոց հանդէպ եւ տրամադիր են Շանկհայէն իրենց բանակները ետ քաշելու համար թուական մը որոշել։ Պատճառը այն է որ Ճապոնցիք Մանչուրիոյ մէջ կարեւոր դէպքերու կ՚սպասեն ուր անոնք կը պատրաստուին քալել Վլատիվոստոքի վրայ։ Ասիկա կը նշանակէ որ նոր պատերազմի մը հեռանկարը անխուսափելի է Ճապոնի եւ Ռուսիոյ միջեւ։

Զինաթափութեան ժողովը

Ժընեւ, 18 Ապրիլ.— Զինաթափութեան Յանձնախումբը կը շարունակէ վիճաբանութիւնը։ Պ. Կրանտի բնորոշեց սպառազինման քանակական նուազումին մասին Իտալիոյ առաջարկութեան տեսակէտը, որ արմատապէս պիտի նուազեցնէ թշնամութեանց տարողութիւնը։ Պատասխանելով երէկուան նիստի մէջ որակական սահմանափակումի մասին ըլլալիք հեշտ բանաքաղումի հարցին զոր կը բարձրացնէր Պ. Թարտիէօ, Պ. Կրանտի ըսաւ որ անուղղամտութեան վարկածը պէտք չէ արգիլէ յանձնառութիւններու վերջնական հաստատումը, այլապէս վստահութեան խորտակում պիտի նշանակէր։ Պ. Կրանտի հաստատեց Լիթվինոֆի մտքերը եւ գտաւ որ անհրաժեշտ է սահմանափակել ներկայ սպառազինումները լրջօրէն զեղչումներ կատարելով։

Պ. Մասէտօ Սօարէզ, Պրազիլիոյ պատուիրակը, հաստատեց ամերիկեան առաջարկը։ Թէֆիք Ռիւշտի պէյ, Թուրքիոյ պատուիրակ, միացաւ նոյնպէս Կիպսընի տեսակէտին։ Ան աւելցուց որ եթէ ժողովը չորդեգրէ այս առաջարկը, Թուրքիա պիտի միանայ սովիէթական առաջարկներուն։

Ուրուկուայի պատուիրակը Պ. Գօզիօ, յարեցաւ ֆրանսական տեսակէտին։ Պարսկաստանի պատուիրակ Սղա—Խան համամիտ գտնուեցաւ ամերիկեան առաջարկին։

Եւ սակայն ան կը գտնէ որ ան չի խորանար, քանի որ ան չի հանդուրժեր քոնթրոլի եւ պատիժի։

Պ. Մարինքովիչ, Ծուկոսլավիոյ պատուիրակ, առաջարկեց բնաջնջել բոլոր պատերազմական նաւերը, բացի եզերապահ ռազմանաւերէ։ Ան պահանջեց Ազգաժողովի համար իրաւունք գրաւելու պաշտօնէութիւնն ու պատերազմական պիտոյքները յարձակող կողմի մը՝ դնելու համար զանոնք յարձակման ենթակայ պետութեան տրամադրութեան տակ։ Այսպէս, Ազգաժողովը պարտի դնել յարձակող պետութիւնը քաղաքակրթուած ազգութիւններու աստիճանին։

Զգայացունց ոճիր մը

Վիեննա, 14 Ապրիլ.— Ականջի հիւանդութեանց հռչակաւոր մասնագէտ եւ Վիեննայի բժշկ. համալսարանի ուսուցիչ Բրօֆ. Ալեքսանդր ատրճանակի հարուածով մը սպաննուեցաւ, երեքշաբթի օր կէսօրէ վերջ իր բնակարանին մօտ Չեխոսլովաքի մը կողմէ, որ խենթութեան նշաններ ցոյց կուտար։

Կը կարծուի որ այս այն ոճրագործն է, որ քանի տարի առաջ նմանօրինակ մահափորձ մը կատարած էր իր գոհին վրայ երբ տարիներ առաջ կը բժշկուէր իրմէ։

Ոճրագործը ձերբակալուած է։

Դրօշմաթուղթ Պրիանի պատկերով

Փարիզ, 14 Ապրիլ.— Էօվր թերթը կը գրէ թէ պատերազմիկներու վէթէրաններու ընկերակցութիւնը կառավարութեան խնդրագիր մը ներկայացուցեր է շրջաբերութեան դնելու համար Պրիանի կենդանագիրը կրող դրօշմաթուղթերու շարք մը։ Այս դրօշմաթուղթերը պիտի փակցուին արտասահման ղրկուելիք նամակներուն վրայ։

Չեխոսլովաքիա կը շնորհաւորէ Հինտէնպուրկը

Պրակա, 14 Ապրիլ.— Նախագահ Մազարիքի խնդակցութեան եւ շնորհաւորութեան հեռագիրը ուղղուած նախագահ Հինտէնպուրկի, կը կազմէ փոխանակուած առաջին պատգամագիրը երկու պետութեանց ներկայացուցիչներու միջեւ։

Ցարդ պաշտօնական շնորհաւորութեանց բոլոր առիթներու մէկ կամ միւս կողմին համար անյիշմար անցած էին։

Շնորհաւորական վերջին հեռագիրը երկուստեք գնահատուած է եւ թոյլ կուտայ յուսալու որ նոր համակրութիւններու թուական մը պիտի բացուի երկու դրացի պետութեանց համար։

Տնտեսական կացութիւնը Ամերիկայի մէջ

Նիւ—Եորք, 14 Ապրիլ.— Առեւտրական եւ ճարտարարուեստական գործերու գլխաւորներուն հետ Պ. Հուվր կը պատրաստէ շարք մը քոնֆէրանսներ տնտեսական տագնապի դարման մը գտնելու մտօք։

Պօրսայի նախագահը բացէն եղած վաճառումներու նկատմամբ իր պատրաստած տեղեկագիրները ներկայացուց, պօրսայի գործառնութիւնները քննելու պաշտօնով օժտուած դրամատէր ծերակուտականներու յանձնախումբին։

Նախագահը կը պնդէ թէ դրամական անկումը արդիւնքն է 1929ին շրջաբերութեան հանուած թղթադրամներու առատութեան եւ տնտեսական առուծախի ծայր աստիճան շատութեան։

Եղածը հաշուեյարդար է եւ ոչ թէ հրապարակը բարոյալքելու մտօք վաճառում։

Ամերիկեան Քոթան հարիւրին տասը պիտի զեղչուի

Ուաշինկթըն.— Երեսփ. ժողովի Ներգաղթի յանձնաժողովը ընդունեց տեղեկագիրը, որ նպաստաւոր է եղած առաջարկի, հարիւրին տասը զեղչելու համար բոլոր երկիրներու քոթաները։ Նոյնպէս չարեւմտեան հիւսագունդի քոթան հարիւրին տասը պիտի զեղչուի այն վիզաներէն, որոնք տրուած են 1930 Յունիս 30ին վերջացող ելմական տարուան ընթացքին։

ԹՈՒՐՔԻԱ ԿԸ ՎԵՐԱԴԱՐՁՆԷ ԳԱՂԹԱԿԱՆՆԵՐՈՒ ԿԱԼՈՒԱԾՆԵՐԸ

Իզմիր.— Կուսակալութեան ելեւմ. Տնօրէնութիւնը ելեւմ. նախարարութենէն հրահանգներ ստացած է, որոնց համաձայն իրենց տէրերուն պիտի վերադարձուին բոլոր այն գրաւուած կալուածները, որոնք պատկանած են Լօզանի Դաշնագրի գործադրութեան թուականէն՝ 1922 Օգոստ. 6էն ետք՝ Թուրքիայէն հեռացածներէն մէկուն։ Այս հրահանգները կը հերքեն նախապէս շրջան ըրած այն զրոյցները որ թէ իբրեւ թէ պիտի վերադարձուին այն կալուածները, որոնք փոխանակելիներուն կը պատկանէին եւ որոնք, իբր այդ, յատկացուած են թուրք գաղթականներու։

ՀՐԱՊԱՐԱԿԱՅԻՆ ԲԱՆԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ

Կիրակի, 17 Ապրիլ, կէսօրէ առաջ ժամը 10ին

ԱԶԱՏԱՄԱՐՏ Ակումբին մէջ

Պիտի բանախօսէ՝ Պ. Գ. ԻՒՐԻՒԲԵԱՆ, Նիւթը՝

ՄԵՐ ԻՐԱՒՈՒՆՔՆԵՐԸ ԵՒ ՄԵՐ ՊԱՐՏԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Մուտքը ազատ է։

ՏԵՂԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Ի՞ՆՉ ԿԱՆՑՆԻ ԿԸ ԴԱՌՆԱՅ ՓՈՔՐ ՍԵՐԱՅԻ ՄԷՋ

ՈՎ ՊԻՏԻ ԸԼԼԱՅ ՑԱՌԱՋԻԿԱՅ ՆԱԽԱԳԱՀԸ

Փոքր Սերայի մէջ երկու օրէ ի վեր լռութիւն կը տիրէ։ Առաջուան եռուզեռն ու անվերջ բանակցութիւններն ու խորհրդակցութիւնները դադրած են։ Երեսփոխաններ եւ լրագրողներ աւելի քիչ կը տեսնուին Սերայի Գրասենեակներուն մէջ։ Բարձր Կոմիսէրին հրահանգը նախագահական ընտրութեան առանց ժամանակի յետաձգման համար, ջուր թափեց բոլոր սակարկութեանց վրայ։

Ճիշդ է որ ծանր տագնապ մը անցուց նախագահական ընտրութեան առնչութեամբ անցած հանի մը օրուան ընթացքին, Բարձր Կոմիսէրութիւնը Շէյխ Պէհճէթ Խուրիի թեկնածութիւնը կը պաշտպանէր եւ անուղղակի կը թելադրէր Շէյխ Մուհամմէտ Ճիսրը որ վերցնէ իր թեկնածութիւնը։ Մինչդեռ Շէյխ Ճիսր, աւելի կը զօրանար միւս նախագահական թեկնածուներու միացումով իրեն հետ եւ կ՚ապահովէր ժողովի ջախջախիչ մեծամասնութիւնը։ Շէյխ Պէհճէթ Խուրիի հակառակորդները՝ պ.պ. Էմիլ Էտտէ, Ժօրժ Թապէթ եւ Հապիպ Փաշա Սաատ, իրենց հակառակորդին ընտրութիւնը ձախողեցնելու համար, կորոշեն պաշտպանել իսլամներու թեկնածուին ընտրութիւնը։ Մէկ խօսքով Շէյխ Պէհճէթ Խուրիի ընտրութիւնը արգիլելու համար ամեն միջոցի դիմել կ՚որոշեն։

Բարձր Կոմիսէրութիւնը այս դասաւորումներէն ի հարկէ գոհ չէր. սակայն Շէյխ Ճիսրի անեղծելիութիւնը կը պարտադրէր ընտրութեան ժամանակի յետաձգումը, մինչեւ որ համաձայնութեան եզր մը գոյանայ։ Յետաձգման հրահանգի հաղորդուելէն վերջ ալ շարունակեցին բանակցութիւնները։ Բարձր Կոմիսէր Ն. Վ. Պ. Բօնսօ անձամբ իր Ներկայութեան հրաւիրեց Շէյխ Ճիսրը եւ տեսակցեցաւ անոր հետ։ Գաղտնի կը պահուի այդ տեսակցութեան արդիւնքը։ Բայց համաձայն Շէյխ Ճիսրի յայտարարութեան ինք մերժած է իր թեկնածութիւնը վերցնելու առաջարկը եւ մինչեւ վերջ պիտի չհրաժարի։

Միւս կողմէ սակայն, տեղական թերթեր կարգ մը նոր տեղեկութիւններ կը հաղորդեն։ Առջի օր, Պ. Էտտէի տան մէջ կարգ մը հեղինակաւոր երեսփոխաններ ժողով մը գումարելով անգամ մը եւս շեշտած են Շէյխ Պէհճէթի ընտրութեան անյարմարութիւնը եւ որոշած են ամեն գնով արգելք հանդիսանալ։ Երէկ առաւօտ ալ Շէյխ Մուհամմէտ Ճիսրին տունը հանդիպում մը ունեցած են Պ. Պ. Էմիլ Էտտէ, Ժօրժ Թապէթ եւ Հապիպ Փաշա եւ որոշած են պաշտպանել Շէյխ Ճիսրի ընտրութիւնը, մինչեւ որ զօրաւոր արգելքի մը չի հանդիպին. այդ պարագային՝ երբ այդ արգելքը յարուցուի, յաջորդ թեկնածուն պիտի որոշեն համաձայնաբար։

Երէկ Սերայի մէջ [illegible] մը շրջան ըրաւ, որուն համաձայն, իբր թէ, Շէյխ Պէհճէթ Խուրիի կողմնակիցները յայտարարած են որ Բարձր Կոմիսէրութիւնը պիտի լուծէ ժողովը եթէ Շէյխ Պէհճէթի ընտրութեան համաձայնին չըլլայ։ Լրագրողներ այս առթիւ դիմում կատարեցին Շէյխ Ճիսրին, բայց ան հաղորդեց որ երեսփոխանական ժողովը լուծելու իրաւունքը մի միայն հանրապետութեան նախագահին տրուած է, որով սխալ է այդ տարաձայնութիւնը։

Այսպէս ուրեմն, Ներկայիս բոլոր իրադարձութիւնները Փոքր Սերայի մէջ կը դառնան նախագահական ընտրութեան շուրջ։ Շէյխ Պէհճէթ Խուրիի թեկնածութեան առաջ [illegible] պատճառ եղաւ որ Շէյխ Մուհամմէտ Ճիսր ժողովին մէջ մեծամասնութիւն մը ապահովէ իրեն համար. Սակայն Բարձր Կոմիսէրութիւնը եթէ չուզէ այս վերջինին ընտրութիւնը ո՞վ պիտի ըլլայ նախագահական ընտրելին, ինչպէս կը տեսնուի, Շէյխ Պէհճէթ Խուրին պիտի չի կրնայ մեծամասնութիւն ապահովել ամեն գնով։

ՍԻՒՐԻԱԿԱՆ ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆԻ ԲԱՑՈՒՄԸ

ՊԱՅՔԱՐԸ ՍԿՍԱԾ Է ՀՈՆ ԱԼ

Ինչպէս գրած էինք, կը կարծուի որ Լիբանանի հանրապետութեան նախագահի ընտրութենէն անմիջապէս վերջ պրն. Բօնսօ պիտի մեկնի Դամասկոս եւ մասնաւոր որոշմնագրով մը ժողովի պիտի հրաւիրէ Նորընտիր երեսփոխանները։ Հաւանական է յաջորդ շաբթուան կէսէն վերջ պ. Բօնսօ Դամասկոս հասնի։

Սուրիական խորհրդարանը իր օրինականութիւնը վաւերացնելէ եւ պաշտօնական բացումը կատարելէ վերջ, պիտի որոշէ երկրին վարչաձեւը եւ պիտի ընտրէ կառավարութիւնը։ Սուրիական հանրապետութեան նախագահութեան համար այժմէն արդէն զանազան թեկնածուներու անուններ սկսած են շրջան ընել եւ պայքար սկսած է։ Ազգայնական թերթեր ի նպաստ Հաշիմ պէյ Աթասիի սիւնակներ կը լեցնեն եւ յոյս կը յայտնեն որ ան ըլլայ հանրապետութեան նախագահը։ Չափաւորականները սակայն, Սուպհի պէյ Պէրէքէթի ընտրութեան կը ձգտին։ Կը յիշուին նաեւ անուններ. Ահմէտ Նամի պէյի եւ Մուհամմէտ պէյ Ալի Աապէտ։ Բնական է պայքար բաւական բուռն պիտի ըլլայ ազգայնականներու եւ չափաւորականներու միջեւ։

ԳՈՒՐՊԱՆ ՊԱՅՐԱՄԸ

Մահմետականներու Գուրպան Պայրամը կսկսի այսօր եւ կը տեւէ մինչեւ երեքշաբթի։ Այսօր կառավարական պաշտօնատուներն ու պաշտօնական հաստատութիւնները փակ պիտի մնան։

Երկուշաբթի օր մի միայն իսլամ պաշտօնեաները ազատ պիտի ըլլան։

ՍԻՐՈՅ ԵՐԵՍԷՆ

Քէվսէր Ասֆար անուն կին մը գաղտնի յարաբերութեան մէջ էր Մահմուտ Գրիֆֆ անուն մարդու մը հետ։ Իրար տես կը սիրէին անոնք եւ որոշած էին ամուսնանալ։

Սակայն ատեն մը վերջ Քէվսէր կ՚սկսի սիրել Հասան Ամուրին, Մահմուտ տեղեկանալով պէս կերպով Քէվսէրին եւ տես կ՚աղաչէ որ հրաժարի այդ նոր սէրէն, սակայն ապարդիւն կը մնայ։

Առջի օր, Հասէնէֆ էլ Ղամի թաղին մէջ, երբ Քէվսէր կ՚անցնէր փողոցէն, Մահմուտ Գրիֆֆ կը յարձակի վրան եւ դանակով մը կը վիրաւորէ անոր դէմքը։ Վիրաւոր կինը հիւանդանոց փոխադրուած է, իսկ ոճրագործը փախած։

ՎԵՀԱՓԱՌԸ ՀԱԼԷՊ ՄԵԿՆԱԾ

Երէկ առաւօտ, ինքնաշարժով Հալէպ մեկնեցաւ Կիլիկիոյ Ծերունազարդ Հայրապետը Սահակ Բ. Կաթողիկոս։ Ն. Ս. Օծութիւնը հանի մը ամիս պիտի մնայ Հալէպ, հանգստի համար։

ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆ ՍԳԱՏՕՆ

Ապրիլ 24ի Նահատակաց սգատօնը այս տարի պիտի տօնուի «Կրան Թէաթր»ի մէջ, նախագահութեամբ Լիբանանի Կաթ. փոխանորդ Կարօեան Սրբազանի։

Մանրամասնութիւնք վերջը։

ԿՌԻՒ ԱՇԻՐԷԹՆԵՐՈՒ ՄԻՋԵՒ

Համաս Իպն Արիֆ անուն Հասիսիյէ աշիրէթին պատկանող մարդ մը կը սիրէր Ֆաթմա Հասան անուն կին մը որ կը պատկանէր Քիսար աշիրէթին։ Կինը զգալով որ մայր պիտի ըլլայ, Համասին լուր տուաւ։

Արաբներու սովորութեան համաձայն մահուան կը դատապարտուի այն կինը որ ապօրէն յարաբերութեամբ մայր կ՚ըլլայ։ Համաս գիտնալով այդ պարագան, ուզեց կեանքը փրկել իր սիրածին եւ զինեալ իր մարդիկներով յարձակեցաւ Ֆաթմայի ցեղին վրանին վրայ եւ զայն փախցուց հետը։

Սակայն Ֆաթմայի ազգականները չէ հանդուրժեցին եւ չուզեցին զայն կնութեան տալ Համասին։ Ուժեր դրկեցին անոր վրայ։ Երկու կողմերու միջեւ տեղի ունեցաւ կատաղի կռիւ մը, Համասի ազգականներէն մէկը մեռաւ։

Թշնամութիւնները այն ատենէն սաստկացած են ու հաշտութեան փորձերը մնացած են ապարդիւն։ Նէվաֆ Սալիհ Հասիսիյէն աշիրէթին պէյը, որ ուզած է կարգադրել վէճը, անյաջողութեան մատնուած է, որովհետեւ Մէվաի աշիրէթն ալ այս կռիւին միջամտած է։ Այժմ կը վախցուի որ երկու աշիրէթներու միջեւ սովորական կռիւներ տեղի ունենան։

ՆՈՐ ՍՆԱՆԿՈՒԹԻՒՆ Մ՚ԱԼ

Միշէլ Րաֆայէլ անուն մարդ մը ինքնաշարժ եւ պէնզին կը ծախէր Պէյրութի մէջ։ Ընկերութիւնները իրենց ապրանքները պարտքով կուտային անոր եւ Միշէլ ծախելէ վերջ կը վճարէր անոնց։

Սակայն 1928ին ընկերութիւնները վերցուցած էին իրենց վստահութիւնը եւ այլեւս ապրանք չէին տար անոր ծախելու համար, Միշէլ սնանկութեան դատապարտուեցաւ եւ այն ատեն երաշխաւորութիւն տուաւ պարտատէրերուն 1930 եւ 1931 տարուան ընթացքին վճարելու համար իր պարտքերը։ Գործերը աւելի գէշ ընթացան եւ չի կրցաւ վճարել։

Անցած ամիս պարտատէրներէն մէկը դատարան դիմեց։ Դատարանը ամիս մը պայմանաժամ տուաւ։ Սակայն երէկ վերջացաւ այդ պայմանաժամը եւ դատարանը պաշտօնապէս սնանկ յայտարարեց զայն։

ԺՈՂՈՎԻ ՀՐԱՒԷՐ

Պօլսոյ եւ Շրջ. Հայրէ. Միութեան տարեկան ընդհանուր անդամական ժողովը տեղի պիտի ունենայ վաղը, կիրակի, 17 Ապրիլ, կէսօրէ առաջ ժամը 10ին, Հ. Մ. Ը. Մ.ի սրահին մէջ, Ժողովուրդային Տան դիմաց։

Միութեան բոլոր անդամներէն կը խնդրուի ներկայ ըլլալ։ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

ՈՍԿԻԻ ՀԱՆՔ ԱՆՏԻՈՔԻ ՄԷՋ

ՊԵՂՈՒՄՆԵՐԸ ԿԸ ՇԱՐՈՒՆԱԿՈՒԻՆ

Ժամանակին Բարձր Կոմիսէրութեան դիմում կատարած էին երեք ընկերութիւններ, Անտիոքի շրջաններուն մէջ ոսկիի հանքեր փնտռելու համար։ Բարձր Կոմիսէրութիւնը արտօնած էր զանոնք իրենց ձեռնարկին համար։

Երեք ընկերութիւններն ալ պատրաստելով իրենց ծրագիրը գործի սկսած էին։

Առաջին անգամ, Ֆրանսացի սպայ մը, Անտիոքի շրջաններուն մէջ պտտած միջոցին, աղբիւրի մը քով կարգ մը փայլուն քարեր նշմարելով զանոնք քննած եւ տեսած էր որ ոսկի կը պարունակեն անոնք։ Վերջը կարգ մը հարուստներու հետ տեսակցելով կազմած էր ընկերութիւն մը։ Անհամաձայնութիւն տիրելով անոնց մէջ, բաժնուած էին իրարմէ եւ այդ կերպով կազմուած էին երեք ընկերութիւններ։

Այժմ այս երեք ընկերութիւններն ալ, որոնց մէջ կը գտնուին Լիբանանցիներ եւ Ֆրանսացիներ, տեղադրին աշխատանքի լծուած են։ Ցարդ իրենց գուշակութիւնները արդարացնող հարուստ հանքերու չեն հանդիպած, սակայն մէկ ուղղութեամբ մեծ յոյսեր կան եղեր։

ՖՈՒԹ ՊՈԼԻ ԽԻՍՏ ՀԵՏԱՔՐՔՐԱԿԱՆ ՄՐՑՈՒՄ.

ՎԱՂԸ Կ. Վ. ԺԱՄԸ 2,15ԻՆ

Հ. Մ. Ը. Մ.Ի ՄԱՐԶԱԴԱՇՏԻՆ ՎՐԱՅ

ԿԸ ՄՐՑԻՆ Հ. Մ. Ը. Մ.Ի Ա. ԽՈՒՄԲԸ ԵՒ **Base Navale**

Հ. Մ. Ը. Մ.ի Պէյրութի Մասնաճիւղի տարեկան մարզահանդէսը տեղի պիտի ունենայ Մայիս ամսուան մէջ։

Անոնք որոնք կը փափաքին սոյն մրցումներուն մասնակցիլ, իսկոյն թող արձանագրուին Յանձնախումբի անդամներուն դիմելով։

Յանձնախումբի անդամներն են պ. պ. Օննիկ Փիլիկեան, Հայկազ Տէր Մանուէլեան, Կարապետ Մերտինեան եւ Ներսէս Գազազեան։ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

Ծանօթ.— Ընդհանուր փորձերու չը հետեւողները պիտի զրկուին մրցումներուն մասնակցելէ։

ՍԱԿԱՐԱՆ ՊԷՅՐՈՒԹԻ

15 ԱՊՐԻԼ 1932

			Ս. Դ.
Եգիպտ. թղթադրմ.			491
Անգլիկն. »			480
Տոլար »			126
Թրքական »			60
Պանք Օթոման			125
Իտալական Լիր 100			655
Յունական Տրախմի 100			125
Անգլ. ոսկի			605
Ֆրանս. »			484
Օսման. »			550
Արծաթ մեճիտ			28
Դրէյի Ֆոնս.	Ա.	Ֆ.	540
» »	Բ.	»	290
» »	Գ.	»	283

Մէֆէրեան եղբարք Րիւ Ֆօշ
Թէլէֆօն՝ 5-19

ՍՈՎԸ ՀԱՐԱՒԱՅԻՆ ԱՄԵՐԻԿԱՅԻ ՄԷՋ

Ռիօ—դը Ժանէյրօ, 14 Ապրիլ.—

200

երգելով՝ Հայկական վաշտն անցաւ ամբողջ քաղաքի միջով և հասաւ հայկական թաղը — եկեղեցու բակը —։ Ամբողջ հայ գաղութը (80 հայ տուն) մեծ ու փոքր, կին ու աղջիկ, ծեր ու երեխայ այդտեղ էին հաւաքուել իրենց աչքերով տեսնելու հայկական վաշտը եւ հայկական դրօշակը։ Եկեղեցու բակում երկսեռ դպրոցի մանուկները կարգով շարուած՝ դիմաւորեցին վաշտին հայկական երգերով, իսկ ժողովուրդը՝ բուռն ծափահարութիւններով և աղաղակներով։

— Կեցցէ՛ հայ վաշտը, կեցցէ՛ Անդրանիկը։

Երգեցին խումբը երգեց Անդրանիկի երգը։

Բոհանան արտասուալից աչքերով, զգածուած մի ճառ արտասանեց իր յոժ ուրախութիւնն արտայայտելով, որ Տաճկաց անիրաւ լծից ազատողների մէջ տեսաւ իր հայ եղբայրներին, հայ որդիներին։ Դա մի մեծ աննկարագրելի ուրախութիւն է ոչ միայն իրան, այլ եւ բոլոր հայ սրտերի համար, մի վեհ, դարերից ի վեր սպասուող մխիթարութիւն։ Օրհնեց ստրուկ ժողովուրդի ազատութեան համար կռւելու դուրս եկած անձնուէր հայ քաջերին, օրհնեց և կռւի պատուաւոր դաշտում ընկածների անմահ յիշատակը, ապա բարի գալուստ մաղթեց բոլորին, որով և աւարտեց իր սրտառուչ ճառը։ Միւս հռետորներն էլ խօսեցին, արտայայտեցին իրենց դարերով փայփայած բաղձանքը, ուրախութիւնը, ազատուած տեսնելով իրենց երկիրը։ Տանջուած, այրուած սրտերից բղխում էր անկեղծ ցնծութիւն, անկեղծ զգացմունքների արտայայտութիւն։

Բոլորից յետոյ խօսեց Գարեգինը, և խօսեց ինչպէս միշտ, [illegible] զգացուած և կրակոտ կերպով։

Շատերն ուրախութիւնից լաց էին լինում չկարողանալով զսպել իրենց արտասուքները։

50 197

Իմ հարցին՝ թէ ինչպէս է գնում գործը դիրքերում ֆելդշերը պատասխանեց, թէ վատ չէ ամենից լաւ Հայերն են կռւում, որ նա արտայայտեց բառացի հետեւեալ խօսքերով. «Հայե՛ր շատ ապրիք», ասաց նա և գլխարկը վերցրեց և գլուխ տւեց։

Քիչ յետոյ հասան և մի քանի հայ վիրաւորներ, երկուսը ծանր, մնացածը միջակ։ Տղերքն իրենց պահում էին քաջի պէս և սաստիկ ցաւերը (օր. փշրւած ոսկորներ) տանում էին համբերութեամբ։ Մէկն ասեց. «Պարո՛ն բժիշկ, լաւ կապիր, որ վէրքս շուտ առողջանայ, որպէսզի շուտով էլի կարողանամ կռւի դուրս գալ», իսկ մի ուրիշը, երբ կապեցի ոտքի վէրքը, բոլորովին միամիտ կերպով հարցրեց, «այժմ կարո՞ղ եմ գնալ դիրքերը»։

Երեկոյեան մութն ընկած էր արդէն, երբ ինձ մօտ եկաւ նաեւ XII դրուժինայի հրամանատար պոդպորուչիկ Կունեվը։

Հենց որ ինձ տեսաւ նա, դիմեց հետեւեալ խօսքերով. «բժի՛շկ, օգնի՛ր»։

Կարծելով որ վիրաւորւած է, իսկոյն հասայ և հարցրի, թէ ուրտեղից է վիրաւորւած։ Պարզուեց որ վիրաւորւած չէ, այլ սաստիկ յոգնած և թուլացած։ Իսկոյն կաթիլներ տուի, իսկ այն բարի կինը որտեղից որ է հասցրեց մի բաժակ թէյ և Կունեւը մի քիչ կազդուրւեց։ Բնական է, որ Նրանից կարող էր ամենաճիշդ տեղեկութիւններ ստանալ տղաների մասին։

— Օ՛, առիւծներ են, կատարեալ առիւծներ, — պատասխանեց նա. այսօր մեզ բոլորիս նրանք փրկեցին, եթէ նրանք չլինէին, մենք բոլորս էլ ջարդւելու, գերւելու էինք, բոլորս էլ... Այո՛, մեր կեանքով մենք նրանց ենք պարտական, նրանք փրկեցին դրութիւնը։

ՊԱՆԴՈՒԿ ԼԻԿՔՈՒ

ՋՈՀԼԷ

Հայկական աւելի ընտանեպատուագոյն պանդոկը «ԼԻԿՔՈՒ»ին Ջաղէի մէջ, ծովակատէս պարտէզով,

ԽԻՍՏ ՕԴԱՍՈՒՆ ՍԵՆԵԱԿՆԵՐ
ՈՐ ԿԸ ԲԱՂԿԱՆԱՑ 1. 2. 3, 4, ՄԱՀՃԱԿԱԼՆԵՐԷ

1. ՀԱՄԵՂ ՁԱՁ, ՄԱՔՈՒՐ ԵՒ ԱՆԹԵՐԻ ՍՊԱՍԱՐԿՈՒԹԻՒՆ.
2. ԳԻՆԵՐԸ ԽԻՍՏ ՁԱՓԱԻՈՐ.
3. ՏՈՒՆ ՓՆՏՐՈՂՆԵՐՈՒՆ ԱՄԷՆ ԴԻՒՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ.

Տէր եւ Տնօրէն՝ Գ. ՊԱՐՏԻԶԱՆԵԱՆ

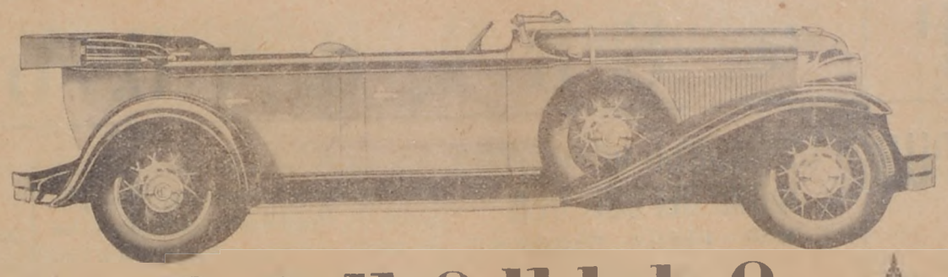

ԳՈՒԱՅԱԼԵՐ

աւխարհահռչակ իճիճաւշարժճների ձրագիծ 6-8 սիլինտր ունին,

ԱՄԵՆԱՏՈՒԿՈՒՆ ԵՒ ԳԵՂԵՑԻԿ ՄԱՐՔԱՆԵՐԸ ՆՆ ՀՐԱՊԱՐԱԿԻ ՎՐԱՑ ԵՒ

ԿԸ ՓՆՏՈՒԻՒՆ ԱՄԵՆՈՒՐԵՔ:

ԳՈՒԱՅԱԼԵՐ ինքնաշարժերու մասնաւոր յատկութիւններն են՝ ՏՈԿՈՒՆՈՒԹԻՒՆ, ԳԵՂԵՑԻԿՈՒԹԻՒ, ՁԱՓՕՒՈՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՀԱՆԴՍՏԱՒԷՏՈՒԹԻՒՆ, վճարման դիւրութիւններ կը տրուին.

ԳՈՒԱՅԱԼԵՐ ֆաբրիկներու բոլոր կտորները պատրաստ կը գտնուին մեր վաճառատուներուն մէջ՝ Լիբանանի, Սիւրիոյ և Իրագի ընդհանուր ներկայացուցչութիւն՝

NAAYEM MOTOR IMPORT Co. BEYROUTH B. P. 869, TÉL. 32—29

Հիւս. Սիւրիոյ ներկայացուցիչներ՝ Գ. և Մ. ԱԶԻՐԵԱՆ, B. P. 202, Հալէպ

ՏՕՔԹ. ԳԵՈՐԳ ԿԵՐԿԵՐԵԱՆ

Վկայեալ Lauréat Համալսարանի Interne եւ ա.ժամ մասնագէտ ՄԱՍՆԱԳԷՏ բժիշկ Ֆրանսական հիւանդանոցի ԱՋՔԻ, ՔԹԻ, ԿՈԿՈՐԴԻ, ԱԿԱՆՋԻ և ԳԼՈՒՈ հիւանդութիւններու բաժնին:

Հիւանդ կ'ընդունի կէսօրէ վերջ ժամը 2—6

իր գլխաւոր մէջ rue de Damas, No. 15

Հիւանդները ուղղակի հիւանդանոց կ'ընդունուին իր կողմէ տրուած մուտքի բարտով:

Աղքատ հիւանդներու ձրի դարմանուին, ամէն օր կէսօրէ առաջ ժամը 10—12, հիւանդանոցի դարմանատան մէջ:

ՏՕՔԹ. Գ. ՏԱՎՈՒՏԼԱՐԵԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ՆԵՐՔԻՆ ԵՒ ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

Իր դարմանատուները հաստատած է, *ԱՄՍՈՒԻՐ* վողոց, Տօքթ. Սօզոպաեանի (առամնաբոյժ) դարմանատան կից.

Ընդունելութեան ժամերը՝

կէսօրէ առաջ ժամը 8—12
» վերջ » 2—6

ՏՕՔԹ. Հ. ԼՈՒՍԻՆԵԱՆ

(ՀԱԼԷՊ)

Նախկին բժիշկ Միջազետքի Զինուորական հիւանդանոցներու եւ մասնագէտ ներքին հիւանդութիւններու

առաջ, առաւտեան, խորհրդատուի դարմանուի:

Հիւանդ կ'ընդունի ամէն օր ժամը 8—12 եւ 2—6 իր դարմանատան մէջ.
Հալէպ Ննջեղ բակ, Թրամվայի բնակարանի կայարան, թիւ 7

Բշ. եւ Ուրբաթ օրերը աղքատաց մրի

ՇԱՊԿԱԳՈՐԾԱՐԱՆ

ԱՐՄԵՆԱԿ ԴԱՆԻԷԼԵԱՆԻ **"ԼԻԿՔՈՒ"** ԱՐՄԵՆԱԿ ԴԱՆԻԷԼԵԱՆԻ

Պատիւ ունիմ ծանուցանելու յարգոյ հասարակութեան՝ որ Սուգ-էլ-Պազիրկանի շապկագործատունս փոխադրած եմ՝ *պէյէաիէի* շէնքին տեղ Նէճիպ ԱՍՏԻՒԻ ՄԷՀԷՔ ՓՈՂՈՑ, (Վարդապետեանի վաճառատան դիմացը, Շիւրիւ Ապուրէհիթի ճախկին վաճառատունը):

Մեծ խնամով կը պատրաստեմ, չափի վրայ եւ մեծամասնակ՝ շապիկ, բիճամայ, ոսպ ոտ շամպրը, խալփուսիէ եւայլն, ամենավերջին ճոռաթեւութեամբ:

Սպացած եմ մեծ մթերմ մը ճատկաւոր եւ վերջին ճոռոյթի ապրանքներու (պոպլին մեծամասնակ եւայլն), որով կարող եմ ամենէն բծախնդիր յաճախորդին ճատկար գոհացնել:

Միշտ պատրաստ կը գտնուին զանազան չափերու վրայ շապիկ եւ բիճամայ, որոնք կը վաճառուին մեծամասնակ եւ մանրամասնակ:

Մեր սկզբունքն է ճոդապահութիւն եւ աժան վաճառում:

Մէկ այցելութիւնը բաւական պիտի ըլլայ հաւոզուելու համար այս ճրամատութեանց:

Ապսպրանքներ կ'ընդունինք տրատասհանէն (Իրագ, Պաղեստին, Կիպրոս), եւ Սիւրիոյ բոլոր շրջաններէն.

ԳԱԲՐԻԷԼ Թ. ԹԷՐԶԵԱՆ

(ԵԼԵՔՏՐԱԿԱՆ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ)

Հիմնուած 1921 ին Պոլիս-Բերա

Ինչ դիւրամատչելի պայմաններով կը կատարենք ամէն կարգի էլեքտրական լոյսի գործուններ (Intsallation), ինչպէս նաեւ մօթէօր եւ ջիներներ:

Վաճառատունս կ'ստանձնէ նաեւ բոլոր էլեքտրագործիքներու ճոռոգութիւններ: Մասնաւոր սպասարկութիւն բնակարաններու էլեքտրա-ճոռոգման: Վաճառատուն Philips եւ Lux էլեքտր. լամբերու եւ ամէն տեսակ էլեքտրական պիտոյքներու:

Վճարման դիւրութիւններ.

Հասցէ — Վ. Ուզունեանի գրատան կից Պուրճ. B. P. 491

ՍՊԱՆՈՒԱԾՔ կոշիկներ ամենադիմացկուն, ամենագեղեցիկ եւ ամենագեղեցիկներն են, ԴԱՐՁԱԾ ԵՂԵՐՆԵՐՈՒ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ

Կարի եւ Ձեւագիտութեան Դասընթացք

Տիկին ՄԱՌԻ ԵՐԱՄԵԱՆ

ՎԿԱՅԵԱԼ ԴԻՐՋԱԿՈՒՀՒ

ԲԱՐԻՋԷՆ ԵՒ ՎԱՇԻՆԿԹՕՆԷՆ

Կարի եւ ձեւագիտութեան մասնագիտուհի, Տիկին Մառի Երամեան կը վերադարձոյ իր առհասարակ, Մեծ Սհրայի դիմացը Նո. 78 տան երկրորդ արկը:

Երեք ամսուան միջոցին կը սորվեցնէ ամենավերջին ճոռաձեւութեամբ, կար եւ ձեւագիտութիւն իր բոլոր բարդութիւններով եւ արդիական միջոցներով, Droit-fils մէթոտով: Իր ազակերտուհիները կ'օժտեն Բարիզի ազխարհածանօթ Académie Daydou վկայականով.

ՓՍՍՏԱԲԱՆ

ԽՈՄՐՈՎ ԹԻԹԻՒՆՃԵԱՆ

(Տօքթ. խրաւագիտութեան)

ԿՍՏԱՆՁՆԷ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԴԱՏԵՐ

Հակերակ ցուրեքեամբ հանրածանօթ փաստաբան ՄԷՐՐ ԱԶԻԶ ԷԼ ՀԱՇԷՄԻ

Դրասենեակը բաց է կէսօրէ առաջ 9—12 *կէսօրէ վերջ* 3—6

Rue Allenby, Immeuble NESSOULI **ՀԵՌԱՀԱՇԻ 1—28**

Տոկուն շինուածք վաղեմի տուֆ հնչուն եւ քնաւկան ձայն

Անոնք յատկանիշներ՝

ՈՐՈՆՅՄՈՎ ԿԸ ՁԱՏՈՐՈՇՈՒԻՆ

ԱՓՕԼԼՕ ՖՕՆՕՆԵՐԸ

Հրապարակի վրայ գրտնուղ բոլոր մարքանէրու հետ կը մրցին Ապոլլօ ֆոնօնները: Մանաւանդ վերջին նոր մօտէլները, որոնք հասած են արդէն, անգերազանցելի են իրենց տոկունութեամբ, վայելչութեամբ և ժամչելի գիներով.

APOLLO GRAMOPHONE Co. Ltd
(of London)

ԱՓՕԼԼՕ՝ ՖՕՆՕՆԵՐՈՒ ԹԱԳԱՒՈՐԸ !!!

Կատարեալ համոզում գոյացնելու համար անգամ մը այցելեցէք

MAISON APOLLO, Rue de la Poste, BEYROUTH

Ժողովածի եւ բօնօսլ՝ ամէն ձեւի, անվիճելի օրակ եւ առաւելութիւններ
դիւրամատչելի գին, վճարումի դիւրութիւն:

Ընդհ. ներկայացուցիչ՝ Սիւրիոյ, Պաղեստինի, Անդրյորդանանի, Միջագետքի եւ կիպրոսի.— ԳՈՒՐԳԷՆ ՍԻՆԱՆԵԱՆ

KOURKEN SINANIAN, Boîte Postale 642, BEYROUTH (Syrie)

ՕԳՆԷ ԴԻՒՆ ՓԷՋԻ ԵՒ ԱՍՏՂԸ ՓԱՅԼՕՒ ՊԻՏԻ ՕԳՆԷ

ԸՆՏԱՆԻՔԻ ԱՍՏՂԸ

(L'ETOILE du FOYER)

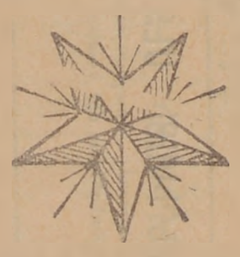

Առեւտրական և երկրագործական ժողովրդային վարկի հաստատութիւն
Անանուն ընկերութիւն.— դրամագլուխ՝ 3,000,000 ֆրնք.
որ կրնայ 3.000,000,000 ֆրնք.ի բարձրացուիլ վարչական խորհուրդի պարզ որոշումով:

Կեդրոնատեղի.— 137 Boulevard Sebastopol - Paris

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԴՈՐՁԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ Արեւելեան պետութեանց
Սավոյ Օթէլի շէնք, Պուրճ, Պէյրութ

ԵԼԵՒՄՏԱԿԱՆ ՃԻՒՂ

Առանձի պարտականագրութիւնմ

ՕԺԻՏ

Երաշխաւորեալ տոկոս 6%, Ակէ զատ մասնակցութիւն ընկերութեան շահերուն:

ԿԱՂՈՒԱԾԱԿԱՆ ՃԻՒՂ

ՎԱՐԿԵՐՈՒ ԲԱԺՈՒՄ

Կալուածի վրայ փոխատուութիւնք՝

վճարելի 10—15—20 տարիէն, որոշուած պայմանաժամէն առաջ ուղղը կրնաք վճարել:

ԸՆՏԱՆԻՔԻՆ ԱՍՏՂԸ ընկերութիւնը ներկայիս 75,000է աւելի անդամ ունի: Մինչեւ 1 Ապրիլ 1931 Ընտանիքին Աստղը 135 միլիոն փռնկ տուած է, գրաւով 500 միլիոնէ աւելի արժէք ունեցող անշարժ կալուածներու վրայ:

Ամէն բդթակցութիւն ուղղել՝ B.P. 821, Beyrouth

Այդ ես ասում եմ, և իբրև հրապարակախօս իմ բոլոր պարտքը կը համարեմ բուլկար հասարակութեան առաջ էլ կրկնել այս խօսքերը: Ի՜նչպիսի քաջ տղերք կան, ժարդ ուղղակի զարմանում է: Գնդակների տարափի տակ չտեսերը քրդական երգ էին երգում..., Շատ քաջ է ժանուանդ Սարերու Ասլանը, միաժամանակ եւ երգում էր և կրակում:

Այդ խօսքերը կունեւը իսկապէս չարունակ կրկնում էր, ուր որ և երբ որ խօսք էր բացւում Ուզուն-Համիդների կուի մասին: Գոնէ ես հինգ-վեց անգամ լսեել եմ նրանից այդ միևնոյն արտայայտութիւնները Ուզուն Համիդների կուից չատ ժամանակ յետոյ, Պալատում, Գլատանա, Սաերնայ դիւղերում— Մարտարայ ծովի ափին:

Հայերի մասին ուրիշ չտեղերից էլ չատ գովասանքներ լսեցի և չատ գոհ մնացի, որ տղերքը այդպէս լաւ և պատուաւոր հռչակ են ստացել: Սակայն մեծ վիշտ պատճառեց այն, որ նրանցից 7ը սպանւել և 15ը վիրաւորւել էին:

Ուշ գիշերին մի քանի րոպէով Անդրանիկն էլ եկաւ ինձ մօտ՝ իմանալու քանի վիրաւոր կայ: Շատ ուրախացայ նրան ողջ առոյղ տեսնելով: Զուզեց միայ մեզ մօտ, չտապեց տղաների մօտ՝ իր հետ հաց տանելով նրանց համար:

Մինչև տուաւտեան ժամը չորս և կէսը եղան ձայների վրայ քարձեցի վիրաւորներին և ուղարկեցի դէպի յետ— Բուլղարիա: 160ից աւելի էին վիրաւորները: Դրա յաջորդ օրը պէտք է հաւաքէինք սպանւածներին և հողին յանձնէինք, քանիան էին, գետ ճիշտ ոչ ոք չէր գիտեր:

Հրամանն այնպէս էր, որ միւս առաւտեան, առանց ժամանակ կորցնելու ամենքն էլ պէտք է հալածէին

փախչող թշնամուն, այնպէս որ հայկական վաշտը նոյն իսկ չկարողացաւ ամբողջութեամբ մասնակցիլ իր բոլոր պանւած ընկերների թաղմանը:

Ուզուն-Համիդների բարձր գագաթի վրայ, մի հաստատուն գարաւոր ծառի չուքի տակ փորւեց տղաների եղբայրական գերեզմանը:

Փոքրաթիւ հաւատարիմ ընկերներ իրենց արտասուքներով թրջեցին գերեզմանը և իրենց ընկերական ձեռքերով մի բուռ հող գցեցին նրանց երեսներին:

Հանգիստ, անվրդով, յաւիտենական քնով քնած են պատուաւոր դաշտում քաջի մահով ընկածները, Ահաւասիկ զով քամին նրանց ճակատը վերջին անգամ էր չոչում, փայփայում իր զովարար ալիքներով: Այսուհետև նրանք չեն տեսնելու ոչ ընկեր, ոչ բարեկամ, նրանց մայրերը, քոյրերն ու եղբայրները իզուր են սպասելու նրանց վերադարձին, հանդիպման քաղցր րոպէին...

Միայն Ուզուն Համիդների բարձր գագաթի վրայ աւուտնող քամին է, որ տանելու է նրանց փառաւոր մահուան լուրը դէպի հայրենեաց կողմերը, մխիթարելու վշտացած ընկերներին ու ծնողներին, որ չի տխրեն, չի կսկծան, որովհետեւ քաջերը կուի ազնիւ դաշտում ընկան քաջերի պէս, և թշնամուի, սարկի ազատութեան համար...:

6. ՀԱՑԿ. ՋՕՐԱՄԱՍԵՐԸ ԿԻՄԻԽՐՃԻՆԷԻ ՄԷՋ

Հայկական զօրամասը կ'անցնի Կիւմիւրճինէ քաղաքը հանգստանալու համար:

Արդ՝ Արմէն Սիւնի կը նկարագրէ Կիւմիւրճինէ քաղաքի մուտքը հետեւեալ ձեւով:

Դրօշակները պարզած, սիրուն, ներդաշնակ երգեր

AZTAG
JOURNAL QUOTIDIEN ARMÉN.
B. P. 587
BEYROUTH, Liban
Directeur - Propriétaire
HAIG BALIAN

ԱԶԴԱԿ

ՕՐԱԹԵՐԹ
ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԳԻՏԱԿԱՆ

ازتـــاك
جريدة سياسية ادبية اقتصادية حرة

ԲՐԵՔՍԵԼԻԻ
Ա Պ Ր Ի Լ 19
1932
ՁԵՌՔԸ ՀԱՍՏ
2.50 Ս. Դ.

ՍԻՒՐԻԱ տար. 550, Վեցամսեայ 300 Ս. Դ.
ԱՐՏԱՀԱՄԱ. տարի. 7, Վեցամսեայ 4 տոլար

Ձ. ՏԱՐԻ | Ամէն առաւոտ պիտի ը ըլլայ բերքիս ցօրհնիճ հասցէին | Տնօրէն — Խմբագիր՝ ՀԱՅԿ ՊԱԼԵԱՆ | Չհրատարակուած ձեռագիրները չեն վերադարձուիր | Թիւ 34 (611)

ՌՈՒՍ ՁԱՒՈՆ ՊԱՏԵՐԱԶՄԻ ՆԱԽՕՐԵԱԿԻՆ ԿԸ ԳՏՆՈՒԻՆՔ

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

ՄԵՐ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴՈՒԹԵԱՆ

Աշխատակից մը, որ վերջերս այցելած է Ալէքսանտրէթ և չփման մէջ գտնուած տեղւոյն երիտասարդութեան հետ, շատ ողբերգական կը նկարագրէ հոն տիրող վիճակը՝ ազգային տեսակէտով։ Տնտեսական և քաղաքական արհաւիրքներն ու վտանգները, որոնց ենթարկուած են Սիւրիոյ հիւսիսային սահմանին վրայ բնակող մեր հայրենակից-ները, Ալէքսանտրէթէն մինչև վերին Ճէզիրէ, այնքան ահաւոր և աղիտաբեր չեն, որքան մեր երիտասարդութեան անտարբերութիւնն ու անհետաքրքրութիւնը։ Ազգ մը, ժողովուրդ մը, այն ատեն կը դատապարտուի բնաջնջման և մահուան՝ երբ նոր սերունդը, երիտասարդութիւնը դարձած է անգիտակից և զուրկ իտէալէ։ Իր անցեալէն, իր սրբութիւններէն կտրուող և իր հայրերուն կեանքով չխանդավառուող սերունդը կտրուած կ'ըլլայ նաև իր կենսունակութենէն։

Մեր երիտասարդութիւնը չենք մեղադրեր ամբողջութեամբ այդ յանցանքներով. վա՛յ մեզ եթէ մեր այսօրուան սերունդը կ'ապրի առանց իտէալի և առանց հաղորդութեան մեր երէկուան սերունդին հետ, որովհետև, սերունդը, որուն կը յաջորդէ մերինը, ընկճուեցաւ ցեղին տառապանքին տակ և քալեց մինչև կախաղան, յանուն մի վեհագոյն նպատակի՝ հայ ցեղի փրկութեան նուիրական դաղափարին։ Մեր նախորդները իրենց խիզախութիւններուն մէջ անգամ, քանաստեղծութիւն խառնեցին իրենց կեանքերուն, ապրեցան իտէալով, շնչեցին բարձր սարելու օդը և հայ ժողովուրդին համար ողկիզուեցան իրենց ծաղիկ հասակներուն մէջ։ Երէկուան մեր յեղափոխական սերունդը գուրգուրանքով փայփայեց այդ իտէալը, որ դժբաղդաբար, քիչ մը կը պակսի այսօր մեր երիտասարդութեան մէկ մասին մէջ։

Ալէքսանտրահայ երիտասարդութիւնը, ինչպէս կը նկարագրէ մեր աշխատակիցը, դարձած է անիտէալ։ Ջանի մը ժամ անդին քարերու տակ հանգչող իր հազարաւոր նահապետներու յիշատակը և նարնջաստղիկներու բուրմնաւէտ մթնոլորտը չեն սթափեցնէր զինք։ Սրճարաններու մէջ կամ թաւլիի սեղանին չուրջ «բօլիթիքա» խաղցող եւ վէճ ու վիճաբանութիւնով օրն ի բուն ժամանակ անցնող երիտասարդութիւնը ծայրայեղ իմաստով անձնասէր դարձած է։ Անկեղծութիւնն ու հաւատարմութիւնը իրար հանդէպ, հրէական շուկաներու մէջ աճուրդի հանուած առարկաներէն աւելի կորնցուցած են իրենց արժէքը։ Ուրաքանչիւրը կը մտածէ իր եսին վրայ և կը մոռնայ շրջապատը, դադրելով մտածելէ ազգին վրայ, որով հաւաքական կեանքը կը տուժէ անհունօրէն։

Ինչո՞ւ սակայն այս կեցուածքը մեր երիտասարդութեան մօտ։ Դեռ երէկ, այդ երիտասարդութիւնը երբ մանուկ էր, իր հայրենիքի խրոխտ ու հերոսական անցեալը կ'ապրէր և կը հաղորդուէր ազգին ու ժողովուրդին համար նահատակուող հերոսներու կեանքերէն։ Դեռ երէկ անոնք իտէալ ունէին և կ'ապրէին նպատակի մը համար, թէև ուրիշը ունէին և իրենց հայեացքները միշտ վերերը կը սաւառնէին։

Սիրելի և պատուական տղաք, այս ի՞նչ գունափոխութիւն. ո՞վ դրաւ այդ գարշելի թոյնը ձեր սրտերուն մէջ, որ անճանաչելի ըրաւ ձեզ և եղբայրը եղբօր դէմ թշնամի դարձուց։ Որքա՜ն չուտ մոռցաք որ դուք բոլորդ միևնոյն սեղաններու վրայ հասակնետած, միևնոյն օդը շնչած և միևնոյն ջուրը խմած էք։ Ձէ՞ք զգար որ ճղճիմ հաշիւներու և լուռ սակայն զգուելի մեքենայութիւններու խաղալիք կը դառնաք, և ձեր վսեմ, ձեր սուրբ ճակատները կը նսեմանան այդ խաղերու առթած ապտտութեանց առջև։ Ծայրայեղ ինքնասիրութիւնն ու մեծամտութիւնը առաքինութիւններ չեն և ընդհակառակը տկարութեան և տգիտութեան նշաններ կը նկատուին։ Սխալ ուղղութեամբ դաստիարակութեան կարելի է վերագրել մեծ չափերու հասնող ինքնահաւանութիւնը, հիւանդութիւն մը՝ որ անհնար կը դարձնէ հաւաքական ներդաշնակութիւնը և ուրիշներուն հետ ապրելու ու գործակցելու անհրաժեշտութիւնը։ Մեր երիտասարդները միշտ օժտուած պէտք է ըլլան ինքնավստահութեամբ, որովհետև գիտնալ անհրաժեշտ է որ իրենք մէկ մասնիկն են այն մեծ հաւաքականութեան որուն ծոցէն ծնունդ առած են տիտաններ՝ մեր գրական ու քաղաքական բեմերուն վրայ։

Ամէն տեղ դժբաղդաբար, մեր երիտասարդութեան մեծ մասը, հեռացած է իր կոչումէն ու պարտականութենէն։ Ամենուրեք տխուր վիճակի մէջ գտնուող մեր ազգային կեանքը քննելու, բնականոն և քաղաքակիրթ ազգի մը վայել պայմաններու մէջ դնելու համար, պէտք կայ երիտասարդութեան բարոյական օժանդակութեան։ Հինները չեն որ պիտի կրնան մեր ժողովուրդը բարձրացնել այդ բաղձացուած աստիճանին։ Նոր սերունդն է, արիւնէն ու ոսկորներէն ծնած ու անած երիտասարդութիւնը՝ որ հինները որդեգրելով Իտէալը, պիտի առաջնորդէ ազգը նոր ուղիներով լաւագոյն հանգրուաններու։

Ահա՛ այս կէտերու մասին է որ այսօր ուզեցինք խօսիլ գլուխ մեր երիտասարդութեան հետ, մանաւանդ մեր հայրենակից երիտասարդներու հետ, որոնց գիտակցութեան և պարտաճանաչութեան չափէն կախում ունի Ալէքսանտրէթահայ ազգ-կեանքին բարւոքումը։

Եւ այդ նպատակի յաջողութեան համար երիտասարդութիւնը ամենէն առաջ պէտք է գիտնայ կազմել մէկ ճակատ, և աշխատանքի լծուի միասիրտ։ Սին վէճերն ու վիճաբանութիւնները պէտք է դադրին այլևս և քաղաքականութիւն խաղալը արգիլուի ի սպառ։

Երիտասարդներ, զգուշացէք հետևող ըլլալէ և մի խաբուիք ձեզ շահագործողներէ։

ՀԱՅՐԵՆԻՔ ԵՒ ԾՆՆԴԱՎԱՅՐ

Գրեց՝ Ա. ԱՀԱՐՈՆԵԱՆ

III

Տարիներ առաջ Մրիմեան Հայրիկ, կաթողիկոս ընտրուած հագիւ էջմիածին հասած, չտապեց ճեմարանն այցի։ Վարագի իր դպրոցի կարօտն ունէր անչուշտ։ Ճեմարանի չքեղ հանդիսարանում համախմբուած էին ուսուցիչներ և աշակերտներ, երբ յայտնուեց մեծ ծերունին եպիսկոպոսներով և այլ վանականներով չրջապատուած։ Իր մուտքէն Մայր Հայաստանի յանկարծական յայտնութիւնն էր։ Այնքան մեծ էր վհատած վայելչութիւնն ու հայրական գորովը այդ մարգարէական աստուածախօս դէմքի վրայ։

Եւ քար լռութեան մէջ, որպէս Այրարատեան դաշտի առաջին ողջոյն, աչակերտներից ամենէն ձայնեղը (Դրիգոր Միհէի) երգեց.

Կռունկ ուսի՞ կուգաս...
Կռունկ մեր ազխարհէն խապրիկ մը չունի՞ս...

Հայրիկ ոտքի ելաւ իր պարթև հասակով իյնելով իր չքախէրին և իրօք կռունկի քաղցր, սրտի ձայնով դարձաւ հանդիսականներին իր այն յանպատրաստից չարաչարած, իր պետի, յուզքոտ ժողովի խօսքերից մէկն արտասանեց.—

«Ուրկէ՞ խապրիկ կ'ուզէք զաւակներս։ Մուշ—Տարօնէ՞ն, Վան—Վասպուրականէ՞ն, Կարինէ՞ն, Բարձր Հայքէ՞ն թէ Մոկաց աշխարհէն, այսօր Հայոց կռունկի խապրիկներ ամէնն ալ վշտոտ են և արցունքոտ»...

Եւ հեծկլտանքը րոնեց հանդիսարանը։ Հայրենիքի մեծ սիրտն էր մղկրտուած ճեմարանի կաժարների տակ մեծ Հայրապետի թևաւոր արծուաչունչ խօսքերով։

Այս կռունկը ծննդավայրից չէր եկած այլ համայն հայոց աշխարհից։

Մանուէլ Մամիկոնեան ե. դարու կէսերին Հայաստանի մեծ սպարապետն իր մահն զգալով, ողբում էր, որ փոխանակ պատերազմուշ իրեն արժանի քաջի վախճանը գտնելու, հոգին աւանդում է անկողնում։

«Զի լաւ էր ինձ, առած էր թէ ի պատերազմի մեռեալ էի ի վերայ աշխարհին... և ի վերայ Արշակունեաց բնիկ տէրանց աշխարհին, և ի վերայ կանանց և ի վերայ որդոց մերոնց եւ ի վերայ աստուածապաշտ մարդկանց, և ի վերայ եղբայրութեան, ընկերութեան և մտերիմ բարեկամութեան»։

Այստեղ ևս մեծ, ընդհանրական հայրենիքի բոցեղէն սէրն է ժայթքում սպարապետի կրծքից և ոչ իր ծննդավայրի Տարօնի։

***

Մի ժողովուրդի մեծագոյն թշուառութիւնն սկսւում է այն օրերից, երբ ծննդավայրի սէրը նրա հոգում թոնում է ամբողջական հայրենիքի սիրոյ առջև։ Այդ օրուանից նա իր հայրենիքում ծընւում է անհայրենիք։

Հայկական ամբողջ ազատամարտը սկիզբից ի վեր բուն թշնամուց աւելի եղած է մեր մութ զանգուածների այս անհայրենիք զգացումի դէմ, որ տարկուսեան դարերի ամենէն տխուր, ամենէն կործանարար, ապականիչ ժառանգութիւնն է։

Ահա այս փչաւոր, այս անպիտան ժառանգութիւնը, որ փախստական վիճակում մեծագոյն չարիքն է հայ ժողովուրդի։ Նրանից են ծնունդ առնում հատուածական ախտերով վարակուած հոգիները, այդ գարշելի տարկամտութիւնն է ոտքի հանում մութ, թշուառ ղլուխներին ազգի մութեան խորհրդանիշ մեր եռագոյնի դէմ, որ ճառագայթի պէս պիտի փողփողէր հոգիների վրայ։

Օտարացումի, ուծացումի առաջին քայլն է այդ։ Ո՛չ մի ժողովուրդ կարող է ապրիլ առանց ընդհանրական հայրենիքի բուռն, անզուսպ, կրքոտ սիրոյ, որ պայման չգիտէ, և ոչ որևէ հաշիւ։

Ջգնաղօրէն ապչեցուցիչ, խորհրդաւոր զգացմունք, որ ոչ սրտից է մենակ և ո՛չ ալ գլխից, այլ երկուից միասին, դիւթական մի զօրութիւն, որ սրտապարար հոն, սպիտակ փոթորիկ և փոթորիկների տակ խաղաղ երջանկութիւն է ծածկում։

Հայրենիքը բոլոր խրճիթների առջև գիչեր ցերեկ արթուն և անխոս կանգնած վիթխարին է, սար ու ղաշով չգիտես ե՞րբ եւ ինչո՞ւ, սլացող րոպառազէն ձիաւոր ասպետն է եւ ամպերիմէջ վերջալոյսին երփներանգ բանակներ վարող դիւցազները... կապտաչեայ մի հէքիաթ որ ամէն առաւօտ կախուում է բոլոր հերթիկներից ժպտում չողերի հետ եւ օրն ի բուն հսկում է երկունքներին, վաստակներին, բերկրանքներին։ Մինչև լուռ ու անխօս, բայց հայրենական բոլոր երգերը նրանն են, ինչպէս լեռ ու ձորի բոլոր արձագանգները, բոլոր անառները նրա չնչով են օօսափում եւ մրրկում, բոլոր գետերը նրա թափով են սահանք առնում գոռում գոչում։

Հայրենիքը աստուած է՛...

ՀԱՅԸ ԴԱՐԵՐ ԱՌԱՋ

Նախնական չրջաններու մէջ առ հասարակ բոլոր ազգերն ալ ունեցած են մեծաւոր գործունէութիւն մը և ոմանք հեզհեզաժամանակիրենթացքին զարգացուցած են զայն և ուրիշներ չատ փոքր ճիգեր բրած են այդ ուղղութեամբ։ Այս կարգին կարելի է դնել Չինաստանը, որուն լեզուն գրահաչիւ մը ըլլալու դատապարտուած է կարծես թէ։

Մենք՝ Հայերս ալ անմոռ Մեացած չենք այդ մեծաւոր գործունէութենէն և նոյն իսկ երբ տակաւին սեփական գիր չունէինք և նամանաւանդ երբ ենթակայ եղած ենք օտար լեզուներ սորվիլ ճանչնալու համար անոնց գրականութիւնը։

Հեթանոս հայը՝ ներշնչուած իր հերոսներէն, դիցուհիներէն, կուռքերէն, կրակէն, թագաւորներէն և վերջապէս բոլոր այն սիրուն ու զմայլելի տեսարաններէն, որոնցմով չրջապատուած էր։

Անոր մեծաւոր գործունէութեան սկզբնական քայլերը կրնան ըլլալ օրօր մը, երգ մը, առասպել մը, և կամ պատմական, կրօնական, բանաստեղծական իմաստասիրական գործեր, ինչպէս նաև հասարակ թարգմանութիւններ։

Հայերը սկիզբէն ի վեր ունեցած են լեզու, սակայն ո՛չ քնիկ։ զրերու գիւտէն առաջ ունէին վիպասանական երգեր ուրոնց հեղինակները՝ քէ՛ կը քերթ՛էին և քէ՛ եղանակը կը յօրինէին։

Այս չրջանէն մեզի հասած 10—12 պատառիկները՝ թէև հեղինակները անծանօթ և չատերուն իմաստն ալ մինչև հիմա մութ կը մնայ, սակայն ասոնք հիմը դրած են հայ քերթողութեան։ Թերևս չատ չատեր ալ ունեցած ենք որոնք հաւանաբար կորուսած են։

Ըստ Թէնի ոևէ ազգի մը գրականութեան համար երեք գլխաւոր տղբիւրներ կը նպաստեն. Ցեղը, Միջավայրը եւ ժամանակը։

Ցեղը.— Ամէն անհատ իր ցեղէն ունի բնածին ժառանգական բաղադրութիւններ իր մարմնին կազմուածքին կամ բարեխառնութեան մէջ։

Եւ այս ժառանգական բաղադրութիւնները ցեղէ ցեղ կը տարբերին ինչպէս երկրաբանը չար և նման բիւրեղներուն մէջ չարաբերութիւններ կը տեսնէ, մենք ալ երկրաբանի մը պէս ժամեն ալով մեր նիւթին չատ որոշ կերպով պիտի կարենանք տեսնել չատ մը չարաբերութիւններ մարդոց միջև։ Նոյնն է անասուններուն և բոյսերուն համար։

Կան մարդիկ որոնք պատերազմիկ և խելացի են, ուրիշներ վախկոտ և տհաս, մարդիկ որոնք ընդունակ են մարդասիրական մեծ գործերու, իսկ ուրիշ դասակարգի մարդիկ ալ կան որոնք ընդունակ են բարձրագոյն մտածողութեանց և ստոր հակառակ ուրիշ դասակարգ մը որ նախնական գաղափարներով և գիւտերով կ'որոճայ։

Ահաւասիկ հոս իրենցմէ դուրս ցոլացած ուժերը պայծառ կերպով կը ցուցնեն իրենց մեքենաներուն զօրութեան կամ անզօրութեան գաղափարը։

Միջավայրը.— Գաւառական մտաւոր ժամանակներու մէջ հայերը իրենց մտ գրծնուող ծոյներուն և Աստրիներուն մտ կրթուած են որոնք ունէին ծաղկեալ գրականութիւն մը։ Ագաթանգեղոսի մէջ կը կարդանք թէ՝ Հայերը՝ ատեն մը յոյն և ասորական դպրոցներ բացած են և նախապէս Ս. Գիրքը յունարէն կամ Ասորերէն կը կարդացուէր եկեղեցիներու մէջ։

Աւելի ուշ կանուխ Մեծն Տիգրանի ժամանակ պալատին մէջ պատմական լեզուն յունարէն էր։ Մեծն Տիգրան յունարէն գրողները իր մտ կը կանչէր և կը քաջալերէր զանոնք։ Ասիկա երբեք զարմանալի պէտք չէ՛ թուի, վասնզի պատմութիւնը մեզի կ'ըսէ թէ՝ Արտաւազդ Ա. ոչ միայն տիրացած յունարէնի այլ նաև չատ մը թատերգուներ կը նպաստէին անոնց անտեսական վերականգնումի գործին։

Գործին նիւթական բոլոր հեռանկարէն վեր, կան անչուչտ բարոյական մնայուն արժէքներ որոնք ուղղակի եւ անուղղակի հեռանկարներն են անոր։ Նիւթականին չափ որոշ այդ չատ մը անհիւթական հեռանկարները թերևս առրոնք կ'ապրին բարեխառն գօտիի մը տակ, որուն ու զմայլելի տեսարաններով չրջապատուած, խաղաղ ծովու մը ափը, բնական է որ բոլորովին տարբեր պիտի ըլլան նախորդներէն։ Անոնց սիրտերը պիտի զգացուին բնութեան հրապչելիքներէն, և պիտի նկարագրեն զիրենք չրջապատող ամէն առարկայ իրենց յարմար ու առաջ ժամանակով։ Եւ վերջապէս ի վիճակի պիտի ըլլան տեղծելու կարողութիւններ որոնք կը զարգացնեն գրելու և խօսելու արուեստը, և պիտի ընեն այնպիսի գիւտեր որոնք պիտի դիւրացնեն իրենց աչխատանքը։

Հայ ազգը որ չարունակ ենթակայ եղած է օտար յարձակումներու, չատ վառ պահած է իր սրտին մէջ հայրենիքի սէրը՝ թէև հիմա չատերը օտար ափունքներ կը զանուին չարունակ կ'երազեն իրենց քաղցր հայրենիքը կ'երգեն իրենց լեռներուն ու գետերուն երգը։

Երրորդ կարգի պատճառն ալ ժամանակն է որ մեծ դեր կը խաղայ արտաքին և ներքին ուժին վրայ։ Անէ որ մարդը կը մղէ զօրաւոր կամ սակար կերպով։ Միևնոյն բանը կարելի է տեսնել բուսական աչխարհի մէջ. միևնոյն հողի եւ բարեխառնութեան մէջ գտնուող տունկ մը, ժամանակի ընթացքին տարբեր կազմուածքներ, բողբոջներ, ծաղիկներ, պտուղներ, և սերմեր կուտայ, սակայն պայմանը միչտ նոյնն է, նախորդն է որ կուգայ յաջորդը, որովհետև յաջորդը նախորդին ժանէն յառաջ կուգայ։

Ուրեմն այն հակայ եւ թաքուն ոյժը որ հայոց մէջ սաեղծեց գիր եւ մչակեց գրականութիւն, յառաջ եկած է իր ցեղին ժառանգած բնածին բաղադրութիւններէն, կլիմայի ազդեցութիւնէն եւ ժամանակի ուրախ կամ տխուր պարագաներէն։

ԳԱՐՕ ՍԱՐՐԱՖԵԱՆ

Անթիլիաս, 21 | 3 | 132

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ՆՊԱՍՏԱՄԱՏՈՅՑԻ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆԸ

Սրաչարժ են անհատ նեւրաստենիներու դրուագները։ Օհայօի մէջ չորեքառքի մեքենավար մը իր տունը ծախած է և փոխարժէքը ղրկած որ «ան օթի տղաք կերակրուին»։ Լսելով թէ իր ամսականը ամէն կերպով իրեն կը բաւէր ու տունը աւելորդ էր։ Ուրիշ մէկը, ինք կառարեալ առողջութեան մէջ, մասնաւորապէս կը հետաքրքրուի ճոխ առապող մանուկներու վիճակով, և ամէն կոչին կը մասնակցի 100.000 տոլարէ աւելի գումարով։ Պարթըն կ'ըսէ։

«Բիլիթի ֆընտերը բաղադրութիւնը հաղ են բազմապիսի նուէրներու, որբանալորի լումայէն սկսեալ մինչև հարուստին հարիւր հազարները։ Eduard S. Harkness, Arthur Curtis James և Cleveland H. Dodge կ'առաջնորդեն առաստաձեան նուիրատուներու երկար չարքը, և իրենց հարիւր հազարները խառնուած են մանուկներու փէնճինեռուն հետ»։

Նպաստամատոյցի ընդհանուր հայիւները հետևեալ կերպով կը ներկայացուին.

Պարագ	Տոլար
Ընդհանուր հանգանակութիւններ	83.773.693.98
Մասնաւոր բարերարներ	4.120.278.73
Վարչ. ծախսերու համար	
մասնաւորուած	2.076.321.25
Տոկոս և այլն	1.175.918.08
Մուտքի. ընդհ. գումար	91.146.212.40
Ցանկացի	
Կովկասի չրջան	28.017.554.80
Պոլիս-Բրքական չրջան	20.551.696.54
Ազնիւ-յունական չրջան	5.709.087.84
Սիւրիա-Պաղեստին	12.527.857.39
Պարսկաստան-Միջագետք	7.736.174.75
Պուլկարիա, Եգիպտոս, և	667.338.96
Այլևայլք	316.341.50
Նպաստի ընդհ. գումար	75.526.151.78
Փոխադրութեան ծախսեր	7.085.660.44
կեդրոնի ծախսեր. հրապարակութիւն եւն.	6.944.368.11
Մ. Ամ.ի մէջ փոխարուած դրամագլուխ	165.000.00
Ելքի ընդհ. գումար	89.721.190.33

ԿԵԱՆՔԸ ԱԼԵՔՍԱՆՏՐԷԹԻ ՄԷՋ

(Շար. «Ազդակ»ի թիւ 30էն եւ վերջ)

Անկարելի է առանց ցաւումի և արցունքի գրել Ալէքսանտրէթի ազգային կեանքին մասին։ Ասկէ երկու տարի առաջ, երբ այս սիւնակներուս մէջ կը գրէի Ալէքսանտրէթահայ կեանքի մասին, ուրիշէ մը փոխ առնելով կ'ըսէի. «եկայ, տեսայ և լացի»։

Այս անգամ չատ ջանացի աւելի լաւատես ըլլալու, բոլոր տրամադրութիւններս լարեցի առ այդ. ճիգ ու չէշտ դրի զգացումներուս վրայ, սակայն անօգուտ, ոչ մէկ երևոյթ կրցայ գրանել մխիթարական։ Ընդհակառակը տեսայ որ քայքայումը մեր ազգ. կեանքին մէջ քիչ մը աւելի խորացած է և կ'ընթանայ դէպի խորխորատ։

Եւ յուսահատ, այս անգամ կրկնեցի. «Եկայ, տեսայ և ողբացի»։

Սակայն Թող փաստերը խօսին և թերահաւատները համոզուին։

Մարգ, առաջին ակնարկով, առանց թափանցելու անոնց ներքին նկարագրին և ապրումներուն, պատուական, աբի, քաջակազմ և ներկայանալի երիտասարդութիւն մը կը հանդիպի Ալէքսանտրէթի մէջ։ Բոլորն ալ լաւ Հայեր և հերոսական հայրենիքի զաւակներ։ Երիտասարդական աւիշնն ու խանդը չատ, ներկայանալի, ճկուն ու ժարտմաժ։ Սակայն թափանցեցէք անոնց ներքին ժարդուն, հոգիին, և պիտի զարմանաք տեսնելով որ անոնց ժարքատաքուր հոգիներուն մէջ Թոյներ արբսկուած են, չատեր գարձած են դատարկապորտ քաղաքագէտներ, ինքնահաւան ու մեծամիտ։ Կը վիճին նոյն իսկ իրենց չգիտցած ու չլսած նիւթերուն չուրջ, կ'ուզեն քեզ բոնի հաժոզել որ ճիշդ է իրենց ըսածն ու ճառածը։

Աժենէն ողբալին սակայն, եղբայրաթաց լարուածութիւնն է անոնց մէջ, իրարու հանդէպ։ Հայրենակիցներ եւ ազգայիններ, մանկութեան օրերէն միասին ու միատեղ մեծցած, սակայն այսօր դարձած են իրարու կատաղի հակառակորդներ։ Առելութիւն եւ քէն իրարու հանդէպ։ Ինչո՞ւ։ Արդեօք գաղափարական տարբերութե՞ան պատճառաւ թէ՝ հաժոզումներու զանազանութեան հետեւանքո՞վ։ Ոչ մին և ոչ միւսը։

Հապա ինչո՞ւ այս գոհէրկ պայքարը։

Ուրանայ կարելի չէ այս տխուր իրականութիւնը։ Բազժաթիւ դէպքեր կը փաստեն որ մեր երիտասարդներու առելութիւնը իրար հանդէպ այն աստիճան խորացած է, որ անոնք յաճախ վէճն ու վիճաբանութիւնը կոխի են փոխուած։ Նոյն իսկ «Գրասիրաց» անունը կրող սրահի մը ժատքին վրայ կը հանդիպիք «կը խնդրուի յարգելի անդամներէն խուսափիլ վիճաբանութենէ...»։

Կարելի՞ է ժեղադրել մեր հրիտասարդութիւնը իրենց այս ընթացքին համար։ Երբեք։ Պէտք է ժեղադրել մեծերը, երկուսն սերունդէն մնացած ներկայացուցիչներ, որոնք փոխանակ նոր սերունդի սրտերուն ու հոգիներուն մէջ սէր ու միաբանութիւն, եղբայրասիրութիւն եւ հայրենասիրութիւն դրոժմելու, գնուած երկպառակութեան սերմեր կը տարածեն և եղբայրը եղբօր դէմ կը թշնամացընեն։ Պարզապէս զոհեր են մեր երիտասարդները և կը տարուին չիլ հալիւնեբէ եւ թագուն նկատումներէ։

Մասնաւոր աչխատանք եւ գերմարդ մը պէտք է Ալէքսանտրէթի երիտասարդութիւնը փրկելու համար ներկայ վիճակէն, որով արդէն փրկուած կ'ըլլայ նաեւ Ալէքսանտրէթահայ կեանքը։ Անգամ մը որ մեր երիտասարդութիւնը ձեռք ձեռքի տայ եւ սիրտով ճակատով մը ձեռք առնէ ազգ. ժեքենան, բոլոր յոռետեսութիւնները կը փակուին լաւատեսութեան եւ յուսադրիչ երեւոյթ մը կ'սատնայ ազգ. կեանքը։ Ազգ. սրբութիւններու պաչտամունքը կամ նախանձախնդրութիւն եւ հայրենասիրութեան գաղափարին չուրջ...։ Վստահ եմ որ Ն. Ի. Բ.ի մասնաւոր կոչը կը գերազանցէր ցարդ ժեզի ծանօթ որևէ չարժում որ բարեսիրութիւնը և եղբայրակցութիւնը ազգայնացնելու կը ձգտի»։

Մարդկային յարաբերութեանց աւելի բարձր ըմբռնում մը, ազգերու իրարմէ կախեալ վիճակին աւելի պատճառ հասկացողութիւնը, բարեացակամ վերաբերմունքի աւելի զօրաւոր կամեցողութիւն ժը, տնտեսական և ընկերային ուժերու ազատագրում ժը — ասոնք տեսնելու համար պէտք է կարենալ նիւթէն անդին նայել։ Այս տեսակէտի նայելով, թէև Րիլիֆի նիւթական գործը վերջացած կը համարուի, բայց անոր սկսած գործը կրնայ չարունակուիլ և այս երկիրները աւելի նպաստող գարձնել լաւագոյն աչխարհի մը ստեղծման գործին։

Անոր համար, գործը վերջացած ու փակուած չի համարուիր։ Վերջին ատրիներս «Քննիչ Յանձնախումբ» մը կազմուեցաւ, սկսուած գործը պահպանելու ժիջոցները ուսումնասիրելու համար։ Տեղւոյն վրայ Յանձնախումբին կողմէ կատարուած ընդարձակ ուսումնասիրութեանց վրայ հիմնուելով, կեդրոնական յանձնախումբը որոշեց ուժերը կրթական նպատակներու գարձնելով չարունակել գործը։ Եւ հիմակուան Near East Foundation կրթական նպատակներով, ժառանգորդն ու չարունակութիւնն Րիլիֆի գործին Մերձ. Արեւելքի ժէջ։

ԲԻՒԶԱՆԴ ԵՂԻԱԶԱՆ

(Վերջ) (5)

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔ

ՔՈՔԻՆՈՅ ՈՐԲԵՐԸ ՀԱՅԱՍՏԱՆ ԶՊԻՏԻ ՏԱՐՈՒԻՆ

«ՁԵՐ ՄԷՋ ԱԶԳԱՅԻՆ ԶԳԱՑՈՒՄ ԿԱՅ» ԿԸՍԷ Պ. ՇԱՀՎԷՐՏԵԱՆ

«Նոր Օր» կը գրէ.—

Վարագոյրը բացուեցաւ վերջապէս։ Քոհինոյ դժբախտ ու թշուառ որբերը Հայաստան չպիտի տարուին։ Դառն երազ մը տեսան եւ զարթնեցին։ Ինչո՞ւ։ Արդեօք գաղափարական տարբերութե՞ան պատճառաւ թէ՝ հաժոզումներու զանազանութեան հետեւանքո՞վ։ Ոչ մին և ոչ միւսը։

Հապա ինչո՞ւ այս գոհէրկ պայքարը։

Ուրանայ կարելի չէ այս տխուր իրականութիւնը։ Բազժաթիւ դէպքեր կը փաստեն որ մեր երիտասարդներու առելութիւնը իրար հանդէպ այն աստիճան խորացած է, որ անոնք յաճախ վէճն ու վիճաբանութիւնը կոխի են փոխուած։ Նոյն իսկ «Գրասիրաց» անունը կրող սրահի մը ժատքին վրայ կը հանդիպիք «կը խնդրուի յարգելի անդամներէն խուսափիլ վիճաբանութենէ...»։

Կարելի՞ է ժեղադրել մեր հրիտասարդութիւնը իրենց այս ընթացքին համար։ Երբեք։ Պէտք է ժեղադրել մեծերը, երկուսն սերունդէն մնացած ներկայացուցիչներ, որոնք փոխանակ նոր սերունդի սրտերուն ու հոգիներուն մէջ սէր ու միաբանութիւն, եղբայրասիրութիւն եւ հայրենասիրութիւն դրոժմելու, գնուած երկպառակութեան սերմեր կը տարածեն և եղբայրը եղբօր դէմ կը թշնամացընեն։ Պարզապէս զոհեր են մեր երիտասարդները և կը տարուին չիլ հալիւնեբէ եւ թագուն նկատումներէ։

Մասնաւոր աչխատանք եւ գերմարդ մը պէտք է Ալէքսանտրէթի երիտասարդութիւնը փրկելու համար ներկայ վիճակէն, որով արդէն փրկուած կ'ըլլայ նաեւ Ալէքսանտրէթահայ կեանքը։ Անգամ մը որ մեր երիտասարդութիւնը ձեռք ձեռքի տայ եւ սիրտով ճակատով մը ձեռք առնէ ազգ. ժեքենան, բոլոր յոռետեսութիւնները կը փակուին լաւատեսութեան եւ յուսադրիչ երեւոյթ մը կ'սատնայ ազգ. կեանքը։ Ազգ. սրբութիւններու պաչտամունքը կամ նախանձախնդրութիւն եւ հայրենասիրութեան գաղափարին չուրջ...։ Վստահ եմ որ Ն. Ի. Բ.ի մասնաւոր կոչը կը գերազանցէր ցարդ ժեզի ծանօթ որևէ չարժում որ բարեսիրութիւնը և եղբայրակցութիւնը ազգայնացնելու կը ձգտի»։

Մարդկային յարաբերութեանց աւելի բարձր ըմբռնում մը, ազգերու իրարմէ կախեալ վիճակին աւելի պատճառ հասկացողութիւնը, բարեացակամ վերաբերմունքի աւելի զօրաւոր կամեցողութիւն ժը, տնտեսական և ընկերային ուժերու ազատագրում ժը — ասոնք տեսնելու համար պէտք է կարենալ նիւթէն անդին նայել։ Այս տեսակէտի նայելով, թէև Րիլիֆի նիւթական գործը վերջացած կը համարուի, բայց անոր սկսած գործը կրնայ չարունակուիլ և այս երկիրները աւելի նպաստող գարձնել լաւագոյն աչխարհի մը ստեղծման գործին։

Անոր համար, գործը վերջացած ու փակուած չի համարուիր։ Վերջին ատրիներս «Քննիչ Յանձնախումբ» մը կազմուեցաւ, սկսուած գործը պահպանելու ժիջոցները ուսումնասիրելու համար։ Տեղւոյն վրայ Յանձնախումբին կողմէ կատարուած ընդարձակ ուսումնասիրութեանց վրայ հիմնուելով, կեդրոնական յանձնախումբը որոշեց ուժերը կրթական նպատակներու գարձնելով չարունակել գործը։ Եւ հիմակուան Near East Foundation կրթական նպատակներով, ժառանգորդն ու չարունակութիւնն Րիլիֆի գործին Մերձ. Արեւելքի ժէջ։

ԲԻՒԶԱՆԴ ԵՂԻԱԶԱՆ

(Վերջ) (5)

ՆՇԱՆԱՒՈՐ ԽԱՉԱԳՈՂ ՏՕՔԹ. ՊԱՐՈՆԻԿԵԱՆԻ ՆՈՐ ԽԱՉԸ

ԱՆԹԻԼԻԱՍ ԵՒ ԵՐՈՒՍԱՂԷՄ ՀԱՄԱՁԱՅՆ ԵՆ ԵՂԵՐ

Պօլսոյ «Արեւելք» թերթին մէջ կը կարդանք.—

Հանրածանօթ տօքթ. Պարոնիկեան, հաւատալով որ Գալֆեօրեիոյ Առաջնորդ Պարեգին եպսկ. Խաչատուրեան Պոլիս վերադարձեր է Գերմանիայէն գրով մը դիմում կատարած է Պատրիարք Հօր եւ խնդրած է անկէ՝ համոզելու Գարեգին Ա.ր որպէսզի «Խրիմեան Ձեմարան»ի տրօհումի ենթարկուելիքը ընդունի եւ անմիջապէս հաղորդակցութեան մէջ զօնուի իրեն հետ։

Տօքթ. Պարոնիկեան այս առթիւ յայտնած է ար քէ Ձեմարանի եւ քէ այս ըհարութեան մասին էջմիածնի Գերագոյն Հոգեւոր Խորհուրդին տրուած ուղղութիւնը եւս առնել պէտք է, քանի որ ասկէ առաջ Ձեմարանի մը հաստատութեան իր ձեռնարկին համաձին գտնուած են արդէն Անթիլիասի Կաթողիկոսարանը եւ Ուռւսաստանի ու Պոլսոյ Պատրիարքարանները։

Ցեղոյ տեղեկութիւն հաղորդած է թէ ի՞նչպէս իր սկզբնական ֆայլերը ասկէ առաջ ձախողած են եւ նոր թափով մը այժմ կ'ուշխատի իրագործել իր նպատակը՝ ծառայելու համար Հայ նկեղեցիին։

Ս. Պատրիարք բաւականացած է միայն պատասխանելով թէ Գարեգին Ս. Պոլիս չէ եկած, այլ եղածը Ապրիլեան խաղ մըն է։

Այս լուրը հաղորդելէ վերջ, «Արեւելք» իր կողմէ կաւելցնէ.—

Այս տարօրինակ ու ֆիչ մըն ալ գաւեշական լուրին արձագանգ ըլլալով՝ զարմանք կը յայտնենք որ իր ձախողանքէն ետք Տօքթ. Պարոնիկեան փորձ մը եւս կ'ընէ իրագործելու, ժամանակին ա՛յն ճաղ արդարացի ճիգ ադատութիւնները առարկայ եղող իր մտագրութիւնը։ Պարզապէս ինքնակոչ նուիրակ մը կը հանդիսանայ օգտագործելով հայ եկեղեցին եւ օտարներու բարեացակամութիւնը։ Պոլսոյ Պատրիարքարանը ոչ մէկ ատեն հաժամիտ գտնուած է իր ընծային ձեռնարկին։ Ձեզի հաւատար նոյնպէս որ Անթիլիասն եւ Ուռւսադէմ խոչընդոտած են գիմքը, քանի որ անհաս մը իրաւունք չունի առանց Հոգեւոր Գերագոյն Խորհուրդի հաւանութեան կրօնական հաստատութիւն մը հիմնելու Հայ կեանքի հեռու կեդրոնի մը մէջ։

ԿՈՄԻՏԱՍ ՎԱՐԴԱՊԵՏ ՊՇԼԻՍ ՊԻՏԻ ԲԵՐՈՒԻ

«Ժամանակ» Ապրիլ 9 թիւով կը գրէ.—

«Կոմիտասի Օր»ուան Պոլսոյ Ցանձնաժողովը որոշած է տարաբաղդ երաժշտագէտը Պոլիս փոխադրել, նկատելով որ դարմանումին ծախքերը հայթայթելու համար դժուարութեան մատնուած է կեդրոնը։ Արդարեւ, կեդրոնի յանձնաժողովին պրն. Ասատուրեան Հարեցը գրած է Պոլսոյ յանձնախումբին, որ այս տարի ցնեաական տագնապին պատճառաւ կարելի պիտի չըլլայ համերգ տալ, որուն հասոյթը կը յատկացուէր դարմանումի ծախքերուն, հետեւաբար խնդրած է դրկել բաւական ֆանկութեամբ կենսագրական գիրքերէն տեղին վրայ սպառելու համար։ Պոլսոյ յանձնաժողովը խիստ զգացուած է մեր Վարդապետին ենթարկուած այս անձկութենէն եւ ձեռնարկած է Պոլիս փոխադրելու կոմիտաս Վարդապետը։

ԳՐԱԻՈՒԱԾ ՕՐ

Մայիս 7ին, օրաթերեկոյ, Համբերդի Հայրկ. Միութիւնը կը սարքէ հանդէս — երեկոյթ մը։

Կը խնդրուի միւս կազմակերպութիւններէն ձկատի ունենալ այդ օրը։

ՌՈՒԻՍ-ՃԱՊՈՆ ՊԱՏԵՐԱԶՄԸ ԱՆԻՄԱՍՓԵԼԻ

ԱՄԵՐԻԿԱ, ՉԻՆ ԵՒ ՌՈՒՍԻԱ

ՄԷԿ ՁԱԿԱՏ ՊԻՏԻ ԿԱԶՄԵՆ ԵՂԵՐ

ՄՈՍԿՈՒԱ.— Մանչուրիոյ մէջ գիւղացիները և նորակազմ կառավարութիւնը չճանչցող զինուորները ճափոնցիներու դէմ սաստիկ պատերազմի մը բռնուած են։

Ճափոնական ընդհ. սպայակոյտին «ոչ կանոնաւոր ուժերը» անուանած և աւազակ որակած մարդիկը, օտար ուժերու կողմէ ոռնակոխուած իրենց երկիրը ազատագրելու տենդացող հայրենասէրներէ կը կազմուին։

Վերջին 48 ժամուայ ընթացքին Ռինկայի չրջանին մէջ ահռելի պատերազմներ տեղի կ'ունենան։ Վլատիվոսթոքէն տրուած լուրերուն համաձայն այդ չրջանին մէջ ճափոնական օդանաւերու կողմէ ժեռած Զենացիներու թիւը 3,500 է։

Ճափոնական օդանաւերը դէպի հիւսիս-արեւելք թեքող չին զօրաբանակ մը կը հետապնդեն։ Ասոր փոխարէն Խարպինի արեւելակողմը և դէպի Չին արեւելեան երկաթուղագծին երկայնքը քաչուող Զօր. Թաժենի զօրամասերը մեծ կորուստներ տուին։ Այս պատերազմի ընթացքին ճափոնցիները օդային և թընդանօթային անխնայ ռմբակոծութիւն մը կը կատարեն։

Անդադար օգնութեան հասնող ճափոն ուժերը Ամոր և Սիպերիական կողմերու Սովիէթ սահմանին վրայ կը կեդրոնանան։ Այս ընթացքով անտարակուսելի է որ ճափոնցիները մեր սահմանապահ ուժերուն հետ ընդհարում չունենան։

Անգլիոյ և Ֆրանսայի դրդուժով Մանչուրիոյ մէջ ռմբային չարժումներ կատարող ճափոնական բանակին, յետին միաքը կը հասկցուի կարմիր բանակին դէմ ձեռք առած այս միջոցներովը։

ՄՈՍԿՈՒԱ.— Քարլ Ռատէք Իզվեսթիայի մէջ երկար խմբագրականով մը ի մէջ այլոց հետեւեալը կը գրէ.— «Եթէ ճափոն ստիպէ որ Ռուսիա պատերազմի մտնէ, Ամերիկայի օրէ օր աւելցող թշնամութիւնը միացած Չին և կարմիր բանակի ուժերուն հետ ճափոնը պիտի ոչնչացնեն և այդ օրը ժամ է։ Այդ պատճառաւ, ճերմակ Ռուսերը յետին նպատակներու ամենամեծ ազգականներն են և ճափոն զանոնք կը խրթէ Արեւելեան Սիպերիոյ մէջ նոր կառավարութիւն մը կազմելու խոստումով։

Միւս կողմէ Մանչուրիոյ մէջ, Ֆրանս. սպայակոյտին հովանաւորութեամբ ճերմակ Ռուսերէ բանակ մը կազմուած է։ Զօր. Հոթաթի և Զեխոսլովակ անդամ Թափառաշրջիկ Աթամանի հրամանին տակ պտնուող այս բանակը Մանչուրիոյ մէջ կարգ մը ասպատակութիւններ կը գործէ։ Ճափոն անդորրութիւնը պահպանելու պատրուակին տակ ռուսական սահմանագլուխին վրայ գինուր կը լեցնէ։

ՀՐԱՊԱՐԱԿԱԳԻՆ ԲԱՆԱԽՕՍՈՒԹԻԻՆ

«ԱԶԱՏԱՄԱՐՏ» ԱԿՈՒՄԲԻՆ ՄԷՋ

Ամսոյս 17ին կիրակի օր, կէսօրէ առաջ ժամը 10ին, *Ազատամարտ* ակումբի մէջ հրապարակային բանախօսութիւն մը տրաւ պ.Գ. Իփէքեան, ընդունելով «մեր իրաւունքները եւ մեր պատասխանատուները»։

Ժամանակէն առաջ սրահը լեցուած էր հոծ բազմութեամբ մը, եւ օտեր բազիպուած էին ոտքի վրայ մնալ։

Ցարգելի բանախօսը իր մեկ ժամէ աւելի տեւող կուռ եւ տիճուկ բանախօսութեամբ պարզեց մեր ունեցած իրաւունքները եւ յորդորեց տէր ըլլալ անոնց, բարձրացնելով մեր ձայնը Եւրոպական պետութիւններու առջեւ, արթնցնելով ընտանացող ընդհանուր կարծիքը։ Վարիչը որ բազմաթիւ ծանր վէրքեր ստացած մարմնին զանազան մասերուն եւ մանաւանդ գլխուն վրայ, ոտիկաններու կողմէ անմիջապէս հիւանդանոց փոխադրուեցաւ։

մարգին մէջ։

Պ. բանախօսը բուռն եւ երկարատեւ ծափերու մէջ վերջացուց իր այնքան խրատամած դասախօսութիւնը։

ԻՆՔՆԱՇԱՐԺԻ ԱՐԿԱԾ ՔՍԱՆ ՄԷՔՐ ԲԱՐՁՐՈՒԹԵՆԷ ՄԸ ՎԱՐ Կ'ԻՅՆԱՅ

Թիւ 1649 ինճնաօտարժը, որուն վարիչ, եր ձրդճի Ֆարես, 29 տարեկան, կիրակին էօրեֆիեան անցնելու պահուն, բաւալելով քանի մեքր բարձրութենէն մը ժայռերուն վրայ իյնալ։ Վարիչը որ բազմաթիւ ծանր վէրքեր ստացաւ մարմնին զանազան մասերուն եւ մանաւանդ գլխուն վրայ, ոտիկաններու կողմէ անմիջապէս հիւանդանոց փոխադրուեցաւ։

ՀՐԱՊԱՐԱԿ ԵԼԱԻ

ԴԻՏՈՒՄՆԵՐ Ե՞Ւ ԴԱՏՈՒՄՆԵՐ

Մ. ՍԵՐՈՒԵՑԵԱՆԻ

Որուն զուտ հասոյթը պիտի յատկացուի բարեպաչտական հաստատութիւններու։

Գին՝ Լիբանան և Սիւրիա 20 ֆրք.
Արտասահման 1 Տոլար

Դիմել հեղինակին
B. P. 165 Beyrouth (Liban)

ՏՕՔԹ. Հ. ԼՈՒՍԻՆԵԱՆ

(ՀԱԼԷՊ)

Նախկին բժիշկ Միջազգային Զինուորական հիւանդանոցներու եւ մասնագէտ ներքին եւ մանկաց հիւանդութիւններու

արագ, արմատական, իսկեմիս դարմանում։

Հիւանդ կ'ընդունի ամէն օր ժամը 8—12 եւ 2—6 իր դարմանատան մէջ, Հալէպ Նէյալ թաղ, Թրամվայի ընկերութեան կայարան, թիւ 7

Բղ. եւ Ուրբաթ օրեր աղքատաց ծրի

ՓՐՕՍՓԷՐ ՄԵՐԻՄԷ

ՔԱՐՄԷՆ

Երբ այսպէս կը խօսէր ան, զինք խեղդելու փափաք մը կ'ունենայի։

Կարճ կ'ապելու համար, պարոն՝ Քարմէնը ինձի հագուստ մը ճարեց ու ես կրցայ առանց ճանչցուելու դուրս ելլել Սէվիլէն։ Բաստիայի մէկ նաւակով ժըրէդ, կ'երթայի անիսէթի վաճառականի մը հետ տեսնուելու, որուն քով կը հաւաքուէին ժաքսանենգները։ Ներկայացուցեցայ այդ մարդոց որոնց պէտք, Տանքարիր, ընդունեց զիս իր խուժքին մէջ։ Մեկնեցանք Քօսին ուր գտայ Քարմէնը՝ որ ժամադրութիւն էր տուած ինձի։ Մեր արշաւանքներու ընթացքին անիկա լրտեսութիւն կ'ընէր և այդ գեանին վրայ նժանը չունէր։ Ճիպրալթարէն կուգար և արդէն իսկ հաժաձայնած էր անգլիացի նաւապետի մը հետ՝ որուն պիտի հանդիպէինք մենք ծովափին։ Գացինք զիրենք սպասելու էգմէբօնայի մօտ, յետոյ, մեզմէ մէկ մասը պահուրտեցաւ լեռներու մէջ։ Միւսներուն հետ իջանք Ռօնտա։ Քարմէնը մեզմէն առաջ հասած էր հոն։ Դարձեալ ինքն էր որ մեղի իմացուց թէ որ ժամուն պէտք էր քաղաք մտնէինք։ Այս առաջին ճամբորդութիւններն ու ուրիշ մէկ երկու հատ խիստ հաճելի անցան։ Մաքսանենգի կեանքը ինձի աւելի լաւ կը թուէր զինուորի կեանքէն։ Նուէրներ կ'ընէի Քարմէնին։ Ունէի դրամ և սիրուհի մը։ Ոչ մէկ վիչտ չունէի և ինչպէս պահեմներ կ'ըսէին՝ Քալը* ինձի քերբեռուք չէր ասար։ Ամէն տեղ մենք լաւ կ'ընդունուէինք։ Ընկերներս կը սիրէին զիս և նոյնիսկ յարգանքով կը պատկառէին ինձմէ։ Գաճառը այն էր՝ որ ես մարդ մըն էի սպաննած և անոնց մէջ կային այնպիսիներ՝ որ նման բան մը չունէին խիղճերնուն վրայ։ Բայց ինչ որ ամենէն աւելի զիս կը գրաւէր իմ նոր կեանքիս մէջ, այն էր՝ որ յաճախ կը տեսնէի Քարմէնը։ Անիկա աւելի քան երբեք բարեկամութիւն ցոյց կուտար ինձի։ Միևնոյն ատեն, ընկերներուս առջև յայտնի չէր ընել իմ սիրուհիս ըլլալը։ Եւ նոյնիսկ, ինձի երդում էր ընել տուած անոնց ոչինչ չըսել իր մասին։ Ես այնքա՛ն ակար էի այդ արարածին առջև, որ կը հնազանդէի իր ամէն մէկ քմայքին։ Ու յետոյ, առաջին անգամն էր որ ինձի՝ ցոյց կուտար պատուաւոր կնոջ մը վերապահութիւնը և ես բաւականին պարզամիտ էի հաւատալու համար թէ սէր թողած է իր նախկին սովորութիւնները։

Մեր խումբը, որ ութը կամ տասը մարդէ կը բաղկանար, միայն ծայրայեղ պարագաներուն էր որ, կը հաւաքուէր և սովորաբար, երկերկու կամ երեքական՝ ցրուած էինք քաղաքներուն ու գիւղերուն մէջ։ Մեզմէ իւրաքանչիւրը արհեստ մը ունենալ կը ձգտէր։ Մէկը կաթսայագործ էր, միւսը ձիավաճառ։ Ես չորքուն փերեզակ էի, բայց մէյտ կը զգուշանայի մեծ տեղեր երևնել, Սէվիլի գէշ գործիս համար։ Օր մը, կամ աւելի ճիշդ գիշեր մը, մեր ժամադրութիւնը եղաւ Ռոնտայի մէջ։ Ես ուրիշներէ առաջ հասայ հոն։ Ինչպէս միշտ, ամէնքս ալ ունէինք մեր սենեակները։ Ես ալ ունէի։ Ամէնքս ալ ունէինք մեր ձիերը։ Ես ալ ունէի։ Ամէնքս ալ ունէինք մեր զէնքերը։ Ես ալ ունէի։ Ամէնքս ալ ունէինք մեր ճամբորդական թղթերը։ Ես ալ ունէի։ Ամէնքս ալ ունէինք մեր ճամբորդական թղթերը։ Ես ալ ունէի։

* Քալ՝ պոհեմներու չասուածներեն, Այդ առագին բրնագիրը հետեւեալն է.— Sarapia sa't pesquital ne pungava,

Վէժերի վայրերն էր։ Տանքարին ու ես միւսներէն առաջ գտնուեցանք հոն։ Խիստ զուարթ կ'երևէր։

— Ընկեր մը աւելի պիտի ունենանք, ըսաւ ինձի։ Քարմէնը իր հիանալի չրջագայութիւններէն մէկը ընելէ կը դառնայ։ Անիկա փախցուցած է իր ուօմը (ամուսին) որ Թարիֆայի թիարանը կը գտնուէր։

Ես արդէն սկսած էի հասկնալ պոհեմերէնը, որ բոլոր ընկերներս ալ գրեթէ կը հասկնային, և այդ ուօմ բառը ինձի զարհուրանք ազդեց։

— Ինչպէ՞ս թէ իր ամուսինը։ Անիկա ամուսնացա՞ծ է ուրեմն, հարցուցի խմբապետին։

— Այո՛, Միականի Կարզիային հետ, պատասխանեցան, իրեն պէս խորամանկ ու վարպետորդի պոհեմ մը։ Մեզ տգան թիարանին մէջ կ'աչխատէր։ Քարմէն այնպիսի ճարտարութեամբ հրապուրեց վիրաբոյժը, որ ստացաւ իր ամուսնուն ազատութիւնը։ Ա՜հ, այդ աղջիկը իր ծանրութեամբը ոսկի կ'արժէ։ Երկու տարիէ իվեր զայն փախցնելու կ'աչխատէի։ Ոչինչ չէր կրցած ձեռք բերել մինչև որ վերակացուն փոխուեցաւ, այս վերջինին հետ երևի կրցած է հասկացողութեան գալ։

Կրնաք երևակայել թէ ինչ հաճոյք պատճառեց ինձի այդ լուրը։ Շուտով տեսայ Միականի Կարզիան։ Ամենէն սրիկայ հրէշն էր որ երբեք պոհեմներէն գուբս եկած ըլլայ։ Սև՝ ժորթով և սև՝ հոգիով։ Անիկա ամենէն յանդուգն եղեռնագործն էր որուն հանդիպած ըլլամ կեանքիս մէջ։ Քարմէն սկսաւ անոր հետ։ Եւ երբ զայն ամուսին կը կոչէր իմ առջև, պէտք էր տեսնել այն աչքի նշանները որ կ'ընէր ինձի և դէմքի ծամածռութիւնները՝ երբ կարզիան գլուխը կը դարձնէր։ Ես անարգուած էի ու գիչերը չէի խօսեր հետը։

Առաւօտուն, կ'ոգոցնիս պատրաստած ու արդէն ճամբայ էինք ինկած, երբ նչմարեցինք որ ասսնեակ մը ձիաւորներ մեր ետևէն կուգան։ Անասալուզիացի պարթենկոտները, որ միայն սպաննելու և ջարդելու վրայ կը խօսին, ընդհատ խեղճուկ երևոյթ մը առին։ Միայն Տանքարիր կարեւ գիան և գեղեցիկ տղայ մը՝ որ Ռէժանատօ կը կոչուէր՝ և Քարմէնը, չի կորսնցուցին իրենց պաղարիւնութիւնը։ Մըննացեալները թողլած ջորիները, նետուեցան հեղեղանեըրու մէջ՝ ուր ձիերը չէին կրնար հետևիլ իրենց։ Չէինք կըրնար պահել մեր կենդանիները։ ստիպուեցանք հրաժարիլ մեր աւարին մէկ մեծ մասէն և լաւագոյնները ուսերնիս առնելով, աչխատեցանք ինքզինքնիս ազատել մայրերուն մէջէն։ Զարիթափներէն վար կը նետէինք մեր կապոցները և յետոյ մենք ալ կը սահէինք եռանէն կրունկներնուս վրայ։ Այդ միջոցին թշնամին մեզ կը հետապնդէր։ Առաջին անգամն էր որ կը լսէի ականջիս առկ գնդակներու սուլիչը և ատիկա մեծ վախ մը չէր տար ինձի։ Երբ կնոջ մը ներկայութեանն է որ կը կռուին, մեծ արժանիք մը չկայ մարը արհամարհելուն մէջ։ Մենք փախանք, ի բացառեալ խեղճ Ռէժանատօէն, որ կապար մըն էր ստացեր կողերէն։ Նետեցի իմ ծրարս, և աչխատեցայ վերցնել զինք։

— Անպիտա՛ն, պօռաց ինձի Կրազիան, ի՞նչ պիտի ընենք սատակ մը, լմնցուր գործը և մի կորսնցներ բաժակի տոպրակը։

— Նետ՝ զինք, կը պօռայ ինձի Քարմէն։

Թարգմ. Վ. ՏԱՃԱԿ

(14) (Շար.)

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՔՐՏԱԿԱՆ ԱՊՍՏԱՄԲՈՒԹԻՒՆԸ ԻՐԱԳԻ ՄԷՋ

«Էլ Ահրամ»ի կը հետագրուի.

Պաղտատ.— Բրիտանական օդաճաւերը շատ կարեւոր դեր կը խաղան Պարզանի շէյխին դէմ կատարուած զսպողական գործողութեանց մէջ: Թէպէտեւ Իրագի կառավարութեան ազգային պատսպարութեան նախարարութեան կողմէ հրատարակուած զեկոյցները *Արքայական օդային ոյժի* յիշատակութիւնը կրնեն միայն ըսելով որ անիկա ֆիչ մը կը գործակցի Իրագեան բանակին, ես կիմանամ արժանահաւատ աղբիւրէ մը թէ անգղիական օդաճաւերու շնորհիւ է որ Իրագի բանակը պրծած է ճեղ կացութենէ մը այն միջոցին որ ըմբոստները անոր հաղորդակցութիւնները կտրած էին, վայրկեան մը իր պարեճաւորման կեդրոնին հետ:

Մեծ ֆանակութեամբ պատարներ կը ներուին օդաճաւերու կողմէ, նկատելով որ անոնք չէին կրնար իջնալ լեռնային շրջաններու մէջ: Անգամ մը, բուրդէ ծածկոցի մը մէջ փաթթուած մեծ ծրար մը ուղը հազար ոտնաչափ բարձրութենէ մը ինկաւ խեղճ ջորիի մը վրայ որը սպանեցաւ վայրկենական կերպով:

Իրագի կառավարութեան վերջին պատօնական զեկոյցը կըսէ ապստամբական շարժման պետ շէյխ Ահմէտ Բարզանէն եւ իր սպայակոյտը փոխադրած է լեռնային մի այլ շրջան:

ԴԱՆՈՒԲԵԱՆ ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ԾՐԱԳԻՐԸ

Պէրլին.— «Ծօսխէ Ցայտունի» կը դրէ թէ Դանուբեան հարցը քննելու պաշտօն ունեցող մասնագէտները տասը օր վերջը նիստ մը պիտի գումարեն Խորհրդային սահմանագլուխի մօտ գտնուող Ջուիցերիական քաղաքի մը մէջ, պատրաստելու համար, համաձայն Ազգերու Դաշնակցութեան խորհուրդին իրենց ստացած հրահանգներուն, նոր տեղեկագիր մը Դանուբեան պետութիւններու ելեմտական և տնտեսական կացութեան մասին:

Վիեննա.— Կիսապաշտօնական «Ռայխսբօսթ» թերթը Դանուբեան խնդիրը քննելու համար Փրանսայի, Իտալիոյ, Գերմանիոյ և անգղիոյ ներկայացուցիչներուն կողմէ Ժընեւի մէջ գումարուելիք յատուկ ժողովին մասին կը գրէ թէ յատակ հետաքրքիր մը գոյութիւն ունի որ Դանուբեան խնդիրը պիտի լուծուի այնպիսի ուղղութեամբ որ նպաստաւորեալ պիտի ըլլան թէ՛ բոլոր մեծ պետութեանց չահերը և թէ ալ Աւստրիա և կեդրոնական եւրոպայի միւս չորս պետութիւններու չահերը: Այս լուծումը չպիտի ունենայ քաղաքական ոեւէ ձգտում:

ՉԻՆ ՋԱՓՈՆԱԿԱՆ ՎԷՋԸ

Լոնտոն.— Ամսոյս, համայնքներու ժողովին մէջ, արտաքին գործոց պետական քարտուղարը պատասխանելով հարցումի մը որը ուղղուած էր Ազգերու Դաշնակցութեան Ցանձնախումբին Մանչուրիոյ նոր պետութեան կողմէ ենթարկուած դժուարութիւններուն մասին, յայտարարեց թէ ինքը այս մասին թերթերու մէջ հրատարակուած լուրերէ զատ ուրիշ տեղեկութիւն չունէր, որոնց համաձայն Մանչուրիական կառավարութիւնը առարկութիւն ըրած էր տօքթ. Ուէլլինկթըն Քօօի քննիչ յանձնախումբին միւս անդամներուն հետ միասին մանչուրիական հողը մտնելուն:

Ցանձնախումբի նախագահ Լօրտ Լիթթըն այս խնդրոյ մասին իր որոշումը յայտնեց հրապարակային կերպով, այսինքն թէ յանձնախումբը Մանչուրիա պիտի երթայ տօքթ. Քօօի ընկերակցութեամբ միայն:

Եթէ երեւան եկած դժուարութիւնները չհարթուին տեղւոյն վրայ, Ազգերու Դաշնակցութեան խորհուրդն է որ պիտի ձեռնարկէ պէտք եղած միջոցներու:

Ուրիշ հարցումի մը պատասխանելով, պետական քարտուղարը յայտարարեց թէ Բրիտանական կառավարութիւնը այնպիսի տեղեկութիւն մ'ստացած չէ որուն համաձայն իրրեւ թէ ճափոնական կառավարութիւնը դիտաւորում ունի եղեր մօտ ապագայի մը մէջ ճանչնալ մանչուրիական պետութիւնը: Անիկա ըսաւ նաև թէ ճափոնի ընթացքը փոխուած չէր Փետրուար 22էն ի վեր:

Շանկհայ.— Պաչտօնապէս կը ծանուցուի թէ Թիպէթի Տալայ Լամային կողմէ պատուիրակ մը եկաւ հոս և թէ անիկա հանդիսաւոր կերպով ունկնդրութեան ընդունուեցաւ նախագահ Բու-Եիի կողմէ:

Շանկ-Շուէնի և Խարպինի թերթերը կըսեն թէ այս այցելութիւնը իրրեւ նշանակ ունի մերձենալում մը առաջ բերել Թիպէթի և Մանչուրիոյ միջեւ:

ՋԻՆԱԹԱՓՈՒԹԵԱՆ ԽՈՐՀՐԴԱԺՈՎԻՆ ՄԷՋ

Պրն. Կրանէի կը պարզէ Իտալական տեսակէտը

Ժընեւ.— Պրն. Կրանէի պարզեց իտալական տեսակէտը և յայտնեց թէ Իտալիան կուսակից է յարձակողական դինուց հետզհետէ եւ համեմատական կերպով ջնջումին և քիմիական զէնքերու անմիջական ջնջումին:

Ցանձնաժողովը լսեց նաև Պրազիլիոյ, Թուրքիոյ, Պարսկաստանի, Եուկօսլաւիոյ, Սպանիոյ, Լեհաստանի, Ճափոնի, Ուրուկուէյի և Տանըմարքայի ներկայացուցիչները: Յետոյ, փակեց նա առաջին յօդուածին շուրջ վիճաբանութիւնը:

49,200 Անգղ. ոսկի տուգանք առանց համակարդողի 9840 նամակներ բաշխած ըլլալու համար

Լոնտոն.— Պրայթընի դատարանին առջեւ տեղի ունեցող արտասովոր դատի մը քննութեան միջոցին, 49,200 անգլ. ոսկի տուգանքի մը մասին խօսք անցաւ:

Լայսէսթըրցի պրն. Արթիւր Էտուին Պրէնսէն ամբաստանուած էր նամակատան առանձնայատկութեան դէմ գործած ըլլալու մեղապարտութեամբ, նկատելով որ Պրայթընի զանազան հասցէներուն ղրկած էր 9840 նամակներ առանց նախապէս վճարած ըլլալու նամակատան իրաւունքը: Ամբաստանեալը պարտաւոր է 5 անգլ. ոսկի վճարել տակէն մէկ նամակի համար, ինչ որ կը ներկայացնէ 49,200 անգլ. ոսկիի գումար մը:

«Ա.Պ.»

Մատրիտ.— Սպանիական հանրապետութեան առաջին տարեդարձը տօնուեցաւ մեծ հանդիսաւորութեամբ:

Լոնտոն.— Թատրոններու, սրճեւանոցներու եւ կիրակի օրերը բացուելուն վերաբերեալ օրինագիծը 217ի դէմ 235 ձայնով քուէարկուեցաւ համայնքներու ժողովի կողմէն:

Մոսկուա.—Պափուէն 30 մղոն հեռու Սվիճօլ կղզիին մէջ ժայթքեցաւ հրաբխային լեռ մը 51 հոգի մեռան բոցերու մէջ:

Հրաբխային բուրդումը վերսկսած է Հարաւային Ամերիկայի մէջ

Վալպարէզօ.— Բորբոքած ապար հրաբուխներու գործունէութիւնը մեղմացած է, թէև քանդր ծուխ մը կը պատէ մօտակայ քաղաքները: կը կարծուի որ վերջնագոյն ժայթքումը անցած է: Քիլիէն հասած տեղեկութեանց համաձայն, լաւա ու մոխիր տեղացած են ամբողջ Հարաւային Ամերիկայի վրայ, մէկը ըլլալով նաև Բաթագոնիան, Ձուան-Ֆէրնանտէզը և Իօպէնսօն Քրիւզօէ կղզին:

Պուէնոս-Այրէս.— Մոխիրի անձրեւը դադրեցաւ Արժանթինի մէջ: Ոեւէ զոհ ու նիւթական կորուստ չկայ, հակառակ երկու միլիոն քառակուսի քիլոմէթր տարածութեան վրայ պարզուած տարօրինակ երեւոյթներուն:

Սանտ-Ֆաֆայէլէն կը հեռագրեն թէ, հակառակ օտար մամուլին հրատարակած տեղեկութեան, այդ քաղաքին մէջ լաւ չէ հասած: Մոխիրի անձրեւը դադրեցաւ, այդ քաղաքին մէջ լաւ չէ հասած: Մոխիրի անձրեւը դադրեցաւ, բայց պղտորները գոց են առեւտրական գործունէութիւնը դադրած ու բոլորովին, բայց պղտորները գոց են առեւտրական գործունէութիւնը դադրած ու երթեւեկը կնոջած է մթութեան պատճառով:

Ինօ-Տը-Նանէյրօ.— Բորթօ-Ալէկրօչէն կը հեռագրեն թէ մոխիրի անձրեւ կը տեղայ Ինօ-Կրանէ ու Սալ Նանանգին հարաւակողմը ու երկրաշարժի թեթեւ չարժուններ զգացուած են Սանթա-Վիքթօրիայի մէջ:

(Հեռագիրներու շարունակութիւնը կարդալ 4րդ էջ)

ՏԵՂԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՍՈՒՊԻՒՆԻ ՊԷՏ ՊԷՐԷՔԷԹԻ ՇՔԵՂ ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒԹԻՒՆԸ ԾՈՎԱԾԱՒԱԼ ԲԱԶՄՈՒԹԻՒՆ ՄԸ ԿԸ ԴԻՄԱՒՈՐԷ Ն. ՎԱՍԵՄՈՒԹԻՒՆԸ ՄԵԾ ՑՈՅՑԵՐ ԵՒ ՀԱՄԱԿՐԱՆՔԻ ԽՈՐ ԱՐՏԱՅԱՅՏՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Շաբաթ օր Հալէպ մեկնեցաւ Ն. Վ. *Սուպհի պէտ Պէրէքէթ, Միւրի*ական կառավարութեան ճախկին պետ եւ երեսփոխան: Ողջերթի համար կայարան գացած էին հովանաւոր եւ տեղական կառավարութեանց ներկայացուցիչները, կրօնական պետներ եւ բարձրասթիճան պաշտօնատարներ:

Հալէպի երեսփոխանները, բարձրաս թիճան պաշտօնատարներ, երեւելիներ եւ կրօնապետներ ժամը երեքին ադդեն կայարան հասած էին, դիմաւորելու համար Ն. Վասեմութիւնը: Ժամը 3.0ին երբ Սուպհի պէտ տեսնուեցաւ իր աբարքրմանին մէջ, ժողովուրդը սկսաւ բարձրաձայն աղաղակել. «Ասատա՛ծ, պաշտպանէ Սուպհի պէտ Պէրէքէթը, կեցցէ Սուպհի պէտ Պէրէքէթ կեցցէ...»:

Խումբ մը երիտասարդներ, վերջը, ձաղկեփունջ մը նուիրեցին Ն. Վասեմութեան, որուն կապոցին վրայ գրուած էր «Հալէպի երիտասարդ սերունդին իրենց պետին»: Պրն. Խայրեդին Լապապիպի խօսք առաւ նոյն եւ մաղթեց Հալէպի ժողովուրդին կողմէ բարի գալուստ: Ուրիշներ ալ ուզեցին խօսք առնել, սակայն ան կարելի եղաւ միայն աղմուկին եւ «կեց ցեներու աղաղակներուն առթիւ:

50ի մօտ կառքեր հետեւեցան Սուպհի պէտին մինչեւ Օթել Պարոն, ուր ան մինչեւ ժամը 9 ընդունելութիւններ ունեցաւ եւ անկէ մեկնեցաւ իր բնակարանը:

ՍՈՒՏ ՎԿԱՅՈՒԹԵԱՆ ՊԱՏԻԺԸ

Անցած տարի նշանաւոր ոճրագործ Հապիպ Թահան դատավարութեան միջոցին Ճէմիլ Զապրիկ անուն մարդ մը սուտ վկայութիւն րած էր, ոճրագործը ազատելու մտօք: Վերջը դատարանը առանձին ննջութեան ենթարկելով այդ վկայութեան խնդիրը, հաստատած էր որ Ճէմիլ Զապրիկ սխալած է խաբել դատարանն ու դատաւորները:

Շաբաթ օր, ոճրագործ ատեանը, յետ երկար ննջութեան երեք տարուան բանտարկութեան դատապարտեց սուտ վկան:

ԹԵՐԹԻ ԿԱԽԱԿԱՅՈՒՄ

Խամասկոս հրատարակուող «Էլ Ֆապաս» ազգայնական թերթը երկու ամսուան կախակայման դատապարտուեցաւ Բարձր Գօմիսէրութեան որոշումով, ֆանի մը անցպատ յօդուածներ հրատարակած ըլլալուն համար Բարձր Գօմիսէրութեան դէմ:

ԱՊՏԱԼԼԱ ՄԻՒՏԷՎԷՐԻ ՍՊԱՆՈՒԹԻՒՆԸ

ՆՈՒՐ ՑԱՑՏՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ԱԼԻ ՇԷՖԻԳ ՄԱՍՆԱԿԻՑ ՈՃՐԻՆ

Հալիզուցեայ Ապտալլա Միւտիվէրի բռնապետութեան ճնշումէրուն դէմ պայքարող հարցաճնիչ դատաւոր Գ. Տէզանկլի ֆանի մը օր առաջ Ամմանի մեկնած էր: Այդ ճամբորդութիւնը պատճառ, կրսուի, Միւտիվէրի սպանութեան ճնշումին կ:

Այս մասին հետեւեալ տեղեկութիւնները կը հաղորդեն տեղական թերթեր:

Գ. Տէզանկլ լուր առած էր որ Միւտիվէրը սպանողող ոճրագործներէն մէկը կը գտնուի Անգր—Ցորդանանի մէջ: Սոյն ոճրագործը ճամակով մը յայտնած է Գ. Տէզանկլին որ ամէն բան պիտի յայտնէ, եթէ խնայեն իր կեանքը: Ու ճկատելով որ այդ մարդը չի կրնար Պէյրութ գալ, Գրն. Տէզանկլ անձամբ իճի գացած է Ամման եւ տեսակցած այդ ոճրագործին հետ: Կը կարծուի որ Միւտիվէրի սպանութեան բոլոր գաղտնիքները ճրագած է պ. Տէզանկլ եւ վերադարձած:

Ո՞Վ ԷՐ ԱՅԴ ՈՃՐԱԳՈՐԾԸ

Տեղական թերթեր այսպէս կը բացատրեն այդ ոճրագործը.

Կրսեն թէ, այդ ոճրագործը, որուն անունը այնճան գաղտնի կը պահուի, Ալի Շէֆիգն է որ մահուան դատապարտուած էր եւ վերջին օր փախած բանտէն շատ խորհրդաւոր պայմաններու տակ:

Բայց ցարդ կը կարծուէր որ Ալի Շէֆիգ Նէճեի սահմանները ոչ կը գրեսուէր եւ շատ բռնաւոր վիճակ մը ունէր. կը հասկցուի ուրեմն որ, պ. Տէզանկլ Անգր—Ցորդանանէն ետ գալէ ետք, Ալի Շէֆիգ, գաղտնի ոստիկանութեան ճնշիչ էր ժամանակին Պէյրութի մէջ, բայց վերջը հրաժարած եւ ծախսոտ վարքով գբաղած էր: Այդ միջոցին բազմաթիւ ոճիրներ եւ մահասնեցուցիչներ գործած էր եւ ամենավերջը ալ Երբր Խամիճէի անուն մարդ մը սպանելով օձիքը ձեռ ձուած:

ՄԵՔԵՆԱՅԻ ՊԱՅԹԻՒՆ ԲԱԶՄԱԹԻՒ ՎԻՐԱՒՈՐՆԵՐ

Պէհաի Սաալպահա գիւղին մէջ, որ ճանաչուած երկրագործական կեդրոն մըն է բացուած էր երկրագործական վարժարան մը ամերիկացի Մր. ՔօճՃօրճայի կողմէ: Կարգ մը երկրագործական նոր գործիքներ բերուած են եւ բաւական թիւով ուսանողներ ալ սկսած են յաճախել հոն:

Շաբաթ օր, երբ մեքենաները կը գործէին, ժողովուրդը կը հաւաքուի անոնց շուրջ դիտելու համար: Ձօրճ Քհրմ անունն Պհամտունցի մը կը վարէր մեքենան: Պզտիկ խանգարում մը տեղի ունեցաւ եւ Ձօրճ սկսաւ նորոգութեան: Սակայն այդ միջոցին պայթիւն մը ունեցաւ մեքենան եւ կօտր կօտր եղաւ: Մեքենավար Ձօրճ Քհրմի ոտքր կոտրեցաւ եւ մարմնին զանազան մասերէն վէրքեր ունեցաւ: Մր ՔօճՃօրճան ճմանապէս բազմաթիւ վէրքեր ունեցաւ, Դիտողներէն ֆանի մը հոգի ալ վիրաւորուեցան:

Այս պայթիւնին պատճառ եղած է եւլեկտրական հոսանիններու զօրաւոր բախումը:

ԿԵՂԾ ՄԵՍԻԱՆ *ԿԸ ՀԱՐՈՒՆԱԿԷ ԻՐ* ՀՐԱՇԱԳՈՐԾՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ՄԷԿ ԺԱՄՈՒԱՆ ՄԷՋ 30 ՈՍԿԻ ՀԱՑ ԹՈՂԷ ՄԸ

Գրած էինք որ Պէյրութի օդակայանին մէջ ասեն մը իվեր կը գործէ եւ հրաճիներ կը կասարէ կեղծ Մեսիա մը, դարմանելով անկարներն ու անդամալոյծները, դեղ ու դարման գտնելով ամէն տեսակ հիւանդութեանց եւ այսերու, *Թրլըսըմներ* կապելով ուսքերէն ու սիրահար ուսերու: Վերջապես հրաճ, հրաճ...:

Գրած էինք նաեւ որ ընդհանուր դատախազութեան հրամանագրով ձերբակալուած եւ բանտ առաչնորդուած է այս կեղծ մեսիան: Սակայն ան հրաճը իր վրայ ալ գործելով ազատուած է բանտի կապանիճներէն եւ վերադարձած իր դարմանատունը, այս անգամ աւելի ազատ եւ համարձակ գործելու ի մտքորութեամբ: Լեցուած են նորէն նախապատրաստուած միամիտներ եւ դարման կը հայցեն մեսիայէն: Կը հոսի դրամը ջուրի պէս բադդատուր Մեսիայի գրպանը:

Հետաքրքրականը սակայն այն է որ, մեր հայրենակիցները միեւ մեծամասնութիւն կը կազմեն կեղծ Մեսիայի յաճախորդներուն մէջ: Անցած կիրակի օր, ծոյն իսկ հայրենակից մը, պէտք ճեսնելով իր հիւանդին դարմանման համար այս Մեսիայի այցելութեան մասնաւոր իճնաշարժ մը կը դրկէ եւ բերել կուտայ, Դուռ դրացի, 50 տարուան անս ունեցող, կոյր եւ անդամալոյծ 20 է աւելի հայր կը հաւաքուին եւ կ'սպասեն հիւանդի տան առջեւ, իրենց ալ ըժկութիւն եւ դարման մուրալու համար կեղծ բժիշկէն:

Կուգայ Մեսիան, հաւաքուած բազմութիւնը կը համբուրէ անոր փեշերն ու ձեռքերը: Բայց զբժիշկը խառնուղ ժամուան ընթացքին կը ճճէ բոլորը, տուփ մը մէջէն դեղահատներ կը բաժնէ անոնց եւ 30 սիւրիական ոսկի գրպանելով կը վերադառնայ իր գիւղը:

ՈՃՐԱԳՈՐԾ ԱՊՏԻԻԼ ՊԱՍԼԷԹԻ ՄԱՐՄԻՆԸ ՀՕՄՍԻ ՄԷՋ ԱԶԳԱՅՆԱԿԱՆՆԵՐԸ ՑՈՅՑԵՐ ԿԸՆԵՆ

Սուպհի պէյի դէմ մահափորձ կատարող Հոմսցի երիտասարդ ուսանող Ապտիւլ Պասէթ Պիճճիի մարմինը, ինչպես գրած էինք, փոխադրուած էր Հոմս իր ընտանեկան պարագաներուն կողմէ:

Հոմսի մէջ, ազգայնականները, որպես ազգային ճաճատակ թաղումն ու յուղարկաւորութիւնը կատարած են այս ոճրագործին եւ բազմաթիւ ճառեր եւ դամբանականներ խօսած, վեր առնելով երիտասարդ ուսանողի հայրենասիրութիւնն ու քաջութիւնը: Բոլորն ալ ետոյած են որ Ապտիւլ Պասէթ անձնասպան չէ եղած, այլ սպանուած է Սուպհի պէյի եւ անոր մարդոց կողմէ:

ՄԱՔՍԻ ՅԱԽԵԼՈՒՄ ԹԻՒՐԹԻԱՅԷՆ ՆԵՐԱԾՈՒԱԾ ԱՊՐԱՆՔՆԵՐՈՒ

Բ. Գօմիսէրութիւնը նոր որոշմագրով մը յաւելում ճճած է թուրքիայէն ներածուած ծխաքարի, սուրճի եւ այլոյն մահաճուրհերուն վրայ: Շաքարի հարիւր ֆիլօին ասկէ առաջ կը գանձուէր 385 ս.դ. մինչդեռ ասկէ վերջ պիտի գանձուի 770 ս. դահեկան: Այլոյն 100ին 60 իսկ սուրճէն 100ին 50 պիտի գանձուի. ճիշդ կրկնապատիկը առաջուանին:

ՊՐ. ՑԱԿՈԲ ՕՐԱՊՆԱՆ
ՕՐ. ՎԱՐԴՈՒՀԻ ՆԱՋԱՐՆԱՆ
Ամուսնացեալք
Պէյրութ, 10 Ապրիլ 932

ՍԻՒՐԻԱԿՆ. ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆԻ ԲԱՑՈՒՄԸ Ա.ՄՍՈՑ 26ԻՆ ԿԱՐԵՒՈՐ ԺՈՂՈՎ ՄԸ ՄԵԾ ՍԵՐԱՅԻ ՄԷՋ

Անցած ուրբաթ օր, Բարձր Գօմիսէր Ն. Վ. Գ. Բօնսօի նախագահութեամբ եւ մասնակցութեամբ Գ.Գ. *Սօլօմիագի*, Լավասպրի, Շօվէլի եւ Հէլլօի տեղի ունեցաւ ժողով մը Մեծ Սերայի մէջ: Առաւել սկրսող այս ժողովը վերջացաւ կէս օրուան ժամը 12ին, որմէ անմիջապէս վերջ պ. Սօլօմիագ մեկնեցաւ Դամասկոս, իսկ ծաբաթ առաւօտ ալ պ. Լավասպրի մեկնեցաւ Հալէպ:

Կը կարծուի որ այս ժողովը պատրաստեց Սիւրիոյ Խորհրդարանին բացման ժամանակն ու մանրամասնութիւնները: Համաձայն տեղեկութեանց ժողովը պիտի հրաւիրուի ամսոյս 26ին, որուն բացումը պիտի կատարէ պ. Բօնսօ: Սիւրիական ներկայ առաջնորդ կառավարութեան, նախ ֆան խորհրդարանի բացումը, պիտի յաջորդէ ուրիշ կառավարութիւն մը որ խորհրդարանին պիտի ներկայացնէ երկրին վիճակն ու կացութիւնը եւ պիտի ներկայացնէ իր հրաժարականը: Ժողովը պիտի ընտրէ անմիջապես նոր կառավարութիւնը:

Պ. Բօնսօ, որ այժմ կը գտնուի Հիւսիսային *Սիւրիա*, վաղը կամ միւս օր պիտի վերադառնայ Պէյրութ, Համա եւ Հոմս ճանդիպելէ վերջ: Կրսուի թէ կիրակի օր Ն. Վ. Սեմութիւնը պիտի մեկնի Դամասկոս:

ՔԻՐԻԱՔՕՍ ԵՒ ԶՀԷՅՐ ԴՐԱՄԱՏԱՆ ՍՆԱՆԿՈՒԹԻՒՆԸ

Հարցաճնիչ դատաւոր Պ. Առեն իր ներկայութեան բերած է Քիրիաքոս եւ Զհէյր դրամատան բանտարկուած ծերերը եւ զանոնք մէկիկ մէկիկ հարցաճնած: Անկէ վերջ իւրաքանչիւր առանձին խցիկներու մէջ բանտարկած է:

Այս կարգադրութենէն կը հասկցուի որ անոնց հաշիւներուն եւ տեղակներուն մէջ կարեւոր զեղծումներ երեւան հանուած են:

ՍԱԿԱՐԱՆ ՊԼԷՐՈՒԹԻ

18 Ա Պ Ր Ի Լ 1932

	Ս. Փ.
Եգիպտկ. քսքադր.	491
Անգլկն. »	480
Տօլար »	126
Թրքական »	60
Պանճ Օթթօման	125
Իտալական Լիր 100	655
Ցուճական Տրախմի 100	125
Անգլկ. ոսկի	605
Ֆրանս. »	484
Օսման. »	550
Ադրաք մէճիտ	28
Գրեհի Ֆօնս. Ա. Ցէ.	540
» » Բ. »	290
» » Գ. »	283

Մէճիտեան եզբարէ Բիւ Ֆօնս Թէլէֆօն՝ 5-19

204

անեմ...»

Տաճիկ բանակը գերի բռնած գնաց դէպի Բուլղարիա, իսկ սենք երաժշտութիւնով եւ երգերով վերադրձանք Քէչիւկ վակըֆ գիւղը, ուր երկու օր հանգիստ պէտք է առնէինք:

8. ՀԱՑԿ. ՁՕՐԱՄԱՍԸ ՌՈՏՈՍԹՈՑԻ ՄԷՋ

Հայկական զօրամասը Անգրանիկի գլխաւորութեամբ կը մտնէ Ռոտոսթօ այնտեղի հայութեան մէկ քանի օրով հիւր ըլլալու հանգստանալու և քաջութեան խաչեր ստանալու համար:

Ականատես մը կը պատմէ հետեւեալը այդ մասին մանրամասն նկարագրելով այն բոլոր յուզիչ երեւոյթները, որոնք տեղի ունեցած էին Ռոտոսթոյի մէջ:

Անդրանիկի կեանքին մեծ դրուագներէն մէկն է Ռոտոսթոյի կեանքը հայկական զօրքերու յաղթ կոխներէ յետոյ:

Արդէն մօտեցել էինք քաղաքին: Վերջին անգամ տերքը քիչ հանգիստ առան կարգով չարած ուղեցիցին դէպի քաղաք: Ամենէն առաջ ձիի վրայ կուգար փոխգնդապետ Պրոտոդերովը իր չտարով, հետն էլ Անդրանիկը մի հրանալի արաբական նժոյգի վրայ նստած: Ձին ամբողջ ժամանակ խաղում պարում էր իր տիրոջ տակ: Շատերից յետոյ անմիջապես գալիս էր վաչտը իր լայն պարզած դրօշակներով, առաջնորդութեամբ իր հրամանատարի որը սուրը հանած քայլում էր ամենի առաջին:

Տպաւորիչ գնում էին ձայները, զինուորական հատատ քայլերով, երկար, անվերջ չարքերով: Նրանց թիւն արդէն 270ից անց էր:

51 201

Ճառերը վերջացան, փառաւոր կերպով դրօշակները նեսս տարան հրամանատարի համար յատկացած սենեակը, և պահակ՝ դռնակը հրացանի ծայրին գրած իսկոյն պահապան կանգնեց դրօշակի առաջ...

Վաչտը տեղաւորուեց դպրոցի մէջ և սկսեց չորացնել իւր թրջած չորերը: Տեղական քնակչութիւնը իսկոյն բերեց թափեց նրանց առաջ պատրաստ գուլպայ, սպիտակեղէն տաք չորեր և այլն, այնպէս որ քիչ յետոյ բոլորն էլ փոխած իրենց թաց չորերը, դուրս էին եկել քաղաք զբօսանքի կամ հիւր էին գնացել հայերի տները:

Երկու օր ետևից Դիւժիրճինէում հանգստանալուց Դեռ առաջին իսկ օրը բրիգադայի հրամանատարը հայկական վաչտին ուղարկեց խաղտղեցնելու և պահպանելու Տաճկաց թաղը, որ ուրիշ վաչտերից զինուորներ էին ժամել և անկարգութիւններ էին առաջ բերել իրենց տգեղ և պախարակելի վարմունքով: Հայկական վաչտը, իբրեւ վստահելի և միանգամայն լոյալ զօրամաս, մեծ վստահութիւն էր վայելում և հաւատ էր ներշնչում բոլորին, մանաւանդ որ նրա գլուխն էր անցած բոլորին յայտնի հռչակաւոր խմբապետ Անդրանիկը որը, մի արտակարգ և արտասովոր ուշադրութեան առարկայ էր ժողովուրդների համար: Ամենքն ալ կամենում էին տեսնել նրան, ողջունել նրան, տեղվել նրա ձեռքը... Այն տունը ուր նա էր ապրում, սըրբատեղի էր դարձել, մէկը մտնում միւսը դուրս էր եկնում:

Թէ որքան յարգում և հաւատով էին վերաբերում դէպ ի Անդրանիկը, բարձր հրամանատարը, ցոյց է տալիս ի սկզ այլոց այն փաստը, որ հայ բնակիչների զրնաթափութեան գործը յանձնեցին նրան և երբեք ոչ մի իշխանութիւն իրան թոյլ չտուեց խառնուելու կամ

ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆԸ ԿԸ ԼՈՒԾԷ ԱԶԳԱՑՆԱԿԱՆ-ԸՆԿԵՐՎԱՐԱԿԱՆ ՄԻԼԻՈՆԵՐԸ

Պէրլին.— Մարաջախտ Հինտէնպուրկ Հրովարտակ մը ստորագրեց որով կը լուծուի «յարձակումի յատուկ բաժին» կամ «Թխադոյն Միլիցիա» անունով յորջորջուած ազգայնական-ընկերվարական զինուորական կազմակերպութիւնը որը կը բաղկանար 400,000 հոգիէ։ (Ռ.Գ.)

Պէրլին.— Նազիներու յարձակումի յատուկ զինուորական կազմակերպութիւնը պիտի լուծուի համաձայն Սահմանադրութեան այն յօդուածին որը կ'արտօնէ նախագահին միջոցներու ծեռնարկելու վերահաստատելու համար կարգապահութիւնը, 'ի հարկին զինու-զօրութեամբ, եթէ հանրային ապահովութիւնը վտանգի տակ գտնուի։

Հրովարտակը չդպիր Նազիներու կուսակցութեան որը կը վայելէ ճիշդ միեւնոյն իրաւունքները եւ ազատութիւնը զոր կը վայելեն միւս կուսակցութիւնները։ (Ռ.Գ.)

ՁԳԱՑԱՑՈՒՆՑ ՀԱՐՈՒԱԾ ՀԻԹԼԷՐԻՆ

Պէրլին.— Կառավարութիւնը զգայացունց հարուած մը իջեցուց Պ. Հիթլէրին եւ Նազիներուն, հրատարակելով նախագահ Հինտէնպուրկի, Տօքթ. Պրիւնինկի եւ Պ. Կրէօնէրի կողմէ ստորագրուած հրովարտակ. օրէնք մը որով լուծուած կը հռչակուի Պ. Հիթլէրի 400,000 հոգինոց մասնաւոր բանակը նկատելով որ անիկա ապօրինի կազմակերպութիւն մըն է եւ կ'սպառնայ պետութեան հեղինակութեան։

Տրակօնիան սոյն միջոցին դիմուեցաւ ոստիկանութեան կողմէ վերջերս կատարուած խուզարկութեանց հետեւանօք որոնց ընթացքին գըտաւուեցան կարգ մը վտանգաւոր վաւերաթուղթեր։ Համաձայն սոյն վաւերաթուղթերու, Նազիները կը պատրաստեն եղեր կարգ մը մահափորձեր եւ դաւադարական արարքներ։

Հրովարտակը կը հաղորդէ թէ յետ այսօրիկ ոչ մի Նազի չպիտի կըրնայ միանալ յարձակումի յատուկ խումբերու բաժնին եւ թէ բոլոր հաւաքատեղիները եւ զօրանոցները պիտի պարպուին եւ արգիլուած է համազգեստ կրել։ (Ռ.Գ.)

Պէրլին.— Իշխանութիւնները Պէրլինի, Միւնիխի, Ֆրանքֆորթի եւ Համպուրկի մէջ գրաւեցին յարձակումի յատուկ խումբերու ծնոքին տակ գտնուող զօրանոցները եւ հաւաքատեղիները, ինչպէս նաեւ իրենց բոլոր ռազմամթերքը։

ԿԱՐԵՒՈՐ ԽՈՒԶԱՐԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ԵՒ ԳՐԱՒՈՒՄՆԵՐ

Պէրլին.— Կառավարութեան կողմէ ծեռնարկուած գործողութեան արագութիւնը յանկարծակիի բերաւ Նազիները։

Ոստիկանութիւնը խուզարկութիւններ կատարեց յարձակումի յատուկ խումբերու հաւաքատեղիներու եւ զօրանոցներու մէջ եւ գրաւեց հոն գտնուող ռազմամթերքը որոնց մէջ կայ նաեւ օդանաւ մը։ Կառավարական ոյժերը հանդիպեցան չատ թեթեւ դիմադրութեան մը միայն, ինչ որ ցրուեց տիրող այն երկիւղը թէ այս հարուածը չպիտի կրնար գործադրուիլ առանց արիւնահեղութեան։ Գործողութեան ծեռնարկող միակ պետութիւնը Պրունսվիքի պետութիւնն է որուն ներքին գործոց նախարարը պ. Քլակս կատաղի Նազի մըն է։ Կասկած չկայ թէ իրեն պիտի ազդարարուի որ գործադրութեան դնէ հրովարտակը, եթէ ոչ ոայխզվէհր (գերմանական արդի բանակը) պիտի կատարէ սոյն պաշտօնը։

Առ այժմ, Նազիները իրենք զիրենք կը մխիթարեն յայտնելով թէ կառավարութեան բռնաբարական արարքը քուէարկուներու թիւը ի նպաստ իրեն պիտի աւելցնէ յառաջիկայ ընտրութեանց սիջոցին։ (Ռ.Գ.)

Պէրլին.— Յարձակումի յատուկ խումբերու լուծման գործողութիւնը յաջողութեամբ կը շարունակուի բայի Պրունսվիքի պետութեան մէջ որուն ներքին գործոց նախարարը Նազի մըն է։ Կ'ենթադրուի թէ այս վերջինը պաշտօնազկ պիտի բլայ եւ ոստիկանութիւնը պիտի գործէ ուղղակի եթէ ինքը չհաստատէ կառավարութեան հրամանագրին։

Անկլօ—Սաքսօն լրագրողներու կողմէ հարցաքննուելով, Պ. Հիթլէր յայտարարեց թէ յարձակումի յատուկ խումբերու կազմակերպումը պարտադրուած է Ֆրանսայի կողմէ։ Պ. Հիթլէրի սոյն յայտարարութեան դէմ Վօլֆ գործակալութիւնը հրատարակեց հերքում մը ըսելով թէ Պ. Հիթլէրի յայտարարութիւնը նպատակ ունի Գերմանիոյ կառավարութիւնը վարկաբեկել յաչս ներքին եւ օտար հանրային կարծիքներուն։

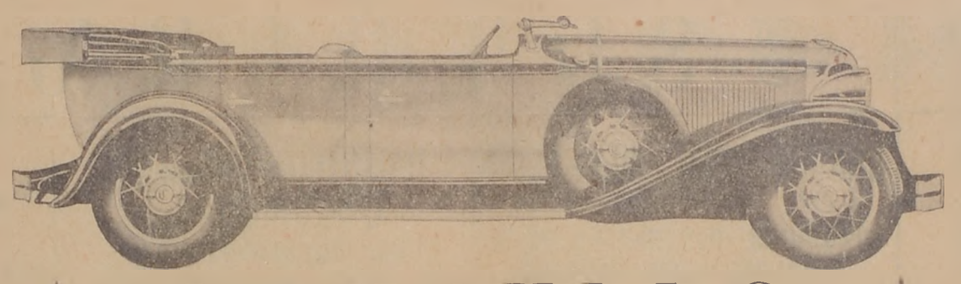

ԳՌԱՅՏԼԵՐ

ԱՆԽԱՐԻԱՀԱՐ ՉԱԿ ԲԵՆԶԻՆԱՇԱՐԺՆԵՐը որոնք 6-8 սիլինտր ունին,

Ս ՄԵՆԱՏՈՒՆԻՆ ԵՒ ԴԵՂԵՑԻԿ ՄԱՐՔԱՆԵՐՆ ԵՆ ՀՐԱՊԱՐԱԿԻՒ ՎՐԱՑ ԵՒ

ԿԸ ՓՆՏՈՒԻՆ ԱՄԵՆՈՒՐԵՔ։

ԳՌԱՑՏԼԵՐ ինքնաշարժերու մասնաւոր յատկութիւններն են՝ ՏՈԿՈՒՆՈՒԹԻՒՆ, ԴԵՂԵՑԿՈՒԹԻՒՆ, ԶԱՓԱՀՈՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՀԱՆԳՍՏԱՒԼՏՈՒԹԻՒՆ։

Վճարման դիւրութիւններ կը տրուին.

ԳՌԱՑՏԼԵՐ թօներու բոլոր կտորները պատրաստ կը գտնուին մեր վաճառատուներուն մէջ։

Լիբանանի, Սիւրիոյ և Իրագի ընդհանուր ներկայացուցչութիւն՝

NAAYEM MOTOR IMPORT Co. BEYROUTH B. P. 869, TÉL. 32—29

Հիւս. Սիւրիոյ ներկայացուցիչներ՝ Գ. և Մ. ԱԶԻՐԵԱՆ, B. P. 202, Հալէպ

Տ-ր. ՍՈԿՐԱՏ ԱԻԵՏԻՍԵԱՆ

ՎԻՐՍԲՈՑԺ-ՍՏՍՍՆՍԲՈՑԺ

ՎԱՍԷԼԻՍ ՊԷՅՐՈՒԹԻ ՍԱԵՐԻԿԵԱՆ ՀԱՍԱԼՍԱՐԱՆԷՆ

Կընդունի ամէն օր բացի կիրակիէն՝ կէսօրէ առաջ 8—12 կէսօրէ վերջ 2-6

Հասցէ Capucinներու եկեղեցիին կից Արդարութեան պալատին եւս։

ՓՈՂԱՑՈՒՑ ԿՈՇԿԱՐԸ ՄԻՉ ԱՒԵԼԱՊԱՏԱ, ԱՒԵԼԱՊԱՏԱՒ ԵՒ ԱՒԵԼԱՊԱՏԵՂԻՆԵՐՈՒ ՎԱՃԱՌՈՒՆԸ ԵՂԲԱՐՑՐԻՆԵՐՈՒ ԵՒ ԱՒԵԼԱՊԱՏԵՂԻՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ։

Najjar

ԳԱԲՐԻԷԼ Թ. ԹԷՐԶԵԱՆ

(ԵԼԵՔՏՐԱԿԱՆ ՎԱՃԱՌՈՒՏՈՒՆ)

Հիմնուած 1921 ին Պոլիս-Բեյրութ

Խիստ դիւրամատչելի պայմաններով կը կատարենք ամէն կարգի ելեկտրական լոյսի գեհդուններ (Intsallation). ինչպէս նաեւ մօթէոր եւ ջիամօներ։

Վաճառատունս կ'ստանձնէ նաեւ բոլոր ելեկտրագործիքներու նորոգութիւնները։ Մասնաւոր սպասարկութիւն բնակարաններու ելեկտրա-նորոգմանց։ Վաճառատուն Philips եւ Lux ելեկտր. լամբերու եւ ամէն տեսակ ելեկտրական պիտոյքներու։

Վճարման դիւրութիւններ.

Հասցէ — Վ. Ուզունեանի գրատուն կից Պուրճ. B. P. 491

ՏՕՔԹ. ԳԵՈՐԳ ԿԵՐԿԵՐԵԱՆ

Վկայեալ Lauréat Ս Իկին Interne եւ այժմ վարժուն ՍՍՏՆՍՂՑՏ բժիշկ Ֆրանսական հիւանդանոցի ԱԶԳԻ, ՀՑԻ, ԿՈԿՈՐԴԻ, ԱԿԱՆՋԻ և ԳԼԽՈՒՐ հիւանդութիւններու բաժնին։

Հիւանդ կ'ընդունէի կէսօրէ վերջ ժամը 2—6

իր գլխաւոր մէջ rue de Damas, No. 15

Հիւանդները ուղղակի հիւանդանոց կ'ընդունուին իր կողմէ տրուած մուտքի բարօրով։

Աղքատ հիւանդներու ձրի դարմանուի, ամէն օր կէսօրէ առաջ ժամը 10—12, հիւանդանոցի դարմանատան մէջ։

ՏՕՔԹ. Գ. ՏԱՎՈՒՏԱՐԵԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ՆԵՐՔԻՆ ԵՒ ՎԷՆԵՐՈԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

Իր դարմանատուներ հաստատած է, ՍՍՍՒՐ վ ողոց, Տօքթ. Եօզդաճեանի (առամնաբոյժ) դարմանատան կից.

Ընդունելութեան ժամեր՝

Կէսօրէ առաջ	ժամը	8—12
» վերջ	»	2—6

Կարի եւ Ձեւագիտութեան Դասընթացք

Տիկին ՄԱՌՒ ԵՐԱՄԵԱՆ

ՎԿԱՑԵԱԼ ԴԵՐՁԱԿՈՒՀԻ

ԲԱՐԻՁԷՆ ԵՒ ՎԱՇԻՆԿԹՕՆԷՆ

Կարի եւ ձեւագիտութեան մասնագիտուհի, Տիկին Մառի Երամեան կը վերադառնայ իր առհասնոցը, Մեծ Սէրայի դիմացը Նո. 78 տան երկրորդ արկը։

Երեք ամսուան միջոցին կը սորվեցնէ ամենավերջին ճոռաձեւութեամբ, կար եւ ձեւագիտութիւն իր բոլոր բարդութիւններով եւ արդիական միջոցներով, Droit-fils մեթոտով։ Իր աշակերտուհիները կ'օժտէ Բարիզի ազխարհածանօթ Académie Daydou վկայականով։

ՓՍՍՏԱՓԱՆ

ԽՈՄՐՈՎ ԹԻՒԹԻՒՆՃԵԱՆ

(Տօքթ. իրաւագիտութեան)

ԿՍՏԱՆՁՆԷ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԴԱՏԵՐ

Ընկերակցութեամբ հանրածանօթ փաստաբան ՄԷԹՐ ԱԶԻԶ ԷԼ ՀԱՇԷՄԻ

Դրասենեակը բաց է կէսօրէ առաջ 9—12 կէսօրէ վերջ 3—6

Rue Allenby, Immeuble NESSOULI ՀԵՌԱՓՈՆ 1—28

Տոկուն շինուածք վայելուչ տեսք հնչուն եւ բնական ձայն

Ահա յատկանիշները

ՈՐՈՆՑՄԱՄԲ ԿԸ ՁԱՏՈՐՈՇՈՒԻՆ

ԱՓՕԼԼՕ ՖՈՆՈՆԵՐԸ

Հրապարակի վրայ գըտնուղ բոլոր մարքանեբրու հետ կը մրցին Աբօլլօ ֆոնոնները։ Մանաւանդ վերջին նոր մօտէլները, որոնք հասած են արդէն, անգերազանցելի են իրենց տոկունութեամբ, վայելչութեամբ և ժատչելի գիներով։

APOLLO GRAMOPHONE Co. Ltd

(of London)

ԱՓՕԼԼՕ ՖՈՆՈՆԵՐՈՒ ԹԱՓԱՐՈՐԸ ///

Կաատեսել համոզում գոյացնելու համար անգամ մը այցելեցէք

MAISON APOLLO, Rue de la Poste, BEYROUTH

Փոդոգրաֆ եւ ֆոնոն՝ ամէն ձեւի, ամվիճելի ծրակ եւ առաւելութիւններ գիւրամատչելի գին, վճարումի դիւրութիւն։

Ընդհ. ներկայացուցիչ՝ Սիւրիոյ, Պաղեստինի, Անգրյոպոանի, Միջագետքի եւ Կիպրոսի.— ԳՈՒՐԳԻՆ ՍԻՆԱՆԵԱՆ

KOURKEN SINANIAN, Boîte Postale 642, BEYROUTH (Syrie)

7.— ԵԱՎԵՐ ՓԱՇԱՑԻ ԳԵՐՈՒՄՆ

Միւս օրը Նոյեմբերի 15ն էր, մի պայծառ, արեւօր։ Գնում էինք խիստ արագութեամբ և անհամբերութեամբ։ Աժենից առաջ ընթանում էր Հայկական վաշտը, որ կազմում էր ամենաառաջին հսկող չղթան։ Նրան էր վիճակուած այդ օրն առաջ գնալու և ամենից առաջ Թշնամու հետ ընդհարուելու պատիւը։ Ահա և վերջին բլուրները, որոնց յետեւում Մնացին գլխաւոր ոյժերը պահեստի զօրքը, իսկ բլուրների վրայ հաստատեցին արագաձիգ թնդանօթների մարտկոցները բաթարիաները), թնդանօթների բերաններն ուղղած Թշնամու կողմը, որը բռնել էր լայնատարած, իր եւ զերքից դուրս եկած Մարիցայի ափը, Մերհաւու գիւղի մօտ։ Հայկական վաշտը Անդրանիկի և Գարեգինի առաջնորդութեամբ առանց երկիւղի և նոյնիսկ թագնուելու նախազգուշութիւնների, առաջ սլացաւ դէպ ի Թշնամին, Նպատակ դնելով կարուկ շարժուձեւերով ստիպել նրան կամ անձնատուր լինել և կամ ընդունել կռիւը։ Այդպէս էր ծրագիրը, և հայ վաշտն իրագործում էր այդ արագ և աներկիւղ։ Շուտով նա այնքան առաջացաւ, որ բոլորովին զատուեց գլխաւոր ոյժերից, այնպէս որ հարկ եղաւ նրան նշաններով ստիպել, որ կանգնի, բայց փողի ձայնը (որ փչում էր ինքը բրիգադայի հրամանատար Պրոտոգերովը՝ սիդնալիստի չըբթունքը ճաթած լինելու պատճառով) չէր հասնում զօրաններին, և նրանք գնում էին ու գնում դէպի Թշնամու գիրքերը։ Երկիւղ կար որ Թշնամին թնդանօթնե-

րի կրակով կ'ոչնչացնի Հայկական վաշտը։

Սակայն Հայերը չուտով մտան ձորի մէջ և պաշտպանուած էին արդէն թնդանօթային կրակից։ Նրանց կտրիճ և վճռական քայլը ազդեց դեռ տատանուող Թշնամու վրայ, Տեսնել էր մի կողմից անսնցանելի, սաստիկ վարարած Մարիցայ գետին մէջ, միւս կողմից չրջապատուած էր կամաւորների յանդուգն խումբերով, աւելի պատրաստ էին կուելու մինչեւ արեան վերջին կաթիլը, քան հնարաւորութիւն տալու Թշնամուն դուրս գալու այդ ծուղակից։ Ուստի նա աւելի խելացի համարեց անձնատուր լինել, փրկել իւր կեանքը, քան չարունակել կռիւը։

Երկուս ու կէս ժամից տեւեց Թշնամի բանակի մեր առաջով անցնիլը—10 հազար զինուոր, 242 սպայ, երեք գնդապետ և մէկ փաշա։ Մէկմէկ նավեր կըռջալեցու առաջնորդութեամբ նրանք չարան-չարան կարգով անցան մեր առաջից, ճանապարհելով դէպի Փերեզիկ քաղաքը, որտեղից պէտք է «եսիր» գնային Բուլղարիա։

Ասում են, թէ նավեր փաշան ստիպուած է եղել անձնատուր լինել գլխաւորապէս այն պատճառով, որ գոնէ իրաւունք ունենայ գերի բռնելու դէպքում կենդանի մնացածների անձեռնմխելիութեան վրայ, որով հետեւ կամաւորներին «բաշիպոզուկ» համարելով՝ կարծում էր, թէ նրանք կը կոտորեն կենդանի մնացածներին։ Այդ նոյն պատճառով նրա պայմաններից մէկն էլ այն էր, որ նրան մինչեւ գերութեան վայրն ուղեկցին անպատճառ կանոնաւոր զօրքերը և ոչ կամաւորները...

Երբ չատերը զարմացած հարցրել էին նրան՝ թէ ինչու նա այդքան զօրքով ու թնդանօթներով անձնատուր է եղել, բարի նավեր փաշան պատասխանել է. «դալդա դենիզ, զաթաղա զօնդուզ», նա՝ նաւթալըմ,— «յետեւիցս ծովը, առաջիցս «խոզեր»ը, (կամաւորները) —ի՞նչմ

ՕՐՆԷ ԴՈՒՆ ՔԵԶԻ ԵՒ ԱՍՏՂԸ ՔԻՒՕԹ ՊԻՏԻ ՕԳՆԷ

ԸՆՏԱՆԻՔԻ ԱՍՏՂԸ

(L'ETOILE du FOYER)

Առեւտրական և երկրագործական ժողովրդային վարկի հաստատութիւն

Անանուն ընկերութիւն.— դրամագլուխ՝ 3,000,000 ֆրնք.

որ կրնայ 3.000,000,000 ֆրնք.ի բարձրացուիլ վարչական խորհուրդի պարզ որոշումովը։

Կեդրոնատեղի.— 137 Boulevard Sebastopol - Paris

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ Արեւելեան պետութեանց Սալոյ Օթելի տեղէ, Պուրճ, Պէյրութ

ԵԼԵԻՄՏԱԿԱՆ ՃԻՒՂ

Աւանդի արտօնագրութիւնի

ՕԺԻՏ

Երաշխաւորեալ տոկոս 6%։ Ակէ զատ մաս. Նակցութիւն ընկերութեան չահերուն։

ԿԱԼՈՒԱԾԱԿԱՆ ՃԻՒՂ

ՎԱՐԿԵՐՈՒ ԲԱՑՈՒՄ

կալուածի վրայ փոխառութիւնք

վճարելի 10—15—20 տարիէն, որոշուած պայմանաժամէն առաջ ուղղը կրնաք վճարել։

ԸՆՏԱՆԻՔԻՆ ԱՍՏՂԸ ընկերութիւնը ներկայիս 75,000է աւելի անդամ ունի։ Մինչեւ 1 Ապրիլ 1931 Ընտանիքին Աստղը 135 միլիոն փոխ տուած է, գրաւով 500 միլիոնէ աւելի արժէք ունեցող անշարժ կալուածներու վրայ։

Ամէն բոթակցութիւն ուղղել՝ B.P. 821, Beyrouth

AZTAG
JOURNAL QUOTIDIEN ARMÉN.
B. P. 587
BEYROUTH, Liban
Directeur - Propriétaire
HAIG BALIAN

ԳԻՆԸ
ՍԻՒՐԻՈՅ տար. 550, վեցամսեայ 300 ՍՈՒ.
ՈՐՏՍՀՄԸ. տարի. 7, վեցամսեայ 4 տոլար

ԱԶԴԱԿ

ՕՐԱԹԵՐԹ
ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԳԻՏԱԿԱՆ

ازتاك
جريدة سياسية ادبية اقتصادية حرة

ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ
ԱՊՐԻԼ 20
1932

ՁԵՌՔԸ
ՀԱՏԸ
2.50 Ս. Դ.

Ձ. ՏԱՐԻ | Ամեն առաւոտ պէտք է բերէ բերթիս տնօրէնին ճապաղին | Տնօրէն — խմբագիր՝ ՀԱՅԿ ՊԱԼԵԱՆ | Չհրատարակուած ձեռագիրները չեն վերադարձուիր | Թիւ 35 (612)

ԻՐԱԳԵԱՆ ՈՒԺԵՐՈՒ ՀՐԱՄԱՆԱՏԱՐ ՄԸ ՎԻՐԱՒՈՐՈՒԱԾ

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

ՆԱԽԱԳԱՀԱԿԱՆ ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆԸ

Մեր ընթերցողները գիտեն անշուշտ թէ մօտաւորապէս երկու ամիսէ ի վեր ընտրական բուռն պայքար մը կը մղուի Լիբանանի մէջ, հանրապետութեան նախագահի ընտրութեան թուականին մերձենալուն պատճառաւ։ Ամենաուշը մինչեւ յառաջիկայ շաբաթ օր, արդէն վերջացած կ'ըլլայ ընտրութիւնը և նոր նախագահը ձեռք կ'առնէ երկրին ղեկը։

Կ'արժէ որ մեր ընթերցողները ճանչնան մղուած ընտրական պայքարի էութիւնն ու կարևորութիւնը, որովհետև նախագահութեան պաշտօնը ամենաբարձր դիրքն է պետական կեանքի մէջ և նախագահի ձեռնհասութենէն ու կարողութենէն կախում ունի իր կառավարած երկրի քաղաքական, տնտեսական և քաղաքակրթական բարգաւաճումն ու յառաջդիմութիւնը։

Լիբանանի մէջ, քաղաքական կուսակցութեանց չգոյութեան հետևանքով, ընտրական պայքարը հոսանքներու միջև չէ որ տեղի կ'ունենայ. ընդհակառակը անոնց թեկնածուներն ու իրենց անմիջական շրջապատի մարդիկն են որ պայքարի գործօններ կը դառնան հոս, բոլոր ընտրութեանց մէջոցին։ Եւ այս պատճառաւ ալ հնարաւոր չէ դիւրաւ ճանչնալ մղուած պայքարի ձևն ու եղանակը, ինչպէս նաեւ պայքարող կողմերու քաղաքական հայեցակէտները։ Ոչ մէկ թեկնածու, այս երկրին մէջ, ժողովուրդին կը ներկայանայ իր պլատֆորմով և կը պարզէ անոր իր յառաջիկայ գործունէութեան ուխտը։ Անհատական ազդեցութիւններն են որ կ'ընտրեն կամ ընտրել կուտան ընտրելին։

Բացի անհատական ազդեցութիւններէ, Լիբանանի մէջ քաղաքական գործօններ դարձած են նաև կրօնական համայնքները։ Կրօնապետները որոշ հեղինակութիւններ ունին և կրնան այս կամ այն կողմ թեքել ընտրութեան ընթացքը։ Այս տեսակէտով ամենաբարձր հեղինակութիւնն ու ազդեցութիւնը ցոյց կուտայ Պքէրքէի Պատրիարքարանը, որ ինչպէս ծանօթ է, շատ հին ժամանակներէ ի վեր Ֆրանսայի Արտաքին Նախարարութեան կողմէ ճանչցուած է որպէս Ֆրանսասէր հաստատութիւն մը և կը վայելէ անոր լայն վստահութիւնը։ Միւս կողմէ շատ նուազ ազդեցութիւն չունին նաև իսլամ կրօնապետները։ Թէպէտ ասոնք ներքնապէս կուռ ճակատ մը չունին, սակայն կրօնական մոլեռանդութիւնը նման պարագաներու մէջ զիրենք կը միացնէ և կը ներկայացնեն միացեալ ճակատ։ Այսպէս եղաւ նախագահական ընտրութեան առիթիւ ներկայիս մղուած պայքարներու մէջոցին։

Ասոնցմէ զատ, կայ նաև հովանաւոր տէրութեան ազդեցութիւնը։ Ճիշդ է որ, իրաւականօրէն, նախագահի ընտրութիւնը ազատ է և երեսփոխանական ժողովի պաշտօնը։ Ընտրութիւնը օրինաւոր և սահմանադրական կ'ըլլայ, երբ երեսփոխաններու երկու երրորդի մեծամասնութեամբ կատարուի առաջին պարագային. եթէ երրորդ քուէարկութեամբ ալ երկու երրորդի մեծամասնութեամբ կ'ընտրուի նախագահը։ Սակայն ի յանգ պարզ մեծամասնութեամբ կ'ընտրուի նախագահը։ Սակայն ի հարկէ, այդ ազդեցութիւնը Լիբանանի մէջ սահմանափակութիւններու ենթակայ է, քանի որ հովանաւոր տէրութեան մը պաշտպանութիւնը կը վայելէ երկիրը և նախագահի ընտրութիւնը պէտք է վաւերացուի Բարձր Գօմիսէրի կողմէ։ Հետևաբար, անուղղակի կերպով, Բարձր Գօմիսէրութիւնն ալ ընտրական պայքարի գործօններէն մէկը կը կազմէ։

Հասկնալի կը դառնայ ուրեմն այժմ թէ՝ նախագահական ընտրական պայքարը որոնց կողմէ կը կատարուի հոս և որո՞նք են գլխաւոր դերակատարները։ Մօտաւորապէս 12 թեկնածուներ ներկայացած են ցարդ պաշտօնապէս, որոնց բոլորն ալ գրեթէ պաշտպանեալներն են կամ երեսփոխանական խմբակցութեան մը, կամ կրօնական համայնքի մը և կամ ալ ալ դրամատիրական հոսանքի մը։ Երեսփոխաններու մեծամասնութիւնը արդէն իրենց ձայները բաժնած էին այդ թեկնածուներու վրայ առաջին օրէն և հազիւ քանի մը ձեռնպահներ ընծայած էր։ Սակայն հաստատուն չմնացին այդ բաժանումները և օրէ օր փոխեցին իրենց դիրքերը, մերթ մէկին և մերթ միւսին միանալով։ Այս պատճառաւ ոչ մէկ թեկնածու մինչև վերջին ժամ ապահով կրնայ զգալ ինքզինքը, քանի որ իր վրայ կեդրոնացած ձայները գաղափարական ըմբռնումի կամ պարտադրութեան մը արդիւնք չեն։

Ներկայիս, երբ հազիւ քանի մը օր մնացած է ընտրութեան թուականին, դեռ ոչ ոք գիտէ թէ ո՞վ պիտի ըլլայ յառաջիկայ նախագահը, կամ ո՞վ աւելի բախտաւորութիւն ունի ընտրուելու։ Հակառակ հովանաւոր տէրութեան համաձայնութեան, յայտնի եղաւ որ կարելի պիտի չըլլայ նախկին վարչապետ Շէյխ Պէշարէ Խուրիի ընտրութիւնը, չնորհիւ երեսփոխաններու մեծամասնութեան և մանաւանդ երեսփոխանական ժողովի նախագահ Շէյխ Մուհամմէտ Ձբսրի ընդդիմութեան, ինչպէս կը հասկցուի, Շէյխ Պէշարէն ոչ միայն չէ կըրցած երեսփոխաններու մէկ կարևոր մասը սիրաշահիլ, այլ յանձնառութեան չէ պատրաստ Բարձր Գօմիսէրութիւնը ի հարկէ, այդ պէտք է վաւերացուի Բարձր Գօմիսէրի կողմէ։ Հետևաբար, անուղղակի կերպով, Բարձր Գօմիսէրութիւնն ալ ընտրական պայքարի գործօններէն մէկը կազմէ։

Հասկնալի կը դառնայ ուրեմն այժմ թէ՝ նախագահական ընտրական պայքարը որոնց կողմէ կը կատարուի հոս և որո՞նք են գլխաւոր դերակատարները։ Մօտաւորապէս 12 թեկնածուներ ներկայացած են ցարդ պաշտօնապէս, որոնց բոլորն ալ գրեթէ պաշտպանեալներն են կամ երեսփոխանական խմբակցութեան մը, կամ կրօնական համայնքի մը և կամ ալ ալ դրամատիրական հոսանքի մը։ Երեսփոխաններու մեծամասնութիւնը արդէն իրենց ձայները բաժնած էին այդ թեկնածուներու վրայ առաջին օրէն և հազիւ քանի մը ձեռնպահներ ընծայած էր։ Սակայն հաստատուն չմնացին այդ բաժանումները և օրէ օր փոխեցին իրենց դիրքերը, մերթ մէկին և մերթ միւսին միանալով։ Այս պատճառաւ ոչ մէկ թեկնածու մինչև վերջին ժամ ապահով կրնայ զգալ ինքզինքը, քանի որ իր վրայ կեդրոնացած ձայները գաղափարական ըմբռնումի կամ պարտադրութեան մը արդիւնք չեն։

*Ներկայիս, երբ հազիւ քանի մը օր մնացած է ընտրութեան թուականին, դեռ ոչ ոք գիտէ թէ ո՞վ պիտի ըլլայ յառաջիկայ նախագահը, կամ ո՞վ աւելի բախտաւորութիւն ունի ընտրուելու։ Հակառակ հովանաւոր տէրութեան համաձայնութեան, յայտնի եղաւ որ կարելի պիտի չըլլայ նախկին վարչապետ Շէյխ Պէշարէ Խուրիի ընտրութիւնը, չնորհիւ երեսփոխաններու մեծամասնութեան և մանաւանդ երեսփոխանական ժողովի նախագահ Շէյխ Մուհամմէտ Ձբսրի ընդդիմութեան, ինչպէս կը հասկցուի, Շէյխ Պէշարէն ոչ միայն չէ կըրցած

այսինքն երեք անգամ-աւելի չատ նշած է քան նախընթաց տարին։ Կը հետեւցուի որ այսօրուայ ծախքերով երկիրը երեք անգամ աւելի չահ կ'ապահովէր, որով թէ դրամագլուխը կը չահագործուէր լաւ պայմաններով և թէ ալ գործ կը հայթայթէին ժողովուրդին։ Ուրեմն ժողովուրդը կ'ապրի նուազ չահերով, առայժմ իննայողութիւնն է որ կը ծախսուի։

Նախագահ Հուվըրը որ միակ պատասխանատու պետական անձն է Մ. Նահանգներու քաղաքական անիւը դարձընող, չատոնց քունը փախցուցած երեւոյթը ունի։ Մէկ տարիէ իվեր բաւական ձևեր առաջարկեց և գործադրուեցան ալ դրաւ երկրի երեւմտեան թեան ալ դրաւ երկրի երեւմտեանները բարւոքելու համար։ Բայց ցարդ ոչ մէկ գործնական օգուտներ չունենար։ կազմեց նոր հաստատութիւններ, նոր վարկերով օգնութեան գալու և փրկելու դրամատուները, սակայն անոնք ալ չոչափելի արդիւնք չտուին։ Փաստօրէն երկիրը կը կթի անգործութեան և առուտուրի կայունութեան ներքև և դրամի կայունութեան ալ չ'ապահովէր նախկին չահին մէկ չորրորդ մասնոսը։ Այս տարւան սկիզբը չոգեկառքի 72 ընկերութիւններ դրամական չատ ծանր կացութեան մէջ կը գտնուէին և որոնք չէին կարող իրենց վճարումները րնել ահաւոր բացեր ունենալով։ Երթեւեկը չդադրեցնելու համար, կառավարութիւնը ստիպուած, նիւթական օժանդակութիւն ըրաւ ատոնց, աւելի բարդացնելով քնականաբար պետական պիւտճէի բացը։

Երկաթուղիներու անդործութիւնն ալ դարձեալ չատաչ կուգայ վաճառականութեան կայունութենէն։ 1930ի սնանկացած վաճառաններու թիւը կը հասնէր 26.350ի և 1.440 միլիոն տոլար կորուստով, իսկ անցեալ տարի 1931ին սպնանկացած էին 28.275 վաճառականներ 2.880 միլիոն տոլար բացով։

Ծարտարարութեամի 1931ի բացը բաղդատմամբ 1930 տարւայ հետ 53 0/0 կը հաչուի։ Միացեալ Նահանգներու ճարտարարութեամի մեծագոյն մասը ինքնաչարժի պատրաստութիւնն է։ 1929ին պատրաստուեր է 5.621.715 ինքնաչարժ, 1930ին 3.510.000, իսկ 1931ին տարեկան արտադրութիւնը իյներ է 2.460.000։

Բնականաբար, միացեալ Նահանգներու պիւտճէն չէր կարող անատարբեր մնալ այսքան լուրջ կացութեան առջեւ։ 1930ի պետական նախահաչիւի բացը 900 միլիոն տոլար էր, իսկ այս տարւան բացը 2.200 միլիոն տոլարի կը հասնի գուժար մը որ չատ աւելի է քան Ցրանատայի ամբողջ մէկ տարւայ պիւտճէն։ Վաչընկթնի կառավարութիւնը փոխանակ ծախքերը չափաւորելու դրամատներ ընդլայնելու կացութեան մէջ կը նոր տուրքեր քուէարկելու վրայ է։ Անցեալ տարի պետութեան բացը գոցուած է դանձատուներով վճարելի 3 ամսիսէն մինչև մէկ տարի կարճ պայմանաժամերով և նոյնպէս պարտաթղթերով՝ վճարելի 18—20 տարիէն, գումարը 1.600 միլիոն տոլար, 3 0/0 տոկոսով։ Շատ որոշ է որ նոր դրամներու տպագրութիւնը՝ մի քանի միլիառ տոլարի, ստիպ կուգայ ժողովրդին, յատկապէս օտարներուն, որ կասկածով վերաբերուին դէպի տոլարի դիմադրական կարողութիւնն որքան ալ վստահելի թղթադրամ ճանչցուած ըլլայ։

Միացեալ Նահանգներու հանրային ներքին պարտքը մինչեւ 1919 թուականը 26.595 միլիոն տոլարի հասած էր, այդ թուականէն յետոյ սկսած է նուազել և իյներ է մինչեւ 16.000 միլիոնի, բայց այժմ պարտքերը բարձրանալու վրայ են և աւելցնենք նաեւ անցեալ տարւայ և այս տարւոյ պարտքերը։ Ներկայացուցչական ժողովը վիճաբանութեան մէջ է նոր տուրքեր սահմանելու համար և այսպիսով կր յուսան 261 միլիոն տոլարի գանձուժ մը։

ՀԱՄԱՋԳԱՅԻՆ ԱՍՈՒԼԻՍԸ
ՀԱՄԱՍՏԵՂԻ ՄԱՍԻՆ

Գեղեցիկ ու մխիթարական ձևոնարկ մըն էր Համազգայինի Ասուլիսր Համաստեղի մասին, ևս այս ոչ միայն անոր համար որ ժառանգական կեդրոն հաստատած Պկրտութի կեանքը սկիզբ է դուրս գալ մինչ այժմեայ դրութենէն և տալ հասարակութեան օրուայ ժամանակութիւններէն դուրս նաև գրական ու գեղարուեստական անունդ, այլ նաեւ անոր համար, որ Համաստեղի Դրականութեան և արուեստին ծանօթանալով, մեր ժողովուրդի կարևոր մէկ մասը պիտի թօթուէ յուսալքումը մեր մկակոյթի և հասարակական կեանքի վերաբերմամբ, տեսնելով ու գիտակցելով, որ մեր ժողովուրդի մէջ ընդհ. պատերազմի արհաւիրքներէն յետոյ, արդէն իսկ ըսկըսած է ցցուիլ անմեռ ոգին, դէպի առաջ, դէպի նոր նուաճումներ։ Շատ անգամ է ցցուած մեր ժողովուրդի քաղաքական, հասարակական և գրական կեանքը պատմութեան մէջ, բայց երբեք չէ դադրած վերելքի համբերատար ու աննկուն ոգին մեր ժողովուրդի մէջ, նոր ճիգով ու նոր առոպանքով բարձրանալու դէպի իր իտէալները։

Շաբաթ երեկոյեան Ասուլիսր հանդուցիչ մէկ պատկերն էր այդ ամենին, հոգ և գիտակից բազմութեան մը ներկայութեան, հինգ բանախօսներ խօսք կ'առնէին, վեր հանելու երիտասարդ գրագէտ Համաստեղի ասպնդը, որ պատերազմի արհաւիրքներուն մէջ հասակ նետած է չարունակելու գրական այն ուղին, որուն փայլուն ու աննման ուղևորները, դժբախտ օր մը ինկան թիւրքի սրով ու կացինով։

Ասուլիսին ներկայ եղող մը, պահ մը սրահը կը նկատէր բազմաւուածեան աճար մը, ուր մեր գրին ու գրականութեան երկրպագու հասարակութեան ու խօսք առնողներուն վերև, կը սաւառնէր անմահն Վարուժանի, Սիամանթոյի, Զօրեպի, Զէօկիւրեանի, Խաժակի հոգիները, որոնք ասանկաւոր տարի առաջ ոգիներն էին Գոյոյ Ասուլիսներուն, հայ գրականութիւնն ու արուեստը մղելու նոր որոնումներ եւ և նոր վերելքներու։

Նախագահ Գ. Գ. Իփէկեանի բացման խօսքէն յետոյ, բեմ բարձրացաւ օրուայ զեկուցող դասախօսը, Պ. Արամ Սահակեան, ամբողջական պատկերը գծելու համար երեկոյթի նիւթ Համաստեղին։ Դասախօսը կարգաւ տուաւ Համաստեղի կեանքի գծերը, և պայմանները որոնց մէջ ան հասակ նետած և գրած է, ծանրացաւ անոր մանկական ու պատանեկան չրջանի չրշապատր եղող գիւղական կեանքի վրայ, ու կազմաւորած է Համաստեղը և անոր հոգու վերայ թողուցած անջնջելի ազդեցութիւնը։ Բացատրեց գիւղի դերը առհասարակ մարդկային կեանքի և հասարակական խնդիրներու մէջ, գտնելով զայն բոլորին հիմքը։ Մէջ ընդ մէջ ընթերցուելով վերլուծեց Համաստեղի կտորներէն «Համբոյրը», «Միջոցն», «Զալօն», վեր հանելով անոնց հարազատ արտայայտութիւնը, ներշնչումը, և արուեստը, ընդհանուր առումով։

Երկրորդ խօսողը եղաւ Գ. Գ. Իփէկեանը, որ Համաստեղի տիպարներէն մէկ քանին առաւ և ներկայացուց անոնց հարազատութիւնը և վառ գոյներր, իրենց տեսակին մէջ։ Եզրակացնելով, որ Համաստեղ գրական վարպետ մըն է իրայատուկ տիպարներ տալու, որոնց մէջ նա կը դնէ իր դրոշմը, թէ ֆիզիքական և թէ հոգեկան կեանքով։

Երրորդ խօսքը առաւ Գ. Վարդան Դէօրդեան որ չատ լաւ ըմբռնած իր բերելիք բաժինը գրական Ասուլիսին մէջ, խնամքով պատրաստուած զեկոյց մը կարդաց Համաստեղի ոճին և արուեստին մասին գնահատելով զայն թէ խորքով և թէ ձևով բարձր և նկատառելի մեր գրականութեան մէջ։

Պ. Խորով Թիւթիւնճեան տուաւ Համաստեղի գրականութեան քաղաքական գիծը, որ կ'երևի իր դեռ չվերջացած մէկ երկին «Սպիտակ ձիաւորին մէջ։

Վերջին խօսքը Գ. Նիկոլ Ազբալեանին էր, որուն նիւթն է Համաստեղի լեզուն։ Գ. դասախօսը հեղինակաւոր կերպով տուաւ մեր աչխարհաբար եւ գրաբար լեզուներուն դարերու մէջէն մինչև մեր օրերը կատած ճամբան, եզրակացնելով, որ Համեստեղի լեզուն մեր ժողովուրդի և այն ժամանաւորաբար գիւղի կենդանի լեզուն է, պարզ ու անխառն որևէ, ազդեցութենէ և արուեստական ձեւերէ հանկնալի ամբողջ հայութեան առանց խտրութեան։ Վերադրելով նաև որ Համաստեղով է, որ արեւմտահայ գրականութիւնը ձեռք կ'երկարէ արեւելահայ գրականութեան բանալով նոր չրջան մը։

Փափաքելի էր որ ինչպէս նախագահը յայտարարեց, յառաջիկայ ասուլիսները ըլլան իրական ասուլիսներ, ուր ուզղողները կարող ըլլան խօսք առնել եւ հարց ալ, ուրիշ ձեւ ինչպէս պատահեցաւ սոյն երեկոյթին մէջ, պահանջեր եւ մութ կէտեր կը մնան։ Մաւսնդ մեր դժբախտ արեւմտահայ գրականութեան վերաբերմամբ, որ պէտք եղած կերպով չէ ըմբռնուած նոյն իսկ մտաւորական չրջաններու մէջ, եւ մեր ալեկոծ կեանքի պատճառով միայն ստորադասուած արեւելահայ գրականութեան։

Ղ. Զ.

Տուրքերու բարդուժը աւելի պիտի դժուարացնէ ելեւմտական գործառնութիւնները։ Այսպիս անորոշ և կասկածելի կացութեան առջեւ տոլորը չկրնար չ'ազդուիլ։ Այսօր, հակառակ Անգլիացիներու կամքին, սթերլինը բաձրրանալու վրայ է, մինչդեռ տոլորը փարիզի մէջ, բաղդատմամբ ոսկիի արժեքի գնին, քանի մը սանթիմի տարբերութեամբ նուազ կը ծախուի։ Ցետոյ, տոլարի մէկ մասը սթերլինի փոխուելով դիպի Լոնտոն կը փոխադրուի, կոտրելով տոլարի արժէքը և բարձրացնելով սթերլինի թէ՛ գինը և թէ՛ ալ վարկը։ Բայց հակառակ այս բոլորին, տոլորը ամենաուժեղ դրամադրական չրջանը կ'անցնէ, հաստատուն դուրս գալու ներկայ ելեւմտական և անտեսական անելքէն։ Աչխարհի ամէն կողմէն ալ մեծ հետաքրքրութեամբ կը հետեւին տոլարի կացութեան։ Ժողովուրդ չկայ որ տոլարով առնելիք կամ տալիք չունենայ։ Ամէն պարագային, մօտ ապագան պիտի լուսաբանէ կացութիւնը որը յուսադրիչ ըլլալէ բաւական հեռու է։

Դ. ՍԱԶԱՆԱՆ

ՀՐԱՊԱՐԱԿ ԵԼԱՒ
ԴԻՏՈՒՄՆԵՐ Է ԴԱՏՈՒՄՆԵՐ
Մ. ՍԵՐՈՐԵԱՆԻ

Որուն գուշ հասոյքը պիտի յատկացուի բարեգործական հաստատութիւններու։

Գինն՝ Լիբանան և Սիւրիա 20 ֆրք.
Արտասահման 1 Տոլար
Դիմել հեղինակին
B. P. 165 Beyrouth (Liban)

Կարդացէք եւ Տարածեցէք
«ԱԶԴԱԿ»Ը

ԶԻՆԱԹԱՓՈՒԹԵԱՆ
ՇԱՐԺՄԱՆ ԺԱՄԱՆԱԿԱԳՐՈՒԹԻՒՆԸ

Ժ՛. դարեն ի վեր հետեւեալ փոռձերը եղած են սպառազինութեանց կրճատման համար։—

1139— Լաթերանի Երկրորդ խորհուրդը կը փորձէ արգիլել նախնական հրետանիներու գործածութիւնը ընդդէմ ամենուն՝ բացի քուերեքեն։

1815— Ցար Ալեքսանդր Ա. Կ'առաջարկէ ընդհանուր զինաթափ Սուրբ Դաշնակցութեան միջոցով։

1831— Յունասյի Լուի Ֆիլիբը կ'առաջարկէ զինաթափ։

1863— Նափոլէոն Գ. կը հրաւիրէ Վիէթորիա թագուհին մասնակցելու զինաթափ համագումարի մը։

1899— Լահէյի խաղաղութեան ժողովը կ'արգիլէ գործածութիւնը որոշ զէնքերու, կազերու, եւայլն։

1907— Լահէյի երկրորդ ժողովը աւելի կ'ընդլայնէ իր զինաթափ ծրագիրը։

1909— Լոնտոնի Խորհրդաժողովը կր սահմանէ թէ որոշ են ռազմական արգիլեալ նիւթեր, բայց դասակարգի չրվսերացուիլը պատճառ կր դառնայ նաւային սանձարձակ գործողութեանց։

1919— Վերսայի Դաշնագիրը սեղմուներու կ'ենթարկէ Գերմանիոյ սպառազինութիւնը որպես զի կարելի ըլլայ սպառազինութիւններ ընդհանրապես կրճատել։

1920 Ազգերու Լիկայի Ուխտր իր անդամներուն կը պարտադրէ զինաւորը իբրեւ Լիկայի գլխաւոր նպատակր։

1920 — Լիկայի Ուխտին մէջ կր դասապարտուի գինիերու պատրաստութիւնը՝ մասնաւոր ընկերութեանց կողմէ։

1920 — Գրիւսելի տնտեսական համագումար կր տեսնէ սպառազինութեանց անհաւոր ծախսերու ազդեցութիւնը։

1920 — Կր կազմակերպուի գինաւոր «Մնայուն» մարմինը, նախ միայն գինաւորակոծերէ բաղկացած,— ապա ետեւոյ կր միացուին հաղաքային ներկայացուցիչներ։

1920—Լիկայի գինաւոր բաժանումը կր հաստատուի՝ հաղաքային պետով մր։

1921— Ուաշինկթընի ծովային համագումարը կր չափաւորէ հինգ մեծ ծովային պետութեանց նաւային ուժերը։

1923— կր կնքուի երաշխաւորութեան դաշինք, որով սպառազինութիւնները պիտի փոխարինուէին փոխադարձ օգնութեամբ։ Մերժուած՝ Բրիտանիոյ ապախաւատրական կառավարութեան կողմէ։

1924— Ժընեւի նախագիծ, բանաձեւուած՝ իրագործելու գինաթափութիւնը պարտադիր իրաւարարութեամբ։ Մերժուած՝ Բրիտանիոյ պահպանողական կառավարութենէն։

1925— Լոքառնոյի դաշինքներ, որ տորագրուած երաշխաւորելու Ֆրանսա-Գերմանական սահմանագլուխը, որով կր վերջայ սպառազինութեան գլխաւոր պատճառներէն մին։

1925— Գինաւորման նախապատրաստական մարմինը կր սկսի պատրաստել գինաւորման դաշնագիրը կր ձայնակցին նաեւ Մ. Նահանգները։

1926— Գինաթափութեան պատրաստութեան համար կր գծուի իրաւարարական եւ իրաւախնդական բնդհանուր օրինագիծը, որ կր վաւերացուի մեծ պետութեանց մողմէ։

1927— Նախագահ Քուլիճի առաջարկով ժողով կր գումարուի Ժընեւի մէջ։ Ժողովը չի կրնար համաձայնութիւն մր գոյացնել Մ. Նահանգներու, Բրիտանիոյ եւ Ճափոնի միջեւ փոքր ռազմանաւերու խնդրոյն մէջ։

1929— Մեծ պետութիւններ կր վաւերացնեն օտս մր համաձայնութիւններ, որոնցմով համաչարհային աւեհանին պատադիր իրաւարարութեան իրաւունք կր տրուի։ Մ. Նահանգները կր տորագրեն հետ համաչարհային աւեհանին նախագիծր։

1929.— Վարչապետ Մաքտոնալտ կ'այցելէ նախագահ Հուվըրի. եւ երկուքր հիմր կր դնեն Լոնտոնի ծովային համագումարին։

1930— Լոնտոնի համագումարը կր յաջողի կրճատել Ամերիկայի, Բրիտանիոյ եւ Ճափոնի սպառազինութիւնները։

1930— Գինաւորման նախապատրաստական մարմինը կր յաջողի դաշինքի կնախընթացր։

1931— Ազգերու Լիկայի խորհուրդր, 1932 Փետրուար 2ր կր՛նստնակէ ժրընեւի գինաւորման համագումարի բացման or եւ համագումարին նախագահ կ'ընտրէ Արթր Հէնտրսընը։

1931— Ազգ. Լիկայի ժողովր, մասնակցութեամբ Մ. Նահանգներու, կը բանակցի՝ դադար մր տալու համար ռազմական նիւթերու պատրաստութեան՝ գինաւորման համագումարի ընթացքին։

1932— Համաչխարհային գինաւորման համագումար։

ԿԱՏԱՂԻ ԿՈՒԻՆԵՐ
ՔԻՐՏԵՐՈՒ ԵՒ ԻՐԱԳԻ ՄԻՋԵԻ
ՁԻՆ. ՓԱՇԱ ՄԸ ՎԻՐԱՒՈՐՈՒԱԾ
ՆՈՐ ՈՒԺԵՐ ՄԻԱՑԱԾ ՇԷՅԽ ԱՀՄԷՏԻ

Շէյխ Ահմէտ Պարգանի եւ իրագեան ուժերու միջեւ կատաղի կռուիներ կը շարունակուին։ Զինուորները դեռ կը մնան պաշարուած եւ օդանաւեր կը փոխադրեն անոնց ուտելիքներն ու գինամթերքը։

Իրագի կառավարութիւնը տեսնելով որ շատ դժուար պիտի ըլլայ եւ երկար պիտի տեւէ կռիւով ընկնելը ապստամբները, սկսած է ուրիշ միւրս ուժերը ոտքի հանելու շէյխ Ահմէտ Պարգանի դէմ։ Այս նպատակի համար մեծ գումարներ սացած է Ամասիէի շրջանի միւրս երեսփոխան եւ Շէյխ Ահմէտի հակառակորդ շէյխ Պրիճճէնի որ յաջողած է 400 միւրտեր դրկել շէյխ Պարգանի վրայ։ Կառավարութիւնը սկսած է բանակցութիւններ վարել նաեւ ուրիշ խմբի մը շէյխերու հետ եւ անոնց տրամադրութեան տակ դրած է հսկայ գումարներ։

Վերջին կռիւներու միջոցին վիրաւորուած է իրագեան ուժերու հրամանատարներէն Թահիր փաշա, եւ օդանաւով փոխադրուած Պաղտաս։

Շէյխ Ահմէտ Պարգան իր մարտիկներով կը շարունակէ յարձակումը։ Թրքական եւ իրագեան սահմանէն նոր ուժեր սացած է արդէն եւ ուտելիքի ու գինամթերքի նեղութիւն չի հաներ։

ՀԱՄԱՋԳԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ
ՀԱՄԵՐԳԸ
ՀԱՅ ՋԵՄԱՐԱՆԻ, ԵՐԳԵՑԻԿ ԽՈՒՄԲԻՆ ԿՈՂՄԷ
Ղեկավարութեամբ իրենց ուսուցչին
Պարոն Հ. ՊԷՐՊԷՐԵԱՆԻ

ՑԱՅՏԱԳՐԻՐ

1.	Երեւան պաղ եմ արել,	խմբերգ	Վ. Սրուանձտեանի
2.	Սարերի Աղջիկ	»	Հ. Պէրպէրեանի
3.	Խումար	»	Կ. Վ.
4.	Ես սարէն կուգայի, կ'երգէ *Օր. Ա. Վարդապետեան*	մեներգ	»
5.	Ծիրանի ծառ կ'երգէ *Օր. Զ. Ասլէ*	մեներգ	Կ. Վ.
6.	Տալիս	խմբերգ	Բ. Կանաչեան
7.	Երգ	խմբերգ,	Հ. Պէրպէրեանի
8.	Սարերի Հովին	»	Գ. Սիւնի
9.	Գիւղացի Գեղեցկուհին	»	Հ. Պէրպէրեանի
10.	Զոյգ Աչեր *Օր. Զ. Վարդապետեան և Ա. Հայկազործեան*	զուգերգ	Դ. Ղազարեանի
11.	Գնչուհի Երգը կ'երգէ *Տիկ. Ս. Պէրպէրեան*	մեներգ	Յ. Մեհրաբեանի
12.	Սիփանայ Քաջերը	խմբերգ	Կ. Վ.

ԴԱՇՆԱԿԻ ԸՆԿԵՐԱԿՑՈՒԹԻՒՆԸ՝ ՕՐԻՈՐԴ Շ. ԳԱՐԱԳԱՇԵԱՆ

Մայիս 14ի օրաթ իրիկունը ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆի Խնամակալ Մարմնի ղեկավարութեամբ եւ մասնակցութեամբ խումբ մր հայկական սիրողներու պիտի բեմադրուի Լեւոն Շանթի նոր թատերախաղը «ՕՇԻՆ ՊԱՁԱՐ»։

ՏՕՔԹ. Հ. ԼՈՒՍԻՆԵԱՆ
(ՀԱԼԷՊ)
Նախկին բժիշկ Միջազետքի Զինուորական հիւանդանոցներու եւ վաստակաւոր հերթին եւ վանկանց հիւանդութիւններու
առաց, արմատական, խղճամիտ դարմանում։
Հիւանդ կ'ընդունի ամէն օր ժամը 8—12 եւ 2—6 իր դարմանատան մէջ, Հալէպ Նեյալ թաղ. Թրամվայի քննկերութեան կայարան, թիւ 2
Ոշ. եւ Ուրբաթ օրեր ազքատաց մրի

ՓՐՕՍՓԷՐ ՄԵՐԻՄԷ

ՔԱՐՄԷՆ

Ծոգնութիւնս սաիպեց որ զինք պահ մը դնեմ ժայռի մը տակ։ Կարսիան ժամեցաւ ու պարպեց հրացանը գլխուն։

— Ախտ ճարպիկ է այն, որ հիմա պիտի ճանչնայ զինք, ըսաւ, դիտելով անոր դէմքը, որ տասներկու գրնդակներ կատր կատր էին ըրած։

Ահաւասիկ, պարոն, այն գեղեցիկ կեանքը որ ես վարեցի։ Իրիկնէրն հասանք ժայռատիպ բացատեան մը մէջտեղ (hallier) յոգնութենէն սպառած, ուտելիք ոչինչ չունենալով և կործանուած՝ մեր ջորիներուն կորուստով։ Եւ գիտէ՞ք ինչ րրաւ այդ դժոխային Կարսիան. գրպանէն տրցակ մը խառի թուղթ հանեց և Տանքիէրին հետ սկսաւ խաղալ ազատ կրակի մը լոյսով որ վառեցին։ Այդ միջոցին, ես պոռնկած էի, դիտելով աւտերն ու ժամեալով Ռոմանտսոյին վրայ, ըսելով ինքզինքիս թէ որքա՜ն կ'ուզէի անոր տեղը ըլլալ։ Ցարմէնը կծկտած էր քովս և ատեն ատեն երգ մը կը մոլտար։ Ցետոյ, իբր թէ ականջիս խօսելու համար մօտենալով ինծի, համբուրեց գիս, գրեթէ հակառակ ինծի, երկու կամ երեք անգամ։

— Դուն սատանա՛ն իսկ ես կ'ըսէի իրեն։

— Այո՛, կը պատասխանէր ան։

Քանի մը ժամուայ հանդիստէ ետք, ան կօսին փախաւ, և առաւօտուն, պզտիկ այծարած մը մեզի հաց բերաւ։ Ամբողջ օրը մնացինք հոն և գիչերը մօտեցանք կօսինի։ Լուրեր կը սպասէինք Քարմէնէն։ Ոչինչ չէր գար։ Առտուն, տեսանք ջորեպան մը որ կը տանէր խոտ լաւ հագուած կին մը, հովանոցով մը ու պզտիկ աղջնակով մը, որ իր ծառան ըլլալ կը թուէր։ Կարծեցի ըսաւ մեզի։

— Սհասիկ երկու ջորիներ և երկու կին՝ որ Սուրբ Նիքօլան կը ղրկէ մեզի։ Թէև պիտի նախընտրէի չորս ջորի, բայց ինչ ընես, գործը գիտէ։

Ետաւ իր հրացանը և իյաւ դէպի կածանը, պահուըտելով մացառներուն ետեւ։ Ես և Տանքաիրը քիչ հեռուրեամբ կը հետեւէինք իրեն։ կինը, մեզ տեսնելով փոխանակ սարսափելու՝ քանի որ մեր տեսքը ուրիշ բան չէր կրնար ընել տալ՝ ծիծաղի մեծ քրքիչ մը թող տուաւ։

— Ա՛հ, յիմարները, որ գիս կարգին կնոջ մը տեղ կը դնեն. (*une femme comme il faut*)։

Ցարմէնն էր, բայց այնքան լաւ ծպտուած էր, որ ես երբեք պիտի չկրնայի ճանչնալ զինք եթէ ուրիշ լեզուով մը խօսէր։ Ջորիէն վար ցատկեց և քիչ մը իսօսեցաւ Տանքաիրին և կարսիային հետ, յետոյ, ինծի դառնալով ըսաւ.

— Բանարեա՛ք, մենք իրար պիտի չտեսնենք մինչեւ որ կախուած ըլլաս։ Ես ձիպրալթար կ'երթամ եղիպտոսի գործերուն համար։ Շուտով պիտի լսես իմ մասին խօսուիլը։

Ցաժնուեցանք իրմէ, մեզի ըսելէ ետք թէ ուր կրնար զինք գտնել քանի մը օրուան համար ապատանարան մը։ Այդ աղջիկը մեր խումբին նախախնամութիւնն էր։ Քիչ յետոյ իրմէ սատացանք քիչ մը դրամ և յայտարարութիւն մը՝ որ աւելի կ'արժէր առաջինէն։ Այն էր՝ թէ այսինչ օրը երկաւ Անգլիացի լորտեր մեր ճամբէն պիտի անցնէին ձիպրալթարէն կրընան երթալու։

Ցարգանք անոր՝ որ կը չարժի ատենին*։ Գեղեցիկ և լաւ անգլիական ոսկիներ ունէին։ Կարսիան կ'ուզէր զանոնք անպայման սպաննել, բայց ես ու Տանքաիրը հակառակեցանք ատոր։ Իրենցմէ առինք միայն ժամացոյցնին, դրամներնին, ու նաև չապիկներնին, որոնց այնքան պէտք ունէինք։

Պարոն, մարդիկ ստահակ կ'ըլլան առանց խորհելու։ Գեղեցիկ աղջիկ մը կորսնցնել կուտայ խելքերնիդ, կը կորուիք անոր համար, դժբախտութիւն մը վրայ կը հասնի, պէտք է ապրիք լեռները, մաքսանենգութիւն ընէք և առանց ուզելու գառնանք գող։ Պարզ էր, թէ մեզի համար խիստ վտանգաւոր պիտի ըլլար ձիպրալթարի չրջանին մէջ մնալ, մանաւանդ այն երկու միլորտներու խնդրէն վերջ։ Մխրճեցանք Սիէրա մը Ռոնտա լեռներուն մէջ։— Ինծի խօսած էիք Տօն Ժոզէի մասին. հոն էր որ յարաբերութիւնս հաստատեցի իրեն հետ։ Իր արշաւանքներու ընթացքին, սիրուհին հետը կը տանէր։ Գեղեցիկ աղջիկ մըն էր անիկա, խելօք, համեստ և լաւ կերպով։ Երբեք անամթի ու անկիրթ խօսք մը չէիք լսեր անկէ։ Ատոր հակառակ, Տօն Ժոզէն խիստ կը դժբաղդացնէր զայն։ Միչտ ուրիշ աղջիկներու ետեւէ, կը չարչարէր զայն ու նախանձի կը մղէր։ Օր մը, Տօն Ժոզէն անոր դանակի հարուած մը տուաւ։ Ես լաւ, անիկա ա՛լ աւելի սկսաւ սիրել զայն։ կիները այդպէս են չինուած, Անսալուզուհիները մանաւանդ։ Անիկա հպարտ էր իր թեւին վրայի սպիով ու բոլորին ցոյց կուտար զայն իբրև աչխարհի ամենագեղեցիկ բանը։ Ցետոյ, Ժոզէ Մարիան, խիստ գէշ ընկեր մրն էր։ Մեր կատարած արչաւանքներէն մէկուն ընթացքին, աւարը այնպէս մը բաժնեց, որ բոլոր չահը մնաց իրեն, իսկ մեզի՝ բոլոր հարուածներն ու գործին տաղտուկը։ Բայց վերսկսիմ իմ պատմութիւնս։ Ալ Քարմէնի մասին բան մը չէինք լսեր։ Տանքաիրը ըսաւ.

— Պէտք է մեզմէ մէկը ձիպրալթար երթայ անկէ լուր մը առնելու համար։ Մինչև հիմա գործ մը պատրաստած ըլլալու է։ Ես կ'երթայի, բայց ես կը ճանչցուիմ Ձիպրալթարի մէջ։

Մրականին ըսաւ.

— Ես ալ կր ճանչցուիմ հոն, այնքան խեզկատակութիւններ ունիմ ըրած. և որովհետև մէկ աչք ունիմ, դժուարութեամբ պիտի զանազանեմ։

— Ուրեմն պէտք է որ ես երթամ, կ'րսեմ իմ կարգիս, հմայուած՝ Քարմէնը վերստին տեսնելու ղաղափարէն։ Տես. նենք, ինչ պէտք է ընել։

Միւսները ինծի ըսին.

— Այնպէս մը ըրէ որ ցաժաք ելլես և երբ հասնիս Ձիպրալթար, հարցուր թէ ուր կը գնակի չօքօլայի վաճառական մը որ Ռոմինա կր կոչուի։ Երբ գտնես զայն, անկէ կրնաս հասկնալ թէ ինչ կ'անցնի կր դառնայ հոն։

Պատահեցաւ, որ երեքս մէկ երթանք մինչև կօսինի լեռնաչղթան, ուր թողուցի երկու ընկերներս և գայի Ձիպրալթար, իբրեւ պատգի վաճառական։

Թարգմ. Վ. ԽԱՉԱԿ

(15)

(Շար.)

(*) *A bon entendeur, salut.*

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ԻՍՄԷԹ ՓԱՇԱ ՄՈՍԿՈՒԱ Կ'ԵՐԹԱՅ

Լենկիւրիւ.— Վարչապետ Իսմէթ փաշա Մոսկուա պիտի մեկնի հաւանականաբար Ապրիլ 24ին: Արտաքին գործոց նախարար Թէվֆիք Ռիւշտի պէյ յետոյ պիտի երթայ Մոսկուա միանալու համար վարչապետին: Թուրք պետական մարդիկը ութը օր պիտի մնան Ռուսիոյ մէջ ուր արդէն սկսած են պատրաստութիւնները:

ԻՐԱԳԸ ԿԸ ՄՏՆԱՅ ԱԶԳԵՐՈՒ ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ՄԷՋ

ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՎ ԱՅՍ ՎԵՐՋՆՈՅՆ ՊԱՐՏԱԴՐԱԾ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԸ

Պաղտատ.— Իրագի կառավարութիւնը ընդունեց այն յանձնառութիւնը զոր Ազգ. Դասընկերութեան յատուկ յանձնախումբը առաջարկած էր իրրեւ նախնական պայման Իրագի Ազգ. Դասընկերութեան մէջ ընդունուելու համար: Սոյն յանձնառութիւնը փոխրամասնութիւններու կ'ապահովէ կրօնքի ազատութիւն, իրենց վարժարաններուն եւ լեզուներուն պահպանումը, եւ արդար բաժին մը հանրային կրթութեան յատկացուած վայրերու մէջ:

Իրագ յանձնառու կ'ըլլայ նաեւ յարգելու իր կողմանէ կամ իր անունով Մեծն Բրիտանիոյ կողմէ ստանձնած միջազգային յանձնառութիւնները, սկսեալ 6 Ապրիլ 1920էն մինչեւ Ազգ. Դասընկերութեան մէջ իր ընդունելութիւնը:

Անգլիոյ հետ կնքուած օրինական համաձայնութիւնը պիտի երկարաձգուի տասը տարուայ համար, բայց Իրագը ազատ պիտի ըլլայ ընտրելու որեւէ ազգութեան մը պատկանող օսար դաստուորներ:

Իրագ յանձնառու կ'ըլլայ ամենանպաստաւորեալ ազգի իրաւունք տալ Ազգ. Դասընկերութեան բոլոր անդամներուն, բայց սոյն անդամներուն ոչ մէկը չպիտի կրնայ պահանջել նախապատուութեան այն իրաւունքը զոր Իրագը պատահականօրէն կրնար շնորհել Թուրքիոյ, Պարսկաստանի եւ նախկին Օսմ. կայսրութենէն անջատեալ երկիրներու:

Պ. ՔԷԼԼՕԿԻ ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Բարիզ.— Լահէյ մեկնելէն առաջ, Պ. Քէլլօկ Պ. Պրիանի մասին իր յիշողութիւններու շուրջ խօսելով յայտարարեց. «երբ որ Պրիան առաջարկեց ինծ Բարիզ գալ ստորագրելու համար այն ուխտը զոր միասին պատրաստած էինք, ես ընդունեցի ուրախութեամբ: Իր մահը մեծ կորուստ մը եղաւ Ֆրանսայի եւ աշխարհի համար: Անիկա մեծ պետական մարդ մըն էր: Անիկա աշխարհի խաղաղութեան ամենամեծ փաստաբանն էր նաեւ: Մահուան լուրը սոսկալի հարուած մը եղաւ ինծի համար: Քալիֆօրնիա կը գտնուէի: Ժամերու տարբերութեան պատճառաւ, ես քնացած կը գտնուէի: Ձիս արթնցուցին հաղորդելու համար տխուր լուրը: Ես զինքը վերջին անգամ ըլլալով տեսած էի անցեալ Օուլիսի մէջ: Արդէն հիւանդ էր նա եւ քանի մը օր անցնելու համար գացած էր Ֆօշըտէլի իր բնակարանը ուր գացի իր մօտ: Անիկա վերջին անգամը եղաւ:

Անոր հետ ունեցած աշխատակցութիւնս իբրեւ ամենախորհրդանշական յիշատակը կը պահեմ այն շքեղ գրիչը որը ինծի նուէր տրուեցաւ Պրիան—Քէլլօկ ուխտին ստորագրութեան ժամանակը եւ որուն վրայ կայ լատինական սա նը շանաբանը. «Հին հաշտութիւն կու գաս, պատրաստէ՛ զայն»:

ՆԱԶԻՆԵՐՈՒ ՅԱՐՁԱԿՈՒՄԻ ԽՈՒՄԲԵՐՈՒՆ ԼՈՒԾՈՒԵԼԸՆ ՅԵՏՈՑ

Գերմանական մամլոյ կարծիքը

Պէրլին.— Մամուլը երկուքի բաժնուած է Նազիներու յարձակումի յատուկ խումբերու լուծուելու մասին յայտնուած կարծիքներու տեսակէտով: Զախակողմեան թերթերը բոլորովին գոհ են այս կարգադրութենէն, մինչդեռ աջակողմեան թերթերը բուռն կերպով կը քննադատեն զայն: Ազատատրական թերթերը այս կարգադրութիւնը կը նկատեն իրրեւ անպատեհ, նկատելով որ Բրունսիոյ Տիէթին (խորհրդարան) ընտրութիւնները մօտալուտ են:

Պէրլին.— Բաղաքական շրջանակները կարեւորութիւն կ'ընծայեն «Էքօ տը Բարի»ին հրատարակած այն լուրը զոր հազորդած էր Պէրլինի իր թղթակիցը եւ որուն համաձայն հիթլէրական զինուորական խումբերու լուծման վերաբերեալ օրէնքը նախապէս ծրագրուած մեքենայութիւն մըն է սոսկ, եւ գերմանական ու հիթլէրեան բանակներու գործակցութեան մասին գաղտնի համաձայնութիւն մը գոյութիւն ունի Ազգ. Դաշնակցութեան նախարար զօրավար Կրէօների եւ Հիթլէրեաններուն մէջ:

«Թակէպլաթ» կ'ըսէ թէ գերմանական կառավարութիւնը Ֆրանսական կառավարութեան ուշադրութիւնը հրաւիրից այս լուրերուն վրայ որոնք հնարածոյ են պարզապէս:

Պէրլին.— Կառավարութիւնը հաղորդից Պ. Հիթլէրի թէ արգիլուած է իրեն իր ճառը խօսիլ Մագուրեան լիճերու պատերազմներուն մէջ մեռնողներու յուշարձանին բացման արարողութեան միջոցին:

Համայնավարականները՝ Ռայխսվէհրը (գերմ. բանակ)ի շրջաններու մէջ մըղած իրենց բրօբականտին ոյժ տալով, ցրուած են թռուցիկներ եւ խոովարարական հանգամանք ունեցող գրքոյկներ: 28 համայնավարականներ ձերբակալուեցան, նոյնպէս երկու զինուորներ որոնք պիտի յանձնուին պատերազմական ատեանին:

Սթօքհոլմ.— Ոստիկանութիւնը ձերբակալեց Իվար Քրոյկէրի գլխաւոր աշխատակիցներէն երեք հոգի, որոնք ամբաստանուած են իր տոմարները կեղծելու եւ խարդախող հաշուեցոյցեր պատրաստելու համար Քրոյկէրի օգնած ըլլալու մեղադրութեամբ:

ՉԻՆ-ՃԱՊՈՆԱԿԱՆ ՎԷՃԸ

Թոքիո.— Ռէքիհէն կը հետագրուի Ռէյկո գործակալութեան թէ Ազգ. Դաշնակցութեան քննիչ յանձնախումբի ճաբոնական պատուիրակ Պ. Ճապուրօ Նոշիտա խորհրդակցած է իր պաշտօնակիցներուն հետ եւ թէ անիկա հաղորդած է Լորտ Լիթթընի որ ճաբոնական կառավարութիւնը այնպէս կը մտածէ թէ Քննիչ Յանձնախումբին համար շահեկան է Մանչուրիա երթալ ծովու ճամբով եւ Տէրէնի նաւահանգիստէն անցնելով: Հաւանական է որ Լորտ Լիթթընը պիտի ընդունի այս առաջարկը:

Թոքիո.— Ատոնկամա զօրաւարժիչէն առնուելով Շանկայ ղրկուած եւ այժմ ալ ետ կանչուած զինուորներէն ուրախ ումբ մը ժամանեց Շինակավա: Մնացած մասն ալ պիտի գայ վաղը:

Ժընեվ.— Ջին—ճաբոնական վէճը ճնշելու պատճառ ունեցող 19ներու ժասնախումբը գումարուեցաւ Գէնիֆական Արեւ. Դործոց նախարար Պ. Բօլ Հիմանսի նախագահութեան տակ եւ ճնշեց Շանկ այի կացութեան այս խնդիրն ուղիրուած վերջին նիստին ի վեր կրած փոփոխութիւնը:

ԻՐԱՆՏԱԿԱՆ ԽՆԴԻՐԸ

Լոնտոն.— Տրպիհեն սացուցած տեղեկութեանց համաձայն, հաւաստումութեան երդումի ջնջման վերաբերեալ օրինագիծը խորհրդարանին պիտի յանձնուի այսօր:

«Տէյլի Հէրալտ» կը հրատարակէ ծաւ կարեւոր լուր մը: Ան կը գրէ թէ այն պարագային որ օրինագիծը հուհարկուի եւ կալուածային տարեվճարներու խնդիրը լուծուի, Պ. Տը Վալէրա կը խորհի լուծել իրանեական երեսփոխանական ժողովր եւ ձեռնարկել իրանեական անկախութեան հռչակումին շուրջ տեղի ունենալիք հանրաքուէի մը. անկախութեան հռչակումը տեղի պիտի ունենայ յայն պայմանաւ որ Իրանեան մնայ Մեծն Բրիտանիոյ դաշնակիցը:

Լոնտոն.— Պ. Տը Վալէրայի ծրագիրներուն մասին «Տէյլի Հէրալտ»ի հրատարակած լուր խորունկ տպաւորութիւն մը գործեց հոն: Պահպանողական օրգանները կը յայտարարուի թէ այն պարագային որ Պ. Տը Վալէրա որոշեց գործադրութեան դնել այդ ծրագիրները, Բրիտանական կառավարութիւնը իր կողմէն գործելու պիտի պատրաստուի:

Ի՞ՆՉ ԿԱՆՑՆԻ ԿԸ ԴԱՌՆԱՅ ՓՈՔՐ ՍԵՐԱՅԻ ՄԷՋ

ՀԱՄԱՁԱՅՆՈՒԹԻ՞Ն ՇԷՅԽ ՊԷՇԱՐԷ ԵՒ ՇԷՅԽ ՄՈՒՀԱՄՄԷՏԻ ՄԻՋԷՒ . . .

ԵՐԲ ՏԵՂԻ ՊԻՏԻ ՈՒՆԵՆԱՅ ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆԸ

Հակառակ օօնական օրէրու առաջ պատօօնական հաստատութեանց համի մը օր փակ մնալուն, ընտրական պայքարը չէր դադրած եւ կառավարական պոլսցի նրբանցքներէն փոխադրուած էր տուներու, ակումբներու եւ նոյնիսկ ձիարշաւի հրապարակներ:

Պայքարի առաջին օրը, Շէյխ Մուհամէտ ձիար պաղատութեան պատճառաւ տունէն դուրս չի կրցաւ ելլել: Երեսփոխանութիւններ եւ նախագահական թեկնածուներ զացին իր տունը պայքարը օրօրհատուելու համար: Ժամը 10.30ին Շէյխ ձիարին բնակարանը գնաց նաեւ Շէյխ Պէհարէ Խուրին եւ կէս ժամէ աւելի գլուխ գլխի տեսակցութիւն մը ունեցան: Անկէ վերջ, րսի րսաւներ հղան, որոնց համաձայն, իբր թէ մօտ է հաստութիւնը այդ երկու թեկնածուներու միջեւ:

Երկուշաբթի օր, յամառ տարաձայնութիւններ սկսան օրջան րնել խաղախիս մէջ: Կրսեն թէ, Բարձր Գօմիսէրը օաբաթ օրուընէ սկսեալ բանակցութեան մէջ է Փարիզի հետ: Առաջին նախարարութիւնը իր կարծիքը յայտնած է եւ նոյնիսկ նշանակած յառաջիկայ նախագահի անունը: Պ. Բօնսօ, անկէ վերջ, նորէն սկսած է բանակցութեան: Ոչ ոք գիտէ թէ ո՞վ է Փարիզի նշանակած թեկնածուն: Կարծողներ կան թէ պ. Էմիլ Էտէհ է, իսկ ուրիշներ կրսեն թէ՝ Ձօրճ պէյ Թապէթ է: Վերջապէս հաւանական է որ այս երկուէն մէկը կր ըլլայ, որովհետեւ երկուէն ալ յայն եւ ծանօթ օրջանակներ ունին Փարիզի մէջ:

Վերջին մէկ երկու օրուան ընթացքին տեսնուած է որ Պէհրէի պատրիարքարանն ալ սկսած է գործելու: Երեսփոխաններ եւ թեկնածուներ աւելի յաճախ կայցելեն հոն: Կրսեն թէ՝ պատրիարք Ամեճ. Արիթա վճռապէս յայտարարած է որ Շէյխ Մուհամէտ ձիար չի կրնար նախագահ րնտրուի: Պատրիարքարանի թեկնածուն Հապիպ Փաշա Սաաճ եր միջնէ հիմա:

Ընտրութեան օրը ցարդ որոշապէս ճշդուած չէ: Սակայն ուրբաթ կամ օաբաթ օր տեղի ունենալը օաւ հաւանական կը նկատուի, քանի որ անկէ վերջ, հաւանաբար Սահմանադրութեան չի կրնար ընտրութիւն կատարուիլ մինչեւ Մայիս 10: Նախապէս որոշուած եր հինգշաբթի օր կատարել ընտրութիւնը, բայց այդ օրը ալ հրեաներու ծօճն է, կառավարութիւնը փակ կը մնայ:

Վերջին պահուն առնուած տեղեկութեանց համաձայն, այսօր պրն. Բօնսօ իր օգնականներով եւ ներկայացուցիչներով միասին ժողով մը պիտի գումարէ, որոշելու համար ընտրութեան օրն ու ձեւը: Բացի այդ կրսուի թէ, պատօօնապէս բանակցութիւններ սկսած են Շէյխ Մուհամէտ ձիարի եւ Շէյխ Պէհարէի միջեւ, հաւանաբար Սահմանադրութիւնը մը գոյացնելու համար: Նոյնիսկ րսողներ կան թէ՝ այդ համաձայնութիւնը գոյացած է, ի նպաստ Շէյխ Պէհարէ Խուրիի ընտրութեան: Իսկ պրն. Էմիլ Էտէհ եւ Հապիպ Փաշա Սաաճ կր մնան հակառակորդներ:

ՍԻԲԻՐԻԿՆ. ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆԻ ԲԱՑՈՒՄԸ ԿԸ ՑԵՏԱՁԳՈՒԻ՞...

ՊՐՆ ԲՕՆՍՕ ՓԱՐԻԶ ՊԻՏԻ ՄԵԿՆԻ

Բարձր Գօմիսէրութեան հետ յարաբերութիւն եւ կապ ունեցող կարգ մը օրջանակներ կը հաղորդեն որ գաղափար մը կայ Սիբիրական խորհրդարանի գումարումը թուականը յետաձգելու: Համաձայն այդ տարաձայնութեանց պ. Բօնսօ Փարիզ պիտի մեկնի եւ վերադառնայ վերջ պիտի գումարէ ժողովր:

Ուրիշ մէկ պատճառ այդ յետաձգման ցոյց կը տրուի Սիբիրոյ մէջ տիրող հանրային կարծիքի գրգռութիւնը եւ Սուպոյի պէյ Գերէրէքի ամէնին դէմ կատարուած մահափորձը: Նմանապէս վերջերս Տումայի մէջ ծորցիր հրեսփոխանի դէմ կատարուած մահափորձը կը նկատուի որիշ պատճառ մը:

Բարձր Գօմիսէր, կրսեն, նկատի առնելով այս գրգռութիւնները, եւ տեղի չի տալու համար նոր արիւնահեղութեանց, կուգէ երկարաձգել ժողովի գումարման ժամանակը:

Պ. ԲՕՆՍՕ ԹԻՒՐՔԻԱ՞Ե ԿԵՐԹԱՅ ԹԻՒՐՔ ԹԵՐԹԵՐՈՒՆ ՅԻՒՐԱՆԴԻՐԸ

Թրակիոյ թերթերու տուած տեղեկութեանց համաձայն, Բարձր Գօմիսէր Ն. Վսեմութիւն պ. Բօնսօ, Հիւսիսային Սիբիրիա այցելութենէն վերջ պիտի անցնի Էնկիւրի: Միեւնոյն թերթերը կր հաղորդեն նաեւ որ պ. Բօնսօ Այէֆսաճտէ եւ Հալէպ մեկնելէ օր պիտի մնայ իր մեկնումէն առաջ դէպի Էնկիւրի: Պ. Բօնսօի այս այցելութիւնը, կ'րսեն թիւրէ թերթերը, պատօօնական է:

Մամլոյ Դիւանը չի հաստատեր այս լուրին ստուգութիւնը, միայն այսքանը յայտնի է որ Ն. Վսեմութիւնը այս ամսուան ընթացքին Սիբիրիայէն տեղ մը չի մեկնիր:

Մեր նախորդ թիւով գրած էինք որ Պ. Բօնսօ մեկնեցաւ Հիւսիսային Սիբիրիա, սակայն, ինչպէս կր գրեն տեղական թերթեր, պ. Բօնսօ վերջին պահուն, երբ մեկնումի բոլոր պատրաստութիւնները տեսած եր, կր յետաձգէ եւ կր մեկնի Սայթա ընկերակցութեամբ տիկին Բօնսօի, ուրկէ կիրակի երեկոյ վերադարձաւ Պէյրութ:

Պ. ՍՕԼՕՄԻԱԴ ՀԻՒԱՆԴ

Ցաւով կը տեղեկանանք որ պ. Սօլօմիագ, Բարձր Գօմիսէրութեան Սիւրիոյ պատուիրակ, հիւանդ է եւ երեք օրէ ի վեր անկողին կր մնայ իր Դամասկոսի ապարանքին մէջ:

ԳՕՂ ԿԻՆԵՐ

Ժամանակին գրած էինք որ Զահլէի օրջանակներուն մէջ, կիներէ բաղկացած գողերու ընկերութիւն մը երեւան հանուած է: Հասկցուած եր որ անոնք ընդհանրապէս թափառաօրիկ պէտէվիներու եւ ֆիւտերու կիներ են: Կառավարութիւնը այն ատեն տան կարեւորութիւն չէր տուած:

Այժմ բանի մը նոր գողութիւններ պատահած են Զահլէի Քէվէր Միլվան գիւղին մէջ: Ուրիշ կարեւոր գողութիւն մը պատահած է Արաեահի մէջ: Ծեռ ընկերութեան հասկցուած է որ գողերը կիներ են եւ կը պատկանին կին գողերու ընկերութեան:

Ժանեարմաներ երեւան հանած են գողոնները եւ ձերբակալած ութ կին գողեր:

ՆՈՐ ՄԱՀԱՓՈՐՁ ԵՐԵՍՓՈԽԱՆԻ ՄԸ ԴԷՄ

Պայրամի առաջին օրը, կարգ մը մարդիկ Տումայի երեսփոխան պ. Զիչէրինի հետապնդեցին եւ վերջապէս առանձին տեղ մը կրակ բացին իննճատարժին վրայ: Բարեբաղդաբար իննճատարժին մէջ չիկար պ. Զիչէրին. վարիչը երկու գնդակ սատկաւ մարմնի զանազան մասերուն վրայ ու ընկճատահ եղաւ:

ՄԱՔՍԱՏՈՒԻՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ԿԱՒԻԼԱՆ ԲԱՐՁՐ ԳՕՄԻՍԷՐԻ ՆՈՐ ՈՐՈՇՄԱՆԱԳԻՐԸ

Բարձր Գօմիսէրը նոր որոշմագրով մը հետեւեալ յաւելումները ընծանկած է մաքսատուրհոյ վրայ.—

100ին 25 մաքսատուրհ կր գանձուի ներածուած բուրդէ դերձանկերէն, երբ մակ թէ գուանաւոր: Ասկէ առաջ մաքսատուրհ չէր գանձուեր այս ապրանքներէն:

100ին 11ին 15ի բարձրացած է հետեւեալ ապրանքներու մաքսատուրհը.

1.— Տուփերու մէջ ներածուող մր սեղծէ ուտելիքներ՝ Սարեէճ, պաղպաղ, միս եւայլն.

2.— Ջորցած եւ ապած խոզի միսեր, եւ բոլոր չորցած միսերը.

3.— Տուփերու մէջ դրուած անուշեղէններ, պտուղներ եւայլն.

4.— Կարագ, պանիր, չորցած ձուկեր.

5.— Ձուկի տեսակին պատկանող բոլոր ծովային կենդանիներու միսերը՝ չորցած թէ տուփերու մէջ:

Հարիւրին 11ին 25ի բարձրացած է ներածուած բոլոր ապխատկեղէններու մաքսատուրհը: 100ին 25ին 35ի բարձրացած են ապակեայ եւ հողէ սեղանի պիտոյքներ: 100 ֆիլօ թէյին պիտի գանձուի 3200 ս. դահեկան, 100 ֆիլօ մեաֆսին հաստ թէյէ 70,000 ս. դահեկան: 60 ս. դահեկան պիտի գանձուի իւրաքանչիւր կանացի կօշիկէ, իսկ 75 ս. դ. երկի մարդոց կօշիկներէն: 40 ս. դ. պիւգիճէ մը բամպակէ գուլպայէ երկի մարդոց համար, իսկ իգական սեռի գուլպաներէն 60 ս. դ.: 200 ս. դ. կը գանձուի 1000 տուփ լուցկիէ: 100 ֆիլօ իննճատարժի հաւչուկէն կը գանձուի 35,000 ս. դ.:

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ՆԱՒԱՏՈՐՄԻՂ ՄԸ ԿՈՒԳԱՅ

Ցառաջիկայ ամսոյն 12ին Պէյրութի ջուրերը պիտի գայ Ֆրանսական նաւատորմիղ մը: Մայիս 20ին կուգայ նաեւ ուրիշ տորմիղ մը, 4 յածանաւերէ, 4 ընդհովեաններէ, բոլորովին նոր սիսքեմով եւ կր մնան մինչեւ Մայիս 29:

ԴՐԱԿԱՆ ԵՐԵԿՈՑ

ՆՈՒԻՐՈՒԱԾ ԱՐՏ. ՅԱՐՈՒԹԻՒՆԵԱՆԻ

Հայ Դեղ. Միութեան կազմակերպած գրական երեկոյթը, նուիրուած բանասեղծ Արտաշես Յարութիւնեանի տեղի ունեցաւ կիրակի իրիկուն գրասէր հասարակութեան մը ներկայութեան:

Խօսախօսք, պ. Ս.Ապօպեան, ուսուցիչ Պրուսայի Ամերիկեան վարժարանի, խնամուած ու մանրամասն ուսումնասիրութեամբ մը, ներկայացուց Արտաշես Յարութիւնեանը որպէս գրական ճնշադաս եւ բանասեղծ:

Պ. Պ. Նեզիպլեան եւ Ս. Հաճիեան արտասանեցին կտորներ Վարուժանէն:

Նուագախումբ մը, բաղկացած Որ. Այնդապլեանէ (դաշնակ), պ. Նոլաեանէ եւ Թէնիրեանէ նուագեց կարգ մը եւրոպական կտորներ:

ՅԱԻԱԼԻ ԼՈՒՐ ՄԸ

Ցաւով կր տեղեկանանք որ խաղախիս սիրուած Հայ բժիշկներէն Տօքթ. Յարութիւն Ձիլպլեանեան, վիժուած դաշի մը առթիւ 6 ամսուան բանասկութեան դաստիարտուած ըլլալով բանտ տարուած է:

ՄԷԿ ԵՒ ԿԷՍ ՄԻԼԻՈՆ ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ ՈՒՆԵՑՈՂ ԸՆ' ԵՐՈՒԹԻՒՆԸ ԿՈՒԳԱՅ ԼԻԲԱՆԱՆ

Փարիզ հրատարակուող «Information» թերթը կր գրէ.

Նոր հաստատուած ընկերութիւն մը, Փարիզի մէջ, որուն դրամագլուխը մէկ եւ կէս միլիոն Ֆրանք, ծրագրած է Լիբանանի մէջ կառուցել մեծ մթերանոցներ եւ հիմնել առեւտրական հաստատութիւններ: Ընկերութեան կեդրոնն է Փարիզ, Բիւ Վիվիէն 63, բնդհանուր տնօրէնն է պ. Լուի Տէ Անտրէ:

«Էլ Անուար» այս լուրը հաղորդելէ վերջ, գարմանք կր յայտնէ եւ կր հարցնէ թէ՝ ինչ մթերանոցներ պիտի կառուցեն անոնք, քանի որ Բօրի ընկերութիւնը արդէն այդ նպատակի համար կ'ծախսած. արդեօք նոր հարուա՞ծ մը պիտի տան մեր երկրին նոր տուրբեր աւելցնելով մաքսատուրհոյ վրայ:

ՓԱՍՏԱԲԱՆՆԵՐՈՒ ԲՈՂՈՔԸ ԲԷՄԷՔՔԻՒԻ ՏՈՒՐՔԻՆ - ԴԷՄ

Թրիփոլիի մէջ, փաստաբաններու կառոյը ժողով մը գումարելով կարգ մը որոշումներ տուած է, որոնցմէ գլխաւորն է թիմէքքիլի տուրքին դէմ բողոքելու համար ձեռք առնուելիք միջոցներ: Փաստաբաններ որոշած են ընդհանուր գործադուլ մը պատրաստել, եթէ կառավարութիւնը չի նուաճարի թիմէքքիլի տուրքին տուրջ իր տուած նախորդ որոշումին:

ՁՐԴԵԶ

Անցած կիրակի օր, կէսօրէ վերջ ժամը 2ին, Մենք էլ Հէօսէր փայթի մթերանոցներէն մէկուն մէջ հրդեհ ծագեցաւ, որ կր պատկաներ Մուհամմէտ Ալի Տէրվիշին:

Իսկոյն հրշէջները հասան եւ կրցան մարել կրակը, առանց մեծ վնասներ պատճառելու:

Մօտաւորապէս 200 Օսմանեան ոսկի կր հաշուի ընդհանուր գումարը:

Եթէ ժամանակին չի մարէր հրդեհը, հազարաւոր ոսկիներու պիտի հասնէր վնասը:

ԳԱԿԱՐԱՆ ՊԱՅՐՈՒԹԻ

19 Ա Պ Ր Ի Լ 1932

	Ս. Դ.
Եգիպտ. բլթադրմ.	492
Անգլկ. »	480
Տօլար »	126
Թրկական »	60
Պաճ Օքքօման	130
Իտալական Լիր 100	650
Ուսկական Տրախմի 100	115
Անգլկ. ոսկի	605
Ֆրանս. »	482
Օսման. »	550
Արծաթ մէճիտ	29
Դրեյի Ֆօնս. Ա. Ֆէ.	538
» » Բ. »	286
» » Դ. »	277

Հէֆէրեան եղբարք Բիւ Ֆօս Թէլէֆօն՝ 5-19

208

52

205

«Թոյլ տուէք, եղբայրներ՝, յուսալու որ, Մակեդոնիայի ազատութիւնը կատարեալ է, որ նա միանգամ ընդմիշտ ազատած է տաճկական ծանր լծի տակից եւ այսուհետեւ կապրի ազատ և երջանիկ կեանքի քաղցր հրապոյրներով: Բայց Թոյլ տուէք յուսալու որ նա իւր երջանկութեան մէջ չի մոռանալ դեռեւս ղժբախտ քրոջը՝ Տաճկա-Հայաստանին եւ հարկաւոր դէպքում օգնութեան ձեռք կը կարկառէ նրան՝ տաճկական լծի տակից ազատելու համար:

— Կեցցէ՛ ազատ Մակեդոնիան:

— Թող փայլի խաչը, Թող կորչի կիսալուսինը, Թող կորչի Տաճկաստանը»:

Երբ հռետորը վերջացրեց իւր ճառը, բոլորն էլ խորզգացած՝ իրանց զոհութիւնն արտայայտեցին, աղլկերանց եւ տղերանց երգեցիկ խումբը երգեց մի քանի հայկական երգեր, որոնք առանձին բաւականութիւն պատճառեցին մեզ բոլորիս, որովհետեւ երգւում էին արտասովոր տրամադրութեան տակ եւ արտասովոր պարագաներում:

Դուրս ելանք եկեղեցուց: Բակում ամբողջ վաշտը կարգով չարւեց: Հետ եւ հայր-տէրրը պատարագչի զգեստով եւ կանգնեց վաշտի առաջ, տասնորդարանի սանդուղքների մօտ: Ամեն ազգերից բազկացած անգին բազմութիւնը լցրել էր մօտակայ փողոցները, լուսամուտները, պատշգամները: Բոլորն էլ արտասրուփ սպասում էին տեսնելու Թէ ինչով կը վերջանայ այդ հայկական տօնը:

Երբ ասենքը լռեցին, փոխ-գնդապետ Պրոտոգերովէ դառնալով զինուորներին եւ ժողովրդին՝ բարձր ձայնով հետեւեալ խօսքերն արտասանեց.

«Այսօր, մեր ամենամեծ տօնի օրը, ես այստեղ կը բաժանեմ «բաջութեան խաչեր»:

Քաղաքի սահմանագծի վրայ խուռն բազմութիւն էր սպասում է մեզ մի նուագախմբով, որը կազմել էին Ռոստովցի հայերը և համերգներ էին տալիս կամ գնում էին ինջոյքներում և հարսանիքներում:

Վաչար ժողովուրդը պատրաստ էր նուագախումբը հնչեցրեց պուլկարական հիմնը՝ «Շումի Մարիցա», որը հաստատութեան կողմից ընդունեց որոշ տարբերակով ուռանեով և ծափահարութիւններով:

Հիմնից անմիջապէս յետոյ երաժշտախումբը նուագեց «Մեր Հայրենիք» մարշը, որի միջոցին փողոցում երկչոր կանգնած և երկար, զեղեցիկ մազերը ուսներին փռած մօտ քսան սպիտակազգեստ փոքրիկ աղջիկներ մօտեցան և ծաղկեփնջեր մատուցին Պրոտոգերովին: Անդրանիկին, չտաբի անդամներին, Դարեգինին և ծաղիկներով զարդարեցին զինուորների կրծքերն ու զրօյակը:

Ժողովուրդը ծափահարում ուռա էր կանչում անդադար, լուսամուտներից և պատշգամներից տիկիններ և օրիորդներ ծաղիկներ և անուշահոտ հեղուկներ էին թափում ներքեւով անցնող սպաների և վաչտի վրայ:

Չնայած վատ եղանակին, ամբողջ հայ գաղութը հաւաքւել կիրւել էր փողոցների մէջ քաղաքի մի ծայրից մինչեւ մայր եկեղեցին, ուր ինչպէս որոշած էր, ուղղակի պէտք է դիմէինք՝ Ս. Պատարագին ներկայ գտնելու: Կեցցեների, ուռաների, ծափահարութիւնների, ծաղիկների և անուշահոտ հեղուկների անձրեւի ատկ, երաժշտութեան անընդհատ նուագածութիւնով մենք մի կերպ վերջապէս հասանք մայր եկեղեցու ընդարձակ պատիքը, միշտ առաջնորդ ունենալով հրեշտականման պատկազգեստ աղջիկներին, այդ գեղեցիկ և անսեղ քերովբէներին: Դաւիթը լիքն էր ահա-

ՊԱՆԴՈՒԿ ԼԻԻՔՍ

ՋՈՀԼԷ

Հայկական ամենալաւագոյն պանդոկը
«ԼԻԻՔՍ»ին Զահլէի մէջ, ծաղկաւէտ պարտէզով,

ԽԻՍՏ ՕԴԱՍՈՒՆ ՍԵՆԵԱԿՆԵՐ
ՈՐ ԿԸ ԲԱՂԿԱՆԱՑ 1, 2, 3, 4, ՄԱՀՃԱԿԱԼՆԵՐԷ

1. ՀԱՄԵՂ ՁԱՁ, ՄԱՔՈՒՐ ԵՒ ԱՆԹԵՐԻ ՍՊԱՍԱՐԿՈՒԹԻՒՆ.
2. ԳԻՆԵՐԸ ԽԻՍՏ ՋԱՓԱԻՈՐ.
3. ՏՈՒՆ ՓՆՏՈՒՂՆԵՐՈՒՆ ԱՄԷՆ ԳԻՒՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ.

Տէր եւ Տնօրէն՝ Գ. ՊԱՐՏԻԶԱՆԵԱՆ

ՏՔԹ. Բ. ԳՈՒԼԱԳԵԱՆ

ՄԱՆԱՆԱԳԼՏ՝ ՆԵՐՔԻՆ, ՄՈՐԹԱՅԻՆ ԵՒ ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

ՎԿԱՅԵԱԼ ՓԱՐԻԶԻ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑՆԵՐԷՆ

Կը դարմանէ գիտական ամենավերջին մեքոճներով, քոճերու, սեա. մոխի, ադիքներու լեարդի ամէն տեսակ հիւանդութիւններ: Հին եւ նոր ջերմավիզութիւնը իր բոլոր բարդութիւններով, ինչպէս նաեւ Ֆրանկախ եւ մորքային հիւանդութիւնները:

Արագ, արմատական եւ բարեխիղճ դարմանում:

Հիւանդ կ'ընդունի ամէն օր, բացի կիրակիէ, իր նախկին դարմանատան մէջ. ժամը 8—12 եւ 2—6ու մասնաւոր ժամադրութեամբ:

Շաբաթ երեկոյեան օրերը, ժամը 2—5 վկայեալ *ԱՂՔԱՏՆԵՐՈՒ ՋՐԻ* ժօրժ Հասեքե փողոց՝ թիւ 8

ՇԱՊԿԱԳՈՐԾԱՐԱՆ

ԱՐՄԵՆԱԿ ԴԱՆԻԷԼԵԱՆԻ **"ԼԻԻՔՍ"** ԱՐՄԵՆԱԿ ԴԱՆԻԷԼԵԱՆԻ

Պատիւ ունիմ ծանուցանելու յարգոյ հասարակութեան՝ որ Սուգ-էլ-Գէզիրկանի շապկագործատունս փոխադրած եմ՝ *պլէյսթէյչ* շէնքին եռեակ *ՆԷՕ ԱՓՏԻՒ ՄԱՂԱԶԻ ՓՈՂՈՑ*, (Վարդապետեանի վաճառատան դիմացը, Շիւրիւ Ապուրեհիթի նախկին վաճառատունը):

Մեծ խնամով կը պատրաստեմ, չափի վրայ եւ մեծամասնակ՝ շապիկ, բիճամայ, ոսպ ետ շամպրը, խալփուսիկ եւայլն, ամենավերջին ճոռաճեւութեամբ:

Սեղան եմ մեծ մթերք մը նաշակաւոր եւ վերջին ճոռոթի ապրանքներու (պոպլին մեհամս եւայլն), որով կարող եմ ամենէն բծախնդիր յաճախորդին նաշակը գոհացնել:

Միշտ պատրաստ կը գտնուին զանազան չափերու վրայ շապիկ եւ բիճամայ, որոնք կը վաճառուին մեծամասնակ եւ փոքրամասնակ:

Մեր սկզբունքն է ճշդապահութիւն եւ աժան վաճառում:

Մեկ այցելութիւն բաւական պիտի ըլլայ հաւոզուելու համար այս ճշմարտութեանց:

Ապսպրանքներ կ'ընդունինք առաստահմանէն (Իրազ, Պաղեստին, Կիպրոս), եւ Սիւրիոյ բոլոր օրջաններէն.

ԳԱԲՐԻԷԼ Թ. ԹԷՐԶԵԱՆ
(ԵԼԵՔՏՐԱԿԱՆ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ)

Հիմնուած 1921 ին Գոյիս-Բերա

Խիստ դիւրամասչելի պայմաններով կը կատարենք ամէն կարգի էլեֆտրական լոյսի գեղեցումներ (Intsallation), ինչպէս նաեւ մօթեր եւ պիճամօներ:

Վաճառատունս կ'ստանձնէ նաեւ բոլոր էլեֆտրագործիքներու ճոռոգութիւններ: Մասնաւոր սպասարկութիւն բնակարաններու էլեֆտրա-ճոռոգմանց: Վաճառատուն Philips եւ Lux էլեֆտր. լամբերու եւ ամէն տեսակ էլեֆտրական պիեսներու:

Վճարման դիւրութիւններ.

Հասցէ — Վ. Ուզունեանի գրասեղանի կից Պուրճ. B. P. 491

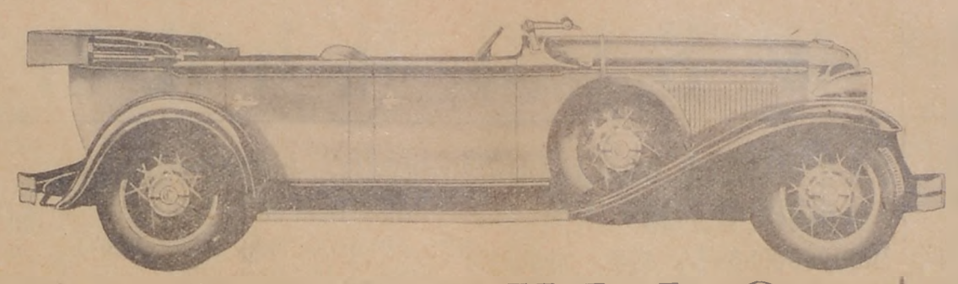

ԳՌԱՅՍԼԵՐ

ԱՇԽԱՐՀԱՀՈՐՉԱԿ ԻՆՔՆԱՇԱՐԺՈՒԹԵՐՈՎ ՈՐՈՆՔ 6-8 ՍԻԼԻՆԴՐ ՈՒԺԵՂ,
ԱՄԵՆԱՏՈԿՈՒՆ ԵՒ ԳՆԼԵՑԻԿ ՄԱՐՔԱՆԵՐՆ ԵՆ ՀՐԱՊԱՐԱԿԻ ՎՐԱՑ ԵՒ
ԿԸ ՓՆՏՈՒՒԻՆ ԱՄԵՆՈՒՐԵՔ:

ԳՐԱՑՍԼԵՐ ինքնաշարժերու մասնաւոր յատկութիւններն են՝
ՏՈԿՈՒՆՈՒԹԻՒՆ, ԴԵՂԵՑԿՈՒԹԻՒՆ, ԶԱՓԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՀԱՆԳՍՏԱՒԷՏՈՒԹԻՒՆ:
Վճարման գիւրութիւններ կը տրուին.
ԳՐԱՑՍԼԵՐ մօնթրու բոլոր կտորները պատրաստ կը գտնուին մեր վաճառատուներուն մէջ:
Լիբանանի, Սիւրիոյ եւ Իրագի ընդհանուր ներկայացուցչութիւն՝
NAAYEM MOTOR IMPORT Co. BEYROUTH B. P. 869, TÉL. 32—29
Հիւս. Սիւրիոյ ներկայացուցիչներ՝ Գ. և Մ. ԱԶԻՐԵԱՆ, B. P. 202, Հալէպ

Տ-ՐՔ. ՍՈԿՐԱՏ ԱԻԵՏԻՍԵԱՆ

ՎԻՐՄԲՈՃԺ - ՍՏՍՍՆՄԲՈՃԺ

ՎԿԱՅԵԱԼ ՊԷՅՐՈՒԹԻ ՄԱԵՐՒԿԵԱՆ ՀԱՍՍԱՍՄԱՆԷՆ

Կընդունի ամէն օր բացի կիրակիէն՝ կէսօրէ առաջ 8—12 կէսօրէ վերջ 2-6

Հասցէ՝ Capucinներու եկեղեցիին կից Արդարութեան պալատին եւս:

ՍՊԱՆՏԱՆՔ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԱՐԴԻԱԿԱՆ ԱՐՏԱԴՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒ ՎԱՃԱՌՈՒԹԵԱՆ

Ոչխարներ ամէն ատեն պատրաստ, ամենագեղեցիկներն են.
Ամենաընտիր ամենագեղեցիկներուն համար դիմել՝
ՍՊԱՆՏԱՆՔ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԱՐԴԻԱԿԱՆ ԱՐՏԱԴՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒ ՎԱՃԱՌՈՒԹԵԱՆ

Տ-ՕՔԹ. ԳԷՈՐԳ ԿԷՐԿԷՐԵԱՆ

Վկայեալ Lauréat Ընկերութենէ Interne եւ այժմ մշակ *ՍՍՍՆԱԳԷՏ* բժիշկ Ֆրանսական հիւանդանոցի *ԱՋՔԻ, ՔԹԻ, ԿՈՆՈՐԴԻ, ԱԿԱՆՋԻ և ԳԼԻՈՒ* հիւանդութիւններու բաժնին:

Հիւանդ կ'ընդունի կէսօրէ վերջ ժամը 2—6
իր գրասենեակին մէջ rue de Damas, No. 15
Հիւանդները ուղղակի հիւանդանոց կ'ընդունուին իր կողմէ տրուած մուտքի բարօրով:

Աղքատ հիւանդներու ձրի դարմանում, ամէն օր կէսօրէ առաջ ժամը 10—12, հիւանդանոցի դարմանատան մէջ:

ՏՕՔԹ. Գ. ՏԱՎՈՒՏԼԱՐԵԱՆ

ՄԱՆԱՆԱԳԷՏ ՆԵՐՔԻՆ ԵՒ ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

Իր դարմանատունը հաստատած է, *ՍՍՍՈՒՐ* փողոց, Տօքթ. Նօզդաճեանի (առամնաբոյժ) դարմանատան կից.

Ընդունելութեան ժամերը՝

կէսօրէ առաջ	*ժամը*	8—12
» *վերջ*	»	2—6

Կարի եւ Ձեւագիտութեան Դասընթացք
Տիկին ՄԱՌԻ ԵՐԱՄԵԱՆ

ՎԿԱՑԵԱԼ ԴԵՐՁԱԿՈՒՀԻ
ԲԱՐԻՁԷՆ ԵՒ ՎԱՇԻՆԿԹՕՆԷՆ

Կարի եւ ձեւագիտութեան մասնագիտուհի, Տիկին Մառի Երամեան կը վերադարձայ իր արհեստանոցը, Մեծ Սեռայի դիմացը No. 78 տան երկորդ արկը:

Շրեֆ ամսուան միջոցին կը սորվեցնէ ամենավերջին ճոռաձեւութեամբ, կար եւ ձեւագիտութիւն իր բոլոր բարդութիւններով եւ արդիական միջոցներով, Droit-fils մեքոճով: Իր աշակերտուհիները կ'օժտէ Բարիզի ասխարհածանօթ Académie Daydou վկայականով:

ՓՍՍՏԱՓԱՆ
ԽՈՍՐՈՎ Թ. ԹԻԹԻՒՆՃԵԱՆ
(Տօքթ. խրաւագիտութեան)

ԿՍՏԱՆՁՆԷ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԴԱՏԵՐ

Ընկերակցութեամբ հանրածանօթ փաստաբան ՄԷՐՐ ԱԶԻԶ ԷԼ ՀԱՇԷՄԻ

Գրասենեակը բաց է կէսօրէ առաջ 9—12 *կէսօրէ վերջ* 3—6

Rue Allenby, Immeuble NESSOULI **ՀԵՌՈՒՇԱՅՆ 1—28**

Տակուն չիմուածի Վայելուչ տեսք Հնչուն եւ բնական ձայն
Ահա յատկանիշները՝

ՈՐՈՆՅՄՈՎ ԿԸ ՁԱՏՈՐՈՇԻՒԻ

ԱՓՕԼԼՕ ՖՕՆՕՆԵՐԸ

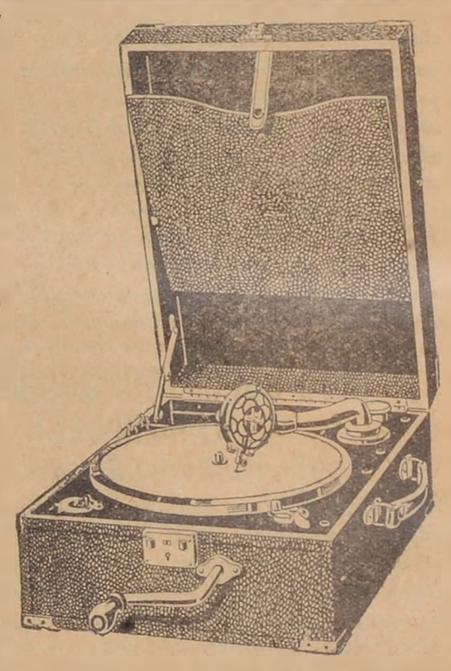

Հրապարակի վրայ գրտնուղ բոլոր մարքանեբու հետ կը մրցին Աբօլլօ ֆօնօնները. Մանաւանդ վերջին նոր մօտէլները, որոնք հասած են արդէն, անզերազանցելի են իրենց տոկունութեամբ, վայելչութեամբ և ժամչելի գիներով.

APOLLO GRAMOPHONE Co. Ltd
(of London)
ԱՓՕԼԼՕ՝ ՖՕՆՕՆԵՐՈՒ ԹԱԳԱՒՈՐԸ !!!
Կատարեալ համոզում գոյացնելու համար անգամ մը այցելեցէք
MAISON APOLLO, Rue de la Poste, BEYROUTH
Փողոցին եւ բօնսօ՝ ամէն ձեւի, ամվիճելի տեսակ եւ առատութիւններ
դիւրամասչելի գին, վճարումի դիւրութիւն:
Ընդհ. ներկայացուցիչ՝ Սիւրիոյ, Պաղեստինի, Անդրյորդանանի, Միջագետքի եւ Կիպրոսի.— **ԳՈՒՐԳԷՆ ՍԻՆԱՆԵԱՆ**
KOURKEN SINANIAN, Boîte Postale 642, BEYROUTH (Syrie)

դին բազմութիւնով, որը պատկառանքով ճանապարհ բաց եց իշխանաւորների և վաչխ առաջ և ագահ հայեացքներով ուղեկցեց մինչև եկեղեցու ներսը: Այս. սեղ առանձին սեղ էր պատրաստած վոխ-գնդապետ Պրոտոդերովի, Անդրանիկի և բրիգադայի բժշկի հա. մար, ձախ կողմում սեղանի մօտ դրած էին բազկա. թոռներ: Վաչտը տեղաւորեց աջ կողմում, իսկ դրօ. շակները դրեցին սեղանի առաջ: Պատարագիչն *ինքը* հայ-աուրբն էր, որ մեծ դժւարութեամբ էր կարողա. նում սուաջ տանել իր գործը, որովհետեւ ժողովրդի ահագին, հոծ բազմութիւնը ուշքն ու միտքը վաչտի վրայ էր դարձրած, չէր կարողանում հարկաւոր խաղա. ղութիւնը, լռութիւնը և լրջութիւնը պահպանել և ըստ երեւոյթին քիչ էր տրամադիր հետեւելու ժամա. սացութեանը:

Վերջապէս յուրը օրհնեց և եկեղեցական արարո. ղութիւնը վերջացաւ: Մինչդեռ պատարագիչը պատ. րաստւում էր սեղանից իջնելու, պոդ-պորուչիկ Գրեգ. գինը թոյլատուութիւն խնդրեց փոխ-գնդապետից և ար. տասանեց մի ողերուիչ, կրկոռ և զգացմունքով լի ճառ նախ հայերէն և ապա պուլկարերէն:

«Պուլկար և Մակեդոնացի՛ եղբայրներ, երբ մտիկ անցեալում կարդում և լսում էի Մակեդոնիայում ապրող ունեցող ժառանգական ջարդերի, քրիստոնէական բնակ. չութեան և ամբողջ գիւղերի ժառանգական սիստեմա. տիկ կոտորածների և ոչնչացման մասին, երբ կար. դում և լսում էի քրիստոնէական ինտելլիգենցայի դէմ ժղող վայրագ հալածանքների, մակեդոնացի տարկի ամենատարրական իրաւունքների խախտման մասին դպրոցական և դատաստանական չրջաններում, երբ կարդում եւ լսում էի այդ դժբախտ և բազմաչարչար ժողովուրդի պտչպանների և քարեկամների մասին

յական աքսորների մասին, նա, իմ ստրկացած և դժբախտ հայրենիքի՝ Տաճկա-Հայաստանի ողբերգական քոյրը՝ Մակեդոնիան, իմ կրակոտ երեւակայութեան մէջ պատկերանում էր որպէս Դողգոթա, որի բարձրու. թեան վրայ խաչւում էր Քրիստոս. ժողովուրդը, Մա. կեդոնական ժողովուրդը:

«Ես պատկերանում էր իմ երեւակայութեան մէջ առանց արեգակի եւ առանց գարնան մի երկիր, ուրեան եւ արցունքի մի հովիտ, ազով պատած մի վայր, որը խորհրդաւոր կերպով ժլմիւում է, թէ այնտեղ ժողո. վուրդն է տառապում եւ կուում արիւնռուչ սուլթան. ների ծանր լծի դէմ:

«Եւ այդ սուրբ պատկերը— խաչւած ժողովուրդը — ինձ դէպի իրան էր քաշում, ինձ գրաւում էր: Իմ հո. գին ձգտում էր դէպի նրան, դէպի այդ ողբերգական ճակատագիր ունեցող ժողովուրդը:

«Այո՛, Մակեդոնացի՛ եղբայրներ, այդ ողբերգական օրերին, կուի այդ սպասուի ժամանակ ես, ինչպէս եւ հայ ժողովուրդը, որ սիրում ենք Մակեդոնիան, նրա ազնիւ անձերը եւ նրա ապագայ ազատութիւնը,— մենք ձեզ հետ էինք մեր մտքերով, մենք ձեզ հետ է. ինք մեր զգացմունքներով:

«Մենք եղբայներ էինք մեր դժբախտութիւններով եւ մեր ցանկութիւններով:

«Մեր ժողովուրդները եղբայրացան տաճկական կա. խաղաններու վրայ եւ տաճկական բանտերում, եղ. բայրացան Իթիրնէի կախաղանների վրայ: Ծիչեցէ՛ք Մերյանովին եւ Պետօին:

«Ձեղ ազատ թէ հալածական, մենք միշտ եղել ենք ձեզ հետ, մենք ձեզ հետ ենք եւ այժմ, կուի դալոում. մենք կը մնանք ձեզ հետ նաեւ ձեր հայրենիքի բախ. տաւորութեան և ազատութեան ժամանակ:

ՕՐԵՆՔ ԴՈՒՆ ՔԵԶԻ ԵՒ ԱՍՏՂԸ ՔՈՒՆ ՊԻՏԻ ՕԳՆԷ

ԸՆՏԱՆԻՔԻ ԱՍՏՂԸ
(L'ETOILE du FOYER)

Առեւտրական և երկրագործական ժողովրդային վարկի հաստատութիւն
Անանուն ընկերութիւն.— դրամագլուխ՝ 3,000,000 ֆրանք.
որ կրնայ 3.000,000,000 ֆրանք-ի բարձրացուիլ վարչական խորհուրդի պարզ որոշումովը:
Կեդրոնատեղի.— 137 Boulevard Sebastopol - Paris
ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԴՈՐՁԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ Արեւելեան պետութեանց
Սավօյ Օթէլի շէնք, Պուրճ, Պէյրութ

ԵԼԵՒՄՏԱԿԱՆ ՃԻՒՂ
Ամանի պարտեւագրութիւնի
ՕԺԻՏ
Երաշխաւորեալ տոկոս 6%: Ասկէ զատ մասնակցութիւն ընկերութեան չահերուն:

ԿԱԼՈՒԱԾԱԿԱՆ ՃԻՒՂ
ՎԱՐԿԵՐՈՒ ԲԱԺՈՒՄ
Կալուածի վրայ փոխատուութիւնք՝
վճարելի 10—15—20 տարիէն. որոշուած պայմանաժամէն առաջ ուզողը կրնա՞ վճարել:

ԸՆՏԱՆԻՔԻՆ ԱՍՏՂԸ ընկերութիւնը ներկայիս 75,000է աւելի անդամ ունի: Մինչեւ 1 Ապրիլ 1931 Ընտանիքին Աստղը 135 միլիոն վոխ տուած է, դրաւով 500 միլիոնէ աւելի արժէք ունեցող անշարժ կալուածներու վրայ:
Ամեն թղթակցութիւն ուղղել՝ B.P. 821, Beyrouth

AZTAG
JOURNAL QUOTIDIEN ARMÉN.
B. P. 587
BEYROUTH, Liban

Directeur-Propriétaire
HAIG BALIAN

ԲԱԺԱՆԵԳԻՆ
ՍՈՒՐԻԱ տար. 550, Վեցամսեայ 300 Ս. Դ.
ԱՐՏԱՍԱՀՄ. տրկ. 7, Վեցամսեայ 4 տոլար

ԱԶԴԱԿ
ՕՐԱԹԵՐԹ
ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԳԻՏԱԿԱՆ

ازتاك
جريدة سياسية ادبية اقتصادية حرة

ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ ԱՊՐԻԼ 21 1932
ԶԻՆԸ ՀԱՏԸ 2.50 Ս. Դ.

Զ. ՏԱՐԻ | Ամէն առաքում պէտք է ընել թերթիս տնօրէնին հասցէին | Տնօրէն — Խմբագիր՝ ՀԱՅԿ ՊԱԼԵԱՆ | Չհրատարակուած ձեռագիրները չեն վերադարձուիր | Թիւ 36 (613)

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

Ի՞ՆՉ Կ'ԱՆՑՆԻ ԿԸ ԴԱՌՆԱՅ

Միջազգային կացութիւնը սկսաւ դարձեալ կնճռոտ դառնալ։ Ժողովներ և բանակցութիւններ բազմացան և քաղաքագէտներ սկսան ձիարշաւ խաղալ։ Զօրսերու ժողովը, որ գումարուած էր Լոնտոնի մէջ, ցրուեցաւ առանց դրական արդիւնք կամ նուաճում մը արձանագրելու։ Գերմանիոյ նախագահական ընտրութիւնները վերջացան Հիթլէրի պարտութեամբ։ Այժմ ալ, կառավարութիւնը նոր նախագահի հրամանագրով բռնի հարուած մը կուտայ Հիթլէրեան կազմակերպութեան, քանդելով անոր բոլոր ձեռնարկներն ու ծրագիրները։ Ժընեւի մէջ այս միջոցիս տեղի կ'ունենան Զէնքնկեցութեան խորհրդաժողովի աշխատանքները, միւս կողմէ ալ Ազգաժողովը կը գումարուի իր սովորական նստաշրջանը բանալու համար։ Առաջին նիստին, ամսոյս 12ին, Ազգաժողովը իր օրակարգի նիւթը դարձուց Ցունաստանի, Պուլկարիոյ, Աւստրիոյ և Հունգարիոյ մասին տնտեսական յանձնախումբի պատրաստած տեղեկագրի քննութիւնը։

Պալքանեան վերոյիշեալ երկիրներու այս տնտեսական հարցը կապ ունի նաև Տանուպեան տնտեսական ծրագրին հետ, քանի որ Աւստրիա և Հունգարիա Տանուպեան միութեան մաս պիտի կազմէին, համաձայն չորսերու խորհրդաժողովի ծրագրին։ Այդ պատճառաւ ալ խնդիրը շատ կարեւորութեամբ կը զբաղուի Փրանսական պաշտօնական շրջաններուն կողմէ։

Քաղաքական տեսակէտով ամենակարեւոր հարցն է գերմանական ընտրութիւններու արդիւնքը։ Գերման մեծ հայրենասէր Հինտէնպուրկ վերընտրուեցաւ, սակայն իր հակառակորդը Հիթլէր, որուն ծայրայեղ մտածումներն ու ծրագիրները Եւրոպան սարսելու աստիճան վտանգաւոր էին, Հինտէնպուրկի շահած ձայներու կէսէն աւելի քուէ ստացաւ։ մանաւանդ Բրուսիոյ, Վիւրթէնպէրկի, Պավիէրայի եւ Անհալթի շրջաններուն մէջ ջախջախիչ մեծամասնութիւն մը շահեցաւ։ Ընտրութիւնները իսկապէս ցոյց տուին որ, Հիթլէրեանները Գերմանիոյ մէջ շատ զօրաւոր հոսանք մը կը կազմեն և կը նկատուին վտանգաւոր տարր մը անակնկալներ ստեղծելու համար մարդկութեան գլխին։ Հինտէնպուրկ, միացեալ հոսանքներու ամբողջական միջոցներով 18 միլիոն քուէ ստացաւ, իսկ Հիթլէր առանձինն շահեցաւ 13 միլիոն։ Եթէ այս թափով շարունակուի, Հիթլէր մօտ ատենէն տէրն ու տիրականը կը դառնայ Գերմանիոյ։

Նախագահական ընտրութենէն աւելի այժմ ամբողջ աշխարհի ակնարկները սեւեռուած են ամսոյս 24ին Գերմանիոյ մէջ տեղի ունենալիք կառավարական ընտրութիւններուն։ Նոյն իսկ կարելի է նկատել որ առաջինէն աւելի կարեւոր է այս երկրորդ ընտրութիւնը, որովհետև միջազգային կացութեան ընթացքն ու ուղղութիւնը պիտի որոշուի այս ընտրութեամբ։ Պայքարը այս անգամ ալ պիտի ըլլայ շատ բուռն և կատաղի։ Հիթլէրիսթները, որոնք միացած են համայնավարներու հետ, հաւանական է որ քանի մը շրջաններու մէջ ձեռք առնեն կառավարութեան ղեկը, սակայն ընդհանուր մեծամասնութիւն մը կազմելու վախը բաւական հեռու է։

Ամէն պարագայի տակ խռովայոյզ Գերմանիան կրնայ տակն ու վրայ ընել Եւրոպայի խաղաղութիւնը և անակնկալներ յառաջացնել։ Անհա թէ՝ ինչո՞ւ բոլոր տէրութիւններ հեւ ի հեւ կը հետեւին Գերման քաղաքական անցուդարձերուն։ Հինտէնպուրկեան կառավարութեան տուած ներկայ հարուածը Հիթլէրեաններուն, արդեօ՞ք ուժաթափ պիտի ընէ՞ ընդդիմադիրները։ ապագան ցոյց պիտի տայ այս պարագան։

*
* *

Ծայրագոյն Արեւելքի մէջ սկսող Չին—Ճարոն վէճը հազիւ հանդարտած, ուրիշ ռումբ մը կը պայթի Ծայրագոյն Արեւելքէն։ Ռուս Ճարոն պատերազմի մը արհաւիրքը կը զօրանայ և երկու կողմերը լարուած վիճակի մէջ պատրաստ կը պահէ։ Իրականին մէջ, Մանչուրիական խնդիրը կը դադրի Չին—Ճարոնական վէճին առարկայ դառնալէ։ Ճարոն, կը տեսնուի որ, այդ պատրուակին տակ քաղաքական խորունկ հեռանկարներ կը հետապնդէ։ Պատերազմական կարեւոր ուժերու կեդրոնացումը Ռուսական Սահմանին վրայ, կ'անհանգստացնէ Սովիէթ Ռուսիան, որ, ինչպէս յայտնի է, Չին—Ճարոն վէճի առաջին օրերուն իսկ, նախատեսած էր իրեն սպառնացող վտանգը։ Ռուս մամուլը շատ ուշագրաւ հրատարակութիւններ ըրաւ և յայտարարեց որ Չին—Ճարոն վէճը մեծ տէրութեանց կողմէ դարբնուած խաղ մըն է, Մոսկուան պատերազմի մղելու համար։ Այդ պատճառաւ ալ հեռատես Մոսկուան զգուշացաւ վէճի բռնուելէ ամէն գնով։ Ըրաւ կարելի բոլոր զիջողութիւնները, առիթ չտալու համար։

Սակայն այժմ, երբ այլեւս Չին—Ճարոն վէճ գոյութիւն չունի, և Մանչուրիական հարցն ալ փակուած է, Ճարոն տենդագին աշխատանքի լծուած է և կեդրոնացումներ կընէ Ռուսական Սահմանին վրայ։ Այս երեւոյթին հանդէպ անտարբեր մնալ, Ռուսիոյ համար կը նշանակէ կատարել Ճարոնի կամքը, որ, ըստ Սովիէթ թերթերու, աչք ունի Սիպերիոյ մէկ մասին վրայ։

Անել կացութիւն մըն է Ռուսիոյ համար։ Առիթ չտալու փափաքը այլեւս չի կրնար գործնական ապահովութիւն նկատուիլ։ ուզէ չուզէ վէճի պիտի մտնէ, երբ իր սահմանին վրայ հաւաքուած է այնքան կարեւոր ուժ մը։ Ինքն ալ արդէն սկսած է ուժեր կեդրոնացնելու Վլատիվոսթօքի Սահմաններուն վրայ։ Բախումը անխուսափելի կը կարծուի։

Ամենէն կարեւորը սակայն այն է որ Միացեալ Նահանգները ի՞նչ դիրք պիտի բռնեն Ռուս Ճարոն բախումի մը պարագային։
Այս կէտն է որ արդէն երկու կողմերն ալ մտածել կուտայ և կ'ըզ-
գուշացնէ վճռական քայլեր առնելէ։ (Շար.)

ՊԱՏԵՐԸ ԿԸ ԽՕՍԻՆ

Մայիսի սկիզբը տեղի պիտի ունենան Ֆրանսայի երեսփոխանական ընտրութիւնները։ Եւ Ապրիլ 24ին գերմանական ընտրութիւնները։ Տեսակ մը ծանրաչափ պիտի ծառայէ գերմանական ֆրանսական ընտրութեանց։ Ինչպէս որ այդ տեսանք զինաթափութեանց ժողովի անվախճան երկարաձգման մէջ, Ժընեւի բուն վճռաքանութիւնները եւ եզրակացութիւնները պիտի հանուէին Գերմանիոյ Նախագահական ընտրութիւններէն յետոյ։ Ցանկարծակի Հիթլէրի ասպարէզ գալը կրնար յեղաշրջում բերել Ժընեւի մէջ։ Որովհետև, զինաթափութեան մէկը կը գտնուի Հռենոսի երկու եզերքներուն վրայ։ Մինչև մէկը միւսին չվստահի, փոխադարձ վստահութիւն մը չտիրէ, անհնար է մթնոլորտը պարզել այս կամ այն քարոյական ճնշումով։

Նոյն մտահոգութեամբ ու յարժաւիթներով է որ ֆրանսական ընտրութիւնները պիտի յաջորդէին Բրուսիական ընտրութեանց։ Եւ այս արդարացիօրէն։ Ցաղթական Ֆրանսան վրիժառութեան ու յարձակողական քաղաքականութիւն չվախէր, այլ ամէն գնով կը ճգնի նուաճումը պահել։ Եթէ Գերմանիոյ մէջ վրիժառութեան ու արկածախնդրութեան տարրերը զօրանան եւ խորհրդարանական մեծամասնութիւն դառնան, շատ բնական է որ Ֆրանսային մէջ պաշտպանողական աւելի ամուր և աւելի հաստատուն խորհրդարան մը ծնի։ Մէկը միւսով պայմանաւորուած է։ Ազգերու անկախութիւնը չա՞տ յարաբերական իմաստ ունի։ Ազգերու միջեւ յարանուն զարգացող տնտեսական եւ քարոյական յարաբերութիւնները իրարմէ կախեալ վիճակը կը սրէ։ Պահպանողականները կը կառավարեն Անգլիան, Մուսոլինին Իտալիան, եթէ վաղը՝ Ապրիլ 24ին՝ Հիթլէրեանները ամբողջապէս կամ մասամբ ձեռք ձգեն իշխանութիւնը կարելի՞ է երեւակայել որ ֆրանսական վաղուայ խորհրդարանը ձախակողմեան գիմագիծ կրնայ ունենալ։

Ժողովուրդներու ձգտումները որոշ չափով կարտայայտուին ընտրութիւններու ժամանակ։ Ինչպէս որ Ռայխսթակի մէջ Գրիւնինկի կողմէ ֆրանքօ-գերման յարաբերութիւնները չօշափող ճառ մը Թարտիէօի պատասխան-ճառին տուն կուտայ ֆրանսական խորհրդարանին մէջ, ճիշդ այդպէս ալ ընտրական իրաւունքի շնորհիւ արտայայտուող գերման ժողովրդական կամքին Ֆրանսայի ժողովրդական կամքը պիտի հակադրուի ընտրական իրաւունքի շնորհիւ։ Մինչև հիմա, ներկայ կարգերու մէջ ինչպէս ներքին կեանքի, նոյնպէս արտաքին յարաբերութեանց մէջ ժողովուրդներու յարաբերութիւնները այս ճամբով երեւան կուգան։

Տակաւին մէկ քանի շաբաթներ կան ֆրանսական ընտրութեանց համար։ Սակայն Ֆրանսան կը պատրաստուի արդէն։ Մէկ առաւօտ մէջ Փարիզեան փողոցներու տարազը փոխուեցաւ։ Ամէն մէկ անկիւնի, ամէն մէկ գլխաւոր անցքի ու դարձակէտի վրայ ընտրական ցուցատախտակները կախուած են։ Այդ տախտակները տակաւին համր են, ճերմակ։ Անոնց վրայ նշանաբաներ և անուններ չկան։ Տպարանները տենդագին կը գործեն։ Քանի մը օրէն այդ համր եւ անշարժ տախտակներու լեզուն պիտի բացուի և պիտի սկսին բարձրաձայն խօսիլ, աղաղակել, խոստումներ շռայլել։

Բայց, այսօր երբ տակաւին իրենց վրայ արձանագրութիւն չկայ, միայն թիւեր կան 1—10, անոնք անմեղ են և լուռ սֆինքսի պէս։ կը նմանին արեւելեան գլխահակ աէրվիշներուն որ կը խոկան, կը մտածեն։

Ի՞նչ կը մտածեն անոնք, անշունչ և անհոգի տախտակները։ Այն՝ որ կեանքը իր սկզբնատիպարի վրայ չափուած ձեւուած հանգրուաններու անհատնում շղթայաւորում մըն է. և թէ՝ այն բոլոր իրերը, որ կը մէջնմտեն ու մեքենաբար դեր մը կ'ըստանձնեն մարդկային յարաբերութեանց մէջ առանց մարդու կարողութեան, մարդուն ազդելու հրապուրելու, հմայելու բոլոր խարուսիկ ուժն ունին։

Թէ այս տախտակները որ ռտնաձայնը առնուող մտածումի մը կմախքն են այսօր տգեղ և անտանելի, վաղը միս ու ձև պիտի զգենուն ու գեղեցկացած մարդկային մտածումի և ընկերային հոգերու իւրացումով, այնքան հետաքրքրական պիտի ըլլան որ իրենց իսկ անգիտակցութեամբը թելադրուած նշանաբաններով ընկերութեան հանրային պատկերը աջ կամ ձախ պիտի թեքեն։ Ցառաջդիմութեան անիւին ուղղութիւնը իրենք պիտի տան։ Ընտրական ցուցատախտակներու ներշնչած ու ներշնչելիք կիրքերով գլուխներ պիտի պատռտեն։ Եւ կը կարծէ՞ք որ այս տախտակները բոլորովին անգիտակից են, սիրտ ու հոգի չունին. ու ներբողող հոգեբաններ չեն դէպի առհասարակ մարդկային բոլոր տկարութիւնները։ Չեն գիտեր ամբոխ անունը կրող բարդ մենութեան զգացումները չոյելու, ողոքելու բոլոր նուրբ եղանակները ու խրախճանքերը։ Չե՞ն գիտեր անոնք որ թէև կողք կողքի, ուս ուսի իրարու կռթնած եւ իրար հաստատ բռնած են ըստ երեւոյթին ու սակայն խորքին մէջ իրարու վրայէն իրարու դէմ ծայր աստիճան թշնամական դիրք բռնած են, մէկը միւսին հանդէպ ատելութեամբ ու դժխեմութեամբ լեցուն, կոպիտ եւ անհանդուրժող։

Բայց, նայեցէք սա 1 թիւին և այն 10ին որ միջանկեալ տախտակներով իրարմէ հեռացած են աւելի մօտիկ կրթուին, որովհետև, խաչաձև ճամբու մը անկիւնը՝ երկուքին ալ աչքերը բեւեռուած են օկիզբին մէջ իրարմէ բաժնուող ու վախճանին մէջ իրարու միացած ուղիներու վրայ։

Անոնց սառն փիլիսոփայութիւնը րհաւրալից ունայնը չափող սկեպտիկութիւն մը ունին և գրեթէ համոզուած են որ իրենք պարզապէս գործիքներ են ճակատագրական ուժի մը ձեռքին որ հակառակ տրուելիք խոստումներու և հաւաստիքներու կեանքը պիտի տանի իրեն հաճելի թուող ճամբաներով։ Անոնք որ մէջն ինկած են այս կարծր ճշմարտութեան, իրենց կարծիքը աւելի լայն չարժումով շըտկած են, իրենց թեւերը աւելի լայնակերպ պարզած են, իրենց աչքերը աւելի հեռուն քաշած են և կ'ուզեն ըսել, կ'ըսեն որ ամբոխները չեն ախորժիր դիւրատար ուղիներէն, մարդկային հոգին զարմանալի յորինուածութիւն ունի, կ'ախորժի տաժանքէն, կը հիանայ խութերու, արգելքներու վրայ և անոնց դէմ բացուած կռիւը իր գոյութեան նպատակը կը դաւանի և վերջապէս կ'ախորժի արգելարշաւներէ։

Այս ընտրական ցուցատախտակներու ձևն ու դիրքը այսօր, երբ տակաւին մերկ են ու ծածկուած, ծանրաբեռնուած չեն թուղթերով և թուղթերէն քակուող մտածումներով, կը նմանին բժշկական գեղագիրներու որոնց վրայ տակաւին բժիշկը գրած և ստորագրած չէ դեղագիրը, սակայն անոնք հիւանդի սնարին մօտ նետուած են ու կ'սպասեն ժամին։

Ուշ գիշերին, կէս գիշերէն յետոյ Փարիզեան մշուշի մէջ լայն պլուվարի մը երկայնքն ի վար դիտեցի ընտրական տախտակալարը բազմութիւններէն պարպուած միջոցին մէջ, երբ անոնք դառնօրէն կը կատակէին իրարու հետ ու մարդկային բոլոր տկարութիւնները ու թերութիւնները թուելով իրենցմէ արձակուելիք պատգամներու սուտերէնէն կը սոսկային։

Ընկերային, քաղաքական, տնտեսական ապգնապ, գործազրկութիւն, զինաթափութիւն, խաղաղութիւն և այն բոլոր վէրքերը որոնց մասին կը մտածէին ու իբրև դեղագիր պիտի ծառայէին. երբ ուժեղ փչող գիշերական հովը անոնցմէ մէկը դետին զարկաւ, տապալեց, և ես միւս ոտքի մնացող բոլորի դէմքերուն վրայ կարդացի արհաւիրքը կասկածին թէ ո՞վ այս ուժեղ հովին դէմ կրնայ կանգուն մնալ, քանի որ ամենուն տակի պատուանդանը արուեստակեալ ու լպրծուն կ'երեւէ՞ր, ու յորդուն գետի մը վրայ ձգուած խարխուլ կամրջակներու կը նմանէին։

Խաղաղութի՞ւն...։

Երբ սահմանէն ներս կը բացակայի ան ինչո՞ւ փնտռել զայն սահմանէն դուրս։

Հոգեկան անհանգստութեան, խըռովքի յարատեւ փոթորիկի ի՞նչ աւելի մեծ ապացոյց քան սա տասը ուս ուսի տախտակները որ իրար կը ժխտեն, գիրար կ'ատեն, իրարու դէմ ելած են, հակառակ փաստին որ իրարմով կանգնած են ոտքի:

Վաղը երբ իրենց լեզուն բացուի՞...

ՇԱՀԱՐՈՒՆԻ

ԱՐՄԷՆ ՍԱՀԱԿԵԱՆ

Արմէն Սահակեան, որդին Հ. Յ. Դ. վեթերաններէն և Հայաստանի Խորհրդարանի անդրանիկ նախագահ՝ Աւետիք Սահակեանի (Հայր Աբրահամ), իր մահկանացուն կնքեց երէկ Ամերիկեան հիւանդանոցին մէջ, մէկ ամիս տեւող հիւանդութենէ մը վերջ, խոր սուգի մէջ թողլով իր ծերացած ծնողքն ու ընկերները։

Ընկեր Արմէն Սահակեան հազիւ քըսան և ութը գարուններ էր բոլորած, ծնած էր Թիֆլիզի մէջ՝ 1904ին, աւարտած էր Երևանի և Թաւրիզի գիմնազիաները։ Բարձրագոյն ուսումը ստացած էր Ալզասի Սթրազպուրկ քաղաքին մէջ, ստացած էր պատուով երկրաբանի վկայական։ Իրագի մէջ կ'աշխատէր քարիւղի ընկերութեան մէջ։ Առենէ մը ի վեր կը գտնուէր Պէյրութ իր ծնողքին մօտ։ Թրիփոլիի Բայթ Լայնի մէջ հազիւ քսան օր կ'ընէր որ հրաւիրուած էր պաշտօնավարելու իբր հողագէտ, ու ահա Հաւայի մէջ հիւանդանալով կը փոխադրուի Պէյրութի Ամերիկեան հիւանդանոցը, ուրեղ հակառակ ձեռք առնուած բացառիկ խնամքներուն և հոգածութեան, յաւիտեան կը փակէ իր աչքերը, հեռու իր հայրենիքէն։

Հայր Աբրահամ, այս առաքելատիպ ծերունին, իր մէկ երիտասարդ զաւակն ալ թաղած էր Արարատի ստորոտ, հայ ազատագրութեան ճամբուն վրայ։ ժողովրդական գործիչի դժբաղդ ճակատագիր։

Խոր ցաւակցութիւն իր ծնողքին եւ բոլոր ընկերներուն։

ՈՉԻ՞ՆՉ ԿԱՅ ՓՈԽՈՒԱԾ
ԹՐՔԱԿԱՆ ՃԱԿԱՏԻՆ ՎՐԱՅ

ՊՈԼՍՈՅ ՎԻՃԱԿԸ ԱՅՆՊԷՍ ԻՆՉՊԷՍ ՈՐ Է

ՖՐԱՆՍԱՑԻ ՄԸՆ Է ԽՕՍՈՂԸ

Այս անգամ ֆրանսական թերթի մը թղթակիցն է՝ Պ. Լուի Ֆրանսիս, որ տարի մը յետոյ կրկին այցելած է Կ. Պոլիս «արդիականացող» Թիւրքիոյ «եւրոպական» քաղաքը, եւ իր տպաւորութիւնները գրի առնելով, հարազատ կերպով կը պատկերացնէ այդ քաղաքին իսկական վիճակը:

Սան Սթէֆանոյի մէջ, ուր կանգ կ'առնէ օդանաւը, անմիջապէս վար իջնելով, կ'ճապարեմ ինքնաշարժով Պոլիս մեկնիլ. եղանակը այնքա՛ն խիստ է, որ աւելի դժուար պիտի ըլլար մինչև Թօքաթլեան հասնիլ, քան թէ Սօֆիայէն հոս ժամանել։

Անհաւասի՛կ, վերջապէս կը նշմարուին քաղաքին պարիսպները. Եւրոպայի ամենագեղեցիկ շինութիւնը։ Կը զգամ թէ կը մտնեմ յաւիտենական քաղաքի մը մէջ, և կառքը կը սկսի շրջագայիլ Սթամպուլի փողոցներուն մէջ, ուր կը տեսնեմ մեր ժամանցի վայրերը եղող ընտանի տեսարաններ։ Ահա՛ մզկիթներու գմբէթները, գերեզմանատունը՝ ուր մահը կարծէք ժպտուն դէմք մը առած է և քանդակուած մարմարէ աղբիւրներ՝ որոնք կը հոսին անդադար։ Ահա նաև հին կայսրութեան լայնատարած պալատները, որոնք թափուր են ընդհանրապէս։ Ցաճախ պետական ըսպասարկութեանց գրասենեակներ կը հաստատուին հոն։ Աք Սէրայի կառուղիէն վերջ, կայ Սուլթան Ահմէտի հրապարակը՝ երկու հսկայ շէնքերով. Այա Սօֆիան և վեց մինարէներով մզկիթը։

Փողոցները մեռելային լռութիւն կը տիրէ, թող որ առկէ աւելի եղած չեն արդէն։ Պատահական ճամբորդներն ալ կը զանգատին տեղական տարազներու ունեցած պէսպիսութեան անհետացումէն. չէ՞ որ «բարենորոգումները» կ'արգիլեն ֆէս և աւանդական գունագեղ զգեստներ գործածել։ Իգական ճակատի վրայ, քօղարկուած կիներ այլեւս չեն երեւիր, անոնք կը հագնին բոլորին պէս։ Այս ժողովուրդին սարժումները, ապրելակերպը, մտածելակերպը եւ նկարագրի գծերը չեն փոխուած երբե՛ք, այնպէս որ աւելի հաճելի է այս ամբողջութեան նախընտրել անծայր փաթթոցները և անեղծագործուած հագուստները։

Դէպի Ոսկեղջիւր ուղղուելով, երևան կուգայ որ մէկ տարուան մէջ էական էութիւն չէ կերպարանափոխուած։ Սակարանին շուրջ, դրամատուններու շըրջապատը, վաճառատուններու առջեւ այլեւս չեն երևիր գործերու ողիով խանդավառ բազմութիւններ։ Կալաթայի կամուրջը անկենդան է։ Ջուրին միւս եզերքը՝ Քարաքէօյի մէջ միեւնոյն անհաճոյ տըպաւորութիւնը, այն է հաշուեյարդարի ենթարկուած խանութները, գոցուող դռներ...: Նաւամատոյցը հազիւ ցանցառ նաւակներ կարելի է նշմարել. ամէ՛ն ինչ հանդարտ է, ջո՛ւրն ալ, որուն մէջ նետուած փոքր քար մը վէտվէտուն օղակներ պիտի շինէր։ Քարափները գրեթէ ամայի, իսկ երբեմն ալ դադրած...։

Ակնարկ մը Կալաթա Սէրայ վարժարանին՝ որ խռնուած է իսլամ թիւրք աշակերտներով։ Աչքառու ֆրանսացի կարող ուսուցիչներ կը դասաւանդեն հոն և կը ջանան մեր մշակոյթը ծանօթացնել ու սիրել տալ անոնց. բայց ի՞նչ հեզնանք, որ մեր դասախարակները դըրուած են թուրքանութեան միջակ ուսուցիչի մը, տխուր «ժօւրնալճի»ի մը հրամանին ներքեւ։ Արդիականացման և ըմբռնումի այլանդա՜կ երկիրը....։

**

Բերայի փողոցը, միակ պարծանքը այս մարդոց, ոգեւորութիւն կար քիչ մը։ Բայց ինչո՞ւ համար գրագէտները անտեսած և անարգած են այս քառուղին, ուր կը միանան իսլամ, հրեայ թէ քըրիստոնեայ Արեւելքի բոլոր տարրերը՝ արդեօք անոնք չե՞ն սիրեր կիները։ Վերապահ շարժումներով թիւրք գեղեցիկ կինե՞ր։ Սիրուն Հայուհիներ՝ որոնց յօնքերը կ'աւելցնեն հմայքը իրենց սեւորակ աչքերուն. և յետոյ զուարթ ու շաղակրատող հելլէն աղջիկներ... սքանչելի նայուածքներ. այս անդադար հանդիպումը՝ ուր ազատութեան և անհոգութեան պարը կը պարեն անոնց ցանկութիւնները...

**

Նիւթական տեսակէտով, ամէն ոք համաձայն է թէ դրամ չկայ Պոլսոյ մէջ. հապա ինչպէ՞ս կը վաճառուին այս մետաքսեայ զուլպաները և յարգի մուշտակները։

Իրականութիւն մըն է որ քաղաքը տասը տարիներէ ի վեր բուռն հարուածներ ստացաւ, ցնցուեցաւ անոր ամբողջ տնտեսութիւնը։ Իսկ պատերազմի եւ զինադադարի ընթացքին շատ սուղ վաճառուեցան յաջողութեան վայրկեանները: Նախ տեղի ունեցաւ ռուսական յեղափոխութիւնը՝ որով Սև Ծովը կորսնցուց իր կարեւորութիւնը. ապա, Իրաքի և Սիւրիոյ վերածնութիւնը, դէպի հարաւ շեղեցուց Ասիական վաճառա-

ՍՈՒԼԹԱՆԻՆ ԿԱՏՈՒՆ

Կը պատմուի, թէ Թիւրք սուլթաններէն մէկը գեղեցի՛կ, նախշո՛ւն կատու մ'ունէր, զոր աչքին չափ կը սիրէր։ Կենդանին թանկարժէք ոսկեհիւս հանդերձ և գոհարակուռ մանեակ ունէր վրան։ Այդ պճնազարդուած կատուն, իբր սուլթանուհի՝ վեհապետին կից բարձրադիր աթոռի մը վրայ բազմած՝ բոլորին ուշադրութիւնը իր կրած զարդերուն և հանդերձին վրայ կը հրաւիրէր։ Նա Սուլթանին հետ կը ճաշէր, նախանձը գրգռելով ո՛չ միայն իր ցեղակիցներուն, այլ նաև, բարձրաստիճան պաշտօնատարներուն և վսեմապատիւ փաշաներուն։

Սուլթանը մարզել տուած էր իր այդ սիրեցեալը։ Անթարթկիրթ, և քաղաքավարի շարժումներ և տեսակ տեսակ զբաւիչ խաղեր սորված էր։

Սուլթանը, կ'ըսեն թէ, օր մը կարդացած ըլլալով Թիւրքերը վարկաբեկող արտասահմանէն եկող թերթերու յօդուածաշարքերը, կը կատղի, ուստի, կը հրաւիրէ քովը Պոլսոյ օտար դեսպանները և անոնց հետ նոյն ժամանակուան հայ Պատրիարքը։

Ընդունելութեան յատուկ ձևականութենէ մը յետոյ, Սուլթանը կը հրամայէ կատուին որ զինուորական կարգապահութեամբ և պատշաճ ձևերով բարև կենայ։ Կատուն հաւատարմութեամբ կը կատարէ եղած հրամանները։ Ապա, նա ափսէով սուրճ կը հրամցնէ բարձրաստիճան անձնաւորութիւններուն։ Դեսպանները կ'ապշին ի տես այս ճարպիկ կատուին ի յայտ բերած արտակարգ ընդունակութեան, շնորհալի շարժումներուն և բարեկիրթ կեցուածքին։ Ուստի, իրենց հիացումն և ուրախութիւնը կը յայտնեն վեհապետին, գովաբանելով և նոյնիսկ համբուրելով փեղաղեմ և ուշիմ կատուն։ Սուլթանը քաջալերուած դեսպաններուն այս ջերմ և համակրելի վերաբերմունքէն, կ'սկսի քաղաքագիտական ճառ մը խօսիլ։

— Դուք, պարո՛ն դեսպաններ, կը գգուէք և նոյնիսկ կը համբուրէք իմ այս կատուն, որ տարի մ'առաջ իր բիրտ և վայրագ բնաւորութեամբը փոխանակ գգուանքներուս արժանանալու, ամէն օր ծեծի և չարչարանքի կ'ենթարկուէր: Նա միշտ կը փշրէր թանկարժէք սեղանապասներս, կը գողնար համադամ խորտիկները, կը յարձակէր ուրիշ իրմէ տկար կատուներու վրայ. կը քաշէր և կը խածնէր ականջներն և վերջապէս կը խեղդէր անոնց նորածինները։ Իսկ այսօր, կը տեսնէք, թէ նոյն կատուն մոռցած ըլլալով իր ներքին բնազդը, յափշտակիչի սովորութիւնները, խեղդողի իր բնատուր ունակութիւնը, դարձած է հեզաբարո՛յ, քաղաքավա՛ր և ամենուն իրաւունքը յարգող մէկը։ Այդ կատուն՝ Թիւրքը կը ներկայացնէ։ Նա ժամանակին իբր արիւնարբու ցեղ՝ ծանօթ է պատմութիւն կարդացողներուն. բայց այսօր, ան կը հանդիսանայ քաղաքակրթութեան ջահակիրներէն մէկը։ Ուստի, դուք պէտք է որ հերքէք Թիւրքին արժանապատուութիւնն ու արժանիքները սեւցնող գրութիւնները և յայտնէք թուղթ մրոտողներուն, թէ անհիմն են այդ կարգի ստայօդ թղթակցութիւնները, և թէ՝ Թիւրքին վերագրուած վայրագութիւնները անցեալին կը պատկանին, և ո՛չ ներկային։

Սուլթանը կը վերջացնէ իր չնաշխարհիկ ճառը.... Դեսպանները ծափահարութիւններու որոտումներով կը յայտնեն իրենց զգացած ուրախութիւնը «քաղաքակրթուած» ազգի մը վեհապետին... Լուռ է սակայն Հայոց Պատրիարքը և իր անտարբերութիւնը ներկաներուն ուշադրութիւնը կը գրաւէ։

Սրբազա՛ն, կ'ըսէ դեսպաններէն մէկը, արդեօք ինչու չէք խօսիր։ Արդեօք վեհափառ Սուլթանին միտքը չէ՞ք բաժներ:

— Պարո՛ն դեսպաններ, ես ոեւէ արժէք մը չեմ ներկայացներ, կը պատասխանէ Սրբազանը։ Միայն կը ցաւիմ որ վեհափառ Սուլթանը Թիւրք մեծ ազգը կատուի մը կը նմանցնէ և դուք այդ կարգի նմանութիւն մը լսելով հանդերձ, չուզեցիք Սուլթանին դիտել տալ նմանօրինակ վարկաբեկիչ օրինակի մը անպատշաճութիւնը։

— Շնորհակալ եմ, կը պատասխանէ Սուլթանը, բայց այդ օրինակը տեղին էր. եթէ ես կարդացած չըլլայի թէ օտարները Թիւրքը վագրի, գայլի և բորենիի չեն նմանցներ, այդ պարագային, շատ բնական է, որ ես պիտի խնայէի իմ ազգին արժանապատուութեանը։ Միայն, քեզմէ կ'ուզեմ իմանալ թէ Թիւրքը իսկապէս բարեփոխուա՞ծ է թէ ոչ։

— Կրնա՞մ ըսել սակայն ճշմարտութիւնը։

— Այո՛, անվախ, համարձակ անկեղծօրէն պէտք է որ խօսիս, կը պատասխանէ Սուլթանը:

— Ես Թիւրքի մասին խօսելու պէտք չեմ զգար։ Ձեր վեհափառութիւնը արդէն պէտք եղածը խօսեցաւ, միայն, դարձեալ կը կրկնեմ թէ Ձեր այդ նմանութիւնը յարմար չեմ դատեր։

— Այդ Ձեր ազնուութիւնն է, շնորհակալ եմ, բայց ես նորէն նոյնը կը շեշտեմ, կը յարէ Սուլթանը, ուստի, խօսեցէ՛ք։

— Ես այժմ ըսելիք չունիմ, վեհափա՛ռ. նախ պարոն դեսպանները արտայայտուին այդ մասին։

— Մենք, համամիտ ենք Սուլթանին, կը պատասխանեն միաբերան դեսպանները։ Այո՛, Թիւրքը ժամանակին վայրագ, կատաղի կատուի մը կը նմանէր, ինչպէս նաև ուրիշ ազգեր, սակայն այսօր ան քաղաքակրթուած է, և ներկայ յեղաշրջման և արդիականացման մարզին մէջ մեծ դեր է որ կը կատարէ։ Արդէն օրինակը իր կատուն տուաւ։

— Լա՛ւ ըսելիք չունիմ, ուրեմն պարտադրեցէք ձեր ազգակից գրողներուն որ Թիւրքը չի նմանցնեն յետայսու վայրագ գազաններու, կ'ըսէ Պատրիարքը։

Սուլթանը սակայն շատ լաւ կ'ըմբռնէր թէ Պատրիարքը կը կեղծէր և թէ՝ ճշմարտութիւնը խօսելու համարձակութիւն և քաջութիւն չունէր. ուստի նորէն խօսքը ուղղելով անոր կ'ըսէ.

— Ծե՛ք, համարձակ եղիր, ըսէ թէ կատուս մոռցած չէ՞ իր բնատուր ունակութիւնը և կամ թէ իր վայրենի բնազդը դեռ արմատախիլ եղած չէ՞ իր մէջը։

— Այդ մասին, առանց վախի կրնամ պատասխանել, բայց ո՛չ հիմայ, այլ Սուլթանիս կամքովը վաղը։

— Կ'ընդունիմ, կը պատասխանէ Սուլթանը և կը փափաքիմ որ պարոն դեսպաններն ալ ներկայ գտնուին վաղը ճիշդ այս ժամանակ հոս։

— Շա՛տ սիրով, կը պատասխանեն դեսպանները։

— Միայն, կ'աւելցնէ Սուլթանը, եթէ չկրնաք կատուիս վայրագութիւնը կամ անկրթութիւնը ի յայտ բերել, կը նշանակէ որ դուք ևս համակարծիք էք Թիւրքին արժանապատուութեան հետ խաղցող գրչակներուն։

— Վեհափա՛ռ, նորէն կը շեշտեմ, թէ ես ձեր կատուի մասին է որ կը խօսիմ, և ո՛չ թէ ազգիդ. կը յարէ Պատրիարքը, ուստի, այդ էական կէտը նկատի առէք և ըստ այնմ ազատութիւն շնորհեցէք ինձ, որ հաստատեմ թէ կատուն միշտ կատու է, ինչպէս փուշը՝ փուշ, նուշն ալ՝ նուշ։

Լա՛ւ, լաւ կ'ըսէ Սուլթանը, խնդիրը կատուիս շուրջը կը դառնայ. Վաղը հաստատեցէք անոր վայրագութիւնը։

Հետեւեալ օրը, դեսպաններու հետ հայոց Պատրիարքը կը ներկայանայ Սուլթանին, որուն կատուն աւելի լաւ հագուած, զարդարուած և շնորհալի տեսք մ'առած՝ կը բարեւէ մեծապատիւ հիւրերը, և կը համբուրէ Պատրիարքին ձեռքը։ Ապա, սովորական խօսակցութիւնէ մը յետոյ, Սուլթանին մէկ հրահանգին վրայ կատուն ափսէի վրայ սուրճ հրամցնելու կը մօտենայ։ Այդ ժամանակ, Պատրիարքը գրպանէն մուկ մը հանելով կամաց մը կատուին առջևը կը նետէ։ Կատուն թաթիկներուն մէջ առած ափսէն գետին ձգելը և վազող մուկին ետեւէն թռչիլը մէկ կ'ըլլէ։

Սուրճը կը թափի ո՛չ միայն գետին այլ նաև կը թրջուին մեծապատիւ դեսպաններուն շքեղափայլ հանդերձները։

Սուլթանը ապշահար, աչքերը լա՜յն լա՜յն բացած, ինքզինքը շանթահարուած կ'զգայ։

Հազարաւոր դարեր իսկ եթէ անցնին, Թիւրքը կը մնայ միշտ Թիւրքը։

Թող Պրիսթոլներ, Բիէռ Լօթիներ և իրենց նմանները գրած ըլլան անոր բարեմասնութիւնները ջատագովող գրքեր և կամ յօդուածներ։ Ու թող շարունակեն ուրիշներ ևս զայն աստուածացնել. փաստը մէջտեղն է։ Թիւրքը, այո՛, Սուլթանի կատուին պէս կրնայ գեղեցի՛կ տեսք, գեղեցի՛կ հագուստ, գեղեցի՛կ զարդ, գեղեցի՛կ շարժուձև, գեղեցի՛կ շա՛տ բաներ ունենալ, բայց չի կրնար գեղեցիկ ներքին մարդն ըլլալ։ Անոր նկարագիրը, բնազդը կը մնայ անփոփոխ, անայլայլ. Եւ եթէ կան մարդիկ, պետական գլուխներ, որ կը հաւատան թէ Թիւրքը բարեփոխուած է, թող գիտնան, որ մի օր նա կրնայ թքոտել, խածնել զինք գգուող ձեռքերը, ինչպէս որ Սուլթանին կատուն իր վրայ հիացողներուն հանդերձները սուրճի կաթիլներով աղտոտեց։

Ուրեմն, շատ բացայայտ ճշմարտութիւն մ'ըն է, թէ Թիւրք կինը, այդ շքեղազարդ խանըմը, որքան որ դէմքին քօղն է վար առեր, բայց իր ներքին աշխարհին վարագոյրը որ վագրի, գայլի և յովազի մորթերով է շինուած, ան չէ պատռուած, ու ան կը թաքցնէ անգթութիւնը, բարբարոսութիւնը որ Թիւրքին նկարագիրն ու բնազդը կը կազմեն։

Թիւրքին բարեկամութիւններէն ճաշող. շահամոլ անհատներ կամ համայնքներ կը նմանին այն ճաշարանապետին որ փառաւոր սեղան մը կը պատրաստէ երեք ստահակ քաղցածներու, որոնցմէ կը հաւատար կոկիկ գումար մը ձեռք բերել։ Բայց երբ վճարումի ժամանակը կ'ուգայ, երեքն ալ կանխապատրաստութեամբ մը մէկը միւսը կարգիլէին վճարելու։ Ճաշարանապետը կը հիանայ անոնց ընկերասիրական ազթէն և յանձնառու կ'ըլլայ որ իր աչքերը կապուին և ինքը մէջտեղ կենայ երեք ազնուականներուն և աշխատի անոնցմէ մէկը բռնել, պայմանով որ բռնուողը վճարէ երեքին կողմէն,

Ճաշարանապետը մինչ կապուած աչքերով կը խարխափէր, գլուխը պատէ պատ բախելով, երեքն ալ [illegible]։

Թիւրք կինը այսօր իր դէմքին քօղը վար առած՝ կը շարունակէ կապել Եւրոպացի և Ամերիկացի պետական անձերուն աչքերը։

Անոր ազնուութենէն ճաշողները թող լաւ գիտնան որ օր մը միամիտ ճաշարանապետին բաղդին պիտի արժանանան։ Թիւրքը Թիւրք է, կատուն՝ կատու, նուշն ալ՝ նուշ։

Ա. Ց. ԵՐԵՑԵԱՆ

կանութիւնը։ Իսկ անկախութեան պատերազմն ու փոխանակութեան պայմանագրութիւնները կործանեցին Անատոլուի երկրագործութիւնը։

Մինչ այս, Պոլիսը սկսաւ դանդաղ կեանք մը ապրիլ, արտադրութը սկսաւ ծայր տալ և վաճառականները հեռագնէտ լքեցին երկիրը։ Երկրին շինարար տարրը կազմող Հայերէ վերջ, Յոյներն ու Հրեաները հեռացան իրենց քաղաքէն՝ արտասահմանի մէջ իրենց բախտը, իրենց ապրուստը շահելու համար։ Անոնց մեկնումով, կը վերջանայ ու կը փլէր երկրին վաճառականութեան հիմը։

Աւելորդ չպիտի ըլլար յիշել, որ միայն 1928էն 1930 շրջանին, քաղաքը 150.000 բնակիչ կորսնցուցած է, իսկ 1920էն ի վեր... շա՛տ մեծ թիւ մը։ Այս երեք տարուան ընթացքին միայն, չորս հովերուն ցրուած են 30.000 Հրեաներ, 50.000 Յոյներ և 70.000 Հայեր։ Այս վերջիններուն մեկնումով, գրեթէ ամբողջութեամբ ամայացած են նաև ներքին գաւառները։ «Բարենորոգում» եւ «արդիականացում...»։

— Թող մեկնին, կ'ըսէին թիւրքերը։ Գէթ այսպէսով մենք պիտի գրաւենք անոնց թողած վայրը...

Բայց ճշմարտութիւն մըն է այսօր, որ անոնց թողած վայրերը թափուր կը մնայ և հետեւաբար սնանկութիւններ անպակաս են։

Միւս կողմէ, միայն և միայն Թրքական արտադրութիւններու վրայ հիմնուած ազգային տնտեսութիւն մը ստեղծելու համար Էնկիւրիի կառավարութեան թափած ջանքերը ապարդիւն մնացած են։ Անհատական հարստութիւններու դժբախտ ճակատագրին հետեւած են նաեւ հանրային-հասարակական և ելմտական հաստատութիւնները։

Հակառակ այս բոլորին՝ Էնկիւրիի կառավարութիւնը անշարժ կը պահէ իր դիրքը, շնորհիւ ձեռք առնուած տրակոնական միջոցներու, որոնք մեր սեւ օրերը կը յիշեցնեն նախ քան Փրանսական յեղափոխութիւնը։ Ամէն օր նոր օրէնքներ կը քուէարկուին, նոր հրահանգներ կը արուին։ Այսօր ալ սահմանադրելու օրէնքը կայ, որով կը ձգտին մաքսանենգութիւնը զսպել հանրային օգտին համար. ասկէ զատ կան նաև նոր տուրքեր, որոնք կը պարտադրուին ժողովուրդին, ան չի գիտեր ինչպէ՛ս վճարէ։ Ներկայիս, իբր նորագոյն տուրք հարիւրին 27 կը գանձուի ամսականներու, օրավարձերու և ամսավճարներու վրայ։

Իբր վերջին խօսք ըսենք, թէ ոչինչ կայ բարեփոխուած նախկին Սուլթաններու երկրին մէջ։

ԿԷՕԹԷՆ ԻՆՉՊԷ՞Ս Կ'ԱՇԽԱՏԷՐ

Գերմանական գրականութեան տիտանը եւ Ֆաուսթի հայրը՝ Վոլֆկանկ Կէօթէ, ամէն անգամ, Մուսաները չէր ունենար իր տրամադրութեան տակ: Կը պատահէր որ ամիսներ և նոյնիսկ տարիներ անցնէին, մինչև որ կարենար գրիչը ձեռք առնել։ Պէտք էր բան մը ազդէր իր վրայ խորապէս, կամ մեծ դէպք մը պատահէր իր շուրջը, որ պէտքի յղանար ու արտադրէր։ Այն ատեն կ'աշխատէր գերմարդի մը նման և քանիցս պատահած էր որ մեծ գործեր յղացնէր՝ յարաբերաբար կարճ ժամանակամիջոցի մը ընթացքին։

Ֆաուսթը սակայն փորձանք բացաւ իր գլխուն և յաճախ, օրուան մէջ մէկ տողէն աւելի չէր կրնար գրել։ Շիլլեր կ'ըսէր այս առթիւ, որ այս գլուխ գործոցը չպիտի աւարտի բնաւ։

Կէօթէն իր առաջին գործերը գրած էր իր իսկ ձեռքով։ Գիրը շատ մաքուր էր և ընթեռնելի։ Հետզհետէ վարժուեցաւ սակայն տուն տալ իր գրագրին։ Իր սեղանին վրայ ունէր միշտ զանազան երկասիրութիւններ, որոնցմէ կ'օգտուէր իր արտադրելիք երկերու նիւթին համաձայն։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔ

ՀԱՅ ԱՇԱԿԵՐՏՆԵՐ ԿԸ ՊԱՇՏՊԱՆԵՆ ԻՐԵՆՑ ԱՐԺԱՆԱՊԱՏՈՒՈՒԹԻՒՆԸ

Տեղեկատու մը Պայոլայէն (Քալիֆորնիա) հետեւեալը կը հաղորդէ Ֆրէզնոյի Մշակին.—

Ֆրէզնոյի հիւսիս արեւմտեան կողմը, 18-20 մղոն հեռու, արգաւանդ դաշտի մը մէջ հաստատուած են երկոտասնեակ մը հայ ընտանիքներ, որոնց մեծամասնութիւնը բնիկ Պիթլիսցի են։ Ինչպէս որ Քինկզպրկի շրջանը Նոր Վան անուանուած է Տր. Րէյնոլտսի կողմէ, նոյնպէս ալ Պայոլայի շրջանը կարելի է անուանել Նոր Պիթլիս։

Պայոլայի ազգայինները տեղական համայնքին մէջ պատուաբեր դիրք մը գրաւած են եւ յաճախ կը մասնակցին հանրային բարեսիրական ձեռնարկներու։

Այս համայնքին նոր սերունդը նուազ նախանձախնդիր չէ հայ անուան ու հայ պատիւին հանդէպ։

Քրմըն Բարձր Վարժարանի շրջանակին մէջ են Պայոլայի Հայերը։ Ներկայիս 15-20 հայ ուսանողներ կան այդ վարժարանին մէջ։ Ի մէջ այլոց հայ ուսանողներ առաջնութիւն ունին պէյզպոլ, ֆութ պոլ եւ պէսքէթպոլ խումբերուն մէջ:

Այժմ այդ խումբերուն մէջ մեծամասնութիւն կը կազմեն հայ ուսանողներ եւ քէփթըն յաճախ իրենցմէ կ'ընտրուի։ Այս իրողութեան ի տես մարմնամարզական ուսուցիչը (քոչ) տեղացի ուսանողի մը կը թելադրէ որ հայ պատանիին չտայ իր քուէն, այդ առթիւ ան նախատական մականուն մըն ալ կուտայ Հայոց: Այդ [illegible] հայ ուսանողներուն, կ'իմացնէ անոնց իր [illegible]: Պաղարիւն հայ պատանիները նախ կը [illegible] իրենց պաշտօնը եւ միաբանութեամբ իրենց խաղի հագուստները կը յանձնեն մարմնամարզական ուսուցչին եւ կը յայտնեն թէ սփոփուած են եւ կենայ խաղերուն մասնակցելէ: Ուսուցիչը վերջապէս կը գիտնայ պատճառը, կ'ընդունի իր սխալը եւ մեկիկ մեկիկ ներողութիւն կը խնդրէ հայ ուսանողներէն:

Այժմ դարձեալ հայ տղաք իրենց դիրքը գրաւած են խաղերուն մէջ եւ ա՛լ աւելի կը յարգուին։

ՉԻՆՈՎՆԻԿՆԵՐՈՒՆ ԶՈՀԵՐԸ
20 ԶԱՓԱՀԱՍ ՈՐԲԵՐ ՔԱՂԱՔՍ ԵԿԱՆ ԵՐԷԿ ՓԻՐԷԱՅԷՆ

«Հորիզոն»ի մէջ կը կարդանք.—

Երէկ, Փիրէայէն քաղաքս եկան 20ը այն հարիւրեակ մը չափահաս որբերուն, որոնց Հայաստան առաքումը միանգամ ընդմիշտ մերժուեցաւ պ. Շահվէրտեանի կողմէ:

Կարմիր չինովնիկներու այս դժբախտ զոհերը, որոնք ամիսներով սահազործուեցան՝ բաղէ բաղ յարձակումներու կազմակերպութեան մէջ, յուսահատ՝ Փիրէայի մէջ աւելորդ սպասումէ, կիսաքաղց եւ կիսամերկ վիճակով եկած են քաղաքս, իրենց նախկին գիւղերը վերադառնալու համար: Անոնք իջեւանեցան Պէօ Չինարի գաղթակայանը: Հոս գալու համար անհրաժեշտ ճանապարհածախսը հայթայթած են Աթէնքի Առաջնորդարանէն։

Արդար զայրոյթով կ'արտայայտուին անոնք զիրենք այս վիճակին հասցնող չինովնիկներուն դէմ, որոնց մօտ խիղճ ու ամօթ բուած զգացումը գոյութիւն չունի։

ՌՈՒՄԱՆԱՀԱՅ ԿՆՈՋ ՄԸ ՄԷԿ ՄԻԼԻՈՆ ԼԷՅՆՈՑ ԿՏԱԿԸ

Պրյզէն (Ռումանիա) կ'իմացնեն, թէ տեղւոյն հին բնակիչներէն 80 ամեայ այրի տիկին Եղիսաբէթ Փոփով, Մարտ 25ին, նոտարի առջեւ ստորագրած է իր կտակը, որով, մէկ միլիոն լէյ արժողութեամբ տուն մը կը թողու տեղւոյն Հայոց եկեղեցիին։ Այս կալուածը, տարեկան 100 հազար լէյ վարձք կը բերէ։

Միեւնոյն տեղեկութեան համաձայն, կը սպասուի ուրիշ աւելի մեծ կտակի մը, որուն մասին սակայն կանխահաս կը նկատուի գրել։

Խ. ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԳՐՈՂՆԵՐԸ

Հայաստանի համայնավար կուսակցութեան կեդր. կոմիտէին որոշումով Հայաստանի գրողներէն Ե. Չարենց, Ալազան, Ա. Վշտունի, Ա. Զօրեան, Զարեան, Տէմիրճեան, Արմէն Սարեան, Բակունց, Վ. Թոթովենց, Արազի, Գ. Մահարի եւ Վ. Նորենց մէկ տարի ազատ պիտի ըլլան ուեւէ պաշտօն չվարելու եւ նիւթապէս ապահովուած պիտի ըլլան իրենք զիրենց նուիրուելու համար գրական եւ բանաստեղծական աշխատանքներու:

ՄԱՀԱԶԴ

Հ. Յ. Դաշնակցութեան Սուրիոյ եւ Լիբանանի շրջաններու մարմինները խորին ցաւով կը ծանուցանեն մահը՝ կուսակցութեան վեթերաններէն՝ Հայաստանի Հանրապետութեան Խորհրդարանի Անդրանիկ Նախագահ՝ Աւետիք Սահակեանի (Հայր Աբրահամ) զաւկին՝ քսանութամեայ՝

ԱՐՄԷՆ ՍԱՀԱԿԵԱՆԻ

Յուղարկաւորութիւնը՝ այսօր, Ապրիլ 20, կէսօրէ վերջ ժամը 4-ին Ամերիկեան Հիւանդանոցէն դէպի Ս. Նշան Եկեղեցին և անկէ հայոց գերեզմանատուն։

ՄԱՀԱԶԴ

Աւետիք Սահակեան (Հայր-Աբրահամ), Տիկին Վառվառէ Սահակեան, Տէր եւ Տիկին Սուրէն Սահակեան, Այրի Տիկին Հռիփսիմէ Թադէոսեան, ցաւով կը ծանուցանեն դառնաղէտ մահը՝ իրենց սիրելի զաւկին, եղբօր, թոռան, խնամութեամբ՝

ԱՐՄԷՆ ՍԱՀԱԿԵԱՆԻ

Յուղարկաւորութիւնը այսօր, Ապրիլ 20, կէսօրէ վերջ ժամը 4-ին, Ամերիկեան հիւանդանոցէն դէպի Ս. Նշան եկեղեցին եւ անկէ հայոց գերեզմանատուն։

ՓՐՕՍՓԷՐ ՄԵՐԻՄԷ

ՔԱՐՄԷՆ

Ռօնտայի մէջ, մեքիններէն մէկը ինծի անցագիր մը ճարեց։ Կօսինի մէջ՝ ինծի տուին էջ մը։ Ճիպրալթար հասնելով, գտայ՝ որ հոն լաւ կը ճանչնային Ռօլինան, բայց անիկա մեռած էր կամ թիարան նետուած։ Իմ տարօրութեամբս, անոր կորուստը կը բացատրէր՝ թէ մենք ինչու դադրած էինք Քարմէնի հետ թղթակցելէ։ Էջս տէսրի մը մէջ թողլով, առի նարինջներս և քաղաք մտայ իբր թէ ծախելու համար, սակայն իրականին մէջ, կը շրջէի ծանօթ դէմքի մը հանդիպելու համար։ Բոլոր երկիրներէ հաւաքուած մեծ խուժան մը կայ հոն, կատարեալ Բաբելոնի աշտարակ, որովհետև կարելի չէ հոն տասը քայլ յառաջանալ, առանց նոյնքան լեզուներով խօսակցութիւն լսելու։ Շատ մը եգիպտացիներ կը տեսնէի բայց չէի համարձակեր մօտենալու անոնց։ Ես զիրենք կը շօշափէի ու անոնք զիս։ Լաւ կը հասկնայինք իրարու աւազակ ըլլալը։ Կարեւորը գիտնալն էր, թէ արդեօք նոյն խումբի՞ն կը պատկանէինք։ Երկու օրուան ապարդիւն փնտռտուքներէ ետք, առանց Ռօլինայի ու Քարմէնի վրայով որևէ լուր ձեռք բերելու, քանի մը գնումներ ըրած երբ կը պատրաստուէի ետ վերադառնալ, վերջալոյսի պահուն, փողոցէ մը անցած ատենս կը լսեմ կանացի ձայն մը որ կ'ըսէ. «Նարինջ ծախո՛ղ...» կը բարձրացնեմ գլուխս և պատշգամի մը վրայ կը տեսնեմ Քարմէնը, կռթնած կարմիր ասնոցներով ըսպայի մը թևին։ Դանդուր մազերով և միլորտի երեւոյթով երիտասարդ մը։ Գալով Քարմէնին, հրաշալիօրէն հագուած էր։ Ուսերուն վրայ մետաքսէ շալ մը ու մազերուն մէջ ոսկի սանտր մը։ Եւ միշտ նոյնն էր. խնդալ՝ կողերը բռնելու աստիճան։ Անգլիացին, ծամծմուած սպաներէնով մը պոռաց ինծի, թէ տիկինը կ'ուզէ նարինջ գնել։ Եւ Քարմէն ըսաւ ինծի պասքերէն։

— Բարձրացիր ու բնաւ մի՛ զարմանար։

Ոչինչ արդարև իր կողմէ կրնար զարմացնել զիս։ Չեմ գիտեր՝ ուրախութիւն թէ ցաւ զգացի վերագտնելով զինքը։ Դրան առջև անգլիացի խոշոր ծառայ մը կար, որ առաջնորդեց զիս հրաշալի սրահ մը։ Քարմէն, անմիջապէս ըսաւ ինծի պասքերէն։

— Սպաներէն բա՛ռ մը չես գիտեր ու չե՛ս ճանչնար զիս։

Յետոյ, դառնալով դէպի Անգլիացին.

— Չէ՞ր ըսեր թէ պասք է, անմիջապէս ճանչցայ։ Գիտ լսէք թէ ինչ յիմարական լեզու է։ Որքան ապուշ երեւոյթ ունի այնպէս չէ՞: Կարծես թէ մուկ մը ծուղակին մէջն է ինկեր ու կը ճչայ։

— Իսկ դուն, ըսի իմ լեզուովս, լպիրշ չուառիկի մը երեւոյթը ունիս, և ես խիստ մեծ փափաք մը ունիմ քերթելու դէմքդ՝ մարդուդ առջև։

— Իմ մա՞րդս, ըսաւ ան, այդ գիւտը մինա՞կդ բրիր։ Կը նախանձի՞ս ուրեմն այս ապուշէն։ Դուն դեռ նոյնքան անմիտ ես, որքան Քանտիլէճօ փողոցի մեր առաջին գիշերը։ Չե՞ս տեսներ ապո՛ւշ, թէ Եգիպտոսի գործերն է որ կը կարգադրեմ, ու այն ալ ամենափայլուն եղանակով։ Այս տունը իմինս է և ոսկիներն ալ ինծի պիտի ըլլան. կ'առաջնորդեմ զինք քիթէն ծայրէն։ Պիտի տանիմ զինք տեղ մը՝ ուրկէ բնաւ չկարենայ դուրս գալ։

— Իսկ ես, ըսի իրեն, եթէ ա՛յս ձեւով է որ սաղ պիտի տանիս Եգիպտոսի գործերը, այնպէս մը պիտի ընեմ որ ա՛լ չկարենաս վերսկսիլ անոնց։

— Ա՛հ, կեցի՛ր նայինք. արդեօք դուն իմ ամուսի՞նս ես կարենալ ինծի հրամայելու համար։ Միականին այս վիճակս լաւ կը գտնէ. ուրեմն դուն ինչ ունիս ուզելիք։ Պէտք չէ՞ր որ ալ աւելի գոհ մնայիր ըլլալուդ համար այն միակ մարդը՝ որ ինծի կրնայ ըսել՝ իմ մինcorrou*։

— Ի՞նչ կ'ըսէ, հարցուց Անգլիացին։

— Կ'ըսէ, թէ ծարաւ է ու սիրով պիտի խմէ գաւաթ մը ջուր։

Եւ թիկնաթոռի մը վրայ ինկաւ, խնդալէն մարելով իր թարգմանութեան վրայ։

Պարոն, երբ այդ աղջիկը խնդար, կարծէք թէ ամբողջ աշխարհը իրեն հետ կը ծիծաղէր։ Այդ խոշոր անգլիացին ալ, ապուշի պէս, որպիսին է՛ր արդէն, սկսաւ բարձրաձայն ծիծաղիլ և հրամայեց որ խմելիք բերեն ինծի։

Եւ մինչդեռ ես կը խմէի,

— Կը տեսնե՞ս այս ձեռքի մատանին, ըսաւ Քարմէն. եթէ ուզե՞ս քեզի կուտամ զայն։

Ես՝ պատասխանեցի.

— Մատ մը կուտայի քու այդ Միլորտը լեռներուն մէջ բռնելու համար, իւրաքանչիւրս մաքիլա մը (երկաթ գաւազան) ձեռքերնուս.

— Մաքիլա՞, ինչ ըսել է ատիկա, հարցուց Անգլիացին։

— Մաքիլան, ըսաւ Քարմէն միշտ ծիծաղելով, նարինջ մըն է։ Ծիծաղելի՛ բառ նարինջի մը համար այնպէս չէ՞։ Կ'ըսէ թէ ձեզի կ'ուզէ մաքիլա կերցնել։

— Այո՛, ըսաւ Անգլիացին։ Վաղը նորէն մաքիլա բեր։

Մինչդեռ մենք կը խօսէինք, ծառան ներս մտաւ ու յայտարարեց թէ ընթրիքը պատրաստ է։ Այն ատեն Անգլիացին ոտքի ելաւ, ինծի մէկ դահեկաննոց մը տուաւ և թեւը երկարեց Քարմէնին, կարծես թէ ան չկրնար առանձին քալել։ Քարմէն, միշտ խնդալով, ըսաւ ինծի.

— Խեղճ տղաս, չեմ կրնար քեզ ճաշի հրաւիրել. բայց վաղը, անմիջապէս որ լսես զօրահանդէսին թմբուկներուն ձայնը, նարինջներովդ հոս եկուր։ Պիտի գտնես Քանտիլէճօ փողոցէն աւելի լաւ կահաւորուած սենեակ մը ու պիտի տեսնես թէ ես միշտ առաջուան Քարմէնի՞կդ եմ։ Ու յետոյ, կը խօսինք Եգիպտոսի գործերուն շուրջ։

Ոչինչ չպատասխանեցի և արդէն փողոցն էի, երբ անգլիացին դեռ կը պոռար։

— Վաղը չմոռնա՛ս մաքիլա բերել։ Ես կը լսէի Քարմէնի քրքջալից ծիծաղը:

(16)

Թարգմ. Վ. ԽԱԺԱԿ

(Շար.)

(*) Սիրահարս կամ՝ էմայէս։

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՄԱՆՉՈՒՐԻԱԿԱՆ ԽՆԴԻՐԸ

Փոխ յարաբերութիւնները Ճափոնի մէջ

Մոսկուա.— Շանկ-Շունկէն ղրկուած հեռագիրներ տեղեկութիւն կու տան թէ Մանչուրիական հանրապետութեան կառավարութիւնը խնդրեր է Թոքիոյի կառավարութենէն որ իրեն ղրկէ ելեւմտական խորհրդական մը։

Կը հաղորդուի միւս կողմէն թէ վեց ամիս տեւողութիւն ունենալիք յատուկ դասընթացքներ կազմակերպուած են Թոքիոյի մէջ 400 ճափոնցիներու համար որոնք պիտի յատկացուին Մանչուրիական նոր պետութեան վարչական պաշտօններուն։

ՄՈՍԿՈՒԱՅԻ ՄՏԱՀՈԳՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Մոսկուա.— Կիսապաշտօնական «Իզվէսթիա» թերթը խմբագրական մը ըստորագրեց Ծայրագոյն Արեւմտեան հարցի մասին «Պրովոքասիոնի նոր հոսանք մը Մանչուրիոյ մէջ» վերնագրին տակ։

Ցօդուածը լուրջ ուշադրութիւն կը հրաւիրէ տարագիր Սպիտակ Ռուսերու մտացածին մեքենայութեանց վրայ որոնք իբրեւ թէ կը ձգտին եղեր խանգարելու Ճափոնի եւ Սովիէթական Ռուսիոյ միջեւ գոյութիւն ունեցող բարեկամական յարաբերութիւնները։ Ցօդուածը կը յայտնէ Ազգ. Դաշնակցութեան այժմ հոն գտնուող յանձնախումբին անդամներուն թէ ճափոնական զինուորները եւ կարմիր ռուսերու կազմակերպութիւնները «քաղաքակրթութեան ճշմարիտ պահապաններն են Մանչուրիոյ մէջ։»

Ցօդուածը կ՚եզրակացնէ հաւաստիք տալով թէ Սովիէթներու Միութիւնը դժուարութիւն չունի բնաւ բաժնելու իր հաշտարար եւ խաղաղասէր ընթացքէն։

ԵՐԿՈՒ ՄԱՐԴԱՍՊԱՆՈՒԹԻՒՆ

Իտալական հիւպատոս մը կ՚սպաննուի Ամերիկայի մէջ

Լոնտոն.— Սփրինկֆիլտ (Իլլինոյզ)է քաշուած հեռագիր մը կը հաղորդէ թէ այն տեղի իտալական հիւպատոս Պ. Ժօն Բիքքօ գնդացիրի հարուածով սպաննուած է այն վայրկեանին որ իր եղբօր տունէն դուրս կ՚ելլէր ինը տարեկան մանչ զաւակին հետ։ Ոճրագործները փախան։ Տղան վնասուած չէ։ (Ռ.Գ.)

Բողոքական միսիոնարուհի մը կը մորթուի Վարշաւիոյ մէջ

Վարշաւիա.— Միս Կրէյս Մօթ, քառասուն տարեկան, շատ յայտնի ամերիկացի միսիոնարուհի մը, մորթուած գտնուեցաւ այս տեղի Միսիոնի բնակութեանց սրտին մէջ։ Անիկա Լեհաստան եկաւ տարի մը առաջ Հրեաները Քրիստոնէութեան դարձնելու նպատակաւ։ Քանի մը դանակներ գտնուեցան դիակին մօտ։ (Ռ. Գ.)

Պ. ԹԱՐՏԻԷՕՅԻ ՃԱՌԸ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՅ ՏԱԳՆԱՊԻՆ ՇՈՒՐՋ

Պէլֆօր.— Պէլֆօրի շրջանին պատկանող Ժիրօմանիի մէջ ճառ մը խօսելով, Պ. Թարտիէօ քննեց մասնաւորապէս տագնապը եւ հարկաւոր դարմանները։ «Ֆրանսան, ըստ նա, պարտաւոր է հետապնդել ներածումի սեղմումի քաղաքականութիւն մը մինչեւ որ մաքսային սակերու ազատութիւնը վերստին կարելի լինի։ Վստահութիւնը անհրաժեշտ է վարկերու խնդրոյն մէջ մասնաւորաբար. Ֆրանսական դրամագլուխը պատրաստ է ընծայելու իր աշխատակցութիւնը։ Բայց ապագայ պայմանագրութեանց մասին իր հաւատքը արդարացնելու համար պէտք է որ յարգուին երէկուայ պայմանագրութիւնները։ «Մենք Լօզանի խորհրդաժողովին պիտի մօտենանք հաշտասէր ոգւով մը, բաւական է յիշել մեր գործերը. այսինքն հակակշռի բարձումը հատուցումներու հարիւրին 90 զեղչումը, Հուվէրի Մօրաթօրիոմին ընդունումը, վարկերու ուղղակի կամ Հատուցումներու Միջազգային Դրամատան միջոցաւ բացումը։ «Ֆրանսան՝ որուն բոլոր կուսակցութիւնները համաձայն են այդ մասին, պիտի գործէ առանց շահախնդրութեան ինչպէս որ այդպէս եղաւ Դանուբեան խնդրոյն մէջ որը սկըսաւ Լոնտոնի մէջ եւ պիտի շարունակուի Ժընեւի մէջ, բայց ան չպիտի կրնար զոհել առանձինն իր հարկատու քաղաքացիները եւ իր արտադրող դասակարգը

«Մենք կը յուսանք որ Ֆրանսան հաւատարիմ պիտի մնայ փոխադարձ օգնութեան գաղափարին որը համապատասխան է Ազգ. Դաշնակցութեան որոշումներուն եւ ներշնչուած է անվիճելի սկզբունքներէն, բայց առանց անհաշտ ոգիի։

Սպասելով նոր աշխարհի մը ծագման, խորհրդարանը պարտաւոր է հետապնդել նաեւ ապահովութեան համար տարուած ջանքը սահմանագլուխներու պաշտպանողական կազմակերպութեան համար, զոր անհրաժեշտ կը դարձնէ տասներկու տարիէ ի վեր մեր զինուորական միջոցներուն յարատեւօրէն զեղչումը»։

Զինուորական բոլոր կազմակերպութիւնները պիտի լուծուին մօտ օրէն

Պէրլին.— Նախագահ Հինտէնպուրկ դահլիճէն պահանջեց որ արգիլուին Հիթլէրի զինուորական կազմակերպութեան համանման բոլոր զինուորական կազմակերպութիւնները։

Պէրլին.— Ներքին Գործոց նախարար զօրավար Կրէօնէր քննելէ յետոյ զինուորական կազմակերպութիւններուն լուծուելուն մասին Նախագահ Հինտէնպուրկի կողմէ դրուած պահանջը, հաղորդեց թէ խնդրոյ առարկայ չէր բնաւ լուծել հանրապետական Ռայխսպաննէրը (կայսրութեան դրօշ ընկերութիւն), այլ պարզապէս Ռայխսպաննէրի կողմէն ստիպողական կերպով ջնջել տալ այն նախազգուշական միջոցները որոնց ձեռնարկած էր նա Հիթլէրեան զինուորական շարժման մը առաջքը առնելու համար։

Ռայխսպաննէրը ջնջած է արդէն նոյն միջոցներուն մեծ մասը։

ԼԻՆՏՊԷՐԿԻ ՏՂՈՒՆ ԱՌԵՒԱՆԳՈՒՄԸ

Կենկսթէրները վրէժ կը լուծեն

Այժմ 150,000 տոլար կը պահանջեն Լինտպէրկէն

Նիւ Եորք.— Գնդապետ Լինտպէրկի տղուն առեւանգիչները իրենց պահանջած փրկագինը բարձրացուցած են 150,000 տոլարի։ Ոստիկանութիւնը և դաշնակցային գործիչները մանրազննին կերպով կը խուզարկեն Փօսթընի և Քօտ Գլուխի շրջանները, գտնալու համար առեւանգիչներուն հետքը։

Կը հեռագրուի նաեւ թէ երբ որ Գնդապետ Լինտպէրկ օդանաւով գնաց դէպի Մարթայի Այգեստանը յարգելու համար իր կողմէն առեւանգիչներուն տրուած ժամադրութիւնը, իրեն կընկերակցէր Ելեւմտական Տեղեկատուութեան Դիւանի պետը։ (Ռ. Գ.)

ՅՈՒՆԱՍՏԱՆԻ ԵԼԵՒՄՏԱԿԱՆ ՏԱԳՆԱՊԸ

Աթէնքէն կը հեռագրեն «Էլ Ահրամ»ի.—

Աթէնք.— Կացութեան անորոշութեան աւելնալը տեսակ մը խուճապ մէջտեղ բերելով տեղի տուաւ ազատ սակարանի մէջ օտար դրամներու գնման, ինչ որ գիները բարձրացուց պաշտօնական սակին կրկնապատիկին։

Առեւտրական Սենեակը կառավարութենէն պահանջեց որ անմիջական միջոցներու դիմէ, ընդգծելով այն աղէտները որոնք կրնան առաջ գալ շահադիտութեան եւ անորոշութեան շարունակուելուն հետեւանքով;

Պրն. Վենիզելոս յայտարարեց թէ անկարելի է ջնջել ազատ սակարանը, նկատելով որ բաւականաչափ օտար դրամ չիկայ Յունաստանի Դրամատան մօտ։ Ինքը կը նկատէ սակայն թէ խուճապը բնաւոր չէ։

Ելեւմտական նախարար պրն. Մարիս ընդգծեց ընդհանուր որոշումներու անկարելիութիւնը, պրն. Վենիզելոսի վերադարձէն առաջ։

Նաւատէրները կառավարութենէն օտար դրամ կը պահանջեն ածուխ գնելու համար եւ կը յայտարարեն թէ այն պարագային որ իրենց պահանջքը մերժուի պիտի դադրեցնեն նաւարկութիւնը։

ՏԵՂԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՆԱԽԱԳԱՀԻ ԸՆՏՐՈՒԹԵԱՆ ՇՈՒՐՋ ԿԱՐԵՒՈՐ ՏԵՂԵԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

«ՄՈՒԳԱԹԹԱՄ»Ի ԽՄԲԱԳՐԻՆ ՏԵՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Եգիպտոսի «Մուգաթթամ» թերթի խմբագիրներէն պ. Քէրիմ Թապէթ անցած ուրբաթ օր Պէյրութ այցելած էր եւ տեսակցութիւն ունեցած Բարձր Գոմիսէրի, Մարոնի պատրիարքի եւ թեկնածուներու հետ։ Անկէ վերջ պ. Թապէթ իր թերթին ղրկած է հետեւեալ ուշագրաւ հեռագիրը.—

Պէյրութ հասայ կէսօրէ վերջ, եւ տեսակցութիւններ ունեցայ հանրապետութեան նախագահին, նախարարներու եւ թեկնածուներէն պ. պ. Էտտէի, Ժօրժ Թապէթի, Հապիպ Փաշայի, եւ Շէյխ Ճիսրի հետ։ Հինգշաբթի օր տեղի պիտի ունենար ընտրութիւնը, սակայն պայրամի առթիւ Բարձր Գոմիսէրը յետաձգեց։ Թեկնածուները ինծի ըսին որ յետաձգման պատճառն է կիրքերն ու գրգռութիւնները հանդարտեցնելու մտահոգութիւնը, իսկ ուրիշներ ալ ըսին որ պ. Բօնսօ այս յետաձգումը ըրած է Փարիզի հետ յարաբերելու եւ Շէյխ Ճիսրի թեկնածութեան պարագան հարցնելու համար։ Որովհետեւ Շէյխ Ճիսր եւ Շէյխ Պէշարէ մրցակցութեան մէջ կը գտնուին, պահելով հանդերձ իրենց բարեկամութիւնը։

Այս յետաձգումը *Սահմանադրութեան* հակառակ չէ. օրէնքը կը սահմանէ որ մինչեւ Մայիս 26էն 10 օր առաջ կրնայ տեղի ունենալ ընտրութիւնը։ Ըսի բաւական կան հոս, իբր թէ Ժօրժ Պէյ Թապէթ, Հապիպ Փաշա *Սաատ* եւ պրն. Էմիլ Էտտէ որոշած են Շէյխ Ճիսրի ընտրութիւնը յաջողցնել. սակայն երբ Հապիպ փաշայի հետ տեսնուեցայ, ան ըսաւ ինծի որ ինք իր ձայնը մի միայն իր անձին կուտայ եւ ուրիշին չի կրնար տալ։ Ժօրժ պէյ Թապէթն ալ ըսաւ որ, Շէյխ *Մուհամմէտ* Ճիսրին կուտամ ձայնս այն ատեն միայն, երբ տեսնեմ որ Շէյխ Պէշարէն պիտի տանի, սակայն երբ Շէյխ Պէշարէն քաշուի ինքզինքս կը նախընտրեմ։ Մեր Էմիլ Էտտէ յայտնեց ինծի որ մինչեւ հիմա իր թեկնածութիւնը պաշտօնապէս չի դրաւ. թէպէտ բարեկամներս ուզեցին որ թեկնածութիւնս դնեմ, ըսաւ պրն. Էտտէ, սակայն չուզեցի։

Վերջը տեսակցեցայ նաեւ Շէյխ Պէշարէին հետ. ան ըսաւ. «Ես մինչեւ վերջ հասնելու կը մնամ իմ թեկնածութեանս վրայ. կրօնական խնդիր չեմ ուզեր յարուցել»։

Շէյխ Մուհամմէտ Ճիսր յայտնեց.— «Ընտրութեան երկարաձգումը օգտակար եղաւ իսլամ եւ քրիստոնեայ տարրերու միացման. թէպէտ առաջ ալ կար այդ միութիւնը, բայց հիմա աւելի պայծառ եղաւ. տեր փաստը, քրիստոնեայ երեսփոխաններու ինծի օգնելն է։ Ես մինչեւ վերջ կը պահեմ իմ թեկնածութիւնս»։

Քրիստոնեայ երեսփոխաններ իրենց Շէյխ Ճիսրի հետ միացումը կը բացատրեն անով որ, իսլամ նախագահ մը ընտրելով Լիբանանի անկախութիւնը ամրացուցած կըլլան, որովհետեւ ցարդ Լիբանանի իսլամները *Սուրիական Միութեան* կողմնակից էին։

Բայց ես կը տեսնեմ որ, Բարձր Գոմիսէր, հասկնալով Շէյխ Ճիսրի ընտրութեան անխուսափելիութիւնը ուզած է Փարիզի կարծիքը առնել։ Կը հասկցուի որ պ. Բօնսօ նախագահութիւնը կուզէր Շէյխ Պէշարէին տալ, որովհետեւ Ֆրանսացիները կը կարծէին որ Շէյխ Պէշարէն երեսփոխաններու մեծամասնութիւնը կը տանի եւ Շէյխ Ճիսրի հետ համաձայն է. բայց Շէյխ Ճիսրի վերջին պահուն հրապարակ իջնալը, խանգարեց այդ ծրագիրը։ Հասկցայ նաեւ որ Բարձր Գոմիսէրութիւնը չուզեր նախագահ ընտրել մէկը, որուն ընտրութիւնը կրնայ դժգոհութիւն եւ աղմուկ յարուցել։ Եթէ Շէյխ Մուհամմէտի եւ Շէյխ Պէշարէի միջեւ շարունակուի մրցակցութիւնը, այն ատեն պէտք կըլլայ գտնել ուրիշ թեկնածու մը։

ԵԶԻՏԻՆԵՐԸ ԱՆԿԱԽՈՒԹԻՒՆ ԿԸ ՊԱՀԱՆՋԵՆ

ԴԻՄՈՒՄ ԱԶԳԱՑ ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԵԱՆ

Սուրիոյ եւ Իրաքի սահմանին վրայ, Ճէպէլ Սինճար կոչուած տարածութեան բնակիչները կը կազմեն 20,000 եզիտիներ, որոնք առանձին կրօնք մը ունին եւ շատ տարօրինակ սովորութիւններ։ Ասոնք Սատանան կը պաշտեն, այն մտահոգութեամբ երբ դժոխք երթան աւելի քիչ տանջանք պատճառեն իրենց անոնք։ Գրել կարդալը աններելի մեղք մըն է իրենց համար, որով ոչ մէկ եզիտի կը գտնուի որ ուսած ըլլայ։

Ահա այս նախնական ցեղն ժողովուրդն է որ դիմում կատարած է Ազգերու Դաշնակցութեան, պահանջելով իրենց անջատումը Իրաքէն. Նմանապէս այս լեռնային շրջանին համար է որ տարիներէ ի վեր վէճ գոյութիւն ունի Ֆրանսայի եւ Անգլիոյ միջեւ, սահմանագծման աշխատանքներու առթիւ։ Ազգերու Դաշնակցութեան Սահմանագծման Յանձնախումբը այս շրջանի սահմանագծման համար կուգայ Սուրիա եւ Իրաք։

Այժմ սակայն խնդիրը փոխուած է, Եզիտիները դժգոհ են Իրաքեան կառավարութենէն եւ կուզեն անկախ ըլլալ, այլապէս նախընտրութիւն տալով Ֆրանսական հովանաւորութեան։

ՀԱՍԻՏԻՅԷ ԵՒ ՄԷՎԱԼԻ ԱՇԻՐԷԹՆԵՐՈՒ ՄԻՋԵՒ

Համայի երեւելիներէն կազմուած պատուիրակութիւն մը պիտի մեկնի մօտերս անապատ, Մէվալի եւ Հասիտիյէ աշիրէթներէն խնդրելու համար որ դադրեցնեն թշնամութիւնները, որովհետեւ այդ թշնամութիւնները պատճառ կըլլան երկրի տնտեսական փճացման եւ գիւղերու աւերումին։

ՀԱՅԸ ՀԱՅՈՒՆ ԴԷՄ

Կարապետ Պասըրմաճեան Սարգիս Հաւըրեանէն պահանջած է 50 դահեկան առնելիքը։ Սարգիս առարկեց որ չունի, վերջը կռուեցան։ Կարապետ չընդունիր եւ կռիւ մը կսկսի երկուքին միջեւ։ Առաջինը փայտի հարուածով մը կը ջախջախէ Սարգիսին գլուխը, որ գէշ վիճակի մէջ գետին կը փռուի։

Ոստիկաններ կը հասնին եւ կը ձերբակալեն Կարապետը։

ՀՐԷԱԿԱՆ ՏՕՆԸ

Այսօր, հրէական տօնին առթիւ, կառավարութեան ու պաշտօնական հաստատութիւնները փակ կը մնան։

ՍՐՏԱՃՄԼԻԿ ՏԵՍԱՐԱՆ ՄԸ

ՈՒԹ ԳՈՐԾԱՒՈՐՆԵՐ ԿԸ ՄՆԱՆ ԺԱՅՌԵՐՈՒ ԵՒ ՀՈՂԻ ՏԱԿ ԵՒ ԿԸ ՄԵՌՆԻՆ ՈՂԲԵՐԳԱԿԱՆ ՄԱՀՈՎ ՄԸ

Լիբանանի եւ Պաղեստինի սահմանին վրայ սրտաճմլիկ դէպք մը տեղի ունեցած է.

Պաղեստինի պատկանող Քասաս գիւղի կալուածներուն մէկ մասը կը գտնուի Լիբանանի սահմանին մէջ։ Անոր մօտ գտնուող Այթարուն գիւղի բնակիչները եւ Քասասի բնակիչները միասին կաշխատին ճամբու շինութեան համար։ Շաբաթ օր, կէսօրին, յոգնած վիճակի մէջ, աշխատողները կը քաշուին ճամբէն եւ հանգստանալու համար կը պառկին քիչ անդին լեռան ստորոտը ծառերու տակ։

Այդ միջոցին. երբ աշխատաւորները կը հանգչէին եւ ոմանք կը ննջէին, յանկարծ վերէն լեռը փլաւ եւ անագին քարեր ու հողեր գոցեցին աշխատաւորները որոնք ութ հոգի էին։

Երեք ժամ տարաբաղդ աշխատաւորները մնացին քարերու եւ հողերու տակ. վերջը մօտակայ գիւղերու մէջ գտնուող մարդիկ հասան, փնտռեցին եւ հասկցան ողբերգութիւնը։ Իսկոյն գործի սկսան եւ փլած լերան տակէն հանեցին զոհերը։ Առաջին անգամ հանեցին Ֆարմա Հան անուն կնոջ մը մարմինը որ ջախջախուած էր. երկրորդ անգամ հանեցին Հիւսէյն անուն գործաւոր մը եւ հետզհետէ ուրիշ զոհերն ալ դուրս հանեցին։

ՈՒՐԻՇ ՄԱՀԱՓՈՐՁ Մ՚ԱԼ

ՀԱՄԱՅԻ ԵՐԵՍՓՈԽԱՆԻՆ ԴԷՄ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԱԾ ՄԱՀԱՓՈՐՁԸ ԵՐԵՒԱՆ ՀԱՆՈՒԱԾ

Երէկ Համայէն հետեւեալ հեռաձայնը ստացած է «Էլ Ահրար».

Համայի Ընդհանուր Ապահովութեան պաշտօնատունը երեւան հանած է մահափորձի մը ծրագիրը, որուն նպատակն էր սպաննել նոր երեսփոխան պ. Շէյխ Նաւրալլան։ Ապահովութեան պաշտօնատունը ձերբակալեց ոճրափորձ կատարելու պաշտօն ունեցող երկու ոճրագործները՝ Սաբրի Հոմսի եւ Հասան Ապտօ։ Անոնք խոստովանեցան որ Ֆէրիտ անուն մարդ մը իրենց առաջարկած է այդ պաշտօնը 80 ոսկիի փոխարէն։ 60 ոսկի արդէն կանխիկ ստացած են եւ գնած են զէնքեր։ Ֆէրիտ երեք օրէ ի վեր փախստական է եւ չէ գտնուած։ Ոճրագործներու տուները խուզարկուելով գրաւուած են անոնց զէնքերը։

ՇՈԳԵԿԱՌՔԻ ԱՆԻՒՆԵՐՈՒՆ ՏԱԿ

21 թիւ շոգեկառքը, Պէյրութէն Դամասկոս երթալու ատեն, 31 քիլոմեթր հեռաւորութեան վրայ կոխկռտեց Հազնէ անուն կին մը որ վայրկեանապէս մեռաւ, մարմինը երկու մասի բաժնուելով։

ՄԱՔՍԱՅՈՒՐՔԵՐՈՒ ԴԷՄ

Պէյրութի առեւտրականները երկու օրէ ի վեր գումարումներ կունենան եւ որոշումներ կ՚արձանագրեն, բողոքելու համար վերջերս Բարձր Գոմիսէրին կողմէ ստորագրուած հրամանագրի մը դէմ, որով կարգ մը ապրանքներու մաքսատուրքերը յաւելում կը կրեն։

Կը կարծուի որ ընդհանուր պոյքոթ մը տեղի կունենայ եւ քաղաքը կը փակուի այս օրեր։

ՃԻՒՆԻՑԻՆԵՐՈՒ ԲՈՂՈՔԸ

Կառավարութիւնը յարմար դատելով Ճիւնիի մէջ ալ գիշերապահներ նշանակել, գողութիւններու արգիլման համար, հրահանգ տուած էր տեղւոյն գայմագամին։

Դեռ գործադրութեան չի դրուած այդ հրամանը Ճիւնիցիները սկսած են բողոքներ կազմակերպել, առարկելով որ գողութիւնները արդէն գիշերապահներու կողմէ կը կազմակերպուին։

ՆՈՐ ԽՈՐՀՐԴԱԿԱՆ

Տեղւոյս ոճրադատ ատեանի խորհրդական նշանակուած է Պրն. Լօփ, որ ցարդ կը պաշտօնավարէր Մարօքի մէջ, որպէս դատաւոր։

ԲԱՐՁՐ ԳՈՄԻՍԷՐՈՒԹԻՒՆԸ ԿԸ ՀԵՐՔԷ

Տեղական թերթերէն քաղելով երէկ գրած էինք որ Սուրիական ընտրութիւնները, հաւանական է յետաձգուին, ժամանակի մը համար։ Այդ յետաձգման համար ցոյց տուած էինք կարգ մը պատճառներ, դարձեալ քաղելով տեղական թերթերէն։

Այժմ Բարձր Գոմիսէրութիւնը կը հերքէ այդ բոլոր տարաձայնութիւնները եւ պաշտօնապէս կը յայտարարէ որ Սուրիական խորհրդարանը պիտի բացուի Մայիս 10էն առաջ, ինչ որ ալ ըլլայ։

150 ԳԱՂԹԱԿԱՆՆԵՐ ԿԸ ՎԵՐԱԴԱՌՆԱՆ

«Մարիէք Փաշա» շոգենաւով, երէկ իրիկուն, Մարսէյլէն Պէյրութ հասան 150 գաղթականներ, որոնցմէ 50 հատը հայեր են։ Այս գաղթականներուն մեծ մասը կուգան Հարաւային Ամերիկայէն։

ՈՃԻՐ ՄԸ ԼԻԲԱՆԱՆԻ ՄԷՋ

Լիբանանի Ճուն գիւղին մէջ կրծքէն գնդակով մը վիրաւորուելով մեռած է Նումր Ղօսթ անուն երիտասարդ մը։ Հասկցուած է որ ոճրագործը Շէֆիգ *Մուսթաֆա* անուն մարդ մըն է։

ԵԳԻՊՏ. ԳՐԷՏԻ ՄԵԾ ՊԱՐԳԵՒՆԵՐԸ 15 ԱՊՐԻԼԻՆ

			Ֆրնք.
1886ին Թիւ	356,741	Շահած է	100,000
1903ին Թիւ	578,111	»	»
1911ին Թիւ	153,849	»	50,000

ՍԱԿԱՐԱՆ ՊԷՅՐՈՒԹԻ

20 ԱՊՐԻԼ 1932

	Ս. Դ.
Եգիպտ. թղթադրմ.	492
Անգլիկն. »	480
Տոլար »	126
Թրքական »	60
Պանք Օթթոման	130
Իտալական Լիր 100	650
Յունական Տրախմի 100	115
Անգլկ. ոսկի	605
Ֆրանս. »	482
Օսման. »	550
Արծաթ մեճիտ	29
Գրէտի Ֆօնս. Ա. Ֆր.	538
» » Բ. »	286
» » Գ. »	277

Մէֆէրեան եղբարք Բիւ Ֆօշ
Թէլէֆօն՝ 5-19

Կարդացէք եւ Տարածեցէք

«ԱԶԴԱԿ»Ը

ԸՆՏՐԱԿԱՆ ՊԱՅՔԱՐԸ ՖՐԱՆՍԱՅԻ ՄԷՋ

...մազարկեր էին տալիս իրենց բոլոր թնդանօթներից... Բայց հրաման այդպէս էր։

Գեներալը և մեր ամբողջ վաշտը նստած ճաշում էին ժամի մօտ երկուսին, երբ յանկարծ լուր եկաւ սարի գլխի դիտարանից, թէ թշնամին պատրաստւում է փախուստի դիմելու, որովհետեւ մեր թնդանօթների յաջողւել է ամբակոծել կամուրջը, որն արդէն փլւել է....

Տեսարանը սարսափելի էր, ռումբերը պայթում էին մարդկանցով լիքը նաւակների վրայ, մարդկանց գլուխներին, այնպէս որ մի աննկարագրելի իրարանցում էր տիրում թշնամու բանակի մէջ, եթէ քիչ էլ ուշանային և նաւ չառնէին, պէտք է բոլորովին թողնէին յետ գնալու միտքը։

Մեր բանակի մէջ մեծ ուրախութիւն առաջացաւ։ Ժամը 5 ին սկսեց ընդհանուր գրոհը որի արդիւնքը այն եղաւ, որ թշնամին իսկապէս ծովը քշեց և Շար Քէօյ քաղաքը յետ առնւեց։ Տաճիկ զօրքը ջարդուած նաւերով դէպի Գալլիպոլի փախաւ, ծովում ափի մօտ թողնելով շատ խորտակւած և փչրւած նաւակներ։

Շար-Քէօյի տեսարանը աննկարագրելի է... Գնդակահարւած, սպանւած, այլանդակւած, զինւորներ և քաղաքացիներ....։

Նոյն այդ օրերին Գալլիպոլիի զօրաբանակն էլ մեծ ջարդ է ստանում պուլկարական զօրքի կողմից և ունենալիս է այնքան սոսկալի կորուստ, որ այլեւս ոչ կարողանում, ո՛չ էլ ցանկանում է նորից յարձակում գործել և դէպի Օդրին անձնել.

Շար-Քէօյի զօրամասը գտնւում էր հռչակաւոր Էնվէր պէյի հրամանատարութեան տակ, բայց նա մի գիշեր կարողացաւ Շար-Քէօ ապրել յոյն գիւղապետի տանը։

Դուք, հայե՛ր, դուք բոլորդ էլ հերոսներ էիք և բոլորդ էլ կռւում էիք որպէս առիւծներ Ուզուն-Համիդլերի և Պալքան Թորեսի կռիւներում։ Սակայն քաջութեան խաչը հազւագիւտ բան է և նա տրւում է ամենից քաջերին։ Թող այն խաչերը, որ այժմ կ'ստանան ձեր ընկերները, ծառայեն որպէս հպարտութիւն ամբողջ Հայկական վաշտի համար։ Սակայն այսպիսի մի ուրախ և երջանիկ րոպէին չպէտք է մոռացութեան տանք Նրան, որ պուլկարական զօրաբանակի գլուխն է կանգնած, Պուլկարիայի Թագաւորին։ Նրա իմաստութեան շնորհիւ մինչեւ այժմ զէնքը յաջողութեամբ կատարեց ազատագրութեան մեծ գործը։ Ուռա՛»։

Որոտալից ուռան երիցս թնդացրեց օդը։ Նւագախումբը նւագեց «Շումի, Մարիցա» քայլերգը, որի միջոցին փոխ-գնդապետ Պրոտոգերովը սկսեց բաժանել խաչերը, անձամբ զարդարելով ստացողների կրծքերը և առաջինը շնորհաւորելով նոր «կաւալերներին»։

Ամենից առաջ նա զարդարեց Անդրանիկի կուրծքը զինւորական քաջութեան ոսկէ խաչով, շնորհաւորեց Նրան և երեք անգամ համբուրւեց Նրա հետ։ Բոլոր ներկայ եղող բարձրաստիճան անձինք հետեւեցին Նրա օրինակին և ջերմագին շնորհաւորեցին Անդրանիկին, իսկ հայր-սուրբը օրհնեց Նրան։

Ժողովուրդի ցնծութիւնը սահման չունէր, շատերը արտասւում էին այդ սրտաշարժ տեսարանը դիտելիս։ Օդը թնդում էր կեցցէներից և ուռաներից, ծափահարութիւնները անլսելի էին դարձնում երաժշտութիւնը։ Երգեցիկ խումբը երգեց Անդրանիկին նւիրւած երգը, որի մեղեդեան շատ դուրեկան և քաղցր էր։

Փոխ-գնդապետ Պրոտոգերովը տեսնելով այդ ամենը, չկարողացաւ զսպել իրան և դառնալով դէպի ժողովուրդ յուզւած ձայնով ասաց.

ՊԱՆԴՈՒԿ ԼԻԻՔՍ

ՋՈՀԼԷ

Հայկական ամենապատասխանատու պանդոկը
«ԼԻԻՔՍ»ին Զանդէի մէջ, ծովակալեան պարտէզով,

ԽԻՍՏ ՕԳԱՍՈՒՆ ՍԵՆԵԱԿՆԵՐ
ՈՐ ԿԸ ԲԱՂԿԱՆԱՑ 1. 2. 3, 4, ՄԱՀՃԱԿԱԼՆԵՐԸ

1. ՀԱՄԵՂ ՁԱՁ, ՄԱՔՈՒՐ ԵՒ ԱՆԹԵՐԻ ՍՊԱՍԱՐԿՈՒԹԻՒՆ.
2. ԳԻՆԵՐԸ ԽԻՍՏ ՋԱՓԱԻՈՐ.
3. ՏՈՒԻՆ ՓՆՏՈՒՂՆԵՐՈՒՆ ԱՄԷՆ ԴԻՒՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ.

Տէր եւ Տնօրէն՝ Գ. ԳԱՐՏԻՃԳԱՆԵԱՆ

ՏՔԹ. Բ. ԳՈՒԼԱԳԵԱՆ

ՄԱՆՆԱԳԷՏ՝ ՆԵՐՔԻՆ, ՄՈՐԹԱՅԻՆ ԵՒ ՎՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

ՎԿԱՅԵԱԼ ՓԱՐԻԶԻ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑՆԵՐԷՆ

Կր դարմանէ գիտական ամենավերջին մեթոտներով, բորեռու, սեռ. մոխի, ադիճներու յետդի ամէն տեսակ հիւանդութիւններ: Հին եւ նոր ջերմավիզութիւնը իր բոլոր բարդութիւններով, ինչպէս նաեւ Ֆրանկախ եւ մորթային հիւանդութիւններ:

Արագ, արմատական եւ բարեխիղճ դարմանում:

Հիւանդ կ'ընդունի ամէն օր, բացի կիրակիէ, իր նախկին դարմանատան մէջ. ժամը 8—12 եւ 2—6ու մասնաւոր ժամադրութեամբ:

Սրեհաբբի օրերը, ժամը 2—5 վկայեալ ԱՂՔԱՏՆԵՐՈՒ ՀՐԻ ժողով հասնելէ փողոց՝ թիւ 8

ՇԱՊԿԱԳՈՐԾԱՐԱՆ

ԱՐՄԵՆԱԿ ԴԱՆԻԷԼԵԱՆԻ **"ԼԻԻՔՍ"** ԱՐՄԵՆԱԿ ԴԱՆԻԷԼԵԱՆԻ

Պատիւ ունիմ ծանուցանելու յարգոյ հասարակութեան՝ որ Սուգ-էլ-Գէզիրկանի շապկագործատունս փոխադրած եմ՝ *պէյհարէի* շէնքին եռեքին նեղ *ՆԷՇԻՒ ԱՓՏԻԻԼ ՄԷԼԷՔ ՓՈՂՈՑ*, (Վարդապետեանի վաճառատան դիմացը, Շիւրիւ Ապուրէեթի նախկին վաճառատունը):

Մեծ խնամքով կը պատրաստեմ, չափի վրայ եւ մեծամասնակ՝ շապիկ, բիճամայ, ոսպ եր շամպրը, ֆօփուսիկ եւայլն, ամենավերջին նորաձեւութեամբ:

Սը ցած եմ մեծ մթերմ ճաշակաւոր եւ վերջին նորոյթի ապրանքներու (պոպլին մեծամոս եւայլն), որով կարող եմ ամէնէն բծախնդիր յաճախորդին ճաշակը գոհացնել:

Միշտ պատրաստ կը գտնուիմ զանազան չափերու վրայ շապիկ եւ բիճամայ, որոնք կը վաճառուին մեծամասնակ եւ փոքրամասնակ:

Մեր սկզբունքն է ճշդապահութիւն եւ ազան վաճառում:

Մէկ այցելութիւն բաւական պիտի ըլլայ համոզուելու համար այս ճշմարտութեանց:

Ապսպրաճներ կ'ընդունինք առաւտահմանէն (Իրագ, Պաղեստին, Կիպրոս), եւ Սիւրիոյ բոլոր օրաճներէն.

ԳԱԲՐԻԷԼ Թ. ԹԻՐԶԵԱՆ

(ԵԼԵՔՏՐԱԿԱՆ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ)

Հիմնուած 1921 ին Պոլիս-Բերա

Խիստ դիւրամատչելի պայմաններով կր կատարենք ամէն կարգի էլեքտրական լոյսի գործուածներ (Intsallation), ինչպէս նաեւ մօթոր եւ ջիճամօճեր:

Վաճառատունս կ'ստանձնէ նաեւ բոլոր էլեքտրագործիքներու նորոգութիւնները: Մասնաւոր սպասարկութիւն բնակարաններու էլեքտրա-նորոգմանց: Վաճառատուն Philips եւ Lux էլեքտր. լամբերու եւ ամէն տեսակ էլեքտրական պիտոյքներու:

Վճարման դիւրութիւններ.

Հասցէ — Վ. Ուզունեանի գրասեղ կից Պուրճ. B. P. 491

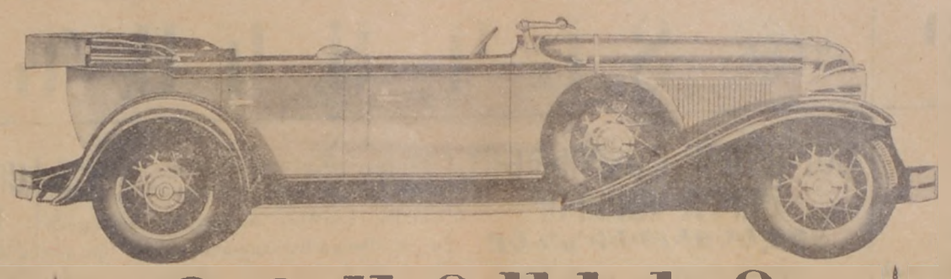

ԳՌԱՅՍԼԵՐ

ԱՇԽԱՐՀԱՒՈՐ ՉԱԿ ԻՆՔՆԱՇԱՐԺՆԵՐՈՎ ՈՐՈՇԻ 6-8 ԱԻԼԻՆԱՐ ՈՒ ՆԻՆ,

ԱՄԵՆԱՏՈԿՈՒՆ ԵՒ ԳԵՂԵՑԻԿ ՄԱՐՔԱՆԵՐՆ ԵՆ ՀՐԱՊԱՐԱԿԻ ՎՐԱՑ ԵՒ

ԿԸ ՓՆՏՈՒԻՆ ԱՄԵՆՈՒՐԵՔ:

ԳՐԱՅՍԼԵՐ ինքնաշարժներու մասնաւոր յատկութիւններն են՝ ՏՈԿՈՒՆՈՒԹԻՒՆ, ԳԵՂԵՑԿՈՒԹԻՒՆ, ԶՍՓԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՀԱՆԳՍՏԱՒԷՏՈՒԹԻՒՆ, վճարման դիւրութիւններ կը տրուին.

ԳՐԱՅՍԼԵՐ ֆաբրիքներու բոլոր կտորները պատրաստ կը գտնուին մեր վաճառատուներուն մէջ՝ Լիբանանի, Սիւրիոյ և Իրագի ընդհանուր ներկայացուցչութիւն՝

NAAYEM MOTOR IMPORT Co. BEYROUTH B. P. 869, TÉL. 32—29

Հիւս. Սիւրիոյ ներկայացուցիչներ՝ Գ. և Մ. ԱԶԻՐԵԱՆ, B. P. 202, Հալէպ

ՏՔԹ. ՍՈԿՐԱՏ ԱԻԵՏԻՍԵԱՆ

ՎԻՐՔԱՐՁԱ-ՍՏՈՒՆՔԱՐՁԱ

ՎԿԱՅԵԱԼ ՊԷՅՐՈՒԹԻ ՍՍԵՐՒԿԵԱՆ ՀՈՍՊԻՏԱԼԻՆ

Կընդունի ամէն օր բացի կիրակիէ՝ կէսօրէ առաջ 8—12 կէսօրէ վերջ 2-6

Հասցէ՝ Capucinներու եկեղեցիին կից Արդարութեան պալատին եռեք:

ՍՓԱՆՏԱՐ կօշիկներ մինչ ամենափոքր, ամենադիմացկուն, ամենագեղեցիկներն եւն.

ԿԵՐԴՈՂԱՏԵՐ՝ ՆԱՋԱՐ

ՏՕՔԹ. ԳԷՈՐԳ ԿԷՐԿԷՐԵԱՆ

Վկայեալ Lauréat Ընկերի Interne եւ այժմ մշակող ՄԱՆՆԱԳԷՏ ըժիշ Ֆրանսական հիւանդանոցի ԱՋՔԻ, ՔԹԻ, ԿՈՆՈՐԴԻ, ԱԿԱՆՋԻ և ԳԼՆՈՒ հիւանդութիւններու բաժնին:

Հիւանդ կ'ընդունի կէսօրէ վերջ ժամը 2—6
իր գլխաւոր մէջ rue de Damas, No. 15
Հիւանդները ուղղակի հիւանդանոց կ'ընդունուին իր կողմէ ցուցած մուտքի բարօրով:

Աղքատ հիւանդներու ձրի դարմանում, ամէն օր կէսօրէ առաջ ժամը 10—12, հիւանդանոցի դարմանատան մէջ:

ՏՕՔԹ. Գ. ՏԱՎՈՒՏԱՐԵԱՆ

ՄԱՆՆԱԳԷՏ ՆԵՐՔԻՆ ԵՒ ՎՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

Իր դարմանատունը հաստատած է, *ՍՈՒՐԻՐ* փողոց, Տօքթ. Եօզդանեանի (առաւմճաբոյժ) դարմանատան կից.

Ընդունելութեան ժամերը՝

կէսօրէ առաջ ժամը 8—12
» վերջ » 2—6

Կարի եւ Ձեւագիտութեան Դասընթացք

Տիկին ՄԱՌԻ ԵՐԱՄԵԱՆ

ՎԿԱՅԵԱԼ ԴԵՐԶԱԿՈՒՀԻ

ԲԱՐԻԶԷՆ ԵՒ ՎԱՇԻՆԿԹՕՆԷՆ

Կարի եւ ձեւագիտութեան մասնագիտուհի, Տիկին Մառի Սրամեան կը վերադառնայ իր արհեստանոցը, Մեծ Սէրայի դիմացը Նո. 78 տան երկրորդ արկը:

Երեք ամսուան միջոցին կը սորվեցնէ ամենավերջին նորաձեւութեամբ, կար եւ ձեւագիտութիւն իր բոլոր բարդութիւններով եւ արդիական միջոցներով, Droit-fils մեթոտով: Իր աշակերտուհիները կ'օժտուին Բարիզի աստիճանաւոր Académie Daydou վկայականով:

ՓՍՍՏԱԲԱՆ

ԽՈՄՐԻԿ ԹԻՒԹԻՒՆՃԵԱՆ

(Տօքթ. իրաւագիտութեան)

ԿՍՏԱՆՁՆԷ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԴԱՏԵՐ

Հաճախորդութեամբ հաւնրածանօթ փաստաբան ՄԷԹՐ ԱՋԻՋ ԷԼ ՀԱՇԷՄԻ

Գրասենեակը բաց է կէսօրէ առաջ 9—12 *կէսօրէ վերջ* 3—6

Rue Allenby, Immeuble NESSOULI **ՀԵՌԱՀԱՅՆ 1—28**

Տակուն շինուածի վայելուչ տեսք հմուտ եւ քնաւական ձայն

Անոնց յատկանիշները՝

ՈՐՈՆՑՄԱՄԲ ԿԸ ՁԱՏՈՐՈՇՈՒԻՆ

ԱՓՕԼԼՕ ՓՕՆՕՆԵՐԸ

Հրապարակի վրայ գրանցուող բոլոր մարքանէրու հետ կը մրցին Աբօլլօ փօնօները, Մանաւանդ վերջին նոր մօտէլները, որոնք հասած են արդէն, անզերազանցելի են իրենց տակունութեամբ, վայելչութեամբ և ժամչելի գիներով.

APOLLO GRAMOPHONE Co. Ltd
(of London)

ԱՓՕԼԼՕ՝ ՓՕՆՕՆԵՐՈՒ ԹԱԳԱՒՈՐԸ *III*

Կատարեալ համոզում գոյացնելու համար անգամ մը այցելեցէք

MAISON APOLLO, Rue de la Poste, BEYROUTH

Փորպագիծ եւ Բօճօլ՝ ամէն ձեւի, անվիճելի օրակ եւ առաւելութիւններ դիւրամատչելի գին, վճարումի դիւրութիւն:

Ընդհ. Ներկայացուցիչ՝ Սիւրիոյ, Պաղեստինի, Անդրյորդանանի, Միջագետքի եւ Կիպրոսի.— ԳԱԻՐԻԷԼԵՆ ՍԻՆԱՆԵԱՆ

KEUKEKIN SINANIAN, Boîte Postale 642, BEYROUTH (Syrie

ԱՍՏՂԻԿ ՀԱՅՑ

«Մի ժողովուրդ, որ գնահատում և յարգում է իր հերոսներին, երբեք չի մեռնիր: Այդպիսի ժողովրդի ապագան պայծառ է և նրա փրկութիւնը մօտ: Կեցցէ՛ Անդրանիկ»:

Նորից ծով բազմութիւնը թնդացրեց օդը իր ուժգին կեցցէներով երաժշտութիւնը լցրեց ամբողջ քաղը իր ներդաշնակ հնչիւններով, երեխաների երգեցիկ խումբը իր քաղցր, անուշ դայլայլիկներով...:

Ց. ՀԱՅԿ. ՋՕՐԱՄԱՍԸ Ս. ԵՂԻԱՑԻ ԴԱԳԱՔԸ

Հայկական զօրամասը բաւական հանգստանալէ յետոյ կը մտնէ դարձեալ պատերազմի մէջ:

Մարմարա ծովի ամբողջ երկար ափամերձութեան վրայ կ'սկսին թնդանօթներու գոռում-գոչումները:

Անդրանիկ հրաման կ'ստանայ կարճ և կտրուկ:

«Կը հրաժարեմ կամաւորական բանակին գրոհ տալ թշնամիին վրայ և թափել ջուրը»:

Թշնամին գրաւած է Շար-Քէօյը: Թրքական Շար Քէօյ գրաւող բանակի հրամանատարն է Էնվէր պէյը:

Անդրանիկը մի յիսնեակ վերցրեց և գիշեր ժամանակ իջաւ Շաերնա գիւղը, ուր աչալուրջ կերպով հետևում էր Ս. Եղիայի գագաթը տանող բոլոր ճանապարհների և շաւիղների վրայ:

Հայ վաչուն ամբողջ կուի ժամանակ պաշտպանում էր Ս. Եղիայի գագաթը. սաստիկ ցրտից պատսպարելու համար նա փոսեր փորեց, ծառերից և ճիւղերից տնակներ չինեց, որպէսզի մի կերպ կարողանայ ցրտին դիմանալ:

Գեներալի յունուար 28ի հրամանը շատ կարճ էր և ազդու. «Հրաժարում եմ կամաւորութեանը գրոհ տալ թշնամու վրայ և թափել նրան ծովը»:

Մինչև այդ օրը թշնամին ռազմանաւերի հովանաւորութեան տակ՝ տասը հազար մարդ էր թափել ափի վրայ, նորից վերցրել Շար-քէօյը և սպանդել մեր կամաւորներից աւելի քան հարիւր մարդ, նոյնքան էլ կոտորել քաղաքացի յոյներից:

Սակայն զօրքը փոխանակ չտապով գրաւելու մեծաքայ բարձրութիւնները և այնտեղ հաստատւելու սկսում է քաղաքում զբաղւել կոտորածով և թալանով, որի վրայ կորցնում է ամբողջ 24 ժամ: Այժմ արդէն ուշ էր, մենք արդէն վերցրել էինք բոլոր իշխող բարձրութիւնները և թէև անդօր էինք ծովային թնդանօթների դէմ կուելու, սակայն երկիւղ չէինք կրում տաճիկներից, որովհետև նրանք այլևս հնարաւորութիւն չունէին ծովափից հեռանալու դէպի երկրի խորքը, չէին համարձակւել իրենց նաւերի հովանաւորութեան տակից դուրս գալու, քանի որ չէին կարողացել ժամանակին ցամաք հանել թնդանօթներ և հարկաւոր պարագաներ:

Երկիրը դողում է թնդանօթների ձայնից, լեռները դոնդում էին, գնդակները մօտենալուց սարսափելի ձայն էին հանում օդի մէջ, մարդ, ձի, անասուն սարսափահար եղած՝ թագնւելու տեղ էին որոնում: Երբ այդ գնդակները զարկւում էին գետնին, ահագին փոսեր էին փորում:

Համաձայն գեներալի հրամանին հեռաւոր զօրքը մօտեցաւ ծովափին որքան հնարաւոր էր, իսկ լեռնային թնդանօթները մօտեցան այնքան, որ կարողանան անմիջապէս ռմբակոծել թշնամու գիշերով չինած պոնտոնի կամուրջը և նաւակները, որոնցով զրահաւորներից գինւոր էին իջեցնում ցամաք: Դժւար էր այդ քանը, որովհետև 8ը զրահաւորներ անընդհատ հա-

ՕԹՆԷ ԴՈՒՆ ՓԵՋԻ ԵՒ ԱՍՏՂԸ ՓԻՕԻ ՊԻՏԻ ՕԹՆԷ

ԸՆՏԱՆԻՔԻ ԱՍՏՂԸ

(L'ETOILE du FOYER)

Առեւտրական և երկրագործական ժողովրդային վարկի հաստատութիւն
Անանուն ընկերութիւն.— դրամագլուխ՝ 3,000,000 ֆրնք.
որ կրնայ 3.000,000,000 ֆրնք.ի բարձրացուիլ վարչական խորհուրդի պարզ որոշումով:

Կեդրոնատեղի.— 137 Boulevard Sebastopol - Paris

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ Արեւելեան պետութեանց
Սալօն Օթէլի առեք, Պուրճ, Պէյրութ

ԵԼԵՒՄՏԱԿԱՆ ՃԻՒՂ

Աւանդի պարտաւորութիւնմ

ՕԺԻՏ

Զրաշխատարձակ տոկոս 6%, Ակէ զատ մասնակցութիւն ընկերութեան շահերուն:

ԿԱԼՈՒԱԾԱԳԱՆ ՃԻՒՂ

ՎԱՐԿԵՐՈՒ ԲԱՑՈՒՄ

Կալուածի վրայ փոխատուութիւնք՝

Վճարելի 10—15—20 տարիէն, որոշուած պայմանաժամէն առաջ ուզողը կրնա՞ վճարել:

ԸՆՏԱՆԻՔԻՆ ԱՍՏՂԸ ընկերութիւնը ներկայիս 75,000է աւելի անդամ ունի: Մինչև 1 Ապրիլ 1931 Ընտանեքին Աստղը 135 միլիոն փոխ առած է, զրաւով 500 միլիոնէ աւելի արժէք ունեցող անշարժ կալուածներու վրայ:

Ամէն բոլորակցութիւն ուղղել՝ B.P. 821, Beyrouth

AZTAG
JOURNAL QUOTIDIEN ARMÉN.
B. P. 587
BEYROUTH, Liban
Directeur-Propriétaire
HAIG BALIAN

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳԻՆ
ՍՈՒՐԻԱ տար. 550, ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ 300 Ս. Դ.
ԱՐՏԱՍԱՀՄ. տար. 7, ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ 4 տոլար

ԱԶԴԱԿ

ՕՐԱԹԵՐԹ
ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԳԻՏԱԿԱՆ

ازتاك
جريدة سياسية ادبية اقتصادية يومية

ՈՒՐԲԱԹ ԱՊՐԻԼ 22 1932

ԶԻՆԸ ՀԱՏԸ 2.50 Ս. Դ.

Բ. ՏԱՐԻ | Ամէն առաւօտ պէտք է ըսել թերթիս [illegible] | Տնօրէն — Խմբագիր՝ ՀԱՅԿ ՊԱԼԵԱՆ | Չհրատարակուած ձեռագիրները չեն վերադարձուիր | Թիւ 37 (614)

ՏԷՐՍԻՄ ԱՊՍՏԱՄԲ. ԹՈՒՐՔԵՐՈՒ ԿՈՐՈՒՍՏԸ. ՇԷՅԽ ԱՀՄԷՏ ՅԱՂԹԱԿԱՆ

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

Ի՞ՆՉ Կ'ԱՆՑՆԻ ԿԸ ԴԱՌՆԱՅ

Քաղաքական շատ ձախող վախճան մը ունեցաւ չորսերու ժողովը որ գումարուեցաւ Լոնտոնի մէջ, մասնակցութեամբ Անգլիոյ, Ֆրանսայի, Իտալիոյ և Գերմանիոյ ներկայացուցիչներուն։ Երկար խորհրդակցութիւններէ վերջ, ժողովը ցրուեցաւ որոշ եզրակացութեան չյանգած։

Չորսերու ժողովը Տանուպեան միութեան հարցը քննելու եւ լուծման մը յանգելու պաշտօնը ունէր, որու կարեւորութեան մասին գրած էինք քանիցս։ Այս հարցին հանդէպ երկու հակառակ կարծիքներ կը տիրէին, մէկը Ֆրանսական իսկ միւսը գերմանական։ Ֆրանսան կ'ուզէր որ Տանուպեան միութեան մաս կազմեն հինգ փոքրիկ տէրութիւններ՝ Աւստրիա, Հունգարիա, Չեխոսլովաքիա, Եուկոսլաւիա և Ռումանիա։ Իսկ Գերմանիան, առարկելով որ իր երկիրն ալ ուղղակիօրէն կապ ունի այդ երկիրներու հետ և տեանց իր մասնակցութեան թերի կ'ըլլայ միութիւնը, կը պահանջէր որ Գերմանիան ալ այդ միութեան անդամներէն մէկը ըլլայ։ Նոյն իսկ գերման ներկայացուցիչը կ'ուզէր որ Պուլկարիան ալ Տանուպեան միութեան մաս կազմէ։

Իտալիան ևս բոլորովին անտարբեր չի գտնուեցաւ։ որպէս մասնատուած Աւստրիական կայսրութեան պաշտպան, իր մասնակցութիւնն ալ աւելորդ չի գտաւ։

Ի հարկէ Ֆրանսան չէր կրնար ընդունիլ նման պահանջներ։ Գերմանիոյ մասնակցութիւնը սոյն միութեան, զանազան պատճառներով հակառակ էր Ֆրանսայի շահերուն՝ տնտեսական թէ քաղաքական։ Ֆրանսան չէր ուզեր անշուշտ որ Աւստրիա և Հունգարիա նորէն գերման ազդեցութեան ենթարկուէր, ընդհակառակը կ'ուզէր որ այդ երկու տէրութիւնները մասնակցելով Տանուպեան միութեան Չեխոսլովաքիայի և Եուկոսլաւիայի ազդեցութեան ենթարկուին, քանի որ այս վերջինները իր զինակիցները կը նկատուին։ Այս պարագան գիտնալով Գերմանիան կը պնդէ իր մասնակցութեան։

Ֆրանսական տեսակէտին համաձայն էր նաև Մեծն Բրիտանիան։ Չորսերու ժողովին մէջ, երկու մեծ տէրութիւններ՝ Ֆրանսա և Անգլիա կ'ուզէին որ Տանուպեան միութիւնը սահմանափակուի միայն այդ հինգ փոքրիկ տէրութեանց միջև, իսկ Գերմանիա և Իտալիա կը հակառակէին, վախնալով ֆրանսական ազդեցութեան տարածումէն։ Թարտիէօ-Մաքտօնալտ տեսակցութեան արդիւնքը կը նկատուի երկու մեծ տէրութեանց տեսակէտի այս նոյնութիւնը, որ շատ կարեւորութեամբ կը դիտուի Ֆրանսայի թշնամիներուն կողմէ։ Բոլորն ալ զանազան ենթադրութեանց տրուեցան և սկսան մտածել թէ՝ Անգլիան ի՞նչ շահեր ապահովեց իրեն համար, Տանուպեան հարցին մէջ Ֆրանսայի տեսակէտը պաշտպանելուն փոխարէն։ Որովհետև սոյն միութենէն Անգլիա ուղղակի շահ մը չապահովեր իրեն համար։ Կարծողներ կան թէ Անգլիոյ այդ զիջողութիւնը երաշխաւորուած է զէնքերու ժողովին մէջ ի նպաստ իր տեսակէտին եւ շահերուն տրուելիք որոշումներով։

Ինչ ալ ըլլայ սակայն, Տանուպեան միութեան ծրագիրը ջուրը ինկած է առայժմ։ Հակառակութիւնը գլխաւորաբար Ֆրանսայի եւ Գերմանիոյ միջև է։ Ցառաջիկայ ընտրութեանց արդիւնքէն կախում ունի այս խնդրին վերարծարծումը, որ իրական վտանգ մը պիտի դառնայ Եւրոպայի գլխուն։ Որովհետև Տանուպեան խնդրին բուն նպատակն է միջին Եւրոպայի մէջ տիրապետութիւն հաստատել, կամ, աւելի ճիշդը, քաղաքական և տնտեսական ապահով և զօրեղ կայան մը հիմնել Եւրոպայի խաղաղութիւնը վտանգել փորձող ձգտումներու դէմ։

*
* *

Շատ ուշագրաւ է նաև այս օրեր Քէմալական կառավարութեան բռնած դիրքը։ Ըսմէթի և Թէվֆիգ Ռիւշտիի Մոսկուա մեկնումի պատրաստութիւնները կը հաղորդեն արդէն հեռագիրները։ Ամառս վերջերը Տէր և Տիկին Ըսմէթ սովիէթներու մայրաքաղաքին մէջ «ընկեր» Սթալինի հիւրը պիտի ըլլան։

Պարզ այցելութեան մը համար երկրի մը վարչապետն ու արտաքին նախարարը այնքան հեռաւոր տեղ մը չեն երթար. յայտնի է որ Էնկիւրին ու Մոսկուան գաղտնի ծրագիրներ կը հետապնդեն եւ նոր դաւեր կը սարքեն, վրդովելու համար Եւրոպայի խաղաղութիւնը։ Դեռ յայտնի չեն այս ճամբորդութեան պատճառները, սակայն մօտ ապագան ցոյց պիտի տայ թէ՝ ի՞նչ դժբաղդութիւններ պիտի բերեն այդ երկու արիւնածարաւ դահիճները մարդկութեան գլխին։

Այս ճամբորդութեան ընթացքին, ինչպէս կը գրեն թիւրք թերթեր, Ըսմէթին պիտի ընկերանան բազմաթիւ երեսփոխաններ, լրաթեր, գրողներ և պաշտօնեաներ։ Նոյն իսկ կը յիշուի Երուանդ անուն հայ լրագրողի մ'ալ անունը անոնց մէջ։

Անուրանալի է որ Թիւրքիան Մոսկուայի մանկլաւիկն է և իր բոլոր հրահանգները կը ստանայ անկէ իր վերջին ազատագրութեան թուականէն ի վեր։

Դեռ կը խօսինք այս մասին։

*
* *

Տնտեսական տագնապը Ամերիկայի մէջ ալ հասած է իր գագաթնակէտին։ Կառավարութիւնը ամէն ճիգ կը թափէ և ամէն միջոցի կը դիմէ իր պիւտճէն հաւասարակշռելու և երկիրը փրկելու համար տնտեսական քայքայումէ։ Տնտեսագէտներէ և միլիոնատէրներէ բաղկացած յանձնախումբեր կ'օժանդակեն կառավարութեան եւ գիշեր ցերեկ բրոժէներ կը ծրագրեն։

ՎՃՌԱԿԱՆ ՕՐԵՐՈՒ ՆԱԽՕՐԵԱԿԻՆ

Մայրագոյն Արեւելքի կացութիւնը օրը օրին աւելի կը բարդանայ։ Արդէն վէճը ոչ թէ Չինական հողամասերու մասին է, այլ տարածուած դէպի Սիպերիական սահմանները։ Շանկհայի միջանկեալ խնդիրը կորսնցուց իր այժմէութիւնը, և ամէն ուշադրութիւն կը լարուի դէպի աւելի հիւսիս։

Ասիկա անակնկալ մը չէ, ոչ մէկուն համար։ Ընդհակառակը իրերու բնական ընթացքն է, որ կ'ընթանայ շատ հասկնալի և տրամաբանական գիծով։

Եւրոպային պատերազմ է պէտք, իր մէջքը շտկելու համար. պատերազմ մը, որ սպառող ըլլայ իր արտադրութիւններուն և ըլլայ հեռու իր սահմաններէն։ Ահաւասիկ Ծայր. Արեւելքը, կրկնակի, եռակի նպաստաւոր և այս պայմանները բազմակողմանի կերպով լրացնող։

Նախ Ճարոնական-Ռուսօ-Չինական պատերազմ մը, կը կասեցնէ Ճարոնի արտադրական ուժն ու թափը, և կը կանգնեցնէ անոր ապրանքներուն խիստ մրցակցութիւնը բոլոր շուկաներուն մէջ և մանաւանդ արեւելեան շուկաներուն վրայ։ Երկրորդ՝ Ճարոնը կը դարձնէ գնորդ ռազմական նիւթերու։ Երրորդ, Ռուսաստան կը մոռնայ իր dumpingի քաղաքականութիւնը, իր հնգամեակներն ու տասնամեակները և կը պատրաստուի ինք ևս իր ոսկիները Եւրոպա ղրկել, ոչ թէ պոլշեւիկեան քարոզչութեան այլ գնումներու համար։

Այս դրութիւնը շատ պարզ է մինչև հոս։

Եթէ կայ մութ կէտ մը այս բոլորին մէջ, այդ ալ Միացեալ Նահանգներու բռնելիք ուղղութիւնն է։

Ներկայ Եւրոպական դիւանագիտութիւնը, առաջնորդութեամբ Անգլիայի և Ֆրանսայի կը ճգնի Ամերիկեան չէզոքութիւնը ապահովել Մայրագոյն Արեւելքի դէպքերուն ու կռիւներուն նկատմամբ։ Այս ճիգն է, որ մինչև հիմա այնքան տարտամ և անորոշ կը դարձնէ ընդհանուր միջազգային դիւանագիտական դրութիւնը։

Կրնայ այդ չէզոքութիւնը ձեռք բերուիլ։ Անշուշտ դժուար է նախատեսել։ Երեւոյթները ընդհակառակը աւելի կ'իրքը կը ծռեն ժխտական պատասխանի մը կողմ։ Բայց երեւոյթները միայն։ Ճիշդ է որ Միացեալ Նահանգները, իբրև Խաղաղական Ովկէանոսեան Պետութիւն, չեն կրնար անտարբեր նայիլ Ճարոնի տարածման և պատերազմի յաղթանակով ստանալիք նախաթոռ դիրքին՝ Չինաստանի և յարակից երկիրներուն մէջ։ Միւս կողմէն սակայն անկարող են անտեսել Եւրոպայի տրամադրութիւնները և վերաբերումը։ Չեն կրնար բացէ ի բաց միանալ Սովէթական Ռուսաստանին և ձեռնոց նետել Ֆրանսային և Անգլիային, որոնք անշուշտ կրնան իրենց կողմը շահիլ և Իտալիան և եւրոպական այլ պետութիւնները։

Եւ վերջապէս միշտ կարելի է սակարկութիւններով ապահովել Ամերիկայի համար իր շահերը, միջազգային ընդհանուր համաձայնութիւնով մը։ Դիւրին չէ՝ այս վերջինին համար իսկ պատերազմի մը արկածախնդրութիւններուն մէջ նետուիլ, այն ալ այդքան դժուարին պատերազմի մը, հեռու ծովերու և օդերու մէջ, երբ ներքին տնտեսական տագնապը մէկ կողմէն, իր ելեւմտական ծանր կացութիւնը միւս կողմէն եւ եւրոպական վճարումներու անկանոնութիւնները ի վերայ այս բոլոր չարեաց, Միացեալ Նահանգները մատնած են ոչ նախանձելի դրութեան մը։

Ջգալի է արդէն, որ ան կը գտնուի դիլեմներու ճամբուն վրայ և ի զուր չէ, որ իր պետական ամենէն կարկառուն դէմքերը կուգան Եւրոպա, մասնակցելու ուղղակի կամ անուղղակի միջազգային խորհրդակցութիւններուն։ Ուիլսոնեան բարձրութիւններէն վար կ'իջնէ երէկուայ Տօլարի Արամազդը եւ կը սկսի մարդկայնանալ։

Բացի այս բոլորը, Միացեալ Նահանգները չեն կրնար վերջ ի վերջոյ չափազանց բարեացակամ և անկեղծ վերաբերում ունենալ Սովէթական Ռուսաստանի հանդէպ, քանի որ չեն կրնար անգիտանալ սպառնացող մեծ վտանգը իրենց Չինաստանի մէջ ունեցած շահերուն, երբ միահեծան տիրէ հոն պոլշեւիզմը։

Որպէսզի Միացեալ Նահանգները յանդգնին հակաեւրոպական քաղաքականութիւն մը ընդգրկել Մայրագոյն Արեւելքի մէջ, պէտք է որ նախապէս ապահոված ըլլան եւրոպական պետութիւններու միջեւ ներքին պառակտում մը, անհնարին դարձնելու համար անոնց միացեալ ճակատ մը կազմելը։ Մեզ կը թուի թէ Ամերիկեան դիւանագիտութիւնը շատ ուշ մնաց այդ ուղղութեամբ և իր չափազանց ագահ պահանջատիրութիւնը հանուր Եւրոպայի դէմ, բացաւ ամէնքին աչքերը տոլարի տիրապետութեան վտանգին առջև։

Այս է ներկայ միջազգային կացութիւնը, և ահա այս պայմաններուն մէջ է, որ տեղի կ'ունենան զէնքերու ժողովները, որոնցմէ մարդկութեան համար խաղաղութիւն կը բաղձանք։

Ամէն անգամ երբ զէնքերու ժողովի հարցը կը դառնայ միջազգային դիւանագիտութեան զբաղումը, կարելի է վստահօրէն յայտարարել, որ պատերազմի մղձաւանջը աւելի ծանրօրէն կը սկսի իջնել ազգերու գլխուն։

Այս ներկայ կացութիւնը աւելի կը ծանրանայ Ֆրանսայի ընտրական հարցով։ Այս վերջինը կրնայ անակնկալներ առաջ բերել։ Գերմանական ընտրութիւններէն յետոյ, որոնք բաւական յուզում պատճառեցին և վախ, կարգը ֆրանսականինն է։ Սակայն ինչ ալ ըլլայ այդ ընտրութիւններուն արդիւնքը, հազիւ թէ արտաքին քաղաքականութեան մէջ հիմնական փոփոխութիւն մը առաջ բերէ, քանի որ Թարտիէօյի դահլիճի արտաքին քաղաքականութիւնը իր ընդհանուր գծերով՝ ընդհանուր գնահատանքի արժանացաւ բոլոր քաղաքական հոսանքներու կողմէն։

Դէպքերը կ'ընթանան արագընթաց և վճռական օրերու նախօրեակին կը գտնուինք։

Գ. Ի.

ԱՐՄԷՆ ՍԱՀԱԿԵԱՆ

Անագորոյն ճակատագիրը դաժանօրէն հարուածեց մեր սիրելի Արմիկը, որ երեսնօրեայ հիւանդութենէ մը ետք հեռացաւ մեզմէ ընդմիշտ, տակաւին ա՜յնքան երիտասարդ և կեանքով լի, հազիւ ընդամէնը քսան և ութ տարեկան։

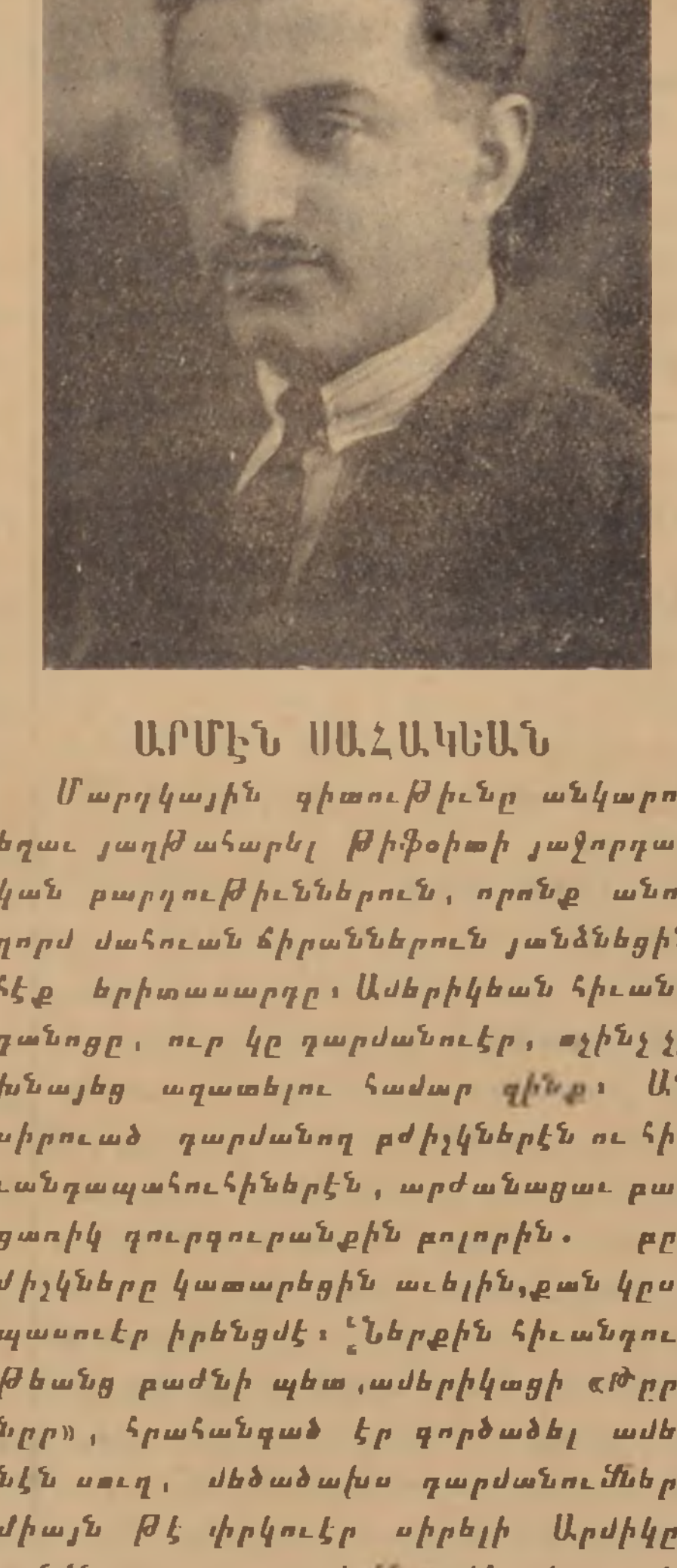

ԱՐՄԷՆ ՍԱՀԱԿԵԱՆ

Մարդկային գիտութիւնը անկարող եղաւ յաղթահարել թիֆօիտի յախորդական բարդութիւններուն, որոնք անողորմ մահուան ճիրաններուն յանձնեցին հէք երիտասարդը։ Ամերիկեան հիւանդանոցը, ուր կը դարմանուէր, ոչինչ չի խնայեց ազատելու համար զինք։ Ան սիրուած դարմանող բժիշկներէն ու հիւանդապահուհիներէն, արժանացաւ բացառիկ գուրգուրանքին բոլորին. բժիշկները կատարեցին աւելին, քան կրնար սպասուէր իրենցմէ։ Ներքին հիւանդութեանց բաժնի պետ, ամերիկացի «Թըրնըր», հրահանգած էր գործածել ամենէն սուղ, մեծածախս դարմանումներ, միայն թէ փրկուէր սիրելի Արմիկը, յանձնառու ըլլալով ինք վճարելու եղած ծախսերը։ Բժշկապետ Եսիգոմշուեան իր գիտական բովանդակ ճարտարութիւնը և մարդկային գուրգուրանքը գործածեց, մինչ իր երիտասարդ օգնականը՝ բժիշկ Սամուէլ Սէմէրճեան, որ գիշեր ու ցերեկ անընդհատ խնամեց զինք, ամբողջ մէկ ամիս, երկու անգամով տրամադրեց նոյն իսկ իր սեփական արիւնը, որպէսզի ազատուէր հիւանդը, որ սիրելին, հարազատը դարձած էր իրենցմէ իւրաքանչիւրին։ Անօգուտ անցան դժբաղդաբար բոլոր հընարաւոր դարմանումները, որ առատօրէն շռայլուեցան։

Ու սակայն իրաւունք ունէր ապրելու ան, որուն մահը վերջ դրաւ խոստմնալից կեանքի մը, որ նոր կը բացուէր հանրութեան և որ արդարացիօրէն իրմէ փայլուն ակնկալութիւններ ունէր։ Ան, Արմէն Սահակեան, որդին մեր վէթերան ընկեր Հայր Աբրահամի, Աւետիք Սահակեան, Հայոց Հանրապետութեան Անդրանիկ Խորհրդարանի նախագահ, և Տիկին Վառվառի Սահակեանի, անդամ Խորհրդարանի։ Պատրաստուած ու զասարարակուած էր հանրային գործունէութեան համար։ Ստացած էր միջնակարգ, ապա բարձրագոյն ուսում, վկայուելով Ֆրանսա, «Շթրասպուրկ»ի հանքաբանական համալսարանական ճիւղէն։

Առաքինի և լուրջ երիտասարդ մըն էր, հազուադէպ համեստութեամբ մը։ Կը պատկանէր այն բացառիկ անձերու շարքին, որոնք մեր անցաւոր կեանքի մէջ կը գերադասեն հոգեկան՝ մարմնական բոլոր հաճոյքներէն և մտաւոր աշխատանքի մէջ ալ կը գտնեն իրենց հոգեկան բաւարարութիւնը։ Հետեւողական ընթերցող մըն էր լուրջ, խորիմաստ ուսումնասիրութիւններու. բան մը որ այնքան հազուադէպ է այսօր, նոյնիսկ մտաւորական մակդիրով ճանչցուած շրջանակներու մէջ։ Ան ձգտում ունէր հանդէս գալու հայ հրապարակագրութեան մէջ, ուր անկասկած պիտի բերէր իր շինիչ մասնակցութիւնը։ Մուսուլի նաւթուղիի մասին իր հրատարակած յօդուածաշարքը անցեալ ամիսներ «Յուսաբեր»ի մէջ, առաջին հրապարակագրական փորձը մեր սիրելի Արմիկին, երաշխիք մըն էր ապագայ լուրջ ուսումնասիրողի մը։

Ինչ որ յատկապէս ուշադրութեան արժանի գիծ մըն էր նաև իր քով, այդ բարոյական ամուր կեցուածքն էր, որ ունէր ան և ուրիշ կերպ ալ չէր կրնար ըլլալ, քանի որ իր ծնողական շրջապատը օրինակ էր անշահախնդիր և չարքաշ պայքարող կեանքի։ Ան դեռ մանուկ հասակի մէջ, տեսած էր իր ծնողաց բանտարկութիւնը, հայ յեղափոխութեան շարժման համար, Ցարական կառավարութեան կողմէ. ապա պատերազմը, որ հայութեան համար իր ներշնչած ազատագրութեան յոյսերով, Տաճկահայաստան նետած էր զինք ծնողները, օգնութեան հասնելու համար մազապուրծ ժողովուրդին և վերաշինելու Հայաստանը, որ կրակի և մուխի մէջէն պէտք է բռնէր իր յարութեան ճամբան։ Արմիկը տեսած էր իր ծնողները՝ նորազատ հայրենիքի փառքի օրերուն և ապա տարագրութեան մէջ, միշտ նոյն անսասան հաւատքով հանդէպ հայութեան փայլուն ապագային և հայկական հայրենիքի վերջնական ազատագրութեան, որուն աննկուն մէկ սպասաւորը՝ կը շարունակէ մնալ իր բազմամեայ և ծերունազարդ հայրիկը։

Ահա թէ ինչու վաղամեռիկ երիտասարդ Արմիկը կոչուած էր արժանի զաւակը ըլլալու իր արժանաւոր ծնողներուն և իր տուրքը բերելու հայկական հայրենասիրութեան գործին։ Ուրիշ ապացոյց մը ևս, այն, որ կեանքի և մահուան գիրկընդխառն պայքարի մէջ իսկ, մեռնելէն երկու օր առաջ, Արմիկի միաքը զբաղուած էր ցեղին դահիճներուն պատուհասումի խնդրով. ան կորսնցուց այլևս իր գիտակցութիւնը, այս մտահոգութեամբ ծանրաբեռնուած։

Խ. Թ.

ԼԱՒԱԾՆՈՒԹԵԱՆ ԿԱՐԵՒՈՐՈՒԹԻՒՆԸ ԵՒ ՄԵՆՔ

Լաւածնութիւնը (l'eugérrique) ուսումնասիրութիւնը և ամփոփումն է այն բոլոր հարցերուն և պարագաներուն որոնք թէպէտև ենթակայ ընկերութեան քօնթրօլին ընդունակ են փոխելու դէպի լաւն կամ վատն, ապագայ սերունդներու — ֆիզիքական թէ բարոյական — ցեղային յատկութիւնները։ Անոր նպատակն է ուրեմն ուսումնասիրել, տեսական թէ գործնական, այն բոլոր միջոցները որոնք կարող են պահպանել, աճեցնել, զարգացնել և բարւոքել մարդկային ցեղերու, նամանաւանդ ճերմակ ցեղին, ամենահզօր ու կենսունակ տարրերը։

Սոյն կենսական հարցի գաղափարը նոյնքան հին է որքան քաղաքակիրթ աշխարհը։ Արդարև մարդ լակը պմե. նուրեք, երբ հաւաքական ընկերային կեանք մ'առեղծէ որևէ ձեւով, իսկոյն ի յայտ կուգայ և կ'առեղծէ նաև իմաստասիրական բարոյագիտութիւն մը, հոգ չէ թէ նա ըլլայ իր տարրական նախագծերուն մէջ, որը կ'ստանայ կրօնական թէ լաիք իշխանութիւններու կողմէ օրէնքի հանգամանք։ Այսպէս է եղած միշտ մարդկային հաւաքական կեանքը և այս ձեւով է որ Մովսէսի և Սպարթացիներու օրէնքները կանխած են լաւածնութեան օրէնքները ամերիկեան նահանգներու մէջ։

Այսպէս ուրեմն գաղափարը շատ մեծ է բայց գիտութիւնը նոր։ Վերջին կէս դարու ընթացքին կատարուած բազմաթիւ հետազօտութիւններ և ուսումնասիրութիւններ այն եզրա-

Բազմաթիւ ծրագիրներէն մէկն ալ Ֆիլիպեան կղզիներու անկախացման աշխատանքն է, որ մեծամասնութեամբ ընդունուած և վաւերացուած է երեսփոխանական ժողովի կողմէ։ Այս ծրագիրը զուտ տնտեսական պատճառներէ առաջնորդուած է։ Ֆիլիպեան կղզիները Միացեալ Նահանգներու մէկ մասը կազմելով, իր առատ բերքերն ու արտադրութիւնները առանց մաքսի կը ներածէ Ամերիկա, մրցելով ընիկ Ամերիկացի հողագործին հետ։ Այժմ, եթէ նախագահն ու ծերակոյտն ալ վաւերացնեն, Ֆիլիպեան կղզիները 8 տարի վերջ պիտի ստանայ իր անկախութիւնը։

Ասով ի՞նչ կը շահի սակայն Ամերիկան, գուցէ պիտի մտածեն շատեր։

Եթէ տնտեսական մօթիւներով դիտենք, պիտի տեսնենք որ Ֆիլիպեան կղզիներու անկախացումով շատ բան կը շահի Ամերիկայի հողագործութիւնը։ Այլեւս կղզիներու արտադրութիւնները առանց մաքսի ներս չեն մտներ, որով ակամայ կը սղին Ամերիկեան արտադրութեանց գինները։

Եւ ահա, ուզեն չուզեն, և հակառակ իրենց կամքին, անկախութիւն կը շնորհուի Ֆիլիպեան կղզիներու բնակչութեանց, քանի որ Ամերիկայի անտեսական շահը այդ կը պահանջէ այսօր։

կացութեան յանգած են, և լաւածնութեան կարևորութիւնը ըմբռնող ու 1883էն ի վեր ընտանեկան ժառանգականութեան չուրջ խիստ կարևոր և բուռն աչխատանքի լծուած գիտական աչխարհը փաստացիօրէն ցոյց տուած է թէ՝ ապառողջ, հիւանդոտ և ժառանգականօրէն ախտաւոր խմորումներու հետ, ազատօրէն, առանց քօնթրոլի, կատարուած ամուսնութիւնները ճերմակ ցեղին մեծ վտանգ կ'ապառնան և կ'առաջնորդեն զայն դէպի նուաստացում, կործանում։

Ընկերային թէ անհատական տեսակէտէն լաւածնութեան նպատակն է ուրեմն փոխանակել, կամ ոչնչին, ընտրական սերունդ մը, յենած ժառանգականութեան օրինական և առողջ հիմերու վրայ, փոխան՝ ժանտաթարախ, դիպուածական սերունդի մը, որը՝ արդիւնքն է մէկ կողմէն սեռային զգացումներու ազդեցութիւններէն կուրօրէն տարուած և արտադրուած սերնդագործումի, իսկ միւս կողմէն զարգացումի եւ դաստիարակութեան պակասին բերումով, տկար ու հիւանդոտ ժառանգականութիւնով վարակուած ու յառաջ եկած արտադրութեան։

Ներկայիս գիտութիւնը ականատես վկայ ըլլալ կը թափէ և մեծ զոհողութիւններ կ'ստանձնէ, Արդարև չրկայ հայեաց մէկ ակնարկով մենք ևս կը տեսնենք սա իրականութիւնը որ՝ բոլոր քաղաքակիրթ երկիրներու մէջ, հակայ աչխատանքներ կը թափուին և մեծ գումարներ կը վատնուին պահպանելու համար գոյութիւնը՝ հիւանդաբեր —ժառանգական հոդերէ չազախուած բոլոր անձնօրէալ ու պակասաւոր կազմերու ծնունդ էակները ինչպէս՝ ալկոհոլամոլներ, թոքախտաւորներ, գաղղիական կամ այլ վէներական ախտաւորներ, ջրային խանգարուածներ, լուսնոտներ, յիմարներ, ոճրագործներ, ֆիզիքական թէ բարոյական պակասաւորներ և նմանք։ Եւ որովհետև ատոնց մէ սեռած ծնունդը, սերունդը, ինքնին վարակուած պակասաւոր, հիւանդաբեր ժառանգական հոդեր կը կրեն, այդ սերունդը կ'աւելցնէ հեռևաբար, այնպիսիներու թիւը՝ որոնք չեն կարող կատնոնաւոր օրինական կերպով լրացնել իրենց անհատական, ընտանեկան թէ ընկերային պարտականութիւնները։ Եւ այսպիսիներու թիւը բազմապատկուելով, ինչպէս կը տեսնէք, ո՛չ միայն պետական եւ բարեզգաստակ ժարդապարական հաստատութիւններու պիւտճէին վրայ աւելի բեռ կը ծանրանայ ո՛չ միայն ընկերային կեանքի մէջ թունաւոր սերմեր կը սերմանեն և ջլախտաւորներու, կոյրերու, հաշմանդամներու և նախապէս յիշուած մաքի և ժարմի պակասաւորներու թիւը կաւելնայ, և մտքի տրամաբանութեան հակաոական ապօրինի գործքեր, ոճրագործութիւններ, ատելավառ ոգիի արտադրութիւն արարքներ աւելի չատ կը պատահին, և դատարաններ ու բանտեր կ'զբաղեցնեն քանի որ «ծուռ քանակէն չէ կարելի սպասել ուղիղ գիծ»։ Բացի վերոյիշեալ պարագաներու, այլ նաև կառավարութիւններ նոյն հասնժառութեամբ կը ղրկուին կանոնաւոր կազմի, ողջամիտ մտքի տէր հպատակներէ։ Եւ բացի ուրիշ ասպարէզներէ ղինուորականութիւնը, բանակը կը տուժէ քանի որ այդպիսիներ զինուորութեան անընդունակ են։ Մարդկային ընկերութեան այս դասակարգի էակներու վրայ ժամածելով կ'ըսէ բրօֆ. Միչէ՝ «քաղաքակրթութիւնը օր ամէն ճիգ կը թափէ էակին զարգացումին համար, կը յանգի մարդկային ցեղին վատթարութեան, գճռութեան, նուաստութեան, եթէ չ'ուզէ քաղաքակրթել արգասաւորութեան բնազդը և ամուսնութեան վերաբերեալ օրոշ օրէնքներ և սահմանութիւններ չէր ըրած։ Երբ իր յղութիւնը վերսացաւ։

— Մտի'կ ըրէ ըսաւ, խնդիրը գործի չուրջ կը դառնայ։ Կ'ուզես որ զիս տանի Ռօնտա, ուր կրօնաւորուհի քոյր մը ունիմ։ (հոս՝ ծիծաղի նոր քրքիջներ) պիտի անցնենք ճամբայէ մը՝ որ կ'իմացնես քեզի։ Կ'իյնանք վրան։ Կը կողոպտե՛ք կրցածնուդ չափ։ Աւելի լաւ պիտի ըլլար սպաննել (escoffier) բայց, աւելցուց ան սառնասրտական ժպիտով մը որ կ'ունենար երեսին, Թո՛ղ Միականին երեսի առաջին անգամ։ Դուն ինքզինքդ քիչ մը հետ բռնէ, մարդը զգոյշ է և քաջ։ ունի լաւ սարճանակներ... կը հասկնա՞ս...

Նոր քրքիջով մը ընդհատեց ու ես սարսուռ զգացի։

— Ո՛չ ըսի իրեն, կ'սեմ կարչիան բայց անիկա ընկերս է։ Օր մը Թերեւս քեզ իրմէ պիտի ազատեմ, բայց ժենք հաշիւնիս կը մաքրենք մեր երկրին եզանակով։ Ես միայն դիպուածով է որ Եգիպտացի եմ։ Եւ կարգ մը բաներ համար, ես միշտ անկեղծ Նաւարցի մըն եմ, ինչպէս կ'ըսէ առածը։ (*Navarro fino*)։

Ան վերսկսաւ.

— Դուն անսասո՛ւն մըն ես, ապուշ մը, կատարեալ բալլո մը։ Դուն նման ես այն թզուկին՝ որ ինքզինքը մեծ բան կը կարծէ երբ կրնայ հեռուն թքնել։ Դուն զիս չե՛ս սիրեր, Գնա՛ քովէս։

— Երբ ինծի կ'ըսէր գնա՛ ես չէի կրնար հեռանալ իր քովէն։ Կսկսաւ մեկնիլ, վերադառնալ ընկերներու քով և սպասել Անգլիացիին։ Իր կողմէն, ինքն ալ խոսաւ հիւանդ ձեւանալ, մինչև որ Ճիպրալթարը Թողէին Ռօնտա գալու համար։ Երկու օր ևս մնացի Ճիպրալթարի մէջ։ Ծանդրգնութիւնը ունեցաւ, ծպտուած գալ զիս տեսնելու պանդոկիս մէջ։ Մեկնեցաւ. ես ալ իմ ծրագիրներս ունէի։ Վերադարձայ մեր ժամադրավայրը, գիտնալով վայրն ու ժամանակը ուրկէ պիտի անցնէին։ Դատ Տանքարին ու կարչիան որ ինծի կը սպասէին։ Գիշերը անցուցինք անտառի մը մէջ, ցախերէ չինուած խարոյկի մը չուրջ, որ հիանալիօրէն կը վառէր։ Առաջարկեցի կարչիային Թուղթ խաղալ։ Ընդունեց։ Երկրորդ խաղին, ըսի իրեն թէ խարդախութիւն կ'ընէր։ Սկսաւ խնդալ։ Ես Թուղթերը երեսին նետեցի։ Փորձեց առնել հրացանը, բայց ես վրան կոխելով ըսի.— «Կ'ըսեն, թէ Մալակացի ծագին պէս լաւ դանակ կը խաղաս։ եթէ կ'ուզես, անգամ մը ինծի հետ ալ փորձէ։ Տանքարը ուզեց մեզ բաժնել։ Ես արդէն երկու կամ երեք բռունցքի հարուած էի տուած կարչիային։ Զայրոյթը քալուածքիս էր տուած անոր։ Զսյած էր իր դանակը և ես ալ իմինս։ Երկուքս ալ ըսինք Տանքարին որ մեզի ազատ տեղ տայ խաղալու համար։ Տեսաւ որ մեզ բաժնելու որևէ միջոց չկայ ու մեկուսացաւ։ Կարչիան արդէն երկուքի ծալլուած էր նման կատուին՝ որ մուկին վրայ նետուիլ կը պատրաստուի։ Գայթակղութեան համար, ձախ ձեռքով բռնած էր գլխարկը և դանակը միշտ առաջ կը չարժէր։ Ասիկա իրենց անտալուզեան ձեւն է։

Ես, Նավարացիներուն ձևը առի. չիտակ կանգնած իր գէմը, ձախ թեւս բարձր, ձախ սրունքս դէպ առաջ, դանակս աղդրիս ուղղութեամբ՝ չիտակ։ Ինքզինքս հակայ է մը աւելի ուժեղ կը զգայի։ Նետի մը պէս խոյացաւ վրաս։ Ես ձախ ոտքիս վրայ դարձայ և ան իր առջև պարապը միայն գտաւ։ Ես նետուեցայ կոկորդին ու դանակը այնքան արագ մտաւ՝ որ երկվայրկեանի մը մէջ ձեռքս արգէն ծնօտին տակն էր։ Ու ես չեղբը այնքան ուժով դարձուցի միսին մէջ, որ կոտրեցաւ։ Վերջացած էր։ Դանակը դուրս ելաւ վերքէն, նետուած՝ թևի չափ թանձր արիւնի ցայտքէ մը։ Ծիծի մը պէս կարծր ու անկենդան, քիթին վրայ ինկաւ գետին։

— Ի՞նչ ըրիր, ըսաւ ինծի Տանքարը։

— Մտի'կ ըրէ, ըսի իրեն։ Մենք չէինք կրնար մնառեղ ապրիլ։ Կը սիրեմ Գարմէնը և կ'ուզեմ առանձին ըլլալ։ Եւ արդէն, կարչիան սրիկային մէկն է։ կը յիշեմ թէ ինչ ըրաւ խեղճ Ռոսամանուէլին։ Մենք հիմա միայն երկուք ենք, բայց լաւ տղաքներ ենք։ Նայիր, կ'ուզե՞ս հետս բարեկամ ըլլալ, կենաց և մահու՝ բարեկամ։

Տանքարը ձեռքը երկարեց ինծի։ Ծիսուն տարեկանի մօտ մարդ մըն էր։

— Սատանի՛ն երթան ֆիրուզինները, գոչեց ան։ Եթէ իրմէ ուզած ըլլայիր Գարմէնը, մէկ տարեկանի փոխարէն պիտի տար քեզի։ Հիմակ մենք երկու հոգի ենք միայն. ի՞նչպէս պիտի ընենք վաղը։

— Զգէ՛ զիս գործել, ըսի իրեն. հիմա ես ամբողջ աչխարհը կ'արհամարհեմ։

Թաղեցինք կաբչիան և փոխադրուեցանք երկու հարիւր քայլի չափ հեռու տեղ մը։ Յաջորդ առտու, Գարմէնն ու Անգլիացին անցան երկու ջորիով և ծառայով մը։ Ըսի Տաքսիրին.

— Ես Անգլիացին վրաս կ'առնեմ. դուն միւսներուն գործը տես. զինուած չեն։

(17) (Շար.)

ՓՐՕՖԷՍՕՐ ՄԵՐԻՄԷ

ԿԱՐՄԷՆ

Դուրս ելայ, առանց ինչ ընելիքս գիտնալու, բնա՛ւ չքնացայ և առտուն ինքզինքս աեելութեամբ ու զայրոյթով լեցուած գտայ այդ ժամնչուհիին դէմ, և առանց զինք տեսնելու վճռած էի մեկնիլ Ճիպրալթարէն։ Բայց Թաբուկի առաջին հարուածներուն հետ, բոլոր ուժերս զիս լքեցին։ Վերջուցի նարինջներու ամանս և ուղղուեցայ Գարմէնին տունը։ Իր պատուհանին վանդակը բաց էր և տեսայ իր սև, խոշոր աչքերը որ զիս կը զննէին։ Ծռաան անմիջապէս ներս առաւ զիս։ Գարմէն անոր յանձնարարութիւնը մը ըրաւ և անմիջապէս որ առանձին մնացինք, Թող տուաւ իր կոկորդիլոսի խնդուքներէն մէկն ու նետուեցաւ վիզիս։ Ես դեռ զինք երբե՛ք այդքան գեղեցիկ չէի տեսած։ Աստուածածնի մը պէս զարդարուած, անուշահոտուած... մեռաքսէ կահերը, ասեղնագործուած վարագոյրնե՛րը... Ա՛խ... և ես՝ հասարակ ոճրագործի մը պէս, ինչ որ էի արդէն։

— Մինչորրո՛, կ'ըսէր Գարմէնը, փափաք մը ունիմ հոս ամէն ինչ կոտրել Թափելու, տունը կրակի տալու և լեռը փախչելու։

Եւ ասոնք քնքչութիւններն էին... Ծեծով՝ աենջանքնե՛րը... և ան կը պաբէր, կը պատռէր իր հագուստները։ Երեք կապիկը այդքան ցաւակոծուքներ, ծամածռութիւններ և սատանութիւններ չէր ըրած։ Երբ իր յղութիւնը վերսացաւ։

— Մտի'կ ըրէ ըսաւ, խնդիրը գործի չուրջ կը դառնայ։ Կ'ուզես որ զիս տանի Ռօնտա, ուր կրօնաւորուհի քոյր մը ունիմ։ (հոս՝ ծիծաղի նոր քրքիջներ) պիտի անցնենք ճամբայէ մը՝ որ կ'իմացնես քեզի։ Կ'իյնանք վրան։ Կը կողոպտե՛ք կրցածնուդ չափ։ Աւելի լաւ պիտի ըլլար սպաննել (escoffier) բայց, աւելցուց ան սառնասրտական ժպիտով մը որ կ'ունենար երեսին, Թո՛ղ Միականին երեսի առաջին անգամ։ Դուն ինքզինքդ քիչ մը հետ բռնէ, մարդը զգոյշ է և քաջ։ ունի լաւ սարճանակներ... կը հասկնա՞ս...

Նոր քրքիջով մը ընդհատեց ու ես սարսուռ զգացի։

— Ո՛չ ըսի իրեն, կ'սեմ կարչիան բայց անիկա ընկերս է։ Օր մը Թերեւս քեզ իրմէ պիտի ազատեմ, բայց ժենք հաշիւնիս կը մաքրենք մեր երկրին եզանակով։ Ես միայն դիպուածով է որ Եգիպտացի եմ։ Եւ կարգ մը բաներ համար, ես միշտ անկեղծ Նաւարցի մըն եմ, ինչպէս կ'ըսէ առածը։ (*Navarro fino*)։

Ան վերսկսաւ.

— Դուն անսասո՛ւն մըն ես, ապուշ մը, կատարեալ բալլո մը։ Դուն նման ես այն Թզուկին՝ որ ինքզինքը մեծ բան կը կարծէ երբ կրնայ հեռուն թքնել։ Դուն զիս չե՛ս սիրեր, Գնա՛ քովէս։

— Երբ ինծի կ'ըսէր գնա՛ ես չէի կրնար հեռանալ իր քովէն։ Կսկսաւ մեկնիլ, վերադառնալ ընկերներու քով և սպասել Անգլիացիին։ Իր կողմէն, ինքն ալ խոսաւ հիւանդ ձեւանալ, մինչև որ Ճիպրալթարը Թողէին Ռօնտա գալու համար։ Երկու օր ևս մնացի Ճիպրալթարի մէջ։ Ծանդրգնութիւնը ունեցաւ, ծպտուած գալ զիս տեսնելու պանդոկիս մէջ։ Մեկնեցաւ. ես ալ իմ ծրագիրներս ունէի։ Վերադարձայ մեր ժամադրավայրը, գիտնալով վայրն ու ժամանակը ուրկէ պիտի անցնէին։ Դատ Տանքարին ու կարչիան որ ինծի կը սպասէին։ Գիշերը անցուցինք անտառի մը մէջ, ցախերէ չինուած խարոյկի մը չուրջ, որ հիանալիօրէն կը վառէր։ Առաջարկեցի կարչիային Թուղթ խաղալ։ Ընդունեց։ Երկրորդ խաղին, ըսի իրեն թէ խարդախութիւն կ'ընէր։ Սկսաւ խնդալ։ Ես Թուղթերը երեսին նետեցի։ Փորձեց առնել հրացանը, բայց ես վրան կոխելով ըսի.— «Կ'ըսեն, թէ Մալակացի ծագին պէս լաւ դանակ կը խաղաս։ եթէ կ'ուզես, անգամ մը ինծի հետ ալ փորձէ։ Տանքարը ուզեց մեզ բաժնել։ Ես արդէն երկու կամ երեք բռունցքի հարուած էի տուած կարչիային։ Զայրոյթը քալուածքիս էր տուած անոր։ Զսյած էր իր դանակը և ես ալ իմինս։ Երկուքս ալ ըսինք Տանքարին որ մեզի ազատ տեղ տայ խաղալու համար։ Տեսաւ որ մեզ բաժնելու որևէ միջոց չկայ ու մեկուսացաւ։ Կարչիան արդէն երկուքի ծալլուած էր նման կատուին՝ որ մուկին վրայ նետուիլ կը պատրաստուի։ Գայթակղութեան համար, ձախ ձեռքով բռնած էր գլխարկը և դանակը միշտ առաջ կը չարժէր։ Ասիկա իրենց անտալուզեան ձեւն է։

Ես, Նավարացիներուն ձևը առի. չիտակ կանգնած իր գէմը, ձախ թեւս բարձր, ձախ սրունքս դէպ առաջ, դանակս աղդրիս ուղղութեամբ՝ չիտակ։ Ինքզինքս հակայ է մը աւելի ուժեղ կը զգայի։ Նետի մը պէս խոյացաւ վրաս։ Ես ձախ ոտքիս վրայ դարձայ և ան իր առջև պարապը միայն գտաւ։ Ես նետուեցայ կոկորդին ու դանակը այնքան արագ մտաւ՝ որ երկվայրկեանի մը մէջ ձեռքս արգէն ծնօտին տակն էր։ Ու ես չեղբը այնքան ուժով դարձուցի միսին մէջ, որ կոտրեցաւ։ Վերջացած էր։ Դանակը դուրս ելաւ վերքէն, նետուած՝ թևի չափ թանձր արիւնի ցայտքէ մը։ Ծիծի մը պէս կարծր ու անկենդան, քիթին վրայ ինկաւ գետին։

— Ի՞նչ ըրիր, ըսաւ ինծի Տանքարը։

— Մտի'կ ըրէ, ըսի իրեն։ Մենք չէինք կրնար մնառեղ ապրիլ։ Կը սիրեմ Գարմէնը և կ'ուզեմ առանձին ըլլալ։ Եւ արդէն, կարչիան սրիկային մէկն է։ կը յիշեմ թէ ինչ ըրաւ խեղճ Ռոսամանուէլին։ Մենք հիմա միայն երկուք ենք, բայց լաւ տղաքներ ենք։ Նայիր, կ'ուզե՞ս հետս բարեկամ ըլլալ, կենաց և մահու՝ բարեկամ։

Տանքարը ձեռքը երկարեց ինծի։ Ծիսուն տարեկանի մօտ մարդ մըն էր։

— Սատանի՛ն երթան ֆիրուզինները, գոչեց ան։ Եթէ իրմէ ուզած ըլլայիր Գարմէնը, մէկ տարեկանի փոխարէն պիտի տար քեզի։ Հիմակ մենք երկու հոգի ենք միայն. ի՞նչպէս պիտի ընենք վաղը։

— Զգէ՛ զիս գործել, ըսի իրեն. հիմա ես ամբողջ աչխարհը կ'արհամարհեմ։

Թաղեցինք կաբչիան և փոխադրուեցանք երկու հարիւր քայլի չափ հեռու տեղ մը։ Յաջորդ առտու, Գարմէնն ու Անգլիացին անցան երկու ջորիով և ծառայով մը։ Ըսի Տաքսիրին.

— Ես Անգլիացին վրաս կ'առնեմ. դուն միւսներուն գործը տես. զինուած չեն։

(17) (Շար.)

ՀԱԼԷՊԻ ՍԱՍՈՒՆՑԻՆԵՐԸ

Հալէպ կամ իր պատմական անունով Գալիբոն, Միւրիոյ հնագոյն քաղաքներէն մէկն է որ յաջորդաբար Ասորական, Հռովմէական, Արաբական և Սելճուգ. Թոռվմէական, Արաբական և Սելճուգեան տիրապետութենէ ետքը, Ժե. դարէն սկսեալ Օսմանեան կայսրութեան պատկանած էր մինչեւ 1914ի ընդհանուր պատերազմը, յորում նախ Անգլիական և ապա Ֆրանսական հովանաւորութեան տակ անցաւ։

Հալէպ վաղուց կազմած է ամենէն նչանաւոր վիճակը կիլիկիոյ կաթողիկոսութեան, այնչափ որ Սսոյ հայրապետներէն ոմանք, ինչպես Մկրտիչ Ա. կաթողիկոս Քէֆթիճեանը իր կեանքին մեծագոյն մասը Հալէպ անցուցած է և 1894ին վախճանելով Թաղուած է Ս. Քառասուն Մանկանց մատրան մէջ։ Արդի Ն. Ս. Օծութիւն Տ. Տ. Սահակ Բ. Շնորհազարդ կաթողիկոսն ալ այնքան սիրած է Հալէպ որ իր կենդանութեան իսկ կտակած է, յետ բազում ամաց, երբ և ո՛ւր ալ վախճանելու ըլլայ, իր մարմինը փոխադրուի Հալէպի Ս. Քառասունն Մանկանց եկեղեցին։

Հալէպի հայ գաղթականութիւնը կը բաղկանայ երեք որոշ մասերէ, առաջինը անյիչատակ ժամանակներու ընթացքին հայ ժողովուրդը Օսմանեան ապրնջականութենէն օգտուելով եկած հաստատուած է Հալէպ, սակայն կարևոր է գիտնալ թէ ո՛ւրկէ և ո՛ր դարուն գաղթած է Հալէպի հայութիւնը, եթէ նոյն իսկ Անիի անկումէն կամ Ռուբէնեանց ժամանակէն համարուի, մանրի մեր ձեռքը չունինք այդ մասին վաւերականութիւններ։ երկրորդը 1895ական Թուականներուն հալածեան ջարդերու արհւրիքներէն գաղթողներ. իսկ երրորդը 1915ի ընդհանուր տեղահանութեան միջոցին ժամուան դաչտերէն վերապրող հայեր, որոնց վերջին ապաստանն եղաւ Հալէպ։

Այս երեք անջատ գաղթականութիւններէն առաջինը կորսնցուցած է իր գաղթականութեան պատճառն ու պարագաները, սակայն ինչ ինչ չարժառիթներով կը թելադրուիմ ըսելու թէ առաջին գաղթականութեան Թուականն ու պատճառները միւս երկուքէն իսպառ տարբեր հանգամանք մը ունին, այս ինքն այլ և այլ ժամանակներու մէջ հայ ժողովուրդը ի խնդիր հացին Թողած է իր ծննդավայրը և տուած է ինքզինքը պանդխտութեան հոսանքին որ կերկարաձգուի Ժ. դարէն սկսեալ մինչև ԺԸ. դարու կէսերը, գոնէ ընդհատ ժամանակներով։ Առանձին ուսումնասիրութեան կարօտ այս կէտը թողլով կարդողադոյնի մը՝ կանցնիմ Սասունցիներուն գաղթականութեան խնդրոյն։

Հալէպի առաջին գաղթականութեան չարքերուն մէջ կարեւոր տեղ մը կը գրաւեն Սասունցիներ, որոնք հնուց ի վեր գունդագունդ եկեր ու գացեր են Հալէպ, բայց Թէ ո՛ր Թուականէն սկրսած են, ասոր ալ հաստատուն կռուան մը չկայ, սակայն ամէն հաւանականութեամբ Ժե. դարէն առաջ Սասունցիներ գտնուած են Հալէպի մէջ և հետևած են հացագործութեան ու ջաղացպանութեան քոյր արհեստներուն, որոնց մեծագոյն մասը մինչև հիմայ ալ իրենց ձեռքն է։

Թէև Սասունցիներու գաղթային հոսանքներու սկզբնաւորութեան Թուականն ալ դժուար է ճշդել, բայց ազգային ասրեգրութիւններէն ու տապանաքարերու յիշատակարաններէն հետևցնելով կարելի է ըսել Թէ Սասունցիներն եղած բլլան Հալէպի հայ գաղթականութեանց պետերն ու ռահվիրանները, Թէ անոնց սկիզբը դնելու համար քիչ մըն ալ առաջ երթալու է պատմութեան մէջ և կանգ առնելու է Ժ. դարուն սկիզբը, եթէ ոչ աւելի առաջ։

Ինծի աւելի հաւանական կը Թուի երկրորդ պարագան, երբ նկատի ունենանք Օսմանեան և Պարսկական պատերազմները որոնք սկսան Ժ. դարու սկիզբը և չարունակեցան մինչև Ժե. դարուն կէսերը։ Այդ միջոցներուն Հայաստանի ներքին գաւառներու մէջ տարածուած ահռելի հիւանդութիւնները ու վերահաս սովէն ժողովուրդին վրայ կապարի պէս ծանրացած անողոք թշուառութիւնները պատճառ եղած են անչուշտ Սասունցիներու գաղթին դէպի Հալէպ, ուր այնուհետև իրենց համար սովորական պանդխտավայր մը դարձած էր մինչև ընդհանուր պատերազմի սկիզբը, յորում տեղի ունեցան հայկական ընդհանուր տեղահանութիւններն ու ջարդերը։

Մեր վերջին ենթադրութեամբ՝ որ հաւանականութեան եթէ ոչ լիութի գէթ գոհացուցիչ նչաններն ունի իր մէջ, Հալէպի Սասունցիներու գաղթականութիւնը հինգ դարու հնութիւն մը կը ստանայ։ Այդ հնգադարեան ժամանակամիջոցին մէջ տարի՝ երու հոլովման հետ Սասունցին իր լաւագոյն ովսանն ի սպաս դնելով չատ օգտակար ծառայութիւններ մատուցած է Հալէպի ազգային և եկեղեցական իրաւունքները օտարներու դէմ պաշտպանելու տեսակէտով։ Դեռ կենդանի վկաներ կան որոնք կը պատմեն Թէ 1860 ական Թուականներուն երբ Մարոնիթներ ուզած են գրաւել Ս. Աստուածածնայ եկեղեցին և կոյսերներ բանալ մեր սեփականաթեանց մէջէն, Հալէպաբնակ Սասունցի Տ. Մարգարեան գերդաստանի գլխաւորութեամբ ամբողջ Սասունցին ոտքի կելլէ և եկեղեցւոյ չրջաբակին մէջ բազմաթիւ գլուխներու չախչախմամբ կը յաղդի փրկել եկեղեցին օտարներու ոտնձգութիւններէն։ Հալէպի Սասունցին ոչ Թէ միայն իր լեռնակեցիկ ուժով դարերէ ի վեր միշտ նեցուկ հանդիսացած է իր ազգին ու եկեղեցիին, այլ իբրև հաւատացեալ, ժաքոբը ու ասանդրեանական յատուկ ջերմեռանդութեամբ մը նիւթական տեսակէտով ալ միշտ լիաբուռն սատարած է ազգային ամէն տեսակ օգտակար ձեռնարկներու համար։

Ինչպէս կը տեսնենք ու կը վայելենք, ազգային առաջնորդարանի յրամարան ալ Սասունցիներու հաւաքական ձախքով չինուած է 1894ին։ Ատապազարցի Տ. Պետրոս վարդ. Ներկարարեանի Առաջնորդութեան օրով։ Սակայն և այնպէս, անցեալը միշտ ժողովուրդ է։ Հակառակ անցեալին մէջ Սասունցիներու մատուցած այսքան օգտակար ծառայութեանց, այսօր ազգային ոչ մէկ ժարմին կը հետաքրքրուի Սասունցիներու ներկայ կեանքով։ Թերևս ասոր ալ գլխաւոր պատճառ այն է որ Սասունցին իբրև լեռնակեցիկ և իրրեա ժողովուրդ մը իր վեհանձնութիւնը Թոյլ չի տար որ ուրիշներու պէս կեղծ ժուրաց իկ ձևանայ, ան պատառ մը հացի և կտոր մը հին լաթի համար իր կրօնքն ու եկեղեցին չի փոխեր, հոգ չէ Թէ իր կինն ու զաւակները անօթի ու տկլոր են, վերչապէս ան չի գիտեր քծնիլ և չողոքորթել ոևէ բանի համար։ Մինչդեռ կը տեսնենք չատերը որոնք իրականութեան մէջ չե՛ն ինչ որ են, բայց դիմելու, քծնելու և կեղծելու մէջ այնքան վարժ ու ճարպիկ են որ իրենց հազար ու մէկ տեսակ խաղբութիւններով հանդերձ կը յաջողին և բարձրանա՛լ...

Այս տեսակէտով մեղադրանքի տարբար բաժին մըն ալ Հ. Ռ. Ը. Միութեան ճիտին կիյնայ որ իր լայնածաւալ թեւերով երկնասլաց արծուի պէս ամէն տեղ և ամէն ժամանակ կը հառնի աղքատին, հիւանդին, որբին ու այրիին, բայց չեմ վարանիր հրապարակելու Թէ Սասունցին ցարդ անօր մէկ սանթիմին իսկ չէ արժանացած։ Արդեօք ինչ է գաղտնիքը որ ըլլայ հայ և ըլլայ օտար բարեգործական հաստատութիւններ իրենց նպաստի դարպասները միշտ փակ կը պահեն այս նիւթականով փրացած այլ սրտով ու հոգիով բարձր կանգնած ժողովուրդին առջև։

Իրաց այս տխուր իրադարձութիւններէն ազդուելով կուզեմ յետ այսու ժամանակս աչխատասիրութեամբ մը րդբաղիլ այս կարգի նիւթերու պատմութեամբ, որ ժամադիր եմ պատկերացնել նաև ընդհանուր պատերազմէն առդին Հալէպի մէջ ապրող հայ եկեղեցականներու կեանքի ուսումնասիրութիւնը իմ կարողութիւնս ներածին չափով։

ՄԿՐՏԻՉ ՔՆՀ. ՄՈՒՐԱՏԵԱՆ

ԵՐԵՔ ԿԻՆԵՐ

ԴԱՀԻՃԻ ՊԱՇՏՕՆ Կ'ՈՒԶԵՆ

Վերչերս ի Տէր հանգեաւ Պուտափէշթի դահիճ։ Հանգուցեալը գերեզման իյաւ Թոքատպի մը հեռուեանքով, զոր ատացած էր, խռնաւ առաւօտ մը, մահապարտին մէկը անդենական ճամբուն առթի։

Հիմա ծագած է անոր յաջորդ նչանակելու խնդիրը։ Եւ դահիճի պաշտօնը գրաւելու համար եղած ծանրացուժին պատասխանելով Թեկն ծալ ներկայացած են 100 հոգի, որոնց մէջ կան նաև այդ բարձր պաշտօնը ձեռք ձգել ուզող երեք կիներ։

Ատոնցմէ առաջինը կ'ուզէ վրէժ լուծել այրերէն, որոնք իր գլուխը այրած են։ Եւ խորհած է, որ այդ վրիժառութիւնը պիտի կրնայ գլուխ հանել յանո՞ւն օրէնքի մարդ սպանելով...

Երկրորդը «գեղագիտական» ճաչակի տէր կին մըն է, որ կ'ուզէ այլքերովը տեսնել մահապարտներու անցուցած վերջին վայրկեաններըը։

Իսկ երրորդը կը փափաքի կարելի եղածին չափ մեծ թիւով չարագործներ ճամբել անդենական, որովհետև չարագործ կարգ մը գնչուներ իր ծնողքն էին սպաննած։

Հունգարական Թերթի մը կարծիքով սակայն նախապատութիւն չպիտի գտնեն այս կիները և չպիտի կրնան արժանանալ պաշտօնական ոճրագործի պատուհոսին, որովհետև անոնք անհրաժեշտ փորձառութիւնը չունին։

ԱՊՍՏԱՄԲՈՒԹԻՒՆԸ ԿԸ ԾԱԻԱԼԻ ԹՈՒՐՔԻՈՅ ՄԷՋ

ԱՐԻՒՆԱԼԻ ԿՌԻՒՆԵՐ ՍԱՀՄԱՆԻ ՎՐԱՅ

Քիւրտերու եւ գինուորներու միջեւ կռիւներ Մալաթիոյ մէջ

«Էլ Նիտա»ի Պոլսոյ թղթակիցը հետեւեալը կը գրէ 17 Ապրիլ թուականով.—

Սացաւիճ «Դազի Այնթապ» թերթը, որուն մէջ կարդացինք կարեւոր լուրեր ձարապլուսի կողմը սահմանի վրայ տեղի ունեցած բազմաթիւ բախումներու եւ կռիւներու մասին։ Առաջին բախումը տեղի ունեցած է ձարապլուսի շրջանին մէջ, որու միջոցին 3 չէքէներ եւ մախի պատասխանատու մը սպաննուած են։ Այս առաջին բախումին պատճառը մախաւեներն էր։ Մախաւեներն բախումէն վերջ փախած են Պիէճիճի կողմերը։ Թուրք կառավարութիւնը ուժ դրկեց անոնց վրայ եւ տեղի ունեցաւ զօրաւոր բախում մը. չավըշ մը սպաննուեցաւ եւ ուրիշ մ'ալ վիրաւորուեցաւ. մախաւեներէն երկուքը սպաննուեցան եւ 8 հոգի ալ ձերբակալուելով դրկուեցան Ուրֆա։ Մնացածները փախան։

ՔԻՒՐՏԵՐՈՒ ՄԱՍՆԱԿՑՈՒԹԻՒՆԸ

Կացութիւնը շատ գէշ է եւ անոր պատճառն ալ քիւրտերու մասնակցութեան հետեւանքով է։ Քիւրտեր սահմանի վրայ շատ կ'օգնեն չէթէներու եւ չեն վախնար թուրք կառավարութեան ուժերէն։ Մալաթիոյ շրջանին մէջ գինուորներու եւ քիւրտերու միջեւ կռիւ մը տեղի ունեցած է, որու միջոցին երկու կողմերն ալ ունեցած են կորուստներ։

Արեւելեան նահանգներէն փախչող քիւրտեր կազմած են սահմանի վրայ չէթէական խումբեր. ասոնցմէ հինգ քիւրտեր եկան թրական սահմանը անցնելով ներս մտան. սակայն սահմանապահ ուժերը ընդիպած են գանոնք չանձնուելու։

ՀԱՅԵՐ ՔԻՒՐՏԵՐՈՒ ՀԵՏ

Շատ ուշագրաւ է որ Հայեր Քիւրտերու հետ համաձայնած են թուրքիոյ մէջ կառավարութեան դէմ ապստամբութիւններ պատրաստելու համար։ Անոնք, կանոնաւոր շարժում մը յառաջացնելով թուրքիան տապալելու համար տեւական ծրագիրներ կը պատրաստեն եւ ժողովներ կը գումարեն։ Կառավարութիւնը շատ կարեւորութիւն կուտայ այս շարժումներուն եւ շատ կափսպսի գանոնք ճզմելու համար. միայն թէ հիմայ թոյլ կը տրուի որ մտնեն թուրքիա եւ վերջը բնաջնջուին։

ՆՈՐ ԿՌԻՒՆԵՐ

Վերջին պահուն առած տեղեկութիւններուս համաձայն, սահմանի վրայ նոր կռիւներ տեղի ունեցած են քիւրտերու եւ գինուորներու միջեւ եւ բազմաթիւ կորուստներ մնացած կուռւադաշտին վրայ։

Անծանօթ ձեռք մը Ուրֆայի մէջ սպաննած է Քիւրտ «Դարա Քիօխլի» ասիւրէթի պետ Ապտիւլքաթիր, որ կառավարութեան հաւատարիմ էր։ Քիւրտեր շատ գոգըւած հին անոր դէմ եւ կուզային վրէժ լուծել անկէ։

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ՇԷյԽ ԱՀՄԷՏ ԳՐԱԻԱԾ Է 4 ԳՆԴԱՑԻՐ ԵՒ 200 ՄԱՎԶԷՐ

ԻՐԱԳԻ ԿՈՐՈՒՍՏԸ 300 ԵՂԱԾ Է

«Էլ Նիտա» վերջին պահուն Իրագէն սացած է հետեւեալ սոյգ տեղեկութիւնները.—

Շէյխ Ահմէտի և Իրագի ուժերուն միջև մղուող կատաղի կռիւները միշտ ի նպաստ կ'ընթանան առաջինին։ Եթէ այսպէս չարունակուի շատ մը քիւրտ աչիրէթներ պիտի միանան Շէյխ Ահմէտին։

Շէյխ Ահմէտի մարդիկը զինուորներէն գրաւած են 4 գնդացիր 200 մավզէր, և կարաւան մը զինամթերք։ Իրագի կորուստները յարդ եղած են 300։

Տէրսիմի Քիւրտերը ապստամբած են պաշտօնապէս և օժանդակ ուժեր զրկած Շէյխ Ահմէտ Պարզանի։ Քիւրքերը մեծ ուժեր զրկած են Տէրսիմի վրայ, սակայն չեն կրցած ներս մտնել և 40 կորուստ տալէ վերջ քաշուած են։

Մանրամասնութիւնք վաղը։

Յառաջիկայ կիրակի Ապրիլ 24ին կեսօրէ առաջ ժամը 10ին մեծ շուկով պիտի տօնուի

ՆԱՀԱՏԱԿԱՑ ՍԳԱՏՕՆԸ

Նախաձեռնութեամբ՝ **Հ. Ռ. ՄԻՈՒԹԵԱՆ**

Նախագաճութեամբ՝ ԿԱՔ. ՓՈԽ. ԿԱՐՕԵԱՆ ՍՐԲԱԶԱՆԻ

Մասնակցութեամբ Հայ քաղաքական կուսակցութեանց եւ յարանուանութեանց.

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ԹՈՒՐՔԻԱՆ ԱԶԳ. ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ՄԷՋ ՊԻՏԻ ՄՏՆԱՅ ԹԷ ՈՉ

Ժընէվէն կը հեռագրուի «Էլ Ահրամի».

Ժընէվ.— Ժընեւի շրջանակները մասնաւոր կարեւորութիւն մը կուտան Թէվֆիգ Ռիւշտի պէյի ճառին այն մասին ուր անիկա տարտամ ակնարկութիւն մ'ըրաւ Թուրքիոյ Ազգերու Դաշնակցութեան մէջ մտնելու կարելիութեան մասին։

Ցիշելով զանազան պետութեան հետ կնքուած չէզոքութեան դաշնագիրները որոնք յղացուած են Քէյլօկի ուխտին ոգիով, Ռիւշտի պէյ աւելցուց որ եթէ այս դաշնագիրները կարենան հաշտուիլ Ազգերու Դաշնակցութեան ոգիին հետ, ոչ մէկ բան պիտի արգիլէր որ իր երկիրը յարի սոյն հաստատութեան։

Անիկա կը պատասխանէր, այսպիսով, այն ստիպողական կոչին զոր իրեն ուղղած էր թէ՛ հրապարակային կերպով եւ թէ ալ մասնաւոր խօսակցութեանց միջոցին սպանիական պատուիրակ պրն. Մատարիագա որը, ընդհանրական ուխտեան սկզբունքին խանդավառ մէկ կուսակիցն է։

«Ժուրնալ տը Ժընէվ»ը որ կը ցոլացնէ ընդհ. քարտուղարութեան յառաջացնալ գաղափարներ ունեցող շրջանակներուն զգացումները այս մասին կեզրակացնէ թէ Թրքական նախարարը հասկցնել ուզեց որ Թուրքիան տրամադիր է կազմակերպութեան մէջ մտնալ յառաջիկայ ժողովէն սկսեալ, եթէ այս բանը ուղղակի կերպով խնդրուէր իրմէ եւ որ անիկա պատրաստ է նոյն իսկ հրաժարելու նախապէս իր կողմէ դրուած պայմաններէն որոնց կարգին խորհուրդին մէջ իրեն աթոռ մը յատկացուիլը։

Սակայն զայն հերքելու բացարձակապէս, Թրքական շրջանակները կը յայտարարեն թէ այս մեկնութիւնը զուրկ է ոեւէ պաշտօնական հիմէն։

Ժընեւ ներկայ գտնուող քաղաքական անձնաւորութիւններն ալ սկեպտիկ են։ Անոնք դիտել կուտան թէ Թրքական ամբողջ քաղաքականութիւնը հիմնուած է սովիէթներու եւ Ազգերու Դաշնակցութեան միջեւ հաւասարակշիռ հոդ մը գտնելու վրայ, եւ թէ շատ քիչ հաւանական է որ Ռիւշտի պէյ որը անձնապէս կապուած է Մոսկուայի կուզէ լքել այն նպաստաւոր թաքթիքը որուն շնորհիւ Թուրքիան կը յաջողի խոյս տալ Լոզանի Դաշնագրին խիստ ճշգրիտ գործադրութիւնէն, մանաւանդ այդ դաշնագրի նեղուցներու ռէժիմին վերաբերեալ տրամադրութիւններուն գործադրութիւնէն։

Վերյիշեալ քաղաքական անձնաւորութիւնները դիտել կուտան նաեւ որ եթէ Թուրքիոյ կողմէ կնքուած չէզոքութեան դաշնագիրները համաձայն ալ լինին Քէլլօկի ուխտին, այդ դաշնագիրները շատ դժուարութեամբ կրնան հաշտուիլ, միւս կողմէն, փոխադարձ օգնութեան եւ Ազգերու Դաշնակցութեան ուխտին մէջ արձանագրուած հաւաքական կերպով տրուելիք պատիժներուն սկզբունքին հետ։

Ստոյգ է նաեւ թէ սովիէթները իրենց բոլոր ազդեցութիւնը պիտի գործադնեն Լնկլերի մէջ, արգիլելու համար Թուրքիոյ Ժընեւի կազմակերպութեան մէջ մտնալը։

Ռիւշտի պէյի ըրած ակնարկութիւնը եւ սոյն ակնարկութեան ստեղծած հակասական բացատրութիւնները կապացուցանեն, սակայն, թէ վերստին կսկսի այն ճնշումը որը Մուսսոլի խնդրոյն կարգադրութիւնէն յետոյ բանեցուած էր Թուրքիոյ վրայ զայն ստիպելու համար որ խնդրէր մտնալ Ազգերու Դաշնակցութեան մէջ։

Ընդհանրականութեան կուսակիցները կենթադրեն թէ Թուրքիոյ ընդունելը տեղի ունենալով Մէքսիկոյի մուտքէն վերջ եւ Իրագի հետ եւ յետոյ պատրաստելով եգիպտոսի ապագայ մուտքն ալ, զօրաւոր կերպով ամրապնդած պիտի լինէր Ազգերու Դաշնակցութեան հմայքը։

Պատուիրակութիւններէն ոմանք կը մտածեն թէ Թուրքիոյ Ազգերու Դաշնակցութեան մէջ ընդունուիլը պիտի ամրապնդէր նաեւ այն նոր կարգերը որոնք իբրեւ նպատակակէտ ունին մերձաւոր արեւելքի մէջ արմատախիլ ընել հին կայսերապաշտութեանց հետքերը եւ որոնք արեւմտեան քաղաքակրթութեան համար կը ներկայանան իբրեւ պատուար մը ընդդէմ պոլշեւիզմի տարածման եւ ընդդէմ ասիական ազգայնականութիւններուն անիշխանական զարթօնքին։

Ծ. ԱՐԵՒԵԼՔ ԽԱՌՆԱԿ

ՌՈՒՍ-ՃԱՊՈՆ ՅԱՐԱԲԵՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

ՁԳՏԵԱԼ ՎԻՃԱԿ ՄԸ ՈՒՆԻՆ

ՌՈՒՍԻԱՆ ԿԸ ՍՊԱՌՆԱՅ ՃԱՊՈՆԻ

Լոնտոն.— Կացութիւնը ձգտեալ հանգամանք մ ստացաւ Ռուսերու և Ճապոնցիներու մէջ վերջին միջադէպերու հետևանօք, որոնց կարգին պէտք է յիշել Խարպինի մօտ Ճապոնական զինուորական կառախուժքի մը գիծէն դուրս ելնելը, որուն համար Ճապոնցիք կ'ամբաստանեն Ռուսերը։ Ճապոնցիք կը յայտնեն նաև թէ Սովիէթները համախմբած են ինը զօրաբաժիններ իրենց ծայրագոյն Արեւել. հողամասին մէջ և թէ կարելի է որ այդ զօրաբաժինները գրգռողական դիրք մը բռնեն։

Միւս կողմէ, սովիէթական պաշտօնական շրջանակները կը յայտնեն թէ Ճապոնը կը գործածէ Սպիտակ Ռուսական պահակախումբերը գործելու համար ահաբեկիչ հանգամանք ունեցող արարքներ և թէ վերջը Ճապոնցիք կ'ամբաստանեն չինական արևելեան երկաթուղիներու սովիէթական պաշտօնեաները իբրև հեղինակներ սոյն արարքներու։ Իբրև թէ այդ պաշտօնեաները խմբովին ձերբակալուած րլլան սա վերջին քանի մը օրերու ընթացքին, ասալ չատ հաւանականաբար Ճապոնական զինուորական կառախուժքին գիծէն դուրս ելնելու հետեւանօք։

Սովիէթական թերթերը բաց կերպով կը խօսին ծայր. արևելքի մէջ ծագելիք պատերազմի մը վտանգներուն մասին և Ճապոնի ուշադրութիւնը լրջօրէն կը հրաւիրեն այն իրողութեան վրայ թէ սովիէթներու պաշտպանող միլիոնաւոր մարդիկ պատրաստ են ընդդիմանալու սովիէթական հողամասէն որևէ կատր մը Ճապոնցիներու —Պետութեան վերածելու Ճապոնական ամէն տեսակ փորձին դէմ։ (Ռ.Գ.)

19ևերու Ցանձնախումբը Դուխիակ Նիստ Կը Գումարէ

Ժընէվ.— Ազգերու Դաշնակցութեան Տասն և Իններու Մասնախումբը որը պաշտօն ունի հետեւելու Ծայրագոյն Արեւելքի կացութեան յեղաշրջումներուն դռնփակ նիստ մը գումարեց և որոշեց պահանջել երկու կողմերէն ալ որ բանակցութեանց վերսկսին լուծելու համար վէճի առարկայ եղող զանազան խնդիրները։

Մասնախումբը Թուական չորոշեց գինուորներու ետ քաշուելուն համար բայց անիկա թելադրից որ խառն յանձնախումբ մը ժամանակ առ ժամանակ քննէ Շանկայի կացութիւնը հասկնալու համար որ սովորական վիճակը վերահաստատած է թէ ոչ, ինչ որ պիտի արդարացնէր Ճապոնական գինուորներուն ետ քաշուիլը։

Սպասուածին հակառակ ըլլալով, Ճապոնական և Չինական պատուիրակութիւնները չմասնակցեցան այս նիստին։

Մեծ պետութեանց վտրձագիեցները կը գումարուին

Ժընէվ.— Արժանահաւատ աղբիւրէ կը հաղորդեն թէ Դանուբեան խնդրով չանգրգռուող մեծ պետութեանց ելմտական փորձագէտները քանի մը օրէն հաւանաբար գումարուին Մակայն այս գումարումին ճիշդ Թուականը դեռ վերջնականապէս չէ ճշգուած։

ՏԵՂԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԼՈՒՐԵՐ ՀԱԼԷՊԷՆ

Հալէպի մեր թղթակիցը հետեւեալ տեղեկութիւնները կը հաղորդէ տեղւոյն ազգային կեանքի մասին.—

Դժբաղդաբար, կարգ մը արհեստով խանգարիչներ, ընտրական առխաւութեանց առթիւ, ցոյց տուին իրենց աղտոտ գոյութիւնը։ Հակառակ ազգային իսխանութեան կողմէ եղած կարգադրութեանց, ընտրութիւնները կայացնելու համար համերաշխութեամբ եւ խաղաղութեամբ, ցնծութեան հոսանքներ, որոնք իրենց սովորական խանգարչութիւնը մէջ տեղ դրին, խախտելու համար համերաշխութիւնը։

Այս անգամ սակայն, Հալէպի հայութիւնը օտս լաւ ճանչցաւ մեր ժողովուրդի մէջ էն ու տեղութիւն սերմանողներն ու համերաշխութեան թշնամիները։

Այդ հերոսներ, այսպես, կարգ մը տեղ եւ ցաւալի դէպքերու առիթ տուած են ընտրութեանց առթիւ։ Սիւէյմանիէի ՈւրՖացիներու էմբրին մէջ, Ապրիլ 16ին տեղի ունեցած է զէնքով եւ փայտով կռիւ մը։ Պօլճիներ (Ռամկավար. Հրնչակեաններ) իրենց վարձած մարդիկներով կը ջանային խուճարկութեան քուղերը սեփականացնելու, կեղծ քուղեր տալով անոնց տեղ։ Կարգ մը գիւղական կից եւ պատուաւոր ազգայիններ կուզեն արգիլել այդ ապօրէն արարը եւ կը խրատեն խանգարիչները, եռ կենալու իրենց արարէն։ Սակայն պր. Նշան Տէր Պետրոսեանի հետ արդին անմիջապէս կը հանէ իր ռեվոլվէրը եւ «հերոսաբար» կը կրակէ։ Երիտասարդ մը կը վիրաւորուի եւ գետին կիյնայ։ Իսկ «բաջագործը» զէնքը քողելով կը փախչի...։

— Ամսոյս 16ին Ուս. Ընկերութեան թատերական խումբը ներկայացուց երկու գաւեօթախաղեր՝ «Խուն Չհնցլա» եւ «Ներկու Ծայրայեղներ», որոնց խաղարկութիւնը եղաւ յաջող։ Բայց դժբաղդաբար կրթիչ եւ բարոյացուցիչ բնոյթ մը չունէին երկու խաղերն ալ։

Ուսումնասիրացը Հալէպի մէջ կը պահէ ամենէն ստուար ազատերասութիւնը ներկայացնող վարժարանը, մօտ 1250 ուսանողներ կը յաճախեն այդ վարժարանը, որ ունի տարեկան 1200 Օսմ. ոսկիի պիւճէ մը։ Այս գուժարը կը հայթայթուի ուսանողներու տարեթոշակներով եւ ընկերութեան անդամներու ամսավճարներով։ Դպրոցի Հիմնադիր — Տճօրենն է Պ. Լեւոն Լեւոնեան։

— Շատ զարմանալի եւ տարօրինակ լուր մը, եթէ գործադրուի։ Հաւաստի աղբիւրէ մը կը տեղեկանամ որ, Հայ Աւետ. Էմմանուէլ եկեղեցիին մէջ, ամեն կիրակի առտուներ անգլիերէն լեզուով պիտի տուին քարոզներ։ Իսկապէս զարմանալի չէ՞ այս կարգադրութիւնը, երբ Միութեան Ժողովին մէջ ասխատանքներ կը քաշեն եւ որոշումներ կուտան բեմը հայացնելու համար, ատդին մէկ ճօճուռվ կը կոխկռտեն մեր ծեծատաճչ լեզուն եւ բրերէնէն անգլիերէնի կը փոխեն.արդեօ՞ ուխտա՞ծ են հայերէն չի քարոզել։ Այլապէս ինչո՞վ կբացատրել այս ընթացքը։ Երիտասարդութիւնը տաս գայրացած է եւ դժգոհ այս կարգադրութենէն։

— Կարմրուկներ ճոռճ սկսած են գործի։ Նոր բռուցիկներ հանուած ու ցրուած են հայերէն լեզուներով, կրկենլով իրենց սովորական յանկերգը։

— Անցած կիրակի ճոռճ Հ.Մ.Ը.Մ.ի եւ Վ.ասպուրականի մարզադաշտերը հանդիսաեսներու հոծ բազմութեամբ մը լեցուած էին։ Առաջին խաղը տեղի ունեցաւ Հ.Մ.Ը.Մ.ի սկաուտական ա.խումբի եւ Ի.Նձօճի պահեստին միջեւ եւ հայ մարզիկները Օի դէմ 2ով յաղթական ելան։

Խաղի ամենահետաքրքրական մասը Հ.Մ.Ը.Մ.ի եւ Անթիոքի խումբին միջեւ տեղի ունեցած մրցումն է։ Հ.Մ.Ը.Մ. յաղթական հանդիսացաւ 1ի դէմ 11 կոլով։

Միեւնոյն ժամուն Վ.ասպուրականի դաշտին վրայ տեղի ունեցաւ Վ.ասպուրականի առաջին խումբին եւ «Գնչ.ի Համառաց» արաբական խումբի մրցումը։ Թէպետեւ մեր մարզիկները սանչելի խաղարկութիւն մը ունեցան, բայց արաբական խումբի անկանոն խաղարկութեան պատճառաւ իր ամենալաւ խաղացող մարզիկներէն պր. Թօճաօղլան։ եան վիրաւորուեցաւ եւ երկու խումբեր մնացին հաւասար։

ՍԻՒՐԻԿՆ. ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆԻ ԲԱՑՈՒՄԸ ՊԻՏԻ ՑԵՏԱՁԳՒԻՒ...

ԿԱՐԵՒՈՐ ԽՈՐՀՐԴԱԿՑՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Առջի օր, Բարձր Գօմիսէր պ. Բօճօ առտուն կանուխ Մեծ Սէրայ եկաւ եւ երկար տեսակցութիւն մը ունեցաւ պ.պ. Հէլլօի, Շօվկի եւ Բօլօճկի Պօտէի հետ։ Անկէ վերջ Բարձր Գօմիսէրին ներկայացան Ընդհանուր Ապահովութեան պետ պրն. Պիւտճ եւ Սիւրիոյ ապահովութեան տրնօրէն պ. Վ.ահրօճ։

Կը կարծուի որ այս տեսակցութեանց ճիւքր եղած է Սիւրիոյ մէջ վերջերս տեղի ունեցած մահափորձեր եւ Սիւրիոյ ընդհանուր ապահովութեան վիճակը։

Այս տեսակցութենց միջոցին եկաւ նաեւ Համայի եւ Հոմսի պատուիրակ պ. Քահօճ եւ մանրամասնութիւններ պարզեց Համայի նոր երեսփոխանին դէմ կազմակերպուած մահափորձի մասին։ Պ. Բօճօ շատ մեծ կարեւորութիւն կուտայ այս մահափորձի դէպքերուն եւ խիստ ճնշուածքներ հրամայած է։

«Էլ Ահրար»ի առած տեղեկութենց համաձայն, Սիւրիական Խորհրդարանի բացումը տեղի պիտի չունենայ յառաջիկայ Հոկտեմբերեն առաջ, այսինքն պրն. Բօճօսի Փարիզէն վերադարձէն վերջ միայն պիտի բացուի Խորհրդարանը

ԱՐԱԲ ՔՕՄԻԹԷԻ ԱՆԴԱՄՆԵՐԸ ԿԱՐՏԱՔՕՍԻՒՆ ՓԱՐԻԶԷՆ

Եգիպտոս հրատարակուող «Ահրամ» թերթ Փարիզեն 16 ապրիլ թուակիր հեռագիր մը սացած է, որով կը հաղորդուի որ Ֆրանսական կառավարութիւնը հրաւիրագիր տուած է Միրօ — արաբական ֆօմիթէի անդամներուն տաս օրուան մէկ հետաքայ Ֆրանսայէն։

Այս հրաւիրագրին պատճառը եղած է Սիւրիոյ հովանաւոր կառավարութեան դէմ ֆօմիթէի բռնած թշնամական դիրքը, Սիւրիական վերջին ընտրութենց առթիւ։ Ֆօմիթէի անդամները հրատարակած են բուռն յայտարարութիւն մը Բարձր Գօմիսար պ. Բօճօսի դէմ, «Իւմանիթէ»ն եւ «Բօլիւտ» համայնավարական թերթերու մէջ։

ՅԱՒԻՏԵՆԱԿԱՆ ԽԱՆԳԱՐԻՉՆԵՐԸ

ԱՌԱՋՆՈՐԴ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆ ԴԱՇՆԱԿՆԵՐՈՒ ԿՈՂՄՆԱԿԻՑ ԱՄԱՆ, ՀԱՍԷ-Ք, ԿՐԱԿ ԿԱՑ...

Այս յաւիտենական յանկերգը սկսած են բարձրացնել դարձեալ Հալէպի մէջ արհեստով խանգարիչներ, Գաւառական ընտրութեան առթիւ։ Առաջնորդ եւ Քաղաքական ժողով կարգադրութիւններ րուած են եւ հրահանգներ տուած Ապրիլ 24ին, կիրակի օր, գաւառականի ընտրութիւնները վերջացնելու համար Հալէպի մէջ։ Հարհրաշխութենէն խուսափող եւ Սահմանադրութիւնը ոտնակոխ ընել ուզող տարրերը, դժգոհ գաղութի կազմակերպութեան աջխատանքներէն, այս անգամ կը փորձեն ձեռնարկը ձախողեցնել եթէ կարելի բլլայ, դիմելով զանազան աղտոտ միջոցներու։

Ինչ ընդհ, մեր թղթակիցը արդէն հաստատուած կը գտէ ձխուր դրուագ մը։ հիմա լսենք Հալէպի «Ֆրաս»ին գրածները.—

Շաբաթ առտու Ուրֆացիներու էմբրին մէջ իրաւագիրներ բաժնուելու ատեն, ժողովուրդին մաս մը երիտասարդներ(?) ուզեցին արգիլել դատական տերոց ի գործ դրած կատկանդումը՝ իրաւագիր սացողներու վրայ։ Կանխաւ պատրաստուած եւ կազմակերպուած խումբեր, մօտ երկու հարիւր հոգի, չորս կողմէ խուժեցին այս ափ մը երիտասարդներու վրայ։ Ատճառական պարպուած է օդին մէջ եւ յարձակողները ետ քաշուիլ։ Կանխաւ պատրաստուած էր նաեւ Քարիճ, կսկսին պոռալ «անկցի Ռուպին Պէրէճեան» ժողովուրդը կը յարձակի այդ երիտասարդներու վրայ եւ Քարիճ վիրաւորուած վիճակի մէջ տուն կը փոխադրուի։ «Էլիճ Պա»ի առած տեղեկութենց համաձայն, ազգայնական լիճի տղան հարուածներու ազդեցութեան պատճառաւ ուղեղային անդամմահի խանգարման մը դատապարտուած է։

ՆԱՀԱՏԱԿԱՑ ՏՕՆԸ

Կաթողիկոսական փոխանորդ կարոհան Մրբազան մասնաւոր օրաբերականներ դրկած է Լիբանանի թեմի բոլոր Թաղական մարմիններուն, Ապրիլ 24ի Նահատակաց Տօնը պատշաճ կերպով տօնելու եւ եկեղեցիներու մէջ մահաբեմներ պատրաստելու համար։

ՅԱՒԱԿՑԱԿԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

Հետեւեալ ցաւակցական հեռագիրները սացած եմ Զահլէհն տարաբաղդ Աւետեան մահուան առթիւ.—

Մեր ցաւակցութիւնները Աւետեան ազգապատմիչի համար.

ՀԱՄԱԶԳՒԱԾԻՆ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

Մեր խորունկ ցաւակցութիւնները Աւետեան մահուան առթիւ.

Հ. Ը. Դ. ԿՈՄԻՏԷ

ԲՈՂՈՔ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԻՆ

«Հասկ»ի վերջին թիւի խմբագրականն ու առհասարակ բովանդակութիւնը բազմաթիւ զգուշութեանց եւ զայրակղութեանց առիթ տուած է։ Սացած եմ քանի մը բողոքներ, ուղղուած Կիլիկիոյ Կաթողիկոսութեան եւ հեռագիր մը Հալէպէն՝ նոյն իմաստով։

Պիտի անդրադառնանք այս խնդրին։

ՀԱՑԸ ՀԱՑՈՒՆ ԴԷՄ

ԿՌԻԻՆԵՐ ԵՒ ՎԻՐԱՒՈՐՆԵՐ

«Էլիճ Պա»ի Հալէպի թղթակիցը հետեւեալով կը հաղորդէ իր թերթին.—

Մեր ընթերցողները գիտեն որ հայերը երկու կուսակցութիւններ ունին, Կիրակի օր տեղի ունեցեալիճ ազգային ընտրութեանց առթիւ, անհամաձայնութիւնները սաստկացան երկու կողմերու միջեւ։ Կռիւներ եւ երկու կողմէն ալ վիրաւորներ եղան։

Ամսոյս 19ին էլ մը աւելի սաստկացաւ վէճը։ Կռուողներէն մէկը չորս ձեռք գնդակ պարպած է օդին մէջ, սակայն ոչ ոքի չէ դպած։ Ոստիկաններ ընտրութեան ձեռնարկած են։ Կը վախցուի որ, եթէ հայ երեւելիներ եւ խելացի անձնաւորութիւններ չի խառնուին, աւելի գէշ դէպքեր պատահին։

ԱՇԻՒՂԹՆԵՐՈՒ ԿՈՒԻԸ

ՎԻՐԱՒՈՐՆԵՐ ԵՐԿՈՒ ԿՈՂՄԷՆ

Համայիէն «Էլ Ահրար»ի դրկուած հեռագիրե մը կը հասկցուի որ Մէվալի եւ Հաւթիյնի ասիրէթներ կը պատրաստուին մեծ կռիւի մը։

Հեռագիրը ստորագրողներ կը խնդրեն Բարձր Գօմիսարէն որ առաջքը առնուի այդ կռիւին, որովհետեւ, ամբողջ գիւղերու ցաւերն ու հոգերը կը բռաջնորդուին, եթէ այդ ասիրէթներու միջեւ սկսին կռիւները։

Սակայն, վերջին թղթակիցով եկող «Էլիճ Պա»էն կը տեղեկանանք որ, արդէն բախումը սկսած է ասիրէթներու միջեւ։ Շաթիպի օրացոյցներուն մէջ Հաւթիյնի ասիրէթի պատկանողներ յարձակած են Մէվալիներու վրայ, անոնց հոգերը ջելու համար։ Կռիւը բուռն եղած է անոնց միջեւ, որու միջոցին երեք հոգի Մէվալիներէն եւ երեք հոգի ալ Հաւթիյնեներէն սպաննուած են։ Բազմաթիւ վիրաւորներ եղած են։

150,000 ՈՒԽՏԱՒՈՐՆԵՐ

Այս տարիզ Հինգ ուխտի գացող հաւատացեալներու քիւը եղած է 150,000։

ՀԱՄԱՇԽԱՐՀԱՅԻՆ ՊԱՏԵՐԱԶՄԸ

1. ԱՆԴՐԱՆԻԿ ԱՒԱԶԻՆ ԱՆԴԱՄ ԿՈՎԿԱՍԵԱՆ ՒԱԶՄԱԲԵՄԻ ՎՐԱՁ

Պայթեցաւ համաշխարհային պատերազմը երբ Անդրանիկ նստած էր Վառնայի իր տան մէջ և կ'զբաղէր իր տնական գործերով, բայց ուշի ուշով հետեւելով օրուան տարտիլի անցուդարձերուն։

Անդրանիկ գրեց Պոլիս, որպէսզի ժամ առած յեղափոխական ժառուրական գործիչներ դուրս ելլեն երկրեն, որովհետև Թուրքիան ալ անպայման պիտի խառնուէր պատերազմի մէջ և երկրին մէջ միայն պէտք կար ոչ թէ ժառուրական գործիչներու, այլ մարտական ուժերու։

Անդրանիկ կ'ստանայ հեռագիր մը ծածուկ իսաքեռով խմբագրուած։ Հեռագիրը Պոլսէն էր։

Պարո՛յր, անմիջապես անցի՛ր Ջրաբերդ, fու ներկայութիւնը անհրաժեշտ է այդեղ։

Պարոյր Անդրանիկի յեղափոխական կեղծ անունն էր։ Այս կեղծանունը շատ քիչերու ծանօթ էր։ միայն գիտէին իր մտերիմ ընկերները, հիմայ արդէն շատ ծանօթ է։

Իսկ Ջրաբերդը Թիֆլիս քաղաքն է։

Անդրանիկ անյիշապէս կը պատրաստուի մեկնիլ։

— Բան մը կը դառնայ կովկասի մէջ, կը մտածէ Անդրանիկ։

Անդրանիկ կը մեկնի Թիֆլիս։

Այնտեղ գոյութիւն ուներ «Ազգային Պիւրօ» մը։

10. ՊԱԼՔԱՆԵԱՆ ՊԱՏԵՐԱԶՄԻ ՈՂԲԵՐԳՈՒԹԻՒՆԸ

Արդէն պատմութեամբ հետաքրքրուողներու յայտնի է, թէ ինչ վախճան ունեցաւ Պալքաններու յաղթութիւնները, թէ ինչպէս յետոյ սկսաւ եղբայրասպան պատերազմը պալքանեան ազգութիւնների միջեւ։

Անդրանիկ յայտարարեց որ չնչքը և թէ հայկական կամաւորները չեն կրնար խառնուիլ Սերպերու և Յոյներու դէմ մղուած պատերազմի մը։

Հայկական զօրամասը, այնքան քաջութիւններէ յետոյ, Անդրանիկի հետ միասին ձգեց պուլկարական ռազմական շարքերը և հեռացաւ իր տունը։

Այստեղ կ'արտասպենք նոյնութեամբ պուլկարական բանակի առած վկայականը Անդրանիկի հրամանատարութեան տակ գործող հայկական վաշտի գործունէութեան մասին։

Մակեդոնա-Օգրինեան կամաւորութեան կազմակերպման ժամանակ ի նկատի առնելով հայերի համակրութիւնը դէպի Բուլկարիան, երկու ժողովուրդների անցեալը և այն կարեւորութիւնը, որ հայերը պատերազմի դուրս գան իրենց ազատին զօրամասով, Թայլատուեց, որ մի Հայկական վաշտ կազմակերպուի Հայոց ազգային գրօշակով և հայ սպաներով ու վօլոնտաներով։ (Հրաժան կամաւորութեան Նո. 2, 8, 1912 թ. հոկտեմբերի 3-ից)։

216

54 213

Զիմ - Ձամրա վիճակ

Ժընէվ.— Շանկայի կացութեան չորրդ Ազգերու Դաշնակցութեան մէջ ունեցող վիճաքանդիտական նիստին զինուորական ներկայացուցիչները որոշեցին ձգել որ Ճապոնական զինուորները մնան Ծանձնախումբին ձգելու համար կատարուած փորձերն ալ չնայած

ՊԱՆԴՈՒԿ ԼԻԻՔՍ

ՋԱՀԼԷ

Հայկական առեւնարաւագոյն պանդոկը «ԼԻԻՔՍ»ին Զահլէի մէջ, ծաղկաւէտ պարտէզով,

ԽԻՍՏ ՕԳՍՈՒՆ ՍԵՆԵԱԿՆԵՐ
ՈՐ ԿԸ ԲԱՂԿԱՆԱՅ 1, 2, 3, 4, ՄԱՀՃԱԿԱԼՆԵՐԷ

1. ՀԱՄԵՂ ՁԱՁ, ՄԱՔՈՒՐ ԵՒ ԱՆԹԵՐԻ ՍՊԱՍԱՐԿՈՒԹԻՒՆ.
2. ԳԻՆԵՐԸ ԽԻՍՏ ՁԱՓԱԻՈՐ.
3. ՏՈՒՆ ՓՆՏՈՂՆԵՐՈՒՆ ԱՄԷՆ ԴԻՒՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ.

Տէր եւ Տնօրէն՝ Գ. ՊԱՐՏԻԶԱՆԵԱՆ

Տ.ՔԹ. Բ. ԳՈՒԼԱԳԵԱՆ

ՄԱՆԱՒԱԳԷՏ՝ ՆԵՐՔԻՆ, ՄՈՐԹԱՅԻՆ ԵՒ ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

ՎԿԱՅԵԱԼ ՓԱՐԻԶԻ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑՆԵՐԷՆ

Կր դաւնանէ գիտական ամենավերջին մեթոտներով, քոֆեուր, սան-մոխի, ադիմներու յատկի ամէն տեսակ հիւանդութիւններ: Հին եւ նոր ջերմախզութիւնը իր բոլոր բարդութիւններով, ինչպէս նաեւ Ֆրանկախտ եւ մորքային հիւանդութիւնները:

Արագ, արմատական եւ բարեխիղճ դարմանում:

Հիւանդ կ'ընդունի ամէն օր, բացի կիրակիէ, իր նախկին դարմանատան մէջ. ժամը 8—12 եւ 2—6ու մասնաւոր ժամադրութեամբ:

Երեքշաբթի օրերը, ժամը 2—5 վկաեալ *ԱՂՔԱՏՆԵՐՈՒ ԶՐԻ*

ժօրժ Հասեան փողոց՝ թիւ 8

ՇԱՊԿԱԳՈՐԾԱՐԱՆ

ԱՐՄԵՆԱԿ ԴԱՆԻԷԼԵԱՆԻ **"ԼԻԻՔՍ"** ԱՐՄԵՆԱԿ ԴԱՆԻԷԼԵԱՆԻ

Պատիւ ունիմ ծանուցանելու յարգոյ հասարակութեան՝ որ Սուգ-էլ-Գէգիրկանի շապկագործատունս փոխադրած եմ՝ *պէյէաթիէի* շէնքին տեղ *ՆԷՃԻՊ ԱՓՏԻԼ ՄԷԼԷՔ ՓՈՂՈՑ*, (Վարդապետեանի վաճառատան դիմացը, Շիւէրիւ Ապուրէճթի նախկին վաճառատունը):

Մեծ խնամքով կը պատրաստեմ, չափի վրայ եւ մեծամասնակ՝ շապիկ, բիճամայ, ռօպ տը շամպր, ֆաշիոսիֆ եւայլն, ամենավերջին նորաձեւութեամբ:

Սպասած եմ մեծ մթերմ մը ճաշակաւոր եւ վերջին նորոյթի ապրանքներու (պոպլին մեծաթոս եւայլն), որով կարող եմ ամենէն բծախնդիր յաճախորդին ճաշակը գոհացնել:

Միշտ պատրաստ կր գտնուին զանազան չափերու վրայ շապիկ եւ բիճամայ, որոնք կր վաճառուին մեծամասնակ եւ մանրամասնակ:

Մեր սկզբունքն է ճշդապահութիւն եւ աժան վաճառում:

Մեկ այցելութիւն բաւական պիտի ըլլայ համոզուելու համար այս ճշմարտութեանց:

Ապսպրաւճներ կ'ընդունինք առաստաւմանէն (Իրագ, Պաղեստին, Կիպրոս), եւ Սիւրիոյ բոլոր օրաւճներէն.

ԳԱԲՐԻԷԼ Թ. ԹԷՐԶԵԱՆ

(ԵԼԵՔՏՐԱԿԱՆ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ)

Հիմնուած 1921 ին Գոլիս-Բերա

Խիստ դիւրամատչելի պայմաններով կր կատարենք ամէն կարգի էլեկտրական լոյսի գործողութիւններ (Intsallation), ինչպէս նաեւ մօթէօր եւ ջրաւճներ:

Վաճառատունս կ'ստանձնէ նաեւ բոլոր էլեկտրագործիքներու նորոգութիւնները: Մասնաւոր սպասարկութիւն բնակարաններու էլեկտրա-նորոգմանց. Վաճառատուն Philips եւ Lux էլեկտր. լամբերու եւ ամէն տեսակ էլեկտրական պիտոյքներու:

Վճարման դիւրութիւններ.

Հասցէ — Վ. Ուզունեանի գրասեղ կից Պուրճ. B. P. 491

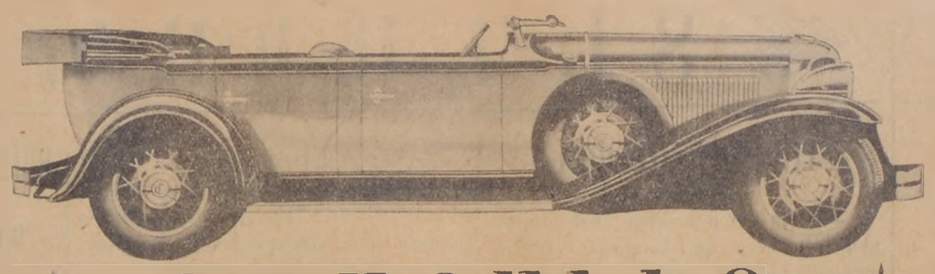

ԳՈՒԱՅՍԼԵՐ

աշխարհահռչակ իճիճաշարժներ որոնք 6-8 սիլինտր ունին,

ԱՄԵՆԱՏՈԿՈՒՆ ԵՒ ԳԵՂԵՑԻԿ ՄԱՐՔԱՆԵՐՆ ԵՆ ՀՐԱՊԱՐԱԿԻ ՎՐԱՑ ԵՒ

ԿԸ ՓՆՏՈՒԻՆ ԱՄԵՆՈՒՐԵՔ:

ԳՈՒԱՅՍԼԵՐ ինքնաշարժերու մասնաւոր յատկութիւններն են՝ ՏՈԿՈՒՆՈՒԹԻՒՆ, ԳԵՂԵՑԿՈՒԹԻՒՆ, ԶԱՓԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՀԱՆԴՍՏԱՒԷՏՈՒԹԻՒՆ:

Վճարման դիւրութիւններ կը տրուին.

ԳՈՒԱՅՍԼԵՐ ծանօթներու բոլոր կտորները պատրաստ կը գտնուին մեր վաճառատուներուն մէջ:

Լիբանանի, Սիւրիոյ և Իրագի բնդհանուր ներկայացուցչութիւն՝

NAAYEM MOTOR IMPORT Co. BEYROUTH B. P. 869. TÉL. 32—29

Հիւս. Սիւրիոյ ներկայացուցիչներ՝ Գ. և Մ. ԱԶԻՐԵԱՆ, B. P. 202, Հալէպ

Տ.ՔԹ. ՍՈԿՐԱՏ ԱԻԵՏԻՍԵԱՆ

ՎԻՐՍԲՈՑԺ - ԱՏԱՄՆՍԲՈՑԺ

ՎԿԱՅԵԱԼ ՊԷՅՐՈՒԹԻ ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ՀԱՍԱԼՍԱՐԱՆԷՆ

Կընդունի ամէն օր բացի կիրակիէն կէսօրէ առաջ 8—12 կէսօրէ վերջ 2-6

Հասցէ՝ Capucin-ներու եկեղեցիին կից Արդարութեան պալատին եռակի:

ՍՊԱՆՏԱՆԻՑ կօշիկները մշտնջենապէս ամենադիմացկուն, ամենադեղեցիկներն են.

ՔԱՐ ԵՂԲԱՒՐՆԵՐՈՒ ՎԱՃԱՌՈՒՏԻՆԸ

Տ.ՔԹ. Գ. ՏԱՎՈՒՏԼԱՐԵԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ՆԵՐՔԻՆ ԵՒ ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

Իր դարմանատունը հաստատած է, *ՍՍՈՒՈՒՐ* վոլոց, Տօքթ. Նօզդաճեանի (առաւմաքոյժ) դարմանատան կից.

Ընդունելութեան ժամեր՝

կէսօրէ առաջ ժամը 8—12
» վերջ » 2—6

կարի եւ Ձեւագիտութեան Դասընթաց

Տիկին ՄԱՌԻ ԵՐԱՄԵԱՆ

ՎԿԱՅԵԱԼ ԴԵՐՋԱԿՈՒՀԻ

ԲԱՐԻԶԷՆ ԵՒ ՎԱՇԻՆԿԹՕՆԷՆ

Կարի եւ ձեւագիտութեան մասնագիտուհի, Տիկին Մառի Երամեան կը վերադառնայ իր առհասնոցը, Մեծ Սէրայի դիմացը Նո. 78 տան երկրորդ արկը:

Երեք ամսուան միջոցին կը սորվեցնէ ամենավերջին նորաձեւութեամբ, կար եւ ձեւագիտութիւն իր բոլոր բարդութիւններով եւ արդիական միջոցներով, Droit-fils մեթոտով: Իր աշակերտուհիները կ'օժտէ Բարիզի ազգային Académie Daydou վկայականով:

ՓՍՍՏԱԲԱՆ

ԽՈՍՐՈՎ ԹԻԹԻՆՃԵԱՆ

(Տօքթ. իրաւագիտութեան)

ԿՍՏԱՆՁՆԷ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԴԱՏԵՐ

Ընկերակցութեամբ հանրածանօթ փաստաբան ՄԷԼՈՒ ԱԶԻԶ ԷԼ ՀԱՇԷՄԻ

Գրասենեակը բաց է կէսօրէ առաջ 9—12 *կէսօրէ վերջ* 3—6

Rue Allenby, Immeuble NESSOULI **ՀԵՌԱՒՈՅՆ 1—28**

Տակուն շիճուածի վայելուչ տեսք հնչուն եւ քնքուշ ձայն

Անոնք չտկանիլ-ներ՝

ՈՐՈՆՑՄԱՄԲ ԿՐ ՁԱՏՈՐՈՇՈՒԻՆ

ԱՓՕԼԼՕ ՖՕՆՕՆԵՐԸ

Հրապարակի վրայ գըտ. Նրւող բոլոր մարքանէ րու հետ կը մրցին Աբօլ-լօ ֆոնօներըն Մանաւանդ վերջին նոր մօտէլները, որոնք հասած են արդէն, անգերազանցելի են իրենց տոկունութեամբ, վայելչութեամբ և ժամչելի գիներով.

APOLLO GRAMOPHONE Co. Ltd

(of London)

ԱՓՕԼԼՕ ՖՕՆՕՆԵՐՈՒ ԹԱՓՈՒՄԸ !!!

Կատարեալ հանգոզում գոյացնելու համար անգամ մը այցելեցէք

MAISON APOLLO, Rue de la Poste, BEYROUTH

Փարոզիճ եւ ֆօնօլ՝ ամէն ձեւի, անվիճելի օրակ եւ առաւելութիւններ դիւրամատչելի գին, վճարումի դիւրութիւն:

Ընդհ. ներկայացուցիչ՝ Սիւրիոյ, Պալեստինի, Անդրյորդանանի, Միջագետքի եւ Եգիպտոսի.— ԳԱՐԳԻՆ ՍԻՆԱՆԵԱՆ

KOURKEN SINANIAN, Boîte Postale 642, BEYROUTH (Syrie)

ՕԳՆԷ ԴԻՒՆ ՔԷՁԻ ԵՒ ԱՍՏՂԸ ՔԱՀՈՒ ՊԻՏԻ ՕԳՆԷ

ԸՆՏԱՆԻՔԻ ԱՍՏՂԸ

(L'ETOILE du FOYER)

Առեւտրական և երկրագործական ժողովրդային վարկի հաստատութիւն

Անանուն ընկերութիւն.— դրամագլուխ՝ 3,000,000 ֆրանք. որ կրնայ 3.000,000,000 ֆրանք-ի բարձրացուիլ վարչական խորհուրդի պարզ որոշումով:

Կեդրոնատեղի.— 137 Boulevard Sebastopol - Paris

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ Արեւելեան պետութեանց

Սավոյ Օթէլի օճմէ, Պուրճ, Գէյրութ

ԵԼԵՒՄՏԱԿԱՆ ՃԻՒՂ

Աւանդի պարտականագրութիւմ

ՕԺԻՏ

Զրաչխատրեալ տոկոս 6%: Ասկէ զատ մասնակցութիւն ընկերութեան չահերուն:

ԿԱԼՈՒԱԾԱԿԱՆ ՃԻՒՂ

ՎԱՐԿԵՐՈՒ ԲԱՑՈՒՄ

Կալուածի վրայ փոխատուութիւնք՝

Վճարելի 10—15—20 տարիէն. որոշուած պայմանաժամէն առաջ ուզողը կրնա՞ վճարել:

ԸՆՏԱՆԻՔԻՆ ԱՍՏՂԸ ընկերութիւնը ներկայիս 75,000ի աւելի անդամ ունի: Մինչև 1 Ապրիլ 1931 Ընտանիքին Աստղը 135 միլիոն փոխ տուած է, գրաւով 500 միլիոնէ աւելի արժէք ունեցող անշարժ կալուածներու վրայ:

Ամէն թղթակցութիւն ուղղել՝ B.P. 821, Beyrouth

Հայկական վաշտը վերջնականապէս կազմակերպուեց 1912 թ. հոկտեմբերի 8ին և նոյն ամսի 16ին ժամը Լօզէնգրադեան դրուժինայի կազմի մէջ:

Վաշտի սկզբնական կազմն էր—մէկ սպայ՝ վաշտի հրամանատար պոդ-պորուչիկ Գարեգին Նժդեհ, մէկ վոյվոդա՝ Անդրանիկ Տ. Օզանեան և 226 կամաւոր: Արշաւանքի ժամանակ Թրակիայում վաշտին միացան 42 կամաւորներ ևս, որոնց հետ վաշտի կազմը հասաւ 270 մարդու:

Պատերազմի առաջին շրջանում, կրգալիեան զօրաբանակի մէջ այդ վաշտը մասնակցեց Սոֆիա—Սամոկով—Կոստենեց Բանիա—Պլովդիվ—Տրնովա—Սէյմէն—Խասկովո—Կրջալի—Մեսեանլի—Գիւմիւրջինա—Փերբէ—Սոֆիա—Դիմոտիկա—Ուզուն Քյօբրիւ—Քէշան—Մալկարա—Ռոդոսթօ արշաւանքներին և հետեւեալ կռիւներին:

1) *Մեսեանլիի կռիւն—4 նոյեմբերի 1912 թ.*
2) *Ուզուն Համիդլեի կռիւն—6 նոյեմ. 1912 թ.*
3) *Գալքան Թորեսիի կռիւն—7 նոյեմ. 1912 թ.*
4) *Մերհամլիի կռիւն—15 նոյեմ. 1912 թ.,*

(ետքեր վաշտի զօրաբանակի գերուին):

Ամբողջ կամաւորութեան կազմի հետ միասին Տաճկաստանի դէմ մղած պատերազմի երկրորդ շրջանում ակտիւ մասնակցութիւն ունեցաւ հետեւեալ կռիւների մէջ.

1) *Մերճքիէ քաղաքի գրաւման կռիւ մէջ՝ յունուարի 22ին 1913 թուին:*
2) *Շարը-Քէօյ քաղաքի գրաւման կռիւ մէջ՝ յունուարի 23ին 1913 թուին:*
3) *Շարը-Քէօյի մօտ տաճկական դեսանտի ոչնչացման կռիւների մէջ՝ յունուարի 26, 27, 28-ին 1913 թ. և Շարը-Քէօյ—Մալգարա—Քեշան—Իփսալա—Փերբէ—Տէմէ-ազաճ—Գիւմիւրջինա—Դէմիր-Հիսար—Փերբէ—*

—Սարուսիճա—Ռադովիշդ—Շտիպ—Կոչանէ—Սոֆիա արշաւանքների մէջ:

Հայկական վաշտը պաշտպանել է Մարմարայի ծովափը 1912 թ. դեկտեմբերի 16-ից մինչև 1913 թ. յունուարի 20-ը նոյն թւի յունուարի 29-ից մինչև մարտի 22-ը: Պահակային (պատրուլ) ծառայութիւնը կատարում էր եռանդագին:

Գերազանց ծառայութեան համար վաշտի անդամներից բարձր աստիճան են ստացել՝ մէկ հոգի, Անդրանիկ Օզանեան պոդ-պորուչիկի աստիճան, 8 հոգի կրտսեր ենթասպայի աստիճան և 16 հոգի եֆրեյտի աստիճան:

Պարգեւներ են ստացել՝ պորուչիկ Գարեգին Նժդեհ մէկ սպայական քաջութեան խաչ, Անդրանիկ Օզանեան մէկ զինուորական խաչ երկրորդ աստիճանի, մէկ հոգի երրորդ աստիճանի և 23 հոգի չորրորդ աստիճանի, որոնցից մէկը կպցրած է Ազգային դրօշակի վրայ, և մասը հոգի՝ չքաւորական ծառայութեանց համար:

Վաշտն արձակուած է 1913 թ. Մայիս 23-ին Կոչանէ քաղաքում, Տաճկաստանի հետ հաշտութիւը կնքելուց յետոյ:

Ընդհանրապէս Հայկական վաշտը, չնայած հազուադէպ բացակայութեան և իր բազմամարդութեան, միշտ եղել է ուժեղ իր Տոկունութեամբ, դիսցիպլինայով, եւ դիմացկունութեամբ, եւ չափազանց բարձր կռիւներ մէջ:

Այդ վաշտի մէջ բոլոր մասնակցողները կարող են հպարտանալ իրենց քաջ գործերով, իսկ Տաճկահայաստանը պէտք է հաւատացած լինի, որ չնորհիւ այդպիսի ողիների որոնք ընդունակ են մեռնելու մի ազատ գործի համար, մօտիկ ապագայում կարող է ունենալ երջանիկ և յարատեւ ապահովութիւն:

AZTAG
JOURNAL QUOTIDIEN ARMÉN.
B. P. 587
BEYROUTH, Liban

Directeur - Propriétaire
HAIG BALIAN

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳԻՆ
ՍՈՒՐԻԱ տար. 550, վեցամսեայ 300 Ս. Դ.
ԱՐՏԱՍԱՀՄ. տրկ. 7, վեցամսեայ 4 տոլար

ԱԶԴԱԿ
ՕՐԱԹԵՐԹ
ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԳԻՏԱԿԱՆ

ازتـــاك
جريدة سياسية ادبية اقتصادية حرة

ՇԱԲԱԹ ԱՊՐԻԼ 23 1932
ՀԻՆԳԵՐՈՐԴ ԹԻՒ ՀԱՏԸ 2,50 Ս. Դ.

Զ. ՏԱՐԻ | Ամէն առաքում պէտք է ընել թերթիս տնօրէնին հասցէին | Տնօրէն — Խմբագիր՝ ՀԱՅԿ ՊԱԼԵԱՆ | Չհրատարակուած ձեռագիրները չեն վերադարձուիր | Թիւ 38 (615)

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

ՀԱԼԷՊԻ ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆԸ

Ըստ մեր ստացած վերջին տեղեկութիւններու Հալէպի հայութիւնը ոգեւորուած կը պատրաստուի Ազգային Իշխանութեան ընտրութիւնը կատարել Ապրիլ 24ին։

Արդեօք զուգադիպութիւն պէտք է համարել այդ թուականի ընտրութիւնը, տօնելու համար նաեւ մէկ մեծ Նահատակ, Ազգային Սահմանադրութիւնը։ Ուրախալի է, որ վերջապէս օրինականութեան զգացումը պիտի գայ յարութիւն տալ այդ ժողովրդական իրաւունքներու Մեծ Նահատակին։

Ընտրական իրաւունքը, այն ամենասրբազան իրաւունքներէն է, որուն համար դարեր ի վեր կը պայքարին բոլոր ժողովուրդները։ Այդ պայքարը մինչեւ օրս կը շարունակուի, մանաւանդ Արեւելեան երկիրներուն մէջ, ինչ կը վերաբերի այր մարդոց, եւ Եւրոպական շատ մը երկիրներու մէջ, ինչ կը վերաբերի կանանց քուէարկելու իրաւունքին։

Այդ պայքարի պատմութիւնը, ժողովրդապետական սկզբունքներու յաջորդական եւ յարատեւ յաղթանակներուն պատմութիւնն է, որու հետեւանքները քաղաքակրթական յառաջդիմութեան պատմութիւնը կը կազմեն։ Այդ տեսակէտով տասնեւիններորդ դարը ուսումնասիրութեան ամենէն լայն ասպարէզն է։ Այդ դարու ընթացքին հետզհետէ կ'ընդլայնուին քուէարկելու իրաւունք ունեցողներու սահմանները, կը վերնան զանազան դասակարգային առանձնաշնորհումներն ու արգելքները եւ ամեն քաղաքացի կը տիրանայ ընտրական օրէնքի հաւասարութեան իրաւունքին։ Քսաներորդ դարը այդ իրաւունքները կը բերէ դէպի Արեւելք եւ մենք կը տեսնենք որ հետզհետէ Ռուսաստանը, Պարսկաստանը, Թուրքիան, Աֆղանիստանը, Չինաստանը եւայլն կը սկսին ճանչնալ քաղաքացիութեան իրաւունքը իրենց ժողովուրդներուն, եւ տիրապետող միահեծան թագաւորներ կամ ազնուականներ տեղի կուտան հետզհետէ ժողովրդական արթնցող գիտակցութեան առջեւ։ Այս նոյն դարը կը բարձրացնէ կանանց քուէարկելու իրաւունքի դրօշը, որ այս վերջին 32 տարիներու ընթացքին, եւ մանաւանդ վերջին տասնհինգ տարիներու մէջ յաղթանակէ յաղթանակ կը բարձրանայ։

Այս իրաւունքը սակայն կը կորսնցնէ իր արժէքը, եթէ անոր ետեւ չի կանգնիր քաղաքացիական պարտականութեան խորին գիտակցութիւնը։ Ան՝ պարզ ձեւականութիւն մը եւ աստիճանաբար զեղծումի աղբիւր կը դառնայ, երբ անգիտակից եւ անտարբեր ձեռքերու կը յանձնուի անոր գործադրութիւնը։

Քաղաքացիական գիտակցութեան ամենազօրաւոր չափանիշն է քուէարկողներու եւ քուէարկելու իրաւունք ունեցողներու բաղդատական տոկոսը։ Նոյնպէս հասարակական հարցերու առաջ բերած հետաքրքրութեան չափանիշն է այդ բաղդատական տոկոսը։ Երբ ժողովուրդները կը դառնան անտարբեր այդ իրենց քուէարկելու իրաւունքին, կը նշանակէ որ «ինչ որ բան կայ հատած Տանըմարքայի մէջ» ինչպէս կըսէ Համլէթ, կը նշանակէ, որ կազմակերպչական մեքենան պակասաւոր է, եւ չի բաւարարեր ժողովրդական պահանջքը, որ ժողովրդական հետաքրքրութիւնը կը թուլնայ, վստահութիւնը կը խախտի, եւ այդ նշանները եթէ շարունակեն չըմբռնուիլ պատասխանատու գլուխներու վրայ եղողներուն կողմէն, ահա կը պայթի բողոքը նախ խուլ, ինչպէս սկսող հեղեղ մը, որ կը լայննայ, կուռչի եւ կը դառնայ Յեղափոխութիւն։

Այս է պատմութեան մեզ սորվեցուցածը եթէ, միայն ուզենք սորվիլ։

Ուրախալի է որ Հալէպի մէջ ընտրական իրաւունքի գործադրութեան շուրջ կը տիրէ որոշ ոգեւորութիւն։ Կը նշանակէ, որ պատասխանատու իշխանութիւնը ժամանակին ձեռք է առած հարկ եղած քայլը, բարդութիւններու առջեւ չի գտնուելու համար յետագային։ Լաւ առիթ է, ջերմ եւ եռանդուն մասնակցութիւնով մը ապացուցանելու բոլոր թերահաւատ իշխանաւորներուն, որ այս մեր ժողովուրդին մէջ կենդանի կը մնայ դեռ իր Սիրելի «Արիք Հայկազունք»ի արձագանգը։ Թող Հալէպի ընտրութիւնը խաղաղ եւ դրական ցոյց մը դառնայ, հռչակելու անգամ մը եւս, որ հայ ժողովուրդին մէջ վառ է իր բախտը ինք տնօրինելու գիտակցութիւնը եւ պահանջքը։ Թող այդ ցոյցը զգուշացում ըլլայ՝ ապագային համար՝ բոլոր այն քայլերուն դէմ, որոնք կամայականօրէն կ'առնուին ժողովրդական իրաւունքները ոտնահարելու։

Եւ այդ ցոյցը թող հիւսիսէն իջնէ հարաւ, գայ բաղխել բոլոր դոց ականջները եւ արթնցնել թմրած խիղճերը եւ գիտակցութիւնը թէ իշխանաւորներու, թէ ժողովուրդին եւ ոտնակոխ օրինականութիւնը վերականգնող ազդակն ըլլայ։

Վերջ ի վերջոյ չի մոռնանք, որ ժողովուրդները կունենան այն իշխանութիւնը, որուն արժանի են։ Երբ կը դադրին, երբ չեն ուզեր արժանի ըլլալ յոռի եւ ապօրէն իշխանութեան մը, կը տապալեն զայն, հիմնելու համար աւելի արժանաւոր մը։

Եւ չի մոռնանք մանաւանդ, որ ներկայիս կրաւորական դիմադրութիւնը կարող է աւելի ազդու միջոց ըլլալ տապալելու համար իշխանութիւններ, քան թէ երբեմնի բիրտ ույժը։

ՄԵՐ ՅԱՋՈՐԴ ԹԻՒԸ

«Ազդակ»ի յաջորդ թիւը լոյս պիտի տեսնէ 6 էջով, պատկերազարդ եւ բացառիկ բովանդակութեամբ, նուիրուած Ապրիլ 24ի Նահատակաց Տօնին։

ԿՈՐՈՒՍԵԱԼ ՀԱՅՐԵՆԻՔԻՆ ՀԱՄԱՐ

Նորերէն ոմանք՝ որ աւելի անկեղծ են ու յանդուգն ու չեն վախնար վտանգելէ իրենց անձը, կ'ելլեն բոլոր հիներուն դէմ, մինչ բոլոր ժամանակներու մէջ առաւելապէս անտաղանդներուն դէմ էր որ տեղի կ'ունենար սերունդներու ճակատամարտը։ Որովհետեւ մտածումն ու արուեստը չեն միայն՝ որ կը մտահոգեն այդ տղաքը եւ կը մղեն իրենց երբեմնի ուսուցիչներուն ու սիրելիներուն դէմ։ Անոնք կեցած են բազմաթիւ խնդիրներու առջեւ ու կը տառապին դատապարտուած իրենց հետ տանելու՝ հողին, իրենց արեան հետ, որ պատրաստ է թափելու, բոլոր կարելիութիւնները, որոնց թէղիմաւորումը կ'արգիլուի շարունակ։ Պարապին են որ կ'երթան բոլոր զոհողութիւնները։ Ու տղաք կը գալարուին իրենք իրենց մէջ։ Որովհետեւ կը դողայ ցեղը՝ խարխափէն մինչեւ կատարը, մօքի, եռանդի, բարոյականի ու հաւատքի պակասէն։ Որովհետեւ սիրտ մը պէտք է տալ այն ցանուցիր, բազմաթիւ երկիրներու վրայ բաբախող բեկորներուն, որ դատապարտուած են կարծէք՝ մահուան։ Կը սպասուին առաջնորդներ, որ սակայն կ'ուշանան մեր հորիզոններուն վրայ, որոնց միջեւ տեսանք թէ ինչպէ՞ս առաջ տարուած էր յօշոտման նեղմիտ եսասիրութիւնը։ Կը փնտռուին մաքուր ու պայծառ դէմքեր՝ մաքրելու համար մեզ սպաննող մաղձամած, աղկաղկ, յոխորտ ու յաւակնոտ դիմակները։ Բայց հրթիռներ են միայն, որ կը բարձրանան ու կ'իյնան հազար փշրանքներու անձրեւումով մը։ Իսկ կուշտերը, անոնք որ կը կարծեն գրուած ըլլալ վերջապէս՝ իրենց գիրքերը եւ կատարած՝ գերագոյն պարտականութիւն մը, անոնք, որոնցմէ կը սպասուէր աւելի ազնուական նուիրում մը, ոչ միայն չեն գոհանար իրենց ամուլ անտարբերութեամբ այլ եւ առեն առեն կ'արձակեն արհամարհանքի թոյն մը, ինչպէս կ'ընեն ընդծովեայ հրէշները եւ արդիական թէքնիկով օժտուած զրահապատները, պաշտպանելու համար ծուխի բերդով մը իրենց գոյութիւնը՝ թշնամիներուն կամ իրենց զոհերուն առջեւ։ Անոնցմէ ոմանք հասան նոյնիսկ՝ անհուն ապերախտութեան մը՝ հանդէպ այս ժողովուրդին՝ որմէն առին իրենց փառքն ու անունը եւ կրցան շնորհիւ գիշատիչ եւ զոռոզ նայուածքներուն՝ սարսափի տակ պահել ամբողջ մթնոլորտը, հաւատաքննիչի մը կուրութեամբ ու խորշակային խորշանքով։

Ճիշդ է, դժբախտ ու շատ անգամ անարժան խլեակ մըն է ժողովուրդը՝ որ կ'ապրի տակաւին՝ իր տեսած ահարկու օրերուն զառանցքով ու կ'այլասերի օրէ օր՝ օտար քաղաքակրթութիւններու սեմին։ Արհամարհանքը ինկած է անոր սրտին մէջ ալ։ Անիկա տեղ մը կը շարունակէ քալել հին ձեւով՝ տարուած՝ հին ու ուռուցիկ համբաւներէ, անտեսելով նոր ու իրեն անհրաժեշտ ուժերը։ Ուրիշ տեղ մը՝ ուռած՝ դարուն սնոբիզմով, կը թքնէ բոլոր արժէքներուն վրայ ու բարոյական բոլոր պահանջներուն։ Կ'աշխատի, դրամ կը դիզէ ու իր փայտաշէն տունը կը տնկէ մեծ քաղաքներու հեռաւոր փէշերուն վրայ։ Ոչ երազ, ոչ փնտռտուք, ոչ վերադարձի կարօտախտ։ Ամէն ինչ լռած է։ Լուծուած է հայկական հարցը՝ Նանսէն, կամ Նաթիւրալիզասիոն։

Բայց պէտք չէ՞ր, փոխանակ հարուածելու շարունակ խօսք հասկցնել այս զանգուածին՝ որ երես առաւ այդպէս, այս վերջի քանի մը տարիներու ընթացքին, իր իսկ կրած տառապանքին արդար զայրոյթով, որ դարձաւ յաւակնոտ, յամառ, հեգնոտ, անհաւատ ու չարախօս, նոյնիսկ աւերիչ՝ ամէն ստեղծագործական ճիգի հանդէպ։ Այս վտանգաւոր երեւոյթը, որուն արմատները ցեղական են, կը պահանջէ ոչ միայն լուրջ աշխատանք, այլ նաեւ եղբայրութիւն մը՝ մտաւորականին ու ժողովուրդին միջեւ։ Երկուքն ալ պէտք ունին իրարու։ Երկուքն ալ վտանգին մէջն են իրար կորսնցնելու։ Անոնք երկուքն ալ բռնած են արդէն օտար լեզուներու ճամբան։ Ու ինչ որ դժուար եղաւ ու ձախողեցաւ Զօպանեան–Մօռէպասէն սկսեալ մինչեւ մեր օրերը, վաղը դիւրութեամբ պիտի տիրացուի սերունդի մը կողմէ՝ որ ծնաւ օտար երկիրներու մէջ եւ ուսումը կ'առնէ արդէն՝ օտար դպրոցներէն։ Երաշխեցուցիչ հանգամանք մը ունի շատերուն համար ժողովուրդի դաստիարակութեան այս հոգը՝ նկատի ունենալով հին ըմբռնում մը՝ որուն համաձայն տաղանդները պէտք է մեկուսանան միշտ, քանի որ անհասկնալի ու անմատչելի կը մնան «հասարակ» ուղեղներուն։ Մեծ բան կորսնցուցած կ'ըլլան այդ գոռոզները եթէ խոնարհին ու փնտռեն բազմութեան համակրանքը (թէեւ կը փնտռեն զայն միշտ, ծածուկ կերպով) եւ տան անոր անհրաժեշտ եղածը (մեր գրականութիւնը քիչ անգամ զուգընթաց գացած է ժողովուրդին ճաշակներուն ու ըմբռնումներուն հետ։ Դուրսէն արտածուած եւ ֆանթէզի ապրանք է) Ուրիշներ ալ կան, որ ունենալով հրապուրիչ ու կախարդիչ ձայն՝ կ'օգտագործեն ի շահ իրենց անհատականութեան՝ հաւաքականութեան համակրանքը։ Առաջեալն է որ կը բռնէ ատոնց երկուքին մէջտեղը։ Ու ասոր համար է որ անիկա կ'ուշանայ, մինչ օրէ օր կացութիւնը կը վտանգուի եւ եթէ աչք մը նետուի ընդհանուր գաղութներուն վրայ կը տեսնուի որ օրէ օր կը սաստկանայ տենդը ու կ'արագանայ մեր գահավիժումը։ Ամէնքս բռնուած ենք կարծէք մահուան տագնապէն, ամէնքս ալ կ'աճապարենք հե ի հե տալու ինչ որ կայ մեր ոսկորներուն ու ուղեղներուն մէջ։ Կազմակերպութեան շրջան մըն է կարծէք։ Մութ է հեռաւոր գալիքը՝ որ սակայն կը զգանք, բնազդով գոնէ, թէ աւելի ահաւոր պիտի ըլլայ, եթէ անակնկալներ չպատահին մեզի։

Ըսուած ու կրկնուած բաներ են թերեւս որ թուղթին կուտամ դարձեալ (երբեք աւելորդ պիտի չըլլան այսպիսի խօսքերը) հասնելու համար սերունդիս վէրքին՝ որուն ոչ ոք մօտեցաւ տակաւին, հակառակ այն բոլոր գրութիւններուն որ հայհոյանքի, մաղձի, արհամարհանքի ու չարութեան փորձեր, կամ մեղմիւ կարեկցութեան մը փայփայանքներ էին միայն։ Ատենն է ցոյց տալու՝ ատիկա՝ մանաւանդ անոր համար որ շատեր կը տարակուսին նոյն իսկ սերունդի մը գոյութեանը, անտեսելով կուրօրէն հսկայ ողբերգութիւնը՝ զոր երիտասարդներ կոնակնին առած կը տանին։ Մաշած սպառած կը գտնեն շատերը՝ այն բոլոր փնտռտուքները՝ որոնցմով կը տառապին «նորեր»ը։ Դատողութենէ ու եռանդէ զուրկ կը գտնեն զանոնք։ Եւ շատեր կը դատապարտեն հաւաքականութեան մը այս արդար աղաղակը, նկատելով զայն՝ յիմար յամառութեամբ մը, իբրեւ պարզ պոռչտուք մը։ Ստեղծագործութիւնները մինչդեռ մխորով է որ կը ծնին ամէն երկրի մէջ եւ ամէն ատեն։ Կարեւոր երեւալէ առաջ է որ մեծութիւն մը կը զգացնէ ինքզինքը եւ կը պատրաստէ իր գետինը։ Բացի այդ, գործերը տրուած են արդէն՝ շատերու կողմէ եւ եթէ տրուած իսկ չըլլային դարձեալ պէտք էր պոռալ, ինչպէս ըրին մեր մէջ՝ մեզ նախորդող սերունդները, «Մեհեան», «Ազդակ»... Ի՞նչ տուած էին անոնք։ Եւ յանուն ինչո՞ւ... («Մենք»ը զերծ էր բարեբախտաբար՝ օտար քիչէ հանգամանքներէ՝ որոնցմով օրօրուեցան շատեր եւ ունեցան դրօշակակիրները ըլլալու մանկունակ գոհունակութիւնը:) Վէժուոնները ի՞նչ տուած են որ իրաւունք կը ստանան աջ ու ահեակ իրենց իրենց խեղճուկ հարուածները տեղաւորելու։ Եւ ինչպէ՞ս կ'ըլլայ որ կը վայելեն «զօրեղ»ներու պաշտպանութիւնը։ Ինչպէ՞ս կ'ըլլայ որ շահախնդրութիւնները կը շղկապուին այդպէս եւ կը պաշտպանեն իրար՝ այդքան։ Ողբալի է երեւոյթը։ Նամակագրութիւններու եւ անտրական ոգիով ստեղծուած այս վիճակը կը մատնէ ճշմարիտ անկում մը։ Փառաբանութիւնները տեղի կ'ունենան ճաշերու, ուշացածներու, հասարակներու ձեռքով եւ հասարակ կերպով։ Ու ասոր համար է որ անզօր կը մնայ մեր աղաղակը կասեցնելու ձգտող այդ ճիգը։ Բացի այդ, գործի այդ պահանջը կը նմանի վարպետի մը իր աշակերտին վրայ քալեցուցած փոքրոգի խորամանկութեանը՝ որով կը խուսափի վճարման արդար յաւելումէ մը: Անիկա արդիւնքն է դարձեալ ճաշակներու ու ըմբռնումներու փոփոխման (հոս ի՞նչ դեր կրնայ բանել երիտասարդ մը՝ հանդէպ ժողովուրդին, որ կը փոխէ իր զգալու եւ դատելու եղանակը եւ ասիկա՝ քանի մը պետութիւններու ազդեցութեան տակ։ Ոչ միայն ազգային տիպար գրականութեան մը ստեղծումը կը դառնայ անհնար, աւանդութեան տեղի ու ժողովուրդի պակասով, այլ եւ համազգութային գրականութեան մը՝ քանի որ Նիւ-Եորքէն-Երեւան ճաշակները կը փոխուին եւ աւելի պիտի փոխուին քանի մը տարիէն) Պոլսոյ ու գաւառներու նեղ շրջապատը չէ այլեւս։ Շատ աւելի բան կը սպասուի մենէ: Ու սպասելը դիւրին է տալէն։

(Շար.)

ՆԻԿՈՂՈՍ ՍԱՐԱՖԵԱՆ
Փարիզ, 14 Ապրիլ 1932

ՀԱՅՐԵՆԻ ԳԻՒՂԻՍ՝ ՈՐ ԱՒԵՐԱԿ Է ՀԻՄԱ...

Հայրենի գի՛ւղ, կ'ուզեմ այսօր վերձինել
Մտածումիս պաստառին վրայ պատառուն,
Արճիճներուդ հինցած սեմե՛րն հոգենանել,
Ու մաքրութի՛ւնը առուակիդ ջուրերուն...
Հայրենի գի՛ւղ, այսօր հոգիս տա՛րօրէն
Նետած ուռկանն իր անցեալին խորն անլոյս,
Կը սպասէ լո՛ւռ ու ակընդէտ, որ հինէն
Յիշատակի որսայ փշո՛ւր մը խրախոյս...
Բայց ո՛չ մէկ յո՛ւշ կուգայ անուշ անցեալին
Յուզել ջուրերն ու կը սպասեմ ես իզո՛ւր.
Մինչ հոգիիս գիշերներուն մէջ մթին
Կ'եղերերգէ Մոռացումի բուն՝ տխո՛ւր...
Ու ո՛չ մէկ յո՛ւշ, ու ո՛չ մէկ յո՛ւշ, այլ միայն
Զարշուք դէ՛մքը Ներկային ծաղրածու,
Ու ես մինա՛կ, ցաւերուս դէմ անպաշտպա՛ն,
Զո՛ւրկ՝ համբոյրէ՛ն անգամ բոյ՛ջ մը աղու...
Պատկերիդ տեղ տակաւ ինձմէ հեռացող,
Մեռելնե՛րն են, ով գիւղա՛կս իմ հայրենի
Որ աչքերուս դէմ խաւարչուտ ու անշող
Կուգան դառնալ իրենց շուրջպա՛րը վայրի...
Ու կը տեսնե՛մ, ահ կը տեսնե՛մ անոնց մէջ
Սիրելինե՛րս՝ որ դիս իրե՛նց կը կանչեն...
Ապրելու ի՛նձն է որ գոգցես դեռ անշէ՛ջ
Կ'արտահոսի անոնց չանթող աչքերէն...
Հո՛ն են բոլորն ալ, միատեղ, քովէքով.
— Եղերական տարաշխարհի՛կ ծաղկեփունջ
Որ կազմեց մահն իր ժահրաթո՛ր մատներով —
Ու կը նընջեն յաւիտենի քունը մունջ...
Ահա քոյրս՝ աստուածածնի՛ պէս մաքուր,
Որ թիւրք պէյի մը հարէմին մէջ գնաց
Շուշանի՛ պէս ստինքներն իր ձիւնաթոյր
Ծծմել հրէ՛շ ձեռքերու մէջ մոլեխանձ...
Ու եղբայրնե՛ր, լուսախոպո՛ւպ եղբայրներ,
Երկչոտ վիթի խա՛ժ աչքերով թախծանուշ...
Որոնց հոգին չարէն ոչի՛նչ դեռ գիտեր,
Որոնց ճակտին դեռ չէր հպած ո՛չ մէկ փուշ...
Հայրենի գի՛ւղ, գուցէ դո՛ւն ալ վերյիշես
Թիկնեղ կորիճն այն բարձրագլուխ ու հուժկու,
Որուն կրակ նայուածքին տակ արծուատես
Կ'երկընչէին դազաննե՛րն իսկ ահազդու...
Իմ հա՛յրս էր ան, հայրենի գի՛ւղ, ես որուն
Թաւ մօրուքին թելերն հազի՛ւ ափերուս
Մէջ հաւաքել կրնայի երբ ցնորուն
Թաթը ոճրին զայն ալ ըրաւ մահասո՛յզ...
Ու հոն է արդ. արիւներանգ մեծ փունջին
Կեդրո՛նն է ճիշդ... այն օրերո՛ւն պէս բարի,
Երբ բոլորուած ընկուզենւոյն տակ մեր հին
Կ'ունկնդրէինք հէքիաթներն իր քաջարի...
Ու բոլորէն ողջ միայն ե՛ս կամ հիմա
Անծանօթին ես ցաւակո՛ծ ուղեւոր.
Աքսորանքի փոթորկայոյզ ծովուն վրայ
Ու խաղալիք՝ քամիներուն նենգաւոր...
Կ'ապրի՛մ, գիւղա՛կ, բայց հոգիս քե՛զ կը կանչէ,
Վերջալոյսներն այս երկրին խո՛րթ են ինծի...
Կուլայ սիրտս՝ կարօտիդ տակ կապարէ
Եւ աչքերուս մէջ լոյսն յուշի՛կ կ'առկայծի...
Կ'ապրի՛մ, այլ ո՛հ. կը մեռնի՛մ լոկ քե՛զ համար՝
Նուաստութիւնը քարերէդ սրբելո՛ւ...
Ու պատեանէն ժանգոտած սուրը արդար
Վասն անմոռաց վրէժին դո՛ւրս քաշելու...

* * *

...Եւ լուծելէ յետոյ վրէժը ցեղիս.
Ամայացեր ով սո՛ւրբ գիւղակ հայրենի,
Պիտի չինեմ նորէն մատո՛ւռդ աղիս
Եւ դպրատունդ... ուրկէ միշտ խո՛յս կուտայի...
Կ'երդնո՛ւմ, գիւղա՛կ, Ծաղկեփունջի՛ն վրայ կարմիր,
Վերաշինե՛լ քեզ, հինէ՛ն ալ փառաւոր,
Եւ կամ թաղուի՛լ փուլերուդ տակ, ունկընդիր՝
Առուակիդ մեղմ կարկաջերգին հեշտօրօր...
Հայրենի գի՛ւղ, մոխիրներուդ բի՛ւր համբոյր...

Վ. Տ.

ԼԱՒԱԾՆՈՒԹԵԱՆ ԿԱՐԵՒՈՐՈՒԹԻՒՆԸ ԵՒ ՄԵՆՔ

Միացեալ Նահանգներու մէջ, լաւածնութեան չարժումը, մեծ ծաւալ գրաւած է, նամանաւանդ 1880էն ի վեր, և կարգ մը նահանգներու մէջ դրական ընթացք մը ունեցած է։ Հոն աշխատաւորները հետևեալ ուղղութեամբ կը տարուին.

1. Բազմաթիւ միջոցներով բրօքանան կը մղեն և կ'աչխատին բազմապատկել ամուսնութեան և ծնունդի թիւերը գերադաս նկատուած (անգլօսաքսօն, գերման, Նորտիք և.ի.) դասակարգի խմորումներու մէջ։

2- Մարդկային ընկերութեան բեռ, —ընկերային խեչերանք նկատուած անձերու թիւը նուազեցնել։ Համար նախ քան ամուսնութիւն բժշկական վկայագիր կը պահանջեն։

3. Կարգ մը նահանգներ աւելի խիստ վերաբերուեցան սոյն հարցին հանդէպ և պահանջեցին որպէսզի մրցքի և տրամաբանութեան պակասաւորներ, ժառանգական ախտաւորներ զերկրին արգասաւորութեան կարողութիւններէն և ամուսնութեան դատապարտուին. 1925ին այս ուղղութեամբ 29 նահանգներու մէջ կատարուած են 6,244 գործողութիւններ որոնցմէ 30307 այրերու իսկ 2937ը կիներու վրայ։

2. Ուրիշ ձգտում մը Միացեալ Նահանգներու մէջ ի նպաստ լաւածնութեան չարժումին այն պայքարն է որ կը մղուի խառնածուղիի դէմ (métissage)։ Այնպէս որ չատ մը նահանգներ ամուսնութիւն օրէնքներ հրատարակած են արգիլելով սեռ, դէմին կամ հնդիկ ցեղերու հետ ամուսնութիւն կնքելը, նրբերու հետ ամուսնութիւն կնքելը, նրբերը կատելով այս վերջիններս որպէս ստորադաս ցեղեր։

5. Վերջապէս ներգաղթի օրէնքներուն խիստ կերպով կազմակերպելը, դարձեալ միևնոյն հայեցակէտն և նպատակն ունի. այսինքն մարդկութեան բեռ ժառանգական, ռարափոխիկ, հիւանդաբեր խմորումներ չներմուծել։ երկրին մէջ սրքան կարելի է ստոյգ թիւը նուազեցնել։ Մէկ խօսքով հասցընել Ամերիկեան ղերադաս ցեղ մը, սերունդ մը, արտադրուած գերադաս նկատուած ցեղային խմորումներէն և վերծ ժառանգական ախտաւորումներէ։

Ֆրանսայի մէջ այս առթիւ տարուած աչխատանքներու տեսակը, միջոցը, հայեցակէտը, ուղին, բոլորովին տարբեր է։ Հոն ամուսնութեան դատապարտող գործողութիւններ, ներգաղթի այնքան խստապահանջ օրէնքներ, կամ ժողովուրդի բազմանալուն դէմ մաքառումներ, դոյութիւն չունին։ Ընդհակառակը 1. հոն՝ զինուորականութեան հետևանքով ժողովուրդը նուազելուն դէմ, պայքար կը մղուի ժողովուրդը բազմացնելու համար։

2.— Միևնոյն նպատակով է 30 Յուլիս 920ին հրատարակուած օրէնքը որով խիստ պատիժի կ'ենթարկէ վիժուսի առթիւ գործածուած բոլոր դեղերն ու միջոցները։

3. Գոյութիւն ունին բազմաթիւ հասատատութիւններ, մայրանոցներ, մանկանոցներ, հիւանդանոցներ, զանազան դարմանատուններ, ուր յղի կիներ, նորածիններ, մանրակրկիտ խիստ քննութիւններու կ'ենթարկուին և ի հարկին կ'ստանան ամէն տեսակ խնամք արպէսզի նորածինները, այդ անմեղ աթաթծները, որպէս մարդկային դրամագլուխ, նօրմալ, օգտաւէտ վիճակի վերածուած ձևով աչխարհ գան։ Մայրանոցներու կից հակավեներական դարմանատուները որոնք Ֆրանսայի ամէն կողմերը գոյութիւն ունին, նամանաւանդ վերջին ցնցատերազմէն ի վեր, զգալի կերպով նուազեցուցած են նորածիններու մահացութեան քանակը և ամուսնացող զոյգերու հիւանդութեան աստիճանաչափը։

Սոյն գործերով զբաղուող ազգային կերպութիւններ հակայ պայքար կը մղեն դաստիարակելու և յուսադրելու համար ամուսնութեան թեկնածուները, արթնցնելով հետաքրքրութիւն իրենց առողջական վիճակին չուրջ ապագայ սերունդին տեսակէտէն, տորվեցնելով անոնց թէ բժչկական դարմանուժի չրնորհիւ կարգ մը աննպաստ և հիւանդոտ վիճակներ կարող են անհետանալ կամ բարւոքիլ և դաստիարակելով ամուսնոց յաւածնութեան պայմաններուն։

Ոչ միայն Ֆրանսայի զանազան քաղաքներուն մէջ այլ նաև Ամսթէրտամ, Գէրլին, Տրէստէ, Համպուրկ, Մակդեպուրկ և այլ ուրիչ չատ մը տեղեր, խօսքէն գործքի անցած են և այժմ արի դարմանատուններ կր տրամադրեն ամուսնութեան թեկնածուներու ձրի քննութիւններ (ժարինական, արեան, մէզի, սերմի, էլեքտրական), ամսնաւոր բժիչկներու կողմէ որոնք անձնական արքար և մարդասիրաբար կը տրամադրեն իրենց ժամերէն, և երկու տեսակ ներկայացողներ, սրտի, թոքի, ջղային և վեներական հիւանդութիւններու չուրջ կ'ստանան յուսադրութիւններ, դարման և խրատներ։

Փրօֆ. Քալմէթի B.C.G. հակահիւանդախտական պատուաստը և այս առթիւ գոյութիւն ունեցող հիմնարկութիւնները, խիստ կարևոր սատար են միևնոյն նպատակով տարուած աչխատութիւններուն նոր սերունդը առողջ հիմերու վրայ մեծցնելու տեսակէտէն։ Հոս ուրախութեամբ կրնանք յիչատակել Ֆրանս. բժչկ. համալսարանի նախաձեռնութեամբ տեղւոյս վրայ բացուած հակահիւանդախտական ձրի դարմանատունը որը փրօֆ. Փէնի հսկողութեամբ, և էլեքտրական քօնթրոլով, ըստ կրսած է մարդկութեան ծառայել և ի մօտոյ պիտի ունենայ նաև B.C.G. հակահիւանդախտական պատուաստի բաժին մը։

Զանազան երկիրներու մէջ այս առթիւ կատարուած աչխատութիւնները գոյց կուտան որ հարցը ինքնին դրժուարին է որովհետև իւրաքանչիւր երկիր և ազգ իր որոշ չահախնդրական հայեցակէտը ունի և խիստ գժուար է վերջնական կերպով օրէնքի վերածել այդ տիպար, իտէալ էակը որը հարկ էր իրականացնել և յանձնել մարդկային ընկերութեան։ Այսու հանդերձ խնդրին իսկութիւնը կը մնայ միչտ և ամէնուրէք միևնոյնը։ «Արտադրել և տրամադրել մարդկային ընկերութեան ժառանգական ախտերէ զերծ սերունդ մը. հոգ չէ թէ իրագործման միջոցները տարբեր տարբեր ուղիներով ընթանան»։ Բոլորն ալ ներշնչուած են միևնոյն ի. ազէյլէն որն է՝ բաւարար վայրկեան մարդը։ Բան մը որ մարդկութեան ամենամեծ և վէճ իտլան պէտք է ըլլայ. քանի որ այս վտանգը հին ժամանակ. ներու մեծ քաղաքակրթութիւններուն անհետացման կամ բնջնջման պատճառ եղած է։ Մենք հայերս միթէ միևնոյն մարդկային ընկերութեան չենք պատկանիր, միթէ միևնոյն վտանգը մեզի աւելի չսպառնար քան ուրիչ ազգերու, մենք որ ժամուան ճիրաններէն մազապուրծ ճողոպրած ամէն տեսակ աններպատ պայմաններու մէջ կը պայքարինք կեանքին հետ։ Միթէ՞ կր մտածենք թէ ախտաւոր սերունդ մը կրնայ վազուան մեր ազգային առողջութեան ակերը թուլնաւորել և հիմէն քանդել։

ԱՐՄԷՆ ՍԱՀԱԿԵԱՆԻ ՅՈՒՂԱՐԿԱԻՈՐՈՒԹԻՒՆԸ

Արմէն Սահակեանի թաղման ցնուր արարողութիւնը տեղի ունեցաւ առջի չորեքչաբթի օր կէսօրէ յետոյ ժամը 4ին, եղեռնիս Ս. Նշան եկեղեցւոյ մէջ, ուր դագաղը բերուեցաւ Ամերիկեան հիւանդանոցէն ձեռամբարձ։ ընկերներու եւ բարեկամներու հոծ բազմութիւն մը կը հետեւէր դագաղին։

Եկեղեցական արարողութենէն վերջ ճորճ ձեռամբարձ՝ դագաղը փոխադրուեցաւ գերեզմանատուն։ Զոյգ-զոյգ պատանիներու կողմէ բռնուած 15ի մօտ ծաղկեպսակներուն կը հետեւէր դագաղը եւ յուղարկաւորներու հոծ թափօր։ Ուղեւէն հանուսյ հայրեր, եկեղեցական մեղեդիներով, կը խլէին դէպի հերեզմանատուն։

Ծաղկեպսակներ դրած էին՝ Հ. Ը. Դ. Միւրիոյ Կ. Կոմիտէն, տեղական Կոմիտէն, բոլոր խումբերը, Զաւարեան Ուս. Միութիւնը, Գաս. Միութիւնը. Հայ Կարմիր Խաչը, Ջ. Ե. Ո. Միութիւնը «Ազգային Խմբագրութիւնը, Քասպրի Հայ պատօգնութիւնը եւ մասնաւորներ։

Գերեզմանատան մատոյն մէջ եւս եկեղեցական արարողութիւններ կատարելէ վերջ յորդորներ արտասանուեցան մէջ Հ. Ը. Դ. Միւրիոյ եւ Լիբանանի բոլոր մարմիններու եւ ընկերներու կողմէ յուզիչ դամբանական մը խօսեցաւ Ընկ. Խոսրով Թիւրիւճեան. թուեց հանգուցեալին վարչ ու բարի եւ դաստնութիւնը Հայրենիքի կորուստով իրենց աչերը փակող մեր բազմաթիւ հայրենակիցներու եւ ընկերներու կեանքին, ու ըսաւ որ Ընկ. Արմէն Սահակեան ալ մէկն է անոնցմէ, որոնք իրենց ամբողջ կեանքի տեւողութեան ընթացքին, հայրենիքին համար ապրեցան։ Ու իր խօսքերը վերջացուց բսելով՝ Միւրեի Ա'ոմէն, երբ որ մը այս պահուս ֆո գերեզմանի շուրջը գտնուող ընկերներդ եւ հայրենակիցներդ երբ առիթը ունենաք վերստին երթալու ու մեր երազած այդ Հայրենիքը, վստահ եղիր որ երբեք չպիտի մոռնանք ձեզ։

Անգլեսաքսօն և գերմանական ինչպէս նաև լատին ցեղերը, երբ ըմբռնեցին յիչեալ վտանգի ծանրակչիռ հանգամանքը իսկոյն 1912 յուլիսին Լոնտոնի մէջ գիտաժողով մը գումարեցին, ծրագիրներ մչակեցին սոյն կարևոր ու կենսական հարցին չուրջ և պայքարներ կազմակերպեցին։ Մենք ժամանակ ենք արդեօք, ի՞նչ բրած ենք կամ ի՞նչ կրնանք սե պարտի՞նք ընել յոյժ կենսական սոյն խնդրին չուրջ։ Այս վտանգին առջև առնելու համար հարկ չէ որ ուրիշ ազգերու նման լայն ծրագրեներ և լայն գործեներ։ Մեր սահմանափակ միջոցներով եթէ չենք կարող ուրիչ ազգերու պէս մեծ ծախս գործել, գոնէ կրնանք երկու միջոցներ գործածել այս առթիւ։

1. Մեկուսացնել մեր ախտաւորները, ժառանգականօրէն թէ սեռականօրէն տարափոխիկները դարմանել։

2. Պահպանել և բարւոքել մեր առողջ տարրերը։ Ինդրեմ, չբաւարարուինք միայն և միայն նախամուսնական վկայագրի ձևական սովորութիւնով։

Աւա՛ղ...մէթօտ ինքնին չատ լաւ է բայց...

Լաւածնութեան հարցը այքան կենսական է որ կը հետաքրքրէ մեր հասյն գեղը. հետևաբար մեր բոլոր կազմակերպութիւնները, բարեսիրական հասատատութիւնները, կ. Խաչերը, բժչկական հայրենակցական միութիւնները, անխտիր և առանց այլևայլի կարող են միանալ, մէկ ճակատ ներկայացնել, ձեռք ձեռքի և համախորհուրդ գործել այս ուղղութեամբ, և յոյժ աւելի իրենց գործնական ազգասիրութիւնը։

(Վերջ) ՏՕՔԹ. Օ. ԿԵՐԿԵՐԵԱՆ

Այս յօդուածի առաջին մասին մէջ սպրդած են հետևեալ սխալները.

Eugerrique	կարդալ	engenique
մեծ	«	*հին*
ձիչտ	«	*Ռիչտ*

ՇՐՋԱԲԱՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Զինաց մեծ օրհնդիրը.— Կոնփուկիոս
Սպարապի օրհնդիրը,— (880 Լիկուրգոս Ք. Ա.)
Հրէից օրհնդիրը.— Մովսես
Աթենքի օրհնդիրը.— Սոլոն (600 Ք. Ա.)
Մարաթօն ճակատամարտի հերոսները (490-484).—Արիստիդես եւ Միլտիատես.
Թերմոպիլէի կիրճին հերոսը.—Լեւոնիդաս
Պալատինեի ծովամարտին հերոսը (486).— Եւրիպեադես
Ցոյն ճննդաբան արձանագործը.— Փեդիաս
Ցոյն ճեռնաւոր ճարտասանը.— Աբել է
Ցոյն ողբերգակ ճանճաւոր բանաստեղծները.—Սոփոկլես, Եարիդես, Եւրիպիդես.
Պատմութեան հայրը.— Հերոտոտոս(գործ. պարսկական պատերազմ).
Բժչկութեան հայրը.— Իպպոկրատ
Բանաստեղծութեան հայրը.— Հոմերոս (հեպիճակ ոդիսականը եւ իլիականը).
Հայոց հայրիկը.— Խորհեան Մկրտիչ
Ցոյն ճոռնաւոր փիլիսոփան.— Սեկրատ (Ծանիր զքեզ. Էկլիպսի տաճարին ճակատը արձանագրուած, իր սիրելի բանդրուճիր եւ ճանճաւոր խօսքն էր եւ կը խորհէր թէ՝ փիլիսոփայութիւնը մարդկային վարմունքի մասին ուղիղ խորհիրդն է եւ որ մոլեխիղճ առնելով մեռաւ բանին մէջ)։
Նահանջ Քիւրոսի պատմիչը.—Քսենեփոն
Մեծ Ալեքսանդրի ուսուցիչը.—Արիստոտէլ
Ցոյն երեւելի ճարտասանը.—Դեմոսթենես
Պելոպոնեսեան պատերազմներ.—Պատմիչ Թուկիդես
Ցոյն ճոռնաւոր կատակերգակ բանաստեղծը.— Արիստոփանես
Սոկրատի աշակերտները.—Պղատոն Արիստոտէլ.
Ակադեմականաց դպրոցին հիմնադիրը.— Պղատոն.
Պեռիպատետիկեանց դպրոցին հիմնադիրը.— Ձենոն.
Եպիկուրեան դպրոցին հիմնադիրը.— Եպիկուրոս
Ծօթանասնեակ քարգմանութեան պատճառ եղողը.— Պտղոմեոս Փիլադելֆոս (եղբայրասէր).
Աղխարհի 7 հրաչալիքները.— 1. Շամիրամի առկախեալ պարտէզները 2. Եգիպտոսի բուրերը 3. Ալեքսանդրիոյ փարոսը 4. Մովսէսի [illegible]գերեզմանը 5. Ոլիկսիական Արամազդի արձանը 6. Եփեսոսի տաճարը 7. Հռոդոսի պղնձէ հսկայ արձանը.

Հայկ Է. Լ. Ի

ԳԱՂՔԱԿԱՆՆԵՐՈՒ Գ. ԿԱՐԱՒԱՆԸ ԱՄՈՆՑՍ 20ԻՆ ՃԱՄԲԱՅ Կ'ԵԼԼԷ

Պօյոյ «Արեւելք» թերթը կր գրէ.— Հաւատսի աղբիւրէ կր տեղեկանանք թէ ամսոյս 20ին Սելաճիկեն ճամբայ պիտի հիճէ գաղթականներու հոծ կարաւանը, իսկ Մարիսի վերջերը՝ չորրորդ կարաւանը։ Ուրեմն այս հաւտուով ծուճաստանեն Հայաստան փոխադրուած պիտի բլլան տուր 2600 գաղթականներ։

Չորրորդ կարաւանը ճամբայ ճանելէ եսէ պրն. Ռ. Շահվերեան Հայաստան պիտի երթայ խորհրդակցելու համար Գուլկարիայեն եւ Սիւրիայեն Հայաստան երթալիք գաղթականներու մասին։

ՀՐԱՊԱՐԱԿ ԵԼԱՒ

ԴԻՏՈՒՄՆԵՐ Ե՞Ր ԴԱՏՈՒՄՆԵՐ

Մ. ՍԵՐՈՒԲԵԱՆԻ

Որուն զուտ հասոյթը պիտի յատկացուի բարեգործական հասատատութիւններու։

Գին՝ Լիբանան և Սիւրիա 20 *ֆրք.*
Արտասահման 1 *Տոլար*

Դիմել հեղինակին
B. P. 165 Beyrouth (Liban)

կարդացէք եւ Տարածեցէք
«ԱԶԴԱԿ»Ը

ՔԻՒՐՏ-ԻՐԱՔ ԿՈՒԻՆԵՐԸ ԿԸ ՍԱՍՏԿԱՆԱՆ

3 ՕԴԱՆԱՒԵՐ ՎԱՐ ԱՌՆՈՒԱԾ

ՌՈՒՍԵՐԸ ԿՕԳՆԵՆ ԵՂԵՐ ՔԻՒՐՏԵՐՈՒՆ

«Էլ Նիսա»ի երեկուան թիւեն.—

Ամսոյս 15—17 ամենաբուռն ու կատաղի կռիւները տեղի կունեցան քիւրտ ապստամբներու եւ Իրագեան ուժերու միջեւ։ եւ որոնք կը վերջանան ապստամբներու տեւական յաղթանակով։ Մինչեւ ասգամ իրագեան բանակը բոլորովին պիտի բնաջնջուէր, եթէ թնդհանուր հրամայատարութիւնը լուր առնելով բոլոր օդային ուժերը շարժման մէջ չի դնէր։

Իրագեան եւ անգլիական օդանաւեր սկսան տեւականօրէն ռմբակոծել ապստամբները իրենց գրաւած դիրքերուն մէջ։ Ամսոյս 17 ին քիւրտերը հաստեցան բարձրերը եւ քարայրներու մէջ պահուելով սկսան կրակել օդանաւերը։ 3 օդանաւեր վար առնուեցան. սակայն մնացածները աւելի բարձրէն սաւառնելով կը շարունակեն ռմբակոծումը։ Զինուորները. շնորհիւ օդային ռմբակոծութեան, հիմայ հիչ մը շունչ առած են։

Իրագեան ուժերուն կորուստը այս ընդհարումներու միջոցին կը հաստուի 200- 300 մեռել, իսկ վիրաւորները կրկնապատիկ։ Քէրքուկի, Մուսուլի եւ Պաղտատի հիւանդանոցներուն մէջ բազմաթիւ վիրաւորներ կը գտնուին, սակայն կառավարութիւնը կ'զգուշանայ աւելի քիւրտ վիրաւորներ բերել, ժողովուրդին բարոյականը չ'ընկճելու համար։

Քիւրտերը բանակէն գրաւած են 4 գնդացիրներ, 200 մավզէր, կարաւան մը զինամթերք եւ մեծաքանակ պատար։ Ապստամբներու կորուստը ալ շատ պէտ է ըլլայ, քէպէս քիւրտ յայտնի չէ։

Ապստամբներու գործածած զէնքերուն մեծ մասը բրիտական զէնքեր են, որոնք գրաւուած են քիւրտ գինուորներէն. մնացածը ռուսական զէնքեր են որոնք Խ. Ռուսիոյ կողմէ տրուած են Ռրվանցուզի ճամբով, ուրկէ յարաբերութեան մէջ են անոնք։ Ասկէ կը հասկցուի որ ռուսերը կ'օգնեն եւ ուժ կուտան քիւրտերուն։

Տէրսիմցիներն ալ ապստամբած են՝ եւ զօրաւոր բախտնմներ ունեցած քիւրտ ուժերու հետ։ 40 քիւրտ գինուորներ սպաննուած են այս ընդհարումներու միջոցին եւ դեռ կը շարունակուին կռիւները։ Թիւրերը սկսած են մեծ ուժեր կեդրոնացնել այդ շրջաններու մէջ։

ԵՐԿՈՒ ՕԴԱՆԱՒՈՐԴ ՍՊԱՆՆՈՒԱԾ

Պաղտատ.— Իրագի օդանաւորդ մը եւ իր օգնականը, երբ պարզուի օրրջանին մէջ ճնճութիւններ կը կատարէին, ցիրտ մօտօի հետեւանքով գարնուեցան լեռան եւ օդանաւը ջարդ ու փշուր եղաւ, իսկ օդանաւորդները մեռան։ Օդանաւորդ սպան Իրագի վարչապետ Նուրի փաշա Սաաթի ազգականն էր։ Պարզուի լեռներուն մէջ, ուր կր գծնուին քիւրտ ապստամբները, օդանաւերու իջնալուն յարմար տեղեր երբեք չկան. օդանաւերը պարտաւոր են թռիչ կատարելով այդ վայրերու վրայ, վերադառնալ դաշտ։ Անգլիական օդանաւերը, որոնք ապստամբներու գծնուած լեռները ռմբակոծեցին, 10ի աւելի մսներ պատճառած են անոնց։

ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ՀԱՆԴԷՍ

ՀԱՅ ԱԵՄԱՐԱՆԻ ԵՐԳԵՑԻԿ ԽՈՒՄԲԻՆ ԿՈՂՄԷ

Ղեկավարութեամբ իրեց ուսուցչին
Պարոն Հ. ՊԷՐՊԷՐԵԱՆԻ

1932 ԱՊՐԻԼ 30 ՇԱԲԱԹ ԻՐԻԿՈՒՆԸ ԺԱՄԸ ՀԻՇԴ 9ԻՆ ՀԱՑ ԱՒԵՏԱՐԱՆԱԿԱՆՆԵՐՈՒ ԺՈՂՈՎԱՍՐԱՀԻՆ ՄԷՋ

ՅԱՅՏԱԳԻՐ

1.	Երեւան պաղ եմ առել,	խմբերգ	*Վ. Սրուանձտեանի*
2.	Սարերի Աղջիկ	»	*Հ. Պէրպէրեանի*
3.	Խումար	»	*Կոմիտաս Վարդապետ*
4.	Ես սարէն կուգայի, կ'երգէ *Օր. Ա. Վարդապետեան*	մեներգ	*Կոմիտաս Վարդապետ*
5.	Միրանի ծառ կ'երգէ *Օր. Զ. Ասլէ*	մեներգ	*Կոմիտաս Վարդապետ*
6.	Տալիս	խմբերգ	*Բ. Կանաչեան*
7.	Երգ	խմբերգ,	*Հ. Պէրպէրեանի*
8.	Սարերի Հովին	»	*Գ. Սիւնի*
9.	Գիւղացի Դեղեցկուհիս	»	*Հ. Պէրպէրեանի*
10.	Զոյգ Աչեր *Օր. Զ. Վարդապետեան և Ա. Հայցագործեան*	զուգերգ	*Դ. Ղազարեանի*
11.	Դնչուհի Երգը կ'երգէ *Տիկ. Ս. Պէրպէրեան*	մեներգ	*Յ. Մեհրաբեանի*
12.	Սիփանայ Քաջերը	խմբերգ	*Կոմիտաս Վարդապետ*

ԴԱՇՆԱԿԻ ԸՆԿԵՐԱԿՑՈՒԹԻՒՆԸ՝ ՕՐԻՈՐԴ Շ. ԳԱՐԱԳԱՇԵԱՆ

Մայիս 14ի օթաթ իրիկունը ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆի Ե.ամսական Մարմնի ղեկավարութեամբ եւ մասնակցութեամբ խումբ մը համակիր սիրողներու պիտի բեմադրուի Լեւոն Շանթի նոր թատերախաղը «ՕՇԻՆ ՊԱՇԼ»։

ՓՐՕՍՓԷՐ ՄԵՐԻՄԷ

ՔԱՐՄԷՆ

Անգլիացին սրտոտ էր։ Եւ եթէ Քարմէնը քաչած չըլլար իր Քէսը, սպաննած կ'ըլլար զինք։ Կարճ՝ Քարմէնը նորէն ձեռք բերի և այդ օր իրեն ըսած առաջին խօսքս եղաւ, Թէ ինչ այրի էր։ Երբ հասկցաւ Թէ ինչ էր պատահած.

— Դուն մի՛չտ նոյն անմիտն ես, ըսաւ ինծի. Կարչիան պէտք է սպաններ քեզ։ Ու նավարացիի պատպանելու ձևդ ապուշութիւն մըն է միայն. անիկա քեզմէ չատ աւելի ճարպիկները չուքի մէջ է Թողած։ Այն է, որ իր ժամանակը եկած է եղեր։ Ուրկինդ ալ պիտի գայ։

— Եւ քուկինդ ալ, պատասխանեցի ես, եթէ ինծի հաժար ճչմարիտ կին մը չըլլաս։

— Շատ լաւ, ըսաւ ան։ Արդէն մէկէ աւելի անգամներ տեսած եմ սուրճի գուչակութեան մէջ, Թէ մենք միասին պիտի վերջանանք։ Գա՛ն, Թող գայ, ինչ որ պիտի գայ։

Եւ ան հնչեցուց իր բամբիռները, ինչ որ չաճախ կ'ընէր եթէ ուզեր անհաճոյ մտածում մը վանել։

Մարդ ինքզինքը կը մոռնա՛յ անոր վրայ խօսելով։ Բոլոր այս մանրամասնութիւնները ձեզ կը ձանձրացնեն անշուշտ, բայց քիչ յետոյ պիտի լմնան։ կեանքը որ մենք միասին տարինք, բաւական երկար տևեց։ Տանքաիրը և ես քանի մը նոր և աւելի վստահելի ընկերներ ճարած, մաքսանենգութեամբ կը զբաղէինք և պէտք է խոստովանիլ, որ մեծ ճամբուն վրայ ալ կ'իյնէինք, բայց միայն ծայրագոյն պարագաներուն, երբ ա՛լ չէինք կրնար ուրիչ կերպ ընել։ Թող որ մենք որևէ չարիք չէինք հասցնէր ճամբորդներուն և կը գոհանայինք անոնց դրամները առնելով։ Քանի մը ամիսներու ընթացքին, գոհ էի Քարմէնէն։ Ան կը չարունակէր մեզի օգտակար ըլլալ մեր գործողութիւններուն՝ մեզի ազդարարելով պատեհ առիթները։ Քարմէն կը մնար ըլլայ Մալագայի, Քօրտուի Թէ կրնաճի մէջ։ Բայց իմ մէկ խօսքիս վրայ, ամէն ինչ կը լքէր ու կուգար զիս կը գտնէր կղզիացած տան մը մէջ և կամ նոյնիսկ անտառին մէջ։ Անգամ մը միայն, Մալագայի մէջ քիչ մը մտահոգութիւն պատճառեց ինծի։ Իմացայ, Թէ այս անգամ խելքը տուած է խիստ հարուստ վաճառականի մը, որուն հետ անչուչտ մտադիր էր վերսկսելու ճիպրալթարի կատակերգութիւնը։ Հակառակ Տանքաիրի նախազուչական խրատներուն, ցերեկ ատեն քաղաք իյայ և Քարմէնը գտնելով բերի անմիջապէս։ Բաւական խիստ բացատրութիւն մը ունեցանք։

— Դիտե՞ս, ըսաւ ինծի, Թէ իմ օրինական ամուսինս ըլլալէդ վերջ քեզ նուազ կը սիրեմ քան այն ատենը՝ երբ պարզ սիրահարս էիր։ Ջեմ ուզեր պարապ տեղը ինքզինքս չարչարեր ու ժանաւանդ կեղծել։ Իմ ուզածս այն է, որ կը ազատ ըլլամ և ուզածիս պէս չարժիմ։ Զգուշացիր զիս ձանձրացնես, պիտի գտնեմ ուրիչ լաւ տղայ մը որ քեզի ընէ այն՝ ինչ որ դուն ըրիր Միկանիին։

Տանքաիրը նչանեցուց մեզ։ Բայց մենք իրարու ըսած էինք այնպիսի խօսքեր, որ սրտերնուս վրայ կը մնային ու բնաւ առաջուան պէս չէինք։ Ժամերնիս անակնկալի բերուեցաւ։ Տանքաիրը, ինչպէս և ուրիչ երկու ընկերներ, սպաննուեցան։ Ես ժամացոյ կերպով վիրաւորուեցայ և առանց իմ պատուական ձիուս՝ թշնամիներուն ձեռքը պիտի իյնայի։ Սպառած յոգնութենէն և գնդակ մը ժարմնիս մէջ, զգի անտառին մէջ ապաստանիլ միակ ընկերոջ մը հետ որ կը մնար ինծի։ Մարեցայ ձիէն վար իյած առենս և ինծի այնպէս կուգար, Թէ մացառներուն մէջ պիտի մեռնիմ կապար սառցած նապաստակի մը պէս։ Ընկերս զիս տարաբաղարի մը մէջ որ առաջուց կը ճանչնայինք, յետոյ գնաց Քարմէնը փնտռելու։ կրընաճի մէջ է եղեր ու անմիջապէս եկաւ։ Տասնրհինգ օր, Թոպէ մը անգամ չի հեռացաւ քովէս։ Աչք չգոցեց և ինծի այնքան զգուչութեամբ ու փափկութեամբ, խնամեց որ երբեք կին մը չէ ըրած իր սիրած մարդուն։ Անմիջապէս որ կրցայ ոտքի վրայ կենալ, զիս կրընատ փոխադրեց ամենայն գաղտնապահութեամբ։ Գոհեմները ամէն տեղ կը գտնեն վստահելի ապաստանարաններ. վեց չաբաթէ աւելի անցուցի տան մը մէջ, երկու դուռ ասդին դատաւորապետէն՝ որ զիս կը փնտռէր։ Մէկէ աւելի անգամներ, փեղկերուն եռևէն տեսայ ստոր անցնիլը։ Վերջապէս աղեկցայ։ բայց ես ցաւի մահճիս մէջ բաւական խորհրդածած էի և ժառդրած՝ կեանքս փոխել։ Ասսեցայ Քարմէնին, որ Թողունք Սպանեան ու երթանք Նոր Աչխարհ, պատուաւորապէս ապրելու։ Անիկա հեգնեց զիս։

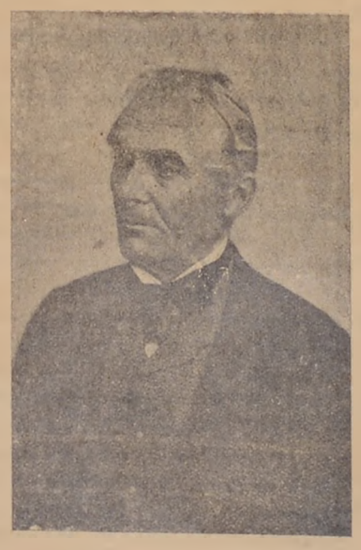

ՓՐՕՍՓԷՐ ՄԵՐԻՄԷ

Թարգմ. Վ. ԱՒԱԳԱԿ
(Շար.)

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ԽԱՌՆԱԿ Ծ. ԱՐԵՒԵԼՔ

Ռուսօ-Ճապոնական յարաբերութիւններ

ԱՒԵԼԻ ՁԳՏԵԱԼ ՎԻՃԱԿ ԿՍՏԱՆԱՆ ՕՐԸՍՏ ՕՐԷ

Ռիկա.— Սովիէթական թերթերու մէջ այս վերջին օրերու ընթացքին հրատարակուած յօդուածները և Ռիկա եկող ճամբորդներու պատմութիւնները կը հաստատեն թէ Մոսկուան երթալով աւելի մերձաւորութիւն կը ցուցնէ Ճափոնի հետ իր ունենալիք լուրջ դժուարութեանց հաւանականութեան մասին։

Նշանակելի է թէ ամերիկը որ մինչև այժմ կը գոհանար մատնանշելով ինչ որ ինքը կը յորջորջէր «ճափոնական մաքիէվէլականութիւն և սպիտակ ռուսերու ոճրագործական արարքները որոնք կը ծառայեն ճափոնական շահերուն համար խաղալով գրգռիչ գործակալներու դերը» եւ ամէն առիթէ կօգտուէր իսօսելու համար իր հաշտասէր դիտաւորութիւններուն մասին, կը յայտարարէ թէ սովիէթներու եր՛իրը չպիտի ձգէ որ գրաւեն իր հողը և թէ ի հարկին անիկա պիտի ընդդիմանայ յարձակողներուն կոյուվի դիմադրութեամբ մը։

Շատ հաւանական է որ պոլշեվիկները այս ընթացքը կըմբռնեն ահ ազդելու համար իրենց պատահական թշնամիներուն։ Միւս կողմէ, սովիէթական մամուլին ընթերցումովը յայտնի կըլլայ թէ Մոսկուան շատ սաստիկ կերպով հետամուտ է ձեռք բերելու Մ. Նահանգներու օժանդակութիւնը և ամէն ջանք կը թափէ օգտագործելու համար այս պետութեան և Ճափոնի շահերուն ծայրագոյն Արևելքի մէջ իրարու հակառակ գտնուելու պարագան իրեն ապահովելու համար Ամերիկայի աջակցութիւնը։

Թօքիօ.— Արտաքին գործոց նախարարութեան պատկանող բարձրաստիճան պաշտօնեայ մը յայտարարեց թերթերու թէ ճափոնի և սովիէթներու յարաբերութիւնները օրըստ օրէ աւելի ձգաձալ հանգամանք կստանան։ Թէպէտև ճափոն միշտ փափաքող է բարեկամական յարաբերութիւններ մշակել Ռուսիոյ հետ, սովիէթական գինուորներուն Մանչուրիոյ սահմանագլխին վրայ հաւաքմբուժը կացութեան մէջ վատնդի տարր մը կը ներմուծէ անվիճելիօրէն որուն ճափոն չկրնար աչք գոցել։ Ճափոն կը մնայ հանդարտ։ Իր բարի կամեցողութեանը իրրեւ ապացոյց անիկա ետ կանչեց Մանչուրիոյ հիւսիսային կողմը հաւաքմբած իր գինուորները։

ԹԻՒՐՔԻԱ ԱԶԳ. ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ՄԷՋ ՊԻՏԻ ՄՏՆԷ

Ժընէվ.— Թրքական պատուիրակը իբրեւ թէ Ազգ. Դաշնակցութեան ընդհանուր քարտուղարին յայտարարած է թէ, Թուրքիա կը խորհի մտնել Ազգ. Դաշնակցութեան մէջ, պայմանաւ որ պաշտօնապէս հրաւիրուի Ազգ. Դաշնակցութեան օրկաններէն մէկուն կողմէ։

Լաւագոյն աղբիւրներէ քաւած տեղեկութեանց համաձայն, Ազգ. Դաշնակցութեան յառաջիկայ ժողովին ընթացքին Խորհուրդի նախագահը կամ ժողովի ընտրեալ նախագահը յայտարարութիւն մը պիտի ընէ եղեր բաղձանք յայտնելով թէ Թուրքիան յարի ազգերու միութեան։ Այս ձեւակերպութենէն վերջ, Թրքական կառավարութիւնը պիտի ներկայացնէ եղեր խնդրագիր մը իբրեւ անդամ ընդունուելու համար։

ՉԻՆԱՍՏԱՆ ԿԸ ՔԱԼԷ ԽԱՐՊԻՆԻ ՎՐԱՅ

Պէյրին.—Նահկայէ ստացուած վերջին լուրերէն յայտնի կ'ըլլայ թէ զօրավար Մայի հրամանատարութեան տակ գտնուող չինական բանակը արագօրէն կը քալէ Խարպինի վրայ։ Այս բանակը սոյն քաղաքէն 55 մղոն միայն հեռու կը գտնուի։ Մանչուրիական նոր հանրապետութեան զինուորները հաւաքուելով ղրկուեցան սահմանագլուխը ետ մղելու համար զօր. Մայի բանակը։

Բուռն կռիւ մ'սկսաւ Զիծիքարի մէջ չինական զինուորներու եւ ճաբոնական պահակախումբի մէջ որը հարկադրուեցաւ նահանջել։ Կ'ըսուի թէ զօր. Մայի բանակը այժմ կը պաշարէ Զիծիքարը եւ թէ հոն ապաստանող ճաբոնական պահակախումբը կը գտնուի քրիստիքական կացութեան մը մէջ։

Կր հաւաստուի, միւս կողմէ, թէ ճաբոնական իշխանութիւնները բացէ ի բաց կ'ամբաստանեն սովիէթները Մանչուրիոյ մէջ խռովութիւններ յարուցանելու աշխատելնուն համար թէ ճաբոնցիք կը խորհին գրաւել Խարպինի ռուս հիւպատոսարանը եւ ձերբակալել բոլոր սովիէթական հպատակները։

Ճաբոնական երկու պաթալիոններ հրաման ստացան երթալու համար Մանչուրիոյ հիւսիսային շրջանը եւ կ'ըսուի թէ ճաբոնական մարտանաւեր անընդհատ կը շրջին Աչուսքի գետին վրայ։

Երկիւղ կայ թէ սաստիկ ձգտում մը առաջ գայ Ճաբոնի եւ սովիէթներու յարաբերութենանց մէջ։

ՋՕՐԱՎԱՐ ՄԱՅԻ ՀԵՌԱԳՐՈՎ ՂՐԿԱԾ ՏԵՂԵԿԱԳԻՐԸ

Ժընէվ.— Սզգ. Դաշնակցութեան ընդհ. դիւանը պիտի հրատարակէ զօր. Մայի հեռագրաւ ղրկած տեղեկագիրը որը զօրավարի տեսակ մը խոստովանագիրը պիտի ըլլայ։

Զօր. Մա կը պատմէ թէ Հօնանի մէջ չինական զինուորներու հրամանատարութիւնը կատարած միջոցին, ճաբոնական գործակալներ եւ նաեւ Ճաբոնի ծառայութեան մէջ գտնուող չինական գործակալներ հրաւիրած էին զինքը դադրեցնելու համար տեսակ մը դիմադրութիւնը հաւաստիք տալով իրեն թէ ճաբոնական զինուորները ամբողջապէս ետ պիտի քաշուէին եւ թէ մանչուրիական նոր կառավարութիւնը պիտի ներկայացնէ եղեր խնդրագիր մը իբրեւ անդամ ընդունուելու համար։

Զօր. Մա տեսաւ թէ Ճաբոնցիք ետ չքաշուեցան եւ թէ անոնք մանչուրիական կառավարութեան գլուխը դրին Բու Եին զոր առեւանգած էին Թիէն—Ձինէն եւ զոր բռնի ուժով տարին Մանչուրիա։

Տեղեկագիրը կ'աւելցնէ թէ կայսրը որ էր փափաքէր դաւճանել իր հայրենիքին քանիցս փորձեց անձնասպան ըլլալ Թոյն խմելով իր ճամբորդութեան մէջտեղին։ Բայց ճաբոնական անձնապահ զինուորները արգիլեցին զինքը։

Զօր. Մա նշանակուած էր Քաղաքական Խորհուրդի անդամ, յետոյ կառավարիչ, յետոյ պատերազմական նախարար, առանց հարցուելու իրմէ։ «Անիկա կարելիութիւն ընծայեց ինծ, կը յարէ նա, հասկնալու հաւար ճաբոնական մեքենայութեանց ճշմարիտ նկարագիրը։»

Զօր. Մա իր տեղեկագրին մէջ կը պատմէ, օր աւուր, իր բնակութիւնը Մուքտէնի մէջ ուր 85 ճաբոնցիներ զինքը հարկադրեցին Բուեէյի ընդառաջ երթալ եւ ուր իրենք իսկ կառավարեցին հանրապետութեան հաստատման արարողութիւնները։

Միշտ զօր. Մայի տեղեկագրին համաձայն, Մանչուրիա բնակող ճաբոնցիներ մանչուրիական քաղաքացիներ դարձած են «փաusorեն» եւ հողեր գրաւած են պաշտօնապէս ի նպաստ գաղթականներուն։

Ճաբոնցիք իրենց ափին մէջ առած են նաեւ հանրային կրթութեան գործը, ժամուլը և կառարած են գիշերային խուզարկութիւններ ձերբակալելով կամ բռնադատելով բազմաթիւ անձեր և ոտիպելով ընտանիքները որ գաղտնիք պահեն այս ծայրայեղութենանց չուրջ։

Պ. Մահմոնայ Ֆրանսա եկաւ

Պուրժէ.— Պ. Մաքտոնալտ օդանաւով Լոնտոնէն հոս ժամանեց։ Անիկա պիտի խորհրդակցի Պ. Թարարիէօի հետ։

Բարիզ.— Պ. Թարարիէօ խորհրդակցեցաւ Պ. Էմի (Ամերիկեան դեսպան) հետ։

Ցաւագին կիրակի Ապրիլ 24ին կեսօրէ առաջ ժամը 10ին մեծ շուկով պիտի տօնուի

ՆԱՀԱՏԱԿԱՑ ՍԳԱՏՕՆԸ

ԱՆԿԱԽ ՓԵՏՐՈՍԻ ՄԷՋ

Նախաձեռնութեամբ՝ **Հ. Ս. ՄԻՒՒԹԵԱՆ**

Նախագահութեամբ՝ ԿԱՔ. ՓՈՒ. ԿԱՐՕԵԱՆ ՍՐԲԱԶԱՆԻ

Մասնակցութեամբ Հայ քաղաքական կուսակցութեանց եւ յարանուանութեանց։

ՏԵՂԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԱՆԱՊԱՏԸ ԿՐԱԿԻ ՄԷՋ

ՄԷՎԱԼԻ ԵՒ ՀԱՏԻՏԻՅՆ ԱՇԻՐԷՔՆԵՐՈՒ ԿՌԻՒՆԵՐԸ ԿԸ ՇԱՐՈՒՆԱԿՈՒԻՆ

Անապատի մէջ. Մէվալի եւ Հաթիթիյն ասիրէքներու միջեւ կը տարուճակուին կատաղի կռիւներ։ Նոյն իսկ կարգ մը ուրիշ ասիրէքներ սպիտուած միջամտած են ամոնց կռիւներուն։

Անապատը կրակի մէջ է եւ մեռելներու ու վիրաւորներու թիւը կը հատուի հարիւրաւոր։ Համայի ժողովուրդը չափազանց յուզուած այս դէպքերու առթիւ եւ նախատեսելով այդ կռիւներու եւ բռնամութեանց պատճառելիք ցնեսական տագնապն ու դժուարութիւնները, անվերջ հեռագիրներ կը դրկեն Բարձր Դռան միսիոներութեան եւ մամուլին, խնդրելով դադրեցնել այդ բռնամութեանց։

ՎԱՃԱՌԱԿԱՆՆԵՐՈՒ ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԵԱՆ ՇԱՔԱՐ ԵՒ ԼՈՒՑԿԻ ՄԻ ՂՐԿԷՔ ՊԱՐՍԿԱՍՏԱՆ

Պարսկաստանի կառավարութիւնը պատճառագրով մը տեղեկացուցած է Բ. Դռան հաստատութեան թէ՝ յեղ այսու հովանաւորեալ երկիրներու մէջ գծուող վաճառականներ ուղղակի կամ բանագիրի ձեռով օտար եւ լուցկի չի դրկեն պարսկաստան, որովհետեւ պարսիկ կառավարութիւնը այդ երկու ապրանքներու մեծաճոռիը յանձնած է պարսկական գործատան։ Եթէ այս քուակներէն սկսեալ, ոեւէ վաճառական պարսկաստան դրկէ այդ ապրանքներէն, անմիջապէս պիտի գրաւուի կառավարութեան կողմէ։

ԻՊՐԱՀԻՄ ՀԱՆԱՆՇՈՒ ՏՂԱՆ ՊԷՅՐՈՒԹ ԲԵՐՈՒԱԾ

ՏՂՈՒՆ ՎԻՃԱԿԸ ՅՈՒՍԱԴՐԻԶ

Գրած ենք որ, Հալէպի մէջ, Սուպհի պէյ Պէրէֆէթի ընկերութեան միջոցին ժողովուրդի յարձակումն ենթարկուած եր, Իպրահիմ Հանանճուի տղան Թահիր, Սուպհի պէյի դէմ ճախատական լեզու մը գործածելուն համար։

Հակառակ ձեռ առնուած դարմանումներու, տղուն առողջութիւնը Հալէպի մէջ լաւ ընթացք մը չ՚ունեցած, ուստի պատճառաւ ալ ծնողը զինք բերած են Պէյրութ եւ հոս հիւանդանոց դրած։ Ոյս յայտնած են բժիշկները որ մօտ օրէն կատարելապէս դարմանուի ան եւ ոեւէ հետք չի թողու իր վրայ։

ՄԵՏԱՔԻՒ ԳՈՐԾԱՏԱՆ ՄԸ ՍՆԱՆԿՈՒԹԻՒՆԸ

200,000 ՈՍԿԻ ՎՆԱՍ

Աթենք մը իվեր Քրաեա գիւղին մէջ հատատուած մետաքսի գործարանը դադրեցուցած եր իր վճարումներն ու գործունէութիւնը։ Այս գործատան կեդրոնը կը գտնուի Լիոնի մէջ, Ֆրանսա։ Տէրերն են Մատամ Քիրան եւ որդիք։ Գործատան եւ իր կալուածներուն գինը 200,000 ոսկի կը գնահատուի։

Մանկութեան պատճառը եղած է Օսքիի սնանկութիւնները, որու հետեւանքով Մատամ Քերան եւ Որդիք անհագին նիւթական կորուստներ ունեցած են։

Քրաեան մետաքսի գործատան փակումը ու սնանկութիւնը մեծ վնաս պատճառած է Լիբանանի, 200,000 ոսկի արժող այդ կալուածներն ու գործարանը այսօր հազիւ 40,000 ոսկի կարժեն։

ՕԴԻ ՓՈՓՈԽՈՒԹԻՒՆ ՊԷՅՐՈՒԹԻ ՄԷՋ

ՓՈՔՈՐԻԿ ԵՒ ԱՆՁՐԵՒ

Վերջին մեկ ամբողջ ընթացքին պէյրութի կլիման զանազան փոփոխութիւններ կրից։ Ութ օր առաջ, ամրութիւնը առաւոտները 14 եւ կէս օրերը 17-18 աստիճան էր. վերջը իսկոյն փոխուեցաւ եւ առաւոտները 15 իսկ ցերեկները 20—25ի բարձրացաւ։ Երկու օր առաջ ալ յանկարծ փոքորիկ մը պայթեցաւ, ամբ մը ապականիներ կոտրեց եւ աղմուկ մը բարձրացուց քաղաքի մէջ առաւոտ կանուխ։ Կարգ մը ծառեր որոնց պատուղներով բեռնաւորուած էին, վնասուեցան։ Ծովը յանկոծ վիճակ մը սաացաւ, ամբակներ իրար բախեցան եւ ծովեզերեայ բայնիներեն ոմանք փոուեցան։ Առջի գիշեր ինչ համակութեամբ ալ անձրեւ եկաւ։

ՍՈՒՊՀԻ ՊԷՅ ՊԷՐԷՖԷԹ ԱՆՏԻՈՔԻ ՄԷՋ

Սուպհի պէյ Պէրէֆէթ, Հալէպի երեսփոխան եւ Սիւրիական կառավարութեան նախկին պետ, այցելած է Անթիոք քաղաք, ուր, հակառակ անոր որ այցելութիւնը եղած է անակնկալ, մեծ եւ օրեղ ընդունելութիւններ եղած են։

ԻՆՁՊԷ՞Ս ԿԸ ՊՏՏԻՆ ԱՇԽԱՐՀԸ

Առջի օր Պէյրութ հասան վեց չեխոսլավակ սկաուտներ, որոնք իրենց հայրենիքէն ճամբայ ելնելով գացած են Միւնիխ, անկէ Զուիցերիա, Ժընեւ, Լիոն, Մարսիլիա եւ անկէ ալ ծաւ ճոսելով անցած են Ալճերիա, ուրկէ անապատէն բալելով Թունուզ, Թրիբոլի եւ Հիպիա անապատ եւ Եգիպտոս եկած են։ Այնէսանգրիայէն, դարձեալ անապատի ճամբով հասած են Երուսաղէմ, Հայֆա եւ Պէյրութ։

Երկ անոնք մեկնեցան Շբօրա, Պաալպէհ, Դամասկոս եւ Հալէպ, ուրկէ պիտի անցնին Թիւրքիա, Պուլկարիա, Ռումանիա եւ վերջը իրենց հայրենիքը։ 37 օրուան մէջ պիտի լրացնեն այս ճանապարհը։

ՆՈՐ ՎԻՃՈՒՄ ՄԸ ԵՒ ԲԺԻՇԿԸ ԿԸ ՓՆՏՌՒԻ

Սուգ էլ Ղարպի մէջ կին մը ապօրէն կերպով յղի կը մնայ եւ կը դիմէ բժիշկի մը վիժումի ենթարկելու համար։ Բժիշկը որուն անունը գաղտնի կը պահուի, կարեւոր գումարի մը փոխարէն կը կատարէ կնոջ կամքը, սակայն կինը վրայ կուտայ կեանքը։

Ոստիկանութիւնը կ'իմանայ եւ բնութեան կը ձերբակէ։ Երեւան կը հանուի ամէն բան, սակայն բժիշկը արդէն հետքը կորսնցուցած էր։

ԻՒՂԵՐԸ ՊԻՏԻ ՍՂԻՆ ԲԱՐՁՐ ԳՕՄԻՍԷՐԻ ՄԷԿ ՆՈՐ ՈՐՈՇՄՆԱԳԻՐԸ

Երէկ Բարձր Գոմիսէր պ. Բօնսօ ընտորագրած է հետեւեալ որոշմնագիրը.—

Արգիլուած է ներածումը բոլոր տեսակի իւղերուն ու ամոր պատրաստութեան գործածուող նիւթերուն։ Նմանապես այդ ապրանքներու որպես թրանգիթ մուտքը արգիլուած է։ Եթէ այս որոշմնագրի քուակներ առաջ վաճառականներու եւ եւրոպական գործատուներու միջեւ կնքուած պայմանագրութիւններ կամ ապապրանքներ կան, մինչեւ Մայիս 15 կրնան բերել, ասկէ վերջ ոչ մեկ ձեւով ամոնց մուտքը պիտի չատօնուի։ Իր հրատարակութենեն երկու օր վերջ գործադրութեան կը դրուի այս որոշմնագիրը։

ՆԱԽԱԳԱՀԻ ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆԸ

ԺԱՄԱՆԱԿԸ ԴԵՌ ԱՆՈՐՈՇ ՆՈՐ ԹԵԿՆԱԾՈՒ ՄԸ ԵՒՍ ՊՐՆ. ՏԷՊՊԱՍ ԿԸ ՊԱՐՊՂ ԻՐ ԱՊԱՐԱՆՔԸ

Հաճրապետութեան նախագահի ընտրութեան ճիշդ ժամանակն ու ընտրելին ցարդ կը մնայ գաղտնիք։ Բարձր Գոմիսէրութեան Լիբանանի պատուիրակ պրն. Բրիլիւ, բանի մը օրէ իվեր իր դռները փակած ոչ ոք չեր ընդուներ իր խոհ։ Կարծուեր որ ան չեր ուզեր խօսիլ ընտրութեան շուրջ եւ կը զգուշանար պատասխանելէ այդ առթիւ իրեն ուղղուելիք հարցումներուն։

Նմանապէս Շեյխ Մուհամմէտ ձիւր, ընդունելութեան առթիւ իրեն ուղղուած հարցումներուն որոշ պատասխաններ չէ ուզած տալ բանի մը օրերէ իվեր։ Նկատուած է որ հրեսփոխանական ժողովի նախագահը, որուն ընտրութեան հաւանականութիւնները այնքան շատ հին ան՝ցած շաբաթ, յաւ տրամադրութիւններ չունի եւ առաջուան չափ խանդավառ չէ։ Ըսողներ կան նոյն իսկ թէ՝ Շեյխ Մուհամմէտ ձիւր, Բարձր Գոմիսէրի հետ տեսակցելէ վերջ, աւելի յուսահատ դարձած է եւ կը մտածէ վերցնել իր թեկնածութիւնը։ Ընդհակառակը սակայն, կրնուի թէ Շեյխ Պէտրէ Խուրիի թեկնածութեան կողմնակիցները սկսած են տեսնել հետզհետէ աւելի յուսադրիչ նշաններ։ Ոմանք կը հաստատեն որ երկրորդ զաւակ մըն ալ պիտի ծնի, իսկոյն գործողութեան ձեռնարկեցին։ Երկրորդը մանչ զաւակ մըն էր։ Բերին մօր իով ձթի տալու համար, սակայն մայրը չի թողուց եւ ըսաւ որ չուզեր մայր ըլլալ. ետ տրուեցաւ ամոնց։ Միւս ընկերը ոեւէ վնաս չուենցաւ։

ՍԱԿԱՐԱՆ ՊԷՅՐՈՒԹԻ

22 Ա Պ Ր Ի Լ 1932

	Ս. Փ.
Եգիպտկ. թղթադրմ.	492
Անգլիկ. »	480
Տօլար »	126
Թրխական »	60
Պանճ Օթթօման	130
Իտալական Լիր 100	650
Ռուսական Տրախմի 100	115
Անգլ. ոսկի	605
Ֆրանս. »	482
Օսման. »	550
Արծաթ մեճիտ	29
Երեսի Ֆօնս. Ա. Ֆբ.	538
» » Բ. »	286
» » Գ. »	277

Մեճիտիեան եղբարք Բիւ Ֆօս
Թել.Ֆօն՝ 5-19

ՄԱՑՔ ՄԸ ՉԱՀՀԼԵՒ ՄԷՋ ԿԸ ԽԵՂԴԷ ԻՐ ՆՈՐԱԾԻՆԸ ԵՒ ԳԵՏԸ ԿԸ ՆԵՏԷ

ՔԻՉ ՎԵՐՋ ԿԸ ԾՆԻ ՄԱՆՉ ՉԱՒԱԿ Մ'ԱԼ

Ալիք Մուսքաճա անուն կին մը իր ամուսնոյն հետ վեճ մը ունեցած եր։ Ասոր կինը ձգեց իր տունը, որ կը գտնուէր Մերձ Ջահլէի մէջ, եւ գնաց Ջահլէ, ուր վարձեց սենեակ մը։ Հոն, Ջահլէի մէջ, դաժ բացաւ ամուսնոյն դէմ եւ անկէ պահանջեց՝ապրուստի միջոցը։

Ալիք յղի եր, բայց այնքան շատ յուզուած եր որ կուզեր վիժում ունենալ։ Կարգ մը դեղեր առաւ եւ փորձեր կատարեց, բայց չի յաջողեցաւ։ Երկու օր առաջ սկսան երկունքի ցաւերը. սենեակին մէջ առանձին եր, եւ ոչ ոք օգնութեան հասաւ իրեն։ Վերջապէս ափսոսի բերաւ աղջիկ զաւակ մը։ Կինը խելագարած վիճակ մը ուներ եւ այնքան իմնամկորոյս ու ժանցերով խեղդեց նորածինը եւ տարաւ նետեց գետ։

Նորածինը ջուրը նետելէ վերջ, որդեսպան մայրը վերադարձաւ սենեակը եւ հագիւ անկողին մտած, նորէն ցաւեր ունեցաւ եւ սկսաւ պոռալ կանչել։ Դռացիները լսեցին եւ հասան, սակայն կինը մարած վիճակ մը ուներ։ Լուր տուին ոստիկանութեան եւ կինը փոխադրեցին հիւանդանոց։ Հոն յեն իմնութեան հսկողութեան տակ երկրորդ զաւակ մըն ալ պիտի ծնի, իսկոյն գործողութեան ձեռնարկեցին։ Երկրորդը մանչ զաւակ մըն էր։ Բերին մօր իով ձթի տալու համար, սակայն մայրը չի թողուց եւ ըսաւ որ չուզեր մայր ըլլալ. հոն յայտարարեց որ իմնի խեղդած է առաջին զաւակը եւ կուզէ որ այս ալ խեղդուի։

ՌՈՒՄԲ ՄԸ ԿԸՊԱՑԹԻ ԶԿՆՈՐՍ ՄԸ ԻՐ ԲԱԶՈՒԿԸ ԿԸ ԿՈՐՍՆՑՆԷ

Խալիլ Ապօ Տումիճ 20 տարեկան ձկնորս մը, Առմս գիւղէն, չորեքշաբթի առաւօտ ժամը 8ին Թանիոս Հաճնա Պահրիճի հետ ձուկ կ'որսար Ռամի գիւղին ծովեզերքը։ Երբ ռումբը ձեռը բռնած, կը պատրաստուէր որոշել նետելիք վայրը, յանկարծ ան կրակ առաւ սիկարէքին եւ պայթեցաւ։ Ապտոյտ աչ բազուկը հինգ մէթր հեռաւորութեան մը վրայ նետուեցաւ։ Միւս ընկերը ոեւէ վնաս չունեցաւ։

Ֆիլատելֆիոյ կիր. Ազգ. Դաշնակցական խորհուրդը Սուրիա—Իրագան Ծանօնական խումբին նախագահ նշանակեց գնդապետ Քէմպպել Բրէնէնը իբրեւ յատուկ գնդապետ Քէմպպել Բրէնէնը իբրեւ յատուկ պատգամաւոր։

Անդրանիկ կը կատարէ իր խոստումը։

Այս ցեղապետներէն մէկն էր նշանաւոր Ճիհանկիր աղան, որ հայկական վերջին ճգնաժամին մէջ դաշնակցեցաւ Հայերուն և պաշտպանեց Զուլֆա—Երեւան երկաթուղագիծը։

Անիկա ունէր միայն 200 ձիաւոր և մինչեւ ետքն ալ մնաց հաւատարիմ հայ ժողովուրդին և Անդրանիկին։

Կռիւը կ'ըլլայ չատ կատաղի, որովհետեւ երկու կողմէն ալ դեռ նոր էին սկսեր և եռանդ կար կրնաւելու։

Անդրանիկ տակաւին Վանի ճանապարհի կիսուն՝ նամակ մը կստանայ Վանի Արամէն, որ կը տեղեկացնէ թէ Վանի երիտասարդութիւնը բոլորովին կը մերժէ զինուորագրութիւնը եթէ այնտեղ Թրքա-Հայկական ընդհարումը անխուսափելի պիտի դառնայ։

— Շատպեցէ՛ք չուտ գալ արիւնալի դէպքերու առաջքը առնելու համար, կ'աւելցնէ Արամ իր նամակին վերջը։

Անդրանիկ կ'չտապէ հասնիլ Վան։

Դիւղեր ցերեկ մեր կամաւորները կը չարունակեն յարձակումները և կը հասնին Մօլլա Հասան։

Արամ օրը օրին կ'սպասէ իր նամակի պատասխանին, բայց չստանար։

Անդրանիկ իսկոյն և եթ կը ղրկէ պատասխանը, բայց նամակատարները մինչև Վան չեն հասնիր, մինչև հիմա ալ անոնք կորսուած են։

Անդրանիկի այս խուժքին մէջ կային իր նախկին ընկերներէն և յայտնի ուրիշ կուռղներ ինչպէս Սեպուհ Սմբատ, Նիկոլ, և ուրիշներ։

Հայկական զօրամասը կը հասնի Մօլլա Հասան, Վանէն 1/4 օր հեռու, բայց յանկարծ հրաման կ'սպասուի նահանջել։ Արարատեան գունդը կը նահանջէ գլխիկոր և յուսալքուած։

Այս գրքին նպատակը չէ վերագնահատութեան ենթարկել Ազգային Պիւռոյի բարոյական արժէքը։ Մեր նպատակն է տալ մեր Անդրանիկի կեանքն ու գործունէութիւնը, թէև յիշեալ Ազգային Պիւռոն չատ չարաբաստիկ դեր կատարեց Անդրանիկի գործունէութեան ընթացքին մանաւանդ և հայկական կաւաւորական չարժման մէջ ընդհանրապէս։

Մենք տանք այստեղ միայն Անդրանիկի կեանքը ու կերպարանքը։

Անդրանիկ կը հասնի Թիֆլիս։

Անդրանիկի գալէն առաջ Ազգային Պիւռոյ ազդեցիկ անդամներէն Մեսրոպ եպիսկոպոս Թիֆլիսի առաջնորդ, Սաժոն Յարութիւնեան և յետոյ ալ Ալեքսանդր Խատիսեան արդէն դիմած էին կովկասեան փոխարքայ կոմս Վարանցով Տաշկովին մասնակցելու համար կովկասեան ռազմաքեմի գործողութիւններուն։

Երբ Ազգային Պիւռոն կը դիմէ Վարանցով Տաշկովին յիշեալ առաջարկով, փոխարքային առաջին խօսքը կ'ըլլայ։

— Թուրքիոյ դէմ մղուած պատերազմին մենք պիտի կռուինք ռուսական ընդհանուր չահերուն համար, եթէ հայկական չահերը կը համապատասխանեն ռուսական չահերուն՝ հայերը կարող են մասնակցիլ։

Մերինները կը պատասխանեն, որ հայկական չահերը կը համապատասխանեն ռուսական չահերուն։

Ի հարկէ մեր չահերը չէին համապատասխաներ ռուսական չահերուն, բայց մերիններուն ստիպուած էին այդպէս ըսել, որովհետեւ անոնց նպատակն էր միայն Թուրքին պարտութիւնը։

Թուրքը լեր դարաւոր թշնամի։

Առաջին անգամ համաձայնութիւն կը գոյացուի, որ Հայկական հեռախուզական խումբեր գոյութիւն պիտի

ՊԱՆԴՈՒԿ ԼԻԼԻՔՍ

ՀԱՐԿ

Հայկական ամենաարտադոյն պանդոկը «ԼԻԼԻՔՍ»ին Զահլէի մէջ, ծովակատէս պարտէզով,

ԽԻՍՏ ՕԴԱՍՈՒՆ ՍԵՆԵԱԿՆԵՐ
ՈՐ ԿԸ ԲԱՂԿԱՆԱՑ 1, 2, 3, 4, ՄԱՀՃԱԿԱԼՆԵՐԷ

1. ՀԱՄԵՂ ՁԱՁ, ՄԱՔՈՒՐ ԵՒ ԱՆԹԵՐԻ ՍՊԱՍԱՐԿՈՒԹԻՒՆ.
2. ԴԻՆԵՐԸ ԽԻՍՏ ՁԱՓԱԻՈՐ.
3. ՏՈՒՆ ՓՆՏՈՒՈՂՆԵՐՈՒՆ ԱՄԷՆ ԴԻՒՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ.

Տէր եւ Տնօրէն՝ Գ. ՊԱՐՏԻԶԱՆԵԱՆ

Տ.ՔԹ. Բ. ԳՈՒԼԱԳԵԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ՝ ՆԵՐՔԻՆ, ՄՈՐԹԱՅԻՆ ԵՒ ՎԷՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

ՎԿԱՅԵԱԼ ՓԱՐԻԶԻ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑՆԵՐԷՆ

Կը դարմանէ գիտական ամենավերջին մեքոճներով, բոխերու, սեամոխի, ադիքճերու յետդի ամէն տեսակ հիւանդութիւններ: Հին եւ նոր ջերմախզութիւնը իր բոլոր բարդութիւններով, ինչպէս նաեւ Ֆրանկախ եւ մորթային հիւանդութիւնները:

Առագ, արմատական եւ բարեխիղճ դարմանում:

Հիւանդ կ'ընդունի ամէն օր, բացի կիրակիէ, իր նախկին դարմանատան մէջ. ժամ 8—12 եւ 2—6ու մասնաւոր ժամադրութեամբ:

Երեքշաբթի օրերը, ժամը 2—5 վկաեալ *ԱՂՔԱՏՆԵՐՈՒՒ ՋՐԻ* ժօրժ Հասեան փողոց՝ թիւ 8

ՇԱՊԿԱԳՈՐԾԱՐԱՆ

ԱՐՄԵՆԱԿ ԴԱՆԻԷԼԵԱՆԻ **"ԼԻԼԻՔՍ"** ԱՐՄԵՆԱԿ ԴԱՆԻԷԼԵԱՆԻ

Պատիւ ունիմ ծանուցանելու յարգոյ հասարակութեան՝ որ Սուգ-էլ-Պէզիրկանի օպկագործատունս փոխադրած եմ՝ *պէլմարէի* շէնիքն եռեւ *ՆԷՕ ԱՍՏԻՒԼ ՄԷԼԷՏ ՓՈՂՈՑ*, (Վարդապետեանի վաճառատան դիմացը, Շնւերու Ապուրէճոյի ճախկին վաճառատունը):

Մեծ խնամով կը պատրաստեմ, չափի վրայ եւ սեծամանակ՝ օպիկ, բիճամայ, ոսպ ըր ջամպրը, խոշոր եւ ամենավերջին նորածեւութեամբ:

Սպասած եմ մեծ մթերմ մը ճաշակաւոր եւ վիրջին նորոյթի ապրանքներու (պոպլին մեսամս եւայլն), որով կարող եմ ամենէն բծախնդիր յաճախորդին ճաշակը գոհացնել:

Միշտ պատրաստ կը գտնուին գանազան չափերու վրայ օպիկ եւ բիճամայ, որոնք կը վաճառուին մեծամանակ եւ փոխրամանակ:

Մեր սկզբունքն է ճշդապահութիւն եւ ազան վաճառում:

Մէկ այցելութիւն բաւական պիտի ըլլայ համոզուելու համար այս ճշմարտութեանց:

Ապսպրանքներ կ'ընդունիմ առատահմանէն (Իզմիր, Գազեսթին, Կիպրոս), եւ Սիւրիոյ բոլոր օրջաններէն.

ԳԱԲՐԻԷԼ Թ. ԹԷՐԶԵԱՆ

(ԵԼԵՔՏՐԱԿԱՆ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ)

Հիմնուած 1921 ին Գոյիս-Բեքա

Ինս դիւրամատչելի պայմաններով կը կատարենք ամէն կարգի էլեկտրական լոյսի գործողութիւններ (Intsallation), ինչպէս նաեւ մօթեր եւ ձիամօսներ:

Վաճառատունս կ'ստանձնէ նաեւ բոլոր էլեկտրագործիքներու նորոգութիւնները: Մասնաւոր սպասարկութիւն բնակարաններու էլեկտրա-նորոգմանց: Վաճառատուն Philips եւ Lux էլեկտր. լամբերու եւ ամէն տեսակ էլեկտրական պիտոյքներու:

Վճարման դիւրութիւններ.

Հասցէ — Վ. Ուզունեանի գրատան կից Գուրճ. B. P. 491

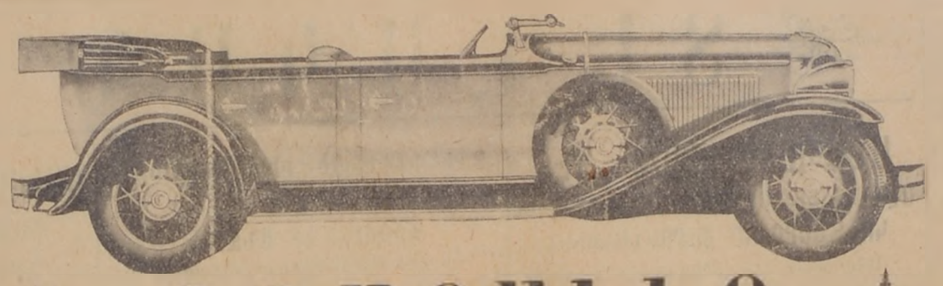

ԳՈՒԱՅԱԼԵՐ

ԱՇԽԱՐԻՒՆԻՆ ՉԱԿ ԻՆՔՆԱՇԱՐԺՈՒՆԵՐՈՎ ՈՐՈՆՔ 6-8 ՍԻԼԻՆԴՐ ՈՒ ՆԻՒԹ,

ԱՄԵՆԱՏՈՂՈՒՆ ԵՒ ԴԷՂԵՑԻԿ ՄԱՐՔԱՆԵՐՆ ԵՆ ՀՐԱՊԱՐԱԿԻ ՎՐԱՑ ԵՒ

ԿԸ ՓՆՏՈՒՒԻՆ ԱՄԵՆՈՒՐԵՔ:

ԳՈՒԱՑՍԼԵՐ ինքնաշարժերու մասնաւոր յատկութիւններն են՝ ՏՈՂՈՒՆՈՒԹԻՒՆ, ԴԷՂԵՑԿՈՒԹԻՒՆ, ԶԱՓԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆ եւ ՀԱՆԳՍՏԱՒԷՏՈՒԹԻՒՆ:

Վճարման դիւրութիւններ կը տրուին.

ԳՈՒԱՑՍԼԵՐ «Քօներու» բոլոր կատրնները պատրաստ կը գտնուին մեր վաճառատուներուն մէջ:

Լիբանանի, Սիւրիոյ եւ Իրագի ընդհանուր ներկայացուցիչն՝

NAAYEM MOTOR IMPORT Co. BEYROUTH B. P. 869, TÉL. 32—29

Հիւս. Սիւրիոյ ներկայացուցիչներ՝ Գ. եւ Մ. ԱԶԻՐԵԱՆ, B. P. 202, Հալէպ

Տ.ՔԹ. ՍՈԿՐԱՏ ԱԻԵՏԻՍԵԱՆ

ՎԻՐՍԲՈՑԺ - ՍՏԱՍՆՍԲՈՑԺ

ՎԿԱՅԵԱԼ ՊԷՅՐՈՒԹԻ ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ՀԱՍԱԼԱՍԱՐԱՆԷՆ

կրնդունի ամէն օր բացի կիրակիէ կէսօրէ առաջ 8—12 կէսօրէ վերջ 2-6

Հասցէ՝ Capucin-ներու եկեղեցիին կից Արդարութեան պալատին եռեւ:

ԱՓԱՆՏԱՐԱՑ *գոշիկներու միչտ ամենագեղեցիկ եւ ամենաժամանակակից ոճերուն ԵՐԿՐՈՒԱՑՈՒՑԻՉ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ*

Տ.ՔԹ. ԳԷՈՐԳ ԿԷՐԿԷՐԵԱՆ

Վկայեալ Lauréat Համկ Interne եւ այժմ մասնագէտ ՄՍՏՆԱԳԷՏ բժիշ Ցրացնապաճ հիւանդացոցի *ԱՉՔԻ, ՔԹԻ, ԿՈԿՈՐԴԻ, ԱԿԱՆՋԻ և ԳԼԵՒՈՒ* հիւանդութիւններու բաժնին:

Հիւանդ կ'ընդունի կէսօրէ վերջ ժամը 2—6

իր գլխաւոր մէջ rue de Damas, No. 15

Հիւանդները ուղղակի հիւանդացոց կ'ընդունուին իր կողմէ տրուած մուտքի *raporով:*

Աղքատ հիւանդներու ձրի դարմանում, ամէն օր կէսօրէ առաջ ժամը 10—12, հիւանդանոցի դարմանատան մէջ:

ՏՕՔԹ. Գ. ՏԱՎՈՒՏԼԱՐԵԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ՆԵՐՔԻՆ ԵՒ ՎԷՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

Իր դարմանատուներ հաստատած է, *ՍՍՍՈՒՐ* վողոց, Տօքթ. Նազդաճեանի (առամնաբոյժ) դարմանատան կից.

Ընդունելութեան ժամեր՝

կէսօրէ առաջ ժամը 8—12
» վերջ » 2—6

Կարի եւ Ձեւագիտութեան Դասընթացք

Տիկին ՄԱՌԻ ԵՐԱՄԵԱՆ

ՎԿԱՑԵԱԼ ԴԵՐՋԱԿՈՒԻՀԻ

ԲԱՐԻՋԷՆ ԵՒ ՎԱՇԻՆԿԹՕՆԷՆ

Կարի եւ ձեւագիտութեան մասնագիտուհի, Տիկին Մառի Երամեան կը վերադարձայ իր արհեստանոցը, Մեծ Սեռայի դիմացը Նո. 78 տան երկրորդ արկը:

Երեք ամսուան միջոցին կը սորվեցնի ամենավերջին ճոռածեւութեամբ, կար եւ ձեւագիտութիւն իր բոլոր բարդութիւններով եւ արդիական միջոցներով, Droit-fils մեքոտով: Իր աշակերտուհիները կ'օժտեն Բարիզի ճաշարհածոյ Académie Daydou վկայականով.

ՓՍՍՏԱԲԱՆ

ԽՈՄՐՈՎ ԹԻԹԻՆՃԵԱՆ

(Տօքթ. իրաւագիտութեան)

ԿՍՏԱՆՁՆԷ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԴԱՏԵՐ

Ընկերակցութեամբ Հռիփսիմեանի փաստաբան ՄԷԹՐ ԱԶԻԶ ԷԼ ՀԱՇԷՄԻ

Դրասենեակը բաց է կէսօրէ առաջ 9—12 կէսօրէ վերջ 3—6

Rue Allenby, Immeuble NESSOULI **ՀԵՌԱՀԱՐ 1—28**

Տակուն շիկուածի վայելուչ տեսք հնչուն եւ բնական ձայն

Ահա յատկանիշները՝

ՈՐՈՆՑՄԱՄԲ ԿԸ ՁԱՏՈՐՈՇՈՒԻՆ

APOLLO ՓՈՆՈՆԵՐԸ

Հրապարակի վրայ գրանցուող բոլոր մարքաներու հետ կը մրցին Աբօլլօ փոնոներու Մանաւանդ վերջին նոր մօտէլները, որոնք հասած են արդէն, անգերազանցելի են իրենց տակունութեամբ, վայելչութեամբ և ժամչելի գիներով

APOLLO GRAMOPHONE Co. Ltd
(of London)

ԸՓՕԼԼՕ ՓՈՆՈՆԵՐՈՒ ԹՈՒՓՈՒԻՐԸ *III*

Կատարեալ համոզում գոյացնելու համար անգամ մը այցելեցէք

MAISON APOLLO, Rue de la Poste, BEYROUTH

Փարդպիճ եւ ճօճօլ՝ ամէն ձեւի, անվիճելի տոկո եւ առաւելութիւններ գիւրամատչելի գին, վճարումի դիւրութիւն:

Ընդհ. ներկայացուցիչ՝ Սիւրիոյ, Գազեսթինի, Անդրյորդանանի, Միջագետքի եւ պալ. Ցոսի.— ԳԱԻՐԻԷԼ ՍԻՆԱՆԵԱՆ

KOURKEN SINANIAN, Boîte Postale 642, BEYROUTH (Syrie)

2. ՄԻՆԶԵԻ ՄՕԼԼԱ ՀԱՍԱՆ

Առաջին անգամ ըլլալով՝ կը սկսին կռիւները:

Աչնան վերջերն է: Սարերը ձիւներ բռնած է: Ծուրտ է և ամժանելի պայմաններ, որովհետեւ պէտք եղած հագուստեղէնները չունէին կամաւորները:

Առաջին անգամ կուի կը բռնուին քրտական ձիաւորներու հետ և յետոյ թրքական կանոնաւոր զինուորներու: Անդրանիկի հետ կան նաեւ ռուսական կանոնաւոր բանակ:

Այնքարհաքրութեան ծանօթ մարդիկ գիտեն՝ որ ձիւնէն հովիտ մը կ'երկարի երկար և ժայռերով շրջապատուած: Հովիտին մէկէն կ'անցնի գետ մը:

Ահա այն ճանապարհը որկէ Անդրանիկի զօրամասը ճակատագրուած էր կտրել անցնելու:

Անդրանիկի զինուորները կը պաշարեն քրդական գիւղերը:

Անդրանիկ լուր կը ղրկէ քիւրտ գեղապետներուն յանկնուիլ այն խոստումով, որ իրենց դպչող չպիտի ըլլայ:

Երեք քիւրտ գեղապետները, որ կը լսեն Անդրանիկի անունը և անոր ապսպրած խոստումը՝ կ'որոչեն յանձնուիլ:

— Անդրանիկը ֆէտայի է և մենք կը հաւատանք անոր խոստումին, կ'ըսեն քիւրտ գեղապետները:

Ճեղապետները կուգան և կը յանձնուին Անդրանիկի:

— Մենք քուկդ ենք այլեւս, կը յայտարարեն անոնք:

— Դուք իմս եք, կը պատասխանէ Անդրանիկ, դուք գլխուս վրայ տեղ ունիք:

Ճեղապետները կը հաւատան:

ՕԳՆԷ ԴՈՒՆ ՓԵՋԻ ԵՒ ԱՍՏՂԸ ՓԻՆ ՕԳՆԷ

ԸՆՏԱՆԻՔԻ ԱՍՏՂԸ

(L'ETOILE du FOYER)

Առեւտրական և երկրագործական ժողովրդային վարկի հաստատութիւն
Անանուն ընկերութիւն.— դրամագլուխ՝ 3,000,000 ֆրնք.
որ կրնայ 3.000,000,000 ֆրնք.ի բարձրացուիլ վարչական խորհուրդի պարզ որոշումով:

Կեդրոնատեղի.— 137 Boulevard Sebastopol - Paris

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆԻՆ Արեւելեան պետութեանց
Սալոյ Օթէլի դէմ, Գուրճ, Պէյրութ

ԵԼԵԻՄՏԱԿԱՆ ՁԻԻՂ

Աւանդի պարտականագրութիւնմ

ՕԺԻՏ

Զրաչխատրեալ տոկոս 6%, Ասկէ զատ մասնակցութիւն ընկերութեան չահերուն:

ԿԱԼՈՒԱԾԱԿԱՆ ՁԻԻՂ

ՎԱՐԿԵՐՈՒ ԲԱՑՈՒՄ

կալուածի վրայ փոխառութիւնք՝

վճարելի 10—15—20 տարիէն. որոշուած պայմանաժամէն առաջ ուզողը կրնա՞ վճարել:

ԸՆՏԱՆԻՔԻՆ ԱՍՏՂԸ ընկերութիւնը ներկայիս 75,000է աւելի անդամ ունի: Մինչև 1 Ապրիլ 1931 Ընտանիքին Աստղը 135 միլիոն փոխ տուած է, գրաւով 500 միլիոնէ աւելի արժէք ունեցող անշարժ կալուածներու վրայ:

Ամէն թղթակցութիւն ուղղել՝ B.P. 821, Beyrouth

AZTAG
JOURNAL QUOTIDIEN ARMÉNIEN
B. P. 587
BEYROUTH, Liban
Directeur-Propriétaire
HAIG BALIAN

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳԻՆ
ՍՈՒՐԻԱ տար. 550, վեցամսեայ 300 Ս. Դ.
ԱՐՏԱՍԱՀՄ. տարեկ. 7, վեցամսեայ 4 տոլար

ԱԶԴԱԿ
ՕՐԱԹԵՐԹ
ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԳԻՏԱԿԱՆ

ازتاك
جريدة سياسية ادبية اقتصادية حرة

ԿԻՐԱԿԻ ԱՊՐԻԼ 24 1932
ԶԻՆԸ ՀԱՏԸ 2.50 Ս. Դ.

Զ. ՏԱՐԻ | Ամեն առաւօտ պիտի բերել թերթիս տեղերեն հասցեին | Տնօրէն — Խմբագիր՝ ՀԱՅԿ ՊԱԼԵԱՆ | Չհրատարակուած ձեռագիրները չեն վերադարձուիր | Թիւ 39 (616)

ՅԱՐԳԱՆՔ ԵՒ ՊԱՇՏԱՄՈՒՆՔ ԲԻՒՐԱՒՈՐ ՀԱՅ ՆԱՀԱՏԱԿՆԵՐՈՒ ՅԻՇԱՏԱԿԻՆ

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

ԱՊՐԻԼ 24

Մահ ոչ գիտացեալ մահ է
Մահ գիտացեալ անմահութիւն է

Տասն և հինգ դարեր առաջ, Բերթողահայր Եղիշէն՝ գերընական ներշնչումի մէկ վայրկեանին, այս երկու տողերուն մէջ խտացուցած է աստուածային վեհեցկութիւնը և իմաստը գաղափարական գիտակից նահատակումին։

Իր ամբողջ պատմութեան ընթացքին, և մինչև մեր օրերը, Հայ Ցեղը քալեր է ու կը քալէ իր գողգոթայի վերելքը, իր մշտօրէն խաչուող և մշտօրէն յառնող գաղափարին համար։

Այդ գաղափարը իր անխորտակելի հաւատքն է իր ճակատագրին, իր գոյութեան իրաւունքին, իր ազատ և անկախ և ինքնագլուխ գոյութեան։

Ինքնագլուխ և ինքնավար, այդ է եղեր իր ձգտումը, որ արտայայտուեր է ամեն առիթով։ Ան իր լեզուին համար ընտրեր է և ստեղծեր առանձնայատուկ գիր, իր կրօնքին համար ինքնագլուխ անկախ եկեղեցի, իր ստեղծագործութիւններուն համար, անկախ և ինքնայատուկ ոճ, ձև, ոգի։ Փաստ՝ իր ճարտարապետութիւնը, որ առաջնորդեր ու ներշնչեր է իրմէ թիւով աւելի մեծ ազգեր ու պետութիւններ. փաստ՝ իր բանաստեղծութիւնը, հոգևոր ժողովրդական թէ աշխարհիկ, իր մանրանկարչութիւնը և նկարչութիւնը, և իր երգը, այն երգը հզօր, որ դարերու վրայէն կուգայ ու կը բաղխի մարդկային հոգիներուն, յուզելու, ոգևորելու համար զանոնք իբր յայտնութիւն մը։

Այդպէս է եղեր մեր ցեղը։

Եւ հաւատացած իր ճակատագրական, անկախ և ինքնագլուխ կատարելիք դերին՝ իր ինքնուրոյն ստեղծագործական թափին և ոյժին, ան մաքառեր է իր գոյութեան ու կեանքին գնով, ամեն խոչընդոտի, ամեն արգելքի դէմ և չէ հաշուեր իր թշնամիներուն ոչ թիւը, ոչ գէրքը, ոչ ծաւալը։ Մաքառեր է անընդհատ, ինկեր է ու ելեր, վիրաւոր, արիւնաթաթախ, ջարդ ու փշուր, բայց միշտ կանգուն է մնացեր և չես գիտեր ինչ հրաշքի աղբիւրներէն միշտ հոսեր է իր վէրքերուն բուժիչ սպեղանին, և իր անմահութեան կենսահիւթը։ Եւ Ան նորէն է կռուեր և նորէն հարուածներ ու հարուածուեր։

Վսեմ ու հերոս ցեղ, հրաշք ցեղ!

Տասն և եօթը տարի առաջ Ան ստացաւ ուժգին, ահրալին, ամարդի հարուածը բարբարոս Թուրքին։ Եւ Թշնամին կարծեց թէ իր գեհենային յղացումով արմատախիլ կընէ այս ցեղի գոյութիւնը։ Ան իր հարուածը ուղղեց նախ այդ ցեղին սրտին և ուղեղին. անոր լաւ տեղծագործ ու խորհող տարրերուն։ Գիտուն, գրագէտ բանաստեղծ, հասարակական գործիչ, հրապարակագիր, բժիշկ, երաժիշտ, ուսուցիչ, կրօնական առաջնորդներ, բոլորը, բոլորը անխտիր, որոնք արժէքներ էին, որոնք ցեղին տարիներու աշխատանքին հասցուցած ընտրանին էին, ամէնքը դատապարտեց ջնջումի։ Պոլիսէն սկսաւ և շարունակեց այդ ծրագրի գործադրութիւնը գաւառներուն մէջ։

Յետոյ սկսաւ հարուածել գանգուածը, մարմինը, աղբիւրը այն բոլոր արժէքաւոր ծնունդներուն։ Ան հարուածեց մահով, հարուածեց անպատուութիւնով, հարուածեց պղծելով անոր ամեն սրբութիւնները, հարուածեց անվերջ տարիներ, սպանդի տարիներ։

Եւ երբ Թշնամին կը կարծէր թէ իր գործը լրացած է, թէ այս անգամ արդէն սպաննուած է իր մղձաւանջը եղող Հայ Ցեղի հոգին ու մարմինը, Հայը բարձրացուց նորէն՝ եօթնգլխանի Արիական Աստուծոյ պէս՝ իր վէս գլուխը, ոչ թէ պարտուածի, այլ հերոսաբար մարտնչողի արիւնով օծուն։

Բարձրացուց իր գլուխը և միլիոնաւոր դիակներու նուիրական աճիւնին վրայ հիմնեց իր անկախ հանրապետութիւնը։

Այն նոյնիսկ այս հրաշքը չի կրցաւ յարգանք ու պատկառանք ազդել անպատկառ ոսոխին, որ իր նման գազան գործակից մը ևս ճարած, իրեն չափ անպատկառ և շնական, նորէն յարձակեցաւ ու նենգով ու դաւով, աւելի քան թէ կռուով, խլեց նորէն մեր Անկախութիւնը, մեր ինքնուրոյն գոյութեան իրաւունքը։

Եւ չորս հովերուն ցրուեցաւ ցեղին մէկ մասը։ Միւս մասը դատապարտուեցաւ ստրկութեան, մտքի, հոգիի, սրտի ստրկութեան ծրագրուած, այլասերող հոգեկան լլկումին։

Սակայն...

Մահ ոչ գիտացեալ մահ է,

Մահ գիտացեալ անմահութիւն է։

Չի կրցան՝ ոչ մեր դարաւոր և ոչ ալ մեր նոր թշնամին, ըմբռնել այս գերընական ճշմարտութիւնը։ Չի կրցան և պիտի չկրնան երբեք ըմբռնել, որ իրենց ամեն մէկ մահացու կարծած հարուածը, անմահացում միայն կը բերէ մեր ցեղին, քանի որ Ան գիտակցօրէն կընդունի այդ հարուածները, քանի որ Ան չուզեր խուսափիլ այդ հարուածներէն «ոչ գիտացեալ մահով» մեռնելու համար։

Ապրիլ 24ը Հայ Անմահութեան տօնն է, գիտացեալ մահով ձեռք բերուած անմահութեան։

Այս է, որ չի կրցան և պիտի չի կրնան երբեք ըմբռնել մեր դահիճները, որովհետև այդ ըմբռնելու համար պէտք է Հայ Ցեղին հոգին ունենալ, և այդ հոգին ունենալու համար պէտք է Հայ ըլլալ։

Ահա մեր գոյութեան թալիսմանը։

Հաւատքի Յոյսի օրէ Ապրիլ 24ը

Տօնենք անոր սգասօնը այս ոգիով։ !

Այդ կը սպասեն մենէ մեր նահատակներուն նուիրական աճիւնները։

Նկար՝ նարտարագէտ Պ. ԱԼԹՈՒՆԵԱՆԻ

ԱՒԵՐԱԿՆԵՐԷՆ ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ԱՌՆՈՂ ՈՐԲԸ

Հալէպի Շէյխ Մոզին գիւղը ամփոփուած 800 հայերու մնացորդ բեկորները

Սուրիոյ անապատին մէջ սոված հայեր ուտելի մը ճեխած դիակին վրայ

Այդպէս է որ պէտք է տօնենք, ոսկեզօծ հանգիստ պառկին մեր նահատակներուն ոսկորները, եւ անոնց հոգիները խաղաղ ննջեն իրենց յաւիտենական քունը:

Բերենք արցունքներ, մեր սրտերէն քամուած, գովացնելու համար խորշակահար ու հրկէզ աւազները, որոնց տակ՝ անապատներու մէջ՝ կը մնան մեր նահատակներուն աճիւնները։ Բերենք մշտական վերյիշումի, անմոռացութեան և սիրոյ մեր արցունքները, բայց ո՛չ վհատումով, ոչ յուսալքումով. բերենք այդ արցունքները արի հաւատքով, կենդանի հաւատքով մեր ցեղին անմահութեան, մեր ցեղին, որ գիտցաւ նախընտրել գիտցեալ մահով ձեռք բերուած Անմահութիւնը, քան թէ ոչ գիտցեալ մահով երկարաձգումը կարճատև կեանքին, որուն ճամբան դէպի բնաջնջում է առաջնորդեր բոլոր անիտէալ ժողովուրդներն ու ցեղերը։

ԱՊՐԻԼ 24-Ը ԿԸ ՇԱՐՈՒՆԱԿՈՒԻ

Սարսափի եւ աւերներու գիշեր մը, Հայ ժողովուրդը բնաջնջելու համար կազմուած եղերական ծրագիրը, կը շարունակուի գործադրութեան դրուիլ մինչեւ այսօր:

1932ը, իր խորքին մէջ մեծ տարբերութիւն մը չունի 1915էն: Միակ զանազանութիւնը՝ որ աւելի կը ծանրացնէ առաջին թուականը՝ մեր կամովին անձնատուութիւնն է, կուրութիւնը շարունակուող աղէտին հանդէպ։ Մինչդեռ 1915ը տեսակէտէ եւ սխալ հաշիւներու կողքին ունի նաեւ համաշխարհային սպանդի կամքէ անկախ պատճառաբանումը:

Իրաւունք չունինք սպասելու որ ժողովուրդը թափանցէ այս ճշմարտութեան. ժողովուրդները ընդհանրապէս հաւաքական կորուստն է որ կ'զգան. անոնց համար նշմարելի չէ ցաւը որ առանց ցնցումներու կը կրծէ, կ'սպառէ կաթիլ առ կաթիլ, բայց որ կործանումը կը դարձնէ աւելի վերջնական։ Բայց երբ այդ ճշմարտութեան հանդէպ կոյր եւ անզգայ կը մնան ղեկավարութիւն, կազմակերպութիւն եւ մտաւորականութիւն, հոն է որ ոճիրի համարժէք պատմական պատասխանատուութիւնը իր խարանը կը դրոշմէ ամէն ձեւի անուղղաներու ճակտին։

Ամէն տարի ծագէ ծագ սգահանդէսներ կը կազմակերպենք 1915ի սպանդը ոգելու համար, երբ մեր հոգիները աւերակ են եւ մեր գլուխները անարժան Մեծ Նահատակներու յիշատակին առջեւ խոնարհելու:

Երբ հազարաւոր քոյրեր Թրքական հարէմներուն մէջ կը փճանան, եւ ցեղը մոռցած է անոնց գոյութիւնն անգամ։

Երբ օտար հորիզոններու տակ ճերմակ ջարդը անզգալի բայց տեւական կերպով կանճիտէ ցեղը ու այլասերած քարերը կը քանդեն մեր սրբութիւնները։

Երբ Հայ մատնիչը աւելի սանձարձակ է քան 1915ի հայ լրտեսը Պոլսոյ փողոցներուն մէջ՝ Թուրք ոստիկանութեան բազուկներէն պաշտպանուած։

Երբ Հայ մանուկը իր առաջին թոթովանքը կընէ օտար լեզուով ու հայ ծնողքը օտար ոչնչութիւններն իսկ կուզէ գերադասել տալ իր ազգային արժէքներէն։

Երբ Հայ մտաւորականը Թուրքի ատելութիւն ունի ճակառակորդ կուսակցութեան մը նահատակներուն հանդէպ իսկ, ու Թուրքէն աւելի կ'ատէ այն դրօշակը՝ որուն հովանիին տակ դարերէ ի վեր հայ ցեղը իր երազներն է հիւսած։

Ապրիլ քսան եւ չորս ամէն ճամբայի վրայ, ամէն քայլափոխի եւ հոգիներէն ներս։

Իսկ դարաւոր ոսո՞խը։ Ան՝ որ երէկ մէկ միլիոնը փոշիի վերածեց։

Իր թաթին տակ վերապրող աննշան քանակը սարսափի եւ արագ թրքացումի ճամբուն վրայ։

Իր սահմաններէն դուրս անոր արիւնոտ բազուկը կը հալածէ մեր ժողովուրդը բոլոր հորիզոններու տակ, Սիւրիական սահմաններէն մինչեւ հեռաւոր Ամերիկա, Յունական ջուրերէն մինչեւ Լեմանի ափերը:

Փոքրաթիւ, աղճատուած հայու գոյութիւնն իսկ մղձաւանջ է անոր համար, եւ մեր իսպառ բնաջնջումն է միայն որ հանգիստ պիտի տայ անոր ոճրագործ բնազդներուն։

Մէկտեղ իր վոհմակներն է որ գործի կը լծէ նոր տեղաւորուած խլեակներու հանգիստը խանգարելու համար, մէկ այլ տեղ Ամերիկայի հրապարակագրին խիղճն է որ ծոլոլ կ'առնէ իր աւազակի միջոցներով։

Մէկտեղ իր դաւերն է որ կը նիւթէ մեր յաւիտենական միամտութիւնը օրոգայթելու համար, ուրիշ տեղ դաւաճանին գրպանները կը լեցնէ՝ ժահր ու թոյն ցանելու համար մեր ներքին կեանքին մէջ։

Այո՛, Ապրիլ քսանեւչորս ներքին կեանքի մէջ, Ապրիլ քսանեւչորս արտաքին ճակատի վրայ։

Արժան է սգալ ոչ միայն 1915ը, այլեւ 1932ը:

Ե՞րբ պիտի հասնի ստափումը, զարթօ՛նքը:

Ե՞րբ արդեօք անցեալի Յեղափոխական ոգին ցոյց պիտի տայ իր ահաւոր եւ գեղեցիկ կերպարանքը, վերջակէտ դնելու համար շարունակուող Ապրիլ քսանեւչորսին....

ԼՈՒԹԵՐ

ԱՊՐԻԼ 24-Ի ԱՌԹԻՒ ՄՏԱԾՈՒՄՆԵՐ

Քաղաքական գիտակցութեան թերին՝ անինքնամփոփութիւնն է։ Սարսափի հոգեբանութիւն, ահա՛ մեր ներքին թշնամին։

Երկիւղը ճիւաղներ և մտացածին հրէշներ կ'ստեղծէ։

Հերոսական վճռականութիւնով մը ե՞րբ պիտի կրնանք արհամարհել դեռ ստրուկ մնալու հիւանդ գաղափարը։

Թոյլերու հոգեբանութիւնը և անոնց ինքնարդարացման մշտնջ. արտայայտութիւնները պատճառ կը դառնան որ մենք ունենանք ոչխարամիտ բազմութիւն մը մի միայն սատմոգսի համար ստեղծուած։

Մինչև որ ժողովուրդ մը չներշնչուի նոր մտայնութեամբ և չի հոգեփոխուի սպաննելով սարսափի անասունն իր մէջ. անհնար է որ քաղաքականապէս ազգովին ոչնչանալու վտանգէն ազատուի։

Ժամանակաւոր կեանք մուրացող ժողովուրդները կը կորսնցնեն իրենց ցեղային աւանդութիւնները և՝ առաքինութիւնները և այդ ապրուած կեանքէն չհրաժարելու համար կը ջանան որ հայ ժողովուրդի հաւաքական հոգւոյ մէջ յարութիւն չառնէ պաշտամունքը մարտական առաքինութիւններուն՝ խանութի, ապրանքի, անհատական եւ այլ դատեր ունինք և սակայն միլիոն մը զոհերու արեան դատը հետապնդողներուն փոխանակ ամէն կերպով [illegible] տալու, կիրքերով կուրցած, օր ցերեկով, մեռելի կ'սպառենք, քաղաքագէտ և դիւանագէտ կը դառնանք, ծով արիւնը կը մոռնանք և հայու անունով կ'ըլլենք դարաւոր թշնամիին հետ գործակցելու և եղբայրանալու սարսափին մատածումէն չենք ուզեր հրաժարիլ։

Ինչո՞ւ չենք ուզեր գիտնալ թէ Թուրքին հոգւոյն մէջ գոյութիւն չունեցաւ խղճի օրէնք մը կամ բարոյական սկզբունք մը։

Դժբախտաբար կան մարդիկ և պետութիւններ՝ որոնք սատանան հրեշտակի հետ կը շփոթեն և մեր տառապանքը կը հեգնեն։

Մեր ցեղին թշնամիները պէտք է լաւ գիտնան թէ մեր նահատակներն են որ ուշ կամ կանուխ մեր անմահութիւնը պիտի ապահովեն։ Նիւթական փոքրիկ չահագործումներու համար իրար կ'անցնինք, հրապարակը կ'աղմըկենք և քինախնդրական ոգին անշէջ կը մնայ մեր մէջ մինչև գերեզման եւ սակայն Հայ ցեղի արեան չահագործման կենսական հարցի մասին գոնէ տարին անգամ մը եւ հաւաքաբար, ազգովին, խիզախօրէն ինչո՞ւ չենք ուզեր ըսել մեր խօսքը և յաճախ այնքան իմաստուն կը դառնանք որ պատճառներ կը փնտռենք արդարացնելու համար այս կամ այն չափով գործուած անիրաւութիւնները և մեր զոհերը կը նկատենք յանցաւորներ։

Դէպի ո՞ւր կ'երթանք, չե՛նք գիտեր և չե՛նք ալ ուզեր գիտնալ։

Ինչո՞վ զբաղած ենք, երբ թշնամին քաջալերուած մեր այս քար անտարբերութենէն, մեզ վերապրողներս եւս բնաջնջելու դիւային ծրագիր և վճիռներ ունի։

Մեր ժողովուրդին մէջ որոմներ ցանող և պառակտումներ ստեղծող եւ թշնամին քաջալերողները տգէտներ չեն, անհեցմէ չամեր, հասարակական դիրքի տէր, ուսում և գիտութիւն տեսած, աշխարհի լուսաւոր ոստաններուն աղամ օդը շնչած մարդիկ են որոնք

ՏԱՄԱՍՏԱՆՅԱՑ ՀԱՅՐԵՆԱՍԻՐՈՒԹԻՒՆԸ

(Նկատողութիւն)

Ե.

Տեղատուութեան վրայ Տրապիզոնի հասարակութիւնը սկսաւ ուշադրութիւն դարձնել ընդհանուր պատերազմի ընթացքին։ Ամենքս ալ գիտենք, որ Տրապիզոնը մեծ նշանակութիւն ունի Ռուսիոյ համար։ Ռուսիոյ ներքին պատերազմի ատեն Տրապիզոնի նաւահանգիստը ռուսական զօրքերու համար ամենէն մեծ ապաստանն էր։ Ռուսական զօրքերը Տրապիզոնի նաւահանգիստէն կ՚անցնէին Պարսկաստան

ԿԱՅԼԸՆԻ ՅԵ՛Ղ, ԱՆԻՆՁՈՒԻ՛Ս ԴԻՒՆ...

Ամէն անգամ որ ձեռք առնեմ Ֆրանսական Մեծ Յեղափոխութեան պատմութիւնը՝ տարօրինակ, անտեղիտալի փափաք մը կը ծնի մէջս, անոր հերոսներուն վրայ չափելու մերինները։ Արդիւնքէն՝ մի՛շտ ալ դժգոհ կը մնամ. ոչ թէ անոր համար որ ֆրանսացի հերոսները բարձր կը գտնեմ հայ յեղափոխականներէն, այլ պարզապէս՝ յուզումը կը չոքի սրտիս ու կ'ոչնչացնէ տրամաբանելու ամէն կարողութիւն։

Բայց կան երկու դէմքեր, որ յաճախ, երկար տարեներ կը յամառին չը հեռանալ մտքէս և մրճահարող թեթևադրականութեամբ մը կը տիրեն գիս, որ նմանութեան գիծ մը գտնեմ իրենց միջև։

Առաջինը, Տանթոնն է, Ֆրանսական Յեղափոխութեան հրաբաշ առիւծը։ Այն՝ որուն ահեղագոռ ձայնը կը թնդացնէր ջնջվանիօնի կամարները, որ եթէ ուզէր կրնար լռեցնե՛լ Սէնի ալիքներն ու դէպի սրբազան խենթութիւններու պողոտաններէն Տանիլ յոգնախուռն զանգուածներուն խուլ հոգիները։ Միւսը՝ Զոհրապն է, մեր եղերաբաղդ ու մեծ գրագէտը։

Երկար ճգնեցայ կերպով մը ներդաշնակել մտքի և խօսքի այս տիտաններուն կեանքը։ Ի զո՛ւր։ Իրարմէ բոլորովին տարբեր մարդեր են անոնք ե՛ւ նկարագրով ե՛ւ գործունէութեամբ ե՛ւ մտահայեացքով։

Այս կարճիկ հիմնովին փոխեցի այն օրէն ի վեր, երբ նախապէս ժամադրուելէ ետք «Ազգակի խմբագրատան մէջ, տեսակցութիւն մը ունեցայ Զոհրապի վերջին օրերու միակ բարեկամ և աշխատակից վաստաբան Պ. Х-ին հետ, որմէ տեղեկացայ Զոհրապի ձերբակալման պարագաներն ու անոր կեանքին վերջին օրերը։ Ու հո՛տ կարծեցի գտնել Զոհրապը Տանթոնին կազող կարմիր երիզը։ Եթէ տարբեր եղան անոնց կեանքերը, սակայն եղերականօրէն նոյնը եղաւ անոնց մահերուն եթէ ոչ դրդապատճառը, գէթ այդ մահէն կարենալ ձողպրելու համար իրենց ներկայացած տիպը՝ որմէ չուզեցին օգտուիլ երկուքն ալ և ճո՛նց արհամարանքով դիմաւորեցին վերահաս մահը։

Այսպէս, երբ 1794ին կառափնտիր փայլուն չոգրը կ'իջնէր հազարաւորներու վզին և մեծ կամ սըզտիկ բազմաթիւ յեղափոխականներ մէկիկ մէկիկ կ'իյնային իրենց իսկ սրած դանակին տակ, կարգ մը բարեկամներ, նշմարելով տակաւ Տանթոնի ալ մօտեցող վտանգը, խորհուրդ տուին անոր առժամապէս արտասահման անցնիլ և հեռուէն դեկավարել դէպքերը։ Իբրև պատասխան, Տանթոն դանդաղօրէն երևրացուց իր վեհափառ դլուխը և թափ տալով սպառնական ցուցամատը պատգամեց այսպէս.—

Հեռանա՞լ. բայց մի քի կարելի՝ կօշիկճերու փոշիին ճեռ տանիլ եւ Հայրենիքը...

Նոյնը պատահեցաւ նաև նահատակ Հայ մտաւորականներուն եւ մասնաւորաբար Զոհրապի։ Անիկա զգաց, տեսաւ ու չօչափեց մահը որ կը մօտենար։ Տեսա՛ւ իր ընկերներուն կարաւանը Այլշի ճամբուն վրայ. և Մնա՛ց Զոհրապ։ Մնաց՝ վասնզի անիկա մարդ մըն էր, որ չատ լաւ գիտէր թէ Հայրենիքը կարելի չէ տանիլ կօշիկներուն հետ։

Հոս գրի կ'առնեմ այն թանկագին տեղեկութիւնները, որ հաճեցաւ տալ ինծի յիշեալ յարգելի վաստաբանը։

* * *

Զոհրապ յայտնապէս ջղային վիճակ մը ունէր վերջին օրերը։ Զաւէն Պասրիարքէն ստացած էր թուղթ մը, որով իրեն կ'իմացուէր Ջէյթունցիներու տեղահանութիւնը։ Օր մը, բաւական ուշ կուգայ ճաշի։ Կինը պատճառը կը հարցնէ և Զոհրապ կ'ըսէ տխրութեամբ.—

— Այս թուրքերը մարդ պիտի չըլլան։ Գիտէնք տակաւին, բայց միշտ ալ մենք ենք խաբուողը։ Սմէն ճիգ ըրի վարդէսը ազատելու համար, բայց ի զուր։ (Վարդգէս ձերբակալուած էր մտաւորականներու առաջին խումբին հետ, բայց կնոջը յղութեան պատճառով քանի մը օրով ազատ էր թողուած, ետքէն կրկին ձերբակալուելու համար։)

— Աման, Զոհրա՛պ, ատոնք չուն են. նայէ՛ որ ուրիշին համար աշխատելով գլխուդ ալ փորձանք մը չբերես։ Զոհրապի կինն է խօսողը։

— Գիտե՛մ. ատիկա որոշուած է արդէն և ոչ մէկերնիս պիտի չազատինք։ Բայց ես Գոնեայէն անդին չեմ երթար։ Բարեկամներ (?) ունիմ ...ես չեմ մեկնիր Պոլսեն, մինչեւ որ բոլոր հայերը չազատին եւ ըսել չեմ տար թէ Զոհրապը փախած է...Միայն թէ կարենայի Ֆաժակն ու մէկ քանի հատ իրերս հաներ տալ բանտէն։ (Ֆաժակ, Զոհրապի ամէնէն մտերիմն էր և միշտ միասին կը ճաշէին։) Բայց յոյս չունիմ որ կարենամ բան մը ընել։ Այսօր Թալէաթը ակումբին մէջ ցոյց տուաւ թերթ մը ուր Արմէն Գարօի պատկերը կար՝ և ըսաւ.— Մենք դեռ Ռուսերուն հետ չենք պատերազմիր. մեր գործը հիմակուհիմա Հայերուն հետ է... կը կարծեմ թէ Թալէաթը մանաւոր ատելութիւն ունի զէպի Դաշնակցականները։ Վաղն իսկ պէտք է տեսնուիմ Սայիտ Հալիմ փաշային հետ, եթէ չձերբակալուիմ մինչև այն ատեն։

Այդ օր ախորժակ չունի Զոհրապ։ Կինը կը տեսնէ որ ընթրէ անպայման։

— Ամէն օր ես կերակուրը կ'ուղարկէի, այսօր ալ ինձ կերաւ գիս, կ'ըսէ Զոհրապ տխրութեամբ։ Զոհրապ որ չատ կը սիրէր ելակը և միշտ սեղանին վրայ կ'ուզեցնար, այդ օր հատ մը անգամ չի դներ բերանը։ Ցետոյ կը յանդիմանէ պզտիկ տըղան՝ որ հետևելով հօրը օրինակին բան մը չէր ուտեր։ կ'անցնի իր աշխատասենեակը և այլէ կ'անցնէ գործի թուղթերը։

Ու յանկարծ, դրան զանգը կը հնչէ ուժգնութեամբ։ Տնեցիները սարսափով իրարու երես կը նային։ Զարաշուք րոպէն կը մօտենայ ու անոր նախազգացումը կը չմեցնէ բոլորը։ Երկրորդ և աւելի երկար կը հնչէ զանգը՝ ուժգին և սպառնական։ Կը բանան վերջապէս։

Եօթ հոգի ներս կը մանեն։ Երեք զինուած ոստիկաններ, երեք զաղտնի պաշտօնեաներ և Ջէլ Օսման կոչուող իթհատական մը, որ ճանչցուած էր իբրև Զոհրապի հացկատակը՝ անկէ միշտ դրամ ուզելուն և ստանալուն համար։

Ջէլ Օսման Զոհրապի ցոյց կուտայ Թալէաթի կողմէ սարքագրուած հրամանագիր մը, որով արտօնուած էր խուզարկելէ ամբողջ տունը, «վտանգաւոր թուղթեր» գտնելու համար։ Կը սկսին խուզարկութիւնները։ Զոհրապի աշխատասենեակէն կը վերցնեն չատ մը պաշտօնաթուղթեր, նամակներ և ի միջի այլոց՝ հայերու հողային հարցը չօշափող եռահատոր անտիպ աշխատութիւն մը, որ Զոհրապ նպատակ ունէր հրատարակել Փարիզի մէջ և ֆրանսերէն լեզուով, փաստերու լոյսին տակ քաղաքակիրթ աշխարհի ցոյց տալու համար Հայոց դատին իրաւական հիմունքները... գզրոցի մը մէջէն կը գտնեն փոքրիկ ատրճանակ մը ու կը վերցնեն դարձեալ։ Ցետոյ, պարկ մը կ'ուզեն, գրաւուած բոլոր առարկաները մէջը կը լեցնեն և տեղեկագիր մը լսմբագրելով՝ կը հրաւիրեն Զոհրապը որ ստորագրէ։ Զոհրապ կը բողոքէ ատրճանակին գրաւման դէմ, ըսելով որ անիկա իր զաւկին նուէրն է և քէֆ ինք օրինաւոր թուղթ ունի այդ զէնքը կրելու համար։ — Պէտք չէ՛ օքէնքը ոտքի տակ առնել կ'ըսէ Զոհրապ. ես որ մէկն եմ Օսմ. Օրինագիրքը մշակողներէն, ինծի հաղորդել կուգան ինչպէ՞ս կարելի է առանց տեղւոյն վրայ քննութիւն կատարելու Տիգրանակերտ զրկել զիս։

Ես՝ զէ՛ս միամիտ Զոհրապ։ Չէի՞ր գիտեր, մե՛ծ Նահատակ, թէ թուրքը, ըլլայ փաթթոցաւոր թէ գլխաբաց, իր գաղը լուծելու մէկ ձև միայն ունի, — հաթաղանը՝ որ միևնոյն ատեն իր գոյութիւնն իսկ կ'ապահովէ աշխարհի մէջ։ Այդ նամակին մէջ, Զոհրապ չիչելով իրենց երբեմնի բարեկամութիւնը, կոչ կ'ընէ Թալէաթի գթասրտութեան՝ որ ազատէ զինք։

Զոհրապի կինը, յուսահատած Թալէաթէն, այս անգամ կ'երթայ Էնվէրի քով, որ սակայն ատոնց չըլլար այն պահուն։ Հեռախօսով կ'ըսեն, թէ Տիկին Զոհրապը եկած զինք տեսնել կ'ուզէ։

— Եթէ Զոհրապի խնդրին հասար է, կը պատասխանէ Էնվէր, չարժեր։ Շուտով պիտի հեռագրեմ որ վերադարձնեն։ — Հաւատա՞մ խօսքիդ, կ'ըսէ Տիկին Զոհրապ ձեռք առնելով հեռախօսին ընկալուչը.— Զինուորական պատա՛ս վրայ կ'երդնուա՞ր որ Զոհրապ ոդջ պիտի վերադառնայ, կը պատասխանէ Էնվէր միւս կողմէն։ Ա՜հ, ո՞վ տեսաւ արդեօք այն սատանայական ծամածուռ ժպիտը, որ ուրագծուեցաւ Էնվէրի դէմքին վրայ, այդ անուամօթ սուտը դործիքին յանձնած պահուն...

Ցաջորդ օր, Զոհրապէն հեռագիր մը կ'ըսէր՝ որ իր անունին 36 ոսկի զրկեն Ատանայի պանքային վարկով. որմէ կը հետևէր՝ թէ Ատանա կը տարուին Վարդգէսի հետ։ Նորէն կ'երթան Թալէաթին։

— Հեռագրական պա՛րզ թիւրիմացութիւն մը և ուրիշ ոչինչ։ Զոհրապ անպայմա՛ն Պոլիս պիտի գայ, կը պատասխանէ լկտիութեամբ, Թէյլէրեանի վրիժառու գնդակէն չան—սատակ գետին տապալող ահրիւնկզակ ճիւաղը։

Կը գրեն Զոհրապի, թէ խոստում առած են իր ազատութեան համար։ «Մե՛ տումներու մի՛ հաւատաք, կը պատասխանէ Զոհրապ, դուք Հալաճեանը տեսէք։» Կ'երթան Հալաճեանին, որ մեծ կզի կը բռնակէր այն ատեն։ «— Ոչի՛նչ, ոչի՛նչ կուգայ ձեռքէս կը պատասխանէ խեղճ մարդը։ Ժամանակները գէշ են, ես ինձմէ ալ կը վախնամ. ոչի՛նչ, ոչի՛նչ...»

Նորէն նամակ Զոհրապէն։ Այս անգամ կը գրէ որ ճամփան և Խալիլ պէյերը տեսնեն։ Խալիլ, խորհրդարանի նախագահն էր և յետաշրջուածքեան ատեն, երբ Սամ.գահլիճը աւարի ելաւ, իբրև փաստաբան քանի օր պահուած մնաց Զոհրապի տան մէջ, ինչպէս Թալէաթը՝ Վարդգէսի քով։ Երկար ատեն գլրեինք խնամելէ ետք, իբրաքանչիւրին հարիւրական ալ ոսկի տալով զրկած էին արտասահման։

Ու այդքան վեհանձն ասպնջականութեան մը, որպիսի ապնի՛ւ ու եզակի՛ն ձևով պատասխանեցին անոնք։

Վատահ եմ, որ եթէ Տարվին կենդանիներու վրայ կատարած աշխատանքը թափէր նաև Թուրքին վրայ, երևան պիտի բերէր նո՛ր, չտեսնուած ու ահաւոր մարդակերպութեան մը սև կմախքը։ Եւ գուցէ նոյնիսկ Տարվին հրաժարէ՛ր իր բարեչրջութեան վարդապետութենէն, քանի որ Թուրքը ժխտո՛ւմն իսկ է Բարեչրջութեան օրէնքին...

Զոհրապ Հալէպէն կ'ուղէ զաւակներուն ու ընտանիքին լուսանկարները։ Կարօտացա՛ծ էր...և կամ զանոնք ա՛լ չկարենալ տեսնելու ծանր խզզացուն էր որ կը յայտնուէր որոչակի։ Իր գրած բոլոր նամականերուն մէջ, չի մոռնար յիշել վարդգէսն ալ և միշտ կ'ըսէ՝ թէ առանց անոր իր ազատութիւնը անիմաստ է։

Հալէպի մէջ կրկին ուրիշ կ'ըլլայ փախուստ տալու։ Քանի մը հարյր յանձն կ'առնեն անհետացնել զերծնք։ Բայց Զոհրապ ու Վարդգէս կը մերժեն, չուզելով իրենց համար վտանգի ենթարկել ամբողջ գաղութ մը։ Պաշտելի՛, պաշտելի՛ նահատակներ, որ մահուան մէ՛ջ անգամ դեռ կը մտածեն իրենց ժողովուրդի հանգըստութեան մասին։

Խալիլ պէյ, որ Գերմանիա կը գտնուէր, անմիջապէս Պոլիս գալով հետևեալ հեռագիրը կուտայ Զոհրապի.—

ՏԻԱՐՊԷՔԻՐԼԻ—ՍՏԱՄՊՈՒԼ ՄԷԾՊՈՒՍՈՒ ԳՐԻԳՈՐ ԶՈՀՐԱՊ ՔԱՐՏԱՇԵՐՄԱ.

Հէյհնաճա մահալ եօք—պէն պուրտալրմ վի կհօգլէրինճեն հօփէրիմ։

ՔԱՐՏԱՇԵՐՆ՝ ԽԱԼԻԼ

Թարգմանութիւնը.—

ՏԻԳՐԱՆԱԿԵՐՏ, ՊՈԼՍՈՑ ԵՐԵՍՓՈԽԱՆ ԳՐԻԳՈՐ ԶՈՀՐԱՊ ԵԳԲՕՐՍ.

Իրարացուցմի պէտք չիկայ — ես հոս եմ ու աչքերէդ կը հետամտեմ։

ԵՂԲԱՅՐԴ՝ ԽԱԼԻԼ

Չորս օր կը սպասեն ու պատասխան չեն գար։ Ատանայի վարին կը գրէ՝ թէ Զոհրապ Տիգրանակերտ տարուած։ Իսկ Տիգրանակերտէն կը պատասխանեն՝ թէ Զոհրապ չիկայ հոն։

Այս անգամ կը դիմեն Ալի Մուիֆ պէյին, որ ներքին գործոց նախարար էր այն ատեն և Զոհրապի ջերմ հիացողներէն։ Երբ իմէ կը հարցուի թէ լուր մը ունի՞ անկէ, կ'ըսէ գժգոհանքով.—

— Ես Զոհրապի պահապա՞նն եմ։ Գնահինը չմտա՛ւ եա, ուր որ է՝ սև ղէ մը կ'ելլէ հարկաւ։

Երեսները ծածկելով այսպէս չէ՞ր պատասխանած նաև Կայէն, իր եղբօր սպանութենէն յետոյ, երբ լըսեցաւ Աստուծոյ ձայնը — Կայէ՛ն, ո՞ւր է եղբայրդ...

Հետևեալ օր, մահագուժը կը հասնի արդէն.—

ԶՈՀՐԱՊ ՈՒՐՑԱՏԱ ՎԷՑՏ ԷՏՄԻՇ տիր...

Զոհրապ Ուրճայի մէջ մեռած է։ Հեռաձայնով կը խօսին Խալիլ պէյի հետ.— Դժբաղդաբար սրիկաները գիս ալ խաբեցին, կը պատասխանէ ինքը սրիկայապետը։ Նէ սակայն դեռ երես կ'ունենայ և կուդայ Տիկին Զոհրապի քով... ցաւակցութիւնները յայտնելու։

Թուրքի կեղծաւորութի՛ւն, չոդրորթ ժպի՛տ ու թունոտ համբո՛յր աւելի վտանգաւոր ես դուն քան եաթաղանը...

— Զոհրապը իմ եղբայրս էր։ Եթէ մեռա՝ դեռ անոր խաթրը կայ քովս։ Ինչո՞վ կրնամ ձեզի օգտակար ըլլալ կ'ըսէ Խալիլ պէյ։

— Ժամ առաջ կորսուելո՛վ դէմս, կ'աղաղակէ Տիկ. Զոհրապ։ Թուրք չէ՛ք, բոլորդ ալ նոյն ցեղին կը պատկանիք ու ծարաւի էք հայու արեան։ Բայց եթէ դեռ կը պահէք պատ մը մարդկային խիղճ՝ բերէք ինծի անցագիր մը՝ որ կորսուիմ երթամ ոճիրներու և ոճրագործներու այս քաղաքէն։

Ցաջորդ օր, անցագիր մը և Զոհրապի մէկ ամսականը կը զրկեն տիկնոջ, որ հաւաքելով իրենինները կը մեկնի Պոլսէն։ Անոնց մեկնելէն երեք օր վերջ, կրկին կը կոխեն Զոհրապի տունը, անշուշտ կինն ու զաւակներն ալ հայրերնուն քով զրկելու համար, բայց բարեբախտաբար գուբը ուչմուչ էր եղած վանդակէն, Թուրքին իսկ բացատրութեամբ...

* * *

Հիմա նորէն իբրու քով կը բերեմ Տանթոնն ու Զոհրապը։ Որքա՜ն բախտաւոր եղաւ առաջինը, մեծ ազգի մե՜ծ զաւակը։ Ճակատը բարձր, մազերը հովերուն ու նայուածքը բաղմահազար ու մոլեգնած խուժանի մը ատելաւոր բիբերուն սեւեռած՝ ինկա՛ւ Տանթոն, ճշմարիտ յեղափոխականի վայել մահով։ Եւ Ֆրանսացի ժողովուրդը գիտցա՛ւ յարգել իր մեծ զաւակն ու անմահացուց անոր յիշատակը, հոյակապ արձաններով ու կոթողով։

Իսկ Զոհրա՜պը...Անծանօթ ճամբու մը դաւադիր մէկ դարձակէտին, անձանօթ ու ոճրագալար ձեռքեր, անգո՛յն, հասարա՛կ ու անաո՛չ քարի կտորով մը ցրցքնեցին անոր հանճարալիր գանկը...

Ու այսօր, անոր ոսկորնե՛րը անգամ կը պակսին մեզի և ոչ իսկ աղքատիկ չիրմաքար մը կայ արեւին տակ յիշեցնելու համար անունը այն

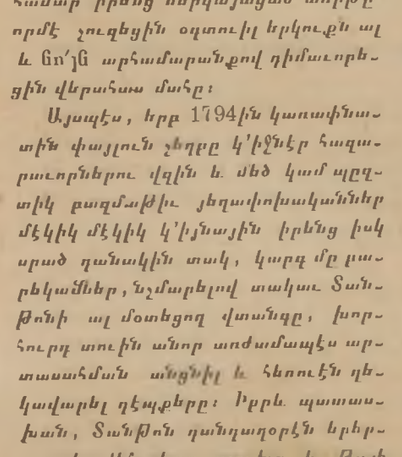

ԴԱՆԻԷԼ ՎԱՐՈՒԺԱՆ
ԵՒ ԻՐ ԳՈՐԾԵՐԸ

Գեղարուեստական գրականութեան դերը եթէ մեծ է բոլոր ժողովուրդներու կեանքին մէջ, անոնց հոգեկան կեանքի և բարքերու ազնուացման տեսակէտէն, ապա նա վճռական դեր ու նշանակութիւն ունի այժմ մեզ, հայ ժողովուրդիս համար։ Հայ ժողովուրդի, որ իր ենթարկած ահաւոր աղէտներէն յետոյ, այժմ ենթակայ է զաղթականական կեանքի յաւուրց աղաւաղման և այլասերման։ Բնաչխարհէն կարուած կեանքի պատճառած այս պայմաններուն մէջ ոգեկոչել մեր գրական ու հասարակական մեծութիւնները, կը նշանակէ նոր չունչ ու ոգի մտցնել մեր ժողովուրդի մէջ, զայն մղել իր ազգային մեծութեան գիտակցութեան ու ըմբռնումին։ Որևէ սերունդ, որ դուրս պիտի գայ իր ժողովուրդին մէջ գործելու, պէտք է յարգանք ունենայ դէպի այդ ժողովուրդը և ճանչողութիւն անոր մեծութեան և մթի ու լմացական կարողութեան։ Ազգը սիրելը, եթէ ծնունդով պարտադրուած և բնազդական դգացում մըն է, ապա նա գիտակից, խորացած, ու ստեղծագործ սէր կը դառնայ, և անհատը կը մղէ թոիչքներու և զոհաբերումներու, երբ նա կը գիտակցի իր պատկանած ազգի մեծութեան ու ընդունակութիւններուն և կապրի անոր պատճառած հպարտութիւնը և ոգևորութիւնը։

Ահա այդ արդար հպարտանքն է որ կապրի ամէն հայ, ծանօթանալով Դանիէլ Վարուժանի և իր գործերուն։ Գործեր, որոնք մեր ժողովուրդի տասնեակներ անգամ դարաւոր երկունքներուն և լմացական ապրումներուն արտայայտութիւններն են, սկսած իր հեթանոսական ու յաղթական շրջաններէն մինչև մեր օրերու պատկերը իր այլազան կողմերով։

Դանիէլ Վարուժան ծնած է 1884ին Սեբաստիոյ Բրգնիկ գիւղը, ուր և անցուցած է իր մանկական շրջանը։ իր իսկ արտայայտութիւնով «մեռեւնիներու տըխուր հովանիներուն տակ երազկոտ և բնութեան գեղեցկութիւններ վայելելու լայն ազատութիւնով։ Դեռ չատ փոքր հասակին հայրը գաղթած է Պոլիս և մանուկ Վարուժանը մնացած մօր խնամքին և հսկողութեան տակ։ Այդ շրջանի դէպքերու ազդեցութեան տակ, մայրը փոքրիկի երևակայութիւնը զրաղցուցած է ննջէրիներու և գայլերու պատմութիւններով։

Գիւղի դպրոցը հազիւ կարդալ սորված կը փոխադրուի Պոլիս, 1896ին կոտորածներու շրջանին, ուր հայրը կը գտնէ բանտարկուած, զոհը բռնակալութեան։ Երկու տարի Սագըզ Աղաճի Մխիթարեան վարժարանը յաճախած է և յետոյ անցած Բագղեդոնի վարժարանը ուր մնացած մինչև պատանեկութեան վերջը։ Այդ շրջանի արձակուրդները անցուցած է իր հօրը մօտ. Պոլսական խաներու մէջ, ուր մօտէն տեսած է պանդուխտներու կեանքը և հոգեկան ծանր ապրումները։ Մանկական շրջանի իր գրական փորձերը առաջնորդած է Հայր Արխատակէս Քասքանտեանի, որը տեղեակ մասնուկ Վարուժանի բացառիկ ընդունակութեան 1902ին զայն կը զրկէ Վենետիկ Մուրատ Ռափայելեան. և ապա Պէյճիքա, Կանտի համալսարանը, ուր Վարուժան սորված է քաղաքական և ընկերական գիտութիւններ և աւարտած փայլուն կերպով։ Վենետիկ. Մուրատ Ռափայելեանի մէջ է որ Վարուժան իր իսկ արտայայտութեամբ ճանչցած է յեղափոխական ոգին, կարդալով Ժան—Ժակ Ռուսօն, Թոլսթոյ, և հայ յեղափոխական գրականութիւնը, յանձին գլխաւորաբար Դրօշակի։

Դիտելով Վարուժանի ուսման և դաստիարակութեան պարագաները, այլևս կը զարնէ այն, որ ան ըստացած է դասաւորուած ուսում և կրթութիւն, Մուրատ Ռափայելեանի միջնակարգ ընկայցքին թէ համալսարանական շրջանին, ան խորունկ կերպով իւրացուցած է իր առնչային ոգիին ու ապագայ թռիչքներուն զէնք ծառայող հայ լեզուն, պատմութիւնը, գրականութիւնը, և ապա անոր վրայ աւելցուցած բազմակողմանի զարգացում մը միջազգային առումով, որոնք իր գրականութեան ուժին և կատարելութեան պիտի նպաստէին մեծ չափով։

Նախքան Վարուժանի գրական վերլուծումը, անհրաժեշտ է մեզ պատկերացնել անոր ապրած ու արտադրած պատմական շրջաններու հայ կեանքն ու գրականութիւնը, որու ճիգերու և ոգորումներու հզօր մէկ ստեղծագործութիւնն է Դանիէլ Վարուժան, իր ներշնչումներով, խորքով ու անթերի արուեստով։ Այս ձևով ալ կարելի պիտի ըլլայ, որոշել Վարուժանի դիրքը ու կատարած և կատարելիք դերը մեր գրականութեան ու կեանքին մէջ։

Վարուժանի ասպարէզ մը նմանող կեանքը, կերկար 1884էն մինչև 1915 համաբեայ քառորդ դարու շրջան մը, ուր ինչպէս հայ կեանքը ու մտածողութիւնը, նոյնպէս և հայ գրականութիւնը կապրէր ծանր երկունքներու շրջան մը, իրեն նպատակ ունենալով, շրջել ու ցնցել հայ ժողովրդի զանգուածները, որոնք բռտրկական չատ ծանր քունէ մը արթնցած, իտէալներու և գաղափարներու որոնումի շրջան մը կապրէին։ Հայ գրականութիւնը առաջնորդ այդ չարժման սահմանի երկու կողմերն ալ կը չեփորէր վերածնունդի և յեղափոխական գաղափարներու վեհութիւնն ու գեղեցկութիւնը, ոգեկոչելով հայ մտքի ու իմացականութեան վայլուն օրերը, մեր ժողովրդի անթեղուած ընդունակութիւնները։ Այդ կարճ ժամանակաշրջանի մէջ, գրականութեան վրայ ծանրացող այդ ծանր պարտականութիւնը, չատ բնական է, որ չատ յաճախ մեր գրականութիւնը դուրս պիտի բերէր գեղարուեստական յատկութիւն, և կամ խորքէն։ Եւ այդպէս ալ կըլլայ — Այդ շրջանին, մինչև կը տեսնենք Արևմտահայ և Արևելահայ գրականութեան մէջ երկու աչքառու պարագաներ։ Բացառութիւնները մէկ կողմ դնելով, արևմտահայ գրականութիւնը իր միջավայրի քաղաքական պայմաններու արդիւնքով առհասարակ զուրկ կը մնայ խորքէ ու իտէալներէ ուժ տալով ձևին, և անխորք արուեստին։ Իսկ արևելահայ գրականութիւնը կրելով իր վրայ հայ միտքը յեղաշրջելու պարտականութեան մեծագոյն բաժինը, թոյլ կը մնայ համեմատաբար արուեստի մէջ, իր ամբողջ թափը դնելով խորքին մէջ, և որ սեւերին է կաչկանդուելով հրապարակագրական անհրաժեշտութենէն, որ եղած է այդ շրջանի տիրապետող մասը եւ ուժեղ կերպով ազդած գրական բոլոր սեռերուն վրայ։ Այս ընդհանուր գիծը յիշելէ յետոյ, անհրաժեշտ է աւելցնել նաև, որ ութսունական թուականներէն մինչև ընդհ. պատերազմի ազէտը, հայ գրականութիւնը ունեցաւ ընդհանուր վերելք մը, որ պատիւ պիտի բերէր որևէ ժողովուրդի։ Գործադրուած ընդհ. ճիգը, արդէն իսկ ստեղծեց թէ արևմտահայ և թէ արևելահայ շրջաններու մէջ գեղարուեստական գրողներ, որոնք կը լրացնէին գրական պահանջները, խորքի, անկեղծութեան, և արուեստի տեսակէտներէն։ Մեր ժողովրդի ստեղծագործ ոգին թափ առած, մէկը միւսի ետևէ գրական սերունդներ կ'ստեղծէր Արևելահայաստեանի մէջ, յանձին Դամառ Քաթիպայի, Րաֆֆիի, Ահարոնեանի, Իսահակեանի. իսկ Արևմտահայաստեանի մէջ յանձին, Պետրոս Դուբեանի, Զոհրապի, Արփիարեանի, Զարթարեանի, որոնք խորքով ու արուեստով թաթաւուն գործերը հայ գրականութեան համար ստեղծեցին նոր ոսկեդար մը։ Այդ վերելքին չարունակութեան վրայ է որ արուեստի ու մտքի ոչ միայն հայկական, այլ եւրոպական առումով բարձրութեան մը վրայ կը տեսնենք բանաստեղծ Վարուժանը, փայլուն ու հարազատ ստեղծագործութիւնը հայ ժողովուրդին և իր ցեղի ոգիին։

(Շար.) ՂԱԶԱՐ ՉԱՐՉԻ

ՈՃՐԱԳՈՐԾ ՑԵՂԸ

Թուրքը՝ Կեդրոնական Ասիոյ դաշտավայրերէն դուրս նետած մահուան խորշակը պատգուեց, ուր որ գնաց: Թարմ ու առոյգ ցեղը ԺԴ. ԺԳ. դարերուն հուրի ու սուրի մասնեց մերձաւոր արեւելքը և արեւելեան Եւրոպայի մէկ մասը: Կործանուեցան հին աշխարհի կեդրոնները: Միջագետքը անապատի վերածուեցաւ: Քաղաքները, ոճիրները և թշուառութեան թատր դարձան: Մէկէ աւելի ժողովուրդներ զմբաղդացան:

Ձուլումի ցեղը իր գոյութեան ընթացքին ո՛չ շինեց, ո՛չ մշակեց և ո՛չ ալ ստեղծագործեց, իր հզօրացման համար, միմիայն ջարդն ու կողոպուտը ճանչցաւ:

Ցեղապաշտ հինգ դարերուն, Թուրքը սպառեց իր յափշտակած նիւթական ու հոգեկան հարստութիւնները:

Մնունդով իսկ, մուրացկան և աւազակ եղաւ անիկա: Ի՞նչ է իրենը, գի՞րը, լեզո՞ւն, իր աղօթած մզկիթներու ճարտարապետութի՞ւնը, երկրագործութի՞ւնը:

Թուրքին են միայն՝ սրածութիւնն ու համատարած թշուառութիւնը: Իսկ ո՞վ է Թուրք անհատը: Ցեխոտ ու փոշոտ քաղաքներու մէջ, խարխուլ տնակներէն ներս՝ ցնցոտիապատ, աղտոտ գետնի վրայ պառկող մարդն է:

ԺԹ. դարէն սկսեալ, փուլ եկան ոճիրի դղեակները, բազմազգի ցեղերու և հոգեառ Ալ—Օսմանի դաւակներուն միջև օրհասական կռիւ մըն է, որ ծայր տուաւ: Առանց կրօնի և ազգի խտրութեան, Օսմ. Կայսրութեան հպատակները գերագոյն ճիգն ըրին ազատագրուելու համար:

Պատճառը ստեղծեց հետեւանքը: Եւ ահա արիւնոտ թատերաբեմը, սուլթաններու երկրին մէջ: Եգիպտոս, Եէմէն, Սուրիա, Պալքան, մինչեւ իսկ, ոչինչ թուով Ասորիներն ու Խարբերդի շրջանին գլլպաշները մահը դիմագրաւեցին: Այսպէս, տասնեակ մը ժողովուրդներ անհամար զոհերու արիւնով ձեռք բերին իրենց անկախութիւնը: Վա՛յ պարտուողին. Թուրքը խոցուած էր: Եւ ահա գեղեցիկ վերելքը նորազատ ժողովուրդներու:

մարդուն՝ որուն միտքը արե՛ մըն էր ինքնին, որ Թուրքը խաւարեց: Ու դեռ աւելի՛ն: Շատ անգամ մե՛նք ալ կը խաչենք անոնց յիշատակը, ինչպէս Քրիստոս խաչուեցաւ իրենիններէն: Մենք մոռցա՛նք մեզի եղած անարդարութիւնը...

Ինչո՞վ պիտի փաստենք թէ մենք Զոհրապի պէս մարդիկ ունենալու արժանի ցեղ մըն ենք, եթէ բարձր չբռնենք անոնց յիշատակն ու չմընանք ակընդէտ՝ Անոնց կարմի՛ր վըրէժին:

Վրէ՛ժ, վրէ՛ժ ու նորէ՛ն վրէժ պիտի գոչէր առիւծ Տանթոնը եթէ ողջ ըլլար, ինչպէս անգամ մը սարսեց քոնվանսիոնի կամարները գոռալով.—

De l'audace, encore de l'audace et toujours de l'audace !

Թո՛ղ պապանձին բոլոր անողնայար խլուրդներն ու թրքացած սրիկաները, որ կ'ուզեն փարագոյր քաշել բոլոր ժամանակներու մեծագոյն Ոճիրին վրայ ու ձեռք տալ Ոճրագործին:

Ո՛չ, մենք չե՛նք հաշտուիր մինչեւ որ երկնառաք վրէժխնդրութեան մրրիկը չպատուհասէ ոճրագործներու ցեղը:

Mémento !

Ցիշեցէ՛ք, յիշեցէ՛ք ամէն ժամ, թէ Տէր—Էլ—Զօրի դեղին աւազներուն մէջ, մէկ միլիոն սիրելիներու անթաղ ոսկորներ ունինք: Մէկ միլիոն գանկեր, որ իրենց անհարկու խոռոչներով մե՛զ կը դիտեն...

Ու վա՛յ այն օրուան, երբ այդ ոսկորները պիտի շարժին, իրարու միանան և ինչպէս փոթորկած ու ցասմակոծ անտառ՝ զայրագնաց կատաղութեամբ պիտի քալեն մեզի դէմ, անէծքի չոր ու հնչական եղերերգով..........................

Այո՛, պիտի կատարուի՛ այդ ահաւոր ու քամինեցուցիչ հրաշքը, եթէ երբեք րոպէ մը անգամ մեր սրկուած բռունցքները դադրին Թուրքը որոնելէ ու մեր շրթները դանդաղին մրմնջելու.—

Խաղաղութի՛ւն ձեր անշիրիմ ոսկորներուն...

Խաղաղութի՛ւն, զի մենք արթուն ենք յարաժամ

Ու կը կրկնենք նուաղածին ձեր դաշինքին՝

Կայենի ցե՛ղ, Կայենի ցե՛ղ, անիծու՛ի դուն...

Վ. ԽԱԺԱԿ

Բաբելոնէն մինչեւ Պոլիս միեւնոյնն է ճակատագիրը բոլոր տեսակի բռնապետներուն՝ անփառունակ անկում...:

1876 սկսեալ կործանումէ կործանում առաջնորդուող Համիտի Թիւրքիան, օղակ առ օղակ սեղմեց հայոց աշխարհը և ջարդեց մեր ժողովուրդը: Ոճիրներով լճացած թուրք գըլուխները, ապացոյցը տուին թէ՝ իրենք արժանաւոր յաջորդներն էին Ճէնկիզներու եւ Լէնկթիմուրներու: Հայ ժողովուրդի նկատմամբ գործըւած ոճիրները նսեմացուցին պատմութեանց մէջ արձանագրուած ջարդերը: 95ի 96ի և 1909ի ջարդերը, հարիւրհազարներ խլեցին մեզմէ, իսկ. 1915ի հայկական եղերերգութիւնը, մէծն Թուրքերու կողմէ՝ ոճրի նոր դարագլուխ մը կը բանայ աշխարհի պատմութեան մէջ:

ԺԳ. դարուն սկիզբը Ալպանացիներու ջարդը 60,000, Սէն Պալթէլէմիի ջարդերը 30,000 Սիլիկեան ջարդերը 8000 տասը ութը տարիներ՝ Սպանիական հաւատաքննութեան օրերուն 8,000 մարդկային կորուստներ են եղած, հազիւ մէկ տասներորդը մեր զոհերուն:

1915ի դարունէն մինչեւ աշունը, «Թալաթ»ի և սրածութեան առաջին ամիսները եղան հայ ժողովուրդին համար: Ինչքը խլուած, տաճարները պղծուած, հայ խլեակներու կարաւաններն են տարագրութեան ճամբաներուն վրայ: Համիտի երկուայտերը համբուրող քալգերն է կեցած, գնչու Թալէաթներու ետին:

Ամբողջ գիշերը կը լուսցնեն Պոլիս թէ այլուր Իթթիհատի ղեկավարները, չարչարանքի նոր միջոցներ հնարելու համար: Մտաւորականը «ճիչատը» կը գրէ, մոլլան կը քարոզէ ամբոխը դաշոյնները կը մերկացնէ, երկաթագործը պայտեր կը պատրաստէ հայ հոգեւորականներուն համար:

Սարսափահար կարաւանները ճամբայ կ'ելլեն, յոգնած ու պապկած կը հասնին կիրճերուն մէջ: Հոն մարդը մարդուն կը բզկտէ: Հոն Պոզանթիի և Այասի ճամբաներուն հայ հանճարները կը կայծկռհարուին: Անդին Տիգրանակերտի, Խարբերդի, Բալուի ճամբաներուն վրայ հայ առնականութիւնը կը խաչուի Շէյթան տէրէներուն մէջ հայ պատիւը անօրդի է հանուած: Ամօթխած Աստղիկներն են, որ Եւսայի մերկութեամբ, մէջքերնին ծռած կը քալեն Հալէպի ճամբաներէն: Մայրի մը մօտ, հայ մայրը երկունքի է բռնուած, նորածինը լաթի մէջ փաթթած անդունդն ի վար կը նետէ: Մարած օճախներու քուրմ ու քըրմուհի մեր ծեր պապն ու աստուածամայն նանին ծարաւէն պապկած հարսերուն կը փարին: Ա՜խ, «օր ու արեւ չտեսած» մեր քոյրերը Նիրատի ջեզերքին, ժանտարմային հետ անհաւասար մենամարտի են բռնըւած, կ'ուզեն ջրամոյն ըլլալ... մահը... անողոք մահը կ'ուզեն, իրենց պատիւը պաշտպանելու համար: Քաղաքներու սալայատակներուն վրայ սովահար մանուկներն է կ'երգէ. «այսման տաս մեռնիլ հայու համար է» բայց, որ մէկն ընենք: Հայոց վշտի երգիչն անգամ չի կրցաւ ողբալ մեր աշխարհի գուլումը, բացականչելով «Այս իմ անճար ճիտն ունի երեք յար» «Դուք պատմեցէք ձեր ցաւերն անպատում»:

Այո՛, այսօր պատմենք ու խորացնենք մեր տառապանքները: Համադրենք երեքի պատմութիւնը, Մուշի, Վասպուրականի, Ուրֆայի Հաճընի հերոսամարտերով:

Հազար անգամ խոցուած հա՛յ երիտասարդ մենք չէ, որ պիտի ամշնանք ոճրագործին խենեչութիւնները երեսին տալու: Օրհնեալ ըլլաս, որ դժբաղդացած ընտանիքդ կը հոգաս, այդ քու և անոր անհատական գործն է: Կայ նաև հաւաքական աշխատանքը: Այդ երեսները նուշխուած, օտար դռներ ափ առած մեր քոյրերու կանչն է: Խորթացող մատաղ սերունդին փրկութեան գործը և մեր ամենուս հայրենիքի պահանջն է:

Այսօր, ցեղին յարութիւնը մեծագոյն խանդավառողն ու խթանը թո՛ղ ըլլայ անխտիր բոլոր հայորդիներուն համար, ոչ մէկ ընկրկում պարտականութիւններու փոխանցման չեմին:

Ու ՀԱՑԿԵԱՆ ուխտ մը, բաւական է, մեր միլիոնի յիշատակին...

Պէյրութ Մ.ՏԷՕՎԼԷԹԵԱՆ

«ԱԶԴԱԿ»ի Յաջորդ թիւը

«ԱԶԴԱԿ»ի յաջորդ թիւը լոյս պիտի տեսնէ փոխանակ Երեքշաբթիի, Չորեքշաբթի օրը:

Գ. ԽԱԺԱԿ

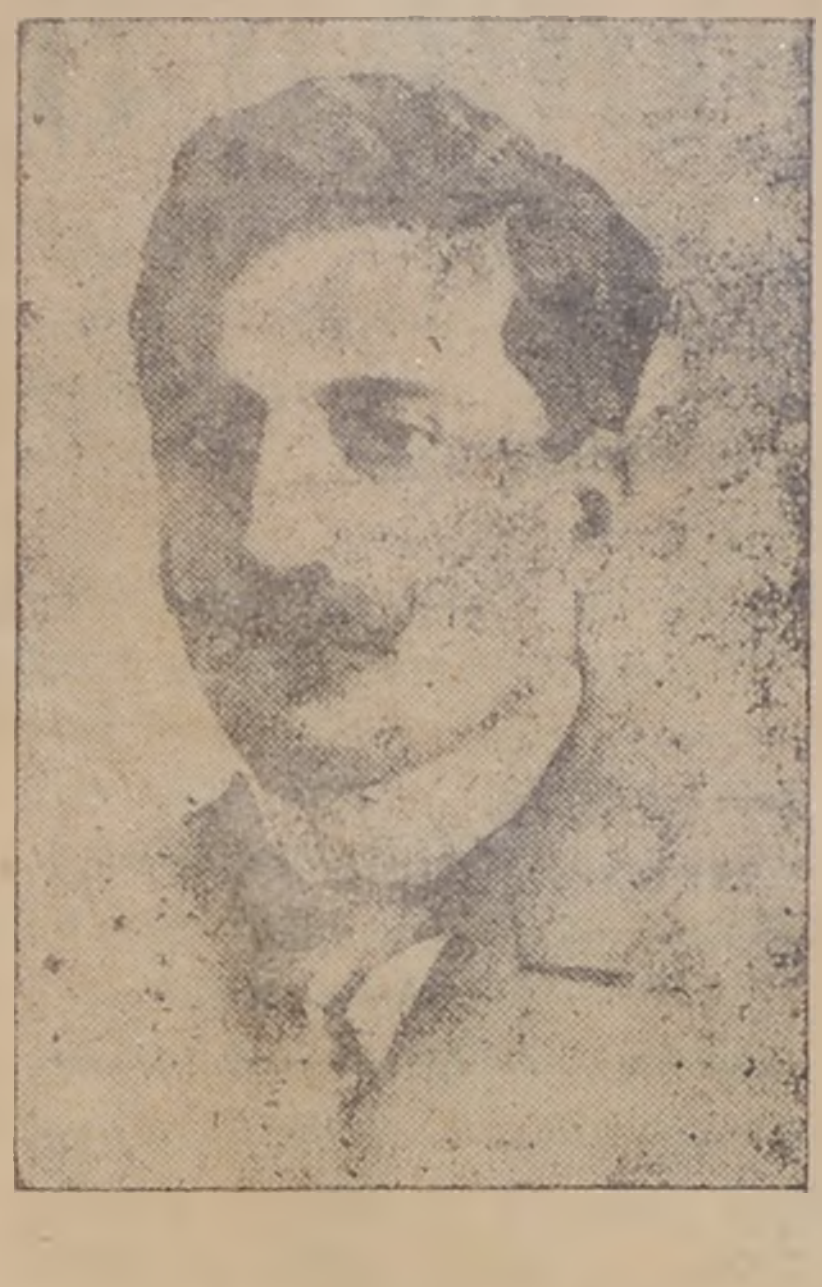

ՎԱՐԴԳԷՍ

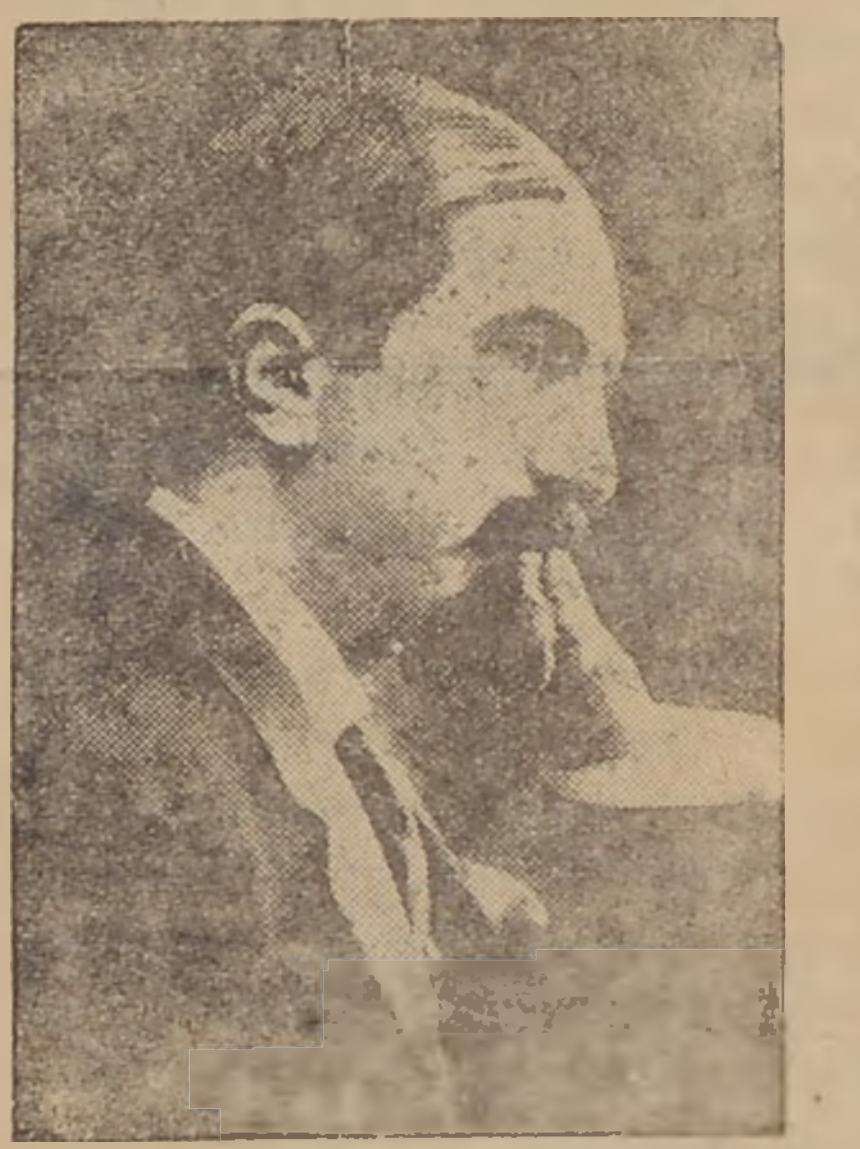

ՍԻԱՄԱՆԹՕ

ՎԱՐՈՒԺԱՆ

Գ. ՕՀԱՆԵԱՆ

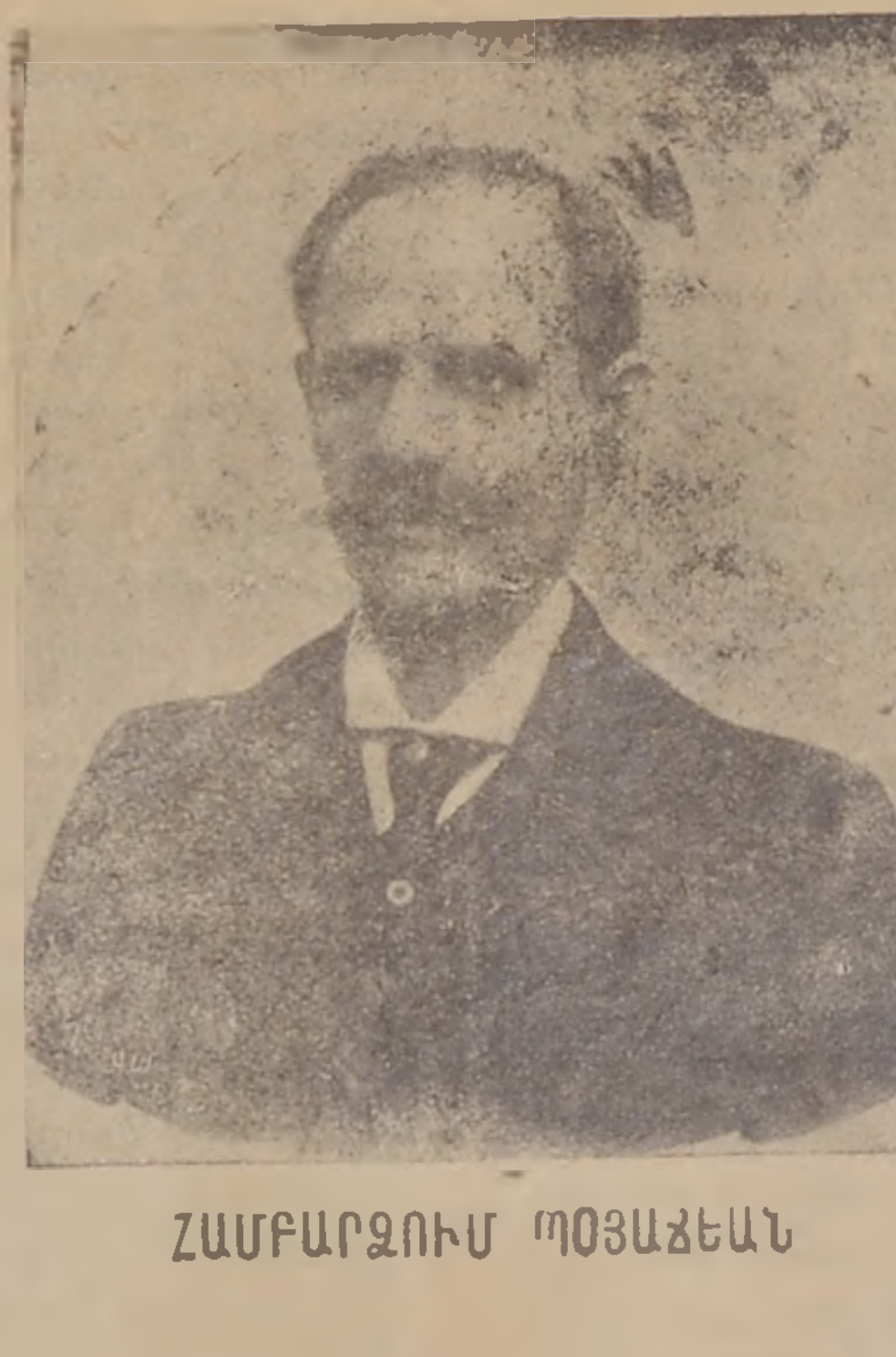

ՀԱՄԲԱՐՁՈՒՄ ՊՕՅԱՃԵԱՆ

ՈՂԲԵՐԳՈՒԹԵԱՆ ՏԱՐԻՆ

Ապրիլ 11—24 օրերին սուգի թուական, որուն հնթակայ եղաւ հայ ժողովուրդը մէկ միլիոն նահատակներով: Ի՜նչ մ...նախյապատ օր մըն էր ան, երբ յանթն ու կայծակը շողշեց մեր երկինքին վրայ ու մէկ հարուածով իսկ բնաջնջեց հայ ժողովուրդին գունագեղ ծաղիկները:

Երկիւղած յուզումով եւ խոր յարգանքով պէտք է մօտենանք մեր նահատակներու անթաղ աճիւններուն, կատարելու համար մեր սրբը բաղձան ուխտը:

Անհաւասիկ տողանցքը անոնց մեր աչքերուն առջեւ կը պատկերանայ, երեսփոխան, լրագրող, ուսուցիչ, յեղափոխական գործիչ, կղերական ու աշխարհական, լուսաշող փաղանգը հայութեան: Կը քալէ կարաւանին հետ բժրոստաշունչ Ակնունին, ցեղերգու Զարդարեանը, Պերճախօս Զօհրապը ո՞ր մէկը ճամբես անոնց շարանէն. ահա Վարդգէսը, Ռ. Սեւակը, Դ. Վարուժանը ու Սիամանթօն:

Ո՞ւր կը հանգչին արդեօք միլիոն մը նահատակներու աճիւնները, որպէսզի օր մը կարենանք փոխադրել անոնց նշխարները ազատագրուած հայրենիքի մէջ ամփոփել, որոնք տարիներով այդ արշալոյսին համար տքնեցան:

Եւ չգիտենք թէ անոնցմէ իւրաքանչիւրը ի՞նչ բաղձանք ունեցաւ այն զարհուրելի ռոպէին, երբ դահիճները իրենց արիւնաներկ բազուկները բարձրացուցին անմեղներու վրայ: Պէտք է լսենք մեր մեռելներու Անդրշիրիմեան ազդակը, որ կը յանձնարարէ քալել այն ճամբայէն, ուրկէ քալեցին իրենք, «դառն բայց ազնիւ ճամբայ», հասնելու համար մեր ժողովուրդի ազատութեան և անկախութեան:

Ապրիլեան եղեռնի տարեդարձին առթիւ մեր Նրբժիական ողբերն ու լացերը բաւական չեն մեր պարտքը կատարելու հանդէպ միլիոն մը նահատակներուն: Այլ պէտք է պահպանել հայութիւնը, որուն համար զոհուեցաւ հայ ընտրանին:

Մեր աչքերով տեսանք նաև Ապրիլեան եղեռնի մէջ ձգած 50.000 նոր որբերու հսկայական բանակը, որոնք հասակ նետեցին անապատի աւազներու վրայ, ձորերու մէջ, և տառապանքի, թշուառութեան բովէն անցած ու համայնաւեր խորշակներէն մազապուրծ, այսօր անոնք հաւատարիմ կտակարարներ կը հանդիսանան իրենց ծնողքներուն:

Նոր սերունդին կը մնայ քալել անշեղօրէն Ապրիլեան մարտիրոսներու գաղափարի գործունէութեան այն ճամբայէն, ուրկէ խիզախաբար քալեցին իրենք:

Ապրիլեան եղեռնէն վերջ, ջանանք ըլլալ հաւատարիմ հետեւորդները մեր բիւրաւոր նահատակներուն: «Այսման չարիք թէ մոռանան մեր որդիք, թող ողջ աշխարհ հայուն կարդայ նախատինք:» Ո՛չ միայն նախատինք պէտք է կարդայ բովանդակ աշխարհ հայուն, այլեւ անէծք նոյն իսկ, եթէ մէկ միլիոն ընտրանիներու արիւնը չարժեցնենք:

* * *

Նոր յաղթանակը կ'սպասէ մեզի: ...թշնամին կրկին անգամ ըլլալով խլեց մեր հայրենիքը մեզմէ, ու այդ օրերուն էր որ հայ երկնակամարը մթագնեցաւ:

Միացեալ Անկախ Հայաստանի գաղափարը այսօր դարձած է պահանջ և պատգամ մեր բոլորին սրտերուն վրայ: Ու կը մնայ մեծագոյն իտէալը և այդ ճամբուն վրայ իգին մեծ զոհողութիւններու պիտի ետ առնուի թշնամիէն մեր արդար իրաւունքը:

Նոր սերունդը՝ գիտակից, խիզախ ու չարքաշ, գիտէ յանուն ցեղի ազատագրութեան ինկածներու կտակը չարունակել ու գիտէ նաև առաջ բերել անկախութեան արշալոյսը, վերստին ծփացնելու համար հայ դրօշը, ալեփառ Մասիսի բարձրագիր գագաթին վրայ:

Ցարգանք և ջերմ հաւրոյր մըտքի մեծ տիտաններու նշխարներուն:

Հ. ԱՐՄԷՆ

ԱՆԻԾԵԱԼ ԱՊՐԻԼԸ

Վաս էր օրը եւ սեւ պատած մեր ճամբան: Միլիոն մը անմեղ ժողովուրդի ապրելու իրաւունքը՝ յանձնուած էր երկրիս չորս հովերուն. սօրն ու ջուրը, սովն ու անդադար խողխողումը իբր անողորմ դահիճներ խիստ հաւասարմօրէն կը գործադրէին եղեռնագաս թուրքի սմարդի հրամաններ: Քարացած, անզգայ էր բնութիւնը ինչպէս անզգայ մարդոց խղճմտանքները:

Ճամբաներու երկայնքը, ձորերու յատակը, լիճերու ու առուակներու յսեակ ակերը, անապատներու անծայրածիր տարածութիւնները լեցուն լեցուն էր նորափիթիթ Հայ հրաշակերտ կեանքերու ապականած կերպարանքներով:

Ակնթարթի մը մէջ մահուան մանգաղը անգթօրէն հնձեց մեր ժողովուրդի այնքան զուրգուրալի մտաւորական ռահվիրաները ու մեր սերունդի քնքուշ մայրութիւնը: Ահա երկիւղներու մէջ, սովահար ու ծարաւ, քարերու ու տատասկներու վըրայէն խաչելութեան ցողցողան տարւեցան մեր մէկ միլիոն սրտահատորներ, առանց խտրութեան, ծեր ու մանուկ, հարս ու աղջիկ, մինչեւ որովայնի անծին երախաները: Վերջապէս մեր ոսոխը յաղթած էր այդ օրեր գործադրել իր դաւերու մայրճոր սեճագիր, Հայ ցեղը ծախէ բըջաջնջելու ոճրային արարքը:

Սակայն ինչ փոյթ եթէ արեւն այսօր դառնութեան բովէն արծարծուած ու միլիոն մը անմեղ նահատակներու մաքուր արիւնէն ծլած ու ծաղկած սերունդի հոգիին խոր տակէն կայրի հաւատքը Մեծ Իտէալին եւ անխախտելի Ուխտը անոնց թողուցած Սուրբ կտակին:

Այսօր սուգի ու վերապրումի օր. աշխարհիս չորս ծագերէն գիր ու ցան ամբողջ ցեղ մը երկիւղածութեամբ ծունկի կուգայ իւր մէկ միլիոն մեռելներու անյայտ շիրիմներու առջեւ, մատուցանելու յարգանքի ու պաշտամունքի տուրքը անոնց, որոնք Հայ ժողովուրդի բարձրացման եւ ազատութեան Նուիրական Իտէալով քալեցին եւ զոհուեցան:

Փառք անոնց յիշատակին որոնց պատկերը զեղծուեցաւ տարալուծման օրէնքէն ու փոխանցուեցաւ մեր սերունդի հոգիներուն:

ՀԱՑԿԱՆՈՒՇ ԽՈՒՐԻ

18 Ապրիլ Պաթրուն

ՏՕՔԹ. ՊԵՆՆԷ

Ռ. ԶԱՐԴԱՐԵԱՆ

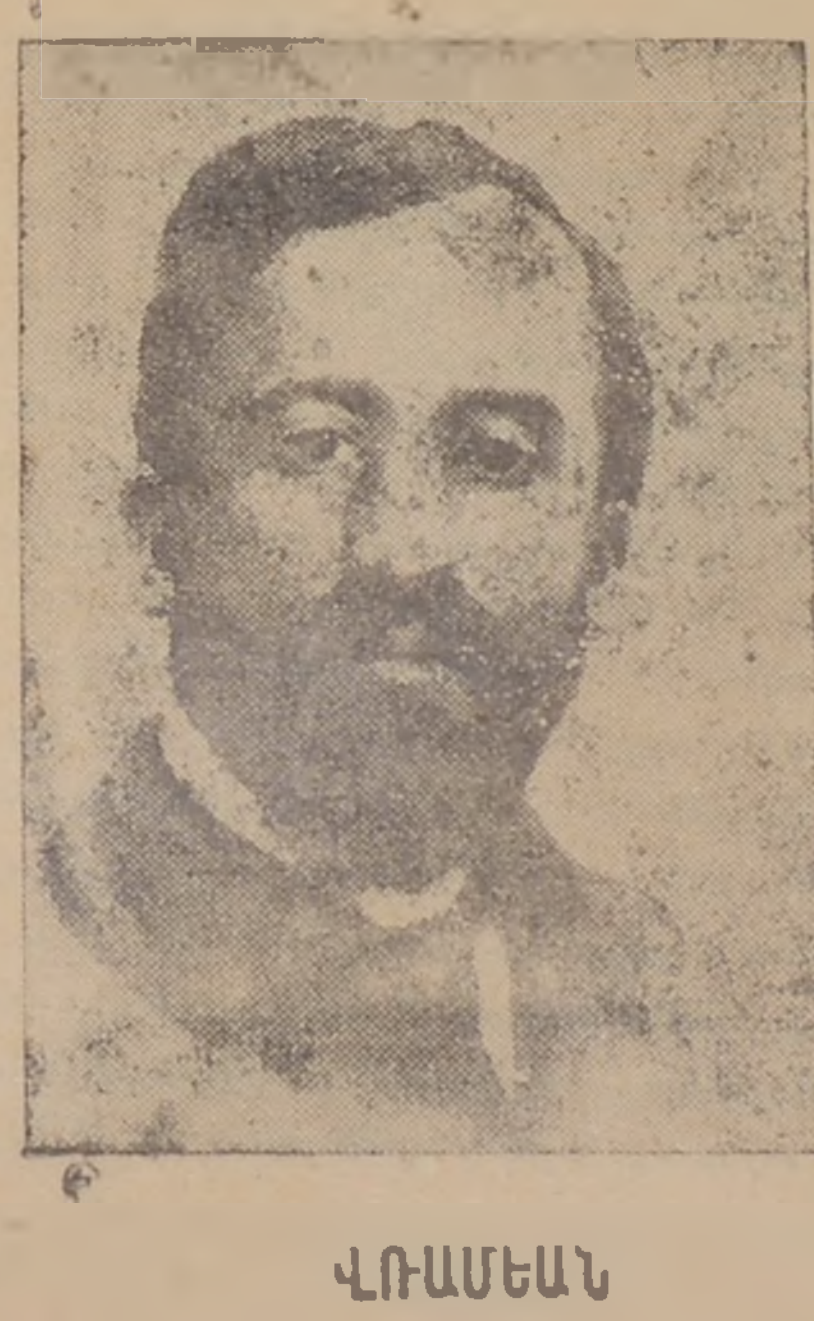

ՎՌԱՄԵԱՆ

ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆ ՄԵԾ ՍԳԱՍՏՕՆ

Այսօր կէսօրէ առաջ ժամը 10-ին

ԿՐԱՆ ԹԷԱԹՐԻ

ընդարձակ սրահին մէջ

ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԱԾ Զ. Ո. ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԿՈՂՄԷ

ՆԱԽԱԳԱՀՈՒԹԵԱՄԲ ԿԱԹ. ՓՈԽԱՆՈՐԴ ԳԵՐ. ԿԱՐՕԵԱՆ ՍՐԲԱԶԱՆԻ

Պիտի ըլլան բանախօսութիւններ. երգեր, արտասանութիւններ, նուագ. մեներգ:

Հայրենակիցնե՛ր, եկէք մասնակցելու ձեր յարգանքի տուրքը մեր բիւր բիւրոց Նահատակաց.

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՁԱԲՈՆ ԿԸ ԽՈՐՀԻ ԱՐԴԵՕՔ ՔԱՇՈՒԻԼ ԱԶԳԵՐՈՒ ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԵՆԷՆ

Թոհիօ.— Երէկ ար 19երու որոշման լուրը հասաւ Թոհիօ, Արտաքին Գործոց նախարարութեան բարձրասիճան պատասխանատուէն մէկը յայտարարեց թէ առյն որոշումը անյընդունելի է Ճաբոնի համար:

Միւս կողմէ, յայտարարութիւններ եղած են osար մամուլին որոնց համաձայն Ազգերու Դաշնակցութեան պնդումը կրնար առաջ բերել Ժընեվի հատատութիւններէն Ճաբոնի հատուիլը:

ՋԻՆԱԹԱՓՈՒԹԵԱՆ ԽՈՐՀՐԴԱԺՈՂԸ

Ժընեվ.— Զինաթափութեան ընդհ. Յանձնաժողովը խորհրդակցեցաւ հանակային սահմանափակումի, ռազմային սահմանափակումի եւ կարգ մը ռազմանիւթերու արգելքին համընթաց կերպով գործադրութեան դրուելուն շուրջ: Սըր Ճօն Ռայմէն անգղիոյ բանաձեւ մը ներկայացուց որը կըսէ թէ խորհրդաժողովը սկզբունքով կընդունի ռազմային զինաթափութիւնը:

Սըր Ճօն Ռայմըն տեսակցութիւն մ'ունեցաւ պրն. Բոլ Պօնկուրի հետ որը իրեն յայտնեց թէ Ճրանսական պատասխանատու անձնաւորութիւնը չէր կրնար ընդունիլ Բրիտանական բանաձեւը:

Պրն. Թարտիէօ պիտի ընկերանայ Բրիտանական վարչապետին

Փարիզ.— Հակառակ մտածուածին, պրն. Թարտիէօ որոշեց Ժընեւ երթալ պրն. Մաքտոնալտին հետ, եւ ասիկա հակառակ ընտրական պայքարի գոյութեան: Այս Ժէսթը յարգանք կը բերէ:

ՄԱՆՉՈՒՐԻԱԿԱՆ ՎԷՃԸ

Ճաբոնական պատերազմ. նախարարի հերքումը

Թոքիօ.— Ընդգծելով այն իրողութիւնը թէ Մայրագոյն—Արեւելքի մէջ խաղաղութիւնը չպիտի տիրէր առանց ռուսա—Ճաբոնական բարեկամական յարաբերութեանց, պատերազմ. նախարարը յանուցագիր մը հաղորդեց մամուլին որով վճռականօրէն կը հերքէ Սպիտակ Ռուսերու գրգռումով առաջ եկած Ճաբոնական զինուորական յարձակումի մը վերաբերեալ տարիէթական ամբաստանութիւնները:

Այն ամբաստանութիւնները որոնց համաձայն Ճաբոնական բանակը և Սպիտակ Ռուսերը կը գործեն համախորհուրդ կերպով որակուած են իբրև անճոռնի անուանարկութիւն: Կը յայտնուի թէ Ճաբոնական բանակը գործած չէ երբեք սպիտակ ռուսերը կամ օգնած անոնց: (Ռ.Գ.)

Թոքիօ.— Արեւել. Զինաստանի երկաթուղիին պաշտօնեաներու ընդհ. գործադուլը տեղի չունեցաւ: Ամէն ինչ սովորական է զոր. Թամօնի զօրաբաժինը դէպի հարաւ մեկնեցաւ, համաձայն որոշուած ծրագրին:

Մամլոյ անդամներուն հետ ունեցած տեսակցութեան մը մէջ, պատերազմական նախարարը յայտարարեց թէ նոր օգնական ոյժերու Մանչուրիոյ առաքումը կրնար անհրաժեշտ դառնալ եթէ կացութիւնը աւելի վտանգաւոր դառնայ: Կը կարծուի թէ նախարարը ակնարկութիւն կ'ընէր աւազակներու կողմէ տեղծուած կացութեան քան թէ սովիէթներու հետ գոյութիւն ունեցող յարաբերութեանց: (Ռ. Գ.)

Պ. Հիւսանս Չինաստանի եւ Ճաբոնի ներկայացուցիչներուն կը յանձնէ 19ու որոշումը

Ժընեվ.— Պ. Հիւսանս Չինաստանի և Ճաբոնի ներկայացուցիչներու յանձնած է 19ներու որոշումին բնագիրը:

Ճաբոնական պատասխանատուներուն հետ յարաբերութիւն ունեցող շրջանակները չեն ծածկեր թէ Ճաբոնը առարկութիւն պիտի յարուցանէ սոյն որոշման մէկ երկու կէտին մասին, զոր օրինակ, 11րդ յօդուածին մասին որը կը տրամադրէ թէ խառն մասնախումբը մեծամասնութեամբ պիտի կրնար որոշել պարպումի պատեհութիւնը:

Յոյժ կարեւոր հանդիպումներ կը գտնուին կիզեայի մէջ

Գահիրէ.— Տեղեկութիւն կը տրուի թէ Պօսթօնի Հարվըրդ համալսարանին կողմէ ղրկուած հնախուզական միսիոնը կարեւոր գիւտ մը ըրած է կիզեայի մէջ:

Սոյն միսիոնը երեսն հաներ է Մէնէֆրիա թագուհիի գաղտնի գերեզմանը կամ թաքստոցը: Այս թագուհին կինն էր Սէնէֆրիայի և մայր երկրորդ բուրքը չինող Խուֆուի (խէֆրէն): Թաքստոցի ներսը, հնախօները գտած են ոսկեայ փայտէ չինուած և ինը ոտնաչափ երկայնութիւն, եօթը ոտնաչափ լայնութիւն և հինգ ոտնաչափ բարձրութիւն ունեցող չքեղ ոեհնակ մը որը թագուհիին կը ծառայէ եղեր իբրև ննջասենեակ: Այս կտորին վրայ բանուած գործը կը ներկայացնէ կատարեալ արուեստ մը: Դրան փեղկերուն վրայ կան արձանագրութիւններ որոնք կը յիշատակեն Սէնէֆինայի անունը և տիտղոսները:

Հնախօսները գտած են նաև ճերմակ վարագոյրներ որոնք կախուած են խիտ մանր քրօչներու միջոցաւ: Թագուհիին «Սօֆան» (բազոց) կը գտնուէր սենեակին մէջ: Այս բազոցը չինուած է ոսկեպատ գեղեցիկ փայտէ մը: Անոր քով կար աթոռ մը որը ամբողջապէս բանուած է ոսկեթերթիկներով:

Գտնուած միւս առարկաներուն մէջ պէտք է յիշել տուփ մը որը լեցուն էր թաղումի ատեն թագուհիին մատուցուած ծաղկեպսակներու հետ ձգուած ծաղիկներով:

Գտնուած միւս առարկաներուն մէջ պէտք է յիշել նաև թագուհիին մատուցուած ոսկեզօծ զեղեցիկ արձանագրութիւններ, ալաբաստրեայ նոթը որուն վրան կան ոսկեզօծ զեղեցիկ արձանագրութիւններ, ոսկիէ ածելիներ, զարէ դանակներ ևն: Երեսն հանուած է նաև ծաղկամաններ, ոսկիէ մատնիներ, զարդ դանակներ ևն: Երեսն հանուած է նաև մէկը ալաբաստրէ եօթը փոքրիկ տուփեր պարունակող անուշ մը: Իւրաքանչիւր մէկը ալաբաստրէ եօթը փոքրիկ տուփեր պարունակող անուշ մը: Իւրաքանչիւր մէկը ալաբաստրէ եօթը փոքրիկ տուփեր պարունակող անուշ մը որոնց անունները գրուած են տուփերու վրայ:

Այս եզակի հնախուզական գտածոները փոխադրուեցաւ Թանգարան ուր մեծ ուշադրութեան պիտի ենթարկուին հասարակութեան համար:

ՏԵՂԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՆԱԽԱԳԱՀԻ ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆԸ ԱՆՈՐՈՇՈՒԹԻՒՆ ԿԸ ՏԻՐԷ ԱՄԷՆ ՅՈՅՍ ԿԱՊՈՒԱԾ Է ՅԱՌԱՋԻԿԱՅ ՆԱԽԱՀԱՇԻՆ

Ոչ ոք գիտէ թէ՝ ո՛ւր մնաց նախագահական ընտրութիւնը եւ ո՞վ պիտի ըլլայ յառաջիկայ նախագահը: Ոչ միայն չեն գիտեր պետական պատասխանատու անձնաւորութիւնները ու երեսփոխանները, այլ, օսա հաւանական է որ Ն. Վսնմութիւն Բարձր Գօմիսէրը ալ չի գիտեր:

Այս եզրակացութեան գալու կսիպուի մարդ, երբ ուշի ուշով հետեւի օրուան անցուդարձերուն եւ Փոր Սհրայի իրադարձութեանց: Իսկ պ. Ըրլիւ, իրեն ճիր կայացող յոյգողներու հարցումներուն պատասխանելով ըսած է որ՝ իմիճ բան չի գիտեր նախագահի՞ընտրութեան՞յուսականի եւ այլ մանրամասնութեանց օտրջ: Նոյնը յայտարարած է նաեւ Շէյխ Մուհամմէտ Ձիար: Փոր Սհրայի մէջ, երկու նորէն երեսփոխաններ խումբ խումբ պատասխանելէ պատասխանատուները մեկնին եւ կը շարունակին իրենց խորհրդակցութիւնները: Սակայն ընտրութեան ժամանակը ցարդ որոշուած չըլլալուն համար, չեն կրնար վերջնական եզրակացութեան մը յանգիլ:

Մինչեւ հիմա Բարձր Գօմիսէրը խորհրդակցութեան չէ հրաւիրած ժողովի նախագահ Շէյխ Մուհամմէտ Ձիար: Այս վերջինն ալ իր կողմէ դիմում չի կատարեր: Որով մարդ չի գիտեր թէ՝ ո՞ր օր տեղի պիտի ունենայ ընտրութիւնը: Առաջին անգամ անհրաժեշտ է Բարձր Գօմիսէրի եւ Շէյխ Ձիարի հանդիպումը:

Թեկնածուները կը շարունակեն իրենց ասխատանքները: Շէյխ Մուհամմէտ Ձիար երէկ նորէն հրապարակաւ յայտարարած է որ իմիճ հատատ կը մնայ իր թեկնածութեան վրայ մինչեւ վերջ: Շէյխ Պէհարէ Խուրիի կողմնակիցները ձեռնարկած են հաճրագրութեան մը պատրաստութեան: Նմանապէս բազմաթիւ հանրագրութիւններ օրջան կրնեն իմպատպ. Էմիլ Էտէհի: Շէյխ Նուսուհ Խազին կը հերքէ իր թեկնածութեան օտրջ օրջան րնող բսի բսաւներ:

Մէկ բան միայն որոշ կը տեսնուի, որ եթէ Շէյխ Մուհամմէտ Ձիար տեսնի իր ձախողութիւնը, պիտի պատպանի Շէյխ Պէհարէ Խուրիի թեկնածութիւնը, ի հեճուկս պ. Էմիլ Էտէհի: Ինչպէս գրած է իմիճ արդէն, այս վերջինն ալ պատրաստ է Շէյխ Ձիարի թեկնածութիւնը պատպանելու, ի հեճուկս Շէյխ Պէհարէ Խուրիի, եթէ տեսնայ իր թեկնածութեան ձախողութիւնը:

Այս բոլոր իրադարձութեանց ընթացին սակայն մէկ բան օսա որոշ կը տեսնուի որ ժողովուրդը մեծ յոյսեր դրած է յառաջիկայ նախագահի անձին վրայ. որով կուգոր ան ըլլայ բացարձակ հեղինակութեան տէր եւ զօրաւոր անձնաւորութիւն մը:

ԵԳԻՊՏՈՍԻ ԵՒ ՍԻՒՐԻՈՅ ՄԻՋԵՒ

Եգիպտոսի Ֆրանսական հիւպատոսին Բարձր Գօմիսէրութեան պատասխանական գրութիւն մը հասած է, որով կը յայտնուի որ Եգիպտական կառավարութիւնը համաձայնութիւն յայտնած է հովանաւորութեան ներքեւ գծուող երկիրներու հետ առեւտրական դաշնագիր մը կնքելու համար:

ՓՈՔՈՐԻԿԻ ԱՒԵՐՆԵՐԸ ՊԷՅՐՈՒԹԻ ՄԷՋ ՊԱՂՏԱՏԻ ՁԱՄԲՈՒՆ ՎՐԱՅ ԶՈՐՍ ՁԱՄԲՈՐԴՆԵՐ ԿԸ ՄԵՌՆԻՆ

Փոքորիկը օարուսկուեցաւ հինգշաբթի գիշերուն միջեւ ուրբաթ առաւօտեան: Ան թպրիս մէջ երեք պարագներ բանդուեցան եւ Սօզագ Պլաթ քաղին մէջ չորս տներ վնասուեցան: Հայկական հիւղաւանին մէջ ալ կարգ մը տուներ փլան:

Երկրագործական նախարարութեան կողմէ Սայֆայի ճամբուն վրայ տնկուած ծառերուն շատերը ովը դուրս հանեց: Մովսէ վրայ եւս մեծ վնասներ եղան: Նաւահանգիստի վերի մասին մէջ ջուրը վնասներ պատճառեց մթերանոցներուն: Քանի մը նաւակներ դուրս նետուեցան:

Իրազգի վարիչ մը որ երկու եկաւ Պալեսթէն Պէյրութ, հետեւեալը կը պատմէ.—

Չորեքշաբթի առաւօտ Թէլ Ապիւթի կողմերը, Բաթպահէն երեսուն ֆիլօմէթր հեռու, տեսանք 425 թիւ Քիրմանճեանի պատկանող իմիճատարժ մը որ փոքորիկէն կը տատանէր եւ վտանգի մէջ էր. չի կրցանք անոր օգնութեան փութալ, որովհետեւ սաստիկ հով կը փչէր եւ աւազները կը գոցէին մեր աչերը: Փոքորիկը անդամ մը այնքան սաստիկ եկաւ որ, իմիճատարժը վերցուց օդին մէջ եւ գետին զարկաւ. չորս ճամբորդներ իսկոյն մեռան: Վերջը անոնց մարմիններ փոխադրուեցան մօտակայ պահակատունը, ուրկէ ալ Պաղտատ:

ԵՐԵՔ ՀԻՆ ԴԱԳԱՂՆԵՐ ՁՕՐՁ ՊԷՅՐՈՒԹԻ ՔԱՊԷՔԻ ԿԱԼՈՒԱԾԻՆ ՎՐԱՅ

Պէյրութի երեսփոխան եւ յայտնի հարուստ Ձօրճ պէյ Թապէք ընդարձակ տարածութիւններ ունի Անդր Նահրի մէջ, Սիճ էլ Ֆիլ կոչուած վայրին վրայ: Ասխատատուներ այդ տեղ վերջերս շէնքի մը հիմերը կը փորէին: Առջի օր, առաւօտ, անոնց ասխատած միջոցին, փորուած հիմերէն սկսան դուրս գալ ճաքի մը կոյիճներ: Նաւահանգիստի վերի մասին մէջ ջուրը վնասներ պատճառեց մթերանոցներուն: Քանի մը նաւակներ դուրս նետուեցան:

Իրազգի վարիչ մը որ երկու եկաւ Պալեսթէն Պէյրութ, հետեւեալը կը պատմէ.—

Չորեքշաբթի առաւօտ Թէլ Ապիւթի կողմերը, Բաթպահէն երեսուն ֆիլօմէթր հեռու, տեսանք 425 թիւ Քիրմանճեանի պատկանող իմիճատարժ մը որ փոքորիկէն կը տատանէր եւ վտանգի մէջ էր. չի կրցանք անոր օգնութեան փութալ, որովհետեւ սաստիկ հով կը փչէր եւ աւազները կը գոցէին մեր աչերը: Փոքորիկը անդամ մը այնքան սաստիկ եկաւ որ, իմիճատարժը վերցուց օդին մէջ եւ գետին զարկաւ. չորս ճամբորդներ իսկոյն մեռան: Վերջը անոնց մարմիններ փոխադրուեցան մօտակայ պահակատունը, ուրկէ ալ Պաղտատ:

ԵՐԵՔ ՀԻՆ ԴԱԳԱՂՆԵՐ ՁՕՐՁ ՊԷՅՐՈՒԹԻ ՔԱՊԷՔԻ ԿԱԼՈՒԱԾԻՆ ՎՐԱՅ

Պէյրութի երեսփոխան եւ յայտնի հարուստ Ձօրճ պէյ Թապէք ընդարձակ տարածութիւններ ունի Անդր Նահրի մէջ, Սիճ էլ Ֆիլ կոչուած վայրին վրայ: Ասխատատուներ այդ տեղ վերջերս շէնքի մը հիմերը կը փորէին: Առջի օր, առաւօտ, անոնց ասխատած միջոցին, փորուած հիմերէն սկսան դուրս գալ ճաքի մը կոյիճներ: Նաւահանգիստի վերի մասին մէջ ջուրը վնասներ պատճառեց մթերանոցներուն: Քանի մը նաւակներ դուրս նետուեցան:

Իրազգի վարիչ մը որ երկու եկաւ Պալեսթէն Պէյրութ, հետեւեալը կը պատմէ.—

Չորեքշաբթի առաւօտ Թէլ Ապիւթի կողմերը, Բաթպահէն երեսուն ֆիլօմէթր հեռու, տեսանք 425 թիւ Քիրմանճեանի պատկանող իմիճատարժ մը որ փոքորիկէն կը տատանէր եւ վտանգի մէջ էր. չի կրցանք անոր օգնութեան փութալ, որովհետեւ սաստիկ հով կը փչէր եւ աւազները կը գոցէին մեր աչերը: Փոքորիկը անդամ մը այնքան սաստիկ եկաւ որ, իմիճատարժը վերցուց օդին մէջ եւ գետին զարկաւ. չորս ճամբորդներ իսկոյն մեռան: Վերջը անոնց մարմիններ փոխադրուեցան մօտակայ պահակատունը, ուրկէ ալ Պաղտատ:

ՊԱՅՈՒՍԱԿՆԵՐՈՒ ԴՈՂԸ ԵՐԿՈՒ ՏԱՐԻ ԲԱՆՏԱՐԿՈՒԹԵԱՆ ԴԱՏԱՊԱՐՏՈՒԵՑԱՒ

Ձեմիլ Ապեիւ Քասիր անուն գող մը Մարս 7ին ձերբակալուած եւ բանտ տարուած էր կիներու եւ աղջիկներու պայուսակներ գողցած ըլլալուն համար: Ըզբերեցողներ կը յիշեն անոնց թէ՝ ինչպէս ձերբակալուած էր ան. ոսթիկան մը տիկնոջ տարազ հագուելով եւ պայուսակ մը բռնելով ձեռքին մէջ պտտած միջոցին ձեմիլ մօտեցած եւ յափշտակած էր պայուսակը եւ այդ կերպով ալ օձիքը ձեռ տուած:

Առջի օր, խառն դատարանի առջեւ տեղի ունեցաւ անոր դատավարութիւնը: Դատարանի մէջ, որպես դատախազ ներկայացած էին պայուսակի զոհերէն Օր. Լուպօ, Բարձր Գօմիսէրի գրագրուհին, Մատամ Ռօճ, Մատամ Մեյէր: Ձեմիլ պատասխանելով դատաւորի հարցումին յայտարարեց.

— Ես 18 տարեկան եմ. շատ ասխատեցայ, սակայն գործ մը չի կրցայ գտնել. Օմար պէյ Տաուէճ յանձնարարական մը առի հանրակառքի ընկերութեան, ուր խոստացան ինծի գործ մը տալ, սակայն չտուին: Վերջը ուզեցի հրէաջներու խումբին անդամագրուիլ, չյաջողեցայ: Օր մ'ալ, անցեալ Ուլիսին, երեկոյեան, տեսայ որ կին մը կանցնի ձեռքին մէջ պայուսակ մը երերցնելով. յուսալով որ մէջը դրամ կը գտնուի, յափշտակեցի եւ փախայ:

Օր. Լուպօ յայտնեց որ առաջին գողը իմիճ եր եւ պայուսակին մէջ 60 ոսկի եւ արծաթէ սիկարի տուփ մը եւ երկու մատանիներ կային:

Ձեմիլ խոստովանեցաւ ստուգութիւնը օրիորդի րսածներուն, նմանապէս միւս զոհերու յայտարարութեանց: Միայն ուրացաւ Տիկ. Մեյէրի րսածները:

Դատարանը, նկատի ունենալով որ Ձեմիլ ասկէ առաջ ալ գողութեան յանցանքով դատապարտուած մէկն է, երկու տարուան բանտարկութեան դատապարտուեցաւ:

ԴԱՄԱՍԿՈՍԻ ՄԷՋ ԵՐԿՐԱՁԱՓ ՄԸ ԱՆՁՆԱՍՊԱՆ ԿԸԼԼԱՅ

Դամասկոսի եւեթարական ընկերութեան մթերանոցին մէջ կը պատասխանատու Ֆրանսացի երկրաչափ մը, 38 տարեկան, Լուիս Ձըսրան անունով:

Այս մարդը կին մը եւ զաւակ մը ունէր. կինը Պէյրութի մէջ կը պատասխանատուէր, իսկ տղան Ֆրանսայի մէջ կուսակցէր: Երէկ առաւօտ այս երկրաչափը չեկաւ գործատեղին. գործատուները ի զուր ժամերով սպասեցին անոր գալստեան: Վերջապէս գացին բնակարանը եւ օսա զարկին դուռը, սակայն ոչ մէկ ձայն չեկաւ: Լուր տուին Տնօրէնութեան: Մասնաւոր պատասխանատու եկան եւ բռնութեամբ բացին դուռը: Երկրաչափը մերկ վիճակի մէջ անկողնի մէջ կը գտնուէր անտուն եւ մէկ ձեռքին մէջ revolver մը եւ միւսին մէջ մատղէր մը:

Բեռ ճնութեան հասկցուեցաւ որ երկրաչափը անձնասպան եղած է եւ ապահով ըլլալու համար իր փորձին, ան թէ՛ revolver եւ թէ ալ գենէր միեւնոյն ատեն պարպած է:

Ոչ մէկ գրութիւն թողած է ան բացատրելու համար իր անձնասպանութիւնը: Նիւթական վիճակը լաւ էր, հետեւաբար կը կարծուի որ ընտանեկան խնդիր մը գոյութիւն ունի:

ԻՆՉՈՎԵ՞Ս ԸՆԴՈՒՆՈՒԱԾ Է ՍՈՒԻՄՇԻ ՊԷՅ ՊԷՐԷՔԷԼ

Հալէպի հայ երեսփոխան պ. Նիկոլա Ճանճիկեանի կոյմէ հրատարակուածՀԱՅԷՐ Տիւ Նօր» Ֆրանսերէն թերթին Անտիոքի հետեւեալը կը հեռագրուի.—

Սուպհի պէյ Գհրհէթ այս առտու ժամանեց Խաղաս: Երբ ան իմիճատարժը վտեցաւ Ձիար Հաթիֆին, գիմաւորելու համար մինչեւ հոն իմիճատարժերով եկող Ֆրանսացի եւ Սիւրիացի անձնաւորութիւններ Վսեմութիւնը ընդունեցին մեծ ցոյցերով: 6000 հոգի կ'սպասէր Ձիար Հաթիֆ զայն ողջունելու համար: Ցանուն երեսատարութեան, երեւելիներու եւ Խաղաֆի գրական ակումբներու կողմէ ծաղկեփունջեր նուիրուեցան Ն. Վսեմութեան:

ԻՆՔՆԱՇԱՐԺ ՄԸ ԿԸ ԲԱԽԻ ՀԱՆՐԱԿԱՌՔԻ ՄԸ

ՉԻՆՈՒՈՐ ՄԸ ԾԱՆՐ ՎԻՐԱՒՈՐ

Հինգշաբթի օր, կէս օրէ վերջ, խաղաղապատութեան աղբատար իմիճատարժը Բաս—Պէյրութէն գալով, Տօհ. Րըպէյզի հիւանդանոցին առջեւէն կանցներ արագընթաց, իջնելու համար հանրակառքի գիծը: Անկիւնը դառնալէն վերջ, յանկարծ աւտուեցաւ իմիճատարժը եւ կարելի չեղաւ վարել զայն: Դէպի վար փողոցը արագօրէն իջաւ իմիճատարժը եւ ճիշդ այդ միջոցին գծի վրայ պատսող հանրակառքի վակոնին բախեցաւ ուժգնօրէն: Հանրակառքի մէջ կը գտնուէր Ֆրանսացի գինուոր մը, որ բախումի ուժգնութենէն ծանրօրէն վիրաւորուելով փոխադրուեցաւ հիւանդանոց: Վարիչը թերեւօրէն վիրաւորուեցաւ:

«ՊԱՏՌՈՒԱԾ ՔՈՂԸ»

Ծառաջիկայ երեքշաբթի, երեկոյեան ժամը 9.30ին, Հայ Դեղ. Միութիւնը իր սեփական ակումբին մէջ կը բեմադրէ գեղարուեստական նոր բաժինով մը, Բիեռ Վօյֆի «Պատռուած Քողը», արդիական կեանքէ տառմ երկու արար որ քարգմանուած է մեր ասխատակից, ծանօթ ծաղրանկարիչ Պ. Տիրան Աճեմեանի կողմէ:

ՕԱԿԱՐԱՆ ՊԷՅՐՈՒԹԻ

23 Ա. Պ Ր Ի Լ 1932

	Ս. Ֆ.
Եգիպտկ. քդքադրմ.	487
Անգլկն. »	475
Տօլար »	126
Թրխական »	60
Գաճ Օթթսման	130
Իտալական Լիր 100	650
Ցուճական Տրախմի 100	110
Անգլկ. ոսկի	650
Ֆրանս. »	482
Օսման. »	550
Արծաթ մէճիտ	29
Գրէճի Ֆօնս. Ա. Ֆ.	532
» » Բ. »	286
» » Գ. »	275

Մէճէրեան եզբարք Բիւ Ֆօս Թէլէֆօն՝ 5-19

Կարդացէք եւ Տարածեցէք «ԱԶԴԱԿ»Ը

Ներքէն ազատուելու հնարաւորութիւնը:

Մենք բռնած էինք բլուրները, իսկ իրենք բաց գաշտին վրայ էին: Մուզանճուք գիւղը կը գտնուէր երկու թնամի գծերու միջեւ:

Որքան որ Խալիլի զօրամասը տարածուած էր բաց գաշտի վրայ, բայց բոլորովին ալ զուրկ չէր պաշտպանողական դիրքերէ: Դաշտը ցորենով և ուրիշ բարձր խոտերով լեցուն էր, հարիւրաւոր առուներ կային, ի հարկէ չորացած, որոնք կը ծառայէին իբրեւ խրամատ:

Բայց մեր կրակը այնքան ուժեղ էր, որ առանց նշան առնելու ալ կրնար թշնամի գծերէն խլել մեծ թուով զոհեր:

Առաջին օրն իսկ Խալիլի ձիաւորները գրոհ գործեցին բայց չի կրցին անցնիլ Մուզանճուք գիւղը: Մնացին այնտեղ մի քանի ժամ, թնդանօթային կրակի առակ Խալիլը ճղնեցաւ հետիոտն առաջ քալել, բայց յաջողութիւն չգտաւ:

Իրիկունը կոիւը դադրեցաւ, Անդրանիկ ուժեղ պահակախումբ դրաւ, որպէս զի գիշերը Խալիլը չկրկնայ յառաջանալ:

Թուրքերը կրնային գիշերային յարձակում ալ գործել, որովհետեւ կռոի վայրը շատ յայտնի էր, չունէր մանեւրածապատ ձորեր և բարձրութիւններ:

Անդրանիկ տեղեկացաւ իր զօրաբաժնը տարածել մինչև գրեթէ լիճը միշտ պահպանելով թէլէֆոնային կապ ամէն մէկ կէտի հետ:

Ինք կը գտնուէր ճանապարհի եզերքը:

Իրիկունը հետզհետէ սառչութեան ժեներալ Նազարբեկովն, որ երեք օրէն կը հասնի օգնութեան:

— Ամէն գնով պահպանեցէք գիծը, փրկելու համար կովկասը սոյզ վտանգէ, կը վերջացէր Նազարբեկովը:

3. ԻՆՉՈՒ ՆԱՀԱՆՁԵՑԻՆ

Նահանջի լուրջ պատճառներ կային: Թուրքերը անցած էին Րէվանուզով, Քրքօ-պարսկական սահմանագլուխի վրայ, և գրաւած էին Թավրիզը:

Թավրիզէն սպառնալով ամբողջ Կովկասին, Թուրքերը կը յառաջանային դէպի Կովկաս Խալիլ փաշայի առաջնորդութեամբ:

Խալիլ փաշայի տիվիզիոնը Քրքական բանակի առաջնէն լաւագոյն զօրաբաժինը կարելի էր հաշուել բացի Տարատանելի զօրասիւնէն:

Խալիլ փաշայի տիվիզիոնը ունէր արաբական ձիաւորներ, և Խալիլի տիվիզիոնն ալ կը կոչուէր արաբական տիվիզիոն:

Խալիլ փաշա ամենայն հեշտութեամբ գրաւեց Թավրիզը, և առանց կռնգ առնելու սկսաւ յառաջանալ:

Ռուսական բանակը, որուն մէջ նաև Արարատեան գունդը, դիմագրաւեց Թշնամի զօրաբաժնին Պարսկաստանի մէջ:

Այս առենն էր, որ Թիֆլիսի մէջ ինկած էր սարսափելի տեսակէտն խռովքի:

Շատերը, մասնաւորապէս հարուստներ, դիմած էին փախուստի դէպի Թաւրէզ և աւելի հեռուները:

Նոյնիսկ Ազգային Պիւրօյի պատկառելի անդամներ, որոնցմէ Սիմոն Վարուժանը, մէկ օրէն միւսը ինքզինքնին գտած էին Թաւրէզի մէջ:

Պարսկաստանի վրայով այս արշաւանքը դէպի Կովկաս Թուրքերուն ռազմագիտութեան արգիւնքը չէր, այլ գերմանական ծրագիր էր:

Ինչպէս յայտնի է այդ առենները գերման Ֆօն Տէր

ՊԱՆԴՈՒԿ ԼԻԻՔՍ

ՋՐՀԱԼԷ

Հայկական աւելևսպառազոյն պանդոկը «ԼԻԻՔՍ»ևէ Զահլեի մէջ, ծաղկաւէս պարտէզով,

ԽԻՍՏ ՕԳՍՍՈՒՆ ՍԵՆԵԱԿՆԵՐ
ՈՐ ԿԸ ԲԱՂԿԱՆԱՑ 1. 2. 3, 4, ՄԱՀՃԱԿԱԼՆԵՐԷ

1. ՀԱՄԵՂ ՁԱՇ, ՄԱՔՈՒՐ ԵՒ ԱՆԹԵՐԻ ՍՊԱՍԱՐԿՈՒԹԻՒՆ.
2. ԳԻՆԵՐԸ ԽԻՍՏ ՁԱՓԱԻՈՐ.
3. ՏՈՒՆ ՓՆՏՈՂՆԵՐՈՒՆ ԱՄԷՆ ԴԻՒՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ.

Տէր եւ Տնօրէն՝ Գ. ՊԱՐՏԻԶԱՆԵԱՆ

Տ.ՔԹ. Բ. ԳՈՒԼԱԳԵԱՆ

ՄԱՆԱՆԱԳԷՏ՝ ՆԵՐՔԻՆ, ՄՈՐԹԱՅԻՆ ԵՒ ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

ՎԿԱՅԵԱԼ ՓԱՐԻԶԻ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑՆԵՐԷՆ

Կը դարմանէ գիտական ամենավերջին մեթոտներով, քոֆերու, սա. մոխի, աղիքներու յեղդի ամէն տեսակ հիւանդութիւններ: Հին եւ նոր ջերմախզութիւնը իր բոլոր բարդութիւններով, ինչպէս նաեւ Ցրտնկախ եւ մորթային հիւանդութիւններ:

Առագ, արմատական եւ բարեխիղճ դարմանում:

Հիւանդ կ'ընդունի ամէն օր, բացի կիրակի, իր նախկին դարմանատան մէջ. ժամը 8—12 եւ 2—6ու մասնաւոր ժամադրութեամբ:

Երեքշաբթի օրերը, ժամը 2—5 վկաեալ *ՍՂՓՍՏՆԵՐՈՒ ՁՐԻ* ժ·ord Հասեքս փողոց՝ թիւ 8

ՇԱՊԿԱԳՈՐԾԱՐԱՆ

ԱՐՄԵՆԱԿ ԴԱՆԻԷԼԵԱՆԻ "ԼԻԻՔՍ" ԱՐՄԵՆԱԿ ԴԱՆԻԷԼԵԱՆԻ

Պատիւ ունիմ ծանուցանելու յարգոյ հասարակութեան՝ որ Սուգ-էլ-Պէգիրկանի շապկագործատունս փոխադրած եմ՝ *պէյէթիէի* օճիրին եթէ Նէ. *ՃԻԳ ԱՓՏԻԼ ՄԷԼԷՔ ՓՈՂՈՑ*, (Վարդապետեանի վաճառատան դիմացը, Շիւրիւ Ապուրէհթի նախկին վաճառատունը):

Մեծ խնամով կը պատրաստեմ, չափի վրայ եւ ըստ ճաշակ՝ շապիկ, բիճամայ, ոսկեզօծ շապիկ, ֆոփուսիէ եւայլն, ամենավերջին նորաձեւութեամբ:

Սպասած եմ մեծ մթերք մը նաշակաւոր եւ վերջին նորոյթի ապրանքներու (պոպլին մեծամասն եւայլն), որով կարող եմ ամենէն բծախնդիր յաճախորդին ճաշակը գոհացնել:

Միշտ պատրաստ կը գտնուին զանազան չափերու վրայ շապիկ եւ բիճամայ, որոնք կը վաճառուին մեծամասնակ եւ փոքրամասնակ:

Մեր սկզբունքն է ճշդապահութիւն եւ ազան վաճառում:

Մեր այցելութիւնը բաւական պիտի ըլլայ համոզուելու համար այս ճշմարտութեանց:

Ապսպրաններ կ'ընդունինք առաստահմանէն (Իրագ, Պաղեստին, Կիպրոս), եւ Սիւրիոյ բոլոր ջրանցներէն.

ԳԱԲՐԻԷԼ Թ. ԹԷՐԶԵԱՆ

(ԵԼԵՔՏՐԱԿԱՆ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ)

Հիմնուած 1921 ին Պոլիս-Բերա

Խիստ դիւրամատչելի պայմաններով կը կատարենք ամէն կարգի էլեքտրական լոյսի գործողութիւններ (Intsallation), ինչպէս նաեւ մօթէօր եւ ջիճամօճներ:

Վաճառատունս կ'ստանձնէ նաեւ բոլոր էլեքտրագործիքներու նորոգութիւնները: Մասնաւոր սպասարկութիւն բնակարաններու էլեքտրա-նորոգմանց: Վաճառատուն Philips եւ Lux էլեքտր. լամբերու եւ ամէն տեսակ էլեքտրական պիտոյքներու:

Վճարման դիւրութիւններ.

Հասցէ — Վ. Ուզունեանի գրատան կից Պուրճ. B. P. 491

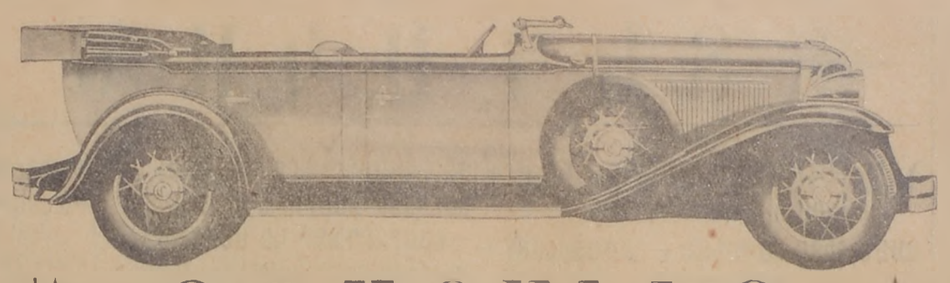

ԳՈՒԱՅԱԼԻԵՐ

աշխարհահռչակ իմիճաշակ ժամերը որոնք 6-8 ամիսներ ալ կ'ելլեն,

ԱՄԵՆԱՏՈՒԿՈՒՆ ԵՒ ԳԵՂԵՑԻԿ ՄԱՐՔԱՆԵՐՆ ԵՆ ՀՐԱՊԱՐԱԿԻ ՎՐԱՑ ԵՒ

ԿԸ ՓՆՏՈՒԻՆ ԱՄԵՆՈՒՐԵՔ:

ԳՈՒԱՅԱԼԵՐ ինքնաշարժերու մասնաւոր յատկութիւններն են՝ ՏՈԿՈՒՆՈՒԹԻՒՆ, ԳԵՂԵՑԿՈՒԹԻՒՆ, ԶՍՓԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆ եւ ՀԱՆԳՍՏԱՒԷՏՈՒԹԻՒՆ, վճարման դիւրութիւններ կը տրուին.

ԳՈՒԱՅԱԼԵՐ թօհերու բոլոր կտորները պատրաստ կը գտնուին մեր վաճառատուներուն մէջ, Լիբանանի, Սիւրիոյ և Իրագի ընդհանուր ներկայացուցչութիւն՝

NAAYEM MOTOR IMPORT Co. BEYROUTH B. P. 869, TÉL. 32—29

Հիւս. Սիւրիոյ ներկայացուցիչներ՝ Գ. և Մ. ԱԶԻՐԵԱՆ, B. P. 202, Հալէպ

Տ.ՔԹ. ՍՈԿՐԱՏ ԱԻԵՏԻՍԵԱՆ

ՎԻՐՍԲՈՑԺ - ՍՏԱՍՆՍԲՈՑԺ

ՎԿԱՅԵԱԼ ՊԷՅՐՈՒԹԻ ՍՄԵՐԻԿԵԱՆ ՀԱՍԱԼՍԱՐԱՆԷՆ

Կընդունի ամէն օր բացի կիրակիէ կէսօրէ առաջ 8—12 կէսօրէ վերջ 2-6

Հասցէ՝ Capucinներու եկեղեցիին կից Արդարութեան պալատին եռակ:

ՍՓԱՆՑՈՒՑԻՉ գոշիկներ վերջին ամենանոր, ամենադիմացկուն եւ ամենագեղեցիկներն են.

ԿԵԴՐՈՆԱԿԱՆ՝ ԱՃՈՒՐԴՆԵՐՈՒ ՎԱՃԱՌՔՈՎ

Տ.ՔԹ. ԳԷՈՐԳ ԿԷՐԿԷՐԵԱՆ

Վկայեալ Lauréat Համիտիէ Interne եւ այժմ մասնաւոր ՄԱՆԱՆԳԱՑ բժիշ Ծրագնագական հիւանդանոցի *ԱՋՔԻ, ՔԹԻ, ԿՈՒՈՐԴԻ, ԱԿԱՆՋԻ և ԳԼԻՈՒ* հիւանդութիւններու բաժնին:

Հիւանդ կ'ընդունի կէսօրէ վերջ ժամը 2—6
իր գրիճիին մէջ rue de Damas, No. 15

Հիւանդները ուղղակի հիւանդանոց կ'ընդունուին իր կողմէ տրուած մուտքի րարօրով:

Աղքատ հիւանդներու ձրի դարմանում, ամէն օր կէսօրէ առաջ ժամը 10—12, հիւանդանոցի դարմանատան մէջ:

ՏՕՔԹ. Գ. ՏԱՎՈՒՏԼԱՐԵԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ՆԵՐՔԻՆ ԵԻ ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

Իր դարմանատունը հաստատած է, *ՍՍՍՈՒԻ* վրայ, Տօքթ. Եօզդաւեանի (առամնաբոյժ) դարմանատան կից.

Ընդունելութեան ժամեր՝

կէսօրէ առաջ ժամը 8—12
» վերջ » 2—6

Կարի եւ Ձեւագիտութեան Դասընթացք

Տիկին ՄԱՌԻ ԵՐԱՄԵԱՆ

ՎԿԱՑԵԱԼ ԴԵՐՋԱԿՈՒՀԻ

ԲԱՐԻՁԷՆ ԵՒ ՎԱՃԻՆԿԹՕՆԷՆ

Կարի եւ ձեւագիտութեան մասնագիտուհի, Տիկին Մառի Երամեան կը վերադառնայ իր արհեստանոցը, Մեծ Սեհրայի դիմացը Նո. 78 տան երկրորդ արկը:

Երեք ամսուան մէջ կը սորվեցնէ ամենավերջին նորաձեւութեամբ, կար եւ ձեւագիտութիւն իր բոլոր բարդութիւններով եւ ուղիղական միջոցներով, Droit-fils մեթոտով: Իր աշակերտուհիներ կ'օժտեն Բարքի ազատարձակոր Académie Daydou վկայականով:

ՓՍՍՏԱԲԱՆ

ԽՈՄԻԿ ԹԻՒԹԻՒՆՃԵԱՆ

(Տօքթ. իրաւագիտութեան)

ԿՍՏԱՆՁՆԷ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԴԱՏԵՐ

Ընկերակցութեամբ Հանրածանօթ փաստաբան ՄԷԼՔՈՆ ԱԶԻԶ ԷԼ ՀԱՇԷՄԻ

Գրասենեակը բաց է կէսօրէ առաջ 9—12 կէսօրէ վերջ 3—6

Rue Allenby, Immeuble NESSOULI ՀԵՌԱՀԱՐ 1—28

Տոկուն շինուածք վայելուչ տեսք հնչուն եւ բնական ձայն

Սոնա յատկանիշներ՝

ՈՐՈՆՅՄՈՎ ԿԸ ՋԱՏՈՐՈՇՈՒԻՆ

APOLLO ՓՕՆՕՆԵՐԸ

Հրապարակի վրայ գրեթէ նուագ բոլոր մարքաներուն հետ կը մրցին Աբօլլօ փոնօները: Մանաւանդ վերջին նոր մօտէլները, որոնք հասած են արդէն, անկերազանցելի են իրենց տոկունութեամբ, վայելչութեամբ եւ ժատչելի գիներով:

APOLLO GRAMOPHONE Co. Ltd
(of London)

ԱՓՕԼԼՕ ՓՕՆՕՆԵՐՈՒ ԹԱՓՈՒԻՐԸ !!!

Կատարեալ համոզում գոյացնելու համար անգամ մը այցելեցէք

MAISON APOLLO, Rue de la Poste, BEYROUTH

Փարոզագիծ եւ ֆօնօզ՝ ամէն ձեւի, անվիճելի որակ եւ առաւելութիւններ գիւրամատչելի գին, վճարումի դիւրութիւն:

Ընդհ. ներկայացուցիչ՝ Սիւրիոյ, Պաղեստինի, Անդրյորդանանի, Միջագետքի եւ Կիպրոսի.— ԳՈՒՐԳԻԷՆ ՍԻՆԱՆԵԱՆ

KOURKEN SINANIAN, Boîte Postale 642, BEYROUTH (Syrie)

կոչ փաշան գացած էր Միջագետք, Խալիլի տիվիզիօնը կազմակերպելու համար:

Գերմանացիք ստուած էին ծրագիրը և թուրքերը կը ջանային գործադրել:

Ըստ ռազմագէտներու այս ծրագիրը գործագրելի չատ գործնական ծրագիր էր եթէ թուրքերը կարենային գլուխ բերել:

Ուրեմն եթէ թուրքերը յաջողէին՝ պիտի կարենային կարել ռուսական բանակի Սարրղամիշի և Ալաշկերտի հովիտի թեւերը, իսկ ռուսերը ստիպուած էին քաշուիլ և կուիլ ընել կովկասեան լեռներուն մէջ:

Գեմանները և հասարակականութեան Գոլոյ ժայր թեւը իր մեծագոյն յոյսը դրած էր կովկասեան թաթարներուն վրա, որոնք պիտի ապստամբէին և զարնէին ռուսական բանակի թիկունքէն:

Ռուսական բանակի մէկ մասը և Արարատեան գունդը Անդրանիկի հրամանատարութեան տակ դիմագրաւից Խալիլ փաշայի արաբական զօրասիւնը Տիլիմանի մէջ և չթողուց որ Խալիլը յաջողի կովկասեան իր հրաշալի արշաւանքին մէջ:

4. ՏԻԼԻՄԱՆԻ ՃԱԿԱՏԱՄԱՐՏԸ

Տիլիմանը կը գտնուի ընդարձակ դաշտավայրի մը վրայ: Մօտաւորապէս Տիլիմանէն ժամուան մը հեռաւորութեան վրայ կը գտնուին բլուրներ ճանապարհի երկու կողերուն վրայ մինչև Ուրմիոյ լիճը:

Արարատեան գունդը հազիւ հասաւ այս բլուրները երբ Խալիլի տիվիզիօնն արդէն գրաւած էր Տիլիման քաղաքը և դուրս էր ելած պարիսպներէն դէպի Հոյ, դէպի Ասարայրի դաշտը արշաւելու համար:

Նահանգներու փոխանակութիւն կ'ըլլայ Խալիլի և

Անդրանիկի սիջեւ: Խալիլ փաշան, ինչպէս ի հնուէն, այս անգամ ևս Անդրանիկին յուր կը դիտէ չի կուզիլ և ձամբայ տալ:

Անդրանիկ ինչպէս ի հնուէն, կ'ապսպրէ որ կուի պատրաստ է:

Անդրանիկ ունի 1300 հետիոտն և ձիաւոր, կան կօզակներ, գնդացիրի խումբ մը, և թնդանօթ:

Սմբաս կը բռնէր աջ թեւը, ճանապարհի ալ թեւին վրայ տարածուած, փոքրիկ բլուրը: Անդրանիկ ինքր կը պաշտպանէր կեդրոնը, իսկ ձախ թեւը բռնած էր Սեպուհը:

Խալիլ փաշայի զօրասիւնը դուրս կուգայ Տիլիմանի պարիսպներէն և տարածուած ու անվերջ թեւերով կը սկսի փռուիլ ամբողջ դաշտի վրայ:

Անոնք հպարտ են և առնական: Սպաներէն և ոչ մէկը ձիերէն վար չիջներ, գլուխնին վեր բռնած, հանդարտ և յանդգնութեամբ յառաջ կուգան: Այսպէս էր Խալիլի տիվիզիօնը, տակաւին ձեծ կերած չէին, իր ռազմական ծրագիրը լաւ էր, գործադրելի և թելադրիչ, լաւ կերակրուած էին, խմած և լաւ ալ հագնուած:

Առաջին առիթով Անդրանիկ կ'որոշէ մեծ և անհատասար կուիւ ընել, որովհետև այդ կուիւը վճռական կարող էր ըլլալ ամբողջ կովկասեան ճակատագրին համար:

Կը սուլեն հայ կամաւորներու դնդակները:

Հպարտ թշնամին կը ծռէ գլուխը:

Գլուխը թիք յառաջ գալ արդէն անկարելի էր: Հանգցուցչին այդ Անդրանիկի կամաւորները:

Կուիւը կ'սկսի առաւօտուն և կը տեւէ մինչեւ սուքը կը կոխէ, թշնամին չի կրնար մտնել Մուղանճուք գիւղը: Խալիլը կ'ուզէր իր զօրքերը տեղաւորել այնտեղ որպէսզի կարելի ըլլար իր զօրքերուն մեր դնդակ-

ՕԴՆԷ ԴԻՒՆ ՔԵՋԻ ԵՒ ԱՍՏՂԸ ՔԱՕՏ ՊԻՏԻ ՕԴՆԷ

ԸՆՏԱՆԻՔԻ ԱՍՏՂԸ

(L'ETOILE du FOYER)

Առեւտրական և երկրագործական ժողովրդային վարկի հաստատութիւն
Անանուն ընկերութիւն.— դրամագլուխ՝ 3,000,000 ֆրնք.
որ կրնայ 3.000,000,000 ֆրնքի բարձրացուիլ վարչական խորհուրդի պարզ որոշումով:

Կեդրոնատեղի.— 137 Boulevard Sebastopol - Paris

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԴՈՐՁԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ Արեւելեան պետութեանց
Սալոյ Օթելի շէնք, Պուրճ, Պէյրութ

ԵԼԵՒՄՏԱԿԱՆ ՃԻՒՂ

Աւանդի պարտևանագրութիւն

ՕԺԻՏ

Զրաշխատորեալ տոկոս 6%, Ասկէ զատ մասնակցութիւն ընկերութեան չահերուն:

ԿԱԼՈՒԱԾԱԿԱՆ ՃԻՒՂ

ՎԱՐԿԵՐՈՒ ԲԱՑՈՒՄ

Կալուածի վրայ փոխատուութիւնք՝

Վճարելի 10—15—20 տարիէն, որոշուած պայմանաժամէն առաջ ուզողը կրնա՝ վճարել:

ԸՆՏԱՆԻՔԻՆ ՍՈՏՂԸ ընկերութիւնը ներկայիս 75,000է աւելի անդամ ունի: Մինչև 1 Ապրիլ 1931 Ընտանիքին Աստղը 135 միլիոն փոխ տուած է, գրաւով 500 միլիոնէ աւելի արժէք ունեցող անշարժ կալուածներու վրայ:

Ամէն թղթակցութիւն ուղղել՝ B.P. 821, Beyrouth

AZTAG
JOURNAL QUOTIDIEN ARMÉN.
B. P. 587
BEYROUTH, Liban

Directeur - Propriétaire
HAIG BALIAN

ԳԻՆԸ
ՍԻՒՐԻՈՅ տար. 550, վեցամսեայ 300 ս. դ.
ԱՐՏԱՀԱՄ. տարի. 7, վեցամսեայ 4 տոլար

ԱԶԴԱԿ

ازتـــاك

جريدة سياسية ادبية اقتصادية همة

ՕՐԱԹԵՐԹ
ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԳԻՏԱԿԱՆ

ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ 27 ԱՊՐԻԼ 1932

ԳԻՆԸ ՀԱՍՏ 2.50 Ս. Դ.

Չ. ՏԱՐԻ | Ամեն առաւոտ պէտք է ըլլայ թերթիս ցօրհնիչը հասցէին | Տնօրէն — Խմբագիր՝ ՀԱՅԿ ՊԱԼԵԱՆ | Չհրատարակուած ձեռագիրները չեն վերադարձուիր | Թիւ 40 (617)

ՀԱԼԷՊԻ ԱԶԳԱՅԻՆ ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ՎԵՐՋԱՅԱՆ ԽԱՂԱՂՈՒԹԵԱՄԲ

ՆԱՀԱՏԱԿԱԳ ՍԳԱՏՕՆԸ ՊԻՏՐՈՒԹԻ ՄԷՋ

ԱՆՆԱԽԸՆԹԱՑ ԵՒ ՃՔԵՂ ՏՕՆԱԿԱՏԱՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՐԻՒՐԱՒՈՐՆԵՐ ՏԵՂԻ ՉԳՈՅՈՒԹԵԱՆ ՊԱՏՃԱՌԱՒ ԵՏ Կ'ԵՐԹԱՆ

Յարդ Պէյրութի մէջ նմանը չի տեսնուած չուքով և բազմութեամբ տօնուեցաւ այս տարի Նահատակաց ազատօնը, անցած կիրակի օր, «Կրան Թէաթր»ի ընդարձակ սրահներուն մէջ։ Ժամանակէն շատ առաջ ժողովուրդը ստուար չարքերով և խուռներամ կը փութար դէպի «Կրան Թէաթր» անանցանելի դարձնելով երթևեկը անոր չուրջի փողոցներուն մէջ։ Ներսը սրահին մէջ, կանուխէն արդէն բոլոր աթոռներն ու նստարանները գրաւուած էին և նրբանցքներն ու պարապ միջոցները լեցուած երկար, երիտասարդ և պատանի խուռն բազմութեամբ մը։ Ցաւալի գործածուած «ասկղ նեռաս գեռին չէր իյնար» բացատրութիւնը եթէ գործածենք, չափազանցած չենք ըլլար։ Հանդէսի միջոցին միայն ներսը սրահին մէջ ներկայ գտնուող բազմութիւնը հաշուուած է մօտ 4000, որուն մէկ երրորդին չափ ալ ետացած էր դուրսը։

Հանդէսի կազմակերպութեան պատիւը ստանձնած էր Զաւխասս Որբերու Միութիւնը, որուն ժրաջան և եռանդուն անդամները կը հսկէին կարգապահութեան և անթերի կը կատարէին իրենց պարտականութիւնը։ Պատրաստուած էր կոկիկ մահաբեմ մը, որուն վերև կը ծածանէին ֆրանսական, լիբանանեան եւ հայկական գրօշակները, իսկ վրան ծաղկեպսակներ։

Ձիշդ ժամանակին բացուեցաւ ճանդէսը և Որբերու Լիկայի նուագախումբը կատարեալ ներդաշնակութեամբ և իրարու եռանգ տալով «Մարսէյէզը», Լիբանանեան քայերգը և «Մեր Հայրենիք»ը։ Յոնկայս ժողովուրդը ունկնդրեց եւ մինչև վերջ, առանց չշուկի պատկառանքով հետեւեցաւ և յարգեց իր նահատակներուն յիշատակը։ Մեր բազմադար ժողովուրդի այնքան յարգալիր կեցուածքը և կարգապահութիւնը չատչիւն ապակ մը եղաւ այն ատոր մատնութիւններու հեղինակներուն, որոնք պահ մը յանդգնեցան չահագործել տեղական իշխանութեան բարեմտութիւնը և արգիլել տալ հանդէսը։ Սակայն չնորհիւ Ներքին Գործոց Նախարար Վ.սեմապատիւ Մուսա պէյ Նամմուրի ողջմտութեան վերստին առնուեցաւ արտօնութիւնը և այսքան մեծ չուքով և փայլով տեղի ունեցաւ այս սրբազան տօնը։

Պ. Եդուարդ Տարօնեան արտասանեց բացման խօսքը և բացատրելէ վերջ օրուան տօնին նշանակութիւնը, ցոյց տուաւ հայ ցեղի կենսունակութիւնն ու առաքինութիւնները, որոնց չնորհիւ գարերէ ի վեր կրցած է դիմագրաւել էջնկ-թիմուրներու և Ձինկիզխաններու գազանային հարուածներուն, առանց զոհելու իր ինքնուրոյն դիմագիծը։

Ցաջոյ կերպով արտասանեցին Օր. Ա. Պէրպէրեան, Պ.Պ.Արամ Այվազեան և Կարապետ Այվազեան։ Տիկին Դէորգեանի ընկերակցութեամբ դաշնակի վրայ մենրերգեցին Օրիորդներ Ա. Վարդապետեան և Զ. Ապէլ չատ զգայուն կերպով։ Իսկ Տիկին Դէորգեան դաշնակի վրայ նուագեց Շօբէնի մահերգը ներդաշնակօրէն և խոր յուզում պատճառելով ներկաներուն։

Հ. Մ. Ը. Մ.ի կողմէ ուղերձ մը կարդաց Պ. Թ. Բարագալըգեան։ Ցաջորդաբար բանախօսեցին Պ. Ա. Սահակեան, Վեր. Կէօքկէօզեան և Պ. Դ. Իբէկեան, որոնց բանախօսութեանց ամփոփումը կուտանք ստորև.—

Առաջին բանախօսն էր Պ. Արամ Սահակեան.—

«Տասնեւեօթը տարի է անցած այն անաւուր թուականէն, երբ մեր ցեղի դարաւոր թշնամին, արիւնոտ գիշեր մը ձեռնարկեց գործադրութեան դնել իր վայրագ երազը՝ հայ ժողովուրդի բնաջնջումը։ Տասներեք տարիէ ի վեր կը տօնենք այս տօնը՝ բոլոր այն վայրերուն մէջ ուր հայութիւն կ'ապրի։ Սերունդը որ տեսաւ անցեալ զարհուրանքը՝ հասակ է նետած ու տէր կը կանգնի իր նահատակներուն։ Բայց սերունդ մը կը հասնի որ իր աչքերը կը բանայ օտար երկրի մէջ, անոնք չեն տեսած զուլումը, առաւելապէս մեր աչխատանքը անոնց վրայ պիտի կեդրոնացնենք։

Հայ ժողովուրդը առաքինութիւնն ունի յարգելու իր մեռելներուն յիշատակը։ Բայց այսօր հաւաքական սուգի օր է։ Ամէն հայու կեանքը ողբերգութիւն մ'է եղած։ Ձեր մէջէն ո՛վ է որ չունի ահաւոր պատմութիւններ, ամէն հայու պատմութիւն պատմութիւնն է բոլորին։ 1919ի սկիզբն էր, յիսնեակ մը կամաւոր ընկերներով կը հսկէինք անցքը գալիական բազմութիւններու որոնք կ'անցնէին Ամբրզի հովիտէն։ Իրիկուն մը կարաւանի մը մէջ կը հանդիպիմ հայրենակից կնոջ մը, զաւակներու հետ միասին կը պատմէ իմ ծնողքիս մահուան պարագաները։ Ցոյր'կ մը ունէի, ընկերնե՛ր, ձեզմէ ո՛վ չէ ունեցած քոյրիկ մը, տասը տարու, ազազուն էակ մը, վախկոտ եղնիկ մը մեր ձեռքերուն մէջ մեծցած, և որը լքուած խանի մը անկիւնը նեխած գիակներու մէջ։ տեղ՝ զարհուրանքէն մեռած է մէկ գիշերուան մէջ։ Մեծ մայրիկ մը ունէի, վախսուն տարեկան ծերուկ մը, իր թոռներուն վրայ գուրգուրացող, և որը գաղթէն առաջ անդամալոյծ մնացած է աւունը և աւտնևհինգ օր մինակ տանը չորս պատերուն մէջ՝ անօթի և անջուր իր հոգին աւանդած։ Այս անհատական կորուստներն են ահա որ միանալով կը գտնեան ազգային աղէտ, կ'ամայացնեն հայրենիքը ու կ'ապառնան անոր գոյութեան»։

Բանախօսը յետոյ կանգ առնելով ընդհանուր պատերազմի ընձեռնած աւելի մեր թշնամին, չնչահալով մեր սեպհ հաշիւները, մասնաւորեց ներկայ գոյութեան պայմանները՝ որոնք մասամբ չարունակութիւնն են Ապրիլ 24ին ու կ'ապառնան մեր գոյութեան։ Մանրամասնելով ինքնամփոփումի անհրաժեշտութեան վրայ, թուեց այն գաւեթը որոնք թշնամին կը չարունակէ նեղել մեր ժողովուրդին դէմ իր սահմաններէն դուրս անգամ։ Վերժինղութեան հարցին անդրադառնալով, բանախօսը ըսաւ մեր մեծագոյն վրէժխնդրութիւնը պիտի կայանայ ազատ հայրենիք ստեղծելով։

Մօտենալով օտարներէն եկած և մեր մէջ ալ ամանց մէջ բոյն դրած այն մըտայնութեան որ կ'առաջարկէ մոռնալ ազէտը ու ձեռք երկարել թշնամւոյն, իբր օրինակ բերելով յոյնն ու պուլկարը, սերբն ու աւստանացին, բանախօսը ըսաւ որ այդ բոլոր ժողովուրդները ատչն են իրենց հայրենիքին, երբ մենք ալ ասիրաննք մեր հայրենիքին և իրականանայ բիւրաւոր նահատակներու երազը մենք ալ կրնանք քար գնել մեր սրտին վրայ։ Ցօշափելով այն առարկութիւնը որ կ'ընեն չատեր մեր անզօրութեան և թշնամւոյն հզօրութեան մասին, բանախօսը տուաւ հետևեալ պերճախօս օրինակը՝ որը տուած է դեկավար ընկեր մը Թիւրք գործիչի մը՝ Պարսկաստանի մէջ.— Մրջիւնը օր մը լծուած էր աչխատանքի ու կ'աչխատէր ծակել բլուր մը։ Ճպուռը կը մօտենայ ու կը հարցնէ թէ ի՞նչ կ'ընես, լեռ ան հոն ինչ կայ կը պատասխանէ մրջիւնը, կ'աչխատիմ անոր հասնիլ։ Բայց մինչև հասնիլդ հաւանաբար մեռնիս, — կ'ըսէ ճպուռը։ — Ի՛նչ հոգ, կը պատասխանէ մրջիւնը, գէթ կը մեռնիմ եարիս ճամբուն վրայ։ Բանախօսը վերջացուց իր խօսքերը ըսելով՝ «Այսպէս է եղած և հայ ժողովուրդը դարերէ ի վեր, անիկա աչխատած է անդուլ ու անդադար հասնիլ իր եարին՝ իր անկախութեան։ Այդպէս եւ կէս դարէ ի վեր հայ գաղափարական երիտասարդութիւնը, որ անհաչիւ զոհեր կը քաւէ

ՀԻՆՏԵՆՊՈՒՐԿ, ՀԻԹԼԵՐ ԵՒ ԸՆԿ.

Հինտենպուրկի ընտրութենէն վերջ, երբ տեսնուեցաւ որ Հիթլէր 13 միլիոն. Նէ աւելի ձայն մը ապահովեց իր յաղթանակին հաժար, ամբողջ աշխարհի ուշադրութիւնը կեդրոնացաւ ամսոյս 24ին տեղի ունենալիք Բրունսիական Տիէթի ընտրութիւններուն վրայ, ուր Գերմանիոյ երեք չորրորդը կազմող բրնակչութիւնը պիտի քուէարկէ։ Հոն է որ Հիթլէրականութիւնը պիտի հարբուածէ գերման սօցիալ դէմոկրասիան, որ գերիշխող եղած էր մինչև հիմայ Բրունսիական Լանտտակի մէջ, ինչպէս նաև ունէր ձեռքին մէջ անոր կառավարութեան ղեկը։

Ի՞նչ չափով Պրաուն և Սէվերինկ, սօսիալ դեմոկրատ կառավարողներ, պիտի կրնան դիմադրել հիթլէրեան դունդերուն, կարելի չէ գուշակել. բայց հիմակուընէ ակներև է որ իր վերջին նաստաչրջանին հազիւ վեց նազի երեսփոխաններ պարունակող Բրունսիական Տիէթը, որ 450 անդամներ կը հաշուէր իր մէջ, ասնուազն 180 նազիներ պիտի ունենայ այս անգամ. և այս թիւր բաւական է չրջելու թէ՛ Բրունսիական կառավարական կազմը և թէ ալ Reichի վարած ներքին թէ արտաքին քաղաքականութիւնը։

Այս՛ընտրութիւններուն մէջ եթէ նազիներ աւելի խոչոր թոկոս մը ապահովեն, ինչ որ հաւանականութեան սահմանէն չատ հեռու չէ, այն ատեն, հիթլէրի նախագահական ընտրութեանց ընթացքին հակառակորդ հանդիսացող Հինտենպուրկն է որ իր կամքով կառավարութեան ղեկը պիտի յանձնէ Հիթլէրին, և ո՛վ գիտէ, գուցէ այդ զիջողութիւնը պիտի ընէ Հինտենպուրկ հոգեկան մեծ գոհունակութեամբ մը ինպատակ իր երէկուայ «յաղթական պարտեզ»ին։

Նկատելով որ գերմանական ընտրութեանց արդիւնքը ամենամեծ ազդեցութիւնը պիտի թողու Եւրոպան չսասգըզրգռող բոլոր կարևոր հարցերու վրայ, կարժէ ակնարկ մը նետել գերման խմբակցութիւններու և քաղաքական բաժանմունքներու վրայ, որոնք որքան ալ ազուկ յարուցանեն և իրար բզքռտելու աստիճան ընտրական բուռն պայքարի մը մէջ գտնուին, իրարմէ չատ մեծ տարբերութիւն ունեցող հայեացքներով և տեսակէտներով չէ որ կը մեղադրեն Ֆրանսան կամ Բոլոնիան։

Հիթլէրականութիւնը կուսակցութիւն մը բլլալէ աւելի, մտածողութիւն մըն է։ Հիթլէր կարողացած բլլալով իր չուրջը հաւաքել և կազմակերպել Գերմանիոյ երիտասարդ դժգոհ տարրերը, զանոնք կ'ոգեւորէ և կ'առաջնորդէ սիանգամայն պոլշևիկեան սկզբունքներով։ Գերման կուսակցական կռիւներու միջոցին գաղափարները և ծրագիրները չատ մակերեսային և երեւութական կը մնան, իրականին մէջ տարբեր տերունդներու հասկացողութենէն բխելով այդ պայքարը։ Հիթլէրի մարդիկներուն Հինտենպուրկի կողմնակիցներուն չնեղած միակ բանն է, այս վերջիններուն վարած մեղմ քաղաքականութիւնը Ֆրանսայի հանդէպ, ոչ թէ ոգիով այլ միայն ձեւով։ Սխալ է կարծել որ անոնց մէջ համաձայնութիւն գոյութիւն չունի. ոչ թէ միայն աջակողմեան և կեդրոնական խմբակցութիւններու միջեւ համաձայնութիւն գոյութիւն ունի, այլ նաեւ անոնց և սօսիալ դեմոկրատներու միջեւ։

Ուրեմն կարելի է ըսել որ, գերմանները որքան ալ բաժնուած բլլան իրենց ներքին խնդիրներուն մէջ, ազգային confessionnelle կեանքի մէջ կը պահեն իրենց միութիւնը Ֆրանսայի և դաշնագիրներու գործադրութեան հանդէպ։ Գերմանները, նախ քան պատերազմ ինքզինքին «ընտրեալ ազգ» կը նկատէին, ժանաւանդ 1871էն վերջ։ 1918ի պարտութենէն իվեր եղան «մարտիրոս ազգ». կարելի է նաեւ ըսել որ եթէ Գերմանիա չունենար Ֆրանսան իրեն գրաւելիք, ոչ մէկ ատեն պիտի կրնար իրականանալ գերման քաղաքական և հոգային միութիւնը։

Գերման կաթոլիկ կեդրոնը, որուն կը պատկանի Պրիւնինկ և որը յաջողցուց Հինտենպուրկի ընտրութիւնը, կրնենլով սօսիալ դեմոկրատ ալգկութեան, ինքզինքը ցոյց կուտայ իբրեւ հաշտասէր և իրրև այդ հաւատք և վըստահութիւն կը ներշնչէ Ֆրանսական կարգ մը հոսանքներու, որոնց գլխաւոր օրկաններն են ընկերվարական «Populaire» թերթը և կղերականներու «La Croix»ն։ Բայց իրականին մէջ, Հինտենպուրկի խաղաղասիրութիւնը կը կայանայ պատերազմը աւելի պատեհ առիթին պայթեցնելու մէջ։ Եթէ ապացոյցներ պէտք բլլային, պիտի յիշէինք

քանի մը պարագաներ։

1927ին, Հինտէն պուրկ պաշտօնապէս կուռանար Գերմանիոյ պատասխանատուութիւնը ընդհանուր պատերազմի մէջ. 1930ին Բրունսիական կառավարութիւնը կը պարտադրէր եռ քաղել այն ամբողջ գաղողական միջոցները, որոնք ձեռք առնուած էին պողպատեայ սահմաններու դէմ. 1932ին Պրիւնինկի բերնով Եունկի ծրագիրը անգործադրելի կը յայտարարէր և չէր ուզեր ոչ մէկ սանթիմ վճարել իբրև հատուցում Հինտենպուրկի բերանն էր որ կ'արտասանէր։

— Ինչ որ գերմանական եղած է, պէտք է վերադառնայ Գերմանիոյ։ Քաղաքական պատերազմներու օրերուն պիտի տեսնանք և նորէն պիտի ժանենք Փարիզ։ Եթէ նոյնիսկ ժեռնիւ, երկինքէն պիտի տեսնեմ ձեզ և պիտի օրհնեմ։

Գալով մարաֆախտի սնուցած գաղափարներուն, հանդէպ միջազգային գործակցութեան, դեռ երէկ էր որ անոր կառավարութիւնը Լոնտոնի մէջ օդը կր հանէր Թարտիոյի ծրագիրը իր ապագայ Անշլուս և Mittel Europaի երազները իրագործելու ժամադրութիւններէն առաջնորդուելով։

Հիթլէր գոնէ համարձակութիւնը ունի չի ծածկելու իր խաղը. տեսէք ան ինչպէս կ'արտայայտուի վերջերս, Paris Midi մեծ թերթին ուղարկած պատասխանին հարցուփորձերուն (եթէ չենք սխալիր, Հիթլէր առաջին անգամ բլլալով կընդունէր Ֆրանսացի լրագրող մը)։

— Երբ որ Ֆրանսա վերադառնաք, կըսէ Հիթլէր, բսէք ձեր հայրենակիցներուն որ բան չեն հասկնար գերման հոգիէն... Ֆրանսան աչխարհը տառապեցնող ցաւերուն պատճառն է և կը քարնանայ առանց ժամանումի իր նեխած յաղթապսակներուն վրայ. մեզ որ ոչ գուբ, ոչ Անգլիան և ոչ ալ Ամերիկան չի պիտի կրնայիք քաչել այն բաները որոնք պարտադրեցան Գերմանիոյ։ Ըսէք որ մենք ալ վճռած ենք թոթուել ստրկութիւնը։ Այն երիտասարդութիւնը որ զիս կը շրջապատէ, մեզաւոր չէ պարտադրուած դաչնագիրներու համար. արժանի չէ ան դաչնագիրներու ամօթին. մեր ծրագիրը վրէժի ծրագիր չէ, այլ ազատագրութեան։ Պարոն, մինչև մէկ տարի, մենք արդէն պատռած պիտի բլլանք Վէրսայլի դաչնագիրը. ինչպէս նաեւ Եունկի ծրագիրը։ Ապրելու իրաւունք կուզենք մենք. Միլէզեան, Բոլոնական անցքը (couloir), Մէմէլ և Տանցիկ... և միւս կորսուած հողամասերը։

— Ալզասը...

— Ինչո՞ւ չէ... եթէ ձեզի կը խօսիմ անուններով որ միայն իրաւունք ունի պատգան բնորոշելու։ Ան այժմ ես կուզեմ գրաւել ժողովուրդի ընդհանուր կարծիքը, Գերմանիան արթնցնելու և ոգեւորելու համար և անոր ներժուծելու ազգային վերաբարձրնուժի գաղափարը։

Ֆրանսական համոզի ամենէն չափաւոր մէկ լեզուն, «Էնթրան Սիժան» թերթը ևս չի ծածկեր իր ժահոզութիւնը, յայտնելով որ 24ի ընտրութիւններէն վերջ եթէ Հիթլէր յաղթական հանդիսանայ, ինչ որ անհաւանական չի նկատեր, այն ատեն ոչ մէկ բան կարող պիտի բլլայ նազիներր արգիլել որ տակն ու վրայ չընեն այժմու կարգ ու սարքը։

Ինչ որ ալ բլլայ, մենք կը կարծենք որ մինչև այն ատեն որ Ֆրանսայի գրլուխը գտնուի ասենայու, հակելու եւ գործելու կարող կառավարութիւն մը. ամենայիմար գերմանն անգամ չորս անգամ պիտի մտածէ խանգարիչ յարմուածք մը առջի։

Մայիսի սկիզբը Ֆրանսայի մէջ կատարելիք ընտրութիւնները պիտի ան՞ն այգ կառավարութիւնը։

Wait and see կըսեն Անգլիացիները. «սպասէ և տես»։

22 Ապրիլ 1932 Վ. Մ.

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔ

ՍԵԼԱՆԻԿԷՆ ՊԻՏԻ ԵՐՔԱՆ 1500 ԳԱՂՔԱԿԱՆՆԵՐ

ՆԵՐԳԱՂԹԻ Գ. ԿԱՐԱԻԱՆՈՎ

Ներգաղթի պատասխանատու բաժնէն նոր մէկ զեկոյցէն «Հորիզոն»ը կր քաղէ հետեւեալ տեղեկութիւնները.—

Ներգաղթի 3րդ կառաւանի փոխադրութեան համար տրամադրուած էգիպտական «Քօրս» օգնեցաւ։

3րդ կառաւանին մաս կը կազմեն մօտ 170 հոգի Հին Ծուխասեանէն, իսկ մնացեալները Սելանիկէն։

Կառաւանին մաս պիտի կազմեն ընդամէնը 1500 հոգի։

Հին Ծուխասեանէն մաս կազմող ներգաղթողներու ճաւ մտելու գործողութիւնները կը սկսին 22 Ապրիլի առաւօտուն։ Նաւը խարսխած է Փիրէայի Քրուվպա ճաւահանգիստը, ուրկէ պիտի մեկնի Սելանիկ։

Սելանիկէն ներգաղթողներու ճաւ նստելու գործողութիւնները պիտի սկսին 25 Ապրիլին եւ հաւանաբար 26ին ճաւը ճամբայ բլլի դէպի Պաթում։

Ներգաղթի 3րդ կառաւանին մաս կազմելու համար նոր դիմումներ բացառապես նկատի չպիտի առնուին։

ԻՆՉՊԷ՞Ս ՀԱՑ ՊԷՏՔ Է ՍՏԱՆԱԼ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՄԷՋ

Հայաստանի մէջ ինչպես յայտնի է հաց դեռ վէսիքայի դրութեամբ կը բաշխուի ժողովուրդին։ Մեր ընթերցողներուն ծանօթութիւն մը տալու նպատակաւ, բնտորեւ կուտանք Երեւանի Բադարանին ներհաւատքով կատարուած յաղթահարումը, 22 Մարտ թուակիր, որ կը վերաբերի վէսիքացներ բաշխելու մասին եւ կը կրէ Ա. Երզնկեանի եւ Գ. Թիրազարեանի ստորագրութիւնները.

1. Երկրորդ եռամսեայի հաց գրոյկներուն բաշխումը կր կատարուի հաց կեդրոններու մօտ կազմուած յատուկ մարմիններու միջոցաւ։

2. Հաց գրոյկներ Ապրիլ, Մայիս եւ Ծուխիս ամիսներուն յատուկ պիտի բլլան։

3. Հաց կրպակներուն ապահովութիւնները դիւրացնելու եւ դադարեցնելու տարբերութիւնը օտարով ճգելու նպատակաւ գրոյկները երեք գոյնով են.— ա) Բանւորներու համար՝ կարմիր, բ) ծառայողներու, իրենց ընտանիքներուն եւ բանւորներու ընտանիքներուն, ինչպես նաեւ ապահովութենական այլ տարրերու համար՝ սեւ, գ) Մինչեւ 14 տարեկան երախաներու համար՝ [illegible]

4. Երեւանի հաղաքային միլիցիայի վարչութիւնը (ոստիկանութիւն) լիազօրուած է իր բոլոր ուժերը տարմամբ մէջ գրգելով կարգով ստուգել եւ կարգաւորել տուներու հրգոյկներր։ Այն տանտէրերը որոնք հաց գրոյկներր անկանոն վիճակի մէջ կր պահեն, վարչական պատասխանատուութեան կ'ենթարկուին։

5. Բոլոր հաղաքացիներ պարտաւոր են ունենալ հեռաձայ փոստաթուղթերը. ա) Հիմնարկ. ձեռնարկներէ, կազմակերպութիւններէ փոստաթուղթ երեք տարբերակով, որուն մէջ պէտք է ճօտնաշուած բլլայ ապահովուած անունը, հայրանունը, ազգանունը եւ ի՛նչ ապահովագիր։ բ) Այն հաղաքացիներ որոնք ոչ մէկ հիմնարկ—ձեռնարկութիւններու եւ կամ կազմակերպութիւններու մէջ չեն աշխատիր, պարտին ՏՅայիս լիազօրութիւններէ կամ Հաղաքամասերէ փոստաթուղթ առնել, ուր հոգուած պէտք է բլլան իրենց սօցիալական եւ ընտանեկան դրութիւնը եւ կամ հիմասաեղծ թէ հուհարկելու իրաւունքէ զրկուածներ չեն։ գ) Մինչեւ 14 տարեկան երախաներու համար պէտք է ներկայացնել ծննդեան վկայական կամ այլ պատճառաթուղթ։

6. Վերոյիշեալ փոստաթուղթերը չի ներկայացնող հաղաքացիներուն հացի գրոյկ չի տրուիր։

7. Կեղծ պատճառաթուղթեր ներկայացնող հաղաքացիները օրինական հետապնդումի ենթակայ պիտի բլլան։

8. Հացի գրոյկներու բաշխման գործը դեկավարելու հոգը յանձնուած է Գ. Եղիազարեանի, Ե. Դանիէլեանի եւ Սալյադեանի, որոնք վայրկեան իսկ ճախապատրաստական ուխտատեղի պէտք է ըսկսին տպահովելու համար որ առաջ հաղաքացիներու հացի խնդիրը։

9. Միչեւ ամսագլուխ 200 ոստիկանները վերոյիշեալ յանձնախումբին տրամադրութեան տակ դրուած են։

10. Որպես զի ժողովուրդը գրոյկները ստանալու համար ներքի չսպասէ երկար ատեն, գրոյկները բաշխողները միչեւ գիշեր ուշ ատեն պիտի ուխտատեղ։

11. Հացի կրպակներու մօտ կազմուած է ոստեսական, վիճակագրական, գանձումներր կատարող եւ հաշիւներր բռնող ուրոյն մարմիններ, գործը դիւրացնելու նպատակով։

12. Կր յանձնարարուի տեղական կոմիտէներուն եւ պատասխանատուներուն, յուրջ վերաբերում ցոյց տալ եւ դիւրացնել փոստաթուղթերու համար դիմում կատարող ժողովուրդին դիմումներ. ձգձգում կատարող պատասխանատուներու պատասխանատուութեան կ'ենթարկուին։

13. Եռամսեայ հացի գրոյկին համար ամէն հաղաքացիէ 20 կոպէկ պէտք է գանձուի։

14. Այս դրութիւնը կը կիրարկուի, պարզապես երկրին հացին պէտք հակակշռելու համար։

ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ԽԱՆ՝ ՄԱՍԵՀԵԱՆԻ ԱՁԻՒՆՆԵՐԸ ԹԷՀՐԱՆ ԲԵՐՈՒԱԾ

Թեհրանի «Այիր» օրաքսութերթը, որ բացառիկ թիւ մր նուիրած է ոքթ. Ծովհ. Խան Մասեհեանի, հետեւեալ, տեղեկութիւնները կր հաղորդէ անոր անուններուն փոխադրութեան առթիւ.

«Մարտ 31ի երեկոյեան, պարսկահայ հասարակական ու գիտական մեծ գործիչ

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՀԻԹԼԷՐԵԱՆ ՅԱՂԹԱՆԱԿԸ

Պէրլին 25.— Վերջերս Տիէթին ընտրութիւնները տուին հետեւեալ արդիւնքները. ընկերվարականներ 14 աթոռ, գերմանացի ազգայնականներ 3, կաթոլիկ կեդրոն 17, համայնավարականներ 7, հողագործական կուսակցութիւն 9, պետական կուսակցութիւն 4, հիթլէրեաններ 23, քրիստոնեայ ընկերվարականներ 3։

Անհալթի Տիէթի ընտրութեանց արդիւնքներն են՝ ազգայնականներու միացեալ ճակատ 20 աթոռ, Վայմարի միացեալ ճակատ 14 և համայնավարականներ 3։

Պէրլին 25.— Համպուրկի Տիէթի ընտրութեանց հաւանականն արդիւնքը պիտի ըլլայ՝ ընկերվարականներ 49, գերմանացի ազգայնականներ 7, կեդրոնականները 2, համայնավարականներ 26, ժողովրդական կուսակցութիւն 5, անտեսական կուսակցութիւն 1, պետական կուսակցութիւն 18, հիթլէրեաններ 54, քրիստոնեայ ընկերվարականներ 1։

Պավարիոյ Տիէթը պիտի բաղկանայ հետեւեալ կերպով, Պավիէրացի կաթոլիկներու կուսակցութիւն 45, ընկերվարականներ 20, հողագործներու և պետական կուսակցութիւն 9, ազգայնականներ 3, հիթլէրեաններ 43, համայնավարականներ 8։

Բրունսվիկեան Տիէթը հաւանաբար պիտի կազմուի հետեւեալ կերպով՝ ընկերվարականներ 9, գերմանացի ազգայնականներ 31, կեդրոնականներ 67, համայնավարականներ 36, ժողովրդական կուսակցութիւն 6, հողագործական կուսակցութիւն 3, ազգային ճակատ 1, պետական կուսակցութիւն 6, հիթլէրեաններ 160, քրիստոնեայ ընկերվարականներ 5։

Անհալթի Տիէթի ընտրութեանց արդիւնքներն են՝ ազգայնականներու միացեալ ճակատ 20 աթոռ, Վայմարի միացեալ ճակատ 14 և համայնավարականներ 3։

Պէրլին 25.— Համպուրկի Տիէթի ընտրութեանց հաւանականն արդիւնքը պիտի ըլլայ՝ ընկերվարականներ 49, գերմանացի ազգայնականներ 7, կեդրոնականները 2, համայնավարականներ 26, ժողովրդական կուսակցութիւն 5, անտեսական կուսակցութիւն 1, պետական կուսակցութիւն 18, հիթլէրեաններ 54, քրիստոնեայ ընկերվարականներ 1։

Պավարիոյ Տիէթը պիտի բաղկանայ հետեւեալ կերպով, Պավիէրացի կաթոլիկներու կուսակցութիւն 45, ընկերվարականներ 20, հողագործներու և պետական կուսակցութիւն 9, ազգայնականներ 3, հիթլէրեաններ 43, համայնավարականներ 8։

Բրունսվիկեան Տիէթը հաւանաբար պիտի կազմուի հետեւեալ կերպով՝ ընկերվարականներ 9, գերմանացի ազգայնականներ 31, կեդրոնականներ 67, համայնավարականներ 36, ժողովրդական կուսակցութիւն 6, հողագործական կուսակցութիւն 3, ազգային ճակատ 1, պետական կուսակցութիւն 6, հիթլէրեաններ 160, քրիստոնեայ ընկերվարականներ 5։

Աչակողմեանները պիտի ունենան 200 աթոռ Վայմարի միացեալ կուսակցութեանց 164 աթոռին դէմ։

ՉԻՆ-ՋԱԲՈՆ ՎԷՃԸ Ը ՎԵՐԱՐԾԱՐԾՈՒԻ

Ճաքոն կը յայտարարէ թէ ինքը կուզէ առանձին զբաղիլ Մանչուրիայով

Թոքիօ.— «Մի՛ դպչիք Մանչուրիոյ». Ահա այն ազդարարութիւնը զոր Ազգերու Դաշնակցութեան ուղղեց Ճաբոնական պատերազմական նախարարը Ճաբոնցի ազգայնականներու կողմէ կազմակերպուած հաւաքոյթիմէ ժէ արտասանած ճառովը որուն ընթացքին յայտարարեց նա թէ Ճաբոնը հաւատարմութեամբ պիտի ընդդիմանայ ինքը պետութեանց դաշնադիրը գործադրելու համար կատարուած ամէն տեսակ փորձի դէմ։

Անիկա ակնարկութիւն ըրաւ Մանչուրիոյ հիւսիսային չրջանին վտանգալից կացութեան որը առաջ եկած է սովիէթական զինուորներու սահմանագլուխը համախմբուած ըլլալուն պատճառաւ և աւելցուց թէ «Ճաբոնի պաշտօնն է Մանչուրիան ապահով դարձնել բոլորին և ինչ ալ ընէ Ազգերու Դաշնակցութիւնը կամ ուրիշ ոևէ մէկը Ճաբոնը չպիտի չեղնցնէ իր դծած ընթացքի ուղիէն։ (Ռ. Գ.)

ԿԱՏԱՂԻ ԿՌԻՒՆԵՐ ՃԱԲՈՆԱԿԱՆ ԿԱՆՈՆԱԻՈՐ ՉԻՆԻՈՐՆԵՐՈՒ ԵՒ ՉԻՆԱՑԻ ԱՊՏԱՄԱԲՆԵՐՈՒ ՄԻՋԵՒ

Խարպին.— Ապստամբները պատժելու պաշտօն ունեցող արշաւախումբին մաս կազմող Միւրայ զօրամասը շատ գէշ դիրքի մը մէջ կը գտնուի եղեր։ Ապստամբները հրկաթուղային հաղորդակցութիւնը ները աւերեցին սոյն զօրամասի կռնակէն և կտրեցին անոր նահանջի գլխաւոր գիծը։ Ապստամբները իրենց ձեռքին մէջ ունին այժմ չինական արեւելեան երկաթուղիի արեւելեան ճիւղը։

Կը հաղորդուի թէ կատաղի կռիւներ կը մղուին երկու կողմերու միջեւ այս միջոցին։ (Ռ. Գ.)

ՍՊԻՏԱԿ ՌՈՒՍԵՐՈՒ ԿՈՂՄԷ ԿԱՏԱՐՈՒԱԾ ԳՐԳՌՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Մոսկուա.— Սովիէթական հեռագրական գործակալութիւնը կը հրատարակէ զեկոյցը ուր մէկիկ մէկիկ նկարագրուած են գաղթական սպիտակ ռուսերու կողմէ Մանչուրիոյ մէջ կատարուած գրգռութիւնները և մասնաւորաբար սոյն գաւառը պատժելու և ռուսական քաղաքացիները պաշտպանելու համար Մանչուրիական իշխանութեանց մատնուած կատարեալ ձախորդութիւնը։ Զեկոյցը կըսէ թէ սովիէթներու ընդդիմութիւնը, հիւպատոսը հրահանգ ստացած է կորովի կերպով բողոքելու համար եղած այս կացութեան դէմ և պահանջելու ռուսական քաղաքացիներու անմիջական փրկումը։

Կիպրոսի խնդիրը հաւասարակշռութեան ժողովին մէջ

Լոնտոն.— Համայնքներու ժողով.— Կիպրոսի խնդրոյն մասին խօսելով Սըր Ֆիլիփ Գրնլիֆ—Լիսթըր յայտարարեց թէ ժողովի անդամներէն ոմանք կարգ մը չրջաններէ բղխած տեղեկութիւններ ստացած են որոնց համաձայն զինուորները, նաեւ ային զինուորները և ոստիկանութիւնը յոսի ընթացք մը ունեցած են Կիպրոսի մէջ։ Սըր Լիսթըր աւելցուց թէ ինքը թղթակցեր է կղզիին կառավարիչին հետ որը հաւաստիք տուեր է թէ սոյն ամբաստանութիւնները սուտ յօդուածներ են միայն։ (Ռ. Գ.)

Համայնավարական դաւադրութիւն Կրացի մէջ

Կրաց.— Համայնավարական ենթադրուած անձեր առուք մը դրին նախկին քաղաքապետ Գ. Անտրիձի տան սեմին վրայ։ Առուքը պայթեցաւ երբ որ քաղաքապետը կ'ելնէր իր տունէն։ Անիկա և հետը գտնուող անձը կտոր կտոր եղան։ Ծանձնախուզք մը քննութիւն կը կատարէ։

ՕԴԱՆԱՒԵՐ ԿԸ ՇԱՐՈՒՆԱԿԵՆ ՌՄԲԱԿՈՇԵԼ ՔԻԻՐՏԵՐԸ

Պաղտատ 25.— Օդային ուժեր զօրաւոր ռմբակոծման մը ենթարկեցին ապստամբ քիւրտերը, որոնցմէ 18 հոգի մեռան և բազմաթիւներ ալ վիրաւորուեցան։ Քիւրտերու կացութիւնը չատ գէշ է։

ՃԱԲՈՆՑԻՔ ԶԵՐԲԱԿԱԼԵՑԻՆ ԻՄԱՆԲՕՑԻ ՌՈՒՍԱԿԱՆ ԿԱՅԱՐԱՆԻՆ ՏՆՕՐԷՆԸ

Խարպին.— Ճաբոնական զինուորական իշխանութիւնները սահմանագլուխի վրայ ձերբակալեցին Իմանբօյի ռուսական կայարանին տնօրէնը որը կ'ամբաստանուի Ճինացի հայրենակիցներու հետ յարաբերութիւն մշակած ըլլալու յանցանքով։

Սովիէթական չլիանութիւններ անմիջապէս և ամենակորովի կերպով պահանջեցին անոր ազատ արձակումը։

ՌՈՒՍԻԱ ՄԻԱՑԵԱԼ ՆԱՀԱՆԳՆԵՐ ԵՒ ՓԱՅՐԱԳՈՆ ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ՎԷՃԸ

Պէրլին.— «Պլօրզըն Զայթունկ» թերթը կը հրատարակէ ժընէվէն առաջուած հեռագիր մը որը կը յայտնէ թէ քաղաքական չրջանակները կը կարծեն որ գաղտնի բանակցութիւններ կատարուած են այս վերջին օրերս Ամերիկեան պետական քարտուղար Գ. Սթիմսընի և ռուս. արտաքին գործոց նախարար Գ. Լիթվինոֆի միջև Մայրագոյն Արեւելքի կացութեան չուրջ։

Քաղաքական չրջանակները կը կարծեն թէ Միացեալ Նահանգները սաստիկ փափաք ս'ունին հաւաձայնութեան մը յանգելու համար Սովիէթներու հետ Մայրագոյն Արեւելեան վէճին մէջ իրենց բռնելիք հատարակաց դիրքի չուրջ։

ՆԱՀԱՏԱԿԱԳ ՏՕՆԻՆ ԱՌՔԻԻ

Անցած կիրակի օր, ճահաճակաց ցօնին առքիւ, բոլոր եկեղեցիներու մէջ կատարուեցաւ հոգեհանգստեան արարողութիւններ եւ եղան աւուր պատշաճի քարոզներ։ Ս. Նշան եկեղեցւոյ մէջ քարոզած է Գիր. Կարապետ Սրբազան օրուան ցօնին օուշ։ Վերապատիւ կհօհկհօգեան իր կիրակիի քարոզի նիւթ րուած է ճահճացապէս Ապրիլ 24ի ճահճակութիւնը։

ՀԱՅ ՊԱՏԱՆԻ ՄԸ ԻՆՔՆԱՇԱՐԺԻ ԱՆԻՒՆԵՐՈՒՆ ՏԱԿ

Շաբաթ օրուան յետ միջօրէին արդարութեան նախկին ճախարար պ. Նէճիպ Ապուսուանի իճճաշարժր Նահր փողոցին մէջ կոխեց 8 տարուր հայ պատանի մը, Գրիգոր Ուզուճեան, կոտրելով անոր գիտցողը։

Պ. Ապուսուան իճճաշարժէն իջնալով անմիջապէս փոխադրեց դժբաղդ պատանին մօտակայ դեղարան մը, եւ տալէ յետոյ անոր նախնական անհրաժեշտ խնամքներ, զայն փոխադրել տուաւ «Օթել Տիկօ» հիւանդանոցը։

ՀԱՅԵՐՈՒ ՆԵՐԳԱՂՔԸ

«Լօրիան», իր երկուշաբթիի թիւին մէջ, կը գրէ հայ գաղթականներու երկրորդ կարաւան մը, բաղկացած չորս հարիւր երիտասարդներէ եւ երիտասարդուհիներէ, յառաջիկայ ամիս պիթի մեկնի Սովիէթական Հայաստան, Երեւան։

ՀԱՅՈՒ ՄԸ ՈՂԲԵՐԳԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔԸ

«Լ'Ասթրա»ի այսօրուան թիւին.— Ոսթիկանատուն լուր տրուած է թէ Աւետիք Քարպէլեան անուն հայ մը վիրաւորուած է հիւղաւանի մէջ։ Ոսթիկաններ իսկոյն ճնուելեան ձեռնարկելով, հետեւեալ եզրակացութեան եկած են.

1923ին Աւետիք 55 տարեկան ըլլալով հանդերձ 20 տարեկան Հայկանուշ անուն աղջկան մը հետ ամուսնացաւ։ Աղջիկը տէր չունէր, այդ պատճառաւ չի կրցաւ մերժել ամուսնութեան առաջարկը։ Աւետիկ սակայն մը վերջ կորսնցուց իր աչքերը եւ կուրացաւ. սկիզբը կինը որ ամէնէն ախտաբեր, իսկ ճնճղ ալ սկսաւ մուրալու։ Կինը սկսաւ երիտասարդներ բերել տունը, սակայն կոյր բարկացաւ եւ տունէն վռնտեց կինը։

Կինը մեռաւ հանրատուն։ Աւետիկ մուրալով կապրեցնէր իճգինը եւ զուտար մըն ալ կը խնայէր։ Առջի գիշեր, անծանօթ մարդ մը կը մտնէ Աւետիկի հիւղակը եւ կը սպառնայ խեղդել եթէ խնայած դրամը չտայ։ Ան իճճապատպանութեան կը դիմէ, սակայն գողը դաւոյնի հարուստ մը իջեցնելով անոր կոկորդին կը փախչի։ Վիրաւորը հիւանդանոց կը փոխադրուի ծանր վիճակի մէջ եւ կը յայտարարէ որ իր բոլոր կասկածները կր կեդրոնացան կնկան վրայ, բանի որ ան գիտէր դրամ ունենալը։

ՅԱՐՁԱԿՈՒՄ ՀԱՅՈՒ ՄԸ ՎՐԱՅ

Կիրակի գիշեր ժամը 3ին, անծանօթ մը մտնելով Աւետիք Արքին Քիւրքելեանի բնակարանէն ներս, զայն վիրաւորեց դանակով մը վիզին եւ փախուստ տուաւ։

Քննութիւն մը բացուած է։

ԳՈՂՈՒԹԻՒՆ ՀԱԼԷՊԻ ՄԷՋ

Մելրոն Մուրատեան անուն ամերիկահպատակ մը, Հալէպի մէջ, ճանրակառեն վար իջնելու միջոցին գողցնել տուաւ իր դրամապանակը, որուն մէջ կային 100 տոլար, 120 սիւրիական ոսկի ու իր անցագիրը ու իճճութեան թուղթը։

ԹԻՒՐՔԻԱ ՈՒԺ ԿԸ ԿԵԴՐՈՆԱՑՆԷ ՍԻՒՐԻԱԿԱՆ ՍԱՀՄԱՆԻՆ ՎՐԱՑ

Հալէպէն հեռաձայնով կը տեղեկացնեն «Էլիճ Պաթին.—

Թիւրք կառավարութիւնը Սիւրիական սահմանին վրայ կեդրոնացուցած է տասը հազար նոր ուժեր՝ զինուած արդիական ձեւով։ Այս կեդրոնացման պատրուակ կը ծառայէ, այս անգամ ալ, մահսանեցութեան պատմութիւնը։

Ծանօթ է որ թուրք չէքներ եւ մահսանեցներ իրենց են որ դէպի Մուրիա ապրանքներ կը փախցնեն եւ ասպատակութիւններ կընեն։ Դեռ մօտ ատեն առաջ անոնք յարձակեցան Արուր գիւղին վրայ եւ սպանեցին երեք գիւղացիներ։ Ուրիշ չէքախումբ մը յարձակեցաւ ձարապետի վրայ եւ ժողովուրդի վրայ կրակ բանալէ վերջ մեծ աւարներ տարաւ հետը։ Թանձր գիւղը եւս եղթարկուեցաւ թուրք չէքներու յարձակումին։

ՄՈՒՐԱՏ ՁԱՊՐԻԻ ԴԱՏԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆԸ

Վարիչ Օճճիկի սպանութեան դատավարութիւնը կը թուի թէ ատեն մը եւս պիտի ուօանայ։

Բժշկական տեղեկագիրներ, որոնք երկրորդ անգամ մը եւս Փարիզ, Տօքթ. Պալթազարի դրկուած էին դեռ չեն վերադարձուած։

Միւս կողմէ, Գ. Նորման՝ ճախագահ ոճրադատ ատեանի, եւ Գ. Փրիմ՝ հարցաքննիչ դատաւոր, մօտերս արձակուրդով պիտի մեկնին Ֆրանսա եւ հոն պիտի մնան մինչեւ Սեպտեմբերի վերջերը։

Ուրեմն ոեւէ հաւանականութիւն չի կայ որ դատավարութիւնը վերսկսի Հոկտեմբերէն առաջ։

ՔՍՄՆԵԼԻ ՈՃԻՐ ՄԸ ՀԱԼԷՊԻ ՄԷՋ

Քսմնելի ոճիր մը լուրը կուգայ Հալէպէն։ Անցեալ ուրբաթ գիշեր, Մուհամէտ Աճաիլ անուն գործաւոր մը մորթեց իր զարմուհին, Այմուն անուն երեսուն տարեկան կին մը, մահրելու համար բնաւանեկան առաջաւորուած պատիւ մը։

Այմուն, որ ամուսնացած էր Ահմէտ Սատ անուն մարդու մը հետ, անկէ յետոյ ամուսնացաւ Ահմէտ Աճաիլ անուն մարդու մը հետ, որ իր զարմուհին կը բնակէր ուրիշ վարձակալներու հետ, տեսաւ Արմուօր բակին մէջ, եւ անոր վրայ նետելով դաշոյնի երեք հարուած տունը մտաւ։ Արմուօ, որ զօրաւոր կազմուածք մը ունէր, բռնեց իր հակառակորդին թեւէն ու կռիւ մը սկսաւ ոճրագործին եւ իր զոհին միջեւ։

Հակառակ իր վէրքերուն, Արմուօ յոյց տուաւ յուսահատ դիմադրութիւն մը։ Բայց այն վայրկեանին երբ ան պիտի տապալէր իր զարմիկը, այս վերջինը ճարպիկ շարժումով մը բռնեց անոր մազերէն եւ զայն բաւելով միչեւ անոր տան սեմը, պատկեցուց գետին, եւ ծունկը դնելով անոր կուրծքին, սարսափահար վարձակալներու աչքին առջեւ զայն մորթեց։

Իր ոճիրը կատարելէ յետոյ, ոճրագործը ճանդարտօրէն սրբեց իր դաշոյնը Այմուօի հագուստով եւ հեռացաւ ամենուրեք սպառնալով այն որ զինք պիտի հետապնդեր։

Ոսթիկանութիւնը կը փնտռէ ոճրագործը։

ՍԻՒՐ. ԵՐԵՍՓՈԽԱՆԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎԸ ԿԸ ԴՈՒՐՄԱՐՈՒԻ ԱՄՍՈՑՍ 15ԻՆ

ԻՆՉՈ՞Վ ՊԻՏԻ ՁԲԱՂԻ ԺՈՂՈՎԸ

«Էլիճ Պաթ» վերջին պահուն հետեւեալ տեղեկութիւնները կ'րսատնայ.—

Որոշուեցաւ Սիւրիական ընորհիւր ե. րեսփոխանութեան ամսոյս 14ին Խամասկոս հրաւիրուիլը։ 15ին պիտի բացուի ժողովը եւ պիտի սկսի կանոնաւոր օրջանը։ Առաջին օրջանին պիտի ընտրուի նախագահ եւ կառավարութիւնը, իսկ դաշնագրի խնդիրը պիտի յետաձգուի յաջորդ նստաշրջանին, այսինքն վեց ամիս յետոյ։

Մեր առած տեղեկութեանց համաձայն Պէյի պէյ Մուսթեֆա, ներկայ կառավարութեան ազդամիճերէն մէկը, ժողովի գումարման լուրը առնելուն պէս իր հրաժարականը ներկայացուցած է։

ԿԻՐԻԱՔՕՍ ԵՒ ՁՉԷՅՐ

ԴՐԱՄԱՏԱՆ ՍՆԱՆԿՈՒԹԻՒՆԸ

900,000 ՈՍԿԻԻ ՊԱՐՏՔ

ՁԵՂՓՈՒՄՆԵՐ ԵՐԵՒԱՆ ԿԸ ՀԱՆՈՒԻՒՆ

Անցած շաբաթ օր, առեւտրական դատարանը զբաղեցաւ Կիրիաքոս եւ Ձհէյր դրամատան սնանկութեան խնդրով, ճըրագելու համար պարտքերու ճանկը։ Դատարանը ամբողջ օր ճնճելէ վերջ այս խնդիրը, հազիւ կրցաւ վերջացնել երեկոյեան։ Դատավարութեան արդիւնքին հասկրցուեցաւ որ Կիրիաքոս եւ Ձհէյր դրամատունը 900,000 ս. ոսկիի պարտ մը ունի։ Դրամատան պատասխանատուները օտարներ ըլլալ իսկ մեծամասնական դրամ պահած էին, իճնայողութեան համար։

Դատավարութեան ընթացքին երեւան հանուեցան կարգ մը զեղծումներ։ Տեսնուեցաւ որ դրամատան տնօրէնը Նիքոլա Ձհէյր, առանց դրամատան պատասխանական տեղակներուն մէջ առանձնագրելու, բացէ ի մուտիակներ ստորագրած է մօտ 15000 ոսկիի արժէքով եւ գանձած գումարը օգտագործած էր։ Գ. Տիգանկ օտարկարեւորութիւն տուաւ այս կէտին եւ սկսաւ երկարօրէն զբաղիլ։

Դրամատան տեղերէն հրեղը, որոնք բաներ կը մնան, դիմում կատարած են հայրապետական դատաւորին, երաշխաւորութեամբ արձակուելու համար, սակայն մերժուած են։

ԵՐԿՐԱԳՈՐԾԱԿԱՆ ՇԱԲԱԹԸ ՏԵՐՋՕՐԻ Մ Է Ջ

Վերջերս Տեր Զօրի մէջ կազմակերպուած երկրագործական շաբաթը բուռն հետաքրքրութիւն մը սեռնծած է ամէն կողմ։ Բազմաթիւ Հայկպցիներ եւ Դամասկոսցիներ այս առթիւ Տեր Զօր մեկնած են։

Անապատի մեծ ցեղերէն՝ Անեզհեներ, Շամմարներ, Օկեյսաեներն ու Ձիպուրներ մասնակցելով այս շաբաթին կը ցուցադրեն իրենց ամենագեղեցիկ ձիերը։

ԹԻՒՐՔԻՈՅ ԵՒ ՍԻՒՐԻՈՅ ՄԻՋԵՒ

Բարձր Գօմիսէրութեան եւ Թիւրքիոյ պատկան մարմիններուն միջեւ սկսած են բանակցութիւններ, ուսումնասիրելու համար Թիւրքիան Սիւրիոյ կապող ճամբու մը օգնութեան ծրագիրը։

ԲԱՐԵՓԵՐ ԱՆՁՐԵՒՆԵՐ

Վերջին երկու օրերուն ընթացքին առաջ անձրեւներ եկած են Դամասկոսի եւ Հաւրանի շրջաններուն մէջ։ Այսպիսով ցաներ կը փրկուին երաշտի վտանգեն։

ՕՐ. ՄԱՆՆԱՅԻ ՄՆՆԱՐԵԱՆ
ՊՐ. ՆՀԱՆ ՅԱՎԼԷՇԵԱՆ
ամուսնացեալք
17 Ապրիլ Պիւճիայա

ՅՈՅՑ ՄԸ Ի ՊԱՏԻՒ ՊԱՐՈՆ ՀԱՆԱՆՈՅԻ

Ազգայնական լիբր Իպրահիմ Հանանոյի Հալէպ վերադարձին առթիւ տեղի ունեցած է ցոյց մը, մասնակցութեամբ բազմաթիւ ամբոխի մը։ Ցուցարարներէն մէկը սպացած է ատրճանակի հարուած մը։ Քննութիւն մը բացուած է։

ՓՈՓՈՐԻԿԻ ԱԻԵՐՆԵՐԸ ԵՐԿՈՒ ԱՌԱԳԱՍՏԱՆԱՒԵՐԿ'ԸՆԿՂՄԻՆ

Թէվֆըքէլ Թու Ալլահ (Աստուծոյ ապաւինեցայ) անուն առագաստանաւ մը քանի մը օր առաջ Պէյրութէն Պաղեստին մեկնած էր բեռնաւորուած 1500 թիթեղ պէնզինով։ Նաւակը եաֆա չհասած, սաստիկ փոթորիկ մը սկսաւ եւ ընկղմեց զայն։ Նաւազներ, չորիքն իրենց լաւ լողորդներ ըլլալուն ազատուեցան։

Ուրիշ նաւակ մըն ալ որ Կիպրոսէն Պէյրութ կուգար, փոթորիկը կը բռնուի եւ կը'նկղմի։ Նաւազներէն մէկը կը խեղդուի, իսկ մնացած վեց նաւազներ կրնան մնալ ջուրի մակերեսը, մինչեւ որ նաւ մը կուգայ եւ զիրենք կ'ազատէ։

ԳԻՇԵՐՈՒԱՅ ՇՈՓԵԿԱՌՔԵՐ

Կ'իմանանք որ Մայիս 22էն սկսեալ Պէյրութի եւ Դամասկոսի, ինչպէս նաեւ Հալէպի միջեւ պիտի երթեւեկին sleeping car-ներով օժտուած գիշերուայ շոգեկառքեր։

Այս կերպով Հալէպցիներն ու Դամասկոսցիները, առանց իրենց գործերը երեսի վրայ ձգելու կիրակի օրերը պիտի կրնան անցնել Լիբանանի գեղազնացութեան կեդրոններուն մէջ։

ՎՐԻՊԱԿ

Մեր բացառիկին մէջ, Վ. Խաժակի յօդուածին 5րդ սիւնակին մէջ «բերբե փաստաբան» պիտի ըլլայ «բերբե փաստական»։

ԱԿՆԱՐԱՆ ՊԷՅՐՈՒԹԻ

26 Ա Պ Ր Ի Լ 1932

	Ս. Փ.
Սգիպտկ. բղթադրմ.	480
Անգլիկ. »	496
Տօլար »	126
Թրքական »	60
Գաճճ Օթթօման	125
Իտալական Լիր 100	650
Ցուճական Տրահմի 100	90
Անգլկ. ոսկի	605
Ֆրանս. »	482
Օսման. »	550
Արծաթ մեճիտ	29
Իրէյի Ֆօնս. Ա. Ֆէ. 530	
» » Բ. » 280	
» » Գ. » 280	

Մէճէրեան եզբարբ Բիւ Ֆօս
Թէլէֆօն՝ 5-19

Կարդացէք եւ Տարածեցէք «Ա Զ Դ Ա Կ»-Ը

228

գրեթէ և ոչ պատօնապէս կ'անցնի Անդրանիկ կին որով հետեւ, ինչպէս ժենք տեսանք ասկէ առաջ, Անդրանիկ տեսնակ էր այդ վայրերուն ասէն մէկ կէտի դիրքին, ունէր աչխարհագրական բոլոր ծանօթութիւնները։

Ճակատամարտները տեղի կունենային մեզ համար խոլոր յաջողութիւններով։ Անդրանիկ կը փայլի այդ կռիւներու մէջ իբրև միակ հայ ռազմագետը մեր բոլոր կամաւորական գունդերու մէջ։

Անդրանիկ կը դասաւորէ զինուորները. կռիւը կը սկսի և Դրօյի հետ միասին կը ժանայ Վանայ լիճը լոզանալու, մինչ կամաւորները կը կռուին։

Անդրանիկ հրաժան կուտայ ջուրի մէջէն,

Ծանկարծ Անդրանիկ կը պոռայ ջուրին մէջէն իր հետ լողացող ընկերոջ Դրօյին։

— Դրօ՛, չուտցուսկէ՛ դուրս, թուրքերը 15 վայրկեանէն պիտի փախչին։

Դրօն կը ցատկէ դուրս Անդրանիկի հետ միասին։

Մինչև լաթերը կը հագնին՝ կամաւորներու ձայնը կը լսուի։

— Ուռռա՛, ուռռա՛, ուռռա՛...

Թուրքերը կը փախչին և մեր կամաւորները առանց հրամանի սպասելու կը նետուին թշնամիի ետեւը հալածելու։

Անդրանիկ և Դրօ կը հասնին, տղաք ուժ կ'ստանաւելի յառաջանալու և կը վրաւեն լեռներու տիրական բարձունքները։

Թրքական այս մասին մէջ կռուող բանակին մնացած էր քրդական ձիաւորներու և հետիոտներու պահակութիւն։

Անդրանիկ պիտէր անունց դէմ կռուելու բոլոր յանդրամասնութիւնները։ այնպէս որ, երբ Քիւրտերը իմացան թէ Անդրանիկն է իրենց դէմ կռուղը, չէին

57 225

Անդրանիկը դիմացաւ երեք օր։

Բայց այս դիմանալը առանց մեծ զոհողութիւններու չէր։ Վիրաւորուեցաւ Սմբատ և սպաննուեցան 18 լաւ զինուորներ։

Սեպուհը միայն եօթը հոգիով յարձակում գործեց Թրքական բանակի վրայ և դուրս վռնտեց Մուղանճուքի պատերուն տակ տասնեակներ զօրքերը։

Անդրանիկ անձամբ կը հսկէր մեր թնդանօթային գործողութիւններուն։ երեք օր յետոյ, ճիշդ առենին կը հասնի նազարբեկեանը իր կօզակներով։ Դրութիւնը բոլորովին կը փոխուի։

Անդրանիկ և Նազարբեկեան յառաջապահ խրամատի մէջ կանգնած իրար կր համբուրեն և կ'որոչեն այդ տեղ մեռնիլ և յետ չերթալ։

— Ժեններալ, կ'ըսէ Անդրանիկը, այսպէս յուսահատական վայրկեաններ չատ են անցուցած այս գլուխը և իմ հերոս խմբապետներս, մենք ոչ թէ այստեղ կը մեռնինք, այլ ողջ կը մնանք և կը քշենք թշնամին։

Երկուքին աչքերը կր լեցուին քաղցրագոյն արցունքներով։

Ասկից յետոյ ճակատամարտը կը տեւէ ամբողջ օր մը կրակի տեղատարափին տակ։ Թրքական բոլոր ճիգերը կ'անցնին ապարդիւն։

Վրայ կը հասնի երիկունը, կրակը կը դադրի երկու կողմէն։ Անդրանիկ կը մնայ վրանի տակ։

— Թուրքերը առաւօտ ժամը 4-ին կը սկսին յարձակումները, կ'ըսէ Անդրանիկ, և կը հրամայէ բոլոր ձիերը կանգնած պահել, կազմ ու պատրաստ։

Անդրանիկը, ամբողջ գիշերը չքնանար՝ առաւօտեան ժամը 4-ը չեղած, Անդրանիկ խելայեղ վիճակի մէջ կը ցատկէ դուրս և կը պոռայ.

— Ցառա՛չ, թշնամին կը փախչի։ Բոլորը կը զար-

ԵԹԷ ՊԱՏԵՐԱԶՄ ՄԸ ԾԱԳԻ...

191,000 Ֆրանսացի զինուորի դէմ

250,000 գերման զինուորներ կազմ ու պատրաստ

Մարքեն կը գրէ.— Պահեստի սպաներու պաշտօնական տեղեկագրին համաձայն՝ զօրակոչի մը պարագային 191,000 Ֆրանսացի զինուորի դէմ 250,000 գերման զինուորներ պատրաստ պիտի ըլլան անմիջապէս։

Այսպէս, Ֆրանսա խաղաղութեան ատեն ունէր 200,000 մարզուած զինուոր սպաներն ալ հաշուելով 36,000 ոստիկան-զինուոր, 18,000 մաքսային դէտ, 7,000 անտառապահ եւ 100,000 նորագիր զինուոր, որոնք զուրկ են անհրաժեշտ մարզանքէն։

Մարզուած 200,000նոց բանակէն պէտք է զեղչել 70,000 հոգի, որոնք պիտի ղրկուին գաղութները։ Կը մնան 130,000 զինուոր որոնց վրայ աւելցնելով 61,000 ոստիկան-զինուորները, դէտերն ու անտառապահ զինուորները, կ'ունենանք 191,000նոց բանակ մը, որ պատրաստ պիտի ըլլայ կռուի մտնելու։

Գալով գերման բանակին, անիկա ունի 250,000 մարզուած զինուոր հետեւեալ ձեւով։ Պատերազմական նախարարութեան տրամադրութեան տակ կը գտնուի 100,000 զինուոր՝ քաղաքային ոստիկանութիւնը կազմուած է 150,000 զինուորէ, ասկէ զատ կան 29,000 մաքսային դէտեր։ Համազումար 279.000 զինուոր, սպաներն ալ հաշուելով։ Ասոնց 250,000ը 6 տարուայ զինուորական ծառայութիւն կատարած է եւ պատրաստ է առաջին առթիւ կռուի մտնելու։

Ով առեւանգեց փոքրիկ Լինա պէրկը

Նիւ-Եորք.— Ոստիկանութիւնը ապացոյց ձեռք բերաւ որ իր զաւակը ետ տալու համար Դնդ. Լինտպէրկի կողմէ վճարուած 50,000 տոլար փրկագինը անցած է ձեռքը ոչ թէ յափշտակիչներուն, այլ հակառակորդ աւազակախումբի մը, որուն պետն է նշանաւոր աւազակ մը, «Դարէջուրի Գառոն» յորջորջուած։ Հիմա կը հասկցուի թէ աւազակները ինչու չեն ուզած ետ տալ իրենց զոհը։ Հիմա այս աւազակախումբին հետ կը բանակցի Բրօֆ. Գօնտօն եւ տարակոյս չկայ թէ անոր պետին ուղղուած էր ձէկի ստորագրութեամբ վերջին կոչը, որ կ'ըսէր. «այո՛, լոկ ձնգի հետ պիտի աշխատինք։ Մէկու մը բան մի՛ ըսէք»։ Երկրորդ լրջօրէն կասկածելի անձն է «ձիրանի հրոսախումբ»ին հռչակաւոր պետը՝ Հերրի Ֆլիչըն։ Սէնդ Ճօնէն (Նոր Պրունսվիք) ստացուած մէկ քանի հետագիրներ այն կասկածը ներշնչեր էին թէ Հէրրի Ֆլիչըր Անգլիա գացեր էր Խնուսի էքիոլ շոգենաւով։ Բայց յոյս չկայ ծերբակալելու «ձիրանի հրոսախումբ»ին պետը, կլասկոյի մէջ, ուր ժամանած էր շոգենաւը։ Սլդարե նաւապետը անթել հեռագրով հաղորդեց թէ հոլակա որ աւազակապետը չէր գտնուէր իր նաւուն մէջ։

10 ՔԻՒՐՏԵՐ ԵՒ 2 ԻՐԱԳԻ ՕԴԱՆԱՒՈՐԴ ՍՊԱՆՆՈՒԻԾ

Պաղտատ.— Անգլիական սաւառնակները ծանր պարտութեան մատնեցին Քիւրտ ապստամբները, որոնցմէ տասը սպաննուեցան։ Բազմաթիւ Քիւրտեր ալ վիրաւորուեցան։

Քիւրտերուն դէմ գործող երկու Իրաքցի օդանաւորդներ սպաննուեցան, իրենց սպանաւը լերան մէջ ինկած եւ ջախջախուած ըլլալով։

ԱՐՏ. ԳՈՐԾԱՎԱՐԸ ՊԱԼԻՍ ՀԱՍԱՒ ԵՒ ԱՆԳԱՐԱ ՄԵԿՆԵՑԱՒ

Պոլիս.— Արտաքին գործավար Թէվֆիք Րիւշտիւ պէյ, երէկ ճիշդ կէսօրին ժ-ընեէն քաղաքս ժամանեց Արեւելեան ճեպընթացով։ Կայարանը, գործավարին ընդառաջ գացած էին քաղաքս գտնուող նրեսիդոխանները, կուսակալ Մուհիտտին, օգնականը՝ Ֆազլը, ոստկ. տնօրէն Սլի Բիզա պէյերը եւ իր մտերիմ ծանօթներբ։ Լրագրողներու զանազան հարցումներուն պատասխանելով գործավարը յայտնած է.— Ուուսիա երթալու համար շաբաթ օր դարձեալ Պոլիս պիտի գամ, այն ատեն ծեզի հետ տեսնուելու յաբմար առիթը կ'ունենամ, առայժմ ոեւէ ըսելիք չունիմ։

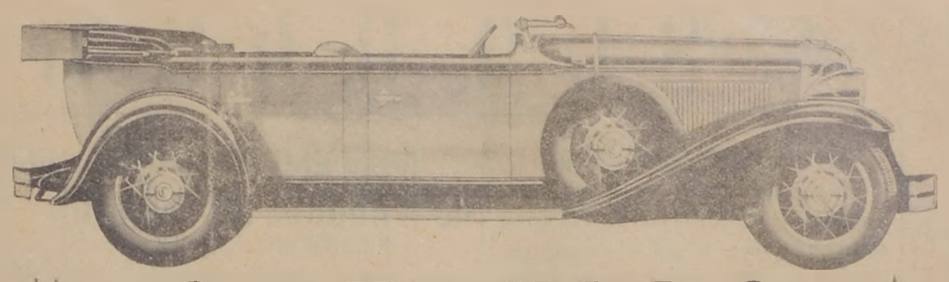

ԳՌԱՅՍԼԵՐ

աշխարհահռչակ իմիճաշարժները որոնք 6-8 սիլինտր ունին,

ԱՄԵՆԱՏՈԿՈՒՆ ԵՒ ԳԵՂԵՑԻԿ ՄԱՐՔԱՆԵՐՆ ԵՆ ՀՐԱՊԱՐԱԿԻ Վ.ՐԱՑ ԵՒ

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻՆ ԱՄԵՆՈՒՐԵՔ։

ԳՌԱՑՍԼԵՐ ինքնաշարժերու մասնաւոր յատկութիւններն են՝ ՏՈԿՈՒՆՈՒԹԻՒՆ, ԳԵՂԵՑԿՈՒԹԻՒՆ, ՋԱՓՍԻՒՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՀԱՆԳՍՏԱՒԵՏՈՒԹԻՒՆ։

Վճարման դիւրութիւններ կը տրուին.

ԳՌԱՑՍԼԵՐ •Քօնելու բոլոր կտորները պատրաստ կը գտնուին մեր վաճառատուներուն մէջ։

Լիբանանի, Սիւրիոյ և Իրագի ընդհանուր ներկայացուցչութիւն՝

NAAYEM MOTOR IMPORT Co. BEYROUTH B. P. 869, TÉL. 32—29

Հիւս. Սիւրիոյ ներկայացուցիչներ՝ Գ. և Մ. ԱԶԻՐԵԱՆ, B. P. 202, Հալէպ

Տ՝ՔՔ. ՍՈԿՐԱՏ ԱԻԵՏԻՍԵԱՆ

ՎԻՐՄՔՈՑԺ-ՍՏԱՍՆՄՔՈՑԺ

ՎԿԱՅԵԼ ՊԷՅՐՈՒԹԻ ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ՀԱՍԱԼԱՍԱՐԱՆԷՆ

Կընդունի ամէն օր իւրաքանչիւր կէսօրէ առաջ 8—12 կէսօրէ վերջ 2-6

Հասցէ Capucin'երու եկեղեցիին կից Արդարութեան պալատին եան։

ՍՓՈՓԱՑԱՒ կոշիկներ մինչ ամենաուժեղ ամենատեւական եւ ամենագեղեցիկներուն վաճառականը

ԿԵՐՈՒՆԱՏԵՍ ՆԱՋԱՐ ԵՂԲԱՅՐ

ՏՕՔԹ. ԳԵՈՐԳ ԿԵՐԿԵՐԵԱՆ

Վկայեալ Lauréat Ընիկին Interne եւ այժմ վնայուն ՍՍՍՆՆԳԷՏ բժիշ Ֆրանսական հիւանդանոցի ԱՋՔԻ, ՔՔԻ, ԿՈԿՈՐԻ, ԱԿԱՆՋԻ և ԳԼԵՈՒ հիւանդութիւններու բաժնին։

Հիւանդ կ'ընդունի կէսօրէ վերջ ժամը 2—6

իր գլխիին մէջ rue de Damas, No. 15

Հիւանդները ուղղակի հիւանդանոց կ'ընդունուին իր կողմէ տրուած մուտքի բարեով։

Աղքատ հիւանդներու ձրի դարմանուի, ամէն օր կէսօրէ առաջ ժամը 10—12, հիւանդանոցի դարմանատան մէջ։

ՏՕՔԹ. Գ. ՏԱՎՈՒՏԼԱՐԵԱՆ

ՄՍՍՆԱԳԷՏ ՆԵՐՔԻՆ ԵՒ ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆ

Իր դարմանատուներ հաստատած է, ՍՍՍՆՒՐ վողոց, Տօքթ. Եօզդաեանի (առամնաբոյժ) դարմանատան կից.

Ընդունելութեան ժամեր՝

Կէսօրէ առաջ	ժամը	8—12
» վերջ	»	2—6

Կարի եւ Ձեւագիտութեան Դասընթացք

Տիկին ՄԱՌՒ ԵՐԱՄԵԱՆ

ՎԿԱՅԵԱԼ ԴԻՐՋԱԿՈՒՀԻ

ԲԱՐԻՁԷՆ ԵՒ ՎԱՇԻՆԿԹՕՆԷՆ

Կարի եւ ձեւագիտութեան մասնագիտուհի, Տիկին Մառի Երամեան կը վերադառնայ իր արհեստանոցը, Մեծ Սհայի դիմացը Նո. 78 տան երկրորդ արկը։

Երեք ամսուան միջոցին կը սորվեցնէ ամենավերջին նոռածեւութեամբ, կար եւ ձեւագիտութիւն իր բոլոր բարդութիւններով եւ արդիական միջոցներով, Droit-fils մեթոտով։ Իր աշակերտուհիները կ'օժտեն Բարձրի ատեստաթուղթով Académie Daydou վկայականով։

ՓՍՍՏԱԲԱՆ

ԽՄԱՐՒՎ ԹԻԹԻՒՆՃԵԱՆ

(Տօքթ. իրաւագիտութեան)

ԿՍՏԱՆՁՆԷ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԴԱՏԵՐ

Ընկերակցութեամբ հանրածանօթ փաստաբան ՄԼԷՐ ԱԶԻԶ ԷԼ ՀԱՇԷՄԻ

Գրասենեակը բաց է կէսօրէ առաջ 9—12 կէսօրէ վերջ 3—6

Rue Allenby, Immeuble NESSOULI ՀԵՌԱՀԱՐ 1—28

Տոկուն շինուածի վայելուչ տեսիլ եւ բնական ձայն Անոնք յատկանիշներ՝

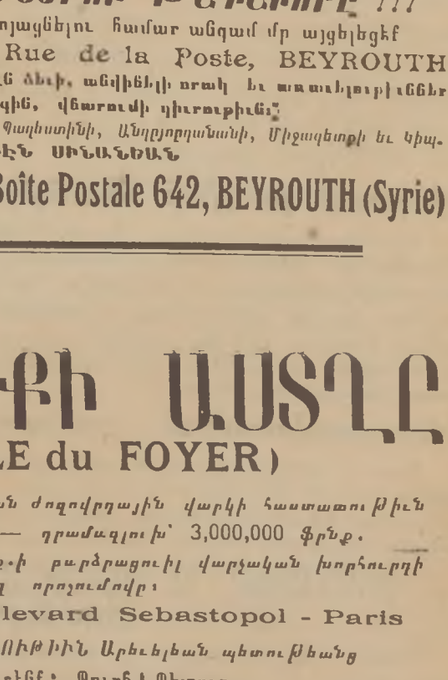

ՈՐՈՆՑՄՈՎ ԿԸ ՁԱՏՈՐՈՇՈՒԻՆ

ԱՓՕԼԼՕ ՖՕՆՕՆԵՐԸ

Հրապարակի վրայ գտնուղ բոլոր մարքաներ հետ կը մրցին Աբօլլօ ֆօնօներու Մանաւանդ վերջին նոր մօտէլները, որոնք հասած են արդէն, անգերազանցելի են իրենց տոկունութեամբ, վայելչութեամբ և ժամանակի գիներով։

APOLLO GRAMOPHONE Co. Ltd

(of London)

ԱՓՕԼԼՕ ՖՕՆՕՆԵՐՈՒ ԹԱՓԱՒՈՐԸ !!!

Պատահական հանդիպում գոյացնելու համար անգամ մը այցելեցէք

MAISON APOLLO, Rue de la Poste, BEYROUTH

Փորձարկիչ եւ բացատրիչ ամէն ձեւի, անվիճելի օրակ եւ առաւելութիւններ գիւրամատչելի գին, վճարումի դիւրութիւններ

Ընդհ. ներկայացուցիչ՝ Սիւրիոյ, Պաղեստինի, Անդրյորդանանի, Միջագետքի եւ Կիպրոսի.— ԳՈՒՐԳԷՆ ՍԻՆԱՆԵԱՆ

KOURKEN SINANIAN, Boîte Postale 642, BEYROUTH (Syrie)

Գ. ԱԲՐԻՔԻ Թ. ԹԷՐԶԵԱՆ

(ԵԼԵՔՏՐԱԿԱՆ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ)

Հիմնուած 1921 ին Պոլիս-Բերա

Խիստ դիւրամատչելի պայմաններով կը կատարենք ամէն կարգի էլեկտրական լոյսի գծելումներ (Intsallation), ինչպէս նաեւ մօթօր եւ ջրամօտներ։

Վաճառատունս կ'ստանձնէ նաեւ բոլոր էլեկտրագործիներու նորոգութիւններ։ Մասնաւոր սպասարկութիւն բնակարաններու էլեկտրա-նորոգմանց։ Վաճառատունս Philips եւ Lux էլեկտր. լամբերու եւ ամէն տեսակ էլեկտրական պիեսներու։

Վճարման դիւրութիւններ.

Հասցէ — Վ. Ուզունեանի գրատան կից Պուրճ. B. P. 491

ՕԳՆԷ ԴԻՒՆ ՔԵՋԻ ԵՒ ԱՍՏՂԸ ՔԱՕՒ ՊԻՏԻ ՕԳՆԷ

ԸՆՏԱՆԻՔԻ ԱՍՏՂԸ

(L'ETOILE du FOYER)

Առեւտրական և երկրագործական ժողովրդային վարկի հաստատութիւն

Անանուն ընկերութիւն.— դրամագլուխ՝ 3,000,000 ֆրնք.

որ կրնայ 3,000,000,000 ֆրնք-ի բարձրացուիլ վարչական խորհուրդի պարզ որոշումով։

Կեդրոնատեղի.— 137 Boulevard Sebastopol - Paris

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ Արեւելեան պետութեանց

Սավօյ Օթէլի էճէնս, Պուրճ, Պէյրութ

ԵԼԵՒՄՏԱԿԱՆ ՁԻՒԴ

Աւանդի պարտեւագրութիւնով

ՕԺԻՏ

Զրաշխատութեամբ տոկոս 6%։ Ակէ զատ մասնակցութիւն ընկերութեան շահերուն։

ԿԱՂՈՒԱԾԱԿԱՆ ՁԻՒԴ

ՎԱՐԿԵՐՈՒ ԲԱՑՈՒՄ

Կալուածի վրայ փոխատուութիւնք

Վճարելի 10—15—20 տարիէն, որոշուած պայմանաժամէն առաջ ուզողը կրնա՞ վճարել։

ԸՆՏԱՆԻՔԻՆ ԱՍՏՂԸ ընկերութիւնը ներկայիս 75,000է աւելի անդամ ունի։ Մինչեւ 1 Ապրիլ 1931 Ընտանիքին Աստղը 135 միլիոն փռնկ տուած է, գրաւով 500 միլիոնէ աւելի արժէք ունեցող անշարժ կալուածներու վրայ։

Ամէն թղթակցութիւն ուղղել՝ B.P. 821, Beyrouth

5. ՎԱՆԻ ՀԵՐՈՍԱՄԱՐՏԸ ԵՒ ՏԻԼԻՄԱՆԻ ՃԱԿԱՏԱՄԱՐՏԸ

Այս երկու մեծ դէպքերը իրարու հետ կապուած են սերտ կապով։

Վանի վալի Ձէվտէթ փաշան կ'սպասէր Խալիլ փաշայի ռազմական յաղթութիւններուն, որպէս զի կարենար Վանի յեղափոխական ժողովուրդի վրայ գրոհ տալ և վերջնել Այգեստանը։

Վանի երիտասարդութիւնը կը զարներ Թրքական բանակի թիկունքին։

Խալիլը եթէ յաղողէր իր դէպի կովկաս արշաւանքին մէջ, ամենայն հաւանականութեամբ, մեր Վանի ժեծ, վայելուչ, առնականօրէն դեղեցիկ ժեսթը չէր պըսակուեր այնքան պատմական յաղողութեամբ։

Տիլիմանէ ետքն է, որ Խալիլը կը հեռագրէ Ճէվտէթին լքել Վանը և անցնիլ լճով միւս ափը

Որովհետև ինք սահպուած էր նահանջել ասրբեր ուղղութեամբ և չէր կարող իյնալ իր բոլոր ուժով Այգեստանի վրայ։

Եթէ Անդրանիկը չի հալածեր Թշնամին, անիկա և երթար Վանի ուղղութեամբ։

Մայիսի առաւօտ մը Ճէվտէտը կանցնի լճի միւս ափը։

Այգեստան աղատած էր և յաղթած։

Անդրանիկ իր զօրասիւնով անցաւ Պաշքալէ և գրոհով վերցուց քաղաք Վանի աղատագրութենէն երեք օր առաջ։

Պաշքալէի գրաւումը կարեւոր էր, որովհետեւ Վանի մէկ կողմը Թրքական զօրքերէ բոլորովին մաքրուեցաւ։

Միևնոյն ատեն թեփէրիզի գծով արդէն կը յառաջանային մեր միւս նորակազմ կամաւորական գունդերը դէպի Վան թեթևցնելով Վանի սարսափելի կացութիւնը։

6. ԴԱՏՎԱՆԻ ՃԱԿԱՏԱՄԱՐՏՆԵՐԸ ԵՒ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՆԱՀԱՆՋԸ

Վանի գրաւումէն յետոյ՝ մեր կամաւորական գունդերը մեկնեցան իրարու իրենց առանձին առանձին հրամանատարներով։

Հայ կամաւորներու խումբերու միացումով կ'ստեղծուէր մօտաւորապէս 4000 կամաւորութիւն։ Այդ միացեալ խումբերու ռազմական հրամանատարութիւնը

AZTAG
JOURNAL QUOTIDIEN ARMÉN.
B. P. 587
BEYROUTH, Liban
Directeur-Propriétaire
HAIG BALIAN

ԲԱԺԱՆԳԻՆ
ՍՈՒՐԻԱ տար. 550, ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ 300 Ս. Դ.
ԱՐՏԱՍԱՀՄ. տրկ. 7, ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ 4 տոլար

ԱԶԴԱԿ

ՕՐԱԹԵՐԹ
ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԳԻՏԱԿԱՆ

ازتـــاك
جريدة سياسية ادبية اقتصادية حرة

ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 28 ԱՊՐԻԼ 1932
ԳԻՆԸ ՀԱՏԸ 2.50 Ս. Դ.

Զ. ՏԱՐԻ | Ամէն առաւօտ պէտք է ընել թերթիս նորերին հասցէին | Տնօրէն — Խմբագիր՝ ՀԱՅԿ ՊԱԼԵԱՆ | Չհրատարակուած ձեռագիրները չեն վերադարձուիր | Թիւ 41 (618)

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

ԽԱՌՆԱԿ ԱՐԵՒԵԼՔ

Վերջին հեռագիրները դարձեալ շատ մտահոգիչ ցոյց կուտան Ծայրագոյն Արեւելքը։ Քանի մը ամսուան զինադադարէ վերջ, թշնամութիւնները սկսած են սաստկանալ եւ տեղ տեղ ալ տեղի կ'ունենան կռիւներ։ Մանաւանդ Մանչուրիական պետութեան շուրջ ստեղծուած բարդութիւններն ու դժուարութիւնները իրական ջղագրգռութիւն մը պատճառած են երկու կողմերուն ալ։ Մանչուրիական կառավարութեան հրատարակած վերջին հրովարտակը մանաւանդ, որով կը յայտնէ թէ Ազգերու Դաշնակցութեան քննիչ յանձնախումբի չինացի պատուիրակ Ուէլլինկթըն անմիջապէս հրացանազարկ պիտի ըլլայ, եթէ Մանչուրիական սահմանէն ներս ոտք կոխէ, շատ գէշ տպաւորութիւն մը թողուցած է։

Այս հրովարտակը ոչ միայն Չինաստանի հանդէպ նախատական եւ գրգռիչ բնոյթ մը ունի, այլ ամենամեծ արհամարհանքն է նետուած Ազգ. Դաշնակցութեան երեսին։ Վերջերս միեւնոյն ընթացքը ցոյց տուաւ նաեւ Ճարոն Ազգաժողովին հանդէպ եւ սպառնաց դադրեցնել իր մասնակցութիւնը։ Վերջին միջոցն ալ ուրեմն, Ազգերու Դաշնակցութեան միջամտութեամբ կարգադրելու համար վէճը, կը թուայ ապարդիւն։

Մարտի սկիզբը, Ազգերու Դաշնակցութիւնը ուղղակի ձեռք առաւ Չին—Ճարոն վէճը եւ յաջողցուց առժամեայ զինադադար մը։ Չինաստան եւ Ճարոն, ատկէ վերջ, բանակցութեանց սկսան նախ Շանկհայի պարպումի պայմանները ուսումնասիրելու համար։ Միեւնոյն ատեն, Ազգերու Դաշնակցութիւնն ալ կազմեց 19 հոգիէ բաղկացած յանձնախումբ մը, զբաղելու համար Չին— Ճարոն վէճով։

Ասոնցմէ զատ, Ազգաժողովին կողմէ ուրիշ պատուիրակութիւն մ'ալ ընտրուեցաւ, ուսումնասիրելու համար Մանչուրիական խնդիրը, որ, ինչպէս հասկցուեցաւ վերջէն, գլխաւոր առանցքն էր Ծայրագոյն Արեւելքի բոլոր խառնակութեանց։

Հակառակ այս բոլոր ձեռնարկներուն եւ որոշումներուն սակայն, կացութիւնը շատ կնճռոտած է եւ լուծումը դարձած անհնարին։ Յանձնախումբերը ոչ միայն չի կրցան հարթել բարդութիւնները, այլ ստեղծեցին այնպիսի վիճակ մը, որ յետ այսու ալ անհնար պիտի ըլլայ մերձեցումն ու լուծումը։ Այժմ խզուած են արդէն բանակցութիւնները։ Չինացիները կը պնդեն Շանկհայի պարպումը, համաձայն Ազգաժողովի 4 Մարտին տուած որոշման։ Իսկ Ճարոն կը ճառէ իր հպատակներու կեանքերուն անապահովութենէն եւ կը յայտնէ որ չի պիտի կրնայ պարպել, նախ քան զօրաւոր երաշխիքներ ստանալը։ Հետեւաբար, բանակցութիւնները ստիպուած դադար առած են, քանի որ առաջին պայմանն իսկ չէ ընդունուած։

Գալով Ազգերու Դաշնակցութեան կողմէ Ծայրագոյն Արեւելք ղրկուող պատուիրակութիւնը, որուն կ'անդամակցէին նաեւ Չին եւ Ճարոն ներկայացուցիչներ, ատենէ մը ի վեր տեղւոյն վրայ յառաջ կը տանէր իր քննութիւնները։ Չինաստան եւ Ճարոն այցելելէ վերջ, պատուիրակութիւնը պատրաստուեցաւ մեկնիլ դէպի Մանչուրիա, հոս եւս հարկ եղած քննութիւններն ու բանակցութիւնները կատարելու համար։ Սակայն Մանչուրիական կառավարութիւնը արգիլեց անոնց մուտքը իր սահմաններէն ներս, առարկելով որ Չին ներկայացուցիչ Ուէլլընկթըն մահուան պիտի դատապարտուի եթէ իր սահմաններէն ներս ոտք կոխէ։ Պատուիրակութեան նախագահը, Անգլիոյ ներկայացուցիչ Լօրտ Լիթթըն, շատ գէշ ազդուած է այս առարկութենէն եւ զայն նկատած նախատինք մը բոլոր պատուիրակներուն հանդէպ։ Ճարոն կառավարութիւնը սակայն, իր ուզած ձեւով մեկնելով Մանչուրիական կառավարութեան այս ընթացքը, անհամաձայն չի գտնուիր անոնց։

Ինչպէս յայտնի է արդէն, առանց Ճարոնի գիտակցութեան չէ որ տեղի կ'ունենայ Մանչուրիական կառավարութեան այդ արգելքը։ Ճարոն չուզեր ցոյց տալ քննիչ յանձնախումբին Մանչուրիոյ մէջ իր ունեցած զինական ուժերն ու պատրաստութիւնները։

Գալով 19երու յանձնախումբին, արդէն ան Պելճիքայի արտաքին նախարար Պ. Հիմանսի նախագահութեան ներքեւ կը գումարուի Ժընեւի մէջ, Չին—Ճարոն բանակցութեանց խզման լուրին վրայ, յանձնախումբը անգամ մը եւս շեշտած է Շանկայի պարպումին անհրաժեշտութիւնը եւ դիմում կատարած Ճարոնի մօտ։ Բայց այս որոշումն ու դիմումը կարո՞ղ են պարզելու կացութիւնը, քանի որ ասկէ առաջ, նոյն իսկ Ազգ. Դաշնակցութեան ընդհ. ժողովին կողմէ քանիցս շեշտուած են այդ որոշումները եւ մնացած անհետեւանք։ Ճարոն արդէն յայտարարած է թէ՝ չի պիտի կրնայ ընդունիլ տրուած որոշումը եւ սպառնացած հեռանալ Ազգաժողովէն։

ԶՕՐ. ՇԱՆԿ ՖԱՀ ՔՈՒԱՅ ԿԸ ՔԱԼԷ ՇԱՆԿՀԱՅԻ ՎՐԱՅ

ՇԱՆԿՀԱՅ.— Զօրավար Շանկ—Ֆահ—Քուայի հրամանատարութեան տակ գտնուած համայնավարական ուժերը Շանկհայի մօտ գտնուող Հանկ—Շօու կոչուած վայրը հասան եւ կը քալեն այս քաղաքին վրայ հոն գտնուող ճարոնական զօրամասերու հանդէպ սնուցանելով ռազմական գիտաւորութիւններ։ Ճարոնական զինուորները փութով կը պատրաստուին դիմադրելու համար այս յարձակումին։

Օտար գաղութները կ'ենթադրեն թէ կարմիր բանակի մը այս ճակատին վրայ յանկարծակի կերպով երեւալը՝ ճարոնական ուժերը զբաղեցնելու եւ Մանչուրիոյ մէջ անոնց կողմէ նոր ջանքեր կատարուելը արգիլելու նպատակաւ Մոսկուայի կողմէ ներշնչուած շարժում մըն է։

ԿՈՐՈՒՍԵԱԼ ՀԱՅՐԵՆԻՔԻՍ ՀԱՄԱՐ

Բայց ի՜նչ հսկայական ճիգ է հարկաւոր։ Դուրսի ընթերցողները անկարող են թերեւս ըմբռնելու ասիկա։ Բայց ես, այս տողերը գրած պահուս նստած եմ ու կը նայիմ սրճարանի սեղաններուն առջեւ խումբ խումբ ցրուած՝ տժգոյն ու անօթի երիտասարդութեան։ Անգործութիւնն ու վաղուան վախն է որ բերած է զանոնք քով քովի։ Չկայ մէկը անոնցմէ որ յանդգնի արհամարհել այդ սարսափը։ Ահաւոր, կլանող ու վայրագ է քաղաքը՝ ուր անօթի մնացողին կը գլացուի հացի կտոր մ'իսկ։ Ահաւոր է ան՝ մանաւանդ իր պարտադրութիւններով որ կը նսեմացնեն հոգիները ու կը վերածեն մեքենական գերակատարի մը։ Ու ոչ մէկ տեսարան՝ կ'ազդուրիչ բնութենէն որ կը ծաղկի հեռուն այս գարնանային օրերուն։ Մա՜րդ, մա՜րդ, մարդ։

Աւելի ծանր են օրերը երբ աշխատանքի կը լծուին այս տղաքը։ Ճամբաներու երթեւեկութիւնը արդէն կը խլեն օրուան մնացեալ ժամերը եւ մարմնի մնացեալ կարողութիւնները, այնքան որ պժգալի կը դառնայ աշխատանքը՝ որ կը սպասուի փրկութեան պէս։ Ու աչքերը կը լեցուին հեռաւոր հորիզոններու արեւոտ կարօտներով։ Բայց քաղաքը բռնած է օձիքներէն եւ ոչ ոք կ'ուզէ լքել զայն։ Անհրաժեշտ է տալ տակաւին քաղաքին դիմագիծը, բնորոշելու համար հոս ապրող տառապանքը՝ որ չհասկցուեցաւ միշտ եւ տանուեցաւ լքկանութեան մէջ։ Այս ճիգը է առաջ ալ կային անօթի մնացողներ բայց ուրիշ մխիթարանքներ ունէին անոնք՝ որոնցմէ գլխաւորն էր ժողովուրդը։ Օտար երկիրներ մոլորողները կը դիմէին մուրացկանութեան եւ գիւղութեամբ կը գտնէին բարեսիրտ հարուստներ։ Այսօրուան անօթին հպարտ է առանց ժողովուրդի եւ առանց Մանթաշեանի։ Այսօրուան անօթին զրկուած է բարոյական աջակցութենէ իսկ, երազէ, յոյսէ, հաւատքէ, երկիր վերադառնալու վերջին հնարաւորութենէն իսկ։ Ու կրկնակ է անոր ողբերգութիւնը՝ տրուած ըլլալով իր բանի չձգող հերոսական մեծութենէ զուրկ հանգամանքը։ Ու աւելի մեծ է անոր դառնութիւնը՝ լոկ հացի ու մարմնի հանգստի, կամ վայելքի համար եղող դառնութիւններէն, քանի որ կոչուած է ըլլալու մտաւորական եւ չըլլար, քանի որ ամուլ կը մնայ իր կամքէն անկախ պատճառներով, քանի որ կ'անտեսուի իր հսկայ ճիգերու արդիւնքը (Նախորդող շրջաններուն մէջ երկու տասնեակ գրողը համբաւի կը հասնէր արդէն) քանի որ զուրկ է խարիսխէ եւ գիտակից տարր պակասին, համեստ է ու խղճամիտ չխաբելու համար շուրջինները։ Քանի որ զուրկ է կուսակցական աջակցութենէ։

Ո՞րն է այդ կուսակցութիւնը։ Այն որ պատրաստեց Վարուժան, Սիամանթօ, Զարդարեան, Բարսեղեան, այն որ այնքան լաւ ու լայն կերպով գիտցաւ օգտակար ըլլալ եւ օգտուիլ (ոգին միայն բաւական էր) եւ ահաւասիկ այդ կուսակցութիւնը՝ որ ունեցաւ առաքելական վերելք մը՝ ընկճուած՝ այսօր, պարփակուած ինքն իր մէջ, կ'անտեսէ հսկայական աշխատանքը որ վիճակուած է իրեն։ Ու տղաք՝ որ հպարտութեամբ միայն հեռու կը մնան անկէ, չեն գտներ համերաշխութեան ուրիշ գետին մը եւ կըսպառեն, կըսպառեն։ Պատկերը կը նմանի հօրենական խրճիթի մը առջեւ տառապող զաւակին՝ որ, մեծցած է մեծ քաղաքներու պերճակերպով եւ կըզգայ իրեւ իր ժառանգութեան յիշատակներուն միջեւ խոշոր վէհ մը։ Տան հայրը չի կայ, ա՛յն որուն սէրը մաքուր էր ու լայնախոհ։ Անոր տեղը բռնել ուզող եղբայրներ կան միայն՝ որ զուրկ են դժբախտաբար յարգանքէ ու պատկառանքէ, գաղափարական վայել վեհութենէ եւ մտածումէ։ Պէտք է խոստովանիլ սակայն՝ որ այդ շէնքը կրեց մեծ պատուհասներ։ Ան ալ կորսնցուցած է իր կալուածները, ժողովուրդը եւ աշխատանքի միջոցները։ Եւ ունի իր խարխուլին փաթթուած մակաբոյծներ։ Ու կը նայի դուրսէն, մոլորումներէն վերադարձող այդ տղաքը, կը նայի թէ ինչպէս կարելի է մտնել այդ հօրենական իրաւունքներուն մէջ ու տէր ու պահապան դառնալ անոր, համախմբել ցիրուցան իր ժողովուրդը եւ պաշտպանել զայն՝ մինչեւ որ անցնին այս դառն տարիները։ Ո՞վ պիտի ըմբռնէ անոր այս ողբերգութիւնը, որ կը կրէ իր մէջ հսկայական զոհողութիւններ։ Որովհետեւ հարազատ է անոր սէրը եւ առանց խանդավառական մեծ բառերու որովհետեւ ընդհանուր ողբերգութեան մը պատասխանելով չէ որ կը մտնէ ան՝ ներս, քանի որ ամէն ինչ տխուր է հոն։ Արեան հարց է ասիկա։ Արիւնն է որ կը մերժէ օտարութիւնը՝ որ չափուեցաւ ու տեսնուեցաւ իր ամէն կողմով եւ տեսնուեցաւ որ խորթ է մեզի։ (Հոս կը նպաստեն օտար ազգայնական շարժումները)։ Տեսնուեցաւ որ այնքան աւելի մեծ է արդիւնքը՝ որքան գրագէտը կը մօտենայ իր ցեղային տուեալներուն (հոս կը նպաստեն ֆրէօտեան ըմբռնումները, որ այնքան լաւ կերպով կը զանազանեն արեւելքը արեւմուտքէն եւ կը փնտռեն երկուքէն կազմուած միջին աշխարհ մը) Տեսնուեցաւ որ Երեւանը իր վերջին ճիգն էր որ տուաւ եւ ցուցէ իր վերջին արժէքները՝ ազգայնական տեսակէտով։ Պայմանները թոյլ պիտի չտան որ կազմուի հոն նոր սերունդ մը՝ որուն հետ կարենանք գտնել հաղորդակցութեան ճամբայ մը։ Իսկ կթան կով ըլլալու ճակատագիրը՝ որ կախուած է գաղութահայութեան գլխուն կը խրտչեցնէ այլեւս մեզ։ Զոհողութիւնները կ'ըլլան երբ սէր կայ։ Երեւան, գոռոզ ու անզգամ չկրցաւ ըմբռնել այդ ճշմարտութիւնը։ Զոհ՝ իր ծայրայեղութեան (ազգը միշտ այդպէս է եղած, կրօնքի ու ընկերային բոլոր երեւոյթներուն մէջ) նուիրուած՝ համաշխարհային յեղափոխութեան՝ որուն կարելիութիւնը յապաղուած է շատ շատ՝ մեծ ժողովուրդներու՝ որ կրնան միլիոններ զոհել առանց զգալու, տարուած տակաւին իր արեւելահայի հատուածական ձգտումներով Երեւան չկրցաւ տասը տարիներէ ի վեր մօտենալ մեր սրտին՝ ուր պիտի կրնար գտնել ան՝ համաձայնութեան շատ մը կէտեր՝ որոնցմէ մէկն է վերաքննել մեր դարաւոր թշնամիին հանդէպ եղած մեր կոյր արհամարհանքը, որ թոյլ չտուաւ մեզի՝ լուրջ ուսումնասիրութեան մը անգամ՝ որմէ կրնայինք անհունօրէն օգտուիլ։ Հեռու մենէ՝ հատուածային զգացումները։ Այնքան խառնուեցանք իրարու՝ այս վերջին տարիներու ընթացքին, որ պէտք է վերջ գտնէ թրքահայի եւ ռուսահայի խնդիրը (Հայաստանի նոր մտաւորականութեան մեծ տոկոսը թրքահայեր են, ինչպէս գաղութահայ մտաւորականութեան մէջ մեծ տեղ կը բռնեն ռուսահայերը)։ Նոր սերունդը հետեւաբար աչքին տակ ունի նաեւ, թէեւ իբրեւ ոչ անմիջական ծրագիր, Հայաստանը։ Ու նոր սերունդին աչքը լեցուն է մտածումներով։ Սխալ է կարծել որ բնազդէն զատ բան չունի անիկա, ինչպէս սխալ է կարծել նաեւ որ հին ու մաշած մտածումներ են միայն անոր ունեցածը։ Հիները պիտի գտնեն իրենց պատասխանը։ Թող չուրախանան։ Որովհետեւ իրապէս կ'ուրախանան կարծէք ու կը խնդան հեգնիչ ժպիտով մը։ Մենք տեսանք անոնց այս յաղթանակի ուրախութիւնը երբ ուզեցին մեզի վերագրել ազգային արժէքներու ազիտութիւն մը, որ եթէ գոյութիւն ունի իսկ իրենցն է մեղքը։ Ինծի համար հերոսութիւն է այս պայմաններուն մէջ ազգային դաստիարակութեան մը փնտռտուքն իսկ, ինչ որ իրենք պիտի չունենային հաւանաբար եթէ մեր տարիքը ունենային եւ կազմուած ըլլային մեզի պէս օտար մշակոյթով։ Ճիգ ու հոգեկան մեծութիւն է պէտք սիրելու համար Բրուստի, Մալարմէի, Վալէրիի, Շէքսպիրի, Տօսթոյեւսքիի հետ Վարուժան, Մեծարենց, Սիամանթօ, Թէքէեան, Օշական։ Եւ տղաքը կ'ընեն ատիկա։ Եւ բաւ չէ անոնց այս ըրածը։ Անհատական ու ազգային յատկանիշերու զարգացումով կը ձգտին անոնք միջազգային գրականութիւն մը։ Խոստովանինք սակայն, հանգամանքներէ մանաւանդ որ «Մենք»ի ամէն մէկ անդամ իր անհատական ձգտումներն է աւելի՝ լապէս որ կը հրապարակէ առայժմ։ Բայց չեշտենք որ հոս Երեւանը կրնայ տեսնել իր ուզածը թէեւ գաղութներու պատանիները պիտի չգտնեն իրենց փնտռած մտքի նորութիւնը, (եւ պիտի նկատեն ասիկա՝ իրենցը) առանց նկատի ունենալու որ մենք ու իրենցմէ առաջ շատեր ըսած են նոյն բաները, թէ ձեւէն ու ըմբռնումէն զատ ոչ մէկ բան կը փոխուի աշխարհի վրայ ու ամէն մտածում իր ասսօսիասիօնի կերպովն է որ արժէք կը ստանայ։ Կրնայ ըլլալ որ նոր բաներ չըսենք։ Բայց աշխարհը այնքան քիչ փոխուած է խորքով՝ Կէօթէէն ի վեր։ Մեծամասնականներուն իսկ կարելի է խոստովանեցնել տալ ասիկա՝ եթէ կարելի ըլլայ գտնել անոնց մէջ նուազ նիւթապաշտ ներեւ տեղեակ խորհրդայնութեան վախճանական ծրագրին՝ որն է ազատագրութիւնը անհատներուն եւ ազգերուն՝ ի խնդիր միջազգային եւ տիեզերական ներդաշնակութեան մը։

Բայց ձգենք «Մենք»ի մտածումներու այս բարդ շղթայաւորումը։ Կարեւոր մեզի համար, այս յօդուածին մէջ պատասխանելն է անմիջական պահանջի մը։ Կ'ուզենք որ հեռաւոր գաղութներուն մէջ խնդիրը նկատի առնուի եւ սկսի աշխատանքը՝ ամէն թունաւորման դէմ։ Ինծի կը թուի որ ամենէն ուշադրութիւնը Փարիզ է։ Ու անկէ է որ կ'սպասեն լոյսը։ Կ'ուզենք որ վերջանայ այդ սպասումը։ Ատոր համար էր որ բացատրեցինք մեր ողբերգութիւնը եւ ցոյց տուինք մեր ուժերուն չափը՝ որ պաշտպանման եւ փոխանցման կը ձգտի։ Գաղութներէն, սահմանամերձ երկիրներէն է ընդհակառակը, որ Փարիզի տղաքը կը սպասեն վերածնունդը։ Զանգուածն է որ կ'ապահովէ զայն, ինչպէս զանգուածն է որ պիտի ապահովէ այստեղի տղոց արժէքն ու զօրացման հնարաւորութիւնները։ Զանգուածին է որ պիտի միանան վերջ ի վերջոյ Փարիզի տղաք եւ անով է որ պիտի իրագործեն իրենց փնտռածները։ (Վերջ)

ՆԻԿՈՂՈՍ ՍԱՐԱՖԵԱՆ

Փարիզ, 14 Ապրիլ 1932

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ՈՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ՀԵՒՔԸ ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ ՄԷՋ

Այսպէս կարելի է պատկերացնել մօտաւոր անցեալի եւ ներկայ օրերու գերման երկրի պատկերը, եւ հոն կատարուած ճիգերը, տնտեսական, քաղաքական ու հասարակական գետնի վրայ։

Աշխարհին տիրապետելու եւ հրամայելու համար ընդհ. պատերազմին պատճառ տուող կայսերական Գերմանիան, որչափ յախուռն ու ինքնավստահ իր ոստումին ու յարձակման մէջ, նոյնչափ ծանր ու ահաւոր վիճակի մը հասաւ իր պարտութիւնով ու կրած հարուածներով։

Վերջացող հարիւր տարուայ մէջ աշխարհ ականատես եղաւ երկու ահաւոր բախումի եւ պարտութիւններու, որոնց մէջ պարփակուած են դարերու քաղաքակրթութեան հեռքերը, իրենց լաւ ու գէշ կողմերով, եւ ուր թաղնուած են մարդկային հոգին եւ անոր հաւաքական արտայայտութեան՝ ազգերու մեծութեան ու վերելքին մանրամասնութիւնները։ Այդ բախումներն են ֆրանս-պրուսական պատերազմը Ֆրանսայի պարտութիւնով վերջացաւ եւ ապա անոր պատասխան ընդհ. պատերազմը, Գերմանիոյ պարտութեամբ հաշուեյարդարի ենթարկուած։

Կէս դար առաջ յաղթական Գերմանիան իր երեւակայութեան ու մաքին ուժ տալով Ֆրանսային կ'առաջարկէր հինգ միլիառ ոսկի ֆրանքի տուգանք մը իր մանրամասնութիւններով. միանգամընդմիշտ զգետնելու համար Ֆրանսան եւ զայն դնելու անկարելիին առջեւ։ Բայց շատ քիչ ժամանակ յետոյ ֆրանսական մեծ ժողովուրդը կուգար իր գերագոյն զոհողութիւնով եւ թաքուն ուժերով վճարելու այդ անհնարին գումարը շուարումի մատնելով Պիզմարքն ու իր հայրենիքը, որոնք ֆրանսական ազգի մեծութեան ստորագասուած կը տեսնէին իրենց երեւակայութիւնն ու յաղթանակը, ակամայ յարգանք մը զգալով դէպի այդ մեծ իրողութիւնը։ Նոյն պատկերի կրկնութիւնը նաեւ այժմ ընդհ. պատերազմէն տասնեակ մը տարի յետոյ։ Ընդհ. պատերազմի հաշուեյարդարով Գերմանիոյ պարտադրուած տուգանքը եւ վիճակը կը նկատուէր անտանելի ու անհնար, բայց հազիւ տասնեակ մը տարի անցած գերման մեծ ժողովուրդը դուրս եկած է այդ անհնարինէն եւ այժմ իր ներքին եւ արտաքին շարժումներով յարգանքի կը պարտադրէ իր թշնամիներն ու բարեկամները։

Ընդհանուր այս պատկերացումէն յետոյ, այժմ քննենք Գերմանիոյ այժմեայ ներքին կեանքն ու երեւոյթները, որոնք իրենց մեծութեան ու հետաքրքրութեան հետ անպայման նաեւ դաստիարակչական դեր ունին մեր կեանքին ու հոգեկան ապրումներուն վրայ։

Որոշ է այլեւս, թէ պարտուած Գերմանիան այժմ դուրս եկած է իր պարտեալի վիճակէն եւ հաւասար հաւասար կը խօսի յաղթական պետութիւններու հետ, եւ այս հակառակ այն իրողութեան, որ նա չունի այժմ, ոչ նախկին հզօր բանակը, ոչ նաւատորմը, ոչ գաղթավայրերը եւ ոչ ալ ազմանիեթի այն ահաւոր պահեստը, որ ունէր երկուտասնեակ տարի առաջ։ Բայց ունի մէկ առաւելութիւն, եւ այդ երկրի ու ժողովուրդի հոգեկան ամուր կառուցուածքն է ու գիտակցութիւնը իր մեծութեան եւ ուժին, որու շնորհիւ գիտցաւ վերջացող տասը տարուայ ընթացքին պայքարիլ քաղաքական ու տնտեսական քայքայման դէմ եւ ծանր զոհողութիւններու գնով երկրէն հեռացնել զանոնք։

Այս յաջողութեան եւ վերելքի մէջ կասկած չկայ, որ իրենց պատուաւոր բաժինը ունին գերման բոլոր տարրերը, սկսած թթու ազգայնականներէն մինչեւ ամենաանկախ հոսանքներու պատկանողները։

Այս բոլոր տարրերը, ամէն բանէ առաջ գիտցան դիմադրական ճակատ մը ստեղծել արտաքին հարուածներու դէմ, եւ ազատել գերման հոգին ու հաւաքական կեանքը ներքին քայքայումէ եւ դաւաճանական արարքներէ, եւ ինչ օրինակելի է, երբ այս ընդհանուր շահու ճանապարհին կողք կողքի կը քալեն երբեմնի կայսերապաշտ հրամատարը, Հինտէնպուրկը եւ սոսիալիստ տարրերը իրենց առաջնորդներով։

Գերման բոլոր հոսանքները այժմ լծուած են իրենց երկրի վերելքին, իրենց հասկցած ձեւով եւ խառնուածքով։ Բայց միշտ անկեղծ ու անդաւաճան, անպայման վերելք դէպի հին փառքը, բայց եւ յարգանք երկրի ընդհ. շահերուն եւ անմիջական պահանջներուն հանդէպ, թէ դէպի դուրս թէ դէպի ներս։ Այժմ արդէն հրապարակի վրայ են երկու ցայտուն արտայայտութիւնները գերման իմացականութեան եւ քաղաքական հակումներուն. Հինտէնպուրկ, Պրիւնինկ մէկ կողմէն եւ Հիթլեր միւս կողմէն։ Անկասկած որ երկու կողմին գործունէութեան առանցքն է Գերմանիան բարձրացնել ամէնէ վեր ամէնէ բարձր. ոչ մէկ գերման կը զիջի այդ սկզբունքի մէջ. ճամբան է միայն որ կը տարբերի։ Հիթլեր եւ իրենները խորապէս ազդուած գերման պարտութեամբ ու ներկայ համեմատական անզօրութենէն կ'ուզեն ժողովուրդը մղել վրէժխնդրութեան եւ փոխադարձութեան, եւ մէկ թափով սրբել եւ պարտութեան արատը եւ խլել առաջնութեան եւ զօրութեան դափնին, որ այժմ կը ծածանի Ֆրանսական հայրենիքի եւ ժողովուրդի հոգիներուն մէջ։ Այս ճանապարհին Հիթլեր եւ իւրայինները ինքնավստահ են գերման ժողովուրդի ֆիզիքական ու բարոյական ուժին եւ զոհաբերութեան վրայ։ Նիցչէ ու իր գերմարդու գաղափարն է որ կ'առաջնորդէ այդ սերունդը ստեղծելու նաեւ գերազգը։ Միւս հոսանքը, առաջնորդուած Հինտէնպուրկի եւ Պրիւնինկի կողմէ անկասկած, որ լծուած են վերելքի մը աշխատանքի. բայց փոխանակ թռիչքներու եւ աւերման ճանապարհով ընթանալու անոնք ընտրած են քաղաքակրթական, գիտութեան տնտեսական ճիգի ստեղծագործութեան ճամբան։ Այս մասն ալ իրեն ոգեւորութեան աղբիւր եւ առանցք ունի գերման ժողովուրդի մեծութիւնը, ոչ

Ա.ՋԳ. ԵՐԱՋ ՄԸ ԲԱՑ Ա.ՋՖԵՐՈՎ

«36 միլիոն Ե. ռակիից հայ կտակեն գէր 30 միլիոնը պիտի կրնա՞յ Ազգը փրկէ»

Տեղւոյս «Օրբան»ի 22 Ապրիլ թուահամարին մէջ «հայու մը առաջարկեան մէկ ժառանգը» խորագրին տակ լուր մը կարդացի. ահա՛ անոր ամփոփ թարգմանութիւնը. «Հնդկաստանի մէջ մօտ 50 տարի առաջ մեռած եղիա Էլիբխանեան, իրմէ սերած թոռնեքէն արուելու պայմանով, կալուածներէ, գեղիններէ և կարևոր գումարներէ բաղկացեալ անհուն հարստութեան մը համար կատակատար կարգած է անգլիացի մը՝ որ վախճանելին պայմանագրութեան համեմատ կէս դար յետոյ վերջերս փնտռած գտած է եղեր բուն ժառանգորդը, այն է Աղէքսանդրիա գտնուող Մարիամ Ճանիկեան (ծնած Էլիբխանեան), 84 տարեկան այրի կին, Սարգիս և Միհրէ անուն երկու զաւակներ. րով։ Ասոնք Պրն. Կալանակիս անուն անձին առաջնորդութեամբ իրենց ինքնութիւնը հաստատող վաւերաթուղթերով, կը պատրաստուին Աղէքսանդրիայէն մեկնելու, որպէսզի յանձնուին ստանան այդ առասպելաթիւ կապիտալը»

Լրագիրը ակէ առելի տեղեկութիւն չի տար։ Ջենք գիտեր թէ այդ տիկինը ու զաւակները բնիկ ո՞ր տեղացի են և ի՞նչ փաստերով ապրը ճանչցուած են կտակին։ Այս առթիւ կը յիշեմ որ Տիգրանակերտի մէջ տասնեակ տարիներ առաջ ծագում ունեցող բազմաճիւղ ընտանիք մը կար Աւիրխանեան՝ որուն մէկ ճիւղին զաւակները եղան Տէր Կարապետ (հանգուցեալ), Տէր Յովսէփ (3—4 տարի առաջ Տ.կերտ սպանուած), անոնց փոքրիկ եղբայրը՝ Յակոբ Հայէպ կ'ապրի եղեր այսօր։ Իսկ միւս ճիւղին կը պատկանէր, Տ. Կերտցիներու յոյժ ծանօթ հանգուցեալ «Փէնճէլի Օհան» (որ 95ի յարդին 2 Նոյ.ին երբ ջարդարար ամբոխներէն 150ի չափ գազանները քաղաքին հարաւակողմը բռնած Փէնճէլիի Թաղին հասին, Թաղին բերանը կազմող ատեն մը պատուհանին առջև, վազրի կատաղութեամբ պատրաստ գտան ահռելի Օհանը որ արդէն լուր ղրկած էր Թուղեցիներուն թէ ինքը երեք հրացան լեցնող օգնականներ. րովը պիտի դագրեցնէր խուժանին յարձակումները մինչև որ ուժերով Թաղեցիները քաշուին Դազազեան զօրաւոր պաշտպանողական չրջանակը։ Եւ իրօք ալ այդպէս ըրաւ. յարձակող չուներ 9 ժամ զբաղեցնելէ և անոնցմէ 15—20ն ալ գնդակահար ձգելէ վերջ ինքն ալ փախած ու ազատած եղաւ...) որուն մէկ որդին՝ այսօր 15—16 տարեկան, Աղէքսանդրիա պանքայի մը մէջ կր ծառայէ եղեր ,փէնճէլեան(*) ւեղի տարիքոտ մեծ վայրը՝ Տիկին Սօֆիա այսօր Ամերիկա կը գտնուի երկու տարուընտանիքով որոնց մեծ եղբայրը՝ Պրն. Թոզէճի այս կողմերն է արդէն։

***

Մենք անշուշտ չենք կարող և ոչ ալ իրաւասու ենք վճռելու թէ յիշեալ անհուն ժառանգութեան իրաւունք ունեցողները որո՞նք են. Նպատակիս այ, չէ. մեր ուզած ու ժաղրածը ազգային Նահատակաց Սգահանդէսին (24 Ապրիլ) հետևող այսօր, այն է որ յիշեալ 36 միլիոնէն Ազգի Ճարութեան յատկացուելու միջոցները ժամանուին ներգործու ինաժենային պաղարիւն խելացութեամբ որուն 5 միլիոնը Հայ—Հայրապետութեան և 5 միլիոնը Արև. ժահայոց անմիջական պէտքերուն յատկացուին։ Իսկ մնացած 20 միլիոնն ալ եթէ ոչ հայրենի հողին վրայ, գէթ առայժմ անոր ժողիկը «Ազգ. Տուն» մը կազմելու մեծ—գործ յաջողցնելու համար ի պահ դրուի։

Ահա ժաղրանքը, եթէ ոչ երազը. այո՛ ասանկով, ժառանգ Հայ Ազգին այսորուան տարտամ վիճակին մէջ, անհրաժեշտ պակաս մը լեցուցած պիտի ըլլայ այդ հրաշալի—իրկարար դումարը որ գէթ 50—60 տարի առաջ ազգովին գոյացնել պարտէինք թափանցօրէն բռնելով այն ճշմարտութիւնը թէ «Ազխարհիս մէջ Աստուծմէ վերջ, ամենակարողը, և պատերազմելու համար ամենաչաքեան բանը, ըստ «Նախադեպիի դրամը, դարձեալ դրամը, միշտ դրամ է...» ոչ թէ խօսքեր, չարժուձեր և այլն...

(*) Կը ցաւիմ ըսելու թէ այս անունին հայ կտրիճը յիշեալ դէպքին 5—6 տարի վերջ Տ. Կերտի մէջ հոգով մը սպանուած է դաւադրութեամբ։

Մ. ՉՈՏՐՃԵԱՆ

Պէյրութ, 25 Ապրիլ 1932

ՄԱՐԶԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔ

Հայ իրականութիւնը այս վերջի քանի մը տարիները սկսած է սւելի հաւակրութեամբ նայիլ մարզական միութիւններու վրայ, ինչ որ բոլորովին նոր երևոյթ մրն է մեր կեանքին մէջ և մենք օրէ օր անոր աճումր տեսնելով ուրախ պէտք է րլլանք։

Այսօր թէ՛ Եւրոպայի և թէ Ամերիկայի ամենակարևոր ու մեծադոյն կազմակերպութիւնները նման միութիւններն են, որոնք ոչ միայն ելեմտա սարգութեան հաւար ստեղծուած են, այլև սւելի տարեցներն ալ իրենց մասնակցութիւնը կը բերեն անոր երիտասարդի մը խանդավառութեամբ, որովհետև անոր մէջ չեն փնտռեր միայն դնդերներն ու մարմինր զօրացնելու միջոցները, այլ նաև ազգ. ինքնապահպանութեան ու պահպանման յեղարաններ։

Քանի մր ամիս առաջ Գերրդ-Խանի մէջ խումբ մը հրիտասարդներու նախաձեռնութեամբ հիմնուեցաւ Հ. Մ.Ը.Մ.Ի մասնաճիւղը որ օրէ օր այնքան ժողովրդականութիւն ու հաւակրանք չտեցաւ, որ քաղաքիս բոլոր խաւերուն անվերապահ քաջալերանքին ու նիւթական օժանդակութեան արժանացաւ։

Մրութիւնը իր սկզբնական չրջանր ապրելով ցարդ առած է երկու ներկայացումներ, ու իրրև սբօռ ունի փութպոլի երկու խումբեր։ Իր ծրագրին մէջ ունի նաև կրթական ու ինքնազարգացման հաւար յօդուածներ զոր չուտով պիտի չանայ լրացնել։

Շատ ոգևորիչ է դիտել խանդավառութիւնը նորազարթ երիտասարդութեան մը, որ իր աչքերը թչուառութեան ու զրկանքներու մէջ բացաւ և որ ուժեղ և դրական սերունդ մը ըլլալու ամէն հաւանականութիւն ցոյց կուտայ։

Իր փութպոլի խումբը, քանի մը ամսուան մէջ բաւական լաւ խաղացողներ երեսն հանեց, թէպէտ խմբովին թէքնիք խաղարկութիւն մը ցոյց տայու հաւար բաւական ճասլայ ունին քալելիք, սակայն անոնց ցուցադրած սպասուածէն աւելի է։

Ասկէ առաջ ունեցաւ ան երկու մրր ցուցիներ Իսկէնտէրունի, Հ. Մ. Ը.Մ.Ի և «Յառաջ» խումբերու հետ մէկին յաղթելով իսկ միւսին հետ հաւասար ելլալով, չմոռնանք աւելցնել որ այս երկրորդ խումբր լաւ խաղացողներէն կազմուած է և իր տարեսկին քանի մր տարուայ պատմութիւն ունի։ Ուզարկ առաջարկ ստացած է նաև Հօրիզ չրջաններէ և ոչ րոյնած է բոլոր առաջարկներուն ալ բնդառաջ երթալ։

Սակայն «Յառաջ»ի դէմ խաղաց երկրորդ անգամ րլլալով անցեալ կիրակի Ապրիլ 17ին, Իսկէնտէրունի դաշտին մէջ որ չատ ցաւ լի երևոյթ մր պարզեց հասարակութեան առջեւ, իրաւացի արհամարհանքի պատճառ։

Մարմնամարզական միութիւնները վրէժի, քինախնդրութեան եւ կամ համարտութեան համար ստեղծուած կամարտութիւններ չեն, այլ երիտասարդութիւնր փողոցէրէն ու սրճարաններէն դէպի տզատ բնութիւնր պարաններէն դէպի տզատ բնութիւնր պարաններէն դէպի տզատ բնութիւնր պ

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՋԻՆԱԹԱՓՈՒԹԵԱՆ ԽՈՐՀՐԴԱԺՈՂՈՎԸ

Պ. Մաֆսոնեան կը ներբողէ Պ. Պրիանը

Ժընէվ.— Ազգերու Դաշնակցութեան մօտ պաշտօնով ուղարկուած լրագրողներու ընկերութեան կողմէ սարքուած հացկերոյթի մը մէջ, Պ. Մաքտոնալտ Նիրբողեց Պ. Պրիանը եւ բաւական մեծ Անգլիան մասնակցելով Ջինաթափութեան Խորհրդաժողովին կ'ուզէ թեթեւցնել ժողովուրդի եւրմտական բեռը եւ ծառայել համաշխարհային խաղաղութեան։ Պ. Կրանտի խորհրդաժողովին աշխատանքներուն մասին ըսաւ թէ «կամաց կամաց կընթանայ, բայց կ'ընթանայ»։ Պ. Լիթվինոֆ յոյս յայտնեց թէ Խորհրդաժողովը պիտի յտնգի յաջողութեան մը։ Պ. Բօլ Պօնքուռ յարգանք յայտնեց Ազգ. Դաշնակցութեան աշխատանքին հանդէպ։

ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ԵՒ ՖՐԱՆՍ. ՄԱՄՈՒԼԸ

Բարիզ.— Բրուսիական ընտրութեանց արդիւնքները շատ ուշ հասան Բարիզ որպէսզի թերթերը կարենային կարծիք յայտնել անոնց մասին։ Այսու ամենայնիւ, այժմէն իսկ մամուլը կ'արծանագրէ Հիթլէրի անվիճելի յաղթանակը որը շատ լիակատար չէ, սակայն, յուսարանելու համար, Գերմանիոյ քաղաքական կացութիւնը։ Ապացուցեցաւ թէ Հիթլէրեանները գերմանական ամենահզօր կազմակերպութիւնն են, բայց միւս կուսակցութիւններու կողմէ կազմուելիք խիստ զօրաւոր եւ խիստ ճարտար միացեալ ճակատ մը կրնայ զայն արգիլել գլխաւոր դեր խաղալէ Գերմանիոյ մէջ։

Այս ընտրութիւններուն արդիւնքներէն կ'եզրակացուի թէ բարլամէնթական դրութիւնը կը քայքայուի Գերմանիոյ մէջ եւ թէ Վայմարի Գերմանիան հրթռալով կ'անհետանայ։ Թերթերէն ոմանք կ'ենթադրեն թէ միւս կուսակցութիւններուն իրարու հետ միացումը պիտի չեզոքացնէ Հիթլէրը, այսպէսով Գերմանիան փրկելով աղէտէ մը։

«Էլ Ահրամ»ի կը հեռագրուի Պէրլինէն.—

Պէրլին.— Ընկերվարական կուսակցութեան պետ տքթ. Օթթօ Վայս որը բրօբականտի համար շրջան մը կը կատարէր Հանոսական նահանգներուն մէջ Նազիներու կողմէ յարձակումի մը ենթարկուած է Գօլիհոս պանդոկի մը մէջ։ «Եիու—Եիցու»ի հարուածներու հետեւանօք վիրաւորուած է կոկորդէն եւ Պէրլին վերադարձած դարմանուելու համար մասնագէտներու կողմէ։

Պէրլին.— Գերմանիոյ գերագոյն ընդհ. դատախազը ամբաստանագիր մը ներկայացուց Պէրլինի երեսփոխան պ. Կէօպպէլսի դէմ իբրեւ դաւաճան յեղադրելով զայն։

Մ. Նահանգներ չպիտի ճանչնան Սովիէթները

Ուաշինկթըն.— Երեսփոխաններու կողմէ արուած հարցումներու պատասխանելով, Արտաքին գործոց պաշտօնատունը յայտնեց թէ ինքը կը մնար սովիէթները ճանչնալու իր սերժումին վրայ։

Դանուբեան Միութեան շուրջ

Ժընէվ.— Մամլոյ կողմէն տրուած հացկերոյթի մը միջոցին Պ. Մաքաոնալտ ճառ մը խօսելով նպաստաւոր կերպով արտայայտուեցաւ եւրոպական օգնութեան վերաբերեալ Քրանեական յատուկ գծին մասին։

Ընտրական պայքար Գրանսայի մէջ

Բարիզ.— Քոտըրանի մէջ բանախօսելով, ելեւմտական նախարար պ. Ջըլանտէն արդադացուց իր ելեւմտական քաղաքականութիւնը, մանաւանդ դրամատուներու տրուած ավանսները եւ օտար երկիրներու ընծայուած փոխատուութիւնները։

Բարիզ.— Պ. Թարտիէօ նշ. օր Ժիրօ Մանխիլի մէջ պիտի խօսի կարեւոր կրդրդ ճառ մը որը ամէն կողմ պիտի տարածուի անթելով։

Յունաստանը կը հրաժարի ոսկեդրամի դրութենէն

Աթէնք.— Յունաստան հրաժարեցաւ ոսկեդրամի դրութենէն։

ՀՆԴԿԱՍՏԱՆԻ ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ

«Էլ Ահրամ»ի կը հեռագրուի.

Նոր Տէլհի.— Հակառակ ծնրք առնուած զգուշական միջոցներուն համագումարի բազմաթիւ անդամներ յաջողեցան գաղտնի կերպով գալ հոս։ Անոնք գումարեցին քանի մը նիստ եւ պատրաստեցին հինգ բանաձեւեր։

Այսօր, անոնք գումարուեցան Շատնի Շովքի ժամացոյցի աշտարակին տակ ընդ նախագահութեամբ Ռանջորդաս Ամրիթլալի, որը մանածի գործարանատէր է Ահմէտապատի մէջ։

Անոնք քացուած հռչակեցին գօնկրէսի 47րդ նստաշրջանը եւ հինգ բանաձեւերը կարդացուելով ընդունուեցան։

Նոյն միջոցին ոստիկանութիւնը որ հոտ առեր էր այս ժողովի մասին տեղւոյն վրայ հասնելով ձերբակալեց մօտաւորապէս 150 հոգիէ բաղկացեալ ժողովականներու ձերբակալութեան։

Սակէ անմիջապէս յետոյ, 90 հոգիէ բաղկացած Սիխ ազանդին յատուկ թափօր մը ձերբակալուեցաւ երբ կը փորձէր ցոյց ընել փողոցներու մէջ։ Ձերբակալուեցան նաեւ մօտաւորապէս 12 կիներ։

Կարելի է ըսել թէ կացութիւնը կը գտնուի իշխանութեան հակակշռին տակ։ Զրահապատ ինքնաշարժեր կը շրջին քաղաքին մէջ։

Ուեյթնենք թէ քուէարկուած որոշումները կրկին կր հաստատեն թէ գօնկրէսի նպատակն է անկախութիւնը և վստահութիւն կը յայտնեն Կանտիին, միակ դիմադարը, և կր հաստատեն քաղաքային անհատականութիւնը վերսկսելու մասին Գօմպէյի կօմիտէին կողմէն տրուած որոշումը։

ԼԻՆՏՊԷՐԿԻ ՏՂՈՒՆ ԱՌԵՒԱՆԳՈՒՄԻՆ ՇՈՒՐՋ

Հօլուհլ (Նիւ. Ձըրսի).— Հեղինակաւոր աղբիւրէ կր հաստատուի թէ Այֆափօնճ երկրորդ անգամ ըլլալով առաջարկեց թէ իճըր ֆանի մ'օրուան մէջ առեւանգիչ ներու կողմէ եռ վերադարձնել պիտի ռար գնդապետ Լինճպէրկի ռաղ եթէ այս վերջինը իբրեւ փոխարինութիւն ըլլալով իսլանութիւններէ ձեռք բերէր իր ազատ արձակումը։

ՆՈՐ ՄԵՍԻԱ ՄԸ ԳԱՑԱԾ Է ԼՈՆՏՈՆ

Լոնտոն.— Հեղինակ մարգարէ Սրբ Մեհեր Պօպա՝ որը աստուածային ներօրնչ ման ձեր է եւ իճրգիճրը կր հոչակէ մարդիկները փրկելու համար աշխարհ եկած մեսիա մը, Լոնտոն ժամանեց րնկերակցութեամբ իր կարգ մր ասպետներուն։

Մեսիան լուրիւն կը պահեր ետքը տարիէ ի վեր։ Ամերիկա կերթայ ճա եւ արդարեւ հոն է որ պիտի բանայ յամուրճն փակուած իր օրթուճներ եւ պատգամ մը պիտի ուղղէ բոլոր ասիարճի։

Այս մեսիան փառակալ անձ մըն է։ 38 տարեկան է, բայց առ առաւելն 28 տարեկանի ձեսրը ունի։

Սեւագոյն խիտ մազեր ջրվէժի ձեւով կիյնան իր ուսերէն իվար։ Պեխ մ'ունի որ ամբողջ բերանը կը զոցէ եւ իր աչքերը կը վայրիճ առասկարգ ծողով մը։

Ան հագուած է սպիտակ երկայն օրջազգեստ մը եւ այցելուներ կրնդունի բազմոցի վրայ ճոճած առանճի մր փառայեղութեամբ, օրջապատուած ադուր երիտասարդ աղջիկներէ եւ գեղեցիկ պատանիներէ։

Ազգայնականները կանխամտին առնան մը

Լոնտոն.— Լօրա Լաուրէնսի հանրածանօթ արձանը որը մէկ ձեռքով գրիչ մը և միւս ձեռքով ալ թուր մը կը բռնէ և որը չատոնց ի վեր Հնդիկ ազգայնականներու կողմէ նկատուած է իբրև իրենց ուղղուած գրգռութիւն մը, այս իրիկուն եղծուեցաւ մուրճերով զինուած Սիխ ազանդին պատկանող անձերու կողմէ։

Պօմպէյ.— Տիկին Հէյտու դատապարտուեցաւ մէկ տարի բանտարկութեան։

Ս. Գէորգի տօնը եւ Շէյքսպիրի ծննդեան տարեդարձը

Լոնտոն.— Ապրիլ 23ի օրը ներկայացուց ազգ. կրկնակ նկարագիր մը։ Միանգամայն տօնուեցաւ Սրբ. Գէորգը—Անգլիոյ պաշտպան սուրբին տօնը որը բազմիցս ներշնչեց Շէյքսպիրը—և մեծ թատերագիրի ծննդեան տարեդարձը։ Սոյն կրկնակ տարեդարձը միանալով մեծ պատերազմի միջոցին անգլ. նաւատորմին կողմէ Ձկպրիկէի դէմ կատարուած յարձակումի դիւցազնական տարեդարձին, ամբողջ երկրին մէջ արարողութիւններ կատարուելուն պատճառ եղաւ։ Լոնտոնի մէջ, Սրբ. Գէորգի ի պատիւ կատարուած արարողութիւնը տեղի ունեցաւ Ս. Պօղոս մայր եկեղեցիին մէջ Ս. Գէորգի Արքայական Ընկերութիւնը կարմիր և ճերմակ վարդեր բաշխեց բոլոր նաւային կայաններու մէջ։

Շէյքսպիրի ծննդավայրը եղող Սթրաթ—Ֆորդ—Էվըն քաղաքին մէջ կալէսի իշխանին ներկայութեամբ տեղի ունեցաւ յիշատակ մեծ թատերագիրի կառուցուած նոր թատրոնի բացման արարողութիւնը։

ՄԱՄՈՒԼ

ԴՈՒՔ ԴԱՏԵՑԷՔ

Բ. ԳՕՄԻՍԷՐՈՒԹԻՒՆԸ ՊԱՇՏՊԱՆ ԴԱՇՆԱԿՆԵՐՈՒՆ

ԴԱՇՆԱԿՆԵՐՔ ՓՈՒՐԱՄԱՆՈՒԹԻՒՆ ԵՆ

Պ. Նուսուճ Եագպէճ, Պէյրութի յայտնի լրագրողներէն, որ հանի մը տարի առաջ, խումբ մը հայ համայնավարներու հետ ախտրական վիճակի մէջ գտնուեցաւ Հալէպ կողմերն մէջ, «էլ Ութեար» անուն օրաթերթ մը կը հրատարակէ Պէյրութի մէջ։ Պ. Եագպէճի թերթը երկու ամսուան կախակայման դատապարտուած էր որ ամին մը առաջ լրացնելով այդ օրջանը սկսաւ վերահրատարակուիլ։ Իբրեւ հակակառավարական ամենաանհանգիստ թերթ է «Ութեար»։

Ահա այս թերթն է որ իր վերջին քանի մը էրեսին մէկուն մէջ «Ինչո՞ւ Բ. Գօմիսէրութիւնը կօգնէ Դաշնակցութեան»խորագիրով հետեւեալը կը հրատարակէ, դրկուած իր Հալէպի թղթակցէն 21 Ապրիլ թուակիրով.—

Բարձր Գօմիսէրութիւնը ամէն գործի կր խառնուի, անհասկանալի թէ՝ հաւանական։ Ես կը խոսցովանիմ որ Բարձր Գօմիսէրութիւնը շատ ուշի իսլամական Վագֆներու խնդրին խառնուելու։ Երեմանապես կը խոսցովանիմ որ շատեր ունին ան երեսփոխանական ընտրութեանց մէջ, ազատութիւնը ճնշելու եւ ազատահրներ բանտարկելու իրաւունք ունի, որպէսզի ատրուկներն ու ցեղարներ իրեն մնան։

Բայց չեմ հասկնար երբեմ թէ՝ ինչ է օգուտն ու գաղտնիքը հայ ազգային ընտրութեանց միջոցին հայ կուսակցութիւնը. ներեն մէկուն օգնելուն եւ կողմնակցութիւնը բռնելուն, որովհետեւ հայերը ոչ կաթոլիկ են եւ ոչ ալ մարոնիթ ամբողջութեամբ։

Բարձր Գօմիսէրութեան պատասխանատուն մէջ գտնուող հայ պատասխանատուներ ազատութիւն եւ լիազօրութիւն ունեցած են գործելու եւ պարտադրելու ժողովուրդը։ Ատոր արդիւնքը տեսանք երբ հայերու ընտրութենեն առաջ, անոնք կարգ մր հայերու տուներուն վրայ յարձակեցան. գնդակներ նետեցին եւ ամէն օր դէպք մր հանեցին։

Հայերը, հոս Հալէպի մէջ, Սիւրիոյ միւս բոլոր տրջաններուն մէջ եղածին պէս երեմ կուսակցութիւններ ունին՝ հնչակ. ռամկավար եւ դաշնակ։ Դաշնակցերը բարդաձեւով միւս կուսակցութեանց աւելի ինչ եւ տկար են, սակայն հակառակ ատոր կուգեն ազգային ժողովր իրենց ձեռքը առնել։ Ինչո՞ւ։ Որովհետեւ Բարձր Գօմիսէրութիւնը անոնց սեր եւ վստահութիւն ցոյց կուտայ, բարձր դիրքեր եւ պատասխաններ կուտայ, Հալէպի սահմաններուն վրայ անոնց ազատակներ եւ գիւղեր կուտայ։

Իսկ միւս կուսակցութիւններու ոչ մէկ սեր ցոյց կուտայ։ Շնորհիւ այդ պատասխանութեան դաշնակցերը ինչ որ կուզեն կրնան ընել. ո՞վ որ կր հակառակի դաշնակցերուն, յարձակման կենթարկուի, կր ծեծուի, բայց հեղինակները պաշտպան չեն կրեր։

Ի հարկէ, մեծամասնութիւնը չի հանդուրժեր փոխրամասնութեան. այդ պատճառաւ բնական է արիւնոտ դէպքերու պատահումը։ Հալէպի հիւղաւանցերուն մէջ կռիւներ եւ վէճեր շատ եղան, բայց դաշնակցերը իրենց վախեն փախան եւ պահուեցան։ Ինչպէս ըսինք, դաշնակցերը կր յարձակին առանձին դէպուոյ հնչակ եւ ռամկավար պետերու վրայ, որոնք ապա առնեսատուորներ եւ դիրքի տէրեր են։

Կիրակի օրը ահա, ցեղի պետի ուներ ցան ընտրութիւններ եւ դաշնակ փորձասնութիւններ պետի զրկուին ա՛հեն իրատուներ։

Ծ. Խ.— Մեր պատասխանի բարեմրտութիւնը շահագործող հայանուն լրատուն, արդեօք խպնեցա՞ն հիմա. թող ընթերցողները դատեն։

ՎԱՐՉԱԿԱԼՆԵՐՈՒ ԽՆԴԻՐԸ

ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆԸ ԿՈՒՍՈՒՄՆԱՍԻՐԷ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԱԾ ՏԵՂԵԿԱԳԻՐՆԵՐԸ

Առջի օր, կէս օրէ վերջ նախարարաց խորհուրդը հաճեցաւ ներկայութեամբ ժողով մը գումարել, որուն կախակայման վերացումը երեմ ամսուան դադարի դատապարտուած «էլ Ասիճէ» շաբաթաթերթին, որը աւեճէ մր իվեր կր հրատարակէր մեր բարեկամ պ. Քէրեմ Միւլհեմ Քէրեմ։

Ժողովը վերջը որոշեց առաջին կարգի Լիբանանեան օմանեան ազ Տիկին Էմիլի Սրուսօի, իր 50 ամեայ ատրճլ ցիճ առիթ։

Ժողովի օրակարգին վերջին նիւթն էր վարձակալներու խնդիրը։ Ինչպէս կր յիշեն մեր ընթերցողները, կառավարութիւնը երկու ամիս առաջ մասնաւոր յանձնախումբի մը պատճառ տուած էր մանրամասն տեղեկագիր մը ներկայացնելու համար այդ հարցին շուրջ։ Այդ յանձնախումբը պատրաստած ըլլալով պահանջուած տեղեկագիրը, ժողովին կարդացաւ գայն։

Տեղեկագիրը առաջին առիթ կ'ուսումնասիրէր վանառականներու եղբայրական կացութիւնը եւ կալուածատէրերու յանախ հմահան կարգադրութիւնները եւ հարկ կր տեսնէր որ ոեւէ կալուածատէր իրաւունք չունենայ ուզած ատեն վարձակայ մր հանելու, առանց անոր կամքը օրինելու կամ հատուցում մր ընելու։ Նրմանապէս բնակարաններու համար ալ կ'առաջարկէ առնուազն երկար պայմանաժամ մը, երբ կալուածատէրը չուզէ վարձու տալ երկրորդ անգամ իր ձեռքը։

Այս բոլորը ընդելէ վերջ, նախարարաց խորհուրդը որոշեց երեսփոխանական ժողով ներկայացնել վարձակալներու խնդիրը, պատրաստուած տեղեկագրով միասին։

ՍԱՏԱՆԱՅԻ ԳՈՐԾ

Սագուպ Մախալ. 30 տարեկան, Մերճաւունի խարպ գիւղի անատաններուն պահապանն էր։ Առջի օր, առտուն, երբ արքնցնալով ձեռքը երկարեց գճճին զայն առնելու համար, գճճը պայթեցաւ եւ գնդակը մտաւ խեղճ մարդուն սրտին եւ մահը եղաւ վայրկեանական։

ՀԻՆԳ ԱՌԱԳԱՍՏԱՆԱՒԵՐ ԸՆԿՂՄԱՒ

Ամսոյս 22ին, Մերսինեն Պէյրութ եկող հինգ առագաստանաւեր փոթորիկի բռնուելով ընկղմած են։ Անոնց 34 նաւագներէն չորսը մեռած են իսկ միւսները ազատուած։

ԲԱՐՁՐ ԳՕՄԻՍԷՐՈՒԹԵԱՆ ՏԵՂԵԿԱԳԻՐԸ

ՀԱՅՏԵՐՈՒ ՄԱՍԻՆ

Բարձր Գօմիսէրութիւնը Ազգերու Դաշնակցութեան դրկած է ընդարձակ տեղեկագիր մը, հովանաւորեալ երկիրներու մէջ գտնուող Հայերու վիճակին մասին։ Գլխաւոր մասերը կր հրատարակենք ստորեւ։

Հայերու թիւր հովանաւորեալ երկիրներու մէջ 120,000 է։ Առաջին տարիներուն, երբ անոնք հաստատուեցան հովանաւորեալ երկիրներ, կը բնակէին աղտոտ հիւղաւանցներու եւ խրճիթներու մէջ, որոնք միւրոպներու բոյներ էին եւ կր սպառնային հանրային առողջութեան, Իսկ այժմ տեղաւորման գործը յառաջ կր տարուի եւ յուսալու մօտ է, առողջապահական պայմաններու ցան։ Տեղաւորման ախտաստանիճներ յառաջ տարուեցան Ազգերու Դաշնակցութեան միջոցաւ բարեսիրական ընկերութեանց օժանդակութեանց ծնորհիւ։ Դեռ 30,000 հայեր կր մնան հիւղաւանցներու եւ խրճիթներու մէջ. մնացած 90,000ը տեղաւորուած են քարաքին բնակարաններու մէջ։

Տեղաւորման ժամանակ նկատի առնուեցաւ իւրաքանչիւր դաղաի կամ գիւղի բնակիչներ մէկ տեղ հաւաքելու եւ առանձին թաղի մր մէջ բնակեցնելու պարագան. զոր օրինակ Մարաջի հայերուն տրամադրուեցաւ առանձին թաղ մր, ուր հաւաքուեցան անոնք, ճիշդ իրենց Հայրենիքի սովորութիւններով եւ բարերով։ Ասոնք, Մարաջիներ իրենց նոր քաղը կոչեցին իրենց Հայրենիքի անունով «Նոր Մարաջ», Ասանացիները եւս նոյնը րրին։

Բարձր Գօմիսէրութիւնը հաստատած է որ ներկայիս հմբերու մէջ մնացող հայերը ի վիճակի են իրենց միջոցներով տեղաւորուելու, սակայն անոնք վարժուած են աղտոտութեան եւ սովորութիւն րրած են խրճիթներու մէջ բնակիլը, այդ պատճառաւ չեն ուզեր դադր ձախսել եւ այդ վայրերէն դուրս ելնել. միեւնոյն մեսախ հագուստ կր հագնին եւ սան ձախերը կրնեն։ Այս պատճառով, Բարձր Գօմիսէրութիւնը որոշած է մօտ ատենէն հանդել այդ բոլոր հիւղաւանցներ եւ հայերը սեպել տեղաւորուելու խրաչեն բնակարաններու մէջ։ Այս հիւղաւանցներ դժուարութիւն կը պատճառեն Պէյրութի եւ Հալէպի առողջապահական հատատութեանց եւ կր ոգեկոչեն խղաճներու տեսր։

15 ՏԱՐԻ ՅԵՏՈՑ ՄԱՅՐ ՄԸ ԿԸ ԳՏՆԷ ԻՐ ԱՂՋԻԿԸ

1917ին, երբ Լիբանանի մէջ սով եւ բռնաւատութիւն կր տիրեր, Պէյրութցի Մարի Նուսուճ անուն կին մը կորսնցուցած էր իր աղջիկը։ Վերջը տեղեկացած էր որ աղջիկը կր գտնուի իսլամ ծիկինի մր տուն։ Մարի Նուսուճ ատ ատեն ատեն եւ չի կրցաւ գտնել։ Վերջապէս սեպուեցաւ անզօրութեան առջեւ տեղի տալ, սակայն երբեմ չի մոռցաւ իր աղջիկը։

Քանի մը օր առաջ Մայրիի ծանօթ կին մը, որ Զահլէն եկած էր, կր յայտնէ անոր որ Զահլեի մէջ ճիշդ իրեն նմանող աղջիկ մր տեսած է։ Մայրը նախազգացում մը կունենայ եւ կր փութայ Զահլէ, կր գտնէ աղջիկը, որ այլեւս երիտասարդ եղած էր, եւ կր ճանչնայ։ Իսկայն ան կր ուզէր տալ աղջիկը, սակայն կառավարութեան դիմելով կր յաջողի առնել գայն։

ԳԵՂ. ԵՐԵԿՈՅԹ ՄԸ

Անցած կիրակի օր, կէս օրէ վերջ, ժամը 4ին, տեղի ունեցաւ դիմարուեստական երեկոյթ մր, կազմակերպուած Հայ Աւետարանչի Միութեան կողմէ, Ուեք ժողովի համալսարանի սրտին մէջ։

Գլխաւորաբար երեք մասերէ կը բաղկանար երեկոյթը, նուագ, երգչախումբ եւ սիճեմա։ Առաջինը՝ նուագը շատ յաջող էր։ Օրհորդներ Մերսիեան Զհլվեեանի եւ Զ. Սդբայրեանի դաշնակի սօլոներ բուռն ծափահարութիւններ խլեցին ճերկայ հոդ հանդիսականներէն։ Օր. Սիճանեանի մեներգներ ճմաճապէս արժանացան ճերկաներու գնահատութեան։ Երգչախումբը որ կր դեկավարուէր Պ. Իւվկեանէ, երգեց հանի մր հայկական երգեր, որոնց դաշնակով կ'ընկերանար Օր. Զհլվեան։ Առանձնապէս յաջող էր երգչախումբի երգած հա հա հան։ Տիկ. Իւվկեան եւ Օր. Մ. Պուտագեան երգեց զուգերգ մր։

Յայտագիրի վերջին մասն էր շարժապատկերի ճերկայացում մր «երկու վախկոցներ», որ դժբաղդաբար շատեր ձանձրոյթ պատճառեց, ժամանակը շատ անցած ըլլալուն պատճառաւ։

ԻՏԱԼԱԿԱՆ ՆԱԻԱՏՈՐՄԻՂ ՄԵՐ ՋՈՒՐԵՐՈՒՆ ՄԷՋ

Երէկ առաւօտ Պէյրութը եկաւ իտալական ճաւատորմիղ մր, որ կը բաղկանայ 26 կտորներէ։ Այս ճաւատորմիղին 13 կտորներ եկան մեր ջուրերը։ Շաբաթ մր ամայէ վերջ Պէյրութի ճաւահանգիստին բացերը, յառաջիկայ ամսոյն 4ին ճաւատորմիղը պիտի մեկնի։

Երէկ կէս օրէ առաջ, ճաւատորմիղի ամիրալրօթա այցելեց Բարձր Գօմիսէր, Հաճրապետութեան ճախագահը եւ Ֆրանսական ծովային ուժերու ամիրալը։ Անկէ վերջ, անոնք ընդունեց փոխադարձ այցելութիւններ։ Ամիրալ Բօթա կէս օրուան ճաթը առաւ Բարձր Գօմիսէրի մօտ։

Այս օր Ամիրալը պիտի մեկնի Պէրութ եւ կէս օրին պիտի ճաւէ Թրաես. ամիրալ Տեվվէլի մօտ։ Ամսոյս 29ին, Բարձր Գօմիսէրը թէյասեղան մը պիտի տայ ի պատիւ ամիրալին. 30ին, հանրապետութեան ճախագահին կողմէ թէյասեղան մը պիտի տրուի։ Մայիս 1ին, ամիրալ Բօթա իր զրահաւորին մէջ պիտի տայ պարահանդէս մը։

Այս ճաւատորմիղը Թիրաեայի ճաւատորմիղն է եւ առաջին անգամ ըլլալով կայցելէ այս ջուրերը։ Տօրիա զրահաւորը որ այս ճաւատորմիղի ամենամեծ կտորն է, 25,000 թօն տարողութիւն ունի։ Տօպիլիօ թօրպիլաճայթը 20,000, Լիպօքէ 7000 թօն, Քարուարօ 7000 թօն, Տայմսիա 3000 թօն։

ՀՆՈՒԹՔԻՒՆՆԵՐ ԲԱՍ ՊԱԱԼ-ՊԷՔԻ ՄԷՋ

Բաս Պաալ Պէքի մէջ, Ֆարիս Մեպ անուն տեղացի մր երբ կր փորձէր իր պարտէզը, ծակ մր բացուեցաւ։ Քիչ մր աւելի ընդարձակեց ծակը եւ տեսաւ որ քարայր մր կայ տակը։ Վերցուց հողերը եւ հասաւ քարայրին. 18 մեթր յայնութիւն ուներ եւ մէջը կր գտնուեր քանկագին քարեր, հողէ կուժեր եւ քարէ գործիքներ։

Կարդացէք եւ Տարածեցէք

«ԱԶԴԱԿ»Ը

Ձակուէմը պիտի ըլլայ Ձախուտ՝ք և Անդրանիկ անձամբ պատասխանատու պիտի ըլլար գերագոյն հրամանատարութեան առջեւ։

Անդրանիկ կը սկսի յարձակումի գիչերը մթութեան ժէջէն։ Անդրանիկի համար լոյսը անհրաժեչտ չէր, որովհետեւ աչխարհագրականապէս անիկա ծանօթ էր Գիթլիսի բոլոր կէտերուն։

Անօրինակ ցուրտին անիկա իր երեք թեւերը, առաջ կը զրկէ առանց կրակ բանալու մինչեւ որոշ կէտ։

Այդ որոշ կէտերը հասնելէ ետք՝ կամաւորները կը սկսին ալտզ և տաք կրակը և կը ժաժնեն թուրքերը սարսափելի խուճապի։

Քաղաքը կը ժտնեն մերինները գիչերուան մէջ և կը խառնուին անաքեկուած թուրք զինուորներուն։

Անդրանիկ գերի կը բռնէ թուրք զինուորականներ, որոնք չէին կրցած հագուիլ ու փախչիլ։

Այդտեղ բռնուեցան մեծ թուով գերիներ։

Գիչերը կամաւորները կ'զգան որ իրենք զգալապէս չատացած են, լուռ ամբոխ մը խառնուած է իրենց։

Առաւօտուն Ապացեւը տեսնելով որ Անդանիկի անձնական պատասխանատուութիւնը պսակուեցաւ լիակատար յաղողութեամբ, ուղեց ուրիշ ենթրիկներ սարքել և հեռագրեց դարձեալ կովկասեան բանակի գերագոյն հրամանատարութեան Թիֆլիս՝ և բրօվաքասիօն սարքեց թէ Անդրանիկը կոտորած կ'ընէ Գիթլիզի մէջ։

Ապացեւէն աւելի կեղտոտ ճանաւար էր գերագոյն հրամանատարութիւնը որ կը հաւատայ անոր հեռագրին։

Հրաման կուգայ Անդրանիկի անմիջապէս անցնիլ Մշոյ դաչտը։

Անդրանիկ անցաւ մշոյ դաչտը։ Այնտեղ Անդրանիկ ձգեց իսւմբը Սպրատի հրամանատարութեան և մեկնեցաւ Թիֆլիզ։

Անթուան փաչան չատ յայտնի էր անոնց համար և տակաւին իրենց ոսկորներուն մէջէն դուրս ելած չէր Անդրանիկի տեզաւորած գնդակներուն կապարները։

Դատավանի ճակատամարտներու ընթացքին սպանուեցաւ դաչնակցական Խէչօն, որուն սպաննութեան պատճառները չատ մութ էին։

Իր եղբայրը կը պատմէր մեզ, որ իր ընկերները սպաննած են քովէն դրամը վերցնելու համար։

Այս կռիւներու մասին երբեք չէ գրուած, և դժբախտաբար ինձ մօտ կը պակսին ատոյգ մանրամասնութիւններ մեր պատմութիւնը լիակատար դարձնելու համար։

Ռուսական բանակը Դատվանի կռիւներէն յետոյ պաչարեց Գիթլիզը և առանց ներս մտնելու անցաւ դէպի Մշոյ դաչտը։

Անդրանիկի ամենախոչոր մտահոգութիւնն էր Մուչն ու Սասունը։ Մչեցիք ու Սասունցիք արդէն ապստամբական վիճակի մէջ էին, նաւակ մը կը հասնի Հասրաթէն, իր նախկին գինուորներէն, որ կը գրէ Անդրանիկին չտատով օգնութեան գալ։

Անդրանիկ կ'ամապարէ և գաղտնի կը զրկէ հրամաններ։ Անդրանիկի զօրամասը կը հասնի մինչև Վարդենիս գիւղը երբ ընդհանուր նահանջի հրաման կը տրուի։

Անդրանիկ չի նահանջեր, բայց կը նայի յետոյ, որ գերի պիտի բռնուի իր խումբով, ինքն ալ կը տախտուի նահանջել։ Այս ընդհանուր նահանջի գաղտնիքները տակաւին բոլորովին չեն պարզուած։

Անդրանիկ մինչեւ ետքը կը պնդէր, որ ռուս վերին հրամանատարութիւնը դիտմամբ ըրաւ ատիկա, որպէսզի թուրքերը լաւ մը յոլոդէին իրենց կոտորածին մէջ և Հայաստանը ըլլար առանց Հայերու։

ՆԱՀԱՏԱԿ ԳՐԱԳԵՏՆԵՐՈՒ ԲԱՐԵԿԱՄՆԵՐ

Բաժանորդագրուեցէք մեր հրատարակութեանց առաջին շարքին

ԳՆԵՑՔԷ, ՍՊԱՌԵՑՔԷ, ՏԱՐԱԾԵՑՔԷ ԱՐԴԷՆ ԼՈՅՍ ՏԵՍԱԾ ՀԱՏՈՐՆԵՐԸ

1.— Արձակ էջեր ու Հէքեաթներ	— Ռուբէն Զարդարեանի	20	ֆր.
2.— Պանդուխտի կեանքէն	— Հրանդի (Մ. Կիւրճեան)	20	»
3.— Տարօնի Աչխարհ	— Մշոյ Դեղաժի	30	»
4.— Ամբողջական Գործը	— Գեղաժ Բարսեղեանի	20	»
5.— Վիպակներ ու Պատմուածքներ	— Արփիար Արփիարեանի	20	»

Մամուլի տակ է քիւ 6ր, ուր պիտի ամփոփուին Գ. Զօհրապի հատորէ դուրս մնացած երկերը։

Բաժանորդագրութիւն.— 12 հատր 200 Ֆր., 100 Ֆր.ր կանխիկ

Դիմել.— M. BARSAMIAN, 121 Ru Mareadt, PARIS (18e) - Franc

ՏՕՔԹ. Հ. ԼՈՒՍԻՆԵԱՆ
(ՀԱԼԷՊ)

Նախկին բժիշկ Միջազետքի Զինուորական հիւանդանոցներու եւ մասնագէտ ներքին եւ մանկանց հիւանդութիւններու

առագ, արմատական, խղճամիտ դարմանում։

Հիւանդ կ'ընդունի ամէն օր ժամը 8—12 եւ 2—6 իր դարմանատան մէջ, Հալէպ Նէյալ թաղ. Թրամվայի ընկերութեան կայարան, թիւ 7

Բղ. եւ Ուրբաթ օրեր ապրատաց ծրի

ՏՔԹ. Բ. ԳՈՒԼԱԳԵԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ՝ ՆԵՐՔԻՆ, ՄՈՐԹԱՑԻՆ ԵՒ ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

ՎԿԱՅԵԱԼ ՓԱՐԻԶԻ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑՆԵՐԷՆ

Կը դարմանէ գիտական ամենավերջին մեթոտներով, բոբեռու, սատմոխի, այիճներու յարդի ամէն տեսակ հիւանդութիւններ։ Հին եւ նոր ջերմամիզութիւնը իր բոլոր բարդութիւններով, ինչպէս նաեւ Ֆրանկախ եւ մորքային հիւանդութիւններ։

Առագ, արմատական եւ բարեխիղճ դարմանում։

Հիւանդ կ'ընդունի ամէն օր, բացի կիրակիէ, իր նախկին դարմանատան մէջ. ժամը 8—12 եւ 2—6ու մասնաւոր ժամադրութեամբ։

Երեքշաբթի օրերը, ժամը 2—5 վկաեալ ԱՂՔԱՏՆԵՐՈՒ ՁՐԻ

Ժողով Հաւատաց փողոց՝ թիւ 8

ՊԱՆԴՈՒԿ ԼԻՒՔՍ
ՋՈՀԼԷ

Հայկական ամենաընտրագոյն պանդոկը «ԼԻՒՔՍ»ին Զահլէի մէջ, ծաղկաւէտ պարտէզով,

ԽԻՍՏ ՕԳՍՈՒՆ ՍԵՆԵԱԿՆԵՐ
ՈՐ ԿԸ ԲԱՂԿԱՆԱՑ 1, 2, 3, 4, ՄԱՀՃԱԿԱԿԱՆՆԵՐԷ

1. ՀԱՄԵՂ ՁԱՁ, ՄԱՔՈՒՐ ԵՒ ԱՆԹԵՐԻ ՍՊԱՍԱՐԿՈՒԹԻՒՆ.
2. ԳԻՆԵՐԸ ԽԻՍՏ ՁԱՓԱԻՈՐ.
3. ՏՈՒՆ ՓՆՏՈՒՂՆԵՐՈՒՆ ԱՄԷՆ ԴԻՒՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ.

Տէր եւ Տնօրէն՝ Դ. ՊԱՐՏԻԶԱՆԵԱՆ

ԳԱԲՐԻԷԼ Թ. ԹԷՐԶԵԱՆ
(ԵԼԵՔՏՐԱԿԱՆ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ)

Հիմնուած 1921 ին Պոլիս-Բերա

Թէսս դիւրամատչելի պայմաններով կը կատարենք ամէն կարգի էլեկտրական լոյսի գործուածներ (Intsallation), ինչպէս նաեւ մօթէր եւ թիճամճներ։

Վաճառատունս կ'սատճենք նաեւ բոլոր էլեկտրագործիքներու նորագոյն ձեւերը։ Մասնաւոր սպասարկութիւն բնակարաններու էլեկտրա-նորոգմանց։ Վաճառատուն Philips եւ Lux էլեկտր. լամբերու եւ ամէն տեսակ էլեկտրական պիտոյքներու։

Վճարման դիւրութիւններ.

Հասցէ — Վ. Ուզունեանի գրասենկից Պուենոս Այրես. B. P. 491

Մանչըթէրի Ազգ. Բուժարանի Ա. եռամսեայ հաշուեկշիռը
(Յունուար, Փետրուար, Մարտ ամիսներու 1932)

Պարտք	*Մր. Ոսկի*	
Սննուկ (պատրաստ գումար)		
Պահ տը Սիրի ե տիւ		
Կրաճ Լիպանի մօտ	1332	41.50
Պատասխանատ. ամսականներ	435	66 —
Սննդեղէն	464	49 —
Վառելանիւթ	48	01.50
Նորոգութիւն	54	17.50
Դեղօրայք	58	04.50
Երթեւեկութեան ծախք	30	20 —
Տպագրութեան եւ փոստի	31	82.50
Կահկարասիք եւ ներմակեղէն	46	51.50
Հին հաշիւեն փոխանցուած բաց	165	87.50
Ննջեցեալներու համար ծախք	2	74 —
	2669	95.50

Պահանջք	*Մր. Ոսկի*	
Նուէրներ	2288	05.50
Մուտքի դրամ, հիւանդներէ գանձուած	21	— —
Նպաստ	360	90 —
	2669	95.50

Յանօթութիւն.—

Երեք ամսուայ ընթացին, բացի դրամական նուէրներէ ստացուած եւ գործածուած է նոյնպէս զանազան նուէրներ (սրճեղէն, ոչխար, դեղօրայք եւ հագուստեղէն) որոնց մօտաւոր արժէքը կը ներկայացնի 257.60 սուրիական ոսկի։

Բժշկական դարմանումի համար ոեւէ վճարում եղած չէ. բուժարանիս այժմու բժիշկն է Տօքթ. Հրանդ Զաղլասեան, որ ճանի մը ամիսէ ի վեր անձնուիրաբար կ'այցելէ եւ կը դարմանէ հիւանդները։

Մանչըթէրի Ազգ. Բուժարանի Գանձապահ՝
Տ. Գ. ՍԻՄՊԵՆԱՆ

Կը հաստատենք սոյն հաշուեկշիռը Մանչըթէրի Ազգ. Բուժարանի Խնամակալութեան

Ատենապետ՝ Ե. Ա. ԵԷՆԻԳՕՄՇԵԱՆ — Նախագահ՝ ԵՂԻՇԷ ԱՐՔԵՊԻԿ. ԿԱՐՕԵԱՆ

(Կնիք)

ՍՓՈՆՏԱՏ կոշիկներ միշտ առնելու համար, ամենագիտնական եւ ամենագեղեցիկ ձեւերուն վաճառատունը ԵԳԻՊՏԱՑԻՆԵՐՈՒՆ

ՏՕՔԹ. ՏԻԳՐԱՆ ԿԷՐԿԷՐԵԱՆ

Վկայեալ Lauréat Ես խկ ի Interne եւ այժմ մնայուն ՍՍՍՆՆԳՀՏ բժիշ Ֆրանսական հիւանդանոցի ԱՋՔԻ, ՔԹԻ, ՀԻԿՈՒՐԴԻ, ԱԿԱՆՋԻ և ԳԼՈՒՒ հիւանդութիւններու բաժնին։

Հիւանդ կ'ընդունի կէսօրէ վերջ ժամը 2—6
իր գիտիճին մէջ rue de Damas, No. 15

Հիւանդները ուղղակի հիւանդանոց կ'ընդունուին իր կողմէ տրուած մուտքի բարօրով։

Աղքատ հիւանդներու ձրի դարմանում, ամէն օր կէսօրէ առաջ ժամը 10—12, հիւանդանոցի դարմանատան մէջ։

ՏՕՔԹ. Գ. ՏԱՎՈՒՏԼԱՐԵԱՆ

ՄՍՍՆԱԳԷՏ ՆԵՐՔԻՆ ԵՒ ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

Իր դարմանատունը հաստատած է, ՍՍՍՈՒՐ վ ոլոց, Տօքթ. Սօգոմոնեանի (առամնաբոյժ) դարմանատան կից.

Ընդունելութեան ժամեր՝

կէսօրէ առաջ	ժամը	8—12	
» վերջ	»	2—6	

Կարի եւ Ձեւագիտութեան Դասընթացք
ՏԻԿԻՆ ՄԱՌԻ ԵՐԱՄԵԱՆ

ՎԿԱՑԵԱԼ ԴԻՐՋԱԿՈՒՀԻ

ԲԱՐԻՋԷՆ ԵՒ ՎԱՇԻՆԿԹՕՆԷՆ

Կարի եւ ձեւագիտութեան մասնագիտուհի, Տիկին Մառի Երամեան կը վերադառնայ իր արհեստանոցը, Մեծ Սեւրայի դիմացը Նօ. 78 տան երկրորդ արկը։

Երեք ամսուան միջոցին կը սորվեցնէ ամենավերջին նորաձեւութեամբ, կար եւ ձեւագիտութիւն իր բոլոր բարդութիւններով եւ արդիական միջոցներով, Droit-fils մեթոտով։ Իր աշակերտուհիները կ'օժտեն Բարիզի ազախարհածանոթ Académie Daydou վկայականով։

ՓՍԱՏԱԲԱՆ
ԽՈՍՐՈՎ Թ. ԹԻԹԻՒՆՃԵԱՆ
(Տօքթ. Իրաւագիտութեան)

ԿՍՏԱՆՁՆԷ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԴԱՏԵՐ

Ընկերակցութեամբ հանրածանօթ փաստաբան ՄԷԹՐ ԱԶԻԶ ԷԼ ՀԱՇԷՄԻ

Գրասենեակը բաց է կէսօրէ առաջ 9—12 *կէսօրէ վերջ* 3—6

Rue Allenby, Immeuble NESSOULI **ՀԵՌԱՀԱՅՆ 1—28**

Տակուն շինուածք վայելուչ տեսք հմայուն եւ բնական ձայն

Անոնք յատկանիշներն

ՈՐՈՆՑՄԱՄԲ ԿԸ ՁԱՏՈՐՈՇՈՒԻՆ

ԱՓՕԼԼՕ ԳՕՆՕՆԵՐԸ

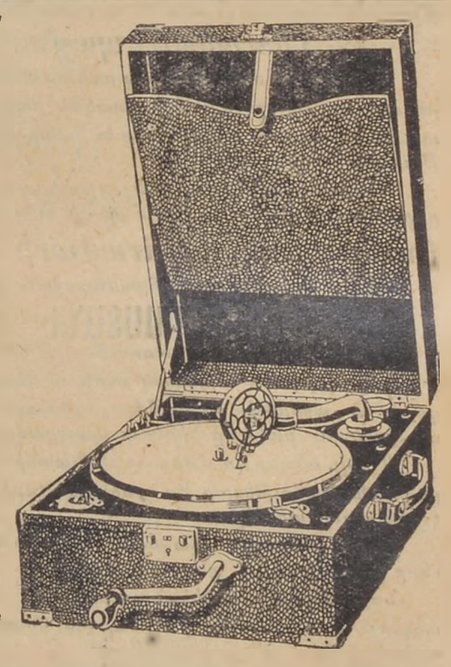

Հրապարակի վրայ գրեթէ նուագող բոլոր մարքանեները հետ կը մրցին Աբօլլօ գոնօներու Մանաւանդ վերջին նոր մօտէլները, որոնք հասած են արդէն, անգերազանցելի են իրենց տակունութեամբ, վայելչութեամբ և ժամչելի գիներով։

APOLLO GRAMOPHONE Co. Ltd
(of London)

ԱՓՕԼԼՕ ԳՕՆՕՆԵՐՈՒ ԹԱՓՈՒՐԸ !!!

Կատարեալ համոզում գոյացնելու համար անգամ մը այցելեցէք

MAISON APOLLO, Rue de la Poste, BEYROUTH

Փողոցին եւ բնակարանի վրայ, ամէն ձեւի, ամվիճելի օրակ եւ առանձնութիւններ դիւրամատչելի գին, վճարումի դիւրութիւն։

Ընդհ. Ներկայացուցիչ՝ Սիւրիոյ, Պաղեստինի, Անդրյորդանանի, Միջագետքի եւ Կիպրոսի.— ԳԱԻՐԳԷՆ ՍԻՆԱՆԵԱՆ

KOURKEN SINANIAN, Boite Postale 642, BEYROUTH (Syrie)

Ռուս կովկասեան հրամանատարութեան արխիւները մնացին Վրաստանի մէջ և Հայերու համար հնարաւորութիւն չստեղծուեցաւ ստուգելու համար ընդհանուր նահանջին գաղտնիքները։

Այս նահանջէն յետոյ Հայերու համար ստեղծուեցաւ սարսափելի վիճակ։

Վանը գաղթեց։

Մուշն ու Սասունը վերջնականապէս բնաջնջուեցան։

Սարսափելի դարձաւ հայ գաղթականներուն վրճակը, օրական հարիւրներով կը մեռնէին անօթութենէ և հիւանդութենէ էջմիածնի պատերուն տակ։

Ցնեսապէս և ֆիզիքապէս Անդրանիկի զօրամասը եկած հասած էր իր թշուառութեան աստիճանին։

Անդրանիկ սոիպուեցաւ իր զօրքը վերակազմել։

7. ՊԻՔԼԻՍԻ ԳՐԱՒՈՒՄ

Անդրանիկ վերակազմեց իր զօրքը ազգային պիւռոյի հետ զանազան ընդհարումներ ունենալէ յետոյ դարձեալ նեռուեցաւ Կովկասեան ռազմաբեմը։

Իր զօրքը կը բաղկանար մէկ պաթալիոնէ, ձիաւոր և հետիոտն, կամաւորական չարժման և գործունէութեան վերջին փուլն է Պիքլիզի գրաւումը։

Պիքլիզը կը կոչուէր ցամաքային Տարտանել, ուր րովհետև երկար կիրճ մը պէտք էր ճեղքել անցնիլ տիրանալու համար Պիքլիզին։

Անդրանիկ այս անգամ կը գտնուէր ժեներալ Ապացեւի հրամանատարութեան ներքեւ։

Ժեներալ Ապացեւը ռուս բանակի ամենէն կեղտոտ ճանապարհէն մին էր, որ դժբախտաբար Անդրանիկին վիճակուած էր ատնիլ։

Պիքլիզի բարձունքներն են։

Զիւնը արշըններով դիզուած է, ցուրտը իր պատմական բոլոր րեկորտները կ'անցնէ այդ լեռանցքերուն մէջ։

Անդրանիկի զինուորները դարձեալ մնացած էին կիսաբոպիկ, կիսաքաղցած և կիսազգեստաւորուած։

Բայց պէտք է ընդունել չտեսնուած կատաղութեամբ, որովհետև այլեւս ներսը հայ չէ մնացած, որպէսզի մեր կամաւորները նկատի առնեն անոնց կեանքի ապահովութիւնը։

Ամէն ինչ կորած է և զայրոյթը հասած է իր գագաթնակէտին։

Քանի օրերէ ի վեր կուիւը կը շարունակուի, և ոչ մէկ արդիւնք։

Անդրանիկ կը նչմարէ որ ժեներալ Ապացեւը ակնյայտնի դաւաճանութիւն կ'ընէ։

Փետրուար 14ի գիշերը Անդրանիկ կ'առաջարկէ ժեներալ Ապացեւի, որ անպայման այդ գիշերը ընդհանուր յարձակում գործեն և գրաւեն Պիքլիսը, եթէ ոչ թուրքերը երկրորդ օրը պիտի ուժեղանային և 15 օր ևս պիտի տեւէ գրաւումը։

Ապացեւը չի համաձայնիր և կը պատասխանէ։

— Ես այդ յարձակման պատասխանատուութիւնը չեմ ստանձներ։

— Ես կ'ստանձնեմ կը պատասխանէ Անդրանիկ։

Միայն Անդրանիկ կը խնդրէ իրեն տալ 200 կոզակ ձիաւոր։

Ապացեւը կը համաձայնի, միայն կը հեռագրէ Թիֆլիս կովկասեան բանակի գերագոյն հրամանատարութեան, որ Անդրանիկը իր անձնական պատասխանատուութեան տակ պիտի յարձակի Պիքլիսի վրայ միայն 200 կոզակներու միացած։

Ապացեւի նպատակն այն էր, որ Անդրանիկի յար-

ՕԳՆԷ ԴԻՒՆ ՔԵԶԻ եւ ԱՍՏՂԸ ՔԵԶԻ ՊԻՏԻ ՕԳՆԷ

ԸՆՏԱՆԻՔԻ ԱՍՏՂԸ
(L'ETOILE du FOYER)

Առեւտրական և երկրագործական ժողովրդային վարկի հաստատութիւն
Անանուն ընկերութիւն.— դրամագլուխ՝ 3,000,000 ֆրնք.
որ կրնայ 3.000,000,000 ֆրնք.ի բարձրացուիլ վարչական խորհուրդի պարզ որոշումովը։

Կեդրոնատեղի.— 137 Boulevard Sebastopol - Paris

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԴՈՐՁԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ Արեւելեան պետութեանց
Սավօյ Օթէլի օճախ, Պուենոս Այրէս

ԵԼԵՒՄՏԱԿԱՆ ՁԻՒՂ
Աւանդի պարտաւորագրութիւնի
ՕԺԻՏ

Զրաշխատորեալ տոկոս 6%։ Ակէ զատ մասնակցութիւն ընկերութեան չահերուն։

ԿԱԼՈՒԱԾԱԿԱՆ ՁԻՒՂ
ՎԱՐԿԵՐՈՒ ԲԱԺՈՒՄ

Կալուածի վրայ փոխառութիւնք՝

վճարելի 10—15—20 տարիէն, որոշուած պայմաններով ամէն ամսուան առաջ ուզողը կրնա՞ վճարել։

ԸՆՏԱՆԻՔԻՆ ԱՍՏՂԸ ընկերութիւնը ներկայիս 75,000է աւելի անդամ ունի։ Մինչև 1 Ապրիլ 1931 Ընտանիքին Աստղը 135 միլիոն փոխ տուած է, գրաւով 500 միլիոնէ աւելի արժէք ունեցող անշարժ կալուածներու վրայ։

Ամէն թղթակցութիւն ուղղել՝ B.P. 821, Beyrouth

AZTAG
JOURNAL QUOTIDIEN ARMÉN.
B. P. 587
BEYROUTH, Liban

Directeur - Propriétaire
HAIG BALIAN

ՍԻՐԻԱ տար. 550, Վեցամսեայ 300 Ս. Դ.
ԱՐՏԱՀԱՄՆ. տարի 7, Վեցամսեայ 4 տոլար

ԱԶԴԱԿ

ՕՐԱԹԵՐԹ
ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԳԻՏԱԿԱՆ

ازتاك
جريدة سياسية ادبية اقتصادية عمة

ՈՒՐԲԱԹ 29 ԱՊՐԻԼ 1932
ԳԻՆԸ ՀԱՍՏ 2.50 Ս. Դ.

Ջ. ՏԱՐԻ | Ամեն առաւոտ պէտք է բնել թերթս ցնծութեամբ ստանալիս | Տնօրէն — Խմբագիր՝ ՀԱՅԿ ՊԱԼԵԱՆ | Չհրատարակուած ձեռագիրները չեն վերադարձուիր | Թիւ 42 (619)

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

ԸՆՏՐՈՒԹԵՆԷՆ ՅԵՏՈՑ

Խաղաղութեամբ և օրինակելի կանոնաւորութեամբ վերջացան Հալէպի Ազգային Գաւառականի ընտրութիւնները։ Անցած կիրակի, առտուընէ մինչև երեկոյ, մօտ 3200 քուէարկողներ, իրենց ազատ կամքով քուէատուփերը փութացին, կատարելու համար իրենց ազգային քաղաքացիական պարտականութիւնները։ Ընտրական պայքարը հրապարակ հանուած երկու ցանկերու միջև եղաւ բուռն, սակայն միշտ օրինաւորութեան սահմաններուն մէջ և առանց միջադէպի։

Կը նշանակէ ուրեմն որ՝ Հալէպի մեր հայրենակիցներն ու հոսանքները ընտրական ոգին ըմբռնած են և կատարեալ գիտակցութիւնը ունին իրենց կոչումին ու պարտականութեանց։ Կարգ մը խանգարիչներու փորձերը, որոնք ընտրութեան թուականէն օրեր առաջ հրապարակ եկած էին՝ ձախողեցնելու մտօք ընտրութիւնը, ապարդիւն ձնացին և ազմկարարներուն տուաւ ժողովուրդը իր պատասխանը, արհամարհելով բոլոր պոռոտուքները։

Այժմ արդէն Հալէպ ունեցած է իր օրինաւոր Ազգային Իշխանութիւնը և ընտրական տատուկներն ու ժխտութիւնները յաղթահարուած։ Միւս շրջաններն ալ պէտք է հետևին Հալէպի օրինակին և ժողովուրդին շնորհեն ազատ ընտրութեան արդար իրաւունքը։ Բռնադատուած ընտրութիւնը ոչ օրինաւոր կրնայ ըլլալ և ոչ ալ գործնական և հետևաբար ընտրուող մարմինն ալ անհեղինակ։ Սիւրիոյ եւ Լիբանանի ամենաստուար հայաբնակ շրջանը՝ Հալէպ, ամենէն առաջ օժտուեցաւ ընտրովի մարմինով, պէտք չէ ուշանան նաև միւս շրջանները, հետևելով Հալէպի օրինակին։

Սխալ է սակայն կարծել որ ընտրութեան աւարտումով, այլևս ազգային գործերը բարւոք կը մատակարարուին և նորընտիր մարմինները ապահով կը վարեն ազգային մեքենան։ Ճիշդ չէ ենթադրել նաև որ ժողովուրդը իր պարտականութիւնները կատարեց ընտրելով իր ներկայացուցիչները, որոնք պիտի կրնան հրաշքներ գործել։ Դատապարտելի է յաղթողի հպարտութիւնն ու պարտուողի տիրութիւնը։ Այէն երկրի մէջ ալ, բոլոր ընտրութեանց միջոցին, մէկէ աւելի հոսանքներ կը մասնակցին ընտրական պայքարի, սակայն անոնցմէ միայն մէկը կը շահի, իսկ միւսները կը կորսընցնեն. աշխարհի բոլոր մասերուն մէջ այսպէս տեղի կ'ունենան և կը վերջանան ընտրութիւնները։ Ոչ մէկ երկրի մէջ պարտուողները կը յուսալքուին և ձեռք կը քաշեն ազգային և պետական գործերէ. կը ճնան իրենց պարտականութեանց գլուխը, ուժ կուտան ընտրուած մարմիններուն և կը պահեն իրենց քննադատողի և հակակշռողի իրաւունքները։ Ասոր հակառակը, յաղթող կողմն ալ երբեք չի հպարտանար և չի յաւակնիր պետական կամ ազգային մեքենան առանձինն վարելու պատասխանատուութիւնը ստանձնելու։

Ահա ոգին պէտք է որ տիրէ մեր մէջ։ Այսօր յաղթողը կրընայ վաղը յաղթուիլ, և այսօրուան պարտուողը՝ վաղը յաղթել։ կարևորը այն է որ մենք չի թերանանք կատարելէ մեր պարտականութիւնները և աշխատինք աւելի ուժեղացնելու մեր Ազգային Իշխանութիւնը, միևնոյն ատեն պահանջելով անոնցմէ հնարաւորագոյնը։ Ներկայ օրերուն, երբ դժուարացած են մեր ազգային կեանքի պայմանները և բազմաթիւ խոչնդոտներ յարուցուած մեր դէմ, ոչ մէկ հոսանքէ կրնայ ցանկալ մենատիրութեան և ստանձնել ամբողջ պատասխանատուութիւնը հաւանական ձախողութեանց։ Ատոր ապացոյցն է ժողովրդային ցանկը, որուն մէջ առնուած են ամէն խաւէ և հոսանքէ ազգայիններ։ Այն կուսակցութիւնը որ յաղթացուց այդ ցանկի ընտրութիւնը, կրնար ամբողջովին իր շարքերուն պատկանող ազգայիններու անունները դնել, եթէ մենատիրութիւն կամ ազգին դեկը առանձին վարելու յաւակնութիւնը ունեցած ըլլար։

Ուրեմն Հալէպահայութեան կը մնայ արժեցնել այս առիթը, զօրավիգ կանգնելով իր այսօրուան ներկայացուցիչներուն, որոնք ընտրուեցան իր միահամուռ կամքով և արժանացան իր վստահութեան։ Ժողովուրդի ցոյց տուած վերաբերմունքէն կախում ունի անոնց գործունէութեան չափն ու օգուտը։ Աւելի խստապահանջ ըլլալու համար, պէտք է մօտէն հետաքրքրուիլ, քննել և քննադատել։ Պէտք չէ մոռնալ որ առաջնան անպատասխանատու և ազգավնաս ընթացքները չարունակուին։ Որքան տուժած ենք մեր ազգային անցքերը չարունակուին։ Որքան տուժած ենք մեր ազգային անկազմակերպ վիճակին հետևանքով։ Պատահական մարմիններ կամ կրօնական իշխանութիւնը քմահաճ ապօրէն կարգադրութիւնները ըրած են և որոնց պատիժը կրած են մեր ժողովուրդն ու եկեղեցին։ Ընտրովի մարմինները, Սահմանադրութեան տարացիօրէն գործադրութեան հսկելու և ամէն տեսակ ապօրինութիւնները արգիլելու պարտականութիւնը ունին։ իրենցմէ վեր միայն օրէնքն է, որմէ առաջնորդուելով անոնք պիտի կրնան օգտակար ըլլալ մեր դժբաղդ ժողովուրդին և ժեզմել մեր ցաւոտ ճակատագիրը։ Ազգային Սահմանադրութիւնը շատ յստակօրէն կը ճշդէ մեր բոլոր մարմիններուն պարտականութիւնն ու իրաւունքները։ Մեր եկեղեցական իշխանութիւնը պատուաժպետական իրաւասութիւններ չունի և չի կրնար ազգին ու եկեղեցիին ճակատագիրը իր ուզած ձևով վարել։ ոչ մէկ փոփոխութիւն կրնայ կատարուիլ և որոշում տրուիլ, առանց ժողովուրդի կամքին։

Այժմ կարգը Սիւրիոյ և Լիբանանի միւս շրջաններուն եկած է։ կը բաւէ եթէ Հալէպահայութեան չափ կարենանք պահել կարգապահութիւնը, որու մասին Հալէպի արաբական թերթերը և ֆրանսերէն թերթը հիացումով կը խօսին։

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ՈՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ՀԵՒՔԸ ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ ՄԷՋ

Մենք տեսանք, թէ գերման ներկայ ղեկավար շրջանները, իրենց երկու որոշ կողմերով ժէկ հիմնական նպատակակէտ ունին, վերադրաւել կորսուած փառքերը ու դիրքը, թէ ներսպայի և թէ համաշխարհային քաղաքական ու տնտեսական կեանքին ժէջ։ Երկու կողմերն ալ խորունկ գիտակցութիւնը ունին իրենց ժողովուրդի ներհուն ուժին ու ընդունակութիւններուն, ինչպէս և իրականութեան, թէ թուի և թէ բարոյական կառուցուածքի տեսակէտէն։ Ուժ ժը, որուն առանց սակարկելու աչխատած են բոլոր գերմաններ· առանց հոսանքի և դասակարգի խտրութեան։

Նոյնիսկ այդ ուժի գաղտնիքը պէտք է փնտռել գերման դաստիարակութեան ժէջ, այս վերջին կէս գարու ընթացքին իր կազմակերպութեամբ կրցաւ ամբողջ երկիրը և ժողովուրդը հասցնել պողպատեայ ամրութեան ժը։ Գերման անհատը այժմ ոչ միայն ունի անթերի առողջութիւն ժը փիզիքական առումով, այլ նաև հոգեկան բոլոր ժարզերուն ժէջ, որ վկան աւելցած նաև պետական խորունկ ըմբռնումը և օրինակելի հայրենասիրութիւնը։

Պետական ըմբռնումի փայլուն ժէկ օրինակն էր վերջին գերման նախագահի ընտրութիւնը։ Ամբողջ գերման ժողովուրդը իր ամենեակ ժիլիոններու հետևող ընտրողներով ոգի վրայ էր եւ այն, գերման հաւակցողութիւնով կազմակերպուած։ Թողունք համայնավարներու մասը, որ դուրսէն ղեկավարուած էր և միջանկեալ ժը։ Մնացած երկու կողմերը երկու հզոր պետութիւններ էին, որոնք կը ժաքառէին, ժէկ կոյսը գերման պաշտօնական կառավարութիւնը իր օրականներով, իրենց գլուխը ունենալով Պռիւնինկր և Հինտէնպուրկի անվիճելի հայրը ու պատկառագդեստ անձր, իր հիացողներով. ապա և Հիթլէրը և իր կողմնակիցները, որոնք արդէն իսկ պետականօրէն կազմակերպուած էին, ունենալով իրենց բոլոր օրականները և նիւթական անսահման միջոցները։ Զորս հարիւր հազար մի միայն կազմակերպուած բանակ ունէին Հիթլէրեանները, ի հարկին ամէն բանի պատրաստ։

Տեղի ունեցաւ ճակատագրական պայքարը։ Ջափաւորական տարրերու աչխատանքը միացած Հինտէնպուրկի անխախտ ու հզօր ազդեցութեան տակ յաղթանակէր։

Ընդհանրապէս ըսուած է թէ ինչ որ ինքն իր ժէջ կ'ներկայացնէ ու կը հնայ, իր հևքի և ժեծութեան ազդեցութիւնը թողուց նաեւ Եւրոպայի և համաշխարհային քաղաքակրթութեան վրայ։ Նոյն հևքը և նոյն եռուն կեանքը նաև Ֆրանսայի ժէջ։ ընարութիւն և չարքերու սեղմուժ։ Այս բոլոր երևոյթները կը ցուցնեն որ համաշխարհային քաղաքական թէ քաղաքակրթական, ինչպէս և տնտեսական կեանքի գունաւորուժը, կապուած է անխուսափելի կերպով, Ներսպայի կեդրոնական այս երկու պետութեանց յարաբերութիւններէն։ Այժմ ներքին հեւքի չրջանն է, որու կազմաւորուժէն յետոյ պիտի սկսի դէպի դուրս ընթացք։ Այդ ընթացքին հետ է կապուած նաև յառաջիկայի ժիջազգային քաղաքական դէպքերը։ Հսկաներու ժէկ պարբերութիւնն է այս։ երջանիկ ժեծ, նոյնչափ և ահաւոր փոքրերու և տկարներու համար։

Նախագահ ընտրուեցաւ իր ընտրած պայքարի գէնքերը բարոյական բարձր չափանիշներու վրայ հիմնուած էին։ Այս «խեղճուկ» գէնքերով է որ պիտի պայքարէր նշանաւոր կատակերգակ-դիւանագէտներու հետ։ Այսպէսով ան նետուեցաւ քաղաքական ասպարէզի ժէջ գինուած հաւատարմութեամբ, վարգապետութեան յառաջդիմութեան և Գերմանիոյ կենսունակութեան հաւատքով տոգորուած։ Ասոնք տարօրինակ գէնքեր էին ռամկավարական պետութիւն ժը կառավարելու և ինկած քաղաքագէտներու հետ բանակցելու համար...։

Մարթախտ վօն Պէնէքէնտորֆ վօն Հինտէնպուրկ ծնած է 1841ին Բրուսիա։ հայրերը նշանաւոր ռազմիկներ եղած էին և ինք ալ անոնց օրինակին հետևելով զինուորագրուած էր։ Երբ դեռ երիտասարդ, ան կատարեալ ռազմագիտութեամբ զեկավարած էր իր ժարդիկը Բօէնի կարմիր ճակատագրական պատերազմին ժէջ ընդդէմ Աւստրիացիներու։ Ֆրանքօ—Բրուսիական պատերազմին ցուցուցած էր հերոսական քաջութիւն և ռազմական տաղանդ, արժանանալով իր պետերուն գովեստներուն, վերոյիչեալ երկու պատերազմներու ընթացքին ալ ունենալով ասպիճանի բարձրացում։ 1911ին, 64 տարեկանին գործէ քաչուելով Հանօվրի ժէջ յատ խաղաղ և հանգստաւէտ կեանք ժը կը վարէր, բայց իր հանդարտութիւնը կարճատև եղաւ, 1914ին Օգոստ. 22ին պաշտօնի վերակոչուեցաւ արևել։ Բրուսիան Ազատելու համար։ Երիկ Լիւտենտորֆն ալ իրեն օգնական տրուելով, այս երկու հանճարները գերման բանակը յաղթանակէ յաղթանակ առաջնորդեցին, այնպէս որ իրենց պաշտօնը ափսւս արագօրէն բարձրանալ։ Վերջապէս Հինտէնպուրկ 1916ի Օգոստոս 9ին ստանձնեց գերման բանակի գերագոյն հրամանատարութիւնը միայն Ռայզերին պատասխանատու ըլլալով։ Այն աստն Հինտէնպուրկ իրեն օգնական նշանակեց Լիւտէնտորֆը։

Հակառակ Հինտէնպուրկի և Լիւտէնտորֆի միացեալ հերոսական ճիգերուն Գերմանիա պարտուեցաւ և զինադադար խնդրեց։ Հաժաձայնականները ծանր պայմաններ կը դնէին, Ռայզերը հօլանտա կը փախչէր։ Ներքին յեղափոխութիւնը համատարած ձև ժը կ'ստանար, Գերման դիւանագէտներ քաղաքական բեժէն անյայտացած էին, Լիւտէնտորֆ հրաժարած էր, բայց այս ճակատագրական վայրկեաններուն Հինտէնպուրկ կատարեալ հաւատարմութեամբ իր պաշտօնին վրայ էր և հակառակ որ ինք միակ անձն էր որ կրնար բոլոր բանակը կազմակերպել, պահել և բացարձակ կարգապահութիւն հարկադրել։ Ան իր աւանդական հպարտութիւնը ժէկ կողմ դրաւ, իր բնազդները յաղթեց, իր խիզճին հրաժանները ան ասաց, որ կ'արգիլէր անոր ուրիշներու նման բեմէն անյայտանալը, ինքզինքը նոր կառավարութեան պետին, Ֆրէյտէրիք Էպէրթի տրամադրութեան տակ դրաւ որը առանց մարաչախտի օգնութեան չպիտի կրնար պաշտօնավարել այնքան քաոսային ժամանակի ժը ընթացքին։ Երբ Էպէրթ մեռաւ, միակ թեկնածուն որ կրնար ազգային մեծամասնութեամբ ընարուիլ, Հինտէնպուրկն էր։ Մարաչախտը զգաց որ հայրենիքը իրեն պէտք ունէր, պէտք էր զոհաբերուէր, իր խաչը այնքան երկար ժամանակ կրած էր և կ'զգար որ հանգիստի պէտք ունէր։ Բայց պէտք էր բժակը ցաւրը քաշել, պատականութեան քողին տակ իրմէ քէ անցեալը կը խլուէր և թէ ալ իր բոլոր կեանքի տևողութեան ունեցած աւանդութենց արամատխլումը կը պահանջուէր, դերադոյն զոհողութիւն... պահպանողական ծնած և այդ դաստիարակներով մեծցած, պզտիկութենէն վարժուած ընկերվարութիւնը տեսնել և արհամարհելու և ահա իրմէ կը պահանջուէր իր առած վարչաձին նախագահը ըլլալ։ Հաւատարիմ և մոլեռանդ սիպետականը ոչ միայն պարզ հանրապետականը պիտի դառնար այլ հանրապետութեան նախագահ։ Հազար ու ժէկ պատճառներ կային այս դժուարին գործէ հրաժարելու համար, բայց միակ բան ժը կար որ զինք կը մղէր այդ քայլը առնելու, այդ էր պատասխանութեան զգացումը հանդէպ իր ազգին և հայրենիքին։ Իր երկրորդ անգամ թեկնածութիւն դնելէ առաջ երկայն խորհած եժ և միտքին իմ հայրենիքիս հանդէպ ունեցած սուրբ պարտականութեան խոր գիտակցութիւնն էր որ ինձի այս քայլը առնել տուաւ։ Եթէ ես մերժէի լուրջ վտանգներ կ'սպառնային, բարդիական նեղսիրտ պայքարներու ժէջ։ Եթէ արամատական ազդակոչման ժը (Հիթլէրեան) և կամ ծայրայեղ ձախակողմեան ժը ընտրուէր Գերմանիա քաղաքական և տնտեսական քաոսին ժէջ նորէն պիտի գահավիժէր»։

Հինտէնպուրկ հաժայն գերման ազգին կողմէ յարգուած անձնաւորութիւն ժը եղած է։ Անոր գլխաւոր գործը Գերմանիան միացած պահելն էր։ Ան ասկէ ալ աւելին րրած է, նկրտած է նոր Գերմանիա ժը չհնել որը հիմնուած բլլար ճշմարտութեան, ժարդու հայրենասիրութեան և պարտականութեան վրայ, իր այս գերմարդկային ճիգը ներկայիս արդէն ժասնակի յաղթութեամբ ժը պսակուած է։ Զարմանալի չէ որ Գերման հզօր ազգը այսպիսի գերմարդ ժը ընտրէր զինք ջոհորկոտ ճամբաներէ առաջնորդելու համար։

Հալէպ — Մ. ԱՐՍԼԱՆԵԱՆ

ՀԻՆՏԷՆՊՈՒՐԿ

«Մեր ուսանակէտին հասնելու միակ պայմանը համազգային մէկ ճակատ յարդարելն է»։

Համայն Գերմանիա երկրորդ անգամ բլլալով Ապրիլ 10ին իր կատարեալ վստահութիւնը յայտնեց Հինտէնպուրկին, զայն 85 տարեկանին նախագահ վերընտրելով։ Հինտէնպուրկ իր նախագահութեան չրջանին վարած լրջամիտ քաղաքականութեամբ ոչ միայն գերմանացիներու պաչտամունքին արժանացած է, այլ նաև բոլոր Եւրոպայի, թէպէտև ան երբ 1925ին նախագահ ընտրուեցաւ, ազգայականներու աջակցութեամբ, որքան երեմիական. ներ կարդացուեցան համայնականներու կողմէ, որքան բողոքներ բարձրացան առարկելով որ հին բանակի հրամանատար ժը ինչպէս կարող էր այսքան չուտ փոխուիլ և դառնալ ռամկավարական կառավարութեան ժը խաղաղասէր պետ. Բայց վերջին ընտրութեան ժէջ ամէնքը կը փափաքէին որ ան վերատին բազմի նախագահական աթոռին վրայ, ի՛նչ ի՛նչ վախերէ ներչնչուած...։

Հինտէնպուրկ հաժաչխարհային պատերազմի ընթացքին գերման կայսրութեան ախոյեանը հանդիսանալով հանդերձ, բախտի ժի զարմանալի խաղով եղաւ վէմը, որուն վրայ կառուցուեցաւ Գերման հանրապետութիւնը։ Առանց այս գերմարդի զոյութեան չատ հաւանական է որ Գերմանիան քաոսի ժէջ պիտի սուզէր, իր հետ քչելով թէ իր դաչնակիցները և թէ ալ իր թչնամիները անիչխանականութեան անդունդը։ Սրբ 1925ին առաջին անգամ գերման նորահաստատ հանրապետութեան

ՆԵՐԿԱՅ ՔԱՂԱՔԱԳԻՏՈՒԹԻՒՆԸ ԵՒ ԲԱՐՈՅԱԳԻՏՈՒԹԻՒՆԸ ՈՐՔԱՆ ԱԶԴՈՒԱԾ Է ՊՂԱՏՕՆԷՆ

Պղատոն, ժեզմէ 25 դարեր առաջ ապրող անձնաւորութիւն ժը յաճախ կը խօսի ամբողջ ժարդկութեան և ժամանակաւորաբար անոնց որոնք պետութեան ժը ղեկը ունին իրենց ձեռքը։

Ներկա գրած է «Հասարակապետութիւն» անունով գիրք ժը, հիմնուելով բարոյագիտութեան վրայ՝ որ իր բոլոր խորհրդածութենց ժարմինացումն է։

Պետութիւն ժը հիմնելու և զայն վարելու համար ժարդկային առօրեայ փորձառութիւնները բաւական չեն, պէտք է նաև անոր վրայ աւելնայ հոգեբանութիւնը։

Վատնզի պետութեան ժը նպատակը ժիայն կառավարել չէ՛ ըստ իր կամքին, այլ ժանաւանդ իր գծած օրէնքներուն նպատակը պէտք է ըլլայ յառաջ բերել այնպիսի պայմաններ, որոնք կարող պիտի ըլլան հասարակաց բարօրութիւնը ապահովել։ Լաւ կառավարութիւն ժը պէտք է ունենայ հետևեալ երեք յատկանչական կէտերը՝

ա.— Ճանկութիւն.

բ.— Սէր.

գ.— Գիտութիւն.

Եւ սակայն Պղատոն պայման կը դնէ որ բանը իչխող ըլլայ անձնց վրայ. ուէ պետութիւն պէտք ունի այնպիսի անհատներու որոնք կը սպառեն և կամ ստանալու ցանկութիւն ունին. այս երկուք ալ ժարդուն ցանկութենէն կը բղխին և կառավարութիւնը զոհացուժ տալու է անոնց։ Ժողովուրդ ճչմարիտ կառավարիչներ ունենալու համար, պէտք է որ կազմակերպուած բլլայ ճարտարապետութեան և վաճառականութեան ժէջ։

Շատ ժը երկիրներ որոնք զուրկ են այս միջոցներէն կ'ուզեն անկախութիւն հռչակել, սակայն պիտի չկրնան յաջողիլ այդ ուղղութեամբ եթէ երբէք չըկազմակերպուին, չ'ստեղծեն իրենց ճարտարապետները և չունենան այն բոլոր միջոցները որոնք անհրաժեչտ են, ոևէ երկիրի ժը անկախութիւնը հնարաւոր դարձնելու։

Իզուր կը յուսան և երազներու ժէջ կը մխրճուին և կը չարունակեն այսպէս մինչև այն ատեն երբ կամաց կամաց այդ ուղղութեամբ կ'սկսին ճիգեր ընել։

Երկրորդ դասակարգի ժը պատկանող անհատներ կան, որոնք երբէք նպատակ չունին հարստութիւններ դիզել, խոչոր գրամագլուխներ ունենալ, այլ տեսակ ժը փախուկներ որոնց սրտին ժէջ ցանկութիւն ժը կայ տիրելու և ուրիշ ոչինչ։ կազմակերպելու ոգին չատ գործուր է

անոնք ժօտ. դպրոցներու և համալսարաններու մէջ գործունեայ ատրճն են անոնք։ Դիրքեր կր հաւաքեն առանց կարդալու և ուսումնասիրելու, և զօրաւարներ կ'ըլլան առանց պատերազմելու. մէկ խօսքով ըլլալու և ընելու համար։

Երրորդ դասակարգ մը որ չատ կարևոր է, խորհողներու դասակարգն է, որոնք ժողովուրդէն անկախ կը մտածեն իրենց միտքը և ասոնք են որ օրէնքներ կը գծեն։

Ժողովուրդ մը չատ խեղճ է եթէ չունի այս դասակարգէն։

Տակաւին դարեր ու դարեր պէտք են Աբեւելեան երկիրներուն որպէսզի համակերպութիւն ունենան մրցելու Եւրոպայի հետ։

Ուրեմն իւրաքանչիւր անհատ իր անձնական չահերը միայն մտածելու չէ, այլ պէտք է աչխատի իր բաժինը բերել հաւարակաց բարօրութիւնը ապահովելու համար։ Վասնզի պէտք է միչտ ի միտ ունենալ թէ կը պատկանի այնպիսի դասակարգի որ կամ օրէնքներ կը գծէ, կամ գործադրել կուտայ և կամ ենթակայ է այդ օրէնքներուն։ Եւ ճիչտ ասոր համար է որ Պատառն յոյժ կարեւորութիւն կուտար անոր և կ'ըսէ «Գետութիւնը պէտք է կազմակերպուի ընդհանուր տիեզերքին և անհատ առանձինի հոգիին պէս»։ Եւ հետեւեալ կերպով կը դասաւորէ մարդիկը. Ոգեւորեալ մասը՝ կամքը կը ներկայացնէ և անոնց գործն է պաչտպանութիւն. երկրագործները, արհեստաւորները և վաճառականները սառնագոյն ախորժակները կը ներկայացնեն և պաչտօն ունին նիւթական բարիքներու արտադրութիւն, իսկ անոնք որ իմաստասիրական կրթութիւն ստացած են միտքը բան կը ներկայացնեն և պէտք է իշխող դասակարգը ըլլան։

Գետութիւնը այն ատեն գոյութիւն ունի՝ երբ պատերազմիկը, ճարտարապետականը, խորհողը և պահպանողը իրենց գործին կամ ստանձնած պաչտօնին բուն իսկ էութեան թափանցած են։

Ներկայ դարուս մէջ այնպիսի օրէնքներ գոյութիւն ունին որոնք միայն թուղթերու մէջ գրուած են և այնպիսի դաչնագիրներ որոնք իրական ըլլալէ դադրած են, և անոնք ապացուցանելու համար պզտիկ ազգերու ատատպանքնեբրն ու զրկանքները բաւական են։ Ասոնք նաւորաբար մերինը։ Գետական մարդիկ որոնք արդարութիւն և խաղաղութիւն կը քարոզեն պարզապէս իրենց նպատակը իրագործելու և երազները իրականացնելու համար, որովհետեւ իրենց մտքին մէջ չունին Սոկրատի և ժանաւորաբար Պատառնի չեչտած սկզբունքները պետութեան մը համար և միայն կեղծիքներով չրջապատուած են եթէ կարելի է այսպէս ըսել։

Պատառն կը պարտադրէ նաև կրթութիւնը առանց սեռի խտրութեան և պէտք է կրթութիւն որոշ ծրագրի մը համեմատ իր կրթութեան մէջ կ'իյնան մարմնամարզանքը՝ որ ո՛չ միայն մարմինը կը զօրացնէ այլ նաև կամքը։ Երաժչտութիւնը, գրելը, կարդալը, բանաստեղծութիւնը՝ ներդաչնակութեան և համեմատականութեան զգացումները կը զարթուցանեն և քաջալեր կը հանդիսանան իմաստասիրութեան մտքին, ինչպէս նաև յոյժ կարեւորութիւն կուտայ ուսումնական գիտութեան և գիտնարարական մարզանքներուն։ Ա՛ն է որ դաստիարակութեան կոչ ուղղած է ապագայ սերունդներուն համար և մարդիկ օգտուած են անկէ յաճախ և մանաւանդ այսօր մեծ թափ կուտան անոր։

Այսօր Գերմանիան և մանաւանդ բար Միացեալ Նահանգներ մեծ կարեւորութիւն կուտան մարմնամարզանքին, հակառակ դրամագլուխներ յատկացուած են այդ ծրագրին չուրջ։

Բնական է որ այդ մեծատքանակ գումարները որոնք կր ծախսուին պարապ տեղ չեն, կր պարտաստեն այնպիսի տղուն և զօրաւոր մարմիններ որոնք կարենան ապրիլ բոլոր կլիմաներու տակ և տղուն ամէն տեսակ հիւանդութեանց։

Եւ սակայն Պատառն կ'աւելցնէ թէ առողջ մարմինն ալ բաւական չէ, և երաժչտութեան անհրաժեչտութիւնը կը չեչտէ, որովհետեւ երաժչտութիւնն է որ մարդուս չնորհ կուտայ, կ'ազնուացնէ և նկարագիրը կը չինէ. գարձեալ երաժրչտութեամբ է որ մարդկային ուրախութիւնները ու վիչտերը կր թարգմանուին, պայմանաւ որ բանի չ'ըլլայ։

Ներկայիս երկու կերպ կայ դպրոց մը վարելու համար։

ա.— Տղան՝ մեքենայի մը պէս գործածել։

բ.— Տղան՝ իր կամքին թողուլ։

Շատ հաւանական է որ երկրորդը աւելի յարմար եղած ըլլայ, վասնզի պզտիկ փորձառութեամբ պիտի հասկնայ իր իրաւունքները, հետզհետէ իր ազատ կեանքին մէջ պիտի կրնայ հասկնալ ներքին գիտակցութեամբ մը թէ՛ իր իրաւունքները որ սահմանին մէջ կ'իյնան, և այս կը կոչուի ազատական կրթութիւն, որ ներքին աճում մըն է։

Բնական է որ սկզբնական չրջաններուն՝ տգէտ չրջանակներու մէջ չատ ծիծաղելի պիտի թուէր մինչեւ որ կարենային պարզել բուն իսկ ճչմարտութեան։

Ո՛չ սին և ո՛չ ալ միւսը պիտի կատարելագործուին առանց կրօնքի (Պատառն), որովհետեւ ոեւէ ազգ առանց կրօնքի չի կրնար հասնիլ բարձրագոյն աստիճանի մը, և սակայն որպէսզի այդ կրօնքը բազմաստուածութիւն չ'ըլլայ պէտք է անձնաւորեալ Աստուծոյ մը գաղափար ունենայ և ատոր համար Պատառն կ'ըսէ տիեզերքի ամբողջ չարժումներու եւս անձնաւորեալ կենդանի Աստուած մը կայ և կրօնքը միայն կրնայ այդ անձնաւորութեան հաւատքն ու վստահութիւնը մչակել։

Նմանապէս անմահութեան գաղափարն է որ մարդիկը կր զսպէ չատ մը ատորին ախորժակներէ։ Պատառն կր հաւատայ հոգւոյ անմահութեան և կրօնքին համար մեծ տեղ մը տուած է իր սիստեմներուն մէջ, չկայ թերեւս քրիստոնեայ ոևէ անձ մը որ այնքան փարած ըլլայ Աստուծոյ որքան Պատառն։

Եթէ երբեք կրօնքի ուժը խօսի մարդոց ինչպէս հին ատեն խօսած է՝ չատ մը դժբախտութիւններ և ազէտքներ պիտի չպատահէին։

Անթիլեաս 20 | 4 | 932 Կ. ՍԱՐԱՖԵԱՆ

ՇՐՋԱԲԱՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

«Տորհրդածուհիի» հեղինակը.— Մարկոս Աւրելիոս

«Աւետեաց երկրի բագուհին».— Զեռրիա (Պալմերա)

Հռոմի վերջին կայսր.— Հռոմուլոս Օգոստուլոս

«Փիլոսոփայական հեղինակը.— Կեսար

Ս. Գրքին լատիներէնի թարգմանիչը.— Հերոնիմոս (343 420)

Լատիներէն Ս. Գիրք.— Vulgata

Հռոմի աւերիչը.— Գենսերիկ

Գրաւճներու առաջին թագաւոր.— Կլովիս

Աղդի բնկերութիւնը բարբարոսներէն ընդունած է.— Անձնական անկախութեան, Ազատութեան ոգին.

Գերմաններու առաջին ոգին.— Ս. Բանիփակիոս

ԱՐԻՒԱԿԱՆ ԹԱՏՐՈՆԸ

«Պատռուած ծոպ»ի քեմնադրութեան առիթով

Վէր ջացող քառորդ դարու մէջ երկու ընտանիքներու ժառանգութիւնը, Փէրմէնի և Բոպէռի մէջ ստեղծած է մեղաւոր համակրութիւն մը և ապա ձև առած ցանկութեան, որ և կր կազմէ գրութեան ողբերգական հիմքը կամ ադեր։

Վիլլայի մը սալօնն է բեմը, գեղարուեստական յարդարումով, և ամարանով. դէմը պատգամ, ուրտեղէն կը պարզուի պարզ գիչեր մը և հեռուն՝ ծովը։

Բոպէռի ներկայութիւնը, արդէն իսկ փոխած է նախքան անոնց գալը Փէրմէնի ունեցած քմայքոտ ու ջղայնացած տրամադրութիւնը, աւելորդ անգամ մը ևս հաստատելով ժագի համոզումը թէ ինք խաբուած է թէ՛ իր կնոջմէն և թէ՛ իր մանկութեան բարեկամէն՝ եղբօր տեղ դրած Բոպէռէն։

Հաստնեցած նախանձով ու տառապած հոգիով է որ ժագը կ'երևի բեմին վրայ, իսկ միւսները ժառանգ ժագի ակնյայտի ժառանգութիւնով և փոփոխութիւնով։ Մայրը գորովոտ, բայց որոշ վարանումով և նախազգացումով մը Միչլինը ժանկունակ ու անտեղեակ կառարուածին ու կատարելիքին, Բոպէռ և մանաւանդ Փէրմէն զուսպ ու խուսափող, վրդովուած հոգիով ու անհանգիստ խղճով։

Մօր պնդումներուն վրայ ժագ հոգիի գալարումներով կր յայտնէ իր ամենքանքի պատճառը և համոզումը. զուր կ'անցնին մեր այնչափ գուրգուրոտ ու սրտառուչ հերքումները, նախ ժէռմէնի սէրը հիմք բռնելով, ապա ամենր ազնուութիւնը, Բոպէռի եղբայրութիւնը և երախտագիտութիւնը, ժագ հաստատ է իր համոզման վրայ, խորտակելով մեր դիմադրական փորձը և մանակից ընելով զայն իր մեծ վշտին։ Ընկճուած, բայց իր ցաւին մէջ զուսպ մայրը կը թելադրէ խօսիլ Փէրմէնին հետ, բայց առանց աղմուկի ու խրոտութեան։

Ջիչ յետոյ ժագ դէմ դիմաց է իր կնոջ հետ, որուն կը խօսի։ «Ալ ի՛նձ չես սիրեր. չէ՞ Փէրմէն։ Փէրմէն խուսափիկ պատասխաններ կուտայ. իսկ քիչ յետոյ պատասխանելու առիթպողտ կանութեան տակ կր յայտնէ. որ խորգուրգուրանք և գորով ունի «ժագի հանդէպ։» «գուրգուրանք» և «գորով», բայց ոչ սէր իրական առումով։ Այս բաւական կ'ըլլայ, որ ժագ վերջապէս համոզուի կատարուածին։ Բարոյական գատաստան մըն է որ տեղի կունենայ երկու ամուսիններու մէջ, ուր ժագ կ'ուզէ խորտակել կնոջ գիմադրութիւնը և խոստովանցնել տալ. իսկ Փէրմէն անկ ւրելին կը փորձէ հանգստացնելու ժագը և կամ գոնէ ժամանակ չահելու։

Հանճարեղ թատերագիրը Բիէռ Վէրժ. ժարդու և կնոջ հոգու խորունկ ծալքերն ու ընդունակութիւններն է, որ կր բանայ, անոնց տալով նաև լեզուի ու խօսքի հզօրութիւնն ու հմայքը, իր տատապանքի մէջ վճռական ժագը իր կնոջ խոստովանութիւնը չլսած անհոգ կերպով ներս կը մտնէ Բոպէռը և կր կատակէ բեմի անկիւնը կեցած Փէրմէնի հետ։ Ուժեղ հիգով մը ժագ իր կոզքին կը քաչէ Բոպէռը եւ գրքի մը մէջ բան մը փնտռելու պատրուակով, կր յայտնէ Բոպէռին թէ ինք գիտէ ամէն ինչ եւ որվ ղը առաւօտ պիտի մեկնի Պարսկաստան պիտի մեկնի Փէրմէնի օիրահարին հետ, որը ինքն է։ Բոպէռի տիպարը իր խորքին մէջ ազնիւ ու բարի, առանց դիմադրութեան կը խորտակուի ու կը հեռանայ առանց բառի եւ ժեստի, բայց եւ ճակատագրօրէն հարուածուած։ Այս պատկերը կը տեսնէ նաեւ քիչ հեռուն կեցող Փէրմէնը ու կը սարսռայ։ Աղէտը գագաթնակէտին է։

(Շար.) Χ.

ՀԵՏԱՔՐՔԻՐ ԼՈՒՐԵՐ

ԳՈՂ. ԽԵՁԱՓԱՐՆԵՐ.— Վերջերս Լոնտոնի կենդանաբանական պարտէզը բերուած է հարաւային ծովերու կղզիներէն խեչափառ մր. այս կենդանին իր վայրագ բնաւորութեամբ իր վրայ հրաւիրած է գիտնականներու ուչադրութիւնը։ Հակառակ իր ծաս մր ցեղակիցներուն այս երկակենցաղը կր սիրէ բնակիլ ծովերէն հեռու ցամաքի վրայ։ Իր ամօրինակ ախորժակին գոհացում տալու համար, իր կերակուրներն են թռչուններ ու անոնց հաւկիթներ։

Վերջերս խումբ մը գիտնականներ գացին այդ կղզիները ուսումնասիրութիւններ կատարելու։ Հոն հանդիպեցան խեչափառներու խումբի մը որոնք ծովերէն ելնելով եկած էին կղզիին անտառուտ խորերը, ու մագլցելով ծառերը յափրծակելու համար թռչուններու բոյներուն մէջ եղած ձագերն ու հաւկիթները, մեծ զարմանք պատճառելով գիտնականներուն։

— ՄՐՋԻՒՆՆԵՐՈՒՆ ՋԱՐՄԱՆԱԼԻ ԿԵՍՆՔԸ.— Փոճ. Էնտրիւ կրսե թէ իմիր գտած է որոշ տեսակի մրջիւններ, որ իրենցմէ աւելի փոքրիկ միջատներու երա. մակ մր կը պահեն, կր կերակրեն ու կ'արտադնեն ու ամէն խնամք կր տանին որպէս զի անոնցմէ ծծեն անուշ հիւթը, որ անոնցմէ կ'արտադրեն։ Ուչագրաւը այն է, որ մրջիւններ կր խաղցնեն յիշեալ միջատներ եւ այդպէսով անոնց սիրայօժար բոլոր ուժեղութեամբ կր ծծեն իրենց ծաս սիրած հիւթը. այս միջատներ կր կոչուին մրջիւնի կովեր։

— ՖԻԼԱՏԷԼՖԻԱՑի մէջ մարդ մը հրատարած է ժամացոյց մր, որ ոչ միայն ժամր ցոյց կուտայ այլ նոյն իսկ արեւօտեան ժամր ճիչ «բարի լոյս, ժամը վեցն է» կ'արտասանէ։ Այս խոսոր ժամացոյցը ունի նաեւ ռուսիս եւ Ֆօճեկրաֆ։

— ՄՈՎԵՐՈՒՆ յատակր ուսումնասիրելու եւ ի հարկին պահեստներ առնելու համար Հրուսս Հրեկրայափ մը նաւ մր հնարած է, որով մինչ այժմ անկարելի եղած խորութիւնները կ'իջնէ։ Այս նաւուն մէջ կարելի է գետեղել վեց մարդ. ուն իր օդը քարմացնելու գործիք, մէջէն դուրս դիտելու լուսարձակներ եւ պահեստահաններ։ Փորձի համար երկու օուներ գրուելով նաւուն մէջ ծովուն խորը իջեցուցած են եւ տասերկու ժամ ջուրին յատակը կենալէ վերջ դուրս հանելով տեսնուած է որ օուները օդի ընդազութենէն տառապած չեն։ Այս նաւը հնարողը կրսէ թէ, եթէ ապագայ ընդծով. հաներ իր սկզբունքով օիներուն ծաս մր վտանգներու առաջքը կ'առնուի։

— ԹՈՒՆԱՒՈՐ ՄՈՂՆԵՐ.— Թունաւոր մոդիսը թէեւ առաջինով սիրուն՝ բայց ամենավտանգաւոր սողունն է։ Գիտուններ իրենց ուսումնասիրութեան առարկան դարձուցած են զայն։ Այս անվախ ու խիզախ եւ յարձակող չորքոտանի սողունը ունի չորս թունաւոր ժանիքներ, որոնցմով իր զոհին մարմինը կը խրէ եւ թոյնը ամբարներէն կը քաչէ անոնց մէջ։ Թէեւ իր թոյնը այնքան ալ զօրաւոր չէ բայց իր բերնին մէջ կուտակուած զանազան միխրոպներ թոյնին հետ խառնուելով զոհր կը մահացնէ։ Բժոչաւոր օձր անգամ կը վախնայ անոր հետ կռուի բռնուելէ ի բաց առեալ երբ սպիտուած է կռուի։ Անապատի մէջ բնակող հնդիկներ նախապատաստուած են հանդիպ այս սողունին։ Անոնք կը խորհին թէ անոր օունչը թունաւոր է. իսկ Նավահոս հնդիկներ ձեռագործ գործերու եւ հյուսիներու գոյներու դասաւորումը առած են այս մոդիսի առարիս տեսիլն։

— ՉԻՆԱՑի ստորերկրեայ բնակիչներ.— Չինաստանի Շանսի լեռներուն խորը կը բնակի չինացի ցեղ մը գեռնափոր տուներու մէջ։ Հոն անոնք կապրին, կաղօթեն, կը գործեն ու կը թաղուին միեւնոյն տեղին մէջ։ Վերջերս գերմանացի նամբորդ մը այցելած է այդ անեւրեւոյթ խաղարը եւ թարգմանի միջոցաւ անոնցմէ իմացած է որ առաջին անգամն է որ ներմակ մարդու կը հանդիպին ու ապշութեամբ կը զարմանան անոր երեւոյթէն։ Այս մօնկոլներուն մէջ կը գտնուին առանձնագործներ ու բարակոփներ որոնք կը հաւաստեն բարձր խաղաքակրթութեան հասած ժողովուրդներու արուեստի մակարդակին։ Ունին ջուլհակներ, որոնք ամենագեղեցիկ նկարներով կերպասներ կր գործեն։ Անոնց կերակուրները կը բաղկանայ բանջարեղէններէ, թէեւ կորսան ու կուտեն նաեւ զանազան կարգի անասուններ։

ՀԱՅՈՒ ՄԸ ԳԻՒՏԸ

Հալէպէն, Ռօպէր Զօլաբեան անուն հայ մը դիմում կատարած է Բարձր Գոմիսէրութեան, առանձնաձեռնորհում պահանջելով վերջերս իր հնարած նոր տեսակի բօր չաթի մը համար, որ տաս փորիկ տեղ մը կը գրաւէ եւ կը բացուի կը գոցուի։

Առանձնաձեռնորհումներու պատասխանատուր գոհացում տուած է պ. Զօլագեանի խնդրատուին։

ԳՐԱՊԱՐԱԿԱՅԻՆ ԴԱՍԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ

1 Մայիս կիրակի կէսօրէ առաջ ժամը 10 ին

«ԺՈՂՈՎՐԴԱՅԻՆ ՏԱՆ» ՄԷՋ

Պիտի բանախօսէ՝ Տօքթ. Ռ. ԳՈՒԼԱԳԵԱՆ նիւթ՝

«Կուրեղատապը եւ իր քարդութիւնները»

ՄՈՒՏՔԸ ԱԶԱՏ

ԴԱՆԻԷԼ ՎԱՐՈՒԺԱՆ

ԵՒ ԻՐ ԳՈՐԾԵՐԸ

(Շարունակութիւն Ապրիլ 24ի թիւէն)

Գրական սեռերու մէջ, ոչ մէկուսայն մեծ դերը վիճակուած է, ինչ որ վիճակուած է չափաւոր բանաստեղծութեան։ Եթէ գրական ուրիշ սեռերը, ինչպիսին է վէպագրութիւնը, կ'ըզբաղուի իր անմիջական չրջապատի ազգային և կամ մարդկային հոգու ապրումները վերլուծելով, իր զանազան վիճակներու մէջ. ապա և չափաւոր բանաստեղծութիւնը որևէ ազգի և կամ մարդկութեան հոգու պատկերն է, մէկ քանի տողով և կամ էջով գրուած։

Այդ է ահա պատճառը, որ չափաւոր բանաստեղծութիւնը գժուար է ու պատասխանատու, որուած ըլլալով, որ որ ատեն մէջ գրական պահանջներուն գոհացում տալը և դժուար է և վրիպումը, անմիջականօրէն տեսանելի է և զգալի։ Գրական պահանջներ, որոնք են, խորք, կամ նիւթ, ներչնչում, անկեղծութիւն, հարազատութիւն, արուեստ, ուժգնութիւն, լեզու և պատկերացներու գիւրութիւն։

Այժմ յիչենք Դանիէլ Վարուժանը այս սահմաններուն մէջ։

Գրականութեան մէջ առհասարակ, բանաստեղծներու մէջ մասնաւորաբար, մեծ մասը սահմանափակ նիւթերու չուրջ է որ կը հնչեցնեն իրենց քնարը ու տաղանդը. քիչեր միայն կունենան հոգեկան լայն հորիզոններ և թռիչքներ և որ աւելին է չանդգնութիւնն ու պատրաստութիւնը բազմակողմանի նիւթեր երգելու։ Դանիէլ Վարուժանը այդ հազուագիւտ բանաստեղծներէն է, որուն գրականութեան մէջ նիւթերը զիւրար կը հրմչակեն իրենց չատութիւնով և բազմակողմանիութիւնով։ Շատ իրաւամբ ըսուած է, որ նա ավարպետ քերթող մըն է, որ գիտէ բարձրանալ ամենախոնարհ եղիճէն մինչև ամենաբարձր կաղնիներու կատարը», և այն, ոչ պարզ երգերով ու արդէն լսուած նիւթերու կրկնութիւնով, այլ գրական հոյակապ գիւտերով, որոնց մէջ մերթ Վարուժանի սիրտը կը պոռկայ ուժգին, և մերթ կը փլչի մեծ դղրդումով։

Առնելով Վարուժանի երկերու ամբողջութիւնը նիւթի տեսակէտէն մենք կը տեսնենք հոն ոչ միայն մարդկային հոգու բոլոր արտայայտութիւնը, սէրը, յաղթանակը, ըմբոստացումը, գեղեցկի և ուժի պաչտամունքը, այլ նաև, այն որ այդ նիւթերը երգուածին ազգային ու միջազգային պատմութեանն գրական ստեղծագործութեանց ոգեկոչումով։ Բան մը, որ Վարուժանի դրականութեան հմայքներէն է, և անոր տաղանդին հետ ունեցած յուրջ պատրաստութեան արդիւնքը։ Իր մէկ քանի տողնոց ոտանաւորներուն մէջ, յաճախ մենք կը տեսնենք խտացած պատմութիւններ, որոնք իրարու քով ներդաչնակուած են և իտէալի հնոցին մէջ բիւրեղացած։ Վարուժանը մարդկային հոգենտիրապետող մըն է, սկսած, այդպէսուած ու լքուած կոյսերէն մինչև կղեապարա թռչունու բարդ հոգին, տանջուած ու զարհուրանքներու զոհ անհատէն, մինչև աստուածներու մրցակից մարդկային հոգիները։ Ասկէ զատ, Վարուժանը գեղեցկի և ուժի երկիլն է և երկբրպադուն, նա էր որ գուրս քաչեց դարերէն եկող հայ գեղեցկութիւնը և մեր պալատներուն մէջ խլրդող ուժը, անով լեցնելու նոր սերունդներու ըմբոստները հոգիները, զանոնք մղելու վիւժացնութեամբ և ճիգերով նոր արշալոյսներ կերտելու։ Նա երգիչն է նաև հայրենի հողին ու բնութեան, որու արարչական ուժը և քաղցրութիւնը, պէտք ունէր իր տաղանդին ու ուժեղ գրիչին։

Խորքէն անմիջապէս վերջ, բանաստեղծութեան համար պէտք է ներչնչում և անկեղծութիւն, որոնք երգուած նիւթի մէջ պիտի կրնան ցոլացնել բանաստեղծի հոգին ու զգացումները, խօսիլ կարենալու համար ընթերցողի հոգիին ու զգացումներուն։ Առանց այս ներչնչման և անկեղծութեան, որևէ գրական կտոր որչափ ալ արուեստով գրուած ըլլայ և կարևոր նիւթ ունենայ, պիտի մնայ համր ու անհրապոյր։ Վարուժանի քերթուածներու մէջ մենք կը հանդիպինք զեղուն ներչնչման մը և այնպիսի անկեղծութեան, որ կարծես իւրաքանչիւր կտոր բանաստեղծի հոգիէն մաս մը ունի պոկած իրեն հետ, մերթ փոթորկոտ և մերթ խաղաղ, բայց միչտ վճիտ ու յատակ։

Վարուժանի հետ անձնական ծանօթութիւն ունեցող մտաւորականներ, սքանչացումով կը պատմեն, այս ներչնչումը և մտքի երկունքները, որ, նա ունեցած է ստեղծագործելու հայ ժողովուրդին համար այնչափ հզօր ու հոգիով թախանձուն գրական կտորներ։ Կտորներ, որոնք իրենց իմաստական ամենաբարձր արտայայտութեան և արուեստի կատարելութեան և յանդգնութիւններու մէջ իսկ կը մնան միչտ քնական, և անկեղծ, մինչև իրենց խորքը, այդպիսի կատարելութիւն մըն է։ Գեղեցկութեան Արձանը, որ նաև բանաստեղծի Սիրոյ մասին ունեցած գաղափարի խտացումն է։

ԳԵՂԵՑԿՈՒԹԵԱՆ ԱՐՁԱՆԸ

Կուգեմ ըլլալ հու մարմարիոնէ բեղուած
Ալիմպոսի ամենէն խոր արգանդեն

Սու իմ մուրճիս տակ զգենու հրեղեն
Միս մը կնոջ լոյսով տեղդով սլարարած.
Աչերդ ըլլան վիներ, ուր մարդ երբ սուզի
Յաւերժին մէջ անմահացած զգայ զինք
Գիծերդ անեղծ ըլլան, ըլլան հու սպինք.
Դէմքնակութիւն մը, ուր կենսահիւթը յուզի։
Մերկ ըլլաս դուն բանաստեղծի մը հոգւոյն պես
Եւ հեթանոս այդ մերկութեանդդ ներքեւ
Տառապի մարդն ու չկրնայ դիպչիլ ինչ,
Թէ հարկ ըլլայ գոն մը ընել ինչ պարգեւ
Բագինիդ ես պիտի ուզեմ մուրթուիլ
Որպես զի կոնդ ըմպէ արեանն հուսկ կաթիլ։
Հանճարդ Հայկեան, Նաւասարդեան

***

Սա տօներուն աւետավառ
Ալ վիրածնէ փլատակներէն
Ու փառագոչ հնարդ առ.
Ծանուն ուժին, յանուն գեղին
Մեհեան Մեհենաց աստուածներուն.
Դանը ձեռքիդ բազնէ բազին
Համասփռէ հուր ու արիւն։
Ու բարձրացուր Անահիտի
Ծիծերն ի վեր բաժակդ հուռ
Ցեղդ գինուղ հերթողներու
Սրտին վրայ լեցուր- լեցուր,
Չի մենք յանուն սերին սերմին
Ինչ ինչ ցեղիդ մարմարեն կոյս
Մենք պատակներդ օգոստափառ
Պիտի կերտենք նոր Արշալոյս։

ՂԱԶԱՐ ՉՈՐՔԳ
(Շար.)

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՀՆԴԿԱԿԱՆ ՀԱՐՑԸ

Սըր Սամուէլ Հօր բացատրութիւններ կուտայ Հնդկական Ազգային գումարէի մասին

Լոնտոն.— Հնդկաստանի մէջ կատարուած ծերբակալութիւններու շուրջ Համայնքներու ժողովին մէջ դրուած հարցումի մը ի պատասխան, Սըր Սամուէլ հօր բացատրեց թէ Քոնկրէսն իր ամրողջութեամբը ապօրէն հռչակուած չէր, բայց Քոնկրէսի տեղական կազմակերպութիւնները արգիլուած էին շատ մը պարագաներու մէջ։ Անիկա աւելցուց թէ Քոնկրէսի գումարումն էր որ ապօրինի յայտարարած էր եւ ոչ թէ Քոնկրէսի կազմակերպութիւնը։ (Մ. Գ.)

Անգլօ - եգիպտական դաշնագիրը

Լոնտոնէն կը հեռագրեն «Էլ Ահրամի»ն.

Լոնտոն.— Համայնքներու ժողով.— Պրն. Կազալէթ հարցուց արտաքին գործոց պաշտօնատան տնօրէնին թէ Ը՞նչ խորհէ՞ր ունէ յայտարարութիւն մ'ընել անգլիական կառավարութեան եւ եգիպտական կառավարութեան միջեւ կնքուելիք դաշնագրի մը շուրջ եգիպտական կառավարութեան կողմէ հաղորդուած ծանուցագրի մը մասին։

Պետական քարտուղար պրն. Էմըն պատասխանեց թէ նախարարը այս խնդրոյ մասին ունէ ծանուցագիր չստացաւ եգիպտական կառավարութեան կողմէ։

«Մանչեսթըր Կարտեան» թերթը ցաւակցական հեռագիրներ կ'ուսանայ իր տնօրէնին խնդրուելուն առթիւ

Լոնտոն.— «Մանչեսթըր Կարտեան» կը հրատարակէ ցաւակցական բազմաթիւ հեռագիրներ զոր ստացած է իր ընթերցողներէն եւ բարեկամներէն իր տնօրէնին պրն. Է. Թ. Սքոթի արկածի մը հետեւանքով խեղդուած ըլլալուն առթիւ։

Կառավարութիւնը կացութեան տէր է

Նոր Տէլհի.— Քաղաքական շրջանակները ընդհանրապէս կը կարծեն թէ կառավարութիւնը վերջնական կերպով եւ բոլորովին իր ձեռքին մէջ առած է այժմ կացութեան հակակշիռը։

Իշխանութիւնները բացայայտօրէն զոհ են կացութիւնէն։ Շաբթուն վերջերը, անոնք ձեռնարկեցին արգիլելու նախ ապօրինի նստաշրջանի գումարումը եւ յետոյ հասնելու այս նպատակին առաջ ծանրակշիռ վէճ մը առաջ բերելու մէկ կողմէ Քոնկրէսի եւ միւս կողմէն ոստիկանութեան կամ բանակի միջեւ։ Ըստ բագրուած երկու նպատակներն ալ իրագործուեցան։

Հարիւրաւոր ոստիկաններ կը շրջէին քաղաքին մէջ։ Անգլիացի եւ հնդիկ զինուորներ գրաւած էին ռազմական կէտերը եւ պատրաստ կը գտնուէին դիմագրաւելու համար ամէն տեսակ պատահականութիւն։ Զրահապատ ինքնաշարժեր ալ պատրաստ վիճակի մէջ կը գտնուէին։ Այսու ամենայնիւ, ոստիկանութիւնը առանձին յաջողեցաւ պահպանելու հանրային կարգապահութիւնը։

Քոնկրէսի պատասխանատուները ձերբակալուեցան կամ Տէլհի ոստիկանութեան կողմէ հրաւիրուած էին ներկայանալու համար։ Մահմատ Ալի Ճինան, որ Քոնկրէսի նախագահն է, Պոմպէյէն մեկնիլ ուզած միջոցին եւ Բանտեթը Տէլհի մտնալէն առաջ։ (Ռ. Գ.)

ՉԻՆ-ՃԱՊՈՆԱԿԱՆ ՎԷՃԸ

Ժընէվ.— Ազգ. Դաշնակցութեան ընդհ. գրասենեակը կը հրատարակէ այն գաղտնի նիստին մասին զոր 19ներու Մանչուրիոյ գումարեց Սալրիլ 26 կէս օրէ յետոյ։

«Ազգ. Դաշնակցութեան ժողովին յատուկ մասնախումբը գումարուեցաւ ժամը 15.30ին։ Նախագահը իր պաշտօնակիցներուն տեղեկութիւններ տուաւ այն խօսակցութիւններուն մասին զոր ինքը ունեցած էր Չինաստանի եւ Ճապոնի ներկայացուցիչներուն հետ։ Մասնախումբը տեղեկութիւն ստացաւ նոր բանաձեւի մը մասին որը կը թուի թէ յարմարութիւն ունի երկու կառավարութեանց մէջ հաժաձայնութիւն մը իրագործելու համար։ Մեծն Բրիտանիոյ եւ Չինաստանի ներկայացուցիչներուն կողմէ Չինական կառավարութեան առաջարկուելէն յետոյ, այն բանաձեւը ներկայացուցած է այժմ Ճապոնական կառավարութեան որը իր գաղափարը պիտի յայտնէ կարճ պայմանաժամի մը մէջ։

Այս պայմաններու տակ, Ցատուկ Մասնախումբը յարմար դատեց սպասել Ճապոնական կառավարութեան որոշման։ Մասնախումբը որ նոր նիստ մը պիտի գումարէ եղ. օր (երէկ) նախատեսած է նաեւ հրապարակային նիստ մը որ տեղի պիտի ունենայ եղեր չաբթուս լրանալէն առաջ։

ՉԻՆԱԹԱՓՈՒԹԵԱՆ ԽՈՐՀՐԴԱԺՈՂՈՎԸ

Լոնտոն.— Արտաքին գործոց նախարար Սըր Ճօն Սայմընն Ժընէվէն օգնաւով մեկնեցաւ Լոնտոն գալու համար։ Անիկա Ժընէվ չպիտի վերադառնայ եղ. օրէն (երէկ) առաջ։

Չինաթափութեան խորհրդաժողովին յառաջիկայ նիստը պիտի գումարուի այս չաբթուան ընթացքին։

Ուրիշ պատուիրակներ ալ Ժընէվէն մեկնեցան անցեալ չաբթուն վերջին օրը, որոնց կարգին Պ. Կրանթ, որը Հռովմ վերադարձաւ և Պ. Գրիւնինկ որ Գերմանիա գնաց մասնակցելու համար ընտրութեանց։

Շատ մը պետական մարդիկ Ժընէվի մէջ մնացին, այսու ամենայնիւ Պ. Մաքտոնալտ Լոնտոն չպիտի վերադառնայ Ապրիլ 29էն առաջ։

Միևնոյն ատեն, նաւային, զինուորական և օդային խնդիրներով զբաղելու պաշտօն ունեցող և Սըր Ճօն Սայմընի բանակցի հաժաձայն կազմուած փորձագէտներէն բաղկացած երեք յանձնախումբերը ձեռնարկեցին իրենց աշխատանքներուն։ Սոյն աշխատանքները կը կայանան ռազմազէնքերով երկու խումբի դասակարգելու մէջ. այսինքն՝ յարձակողական զէնքեր և պաշտպանողական զէնքեր։

Պ. Մաքտոնալտ Ժիւրա լեռը գնաց հանգչելու համար

Ժընէվ.— Բրիտանական վարչապետ Պ. Ռամսէյ Մաքտոնալտ Ժիւրա լեռան վրայ գտնուող վայր մը գնաց հանգչելու համար։ Իր մեկնումէն անմիջապէս առաջ ան հեռագրեցաւ իր որդւոյն պ. Մալքոլմ Մաքտոնալտի հետ որը հոս եկած էր օդանաւով։

Գերմանական ընտրութիւններ Գերմանական Մամուլին դիմրը

Փարիս.— Ֆրանսական մամուլը մեկնարանելով բրուսիական Լանդտակի ընտրութենէն տուած արդիւնքի շուրջ կը ջանայ ցուցնել թէ ազգայնական ընկերվարականները փայլուն յաղթանակ մը տարին որը սակայն անբաւական է իրենց ապահովելու համար վերջնական յաջողութիւն մը։

«Մաթէն» կը գրէ թէ ընտրութենէն տուած արդիւնքը չպիտի ապահովէ Գերմանիոյ ներքին խաղաղութիւնը։

«Ժուռնալ» կը խորհի թէ Գերմանիան պարտի որդեգրել միանգամայն կորովի եւ ճարտարամիտ ընթացք մը արգիլելու համար որ Հիթլէր մօտ ապագայի մը մէջ չխաղայ գեռակշիռ գեր մը Գերմանիոյ քաղաքական կեանքին մէջ։

«Էքօ տը Բառի», ազգայնական, ունէ տարակուսանք չունի թէ գերմանական Բարլամէնթարիզմը արդէն վախճանած եւ նոյն իսկ թաղուած չըլլայ։

Ձախակողմնեանները օրկան «Քօթիտիէն» կը յայտնէ թէ Գերմանիոյ մէջ կացութիւնը յեղաշրջում կը կրէ այնպիսի եղանակով մը զոր ոչ Ֆրանսան եւ ոչ ալ Եւրոպան չեն կրնար պատկ անտարբեր մնալ։

Ֆրանսայի յայտնի հրապարակագիր պ. Կէսթաւ Հէրվէ կը գրէ «Վիք Ֆրանսայի ժէն թէ «գերմանական ընտրութենէն տուած արդիւնքը ճշմարտ ազգանամոլութեան մը մէկ-քառորդն է ճշտութենէն անընդունելի մէկ դաշնագրին դէմ։

ՏԵՂԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՀԱԼԷՊԻ ԱԶԳԱՅԻՆ ԳԱՒԱՌԱԿԱՆԻ ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆԸ

ՈՐՔԱ՞Ն ՔՈՒԿ ՍՏԱՑԱՆ ԸՆՏՐՈՒԱԾՆԵՐԸ

Մեր նախանցեալ թիւով տուած հին Հալէպի Ազգ. Գաւառական ժողովի ընտրութեան արդիւնքը։ Հալէպի մեր թղթակիցը դրկած է մեզ հետեւեալ մանրամասնութիւնները.

Ամենայն կարգապահութեամբ եւ օրինաւորութեամբ տեղի ունեցաւ ընտրութիւնները. ժողովրդական բոլոր խաւերու մասնակցութեամբ։ Սկսու կեդրոններ հաստատուած էին ընտրակերելու համար, որոնց երկուքն ալ կը գտնուէին ոստիկանական հսկողութեան տակ։ Պայքարող կողմերը բուռն ջանասիրութիւն ցրծուած էին եւ իրենց կալելին չխնայեցին յաջողելու համար։ Սակայն ընտրութեան սկսելէն ժամ մը վերջ արդէն յայտնի եղաւ որ ժողովրդային ցանկը անմրցելի կերպով առաջ կերթայ։ Կէս օրէ վերջ «ապգային պլոք»ցիներ յուսահատութեան մատնուած էին։ Ջուկասուփերը բերուեցան Առաջնորդարան եւ բացուեցան հսկիչ մարմիններու ծրագրին տակ։ ժողովուրդային ցանկի ընտրեալներ սեացան հետեւեալ ձուկերը.

	Ձայն
Գրիգոր Ազիրեան	2151
Տօքթ. Տ. Վազարեան	2157
Միհրան Աճեմեան	2129
Մուսեղ Աւետիսեան	2099
Նազարէթ Թէվեհլեան	2149
Օննիկ Մազլումեան	2134
Արամ Միհասեան	2143
Սամուէլ Գասպարեան	2127
Ճօրճ Ֆէքքէյեան	2138
Տօքթ. Ա. Գապագեան	»
Կարապետ Թիւթիւնճեան	2118
Յովսէփ Տէմիրճեան	2098
Նազարէթ Ֆըսըրգճեան	2910
(երկու ցանկերու վրայ ալ առնուած)	
Յակոբ Քայխոսրեան	1991
Գէորգ Տ. Մեսրոպեան	1973
Արմէն Տաճեան	2124
Պետրոս Տ. Պետրոսեան	2135
Միհրան Գասմաճեան	2118
Խորով Թիւլսիւգեան	2148
Պօղոս Բարսեղեան	2118
Սրուանդ Զօրեան	2980
(երկու ցանկերու վրայ ալ առնուած)	
Սարգիս Տէմիրճեան	2127

ԻՊՐԱՀԻՄ ՀԱՆԱՆՕԻ Ի ՊԱՏԻՒ ԵՂԱԾ ՅՈՒՅԶԸ

ԶԵՐԲԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ՍԿՍԱՆ

Հալէպի ազգայնական պետերէն Իպրահիմ Հանանօ վերջերս Պէյրութ եկած էր իր տղուն դարմանումին համար։ Հալէպ վերադարձին մեծ ցոյց մը կատարուած էր ի պատիւ ազգայնական պետին, որու միջոցին վիրաւորուած էին հանի մը մարդիկ։

Այժմ վիրաւորներէն Ալի էլ ձիհամի անուն մարդ մը մեռած է։ Ասոր վրայ կառավարութիւնը սկսած է ցուցարարներէն ոմանց ձերբակալման։

7 ՏԱՐԵԿԱՆ ԱՂՋԱՆԿ ՄԸ ԿԻՅՆԱՅ ԵՒ ԿԸ ՄԵՌՆԻ

Երէկ, Պապ Իթրիսի փողոցին վրայ, Ֆրանսացի սպայ պ. Բիէռ Պօրժէի հօր տարեկան այցիկը, 20 մեքր բարձրութիւն ունեցող տանիքէն վար իյնալով մեռած է։

ՏԽՈՒՐ ՄԻՋԱԴԷՊ ՄԸ *ՀԱԼԷՊԻ ՄԷՋ*

ԿՌԻԻ Հ. Մ. Ը. Մ.-Ի ԵՒ ԱՐԱԲԱԿԱՆ ԽՈՒՄԲԻ ՄԻՋԵՒ ՅԱՐՁԱԿՈՒՄ ՈՍՏԻԿԱՆՆԵՐՈՒՄ ՎՐԱՅ

Հալէպ մեր Թղթակիցը կը գրէ 26 Ապրիլին.—

Այս կիրակի հոծ բազմութեան մը ներկայութեամբ Խամասկոսի Հ.Մ.Ը.Մ.ը եւ Հայկի Իւնիոնը ունեցան մրցում մը։

Խաղի սկիզբէն Հ.Մ.Ը.Մ.ի դէմ սկսան եղեր հակառակորդ խումբը։ Բայց դուռ ար սեար էր մեր մարզիկներուն։ Իւնիոնը առաջին կիսախաղին նուաճակեց առաջին կէտը։

Երկրորդ կիսախաղը կ'սկսի, «Իւնիոն»ը կը նուաճակէ երկրորդ կէտը։ Ինչ վերջ «Իւնիոն»ի տղոց մէկուն douze pas կրկնել, առաջին անգամ դասատուր կ'րնդունի, բայց «Իւնիոն»ի մարզիկներ կառարկեն եւ կ'սպառնան, այնպես որ դասատուր տեղի կուտայ։ Հայեր անիրաւութեան հանդէպ յուզ կը մնան։ Խաղը կը շարունակուի եւ երրորդ կէտը կը նուաճակուի «Իւնիոն»ի կողմէ։ Խաղի վերջաւորութեան 10 վայրկեան մնացած էր, Հ.Մ.Ը.Մ.ը կը նուաճակէ կօլ մը, ասիկա նորէն կոուագան մարզիկներ կառարկեն։ հայ տղամ չհանգուրժելով դասերին մէջ կը մտնեն կօ՛լ, կօ՛լ կանչելով։ Կոիւը կ'սկսի։ Կը հասնին նոր առձանագրուած անփորձ ոստիկաններ եւ կ'սկսին մի միայն հայերը ծեծել։ Հայերը կը գայրանան հաճային ապահովութեան հսկող պաշտօնեաներու աչառութիւններուն եւ կը սկսին քարկոծել գանոնք։ Ոստիկաններ օդին մէջ կը կրակեն եւ մի հանի անձեր պատանիներ ձեռք անցնելով մեռցնելու ասպիճան կը ծեծեն։

Փորձ ցոյց տուած է որ այս խումբը, որ «Sportmanship»ին լուր չունի, իր խաղերուն մեծ մասը կռիւներով վերջացուցած է, Պաղեստինի հրեական «Հաբօէլ» խումբը ծեծելով եւ սուլելով փախցուցին, Պէյրութի «Ընկերասեր»ին հետ խաղը կռիւով վերջացաւ։ Խամասկոսի «Էլ Գարաւեժի հետ խաղը ցոյն ճակատագիրը ունեցաւ, Հ.Մ.Ը.Մ.ի եւ ուրիշ զանազան հայ խումբերուն հետ խաղացած ասեն միշտ կռիւ պատահած է։ Որհան լաւ պիտի բլլար որ բոլոր հայ խումբերը եւ ճամաճաւանդ Հ. Մ. Ը. Մ.ի խումբերը, պօյքօթ ընեին այս կոսւազան խումբին դէմ եւ երբէք չի խաղային անոր հետ։

Այս կռուին առթիւ Հալէպի «Էլ Թէգատիւմ» թերթը կը գրէ.—

Խամասկոսի Հ. Մ. Ը. Մ.ը կարեւոր մարզական խումբ մըն է եւ յաճախ յաղթանակներ տարած զանազան խումբերու վրայ։ Վերջին յաղթանակը տարաւ Խամասկոսի «Գարաւեժ» խումբին դէմ։

Այս ուրբաթ Հ.Մ.Ը.Մ.ի Ֆութպոլի խումբը Խամասկոսէն Հալէպ եկաւ, մրցելու համար «Իթթիհատ էլ Իսլամի» արաբական խումբին հետ։ Կիրակի օր ժամը 4.30ին սկսաւ խաղը։ Հալէպի խումբը ծահեցաւ երեք կօլ։ Իսկ Հ.Մ.Ը.Մ.ի խումբը երբէք չի ծահիցաւ։ Երկրորդ կիսախաղին անհամաձայնութիւն մը տեղի ունեցաւ երկու խումբերու միջեւ, Շուտով վէճը մեծցաւ եւ քէ՛ խաղցողներ եւ քէ ալ դիտողներ խառնուեցան. վէճը կռիւի փոխուեցաւ։ Ոստիկաններ հասան եւ մի քանի մը հոգի ձերբակալեցին երկու կողմէն։ Սակայն երբ ոստիկաններ ձեր բակալեալները կը փոխադրէին պահակատուն, խաղադաշտին դուրս երեսյթ ասեն, ժողովուրդը սկսաւ քար ծեծել ոստիկաններու գլուխներուն։ Քանի ոստիկաններ ծանր կերպով վիրաւորուեցան այսպես, մինչեւ որ նոր ուժեր եւ ձիաւոր ժանտարմաներ հասան եւ ցրուեցին ժողովուրդը։ Ընդհարման միջոցին վիրաւորուեցան ոստիկաններ Ֆուատ Նախալ, Աքթուան Պաստիին, Միսակ Լեւոն, Օմար Լութֆի Իզգեր ձապրա Նազրիր, իսկ ժողովուրդին վիրաւորուեցան Վահան Խաչատեան, Աքթուան Խաչատուր, Իլիաս Ճօճ Շահին։ Բանտարկուածներն են Հրայր Արթին, Աբրահամ Կարապետ, Անդրանիկ Վահան, Նազար Տամս, Ասկոբ Ձրճեան։

ՅԱՐՁԱԿՈՒՄ ՀԱՅ ԽՄԲԱԳԻՒ ՄԸ ՎՐԱՅ

Երեքշաբթի գիշեր, Էտհեմիէի Լիբանանեան հիւանդանոցի մօտերը երկու անծանօթներու կողմէ յարձակում կրած է «Ժողովուրդ»ի խմբագիրներէն Խ. Քարատօ, որուն մարի եւ բիրի հարուածով վիրաւորած են զայն կր գրէ «Ժողովուրդ»։

ՄԱՐԴ ՀՐԷՇՆԵՐ

Նուսուզ Բաճուլ անուն հրէշ մր, բնակեցկութեամբ Նաւում Քասիմ անուն ուրիշ հրեայ մը վիլթօրիա անուն 7 տարեկան աղջնակ մր բռնաբարած լլլլանուն համար կր փնտռուէին ոստիկանութեան կողմէ։ Առջի օր Պուրճի Խամիսեր կր գտնէ գանոնք եւ կր ձերբակալէ։ Երբ ոճրագործները կր բերուէին պահակատուն, ճամբան ժողովուրդր յարձակեցաւ անոնց վրայ եւ ուզեց լինչի ենթարկել զանոնք, սակայն ոստիկանական հսկողութեան շնորհիւ անոնք ապահով հասան պահակատուն եւ անկէ ալ բանտ։

15 ՏԱՐՈՒԱՆ ԲԱՆՏԱՐԿՈՒԹԻՒՆ

Առջի օր 15 տարուան բանտարկութեան դատապարտուեցաւ Պէյրութի ոճրագործ ասեանին կողմէ Միւրհէմ Մահմուտ Հայատ անուն ոճրագործ մր։

Այս ոճրագործր 1926ին, միանալով Պաալպէկի յայտնի ասպատակապետ Թօֆիգ Հօյօի ասպատկախումբին, յարձակում գործած էր Պաալպէկի կառավարական պալատին վրայ եւ կրակած զայն։ Ասպատկներր վերջր կողոպտած էին կարգ մր վաճառատուներ եւ պանդոկ Բսեալի մէջ ապահճած ճամբորդ մր։ Միւս ասպատկներր ցարդ կր մնան փախստական, միայն Միւրհէմ օձիքր ձեռք տուած էր։

Երբ վճիռր հաղորդուեցաւ, Միւրհէմ սկսաւ հայհոյել դատաւորներուն եւ իրենց ընթացքեանց եւ պահանջեց որ մահուան պատիժ տան իրեն։ Վերջապէս յայտարարեց որ բանտին մէջ իսկ անձնասպան պիտի բլլայ։

Միւրհէմ մահուան պատիժէն ազատուեցաւ, ծնորհիւ իր տարիքին, որ ոճիրր գործած միջոցին 17 տարեկան եղած է։

ՈՒՍՈՒՑԻՉ ՄԸ ՈՒՍԱՆՈՂԻ ՄԸ ՄԱՏԸ ԿԸ ԿՏՐԷ

Շէյխի մէջ, ուսուցիչ մր, որպէս պատիժ, ուսանողի մր մատր կտրած է։ Ուսանողի ծնողքր դիմում կատարած են կրթական նախարարութեան եւ պահանջած ուսուցչին պատժուիր։

ԱՆՏԻՈՔԻ ՈՍԿԻՆ

Pichon Misk Ընկերութիւնը սկսած է ոսկիի արդիւնաբերութեան աշխատանքներուն էլ Ակիլիկ գիւղին մէջ։

ՆԱԽԱԳԻՀԿԱՆ ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆԸ

ՇԷՅԽ ՁԻՍՐ ԵՒ ԲԱՐՁՐ ԳՕՄԻՍԵՐԸ ԿԸ ՏԵՍԱԿՑԻՆ

Նախագահական բնտրութեան վիճակր կր մնայ այն տեղ ուր կր գտնուէր օրեր առաջ։ Պայքարեղ վերջ գրեթէ ոչ մէկ փոփոխութիւն տեղի ունեցած է։ Բոլորն ալ կ'սպասեն Բարձր Գօմիսէրի որոշման, երեսփոխանութիւններ եւ թեկնածուներ կոտնցուցած են իրենց ասիճանեցին Գուաս Նախալ, Աքթուան Պաստիին, Միսակ Լեւոն, Օմար Լութֆի Իզգեր ձապրա Նազրիր, իսկ ժողովուրդին վիրաւորուեցան Վահան Խաչատեան, Աքթուան Խաչատուր, Իլիաս Ճօճ Շահին։ Բանտարկուածներն են Հրայր Արթին, Աբրահամ Կարապետ, Անդրանիկ Վահան, Նազար Տամս, Ասկոբ Ձրճեան։

ՅԱՐՁԱԿՈՒՄ ՀԱՅ ԽՄԲԱԳԻՒ ՄԸ ՎՐԱՅ

Երեքշաբթի գիշեր, Էտհեմիէի Լիբանանեան հիւանդանոցի մօտերը երկու անծանօթներու կողմէ յարձակում կրած է «Ժողովուրդ»ի խմբագիրներէն Խ. Քարատօ, որուն մարի եւ բիրի հարուածով վիրաւորած են զայն կր գրէ «Ժողովուրդ»։

ՄԱՐԴ ՀՐԷՇՆԵՐ

Նուսուզ Բաճուլ անուն հրէշ մր, բնակեցկութեամբ Նաւում Քասիմ անուն ուրիշ հրեայ մը վիլթօրիա անուն 7 տարեկան աղջնակ մր բռնաբարած լլլլանուն համար կր փնտռուէին ոստիկանութեան կողմէ։ Առջի օր Պուրճի Խամիսեր կր գտնէ գանոնք եւ կր ձերբակալէ։ Երբ ոճրագործները կր բերուէին պահակատուն, ճամբան ժողովուրդր յարձակեցաւ անոնց վրայ եւ ուզեց լինչի ենթարկել զանոնք, սակայն ոստիկանական հսկողութեան շնորհիւ անոնք ապահով հասան պահակատուն եւ անկէ ալ բանտ։

ՆԱԻԻԻՊՈՍՏՈՒԹԻՒՆ

Տիարէ Յակոբ Արղրլեան եւ Խաչատուր Օհաճեան 500ական Սիւրիական դահեկան կր նուիրեն Մարըթեյնի Ազգ. Քոխախաղացոցին։

Սեանալ Խմբագրութենէն։

ԿԸ ՓՆՏՈՒԻ

Կր փնտռեմ Հոյս Վարդուհի Աբրահամեանը, բնիկ Տհորթ — Սոլթի, հօրր անունը Գէորգ Պօյաճեան, մօրր Մարթա Աբրահամեան, կտրուած է Ընդհանուր Պատերազմին։ Չինադարերին Թրիփոլիի կողմերր եղած է լուր տուողին կարեւոր նուէր մր։ Հասցէ՝

Victoria Aprahamian
H. M. S. Hammana
(R. Libanaise)

ՍԱԿԱՐԱՆ ՊԼԵՐՈՒԹԻ

28 Ա Պ Ր Ի Լ 1932

	Ս. Փ.
Սգիպտ. բրքայր.	477
Անգլիկ. »	465
Տօլար »	126
Թրքական »	60
Պանճ Սթըռլինգ	130
Իթալական Լիր 100	650
Ցուճական Տուխմի 100	90
Անգլիկ. ոսկի	605
Ֆրանս. »	482
Օսման. »	550
Արծաթ մեճիտ	29
Իրեայի Ֆօնս. Ա. Ֆէ.	530
» » Բ. »	286
» » Գ. »	274

Մեճիտեան եղբարք Բիւ Ջօ՛ր Թեւէֆօճ՝ 5-19

Կարդացէք եւ Տարածեցէք
«ԱԶԴԱԿ»Ը

իրական կացութեան մասինն վստահելէն զատ՝ կ'ուզենանք մեր՝ ձեր վրայ դրած յոյսերը, սկսաւ Անդրանիկը։

— Ես կը հաւատամ ձեզ որ դուք եկած էք ուղիղ հասցէի, պատասխանեց հիւպատոսը։

Անդրանիկը, կարճ կերպով, հայ կամաւորական չարժման պատմութիւնը բրաւ և թուեց այն բոլոր պատճառները, որոնք ստիպեցին հայ ժարժիններու «քայլ»ը ռազմաճակատէն։

— Մենք պատրաստ ենք դարձեալ դիմելու դէպի կովկասեան ռազմաճակատ, սրովհետեւ սակաւին ատրին ունինք թափելու մեր ազատութեան համար, մանաւանդ երբ ամերիկեան հանրապետութիւնը մեզ ձեռք երկարէ մեր փոքրիկ ուժերը ի մի հաւաքելու մեր ջանքերուն մէջ։

Ամերիկեան հիւպատոսը անմիջապէս անցաւ գործնական ձեւի և հարցուփորձեց Անդրանիկը թէ ի՛նչ ձեւով ինչ կրնար թեթեւցնել Անգլիական բանակի վրայ թուրքերու կողմէ եղած ճնշումը Միջագետքի մէջ։

Այս հարցումին վրայ Անդրանիկի աչքերը փայլեցան ուրախութենէն ցոլքերով, որովհետեւ իր անձնական նպատակն էր գործել առանձնապէս Պիթլիսի նահանգի ուղղութեամբ դէպի Տիգրանակերտ։

Անդրանիկ սկսաւ բացատրել թէ ինչպէս երեք թեւով կարելի կ'ըլլայ առաջանալ դէպի Տիգրանակերտ։

Ամերիկեան հիւպատոսը ցատկեց վեր և բերաւ թուրքիայի քարտէսը և դրաւ սեղանի վրայ։ Խնդրեց Անդրանիկէն քարէսի վրայ ցուցանել ռազմական այդ ծրագրի բոլոր մանրամասնութիւնները։

Անդրանիկ բացատրեց, ես թարգմանեցի։

Պ. Մ/Պ ապա հարցուց։

— Որքա՞ն ուժերով կարելի պիտի լլլայ իրականացնել այս ծրագիրը։

Խումբը Անդրանիկը Թողէլ յետոյ՝ ունեցաւ մէկ քանի յայտ ճակատահարներ Մշոյ դաշտին վրայ Սրմբատի հրամանատարութեան տակ։

Սմբատ կամաց կամաց կրթուեցաւ Անդրանիկի ձեռքին տակ և դուրս եկաւ լաւ կառավարող։

Ասկից յետոյ էր, որ Կովկասի իշխանութիւնները վերջ տուին կամաւորական խումբերու, տեղը դնելով ուսւսահայ հրացանաձիգ գունդերը։

Կամաւորական խումբերը ենթարկուեցան լիքիտասիօնի և Անդրանիկ հազաւ իր քաղաքացիական չորերը։

8. ԱՆԴՐԱՆԻԿ ԿԱՄԱՒՈՐԱԿԱՆ ՇԱՐԺՈՒՄԷՆ ԵՏՔը

Այս գրքին նպատակը եղած է միչտ Անդրանիկի պատերազմներու պատմութիւնը, այնպէս որ այստեղ ոչ մէկ խօսք չպիտի ըլլայ Անդրանիկի ռազմաքեմէ դուրս ունեցած ազգային չարաքերութիւններու մասին, տյապէս մեզ կը ստիպէր չատ հեռուները։

Ամբողջ հատոր մը պէտք է մանրամասն նկարագրելու համար Անդրանիկի կեանքը իբրեւ զուտ հայրենասէր։

Ամբողջ հատոր մը պէտք է գրելու համար այն բոլոր խնդիրները որոնք պատճառ եղան իր զեկավարութեան տակ հրատարակուած «Հայաստան» օրաթերթի երեւնալուն։

Մենք այս մասը զանց կ'առնենք և անմիջապէս կ'անցնինք 1917ի Անդրանիկի Դաշնակից ներկայացուցիչներու հետ ունեցած բանակցութիւններուն, մինչեւ Կարին, Կարինէն Ղարաբաղ, Ղարաբաղէն ալ Բարիզ Նախագահ Ռուանզաէի մօտ։

ՆԱՀԱՏԱԿ ԳՐԱԳԵՏՆԵՐՈՒ ԲԱՐԵԿԱՄՆԵՐ

Բաժանորդագրուեցէք մեր հրատարակութեանց առաջին տարիին

ԳՆԵՑ�էՔ, ՍՊԱՌԵՑԷՔ, ՏԱՐԱԾԵՑԷՔ ԱՐԴԷՆ ԼՈՅՍ ՏԵՍԱԾ ՀԱՅՈՐՆԵՐԸ.

1.— *Արձակ էջեր ու Հէքեաթներ*	— *Ռուբէն Զարդարեանի*	20	ֆր.
2.— *Պանդուխտի կեանքէն*	— *Հրանդի (Մ. Կիւրճեան)*	20	»
3.— *Տարօնի Աչխարհ*	— *Մշոյ Դեղաժի*	30	»
4.— *Ամրողջական Գործր*	— *Գեղամ Բարսեղեանի*	20	»
5.— *Վիպակներ ու Պատմուածքներ*	— *Արփիար Արփիարեանի*	20	»

Մամուլի տակ է թիւ 6ր, ուր պիտի ամփոփուին Գ. Զօհրապի հատորէ դուրս մնացած երկերը։

Բաժանորդագրութիւն.— 12 հատր 200 Ֆր., 100 Ֆր.ր կանխիկ

Ադրես.— M. BARSAMIAN, 121 Ru Mareadt, PARIS (18e) - France

ՏՕՔԹ. Հ. ԼՈՒՍԻՆԵԱՆ

(ՀԱԼԷՊ)

Նախկին բժիշկ Միջազգեցի Զինուորական հիւանդանոցներու եւ մանաւանդ ներքին եւ մանկանց հիւանդութիւններու

առագ, արմատական, խղճամիտ դարմանում։

Հիւանդ կ'ընդունի ամէն օր ժամը 8—12 եւ 2—6 իր դարմանատան մէջ, Հալէպ Նեյալ բակ, Թրամվայի ընկերութեան կայարան, թիւ 7

Բդ. եւ Ուրբաթ օրեր աղքատաց մրի

ՏՔԹ. Բ. ԳՈՒԼԱԳԵԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ՝ ՆԵՐՔԻՆ, ՄՈՐԹԱՑԻՆ ԵՒ ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

ՎԿԱՅԵԱԼ ՓԱՐԻԶԻ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑՆԵՐԷՆ

Կը դարմանէ գիտական ամենավերջին մեթոտներով, քոճրու, սա մոխի, ադիճներու յետադի ամէն տեսակ հիւանդութիւններ: Հին եւ նոր ջերմախզութիւնը իր բոլոր բարդութիւններով, ինչպես նաեւ Գռանկահյ եւ մորքային հիւանդութիւններ:

Առագ, արմատական եւ բարեխիղճ դարմանում:

Հիւանդ կ'ընդունի ամէն օր, բացի կիրակիէ, իր նախկին գարմանատան մէջ. ժամը 8—12 եւ 2—6ու մասնաւոր ժամադրութեամբ։

Երեքշաբթի օրերը, ժամը 2—5 վկանալ *ՍՂՄՍՆՆԵՐՈՒ ՁՐԻ*

Jord Հասեհս փողոց՝ թիւ 8

ՊԱՆԴՈՒԿ ԼԻԼՔՍ

ՁԱՀԱԼԷ

Հայկական ամենապատագոյն պանդոկը «ԼԻԼՔՍ»ին Զահլէի մէջ, ծաղկաւէտ պարտէզով,

ԽԻՍՏ ՕԳՍՍՈՒՆ ՍԵՆԵԱԿՆԵՐ ՈՐ ԿԸ ԲԱՂԿԱՆԱՑ 1, 2, 3, 4, ՄԱՀՃԱԿԱԿՍԼՆԵՐԷ

1. ՀԱՄԵՂ ՁԱՁ, ՄԱՔՈՒՐ ԵՒ ԱՆԹԵՐԻ ՍՊԱՍԱՐԿՈՒԹԻՒՆ.
2. ԳԻՆԵՐԸ ԽԻՍՏ ՁԱՓԱԻՈՐ.
3. ՏՈՒՆ ՓՆՏՈՒՂՆԵՐՈՒՆ ԱՄԷՆ ԴԻՒՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ.

Տէր եւ Տնօրէն՝ Դ. ՊԱՐՏԻԶԱՆԵԱՆ

ԳԱԲՐԻԷԼ Թ. ԹԷՐԶԵԱՆ

(ԵԼԵՔՏՐԱԿԱՆ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ)

Հիմնուած 1921 ին Պոլիս-Բեյրա

Խիստ դիւրամատչելի պայմաններով կը կատարենք ամէն կարգի էլեկտրական լոյսի գեղադրումներ (Instsallation). ինչպես նաեւ մօթօր եւ ջենմաններ:

Վաճառատունս կ'ստանձնէ նաեւ բոլոր էլեկտրագործիքներու նորոգութիւններ: Մասնաւոր սպասարկութիւն բնակարաններու էլեկտրա-նորոգմանց: Վաճառատուն Philips եւ Lux էլեկտր. լամբերու եւ ամէն տեսակ էլեկտրական պիտոյքներու:

Վճարման դիւրութիւններ.

Հասցէ — Վ. Ուզուէեանի գրասենեակ Պէյրութ. B. P. 491

ԱՆԴՐԱՆԻԿ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՎԵՐՋԻՆ ԱԳՆԱԺԱՄԻՆ ՄԷՋ

ԱՆԴՐԱՆԻԿԻ ԲԱՆԱԿՑՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

1917 Մայիս 26ին, ես դիմեցի Թիֆլիսի ամերիկեան հիւպատոսին՝ խնդրելու որ ինձ հնարաւորութիւն տայ մեկնելու Ամերիկա և միանալու ամերիկեան ուժերուն, որովհետեւ ինձի համար այլ եւս անկարելի էր ծառայել Կովկասի մէջ իբրև զինուոր։

— Դուք պէտք է այստեղ մնաք, որովհետեւ, կարծեմ մենք պէտք պիտի ունենանք անգլիախօս երիտասարդներու, կարականօրէն պատասխանեց ինձ ամերիկեան հիւպատոս Գ. Սմիթը։

Ես չհարցուցի թէ ինչ ըսել կ'ուզէր պ. հիւպատոսը և դուրս ելայ ու եկայ Հայաստանի գրասենեակ։ Բանական ժամանակէ վերջ թէլեֆոնով խօսեցայ Զօր. Անդրանիկի հետ, որ իրիկունը կ'ուզէի գինքը տեսնել կարեւոր խնդրի մը համար։

— Եթէ ժամանակ ունիս, հիմայ եկուր, ըսաւ ինձ Զօր. Անդրանիկ։

Ես փութացի երթալ իր մօտ։ Պատահեցի իրեն, որ ես ըրի այսպիսի դիմում մը ամերիկեան հիւպատոսին և ինձ այսպէս պատասխանեց։

— Ա՛յ տղա, չըլլա՞յ թէ այս մարդիկը ստադրուքիւն ունին այստեղ գործեր բերելու, ինչպէս անգլիացիք ըրին, ըսաւ ինձ Անդրանիկը։

Ես ամերիկացիներու հոգեբանութեան բաւական ծանօթ եմ, պատասխանեցի, մինչև այստեղ զինուոր չեն բերեր անոնք։

Անդրանիկը լռեց, բայց աչքերը յառած գետին՝ կը խորհէր երբ ես խզելի լուռիւնը և չարունակեցի։

— Ամերիկացիները այստեղ զօրք չեն փոխադրեր բայց կրնան մեզ օգնել ռազմային խումբեր կազմելու մէջ։

Անդրանիկի խելքին պատկեցաւ այս և ինձ թելադրեց երկրորդ օրը երթալ հիւպատոսին մօտ և տեսակցութիւն մը խնդրել իր համար։ Ես խոստացայ երթալ։

— Եթէ պատճառ հարցնէ, հարեւանցի կերպով յայտնէ հրահանգեց ինձ Անդրանիկ՝ իմ դուրս ելլելու ժամանակ։

Ես ելայ դուրս, դացի խմբագրատուն իմ աչխատանքներս լրացնելու։

Միւս օրը ես չի կրցի հիւպատոսը գտնել իր պաշտօնատեղին, ուրկէ եւս կարեւոր գործով դուրս ելած էր։ Ի հարկէ յաջորդ օրը նորէն դիմեցի և երկար խօսակցութենէ յետոյ Անդրանիկի համար ժամադրութիւն ըրի յաջորդ օրը։

1917 Մայիս 29ին, առաւօտեան ժամը 11ին, Անդրանիկ գնաց ամերիկեան հիւպատոսի մօտ, ես ընկերացայ իրեն իբրև թարգման։

Ամերիկեան հիւպատոսը ողջունեց Անդրանիկը իբրեւ Հայոց մեծագոյն հերոսը։

— Պատիւ ունիմ ծանօթանալու Հայոց ներկայ ժամանակուան ամենէն յայտնի անձնաւորութեան հետ, սկսաւ Գ. Սմիթ, և ուրախ եմ որ պատեհութիւնը կը տրուի ինձ ծանօթանալու։

— Ես կողմունեմ ամերիկեան մեծ հանրապետութեան Կովկասի ներկայացուցիչը և վստահ եմ որ մեր բոլոր յոյսերը յաջողութեամբ կը պսակուին, պատասխանեց Անդրանիկ։

— Ես եկած եմ ձեզ հետ խօսելու մեր ժողովուրդի

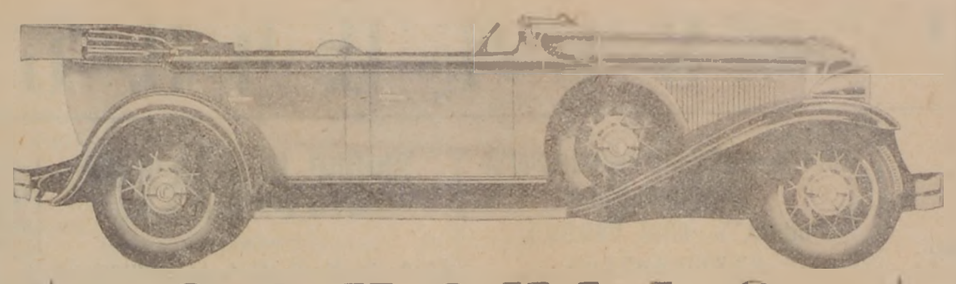

ԳՌԱՅՍԼԵՐ

աշխարհահռչակ իմաստասիրական ժամերով 6-8 սիլինտր ունին,

ՍՄԵՆՍ.ՏՈԿՈՒՆ ԵՒ ԳԵՂԵՑԻԿ ՄԱՐՔԱՆԵՐՆ ԵՆ ՀՐԱՊԱՐԱԿԻ ՎՐԱՑ ԵՒ ԿԸ ՓՆՏՈՒՒԻՆ ԱՄԵՆՈՒՐԵՔ:

ԳՌԱՑՍԼԵՐ ինքնաշարժերու մասնաւոր յատկութիւնների են՝ ՏՈԿՈՒՆՈՒԹԻՒՆ, ԴԵՂԵՑԿՈՒԹԻՒՆ, ՁԱՓՍԻՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՀԱՆԴՍՏԱՒԷՏՈՒԹԻՒՆ։

Վճարման դիւրութիւններ կը տրուին.

ԳՌԱՑՍԼԵՐ թօներու, բոլոր կառոյցները պատրաստ կը գտնուին մեր վաճառատուներուն մէջ։

Լիբանանի, Սիւրիոյ և Իրաքի ընդհանուր ներկայացուցչութիւն՝

NAAYEM MOTOR IMPORT Co. BEYROUTH B. P. 869, TÉL. 32—29

Հիւս. Սիւրիոյ ներկայացուցիչներ՝ Գ. և Մ. ԱԶԻՐԵԱՆ, B. P. 202, Հալէպ

ՏՔԹ. ՍՈԿՐԱՏ ԱԻԵՏԻՍԵԱՆ

ՎԻՐՍԲՈՑԺ - ՍՏՍՍՆՍԲՈՑԺ

ՎԿԱՅԵԱԼ ՊԷՅՐՈՒԹԻ ՍԱՓՈՒԿԵՆ ՀՍՍԱԼՍՍՐԱՆԷՆ

Կընդունի ամէն օր բացի կիրակիէ կէսօրէ առաջ 8—12 կէսօրէ վերջ 2-6

Հասցէ՝ Capucinներու եկեղեցիէն կից Սրդարուեհան պալատին առաջ։

ՍՓԱՆՏԻՐ կօշիկներ միշտ ամենագեղեցիկ են, ամենադիմացկունն են, ամենաժամանակակիցներն են։ ՍՓԱՆՏԻՐ կօշիկներ ամենաարդիական են։ ՍՓԱՆՏԻՐ կօշիկներ ամենաէժանն են։ ՍՓԱՆՏԻՐ կօշիկներ ամենաառաջադէմն են։ ՍՓԱՆՏԻՐ կօշիկներ ամենաառաջադէմն են։

ՏՔԹ. ԳԵՈՐԳ ԿԷՐԿԷՐԵԱՆ

Վկայեալ Lauréat Ընդհանուր Interne եւ այժմ մասնաւոր ՍԱՆԱՏՈՐԻՍ յղիի Թռանսկական հիւանդանոցի *ԱՁՔԻ, ԹՔԻ, ԿՈՂՈՐԴԻ, ԱԿԱՆՋԻ և ԳԼԽՈՒ* հիւանդութիւններու բաժնին։

Հիւանդ կ'ընդունի կէսօրէ վերջ ժամը 3—6

իր գլխաւոր մէջ rue de Damas, No. 15

Հիւանդներ ուղղակի հիւանդանոց կ'ընդունուին իր կողմէ տրուած մուտքի բարօրով։

Աղքատ հիւանդներու ձրի դարմանում, ամէն օր կէսօրէ առաջ ժամ. ժը 10—12, հիւանդանոցի դարմանատան մէջ։

ՏՕՔԹ. Գ. ՏԱՎՈՒՏԱՐԵԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ՆԵՐՔԻՆ ԵՒ ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

Իր դարմանատունը հաստատած է, *ԱՄՍՈՒՐ* գողոց, Տօքթ. Եօզդաւեանցի (առամնաբոյժ) դարմանատան կից.

Ընդունելութեան ժամերը՝

Կէսօրէ առաջ ժամը 8—12
» վերջ » 2—6

Կարի եւ Ձեւագիտութեան Դասընթացք

Տիկին ՄԱՌԻ ԵՐԱՄԵԱՆ

ՎԿԱՑԵԱԼ ԴԵՐՁԱԿՈՒՀԻ

ԲԱՐԻՁԷՆ ԵՒ ՎԱՇԻՆԿԹՕՆԷՆ

Կարի եւ ձեւագիտութեան մասնագիտուհի, Տիկին Մառի Երամեան կը վերադարձայ իր արհեստանոցը, Մեծ Սհրայի դիմացը Նո. 78 ատն երկրորդ արկը։

Երեք ամսուան միջոցին կը սորվեցնէ ամենավերջին ճոռաձեւութեամբ, կար եւ ձեւագիտութիւն իր բոլոր բարդութիւններով եւ արդիական միջոցներով, Droit-fils մեթոտով։ Իր աշակերտուհիները կ'օժտեն Բարիզի աշխարհածանօթ Académie Daydou վկայականով։

ՓՍՍՏԱՔԱՆ

ԽՄՈՐԻԿ ԹԻՒԹԻՒՆՃԵԱՆ

(Տօքթ. իրաւագիտութեան)

ԿՍՏԱՆՁՆԷ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԴԱՏԵՐ

Ընկերակցութեամբ հանրածանօթ փաստաբան ՄԷԹՐ ԱԶԻԶ ԷԼ ՀԱՇԷՄԻ

Գրասենեակը բաց է կէսօրէ առաջ 9—12 *կէսօրէ վերջ* 3—6

Rue Allenby, Immeuble NESSOULI **ՀԵՌԱՀԱՄԱՐ 1—28**

Տակաւին շինուածի վայելուչ տեսք հնչուն եւ քնաւական ձայն Անոնք յատկանիշներ՝

ՈՐՈՆՑՄԱՎ ԿԸ ՁԱՏՈՐՈՇՈՒԻՆ

ԱՓՕԼԼՕ ՓՕՆՕՆԵՐԸ

Հրապարակի վրայ գրեթէ բոլոր մարքաներու հետ կը մրցին Ապոլլօ փօնօներր։ Մանաւանդ վերջին նոր մօտէլները, որոնք հասած են արդէն, անզգրաղանցելի են իրենց տոկունութեամբ, վայելչութեամբ և մատչելի գիններով։

APOLLO GRAMOPHONE Co. Ltd

(of London)

ԱՓՕԼԼՕ՝ ՓՕՆՕՆԵՐՈՒ ԹԱԳԱՒՈՐԸ !!!

Կատարեալ համոզում գոյացնելու համար անգամ մը այցելեցէք

MAISON APOLLO, Rue de la Poste, BEYROUTH

Փարոզափէ եւ բօնսօլ՝ ամէն ձեւի, անվիճելի օրակ եւ առատութիւններ դիւրամատչելի գին, վճարումի դիւրութիւն։

Ընդհ. Ներկայացուցիչ՝ Սիւրիոյ, Պաղեստինի, Անդրյորդանանի, Միջագետքի եւ Կիպրոսի.— **ԳՈՒՐԳԷՆ ՍԻՆԱՆԵԱՆ**

KOURKEN SINANIAN, Boîte Postale 642, BEYROUTH (Syrie)

ՕԳՆԷ ԴՈՒՆ ՓԷՋԻ եւ ԱՍՏՂԸ ՔԱՇԱ ՊԻՏԻ ՕԳՆԷ

ԸՆՏԱՆԻՔԻ ԱՍՏՂԸ

(L'ETOILE du FOYER)

Առեւտրական և երկրագործական ժողովրդային վարկի հաստատութիւն

Անանուն ընկերութիւն.— դրամագլուխ՝ 3,000,000 ֆրնք.

որ կրնայ 3.000,000,000 ֆրնք.ի բարձրացուիլ վարչական խորհուրդի պարզ որոշումով։

Կեդրոնատեղի.— 137 Boulevard Sebastopol - Paris

ՆԴՀԱՆՈՒՐ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ Արեւելեան պետութեանց Սավոյ Օթելի տեմֆ, Պուրճ, Պէյրութ

ԵԼԵԿՏՐԱԿԱՆ ՃԻՒՂ

Աւանդի սպասումով

Օ Ժ Ի Տ

Զրաշխատուրեայ տոկոս 6%։ Ասկէ զատ մասնակցութիւն ընկերութեան շահերուն։

ԿԱԼՈՒԱԾԱԿԱՆ ՃԻՒՂ

ՎԱՐԿԵՐՈՒ ԲԱԺՈՒՄ

կալուածի վրայ փոխառութիւնք

վճարելի 10—15—20 տարիէն, որոշուած պայմանաժամէն առաջ ուզողը կրնա՞ վճարել։

ԸՆՏԱՆԻՔԻՆ ԱՍՏՂԸ ընկերութիւնը ներկայիս 75,000է աւելի անդամ ունի, Մինչև 1 Ապրիլ 1931 Ընտանիքին Աստղը 135 միլիոն փռնկ տուած է, գրաւով 500 միլիոնէ աւելի արժէք ունեցող անշարժ կալուածներու վրայ։

Ամէն բանակցութիւն ուղղել՝ B.P. 821, Beyrouth

AZTAG
JOURNAL QUOTIDIEN ARMÉN.
B. P. 587
BEYROUTH, Liban

Directeur - Propriétaire
HAIG BALIAN

ԳՆԱՀԱՏՈՒԹԻՒՆ
ՍԻՒՐԻԱ տար. 550, Վճ. 300 ս. Դ.
ԱՐՏԱՀԱՄԱ. տրկ. 7, Վճ. 4 տոլար

ԱԶԴԱԿ

ازتـــاك

جريدة سياسية ادبية اقتصادية عمة

ՕՐԱԹԵՐԹ
ԱԶԳԱՑԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԳԻՏԱԿԱՆ

ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ ՄԱՅԻՍ 3 1932

ՁԵՌՔԷ ՀԱՍՏ. 2.50 Ս. Դ.

Չ. ՏԱՐԻ | Ամէն առաքում պէտք է ըլլայ բերքիս տնօրէնին հասցէին | Տնօրէն — Խմբագիր՝ ՀԱՅԿ ՊԱԼԵԱՆ | Չհրատարակուած ձեռագիրները չեն վերադարձուիր | Թիւ 44 (621)

ՖՐԱՆՍ. ԵՐԵՍՓՈԽԱՆԱԿԱՆ ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ՎԵՐՋԱՑԱՆ

ԹԻՒՐՔԻՈՅ ՀԱՒԱԿՈՒՄԻՋԵՒ

ԸՍՏԷԹ ԲԱԶՄԱԹԻՒ ՀԵՏԵՒՈՐԴՆԵՐՈՎ ՌՈՒՍԻԱ ՄԵԿՆԱԾ Է

ՀԱՅ ԼՐԱԳՐՈՂ Մ'ԱԼ Կ'ԸՆԿԵՐԱՆԱՅ ԸՍՏԷԹԻՆ

Ինչպէս գրած էինք, անցած չորեքշաբթի օր, Թիւրքիոյ Վարչապետը Ըսմէթ և Արտաքին Նախարարը Թէվֆիք Ռիւշտի իրենց տիկիններու և ուրիշ բազմաթիւ հետևորդներու ընկերակցութեամբ Պոլսէն մեկնած են դէպի Սորհրդային Ռուսիա։ Թիւրք վարչապետն ու նախարարը փոխադրելու համար Մոսկուայի կառավարութիւնը Պոլիս ղրկած էր մասնաւոր չոգենաւ մը, զօրաբանակի հրամանատար Ջոքին և սովիէթ գինուորներ, որոնք Տօլմա Պաղչէի առջև բարևի կեցած են ընդունելու համար Ըսմէթ փաշան։ Թիւրք վարչապետին ողջերթ մաղթելու համար նաւահանգիստ եկած են կուսակալը, Գ. զօրաբանակի հրամանատար Նայիլի փաշա, դեսպաններ և խուռներամ բազմութիւն մը։

Ըսմէթի պաշտօնական յայտարարութիւնները

Ըսմէթ փաշա, իր մեկնումէն առաջ հետևեալ յայտարարութիւնները ըրած է Անատոլուի հեռագրական գործակալութեան։—

Ռուսիա ճամբորդելով բարեկամ սովիէթներու պիտի տանիմ ազգայնական Թիւրքիոյ համակրական անկեղծ բարևները։

Տարիներէ ի վեր ստոյգ փորձառութիւններու վրայ հիմնուած երկու երկիրներու փոխադարձ բարեկամութիւնը, ինչպէս նաև պոլշևիկ Ռուսիոյ և ազգայնական Թիւրքիոյ բարձրագոյն շահերուն համապատասխանող ներդաշնակութիւնը, մեծ յեղաշրջումներ անցուցած երկու երկիրներու խոսքի և նպատակի անկեղծութենէն ծնունդ առած են։

Մեր բարեկամներուն հետ մօտէն չփում ունենալու և անոնց ծանօթանալու այս պատեհութենէն ես և ընկերներս խիստ գոհ պիտի ըլլանք։ Հրճուանքով և գոհունակութեամբ ճամբայ կ'ելնեմ։

Թիւրք ժողովուրդի արտայայտութիւնը

«Ճիւմհուրիէթ» Ըսմէթի ճամբորդութեան ընդարձակ տեղ յատկացնելով, ի մէջ այլոց կը գրէ։—

Որպէսզի կարելի ըլլայ վարչապետին այս ճամբորդութեան մեծ նշանակութիւնը ըմբռնել, պէտք է լաւ հասկնալ երկու երկիրներու միջև հաստատուած խիստ անկեղծ բարեկամութեան բնոյթը։ Ընդհանուր գարմանք պատճառած է այն իրողութիւնը, թէ Թիւրքիա եւ Ռուսիա, որոնք մեծ պատերազմին թշնամի էին իրարու, պատերազմէն յետոյ այնքան անկեղծ բարեկամներ եղան որ, անքակտելի կապերով կապուեցան իրարու։ Այս պարագան միայն ինքնին յեղաշրջում մըն է, որովհետև Թիւրքևռուս թշնամութիւնը դարեր տևած էր և իր ամենէն զօրաւոր արտայայտութիւնը ունեցած էր մեծ պատերազմի ընթացքին։ Դարերէ ի վեր Ռուսիոյ և Թիւրքիոյ միջև հաստատուած երկու վարչաձևեր դարեր շարունակ պայքարած են իրարու դէմ։ Պատմութիւնն ու ժամանակը վարչաձևերը քանդեցին և երկու ազգերը բարեկամացուցին։ Եւ այդ բարեկամութիւնը ստեղծուեցաւ այն շրջանին, երբ երկու ժողովուրդները իրենց գոյութիւնը կը պաշտպանէին թշնամիներու աշխարհի դէմ։

Նոր Ռուսիա յաղթեց արտաքին ու ներքին այն բոլոր թշնամիներուն, որոնք կ'ուզէին գետին փռել զինքը։ Նոր Թիւրքիա պարտութեան մատնեց արտաքին ու ներքին բոլոր թշնամիները։ Այս պատճառներուն հետևանքով է, որ կրակի ալիքներու մէջ ստեղծուած Թիւրքևռուս բարեկամութիւնը ամէն օր աւելի զօրացաւ, քիչ մը աւելի պողպատեցաւ։

Նոր Թիւրք Հանրապետութեան վարչապետը՝ Ըսմէթ փաշա, այդ բարեկամ երկիրը կ'այցելէ այսօր։ Սամանեան կայսրութիւնը Ռուսիոյ հետ շփման մէջ մտած առաջին օրն իսկ պայքարած էր անոր հետ։

Նոր Թիւրքիա, առաջին օրն իսկ բարեկամ եղաւ Նոր Ռուսիոյ, կասկած չկայ թէ, այս բարեկամութիւնը ինքնին արժանի է պատմական մեծ դէպք մը նկատուելու։

Վագըր։— Վարչապետ Ըսմէթ փաշա այսօր Ռուսիա կ'երթայ ընտրեալ պատուիրակութեան մը հետ։ Առաջին անգամն է որ Թիւրքիոյ վարչապետը Մոսկուա կ'այցելէ։ Այս պատճառով, Ըսմէթ փաշայի ճամբորդութիւնը բացառիկ ուշադրութիւն և հետաքրքրութիւն պիտի արթնցնէ երկրին ներսն ու դուրսը։ Այս հետաքրքրութիւնը կ'աւելնայ այն պատճառով, որ վարչապետին կ'ընկերանան մասնագէտներէ ընտրուած պատուիրակներ։

Պոլշևիկ Ռուսիա Թիւրք հանրապետութեան սև օրերու բարեկամն է։ Զինադադարի ընթացքին, երբ ամբողջ աշխարհ Թիւրքիան փճացնելու կ'աշխատէր, դուրսէն դէպի Էնկիւրի երկարած առաջին բարեկամական ձեռքը Մոսկուայէն տեսնուեցաւ։ Շատ բնական պէտք է նկատուի ուրեմն, երբ Թիւրքիա չի մոռնար այս բարեկամութեան արժէքը և հաւատարիմ կը մնայ ռուս ժողովուրդին հանդէպ իր պարտականութեան եղած բարեկամական զգացումներուն։

Գալով այն յարաբերութեան, որ Թիւրքիոյ մէջ տեսնուած Ռուսիոյ հանդէպ բարեկամութիւնը ունի մինչազգային քաղաքականութեան վրայ, աւելորդ է այդ մասին բացատրութիւն տալ։

Ըսմէթ փաշայի կառավարութեան արտաքին քաղաքականութեան յաղողութեան գաղտնիքը կը կայանայ Ռուսիոյ բարեկամութիւնը պահպանելով հանդերձ արևելեան կամ արևմտեան ոևէ պետութեան ի քմահաճս քայլ չառնելու վարպետութեան մէջ։

Ըսմէթ Փաշայի Մոսկուա այցելութիւնը երկրին ներսն ու դուրսը մեծ հետաքրքրութիւն եթէ պատճառէ իսկ ո՛չ մէկ տեղ ոևէ մտահոգութիւն պիտի արթնցնէ։

ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ ՄԱՍԻՆ ԳՐՈՒԱԾ

ՅՕԴՈՒԱԾՆԵՐՈՒ ԱՌԹԻՒ

Շատ յաճախ կը կարդանք, և մանաւանդ վերջերս, յօդուածներ Գերմանիոյ մասին, եւ գերման ներքին քաղաքականութեան չուրջ, և արտաքին քաղաքականութեան վրայ իր ունենալիք ազդեցութեան մասին, գերմանական գերմարդերու դերին առթիւ եւն։ Ճաճախ այդ յօդուածները այնպիսի հիացողական չեչտ ունին, որ մարդ կը փորձուի մտածել՝ Թէ արդեօք գերմանական թերթերուն ընթերցման ազդեցութեան տակ են գրուած։ Վերջապէս տեսակ մը գուրգուրագին չեչտ կայ այդ բոլորին մէջ, չեչտ մը՝ որ ոչ մէկ կերպով արդարանալի է Գերմանիոյ հանդէպ, այն Գերմանիոյ, որուն զաւակներուն գործակցութեամբ Թիւրքերը ջարդեցին մեր միլիոնաւոր եղբայրները։ Նիցէի աչխարհայեացքով մեծցած այդ գերմաններն էին, որոնք ոչինչ չի թողուցին պակաս, երբ պէտք էր քայքայել եւ իրենց չահերուն համար օգտագործել վայրենի Թիւրքերը, նոյն իսկ ի գին արդարութեան ամէն զգացումի բացարձակ պոռնկացումին։ Այդ գերմաններն էին, որոնք Թրքավայել ձևով վերաբերեցին Պէլճիքայի մէջ, և բոլոր իրենց գերիներուն հանդէպ։ Այդ այն գերմաններն էին, որոնք թաթարական եւ մոնղոլական վայրագութիւն մը ցուցադրեցին և կասկածել տուին վայրկեան մը Թէ արդեօք քաղաքակրթութիւն կոչուածր կեղծ դիմակ մը չէ՞ նեռատած միայն վայրենութեան այն խորքին վրայ, որ կը մատնէ Հին Հսկը։

Եւ հիմա, հազիւ տասնևչորս տարի անցած, արդէն իսկ ժողցած ըլլալ կը թուինք ամէն բան։

Հարիւրամեակի առթիւ կէօթէի վերյիշումնե՞րն են արդեօք պատճառ այդ հիացողական տրամադրութիւններուն։

Չի ժողնանք ըսկայն, որ այսօր Հինաէնպուրկն է այդ Գերմանիոյ խորհրդանչանը, իր դէմ ունենալով գրեթէ հասարակ պատուանդանի վրայ Հիթլէրը։ Ահա Գերմանիոյ ամբողջ պատկերը։

Գուցէ չատ կարճ ժամանակէն՝ մենք ներկայ ըլլանք հետաքրքիր զաւեչտի մը, որ ողբերգական դաժանութիւնով գայ պարզել դառն ճչմարտութիւնը, Թէ ոչինչ կայ փոխուած գերմանական ճակատին վրայ։

Գուցէ չատ կարճ ատենէն պարզուի այն փաստը, որ Հինաէնպուրկ Թէ Հիթլէր, երկուքն ալ կը գործեն ուղղութիւնով մը, որ մի միայն արիւն և աւեր կը վերապահէ ներկայ քաղաքակրթութեան։

Մեծ չեն կրնար կոչուիլ պատմութեան մէջ այն մարդիկը որոնք կը ձգտին միայն եսամոլ ու քանդող հայրենասիրութեան իտէալներուն, որոնք չունին մարդկային զգացողութեան փափկութիւնն ու ազնուութիւնը։ Երկաթեայ կամքերը արժանի են հիացում, պայմանով որ երկաթեայ գարշապարներու առակ չի ճզուեն ամէն արդարութիւն, ամէն իրաւունք, ամէն զգացում։

Այդպէս եղաւ պատերազմական Գերմանիան, և ան այդպէս կը մնայ մինչև օրս ալ։ Մանաւանդ ներկայիս, երբ իրրև արդարացում առած կը քչէ իր վրիժի զգացումը։ Վրէժ՝ ոչ թէ անիրաւութի, այլ վրէժ արդարութէն պատուհասուածի. անարդար վրէժ մը, որուն մէջ ոչ մէկ գեղեցիկ և ազնիւ բան կայ, բացի վայրի գազանի կատաղութենէն, որ չդիմայուած՝ անզօր է իր յօդտուտի դերը կատարել։

Ոճրագործներու չէ տրուած համակրանքի արժանանալու իրաւունքը, որքան ժամանակ անոնք ցոյց չեն տար հոգեկան վերադարձնում մը։ Այդ վերադարձնում գերմանիան վերջին տասնևչորս տարիներուն մէջ ցոյց չի տուաւ երբեք։ Ան չի գիտցաւ ոչ համակրանք և ոչ ալ յարգանք չահիլ, իր պատժուած արժանապատուութիւնը պահելով և ոչ ալ իր խոստումները յարգելու մեծութիւնովը։ Ընդհակառակը անպատասխանատուացած վճռականի սը և նենգ ու խորամանկ խաբեբայի մը վարմունքը ունեցաւ բոլորին հանդէպ։ Դէչ կորանցնոզի մը ոչ sportman՝ բոլոր տգեղ կողմերը ցուցադրեց ան և կը չարունակէ ցուցադրել։

Եւ իրրև հայ՝ հոգեկան հրճուանքով միայն պէտք է դիտենք պատուհասուիլը այդ ցեղին, որուն ձեռքերուն վրայ ասենէն չատ կայ մեր անմեղ, մեր արդար ցեղին ու նահատակներուն արիւնը։

Իրրև հայ պէտք է հաւատարապէս ըմբռնանանք արդարութեան դէմ, եթէ Գերմանիան չի կրէ իր արդար պատիժը, ինչպէս պէտք է կրէ Թիւրքիան։

Այդ հոգեբանութիւնը միակն է, որ պիտի պահպանէ մեր մէջ մեր զոհերու հանդէպ մեր ունեցած պարտականութիւնները գգացումը։ Այդ հոգեբանութիւնն է, որ պիտի հրահրէ մեր հոգիներուն մէջ մեր վաղուայ պարտականութիւնները գիտակցութիւնը։

Ամէն հայու համար Թիւրքիա եւ Գերմանիա պէտք է ըլլան հոմանիշներ։ Եւ եթէ կ'ուզենք արդար ըլլալ, աւելի կատաղի պէտք է ըլլայ մեր պչգանքը Գերմանիոյ հանդէպ, որ իր մեղսակցէն քաղաքակրթորէն աւելի բարձր կանգնած, աւելի գիտակցորէն ոճրագործ ըլլալու ծանրացուցիչ հանգամանքն ալ ունի։

Լաւ է, որ մեր գրողները չի մոռնան այս հանգամանքը։

Գ. ԻՓԷԿԵԱՆ

Ո՞վ է Ըսմէթի ընկերակցող հայը

Ինչպէս գրած էինք, Ըսմէթի հետևորդներուն մէջ կը գտնուի նաև հայ մը, Պ. Երուանդ Տաւկաճեան, որ յանուն հայ լրագրութեան կը մասնակցի եղեր պատուիրակութեան։ Պ. Ե. Տաւկաճեան հետևեալ յայտարարութիւնները ըրած է «Արևելք»ի խմբագրութեան, չոգենաւ նստելէ առաջ։—

Ուրախ և վերջին աստիճան հպարտ եմ որ ինձ կը վիճակի այս կարևոր առաքելութեան մէջինին ներկայացնել Հայ Մամուլը, մաս կազմելով Վսեմ. Վարչապետ Ըսմէթ փաշայի գլխաւորութեամբ Ս. Ռուսիա ուղեւորող պատուիրակութեան։ Պիտի չանամ լաւագոյնս արժեցնել այս բարեդէպ պատեհութիւնը, Թարգման ըլլալու համար հայ ժողովուրդին, երկրին մեծ և իմաստուն վարիչներուն հանդէպ տածած համակրանքին ու երախտագիտական զգացումներուն։ 35 տարիներէ ի վեր պետական պաշտօններու մէջ գտնուած եմ, և իմ խոր համոզումս այն եղած է Թէ պէտք է ոգևին փարինք մեր երկրին յառաջդիմութեան ու բարօրութեան ձգտող բոլոր ձեռնարկներուն, չանալով կատարեալ վստահութիւն ներշնչել մեր անկեղծութեան ու հաւատարմութեան։

Թիւրք Հանրապետական կառավարութիւնը ամէն առիթով իր Թուրք հպատակներուն հանդէպ, որոնց մաս կը կազմենք, լայն հոգածութիւն ու գուրգուրանք ցոյց տուած է ու կուտայ միշտ։ Ատոր համար երախտապարտ ենք։

Մորաչէս յուզուած եմ պետական աւագանիին կողմէ ինձ եղած այս բարձր պատիւէն։ Հակառակ առաջացած տարիքիս, սիրով ընդառաջ գացի յայտնուած փափաքին, երջանիկ կը զգամ ինքզինքս որ մօտէն ականատես պիտի ըլլամ երկու ղրացի պետութիւններու մշակած չիրմ ու սիրալիր յարաբերութեանց։

ՔՐՈՆԻԿ

ԿՐՕՆԱԿԱՆ ԴԱՍՏԻԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ

Ե.

Վերջին անձրևները և ռեւնական օրերու չնորհաբաչխ ազդեցութիւնը հիւթաւորած էին մեր գաթողիկոսարանի «Հասկին ապրիլի թիւը, վերածելով զայն վեց էջի, կարենալ հանրութեան տալու համար ռեւնական օրերու քարոզներուն ամփոփումը, և պաշտօնական ու անպաչտօն այցելութիւններու չարք մը։

Այդ թիւին ճակատը կը զարդարէր «Կրօնական Դաստիարակութիւն» վերնագրով առաչնորդող յօդուածը, որ բաւական գարմանք պատճառեց ինծի, և թերևս ինծի հետ ուրիչներու ալ։ Այդ յօդուածը մեզի կ'ըսէ, Թէ հայ ժողովուրդին «ընտանեկան կեանքը», և ապագան «արթափայլ, և կրօնասիրեա (?) գեղեցկութիւնը այժմ բծաւորուելու վրայ է». և այդ ակարութեան իբր դարման ցոյց կուտայ «կրօնական դաստիարակութիւնը»։ Մինչեւ հոս յօդուածագիր Վեհափառին հետ կրնանք համաձայնութեան եզրեր գտնել սկզբունքի առեւել կամ նուազ տարբերութեամբ։ Բայց երբ ան կը գրէ, Թէ «այդ մանաւանդ դաստիարակութիւնը կը տրուի ԿԻՐԱԿԻՒ ԴՊՐՈՑՆԵՐՈՎ», հոս այլեւս կատարեալ կ'ըլլայ մեր անհամաձայնութիւնը իրարու հետ։

Այդ յօդուածէն կը տեսնուի, Թէ 1930 Յունիս 28ի կաթողիկոսական կոնդակով է, որ Ն. Ս. Օծութիւն Սահակ կաթողիկոս կը չեշտէ կիրակնօրեայ դպրոցին նպատակը, և Թէմերու մէջ կազմակերպութիւններու կը ձեռնարկուի։

Մենք չենք գիտեր Թէ Ն. Ս. Օծութիւնը ի՛նչ չարժառիթներէ ներչնչուած, Թաքուն ի՛նչ ուժերէ տարուած այդպիսի կոնդակ մը հրատարակեց։ Բայց գոնէ վստահութիւնը ունինք, Թէ Սահակ կաթողիկոսի ըմբռնումին և «կրօնական դաստիարակութեան» յօդուածին մեզի հրամցուցած ըմբռնումին միջև բացարձակ անհամաձայնութիւն մը գոյութիւն ունի։ Սահակ կաթողիկոսի ըմբռնումին մէջ կիրակնօրեայ դպրոցը նկատուած կրնայ ըլլալ իբր միջոցներէն մէկը կրօնական դաստիարակութեան, մինչ ՀԱՍԿի յօդուածագրին ըմբռնումով այդ վասնաւոր դաստիարակութիւնը կը տրուի կիրակիի դպրոցներով։ Եւ այդ երկու ըմբռնումներուն տարբերութիւնը՝ անվերածելի է ու կը մնայ։ Եւ եթէ ՀԱՍԿի յօդուածին ոգիովը առաչնորդուինք, հարկադրուած պիտի ըլլանք ընդունելու, Թէ մեր մէջ կիրակիի դպրոցներու բացումէն առաջ գոյութիւն չունէր ուրիմն «կրօնական դաստիարակութիւնը», և հետեւաբար գարոյական կրօնքը։

Չեմ խորհիր, Թէ գտնուի հայ մը, որ հայտուի այս գաղափարին հետ, և ծափահարէ «Հասկի» այս ազգայնապէս վիրաւորիչ, և չափազանց խորթ ըմբռնումը։

Եթէ հայ եկեղեցին, և հայ ժողովուրդը կրցին դարերէ ի վեր վեր բըռնել կրօնական և բարոյական համոզումներու գրաչակը, չարդերու և արիւններու մէջ իսկ, պատճառը սա էր, որ որ հայ դպրոցը հայ եկեղեցիի գաւիթին մէջ կառուցուած, իր մաքուր աւանդութիւններովը լեց հայ մանուկին ոգին, պատճառը սա էր, որ հայ մանուկը դպրոց հրաւիրուեցաւ հայ կոչնակին հնչումով, և իր հոգին թրթռաց իր նախնեաց ներչնչող աւանդութիւններով։ Եւ այս ամէնը տեղի կունենային, երբ սրտերը աւելի մաքուր էին, աւանդութիւնները աւելի ներչնչող, հոգիները աւելի նուիրուած, և կեանքը աւելի պարզ։ Եւ հայ ժողովուրդին ապրած կենդանի և կրօնական գաստիարակութիւնը, — առանց կիրակիի դպրոցներու— չատ աւելի բարձր էր, մաքուր, հարազատ, քան այն ժողովուրդներուն, որոնց մէջ գոյութիւն ունէր կիրակիի դպրոցը։

Եւ յետոյ, եթէ գոյութեան իրաւունքի տեսակէտէն դիտենք կիրակիի դպրոցներու խնդիրը, պէտք է տեսնենք, Թէ raison—sens մըն է անիկա, և երբէք գոյութեան իրաւունք չունի մեր մէջ։

Marius-Savon, իր L'école d'après-demain գործին մէջ կիրակնօրեայ դպրոցին գոյութիւնը կը բացատրէ հետեւեալ կերպով.

«Հանրային վարժարանը (ecole publique) սահպուած կրթայ ինքզինքը բաժնուիլ կրօններու բարոյականէն,... որովհետև ինքը պետութեան մէկ բըղխունքն է, և Թէ՛...պետութիւնը չէզոք է, միջոց չունենալով ընտրելու դասընութիւններու մէջէն, որոնց ամէնքն ալ կը յաւակնին իրենց ձեռքին մէջ բռնած ունենալ բացարձակ ճչմարտութիւնը. պետութիւնը ճչգրիտ պարտականութիւնը ունի պահպանել հաւասար կրչիոր հաւատալիքներու մէջև, միևնոյն ատիճանով յարգանք ունենալով ամէնուն հանդէպ»։ Ահա, այդ պետական հանրային վարժարաններէն անհրաժեչտաբար արտաքսուած կրօնական դաստիարակութիւնը այդ երկիրներուն մէջ ապատանած է կիրակնօրեայ վարժարաններուն գիրկը, որոնք բացուած են իւրաքանչիւր յարանուանութիւններուն եկեղեցիին մէջ, այդ եկեղեցիի պատկանող անդամներուն զաւակներուն կրօնա.բարոյական դաստիարակութեան համար։

Մեր ազգ. վարժարանները հեռի պետական վարժարաններ ըլլալէ, ամէնէն առաջ ծխական վարժարաններ են, այսինքն վարժարաններ, ուր կը յաճախեն հայ եկեղեցիին պատկանող ժողովուրդի մը զաւակները։ Եւ որովհետև ծխական վարժարանը դաւանական վարժարան մըն է միևնոյն ժամանակը, հետևաբար հայ վարժարանին մէջ կ'աւանդուի հայ կրօնքը, և հայ կրօնական դաստիարակութիւնը կը տրուի, ինչպէս Հայ Բողոքական և Հայ Կաթոլիկ վարժարաններուն մէջ կ'ուսուցուին հայ բողոքական և հայ կաթոլիկ դաւանանքը։ Եւ այս վարժարանները իրենց այս հանգամանքով, ipso facto կը կասարեն դերը հանրային և կիրակնօրեայ վարժարաններու հաւասարապէս։

Այս իրողութիւնը ընդունելէ վերջ, ծխ.ազդեի պիտի ըլլայ պաչտպանել կիրակնօրեայ վարժարանին գոյութիւնը, որ հայկական չէ, որ գոյութեան իրաւունք չունի, որ ռեւարժուռ է և որ պիտի չկրնայ երբէք օգտակարապէս ծառայել հայ միջավայրի մէջ։

Եթէ կ'ուզէք հայ միտքը կրօնականացնել աւելի ու աւելի, փակեցէք կեղծիքի բոյն կիրակնօրեայ վարժարանները, արդիացուցէք եկեղեցին և բարձրացուցէք եկեղեցականութիւնը, մաքրեցէք կրօնքը իր վրայ բուսած մակաբոյծներէն, և հայ ժողովուրդը իր մէջ պիտի մարմնացնէ զայն, եկեղեցին նկատելով իր ազգ. գոյութեան պայմաններէն մին, բայց մի՛ խորթացնէք ժողովուրդը կիրակնօրեայ վարժարանի մը անտեղի, անօգուտ ներժուժաւորով ու ազգ. ծխական վարժարաններուն կրօնական գասերը սիրտցուցէք։

Եւ եթէ կաթողիկոս և կաթողիկոսարան, դպրեվանք ու վերատեսչութիւն, եպիսկոպոս և առաչնորդներ, հայ եկեղեցի ու հայ վարժարաններ անձրդուած, կ'ըսպասեն որ «կիրակնօրեայ վարժարանները ըլլան և կրօնական դաստիարակութիւն առնեն, այս վիճակէն նախ կրօնական պետերն ու հաստատութիւնները պիտի ռեւժէին։ Բայց անոնք պիտի հանդուրժէ՞ն իրենց եբեսէն նետուած այս ապարդիւնութեան նախատինքին։

ԴԻՏՈՂ.

Պ. ԲՕՆՍՕ ՄԱՐՕՆԻ
ՊԱՏՐԻԱՐՔԻՆ ՄՕՏ

Առջի օր, կիրակի, կես օրէ վերջ մօտ 3.30ին, Բուար Քօլիսէր պրն. Բօնսօ Պրէկրէ գացած եւ մեկուկես մամ տեւող տեսակցութիւն մը ունեցած է Ամեն. Արիեա պատրիարքին հետ։

Շատ մեծ կարեւորութիւն կը տրուի այս անակնկալ այցելութեան, մանաւանդ որ Ն. Վսեմութիւնն ոչ ոք կ'ընդունեցած կը կարծուի որ հաճոյպետութեան նախագահի բնոյթ եղաւ անոնց խօսակցութիւնը։

ԴՊՐՈՑԱԿԱՆ ԱՌՈՂՋԱՊԱՀՈՒԹԻՒՆ

Մեր դպրոցնե՛րը։

Կանխահաս ծերերու քանկներ։

Զեն ցոլացներ կենսատու ուժը, ջերմ ու լուսաչեղ։

Որ պիտի մեղմէ, ապագայի կարելիութիւններով, մեր անորոշ ներկային մորմոքները։

Որ պիտի չփոթանքի մատնէ ու սարսափեցնէ մեր թշնամիները, որոնք, ֆիզիքապէս մեզ խաչելով, յուսացին ըսպաննել մեր մէջ ինչ որ կայ աննիւթ ու պատեհանալի, վեհ ու թանկագին. մեր անմահանալի, մեր իմաստականութիւնը, մեր իմաչքականութիւնը, մեր իմաչքը, մեր հոգին,

Որ պիտի յայտնուի մօտ օր մը մեր մռայլ երկնակամարին վրայ և ազատութենչ սարսուռը հաղորդէ բոլոր յուսաբեկ հոգիներուն,

Եւ որ վերջապէս մեր դարաւոր ու չքեղ երազը իրականացուցած։ պիտի խոնարհի մեր գաղափարի քիւր նահատակներուն յիշատակին առջև ու ըսէ.

— «Անապատներու աւազներուն խառնուած կամ գետերու ջուրերուն վրայ, յաւէտ տարուբեր ձեր նչխարները ալ կրնան հանգչիլ և ձեր հոգիները դադրիլ սաւառնելէ աւերակ քաղաքներու վրայ, ե՛ս, ձեր հարազատ զաւակը, ծնած ձեր ոսկորէն ու արիւնէն, սնած ձեր չիրագործած իաչալին գեղեցկութեամբն ու ձեր հաւատքին զօրութիւնովը, ե՛ս, ձեր կամքը, ցեղին կենսատու ուժը (f. vit.), իրականացուցի ձեր երազը, կերտեցի մեր անկախութիւնը։»

Գտնուած էք ուրէ ատեն հայ դպրոցական միջավայրի մը մէջ։ Ականատես եղած էք աչակերտներու սերտողութեան, նիստ ու կացին, խաղին կամ քաչուածքին։ Այդ ի՛նչ գաղն ու յուսալքող պատկեր է որ ահաւոր սարսափի մը կը մատնէ մեր իմաչքը։ կայատու ու վաղահաս մանուկնե՛ր, դիք ու խըրոխա պատանինե՛ր կ'ուզէիք տեսնել Ո՛վ միամտութիւն։ Ձեր աչքերուն կ'ուրուագծուին կանխահասօրէն խոնջ, մարած աչքերով, ներաքաչ կուրծքերով, խամրած ու քոսոտ ձեր պատանիներ, ծերեր։ Ներքին ըմբոստացումէն՝ մաղերը կը ցցուին մեր գլխուն վրայ ու կը փոթորկին մեր ներաչխարհի աչքերը։ Ի՛նչ, ակամայ կը մտածենք, այս վատառողջներէն էորպիտիելլեն երկաթէ կամքով սերունդները, որոնց սպասուած էին ի խնդիր այնքան արժէքաւոր ողջակէզներ կը մատուցանենք։

Հիւծումը որ բացայայտօրէն կը ըսպառնայ վտանգել մեր վաղուան սերունդին արբուն գոյութիւնը, արդիւնքն է կարգ մը պատճառներու, որոնց գլխաւորները կը հանդիսանան անբաւարար ու վատ սնունդը և առողջապահական սկզբունքներու անտեսումը կամ անգիտացումը։

Հայ մանուկն ու պատանին, զրկուած սնուցիչ անհրաժեչտ նիւթերու մատերիմ բարեկամութենէն, չեն ներկայացներ ֆիզիքական այն զարգացումը, որ յատուկ է իրենց տարիքին։

Այս աննկատար աճումը, ենթակային մօտ կը յառաչացնէ ներծորումներու (séc. endoc.) անբնական վիճակ մը, որ առանձին բաւական է ստեղծելու և պահպանելու հոգեկան ու մտային խանգարումներ, որոնք մարդը կը վերածեն զգացական տարրերէ զերծ էակիմը, խրտուիլակի մը։

Այս առաչին պատճառին, բոլորովին առարկայական ու կախ համաչխարհային տնտեսական տագնապէն, կ'աւելնայ երկրորդ մը, մեր ազգին ուռճական կալուածէն։

Ո՞րքան մանուկներ, պատանիներ ու երիտասարդներ, չեղելով առողջապահիկ կենցաղի մը ճամբէն, կամ իրենց աչքերը նը փակեն կանխահաս ու աղկաղկ մահուան մը գիրկը, և կամ կ'ըմպեն կսկիծով հիւանդախ վիճակի մը դառնութիւնները։ Պարագայ մը որ անհատական դժբախտութիւններ հասցնելէ ետք, իր խոր անդրադարձումը կ'ունենայ մեր ազգային ճակատագրին վրայ։ Այս երևոյթը պէտք է ղուրչ խորհրդածութիւններու մղէ մեր ժողովրդին ապագայով մտահոգուող տարրերը։ Ստեղծագործ ու արդիւնաբեր խորհրդածութիւններու։

Ազգովին մենք չատ քիչ կը հետաքրքրուինք կրնսական հարցերով։ Մեր անհատական ինչպէս նաև հաւաքական կեանքին մէջ չափազանց աննչան տեղ ու ժամանակ յատկացուցած ենք մեր առողջապահութեան գործին։ Զենք ըմբռներ իսկ անոր կարեւորութիւնը։ Մեր դպրոցներու դասացուցակները ի՛նչ տեղ տուած են անոր։ Մեր ժողովական մարմինները ինչ ատիճան գիտակցութեամբ կը հետապնդեն զայն։ Մեր մարմնակրթական միութիւններէն ամենաուժեղն ու կենսունակը, Հ. Մ. Ը. Մ.Ը, գրեթէ միայն ոտնապնդակի խաղեր կը հետապնդէ։ Մեր հասարակութիւնը չ'ապրեցներ բժչկական հանդէսներն ու դասախոսութիւնները (փաստ՝ Հայ Բուժակի և Բուժանէի վաղաժամ մահը և Առողջ Կեանքի կաղ քալուածքը)։ Ու հազուադէպ են մեր մէջ անոնք որ կը ատորագրեն առողջապահական կամ բժչկական հրատարակութիւններ։ Այս պայմաններուն մէջ գովելի է Տօքթ. Օ. Կէրկէրեանի ձեռնարկը,* ի նպաստ նոր սերունդին առողջ դաստիարակութեան։

Կ'արժէ որ այս գրքոյկը հակակրաւիր ուչադրութեան մը առարկան դառնայ ու գործածուի իբր դասագիրք, առ ի չգոյէ լաւագոյնի մը, մեր նախակրթարաններուն մէջ։ Այն տեղ դիւրասկընալի կերպով ներկայացուած են գոյութեան ու ուսումնական միջավայրը, ինչպէս չենք, կարասիներ, օդ և օդաւորում, լոյս և լուսաւորում, մաքրութիւն, հակոդութիւն ֆիզիքական աճումի, ֆիզիքական ու մտային դաստիարակութեան և հիւանդութիւններու։ Նիւթերը մչակուած են պարզելու և դասաւորելու ընդունակ մեթոդով մը։ Ու իւրաքանչիւր գլուխի աւելցուած է հարցարան մը՝ աչակերտներու յատուկ։ Երկը օգտակարութեան տեսակէտէն պիտի չհեր եթէ քանի մը էջեր նուիրուած ըլլային բնախօսական նիւթերու։ չնչառութիւն, սննդառութիւն և այլն։

Տօքթ. Օ. Կէրկէրեանի աչխատանքը հարկ է որ ատրափոխիկ դառնայ ու մղէ ամէն ոք ուժ տալու դպրոցական առողջապահութեան, որմէ կախուած ունի վաղուան սերունդներուն ապագան։

Ն. Ք.

* Տօքթ. Օ. Կէրկէրեան՝ Դպրոցական Առողջապահութիւն, Պէյրութ 1932։

ԱՐԻՒՆԱԼԻ ԿՈՒԻՒ ՄԸ ԳԻՒՂԱՑԻՆԵՐՈՒ ՄԻՋԵՒ

Հալէպի Սրբոյ Գիւղին մէջ, գիւղացիները դուրսը պոյթի ելած էին։ Հոն կուիւ մը կը ծագի գիւղացիներու միջեւ եւ 2000 հոգի կը մասնակցին կուիւին։ Փայտեր, քարեր եւ գէները կը միջամտեն։ Ծանեարմաներ կը հասնին, բայց չեն կրնար դադրեցնել կուիւը, մինչեւ որ տասնիակներով վիրաւորներ փուխին գետին։ Վիրաւորներէն 10 հոգը մահացու են։

ՏԻՐԱՀՈՒԶԱԿ ԹՈՒՄԱՆԱՆ ԿԸ ՇԱՐՈՒՆԱԿԷ ԻՐ ՄԱՏՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

ԴԱԾՆԱԿՑԱԿԱՆՆԵՐԸ Կ'ԱՐԹՆԱՆ

«ՀԱՅՈՑ ՇԱՀԸ ՄԵՋԻ ՀԵՏ ԲԱՐԵԿԱՄԱԲԱՐ ԱՊՐԵԼՈՒ ԵՒ ԵՐԿՐԻՆ ԱՐԺԱՆԻ ԸԼԼԱԼՈՒ ՄԷՋ ԿԸ ԳՏՆԵՆ»

Վագրթ 26 Ապրիլի թիւով հետեւեալը կը գրէ.—

Մանօթ հայ գրող և մտաւորական Թումանեան էֆ. յոդուած մը բերաւ մեզի։

Հայ դրողը 9 Ապրիլ 1932 Թուակիր «Կոչնակի» մէջ հրատարակուած հայերէն յօդուած մը Թարգմանած և ասոր վրայ կարգ մը խորհրդածութիւններ աւելցուցած է։ Թումանեան էֆ.ի այդ գրուածքը կը հրատարակենք, պահելով իր մասնայատուկ ոճը։

Ամբաստրական 9 Ապրիլ 1932ի «Կոչնակ» Թերթին.— Արտասահմանի հայ մամուլը, առենէ մը ի վեր Թուրք և հայ յարաբերութեանց վիայ կը խօսի ինդրոյն հիմը սա է։

Ասկէ վերջ Թուրքերու հետ հաչտարելի կարելի՞ է Թէ ոչ։ Առոր պատասխանելով ռամկավար օրկաններ՝ իրենց գլուխը ունենալով Եգիպտոսի «Արեւ» օրաԹերքը, կ'ըսեն. «Այո, Թուրքիոյ հետ հաչտուիլ Թէ կարելի է և Թէ կարւոր։ Այս մասին «Արև»ի մէջ հրատարակուած է նչանաւոր հայ գրագէտ Վահան Թէքէեանի կողմէ ատորագրուած կարգ մը յօդուածներ, նախ և առաջ Դաչնակցական օրկաններու խիստ յարձակումներուն առարկայ եղան. բայց ատեն անցնելէ յետոյ դաչնակցականները հետզհետէ ճչմարտութիւնը խոստովանիլ սկսան։ Առոր ապացոյցը կը ծանրայէ Ամերիկայի «Հայրենիք» օրաԹերթին վերջին Թիւերէն մէկուն մէջ հրատարակուած խմբագրականը՝ որ սըխալ ուղղութեան վրայ խօսելով, իր ընկերները արձնութեան կը հրաւիրէ։

Աւելի զարմանալին կայ։ Բարիզի «Ճառագայթ» անակընկալ կերպով յանկարծ լեզուն փոխած ատեն մը նահանջ կ'ընէ։ Այս այն կարմիր Դաչնակցականն Թերթն է որ կը հրատարակուի նչանաւոր Շաւարչ Միսաքեանի կողմէ և չարունակ Թուրքիոյ դէմ կը նետէր կը բռնէր։

Դիտե՞ք Թէ ի՛նչ կ'ըսէ. «Սխալ է քնունած ուղղութիւնը։ Շատերնիս առանց չահը, վնասը հաչուելու, երեսակայութենչ տարուելով, Թուրքիոյ դէմ ամէն յարձակում կը գործենք, ինչ որ այսօր պարտաւոր կ'զանք խոստովանելու։

Կը յուսանք որ իրենց եգիպտոսի օրկանը «Ճառագայթ» ալ օրինակ առնելով իրենց պաչտօնակիցէն, ժամ առենէն խելքը գլուխը կը հաւաքէ և այսպէս բնականոն կեանքը կը վերատանայ։

Արդէն այս կուսակցութեան սկիզբէն ի վեր բսածը ի՛նչ էր. ո՛չ ապաքէն «Թուրքերու հետ ցվերջ պայքար»։ Ասոր ալ յարմարագոյն պատասխանը կ'ուտայ, Բարիզի ռամկավար Թերթին ժէջ երևցած արժէքաւոր յօդուած մը, որուն մէջ ըսուած է. «Ժէկուն հետ Թչնամի կամ քարեկամ ըլլալու համար, անոր քով ոյժ մը պէտք է ըլլայ, հակառակ պարագային ապարդիւն կ'ատնջուին և վտանգաւոր կը դառնայ։ Մենք ներկայիս ոչ ժէկ ուժ ունինք։ Արդարև անցեալին մէջ ոյժ մը ունէինք, բայց ինչպէս «Ճառագայ» ալ կը յայտարարէ, մենք այդ ուժը անմտութեամբ Թուրքիոյ դէմ կը նետէր ժամ չտեսնուած անդունդի մը մէջ գըլորեցինք»։

Կատարելապէս ճիչդ խօսքեր որոնց համաձիտ ենք։ Հետևաբար գոնէ ատկէ վերջ մեր ուղղութիւնը ժամանակին և կեանքին հետ ձայնեցնելու ենք։ Մենք ժէկ ճամբայ միայն ունինք։

Նոյն Թերթին ուրիչ ժէկ սիւնակին ժէջ կ'երեւին հետևեալ տողերը։

«Մեզի համար լաւագոյն քաղաքականութիւնն էր, այսինքն հանդարտութեամբ հետեւիլ և ժամանակի ընթացքին ժէջ. արդէն ինքնիրեն փլչելու դատապարտուած կայսրութեան չրջանին վախճանին սպասել...

Մեր տէրերը սիրաչահիլ և մեր գոյութիւնը պահպանել, մինչդեռ այսօր պէտք է խոստովանին ատ ճչմարտութիւնը Թէ, մենք եթէ խելացի կեանքով չփոթութիւններ չյարուցանէինք եւ ինչ զինքնիս ճանչնալով եթէ հետեւինք մեր հայրերուն, այսօր մեր հայրենիքին, մեր քնակավայրին ժէջ հանգիստ կ'ապրէինք եւ այսպէս վայրավարին եւ կարօտակէզ վիճակ չէինք ունենար։ Աւա՛ղ, ամէն բան կորնցուցինք»։

Այս տողերը ատորագրած է Բ.ժ.ֆ. կարապետ Թուժայեան, հայոց ամենէն նչանաւոր մտաւորականը եւ առաջնակարգ քաղաքագէտը։

Երրորդ գործն է «Հեթանոս Երգեր»ը, որ կը ներկայանայ մեզ արուեստի կատարելութեամբ և լեցուն հայքով։ Հոս Վարուժան մեծ իրապաչտն է մեր գրականութեան, «Հեթանոս Երգեր»ով Վարուժանը տուաւ հայ միտքը և արըւեսաը և գծեց նոր ուղի մը, որ անծանօթ էր մինչ այս։ «Հեթանոս Երգեր»ով Վարուժանը կը դարձնէ երեսը ներկայի տիրող քաղաքակրթութեան և բռնութեան կեղտերէն,— և կը փնտռէ հին օրերու ղեղեցկութիւնը, և հայքը։ Անով մեր առջև կը փուէ մեր անցեալը իր հոգու և ապրումներու չքեղութիւնով։ Արուեստի բոլոր պահանջները հոն հասած են կատարելութեան, գնելով Վարուժանը մեր գրականութեան փառքի աթոռին վրայ։

Իր վերջին երգը ու գործը եղած է «Հացին երգը»։ Հոս իրապէս կը գտնենք նոր Վարուժան մը, նոր չքեղութեամբ, փայլով ու աննման արուեստով։ «Հացին Երգով նա կերգէ մեր հայրենի հողը և իր գեղեցիկ ու հզօր արարչագործութիւնը, ինչպէս նաև անոր գործակից ու անբաժան մչակն ու հողագործը, իր վճիտ ու պայծառ հոգիով։ Ան մարգարէական չունչով կը յայտնաբերէ հողին ու քրտինքին ներքինութիւնը և կատարած դերը ժողովուրդներուն և մանաւանդ հայ հոգու վրայ։ Իրմէ առաջ ալ հողը և մչակը գրականութեան նիւթ դարձած է, մանաւանդ Մրիմեան հայրիկի կողմէ, մեր ժողովուրդը հողին կապելու և զայն իր էութեան մէկ մասը նկատելու ճիգով, բայց երբէք հայրենի հողն ու արտը այնչափ գեղեցկացած ու սըրբացած չէր, որչափ Դանիէլ Վարուժանի գրիչով։ Նա կըզգար այդ հողին հանելիք վերահաս վտանգը և հայ մչակին դիտապատճ անկումը իր հողին վրայ։ Իր միւս երգերուն մէջ ալ Վարուժան սրտաճաք թոնով կուզէ բարձրացնել հայ հոգու մէջ ռազմական ոգին ու հին արիութիւնը, գանելով ու զգալով անչուշտ, որ հայ հանճարն ու իմացականութիւնը, հայ արուեստն ու գրականութիւնը միայն կրնայ անգարտ մնալ սեփական ուժի պաչտպանութեան տակ։ Ուչ էր մնացած Վարուժանի մարգարէական երգերը հայ ժողովուրդը հոգիով զթելու և իր պաչտպանութեան մղելու։

Իր մարգարէութիւնը գոնէ այժմ պէտք է կատարէ մեր մէջ իր գերը հաժոզելու և գիտակցութեան բերելու նորագոյն սերունդը։ Թէ նա պէտք է սիրէ ու ոգեկոչէ մեր գեղարուեստն ու գրականութիւնը. ապա և միւս ձեռքին պէտք է բռնէ զանոնք պաչտպանելու համար անհրաժեչտ սեփական ուժի հանգանակը։ Հայ ժողովուրդը իր մէկ երկունքովը ծնեցաւ Վարուժանն ու Սիամանթօն. անկասկած նա պիտի ծնի նորը, կարևորը այն է որ նոր Վարուժանները չէյնան այն զարհուրելի ճակատագրով, որը վիճակուեցաւ անմահ Վարուժանին։

ՂԱԶԱՐ ՉԱՐԸԳ

(Վերջ)

ԱՐԻՒՆԱԼԻ ԿՈՒԻՒ ՄԸ ԳԻՒՂԱՑԻՆԵՐՈՒ ՄԻՋԵՒ

Հալէպի Սրբոյ Գիւղին մէջ, գիւղացիները դուրսը պոյթի ելած էին։ Հոն կուիւ մը կը ծագի գիւղացիներու միջեւ եւ 2000 հոգի կը մասնակցին կուիւին։ Փայտեր, քարեր եւ գէները կը միջամտեն։ Ծանեարմաներ կը հասնին, բայց չեն կրնար դադրեցնել կուիւը, մինչեւ որ տասնիակներով վիրաւորներ փուխին գետին։ Վիրաւորներէն 10 հոգը մահացու են։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔ

Ա ՊՐԻԼ 24Ի ՏՕՆԱԿԱՏԱՐՈՒԹԻՒՆԸ ԳԱՇԻՐԷԻ ՄԷՋ

Այս տարի, ճահատակաց տօնը համագգային հանգամանքով տօնուած է Գահիրէի մէջ, նախաձեռնութեամբ ազգային իչխանութեանց, մասնակցութեամբ բազմահազար հոգիներու եւ հովանաւորութեամբ երեք յարանուանութեանց պետերու։ Անչտիր ժողովրդական բնորոչ դասերու պատկանող հոծ բազմութիւն մը յեցուցած է «Փրենքանիա» թատրոնի ընդարձակ սրահը։

Բանախօսած են Գեր. Գուգուեան եպիսկոպոս (հայ կաթոլիկ), պրն. Վ. Զարդարեան (ռամկավարներու կողմէ). պրն. Ե. Գալեմքեարեան (ժողովրդական միութեան կողմէ), վ.եր. Հ. Համբարձումեան(հայ բողոքական), Ա. Գուլայեան (հնչակեաններու կողմէ) եւ Պրն. Լ. Նազարեանց (Հ. Ը. Դաշնակցութեան կողմէ)։ Գեր. Մամբրէ Ծ. Վարդապետ, հանդէսի նախագահը յրած է փակման խօսքը։

Սրանք քէ միութեան եւ համագործակցութեան այս գեղեցիկ ոգին ընդհանրաար մեր բոլոր գաղութներուն մէջ եւ մեր բոլոր գործերու ընթացքին։

ՏԱՀՂԱՀԱՐ ՀԱՅՈՒՀԻՒ ՄԸ ԱՆՆԱԽԸՆԹԱՑ ՅԱՋՈՂՈՒԹԻՒՆԸ ՎԵՆԵՏԻԿԻ ՄԷՋ

Վենետիկ հրատարակուող իտալերէն թերթ մը բարգմանուած.—

Երկ իրիկուն Փօքթ Տէլլա Բալեայի վերեւ՝ գեղարուեստական ակումբի սրահին մէջ՝ տեղի ունեցաւ նախապես ծանուցուած երգեցողութեան եւ տաւիղի համերգը, «Պենեֆեքթօ Մարգիլլօ» Դուքս սեռվաթուարի երկու լաւագոյն ասպետներուհիաց կողմանէ բեմադրուած. մինչ Սըբասնօ Նիկթա Վօյճ Ֆերրարի, իսկ երկրորդը տաս դերասի տաւղահար՝ Հայկ Տէր Ծակոբեանի (ժամկոցեան)։

Հայկ Տէր Ծակոբեան ասպետերը ընտանեաւոր վարպետուհի Մարի Զիգքենոլիի ամենախոսամոյնի յաջոդութեանց ձիրացած է։ Թեյազարկը ճկուն եւ էրնեյօ բլլալով հանդերձ՝ ինչ որ դժուարին է արտադրել տաւղի վրայ՝ ունի ճաեւ վարժ, սահուն եւ հանոյալի արհեստ մը՝ որով կը յաջողի դիւրաւ գերազանցել եւ յայտել ամենամեծ դժուարութեանց. բաց ասի Տէր Ծակոբեան ունի բնական նուրբ զգայնութիւն ինչպես ճաեւ ամենափոքր արատայայտիչ գիտակցութիւն։

Ծ. Խ. .— Դերատի օրհորդը Հայկ Տէր Ծակոբեան՝ Իտալիոյ Գօրգօլա խաղարը հատատուած բնիկ Մարաշցի բժիչկ Տօքթօր Տէր Ծակոբեանի դուստրը՝ եւ Լաթաֆիոյ ծանօթ (դեղագործ) Ատամճարոյժ Տ. Պետրոս Տէր Ծակոբեանի եղբօրորդին է։

ՆՈՐԵԿ ԳԱՂՔԱԿԱՆՆԵՐՈՒ ՄԱՍԻՆ

Հայատանի ազատատանի գործավար Վ. Խաչիկօղլեան, վերջերս, տեղատական գործակալ Միութիւններու 7րդ համագումարին մէջ ճառ մը խօսելով, անդրադարձաւ ճաեւ այն հայ ազատատաւորներուն, որոնք դեռ նոր գաղթած են տրատանմանեն Հայատան։

— Տրատանմանեն Հայատան եկած են 3 500 հայ ազատատաւորներ, որոնց ընդունելութեան համար Ազատատանի գործավարութիւնը մեծ ազատատանի է թափած, սակայն ատիկա բաւական չէ։ Գաղթեների երկիրներու մէջ ապրած, այժմ Հայատան գաղթած այդ հայ ազատատաւորներուն պետ է բացատրել մեր իրատակարգին պահանջները, անոնց մասին եւս գործադրել ազատատանի խորհրդային օրենսդրութիւնը, ապահովել անոնց կեանքին անհրաժեչտութիւնները («Խ. Հ.», 24 Մարս)։

Պ. Գ. ԿԻՒԼՊԷՆԿԵԱՆ ՀՐԱԺԱՐԱԾ?

«Ճառագ»ի մէջ կը կարդանք.—

Կոլմնակի այբիւրէ մը կ'իմանանք թէ պրն. Գալուստ Կիւլպէնկեան հրաժարած է Բարեգործականի նախագահութենչն, խորապես ազդուած՝ խորհրդահայ թերթերու յարձակումներէն։

Մինչեւ թերթին ապագրութիւնը՝ կարելի չեղաւ ստուգել մանրամասնութիւնները։

ՆԵՐԳԱՂԲԻ Գ. ԿԱՐԱԻԱՆԻՆ ՇՈԳԵՆԱՒԸ ՄԵԿՆԱԾ Է ԲՒՐԷԱԷՆ

Աթենքէն կը գրեն 24 Ապրիլ թուակաոով.—

Հայատանաց մեկնելիք գաղթականներ.— Սրտոդ կարաւանին օգնեցաւը այսօր կեսօրէն վերջր մեկնեցաւ Բիրէայի ճաեւահանգիստէն դէպի Սելանիկ։

Սրտոդ կարաւանով պիտի մեկնին 1,500է աւելի անձեր, որոնց 172ը Աթենքի եւ Բիրէայի գաղթականներէն ու մնացեալներ Սելանիկէն եւ Նոր Ճուճատանքի օրչանններէն։

Այս տեղիններ այսօր կեսօրէ առաջ մի առ մի եւ կարգ կանոնով մտան Շոգենաւ ու տեղաւորուեցան։ Ազգածողովի Նախնեան Քոմիթէն այս անգամ ալ մեկնողներուն ճամբորդութեան պատարը հոգացած էր. մսի խորոված (խաւուրմա) հաց, ձիթապտուղ, թէյ եւայլն։ Հեյլէն եւ Միջազգային Կարմիր Խաչերն ալ տրամադրած էին վերարկու, հագուստ, ծածկոց եւ խնացուած կաթ տուփերով։

Հեյլէն կառավարութիւնը այս անգամ վարձած եւ տրամադրած էր կէյֆ Քօրսօ Իտրա օգնենաւը որ ճախորդին պես յարմար ու հանգստաւէտ օգնենաւ մըն է։

Շոգենաւը վաղը, 23 Ապրիլ, իրիկուն դէմ կը հասնի Սելանիկ եւ անկէ երկուաբթի կամ երեքաբթի կ'ուղեւորի դէպի Գաթում։

Գրն. Շահվերեան երէկ ասկէ մեկնած էր Սելանիկ, անձամբ հսկելու համար գաղթականներու տեղաւորման եւ մեկնումին։

Ջորոդ կարաւանը, որ մեծ մասամբ դարձեալ Նոր Ճուճատանքի օրչանններէն պիտի կազմուի եւ դարձեալ 1,500 հոգիէ պիտի բաղկանայ, Մայիսի վերջերը հագիւ կարելի պիտի բլլայ ճամբայ հանել։

ՆՈՒԻՐԱՏՈՒԹԻՒՆ

Ապրիլ 11 | 24ի՝ նգաստօնին առթիւ փոխան ծաղկեպսակի Միութիւնս օնորհակալութեամբ սացած է հետեւեալ նուիրատուութիւնները.

	Ս.Դ.
«Համազգայինի»ն	500
Հ. Ը. Դ. տեղական մարմնին	300
Խարբերդի Հայրենակց. Միութենէն	200
Կարինի » »	300
Գոլոսոյ եւ Շրջ. Հայր. Միութենէն	200
Ուրֆայի » » »	200

Նոյն առթիւ Միութեանս միջոցաւ եղած են հետեւեալ նուիրատուութիւնները ազգային զանազան կրթական եւ բարեգործական հաստատութեանց։

Գրունգլայի Հայր. Միութենէն 300 ս.դ.(*) Ազգ. Մետրոպոլիտ վարժարանին.

Ամերիկեան համալսարանի Հայ Ուսանողական Միութենէն 500 ս. դ. ազգ. Սահակեան վարժարանի.

Հալ Կեղ. Միութենէն 200 ս.դ. Մամբլթէյնի։

Սգաստնին ծաղկեպսակներ դրկած էին

Մալաթիոյ Կրթասիրացը

Հ. Մ. Ը. Մ.

Հայ Աղխատանքի միութիւն

Հ. Ը. Դ. պատանեկան միութիւն

Հայ Ուսուցչաց միութիւն

Տիգրանակերտի հայր. միութիւն

ՋԱՓ. ՈՐԲ. ՄԻՈՒԹԵԱՆ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

(*) տասնալ խմբագրութենէս

ՊՐ. ՍԷԼԷԱՆԻ ԴԵՂԱՐԱՆԻ ՄՈՒՏՔԻՆ ՄԷՋ ՈՒԺԱՆԱԿ ԴՐՈՒԱԾ

«L'éclair du Nord»ի մէջ կը կարդանք.—

Ուժանակ մը գետեղուած է Հալէպ, պ. Սէլեանի դեղարանին մուտքի մէջ։ Պատրոյգը, թէեւ վառուած, չէ հաղորդած կրակը պայթուցիկ նիւթերուն։

Պ. Սէլեան ուժանակը յանձնած է ոստիկանութեան որ գայն բանալով մէջըզրած է վառոդ ու ածուխ։

Ընդհանուր ապահովութիւնը ննջութեան ձեռնարկած է։

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ՎԵՐՋԱՑԱՆ

ԶԱԽԱԿՈՂՄԵԱՆՆԵՐԸ ԿԸ ԿՈՐՍՆՑՆԵՆ

Փարիզ— 1 Մայիս.— Ընտրութիւններ տեղի ունեցան խաղաղութեամբ: Հազմաթիւ ռուէարկողներ մասնակցեցան: Ամբոխը կը ծափահարէ դահլիճի անգամներէն Փարիզի երեսփոխան պ. պ. Ռօլէնն եւ Ռէյնօն որոնք վերընտրուած են: Կը ծափահարէ նաեւ խելահեղօրէն վարչապետ պրն. Թարտիէօն, որ ընտրուած է Պէլֆօրի մէջ 9817 ռուէարկողներու վրայ 5671 ձայնով: Պրն. Ռէյնալտ ընտրուած է ժիւրայի շրջանէն Պրն. Մանիէլ սպասած է 7180 ձայն բայց չէ յաջողած. իր հակառակորդներն են երկու արմատականներ, որոնցմէ իւրաքանչիւրը շահած է 6000 ձայն: Պրն. Պլում ընտրուեցաւ: Պրն. Ռընօստէլ կընտրուի Վարի շրջանէն:

Փարիզ 2 Մայիս.— Ժամը 4,45ին հետեւեալ արդիւնքները ծանօթ են. Ընտրուած են 3 Պահպանողականներ, 70 Հանրապետական, 30 Ձախակողմեան Հանրապետական, 23 Արմատական Հանրապետական, 50 Արմատական Ընկերվարական, 17 Հանր. Ընկերվարական, 41 Միացեալ Ընկերվարականներ, 1 Համագործակցութիւն:

Բախտաւորաբար նախորդ ընտրութիւններուն Պահպանողականները կորսնցուցած են 1 աթոռ և Ձախ Հանրապետականները 8: Ասոր փոխարէն չահած են Հանրապետականները 2, Արմատական Հանրապետականները 2, Ընկերվարական Արմատականները 4, Հանրապետական Ընկերվարականներ 1 և Ընկերվարականներ 1:

ՁԱԲՈՆ ԿԸ ՔԱԼԷ ԴԷՊԻ ՌՈՒՍԻԱ

Պէռլին.— «Լօքալ Անձայկըր»ի Ձինուսան զսնուող մասնաւոր թղթակիցը իր թերթին կը հեռագրէ թէ Խարպինի մօտ համախմբուած ճարոնական զօրաբաժինը կը խլէ դէպի հիւսիս եւ դէպի հարաւ:

Թղթակիցը կ'աւելցնէ որ թէպէտեւ կ'ըսուի թէ այս շարժումները կը կատարուին ըմբոստները պատժելու նպատակաւ, սակայն այս շարժումները ռազմագիտական նշանակութիւն մ'ունին եւ կը կայանան դէպի Վլատիվոստոք կատարուած շարժման մը մէջ:

ՉԻՆ-ՁԱԲՈՆԱԿԱՆ ՎԷՃԸ

Ճաբոնական սպայակոյտի դէմ մահափորձ

Շանկհայ.— Ճաբոնական սպայակոյտի դէմ գործուած մահափորձի մը հետեւանօք, ճաբոնական դեսպան Պ.Շիճիմիցու, զօրավարներ Շիրաքավա եւ Ուէյչտա, ծովակալ Նամուրա ծանր կերպով վիրաւորուեցան ռումբէ մը որը նետուեցաւ զինուորական տողանցքի մը ընթացքին:

Պ. Թարտիէօի հիւանդութիւնը, խորհրդակցութեան յետաձգումը եւ փոխնս. մամուլին մեկնաբանութիւնները

Բարիզ.— Դատելով այն մեկնաբանութիւններէն զոր կը հրատարակէ ֆը ռանսական մամուլը սրտցաւ զրոյցները խորհրդակցութիւններուն յետաձգումին պատճառաւ, կը թուի թէ Ք.Բրանս. հանրային կարծիքը սփոփանքի հառաչով մը ստացաւ Պ. Թարտիէօի խորհրդաժողովին մասնակցելու անկարելիութեան մէջ գտնուելուն լուրը:

«Մաթէն», զոր օրինակ, որը կը փորձէ նուազագոյն աստիճանին իջեցնել խօսակցութիւններու կարեւորութիւնը, կը գրէ թէ չորս պետութեանց միջեւ սկսած խօսակցութեանց ձախողիլը պէտք չէ որ շատ լուրջ նկատուի: Վարչապետին հիւանդութիւնը՝ պէտք չէ որ որևէ ազդեցութիւն ընէ աշխարհի ճակատագրին վրայ եւ, ոչ մէկ պարագայի տակ, վտանգի տակ դնէ խաղաղութեան կազմակերպութեան գործը:

Ծանրախոհ եւ լաւատեղեակ անձերը, կը շարունակէ թերթը, մեծաւ մասամբ միաձայն էին հաստատելու թէ կարճատեւ ժողով մը ոչ մէկ պարագայի տակ չպիտի կրնար յանգիլ շօշափելի արդիւնքներու: Խորհրդաժողովը ծառայած պիտի ըլլայ միայն հանրային կարծիքը հանդարտեցնելու Միացեալ Նահանգներու, Գերմանիոյ եւ Անգլիոյ մէջ:

Թերթը կը քննադատէ նաեւ Պ. Մաքտոնալտի կողմէ դէպի օրը խօսուած ճառը որը կը ներկայանայ ընդդէմ պատերազմի պարտուց հանդէպ Ամերիկայի բռնած ընթացքին եւ Լոնտոնի նաւային դաշնագրին ապահովութեան վերաբերեալ յօդուածին:

Թէ «Փուռնալ» եւ թէ «Մաթէն» կասկածի տակ կը դնեն ասերիկ. արտաքին գործոց նախարար Պ. Սթիմսընի անկեղծութիւնը որը իրականին մէջ փաւիաքնացաւ միայն յաջողութիւն մը ապահովել իրեն համար ի դէպս ամերիկեան նախագահական յառաջիկայ ընտրութեանց:

«Բրթի Բարիզիէն» կ'ըսէ թէ Պ. Թարտիէօի բացակայութեամբ առաջ եկած յուսաթափութիւնը Պ.Պ.Սթիմսընի, Մաքտոնալտի եւ Պրիւնինկի մատնուած բոլոր յուսաթափութեանց ամենախորունկն էր նկատելով որ անոնց երեքն ալ իրենք պարապ ձեռքէ, ով չվերադառնալու մտահոգութիւնը ունին:

Բէրթինաբ «Էքզ տը Բարիզի մէջ անկեղծօրէն կ'ըսէ թէ Պ. Թարտիէօ բնաւ ցաւելու չէ իր հիւանդութեան որովհետեւ իրեն համար շատ քիչ շահեկան էր մասնակցիլ վիճաբանութեան մը ուր մեկուսացած վիճակի մէջ մնալու վրտանգին առջեւ կը գտնուէր:

Ճաբոնական սպայակոյտի դէմ գործուած մահափորձի հեղինակը ձերբակալուած

Շանկհայ.— Երիտասարդ անուն 25 տարեկան Ռուբէացի մը ձերբակալուեցաւ որը մահափորձին հեղինակը ըլլալ կենթադրուի: Անոր բանտարկուեցաւ ճաբոնական ընդհ. բանակատեղիի մէջ:

Մահափորձը գործուեցաւ հազարաւոր ճարոնցիներու կողմէ կայսեր ծննդեան տարեդարձը տօնուելու միջոցին: Ժողովուրդը հաւաքուած էր տեսնելու ժամը 9օրուան Շիրաքավայի առջև 10,000 ճարոնական զինուորներու տողանցք կատարելը:

Ռումբը նետուեցաւ զինուորներուն տողանցքէն յետոյ պաշտօնական անձնաւորութեանց նստած վայրին դէմ այն վայրկեանին որ Ճարոնի ընդհ. հիւպատոսը կը պատրաստուէր խօսիլ հայրենասիրական ճառ մը: (Ռ. Գ.)

Պ. Սթիմսընի դժգոհ

*Ժընէվ.— Լաւատեղեակ շրջանակներու նայելով, կատարուած բազմաթիւ խօսակցութիւններու ձախողութեան ժամանակը երթալով կաւելցնէ Պ. Սթիմսընի դժգոհութիւնը. սոյն դժգոհութիւնը նուազ կերպով ուղղուած է Ֆրանսայի դէմ քան թէ Անգլիոյ դէմ որը իր անձնական չահին պատճառաւ Պ.Սթիմսընը մղեց դէպի առաջ, ժամանելով զայն այսօրուան անելին: Ասկէ զատ, Ման

ԸՍՄԷԹ ՓԱՇԱ ԻՆՉՈՒ ՆՈՍԿՈՒԱ ՄԵԿՆԵՑԱՒ

Թուրք թերթի մը բացատրութիւններ.—

Սղերդի երեսփոխան Մահմուտ Մխլիսէթի մէջ Ըսմէթ փաշայի Ռուսիա ուղեւորութեան նուիրուած խմբագրականի մը մէջ կը գրէ.—

«Կասկած չկայ թէ մեծ պատուիրակութեան մը հետ Վարչապետ փաշային Մոսկուա ճամբորդութիւնը մեծ ուշադրութիւն եւ հետաքրքրութիւն պիտի առթէ երկրին ներսն ու դուրսը։

Այժմէն կ'ենթադրենք նաեւ որ, այս ճամբորդութիւնը իր բուն նպատակէն շեղելով այլազան գոյներ եւ ձեւեր պիտի ստանայ։ Դժբախտաբար քաղաքական խնդիրներու առթիւ միշտ չափազանցութիւններ կը կատարուին, մանաւանդ երբ խնդիրը Թուրքիոյ վերաբերի։ Ըսմէթ փաշայի այս ճամբորդութիւնը ուրիշ բան չէ, բայց եթէ մէկ օրինակը այն բարեկամութեան, որ սկսաւ մեր ազգային պայքարին առաջին օրերուն։

Այս յարաբերութեանց առթիւ մանաւորաբար պէտք է քննել եւ հասկցողներուն բացատրել հետեւեալ հիմնական կէտը.

Թուրքիոյ բարեկամութիւն երբեմն կապ չունի երկու երկիրներու մէջ գոյութիւն ունեցող վարչաձեւերու տարբերութեան հետ։

Արդարեւ, Ռուսիոյ քաղաքական կրօնքը համայնավարութիւնը պոլշեւիկութիւնն է, մինչդեռ Թուրքիա Թունդ ազգայնական պետութիւն մըն է։ Այս երկու վարչաձեւին միջեւ գոյութիւն ունեցող տարբերութիւնը բացայայտ է։

Դալով մեր գաղափարներուն եւ համոզումներուն, ստիպուած ենք զանոնք քննել բոլորովին տարբեր անկիւնէ մը մեր երկրին պահանջներն ու պայմանները նկատի առնելով։

Այս քննութիւնը մեզի այն եզրակացութեան կը յանգեցնէ թէ համայնավար վարչաձեւէն՝ ոեւէ օգուտ չպիտի գայ մեր երկրին եւ թէ Ռուսիոյ համար հաւանաբար օգտակար այդ սկզբունքները վնաս միայն պիտի պատճառեն Թուրքիոյ։

Այս պատճառով է, որ 15 տարիէ ի վեր շարունակուող Թուրքեւռուս բարեկամութեան ընթացքին միշտ պահեցինք նոյն տեսակէտը։ Այս պատճառով է դարձեալ որ, միշտ լաւ աչքով նայեցանք սովիէթ ռուսիոյ վարչաձեւին, պայմանաւ որ մի միայն իր երկրին յատուկ ըլլայ։ Իսկ մեր երկրին մէջ միշտ օգտակար նկատեցինք ազգայնական ուղին։

Պ. ՔԱԹԱԼԱ Պ. ԹԱՐՏԻԷՕԻ ՓՈԽԱՆՈՐԴԱԲԱՐ ԿԸ ԿԱՐԴԱՑ ԱՆՈՐ ՁԱՌԸ

Գէնեվ.— Վարչապետութեան պետական քարտուղար պրն. Քաթալա կարդաց պրն. Թարտիէօի ճառը։

Պրն. Թարտիէօ կը յայտնէ, նախ, թէ Բարլամէնթական դահլիճի մը նախագահին առանձնայորհուն է պատասխանել իր կառավարութեան ենթարկուած յարձակումներուն, Անիկա կը պարզէ ձախակողմեաններուն ընծարկուած այն բոլոր էկէմական խնդիրը, որուն ետեւէն ոչ մէկ գոյութիւն ունեցող եկեմական խնդիրը, որուն ընթացքին ֆրանսական դրամատան կողմէ պետութեան արուած աւանները գումարը 3 միլիառէն հասաւ 37 միլիառի։ Անիկա կը յարձակի ընկերվարական քաղաքականութեան դէմ և հարցուց կուղղէ թէ արդեօք արմատականները պիտի յարին ընկերվարականութեան կամ հակառակ կերվարականութեան, ան կընդգծէ թէ երկու անգամ, պատերազմէ ի վեր, արմատական-ընկերվարականները ընտրութեան ընկերվարականներու դէմ։ «Եթէ նկատի առնուի, ըսաւ նա, արմատական վարդապետութիւնը ըլլայ ներքին քաղաքականութեան մէջ ըլլայ արտաքին քաղաքականութեան մէջ, արմատական-ընկերվարականները հեռու են ապօրինութեան եւ ժիլազգայնականութեան ըլլալէ։»

Նախագահը կընդգծէ յետոյ թէ ֆրանկոյան, ամբողջ սխարհի նման, կանգնէ դժուարին շրջան մը։ Դուրսը, վերաքննութեան քաղաքականութիւն ըռուած քաղաքականութիւնէն առաջ եկած իրական բարոյական անկայունութիւնը ժամհոգիչ կերպով ծանրացաւ ֆիրենց ծրագրին իրականացումը բռնութիւնէն և դաչինքներուն դժուարէն սպասող կուսակցութիւններուն ընտրական վերջին յաղթութիւններուն պատճառաւ։ «Չէաք է, ըսաւ նա, ամէն գնով արգիլել 1924ի սխալները։»

Պրն. Թարտիէօ կեզրակացնէ իր ճառը ըսելով թէ ընտրական տեսակէտով՝ կանոնը պէտք է լինի Քարթէլին դէմ։

Պ ՀԵՌԻՕԻ ՄԷԿ ՁԱՌԸ

Փուրկ.— Քաղաքական ճառի մը մէջ, Պրն. Հերիօ յայտարարեց ժամանակաւորաբար թէ արմատական-ընկերվարականներ պատրաստ են աչքառակելու միջազգային արդար հաշտութեան բայց որքան առեն որ խաղաղութիւնը ապահովուած չլինի իրաւարարութեան դրութեան գործադրութեամբ, իրենք պիտի հակեն այո կէտին մէջ ֆրանսական «Ապահովութեան եւ իրաւարարութեան, եւ զինաթափութեան» բանաձեւին հաւատարիմ երկիրներուն պայպանութիւնը։

ԲՈՒՌՆ ԿՈՒԻՆԵՐ ՄԱՆՉՈՒՐԻՈՑ ՄԷՋ

Թոքիօ.— Խարպինէն ստացուած տեղեկագիր մը կը յայտնէ թէ 200 ըմբոստներ սպաննուած են և թէ զրահապատ կառախօսք մը, երկո թնդանօթներ, եւսլին գրաւուած են ճափոնական զօրամասի մը կողմէ, ամբողջ գիշեր մը տևող բուռն կռիւ մը ժղուելէ յետոյ Հէլէնի ժամ որը գրաւուեցաւ ճափոնցիներու կողմէ։

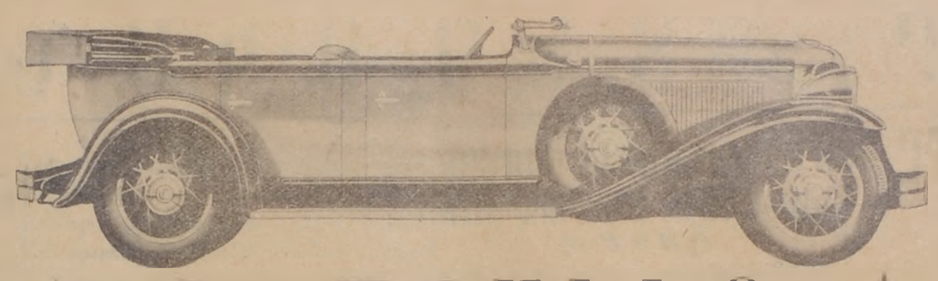

ԳՌԱՅՍԼԵՐ

աշխարհահռչակ իմիճաշարժճները որոնք 6-8 սիլինտր ուժ ունին,

ԱՄԵՆԱՏՈԿՈՒՆ ԵՒ ԳԵՂԵՑԻԿ ՄԱՐԴԱՆԵՐՆ ԵՆ ՀՐԱՊԱՐԱԿԻ ՎՐԱՑ ԵՒ

ԿԸ ՓՆՏՈՒԻՆ ԱՄԵՆՈՒՐԵՔ։

ԳՌԱՑՍԼԵՐ ինքնաշարժերու մասնաւոր յատկութիւններն են՝ ՏՈԿՈՒՆՈՒԹԻՒՆ, ԴՆԴԵՑԿՈՒԹԻՒՆ, ՉԱՓԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՀԱՆԳՍՏԱՒԷՏՈՒԹԻՒՆ։

Վճարման դիւրութիւններ կը արուին.

ԳՌԱՑՍԼԵՐ ընտրու բոլոր կտորները պատրաստ կը գտնուին մեր վաճառատուներուն մէջ։

Լիբանանի, Սիւրիոյ և Իրադի ընդհանուր ներկայացուցչութիւն՝

NAAYEM MOTOR IMPORT Co. BEYROUTH B. P. 869, TÉL. 32—29

Հիւս. Սիւրիոյ ներկայացուցիչներ՝ Դ. և Մ. ԱԶԻՐԵԱՆ, B. P. 202, Հալէպ

Տ՝ք. ՍՈԿՐԱՏ ԱԻԵՏԻՍԵԱՆ

ՎԻՐՈՒԲՈՑԺ - ՍՏԱՍՆՈՒԲՈՑԺ

ՎԿԱՅԵԼ ՊԷՅՐՈՒԹԻ ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ՀԱՍԱԼՍԱՐԱՆԷՆ

Կրճդուճի ամէն օր բացի կիրակիէ՝ կէսօրէ առաջ 8—12 կէսօրէ վերջ 2-6

Հասցէ՝ Capucinներու եկեղեցիին կից Արդարութեան պալատին եռակ։

ՍՓԱՆՏԱՐ կոշիկներ մի՛ գնէք ամենախիտ, ամենադիմացկուն, ամենագեղեցիկներն եւս.

ԿԵՐԴԱՏԱՏԵՂԻ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ

Տ՝ՔԹ. ԳԷՈՐԳ ԿԷՐԿԷՐԵԱՆ

Վկայեալ Lauréat Faculté Interne եւ այժմ մշակուած ՍՍՍՆԳՑՏ բժիշկ Ֆրանսական հիւանդանոցի ԱՉՔԻ, ՔԹի, ԿՈԿՈՐԴԻ, ԱԿԱՆՋԻ և ԳԼՈՒՆԻ հիւանդութիւններու բաժնին։

Հիւանդ կ'ընդունի կէսօրէ վերջ ժամը 2—6

իր գրիճիին մէջ rue de Damas, No. 15

Հիւանդները ուղղակի հիւանդանոց կ'ընդունուին իր կողմէ տրուած մուտքի թղթով։

Աղքատ հիւանդներու ձրի դարմանուին, ամէն օր կէսօրէ առաջ ժամը 10—12, հիւանդանոցի դարմանատան մէջ։

ՏՕՔԹ. Գ. ՏԱՎՈՒՏԼԱՐԵԱՆ

ՄՍՍՆԱԳԷՑ ՆԵՐՔԻՆ ԵՒ ՎԷՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

Իր դարմանատուները հաստատած է, ՍՍՍՈՒՐ վոդոց, Տօքթ. Նօզդաճեանի (ատամնաբոյժ) դարմանատան կից։

Ընդունելութեան ժամեր՝

կէսօրէ առաջ ժամը 8—12

» վերջ » 2—6

Կարի եւ Ձեւագիտութեան Դասընթացք

Տիկին ՄԱՌԻ ԵՐԱՄԵԱՆ

ՎԿԱՑԵԱԼ ԴԵՐՁԱԿՈՒՀՒ

ԲԱՐԻԶԷՆ ԵՒ ՎԱՇԻՆԿԹՕՆԷՆ

Կարի եւ ձեւագիտութեան մասնագիտուհի, Տիկին Մառի Երամեան կը վերադառնայ իր արհեստանոցը, Մեծ Սեռայի դիմացը Նո. 78 տան երկրորդ արկը։

Երեք ամսուան միջոցին կը սորվեցնէ ամենավերջին ճոռաձեւութեամբ, կար եւ ձեւագիտութիւն իր բոլոր բարդութիւններով եւ արդիական միջոցներով, Droit-fils մեթոտով։ Իր աշակերտուհիները կ'օժտէ Բարիզի ատելիէ Académie Daydou վկայականով։

ՓՍՍՏԱԲԱՆ

ԽՈՍՐՈՎ ԹԻՒԹԻՒՆՃԵԱՆ

(Տօքթ. խրաւագիտութեան)

ԿՍՏԱՆՁՆԷ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԴԱՏԵՐ

Ընկերակցութեամբ հանրածանօթ փաստաբան ՄԷԹՐ ԱԶԻԶ ԷԼ ՀԱՇԷՄԻ

Դրասենեակը բաց է կէսօրէ առաջ 9—12 կէսօրէ վերջ 3—6

Rue Allenby, Immeuble NESSOULI ՀԵԹԱՁԱՅՆ 1—28

Տոկուն շինուած/ վայելուչ տեսք/ հնչուն եւ բնական ձայն

Ահա յատկանիշները՝

ՈՐՈՆՑՄԱՎ ԿԸ ՁԱՏՈՐՈՇՈՒԻՆ

ԱՓՕԼԼՕ ՓՕՆՕՆԵՐԸ

Հրապարակի վրայ գրանցուող բոլոր մարքանեքրու հետ կը մրցին Աբօլլօ փօնօները։ Մանաւանդ վերջին նոր մօտէլները, որոնք հասած են արդէն, անգերազանցելի են իրենց տոկունութեամբ, վայելչութեամբ և ժամչելի գիներով։

APOLLO GRAMOPHONE Co. Ltd

(of London)

ԱՓՕԼԼՕ ՓՕՆՕՆԵՐՈՒ ԹԱՓԱՒՈՐԸ !!!

Կատարեալ համոզում գոյացնելու համար անգամ մը այցելեցէք

MAISON APOLLO, Rue de la Poste, BEYROUTH

Փորդաֆէ եւ Բօսօլ' ամէն ձեւի, ամվիճելի ապակ եւ առաւելութիւններ գիւրամատչելի գին, վճարումի դիւրութիւն։

Ընդհ. ներկայացուցիչ՝ Սիւրիոյ, Պաղեստինի, Անդրյորդանանի, Միջագետքի եւ Եգիպ. Ըոսի.— ԳՈՒՐԳԷՆ ՍԻՆԱՆԵԱՆ

KOURKEN SINANIAN, Boîte Postale 642, BEYROUTH (Syrie)

պիտի համաձայնի, որ գէթ զանազան ռուսական չարերու հետ կապուած ազգութիւններ ֆրանքի վրայ աւելցնեն որոշ կշիռք։ Մենք, այն ատեն, կ'ըսէինք որ մեր չարերը կը համապատասխանեն ռուսական չահերուն։ Իրականութեան մէջ ալ ուրիշ կերպ ալ չէր կրնար ըլլալ Օսմանցիներու միջև դարաւոր առեւտուրին ներով զինուած։

Գ. Սմբատ Քելագրեց ուժ ալ հայկական հրացանաձիգ գունդերուն, որոնց մէկ մասը արդէն կազմակերպուած էին։ Այո՛ այս հրացանաձիգ գնդերն էին որ փոխարինեցին հայ կամաւորական գնդերուն։ Թուով ամենաչատը կ'ըլլային 6000 զինուոր՝ կազմակերպուած այնպէս ինչպէս ռուսական բանակը առհասարակ, ո՛չ առաւել, ո՛չ նուազ։

Ուշ, ի՛նպէս արուէր. երբ դաշնակիցներ չէին հաւաքուէր և նոր զինուրներ չէին աւելնար։ Համաձայնութիւնը այն էր, որ Հայերը պիտի յանային դասակիքներ հաւաքել և նոր ռուսահայ զինուորներ աւելցնել, բայց երկուքէն ո՛չ մէկը չյաղողեցաւ։

Կովկասեան ռուս զինուորական հրամանատարութիւնը Թրքահայ զինուորները դուրս կը հաներ հայկական հրացանաձիգ գնդերէն մէկ կողմէն, իսկ Քերբոկրատի մէջ Քէրէնսկին կը մեղմացներ իր վճիռը երբ խօսք կ'ըլլար Թրքահայ զինուորներէն կազմել խումբեր միւս կողմէն։

Ահա հակադրութիւնը այն կեանքին որ ստիպուած էր քաշկռտել հայ ժողովուրդը խարդախ կայսրութեան մը և դինով ժողովուրդի մը միջեւ, պայարուած սարսափելի թշնամիներով։

Մենք դուրս եկանք գլխիկոր։

Անդրանիկ առաջինը եղաւ խօսողը.

— Ռուսերը մեզ անդունդ պիտի ձգեն օր մը ա՛յ

ղայ, հառաչեց ինձ։

— Մեզ անդունդ չեն քչեր, իրենց հետ վար կը քաշեն մեզ ալ, պատասխանեցի ես։

Լռեցինք երկուքս ալ։ Ապա ես դարձեալ սկսայ.

— Ջօրավա՛ր, ես լաւ չհասկցայ. ի՞նչ ըսել կ'ուզէք պատրաստ ըլլալ դէպի ֆրոնդ դիմելու։ Կարծես մենք բանակ ունինք, որ ո և է ատեն կարող պիտի ըլլանք առաջնորդելու դէպի ճակատ։

Անդրանիկը ծիծաղեցաւ, և ըսաւ.

— Բոլորն ալ մօրս կողմը քաշեր են, հօրս կողմը քաշող չկայ։

Ըսել կ'ուզէր թէ բոլորն ալ յիմար են։

Մէկ երկու օրէն Անդրանիկ գարձեալ մեկնեցաւ դէպի հանքային ջուրերը, ամերիկեան հիւպատոսի այն խոստումին վրայ, որ նոր տեղեկութիւն մը առնելուն պիտի հեռագրէր։

Անդրանիկ մեկնեցաւ Հիւս. կովկաս գարձեալ, մինչև հոկտեմբերեան մեծ յեղաշրջումը։

Սարսափելի և ժահաբեր խորշակներ ինկած էին դէպի մեր ափերը։

Կը սպասէինք և պատրաստ էինք ամեն բան տեսնելու։

ԱՆԴՐԱ ՆԻԿ ՊԱՇԱՐՈՒԱԾ

Հոկտեմբերեան կարմիր Յեղափոխութիւնը ծայր տուաւ Փեթրոկրատի մէջ և սկսաւ տարածուիլ ռուսական լայնածաւալ կայսրութեան զանազան վայրերու մէջ։

Անդրկովկասը կտրուած ըլլալով այլ ևս կեդրոնական կառավարութենէն՝ ստիպուած էր մտածել իր մասին։

ՕՓՆԷ ԴՈՒՆ ՔԵԶԻ ԵՒ ԱՍՏՂԸ ՔՒՉՕՒ ՊԱՏԻ ՕՓՆԷ

ԸՆՏԱՆԻՔԻ ԱՍՏՂԸ

(L'ETOILE du FOYER)

Առեւտրական և երկրագործական ժողովրդային վարկի հաստատութիւն

Անանուն ընկերութիւն.— դրամագլուխ՝ 3,000,000 ֆրնք.

որ կրնայ 3.000,000,000 ֆրնք.ի բարձրացուիլ վարչական խորհուրդի պարզ որոշումովը։

Հեդրօճասեզի.— 137 Boulevard Sebastopol - Paris

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ Արեւելեան պետութեանց

Սավոյ Օթէլի ճեմ, Պուրճ, Պէյրութ

ԵԼԵՒՄՏԱԿԱՆ ՃԻՒՂ

Ամանդի պարտևանագրութիւնի

ՕԺԻՏ

Զրաշխատրեալ տոկոս 6%։ Ամէն զատ մասնակցութիւն ընկերութեան չահերուն։

ԿԱԼՈՒԱԾԱԿԱՆ ՃԻՒՂ

ՎԱՐԿԵՐՈՒ ԲԱԺՈՒՄ

Կալուածի վրայ փոխառութիւնք՝

վճարելի 10—15—20 տարիէն. որոշուած պայմանաժամէն առաջ ուզողը կրնա՞ վճարել։

ԸՆՏԱՆԻՔԻՆ ԱՍՏՂԸ ընկերութիւնը ներկայիս 75,000ի աւելի անդամ ունի։ Մինչև 1 Ապրիլ 1931 Ընտանիքին Աստղը 135 միլիոն փռնք տուած է, գրաւով 500 միլիոնէ աւելի արժէք ունեցող անշարժ կալուածներու վրայ։

Սմեն բոլոր կողմերէն ուղղել՝ B.P. 821, Beyrouth

AZTAG
JOURNAL QUOTIDIEN ARMÉN.
B. P. 587
BEYROUTH, Liban

Directeur - Propriétaire
HAIG BALIAN

ԳԻՆԸ ԹԵՐԹԻՆ
ՍԻՐԻՈՅ տար. 550, վեցամսեայ 300 Ս. Դ.
ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆ տարի 7, վեցամսեայ 4 տոլար

ԱԶԴԱԿ

ՕՐԱԹԵՐԹ
ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԳԻՏԱԿԱՆ

ازتـــاك

جريدة سياسية ادبية اقتصادية حرة

ՀՈՐԵՔՇԱԲԹԻ ՄԱՅԻՍ 4 1932

ԳՆԸ ՓԷ ՀԱՍՏ 2.50 Ս. Դ.

Ջ. ՏԱՐԻ | Ամեն առաւոտ պէտք է ընել բերթիս տնօրէնին հասցէին | Տնօրէն — Խմբագիր՝ ՀԱՅԿ ՊԱԼԵՍՏՆ | Չվերադարձուած ձեռագիրները չեն վերադարձուիր | ԹԻՒ 45 (622)

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԿԱՑՈՒԹԻՒՆ

ԵՐԿՈՒ ԶՕՐԱՒՈՐ ՅՆՑՈՒՄՆԵՐ

Առաջինը արդէն ծանօթ է ամենուն, Հիթլէրեան յաղթութիւնն էր Գերմանիոյ մէջ։

Երկրորդը Ըմմէթի և իր բազմաթիւ հետեւորդներուն պատուիրա-կութիւնն է դէպի Սովիէթ Ռուսիա։ Այդ պատուիրակութեան կազմը, ինքնին կը ներկայացնէ շատ շահեկան երեւոյթ մը։ Մասնագէտներ ամէն ճիւղերէն և ամենէն կարևոր անձնաւորութիւններէն ընտրուած։

Երրորդ մեծ և կարևոր դէպքը դեռ երկունքի մէջ է։ Ֆրանսական ընտրութիւնները, որոնք կարող են երրորդ մեծ ցնցումը պատ-ճառել։

Ներկայ դիւանագիտական և մէջազգային քաղաքական դրութիւ-թիւնը այս ցնցումներով հետզհետէ կը դառնայ աւելիւռեղծուածա-յին և կնճռոտ։

Տանուպեան պետութեանց կազմակերպութեան առաջարկին անմի-ջապէս յաջորդող այս դէպքերը, կուգան անդամ մը ևս շեշտել այն հանգամանքը՝ որ Եւրոպական մեծ պետութիւններու ներքին մրցակ-ցութիւնը կը շարունակուի աւելի շիշտուած և սուր կերպով քան երբեք եղած ըլլայ։

Իտալական դեսպանատուներու մասնակցութիւնը Սովիէթ Ռուս-սիոյ մէջ Ըմմէթի ըլլալիք ընդունելութիւններուն անկարելի է անտես առնել։

Անկարելի է նաև անտեսել Պուլկարական համալսարանի նախա-գահին և աշակերտներուն այցելութիւնը Պոլիս, ճիշդ այն ժիջոցին որ Ըմմէթ կը մեկնի Ռուսիա։

Յունաստանի քաղաքական դիրքը արդէն որոշ է։

Տրուած պայմաններուն մէջ, այս բոլոր դէպքերը կը պարզեն իրար, կը բացատրեն իրար և կը յանգին մէկ տրամաբանական եզ-րակացութեան։

Իտալիա յաղողած է զօրաւոր համաձայնութիւն մը կազմել — եթէ ոչ աւելի քան համաձայնութիւն մը — ընդդէմ Անգլիական և Ֆրանսական համաձայնութեան — որ նուազ է քան համաձայնու-թիւն մը — և կը ձգտի բացարձակապէս ոչնչացնել Վէրսայլի դաշ-նագրերու ստեղծած միջազգային դիւանագիտական կացութիւնը։

Իր այս ճիգերը մեծապէս կը նպաստաւորուին Հիթլէրեան ազ-գայնական յաղթութիւններով, որոնք հնարաւոր կը դարձնեն Գեր-մանիան իւ միացնել, կազմելու համար ընդհանուր ճակատ մը Եւրոպայի ծովային և ցամաքային երկու ամենահզօր պետութիւններուն դէմ։

Այս միացեալ ճակատը բնականաբար ամենէն մեծ քաշալերու-թիւնը պիտի ստանայ Աւերիկեան Միացեալ Նահանգներու կողմէն, քանի որ Ծայրագոյն Արևելքի դէպքերուն վրայ վճռական ազդեցու-թիւն է ունենալու անոր կազմութիւնը։

Պարզ է, որ Ճաբոնական վերջին յարձակումները Չինաստանի վրայ համակիր աչքերով դիտուեցան Անգլիոյ և Ֆրանսայի կողմէն։ Միացեալ Նահանգներու համար գաղտնիք մը չէր, որ Անգլիա և Ֆրան-սա կրնային շատ բան շահիլ և մեծապէս օգտուիլ Ծայրագոյն Արե-ւելքի բաղխումներէն, մինչդեռ ինք պիտի ըլլար ամենէն ծանր տու-ժողը։ Իր՝ Չինաստանի, Սովիէթ Ռուսիոյ ինչպէս և ընդհանուր Ծայ-րագոյն Արևելքի մէջ ունեցած անտեսական շահերն ու դիրքը, որոնք վերջին երեսուն-քառասուն տարիներու ընթացքին կրցան ձեռք բերել պիտի մէկ հարուածով փշրուէին, ոչնչանային։

Սահմանափակելու համար անմիջական պատերազմի մը վտանգը և զսպելու համար Ճաբոնական ախորժակները, միակ միջոց կը մնար զօրաւոր Եւրոպական դիմադրութեամբ մը խախտել իրաց դրու-թիւնը և գէթ ժամանակ շահիլ։ Անմիջական պատերազմ մը Միացեալ Նահանգներու համար՝ իր ներկայ դրութեան մէջ՝ անհնարին դժուա-րութիւններու և վտանգներու կրնար մատնել զինքը։

Ինչպէս դէպքերը կուգան ապացուցել, Ամերիկա յաղողեցաւ Եւ-րոպայի մէջ ստեղծել ներքին վտանգ մը, շահագործելով հակառակ և դժգոհ հոսանքները Անգլիոյ և Ֆրանսայի դէմ, որպէսզի ապահովէ Ծայրագոյն Արևելքի իր ճակատը և միաժամանակ՝ ներքին հակառա-կութիւններու շնորհիւ՝ արգելք հանդիսանայ Եւրոպական պետու-թիւններու ներքին համաձայնութեան և Եւրոպայի տնտեսական վե-րակազմութեան գործին։

Մէկ կողմէն զօրեղապէս միացած Ռուսիան և Իտալիան, Թիւր-քիան իրենց հետ ունենալով և Պալքանեանի մէջ Յունաստանը և Պուլ-կարիան և կեդրոնական Ասիոյ մէջ Պարսկաստանը և Աֆղանիստը եւ ունենալով՝ միւս կողմէն՝ իրենց ալակից մեծ և միջին Արևելքի ի-րենց հովանաւորած կամ իրենց գաղութները կազմող երկիրներուն մէջ տիրող յեղափոխական ուժեղ խմորումները, կը ներկայացնեն ոյժ մը, որ պէտք է լուրջ կերպով հաշուի առնել։ Եւ երբ Հիթլէրեան Գերմանիա մը մէկտեղ կուգայ նաև այդ վայրկեանին, արդէն բարդ և ապառնալից կացութիւն մը՝ կը դառնայ աւելի քան ծանր և աւելի քան ապառնալից։

Այդ խախտուած համաշխարհային հաւասարակշռութիւնը կարելի պիտի ըլլա՞յ վերստեղծել միջազգային համագումարներու սեղանին շուրջ, թէ ստեղծուած կոտտեան հանգոյցը սուրով պէտք է լուծուի, ահա այն երկընտրանքը, որուն դէմ է դրուած մարդկութեան ճակա-տագիրը։

Մեծ պատերազմի չարիքը չափազանց աննշան պիտի դառնայ այն քաոսին ու քանդումին առջև, որ նոր պատերազմ մը կրնայ ա-ռաջ բերել։

ՆԵՐՔԻՆ ԳԱՇԵՏԱՆԿԱՐ(*)

Ո՛չ արհաւիրքն էր, — դուրս ու ա-նոպայ սարսափը, որ կոտորած էր հա-յոց վաղեմի ժողովրդին ողնայարը, ար-դէն ծուած դարերու անարգ գերութենէ, — ո՛չ մերձ ու հաւանական, կարելի ու ցօղաթորով ուրախութեան մը յոյսը, ո՛չ ալ, — այդ կրնամ վստահաբար պնդել հիմա, — դիւրին ու հաճելի կեանքի մը մեղապարտ ծարաւը, քանի որ ճաշակն ու փորձառութիւնը չու-նէինք ատոր, այդքան երիտասարդ ու քանիթո՜ն անզէն ու տակաւին ամբողջա-կան՝ կեանքին դիմաց, ո՛չ ալ անորոշ ու անգութ անօթութիւնն էր սիրոյ, անողոք պապակը սպիտակ կիներու մարմիններուն, — որ թէ՛ նաչիճ են տէրունական և թէ լքուժի սև հաց, — քանի որ ասկաւին չէինք գիտեր ան-հնարին իգութիւնը յանցանքի ու անօ-րինութեանց այդ փխրուն անօթներուն, — այլ հզօր, անզսպելի, աննպատակելի, զգացում մը. որ մեզ կը մղէր այդ դա-րաւոր հողերէն դուրս, ձգելով հոգ որժամթաթախ հայրերնիքդ, խեղդուած իր անափ ու զանգուածային թշուառու-թեան մէջ, կողկողալով, յալով, արիւ-նազուրկ ըլլալով։

Ու այդ զգացումը անխոստովանելի, տաննելի, զարհուրելի բան մըն էր, որմէ հարկ է ամչնալ այսօր։ Կարելէ յետոյ ամբողջ Փոքր-Ասիան, յետոյ դժպհի ու քինախնդիր Սև-Ծովը, խոյ ու սրտառուչ արյաւ մըն էր մերինը, դէպի կորուսեալ հայրենիքդ-ու յանկարծ զգացինք, որ եաև ձգած էինք զայն, որ ան հո՛ն էր, ծաւր ափերու վրայ, ան՝ նժդեհ, այլ առաւելագոյն հայրենիքդ, ան՝ որուն տխուր դիմաստուերը դեռ արտակարգօրէն ջերմ էր, առնիկ, հր-նաւանդ ու չաս սիրելի։ Ու ի՜նչ որ կը ծնար, վաղեմի ու խոպան, այլ այնքան յուզիչ այդ երկրին մէջ, որուն մէն մի քուռնիին համար արժան ու վայել էր, որ մեզմէ իւրաքանչիւրը պարպէր չոայ-լութեամբ իր երակներուն արիւնը, վը-տիտ ու ամրունած բան մըն էր, ազօտ ու ցուրտ յիշատակ մը։ Ու պզտիկ վա-ւերու պէս, որ էինք անչուշտ, կռնակ դարձուցինք այդ վաղչական լերան ու կամրջընկէց գետերուն վերագտնելու համար կորուսեալ հայրենիքդ։

Դժուար է, կ'ըսբռնեմ այժմ, կչռել հոգին ու ամբողջ ողբերգութիւնը, հի-նաւուրց Բիւզանդիոնի մէջ ի հայրենի ամբողջական սէր մեծցած ձեր ու սրբ-տում մարդու մը, որուն սիրտը կը դո-ղայ, լքուած բանի մը պէս, նախնեաց լեզուին մէկ մագաղաթեայ բառին եզեր-քը, — այդ ամբողջ խեղաթիւրուած ու նուազագոյն հայրենիքդին դիմաց։ Ու-րեմն հարկ է ներել մեզ, մենք՝ որ անարի ու ապերախտ զաւակները եղանք այդ մարդոց, որ այնքան յուզիչ ու վաւերա-կան էին և որոնց ամբողջ կեանքը յու-սահատական արյաւ մըն էր դէպի կո-րուսեալ հայրենիքդ։

Հարկ է ներել մեզ, ո՛չ ապաքէն մեր կեանքը ևս այժմ խոլ ու սարսափելի արյաւ մըն է դէպի կորուսեալ հայրենի-քը, որ մեհենական ժամանակներէն ի վեր, եղած է յառաջընթաց ու յեղափո-խական։ Ու թող չըսուի, որ վերադար-ձի ճամբու վրայ եղող մարդու խոռքեր են առնք։ Ընկերազող, տարաչխարհիկ ու խօլարչաւ տարերքին դէմ, բարձր բանել սակաւաթիւ այլ ազնիւ ժողո-վրդի մը ջանը, վեր բանել զայն, այս կարմիր ու սև ժառանգին մէջ, ա-մենէն յեղափոխական աշխատանքն է, որ կրնայ արուած ըլլալ մակընթա-ցութեան մէջ եղող աբի ու երիտասարդ մարդու մը։

Այրն հեղդ ու անարի դաւաճանու-թեան, աստիճանական լքումներուն, ձեռնպահութեանց ու հեռաւոր և ապագ-գային ձախին ոգէտ ու վառ ուրա-ցումներուն, հոգւոյն թշուառութեան մէջն՝ բաց ու արձակ է ամբողջ տարա-ծութիւնը մեզի համար։ Մեզմէով մեր պնդոնքն ու չրթունքները, առանց զուր արտունչի, մեր կոուփները մեր երանքներուն վրայ, առանց յետին զեղչի ու անապաչառ, ձգելով հոս ու հոն, բոլոր ակարները, որ կը խափանեն ճամբան, հարկ է յառաջանալ այժմ գրա-նելու և բարձրացնելու, ապրեցնելու եւ իր սև փլատակներէն ի նորոգ կեանք կոչելու համար կորուսեալ աւաւելա-գոյն հայրենիքդ։ Ու թո՛ղ ներուի մե-զի մեր անընտել մոլեռանդութիւնը, չի դիմադարձելու համար անուղղայ ծուլութեան, հարկ է որ անվկանդ պա-հենք մեր վաղահաս երիտասարդութիւ-նը, չի արգիլելու համար դաւաճանու-թեան պղտորել հայոց մանուկներուն անուշ արիւնը, հարկ է բարձր խօսիլ, խարազանն ի ձեռին ու պարսաւն ու դաման խօսքը՝ մեր հմայաթափ բե-րաններուն վրայ։

Ու այժմ, ըսէլ յետոյ ասիկա, ա-սոնց և անոնց, քալենք յառաջ, չա-րունակենք այս դերբուկ ճամբան, պնդելով մեր գոտին ու բարձր բռնե-լով այս ալեծածան ու ծուէ-ծուէն դր-բոշակը, մաքառելապատ տարածութեան դիմաց։

Կրկին այդ հեռաւոր ձմրան ընթաց-քին էր մեր խուլ ու հին երկրին մէջ, կայարանի մը աղքատ ապաստան սրահին մէջ հանդիպեցանք բարձրահասակ աղչ-կան մը։ Այժմ, այսքան տարիներ յե-տոյ, դժուար է յիշել իր դիմագծերը, որ կը կորուսին յիշատակներու կապոյտ մշուշի մը մէջ։ Սակայն կը յիշեմ, որ ճերմակ էր, խաղաղ ու գաղտնի սպի-տակութեամբ մը, որ այնքան հաճելի է, երբ այջերդ վարժուած են տրտում, սև ու ծամածուռ դէմքերու, անարի թշուառութեան։

Գարզութեամբ, գրեթէ երէցի բա-րեկամութեամբ իսօսեցաւ մեզի, քիչ մը երկարաձգուող ձայնով մը, որ ստու-գապէս ընդունակ էր սիրոյ բառեր ըսել։ Ես այդ ձայնը լսեցի տխրութեամբ, կարծես թէ անյոյս ու վիրաւոր բլլար հոգիս ու մէկը յիչեցնէր ինձ թէ այ-սուհանդերձ վաղը այգուն լոյսը կրկին պիտի ծագէր Արարատեան դաշտին վրայ ու օրը պիտի բլլար զուարթ ու ցօղաթուրմ։

Ծեռոյ ամբողջ ամիսներու ընթաց-քին մոռցայ զայն, որովհետև երիտա-սարդութիւնս յիշողութիւն չունէր։ Ու երբ երկիրը մեծապէս արտսեցաւ, յանկարծ վերյիչեցի, մինչև որ անգամ մը ևս զինքը տեսայ, բարձրահասակ ու ճերմակ, չղջապատ ընդհանուր լքու-մին մէջ, լոյսի հպարտ սիւնի մը նման։

Ու ահա այժմ, այսքան տարիներ յետոյ, մերթ ընդ մերթ ան կը վերա-դառնայ՝ այլևս ապերախտ այս յիշողու-թեան, այդ գարնան ճերմակ աղջիկը, որուն ձայնը քիչ մը պզտիկ էր ու քիչ մը երգող ու ստուգապէս ընդունակ օ-րոյ բառեր ըսելու։

Ու կը զգամ, որ հարկ է այլևս քիչ մը երախտապարտ ըլլալ իրեն, ձմրան գէշ օրուան մը ընթացքին, ուշադրու-թիւն ըրած ըլլալուն համար, անձանօթ ու պանդուխտ պատանիի մը, որ գեղե-ցիկ իսկ չէր և որ չէր գիտեր հանճար կատարութեամբ աղջկան մը պատա-հանել։ (Շար.)

ՎԱԶԳԷՆ ՇՈՒՇԱՆԵԱՆ

Փարիզ, 22 Ապրիլ 1932

ՔՐՈՆԻԿ

ԿՐՕՆԱԿԱՆ ԴԱՍՏԻԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ

Բ.

Բայց կրօնական դաստիարակութիւն ասութիւնը չափազանց առձգական է, որով նչանակութիւն և իմաստ կարենայ ունենալու համար։ Անչուշտ այդ դաս-տիարակութիւնը կրօնական ժլեռան-դութեան հրահանգութիւնը չէ, ու չկր-նար բլլալ։ Որովհետև եթէ կրօնական դաստիարակութիւն ըսուածը բարոյա-կան դաստիարակութիւնէն անջատ իւ-րարակարդ մը նկատենք, անկէ չարիք միայն կրնանք սպասել, և բարոյական դգացումներու անջատ երկուութիւնը ա-դիտաբեր է. հակառակ որ այդ երկու զգացումներուն ծագումը տարբեր ակե-րէ կը բղխին, դաստիարակութիւնը պէտք է չնայ անոնց համերաշխ գոր-ծակցութեան, անոնց հաչտութեան անհատին մէջ։ Որովհետև, ինչպէս դի-տել կուտայ կիսկթավ լը Պօն, «ան-հատներ և ժողովուրդներ կրօնասէր կըր-նան բլլալ և չաս ակար բարոյական մը ունենալ։ Եւրոպայի ամենէն կրօնասէր ազգերը, Ռուսիա և Սպանիա, չատ հե-ռի են ամենէն բարոյականները նկատ-ելէ։ Ամենէն անբարոյական մարդերը, Նէթալի բնակիչներն են։ Եւ սակայն տիեզերքի և ո՛չ մէկ գաւառը կը պա-րունակէ ա՛յնքան տաճարներ, աստ-ւածներու պաշտամունքին նուիրուած»։ Նոյն հեղինակին ըմբռնումով անբարո-յական և կրօնասէր անհատը չուտով կը պատճաճեցնէ իր գէշ բնազդներուն, և նոյն իսկ երբեմն եր-կինքի ժանդակութիւնն ալ ձեռք կը երկլ իր չարութիւններուն գործադրու-թեան մէջ։ Նուազ չեն ոճրաքաններ (criminologistes) որոնք կը հաստա-տեն բարեպաշտ կատարի ոճրա-գործներու գոյութիւնը։ «Ասոնց մասնակցութիւնը նման է ժամա-նակներ Սպանիացի ոճրագործներու, որոնք իրենց գործերը կը սրեն կարգ մը սուրբերու սեղաններուն վը-րայ ազօթքներ մրմնջելով, անոնց օ-ժանդակութիւնը ձեռք բերելու համար։ Ես տիրը ունեցայ, կ'ըսէ լը Պօն, այցելելու Նովի-Թարկի մէջ, Թաթրա լեռներուն վրայ, պզտիկ եկեղեցի մը, ինչպէս կ'ըսուի, կանգնուած աւազակ-ներու կողմէն, Սուրբ Կոյսին, չնորհա-կալ բլլալու համար անոր այն պաշտ-պանութեանը համար, զոր ան ցոյց տը-ւած է իրենց արչաւանքներու միջոցին»։

Կ'ընդունիմ, թէ յետամնաց ժողո-վուրդներու համար կրօնքը դեռ զօրա-ւոր ազդակ մըն է բարոյական ուղղու-թիւն տալու։ Սթէ բարոյականը խոտ-ցումն է արդարութեան, ուղղութեան, բարութեան», պատիւի և գեղասիրու-թեան, տիեզերական հաւասարաչխու-թեան, և նուիրումի, կրօնքի գիրքե-րուն մէջ ի՜նչ չինչ օրինակներ ինչ ապրուած կեանքեր այդ ամէնը ներ-չնչելու համար ժանուկներու հոգիին։ Մեծ դեր խաղացած են ժանուկներու բարոյական կազմութեան գործին մէջ նոյն իսկ էվքեաթներն ու մաձալները, որոնք իրենց սեռեզած տիպարներու չարքին բարիներուն վարձատրուած եւ չարերուն պատժուած ըլլալը ցոյց կու-տան։

Կրօնական դաստիարակութեան պար-տադրել ուզած բարոյականը վարձքի ու պատիժի բարոյական մըն է միայն, այսինքն ոստիկանական և չահախնդիր բարոյական մը միայն։ Բարոյական ներ-ոյն է անիկա. վախ, չահ, եւ անապարձութեանց այդ բարոյականը։ Որովհետև այդ պայմաններուն տակ նիցէ իրաւունք պիտի ունենայ ըսե-լու, թէ ոստիկանուած բարոյականի կայտառին մէջ, կատարուած «պղտիկ գործերու դրդապատճառը վանն է, ին-չիններուն՝ սովորութիւնը, և մեծե-րուն՝ սնափառութիւնը»։ Վաղաժեռիկ գիւտ, իր լուսամիտ տեսիլքներէ միայն մէկուն, ուզեց հրդեհուած ու ժոխիրի վերածուած տեսնել կրօններու արքայութիւնը կամ դրախտը, և հրչէ-ներու ձեռքով մարուած տեսնել դժոխ-քին կրակները. «որպէսզի մարդիկ չա-րէն հեռանան, ո՛չ թէ դժոխքի վախէն, այլ չարիքը չարիք բլլալուն համար, ու բարիքը գործեն ո՛չ թէ արքայութիւն մտանգելու, այլ բարիքը բարիք բլլա-լուն համար»։

Բարոյականը, որուն հիմնաւորու-թեան պիտի ձգտի կրօնական դաստիա-րակութիւնը, անհիլական արդիւնքն է անհատական և ընկերական պէտքերու, գոնէ անատուններու աչխարհին մէջ, ուր դժուարին չէ՛ տեսնել անձնուիրու-թեան ամենագեղեցիկ օրինակներ։ Տարուին կը խօսի կոյր ազատներու մասին, որոնք պիտի մեռնէին անօ-թութենէ, եթէ իրենց ընկերները չկե-րակրէին զիրենք բնազդական բարեսի-րութեամբ։ Լամարք կ'ըսէ, թէ տեսած է ձնեզուկներ, որոնք դրացի թուխսի մը քանդուած բոյնը վերաչինելու աչ-խատած են։ Մրջիւնին կեանքը կար-գապահութեան և անձնուիրութեան ան-դադրում չարք մըն է, իր սեփական փեթակին մէջ, ուրկէ դուրս դրացի փեթակին հանդէպ կատարած աւարառու-մըն է միայն։

Անասնական կեանքի մակարդակէն վեր բարոյական մարդին մէջ կարևոր դեր մը կը խաղան մարդուն նկարագիրը, և իր ունեցած հոգեկան պատրանքները։ Եւ ահա հոս է, որ կսկսի կրօնական դաստիարակութեան չինիչ կամ քա-քաչիչ դերը մարդկային բարոյականին մէջ։ Բայց որովհետև ապրուած պա-րանքներէն չատ դարերու ընթացքին ցնդած են անհետ, մենք աչխատելու ենք օգտուիլ կրօնական դաստիարակու-թենէն այնչափ միայն որ հետզհետէ մեր մէջ զօրանայ բանականութեան թելա-դրած բարոյականի սկզբունքը, գիտակ-ցական հողի վրայ դնելու համար անհա-տական և ընկերվարական կեանքին հիմ-ները։ Եւ այս աչխատանքը չատ աւելի կ'արժէ, գոնէ վաղուան համար։ Ընդու-նինք, թէ «ներկան չատ աւելի նուազ կը տեղեկ վայրկեանի բարոյականը, քան ապագայի բարոյականը։ Մենք մեր հայրերու բարոյականը կ'ապրինք եւ մեր զաւակները մեր բարոյականը պիտի ապրինք»։

*Ժամանակի և ըմբռնումներու յաջոր-դական և անընդհատ փոփոխութիւննե-րը պարտաւորիչ կընեն ընկերական և անհատական պէտքերու փոփոխութիւ-նը, հետևաբար և փոփոխութիւնը բա-րոյական կեանքի։ Մենք պարտաւոր ենք, հարկադրուած ենք ապրիլ այդ փո-փոխութիւնները միջավայրի ազդեցու-թեան և մեր անհատական խառնուածքի հատուածութեան չափով։ Եւ այլևս դար-մանուժի հին մեթոտներով, կրօնական դաստիարակութեամբ, կիրակիի դպրոց-ներով, չէ՛ կարելի դարմանել օրուան ընկերական և ընտանեկան հիւանդու-թիւնները։ Առողջ անուղղ տուէք մանուկ հոգիներուն, պատիւի, զոհաբերութեան, գեղասիրութեան (esthétique) սերմերը մանկեցէք անոնց սրտին խորերը։ Ու մանաւանդ այս զգացումներուն առըն-թեր, մանկեցէք ընտանիքի և հայրենա-սիրութեան զգացումները, որովհետև, ինչպէս կըսէ ընկերաբանը, «ազգ մը որ իր հայրենիքին պաշտամունքն է կորու-սած, ընդհուպ ամբողջովին պիտի կոր-սուի»։

ԴԻՏՈՂ

ՀԱՅԱՆՈՒՆ ՄԱՏՆԻՉ ԹՈՒՄԱՃԱՆ
ԻՐ ՏԽՈՒՐ ԴԵՐԻՆ ՄԷՋ

ՓԱԽՈՒԿ ՅԻՄԱՐ Մ. ԾԱՆՕԹ ՄՏԱՒՈՐԱԿԱՆ ԿԸ ԴԱՌՆԱՅ

«Վագրը» բրիական թերթի խմբագրապես Ասըմ, նոր խմբագրականով մը կը գրե.—

— «Վագրը»ի երէկուան թիւին մէջ կայինն Թիւրքիայէն դուրս լոյս տեսնող կարգ մը հայերէն թերթերէ առնուած յօդուածներու մասերուն թարգմանութիւնները։ Այս գրութիւնները թարգմանելով, իր խորհրդածութիւններով միասին Խմբագրատունն բերող Թումաճան էֆ. այն անձն է որ ասկէ առաջ Դաշնակիներուն ուղղուած գրքոյկ մը հրատարակած էր։

Թումաճան էֆ. պատահմամբ իր ձեռքըն անցնող Ամերիկայ «Գոչնակ» թերթին մէկ թիւին մէջ խնդրոյ առարկայ գրութիւնները տեսնելուն պէս, բանը գործը ձգեր, զանոնք թարգմաներ, յիտակ թերթիս վարչութեան գիւղ և գիս փնտռեր է։ Ձեռքը թերթ մը և գանի մը թուղթի կտորներ բռնած, ներս մտաւ և տակաւին չնստած, ըսաւ.

— Կ'աղաչեմ, Ասըմ պէյ, թերեւս զբաղած էք, բայց չատ կարևոր խնդրի մը մասին պիտի խօսիմ»։

Թումաճան էֆէնտին երկրորդ անգամ ըլլալով կը տեսնէի։ Այսուհանդերձ, անմիջապէս ճանչցայ զինքը։ Արդէն գիտնալով անոր նպատակը և ուղղութիւնը և հաւոզուած ըլլալով թէ անկիկա պարապ խօսքեր ընող մէկը չէ, կը խորհէի որ անոր յայտնելիք խնդիրը անպատճառ կարևոր կէտ մը պիտի ունենայ։ Ցետոյ, գանաբէին վրայ նըստելէն պէտ, ձեռքի թուղթերը բացաւ և սկսաւ կարդալ։ Իր գրութեան ամէն մէկ տողին ընթերցումը աւարտելէ վերջ, աչքերը իմ աչքերուս յառելով կ'ըսէր.

— «Կ'աղաչեմ, ուշադրութեամբ մըտիկ կ'ընէք, այնպէս չէ՞։ Այս գրութիւնը չատ կարևոր է, չատ կարևո՞ր»։

Արդարև, քանի մտիկ կ'ընէի անոր կարդացածները, ես ալ աւելի ևս կ'ըմբռնէի անոնց կարևորութիւնը։ Տակաւին մինչև վերջին օրերս, արտասահմանի մէջ Թուրքիոյ դէմ անյագ կիրքով մը թշնամութիւն ընող Հայ Գործիչներու հոգիներուն մէջ մեծ փոփոխութիւն մը առաջ եկած էր։ Շատ ուշագրաւ էին Ամերիկայի մէջ հրատարակըւող Դաշնակցական օրկան «Հայրենիք»ի, ինչպէս նաև Փարիզի մէջ նոյն ոգւով լոյս տեսնող «Ցառաջի նման թերթերու այն գրածները թէ՝ «Սխա՛լ ըրինք մինչև հիմա Թուրքի թշնամութիւն ընելով։ Հայերը այլևս հաշտուելու են Թուրքերուն հետ։ Եւ նո՛յն իսկ պարտաւո՛ր են հաշտուիլ»։ Այս խօսքերուն կարեւորութիւնը չատ մեծ էր անկասկած, մանաւանդ Թումաճան էֆ.ի համար՝ որ լաւագոված էր ամենէն առաջ Դաշնակցական կուսակցութեան ցրուելու մը և Թուրքերու հանդէպ թշնամութեան հիման վրայ կրթնող այս կազմակերպութեան ջնջուելն ու Թուրքիոյ Հայոց հանգիստ Թողուիլը։

Թումաճան էֆ.ի հետ միասին, Վահան Թէքէեանի նման կարգ մը հայ մտաւորականներու կողմէ այս տեսակ գաղափարի մը արթնցուիլը, նախապէս մեծ զայրոյթ և թշնամութիւն առած էր Դաշնակցական օրկաններուն այն յայտարարութիւնը իբր «Սխալ գործեցինք»։ Այսուհանդերձ, այս խոստքերուն անկեղծութեան ստուգութիւնը հասկնալու համար պէտք է սպասել գոնոց գործնական արդիւնքին։

Այս պատճառաւ էր որ Թումաճան էֆ., իր գրած տողերը կարդալէ վերջ կ'ըսէր ինձ։ «Այո՛, այս խոստովանութիւնները չատ կարևոր են։ Եթէ ես հարիւր հազարաւոր ոսկի ունենայի և ամբողջ այդ դրամը այս նպատակին համար ծախսէի, դարձեալ այս խոստովանութիւնները չէիք կրնար գրել տալ այս մարդոց։ Ըսել է որ այլևս անոնք ալ կը տեսնեն ճշմարտութիւնը։ Սիրելի՛դ իմ Ասըմ պէյ, կ'ըմբռնէ՞ք թէ ասիկա տիրական կարեւոր է, այնպէս չէ՞»։

Իր ձայնը կը դողար յուզմունքէն։ Իր այս վիճակով կը նմանէր մարդու մը որ իր կեանքին յանկարծ բնաւ չյուսացած ժէկ մեծ երջանկութեան իրականացման մը աւետիսը ստացած էր։ Վերջապէս, Թումաճան էֆ. ուզեց որ իր բերած գրութիւնը հրատարակուի Թերթին մէջ, առանց օր մը իսկ անցնելու։ «Ասիկա պատմական փաստաթուղթ մըն է, զը րածներս բնա՛ւ չփոխուին խմբագրութեան կողմէ և նոյնութեամբ տրուին», ըսաւ։ Իր այս փափաքը կատարեցինք։ Ինչպէս մեր երէկուան թիւով ակնարկած էինք, իր գրութիւնը նոյնութեամբ հրատարակեցինք, անոր բոլոր առանձնայատկութիւնները պահելով։

Այս մասին մեր հաւատքը կարծիքը սա՛ է.— Ինչպէս որ մարդիկ իրր անհատ, սխալներ կը գործեն իրենց գործերուն մէջ, ազգերն ալ կրնան սխալներ գործել։ Սակայն, երբ անգամ մը գործի մը սխալ ըլլալը հասկցուի, պէտք է սրբագրել զայն։ Նամանաւանդ ազգային չահերու հանդէպ գաւաճանութիւն է գիտակցաբար պնդել սխալ ուղղութեան վրայ։ Այս տեսակէտով, տարակոյս չկայ թէ կարևոր դէպք մըն է Դաշնակցական օրկաններուն այն յայտարարութիւնը իբր «Սխալ գործեցինք»։ Այսուհանդերձ, այս խոստքերուն անկեղծութեան ստուգութիւնը հասկնալու համար պէտք է սպասել գոնոց գործնական արդիւնքին։

ՅԻՍՈՒՍԵԱՆՆԵՐՈՒ ՅԻՆԱՄԵԱԿԻ
ՓԱՌԱՒԻՈՐ ՀԱՆԴԷՍԸ

ԱՐՓԻԱՐԵԱՆ ՊԱՏՐԻԱՐՔԻ ՀԱՅՐԵՆԱՍԻՐԱԿԱՆ ԽՕՍՔԵՐԸ

Կիրակի օր՝ Մայիս 1ին, կէսօրէ վերջ տեղի ունեցաւ դպրոցական հանդէս մը՝ Էօրէֆիէի Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ դպրոցի ընդարձակ սրահին մէջ, ի պատիւ Գերերջանիկ Արփիարեան Պատրիարքին, եւ իր իջեւանակ նաեւ Ցիսուսեան հայրերու հայերու մէջ ունեցած գործունէութեան Ցիսնամեակին։

2000ի մօտ Հայ հասարակութիւն մը լեցուցած էր Վարժարանի կից ընդարձակասրահը՝ ուր ի միջի այլոց ներկայ էին նաեւ Հայ. Կաթ. Պատրիարքը իր փոխանորդ Նազլեան Գերապայծառով Թռանսական հիւպատոսը, Ցիսուսեան հայրերու մեծաւոր հայր Շանքօն եւ մասնաւոր հրաւիրեալներ։

Պատրիարքին ձօնուած հայերէն երգով մը հանդէսը բացուեցաւ, որմէ վերջ խօսք առաւ հայր Շանքօն եւ կարդաց երկու հետաքրքիր՝ Ս. Պապին եւ Ցիսուսեանցերու ընդհանուր մեծաւորին որոնք կ'օրհնեն ու կը ծնորհաւորեն այն գործերն ու ջանքերը՝ զորս Ցիսուսեան Միաբանութիւնը տարած է յիսուն տարիներէ ի վեր, առաւել ևս մարտիրոսացած հայ ազգին համար։

Հայր Շանքօն սեղմ գծերով պատմեցաւ թէ՝ ինչպէ՞ս Ցիսուսեան հայրերը իրենց աշխատութիւնն ու օժանդակութիւնը բերած են հայ կրթական գործին, եւ թէ ինչպես դժբախտութեան օրերուն, հեռաւոր Անատոլուի եւ Կիլիկիոյ մէջ եղած են հայութեան հետ եւ բաժնած անոնց տառապանքը, տալով անոնց նոյն իսկ իրենց արիւնը (յիսից մէկ հանի հայրեր՝ որոնք ճահճացած են հայկական տիֆուսի օրերուն)։ Եւ վերջացնելով բսաւ թէ՝ պարտ կ'ըզգամ ծնորհակալութեան խօսք ըսել Ֆրանսական կառավարութեան՝ որու հովանիին ներհեւ եւ բարոյական ազդեցութեան ծնորհիւ կրցած են առաջ տանիլ իրենց դաստիարակչական եւ մարդասիրական գործերը՝ ծանր պայմաններու եւ միջավայրերու մէջ։

Ցետոյ եղան առաւտնութիւններ, երգ, նուագ, եւ երկու փոքրիկ ներկայացումներ, մէկը հայերէն միւսը Ֆրանսերէն՝ վարժարանի ուսակերտութեան կողմէ՝ որոնք պատրաստուած էին յատուկապես, ըստ նորին հայր Kornerի ժրաջան աշխատանքին։ Այս հայախօս հայրը ամէն ջանք ի գործ դրաւ հանդիսի կանոնաւորութեան համար։

Հանդիսի փակումը տեղի ունեցաւ «Մեր Հայրենիքով, երգուած վարժարանի երգչախումբին կողմէ, ընկերակցութեամբ նուագախումբին, որ ունկնդրեցաւ յոգնկայս եւ խոր ակնածանքով ներկայ հասարակութեան կողմէ։

Ամենէն վերջ խօսք առաւ Գերերջ. Արփիարեան պատրիարքը։ Շնորհակալութիւն յայտնեց Ցիսուսեան Միաբանութեան, որոնք իրենց յիսուն տարիներու ժրաջան կեանքով ու լուրջ աշխատանքով, այնքան մեծ ծառայութիւններ մատուցած են մեծ գաղութին կրթական ասպարէզին մէջ։ Ապա ըսաւ որ Ցիսուսեան Միաբանութիւնը միշտ յարգած է հայ ծէսն ու հայ լեզուն, եւ գիտցած է գնահատել հայը հայ պահելու ճիգերուն ծնորհիւ, որուն կը բաղձանք ընդհանրապէս, եւ որը միակ պայմանն է իրենց յաջողութեան։ Մաղթեցինք որ իրենց յաջողութեան համար։

Ապա վերջ խօսք առաւ նաեւ Նազլեան Գերապայծառ եւ որպէս ամենէն ազնիւ վարժարանի հայասէր ծնօրհն հայրը Լուիզեանի, որ իր կարելիին ծրագրած է հայ ծնօրհներու համար։

Գ. ԳԱՆԱՐԵԱՆ

ՍՈՎԻԷԹՆԵՐԸ ԻՆՉՊԷ՞Ս ԿԸՆԴՈՒՆԻՆ ԹՈՒՐՔ ՎԱՐՉԱՊԵՏԸ
ԻՆՉՊԷՍ ՍԿՍԱՒ ԹՈՒՐՔԵԽՈՒՍ ԲԱՐԵԿԱՄՈՒԹԻՒՆԸ

«Իզվեստիա»յի կարեւոր հրատարակութիւններ

Մոսկուա.— Իզվէստիա խմբագրականով մը խօսելով Ըսմէթ փաշայի եւ Թէվֆիք Րիւշտիւ պէյի Մոսկուա այցելութեան մասին, կը գրէ թէ այս այցելութիւնը խիստ կարեւոր դէպք մըն է խորհրդային յարաբերութիւններու տեսակէտով։

Թերթը ի վեր կը հանէ որ Խորհրդ. Ռուսիոյ եւ Թուրիոյ յարաբերութիւնները հիմնուած են՝ պատմական բարեկամութեան մը վրայ եւ ոչ թէ միջազգային պատահական համաձայնութենէ մը։

Թուրեւսովիէթական բարեկամութեան հիմը ստեղծուեցաւ հերոսական պայքարի մը ընթացքին երբ ի. Ռուսիա եւ նոր թուրիան կընդդիմանային կայսերապատերազմներուն միջամտութեան (1919-1920)։

Իզվէսթիա մանրամասնօրէն վերլուծելով թուրեւռուս յարաբերութիւնները, կը գրէ թէ 1921ին Մոսկուայի մէջ ստորագրուած դաշինքը երկու երկիրներուն աշխատակցութեան եւ բարեկամութեան ամուր հիմը կը կազմեն. իսկ 1925ին Փարիզի մէջ ստորագրուած թուրեւռուս ոչյարձակողական դաշինքը նոր շրջան մը բացաւ։ Այս շրջանին է որ թուրիոյ եւ ռուսիոյ դեկավար շրջանակները ուղղակի շփման մէջ մտան իրարու հետ։

1926ին Օսեսայի մէջ Զիչէրինի եւ Թէվֆիգ Րիւշտիւ պէյի տեսակցութիւնը երկու երկիրներուն խաղաղասէր հաղթականութեան արտայայտութիւնն էր։

Անտարակոյս այս տեսակցութիւնը մեծապէս նպաստեց խաղաղութեան դասին։ 1929ին Գարախանի փոխայցելութիւնը եւ «Գարախան փրոթոքոլ»ին ստորագրութիւնը նոր շրջան մը եղաւ երկու երկիրներուն յարաբերութեանց ծաղկումին, մանաւանդ միջազգային հաղթականութեան հարցերու տեսակէտով։

1930ին Թէվֆիգ Րիւշտիւ պէյի Մոսկուա այցելութիւնը յատակօրէն ի վեր հանեց այս շփումներուն բնոյթը եւ երկու երկիրներուն խաղաղասէր հաղթականութիւնը։

Թուրեւսովիէթական յարաբերութիւններուն բնոյթը աւելի պայծառօրէն երեւան եկաւ մանաւանդ երբ Լիթվինով 1931ին Թուրիա այցելեց եւ երբ ստորագրուեցաւ «Լիթվինով փրոթոքոլ»ը։ Մեր տնտեսական վերակառուցման յաջողութիւնը սերտօրէն կապուած է մեր յարաբերութիւններուն ընդարձակումին հետ, որմէ անտարակոյս նոր շրջան մը պիտի թեւակոխեն, երբ կարելիութիւններ ստեղծուին երկու երկիրներու տնտեսական համագործակցութեանը։

Թուրք հանրապետութեան վարչապետին, Ազգ. Տնտեսութեան եւ երկրագործական նախարարներուն Մոսկուա այցելութենէն կը հետեւի որ, երկու երկիրներուն տնտեսական կազմակերպութեանց ներկայացուցիչներուն շփումները նոր շրջան մը պիտի բանան երկու երկիրներու մերձեցման եւ անոնց պատմական բարեկամութեան ամրապնդման։

ՊԷՏՔ ՊԻՏԻ ՈՒՆԵՆԱՔ

Նոր ինքնութեան թուղթերու համար
Փոխ Մահուր Լուսանկարներու
ԱՐՄԱ ՍԱՀԱԿԵԱՆԻ ԼՈՒՍԱՆԿԱՐՉԱՏՈՒՆԷՆ
6 Նկար կարող էք ստանալ վճարելով մի միայն 25 Ղ. Ս.
Ադրէսէն կը պտնուի, Նահրի ճամբուն սկիզբը Սինէմա Ամփրիթ ճիշդ դիմաց

ՀՐԱՊԱՐԱԿԱՅԻՆ ԴԱՍԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ
1932 Մայիս 8 կիրակի կէսօրէ առաջ ժամը 10 ին
ՆԱՀՐԻ ԱԶԱՏԱՄԱՐՏ ԱԿՈՒՄԲԻՒՆ ՄԷՋ
Պիտի դասախօսէ Պ. Ն. ԱՂԲԱԼԵԱՆ Նիւթ՝
«Ուժերու յարաբերութիւնը ներկայ ճակատի վրայ»
ՄՈՒՏՔԸ ԱԶԱՏ

ՎԱՍՊՈՒՐԱԿԱՆ
ԱՊՐԻԼԵԱՆ ՀԵՐՈՍԱՄԱՐՏԻ
17 ամեայ զարձի տօնակատարութեամբ, կազմակերպուած Վասպուրականի Ե. Միութեան կողմէ, Պիտի ըլլան Բանախօսութիւններ, Արտասանութիւններ, Դեղարուեստական բաժինով «Ժողովրդային Տուն» 7 Մայիս շաբաթ երեկոյ ժամը 8,30ին, Մանրամասնութիւնները տեղւոյն վրայ Մուտքը—Ազատ

36 ՄԻԼԻՈՆ ՈՍԿԻԻ ԺԱՌԱՆԳՈՒԹԻՒՆԸ
ԷՄԻՐԽԱՆԵԱՆ ԺԱՌԱՆԳՈՐԴՆԵՐԸ ԿԸ ԴԻՄԵՆ ԹԻՒՐՔ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹԵԱՆ

ՈՐՈՆՔ ԵՆ ԲՈՒՆ ԺԱՌԱՆԳՈՐԴՆԵՐԸ

«Միլլիէթ» 28 Ապրիլ Թիւով հետեւեալը կը գրէ.— Ասկէ 60 տարի առաջ Հնդկաստանի մէջ մեռած է Էմիրխանեան անուն հարուստ հայ մը որ իր կանագրով յանձնարարած է որ իր Թողած հարստութիւնը 60 տարի տոկոսներով աճելէ վերջ միայն բաժնուի իր ժառանգորդներուն միջեւ։

Էմիրխանեանի ժառանգորդները որոնք ճիւղաւորուած են Պոլսոյ մէջ գրանուող կարգ մը անձեր են, վերջերս կառավարութեան դիմելով բսած են.—

— «Էմիրխանեան ժառանգորդները մենք ենք, սակայն եգիպտոսէն եկած Թերթի մը մէջ կարդացինք որ այնտեղ հայ կին մը իրր ժառանգորդ ներկայացնելով ինքզինքը, կարգ մը ձեռնարկներ կատարեր է։ Էմիրխանեանի Թողած և բազմացած հարստութեան գումարն է 300.000 անգլ. ոսկի։ Այս դրամը մեզի փոխանցուելու պարագային, կառավարութիւնը պիտի գանձէ ժառանգական տուրքի իր բաժինը որ կարևոր գումար մը կը բռնէ»,

Այս ժառանգորդներուն դիմումը նկատի առնուելով, արտաքին գործակատարութեան միջոցաւ ձեռնարկներ պիտի կատարուին։

Մ.Ա.—Մեր ընթերցողները դիտեն անշուշտ այն առասպելական քանակութիւնը ներկայացնող ժառանգութիւնը, որ 60 տարի առաջ Ամիրխանեան անուն հայ մը Թողած է Հնդկաստանի մէջ։ Այս հսկայ գումարին ժառանգորդ ներկայացած են բազմաթիւ հայեր, աշխարհի զանազան ժամերուն մէջ։ Այս անգամ ալ ահա Թիւրք կառավարութիւնը որոշած է միջամտել, առարկելով որ կատակատարը Թրքահպատակ հայ մը եղած է։

"ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆ,,Ի ՀԱՄԵՐԳԸ

Անցած օրերը երեկոյ ժեղի ունեցաւ «Համազգայինի» համերգը, մասնակցութեամբ Հայ Ձեմարանի երգչախումբին եւ դեկավարութեամբ երաժշտագէտ Պրն. Հ. Պէրպէրեանի։ Հայ Բողոքականաց ժողովարարը լեցուած էր երաժշտասէր հասարակութեամբ մը, որոնք մինչեւ վերջ խանգավառօրէն եւ հետաքրքրութեամբ հետեւեցան յայտագրին որ այնքան խրճամով պատրաստուած էր։ Բոլոր խմբերգներուն մեծերգները երգուեցան կատարեալ ներդաշնակութեամբ եւ ոգեւորութեամբ։ Երգերէն օտարերը ընդհանուր պահանջով եւ ծափերու ժեղատարափին տակ կրկնուեցան։

Մանրամասնութիւնը յաջորդիւ։

ԺՈՂՈՎԻ ՀՐԱՒԷՐ

Սկիզբ եցաւ Տիկնանց Միութեան Ընդհ. Ժողովը պիտի գումարուի, վաղը, 5 Մայիս, յեթ պատարագի, Ս. Նշան եւ կեդեցւոյ մէջ։ Օրակարգ է՝ 1.— Տարեկան հաշուետուութիւն, 2.— Նոր վարչութեան ընտրութիւն եւ 3.— Տեղեկատուութիւն եկեղեցւոյ օգնութեան ասխատանքներուն շուրջ։

Կը խնդրուի Միութեանս անդամ եւ ոչ անդամ տիկիններէն ներկայ գտնուիլ առյն ժողովին։

ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

ՄԱԽՔ

«ԱԶԴԱԿ»ի ՊԱՏՄԱԻԱԳԻՐ

ՌԱՊՐԻՆՏՐԱՆԱՔ ՔԱԿՕՐ

Այն սենեակին մէջ որ գրացի էր մեր տղոյ ննջասենին, կախուած էր կմախք մը։ Դիշերը, իր ոսկորները կը չաչէին հովի խաղին տակ։ Ցորկը, մենք կը հաճոյանայինք զանոնք իրարու բաշխելով։ Ասիկա այն ժամանակն էր որ Գանիպէլի բժշկական վարժարանի ուսանող մը մեզի ոսկրաբանութիւն կը սորվեցնէր, որովհետև մեր առաջնորդները կը յաւակնէին տիեզերական գիտութիւնը գնել մեր գլխուն մէջ։ Որչափով յաջողեցան, ասենին հարկ չկայ ըսել ատիկա անոնց որ մեզ կը ճանչնան, և աւելի կ'արժէ ան չուշտ չըսել անոնց որ մեզ կ'անգիտանան։

Այն առենէն չատ մը տարիներ անցած են, տարիներ ոորոնց ընթացքին կմախքը անհետացած է սենեակէն, ինչպէս ոսկրաբանութիւնը մեր յիշողութենէն, առանց Թողելու ամենաչնչին հետք մը։

Նորերս, մեր տունը լեփլեցուն էր հրաւիրեալներով և ես պարտաւորեցայ գիչերը անցնել այն հին առենուան սենեակին մէջ։ Այս տեղերը որ դադրած էին ինծի ընտանի ըլլալէ, քունը կը մերժէր գալ։ Կը չարժակէի ամէն կողմ և մտիկ եկեղեցիի ժամացոյցին մէջէն միւսին եանէն հընչեցնելը կը լսէի գիչերուան բոլոր ժամերուն։ Լամբարիս լոյսը քունի մը վայրկեան երերաց, յետոյ մարեցաւ։ Իմ ընթանքս կորսնցուցած ըլլալով քիչ առենէ ի վեր իր անկողնին մէջ և բացէ ի բաց կը խոստովանէին զայն։

Այս պատճառաւ էր որ Թումաճան էֆ., իր գրած տողերը կարդալէ վերջ կ'ըսէր ինձ։ «Այո՛, այս խոստովանութիւնները չատ կարևոր են։ Եթէ ես հարիւր հազարաւոր ոսկի ունենայի և ամբողջ այդ դրամը այս նպատակին համար ծախսէի, դարձեալ այս խոստովանութիւնները չէիք կրնար գրել տալ այս մարդոց։ Ըսել է որ այլևս անոնք ալ կը տեսնեն ճշմարտութիւնը։ Սիրելի՛դ իմ Ասըմ պէյ, կ'ըմբռնէ՞ք թէ ասիկա տիրական կարեւոր է, այնպէս չէ՞»։

Իր ձայնը կը դողար յուզմունքէն։ Իր այս վիճակով կը նմանէր մարդու մը որ իր կեանքին յանկարծ բնաւ չյուսացած ժէկ մեծ երջանկութեան իրականացման մը աւետիսը ստացած էր։ Վերջապէս, Թումաճան էֆ. ուզեց որ իր բերած գրութիւնը հրատարակուի Թերթին մէջ, առանց օր մը իսկ անցնելու։ «Ասիկա պատմական փաստաթուղթ մըն է, զը րածներս բնա՛ւ չփոխուին խմբագրութեան կողմէ և նոյնութեամբ տրուին», ըսաւ։ Իր այս փափաքը կատարեցինք։ Ինչպէս մեր երէկուան թիւով ակնարկած էինք, իր գրութիւնը նոյնութեամբ հրատարակեցինք, անոր բոլոր առանձնայատկութիւնները պահելով։

Այս մասին մեր հաւատքը կարծիքը սա՛ է.— Ինչպէս որ մարդիկ իրր անհատ, սխալներ կը գործեն իրենց գործերուն մէջ, ազգերն ալ կրնան սխալներ գործել։ Սակայն, երբ անգամ մը գործի մը սխալ ըլլալը հասկցուի, պէտք է սրբագրել զայն։ Նամանաւանդ ազգային չահերու հանդէպ գաւաճանութիւն է գիտակցաբար պնդել սխալ ուղղութեան վրայ։ Այս տեսակէտով, տարակոյս չկայ թէ կարևոր դէպք մըն է Դաշնակցական օրկաններուն այն յայտարարութիւնը իբր «Սխալ գործեցինք»։ Այսուհանդերձ, այս խոստքերուն անկեղծութեան ստուգութիւնը հասկնալու համար պէտք է սպասել գոնոց գործնական արդիւնքին։

Աւիկա, ըսի իմ կարգիս, բոլորովին օրինաւոր փափաք մըն է։ Շարունակեցէ՛ք ուրեմն ձեր հետազոտութիւնները, մինչ ես պիտի ջանամ գտնել քունը։

— «Բայց, յարեց ձայնը, կ'երեւակայեմ որ մինակ էք։ կ'ուզեմ վայրկեա՞նմը նստիլ և չաղակրտել ձեզի հետ։ Աւտենօք ես կ'ախորժէի ճառախօսել մարդոց մէջ, բայց այս վերջին երեսուն և հինգ տարիներու ընթացքին, չկրցայ ուրիշ բան ընել բայց եթէ հեծել մահուան խարոյկներու վրա։ Ինծի հաճելի պիտի ըլլար խօսակցիլ նորէն մարդու մը հետ, ինչպէս որ հին առենն»։

Զգացի որ մէկը նստեսաւ իմ վարպետներուս մօտ։ Ինծի պէտք եղաւ հակակերպիլ, և, կոչ ընելով իմ ամբողջ սիրալիրութեանս, «ես առով չատ ուրախ պիտի ըլլամ։ Միասին խօսակցութեան ուրախ նիւթ մը փնտռենք»։

— Ես աւելի հաճելի նիւթ մը չեմ տեսներ քան իմ սեփական պատմութիւնս։ կ'ուզէ՞ք ինձ թոյլ տալ պատմելու զայն.

եկեղեցիին ժամացոյցը ժամը երկու կը հնչէր։

— «Այն ժամանակ ուր ես երիտասարդ էի և որ կ'ապրէի ողկերու երկրին մէջ, էակ մը ինծի այնքան տոկուած կը ներչնչէր որքան նոյնինքն ժամը։ Իմ ամուսինս էր այն։ Ես միայն իմ զղայութիւններս կրնայի բաղդատել կարթին ծայրը գտնուղ ձուկի զղայութիւններուն։ կրնար ըսուիլ արդարև որ օտարական մը զիս կորզած էր ամենաստուր կարթով՝ ինձ խլելու համար իմ ազատ ճախիս խաղաղ երանութենէն։ Նոյնիսկ չպէտք էր փախչելու մասին մտածել։ Ամուսինս մեռաւ մեր ամուսնութենէն երկու ամիս վերջ, մինչ իմ ծնողքս և բարեկամներս եղերականօրէն կուլային իմ քահանս վրայ։ Այն առենն է որ անոնք մանրակրկիտ կերպով քննելէ վերջ իմ դէմքս, ըսաւ կեսուրիս. «Չե՞ս տեսներ որ չար աչք ունի անիկա»։— Է՛հ Ցուրեմն, մտիկ կ'ընէք ինծի։ կը յուսամ որ պատուութիւնս կը հետաքրքրէ ձեզ»։

— Մեծապէս, պատասխանեցի ես։ Սկզբնաւորութիւնը զուրկ չէ խորհուրդէ։

— Ուրեմն կը չարունակեմ։ Ուրախութեամբ լեցուն հօրենական տունը վերադարձայ։ Որքան ալ իմ չրջապատս ջանար ոչինչ ցոյց չտալ, ես որքան հազուագիւտ այնքան ալ փայլուն գեղեցկութիւն մը ունենալուս գիտակցութիւնը ունէի։ Ի՞նչ կը մտածէք այդ մասին։

— Ատիկա չատ ճչմարտանման է, մրմնջեցի ես։ Բայց մի՛ մոռնաք որ ձեզ տժգունելին չեմ տեսած։

— Ամենի՞ն։ Եւ ի՞նչ կ'ընէք իմ կմախքս։ Հա՛, հա՛, ոչինչ։ Կը կատակէի։ Ի՞նչպէս ընդունիլ տալ ձեզի արդարեւ որ այս երկու մանրափոխ խուռոյները կրնային պարունակած ըլլալ ամենէն կայծկլտուն և ամենէն մարմրուն սեւ աչքերը։ կամ թէ այն թպիրը որ կը լուսավառէր այս վարգագոյն չրթունքները ոչինչով չէր նմաներ թանաքոտ այս ճեղքին որ դուք ճանչցաք։ Ես միայն կրնամ մտքիլ ոգեկոչելու գաղափարին ամբողջ հմայքը և ամբողջ չարը, ամբողջ քաղցրութիւնը ինչպես ամբողջ անխռովութիւնը այն գիծերուն որ, երիտասարդութեան լուսեանց մէջ, ծաղկեալ կը փըթթէին այս հին չորացած ոսկրոտիին վրայ։ Եւ սակայն առակ կը տատապիմ ես։ իմ մանկական ամենէն բարձր փորձագէտ բժիշկները պիտի կրնայի՞ն երբեք ենթադրել որ նըմանի մարմինի մը ոսկորները սահմանուած ըլլային ոսկրաբանութեան ուսուցման։

Ֆրա.ի Թրգմ. ՆՐ. ԴԱՍԱՐՃԵԱՆ

(1) (Շար.)

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ԵՐՔՈՒՍՔԻ ՄԷՋ ՀԱՄԱԽՄԲՈՒԱԾ ՍՈՎԻԷԹԱԿԱՆ ՈՒԺԵՐԸ

Թոքիո.— Հոս հաւած տեղեկութեանց համաձայն, երբուսքի մէջ եւ աւելի դէպի Արեւելք գտնուող սովիէթական ուժերը կը հաւնին հետեւակազօրաց քինը զօրաբաժնի եւ հեծելազօրաց երկու զօրաբաժնի։ Հետեւակազօրաց զօրաբաժիններէն չորսը վերջերս եկան կոչը։ Ռուսիայէն։

Մանչուրիական սահմանագլուխը գտնուղ սովիէթական բանակը ունի 200է աւելի օդանաւեր որոնք համախմբուած են Հապարովսքի մօտ։

Կրասուի թէ սակաւաթիւ են սահմանագլուխի արեւմտեան շրջանին մէջ գտնուղ սովիէթական զինուորները։ Բայց միջոց կայ եղեր զանոնք զօրացը նելու դիւրօ թեամբ եւ արագօրէն, զինուորներ բերելով Արեւմտեան Սիպերիոյ պահակազօրքերէն։

ԸՍՄԷԹ ՓԱՇԱ ՄՈՍԿՈՒԱՅԻ ՄԷՋ

Մոսկուա.— Ընմէթ փաշա այցելեց ժողովրդային գործակալներու խորհուրդին նախագահ Պ. Մոլոթովին եւ Արտաքին Գործակալ Պ. Լիթվինովին, ինչպէս նաեւ այլեւայլ ուրիշ անձնաւորութիւններու։

Ընմէթ փաշա ընդունուելէ յետոյ Մորտրդ. Ռուսիոյ կեդր. գործադիր կոմիտէի նախագահ Պ. Քալինինի կողմէ, անկէ հաք այցելեց նաեւ Էչինի դամբարանը ուր ծաղկեպսակ մը դրաւ։

Իրիկունէ, Պ. Մոլոթովի հացկերոյթ մը տուաւ ի պատիւ Ընմէթ փաշայի, որու միջոցին ճառեր խօսուեցան։

Հացկերոյթէն վերջ, ընդունելութիւն մը տեղի ունեցաւ Քրէմլինի պալատին մէջ, որուն ներկայ եղան Մոսկուա գտնուղ թիւրք անձնաւորութիւններ, դիւանագիտական մարմնի անդամները, կառավարութեան անդամները, օտար եւ սովիէթական մամլոյ ներկայացուցիչները, սովիէթական հասարակային կազմակերպութիւններէ ներկայացուցիչներ։

ԻՆՉՊԷՍ ԸՆԴՈՒՆԵՑԱՒ ԸՍՄԷԹ ՓԱՇԱ

Մոսկուա.— Անցեալ Երկ. օր, Պ. Մոլոթովի Ընմէթ փաշայի այցելութեան առիթի մեծ ընդունելութիւն մը տուաւ Քրէմլինի Ս. Գէորգ պատմական սրահին մէջ։

Պաշտօնական համազգեստ հագած սպասաւորներ շարուած էին մեխակներով վարդերով եւ զանազան ծաղիկներով զարդարուած սանդուղներու վրայ։

Սպիտակ շքեղ սրահը լուսաւորուած էր հազարաւոր ելեքտրական լոյսերով Այր մարդիկ ոչ ֆրաք ոչ ալ սմօքինկ հագած էին բացի ճարտնական դեսպանէն Պարահանդէսը ժամը 11ին բացուեցաւ Լենհասանի դեսպան Պ. Թոմփքի կողմէ։

Սրահին մէջ, քուէներուն ընդհ. գումարը պատրաստուելէ եւ քուէներու ատենագրութիւնը ստորագրուելէ առաջ։ Բոլոր վաւերաթուղթերը կը ղրկուին Թաղապետութեան կողմէ ստեղծուած անտուկի մը էջ զոր կը փոխադրեն երկու քաղաքացիներ ըղջապատուած ոստիկաններէ։

ՄԱՆՉՈՒՐԻԱԿԱՆ ՎԷՃԸ

Չին-Ճաբոնական քաւակցութիւններու վտանգուած

Թոքիո.— Մահափորձը որ սաստիկ ցաւուժ յառաջ բերաւ բոլոր երկրի մէջ վտանգեց չին և ճաբոնական բանակցութիւնները։ Չինգուլի մը ստորագրութիւնը որ նախատեսուած էր վաղուան համար յետաձգուեցաւ Նկատելով որ այն բոլոր ճաբոնական դեկավարները, որոնցմէ կախուժ ունէր բանակցութեան յաջողութիւնը վիրաւորուած են։ (Ռ. Գ.)

Շանկ—Հայ.— Ճաբոնական դեսպան Պ. Շիկէմիցու ծանրապէս վիրաւորուած է սրունքէն։ զօր. Շիտաքովա ծանր վէրքեր ստացաւ գլխուն և մարմնոյն վրայ։ զօր. Ուէյտա վիրաւորուած է սրունքէն, ծովակալ Նօմուրա՝ գլխէն և ճաբոնական ընդհ. հիւպատոս Պ. Մուրայի սրունքէն։

Պ. Շիկէմիցու դէպքէն հանուեցաւ պայթիւնի ազդեցութեամբ և կրկին գետին ինկաւ հառաչելով և առատօրէն արիւն կորսնցնելով։ Հրաշք է որ չսպաննուեցաւ տեղն ի տեղը։

Ծովակալ Նօմուրայի դէպքին մէկը դուրս ցայտեցաւ։

Բազմաթիւ ոչ—զինուորականներ վիրաւորուեցան որոնց մէկ կը գտնուի Լրագրող մը։ Վիրաւորեալներուն հիւանդանոց փոխադրուելէն յետոյ, ճարտնական զինուորները ուրիշ ռումբ մը գտան բեմին մօտ։

Ճարտնական իշխանութիւնները կը չանան երևան հանելու թէ արդեօք Տինհօքեցուն մահափորձը պատրաստող առանց ուրիշներու օգնութեան կամ ե թէ ոչ ներչնչուած կամ արուեցաւ դրսէն։ Հաստատուեցաւ թէ անիկա Մանչուրիոյ եկած էր ութը ամիս առաջ եւ հաստատուած Շանկ—Հայի մէջ ուր կ'աշխատէր Ֆրանս. գոտին գտնուղ Լուսատարայի մէջ։

Ճարտնական շրջանակներու մէջ կը հաւատան թէ անիկա բարեկամն է անձի մը որը ղեկավարն է «Ջին—Քօրէս Սզգ. Ընկերութիւն» անունին տակ ծանօթ կազմակերպութեան մը եւ քարտուղարը Քանթօնցի ազդեցիկ քաղաքական անձնաւորութեան մը։ (Ռ. Գ.)

ԶԱԽԵՐԸ ԱՆՅԱՋՈՂՈՒԹԵԱՆ ԿԸ ՄԱՍՆՈՒԻՆ

Բարիզ.— Ստացուած արդիւնքները ապացուցանել կը թուին թէ ընկերվարականներու կողմէ գուշակուած ջէպի ձախ շարժումը առաջ չեկաւ։ Գալով հաժայնավարներու անոնց ետ մնալը զգալի է ամէն կողմ։

Բարիզ.— Պ. Թարտիէօ լաւ գիշեր մ'անցուց. բարւոքումը կը շարունակէ։ այսամենայնիւ, անիկա դեռ չպիտի կրնայ դուրս ելնել։ Ամէն միջոց ձեռք առնուած է Պ. Թարտիէօն տեղեակ պահելու համար ընտրութեանց մասին։

ԻՆՉՊԷ՞Ս ԿԱՏԱՐՈՒԵՑԱՒ ՓՐԱՆՍ. ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Բարիզ.— Ձիշդ ժամը 18ին, բոլոր ընտրողական շրջաններու դուռները փակուած են։ Նախագահը խոր լռութեան մէջ կ'արտասանէ ազանդական նախադասութիւնը. «քուէարկութիւնը փակուած կը հռչակեմ»։

Անկէ վերջ միայն դուռները վերստին բացուեցան։ Փոքրիկ սեղաններ կը բերուին եւ քուէահամարները կը նստին անոնց շուրջ։ Անոնց ետեւէն կանգնած են ուշադիր քաղաքացիներ։ Նախագահը կը պարպէ քուէատուփը եւ զայն դէպի վար կը դարձնէ ցուցնելու համար որ ոչ մէկ պահարան լցնողուր քուէատուփին մէջ։ Պահարանները կը համրուին եւ կրկին կը համրուին եւ կ'արձանագրեն քուէարկուներու թիւը. յետոյ 100ական պահարաններ կը բաշխուին սեղաններուն ուր կը կատարուի բացումը։

Իւրաքանչիւր քուէ կը կարդացուի քուէհամարի մը կողմէ որը զայն կուտայ իր դրացիին։ Հակակշիռը շատ լսիստ է սրահին մէջ, քուէներուն ընդհ. գումարը պատրաստուելէ եւ քուէներու ատենագրութիւնը ստորագրուելէ առաջ։ Բոլոր վաւերաթուղթերը կը ղրկուին Թաղապետութեան կղպուած անտուկի մը մէջ զոր կը փոխադրեն երկու քաղաքացիներու շրջապատուած ոստիկաններէ։

Կաչէի իշխանին ժողովրդականութիւնը

Լոնտոն։— Կաչէի իշխանը որը Թայն Սայտ մեկնեցաւ հոն երկու անձեր. րու համար հանդիպում պիտի ունենայ անգլիական բաժակը չահողներուն հետ Նիւ Քէսթ Նուն-այթըս ֆութ-պօլի մարզադաշտին վրայ։

Այս այցելութիւնը զուրկ է ոևէ պաշտօնական հանգամանքէ։

Այսօր, երկարօրէն չատախօսելէ յետոյ անգործներու խումբի մը հետ կէյ-Թըսհէտի մէջ, նորին բարձրապատուութիւնը այցելեց մանկապարտէզը։

Մինչդեռ իշխանը կը խօսէր տնօրէնուհիի հետ, աշակերտները այնքան սեղմ կերպով չրջանակ մը կազմեցին իշխանին չուրջ որ իշխանը ակամայ կերպով կոխեց անոնց մէկուն ոտքին վրայ։

«Շատ կը ցաւիմ», ըսաւ նա, ներողութիւն խնդրելով։ «Եւ այժմ դուք նոյն ձևով կրնաք վարուիլ ինձի հետ»։

Եւ տղան բոլորովին լուրջ կերպով կոխեց իշխանին ոտքին վրայ։

Պուղպատէ թրուքը 1.136.607 տօլար կը վճուռէ երեք ամսուան մէջ

Նիւ Եօրք.— «Եունայթըդ Սթէյ Քորփօրէյշըն» պողպատի ընկերութեան հաչուեցոյցը 1.136.627 տօլարի վճաս կը կ'արձանագրէ 1931ի առաջին եռամսեակին համար, հաչուելէ յետոյ եղած ծախքերը։ Նախորդ եռամսեակի հասոյթները եղած էին 3.970.920 տօլար, մինչդեռ 1931 տարուայ առաջին եռամսեակին հասոյթները եղած էին 19.464.836 տօլար։

ՏԵՂԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՎԱՃԱՌԱԿԱՆՆԵՐՈՒ ԲՈՂՈՔԸ ՄԱՔՍԱՏՈՒՐՔԵՐՈՒՆ ԴԷՄ

ԲԱԶՄԱԹԻՒ ԴԻՄՈՒՄՆԵՐ ԵՒ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ԲՈՂՈՔԻ ՀԵՌԱԳԻՐ ԱՐՏԱՔԻՆ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ

Մահոսատուրեւոու ասօրինակ յաւելման դէմ դժգոհութիւնները հեզհեզէ կը սաստկանան։ Վաճառականներ, ինչպէս գրած Լիճի, անվերջ ախթաստանի լծուած են, յանձնախումբեր կրնարեն, բողոքներ կը դրկեն, դիմումներ կը կատարեն։ Ասոնք իրենց դիմումներուն մէջ կը բացատրեն որոշապես որ իրենք ոչ օժանդակութիւն կուզեն կառավարութենէն եւ ոչ ալ զոհողութիւն, այլ միայն կը պահանջեն որ պահուն ճաիկին ճանակը եւ նոր բարդումներ չի կատարուին, որովհետեւ երբ այսպես մնայ, պիտի սպիպուին դադրեցնել իրենց գործառնութիւնները եւ անկարողութեան մատնուիլ վճարելու համար տուրքերն ու պարտքերը։

Տեսնելով սակայն որ, այդ բոլոր դիմումներն ու խնդրանքներ ապարդիւն մնացին եւ գոհացում չի գտան, վաճառականները բողոքի հետագիր մը դրկեցին առջի օր, Գրանսա, Արտաքին Գործոց Նախարարութեան, յայտնելով որ՝ եթէ օարուցակուի այս դրութիւնը կանգ պիտի առնէ ամբողջ աւերուտրը եւ սնանկութիւնները մօտ ժամանակին անթուելի ճանակութիւն մը պիտի սատնան։

Բացի, այդ, վաճառականները, հետագիր մըն ալ դրկեցին Բարձր Գօմիսէր պ. Բօնսօին, միեւնոյն իմաստով եւ հարիւրաւոր ստորագրութիւններով։

Վաճառականները կազմուած պատուիրակութիւն մը ներկայիս սկսած է տեսակցութիւններ ունենալ երեսփոխանները հետ, խնդրելով անոնցմէ որ իրենց եւս ասխթանին եւ դիմումներ կատարեն Բարձր Գօմիսէրին։

ՈՐՔԱՆ ՇՈՓԵՆԱՒՀԿՈՒԳԱՅ ՊԷՅՐՈՒԹԻ ՆԱԻԱՀԱՆԳԻՍՏԸ

Նաւահանգիստի ցնորհնութիւնը տեսնի կագիր մը պատրաստած է, որմէ կը տեսնուի որ, այս տարուան առաջին երեք ամսուան ընթացքին 1970 տոգեճաւեր հասած են Պէյրութի նաւահանգիստը, մինչդեռ անցեալ տարի միեւնոյն օրջանին 1785 նաւեր, իսկ 1930ին 1812 նաւեր։

ՍԻՒՐԻԱ ԵՒ ԼԻԲԱՆԱՆ ԳՏՆՈՒՈՂ ԻՆՔՆԱՇԱՐԺԵՐՈՒ ԹԻՒԸ

Սիւրիոյ եւ Լիբանանի մէջ գտնուող ինքնաշարժերուն այսօրուան թիւը է 14,850։ Ասոնց տարեկան եօթ միլիոն ոսկի կը սպառեն, պենզինի, հաւնուկի եւ այլոյ համար։ Երկու միլիոն 445,000 ոսկի դուրսի հաւնուկին, 2,802 600 ոսկի ներսի հաւնուկին իսկ 2 060,580 ոսկի սոլ միւս մասերուն համար։

ՆՈՐ ՄԱՐՏԱՆԱՒԵՐ ԵԿԱՆ

Անցած կիրակի օր, Իթալական չորս նոր մարտանաւեր եւս եկան, որոնց Սիւրիոյ ջուրերուն մէջ կը գտնուին։ Կեսօրէ վերջ, Ամիրալը պարահանդես մը տուաւ «Տօրիա» պատերազմական նաւին մէջ, ուր ներկայ գտնուեցան Բարձր Գօմիսէրութեան պատասխանատուները, Ամիրալը եւ Լիբանանի կառավարութեան ներկայացուցիչներ։

ՀԱՅ ՀԱՄԱՅՆԱՎԱՐՆԵՐՈՒՆ ՏԽՈՒՐ ԳՈՐԾՈՒՆԷՈՒԹԻՒՆԸ

ՅՈՅՑԵՐ ԱՆԴՐ ՆԷՀՐԻ ՀԱՅ ԹԱՂԵՐՈՒՆ Մ Է Ջ

Գաղթի ոսխկանութիւնը Անդր Նահրի օրջանակներուն մէջ մեծ պատրաստութիւններ տեսած եւ զգուշական միջոցներ ձեռնառած էր, արգիլելու համար հաւանական խառնակութիւնները Մայիս 1ի առթիւ։ Հաւայեալները սակայն այդ օրջանի մէջ անվախօրէն գործեցին եւ Մայիս 1ի օրը, մօտ 60 հոգինոց բազմութեամբ մը ելլ կարմիր դրօշակ պարզած բախօր կազմեցին պոռալով «կեցցէ Լենին, կեցցէ Սթալին»։

Շուտով ժանտարմաները եւ ոսխկանները հասան եւ յաջողեցան ցրուել զանոնք, ձերբակալելով մի քանիներ։ Համաձայն ոսխկանութեան հաղած տեղեկութեանց, ինքնաշարժերով խումբ մը համայնավարներ այդ օր միւս օրջաններէ եկած են Նոր Մարաշ, կազմակերպելու համար այս ցոյցը։ Նոյն իսկ անոնք գիտեր ասեն հանի մը տուներու վրայ ալ կրցած են կարմիր դրօշներ ցնկել։

Ցոյց ցալու համար ոսխկանութեան խնդութիւնը, բաւական է գիտնալ որ օտքաթ երեկոյ, Անդր Նահր գացող բոլոր հայերը խուզարկուեցան եւ թերթ ծանրոցներ գիտեր մրն ալ բանտարկուած մրցացին։

ՑԵՂԱՓՈԽՈՒԹԻՒՆ ՊԱԱՊՅԱՑԻ ԲԱՆՏԻՆ ՄԷՋ

ՅԱՐՁԱԿՈՒՄ ԲԱՆՏԱՊԱՇՆԵՐՈՒՆ ՎՐԱՅ

Պաապայի մեծ բանտին մէջ կարեւոր յեղափոխութիւն մը տեղի պիտի ունենայ կիրակի օր, երբ պահակները լուր առնելով օուսով առաջը չառնեին։ Բանտարկեալները դուրսէն կարգ մը գործիքներ կրցած էին ներս մացնել զանազան միջոցներով։ Կիրակի գիտեր, կ'սկսին գործի եւ կը յաջողին պատուհանի երկաթները կտրել եւ երբ կը պատրաստուէին այլեւս դուրս ելնել, պահակները կը հասնին։ Շուտով կը սուլեն եւ օգնական ուժեր կը բերեն։ Ներս մացնելով կը տեսնեն որ պատուհանի մը երկաթը արդէն կտրուած է եւ վայրկեանի խնդիր է անոնց դուրս թափուիլը։

Բանտարկեալները սակայն կը յարձակին պահակներու եւ ժանտարմաներու վրայ եւ կուզեն կապել զանոնք, յաջողցնելու համար իրենց փախուստը, սակայն օգորիւ հասնող զինուած ուժերու կը զսպուին անոնք եւ կը պահուին օդ թայական։

ԲԺԻԿՆԵՐ ԵՒ ԴԵՂԱԳՈՐԾՆԵՐ ԿՐՕՆԱՊԵՏՆԵՐՈՒ ԿԸ ԴԻՄԵՆ

Գէհրէհ, Ամեն. Արիսա պատրիարքին մօտ գացած է պատուիրակութիւն մը. բաղկացած բժիշկներէ եւ դեղագործներէ, խնդրելու համար որ նորին ամենապատուութիւնը միջամտէ նուազեցնելու համար իրենց վրայ դրուած տուրքերը։

Պատրիարքը ընդունելով պատուիրակութիւնը տեղեկացած է անոնց պահանջ ներուն եւ խօսք տուած իր կարելին իգործ դնել։

Պատուիրակութիւնը, անկէ վերջ, դիմում կատարեց Գէյրութի միւնիցիփին եւ յայտնեց միեւնոյն խնդրանքը։

ԳԵՂԵՑԿՈՒՀԻՆ ՄԵԼԷՔԷ

ՋՈՀ Վ. ԻՓՈՒՄԻ

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԴԱՏԱԽԱԶՈՒԹԻՒՆԸ ՁԵՌՔ Կ'ԱՌՆԷ ՈՃՐԻՆ ՔՆՆՈՒԹԻՒՆԸ

Մէյհէհ անուն կին մը, տիկիր հանգուցեալ Սահե Քաւուի, 30 տարեկան, օսա գեղեցիկ եւ վայելուչ, նման իր անունին (հրեւցակ)։ Այդի մէջ այլեւս ժողովուրդ որպես օրինակ կր յիշեր անոր անունը եւ գեղեցիկի բացատրութիւնը կ'տատայեր Մէյհէհ անունով։ Երեք տարի առաջ մեռած է անոր ամուսինը, երկու զաւակներ թողելով, որոնցմէ մեկը ներկայիս հինգ եւ միւսը եօթ տարեկան։

Շատեր ամուսնութեան առաջարկ ներկայացուցած են Մէյհէհին, բայց ան միշտ մերժած է որպես չգաւոր։ Ապրիլի սկիզբը, սակայն, Մէյհէհ յղութեան ճանաներ ցոյց կուտայ։ Իսկոյն կը դիմէ բժիշկներուն եւ յեր իճնութեան յայտի կրլլայ որ երեք ամսուան յղի է։ Կ'առաջարկէ բժիշկներուն վիժում ընել տայ, բայց կր մերժուի։ Մէյհէհ 16 Ապրիլին, Այնչի հիւանդացուցերէն մեկր կուգայ եւ կր հաժանայնի վիժման գործողութեան։ Սակայն չորս օր վերջ հիւանդանոցէն դուրս կր հանուի իր դիակը։

Որեան այ ուզեցին գտնչի պահել այս մահուան պատճառները, սակայն ժողովուրդի մէջ սկսաւ օրջան ընել բան ըսաւ եւ օուսով սեփականութիւնը դարձաւ բոլորին։ Լուր հասաւ մինչեւ ընդհանուր դատախազութեան. բայց այս վերջինը կարեւորութիւն չի տուաւ։ Մէյհէհի ազգականներէն Լութֆալլա Քաւու որ Պհամտունի մէջ պանդոկի մը տէրն է, ադերսգիր մր կր ներկայացնէ ընդհանուր դատախազութեան, պահանջելով դիազննութիւնը Մէյհէհի մարմնին։

Կատարուեցաւ դիազննութիւնը եւ յայտնի եղաւ որ վիժման գործողութեան մր հետեւանքով մեռած է Մէյհէհն։ Այժմ խսիր կր տարուկսկուին ննութիւններ։

ՀՐՁԻՒՆԵՐ ԿԸ ԲՈՒՆԿԻ ՄԱՐԴ ՄԸ ԾԱՆՐԱՊԷՍ ԿԸ ՎԻՐԱՒՈՐՈՒԻ

Հանճա Ապեկ Մասեն անուն մարդ մը, որ պայթուցիկ հրթիռներ կր պատրաստէ ասնական օրերուն, երկուսբերի առաւօս, ծրար մր անուքին ասկ երբ կերբար Պուրճի Օրթասխոսներուն եկեղեցին, բռնկիչ մարմիններ յանկարծ կրակ առին։

Հանճա ինչպես նաեւ իր ընկերր ծանր վիրաւոր սեպացան եւ փոխադրուեցան հիւանդանոց ոսխկաններու կողմէ։

ԺՈՂՈՎՈՒՐԴԱՅԻՆ ՏԱՆ ՄԷՋ

Կիրակի օր, կէս օրէ առաջ ժամը 10ին, ժողովրդային Տան մէջ չատ խնամուած և հետաքրքրական բանախօսութիւն մը բրաւ Տօքթ. Ֆուլաքեան կուրեզատապի և իր բարդութիւններուն չուրջ։ Սրահը լեցուած էր ընտիր բազմութեամբ մը։

* * *

Կէս օրէ վերջ տեղի ունեցաւ «Մի բաժակ թէյի հաւաքոյթը» ժողովրդային Տան սրահը լեցուած էր։ Նուագախումբը ընտիր կտորներ կը նուագէր։ Ընտանեկան չատ տաքուկ եւ մտերմիկ մթնոլորտ մը կը տիրէր։ Ուրախալի է որ հետզհետէ աւելի ոգեւորութեամբ տեղի կունենայ «Մի բաժակ թէյի» հաւաքոյթը։

ՀԱՅՆԲ. ՆՀԱԽՑԱՒՀԻ ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆԸ

ՈՉ ՄԼԿ ՓՈՓՈԽՈՒԹԻՒՆ ՏՐԱՆՍԱՑԻ ԿԱՌԱՎԱՐԻՉԻ ՇՈՒՐՋ ԸՍԻ ԸՍԱՒՆԵՐԸ ՇԱՏՑԱՆ

Երկու տարի օր, տրուան տօնին առթիւ կառավարական եւ պատօնական հաստատութիւնները փակ մնացին։ Նախագահական ընտրութեան շուրջ Փոքր Սհրայի մէջ ամէն օր տեղի ունեցող եռուզեռը այդ պատճառաւ գոյութիւն չունէր։

Ինչ որ ամենեն նշանակելին է, այդ Բարձր Գօմիսէր Ն. Վ. պ. Բօնսօի տեսակցութիւնն է Մարօնի պատրիարքին հետ։ Զանազան րսի բաւներ օրջան կրնեն. ոմանք կրսեն թէ Ամենապատիւ պատրիարքը յանձնարարած է Հապիպ փաշա Սաաթի թեկնածութիւնը, իսկ ուրիշներ կը տեսնեն թէ պատրիարքի թեկնածուն պ. Էմիլ Էտեհն է։ Շեյխ Պհէտրէ Խուրիի կողմնակիցները սակայն, կը յայտարարեն որ Պատրիարքարանի պատօնական թեկնածուն Շեյխ Պհէտրէն է։ կարեւի չէ որոշապես գիտնալ թէ իրական թեկնածուն ո՞վ է, կամ պատրիարքարանը որո՞նց թեկնածութիւնը կը պատսպանէ։

Շաբաթ հրեկոյ Բարձր Գօմիսէրի կողմէ, ի պատիւ Իթալական նաւատորմի սպայակոյտին տրուած հացկերոյթի միջոցին, Պ. Բօնսօի եւ հրեսփոխաններու միջեւ բաւական խօսակցութիւններ տեղի ունեցած են նախագահական ընտրութեան շուրջ։ Նախկին նախարար եւ հրեսփոխան Իպրահիմ Պէյ Հայթար, զուարճութեան համար ըսած է պ. Բօնսօին. «Ես ալ կը պատրաստուիմ ներկայացնել իմ թեկնածութիւնս, պայմանաւ սակայն որ Ն. Վսեմութիւնդ ինչ մը համակրանք յայտնայ»։ Պ. Բօնսօ՝ժպտելով պատասխանած է. «այնքան բազմաթիւ թեկնածուներու մէջ դուն պակաս ես, դուն ալ դիր թեկնածութիւնդ որ կատարեալ ըլլայ»։

Հացկերոյթէն վերջ, մօտ մէկ ժամ տեսակցութիւն մը ունեցած է Պ. Էմիլ Էտեհն Պ. Բօնսօի հետ։ Այս տեսակցութիւնն ալ զանազան մեկնութիւններու պատճառ եղած է։

Տեղական թերթեր դեռ յամառօրէն արձագանգը կրլլան ըսի բսաւի մը, որուն համաձայն, իբր թէ, Բարձր Գօմիսէրը որոշած է Տրանսայի կառավարիչ մը ճանաչել համապատասխանութեան նախագահին տեղ, եթէ հրեսփոխաններ չի կարենան որոշ թեկնածուի մը շուրջ համաձայնիլ եւ ընտրել մինչեւ յունուար 16ը։

ԱԿԱՐԱՆ ՊԷՅՐՈՒԹԻ

3 Մ Ա Յ Ի Ս	1932 Ս. Թ.
Եգիպտկ. թղթադրմ.	477
Անգլիկն. »	465
Տօլար »	126
Թրխական »	60
Պանճ Օթթօմանճ	130
Իտալական Լիր 100	650
Ցուճսկսճ Տրախմի 100	90
Անգլ. ոսկի	605
Ֆրանս. »	482
Օսմանճ. »	550
Արծաթ մէճիտ	29
Գրէտի Ֆօնս. Ա. Ֆ. 530	
» » Բ. » 286	
» » Գ. » 274	

Սէֆերեանճ եզբարէ Բիւ Ֆօս
Թէլէֆօն՝ 5-19

Բրիտանական կառավարութիւնը թոքիոյի դեսպանին պատճառ ծուած մահափորձին առթիւ ցաւակցութիւն կը յայտնէ Շանկհայի մէջ գտնուող վիրաւորուեցան ճարտնական զինուորական

249

Մէկ օրէն միւսը Անգրկովկասեան ազգութիւնները կը ձգուէին իրենց ճակատագրին, պետական, վարչական ո՛չ մի աւանդութիւնով, ո՛չ մի փորձառութեամբ։

Վրացիք կը ջանային ռուս գինուորին թոյլ չտալ Թիֆլիս մտնել, Թաթարները կը ջանային ռուս գինուորները կողոպտել դէպի Պաքու անցած ատեն, իսկ Հայաստանով այդ բոլորը կ'անցնէր անարգել և անսասան։

Ճակատէն կը տեղային հեռագիրներ Ազգային Խորհուրդի և Արեւմտահայ Խորհուրդի.— «Ռուս բանակը ձգեց ճակատը, թողելով մեծ հարստութիւն, մնացած ենք այստեղ տասը հոգի. գրկեցէք գինուորցուներ, ապ մէն բան կայ այստեղ» — այս իմաստով գրեթէ բոլորն ալ, վանէն մինչեւ Տրապիզոն։

Արեւմտահայ Խորհուրդը հրաւիրեց քաղաքներուն գրաւուած վայրերու ինքնապաշտպանութեան համար։

Արեւմտահայ Խորհուրդը կովկասեան ճակատի գինադադարին հետ միասին իր բոլոր մասնաճիւղերէն և յատնի քրքահայերէն կազմեց իր առաջին քաղաքական մտածելու համար Հայաստանի գրաւուած երեք գաւառներու պաշտպանութեան մասին։

Պատգամաւորներ կային բոլոր վայրերէն։ Անոնք հասան առեներին։

Քաղաքական երեւան եկաւ ներդաշնակ ամբողջութիւն— պաշտպանել Հայաստանը ամեն գնով, գոհել արեան վերջին կաթիլը, ժիութեամբ և համերաշխութեամբ գործել բոլոր կուսակցութիւններու և հասուածներու հետ։

Արեւմտահայ Խորհուրդի ուժեղացած կազմը— քաղաքական որոշեց կազմել մի բրքահայ զօրամաս Հայաստանի ինքնապաշտպանութեան համար, տեսակ մը «Ժիլիս» որ կոչուեցաւ Հայաստանի Երկրապահ զօրամաս։

62

— Արդեօք ի՞նչ պատահեցաւ Զօրավարին կը հարցուփորձեն բոլորը։

Հեռագրեցինք Արմաւիր ծանօթ բարեկամի մը, որպէսզի կամ Ռոստովէ կամ Հանքային Ջրերը լուր տայ Զօրավարին անմիջապէս մեկնելու Թիֆլիս։ Հիւպատոսը մեզ կ'տատիպէր Զօրավարին իմացնել։

Անդրանիկի ուր մնալն անգամ մեզ կը Ձարանձնէր եւ զարմանալի։

Վերջապէս Անդրանիկ Բագուի վրայով, մենք կը սպասէինք զայն Ռազմավիրական ճանապարհով, հասաւ Թիֆլիս հեռ ի հեռ։

— Զօրավա՛ր, ուր մնացիր, եղաւ իմ հարցումս, երբ գալէն տասն և հինգ րոպէ չտատպեցի իր քովն։

Պաշարուած էի Ռոստովի իմ բնակարանիս մէջ, պատասխանեց ինձ ժպտուով։

— Կատակի առեն չէ, Զօրավար, վրայ բերի։

— Կատակ չեմ ըներ, Կազակներ պաշարեր էին տունս ամբողջ երեք օր, իբր պօլշեւիք լինքը։

— Ապա՞։

— Ապա ազատեցայ կերպով մը, և չուզեց չարուսնակել։ Բայց ես պնդեցի։ Անիկա սկսաւ.

— Դիւները յանկարծ ինքզինքս բանտարկուած գտայ տանս մէջ։ Դիմացի բոլոր տանիքները բռնուած էին և գնդացիրներով պաշարուած։ Կազակներ էին, որոնց ըսուած էր որ այս տանը մէջ բնակողը յայտնի պօլշեւիք է։ Մեր տան մէջ կր բնակէինք 4—5 հոգիով։ Բոլորին քով ալ զէնք կար, գիրքեր բռնեցինք պատրաստուեցանք կռուիլ, բայց միևնոյն առեն աչքատեղով թէլէֆօնային կապ հաստատել դրսի բարեկամներու հետ, որպէսզի կերպով մը միջամտեն պաշարողներու մօտ։ Միայն երեք օր վերջ կարելի եղաւ անգլիացի զօրավար Շօն բերել թէլէֆօնի վրայ և հաս.

245

ՆԱՀԱՏԱԿ ԳՐԱԳԵՏՆԵՐՈՒ ԲԱՐԵԿԱՄՆԵՐ

Բաժանորդագրուեցէք մեր հրատարակութեանց առաջին շարքին

ԳՆԵՑ�էՔ, ՍՊԱՌԵՑ�էՔ, ՏԱՐԱԾԵՑ�էՔ ԱՐԴԻՆ ԼՈՅՍ ՏԵՍԱԾ ՀԱՏՈՐՆԵՐԸ

1.—	Արձակ էջեր ու Հէքեաթներ	— Ռուբէն Զարդարեանի	20 ֆր.
2.—	Պանդուխտի կեանքէն	— Հրանդի (Մ. կիւրճեան)	20 »
3.—	Տարօնի Աչխարհ	— Մշոյ Դեղամի	30 »
4.—	Ազգողջական Գործը	— Գեղամ Բարսեղեանի	20 »
5.—	Վիպակներ ու Պատմուածքներ	— Արփիար Արփիարեանի	20 »

Մամուլի տակ է քիւ ճր, ուր պիտի ամփոփուին Գ. Զօհրապի հատորէ դուրս մնացած երկերը։

Բաժանորդագրութիւն.— 12 հատ 200 Ֆր., 100 Ֆր.ր կանխիկ

Դիմել.— M. BARSAMIAN, 121 Ru Mareadt, PARIS (18e) - Franc

ՏՕՔԹ. Հ. ԼՈՒՍԻՆԵԱՆ

(ՀԱԼԷՊ)

Նախկին բժիշկ Միջագետքի Զինուորական հիւանդանոցներու եւ մանկական հիւանդութիւններու

առագ, արմատական, խղճամիտ դարմանում։

Հիւանդ կ'ընդունի ամէն օր ժամը 8—12 եւ 2—6 իր դարմանատան մէջ, Հալէպ Նէյալ թաղ, Թրամվայի բնակարանէն կայարան, քիւ 7

Բշ. եւ Ուրբաթ օրեր աղքատաց մրի

Տքթ. Բ. ԳՈՒԼԱԳԵԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ՝ ՆԵՐՔԻՆ, ՄՕՐԹԱՅԻՆ ԵՒ ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

ՎԿԱՅԵԱԼ ՓԱՐԻԶԻ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑՆԵՐԷՆ

Կը դարմանէ գիտական ամենավերջին մեթոտներով, քոֆերու, սա. մոխի, ադիճներու յետադի ամէն տեսակ հիւանդութիւններ: Հին եւ նոր ջերմաժիզութիւնը իր բոլոր բարդութիւններով, ինչպէս նաեւ Ցրաճկախտ եւ մորթային հիւանդութիւնները:

Առագ, արմատական եւ բարեխիղճ դարմանում:

Հիւանդ կ'ընդունի ամէն օր, բացի կիրակի, իր նախկին դարմանատան մէջ. ժամը 8—12 եւ 2—6ու մասնաւոր ժամադրութեամբ։

Երեքշաբթի օրերը, ժամը 2—5 վկաներ ԱՂՔԱՏՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ

Ժամը հատեր փողոց՝ քիւ 8

ՊԱՆԴՈՒԿ ԼԻԻՔՈՍ

ՀԱՀԼԷ

Հայկական ամենատարածուն սպանդոկը «ԼԻԻՔՈՍ»ն է Զանդէի մէջ, ծանկաւէտ պարտէզով,

ԽԻՍՏ ՕԴԱՍՈՒՆ ՍԵՆԵԱԿՆԵՐ

ՈՐ ԿԸ ԲԱՂԿԱՆԱՑ 1, 2, 3, 4, ՄԱՀՃԱԿԱԼՆԵՐԷ

1. ՀԱՄԵՂ ՁԱՁ, ՄԱՔՈՒՐ ԵՒ ԱՆԹԵՐԻ ՄՊԱՍԱՐԿՈՒԹԻՒՆ.
2. ԳԻՆԵՐԸ ԽԻՍՏ ԶԱՓԱՀՈՐ.
3. ՏՈՒՆ ՓՆՏՈՂՆԵՐՈՒՆ ԱՄԷՆ ԴԻՒՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ.

Տէր եւ Տնօրէն՝ Գ. ՊԱՐՏԻԶԱՆԵԱՆ

ԳԱԲՐԻԷԼ Թ. ԹԷՐԶԵԱՆ

(ԵԼԵՔՏՐԱԿԱՆ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ)

Հիմնուած 1921 ին Պուլիս-Բերա

Եթէ դիւրամատչելի պայմաններով կը կատարեմ ամէն կարգի էլեկտրական լոյսի գործիւմներ (Intsallation), ինչպէս նաեւ մօթէր եւ ձիամօճներ։

Վաճառատունս կ'ստանձնէ նաեւ բոլոր էլեֆտրագործիքներու նորոգութիւններ: Մատնաւոր սպասարկութիւն բնակարաններու էլեֆտրա-նորոգմանց: Վաճառատուն Philips եւ Lux էլեֆտր. լամբերու եւ ամէն տեսակ էլեֆտրական պիտոյքներու։

Վճարման դիւրութիւններ.

Հասցէ — Վ. Ուզունեանի գրասենեակ կից Պուրճ. B. P. 491

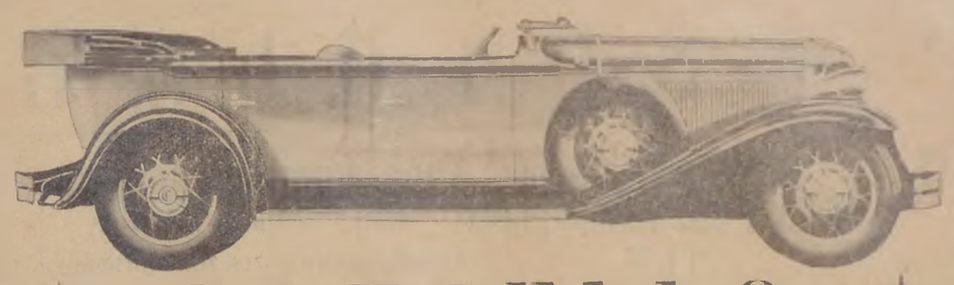

ԳՌԱՅՍԼԵՐ

աշխարհահռչակ ինքնաշարժները որոնք 6-8 սիլինտր ունին,

ԱՄԵՆԱՏՈԿՈՒՆ ԵՒ ԳԵՂԵՑԻԿ ՄԱՐՔԱՆԵՐՆ ԵՆ ՀՐԱՊԱՐԱԿԻ ՎՐԱՑ ԵՒ

ԿԸ ՓՆՏՈՒԻՆ ԱՄԵՆՈՒՐԵՔ։

ԳՐԱՑՍԼԵՐ ինքնաշարժերու մասնաւոր յատկութիւններն են՝ ՏՈԿՈՒՆՈՒԹԻՒՆ, ԳԵՂԵՑԿՈՒԹԻՒՆ, ԶԱՓԱՀՈՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՀՈՆԳՍՏԱՒԷՏՈՒԹԻՒՆ։

Վճարման դիւրութիւններ կը տրուին.

ԳՐԱՑՍԼԵՐ •թօներու բոլոր կտորները պատրաստ կը գտնուին մեր վաճառատուներուն մէջ։

Լիբանանի, Սիւրիոյ և Իրագի բնդհանուր ներկայացուցչութիւն՝

NAAYEM MOTOR IMPORT Co. BEYROUTH B. P. 869, TÉL. 32—29

Հիւս. Սիւրիոյ ներկայացուցիչներ՝ Դ. և Մ. ԱԶԻՐԵԱՆ, B. P. 202, Հալէպ

ՏՔԹ. ՍՈԿՐԱՏ ԱԻԵՏԻՍԵԱՆ

ՎԻՐՍԲՈՑԺ - ՍՏԱՍՆԱԲՈՑԺ

ՎԿԱՅԵԱԼ ՊԷՅՐՈՒԹԻ ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ՀԱՍԱԼԱՍԱՐԱՆԷՆ

Կընդունի ամէն օր բացի կիրակիէն՝ կէսօրէ առաջ 8—12 կէսօրէ վերջ 2-6

Հասցէ՝ Capucinներու եկեղեցիին կից Արդարութեան պալատին ետև։

Ոտքերնիդ վիշտ ունի՞ ցաւ, ուռեցք, ուռնգում, կեղեւացում եւ ամենագիտուն եւ ամենաժխտական դանձնաբոյժ եղբայրներուն վստահեցէք։

ՕՖԻՆԷ ԴՈՒԻՆ ՔԱՋԻ եւ ԱՍՏՂԸ ՔԱՆԻ ՊԻՏԻ ՕՓՆԷ

ԸՆՏԱՆԻՔԻ ԱՍՏՂԸ

(L'ETOILE du FOYER)

Առեւտրական և երկրագործական ժողովրդային վարկի հաստատութիւն

Անանուն ընկերութիւն.— դրամագլուխ՝ 3,000,000 ֆրնք.

որ կրնայ 3.000,000,000 ֆրնք.ի բարձրացուիլ վարչական խորհուրդի պարզ որոշումովը։

Կեդրոնատեղի.— 137 Boulevard Sebastopol - Paris

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ Արեւելեան պետութեանց

Սավոյ Օթելի օճառ, Պուրճ, Գէյրութ

ԵԼԵՒՄՏԱԿԱՆ ՃԻՒՂ

Աւանդի պարտևագրութիւնով

ՕԺԻՏ

Զրաշխատորեալ տոկոս 6%։ Ասկէ զատ մասնակցութիւն ընկերութեան չահերուն։

ԿԱԼՈՒԱԾԱԿԱՆ ՃԻՒՂ

ՎԱՐԿԵՐՈՒ ԲԱՑՈՒՄ

Կալուածի վրայ փոխառութիւնք՝

վճարելի 10—15—20 տարիէն, որոշուած պայմանաժամէն առաջ ուզողը կրնա՞ վճարել։

ԸՆՏԱՆԻՔԻՆ ԱՍՏՂԸ ընկերութիւնը ներկայիս 75,000է աւելի անդամ ունի։ Մինչև 1 Ապրիլ 1931 Ընտանիքին Աստղը 135 միլիոն փռնկ տուած է, գրաւով 500 միլիոնէ աւելի արժէք ունեցող անշարժ կալուածներու վրայ։

Ամեն բացատրութիւն ուղղել՝ B.P. 821, Beyrouth

ՏՕՔԹ. ԳԷՈՐԳ ԿԷՐԿԷՐԵԱՆ

Վկայեալ Lauréat Բ. Խիկիճ Interne եւ այժմ մասնագէտ ՍՍՆՆԳԷՏ բժիշ ծրացնական հիւանդանոցի ԱՋՔԻ, ՔԹի, ՏԿՈՆՈՐԴԻ, ԱԿԱՆՋԻ և ԳԼՈՒՈՒ հիւանդութիւններու բաժնին։

Հիւանդ կ'ընդունի կէսօրէ վերջ ժամը 2—6

իր գրասենեակը rue de Damas, No. 15

Հիւանդները ուղղակի հիւանդանոց կ'ընդունուին իր կողմէ ցուցած մուտքի բաբորով։

Աղքատ հիւանդներու ձրի դարմանուի, ամէն օր կէսօրէ առաջ ժամը 10—12, հիւանդանոցի դարմանատան մէջ։

ՏՕՔԹ. Գ. ՏԱՎՈՒՏԱՐԵԱՆ

ՄՍՍՆԱԳԷՏ ՆԵՐՔԻՆ ԵՒ ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

Իր դարմանատունը հաստատած է, ՍՍՍՈՒՐ վ ողոց, Տօքթ. Եօզդաեեանի (առամնաբոյժ) դարմանատան կից.

Ընդունելութեան ժամեր՝

Կէսօրէ առաջ		*ժամը*	8—12
»	*վերջ*	»	2—6

Կարի եւ Ձեւագիտութեան Դասընթացք

Տիկին ՄԱՌԻ ԵՐԱՄԵԱՆ

ՎԿԱՑԵԱԼ ԴԵՐՋԱԿՈՒՀԻ

ԲԱՐԻԱՁԷՆ ԵՒ ՎԱՇԻՆԿԹՕՆԷՆ

Կարի եւ ձեւագիտութեան մասնագիտուհի, Տիկին Մառի Երամեան կը վերադառնայ իր արհեստանոցը, Մեծ Սեռայի դիմացը Նո. 78 տան երկրորդ արկը։

Երեք ամսուան միջոցին կը սորվեցնէ ամենավերջին նորաձեւութեամբ, կար եւ ձեւագիտութիւն իր բոլոր բարդութիւններով եւ արդիական միջոցներով, Droit-fils մեթոտով։ Իր աշակերտուհիները կ'օժտեն Բարիզի աշխարհածանօթ Académie Daydou վկայականով։

ՓՍՍՏԱԲԱՆ

ԽՈՄՐՈՎ ԹԻԹԻՒՆՃԵԱՆ

(Տօքթ. իրաւագիտութեան)

ԿՍՏԱՆՁՆԷ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԴԱՏԵՐ

Ընկերակցութեամբ հանրածանօթ փաստաբան ՄԷՐՈՒ ԱԶԻԶ Լ'Ի ՀԱՇԷՄԻ

Գրասենեակը բաց է կէսօրէ առաջ 9—12 կէսօրէ վերջ 3—6

Rue Allenby, Immeuble NESSOULI **ՀԵՌԱՀԱՐՄՆ 1—28**

Տոկուն շինուածի վայելուչ տեսք հնչուն եւ բնական ձայն

Ահա յատկանիշները՝

ՈՐՈՆՑՄԱՎ ԿԸ ՁԱՏՈՐՈՇՈՒԻՆ

ԱՓՕԼԼՕ ՖՕՆՕՆԵՐԸ

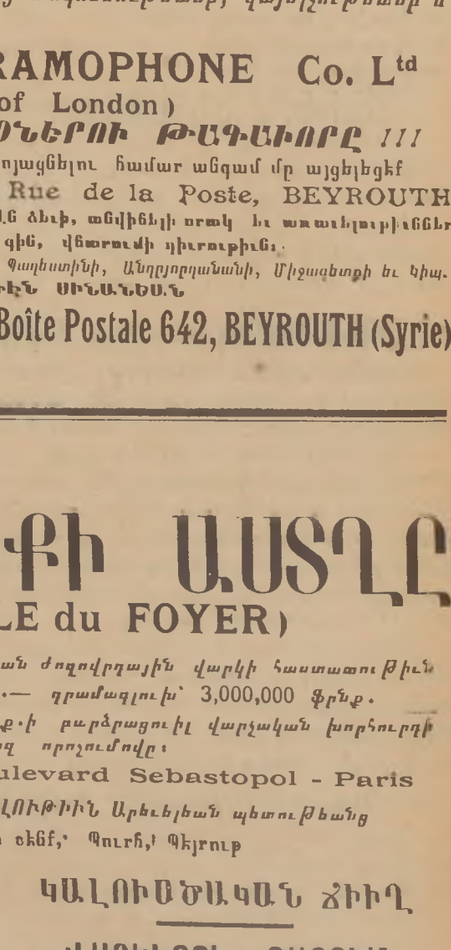

Հրապարակի վրայ գրտնուող բոլոր մարքանէրու հետ կը մրցին Աբօլլօ ֆօնօները։ Մանաւանդ վերջին նոր մօտէլները, որոնք հասած են արդէն, անգերազանցելի են իրենց տոկունութեամբ, վայելչութեամբ և ժատչելի գիներով։

APOLLO GRAMOPHONE Co. Ltd

(of London)

ԱՓՕԼԼՕ ՖՕՆՕՆԵՐՈՒ ԹԱՓԱՒՈՐԸ III

Կատարեալ համոզում գոյացնելու համար անգամ մը այցելեցէք

MAISON APOLLO, Rue de la Poste, BEYROUTH

Փորդաֆիճ եւ ֆօնօօ՝ ամէն ձեւի, անվճեռի տոկ եւ առաւելութիւններ գիւրամատչելի գին, վճարումի դիւրութիւն։

Ընդհ. ներկայացուցիչ՝ Սիւրիոյ, Պաղեստինի, Անդրյորդանանի, Միջագետքի եւ Կիպրոսի.— ԳՈՒՐԳԷՆ ՍԻՆԱՆԵԱՆ

KOURKEN SINANIAN, Boîte Postale 642, BEYROUTH (Syrie)

կըցնել մեր կացութիւնը։

— Անմիջապէս ձեզ կ'ազատեմ այդ պայմանէն, խոստացաւ զօր. Շօն։

Ես կը կարծէի որ Անդրանիկ ինձ կը պատժէ մէկը իր Սասնոյ անհատասար կուիներէն, այնքան ոգեւորուած և իրական վտանգին առջեւ տաքցած։

Վերյիշեցի, շարունակեց Անդրանիկ, յայտնի կոզակներ եկան, ինձ ճանչցան, համբուրեցին և դուրս բերին, կեցցէներու և ովսաննաներու տակ։ Ետոյ կոզակները Անդրանիկի հետ տուած էին տասը կոզակներ ընկերանալու իրեն մինչեւ Թիֆլիս, բայց Անդրանիկ զանոնք եւս էր ղրկած Դանձակէն։

Անդրանիկ հասաւ Թիֆլիս, երբ կովկասեան ճակատը սկսած էր քայքայուիլ։

ԲԱՆԱԿԸ ԿԸ ԼՔՆ ՌԱՋՄԱՁԱԿԱՑԸ

Կովկասեան ճակատի քայքայման պատմութեան մասին՝ ես այստեղ, օգտուելով իմ յիշողութիւններէս, կուտամ Գ. Արշակ Ջէմալեանի զեկոյցի մի քանի կէտերը։ Գ. Արշակ Ջէմալեան մէկն էր այն պատգամաւորներէն որոնք գացին Երզնկա զինադադարի բանակցութիւններ վարելու համար Օսմանեաններու հետ։ Գ. Ջէմալեան իր վերադարձին հրաւիրուեցաւ Թրքահայ քաղքէրանաին՝ ըսելու համար իր խօսքը ռազմաճակատի կացութեան մասին։

— Թուրքերը առաջին անգամ չատ զիջող էին և անձնական քաղաքական կ'ուզէին զինադադար կնքել, բայց մեր բանակի հոգեկան հիւանդութիւնը կամաց կամաց կ'ուժեղանար և Թուրքերը կ'զգուշէին այդ հիւանդութենէն երբ մենք նստած էինք և կը սպիսկինք Թուրքերուն մեզի համար աւելի նպաստաւոր պայմաններու

տակ ստորագրել, մեր զօրքը, պատուհանէն կը դիտէ։ ինք ըսաւ Ջէմալեան, որ ճակատէն կը վերադառնար և տարերային խելագարութեամբ «Դէպի տուն» պոռալով կը ձգէր երիզան։ Ոչ մի ուժ զինուոր չի մնար ռազմաճակատը, չարունակեց Ջէմալեան, մենք մեր յոյսը պէտք է դնենք մեր վրայ, և աւելցուց, որ «դէպի տուն» մտայնութիւնը կը տիրէր նաև հայերու հրացանաձիգ գունդերու մէջ։

Արդէն չատ մը հայ զինուորներ ուուս բանակի հետ միասին վերադարձանուած և երբ մենք կը հարցունէինք

— Դուք չէ՞ք մտածեր, որ եթէ ռազմաճակատը մենք չպաշտպանենք, Թուրքերը կը խուժեն դէպի Կովկաս և կովկասահայն ալ կ'ենթարկուի Թրքահայի ճակատագրին։

— Մենք չատ ենք կուած, կը պատասխանէին անոնք, քիչ մըն ալ աղաներու, պուրժուաներու տաքը կուռին, հայրենիքը միայն մե՞զ ծնաւ զինքը պաշտպանելու համար և ըստ կարգին հայհոյանքներու տարափ մը կը թափէին հայրենիքին և բոլոր Թիկունքը եղող մարդոց հասցէին։

Մեզի կ'ինար պաշտպանել կովկասեան դիրը վանէն մինչև Թօրթում, գիծ մը, որ ուուս հակայական բանակի պաշտպանութեան յանձնուած էր մէկ քանի տարիէ ի վեր։

Հայ ժողովուրդը մնացած էր համաթուրանական երկու Թեւերուն մէջ։

Հայկական մամուլը մէկ ձայնի նման ճակատի պաշտպանութեան հարցը կը պաշտպանէր, ուուս զինուորութիւնը հեւ ի հեւ յետ կ'երթար բարոյապէս աւերելով ամէն ինչ իր անցած տեղերէն և ձգելով հրասկայական կայսրութեան հարստութիւնը փոշիին և ցեխին մէջ։

AZTAG
JOURNAL QUOTIDIEN ARMÉN.
B. P. 587
BEYROUTH, Liban

Directeur - Propriétaire
HAIG BALIAN

ԳԻՆԸ ԹԵՐԹԻՆ

ՍԻՐԻԱ ամր. 550, վեցամսեայ 300 ՈՒ. Դ.
ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆ. տարի 7, վեցամսեայ 4 ոսկի

ԱԶԴԱԿ

ՕՐԱԹԵՐԹ

ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԳԻՏԱԿԱՆ

ازتـــاك

جريدة سياسية ادبية اقتصادية حرة

ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ ՄԱՅԻՍ 1932 — 5 — ՉԵՒՔԸ ՀԱՍՏ 2.50 ՈՒ. Դ.

Ջ. ՏԱՐԻ | Ամեն առաւոտ պէտք է ըլլայ թերթիս ցօրէնին հասցէին | Տցօրէն — Խմբագիր՝ ՀԱՅԿ ՊԱԼԵԱՆ | Չհրատարակուած ձեռագիրները չեն վերադարձուիր | Թիւ 46 (623)

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

ՆԱԽԱԳԱՀԱԿԱՆ ԱՆԵԼԸ

Երկու ամիսէ ի վեր Լիբանանի հանրային կարծիքը զբաղեցնող ամենակարեւոր հարցն է հանրապետութեան նախագահի ընտրութիւնը։ Փոքր Սէրայի նրբանցքներուն մէջ թէ՛ ընտանեկան հաւաքոյթներու միջոցին խօսակցութիւններու գլխաւոր առանձքը կը կազմէ այս միեւնոյն հարցը։ Օրէ օր աճող թեկնածուներու թիւին հետ, կ'աճին նաև խմբաւորումներն ու բանակցութիւնները։ Այս բոլոր շարժումներն ու եռուզեռը արդար է, որովհետեւ, համաձայն Լիբանանեան Սահմանադրութեան Մարտ 26էն մինչեւ Մայիս 16 սահմանուած է յաջորդ նախագահի ընտրութեան։ Մայիս 26ին նոր նախագահը գրաւած պէտք է ըլլայ իր աթոռը և նախկինը քաշուած իր գիրքէն։ Եթէ, ոեէ պատճառով, մինչեւ Մայիս 16 կարելի չըլլայ կատարել նախագահի ընտրութիւնը, ներկայ նախագահը Ն. Վ. Պ. Շարլ Տէպլաս օրէնքով կը պարտաւորուի լուծելու ներկայ երեսփոխանական ժողովը և կառավարութեան ղեկը յանձնելու ներկայ գահլիճին։ Այս վերջինը եւս իր կարգին, մինչեւ երկու ամիս պարտաւոր է նոր ընտրութիւն կատարել և գումարել երեսփոխանական նոր ժողովը։

Ահա այս սահմանադրական վիճակն պարագան նկատի ունենալով, որքան մօտենայ 16ը, այնքան աւելի իրարանցումի կը կրկնապատկուի երեսփոխաններու և պետական բարձրաստիճան անձնաւորութիւններու մէջ։ Հազիւ քանի մը օր մնաց Մայիս 16ին, սակայն ցարդ ոչ ժողովի օրն ու ժամանակը որոշուած է և ոչ ալ որոշուած կայացած ժողովի գումարման դաշար։ Եթէ վերջին պահուն, այսինքն Մայիս 16ին հրաւիրուի ժողովը և ընտրութեան ձեռնարկելով չի կարենայ ձայներու մեծամասնութիւնը կեդրոնացնել մէկ թեկնածուի վրայ, ակամայ վճռուած կ'ըլլայ ժողովի լուծումը։ Եւ ինչ որ ամենէն հաւանականը կը նկատուի, երեսփոխանները պիտի չի կրնան իրենց քուէները կեդրոնացնել թեկնածուի մը վրայ, մեծամասնութիւն ապահովելու համար, քանի որ բաժանումները այնքան շատ են։ Շէյխ Մուհամմէտ Ճիսրի թեկնածութիւնը պաշտպանող մեծամասնութիւնը փուլ եկած է և բաժանուած 10ի մօտ թեկնածուներու միջեւ։ և ինքը՝ Շէյխ Ճիսրն ալ, ինչպէս գրած էինք, սկսած է թեքիլ Շէյխ Պէշարէի կողմը։ Հետեւաբար ճակատագրական օրեր կ'ապրին երեսփոխանները։ Եթէ Բարձր Գօմիսէրութեան հետ համաձայնութեան մը գալով չի համակերպին թէ նածուի մը ընտրութեան, 16էն վերջ, նախագահական հրովարտակով մը լուծուած պիտի ըլլայ Լիբանանի երեսփոխանական ժողովը։ Յաջորդ երեսփոխանական ժողովն է որ վերստին պիտի ըզբաղի նախագահի ընտրութեան հարցով։

Այս դեռ Սահմանադրական մասն է։ Կայ նաև Բարձր Գօմիսէրութեան իրաւասութեան խնդիրը։ Անկախ այդ օրէնքէն, Բարձր Գօմիսէրը կրնայ լուծել կամ կախակայել ժողովը եթէ հարկը ushiպէ գիւմ։ Բարձր Գօմիսէրութիւնը երբ տեսնէ որ երեսփոխանական ժողովը չի պիտի կրնայ յաջողցնել ընտրութիւնը, կը լուծէ ժողովը եւ կառավարութեան ղեկը կը յանձնէ իր կողմէ նշանակուած կառավարիչի մը, մինչեւ աւարտումը յաջորդ ընտրութեանց, որուն ժամանակն ու շրջանը ի հարկէ կ'որոշուի դարձեալ Բարձր Գօմիսէրին կողմէ։

Բարձր Գօմիսէրը կը գործադրէ՞ այս վերջին պարագան։ այդ չենք գիտեր, սակայն Լիբանանեան ժամուլի մեծ մասին ենթադրութիւնն այն է որ այս ձգձգումները ղեկի հոն կ'առաջնորդեն Լիբանանը։ Նոյն իսկ յատուկ զրոյցներ կը շրջին, որոնց համաձայն նշանակուելիք կառավարիչը Ֆրանսայի մը պիտի ըլլայ։ Եթէ իրագործուին այս կասկածները, Լիբանան վարչական բոլորովին նոր ձև մը կ'ստանայ և անորոշ ժամանակով կը յետաձգուին ընտրութիւնները։ Եւ, եթէ, Բարձր Գօմիսէրութիւնը ուզէ առիթը միշտ պատրաստ է գործադրելու համար այդ ծրագիրը, քանի որ երեսփոխանական ժողովը, իր նախագահով և ամբողջ կազմով չի կրցաւ թեկնածուի մը վրայ կեդրոնացնել իր ձայներու մեծամասնութիւնը։

Թեկնածուներու շատութիւնը կամ երեսփոխաններու ձայներուն ցրուումը արժէք պիտի չունենար եթէ Լիբանանի մէջ կրօնական ազդեցութիւնները գործի չի խառնուէին։ Որոշ է որ հոս բոլոր համայնքներն ալ նախապրուպիւններ ունին։ Այս վերջին նախագահի ընտրութեան հարցին մէջ չեշտուեցաւ իսլամի եւ քրիստոնեայի խնդիրը։ Ծայրայեղ իսլամներ կը պահանջեն որ յաջորդ նախագահը իսլամ մը ըլլայ, իսկ քրիստոնեաները, մանաւանդ Պքէրքէն չի հանդուրժեր ատոր։ Ամենէն ուժեղ և օգտակար թեկնածուներէն ոմանց շուրջ, զարձեալ անձնական կամ կրօնական պատճառներով, ստեղծուած դժգոհութիւնները միւս կողմէ տեղի կուտան բազմաթիւ դիմումներու։ Վերջապէս չկայ թեկնածու մը, որուն դէմ գանգատներ և դժգոհութիւններ յարուցուած չըլլան։ Հակառակութիւնները հոս չեն վերջանար եւրոպական երկիրներու մէջ մղուած պայքարներու արդիւնքով։ արեւելք է այստեղ և այս պայքարն ալ կը կատարուի արեւելքի յատուկ ոճով և աղմուկով։ Բողոք, պօյքօթ, աղմուկ իրարանցում, ահա անդարմանելի գլխու ցաւ մը, որ արդէն զգուեցուցած է Բարձր Գօմիսէրութիւնը։

Այս վերջին քանի մը օրուան ընթացքին պիտի սթափի՞ն երեսփոխանները և համաձայնութեան մը պիտի գա՞ն։ այդ յայտնի չէ, սակայն որոշ է որ արտակարգ իրարանցում մը կը տիրէ անոնց մէջ և կարծես կ'զգան պատրաստուած տառմը։

Բարձր Գօմիսէրի տեսակցութիւնը Ամեն։ Արիտա Պատրիարքին հետ, կրնայ նոր փոփոխութիւններ յառաջացնել Լիբանանի պետական և վարչական կեանքին մէջ։ Եւ եթէ համաձայնութիւնը կատարեալ ըլլայ անոնց մէջն թեկնածուի մը շուրջ, պատրիարքարանը կրնայ պարտադրել Մարոնի երեսփոխանները՝ իրենց քուէները կեդրոնացընելու համար այդ թեկնածուին վրայ։

Եւ նախագահական ներկայ անելի լուծման ամենահաւանական և դիւրին ձևն ալ այս է։

ՆԵՐՔԻՆ ԳԱՇԵՏԱՆԿԱՐ

Լուրջ, արտակարգ, յուզիչ բան մըն էր հօրս երգելը։ Անչուշտ պէտք է ենթադրել, որ որևէ հոգեկան ալիք կամ արտաքին դոյզն պատահար ազատ կ'արձակէր անոր ներքին մարդը, քանի որ իր նուրբ ու երկար դէմքը կը կերպարանափոխուէր, փղոսկրեայ ժժգունութիւնը որ կը յատկանշէր զայն կը դառնար մեղմ, մեղրամոմի ջերմութեամբ։ Ինձ ու հպարտ ձայնով մը, ձեր մարդու յատուկ բեկբեկ ձայնով, ու իր բնական անընկճելի հպարտութիւնը կը կռուէր այդ խոլ յուզումին հետ, վազեմի, կարելի է ըսել հնաւանդ առոգանութեամբ մը, ուր բառերը չեն գիտեր ինչպէս կը վերադառնային նախնեաց ոսկեդէնիկ լեզուին, կը դէմ սեռնակին անդորրութիւնը։

Թէև ընթացիկ, այլ տարօրինակ բան մըն էր նաև այդ անդորրութիւնը, որուն տէրն ու արարիչն էր ինք։ Մեզմէ որևէ մէկը չէր համարձակեր խզել կամ պղտորել զայն, ո՛չ իսկ մայրս, որ իր ներկայութեան կը խօսէր տրտում ու հազ համակերպութեամբ մը, անընդհատ նայելով հօրս գունատ դէմքին։ Ինչ անգամ կը պատահէր, որ այդ տխուր ու երիտասարդ կինը, համարձակէր որևէ երգ մրմռալ երբ իր ամուսինը լուռ էր, ինչ երբ հայրս սկսէր երգել, մեղմօրէն ու երկչոտօրէն կ'ընկերանար անոր տաք, թաւչեայ ու անուշ իր ձայնովը, որ անմիջապէս լայու չափ կը յուզէր զիս։

Տարօրինակ էին նաև հօրս երգերը ու քաղցր։ Կարծես դարերու և հնութեան փոշին և տրամութիւնը կային իրենց վանկերուն մէջ։ Այժմ, տարիներ յետոյ, դժուար է հանդիպիլ մարդոց որ գիտնան զանոնք։ Այդպէս է որ, այդ վերջին տարիներու ընթացքին, ես ծանուկ յուսահատութեամբ մը, նաև ամչնալով կ'երգեմ, կը վերյիշեմ, կը վերակազմեմ զանոնք, առանց բոլովին յաջողելու սակայն, վասնզի իր տարեկիցները գրեթէ չկան այսօր ու խիստ դժուար է այժմ, որևէ հեռաւոր գաղութի մէջ, ստեղծել կորուսեալ քաղաքի մը մթնոլորտը։

Ներ էր ալ, երբ ես սկսայ մեծնալ։ Մերթ ընդ մերթ, կը յիշեմ իր բարձր ու նուրբ հասակը, հպարտ ինչպէս մութ ու տգնուական կիպարիս մը տարածութեան դիմաց, ծանրաքայլ ու յողդողդ այսուհանդերձ, երբ կ'երթար ննջելու, յամրարը ձեռքը բռնած, լուսաւորելով արահը, մինչև ննջարանի սանդուխները ոտքը։ Ցայնժամ լուռ ու չնաշխարհիկ կը հետեւէինք իրեն, մինչ իր ծեր մարդու ձայնը կը քակուէր ու որևէ վաղեմի երգի բառերը տրտմօրէն կ'իյնային գետին, տախտակամածին վրայ։

Այլուր, օր մը պէտք է որ ես երկարօրէն ոգեկոչեմ այն կորուսեալ հայրենիքը, որ հինաւուրց Հայաստանն էր, օտար ափերու վրայ ու արտասովոր մթնոլորտի մը մէջ մեծ ժանուկի երեւակայութեանս մէջ։ Ինչ որ կրնամ ըսել այժմ ու կրնամ ըսել միայն ատոր ու քաղցր յուզումով մը, որ կ'ուռեցնէ լանջս, հետեւեալն է։ Այդ հայրենիքը կարելի չէ բաժնել ո՛չ հօրս հնօրեայ երգերէն, որ ամբողջ երկրի մը դիւթիչ ու գաղտնի ձայներն էին, ոչ ալ մեր նախնեաց մեռեալ լեզուէն։ Օրեր կան երբ նժգեհ մարդու հոգւոյս վրայ, յեղաշարժ կերպով ու տարաժամօրէն կը հաստատուի կորուսեալ հայրենիքին վհեփսա ու ծիրանեփայլ թագաւորութիւնը։ Ու երբ այդ անորոշ յուզումը կ'ուզեմ սեեռել, չրթներուս վրայ կը մնան միայն ոսկի փոշին ու տաք հայր մեր վաղեմի լեզուին մագաղաթեայ բառերուն ու հնաբոյր երգերուն յիշատակը, այդ ծեր մարդուն, որ իմ հայրս էր։

Ու կրկին յուզիչ ու արտասովոր բան մըն էր հօրս երգելը նաև ուրիշ պատճառով մը։ Գիտէի որ որևէ եղանակի փշուր իր չրթներուն վրայ՝ նախանձ էն հեզասահ խաղաղութեան ան ներքին կեանքին մէջ։ Այն ատեն կըրնայի ապահով ըլլալ, որ ո՛չ դէմ պիտի յիշ օրուան ընթացքին ըրած բոլոր յրթութիւններս ու պիտի կրնամ անպատիժ մնալ այդ երգերուն տարայիւսրհիկ մթնոլորտին մէջ։

Մէկը այլ երգերէն գարմանալի է իր յիշատակով։ Կը բաւէր, որ երգուէր ան, որպէսզի հրամայական ու անզսպելի պէտքը զգայի բարձրանալու առիքին տակի մութ անեակը, տենդով չջափելու համար հին որսի հրացաններ, սուրեր և այլն, որ չես գիտեր մեր երկարամեայ գերդաստանին ո՛ր անդամներէն մնացած էին հոգ։ Անչուշտ այդ երգն էր յանգաւոր, քանի որ սուրի չկահիչներ, հրացանի որոտ, վառօդի բոյր ու ազմուկ կը լեցնէին մէկդիէ ու գրահապատ զօրականներ կը յայտնուէին անկիւններէն։ Մաղաւարտակիր ու երկաթեայ գեղեցկութեամբ, ասորական ահ մօրուքներով կամ խաժակն ու գանգրամազ հին հայերու դիմաստուերներ կը հրէին իրար, հայոց հնօրեայ արքաներ, նախարարներ ազնուական տուներու, բդեշխներ ու նահապետներ, ամբողջովին սպառազէն կը տողանցէին մինչ ձեր մարդու այդ ձայնը խստութեամբ կը լուծուէր անդորրութեան մէջ։

Ախիսիրս Աբօակուճիճ
Ի սիրս իքուճդ, օ՜ն փուքասցուճ
Օ՜ն փուքասցուճ, հապօ՜ն յաւաջ...

Ու կար ուրիշ երգ մըն ալ, ուր կրկին փայլակնացայտ սուրի չեղբեր կային, գէթ ինձ համար և գէնքի չողիւններ, բայց նաև փափկասուն ու քաղցր ակնոյք, թոյլ ու սպիտակ լոդիկներով, դաւերք հայոց երկրին ու հարսանեաց տրամանուշ, որ փափուկ մատներով կը զինէին, իմ սրբենաց ու արշալոյսեր երեւակայութեանս մէջ, վայելչագեղ ու արիասիրտ տղաք, մինչ ձեր մարդու այդ ձայնը կարծես թէ քիչ մը կը կորսնցէր իր խստութիւնն ու արուրկարծութիւնը, զի մօրս ջերմ ու ծորուն ձայնը կը խառնուէր իրենին։

Որ հայ ձիկնայ եւ օրիորդ
Վաճառեսցեն անգամանդներ
Եւ զինեվով զորդիս, զեղբայրս
Ինչպէս Զէյթուն առաքեսցեն։
Կեցցէ՛ Լեւոն, օձցի՛ Լեւոն
Թագ կապեսցէ եւայլն։

Ցետոյ երբ երգերը վերադառնային իրենց կայքերուն, դանդաղօրէն հօրս դէմքեր կը վերստանար իր փղոսկրեայ ժժգունութիւնը ու կրկին կը հաստատէր այդ վճանգաւոր ու յղի անդորրութիւնը։ Վառարանը կր ճարճատէր ու փայլարէ պատուհանիկներէն բոցի կրտորներ կ'իյնային գետին, մինչ խելագար հովը կր պոռար դուրսը պղտառատ ծառերուն չուրջ ու կր սուլէր պատերուն տակ, — հովուերգական կամ սիրային հին եղանակ մը։

Այժմ ես խորապէս կր զգամ այս հին ու յուզիչ բաներուն ամբողջ զօրութիւնն ու բանաստեղծութիւնը։ Ու եթէ մէկ քանի տարիէ իվեր, սկսած եմ վանկ առ վանկ ու պզտուն պզտուն կրկռել այն բոլոր յառաջրնթաց, ձախ ու յեղափոխական գաղափարները, որ յանգուն ու արագ անգթութեամբ մը սաւորութիւն ունէի նետել ապին անդին, եթէ սկսած եմ ստուգապէս ու ճշգրտօրէն զգալ ամբողջ պատասխանատուութիւնն ու ծանրակչիռ բնոյթը գրուած ու ըսուած բաներուն, ատիկա կը պարտիմ մեծ մասամբ այս հին ու յուզիչ յիշատակներուն։ Վասնզի ժանուկներ ու պատանիներ կան այժմ, հայոց այս տրտում գաղթաշխարհին մէջ, որոնց արիւնը չի կրեր այս բոլոր քաղցր ու տարաներժորէն հին, խարականօրէն զօրաւոր բաներուն ազնիւ թոյնը և որոնք կրնան կորսուիլ ձախ գաղափարներու քաղաղիներուն վրայ ու բաւեզներուն մէջ, անվերադարձ կերպով։

Ինչ խոր են կերարնկալ ու կաւ փխրուն, առանց այս արեան, այս վազեմի ու յեղափոխական ժզզվրդին բնաձիւղները վերջին, — տարագիր ժողովուրդներ ու տարահալած պարմանիներ, ինչ սիրով ու զգուշութեամբ, ինչ զգօն ու անպատառ հաւատերութեամբ, ինչ զգաստ ու լուրջ գիտակցութեամբ հարկ է պաշտպանել անոնց անուշ արիւնը բոլոր արտաքին ներխուժումներէն, որ կրնան պղտորել զայն ու վերածել անարգ ու կիկ բանի մը։ Աչքին վաղնջական ու անբուժելի ծուլութենէն ու խուժիկ և ապատակ, ծաղրընկալ ու կոկողավիզ ձախին խարդախ թոյնէն՝ ինչ զգուշութեամբ հարկ է մնայուն քաջութեամբ մը պաշտպանել անոնց դեռ անսաղց ապառնին։

Այսօր արտուժ է ամբողջ անձս, այս բոլոր յիշատակներուն պատճառաւ, մինչ երկիրը զուարթ է ու նարարողբոջ ու մինչ այս հրաշալի ու օտար պարուհին ինձ կը ծաւալի անգայտ բուրումներով յաւերժական առաւօտը։

ՎԱԶԳԷՆ ՇՈՒՇԱՆԵԱՆ
Փարիզ, 22 Ապրիլ 1932

ՖՐԱՆՍԱՆ ԱՌԱՆՁՔԸ
ԵՒՐՈՊԱՅԻ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԹԷ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔԻՆ

Ա.

Ներկայիս երբ ամբողջ աշխարհը կը կան գործունէութեան, յարատեւ աշխատանքի ու ստեղծագործութեան։ Այդ չէր բաւեր. ֆրանսական թափանցող միտքը զգալով գալոց օրերը, ժողովուրդը կը մղէր խնայողութեան ու տնտեսական պատրաստութեան։ Մէկ փոքր քննութիւն այդ ուղղութեամբ հիացումի պիտի պարտադրէր ամենէ դժուարաճաճ մարդն ու ազգն իսկ։

Ներկայիս երբ ամբողջ աշխարհը կը պայարուի տնտեսական տագնապէ մը, և անոր հետ նաև կը սարսափի քաղաքական անակնկալներէ ու նոր պատերազմէ մը, բոլոր աչքերը յարած կը մնան դէպի Ֆրանսան, որ, ներկայ իր հզօր վիճակով և դրութեամբ թէ խաղաղութեան մեծագոյն երաշխիքն է և թէ անկեղծ ու հաւատաւոր դարբնողը այդ խաղաղութեան, և տնտեսական ամուր ու բարգաւաճ վիճակով օրինակելի բոլոր երկիրներու համար միանգամայն։ Վերջացող կէս դարու մարդկային պատմութեան մէջ, ամէն ազգ թափ ուած էր իր քաղաքակրթական ու ստեղծագործական ուժին, հասնելու անհնարին բարձրութիւններու։ Այդ կարգէն էր նաև ֆրանսական ժողովուրդը և պետութիւնը, որոնք պատմութեան դասնութիւնները ճայական, լրծուած էին վերելքի ծանր աշխատանքի մը, վերելք մը, որ այսօր իրականութիւն դարձած է և Ֆրանսան հասցուցած մարդկային պատմութեան մէջ անհնախընթաց դիրքի մը։

Ըսենք անմիջապէս, որ եթէ այդ բարձրութեան հիմքը ֆրանս. ժողովուրդի ստեղծագործ հանճարն ու թափչքն է, պապ և անոր ձև ու մարմին արուղը, ինչպէս նաև ամուր ու հիմնաւոր բնոյթի մը հասցնող ամբողջ Ֆրանսայի գործ դրած սիստեմաթիք ու յամառ աշխատանքն է։ Աշխատանք և յարատեւութեան ոգին, որոնք կոչուած են անպայման վճռական դեր կատարելու թէ զինուրական և քաղաքական, և թէ տնտեսական ու հասարակական տեսակէտով ներկայ բարդ կառուցուածքին մէջ, ներքին ու արտաքին ճակատներու վրայ։

Այո՛ բարդ կառուցուածք մը, որուն համար անհրաժեշտ է սերունդներու պատրաստութիւն, ուժերու ամփոփում, դիրութեան վերջին խօսքը, հասարակական բոլոր մարզերուն մէջ։

Վերջացող կէս դարու առջին մասին մէջ, ամբողջ աշխարհը հև ի հև կը հետեւէր զինուրական կեանքին, տեղեակ ընդհ. պատերազմի հանականութեան և անհաւորութեան։ Եկաւ այդ օրը, մարդկային միտքն ու ստեղծագործութիւնը փորձուեցաւ ֆրանս.-գերմանական ճակատի վրայ, ու ստեղծեց Մառնի ու Վէօրտէօնի ճակատամարտները որոնք դեռ քառորդ դար առաջ երեւակայել իսկ կարելի չէր։ Ֆրանսական ժողովուրդը և զինուրական հանճարը եկաւ չուարուժի մատնել ամենայանդուգն երեւակայութիւններն իսկ և ստեղծել զինադադարը ու գերման պարտութիւնը։ Զինուրական այդ վերելքը, անկասկած որ իր կողքին ունէր նաեւ տնտեսական կեանքի կազմակերպութիւն մը և արտադրութեան անհրաժեշտութիւն, որ՝ Ֆրանսան պարտադրեց ազգովին ճիգի և համատարած աշխատանքի։

Ֆրանս—Բրուսիական պատերազմէն յետոյ երբ ֆրանսական քաղաքական միտքը իր կարելին գործ կը դներ վեր պահելու ժողովուրդի բարոյական կորովը և զայն մղելու կորսուած փառքերու վերագրաւման, երբ Դամպէթան իր հզօր խօսքով կը թելադրէր ֆրանսական ժողովուրդը ժառանգել և գործել բայց չխռսիլ, այդ բոլորի մասին, ֆրանսական ղեկավար միտքը մէկ ուրիչ ճիգ գործ կը դնէր։ Ան ֆրանսական ժողովուրդը կը մղէր տնտեսական պատրաստութեան։ Ֆրանսան ինչպէս զինուրական ու քաղաքական, նոյնպէս եւ տնտեսական ասպնջականութիւնը վիճակը ունէր, որու չնորհիւ նա կրցաւ կազմակերպել ռուս և պալքանեան դիւանագրութիւնը Գերմանիոյ յարձակման դէմ, փրկելով ոչ միայն Ֆրանսան, այլ ամբողջ աշխարհը քայքերական տիքտաթորայէ մը, որուն նշանաբանն էր փոքր ազգերու բնաջնջումը։

Անկասկած, որ ֆրանսական քաղաքականութիւնը իր ազատ ու փոքրերու պաշտպան սկզբունքներով, իր բարձրագոյն մշակոյթով, եւ նաեւ տնտեսական լայն միջոցներով եւ զոհաբերութիւններով, այդ ժողովուրդը պիտի դարձնէր հաւասկարային համակրութեան մը նիւթ, որու ազդեցութիւնը մեծ եղաւ ընդհ. պատերազմի բախտին ու ելքին վրայ։

Պատերազմի առաջին օրերուն իսկ այդ հաւասկարային համակրութիւնը յայտնի եղաւ բարոյական թէ նիւթական ձեւով, չյատելով ու ջղայնացնելով Գերմանիան, զգացնել տալով ելքը։ Իսկ յետոյ արդէն ձեւ ու մարմին առաւ այդ համակրութիւնը պալքաններու թէ մերձաւոր արեւելքի մէջ եւ յանգեցաւ Ամերիկայի մասնակցութեան, որու նախագահը Ուիլսըն ներկայացուցիչը կարելի է համարել հաւասկարային այդ զգացումներուն։ Գաղափարական այդ մեծութեան մէջ մարդկութիւնը ունեցաւ իր լաւագոյն արտայայտիչը, մարդկային զգացումներուն և փոքր ժողովուրդներու հոգեբանութեան, որոնք Ֆրանսան դարերէ ի վեր նկատած էին ազատութեան և փոքրերու պաշտպան հայրենիք մը։

Պատերազմի չորս տարուայ տեւողութեան եթէ արտաքին ազդակները դասաւորուեցան ի նպաստ Ֆրանսայի, այդ արդիւնքն էր անկէ առաջ Ֆրանսայի կողմէ եղած նիւթական ու բարոյական ծանր զոհողութիւններուն եւ որ աւելին է մարդկային կեցուածքին։ Իսկ ներսը, մէկ ամբողջ յայտնութիւն էր ու աննախընթաց ճիգ մարդկային պատմութեան մէջ։ Եթէ Ֆրանսացի զինուորն ու հրամանատարները ճակատի վրայ ու խրամներու մէջ հրաշքներ կը գործեն քաջութեան, զոհաբերութեան, եւ հայրենասիրութեան, ապա եւ ճակատի եռեւէն մարդիկ ու ժողովուրդը յուսած էր անհնարին աշխատանքի եւ յիղերու պրկումի լարած եւ իր ուղեղը եւ իր ֆիզիքականը, հասնելու համար յաղթանակի մեծ օրուայ։ Ու հասաւ։

ՂԱԶԱՐ ԶԱՐԵԳ

"ՀԱՄԱՋԳԱՅԻՆ"Ի ՀԱՄԵՐԳԸ

Շաբաթ երեկոյ, Ապրիլ 30ին, տեղի ունեցաւ Համազգայինի կազմակերպած համերգը, մասնակցութեամբ Հայ Ճիմարանի երգչախումբի, իրենց երաժշտագէտ ուսուցիչ Պ. Հ. Պէրպէրեանի ղեկավարութեամբ:

Հ. Ա. Ժողովասարը լեցուած էր երաժշտասէր համակիրներով: Բեմը զարդարուած էր Լիբանանեան, Ֆրանսական և Հայկական եռադոյներով և կանանչներով: Երբ աչակերտութիւնը բարձրացաւ բեմ, ներկաները ծափերով ողջունեցին անոնց առաջին երևումը հասարակութեան առաջ:

Ցայտագիրը կազմուած էր խմբերգներէ և մեներգներէ, որոնք ոչ միայն հայ ժողովրդական երգը կը ներկայացնէին, այլ և հեղինակութիւններէն էին ծանօթ հայ զանազան երաժշտագէտներու, որոնց արուեստի առանձնայատուկ գիծերը ցայտուն կերպով կը ներկայացնէին: Երգերու ընտրութիւնը կատարուած էր մեծ խնամքով և ամենաբարդ ու դժուարին կտորներ էին ընտրուած: Ներկաները որոշ վերապահումով կը քննէին յայտագիրը, կասկածելով որ աչակերտական խումբը կարողանայ յաղող կերպով դուրս գալ այդ փորձէն:

Առաջին իսկ խմբերգով, երգչախումբը արդարացուց իր ինքնավստահութիւնը: Պարոն Պէրպէրեան յաղոդած էր թիւնը: Պարոն Պէրպէրեան յաղոդած էր ներդաշնակ ամբողջութիւն մը ստեղծել իր քառատուն աչակերտներով: Ինչ որ կը պակսէր ձայնական ստուարաժամանակներուն մէջ, խումբը կը լրացնէր իր կատարեալ համակցողութիւնով և իր հարազատ զգացումով և ոգիով: Անկեղծ և սրտաբուղխ կը հնչէր հայ երգը և կը համակէր ներկաները իր անխառն ոգեւորութիւնով:

Սրուանձտեանցի «Երևան Բաղ եմ Արել»ը և Պէրպէրեանի «Սիրելի Աղջիկ» խմբերգները ստեղծեցին համակրելի մթնոլորտ մը: Կոմիտաս Վարդապետի «Խաւար Պառկի Երես Բաց» սքանչելի խմբերգը տրամադրութիւնները բարձրացուց և կրկնուեցաւ ընդհանուրի պահանջով:

Ցաջորդ երկու մեներգները, երկուքն ալ Կոմիտաս Վարդապետի գոհարներն էին. «Ես Սարէն Կուգայի երգուած աչակերտուհի Օր. Վարդապետեանի կողմէ և «Միրանի Ծառ», որ Օրիորդ Զ. Աբէլ շատ գեղեցիկ կերպով մեներգեց արժանանալով բուռն ծափերու: Օրիորդ Աբէլ ունի բոլոր տուեալները որոնք կը պահանջուին յաղող երգչուհիէ մը: Ձայնի ոյժ և քաղցրութիւն, յստակ և զգայուն արտայայտութիւն և երաժշտականութիւն: Օրիորդ Աբէլ կը մշակէ իր ձայնը և եթէ յարատևէ այդ ուղղութեամբ անկասկած կարող է շատ հեռու երթալ: Օրիորդ Վարդապետեանի ձայնը նաև ունի շատ ընտիր յատկութիւններ և ունի հնարաւորութիւններ զարգանալու:

Ցայտագրի առաջին մասի վերջին խմբերգն էր կանաչեանի «Տալիլօն». Կոմիտաս Վարդապետի այդ արժանաւոր աչակերտի անձնուիրութիւնը և հեղինակութիւնները ծանօթ են Սիւրիահայութեան: Իսկ «Տալիլօն» ամենապատուաւոր տեղ մը կը գրաւէ հայ խմբերգներու մէջ: Ժողովրդական հայ երգի motiveներու ստացնդաւոր մշակումն ալ է ան, որուն մէջ հեղինակը յաջողած է ի յայտ բերել հայ ժողովուրդի երաժշտական ստեղծագործութեան բոլոր գեղեցկութիւնները — երազ, թախիծ, ծենչանք, թափ և բերկրանք: Խումբը շատ յաջող և շատ լաւ մարզուած և վարժ երգեց «Տալիլօն», առանց կորնցնելու երգին նրբութիւնները: Ներկաները բուռն ծափերով կրկնել տուին դեղեցիկ կտորը, և խումբի իսկական արժէքը այդ կրկնութեան մէջ յայտնաբերուեց:

Ցայտագրի երկրորդ մասը սկսաւ Պէրպէրեանի «Երգ» խմբերգով. ներշնչումի թէև ոչ հայկական, բայց արուեստի տեսակետէն գողտրիկ հատուած մըն էր ան, գրուած fougueի ձևով, նուրբ և ինքնուրոյն: Ցաջորդ խմբերգը Սիւնիի «Սարերի Հովին Մեռնիմ» նոյն ոգեւորութիւնը առաջ բերաւ, ինչ ոգեւորութիւնով որ ընդունուեցաւ ասկէ 25 տարի առաջ, երբ Թուրքիոյ Ազգային Նաղրութեան տարին հեղինակը կը կազմակերպէր իր համերգները գաւառներու և Պոլսոյ մէջ: Պէրպէրեանի Գիւղացի «Գնվեցկուհին» հայ երաժշտական ներշնչմամբ գրուած արժանացաւ նոյնպէս ջերմ ընդունելութեան և երկու խմբերգներն ալ կրկնուեցան հասարակութեան բուռն պահանջով:

Ղազարեանի «Զոյգ Աչեր» զուգերգը, աչակերտուհիներ Օրիորդ Զ. Վարդապետեանի և Օր. Աղաջանեանի կողմէ երգուած, նոյնպէս մեծ ընդունելութիւն գտաւ և կրկնուեցաւ: Այդ շատ յաջող կերպով երգուած զուգերգի մէջ յայտնութիւն եղաւ Օր. Զարուհի Վարդապետեանի ձայնը:

Անակնկալ մրն էր նաև Ե. Մէհրաբեանի «Ինչուի Երգը», նորութիւն մը Ամերիկայէն, որուն գեղեցկութիւնը արժեցուց Տիկին Պէրպէրեան իր չատ զգայուն երգուածքով: Տիկինը իր բարեհաճ մասնակցութիւնն էր բերեր իր ժուռնոյն ղեկավարած Համազգայինի համերգին: Երգը, որուն մէջ թէև կային հայկական որոշ խազեր, որոշ հարազատութիւն, խորապէս օտար երաժշտական ազդեցութիւններ կրած գործ մըն է: Հակառակ ատոր հասարակութեան ճաշակը չի խրտչեցաւ և համակրանքով ընդունուեցաւ և կրկնուեցաւ:

Համերգի վերջին խմբերգն էր «Սիփանի Ջալեր» կոմիտաս Վարդապետի, դժուարին այլ հոյակապ կտոր մը, ռոմանական խմբերգներէ տարբեր իր բարդ և դժուարին կազմով, իր բազմաձիսի եղանակաւորումով և երաժշտական զուգորդումներով և մանաւանդ իր պահանջած երաժշտականութեամբ: Այդ խմբերգին մէջ հայ ժողովուրդին մարտական անխորտակելի ոգին է որ կը խօսի, այն ոգին որ անպարտելի մնաց դարերու ստրկութեան մէջ անգամ: Հայ յաղթող կռուի ոգու փառաբանութիւնն է այդ երգը, ստեղծուած ժողովուրդէն և որուն կոմիտասի հանճարը նոր կեանք և նոր գոյն է տուած: Հայ Ճեմարանի երկսեռ աչակերտներու մատղաչ կուրծքերը ունեցան ոյժ պորթկալու այդ խմբերգը իր ամբողջ վեհութիւնով և կառոյի ոգեւորութիւնով: Մարտական չեփորի պէս հնչեց այդ երգը խորապէս յուզելով և տպաւորելով ներկաները, որ անխնայօրէն պահանջեցին կրկնել: Եւ «Լօ, Լօ»ն կրկնուեցաւ նոյն թափով և հոգիով, փոխադրելով հասարակութիւնը «Սիփանայ Սարին Վրայ», ուրիշ աչխարհ մը, մեր աչխարհը, մեր լեռները... մեր ֆէտայի հերոսներու աչխարհը:

Հանդէսը վերջացաւ բուռն ծափերու և աննման ոգեւորութեան մէջ: Ղեկավար Պ. Պէրպէրեան հրաւիրուեցաւ բեմ և համերգէն յետոյ ներկաները իրենց ջերմ ձեռքի սեղմումներով յայտնեցին իրենց չնորհաւորութիւնները և չնորհակալութիւնը այս չատ յաջող երեկոյին համար:

Երիտասարդ երաժշտագէտը այս համերգով աւելի քան իր նախորդ համերգներով, կրցաւ իր երաժշտագէտի արժանիքները և կարողութիւնը ի յայտ բերել: Պատրաստուած ԱԲԷՆՔի երաժշտանոցին մէջ, ան կոչուած է արժանաւոր տեղ գրաւելու հայ երաժշտութեան մէջ, թէ իբրև ղեկավար և թէ իբրև երգահան: Անչուշտ ան կրած է խորապէս օտար միջավայրի գեղարուեստական ազդեցութիւնը, բայց իր հոգին չէ խորթացած, և իր հեղինակութիւններուն մէջ կայ հայկական հարազատ չունչ մը, որ անկասկած պիտի զարգանայ իր նոր գործունէութեան միջավայրին՝ այս հայաչատ կեդրոնին մէջ:

Հայկական երգի իր ըմբռնումը, որ ցայտուն կերպով մէջտեղ եկաւ վերջին համերգով, առողջ է և ուղիղ: Այդ ինքնին ամենամեծ գրաւականն է, որ հայկական երաժշտութիւնը յաւախաթ պիտի չըլլայ իրմով, և ինք ևս պիտի նըւիրուի հայ երաժշտութեան կառուցման գործին, այն գործին որուն հիմունքները այնքան ամուր և հաստատուն կերպով դրաւ Կոմիտաս հայ ժողովուրդի ստեղծագործութեան վրայ:

Կը չնորհաւորենք զինքը և կը չնորհաւորենք Հայ Ճեմարանի աչակերտութիւնը, որ առաջին անգամ մուտք կը գործէ իր երգչախումբով հայ հասարակական կեանքին մէջ: Իրենց այս առաջին յաղոդութիւնը թող մեծ դասը ըլլայ իրենց, որ ամեն գեղեցիկ գործ հազար թափուած ճիգ արձագանք կը գտնէ հայ ժողովուրդի սրտին մէջ և անոր գնահատութիւնը ամենամեծ վարձատրութիւնն է, որուն պէտք է ձգտին:

Համերգին իր բարեհաճ ժամանակութիւնը բերած էր նաև Օր. Գարագաչեան, որ դաչնակով ընկերակցեցաւ բոլոր մեներգներուն: Օրիորդը արդէն ծանօթ է Պէյրութի հայ հասարակութեան: Ընկերակցողի ապերախտ բայց դժուարին դերը, որ չատ անգամ կատութիւնները կը փրկէ, սովորաբար աննկատ կանցնի: Օրիորդ Գարագաչ չատ փայլուն կերպով կատարեց այդ դերը և մեծապէս նպաստեց մեներգներու և զուգերգի յաղոդութեան: Օրիորդը կը պատրաստուի իր ուսարտական երաժշտական քննութեան և վստահ ենք, որ փայլուն յաղոդութեամբ մը պիտի ուսարէ իր ուսարտական փորձերը, որէ վերջ անչուշտ ատիթը պիտի ունենանք լսելու զինքը չատախ հայ կախան երեկոյթներուն մէջ, որոնց միչտ բերած է իր սրտագին մասնակցութիւնը:

ՀԱՅ ՄՇԱԿՈՅԹԸ

Ազգի մը մշակոյթը ըսելով կը հասկընանք այն բոլոր ազդակները և յառաջդիմութիւնները, որոնք այդ ազգին քաղաքակրթական յառաջխաղացման կը սատարեն: Մշակոյթը ուրիշ բան չէ, եթէ ոչ, ազգի մը մտաւոր, հոգեկան և ֆիզիքական կարողութեանց մէկ փայլուն արդիւնաբերութիւնը: Ազգի մը մշակոյթին մաս կը կազմեն գրականութիւնը, ճարտարապետութիւնը և գեղարուեստի զանազան ճիւղերը: Ազգ մը մշակութապէս բարձր է, երբ մեծապէս յառաջացած է իր գրականութիւնով, իր ճարտարապետութիւնով, մէկ խօսքով՝ իր արուեստներն ու գիտութիւնով: Իսկ ցած մակարդակի մը վրայ կը գտնուին այն ժողովուրդները, որոնք յիչեալ էականներէ զուրկ են:

Հին Ռուսաստանը, Եգիպտոսը զոր օրինակ, եղած են մշակոյթի բարձր կեդրոններ և ապագայ զարգացումի վառարաններ: Ցոյնը և Եգիպտացին տըւած են մշակոյթի մեծ ներկայացուցիչներ և միջազգային հանճարներ. Հլլայ մտաւոր, քաղաքական և քաղաքակրթական տեսակէտով: Թէ ինչպէս այս չրջաններու մէջ ծագեցաւ բարգաւաճումի պայմանը, թէ ինչու մարդկային քաղաքակրթութեան նչանաւոր օրրանները միայն յանցին եգիպտոսի ու Ռուսաստանի չէջատեցան: Այս հարցին ճչգրիտ սահման մը տալը չատ դժուար է անշուչտ. միայն կը թուարարինք հոս ըսելով թէ՝ երկրի մը աչխարհագրական դիրքն ու կլիման իրենց որոշ ազդեցութիւնը կը գրոչմեն ժողովուրդներու կրնին՝ ապրելու ձևին և նկարագրին վրայ: Անչո՛չտ սառցապատ բևեռի ժողովուրդին նկարագիրը, բարքերն ու սովորութիւնները, նոյնը չեն, ինչ որ արևելքցիինը: Առաջինը մտայլ է սովորութեամբ, պազարիւն և յամառ. իսկ երկրորդը՝ ուրախ, դիւրագրգիռ և յոյժ փոփոխամիտ: Նաև կ'արժէ քանի մը բառով յիչատակել երկրին պայմանները, ներչէն ծնող կարևոր արգասիքներ. Բնական է, որ եգիպտոսի պայծառ ու աստղազարդ երկինքը. չա՞ տ կ'ուխչէ եգիպտացին պիտի ժղէր աստղաբաչխութիւնը ստեղծելու: Նեղոսի սանձարձակութիւնը՝ «ֆէլլահ»ը երկրաչափ պիտի ընէր. զմռսւսի պատուական արուեստը պիտի երկնէր: Ծիչտ նոյնը կրնանք ըսել Ասորեստանի, Բաբելոնի պահապան րուրդերը ևս. ևն:

Այս բոլորի կողքին, որպէսզի ժողովուրդ մը բնականոն կերպով յառաջանայ իր տաղանդին ստեղծագործ փայլը, պէտք է անպայման ապահոված ըլլայ իր միջավայրին խաղաղութիւնն ու իր անհատական կամքի ազատութիւնը: Ազատ ու հանգիստ արտադրութիւնն է, որ կը ձգտի բան մը արտադրելու: Ճնչուած ժողովուրդը գրեթէ խեղճ ու աղքատ մշակոյթ մը կ'ունենայ միչտ: Ուրեմն մշակոյթի ճբրագին յոյսը աղատութիւն-իդէն է... Ֆրանսան մշակոյթապէս ծաղկեցաւ չընորհիւ 19րդ դարու մեծ յեղափոխութեան: Փոքրիկ Պուլկարիան նոյնպէս, իր թէև ոչ այքառու զարգացումը կը պարտի սա քանի մը տարիներու ազատանկախ չրջանին:

Սակայն հարկ այ ունենք ի նկատի ունենալ, որ մշակոյթ մը իր անցեալին մէջ և, այդ մեծ դեր կատարած է: Իրի գիտէնք քիչ յետոյ, հայուն գոյութիւնը ապահովուած է չնորհիւ մշակոյթի ջերմ սիրահարներու, որոնք իբրեւ թարգմանիչ, լեզուաբան, աստուածաբան եւ իմաստասէր-փիլիսոփայ, ճոխացուցած են հայ մշակոյթին գանձարանը: Առանց այս գանձարանին հայուն գոյութիւնը չգոյութեան պիտի դատապարտուէր հաւանաբար: Մեծ եղած է հայուն ճարտարապետութիւնը անցեալի մէջ: Մշակոյթի մէկ կոթողներ են հայկական ոճով կառուցուած հոյակապ վանքերն ու ճեմարանները: Քանդակագործութիւնը, նկարչութիւնն ու երաժշտութիւնը ևս մեծ տեղ գրաւած են հայոց մէջ: Հայը նախանձախնդիր եղած է հին ատեն իր լեզուին, քանի գիտակցելով, որ այդ լեզուն ազգապահպանումի մեծագոյն օժանդակն է: Մեր նախնիքները հին ատեն դարձեալ ամէն գնով ջանացած են կանգուն պահել եկեղեցին, եկեղեցին և լեզուն գուգորդաբար հայուն իմ հաւաքման մեծագոյն դերակատարները հանդիսացած են:

Անցեալի մշակոյթը եթէ բաղդատենք ներկայ մշակոյթին հետ, մերթ պիտի տեսնենք բարգաւաճում, մերթ հաւեմատելի անկում: Բարգաւաճած է հայ մշակոյթը, երբ քաղաքական նըպաստաւոր պայմաններ ունեցած է ազգը, երբ ան ունեցած է ազատ ու անկախ կեանք մը, երբ ան ունեցած է իր հողերուն վրայ իր տէրութիւնը: Ինչպէս ամէն ազգ, հայն ալ ունեցած է իր ոսկեդարը, որ կը տեւէ մինչեւ 5րդ դարու վերջերը: Ոսկեդարու հայ մշակոյթը ունի ինքնուրոյն գիծեր, որոնք կը տարբերեն զայն ուրիշ ազգերու մշակոյթներէ

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՄԱՄՈՒԼԸ

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒ ՄԱՍԻՆ

Փարիզ.— Բոլոր կուսակցութիւնները յստակ ազդանշան մը կրնապահէին ընտրութիւններէն եւ գրեթէ բոլորն ալ յուսախափ պիտի ըլլան առաջին կարգի ֆուէարկութեան արդիւնքներէն որոնք չեն ցուցներ որ կուսակցութեանց կացութիւնը խորապէս փոփոխելու համար ճնշուած կամք մը գոյութիւն ունեցած ըլլայ:

«Թան» կը գրէ թէ նախկին մեծամասնութեան անդամները կարձանագրեն սակաւաթիւ ֆանի մը ձախողութիւններ: Ձախակողմեան հանրապետականները ամենէն շատ վնասուած կը թուին: Հանրապետական Դաշնակցութիւնն ալ ենթարկուեցաւ ֆանի մը անյաջողութիւններու: Ա.յսուամենայնիւ, կը կրկնեն թէ ասիկա առժամանակեայ հաւելեալ մըն է միայն: Առաջին ճշմարիտ ճշանակութիւնը ուրիշ բանի մէջ կայանալ կը թուի: Եթէ առաջին կարգին մէջ ֆուէարկութիւնը անշարակոյս կերպով իյայտ կը բերէ արմատական-ընկերվարականներու մօս ձգտում մը իրենց անդամները աւելցնելու եւ իրենց դիրքերը ապահովելու համար, մեկ կը թուի թէ այս յառաջդիմութիւնները պարտական են արմատական-ընկերվարական գլխաւոր դեկավարներուն կողմէ բռնուած որոշ կերպով ազգային ընթացքին եւ նկատուած իբրեւ մէկ ճշան յեղափոխական ընկերվարականութեան դէմ ամբողջ երկրի հակազդեցութեան մէկ շրջանը:

Կէս օրէ յետոյ լոյս տեսնող զանազան ուրիշ թերթեր, «Լա Լէպէռթ», «Լ'Էրթրանզիժան», «Ցէպա», կը խորհին թէ համեմատականի վրնացացներու քիւը անկատար կը ձգեն ընտրութեան դիմազիծը բայց անոնց ամենքն ալ միաբան են խորհելու թէ յառաջիկայ երեսփոխանական ժողովը չպիտի կրէ մեծ փոփոխութիւններ:

Իբրեւ թէ Պ. Պոլտուին պիտի յաջողէ եղեր Պ. Մաքտոնալտի

Լոնտոն.— Հաղաքական շրջանակներու մէջ տարածայնութիւն կը շրջի թէ կարելի է որ Պ. Մաքտոնալտ մօտերս ենթարկուի վիրաբուժական գործողութեան մը: Գործողութիւնը որ պիտի կատարուի եղեր աջ աչքին վրայ համանման պիտի ըլլայ այն գործողութեան որ ձախ աչքին վրայ կատարուեցաւ կասեցնելու համար կլօքօմ հիւանդութեան յառաջդիմութիւնը:

Այսուամենայնիւ բժշկական որեւէ զեկուցագիր չհրատարակուեցաւ առտուան քննութենէն վերջ որուն ներկայ էին զինքը դարմանող բժիշկը Սըր Թօմաս Հօրտըը եւ տքթ. տիւք Էնտըր, ակնաբոյժ: Կ'ըսուի միայն թէ քննութիւնը տեւեց երկու ժամ եւ թէ երրորդ մասնագէտի մը կարծիքը պիտի առնուի թերեւս: Բժիշկները տեղական հիւանդութիւնը կը վերագրեն եղեր հիւանդին կողմէ կատարուած չափազանց աշխատանքներու եւ միտք ունին եղեր անոր յանձնարարել որ հանգիստ ընէ: Առնչութիւն մը գտնուեցաւ այս պատահական նուիթեան եւ այն երկար տեսակցութեան միջեւ զոր Պ. Մաքտոնալտ ունեցաւ Պ. Պոլտուինի հետ բժշկական քննութենէն անմիջապէս ետքը:

ՄԻԱՑԵԱԼ ՆԱՀԱՆԳՆԵՐԸ ԵՒ ԶԻՆԱԹԱՓՈՒԹԻՒՆԸ

Ժընէվ.— Զինաթափութեան խորհրդաժողովը որոշեց որ թէքնիքական չորս յանձնախումբերը անընդհատ կերպով գուժարուին պիտի շարունակեն, սպասելով որ խորհրդակցութիւնները վերատին սկսին գլխաւոր պատուիրակութեանց պետերուն միջեւ:

Պ. Սթիմսըն ժընէվէն Քան մեկնեցաւ ինքնաշարժով:

Իր մեկնումէն առաջ, միջազգային մամլոյ ներկայացուցիչներուն կողմէ իրեն ուղղուած հարցումին վրայ, անիկա յայտարարեց թէ չատ գոհ մնացած է Զինաթափութեան խորհրդաժողովին աշխատանքներուն արդիւնքներէն եւ թէ ինքը համոզուած է որ բոլոր պետութիւնները անկեղծօրէն կը փափաքին յանգելու խնդրոյն վերջնական լուծման:

«Կրաֆ-Զեփլին այս չորրորդ անգամն է որ կը մեկնի դէպի Պրազիլիա»

Պէռլին.— Կրաֆ—Զէփլինը այս չորրորդ անգամ ըլլալով Պրազիլիա մեկնեցաւ:

Երախաներու առեւանգութեան ձեռնարկ մը կը ձախողի Պրիւքսէլի մէջ

Պրիւքսէլ.— Երկու հոգի ձերբակալուեցան որոնք Լինտպէրկի տղուն առեւանգիչներուն օրինակին հետեւելով ապարդիւն կերպով փորձեցէն մէկ միլիոն փրցնել փաստաբանէ մը՝ իր աղջիկը եւ մանչ զաւակը առեւանգելու սպառնալիքով:

ՎԱԹՍՈՒՆ ԿԻՆՈՎ ՄԱՐԴԸ

Դահիրէ.— Թանթայի եղեռնագործ ատեանը քննեց Խսաուի էլ Շարիֆ հետաքրքրական խնդիրը: Խսաուի էլ—Նարիֆ այն մարդն է որ ամուսնացած էր վաթսուն կիներու հետ եւ անոնցմէ օձիքը ազատած էր անպատուաբեր միջոցներով առանց միջոց տալու անոնց որ դիմում կատարեն իրեն դէմ ստանալու համար աննդագին:

Եղեռնագործ Ատեանը այս անձը դատապարտեց երեք տարի բանտարկութեան:

Պ. Հուվըր թեկնածութիւնը պիտի դնէ նախագահութեան համար

Նիւ—Եօրք.— Ուաշինկթընէ կը հաղորդուի թէ նախագահ Հուվըր իր թեկնածութիւնը նորէն պիտի դնէ նախագահութեան համար:

Ինչ որ կը վերաբերի ռամկավարականներուն, քանքեր կը թափուին կուսակցութեան կողմէ իբրեւ թեկնածու նշանակելու համար պ. պ. Ֆրանքլին Ռուզվելթը եւ Ալֆրէտ Սմիթը:

Մարդասպան կին մը կը հետապնդուի եւ կ'ապաւինուի ոստիկանութեան կողմէ

Լօս Անժելօս.— Կին մը մարդասպանութիւն մը գործած եւ ստիկանութենէն հետապնդուած ըլլալով ապաստանեցաւ իր տան մէջ:

Ոստիկանութիւնը ստիպուեցաւ գարշահոտութիւն սփռող կազեր գործածել մերձանալու համար այդ տան: Ասոր վրայ կինը կրակեց ոստիկաններու դէմ եւ այս վերջիններն ալ փոխադարձաբար կրակելով սպաննեցին զայն:

ՈՒՂԵՒՈՐՈՒԹԻՒՆ ԴԷՊԻ ԼՈՒՍԻՆ

Նիւ—Եօրք.— Օհրօյի նահանգին քաղաքացի ամերիկացի երիտասարդ երկրաչափ մը նայելով, երկու արիւր ժամէ աւելի հարկաւոր չէ լուսին երթալու համար արբենթաց հրթիռի մը միջոցաւ զոր ինքը շինելու վրայ է այժմ եւ որուն միջոցաւ կը յուսայ կատարել այս զգայացունց ուղեւորութիւնը մէկ երկվայրկեանի մէջ եօթը ժղոն արագութեամբ:

Պ. Լէսթըր ա.Ուուտրդ անուն սոյն երկրաչափը առաջին ամերիկացին չէ որ կը ծանուցանէ իր ժամակայ ճամբորդութիւնը դէպի խորհրդաւոր աստղ: Քանի մ ա տարի առաջ, Պ. Ռոբըրն անուն մէկը առաջարկած էր Քամիլլ Ֆլամարիօնին ը ա տարի առաջ, Պ. Ռոբըրն անուն մէկը առաջարկած էր Քամիլլ Ֆլամարիօնին մարտաւօրէն պատասխանած էր թէ չէր կրնար թողուլ իր զբաղումները բայց ըստ ուզապէս պիտի ժամնակցէր երկրորդ ուղեւորութեան զոր կատարէլէ չպիտի տեւզապէս պիտի ժամնակցէր երկրորդ ուղեւորութեան զոր կատարէլէ չպիտի թերանար անվեհեր ամերիկացին:

ՏԵՂԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԼԻԲԱՆԱՆԸ ՓՐԿԵԼՈՒ ՁԵՌՆԱՐԿՆԵՐ

ՆՈՐ ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔՆԵՐԸ

ՄԱՐՕՆԻ ՊԱՏՐԻԱՐՔԸ ԿԸ ԽՈՍՏԱՆԱՅ ԿԱՐԵԼԻՆ ԸՆԵԼ

Տարի մը առաջ, Պէյրութի մէջ կազմուեցաւ «Անկախ Հանրապետական»ներու կուսակցութիւնը, դեկավարութեամբ գաւազանակիր միթր Մուրի եւ Մեթր Շէյխ Ալիզ Հարիմի: Պատասխանատու վարչութեան վերջ իշխանութիւններն, այս կուսակցութիւնը սկսաւ շլուր ազխատանքի, բնդդիմադիր դիրք մը բռնելով կառավարութեան հանդէպ:

Լիբանանի վերջերս ենթարկուած ցնցեսական աղօրինակ ազգնապին դարմանը մը գտնելու մտահոգութեամբ կարգ մը ձեռնարկներ ընդհ վերջ, կուսակցութեան վարչականմարմինը, նախագահութեամբ Մեթր Մուրի մասնաւոր պատուիրակութիւն մը դրկած էր առջի օր, Պիտրէ, Մարօնի պատրիարքին մօտ:

Պատուիրակութիւնը արժանացած է սիրալիր ընդունելութեան մը: Մեթր Մուր, յանուն պատուիրակութեան խօսք առնելով պատրիարքին բացատրած է երկրին եւ իր ժողովուրդին ենթարկուած ազգնապր, ծնախիոթի եւ մեռեալի մօակութեան գաղրումը եւ կառավարութեան կողմէ եղած պեռիճ ալելի ծախերու մանրամասնութիւնները: Մեթր Մուր ցոյց տուած է որ կառավարութեան պիւտճէն իր հասոյթին ճիշդ հինգ անգամն է, որով, ըսած է ան, ժողովուրդը պիտի կեղեքուի այդ բացը գոցելու համար: Մեթր Մուր, ճաեւ յիշած է կարգ մը անպէս ծախերու պատգամ, որոնցմէ գլխաւորները են խորհրդարանի օճնի օինութեան հսկայ գումարը եւ ֆօնիթի ծախերը:

Պատուիրակութեան միւս անդամներն ալ առանձին առանձին խօսած են տուրերու օասութեան եւ կառավարութեան օդալյութեանց վրայ եւ խնդրած Ամենի. պատրիարքէն որ իրենց կողմին կենայ եւ օժանդակէ այս երկրի փրկութեան գործին:

Այս բոլորը մեկ ընելէ վերջ, պատրիարքը յայտնած է որ իմ արդէն այդ մասին խօսած է Բարձր Թօմիսէր Ն. Վ. Պ. Բօնսօին հետ, որ համամիտ գտնուած է իրեն, միայն թէ յայտնած է որ ժամանակի կը կարօտի հիմնական կարգադրութիւնը:

Պատրիարքը ամեն կերպով իրաւունք տալէ վերջ պատուիրակութեան պահանջներուն, խոստացած է նորեն դիմել Բարձր Թօմիսէր Ն. Վ. պ. Բօնսօին եւ իր կարելին ընել:

ԵՐԿՐԱԳՈՐԾՆԵՐ ԿԸ ՊԱՀԱՆՋԵՆ ՏՈՒՐՔԵՐՈՒ ՎԵՐԱՑՈՒՄԸ

Լիբանանի երկրագործները վերջին փոթորիկներու պատճառաւ մեծ վնասներու ենթարկուած են: Անոնք կառավարութենէն կը պահանջեն որ գոնէ այս տարուան համար բացառաբար իրենց գեղ կատուցուին տուրերէ:

Այս նպատակաւ, երեկ, զանազան գիւղերու կողմէ պատուիրակութիւններ եկան եւ դիմում կատարեցին նորին նախարարին, խնդրելով տուրերու վերաբացումը:

ԱՅՑԵԼՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

1 Մայիս կիրակի Տ. Բարգէն արքեպիսկոպոս այցելեց Ամանոս Հերբի Ս. Երրորդութիւն եկեղեցին:

Պօղոս Առաքեալի կանչին, գործունէութեան, սիրոյ, Հայ Եկեղեցւոյ հաւատարիմ մնալու եւ Հայ լեզուն ու Հայ երաժշտութիւնը կը պահ[illegible] ըսաւ.

Ս. եկեղեցւոյ աւարտումէն վերջ, խորհրդարանի մէջ, Քաղաքականութեան, դպրոցի Նշանակութեան, եւ կարգ մը ազգային հնձերու հետ կրթական եւ զանազան օգտակար խօսակցութիւններ եղան:

Մեսրոպեան Հայ Ազգ. Վարժարանի ուսուցչական կազմը եւաօակերտութիւն լալ ընդունելութիւն մը ըրին Վեհափառին:

ՄԱՔՍԱՏՈՒՐՔԵՐՈՒ ՆՈՐ ՅԱՒԵԼՈՒՄ

Վաճառականները ամեն օր նոր դիմումներ կը կատարեն եւ բողոներ կը դրկեն առ որ ան կ է, մախսատուրերու յաւելման դէմ: Պէյրութի վաճառականներու այս բողոներէն վերջ, այժմ սկսած են բողոներ ստղալ Հալայէն, Հոմսէն եւ Դամասկոսէն: Բոլորն ալ գրեթէ միեւնոյն պահանջները կը ներկայացնեն եւ կը խնդրեն որ գոնէ այդ որոշմնագրի հրատարակութենէն առաջ ապսպրուած ապրանքներ ներածուին նախկին սակով:

Մինչ այս բողոներ ստղի կ'ունենան եւ հետագրեր կը դրկուին Առաջին Նախարարութեան, Բարձր Թօմիսէր կ'ստորագրէ նոր որոշմնագիր մը, որով նոր յաւելումներ կրլլան հետեւեալ ապրանքներու մախսատուրերուն վրայ.

1.—100ին 40 մախսատուրէ պիտի գանձուի այն Ֆօնօկրաֆներէն, որոնց մէկ յարուածով կրնան 10 տիսք նուագել: Նոյն յաւելումն ենթակայ են նաեւ Ֆօնօկրաֆի ձայներ բարձրացնելու ծառայող գործիքներ.

2.— 100ին 11ին 25ի կը բարձրանայ ձկպի մախսատուրը.

3.— 11ին 25ի կը բարձրանայ ձկան հակիպի մախսատուրը.

4.— 11ին 25ի կը բարձրանայ նաեւ մզգաեիգի յատուկ ամեն առարկայ.

5.— 100ին 25 պիտի գանձուի պատրաստկներու համարգործածուած փորիկ բանալիներէն.

Մախսատուրերու այս ձեւով յաւելման պատճառաւ կը բազմանան մախանձոգութեան դէպքերը:

ՀԱՇԻՄ ՊԷՏ ԱՔԱՍԻ ԴԱՄԱՍԿՈՍԻ ՄԷՋ

Սիւրիական Նորհրդարանի ճախկին նախագահ եւ Հոմսի երեսփոխան Հաշիմ պէյ Աթասի Դամասկոս եկած է: Երեսփոխաններ եւ ազգայնական հոծ բազմութիւն մը դիմաւորած են իրենց պետը:

ՄԱՇԱՊԱՐՏ ՄԸ ԿԸ ՁԵՐԲԱԿԱԼՈՒԻ 11 ՏԱՐԻ ՎԵՐՋ

1921ին Հաճր Իսա անուն ոճրագործ մը մահուան դատապարտուած էր ի բացակայութեան, Կարծելով որ այլեւս մոռցուած է, մահապարտը վերադարձած է իր գիւղը եւ սկսած իր աշխատանքին: Սակայն լուր կը ստուի կառավարութեան եւ ժանտարմաներ երթալով կը ձերբակալեն զայն:

ԸՆՏՐԱԿԱՆ ՊԱՅՔԱՐԸ

ԿԸ ՇԱՐՈՒՆԱԿՈՒԻ

ՇԷՅԽ ՁԻՍՐ ՀԱՄՈԶՈՒԱԾ ԻՐ ՅԱՋՈՂՈՒԹԵԱՆ

Նախագահական ընտրութեան թուականը յրացնալու մօտ է, սակայն ցարդ անորոշութիւն կը տիրէ եւ պայքարը կը տարուընակուի, Նեսփոխանականներու բաժանումները փոխանակ նուազելու, օրէ օր աւելի կը շատնան: Շէյխ Մուհամէտ Ձիսր, իրեն դիմող յրագրողներուն յայտարարած է որ ամեն գնով եւ մինչեւ վերջին վայրկեան պիտի պահէ իր թեկնածութիւնը եւ յոյս ունի որ պիտի յաջողի իր ընտրութիւնը:

Գործը սակայն տարբեր բան ցոյց կուտայ: Շէյխ Մուհամէտ Ձիսր կորսնցուցած է իր առաջուան թափը եւ իր թերթերը գտած են յոռետես: Եթէ ճիշդ են երկուսն օրուան ընդ գրոյցները, Շէյխ Ձիսրի եւ պ. Էմիլ Էտէհի միջեւ գաղնի համաձայնութիւն մը[illegible]ն ունի, որուն նպատակն է վերջնոյն ընտրութիւնը յաջողցնել, եթէ Շէյխ Ձիսրի ընտրութիւնը ուեւէ կերպով արգելքի մը հանդիպի: Մեծ վերապահութեամբ հրատարակելով հանդերձ այս մեկնեցման յուրը, անկարելի չեմ գտներ, նկատի ունենալով ցարդ տեղի ունեցած փոփոխութիւններն ու դաշնակորումները ընտրական ախտաճանճներու առթիւ:

Այժմ կը հասկցուի որ երեսփոխանական ժողովը պիտի չի գումարուի Մայիս 16ին առաջ: Ու, եթէ մինչեւ այդ թուականը համաձայնութիւն մը չի գոյացայ, երեսփոխանական ժողովը իճգիճգիր յուծած կրլայ:

ԽԵՆԹ ԱՂՋԻԿ ՄԸ ՓՈՔՐ ՍԵՐԱՅԻ ՄԷՋ

Լիճնա Միխայէլ անուն աղջիկ մը, օտա գեղեցիկ բայց աղքատ, Պաղեսթին գացած էր ոն ձրպրայիլ Տրպպէն անուն մարդու մը տան մէջ սպասուհի ըլլալու համար: Աեեն մը նոն ծառայելէ վերջ, աղջիկը սկսաւ խենթութեան նշաններ ցոյց տալ, որ օրէ օրէ աւելի կը սաստկանար:

Ձրպրայիլ Տրպպէն տեսնելով որ դարմանումը կարելի չըլլար, աղջիկը բերաւ Պէյրութ: Առողջապահական ցնորհնութեան ներկայացուց զայն, առաջնագիր մը առնելու համար: Բայց երբ Ասծուրիէի հիւանդանոցին մուտքի առաջնութիւնը կրստորագրուէր, աղջիկը փախաւ Սէրային մէջ եւ ուղղակի գնաց նստաւ հանրապետութեան նախագահի իճճառժին մէջ եւ հրամայեց վարիչին տուով բեր: Ժանտարմաներ եւ ոստիկաններ բռնի վար առին իճճառժէն զայն, բայց աղջիկը այս անգամ փախաւ եւ մտաւ ներին նախարարին մօտ:

Տեսնելով որ, սակայն, ան վնասակար պիտի դառնայ, տուով իճճառժը մը նստեցնելով փոխադրեցին Ասծուրիէ:

ԻՏԱԼԱԿԱՆ ՆԱԻԱՏՈՐՄԸ ԿԸ ՄԵԿՆԻ

Պէյրութի ջուրերը գտնուող իտալական նաւատորմիղը այսօր կը մեկնի դէպի Ալէքսանտրէթ, ուր մեկ երկու օր մնալէ վերջ պիտի մեկնի յունական ջուրերը:

Իտալական հիւպատոսը, նաւատորմի մեկնումին առթիւ, առջի գիշեր նաւկերոյթ մը տուաւ, ուր հրաւիրուած հին տեղական եւ հովանաւոր կառավարութեանց բարձրաստիճան անձնաւորութիւնները եւ յրագրողներ:

ԺԱՄԱՆՈՒՄ ՁՕՐԱՎԱՐ ՆՕԼԷՆԻ

Առջի օր կէսօրին, «Թօճֆիլ Կօթքէ» օդանաւով Պէյրութ ժամանեց Ֆրանսական բանակի ընդհանուր հնձիչ եւ Զօր. Վ.Էյկանի ճախկին օգնական զօրավար Նօլէն:

Նաւամատոյցի վրայ ան ողջունեցաւ Արեւելեան ուժերու հրամանատար Զօրավար Կրան Բրւի կողմէ եւ անկէ վերջ ուղղակի մեկնեցաւ մայրիներու պալատը ողջունելու համար Բարձր Թօմիսէրը:

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ

Ալէքսանտրէթէն Տիկ. Լուսանուշ Պալեան հրատարակութեան խնդրանօք հետեւեալ ճամակը դրկած է մեզ.

. . . Խմբագիր

Հինգ տարիէ ի վեր Էքի հիւանդութենէն կը տառապի եւ դիմած էի բազմաթիւ բժիշկներու՝ դարմանուելու յոյսով: Զորս անգամ Հալէպ գացած, ահագին ծախերու ենթարկուելով Տօքթ. Է. Ալթունեանին գործողութիւն ընել տուած էի, սակայն, դժբաղդաբար ոչ մեկ անգամին օգուտ չէի տեսած: Վերջին անգամ ձեր օգտաւոս թերթէն տեղեկանալով որ Էքի հիւանդութենէ մասնագէտ հայ բժիշկ մը կայ Պէյրութի մէջ, փորձելու համար եկած էի Պէյրութ:

Այժմ երախտագիտութեամբ եւ հրապարակաւ հարկ կը տեսնեմ յայտնելու որ տաս թերթու գործողութեան մը ենթարկուելով եւ բաղդաւորաբար նուազ վճարումով մը կատարեալ դարմանում գտայ եւ ընչաւուրիցս կանոնաւորուեցայ, գիս ազատելով իսկական յուսահատութենէ մը: Ձեմ կրնար մոռնալ Տիար Տօքթ. Գեորգ Կերկերեանցի ցոյց տուած այնքան գուրգուրոտ խնամքն ու ճարտար դարմանումը, եւ հրապարակաւ կը յայտնեմ օգնորհակալութիւններս, որ առաջին ընութեամբ իսկ յաւ ախտաճանաչութիւն մը ըրաւ եւ գիս ազատեց:

Նմանապէս հրապարակաւ օնորհակալութիւններ կը յայտնենք Սարեհ Քհօր հիւանդանոցի պատասխանութեան եւ հիւանդապահուհիներուն, որոնք մարդութեան համար այնքան բծախնդրութիւն ցոյց կուտան եւ մայրական գուրգուրանքով կը խնամեն հիւանդները:

ԱԿԱՆԱՏԱՆ ՊԷՏՐՈՒԹԻ

4 ՄԱՅԻՍ 1932

	Ս. Փ.
Ցգիպտկ. քղքադրմ.	475
Անգլկ. »	464
Տօլար »	126
Թրխական »	60
Պանճ Օպթօման	130
Իտալական Լիր 100	648
Ցունական Տրախմի 100	97
Անգլկ. ոսկի	605
Ֆրանս. »	482
Օսման. »	550
Արծաթ մհճիս	29
Գրեթի Ֆօնս. Ա. Ֆբ.	530
» » Բ. »	286
» » Գ. »	274

Մհճիերեան եղբարք Բիւ Ֆօս
Թելեֆօն՝ 5-19

Կարդացէք եւ Տարածեցէք
«ԱԶԴԱԿ»Ը

252

ֆատին:

Մեր դեկավարները վճռական կերպով կը մերժեն գերմանական բանակցութիւններու առաջարկութիւնը:

Թաթարները Թուրք բարեպործական անունին տակ ցրուած էին Հայաստանի գրաւուած վայրերը եւ Պաքուի առատ դրամը կը հոսեցնէին այն տեղերը ստեղծելով կուռ կազմակերպութիւն:

Մէկ օրէն մինչ հայ ժողովուրդը կուռի կը պատրաստուէր անթիւ անհամար ճակատներուն վրայ:

Ազգային Նորհուրդը կը հրատարակէր սրատեսուչ կոչեր լեցնելու ռուսահայ քօրքուսի պարապ չարքերը: Արձագանգը դանդաղ և յուսահատական էր:

Հայաստանի Ապահովութեան Նորհուրդը կը հրատարակէ Անդրանիկի հետ միասին կոչեր: Թրքահայ գինուորը կը պատասխանէր, բայց այդքանով չէր կուրելի գէթ դոյզն չափով լեցնել այդ երկար ճակատը. Սպաներ չկային, բոլորն ալ խակ, մանուկ գինուորներ: Մարզանքի ոչ մէկ ժամանակ կար:

ՏԷՐԵ՛Ր, ՏԷՐԵ՛Ր, ՏԷՐԵ՛Ր,

Փոքրիկ հայ ժողովուրդը ունեցաւ մէկ քանի տէրեր՝ բոլորն ալ ինքնիչխան և լիազօր:

Կար Ռուսահայ Ազգ. Նորհուրդը, անոր կից մէկ քանի ուրիշ խորհուրդներ, Հայաստանի Ապահովութեան Նորհուրդը, անոր կից իր ինքնիչխան մանրախուզերը, Ռուսահայ քօրքուսի հրամանատարութիւնը, Հայաստանի քօմիսարիաթը:

Ա.ս յոլորն ետքը և այս բոլորէն աղիտաւորը Հայ Ջինուորական միութիւնն էր, որ ամենէն չարաբաստիկ փաստը ներկայացաւ Հայաստանի սահմանները պաշտպանելու կազմակերպութեան գործին մէջ:

63

249

Հարց բարձրացաւ ընտրել այդ զօրաժողի հրամանատարը և առանց ընդդէմներու ընտրուեցաւ հայ ժողովրդական հերոս Անդրանիկ:

Որովհետեւ որոշուած էր Ռուսահայ Ազգ. Նորհուրդի հետ միասին գործել՝ մեր քաղաքականը հարկ եղաւ այս ընտրութիւնը անցնել նաև Ազգ. Նորհուրդի վաւերացուէն:

Մինչ այս մինչ այն՝ Անդրանիկի ժամ եկաւ պատգամաւորութիւն մը, բաղկացած Ռուբէն Տէր Մինասեանէ, Վահան Փափազեանէ և Սեպուհէ, առաջարկելու անոր զօրաժողի մը հրամանատարութիւնը:

Անդրանիկի հրամանատարութեան վաւերացումը պատճառ եղաւ երկար և կրակոտ վիճաբանութեանց Ռուսահայոց Ազգային Նորհուրդի մէջ:

Գլխաւորաբար հին ժարգիկը հակառակեցան Անդրանիկի հրամանատար ընտրուելու առաջարկին «Ռուբքերը չգրգռելու» և «ոչ-գինուորական չլինելու» պատճառաբանութեամբ:

Վիճաբանութիւնը հասաւ այն աստիճանին, որ առաւօտ մը Անդրանիկ սարսափելի ջղայնացած, որովհետեւ վայրկեանը ոսկի կ'արժէր, զէնքը առաւ ուսը և գնաց ռուս գլխաւոր հրամանատարին ըսելու, որ ինք կը մեկնի ճակատ իբր հասարակ գինուոր, որովհետեւ կարելի չէր ուշանալ:

— Ուշանալը դաւաճանութիւն է, կը պոռար Անդրանիկ:

Այս չարժուժը խոր ապատորութիւն թողուց ժողովուրդին և Ազգային Նորհուրդի միւս անդամներուն վրայ և գիշերը մինչեւ լոյս վիճաբանելէ յետոյ՝ Ազգ. Նորհուրդը վաւերացուց Անդրանիկի հրամանատարութիւնը:

Անդրանիկ պիտի հրամայէր Հայաստանի Սերկրապահ

ՆԱՀԱՏԱԿ ԳՐԱԳԵՏՆԵՐՈՒ ԲԱՐԵԿԱՄՆԵՐ

Բաժանորդագրուեցէք մեր հրատարակութեանց առաջին շարքին

ԳՆԵՑԷՔ, ՍՊԱՌԵՑԷՔ, ՏԱՐԱԾԵՑԷՔ ԱՐԴԷՆ ԼՈՅՍ ՏԵՍԱԾ ՀԱՏՈՐՆԵՐԸ

1.— *Արձակ էջեր ու Հէքեաթներ* — *Ռուբէն Զարդարեանի* 20 ֆր.
2.— *Պանդուխտի կեանքէն* — *Հրանդի (Մ. Կիւրճեան)* 20 »
3.— *Տարօնի Աչխարհ* — *Մշոյ Դեղաժի* 30 »
4.— *Ամբողջական Գործը* — *Դեղաժ Բարսեղեանի* 20 »
5.— *Վիպակներ ու Պատմուածքներ* — *Արփիար Արփիարեանի* 20 »

Մամուլի տակ է քիւ ճր, ուր պիտի ամփոփուին Գ. Զօհրապի հատորէ դուրս մնացած երկերը։

Բաժանորդագրութիւն.— 12 հատր 200 Ֆր., 100 Ֆր.ը կանխիկ
Դիմել.— M. BARSAMIAN, 121 Ru Mareadt, PARIS (18e) - Franc

ՏՕՔԹ. Հ. ԼՈՒՍԻՆԵԱՆ
(ՀԱԼԷՊ)

Նախկին բժիշկ Միջազգեմի Զինուորական հիւանդանոցներու եւ մանաւանդ Լեռրին եւ մանկանց հիւանդութիւններու

առագ, արմատական, խղճամիտ դարմանում։

Հիւանդ կ'ընդունի ամէն օր ժամը 8—12 եւ 2—6 իր դարմանատան մէջ, Հալէպ Նեյալ բակ, Թրամվայի բնակարանաց կայարան, թիւ 7

Բշ. եւ Ուրբաթ օրեր աղքատաց մրի

Տքթ. Բ. ԳՈՒԼԱԳԵԱՆ
ՄԱՆԱՆԳԷՑ՝ ՆԵՐՔԻՆ, ՄՈՐԹԱՅԻՆ ԵՒ ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻԻԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ
ՎԿԱՅԵԱԼ ՓԱՐԻԶԻ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑՆԵՐԷՆ

Կր դարմանէ գիտական ամենավերջին մեթոտներով, քոռերու, սեռ. մոխի, աղիքներու յեարդի ամէն տեսակ հիւանդութիւններ։ Հին եւ նոր ջերմախզութիւնը իր բոլոր բարդութիւններով, ինչպես նաեւ Ֆրանկախոս եւ մորքային հիւանդութիւններ։

Առագ, արմատական եւ բարեխիղճ դարմանում։

Հիւանդ կ'ընդունի ամէն օր, բացի կիրակի, իր նախկին դարմանատան մէջ. ժամը 8—12 եւ 2—6ու մասնաւոր ժամադրութեամբ։

Երեքշաբթի օրերը, ժամը 2—5 վկաեալ ԱՂՔԱՏՆԵՐՈՒ ՀԱՐ ժամը Հաստատ փոխոց՝ թիւ 8

ՊԱՆԴՈՒԿ ԼԻԿՔՈՍ
ԶԱՐՀԱԼԷ

Հայկական ամենաարտադրյալ սրանդուկը «ԼԻԿՔՈՍ»ին Զարդի մէջ, ծաղկաւէս պարտիզով,

ԽԻՍՏ ՕԳՍՈՒՆ ՍԵՆԵԱԿՆԵՐ
ՈՐ ԿԸ ԲԱՂԿԱՆԱՅ 1. 2. 3, 4, ՄԱՀՃԱԿԱԼՆԵՐԷ

1. ՀԱՄԵՂ ՃԱՇ, ՄԱՔՈՒՐ ԵՒ ԱՆԹԵՐԻ ՍՊԱՍԱՐԿՈՒԹԻՒՆ.
2. ԳԻՆԵՐԸ ԽԻՍՏ ՁԱՓԱԻՈՐ.
3. ՏՈՒՆ ՓՆՏՈՂՆԵՐՈՒՆ ԱՄԷՆ ԴԻՒՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ.

Տէր եւ Տնօրէն՝ Գ. ՊԱՐՏԻԶԱՊԱՆԵԱՆ

ԳԱԲՐԻԷԼ Թ. ԹԷՐԶԵԱՆ
(ԵԼԵՔՏՐԱԿԱՆ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ)
Հիմնուած 1921 ին Գոլիս-Բերա

Խիստ դիւրամատչելի պայմաններով կր կատարեմ ամէն կարգի էլեքտրական լոյսի գեհեղումներ (Intsallation), ինչպես նաեւ մօթէր եւ ջիճամօճեր։

Վաճառատուն կ'ստանձնէ նաեւ բոլոր էլեքտրագործիքներու նորոգութիւնները։ Մասնաւոր սպասարկութիւն բնակարաններու էլեքտրա-նորոգմանց։ Վաճառատուն Philips եւ Lux էլեքտր. լամբերու եւ ամէն տեսակ էլեքտրական պիտոյքներու։

Վճարման դիւրութիւններ.

Հասցէ — Վ. Ուզունեանի գրասենեակ Գալաթ. B. P. 491

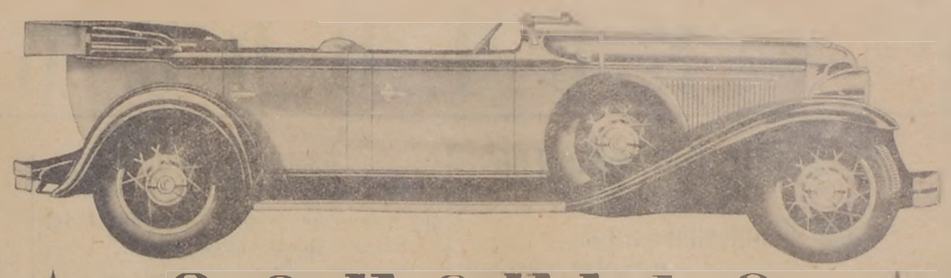

ԳՌԱՅՍԼԵՐ

աշխարհահռչակ իմիջատար ժամերը ոչ միայն 6-8 սիլինտր ու ունին,

ԱՄԵՆԱՏՈԿՈՒՆ ԵՒ ԳԵՂԵՑԻԿ ՄԱՐՔԱՆԵՐՆ ԵՆ ՀՐԱՊԱՐԱԿԻ ՎՐԱՑ ԵՒ

ԿԸ ՓՆՏՈՒՒԻՆ ԱՄԵՆՈՒՐԵՔ։

ԳՌԱՅՍԼԵՐ ինքնաշարժերու մասնաւոր յատկութիւններն են՝ ՏՈԿՈՒՆՈՒԹԻՒՆ, ԳԵՂԵՑԿՈՒԹԻՒՆ, ԶԱՓՍՈՒՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՀԱՆԳՍՏՈՒԹԻՒՆ։ Վճարման դիւրութիւններ կը տրուին։

ԳՌԱՅՍԼԵՐ •ծօներու բոլոր կտորները պատրաստ կր գտնուին մեր վաճառատուներուն մէջ։ Լիբանանի, Սիւրիոյ և Իրպակ բնդհանուր ներկայացուցչութիւն՝

NAAYEM MOTOR IMPORT Co. BEYROUTH B. P. 869, TÉL. 32—29

Հիւս. Սիւրիոյ ներկայացուցիչներ՝ Գ. և Մ. ԱԶԻՐԵԱՆ, B. P. 202, Հալէպ

Տ՚ՔԹ. ՍՈԿՐԱՏ ԱԻԵՏԻՍԵԱՆ
ՎԻՐՍԲՈՑԺ - ՍՏԼՍՆՍԲՈՑԺ
ՎԿԱՅԵԱԼ ՊԷՅՐՈՒԹԻ ՍՄԵՐԻԿԵԱՆ ՀՕՍՊԻՏԱԼՍՐԱՆԷՆ

Կրնդունի ամէն օր բացի կիրակի՝ կէսօրէ առաջ 8—12 կէսօրէ վերջ 2-6

Հասցէ՝ Capucinներու եկեղեցիին կից Արդարութեան պալատին եան։

ԱՓԱՆՏԱՐԻ գոշիկներ միշտ ամենաժամանակակից եւ ամենագեղեցիկ ձեւերուն վաճառատունը

ՏՕՔԹ. ԳԵՈՐԳ ԿԷՐԿԷՐԵԱՆ

Վկայեալ Laurèat Ընիկին Interne եւ այժմ ուսուցիչ ԱՄԵՆԱԳԷՑ բժիշ Ծրանսական հիւանդանոցի ԱԶԳԻ, ՔԹԻ, ԿՈԿՈՐԴԻ, ԱԿԱՆՋԻ և ԳԼԽՈՒ հիւանդութիւններու բաժնին։

Հիւանդ կ'ընդունի կէսօրէ վերջ ժամը 2—6
իր գլխաւոր մէջ rue de Damas, No. 15
Հիւանդներ ուղղակի հիւանդանոց կ'ընդունուին իր կողմէ տրուած մուտքի տոմսով։

Աղքատ հիւանդներու ձրի դարմանուին, ամէն օր կէսօրէ առաջ ժամը 10—12, հիւանդանոցի դարմանատան մէջ։

ՏՕՔԹ. Գ. ՏԱՎՈՒՏԼԱՐԵԱՆ
ՄԱՆԱՆԳԷՑ ՆԵՐՔԻՆ ԵՒ ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

Իր դարմանատուներ հաստատած է, *ԱՄՍՈՒՐ* վոլոց, Տօքթ. Նազոս տեսակ (ատամնաբոյժ) դարմանատան կից.

Ընդունելութեան ժամերը՝
կէսօրէ առաջ ժամը 8—12
» վերջ » 2—6

Կարի եւ Ձեւագիտութեան Դասընթացք
Տիկին ՄԱՌԻ ԵՐԱՄԵԱՆ
ՎԿԱՅԱԾԵԱԼ ԴԵՐՋԱԿՈՒՀԻ
ԲԱՐԻՋԷՆ ԵՒ ՎԱՇԻՆԿԹՕՆԷՆ

Կարի եւ ձեւագիտութեան մասնագիտուհի, Տիկին Մառի Երամեան կը վերապատրաստ իր առհասարակ, Մեծ Սեհայի դիմացը Նո. 78 տան երկրորդ աստիճ։

Երեք ամսուան մէջ կը տարվեցնէ ամենավերջին նորաձեւութեամբ, կար եւ ձեւագիտութիւն իր բոլոր բարդութիւններով եւ արդիական միջոցներով, Droit-fils մեթոտով։ Իր աշակերտուհիները կ'օժտեն Բարիզի ասխարհածանօթ Académie Daydou վկայականով։

ՓՍՍՏԱԲԱՆ
ԽԱՉԱՏՈՒՐ ԹԻՒԹԻՒՆՃԵԱՆ
(Տօքթ. Խրաւագիտութեան)
ԿՍՏԱՆՁՆԷ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԴԱՏԵՐ

Ընկերակցութեամբ Հանրածանօթ փաստաբան ՄԷՐՈՒ ԱԶԻԶ ԷԼ ՀԱՆԷՄԻ

Գրասենեակը բ.ց է կէսօրէ առաջ 9—12 *կէսօրէ վերջ* 3—6

Rue Allenby, Immeuble NESSOULI **ՀԵՌԱՀԱՅՆ 1—28**

Տոկուն շինուածք վայելուչ տեսք հնչուն եւ քնաւական ձայն

Աշխատութիւններ՝

ՈՐՈՆՅՄՈՎ ԿԸ ՀԱՏՈՐՈՇՈՒԻՆ

ԱՓՕԼԼՕ ՖՕՆՈՆԵՐԸ

Հրապարակի վրայ գլխաւոր նրւագ բոլոր մարքաներու հետ կը մրցին Աբօլլօ ֆոնոներու Մանաւանդ վերջին նոր մոտէլները, որոնք հասած են արդէն, անպարագանցելի են իրենց տոկունութեամբ, վայելչութեամբ և ժամչելի գիներով։

APOLLO GRAMOPHONE Co. Ltd
(of London)
ԱՓՕԼԼՕ՝ ՖՕՆՈՆԵՐՈՒ ԹԱԳԱՒՈՐԸ III
Կատարեալ համոզում գոյացնելու համար անգամ մր այցելեցէք
MAISON APOLLO, Rue de la Poste, BEYROUTH
Փարոպիճ եւ Բօնսօ՝ ամէն ձեւի, անվիճելի ոճով եւ առատութիւններ
դիւրամատչելի գին, վճարումի դիւրութիւն։
Ընդհ. ներկայացուցիչ՝ Սիւրիոյ, Պաղեստինի, Անդրյորդանանի, Միջագետքի եւ կպ.
Ըսսի.— ԳԱԻՐԳԷՆ ՍԻՆԱՆԵԱՆ
KOURKEN SINANIAN, Boite Postale 642, BEYROUTH (Syrie

զօրամասին, որուն ֆինանսը պիտի հոգար Հայաստանի Խորհուրդը։

Թրքահայոց քօնֆէրանսը իրեն մէջէն ընտրեց խորհուրդ մը, որ պիտի զբաղէր կազմելու Հայաստանի երկրապահ զօրամասը և նաև վարելու արտաքին քաղաքականութիւնը։

Ինչպէս յայտնի է Երեւանի Թրքահայ հավաղուժարը Արեւմտահայ Խորհուրդին իրաւունք չէր տուած քաղաքական գործեր տնօրինելու, բայց այս քօնֆէրանսը ինքզինքը ուժեղ զգաց, համաձայն վայրկեանի պահանջին, տալ այդ Խորհուրդին քաղաքական դիւանագիտական գործերու մի քանի իրաւունք։

Այս Խորհուրդը կոչուեցաւ Հայաստանի Ապահովութեան Խորհուրդ։

Ռուս բանակը հանդիպեցաւ իր չպատասխին։ Զէր սպասեր, որովհետեւ տարիներ բարեացակամ եղած էր անդրկովկասեան Թաթարներուն հանդէպ, չէր ակնկալեր որ Թաթարական զինուած, կանոնաւոր, մարզուած զինուորներ, վերջին պատերազմի յարմարութիւններով խրամատներ պատրաստեն Շախմորի մէջ և իր գնացքը անցած առեն կրակ բանան և կոտորեն հազարներ։ Այդպէս պատահեցաւ Շախմորի մէջ։

Դէպի տուն գացող բանակը այնտեղ ենթարկուեցաւ Թրքական կոտորածի, թալանուեցաւ, զինաթափ եղաւ և զրկուեցաւ դէպի Բագու։

Ճեղ տեղ Թաթարները չէին քաշուեր Հայերուն բացէն ի շնամական արտայայտութիւններ ցոյց տալէ։

Կովկասահայի տունը անմիջական վտանգի տակ էր։ կ'ակնկալուէին լուսամուտէ լուսամուտ և փողոցային կռիւներ։

Գանձակի հայ ժողովուրդը արդէն կ'ապրի պաշարողական վիճակի մէջ։

Վարաքաղէն լուր չկայ։

Երեւանէն դէպի Վան տանող ճանապարհը վտանգաւոր է։

Թիֆլիսէն դէպի Երեւան ճանապարհի վրայ գրաւուող Սատախլօ գիւղը զինուած Թաթարներով պաշարուած —մեր զինուորներու առաջին ռազմաճակատը։

Խորհրդային Ռուսաստանի կովկասեան քաղխար հայազգի Շահումեանը անցած էր Պաքու։ Անկէ մեզ խօսք տուած էր որ Խորհրդային Ռուսաստանը ամէն կերպով պիտի օգնէ Թրքահայաստանի անկախութեան։ Բայց այդ բոլորը պաշտօնական խօսքեր։ Ոչ մէկ կանք ռուսական բանակին մէկ անչափ մասը պահելու կովկասեան ճակատի վրայ տեղի չունենալ, իբրև կորիզը մարզուած, կարգապահութեան գիտակցող բանակի մը։

Վրացիք խոստացան բռնել Տրապիզոն—Պաթում—Բօրժում գիծը, բայց ոչ մէկ պատրաստութիւն չէր տեսնուէր այդ ուղղութեամբ։ Թրքահայ զինուորները կը հասնէին ամէն վայրէ և կր մտնէին Վան, Պիթլիս, Էրզրում։ Հազիւ մէկ քանի վրացի զինուորներ նշմարուած էին Պաթումի շրջանը։

Հայ ղեկավար շրջանը կը դիմէ Վրացիներուն։ Շատ յետոյ իրենք եկան Հայոց Ազգ. Խորհուրդին, իմացնելու որ իրենք ուժ չունին բանակ կազմելու և արդէն սկսած են բանակցութիւնները Դերմանիայի հետ և մեզի Խորհուրդ կուտան հետեւիլ իրենց։

— Դիւանագիտութեան խողովակով կարելի է փրկել Անդրկովկասի գրութիւնը, կ'ուզենք Գեղեցկօրի, Վրաստանի արտաքին գործերու նախարարը և վրաց Սոցիալ Դէմօկրատիայի ամենէն յայտնի դէմքերէն մէկը։

Հայ ժողովուրդը չէր կրնար դաւաճանել դաշնակից

ՕԳՆԷ ԴՈՒՆ ՔԵԶԻ եւ ԱՍՏՂԸ ՔԱՀԱՆ ՊԻՏԻ ՕԳՆԷ

ԸՆՏԱՆԻՔԻ ԱՍՏՂԸ
(L'ETOILE du FOYER)

Առեւտրական և երկրագործական ժողովրդային վարկի հաստատութիւն
Անանուն ընկերութիւն.— դրամագլուխ՝ 3,000,000 ֆրնք.
որ կրնայ 3.000,000,000 ֆրնք.ի բարձրացուիլ վարչական խորհուրդի պարզ որոչումով։
Կեդրոնատեղի.— 137 Boulevard Sebastopol - Paris
ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԴՈՐՏԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ Արեւելեան պետութեանց
Սավօյ Օթէլի տեղ, Պուրհ, Պէյրութ

ԵԼԵՒՄՏԱԿԱՆ ՃԻՒՂ
Աւանդի պայմանագրութիւնի
ՕԺԻՏ
Գրաչխատրեալ տոկոս 6%։ Ասկէ զատ մասնակցութիւն ընկերութեան չահերուն։

ԿԱԼՈՒԱԾԱԿԱՆ ՃԻՒՂ.
ՎԱՐԿԵՐՈՒ ԲԱՑՈՒՄ
կալուածի վրայ փոխատուութիւնք
վճարելի 10—15—20 տարիէն. որոշուած պայմանաժամէն առաջ ուզողը կրնա՞ վճարել։

ԸՆՏԱՆԻՔԻՆ ԱՍՏՂԸ ընկերութիւնը ներկայիս 75,000է աւելի անդամ ունի։ Մինչև 1 Ապրիլ 1931 Ընտանիքին Աստղը 135 միլիոն փոխ տուած է, գրաւով 500 միլիոնէ աւելի արժէք ունեցող անշարժ կալուածներու վրայ։
Ամէն բդթակցութիւն ուղղել՝ B.P. 821, Beyrouth

AZTAG
JOURNAL QUOTIDIEN ARMÉN.
B. P. 587
BEYROUTH, Liban
Directeur - Propriétaire
HAIG BALIAN
ԳԻՆԵՐԸ
ՍԻՐԻԱ տար. 550, վեցամսեայ 300 ՍԻՐ.
ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆ տարի 7, վեցամսեայ 4 տոլար

ԱԶԴԱԿ

ՕՐԱԹԵՐԹ
ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԳԻՏԱԿԱՆ

ازتـــاك
جريدة سياسية ادبية اقتصادية حرة

ՈՒՐԲԱԹ
ՄԱՅԻՍ 6
1932
ԳԻՆԸ ՔԱՍԸ
2.50 ՍԻՐ.

Ջ. ՏԱՐԻ | Ամեն առաւոտ պէտք է ըլլայ թերթիս ցօրէնքին հասցէին | Տնօրէն — Խմբագիր՝ ՀԱՅԿ ՊԱԼԵԱՆ | Չհրատարակուած ձեռագիրները չեն վերադարձուիր | Թիւ 47 (624)

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

ԼԻԲԱՆԱՆԻ ՓՐԿՈՒԹԻՒՆԸ

Տնտեսական հաւաչխարհային տագնապէն զերծ չի Ձնաց փոքրիկ Լիբանան։ Վերջացող տարուան ընթացքին մանաւանդ, տագնապը այն աստիճանի հասաւ հովանաւորեալ երկիրներու մէջ, որ բազմաթիւ առևտրական մեծ հաստատութիւններ և վաճառատուներ ստիպուեցան դադրեցնել իրենց գործառնութիւնները։

Այս անակնկալօրէն զարգացող տագնապին պատճառները թէ ներքին են և թէ ալ արտաքին։ Մեր նպատակը չէ այդ պատճառներու թուումն ու բացատրութիւնը, սակայն անգլիականի անկումով յառաջ եկած գիներու վերիվայր չրջումը և յարափոփոխ ընթացքը անկարելի դարձուցին վաճառականութեան զարգացումը։ Որպէս առևտրական կեդրոն քաղաք, ամբողջ հովանաւորեալ երկիրներու մէջ ամենաշատ ազդուողը եղաւ։ Պէյրութը այս արագացող տագնապէն։ Հապճեպօրէն իրարու յաջորդեցին սնանկութիւնները ու գործադուլները։ Վերջապէս ստեղծուեցաւ այնքան տխուր և յուսահատական դրութիւն մը, որ դրամը քաշուեցաւ հրապարակէն և տիրեց ընդհանուր անվստահութիւն մը։

Այս տնտեսական անօրինակ տագնապի ընթացքին, սակայն, նիւթապէս փճացած ժողովուրդը ինքզինքը գտաւ յարաճուն տուրքերու ճնշումին տակ։ Կառավարութիւնը իր հետզհետէ նուազող հասոյթը շատցնելու և օրէ օր բարձրացող պիւտճէն հաւասարակշռելու մտահոգութեամբ, նորանոր տուրքեր նշանակեց և նախկիններուն վրայ ալ յաւելուածներ ըրաւ։ Նոյն իսկ եթէ պահ մը նկատի չառնենք տնտեսական վերջին տագնապը և ժողովրդին ենթարկուած ողբերգական կացութիւնը, դարձեալ վստահօրէն կարելի է ըսել որ Լիբանանի ազգաբնակիչը իր վիճակի պիտի չրլլար տոկալու այնքան ծանր տուրքերու։ 1924ին, տագնապի երկու միլիոն ոսկի պիւտճէ ունեցող Լիբանանի հանրապետութեան կառավարութիւնը, այսօր 5 միլիոնէն աւելի պիւտճէ մը ունի, հակառակ այն իրողութեան որ պիւտճէի աղբիւրներէն շատերն ալ ցամքած են։ Այս գումարը կը գանձուի ուղղակիօրէն ժողովուրդէն, զանազան ձևերով։ Մաքսատան հասոյթները գրաւուած են Բարձր Գօմիսէրութեան կողմէ, յատկացուելու համար հովանաւորեալ երկիրներու հանրային պարտքերուն, որոնք փոխանցուած են Օսմանեան կայսրութենէն։ Դեռ 90 երկար տարիներ պէտք են ազատուելու համար այդ պարտքերէն։

Բոլոր տէրութիւնները այսօր միակ մէկ մտահոգութիւն ունին և կ'աշխատին ամէն գնով ազատիլ անկէ և ապահով դուրս գալ։ Այդ մտահոգութիւնը իրենց պետական պիւտճէներուն հաւասարակշռումն է։ Ոչ մէկը նոր տուրքեր բարդելու և ժողովուրդը աղքատացնելու մասին չի մտածեր, այլ տենդագինօրէն կ'աշխատի պիւտճէի կրճատումներ կատարելու։ Մեր ամենայետամնաց կարծած տէրութիւններն անգամ այսօր իրենց աշխատանքները լարած են այդ ուղղութեամբ։ Դեռ քանի մը ամիս առաջ, Թիւրք կառավարութիւնը հինգ միլիոն ոսկիի խնայողութիւն մը արձանագրեց իր պիւտճէին վրայ, առանց նուազեցնելու պատերազմական պիւտճէն։ Միացեալ Նահանգներու նախագահը ինքնաբերաբար կարևոր զեղչ մը կ'ընէր իր սացած թոշակէն։ Միևնոյն օրինակին կը հետևէր նաև Անգլիոյ թագաւորը եւ ուրիշ բազմաթիւ իշխանապետներ և պետական հեղինակաւոր անձնաւորութիւններ։

Մէկ խօսքով, այսօր, ոչ մէկ տէրութիւն կը մտածէ իր պետական պիւտճէի հաւելման մասին, նոյն իսկ տնտեսական ամենասպառով ղրութեան մէջ գտնուող տէրութիւնները կը խորհին կրճատումներու մասին։

Ազգաբնակ Լիբանանի հանրապետութիւնը միակն է գուցէ որ բացառութիւն կը կազմէ այս ընդհանուր դրութեան մէջ։ Հոս փոխանակ տարուէ տարի նուազելու պիւտճէն, կը բարձրանայ, և 1922ին մէկ միլիոն ոսկիով սկսող պիւտճէն այսօր 5.220.000 ոսկիի պատկառելի գումարի մը հասած է։ Հանրապետութիւն ըլլալէն վերջ, Լիբանան, երբ ունեցաւ իր երեսփոխանական ժողովը և նախարարութիւնները, սկսաւ պիւտճէի տեսակէտով յառաջդիմութեան։ 45 երեսփոխաններ և հինգ նախարարներ ամսական կ'առնան, բացի զանազան և զարմանազան գաղտնի և յայտնի վարկերէն, որոնք չրուած են հանրապետութեան նախագահէն սկսեալ մինչև երեսփոխանական ժողովի նախագահին սրահադրութեանը տակ։ Թրքական կառավարութեան օրերուն միակ կուսակալով մը և իննադգարի օրերերուն ալ կառավարուող այս փոքրիկ երկիրը, այժմ տողանցք մը ըլլով մը

«ԱՐՁԱԿԱՆԴԵՍ ՎԻՊԱԿԱՆ»

ՅԱՊՈՒԿ

ԱՄՍԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ

Մեր ընկերները ամեն տեղ իրենց գործերում ամենից առաջ պետք է ձգտեն ամրացնելու կուսակցության շարքերը, ամրացնելու նրա կապը բանվոր դասակարգի, աշխատավոր գյուղացիության հետ, ամրացնելու խորհրդային պետական ապարատը, ամրացնելու նրա կապը ժողովրդական զանգվածների հետ։

Ընկեր Ստալին

Ա Հ Ա Զ Ա Ն Դ Ա Վ Ո Ր

Հայաստանի Կոմունիստական (բոլշևիկների) կուսակցության Կենտրոնական Կոմիտեի, Հայաստանի Կոմունիստական (բոլշևիկների) կուսակցության Երևանի քաղաքային կոմիտեի և Երևանի քաղաքային խորհրդի

17 մարտ հայոց տումարի Ե. Ղևոնդեան հրատարակության

ՄԱՅԻՍՅԱՆ ՀԵՂԱՓՈԽՈՒԹՅԱՆ

ՎԱՂՈՒՑ ՀԱՅՈՒՀԻՆ

Ընկեր Ստալինի ելույթը Կոմունիստական կուսակցության (բոլշևիկների) XVIII համագումարում

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Բարիզ.— Ներքին Գործոց Նախարարութիւնը կը հաղորդէ. ընտրութեանց վերաբերեալ հետեւեալ տեղեկութիւնները.

Ընտրուելիք երեսփոխաններուն թիւն է 615: Քուէարկութիւնը կատարուեցաւ 611 ընտրական շրջանակներու մէջ, նկատելով որ Կիւյանի եւ Ռէի — Նիօճի ընտրութիւնները որոշուած են 8 եւ 15 Մայիս թուականներուն համար: 607 պատգիներ ճանչցուած են պատճառապէս. 249 երեսփոխաններ ընտրուած են առաջին կարգի քուէարկութեան միջոցին: 358 համեմատականի մէջ մնացած են: Առաջին կարգի քուէարկութեան մէջ ընտրուած են՝ պահպանողականներ 3, ռամկավարական հանրապետական միութեան պատկանողներ 44, անկախ հանրապետականներ 13, ժողովրդական ռամկավարականներ 10, ձախակողմեան հանրապետականներ 37, անկախ արմատականներ 25. արմատական ընկերվարականներ 63, անկախ ընկերվարականներ 4, ընկերվարական հանրապետականներ 5, ընկերվարականներ 40, համայնավարական ընկերվարականներ 3, համայնավարական 1:

Արմատական ընկերվարական կոմիտէն այսօր կը գումարուի Պ. Հէրիօի նախագահութեան տակ, որոշելու համար այն դաշնակիցները որոնց հետ պիտի միանան երկրորդ կարգի քուէարկութեան համար:

ԸՆՏՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԹԱՑՔԸ

Բարիզ.— Ընտրութիւնները կատարուեցան խաղաղութեամբ իբրեւ արդիւնք տալով 244 ընտրելիներ եւ 459 համեմատականի մէջ մնացողներ. Մտացուած արդիւնքները նկատելի առաւելութիւն մը չբերին ոչ մէկ կուսակցութեան համար, թէպէտեւ թեթեւ յառաջդիմութիւն մը կարծանագրուի դէպի ձախ:

Բոլոր նախարարները վերընտրուեցան ինչպէս նաեւ կուսակցութեանց գլխաւոր պետերը, նամանաւանդ Պ. Պ. Բէնլեվի, Պլում, Օրիոլ, Մարէն, Շօթան, Պուիսօն, Ուրնօտէյ, Ֆրանսուա Ալպէռ, Հէրիօ, Տալատիէ:

Միացեալ ընկերվարական կուսակցութեան ընդհ. քարտուղար Պ. Բօլ Ֆօն պարտուեցաւ Քրէօզօի մէջ:

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ԵՒ ՕՏԱՐ ՄԱՄՈՒԼԸ

Բարիզ.— Արմատական կուսակցութեան դերքին մասին իրեն ուղղուած հարցումի մը պատասխանելով, Պ. Հէրիօ յայտարարեց թէ պէտք է որ մարդ հաշուի առնէ 120 ընկերվարականները եւ 150 արմատական ընկերվարականները: Գերմանական թերթերը արձանագրելով սոյն թիւերը հետեւեալ կերպով կ'արտայայտուին:

«Պէօրզէն Քուրիէ» կ'ըսէ թէ ընդդիմադիր կողմը կազմող կուսակցութիւնները, արմատականներ եւ ընկերվարականներ, կը շահին ոյժի տեսակէտով բայց գերակշռութեան տեսակէտով չեն յաղթեր Պ. Թարտիէօի շուրջը բոլորուած միւս կուսակցութիւններուն:

«Ֆօսիշէ Զայթունկ» կ'ըսէ թէ Պ. Թարտիէօի կառավարութիւնը ձախողութեան մատնելու համար պէտք է որ ձախակողմեանները շահին առնուազն 60 աթոռ: «Լ'Էօթալ Անձարկէր» կ'ըսէ թէ ձախակողմեաններուն Քառթէլին բարեկամներուն ուրախութիւնը կանխաճաս է որովհետեւ եթէ նոյն իսկ անոնք իրենց յոյսերը իրականացնեն երկրորդ կարգի քուէարկութեան մէջ. Քառթէլիսէ կառավարութիւն մը պիտի ըլլար յոյժ անճշմարտանման:

Անգղիական մամուլին մէջ, «Իվնինկ Սթանտարտ» կը գրէ թէ կասկածելի է որ սպասել կարելի ըլլայ որեւէ փոփոխութիւն Ֆրանսական արտաքին քաղաքականութեան մէջ:

«Տէյլի Հէրալտ» վստահութիւն կը յայտնէ թէ Ֆրանսական ժողովուրդը պիտի ուզէ ձեռք բերել զինաթափութեան համար արագ եւ էական միջոցներ:

«Տէյլի Թէլէկրաֆ» կը խորհի թէ մարդու փոփոխութիւն մը առաջ չպիտի բերէր միջոցներու փոփոխութիւն մը:

ՊՐՆ. ՀԵՐԻՕԻ ԳՈՀՈՒՆԱԿՈՒԹԻՒՆԸ

Լիօն.— Պրն. Հերիօ յայտարարեց «Բրօկռէ տը Լիօն» թերթին: «Ցոյս ունէի յաղթանակի մասին. գէպի ձախ յառաջխաղացութիւն մը չատ յստակ կերեւար: Չեմ գիտեր ապագային թէ ինչ պիտի ընեմ, բայց ես անկեղծօրէն պիտի առաջարկեմ հանրապետական կարգապահութեան գործադրութիւնը: Այն պարագայի ատակ, պրն. Թարտիէօ, Պէյհօի ժէշ խօսած իր ճառով, կաժուրջները կտրեց իրեն և մեր միջև:»

ՄԱՆՉՈՒՐԻԱԿԱՆ ՎԷՃԸ

Թոքիո.— Մահափորձին թողած հակազդեցութիւնը խիստ չափաւորեալ է բոլոր պատասխանատու շրջանակներու մէջ: Չկարծուիր թէ մահափորձը կրնայ ազդել չին—ճաբոնական փոխ—յարաբերութեանց վրայ, եւ ոչ ճաբոնական կառավարութիւնը դիտաւորութիւն չունի որեւէ բողոք ընել, Նկատելով որ մահափորձի վայրը կը գտնուի ճաբոնական գրաւման տակ եւ որ մահափորձի հեղինակը ճաբոնական հպատակ մըն է:

Թէպէտեւ հաշտութեան դաշինքին ստորագրութեան առժամեայ կերպով յետաձգումը անխուսափելի է, պաշտօնական շրջանակները կը յուսան որ կարող պիտի ըլլան կարելի եղածին չափ շուտ որոշել դաշինքին ստորագրութեան թուականը:

Ճաբոնական մամուլը սաստիկ ցասում կ'արտայայտէ մահափորձի հետեւանօք բայց կատարուած մեկնութեանց խոշոր գիծը կը կայանայ դաշինքին ստորագրութեան յապաղման պատճառաւ արտայայտուած ցաւին մէջ:

Պ. Շիկէմիցու, հակառակ իր ծանր վէրքերուն, իր կառավարութեան ուղղուելիք շատ մը հեռագիրներու որուն տուաւ. նկարագրելով միջադէպի եւ ցաւ յայտնելով թէ կարող չպիտի ըլլայ շարունակելու հաշտութեան բանակցութիւնները: Անիկա երկարօրէն ծանրացաւ զինադուլի մը կնքուելուն կարեւորութեան մասին: (Ռ.Դ.)

ՑՈՑՑԵՐ ՍՊԱՆԻՈՅ ՄԷՋ

Մատրիտ.— Ժողովուրդը ընդհարուժ ունեցաւ ոստիկանութեան հետ Արճանթէրայի, Ակուիլէրայի մէջ (Պուրկոզի նահանգ), Պոնիլլոյի մէջ (Պադոեզի նահանգ), Սարագոսայի և Սէվիլլայի մէջ:

Զորս ցուցարարներ և երկու պահակազինուորներ սպաննուեցան: Բազմաթիւ վիրաւորեալներ կան. մեծ թիւով ձերբակալութիւններ կատարուեցան:

Մատրիտ.— Խռովութիւններ ծագեցան կարգ մը թաղերու մէջ, մանաւանդ արուարձաններու մէջ: Ոստիկանութիւնը միջամտեց. քանի մը հոգի վիրաւորուեցան և հարիւրէ աւելի անձինք ձերբակալուեցան:

Քօրտուայի մէջ, հաւայնավարականները փորձեցին ցոյց կատարել երգելով էնթէրնասիօնալը: Հրացանի հարուածներ արձակուեցան եկեղեցիներու դէմ: Ոստիկանութիւնը միջամտած ըլլալով, խռովութիւն մը ծագեցաւ. 300է աւելի հրացանի հարուածներ փոխանակուեցան երկու կողմէն: Տեղեկութիւն կը ստանայ թէ մէկ մեռեալ կայ, եօթը ծանրապէս վիրաւորեալներ և շատ մը թեթեւօրէն վիրաւորեալներ:

Նոր կոխուներ Մանչուրիոյ մէջ

Խարպին.— Լուրջ կռիւներ մղուեցան չինացի անկանոն զինուորներու և ճափոնական զօրամասերու միջև արեւելեան երկաթուղիի գծի մօտ գտնուող Վուսքիսի Հօյի շրջակայքը:

Երկաթուղիի գծին մէկ մասը աւերուեցաւ: Ճափոնցիք կորսնցուցին 24 հոգի, բայց յաջողեցան եռ մղել յարձակումը:

ՌՈՒՍ-ՄԱՆՉՈՒՐԻԱԿԱՆ ՎԷՃ ՄԸ

Խարպին.— Ռուս—Մանչուրիական վէճի մը վառնգը մեծցաւ առասներկու ռուսներուն ձերբակալման հետեւանօք որոնք ամբաստանուած են Մայքս Լին աթոռի ամէն տեսակ ցոյց կատարուելը արգիլող օրինաց հակառակ վարուած ըլլալու յանցանքով:

Ռուսական հիւպատոսը Մանչուրիական կառավարութեան ուղղեց խիստ բողոքներ եւ պահանջեց ձերբակալեալներու ազատ արձակումը, ինչ որ մերժուեցաւ սակայն:

ԹԱՐԻԹԻՒ ԱՆԿԱԽԱՏԱԿԱՆ
Փարիզ.— Առաջին գործի քուէարկութեան վերջնական արդիւնքներն են՝ աջակողմեան կուսակցութիւններ 131, ընդդիմադիրներ 120, Մայիս 8ին, երկրորդ կարգի քուէարկութեան պիտի կատարուին 356ի համար:
Հետեւաբար պիտի ստիպուին ձախակողմեան կուսակցութիւնները մտնել համաձայնութեան մէջ:

ՏԵՂԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԱՆԿԱԽ ՀԱՆՐԱՊԵՏԱԿԱՆ ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ՀԱՒԱՔՈՒԹԸ ԱՒԱՆ ԱՆԹՈՒԻՆ ՊԼՅՑԻ ՄԷՋ

ՈՐՈՇՈՒԵՑԱԻ ԴԻՄՈՒՄ ԿԱՏԱՐԵԼ ԲԱՐՁՐ ԳՕՄԻՍԷՐԻՆ

Նախապէս նկատ կարգադրութեան մը համաձայն, երեկ երեկոյ, հանճ Անթուն պլյցի մէջ, Անկախ Հանրապետական կուսակցութեան ճախաձեռնութեամբ, տեղի ունեցաւ միթինկ մը, որուն հրաւիրուած էին բազարիս յայնկի փաստաբանները, բժիշկներ, երկրաչափներ, լրագրողներ եւ վաճառականներ:

Ժամը 6ին արդէն կուսակցութեան ակումբի սրահը լեցուած էր 300է մօտ ներկաներով: Կուսակցութեան պետ գաւազանակիր Մեթր Մուր կատարեց հաւաքոյթի բացումը եւ կարդաց բնդարձակ ճառ մը, որով կը բացատրէր երկրի եկամտարկուած այսօրուան դժբախտ կացութիւնը, ժողովուրդի մասնուած վիճակը եւ կը թուէր մասնաւոր դարմաններ եւ միջոցներ: Պ. Մուր ծանրացաւ մասնաւորաբար կառավարութեան անչափելի ծախսերուն եւ ժողովուրդի վրայ դրուած տուրքերու ծանրութեան մասին, եւ տեղեկութիւններ տուաւ իրենց ստացած աշխատանքներու եւ դիմումներու մասին, որոնք մնացած են ցարդ ապարդիւն:

Ներկաներուն այս յուսաբեկութիւնները տալէ վերջ Մեթր Մուր բացատրեց ճառէ իրենց ընելիքները, որոնց կատարեալ եւ միաձայն համաձայնութիւն յայտնեցին ներկաները:

Վերջը կրակոս ճառ մը խօսեցաւ Մեթր Հապիպ Ապու Շահլա եւ խօսիւ ներ ցաւագնեց կառավարութեան րնթացքը եւ ըսաւ. «Մեր փրկութիւնը մեր ձեռքն է. ի զուր է սպասել կառավարութենէն որ գոհացում տայ ժողովրդական պահանջներուն»:

Վերջին խօսողը եղաւ «լ'Օրիան» թերթի խմբագրապետ պ. Խապազ որ ծրագիրը սեռին լեզուով սկսաւ իր ճառը. Նախ ան հետեւեալ երկու հարցումները ուղղեց ներկաներուն.

1.— Ձեզմէ ո՞վ է որ գոհ է ներկայ կառավարութեան րնթացքէն եւ գործէն, քող ձեռք վերցնէ. (ոչ ոք ձեռք կը բարձրացնէ).

2.—Ո՞վ գոհ է եւ արդար կը գտնէ ժողովուրդին վրայ դրուած ծանր բեռները. (ոչ ոք ձեռք կը բարձրացնէ).

Վերջը միաձայնութեամբ որոշեցին դիմում կատարել Բարձր Գօմիսէր պրն. Բօճսօին եւ խնդրել անկէ որ Լիբանանի պետութիւնը հինգ միլիոնէն երեք միլիոնի գեղչէ եւ նուազեցնէ ժողովուրդի վրայ դրուած ծանր տուրքերը: Անմիջապէս գրի առնուեցաւ դիմումնագիրը եւ ներկաները սկսան գրել իրենց ընդհիմերը, որոնց կատարեալ եւ միաձայն համաձայնութիւն յայտնեցին ներկաները:

ՆՈՐ ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

Խայամ բարձրագոյն վարժարաններու երջանաւարտներէն բաղկացած յանձնախումբ մը դիմում կատարած է Ներքին Նախարարութեան, առաջնութիւն խնդրելու նոր կազմուելիք կուսակցութեան մը համար:

Այս կուսակցութեան նպատակը պիտի ըլլայ եղեր իսլամներու իրաւունքներուն պաշտպանութիւնը:

ԼԻԲԱՆԱՆՑԻԻ ՄԸ ԳԻՒՏԸ

ՋԵՆՔ ՄԸ ՈՐ ՕԴԻ ՃՆՇՈՒՄՈՎ ԿԸ ԳՈՐԾԷ

Ջուրի Ընկերութեան մէջ ապահսող հասարակ բանուոր մը հնարած է նոր գիւտ մը, որ գնգակը կ'արձակէ օդի ճնշումի ուժով: Փորձը կատարած է եւ 400 մեթր հեռաւորութեան վրայ գնդուող տակտ մը ծակելով միւս կողմէն անցուցած է գնդակը:

Բանուորը, որ կը կոչուի Իլիաս ապու Ալի, այս գիւտը բերած է Մուսա պէյ Նամմուրին, որ իր կարգին հիացում յայտնելէ վերջ նորահնար գիւտը յանձնած է Բարձր Գօմիսէր պ. Բօճսօին:

Պ. Բօճսօ ըսած կարեւորութիւն տուած է այս գիւտին եւ մասնաւոր յանձնախումբի մը յանձնած գայն առ. ի ճնուելիս:

«ԺԱՆՏԱՐՔ»Ի ՏՕՆԸ

Ցառաջիկայ կիրակի «ժան Տարճ»ք տօնը է բոլոր Ֆրանսացիներու համար: Ֆրանսայի մէջ հրեստխոսականական համայական ընտրութեանց առիթ, օարաք մը յետաձգուած է այս տօնը: Փարիզին գրուած է հոս ալ որ եթէ կուզեն կրնան յետաձգել յաջորդ օաբբուան:

Այս առաջարկին վրայ Բարձր Գօմիսէրութիւնը որոշած է օարաք մը յետաձգել «ժանտարք»ի տօնակատարութիւնը:

ԱՆՁՆԱՍՊԱՆՈՒԹԵԱՆ ՓՈՐՁ ՍԻՐՈՅ ԵՐԵՍԷՆ

25 տարեկան Թումա Թանիոս անուն հրեայասարդ մը, Զահլէ կը բնակէր հանի մը տարիէ իվեր: Հոն սիրեց գեղեցիկ աղջիկ մը, այս վերջինը յօժարեցաւ անոր ամուսնութեան առաջարկին եւ սկսան պատրաստութիւն տեսնել: Սակայն ինչ վերջ, աղջկան խնկրը դարձաւ եւ սկսաւ երես դարձնել Թանիոսէն: Թանիոս օաս աղաչեց, խնդրեց սակայն օգուտ չըրաւ. Հասկցուեցաւ որ աղջիկը ուրիշ մը կը սիրէ:

Յուսաբեկ եւ յուսահատ վիճակի մը մատնուեցաւ Թումա եւ որոշեց վերջ տալ իր կեանքին: Կերպով մը սպրիտին ձեռք անցուց եւ առջի օր խմեց: Քանի մը վայրկեան վերջ սկսաւ պոռալ եւ նչալ: Բժիշկներ հասան եւ հիւանդանոց փոխադրեցին զայն, սակայն, վիճակը կրսուի, օաս գէշ է:

ՀԱՅ ԱՂՋՆԱԿ ՄԸ ԿԸ ԽԵՂԴՈՒԻ ՕՐՕՐՈՑԻՆ ՄԷՋ

Նոր Մարաշ քաղին մէջ Պօղոս Վարդապետեան եւ իր տիկինը Աննա կը բնակէին հարաճուն տան մը մէջ: Մեկ տարեկան պզտիկ աղջնակ մը ունէին, որուն վրայ ամէն գուրգուրանք կը քափէին: Հոգի օր Աննա դրացիներուն հով կերթայ եւ հրախաղ կը պատկեցնէ օրորոցին մէջ: Քիչ վերջ հրախաղ կարթնցայ եւ կուգէ դուրս գալ օրորոցէն, սակայն կապուած էր: Երկար ատրճումներէ վերջ կապը կանցնի կոկորդը եւ կը խեղդի խեղճ աղջնակը:

Երբ մայրը եկաւ օրորոցին մէջ մեռած զտաւ հրախաղ:

ՅԱՐՁԱԿՈՒՄ ՊԱՇՏՕՆԵԱՅԻ ՎՐԱՅ

Քանաքէ Հալիմի գիւղին մէջ չորս անծանօթներ յարձակած են կառավարական գանձին պահեստային վրայ եւ կողոպտած են անոր մօտ գտնուղ 1500 ոսկին:

ԿԱՐԵՒՈՐ ՍՆԱՆԿՈՒԹԻՒՆ ՄԸ ՀԱԼԷՊԻ ՄԷՋ

50,000 ՈՍԿԻԻ ԲԱՑ

Հալէպեն եռաձայնով կը տեղեկացնեն.—

Հալէպի առեւտրական հրապարակը սարսեցաւ հանգուցեալ Քէրիմ Պալի վաճառատան սնանկութեան հետեւանքով: Այս վաճառատունը ցարդ ամենէն վստահելի եւ գօրաւոր հաստատութիւնն էր Քէրիմ Պալի Հալէպի ամենանշանաւոր պաճէհեն էր եւ ժողովուրդի բոլոր խանութուն վստահութեան արժանացած. 100,000ի ոսկիի արժէք ունեցող ոսկեղէններ եւ գոհարեղէններ ի պահ դրուած էր այս գրամատան մէջ ժողովուրդին կողմէ:

Կը կարծուի որ Պալիի բացը 40—50 հազար ոսկի է: Դատարանը սեզիթ մը կազմեց անմիջապէս հաստատելու համար անոր հաշիւները:

ՀԱՄԱՅՆԱՎԱՐՆԵՐ ՀԱԼԷՊԻ ՄԷՋ

Ոստիկանութիւնը խուզարկած է տունը ուր հանի մը պոլշեւիկներ հաւաքուած ցոյցի մը ծրագիրը կը պատրաստէին: Անոնց ովհեն գրաւուեցան կարմիր դրօշակներ:

Քաղի մը մէջ ալ պահակ մը ձերբակալած է համայնավար մը որ պատերու վրայ թուղթիկ կը փակցնէր: Խմորատիպ վրայ պատրաստած թուղթիկներ գրուած են Դաղաի բոլոր մասերուն մէջ, որոնք «վրէ՛ժ, վրէ՛ժ» խորագիրը կը կրեն: Թուղթիկը ուղղուած է հովանաւոր տէրութեան եւ Մուպիի պէյ Պէրեֆքի դէմ:

ԻՆՔՆԱՇԱՐԺ ԱՐԿԱԾ ՀԱԼԷՊԻ ՄԷՋ

Զինուորական համիճ մը, թիւ 18,374, Պապ էլ Ֆարաճի հիւպարակին վրայ կոխկրտած է 60 տարու կին մը Մհաս Քառզան անունով: Պատասխանատուութիւնը կիյնայ վարիչի վրայ, որ չէ հետեւած ոսիկանի շարժման, խուսափելու համար գինէ խաչածեւող թուումային գնացքէն: Մհասի ամուսինը հրաճով մը ազատած է եւ իննճաշարժի ծակէն հանուած առանց վնասի: Ֆրանսական ոսիկան գինուորներ օուտով հասած են դէպքի վայրը պատասխանատուութիւնը ճշդելու համար:

ՀՐԴԵՀ ՀԱԼԷՊԻ ՄԷՋ

Կիրակի երեկոյին ժամը ութին, Օքէյ Ճօնթինենթալի դիմաց գտնուած խանութ մը հրդեհ ծագեցաւ. Ապա անցաւ հովի խանութը, որ կը պատկաներ Աբրահամ Գարակէօզեանին եւ որ փայտորմով բաժնուած էր: Հրդեհը հասաւ նաեւ վերայի յարկին, որու պատճգամի մեկ մասը փլաւ եւ վիրաւորեց ոսիկան մը եւ հրճէջ գինուոր մը. Հրճէջ գունդը տաս վայրկեանէն հասած է եւ հրդեհի ծաւալումը արգիլած:

ԳՈՂՈՒԹԻՒՆ

Հալէպի Մուդիրանիէ քաղի բնակիչներէն Մարիամ Բիպէրեան գողցած է իր դրացուհիի տունէն 20 սիւրիական ոսկիի գումար մը: Քննութիւնը կը շարունակուի:

ԿԻՆ ՄԸ ԿԱԽՈՒԱԾ

Ժանտարմայի հրամանատարութիւնը երեկ լուր առաւ որ Էնճիրի գիւղին մէկ, Թրիփոլիի մօտ, երիտասարդ գեղեցիկ կին մը ծառէ մը կախուելով մեռած է: Ծարոյ յայտնի չէ եղած թէ՝ անձնասպանութի՞ւն է թէ ոճիր մը:

ԻՏԱԼԱԿԱՆ ՆԱԻԱՏՈՐՄԸ ՄԵԿՆԵՑԱԻ ԵՐԷԿ

Երեկ ժամը 10ին, Իտալական տորմիլի սպաներն ու հրամանատար, այցելեցին անձնաւոր պինուորի գերեզմանը եւ ծաղկեպսակ մը դրին անոր վրայ: Վերջը եկան Գուրճի հրապարակը եւ Լիբանանեան ճաշատակներու յիշատակին կառուցուած յուշարձանի վրայ դրին ծաղկեպսակ մը:

Կէս օրէ վերջ, Տօրիա մարտանաւին վրայ թէյասեղան մը տուեցաւ, որուն հրաւիրուած էին Բարձր Գօմիսէրութեան եւ Լիբանանեան կառավարութեան ներկայացուցիչներ եւ լրագրողներ: Կէս գիտեռեն վերջ նաւատորմը մեկնեցաւ:

ՔԻՐԻԱՔՕՍ ԵՒ ԶՂԷՅՐ ԴՐԱՄԱՏԱՆ ՍՆԱՆԿՈՒԹԻՒՆԸ

Առեւտրական խառն դատարանը իր երեկուան նիստին երկարօրէն հննեց Քիրիաքոս եւ Զհէյր դրամատան սնանկութեան խնդիրը. Ֆուատ Քիրիաքոս, եղբայրը դրամատան տնօրէնին, բանտարկուած էր իր եղբօրը հետ: Դատարանը հասկընալով որ Ֆուատ մեղսակից չէ եղած խարդախութեանց, անոր ազատ արձակումը որոշեց:

ԶԵՐԲԱԿԱԼՈՒՄ ՀԱՄԱՅՆԱՎԱՐ ՄԸ

Զահլէի մէջ, հանայնավարական քրուղիկներ գրուած միջոցին ձերբակալուած է Լուիզ Սասպ անուն համայնավար:

50 ՀԱՅԵՐ ԿԸ ՄԵԿՆԻՆ

Երեկ «Շամբոլիոն» օդանեաւով մեկնեցան 350 համբորդներ, որոնցմէ 50ը Հայեր են:

Միեւնոյն օդանեաւով Ֆրանսա մեկնեցաւ Օմար պէյ Տաուզ:

Հ. Մ. Ը. Մ.

Այսօր երեկոյեան ժամը 8ին Հ.Մ.Ը.Մ.ի բոլոր աթլէքներ խորհրդակցական ժողովի կը հրաւիրուին Միութեան ակումբը:

Այս աթլէքներ որոնք դատահանգիսին կը մասնակցին՝ սպիտած են ներկայ ըլլալ, այս կիրակի օրուայ տեղի ունենալիք կանոնաւոր փորձերուն, որը տեղի կունենայ առաւօտեան ժամը 8ին (8 Մայիս) D.I.M.ի դատեցը վրայ, այլապէս զրկուած պիտի ըլլան դատահանգիսի մասնակցելու իրաւունքէն:

ԱԹԼԷԹԻԶ ԾԱՆՉԱԽՈՒՄԸ

ՍԱԿԱՒԱՆ ՊԼՅՑՈՒԹԻ

5 ՄԱՅԻՍ 1932	Ս. Դ.
Եգիպտ. բղթադր.	475
Անգլկն. »	464
Տօլար »	126
Թրքական »	60
Գաճ Օքքսման	130
Իտալական Լիր 100	648
Ունեական Տրախմի 100	97
Անգլ. ոսկի	605
Ֆրանս. »	482
Սմանս. »	550
Ուրծաք մետիս	29
Դրեսի Ֆօնս. Ա. Ֆբ.	530
» » Բ. »	286
» » Գ. »	274

Սեֆերեան եղբարք Բիւ Ֆօս
Թէլէֆօն՝ 5-19

դիմելու յիշողութեան:

Այդ յիշատակագրէն ես դուրս կը ձգեմ անկարեւոր և հրատարակութեան չարուելիք մասերը:

Այս յիշատակագիրը թարգմանուեցաւ անգլիերէնի և ֆրանսերէնի և ներկայացուեցաւ ամերիկեան, անգլիական և ֆրանսական հիւպատոսներուն և զինուորական միսիոններուն:

Ահա այդ յիշատագրի գլխաւոր մասերը:

«Մեր սրբազան գործի ամբողջական յաջողութեան և իրագործման համար անհրաժեշտ է ձեր բարոյական և նիւթական աջակցութիւնը:

«Մեզ անհրաժեշտ են զինուորականներ (օֆիսիէ) գործի կազմակերպութեան արագութեան համար, փրկելու համար երկիրը և այն ահաւոր վիճակը, որ պիտի առաջանայ դանդաղութենէն:

«Եթէ մենք գանդաղինք թշնամին կրնայ կանխել մեզ և ամբողջ կովկասը կը մատնուի արեան ու հրդեհի:

«Մեր ժողովուրդը անկազմակերպ է և անփորձառու, դուք պէտք է օգնէք մեզի մանաւանդ գործի ընկերակցութեան չրջանին:

«Ես չեմ ուզեր մանրամասնութեան մէջ մտնել, բայց կարեւոր կը նկատեմ տալ ձեզ քանի մը կարեւոր տեղեկութիւններ օրուան կացութեան և մեր կազմակերպութեան դրութեան մասին:

«Մենք յանձնուած է կազմել երեք պրիկատա—հետիոտ, ձիաւոր և թնդանօթաձիգ, գնդացիրներով և ամէն յարաբերութիւններով միասին: Այս կազմը իրականացնելու համար Հայաստանի երկրապահ զօրամասի հրամանատարութիւնը պէտք ունի 350 օֆիսէրներու զանազան աստիճաններով: Մինչեւ օրս ինձ տրուած է 40—50 օֆիսէրներ, որոնք առկայ երկու դուրս են եղած զինուորական վարժարանէն, անփորձ և պատանի:

Հայ Ազգային Միութիւն:

Ասիկա առաջին անգամ չէ որ հայ ազգը կազմած է միութիւններ, որոնք ունէր իրենց նպատակը՝ ազգին ծառայելու համար: Ամէն անգամ որ ազգը ունեցած է իր ազատագրութեան համար ձգտումներ, ունեցած է իր ազգային միութիւնները, որոնք ունեցած են իրենց ազգային նպատակները:

Ներկայ պահուն, երբ Հայաստանի ազատագրութեան համար ձգտումներ կան, ունենալ ազգային միութիւններ, որոնք ունենան իրենց ազգային նպատակները, ինչպէս ունեցած են մեր նախնիները, ունենալ ազգային միութիւններ, որոնք ունենան իրենց ազգային նպատակները, ինչպէս ունեցած են մեր նախնիները:

*Ազգային միութիւնները ունեցած են

ՆԱՀԱՏԱԿ ԳՐԱԳԵՏՆԵՐՈՒ ԲԱՐԵԿԱՄՆԵՐ

Բաժանորդագրուեցէք մեր հրատարակութեանց առաջին շարքին

ԳՆԵՑԷՔ, ՍՊԱՌԵՑԷՔ, ՏԱՐԱԾԵՑԷՔ ԱՐԴԷՆ ԼՈՅՍ ՏԵՍԱԾ ՀԱՏՈՐՆԵՐԸ

1.— *Արձակ էջեր ու Հէքեաթներ*	— *Ռուբէն Զարդարեանի*	20 ֆր.
2.— *Պանդուխտի կեանքէն*	— *Հրանդի (Մ. կիւրճեան)*	20 »
3.— *Տարօնի Աչխարհ*	— *Մշոյ Դեղամի*	30 »
4.— *Ամբողջական Գործը*	— *Գեղամ Բարսեղեանի*	20 »
5.— *Վիպակներ ու Պատմուածքներ*	— *Արփիար Արփիարեանի*	20 »

Մամուլի տակ է քիւ 6ր, ուր պիտի ամփոփուին Գ. Զօհրապի հատորէ դուրս մնացած երկերը։

Բաժանորդագրութիւն.— 12 հատր 200 Ֆր., 100 Ֆր.ր կանխիկ

Դիմել.— M. BARSAMIAN, 121 Ru Marcadi, PARIS (18e) - Franc

ՏՕՔԹ. Հ. ԼՈՒՍԻՆԵԱՆ

(ՀԱԼԷՊ)

Նախկին բժիշկ Միջազետքի Զինուորական հիւանդանոցներու եւ մանկապետ ճեմարիան եւ մանկական հիւանդութիւններու

առագ, արմատական, խղճամիտ դարմանում։

Հիւանդ կ'ընդունի առաւ օր ժամը 8—12 եւ 2—6 իր դարմանատան մէջ, Հալէպ Նէյալ բակ, Թրամվայի ընկերութեան կայարան, քիւ 7

Բշ. եւ Ուրբաթ օրեր աղքատաց մօր

ՏՔԹ. Բ. ԳՈՒԼԱԳԵԱՆ

ՄԱՆԱՆԱՑԷՔ՝ ՆԵՐՔԻՆ, ՄՈՐԹԱՑԻՆ ԵՒ ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

ՎԿԱՅԵԱԼ ՓԱՐԻԶԻ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑՆԵՐԷՆ

Կը դարմանէ գիտական ամենավերջին մեքոցներով, քոմերու, սաւմոսի, ադիճներու յետադի ամէն տեսակ հիւանդութիւններ։ Հին եւ նոր ջերմախզութիւնը իր բոլոր բարդութիւններով, ինչպէս նաեւ Ֆրանկախտ եւ մորթային հիւանդութիւնները։

Առագ, արմատական եւ բարեխիղճ դարմանում։

Հիւանդ կ'ընդունի ամէն օր, բացի կիրակի, իր նախկին դարմանատան մէջ. ժամը 8—12 եւ 2—6ու մասնաւոր ժամադրութեամբ։

Երեքշաբթի օրերը, ժամը 2—5 վկաեալ *ԱՂՔԱՏՆԵՐՈՒՆ ՁՐԻ* ժամը Հաստատ փողոց՝ քիւ 8

ՊԱՆԴՈՒԿ ԼԻՒՔՈՍ

ՁԱՀԼԷ

Հայկական ամենատարածուն պանդուկը «ԼԻՒՔՈՍ»ն է Զահլէի մէջ, ծանրակառոյց պարտէզով,

ԽԻՍՏ ՕԳՍՏԻՆ ՍԵՆԵԱԿՆԵՐ

ՈՐ ԿԸ ԲԱՂԿԱՆԱՅ 1, 2, 3, 4, ՄՇՏԱԿԱԼՆԵՐԷ

1. ՀԱՄԵՂ ՁԱՁ, ՄԱՔՈՒՐ ԵՒ ԱՆԹԵՐԻ ՍՊԱՍԱՐԿՈՒԹԻՒՆ.
2. ԳԻՆԵՐԸ ԽԻՍՏ ՁԱՓԱԻՈՐ.
3. ՏՈՒՆ ՓՆՏՈՂՆԵՐՈՒՆ ԱՄԷՆ ԴԻՒՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ.

Տէր եւ Տնօրէն՝ Գ. ՊԱՐՏԻԶԱՆԵԱՆ

ԳԱԲՐԻԷԼ Թ. ԹԷՐԶԵԱՆ

(ԵԼԵՔՏՐԱԿԱՆ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ)

Հիմնուած 1921 ին Պոլիս-Բերա

Խիստ դիւրամատչելի պայմաններով կը կատարենք ամէն կարգի էլեֆտրական լոյսի գետեղումներ (Intsallation), ինչպէս նաեւ մօթոր եւ ջեներատորներ։

Վաճառատունս կ'ստանձնէ նաեւ բոլոր էլեֆտրագործիքներու նորոգութիւնները։ Մասնաւոր սպասարկութիւն բնակարաններու էլեֆտրա-նորոգմանց։ Վաճառատուն Philips եւ Lux էլեֆտր. լամբերու եւ ամէն տեսակ էլեֆտրական պիտոյքներու։

Վճարման դիւրութիւններ։

Հասցէ — Վ. Ուզունեանի գրասենեակ կից Պուրճ. B. P. 491

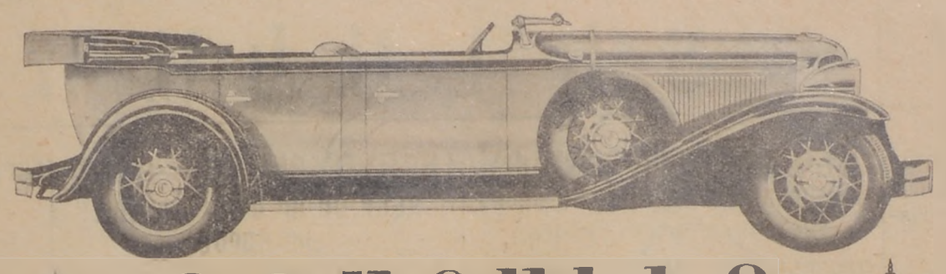

ԳՌԱՅՍԼԵՐ

աշխարհահռչակ իմիացաշարժները որոնք 6-8 սիլինտր ունին,

ԱՄԵՆԱՏՈԿՈՒՆ ԵՒ ԳԵՂԵՑԻԿ ՄԱՐՔԱՆԷՐՆ ԵՆ ՀՐԱՊԱՐԱԿԻ ՎՐԱՑ ԵՒ

ԿԸ ՓՆՏՈՒՒԻՆ ԱՄԵՆՈՒՐԵՔ։

ԳՐԱՑՍԼԵՐ ինքնաշարժերու մասնաւոր յատկութիւններն են՝ ՏՈԿՈՒՆՈՒԹԻՒՆ, ԳԵՂԵՑԿՈՒԹԻՒՆ, ԶԱՓԱՀՈՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՀԱՆԳՍՏԱՒԷՏՈՒԹԻՒՆ։

Վճարման դիւրութիւններ կը տրուին.

ԳՐԱՑՍԼԵՐ թօններու բոլոր կտորները պատրաստ կը գտնուին մեր վաճառատուներուն մէջ։

Լիբանանի, Սիւրիոյ և Իրագի բնդհանուր ներկայացուցչութիւն՝

NAAYEM MOTOR IMPORT Co. BEYROUTH B. P. 869, TÉL. 32—29

Հիւս. Սիւրիոյ ներկայացուցիչներ՝ Գ. և Մ. ԱԶԻՐԵԱՆ, B. P. 202, Հալէպ

ՏՔԹ. ՍՈԿՐԱՏ ԱԻԵՏԻՍԵԱՆ

ՎԻՐՍԲՈՑԺ - ՍՏՈՄՆՍԲՈՑԺ

ՎԿԱՅԵԱԼ ՊԷՏՐՈՒԹԻ ՍՄԵՐԻԿԵՆ ՀՍՍԼՍՍՐԱՆԷՆ

Կընդունի ամէն օր բացի կիրակիէն կէսօրէ առաջ 8—12 կէսօրէ վերջ 2-6

Հասցէ՝ Capucin-ներու եկեղեցիին կից Արդարութեան պալատին դէմ։

ՍՓԱՆՏԱՐ կօշիկներ վիզ ամենագեղեցիկ եւ ամենադիմացկուն, ամենագին եւ ամենաէժան։ ԴԵՐՈՒԵՏԵՂԻ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ

ՏՕՔԹ. ԳԵՈՐԳ ԿԷՐԿԷՐԵԱՆ

Վկայեալ Lauréat Խնկին Interne եւ այժմ մասնագէտ *ՍՍՍՆՈՒՑԻՑ* բժիշկ Ֆրանսական հիւանդանոցի *ԱՁՔԻ, ՔՕԻ, ԿՈԿՈՐԻ, ԱԿԱՆՋԻ և ԳԷՆՈՒ* հիւանդութիւններու բաժնին։

Հիւանդ կ'ընդունի կէսօրէ վերջ ժամը 2—6

իր գլխաւոր մէջ rue de Damas, No. 15

Հիւանդները ուղղակի հիւանդանոց կ'ընդունուին իր կողմէ տրուած մուտքի բարօրով։

Աղքատ հիւանդներու ձրի դարմանում, ամէն օր կէսօրէ առաջ ժամը 10—12, հիւանդանոցի դարմանատան մէջ։

ՏՕՔԹ. Գ. ՏԱՎՈՒՏԼԱՐԵԱՆ

ՄԱՆԱՆԱՑԷՔ ՆԵՐՔԻՆ ԵՒ ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

Իր դարմանատունը հաստատած է, *ՍՍՍՈՒՐ* վողոց, Տօքթ. Նօգդաճեանի (առաջնաբոյժ) դարմանատան կից.

Ընդունելութեան ժամեր՝

կէսօրէ առաջ ժամը 8—12
» վերջ » 2—6

Կարի եւ Ձեւագիտութեան Դասընթացք

ՏԻԿԻՆ ՄԱՌԻ ԵՐԱՄԵԱՆ

ՎԿԱՑԵԱԼ ԴԵՐՁԱԿՈՒՀԻ

ԲԱՐԻԱՁԷՆ ԵՒ ՎԱՃԻՆԿԹՕՆԷՆ

Կարի եւ ձեւագիտութեան մասնագիտուհի, Տիկին Մառի Երամեան կը վերադարձայ իր արհեստանոցը, Մեծ Սեռայի դիմացը Նո. 78 տան երկրորդ արկը։

Երեք ամսուան միջոցին կը սորվեցնէ ամենավերջին ճոռաձեւութեամբ, կար եւ ձեւագիտութիւն իր բոլոր բարդութիւններով եւ ադիական միջոցներով, Droit-fils մեքոտով։ Իր աշակերտուհիները կ'օժտէ Բարիզի ազգային Académie Daydou վկայականով։

ՓՍՍՏԱԲԱՆ

ԽՈՄԱՐՈՎ Թ. ԹԻՒԹԻՒՆՃԵԱՆ

(Տօքթ. իրաւագիտութեան)

ԿՍՏԱՆՁՆԷ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԴԱՏԵՐ

Ընկերակցութեամբ հանրածանօթ փաստաբան ՄԷՔՐ ԱԶԻԶ ԷԼ ՀԱՇԷՄԻ

Գրասենեակը բաց է կէսօրէ առաջ 9—12 կէսօրէ վերջ 3—6

Rue Allenby, Immeuble NESSOULI **ՀԵՌԱՀԱՅՆ 1—28**

Տակուն շինուածի վայելուչ տեսք հնչուն եւ քնաւական ձայն

Անոնք յատկանիշներ՝

ՈՐՈՆՑՄՈՎ ԿՐ ՁԱՏՈՐՈՇՈՒԻՆ

ԱՓՕLLՕ ՓՕՆՕՆԵՐԸ

Հրապարակի վրայ գրեթէ նըւագ բոլոր մարքանեռու հետ կը մրցին Ապօլլօ փօնօները։ Մանաւանդ վերջին նոր մօտէլները, որոնք հասած են արդէն, անգերազանցելի են իրենց տակունութեամբ, վայելչութեամբ և ժամչելի գիներով։

APOLLO GRAMOPHONE Co. Ltd

(of London)

ԱՓՕLLՕ ՓՕՆՕՆԵՐՈՒ ԹԱՓԱՒՈՐԸ !!!

Կատարեալ համոզում գոյացնելու համար անգամ մը այցելեցէք

MAISON APOLLO, Rue de la Poste, BEYROUTH

Փարոզագիծ եւ բօնօլ ամէն ձեւի, անվիճելի օրակ եւ առաւելութիւններ գիւրամատչելի գին. վճարումի դիւրութիւն։

Ընդհ. ներկայացուցիչ՝ Սիւրիոյ, Պաղեստինի, Անդրյորդանանի, Միջագետքի եւ Եգիպտոսի.— ԳԱԻՐԳԷՆ ՍԻՆԱՆԵԱՆ

KOURKEN SINANIAN, Boite Postale 642, BEYROUTH (Syrie)

ՕԳՆԷ ԴՈՒՆ ՔԵԶԻ ԵՒ ԱՍՏՂԸ ՔԱՕՏ ՊԻՏԻ ՕԳՆԷ

ԸՆՏԱՆԻՔԻ ԱՍՏՂԸ

(L'ETOILE du FOYER)

Առեւտրական և երկրագործական ժողովրդային վարկի հաստատութիւն

Անանուն ընկերութիւն.— դրամագլուխ՝ 3,000,000 ֆրնք.

որ կրնայ 3.000,000,000 ֆրնք.ի բարձրացուիլ վարչական խորհուրդի պարզ որոշումով։

Կեդրոնատեղի.— 137 Boulevard Sebastopol - Paris

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԴՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ Արեւելեան պետութեանց

Սավօյ Օթէլի օճիք, Պուրճ, Գէյրութ

ԵԼԵՒՄՏԱԿԱՆ ՃԻՒՂ

Աւանդի պարտևանագրութիւնի

ՕԺԻՏ

Զրաշխատորեալ տոկոս 6%։ Ակէ զատ մասնակցութիւն ընկերութեան շահերուն։

ԿԱԼՈՒԱԾԱԿԱՆ ՃԻՒՂ

ՎԱՐԿԵՐՈՒ ԲԱԺՈՒՄ

Կալուածի վրայ փոխառութիւնք՝

վճարելի 10—15—20 տարիէն. որոշուած պայմանաժամէն առաջ ուզողը կրնա՞ վճարել։

ԸՆՏԱՆԻՔԻՆ ԱՍՏՂԸ ընկերութիւնը ներկայիս 75,000է աւելի անդամ ունի։ Մինչև 1 Ապրիլ 1931 Ընտանիքին Աստղը 135 միլիոն փռնկ տուած է, գրաւով 500 միլիոնէ աւելի արժէք ունեցող անշարժ կալուածներու վրայ։

Ամէն բացակայութիւն ուղղել՝ B.P. 821, Beyrouth

գիրները չկրցին հասկնալ։

Հայաստանը կապուած էր Հայաստանի Ապահովութեան Խորհուրդին և երկրագործ Զօրավարին, Հոիզոնը կապուած էր Դաշնակական Գիւրոյին, իսկ Մօակը բոլորովին անիշխանական։

Մենք կը պայապանենք (Ռուսահայերը) կովկասեան սահմանը, իսկ Թրքահայերը թ'ող պահեն Թրքահայաստանի սահմանները, կը գրէ Մօակ իր խմբագրականով։

Հ. Առաքելեան երբեք չէր մտածեր, որ Թուրքերը ֆիզիքապէս առաջ պիտի ճնշէին Թրքահայաստանը, ապա և Կովկասը։

Մի'մոռնաք և Սեփան Շահումեանը—Խորհրդային Ռուսաստանի Կովկասի արտակարգ քոմիսարը— որ կը գտնուէր Պագու և ուրկէ մենք յոյսերնիս կտրեցինք զինուորներ ստանալու մեր սահմաններու համար։

Մենք մեծ յոյս ունէինք Պագուի վրայ։

Ահաւասիկ Անդրկովկասի բարոյական-վարչական կեդրպարանքը ընդհանրապէս մեր մեծ ոգեւորուժի նախօրեակին։

Ոգեւորութիւնը մեծ էր, բայց ինչպէս միշտ այս անգամ ալ ոգեւորութիւնը հայկական էր։

Ամբողջ հայ ժողովուրդի աչքը ռնկուած էր Կարին՝ ուր Մայիս 3ին, տեղի պիտի ունենար հանգուժար և պիտի հռչակուէր Հայոց անկախութիւնը։

Կովկասեան հայկական ռազմաճակատի զինուորական կացութեան մասին, նախ քան կարնոյ անկումը, գաղափար մը տալու համար՝ այստեղ ես մէջ կը բերեմ Զօրավար Անդրանիկի 1918ի սկիզբին դաշնակից ներկայացուցիչներու ուղած յիշատակագիրը։

Բարեբախտաբար այդ յիշատակագրի հայերէն բնագիրը քովս է հիմայ և հետաքրքիր է օգտուիլ առանց էր գրած կացութեան, տեղ տեղ ան էր ազգային խորհուրդը, միութիւնը և հրամանատարութիւնը։

Տակաւին այս բաւական չէր։

Ինչպէս ես արձանագրեցի ասկէ առաջ՝ կար ռուսական գլխաւոր ազդակոչը գեներալ Լէպիէնքին, որ ունէր անխախտելի հրամանները, իվերայ այսու ամենայնի գեներալ Օաիչէլիձէն էրզրումի մէջ, որուն մասին ես առիթ կունենամ խօսելու կարնոյ անկման պատմութեան ընթացքին։

Մի քանիք տակաւին անդրկովկասեան բարձրագոյն օդականը, բոմիսարիաթը՝ երեք ազգերէ կազմուած, և իր Սէյմը՝ երեք ազգութիւններէ և խառն ի խուռն կուսակցութիւններու ծնունդ։

Այս բոլոր կազմակերպութիւնները պէտք էր հնազանդէին միայն մէկ մարմնի՝ ամէն մէկը կատարելով իր պարտականութիւնը։ Բայց չեղաւ։

Այս բոլոր օդականները իրարմէ անջատ, տարաժեղց, անսիրելի։

Մէջտեղը կը մնար լոկ Հայաստանի ֆիզիքական ապահովութեան խնդիրը իր լայագին վիճակին մէջ։

Իշխանութիւններու ցանկը տակաւին չվերջացուցի —ապա մամուլը։

Մամուլի կարծիքը բոլորովին տարբեր էր մէկը միւսէն։

Տեղծուեցաւ Հայաստանի Ապահովութեան Խորհուրդի նախաձեռնութեամբ մամլոյ ներկայացուցիչներու ժողով, բայց հազիւ մէկ երկուքը ներկայացուցիչներ ղրկեցին։

Մամուլը կ'արձանագրէր։

—Այսքան զինուոր մեկնեցաւ այսինչ ուղղութեամբ։

Զինուորական հրամանատարութիւնը իզուր չանաց արգիլել իրեն զինուորական գաղանիք՝ բայց խմբա-

AZTAG
JOURNAL QUOTIDIEN ARMÉN.
B. P. 587
BEYROUTH, Liban

Directeur-Propriétaire
HAIG BALIAN

ԱԶԴԱԿ
ՕՐԱԹԵՐԹ
ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԳԻՏԱԿԱՆ

ازتاك
جريدة سياسية ادبية اقتصادية حرة

ԲԱԺԱՆԳԻՆ
ՍՈՒՐԻԱ տար. 550, Վեցամսեայ 300 Ս. Դ.
ԱՐՏԱՍԱՀՄ. տրկ. 7, Վեցամսեայ 4 տոլար

ԿԻՐԱԿԻ 8 ՄԱՅԻՍ 1932

ՀԱՏԸ 2,50 Ս. Դ.

Զ. ՏԱՐԻ | Ամէն առաւօտ պէտք է ըսել թերթիս տեօրէնին հասցէին | Տնօրէն — Խմբագիր՝ ՀԱՅԿ ՊԱԼԵԱՆ | Չհրատարակուած ձեռագիրները չեն վերադարձուիր | Թիւ 49 (626)

ՌՈՒՍ ՀԱՄԱՅՆԱՎԱՐ ՄԸ ՍՊԱՆՆԱԾ Է ՖՐԱՆՍ. ՀԱՆՐ. ՆԱԽԱԳԱՀԸ

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

ՄԱՅԻՍ 6

Նահատակները որ ազգի և կրօնքի ալ պատկանին, երբ գիտակցաբար մահը գրկած են իրենց ազգին ու հայրենիքին ազատագրութեան համար, պաշտելի են և անոնց յիշատակը արժանի է յիշուելու պատկառանքով։

Քիչ անգին նկարները հրատարակուած մտաւորականներու և քաղաքական գործիչներու փաղանգը, որոնք մեր այսօրուան հայրենիքի ազատութեան ապարանքը կերտեցին զոհերն են Թրքական չարաշուք կառավարութեան ոճրագործ դաւադրութիւններուն։ Այդ զարհուրելի օրերուն, երբ մեր ցեղի ամբողջական բնաջնջման ծրագիրը կը մշակուէր Պապը Ալիի կողմէ, սուլթաններու արիւնահոտ պալատներուն մէջ թէ Իթթիհատի ակումբներու նկուղներուն տակ, արիւնկզակ Ճէմալը, աղին, արաբիոյ մէջ կը պատրաստէր անօրինակ սպանդ մը և իրարու ետեւէ կախաղանի մահասփռեր սիւներուն վրայ կը գամէր Սուրիոյ և Լիբանանի ազատասէր մտաւորականութիւնն ու հեղինակաւոր երեւելիները, առանց դատի և դատաստանի, ճիշդ այնպէս, ինչպէս կը ջարդէին մեր մտաւորականներն ու քաղաքական գործիչները Աեաշի և Ուրֆայի ճամբաներուն վրայ։ Միայն ոճրի ձեւն էր փոխուած. հոս, խրոխտ Ճէմալը հրապարակներու վրայ և կախաղանի մահով կը պատժէր, իսկ հոն նենգութեամբ և գաղտագողի կազմակերպութիւններով։

Այսպէս տասնեակներով Թանկագին կեանքեր խամրեցան Դամասկոսի և Պէյրութի հրապարակներուն վրայ պատրաստուած կախաղաններու վրայ և անթիւ և անհամար մարդիկ բանտերու և գնտաններու մէջ անպատմելի տանջանքներով և խաչելութիւններով մահացան։ Անարգ Թիւրքը, սակայն, չի գոհացաւ ատով. խլելէ վերջ այս երկիրներու մտաւորականութիւնն ու երիտասարդութիւնը, որոնցմէ հազարաւորներ Պէր Սապաի և ջրանցքի անապատներուն մէջ աւազներու տակ Թաղուեցան, անօթութեան դատապարտեց ամբողջ Լիբանանի բնակիչները, մեծ ու պզտիկ, կին ու երախայ, աղջիկ ու պառաւ, բոլորը, բոլորը, որոնք անսնունդ ու անսուաղ իրենց բնակարաններու չորս պատերուն մէջ կմախացան «հա՜ց, հա՜ց» ճչալով։

Այնքա՜ն անողորմ էր և տմարդի Թշնամին, որ չէր խնայեր մեծին ու պզտիկին և չէր ճանչնար ոչ մէկ նուիրականութիւն։

Ի՞նչ էր յանցանքը սակայն այս առաջապահ մտաւորականութեան, որոնք իրենց ընտանիքի անդամներուն և որդեգորներուն աչքերուն առջև մահերու ամենադաժանովը պատժուեցան։ Փաթթոցաւոր թէ անփաթթոց, քրիստոնեայ թէ մահմեդական, բոլորն ալ մէկ գաղափարի շուրջ համախմբուած էին. ազատուիլ Թրքական բռնապետութեան ճնշումներէն և տիրանալ իրենց ազատութեան։

Նոր չէր արաբ մտաւորականութեան մէջ ծլող այս ձգտումը։ Շատ առաջ, մեր ազատագրական շարժումներու նախօրեակին, արաբ մտաւորականութեան մեծ մասը սկսած էր քաղաքական գործունէութեան, և եւրոպական ոստաններու մէջ աշխատանք կը թափէր այդ ուղղութեամբ։ Անարիւն և առանց յոհողութեան կ'ուզէին տիրանալ իրենց բաղձանքին, քաղաքական և դիւանագիտական ճնշումներու ճամբով։ Պատի՛ւ իրենց, այսօր դեռ կ'ապրին Սուրիոյ և Լիբանանի մէջ շարք մը այդ ռահվիրաներէն, որոնք կրցած են Ճէմալի վրէժխնդրութենէն ազատիլ, այդ օրերուն Արաբիայէն իրենց բացակայութեան շնորհիւ։

Լիբանանի Հանրապետութեան Նախագահ Ն. Վ. Պ. Շարլ Տէպպաս մէկն է այն քաղաքական մեծ դէմքերէն և հայրենասէր անձերէն, որոնք, 1912ին, Փարիզի մէջ գումարուած արաբական համագումարին մէջ կ'որոշէին արաբական երկիրներու Թրքական լուծէն ազատուելու անհրաժեշտութիւնը և իրենց ստորագրութեան տակ մասնաւոր յայտարարութիւններ կը հրատարակէին, ուղղուած ամբողջ արաբ աշխարհին։ Եւ այդ էր պատճառը որ, ի բացակայութեան մահուան կը դատապարտուէր Ն. Վ. Պ. Շարլ Տէպպաս։

Սխալեցան ի հարկէ արաբ մտաւորականներն ու քաղաքական գործիչները իրենց ընդգրկած պայքարի ձեւին մէջ. անզէն ու անարիւն միջոցներով ազատութեան տիրանալու ձգտումը, մանաւանդ երբ դիմացդ Թիւրք դաժան ցեղն է կանգնած, սխալ է։ Եւ իրենք՝ մտաւորականները քաշեցին առաջին պատիժը այդ ձգտումին։ Պատերազմի սկիզբը, միաձոյլ արաբական շարժում մը, ոչ միայն պիտի փրկէր այդ Թանկագին կեանքերը, այլ առաջին օրէն պիտի ստեղծէր ազատ և անկախ արաբական պետութիւն մը, զերծ ամէն միջամտութենէ։

Սակայն ազատութեան պահանջած արեան հարկը վճարուեցաւ, արաբ մտաւորականութեան ամենաարժանի առաջնորդներու մահուամբ։ Ճէմալ, առանց խնայելու կախաղան հանեց զանոնք և կարծես այդ կերպով մարել արաբ ժողովրդի ձգտումը դէպի իր ազատութիւնն ու անկախութիւնը։

Ազատութեան օրհնաբեր արշալոյսը չուշացաւ սակայն։ Հիւրընկալ երկիրները ողջունեցին այդ երանելի արեը, որուն կարօտը կըզգային այնքան երկար տարիներ։

Ճէմալները չի կրցան իրականացնել իրենց երազները և Լիբանան ու Սուրիա կերտեցին իրենց պետական կեանքի ապարանքը։

Հայ ժողովուրդը, որ դարեր բաղդակից եղած է հիւրընկալ ժողովրդին և տուայտած Թրքական լուծին տակ, անխառն հրճուանքով կ'ողջունէ ազատագրութիւնը այս երկիրներուն։

Սրհնեալ ըլլայ յիշատակը նահատակներուն։

ՃԷՄԱԼ ՓԱՇԱՅԻ ԿՈՂՄԷ ԿԱԽԱՂԱՆ ՀԱՆՈՒԱԾ ՍՈՒՐԻԱՑԻ ԵՒ ԼԻԲԱՆԱՆՑԻ ՄՏԱՒՈՐԱԿԱՆՆԵՐ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԳՈՐԾԻՉՆԵՐ

Եուսուֆ Հանի

Նաիֆ Թէլլօ

Ահմէտ Նաճա Անէմ

Օմար Համէտ

Թօֆիգ էլ Պասար

Մուհամէտ Մահմասանի

Ապտիւլ Ղանի Ղրէյսի

Ապտիւլ Համիտ Զէհրաւի

Շէյխ Ֆիլիպ Խազին

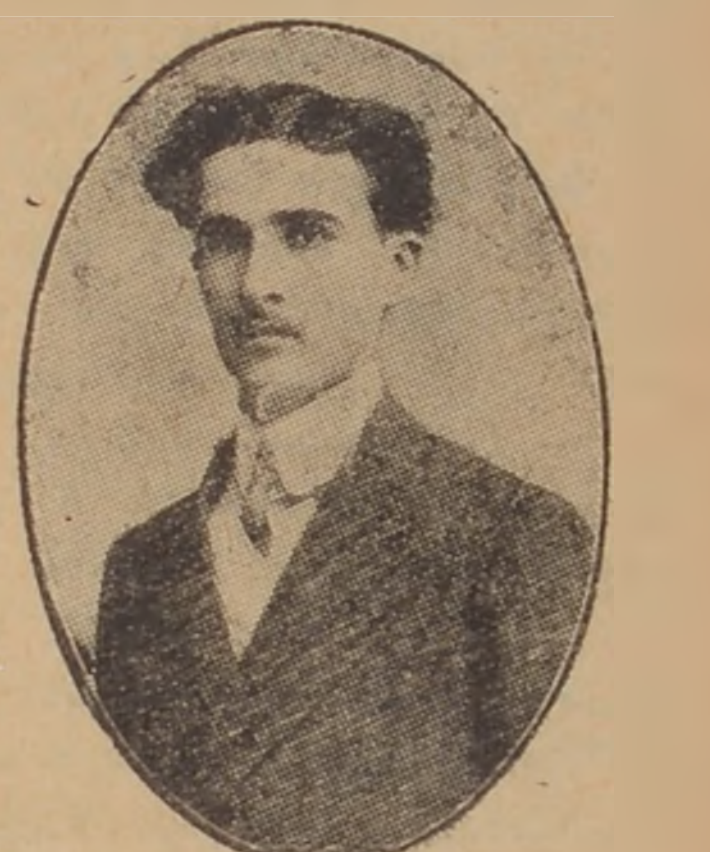
Սաիտ Աքլ

Ալի Արմանազի

Էմիր Արիֆ Շեհապի

Շէյխ Ֆարիտ Հազին

Մուհամէտ Շանիթի

Շէֆիգ էլ Մուայէտ

Նուր էլ Քատի

Շիւքրի Ասէլի

Ապտիւլ Քատիր Արսա

Մահմուտ Մահմասանի

Ապտիւլ Քէրիմ Խալիլ

Նախլէ Փաշա Մուտրան

Ապտիւլ Վահապ Ինկլիզի

Ճըրճի Հատատ

Րէֆիգ Սէլլում

Հայր Եուսուֆ Հայէք

Րիւշտի Շամաա

Փէտրօ Փաւլի

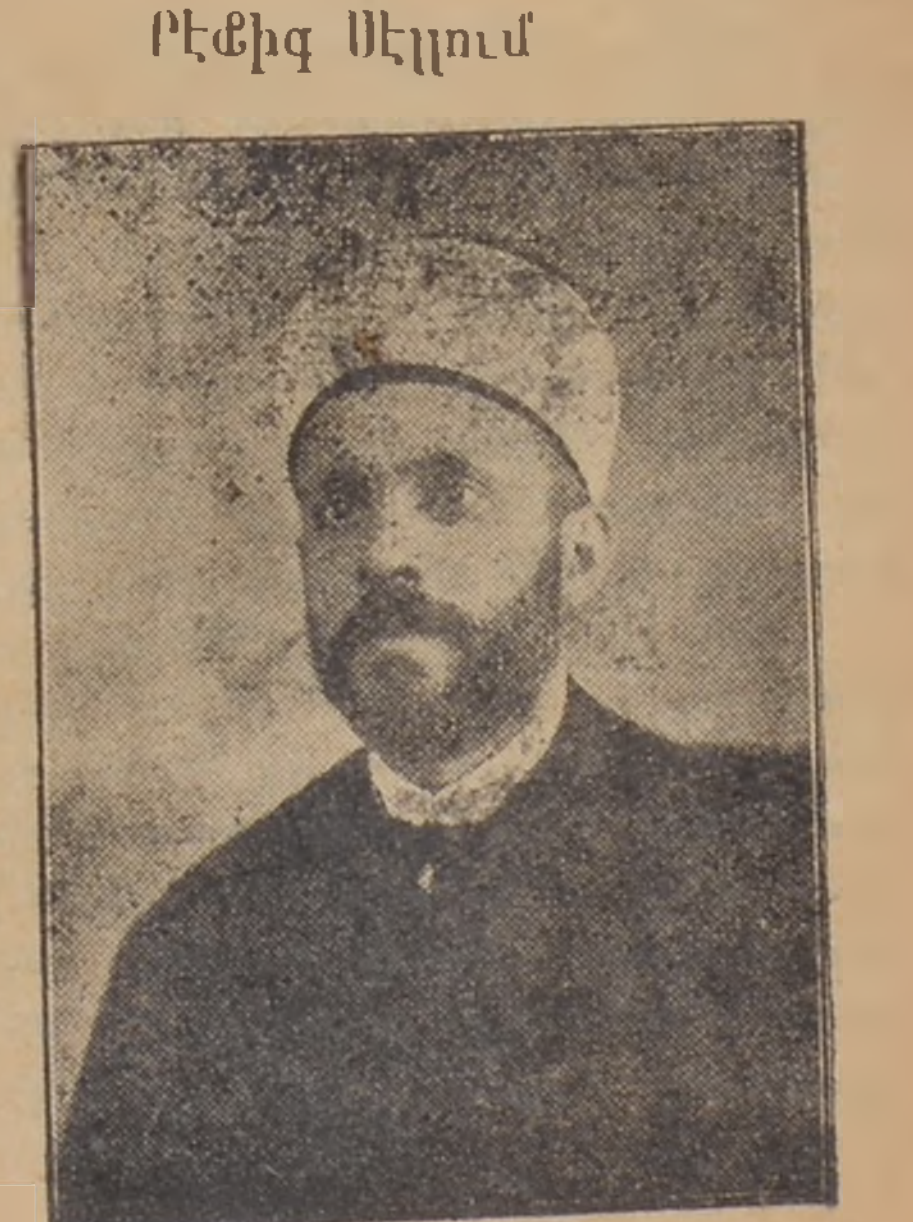
Շէյխ Ահմէտ Թապպարա

ԱՐԱԲԱԿԱՆ ԱՐԴԻ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ

«Ազդակի ընթերցողները կը յիշեն անշուշտ թէ, մօտ տարի մը առաջ, բոլոր արաբական և մանաւանդ ամերիկեան, եգիպտական և սիւրիական մամուլին մէջ երկար յօդուածներ հրատարակուեցան արաբ մեծ բանաստեղծ Ճբրպրան Խալիլ Ճբրպրանի մեռնիլ ամսուան առթիւ։

Արդարև, այդ թուականէն չատ առաջ, երբ օր մը «գեղեցիկ գրուածոց հաւաքածոյ» մը պիտի կ'անցնէին, հանդիպեցայ «Ակունքը» խորագրով բանաստեղծական հոյակապ նկարագրութեան մը, նոր ոճով և սքանչելի ոգիով եւ ճայկակով գրուած։ Կրկին ու կրկին կարդալէ յետոյ անոր վերջաբանին տակը աւելցուցի հետեւեալ տողերը. «Ահա մասիկ արաբական բանաստեղծա-իմաստասիրական գոհար մը, որուն նմանները չատ հազուագիւտ են ամենազգի գրականութեանց մէջ...»։ Այդ գոհարին հեղինակը Ճբրպրան Խալիլն էր, Լիբանանցի այս անզուգական հանճարը, որուն վաղաժամօրէն անյիշած մարմինը, իր փափաքին համաձայն, Ամերիկայէն բերուեցաւ Լիբանան, և հանդիսաւոր արարողութիւններով և չուքով փոխադրուեցաւ իր ծննդավայրը՝ Պշչերրի և հանգչեցաւ իր այնքան սիրած և երգած լիբանանեան «էրզ»երու (մայրի) չուքին տակ պատրաստուած չիրմի մը մէջ։

Այդ օրերէն իսկ գաղափարը յղացած էի այս մեծանուն գրագէտին, ինչպէս նաև արաբ գրականութեան ուրիշ տիտաններուն հեղինակութիւններէն գեղեցիկ հատուածներ հայացնել ըստ կարելւոյն և հրապցնել մեր հայ ընթերցողներուն։

Ահա այդ թարգմանութիւններէն մէկն է հետեւեալը, զոր «Ազդակի» սիրնակներէն կը նուիրենք հայ ընթերցողներու։

Մ. Գ. Զ.

ՆՈՐ ԵՐՋԱՆԸ

(المدينة الجديدة)

Արեւելքի մէջ, այսօր, երկու տեսակ մարդիկ գոյութիւն ունին. երէկուան մարդը և վաղուան մարդը։

Եկո՛ւր, իմացուր ինձ թէ՝ դուն ո՛վ ես և ի՞նչ ես։

— Քաղաքագէ՛տ մըն ես, որ գաղտագողի «ազգիս օգտակար ըլլալ կը ցանկամ» կը մռմռայ ինքն իրեն։

Եթէ առաջին կարգէն ես, մակարոյծ բոյս մըն ես. իսկ եթէ երկրորդ կարգէն ես, ովասիս մըն ես անապատին մէջ։

— Վաճառակա՛ն մըն ես, որ մարդոց կարիքը իր վաստակին և փքացուժին միջոց հաւարելով, անոնց ապրուստի նիւթերը կը մեծաբարէ, «տիրէմ»ով գնածը «տինար»ով ծախելու համար. թէ՛ լուրջ աչխատաւոր մըն ես՝ որ ոստայնանկին և հողագործին միջև փոխանակութիւնը կը դիւրացնէ, խնդրողին ու խնդրառուին միջև իբրև օղակ երկու կողմին ալ օգտակարկ'ըլլայ և ինքն ալ կ'օգտուի։

Եթէ առաջին տեսակէն ես, ոճրագործ մըն ես, ի՞նչ փոյթ թէ կ'ապրիս ապարանքներու մէջ թէ քանտերու նկուղներուն տակ։ Իսկ եթէ երկրորդ տեսակէն ես, բարերար մըն ես, ի՞նչ փոյթ թէ մարդիկ քեզ գնահատեն կամ ոչ։

— Լրագրո՞ղ մըն ես արդեօք, որ իր ժամուին ու սկզբունքը գերեվաճառներու չուկային ծախու կը հանէ և ընկերային աղէտներէն ու մարդկութեան ոդերու գուժերէն իրեն բաժին կը հանէ և կ'աճի ու կը փքանայ, նման քաղցած ագռաւներու որոնք գիշատիչ դիակներու վրայ կ'արձակին. թէ՛ քաղաքակրթութեան ամպիոնին վրայ կեցող ուսուցիչ մըն ես, որ օրուան դէպքերէն խրատականներ վեր հանելով մարդոց աչքերուն առջև կը դնէ, ինքն անձամբ օրինակուելէ յետոյ անոնցմէ։

Եթէ առաջինն ես, պարտ ու վէրք մըն ես, իսկ եթէ երկրորդէն ես բաղձանք մըն ես։

— Կառավարի՛չ մըն ես միթէ, որ կը պզտիկնայ իրեն պաշտօն յանձնողներուն առջև և պատուելի ու մեծարուելի կրպահանջէ իր հրամանին տակ գտնուղներէն, ձեռքը չի չարժեր առանց անոնցմէ իր գրպանը բան մը դնելու, ոտքը չի քայլեր առանց անոնցմէ չահ մը իւրացնելու. թէ՛ վտանգելի ծառայող մըն ես՝ որ հանրութեան գործերը կը վարէ, ուրիշներու չահերուն կը հսկէ և անոնց յոյսն ու իղձերը կ'իրագործէ։

Եթէ առաջին կարգին կը պատկանիս, որմէ ես մարդոց կաւերուն մէջ, իսկ եթէ երկրորդէն ես օրհնութիւնն ես ամենոնց ամբարներուն։

— Ամուսի՞ն մըն ես արդեօք, որ իր տիկնոջ համար արգիլածները իր իր անձին ներելի և արդար կը համարէ. իր «բանտին» բանալին գօտիին մէջ զետեղած, իր հաճոյքներուն եռանկ կ'ըլլայ ախտաւորելու ատիճան, մինչ անդին կինը պարապ ատենները հետ նստակեաց կը մնայ առանձին ու տխրագին. թէ՛ կենակից ընկեր մըն ես՝ որ ձեռքը իր ընկերուհիին ձեռքին մէջ չի դրած ոչ մէկ տեղ կ'երթայ, անոր գաղափարն ու կարծիքը չառած ոչ մէկ գործի կը ձեռնարկէ, յաղթանակներու եռանկ չի վազեր, ուրախութեանց ու փոքերուն անոր ալ մասնակցութիւնը չ'ապահոված։

Օ՛ն, քսէ ինձ, ո՞ր տեսակէն ես։

Եթէ առաջինն ես, կործանած, քարայրաբնակ ու ժորթազեաց վայրենի ցեղերէն մնացորդ մըն ես, եթէ երկրորդէն ես, արդարութեան և ուղիղ դատաստանի արահետին մէջ, միջօրէին, դէպի արշալոյսն ընթացող ազգի մը առաջապահներուն մէջ կը գտնուիս։

ՃԲՐՊՐԱՆ Խ. ՃԲՐՊՐԱՆ

Թրգ. ՄԿՐՏԻՉ Գ. ՉԱՐՊՃԵԱՆ

Պէյրութ, 4 Մայիս 1932

ՉԱՅՆ ՄԸ ԵԻՍ ՀԱՄՄԱՆԱՅԷՆ

(Թող լսեն մեր կաթողիկոսներն ու առաջնորդները)

Շաբաթներ առաջ «Ազդակ» հայաթերթի յարգելի ընթերցողներ լսեցին տկար ձայն մը Համժանայի թոքախտաւորներէն։ Այդ ձայնը կ'իմացնէր թէ հոն ալ կան բաւական մեծ թիւով թոքախտաւորներ նոյնքան հայ արիւնով և կրօնքով։ Այսօր նոյն տկար ձայնն է քիչ մը աւելի զօրացած, մեզի համար կարևոր նկատուած խնդրոյ մը շուրջ։

Այս հիւանդանոցը ամերիկան հաստատութիւն մըն է։ Մեծամասնութիւնը իրենց կարողութեանց հաւելուածը վճարողներ են. կան նաև բոլորովին ձրի պաոկոյներ։ Հիւանդներուն հարիւրին յիսունը կը կազմեն հայերը։ Վարչութիւնը արաբախօսներուն ձեռքն է, որով չատ անգամներ իրարև օտար, մանաւանդ հոգեկան հիւանդներ կը նկատուինք. նպատակս այս կէտերը քրքրել չէ։

Հայ հիւանդներուն մէջ նիւթապէս օգնութեան կարօտներ կան և կ'արժէ անոնց մասին հետաքրքրուիլ իրականին մէջ։ Բայց այսօր այդպիսիներու նիւթական օգնութիւն խնդրել ալ չէ նպատակս. այդ մասին ուրիշ առթիւ։ Սրտանց կը հրճուինք երբ որ թերթերէն կ'իմանանք ազգին ցոյց տուած բարեսիրական հետաքրքրութիւնը մարմարիչնի մեր բախտակիցներուն համար, որով լիովին կը համոզուինք որ Հայերը իրենց հիւանդ եղբայրները կը սիրեն օրտանց, և անձնուիրաբար կը զոհեն, և կը բաժնեն իրենց օրուան հացը անոնց հետ. վերանձնութեան մեծ փայլուն օրինակ մըն է։

Մենք չենք ուզեր ո՛չ նիւթական օժանդակութիւն, ոչ ալ բժշկական ապերդ խնամք։ Մեր պահանջը բոլորովին այլ տեսակէ է. մենք կ'ուզենք մեր խուլ ցաւերուն մէջ մերթ ընդ մերթ ափոփանքի մեղմացուցիչ մխիթարութիւններով մեզի մօտեցող հայ ազգայիններ, մանաւանդ հայ կրօնականներ...։

Աւելի պարզեմ նպատակս։

Քառասուն եւ հինգ հայ հիւանդներ կան, որոնցմէ մասն և ութը էրիկ մարդիկ են, իսկ քսանը եօթը օրիորդներ և տիկիններ, բացի չորս հիւանդապահուհիներէ։ Տասն և ութը էրիկմարդոց միայն երեքը բողոքական են մնացածը Հայ Առաքելական։

Ամերիկեան Միչընը չաբաթը երկու անգամ կը ղրկէ արաբախօս քարոզիչ մը, կիրակի առաւօներ քարոզելու, բայց մենք չենք հասկնար։ Կաթոլիկ վարդապետ և մայրապետներ պէյրութէն և մօտակայ գիւղերէն յաճախ կ'այցելեն, տաղիկներ և պատկերներ բաժնելով հիւանդներուն։ Հայ բողոքական պատուելիներ պաշտօնապէս կը կարգադրեն և իրենց պարտականութիւն կը նկատեն ամէն չաբաթ իրենցմէ մէկուն այցելութիւնը կարգալ (թէև առնուազն ալ չատ անգամ պարտադնց կը գտնուին) հոգ չէ թէ մասն և ութէն միայն երեք հատ բողոքական են, իսկ հայ լուս. քահանաներ, վարդապետներ, եպիսկոպոսներ, որոնցմէ բաւական թիւով ունինք Պէյրութի մէջ, ո՞ւր են։ Միթէ անոնց համար բան մը չե՞նք արժեր որ գոնէ մասն մասն այցելեն մեզ. միթէ չունի՞նք մենք ալ մեր ըսելիքները և լսելիքները, որո՞ւ կրնանք մեր սրտերը բանալ վստահօրէն։ Վեց ամիս է հոս եմ Զատկի առթիւ մէկ անգամ քահանայ մը եկաւ, հապճեպով հաղորդութիւն տուաւ և վերադարձաւ. միթէ այսքանը բաւակա՞ն է, միթէ Պէյրութի առաջնորդարանը կարողութիւն չունի՞ եթէ ոչ չաբաթը, երկու չաբաթը գոնէ ամիսը անգամ մը հոգևոր հայր մը ղրկելու։ Բնականաբար երբ լրջօրէն նկատի առնուի, չատ հեշտ է անոր կարգադրութիւնը։

Այս անկարեւոր նկատուած անհանգստութիւնները նման են «այգիները աւերող փոքրիկ աղուէսներուն», և ես բոլորովին անիրաւ կը նկատեմ այնպիսիներ՝ որոնք ձայն բարձրացուցած իրենց աչխարհի կը պոռան թէ կաթոլիկներուկամ բողոքականներ մարդասիրութեան ելած են, թէև ասիկա անտեղի վայնասուն մըն է, և թէ բոլորովին հակառակ իրականութեան։ Ննթադրենք թէ իրաւ կ'որսան. ես իրաւունք պիտի տամ անոնց. երբ որ մենք անհոգօրէն կը խօսինք միայն, և ոչ թէ կը գործենք, և եթէ կ'որսան անոնք ո՛չ թէ միայն հիւանդները, այլ եւ անոնց հետ սէկտեղ անոնց ընտանիքներն ալ, ահա այգիները աւերող փոքրիկ աղուէսներ։

Անչուշտ ներկայիս ազգ եւ առաջնորդարան զբաղած են չատ մը բարդ խնդիրներով. Դաւառականի ընտրութեան են. ան.։ Բայց ներեցէք համարձակութեանս, մեզ չհետաքրքրեր ո՛չ Դաւառականի, Քաղաքականի ընտրութիւնը, ոչ ալ վարդապետ կապեր և կաթողիկոսը քակեր է. մեզ հետաքրքրողը մեր կեանքն ու հոգիներն են։ Միթէ հայ քահանաները միայն մեզ թաղելու համա՞ր են. միթէ միայն առողջապահական քարոզելու և այցելելու պէտք կայ. մենք որ օր ըստ օրէ աւելի կը մօտենանք խորայատակ Ծորդանանէն անցնելու...և չատ անգամներ անասելի ցաւերու մէջ մեր հաւատքը կը թուլնայ ու ղեկը կը կորսնցնենք, մենք աւելի պէտքը չունի՞նք Աւետարանի խրատներուն լոյսը մեզի բերող հոգեւորականներու, որ այդ լոյսով կարող ըլլանք տեսնել մանուան ձորի թանձր խաւարին մէջէն միւս ափին վրայ մեզի համար պատրաստուած քնակարաններ, և գոնէ մեր վերջին վայրկեաններուն, պարզուած այդ երանելի տեսարաններով, փակենք մեր աչքերը կատարեալ հաւատքով թէ մեր հոգիները կ'երթան հանգչելու իրենց յաւիտենական հանգիստին մէջ անխռով։

Արաբախօս, կաթոլիկ և բողոքական կրօնաւորներու կողքին աւելի մեծ փափաք ուզինք տեսնել մեզ այցելող հայ ազգայինը, և մ'աւելի հայ քահանան ու վարդապետը. ահա այս է մեր պահանջքը, եթէ կրցանք մեր թոքախտաւորի տակառ ձայնով հասկցնել քիչ թէ չատ։

ՎԱՐԴԱԳԵՍ

Համիտիա Ամերիկեան թոքախտանոց

27 Ապրիլ 1932

Ց. Գ. Այս կիրակի մատաղ հայուհի մը Օր. Սանդուխտ, անտէր ու անթաղ երկու օր հոս սպասելէ վերջ մարմինը ղրկուեցաւ Ամերիկ. համայարան, աչակերտներուն ձեռքը կատր կատր ըլլալու համար Հիւանդանոցը իր գերեզմանին մէջ կրթաղէ զանձանքորոնք կը վճարեն գերեզմանագլուխ։

Պ. ԿԻՒԼԷՆԿԵԱՆ ՀՐԱԺԱՐԱՒ ԱՆԴՈՒՆԱԼԻ ԿԵՐՊՈՎ

Ո՞Վ ՊԻՏԻ ՅԱՋՈՐԴԷ ԱՆՈՐ

Այս առտուան Պօլսէն եկող թերթերը ժրաղդաբար կը հաստատեն Պ. Գ. Կիւլպէնկեանի հրաժարման լուրը։ «Ազդեցիք» այս առթիւ կը գրէ.—

Փարիզահայ թերթերէ կը տեղեկանանք որ Հ. Բ. Ը. Միութեան նախագահ Պ. Գալուստ Կիւլպէնկեան անդամ նայի կերպով հրաժարած է, խորապէս ազդուած Խ. Հայաստանի կեդր. կոմիտէի քարտուղար Պ. Ա. Խանճեանի յարձակումներէն իր անձին դէմ։ Պ. Գ. Կիւլպէնկեանի հաւանաբար յաջորդէ Տիգրան Խան Քէլէկեան։

ԳՐԱՆՑ ՀԱՆԴԷՍ ՆԱԽԱԳԱՀԻ
Պ. ՏՈՒՄԷՐ ՋՈՒ ՄԻՀԱՓՈՐՁԻ ՄԸ
ՌՈՒՍ ԱՆԻՇԽԱՆԱԿԱՆ ՄԸ
ԵՐԿՈՒ ԳՆԴԱԿՈՎ ԿԸ ՎԻՐԱՒՈՐԷ

Փարիզ 6 Մայիս.— (ժամը 20,30).— Այսօր ժամը 15ին, հաւրապետութեան նախագահ Պ. Տումէր երբոր կայցելէր նախկին ռազմիկ գրողներու ցուցահանդէսը, ռուս անիշխանականի մը գործած մահափորձի մը զոհ եղաւ. այս ռուսը իր մտային կարողութեանց բոլորովին տէր ըլլալ չէր թուէր։

Նախագահը գնդակով մը վիրաւորուեցաւ գլխէն եւ գնդակով մըն ալ ուսէն։ Անիկա անմիջապէս փոխադրուեցաւ Պօճօն հիւանդանոցը ուր լաւագոյն վիրաբոյժներ, որոնց կարգին փոճէսօր Կոսէ հսկեցին ականաւոր հիւանդին սնարին խով։

Վարչապետը եւ կառավարութեան անդամները փութացին Պօճօն հիւանդանոցը։

Տասը հոգի իմիսնաբերաբար ներկայացաւ արեան փոխանցումի գործողութեան համար։

Պ. Քլօս Քարէր, նախագահ նախկին ռազմիկ գրողներու, որ կը գտնուէր Պ. Տումէրի խովը, վիրաւորուեցաւ իր բազուկէն։

Քաղաքապետական ոստիկանութեան տնօրէն Պ. Քոլ կիշտ որ ոստիկան իննիչ կիւեօնի հետ զինաթափ ըրաւ ոճրագործը եւ յաջողեցաւ աւելի ծանր արկածի առջեւը առնելու, թեթեւապէս վիրաւորուեցաւ։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ՋԵԿՈՅՑ

Փարիզ 6 Մայիս (ժամը 21-30).— Ներքին գործոց նախարարութիւնը կը հաղորդէ.

«Հաւրապետութեան նախագահ Պ. Քոլ Տումէր երկու գնդակ ընացաւ։

«Առաջինը մտաւ իր գանկին յատակը եւ ելաւ աջ քունքին մակարդակը։ Երկրորդը մտաւ իր աջ թեւէն եւ ելաւ ուսին ետեւէն։

«Երկու վէրքերը առաջ բերին շատ առատ արիւնահոսութիւն մը։

«Երեք անգամ արեան փոխանցում կատարուեցաւ։

«Արիւնահոսութիւնը կեցնելու համար, նախագահին մօտ կանչուած բժիշկներ եւ փոճէսօրներ ժամը 18ին, կարեցին երակը զոր գնդակը բաժնած էր ամբողջովին

«Առողջական գեկոյց մը, ստորագրուած ութը բժիշկներու եւ փոճէսօրներէ կողմէ որոնց կարգին բժիշկներ Կոսէ, Ապրամ եւ Սիմէօն, կը յայտարարէ.—

«Նախագահին վիճակը ծանր է միշտ։ Տաճութեան աստիճանն է 37,2։ Բազկերակ 120»։

Փարիզ 7 Մայիս.— Հաւրապետութեան նախագահ Պ. Տումէր մեռաւ։

ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ԱՌԱՋԻՆ ՀԱՆԳԱՄ ԸԼԼԱԼՈՎ ԿԸ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒԻ

ՆԵՐՈՆ ԵԱՆԹԻ նոր թատերախաղը

ՀԻՆԳ ԱՐԱՐ ԵՒ ԵՐԿՈՒ ՊԱՏԿԵՐ **ՕՇԻՆ ՊԱՅԼ** ՀԻՆԳ ԱՐԱՐ ԵՒ ԵՐԿՈՒ ՊԱՏԿԵՐ

Բեմադրութեամբ ԴԱՍՊԱՐ ԻՓԷԿԵԱՆԻ

ՊԷՅՐՈՒԹԻ ՔՐԻՍՏԱԼ ԹԱՏՐՈՆԻՆ ՄԷՋ

14 Մայիս չաբաթ իրիկունը ժամը ճիշդ 8.30ին

Կը խնդրուի յարգոյ հասարակութենէն ներկայ գանուիլ ճիշտ որոշուած ժամին՝ խաղի ընթացքն ու տեւողութիւնը չխանգարելու համար։

ԳԼԽԱՒՈՐ ԴԵՐԱԿԱՏԱՐՆԵՐԸ

Օշին Պայլ	Գ. Իփէկեան
Լեւոն պատանի թագաւորը	Տ.. Յոսըֆովեան
Չալկամ	Տ. Աճէմեան
Հեթում իշխան	Մ. Ապէլ
Սրբազան	Ա. Ա.
Նուիրակ	Յ. Ղալիկեան
Մխիթար Հայրուրբ	Մ. Տէր Մելքոնեան
Ժուան Ամոռի	Գ. Խաչերեսեան
Իշխան Ապէլ	Խ. Սիւքիասեան
Բագուր Իշխան	Մ. Հատիտեան
Սմբատ Իշխան	Ե. Տարօնեան
Իշխան Սիր-Ատան	Կ. Գրագիրեան
Պարոն Պոնեմոնս	Բ. Գարախանեան
Գնդապետ Արտակ	Ա. Այվազեան
Իփքա Ամոռի	Տիկ. Հ. Իփէկեան
Ցովհաննա այրի թագուհին	» Գ. Վալտհան
Ալիս թագուհի	Օր. Ա. Սիւքիասեան
Աննա իշխանուհի	» Ս. Սիւքիասեան
Ակնի	» Զ. Ապէլ
Զարուկ	» Ս. Սարաֆեան

Դործավար, պատօնեաներ, սպաներ ու զօրականներ

Խաղի նիւթը առնուած է Կիլիկեան հայ թագաւորութեան չրջանէն ԺԴ. դարու առաջին քառորդին։

Ցուշարար՝ Գ. Պոյաճեան

ՀՐԱՊԱՐԱԿԱՅԻՆ ԴԱՍԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ

1932 Մայիս 8 կիրակի կէսօրէ առաջ ժամը 10 ին

ՆԱՀՐԻ **ԱԶԱՏԱՄԱՐՏ** ԱԿՈՒՄԲԻՆ ՄԷՋ

Պիտի դասախօսէ Պ. Ն. ԱՂԲԱԼԵԱՆ Նիւթ՝

«Ուժերու յարաբերութիւնը ներկայի ճակատի վրայ»

ՄՈՒՏՔԸ ԱԶԱՏ

ԱԶԴԱԿԻ ՊԱՏՄՈՒԱԾՔ

ԱՆՑԱԾ ՕՐԵՐ

ԿԻ ՏԸ ՄՕՓԱՍԱՆ

Անտառախիտ բլրակին վրայ կը բարձրանայ հնադարեայ դղեակը, չրջապատուած բարձրաբերձ ծառերու մեծամեծ կանաչութեամբ և անահման բուռն կը տարածէ իր հեռապատկերը երբեմն անտառին խորութեան և երբեմն չրջակայքին վրայ։ Շէնքին ճակատէն քանի մը մէթր անդին փորուած է քարէ աւազան մը, ուր մարմարեայ ափկիններ կը լոգնան։ Ուրիշ աւազաններ յարկ յարկ իրարու կը յաջորդեն մինչեւ բլուրին ստորոտը, քանտարկուած աղբիւր մը, մէկէն միւսին կը թաւալէ իր ջրվէժները։

Դղեակէն սկսեալ, որ ծերացած պէրուհիի մը պէս իր չնորհները կը մատուցանէ մինչև խեցիներով զրուագուած քարանձաւները, և ուր կը նիրհեն ուրիշ դարու մը տարփանքները, այս հնամենի կալուածքն մէջ ամէն բան կը պահէ դարերու իր դիմագիծը։ Ամէն ինչ կարծես կը խօսի հին սովորութիւններէ, նախկին բարքերէ, անցեալի կնամեծարութիւններէն և այն թեթև վայելչաբերութիւններէ, որոնց մեր նախնիքը ինքզինքնին կը վարժեցնէին։

Լուի ժն.ի ոճով չինուած դահլիճին մէջ, ուր պատերուն վրայ տարփածուներ ու տարփուհիներ կը քծնէաբանին և կողովաբարձ գեղեցիկ տիկիններ և կնամեծար ու գանգրահեր պարոններ կ'երևին, բոլորովին ծերացած կին մը որ իր անչարժ դիրքին մէջ մեռած կը թուի, գրեթէ պատկած է խոշոր թիկնաթոռի մը մէջ և երկու կողմէն կը կախուին մոմիայի իր ոսկրոտ ձեռքերը։

Իր սքողուած նայուածքը կը կորսուի հեռո՛ւն դաչտավայրին վրայ և կարծես ճեմելիքներուն մէջէն կը հետեւի իր երիտասարդութեան պատրանքներուն։

Երբեմն երբեմն բաց պատուհանէն թեթև հով մը ներս կը բերէ խոտերուն հոտը և ծաղիկներուն բուրմունքը և իր խորհրդաւոր ճակատին չուրջ թև կուտայ իր ճերմակ մազերուն, և մտածումին մէջ հին յուշերուն։

Ջովը, գորշապատ աթոռակի մը վրայ, թարմատի աղջիկ մը, որուն խարտեաշ երկար գիսակները կ'իյնան մէջքին վրայ, կ'ասեղնագործէ խորանի զարդազգեստ մը։ Եւ մինչ ճկուն մատները կ'աչխատին, երազուն աչուըներով կը խոկայ։

Սակայն հանին գլուխը կը դարձնէ.

— Պէրթ, քիչ մը թերթ կարդայ ինծի, երբեմն կ'ուզեմ գիտնալ թէ ինչ կ'անցնի կը դառնայ տակաւին այս աչխարհին մէջ։

Պարանուհին լրագիր մը առաւ և աչքէ անցուց.

— Մեծ մայր, քաղաքականութեան մասին չատ բան կայ, անցնի՞մ։

— Այո՛, այո՛, սիրունիկս։ Սիրային պատմութիւն մը չկա՞յ։ Ուրեմն Ֆրանսայի մէջ կնամեծարութիւնը մեռա՞ծ է որ այլեւս չեն խօսիր հին աւետնուայ սիրարկածներուն և առևանգումներուն մասին։

Պարանուհին երկարօրէն փնտռեց.

— Ահաւասիկ, հետևեալ վերնագիրը. «Սիրային առաջ» գոչեց ան։

Ծորչմներուն մէջէն ծերացած կինը ժպտեցաւ։

— Կարդա՛ նայինք։

Եւ Պէրթը կարդաց։ Արշալոյսի պատմութիւն մըն էր։ Կին մը, իր ամուսնոյն տարփուհիէն վրէժ լուծելու համար, այրած էր անոր գէմքն ու աչքերը։ Դատարանը զայն անպարտ արձակած էր իբրև անմեղ մը, մոլորվրդի ծափահարութիւններուն մէջտեղ։

Հանրի չարժկտեցաւ իր թիկնաթոռին վրայ և կրկնեց.

— Ահռելի բան է, ահռելի բան է։ Ուրիշ բան մը գրեա՛ր սիրունիկս։

Պէրթ փնտռեց և քիչ մը անդին թերթին զանազանութեան բաժնին մէջ կարդաց. «Ահռելի տռամ»։ Վաճառատան մէջ աչխատող օրիորդ մը, արդէն իսկ հասուն տարիքի մէջ, ինքզինքը կը լքէ երիտասարդի մը թեւերուն մէջ։

Ծետոյ իր յեղյեղուկ սիրահարէն վրէժ լուծելու համար, ատրճանակով կը վիրաւորէ զայն։ Խեղճը խեղանդամ կը մնայ։ Երդուեալները, պարկեչտ մոլորվրդ, սպանիչին ապօրէն սէրը արդարացնելով, պատուաւոր նկատած էին և զայն անպարտ արձակած։

Այս անգամ, հանին բոլորովին ընկճվեցաւ և դողդողուն ձայնով բաւ.

Սակայն հիմակուհիմա մարդիկներդ բոլորդ ալ խենթ էք. բոլորդ խե՛նթ։ Բարի Աստուածը ձեզի սէրը ատած է, կեանքին միակ հրապոյրը, որուն մարդը միացուցած է կնամեծարութիւնը, մեր ժամանակին միակ զբօսանքը և ահաւասիկ դուք անոնց կը խառնէք արշաոպ և ատրճանակ, ինչպէս ցեխ կը գնեն սպանիական գինիի չիչի՞ մէջ։

Պէտք կը թուէր թէ չէր հասկնար հանիին սրմտութեան պատճառը։

— Բայց, մեծ մայր, այդ կինը վրէժ լուծած է։ Երևակայէ, ինք ամուսնացած էր և ամուսինը զինք կը խաբէր։ Հանին յանկարծակի սարսուռ մը ունեցաւ։

— Նայէ՛, նայէ այսօրուան աղջիկներուն ի՛նչ գաղափարներ կը սորվեցնենք։

Պէտք պատասխանեց.

— Սակայն ամուսնութիւնը նուիրական է, մեծ մայր։

Հանին սրտին խորէն սարսռաց իրբև կին, որ կնամեծարութեան մեծ դարուն մէջ ծնած էր։

Թրգմ. Ց. Ռ.

(1.) (Շար.)

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

Մ Ա. Հ Ա. Փ Ո Ր Ձ

ՎԱՐՁԱՊԵՏ ՍՐՏՔԸ ՓԱՇՏԻ ԴԷՄ

Գահիրէ 6 Մայիս.— Թանթահ մօտ երկաթուղագծին վրայ գըրուած ռումբ մը պայթեցաւ Ն. Վ. Սրտքը վարչապետ անցնելէն կէս ժամ առաջ։

Ատիկանական մը սպաննուած է և ուրիշ մը վիրաւորուած։

Այս մահափորձը մեծ յուզում յառաջացուց Եգիպտոսի մէջ։

ՌՈՒՍ ՊԱՏԵՐԱԶՄ. ԴՈՐՇԱՎԱՐԻ

ԿԱՐԵՒՈՐ ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Մոսկուա.— Պատերազմական գործավար պ. Վրոշիլով Մայիս մկկի առթիւ բանակի եւ նաւատորմի ուղղակի յայտարարութեան մը հրատարակեց որով կը յայտնէ թէ սովիէթական կառավարութիւնը որոշած է թէպէտեւ պահպանել խաղաղութիւնը, մտադրած է այսուամենայնիւ, իր բոլոր ուժովը դիմադրելու ռուսական հողի դէմ արշաւանքի կամ սովիէթական ռէժիմով ծնած բերած արդիւնքները վտանգելու համար կատարուած ամէն տեսակ փորձի։

ՌՈՒՍ ԹՐՔ. ԲԱՐԵԿԱՄՈՒԹԻՒՆԸ

Մոսկուա.— Ռուսօ—Թրքական բարեկամութիւնը փառաբանող ճառեր փոխանակուեցան ժողովրդային Գործակալներու Արհեստի Նախագահ Պ. Մօլոթօֆի եւ Թուրք վարչապետ Իսմէթ փաշայի միջեւ, Թիւրք հիւրերուն ի պատիւ տրուած հացկերոյթի մը ընթացքին։

Պ. Մօլոթօֆ շեշտեց թէ ռուսօ—Թրքական փոխյարաբերութիւնները նշանակելի կերպով բարւոքած են վերջին տասներկու ամիսներու ընթացքին եւ կարելի եղաւ արձանագրել չէզոքութեան եւ ոչ—յարձակումի վերաբերեալ բազմաթիւ նոր համաձայնութիւններ մը կնքուելը, որուն իրրեւ տիպար ծառայեց 1925ի Թրքօ—ռուսական դաշինքը։

Իսմէթ փաշա պատասխանելով յայտարարեց թէ Թրքօ—ռուսական բարեկամութիւնը հետեւանքն է դիւցազնական պայքարներու եւ միջազգային համագործակցութեան տիպար մը կը կազմէ։

Մոսկուա.—Վարչապետ Իսմէթ փաշան, արտաքին գործոց նախարար Թէվֆիք Ռիւշտի պէյ Էնինկրատէն վերադարձին ընկերակցութեամբ իրենց հետեւորդներուն, փորձագէտներուն եւ Թուրք լրագրողներուն, Անոնք պիտի տեսնէին Խարքօֆ եւ Տնէպրոփէտրովսքի ուր պիտի այցելեն գործարանները եւ ճարտարարուեստային կեդրոնները։

ԶՕՐԱՎԱՐ ՊԼԻԽԷՐԻ ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Պատերազմի քոցերը քարձրանալ սկսան

Մոսկուա.— Խաղարկումներ Մայիս 1ի ծովակատարութեան առթիւ, Ծայրագոյն Ատեաններ Ազգ կարմիր բանակի հրամանատար զօրավար Պլիւխէր խօսելով սովիէթական արեւելեան սահմանագլուխներու մասին յայտարարեց. «Մե սահմաններուն մօտ ճշմարիտ պատերազմի մը քոցերը բարձրանալ սկսան։ Մենք գիտենք թէ գարիմարիստ աշխարհ պատրաստ է զրոհ ծալու և թէ անիկա պատրաստ է, ամէն բանէ առաջ, խեղդելու սովիէթական միութիւնը։»

Զօրավար Պլիւխէր յարեց թէ ինքը հաստատապէս համոզուած է որ ծայրագոյն արեւելքէն բանակին գիտնականները, սորվելով արդիական թէքնիքական սպառազինութիւններու գործածութիւնը, ամէն վայրկեան պատրաստ պիտի ըլլան պաշտպանելու համար խորհրդային ռուսիոյ սահմանագլուխները և ի մի բերելու իրենց ջանքերը որպէսզի ոչ մէկ օտարական ոտք համարձակի գալու կոխկռտելու սովիէթական Հոլխօչային դաշտերը։

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Պ. Թարտիէօ ձառը

Բարիզ.— Քաթիֆօնի մէկ ցոյցը խօսուած ճառի մը մէջ, Պ. Թարտիէօ ընդգծեց Մայիս 8ի քուէարկութեան կարեւորութիւնը։ Անիկա դիտել տուաւ թէ օրէնսդրական յառաջիկայ նստաշրջանը կախում պիտի ունենայ արմատական ընկերվարականներէն։ «Ընկերվարականները, բաւ նա, կը պատրաստուին իրագործելու ծրագիր մը որ քայքայեց զանազան երկիրներ։ Անիկա դիտել արուաւ եթէ ընտրողական քարէքլը իրականանայ ընկերվարականներու հետ, ասնիկա պիտի յեռաձգուի խորհրդարանական քարէքլին ձևին տակ։ Պ. Թարտիէօ ցուցուց 1924—1926 քարէքլիսթ քաղաքականութեան վնասակար հետևանքները։ «Արդի ժամանակները, բաւ նա, յարմար չեն փորձերու, ժանաւանդ արխայնէրու կրկնութեան։ Երբ որ Ֆրանսան ժրնէվի մէջ առաջ կը քշէ բանականութիւնն և զգացումի սասարակաց պատճառներ անիկա կը տեսնէ որ վտանգելի բարեկամներուն կողքին երևան կուգան նաև աննկուն հակաճառողներ։ Լօքառնօյին նման միջազգային հաւաձայնութիւնները որոնց անկեղծ կերպով վիճաբանութեան առարկայ դարձած և ազատօրէն կնքուած ըլլալ հոչակուեցան մեր ներքին սահմանափակումներով յեղուն կ'երևնան։ Տօքթ. Մերլէմզանի և Քրօնբրիճ (գերմ. դահաժառանգ)ի միջև փոխանակուած թղթակցութիւնը երկու բանակցողներու ժառանգութեան մասին ամենամտահոգիչ հակասութիւն ևրևան կը հանէ։ Սաար թերթերը որոնք Ֆրանսայի դէմ կը յարձակին միշտ կը ժաղրեն ընկերվարականութեան գալը։»

Պ. Թարթիէօ եզրակացուց. «Ես Ֆրանսացի մըն եմ, ձեր բոլորին նման, որ կը կաժենայ երկրին բարիքը։ Սրժատական-ընկերվարականներու կողմէ նախընտրուած ընտրողական դիրքերը երկիւղալից են Ֆրանսայի համար։ Դուք էք տէրերը։ ձեր կամքին դէմ, Քառթէլ գոյութիւն չունի որ դիմանայ. եթէ Քառթէլը պահուի, խորտակեցէ՛ք զայն։»

Կը թուի թէ ձախակողմեանները պիտի կազմեն Պ. Թարտիէօի կառավարութեան դէմ

Բարիզ.— Պ. Հէրիօի սրժատական ընկերվարականները որոշեցին Թարթիէօի կառավարութեան դէմ դնել նիրակի օրուան համժամասնականի ընտրութեանց մէջ ետ քաշելով արմատական ընկերվարական թեկնածուները ընտրական սոյն շրջաններու մէջ ուր ընկերվարականները ընտրութեան պիտի ունենան։ (Ռ.Գ.)

Բարիզ.— Սրմատական-ընկերվարական կուսակցութեան դիւանը կոչ ուղղեց չլքանային կազմակերպութեանց որպէսզի հանրապետական թեկնածուներու դէմ ձեռք բերել աշխատին հարկ եղած ձեռնթափութիւնները յետադիմականներու առջև ճամբան փակելու համար Մայիս 8ի քուէարկութեան մէջ։

Սէնի և Սէն—է—Ուազի ընկերվարական դաշնակցականները որոշեցին ետ քաշել ընկերվարական բազմաթիւ թեկնածուներ ի նպաստ աւելի շատ նպաստաւորեալ ձախակողմեան կուսակցութեանց։ Այսպէս, Սէն—է—Ուազի մէջ, չորս ընկերվարականներ ետ պիտի քաշուին ի նպաստ արմատական ընկերվարական. Ներքև և իրենք ալ ի նպաստ հաւաձնավարականներու. Սէնի մէջ վեց ընկերվարականներ ետ պիտի քաշուին ի նպաստ արմատական-ընկերվարականներու կամ հանրապետական ընկերվարականներու, երկու հոգի ի նպաստ ընկերվարական հաւաձնավարականներու և ութը հոգի ալ ի նպաստ հաւաձնավարականներու։

Lors Լիթրլնի նախնական տեղեկագիրը

Ժընէվ.— Մանչուրիոյ կացութեան մասին քննութիւն կատարելու պաշտօն ունեցող եւ Լօրտ Լիթթընի նախագահութեան տակ գտնուող յանձնախումբին նախնական տեղեկագիրն նայելով, չինական կառավարութիւնը իշխանութիւն չունի այլ եւս Մանչուրիոյ որեւէ մասին վրայ։

Տեղեկագիրը կը յայտարարէ թէ Մանչու—Ռուօ բանակը բարեկարգուած է ճարոնական խնամակալութեան տակ եւ թէ անիկա կը գործէ նոր ռէժիմը ճանչցող ուժերուն դէմ։

Տեղեկագիրը կը յայտնէ թէ ճարոնցիք կը պնդեն թէ անկարելի է այժմ ետ քաշել իրենց զինուորները առանց վտանգի տակ թողու երկաթուղիի գծին գօտիէն դուրս գտնուող իրենց հայրենակիցները։ (Ռ.Գ.)

ԸՆՏՐԱԿԱՆ ԵՌՈՒՋԵՌԸ ԿԸ ՇԱՐՈՒՆԱԿՈՒԻ

Ի ՆՊԱՍՏ ՇԷՅԽ ՁԻՈՐԻ ՁԱՒԻՐ ՄԶԿԻԹՆԵՐՈՒ ՄԷՋ ՀԱԿԱՌԱԿՈՒԹԻՒՆ ԵՐԵՍՓՈԽԱՆՆԵՐՈՒ ՄԻՋԵՒ

Շէյխ Մուհամմէդ Ձիարի թեկնածութիւնը պաշտպանողներ սկսան նոր քարոզչութեան։ Խալտական ժողովներուն ու հաւաքոյթներուն ամբողջ կողքային այս հարցով եւ որոշումներ կայացան ամէն գնով պաշտպանելու համար Շէյխ Ձիարի ընտրութիւնը։ Ասոր օր, 12ի մօտ խալտ երեսփոխաններ ցան մը մեջ հաւաքուած եւ կարգ մը որոշումներ կայացուցած են, որոնք գաղտնի կը պահուին։

Միւս կողմէ, երէկ, ուրբաթ օր, Գէյրութի բոլոր մզկիթներուն մէջ երբ հաւատացեալներու բազմութիւնը լսնցուցած էր աղօթքը, բանախօսութիւններ եղան նախապէս կազմակերպուած ծրագրի մը համաձայն։ Իւրաքանչիւր մզկիթ դրկուած էր մասնաւոր բանախօս մը։ Բոլոր բանախօսներն ալ ճառած են իսլամներու իրաւունքներու պաշտպանութենէն եւ ճառած յաջորդ նախագահի իսլամ մը ըլլալու արդար իրաւունքը։

Բանախօսներ մասնաւոր եւ նախապատկան ակնարկութիւններ րուած են կարգ մը իսլամ Շիիթ երեսփոխաններու հասցէին, որոնք չեն պաշտպաներ Շէյխ Մուհամմէդ Ձիարի թեկնածութիւնը։ Այդ երեսփոխաններու գլխաւորներն են Ֆաթլ Ֆաթլ, Նէճիպ պէյ Իսէյրան եւ Էմիր Խալիթ Շէհապ։

Միեւնոյն դրութեան մէջ կը մնան դեռ ընտրութեան ժամանակն ու ձեւը։ Ցայտնի բան չկայ։ Դրած Էին որ երեսփոխաններէն ոմանց միտք վէճ մը ծագած է, որուն նիւթն էր ժողովի օրինականութեան պարագան։ Մէկ մասը կը պնդէր որ ժողովը կրնայ ընտրութիւն կայացնել, եթէ ժողովը կեսէն մէկ աւելիով գումարուի. միւս մասը հակառակը կը պնդէր։ Այժմ լուծուած է այս վէճը եւ յայտնի եղած որ երեսփոխանական ժողովը առաջին նիստին պիտի չքննէ երկու երրորդի մեծամասնութեան կողմէ օրինաւոր ըլլալու համար, իսկ նախագահի ընտրութիւնը Սահմանադրական կրկրայ, երբ դարձեալ երկու երրորդի մեծամասնութիւնով կատարուի։ Իսկ երկրորդ նիստին ներկաներու մեծամասնութիւնը օրինաւոր կը համարուի։

Դրած Էին նաեւ բան մասի մը մասին, որուն համաձայն, իբր թէ Բարձր Դռնիսհութիւնը Ֆրանսացի կառավարիչ մը պիտի նշանակէր, եթէ հանրապետութեան նախագահի ընտրութեան ընդդէմ ըլլալու համար։ Իւրաքանչիւր մզկիթ չգոյացներ երեսփոխաններ։ Այս լուրը կը հերքուի Բ. Դռնիսհութեան կողմէ։

Երէկ, Սէհայի մէջ, պահ մը, խորհրդաւոր երեւոյթ մը տեղի ունեցաւ։ Պրն. Էմիլ Բաւու, որուն թեկնածութեան մասին կը խօսուէր առաջ, Սէհայ եկած էր եւ երկար ցնծակցութիւն մը ունեցած Շէյխ Մուհամմէդ Ձիարի հետ։ Անոր մեկնումէն վերջ, անմիջապէս Շէյխ Ձիար ժողով խուժեցին բազմաթիւ լրագրողներ եւ երեսփոխաններ եւ ուզեցին իմանալ այդ այցելութեան պատճառը։ Շէյխ Ձիար ձեռքերը վերցուցած կը պոռար «անձնական խնդիր մըն է, գիս թէյի կը հրաւիրէր։» Այս պատասխանին վրայ հանդարտեցան հետաքրքիրները։

Վերջին պահուն, նոր բան բաւ մը օրջան կրնէր Փոր Մէհայի մէջ, որուն համաձայն, իբր թէ Բարձր Դռնիսհութիւնը Ֆրանսացի կառավարիչ մը պիտի նշանակէր, եթէ հանրապետութեան նախագահի ընտրութեան դէմ ըլլալու համար։ Իւրաքանչիւր մզկիթ կը պնդէր որ ժողովը կրնայ ընտրութիւն կայացնել, եթէ ժողովը կեսէն մէկ աւելիով գումարուի. միւս մասը հակառակը կը պնդէր։ Այժմ լուծուած է այս վէճը եւ յայտնի եղած որ երեսփոխանական ժողովը առաջին նիստին պիտի չքննէ երկու երրորդի մեծամասնութեան կողմէ օրինաւոր ըլլալու համար, իսկ նախագահի ընտրութիւնը Սահմանադրական կրկրայ, երբ դարձեալ երկու երրորդի մեծամասնութիւնով կատարուի։ Իսկ երկրորդ նիստին ներկաներու մեծամասնութիւնը օրինաւոր կը համարուի։

Դրած Էին նաեւ բան մասի մը մասին, որուն համաձայն, իբր թէ Բարձր Դռնիսհութիւնը Ֆրանսացի կառավարիչ մը պիտի նշանակէր, եթէ հանրապետութեան նախագահի ընտրութեան դէմ ըլլալու համար։ Իւրաքանչիւր մզկիթ կը պնդէր որ ժողովը կրնայ ընտրութիւն կայացնել, եթէ ժողովը կեսէն մէկ աւելիով գումարուի. միւս մասը հակառակը կը պնդէր։ Այժմ լուծուած է այս վէճը եւ յայտնի եղած որ երեսփոխանական ժողովը առաջին նիստին պիտի չքննէ երկու երրորդի մեծամասնութեան կողմէ օրինաւոր ըլլալու համար, իսկ նախագահի ընտրութիւնը Սահմանադրական կրկրայ, երբ դարձեալ երկու երրորդի մեծամասնութիւնով կատարուի։ Իսկ երկրորդ նիստին ներկաներու մեծամասնութիւնը օրինաւոր կը համարուի։

Դրած Էին նաեւ բան մասի մը մասին, որուն համաձայն, իբր թէ Բարձր Դռնիսհութիւնը Ֆրանսացի կառավարիչ մը պիտի նշանակէր, եթէ հանրապետութեան նախագահի ընտրութեան դէմ ըլլալու համար։ Իւրաքանչիւր մզկիթ կը պնդէր որ ժողովը կրնայ ընտրութիւն կայացնել, եթէ ժողովը կեսէն մէկ աւելիով գումարուի. միւս մասը հակառակը կը պնդէր։ Այժմ լուծուած է այս վէճը եւ յայտնի եղած որ երեսփոխանական ժողովը առաջին նիստին պիտի չքննէ երկու երրորդի մեծամասնութեան կողմէ օրինաւոր ըլլալու համար, իսկ նախագահի ընտրութիւնը Սահմանադրական կրկրայ, երբ դարձեալ երկու երրորդի մեծամասնութիւնով կատարուի։ Իսկ երկրորդ նիստին ներկաներու մեծամասնութիւնը օրինաւոր կը համարուի։

ՈՐՍՈՐԴԻ ՄԸ ՈՍԿԻ ԱԿՌԱՆԵՐԸ ԳՈՂՑՈՒԱԾ ՔՆԱՅԱԾ ՊԱՀՈՒՆ

Լիբանանի Մեսհրիճ գիւղին մէջ նուագուած Ակրմենի անուն որսորդ մը, որուն գացած էր գիւղէն դուրս։ Ոգեշած երկար պտոյտներէն, նուագած ծառի մը տակ կը քնանայ։ Այդ երեսփոխանութեան գլխաւորներն են Ֆաթլ Ֆաթլ, Նէճիպ պէյ Իսէյրան եւ Էմիր Խալիթ Շէհապ։

Միեւնոյն դրութեան մէջ կը մնան դեռ ընտրութեան ժամանակն ու ձեւը։ Ցայտնի բան չկայ։ Դրած Էին որ երեսփոխաններէն ոմանց միտք վէճ մը ծագած է, որուն նիւթն էր ժողովի օրինականութեան պարագան։ Մէկ մասը կը պնդէր որ ժողովը կրնայ ընտրութիւն կայացնել, եթէ ժողովը կեսէն մէկ աւելիով գումարուի. միւս մասը հակառակը կը պնդէր։ Այժմ լուծուած է այս վէճը եւ յայտնի եղած որ երեսփոխանական ժողովը առաջին նիստին պիտի չքննէ երկու երրորդի մեծամասնութեան կողմէ օրինաւոր ըլլալու համար, իսկ նախագահի ընտրութիւնը Սահմանադրական կրկրայ, երբ դարձեալ երկու երրորդի մեծամասնութիւնով կատարուի։ Իսկ երկրորդ նիստին ներկաներու մեծամասնութիւնը օրինաւոր կը համարուի։

Դրած Էին նաեւ բան մասի մը մասին, որուն համաձայն, իբր թէ Բարձր Դռնիսհութիւնը Ֆրանսացի կառավարիչ մը պիտի նշանակէր, եթէ հանրապետութեան նախագահի ընտրութեան դէմ ըլլալու համար։ Իւրաքանչիւր մզկիթ կը պնդէր որ ժողովը կրնայ ընտրութիւն կայացնել, եթէ ժողովը կեսէն մէկ աւելիով գումարուի. միւս մասը հակառակը կը պնդէր։ Այժմ լուծուած է այս վէճը եւ յայտնի եղած որ երեսփոխանական ժողովը առաջին նիստին պիտի չքննէ երկու երրորդի մեծամասնութեան կողմէ օրինաւոր ըլլալու համար, իսկ նախագահի ընտրութիւնը Սահմանադրական կրկրայ, երբ դարձեալ երկու երրորդի մեծամասնութիւնով կատարուի։ Իսկ երկրորդ նիստին ներկաներու մեծամասնութիւնը օրինաւոր կը համարուի։

ԵՐԵՔ ՏԱՐՈՒԱՆ ԸՆԹԱՑՔԻՆ ՈՐՔԱ՞Ն ՈՍԿԻ ԱՐՏԱԴՐՈՒԱԾ

Հովանաւորեալ երկիրներէն 1929 տարուան ընթացքին արտադրուած է 29 525 ոսկի դրամ Իսկ արդ 25,000 ոսկի արժոյթ։ 1930ին 418,650 օսմ. ոսկի եւ 32,000 ոսկեղինց արժոյթ. ևնցած տարի 36,500 օսմ. ոսկի եւ 51,000 ոսկեղինց արժոյթ։

Ասոր փոխարէն ներածուած է երեք տարուան ընթացքին 300,000 ոսկի դրամ։

ՀՐԴԵՀԵԼ ԿՈՒՉԷԻՆ

Պասքա քաղին մէջ, Տավուտ Հաճի Նասր բոլոր ներկայացուցած է պահանջատուն եւ յայնած որ անձնատուր մարդ մը, հարիւրով թրքած լաթի կտոր մը այրելով դրած է իր տանութին դրան առջեւ։ Ինչ վերջ ասկէ անցնող ճամբորդ մը, դրացիներու օգնութեամբ մարած է կրակը։ Տավուտ կասկած յայտնած է Հիւսէյն Նասիհի եւ անոր եղբայրներուն վրայ, որոնք ձերբակալուած են։

ՀԱՅ ՎԱՐԻԶԻ ՄԸ ԴԱՏԱՊԱՐՏՈՒԹԻՒՆԸ

Ոճրագործ Ասեաներ վեց ամիս բանտարկութեան եւ 2500 ոսկի ընթացական պատիժի դատապարտեց Գրիգոր Սթամպուլեան անուն հայ վարիչ մը, որ իր վարած ինշուառժով կոխկրտած էր Կապրիել Սուրճի անուն 10 տարեկան տղեկ մը։

ԽԱՆ ԱՆԹՈՒՆ ՊԷՅԻ ՄԻԹԻՆԿԷՆ ՎԵՐՋ ԴԻՄՈՒՄ

ԲԱՐՁՐ ԴՕՄԻՍԷՐԻՆ

ԱՅՑԵԼՈՒԹԻՒՆ ՊԷՅՐՈՒԹԻ ՄԻՒՖԹԻՒՆ

Ինչպէս գրած Էինք, ներկայ կառավարութեան ընդդիմադիր տարրերը, յորհեբաթի երեկոյեան, խան Անթուն Պէյ, Անկախ Հաճրապետական կուսակցութեան կեդրոնին մէջ, հոկայ միթինկ մը սարքելով պահանջած Էին, տուրերու գեղչումը եւ վարչական ծախսերու կրճատումը։

Հրաւասնուած ճառերէն յետոյ, 1500ամբեր կողմէ հետեւեալ ուղերձը ուղղուած է Բարձր Դօմիսէր պ. Բօնօֆ.

«1500 Լիբանանցիներ, առանց խտրութեան կրօնական, քաղաքական կամ ընկերային մտածումներու, հաւաքուած Անկախ Հաճրապետական կուսակցութեան կեդրոնատեղին, կը հրաւիրեն Բ. Դօմիսէրին ուշադրութիւնը այն ցաւոտ երին վրայ, որ տեղի ունեցած է երկրին մէջ, նախահաշիւի բացին մեծ ծանրութենէն եւ քաղաքական ու վարչական այժմու պատճառներէն պահպանումին յառաջացուն դրամական պահանջներէն։

«Անոնք կը պահանջեն այժմ ի գործ եղող բարոյական դրութեան վերահաստատում եւ կը հրաւիրեն զգրկուած ազգային կառավարութեան մը, որ համաձայն իրայ երկրի կարիքներուն եւ հասոյթներուն»։

Հինգշաբթի առաւօտ, հարիւրաւոր մարդիկ, որոնք մասնակցած Էին յորհեբաթի միթինկին, հաւաքուելով խան Անթուն պէյ, գացած Էին Մեծ մզկիթը, որ գիշերնէ կը սպասէր Պէյրութի Միւֆթին։

Մեծ դահլիճին մէջ ընդունելով ամոնք ծափերով ողջունած են իսլամ կրօնապետը։ Ցետոյ Պ. Պ. Տայպիս Մուրզաւագանակիր փասաբանեներու կարգին, Հապիպ Ապի Շահլա եւ Օմար Ապուլ Նասր, խելայեղ ճառեր արասասելով արտայայտած են Պէյրութի բնակչութեան միահամուռ վստահութիւնը Միւֆթիի անձին հանդէպ։

Միւֆթին պատասխանելով իրեն ուղղուած խօսքերուն ըսած է.

«Պիտի փոխանձնեմ Բարձր Դօմիսէրին ձեր արդար պահանջները։

«Չեմ կարծեր որ ան մերժէ ընծայել ձեր խնդրանքները»։

ՔԻՐԻԱՔՕՍ ԵՒ ՉՀԷՅՐ ԴՐԱՄԱՏԱՆ ՍՆԱՆԿՈՒԹԻՒՆԸ

Առեւտրական դատարանը, նկատելով յառաջացած տարիքը Տէտս Քիրիաքօսի ընթացք տուած է անոր առժամեայ ազատ արձակման ընթացքին։

ՔՕՄԱՆՏԱՆ ՄՕՐՔԱ ՀՕՄՍ ԿԸ ՄԵԿՆԻ

Բարձր Դօմիսէրութեան մամուլի դիւանի տեսուչ Քօմանտան Մօրքա, Հօմս կը մեկնի, փոխանորդելու համար Բարձր Դօմիսէրի Հօմսի պատուիրակ պրն. Կահօրի, որ արձակուրդով Ֆրանսա կը մեկնի։

ԿԱՅՏԱԿԻՆ ՉԱՐԻՔՆԵՐԸ

Ձկպէյ Սամանահ Քահրա գիւղին մօտերը կայծակ իյնալով ոչնչացուցած է 28 այծ։ Հովիւը կորսնցուցած է իր տեսողութիւնը։

ՑԱԻԱԿՑԱԿԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐ ՏԻԿԻՆ ՏՈՒՄԵՐԻՆ

Հաճրապետութեան նախագահ Պրն. Շարլ Տէսպրես ցաւակցական հեռագիր մը գրկած է Տիկին Տումերին, իր ենքարկուած անդարմանելի կորուստին համար։

ԿՈՂՈՊՈՒԻՏ ԱՆԱՊԱՏԻՆ ՄԷՋ

Բարձր Ձեզիրեի մօտերը գտնուող Ամուրիէ գիւղը կողոպտուած է Շամմար ազիրէքներէն որոնց պատճառած են Քիւրտ լիար մը, Մասնուն ատա եւ հետերնին տարած 150 եզ։

Ամուսին գիւղը կը գտնուի բրհանի սահմանագծին մօտերը։ Ծրանասական զօրքերը անմիջապէս հետապնդած են Քիւրտ աւազակներուն, որոնք պիտի մասնակցին նաեւ Բաեագի օդանաւերը։ Այսպէս Մայիս 17ի ժամը 1ին, լիսուն օդանաւեր պիտի սաւառնին Պէյրութի վերեւ։

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ

Կը փնտռեմ Էդուս Վարդուհի Աբրահամեանը, բնիկ Տկօրթ — Սօլղի, ճօրաքոյրը Գէորգ Պօյաճեան, մօրմէ Մարթա Աբրահամեան, կորսուած է Ընդհանուր Պատերազմին։ Զինադադարին Թրիփոլիի կողմերը եղած է յուր տուղին կարեւոր նուէր մը։ Հասցէս՝

Victoria Aprahamian
H. M. S. Hammana
(R. Libanaise)

ՍԱԿԱՐԱՆ ՊԱՅՔՐՈՒԹԻՒ

7 ՄԱՅԻՍ 1932	Ս. Փ.
Եգիպտկ. ոսկեդրմ.	475
Անգլիկ. »	464
Տօլար »	126
Թրքական »	60
Պաճ՝Օթօման	130
Իտալական Լիր 100	648
Ցուճական Տրախմի՝100	97
Անգլ. ոսկի	605
Ֆրանս. »	482
Օսման. »	550
Արծաթ մեճիտ	29
Երեսի Ֆօնս. Ա. Ֆբ.	530
» » Բ. »	286
» » Գ. »	274

Մեճիտեան եզբաւբ Բիւ Ֆօս Թէլէֆօն՝ 5-19

մէջ։ Ի՞նչ պիտի ընենք, գերման զինուորները կրնան Պոլսէն Պաթում իջնել 30 ժամէն։

— Պաթումի պաշտպանութիւնն ալ չենք կրնար սասանձնել, կը պատասխանէ ինձ անդրանիկը. ուզենք չուզենք պէտք է հաւատանք Վլացիներուն, որ քիչ դիմադրութիւն ցոյց պիտի տան։ Եթէ վրացիք ուզեն, առնուազն ամիս մը կրնան դիմադրել։

— Իսկ եթէ չուզեն, կը մնայ մեզ։

— Եթէ չուզեն, մեր բոլոր ջանքերը իզուր կանցնին, տյն ատեն մենք ստիպուած կ'ըլլանք Կարինէն նահանջել դէպի Խնուս—Վան և անկէ ալ Պարսկաստան,

— Կասկած չի կայ որ Գերմանացիք ամենակարճ ժամանակով պիտի իյնեն Պաթում, կ'աւելցնէ Անդրանիկ պահ մը լուռ մնալէ յետոյ։

Ապշած կը նայիմ Անդրանիկի։

— Մ'ի նայիր, կ'ըսէ ինձ Անդրանիկ, ձեռքերնիս ծալած չենք կրնար կենալ, բան մը պիտի ընենք, չենք կրնար թողուլ, որ Թուրքերը անարգել գան և անցնին Պագու։ Ներքնապէս պիտի կազմակերպուինք դիմադրութեան համար և արտաքին վերիվայրում մը պիտի գայ ազատել մեզ այս բանտարկութենէն կը վերյայտնէ Անդրանիկ։

Իսկ Թաթարները բացէն յարաբերութեան մէջ էին օսմանեան կառավարութեան և բանակին հետ։

Շամխորի ուսական հետ գարձող զինուորներու կոտորածէն յետոյ կարեցին Պագու—Թիֆլիս գիծը։ Հայաստանի Ապահովութեան Խորհուրդի Պագուի զօրանատի լիազօր Լեւոն Թիւթիւնճեան Մնաց այնտեղ իր հաւաքած զինուորներով։

Արեւմտեան ճակատէն վերադարձող հայ զինուորներ կը հասնէին Պագու և կը մնային այնտեղ։

Անդրանիկ և իր երկրապահ զօրամասը երբեք կապ չպիտի ունենային Կարնոյ պաշտպանութեան հետ։

Որովհետեւ քօրփուսի չարքերը չլեցան, Անդրանիկ ստիպուած եղաւ շատ ուշ ատեն ստանձնել բերդաքաղաքի պաշտպանութիւնը իբրեւ յուսահատական քայլ։

Մինչ այս մինչ այն՝ Անդրանիկ հեռագրեց Մուրատին քաշուիլ Երիզայէն ժամ առաջ, մնացած պարէնը և ռազմամթերքը փոխադրել Մամախաթուն և բռնել Մամախաթունի լեռնանցքին, բայց Մուրատ չքաշուեցաւ տեզական զանազան պատճառներով. որոնց ճշտութեան և անճշտութեան մասին ես չեմ կրնար ոեւէ եզրակացութիւն տալ այստեղ, միայն Անդրանիկի պատճառաբանութիւնը տրամաբանական էր, անիկա կը պատճառաբանէր։

— Երիզա սլաքի նման երկարած է և Թուրքերը կրնան կտրել Մուրատի ուժը։

Բարիզէն հեռագիր կը ստացուէր, որ ֆինանսը պիտի հոգացուի Դաշնակիցներու կողմէ, բայց այդ օգնութիւնը կ'ուշանար։ Անմիջական ծախսերու համար կը գործածուէին Հայաստանի Ժամիսարիաթի դրամները, որուն գանձր չատ նիհար էր։

Խոստացուած էր զինուոր գացողներու ընտանիքներու օգնութիւն, բայց դժուար չիկար։ Ընտանիքի մէջ տասը կին և մանուկ ունեցող երիտասարդ կը մեկնէր ճակատ առանց կոպէկ թողլու, իսկ Ինամատարութեան յաթկարաժինը միայն առաջին կը գոհանար արձանագրութիւններ կատարելով։

Ռուսահայ քօրփուսի չարքերը չէին լեցուեր։

Զօր. Նազարբեկով ուսական բանակին մէջ իր ազդեցութեամբ և յանդգնութեամբ անուն հանած մարդ էր, բայց կազմակերպութեան գործի մէջ կը դանդաղէր, որովհետեւ վարժուած էր այդ գործի համար

ԳՐԱՍԵՐՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ
ՍՏԱՑՈՒԱԾ ՆՈՐ ԵՒ ԸՆՏԻՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ
«ՆՈՐ ՕՐ» ԳՐԱՏՈՒՆԷՆ

Ցեղափոխականի Մտքեր, Ռ. Միխայէլեան	10 Ֆր.
Խենթ եւ Ջալալէդդին, Բաֆֆի	25
Հ. Հ. Դագուռն ու զարգացումը, Ալ. Խաչիսեան	40
Գարնանային, Վ. Շուշանեան	40
Իմ Գիրքը, Ա. Ահարոնեան	20
Թափառաշրջիկները, Ռէնը	15
Վանի Հերոսամարտը, Օն. Մխիթարեան	20
Խաչագողի Ցիշատակարանը, Բաֆֆի	25
Աղբատին Գատիւը,	25
Ամիրային Աղջիկը, Ե. Սրմաճեխանլեան	25
Գէնհուր	30
Քամելիազարդ կինը	18
Դերասանուհին, Լ. Շանթ	8
Միացեալ եւ Անկախ Հայաստան	6
Դարձ, Լ. Շանթ	8
Բլիշկին գրքէն փրցուած էջեր, Ռ. Սեւակ	10
Մեր Գատասխանը Ց. Քալաշնունիի, Ա. Չիլինկիրեան	8
Անուշ, Ց. Թումանեան	5
Խորհուրդներու Մեհեանը, Ց. Օշական	13
Որդիների Գայթարը Հայրերի Դէմ, Գ. Նժդեհ	10
Թուրքերը եւ Մենք, Նեմեսիս	10
Կարմիր Ժամուց, Ա. Արփիարեան	8
Վոսփորի Գաղտնիքը	30
Թէօֆանօ	25
Ալպօմ (հէքեաներու), Շ. Նարդունի	5
Դէպի երկիր, Է. Ակնունի	15

Դիմել՝ Գրավաճառ Գ. ՀՐԱՆԴ Ց. ԱՊԱՃԵԱՆԻ, B. P. 879 BEYROUTH

ՆԱՀԱՏԱԿ ԳՐԱԳԷՏՆԵՐՈՒ ԲԱՐԵԿԱՄՆԵՐ

Բաժանորդագրուեցէք մեր հրատարակութեանց առաջին շարքին

ԳՆԵՑԷՔ, ՍՊԱՌԵՑԷՔ, ՏԱՐԱԾԵՑԷՔ ԱՐԴԷՆ ԼՈՅՍ ՏԵՍԱԾ ՀԱՏՈՐՆԵՐԸ

1.— *Արձակ էջեր ու Հէքեաթներ*	— *Ռուբէն Զարդարեանի*	20 ֆր.
2.— *Պանդուխտի կեանքէն*	— *Հրանդի (Մ. Կիւրճեան)*	20 »
3.— *Տարօնի Աչխարհ*	— *Մշոյ Գեղամի*	30 »
4.— *Ամբողջական Դործը*	— *Գեղամ Բ. Լսղեանի*	20 »
5.— *Վիպակներ ու Գատմուածքներ*	— *Արփիար Արփիարեանի*	20 »

Մանուլի ցակ է քիւ ծր, ուր պիտի ամփոփուին Գ. Զօհրապի հատորէ դուրս մնացած երկերը։

Բաժանորդագրութիւն.— 12 հատ 200 Ֆր., 100 Ֆր.ը կանխիկ

Դիմել.— M. BARSAMIAN, 121 Ru Marcadt, PARIS (18e) - Franc

ՏՕՔԹ. Հ. ԼՈՒՍԻՆԵԱՆ
(ՀԱԼԷՊ)

Նախկին բժիշկ Միջագետքի Զինուորական հիւանդանոցներու եւ մասնագէտ ներքին եւ մանկանց հիւանդութիւններու

արագ, արմատական, խղճամիտ դարմանում։

Հիւանդ կ'ընդունի առաւ. ժամը 8—12 եւ 2—6 իր դարմանատան մէջ, Հալէպ Նեյալ լաք. Թրամվայի բնակարանաց կայարան, թիւ 7

Ոչ. եւ Ուրբաթ օրեր աղքատաց ծրի

ԳԱԲՐԻԷԼ Թ. ԹԷՐԶԵԱՆ
(ԵԼԵՔՏՐԱԿԱՆ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ)
Հիմնուած 1921 ին Գոլիա-Բերա

Եթէ դիւրամատչելի պայմաններով կը կատարեմ ամէն կարգի ելեկտրական լոյսի գեհկուումներ (Intsallation). ինչպէս նաեւ մօթէր եւ ռեմամօներ։

Վաճառատուս կ'ստանձնէ նաեւ բոլոր ելեկտրագործիքներու նորոգութիւնները։ Մասնաւոր սպասարկութիւն բնակարաններու ելեկտրա-նորոգմանց։ Վաճառատուն Philips եւ Lux ելեկտր. լամբերու եւ ամէն տեսակ ելեկտրական պիտոյքներու։

Վճարման դիւրութիւններ.

Հասցէ — Վ. Ուզունեանի գրասեղ կից Գուրճ. B. P. 491

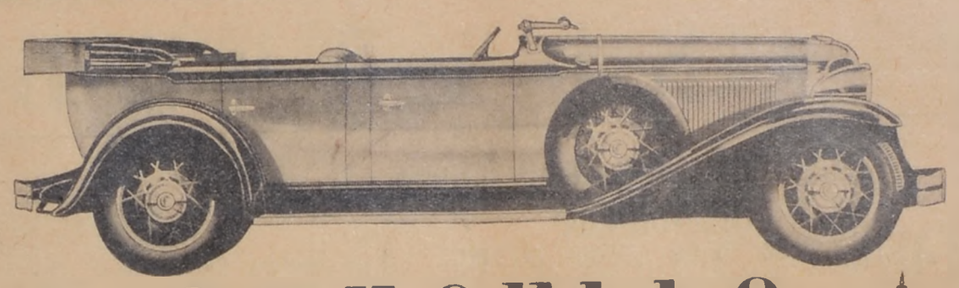

ԳՈՒԱՅՍԼԵՐ

աշխարհահռչակ իճմնաշարժները որոնք 6-8 սիլինտր ունին,

ԱՄԵՆԱՏՈԿՈՒՆ ԵՒ ԳԵՂԵՑԻԿ ՄԱՐՔԱՆԵՐՆ ԵՆ ՀՐԱՊԱՐԱԿԻ ՎՐԱՑ ԵՒ

ԿԸ ՓՆՏՈՒՒԻՆ ԱՄԵՆՈՒՐԵՔ։

ԳՈՒԱՑՍԼԵՐ ինքնաշարժերու մասնաւոր յատկութիւններն են՝ ՏՈԿՈՒՆՈՒԹԻՒՆ, ԳԵՂԵՑԿՈՒԹԻՒՆ, ՉԱՓԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆ եւ ՀԱՆԳՍՏԱՒԷՏՈՒԹԻՒՆ։

Վճարման դիւրութիւններ կը արուին։

ԳՈՒԱՑՍԼԵՐ օթօներու բոլոր կատրները պատրաստ կը գտնուին մեր վաճառատուներուն մէջ։

Լիբանանի, Սիւրիոյ և Իրագի ընդհանուր ներկայացուցչութիւն՝

NAAYEM MOTOR IMPORT Co. BEYROUTH B. P. 869, TÉL. 32—29

Հիւս. Սիւրիոյ ներկայացուցիչներ՝ Գ. և Մ. ԱԶԻՐԵԱՆ, B. P. 202, Հալէպ

ՏՔԹ. ՍՈԿՐԱՏ ԱԻԵՏԻՍԵԱՆ
ՎԻՐՍԲՈՑԺ - ՍՏԱՄՆՍԲՈՑԺ
ՎԿԱՅԵԼ ՊԷՏՐՈՒԹԻՒՆ ՆՄԵՐԻԿԵԱՆ ՀԱՍԱԼՍԱՐԱՆԷՆ

Կընդունի ամէն օր բացի կիրակի՝ կէսօրէ առաջ 8—12 կէսօրէ վերջ 2-6

Հասցէ Capucinներու եկեղեցիին կից Արդարութեան պալատին եան։

ՍՓՈՆՏԻՍՏ կոշիկներ միշ ամենադիմացկուն, ամենատաք եւ ամենաժամանակակից ոճերով ԿԵՐՈՆՏԻՔ ՆԱՋԱՐ

Տրապիզոնի գիծը դարձաւ ամենախոշոր ռազմական մատնոցութեան առարկայ մեր երկրեայ հրամանատարութեան ներքեւ։

Այդ գիծը մեր թիկունքին ահաւոր կերպով կը սպառնար։

Մեր զեկավարութիւնը կը դիմէ Վրացիներուն. Վրացիները առանց քաշուելու կը պատասխանեն.

Բանակ չենք կրնար կազմել, մենք կը հիանանք ձեր ձիգերուն վրայ։

Հիացումը պզտոնական էր։ Մեզ հարկաւոր էր դրական, չշափելի, քանձրացեալ օգնութիւն։

Այս անգամ Վրացիք իրենք մը գիմեն Հայոց Ազգ. Խորհուրդին։

— Մենք սկսած ենք բանակցութիւններ գերման կառավարութեան հետ, կ'ըսէ Գեգեչկօրի։ Մեզ համար անկարելի կը դառնայ զօրք կազմակերպել և գոտիլ Բրքական հորդաներու դէմ, կ'առաջարկենք ձեզի դուք ևս միանալ մեզի։

Ակռ առաջ ևս առիթը ունեցայ ըսելու, որ մեր առաջնորդները վճռական կերպով կը մերժեն այդպիսի բանակցութեանց առաջարկը։

Ցամենայն դէպս Վրացիք կը հաւատացնեն մեզ, որ վրացական կարմիր բանակը վերջին կաթիլը պիտի թափեն Գաթումի պաշտպանութեան համար։

Բայց վրացական ոչ մէկ պատրաստութիւն չէր տեսնուեր Գաթումի շրջանին մէջ։ Զինուորներ կը զբոսնէին հեռագիրներ կուգային, բայց յոյս ներչնչող բաներ չէին։

— Զօրավա՛ր, կը հարցնեմ եսայդ մեր օրերէն մէկը, Գաթումը կը կարեն չատ չտուով, ռուսական նաւատորմիղի բոլոր նաւատաիութիւնը կանգ առած է, պօլչեւիզմը այստեղ աւելի ուժեղ է քան Փեթրոկրատի

ՏՕՔԹ. ԳԷՈՐԳ ԿԷՐԿԷՐԵԱՆ

Վկայեալ Lauréat Ընկերութ Interne եւ այժմ մասնագէտ ՄԱՍՆԱԳԷՏ բժիշ Ֆրանսական հիւանդանոցի ԱՉՔԻ, ՔԹԻ, ԿՈԿՈՐԴԻ, ԱԿԱՆՋԻ և ԳԼԽՈՒՐ հիւանդութիւններու բաժնին։

Հիւանդ կ'ընդունի կէսօրէ վերջ ժամը 2—6
իր գլխաւոր վրայ rue de Damas, No. 15
Հիւանդներ ուղղակի հիւանդանոց կ'ընդունուին իր կողմէ տրուած մուտքի բարօրով։

Ազքատ հիւանդներու ձրի դարմանուած, ամէն օր կէսօրէ առաջ ժամը 10—12, հիւանդանոցի դարմանատան մէջ։

ՏՕՔԹ. Գ. ՏԱՎՈՒՏԼԱՐԵԱՆ
ՄԱՍՆԱԳԷՏ ՆԵՐՔԻՆ ԵՒ ՎԷՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆ

Իր դարմանատուն հաստատած է, *ՍՍՈՒԻՐ* վրայ, Տօքթ. Եօզլու տեսնի (առամնաբոյժ) դարմանատան կից.

Ընդունելութեան ժամեր՝
կէսօրէ առաջ ժամը 8—12
» վերջ » 2—6

Կարի եւ Ձեւագիտութեան Դասընթացք
Տիկին ՄԱՌԻ ԵՐԱՄԵԱՆ
ՎԿԱՅԵԱԼ ԴԻՐՋԱԿՈՒՀԻ
ԲԱՐԻԶԷՆ ԵՒ ՎԱՇԻՆԿԹՕՆԷՆ

Կարի եւ ձեւագիտութեան մասնագիտուհի, Տիկին Մառի Սրամեան կը վերադառնայ իր արհեստանոցը, Մեծ Սէրայի դիմացը Նո. 78 տան երկրորդ արկը։

Երեք ամսուան միջոցին կը սորվեցնէ ամենավերջին ճոռաձեւութեամբ, կար եւ ձեւագիտութիւն իր բոլոր բարդութիւններով եւ արդիական միջոցներով, Droit-fils մէթոտով։ Իր աշակերտուհիներ կ'օժտեն Բարիզի արհարհածանօթ Académie Daydou վկայականով։

ՓՍՍՏԱԲԱՆ
ԽՄՈՐԻԿ Թ. ԹԻՒԹԻՒՆՃԵԱՆ
(Տօքթ. իրաւագիտութեան)
ԿՍՏԱՆՁՆԷ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԴԱՏԵՐ

Ընկերակցութեամբ Հանրածանօթ փաստաբան ՄԼԹՐ ԱԶԻԶ ԷԼ ՀԱՇԼԷՄԻ

Գրասենեակր բացէ կէսօրէ առաջ 9—12 *կէսօրէ վերջ* 3—6

Rue Allenby, Immeuble NESSOULI **ՀԵՌԱՒՈՍ 1—28**

Տակաւին չվնասած վայելուչ տեսք ունեցող եւ բնական ձայն

ՈՐՈՆՅՄՈՎ ԿՐ ՁԱՏՈՐՈՇՈՒԻՆ

ԱՓՕԼԼՕ ՖՕՆՕՆԵՐԸ

Հրապարակի վրայ գտնուղ բոլոր մարքանեներու հետ կը մրցին Աբոլլօ ֆօնօներու Մանաւանդ վերջին նոր մօտէլները, որոնք հասած են արդէն, անգերազանցելի են իրենց տոկունութեամբ, վայելչութեամբ և ժամչելի գիներով.

APOLLO GRAMOPHONE Co. Ltd
(of London)
ԱՓՕԼԼՕ ՖՕՆՕՆԵՐՈՒ ԹԱՓԱՒԱՐԸ !!!
Կատարեալ համոզում գոյացնելու համար անգամ մը այցելեցէք
MAISON APOLLO, Rue de la Poste, BEYROUTH
Փորպագիճ եւ ծանօթ ամէն ձեւի, անվիճելի ոճակ եւ առաւելութիւններ դիւրամատչելի վճռ. վճարումի պիւրոթիւնք։
Ընդհ. Ներկայացուցիչ՝ Սիւրիոյ, Պաղեստինի, Անդրյորդանանի, Միջագետքի եւ Ծիպրոսի.— ԳՈՒՐԳԷՆ ՍԻՆԱՆԵԱՆ
KOURKEN SINANIAN, Boîte Postale 642, BEYROUTH (Syrie)

ՕԳՆԷ ԴԻՒՆ ՔԷՋԻ ԵՒ ԱՍՏՂԸ ՔՒՕԻ ՊԻՏԻ ՕԳՆԷ

ԸՆՏԱՆԻՔԻ ԱՍՏՂԸ
(L'ETOILE du FOYER)

Առեւտրական և երկրագործական ժողովրդային վարկի հաստատութիւն
Անանուն ընկերութիւն.— դրամագլուխ՝ 3,000,000 ֆրնք.
որ կրնայ 3.000,000,000 ֆրնքի բարձրացուիլ վարչական խորհուրդի պարզ որոչումով։
Կեդրոնատեղի.— 137 Boulevard Sebastopol - Paris
ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ Արեւելեան պետութեանց
Սավոյ Օթելի տեճ, Գուրճ, Գեյրութ

ԵԼԵԻՄՏԱԿԱՆ ՃԻՒՂ
Աւանդի պարտևանագրութիւնի
ՕԺԻՏ
Զրաշխատուրեալ տոկոս 6%, Ակռ զատ մատնագրութիւն ընկերութեան չհերուն։

ԿԱԼՈՒԱԾԱԿԱՆ ՃԻՒՂ
ՎԱՐԿԵՐՈՒ ԲԱՑՈՒՄ
Կալուածի վրայ փոխատուութիւնք՝
վճարելի 10—15—20 տարիէն, որոշուած պայմանաժամէն առաջ ուզողը կրնայ վճարել։

ԸՆՏԱՆԻՔԻՆ ՍՏՂԸ ընկերութիւնը ներկայիս 75,000 աւելի անդամ ունի, Մինչև 1 Ապրիլ 1931 Ընտանիքին Աստղը 135 միլիոն փոխ տուած է, գրաւով 500 միլիոնէ աւելի արժէք ունեցող անշարժ կալուածներու վրայ։
Ամէն բոլորագրութիւն ուղղել՝ B.P. 821, Beyrouth

AZTAG
JOURNAL QUOTIDIEN ARMÉN.
B. P. 587
BEYROUTH, Liban

Directeur-Propriétaire
HAIG BALIAN

ԲԱԺԱՆԳԻՆ
ՍՈՒՐԻԱ տար. 550, Վեցամսեայ 300 Ս. Դ.
ԱՐՏԱՍԱՀՄ. տրկ. 7, Վեցամսեայ 4 տոլար

ԱԶԴԱԿ
Օ Ր Ա Թ Ե Ր Թ
ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԳԻՏԱԿԱՆ

ازتــــاك
جريدة سياسية ادبية اقتصادية حرة

ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ 11 ՄԱՅԻՍ 1932
2,50 Ս. Դ.

Գ. ՏԱՐԻ | Ամէն առաւօտ պէտք է ըլլայ թերթիս բաժանորդ | Տնօրէն — Խմբագիր՝ ՀԱՅԿ ՊԱԼԵԱՆ | Չհրատարակուած ձեռագիրները չեն վերադարձուիր | Թիւ 51 (628)

ՀԱՄԱՇԽԱՐՀԱՅԻՆ ՍՈՒԳ Պ. ՏՈՒՄԷՐԻ ՄԱՀՈՒԱՆ ԱՌԹԻՒ

ՈՃՐԱԳՈՐԾ ԿՈՐԿՈՒԼՈՖԻ ՍԻՐՈՒՀԻԻՆ ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Համայնավար Կուսակցութեան Պատկանիլը Հաստատուած է

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

ԶԶՈՒԵԼԻ ՈՃԻՐԸ

Քանի մը օր առաջ, Ֆրանսայի մայրաքաղաքին մէջ գործուեցաւ անարգ և զզուելի ոճիր մը, որուն զոհ գնաց պետական ամենաբարձր մարդը և մեծ հայրենասէրը Նախագահ Պ. Բօլ Տումէր, 75 տարեկան հասակին մէջ։

Ֆրանսայի հետ միասին խոր սուգի մատնուեցաւ ամբողջ աշխարհ և ողբաց մահը այս պետական մեծագոյն անձնաւորութեան, որ իր հայրենիքի զոհաբերութեան բագինին վրայ չորս երիտասարդ զաւակներու արիւնը քամած է համաշխարհային պատերազմի միջոցին։ Պ. Տումէր, շնորհիւ իր վայելած պետական բարձր հեղինակութեան և կարևոր դիրքին, կրնար իր հարազատները զերծ պահել մահուան վտանգէն, հեռու կեցնելով զանոնք պատերազմի ճակատէն։ Սակայն մեծ հայրենասէրը չի փափաքեցաւ այդպէս։ ուզեց որ անոնք ևս կատարեն իրենց հայրենասիրական պարտականութիւնները և միլիոնաւոր հարազատներու կողքին երթան ռազմաճակատ և նուիրուին պաշտելի Ֆրանսայի փրկագործութեան սրբազան գործին։

Գացին անդարձ Պ. Տումէրի սիրելիները, բայց ոչ միայն փրկուեցաւ սպառնացող վտանգէ Ֆրանսան, այլ յաղթութեան վեհապանծ դափնեպսակներու արժանացաւ և գրաւեց առաջնակարգ տեղը միջազգային հրապարակին վրայ։

Ահա, տասն և վեց տարի յետոյ իր սիրելիներու նահատակութենէն, յառաջացած տարիքի մը մէջ, ինքն ալ կը զոհուի իր այնքան սիրած և պաշտած հայրենիքի սիրոյն, դաւաճան գնդակէ մը։ Ով որ ալ ըլլայ ոճրագործը, կատարուած մահափորձը ոչ թէ Պ. Տումէրի դէմ ուղղուած է, այլ Ֆրանսայի, որուն ներկայացուցիչն էր ծերունազարդ Նախագահը։

Պետական և քաղաքական կեանքի մէջ ոչ առաջինն է այս զզուելի ոճիրը և ոչ ալ վերջինը պիտի ըլլայ։ Տկար և դաւադիր թշնամիներ յաճախ կը փորձեն այսօրինակ ստոր միջոցներով կարգադրել իրենց հաշիւները և կը կարծեն ընկճել իրենց հակառակորդները։ Ի զուր սակայն, շուտով նորեր կը գրաւեն մեռնողներու տեղը և պետական մեքենան կը շարունակէ իր ընթացքը առանց կանգ առնելու։ Ուրիշ մէկ դաւադիր անիշխանական մը, իտալացի Սազէրիօ, 1894ին, Լիօնի մէջ մահափորձի ենթարկեց ֆրանսական հանրապետութեան Նախագահ Սատի Քարնօն, որ բազմաթիւ անգամներ վարած էր նախարարական պաշտօններ, երկար տարիներ անդամակցած էր խորհրդարանին և 1887ին արժանանալով Ֆրանսայի Ազգային Մեծ Ժողովի վստահութեան, ընտրուած էր Նախագահ։ Նոյն դժբաղդ ճակատագրով վերջ տուած է իր կեանքին Աւստրիա-Հունգարիոյ Թագուհին Էլիզապէթ, 1898ին, Ժընևի մէջ։ Իտալացի անիշխանական Լիւշչէթիի դաւաճան գնդակով սպաննուած էր Էլիզապէթ Թագուհին, որ իր կեանքին մեծ մասը ճամբորդութեամբ և պտոյտներով կ'անցընէր։

Երկար է շարքը պետական մարդոց, որոնք զոհ գացած են դաւաճանական գնդակներու։ Դեռ որոշապէս պարզուած չեն Պ. Տումէրի դէմ գործուած ոճրին մանրամասնութիւնները: Քննութիւնները երեւան հանած են որ կանխամտածուած մահափորձ մըն է կատարուածը, որուն հեղինակը՝ ռուս Կորկիւլօֆ, ըստ ոմանց եղած է սպիտակ ռուսերու կազմակերպիչներէն մէկը, իսկ ուրիշներ ալ կը վկայեն որ Փրակայի մէջ մասնակցած է համայնավար կուսակցութեան։ Ժամանակը կը լուծէ գաղնիքը և կը պարզուին ներքին ծալքերը այս տխուր արարքին։

Պ. Տումէրի մահը, ճիշդ է, որ ցաւ ու յուզում կը պատճառէ բոլոր ֆրանսացիներուն և Ֆրանսայի բարեկամներուն, սակայն երբեք չ'ընկճեր անոնց կորովն ու կամքը։ Նոր Տումէրներ կուգան նախորդներու կիսատ ձգած գործը շարունակելու և Ֆրանսայի քաղաքականութիւնը կը մնայ անփոփոխ և անայլայ։ Ֆրանսան՝ քաղաքական կեանքի այս մեծ դարբնոցը և քաղաքակրթութեան ամենափայլուն ոստանը, բազմաթիւ Տումէրներ և Պրիաններ հասցուցած է, որոնց բոլորն ալ դրծուած են միևնոյն դպրոցի մէջ և հետևաբար միևնոյն ուղղութիւնն ու քաղաքականութիւնը ունին։ Գնդակները անզօր են կասեցնելու համար Մեծն Ֆրանսայի թռիչքները, որ իր հովանին տարածած է աշխարհի մէկ ծայրէն միւսը, պաշտպանելու համար արդարութիւնն ու իրաւունքը։

Մեռաւ Տումէր, սակայն կ'ապրի Ֆրանսան։

ՈՃՐԱԳՈՐԾԸ ԻՆՉԵ՞Ր ԿԸ ՊԱՏՄԷ

Փարիզ 7.— Երկրորդ հարցաքննութեան միջոցին, ոճրագործը կրկնեց վերջ թէ՝ ինք Հիթլէր և Մուսօլինին պաշտողներէն է սակայն սանթիմ մ'իսկ ստացած չէ անոնցմէ, կը յայտնէ. «կեանքս յուսահատած եմ։ Հայրենիքս փճացաւ։ Բայց ես քաղաքական ոճրագործ մը չեմ։ Իմ չի ճանչցած նախագահ պըն։ Տումէրը սպաննելու համար պատճառ մը չունիմ։ Ֆրանսայի մէջ բնակութիւնս արգիլուած ըլլալով չորս ամիսէ ի վեր Մօնաքօի մէջ կը բնակէի։ Քաղաքական բրօբականտ մը և մանաւանդ սովիէթներու դէմ պայքար մը բանալ կուզէի։ Տումէրը մեռցնելս, Ֆրանսան սովիէթներու դէմ հանելու համար էր»։

Կորկուլօֆի վրայէն գտնուող յուշատետրին մէջ, գէշ ֆրանսերէնով հետևեալը գրուած է.

«Տումէրը սպաննող Կորկուլօֆ ինքզինքը կը դատապարտէ Լենտպէրկի երախայէն ժխտուած յանցանքով»։ Այս անիմաստ տողերը ենթադրել կուտան որ ոճրագործը մտային խանգարում մը ունեցած է։

ՆՆՋԵՑԵԱԼԻՆ ՍԵՆԵԱԿԻՆ ՄԷՋ

Փարիզ.— Կէսօրուընէ սկսեալ, Նախագահի մարմինը կը հսկէ իր ընտանիքը։ Պ. Տումէր, պաշտօնական սեւ զգեստ հագած, Պատուոյ Լէգէոնին մեծ ժապաւէնը կուրծքին, հանգչելու երեւոյթը ունի։ Այտին վրայի վէրքը հազիւ նշմարելի է։ Քիչ մը թալքի փոշի կը բաւէ ծածկելու վէրքին բերանը որը արիւնէ զուրկ է այժմ։ Դուրսը, ամբոխը չդադրիր գալէ։ Նշանաւոր անձնաւորութիւններ կը տողանցեն շարունակ։ Պ. Թարտիէօ, Մարաջախտուհի Ֆոշ, Պ. Շօթան, Պ. Քայրօ, Պ. Պուիսօն։ Նորընծայ Վէրտիէ կը ժամանէ. Ննջեցեալին սենեակը առաջնորդուելով, անիկա կը խոնարհի այրիին և դստեր առջև, կարճ աղօթք մը կարտասանէ, իր օրհնութիւնը կուտայ, և դուրս կելնէ քիչ յետոյ։

ԱԶԳԱՅԻՆ ՍՈՒԳ

Փարիզ.— Համալսարանային քաղաքամասի Ենդօչինի ուսանողներուն յատուկ տան պարահանդէսը որը տեղի պիտի ունենար Մայիս 8ին յետաձգուեցաւ Մայիս 20ին, Պ. Տումէրի մահուան պատճառաւ։

Պ. ԹԱՐՏԻԷՕ ՊԱՏԳԱՄԱԳԻՐ ՄԸ ԿՈՒՂՂԷ ՖՐԱՆՍ. ԱԶԳԻՆ

Փարիզ 7.— Ֆրանսական ժողովուրդին ուղղուած պատգամագրի մը մէջ Պ. Թարտիէօ կըսէ. «Ամբողջ Ֆրանսան ապշահար մնաց և վրդովանքով համակուեցաւ ականաւոր և քաջարի պետի մը կորստեան պատճառաւ որը իր կեանքը ընծայեց անոր ծառայութեան և որուն չորս զաւակները մեռած են անոր պաշտպանութեան համար։ Ֆրանսան կը խոնարհի վշտահար այրիին առջև որը այս առաւօտ փակեց, հիւանդանոցի անկողնի մը մէջ, իր ամուսնոյն աչքերը որը ինկաւ, ինքն ալ, պատուոյ դաշտին մէջ։ Պետութեան Նախագահին մատուցանենք, պահելով մեր հանդարտութիւնը և մեր արժանապատուութիւնը, այն միակ յարգանքը զոր ինքը պիտի բաղձար։ Վաղը երկիրը պիտի ընտրէ իր ներկայացուցիչները, Գշ. օր Ազգային Ժողովը պիտի նշանակէ հանրապետութեան նոր Նախագահը և Եշ. օր Փարիզի ժողովուրդը Պանթէօն պիտի առաջնորդէ Բօլ Տումէրը։ Մեծ սպասաւորի մը յիշատակովը և օրէնքին գործադրութեամբը, Ֆրանսա պարտի արտայայտել իր վիշտը միաբանութեան մէջ. կեցցէ՛ Ֆրանսա, կեցցէ՛ հանրապետութիւնը»։

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՅՈՒԶՈՒՄ

Փարիզ 7.— Թերթերը կը հրատարակեն նկարներ որոնք կը ներկայացնեն Պ. Տումէրը Ռօչիլտ Ապարանքէն թեւ վրայ ինքնաշարժ փոխադրուելու վիճակին մէջ և այն անձնաւորութիւնները որոնք իրեն հետեւորդներն էին, որոնց կարգին ծովակալ Պիկօ որ կը բռնէ անոր ոտքերը, նշանով մը հեռացնելով յուզուած և լուռ ամբոխը։ Թերթերը կը հրատարակեն նաև ձերբակալութեան ատենը պրուշ կարած մարդասպանի նկարները, և իրեն հարցաքննութեան միջոցին առնուած նկարները։

Թերթերը կը հրատարակեն աշխարհի ամէն կողմէն զրկուած և տխեզերական վրդովուած պատկերացնող հեռագիրներ։

Թերթերը կըսեն թէ ոչ ոք չպիտի կրնայ ըմբռնել թէ Պ. Տումէր զարնուեցաւ, որովհետեւ առանց խօսելու իր առաջացած տարիքին մասին, անիկա միշտ եղաւ խոհականութեան, բարութեան և աշխատութեան խորհրդանշանը։ Պ. Տումէր կը մեռնի, Պ. Բառնօյէ վերջ, սպաննուելով օտարականի մը կողմէ, իր հայրենիքին չորս զաւակ տալէ վերջ։ Դրեթէ հնամենի ողբերգութիւններէն մէկը կայ այս բանի մէջ: Պ. Տումէր՝ ամէնքէն աւելի ինքը տուաւ կորովի և աշխատասիրութեան օրինակը։

Պ. ՏՈՒՄԷՐԻ ՄԱՀՈՒԱՆ ԱՐՁԱԳԱՆԳԸ

Փարիզ.— Նախագահ Տումէրի սպանութեան լուրը խորունկ արձագանգ մը տուաւ արտասահմանի մէջ։

Պէրլինեան թերթերը յատուկ տպագրութիւններ հրատարակեցին։

Սպանիոյ Քորթէզներու նիստին բացումը տեղի ունեցաւ մէկ ժամ յապաղումով, կառավարութիւնը որոշած ըլլալով սպասել Փարիզէն գալիք լուրերուն։

Ամէն կողմերնգծեն նախագահին անձին մասնաւորապէս համակրելի նկարագիրը։

Մահափորձին լուրը Ժընէվ հասաւ այն միջոցին որ կը գումարուէր Ազգային ինքնապաշտպանութեան յատուկ յանձնախումբը։

Գերմանական պատուիրակին կողմէ բերուած առաջարկի վրայ, նիստը դադրեցաւ ի նշան համակրանաց։

«Պէրլինէր Թակէպլաթ» որը միակ թերթն է որ մեկնութիւններ տուաւ, մինչև այժմ, Պ. Տումէրի դէմ կատարուած մահափորձին մասին կը հակի կարծելու թէ Ֆրանսական նախագահին դէմ յարձակում գործող անձը առողջ չէ մտքով։

ՀԱՄԱՇԽԱՐՀԱՅԻՆ ՅՈՒԶՈՒՄ

Փարիզ 7.— Ցաւակցութիւնները Էլիզէի պալատը կը հասնին անդադար կերպով։ Նախագահ Հինտէնպուրկ, Պ. Մուսօլինի, Պ. Կրանտի, Պ. Սթիմսըն ներկայացուցած են իրենց ցաւակցութիւնները։

Իտալական կառավարութիւնը հրաման տուաւ որպէսզի դրօշակները կէս պարզուին հասարակային շէնքերու վրայ։

Յուզումը և վրդովումը յոյժ մեծ են Ժընէվի մէջ ուր զինաթափութեան վերաբերեալ Յանձնախումբերուն բոլոր նիստերը դադրեցուեցան այսօր ի նշան սուգի։ Զինաթափութեան խորհրդաժողովին նախագահ Պ. Հէնտէրսըն և Ազգ. Դաշնակցութեան ընդհ. Քարտուղարը հեռագրաւ յայտնեցին Պ. Թարտիէօյի իրենց անձնական վշտալից յուզումը։ Հոս հասած տեղեկութեանց համաձայն, ամբողջ աշխարհի թերթերը միաձայն են արտայայտելու համար իրենց յուզումը Պ. Տումէրի զոհ գացած պժգալի մահափորձին համար և յիշել կուտան հանգուցեալ նախագահին արիութեամբ և պարկեշտութեամբ լի անհատական կեանքին և քաղաքականութեան մանրամասնութիւնները։

Անգլիական մամուլը միաբերան կերպով յարգանք կը յայտնէ Պ. Տումէրին։ «Թայմզ» կընդգծէ այն հետեւանքները զոր մահափորձը կարող է ունենալ ընտրական տաք շրջանին մէջ և նախարարական տագնապի մը նախօրեակին։ Անիկա կը յայտնէ սակայն այն հաւատքը թէ Ֆրանսայի կուսակցութեանց պետերուն զգացումները և ազգային մեծ շահերու մտահոգութիւնը կարելի պիտի դարձնեն մեղմացնել մահափորձի հետեւանքները։

Պէռն.— Զուիցերիական մամուլը խստօրէն կը դատապարտէ Կորկուլօֆի արարքը որը, կ'ըսէ նա, խնդրի մը գործը կրնայ ըլլալ միայն։

Պ. Մօթթա հեռագրեց Պ. Թարտիէօյի լրբև թարգման հանդիսանալով զուիցերիական ժողովուրդին սաստիկ յուզման։ Կառավարութեան պալատին վրայ, դաշնակցային դրօշը պարզուած է։

Աթէնք.— Մահափորձի լուրը շշմուած և ընդհանուր պախարակումի զգացումներ առաջ բերաւ։

Քօբէնհակ.— Թագաւորը հեռագրաւ ցաւակցութիւն յայտնեց տիկին Տումէրի և Պ. Թարտիէօի։

Պրիւքսէլ.— Դրօշակը կէս պարզուեցաւ նախարարական պաշտօնատուներու վրայ։ Պ. Հիմանս, Բարիզի պելճիքական դեսպանին ուղղուած հեռագրի մը միջոցաւ, պելճիքական ազգը մասնակից կ'ընէ ֆրանսական սուգին։

Վատիկան Քաղաքամաս.— Կարտինալ Բաչելլի Պապին ցաւակցութիւնները հեռագրեց ֆրանս. կառավարութեան։ Գերբիքքարտը և Գեր. Օթթավիանի ֆրանսական դեսպանատուն գացին Պ. տը Ֆօնթընէյի հաղորդելու համար Սրբազան Պապին ցաւակցութիւնները։

Պուտաբէշթ.— Հունգարական ժողովուրդը կը յայտնէ խոր յուզում մը։ Այս առաւօտ, իր նիստին բացման սկիզբը, երեսփ. ժողովը յայտնեց Հունգարիոյ վրդովումը։ Ֆրանս. դեսպանը ընդունեց դիւանագիտական մարմինին այցելութիւնը։

ԿՈՐԿՈՒԼՕՖԻ ՀՌՈՄԱՆՈՒՀԻԻՆ ԿԱՆԳԻՏԱՆԱՐ ԱՆՈՐ ԴԻՏԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Փարիզ.— Կորկուլօֆի կինը, Մօնաքօյի մէջ գտնուելով, ինքնաբերաբար ընդունեց Փարիզ գալ բացատրութիւններ տալու համար։ Բայց այժմէն իսկ անիկա կը յայտարարէ թէ բոլորովին անտեղեակ էր Կորկուլօֆի ոճրագործական դիտաւորութիւններէն:

ՄԱՐԻ ԿՈՐԿՈՒԼՕՖԻ ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Փարիզ.— Հարցաքննիչ դատաւորին առջև, Աննա Մարի Կորկուլօֆ պարզեց թէ ինք ինչպէս ծանօթացաւ իր ամուսնոյն։ Անիկա յայտարարեց մանաւանդ թէ ընտանեկան յարկին ապրուստի միջոցները կայացած էին 49,090 ֆր.նոց իր դրամօժիտին և իր ամուսնոյն կողմէ իր բժշկական արհեստին միջոցաւ շահած դրամին և իր գրած գիրքերուն ծախուելէն գոյացած գումարի մէջ։ Երբե՛ք, ըսաւ նա, Կորկուլօֆ դրամ չստացաւ Նամականաէն կամ որևէ ուրիշ միջոցաւ։ Մօնաքօյի մէջ ուր իրենք բնակեցան ատեն մը, Կորկուլօֆ յարաբերութիւն չէր մշակեր ոչ ոքի հետ և անոր կինը չգիտեր թէ արդեօ՞ք անիկա հիմնեց որևէ ընկերակցութիւն մը։ Անիկա յայտարարեց թէ բացարձակապէս չէր գիտեր անոր ծրագիրները: Պատասխանելով այն հարցման թէ արդեօ՞ք տեղեկութիւն ունէր որ իր ամուսինը զէնք կը կրէր, անիկա պատասխանեց թէ ինքը Մօնաքօ գիրքերու մէջ ատրճանակի նմանող բան մը տեսած է բայց ինքը չգիտեր իր ամուսինին երկրորդ զէնք մ'ունենալը և զայն Բարիզ տարած ըլլալը։ Կ'անգիտանայ, կրկնեց ան, թէ Կորկուլօֆ ունենար մահափորձ մը գործելու դիտաւորութիւնը: Ես երբեք չտեսայ անոր դրամ ստանալը և այցելութիւններ ընդունիլը Մօնաքօյի մէջ։ Ես զինքը չտեսայ երբեք ռուս հայրենակիցներու հետ։

Վաղը հարցաքննիչ դատաւորը պիտի հարցաքննէ Պ. Պ. Բիէթրին և Բօլ Ռէյնօն:

Դէպի իրիկուն, ռուս նկարիչ Նիկօլա Կուի, Բարիզ եկաւ մի քանի ճշգումներ ներկայացնելու համար Կորկուլօֆի կողմէ հիմնուած կանաչ կուսակցութեան մասին։

Փաստաբաններու կաճառին խորհուրդը պաշտօն տուաւ Մէթր Հանրի Ժէռոյի և Մէթր Պօնտուի պաշտպանելու համար մարդասպանը։

Տիկին Կորկուլօֆ արդարութեան տրամադրութեան տակ կը մնայ նոր հարցաքննութեան մը համար որը պիտի ունենայ յառաջիկայ շաբաթ։

Սօֆիա.— Անմիջապէս որ տեղեկութիւն առնուեցաւ Պ. Տումէրի մահուան լուրէն, Պօրիս Թագաւոր իր յուզումնալից ցաւակցութիւնները հեռագրեց տիկին Տումէրի և Պ. Թարտիէօի։ Արքայական պալատին և հասարակային հաստատութեանց դրօշները կէս պարզուեցան։

Փարիզ.— «Մաթէն»ի մէջ պ. Լուի Ֆօրէսթ կը տեղեկագրէ Պ. Տումէրի հետ ունեցած իր վերջին խօսակցութիւնը։ «Այն միջոցին որ ես քովը մտայ, Նախագահը կը քննէր մահուան դատապարտուած անձի մը վերաբերեալ թղթածրար մը։ Որքան պատասխանատուութիւն կայ, ըսաւ նա, ներում շնորհելու իրաւունք ունենալու և երկու գաղափարներու միջև տատանուելու մէջ. պէ՛տք է ներել, եւ եթէ ես ներեմ իմ ներողամտութիւնս ոճրաբեր չպիտի՞ ըլլայ իր կարգին. իմ ներողամտութիւնս չպիտի՞ զինէ արդեօ՞ք անկէ յանցնութիւն առած ուրիշ մարդասպանի մը ձեռքը։ Եւ կամ պէտք չէ՞ ներել։ պ. Տումէր կասկած չունէր այն միջոցին թէ ինքը պիտի իյնար այս ոճրագործներուն մէկուն գնդակներով զորս մեր կորովներուն թուլացումը կը ձգէ իրենց վայրագ ներշնչման ձեռքը։»

Փարիզ.— Կալլէսի իշխանը Բարիզ պիտի ժամանէ Դշ. իրիկունը ներկայ գտնուելու համար Պ. Տումէրի յուղարկաւորութեան։

ԿՈՐԿՈՒԼՕՖ ՀԱՄԱՅՆԱՎԱՐ

Փարիզ.— Կարեւոր հաւաքոյթ մը եղաւ պ. պ. Թարտիէօյի, Րէյնոյի, Մաժիէայի, ընդհ. դատախազին և ոստիկանապետի մասնակցութեամբ: Այս առթիւ զեկոյց մը յանձնուեցաւ մամուլին, որ կ'ըսէ թէ Կուրկուլօֆ 1930ին աշխատած էր Փրակայի մէջ համառուսական գիւղացիական կուսակցութիւն մը հիմնել կէս պոլշևիկեան հանգամանքով: Փրակայէն պաշտօնապէս ստացուած տեղեկութիւնները կը ճշդեն թէ ան համայնավար կուսակցութեան անդամատետր մը ունէր այն քննութեան պահուն, որ եղաւ իր մասին, երբ 1930ին Փրակայի մէջ փորձեց յիշեալ կուսակցութիւնը հիմնել։

— Ոճրագործին վրայ գտնուած օրատետրը կը պարունակէ իր յուշերը, ռուսերէն գրուած եւ նախագասութիւն մը երէկ իրիկուն իսկ գրուած, գէշ ֆրանսերէնով մը։ «Ազատավանութիւն՝ ռուս ֆաշիստներու քաղաքական կուսակցութեան Նախագահ և պետ Տքթ. Փօլ Կորկուլովի, որ սպաննեց ֆրանս. հանրապետութեան Նախագահը»։

Սրտաճմլիկ տեսարան մը

Փարիզ.— Այս առաւօտ սրտաճմլիկ տեսարան մը ներկայացաւ Էլիզէ պալատին մօտ։ Քառասուն տարեկան երևցող մարդ մը իջաւ թաքսիէ մը հետը ունենալով փոքրիկ տղայ մը, չուարած դէմքով մը, մարդը ուղղուեցաւ դէպի պալատ և յայտարարեց ոստիկաններուն. «Ես տեսնել կ'ուզեմ Նախագահը. Ես

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ 3րդ էջ)

ՓՈՐՁ՝ ԲՆՈՐՈՇԵԼՈՒ

Հ. Յ. ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ՄՇԱԿՈՒԹԱՅԻՆ ԴԵՐԸ

Ու հոս կարելի է կանգ առնել վայրկեան մը ու սկսիլ ուրիշ հարցումներու շարք մը։ Նախ — ի՞նչ է մշակոյթը։ — Մ՚ով է որևէ մշակոյթի իրական ծնողն ու սնո՛ւնդ առողը։ — Մինչև ո՞ւր կ՚երկարի հայրենի մշակոյթը։ — Միայն մատաւորականնե՞րն են, բանաստեղծնե՞րն, ուսուցիչնե՞րն ու մաքի այլ սպասաւորնե՞րը որ իրաւունք ունին մշակոյթի կրողն ըլլալու։ — Որևէ մշակոյթ կրնայ խզե՞լ իր կապերը ժողովրդին հետ։

Այո՛, ի՞նչ է մշակոյթը։

Ո՛չ։ Չպիտի աշխատինք սահմանել զայն։ Գարբերութեան մը, աւելի կամ պակաս զեղեցիկ տարազի մը մէջ՝ կարելի չէ սեղմել յարաշարժ, ընդարձակ ու կենդանի երևոյթ մը։ Ու բոլոր սահմանումները (difinition) ունին իրենց հիմնական ակարութիւնը ու կեանքի ամենէն չնչին այլ կենդանի, բանախուն արտայայտութիւնը աւելի կ՚արժէ՝ քան թէ գիտուն ու նուրբ բառերու ամբողջ կոյտ մը։

Այլ սակայն կրնանք ըսել թէ ի՞նչ բան մշակոյթ չէ։

Երբ ամբողջ ժողովուրդ մը թանձր տգիտութեան, բարոյական թշուառութեան, բռնութեան մութին մէջ կը տողայ, ինչպէս հայոց ժողովուրդը ամբողջ տասնըութերորդ դարուն, երբ զանգուածներու ջախջախիչ մեծամասնութիւնը զուրկ է իմացական լոյսէ, երբ՝ գերի է քաղաքականապէս, կոյր է ու հաւատարիմ՝ ինչ որ «աստուածային» թուենաւոր կրօնքի, երբ բռնութիւնը, գործադրուած իր մարմինին իսկ վերայ, կը թուի եթէ ոչ բնական գէթ հանդուրժելի ու յաճախ երբ գիտակցութիւնն իսկ չունի իր անյատակ թշուառութեան վանքերու առանձնութեանմէջ ամբողջ մը՝ որ ոտքի կոխան է առջին հանդիպող տապատակներու խուժանին, որ բռնուած է, կ՚ըմբռնէ՞ք, օձաձիւն ու անարգ բրնաւակայութիւնը (ու բռնուած է որովհետև, հաւաքականօրէն զուրկ է մշակութային բարձր զարգացումէ), այդ բոլորը չեն կրնար ըլլալ ու չեն իր ամբողջական, հարազատ ու իրական մշակոյթը, որքան ալ խնկելի, թանկագին ու յուզիչ թուին մեզի։ Ու են անատակոյս։

Երբ ակներև խզում կայ ժողովրդական զանգուածներու և պաշտօնական դարութեանց միջև։ Երբ լեզուն կ՚ապաստանի եկեղեցի — ու հայոց լեզուն, պաշտօնականը՝ ապաստանած էր եկեղեցի, աչխարհաբարի յարձանակէն առաջ։ Ու նկատեցէ՞ք որ աչխարհաբարը (որով Հ. Յ. Դաշնակցութիւնը զանգուածները իր հոգեյուն վրայ արկիլեց որսորդութիւնը։

Իր բոլոր պահապաններուն խստիւ պատուիրեց որ անմիչապէս պատարան յանձնեց զանոնք և մայրամուտէն վերջ, նոյն իսկ առանց խղճահարութեան, հրացանաձարկ ընեն իր կալուածներուն վրայ նչմարուող գաղտորսներ։

Ընդունելութեան հսկայ վիճաբարին մէջ։ ինձ թիկնաթոռ մը հրամցուց անիկա և բազմեցաւ եպիսկոպոսական դիւթական գահի մը մէջ։ Պատին վրայ կար աւատական ղինքերու ամբողջ հաւաքածոյ մը։ Մէկ կամ երկու վարագի մը դէմ լուսնի բայերը ցցած։

Բարձրէն ուչադիր զիս մտիկ կ՚ընէր և կը տեսնէի իր ուչիմ աչքերուն քթթելը վրաս։— «Շատ լաւ, շատ լաւ»կը պատասխանէր խօսքերուս, չոյելով գեղեցիկ որսչուն մը որ տարածուած էր իր քով գորգին վրայ, վարագին տակը, զիս մտիկ ընելու դիրքով մը։

Զովացուցիչներ բերել տուաւ։

Այն միջոցին երբ բաժակը կը բարձրացնէր կենացս համար՝ համարձակութիւնը առի Ֆօիքըպօի խընդիրը մէջ բերել։ Բայց առաջին բառին իսկ զիս ընդմիջեց...

— *Օ՜հ այդ մասին ո՛չ երբեք։ կը ճանչնամ ես այդ եբրիտասարդը, անուղղայ որսորդ մըն է։ Չեզի համար, սիրելի վարպետ, ինչ որ կ՚ուզէք, Թոյլատրելի է, բայց այդ անպիտանին համար, ոչի՞նչ, ոչի՞նչ։*

Լռեցի, ձգելով որ փոթորիկը խաղաղի։

— *Իրեն արբանեակ տղոցմով, յարեց իր խիստ ձայնով, այդ անասունը վանդակոտիկ ներս միչտ կը թափառի։ Շատ ուրախ եմ որ պահարաններս իրեն լաւ դաս մը տուած են, ես անոնց ամէն մէկին քսանական ֆրանք նուէր տուր այդ առթիւ։*

— *Սակայն և այնպէս ըսի, ան ալ իր ներողութեան արժանանալիք կողմերը ունի, բազմանդամ ընտանիքի մը հոգը իր վրայ է... յետոյ արդէն անգամ մըն ալ չպիտի գործէ այդ սխալը։*

— *Ո՛չ, ո՛չ և ոչ։*

Դղեակաբ ակը վար ցատկեց իր նստած տեղէն ու սկսաւ սրահին մէջ ման գալ ուժով, վճռակամ և հսկայ քայլերով։

— *Դուք կարող էք ըսել իմ կողմէս որ ձեր Ֆօիքըպօն պիտի իր դասը առնէ ոտիկանութենէն. պիտի վճարէ մեծ կակ տուգանք մը, և եթէ չի կարենայ վճարել՝ տէրութեան պահիժները չունեներու համար չեն ստեղծուած, ես յօժարակամ պիտի վճարեմ իմ օրականը զինքը բանտը պահելու համար։*

Անգամ մըն ալ փորձեցի զայն չքմեղացնել։

— *Շատ կը խնդրեմ որ այլևս չի խօսիք ինձի այդ պարոնի մասին, բաւ այս անգամ աւելի վճռական, հաճոյք պիտի պատճառէք եթէ չուզէք հետաքրքրուիլ այլևս անոր գործերով։ Այո՛, ինձի հաճոյք պիտի պատճառէք, կը հասկընա՞ք...։*

Ու ձնծաղ ցցած, դէմքը կարմրա՛ծ, մորուքը անկա՛ծ, խիստ և հրամայական ակնարկը վրաս՝ վարազն ալ նոյնպէս նուազ դաժան չէր որ զիս կը դիտէր այդ պահուն։

Լռե՛ցի։ Ջանի մը քաղաքավարական ձեախերպութիւններէ վերջ հրաժեչտ առի։

— *Ոչի՛նչ չի կրցի ընել խնդճ բարեկամս, ըսի Ֆօիքըպօյին որ՝ դրանը գուբսը անձկագին կը սպասէր ինձի։*

Իրեն բացատրեցի որ Գլավըլար ոչ մէկ բան չէր դրժեր մտիկ ընել։

Կը քալէինք իրարու քով։ Իր քայլերը իմ քայլերուս հետ կը յառաջանային՝ բայց ծանր և ուժասպառ մը քայլերը, որ չեն՞գիտեր թէ ո՛ւր կ՚ուղղուին։

Ցանկարծ, փողոցի դարձին՝ հազիւ լմնցուցած խօսքերս, կանգ առաւ, ցցեց գլուխը, դառնալով և բռունցքը ցոյց տալով դէպի դղեակը։

— *«Անտարակո՛յս, պօտաց բարկութեամբ, որովհետև ինձ աւելի զօրաւոր, աւելի մեծ և դիրքի տէր է, տրամադրութիւն չի վերցներ իրեն հասար՝ աւելի մակարդ ճգնելը»։*

***

Տուգանքը ես վճարեցի։ Գլավըլար իմացաւ, հետս աւրըտեցաւ, բայց իբր փոխ վրէժ Ֆօիքըպօ իբրև ինձի երախտաստպարտ, զիս որսի հրաւիրեց։

Աչնան՝ որ իր ոսկեզօծ ճառագայթները կը թափէ ոսկեվար բոյներուն վրայ, չա՞ռ հաճելի է մեր արտերուն մէջ որսորդութիւնը։

(1) (Շար.)

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔ

ԻՆՉՈ՞Ւ ՀՐԱԺԱՐԵՑԱՒ

Պ. Գ. ԿԻԼԻՊԷՆԿԵԱՆ

ԻՆՉ ԿՐ ԴՐԷ ՊՕԼՍԱՀԱՒՈՒ ԱԵՐԹ ՄՐ

«Նոր Լուր» 3 Մայիս թիւին մէջ կը գրէ.—

Բարիզէն մեր ստացած տեղեկութեան վրայ, մեր հիրակի օրուան թիւով գրած էինք թէ՝ Բարեգործականի նախագահ Գայուսթ պէյ Կիլիպէնկեան հրաժարած է։ Առջի իրիկուան «Ժամանակ» որ չէր կրցած առջի օր այդ լուրը հաղորդել կ՚ըսէր թէ այս մասին պաչտօնական տեղեկութիւն չկայ։

Մեր հաստատած լուրին մասին —ժրաքախտաբար օրաթերթիկ—մասնաւոր գիտութիւն թերահաւատ եղողներ, երէկ և այսօր տեղեկացան անչուչտ Բարիզահայ Թերթերէն թէ կատարուած իրողութիւն մըն է Տիար Կիլիպէնկեանի հրաժարականը, ժրաքախտաբար անդառնալի ըստ թերթի մը և պատճառ՝ ճիշդ ձնոր Լուրը հաղորդածին պէս, այն յարձակումներն են որ եղած էին «Ն. Հայաստանի» մէջ իրեն դէմ։ Արդարև, Պ. Խանձեան անցեալ Հոկտ. 1ի իր ճառին մէջ ամբաստանած էր Պ. Կիլիպէնկեանը թէ Անգլիոյ և Ֆրանսայի «իմպէրիալիստական» ձգտումներուն գործիք եղած է՝ հայ խեղճ այ

է գոյութիւն ունենայ ժողովրդին և իր մշակոյթին միջև։ Պէտք է որ ժողովուրդը հաւաքականօրէն ու ծանր երկունքով ծնունդ տայ անոր ու ան իր բարձրագոյն ձևերուն մէջ — բոլոր ընդհանրական բարիք, տէրութական հագ ու արիւն ու հաւասար սիրով յաչխուի Լակրնաց սերունդին — աղքատի եւ հարուստի զաւակներուն։ Հարկ է որ բոլո՛ր արթնցող իմացականութիւնները առջև բաց բլլան՝ բոլոր ճամբաները։ Բոլո՛ր նուիրապետութիւններն ու փոքրամասնութեանց մեծայնորհնը քը ջնջուին, նաև դրամբ չդատնայ միջամկութեան գերակչռութեան գործիք։ Արդ եթէ դուք քննէք կ. Պոլսոյ հայ հանրային կեանքը, ամիրաներու ու եֆենտիներու իչխանութեան չրջանին, պիտի համոզուիք որ նախ՝ հայկական բարձրավանդակին վրայ թմբիրի մէջ էր հայ մշակոյթը, երկրորդ՝ ժողովուրդին և յատենի «ժամանորականութեան» մի չև խզուած էր գրեթէ կապը. երրորդ՝ պաշտօնական «մշակոյթը» անամորթիք, տմզոյն բան մըն էր. գրկուած՝ յայն զանգուածներու ամբ աւիչէն ու բանտարկուած մտաւնդարանները մէջ։

Ահա՛ հոս է որ Հ. Յ. Դաչնակցութիւնը կատարեց իր անփոխարինելի դերը։ Մէկ կողմէն՝ եղաւ ախտիչ տատրածիչ ու միւս կողմէն՝ արթնցնելով ժողովուրդը. զայն ժրգ սրբազան ըստեղծագործութեան, որոնումի և աչխատանքի։

Տարաբնոյ ննկուն ու խենթ քաղաքականութեամբ մը, հոգիէ հոգի ազատագրութեան և յեղափոխութեան առաջին կայծերը, ան մաքրեց հայ մշակոյթը իր սկզբնական, ազգային արատէն։ Որովհետև ի՞նչ լսել ըսուի ժողովրդական զանգուածներու փաստական ազատագրական պայքարը՝ կը սկսի Հ. Յ. Դաշնակցութեան հանդէս գալէն յետոյ։ Ու որովհետև ամէ՛ն բանէ առաջ ու մանաւանդ՝ հաւաքական նուիրեանց ու անհատներու համար կեցուածքը մըն է մշակոյթը։ Ազատ, ինքնօրէն ու որոնող մարդոց և հաւաքականութեանց կեցուածքը՝ աչխարհի բոլոր հրատապ խնդիրներուն առջև։ Դաչնակցութիւնը ուսուցանելով ժողովրդին որ բռնութեան տապալումն ու ազատութեան յաղթանակը նախապայման են, ատով իսկ հանդիսացաւ Հայ մշակոյթի հարազատ ներչնչարանն ու տարածիչը։

ՎԱՉԳԷՆ ՇՈՒՇԱՆԵԱՆ

Փարիզ, 1 Մայիս 1932

(3) (Վերջ)

ԳԵՂԱՄ ՄԵԼՔՈՆԵԱՆ ԱԶԱՏ ԱՐՁԱԿՈՒՄԸ

Ինչպես ժամանակին թերթերը գրեցին, անցեալ Սեպտեմբերին, Գեղամ Մելքոնեան անուն հայ երիտասարդ մը, Լիոնի մէջ, նախանձի հետեւանքով սպանած էր իր մանկամարդ կինը եւ յետոյ փորձած էր անձնասպան ըլլալ։

Լիոնի դատարանը, երկար դատավարութենէ մը վերջ, անպարս արձակած է Գեղամ Մելքոնեանը։ Միայն երիտասարդը 10,000 Ֆրանճ վճասուց հատուցում պիտի տայ դատախազ կոչուին, ինչպես կը գրէ *Մութէն*։

ՁԱՆԱԶԱՆ ՏԵՂԵԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ՀԱՅԱՍՏԱՆԷՆ

Ժողովրդական երէք երգերու համար հեղինակութեան մրցանակ սահմանուած էր Պեհրահի եղոյն։ Ներկայացուած ճիւթերը ճնճղ *մի՛րին* ոչ մէկը մրցանակի արժանի գտած է։ *Մրցումը* երէկ ալ միս նոր պայմանաժամով պիտի շարունակուի։

— Ըոռուած է որ կոմիճիսական համալսարանի մէջ 250 ուսանողներ գրասենին որոց հարիւրին 15ը իգական սեռի պիտի առնուին։

— Ե. *Մ*իութեան ռազմածովային գործավար Վորոչիլովի մէկ հրամանագրով Ազսպի Պ. Խանճեան Անգրկովկասի ռազմայեղափոխական խորհուրդի անդամ նանակուած է։

— Զորագնի երեթարականի բացման առթիւ *Մ*ոսկուայի մամուլի ցան մէջ երեկոյթ մը կազմակերպուած է։ Հանդէսը բացած է երկար եւ հետաքրքրական բանախօսութեամբ մը հայ ազնուականի գրագիտուհի *Մ*արիթթա Շահինեանը։ Ցետոյ խօսած է Ի. Փայլիեանը, Զորագնի երեթարականներէն Հայաստանի յառաջդիմութեան տեսակէտով օգտակար նանակութիւններ վեր առնելով։

— Երեւանի մշակոյթի տան մէջ Ապրիլ 18ի իրիկունը, պետական ճօճսէրվատուարի ֆութպոլային ումպանի ոտնակոխ Ազատեանը, խիստ յուզող կերպով Մենեխլոսնեն եւ Պախեն կեորեր ցուցադ է։ Դ. Դեմիրճեանն կը գրէ թէ Օր. Ազատեանը ունի երաժչտական խոսոր ընդունակութիւն, թափանցող ուշագ, զգացում, փափկութիւն, հանելի «բօճ», յագեցած ադեղ եւ բաւական զարգացած ձախ ձեռը։

— Հայաստանի ամէն կողմէ ցուէրներ կը հասնին «Երեւանի հարուածային» օդանաւին ծիւութեանը ի նպաստ։

— Անդրկովկասի թեթեւ արդիւնաբերութեան գործավար նանակուած է Ար. սեն Էսայեանը։ *Մ*ասակարարական գործավարի տեղակալ անուանուած է վահան Մելիոնեանը, իսկ հողագործական գործավարի տեղակալ նանակուած է Վարդան Մաւիկոնեանը։

— Հայաստանի մէջ փութոյ պէտքեամբ առաջ կը տարուի զարնանացանը, ըստ մը օրջաններ արդէն աւարտած եւ սկսած են բամբակացանի։

ՇՐՋԱԲԱՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Իլիականի եւ Ոդիսականի յաթիներէնի թարգմանիչը.—Պօգաչիօ

Միջերկրականի լաւագոյն նկարը.—Վերջին դատաստանը.

Լէոնար տր Վինչիի հրաշակերտը.— Վերջին ընթրիքը.

Ռաֆայելի հրաշակերտներ.— Մատուռներ.

Անդամազննութեան հիմնադիրը՝— Վրգալ(պելճ.)

Երկրակեդրոնական վարդապետութեան հիմնադիրը.— Կոպերնիկոս (բոլոնիացի)

Վառօդի գիւտին հեղինակը.— Մօճըր Գէյրճ (անգլ.)

Բողոքականութեան հիմնադիրը.— Մարթին Լութեր (գերմ.)

Բողոքականութեան սկզբնական 3 հատկանչող հերձուածներ.— Լութերական, Զվինգլեան, Կալվինական.

Ցիսուսեան Միաբանութեան հիմնադիրը.— Իգնատիոս Լոյոլա (սպան.) 1, 491—1556.

«Նպատակը կ՚արդարացնէ միջոցը».— Նոանաբան Ցիսուսեաններու.

Կալվինականներու հիմնադիրը.— Կալվին (1509—1564)

Չուիցերիոյ կրօնական բարեկարգիչը .— Բվինգլ (1481—1531)

Անգլիական հետազօտիչներ Արեւմտեան ծովերու մէջ.— Ձօն Քապոտ եւ իր որդին Սեբաստիան.

«Հաւատօրէն ամենամեծ բաղխական հանճարը զոր երբեք Անգլիա ունեցած է» .— Կարթինալ Ուոլսի.

Անգլիոյ մնայուն հաւատարմիղին հիմնադիրը.— Հենրիկոս քազաւոր.

Անգլիոյ կոյս քազուհին.— Ցղիսաբեթ (1558—1603).

«Անպարտելի Armada».— Սպանիական հաւատարմիղը.

Ցղիսաբեթ քազուհիին սիրականը.— Էսէքսի դուքսը.

Բարմայի դքսուհին.— Մարկարէթ.

«Ֆէյրի Քուինի» հեղինակը,— Է. Սբենսըր (Անգ. 155—1599).

«Իւթոփիա»յի հեղինակը .— Սըր Թ. Մոր (Անգ. 1478—1535).

Մ. Նահանգներու առաջին ճախագահը .— Ուաչինկթըն.

Շանքարգելի հնարիչը.— Ա. Ֆրանճլին (1706—1790 ամեր.)

Աճխարհի ամենամեծ բուսական բնապատումը.— Շ. Լինճել ծուէտացի 1707—1778)

«Հարատութիւն Ազգաց»ի հեղինակը,— Ա. Սմիթ (սկովտ.) 1723—1790)

«Կալվինականութեան» հիմնադիրը.— Կալվին (իտալ. 1737—1798)

Ֆրանսայի ամենամեծ տարաբանը.— Լուագիե (1743—1794)

«Երկնային Մեխհնագիտութեան» հեղինակը.— Ե. Սիւիթ (անգ. 1667—1745)

Հայկ Է Հ Ի

կարդացէք եւ Տարածեցէք

«ԱԶԴԱԿ»Ը

ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԱՆԳԱՄ ԸԼԼԱԼՈՎ ԿԸ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒԻ

ՆԵՏՈՆ ԵԱՆՑԻ նոր թատերախաղը

ՀԻՆԳ ԱՐԱՐ ԵՒ ԵՐԿՈՒ ՊԱՏԿԵՐ **ՕՇԻՆ ՊԱՅԼ** ՀԻՆԳ ԱՐԱՐ ԵՒ ԵՐԿՈՒ ՊԱՏԿԵՐ

Բեմադրութեամբ ԴԱՍՊԱՐ ԻՓԷԿԵԱՆԻ

ՊԷՅՐՈՒԹԻ **ՔՐԻՍԹԱԼ** ԹԱՏՐՈՆԻՆ ՄԷՋ

14 Մայիս շաբաթ իրիկունը ժամը ճիշդ 8.30ին

ԳԼԽԱՒՈՐ ԴԵՐԱԿԱՏԱՐՆԵՐԸ

Օշին Պայլ	Գ. Իփէկեան
Լեւոն պատանի թագաւորը	Տ. Խոսրովեան
Հալկամ	Տ. Ահէմեան
Հեթում իշխան	Մ. Ապէլ
Սբազան	Ա. Ա.
Նուիրակ	Յ. Ղալիկեան
Մխիթար Հայրսուրբ	Մ. Տէր Մելքոնեան
Ժուան Ա.մորի	Գ. Խաչերեսեան
Իշխան Ապէլ	Ա. Սիւքիասեան
Բագուր Իշխան	Մ. Հատիտեան
Սմբատ Իշխան	Ե. Տարօնեան
Իշխան Սիր-Ասան	Կ. Գրագիրեան
Պառոն Պոհեմոնտ	Բ. Գարապետեան
Գենդապես Առսակ	Ա. Այվազեան
Իիքա Ամորի	Տիկ. Հ. Իփէկեան
Ցովհաննա այրի թագուհին	» Գ. Վալադեան
Ալիս թագուհի	Օր. Ա. Սիւքիասեան
Աննա իշխանուհի	» Ս. Սիւքիասեան
Ակնի	» Զ. Ապէլ
Զարուկ	» Ս. Սարաֆեան

Գործավար, պատօնեաներ, սպաներ ու զօրականներ

Ցուշարար՝ Գ. Պոյաճեան

Կը խնդրուի յարգոյ հասարակութենէն ներկայ գտնուիլ ճիշտ որոչուած ժամին՝ խաղի ընթացքն ու տեւողութիւնը չխանգարելու համար։

Խաղի նիւթը առնուած է Կիլիկեան հայ թագաւորութեան չրջանէն ԺԳ. դարու առաջին քառորդին։

ՏԵՂԵՐՈՒ ԳԻՆԵՐ

Օթեակներ՝ 400 սիւր. դահեկան, Ա. Բազկաթոռները՝ 75 դահեկան, Բ. Բազկաթոռները՝ 50 դնկ., Պարզ մուտքի տոմսերը՝ 25։

Տոմսերը կը ծախուին Արուսճեան հղբարց վաճառատունը՝ Պապ—Իսրիս։

ՊԷՏՔ ՊԻՏԻ ՈՒՆԵՆԱՔ

Նոր հիմնութեան թուղթերու համար

Փոխ Մարուր Լուսանկարներու

ԱՐԱՄ ՍԱՀԱԿԵԱՆԻ ԼՈՒՍԱՆԿԱՐՉԱՏՈՒՆԷՆ

6 Դկար կարող է ծանուչ վճարելով միմիայն 25 Ղ.Ս.

Աթելիէն կը գտնուի, Նորի ճամբուն սկիզբը Սինէմա Ամիրեի ճիշդ դիմաց

«ԱԶԴԱԿ»ի ՊԱՏՄՈՒԱԾՔ

ԱԻԵԼԻ ՁՕՐԱՒՈՐԸ

(ՖՕՔՏՆԱ)

Գրեց՝ ԱՆՏՐԻ ԹՈՒԼԸՄՕՆ

Մինչ դղեակին վանդակորմին ոսկեգոյն դրան զանգը զարնելու վրայ էի, Ֆօիքըպօ, արդէն հարիւր անգամ խօսած իր մէկ գործին մասին, կը գանգատէր կրկին.

— *Ջանի որ գինքը կը ճանչնաք, ձեր սիրոցաւ ինձ չբնորհ մը կ՚ընէք կը կարծեմ։*

— *Լաւ, լաւ ըսի, անգամ մը պիտի փորձեմ, բայց ես լաւ գիտեմ որ այդ մարդը ամէն բանի կարեւորութիւնն չի տար։*

Շէնչէներու դղեակին այդ նոր տէրը, որուն կ՚ակնարկէի, կը ճանչնայի արդարև, ամենահարուստ, ամենայայտնի Գլավըլարը, որ ժամանակակից ամենամեծ բանաստեղծի մը նման հռչակ ստացաւ ու ամէնքին ուչը իր վրայ հրաւիրեց՝ երբ գինեց միչտին դարու աւատական, չարժական կամ ուրիներով և աչտարակներով զարդարուն այդ դղեակը։

Իր հոգին ու կեանքը այդ դղեակին մէջ աւատականութեամբ մը լեցուեցաւ և ինչպէս ժամանակակից բոլոր հարեց ափէ-ափ, միւնետոյ յեռներէն մինչև ամանոս, ազատագրութեան գաղափարը) վերջնականապէս յաղթեց, ստացաւ իր լրիւ գեղեցկութիւնը, աւիչն ու այսօրուան քաղցր չնորհը՝ 1900էն յետոյ միայն։ Երբ չնչին փոքրամասնութիւն մը միայն, սահմանէն ասդին ու անդին, կրնայ մաաչիլ իմացական հարատութեանց, մինչդեռ հայրենի հողերուն վրայ զանգուածր կը մնայ թանձր քունի մէջ, բոլո՛ր բնազանցական, աստուածաբանական, նոյն իսկ գրական նուաճումները, ատղերն ու գրաբար պահպանելի հրատարակութիւնները, ու նաև ասոնց յայորդող մեկնութիւնները, ու վերածնունդի չրջանին ծաղկած ամբողջ գեղեցիկ դպրութիւնը, չեն կրնար բլլալ ու չեն՝ ժողովրդի մը ամբողջական, հարազատ ու իրական մշակոյթը։

Կը կրկնենք, որքան ալ ունգին, հասկացուելի բլլան այս բոլորը՝ որպէս անբուրելի բլլան այս բոլորը՝ որպէս անգեալի ժառանգութիւն — մշակոյթ չեն ու չեն կրնար բլլալ։

Ու անտարակոյս դպիրներ են միայն, լուսանցքի վրայ բանաստեղծներ գրադարանի գիտուն մուկեր, չրջուն ժամեներագրութիւն ու մաթմին առած հմտութիւն՝ բոլո՛ր նախորդ սերունդներու այն յուզիչ դէմքերը եթէ միայն այս բոլորը ունեցած են որպէս դրամագլուխ ու ո՛չ նաև աւելի բան մը, բան մը որ նախապայմանն իսկ է ոեւէ մշակոյթի։

Ո՛չ, մշակոյթ չէ նորին մեծութիւն հմտութիւնը անանձին։

Մշակոյթ չէ վսեմ. գեղեցիկ դպրութիւնը առանձին։

Ո՛չ, միայն բանաստեղծներն, ուսուցիչներն ու այլ կարգի մտաւորականները չեն որ կրողն են որևէ մշակոյթի։

Այլ ինքը, ժողովուրդն է, հայրենի հողերուն վրայ աչխատող, առասպող ու սեղծագործող բազմութիւնը որ հաւաքականօրէն կը սեղծէ իր մշակոյթը ու նուաճումէ նուաճում կը տանի զայն։

Ու որպէսզի որևէ մշակոյթ ստեղծուի, հարկ է որ մասնակցի այն ընդհանուր երկունքին ամբողջ ժողովուրդ, իր բոլոր մասերով։ Հովիւը՝ իր սրնգին վրայ փչէ իր եղանակը ու հայր կոմիտասը հաւաքէ զայն։ Մաճկալը հիւսէ որևէ տաղ, երգէ դարերուն բարութիւնը ու Դ. Վարուժան կերպարանափոխէ զայն ու տայ «Հացին Երգը»։ Հարկ է որ մարտիկը թափէ իր արիւնը յանուն դերի բազմութեան ու բազմահազար չինականներ, սյլևս զարթնուն, ու այլևս րմբոստ, Թօմուեն բռնութեան անուրը՝ սրպէսզի պատմութեան յատակէն ու մայր-ժողովուրդի երանքներէն ծնի Հ. Յ. Դաշնակցութիւնը։ Հարկ է որ այս վերջինը որպէս հրակայ սերմնացան — ինչպէս գրած էինք — ափերը պարզած կարմիր հողերուն, տարած է անդրդուելի յամառութեամբ մը, բոլո՛ր սեպուհ զազափարներուն ազնիւ հունաւորը, որպէս զի այսօր որբերու ամբողջ սերունդ մը, ճգնկոտոր այլ հարստ, փարի սրտառուչ օրերով մտակութային տարեւոր, դեռ չամբողջացած մտակոյթի մը՝ որ հայրենի հողին հետ, մեր միակ վաւերական հարստութիւնն է։

Ու հոս է ահա՛ որ կը յայտնուի տարբերութիւնը։ Ու հոս է ահա՛ որ կ՚եզրահի Հ. Յ. Դաշնակցութեան հոկայ դերը։ Ու հոս է ահա՛ որ մարդ կը զգայ այդ աւելի բանին բացառիկ կարևորութիւնը։

Ու ի՞նչ է այդ տարբերութիւնը, ի՞նչ է այդ աւելի բանը։

Ատիկա նախ սեւ, կարելի է ըսել կազմակոսական ու բնական կապն է։ ամբողջական համերաչխութիւնը, ծնողէ դէպի ծնուած ու արարած է դէպի արարիչ եղած յարաբերութիւնը՝ որ պէտք

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

խագաղը. ես չատ լաւ գիտեմ թէ մնացած չէ նա, ես զինքը փրկելու կարող միակ ժարդն եմ բայց աճապարելու եմ։» Անոր գրգռուած վիճակի մը մէջ զանուելուն պատճառաւ, հարկ եղաւ զինքը առաջնորդել յատուկ զարմանասուներ։

Նիկոլաեւսկի քանակարանին շուրջ

Բարիզ.— Այսօր ամբողջ ցերեկը, հոն բազմութիւն մը տողանցք կատարեց Էլիզէ պալատին առջեւ։ Տպաւորիչ լռութիւն մը կը տիրէ սգացեալ պալատին չորս կողմը։ Ամէն շրջագայութիւն ընդհատուած է Էլիզէի առջեւ։ Հակառակ սովորութեան, պալատին հսկողութեան պաշտօն ունեցող պահակներու փոփոխութիւնը կատարուեցաւ այս առաւօտ առանց որեւէ հանդիսաւորութեան։

Ներսը պատրաստութիւն կը տեսնուի յուղարկաւորութեան հանդէսներուն համար որոնք տեղի պիտի ունենան վաղը եւ հետեւեալ օրերը։ Նախագահին նշխարքը դագաղին դնելու արարողութիւնը պիտի կատարուի վաղը ժամը 13ին ի ներկայութեան տիկ. Տումէրի, ընտանիքին, կառավարութեան անդամներուն եւ նախագահին աշխատակիցներուն։ Դագաղը պիտի իջեցուի գետնայար կը զանուող մեծ սրահը որը վերածուած է լուսաւորեալ մատուռի եւ որուն զարդարանքը չափազանց պարզ է։ Սրահի մէջտեղը պիտի կանգնին խոյոր մահճակալ մը որը շրջապատուած պիտի ըլլայ ազգային գոյներ ներկայացնող վարագոյրներով։ Մահարիմին վրայ պիտի դրուի խոյոր ծագկեպսակ մը։ Պատի գորգերը եւ ջահերը պիտի քօղարկուին սեւ քրէպով։

Ազգային յուղարկաւորութեան միջոցին, նշ. օր, միակ ճառը պիտի խօսուի Պ. Թարտիէօի կողմէ եւ ռատիոյով պիտի տարածուի ամէն կողմ։

Ռուսական շրջանակներու մէջ

Բարիզ.— Ռուս երիտասարդներու նախագահը Պ. Սլէքսանդր Քասէնպէկ որ ինքզինքը տրամադրեց արեան փոխանցման համար, Էլիզէ գալով ներկայացուց իր խմբակին ցաւակցութիւնները։

Անիկա հաղորդեց նաեւ երկու նահանջներու պատճէնները զորս մեծ դուքս Անդրէ տը Ռիւսի ուղղեց տիկ. Տումէրին եւ Պ. Թարտիէօին եւ որոնցմով յայտնեց իր ցաւակցութիւնը եւ վշտալից յուզումը պժգալի մահափորձին առթիւ։

Բարիզ, 7.— Մորհրդային Ռուսիոյ դեսպանը Պօժօն հիւանդանոցը գնաց երէկ եւ անկէ վերադարձաւ յոյժ յուզեալ վիճակի մը մէջ։ Առաւօտեան, դեսպանատան խորհրդականներէնին ցաւակցութիւններ ներկայացուց Պ. Թարտիէօի եւ յայտարարեց լրագրողի մը. «Ի՛նչպէս կուզէք որ դեսպանը հարթիք մը յայտնէ այսքան յիմար եւ դժուա՛յն ոճրի մը մասին»։

ԿՕՐԿՈՒԼՕՖԻ ՀԱՄԱՅՆԱՎԱՐ ԸԼԼԱԼԸ ՀԱՍՏԱՏՈՒԱԾ Է

Փարիզ, 8.— Ներագործ Կօրկուլօֆ որ մեղայինհաւասարակշռութիւնը կորսնցուցած կը կարծուի, հաստատուած է որ կը պատկանէր համայնավարական կազմակերպութեան մը։

Ուշադիրները.— Պ. Հուվըր իր խոր յուզումը յայտնեց Պ. Տումէրի մահուան առթիւ։

ՆԱԽԱԳԱՀՈՒԹԵԱՆ ՄԻԱԿ ԹԵԿՆԱԾՈՒՆ ՊԱՐՈՆ ԼԸՊՐԷՕՆՆ Է

Փարիզ, 9 Մայիս.— Պ. Բէնլըվէ պատրաստակամ դուռ իր թեկնածութիւնը նախագահութեան համար։

Փարիզ, 9.— Ծերակոյտի ձախ ռամկավարներու խմբակը խնդրեց Պ. Պ. Բէնլըվէն եւ Լըպրէօնէն մէկ թեկնածուով ներկայանալ։ Պ. Բէնլըվէ ասոր վրայ վերցուց իր թեկնածութիւնը։

Մահ Պ. Ալպէռ Թօմասի

Փարիզ, 8.— Նախկին նախարար և Աշխատանքի Միջազգային դիւանին անօթէն Պ. Ալպէռ Թօմա, ալկէն ի մէկ գէշ զգալով ինքզինքը, կէս գիշերուան դէմ գնաց Սէն Լազար կայարանին մօտ գտնուող սրճարան մը ուր ինկաւ ուշաթափ։ Փոխադրուելով Պօժօն հիւանդանոցը, մեռաւ հոն։

Փարիզ, 8.— Ժամը 13.30ին էր որ Սէն Լազար կայարանին քովերը չրջան մը կատարող ոստիկաններուն յուր արուեցաւ ճաշարանի մը անօրէնին կողմէ թէ Պ. Թօմա ուշաթափ վիճակի մը մէջ էր գտնուէր սոյն ճաշարանը։ Անիկա հոգին աւանդեց թաքթիին մէջ ճաշարանէն Պօժօն հիւանդանոցը փոխադրուած ժիջոցին։

Պ. Թօմա 54 տարեկան էր։ Անիկա ժընէվէն եկած էր իր քոյրն տալու համար Փարիզի մէջ։

Պ. Մաֆօնայ գործողութեան ենթարկուած

Լոնտոն.— Պ. Մաքդօնալտի աչ աչքին վրայ գործողութիւն մը կատարուեցաւ որը անցաւ չատ յաջող պայմաններու մէջ։

Պրն. Քյոս Ֆարրեռ գործողութեան ենթարկուած

ՓԱՐԻԶ.— Պ. Ֆարրեռ հանդարտ գիտեր մը անցուց։ Առաւօտուն անիկա դարմանատուն գնաց ուր բժիշկը ձեռնարկեց ուսկոն հանելու գնդակը։ Դրագէտը դարմանատուն պիտի մնայ հանի մը օր։

Մրնուոյի վարդապետութենեն վերջ Հուվըրի վարդապետութիւն

Ուաշընկթըն.— Արտաքին փոխ նախագահ Քէյլ, կարեւոր ճառ մը խօսելով արտաքին քաղաքականութեան, մասնաւորաբար Մայրագոյն Արեւելքի խնդրին շուրջ, բացատրեցաւ մերժեց պօյքօթի գաղափարը ուեւէ պետութեան դէմ։ Մ. Քէյլ խստօրէն քննադատեց այն վարկածը թէ Ազգ Դաշնակցութիւնը պէտք է ուժի մը վրայ հիմնուած ըլլայ։ Միջազգային իրաւունքի իրը նոր հիմ, Քէյլ կը գատագովէ «Հուվըրի վարդապետութիւնը», որուն համաձայն, Ամերիկա չը պիտի ճանչնայ ուեւէ հողամաս, որ որ բռնագրաւուած կը նկատուի համաձայն Քէլլոգի Ուխտին։

ԿԱՐԵՒՈՐ ՓՈՓՈԽՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ԼԻԲԱՆԱՆԻ ՍԱՀՄԱՆԱԴՐՈՒԹԵԱՆ ՄԷՋ

ԲԱՐՁՐԱՍՏԻՃԱՆ ՊԱՇՏՕՆԱՏԱՐԻ ՄԸ ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Երէկ մեր թերթի խմբագիրներէն մէկը տեսակցութիւն մը ունեցաւ Բարձր Գօմիսէրութեան բաղմական բաժնի պետ պ. Շօվիլիէին հետ եւ խնդրեց հետեւեալ խիստ կարեւոր տեղեկութիւնները.—

«Լիբանանի պետական կեանքին մէջ տեղի պիտի ունենան երեք բարեփոխութիւններ. 1.— Սահմանադրական բարեկարգութիւն, 2.— Վարչական բարեկարգութիւն եւ 3.— Ելեւմտական բարեկարգութիւն։ Սահմանադրական բարեկարգութիւնը Բարձր Գօմիսէրը առանձին չի կրնար ընել, յառաջիկայ ամսոյն կէսին, պ. Բօնսօ երբ կը մեկնի Ֆրանսա եւ կը ներկայանայ Ազգերու Դասակարգութեան, ժողովի նկատառութեան պիտի յանձնէ այս պարագան եւ միայն ժողովն է որ կրնայ որոշել այդ բարեկարգութիւնները։ Այժմ մի միայն կախակայում տեղի ունեցաւ 6 ամսուան համար։

«Վարչականն ու ելեւմտականը ուղղակի նոս Բ. Գօմիսէրութեան գործն է։ Բ. Գօմիսէրութիւնը կրնայ Լիբանանի պիւտճէն նուազեցնելու համար կարգադրութիւններ ընել»։

Այս տեղեկութիւններէն որոշապէս կը նասկցուի որ մեծ փոփոխութիւններ տեղի պիտի ունենան Լիբանանի տեսական կեանքին մէջ։ Տեսփոխանութիւններու քիւր հաւանաբար 15ի իջեցուի, իսկ տարեկան պիւտճէն 3 միլիոն ոսկիի։ Պ. Բօնսօ Ազգ. Դասակարգութեան ժողովին մանրամասնութիւններէն պիտի ներկայացնէ այս բոլոր կարգադրութիւնները եւ համապատասխան որոշումներ պիտի սահմանի։

ՏԵՂԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՍԱՀՄԱՆԱԴՐՈՒԹԵԱՆ ԿԱԽԱԿԱՑՈՒՄԸ

ՓՈՔՐ ՍԷՐԱՑ ԱՒԱՂ ԵՒ ՎԵՐՋ

ԻՆՉՊԷՍ ՀԱՂՈՐԴՈՒԵՑԱԻ ՈՐՈՇՄԱՆԱԳԻՐԸ

ԵՐԵՍՓՈԽԱՆՆԵՐՈՒ ԵՒ ՆԱԽԱՐԱՐՆԵՐՈՒ ՏՊԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Ինչպես գրած էինք երէկ, Բարձր Գօմիսէրութիւնը մասնաւոր ճոխարտակով մը կախակայեց Լիբանանի Սահմանադրութիւնը եւ լուծեց դահլիճը, երբ ժողովուրդը անհամբեր սպասումի մէջ էր նախագահական ընտրութեան արդիւնքին ծուրջ։ Հանրապետութեան նախագահը դարձաւ կառավարութեան պետը որուն պիտի գործակցին նախարարութեանց ծնօրհնցներ։

Բարձր Գօմիսէրի այս կարգադրութիւնը զարմանք պատճառեց Փոր Մէրայի յանախորդներուն, որոնք անակնկալի եկան։ Երեսփոխանները յանկարծ յուզուեցան եւ օտարման մասնուեցան։ Իսկ Շէյխ Մուհամէտ ձիար, երբ տեղեկացաւ որոշման գագրին, նպատեցաւ եւ ցոյց տուաւ որ իմ արդէն կ'սպասէր նման վախճան մը։

ԻՆՉՊԷ՞Ս ՀԱՂՈՐԴՈՒԵՑԱԻ ՈՐՈՇՄԱՆԱԳԻՐԸ

Երկուշաբթի առաւօտ, Լիբանանի Մէրայիհ մէջ ոչ մէկ նման ենթադրել կուտար որ հիչ վերջ այնման կարեւոր փոփոխութիւն մը տեղի պիտի ունենար։ Ամէն մարդ կ'սպասէր ընտրական պայքարի արդիւնքին եւ նոր դասաւորումներուն։ Այդ միջոցին ոչ ոք միտքէն կանցնէր որ Մեծ Մէրայի մէջ պ. Բօնսօ կը վճռէր Լիբանանի կառավարութեան ճակատագիրը։

Ժամը 11ին, պ. Բրէյիւ, Բարձր Գօմիսէրի Լիբանանի պատուիրակ, իր ներկայութեան հրաւիրեց նախարարական կազմը եւ անոնց հաղորդեց Բարձր Գօմիսէրի որոշմագիրը։ Պրն. Բրէյիւ աւելցուց. «Ֆիրոզ ծնեսական ծանր տագնապի եւ ժողովուրդի ցոյց տուած փափաքին պատճառաւ պ. Բօնսօ այս բացառիկ կարգադրութիւնը ընելու ստիպուեցաւ»։

Միեւնոյն ժամանակ, պրն. Բրէյիւի հաղորդած գնաց երեսփոխանական ժողովի նախագահ Շէյխ Մուհամմէտ Ձիարին մօտ եւ անոր հաղորդեց պ. Բօնսօի որոշմագիրը։ Շէյխ Ձիար իսկոյն հրաւիրեց երեսփոխանները եւ անոնց ներկայութեան կարգաց որոշմագիրը։ Հասկրցան բոլորն ալ որ ժողովը կախակայուած է։

Նախարարները դուրս ելնելէ վերջ պ. Բրէյիւի հովհ, Շէյխ Մուհամմէտի հով հանդիպում ունեցան եւ խորհրդակցութիւն մը կատարեցին։ Անկէ վերջ գացին իրենց պատճառները եւ սկսան հաւաքել իրենց թուղթերն ու գոյքերը։ Կէս օրէ վերջ նորէն իրենց պատճառները գնուեցան նախարարները, սակայն հետեւեալ օրը չի ժամանեցին, վերջացած ըլլալով իրենց պատճառները։

ԲԱՐՁՐ ԳՕՄԻՍԷՐՈՒԹԵԱՆ ՄԷՋ

Կէս օրէ առաջ, ժամը 11.30ին լրագրողներ կանչուեցան Բարձր Գօմիսէրութեան Մամլոյ Տեսչութեան կողմէ, ուր հաղորդուեցաւ անոնց Բարձր Գօմիսէրի նոր որոշմագիրը։

Կարգ մը թերթեր առաջին թիւով իսկ սկսան բուռն յարձակումի մը, իսկ գլխաւոր թերթեր՝ «Էլ Անուար» եւ «Էլ Նիսա» հրատարակելէ վերջ Բարձր Գօմիսէրի որոշմագիրը, կ'աւելցնեին թէ՝ իրենց յաջորդ թիւով պիտի սկսին քննադատել։

ԲԱՐԵԳՈՐԾԱԿԱՆԻ ՔՆՆԻՉԻՆ ԿԱՐԳԱԴՐՈՒԹԻՒՆԸՐԸ

ՎՐԴՈՎԵՑՈՒՑԻՉ ՏԱՐԱԶԱՅՆՈՒԹԻՒՆԵՐ

ԼՈՒՍԱԲԱՆՈՒԹԵԱՆ ՊԷՏՔԻ

Վերջերս, Հ. Բ. Ը. Միութեան Փարիզի Կեդրոնական Վարչութեան կողմէ, որպէս լիազօր ներկայ Սիւրիա եւ Լիբանան դրկուած էր պ. Ալեմ Շահ։ Պր. Քնճյէր մօտ օրերս մը մնաց Պէյրութ եւ մասնաւոր ընդունելութիւններ կատարեց Քէշէհեան որքանոցի հարիւներ եւ կարգ մը առանձին ներկայացուցիչներ։ Պ. Ալեմ Շահ ապէկ վերջ մեկնեցաւ միւս օրացոյցներ, վերադառնալու պայմանաւ Պէյրութ։

Ձանազան տարածայնութիւններ օրթան կրնեն պ. Ալեմ Շահի ներկայութեան ընդ։ Կարեւոր գեղծումներ երեւան հանուած ըլլալու լուրը կը խօսուի ամենուրեք, սակայն հակառակ մեր պրպտումներուն ցարդ չի կրցանք ստուգել։ Մեկ բան միայն որոշ է որ որոշուած է փակել Քէշէհեան որքանոցը եւ արդէն ծնօրհնի պատճառները սկսած են փախչիլ։

Այս մասին փափաքելի է որ Բարեգործականի Տեղական Վարչութիւնը պատճառական գեղոյց մը հրատարակէ եւ լուսաբանէ գայթակղած միտքերը, քանի որ ժողովուրդին մէջ կը խօսուի նաեւ անունները կարգ մը բարձրաստիճան եկեղեցականներու եւ յայտնի ազգային-ներու։

ՀԱՅ ՈՉՐԱԳՈՐԾ ՄԸ ԿԸ ՁԵՐԲԱԿԱԼՈՒԻ ՊԷՏՔԸ ՄԷՋ

ԻՆՉՊԷՍ ԳՈՐԾԱԴ ԷՐ ԱՆ ՈՉԻՐԸ

Բնիկ Տարսոնցի Ռուբէն Մանուկ Տաբահան անուն հայ մը, 1927ին Պէյրութի մէջ ոճիր մը գործած էր եւ փախած։

Ոճիրը տեղի ունեցած էր հեռաւոր պայմաններու տակ։

Ռուբէն Մարի անուն կին մը կը սիրէր։ Շատ անգամ կը ծեծէր զայն եւ կը բարկանար անոր։ Օր մը տարակարծութեան մը պատճառաւ, Ռուբէն խոհանոցի մեծ դանակը առաւ եւ ուզեց մորթել Մարին։ Վերջինը պոռաց եւ հասան դրացիները։ Մանուկ Վարպետեան անուն դրացին ազատեցաւ եւ կեցնել Ռուբէնը իր որոշումին, սակայն Ռուբէն յարձակեցաւ անոր վրայ եւ սպանեց զայն, ինչ ալ փախաւ։

Ի բացակայութեան 15 տարի բանտարկութեան դատապարտուած էր Ռուբէն։ Ներագործը Հիւսիսային Սիւրիա փախած էր եւ հոն ապագակութեամբ կը պարապէր։ Ոստիկանութիւնը յուր առաւ որ ան վերջերս Գիլան հաստատուած է եւ հոն կը բնակի։ Իսկոյն դրկուեցան երկու գաղտնի ոստիկաններ՝ Միսակ եւ Հաճի Եֆենտիներ, որոնք ինքնութիւնները կատարեցին եւ սրճարանի մը մէջ գտան Ռուբէնը, ուրբ ընկերներով։ Խաղով մը դուրս կանչեցին զայն եւ առագօրեն ինքնաշարժ մը նետելով բերին Հալէպ եւ անկէ այ Պէյրութ։

Ռուբէն ալժմ բանտ կը գտնուի։

ՄԻՋ-ԴՊՐՈՑԱԿԱՆ ՄԵԾ ԴԱՇՏԱՀԱՆԴԷՍՀԱԼԷՊԻ ՄԷՋ

Հալէպի մեր թղթակիցը կը գրէ.—

Զորս տարիներէ ի վեր տեղւոյս Ամերիկեան գօլէճը կը կազմակերպէ *Միջ — Դպրոցական դաշտահանդէսներ* մեծ հետաքրքրութիւն տածնելով ուսանողութեան միջեւ։ Այս տարի ալ *Մայիս* 5ին տեղի ունեցաւ Ֆրանսական մարզադաշտին մէջ, մասնակցութեամբ եօթը երկրորդական դպրոցներու։ Դաշտահանդէսը սկսաւ ժամը 4.30ին հոն բազմութեան մը եւ կառավարական պատասխանատուներ հանդիսաւորութեամբ։ Այս անգամ ալ Հայ մարզիկներ գախջախիչ յաղթանակ մը տարին միւս բոլոր, ազգութիւններու մարզիկներուն վրայ։

Զորս տարիներէ իվեր հաստատուած 5 recordներ կատարուեցան մի միայն հայ մարզիկներու կողմէ. Պ. Զաւեն Ռուպեան 1500 մէթրի recordը կոտրեց. պրն. Ա. *Մանուսակեան* որ Պէյրութի Ամերիկեան համալսարանին մէջ երկու առաջնութիւն տանած էր, 400 եւ 800 մէթր վազքին մէջ ըրկօրը կոտրեց. պրն. Վ. Քէօքէլեան 200 մէթրի recordը եւ պրն. Ց. Աբեղեան բարձրութեան ցատկելու recordը։ 80 մասնակցողներու մէջէն մի միայն հայեր կը փայլէին։

Երեք բոլոր առաջնութիւնը տանողներ նոյնպես հայ մարզիկներ եղան։

100 մէթրի վազքին մէջ առաջնութիւն տանեցաւ պ. Ց. Աբեղեան, 2րդ. պր. Գ. Թազաճեան։

200 մէթր՝ ա) պրն. Վ. Քէօքէլեան, բ) Էլ. Հասճ-Ալի.

500 մէթր՝ ա) պ. Ս. *Մանուսակեան*, բ) Հ. Ռուճար։

800 մէթր վազք՝ ա) պրն. Ս. *Մանուսակեան*. բ) Ռուպեան։

1500 մէթր վազք՝ ա) Զաւեն Ռուպեան, բ) Ն. Նաճարեան եւ գուցե նետելու մէջ ա) Ժ. *Մարկոս*, բ) Յ. Ասլանեան, բարձրութիւն ցատկել՝ ա) Վ. Թիւզպէճեան բ) Է. Նազարեան։

Երկայնութիւն ցատկելու մէջ՝ ա) Ց. Աբեղեան, բ) Ս. Կասապեան։

Մասնակցող եօթը դպրոցներու մէջ ա) ելաւ *Ամերիկեան* գօլէճը, բ) տեղը տանեցաւ Ամերիկեան նախապատրաստական դպրոցը. այս երկու դպրոցներու ուսանողութիւնը բոլորովին կը բաղկանան հայերէ, իսկ երրորդի տեղը տանեցաւ կառավարական դպրոցը, Սուլթանիէն։

Պ. ՏՈՒՄԷՐԻ ՄԱՀՈՒԱՆ ՍՈՒԳԸ ՔԱՂԱՔԻՍ ՄԷՋ

Ֆրանսայի հանրապետութեան նախագահ պ. Տումէրի մահուան առթիւ բոլոր պատճառական հաստատութիւնները՝ հիւպատոսարանները, կառավարութիւն եւ գինուորական վայրեր սուգ դրօշներ պարզեցին եւ ցաւակցութիւն յայտնեցին պ. Բարձր Գօմիսէրին։

Մարօնի պատրիարք Ամեն. Արիսթ. յանուն Լիբանանի ժողովուրդին ցաւակցական հեռագիր դրկեց Ֆրանսական կառավարութեան։ Պատերազմական «Պարտա» նաւը, երեք օր տարուկան ժամը մեկ թնդանօթ արձակեց։

Կիրակի օր, եկեղեցիներու մէջ մասնաւոր արարողութիւններ կատարուեցան։

ՀԻՒՊԱՏՈՍՆԵՐՈՒ ԲՈՂՈՔԸ ՄԱՔՍՍՏՈՒՐՔԵՐՈՒ ՅԱՒԵԼՄԱՆ ԴԷՄ

Մահսաուրեու յաւելման դէմ ահեղ կռիւ բողոքներ եւ դժգոհութիւններ կը տեղան։ Համայնէ, Հոմսէն, Դամասկոսէն եւ Հալէպէն բազմաթիւ գրութիւններ հասած են։ Պէյրութի օտար տերութեանց հիւպատոսները ժողով մը գումարեցին Անգլիական հիւպատոս պ. Սաթի նախագահութեան ներքեւ եւ որոշեցին յուսագիր մը յանձնել Բարձր Գօմիսէրին, դիտել տալով որ այս նոր յաւելումը գէշ ազդեցութիւն մը կը թողայ օտարներուն վրայ եւ ներածումները կը դասապարտուին արգիլուելու։

Ներկ երջանի մը, որուն համաձայն, կրսուի թէ, Բարձր Գօմիսէրութեան եղերմտական ճիւղը կ'ուսումնասիրէ փոփոխութեան ենթարկելու յաւելման ծուրջ տրուած որոշումները։

ԵՐԻՏԱՍԱՐԴ ԱՂՋԻԿ ՄԸ ԲՈՅՆ ԿԸ ԽՄԷ

Հասպեհան մէջ, յայեցի բնակիչ մը պահպանող էմիր Իսմայէլ Շահապի դուստր, 18 տարեկան թէնթիրիօք խմելով ուզած է վերջ տալ իր կեանքին, սակայն բժիշկը հասնելով ազատած է ազատել անոր կեանքը։

Երիտասարդ աղջկան կեանքը սակայն միտ վտանգի մէջ է։

ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹԵԱՆ ՊԵՏ Ն.Վ.Պ.ՇԱՐԼ ՏԷՊՊԱՍ ԿԱՍԿԱՒԻ ԳՈՐԾԻ ԵՐԵՍՓՈԽԱՆՆԵՐ ԿԸ ԲՈՂՈՔԵՆ...

Լիբանանի կառավարութեան նոր պետ պ. Շարլ Տէպպաս պատճառական մէջ, երէկ կարեւոր ժողով մը գումարեցաւ, որուն մասնակցեցան Բարձր Գօմիսէրութեան պատուիրակ պ. Բրէյիւ, Լիբանանի մօտ ելեւմտական պատուիրակ պրն. Քէյհ, եւմտական ծնօրհն պ. Էմիր Շհապ, ներքին ծնօրհն պ. Օմար Ապու Նասր եւ ուրիշ կարգ մը բարձր պատճառներ։ Պրն. Տէպպաս անոնց յայտնեց իրենց պատճառները եւ յայտարարեց որ իւրաքանչիւրը պիտի կատարէ նախարարի պատճառը։

Միւս կողմէ կիմանանք որ, երէկ երեկոյ Շէյխ Մուհամմէտ Ձիարի բնակարանին մէջ 20 է աւելի երեսփոխաններ ժողով գումարած են եւ որոշած բողոքել Ֆրանսայի տաւարին նախարարութեան մօտ Լիբանանի Սահմանադրութեան կախակայման որոշման դէմ, յայտնելով որ Սահմանադրութիւնը անձեռնմխելի է եւ վեր իշխանութենէ։

Կրսեն թէ Շէյխ Ձիար չափէն աւելի յուզուած վիճակ մը ունի եւ տունէն դուրս չելներ երկու տօր ի վեր։

ՅԱԿԱՐԱՆ ՊԷՏՐՈՒԹ

10 ՄԱՅԻՍ 1932	Ս. Փ.
Եգիպտկ. բրքադրմ.	475
Անգլիկն. »	464
Տօլար »	126
Թրեական »	60
Պաճէ Օթթոման	130
Իտալական Լիր 100	648
Ցուճական Տրախմի 100	97
Անգլկ. ոսկի	605
Ֆրանս. »	482
Օսման. »	550
Արծաթ մէճիտ	29
Դրեսի Ֆօնս. Ա. Ֆր.	530
» » Բ. »	286
» » Գ. »	274

Սեֆերեան եղբարք Բիւ Ֆօս Թէլեֆօն՝ 5-19

ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԹԻՒՆ Հ. Մ. Ը. Մ-Ի ՄԱՐԶԱՍՐԱՀԻՆ
Ամենաղնեցուց քէ մարզիկներու քիւով քէ ալ պատրաստութեամբ։
ՄԱՅԻՍ 22ԻՆ ԿԻՐԱԿԻ Կ. Ե., ՌԱՍ-ՊԷՅՐՈՒԹԻ ՓՐՆՍ. ՄԱՐԶԱՍՐԱՀՈՒՄ

272

ւոզ տարր Պիթիսէ դուրս կ'ուզայ կ'ըսէր յանախ Անդրանիկ։

Անդրանիկ հաւաքուած զինուորները բերաւ սպասյակոյտի առն առջեւ, խօսեցաւ ոգեւորիչ ճառ մը, խրախուսեց զինուորները։

— Ես ձեր պապերուն հետ միասին տարիներ Մասնոյ կռիւներ կոիւ մղած եմ մինչեւյն թշնամիին դէմ, դուք այսօր գոյց պիտի տաք, որ ձեր պապերուն արիւնը փոխադրուած է ձեր երակներուն մէջ։ Իմ հաւատքս մեծ է ձեր վրայ, ո՛վ քաջարի զինուորներ, դուք ամէն գնով պիտի պաշտպանէք ձեր հայրենիքը։ Աւարայրի մեծ ճակատամարտէն մինչեւ հիմայ մեր պատմութեան մէջ չէ եղած աւելի մեծ վայրկեան քան այն որ մենք կ'ներթանք դիմագրաւելու։ Մեր հայրենիքի գոյութեան եւ գոյար պէտի որոշուի վճանի, Մուշի, Կարնոյ մէջ, և պիտի որոշուի մեր արիւնով։ Բոլորը գացին, մեզ թողուցին մեր հողը. մեծ և քաջ ըլլանք պաշտպանելու այդ հողը։ Կեցցէ՛ Պիթիսի հերոս ժողովուրդը։

Այեքսանտրապոլ ժողովուրդը քիչ մը վշտացաւ Անդրանիկէն, որ իր սովորական խօսակցութիւններուն մէջ կասկած յայտնած էր որ Այեքսանտրապոլցին այնքան քաջ չպիտի ըլլար, և այս վայրկեանին ալ յարմար հայրենասիրութեան յոյս չի ներշնչեր։

Այեքսանտրապոլցին յետոյ եկաւ ապացուցանել, որ Անդրանիկ ճիշդ էր։

Մենք մեզի հետ առինք մօտաւորապէս 1000 զինուոր, որոնք պիտի բաժնուէին մեզմէ Քէօրրիւ Քէօյէն դէպի Ախնուս և Պիթլիս։

Մենք աճապարհայինք մեկնիլ դէպի կարս։ Այնտեղ մեծ գործ կար ընելու, կազմակերպելու համար կարսի հայոց խումբը։

68 269

Վահան Փափազեան եւս խօսեցաւ գրեթէ միեւնոյն իմաստով։

Խօսեցաւ նաեւ Անդրանիկը բարձրագոյն ոգեւորութեամբ, դուրս հանեց գինուորներու մէջէն փոքրիկ, տասնըչորս տարեկան աղայ մը, դրաւ միւս գինուորներու ուսերուն վրայ և ըսաւ.

— Երբ այս ցեղը կրնայ այսպէս մանուկներ դրկել դէպի ճակատ, վստահ եղէք որ մեր ազատութիւնը մօտ է։ Բաւական է մեր նահատակներուն բարոյական ուժը, մենք կը յաղթենք և մեռք կը բերենք մեր ազատութիւնը։ Մեզի ձգուած է մեր բաղդը, աշխարհի մէջ մէն մինակ ենք։ Բաւական է այդ մինակութիւնը որ մեր թուլութիւնը զրահ և պողպատ հագնի։ Ռուսը գնաց և մեր հայրենիքը մեզ թողուց, Թուրքերը կը սպառնան գալ և մեր մեռքէն խլել մեր հողը։ դիմադրենք և չթողուենք որ Թուրքը մտնէ մեր արիւնով ոռոգուած դաշտերը։ Ո՛վ է որ այստեղ պիտի սպասէ և չպիտի գայ ճակատ։ Մենք ոեղ չունինք, տուն չունինք, բոլորս որբեր ենք. սեեղծենք մեր հայրենիքը և ոչէր ըլլանք մեր ընտանիքներուն, մեր հողին, ջրին, տունին և տեղին։ Կեցցէ՛ հայ բանակը, որ կը կռուի իր սրբազան ազատութեան համար, կեցցէ՛ մեր նահատակութիւնը։ Մենք մինակ ենք, բայց հաւատքով և յոյսով լեցուն։ Տա՛յ Աստուած, որ մենք մեր հաւատքին մէջ մինակ չըլլանք։

Անդրանիկ խօսքը վերջացուց և աչքերը լեցուեցան արցունքով։

Կայարանը դղրդաց գինուորներու «Կեցցէ՛ Անդրանիկ» աղաղակներով։

Ցետոյ ինձ կանչեց իր մօտ, ականջիս բան մը փսփսաց։

— Շատ լաւ հիմայ քաղաքը լուր կը դրկեմ, ըսի և

ԳՐԱՍԷՐՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ
ՍՏԱՑՈՒԱԾ ՆՈՐ ԵՒ ԸՆՏԻՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ
«ՆՈՐ ՕՐ» ԳՐԱՏՈՒՆԷՆ

Յեղափոխականի Մտքեր, Ք. Միքայէլեան	10 Ֆր.
Խենթ եւ Ջալալէդդին, Րաֆֆի	25
Հ. Հ. Ծագումն ու զարգացումը, Ալ. Խատիսեան	40
Գարնանային, Վ. Շուշանեան	40
Իմ Գիրքը, Ա. Ահարոնեան	20
Թափառաշրջիկները, Ռեն	15
Վանի Հերոսամարտը, Օն. Միքայէլեան	20
Խաչագողի Յիշատակարանը, Րաֆֆի	25
Աղքատին Պատիւը,	25
Ամիրային Աղջիկը, Ս. Սրմաքէշխանլեան	25
Պէնճուր	30
Քամելիազարդ կինը	18
Դերասանուհին, Լ. Շանթ	8
Միացեալ եւ Անկախ Հայաստան	6
Դարձ, Լ. Շանթ	8
Բժիշկին գրքէն փրցուած էջեր, Ռ. Սեւակ	10
Մեր Պատասխանը Յ. Քաջազնունիին, Ա. Չիլինկիրեան	8
Անուշ, Յ. Թումանեան	5
Խորհուրդներու Մեհեանը, Յ. Օշական	13
Որդիների Պայքարը Հայրերի Դէմ, Գ. Նժդեհ	10
Թուրքերը եւ Մենք, Նեմեսիս	10
Կարմիր Ժամուց, Ա. Արփիարեան	8
Վոսփորի Գաղտնիքը	30
Թէօֆանօ	25
Ալպօմ (հէքեաթներու), Շ. Նարդունի	5
Դէպի երկիր, Է. Ակնունի	15

Դիմել՝ Գրավաճառ Պ. ՀՐԱՆԴ Յ. ԱՊՍՃԵԱՆԻ, B. P. 879 BEYROUTH

ՊԱՆԴՈԿ ԼԻՒՔՍ
ԶԱՀԼԷ

Հայկական ամենալաւագոյն պանդոկը «ԼԻՒՔՍ»ն է Զահլէի մէջ, ծաղկանց պարտէզով,

ԽԻՍՏ ՕԴԱՍՈՒՆ ՍԵՆԵԱԿՆԵՐ ՈՐ ԿԸ ԲԱՂԿԱՆԱՅ 1, 2, 3, 4, ՄԱՀՃԱԿԱԼՆԵՐԷ

1. ՀԱՄԵՂ ՃԱՇ, ՄԱՔՈՒՐ ԵՒ ԱՆԹԵՐԻ ՍՊԱՍԱՐԿՈՒԹԻՒՆ.
2. ԳԻՆԵՐԸ ԽԻՍՏ ՉԱՓԱՒՈՐ.
3. ՏՈՒՆ ՓՆՏՌՈՂՆԵՐՈՒՆ ԱՄԷՆ ԴԻՒՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ.

Տէր եւ Տնօրէն՝ Գ. ՊԱՐՏԻԶՊԱՆԵԱՆ

ՏՕՔԹ. Հ. ԼՈՒՍԻՆԵԱՆ
(ԶԱԼԷՊ)

Նախկին բժիշկ Միջազգային Զինուորական հիւանդանոցներու եւ մասնագէտ ներքին եւ մանկանց հիւանդութիւններու

արագ, արմատական, խղճամիտ դարմանում:

Հիւանդ կ'ընդունի ամէն օր ժամը 8—12 եւ 2—6 իր դարմանատան մէջ. Հալէպ Նեյալ թաղ, Թոմմայի ընկերութեան կայարան, թիւ 7

Բշ. եւ Ուրբաթ օրեր աղքատաց ձրի

ԳԱԲՐԻԷԼ Թ. ԹԷՐԶԵԱՆ
(ԵԼԵՔՏՐԱԿԱՆ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ)

Հիմնուած 1921 ին Պոլիս-Բերա

Խիստ դիւրամատչելի պայմաններով կը կատարենք ամէն կարգի ելեկտրական լոյսի զետեղումներ (Intsallation), ինչպէս նաեւ մոթեօր եւ ջերմոցներ:

Վաճառատունս կ'ստանձնէ նաեւ բոլոր ելեկտրագործիքներու նորոգութիւններ: Մասնաւոր սպասարկութիւն բնակարաններու ելեկտրա-նորոգման: Վաճառատուն Philips եւ Lux ելեկտ. լամբերու եւ ամէն տեսակ ելեկտրական պիտոյքներու:

Վճարման դիւրութիւններ.

Հասցէ — Վ. Ուզունեանի դուքան կից Պուլ. B. P. 491

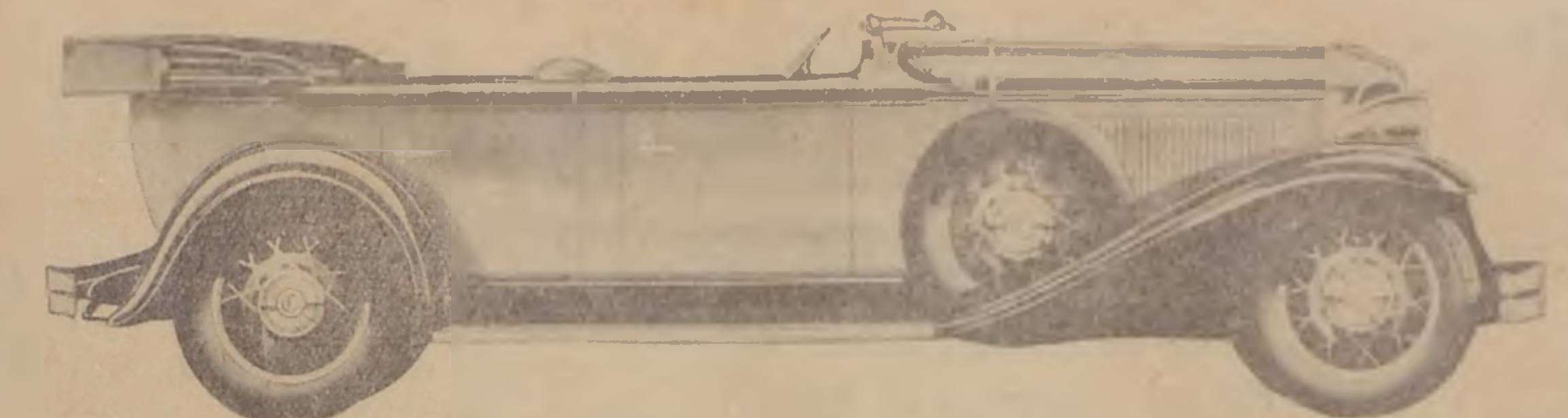

ԳՌԱՅՍԼԵՐ
աշխարհահռչակ ինքնաշարժները որոնք 6-8 սիլինտր ունին,
ԱՄԵՆԱՏՈԿՈՒՆ ԵՒ ԳԵՂԵՑԻԿ ՄԱՐՔԱՆԵՐՆ ԵՆ ՀՐԱՊԱՐԱԿԻ ՎՐԱՅ ԵՒ
ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻՆ ԱՄԵՆՈՒՐԵՔ:

ԳՌԱՅՍԼԸՐ ինքնաշարժերու մասնաւոր յատկութիւններն են՝ ՏՈԿՈՒՆՈՒԹԻՒՆ, ԳԵՂԵՑԿՈՒԹԻՒՆ, ՉԱՓԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՀԱՆԳՍՏԱՒԷՏՈՒԹԻՒՆ.

Վճարման դիւրութիւններ կը տրուին.

ԳՌԱՅՍԼԸՐ օթօներու բոլոր կտորները պատրաստ կը գտնուին մեր վաճառատուներուն մէջ:

Լիբանանի, Սուրիոյ և Իրաքի ընդհանուր ներկայացուցչութիւն՝

NAAYEM MOTOR IMPORT Co. BEYROUTH B. P. 869, TÉL. 32—29

Հիւս. Սուրիոյ ներկայացուցիչներ՝ Գ. և Մ. ԱՃԻՐԵԱՆ, B. P. 202, Հալէպ

ՏՕՔԹ. ՍՈԿՐԱՏ ԱՒԵՏԻՍԵԱՆ
ՎԻՐԱԲՈՅԺ - ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ

ՎԿԱՅԵԱԼ ՊԷՅՐՈՒԹԻ ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԷՆ

Կ'ընդունի ամէն օր բացի կիրակիէն՝ կէսօրէ առաջ 8—12 կէսօրէ վերջ 2-6

Հասցէ՝ Capucinներու եկեղեցիին կից Արդարութեան պալատին եան.

ՍԹԱՆՏԱՐՏ կօշիկները միշտ ամենալաւ, ամենադիմացկուն,
ամենաթանկագին եւ ամենագեղեցիկներն են.
ՆԷՃՃԱՐ [illegible] ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ

ՏՕՔԹ. ԳԷՈՐԳ ԿԷՐԿԷՐԵԱՆ
Վկայեալ Lauréat եւ նախկին Interne եւ այժմ մնայուն ՄԱՍՆԱԳԷՏ յծիօ ֆրանսական հիւանդանոցի ԱՉՔԻ, ՔԹԻ, ԿՈԿՈՐԴԻ, ԱԿԱՆՋԻ և ԳԼԽՈՒ հիւանդութիւններու բաժնին:

Հիւանդ կ'ընդունի կէսօրէ վերջ ժամը 2—6 [illegible]
իր գլինիքին մէջ rue de Damas, No. 15

Հիւանդները ուղղակի հիւանդանոց կ'ընդունուին իր կողմէ տրուած մուտքի թուղթով:

Աղքատ հիւանդներու ձրի դարմանում, ամէն օր կէսօրէ առաջ ժամը 10—12, հիւանդանոցի դարմանատան մէջ:

ՏՕՔԹ. Գ. ՏԱՎՈՒՏԼԱՐԵԱՆ
ՄԱՍՆԱԳԷՏ ՆԵՐՔԻՆ ԵՒ ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

Իր դարմանատունը հաստատած է, ՍԱՍՈՒՆ փողոց, Տօքթ. Եօզղատեանի (ատամնաբոյժ) դարմանատան կից.

Ընդունելութեան ժամեր՝

կէսօրէ առաջ	ժամը	8—12
» վերջ	»	2—6

Կարի եւ Ձեւագիտութեան Դասընթացք
Տիկին ՄԱՌԻ ԵՐԱՄԵԱՆ
ՎԿԱՅԵԱԼ ԴԵՐՁԱԿՈՒՀԻ
ԲԱՐԻԶԷՆ ԵՒ ՎԱՇԻՆԿԹՕՆԷՆ

Կարի եւ ձեւագիտութեան մասնագիտուհի, Տիկին Մառի Երամեան կը վերաբացնայ իր արհեստանոցը, Մեծ Սէրայի դիմացը Նօ. 78 տան երկրորդ յարկը:

Երեք ամսուան միջոցին կը սորվեցնէ ամենավերջին նորաձեւութեամբ, կար եւ ձեւագիտութիւն իր բոլոր բարդութիւններով եւ արդիական միջոցներով, Droit-fils մեթոտով: Իր աշակերտուհիները կ'ստանան Բարիզի աշխարհածանօթ Académie Daydou վկայականով.

ՓԱՍՏԱԲԱՆ
ԽՈՍՐՈՎ ԹԻՒԹԻՒՆՃԵԱՆ
(Տօքթ. իրաւագիտութեան)

ԿՍՏԱՆՁՆԷ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԴԱՏԵՐ

Ընկերակցութեամբ հանրածանօթ փաստաբան ՄԷԹՐ ԱԶԻԶ ԷԼ ՀԱՇԷՄԻ

Գրասենեակը բաց է կէսօրէ առաջ 9—12 կէսօրէ վերջ 3—6

Rue Allenby, Immeuble NESSOULI ՀԵՌԱՁԱՅՆ 1—28

Տոկուն շինուած
Վայելուչ տեսք
Հնչուն եւ բնական ձայն
Անոնք յատկանիշներ՝

ՈՐՈՆՑՄՈՎ ԿԸ ՉԱՏՈՐՈՇՈՒԻՆ

ԱՓՈԼԼՕ ՖՕՆՕՆԵՐԸ

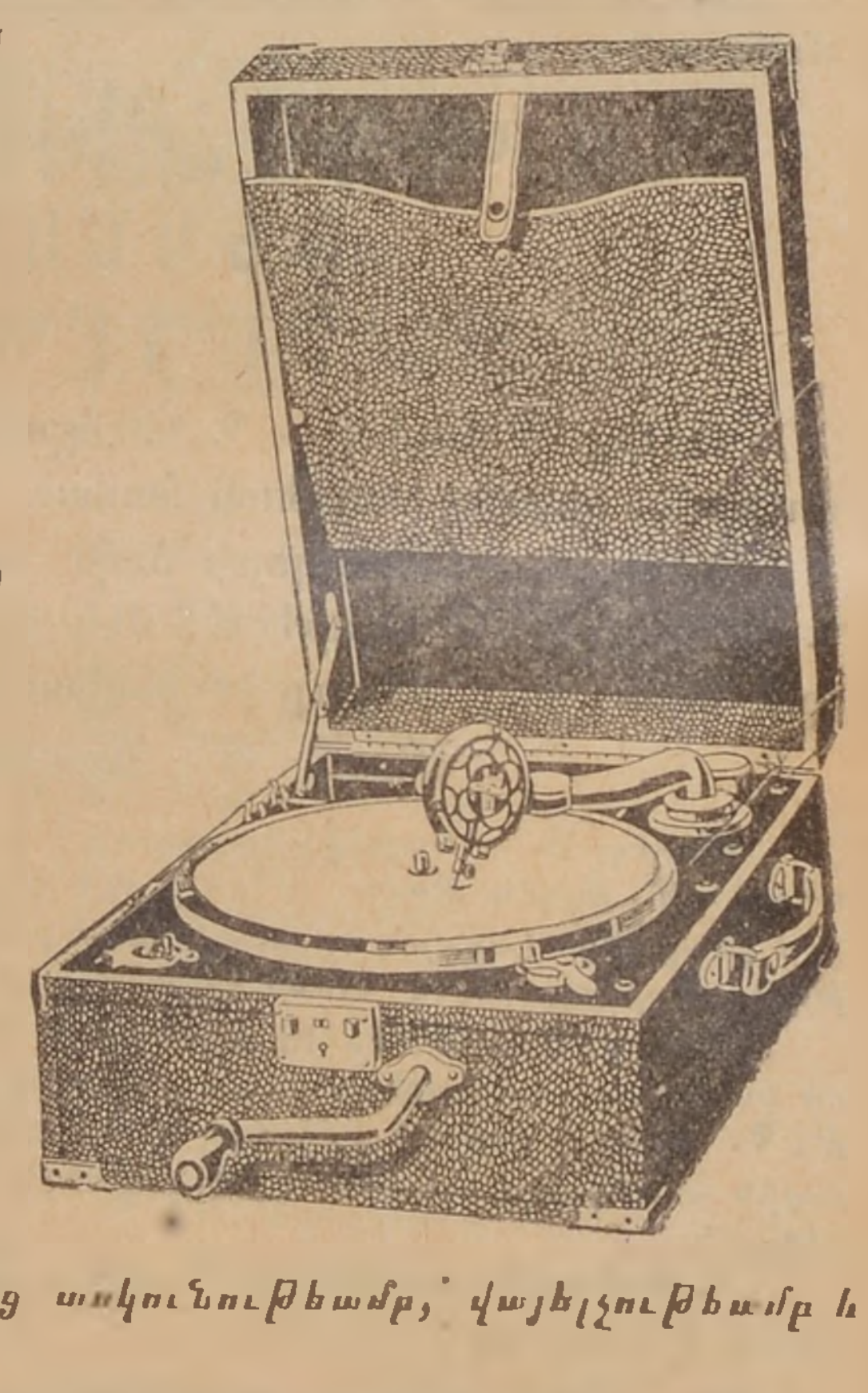

Հրապարակի վրայ գտնուող բոլոր մարքաներու հետ կը մրցին Ապոլլօ ֆօնօները: Մանաւանդ վերջին նոր մօտէլները, որոնք հասած են արդէն, անգերազանցելի են իրենց տոկունութեամբ, վայելչութեամբ և մատչելի գիներով.

APOLLO GRAMOPHONE Co. L[td]
(of London)

ԱՓՈԼԼՕ՝ ՖՕՆՕՆԵՐՈՒ ԹԱԳԱՒՈՐԸ !!!

Կատարեալ համոզում գոյացնելու համար անգամ մը այցելեցէք

MAISON APOLLO, Rue de la Poste, BEYROUTH

Փորձագիտ եւ ճանօթ՝ ամէն ձեւի, անմրցելի որակ եւ առաւելութիւններ դիւրամատչելի գին, վճարումի դիւրութիւն:

Ընդհ. ներկայացուցիչ՝ Սուրիոյ, Պաղեստինի, Անդրյորդանանի, Միջագետքի եւ Կիպրոսի.— ԳՈՒՐԳԷՆ ՍԻՆԱՆԵԱՆ

KOURKEN SINANIAN, Boite Postale 642, BEYROUTH (Syrie)

270

հեռացայ դէպի վակօնը:

«Հայաստանի վերջին թիւին մէջ պիտի տպուէր յօդուած մը, Անդրանիկ փափաքս ականջիս չապել այդ այս ճառերէն յետոյ: Ես լուր ղրկեցի ընկերներուս չը տպել և չտպուեցաւ: Ափսո՜ս չտպուեցաւ...

Գնացքը շարժեցաւ... դէպի Կարին:

ԱԼԵՔՍԱՆԴՐԱՊՕԼԻ ՄԷՋ

Կասկած կար, որ Թաթարները մեր գնացքի վրայ կրակ կը բանան Ալեքսանդրապօլի և Թիֆլիսի միջեւ գտնուած Սատախլօ կայարանին մէջ:

Մենք ունէինք երկու կառախումբ:

Զօր. Անդրանիկ առաջին կառախումբի համար ընտրեց լաւ, փորձառու զինուորներ, կարգեց մէկը իբրև հրամանատար և անոնց տուաւ ռազմական կարեւոր հրահանգներ:

— Եթէ Թաթարները կրակ բանան, ըսաւ Անդրանիկ, ամէն մէկ վակօնի մէջ գտնուող զինուորները, առանց խուճապի, անմիջապէս դուրս կ'ելլեն կէսը մէկ դուռնէն, իսկ միւս կէսը միւս դուռնէն, և պառկելով գետնի վրայ՝ կը սկսին կրակել, մեր կառախումբը մէկքանի վայրկեանէն կը հասնի օգնութեան, ոչ ոք չպիտի քնէ, զէնքերնիդ ձեռքերնիդ, կազմ և պատրաստ, հետերնիդ մի առնէք ո՛չ մի ծրար, բացի ձեր փամփուշտներէն:

Իսկ Անդրանիկ երկու զինուոր դրաւ մեքենավարի քով, որպէսզի կռուի առեն գնացքը չքշէ առաջ

Մեր կառախումբը առաջին կառախումբէն հինգ վայրկեանի հեռաւորութեան վրայ պիտի ըլլար:

Գիշերը մենք մնացինք արթուն, Անդրանիկ առանց չորերը հանելու, զէնքը վրան, մնաց իր խուփէին մէջ:

271

Անդրանիկի տրամադրութիւնը բարձր էր, Թէև մեկնելէ առաջ հեռագրեց Պ. Պօղոս Նուպարի. «Ես կը մեկնիմ Կարին, Թերեւս մէկ քանի օրէն լսէք տխուր լուրեր»:

— Զօրավա՛ր, ըսի, ինչու՞ յուսահատական թոնով հեռագրեցիր Բարիզ:

— Յուսալից ոչինչ կայ, պատասխանեց Անդրանիկ, եթէ յաջող եղանք՝ աւելի լաւ, բայց հաւանական է, բախտը մեզի ժպտի:

Ասկէ առաջ (երեք տարիէ իվեր Անդրանիկի հետ էի) երբեք չէի տեսած Հայ Կարիպալտին այսքան բարձր տրամադրութեան մէջ: Կը կատակէր անընդհատ, կը ծիծաղէր և մանուկի նման կ'ուզեր իյնալ աոր անոր հետ, կատարեալ Թատրոն սարքելով վակոնի մէջ:

Երբեմն կ'իյնար խոր մտածման մէջ, և յանկարծ՝

— Եթէ մինչեւ մեր հասնիլը Մուրատը չթողու Մամախաթունը Թերևս մեր գործը յաջողի:

Հեռագրեց Կարին՝ լուր տալ Կարսի մէջ Մուրատի Նահանգի մասին, բայց մենք Կարսի մէջ ալ լուր չառինք:

Գիշերը անցաւ խաղաղ: Սատախլօն ալ անցանք առանց ոեւէ թշնամական արտայայտութիւն տեսնելու Թաթարներու կողմէ:

Մենք հասանք Ալեքսանդրապօլ առաւօտուն:

Անդրանիկ շատ գործ ունէր Ալեքսանդրապօլի մէջ: Անկէց մեզի հետ եղած զօրքին պիտի խառնէր նաև այնտեղ հաւաքուած զինուորները:

Այնտեղ հաւաքուածները գլխաւորապէս Թիֆլիսի նահանգէն էին, և Անդրանիկ խոր նախապաշարում ունէր Թիֆլիսի նահանգի երիտասարդներու կռուելու ընդունակութեան վրայ:

— Ի՞նչ կ'ուզէք ըսէք մեր մէջ ամէնալաւ կըռ-

ՕՋՆԷ ԴՈՒՆ ՔԵԶԻ եւ ԱՍՏՂԸ ՔԻՉԻ ՊԻՏԻ ՕԳՆԷ

ԸՆՏԱՆԻՔԻ ԱՍՏՂԸ
(L'ETOILE du FOYER)

Առեւտրական և երկրագործական ժողովրդային վարկի հաստատութիւն Անանուն ընկերութիւն.— դրամագլուխ՝ 3,000,000 ֆրնք. որ կրնայ 3.000,000,000 ֆրնք.ի բարձրացուիլ վարչական խորհուրդի պարզ որոշումով:

Կեդրոնատեղի.— 137 Boulevard Sebastopol - Paris

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ Արեւելեան պետութեանց
Սավօյ Օթէլի շէնք, Պուրճ, Պէյրութ

ԵԼԵՒՄՏԱԿԱՆ ՃԻՒՂ
Առանց պայմանագրութեան
ՕԺԻՏ

Դրամախաւորեալ տոկոս 6°/₀: Ասկէ զատ մասնակցութիւն ընկերութեան շահերուն:

ԿԱԼՈՒԱԾԱԿԱՆ ՃԻՒՂ
ՎԱՐԿԵՐՈՒ ԲԱՑՈՒՄ
Կալուածի վրայ փոխառութիւնք՝

վճարելի 10—15—20 տարիէն. որոշուած պայմանաժամէն առաջ ուզողը կրնայ վճարել:

ԸՆՏԱՆԻՔԻՆ ԱՍՏՂԸ ընկերութիւնը ներկայիս 75,000է աւելի անդամ ունի: Մինչև 1 Ապրիլ 1931 Ընտանիքին Աստղը 135 միլիոն փոխ տուած է, գրաւով 500 միլիոնէ աւելի արժէք ունեցող անշարժ կալուածներու վրայ:

Ամէն բացատրութիւն ուղղել՝ B,P. 821, Beyrouth

AZTAG
JOURNAL QUOTIDIEN ARMÉN.
B. P. 587
BEYROUTH, Liban

Directeur - Propriétaire
HAIG BALIAN

ԳԻՆ ԱԲՈՆԵՑՄԱՆ
ՍԻՐԻԱ տար. 550, վեցամսեայ 300 Ս. Դ.
ՈՒՐՈՒԱՄՆ. տարի. 7, վեցամսեայ 4 տոլար

ԱԶԴԱԿ

ازتـــاك

جريدة سياسية ادبية اقتصادية حرة

ՕՐԱԹԵՐԹ
ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԳԻՏԱԿԱՆ

ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ ՄԱՅԻՍ 1932 — 12 — ՉՈՐՔԷ ՀԱՍՏ 2.50 Ս. Դ.

Զ. ՏԱՐԻ | Ամեն առաւոտ պէտք է ըլլայ թերթիս ցօրէնքին հասցէին | Տնօրէն — Խմբագիր՝ ՀԱՅԿ ՊԱԼԵԱՆ | Չհրատարակուած ձեռագիրները չեն վերադարձուիր | Թիւ 52 (629)

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ ՆԱԽԱԳԱՀԸ ԸՆՏՐՈՒԱԾ

Պ. ԼԸՊՐԷՕՆ ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ ՆԱԽԱԳԱՀ ԸՆՏՐՈՒԵՑԱՒ

Յուզում կը Շարունակուի Ամեհութեմ Պ. Տուժէրի Մահուան Առթիւ

Պ. ԱԻԼՐԱՆ ԿԸ ՅԱՅՏԱՐԱՐԷ ՈՐ ՈՉՐԱԳՈՐԾԸ ԳՈՐԾՕՆ ՀԱՄԱՅՆԱՎԱՐ ՄԸՆ Է

Պ. ԼԸՊՐԷՕՆ ԸՆՏՐՈՒԱԾ

Փարիզ, 10.— Պ. Լըպրէօն ընտրուեցաւ հանրապետութեան նախագահ։

Քրանսական Հանրապետութեան նորընտիր նախագահ Պ. Ալպէրթ Լըպրէօն, ծնած 1871 29 Օգոստոսին, հանքային երկրաչափ, նախկին նախարար, երեսփոխան եւ այժմու նախագահ Քրանսական Ծերակոյտի։

ՍՈՎԻԷԹ ԴԵՍՊԱՆԱՏԱՆ ՅԱՒԱԿՑՈՒԹԻՒՆԸ

Փարիզ.— Խորհրդային Ռուսիոյ դեսպանատունը Արտաքին գործոց նախարարութեան դրկեց վարչապետին ուղղակի հետեւեալ նամակը.

«Պ. Տուժէրի զոհ դացած գզուելի մահափորձէն սաստիկ յուզուած, կը փութամ իմ անկեղծ ցաւակցութիւններս յայտնել հանրապետութեան կառավարութեան։ Այս ոճիրը միամտային գայրոյթ պիտի պատճառէ Խորհրդային Ռուսիոյ մէջ եւ ես վստահ եմ թէ իմ կառավարութեանս հետ ստիպի թարգմանը եղած պիտի բլլամ հաստատելով թէ Պ. Տուժէրի եղերական մահը խորունկ կսկիծ պիտի պատճառէ թէ կառավարութեան եւ թէ այ հանրային կարծիքին։ Ստորագրուած *Տօվկալեվսքի*»։

ԱՆԳԼԻՈՅ ՀԱՄԱԿՐՈՒԹԻՒՆԸ ՖՐԱՆՍԱՅԻՆ

Լոնտոն.— Արտաքին գործոց նախարար Սըր Ճոն Սայմըն ի յիւատակ Պ. Տուժէրի խօսեցաւ ռատիոյով տարածուած ճառ մը որով նորէն կը յայտնէ Քրանսայի նկատմամբ անոր։ ապերու տակած բոլոր համակրութիւնը։

ՈՉՐԱԳՈՐԾ ԿՈՐԿՈՒԼՈՖԻ ԱՆՁՆԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆԸ

Փարիզ.— Շնորհիւ զանազան հրէական ռատիականական իշխանութիւններու աշխատակցութեանց կարելի եղած է կարգ մը չտեսկան տեղեկութիւններ հաւաքել նախագահ Պ. Տուժէրի սպանիչ Կորկուլոֆի անձին մասին։

Այդ միջոցով ստացուած տեղեկութիւնները հաստատել կը թուի այն վարկածը որու համաձայն Կորկուլոֆ Ռուսիոյ եւ ամբողջ աշխարհի «համայնավարական ազատչէն փրկելու տարտամ գազափարով իսոփեալ ցնորամիտ մըն է եղեր։

Կը թուի թէ Կորկուլոֆի ժտային հիւանդագին վիճակը պէտք է վերագրել ուղղակի սաստիկ գրգռութեան որպէ տառապեցաւ մարդասպանը պատերազմի միջոցին, երբ որ գանկէն վիրաւորուեցաւ պայմած ռումբի մը կտորներով։

Կորկուլոֆ 1895ին ծնած է Լապինոքայա (Կովկաս)։ Անիկա կալուածատէրներու զաւակ էր եւ իր բժշկական ուսումները սկսած էր պատերազմի ծագած միջոցին։ Այնատեն գինուորագրուիլ ուզած։

Պատերազմէն վերջ, Կորկուլոֆ վերադարձաւ Լապինոքայա։ Անիկա հակահամայնավարական եղաւ միայն այնատեն երբ որ սովիէթները գրաւեցին այն միջոցին այրի եղող իր մօր ստացուածքը։

1921ին, Կորկուլոֆ կը գտնուի Բրակայի մէջ ուր կ'ուսումնասիրէ իր բժշկական ուսումը այս քաղաքին համալսարանին մէջ։ Անիկա իր արհեստը ի գործ դնելու սկսաւ Թրոփաուի մէջ, մօտակայ պատկանող քաղաք մը։

1923ի, Չեխոսլովակ կառավարութիւնը անկ եա կառնէ բժշկական արհեստը իր հողին վրայ գործ դնելու արտօնութիւնը եւ Կորկուլոֆ կը փորձէ Փարիզ հաստատուիլ։

Անիկա կը ձախողի այս բանի մէջ եւ վերջի վերջոյ Մոնաքօ կը հաստատուի ընկերակցութեամբ իր երկրորդ կնոջ հետ, Զուիցերիոյ մը, որը կը թուի թէ տեղեակ չէ եղած իր ոճրագործային դիտաւորութիւններէն։

Իր բնութիւնը աշխարհի փրկութեան տենդէն զատ, Կորկուլոֆ հիւծուած էր գրական փառասիրութիւններէն։ Իսկ Պրէք կեղծանունին տակ, անիկա հրատարակած էր յերիտասարդներու երեք հատ ածաններ։

ՏՊԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆԸ ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ ՄԷՋ

Պէրլին.— Աւերուղ գերմանական մամուլը ֆրանսական ազգին հանդէպ իր համակրանքը կը յայտնէ ուրբաթ օրուան Սղեռնի առթիւ։ Բոլոր թերթերը կը հրատարակեն զովասանական երկար յօդուածներ ֆրանսական հանրապետութեան նախագահին ինչպէս անձնաւորութիւն մը ըլլալուն մասին։

Հանգուցեալը յատկանշող հաւատարմութիւնը, աշխատասիրութիւնը եւ հաստատակամութիւնը պատճառ կը դառնան ընդհ. յարգանքի։

Վարչապետ Պրիւնինկ անձնապէս այցելութիւն տուաւ Պէրլին Ֆրանսական դեսպանին, չարաթ օր, անոր ներկայացնելու համար գերմանական կառավարութեան ցաւակցութիւնները։

ՏՊԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆԸ ԻՏԱԼԻՈՅ ՄԷՋ

Հռովմէն կը հեռագրուի «Լ'Արմաթա»։

Հռովմ.— Աւերուղ Իտալիան Ֆրանսայի սուգին մասնակցեցաւ հանդիսաւոր յոյցերով։

Հասարակային հաստատութիւնները կէս պարզեցին իրենց դրօշները։

Բոլոր թերթերը խմբագրականներ կը գրեն Պ. Տուժէրի սպանութեան չուրջ եւ կը յայտնեն իրենց սաստիկ սդգանքը։

Երեսփոխանական ժողովին նիստին սկիզբը, նախագահ Պ. Ճիուրիաթի լուսելէ վերջ թէ իտալ. ժողովուրդին միաբան զգացումին թարգմանը եղած պիտի բլլար ֆրանսական ժողովուրդին ներկայացնելով իրենց ժտերմական համերաշխութեան զգացումները, առաջարկեց դադրեցնել նիստը ի նշան սուգի։

Պ. Մուսոլինի մասնակցեցաւ նախագահին խօսքերուն եւ երեսփոխանական ժողովին, կառավարութեան եւ իտալ. ժողովուրդին զգացումներուն արտայայտութեան, և պահարակեց այս ոճիրը։

Անիկա ըրաւ Պ. Տուժէրի գովասանքը զոր իտալական ժողովուրդը կը յարդէր պատերազմի մէջ ժեռած իր հերոս զինակներուն զոհաբերութենէն ի վեր և հզրակացուց ըսելով թէ այն վայրկեանին ուր քաղաքակրթական ազգերու ժողովուրդները այս ոխուր դէպքին մէջ զգայ իտալ. ժողովուրդին անկեղծ եւ յուզումնալից հաւակրանքը։

Փարիզ.— Պ. Մալթօլմ Մաքտոնալտ հոս ժամանեց իր հօր ցաւակցութիւնները ներկայացնելու համար նախագահ Տուժէրի ընտանեաց և Պ. Թարթիէօի։

(Ռ. Գ.)

ՍՈՎԻԷԹՆԵՐԸ ԿԸ ԲՈՂՈՔԵՆ

Մոսկուա.— Թերթերը գայրոյթ կը յայտնեն ֆրանսական ներքին գործոց նախարարութեան միջոցաւ հրատարակած գեկոյցի մը պարունակած այն վերագրութեան մասին, որուն համաձայն իբրև Կուրկուլոֆի պոլշեվիկ մըն է եղեր։ Անոնք կը յայտարարեն թէ ընդհակառակը ֆրանսական կառավարութիւնը այժմ գաղեալ վրայ է գաղթական «սպիտակ ռուսերու» հիւրընկալութիւնը չնորհելու մէջ կայացող իր քաղաքականութեան պատճառներ։

«Իզվէսթիա» կը թելադրէ թէ Կուրկուլոֆի պոլշեվիկութեան վերաբերեալ «տարօրինակ յերիւրանքը» յատկացուած է ընտրողները մղելու դէպի Ձախակողմ։

«Բրավտա» թերթը ըսել կուզէ թէ նախագահին սպանութեան ճչմարիտ դրդիչները կը գտնուին Փարիզի մէջ և ո՛չ թէ Ռուսիոյ մէջ։ (Ռ. Գ.)

ՈՉՐԱԳՈՐԾԻՆ ԿԻՆԸ

Փարիզ.— Տիկին Կուրկուլոֆ Մոնաքօյէն հոս եկաւ։ Անիկա հագած էր սև չրջազգեստ մը և չափազանց չգային վիճակի մը մէջ կը գտնուէր։ Ոստիկանութեան յայտարարեց նա թէ իր ամուսինը ցուցուցած չէ երբէք մտային տկարակտուրեան ամէնադոյն նշանն իսկ։ Անիկա խիստ կրճնասէր էր եւ պատրաստ կերթար կանոնաւորապէս։ Ինքը երբէք կարծած չէր թէ անիկա կարող բլլար գործելու այսքան գազրելի ոճիր մը։

Երբ որ Մոնաքօյէն մեկնեցաւ նա, յայտարարեց թէ ձախել պիտի փորձէր իր գիրքերէն մէկ մասը։ Գտակ ս'երթաւ նա իր մեկնելէն առաջ, «արկածի մը պարագային» նախատեսութեամբ։ Անիկա իր վրայ կը կրէր միշտ մէկ կամ երկու ատրճանակ «ինքզինքը պաշտպանելու» համար։

Ընկերվարական լիտըր Ժօռէսի սպաննիչ Վիլէնի պաշտպան սէքր Թէռօյի պաշտօն տրուեցաւ պաշտպանելու Կուրկուլոֆը։ (Ռ. Գ.)

Պ. ՄԻԼՌԱՆԻ ԿԱՐԾԻՔԸ

Փարիզէն կը հեռագրուի «Լ'Արմաթա»։

Փարիզ.— Պ. Միլրան յայտարարեց լրագրողներուն այն վայրկեանին որ իր անունը կարձանագրէր Էլիզէի տոմարին մէջ. «Իմ ստացած անձնական տեղեկութիւններս ինձ թոյլ կուտան ամենավճռական ձեւով յայտնելու թէ Պ. Տուժէրի սպանիչը կը պատկանէր պոլշեվիկեան կանոնաւոր ուժերուն։

ՔԱՆԻ ՄԸ ՄԱՆՐԱՄԱՍՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ԿՈՐԿՈՒԼՈՖԻ ԱՆՑԵԱԼԻՆ ՄԱՍԻՆ

Փարիզ.— «Քօթիտիէն» վաւերական մանրամասնութիւններ կը հրատարակէ Կորկուլոֆի այլ անուամբ Բակէլ Պրէտի մասին (պրէտ ռուսերէն կը նշանակէ «գառանցանք»)։ Անիկա հեղինակն է երեք հատորներու «Սկիզբացուց կենցաղին գալանիքները», «Հեռաւոր Սրկիրը» և վերջապէս քերթուածներու հաւաքածոյ մը։

Կորկուլոֆ ուզեց բանախօսութիւն մ'ընել, քանի մ'ամիս առաջ Փարիզ Լափ սրահին մէջ։ Բայց նա չունեցաւ ոչ մէկ ունկնդիր։

Յետոյ, անիկա երեւցաւ ձախ գետեզերքի գրական պօհէմիայի յատուկ չրջանակներու մէջ։ Քառթիէ Լաթինի ռուս հրատարակչի մը յանձնեց ֆայրաթական գիւղացիական ռուս ազգային կուսակցութեան քաղաքականութեան և ծրագրի վրայ գրուած ձեռագիր մը, սառգրեալ երեք ռուս գրողներու անունով որոնց երկուքը բողոքեցին։ Ձեռագիրը տպուեցաւ, բայց չ'պատեհեցաւ։

«Քօթիտիէն» կրցած է գտնալ օրինակ մը որը երեւան կը հանէ հեղինակին քաղաքական ակնյայտ յիմարութիւնը, պատերազմը քարոզելով ռամկավար դիկտատորի մը իշխանութեան տակ գտնուող «կանանչներու» կուսակցութիւն յորջորջուած կուսակցութեան մը կազմակերպութեան միջոցաւ։ Կանանչ բանակը պիտի ունենայ ձայր ատենն արդիական սպառազէնք, իւրաքանչիւր զինուոր օժտեալ լինելով, կրակ բնագիրը, ատելի և անձանօթ գիւրաշարժ մէքանիզմով մը որը հնարուած է կուսակցութեան հիմնադրին կողմէ։ Ու առաջին կանաչ դիկտատորը պիտի լինի նոյն ինքն Կորկուլոֆը։

Հիթլէրեան և համաշնավարական վարդապետութիւններէն բաղկացած այս խառնուրդը, կեզրակացնէ «Քօթիտիէն», ցնորամիտ մը կը ցուցնէ միայն որը բաղձացող էր, թերևս, առաջ բերելու խուճապ և բարդութիւններ։

ՏՈՂԱՆՑՔ Պ. ՏՈՒՄԷՐԻ ՄԱՐՄՆԻՆ ՇՈՒՐՋ

Փարիզ 9.— Ժամը 14.40ին անմիջապէս վերջ, ծերակոյտի և երեսփոխանական ժողովի նախագահները, Պ. Թարտիէօ և կառավարութեան անդամները, որոնց կը հետեւէին հոծ բազմութիւն մը, զինուորներու կողմէ ղրկուած պատուիրակութիւններ, քահանաներ և մառնիկներ, Այզասեան և Լեհէնեան պատուիրակութիւններ, տողանցք կատարեցին Պ. Տուժէրի մարմինին առջև որը ցուցադրուած էր մատուռին մէջ և որուն չուրջ իրրև պատուական պահակներ կը հսկէին չորս բարձրաստիճան սպաներ։

Փարիզ.— Տիկ. Տուժէր բաղձանք յայտնեց վարչապետութեան մօտ թէ թաղումը կատարուի, Պանթէոնի արարողութենէն յետոյ, ընտանիքի յատուկ դամբանին մէջ։

Պրիւքսէլ.— Հեղինակաւոր չրջանակները կը յայտարարեն թէ ճիշդ չէ որ Կորկուլոֆ մեզսակիցներ ունեցած բլլայ Պրիւքսէլի մէջ։

Փարիզ 9.— Ժամը 14ին, Արժէթուղթերու սակարանը վայրկեան մը լռութիւն պահեց իրրև յարգանք Պ. Տուժէրի։ Ձանգակի հարուած մը դադրեցուց սակարանի գործառնութիւնները։ Սակարանի մարդիկը գլուխնին բացին և լռութիւն պահեցին մինչև զանգակի երկրորդ հարուածը։

ՕՏԱՐ ԱԶԳԵՐՈՒ ՅԱՒԱԿՑՈՒԹԻՒՆԸ ՖՐԱՆՍԱՅԻ

Փարիզ.— Բոլոր օտար պետութեանց պետերը իրենց ցաւակցութիւնները ներկայացուցին Ֆրանսայի Պ. Բալ Տուժէրի մահուան առթիւ։

Առաջինը բլլալով, Պ. Քէժբէյ, լիազօր պատուիրակ, և փոխանորդ Մեծն Բրիտանիոյ Փարիզի դեսպան և այժմ Փարիզէն բացակայ Լօրտ Թիրէլ, Տիկին Տուժէրի ղրկեց նամակ մը որով կարլէսի իշխանին ցաւակցութիւնները կը յայտնէր։

Հեռագիրներ ղրկեցին նաեւ Ն. վ. Թագ և Ն. Սերքի Դուքը և Դքսուհին, Սուկօսլավիոյ Ալէքսանդր Թագաւորը որը որոշած է մէկ իր պալատին մէջ սուգ պիտի բոնուի մէկ չարաթ, Պուլկարիոյ Պօրիս Թագաւորը որը հեռագիր ղրկեց Տիկին Տուժէրի և Պ. Թարտիէօի, Հոլանտայի Վիլհէլմին Թագուհին և ամուսինը Հաներ իշխանը որը այցելեց նաև Լահէյի Ֆրանս. դեսպանին, Լիթուանիայի հանրապետութեան նախագահը, Իրլանտայի Ազատ Պետութեան արտաքին գործոց նախարար Պ. ար Փալէրա որը հեռագիր մ'ուղղեց Պ. Թարթիէօի յայտնելով իր խոր յուզումը, խորհրդային Ռուսիոյ արտաքին գործոց նախարար Պ. Լիթվինօֆ որ այցելեց Ֆրանսայի Մոսկուայի դեսպանին ներկայացնելու համար սովիէթական կառավարութեան ցաւակցութիւնները և յայտնելու համար իր գայրոյթը ժահափորձին կազմակերպիչները գէմ։

Պ. ՏՈՒՄԲԻՐԻ ՍՊԱՆՆԻԶԸ ԿՈՐԿՈՒԼՕՖ ԱՆԴԱՄ ԿԼՓԼՈՒԻ

ԳՈՎԶԵԼԻ ՁԵՌՆԱՐԿ ՄԸ

Ամէն անոնք որ կը հետաքրքրուին մեր կրթական հարցով, ժամէն կր հետեւին մեր վարժարանները յաճախող աշակերտներու նիւթական վիճակով, պէտք է դիտած ըլլան, որ ժամանակակից ազգային վարժարանները տասնեակներով կը հաշուեն աղքատիկ չքաւոր ու նոյն իսկ ամօրհայ սնունդի կարօտ դպրոցականներ։

«Ազգակոի սիւնակներուն մէջ մէկէ աւելի առիթներով խօսուած ու հանգամանօրէն բացատրուած է կրթութեան ժամաւորը ճիգին մէջ սնունդին ու ֆիզիքականին դերը։ աւելորդ պիտի ըլլար կրկնութիւնը։

Ձուներնիք վարժարան մը, — կարելի է համարձակօրէն կրկնել ասիկա — ուր չյաճախեն ոտաբոբիկ, խեղճ զգեստներով ու աւելի դժնդակ, նոյն իսկ անօթի փորով աշակերտներ։ Մինչդեռ ամէնքս ալ գիտենք, որ ուսանիլը, դպրոցական պարապմունքները անթերի կատարելը կը պահանջէ ամէն բանէ առաջ բաւարար սնունդ ու հանգիստ կեանք։

Ի՞նչ կը ներկայացնէ մեր աշակերտութիւնը այսօր։

Շա՞տ ցաւալի պատկեր մր դժբախտաբար։

Բաւական է պարզ քննութիւն մը կատարել մեր աշակերտներու մասին ու անա պիտի գտնուինք չափազանց խրղճալի և սրտակեղեք պատկերներու առջեւ։

Մնողներ կան, որոնց ամբողջ բնակարանը կը բաղկանայ ցած ու խոնաւ սենեակէ մը, ուր կը քնանայ փոքրիկ նորածինը, որուն ճիչը և աղաղակները խառնուած մեծերու խօսակցութեանց կը խանգարեն մտամփոփ և բնականոն աշխատանքը աշակերտին, որ գլխակոտուն կը վերադառնայ դպրոցէն օրուան իր պարտականութիւնները կատարելու։ Հոն, անոր կերածը հացի չերտ մըն է, քանի մը ձիթապտուղի հետ։ առաւելագոյն պարագային ժաքրութիւնն ու հարազատութիւնը անվաւեր երշիկի կտոր մը։

Դպրոցին մէջ պատկերը աւելի սրտաճմպնդիչ չէ։ տասնեակներ կարելի է հաշուել, ամէն օր, դեռէ կիսաքաղց կեանք մը անցնող աշակերտներ։ կը ճանչնանք տղաք և աղջիկներ, որոնց կերածը, չաքաթներով, երկու չերտ հաց և մէկ քանի կտսկածելի ձիթապտուղ է։ Բարեբախտաբար տնունք, որ կրնան մերթ ընդ մերթ պանիր գտնել և պատուղով մը հաճեցնել իրենց կերածը...

Գատկերը կսկծալի կը դառնայ մանաւանդ, երբ հասարակաց սեղանին առջեւ կը նստին աւելի ունեւորներ, որոնց պնակին մէջ տաք կերակուր մը կը գտնուի։ Է՛, այս բոլորը պէտք է կշռել ու դատել ողջ հոգիով, ու ահա զուք կ'ունենաք վաղուան դժգոհները, անոնք որոնց հոգին դեռ մտաղ տարիքէն զրկանքէն կը կոտնայ։

Ահա մէկ ուրիշ ցաւը ժամանակակից վարժարաններու։

Վերջերս Ս. Նշան Ազգ. Վարժարանի Հոգաբարձութիւնը, գեղեցիկ մտածումը ունենալ ընդառաջելու կրթական պայմանէութեան հրահանգիչ մէկ թելադրութեան, որ է, աղքատիկ ու չքաւոր աշակերտութեան կէսօրէն ճաշ տալ։

Ուրախութեամբ պէտք է յայտարարել որ, Հոգաբարձութիւնը առաջին պատեհութեամբ զրացած է ներկայացուած թելադրանքին արժէքը, ու կազմակերպած կէսօրուան ճաշի դրութիւնը։

Կը յուսանք որ ան գումար մը որոշուած կ'այդ նպատակին համար։ Իրենց կարգին, Հայ Օգնութեան Մայր ու Ս. Նշան Սկեղեցւոյ Աղքատախնամ Մարմինը բարեյաջակամօրէն յանձն առած են ամսական հինգական Ս. ոսկի յատկացնել այս նպատակին։

Արդարև ամէն գնով քաջալերանքի արժանի այս կեցուածքը պատուաբեր է հասասարապէս դպրոցին հետ կապուած բոլոր մարմիններուն։ Որովհետեւ այս կերպով հետզհետէ մենք ընդարձակուած կը տեսնենք թչուառին, կարօտեալին իրական օժանդակութիւն ընծելու հիմնական միտքը։

Հոս պէտք է չմոռնանք նաև Ս. Նշան վարժարանի Հոգաբարձութիւնը, որ, ինչպէս կը լսենք, վերջերս այս ձեռնարկին զուգահեռ 40ի չափ կարօտ աշակերտներու մաս մր գրենական պիտոյք ձրիօրէն տրամադրած է։

Չի բաւեր ձրիավարժ աշակերտներով լեցնել վարժարանները, երբ տղաք առանց դասագրքի և առանց գրենական պիտոյքներու պիտի երթան դասընթացքի մը հետեւելու համար։

Եթէ մեր վարժարաններու մէջ այս ձեւ աշակերտներու կարիքին բաւարարել չկարողանանք, մենք պատճառ պիտի դառնանք որ անոնք ժամավաճառութեամբ տնցնեն իրենց օրերը, դառնան անուչադիր, քինախնդիր, նոյն իսկ սէյմէկ փոքրիկ յոռետեսներ դէպի ընկերութեան մէջ։ Շատ մր տղոց հոգեբանական անառակութիւններուն մէկ մասն ալ այս պատճառներէն կր յառաջանայ։

Ահա թէ ինչո՛ւ մենք առնուած առաջին քայլը կր գնահատենք, կր գրտնենք պատուաբեր ու լուրջ։ կը փափաքինք որ ան դառնայ վարակիչ, վաղնդի պիտի ունենայ կրթիչ ու օգտակար արդիւնք։

Սկսուած այս ձեռնարկր յատկիկային պէտք է աւելի ամուր հիմքերու վրայ դնել, ու ընդլայնացնել մեր բոլոր վարժարաններուն մէջ։

Ջմոռնանք, որ կիսաքաղց մեր սրտաճմպնդիչ աշակերտներուն, մեր փոքրիկ եղբայրներուն ճաշի սեղանին վրայ, պատառ մը չոր հացին ու քանի մը ճոզած ձիթապտուղներու մատ նարինջ մը, երկու վարունգ կամ նոյն պատուղ, իր տեղը ունի, ու չատ անգամ փոքրիկներուն հոգին կը լեցնէ անպատում ուրախութեամբ։

Ու որքա՜ն պէտք ունին անոնք, եւ իրաւացիօրէն, այդ ուրախութեան։

Ջանա՛նք խորացնել ճիգը որ հրապարակ դրուած է և որ նպատակ ունի զօրացնելու մեր գաստիարակութեան գործը։

ԿՐԹԱՍԷՐ ՄԸ

ՊԷՏՔ ՊԻՏԻ ՈՒՆԵՆԱՔ

Նոր ինքնուրեան պաղպտու համար
Փոխ Մամուր Լուսանկարներու
ՍՐԱՄ ՍԱՀԱԿԵԱՆԻ ԼՈՒՍԱՆԿԱՐՉԱՏՈՒՆԷՆ
6 Նկար կարող է սպասել վճարելով միմիայն 25 Ղ.Ս.
Աթէլիէն կր գտնուի, Նարի ճամբուն սկիզբը Սինէմա Ամփերի ճիշդ դիմաց

ՄՕՏԱԼՈՒՏ ՊԱՏԵՐԱԶՄ
ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ ԵՒ ՍՈՎԻԷԹՆԵՐՈՒ ՄԻՋԵՒ

Գրեց՝ Լէօն Թրոցքի

Գերման Ցուչականները կը յայտարարեն թէ Մարքսիզմը և Վէրսայլի դաշինքը իրենց երկու Քշնամիներն են։ Մարքսիզմ ըսելով կը հասկնան կոմունիստ և ընկերվար հանրապետական կուսակցութիւնները, ինչպէս նաև Միջազգային Միութիւնը։ Վէրսայլի դաշինք ըսելով կը հասկնան Ֆրանսան և Բոլոնիան։

Իտալիոյ մէջ կատարուող փորձը լոյսի հանեց Ցուչիզմի և Մարքսիզմի յարաբերութիւնները. հասկցուեցաւ որ Մուսոլինիի ծրագիրը, Հիթլերինէն մեծ տարբերութիւն չունի. երկուքն ալ միեւնոյն ոգիով առաջորուած են. կը ձգտին խեղդել յեղափոխական չարժումները. ծրագիրը պայքարի կերպ մըն է լոկ։

Իտալական նախատիպին հաւեւած, Հիթլերեանն ալ գործի գլուխ չկրնար անցնիլ, մինչև որ աշխատաւորական կազմակերպութիւնները չլուծէ։

Դիւրին գործ չէ ասիկա։ Ազգայնականները չեն կրնար ձեռք երկննցնել իշխանութեանց, առանց բախելու անոնց հետ, որով ներքին երկպառակութիւն եթէ նոյնիսկ Հիթլեր յաջողի ասկա. Նադրական միջոցներով մեծամասնութիւն չհաւել Ռայխստակին մէջ, տակաւին իր ծրագիրը գործադրուելու համար պիտի մզուի ֆաչիստ մեթոտներու խիստ կիրարկման։ Այսինքն կրնայ հաստատուիլ և Սոցեալ-Դեմոկրատ կուսակցութեան գլուխը։ Վերջապէս այս գործողութիւնը դժուար է և երկարատև։ Հիթլեր կը գիտակցի ատոր և տրամադրուած չէ իր քաղաքական ծրագիրները այսպիսի անորոշ ապագայի մը համարգոհել։

Հիթլեր կը գիտակցի որ Գերման աշխատաւորները Սովիէթներու օժանդակութեան պիտի դիմեն, իր Ցուչիզմր ապապրելու համար։ կրնա՞յ Հիթլերեան ազգայնական կառավարութիւնը մր, այս պիսի պարագաներու տակ, Բոլոնիոյ եւ Ֆրանսայի դէմ կանգնիլ, եւ հին հաշիւները մոքրելու համար պատերազմի ասպարէզ կարդալ։ Երկու ծայրայեղութեանց մէջտեղր կայ Բիլսուտսկին։ Հիթլեր իր նպատակին հասնելու համար, անոր օժանդակութեան պիտի դիմէ, մանաւանդ եւ պիտի խնդրէ որ իր չէզոքութիւնը պահէ բոլոնական խնդիրներուն մէջ։

Սեպհնք թէ, Հիթլեր բոլոր արգելքներուն վրայէն ցատկեց եւ իշխանութեան տիրացաւ. պարտի երդնուլ Վէրսայլի դաշինքին վրայ. այլապէս ժողովուրդը հաւատ չընծայեր իր գործունէութեան։ Ռէ տ'Օրօվն ա՛չ միայն կը հակնայ այս պարագան, այլ համոզուած է որ զինաւորական բռնապետութիւն մը Գերմանիոյ մէջ, աւելի նպաստաւոր է Ֆրանսայի համար քան արդի գերման քաղաքականութիւնը։

Գերման ժողովուրդին երկու հոսանքի բաժնուիլը Ֆրանսայի խաղը կը դիւրացնէ. Ֆրանսա կը հետապնդէ զեկավարութիւնը պահել Եւրոպայի մէջ. Վերսայլի մէջ որոշուած պատերազմական երեւակայեալ տանժանագծերն ալ իր այս ձգտումին կը համապատասխանեն։

Այս տանժանագծերուն վրայ գտնուած անցքերը, որոնք կարելի է նմանցընել կենդանի մարմինէ մը կտրուած անդամներու, Ֆրանսայի համար չատհաւէտ են։

Ֆրանսան մէկ կողմէն Ճարոնի և Մանչուրիոյ կ'օժանդակէ, մինչ կողմէն ալ երդուէ կ'րնէ. Ասատնոյ անուսաբ, որ խաղաղութեան կը տենչայ. դժուար չէ նկատել որ, Ֆրանսա իր գերակայութիւնը պահելու միտումով, ինքզինքին իրաւունք կուտայ Եւրոպայի զինքին մէջ զարմինը կատր կատր ընելու։ Ոչ մէկ վիրաբոյժ, հիւանդի մարմինը այս աստիճան չի բզքտեր, անոր առողջութիւն տալու համար։ Գաժութիւնը կ'ապացուցանէ որ անկուշտ տիրապետողները խաղաղութեան լեզու կը գործածեն. ինչո՞ւ, որովհետեւ կը վախնան իրենց զոհերու վրէժխնդրութենէն։

Այո. տարակոյսէ դուրս է որ Գերման Ցուչականներու իշխանութեան տիրանալը, չատ նպաստաւոր է Ֆրանսայի գերակայութեան։

Ուրեմն, Հիթլերի ղօրացումը, խաղաղութեան ի՞նչ առաւելապէս։ Գերման ժողովուրդը իր հաւանութիւնը Հիթլերի տալով նախաձեռնած պիտի լլլայ պատերազմի, պատերազմ՝ ո՛չ թէ Ֆրանսայի և Բոլոնիոյ դէմ, այլ Սորհրդային Միութեան դէմ։

Բայց նոյնիսկ այս միացեալ ազգերու զօրութիւնը բաւական չըլլայ Սորհրդային հանրապետութեան դէմ դնելու։ Ճարտնը հեռու է, և չկրնար ձեռք հասցնել այս դրացի ազգերուն, առանց ուրիշ արգելքներու բախելու։ Նայինք աշխարհագրական քարտէսին վրայ. և դիտենք թէ ո՞ր ցամաքային կայսրութիւնը ի զօրու է այսպիսի ճակատում ր ընդառաջել։ Գերմանիան կր ցցուի իր յարմարգոյն կարողութեամբ։ Արդէն Ցուչիստ Գերմանիա մր ուրիշ ելք չունենար. պիտի տիրանայ իշխանութեան բազմաթիւ զոհերով. տնտեսական կացութիւնը պիտի վատթարանայ, ինքզինքը անանկութենէ փրկելու համար, իր ժողովուրդր պիտի յարէ Սորհրդային Միութեան դէմ։ Կամ ինչ պիտի փլչի և կամ պիտի պայքարի Ռուսիոյ դէմ։

Ֆրանսա գիտակցելով այս բոլորին, չկրնար Գերմանիան զինաթափ թողուլ, պարտի ուրիշ հատուցումներու առթիւ, լաւագոյն լուծում մր գտնել ի նպաստ Գերմանիոյ։

Թոյլ տուր ինձ որ ազատաբէն ըսեմ տայտեմ իմ գաղափարս. ինչ կերպով Սորհրդային Միութիւնը պէտք է դիմագրաւէ ֆաչիստ յեղափոխութիւնը Գերմանիոյ մէջ։ Եթէ ես ըլլայի Սորհրդային կառավարութեան գլուխր, անմիջապէս որ իմանայի այս լուրը հետաքրքրասիրութեան, հրամայեի պիտի արձակէի որ բանակները կեդրոնանան ճակատին վրայ։ Պիտի դիմադրէի բոլորը։ Դանդաղութիւն այսպիսի պարագայի մր տակ, դիւանագիտական պատրաստութիւն է. հարկ է զինուած սպասել թշնամին որ իր վերջին կերպարանքը գտած է զինուելու կոյութեամբ հաղուելարդարի մը մէջ, պիտի օգտագործէ այսպիսի դանդաղաշարժութիւնը և զինակիցներու օժանդակութեան պիտի դիմէ։

Սորհրդային Միութիւնը հասկնալու է որ, Հիթլերեան գինուորներու առջեւ պատրաստութիւն իրենց դէմ է. իսկ Ֆրանսա նկատելու է որ, ֆաչիստներու այսպիսի պոռթկում մր պոլշեւիկներուն դէմ, իր դիրքը փոխանակ զօրացնելու պիտի խախտէ։ այսինքն պիտի կորսնցնէ իրեն սիրելի դարձած Վէրսայլի դաշինքը նոյնիսկ։

Թարգմ. Տ. Ա.

ՄԱՐԴ ԷԱԿԸ 2,001,932 ԹՈՒԱԿԱՆԻՆ
ԱՄԵՐԻԿԱՑԻ ԳԻՏՈՒՆԻ ՄԸ ԳՈՒՇԱԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Ամերիկացի գիտուն մր, ուրիշ որևէ դրազում չունենալով, նստած է գլուխը պայթեցուցած է հաշուելով ու չափելով, թէ ինչ ձև պիտի առնէ մարդկային դիմադրիչը 2 միլիոն տարի յետոյ, այսինքն... 2,001,932ին, եթէ մարդուն բնական զարգացումը ընթանայ այնպէս, ինչպէս որ ընթացած է ցարդ, բնութեան երկու միլիոն տարիներու կեանքին ընթացքին։ Հասկընալի է որ ամերիկացի գիտունին եզրակացութիւնները, ինչպէս նաև նախատեսութեանց հիմերը բաւական չափազանցուած են։ Որովհետեւ զարգացման տեսութիւնը, որուն կր յենուի յիշեալ գիտունը, գիտութեան մէջ չընդունուիր այլևս անժխտելի կերպով, ինչպէս ասկէ 30 տարի առաջ։ Ամէն պարագայի տակ, ամերիկացի գիտունը, իր աշխատանքին համար իբրեւ հիմ կ'ընդունի մինչև հիմա գտնուած քարացած մարդկային գանկերու դարերու ընթացքին ունեցած գարգացումը։ Ան կր սկսի «մարդ-կապիկի» գանկէն և «փիլթդաունի», «Նիւ-էնդըրլի» ու «Քրօմաքնօնի մարդոց գանկերուն միջոցով կը կազմէ մարդուն «ընտանեկան ծառը»։

Այնուհետեւ, ընդունելով որ մարդը, ինչպէս ամէն մէկ արարած, կ'ապրի ու կ'աճի կեանքին պարտադրած պայմաններուն համեմատ հարց կուտայ, թէ ինչ բան է պիտի նմանի մարդը երկու միլիոն տարի յետոյ, երբ ամբողջ չխարհը մեքենայարժ պիտի դառնայ և գիտութիւնները — բնագիտութիւնն ու քիմիագիտութիւնը մանաւանդ — յառաջացած պիտի ըլլան այնքան, որքան կարելի է երեւակայել, անոնց այսօրուան զարգացումը աչքի առաջ ունենալով։

Այս հարցումին պատասխանելու համար ամերիկացի գիտունը — է. Ճօնսըն — քանի մը ենթադրութիւններ կ'ընէ։ Նախ կր կարծէ թէ մինչև այն ատեն, ա՛չուշտ կենսաբանական քիմիագիտութիւնը լուծած պիտի ըլլայ... սննդանիւթերով կերակրուելու խնդիրը։ Քիմիական զանազան պատրաստութեանց խտացած գոնդիկ մը պիտի կարենայ կշռացնել և կերակրել մարդը և անոյշ, ո՛չ չրթունքի, ո՛չ լեզուի, ո՛չ ալ ակռայի պէտք պիտի ունենայ։ Այս պատճառով ալ յիշեալ գործարանները անգործածութեան պիտի դատապարտուին և եթէ բոլորովին չանհետանան, փոքրիկ, տկար և իբրև պարզ նմոյշ մը պիտի մնան։

Նոյն բանը պիտի պատահի մարդկային քիմին համար ալ, նկատի առնելով, որ ան ալ անգործածելի պիտի դառնայ, քանի որ հոտառութեան պէտք չպիտի ունենանք։

Ցետոյ այբերը, ականջները, ատոնք ամէնքն ալ պիտի փոխարինուին ելեքտրական պարակային քանակի ընդունարանով մը — անթելի ընդունարանին նման քնական գործիք մը։ Ինութիւնը, այսպիսի ընդունարանով մը պիտի օժտէ նաև մարդուն ուղեղը, քանի որ յառաջիկայ դարերուն անլիճել հեռաձայներ, հեռանկարչութիւնը, հեռադիտակը տղոց ձեռքի խաղալիք պիտի դառնան։

Այս պայմաններուն բերմամբ հաւկնալի է, որ մարդուն ձեռքերն ու ոտքերը — ըստ ամերիկացի գիտունին — հետզհետէ կարիք

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

Նախարարական տագնապը քացուած է իրականացած

Փարիզ, 9.— Նախարարաց Մարմնոյդր քննեց հանրապետութեան նախագահին ընդարմութեան ընդհանուր ընդարմութիւններու հետևանքով զուգադիպութենէն առաջ եկած կացութիւնը նկատելով որ անոնք կը փոխեն երեսփ. ժողովի մեծամասնութիւնը։ Անիկա միաձայնութեամբ որոշեց թէ վարչ իրիկուն, ըստ աւանդութեան, կառավարութեան հրաժարականը հանրապետութեան նախագահին ներկայացնելէ յետոյ, վարչապետը անկէ չպիտի խնդրէ վերստին պաշտօնին կոչել հրաժարեալ նախարարները։

Օրէնսդրական ընդարմութեանց հետևանօք, պ. Թարտիէօ կը խորհի թէ երեսփ. ժողովին մեծամասնութեան փոխոխութիւնը զինքը կը դրկէր հարկ եղած հեղինակութենէն սառնձնելու համար կառավարութիւնը եթէ հանրապետութեան նորընտիր նախագահը իրմէ խնդրէր կենալ իր պաշտօնին վրայ։ Պ. Թարտիէօ պիտի հաւանի պայմանաւ որ իր գործը պիտի յինէը ընդհատիկ պարծերը վարել պարզապէս։ Նոր երեսփ. ժողովին Մունեթ 16ին գումարուելէն առաջ, ինչը իրաւունք ունենալ չկարծեր վազուան մեծամասնութեան կողմէ վճռի առարկայ դառնալը կարելի եղող նախաձեռնութիւններ սառնալ։

Նախարարական տագնապը որը բացուած պիտի բլլայ վարը իրականութեան մէջ, պիտի լուծուի Մունեթի երկրորդ շաբթուան ընթացքին միայն, նոր երեսփոխաններու վաւերացումէն եւ երեսփ. ժողովի գիւանը կազմուելէն յետոյ միայն։ Ամէն կերպով, նոր կառավարութիւնը իր պաշտօնին գլուխը պիտի անցնի Լոզանի խորհրդաժողովին բացուելէն առաջ։

Նախագահ Հինտենպուրկի նոր հրամանագիրը

Պէրլին.— Նախագահ Հինտենպուրկ հրամանագիր-օրէնք մը հրատարակեց, որով կը լրացնէ նախորդ հրամանագիրը Հիթլերեան միլիսներու լուծման մասին եւ նմանօրինակ ձեռնարկներ ներքին գործոց նախարարութեան հակակշռին կ'ենթարկէ։ Կառավարութիւնը ապէ վերջ իրաւունք պիտի ունենայ արգիլելու կամ բարեփոխելու այդ հաստատութեանց կանոնագիրները, համաձայն օրէնքով զանոնք ներկայ հրամանագիր—օրէնքին տրամադրութեան։ Ուրիշ հրամանագիր մը եւս կը լուծէ քսիւնիսթներու պրօպականտի կազմակերպութիւնները։

ՏԵՂԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՄԱՄՈՒԼԻ ԴԻՐՔԸ

«ԷԼ ՍԷՏԱՐ» ՅԱՄՍՈՒԱՆ ԿԱԽԱԿԱՅՄԱՆ ԴԱՏԱՊԱՐՏՈՒԱԾ

Տեղական թերթերու մէջ սկսան բերուիլ գրութիւններ Բարձր Դատախազութեան կողմէ տուած վերջին որոշումներու մասին, որոնցմով կը կախակայուի Լիբանանի Սահմանագրութիւնը։ «Լ'Օրիան», Լա Սիրի», «Էլ Պայրագ», «Էլ Նիսա» գեհասաստիով կը խօսին այդ կարգադրութեանց մասին, սակայն «Էլ Անուար», «Էլ Թէեար», «Էլ Սէեար» եւ ուրիշ թերթեր սկսած են բուռն յարձակումի մը։

Պ. Նուսուֆ Նագգէի խմբագրութեամբ լոյս տեսնող ընդդիմադիր «Էլ Սէեար» ցերեկուան թերթը երեք ամսուան կախակայման դատապարտուեցաւ Հանր. Նախագահի հրամանագրով, իր վերջին թիւի խմբագրականով բռած յարձակումներուն պատճառաւ։

ՊԱՏՈՒԻՐԱԿՈՒԹԻՒՆ ՄԸ Պ. ԲՕՆՍՕԻՆ ՄՕՏ

Երէկ, «Լ'Օրիան»ի խմբագրապետ պր. Խապագի ճախագահութեամբ պատուիրակութիւն մը գնաց Բարձր Դատախազ պրն. Բօնսօյին, օնտհակալութիւն յայտնելու համար տուած որոշումներուն առթիւ։ Պատուիրակութիւնը Պ. Բօնսօյին յանձնեց հետեւեալ գրութիւնը.—

«Ձեր տուած որոշումները, որոնք տուրբերու նուազեցման եւ ընդհանուր բարեկարգութիւններու ցպատակաւ եղան, ըստ երախտագիտութիւն պատճառեցին ժողովուրդին, միայն կը խնդրենք որ ընդհանուրելիք մասնագէտներու յանձնախումբերը հին պատճառներէ չի կապուին, այլ բոլորովին նորեր բլլան։ Վստահ ենք որ Ն. Վսեմութիւնը կը շարունակէ եւ գլուխ կը հանէ բարեկարգութեանց ծրագիրը»։

ԻԼԱՄՆԵՐԸ ՊՕՅՔՕԹ ԿԸ ՆԵՆ ՀՐԵԱՆԵՐՈՒ ԴԷՄ

ԳՐԳՌՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ԴԱՄԱՍԿՈՍԻ ՄԷՋ

Դամասկոսի հրեական թաղին մէջ խռովում մը անցնելու առեն խումբ մը հրեաներ յարձակում գործած եւ ծեծած են գայն։ Ասոր վրայ իսլամները չափազանց գրգռուած են եւ անմիջապէս բռուցկի ներ հանած, պօյքօթ յայտարարելով հրեաներու դէմ։

Բուռնկիները այն աստիճան գրգռութիւն պատճառած են որ, զանազան թաղերու մէջ, յարձակումներ գործուած են անցնող հրեաներու վրայ։ Կառավարութիւնը սկիզբէն կարեւոր ուժ մը դրկած է հրեաներու թաղը պատպանելու համար։

ՊՐՆ. ՇԱՐԼ ՏԷՊՊԱՍԻ ԽՒՍՏ ՔՆՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Երէկ առաւօտեան ժամը 8։30ին Մէրայ ժամանեց Ն. Վ. Պ. Շարլ Տէպպաս եւ այցելեց բոլոր պատօնաատուներ, ար ձանագրելով բացակայ զեղուղիներու անունները։ Տեսնուած է նոր բազմաթիւ պատօնեաներ ժամը 9ին վերջ կուգան իրենց գործին գլուխը։ Ն. Վսեմութիւնը հրամանագրով մը յայտարարած է որ առաւօտեան ժամը 8։30ին ամէն մարդ իր պատօնին գլուխը պէտ է գտնուի։

ՊՐ ՇԱՐԼ ՏԷՊՊԱՍ 6000 ՈՍԿԻ ԿԸ ՋԵՂՉԷ ԻՐ ՏԱՐԵԹՈՇԱԿԷՆ

ԻՆՉ ԹՈՇԱԿ ՊԻՏԻ ՍՏԱՆԱՆ ԵՐԵՍՓՈԽԱՆՆԵՐԸ

Հանրապետութեան նախագահի տարեթոշակը 21,000 ոսկի էր։ Պ. Շարլ Տէպպաս, Տճօրհննեներու ժողովին մէջ, երէկ առաջարկեց տարեկան միայն 15,000 ոսկի սահմանել, 6000ը նուիրելով պետական գանձին։

Կիմանանք նաեւ որ, երեսփոխանական ժողովի նիստերուն կախակայման միջոցին, երեսփոխաններ շատ չնչին ամսական մը պիտի սահմանեն։ Պէյրութի երեսփոխաններուն ամսական 50ական սիւրիական ոսկի պիտի տուի, իսկ օրջանններէն եկող երեսփոխաններուն 75ական։ Կրսուի քէ միւս պատօնեաներու ամսականներուն վրայ ալ կարեւոր զեղչեր պիտի կատարուին։

Առդեօ երեսփոխանները պիտի ուզէ՞ն ամսական սահման, երբ երկիրը եւ պիտեհն նիւթական այսքան նեղ դրութեան մէջ մտնուած են...։

ՅԱՒԱԿՅԱԿԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ ՊՐՆ. ՏՈՒՄԷՐԻ ՄԱՇՈՒԱՆ ԱՌԹԻՒ

Լիբանանի եւ Սիւրիոյ բոլոր մասերէն, կրօնական պետերու եւ բարձրաստիճան անձնաւորութիւններու կողմէ կը շարունակուին դրկուիլ յաւակցական հեռագիրներ Ֆրանսայի արտաքին նախարարութեան եւ հանգուցեալ նախագահի այրիին։

Հանրապետութեան նախագահ պ. Շարլ Տէպպասէն վերջ, յաւակցական հեռագիրներ դրկած են նախկին վարչապետ Օ. Կիւսթ փաշա Էթիպ, Պ. Էմիլ Էտէհ, երեսփոխանական ժողովի նախկին նախագահ Շէյխ Մուհամմէտ Ձիար, Սուպհի պէյ Պէրէքէթ, Սիւրիական ներկայ կառավարութիւնը եւ ուրիշ բազմաթիւ պետական անձնաւորութիւններ։ Լիբանանի կառավարութեան ներկայ պետը պատօնական յանձնաւորութիւններ։ Լիբանանի նախագահ Շէյխ Մուհամմէտ Ձիար, Սուպհի պէյ Պէրէքէթ, Սիւրիական ներկայ կառավարութիւնը եւ ուրիշ բազմաթիւ պետական անձնաւորութիւններ։ Լիբանանի կառավարութեան ներկայ պետը պատօնական յանձնաւորութիւններ է պ. Ալֆրետ Նաղգէմ։

Ամերիկեան Նախագահ Հուվըր հեռագրով մը յայտնած է իր ցաւակցութիւնները։ Միւս կողմէ ճորին ամերիկեան պատուիրակութիւնը Բարձր Դատախազին մօտ դրկած է երեք եպիսկոպոսներ յայտնելու համար մարօնի հասարակութեան վշտակցութիւնը։

Բոլոր կրօնական համայնքներու պետերը յայտնած են իրենց ցաւակցութիւնները։

Լիբանանի եւ Սիւրիոյ Հայութեան կողմէ ցաւակցական հեռագիրներ դրկած են Վեհափառ Բաբգէն Կաթողիկոս եւ Ամեն. Արիքիարեան պատրիարք։

Իտալիոյ Միւսոլինի եւս երկար ցաւակցական հեռագիր մը դրկած է պրն. Բօնսօյին։

ՏԻԿԻՆ ՏԷՊՊԱՍ ՖՐԱՆՍԱ ԿԸ ՄԵԿՆԻ

Տիկին Շարլ Տէպպաս, ամուսնութիւն, ճուենը 2ին կը մեկնի Ֆրանսա, ուր պիտի մնայ չորս ամիս։

ՆՈՐ ՇԱՐԺՈՒՄ ՄԸ ԴԱՄԱՍԿՈՍԻ ՄԷՋ

ՀՈՆ ԱԼ ՎԱՐՉԱՋԷԻԻ ՓՈՓՈԽՈՒԹԻՒՆ ԿԸ ՊԱՀԱՆՋԵՆ

«Էլ Թ Պա» ին մէջ կը կարդանք.—

Քաղաքիս մէջ այսօր ձեռնարկներ եղան՝ կազմելու համար պատուիրակութիւն մը, որուն պատօնը պիտի բլլայ տեսակցիլ պ. Սօլօմիացի հետ եւ խնդրել որ Լիբանանի պետ, Սիւրիոյ մէջ ալ կառավարութեան վարչաձեւը փոփոխութեան ենթարկուի եւ պիտենն ճուազի. գեղչելու համար տուրբերը։ Շուկաներու մէջ հանգարտութիւններ կը պատրաստուին, ներկայացնելու համար Բարձր Դատախազութեան։ Ամենց պահանջներն են.

1.— Պատերազմին առաջուան վարչաձեւին վերադարձ.

2.— *Մեծագումար* տարեթոշակներու գեղչ.

3.— Առեւտրականներու եւ գործաւորներու իրաւունքներուն պատպանութիւնը.

4.— Տեղական առադրութեանց պահպանումը.

5.— Տուրբերու գեղչը։

ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹԵՆԷ ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ

Իմսական նախարար Սուպհի պէյ Հայտար, որ ժամանակին պատմած դրած էր վերադառնալ իր պատօնին՝ Կրթական Նախարարութեան, երբ հրաժարեր դադիր, վերադարձաւ իր պատօնին։ Միշտ միւս նախարարները վերադարձած իրենց տուներ, *Մուպհի* պէյ գրաւեց իր նախկին պատը։

ՌՈՒՍ ԳԱՂՔԱԿԱՆՆԵՐՈՒ ՅԱՒԱԿՑՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Հետեւեալ յաւակցական նամակները ղրկած են Պէյրութի Ռուս գաղթականները Բ. Դատախազ Պ. Բօնսօյին.—

Մեր Նիքոլա Երկրորդ Ձարը պոլշեւիկներու կողմէ սպանուեցաւ. Ֆրանսական հանրապետութեան նախագահ պ. Տումերգ ալ զարնուելով միեւնոյն ձեռքերէն՝ մեծ Պէյրութաբնակ Ռուս խազախներս, Ֆրանսական ազգին կը ներկայացնենք մեր անկեղծ յաւակցութիւնները եւ կը յաւնք որ չենք կրնար վրէժը լուծել այս վայրագ ոճիրներուն։

Աթաման Պէյրութաբնակ խազախներու

Թ. ԶՈՒՎԼԷՐԻՎ

***

Պէյրութաբնակ Ռուս Քաղքականներու Փոխադարձ Օգնութեան Ընկերութիւնը տսկ ու վրայ եղաւ այն սոսկալի ոճրին պատճառաւ, որով հարուածուեցաւ Ֆրանս. Հանր. Նախագահ Պ. Բօլ Տումերգ եւ որը ապահովապէս գործուեցաւ ռուս պոլշեւիկի մը անարժան եւ ոճրագործ ձեռքին կողմէ։ Սպիտակ ռուս գաղթականութիւնը, որը իր ժամանակին կոռնիլոյ պոլշեւիկեան դահիճներու նոյն ձեռքերուն միջոցաւ իր Նիքոլա II Ձարը, հաւատարիմ դաշնակից Ֆրանսայի, իր ջերմ յաւակցութիւնները կը յայտնէ Ֆրանսական ազգին, ամոր եղբարկուած անագորոյն կորուստին առթիւ եւ կը բաժնէ իր սուգն ու զայրոյքը։

Նախագահ՝ Վ. ԲՕԲՕՎ
Քարտուղար՝ ԶՈՒՎԼԷՐԻՎ
Մորհուրդի անդամներ՝
ՍՈՒՆԵՐՄԱՒ, ՐԷՄԷՐ, ՊՕՐ

ՍՐՏԱՁՄԼԻԿ ԴԷՊՔ ՄԸ

ԿԻՆ ՄԸ ԿԱՅՐԻ ԵՒ ԿՈՅՐ ԱՄՈՒՍԻՆԸ ԿԸ ԽԵՆՔԱՆԱՅ

Հեյլա Տավուս ամուն կոյր երգիչ մը կը պտեր քաղ քաղ, կերգեր եւ այդ կերպով կը ճարէր իր ապրուստը։ Վհատ ամուն կին մը, հինգ ամիս առաջ, կը սիրահարի Տավուսի ձայնին եւ կառաջարկէ ամուսնութիւն ամոր։

Կոյրը փոխադարձ սէր կ'զգայ եւ ամոճ կ'ամուսնանան։ Քաբիւսիներու փողոցին մէջ, «Հզդակ»ի խմբագրատան մօտ, պզտիկ սենեակ մը կը վարձեն ամոճ եւ երջանիկ կապրին։ Տավուս յաճախ օրական գիւղերն ու քաղերը կերքար դրամ ստանելու համար եւ հետաւորութեան պատճառաւ երբեմն գիշերները տուն չէր վերադառնար։

Երէկ գիշեր դարձեալ տունէն կը բացակայէր Հեյլա Տավուս եւ կինը առանձին մնացած էր տուն։ Գիշերը, Վհատ լամբարը վառած կը ձգէ իր անկողնին վերեւ գտնուող տախտակի մը վրայ եւ կը ննջանայ։ Քունին մէջ ձեռքը կը վերցնէ եւ լամբարը վար կը ձգէ. իսկոյն բարիւղը կը բռնկի, հրդեհ պատճառելով ներսը. անկողինն ու հագուստները կը մնան բոցերու մէջ եւ Վհատ ողջ ողջ կայրի։

Առտուն այրուածքի հոտեր կ'զգան ճամբէն անցնողները եւ լուր կուտան ոստիկանութեան։ Հրշեջներ կուգան, կը բանան դուռը եւ կը տեսնեն որ խեղճ կինը այրած է։ կը փոխադրեն հիւանդանոց. ոչ սակայն արդէն Վհատ մեռած էր։

Կոյր երգիչը կը լսէ պատահած դժբաղդութիւնը եւ կը փութայ հիւանդանոց. երբ լուր կուտան իրեն որ Վհատ մեռած է, կը մարի եւ կիյնայ խելակորոյս վիճակի մէջ։ Կրսուի քէ կոյր երգիչը մեռնի հանգարտում ունեցած է։

ՅԱՆԿԱՐԾԱՄԱՁ

Երէկ, կէս օրէ վերջ մարի 1ին, Քաբուսիներու եկեղեցիի առջեւէն վեր բարձրացող տեղ, Արդարութեան պալատ առաջնորդող ասֆալտներու մօտ չի հասած, յանկարծ գետին իյնալ Մելիմ Վայզման անուն, հազիւ 40 տարեկան երիտասարդ մը եւ մահր եղաւ վայրկեանական։

Իսկոյն բժիշկներ հասան եւ յեռ հիւանդութեան հաստատեցին որ սրտի կաթուածի մը զոհն է երիտասարդը։

ԱԿԱՐԱՆ ՊԷՅՐՈՒԹԻ

11 ՄԱՅԻՍ 1932

	Ս. Փ.
Եգիպտ. բդբադրմ.	475
Անգլիկ. »	464
Տօլար »	126
Թրքական »	60
Գաճ Օթթոման	130
Իտալական Լիր 100	648
Ռուսական Տրախմ 100	97
Անգլկ. ոսկի	605
Ֆրանս. »	482
Օսման. »	550
Արծաթ մեճիտ	29
Գրեթի Ֆօնս. Ռ. Ֆ.	530
» » Բ. »	286
» » Գ. »	274

Մեճիտիեան եզբարք Բիւ Ֆօս
Թէլէֆօն՝ Ի-19

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ՆԱԽԱԳԱՀԱԿԱՆ ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆԸ

Վերապր 1.- Պ. Լըպրէօն ընտրուեցաւ 639 ձայնով Պ. Փօլ Ժանիւրի 114 ձայնի եւ Պ. Քաշէնի 8 ձայնին դէմ։

Պ. ԹԱՐՏԻԷՕԻ ԴԱՀԼԻՃԸ ԿԸ ՀՐԱԺԱՐԻ

Փարիզ.— Պ. Թարտիէօ Պ. Լըպրէօնին ներկայացուց դահլիճի հրաժարականը։

ԿՕՐԿՈՒԼՕՓ Ա.ՆԴԱՄ ԿԷՓԷՈՒԻ

Փարիզ 10.— Նոր տեղեկութիւնները կը հաստատեն որ Կորկուլօփ համայնավար մըն է եւ անդամ Կէփէուի։

Պ ՏՈՒՄԷՐ ՊԻՏԻ ԹԱՂՈՒԻ ՎՕԺԻՐԱՐԻ ԳԵՐԵԶՄԱՆԱՏՈՒՆԸ

Փարիզ 11.— Վաղը, Հինգշաբթի, տեղի պիտի ունենայ ազգային թաղումը Պ. Տումէրի։ Բայց նախկին նախագահի աճիւնները պիտի չփոխադրուին պանդէոն։

Լիբ. ՍԱՀՄԱՆԱԴՐՈՒԹԵԱՆ ԿԱԽԱԿԱՅՈՒՄԸ եւ ՏԵՂԱԿԱՆ ՄԱՄՈՒԼԸ

«Էլ Ահրար» սահմանադրութեան կախակայման չորրդ խմբագրականի մը մէջ կը գրէ.—

Առնացագրեցինք Բ. Գօմիսէրի երկու որոշումները այ։ Պրն. Բօնսօ կը հիմնուի կարգ մը պատճառներու վրայ, տայու համար իր կախակայման որոշումը։ Մենք առարկութիւններ ունինք այդ պատճառներու մասին, եւ ըստ մեզ ատոճ սահմանադրութեան կախակայման որոշումը չեն պատշադրեր։ Մենք կը բողոքենք սահմանադրութեան այս կերպ կախակայման դէմ, որովհետեւ ժողովուրդին ուզած բարեկարգութիւնները կրնան բլլալ սահմանադրութեան ծուխին տակ։

Մենք վեց տարիէ ի վեր եկող բոլոր կառավարութիւնները ննդատած եղած ենք եւ տեսած բարեկարգութեան անհրաժեշտութիւնը. կառավարութիւններն ինչ որ սահմանադրութիւնը թերի գործադրելով կը յառաջացնէին ժողովրդական դժգոհութիւններ, կառավարութեան դեկը վարողները գործիք եղան օտարներու ձեռքը, որոնք իրենց ուզածը ընել տուին անոնց միջոցաւ։ Ժողովուրդը զոհ եղաւ կարգ մը բրօբականներու, որովհետեւ տուրբերու ծաղութիւնը սահմանադրութիւնէն չէր որ կը գ՚բխէր։

Վերջը «Էլ Անուար» գրելէ վերջ թէ պիտի շարունակէ իմ պայքարը՝ այս ճոր դրութեան դէմ, առանձին օրջագծերու մէջ կը հրատարակէ հետեւեալը.

I

1929 Մայիս 27ին, կէսօրէ վերջ ժամը 4ին, պրն. Շարլ Տէպպաս երեսփոխանական ժողովի սրահը մտնելով, ժողովի միջոցին երբ բոլոր երեսփոխանները ներսը լռութիւն պատճառեցին, ճախարը լռեցնելու զայն կրնդունէին, ճախարը գանր յառաջացաւ դէպի բեմ եւ ձեռքը երկարելով հետեւեալ հրդումը րաւ.—

Ամենակարող արարչին վրայ կ'երդնում Լիբանանի ժողովուրդին սահմանադրութիւնն ու օրէնքները պաշտպանելու եւ յարգելու և Լիբանանի անկախութիւնն ու իր սահմանները անձնազոհութեամբ պահպանելու։

Երեսփոխանները ծափահարեցին եւ ինք գնաց իր պատօնին գլուխը։

II

1932 Մայիս 10ին, ժամը 8,30ին, հանրապետութեան նախագահ պրն. Շարլ Տէպպաս—վերի երդումին տէր— իր սենեակին վրայ նստած եւ որպես սահմանադրական չեղող կառավարութեան պետ ստորագրեց կարգ մը որոշմնագրեր, լիազօրութեան սահմանով, Բ. Գօմիսէրի ըստ ստորագրած երկու որոշմնագրերէն։

***

«Էլ Նիսա» առանձին խմբագրականի մը մէջ «հրիկ մարդու պես չպատպանած հայրենիքիդ կորուստին համար լայ կիներու պես» խորագրով կը գրէ ի միջ այլոց.—

Ժամանակին սահմանադրութիւնը ընտեղծուած եւ այս երկրին նուիրուած էր առանց փորձելու թէ՝ այս երկիրը արժանի՞ է նոր թէ ոչ։ Փորձառութիւնը ցոյց տուաւ սակայն որ ատոր պէտ չկայ այս երկրին մէջ եւ հասկցուեցաւ որ երեսփոխանական վարչաձեւը այս ժողովուրդին չի պատշաճիր։

Այս յօդուածի մէջ չենք կրնար թուել բոլոր պատճառները, սակայն կառավարութեան գլուխ գտնուղներ այն ատեն բռնապետ եւ սանձարձակ եղան որ Ֆրանսացիները զգուեցան իրենցմէ։ Եւ երբ սատան ժողովուրդին ալ համաձայնութիւնը, Ֆրանսացիները, որոնցմէ վերջ ալ ատոնց՝ պատօնին։

Շատ լաւ բրին Ֆրանսացիները սէրայներու մէջ գտնուող ադտոտութիւնները վերցնելով։

Այսուամենայնիւ կատարուածը մեզի համար իրականին մէջ տահաւոր գործ մը չէ։ Ատոնք որոնք այդ բոլոր ապօրինութեանց եւ ադտոտութիւններու այժմ կ'սատնձնեն դիակը։

«Էլ Նիսա» վերջը կը յարձակի նաեւ Բ. Գօմիսէրութեան վրայ եւ կը վերջացընէ.

«Էյ նախարարներ եւ երեսփոխանները, ձեզի մը անգամ հասկցուցին ձեզի եւ թիւդրեցին ուղղել ձեր ընթացքը, ձեզ վռնտեցին բայց չ'դացիք եւ չի հեռացաք, մինչեւ որ աւելով ֆեն եւ աւելն ձեզ։ Շատ խնդացիք, բայց այսօր կուլաք»

ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԵՑՔ Հ. Ս. Ը. Ս-Ի ՄԱՐԶԱՒԱՆԴԷՍԻՆ
Աննախընթաց քէ մարզիկներու թիւով քէ ալ պատրաստութեամբ։
ՄԱՅԻՍ 22ԻՆ ԿԻՐԱԿԻ Կ. Ե., ՐԱՍ-ՊԷՅՈՒԹԻ ՓՈՂՈՑ. ՄԱՐԶԱՒԱՇՏԻՆ ՎՐԱՅ

վրայ և մինչեւ ճակատէն եա քաչուիլը այդ դիծը կր հասնէր մինչեւ ենի Քէօյ, կարնոյ և Մամախաթունի մէջտեղ։ Այդ երկաթուղին կը կոչուէր Կուկուռօա ռուսերէն լեզուով։

Սարդարապատի մէջ մենք հանդիպեցանք, առաջին անգամ ըլլալով, Հայ Ձինուորական Միութեան քիւրդիստանի Այստեղ կային երկու իրերամերմ իշխանութիւններ, մէկը Հայ ձինուորական քիւրդա և երկրորդը Անգրանիկէն բնարուած Հայաստանի Երկրապահ Զօրահատաք Քափիթան Գանդուխտը — յայտնի Հրնչակեանը։

Սարդարապատի կը ներկայացներ ռուսական բանակի սիրար և բանակի մեծագոյն հարստութիւնը մնացած էր այս եղ։

Ռուսական իշխանութեան քայուած առեն՝ Հայ Ձինուորական Միութիւնը ուէր էր դարձած հարստութեան մեծագոյն մասին, իսկ մէկ մասին ալ Գանդուխտը։ Կարնոյ մէջ գտնուած զօրքի մեծագոյն մասը Գանդուխտի ջանքերով հաւաքուած էին և դրկուած կարին՝ զինուած, զգեստաւորուած և պարենաւած։

Իսկ Հայ Ձինուորական Միութիւնը ոչ մէկ զինուոր չէր հաւաքած, անդամները նստած իրենց սենեակներուն մէջ՝ քէյֆ էին բրած։

Գայքար սկսած էր Գանդուխտի և զինուորական քիւրդին միջեւ։

Գայքարի բնոյթը չատ պարզ էր, Գանդուխտը պէտք ունէր մեծ քանակներու զինուորները ճամբայ հանելու համար իսկ անոնք մոյն չէին տար օգտուելու իրենց տէր դարձած մէրքէն։

Անդրանիկը հասաւ։

Մեր գնացքը չարժեցաւ դէպի կարս։

— Երանի՛ թէ ա՛յ չվերադառնանք այս տեղերը, բաւ Անդրանիկ, հնարաւոր ըլլար մեզ հաւար մնալ այնտեղ։

— Երանի՛ թէ, պատասխանեցի ես. Բայց, Զօրավա՛ր Գաթուղը կը կարծեն։

— Ամէն գին չենք կրնար պաշտպանել, սիրելիս։ մենք այնքան կարելին ընել կարնոյ մէջ։

Կարինը մեր ազատութեան կեդրոնն էր, Կարինը պահել կը նշանակէր մեր անկախութեան բոլոր հաւատիքը ձեռք բերել։

Թուրքերը իրենց ուժը կեդրոնացուցած էին Կարին։ Կարինը դրաւելէն վերջ միայն ընդհանուր յարձակում կրնային գործել անոնք։

Անդրանիկ, հակառակ որ կարնոյ բերդաքաղաքին հետ գործ չպիտի ունենար, բայց ստանձնեց, ըմբռնելով որ եթէ Կարինը երթայ՝ մեզ ռազմաճակատներու վրայ դիւցազնական ոչ մէկ չարժուժ կրնար փրկել մեր կացութիւնը։

Անդրանիկ երբեմն յուսալից էր, երբեմն անյոյս, բայց առհասարակ տրամադրութիւնը աւելի բարձր էր քան երբ և իցէ եղած էր Կովկասեան ռազմաճակատի կռիւներու ընթացքին։

ԿԱՐՍԻ ՄԷՋ

Երբ կարս հասանք, ձիւնը ծածկած էր ամբողջ քաղաքը։ Առաջին անգամ մեզ դիմաւորեց Անդրանիկի նախկին զինուորներէն՝ խմբապետ Նիկօլը, որ յետոյ սպաննուեցաւ Ախալքալաքի կռուին մէջ։

Անդրանիկ իր հետ բերած էր երկու վագոն յեղուն

ԳՐԱԱԵՐՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ

ՍՏԱՑՈՒԱԾ ՆՈՐ ԵՒ ԸՆՏԻՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ
«ՆՈՐ ՕՐ» ԳՐԱՏՈՒՆԷՆ

Ցեղափոխականի Մտքեր, Ռ. Միխայէլեան	10 Ֆր.
Խենթ եւ Ջալալէդդին, Բաֆֆի	25
Հ. Հ. Դագուփն ու զարգացումը, Ալ. Խաչիսեան	40
Գարնանային, Վ. Շուշանեան	40
Իմ Գիրքը, Ա. Ահարոնեան	20
Թափառաշրջիկները, Ռէնե	15
Վանի Հերոսամարտը, Օճ. Մխիթարեան	20
Խաչագողի Ցնշատակարանը, Բաֆֆի	25
Աղքատին Պատիւը,	25
Ամիրային Աղջիկը, Ե. Սրմաէօխանկեան	25
Գէնհուր	30
Համեյիազարդ կինը	18
Դերասանուհին, Լ. Շանթ	8
Միացեալ եւ Անկախ Հայաստան	6
Դարձ, Լ. Շանթ	8
Բզիշկին գրքէն փրցուած էջեր, Ռ. Սեւակ	10
Մեր Պատասխանը Ց. Քաջազնունիի, Ա. Զիլինկիրեան	8
Անուշ, Ց. Թումանեան	5
Ծորհուրդներու Մեհեանը, Ց. Օշական	13
Որդիների Պայքարը Հայրերի Դէմ, Գ. Նժդեհ	10
Թուրքերը եւ Մենք, Նեմեսիս	10
Կարմիր Ժամուց, Ա. Արփիարեան	8
Վոսփորի Դաղտնիքը	30
Թէօֆիլօ	25
Ալպօմ (հէքեաթներու), Շ. Նարդունի	5
Դէպի երկիր, Է. Ակնունի	15

Դիմել՝ Գրավաճառ Գ. ՀՐԱՆԴ Ց. ԱՊԱՅԵԱՆԻ, B. P. 879 BEYROUTH

ՊԱՆԴՈՒԿ ԼԻԻՔՍ

ՋՈՀԼԷ

Հայկական ամենահարուստ պանդոկը «ԼԻԻՔՍ»ին Ջահլէի մէջ, ծովակառոյս պարտէզով,

ԽԻՍՏ ՕԳՍՏՈՒՆ ՍԵՆԵԱԿՆԵՐ
ՈՐ ԿԸ ԲԱՂԿԱՆԱՑ 1. 2. 3, 4, ՄԱՀՃԱԿԱԼՆԵՐԷ

1. ՀԱՄԵՂ ՁԱՁ, ՄԱՔՈՒՐ ԵՒ ԱՆԹԵՐԻ ՍՊԱՍԱՐԿՈՒԹԻՒՆ.
2. ԳԻՆԵՐԸ ԽԻՍՏ ՁԱՓԱԻՈՐ.
3. ՏՈՒՆ ՓՆՏՈՂՆԵՐՈՒՆ ԱՄԷՆ ԴԻՒՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ.

ՏԷՐ եւ ՏՆՕՐԷՆ Գ. ՊՈՐՏԻՋՊԱՆԵԱՆ

ՏՕՔԹ. Հ. ԼՈՒՍԻՆԵԱՆ

(ՀԱԼԷՊ)

Նախկին բժիշկ Միջազգային Հիւանդանոցի Հիւանդասկան հիւանդանոցներու եւ վանականց հիւանդութիւններու

արագ, արմատական, խղճամիտ դարմանում:

Հիւանդ կ'ընդունի առն or ժամը 8—12 եւ 2—6 իր դարմանատան մէջ,
Հալէպ Նեյալ թաղ, Թրամվայի բնակարանի համար կայարան, թիւ 2

Ընդ. եւ Ուրբաթ օրեր ալքատաց մրի

ԳԱԲՐԻԷԼ Թ. ԹԷՐԶԵԱՆ

(ԵԼԵՔՏՐԱԿԱՆ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ)

Հիմնուած 1921 ին Պոլիս-Բերա

Խիստ դիւրամատչելի պայմաններով կը կատարենք ամէն կարգի ելեկտրական լոյսի գետեղումներ (Installation), ինչպէս նաեւ մօթէօր եւ օդնամօներ:

Վաճառատունս կ'ստանձնէ նաեւ բոլոր ելեկտրագործիքներու նորոգութիւններ: Մասնաւոր սպասարկութիւն բնակարաններու ելեկտրա-նորոգմանց: Վաճառատուն Philips եւ Lux ելեկտր. լամբերու եւ ամէն տեսակ ելեկտրական պիտոյքներու:

Վճարման դիւրութիւններ.

Հասցէ — Վ. Ուզուրեանի գրասենեակ կից Պուրճ. B. P. 491

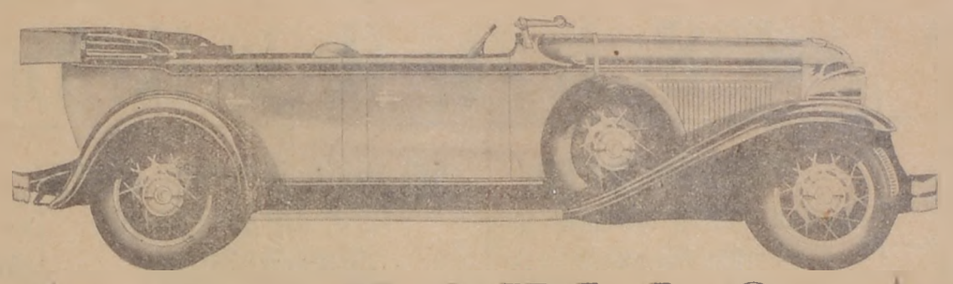

ԳՌԱՅՍԼԵՐ

տեխարհանոց չակ իմիճաշարժներ որոնք 6-8 սիլինտր ունին,

ԱՄԵՆԱՏՈԿՈՒՆ ԵՒ ԳԵՂԵՑԻԿ ՄԱՐՔԱՆԵՐՆ ԵՆ ՀՐԱՊԱՐԱԿԻ ՎՐԱՑ ԵՒ

ԿԸ ՓՆՏՈՒՒԻՆ ԱՄԵՆՈՒՐԵՔ:

ԳՌԱՅՍԼԵՐ ինքնաշարժերու մասնաւոր յատկութիւններն են՝ ՏՈԿՈՒՆՈՒԹԻՒՆ, ԳԵՂԵՑԿՈՒԹԻՒՆ, ԶՍԿԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՀԱՆԳՍՏԱՒԼՏՈՒԹԻՒՆ, վճարման դիւրութիւններ կը տրուին.

ԳՌԱՅՍԼԵՐ օթոներու բոլոր կտորները պատրաստ կը գտնուին մեր վաճառատուներուն մէջ՝ Լիբանանի, Սիրիոյ և Իրաղի ընդհանուր ներկայացուցչութիւն՝

NAAYEM MOTOR IMPORT Co. BEYROUTH B. P. 869, TÉL. 32—29

Հիւս. Սիրիոյ ներկայացուցիչներ՝ Գ. և Մ. ԱԶԻՐԵԱՆ, B. P. 202, Հալէպ

ՏՔԹ. ՍՈԿՐԱՏ ԱԻԵՏԻՍԵԱՆ

ՎԻՐՍԲՈՑԺ-ՍՏԵՍՆՍԲՈՑԺ

ՎԱՍԷԼԱԿ ՊԷՏՐՈՒԻՒԻ ՍՄԵՐԻԿԵԱՆ ՀԱՍՍԱՍՏՈՒԹԵՆ

Կրնդունի առն or բացի Կիրակիներէ կէսօրէ առաջ 8—12 կէսօրէ վերջ 2-6

Հասցէ՝ Capucinներու եկեղեցիին կից Արգասրութեան պալատին եանւ

ՓՈՂՈՑՈՒՑԻՉ կօշիկները մինչ ամենատաք, ամենադիմացկուն, ամենագեղեցիկները եւ ամենատնտեսականը կը պատրաստէ ՆԱՋԱՐ ՈՂԲՈՅՆ

ՏՕԿԹ. ԳԷՈՐԳ ԿԷՐԿԷՐԵԱՆ

Վկայեալ Lauréat Faculté Interne եւ այժմ մնայուն ՍՍՍՌՈՒՑԻՉ բժիշ Ֆրանսական հիւանդանոցի ԱՋՔԻ, ՔԹԻ, ԿՈՂՈՐԴԻ, ԱՂԱՆՁԻ և ԳԼՈՒ հիւանդութիւններու բաժնին:

Հիւանդ կ'ընդունի կէսօրէ վերջ ժամը 2—6
իր գիւնիին մէջ rue de Damas, No. 15
Հիւանդները ուղղակի հիւանդանոց կ'ընդունուին իր կողմէ տրուած մուտքի raporով:

Ազքատ հիւանդներու ձրի դարմանում, ամէն օր կէսօրէ առաջ ժամը 10—12, հիւանդանոցի դարմանատան մէջ:

ՏՕՔԹ. Գ. ՏԱՎՈՒՏԼԱՐԵԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ՆԵՐՔԻՆ ԵՒ ՎԷՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

Իր դարմանատուներ հաստատած է, ՍՍՍՈՒՐ վողոց, Տօքթ. Սօզոպաեանի (առանձաբոյժ) դարմանատան կից.

Ընդունելութեան ժամեր՝

կէսօրէ առաջ	ժամը	8—12
» վերջ	»	2—6

Կարի եւ Ձեռագործութեան Դասընթացք

ՏԻԿԻՆ ՄԱՌՈՒ ԵՐԱՄԵԱՆ

ՎԿԱՅԵԱԼ ԴԻՐՋԱԿՈՒՀԻ

ԲԱՐԻՁԷՆ ԵՒ ՎԱՇԻՆԿԹՕՆԷՆ

Կարի եւ ձեռագործութեան մասնագիտուհի, Տիկին Մառի Երամեան կը վերապատրաստ իր առհասարակ, Մեծ Սհրայի դիմացը Նօ. 78 ան երկրորդ արկը:

Երեք ամսուան միջոցին կը սորվեցնէ ամենավերջին ճոռաձեւութեամբ, կար եւ ձեռագիտութիւն իր բոլոր բարդութիւններով եւ արդիական միջոցներով, Droit-fils մէթոտով: Իր աշակերտուհիները կ'օժտեն Բարիզի ճախարհանոցը Académie Daydou վկայականով:

ՓՍԱՍՏԱԲԱՆ

ԽԱՉԱՏՈՒՐ ԹԻԹԻՒՆՃԵԱՆ

(Տօքթ. իրաւագիտութեան)

ԿՍՏԱՆՁՆԷ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԴԱՏԵՐ

Ընկերակցութեամբ հանրածանօթ փաստաբան ՄԷՔՐ ԱԶԻԶ ԷԼ ՀԱՇԷՄԻ

Գրասենեակը բացէ կէսօրէ առաջ 9—12 կէսօրէ վերջ 3—6

Rue Allenby, Immeuble NESSOULI ՀԵՌԱՀԱՐ 1—28

Տակուն շինուած/ վայելուչ տեսք/ Հնչուն եւ բնական ձայն/ Ահա յատկանիշները՝

ՈՐՈՆՑՄԱՄԲ ԿԸ ՁԱՏՈՐՈՇՈՒԻՆ

ԱՓՕԼԼՕ ՖՈՆՈՆԵՐԸ

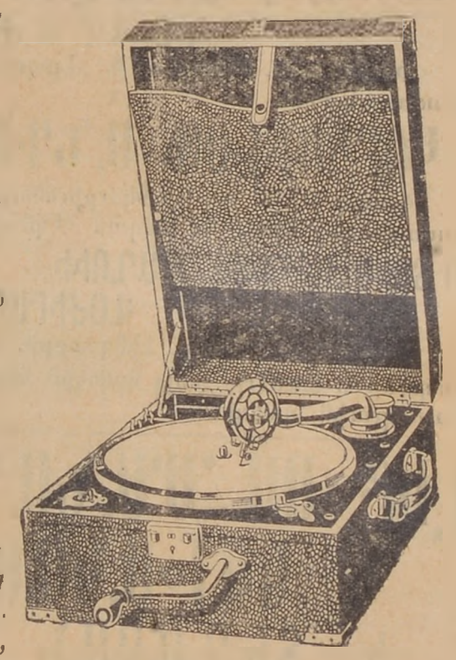

Հրապարակի վրայ գտնուղ բոլոր մարքաներ հետ կը մրցին Աբոլլօ ֆոնոները: Մանաւանդ վերջին նոր մօտէլները, որոնք հասած են արդէն, անգերազանցելի են իրենց տակունութեամբ, վայելչութեամբ և մատչելի գիներով:

APOLLO GRAMOPHONE Co. Ltd
(of London)

ԱՓՕԼԼՕ ՖՈՆՕՆԵՐՈՒ ԹԱՓՈՒՐԸ !!!

Կաւարեալ համոզում գոյացնելու համար անգամ մը այցելեցէք
MAISON APOLLO, Rue de la Poste, BEYROUTH
Փարոզիճ եւ բօնօ ամէն ձեւի, անվիճելի ծառկ եւ առատնորութիւններ դիւրամատչելի գին, վճարումի դիւրութիւն:

Ընդհ. ներկայացուցիչ՝ Սիրիոյ, Պաղեստինի, Անդրյորդանանի, Միջագետքի եւ կիպրոսի.— ԳՈՒՐԳԷՆ ՍԻՆԱՆԵԱՆ

KOURKEN SINANIAN, Boîte Postale 642, BEYROUTH (Syrie)

Թամբ կարսի ձիաւոր խումբին համար: Բացինք վաճառները, թամբերուն տեղը դուրս եկան հին զինուորական չորեր: Թամբերը չկային: Անդրանիկին ցոյց տուին ինչ որ կար: Անդրանիկ ցոյց տուաւ իր գագաթնակէտին: Այդ թամբերու մասին երկար վիճաբանութիւն եղած էր Թիֆլիսի մէջ: Քօրփուսի հրամանատարութիւնը կ'ուզէր ինք ունենալ այդ թամբերը, բայց Անդրանիկ ստիպեց ժամ առաջ դուրս բերել այդ թամբերը Թիֆլիսէն: Ան հասարակ Անդրանիկ կողմնակից էր և կը պնդէր բուռն կերպով որքան որ կարելի էր, շատ բան բերել Հայաստանի և հայ ազգաբնակչութեան խիտ եղած տեղերը:

Կարսի մէջ իմացուեցաւ, որ խարտած էին Անդրանիկը: Կարսի ձիաւոր խումբը կազմ և պատրաստ էր մեկնելու ճակատ, եթէ ձիերը թամբեր ունենային:

Կարսի ձիաւոր խումբը Ծաց այնտեղ:

Անդրանիկ նաև իրեն հետ բերած էր բաւական քանակութեամբ ռազմամթերք, մէկ մասը Թողուց Ալեքսանդրապոլ, իսկ միւս մասը ցրուեց Կարսի զինուորներուն:

Անդրանիկ այնքան կ'աճապարեր հասնիլ Կարին, որ ինք անձամբ կը բանար փամփուշտներուն տուփերը և կը ցրուէր: Անդրանիկի ձեռքերը պատռած էին և արիւնած:

Մի' ժոռնաք, որ Անդրանիկը 53 տարեկան էր:

Նիկոլ մեզ առաջնորդեց իր տունը ճաշի հաւար:

Ջտեսնուած բազմութիւն մը հաւաքուեցաւ Նիկոլի դրան առջեւ:

«Կեցցէ՛ Անդրանիկ, կեցցէ՛ ազգային հերոսը»:

Անգրանիկին ստիպեցինք դուրս ելլել դէպի պատշգամը և ժողովուրդին ըսել մէկ քանի խօսք:

Անգրանիկի արտայայտութիւնը բարձր էր, կը խօսէր կարնոյ պաշտպանութեան չուրջը:

Անդրանիկ բարձրացաւ պատշգամը:

Անդրանիկ խօսեցաւ իր նշանաւոր ճառերէն մէկը: Ես երբեք տեսած չէի այդ մարդը այդքան պերճախօս և տրամաբանական:

— Ես ձեր քաղաքը եղած եմ տարիներ առաջ, բայց կը սա անիկա, երբ դուք սարուկ էիք, այսօր քաղաքը ձեր ձեռքն է, ձեր իշխանութեան տակ, բայց երկար չի Տևար՝ եթէ յարգը չգիտնաք և ձեր ազատութիւնը պաշտպանելու գիտակցութիւնը չունենաք:

Այս էր իր ճառին գլխաւոր միջուկը: Իր ճառէն յետոյ նա կոչ ըրաւ, փորձելու ժողովուրդի ոգեւորութիւնը:

— Ես ձեր զինուոր մըն եմ և կ'երթամ գէպի ճակատ մեր հայրենիքը պաշտպանելու, հաւար ձեզմէ ո՞վ կը միանայ ինծի, և առաջարկեց չարքի կանգնիլ:

Մօտ 2000 հոգի չարքի կանգնեցան: Անդրանիկ իջաւ վար, դասաւորեց և առաջնորդեց դէպի զօրանոց: Մինչեւ զօրանոցը 25 հոգի մնացին:

Թքեց Անդրանիկը և հեռացաւ դէպի կայարան:

— Փուճ մարդիկ են, այս ժողովուրդը հաւաքականօրէն չպիտի աչի առի իր ազատութեան, այլ բուռ մը մարդիկ միայն:

ՍԱՐԸ ՂԱՄԻՇԻ ՄԷՋ

Դիշերը հասանք Սարըղամիշ:

Սարսափելի ցուրտ: Զինուորները մնացին վակոններու մէջ՝ մինչեւ առաւօտ, Անդրանիկ կարգադրութիւն կ'ընէր մեկնելու:

Ռուսերը նեղ գծով երկաթուղի կառուցած էին, իրենց գրաւումի ընթացքին, կարնոյ ճանապարհին

ՕԻՆԷ ԴՈՒՆ ՔԵԶԻ
եւ
ԱՍՏՂԸ ՔՈՒՈՒ ՊԻՏԻ ՕԳՆԷ

ԸՆՏԱՆԻՔԻ ԱՍՏՂԸ

(L'ETOILE du FOYER)

Առեւտրական և երկրագործական ժողովրդային վարկի հաստատութիւն
Անանուն ընկերութիւն.— դրամագլուխ՝ 3,000,000 ֆրնք.
որ կրնայ 3.000,000,000 ֆրնք.ի բարձրացուիլ վարչական խորհուրդի պարզ որոշումով:

Կեդրոնատեղի.— 137 Boulevard Sebastopol - Paris

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ Արեւելեան պետութեանց
Սակայ Օքէի օճիքի, Պուրհ, Պէյրութ

ԵԼԵԻՄՏԱԿԱՆ ՃԻՒՂ
Ամանի պարտեւագրութիւնի
ՕԺԻՏ

ԿԱԼՈՒՈՑԱԿԱՆ ՃԻՒՂ
ՎԱՐԿԵՐՈՒ ԲԱՑՈՒՄ

Զրաչխատորեալ տոկոս 6%. Ասկէ զատ մասնակցութիւն ընկերութեան չահերուն:

Կալուածի վրայ փոխառութիւններ՝
վճարելի 10—15—20 տարիէն, որոշուած պայմաններէն առաջ ուզողը կրնա՞ վճարել:

ԸՆՏԱՆԻՔԻՆ ԱՍՏՂԸ ընկերութիւնը ներկայիս 75,000ի աւելի անդամ ունի: Մինչեւ 1 Ապրիլ 1931 Ընտանիքին Աստղը 135 միլիոն փոխ առած է, գրաւով 500 միլիոնէ աւելի արժէք ունեցող անշարժ կալուածներու վրայ:

Ամէն թղթակցութիւն ուղղել՝ B,P. 821, Beyrouth

AZTAG
JOURNAL QUOTIDIEN ARMÉN.
B. P. 587
BEYROUTH, Liban

Directeur - Propriétaire
HAIG BALIAN

ԳԻՆԸ ԹԵՐԹԻՆ

ՍԻՒՐԻԱ ատր. 550, Վեցամսեայ 300 Ս. Դ.
ԱՐՏԱՀԱՄՆ. ոսկի 7, Վեցամսեայ 4 տոլար

ԱԶԳԱԿ

ازتـــاك

جريدة سياسية ادبية اقتصادية حرة

ՕՐԱԹԵՔԹ
ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԳԻՏԱԿԱՆ

ԿԻՐԱԿԻ ՄԱՅԻՍ 15 1932

ԳԵՐԱԹԷ ՀԱՍՏ 2.50 Ս. Դ.

Ձ. ՏԱՐԻ | Աւելեն առաքում պէտք է ընել բերքիս տնօրէնին հասցէին | Տնօրէն — Խմբագիր՝ ՀԱՅԿ ՊԱԼԵԱՆ | Չհրատարակուած ձեռագիրները չեն վերադարձուիր | Թիւ 55 (632)

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ ՄԵՐ ՄԷՋ

Արուեստի ոչ մէկ կալուած չի ազդուիր տիրող պայմաններէն ու միջավայրէն այնքան՝ որքան գրականութիւնը։ Եւ մասնաւորաբար թատերական գրականութիւնը։ Որովհետեւ այս վերջինը կապուած չէ մի միայն գրքին ու պարբերականին, այլ նիւթական հաստատութեան մը՝ թատրոնին, և որուն վիճակը կապուած է իր կարգին ժողովրդի մը ապահով գոյութեան։

Անազատ ազգերը, որոնք կամ հեծեծն բռնութեան տակ, և կամ կը թափառին երկրէ երկիր, հերոսական ճիգերով միայն հնարաւորութիւն կը ստեղծեն ունենալու ազգային թատրոն։ Իսկ աւելորդ է ըսել թէ որքան անհրաժեշտ պահանջ մըն է թատրոնը ժողովուրդի մը կեանքին համար։ կառավարութիւնները գրեթէ անխտիր որոշ պիւտճէ կը յատկացնեն թատրոններու պահպանման, թատերագիրները գործի մղելու համար խոշոր մրցանակներ կը հաստատեն, կը քաջալերեն և՛, գրողը և՛ դերասանը և՛ կազմակերպիչը։ Որովհետեւ բոլորն ալ ըմբռնած են այն դաստիարակիչ դերը որ ունի թատրոնը ցեղային նկարագիրը կերտելու մէջ։

Նիւթապէս ապահով, բարգաւաճ և արդիական բոլոր պահանջները լրացնող թատրոնը՝ գրգիռ կը հանդիսանայ թատերական գործերու արտադրութեան։ Պահանջն ու գնահատութիւնը, բարոյական և նիւթական վարձատրութիւնը առիթ կուտան գրողներուն արդիւնաւոր աշխատանքի լծուելու։ Այսպէս է որ բոլոր առաջադէմ ազգերը ստեղծած են ստուար թատերական գրականութիւն, որուն սնունդով յաճախ կը բաւարարուին նաև այլ ժողովուրդներ։

Մեր ժողովուրդը հակառակ իր ապրած անտանելի պայմաններուն, վերջին կէս դարու ընթացքին անկարելի ճիգեր ի գործ դրած է ունենալու հայ թատրոն, կարճ ժամանակ մը, մասնաւորաբար կովկասի մէջ՝ անիկա յաղողած է իր քայլերուն մէջ։ Ցաղին է չեշտել որ հայ դերասանը պէտք չէ չափոթել հայ թատրոնին հետ։ Երկար տարիներ Պոլսոյ մէջ հայ դերասաններ կանգուն պահած են թատերական կեանքը, բայց ատիկա աւելի շահ բերած է թիւրք թատրոնին, կարճ շրջաններ միայն այս վերջին քաղաքը յաղողած է գէթ հայ թատերախումբ ունենալու, առաւելապէս կովկասէն եկած ուժերով։ Մոռցուած չէ տակաւին՝ Աբելեան-Արմէնեան թատերախումբին ստեղծած եռուզեռը՝ Պոլսէն մինչև գաւառները։ Ադամեանի անունը երկար տարիներ յետոյ չի դադրիր խանդավառել մեզ։ Զարիֆեան, Փափազեան, Շահխաթունի, դէմքեր՝ որոնք կը շարունակեն ցեղին չունչը պարտցնել օտար երկինքներու տակ։ Զենք յիշեր տակաւին այն ուժերը որոնք իրենց տաղանդը ի սպաս կը դնեն ուրիշ ժողովուրդներու, ինչպիսին է՝ բեմադրիչ Ռուբէն Մամուլեան մը և կամ Մաքսուտեան մը։

Ցոյց կուտան այս տողերը որ ցեղը ունեցած է թատրոն ստեղծելու անհրաժեշտ ուժերը, բայց մեր ճակատագիրը անկարելի դարձուցած է համախմբելու զանոնք։ Այդ պակասը նաև պատճառ եղած է որ մեր թատերական գրականութիւնը ձեայ աղքատ վիճակի մէջ մինչդեռ գրականութեան տարբեր կալուածներու մէջ մեր գրողներու և անոնց արտադրած գործերուն տարողութիւնը կարող է գոհացնել մեզմէ շատ աւելի բարգաւաճ ժողովուրդներ։

Բարեբաղդար սակայն, մատի վրայ համրուող մի քանի անուններ կան՝ որոնք կը փրկեն հայ թատերական գրականութիւնը կատարեալ անանկութենէն։ Շիրվանզատէ և Լեոն Շանթ մեր օրերուն, իսկ Անդուկ հանց անյեղլին մէջ, կը ձեան մեր մէջ անմրցելի թատերագիրներ։ ճիշդ է, որ շատեր մեր գրողներէն փորձած են թատերախաղեր գրել, որոնք ոչ միայն ոչինչ չեն շահեցուցած մեր գրականութեան եւ իրենց՝ հեղինակներուն, այլ և կազմած են անոնց արժանիքի ամենաթոյլ կողմը։ Ոչ ոք չի յիշեր ներկայիս Պետրոս Դուրեանի թատերգութիւնները, բայց բոլորն ալ սրբութեամբ կը պահեն անոր բանաստեղծական գոհարները։ Սուրէն Պարթեւեանը մէկը չի մոռցներ իր թատերախաղերով յիշելու, և սակայն անոր տիրական արձակն ու պատմուածքները պիտի դիմանան տարիներու փոթորկին։ Նոյնը գրեթէ բոլոր Ամացեալ գրողներուն համար։ Ասոնք չենք ըներ այլևս բոլոր «Վարդան Զօրավար» գրողներուն, որոնք պատմական սքանչելի դէպքեր խաչելէ բացի ուրիշ օգուտ չեն ապահոված։

Զարմանալի չէ նոյնպէս, որ մեր երիտասարդ գրողները չեն հետաքրքրուիր թատերական գրականութեամբ, ներկայիս կովկասի եւ Պոլսոյ կիսկատար պայմաններն ալ չիկան, որպէսզի մարդիկ մղուին ժամածելու թատրոնի մասին։ Բացառութիւն մըն է երիտասարդ գրող՝ եղիա Գասպարեանը, որը միակն է նորերու մէջ թատերգութիւններ գրող, անպայման որ քաջալերանքի արժանի։

Աննպաստ, դժնդակ, անհնարին, և սակայն այս է մեր ապրած պայմանները։ Ինչպէս շատ ուրիշ մարդերու մէջ անկարելին յաղթահարած է մեր ժողովուրդը, անհրաժեշտ է որ թատերական մարդին մէջ ալ անիկա ի յայտ բերէ բացառիկ ճիգ։ Հայ արտասահմանը պէտք է մտածէ թատերախումբի մը ժամին, որ հայ խօսքն ու հայ միտքը պտըտցնէ գաղութէ գաղութ։ Զենք պակսիր դերասաններ և սիրողներ կազմակերպող կամք մը կարող է լրացնել մեր կեանքի այս պակասը։

Այս միջոցաւ միայն նոր գարկ կ'ստանայ հայ թատերական գրականութիւնը։

ԼՈՒՍԱՆՑԿԻ ՎՐԱՑ

ՁՅՈՑՑ ԽՕՍՔ

— Ա՛յ, կ'ըսեմ, համբաւը մեր օրերուն չափազանցուած ապրանք մըն է որուն տակունութիւնը թէպէտ անվաւեր, բայց չնորհիւ գովեստներու չոյլանքին հրապարակի վրայ բաւական փնտռուած է։ Ապացոյց որ սակաւիկ իրական արժէքներու մօտ, փառքի գահին վրայ բազմած բորոտները բանակ մը կը կազմեն։

— Այո՛, այո՛, կը հասկնամ, ձեր խօսքը ամբոխին մասին է։ գուք կը հրճուիք անոր առողջ բնազդով, ու կ'անկալէք որ քառակուսի ուղեղով այդ գեղուհին մասին ուրիշներ ունենան ձիշտ այն համոզումը ինչ որ ունիք դուք։ Ու ձեր սխալը ատոր մէջ կը կայանայ։ Մենց որ մենք զայն կը չափենք կանխակալ մեր կարծիքներուն տարագր անոր հագուստներէ վերջ։

— Բայց քանի որ այդքան կը պընդէք, կը խնդրեմ ձեզմէ յոգնութիւնը չանձն առնել և Պոնի Ամբոխին Հպատակութիւնը կարգալու։ Հաւանօրէն ան էլի պարզ պիտի ըլլայ ձեզի համար իրր փաստ յառաջ քշած այդ ծափերուն ծանրութիւնը կշիռքի զարնելու....

— Երբեք։ Սխալ չհասկցուիս։ Ձեմ ժխտեր քաղաքներութեան հարկը։ ու խորապէս հաւատացած եմ որ իրական քննադատութիւն մը, որ բարոյական խորք մը ունի և վաւերական արժանիք կառուցանելու կը ծառայէ, մեծագոյն պզտրցն է արուեստի ու գիտութեան բոլոր մարզերուն մէջ կարևոր ուժեր երևան բերելու համար։ Մնացածը՝ — այն որ քաղաքականութիւն կը բուրէ ու անակնկալներու կչիռով ու նիւթին խայտով հրապարակ նետուած է, — ինքնին ծիծաղելի է։ Ա՛, մեր ներքինին ու մանաւանդ անոնց ժամն ներքողներուն տարափն է որ չափս միջակութեան դիմերուն վրայ պահած է նոյնիսկ չնորհալի ականակներ, որոնք, օր մը գարձած մեծամիտ ու ամբարտաւան հովկուներ, մեռած են նոյնիսկ ժամանակակից սերունդին համար։

— Բայց ի՛նչ յոգնութիւն հեռուները երթալէ, այսօր համբաւի մուրացկանութիւնը ախտ մը դարձած է։ Մոռացութեան կը տրուի կարևորը։ «իրական արժանիքը ձիգով ու չամառ աշխատանքով ձեռք կը բերուի։» Թոզունք տանդուլ օժտուած բացառիկ դէմքերը։ Մենց որ նոյնիսկ նման բարեմասնութիւններով ծնած տակաւին անհատներու գործին մէջ թեթիւթին յոգնութիւնն ու ծանրութիւնը նժարող մասեր կան, յարգանքի ու հետաքրքրութեան արժանի։

— Բացատրեմ։ Թոլսթոյ ամբողջ հօրը անգամներ սրբագրած է իր Անհա Քարենինայի ձեռագիրը։ Ցոլսէյ հրեք տարի յատկացուցած է Սալամպօ գրելու, ու այս տարիք երկու անգամ ամբողջած կարկեցած, ու հազար հատոր կարդացած։ Պոնտիարթ գիշերներ յատկացուցած է մաթեմատիքական բարդ հարցերու, և լափած ամբողջ միջնադարեան մեծագոյն հեղինակները։ ու.... առանց զգայապաշտ մը ըլլալու՝ հօրը անգամ կարդացած է Վէրթէր։ Չէք կրնար անշուշտ ժխտել, որ ափյափյ վերցուած այս անուններ — տաղանդով ու հանճարով օծուն — չատ բարձր կը մնան համբաւի տարուած մեր չատ մը միջակութիւններէն։

— Բայց ատիկա տարակոյս չէ։ Ձեմ հակնար։ Եթէ լրագրութեան պարտականութիւնն է արձագանգ ըլլալ ամբոխ ընկերային ու գրաչգեղարուեստական հարցերու, որոնց կարևորութիւնը ձեմ ժխտեր, այդ պարագային, ինչպէս ընդունուած է քաղաքակրթուած երկիրներու մէջ, ուր մամուլին գերը չատ բարձր է ու տիրական, պէտք է խորքամուխ ձիզ պատասխանատու մտածողութեան վատահիլ։

— Ա՛յ, կ'ըսեմ, համբաւը մեր օրերուն չատ նոյնքան չանդուզն կարծիք է, որքան մամուլին սիւնակները՝ հանուղ առաջին չորքին առջև բաց ձգելու մեղանքը։ Բայց եթէ իսկապէս չունինք պատրաստուած մանագէտներ, ուրեմն նախընտրելի է ոչինչ չգրել։ կամ արձանագրել պարզ ու չօչափելի իրողութիւններ։

Ցմոռնանք որ ժամանակակից մեր մեծագոյն թերին կը մնայ համայնագիտութիւն մըն։ Ամէն պատրաստուած մանագէտներու սովը գրեթէ ամէն սապարէզի մէջ։ Ու այս բոլորին տրամաբանական եզրակացութիւնը այն է որ նախ արտայայտուած կարծիքները — ուռուցիկ ու անարժէք — տակաւ կը խամրեն պարկեշտ լրագրութեան խօսքը։ Երկրորդ հասարակութեան համար կասկածելի կը դառնան գրականութեան և գեղարուեստի արժէքը և երրորդ կը չխզուին ու մեծամասնութեան կ'առաջնորդեն ենթականն։

— Ցամ ժխտեր։ ժամանակակից մեր կեանքը կ'ապրի չափ ու ներչնակ հայեցողութիւններու մղձաւանջը։ Մասնակի արժէքներ, հատուածակոտոր կշիռներ՝ կը բռնեն մեր առօրեայ մտածողութեան լծակէն — ու պէտք է խոստովանիլ — դառնութեամբ այո՛, որ մեր բարքերուն ամենէն սիրտը կոփող է սակայն, որ ներկայիս մեր գրականութիւնն ալ արուեստն ալ հատուածական հաշուեյարդարի ենթակայ է։ Միգի համար Ա.Տարտարեան հայ ոգիին ու տատասպանքին երգիչը չէ, այլ մոխանայ... հայերու տատասպանքին։ Միամտութեան ազգային դիցապնդրակ մեծ բանաստեղծ մը չէ, այլ ըսվիճ փերիոդ մը։ Ապրիլ 24 համազգային պատան մը չէ, այլ հրանդագին ու մոլեռանդ հոգեբանութիւն։ Մայիս 28 ազատագրութեան ցնծասօնր չէ, այլ մավզերականներու... ու եռագոյնը մեր հպարտութեան ու անկախութեան խորհրդանիշը չէ՝ այլ քաջերի կոտր մը... Ահա թէ սիրելիս, մասնատուած արժէքներու կուբացումը ուր հասցուցած է մեզ։ Ու պէտք է խոստովանիլ որ, երբ ժողովուրդ մը այս հոգեբանութեամբ կ'ապրի, ան կը գըտնէ բարոյական լրջութեան անկիւնադարձի մը առջև, որուն նուէր քաղաքական հիասթափութիւն կայ։

— Շեղեցա՞յ, կ'ըսէք։ Դուգէ։ բայց մի մոռնաք որ այս չեղումը իր օղակներով կապուած է այն չղթային որ մինչև հոս կ'երկարի։

Մաքրագործումի անհրաժեշտութիւնը հրամայական է բոլոր ճակատներուն վրայ։ Կրնայ պատահիլ որ դիրքերը կ'սխայանան, շարքերը կ'անօսրանան ատիկա փոյթ չէ։ Վասնզի երբեք մեծ գաղափարները առաջին անգամ ամբոխներուն ուղղին երջանիկ յղացումը չեն եղած։ Ու միլիոն մը և աւելի ամբոխներ իրենց ծուռ կամ ուռած գանկերով պիտի չկրնային հասկնալ Այնչեայն մը կամ Պէթհովէնն մը։ Ես կը պաշտամ գայրայքը ու հեթանոս յեղափոխութիւնը սակաւաթիւ այն տիտաններուն, որ իրենց ետևէն կը քաշեն մեզ։ Մեր փբերկութիւնը անոնցմէ է։ երջանիկ է ցեղ մը որ ծնունդ կուտայ նման հսկաներու։

Ակնաբկութիւնս ասոնց է։ չեմ արհամարհեր քանակը։ բայց կը խնամքիմ որակի մաքրութեան առջև։ Ան է որ կ'արժեցնէ բանիին իմաստութիւնը։ Ան է որ իր առաքելատիպ կեցուածքով կ'առաջնորդէ զանգուածները խելայեղ բարձրութիւններու։ Ան է, մէկ խօսքով, որ իր կամքին արեգակով կը ճառագայթէ հասարակական չվիռներու խորը ու կը քայէ նոր յարկանիներու ի խնդիր։

— Ձիշտ ու ճիշտ։ մեզի Արտաւազդներ պէտք են վերանորոգ կեանքի ու յաղթանակներու համար։ Մեր Ներկուէսը չդիացած է, մեր կամքը և հոգիին մի ոգին խորտակուած է, պէտք է չդրկիդել զանոնք, պէտք է ձիձել, ձիձել երկաթեայ սալի մը վրայ մեր փբերկութիւնը։

ԱՐԱԲ ԱՐԴԻ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ

ՔԱՋԱՆՈՒՄԻ ՄԻՋՈՑԻՆ

«ԿՈՑՐԱԾ ԹԻԹԵՐ»Ը ՎԷՊԻՆ ՔԱՂՈՒԱԾ

... Եւ ի պատասխան ըսի իրեն.— Ո՛վ Սէլմէ (վէպի հերոսուհին է), ձեր բոլոր այս բաները պիտի կատարեմ... հոգիս հոգւոյդ պահարան, սիրտս գեղեցկութեանդ բնակարանը, կուրծքս վիշտերուդ գերեզմանը պիտի ըլլայ... այո՛, պիտի սիրեմ քեզ, ո՛վ Սէլմէ, այնպէս ինչպէս դաշտերը կը սիրեն գարունը։

Ձեզով պիտի ապրիմ, ինչպէս ծառերը կապրին արևուն ջերմութեամբը։ քու անունդ պիտի նուագեմ, ինչպէս ձորը կերգէ գեղգկան եկեղեցիներու կոչնակներու հնչիւնին արձագանգը։ Միտք պիտի դնեմ քու հոգւոյդ խօսքերուն, ինչպէս ծովափունքը կունկընդրէ երգը ալիքներուն. պիտի յիշեմ քեզ այնպէս ինչպէս կարօտակէզ նժոյգը կը վերյիշէ իր սիրելի հայրենիքը, ինչպէս գահագուրկ արքան՝ իր պատւոյ ու փառքերուն օրերը, ինչպէս տարաբաղդ գերին՝ ազատութեան և ապահովութեան ժամերը։

Պիտի ժառեմ քեզ, ինչպէս հողագործը կը ժառէ հասկերու տրձակներն ու կալերուն բերքը, ինչպէս բարի հովիւը՝ գալարաւէտ մարգարիտն ու գըլգրկահոս առուակները։

***

... երբ այգը փայլեցաւ «Սէլմէ»ն ձնաւ արու գաւակ մը։

Անոր առաջին հիչը լսելուն պէս. Սէլմէ գաւերէն գոցուած աչքերը բացաւ, չուրջը նայեցաւ և սենեակին անկիւնները ցնծացող դէմքերը դիտեց։ Պահ մը վերջ, երբ հայեացքը սևեռեց տեսաւ որ կեանքն ու մահը կը մենամարտին իր մահիճին մօտ. նորէն աչքերը գոցեց դառնագին և առաջին անգամ ըլլալով «զաւա՛կս» գոչեց։

.....

Արեւածագին մօտ Սէլմէն ստինքներուն մօտեցուց մանկիկը՝ որ առաջին աչք-բաչն ըրաւ իրեն և նայեցաւ մօր աչքերուն մէջ և յետոյ ցնցումով գոցեց զայն վերջնականապէս։

Այն տեղ լռիկը մօտեցաւ և առաւ զայն անոր գրկէն, անոր այտիկներուն վրայ երկու մեծ կաթիլներ իջան աչքերէն, «այցելո՛ւ մը, որ կը չուէ՛ արդէն...» մտմտաց ինքնիրեն։

... Մեռա՛ւ մանկիկը, երբ թաղեցիները և բարեկամներ հաւաքուած մեծ սրահին մէջ, գեռ անտեղեակ, հօրը հետ նորածինին կենաց... բաժակներ կը պարպէին։ Ու հէ՛գ Սէլմէ աչքերը լռիկին յառած պոռաց «դարձո՛ւր ինձ տղեկս որ սրտիս վրայ սեղմեմ զայն...»։

.....

Մնա՛ւ արշալոյսին և մեռա՛ւ արևածագին. այո՛ ձնաւ արշալոյսին հետ և մեռա՛ւ արեւածագին հետ... ո՛ր մարդկային էակն է որ պիտի կրնայ ժամանակը չափել մեզ ըսելու համար թէ արշալոյսին գալուստէն մինչև արեւածագը անցած մէկ ժամը՝ աւելի կարճ է քան դարերը, ուր ազգեր կուգան ու կ'անհետանան։

Մնաւ անիկա մտածումի մը պէս և մեռաւ իրրեւ հառաչանք մը և աներեւոյթ եղաւ սառուերի մը նման։

Սէլմէ Ֆէրամէ ճաչակեց գգացումը մայրութեան, բայց ան (որդին) չձաց որ հրշանկացնէ և մահու ձիրանէն ազատէ զինքը։

Կարճկիկ կեանք մը որ սկսաւ փիչերուայ վախճանին և լռեցաւ ցերեկրան սկիզբը։ ան նմանեցաւ ցողի կաթիլին, որ խաւարի արեւանունքէն

րուն ազին, որպէսզի անկէ յառնէ հզօր ու եղբայրական ոգին հայութեան։

***

— Այո՛, և առաջին հերթին նոր սերունդն է որ պէտք է այս զգացումներով դաստիարակուի, ան որ յաւակնութիւններ կը մնուցանէ նախորդ սերունդին վրայ. պէտք է կասկածելի իր բռնդին վրայ. պէտք է կասկածելի իր առաքինութեանց աղբիւրներ առաջին օրէն ու առաջին գին վրայ հրևան բնաւ պէտք պատասխան է։

Ցաղիկ մը որ ցեղը ունեցած է թատրոն ստեղծելու անհրաժեշտ ուժերը, բայց մեր ճակատագիրը անկարելի դարձուցած է համախմբելու զանոնք։ Այդ պակասը նաև պատճառ եղած է որ մեր թատերական գրականութիւնը ձեայ աղքատ վիճակի մէջ մինչդեռ գրականութեան տարբեր կալուածներու մէջ մեր գրողներու և անոնց արտադրած գործերուն տարողութիւնը կարող է գոհացնել մեզմէ շատ աւելի բարգաւաճ ժողովուրդներ։

Բարեբաղդար սակայն, մատի վրայ համրուող մի քանի անուններ կան՝ որոնք կը փրկեն հայ թատերական գրականութիւնը կատարեալ անանկութենէն։ Շիրվանզատէ և Լեոն Շանթ մեր օրերուն, իսկ Անդուկ հանց անյեղլին մէջ, կը ձեան մեր մէջ անմրցելի թատերագիրներ։ ճիշդ է, որ շատեր մեր գրողներէն փորձած են թատերախաղեր գրել, որոնք ոչ միայն ոչինչ չեն շահեցուցած մեր գրականութեան եւ իրենց՝ հեղինակներուն, այլ և կազմած են անոնց արժանիքի ամենաթոյլ կողմը։ Ոչ ոք չի յիշեր ներկայիս Պետրոս Դուրեանի թատերգութիւնները, բայց բոլորն ալ սրբութեամբ կը պահեն անոր բանաստեղծական գոհարները։ Սուրէն Պարթեւեանը մէկը չի մոռցներ իր թատերախաղերով յիշելու, և սակայն անոր տիրական արձակն ու պատմուածքները պիտի դիմանան տարիներու փոթորկին։ Նոյնը գրեթէ բոլոր Ամացեալ գրողներուն համար։ Ասոնք չենք ըներ այլևս բոլոր «Վարդան Զօրավար» գրողներուն, որոնք պատմական սքանչելի դէպքեր խաչելէ բացի ուրիշ օգուտ չեն ապահոված։

Զարմանալի չէ նոյնպէս, որ մեր երիտասարդ գրողները չեն հետաքրքրուիր թատերական գրականութեամբ, ներկայիս կովկասի եւ Պոլսոյ կիսկատար պայմաններն ալ չիկան, որպէսզի մարդիկ մղուին ժամածելու թատրոնի մասին։ Բացառութիւն մըն է երիտասարդ գրող՝ եղիա Գասպարեանը, որը միակն է նորերու մէջ թատերգութիւններ գրող, անպայման որ քաջալերանքի արժանի։

Աննպաստ, դժնդակ, անհնարին, և սակայն այս է մեր ապրած պայմանները։ Ինչպէս շատ ուրիշ մարդերու մէջ անկարելին յաղթահարած է մեր ժողովուրդը, անհրաժեշտ է որ թատերական մարդին մէջ ալ անիկա ի յայտ բերէ բացառիկ ճիգ։ Հայ արտասահմանը պէտք է մտածէ թատերախումբի մը ժամին, որ հայ խօսքն ու հայ միտքը պտըտցնէ գաղութէ գաղութ։ Զենք պակսիր դերասաններ և սիրողներ կազմակերպող կամք մը կարող է լրացնել մեր կեանքի այս պակասը։

Այս միջոցաւ միայն նոր գարկ կ'ստանայ հայ թատերական գրականութիւնը։

Ա. ԻՆԸ "ՎԱՅ"ԵՐԸ

«الويلات النسم»

1.— Վա՛յ այն ազգին՝ որ կրօնքէն ազանդի, դաշտավայրէն փողոց և իմաստութենէն ունայնաբանութեան կը դիմէ։

2.— Վա՛յ այն ազգին՝ որ իր չհիւսածը կը հագնի, չի սերմանածը կ'ուտէ և չի քամածը կը խմէ։

3.— Վա՛յ այն պարտեալ ազգին՝ որ իր յաղթականներուն ոսկեհուռը կառավարութիւն և տգեղ գեղեցկութիւն կը համարէ։

4.— Վա՛յ այն ազգին՝ որ անարդարութենէ քունի մէջ կը խորչի, իսկ արթուն վիճակի մէջ գլուխ կը ծռէ անոր։

5.— Վա՛յ այն ազգին՝ որ դագաղի ետևէն քան թէ միայն ազատակ կը բառնայ գերեզմանատան մէջ կեցած միջոցին կը պարծի և վիզը աւուրն տակ դրած միջոցին կ'ապաւաչքի։

6.— Վա՛յ այն ազգին՝ որուն քաղաքականութիւնը ազուէսութիւն, փիլիսոփայութիւնը խեղկատակութիւն եւ արհեստը խաբեպայութիւն է։

7.— Վա՛յ այն ազգին՝ որ բոլոր աչխարհակալները կը գիժաւորէ թմբուկով ու արիներով և յետոյ անաթգական սուլուիներով կը վռնաէ զանոնք, ուրիշ աչխարհակալ մը գարձեալ թմբկահարութեամբ բնդունելու համար։

8.— Վա՛յ այն ազգին՝ որուն խեղկատին համբ, զօթաւորը կոյր և. դիւանապետը պռոտաչխոս է։

9.— Վա՛յ այն ազգին՝ որուն ամէն մէկ ցեղը մէկ մէկ ազգ կը կազմէ։

ՃՐԳՐԱՆ Խ. ՃՐԳՐԱՆ

Թրգմ. Մ. Գ. Զ.

ԱՅՍՕՐ, ՇԱԲԱԹ ԵՐԵԿՈՅ, "ՕՇԻՆ ՊԱՅԼ" ՔՐԻՍԹԱԼԻ ՄԷՋ

ՔՐՈՆԻԿ

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

Գ.

Անթուն Խանի միթինկի միջոցին Տօքթ. Լամարչ գիտել տուաւ. — «Հարկատուներու ցոյցերով է, արդարեւ, որ յեղափոխութիւնները կորսան. և աւելի լաւ է ժամանակի մը համար տակաւին համբերել ողբալի գանձային օրէնքի մը, քան թէ ընկերային անկարգութեան երթալ»։ Որչափ ալ արդար եղած ըլլային Տօքթ. Լամարչի վախերն ու Թելադրութիւնները, Հոգատար իշխանութիւն և ժողովրդական ցոյցերու կազմակերպիչներ հաւասարապէս խելացի գտնուեցան Թողլու համար որ խնդիրները մինչև ընկերային անկարգութիւն, մինչև քաղաքային ըմբոստութիւն առաջնորդեն ժողովուրդը։ Հոգատար պետութեան ներկայացուցիչը, քաղաքական հասունութեամբ շարժեցաւ։ Երբ տեսաւ, թէ նախարարներ ու երեսփոխանութիւն, իրենց սովորական յամառութեամբ, սոսկ իրենց անհատական՝ շահերը պաշտպանելու համար, կրնան ծայրայեղութիւններու դիմել ցուցարարներու դէմ, և տեղի տալ քաղաքային չփոթութիւններու, իրենց չը սպասած մէկ պահուն, չանթահարիչ անակնկալով մը ժողովուրդին վնասելու անկարող դիրքի մը վերածեց զիրենք իրենց ձեռնթափութիւնով, և Պէյրութի խնայեց հաւանական արիւնահեղութեան մը ցաւալի և ամօթապարտ պարագան։ Որովհետև, ինչպէս ըսած է իրաւամբ, ծերակուտական Հէրիօ, «քաղաքականութեան կլուածը խելքի կլուածը չէ՛ բնաւ», և շատ անխելքութիւններ ալ կրնան գործուիլ քաղաքային և ընկերական շարժումներու միջոցին։Եւպատահեցաւ ինչորպիսի պատահէր. «անիշխանութիւնը միշտ ստեղծող է դիկտատորութեան»։ և Բարձր Գոմիսէրութիւնը երկրին ու ժողովուրդին օգտին համար կախակայեց թէ՛ մեր սահմանադրութիւնը, թէ մեր ազգ. կառավարութիւնը։

Եւ հիմա, որ վաղուան բարենորոգումներով, վաղուան խնայողութիւններով, վաղուան վարչաձևով զբաղելու սկսած են միտքերը, երկիրը դէպի բարօրութեան առաջնորդելու համար, հիմա է որ պէտք է մտահոգուինք լրջօրէն իսէային և կարելի իրականութիւններու միջև մեր լնորութիւնը կատարելու և ըստ այնմ յարմար և բանաւոր վարչաձևւով մը երկիրը օժտելու համար։

Չկայ մարդ մը որ չըղաձայ իր երկրին անկախութեան իր հայրենիքին ինքնաբաւ ազատութեան։ Ամէնուն քաղաքական իտէալն է ասիկա։ Բայց խնդիր է թէ Լիբանան հինա՞յ ազատ և անկախ ըլլալ։ Ազատ և անկախ պետութիւն մը ըլլալու համար. 1. Պէտք է ունենալ հողային տարածութիւն, և ստուար բնակչութիւն. 2. Զինուորական կազմակերպութիւն, բանակ, նաւատորմ, 3. Բաւական հարստութիւն պահպանելու համար գոյութիւնը պետական կազմին ու բանակին. 4. Բաւարար ներքին արտադրութիւն, ճարտարարուեստական և հողային, պատերազմի ընթացքին ինքզինքին բաւելու համար։ Եւ դեռ ուրիշ կարգ մը ընկերական. հոգեբանութեան, տնտեսական ու ազգական կարեւոր պայմաններ։ Եւ պէտք է խոստովանիլ, թէ նոյն իսկ խաղաղութեան օրերու մէջ, Լիբանան ինքնաբաւ, անկախ և ազատ ըլլալու տարրական պայմաններէն զուրկ կը գտնուի։ Եւ երբ այս, չարունակ պէտք պիտի ունենայ քաղաքական— պետական նեցուկի մը, որ իր հողային ամբողջութիւնը պաշտպանէ հողաքաղց օտարներու հանդէպ, որ օգնէ իրեն պահպանելու ներքին կարգ ու սարքերը կառավարական արդար վարչաձեւով մը, որ մղում տայ երկրին տնտեսական կեանքին, քաջալերելով ազգային ճարտարարուեստն ու մշակոյթը, և ստեղծելով ժողովուրդին համար յարաբերական երջանկութիւն մը իր դարաւոր կեանքին սովորական պայմաններուն մէջ։ Այս պայմաններու մէջ, այլեւս Լիբանանի ազգային կառավարութիւն ըսուածը տարբեր բան մը պէտք է ըլլայ բուն իսկ ազգային անկախ պետութենէն։

Ամէն վարչաձև պէտք է համաձայն ըլլայ ժողովուրդներու հոգեբանական ընդունակութիւններուն, և հայրենիքներու տնտեսական պայմաններուն։ Իր նիւթական կարողութիւններէն վեր ծախքերով սննդաւորած ռէէ կառավարական վարչաձէ սնանկանալու դատապարտուած է։ Երէկի մեր օրինակը պերճախօս է այս մասին։ Զգացումներու վրայ հիմնուած վարչաձեւեր չեն կրնար տևական ըլլալ։ Այդ զգացումներուն կոթնած կարգ մը «դէմագոգ»ներ ամ. կավարներ չուտով պիտի զեղծանին իրենց պաշտօնին մէջ. և պիտի չխղճահարին իրենց յանձնուած կառավարութիւնը ի վնաս ժողովուրդին և յօգուտ իրենց անձերուն գործածել։Շահը ...մեծագոյն ազգակներէն մին է այսօր պետական հաւաքական թէ անհատական կլուածի մէջ։ Այլեւս կայսերական ծիրաններ պատուած են ամբոխները կարենալ շարժման մէջ դնելու համար։ Նիւթական բարեկեցութիւնը դրդիչ ուժն է ժողովրդական շարժումներուն։ Որչափ ատեն Լիբանանի մէջ իտէալ մըն էր խնդրոյ առարկան ոչ ոք շարժեցաւ տեղէն. մեծ զանգուածը շարժեցաւ այն ատեն միայն երբ կառավարութեան բացը գոցելու համար ձեռնարկուեցաւ չափազանց տուրքերու և մաքսատուրքերու, եւ այսպէսով paupérisme-ի դաժան ստուերը ցցուեցաւ ամէնուն աչքին առջեւ։

Այլեւս եկաւ է ժամանակը, որ ըսենք, թէ երէկի Ազգ. կառավարութիւն, և Սահմանադրութիւն ըսուածը մեծածախս պերճանք մըն էր, անօգուտ, և նոյն իսկ վնասակար։ Լիբանան պէտք ունի ազգային գոյութեան մը, ու զինքը վեր բարձրացնէ իր կրօնական գոյութենէն, ազգային գոյութեան մը, մշակոյթով, ճարտարարուեստով։ և ասոր համար մեզի անհրաժեշտ եղածը ընդհանուր առողջութիւնն չէ, գրթութիւնն է, ճամբաներն են, վաճառականութիւնն է, երկրագործութիւնն է, ազգային ճարտարարուեստն է, ընդհանուր ապահովութիւնն է մեր սահմաններուն մէջ. Եւ այս ամէնը ունենալու համար անհրաժեշտ չէ՛ ունենալ ո՛չ 40-50 երեսփոխան, ո՛չ 7-8 նախարար ու նախարարապետ, որոնք պիտի զան իրենց մակարոյծի կեանքը պարտադրելու երկին, և որոնք պիտի օժանդակեն երկրին անդորրութեան խանգարումին, իրենց երեսփոխանի ազդեցութիւնը գործածելով կա՛մ մաքսանենգութեան, և կամ աշիրէթական գրիչխանութեան։ Պաշտօնի գլուխ անցնող մեր քաղաքական մարդերը ցոյց տուին անգամ մըն ալ, և վեց տարիներէ ի վեր, թէ թիւրքական զեղծարար միտքը իր բոլոր ուժգնութեամբ դեռ կ'ապրի ու կը գործէ մեր վարիչներուն հոգիին մէջ, և դեռ մենք երկար տարիներու քաղաքական դաստիարակութեան պէտք ունինք մեր վրայէն թօթուելու համար թիւրք հոգեբանութիւնը, վարչական կատարելագումի կարենալ հասնելու համար։

Փորձը ցոյց տուած է, թէ երկրին տնտեսական կեանքը ձեռնտու չէ՛ իրականին մէջ անիրականալի ազգային կառավարութեան մը երէկի վնասակար պերճանքը կամ ֆանթէզին շարունակելու։ Դաւրեր ամբողջ Լիբանան կրցած է կառավարուիլ կառավարիչով մը, եւ վարչական ժողովով մը։ Միևնոյն կրնայ ըլլալ այսօր ալ ազգային անունի տակ. բաւական է որ ընտրուելիք կառավարիչը ուղղամիտ, արդար և վճռական ըլլալ, բաւական է որ զինքը շրջապատող վարչական ժողովինցանցառ թիւը կազմուած կըլլայ իմաստուն, և հայրենիքսն ծառայութեան նուիրուած պարկեշտ մարդերէ։ Եւ այսպիսի հոգեբանութեամբ, կամքով և իմացականութեամբ օժտուած քանի մը մարդ, չա՛տ աւելի պիտի արժէր քան իրենց կոչումին ու դերին անգիտակից, և միայն ամսական և գիրք մուրալու համար հաւաքուած հարիւրաւոր երեսփոխաններ։

Եւ կարծենք, եկած է ժամանակը, որ մեր երէկի ժողովրդական ցոյցերուն ղեկավար փաստաբանները, օրէնսգէտները, ճարտարապետները, բժիշկներն ու արուեստագէտները մտահոգուէին վաղուան վարչաձևին, և հնարաւոր կարելիութիւններու հարցով, երկիրը միանգամ ընդ միշտ փրկելու համար փոլիթիքօրներու խայտառակութիւններէն։

ԴԻՏՕՂ

ՈՐԲԵՐՈՒ ՄԷՋ, ՈՐԲԵՐՈՒ ՀԵՏ

Նժդեհ կեանքի այս տաժանագին օրերու մէջ հայ որբերը տեսնելու կ'երթամ։

Ցաւերու դժոխք մը կը բոնկի ներսս. բոուած է թէ գրիչը արցունքի քոյրն է, այո՛, ան այսօր իր սուր ծայրովը կը դպչի սրտիս խոցերուն։

Երեք անմեղ հոգիներուն հետ, Լիբանանի տեսարանները կը նմանցնենք մեր քամբախտ հայրենի երկրի այս կամ այն դիրքին։ Բիւրայեզու բնութեան տաճարին մէջն ենք, ծաղիկներ բուրվառ կը շարժին խնկալից և թռչուններ հոգեբուխ շարականներ ու սաղմոսներ կ'երգեն։

Կը սիրենք յառիլ ծաղկին, վտակին, յճակին ու գետակին և եթերային կապոյտին ու պարզել մեր սիրտը անոնց առջև։ Զեփիւռին յանձնեցինք մեր խորին խոյհուրդները ու երազները։ Թափեցինք մեր վիշտերն ու հոգերը ճամբու երկայնքին անցորդներուն բարեւ կեցած ծառին, թուփին, սարին ու քարին։ Տեսանք թէ սեպ ժայռերն անգամ լեզու և հին անցքերու վկայ պերճախօս թարգմաններ ունին։

Ժպտել ենք. երկինքը մերթ կ'արտասուէ և մերթ արցունքը կը սրբէ. մեզի և մեր որբերուն հետ գոցցես խորհրդաւոր արարողութեան մը ինքն ալ կը մասնակցի։

Այո՛, թէ մեր փոքրիկներուն ծնողքներուն հետ վերէն արիւն արցունք՛ կը թափէ մեր ճամբան և թէ զանոնք խրնամող նոր ծնողքներուն բարի ոգիներու հետ՝ օրհնութիւն կը կարդայ։

Զառիվայրէ մը, մանուածապատ նեղ ճամբէ մը վար կիջնենք. քիչ յետոյ մեր սիրելի քոյրերը և պզրիկ եղբայրները պիտի տեսնենք։

Ո՛վ մեր նահատակ հոգիներ, թռէ՛ք բիւրաւոր թիւերով մոլութեանց կապանօք կաշկանդուած երիտասարդաց քով և բացէ՛ք անոնց հոգեկան աչեր որ տեսնեն բարոյական աշխարհի երջանկաւէտ յուսափայլումը։

Ո՛չ տէր, թռիչք տուր քարսիրտ, անխիղճ հոգիներուն, որ ըլլան վե՛ր սլանան, շատ վեր մոլութեանց զազիր վարշահոտ մթնոլորտին ու տարածեն իրենց թեւեր մաքրափայլ խորհրդոյ ոսկի եթերներուն մէջ։

Ծովեզերքն ենք, անմեղ հոգիներ կը վազեն կը ցատկռտեն և իրենց ծանօթներ կը փնտռեն։

Ահա, որբանոցը։ Հայ որբերու շարանն է որ կ'անցնի։ Փարոս մը լուսացնցող աշխարհի խաւար ովկեանին մէջ կառուցուած, փոքրիկ աշխարհ մը սիրոյ ու երջանկութեան՝ մաքուր հաճոյք, դրախտ մը երկնային։

Օրհնեա՛լ ըլլաք բարի հոգիներ որ ձեր միջոցաւ աշխարհի փոթորիկներէն տարուբերուած հոգին ապաստանարան մը կը գտնէ անդորրաւէտ, ու լքեալներն անարգել սփոփանք ու մխիթարանք կը գտնեն։

Շրջապատուած ենք մեր սրտահատորներէն, անուշ մեղոյշ աչեր չարունակ մեզ կը դիտեն։

Որբանոց չէ որ կը տեսնենք, այլ մեծ ընտանիք մը, կը խորհինք թէ ընտանիքը երկրին վրայ շինուած երկինք մըն է, աստուածարնակ տաճար մը։

Միս ծէզըկորն, երկու երեք տարեկան ծաղիկ կեանքերու հետ նորեկ ճամբորդները կը դիտէ, իրեն և քանի մը Տանիմարքացի Օրիորդներու հոգիներուն խորքը մայրական սիրոյ նուիրական խորհուրդը լուսեղէն սիւնով մը քանդակուած է։

Տանիմարքացի քոյրեր, չարունակ կը՝ հետաքրքրուին հիւանդ պզտիկով մը։ Տեսանք մեր մանուկները, մատաղ հոգիները, ծնողազուրկ քոյրերը։

Մոռնա՛լ, անկարելի բան է, մանկութեան օրերու թեթև, վճիտ այն տպաւորութիւնները, որոնք ինքնին կուգան ու տեղ կը գրաւեն մաքի ու սրտի վրայ։

Մանուկը աւելի երկնից մօտ է քան աշխարհի, մաքուր է սիրտը, անմեղութեան հայելին է այն, անոր խորհուրդները շուշանէն աւելի անբիծ և առաւօտեան ցօղէն աւելի ջինջ է։ Անմեղ ժպիտը աչքերուն զարդն է։

Սա մանուկներուն, սա աղջիկներուն այդ փոքրիկ գլուխներուն մէջ. ո՞հ, ինչ բոց ու կրակ խորհուրդներ կը ննջին, խոկերու ու խոհերու ինչ աշխարհներ են անոնք, զգացումներու ի՞նչ հուրեր կը վառին այդ կրծքերու ներքեւ։

Այդ պարզ գէմքերու վարագոյրին ետեւ մենք տեսանք ապագայ մարդասէրներ, բարեկարգիչներ և մարտիրոսներ, որոնք յոյս ու լոյս պիտի սփռեն իրենց չուրջ, սիրոյ ճառագայթը պիտի ցոլացնեն արտասուաց կաթիլներուն մէջ և վշտաբեկ սրտերուն համար պիտի ըլլան մխիթարանաց սպեղանի։ Ծաղիկ կեանքերու համար այլազան ծաղիկներ տնկուած են ամէն կողմ։

Խորհեցանք թէ ծաղիկը առաւօտեան աղջիկն է, գարնան վայելչութիւնը, անուշահոտութիւններու աղբիւրը, կոյսերու շնորհը, բանաստեղծներու սէրը։ Տեսանք թէ հայ կը մեծնան մեր տղաքը, հայ պաշտելի լեզուն կը խօսին և հայ լեզուով կ'երգեն։ Ցարգանք կը տածեն հայ յարանուանութիւններուն բոլորին։

Շէնքերնին, հագուստ կապուստնին մաքուր և սնունդը գոհացուցիչ։

Իրենց ծնողաց և իրենց իսկ անուան և մականունը չգիտցող փոքրիկներու տարուած խնամքը ամէն բանէ վեր է. իրենց ամէն հանդիպողին պինդ կը փարին, հայր ու մայր մը կը համարեն. ի տես այս սրտաճմլիկ տեսարանին սրտեր կ'այրին։

Վերջացնենք, աւելցնելով թէ ապրի՛ն բոլոր անոնք որոնք հաճոյքը բարօտականին օգնելու մէջ կը գտնեն։

Գ. Գ. ԳՈՒՏՈՒԼԵԱՆ

ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԱՆԳԱՄ ԸԼԼԱԼՈՎ ԿԸ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒԻ

ԼԵՒՈՆ ՇԱՆԹի նոր թատերախաղը

ՀԻՆԳ ԱՐԱՐ ԵՒ ԵՐԿՈՒ ՊԱՏԿԵՐ **ՕՇԻՆ ՊԱՅԼ** ՀԻՆԳ ԱՐԱՐ ԵՒ ԵՐԿՈՒ ՊԱՏԿԵՐ

Բեմադրութեամբ ԳԱՍՊԱՐ ԻՓԷԿԵԱՆԻ

ՊԷՅՐՈՒԹԻ ՔՐԻՍԹԱԼ ԹԱՏՐՈՆԻՆ ՄԷՋ

14 Մայիս շաբաթ իրիկունը ժամը ճիշդ 8.30ին

ԳԼԽԱՒՈՐ ԴԵՐԱԿԱՏԱՐՆԵՐԸ

Օշին Պայլ	Գ. Իփէկեան
Լեւոն պատանի թագաւորը	Տ. Խոսրովեան
Հայկամ	Տ. Աճէմեան
Հեթում իշխան	Մ. Ապէլ
Սրբազան	Ա. Ա.
Նուիրակ	Յ. Ղպլիկեան
Մխիթար Հայրսուրբ	Մ. Տէր Մելքոնեան
Ժուան Ամորի	Գ. Խաչերեսեան
Իշխան Ապէլ	Խ. Միւքիասեան
Բագուր Իշխան	Մ. Հատիտեան
Սմբատ Իշխան	Ե. Տարօնեան
Իշխան Սիր-Ասան	Կ. Գրագիրեան
Պարոն Պոհեմոնտ	Բ. Գարախանեան
Գնդապետ Արտակ	Ա. Այվազեան
Իզիթա Ամորի	Տիկ. Հ. Իփէկեան
Յովհաննա այրի թագուհին	» Գ. Վալադեան
Ալիս թագուհի	Օր. Ա. Միւքիասեան
Աննա իշխանուհի	» Մ. Միւքիասեան
Ակնի	» Զ. Ապէլ
Զարուկ	» Ս. Սարաֆեան

Գործավար, պաշտօնեաներ, սպաներ ու զօրականներ

Յուշարար՝ Գ. Պօյաճեան

Կը խնդրուի յարգոյ հասարակութենէն ներկայ գտնուիլ ճիշտ որոշուած ժամին՝ խաղի ընթացքն ու տեւողութիւնը չխանգարելու համար։

Խաղի նիւթը առնուած է Կիլիկեան հայ թագաւորութեան շրջանէն ԺԴ. դարու առաջին քառորդին։

Ճիշդ ժամը 8,30ին դռները պիտի փակուին եւ ոչ ոք ներս պիտի ընդունուի մինչեւ յաջորդ վարագոյր

ՏԵՂԵՐՈՒ ԳԻՆԵՐ

Օթեակներ՝ 400 սիւր. դահեկան, Ա. Բազկաթոռները՝ 75 դահեկան, Բ. Բազկաթոռները՝ 50 դհկն., Պարզ մուտքի տոմսերը՝ 25:

Տոմսերը կը ծախուին Սարաֆեան եղբարց վաճառատունը՝ Պապ—Իտրիս։

ՀՐԱՊԱՐԱԿԱՅԻՆ ԴԱՍԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ

1932 Կիրակի 15 առաւօտեան ժամը 10,30ին

ԺՈՂՈՎՐԴԱՅԻՆ ՏԱՆ ՄԷՋ

Կը զեկուցէ ՄԷԹՐ ԽՈՍՐՈՎ ԹԻՒԹԻՒՆՃԵԱՆ

Խիստ այժմէական նիւթի մը մասին

«Լիբանանի քաղաքական ճգնաժամը եւ վերջին յեղաշրջումը»

ՄՈՒՏՔԸ ԱԶԱՏ

ՏԱՐԵԿԱՆ ՄԵԾ ՄԱՐԶԱՀԱՆԴԷՍ

Ս. ՆՇԱՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ԵՐԿՍԵՌ ՎԱՐԺԱՐԱՆԻՆ

Կիրակի 15 Մայիս 1932 ժամը 3ին կ. վ.

ՌԱՍ ՊԷՅՐՈՒԹԻ ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ՄԱՐԶԱԴԱՇՏԻՆ ՄԷՋ

ԿԸ ՄԱՍՆԱԿՑԻՆ 300 ԵՐԿՍԵՌ ԱՇԱԿԵՐՏՆԵՐ

ԿԸ ՆՈՒԱԳԷ ՄԵՐՁ. ԱՐԵՒ. ՈՐԲ. ՓՈՂԱՓԱՌԸ

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

Յառաջիկայ Մայիս 15 կիրակի, Հոգեգալստեան Տօնին առթիւ Նոր Մարաշի Ս. Խաչ մանկանց եկեղեցւոյ մէջ պիտի պատարագէ ու քարոզէ Անթիլիասի Դպրեվանքի վերատեսուչ Գեր. Տ. Շահէ Ս. Եպսկ. Գասպարեան։ Սկիզբն Պատարագի ժամը 8,30ին։ Մասնաւոր Ցանձնախումբ մը պիտի հսկէ կարգապահութեան, կը հրաւիրուին բոլոր ազգայինները։

Թաղ. Խորհուրդ Ս. Խաչ Մանկաց Եկեղեցւոյ

ՊԷՏՔ ՊԻՏԻ ՈՒՆԵՆԱՔ

Նոր ինքնութեան թուղթերու համար

Փոքր Մանր Լուսանկարներու

ՍՐԱՄ ՍԱՀԱԿԵԱՆԻ ԼՈՒՍԱՆԿԱՐՉԱՏՈՒՆԷՆ

6 Նկար կարող էք ստանալ վճարելով միմիայն 25 Ղ.Ս.

Աթէլիէն կը գտնուի, Նահրի ճամբուն սկիզբը Սինէմա Ամփիրի ճիշդ դիմաց

«ԱԶԴԱԿ»ի ՊԱՏՄՈՒԱԾՔ

ԱՂՋԿԱՆ մը ՕՐԱԳԻՐԸ

Գրեց՝ ԼՈՒԹԵՐ

Բայց ի՛նչ յիմարութիւններ կը մտածեմ: Ի՛նչ կայ մէջտեղը։ Ոչի՛նչ։ Ես դժբախտ աղջիկ մըն եմ՝ քսանևութը տարեկան, տունը մնացած աղջիկ մը պարզապէս։ Ո՛չ, ո՛չ, ես կարող էի ամուսնանալ, չէ՞ որ ես ինքս է որ մերժած եմ շատերը։

Ես տարբեր աղջիկ մըն եմ, խելալից, քիչ մը բանաստեղծական խառնուածքով, և կ'ուզեմ որ սիրած ըլլայ իմ երազածս։ Կը հանդիպիմ օր մը անշուշտ։

⁂

Ուրախութիւնը կը յորդի սրտէս։ Կէս գիշերը անցած է արդէն։ Հանդէսը նոր վերջացաւ։ Անզուսպ պահանջ ունիմ այս գիշեր իսկ օրագրիս հակելու։ Տնեցիները քնացան, իսկ ես սըբագրութեան տետրակներ եմ պատրուակած։ Ցուցագրել այլեւ կատաղի մոլութիւն դարձած է ինծ համար։ Ինչո՞ւ աւելի կանուխէն չեմ մտածած այս մասին, ափսո՜ս:

Սիրանոյշը հրաշալի արտասանեց։ Ժողովուրդը խուռներամ եկած էր՝ ծափեց երկար: Բանախօսներու կարգին տեղ տուած էին նաև մեզ։

Անսպասելի էր Լևոնեանի բանախօսութիւնը։ Խօսեցաւ սահուն և գեղեցիկ ոճով։ Առաջին փորձն է, բայց որքա՜ն յաջող։ Հանդէսէն վերջ շնորհաւորեցի զինքը։ Շիկնեցաւ թեթեւ մը, ձեռքս սեղմեց երկար, սովորականէն աւելի ուժով։ Այո՛, ոչ մէկ ատեն այդպէս չէր սեղմած ձեռքերս: Երուանդէն խնդրեցի որ վաղը իրիկուան համար ընթրիքի հրաւիրէ զինքը։ Չի մերժեց զիս, իսկ ան խոստացաւ գալ։

Մեծ խանդավառութիւն կար սրահին մէջ։ Պահ մը յայտագիր ու ժողովուրդ իրար խառնուեցան։ Ի՛նչ լաւ էր Պարոյրին երգը։ Զգիտեմ ինչո՞ւ անոր երգը այնպէս կը յուզէ զիս։ Երբ ան երգէ, թարթիչներս անգիտակցաբար կ'իջնեն աչքերուս, ու կը կարծեմ ըլլալ անծայրածիր դաշտի մը մէջ, անհամար գոյնզգոյն և վայրի ծաղիկներով շրջապատուած։ Կարմիր վարդը երգեց։ Պահանջեցին կրկնել։ Երգեց՝ Սեւ աչերդ մեղաւոր։ Իր երգի վերջաւորութեան անիկա անպայման իր սև մազերուն փունջը գլուխի շարժումով մը ետև պիտի նետէ, ու դրեթէ պիտի իյնայ իր աթոռին վրայ։ Ի՛նչ տժգոյն են անոր շրթները. ինչո՞ւ այնքան տժգոյն են։

Խօսեցաւ նաև ընկեր Սարհատը։ Եթէ մէկը կայ, որուն չեմ համակրիր, այդ ինքն է։ Ամուսնացած, զաւակներու տէր, և սակայն միշտ շրջապատուած է կիներով։ Չգիտեմ ի՛նչ հմայք կը գտնեն իր վրայ. կիսկատար կրթութիւն մը, քիչ մը շնորհք, բայց որքա՛ն հպարտ: Արդեօք երջանի՛կ է իր կինը։

Սակայն, ինչո՞ւ սիրալիր էր ան նաև ինծի հետ։ Անպիտա՛նը թեւս բռնելով՝ հրանալի սրունքներ ունիք», ըսաւ։

Իրա՛ւ, կարծես, այնքան ալ անհամակրելի չէ ընկեր Սարհատը, ու յետոյ ինչպէ՛ս գիտէ խանդավառել երիտասարդութիւնը։

⁂

Կատարեալ խնջոյք էր երէկ իրիկուն մեր տունը։

Այսօր կիրակի է և օրագիրս կը գրեմ անկողնիս մէջ։ Դուրսը պայծառ է, և մենք ժամադրուած ենք ընկերուհիներով կէսօրէ վերջ ծովեզերք իջնելու։

Երուանդը, Լևոնեանէ զատ, հրաւիրուած էր նաև Սարհատը, Սարգիսեանը եւ Պարոյրը։ Իրիկուան դէմ պատահաբար մեզ հանդիպած էր նաեւ Սիրարփին։ Ըսթրիպեցինք, եւ մնաց։

Մայրիկին քմծիծաղը նշանակալից էր: Արդեօք ա՞ն ալ կը մտածէ ուրիշներու պէս։ «Ուր Սարհատը՝ հոն եւ Սիրարփին»։Բայց ես կը դժկամակիմ մեղքը առնելու անոր։ Սիրարփին ազնիւ եւ դժբախտ կին է, եւ որքա՜ն սիրուն։ «Անոր հասակը կը նմանի առուակներու եզերքը անհամար կանաչներու մէջ ծաղկած շահօքրամի մը ցօղունին»։ Վահրամին խօսքերն են, որ միտքս պահած եմ։ Զըլլա՞յ թէ ան ալ սիրահարուած ըլլայ։

Ժամը մէկն էր երբ մեկնեցան, բոլորը գրեթէ գինով։ Սիրարփին մնաց մեզի: Գիշերը՝ անցուցինք իմ անկողինիս մէջ։ Ի՛նչ տաք էր անոր մարմինին հպումը իմ ազդրերուս։ Խօսեցանք փսփսուքով բայց երկար։ Ա՜հ այլեւս կասկած չունիմ, անոր խօսքերը պարզ կը մատնեն սէրը, որ կը տածէ Սարհատին հանդէպ։ Ինչո՞ւ, երբ կը խօսէր անոր մասին իր փոքրիկ կուրծքը կը սեղմէր կուրծքիս: Անիկա մինչեւ անգամ համբուրեց զիս բերանիս վրայ։ Արգիլեցի կրկնել. զգացի որ մարմինս կը սարսռայ եւ հառաչանքը կը խեղդէ անոր կոկորդը: Սիրահար է անշուշտ։ Ի՛նչ բաղդաւորութիւն։

Լևոնեանը նուազ հետաքրքիր երեցաւ աչքիս, այս անգամ։ Դինովցած էր, և իր խօսքերը ի՛նչ տափակ ու անհամ էին։ Այնուամենայնիւ, եթէ անկեղծ է իր վերաբերումը ես չպիտի մերժէի զինքը։ Այս տարիքին ներելի չէ բծախնդիր ըլլալ։

Մօրաքոյրս իրաւացի է թերևս երբ կը կրկնէ թէ՝ ամուսնութենէն յետոյ սէրը ինքն կուգայ։ Սիրարփին այն կարծիքն ունի՝ որ Լևոնեանը երբեք ալ ամուսնացողը չէ։ «Երիտասարդ մըն է՝ ամուսնանալու տարիքը անցուցած, կը սիրէ թափառիլ ծաղկէ ծաղիկ»։ Հակառակ կարծիքի եմ ես։ Աստուա՜ծ իմ, երանի թէ սխալած ըլլամ։

Դեռ ականջիս կը հնչէ Պարոյրի երգը՝ թաւ, հնչեղ ու առնական։ Որքա՜ն պիտի ուզէի փոքրիկ աղջիկ մը ըլլալ, սիրուն հրեշտակային էակ մը, որուն հմայքին չդիմանար Պարոյրը և գար նետուելու գիրկս, այդ հպարտ, թովիչ աչքերով անուշ տղան։

⁂

Այսօր երկրորդ անգամն է որ օրագիրս ձեռք կ'առնեմ։ Աքանչելի էր օդը ու զաղջ։ Օրեր առաջ անձրեւէն յետոյ՝ գարունը կը ժպտէր կարծես կապոյտ երկինքին վրայ։

Եօթը աղջիկներ, Սիրարփին ալ միասին՝ հաւաքուած էինք ծովեզերք, բայց հեռուն, պառաւներու ամայութեան մէջ։ Անահիտին եղբայրը՝ Արսէնը շատ խնդրեց որ առնենք զինքը միասին։ Մերժեցինք միաձայն: Այսօր կ'ուզէինք առանձին ըլլալ, հեռո՛ւ չար տղոց նայուածքներէն։

(2)

(Շար.)

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

Պ. ՏՈՒՄԵՐԻ ԱԶԳ. ՅՈՒՂԱՐԿԱԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆԻՆ

Փարիզ.— Քաղաքը սուգի մէջ է. բոլոր դրօշակները կէս պարզուած են. բոլոր խանութները փակ են. Ամբոխը կը փութայ թափօրին անցնելիք ճամբաները որոնց երկայնքը շարուած են զինուորները:

Ժամը 7.30ին Պ Թարտիէօ Էլիզէ կը ժամանէ որմէ վերջ կուգան կառավարութեան անդամները եւ ծերակոյտի ու երեսփ. ժողովի նախագահները. ժամը 7.40ին, Պ. Լըպրէօն կը ժամանէ եւ պաշտօնական անձնաւորութիւնները. ժամուն կը մտնան եւ յետոյ իրենց ցաւակցութիւնները կը ներկայացնեն տիկին Տումէրին: Պէլճիքայի թագաւորը եւ յուղարկաւորութեան համար եկած իշխանները ալ իրենց ցաւակցութիւնները կը ներկայացնեն տիկին Տումէրի:

Ժամը 8ին, դագաղը վար կ'առնուի եւ պահակազօրքը բարեւի կը կենայ:

Դագաղին քօրտօնները կը բռնեն ի մէջ այլոց մարաջախտ Գոսնիշէ տ'Էսփէրէյ, Պ. Սարօ նախկին ռազմիկ գրագէտներու ներկայացուցիչ Պ. Տօրժրէս: Դագաղին կը հետեւին ընտանիքին անդամները. Էլիզէի պաշտօնէութիւնը, ա բարողապետ, որ կը քալէ հանրապետութեան նախագահին առջեւէն:

Թափօրը ժամը 8.5ին կսկի ընթանալ Շանզէլիզէի ճամբով, ետեւէն կը քալեն Պէլճիքայի թագաւորը. Կալլէսի իշխանը. Աոսթայի դուքսը, Լուկօսլավիոյ Բօլ դուքսը, Անոամի կայսրը, Կոմս Էհրընվալտ, Պ, Ֆօն Հէօչ, Նորվէկիան, Ռումանիան, ուռնասանը, Շուէտը, Եգիպտոսը, Լհհաստանը, Տանըմարքան, Զինաստանը, Չէխոսլավաքիան, Հոլանտան Լիւքսէմպուրկը ներկայացնող դեսպանները, պ. Մաքտոնալտի որդին:

Թափօրը դանդաղօրէն կ'ընթանայ Շանզէլիզէէն, կը մտնայ Քօնքորտիայի հրապարակը. Թափօրին առջեւէն կը քալեն հանրապետական պահակազօրքը, Սէն—Սիրի եւ Բօլիէջքնիք վարժարանի ուսանողներ. Սոսկալի լռամոլիութիւն մը որը խռնուած էր արշալոյսէն ի վեր դագաղը կ'ողջունէ յուզիչ լռութեան մը մէջ: Թափօրը Նօթր Տամի Մայր եկեղեցին կը հասնի ժամը 8,30ին. Փարիզի արքեպիսկոպոսը կարտինալ Վէրդիէ եւ բազմաթիւ եպիսկոպոսներ կը դիմաւորեն պաշտօնական անձնաւորութիւնները. ժամը 9,45ին կ'սկսի կրօնական արարողութիւնը եւ կը վերջանայ ժամը 10,45ին: Այսուհետեւ, Թափօրը կը մեկնի Նօթրը Տամէն միեւնոյն կարգով եւ կ'ուղղուի դէպի Պանդէոն ուր կը հասնի ժամը 11ին. Պանդէոնի մէջ տեղի ունեցող արարողութենէն եւ Պ. Թարտիէօի ճառէն վերջ, ժամը 11,35ին, զինուորները տողանցք կատարեցին. յետոյ, Պ. Տումէրի ընտանիքէն, կառավարութեան անդամներէն բաղկացած նոր Թափօր մը կազմուելով ուղղուեցաւ դէպի Վօժիրարի գերեզմանատունը ուր Թաղումը պիտի կատարուի ժամը 14ին մօտ:

Փարիզ.— Գաւառի բոլոր քաղաքները մասնակցեցան ազգային սուգին Պ. Տումէրի յուղարկաւորութեան առթիւ: Դործերը դադրեցան եւ ներկայացումները ջնջուեցան: Կրօնական արարողութիւններ կատարուեցան:

Օտար գլխաւոր մայրաքաղաքներն ալ մասնակցեցան սուգին, կատարելով արարողութիւններ:

ԻԲՐԵՒ ԹԷ ԿՕՐԿՈՒԼՕՖ ՄՏԱԴՐԱԾ Է ԵՂԵՐ ՈՒՐԻՇ ՄԱՀԱՓՈՐՁԵՐ ԿԱՏԱՐԵԼ

Փարիզ.— Կօրկուլօֆ հարցաքննուելով պատմեց իր կեանքը, իր սպացած ուսումները, պատերազմի րնթացքին իր գինուորական ծառայութիւնները: Ծեղափոխութենէն վերջ, անիկա Հապիճօֆայս վերադարձաւ ուր պահակութեան հակապոլշեւիկեան Հազախ կազմակերպութեան մր, յետոյ Կովկասի սպիտակ բանակին միջեւ 1920: Ծեղոյ գնաց Ռուսով ուր ծառուկակեց իր բժշկական ուսումը, յետոյ գնաց Միճոֆ ուր յարեցաւ Գօրիս Սավիճօֆի սպիտակ կազմակերպութեան: Միեւնոյն տեղ, հիմնեց նոր հանրապետական ազգային միութիւնը: 1931ին փնտրուած լինելով Չեկայի կողմէ, գնաց Լեհաստան եւ յետոյ Բրակա: Կօրկուլօֆ կ'ուրացայ թէ իճը Ռուսիա գացած ըլլայ 1921 եւ 1931 տարիներուն միջեւ գծուող ժամանակամիջոցին մէջ: Անիկա կը յայտարարէ թէ յաջորդաբար մասդրած է մահափորձ կատարել մարաջախտ Հինտենպուրկի դէմ, Մազարիկի դէմ եւ Լէհինի դէմ ինչպէս նաեւ Փարիզի սովիէթական դեսպանին դէմ որմէ ի զուր ուզեցաւ փրկել մը խնդրեց: Անիկա յայտարարեց թէ 1925ին ի վեր որեւէ յարաբերութիւն ունեցած չէ իր ծննդավայրին հետ:

«Թան» եւ Սուրիական հարցը

Փարիզ.— Դամասկոսի թղթակիցներէն վերջ սուրիական հարցի սպացած կերպարանքին մասին ծանրուած իր երկար մէկ յօդուածին վերջաբանին մէջ «Թան» կը գրէ մանաւանդ թէ կը թուի որ հասած է այնպիսի կէտի մը ուր կարելի է խորհիլ լուծման մասին, պայմանաւ որ երկրին ուղղմամբ տարբեր հանրաքուեներ ամէն կապ կտրեն ծայրայեղներու հետ: Մենք Սիւրիոյ ինչպէս նաեւ Լիբանանի մէջ ունինք խոր արժատ ձգած բարեկամութիւններ եւ ցնծութական ոգեւորութեան համար եկած իշխանները ալ իրենց ցաւակցութիւնները կը ներկայացնեն տիկին Տումէրին:

Ժամը 8ին, դագաղը վար կ'առնուի եւ պահակազօրքը բարեւի կը կենայ:

Դագաղին քօրտօնները կը բռնեն ի մէջ այլոց մարաջախտ Գոսնիշէ տ'Էսփէրէյ, Պ. Սարօ նախկին ռազմիկ գրագէտներու ներկայացուցիչ Պ. Տօրժրէս: Դագաղին կը հետեւին ընտանիքին անդամները. Էլիզէի պաշտօնէութիւնը, ա բարողապետ, որ կը քալէ հանրապետութեան նախագահին առջեւէն:

Թափօրը ժամը 8.5ին կսկի ընթանալ Շանզէլիզէի ճամբով, ետեւէն կը քալեն Պէլճիքայի թագաւորը. Կալլէսի իշխանը. Աոսթայի դուքսը, Լուկօսլավիոյ Բօլ դուքսը, Անոամի կայսրը, Կոմս Էհրընվալտ, Պ, Ֆօն Հէօչ, Նորվէկիան, Ռումանիան, ուռնասանը, Շուէտը, Եգիպտոսը, Լհհաստանը, Տանըմարքան, Զինաստանը, Չէխոսլավաքիան, Հոլանտան Լիւքսէմպուրկը ներկայացնող դեսպանները, պ. Մաքտոնալտի որդին:

Թափօրը դանդաղօրէն կ'ընթանայ Շանզէլիզէէն, կը մտնայ Քօնքորտիայի հրապարակը. Թափօրին առջեւէն կը քալեն հանրապետական պահակազօրքը, Սէն—Սիրի եւ Բօլիէջքնիք վարժարանի ուսանողներ. Սոսկալի լռամոլիութիւն մը որը խռնուած էր արշալոյսէն ի վեր դագաղը կ'ողջունէ յուզիչ լռութեան մը մէջ: Թափօրը Նօթր Տամի Մայր եկեղեցին կը հասնի ժամը 8,30ին. Փարիզի արքեպիսկոպոսը կարտինալ Վէրդիէ եւ բազմաթիւ եպիսկոպոսներ կը դիմաւորեն պաշտօնական անձնաւորութիւնները. ժամը 9,45ին կ'սկսի կրօնական արարողութիւնը եւ կը վերջանայ ժամը 10,45ին: Այսուհետեւ, Թափօրը կը մեկնի Նօթրը Տամէն միեւնոյն կարգով եւ կ'ուղղուի դէպի Պանդէոն ուր կը հասնի ժամը 11ին. Պանդէոնի մէջ տեղի ունեցող արարողութենէն եւ Պ. Թարտիէօի ճառէն վերջ, ժամը 11,35ին, զինուորները տողանցք կատարեցին. յետոյ, Պ. Տումէրի ընտանիքէն, կառավարութեան անդամներէն բաղկացած նոր Թափօր մը կազմուելով ուղղուեցաւ դէպի Վօժիրարի գերեզմանատունը ուր Թաղումը պիտի կատարուի ժամը 14ին մօտ:

Փարիզ.— Գաւառի բոլոր քաղաքները մասնակցեցան ազգային սուգին Պ. Տումէրի յուղարկաւորութեան առթիւ: Դործերը դադրեցան եւ ներկայացումները ջնջուեցան: Կրօնական արարողութիւններ կատարուեցան:

Օտար գլխաւոր մայրաքաղաքներն ալ մասնակցեցան սուգին, կատարելով արարողութիւններ:

ԻԲՐԵՒ ԹԷ ԿՕՐԿՈՒԼՕՖ ՄՏԱԴՐԱԾ Է ԵՂԵՐ ՈՒՐԻՇ ՄԱՀԱՓՈՐՁԵՐ ԿԱՏԱՐԵԼ

Փարիզ.— Կօրկուլօֆ հարցաքննուելով պատմեց իր կեանքը, իր սպացած ուսումները, պատերազմի րնթացքին իր գինուորական ծառայութիւնները: Ծեղափոխութենէն վերջ, անիկա Հապիճօֆայս վերադարձաւ ուր պահակութեան հակապոլշեւիկեան Հազախ կազմակերպութեան մր, յետոյ Կովկասի սպիտակ բանակին միջեւ 1920: Ծեղոյ գնաց Ռուսով ուր ծառուկակեց իր բժշկական ուսումը, յետոյ գնաց Միճոֆ ուր յարեցաւ Գօրիս Սավիճօֆի սպիտակ կազմակերպութեան: Միեւնոյն տեղ, հիմնեց նոր հանրապետական ազգային միութիւնը: 1931ին փնտրուած լինելով Չեկայի կողմէ, գնաց Լեհաստան եւ յետոյ Բրակա: Կօրկուլօֆ կ'ուրացայ թէ իճը Ռուսիա գացած ըլլայ 1921 եւ 1931 տարիներուն միջեւ գծուող ժամանակամիջոցին մէջ: Անիկա կը յայտարարէ թէ յաջորդաբար մասդրած է մահափորձ կատարել մարաջախտ Հինտենպուրկի դէմ, Մազարիկի դէմ եւ Լէհինի դէմ ինչպէս նաեւ Փարիզի սովիէթական դեսպանին դէմ որմէ ի զուր ուզեցաւ փրկել մը խնդրեց: Անիկա յայտարարեց թէ 1925ին ի վեր որեւէ յարաբերութիւն ունեցած չէ իր ծննդավայրին հետ:

«Թան» եւ Սուրիական հարցը

Փարիզ.— Դամասկոսի թղթակիցներէն վերջ սուրիական հարցի սպացած կերպարանքին մասին ծանրուած իր երկար մէկ յօդուածին վերջաբանին մէջ «Թան» կը գրէ մանաւանդ թէ կը թուի որ հասած է այնպիսի կէտի մը ուր կարելի է խորհիլ լուծման մասին, պայմանաւ որ երկրին ուղղմամբ տարբեր հանրաքուեներ ամէն կապ կտրեն ծայրայեղներու հետ: Մենք Սիւրիոյ ինչպէս նաեւ Լիբանանի մէջ ունինք խոր արժատ ձգած բարեկամութիւններ եւ ցնծութական ոգեւորութեան համար եկած իշխանները ալ իրենց ցաւակցութիւնները կը ներկայացնեն տիկին Տումէրին:

Դաշինսական Իտալիան կ'ուրանայ Թուրքիոյ ձգտումները

Հռոմէ.— Նոր գաղափարները որոշելու համար կառավարութեան կողմէ նշանակուած յանձնախումբին եզրակացութիւնները մասնաւոր կերպով կը մատնանշուին Ֆաշիստական մամլոյ կողմէ:

Նոր գիրքերը՝ ձգտելով մանուկներ մանուկները կրթելու նոր ոգիով զաղափարներուն համաձայն ապացոյց մըն են, կը գրեն Թերթերը. Թէ Ֆաշիստական սկզբունքները Թուրքիոյ մէջ գործադրուած են ընդարձակ հողի մը վրայ:

ՏԵՂԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Պ. ՇԱՐԼ ՏԷՊՊԱՍԻ ՆՈՐ ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

ՊԻՏՏԷՆ ԱՒԵԼՑԱԾ ՉԷ

Պ. Շարլ Տէպպաս, Լիբանանի կառավարութեան պետը, հետեւեալ նոր յայտարարութիւնները րրած է լրագրողներուն.—

Համոզ կը կարծենք որ կառավարութեան պիւճճէն այս տարիներ շատ աւելցած է եւ այդ պատճառաւ բարդուած են տուրերը: Ձիօղ չէ այս ենթադրութիւնը, պիւճճէն այսօր աւելի պակաս է քան 8 տարի առաջ, երբ Ֆրանսացի կառավարիչով մը կը կառավարուէր երկիրը: Օրինակի համար, հանրապետութեան հաչակումէն առաջ, Բարձր Գօմիսէրութիւնը Լիբանանի գանձին կուտար մէկ միլիոն 600,000 ոսկի. աւելցուցէք ասոր կառավարութեան այն ատեն գանձած տուրերը, որոնք միայնչ ցարդ մնացած են անփոփոխ, կունենանք աւելի բարձր պիւճճէ մը: Հիմա կառավարութիւնը միայն 800,000 ոսկի կ'սպանայ Բարձր Գօմիսէրութենէն եւ նոր տուրեր չի դրաւ ժողովուրդին վրայ: Կը հասկցուի ուրեմն որ ծախսերը շատ աւելի նուազ են քան առաջ:

Լրագրողներ պէտ չէ սխալ րմբռնեն. պիւճճէն առաջուընէ աւելի չէ եւ տուրերն ալ բարդուած չեն: Դրամական փոխադրութիւններուն պատճառաւ ժողովուրդը կը կարծէ որ պիւճճէն աւելցած է: Ժողովուրդին դժգոհութեան պատճառը ծախսերուն աւելցումը չէ, այլ պատճառներու մէջ անկանոնութիւններու շատցայր: Մէկ ալ միջազգային տագնապը իր ազդեցութիւնը թողած է նաեւ մեր վրայ սեղմելով անգործներու խումբեր

Կառավարութիւնը պիտի ննջէ բոլոր պատճառներու ամփսկաններ եւ պիտի ջանայ պակսեցնել որոշ մաս մը անոնց սպացած թոշակներէն: Պատճառներ հաստելու ծրագիր չունինք հիմա:

ՈՒՐՔԱԹԻ ԴԷՊՔԸ ԴԱՄԱՍԿՈՍԻ Մ Է Ջ

ԳՐԳՌԻՉՆԵՐԸ ՁԵՐԲԱԿԱԼՈՒՄԻ

Դամասկոսի մէջ, երէկ, ուրբաթ օր, Նամագէն վերջ, Ապթիլ Հասիպ էլ Ալէմի եւ Խալիլ էլ Մուրատ անուն երկու մարդիկ ճառեր խօսած են եւ ժողովուրդը գրգռած՝ պահանջելու համար միայն մէկ կառավարիչ Սիւրիոյ համար: Ժողովուրդը շատ գժգոհ մրմնալով այս միտքին, բողոքած է: Ասոր վրայ ամրոյկ մը կը ծագի ժողովուրդի մեծ մասին եւ ճառախօսներու կողմնակիցներուն միջեւ, եւ կը վերջանայ ոստիկանական միջամրտութեամբ:

Դրգռիչներ ձերբակալուած են, Հասկըցուած է որ Իրաք փաստ Բրեսպին է այդ գաղափարը տուողը:

ԻՆՔՆԱՇԱՐԺ ԱՐԿԱԾ

Ապստալա Հունկիյ անուն վարիչի իճնաշարժը, ձիար էլ Ղաթրի մէջ կոխկրտեց Ապթիլ Համիս Տէրվիշ անուն մէկը, որուն մահր եղաւ վայրկեանական: Վարիչը ձերբակալուած է:

ՄԱՂԿԱԽՏԻ ՎՏԱՆԳԸ

Իրագի մէջ այնքան մեծ համեմատութիւններ առած է ծախսախնթը որ օրական բազմաթիւ կեանքեր գոհ կ'երթան անկ:

Բ. Գօմիսէրութիւնը հրահանգած է Իրագի սահմանին վրայ հաստատել խիստ ճոքրոլ, հովանաւորեալ երկիրներ չընդունելու համար պատուասի վկայական չունեցողները:

ԱՐԻՒՆԱԼԻ ԸՆԴՀԱՐՈՒՄ ԱՐԱԲՆԵՐՈՒՆ Ի ՔԻՒՐՏԵՐՈՒՆ ՄԻՋԵՒ

Հասկցէք 3 Մայիս Իւականով կը գրեն «Ծուսաքեր»ին.—

Ասկէ 15-20 օր առաջ *Տէրիքի* սան մանագլխի վրայ գտնուող Նայիֆ պէկի իւրե ցեղը Իրագի եւ *Սիւրիոյ* սահմանին վրայ գտնուող Շամմար քրտած արաբական ցեղին հետ խնդիր մը ունենալով՝ այդ ցեղէն մանի մը մարդեր կսպանեն, Շամմարեներու ցեղապետը, Տհհամ, կը դիմէ Ֆրանսական կառավարութեան պահանջելով՝ որ այդ մարդասպանները կա՛մ կախադան հանուին եւ կամ իրենց յանձնուին, գէթ այս ձեւով միջ. ցեղային արիւնալի բախումներու առաջը առնելու համար: Հոգաբար կառավարութիւնը կարեւորութիւն չի տար այս պահանջին: Երկու հակառակորդները կը սկսին դիրեկտու պատրաստութեանց: Ապրիլ 26ի օրը կռիւը կը պայթի սոսկալի սաստկութեամբ: Տեղւոյն վրայ գտնուղ ձիաւոր գինուորները կ'ուզեն միջամտել, սակայն Տհհամ անոնցմէ մէկ հանին կը վիրաւորէ եւ կը սպառնայ նոյնիսկ Ֆրանսական կառավարութեան դէմ րմբոստանալ: Նոյն գիշերը Տհհիհեն Հասիչէ ճեռագրով գինուորական օգնութիւն կը պահանջուի. վայրկեանին 14 մեծ համիօն օբօներով կը փոխադրուին պէտ եղած ոյժեր քնդաճօբներով: Հոն հասնելէն վերջ՝ վճռական յարձակումի կը դիմեն եւ Շամմար ճերէն կ'առնեն կը բերեն հարիւրաւոր ոչխարներ եւ ուղտեր: Խնդրին հաղորդակցութիւնները կ'ըսեն որ իճ յառաջիկային Լէհինի մը պիտի րլլայ:

Ժամանակէ մը իվեր Մոսկուա փոխադրուած էր Հալէպ եւ Կիլիպպի Սլեֆերական Ընկերութեան գործին մէջ, աշխատասէր եղած, Հոս, Հալէպի մէջ, ան պոլշեւիկեան կազմակերպութիւն մը սեղծեց, որուն մասնակցողներուն մեծ ծերն էին Մաշիկ Սարգիս, Արսէն Մարգար, Սամուէլ Քիւրէհեան, Մուհամմէտ Ալի կամ Քէրիմօֆ: Այս վերջինը բնիկ Պալեսթինցի է եւ բուն անունը Պէհէ Սապրի: Այս մարդը պատերազմէ վերջ գնուեցաւ Իթալիա, Աւստրիա, Պոլիս եւ վերջն ալ Պէյրութ: Իր օրջած տեղերը կեղծ անունով կը ճանչցուէր եւ յարաբերութեան մէջ կը մտնէր համայնավարներու հետ: Իր ամենավերջին անունը Քէրիմօֆ եղաւ: Անիկա Պէյրութ գտնուած միջոցին ծանօթացաւ Մոսկոսին հետ եւ անկէ վիաեդ Հալէպ եկաւ, հոս եւս րսեղծելու համար պոլշեւիկեան կազմակերպութիւնը:

Ասոնց կողմէ կազմուած պոլշեւիկեան կազմակերպութիւնը իճնճաւար կատարեր էր եւ չէր ենթարկուէր կեդրոնին, Շաբաթը երկու անգամ ժողով կը գումարէին անոնք եւ Մոսկոս ճառերէ բոժեներ կ'առաջարկէր: Կը պատրաստէին հայերէն լեզուով բռնցիկներ, որոնք Քէրիմօֆի կողմէ արաբերէնի կը թարգմանուէին:

ԻՆՉՊԷՍ ԶԵՐԲԱԿԱԼՈՒԵՑԱՆ

Մայիս 1ի առթիւ, գաղթականներու քաղի պահակը տեսած է որ մարդ մը կարմիր դրօշ կը պարզէ. իսկոյն կը ձերբակալէ եւ կը տանի պահականոց, ուր ան ամէն բան կը խոստովանի եւ երեւան կը հանէ բոլոր գաղնիքները: Խուզարկութիւն կը կատարուի Մոսկոսի տան մէջ եւ հոն կը գտնուին դրօշակներ, խմոռաթիպ, եւ բազմաթիւ բռնցիկներ: Մոսկոս չուռանար եւ կը յայտարարէ որ իճ պոլշեւիկ է եւ հպարտ այդ առթիւ:

Հիմա բոլոր անդամները ձերբակալուած են:

ՆԱՔՈՒՐԱ-ԹՐԻՓՕԼԻ ԵՐԿԱԹՈՒԱԳԻԾԸ

Առջի օր հաղորդ ժամանեց Զօրավար Մաճնել, անգլիացի, որ մասնագիտական ծնօրհնճ է Հայֆա բափուելիք Քարիւղի ճանապարհին: Ան անմիջապէս ձեռակցեցաւ պ. Բօնսօի հետ եւ երկար աեն մրցաց Մեծ Սհռայի մէջ: Կրսեն թէ ան եկած է Նահուրա—Թրիփօլի երկաթուղագրծի օինութեան առաջնութիւնը առնելու համար:

50 ՁԲՕՍԱՇՐՋԻԿՆԵՐ ԿՈՒԳԱՆ

Երէկ 50 գրօսաշրջիկներ հասան հաղորդ Առեւելեան ճեպընթացով. Քանի մը ժամ օրջելէ վերջ Պէյրութի մէջ, անոնք իճնաշարժերով ձեռեցան Պաալպէքի եւ Ձիպլի աւերակները եւ անցան Դամասկոս: Անկէ պիտի մեկնին Պաղեստին:

2 Ո Մ Ի ԵՒ Հ. Մ. Ը. Մ. Ի ՄԻՋԵԻ

Այսօր Դամասկոս մեկնեցաւ Զ. Ո. Միութեան «ՎԱՀԱԳՆ» Ֆութպոլի խումբը, մրցելու համար Հ.Մ.Ը.Մ.Ի Դամասկոսի Ֆութպոլի Ա. խումբին հետ:

Այսօր, կէս օրէ վերջ, Հ.Մ.Ը.Մ.Ի խաղադաշտին վրայ ձեղի պիտի ունենայ մրցումը: Այս երկու կարեւոր խումբերու մրցումը մեծ հետաքրքրական պիտի րլլայ:

ՍԷԼԻՄ ՊԷՅ ԹԱՓԼԱԻ ՊԱՇՏՕՆԸ ԿԸ ԲԱՐՁՐԱՆԱՅ

Վերջին պահուն կը հաղորդեն մեզ որ կառավարութեան պետը նոր որոշմագիր մը ստորագրած է երէկ, որով Պէյրութի կառավարիչ պ. Սելիմ Թաֆլա կը կոչուի նորէին ճախարարութեան ցնծրհնճութեան պատճառին, իսկ Սուպհի պէյ Ապու Նասր Պէյրութի կառավարչութեան:

Շատօր է մեր րնթերցողներուն անծանօթ Սելիմ պէյ Թաֆլան, որ երկար տարիներէ ի վեր այնքան հմտութեամբ կը կառավարէ Պէյրութ քաղաքը: Ներէին տրնօրհնճութեան պատճառին բարձրանալով ան աւելի օգտակար պիտի րլլայ ամբողջ Լիբանանի:

ՄԵՐ ԲԱԺԱՆՈՐԴՆԵՐՈՒՆ

Կը խնդրուի մեր բաժանորդներէն վերահաս իրենց Ծդ տարուան բաժնեգիները, փոխանակ րնկալագրի:

Հալէպի մէջ մեր գանձիչն է Պր. Ճօրճ Պեհիրեան, որուն պէտ է յանձնել բաժնեգիներ, փոխանակ թերթս Տնօրհնճին տառագրութիւնը կրող րնկալագրերու:

Դամասկոսի մեր գործակալն է Պրն. Սիմոն Պոյաճեան, իսկ Ծուսադիմ՝ Պրն. Կարապիս Ղազարեան:

Հ. Մ. Ը. Մ.

Այսօր, կիրակի 15 Մայիս առաւօտեան ժամը 7ին ձեղի կունենայ Հ. Մ. Ը. Մ.ի դատաճանդեսին վերջին փորձեր: Բոլոր մարզիկներու ներկայութիւնը անհրաժեշտ է:

Նոյնպես հետեւանքի մրցման մասնակցողները պիտի մեկնին ժամը ճիշդ 6ին, Նեհրի կամուրջէն դէպի Անթիլիաս:

ԱԹԼԷԹԻԶ ԳԱՆԶԱՆԱՒՈՒՄԲ

ՍԱԿԱՐԱՆ ՊԷՅՐՈՒԹԻ

14 ՄԱՅԻՍ 1932	Ս. Դ.
Սգիպտկ. բլքադրմ.	475
Անգլկ. »	464
Տօլար »	126
Թրեական »	60
Պաճճ Սթրօման	130
Իտալական Լիր 100	648
Ծունական Տրախմի 100	97
Անգլկ. ոսկի	605
Ֆրանս. »	482
Օսման. »	550
Առծաթ մհճիս	29
Թրեի Ֆօնս. Ա. Ֆէ.	530
» » Բ. »	286
» » Գ. »	274

Սհճիրեան եղբարք Բաւ Ֆօռ Թհւհֆօն՝ Ն-19

կարդացէք եւ Տարածեցէք «ԱԶԴԱԿ»Ը

ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԵՑԷՔ Հ. Ս. Ը. Ս-Ի ՄԱՐԶԱՍՏԱՆԻՆ
Աննախընթաց թէ մարզիկներու թէ այլ պատրաստութեամբ:
ՍԱՅԻՍ 22ԻՆ ԿԻՐԱԿԻ Կ. Ե., ՐԱՍ-ՊԷՅՐՈՒԹԻ ՓՈՂՈՑ ՄԱՐԶԱՍՏԱՆԻՆ ՎՐԱՅ

288

— Ինչ եղաք, ուր կոյաք, հարցուց մեզի Անդրանիկ:

Մենք պատմեցինք դէպքը:

— Ես ըսի ձեզ, ըսաւ Անդրանիկ Զէննկիվիչին, որ ազոց բան մը պատահած է:

Մենք գիշերեցինք Քէօբրիւ քէօյ: Առաւօտ կանուխ ճամբայ ինկանք. Մօրասանի Թուրք բնակչութիւնը պատրաստուած էր աղ ու հացով դիմաւորելու Անդրանիկին, բայց Անդրանիկ կանգ չառաւ և անցաւ, այնպէս որ ոչ ոք չկրնար անցնիլը:

— Անդրանիկը ուր է, մեր ազատարար մարդը ուր է, կը հարցնէին մեզ Մօրասանի հայ գաղթականները:

— Առաջին օթօժօպիլին մէջ նստողը Անդրանիկն էր, կը պատասխանէինք մենք:

Այդ կողմի ժողովուրդը, որ կը կազմէր Մօրթերդի, Սեթաստիոյ և Կարնոյ գաղթականները, երբեք չէին տեսած Անդրանիկը և չատ էին լսած անոր մասին՝ անհամբեր կը սպասէին:

—Մէջ նա գնաց կարին՝ մենք փրկուեցանք:

Իրիկունը ժամը հինգին մեր օթօժօպիլները կանգ առին Տէվէ Պօյնուի վրայ:

Ձիւնը չատ էր և օթօժօպիլներուն համար անկարելի եղաւ ճեղքել անցնիլ:

Մենք մնացինք Տէվէ Պօյնուի բարձունքը:

Սարսափելի, չտեսնուած ցուրտ:

Կարնոյ ազգայինները առած էին Քէլէֆօնի լուրը որ Անդրանիկ ճամբայ ելած էր առաւօտուն: Մէկ քանի ձիաւորներ եկած էին Տէվէ Պօյնու, դիմաւորելու Անդրանիկը:

Անդրանիկ տեսաւ որ օթօժօպիլները չպիտի կարենան յառաջանալ՝ մի նստաւ և գնաց Էրզրում:

72

— Անկախութեան յայտարարութենէ յետոյ էր որ ես կրցի Օտիչէլիճէէն պահանջել իր հեռացումը կարնէն:

— Ես իբր Հայաստանի քօմիսար, վերջապէս յայտարարեց Զավրիէֆ, միայն իրաւունք ունէի անկախութիւն յայտարարելու և ուրիշ ոչ ոք:

Մեզի հաճար յայտնի եղաւ այլեւս թէ Բժիշկը ինչու՛ դէմ էր Թորգոմեան անկախութեան:

— Մեզմէ ոչ ոք իրաւունք ունի անկախութիւն յայտարարելու, միայն իրաւունքուն յաղթական բանակը, եթէ մենք հնարաւորութիւն ունեցանք պաշտպանելու ճակատը՝ Մայիս 3ին համագումար տեղի կ'ունենայ կարնոյ մէջ, և այդ համագումարը, միացած զօրքին, կը հռչակէ Հայոց անկախութիւնը, յայտարեց Անդրանիկ:

Վիճաբանութիւնը վերջ գտաւ:

Ես չեմ տեսած ուրիշ մէկ հայ գինուորական մը, որ այնքան խորը ըմբռնէ կարգապահութեան օրէնքը որքան գնդապետ Թորգոմը:

— Թորգո՛մ, դուն ինձի հետ պիտի գաս և կը լինիս սատնապետ, ըսաւ Անդրանիկ Թորգոմին:

Թորգոմ գինուորական բարեւ տուաւ և պատասխանեց.

— Ես պատրաստ եմ:

Թորգոմ, որուն ոտքերը ուռած էին և հազիւ կըրնար քայլ փոխել, մինացաւ Անդրանիկի և եկաւ կարին:

Անդրանիկ կարեւոր հրահանգներ տուաւ մէկ քանի մարդոց չթողուլ մէնէրալ Օտիչէլիճէն, որ արդէն նոր էր հասած Սարըղամըշ, անցնելու Թիֆլիս:

Անդրանիկ Թիֆլիսէն հրահանգներ տուած էր բանուորներ գտնել բերել և մաքրել կուկուլօֆայի առջեւ գտնուած ձիւնը:

Մեզ հաղորդեցին, որ այդ հրահանգները գործադրուած են:

285

ԳՐԱՍԵՐՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ

ՍՏԱՑՈՒԱԾ ՆՈՐ ԵՒ ԸՆՏԻՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

«ՆՈՐ ՕՐ» ԳՐԱՏՈՒՆԷՆ

Ցեղափոխականի Մտքեր, Ռ. Միխայէլեան	10 Ֆր.
Տեղի եւ Ջալալէդդին, Բաֆֆի	25
Հ. Հ. Դագուփի ու զարգացումը, Ալ. Խաչիսեան	40
Գարնանային, Վ. Շուշանեան	40
Իմ Գիրքը, Ա. Ահարոնեան	20
Թափառաշրջիկները, Ռէնե	15
Վանի Հերոսամարտը, Օճ. Միսքարեան	20
Խաչագողի Ծիշտակարանը, Բաֆֆի	25
Աղքատին Գատիւը,	25
Ամիրային Աղջիկը, Ե. Սրմաճեսխանլեան	30
Գէնհուր	18
Քամելիազարդ կինը	8
Դերասանուհին, Լ. Շանթ	6
Միացեալ եւ Անկախ Հայաստան	8
Դարձ, Լ. Շանթ	10
Բզիշկին գրքէն փրցուած էջեր, Ռ. Սեւակ	8
Մեր Գատասխանը Ճ. Քազազունիի, Ա. Զիլինկիրեան	5
Անուշ, Ճ. Թումանեան	13
Խորհուրդներու Մեհեանը, Ճ. Օշական	10
Որդիների Գայքարը Հայրերի Դէմ, Գ. Նժդեհ	10
Թուրքերը եւ Մենք, Նեմեսիս	8
Կարմիր Ժամուց, Ա. Արփիարեան	30
Վոսփորի Գաղտնիքը	25
Թէօֆանօ	5
Ալպօմ (հէքեաթներու), Շ. Նարդունի	15
Դէպի երկիր, Է. Ակնունի	

Դիմել Գրավաճառ Գ. ՀՐԱՆԴ Ճ. ԱՊԱՃԵԱՆԻ, B. P. 879 BEYROUTH

ՊԱՆԴՈՒԿ ԼԻԻՔՍ

ՋՈՀԼԷ

Հայկական աւեւնապատագոյն պանդոկը «ԼԻԻՔՍ»ին Զահլէի մէջ, ծաղկաւէտ պարտէզով,

ԽԻՍՏ ՕԳՍՈՒՆ ՍԵՆԵԱԿՆԵՐ ՈՐ ԿԸ ԲԱՂԿԱՆԱՑ 1, 2, 3, 4, ՄԱՀՃԱԿԱԼՆԵՐԷ

1. ՀԱՄԵՂ ՁԱՁ, ՄԱՔՈՒՐ ԵՒ ԱՆԹԵՐԻ ՍՊԱՍԱՐԿՈՒԹԻՒՆ.
2. ԴԻՆԵՐԸ ԽԻՍՏ ՁԱՓԱԻՈՐ.
3. ՏՈՒՆ ՓՆՏՈՂՆԵՐՈՒՆ ԱՄԷՆ ԴԻՒՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ.

Տէր եւ Տնօրէն՝ Գ. ԳԱՐՏԻՋՊԱՆԵԱՆ

ՏՕՔԹ. Հ. ԼՈՒՍԻՆԵԱՆ

(ՀԱԼԷՊ)

Նախկին բժիշկ Միջագետքի Զինուորական հիւանդանոցներու եւ վտանգաւոր ներքին եւ վանկանց հիւանդութիւններու

առագ, արմաւական, խոհեմիթ դարմանում:

Հիւանդ կ'ընդունի առաւ. or ժամը 8—12 եւ 2—6 իր դարմանատան մէջ, Հալէպ Նէյալ թաղ, Թրամվայի ընկերութեան կայարան, թիւ 2

Բաղ. եւ Ուրբաթ օրերը աղքատաց մրի

ԳԱԲՐԻԷԼ Թ. ԹԷՐԶԵԱՆ

(ԵԼԵՔՏՐԱԿԱՆ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ)

Հիմնուած 1921 ին Գոլիս-Բերա

Թիւս դիւրամատչելի պայմաններով կը կատարենք ամէն կարգի էլեքտրական լոյսի գործողութիւններ (Intsallation), ինչպէս նաեւ մօթոր եւ ջրնամօճներ:

Վաճառատունս կ'ստանձնէ նաեւ բոլոր էլեքտրագործիքներու նորոգութիւնները: Մատնաւոր սպասարկութիւն բնակարաններու էլեքտրա-նորոգմանց: Վաճառատուն Philips եւ Lux էլեքտր. լամբերու եւ ամէն տեսակ էլեքտրական պիտոյքներու:

Վճարման դիւրութիւններ.

Հասցէ — Վ. Ուզունեանի գրատան կից Գուրճ. B. P. 491

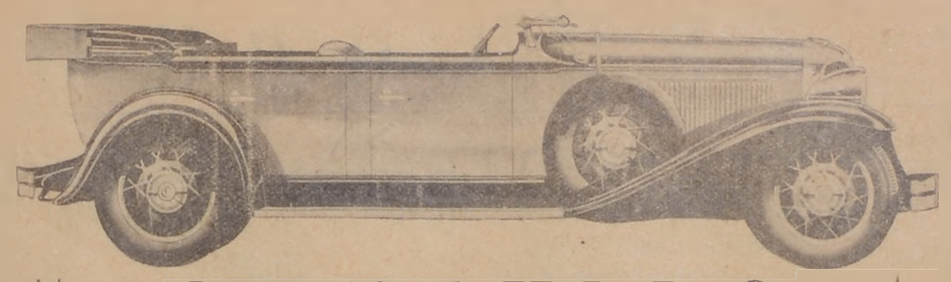

ԳՌԱՅԱԼԵՐ

ամէն խարիսխու չակ իմիճատարժներր որոնք 6-8 սիլինտր ունին,

ԱՄԵՆԱՏՈՒԿՈՒՆ ԵՒ ԳԵՂԵՑԻԿ ՄԱՐՔԱՆԵՐԸ ԵՆ ՀՐԱՊԱՐԱԿԻՐ ՎՐԱՑ ԵՒ

ԿԸ ՓՆՏՈՒԻՒՆ ԱՄԵՆՈՒՐԵՔ:

ԳՌԱՅԱԼԵՐ ինքնաշարժերու մասնաւոր յատկութիւններն են՝ ՏՈԿՈՒՆՈՒԹԻՒՆ, ԳԵՂԵՑԿՈՒԹԻՒՆ, ԶԱՓԱՀՈՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՀԱՆԳԱՍՏԱԻՏՈՒԹԻՒՆ, Վճարման դիւրութիւններ կը տրուին.

ԳՌԱՅԱԼԵՐ «Թօներու բոլոր կտորները պատրաստ կը գտնուին մեր վաճառատուներուն մէջ: Լիբանան, Սիւրիոյ և Իրագի ընդհանուր ներկայացուցչութիւն՝

NAAYEM MOTOR IMPORT Co. BEYROUTH B. P. 869, TÉL. 32—29

Հիւս. Սիւրիոյ ներկայացուցիչներ՝ Գ. և Մ. ԱԶԻՐԵԱՆ, B. P. 202, Հալէպ

ՏՕՔԹ. ՍՈԿՐԱՏ ԱԻԵՏԻՍԵԱՆ

ՎԻՐՍԲՈՑԺ - ՍՏԱՍՆՍԲՈՑԺ

ՎԿԱՅԵԼ ՊԷՏՐՈՒԹԻ ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ՀՍՍԱԼՍՍՐԱՆԷՆ

Գրնդունի՛ ամէն օր բացի կիրակիէն՝ կէսօրէ առաջ 8—12 կէսօրէ վերջ 2-6

Հասցէ՝ Capucinներու եկեղեցիին կից Արդարութեան պալատին եւս:

ՄԹԵՆՑՈՒԹԻՒՆ *ներքինէն մինչև արտաքին, ամենատիպ հնգակներ եւ. ամենագեղեցիկներն եւ.*

ԿԵԴՐՈՆՇՏԵՂԻ ՆԱՃՈՐ ԵՂԲԱՕՐՆԵՐՈՒԻ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ

ՏՕՔԹ. Գ. ՏԱՎՈՒՏԼԱՐԵԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ՆԵՐՔԻՆ ԵՒ ՎԷՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻԻԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

Իր դարմանատունը հաստատած է, *ՍՍՍՈՒՐ* վ ոյոց. Տօքթ. Սօզոմաեանի (ատամնաբոյժ) դարմանատան կից.

Ընդունելութեան ժամեր՝

կէսօրէ առաջ	ժամը	8—12
» վերջ	»	2—6

Կարի եւ Ձեւագիտութեան Դասընթացք

Տիկին ՄԱՌԻ ԵՐԱՄԵԱՆ

ՎԿԱՑԵԼ ԴԵՐՋԱԿՈՒՀԻ

ԲԱՐԻՁԷՆ ԵՒ ՎԱՇԻՆԿԹՕՆԷՆ

Կարի եւ ձեւագիտութեան մասնագիտուհի, Տիկին Մառի Երամեան կը վերադարձայ իր արհեստանոցը, Մեծ Սեւրայի դիմացը Նո. 78 տան երկրորդ արկը:

Երեք ամսուան միջոցին կը սորվեցնէ ամենավերջին նորաձեւութեամբ, կար եւ ձեւագիտութիւն իր բոլոր բարդութիւններով եւ արդիական միջոցներով, Droit-fils մեթոտով: Իր աշակերտուհիները կ'օժտէ Բարիզի աշխարհածանօթ Académie Daydou վկայականով.

ՓՍԱՍՏԱԲԱՆ

ԽԱՄՐՈՎ Թ. ԻԻԹԻՒՆՃԵԱՆ

(Տօքթ. իրաւագիտութեան)

ԿՍՏԱՆՁՆԷ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԴԱՏԵՐ

Ընկերակցութեամբ հանրածանօթ փաստաբան ՄԷԹՐ ԱԶԻԶ ԷԼ ՀԱՇԷՄԻ

Գրասենեակը բաց է կէսօրէ առաջ 9—12 *կէսօրէ վերջ* 3—6

Rue Allenby, Immeuble NESSOULI **ՀԵՌԱՀԱՅԾ 1—28**

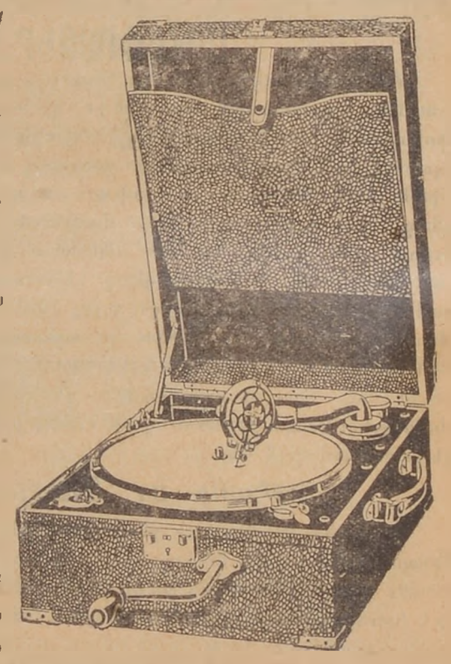

Տոկուն շինուածք վայելուչ տեսք հնչուն եւ բնական ձայն Ահա յատկանիշները

ՈՐՈՆՅՄՈՎ ԿԸ ՁԱՆՈՐՈՇՈՒԻՆ

ԱՓՕԼԼՕ ԳՈՆՕՆԵՐԸ

Հրապարակի վրայ գրեթէ նորող բոլոր մարքաներ ու հետ կը մրցին Աբօլլօ ֆոնօները, Մանաւանդ վերջին նոր մօտէլները, որոնք հասած են արդէն, անգերազանցելի են իրենց տոկունութեամբ, վայելչութեամբ և ժամչելի գիներով

APOLLO GRAMOPHONE Co. Ltd

(of London)

ԱՓՕԼԼՕ ՖՈՆՕՆԵՐՈՒ ԹԱՓՈՒՈՐԸ !!!

Կատարեալ համոզում գոյացնելու համար անգամ մը այցելեցէք

MAISON APOLLO, Rue de la Poste, BEYROUTH

Փորոգիչ եւ ճօճող ամէն ձեւի, անվթեթի ոտակ եւ առաւելութիւններ գիւրամատչելի գին, վճարումի դիւրութիւն:

Ընդհ. Ներկայացուցիչ՝ Սիւրիոյ, Պաղեստինի, Անգլիոյ որպանների, Միջագետքի եւ Կիպրոսի. — **ԳՈՒՐԳԷՆ ՍԻՆԱՆԵԱՆ**

KOURKEN SINANIAN, Boîte Postale 642, BEYROUTH (Syrie)

ռուած են: Անդրանիկ զօրքը դրաւ կուկուչքայի մէջ և ճամբայ հանեց օր մը առաջ, մենք ալ միւս օրը երկու օթօժօպիլով ճամբայ իննանք դէպի Կարին:

Մեզի հետ կ'ընկերանային բժ. Զավրիէֆ, գնդապետ Թորգով, գնդապետ Զէնկիէվիչ, — Հայաստանի երկրապահ գունդի սպայակոյտի գլխաւորը:

Մենք կը մեկնէինք հետ ի հետ, ամենայն արագութեամբ հասնելու կարին, որովհետեւ եկողները սարսափելի լուրեր կը տարածէին, թէ այսօր կամ վաղը ժառդիր են կարինէն հեռանալ:

Մենք կերթայինք զէթ հասնելու և տեղեկանալու կարինը պարպելու պատճառներուն:

Կը յիշե՞ս, ղարձաւ ինձ Անդրանիկ, որ ես կը պնդէի թէ Թուրքերը Փետրուար 15ին կը սկսին յարձակումի մեր ռազմագէտները չէին հաւատար:

Իսկապէս մեր ռազմագէտները կը հաւատիացնէին որ «Թուրքերը իրենց յարձակողականները կը սկսին ոչ քան ժարտի վերջերը»:

— Էնվէրը մերոնցմէ խելացի է, մրմնջացի ես:

Անդրանիկ քիչ առ ժամ չպատեցաւ:

Մեր օթօժօպիլները չարժեցան:

ՍԱՐԸՂԱՄԻՇԷՆ ՄԻՄՉԵՒ ՏԷՒԷ ՊՕՇՆՈՒ

Մենք ճամբայ ելանք երկու օթօժօպիլով: Առաջինին մէջ նստեցան Զօր. Անդրանիկ, գնդապետ Զինկիէվիչ և բժ. Զավրիէֆ, իսկ երկրորդին մէջ մենք, հինգ հոգիով:

Անդրանիկ այնպէս կարգադրեց, որ մեր օթօժօպիլը 10 վայրկեան յետ պիտի մնար միայն, որպէսզի ճանապարհին Թուրքերու կողմէ դաւադրութեան մը պարագային մենք կարենայինք հասնիլ օդնութեան:

Կ'ակնկալուէր որ Թուրքերը ժահափորձ կատարէին Անդրանիկի վրայ, մանաւանդ ամրողջ Կովկասի յայտնի էր անոր մեկնումը դէպի Կարին:

Քէօթրիւ քէօյէ քիչ ապդին կաժուրջի մը վրայ մենք լսեցինք մեր առջեւը հրացանաձգութեան ձայներ: Մենք արագացուցինք մեր օթօժօպիլի վազքը և հասանք մինչեւ կաժուրջը ուր գտանք 10—15 մուրզօններ: Մեր մօտեցած ժամանակ գնդակները սկսան մեր վրայ թեղալ: Մենք աճապարեցինք օթօժօպիլէն վար ցատկել:

Տարակոյս չկար որ յարձակում գործուած էր Անդրանիկի օթօժօպիլի վրայ: Մենք հինգ հոգւով չդիմայկազմեցինք և սկսանք մօտենալ: Գրակ չրացինք մինչեւ հասկնայինք եղելութիւնը: Երբ սկսանք չդիմայով մօտենալ հրացանաձգութիւնը դադրեցաւ: Մեր մէջ ճանրօլաեան որ զինուորական մըն էր՝ պոռաց.

— Ճանճնուեցէ՛ք:

Մալական մուրզօճիներ էին, որոնք անմիջապէս զէնքերնին նետեցին գետին: Մենք հաւաքեցինք զէնքերը, անցանք իրենց միջով դէպի կաժուրջին միւս կողմը բայց մեր օթօժօպիլը մնաց անոնց միջեւ:

— Եթէ չկա՛ս կը կրակենք ուղղակի քու վրայ պոռացինք մեր չօֆէօրին, որ ռուս էր:

Անիկա բերաւ օթօժօպիլը: Մենք հասկցանք, որ Անդրանիկը չկար այդտեղ, պարզապէս Մալականները ուզեցին մեզ կողոպտել և փորձեցին. բայց գտան, որ մենք արդէն կռուի մտանք, բաց թողուցին և յանձնեցին իրենց զէնքերն ալ:

Անոնք մեզ կարծեցին ռուս զինուորականներ:

Հասանք Քէօթրիւ քէօյ ուր գտանք Անդրանիկը մտահոգուած մեր ուշացումով:

ՕԳՆԷ ԴՈՒՆ ՔԵԶԻ ԵՒ ԱՍՏՂԸ ՔԱՇԱԾ ՊԻՏԻ ՕԳՆԷ

ԸՆՏԱՆԻՔԻ ԱՍՏՂԸ

(L'ETOILE du FOYER)

Առեւտրական և երկրագործական ժողովրդային վարկի հաստատութիւն

Անանուն ընկերութիւն.— դրամագլուխ՝ 3,000,000 *ֆրնք.*

որ կրնայ 3.000,000,000 *ֆրնք.ի բարձրացուիլ վարչական խորհուրդի պարզ որոշումովը:*

Կեդրոնատեղի.— 137 Boulevard Sebastopol - Paris

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ Արեւելեան պետութեանց

Սավոյ Օթելի օճախ, Պուրճ, Պէյրութ

ԵԼԵՒՄՏԱԿԱՆ ՃԻՒՂ

Առանձի պարտաւորագրութիւնով

ՕԺԻՏ

Դրաչիաւորեալ տոկոս 6%: Ակէ զատ մասնակցութիւն ընկերութեան շահերուն:

ԿԱԼՈՒԱԾԱԿԱՆ ՃԻՒՂ

ՎԱՐԿԵՐՈՒ ԲԱՑՈՒՄ

Կալուածի վրայ փոխատուութիւնք

Վճարելի 10—15—20 տարիէն. որոշուած պայմանաժամէն առաջ ուզողը կրնա՞ վճարել:

ԸՆՏԱՆԻՔԻՆ ԱՍՏՂԸ ընկերութիւնը ներկայիս 75,000է աւելի անդամ ունի: Մինչեւ 1 Ապրիլ 1931 Ընտանիքին Աստղը 135 միլիոն փռնկ տուած է, գրաւով 500 միլիոնէ աւելի արժէք ունեցող անշարժ կալուածներու վրայ:

Ամէն թղթակցութիւն ուղղել՝ B.P. 821, Beyrouth

AZTAG
JOURNAL QUOTIDIEN ARMÉN.
B. P. 587
BEYROUTH, Liban
Directeur - Propriétaire
HAIG BALIAN

ԱԶԴԱԿ

ازتـــاك

ՕՐԱԹԵՐԹ
ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԳԻՏԱԿԱՆ

جريدة سياسية ادبية اقتصادية عمة

ՍԻՒՐԻԱ տար. 550, վեցամսեայ 300 Ս. Դ.
ՈՐՏԱՀԱՄ. տարի 7, վեցամսեայ 4 տոլար

ԵԼՈՒՔՇԱԲԹԻ ՄԱՅԻՍ 17 1932

ԶԵՌՔԸ ՀԱՍՏ 2.50 Ս. Դ.

Զ. ՏԱՐԻ | Ամեն առաքում պէտք է ըլլայ թերթիս տօնական հասցէին | Տնօրէն — Խմբագիր՝ ՀԱՅԿ ՊԱԼԵԱՆ | Չհրատարակուած ձեռագիրները չեն վերադարձուիր | Թիւ 56 (633)

ԼԻՆՏՊԷՐԿԻ ԵՐԱԽԱՆ ՍՊԱՆՆՈՒԱԾ ԵՂԵՐԱԿԱՆՕՐԷՆ

ԴԻԱԿԸ ԿԸ ԳՏՆՈՒԻ ԻՐ ԾՆՈՂԱՑ ՏԱՆ ՄՕՏ

ՄՈՒՐՃՈՎ ՄԸ ԳԱՆԿԸ ՋԱԽՋԱԽԱԾ ԵՒ ՍՊԱՆՆԱԾ ԵՆ

ԽՌՈՎՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ ՌԱՅԽՍԹԱԿԻՆ ՄԷՋ

ԻՆՉՊԷՍ ՍՊԱՆՆԱԾ ԵՆ ԵՐԱԽԱՆ

Հօփուէլ (Նիւ Ճըրսի)։— կառավարիչ Մուր տեղեկութիւն ստացաւ ոստիկանութեան պետ գնդապետ Շվարձքօֆէն թէ մեռեալ երախայ մը գտնուած է գնդապետ Լինտպէրկի տան մօտ։

Հօփուէլ (Նիւ Ճըրսի)։— կառավարիչ Մուր կը հաղորդէ թէ գընդապետ Լինտպէրկի տան մօտ մեռեալ գտնուած երախան գնդապետին տղան է։ Երախային գանկը կոտրուած է ձախ կողմէն, և կոտրուածքը կերկարի գանկին գմբէթէն մինչեւ ձախ ականջին ետեւի կողմը։ Երկրորդ հարուած մը իջեցուցուած է ալ կողմին, ճիշդ ականջին ետեւի կողմը։ Սոյն հարուածը վէրք մը թողած է որուն բերանը բաց է բաւամատի մը չրլագիծին մեծութեամբ։

Այս վէրքերը այն տպաւորութիւնը կը ձգեն թէ չափահաս մարդ մը երախան ուժգին կերպով բռնած է իր թևերուն մէջ և անոր գլխուն մուրճ մը իջեցուցեր է յատկապէս վայրկենական մահ մը առաջ բերելու նպատակաւ։

Ակռաներու կազմութեան վիճակը, գանկային չրլապատեանին կազմուածքը և ուրիշ առանձնայատկութիւնները հաստատեցին մանկան ինքնութիւնը։

Առաջ քշուած ուրիշ վարկածի մը համաձայն գանկի կոտրուածքը կարելի է որ առաջ եկած ըլլայ մարմնոյն քալող վիճակի մէջ գրտնուող ինքնաշարժէ մը նետուած ըլլալէն։

Կմախքին վիճակէն գատելով, երախան սպաննուած է իր առեւանգումէն քիչ ժամանակ վերջ։

ԿՄԱԽՔԸ ԿԸ ԳՏՆՈՒԻ ՄԱՑԱՌՆԵՐՈՒ ՄԷՋ

Հօփուէլ։— Գնդապետ Լինտպէրկի տղուն մարմնոյն ինքնութիւնը հաստատուեցաւ վերլնականապէս։

Առաղձով բեռնաւորեալ կառք մը քշող խափչիկ մը և սպիտակ մարդ մը կեցան Մաուրհօզ բլուրին մօտ և երբ որ կը պատէին մացառներու մէջ, տերևներու դէզի մը և հողի տակ նշմարեցին երախայի մը կմախքը։ Հաստատուեցաւ թէ զգեստները գնդապետ Լինտպէրկի երախային հագած զգեստներն էին։

Գանկը, ճիշդ ճակտին վերևը, մէկ չիլինի մեծութեամբ բացուածք մ'ունէր։ Մարմինը թաղուած էր դէմքը դէպի վար վիճակի մէջ։

Եղերական այս գիւտին լուրը հաղորդուեցաւ գնդապետ Լինտպէրկի Հօփուէլի բնակարանը, բայց ոչ գնդապետ Լինտպէրկ ոչ Տիկին Լինտպէրկ և ոչ ալ տիկին Մօրրօու ներկայ չէին երբոր տրուեցաւ սոյն լուրը։

Հօփուէլ։— Դիազննութիւնը երևան բերաւ թէ գնդապետ Լինտպէրկի տղան մեռած էր գանկին կրկնակ կոտրուածքներու հետևանքով։ Կատարուած մանրազննին խուզարկութիւնները չյաջողեցան գտնել հրազէնէ մ'արձակուած ոևէ գնդակին հետքը։ (Ռ. Գ.)

ԼԻՆՏՊԷՐԿԻ ԵՐԱԽԱՅԻՆ ՍՊԱՆՈՒԹԻՒՆԸ

Լոնտոն.— «Լընկինկ Նիւզ» կը հրատարակէ յայտարարութիւնները զոր հեռաձայնով իրեն ըրաւ Նիւ Ճըրսէյի ոստիկանութեան ենթասպայ Ուօլթըը Կօուլին.

«Քննութեան արդիւնքներէն երևան կուգայ թէ մանուկը սպաննուեցաւ խոշոր ատրճանակով մը։ Մարմինը փոխադրուեցաւ յետոյ ինքնաշարժով այն մացառուտին մէջ ուր գտնուեցաւ նա և որը կը գտնուի ճամբէն վաթսուն մէթր հեռու։

Մարդասպանները փորձեցին զայն թաղել, բայց կ'երևի թէ յանկարծ մէկզի դրին իրենց ծրագիրը։

Ոստիկանական ուժերը ոչ մէկ չանք չեն խնայեր գտնելու համար այս զզուելի ոճրին հեղինակները և կը կարծուի թէ անոնց հետքին վրայ կը գտնուին։ Ոստիկանութիւնը կը խորհի երեք օրուան մէջ ձերբակալել ոճրագործները։

Կը ճշդուի թէ Ալ Քափօնէ և իր խումբը մատ չունին այս առեւանգութեան մէջ։ Միւս կողմէ, Նիւ Ճըրսէյէ ղրկուած հեռագիր մը կը յայտնէ թէ գնդակի ոչ մէկ հետք չգտնուեցաւ և թէ մանկան գանկը ջախջախուեցաւ երկաթէ գործիքով մը կամ նետուեցաւ ինքնաշարժէն։

Բրէնթըն (Նիւ Ճըրսէյ) կը հեռագրուի թէ ոճրագործներու քանի մը օրուան մէջ ձերբակալուելնուն կ'սպասուի։ Ոստիկանութիւնը տեղագին գործունէութեան մէջ է ձերբակալելու համար այս ոճրին հեղինակները, որը առաջ բերաւ սոսկումի և զայրոյթի զգացում մը ամբողջ Միացեալ Նահանգներու մէջ։ Ուաշինկթընի մէջ ուր հանրային կարծիքը կը պահանջէ աւելի խիստ օրէնքներ առևանգութեանց դէմ, Պ. Հուվըը հրաման տուաւ խստօրէն հետապնդելու համար ոճրագործները։

Նիւ Ճըրսէյի դաշնակցային իշխանութիւնները առատուն ժողով մը գումարեցին այս ուղղութեամբ միջոցներ ձեռք առնելու համար։ Նահանգային գործաբանատէր Պ. Բըրքէս և Տօքթ. Քոնդէն որոնք բարեխօսեցին Լինտպէրկի և առևանգումի ենթադրեալ հեղինակներուն հետ հարցաքննուեցան ոստիկանութեան կողմէ բայց չձերբակալուեցան։

Տղուն նեխած մարմինը կը մնայ դիակայանին մէջ սպասելով որ թաղման կարգադրութիւնները տեսնուին։

Ոչ Լինտպէրկ ոչ ալ իր կինը չկամեցան ներկայ գտնուիլ տղուն ինքնութիւնը ճշդելու աշխատութեան։

Պ. ԹԱՐՏԻԷՕ ԿԸ ԽՕՍԻ Պ. ՏՈՒՄԷՐԻ ՆԵՐՔՈՂԱՑՄԱՆ

Բարիզ — Պ. Թարտիէօ պանդէոնին առջև խօսելով Պ. Տումէրի ներքոզացման, խօսքերէն կը պախարակէ այն զազրելի և յիմարական ոճիրը որը հասաւ աշխարհի մէջ առաջ բերաւ զզուանք և միաձայն յուզում մը։ Ցետոյ նկարագրեց Նա Պ. Տումէրի մանկութ և փայլուն ասպարէզը, իր հաւատամքն ու ծառայութիւնը մինչև գերագոյն պաշտօնը բարձրանալը. «Մարդը, ըսաւ Նա, աւյցուն էր խաղաղասիրութեամբ, իմաստութեամբ, բարութեամբ և հաստատ կերպով կրկռուած գործով. ռազմակապետականի կատարեալ տիպար. քաղաքավար էր նա, վերապահ, պաղ վերաբերմունքով որովհետև չատ պայքարած էր նա կարծելու համար որ դիւրին է կեանքը։»

Պ. Թարտիէօ երկարօրէն կը ծանրանայ Պ. Տումէրի Հնդկաչինի մէջ կատարած հոյակապ գործին մասին, ուր առաւ նա իր կչռադատ մտքին բոլոր ապացոյցը։ Պատերազմը կը հարուածէ զայն չորս անգամ, հարուածներ որոնց հանդուրժեց նա հին դարերու յատուկ առաքինութիւններով։ Պատերազմէն յետոյ հակառակ իր տարիքին և իր սուգին, Պ. Տումէր, իբրև բարի ֆրանսացի, անգամ մըն ալ ըլլալով կր պատասխանէ իրեն ուղղուած կոչին. երկու անգամ ելեւմտական նախարար Պրիան դահլիճին մէջ, տապալեցաւ նա յանձնարարած բլայուն պատճառաւ, 'ի դէպ պիւտճէի բացին և դրամական անկման, դարմանները զորս աղէտէն վերջը պիտի ընդունէր Բուանքարէի ձեռքէվ։ Անկէ վերջ, Պ. Տումէր երկու անգամ նախագահեց ելեւմտական յանձնախումբին և ծերակոյտի նախագահութենէն է որ Ազգ. Ժողովր բերաւ զայն յանձնելու համար իրեն Գերագոյն Իշխանութիւնը։ Պարզապէր և ուղղամիտ Հանրապետութեան նախագահ մ'եղաւ նա ձնականութեան մէջ ցուցնելով մեծ փափկանկատութիւն մը հովելու համար կշիռքի մէջ կը նետէր բոլոր իր հեղինակութիւնը և պատասխանատուութիւնը։ Դագթային Տուէրի հաւար, գաղթային ցուցահանդէսը եղաւ մեծ ուրախութիւն մը։ Ամբողջ երկիրը հասկացաւ անցեալ Ուրբաթ, երբոր մարդասպանը արձակեց իր դէնքը, Պ. Տուէրի ներկայացուցած ամէն բանը, և թէպետև այն ժողովրդականութիւնն չունէր երբէք, այս սուգը ազգային սուգ մըն է որը ամբողջ Ֆրանսան կը բոլորէ իր դագաղին չուրջը։ Պ. Թարտիէօ Պ. Տուէրի անձին մէջ կողոպտուած ընտանիքի հիանալի հայրը որը անագորոյն կերպով խլուեցաւ իրենէներէն։ Ցետոյ օտար կառավարութեանց պետերուն առջև որոնց չնորհակալութիւն կը յայտնէ ըլլայ անձնապէս, ըլլայ ներկայացուցիչներու միջոցաւ ամենակցած ըլլալնուն համար Ֆրանսայի վշտին մէջ, Թարտիէօ կը փափաքի չեչտել վերջին չարաբաստիկ միջոցին Ֆրանսայի ցուցուցած հանդարտութիւնը և անխռովութիւնը երբ որ իրարու կր յաջորդէին ընարութեանց առջին կարգի քուէարկութիւնը, կառավարութեան պետին ընտրութիւնը, երկրորդ կարգի քուէարկութիւնը որ տապալեց բարլամենթական մեծամասնութիւնը, և Պ. Ալպէռ Լբպրէնի ընտրութիւնը։ Հաւասխարհային ազգասպին և իրերու անկայունութեան այս չրջանին մէջ, կարգապահութեան օրինակ մըն է այս զոր գիտ՝անցնիլ կարելի չէ, Պ. Տուէր պիտի ուրախանար տեսնալով կորովի այս վերականգնումը. անիկա մեզ կը կանակէ երկու պարտականութիւններ, պարտականութիւն՝ մեր գործովով օգնելու իրեններուն որպէսզի կարենան հանդուրժել սուգին. պարտականութիւն՝ օգնելու Ֆրանսային կատարելու համար իրեն վիճակուած ճակատագիրը միութեան և գործունէութեան առաքինութեանց միջոցաւ։

ՋՕՐԱՎԱՐ ԿՐԷՕՆԷՐԻ ՀՐԱԺԱՐԱԿԱՆԸ

Պէրլին.— Ջօրաւար Կրէօնէր, որը տօրթէօր Պրիւնինկի հետ ստորագրեց նազիներու զինուորական կազմակերպութեան լուծման վերաբերեալ նախագահ Հինտէնպուրկի կողմէ հրատարակուած հրովարտակը, հրաժարեցաւ Ազգ. ինքնապաշտպանութեան նախարարի իր պաշտօնէն, բայց ան պիտի շարունակէ ներքին գործոց նախարարի իր պաշտօնը։

Ռայխսթակը պիտի գումարուի Ցունիս 6ին եւ մինչեւ այն թուական դահլիճի մէջ փոփոխութիւն պիտի կատարուի հաւանօրէն բայց խնդրոյ առարկայ չէ Պրիւնինկ գահլիճի հրաժարականը։

Ջօրաւար Կրէօնէրի հրաժարականը կը վերագրուի առողջական պատճառներու, բայց բարյամէնթական շրջանակներու մէջ կը յայտարարուի թէ ուրիշ պատճառ մը փնտռելու է Ազգ. Պաշտպանութեան նախարարութեան ծոցը գըտնուող զօրավարներու խմբակի մը հակառակութեան մէջ, որոնք կ՚նպաստաւորեն նազիներու եւ հակառակ էին անոնց զինուորական կազմակերպութեան լուծելուն զորս կը նկատէին իբրեւ պատուար մը օտար յարձակումի մը դէմ։

Պէրլին.— Ջօրաւարներ Ֆօն Շլայխէր եւ Ֆօն Համմէրշթայնի հետ ծովակալ Ռէյտերի Մարաջախտ Հինտէնպուրկի մօտ կատարած դիմումի մը վրայ է որ Ռայխսվէհրի նախարարը ներկայացուց իր հրաժարականը։ Վերյիշեալ զօրավարները եւ ծովակալը Մարաջախտ Հինտէնպուրկի երկիւղ յայտնած էին թէ զօրավար Կրէօնէր չէր վայելէր այլեւս բանակի վստահութիւնը։

Ջօրաւար Կրէօնէր յարձակումի ենթակայ եղած էր միւս լազիներու միւնչ եաներուն լուծուելուն վերաբերեալ հրովարտակին հրատարակութիւնէն ի վեր։ Գշ. օր Ռայխսթակի մէջ նազիսթական երեսփոխաններուն դէմ մղուած բուռն վիճաբանութիւնները աւելի եւս սաստկացուցին ձգտեալ վիճակը։

Ջօրաւար Կրէօներ ներքին գործոց նախարար պիտի մնայ սակայն։

Այս միջադէպը կը ցուցնէ գերմանական կառավարութեան մէջ սպայակոյտի կողմէ խոսսացուած գերակչիռ դերը։ (Ռ. Գ.)

Պէրլին.— Վարչապետ Պրիւնինկ զոհեց զօրաւար Կրէօնէրը վախնալով որ նախագահ Ֆօն Հինտէնպուրկ իր վստահութիւնը քաշէ իրմէ։

Զինուորական շրջանակները կարծիք կը յայտնեն ընդհանուր առմամբ թէ Ռայխսվէհրի նախարարը կենալու էր կուսակցութիւններէ վեր դիրքի մը մէջ։ Արդ, այդպէս չեղաւ զօրաւար կրէօնէրի բռնած ընթացքը որը բացէ իբաց ըստանձնեց «կայսրութեան դրօշը» ընկերակցելու պաշտպանութիւնը։

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ 3րդ Էջ)

ԹԻՒՐՔԻԱՆ ԵՒ ԱԶԳԵՐՈՒ ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԻՒՆԸ

Քէմալական Թիւրքիայի վարչապետ Իսմէթ փաշան և Թիւրք ժեծաժրոխ պատուիրակութիւնը արքայական ընդունելութիւն գտան Ստալինեան Մոսկուայում։ Երբե՛ք, ո՛չ մի մայրաքաղաքում Թիւրքական օրեւէ պատուիրակութիւն այսպիսի ջերմ ուշադրութեան և գուրգուրանքի առարկայ եղած չէր։ Ուստի եւ հասկնալի է այն հետաքրքրութիւնը, որով դրսից հետեւում են Թիւրք—խորհրդային յարաբերութիւնների զարգացման նոր փուլին։

Ինչ է Իսմէթ փաշայի ճամբորդութեան իսկական նպատակը։ Ի հարկէ, ոչ միայն քաղաքավարական փոխայցելութիւն, այդքա՞ն ծանրակազմ պատուիրակութեամբ, պալտօնեաների ու մասնագէտների մի մարդով բանակով քաղաքավարական այցելութիւն չեն անում։ Տարակոյս չկայ, որ Իսմէթ փաշայի այս ուխտագնացութիւնը ունի, ամենից առաջ, գործնական նպատակներ։ Որո՞նք են այդ նպատակները։ Արդեօք Թիւրք-պարսիկ-աւղան խորհրդային դաշնակցութեան ստեղծո՞ւմ, Թիւրք խորհրդային փոխ յարաբերութիւնների նոր ձեւակերպո՞ւմ, Թիւրքիայի Ազգ. Դաշնակցութեան մէջ մտնելո՞ւ հարցեր։

Ինչ եւ լինի, ակներև է, որ Թիւրքիան ինչ որ նոր վճիռների առջեւ է կանգնած։ Աւելի ստոյգ կապերով կը կապուի Մոսկուայի հակաժարտութիւնների վրայ։ Եւրոպայի հետ գործակցութիւնը առաջ է գալու բոլշեւիկներին։ Այս վերջինների վրայ ճնշում է բանեցրնում եւրոպայի ապահովութիւնը։ Այդպէս պատահեց 1921 թ. մարտին, երբ միաժամանակ քէմալական երկու պատուիրակութիւններ սակարկում էին Լոնտոնում, ուր Լոյդ Ջորջի եւ Զիչէրինի հակառակութիւնը, ինչ պատճառ կայ չընդունելու, որ Թիւրք դիւանագիտութիւնը այսօր էլ նոյն խաղը խաղում է Փրնեւում ու Մոսկուայում։ Որ կողմը չատ խոստանայ, այն կողմն էլ կը հակուի։ Անհատականն չէ ազնեւերն, որ Թիւրք-խորհրդային այս նոր բանակցութիւնների միջոցին որոշ տեղ էլ Թիւրքիայի Ազգ. Դաշնակցութեան մէջ մտնելու հարցը գրաւէ։

Ցամենայն դէպս, անսպասելի չէ, որ Թիւրքիայի Ազգ. Դաշնակցութեան մէջ ընդունելու խօսքերը գառնան իրականութիւն։ Դաշնակցութիւն չէ ոչ ոքից. որ մինչև այժմ այսպէս կոչուած քաղաքակիրթ Եւրոպան ինքն էր Թիւրքիային դէպի Փրնեւ քաշողը։ Թիւրքիան էր ստիպողը՝ պայման դնելով որ Եւրոպան իրեն ապահովէ Միացուն կամ կէս-Միացուն աթոռ Ազգ. Դաշնակցութեան Խորհրդում և մի խոշոր փոխադրութիւն։ Հարց է՝ այսօր էլ նման պայմաններ կը գրաւե՞ն և եթէ գրաւեն, Եւրոպայի դիրքը նորից կը լինի ստոլուանը։ Մի բան, սակայն, թուում է անվիճելի, եթէ Թիւրքիան լրջօրէն կամենայ մտնել Ազգ. Դաշնակցութեան մէջ, Եւրոպան կ՚ընդունէ գրկաբաց։ Իսկ Թիւրքիան, եթէ Ազգ. Դաշնակցութեան վիճակուած է ապրել և յարատեւել, վաղ թէ ուշ կը կամենայ ու կը դնէ իր թեկնածութիւնը։

Այս դէպքում, ինչ հեռանքներ կարող են ստացուել հայկական տեսակէտից։

Կան մարդիկ, որոնք համոզուած են, թէ Թիւրքիայի Ազգ. Դաշնակցութեան անդամ դառնալով՝ հայկական դատի համար կը բացուին նոր կարելիութիւններ։ Ազգ. Դաշնակցութեան ծոցում Թիւրքիան կը լինի աւելի զիջող ու բարեացակամ։ Այսպէս մտածողները, սակայն մոռանում են Ազգ. Դաշնակցութեան Ուլտի 9րդ յօդուածը, ըստ որի «Դաշնակցութեան անդամները պարտաւորում են յարդել ու դրսից եկած յարձակումներից պաշտպանել Դաշնակցութեան բոլոր անդամների հողային անձեռնմխելիութիւնը և իրական քաղաքական անկախութիւնը»։ Ուրիշ խօսքով, եթէ Թիւրքիան դառնայ Ազգ. Դաշնակցութեան մաս, նրա «հողային անձեռնմխելիութիւնը» կը դրբուի Ազգ. Դաշնակցութեան անդամ բոլոր պետութիւնների երաշխաւորութեան տակ։ Իսկ ինչ է հայ ժողովուրդի դատը Թիւրքիայի հետ, եթէ ոչ դէմ դատը Թիւրքիայի հետ, եթէ ոչ «հողային անձեռնմխելիութեան» հետ կապուած խնդիր։ Փոքրամասնութեան իրաւունքների պաշտպանութիւն չէ մեր ուզածը Թիւրքիայից, ոչ էլ լքեալ գոյքերի հարցի կարգադրութիւն։ Հայ ժողովրդի հետապնդածը հողի դատ է, հայրենատէր դառնալու իրաւունքի պահանջ։ Եթէ այսօր, շնորհիւ Ազգերու Դաշնակցութիւնից դուրս, Թիւրքիան մերժում է հաշուի առնել հայկական պահանջները, անմտութիւն չէ՞ մտածել, թէ վաղը, Ազգ. Դաշնակցութեան անդամ Թիւրքիան կը լինի աւելի բարեացակամ ու զիջող։

Թիւրքերի Ազգ. Դաշնակցութիւնից դուրս գտնուիլը կամ անդամ դառնալը մեզ համար կարեւոր է բոլորովին այլ տեսակէտից։ Որքան Թիւրքիան հեռու մնայ Եւրոպայից ու Ամերիկայից, այնքան դանդաղ կ՚ընթանայ նրա պետական մեքենայի ամրապնդման և անտեսական վերակազմութեան գործը։ Ընդհակառակը, մերձենցումը արեւմտեան պետութիւններին կամ մուտքը Ազգ. Դաշնակցութեան մէջ, ո՛չ միայն կապահովէ սահմանների անձեռնմխելիութիւնը, այլ և մեծապէս կը նպաստէ նրա վերաշինութեան և ուժեղացման։

Առնուազն միամտութիւն է յուսալ, թէ Ազգ. Դաշնակցութեան հետեւած քաղաքականութեան մէջ դէպի Թիւրքիան որևէ դեր ունի կամ կարող է ունենալ նաև նրա վերաբերմունքը դէպի հայերը։ Ընդհակառակը, մերձենցումը արեւմտեան պետութիւնները նախ և առաջ իրենց սեփականն չահերն են հետապնդում՝ Թիւրքիան դէպի Ազգ. Դաշնակցութիւնը կը մղի դառը Թիւրքիայի հետ, եթէ ոչ «հողային անձեռնմխելիութեան» հետ կապուած խնդիր։ Փոքրամասնութեան իրաւունքների պաշտպանութիւն չէ մեր ուզածը Թիւրքիայից, ոչ էլ լքեալ գոյքերի հարցի կարգադրութիւն։ Հայ ժողովրդի հետապնդածը հողի դատ է, հայրենատէր դառնալու իրաւունքի պահանջ։ Եթէ այսօր, շնորհիւ Ազգերու Դաշնակցութիւնից դուրս, Թիւրքիան մերժում է հաշուի առնել հայկական պահանջները, անմտութիւն չէ՞ մտածել, թէ վաղը, Ազգ. Դաշնակցութեան անդամ Թիւրքիան կը լինի աւելի բարեացակամ ու զիջող։

Թիւրքերի Ազգ. Դաշնակցութիւնից դուրս գտնուիլը կամ անդամ դառնալը մեզ համար կարեւոր է բոլորովին այլ տեսակէտից։ Որքան Թիւրքիան հեռու մնայ Եւրոպայից ու Ամերիկայից, այնքան դանդաղ կ՚ընթանայ նրա պետական մեքենայի ամրապնդման և անտեսական վերակազմութեան գործը։ Ընդհակառակը, մերձենցումը արեւմտեան պետութիւններին կամ մուտքը Ազգ. Դաշնակցութեան մէջ, ո՛չ միայն կապահովէ սահմանների անձեռնմխելիութիւնը, այլ և մեծապէս կը նպաստէ նրա վերաշինութեան և ուժեղացման։

*Առնուազն միամտութիւն է յուսալ, թէ Ազգ. Դաշնակցութեան հետեւած քաղաքականութեան մէջ դէպի Թիւրքիան որևէ դեր ունի կամ կարող է ունենալ նաև նրա վերաբերմունքը դէպի հայերը։ Ընդհակառակը, մերձենցումը արեւմտեան պետութիւնները նախ և առաջ իրենց սեփական չահերն են հետապնդում՝ Թիւրքիան դէպի Ազգ. Դաշնակցութիւնը կը մղի դառը Թիւրքիայի հետ, եթէ ոչ դէմ դատ

ԹԷԼ-ԱՎԻՎԻ ԱՐԵՒ. ՏՕՆԱՎԱՃԱՌԸ
(The Levant Fair)

Փակման հանդիսակատարութիւններ.— Դործառնութիւնք եւ կարգ մը քուաճառներ.— Մրցանակ շահողներ.

Երուսաղէմ, 12 Մայիս

Հակառակ նախապէս եղած պայմանական ծանուցման, որով Թէլ-Ավիվի տօնավաճառին փակումը տեղի պիտի ունենար Ապրիլ 30ին, վերջին պահուն զանազան ցուցադրիչներու և ժողովրդական խաւերու կողմէ յայտնուած բազձանաց ընդառաջելով, ինչպէս նաև վերջին պատեհութիւն մը ևս տուած ըլլալու նպատակաւ, տօնավաճառին կազմակերպիչ մարմինը մինչև ներկայ ամսուան 9ը փակումը երկարաձգեց։ Աւելցնենք անմիջապէս, որ սոյն երօրեայ բայց վերջին ժամանակաշրջանը, բաս պայմանական յայտարարութեանց, ունեցած է իր բարերար և օգտակար արդիւնքը։ Ցիչեալ ժամանակաշրջանին թէ՛ երկաթուղավարձերը և թէ ալ մուտից գիները զեղչուեցան և յայն ու պատեհ առիթ ընձեռուեցաւ բոլոր այնոնց, որոնք կա՛մ զրկուած էին տօնավաճառը այցելելու և տեսնելու լաւագոյն առիթէ մը և կամ ալ կը փափաքէին կրկին անգամ այցելել և վայելել։

Թողով մոտիկ ժկ յարմար առիթին իմ այցելութեան ապատրութիւնները պատմել և հրաժշել «Ազդակի» ընթերցողներուն, այսօր կը փութամ տօնավաճառին փակման առիթով տեղի ունեցած հանդիսակատարութեանց նկարագրականը տալու և այդ առիթի խօսուած պայմանական ճառերէն կարգ մը թուանշաններ արձանագրել, որոնք, ի հարկէ, ցոյց կուտան, առաւել կամ նուազ չափով, տօնավաճառին յաջողութեան աստիճանը, նամանաւանդ ներկայ հաւաչխարհային սուր ժկ տնտեսական տագնապի նոր շրջանին, որմէ, անտարակոյս, զերծ չէ նաև Պաղեստինի նման ժկ փոքր ու վթտ պետութիւն։

Երկուշաբթի օր, ամսոյս 9ին, կէս օրէ վերջ ժամը 5ին, տօնավաճառի սրահին ժկ տեղի ունեցաւ պայմանական փակման արարողութիւնը, միտ նոյն հանդիսութեամբ, ինչ որ բացման առիթով ցուցադրուած էր Ապրիլ 7ին։ Եւ պէտք է յիշել, միշտնկատ, թէ իր հինգշաբաթեայ տեւողութեան ընթացքին, տօնավաճառը կարծես առանցքը և կեդրոնը դարձած էր Միջին Արեւելքի ընկերային և առևտրական կեանքին։

Ներկայ էին կարգաւ, Պ. Մ. Երնկ, Պաղեստինի կառավարութեան ատենադպիրը. Պ. Մէյր Տիզենկոֆ, Թէլ-Ավիվի քաղաքապետ և նախագահ տօնավաճառի յանձնաժողովոյ, Պ. Քրօզպի, Ցոպպէի կառավարիչ և նախագահ տօնավաճառի դատաւորաց յանձնախումբին, դիւանագիտական մարմինը, կառավարական պաշտօնատարներ և այլ երեւելիներ։ Սրահը լիքն էր։

Պ. Մ. Տիզենկոֆ փակման ճառը արտասանեց, որը անմիջապէս Թարգմանուեցաւ Անգլիերէնի և Արաբերէնի, և ի պաշտօնէ յայտարարեց անունները բոլոր անոնց, որոնք ոսկի և արծաթ մէտալներ ստացած են։

Պ. Տիզենկոֆէն վերջ ժամի կանգնեցաւ պետական ատենադպիրը, Պ. Երնկ, և ի դիմաց Պաղեստինի կառավարութեան ողևորած և խանդավառ ճառ մը խօսեցաւ, որը անմիջապէս Թարգմանուեցաւ Արաբերէնի և Եբրայերէնի, և յետոյ տօնավաճառը փակած յայտարարեց։

Դատաւորները և այլ երեւելի հիւրեր, հուսկ յետոյ, Թէլասեզանի հրաւիրեցան, ուր Պ. Տիզենկոֆ տօնավաճառի կազմակերպիչ մարմնոյ կողմէ բոլորին չնորհակալութիւններ յայտնեց, և ըսաւ Թէ արդէն այժմէն սկսած են պատրաստութեանց յոյորդ տօնավաճառին համար։

Պ. Քրօզպի պատասխանելով չնորհաւորեց ցուցադիրները և զանազան հաստատութեանց ներկայացուցիչները, որոնք տօնավաճառին յաջողութեան եւ փայլին համար իրենց կարելին ի գործ դրած էին։

Ըստ եղած յայտարարութեանց, տօնավաճառի տեւողութեան ընթացքին 285.000 այցելուներ այցելած են տօնավաճառը, որոնց մասը հսպարը զբօսաշրջիկներ, հաչուելով նաև Եգիպտոսէն, Կիպրոսէն և Սիւրիայէն եկողները։ Ջպէտք է մտանան ընել այն պարագան, Թէ տօնավաճառը այն տեսակ մէկ մտ առնն մէջ բացուեցաւ, երբ տարբեր կրօնքներու հաւատացեալներ տօնական օրերու մէջ կը գտնուէին, և այդ առիթէ բաղմաթիւ ուխտաւորներ եկած էին արտասահմանէն։

1929ի տօնավաճառին մի միայն 120.000 այցելուներ եղած են։ Ներկայ տօնավաճառի ընթացքին 175 հազար սթէրլինի առևտրական գործառնութիւն տեղի ունեցած է։ մինչդեռ 1929ին նոյն թիւը հազիւ 80 հազարի բարձրացած է։

Օգտուելով տօնավաճառէն, երկու նոր արևմտեան մարմիններ ծնունդ առած են, ինչպէս Ռումանո-Պալեստինեան Առևտրական Սենեակը և Պուլկարո-Պաղեստինեան Առևտրական հաստատութիւնը։ Զանազան առևտրական յարաբերութիւններ մշակուած են օտար ցուցադիրներու և առևտրական մարմիններու միջև, որոնցմէ ոմանք կ'երկարին մինչև Հարաւային Ափրիկէ և Պելճիքական Քոնկօ։

«The Judea Insurance Co.» և Mishar w'Taasia Publishinh and Exhibition Co.», որոնք տօնավաճառին նիւթական ծանր բաժինը առած էին իրենց ուսերուն, ո՛չ միայն վնաս չեն րերած, այլ և յաջողած են կոկիկ չահաչիւ մ'ալ ապահովել — վարձատրութիւնը չնայուած ջանքին և անդուլ աշխատութեան։

[illegible]

[illegible] դրած է հետևեալ ցուցադիր — կառավարութիւնները։— Պաղեստին, Եգիպտոս, Կիպրոս, Ռումանիա, Լհհաստան, Սովիէթ Ռուսիա, Պուլկարիա և Լեհվիա։ Իսկ բաղմաթիւ այլ ցուցադրողներ արժանացած են արծաթ մէտալներու և վկայագրերու։

Տօնավաճառը այժմ փակուած է, բայց անկեղծ պէտք է ըլլալ ու խոստովանիլ, որ ան մէկ մեծ յաջողութեան քայլ մը եղաւ Պաղեստինի արդիւնաբերական, ճարտարարուեստային և առևտրական կեանքին մէջ առնուած, և ցոյց տուաւ Թէ այս փոքրիկ երկիրը իր փոքրաթիւ բնակչութեամբ մերձարեւելեան այս երկրամասին վրայ ինչե՛րու կարող է։ Ջուր տեղը չէր, որ պետական ատենադպիրը Պ. Երնկ, «a brilliant success» (փայլուն յաջողութիւն մը) կը գոչէր իր փակման ճառին մէջ, ի միջի այլոց, երբ ակնարկ մը նետելով կը թուէր այն բոլոր դժուարութիւնները ու արգելքները, որոնք, յաճախ, անյաղթահարելի կ'ըլլան նոյնիսկ եւրոպական երկիրներու մէջ նման տօնավաճառ - ցուցահանդէսներու ընթացքին։ «Այս դժուարութիւնները, ըսաւ ան, մեծապէս կը կրկնապատկուին այս երկրին մէջ, որ դեռ քանի մը տարի առաջ գործարանատէրերն ու վաճառականները զանցառելի քանակութիւն մ'էին գերազանցօրէն երկրագործական բնակչութեան մը մէջ։

ԹղԹանից

ԱՆԿԱԽՈՒԹԵԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏԱԿԱՆ ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՔԱՐՏՈՒՂԱՐ ՄԷԹՐ ԱԶԻԶ ԷԼ ՀԱՃԷՄԻ

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ՎԵՐՋԻՆ ՅԵՂԱՇՐՋՄԱՆ ԱՌԹԻԻ

Բարձր Ռօմիսէրութեան կիսապաշտօնական օրկանը՝ La Syrie Ֆրանսատառ թերթը Մայիս 12 թուականով հրատարակած է տեսակցութիւնը որ ունեցած է իր խմբագրապետ՝ Հանրապետական Անկախութեան Կուսակցութեան ընդհանուր քարտուղար Մէթր Ազիզ էլ Հաչէմի հետ։ Նկատի ունենալով կորովի պայքարը որ մարիներէ ի վեր չէ դադրած վարելէ հանրածանօթ և սիրուած փաստաբան Ազիզ էլ Հաչէմ՝ ներկայ կառավարութեան մասին մի քաղաքականութեան և ընդհանրապէս տիրող դիրքի դէմ. սոսկալի կուտանք ամփոփումը իր կատարած կարևոր յայտարարութիւններուն, Լիբանանի Սահմանադրութեան կախակայման չուրջ։

Պատասխանելով տրուած հարցին, Թէ ինչ է իր կարծիք Բարձր Ռօմիսէրութեան վերջին կարգադրութիւններու մասին, Մէթր Հաչէմ յայտարարած է.

«Մանչելի են ձեռք առնուած միջոցները, մեր կուսակցութիւնը իսկոյն խմբագրեց չնորհակալութեան ուղերձ մը որ մենք Պ. Փոնսոյին զրկեցինք։ Լիբանանեան հանրային կարծիքը միաձայնօրէն համաձայտ է Բարձր Ռօմիսէրին և ուրախ է այն միջոցներուն համար որ կատեսն անհրաժեշտ, ես պիտի ըսեմ նոյնիսկ չատպղական բարեկարգութիւններ։

— Միաձա՞յն, կը հարցնէ խմբագիրը, կը կարծէ՞ք. իսկ Շէյխ Ճիսրի կողմը...

— Անկասկած, Շէյխ Ճիսր գոհ չէ. բայց իր իշխանութիւնը խորհրդարանէն անդին չանցներ, իսկ խորհրդարանը հանգուցեալ է։

Մէթր Հաչէմ, կ'աւելցնէ խմբագիրը, կը մտքի այս յիշատակութեան առթիւ, ինչպէս բոլոր մարդեր որ կը հանդիպիք փողոցը և որոնք կը թուին Թէ սրտերուն վրայ բեռ մը պակսուներ։ Անոնք չէ՞ որ քառասունևհինգ երեսփոխաններէ թեթևցած են։

«Սակայն, կաւելցնէ, Հանրապետական Անկախութեան կուսակցութեան ընդհ. քարտուղարը, հորիզոնին վրայ սև կէտ մը կայ։

— Ո՞րն է այն կը հարցնէ խմբագիրը.

— Առայժմ Ջեզի այդ չեմ ըսեր. մենք տիսին մտահոգութիւն ունինք Պ. Փոնսոյին վրայ աւարտելու համար իր գեղեցիկ մարքս գործուձը։ Մենք պիտի իսկինք երբ անհրաժեշտ ըլլայ այդ։ Րոպէներ կան երբ հարկ է գիտնալ ըսպասել։

Համաբարութեան մեղադրանքը

— Թոյլ կուտաք, Մէթր Հաչէմ, քանի որ առիթը եկած է, պատասխանելու նաև այն առալկութեան, որ կրնան յաճախ ձեր կուսակցութեան մասին.

— Շատ սիրով, կը յարէ Մէթր Հաչէմ։

— Ահաւասիկ քաղաքացիներ որոնք ձեր կուսակցութեան ծրագրին կը համակրին, այսուամենայնիւ կը քաշուին ամբողջովին յարելէ ձեզի, որովհետեւ յետին մտքերէ կը վախնան։ Անոնք կրսեն Թէ ձեր Անկախութեան անուանակոչութիւնը Լիբանանեան չէ կատարելապէս, որովհետև ձեր մէջ կան անդամներ, որոնք հանրածանօթ եղած են նախապէս, բլլայ իրենց համակրանքով, հանդէպ Սիրիական միութեան, բլլայ իրենց արաբական և կամ համարաբական զգացումներով։ Այս մեզադրանքներու մասին ինչ կրսէք։

— «Քանի տակաւին մենք յստակ ծրագիր մը չենք հրապարակած, կը պատասխանէ Մէթր Հաչէմ. կարելի էր այդ տեսակ մեզադրանքներ ուղղել, բայց այն րոպէին որ մենք հրապարակի վրայ ենք մեր ծրագրով, ինչպէս հնարաւոր է կասկածիլ մեր ձգտումներու մասին։ Դուք չէք անգիտանար, գիտեմ այդ, որ ես գրած եմ, Մէթր Քափարժէլի հետ, գրքոյկ մը Սիւրիական Միութեան վրայ։ Ներկայիս ինծի կը թուի Թէ այս միութիւնը բաւարար չափով պիտի ապահովի անհեռանկարային չահերու դաշնակցութեամբ մը։ Գալով մեր արաբական կամ համարաբական զգացումներուն, ասիկա մեր հակառակորդներու մէկ գիւտն է, անոնց որ վախ ունին մեր կուսակցութենէն։ Անտարակոյս մենք յետ չենք մղեր արաբական ամէն մշակոյթ, բայց ասիկա արգե՞լք է միթէ դէպի Արևմուտք նայելու և քաղաքականօրէն Լիբանանցիներ բլլալու։ Ոչ, այնպէս չէ։ Դուք կրնաք ուրիշն վստահեցնել տարակուսողներուն, որ մեր կուսակցութիւնը բաց է բոլոր այն քաղաքացիներուն առջև, որ կուզեն անկեղծօրէն հանրութեան բարիքին համար աշխատիլ»։

ՄԱՐԴՈՒՆ ԾԱԳՈՒՄԸ ԸՍՏ ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ՀՆԴԻԿՆԵՐՈՒ

Գիտութեան անհասկնալի խորհրդաւոր գաղտնիքներէն մին այն իրողութիւնն է, որ իրարու հետ կապ չունեցող, մեծ անջրպետներու բաժանուած գեղեր համանման ատենդավէպեր ունին մարդուն ծագման մասին։

Ուէլզի հմայարանին մարդաբանութեան ուսուցիչներէն փրոֆ. Տարվիլ Ֆօրա Նիւ Մէքսիկոյի (Մ. Ն. Հ. Գ.) հնդիկներէն հաւաքած է զանազան ատենդավէպեր, զորս ան հրատարակած է բրիտանական «Ֆոլքլոր ընկերակցութեան հանդէսին մէջ։

Նիւ Մէքսիկօ Ս. Գրքի եդեմական ծառէն 6 հազար մղոն հեռու է։ Մարդուն ծագման ու անկման մասին հեղինակներու աւանդութիւնը չատ բաներով կը տարբերի Ս. Գրական պատմութենէն, բայց սակայն մէկ քանի մը իրենց հետ կը զուգադիպին։ Ասոնցմէ մէկն է Նոյի ջրհեղեղի պատմութիւնը։

Համաձայն այս հնդկական աւանդութեան երկու էգ էակներ ծնեցան և ձգուեցան Ռիփոփու որ մեզի տեղ մը կ'երկրին տակ։ Երբ անոնք չափահասութեան կը հասնին, կ'րնդունին ոգի մը իրենց հօր Ուիխիքի կողմէ, որ կը բնակէր վերը։ Այս ոգին, որ կը կոչուէր Ծիխքիինկօ, իրեն հետ բերած էր երկու կողմնակներ, լի սերմերով ու զանազան կենդանիներու նկարներով։ Ոգին թելադրեց այս աղջիկներուն, ո ցանեն կաղամախի սերմեր, հակեն անոնց ձլերուն եւ աճելուն չինչեւ որ անոնք բարձրանային եւ ծակէին տանիքը։ Այն ատեն անոնք պէտք էր մագլցէին ծառը լոյս աշխարհ գալու։

Վերջապէս ծառը կը ծակէ տանիքը։ Այս աղջիկներէն մին կոչուեցաւ Իւաթիք, իսկ միւսը Նասիմի։

Որոշելու Թէ՝ իրենցմէ ո՞րն է տարեցը պայման դրին որ այդպիսին ճանչցուի այն, որուն վրայ առաջին անգամ պիտի իջնէ լոյսը։ Իւաթիք անդրանկութիւնը չպահելու համար գաղ մը սարքեց իր քրոջ դէմ։ Ան գոյութեան կոչեց թռչուն մը, որ բաւալ իր թեւերը և սաւառ ձգեց Նասիմիի վրայ, որէն ան ինկաւ ծովը։ Ան կրցաւ լողալ մինչև ցամաք, ուր ան ինկաւ ծովեզերեայ ժայռի մը վրայ։ Ան ինկաւ ծովեզերեայ ժայռի մը վրայ, որէն ան ինկաւ ծովը։ Ան կրցաւ լողալ մինչև ցամաք, ուր ան ինկաւ ծովեզերեայ ժայռի մը վրայ։

ՀՈՂԱԳՈՐԾԻ ՀԱՄԵՍՏ ՏՆԱԿԷՆ
Մ'ՆԶԵԻ ԷԼ ԻԶԷԻ ՇՐՋԱԿ ՊԱՏՄԱԿԸ

Ցրանսացի չրագրող մը կը հանդիպի Լրպոէօմի հին հայ ծորբր
Այն պահուն երբ կովերը ջուրի կը տանէր

ԽԱՆԴԱՎԱՌՕՐԷՆ Կ'ՈՂՋՈՒՆԷ ՆՈՐ ՆԱԽԱԳԱՀԸ ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ՄԱՄՈՒԼԸ

Նորընծիր նախագահ Ա. Լրպրէօնի ընծռութեան առթիւ ֆրանսական թերթերէ մէկ չրաբեր. գաղափար կր չրանայ այցելելու նախագահին ծննդավայրը, Մէռսի-լը-Հօ (Լօռէն), որ 337 բնակիչէ բաղկացած գիւղ մրն է, 360 մղոր բարձրութեան վրայ։ Հրագրողը, կ'երթայ կր գծնի նորընծիր նախագահին երբայրը, հօտաղ Մ. Կասպրիէլ Լրպռէօն, այն պահուն երբ անիկա իր կովերը ջուրը կը տանէր։

Կասպրիէլ Լրպռէօն կովերը գոմ առաջնորդելէ վերջ, կը վերադառնայ գիւղին փոքրիկ հրապարակը, ուր կր գտնուի նախագահին ծնած տունը, որ ամէն տարի պրն. Ալպեռ Լրպռէօն իր րնտանիքին հետ կր վերադառնայ ամառը անցնելու համար։ Այս ծնակր փակ է եւ կր սպասէ իր հիւրերուն։

Տան առջեւ հասնելով, նախագահին հօտաղ եղբայրը որ իր եղբօր րնտրութիւնը իսպած եր արդէն, հեռեւեալ յայտարարութիւնները րրաւ հրագրողին։

Նախագահ եղբայրս ալ իննի պես սոսկ բռնել եւ հող հերկել գիտէ։ Ճակաւին անցեալ ամառ մեզի օգնելու եկած էր, սրովհետեւ սիրահար մրն է գաշտային աշխատանքներու։ Մենք րնտանիքով հողագործ ենք եւ մեր կիներն ալ մեզի կ'օգնեն։

Ցետոյ ներողութիւն կր խնդրէ որ հակառակ հրագրոյի փափաքին, չպիտի կարենայ անոր տալ նախագահին հին յուսանկարներ, որովհետեւ պատերազմի ատեն, իրենց տունը ումբակոծուած եր եւ ամէն ինչ հանդած է։

Ցետոյ, ճակին առջեւ հրագրոյր կր նստի ու նորընծիր նախագահին եղբօր աղջիկը, օնորհալի Աննա-Մարի-Լրպռէօն, կուգայ եւ իրենց հիւրին «լիխէօ կր հրամցնեն իր անուշ ժպիտովը։

Փարիզ.— Բացի րնկերվարական համայնավար թերթերէն, Մամուլին մնացեալ մասր խանդավառօրէն կ'օղոնուին հանր. նորընծիր նախագահր, որ անվիճելի հանրապետական մրն է եւ խորապես կուսակից ներին եւ արտաքին խաղաղութեան։

Կեդրոնի թերթերուն ճամաձայն, Վհրսայլի հսկայ մեծամասնութիւնը նոան մրն է համազգային միութեան, եւ կր օնորհաւորեն Փէնլրվէն ու չուգնց ոեւէ դրժուարութիւն հանել. իսկ ձախակողմեան թերթերը կր գրեն թէ Լրպռէօնի կատարելիք ասխատանքր պիտի դիւրացնայ բանի որ րնտրութիւնր առանց պայքարի տեղի ունեցաւ։ Այս կերպով բոլոր կուսակցութիւնները գոհացում զտած կ'րլլան եւ Լրպռէօն վեր պիտի մնայ խաղաղական բոլոր վէճերէն եւ անաչառ իրաւարար մը պիտի րլլայ բոլոր կուսակցութեանց միջեւ։

Այս էր պատճառը որ քոյրերէն մին եղաւ կարմիր, իսկ միւսը սպիտակ։ Նսրթիցին բարկացաւ այս խաբէութենէն եւ երկու քոյրերը զատուեցան։

Այս Պատմութիւնը կը համապատասխանէ Ս. Գրքի Բաբելոնի աշտարակի պատմութեան, որ կր պատմէ Թէ ինչպէս երեւան եկան տարբեր տարբեր ցեղեր։

Հոյրերու բաժանումէն ետք սպիտակ քոյրը՝ Նասիթիցին չատ առանձին կ'զգար։ Ազնիւ անձ մր կր ժառենայ ատոր եւ կը խելագրէ, որ իրեն ընկեր րնտրէ ծիածանր եւ այս միութենէ կր ծնին երկու երախաներ։ Հետագային Նասիթիցին կ'սկսի ատել իր երախաներէն մին, եւ իր սիրելի երախան առնելով կր հեռանայ, եւ երկուքը կր դառնան ծնողքր սպիտակ ցեղին։

Մանիք անուն քոյրը կ'որդեգրէ իր քրոջ լքած երեխան եւ կր դառնայ մայրը կարմիր ցեղին։

Սպիթոններն Գիտական հատատութեան անդամ ցեղաբանները կը չեչտեն Թէ ծին պարագան օրինակութիւնն մր է, փոխառութիւն մր չէ, որովհետեւ Ս. Գրական պատմութեան փորձիչ օձր կր խաբէ կին մր, որ ուներ նախաեր մրն է, կ'ուզէ անվտանգ, աստուածներու պէտ րլլալ, մինչ հնդկական պատմութեան օձր կ'օգնէ կնոջ մր որ մեծաւոր է եւ կ'րդձայ րնկերոջ մր ներկայութեան։

ՄԵԾ ՄԱՐԶԱՀԱՆԴԷՍ
ՈՂԻՄՊԻԱԿԱՆ ԽԱՂԵՐՈՒ
ԱՆՆԱԽԸՆԹԱՑ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԹԵԱՄԲ
ԵՒ ՄԵԾ ԱՆԱԿՆԿԱԼՆԵՐՈՎ
ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԱԾ
Հ. Մ. Ը. Մ.Ի ՏԵՂ. Մ.ՃԻՒՂԻ ԿՈՂՄԷ
22 Մայիս կիրակի կեսօրէ վերջ ժամը ճիշդ 3ին
ՐԱՍ ՊԷՅՐՈՒԹԻ ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ՄԱՐԶԱԴԱՇՏԻՆ ՄԷՋ
ՏՈՄՄԸ 24 Ս. Դ.

ՊԷՏՔ ՊԻՏԻ ՈՒՆԵՆԱՔ
Նոր իմլիուրեան թուղթերու համար
Փոխ Մամուր Լուսանկարներու
ԱՐԱՄ ՍԱՀԱԿԵԱՆԻ ԼՈՒՍԱՆԿԱՐԶԱՏՈՒՆԷՆ
6 Նկար կարող է ստանալ վճարելով միմիայն 25 Ղ.Ս.
Աթէլիէն կը գտնուի, Նահրի ճամբուն սկիզբը Սինէմա Ամփիրի ճիշդ դիմաց

«ԱԶԴԱԿ»ի ՊԱՏՄԱՈՒԱԾՔ

ԱՂՋԿԱՆ ՄԸ ՕՐԱԳԻՐԸ

Գրեց՝ Լ. ՈՒԻԹԵՐ

Ժայռերուն վրայ նստած, սեղմուած իրարու, երկար դիտեցինք ծովը՝ որ օրերէ ի վեր կը ջանար իր մեծ յուզումը հանդարտեցնել։ Արևը տաքուկ էր, և մենք ամբողջովին ողողուած էինք իրմով։ Արաքսին վերարկուն չէր ուռած միասին, բաւականացած էր մուշտակով։ Իրիկուան մօտ սթպուած եղանք մեր մուշտակներն ալ փաթթել ուռնր մէջքին։

Ի՛նչ անխոհեմ աղջիկ է, և սնապարծ։ Կ'արժէ՞ մտիլ նոր հագուստները ցոյց տալու համար։ Եւ յետոյ ի՞նչ կը հետաքրքրէ մեզ գիտնալ Թէ ի՞նչ վճռած է դերձակին իր նոր հագուստներուն համար։

Որքա՜ն խնդրեցինք Սիրունի կատակներուն։ Սքանչելի էր անոր նմանողական բանախօսութիւնը՝ րնկեր Սարգիսեանէն։ Կատարեալ դերասան։ Կ'ուզէի խնդրել որ խօսէր Լևոնեանի պէս ալ։ Չհամարձակեցայ։ Իմ փոխարէն Սիրարփին խնդրեց։ Այդ ի՞նչ նմանութիւն, ճիշդ ինքը՝ Լևոնեանն էր կարծես։ Ինչո՞ւ սիրտս սկսաւ տրոփել յուզմունքով։ Որքա՞ն կ'ուզէի որ անիկա հոն ըլլար այդ վայրկեանին։

Արմէնուհին յայտնեց երկու օր վերջ տեղի ունենալիք ժողովի մասին։ Օրիորդաց միութեան տարեկան ընդհանուր ժողովն էր, ինք՝ վարչութեան ատենապետուհին։ Սիրունը դիտել տուաւ որ՝ աւելի լաւ պիտի ըլլար տունը մնացած աղջիկներու ժողով անուանել։ Մարեցանք խնգալէն։ «Ազգը պիտի փրկէք,— ըսաւ,— լաւ կ'ըլլայ որ ժողովին առաջին օրակարգը դարձնէք մէկ մէկ ամուսին գտնելու հարցը»։

Ջա՛ր աղջիկ, ի՛նչ երշանիկ է որ կրնայ զուարթ ըլլալ ամէն ժամանակ։

Կասիային կեզեցիկ ձայնը Թոյլ չի տար խօսակցութիւնը երկարելու։ Ի՛նչ զգայուն կերգէ, ժանաւանդ Սայադ Նովայէն։

—«Կ'երեւակայեմ,— կ'րսէ անիկա,— երբ կ'երգեմ Սայադ Նովան՝ մեծ աչուղը դիմացս՝ սիրավառ ու խոչոր աչքերով, սև ու թաւ իրաւ միացած յօներով, ու սազը որ կը թրթռայ անոր ճարպիկ մատներուն տակ։ Հեռո՛ւն նաւակ մը կ'անցնի, երիտասարդ տղաքներ են, պտոյտի ելած»։

Կասիային ձայնը աւելի բարձր դուրս կուգայ հիմա։ Դիտողութիւն կընենք, որովհետև նաւակը կր ծռէ իր ճամբան՝ աւելի մեր մօտէն անցնելու համար, սակայն և արեւը չենք ըլլար անոր երգին։ Ջենք ուզեր նայիլ դէպի նաւակը, բայց կը զգանք որ բազմաթիւ աչքեր մեր վրայ են յառած։

Սիրունը կ'րսէ ինձ.

— Աստղի՛կ, ամերիկահայ փեսացուներ են, ուղղակի Նիւ Եորքէն կուգան, պատրաստուէ։

Բոլորին ծիծաղը կէս կը մնայ, որովհետև կը [illegible] Թէ զայրացած եմ։

— Փճացած աղջի՛կ,— կ'ըսեմ,— քեզ վիճակիդ նայէ։ ինձմէ պակաս չես, Թող գան քեզ տանելու։

— Ես պատրաստ ե՛մ ըսելով՝ անպիտանը կը բարձրանայ նստած տեղէն։

Ջեմ կրնար ես ալ զսպել խնդուքս։

Նաւակը որ բեռ մը երիտասարդներ կր կրէ, կը սահի մեր մօտէն։ Սիրուն տղաքներ են, առանց գլխարկի, իրենց մազերը հովին տուած։ Կը զգանք որ գինով են ու սիրոյ խօսքեր կ'րնեն։ Երբ կը հեռանան, երկար կը նայինք անոնց եռեւէն։

Ծովին մեղմ երգը կ'օրօրէ մեզ, արևը կը Թնքի դէպի վար, և երկնային ցուրտը հաճելի աստղնտուք մը կուտայ մեր մարմիններուն։

* * *

Երկու մինչաղին, երբ պատգամին էի կրթնած՝ մեր փողոցին անկիւնը նշմարեցի Սիրանոյշը՝ երիտասարդի մը հետ կեցած։ Անմիջապէս սենեակ անցայ, անզուսպ փափաք մը ունենալով զիս փեղկերու արանքէն նայելու փողոց։

Սիրանոյշը բաժնուեցաւ երիտասարդէն, իրենց բաժանուման ձեռքի սեղմուկը աւելի գրկընդխառնուկի կը նմանէր։ Երբ տուն եկաւ հարցուցի իրեն, Թէ ինչո՞ւ կ'ուշանայ այսքան։ Առարկեց Թէ դաշնակի դասատուն գացած է զբաղուած։ Պատուիրեցի՝ որ լաւ պիտի ընէր չետ այսու նման պարագաներուն մուտի չմնար։ Շատ անկիրթ կերպով պատասխանեց որ իրեն գործերուն չխառնուին։

Ջայրացայ և ըսի Թէ Հուրիէնին պիտի պատմեմ ինչ որ տեսած էի փողոցը։ Այլայլեցաւ ու լռեց։ Երբ գրասեղանիս անցայ գասերու պատրաստութեան, անիկա մխուր ու գլխահակ մօտեցաւ ինձի։

— Ներէ՛ քոյրիկ,— ըսաւ,— քեզ նեղացուցի։ Ի՛նչ չար աղջիկ եմ ես։

Բռնեցի անոր ձեռքերը քնքուշութեամբ։ Անոնք տաք էին ու դողդողուն։ Ծանկարծ ինկաւ ձեռքերուս վրայ ու լացաւ։

— Մե՛նք ես, ինչ,— ըսի,— չիմար աղջիկ, հաւատացիր որ կը պատմեմ Հուրիէնին։

Նստեցուցի զինքը անկողնիս ծայրին։ Դրեթէ մուխ էր սենեակը։ Այնպէս յուզուած էի ես որ կը զգայի Թէ երբ խօսիմ՝ սիրտս պիտի փղձկի դառնօրէն։

Սիրանոյշի այրուող ճակատը կուրծքիս սեղմած՝ կը մտածէի այն տխուր բախտին մասին՝ որ իմինս էր և իմ պատճառաւ նաև այս աղջկան։ Հազիւ քսան երկու է անոր տարիքը, ինձմէ նուազ գեղեցիկ է, բայց դէմքը աւելի արտայայտիչ է և աչքերը աւելի խօսուն։

Երկու տարին անցաւ, երբ անխոհեմութեամբ մերժեցինք անոր ձեռքը՝ յաւ արհեստաւորի մը՝ որը հիմա յաւագոյն դիրքը ունի հրապարակի վրայ։ Մերժեցինք, որովհետև ծրնողքս մտածուած էին ինձմով։ Ինչպէս չդիտցայ այն ատեն ընդվզիլ այդ ողորմութեան դէմ։ Ինչպէ՛ս Թոյլ տուի ինձ յանձնուիլ ծանօթներու լուռ կարեկցութեան առջև։ Եւ ահա խեղճ այս աղջիկը խորտակուած է ինձի համար։ Արդեօք բողոքի լուռ արցունքներ չե՞ն որ կը թրջեն ձեռքերս։

(3)

(Շար.)

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՈՍՏԻԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ Կ'ՍՏԻՊՈՒԻ ՌԱՅԽՍԹԱԿԸ ՊԱՐՊԵԼ ԲՈՒՌՆ ՄԻԱՁԱՅՆԵՐ ԾԱԳԵԼՈՒԻՆ ՀԵՏԵԻԱՆՕՔ

Գէրլին.— Ռ-յխավէրի նախարարին հրաժարականը բուռն միջադէպերու տեղի տուին Ռայխսթակի մէջ, որուն ընթացքին կռիւ մը ծագեցաւ Ռասիոթ և իրենց հակառակորդ երեսփոխաններու միջև։ Նովոմթիւնները այնպիսի հանգամանք մ'ստացան, որուն նմանը արձանագրուած չէ գերմանական ռայխսթակի տարեգրութեանց մէջ։ Նախագահ Լէօպէ երկու անգամ պատրեցուց նիստը և յայտարարեց թէ ոստիկանութեան փոխանցած էր խորհրդարանի կարգապահութեան պահպանութեան վերաբերեալ իրաւունքները։

Երբ որ Նիստը վերսկսաւ, նախագահը կարգաց սոյն ծանր միջադէպին հետևանկներէն չորս ռասիսթ երեսփոխաններու անունը և զանոնք կախակայեց երեսուն օրուայ համար, անոնց ազդարարելով որ անմիջապէս հեռանան խորհրդարանէն։ Սոյն չորս երեսփոխանները որևէ դիտաւորութիւն չունէին հրազանդելու համար նախագահին հրամաններուն, այնպէս որ քանի մը վայրկեան տևող աղմկալից խոովութենէ մը յետոյ, նախագահ Լէօպէ հաղորդեց թէ Ռայխսթակի նստաշրջանը կախակայուած է անորոշ պայմանաժամով։

Երբ Պ. Լէօպէ հաղորդեց իր որոշումը, երեսփոխանները չմեկնեցան ժողովասրահէն և խումբերու բաժնուելով սկսան բուռն կերպով վիճաբանիլ կացութեան չուրջ։ Սոյն միջոցին, Գէրլինի ոստիկանութեան տէր—անօրէն Պ. Վայս յանկարծակի կերպով ժամու ժողովասրահ հետը ունենալով ոստիկաններու կարևոր ջոկատ մը որոնք բարձրացան երեսփոխաններու նստարանները և արտաքսեցին զանոնք առանց որևէ ուրիշ ձևակերպութեան, ձերբակալելով միանգամայն քանի մը ազդկայնչ երեսփոխաններ որոնց բարլամէնթական անձնաթերիլիճիները չնշուած կը հաւարուի այն իրողութեամբ թէ անհնազանդութեան յանցանքին վրայ բռնուած են անոնք։

Պերլինի թրական դեպանը ծանրապես վիրաւոր

Վայմար.— Բէվայէտին փաշա Վայմարի ժառերը օթոյի կարեւոր արկած մը անցուց։ Դեսպանը կրող օթօն թրէնի գիծի մը վրայէն անցնիլ ուզած ատեն չրջեցաւ և դեսպանը վիրաւորուեցաւ։ Նոյնպէս հետը գտնուող տիկին մը ուրիշ 2 հոգի։ Շոֆիօրին վէրքը թեթև է։ Վիրաւորները փոխադրուեցան հիւանդանոց։

Ամէթ փաշա վերադարձած

Էնկիւրի.— Ըսվէթ փաշա և արտաքին գործավարը այսօր ժամը 10ին հասան և ողջունուեցան հազարաւոր ժողովրդեան կողմէ։ Ծանուն կազիին կայարան եկած էին ընդհ. քարտուղար Հիքմէտ պէյ, Ազգ.Մեծ ժողովի նախագահ, գործավարներ, երեսփոխաններ։ Ուղղակի Զան Գայա գնաց և կազի փաշային յայտնեց իր ժեծարանքները։

Կազի փաշայի նուիրուած ձին այսօր բերուեցաւ հոս։

Ի ՅԻՇԱՏԱԿ ՊՐՆ. ՏՈՒՄԷՐԻ

Փարիզ.— Հնդկաչինացի իշխանուհի Հօանկ դի դէ «Բար—Սուառ»ի մէջ հրատարակեց յուշիչ յօդուած մը պրն. Տումէրի դէմ գործուած մահափորձի եւ նախկին նախագահին հետ ունեցած իր բարեկամութեան մասին, որով կը յայտնէ դատարկութեան եւ յուսահատութեան, այն զգացումը որուն մատնուած է ինքը անհետացուցէն ետքը այն մարդուն զոր ինքը կը կոչէր իր «կնքահայր»։

ՉԻՆ-ՃԱՊՈՆԱԿԱՆ ՎԷՃԸ

Թոքիո.— Դահլիճը որոշեց առանց պայմանի ետ քաշել Շանկայի շրջանը գտնուող ճարոնական բոլոր զօրամասերը, գաշնագիրը ստորագրող պետութեան Թոկիոյ միջազգային գօտիին պաշտպանութիւնը։

25.000 հոգի զոհ օձերուն մէկ տարուան մէջ

Լոնտոն.— Նիւի Տէլհիէն կը տեղեկացնեն որ անցած տարուան ընթացքին Հնդկաստանի մէջ Ջօպրա կոչուած օձերէ խայթուելով մեռած են 25.000 մարդիկ։

ԸՍՎԷԹ ՎԵՐԱԴԱՐՁԱԾ ՄՈՍԿՈՒԱՅԷՆ

Չիւ. եւ խաղ. հանաձայնութիւն չկայ եղեր...

Պոլիս.— Վարչապետ Ըսվէթ փաշա, ւրտաքին գործավար Թէվֆիք Րիշ տի պէյ և իրենց հետևորդները 16 օր ետևդ ռուսական ուղեւորութենէն երէկ ժամը 14,30ին վերադարձան «Կրուզիա»ով։ Ժողովրդային խանդավառ ընդունելութիւն մը եղաւ իրենց քարափին վրայ։ Միայն մասնագէտ պատուիրակները Մեացած են Ռուսիա չարունակելու համար իրենց ուսումնասիրութիւնը։

Ըսվէթ փաշայի հետ «Կրուզիա»ով Պոլիս ժամանած են նաև իր հիւր վարչապետին, այն ռուս զինուորական պատուիրակները որոնք Թրքական պատուիրակութիւնը առաջնորդած էին Ռուսիա։ Դրած էինք ասկէ առաջ թէ ուղևորութեան միջոցին Տիկին Ըսվէթ փաշա թեթև անհանգստութիւն մը ունեցած էր։ Տիկինին առողջական վիճակին հետևելու համար, մինչեւ Պոլիս ժամանած է Բրօֆ. Լէվին, որ սովիէթ նշանաւոր բժիշկներէն է և հանգուցեալ Լէնինի մասնաւոր քարտուղարն էր։

Ըսվէթ փաշա իրեն բարի գալուստ մաղթող օրագրողներուն յայտնեց.

— Ուղեւորութենէս չատ գոհ եմ, բարեկամութիւն տարի Ռուսիա եւ բարեկամութիւն բերի։ Ինձի համար ինչ մեծ հաճոյք։

Այս միջոցին օրագրողները ցոյց տուին արտաքին գործավարին «Թիւրքիչէ Բօսթա»էն տնտուած լուր մը որ կը խօսէր գինուորական դաշինքէ մը կնքուած Պուքրէշի մէջ, Թուրքիոյ մասնակցութեամբ։ Թէվֆիգ Րիշտի պէյ այս լուրը խնդալով ցոյց տուաւ վարչապետին որ հարցուց.

— Ի՞նչ է։

Արտաքին գործավարն ալ պատասխանեց.

— Ցերիւրծոյ լուր մը Պուքրէշէն հասած է։

Վարչապետը յետոյ ուզեց ֆրանսական վերջին ընտրութեանց արդիւնքին տեղեկանալ, այդ մասին հասած վերջին հեռագիրները կարդացուեցան և Թէվֆիք Րիշտի պէյի հետ տեսակցեցաւ այս մասին։

Վարչապետը յետոյ Սարաճ Օգլու Շիւքրի պէյի հարցուց.

— Դեռ Փարիզ չգացիք։—

Շիւքրիւ պէյ ալ ըսաւ.— Ձեզի սպասելի փաշաս։

Ըսվէթ փաշա յետոյ գոհացում տալով օրագրողներու խնդրանքին համեմատ լուսանկարուիլ տուվիէթ զին. պատուիրակութեան հետ։

Ըսվէթ փաշա գիշերը Բէյրա Բալաս անցուց։ Ն. Վսեմութիւնն ու արտաքին գործավարը այս իրիկուն կը մեկնին Էնկիւրի։

Ըսվէթ փաշա 21ին Էնկիւրիէն պիտի գայ Պոլիս և 22ին պիտի մեկնի Հռոմ։ Դեռ յայտնի չէ թէ Հռոմ ուղեւորութեան որո՞նք պիտի մասնակցին։

Վարչապետ Ըսվէթ փաշայի ուղևորութեան առթիւ Թուրքիոյ և դրացի երկրին միջև ինչ տեսակ համաձայնութիւններ կնքուած ըլլալու մասին հետաքրքրական տեղեկութիւնները քաղեցինք ձեռնհաս անձնաւորութիւններէ։

— Քաղաքական և զին. համաձայնութիւն չկայ։ Միայն վարչապետ Իսմէթ փաշա նոր Ռուսիոյ ամենէն ձեռնհաս անձնաւորութեանց հետ տեսակցեցաւ։ Միջազգային բոլոր խնդիրները քննուեցան և ծեծուեցան։ Հասկցուեցաւ որ երկու ազգութեանց տեսակէտներուն միջև ոչ մէկ անհամաձայնութիւն կայ։ Կնքուած վարկի համաձայնութեան հիմը սա է.— Ռուսիա մեզի 8 միլիոն տոլար արժէքով ճարտարարուեստի մեքենայ պիտի ծայ։ Մեր կառավարութիւնը պիտի որոշէ թէ ի՞նչ տեսակ մեքենայ պիտի առնուի։ Կը հասկցուի որ կառավարութիւնը բամպակեղէնի ճարտարարուեստին համար հարկ եղած մեքենաները պիտի ուզէ։

Առնուելիք մեքենաներուն փոխարժէքը մօնթալ գիներու վրայ պիտի ըլլայ։ Պայմանաժամը 20 տարի է։ Առիկա տեսակ մը վարկ է։ Այս վարկին համար տոկոս չպիտի տրուի։ Վարչապետ փաշայի էնկիւրի մեկնելէն վերջ պիտի տրուի մեքենաներու ընտրութեան որոշումը։ Բայուելիք գործարանները կառավարութեան կողմէ պիտի քանեցուին։ Ուրիշ դրամատէրներու փոխանցուելու խնդիր չկայ։

Ջրան. Թերթ մը Մոսքուայի մէջ հարցուց Թէվֆիգ Րիշտի պէյի։

— Այս վարկի քանակը ո՞վ որոշեց, դո՞ւք թէ Ռուսերը։

Թէվֆիգ Րիշտի պէյ պատասխանեց.

— Այսքանը մենք ուզեցինք, մէկ տարուան մէջ այսքանը ընդէլ վերջ յառաջիկային այդ հիման վրայ պիտի կարելի ըլլայ կնքել նոր համաձայնութիւն մը։

ՏԵՂԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՕԵԻՆ ՊԱՅՔԸ

Նաբաք երեկոյ, Թատրոն Ռիխթալի մէջ ներկայացուեցաւ Լեւոն Շանթի մեկ անեիպ թատերգութիւնը՝ Օձին Պայքը, Համազգայինի կողմէ, բեմադրութեամբ պ. Գասպար Իշխեանի։

Աննախընթաց յաջողութիւն մըն էր. ժամանակէն առաջ արդէն բոլոր պրոնեղները ու օթեակները զբաղուած էին եւ բազմաթիւներ nefի վրայ կ'սպասէին ետդի չի գոյութեան պատճառաւ։ Ժամը 8ին իսկ տոմսերը արդէն սպառած իլլալով, կիրճն դիմող բազմութիւնը սեիպուեցաւ վերադառնալ, յուսալով որ կր կրկնուի ներկայացումը եւ իրեմ ալ չեն զրկուիր այդ եզական պատեհութենէն։ Աննախընթաց էր նաեւ յաջող բեմադրութիւնը։ Հայ թագաւորութեան Կիլիկեան շրջանի կեանքին հաղուած այս արժէքաւոր թատերգութեան երկու հերոսներ՝ Օձին Պայլ եւ Ինթա Ամորի ներկայացուեցան պրն. եւ Տիկ. Իբեկեանի կողմէ մեծ յաջողութեամբ։ Առ հասարակ բոլոր դերակատարները ալ յաջող խաղարկութիւն մը ցոյց տուին։

Հակառակ ներկայացման մինչեւ ժամը 1.30 տեւելուն, ներկաները հետաքրքրութեամբ հետեւեցան խաղի բոլոր մանրամասնութեանց։ Որոտընդոստ եւ երկարատեւ ծափերով ներկաները յայտնեցին իրենց գոհունակութիւնն ու գնահատութիւնը։

Մանրամասնութիւնները կր հրատարակենք առաջնին։

ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆ

Բ. Գումհուրիեթ Մամուլի Դիւանի պետ Ժան պէյ Այուպ սպացած է Սիւրիական Արժանիքի պատուանշանին երկրորդ աստիճանը։

Մեր ծնորհաւորութիւնները։

ՏԻԿԻՆ ԼԻԹՎԸՆԱՔԻԻ ԴԱՏԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆԸ

ՄՈՍԿՈՒԱՅԻ ԱԶՔԻՆ ԿԻՆԸ ԲԱՆՏԱՐԿՈՒԹԵԱՆ ԿԸ ԴԱՏԱՊԱՐՏՈՒԻ

Մեր նախորդ թիւով գրած էինք որ Տիկին «Մոսկուայի Աչէրը ձերբակալուած է Պէյրութի Մինք էլ Հիւսն քաղին մէջ եւ բանտարկուած։

Նաբաք օր, հատարար խառն դատարանի առջեւ տեղի ունեցաւ անոր դատավարութիւնը, որովհետեւ առանց անցագրի Ուրսսպոհմէն Լիբանան եկած էր անոնց։ Տիկին Լիբիա, ճպարտութեամբ յայտարարեց դատաւորներուն թէ՝ իմ պոլշեւիկ եւ Դատաւորի հարցման պատասխանելով թէ՝ ինչպէ՞ս մտած է Լիբանան, Տիկին Լիբվընսմին ըսաւ.

— Չեմ ըսեր, միայն թէ գիտէք որ հիմա Պէյրութ կը գտնուիմ։ Ես իմ ամբողջ կեանքս յատկացուցած եմ համայնավարական բրօբականձին, ուր որ ալ երթամ եւ ուր որ ալ գտնուիմ չի պիտի դադրիմ այս ուղղութենէս։

Դատաւորներ ի զուր ջանացին ուրիշ խօսքեր եւ խոստովանութիւններ կորզել անոր բերնէն, սակայն չի յաջողեցան։ Ի վերջոյ 15 օրուան բանտարկութեան եւ անկէ վերջ ալ արտաքսման վճիռ տուին։ Ցաւ մասին, Տիկին Լիբվընսմին խնդալով լսեց այդ վճիռը։

ԱԶԳԱՅԻՆ ԳԱՒԱՌ ԺՈՂՈՎԻ ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆԸ ԼԻԲԱՆԱՆԻ ՄԷՋ

ԱԶԱՏ ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆ ՊԻՏԻ ԸԼԼԱՅ

Ապագային Գաւառական ժողովի ընտրութեան ոստոստաճՓերուն առաջին ազդակ ակնարկը եղաւ Լիբանանի մէջ, սակայն հաւանական է որ մեզի ամենավերջը պէս առաջ, լուսինն ու մոլորակ մը ճիշդ այսպէս իրարու շատ մօտիկ գտնուած են, որուն յաջորդած է ընդհանուր պատերազմը։

Նախապատրաստուած ժողովուրդը այս երեւոյթէն շատ գէշ ազդուած է եւ Լիբանանի բոլոր մասերուն մէջ գրեթէ սասթիկ վախ կր ծիրէ ենթադրելով որ նորէն պատերազմ պիտի ծագի։ Մանաւանդ որ վերջին թրքական եւ յունական պատերազմի միջոցին ալ, որ այնքան մեծ ադէտ մր բերաւ մարդկութեան, դարձեալ լուսինն ու մոլորակը այսպէս իրար հանդիպած էին։

ՍԱՀՄԱՆԱԴՐՈՒԹԵԱՆ ԿԱԽԱԿԱՅՈՒՄԷՆ Վ Ե Ր Ջ

ԵՐԵՍՓՈԽԱՆՆԵՐՈՒ ԴԱՀՑՆԻ ԺՈՂՈՎՆԵՐՆ ՈՒ ՈՐՈՇՈՒՄՆԵՐԸ

ՄՈՒՍԱ ՊԷՅ ՆԱՄՄՈՒՐ ԼՐԱԳՐՈ՞Ղ

«Էլ Պայրաք» երեկուան թիւով կր գրէ.—

Կարգ մր երեսփոխաններ ժողովներ կր գումարեն եւ որոշումներ կուտան Սահմանադրութեան կախակայման դէմ պայքարելու համար։ Սակայն այդ բոլոր որոշումներն ալ կր մնան Ֆաեարդիւճ, որովհետեւ անոնք ներքին միաբանութիւն չունին։

Տրուած որոշումներէն մէկը հրաժարական ներկայացնել է, բայց որ անի մասս կր դառնայ իրենց գոյութիւնը այս պայմաններու տակ։ Երկրորդ որոշումը կ'առաջարկէ ժողովի գումարումը մէկ անգամ, ինչգինչը լուծուած յայտարարելու համար։ Որոշումներէն ամենեն ձայրայեղն է ժողովի գումարումն ու հանրապետութեան նախագահի ընտրութիւնը, առանց նկատի ունենալու կախակայման որոշումը։ Անոնք կր կարծեն որ պ. Բօհամօ իրաւունք չունէր սահմանադրելու այդ կախակայման որոշումները։

Ըսի ըսաւներ կան, իբր թէ, կարգ մր երեսփոխաններ Հալէպի ճամբով բոլորի հեռագիրներ դրկած են Ֆրանսայի Արտաքին Նախարարութեան եւ Ազգերու Դաշնակցութեան։ Շէյխ Մուհամէտ Ձիար հերքած է այս լուրի սուտ ըլլալը։

Այս բարեբաղդաբար ամեն պարագայի տակ շատ օգտակար եղած է երեսփոխանները։ Ամեն մէկը անոնցմէ վերադարձած է իր գործին։ Շատեր որոնք փաստաբան էին արհեստով, դատարանի առջեւ օրգագային սկսած են։ Գ. Ձրպրան Թուէյնի, կրթական նախարար, «Ձիւմհուրի» անուն թերթ մը պիտի հրատարակէ, որ մեկ էջ Ֆրանսերէն բաժին մրն ալ պիտի ունենայ։ Ներհին Նախարար Մուսա պէյ Նամմուր, պ. Միշել Զաֆֆուրի հետ պիտի աշխատի «Մուառաբ»ի տպարանին մէջ։

ՄԱՐԴՈՒ ԴԻԱԿ ՄԸ

Ձկնորսներ, առջի օր, ցաւահանգիստի մօտ, ծովին հանած են 50 տարեկան մարդու մր մարմինը։ Քննութիւններ ցարդ չի կրցան ստուգել անոր ինքնութիւնը։

ՎԱՐՁՔԵՐՈՒԻ ԽՆԴԻՐԸ

ՊԱՏՈՒԻՐԱԿՈՒԹԻՒՆ ՄԸ ՄԱՐՕՆԻ ՊԱՏՐԻԱՐՔԻՆ ՄՕՏ

Սրեդ, կիրակի օր, վարձակալներու վարչութեան կողմէ պատուիրակութիւն մր մեկնեցաւ Գիւրէհ, պատրիարքին խնդրելու համար որ միջամտէ եւ արդար յուծում մր ապահովէ իրենց խնդրանքներուն։

Պատրիարքը խոստացած է իր կարելին ընել։

ՕԴԱՆԱԻԱԿԻՐ ՆԱԻ ՄԸ

Թրիբոլիի ատոթէ խարխս նետած է Ֆրանսական «Պահար» պատերազմական ցաւր, որուն վրայ 46 օդանաւեր կր գտնուին։

ԹԵՐԹԻ ԿԱԽԱԿԱՅՈՒՄ

«Էլ Անահպ» օաբաթաթերը կախակայուած է կառավարութեան պեղին դէմ նախատակաւ գրութիւններ հրատարակելուն համար։

ԾՆՈՒՆԴՆԵՐ ՈՒ ՄԱՀԵՐ ՀԱԼԷՊԻ ՈՒ ՇՐՋԱԿԱՆԵՐՈՒՆ ՄԷՋ

Ապրիլ ամսուան ընթացքին Հալէպի ու օրջականերուն մէջ հետեւեալ ծնունդներն ու մահերը պատահած են.

	Ծնունդ	Մահ
Հալէպ	191	150
Ճեպէլ Սեմաան	53	10
Էլ Պապ	51	9
Մէմպէճ	9	7
Ճարապուլոս	60	23
Ազազ	12	2
Քիւրս Տաղ	27	8
Հարիմ	—	1
Իթլիպ	17	4
Ձիսր Շուղուր	12	2
Մաարա	13	4
Գումար	440	202

ԴԻԱԿ ՄԸ ԿԸ ԳՏՆՈՒԻ ՀԱԼԷՊԻ ՄՕՏԵՐԸ

Ճէպէլ Սեմաան, էլ Հաճապ գիւղին մէջ գտնուած է անծանօթ մարդու մը դիակը։ Քննութիւնը կր ցուցնէ որ Ենեգ ատիճքին պատկանող երեք անձեր դիակը հոն բերած են թաղելու համար, բայց չեն յաջողած բնակիչներու հետաքրքրութեան պատճառով։

ՊԱԿԱՍԱՆ ՊԷՏՐՈՒԹԻ
16 ՄԱՅԻՍ 1932

	Ա. Փ.
Ցգիպտ. թղթադրմ.	475
Անգլիկն. »	464
Տօլար »	126
Թրական »	60
Պանճ Օթթոման	130
Իտալական Լիր 100	648
Ռուսական Տրախմի 100	97
Անգլ. ոսկի	605
Ֆրանս. »	482
Սաման. »	550
Արծաթ մէճիտ	29
Խրեայի Ֆոնս. Ա. Ցք. 530	
» » Բ. » 286	
» » Գ. » 274	

Սէֆերեան ե լբարֆ Բիւ Ֆոս
Թէլէֆոն՝ 5-19

կարդացէք եւ Տարածեցէք
«ԱԶԴԱԿ»Ը

ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԵՑՔ Հ. Մ. Ը. Մ-Ի ՄԱՐԶԱԿԱՆՆԵՐԻՆ
Անհրաժեշտ են վարպետներ թիով եւ պարապողներ!
ՄԱՅԻՍ 22ԻՆ ԿԻՐԱԿԻ Կ. Ե., ՌԱՅ-ՊԵՏՐՈՒԹԻ ՓՐՆՍ. ՄԱՐԶԱԿԱՆՆԵՐՈՒՆ ՎՐԱՅ

292

ները և հերոսուհիները բանական չէին։

— Անդրանիկի «տղաքը» կը փրկեն մեզ, կ'ըսէին յետերը։

Բայց չէին ըմբռներ, որ բոլորը պէտք էին դառնալ Անդրանիկի «տղաքը»։

Ես կը հաւատացնեմ իմ ընթերցողին, որ կար մեծ բազմութիւն մը միամիտներու, որոնք իսկապէս կը մտածէին, Անդրանիկը պիտի գայ և ինքը թէս պիտի քշէ Թուրքերը մինչև իրենց նախկին սահմանները. այդ բազմութիւնը, նստած տեղը կ'աղաղակէր.

— կեցցէ՛ Անդրանիկ։

Անդրանիկ չատ լաւ կը հասկնար, որ «կեցցէ»ն ամենէն անիմաստ արտայատութիւնն է, ատոր համար ան խօսեցաւ և բաւ ի պատասխան ծափահարութիւններու.

— Մի՛ ծափահարէք ինձ այլ մտիկ ըրէք իմ խօսքին, ամէն մարդ թող անմիջապէս մտնէ զօրանոց և գիշերը մեկնի ճակատ ահա ծափահարութեան դեղեցիկ եւ օգտակար տեսակը։

— կեցցէ՛ Անդրանիկ, կեցցէ՛ Հայոց մեծ հերոսը, կը պատասխանէր ժողովուրդը առանց ըմբռնելու Անդրանիկի խօսքերը։

Ահա մեր ժողովուրդի հոգեբանութիւնը։

Անդրանիկ ներս մտած առեն թուրքերը բոլոր խաղաքարտերը գցած էին իրենց առնելիքներուն մէջ։

Մեծ, աննախընթաց խանդավառութեամբ ժողովուրդը ը դիմաւորեց Անդրանիկը։

Անդրանիկի առաջին գործը հազար մտածել բերդաքաղաքին ներքին պաշտպանութեան մասին։

73

289

Վայրկեան առաջ կարին մտնելը անհրաժեշտ էր։

Մենք մեացինք մեր տնօրէն տեղը այդ գիշեր։ Օթօժօպիլին բոլոր ծակերը գոցեցինք և մտանք մէջը, բայց ոտքերնիս սկսաւ սառիլ։ Կօչիկներս հանեցինք և փաթթեցինք գանազան չորերով։

Գայլերը վրայ հասան, բարեբախտաբար կրակելը կ'օգնէր և սկսանք կրակել գայլերը փախցնելու համար, բայց կը վախնայինք որ մտերը հայ պահակներ կը գտնուէին, և կը կարծէին յարձակում տեղացի Թուրքերու կողմէ։

Մենք լուռ ցուցինք, բայց կէս սաուած վիճակի մէջ։

Անդրանիկ չէր մտածած առաւօտ մեզ կառք դրկել և փոխադրել կարին։

ԻՆՁ ՏԵՍԱԿ ՁԱՆԱՊԱՐՀ

Ամբողջ ճանապարհին, Կարնէն ծայր տուած գաղթականութիւնն էր որ կը բանէր։ Կը փախչէին յուսահատ։

— Ինչո՞ւ յետ կ'երթաք, կը հարցնենք։

— Կարինը չեն կրնար պահել, կը պատասխանէին, զօրքը չի կռուիր։

Այս գաղթողներուն մէջ կային և երիտասարդներ, որոնց մէկ քանիին Անդրանիկը բռնել տուաւ և յետ դրկեց դէպի Կարին։

Անդրանիկ թելադրեց բոլոր վայրերը յետ դրկել կիներ և եր խաներ, իսկ բոլոր զաղմարդիկ ետևէն իրենց տեղերը։

Անդրանիկ տեղ տեղ իջաւ և քննեց պահակախումբերը։

Ճանապարհին մենք գտանք, որ Սարըզամիչէն ճամբայ ելած զինուորները, ձիւնի չմաքրուելուն պատ-

ԳՐԱՍԷՐՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ

ՍՏԱՑՈՒԱԾ ՆՈՐ ԵՒ ԸՆՏԻՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ
«ՆՈՐ ՕՐ» ԳՐԱՏՈՒՆԷՆ

	10 Ֆր.
Յեղափոխականի Մտքեր, Ք. Միքայէլեան	25
Խենթ եւ Ջալալէդդին, Րաֆֆի	40
Հ. Հ. Ծագումն ու զարգացումը, Ալ. Խատիսեան	40
Գարնանային, Վ. Շուշանեան	20
Իմ Գիրքը, Ա. Ահարոնեան	15
Թափառաշրջիկները, Ռէն	20
Վանի Հերոսամարտը, Օն. Մխիթարեան	25
Խաչագողի Յիշատակարանը, Րաֆֆի	25
Աղքատին Պատիւը,	25
Ամիրային Աղջիկը, Ե. Օտեան	30
Պէնճուր	18
Քամելիազարդ կինը	8
Դերասանուհին, Լ. Շանթ	6
Միացեալ եւ Անկախ Հայաստան	8
Դարձ, Լ. Շանթ	10
Բժիշկին գրքէն փրցուած էջեր, Ռ. Սեւակ	8
Մեր Պատասխանը Ց. Քաջազնունիի, Ա. Ջիլինկիրեան	5
Անուշ, Յ. Թումանեան	13
Խորհուրդներու Մեհեանը, Յ. Օշական	10
Որդիների Պայքարը Հայրերի Դէմ, Գ. Նժդեհ	10
Թուրքերը եւ Մենք, Նեմեսիս	8
Կարմիր ժամուց, Ա. Արփիարեան	30
Վոսփորի Գաղտնիքը	25
Թէօֆանօ	5
Ալպօմ (հէքեաթներու), Շ. Նարդունի	15
Դէպի երկիր, Է. Ակնունի	

Դիմել՝ Գրավաճառ Պ. ՀՐԱՆԴ Յ. ԱՊՈՒՃԵԱՆԻ. B. P. 879 BEYROUTH

ՊԱՆԴՈԿ ԼԻՒՔՍ

ԶԱՀԼԷ

Հայկական ամենապաւագոյն պանդոկը
«ԼԻՒՔՍ»ն է Զահլէի մէջ, ծաղկաւէտ պարտէզով,

ԽԻՍՏ ՕԴԱՍՈՒՆ ՍԵՆԵԱԿՆԵՐ
ՈՐ ԿԸ ԲԱՂԿԱՆԱՅ 1, 2, 3, 4, ՄԱՀՃԱԿԱԼՆԵՐԷ

1. ՀԱՄԵՂ ՃԱՇ, ՄԱՔՈՒՐ ԵՒ ԱՆԹԵՐԻ ՍՊԱՍԱՐԿՈՒԹԻՒՆ.
2. ԳԻՆԵՐԸ ԽԻՍՏ ՉԱՓԱՒՈՐ.
3. ՏՈՒՆ ՓՆՏՌՈՂՆԵՐՈՒՆ ԱՄԷՆ ԴԻՒՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ.

Տէր եւ Տնօրէն՝ Գ. ՓՈՐՏԻՋՊԱՆԵԱՆ

ՏՕՔԹ. Հ. ԼՈՒՍԻՆԵԱՆ

(ՀԱԼԷՊ)

Նախկին բժիշկ Միջագետքի Զինուորական հիւանդանոցներու եւ մասնագէտ ներքին եւ մանկանց հիւանդութիւններու

արագ, արմատական, խղճամիտ դարմանում:

Հիւանդ կ'ընդունի ամէն օր ժամը 8—12 եւ 2—6 իր դարմանատան մէջ. Հալէպ Նեյալ լոգ. Թոմամեանի բնակարանի կայարանի, թիւ 7

Բշ. եւ Ուրբաթ օրեր աղքատաց ձրի

ԳԱԲՐԻԷԼ Թ. ԹԷՐՋԵԱՆ

(ԵԼԵՔՏՐԱԿԱՆ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ)

Հիմնուած 1921 ին Պոլիս-Բերա

Խիստ դիւրամատչելի պայմաններով կը կատարենք ամէն կարգի ելեկտրական լոյսի զետեղումներ (Intsallation), ինչպէս նաեւ մոթեօր եւ ջինամօներ:

Վաճառատունս կ'առանձնէ նաեւ բոլոր ելեկտրագործիքներու նորոգութիւններ: Մասնաւոր սպասարկութիւն բնակարաններու ելեկտրա-նորոգման: Վաճառատուն Philips եւ Lux ելեկտ. լամբերու եւ ամէն տեսակ ելեկտրական պիտոյքներու:

Վճարման դիւրութիւններ.

Հասցէ — Վ. Ալգուլեանի գրասեն կից Պուրճ. B. P. 491

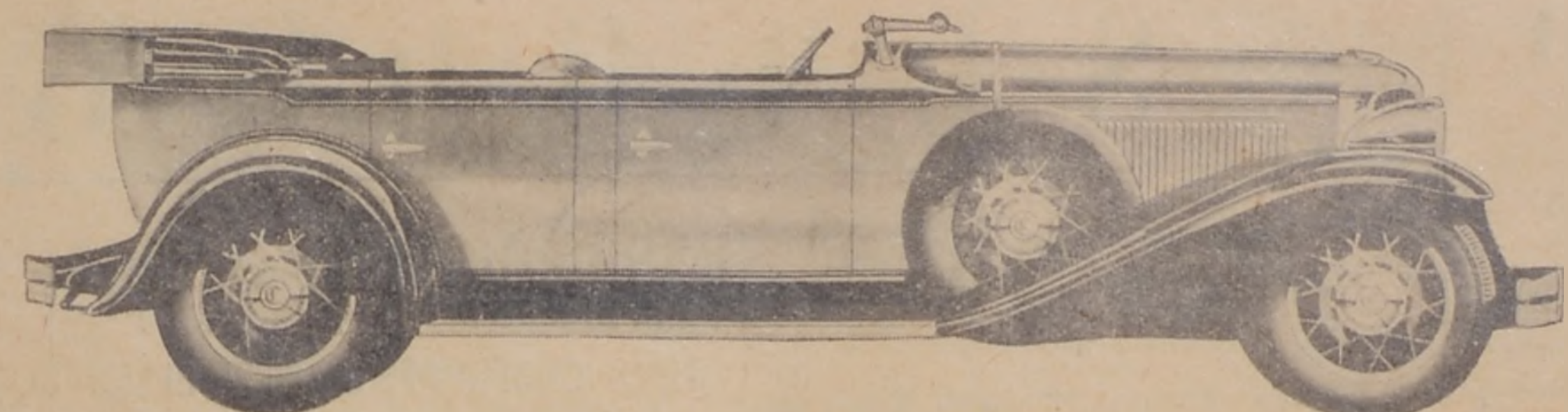

ԳՐԱՅՍԼԵՐ

աշխարհահռչակ ինքնաշարժներ որոնք 6-8 սիլինտր ունին,

ԱՄԵՆԱՏՈԿՈՒՆ ԵՒ ԳԵՂԵՑԻԿ ՄԱՐՔԱՆԵՐՆ ԵՆ ՀՐԱՊԱՐԱԿԻ ՎՐԱՅ ԵՒ

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻՆ ԱՄԵՆՈՒՐԵՔ:

ԳՐԱՅՍԼԵՐ ինքնաշարժերու մասնաւոր յատկութիւններն են՝
ՏՈԿՈՒՆՈՒԹԻՒՆ, ԳԵՂԵՑԿՈՒԹԻՒՆ, ՉԱՓԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՀԱՆԳՍՏԱՒԷՏՈՒԹԻՒՆ,
Վճարման դիւրութիւններ կը տրուին.

ԳՐԱՅՍԼԵՐ օթօներու բոլոր կտորները պատրաստ կը գտնուին մեր վաճառատուներուն մէջ:
Լիբանանի, Սուրիոյ և Իրաքի ընդհանուր ներկայացուցչութիւն՝

NAAYEM MOTOR IMPORT Co. BEYROUTH B. P. 869, TÉL. 32—29

Հիւս. Սուրիոյ ներկայացուցիչներ՝ Գ. և Մ. ԱՃԻՐԵԱՆ, B. P. 202, Հալէպ

ՏՕՔԹ. ՍՈՒՔՐԱՏ ԱՒԵՏԻՍԵԱՆ

ՎԻՐԱԲՈՅԺ - ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ

ՎԿԱՅԵԱԼ ՊԷՅՐՈՒԹԻ ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԷՆ

Կ'ընդունի՝ ամէն օր բացի կիրակիէն՝ կէսօրէ առաջ 8—12 կէսօրէ վերջ 2-6

Հասցէ՝ Capucinներու եկեղեցիին կից Արդարութեան պալատին եռև:

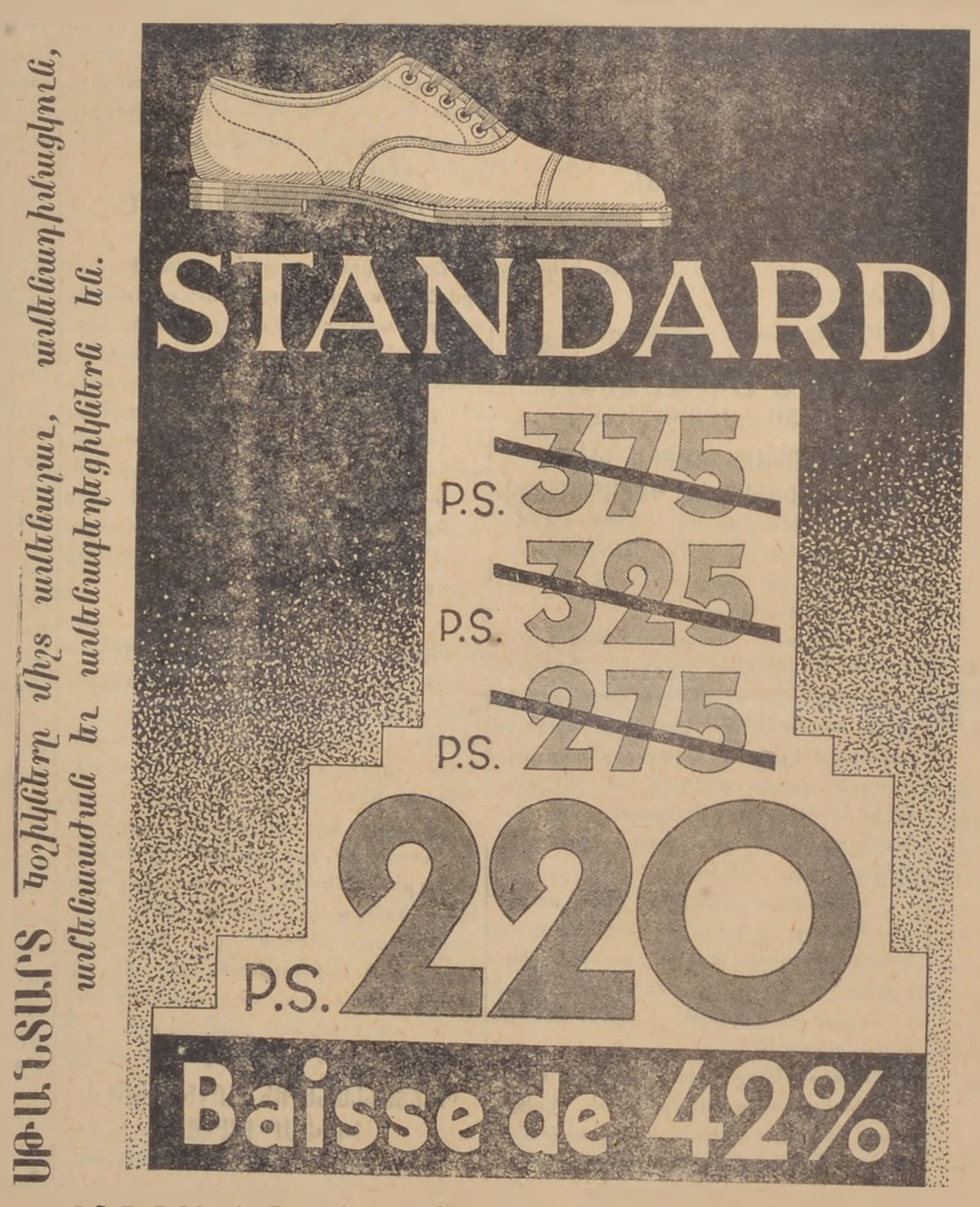

ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ՝ ՆՍՃԱՐ ԵՂԲԱՅՐՆԵՐՈՒ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ

ՏՕՔԹ. ԳԷՈՐԳ ԿԵՐԿԵՐԵԱՆ

Վկայեալ Lauréat եւ նախկին Interne եւ այժմ մնայուն ՄԱՍՆԱԳԷՏ բժիշկ Ֆրանսական հիւանդանոցի ԱՉՔԻ, ՔԹԻ, ԿՈԿՈՐԴԻ, ԱԿԱՆՋԻ և ԳԼԽՈՒ հիւանդութիւններու բաժնին:

Հիւանդ կ'ընդունի կէսօրէ վերջ ժամը 3—6
իր գլինիքին մէջ rue de Damas, No. 15

Հիւանդները ուղղակի հիւանդանոց կ'ընդունուին իր կողմէ տրուած մուտքի թուղթով:

Աղքատ հիւանդներու ձրի դարմանում, ամէն օր կէսօրէ առաջ ժամը 10—12, հիւանդանոցի դարմանատան մէջ:

ՏՕՔԹ. Գ. ՏԱՎՈՒՏԼԱՐԵԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ՆԵՐՔԻՆ ԵՒ ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

Իր դարմանատունը հաստատած է, ՍԱՍՈՒՆ փողոց, Տօքթ. Եօզդեանի (ատամնաբոյժ) դարմանատան կից.

Ընդունելութեան ժամեր՝
կէսօրէ առաջ ժամը 8—12
» վերջ » 2—6

Կարի եւ Ձեւագիտութեան Դասընթացք

Տիկին ՄԱՌԻ ԵՐԱՄԵԱՆ

ՎԿԱՅԵԱԼ ԴԵՐՁԱԿՈՒՀԻ
ԲԱՐԻԶԷՆ ԵՒ ՎԱՇԻՆԿԹՕՆԷՆ

Կարի եւ ձեւագիտութեան մասնագիտուհի, Տիկին Մառի Երամեան կը վերադառնայ իր արհեստանոցը, Մեծ Սերայի դիմացը Նօ. 78 տան երկրորդ յարկը:

Երեք ամսուան միջոցին կը սորվեցնէ ամենավերջին նորաձեւութեամբ, կար եւ ձեւագիտութիւն իր բոլոր բարդութիւններով եւ արդիական միջոցներով, Droit-fils մեթոտով: Իր աշակերտուհիները կ'օժտէ Բարիզի աշխարհածանօթ Académie Daydou վկայականով:

ՓԱՍՏԱԲԱՆ

ԽՈՍՐՈՎ ԹԻՒԹԻՒՆՃԵԱՆ

(Տօքթ. իրաւագիտութեան)

ԿԸՍՏԱՆՁՆԷ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԴԱՏԵՐ
Ընկերակցութեամբ հանրածանօթ փաստաբան ՄԻԹՐԻ ԱԶԻԶ ԷԼ ՀԱՇԷՄԻ
Գրասենեակը բաց է կէսօրէ առաջ 9—12 կէսօրէ վերջ 3—6
Rue Allenby, Immeuble NESSOULI ՀԵՌԱՁԱՅՆ 1—28

Տոկուն շինուած
Վայելուչ տեսք
Հնչուն եւ բնական ձայն
Ահա յատկանիշները՝

ՈՐՈՆՑՄՈՎ ԿԸ ՋԱՏՈՐՈՇՈՒԻՆ

ԱՓՈԼԼՕ ՖՕՆՕՆԵՐԸ

Հրապարակի վրայ գտնուող բոլոր մարքաներու հետ կը մրցին Ափոլլօ ֆօնօները: Մանաւանդ վերջին նոր մոտէլները, որոնք հասած են արդէն, անգերազանցելի են իրենց տոկունութեամբ, վայելչութեամբ և մատչելի գիներով:

APOLLO GRAMOPHONE Co. Ltd
(of London)

ԱՓՈԼԼՕ՝ ՖՕՆՕՆԵՐՈՒ ԹԱԳԱՒՈՐԸ !!!

Կատարեալ համոզում գոյացնելու համար անգամ մը այցելեցէք
MAISON APOLLO, Rue de la Poste, BEYROUTH
Փորձեցէք եւ բաղդատեցէք ամէն ձեւի, ամենէն յարմար եւ ամենէն մատչելի գինով, վճարումի դիւրութիւններ
Ընդհ. ներկայացուցիչ՝ Սուրիոյ, Պաղեստինի, Անդրյորդանանի, Միջագետքի եւ Կիպրոսի.— ԳՈՒՐԳԷՆ ՍԻՆԱՆԵԱՆ

KOURKEN SINANIAN, Boite Postale 642, BEYROUTH (Syrie)

290

տռով՝ ծածկուած էին կէս ճանապարհին:

Անդրանիկ հրամայեց ոտքով քալել և հասնիլ Երզրում:

Անդրանիկ տեսնելով Կարնոյ մէջ սկսուած խուճապը և հաստատ համոզուած ըլլալով որ, Ա. և Դ. գունդերը կարելի չպիտի ըլլար ուղարկել դէպի կռիւ՝ կարգադրեց, որ Խնուս և Մուշ մեկնող զինուորները գան Կարին: Անոր համար անիկա ցուցանակ մը դրաւ Թէօփրի քէօյի կամուրջին վրայ հետեւեալ մակագրութեամբ:

Մշեցիներ եւ Սասունցիներ, հայրենիքը այս անգամ ձեզ կը կանչէ դէպի Կարին, ես իսկ Կարին կ'երթամ, եկէք իմ ետեւէս: ԱՆԴՐԱՆԻԿ

Բոլոր զինուորները, առանց բացառութեան հետեւեցան այս կոչին և դիմեցին Կարին:

Բոլոր զինուորներու մէջ տրամադրութիւնը այն էր, որ ամէն մէկը պիտի երթար դէպի իր շրջանը: Այս տեսակէտէն Վանեցի հայրենակիցները չատ աւանդապահ էին:

— Մենք կ'երթանք մեր երկիրը կ'ըսէին անոնք:

Ոչ մէկ ուրիշ զօրամաս այնքան նեղութիւն չկրեց, որքան Սարըղամըշէն մեկնող զօրամասը, որովհետեւ ճամբայ ելան երկաթուղիով և երկաթուղիի յարմարութիւններով, յետոյ ստիպուեցան քալել ամենատաժանելի պայմաններու տակ:

ԱՆԴՐԱՆԻԿ ԿԸ ՄՏՆԷ ԿԱՐԻՆ

1918, Փետր. 16ի իրիկունը Անդրանիկ, իր կեանքին մէջ առաջին անգամ ըլլալով, մտաւ Կարին:

Կարնոյ մէջ գտնուած բոլոր ժողովուրդը, բացի

291

Թուրքերէն, խռնուած էին Կարսի՝ դուռը դիմաւորելու համար Անդրանիկը, որուն վրայ դրած էին իրենց ազատութեան բոլոր յոյսերը՝ ձեռքերնին և ոտքերնին ծալլած և նստած:

Ես չէի ուզեր խորհրդածութիւններ ընել իմ այս չոր ու ցամաք պատմութեան ընթացքին՝ որովհետեւ իմ նպատակն է տալ իրականութիւնը այնպէս ինչպէս ես անձնապէս ականատես եղած եմ, բայց ես չեմ կրնար դիմանալ այն ներքին պահանջին, որ կը թելադրէ ինծի մէկ քանի խօսք ընել:

Մեր ժողովուրդը, ընդհանրապէս միամտօրէն կը կարծէ, որ Անդրանիկ մը, կամ Նուպար մը կրնան ամէն գործ յաջողութեամբ վերջացնել առանց իրենց ջանքերուն և ճիգերուն:

Մենք յոյս ունինք, որ Անդրանիկը մեզ կը փրկէ, կը կարծէ մեր ժողովուրդը և ինք. հաւաքական յիմար փիլիսոփայութեամբ կը քաշուի մէկ կողմ և կը սպասէր Անդրանիկի մը և կամ ուրիշի մը մօդական գաւազանին:

Եթէ օր մը ծնէր մեր Մովսէսը և մենք դարձեալ «Իրաւխ» քաշուէինք և չընէինք այն ինչ որ պարտական ենք ընելու՝ Մովսէսը կը դառնար Մարտիրոս մը և կ'երթար զբաղուելու կամ կօշկակարութեամբ և կամ թէնէքէճիութեամբ:

Ահա մեր ժողովուրդի խորագոյն սխալը:

Այո, Անդրանիկը կարող է և կարող էր փրկել բովանդակ դրութիւնը երբ, կէտ առ կէտ, լայն կարգապահութեամբ, մեր ժողովուրդը՝ մանաւանդ երիտասարդութեան մեծագոյն մասը, լսէր Անդրանիկի հրահանգներուն:

Անդրանիկի հրացանը բաւական չէր կռուելու ամէն ճակատի վրայ, կամ Անդրանիկի «աղոց» հրացանը

ՕՀՆԷ ԴՈՒՆ ՔԵԶԻ
եւ
ԱՍՏՂԸ ՔՈՒ ՕՉԻՒ ՊԻՏԻ ՕԳՆԷ

ԸՆՏԱՆԻՔԻ ԱՍՏՂԸ

(L'ETOILE du FOYER)

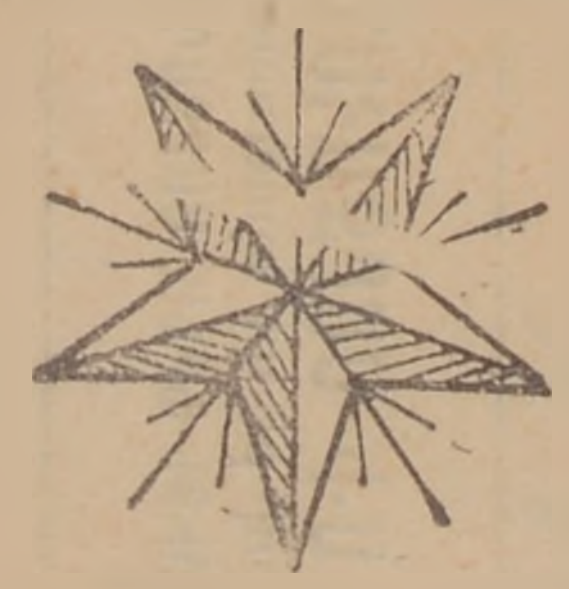

Առեւտրական և երկրագործական ժողովրդային վարկի հաստատութիւն
Անանուն ընկերութիւն.— դրամագլուխ՝ 3,000,000 ֆրնք.
որ կրնայ 3.000,000,000 ֆրնքի բարձրացուիլ վարչական խորհուրդի պարզ որոշումով:

Կեդրոնատեղի.— 137 Boulevard Sebastopol - Paris

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ Արեւելեան պետութեանց
Սավօյ Օթէլի շէնք, Պուրճ, Պէյրութ

ԵԼԵՒՄՏԱԿԱՆ ՃԻՒՂ

Աւանդի պայմանագրութիւնք

ՕԺԻՏ

Գրաշխաւորեալ տոկոս 6%, Աւելէ զատ մասնակցութիւն ընկերութեան շահերուն:

ԿԱԼՈՒԱԾԱԿԱՆ ՃԻՒՂ

ՎԱՐԿԵՐՈՒ ԲԱՑՈՒՄ

Կալուածի վրայ փոխատուութիւնք՝

վճարելի 10—15—20 տարիէն. որոշուած պայմանաժամէն առաջ ուզողը կրնայ վճարել:

ԸՆՏԱՆԻՔԻՆ ԱՍՏՂԸ ընկերութիւնը ներկայիս 75,000է աւելի անդամ ունի:
Մինչև 1 Ապրիլ 1931 Ընտանիքին Աստղը 135 միլիոն փոխ տուած է, գրաւով 500 միլիոնէ աւելի արժէք ունեցող անշարժ կալուածներու վրայ:

Ամէն թղթակցութիւն ուղղել՝ B.P. 821, Beyrouth

AZTAG
JOURNAL QUOTIDIEN ARMÉN.
B. P. 587
BEYROUTH, Liban
Directeur - Propriétaire
HAIG BALIAN

ԳԻՆԵՐ
ՍԻՒՐԻԱ ամր. 550, Վեցամսեայ 300 Ս. Դ.
ԱՐՏԱՔԱՄԲ. տէր. 7, Վեցամսեայ 4 օսլար

ԱԶԴԱԿ

ՕՐԱԹԵՐԹ
ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԳԻՏԱԿԱՆ

ازتـــاك
جريدة سياسية ادبية اقتصادية حرة

ՇԱԲԱԹԱ
ՄԱՅԻՍ
1932
18
ՀԱՐԻՒՐ
ՀԱՍԸ
2.50 Ս. Դ.

Հ. ՏԱՐԻ | Ամեն առաւոտ պէտք է ըլլալ թերթիս ցօրէնքին հաւատքին | Տնօրէն — խմբագիր՝ ՀԱՅԿ ՊԱԼԵԱՆ | Չհրատարակուած ձեռագիրները չեն վերադարձուիր | Թիւ 57 (634)

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

ԼԱԻ Է ՈՒՇ՝ ՔԱՆ ԵՐԲԵՔ

Տարիէ մը աւելի անցաւ այն թուականէն ի վեր, երբ Հալէպի մէջ, Ա.Թոռակից կաթողիկոսի ընտրութեան առթիւ, գումարուեցաւ Ազգային Համագումարը և տասը շարք մը որոշումներ՝ Սիւրիոյ եւ Լիբանանի ազգային կեանքի կազմակերպութեան ի նպաստ Նորընտիր կաթողիկոսը և բոլոր թեմերու փոխանորդները պարտականութիւն ստանձնեցին ամենակարճ ժամանակի մը ընթացքին ի կատար հանելու Համագումարի տուած որոշումները։

Անցան ամիսներ, Ա.Թոռակից կաթողիկոսը վերադարձաւ իր Ա.Թոռին, թեմերու փոխանորդները իրենց պաշտօններուն սկսան, անցաւ գարունն եկաւ ամառ, ձմեռը վրայ հասաւ, սակայն թեմերու կազմակերպութեան գործը մոռցուեցաւ և մեր գաղութի ներքին ազգային կեանքը ճնշող նոյն անմիւթար վիճակի մէջ։ Օրէ օր կազմալուծման կապերը աւելի տիրող դարձան, ոչ ժողով ճնշց և ոչ քառական։ Նիւթական տագնապը ամրութեան դատապարտեց առաջնորդարաններու ընթացիկ գործերը, սակայն ոչ հետաքրքրուող եղաւ և ոչ ալ շարժող։ Ազգային Համագումարի դիւանը, որ հարկադրաբար պարտականութիւն ստիպ հետապնդելու և հսկելու ժողովի տուած որոշումներու գործադրութեան, չի կրցաւ յանգուցն ժեսթ մը ցոյց տալ։ գոհացաւ միայն անպաշտօն դիտողութիւններով և յուսահատական յայտարարութիւններով։

Հոս, Պէյրութի մէջ, կազմալուծումը այն աստիճան ողբերգական դրութիւն մը յառաջացուց որ մարդ չի գիտեր թէ՝ ազգային իշխանութիւն և առաջնորդարան գոյութիւն ունի՞ն։ Առժամեայ Վարչութիւնը տարիէ մը ի վեր կատակերգութիւն կը խաղայ։ կայ և չկայ։ քանի անգամ հրաժարեցաւ և տասն և ինը անգամ ալ ետ առաւ իր հրաժարականը։ իսկ վերջին հրաժարականը ո՞ւր Ձեց և ի՞նչ եղաւ մարդ չի գիտեր։ Որքան կ'ուտենք, ամուսնալուծման ծանօթ խնդրին առթիւ, Վարչական Ժողովը միաձայնութեամբ և անդառնալի կերպով տուած էր իր հրաժարականը վճռափառին։ Մօտ 2—3 ամիս ի զօրու եղաւ այդ հրաժարականի տրամադրութիւնը և Վարչականի անդամներուն ոտքերը չի կոխեցին առաջնորդարանի ժողովասրահէն ներս։ վերջերս միայն, նշմարուեցաւ որ Վարչութիւնը գումարուեր է ընտրական աշխատանքներու ձախող վերլուծողութեան հետևանքով։

Միւս խորհուրդները արդէն շատ աւելի առաջ գոյութիւն ունեցեր գաղրած են։ Որով Լիբանանի Ազգային Իշխանութեան բոլոր պատասխանատուութիւնները, խորհուրդներու գործառնութեանց եւ պարտականութեանց ծանրութիւնը և Լիբանանահայութիւնը ղեկավարելու ծանր պաշտօնը ծանրացած է Սիմիայն Կաթողիկոսական Փոխանորդի ուսերուն վրայ։

Տարբեր չէ եղած նաև պատկերը միւս շրջաններու մէջ։ Ամէն տեղ կիսակազմալոյծ վիճակ։

Եթէ պատասխանատուութեան գիտակցութիւնը գոյութիւն ունենար մեր մէջ, հրաշքներ կրնային գործուիլ այս գաղութի մէջ, երբ մանաւանդ այնքան լաւ տրամադրութիւններ ստեղծուած էին եւ բոլորը հաւաքուած կաթողիկոսարանի շուրջ մէկ սիրտ մէկ հոգի եղած էին։

Աւա՜ղ, չի գիտցան արժեցնել այդ թանկագին պատեհութիւնը։ Փոխուեցաւ ժողովուրդին տրամադրութիւնը և գացած էր, Ոչ մէկ փոփոխութիւն տեղի ունեցաւ մեր ազգային կեանքին մէջ մէկ տարուան ընթացքին, ընդհակառակը աւելի վատթարացաւ նախկին դրութիւնը։ Այս պայմաններու տակ ինչպէ՞ս կարելի է մեզադրել ժողովուրդը իր անտարբերութեան համար։ Պտիկ մէկ բազատութիւն անցած տարի Անթիլիասի օրուան պոթիւ կաթողիկոսարան փութացող բազմութեան և այս տարուան գացողներու միջեւ, երեան պիտի հանէ այդ սխալ իրականութիւնը։ Շա՜տ բան կ'սպասէը և կը յուսար ժողովուրդը իր հոգևոր պետերէն. կը կարծէր որ այլևս առանց խարութեան հայրական լայն ներողամտութեամբ անոնք պիտի հետաքրքրուին իրենց հօտի կարիքներով, սէր և միութիւն պիտի սերմանեն ժողովուրդի մէջ և պիտի գոյանայ բազձացուած համերաշխութիւնը։

Շատ ցաւալի է սակայն որ չիրականացան այդ յոյսերը։ Եւ չիրականացան, որովհետև ձեռնարկները չեղան, որովհետև հոգևոր իշխանութիւնը զբաղեցաւ աւելի «կարևոր» գործերով, որովհետև հայ ժողովուրդը իր «հաւատքէն ուծացնելու» ամբաստանութեամբ մեղադրուեցան օտարամուտ դաստիարակութեան քննադատները, որովհետև... կ'երկարին շարքերը այդ որովհետևներու։ լաւ է վերջացնել այս էջը և մաղթել որ յետ այսու վերագրաւուի ժողովուրդի կորուած սիրտը և յուսադրուի անոր բարոյալքուած տրամադրութիւնը։

Աւելի լաւ է ուշ՝ քան երբեք, կ'ըսէ ժողովրդական խմաստուն առածը։ Հալէպ արձանագրեց արդէն առաջին յաղողութիւնը, ունենալով իր Ազգային Գաւառական Ժողովը։ Դամասկոսի մէջ նոր եռանդով մը յառաջ կը տարուին ընտրական աշխատանքները. քիչ մը լըրջախոհութեամբ կը վերլուանն ընտրութիւնները։

Եը Ձեայ Լիբանանը, որ թէպէտ ամենէն առաջ ձեռնարկողը եղաւ, կ'երևի պիտի ըլլայ ամենավերջինը։ Որոշուած է ի մօտոյ կայացնել ընտրութիւնը Պէյրութի մէջ եւս։

Բայց կ'արժէ որ անդրադառնանք դեռ այս հարցին։

ԽՆԱՅՈՂՈՒԹԻՒՆԸ ԵՒ ԶԻԱՐՇԱԻԸ

Մեր յաճախակի գրութիւններ՝ խնայողութեան մասին՝ այնքան օգտակար չպիտի ըլլային եթէ երբէք խնայողութեան թշնամիներէն նկատուած բաղդատութեան չ'անդրադառնայինք։

Եթէ խնայողութիւնը ուղղակի կ'ոժանդակէ մարդուն տնտեսութեան կայութեանը և անոր բարգաւածին, ապա բաղդատը ճիշ հակառակը՝ կը ձգտի քայքայել այդ տնտեսութիւնը։

Ընկերային յոռի բարքերու համրնթաց ժողովուրդներու մէջ գոբաղդաբար յայն տեղ գտած է բաղդատը և քանի կը բարգանայ տնտեսական տագնապը, այնքան աւելի կը զարգանայ բաղդատի արհեստը, պատճառելով մեծ աւերներ և մարդկային անթիւ ոճիրներ։ Հաղարաւորներ որոնք իրենց հարստութիւնը այդ ճամբով կորսնցուցած են և այսօր հացի կարօտը կը քաշեն, ուրիշներ ալ, ծուլացած, առանց յոգնելու նոր հարստութիւններ հիմնելու ետևէն ինկած, կը նետուին բաղդատի մէջ, վազելով միշտ անմիտ յոյսերու ետևէն։

Այսօր կուզենք մասնաւորապէս ձիարշաւներու գործած աւերներու մասին խօսիլ որը հետզհետէ անհանդուրժելի մոլութիւն մը կը դառնայ հասնող սերունդի համար, առանց ազգութեան և կրօնքի խտրութեան։

Ձիարշաւը բաղդատի «ազնուացած» ձեւ ճիշն է որու կը մասնակցին հազարաւորներ առանց վարանումի։ Երբեմնի իշխանական և հարուստ դասակարգի հաճոյքի և իրր սքօր ծառայող ձիարշաւը, այսօր չահու, կեղեքումի, կողոպուտի առաջնակարգ միջոցներէն մէկը դարձած է։

Մտէք ոևէ պաշտօնատունէ, դրամսենեակներէ ներս, մտէք բարձրագոյն վարժարաններէ ներս, պիտի լսէք անկասկած ձիերու անուններ, թիւեր և վիճաբանութիւններ ճօիցերու կարողութիւններու մասին։ Թղթատեցէք ոևէ խանութպանի, գործատորի, արհեստաւորի գրպանը, անպայման ձիարշաւներու պաշտօնաթերթերը պիտի գտնէք։

Պարղ հետաքրքրութեան համար գոնէք ձիարշաւի վայրը ուր հասարակ կիրակի օրերուն՝ 10-15 հազար հոգիէ բաղկացած քաղաքի երիտասարդութիւնը պիտի գտնէք, իսկ տօնական օրերուն կրկնապատիկը։ եթէ իւրաքանչիւր հոգի միայն մուտքի համար 50-100 դահեկան վճարէ, երեւակայեցէք ուր կը հասնի գումարը մուտքի հասոյթը և ուր կը հասնի եկամուտը երբ կ'սկսին 25-50-100 ոսկիներով խաղալ ձիերու անուններու վրայ և յանուն «բաղդին» կը պարպեն իրենց գրպանները գլխիկոր գառնալով այդ դժբաղդացնող վայրէն։

Արհեստաւորներ, պաշտօնեաներ կը ճանչնանք որոնց գործը, մասնմունքը ուրիշ բան չէ եթէ ոչ փոխ դրամ ճարել ուրիշներէ բարձր տոկոսներով։ Վնասը, կորուստը անխուսափելի է, բայց դարձեալ մուրացկանութիւն և դարձեալ կորուստ մինչև որ քանդեն իրենց տունը և փճացնեն իրենց բարոյականը։ Հարուստ դասակարգը գուցէ անմիջապէս չազդուի կորուստէն բայց ինչպէս կարելի է չխղճալ այն բոլոր գործաւոր, արհեստաւորևպաշտօնեայ դասակարգին վրայ որ իր ամէնօրեայ դիպած խնայողութիւնը կը տանի և կը խաղայ մոնեով նոր պարտքերու տակ։

Ցարդ քանի անգամներ Պէյրութի ֆրանսական և արաբական մամուլի մէջ աղմուկ բարձրացուեցաւ ձիարշաւներու և յատկապէս «մուալէնեներուն» մասին։ Դժբաղդաբար երեսփ. մոդովը ընթացք չտուաւ, իսկ կառավարութիւնն ալ քաջութիւնը չունեցաւ իր կողմէ քայլեր առնելու, չվճռացնելու բարլամենտի ձիարշաւներով չահագրգռուած անդամները։

Փոքր սէրայի ժամացոյցը ժամը անգամ մը խնայողութիւն պիտի հնչեցնէ ներկայ կառավարութեան և որու անմիջական որոշումները և գործադրութիւնները անտարակոյս պիտի արժանանան աղքատացած մեծամասնութեան գնահատանքին։ Մեր այսօրուայ նիւթն գուրս կը մնայ կառավարութեան խնայողական քաղաքականութեան մասնաժողովի ծանօթանալը։

Անցողակի կարող ենք յիշել որ կախակայուած բարլամենտական վարչաձևն ոչ պետութիւնը և ոչ ալ ժողովուրդը օգտուած է։ Որովհետև, քուէարկող քաղաքացին կը ծախէր իր ձայնը որոշ գումարի փոխարէն և այնպես կը կարուէր այն բարոյական կապը որ պէտք էր ստեղծուած ըլլար երեսփոխանին և քուէարկող ժողովրդին միջեւ։ Ընտրուած երեսփոխանը իր աթոռը գրաւելէ յետոյ հազիւ կը նայէր իր գրպանին հետ։ Այն հազիւ կրնէր թէ որքան ծախսած է և որքան ամսական պիտի առանայ։

Երեսփոխան մը երբ չի ներկայացներ ոևէ հոսանք մը, կուսակցութիւն մը, ինքզինքը ազատ կզգայ երեսփ. ժողովին մէջ իր անձնական հաչին եկած գործերուն ձայն տալ իր հասկցած եղանակով։ Անոնք որ քիչ մը ժամէն ծանօթացած են Լիբանանի վերչին պետական կեանքին դժբաղդաբար մեր ժամանակած եզրակացութեան եկած են։ Այնպիսի ագեղ կացութիւն մը, սիսեմ մը ստեղծուած էր որ քուէ, քուէարկող և ընտրելին դրամի կապուած էին։ Ընտրական օրերուն ամբողջ քաղաքները, գիւղերը կը վերածուէին մէյմէկ խոշոր տանարաններու որոնց սէրերը երեսփ. թեկնածուներն էին։

Հաւատացած ենք որ ներկայ կառավարութիւնը որ կոչուածէ բարեփոխելու նոր սահմանադրութիւնը և վարչայ նոր վարչաձևը, առաջին առթիւ պիտի փոխէ ընտրական եղանակը վերջ տալու տակարանային տզեղ գործառնութիւններուն։ Աչնչուչ չատեր դժգոհ պիտի ըլլան, որովհետև այդպիսիներ յաւիտեան չպիտի յոյսը ունենան դրաւելու այն աթոռները որոնք վերապահուած պիտի ըլլան ոչ թէ դրամ խաղցնող և առիթէն օգտուողներուն այլ իսկական արժանիք ներկայացնող բարոյականով բարձր քաղաքացիներուն։

Մենք չենք գիտեր որքան դէպքեր և խնդիրներ անցած են ժողովներու մէջ որոնք չատ հաւանաբար ժողովրդի չահերուն հակառակ կարգադրուած ըլլան։ Այս առթիւ կը յիշենք ձիարշաւներու և տուպէկներու պարագան որը բաւական ձեծուեցաւ մամուլի մէջ։ կրօնական պետերէն չատերը քննադատեցին տուպէկներու կործանարար ընթացքը։ Բայց ինչ օգուտ, երեսփ. ժողովը չգեղջելու Լիբանանի պետական պիւտճէի «պատուաւոր» հասոյթները և նոյնպէս չըխանգարելու կարգ մը երեսփոխաններ. բու հաշիւները, ոչ մէկ կերպով ընթացք չտուաւ ժողովրդի գիտակից դասակարգի արդար պահանջին։

Կը կարծենք որ այժմ ժամանակը եկած է որ ներկայ բարեկարգիչ կառավարութիւնը ինքզինքը ազատ զգայ վերջ տալու ոչ միայն տուպէկներու խրնդրին, այլ պէտք է առաջին առիթով փակէ ձիարշաւներու վայրերը, որոնց գոյութիւնը ոեէ կեդրոնի մը մէջ ոչնտեսութիւնը քայքայող քանդիչ ոյժ մըն է։ Այժմ ատենէ որ կառավարութիւնը հրաժարի այդ տեսակ հասոյթի աղբիւրներէն, ազատելու ժողովուրդը «պատուաւոր» գողութիւններէն։ Այս երկիրը պէտք չունի «ձիերու ազգաց ազնուացումի» գաղափարի իրականացմանը և եթէ Լիբանանը ազնիւ ձիերու պէտքութիւն ունի Թող գիւղերու մէջ մեծցնել ատոնց։

Այն հարիւրաւոր ձիերը որոնք Պէյրութի մայրիներու ամենագեղեցիկ պարտէզներով չրջապատուած ախոռներու մէջ կը խնամուին աղքատ ժողովուրդի փոքրիկ խնայողութիւններու գումարով, պէտք է վերցնել այն բոլոր ախոռները և բարերը (Parc) վերածել մարզական դաշտերու որ իսկապէս ծառայեն Լիբանանի երիտասարդութեան ֆիզիգական և բարոյական ազնուացմանը։

Մենք կ'սպասենք որ ներկայ կառավարութիւնը պիտի հնչեցնէ իր խնայողական զանգակը նաև ձիարշաւներու բարերէն ներս, խրտչեցնելով հարիւրաւոր «ազնիւ» ձիերը, սաեղծելով մեծ իրարանցում, խուճապ ձիերու և ախոռապետներու միջեւ։ Անոնք չուտով պիտի գան որ իրենց յարմարագոյն վայրը Լիբանանի Պէյքի բնդարձակ դաշտն է ուր այնքան կարելի կայ գործելու կերպերը։ վեց տարիներէ իվեր Լիբանանի մէջ պաշտօնի գլուխ գտնուող մարդերը անգամ մըն ալ ցոյց տուին այդ ազդեցութեան գոյութիւնը։ կառավարական չէնքերու պատերն ու մինոլորտը թունաւորուած են այդ հոգեբանութեամբ, և հոն բազմող պաշտօնեաներէն չատեր, արդէն քիւրքական ոչ ժին ինացորդ բրածոներու ապաւորութիւնը կը Թողուն վրան։ Ատոնց այդ ազդեցութեան և կամ եթէ ուղղակի ոչ պարկեշտ վարչութեան մը դպրոցին մէջ, Քրծուած ըլլային այդ մարդերը, ապահովաբար 90 0|0 տոկոսով պարկեշտ պաշտօնեաներ եղած պիտի ըլլային անոնք։

Թրքական հոգեբանութիւնը ոճրագին ու մակարուծային բան մը ունի իր մէջ, որ անբնդունակ կը մնայ ոբրագրութեան, բարեփոխումի։ Այնպէս որ այսօրուան Թիւրքիան երկինքէն վարչական անուանական տարբերութիւն մը միայն ունի։ Պալաճին հիմը նոր ձեով կազմակերպուած է Ենկիւրիի մէջ։ Սուտը, խարդախութիւնը, կաշառքը, զրպարտութիւնը, կողոպուտի ոգին նոյնը կը մնան ամենուն մէջ անխտիր։ Օրէնքներն անգամ անուանական հանգամանք ունին։ Ձամբորդութեան վերջին օրէնքը հրատարակուեցաւ աչքերու փոշի փչելու համար, և ցարդ մէկ հայ անգամ չկրցաւ Պոլիս մտնել այդ օրէնքին ուժով։ Կասպոքը տիրող օրէնքն է նաև անհանգիստներու մէջ, պաշտօնատուներու մէջ։ Զրիակերութիւնը, Քրքական հոգեբանութեան ոգին ու ծուձը կը կազմէ։

Ծովատերերու (étoile de mer) տեսակ մը կայ asterias անունով, որ չափազանց որկրամոլ է. և իր սաստկին

ծող ձեռքերու և հերկող ձիերու։ Թող այնտեղ կազմակերպեն ձիարշաւներ որքան որ կուզեն, բայց ոչ Պէյրութի մէջ։

Ահա այսպէս վարուիլ կը պահանջէ աղքատացած ժողովուրդի ներկայ անտեսական և նաև բարոյական չափերը։

Գ. ՍԱՍՆԱՆ

ՔՐՈՆԻԿ

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

Դ.

Երկմ չափազանց ուշագրաւ էր ժողովուրդին կ'անչը.

—«Վա՛ր ռէժիմ, անկցին գոյերն ու ոճրագործներ»։

Նե որպէսզի ժողովրդային ցոյցերը չ'այլասեռին, և փողոցի յեղափոխական չարժումը գոյութեան իրաւունք չունենայ, Բարձր Դօմիսէրը կախակայեց ռէժիմը, և նախարար ու երեսփոխան հեռացուեցան կառավարական պաշտօնատունէն, դարերեցան «անկցին գոդերն ու ոճրագործներ» ազազակները, և ժողովուրդը չունէ մը առաւ կարծես իր կուրծքին վրայէն նետած ըլլար սև ժղձաւանջ մը։

Ուսումնասիրելիք չափազանց չատ նիւթեր կան սա քանի մը օրուան անցուդարձերուն մէջ։ Եւ ինչ որ չատ աւելի յուսահատական է մեր բոլոր տեսածներուն մէջ, այն ալ սա է, թէ նոյն իսկ սա մեր ազատութեան և անկախութեան օրերուն, տակաւին, կը կրենք ու պիտի կրենք Թիւրքերու կործանարար ազդեցութեան վնասները։

Մերձաւոր Արևելքի բոլոր ժողովուրդներ անխտիր հիմնապէս կրած են, դարերու ընթացքին, Թիւրքերուն մը տայնութիւնը, հոգեբանութիւնը, եւ իւրացուցած, առաւել կամ նուազ չափով, անոնց պետական ըմբռնումին, մակարուծային հանգամանքը, անոնց

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՑԵՐ

Ի՞նչ կ'ընէ Ազգային Ընդհանուր Ժողովը։ Ի՞նչ կ'ընէ Ազգային Վարչութիւնը։ Ի՞նչ կ'ընէ Առաջնորդարանը։ Ի՞նչ կ'ընէ Ազգային Իշխանութիւնը։ Ի՞նչ կ'ընէ Ազգային Ժողովը։ Ի՞նչ կ'ընէ Ազգային Համագումարը։ Ի՞նչ կ'ընէ Ազգային Խորհուրդը։ Ի՞նչ կ'ընէ Ազգային Ատեանը։ Ի՞նչ կ'ընէ Ազգային Դատարանը։ Ի՞նչ կ'ընէ Ազգային Գանձապետարանը։ Ի՞նչ կ'ընէ Ազգային Արխիւը։ Ի՞նչ կ'ընէ Ազգային Գրադարանը։ Ի՞նչ կ'ընէ Ազգային Թանգարանը։ Ի՞նչ կ'ընէ Ազգային Պատկերասրահը։ Ի՞նչ կ'ընէ Ազգային Քանդակագործարանը։ Ի՞նչ կ'ընէ Ազգային Ճարտարապետարանը։ Ի՞նչ կ'ընէ Ազգային Նկարչարանը։ Ի՞նչ կ'ընէ Ազգային Լուսանկարչարանը։ Ի՞նչ կ'ընէ Ազգային Կինոարանը։ Ի՞նչ կ'ընէ Ազգային Ռատիոյի Կայանը։ Ի՞նչ կ'ընէ Ազգային Հեռագրատունը։ Ի՞նչ կ'ընէ Ազգային Հեռաձայնատունը։ Ի՞նչ կ'ընէ Ազգային Փոստատունը։ Ի՞նչ կ'ընէ Ազգային Երկաթուղին։ Ի՞նչ կ'ընէ Ազգային Նաւահանգիստը։ Ի՞նչ կ'ընէ Ազգային Օդակայանը։ Ի՞նչ կ'ընէ Ազգային Ոստիկանութիւնը։ Ի՞նչ կ'ընէ Ազգային Զինուորագրութիւնը։ Ի՞նչ կ'ընէ Ազգային Բանակը։ Ի՞նչ կ'ընէ Ազգային Նաւատորմիղը։ Ի՞նչ կ'ընէ Ազգային Ռազմական Ակադեմիան։ Ի՞նչ կ'ընէ Ազգային Ռազմական Դպրոցը։ Ի՞նչ կ'ընէ Ազգային Ռազմական Հիւանդանոցը։ Ի՞նչ կ'ընէ Ազգային Ռազմական Զինանոցը։ Ի՞նչ կ'ընէ Ազգային Ռազմական Պահեստը։ Ի՞նչ կ'ընէ Ազգային Ռազմական Տեղեկատուութիւնը։ Ի՞նչ կ'ընէ Ազգային Ռազմական Գրաքննութիւնը։ Ի՞նչ կ'ընէ Ազգային Ռազմական Դատարանը։ Ի՞նչ կ'ընէ Ազգային Ռազմական Բանտը։ Ի՞նչ կ'ընէ Ազգային Ռազմական Գերեզմանատունը։

ՎԱՐՉԱԿԱԼՆԵՐՈՒ ԻՐԱՒՈՒՆՔՆԵՐՈՒՆ ՊԱՇՏՊԱՆՈՒԹԻՒՆԸ

ԲԱԶՄԱՆԴԱՄ ՊԱՏՈՒԻՐԱԿՈՒԹԻՒՆ ՄԸ ՊԱՏՐԻԱՐՔԻՆ ԵՒ ՄԻՒՖԹԻՒՆ ՄՕՏ

Երկու կրօնապետներն ալ քուռն կերպով կը քննադատեն կառավարութիւնը եւ կը խոստանան իրենց կարեւոր ընել

Ինչպէս գրած էինք երէկ, կիրակի առաւօտ 50 ինքնաշարժերու մէջ լեցուած արհեստաւորներ, իրենց հետ ունենալով վարձակալներու վարչութեան նախագահ մէթր Ճօրճ Աքլը, գացին Պ.Թէրբէյ, Մարոնի Պատրիարքին մօտ։ Շատ լաւ ընդունելութիւն գտան հոն։ Պրն. Աքլ երկար ճառ մը խօսեցաւ ներկայ տագնապին չուրջ և ի վերջոյ պատրիարքին ներկայացուց վարձակալներու պահանջները եւ վարձքերու ճնշումին դիմումը։ Ի միջի այլոց մէթր Աքլ ըսաւ.

«Հաւաչարհային տագնապի հետևանքով պահանջեցինք որ վարձքերը զեղչուին և Ֆրանսայի մէջ եղածին պէս հոս ալ պաշտպանուին վարձակալներու իրաւունքները։ արդեօք Ֆրանսայի մէջ այդ իրաւունքները պաշտպանութեան կարօտ են և մեր մէջ կարօտ չե՞ն։ Ահա Եգիպտոսը 100ին 30 զեղչած է վարձքերու գիները, ինչո՞ւ հոս՝ալ չի զեղչուիր։ Նկած ենք այս բարձր գահին մօտ և կը խնդրենք որ մեր թարգմանը ըլլայ բարձր դատաւորներուն ժամ, որոնք չեն լսեր մեր աղաղակները։»

Պատրիարքը ունկնդրելէ վերջ այս բոլորը սկսաւ քննադատել կառավարութիւնը և ըսաւ որ ան երբէք չի մտածեց ժողովուրդի չահը։ Վերջը Նորին Ամենապատուութիւնը բացատրեց կառավարութեան չոայլ մսխումներն ու վատնումները, որոնց հետևանքով երկիրը տագնապի մատնուած է։ Նորին Ամենապատուութիւնը վերջը Թուեց կարելիութիւնը զանազան ձեռնարկներու, որոնց չնորհիւ՝ երկրի տնտեսութիւնը կրնայ բարձրանալ, օրինակի համար աղի պատրաստութիւնը եւայլն։

Վարձքերու խնդրին անդրադառնալով, Պատրիարքը խոստացաւ աչխատիլ կարևոր զեղչ մը ապահովելու համար, յայտարարելով որ ամէն բան ժամնցած է և գիները զեղչուած, հետևաբար վարձքերն ալ պէտք է զեղչուին։ Պէյրութի ժողովուրդին մեծամասնութիւնը, մանաւանդ քրիստոնեաները այնքան չոայլօրէն դրամ կը վատնեն թատրոններու, պարասրահներու և գինետուներու մէջ, մանաւանդ ձիարշաւի համար հազարաւորներ կր ծախսեն, բայց վարձքերու գիներուն զեղչ չեն ուզեր, բսաւ պատրիարքը։ Պօյքօթ պէտք է ընել այդ բոլորին դէմ ատելցուց Նորին Ամենապատուութիւնը։

Այս բազմնդամ պատուիրակութիւնը չատ գոհ տպաւորութեամբ մեկնեցաւ Պատրիարքի քովէն եւ Պէյրութ վերադառնալով ընդունուեցաւ իսլամներու Մուֆթիին կողմէ։ Շատ զարմանալի զուգադիպութեամբ մը ճիշդ միևնոյն պատասխանը տուաւ անոնց Սուֆթին, թելադրելով որ պօյքօթ ընէ ժողովուրդը ձիարշաւի խաղերուն և այլ անբարոյացուցիչ վայրերու դէմ։ Խոստացաւ իր կարելին ընել վարձքերու գիները ժամնցնելու համար։

Այժմ կ'սպասուի որ ի մօտոյ կարևոր յայտնութիւն մը ձեռք բերուի, չնորհիւ երկու հեղինակաւոր կրօնապետներու գիմումներուն, որոնք այնքան ժամէն հետաքրքրութիւն ցոյց տուած են։

մէջ պարունակած բիթուին չնորհ, կրնայ մարսել ամենէն կարծր և ան. մարսելի նկատուած մարմինները։ Եւ եթէ պատահի որ կարենայ որոշ ձուկ մը, որ խոչորութեան պատճառով չի կարենայ կլլել, այն ատեն չատ դիւրութեամբ իր ստամոքսը դուրս կը հանէ մարմինէն, անով կը փաթթել ձուկը, և իր մարմինէն դուրս կը մարսէ ձուկը, ու այնուհետեւ ստամոքսը նորէն դէպի փորը կը քաշէ։ Թիւրքերը եթէ յաղողին, այս ալ պիտի փորձեն իրենց կաչառակերութիւններու և գողութիւններու ընթացքին, կարենալ մարսելու համար իրենց պոյէն վեր եղող իւզուա պատառներ, որոնց կը ցանկան չարունակ, անօթի գայլերու պէս։

Մենք անշուշտ այլևս պիտի չը հետաքրքրուինք թիւրքերու այս մասնութեամբ, եթէ անոր ցաւալի հետեւանքները ապականին զգալի չըլլային մեր չուրջ։

Թիւրքիայէն բաժնուած բոլոր մասերը, Իրագ, Արաբիա, Անդրյորդանան, Սիւրիա, Լիբանան, վարչական անկարողութեան, կառավարական տնանկարողութեան, սոսկալի անպատկառութեան ապացոյցները տուին 10—12 տարիներէ ի վեր։ Եւ դեռ մէկ երկու տարիներէ յետոյ այս միևնոյն անկարողութիւնը, վարչական անընդունակութիւնը, գեղծումի հոգեբանութիւնը այս ժողովուրդներու յատկանիշը պիտի կազմեն։ Դիւրին գործ չէ դարաւոր ազդեցութիւն մը մէկէն ի մէկ թօթուել ցեղի մը վրայէն։ դիւրին չէ՛ հոգեբանութիւններ ձուլել քանի մը տարուան ընթացքին։ Բանդումի գործը հասնելու համար աւելի դիւրին է եղած քան չինութեան գործը։ Ժամանակին ճարտարապետներ Պոլսոյ մէջ թիւրք գործաւորներ կը բանեցնէին պատ մը, տուն մը քանդելու համար, և տուներու չինութեան համար հայ և յոյն գործաւորներ միայն կը գործածուէին։

Խորհրդարանականութիւնը (parlementarisme), որ փորձուեցաւ մեր երկրին համար, վեց տարիներէ ի վեր, օգտակար արգիւնք չը տուաւ բնաւ։ Ընտրութիւնները կատարուեցան զէշ կերպով, առանձնորդուած՝ բախտախնդիրներու կողմէն։ Արդէն իսկ աւելի քան մը սպասելու չէ ռամկավարութեան պարտադրած ընդհանուր քուէին։ Դասրեր ասոր, յունական ռամկավարութեան օրով, Արիստոֆան ըսած էր թէ զէշ քաղաքացիները իշխանութենէ կը վտնաեն լաւերը», և թէ «քուէն հետզհետէ անհրաժեշտօրէն յոռեգոյներ պիտի ապա»։ Եւ թէն, սա բառերով կը բացատրէ ընդհանուր քուէարկութիւնը (suffrage universel)։

«Անիկա բազմաւորութիւնն է չափահաս, արու, և գլուխով հարուած ֆրանսացիներու, այսինքն հաւաքական էակ մը, ուր խելացի փոքրիկ ընտրանին խեղդուած է անկիրթ բազմութեան զանգուածին մէջ։ բոլոր գաւառներուն մէջ ամենէն անձեռնհասն է անիկա, ամենէն խեղ ու դիւրախաբը, ամենէն անկարողը իրենց եղած հարցումները և իր պատասխանին հետեւանքները հաշուելու, ամենէն զէշ ուսանքները հասկնալու, ամենէն անուշադիրը, ամենէն կոյրը՝ կանխաժամած համակրանքով ու հակակրութիւններով, ամենէն կամաւոր բացական, ոչ սակաւ ոչխարներու պարզ հօտը, որուն քուէն կարելի է չարունակ խաբելով չորթել, բռնաբարել, կամ խարդախել»։ Միևնոյն ժամանակ ժօրժ Տրէյէր յառաջ կը բերէ Տոկիւասի կարծիքը, որուն համեմատ ընտրութիւնը զեղծում է։ Անոր համար էր, որ Հէնրի Մոզէլ ժամանակին առաջարկեց քուէով ընտրութեան տեղ վիճակ քաշելու սովորութիւնը ընտնելի։

Եթէ ընդհանուր ընտրութեան ձեւը յոռի նկատուած է համեմատաբար աւելի զարգացած ու քաղաքակիրթ երկիրներու համար, ո՛րքան աւելի գէշ պէտք է նկատուի ան արեւելքի մէջ, ուր բարքերը թիւրք հոգեբանութեան ազդեցութեամբ աւելի աղաւաղուած են։

Թիւրն աւելի անհատական արժանիքն է, որ բան մը պիտի արժէ մեր մէջ, և այդ այժանիքը ընդհանուր քուէարկութեամբ չէ՛ որ պիտի մատնանշուի։ Շատ աւելի մեծ բարիք մը պիտի ըլլայ ժողովուրդին ու երկրին, եթէ Լիբանանի պարկեշտ մտաւորականները, նկարագրի, դիրքի ու պարկեշտութեան ընտրանին (elite), թէ թէ իսկ մատի վրայ համրուած, նշանակէ երկրին ղեկավարներ, և ժողովուրդին ճակատագիրը յանձնէ անոնց, իր հակակշիռն տակ, մինչեւ որ թիւրք վատառողջ հոգեբանութեան հետքերը չնչուին, և կատարեալ ընտրութիւնը ժամանակ մը չի ըլլայ։

Ընդհանուր ընտրութեան մէջ, ուր ամէն մարդ, ինչպէս ամէն ոչխար, մէկ ձայն ունի, ամենէն ստոր ու անարգ մարդիկ, ամենէն անարգ ու անարդար կրնան ընտրուիլ։ Ասոնք, ինչպէս ամէն ոչխար, կրնան ընտրել միայն իրենց նմանները։ Ասոնք, ինչպէս ամէն ոչխար, կրնան ընտրել միայն իրենց նմանները։ Ասոնք, ինչպէս ամէն ոչխար, կրնան ընտրել միայն իրենց նմանները։

Ընդհանուր ընտրութեան մէջ, ուր ամէն մարդ, ինչպէս ամէն ոչխար, մէկ ձայն ունի, ամենէն ստոր ու անարգ մարդիկ, ամենէն անարգ ու անարդար կրնան ընտրուիլ։ Ասոնք, ինչպէս ամէն ոչխար, կրնան ընտրել միայն իրենց նմանները։ Ասոնք, ինչպէս ամէն ոչխար, կրնան ընտրել միայն իրենց նմանները։ Ասոնք, ինչպէս ամէն ոչխար, կրնան ընտրել միայն իրենց նմանները։

ՊԱՂԵՍՏԻՆԵԱՆ ՆԱՄԱԿԱՆԻ

(ՍԵՓԱԿԱՆ ԹՂԹԱԿՑՈՒԹԻՒՆ)

Իրաքի ճաւթամուղը.— Նախագահ Պ. Բօլ Տումէրի մահը եւ Պաղեստինի.— Քրանս. ճաւատորմիղ մը Պաղեստինի ջուրերուն մէջ.— Palestine Foundation Fund-ի Քըմբէյնը.- Վարձատրութիւն

Երուսաղէմ, 13 Մայիս

Ինչպէս Սէբրիոյ, նոյնպէս եւ Պաղեստինի սահմաններուն մէջ սկսած են Իրաքի նաւթամուղ խողովակաց զեռեղման նախնական աշխատանքները։ Հայֆան կապրն ունենալով, Irag Petroleum ընկերութիւնը արդէն Պաղեստինի և Անդրյորդանանի մէջ քանի մը գրասենեակներ հաստատած է և անոնց մէջ քան 100 աշխատաւորներ գործի լծուած։ Ինչպէս որ կը յիշեն ընթերցողները, իր ատենին գրած էի գծին երթալիք ճանապարհին վրայ եղող անդաստափական (Survey) աշխատութեանց վերջացած ըլլալը։ Այժմ ամէն ինչ պատրաստ է։ կը մնայ գլխաւոր աշխատութեանց ձեռնարկելու պարագան։

Նաւթամուղ խողովակին բովանդակ երկարութիւնը տիպի կարգ 1000 (հազար) մղոնի տարածութիւն մը, որմէ 38 մղոնը Պաղեստինի և Անդրյորդանանի սահմաններէն պիտի անցնի և իբր ցամաքային վերջին կայան պիտի ունենայ Հայֆան։ Մնացած խոշոր մասը, կ'երթայ, սուրիական հողամասէն պիտի անցնի դէպի ծով, Pip Line-ի, այսինքն ամբողջ խողովակներու զեռեղման աշխատանքը, Միջագետքի, Անդրյորդանանի, Պաղեստինի և Սիւրիոյ մէջ յանձնուած է միակ ընկերութեան մը, որ պէտք է ի կատար ածէ սոյն աշխատանքը 1935ին։ Բայց կ'ըսուի թէ յոյս կայ 1934ի վերջերը և կամ ալ 1935ի սկիզբները ամէն ինչ աւարտել։

Pipe Line-ի պաղեստինի բաժինն տնօրէնը պ. Էչնկ, որ այժմ Հայֆա կը գտնուի, ի պաշտօնէ յայտարարած է թէ գծին ամբողջական ծախքը 10էն 15 միլիոն պաղեստինեան ոսկի պիտի արժէ, և Պաղեստինի բաժինը պիտի թափի Հայֆայի ծոցին։ Դիմը Ռորդանանի կեդրոնը պիտի կարէ 6 քիլոմէթր դէպի հարաւ Նահարիմէն, ուր այժմ հաստատած է Ռորդանանի ջրաէլեքտրական կայանը (Rutemberg Works)։

Աշխատաւորները պիտի բանկանան 2—3000 Պաղեստինցի եւ 5000 Անդրյորդանանցիներ։ Օրավարձերը 10—12պ դեստինեան դահեկան պիտի ըլլան, իսկ կարող, փորձառու և վարժ բանւորներուն աւելի պիտի վճարուի։

Անդրյորդանանի մէջ, Էմիր Ապտալլահի հրահանգով, հրեայ բանւորներ պիտի չդործածուին։

Պ. Էչնկ յայտարարած է թէ այժմէն արդէն օրական տասնեակներով գործի մասին խնդրագրեր կ'ընտանան զանազաններէ։ Ան վստահեցուցած է, թէ գործատուներու մեծագոյն ծոկոսը Առրաք պիտի ըլլայ։

***

Ֆրանսայի նախագահ պ. Փօլ Տումէրի դէմ գործուած ահաւիրձին և ահուան առթիւ պաղեստինի կառավարութեան անունով ժարզպանը, ինչպէս նաև ֆրանս. գաղութը, սիոնական կազմակերպութիւնները և այլ պաշտօնական հաստատութիւններ և մարմիններ իր օրին ցաւակցական գրութիւններ հեռագրեցին, բաժնելով սուգ ֆրանս. ժողովուրդին իր պետական ծերունի բայց մեծ ժարդուն կորստեան առթիւ։ Ի նշան սգոյ, արդէն անմիջապէս ֆրանս. հաստատութիւնները դրօշները կէս կարդեցին։

Երէկ, Հինգշաբթի, ամսոյս 12ին, Փարիզի մէջ տեղի ունեցած յուղարկաւորութեան առիթով, հոս ալ, ամենուրեք, հոգեհանգստեան պաշտօններ կատարուեցան և ցաւակցութիւններ յայտնուեցան։

Երուսաղէմի մէջ, երէկ առաւօտ ժամը 9ին, ֆրանս. St. Aune եկեղեցիին մէջ պաշտօնական արարողութիւն մը կատարուեցաւ և պատարագեց Լատինաց Աւետ. պատրիարք Մօնս. Պարլատեան ի ներկայութեան ֆրանս. գաղութին, Մարզպանի փեխանորդ պետ. ատադ քարտուղարին, Երուսաղէմի կառավարիչին, քաղաքապետ Ռաղըպ պէյ Նեշէշիպիին, կրօնական համայնքներու ներկայացուցիչներուն, հիւպատոսներու և այլն. անձնաւորութեանց։

Պատարագէն յետոյ ներկաները իրենց ցաւակցութիւնները յայտնեցին ընդհ. հիւպատոս Դերկոմս պ. տ'Օմալին։

Մարզպանին հրահանգով կառավարական բոլոր հաստատութիւնները կէս դրօշ պարզած էին երէկ, ինչպէս նաև հիւպատոսարանները, պաշտօնական այլ հաստատութիւնները և այն։ կէս դրօշ պարզուած էր նաև Հայոց Պատրիարքարանին վրայ։

***

Երէկ առտուն ամսոյս 12ին, Հայֆայ ժամանեց «Էքսէլսիօր» դրօշակնեռով եւ երրորդ ծովակալ Տիւմէնի հրամանատարութեան տակ գտնուող ֆրանսական նաւատորմի մը Թուլոնէն։ Նաւատորմիկը պիտի մնայ մինչև ամսոյս 18ը։

Նաւաբաժինը ի նշան սգոյ և ֆրանսայի մէջ տեղի ունեցած յուղարկաւորութեան, այդ պահուն դրօշները կէս պարզած է մինչև ժամը 2ը։ Կէսօրէ յետոյ ժամը 2 ու կէսին Հայֆայի ֆրանս. հիւպատոսը պաշտօնապէս ծովակալին կ'այցելէ, և իբր յարգանք թնդանօթաձգութեամբ կ'ընդունուի։ Ժամը 4ին դրօշները կը բարձրանան և թնդանօթի 21 հարուածներով նորընտիր նախագահ Լըպրէօնը կ'ողջունուի։ Այս արարողութենէն յետոյ, ծովակալը պաշտօնական այցելութիւն կուտայ Հայֆայի կառավարիչ Գ.Ռիթհրօյին, որը կը փոխադարձէ քիչ յետոյ այցելութիւնը։

Վաղը, Շաբաթ, ծովակալը դին. կրօրդին ընկերակցութեամբ Երուսաղէմ պիտի այցելէ և Մարզպանէն պիտի ընդունուի։

1000 նաւաստիներ և 125 սպաներ, կարգով և երեք բաժինով յառաջիկայ քանի մը օրերու ընթացքին քաղաքս պիտի այցելեն։

Կ'արժէ ընդգծել, թէ 1913էն ասդին առաջին անգամն է, որ ֆրանս. նաւատորմ մը կ'այցելէ Պաղեստինեան ջուրերը։

***

Համաձայն Եւրոպայի մէջ անցեալ տարի գումարուած միջազգային համաժողովին, ասկէ 3—4 ամիս առաջ դէպի հարաւային Ափրիկէ և հիւսիսային Ամերիկա պատուիրակութիւններ մեկնած էին հանգանակութեանց ձեռնարկելու համար։ ի նպաստ Palestine Foundation Fund-ի։ Ցիշեալ պատուիրակութիւնները առաջին իսկ օրէն փութով պտղութեամբ սկսած էին իրենց աշխատութեանց։

Հարաւային Ափրիկէ մեկնած պատուիրակութիւնը կը գլխաւորէր սիոնականներու նախկին նախագահ Տքթ. Վայզմանն, բնկերակցութեամբ Լոնտոնէն Տքթ. Կոլորշթայնի։ Ծանօթ է թէ Ափրիկէի մէջ հին և մեծահարուստ հրեայ գաղութ մը կայ։

Համաձայն այսօր առացուած հեռագրաւորի մը, արդէն 63 հազար ըմբերիրնի հասնող հակայ գումար մը յաղած է հանգանակել Տքթ. Վայզման երեք ամսուան ընթացքին, երբ ան մէկիկ մէկիկ ման գալով իւրաքանչիւր քաղաք, գիւղ ու աւան, խօսած ու պարզած է հէյութեան ընդհանրապէս, և Սիոնականներու մասնաւորապէս ներկայ կացութիւնը։ Ըստ յիշեալ հեռագրի, Տքթ. Վայզման դէպի Անգլիա արդէն ճամբայ ելած է, իսկ իր գործակիցը դեռ ժամանակ մը ևս պիտի մնայ և չարունակէ հանգանակութիւնը։

Օրինակ առնենք, եթէ ոչ ամբողջութեամբ, գէթ քառորդով...

**

Ինչպէս որ այս սիւնակներուն մէջ իր ատենին գրուած էր, Թէլ—Ավիվի տօնավաճառին հայերէն մասնակցութիւն բերած էին Սեբոն Ճիվան և Թավ. չանճեան տուները Պոլսէն, իրենց ոսկեթել ու արծաթաթել զանազան արեւելեան հիւսուածեղէններով և հողաթափերով, Թրքական արտածման գրաւեներուն հետ, իսկ Երուսաղէմէն Մկրտիչ Դարագաշեան և Նշան Պալեան յախճապակիի ընկերութիւնը, իր ծանօթ Քէօթահեայի արտադրութիւններով։ Այս վերջին տուները իր տաղաւարը ըսած էր «Պալատ Պազարինեան Արտադրութեանց» բաժնին մէջ։

Ուրախութեամբ այսօր տեղեկացայ, թէ Երուսաղէմի մեր հայրենակիցներուն արտադրութիւնները տօնավաճառի դատաւորաց յանձնախումբին կողմէ գնահատուած են և առ այդ արժանացած ոսկի մէտալի։

Պարգև տրուած ըստր անուններու շարքին, Գարագաշեան եւ Պալեան ընկերութեան անունը արդէն հրատարակուած է պաշտօնապէս։

Մեր չնորհաւորութիւնները։

ԹՂԹԱԿԻՑ

ՄԵՐ ԲԱԺԱՆՈՐԴՆԵՐՈՒՆ

Կը խնդրուի մեր բաժանորդներէն վրհարել իրենց Օդ տարուան բաժնեգիները, փոխանց ընկալագրի։

Հալէպի մէջ մեր գանձիչն է Պր. Յօրճ Գէօհրեան, որուն պէտք է յանձնել բաժնեգիները, փոխանց թերթիս Տճօրհնին ստորագրութիւնը կրող ընկալագրերու։

Դամասկոսի մեր գործակալն է Պրն. Սիմոն Պօյաճեան, իսկ Երուսաղէմ՝ Պրն. Կարապետ Ղազէրեան։

կարդացէք եւ Տարածեցէք

«ԱԶԴԱԿ»Ը

ՋԱԲՈՆԻ ՎԱՐՉԱՊԵՏԸ ՍՊԱՆՆՈՒԱԾ

Փարիզ 17 Մայիս.— Թօխիօէն հասած հեռագիր մը կը տեղեկացնէ որ Ճաբոնի վարչապետը սպանուած է։ Մահափորձի մանրամասնութիւնները ցարդ յայտնի չեն։

Ս. ՆՇԱՆ ԱԶԳ. ՎՐԺ. ՄԱՐԶԱՀԱՆԴԷՍԸ

Ազգ. Ս. Նշան Երկսեռ Վարժարանի տարեկան մարզահանդէսը տեղի ունեցաւ 15 Մայիս, կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 3ին։

Ժամանակէն ետ՛ս առաջ հետաքրքիր բազմութիւնը—որուն մեծագոյն մասը ծնողքներ—գրաւած էին Ֆրանս. սքաթը, կային նաեւ Ֆրանսացի սպաներ եւ օտարականներ։

Բաս—Պէյրութի Ֆրանս. մարզավայրը առաւօտեան ժամը 8ին սկսած անսովոր եռուզեռի եւ խանդավառութեան կեդրոն մը դարձած էր։

Սքաթին դրան ճակատը կը ծածանէր հովանաւոր պետութեան եռագոյնը։ Դահլիճին վրայ նայող ճակատը զարդարուած էր Լիբանանեան եւ Ֆրանս. դրօշակներով, որոնց ճիշդ մէջտեղը օրուան բանտունիին

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

Տէր եւ Տիկին Լինտպէրկ եւ իրենց զաւակը

ԼԻՆՏՊԷՐԿԻ ԵՐԱԽԱՅԻՆ ՄԱՀԸ
ԿԸ ՅՈՒՋԷ ԱՄԲՈՂՋ ԱՄԵՐԻԿԱՆ

Նիւ-Եորք.— Լինտպէրկի երախային առեւելի ողբերգութիւնը ապահովման գայթոյք մը առաջ բերաւ Ամերիկայի մէջ եւ նախագահ Հուվըր հրամայեց տուաւ դատական իշխանութեանց եւ դաշնակցային կառավարութեան գաղտնի պաշտօնատան կատարելու համար խիստ հետապնդում մը՝ որը պիտի չէ որ թուլցայ մինչեւ որ ոճրագործները յանձնուին արդարութեան՝ պատժուելու համար անդորէէն:

ԵՐԱԽԱՆ ՄՈԽԻՐԻ ԿԸ ՎԵՐԱԾՈՒԻ
ԵՒ ԼԻՆՏՊԷՐԿ ԿԸ ԴԻՏԷ

Լինտհ֊ն (Նիւ—Եորք).— Գնդապետ Լինտպէրկի երախային մարմինը մոխիրի վերածուելու համար այրուեցաւ ի ներկայութեան զբօսդապետին եւ իր փաստաբանին: Հասարակութիւնը ընդունուած չէր ներկայ գտնուելու համար այս արարողութեան: Միեւնոյն հայրը կը դիտէր զաւկին մարմինը, ապա դիմագծերը կ'արտայայտէին իր կրած չարչարանքը, բայց անկէ յետոյ դեղեցկիլ ոռեւէ ճաք: Անկէ մանրազննին կերպով ննջեց հանի մը վայրկեան ակռաները եւ բթամատը եւ այս ըստ ինքեան դատախազին յայտարարեց թէ ինքը հաստատած է որ ասիկա իր զաւկին մարմինն է: (Ռ. Գ.)

Պ. ԹԱՐՏԻԷՕԻ ՔՆՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Փարիզ.— Պ. Թարտիէօ խորհրդակցեցաւ դատական եւ ներքին գործոց նախարարներուն եւ ոստիկանութեան պետերուն հետ: Սոյն խորհրդակցութեան ընթացքին, քննութեան ենթարկուեցաւ օտարներու Ֆրանսայի մէջ ունեցած ռէժիմը եւ հանրապետութեան նախագահութեան ապահովութեան վերաբերեալ սպասարկութեանց վերակազմութիւնը: Որոշուեցաւ սկզբունքով գործադրել կարգ մը միջոցներ որոնք պիտի հպատակուին մօտ օրերս:

Պ. ՄԱՔՏՕՆԱԼԻՏ ԱՌՈՂՋԱԿԱՆ ՎԻՃԱԿԸ

Լոնտոն.— Այլեւս վրայ գործողութիւն մը կատարուելուն հետեւանօք դարմանատան մը մէջ գտնուող վարչապետ պ. Մաքտօնալտի առողջական վիճակը շատ գոհացուցիչ է:

Երէկ, պ. Մաքտօնալտ ընդունեց բազմաթիւ անձերու այցելութիւնները որոնց կարգին Զինաթափութեան Խորհրդաժողովին ամերիկ. պատուիրակութեան նախագահը Պ. Կիպսընի եւ սոյն պատուիրակութեան անդամ պ. Նորմէն Տէյվիսի այցելութիւնները:

Երկու ամերիկան պատուիրակներ այցելեցին յետոյ Սըր Ճօն Սայմընի, կը կարծուի թէ վարչապետը դարմանատունէն եղնելէ յետոյ Լօսիմաուէթ պիտի երթայ ուր քիչ մը պիտի մնայ ապաքինման համար:

ԿԱՑՈՒԹԵԱՆ ԲԱՐՒՈՔՈՒՄԸ ԱՆԳԼԻՈՅ ՄԷՋ

Լոնտոն.— Անգլ. կառավարութեան կողմէ հրատարակուած թիւերը բացայայտ կերպով կը ցուցնէ թէ արտածումները աւելցած եւ ներածումները պակսած են:

Անգլիական տնտեսութեան այս ուղղութիւնը կը բացատրուի դիւրութեամբ:

Ներածումներու պակսելուն պատճառն է մնծաւ մասամբ Մաքտօնալտի նոր սակին գործադրութիւնը հետեւաբար տրմբինկի դադրեցումը ինչպէս նաեւ անգլ. ոսկիին արժէքին անկումը:

Միեւնոյն ատեն անգլ. ոսկիին արժէքին անկումը խթան մը եղաւ արտածումներու համար:

Միւս կողմէ, անգործներուն թիւոյն բարձրացումը դադրեցաւ եւ անոնց թիւը այժմ կը նուազի կարելւոր կերպով:

ԴԷՊԻ ԴՐԱՄԱԿԱՆ ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԽՈՐՀՐԴԱԺՈՂՈՎ ՄԸ

Ուաշինկթըն.— Ներկայացուցիչներու ժողովին դրամական յանձնախումբը որոշեց խնդրել պ. Հուվէրէ որ հրաւիրէ միջազգային խորհրդաժողով մը որ պիտի զբաղի ուսումնասիրելու արծաթի եւ դրամական փոխանակութեանց խնդիրը:

Լոնտոն.— Համայնքներու ժողով.—Պատասխանելով Պ. Զըրչիլի որը հարցուցած էր թէ արդեօ՞ք կառավարութիւնը տեղեկութիւն ստացած էր համաշխարհային գիներու անկման առաջքը առնելու նպատակով գումարուելիք դրամական միջազգային խորհրդաժողովի մը նկատմամբ Միացեալ Նահանգներու բռնած ընթացքին մասին, Սըր Ճօն Սայմըն փափաքեցաւ ընդգծել թէ կառավարութիւնը տրամադիր էր սիրով մասնակցելու այդպիսի խորհրդաժողովի մը (որուն հազարապետ Էլիօթ ակնարկեց Մայիս 11ին):

Սըր Ճօն Սայմըն պատասխանեց նաեւ թէ ոչ մէկ կողմէն պաշտօնապէս հաղորդուած չէին իրեն: Ամերիկայի կողմէ ընդունուած ըլլալու մասին մամլոյ մէջ լոյս տեսնող լուրերը: Անկէ յարեց իմաստալից ոճով մը թէ ինքը կը փափաքէր առիթէն օգտուիլ կրկնելու համար հազարապետ Էլիօթի խօսքերը թէ լաւ ընդունելութիւն մը պիտի գտնար այն ամէն փորձ որ պիտի կատարուէր միջազգային գործակցութիւն մը ապահովելու համար այս յոյժ կարեւոր հարցին շուրջ:

ԿՌԻԻՆԵՐ ՄԱՆՉՈՒՐԻՈՅ ՄԷՋ

Թոքիո.— Բուռն կռիւ մը տեղի ունեցաւ Շան Հայ Քուան (Մանչուրիա) մէջ ճաթռնական զինուորներու եւ կամաւորական ջոկատներու միջեւ: Ճաթռնցիք յաղթահանկեցին, բայց անոնք ունեցան 120 մեռեալ:

Կանիսին կ'աշխատի

Գօմպէյէն կը հետագրուի ֆէլ Ահրամէի

Գօմպէյ.— Համաձայն լրագրողի մը որը վերջերս եէրօվտայի բանտին մէջ այցելեց Կանտիին, Մահաթման այժմ նուազ ժամանակ կը նուիրէ ճախարակին եւ կը փորձէ աւելի լաւ սորվիլ միջազգ. համբաւ ունեցող կարի մեքենայի մը գործածութիւնը:

Ռայիատրակի վերչին դէպքերուն հետեւանքով երեք երեսփոխաններ դատապարտուած են բանտարկութեան

Գէրլին.— Ռահիթ երեսփոխաններու կողմէ պրն. Քլոյի դէմ գործուած յարձակումը իր վերջաւորութիւնը ունեցաւ այսօր յանցանքի վրայ բռնուղները գատելու յատուկ գատարանին առջեւ:

Հայնէ, Սթինես, Բէյզել երեսփոխաններուն իւրաքանչիւրը գատապարտուեցաւ մէկ ամիս բանտարկութեան:

Ռահիթ կուսակցութեան պետ Սթինսըը, ապագայ վարչապետը, անպարտ արձակուեցաւ:

ՏԵՂԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՏՆՕՐԷՆՆԵՐՈՒ ԽՈՐՀՈՒՐԴԻՆ ԿԱՐԵՒՈՐ ՈՐՈՇՈՒՄԸ
ԽՆԱՅՈՂՈՒԹԵԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔՆԵՐԸ ԿԸ ՇԱՏՆԱՆ

Սրէկ, նախագահութեամբ կառավարութեան պետ Ն. Վ. պ. Շարլ Տէպպասի գումարուեցաւ Տնօրէնները խորհուրդը եւ ուսումնասիրեց կարգ մը խնայողական ծրագիրներ: Կարգ մը պատասխանատուներ ամսականներուն վրայ գեղչեր կատարելէ վերջ, ժողովը բննեց օրացոյցներու կառավարական կազմերը: Լիբանանի 5 մուհաճիզութեան եւ 15 գայմագամութեան բաժնուած է: Գայմագամները եղ թակայ են Մուհավրզներուն իսկ այս վերջիններ ուղղակի կապ կը պահեն եւ պատասխանատու են Ներէին Նախարարութեան:

Տնօրէններու խորհուրդը յետ բննութեան տեսաւ որ այսքան ընդարձակ կազմակերպութիւն մը աւելորդ է եւ կարելի է առանց անոնցմէ մէկուն կառավարել երկիրը: Հետեւաբար կամ Մուհաճիզութիւններ ամբողջովին պէտք է վերցուին եւ կամ ալ Գայմագամութիւններ: Կը կարծուի որ յաջորդ նիստով խորհուրդը վերջնական որոշում մը պիտի տայ կարեւոր խնայողութիւն մը ապահովելով ի նպաստ պետական գանձին:

ՀԱՅ ՄԸ ՄԱՀՈՎ ԿԸ ՍՊԱՌՆԱՅ ՈՒՐԻՇ ՀԱՅՈՒ ՄԸ

Պ. Պետրոս Ձրբեճեան, մոլեռանդներու վաճառական, աղետագիր մը ներկայացուցած է ընդհանուր դատախազութեան, որով կ'ամբաստանէ Կարապետ Նօզոյեանը իր անձին դէմ մահուան սպառնալիք բրած ըլլալուն համար: Պետրոս Ձրբեան կը բացատրէ որ՝ Կարապետէն իմ առնելիք ունի եւ ամէն անգամ որ դրամ կը պահանջէ, մահով կ'սպառնայ իրեն:

Ընդհանուր դատախազութիւնը իսկոյն ձերբակալման հրամանագիր կուտայ եւ բանս կը տարուի Կարապետ, ուր ան կը խոստովանի թէ՛ իմ՛ համար է այդ սպառնալիքները եւ գէթ դիտաւորութիւն մը չունի երբէք:

33 ՀՈԳԻԻ ՁԵՐԲԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆԸ

Ժամանակին, Թրիբոլիի մէջ պատահած ցոյցերու առթիւ Իտալական հիւպատոսարանին դէմ, 33 հոգի ձերբակալուած եւ բանտարկութեան դատապարտուած էր: Ջէֆի Ագիոնօմիս եւս կը գտնուէր անոնց մէջ: Բոլորն ալ լսցնելով իրենց բանտարկութեան օրջանը ազատ արձակուեցան: Սակայն իրենց վրայ դրուած ճիւթական պատիժներ չեն վճարած: Կառավարութիւնը գանոնք նորէն ձերբակալելով պահանջեց գումարը: Անոնցմէ չորս հոգի չի կրցան վճարել իրենց վրայ դրուած ճիւթական պատիժը եւ դատարանը սեպուեցաւ բոլորը մէկ նորէն ձերբակալել:

ՕԺԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ ՀԱԼԷՊԻ ՎԱՃԱՌԱԿԱՆՆԵՐՈՒՆ

Credit Foncir d'Algérie et de Tunisie-ի ճնշումները առաջարկած է Banque Française de Syrie-ի եւ Banco di Roma-ի համագործակցաբար որոշ դրամագլուխ տրամադրել օժանդակելու համար Հալէպի վաճառականներուն, որոնց կացութիւնը ցնցուած է այժմու տագնապին:

ԾԽԱԽՈՏԱՎԱՃԱՌՆԵՐՈՒ ԳՈՐԾԱԴՈՒԼԸ
ԲՌՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ԿԸ ԳՈՐԾԱԴՐՈՒԻՆ ԴԱՇՈՅՆԸ ԿԸ ԳՈՐԾԷ

Ծխախոտի գլխիկի գործարաններն ու ծխախոտավաճառները, կառավարութեան կողմէ իրենց վրայ դրուած ծանր տուրհերուն դէմ բողոքելու համար այսօր առաջին Լիբանանի մէջ փակած են իրենց դռները եւ դադրեցուցած առեւտուրը: Ծխախոտավաճառներու *ֆէնթքային* կողմէ բռնութիւններ կը գործադրուին գիւղերուն զանազան թաղամասերուն մէջ, անոնց դէմ որ կը բանան իրենց կրպակները:

Գասթա թաղին նպարավաճառներէն Մուհամէտ Ապտ էլ Մհեթ Ասատ, որ գլխիկներ եւս կը ծախէ, մեռժելով գոցել իր խանութը, ցոյն տուաւ որ ծխախոտավաճառ Ֆոզի Շոպարօ գիտէր վիրաւորէ պատոյնի հարուածով մը:

Հարուածը որ հասաւ մինչեւ քորը, պատճառեց բաւական արիւնահոսութիւն բերանին:

Վիրաւորը փոխադրուած է հիւանդանոց, իսկ ոճրագործը՝ բանս:

ԵԼԵՔՏՐԱԿՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ
ՆԻՄ ՆՈՐ ՇԱՐԺՈՒՄ ՄԸ
ՔԻԼՕՎԱՔԸ 12 Ս. Դ. ՊԷՏՔ Է ԸԼԼԱՅ

Պէյրութի օրականներ գծուող գիւղացիներ եւ լեռան բնակիչներ սկսած են ժողովներ գումարել եւ հաւաքոյներ կազմակերպել բողոքելու համար էլեքտրականի ընկերութեան դէմ: Ինչպէս յայտնի է մեր ընթերցողներուն, ամիսներ առաջ, ընկերութիւնը առանձնաւորումով սեացաւ կառավարութենէն, էլեքտրական լոյս տանելու համար Լիբանանի ամառանոցներն ու Պէյրութի օրականները: Այժմ ժողովուրդը կը պահանջէ որ հիլովաքը 12 սրկի. դահնկան հասուի փոխան 15ի:

Այս հաւաքոյներու միջոցին ընտրուած է պատուիրակութիւն մը դիմումի կատարելու համար պատրիարքին եւ կառավարութեան, նպէ գոհացում չի տրուի իրենց պահանջներուն, պօյքոթի պիտի ենթարկեն ընկերութիւնը եւ երբէք պիտի չի գործածեն էլեքտրական լոյս: Երբ մասնաւոր Թրիբոլիի մէջ հիլովաքը 12 ս. դ. է, եւ ուր բաղդատելով Պէյրութի տատ աւելի իչ է սպառումը, ինչո՞ւ Պէյրութի եւ ծրջականներուն մէջ ալ այդ գիծը չուենենայ:

Կը կարծուի որ Պէյրութի մէջ ալ պիտի սկսի նման շարժում մը, եանի որ ներոյ ցնտեսական տագնապի հետեւանքով ամէն բան ժանցած է:

ՔՐՏԵՐԷՆ ԹԵՐԹ

Համասկոսի մէջ սկսած է հրատարակուիլ «Հավար» անունով երեսէն թերթ մը, Ֆրանսերէն բաժինով մը: Այս առաջին երեսէն թերթն է որ կը հրատարակուի հովանաւորեալ երկիրներու մէջ:

ԳՈՂ ՄԸ ԿԸ ՁԵՐԲԱԿԱԼՈՒԻ

Առջի գիշեր, Հասան Համէտ եւ Հալէպի անուն մարդ պ. Պօնուր տուընեն ետոս կը մեռնի գողութեան նպատակով: Պ. Պօնուր, Բարձր Գօմիսարութեան երկրական խորհրդակցի Լիբանանի կառավարութեան մօտ, կը յաջողի ձերբակալել գողը եւ զայն կը յանձնէ պահակատուն: Գողը խոստովանած է իր գողութեան դիտաւորութիւնը եւ դրկուած աւազուտի բանտ:

ՊԱԼԻ ԴՐԱՄԱՏԱՆ ՄՆԱՆԿՈՒԹԵԱՆ ՏԽՈՒՐ
ՀԵՏԵՒԱՆՔՆԵՐԸ ՀԱԼԷՊԻ ՄԷՋ

ՄԱՏԱՄ ՊԱԼԻ ՄԵՌԱԾ ԽՈՐ ՑՈՒՉԱԿՈՒՄԸՆ

Անցածներ Հալէպի մէջ սեանկացող Քէրիմ Պալի դրամատան պատգամ մեծ յուզում պատճառած էր Հալէպի հրապարակին վրայ:

Հալէպեն հեռեւեալ նոր տեղեկութիւնները կը հասնին այս մասին:

Քէրիմ Պալի մեռած միջոցին 30,000 ոսկի ժառանգ ձգած էր: Այս գումարէն 6000 ոսկի բաժին կ'իյնար Տիկին Պալիին եւ 20000 ոսկի ալ չորս զաւակներուն: Տիկինը դրամատան ցնօրէն պ. Ձօրճ Բապպաթի հետ նոր հաշուածայնութիւն մը կը կնքէ ծաուանակելու համար իր պատասխանատուութիւնը: Բապպաթ ալ իր կողմէ դրած է 500 ոսկի: 20,000 ոսկին տղոց բաժինը, որպես փոխառութիւն դրուած է դրամատան մէջ եւ այդպէս ալ արձանագրուած: Սկիզբները գործերնին ծաս յաջող կ'ընթանար, սակայն մեծագումար կորուստներու ենթարկուեցան հանի մը կարեւոր սնանկութիւններու պատճառաւ: Սւ երբ հետզհետէ գործերը սկսան նուազիլ եւ պակսեցաւ իրենց դրամագլուխը, սեպուեցան դադրեցնել իրենց գործառնութիւնը ներ:

Տիկին Պալի, սնանկութեան որոշումէն անմիջապէս առաջ, Բապպաթին կը թելադրէ որ տղոց դրամը գան հաւուն եւ դրամատան դրամագլուխին չի խառնուի. սակայն Բապպաթ կ'ընդիմանայ եւ կը յայտարարէ որ Տիկին Պալին կուգայ իսկոյն խորհրդակցի Լիբանանի կառավարութեան մօտ, կը յաջողի ձերբակալել գողը եւ զայն կը յանձնէ պահակատուն: Գողը խոստովանած է իր գողութեան դիտաւորութիւնը եւ դրկուած աւազուտի բանտ:

Ամսոյս 12ին, Բապպաթ առաջարկ մը կը դիմէ Տիկին Պալիի խնդրելու համար անկ որ վերցնէ դասը: Սակայն Տիկին Պալի ծաս ցաւցնացած անկողնի մէջ ծանր վիճաբանութիւն մը կունենայ անոր հետ եւ անկէ հանի մը ժամ վերջ կը մեռնի:

Հալէպի ժողովուրդը այս մահէն ծաս գէշ ազդուած եւ յուզուած է, որովհետեւ Տիկին Պալի իբրեւ գթասիրտ մեծապէս օգտակար եղած էր աղքատներուն եւ կարօտներուն:

ՄԱՐԴ ՄԸ ՀԱՆՐԱԿԱՌՔԻ ԱՆԻՒՆԵՐՈՒ ՏԱԿ ԿԸ ՁՁՄՈՒԻ ԵՒ ԿԸ ՄԵՌՆԻ

Երեկ կէս օրէ առաջ, Քէհէյ Քէյէ գիւղի բնակիչներէն Քասիմ Մուհամմէտ Խալիլ, Կրան Թէաթրի մօտ, երբ ճամբուն մէկ կողմէն միւսը կ'անցնէր, յանկարծ իննիաւոր մը զարնուեցաւ անոր եւ նետեց հանրակառքի գծին վրայ ճիշդ այն միջոցին երբ թիւ 44 հանրակառքը հասած էր այնտեղ: Վաթմաներ չի կրցաւ անմիջապէս կեցնել իր վարած կառքը եւ տարաբաղդ մարդը մնաց անիւներու տակ:

Քասիմ Մուհամմէտ վայրկեանապէս մեռաւ: Հաւաքուած խուռ բազմութիւնը յարձակեցաւ երկու վարիչներու վրայ եւ հիչ մնաց ինչի պիտի ենթարկէր զանոնք, երբ օուեղով ոստիկաններ չհասնէին:

ԵՐԷԿՈՒԱՆ ՓՈՔՈՐԻԿԸ ԵՒ ԻՐ ԱԻԵՐՆԵՐԸ

Եւ կու տարբի օր սաստիկ փոթորիկ մը տակն ու վրայ բրաւ Լարնաքա: Փոթի ամպ մը գոյացած էր Պէյրութի վրայ եւ փոդոցներէն գրեթէ անկարելի եղած էր անցնիլ: Շատ մը տուներու ապակիները ջարդուփշուր եղան եւ մեծ վնասներու ենթարկուեցան: Ծովը այեկոծ էր եւ անդադար կը ծեծեր եզերքները: Միւսեվէրի ծովային բազդիիճները ընտեցան այիճներէն եւ հիւղատուններու մէջ կարգ մը խրնիքներ փլան: Նաւահանգիստէն դուրս գտնուող նաւերը փոթորիկին խարիսխ նետել նեսրը. բազմաթիւ նաւակներ դուրս նետուեցան:

Փոթորիկի միջոցին Ձիւնիկեն Պէյրութ եկող նաւակ մը, որուն մէջ Ձրդի Նասիֆ Մուավատ եւ Ձրդի Ռօմանոս անուն երկու մարդիկ կը գտնուէին, Նէհր էլ Քէլպի մօտերը րնկղմեցաւ եւ Ռօմանոս խեղդամահ եղաւ: Մուավատ կրցաւ ինքզինքը ծովափ նետել, ուսորին իր յաւ յուզորդութեան: Ռօմանոսի մարմինը երկու առաւօտ գտնուեցաւ Նէհր էլ Քէլպի ծովափին մօտ:

ՀԱԼԷՊԻ ՔԷՐԻՄ ՊԱԼԻ ԴՐԱՄԱՏՈՒՆԸ

Հալէպի Քէրիմ Պալի դրամատան պատճառներուն, նկատելով որ դատական միջնորդութիւն մը մեծ նախերու պիտի ենթարկէ զանոնք, որոշած են հատուածաբար կատարել բարեկամաբար:

Դրամատունը պիտի ներկայացնեն Մէքր Ֆաթալան Սաֆթալ եւ պ. Քօնսթանթէն Սամման, մինչ պահանջատէրերը իրենց ծաներուն պատգամաւորիւնը յանձնած են պ. Ռապպաթի, Ժորժ Ռապպաթ անձամբ պիտի պատգամէ իր ծաներ:

Կ'իմանանք որ դրամատունը ի վիճակի է վճարելու յայն համեմատութեամբ իր պարտերը:

Ծրչիսկեան Քոյրերը որ իրենց կը պարտին 12,000 բրական ոսկի, արդէն վճարած են, կարեւոր գումար մը:

ԿԻՆ ՄԸ ԵՒ ԵՐԱԽԱՆ ԻՆՔՆԱՇԱՐԺ ՏԱԿ ԿԸ ՄՆԱՆ ԵՒ ԿԸ ՄԵՌՆԻՆ

Նապաթիէի մէջ, (Հարաւային Լիբանան), Հապիպ Մահմուտ Տաճի վառած իննիաւարժ կռիւերած է կին մը եւ իր եռախան, երբ անոնք ճամբէն կանցնէին: Կիներ եւ իր գիրկը գտնուող եռախան վայրկեանական մեռած են: Վարիչը առանց րնդհատելու իր վազը, փախած է դէպի Պէյրութ: Ծարդ սակայն, հակառակ խիստ փնտռտուքներու չէ գտնուած:

ՍԱԿԱՐԱՆ ՊԷՅՐՈՒԹԻ

17 ՄԱՅԻՍ 1932

	Ս. Ֆ.
Սգիպտկ. բղթադրմ.	475
Անգլիկ. »	464
Տօլար »	126
Թրքական »	60
Պանի Օթթօման	130
Իտալական Լիր 100	648
Մուճուկան Տրախմի 100	97
Անգլկ. ոսկի	605
Ֆրանս. »	482
Օսման. »	550
Արծաթ մեճիտ	29
Գրեկի Ֆօնս. Ա. Ֆէ.	530
» » Բ. »	286
» » Գ. »	274

Մէճիտիան հղբարխ Բեյ Ֆօնս
Թէլէֆօն՝ 5-19

ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԵՑԱՒ Հ. Մ. Ը. Մ-Ի ՄԱՐԶԱՍԱՆԴԵՍԻՆ
Աշնանքրջաց թէ մարգիկներու քիւով թէ այլ պատասխանքամբ:
ՍԱՅԻՒ 22ԻՆ ԿԻՐԱԿԻ Կ. Ե., ՐԱՍ-ՊԷՅՐՈՒԹԻ ՖՐՆՍ. ՄԱՐԶԱՍԱՆ ՎՐԱՅ

զան ոուսներ և վրացիներ:

Կը բանենք փոքրիկ մը, նամակ կը բերէ ռուս բոպայի մը: Փոքրիկ տղան կը ցուցնէ տունը, կը լրոնենք ռուսը, կը կարդանք նամակը:

«Ստացանք քու տուած տեղեկութիւններդ, Անդրանիկ փաչայի կարգադրութիւններու մասին չուտով տեղեկացուր: Ձէիր գրած թէ Անդրանիկ փաչան ո՞րքան գինուոր բերաւ...» և այս կարգի մէկ քանի ուրիշ բաներ:

Անդրանիկ ինքզինքը կը գտնէ անել դրութեան մէջ, բայց անկա՝ այդ մեծ հայը, սկսած է գործի և զայն պիտի տանի մինչեւ ետք:

Նս կը պատմեմ Անդրանիկի խաչելութիւնը:

ԻՇԽԱՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ԿԱՐՆՈՑ ՄԷՋ

Կարնոյ մէջ գոյութիւն ունէին զանազան և զարմանազան իշխանութիւններ, գուրգեր, աչիրէթներ, մչհանձանութիւններ:

Առաջինը՝ Հայ Զինուորական Միութիւնը, որուն գլխաւոր անդամն էր Տիգրան Ագաճանեանը, մի վարժապետ, որ անխղճութիւնը ունեցած էր խառնուելու զինուորական գործի մէջ:

Այս մարդը ունէր զանազան պաշտօններ.

1. Հայ Զինուորական Միութեան Նախագահ:

2. Կարնոյ չրջանի կառավարիչ:

3. Կարնոյ Ռօմիսար:

4. Մ/չ չորք մթերանոցներու ընդհանուր կառավարիչ:

5. Ազգային Խուհրդի Կարնոյ Մասնաճիւղի նախագահ:

ԿԱՐՆՈՑ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՎԻՃԱԿԸ

Կարնոյ մէջ կար մօտաւորապէս 25,000 հայ ազգաբնակչութիւն—զօրք, պաշիպազուք, կին, երեխայ ծեր և երիտասարդ—իսկ Թուրքերը ունէին 25,000է աւելի միայն կռուող ուժ քաղաքի չորս պարիսպներուն մէջէն:

Անդրանիկի ժամն իրիկունը դադրեցաւ գաղթականութեան հոսանքը: Բոլորը յոյս առին, որ Անդրանիկը կը չրջէ դրութիւնը և իրենք ապահով կ'ըլլան:

Կարնոյ մէջ գտնուող ժարգկանց հարիւրին 90ը խոստովանեցան, որ եթէ Անդրանիկը երկու օր ալ ուչանար տեղական Թուրքերը պիտի ապստամբէին և կսրող պիտի ըլլային կոտորել մեզ բոլորս:

Անդրանիկի ներկայութիւնը բաւական եղաւ, որ Թուրքերը խաղաղին և առայժմ, չփորձեն ոևէ ապստամբական չարժուձ:

Շատ աննչան քանակութեամբ Հնացած էին Կարնոյ Ա. գունդի մէջ (մի՛ չփոթէք այս գունդը Սուսանայ Ջորփուսի Ա. գունդին հետ): Բոլորն ալ քաչուած իրենց տուներուն մէջ՝ կ'սպասէին հրաժանի:

Թրքական և հայկական թաղերը իրարմէ բոլորովին բաժնուած, պայմանաւ որ Թուրքերը բռնած էին բերդաքաղաքի բարձր մասը, իսկ Հայերը Հնացած էին վարի մասին մէջ: Ոչ ոք չէր ժառած այս վտանգի մասին:

Անդրանիկը Հայերու բաւական կչռող բազմութիւնը տեղափոխեց աւելի բարձր հողամաս ուրկէ կարելի էր իչխել կացութեան:

Այդէն օր խուժք խումբ գինուորներ, անարգել և

ԳՐԱՍԵՐՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ

ՍՏԱՑՈՒԱԾ ՆՈՐ ԵՒ ԸՆՏԻՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ
«ՆՈՐ ՕՐ» ԳՐԱՏՈՒՆԷՆ

Ցեղափոխականի Մտքեր, Ռ. Միքայէլեան	10 Ֆր.
Տենչ եւ Ջալալէդդին, Բաֆֆի	25
Հ. Հ. Դաշնակն ու զարգացումը, Ալ. Խաթիսեան	40
Գարնանայրին, Վ. Շուշանեան	40
Իմ Գիրքը, Ա. Աճառոնեան	20
Թափառաշրջիկները, Ռեն	15
Վանի Հերոսամարտը, Օճ. Մխիթարեան	20
Խաչագողի Ծիշատակարանը, Բաֆֆի	25
Աղքատին Գատիւը,	25
Ամիրային Աղջիկը, Ե. Սրմաճէօխանկեան	30
Գէնհուր	18
Քամելիազարդ կինը	8
Դերասանուհին, Լ. Շանթ	6
Միացեալ եւ Անկախ Հայաստան	8
Դարձ, Լ. Շանթ	10
Բզիշկին գրքէն փրցուած էջեր, Ռ. Սեւակ	8
Մեր Գատասխանը Ց. Քաջազնունիի, Ա. Զիլինկիրեան	5
Անուշ, Ց. Թումանեան	13
Խորհուրդներու Մեհեանը, Ց. Օշական	10
Որդիների Գայքարը Հայրերի Դէմ, Գ. Նժդեհ	10
Թուրքերը եւ Մենք, Նեմեսիս	8
Կարմիր Ժամուց, Ա. Արփիարեան	30
Վոսփորի Գաղտնիքը	25
Թէօֆանօ	5
Ալպօմ (հէքեաթներու), Շ. Նաւդուճի	15
Դէպի երկիր, Է. Ակնունի	

Դիմել՝ Գրավաճառ Գ. ՀՐԱՆԴ Ց. ԱՊԱՃԵԱՆԻ, B. P. 879 BEYROUTH

ՊԱՆԴՈՒԿ ԼԻՒՔՍ

ՋԱՀԼԷ

Հայկական ամենագեղեցիկ պանդոկը
«ԼԻՒՔՍ»ին Ջահլէի մէջ, ծովեզերեայ սարահարթով,

ԽԻՍՏ ՕԳՍՏՈՒՆ ՍԵՆԵԱԿՆԵՐ
ՈՐ ԿԸ ԲԱՂԿԱՆԱՑԱ 1. 2. 3, 4, ՄԱՆԱՒԱԿԱԼՆԵՐԷ

1. ՀԱՄԵՂ ՁԱՁ, ՄԱՔՈՒՐ ԵՒ ԱՆԹԵՐԻ ՍՊԱՍԱՐԿՈՒԹԻՒՆ.
2. ԳԻՆԵՐԸ ԽԻՍՏ ՁԱՓԱԻՈՐ.
3. ՏՈՒՆ ՓՆՏՈՒՈՂՆԵՐՈՒՆ ԱՄԷՆ ԴԻՒՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ.

Տէր եւ Տնօրէն Գ. ՊՈՐՏԻՉԵԱՆԵԱՆ

ՏՕՔԹ. Հ. ԼՈՒՍԻՆԵԱՆ

(ՀԱԼԷՊ)

Նախկին բժիշկ Միջագետքի Զինուորական հիւանդանոցներու եւ վտանգաւոր ներքին եւ վարակիչ հիւանդութիւններու

առաջ, արժաւական, խղճամիտ դարմանում:

Հիւանդ կ'ընդունի առաւ or ժամը 8—12 եւ 2—6 իր դարմանատան մէջ,
Հալէպ Նեյալ քաղ. Տրամվայի քննիչութեան կայարան, թիւ 2

Բշ. եւ Ուրբաթ օրեր ազգատուց մրի

ԳԱԲՐԻԷԼ Թ. ԹԷՐԶԵԱՆ

(ԵԼԵՔՏՐԱԿԱՆ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ)

Հիմնուած 1921 ին Գոլիս-Բեյրութ

Ներս դիւրամատչելի պայմաններով կը կատարենք ամէն կարգի ելեկտրական լոյսի գործերու (Intsallation), ինչպէս նաեւ մօթօր եւ ջիգամօներ:

Վաճառատունս կ'ստանձնէ նաեւ բոլոր ելեկտրագործիքներու նորոգութիւնները: Մասնաւոր ապահովութիւն բնակարաններու ելեկտրա-նորոգմանց: Վաճառատուն Philips եւ Lux ելեկտր. լամբերու եւ ամէն տեսակ ելեկտրական պիտոյքներու:

Վճարման դիւրութիւններ.

Հասցէ — Վ. Ուզունեանի գրատան կից Գուրճ. B. P. 491

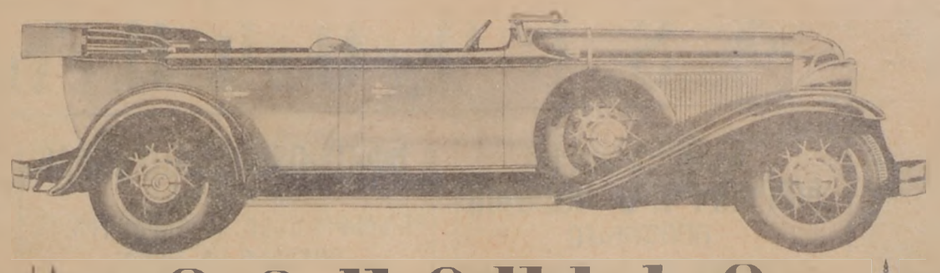

ԳՌԱՅՍԼԵՐ

աշխարհահռչակ իմիճաշարժները որոնք 6-8 սիլինտր ունին,
ԱՄԵՆԱՏՈԿՈՒՆ ԵՒ ԳԵՂԵՑԻԿ ՄԱՐՔԱՆԵՐՆ ԵՆ ՀՐԱՊԱՐԱԿԻՒ ՎՐԱՑ ԵՒ

ԿԸ ՓՆՏՈՒՒԻՆ ԱՄԵՆՈՒՐԵՔ:

ԳՌԱՅՍԼԵՐ ինքնաշարժերու մասնաւոր յատկութիւններն են՝
ՏՈԿՈՒՆՈՒԹԻՒՆ, ԴՂԵՑԻԿՈՒԹԻՒՆ, ԶԱՓՍՒՈՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՀԱՆԴՍՏԱՒԼՏՈՒԹԻՒՆ:
Վճարման դիւրութիւններ կը տրուին.
ԳՌԱՅՍԼԵՐ մօթօրներու բոլոր կտորները պատրաստ կը գտնուին մեր վաճառատուներուն մէջ:
Լիբանանի, Սիւրիոյ և Իրագի ընդհանուր ներկայացուցչութիւն՝

NAAYEM MOTOR IMPORT Co. BEYROUTH B. P. 869, TÉL. 32—29

Հիւս. Սիւրիոյ ներկայացուցիչներ՝ Գ. և Մ. ԱԶԻՐԵԱՆ, B. P. 202, Հալէպ

ՏՔԹ. ՍՈԿՐԱՏ ԱԻԵՏԻՍԵԱՆ

ՎԻՐՍԲՈՑԺ - ՍՏՍՍՆՍԲՈՑԺ

ՎԿԱՅԵԱԼ ՊԷՏՐՈՒԹԻ ՍՄԵՐԻԿԵԱՆ ՀՍՍԱԼՍԱՐԱՆԷՆ

Կընդունի առաւ or բացի կիրակիէ կէսօրէ առաջ 8—12 կէսօրէ վերջ 2-6

Հասցէ Capucinներու եկեղեցիին կից Արդարութեան պալատին եւս:

ՍՊԱՆՏԱՐՏ հաշիվներ ամենամաքուր ամենատնտեսական եւ ամենագործիքներն

ԿԵԴՐՈՆՑՏԵԼԻ՝ ՆԱՃԱՐ ԵԼԲԱՑՐՆԵՐՈՒԻ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ

ՏՕԿԹ. ԳԵՈՐԳ ԿԵՐԿԵՐԵԱՆ

Վկայեալ Lauréat Եսիկի Interne եւ ապեմ վիրաբոյժ ՍԱՆԱՏՈՐԻՍ բժիշ Ֆրանսական հիւանդանոցի ԱԶԲԻ, ՔԹԻ, ԿՈՂՈՐԻՒ, ԱԿԱՆՋԻ և ԳԼԽՈՒ հիւանդութիւններու բաժնին:

Հիւանդ կ'ընդունի կէսօրէ վերջ ժամը 2—6
իր գրիճիին մէջ rue de Damas, No. 15
Հիւանդները ուղղակի հիւանդանոց կ'ընդունուին իր կողմէ տրուած մուտքի թղթով:

Աղքատ հիւանդներու ձրի դարմանուժ, ամէն օր կէսօրէ առաջ ժամը 10—12, հիւանդանոցի դարմանատան մէջ:

ՏՕՔԹ. Գ. ՏԱՎՈՒՏԼԱՐԵԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ՆԵՐՔԻՆ ԵՒ ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

Իր դարմանատունը հաստատած է, ՍԻՍԻԻՐ վողոց, Տօքթ. Եօզդատեանի (առամնաբոյժ) դարմանատան կից.

Ընդունելութեան ժամեր՝
կէսօրէ առաջ ժամը 8—12
» վերջ » 2—6

Կարի եւ Ձեւագիտութեան Դասընթացք

ՏԻԿԻՆ ՄԱՌԻ ԵՐԱՄԵԱՆ

ՎԿԱՅԵԱԼ ԴՐՔԶԱԿՈՒՀԻ

ԲԱՐԻՋԷՆ ԵՒ ՎԱՇԻՆԿԹՕՆԷՆ

Կարի եւ ձեւագիտութեան մասնագիտուհի, Տիկին Մառի Երամեան կը վերադառնայ իր արհեստանոցը, Մեծ Սեւրայի դիմացը Նո. 78 տան երկրորդ արկը:

Ներ ամսուան միջոցին կը սորվեցնէ ամենավերջին ճոռաձեւութեամբ, կար եւ ձեւագիտութիւն իր բոլոր բարդութիւններով եւ արդիական մ-ջոցներով, Droit-fils մեթոտով: Իր աշակերտուհիները կ'օժտէ Բարիզի աշխարհահռչակ Académie Daydou վկայականով:

ՓՍԱՍՏԱԲԱՆ

ԽՈՍՐՈՎ ԹԻՒԹԻՒՆՃԵԱՆ

(Տօքթ. իրաւագիտութեան)

ԿՍՏԱՆՁՆԷ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԴԱՏԵՐ

Ընկերակցութեամբ հռչակաւոր փաստաբան ՄԷՐՈ ԱԶԻԶ ԷԼ ՀԱՇԷՄԻ

Դրասենեակը բաց է կէսօրէ առաջ 9—12 կէսօրէ վերջ 3—6

Rue Allenby, Immeuble NESSOULI ՀԵՌԱՀԱՍՅՆ 1—28

Տոկոսի շիճուածք վայելուչ տեսք հնչուն եւ բնական ձայն
Ահա յատկանիշները՝

ՈՐՈՆՑՄԱՄԲ ԿԸ ՁԱՏՈՐՈՇՒԻՆ

ԱՓՕԼԼՕ ՓՕՆՕՆԵՐԸ

Հրապարակի վրայ կըտնուղ բոլոր մարքանեբու հետ կը մրցին Աբօլլօ փօնօները: Մանաւանդ վերջին նոր մօտէլները, որոնք հասած են արդէն, անգերազանցելի են իրենց տոկունութեամբ, վայելչութեամբ և ժամչելի գիներով:

APOLLO GRAMOPHONE Co. Ltd
(of London)

ԱՓՕԼԼՕ ՓՕՆՕՆԵՐՈՒ ԹԱՓՈՒՐԸ !!!

Կատարեալ համոզում գոյացնելու համար անգամ մը այցելեցէք
MAISON APOLLO, Rue de la Poste, BEYROUTH
Փորպագիճ եւ Բօնսօլ՝ ամէն ձեւի, անվիճելի տոկո եւ առաւելութիւններ
դիւրամատչելի գին, վճարումի դիւրութիւններ
Ընդհ. ներկայացուցիչ՝ Սիւրիոյ, Պաղեստինի, Անդրյորդանանի, Միջագետքի եւ Կիպրոսի.— ԴՈՒՐԳԻՆ ՍԻՆԱՆԵԱՆ

KOURKEN SINANIAN, Boîte Postale 642, BEYROUTH (Syrie)

անսասան, եւ կը վերադառնային ճակատէն և կ'ապաստանէին կարնոյ մէջ:

Կարնոյ մէջ իշխանութիւն չկար, կամ աւելի ճիշդը, կային զանազան և զարմանազան իշխանութիւններ:

Շատերը զբաղուած էին ոուս եւ վրացի օֆեսիէրներ, որոնք կը բնակէին Թուրքերու տուները զբաղուած էին զէնքի ընդարձակ առեւտուրով:

Ռուս կին մը եկաւ Անդրանիկի մօտ և յայտնեց, Թէ իր ամուսինը զէնք կը ծախէ Թուրքերուն: Անդրանիկ ձերբակալել տուաւ այդ դաւաճանը:

— Ես ոուս սպայ եմ, դուն իրաւունք չունիս ինձ հրամայելու, ըսաւ ոուս սպան Անդրանիկի:

Անդրանիկ ապտակեց և ըսաւ.

— ԹԷ դուն ոուս սպայ ես, ես ոուս ժենէրալ եմ, և հրամայեց զինուորական բարեւի կենալ:

Միայն այդ առեն ոուսը նչմարեց Անդրանիկի ուսադիրները: Հնազանդեցաւ և բանտարկուեցաւ:

Անդրանիկ վերակազմեց լրտեսական խումբը, որ սկսաւ բաւական դործ տեսնել:

Ռազմամթերանոցները ցրուած էին զանազան տեղեր, մեծաւ մասամբ Թուրքերուն կեդրոնը և առանձին առանձին մարդոց ձեռք էին:

Անդրանիկ կ'անցնի մթերանոցի մը առջեւէն, ես հետն եմ, կը տեսնենք մթերանոցի դրան առջեւ պահակ մը:

— Այ տղա, կը դառնայ ինձ Անդրանիկ, այդ պահակը կատարեալ Թուրքի դէմք ունի:

— Թերեւս Թուրք է, կաւելցնեմ ես մրմռալէն և կատակով:

Անդրանիկ կը մօտենայ պահակին, կը խօսի հետը հայերէն, պահակը կը պատասխանէ Թուրքերէն:

Կը գտնենք, որ իսկապէս Թուրք է: Կը մտնենք ներս, հայ տղաքը պահած են այնտեղ և իրարու մէջ չհամաձայնելով պահակ կենալ, թերեր, Թուրք պահակ կեցուցեր են և իրենք ալ ներսը հանգիստ կը քաշեն:

Անդրանիկ կը բարկանայ, կարգադրութիւններ կ'ընէ, բայց չկայ ոչ մէկ զինուորական որ գլխաւոր կարգէ և հաւատարիմ ըլլայ հրամաններու գործադրութեան:

Եղած զինուորականները աւելի վատ և անպատասխան հագնուած են քան զինուորները:

Հազած էին սեւ «խրխոչ» որոնց տակ ունէին գեղեցիկ համազգեստներ: Ձէին ցուցուներ իրենց զինուորական ըլլալը պարտականութենէ զերծ մնալու համար:

Անդրանիկի հրամանով դադրեցաւ անտեղի և անիմաստ հրացանաձգութիւնը:

Անդրանիկ հրամայեց բոլոր կիներն ու երեխաները ղրկել ետ, որոնց հետ փախան և մեծ քանակութեամբ տղամարդիկ:

Անդրանիկ մարդ էր նչանակած հսկելու, որ երիտասարդներ չերթան, բայց այդ պատասխանատուէ կողմէ ոչ մէկ քօրեքթութիւն կը թողու որ երթան՝ ինքն ալ հետերնին:

Անդրանիկ կը վազէ Խարբերդի դուռը, կը կեցնէ ետ գացող զինուորները և կ'ուղարկէ ճակատ, բայց ուրիշ ճանապարհով կը մտնեն քաղաք:

Այն զինուորականը որ հրաման և պարտականութիւն առանձնած է զինուորները ճակատ առնելու՝ ինքն ալ անոնց հետ ետ կը վերադառնայ:

Անդրանիկ անձամբ կը խուզարկէ գաւառային թէլեֆօններ և կը կարէ գծերը: Քաղաքէն դէպի առաջկան ճակատը ուղղուղ յարաբերութեան մէջ էին զանա-

ՕԳՆԷ ԴՈՒՆ ՔԷԶԻ եւ ԱՍՏՂԸ ՔՒՆԻ ՊԻՏԻ ՕԳՆԷ

ԸՆՏԱՆԻՔԻ ԱՍՏՂԸ

(L'ETOILE du FOYER)

Առեւտրական և երկրագործական ժողովրդային վարկի հաստատութիւն
Անանուն ընկերութիւն.— դրամագլուխ՝ 3,000,000 ֆրնք.
որ կրնայ 3.000,000,000 ֆրնք.ի բարձրացուիլ վարչական խորհուրդի պարզ որոշումովը:
Կեդրոնատեղի.— 137 Boulevard Sebastopol - Paris
ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ Արեւելեան պետութեանց
Սալոյ Օթելի շէնք, Գուրճ, Պէյրութ

ԵԼԵԿՏՐԱԿԱՆ ՃԻՒՂ
Առանձի սպասաւորութիւնմ
ՕԺԻՏ

ԿԱԼՈՒԱԾԱԿԱՆ ՃԻՒՂ.
ՎԱՐԿԵՐՈՒ ԲԱՑՈՒՄ
Կալուածի վրայ փոխատուութիւնք՝
վճարելի 10—15—20 տարիէն. որոշուած պայմանաժամէն առաջ ուզողը կրնա՞ վճարել:

Զրաշխատութեամբ տոկոս 6%: Ասկէ զատ մասնակցութիւն ընկերութեան շահերուն:

ԸՆՏԱՆԻՔԻՆ ՍՏՂԸ ընկերութիւնը ներկայիս 75,000է աւելի անդամ ունի: Մինչեւ 1 Ապրիլ 1931 Ընտանիքին Աստղը 135 միլիոն փոխ տուած է, գրաւով 500 միլիոնէ աւելի արժէք ունեցող անշարժ կալուածներու վրայ:
Ամէն իդեալ կցութիւն ուղղել՝ B.P. 821, Beyrouth

AZTAG
JOURNAL QUOTIDIEN ARMÉN.
B. P. 587
BEYROUTH, Liban
Directeur - Propriétaire
HAIG BALIAN

ԳԻՆԸ
ՍԻՐԻԱ ևար. 550, Վ.ԾԾԱՄՍԵԱԾ 300 Ս.Դ.
ԱՐՏԱՀԱՄԱ. տրկ. 7, Վ.ԾԾԱՄՍԵԱԾ 4 տոլար

ԱԶԴԱԿ

ՕՐԱԹԵՐԹ
ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԳԻՏԱԿԱՆ

ازتـــاك
جريدة سياسية ادبية اقتصادية حرة

ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ ՄԱՅԻՍ 19 1932
ԳԵՐԸ ՀԸ ՀԱՍՏ 2.50 Ս.Դ.

Զ. ՏԱՐԻ | Աւհճ առաւոտ պահ է րնել թերթիս ցնօրհնիճ հասցէին | Տնօրէն — Խմբագիր՝ ՀԱՃԿ ՊԱԼԵԱՆ | Չհրաժարակուած ձեռագիրները չեն վերադարձուիր | Թիւ 58 (635)

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ՆՈՐ ՈՃԻՐ ՄԸ. ՀՆԴԿԱՍՏԱՆ ԽԱՌՆԱԿ

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

ԱՋԱՏ ԲԱՅՑ ԽԱՂԱՂ

Ինչպէս վրած էինք մեր նախանցեալ թիւով, տժգամեայ վարչութիւնն ու ընտրողական կեդրոնական յանձնախումբը, յուսահատ համերաշխութեան անունով կազմուած թեկնածուներու ցանկին գտած անժողովրդականութենէն, որոշած են ազատ ընտրութիւն կատարել Լիբանանի մէջ ալ Մանուանդ Հալէպի օրինակը, ուր ընտրութիւնները վերջացան կատարեալ կարգապահութեամբ և կանոնաւորութեամբ, հրանդգիչ դարձան այս եզրակացութեան։

Մենք առաջին օրէն բացարձակապէս կողմնակից եղած ենք կուսակցական համերաշխ գործակցութեան՝ ազգային բոլոր գործերու եւ ձեռնարկներու մէջ՝ ուժերու մէկտեղում յառաջացնելու համար։ Ընտրական աշխատանքներու մէջ ալ այդ բաղձալի համերաշխութեան օգտակարութիւնները ու պէտքը չեշտեցինք քանիցս։ Ոչ մէկ կուսակցութիւն մեր մէջ, մեր ժողովուրդի ենթարկուած ներկայ տագնապալի օրերուն,յաւակնութիւնը կրնայ ունենալ առանձինն վարելու ազգին պատասխանատու դեկը։ Ամէն ժամանակէ աւելի հիմա պէտք ունի մեր ժողովուրդը միաձոյլ և միակամ աշխատանքի՝ կարենալ պահելու համար իր գոյութիւնը։ Որքան ալ ուժեղ ըլլայ և լայն ժողովրդական հիմունք ունենայ կուսակցութիւն մը, չուզեր ստանձնել ամբողջ պատասխանատուութիւնը այժմու անորոշ օրերուն։ Նոյնը չէ՞ դրութիւնը անմխիթար աէրութենէ և ժողովուրդներու մէջ։ քրիստոնեական օրերուն խորհրդարանի մէջ բացարձակ մեծամասնութիւն կազմող կուսակցութիւնն իսկ չուզեր առանձինն ստանձնել կառավարութեան դեկը և ընդհանրապէս կը կազմուին խառն դահլիճներ։ Մեզի պէս վատուժ և տկար ժողովուրդ մը իհարկէ բացառութիւն չի կրնար կազմել այս ընդհանուր օրէնքէն։

Դժբազդաբար սակայն, համերաշխութեան վարձերը ցոյց տուին որ մենք դեռ գիտակցութիւնը չունինք մեր ապրած օրերու ճակատագրականութեան։ Մեր մէջ ճղճիմ հաշիւներ, աթոռ մը աւելի ապահովելու ծածուկելի հոգեբանութիւնն է որ կը տիրէ։ Մեր կուսակցութեանց ներկայացուցիչներու «համերաշխութեամբ» կազմած ցանկին մէջ հազիւ մէկ կամ երկու չէզոքներու անուններ երևցան. Ձեացածները առանց բացառութեան այսօրուան կամ «երէկուան» կուսակցականներ են։ Ազդին եւ ժողովրդին օգտակար հանդիսանալու կարողութիւնն ու յարմարութիւնը ունեցող ազգայիններ չէ որ փընտռեցան, այլ պարզապէս ճամպազութեան փորձեր կատարուեցան հոն, պատրաստելու համար ցանկը։

Եւ այդ պայմաններու տակ, բոլորովին անանկեղծ մթնոլորտի մը մէջ կազմուած այդ ցանկը առաջնորդարանի կողմէ պարտադրուեցաւ ժողովուրդին հրապարակաւ, խլելով ազատ ընտրելու իրաւունքը անկէ։

Ժողովուրդը սակայն յայտնեց իր կամքը։ Պօյքօթ ըրաւ իրենց պարտադրուած ցանկին դէմ։ Առաջնորդարանի ճիգերն ու յորդորները անզօր ձեացին մեր ժողովուրդի կամքին ու գիտակցութեան իշխելու համար։

Թէպէտ շատ ուշ, սակայն վերջապէս անդրադարձաւ առաջնորդարանը իր առած սխալ քայլի անգործնականութեան և տուաւ ազատ ընտրութեան որոշումը, վերադարձնելով ժողովուրդին իր իրաւունքը։ Այժմ պատեհութիւն կայ դեռ կուսակցութեանց՝ համերաշխ ցանկով մը ներկայանալու համար։ այդ իրենց գործն է, եթէ անկեղծօրէն համերաշխութիւն կը ցանկան, կրնան մէկ ճակատ կազմել և ընտրութեան արդիւնքը որոշել։ Իսկ եթէ չեն ուզեր այդ ընել, արդէն աւելորդ է ամէն փորձ։

Թեկնածուներու ցանկերուն պատրաստութեան մէջոցին կուսակցական հաշիւներէ առաջնորդուիլ և փոխանակ գործին օգտակար մարդը փնտռելու, սխալ ուղղութիւններ հետապնդել, աղիտաբեր ըլլալու աստիճան վնասակար է մեր շահերուն։ Նկատի պէտք է ունենալ ազգային մեր լայն կարիքը և փնտռել յարմարագոյն ազգայիններ դուրս բերելու համար ժողովուրդը այդ անելէն։ Առանց կուսակցականներ են։ Ազդին եւ ժողովրդին օգտակար հանդիսանալու կարողութիւնն ու յարմարութիւնը ունեցող ազգայիններ չէ որ փընտռեցան, այլ պարզապէս ճամպազութեան փորձեր կատարուեցան հոն, պատրաստելու համար ցանկը։

Եւ այդ պայմաններու տակ, բոլորովին անանկեղծ մթնոլորտի մը մէջ կազմուած այդ ցանկը առաջնորդարանի կողմէ պարտադրուեցաւ ժողովուրդին հրապարակաւ, խլելով ազատ ընտրելու իրաւունքը անկէ։

Ժողովուրդը սակայն յայտնեց իր կամքը։ Պօյքօթ ըրաւ իրենց պարտադրուած ցանկին դէմ։ Առաջնորդարանի ճիգերն ու յորդորները անզօր ձեացին մեր ժողովուրդի կամքին ու գիտակցութեան իշխելու համար։

Թէպէտ շատ ուշ, սակայն վերջապէս անդրադարձաւ առաջնորդարանը իր առած սխալ քայլի անգործնականութեան և տուաւ ազատ ընտրութեան որոշումը, վերադարձնելով ժողովուրդին իր իրաւունքը։ Այժմ պատեհութիւն կայ դեռ կուսակցութեանց՝ համերաշխ ցանկով մը ներկայանալու համար։ այդ իրենց գործն է, եթէ անկեղծօրէն համերաշխութիւն կը ցանկան, կրնան մէկ ճակատ կազմել և ընտրութեան արդիւնքը որոշել։ Իսկ եթէ չեն ուզեր այդ ընել, արդէն աւելորդ է ամէն փորձ։

*Թեկնածուներու ցանկերուն պատրաստութեան մէջոցին կուսակցական հաշիւներէ առաջնորդուիլ և փոխանակ գործին օգտակար մարդը փնտռելու, սխալ ուղղութիւններ հետապնդել, աղիտաբեր ըլլալու աստիճան վ

ԱՅՍ ԵՐԵԿՈՅ ԺԱՄԸ 9-ԻՆ
ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԻ ՈՒՍ. ՄԻՈՒԹԵԱՆ
ՆԱԽԱԶԵՌՆՈՒԹԵԱՄԲ ԿԸ ԿՐԿՆՈՒԻ

ՊԱՏՈՒԱԾ ՔՕՂԸ

Ի ՆՊԱՍՏ ԿԱՐՕՑ ՈՒՍ. ՔՕՆՏԻՆ
ՀԱՅ ԳԵՂԱՐՈՒԵՍՏԱՍԷՐ ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԿՈՂՄԷ
ԻՐ ՍՐԱՀԻՆ ՄԷՋ

րովն։ Մենք բան էինք. ո՛չ։ Եւ մեր մեծաւար հիմնուած էր պատմական սա իրողութեան վրայ, թէ հայ եկեղեցին կրցեր է տան և ինը տարիներ այդ դաստիարակութիւնը տալ Հայուն, առանց կիրակիի դպրոցի, իր սեփական միջոցներով, իր ծխական դպրոցով, իր բեմով, իր ընտանեկան ազդեցո թեամբ։ Եւ այսուհետև ալ կրնայ տալ առանց կիրակիի դպրոցի, իր այդ միևնոյն ուժերն ու միջոցները կիրարկելով։

Կ'ուզեն մեզի վերագրել մտածում մը որ մերը չէ. կ'ըսեն, թէ «Դիտողը անտեղի կը գոչէ» կաթողիկոսին կիրակնօրեայ դպրոցին վերաբերեալ կոնդակը։

Անիրաւ վերագրում։ Մենք ըսած էինք, թէ ի՞նչ թաքուն ուժերէ տարուած չենք գիտեր. վեհ. կաթողիկոսը այդպիսի կոնդակ մը հրատարակած է։ Ան կը պնդենք ալ։ Որովհետև երբ Կիլիկիոյ վեհ. կաթողիկոսը իր կաթողիկոսութեան քսան եւ ութ տարիներու ընթացքին, հարկ իսկ չէր տեսներ կիրակնօրեայ դպրոցի, աւելի յայն թեմի մը մէջ, և աւելի բազմամարդ ծոմի մը համար, ու միմիայն Անթիլիասի մը և Օծակիցի մը գոյութեան զուգադիպող օրերուն է, որ այդ օտար նորութիւնը պէտք կը տեսնէ, ինծի հետ ամբողջ ժողովուրդը հարկադրուած է խորհելու, թէ այդ թախուն ոյժը գոյութիւն ունեցած է, համեմատական հասկացողութեան մը գծեցի վրայ, ի վնաս և ի նախատինս հայ եկեղեցիի ներոյժ գոյութեան։

Մենք դիտել տուած էինք, թէ Սահակ կաթողիկոսի ըմբռնումին և «կրօնական դաստիարակութեան» «Հասկի» յօդուածի պարզած ըմբռնումին միջև բացարձակ անհաշտութիւն գոյութիւն ունի։ Կը պնդենք, ու պատրաստ ենք ապացուցանելու այդ պարագան։ Բարեբախտաբար մեր ընդդիմախօսը չուրանար այդ պարագան, բայց կը բաւականանայ խուսափողականն պատասխանով մը, ըսելով. «սև. պենք, թէ առիկա իրողութիւն մըն է. սակայն մեծ խնդիր մը չէ»։ Եւ սակայն, մեզի և մեզի հետ ամբողջ ժողովուրդին համար՝ այդ պարագան ո՛չ միայն մեծ խնդիր մըն է, այլ մեծագոյն և ցաւալի խնդիրն է որ երբեք գոյութիւն ունեցած բլլայ։ Անթիլիասի մէջ երկու կաթողիկոսներու միջև։ Զարմանալի երևոյթ, մեր ընդդիմախօսը չգիտե՞ արգեօք, թէ ազգը փոփոքեցաւ ծծակից մը ունենալ, վեհ. կաթողիկոսի դիմագիծը մօտ, մի միայն իբրև ԱՆՀՀԻՈՒԱԾՈՏ ՕԺԱՆԴԱԿ ՄԸ, ներկայիս, և ո՛չ թէ հակասող մը աներ ոգիին և բնաւորութիւնին։ Վարենկու Tacte մը կայ. ինչպէս նաև արտայայտութեան կերպ մը գրականութեան մէջ, որոնք անհրաժեշտ են մանաւանդ պաշտօնակալներուն, հարթելու համար թիւրիմացութիւնները, և անդունդներ չփորելու Աթոռի մը չուրջ, որուն գոյութիւնը նուիրական է ազգայնապէս։ Եւ մենք անգամ մըն ալ վճռապէս կը յայտարարենք, թէ վեհ. կաթողիկոսի ըմբռնումին մէջ կիրակիի դպրոցը «ԱՆՀՐԱԺԵՇՏ» պէտք մը չէ հայ եկեղեցիին համար։ Շատ չատ, ինչպէս գրած ենք մեր յօդուածներով, Սահակ կաթողիկոս ատրուած է խորհելու, թէ կիրակիի վարժարանն ալ կրնայ օգտակար բլլալ կրօնական դաստիարակութեան, բայց չէ խորհած և չկրնար խորհած բլլալ, առանց իր կաթողիկոսական préstigeին վնասելու, թէ «կրօնական դաստիարակութիւնը կը տրուի կիրակիի դպրոց». ներով, ինչպէս «Հասկի» Շնորհազարդ խմբագիրը գրած էր։

Ուրիշ կէտ մը։ Մեր ընդդիմախօսը կը դրէ թէ կիրակնօրեայ դպրոցին դէմ «մինչև հիմա ո՛չ մէկ եկեղեցական ձայն բարձրացուց»։ Բայց ձայն բարձրացնել անպատճառ պոռալ, կանչել չէ՞նանակեր։ Տեսէք, կաթողիկոսարանի քթին տակ, Պէյրութի մէջ կիրակիի վարժարանի գոյութիւնը չէ՞ք խորհիր, թէ չատ աւելի պերճախօս բողոք մը եղած բլլայ, եկեղեցական առաջնորդի մը կողմէն։

Բաց ասոր, ենթադրենք թէ եկեղեցականները ձայն չեն բարձրացուցած։ Ո՞վ իրաւունք կուտայ մեր ընդդիմախօսին այս յուրիթեան պարագան փաստ նկատելու կիրակիի դպրոցին գոյութեան։ Արդեօք ազգայնութիւն...։ Երբէ՞ն ի վեր մեր եկեղեցականները անխտիր հետաքրքրուած են ազգային յառաջադիմութեան, տնտեսային բարքերու անեզ պահպանումին։ Պէ՞տք է յարունակ կրկնել և ըսել, թէ ձայն բացուաց, ձայն Աստուծոյ չէ՞ եղած չբլլար, Քրիստոնէութիւնը գոյութեան իր սուունք պիտի չունենար այսօր, քանի որ անհատ մը ձայնն էր որ յաղթեց չատերու ձայնին, և անյաղ մըն ալ հատատեց սա իրողութիւնը. Թէ հակառակ մեծ զանգուածներու. ձայնին, անհատի մը ձայնն է, որ ճշմարտութեան թարգմանն ու արտայայտիչը եղած է միշտ։ Եւ ինչ որ ճշմարիտ էր երէկ, ճշմարիտ պիտի բլլայ այսօր ալ, վաղն ալ։ Հետաքրքրութեան անտեսի է եկեղեցականներու գոյութեան մէջ— աւելի ճիշդ տնտեսական մէջ, կիրակիի դպրոցին օգտակարութեան ի նպաստ փաստ տեսնել։

Վստահ բլլանք. Թէ եթէ ամերիկ. վարժարանները փոխանակ պետականի, ծխական եղած բլլային, և իւրաքանչիւրը իր դպրոցին մէջ կարենար իր դասանքին դասատուութիւնը բնել անոնց մէջ ալ կիրակիի դպրոցները գոյութիւն պիտի չունենային։ Մենք ունինք մեր ծխական վարժարանները, հետևաբար կիրակիի դպրոցին ծնունդ առուղ բանաւոր պատճառը գոյութիւն չունի մեր մէջ։ Եւ այս իսկ պատճառով ան աւելորդ է մեզի համար, և անպէտ. և ինչ որ աւելորդ է, անպէտ և օտար, ատով իսկ վնասակար է մեզի։

ԴԻՏՈՂ

ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄԸ

«ՕՇԻՆ ՊԱՅԼ» Հեղինակ Լ. ՇԱՆԹ

Շաբաթ երեկոյեան 14 Մայիս 932 Պէյրութի Թատերական լաւագոյն սրահներէն «Քրիսթալայի մէջ, Համազգային Ընկերութեան նախաձեռնութեամբ և Պ. Գ. Կիլիկեանի բեմադրութեամբ, խաղացուեցաւ «Հին Աստուածներու հիմնուկ Պ. Լ. Շանթի անտիպ նոր պիէսը, «Օշին Պայլը»։ Մեզի բացատրուեցաւ թէ նաև այն, որ բեմ դուրս գալ չանձն առած էին Պէյրութի հին ու նոր լաւագոյն սիրողները, իրենց սիրտ խառնելու, ոչ միայն մեր լաւագոյն հեղինակներէն մէկուն ստեղծագործութիւնը ժողովրդականացնելու, այլ և բացառիկ զոհողութիւնով օժանդակելու Համազգային Ընկերութեան։

Ուրախալի է ըսել, որ ի գործ դրուած ճիգերն ու ջանքերը թիւնները եկան լիուլի կերպով յաջողութիւն, քանի որ սրահը ծայրէ ծայր լեցուն էր Պէյրութի բոլոր շրջանակներէն ընորուած բազմութեամբ մը, որ կրնար բնորոշել թէ խաղը և թէ անոր բարոյական մեծ նշանակութիւնը։

Պ. Շանթի նոր խաղադրութեան նիւթը առնուած է մեր Կիլիկեան թագաւորութեան վերջին շրջանէն։ Ուր մէկ քանի պատմական իրէ հոգեբանական խրնդիրներ կուգան լոյս աշխարհ, գլուզնելու դիտող թէ ընթերցող հետաքրքրութեան միջև։ Մեզի պատմական մասին առնանքը, մեր Կիլիկեան թագաւորութեան ընթացքին, յաճին ազդեցութեան կրած դրած ոչխատանքներն են, և անոնց մեր ներքին կեանքին մէջ առած բերած փոթորկոտ ու ջլատող ելոյթները։

Անկախաբար Լևոն թագաւորի համար անհրաժեշտ է խնամակալ մը նշանակել, հայոց կաթողիկոսը և ազգային դիւանդիւ և ոգի ունեցող նախարարները, խնամակալութիւնը կը յանձնեն Օշին իշխանին, որ այդ շրջանի կարողագոյն իշխանն է և յայտնի, ազգային վառ ոգիով։ Օշին իշխան գրական հակումնե-

ԼԵՒՈՆ ՇԱՆԹ

րով և բացառիկ ընդունակութիւններով իշխան մը, երկար տասնամեակներ յետոյ կ'տանձնէ այդ պաշտօնը ու կը դառնայ Օշին Պայլ։ Նա գիտակ է նոր պաշտօնի դժուարութիւններուն և մանաւանդ այն իրողութեան որ պետական նոր կեանքը և պատասխանատուութիւնը պիտի փոխէ իր մէջ այն գրականն կեանքը, և մանաւանդ խորունկ կերպով կը նախազգայ, թէ պիտի իյլ իր ձեռքէն իր սիրոյ ու գուրգարանքի առարկան, գեղեցիկ Ռիթան, որ լեցուցած է իր հոգին ու երևակայութիւնը և գրած իր գրական ստեղծագործութիւններուն առանձքը։ Պայլութեան պաշտօնը ընդունելուն կ'օգնէ նաև Ռիթան վառ յոյսերով։

Մեզի ամբողջ ընթացքը, այլևս Օշին Պայլի ճիգերն են ու պայքարը, երկիրը ազգային իտէալներով և ոգիով ամրապնդելու, իրեն օժանդակ ունենալով հոգևոր իշխանութիւնն ու նոյն իտէալով ոգևոր իշխանները, իսկ իրեն դէմ յաճինական ազդեցութեան տակ ինկած եւ այլասերուած իւրայ մը իշխաններ եւ ինքը յաճին կատերպ անութիւնը։

Ամբողջ խաղի ստեղութեան զարգացող այս պայքարի կողքին երևան կուգայ և հոգեբանական նոր բարդութիւն մը, որ գրութեան գեղարուեստական հանդոյցն է, և որ կը զարգանայ պատմական դէպքերու հետ զուգահեռ։

Օշին իշխան, պայլութիւնը ընդունելէ յետոյ, իր ժառանգած մեծ գործին և պատասխանատուութեան յաջողութեան համար, երկար և ներքին հոգեկան ապրումներէ և պայքարներէ յետոյ ստիպուած կ'երլայ ամուսնանալ Լևոն թագաւորի մօր, այրի թագուհի հետ, որ ամրևմուտքէն եկած օտար կին մըն է, եւ որ իր կարծիքով պիտի կրնայ կիլիկեան թագաւորութեան և արևուտքի մէջ կապ մը բլլալ։ Այս չի բաւեր դեռ, Օշին Պայլ իր սղիկն ալ կ'ամուսնացնէ իր խնամակալութեան յանձնուած անչափահաս Լևոն թագաւորին հետ, միանգամայն ամրացնելու իր քաղաքական դիրքը, ի հարկէ նուիրուելու համար իր ազգ ոյնացման գործին։

Իր Սիրազեղ մէկ հանգիպման ժիջոցին, Ռիթան ոգեւոր իր սիրահարի յաջողութեամբ, յանկարծ եռ կը ժղուի Օշին Պայլի կողմէ, լսելով նաեւ որ Օշին Պայլը թէեւ հոգեկան ծանր ապրումներով բայց ստիպուած է երկրորդ անգամ ամուսնանալ Այրի թագուհու հետ։ Ռիթան լքուած։ Մէկ վայրկեան կ'ապրի այդ լքման դառնութիւնն ու հարուածը։ Բայց իր քնքոյշ սրտի եւ զգացումներու հետ նաեւ ուժեղ ու փայլուն ընդունակութիւններով օժտուած աղջիկ, գիտակից նաեւ իր հմայքին ու գեղեցկութեան կր չրջէ իր հոգին լքումի արցունքն ու դիմագիծը կը փոխէ զայրոյթի և ցասման ու կը հռանայ Օշին Պայլի ներկայութենէն, թողլով զայն ուժեղ կերպով հարուածած։

Կ'սկսի պայքարը նաև այս զոյգ հոգիներու մէջ, որոնք խորապէս սիրած ու գիտակ են մէկ մէկու հոգու։ Ի ձնէ մեծ ոգի և ազնուական, ինչպէս նաեւ իրենց սեռի ամենափայլուն ընդունակութիւններով և ձիրքերով օժտուած, կր նետուին իրարայատուկ պայքարի մը մէջ։ Ռիթան կ'ատնձի Օշին Պայլի հակառակորդ կողմը եւ կր դառնայ անոնց մղձի ուժն ու ոգին։ Կ'ամուսնանայ Օշին Պայլի հակառակորդ եւ թագաւորական գահին ազգական Ամորիներու իշխանին հետ, որոնք կ'աշխատին, Օշին Պայլէն առնել թագաւորի խնամակալութիւնը եւ զայն հարուածել։ Պետական ու հոգեբանական այս զուգահեռ պայքարն է որ կր հասուննայ խաղի ընթացքին, եւ կր հասնի իր գագաթնակէտին եւ լուծման։ Օշին Պայլի պետական աշխատանքները, թագաւորին և պետութեան ազգային ոգի տալու ճիգր կ'անցնի ի զուր, հակառակորդ կողմը կը յաղթանակէ եւ կր տիրանայ պալատին, թագաւորը դուրս կուգայ խնամակալուած դրութենէն Ռիթայի աշխատանքով եւ խաղով, ըմբոստանալով Օշին Պայլի դէմ։

Օշին Պայլ կր մնայ պարտուած բայց անկուէն և բարձր։ Այս լքումի եւ դառնութեան մէջ է որ դէմ դէմի կուգան խաղի զոյգ հերոսները Օշին Պայլ եւ Ռիթա. Ռիթան թէ Օշին Պայլը կր թափեն իրենց հոգու բոլոր բարդութիւնները ու ապրումները։ Ռիթան կր խոստովանի թէ առանց Օշին Պայլին չի կրնար ապրիլ եւ թէ իր կեանքին իմաստ տուողը եղած է Օշին Պայլը։ Իր հնարամիտ մէկ խաղովը ինքզինք պատնէլ կուտայ դուրսէն արձակուած նետով մը, Ռիթայի դիակին քով չփոթած Օշին Պայլը ինքզինք կր գտնէ ներխուժող գինու որներու եւ զօրականներու ներկայութեան, եւ գինք կ'նդիմարկէ անոնց վրէժխնդրութեան յայտարարելով որ ինք սպանած է Ռիթան։ Իսկ հայ նա երկրորդ հերոսը Օշին Պայլը Ռիթայի կողքին, անոր խոնարհով իր պետական հաշիւներու զոհ եղած սիրոյ հետ նաեւ իր արիւնը։

(Շար.)

ԹՂԱՔԱՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Անգլիոյ իմաստասէրներէն ամենամեծը։— Ֆր. Պէյքըն (1561—1626)

Ֆրանսայի իմաստասէրներէն ամենաերեւելին։— Տէկարդ (1596—1650)

Ճափագիտութեան եւ ստոյգափաշխութեան հիմը կազմողը։— «Սուհէ օրեճճեւրը Ռէբլէհի (գերմ. 1571—1630)

«Աւետաւճագիտութեան» հնարիչը։— Հաւվի (1578—1657)

Տեսաբանութեան եւ Տիեզերական ծանրականութեան օրէնքներու սեղծիչը։— Է. Նիւթըն (1 42—1727)

«Աստուածագիտութեան» հեղինակը։— Լայպնի (գերմ. 1640—1716)

Ռուպէնսի (հոլ. 1577—1640) ամենէն հարթաւոր նկարը։— Վերջին դատաստանը.

Ռուպէնսի ստակերը։— Վսնթիք (պել. 1599—1641)

«Նկարչութեան ալիսոփան».— Բուսէն (Ֆր. 1594—1655)

Հայկ ԷՎԻ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔ

ԲԱՐԵԳՈՐԾԱԿԱՆԸ ՊԱՇՏՕՆԱՊԷԱ ԿԸ ՀԱՍՏԱՏԷ ՊՐՆ. Գ. ԿԻԼԻՊԷՆԿԵԱՆԻ ՀՐԱԺԱՐՈՒՄԸ

Բարեգործականի Կեդր. Վարչութիւնը ժամուին հաղորդած է հետեւեալ զեկոյցը, Մայիս 9 թուականով.—

—« Ամենասուր ցաւով կր ծանուցանենք թէ Միութեան պատուական նախագահը, պրն. Գալուստ Կիլպէնկեանց հարկ եղած է իր հրաժարականը ներկայացնել, նախ ցաւ յայտնելով որ մեր Միութեան կ'ուղղուին աճհարկի տուընջեան եւ պահանջներ, յեղյ դառնօրէն վիրաւորուած զգալով երեւանի մէջ մի քանի ամիս առաջ իրեն ուղղուած եւ չի ներուած, բացարձակապես անհիմն վերագրումներէն որ այլեւս անկարելի կր դարձնեն իր պատասխանին շարունակութիւնը։ Այդ առիթ կր յիշեն նաեւ որ իր նախագահական առաջին ճառին մէջ արդէն յայտարարած էր թէ պիտի հրաժարի, եթէ համոզուի որ այլեւս օգտակար չի կրնար բլլալ, ու կր յայտնէ թէ պիտի պահէ իր գուրգուրանքը Հայաստանի բարգաւաճման մասին ու առյաւէս բարեացակամ կր մնայ Բարեգործականի նուիրական հաստատութեան որ իր գոյութեան սկիզբէն մինչեւ այսօր մեծապես օգտակար եղած է այս յեղյ ազգին անօրինակ տառապանքի օրերուն։

Կեդր. Վարչ. Ժողովը, խորապես վշտակրած իր սիրելի նախագահին հրաժարումեն, այս առիթ կանիցս կատարեց շրջաբերականներ Փարիզ գտնուող վարիչներուն ներկայութեամբը. եւ միաձայնութեամբ որոշեց թախանձել պրն. Կիլպէնկեանէ որ, ոչ իւիք մեր Միութեան վերագրելի, եւ ոչ ալ իր ազգասիրութեան որեւէ նսեմ ածելու բրնոյթ ունեցող պատճառներու համար Միութիւնն ու ազգը չի զրկէ իր իմաստուն ղեկավարութեան բարիներէն։

Կեդր. Վարչ. Ժողովը որոշեց նոյնպէս իր ցաւն ու բոլորո յայտնել Հայաստանի Ժողկոմխորհի նախագահ Ֆայ-Սահակ Տէր Դաբրիէլեանի, խնդրոյ ցիւթ եղող վերագրումներուն մասին, որ նոյնքան եւ կ'ուղղուին իրեն, քանի որ ժողովն ու իր նախագահը համոզուած են միեւ Միութեան մասին տրուած բոլոր ոտոտումներուն եւ ստօրինուած կարգադրութեանց մէջ։

Ազգովին սիրելի է յուսալ թէ մեր սիրելի նախագահը, երբ մի քանի օրէն վերջ Փարիզ վերադառնայ իր ծովային ճամբորդութիւնեն, պիտի յօժարի ծաուցանել այնքան գուրգուրանքով սկսած գործը, վերադառնալով իր բարձր պատուոյն գլուխ ուր նոյնքան եւ հայ ժողովուրդին համեստօրէն զգացումով հրաւիրուելուն մեր յատկ ողբացեալ հիմնադիր-նախագահին մասնորհեն վերջ։

Պրն. Կիլպէնկեանցի հրաժարագիրը ինչպէս նաեւ Կեդր. Վարչ. Ժողովին պատասխանն ու վերոյիշեալ բողոքագիրը նոյնութեամբ պիտի հրատարակուին «Միութեան» 156 թիւին մէջ։

ՀԱՅԵՐՈՒ ՄԱՍՆԱԿՑՈՒԹԻՒՆԸ ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ՍՈՒԳԻՆ

«Յառաջ» կր գրէ.—

Հ. Հ. Պատուիրակութեան կողմէ ընկերներ Ա. Ահարոնեան եւ Ալ. Խաչատեան եւ Գայթակղանց Օծիսին կողմէ Հանրմեան սեռագրերին Էյիգեի պալատին մէջ՝ յատուկ տոմարը եւ Ֆրանսայի վարչապետին պրն. Թարդիէի ուղղուած ճամակով մը ցաւակցութիւն յայտնեցին Պատուիրակութեան, Օծիսին եւ Ֆրանսա հիւրընկալուած Հայերու կողմէ պրն. Բոլ Տումէրի սպանութեան առիթ։

Էյիգեի պալատին մէջ բացուած յատուկ տոմարին մէջ սեռագրած է նաեւ Փարիզի Հայոց հոգեւոր հովիւը։

ԿԸ ՓՆՏՌԵՄ ԻՒՐՍ

Կր փնտռեմ իւրս Վարդուհի Աբրահամեանը, բնիկ Տէորբ — Սօյղի, հօրաքուինը Գէորգ Պօյաճեան, մօրբ Մարթա Աբրահամեան, կորուած է Ընդհանուր Պատերազմին. Զինադադարին Թրիփոլիի կողմերը եղած է յուր տուղին կարեւոր նուէր մը։ Հասցէ՝

Victoria Aprahamian
H. M. S. Hammana
(R. Libanaise)

ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆԸ

Հատարակութեան ընդհանուր պ անգնային ընդառաջելով

ՊԻՏԻ ՆԵՐԿԱՅԱՑԸՆԷ ԵՐԿՐՈՐԴ ԱՆԳԱՄ

"ՕՇԻՆ ՊԱՅԼԸ"

Դերակատարներու նոյն կազմով ու նոյն խնամքով

ՔՐԻՍԹԱԼ ԹԱՏՐՈՆԻՆ ՄԷՋ

Այս շաբաթ իրիկուն, 1932 Մայիս 21ին

Մանրամասնութիւնները Վաղը։

ՄԵԾ ՄԱՐԶԱՀԱՆԴԷՍ

ՈՂԻՄՊԻԱԿԱՆ ԽԱՂԵՐՈՒ
ԱՆՆԱԽԸՆԹԱՑ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԹԵԱՄԲ
ԵՒ ՄԵԾ ԱՆԱԿՆԿԱԼՆԵՐՈՎ
ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԱԾ

Հ. Մ. Ը. Մ.Ի ՏԵՂ. Մ.ՃԻՒՂԻ ԿՈՂՄԷ

22 Մայիս կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը ճիշդ 3ին

ՐԱՍ ՊԷՅՐՈՒԹԻ ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ՄԱՐԶԱԴԱՇՏԻՆ ՄԷՋ

ՏՈՄՐԸ 21 Ս. Գ.

«Ա.ԶԴ.Ա.Կ.ի ՊԱՏՄՈՒԱԾԳՐ

ԱՂՋԿԱՆ ԸՐ ՕՐԱԳԻՐԸ

Գրեց՝ Լ.ՈՒԹԵՐ

Դերասանուհիները գիտեն կերպը ինքզինքին գեղեցկացնելու։ Ի՞նչ անճարակ եմ ես այդ կողմանէ։ Անպիտան տղաքր որքան կը խարուին արուաքին չարէն։

Վաղը գիշեր թատրոնէն առաջ Ութօնային երթամ մազերս յարդարել տալու, յետոյ կարելի է հագնիլ բաց կապոյտ հագուստս։

Փետրուարի վերջն ենք, և երէկ նշմարեցի մեր դրացի նչենիին ծաղկիլը։ Թատրոնը տաք կ'րնէ, և միյոց մր կրնամ վերարկուս հանել։

***

Մէկ չաբաթ անկողին մնալէ յետոյ այսօր ոտքի եմ։ Մայրիկը կը պնդէ, որ ներկայացման գիշերը անխոհեմ գտնուած եմ ու հիւանդացած։ Ափսո՛ս, ժամադրուած էինք Բրիտասարդացի վարչութեան հետ։ Հիւանդութեանս պատճառաւ յետաձգուեցաւ։

Լեւոնեանը մի քանի անգամ այցելեց ինձ։ Ի՛նչ գուրգուրանք և անկեղծ սէր է այս աղուն ցոյց տուածը։ Այցելեցին նաև բոլոր ընկերուհիները, դպրոցի անօրէնն ու պաշտօնակիցները, և ինչ զարմանք նաև հեգաբարձու Ջարիկեանը։

Որքան խնդացինք այս երևոյթին. անպատեհի էր այդ հաստատիր ազգային այցելութիւնը։ Ջարհաճճի վախրաժը կը պնդէ որ սիրահարուած է ինծի հոգաբարձուն։

Երէկ Լեւոնեանի վերջին այցելութիւնը ընդունեցի։ Տուներ առանձին էի, մայրիկը խոհանոցով զբաղած։ Լեւոնեանը չարունակ կ'երթևեկէր սենեակին մէջ, յանկարծ մոտեցաւ անկողնիս ծայրին, ձեռքերս դուրս քաշեց վերմակէն և սեղմեց ամուր։ Շատպեցի գոցելու կուրծքս, գիշերանոցս մէկ կողմ էր իյած և կր զգայի անոր այրող նայուածքը կուրծքիս ներս։ Թոյլ տուի որ անհիւս համբուրէ ձեռքերս, բայց երբ փորձեց գրկել զիս մէկ կողմ բրի գինքը։ Հեռացաւ անմիջապէս, երկար մնաց ոտքի, արմուկները պատուհանին և հայեացքը դուրս հեռուն։

Անօրինակ յուզում մը կը խեղդէր զիս։ Կ'ուզէի կանչել գինքր, բայց չէի կրնար շրթներս բաժնել իրարմէ։ Սիրտս մեծ երշանկութեամբ մը կը բաբախէր ու ազատօրէն լալու փափաքը կը հեծէր կուրծքս։ Ջայնեցի վերջապէս իրեն.

— Ի՛նչ եղած է քեզ,— ըսի,— այսօր ինչո՛ւ այնքան տխուր ես։

— Ոչի՛նչ,— ըսաւ, և դարձեալ համբուրեց ձեռքերս։

Այնքա՛ն էի ակարացած, որ եթէ անիկա կրկին փորձէր կրկել զիս, չպիտի կարողանայի ընդդիմանալ։ Մարմինս քաղցր դողով մը կը սրսփար ու ճակատս կ'այրէր կրակներու մէջ։

— Ներողութիւն,— ըսաւ,— եթէ վշտացուցի ձեզ։

Ու նետեցաւ մոտիկ աթոռին, խօսքերը խուլ բծանքի պէս կուգային ականջիս, երբ կը պատմէր իր ապառնի ծրագիրները։ Ամուսնանալ կ'ուզէ հարուստ աղջկան հետ, որ իր ծնողքին միակ զաւակն է։ Ան ալ կ'ուզէ ամուսնանալ, որովհետև կ'ուզէ ունենալ իր սեփական ընտանիքը, իր սեփական տունը, իր սեփական կեանքը։ Ան ալ կ'ուզէ ունենալ իր սեփական երջանկութիւնը։ Ան ալ կ'ուզէ ունենալ իր սեփական ապագան։ Ան ալ կ'ուզէ ունենալ իր սեփական ամենը։ Ան ալ կ'ուզէ ունենալ իր սեփական ես-ը։ Ան ալ կ'ուզէ ունենալ իր սեփական անձնականութիւնը։ Ան ալ կ'ուզէ ունենալ իր սեփական կեանքը

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՎԱՐՉԱՊԵՏԻՆ ՀԵՐՈՍՈՒԹԻՒՆԸ

Թոքիո.— Մանրամասնութիւններ՝ որոնք կը վերաբերին այն արիւնահեղ ձևին որով առևտուրի մէջ զանուող վարչապետին դէմ ղալաթի իր վրայ յարձակողներուն և անոնց ապստրկ կարգաց կրակելու հաւար իր վրայ, արուեցան իր հարևին կողմէ որը ներկայ էր ժամադրավայրի միջոցին։ Այս վերջինը պատմեց պ. Ինուքայէն որ փախչի, բայց վկայերանը իր բոլոր հասակովը ցցուեցաւ սրահի մէկ հեռաւոր անկիւնը և խաղալէն հարցումներ ուղղեց երիտասարդներուն որոնք պատասխանեցին կարկատի պէս տեղացող կրակի հարուածներով։

Վարչապետը տապալեցաւ արեան լճի մը մէջ։ (Ռ. Գ.)

ԼԻՆՏՊԷՐԿԻ ԵՐԱԽԱՅԻՆ ՄԱՀՈՒԱՆ ՇՈՒՐՋ

Նիւ-Եորք.— Միլիոնատէր նաւատէր պ. Քրրթիս, որ ընկերակցութեամբ երկու օդաչուներու կը ջանայ այժմ գտնել այն անձերը որոնք, ենթադրեալ հեղինակները են առևանգումին և որոնց հետ ինքը բանակցութեան մէջ էր երբ որ գտնուեցաւ կնդապետ Լինտպէրկի երախային մարմինը և որոնց անունները և նկարագրութիւնը տուաւ ոստիկանութեան։

Հընթէրթրնի (Նիւ—Ճըրսի) ընդհ. դատախազը ուր սպանութիւնը գործուեցաւ դիտաւորութիւն ունի, եթէ կառավարիչ Ֆուր տայ իր հետևութիւնը, լնդրելու մեծ մրհուիչն (երդուեալ դատաւորներու ժողով) որ անմիջապէս ամբաստանութեան տակ դնէ այն անձերը որոնց անունները դիտէ ինքը։

Եզերապահներ հետազօտութիւններ կատարելու վրայ են Պօմքրնի և Մէյգլուխի միջև գտնելու համար խորհրդաւոր նաւի մը հետքը որուն հետ, կ'ըսուի թէ, գնդապետ Լինտպէրկ հաղորդակցութեան մէջէ եղեր Դր. օր և որուն մէջ առևանդիչներուն կամ առևանդիչներ կարծուողներուն գտնուիլը կ'ենթադրուի։

Իշխանութիւնները կը խորհին արկածային մահուան մը կարելիութեան մասին, մանուկը կրնալով մահիլ առևանդիչներու մկկուն թեւերէն մինչդեռ առնիկա կ'իջնար երրորդի (մանուկներու յատուկ սենեակ) պատուհանին առջև ցցուած սանդուղքէն։ (Ռ. Գ.)

Զօրավար Կրհնհօրի հրաժարականը
ՍԱԹԷՆ'Ի ՄԷԿ ՅՕԴՈՒԱԾԸ

Փարիզ.— Ցրանսական հանրային կարծիքը ուշադրութեամբ կը հետևի գերմանական ներքին քաղաքականութեան մէջ պատահած զէպքերուն։

Զօր. Կրհնհօրի հրաժարականը մեկնութեան առարկայ դարձաւ մամլոյ կողմէ։ «Մաթէն» բաւական յանդգն կերպով կ'արտայայտէ տիրող ընդհ. զգացումը։ Անդիկա կը գրէ. «Մարշալ Հինդենպուրգ և պայակոյտը կատարէ հաժանութեամբ գործելով Նազիներու հետ արագօրէն և առանց դիմադրութեան պրծան կարգապահութեան կուսակիցներէն և միակ մարդէն որը կարող էր առկաչին ժամանակ մը Գերմանիոյ համար ապահովելու Վայմարի սահմանադրութեան պաշտպանութիւնը։

Դէպքը չատ ծանրակիր է, որովհետև վճռականօրէն կը հաստատէ Նա Հիթլէրի օրըստօրէ աճող ազդեցութիւնը անոնց վրայ որոնք կէտ առ կէտ ընդունելէ յետոյ արտաքին քաղաքականութեան մասին ազգայնական ընկերվարական տեսութիւնը, Ռայխսվէրի վրայ որևէ ազդեցութիւն բանեցնելէ հրաժարելու կը հաւակերպին։

Բրուսիան ձեռքին մէջ ունենցող, Ռայխսվէրը ձեռքին մէջ կ'ունենայ, կըսէին ժամանակի և կ'աւելցնէին տակաւին թէ գերմանական հանրապետութեան ապագան կը գտնուի ոստիկանութեան ձեռքը։ Արդ, Ռայխսվէրը ինքզինքը ժղելով դէպի այ չպահէր այլևս իր զգացումները։ Քիչ ժամանակէն հանդիսաւոր պիտի ըլլանք նագիներու դէպի առաջ առած քայլերուն անխուսափելի հետևանքներուն, այս վերջիններս յետ այսօրիկ սիրական դարձած լինելով թէ նախագահական պալատին և թէ ալ Ռայխսվէրի պետերուն քով։

Երկրաշարժ Պարսկաստանի մէջ

Պաթաւիա.— Առնուազն հինգ հոգի սպաննուեցան և քսան հոգի ալ ծանր կերպով վիրաւորուեցան և մինչև 150 տուն ալ փլաւ երկրաշարժի մը հետևանքով որը վայրկեան մը աւելի տևեց Մէնատոյի չրջանին մէջ։ Ժողովուրդը ահռելագոհի մէջ է, բայց խուճապ մը ծագած ըլլալու մասին տեղեկութիւն չստացուեցաւ։ (Ռ. Գ.)

ԾՈՎԱՅԻՆ ԶԱՐՀՈՒՐԵԼԻ ԱՂԷՏ
«Ժորժ Քիլիփար»ի հրդեհումը

Փարիզ 17 Մայիս.— Աստեղէն տրուած հեռագիր մը կը հաղորդէ որ Մէսաժըրի Մարիթիմի ցաւերէն «Ժորժ Քիլիփար»ը որ վերջերս սպասարկութեան դրուած էր Մարսէյլ-Ծայր. Արեւելքի գծին վրայ, կարասմուի հրուանդանէն հինգ վերստ հեռու Աստեղի ծոցին մուտքին մէջ, կրակ առած է երէկ իրիկուն։ «Ժորժ Քիլիփար»ը ձափոնէն կը վերադառնար։

Բազմաթիւ ցաւեր, անթել հեռախօսի օգնութեան կոչերուն պատասխանելով անմիջապէս փութացին ադէտին վայրը։ Շատ մը անգլիական ցաւեր հրահանգ ստացած են օգնութեան երթալու վտանգուած ցաւուն։

Մեծ թիւով նամբորդներ ազատուած են։ Բայց դեռ կ'անգիտացուի թէ որքան նամբորդներ կը գտնուէին ցաւուն վրայ։ Մաներամասնութիւնները կը պակսին ադէտին պատճառներուն եւ ծանրութեան մասին։

Պրն. Տումէրի ոճրագործին շուրջ

Փարիզ.— Ոստիկանական հմմիսէր պրն. Հէննն Փրակա դրկուած է պրն. Տումէրի ոճրագործին անցեալը լուսաբանելու համար։

Կացութիւնը Հնդկաստանի մէջ
24 մեռել եւ 400 վիրաւոր

Պոմպէյ.— Հնդիկներու եւ իսլամներու միջեւ պատահած խռովութիւնները պատճառեցին 24 մեռեալ եւ 400 վիրաւոր, որոնցմէ 50 ծանր։ Կացութիւնը մտահոգիչ է։ Խառնակութիւնները առաւօտ վերսկսան եւ պատճառեցին 6 մեռեալ եւ 180 վիրաւոր։ Բնականոն կեանքը ընդհատուած է Պոմպէյի մէջ։ Կառավարութիւնը զօրաբանակին օժանդակութեան պիտի դիմէ, ոստիկանութիւն անբաւարար է։

ՏԵՂԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԾԽԱԽՈՏԱՎԱՃԱՌՆԵՐՈՒ ՊՕՅՔՕԹԸ
Ի՞ՆՉ Է ՊԱՏՃԱՌԸ ԱՅՍ ՇԱՐԺՄԱՆ

«Էլ Ահրար» ծխախոտավաճառներու պօյքօթին առթիւ կը գրէ.—

Կառավարութեան հրատարակած օրէնքը պանտրոլի օրէնքին օտրջ, կարգ մը կէտերու մէջ հակառակ է երեսփոխանական ժողովի ընդհանուր օրէնքին։ Շէյխ Մուհամմէտ Ձիսրի, որ օրէնքը հաստատած վիջոցին յայտարարած էր որ 4—15 դահեկան եղող սիկարի տուփերը 100ին 25 պանտրոլի տուրիին եննթակայ են։ Կառավարութեան կողմէ հանի մը որ առաջ հրատարակուած օրէնքին մէջ տարբեր տուրէր կը նամանակուին։

Ծխախոտի գործարանատէրերը կառավարութեան դիմում կատարեցին, սակայն օգուտ չի տեսան, որովհետեւ կառավարութիւնը կը պնդէ որ հրատարակուած օրէնքը երեսփոխանական ժողովի կողմէ վաւերացուած օրէնքին է։ Ասոր վրայ գործարանատէրերը դիմում կատարեցին Շէյխ Մուհամմէտ Ձիսրին, սուգելու համար տրուած որոշման իսկութիւնը։ Շէյխ Ձիսր յայտարարեց կրկին անգամ որ կառավարութեան հրատարակած օրէնքը համապատասխան չէ ժողովի հաստատած օրէնքին։

Ինչո՞ւ կառավարութիւնը չի գործադրեր ժողովի տուած որոշումը եւ յանելիայ տուրէր կը նամանակէ։ Քանի որ կառավարութեան նպատակն է տուրէրու ընդհանուր նուազում մը եւ երկրի տնտեսութեան զարգացումը, ինչո՞ւ փոխանակ զեղչելու, աւելի կը բարձրացնէ պանտրոլի տուրը։

* * *

Ծխախոտավաճառներու պօյքօթը երէկ ալ շարունակուեցաւ։ Քաղաքի մէջ երկու օրէ ի վեր ոչ մէկ ծխախոտավաճառ կարելի է գտնել։ Շատ մը մարդիկ օգտուելով այս պատեհութենէն բոլորովին վերջ տուին ծխելու իրենց սովորութեան։

ՈՃՐԱԳՈՐԾ ՄԸ 4 ՏԱՐԻ ԲԱՆՏԱՐԿՈՒԹԵԱՆ ԿԸ ԴԱՏԱՊԱՐՏՈՒԻ

Մարդահամարի օրը Բէյրի քաղի մէջ, կռիւի մը ընթացքին, փուապան Մուհամմէտ Իթանին սպաննած էր Խրթր Այթուն անուն տեղացի մը։ Ոճրագործը տեսնողներէ երէկ իմնեց այս սպանութեան խնդիրը եւ չորս տարուան բանտարկութեան դատապարտեց ոճրագործը։ Բացի այդ Իթանին 1500 ոսկի տուգանքի դատապարտուեցաւ։

ՏՈՒՆ ՄԸ ԿԸ ՓԼԻ ԵՒ ԵՐԵՔ ՀՈԳԻ ԿԸ ՄԵՌՆԻ

Սայեայի մէջ, Իլիաս Թանիոսի տունը փլած է վերջին փոթորիկներու հետեւանքներով։ 10 տարեկան աղջիկ ու երեք տարեկան մանչ զաւակը սպաննուած են։ Այդ միջոցին հոն գտնուող դրացիի մը աղջիկը Լիճեա եւս սպաննուած է, իսկ կիրն ու ուրիշ երկու տղաքներ ծանր կերպով վիրաւորուած են։

ՕՐ ՅԵՐԵԿՈՎ. . .

Սարգիս Թաթլեան առջի առաւօտ կանուխ երբ գործի կ'երթար, երկու անծանօթ մարդիկ առջեւը ելան եւ ուզեցին կողոպտել զայն։ Սարգիս չի յանձնուեցաւ, յարձակողները օդին մէջ մի քանի մը ձեռ զէնք նետեցին, սակայն մարդիկ հաւաքուեցան եւ ոճրագործները սպիտուեցան փախչիլ, կը գրէ «Ահրար»։

Պ. ՇԱՐԼ ՏԷՊՊԱՍ ՄԱՐՕՆԻ ՊԱՏՐԻԱՐՔԻՆ ՄՕՏ
ՎԱՐՁՔԵՐՈՒ ԽՆԴՐԻՆ ՇՈՒՐՋ ՏԵՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Երկուշաբթի առաւօտ պ. Շարլ Ֆէպպաս Գիւրէ զնաց եւ Ն. Ամենապատուութեան Արիաս պատրիարքի հետ տեսակցեցաւ կառավարութեան կատարելիք բարեկարգութեանց մասին։

Կրսուի նաեւ թէ կառավարութեան պետ տեսակցած է Ն. Ամենապատուութեան վարձակալներու յանձնախումբին բրած յայտարարութեանց առթիւ։

Երեքշաբթի օր, Պատրիարքի կողմէ Հայիթ եւ Ալվա եպիսկոպոսներ այցելեցին կառավարութեան պետ եւ երկար տեսակցութիւն մը ունեցան, կը կարծուի որ վարձերու խնդրին մասին է այս տեսակցութիւնը։

ՀԱՅՐ ՄԸ ԿԸ ԿԱԽԷ ԻՐ ՏՂԱՆ
ԴՐԱՑԻՆԵՐԸ ԿԸ ՓՐԿԵՆ ԱՆՈՐ ԿԵԱՆՔԸ

Լիբանանի Վ.հի Մաարա գիւղացի Սուսուֆ Իլիաս Հանա 14 տարեկան մանչ զաւակ մը ունէր։ Առջի օր, ան գետնով խաղալու ատեն, յանկարծ կրակ կառնէ եւ գնդակը կը դպի հիչ անդին գտնուող կովի աչքին, խեղճ կենդանին առիւնի մէջ կը մնայ եւ տասը չանցած կը մեռնի։

Երեկոյեան հայրը կուգայ եւ կը տեղեկանայ եղելութեան։ Շատ կը բարկանայ, կը փրփրի, կը ծեծէ տղան, սակայն կերպով մը չի կրնար իր զգտնութիւնը հանդարտեցնել։ Չուտ մը կը կապէ տանտասդին եւ կը վճռէ տղան կախել անկէ իբրեւ պատիժ։ Ու տղան կը բարձրացնէ աթոռի մը վրայ, վիզը կանցնէ չուանը եւ կը յայտարարէ որ վճռած է մահը։ Առանց տատամսելու հարուած մը ալ կիջեցնէ աթոռին եւ տղան կը ճօճի օդին մէջ...

Սակայն ճիշդ այդ վայրկեանին կը հասնին տղուն մայրը եւ դրացիներ ու առանց րոպէ կորսնցնելու կը կտրեն չուանը եւ տղան կը ձգեն վար կիսամեռ վիճակի մէջ։ Երկար աչխատանքներէ վերջ տղուն կեանքը կը փրկուի։

ՀԱՅԸ ՀԱՅՈՒՆ ԴԷՄ

Միացեալ Ճամպազեան բողոք բարձրացուցած է Դեորգ Քէօխլերճեանի դէմ, առարկելով որ այս վերջինը դատոյնով վիրաւորած է գինի եւ փախած։

Ճամպազեան այժմ փոխադրուած է հիւանդանոց եւ վիճակը յուսահատական է կը գրէ «Էլ Ահրար»։

ԵՐԷԿՈՒԱՆ ՈՐՈՇՈՒՄՆԵՐԸ ԱՅՍՕՐ ՉԵՂԵԱԼ ԿԸ ՀԱՄԱՐՈՒԻ

Երէկ պ. Շարլ Տէպպաս սեռագրեց հրամանագիր մը, որով չեղեալ կը յայտարարէ նախկին վարչապետ Օկիւսք փաշա Իթիպի կողմէ պատրաստուած բոժէ մը, որուն համաձայն դասակարգերու կը բաժնուէին պատճառները եւ իրաւունք կտանային ամոսկացի յաւելում ունենալու տարուէ տարի։

ԱՆԳԼԻԱՑԻ ԱՄԻՐԱԼ ՄԸ ԿԸ ԺԱՄԱՆԷ

Երէկ բաղաս ժամանեց անգլիացի ամիրալ Ուէնսթօն, իր բնանիւով։ Ամիրալը ունի իր սեփական իճճպատարը, որուն նման ցարդ եկած չէր մեր հաւանը։ Ներսը ժամանակ անկողին եւ սեղանատուն ունի եւ սեղեակի մը չափ լճդարձակ է։

ՆՈՐ ՇԱՐԺՈՒՄ ՄԸ
ԼԻԲԱՆԱՆԻ ՄԷՋ
ՍԻՒՐԻԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹԻՒՆ ԿՈՒԶԷ ԵԼԵՐ

Երէկ երեկոյ ոստիկանները Պուրճի հրապարակին վրայ, ձրմէյզի քաղին մէջ եւ Գէյրութի այլ կեդրոնները վրայ գրաւեցին կարգ մը քուրդիկները որոնք կը ջատագովեն Սիւրիական Միութեան գաղափար եւ կոչ կրնեն բոլոր իսլամները ուժ տալ այդ ծրագրին։ Քուրդիկը բացատրելէ վերջ թէ՝ Գիւրէի պատրիարքը եւ հրիստոնեայ օրջանակներ ինչպես հակառակած են Շէյխ Մուհամմէտ Ձիսրի Համառպետութեան ճախագահութեան դէմ, կը նկատէ կարգադրուած դաւ մը իսլամներու դէմ Սահմանադրութեան կախակայում։

Ըեռ ուրիշ ծայրայեղ գաղափարներ կը բովանդակեն քուրդիկները։ Ոստիկանութիւնը յաջողած է ձերբակալել Իպրահիմ Ապուտ եւ Բէհիչ Սէլիմ անուն երկու իսլամներէն, մէկը Մախասան պահակ, որմէ կը գրուէին այդ քուրդիկները։ Անոնք իսկոյն պ. Պուտէհի կողմէ հարցաքննութեան ենթարկուեցան եւ առանց խիստ հսկողութեան ետեւէ։

Երէկ գիտեր Գէյրութի մէջ ցրուած են նաեւ ուրիշ քուրդիկներ, որոնք ժողովուրդը կը հրաւիրեն անհնազանդութեան կառավարութեան դէմ։ Խոսքի կը հետապնդուին հեղինակները։

ԾԽԱԽՈՏԱՎԱՃԱՌՆԵՐՈՒ ՈՐՈՇՈՒՄԸ

Երէկ երեկոյ, նախագահութեամբ Նախկին Ռէժիի Տնօրէն պրն. Քայաի ժողով մը գումարեցին ծխախոտավաճառները եւ որոշեցին շարունակել պօյքօթը մինչեւ վերջ, եթէ կառավարութիւնը չի փոխէ իր որոշումը, զեղչելով պանտրոլի գիները։

Այս հաւանով կերեւի դեռ հանի մը օր եւս պիտի շարունակէ պօյքօթը։

ՊԱՔԱԼՕՐԵԱՅԻ ՔՆՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Կրթական Տնօրէնութիւնը որոշած է Ցունիս 20ին, Առհեսից Նարժարանին մէջ կատարել պահլաւրեայի ճնճուքիւնները, բոլոր վարժարաններու համար։

ԵՐԱԽՏԱԳԻՏԱԿԱՆ ԱՐՏԱՅԱՅՏՈՒԹԻՒՆՆԵՐ
ԲԱՐՁՐ ԳՕՄԻՍԷՐ Պ. ԲՕՆՍՕԻՆ

Կիմանանք որ Գէյրութի եւ Լիբանանի այլ օրջաններուն մէջ երախտագիտական հանդէսներ կը պատրաստուին Բարձր Գոմիսէր պ. Բօնսօյի հանդէպ, վերջին բարեկարգութիւններուն համար։ Ինչպէս կը տեսնուի Լիբանանի բոլոր մասերուն մէջ մեծ գոհունակութիւն պատճառած է Սահմանադրութեան կախակայումն ու հոգ կրնաստուածներ։

ՆՇԱՆԱՒՈՐ ՔՍԱԿԱՀԱՍ ՄԸ ԿԸ ՁԵՐԲԱԿԱԼՈՒԻ

Երէկ Գէյրութի մէջ ձերբակալուեցաւ Ապպաս Տահիր անուն նշանաւոր խաղահաս մը, որ Լիբանանի զանազան մասերուն մէջ 50 գողութիւններ գրած էր եւ կը հետապնդուէր ոստիկանութեան կողմէ երկար ատենէ ի վեր։

Ապպաս կ'ուրանայ իր բոլոր մեղքերը, սակայն, իզո՞ւր, որովհետեւ ոստիկանութիւնը արդէն հաստատած է անոր յանցանքները։

ՓՈԹՈՐԻԿԻ ԱՒԵՐՆԵՐԷՆ
ԱԼԷՔՍԱՆԴՐԷՔԻ ԲԱՑԵՐԸ ՆԱԻԱԿ ՄԸ ԿԸՆԿՆՄԻ
ՀԻՆԳ ՀՈԳԻ ԽԵՂԴԱՄԱՀ

Առջի օրուան փոթորիկներու միջոցին, մեր ջուրերը գտնուող «Ռումանեան Թհոք» մատանեաւոր կապուած ցաւակի մը մէջ գտնուհին չորս ցաւագներ։ Փոթորիկը կտրեց չուանը եւ ցաւակը հոսեցաւ ալիքներուն դէպի Միւսխիրի եզերքը։ Նաւազները կը պոռային եւ կը նչային, սակայն ոչ ոք կը համարձակէր անոնց օգնութեան երթալու ի վերջոյ, չհասաւ պ. Պալթաճը, ցաւերու նշանաւոր դեկավարը եւ ազատեց գանոնք իրական կորուստ մը։

Նոյն միջոցին ցաւահանգիստ խարսխող «Պուհարհսքի» անուն Ռումանական ցաւու մը խարիսխին օյքան կոտրեցաւ եւ ցաւը սկսաւ տարուբերուիլ ջուրի վրայ։ Քիչ մնացած միւս ցաւերու հետ զօրաւոր բախում մը պիտի ունենար, եթէ ժամով ուրիշ խարիսխով մը չամրացուէր ան։

Այսքանտարեկան առնուած տեղեկութեան մը համաձայն առազաստանաւ մը ընկղմած է Այնքանտարեքի բացերը, որուն մէջ կը գտնուհին հինգ ցաւասհիներ։ Ոչ մէկը անոնցմէ կրցած է ազատուիլ։

ՄԵԿՆՈՒՄ

Առջի օր, Ռումանական օդանեաւով Ռումանիա մեկնեցաւ տեղւոյս ծանօթ ազգայինհերէն, Սիւրիական դրամատան հաժաւապահական ճիւղի պետ պրն. Տանեան Սրապեան, երեք ամսուան արձակուրդով եւ ընկերակցութեամբ Տիկին Սրապեանի եւ իր երկու զաւակներուն։

Պ. Սրապեանի բացակայութեան միջոցին Մամլրլքչեան Ազգային Բուժարանի հաշիւները պիտի պահէ պր. Նշան Զէլվեանե, որ սիրուած եւ վստահելի առեւտրական մրն է։

ՆՈՐ ՔԵՐԹ

«Էլ Բասրե»ի թղթակցութեանց համաձայն նախկին Սերիոյ Սարի Նամմուր եւ երեսփոխան պ. Միհէլ Զաֆիր «La Republique» անուն Ֆրանսերէն թերթ մը պիտի հրատարակեն։

ԶԲՕՍԱՇՐՋԻԿՆԵՐ

Իտալական ցաւով մը 145 զբօսաշրջիկներ ցամաք ելան առջի օր եւ Ամեր. Համալսարանն ու Պետական Թանգարանը պատրաստ վերջ վերադարձան ցաւ։

ՕԱԿՍՐԱՆ ՊԱՀՊՐՈՒԹԻ

18 ՄԱՅԻՍ 1932

	Մ. Դ.
Սգիպտկ. քպքպտրմ.	475
Անգլկ. »	464
Տօլար »	126
Թրքական »	60
Պաճճ Սթթօման	130
Իտալական Լիր 100	648
Ցունական Տրախմի 100	97
Անգլկ. ոսկի	605
Ֆրանս. »	482
Օսման. »	550
Արծաթ մհճիջ	29
Գրեկի Ֆօնս. Ա. Ֆէ.	530
» » Բ. »	286
» » Գ. »	274

Մէֆերանոճը Բիւ Ֆօօ
Թէլէֆօճ՝ 6-12

ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԵՑԷՔ Հ. Մ. Ը. Մ-Ի ՄԱՐԶԱՒԱՆԴԵԱՒՆ
Աշխարհքիմքաց թէ մարգիկներու քիւով թէ ալ պատրաստութեամբ։
ՍԱՅԻՍ 22ԻՆ ԿԻՐԱԿԻ Կ. Ե., ՐԱՍ-ՊԷՅՐՈՒԹԻ ՓՐՆՍ. ՄԱՐԳԱՐԻՏԻՆ ՎՐՈՑ

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ՆՈՐ ՈՃՐԱՓՈՐՁ ՄԸ ՍՕՓԻԱՅԻ ՄԷՋ

Սօֆիա 1.7.— Անծանօթ մարդիկ ատրճանակի հարուածով սպաննեցին մակեդոնական ազգ. կոմիտէի նախագահ պ. Միխայելօֆը։

ՀՆԴԿԱՍՏԱՆԻ ՄԷՋ ԾԱՆՐ ԿԱՑՈՒԹԻՒՆ

Պոմպէյ.— Ամբողջ քաղեր պատերազմական վիճակի ենթարկուած են։ Թաւիեր եւ գունդ մը գինուոր մեկնեցան Բուճայէն դէպի Պոմպէյ։ 30 մանածի գործարաններ փակեցին իրենց դուռները։ 400,000 հոգի մնացած են առանց գործի։

Պ. ԲԻԷԹՐԻ ՋՈՒՐԸ ԻՆԿԱԾ

Թուլօ.— Նաւային կառավարչատունը կը հաղորդէ թէ պ. Բիէթրի որ Քօրսիքա կ'երթար «իտրա» սաւառնակով, ծովը իյնկած է մեծենայի խանգարման պատճառաւ։

Ան չուրէն հանուելով փոխադրուած է «Ժէյսօն» յածանաւը։

ԳՐԱՍԵՐՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ

ՍՏԱՑՈՒԱԾ ՆՈՐ ԵՒ ԸՆՏԻՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

«ՆՈՐ ՕՐ» ԳՐԱՏՈՒՆԷՆ

Ցեղափոխականի Մտքերը, Ռ. Միխայէլեան	10 Ֆր.
Տենի եւ Ջալալէդդին, Բաֆֆի	25
Հ. Հ. Շագումն ու զարգացումը, Ալ. Խաթիսեան	40
Գարնանային, Վ. Շուշանեան	40
Իմ Գիրքը, Ա. Աճառոճեան	20
Թափառաշրջիկները, Ռեմ	15
Վանի Հերոսամարտը, Օճ. Մխիթարեան	20
Խաչագողի Ցիշատակարանը, Բաֆֆի	25
Աղքատին Գատիւը,	25
Ամիրային Աղջիկը, Ե. Սրմաէօխանկեան	30
Գէնհուր	18
Քամելիազարդ կինը	8
Դերասանուհին, Լ. Շանթ	6
Միացեալ եւ Անկախ Հայաստան	8
Դարձ, Լ. Շանթ	10
Բժիշկին գրքէն փրցուած էջեր, Ռ. Սեւակ	8
Մեր Գատասխանը Ց. Քաջազնունիի, Ա. Չիլինկիրեան	5
Անուշ, Ց. Թումանեան	13
Խորհուրդներու Մեհեանը, Ց. Օշական	10
Որդիների Գայքարը Հայրերի Դէմ, Գ. Նժդեհ	10
Թուրքերը եւ Մենք, Նեմեսիս	8
Կարմիր Ժամուց, Ա. Արփիարեան	30
Վոսփորի Գաղտնիքը	25
Թէօֆանօ	5
Ալպոմ (հէքիաթներու), Շ. Նարդունի	15
Դէպի երկիր, Է. Ակնունի	

Դիմել՝ Գրավաճառ Գ. ՀՐԱՆԴ Ց. ԱՊՈՒՃԵԱՆԻ, B. P. 879 BEYROUTH

ՊԱՆԴՈՒԿ ԼԻՒՔՍ

ՋԱՀԼԷ

Հայկական առեւնապատագոյն սրանդոկը «ԼԻՒՔՍ»ին Զահլէի մէջ, ծովակատէս պարտէզով,

ԽԻՍՏ ՕԴՍՈՒՆ ՍԵՆԵԱԿՆԵՐ ՈՐ ԿԸ ԲԱՂԿԱՆՆՑ 1. 2. 3, 4, ՄԸՏՁԱԿԱԼՆԵՐԷ

1. ՀԱՄԵՂ ՁԱՇ, ՄԱՔՈՒՐ ԵՒ ԱՆԹԵՐԻ ՍՊԱՍԱՐԿՈՒԹԻՒՆ.
2. ԳԻՆԵՐԸ ԽԻՍՏ ՁԱՓԱԻՈՐ.
3. ՏՈՒՆ ՓՆՏՈՒՂՆԵՐՈՒՆ ՍՄԷՆ ԴԻՒՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ.

Տէր եւ Տնօրէն՝ Գ. ՊՈՐՏԻՋԱՆԵԱՆ

ՏՕՔԹ. Հ. ԼՈՒՍԻՆԵԱՆ

(ՀԱԼԷՊ)

Նախկին քժիշկ Միջագետքի Զինուորական հիւանդանոցներու եւ վտանգաւոր ճերմին եւ վանկանց հիւանդութիւններու

առագ, արմատական, խոցամիս դարմանում:

Հիւանդ կ'ընդունի ամէն օր ժամը 8—12 եւ 2—6 իր դարմանատան մէջ, Հալէպ Նէյալ թաղ. Թրամվայի քննեցութեան կայարան, թիւ 7

Բշ. եւ Ուրբաթ օրեր ապրատաց մերի

ԳԱԲՐԻԷԼ Թ. ԹԷՐԶԵԱՆ

(ԵԼԵՔՏՐԱԿԱՆ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ)

Հիմնուած 1921 ին Գոլիս-Բերա

Խոս դիւրամատչելի պայմաններով կը կատարեմ ամէն կարգի էլեկտրական լոյսի գեհեդումներ (Intsallation), ինչպես նաեւ մօթօր եւ թիւրմաներ:

Վաճառատունս կ'ստանձնէ նաեւ բոլոր էլեկտրագործիներու նորոգութիւնները: Մատչուոր սպասարկութիւն բնակարաններու էլեկտրա-նորոգմանց: Վաճառատուն Philips եւ Lux էլեկտր. լամբերու եւ ամէն տեսակ էլեկտրական պիտոյներու:

Վճարման դիւրութիւններ.

Հասցէ — Վ. Ուզունեանի գրասենեակ կից Գուրճ. B. P. 491

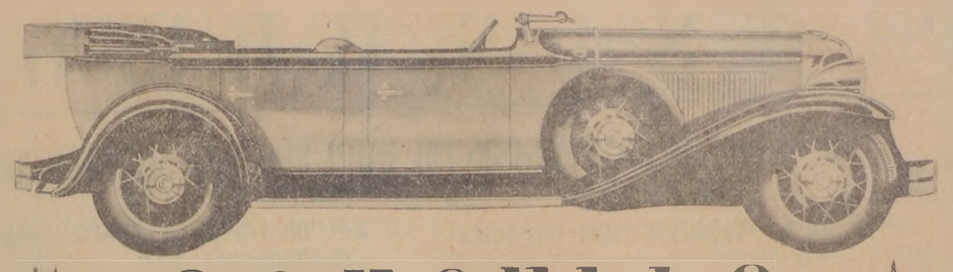

ԳՌԱՅՍԼԵՐ

ԱՇԽԱՐՀԱՒՈՐ ՉԱԿ ԹՆԹՆԱՇԱՐԺՆԵՐՈՎ ՈՐՊԷՍ 6-8 ՍԻԼԻՆԴՐ ՈՒ ԱՒԵԼԻՆ,

ԱՄԵՆԱՏՈԿՈՒՆ ԵՒ ԳԵՂԵՑԻԿ ՄԱՐՔԱՆԵՐՆ ԵՆ ՀՐԱՊԱՐԱԿԻՒ ՎՐԱՑ ԵՒ

ԿԸ ՓՆՏՈՒԻՆ ԱՄԵՆՈՒՐԵՔ:

ԳՌԱՅՍԼԵՐ ինքնաշարժերու մասնաւոր յատկութիւններն են՝ ՏՈԿՈՒՆՈՒԹԻՒՆ, ԳԵՂԵՑԿՈՒԹԻՒՆ, ԶԱՓՍԻՈՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՀԱՆԳԱՍՏԻՒՏՈՒԹԻՒՆ։

Վճարման դիւրութիւններ կը տրուին.

ԳՌԱՅՍԼԵՐ օթոներու բոլոր կտորները պատրաստ կը գտնուին մեր վաճառատուներուն մէջ։

Լիբանանի, Սիւրիոյ և Իրաղի բնդհանուր ներկայացուցչութիւն՝

NAAYEM MOTOR IMPORT Co. BEYROUTH B. P. 869, TÉL. 32—29

Հիւս. Սիւրիոյ ներկայացուցիչներ՝ Գ. և Մ. ԱԶԻՐԵԱՆ, B. P. 202, Հալէպ

ՏՔԹ. ՍՈԿՐԱՏ ԱԻԵՏԻՍԵԱՆ

ՎԻՐՍԲՈՑԺ - ՍՏՍՍՆՍԲՈՑԺ

ՎԿԱՅԵԼ ՊԷՏՐՈՒԹԻ ՍՄԵՐԻԿԵԱՆ ՀՍՍԱԼՍՍՐԱՆԷՆ

Կրնդունի՝ ամէն օր բացի կիրակիներ՝ կէսօրէ առաջ 8—12 կէսօրէ վերջ 2-6

Հասցէ՝ Capucin*ներու եկեղեցիին կից Արդարութեան պալատին եան։*

ՓՈՒՆՏՈՒՐ *կոշիկներու մէջ ամենագործնական, ամենադիմացկունն եւ ամենագեղեցիկներն են.*

ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ՝ ՆՍՁՍՐ ԵՂԲԱՑՐՆԵՐՈՒՆ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ

ՏՕՔԹ. ԳԷՈՐԳ ԿԷՐԿԷՐԵԱՆ

Վկայեալ Lauréat Ընկերէն Interne եւ այժմ վարժուն ՍՈՍՆԿՅԷՏ քժիշ Ֆրանսական հիւանդանոցի ԱՋՔԻ, ՔԹԻ, ԿՈԿՈՐԴԻ, ԱԿԱՆՋԻ և ԳԼՒՈՒ հիւանդութիւններու բաժնին:

Հիւանդ կ'ընդունի կէսօրէ վերջ ժամը 2—6

իր գլխաւոր մէջ rue de Damas, No. 15

Հիւանդները ուղղակի հիւանդանոց կ'ընդունուին իր կողմէ տրուած մուտքի բարեով:

Աղքատ հիւանդներու ձրի դարմանում, ամէն օր կէսօրէ առաջ ժամ. 10—12, հիւանդանոցի դարմանատան մէջ։

ՏՕՔԹ. Գ. ՏԱՎՈՒՏԼՈՐԵԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ՆԵՐՔԻՆ ԵՒ ՎԷՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵՆՆԻ

Իր դարմանատունը հաստատած է, *ՍՍՍՈՒՐ* վարդ. Տօքթ. Սօզոպատեանի (ատամնաբոյժ) դարմանատան կից.

Ընդունելութեան ժամեր՝

կէսօրէ առաջ	ժամը	8—12
» վերջ	»	2—6

Կարի եւ Ձեւագիտութեան Դասընթացք

ՏԻԿԻՆ ՄԱՌՒ ԵՐԱՄԵԱՆ

ՎԿԱՅԵԼ ԴԵՐՋԱԿՈՒՀԻ

ԲԱՐԻՁԷՆ ԵՒ ՎԱՃԻՆԿԹՕՆԷՆ

Կարի եւ ձեւագիտութեան մասնագիտուհի, Տիկին Մառի Երամեան կը վերադարձայ իր արհեստանոցը, Մեծ Սեւրայի դիմացը Նո. 78 տան երկրորդ արկը:

Երեք ամսուան միջոցին կը սորվեցնէ ամենավերջին ճոռաձեւութեամբ, կար եւ ձեւագիտութիւն իր բոլոր բարդութիւններով եւ արդիական մշոցներով, Droit-fils մեքոնով: Իր աշակերտուհիները կ'օժտէ Բարիզի ճաշարհանոցը Académie Daydou վկայականով:

ՓՍՍՏԱՓԱՆ ԹՈՄՐՈՎ ԹԻԹԻՆՃԵԱՆ

(Տօքթ. իրաւագիտութեան)

ԿՍՏԱՆՁՆԷ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԴԱՏԵՐ

Ընկերակցութեամբ հանրածանօթ փաստաբան ՄԷՐՕ ԱԶԻԶ ԷԼ ՀԱՇԷՄԻ

Գրասենեակը բաց է կէսօրէ առաջ 9—12 կէսօրէ վերջ 3-6

Rue Allenby, Immeuble NESSOULI ՀԵՌԱՀԱՇԻ 1—28

Տակաւին չիմնադիր վաչկատուչ տարի հնչուն եւ բնական ձայն Ահա յատկանիշները՝

ՈՐՈՆՅՄԱՄԲ ԿԸ ՁԱՏՈՐՈՇՈՒԻՆ

ԱՓՕԼԼՕ ՖՕՆՕՆԵՐԸ

Հրապարակի վրայ գրա- նուած բոլոր մարքանէ- րու հետ կը մրցին Աբօլ- լօ ֆոնօները։ Մանաւանդ վերջին նոր մօտէլները, որոնք հասած են արդէն, անզերազանցելի են իրենց տոկունութեամբ, վայելչութեամբ և ժամտելի գիներով.

APOLLO GRAMOPHONE Co. Ltd

(of London)

ԱՓՕԼԼՕ ՖՕՆՕՆԵՐՈՒ ԹԱՓՈՒՐԸ ԼԻ

Կատարեալ համոզում գոյացնելու համար անգամ մը այցելեցէք

MAISON APOLLO, Rue de la Poste, BEYROUTH

Փարոզիճ եւ բօճօլ՝ ամէն ձեւի, անվիճելի տրակ եւ առաւելութիւններ գիւրամատչելի գին, վճարումի դիւրութիւն։

Ընդհ. Ներկայացուցիչ՝ Սիւրիոյ, Պաղեստինի, Անգլիոյ Արաբիանի, Միջագետքի եւ Կիպրոսի.— ԳՈՒՐԳԷՆ ՍԻՆԱՆԵԱՆ

KOURKEN SINANIAN, Boîte Postale 642, BEYROUTH (Syrie)

ԲԵՐԴԵՐԸ

Կարին հասնելուն երկրորդ առաւօտը Անդրանիկ փութաց այցելել կարնոյ բերդերը, որոնք կը խոստանային քաղաքի պաշտպանութեան գլխաւոր ազդակները հանդիսանալ։

Բերդերու կանոնաւորութեան, կազմակերպութեան և վերաշինութեան համար հրամանատար կարգուած էր գնդապետ Ճանբօլաթեանց։

Անդրանիկ անձամբ ականատես եղաւ բերդերու աւերակ դրութեան։

Այստեղ կան 8—10 հազար, որոնք ստացած են հաց, չաքար, թէյ և նստած իրենց ծակերուն մէջ։

— Տղա՛ք, ինչ կ'ընէք այնտեղ, կը հարցնէ Անդրանիկ։

Ոչինչ չենք բներ փաչա, կը պատասխանեն անոնք։

Ռումբերը դուրս են դրուած. ձիւներու տակ թրջուած, անոգ անխնամ, որքացած վիճակի մէջ։

Անդրանիկ կարգադրութիւններ կ'ընէ, տասնապետ կ'ընտրէ, հրահանգներ կուտայ և կը դիմէ ուրիշ բերդ։

Նոյն ողբալի դրութիւնը այդտեղ։

Միւս տեղերը մէնոյն թշուառ կացութիւնը։

Բերդերու վրայ կային 700 թնդանօթ, մեծ և փոքրիկ, չէր հաշուէր անդործածելի զարձածները։

Աժդահայ ասան օրուան ընթացքին՝ բերդերու հրամանատար Ճամբօլաթեանը չի հաճեցաւ բերդերը այցելել և գործադրելու համար ընդհանուր հրամանատարութեան հրահանգները։

Ի՞նչ ընէր Անդրանիկը։

Անդրանիկ պէտք էր տեսներ ամէն տեսակի գործ։

Օրական 200 է աւելի խնդիրներ կը հասնէին Անդրանիկին։

Աժենաթեթեւը, անոնցմէ մէկը կը գրէ Անդրանիկին և կը խնդրէ որ կարգադրութիւններ ընէ Անդրանիկը, որպէս զի իր կինը երթայ հիւանդանոց և ծնի այդտեղ։

Երբ այս մարդը կը դիմէ բժշկապետին, բժշկապետը դուրս կը վռնտէ։ Եղեռ մարդը ստիպուած է դիմել «Ազգին Մեծին»։

Անդրանիկ կը կանչէ իր մօտ գնդապետ Ճանբօլաթեանը և կը խնդրէ այս վայրկեանին ցուցունել հայրենասիրական զգացումներ, գէթ հաւաքել գաղթականներ և բերդերու ճանապարհները մաքրել ձիւնէն։

Ճամբօլաթեան երդում կ'ընէ, որ հաւատարիմ կը լինի իր պարտականութեան մէջ։ Անդրանիկ դարձեալ կը դիմէ բերդերը, նոյն ողբալի և դաւաճանական վիճակը դարձեալ։

— Ճամբօլաթեանը եկա՞ծ այստեղ, կը հարցնէ Անդրանիկ բերդի տղոց, մեր ներկայութեան։

— Ոչ Ճամբօլաթեանին երեսը չենք տեսած կը պատասխանեն տղաքը։

Անդրանիկ սիրտ կ'ըլլայ հրաժարեցնել Ճամբօլաթէօֆը։

Ո՞վ պիտի դնէ անոր տեղ, ոչ ոք կայ։ կը գտնէ մի ուրիշ սպայ, կը կարդէ բերդերու հրամանատար։ Ճամբօլաթէօֆը կուգայ և գարձեալ երդում կուտայ պաշտպանել Ս. Նշան բերդը, Անդրանիկ կը դրկէ այդ մարդը Ս. Նշան։ Մենք կը տեսնենք անոր գործը վերջէն կարնոյ ճակատամարտի պատմութեան մէջ։

ՕԳՆԷ ԴՈՒՆ ՔԵԶԻ ԵՒ ԱՍՏՂԸ ՔՈՒՆ ՊԱՏԻ ՕԳՆԷ

ԸՆՏԱՆԻՔԻ ԱՍՏՂԸ

(L'ETOILE du FOYER)

Առեւտրական և երկրագործական ժողովրդային վարկի հաստատութիւն

Անանուն ընկերութիւն.— դրամագլուխ՝ 3,000,000 ֆրնք.

որ կրնայ 3.000,000,000 ֆրնք.ի բարձրացուիլ վարչական խորհուրդի պարզ որոշումով։

Կեդրոնատեղի.— 137 Boulevard Sebastopol - Paris

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ Արեւելեան պետութեանց

Սավոյ Օթելի շէնք, Գուրճ, Գէյրութ

ԵԼԵԻՄՏԱԿԱՆ ՃԻՒՂ

Ամանդի սպասարկութիւնի

ՕԺԻՏ

Զրաշխատորեալ տոկոս 6%։ Ամէն գաս մասնակցութիւն ընկերութեան շահերուն։

ԿԱԼՈՒԱԾԱԿԱՆ ՃԻՒՂ.

ՎԱՐԿԵՐՈՒ ԲԱՑՈՒՄ

կալուածի վրայ փոխառութիւնք՝

վճարելի 10—15—20 տարիէն. որոշուած պայմանաժամէն առաջ ուզողը կրնա՞ վճարել։

ԸՆՏԱՆԻՔԻՆ ՍՍՏՂԸ ընկերութիւնը ներկայիս 75,000է աւելի անդամ ունի։ Մինչեւ 1 Ապրիլ 1931 Ընտանիքին Աստղը 135 միլիոն փոխ տուած է, դրաւով 500 միլիոնէ աւելի արժէք ունեցող անշարժ կալուածներու վրայ։

Ամէն բացատրութիւն ուղղել՝ P. P. 821, Beyrouth

AZTAG
JOURNAL QUOTIDIEN ARMÉN.
B. P. 587
BEYROUTH, Liban

Directeur-Propriétaire
HAIG BALIAN

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳԻՆ
ՍՈՒՐԻԱ տար. 550, Վեցամսեայ 300 Ս. Դ.
ԱՐՏԱՍԱՀՄ. տոլ. 7, Վեցամսեայ 4 տոլար

ԱԶԴԱԿ

ՕՐԱԹԵՐԹ
ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԳԻՏԱԿԱՆ

أزتاك
جريدة سياسية ادبية اقتصادية حرة

ՈՒՐԲԱԹ 20 ՄԱՅԻՍ 1932
ԶԵՐՔԷ ԶԱՏԸ 2.50 Ս. Դ.

Զ. ՏԱՐԻ | Ամէն առաւօտ պէտք է ընել թէրթիս նորէնին հացկին | Տնօրէն — Խմբագիր՝ ՀԱՅԿ ՊԱԼԵԱՆ | Չհրատարակուած ձեռագիրները չեն վերադարձուիր | Թիւ 59 (636)

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ

Ամբողջ աշխարհ լարուած ուշադրութեամբ հետեւեցաւ ֆրանսական վերջացող ընտրութեանց ընթացքին։ Ոչ միայն Ֆրանսայի ներքին և արտաքին քաղաքականութեան մէջ կրնար փոփոխութիւն մը յառաջացնել այդ ընտրութեանց արդիւնքը, այլ կրնար անդրադառնալ ներկայ միջազգային և միջպետական բոլոր դասաւորումներու և իրադարձութեանց վրայ։ Ֆրանսան ըլլալով առանձքը քաղաքական և դիւանագիտական ներկայ յարաբերութեանց և խորհրդաժողովներու, ամէն փոփոխութիւն իր ներքին պետական կեանքին մէջ, խոր ազդեցութիւն մը կը թողու նաև արտաքին ճակատի վրայ։ Այս տեսակէտով բացատրելի է այն հեւ ի հեւ հետաքրքրութիւնը որ ստեղծուած էր ֆրանսական ընտրութեանց նախօրեակին՝ դիւանագէտ աշխարհին կողմէ։

Եւ ընտրութեանց արդիւնքը արդարացուց այդ մտահոգութիւնը։ 1928ի ընտրութեանց արդիւնքին բոլորովին հակառակ կազմ մը ներկայացուց այս անգամ խորհրդարանը, ճիշդ յար և նման 1924ի ընտրութեանց։ Ձախերու յաղթանակով վերջացող վերջին ընտրութիւնները, Բուանքարէ—Լավալ—Թարտիէօ դահլիճներու քաղաքականութեան վերջ կը դնէ և 1924ի ընտրութիւններէն վերջ եղածին պէս Հէրիօի քաղաքականութեան դուռ կը բանայ։ Եւ այս փոփոխութիւնը կար ժէր որ աշխարհի ուշադրութիւնը գրաւէր իր վրայ։

1928ի ընտրութեանց հետեւանքով աջակողմեանները խորհրդարանի մէջ 333 ձայն կը ներկայացնէին, իսկ ձախերը 269։ Իսկ այս անգամ աջակողմեանները շահեցան միայն 259 ձայն, որով մեծամասնութիւնը մնաց ձախերու ձեռքը։ Թարտիէօի դահլիճը 333 երեսփոխաններու վստահութեան արժանանալով կը կազմէր մեծամասնութիւնը։ Ներկայիս կորսնցուած է այդ մեծամասնութիւնը, հետեւաբար բնական է որ դահլիճը պիտի կազմէ ուրիշ մը։ Արմատական ընկերվարական կուսակցութիւնն է որ, բաղդատելով ընտրութեան մասնակցող 11 կուսակցութիւններու, մեծամասնութիւն կը կազմէ ժողովին մէջ, այսինքն 602 ձայնի վրայ ան շահած է 157 ձայն, անկէ վերջ կուգայ ընկերվարական կուսակցութիւնը որ ունի 129 ձայն։ Աջակողմեաններէն ամենէն բարձր քուէ շահողը եղած է Ձախ Հանրապետական կուսակցութիւնը։ Հետեւաբար, ոչ մէկ կուսակցութիւն առանձինն չի կրնար մեծամասնութիւն ապահովել խորհրդարանի մէջ։ Արմատական ընկերվարականներն ալ աջ կամ ձախ կուսակցութեանց հետ միանալու հարկադրանքին տակ կը գտնուին ժողովի մեծամասնութիւնը շահելու համար։

1924ին Արմատական ընկերվարականները շահեցան մեծամասնութիւնը և Բուանքարէի ձեռքէն առին կառավարութեան ղեկը։ Հէրիօ—Պլում համագործակցութեամբ կազմուած դահլիճը սակայն տնտեսական քայքայում պատճառեց Ֆրանսայի և իր դէմ ստեղծեց զօրաւոր հոսանք մը։ Վերջապէս, երկու տարի դիմադրելէ վերջ, ձախերը դահլիճը յանձնեցին պրն. Բուանքարէին, որ 1926ին ֆրանքի կայունացման յաջողեցաւ, եւ անկէ վերջ միշտ աջերը յաջորդեցին իրար, ժողովի մէջ մեծամասնութիւն ունենալով։

1924ին, երբ կառավարութեան ղեկը անցաւ ձախերու ձեռքը և անոնք երկու տարի կրցան պահել զայն, այդ միջոցին Ֆրանսայի արտաքին քաղաքականութիւնը մեծ փոփոխութիւն կրեց։ Պրն. Հէրիօ մասնակցեցաւ Լոնտոնի խորհրդաժողովին և գետին պատրաստեց Տօզի ծրագրին ստորագրութեան համար։ Ընդհանուր պատերազմէն վերջ առաջին անգամ ըլլալով Ֆրանսայի և գերմանիոյ վարչապետները իրար քով կուգային։ Երկու երկիրներու յարաբերութիւնները կ՚սկսէին բնականոն հունի մը մէջ մտնել և եւրոպական քաղաքականութիւնը նոր էջ մը արձանագրել, եթէ ձախերը տնտեսական անյաջողութիւններու պատճառաւ կառավարութեան ղեկը ձգելու ստիպման ներքև չի գտնուէին։

1926ի ընտրութիւնները, յաջորդելով բուանքարէի տնտեսական յաջողութիւններուն, որոնց շնորհիւ Ֆրանսան իրապէս փրկուեցաւ ծանր վտանգէ մը, վերջացան Բուանքարէի և իր մարդոց ընտրութեամբ։ Ֆրանսայի ընտրողները այն աստիճան գէշ ազդուած էին և սարսուած ֆրանքի անկումէն որ, պատրաստ էին ամէն վստահութիւն և հաւատարմութիւն յայտնել Բուանքարէին։ Թէպէտ պրն. Բուանքարէ մինչև վերջ չի մնաց կառավարութեան գլուխը, սակայն իրեն յաջորդեցին իր վստահելիներն ու հետեւորդները։

Այժմ յայտնի չէ թէ՝ պրն. Հէրիօ ո՞ր կուսակցութեան հետ պիտի գործակցի. արդեօք պիտի կրկնէ՞ 1924ի իր ձախող քաղաքականութիւնը, թէ՝ հասկացողութեան լեզու գտնելու պիտի աշխատի աջակողմեան կուսակցութիւններու հետ։ Սակայն, անոր մէկ վճռական յայտարարութիւնը, չի գործակցելու համար պրն. Թարտիէօին, վախ կը ներշնչէ աջակողմեան հոսանքներու։ Այս մտահոգութիւնը կը շեշտուի նաև անով որ Արմատական ընկերվարական կուսակցութեան մէկ թեւը, բաղկացած ընդհանրապէս նոր սերունդէ, կողմնակից է ծայրայեղութեանց և կ՚աշխատի ընկերվարական կուսակցութեան և միւս ձախ հոսանքներու հետ հասկացողութեան գալու։

Մինչև Յունիսի առաջին շաբաթը հաւանական է ներկայ կացութիւնը կը պահուի և փոփոխութիւն տեղի չունենար Ֆրանսայի արտաքին քաղաքականութեան մէջ, սակայն Յունիսի առաջին շաբթուան յաջորդող օրերը պիտի ըլլան շատ քրիթիք և վճռական դեր մը պիտի կատարեն միջազգային քաղաքականութեան վրայ։

ԼՈՒՍԱՆՑՔԻ ՎՐԱՅ

ՁՐՈՅՑ.... ՆԵՏ

* * * *

— Քաղաքացիական կռի՞ւ։ Ու ասիկա որպէսզի հասուննայ մեր մէջ հասարակական ու ընկերային որոշ տեսակէտներ.... Արդարև արգահատելի՛ պիտի ըլլար մեր մտածումը եթէ երբեք այնքան սպառումներէ յետոյ դեռ սիրտ ունենայինք քաղաքացիական մեր ջիղերը պրկելու համար նման սին մարզանքներ կատարելու։

* * * *

— Կ՚ուրանա՛մ, այո՛, ու կը մերժեմ նմանօրինակ յանդուգն փորձերու արժէքը։ Մեր կենսունակութիւնը առնուլ և ներքինացնող պայքարներուն մէջ չէ, այլ համակեդրոն ինքնայարման մէջ։

* * * *

— Այդ չի նշանակեր։ Մաքրագործումը այլ բան է։ Ան հրաշագործ բալասանն է հասարակական պայարին համար։ Ու յետոյ ան խարազանումն է մեր ընդարմացած ջիղերուն ու զօսացած տրամադրութեանց համար։ Չէք տեսներ որ օրէ օր մեր հասարակական մեքենան կը քայքայուի։ Մնաց որ անոր քառակուսի անիւները վաղուց դադրած են թաւալումի նշաններ ցոյց տալէ։ Այսուհանդերձ ան քիչը որ կը մնայ հրապարակի վրայ՝ պէտք ունի չարունակման խթանումի։

* * * *

— Զղջնութի՛ւն, թող այդպէս ըլլայ։ Կը նախընտրեմ բարին հարազատութիւնն ու պարկեշտութիւնը. երիցս կը նախընտրեմ հասարակական շահերու արդիւնք այս բուռն և կրքոտ նախանձախնդրութիւնը այն շահղէտ ու նենգամիտ լռութենէն, որ իր խորքին մէջ ժահր ունի ու վտանգ։

* * * *

— Այո՛, դուք դիւանագիտութիւն, վարչագիտութիւն ու ղեկավար մաքի յառկութիւն կ՚անուանէք այդ բոլորը որ քաղաքացիական բարոյականի ու պարկեշտութեան սահմաններէն դուրս է։ Կ՚ապրինք այնպիսի շրջանի մը մէջ, որ չեզոքի, անկեղծ ու խիզախ քննադատութիւնը կը նկատուի առաջին հերթին՝ արդիւնք կանխամտածութեան։ Ուրիշներու համար էքիէքի թերթ մըն է ասիկա, երբ թէ հասարակական արժէքներուն և գործերուն գնահատութիւնը զանոնք խեղաթիւրուած ձեւի տակ ներկայացնելու մէջ կայանար. երրորդ խումբի մտածողներու համար՝ ատհասութիւնն կը բուրեն նման քննադատութիւնները։

* * * *

— Ի՞նչ բայց. չեմ մերժեր որ կրնայ քննադատութիւն մը սխալ մեկնակէտ ունենալ։ Ու զարմանալի չէ նոյն ատեն որ հեղինակը քալէ վրիպումներու ճամբէն՝ իսկ քննադատը՝ ոչ։ Ատիկա բնաւ չեմ ուզեր. երբեք։ Բայց և այնպէս ըլլայ գրական ասպարէզի մէջ ըլլայ հասարակական, ընդվզեցուցիչ պիտի ըլլար կատարուած քննադատութիւն մը չարունակ չիլ մտածումներով մեկնել։

* * * *

— Ամենևի՛ն։ Քննադատութիւնը ամուլ պայքար չէ բնաւ։ Իրաւ է որ մեր հպարտութիւնը կը վիրաւորուի առաջին հերթին, կը բաւէ սակայն լուռ ու ինքնամփոփ կեդրոնացում մը, և ահա պիտի համոզուինք որ եղածը բարերար սրբագրութիւն մըն է, որ կ՚րգրուշացնէ մեզ կրկնելէ սխալներ որոնք կ՚եղծանեն մեր մտածումներն ու գործունէութիւնը։

* * * *

— Ներքի՞ն։ Այո՛ անոնք, որ կանխամտածուած բերած են հրաշալի ճիգերը և այն իրական սակաւաթիւ արժէքներու գործին, որոնք բարձր կը մնան քաշքշուքէ և խմբանքէ։ Բայց ճոզած կամ մեծափոր հատոր մը ճակատագրի նմանութիւնը է ունի մարդերու, որոնց ֆիզիքական կազմը ուղիղ չհամեմատիր միշտ բարոյական ու մտաւոր իրենց արժէքին հետ։ Ներքինի քննադատէ մը ի՞նչ աւելի արժանիք կը ներկայացնէ գրական... գործի մը հեղինակը որ ճշմարտութեան սաւերին համար կը տառապի, երբ ամբոխներ կ՚ապրին զայն, որ լուսաւոր տեսիլքներ կ՚որոնէ իր մաքի ղանդիոններուն ու քաոսին մէջ, երբ կեանքը, ճէրը իւրաքանչիւր օրուան քանիցս ժամերը անվախճան տեսիլքներու հրապոյրով կը հասուննան...

* * * *

— Խորհրդապաշտ կը գտնէք ու մո՞թ. ըսիք։ Կարելի է։ Մի՛ մոռնաք սակայն, որ մեր բովանդակ կեանքը խորհուրդ մըն է որ անեղծուած յուծելու ճիգին մէջ կը խառնէ երջանկութեան չիթը որուն համար կը տառապինք անմիտս այ։

* * * *

— Մո՞թ. մո՛թ։ Կը զարմանամ։ Ու ձեր կարծիքով իրաւունք չունիմ զուգէ այսպէս արտայայտուելու։ Բայց կը գտնեմ հարցը շատ պարզ է։ Մեզմէ իւրաքանչիւրը կեանքը կ՚րմրոնէ բառ իր զգայարանքներու։ Այն պահուն որ կեանքէն ձանձրացած ենք մենք, ուրիշներ աշխարհի երջանիկ արարածը կը կարծեն մեզ։ Ցարաբերականութեան հարց ամէն բան։

* * * *

— Բացատրեմ։ Մանուկը լուսաւոր առարկայի մը համար կուլայ, անոր տիրացումով կը հրճուի, փոքրիկը երկու չաքարով կը խանդավառուի ու թրթուցիկի մը համար հոգի՛ կուտայ, պատանին հէքիաթին հուրին կ՚երազէ, երիտասարդը վայելքին տանջանքով կը պրկուի, հասունութեան մէջ մարդը իր ուժերուն սպառումը կ՚ափսոսայ, ծերութեան՝ կ՚ընդունի որ չափազանց շատ պատրանք կայ կեանքին մէջ, ու գերեզմանին մերձ՝ յաւերժութեան համար կ՚սպառէ իր հանգիստը...

* * * *

— Այո՛, այո՛, խօսքս կեանքը ապրիլ գիտցողներուն համար, ոչ այն անքաններուն՝ որոնց բովանդակ առաքինութիւնը երկոտանի ծնած ըլլալն է։ Բնաւ։

* * * *

— Ջանա՛նք, սիրելիս, ջանանք նիւթին կաշկանդումներէն զերծ մնալ։ Խորհուրդով օծենք կեանքը. չընկճուելու, չխոշտանգուելու համար իրականութեան յուրտ սաուերին ներքեւ, որ մեր առջեւ կը նետէ նիւպապաշտութիւնը՝ Մարքսէն սկսած մինչեւ Լէնին ու Սթալին և Պի. խներէն սկսած մինչեւ Տանթէի նիւթին վարկածը։

* * * *

— Հրաշքը մեր ներաշխարհին մէջ թաքնուած զօրութիւնն է. ենթահողը մեր ներքին անկորնչելի ուժերուն։ Կարեւորը այս գիտակցութիւնը չէ սակայն, այլ կամքը՝ հզօր ու անխորտակելի, որ պիտի կրնար զսպանակաւորել, պիտի կրնար լարել ու գոյութեան կոչել մեր անթեղուած ուժ — կարելիութիւնները։

Ահա թէ ինչ բանի պէտք ունինք մենք։ Մեր մէջ կը քնանայ հրաշքի՝ մարդը. պէտք է արթնցնել զայն։

* * * *

— Կը հաւատամ թէ որդ մըն ենք մենք. բայց գերմարդը կ՚ապրի մեր մէջ։ Դաստիարակութիւնը անոր պիտի ծրգտի։ Պէտք է աշխատինք հրաշքի մարդուն կամ Նիցչէի բացատրութեամբ, գերմարդու ծնունդին համար։

Ընդհակառակը ժամանակակից տընտեսական և հասարակական պայքարը մարդը մանրագիտական փոքրութեան վերածած է։ Մեր ուժերուն 90 0/0 նիւթին պրկումներով կը տարալուծուի։ Ու մէկը որ կը մնայ՝ որդն է, նեխած ու ոճրագար մարդ-որդը որ թռիչք չունի, որ ճախրանք չունի, որ լոյս չունի, երգ չունի...

* * * *

— Այո՛, ե՛ւ գրականութիւնը։ Անալ, որպէս դաստիարակող ազդակ իր խորքով. իր գաղափարական տեսլականով պիտի ձգտի հրաշք — մարդուն ծնունդը փութացնելու....

— * * * *

— Իրապաշտութի՞ւն։ Պատրանք մըն է ան չասերուն համար։ Կը պնդեմ որ այդ որակումով ճանչցուած հինգ հեղինակ չունինք մենք։ Իրապաշտութիւնը՝ տակաւին արտաքին տարազին նկարագրութիւնը չի նշանակեր։ Քանի՞ հեղինակ կրնաս հաշուել, որ արդարացնէ այս բառը, տալով մեզի իրական արտաքինին հետ ներքինին, տիպարներուն ներաշխարհը խարանող վիշտերուն և պրկումներուն անգայթ արձագանգը...

* * * *

— Սենեակի մը աթոռը, մահճակալը, գզրոցները և հէյզաղարանի մը վրայ մնացած փոշիին նկարագրութիւնը դեռ շատ հեռի է արդարացնելու իրապաշտութիւն բացատրութիւնը։

Ու երբ այս բացատրութեամբ զրահուած հեղինակներ կ՚ուրանան գաղափարականին դերը գրականութեան մէջ, կ՚ուրանան տեսիլքին տեղը հրաշք — մարդուն ծնունդի հաւաքական ճիգին մէջ՝ անոնք կը գործեն հին սխալ մը. Ներին իրապաշտութիւնը — հոգեբանութեան անունով պիտակուած կուռան յաճախ մոռացուեր։

* * * *

— Այն ատեն սիրելիս, պիտի չարժէր չերթ մը հացի և պնակ մը ոսպի համար ծախել մեր ժառանգութիւնը,— կեանքը, տեսիլքը ըսել կ՚ուզեմ։ Պահենք, պահենք մեծ ու լուսաւոր երազին հրաշքը մեր հոգիին մէջ. չորքոտանիներէն անով միայն բարձր ենք մենք...

Վ. ԳԻՈՐԳԵԱՆ

(2)

ՔՐՈՆԻԿ

ԽՈՒՓՈՏ ՁԱՅՆԵՐ

Քանի մը օր առաջ յուղարկաւորի մեռելական թափօր մը կ՚անցնէր մեր տան առջեւէն։ Հայկական մեռելոյթի թափօր մըն էր, որ կը յառաջանար։ Քանի մը քահանաներ և երկու շարք տիրացուներու, թափօրը կ՚առաջնորդէին իրենց թաղման երգերով։ Ու ի՞նչ երաժշտութիւն, Աստուած իմ... Եթէ աշխարհի բոլոր երաժշտագէտները իրարու միացած օրերով աշխատէին աններդաշնակութեան արտայայտութիւնը եղող համերգ մը ստեղծել, պիտի չյաջողէին հաւասարիլ, cacophonieի տեսակէտ ... հայ քահանային և դպիրին երգած այդ աններդաշնակ, գըժոխամուր, և անճաշակ եկեղեցական երգեցողութեան։ Հայ եկեղեցական երաժշտութիւնն էր, որ դագաղի մէջ գրուած էր այդ օր, փոխանակ դժբախտ մեռելին։ Եւ այս տգեղ տողանցը կ՚անցնի կը յառաջանայ Պէյրութի փողոցներէն, ամէն անգամ, որ հայ մեռել մը դէպի գերեզման առաջնորդելու տխուր հարկին մէջ գտնուին սգաւորներ։

Մանաւանդ ընդհ. տարագրութենէն ի վեր հայ եկեղեցական երաժշտութիւնը հոգեվարքի տագնապ մըն է որ կ՚ապրի։ Ո՛չ միայն երաժիշտ ու դպիրն է որ կը պակսին, այլ և քահանան, որ չարականի մը եղանակը գիտնար անթերի։ Ամէն քահանայ իր եղանակն ունի, և սակայն և ո՛չ մէկ քահանայ, չի գիտեր չարական մը երգել իր բուն և աւանդական եղանակով։ Եղանակի տգեղութեան անյարմարութեան և աններդաշնակութեան տեսակէտով անոնք կը մրցին իրարու հետ։ Եւ եկեղեցական երաժշտութեան ա՛յնքան նուիրական, ա՛յնքան հոգեթով գեղարուեստն է որ կը մեռնի, և այդպէսով ան օր մը անյունչ և անկենդան դիակ մը պիտի ըլլայ։

Ժամանակին երբ եկեղեցական վարժարաններու համար աշակերտ պիտի ընտրուէր, ընտրելին մէջ կը փնտռուէր ո՛չ միայն առողջութիւն, գեղեցկութիւն և մտացիութիւն, այլ և ձայն և եկեղեցական երաժշտութեան յարմարութիւն, որովհետև երաժշտութիւնը ընդհանրապէս և կրօնական երաժշտութիւնը մասնաւորապէս ներշնչող ոյժ մըն էր գեղարուեստասէր և հաւատացեալ հոգիներու համար, և մխիթարութեան աղբիւր մը վերահաս սրտերուն։ Գացէք ռուս եկեղեցին, գացէք Փարիզի Մատըլէն եկեղեցին, երբ օփերայի երգիչներն է որ կ՚երգեն պատարագը, և պիտի զգաք եկեղեցական երաժշտութեան թովչութիւնը, մոգական ազդեցութիւնը հոգիներու վրայ։

Թողունք եկեղեցիներու մէջ երգըւած երաժշտութեան տգեղութիւնն ու աններդաշնակութիւնը։ Հոն վերջապէս, միայն Հայերն է որ ներկայ կը գտնըւին արարողութեան. հոն մենք մեզի ենք, ու շատ ալ թերեւս խստապահանջ չենք լաւագոյն երաժշտութեան մը համար, ու ալ չենք փնտռեր, թէ երգըւածը եկեղեցակա՞ն երաժշտութիւն մըն է, թէ արեւելեան «Շարքի» մը։ Որովհետև չմոռնանք ըսելու, թէ մեր եկեղեցական երգերէն շատերը, կորսուած են իրենց աւանդական կրօնական չեշտը, timbre, և պարզապէս Café-Consertներու երգին, «շարքի»ին չեշտը առած։

Այս չարափոխութեան այլեւ վարժըւեր են կ՚արծես մեր ականջները, բայց երբեք աւոր պիտի չներէր իսկական հաւատացեալ մը, և արուեստագէտ մը, ուրիշ եկեղեցիի մը և ուրիշ երկրի մը մէջ։ Ժամանակին Լիւլլի նշանաւոր երաժշտագէտը եղանակ մը յօրինած էր, օփէրայի համար։ Օր մը եկեղեցիին մէջ, պատարագի միջոցին լսեց որ օփէրայի այդ միենոյն եղանակը կ՚երգուի։ Արուեստագէտը գայթակղեցաւ, Ջերմեռանդութեամբ ծնրադրեց, և ըսաւ Աստուծոյ.

—« Տէ՛ր, ներում կը խնդրեմ Քենէ, ես այս եղանակը Քեզի համար չչինեցի»։

Բայց ինչ որ եկեղեցիէն դուրս է, և հանրային ճամբու վրայ փոխադրուած, ու տրամադրուած ամենուն, չէ՛ կարելի դիտել միեւնոյն ներողամիտ կամ աւելի ճիշդ անտարբեր աչքով։ Հոս փողոցին մէջ, յուղարկաւորութեան պահուն, օտարը կայ ու կը գայթակղի մեր զոնչականութենէն, եւ սա գաղափարը կը կազմէ մեր մասին, թէ մենք անճաշակ ու կոյտ վայրենիներ ենք գոնէ երաժշտութեան տեսակէտով։ Եւ եթէ պատահմամբ ամբոխին մէջ գտնուի երաժշտագէտ մը, որ ունկնդրէ մեր դպիրներու եւ քահանաներու երգած չարականներուն աններդաշնակութեան եւ սխալ ձայներուն, ան պիտի արտայայտուի այնպէս, ինչպէս երաժշտագէտ Ռամօն արտայայտուեցաւ, իր մահուան անկողնին մէջ, իր օրհասին հսկող քահանային, որ կ՚երգէր.— «Թող սատանան գայ երգէ վրաս, պարոն երէց ! Ձեր ձայնը անդաշնակ է»:

Արդեօք պիտի գա՞յ ժամանակ, երբ մեր հոգեւոր իշխանութիւնը պիտի մըտահոգուի եկեղեցական երաժշտութեան շատ կարեւոր հարցով, եւ անոր բարեկարգութեան խնդրով։

Այսօր եկեղեցիին մէջ բացի երաժշտութենէն չկայ քաշողական ոյժ մը, ժողովուրդին համար։ Արարողութեանց լեզուն օտար է հասայնքին, բեմը դադրած է գոյութիւն ունենալէ, եւ տըրւած քարոզը անիմաստ ու սնամէջ բառակոյտ մըն է միայն։ Եթէ չենք կրնար անմիջական կերպով արդիացնել լեզուն, և պատրաստել կարող քարոզիչներ, շա՛տ աւելի դիւրին է մեզի համար նոյն իսկ վճարումով դպրաց դաս կազմել մեթոտիք կերպով, եւ պահպանել հայկական եկեղեցական երաժշտութեան տոհմիկ հանդամանքը, ներդաշնակ պարզութիւնը։ Ամբողջ Ռուսիոյ մէջ միայն Մոսկուայի պզտիկ հայ եկեղեցին էր, որ ժամանակին հայկական հրաշալի երաժշտութիւն մը ունէր, որովհետեւ Կիրակի հոն երգողները օփէրայի երաժշտագէտներ էին, ոմանք ազգով օտար, որոնք հայ երաժշտութիւնը սորված էին, վարժըքով երգելու համար։

Մեղք է եկեղեցիին. պահպանենք անոր ներշնչող ազին երաժշտութիւնը, եթէ կ՚ուզենք, որ կրօնքը եկեղեցիով խօսի հոգիներուն, և զգացումներու եւ հաւաքի սկեպտիկութեան խորքէն, հաւատալու յօժար սրտեր պատրաստէ:

ԴԻՏՈՂ

«ԱԶԴԱԿ»ի վաղուան թիւը լոյս պիտի տեսնէ գրական բովանդակութեամբ՝ նուիրուած ԳՐԻԳՈՐ ԶՕՀՐԱՊի։

ՀԱՄԱՋԳԱՅԻՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄԸ

«ՕՇԻՆ ՊԱՅԼ» Հեղինակ Լ. ՇԱՆԹ

Բեմադրութիւն Գ. ԻՓԷԿԵԱՆԻ

Ինչպէս կը տեսնուի պատմական եւ հոգեբանական, դասական բարդ կառուցուածք մը ունի Պ. Շանթի նոր գործը, որուն գրական վերլուծումը անկասկած պիտի զբաղեցնէ մեր մամուլը իր ժամանակին, երբ հրատարակութեան տրուի։ Մեզ կը մնայ ամէն նոր բեմադրութիւնը եւ խաղարկութեան մանրամասնութիւնները, որոնք եկան արդիւնաւորելու հեղինակի աշխատանքն ու ստեղծագործութիւնը, ինչպէս նաև ճշմարիտ վայելք մը ըլլալու Պէյրութի հասարակութեան համար։

Շատ քիչ անգամ Պէյրութի մէջ խօսուած է ու գրուած բեմադրութեան աշխատանքին մասին, որովհետև տրուած ներկայացումները եղած են հապճեպ կերպով պատրաստուած, առանց սիստէմաթիք ու հիմնական աշխատանքի, գեղարուեստական ու գաստիարակչական ժամհոգութիւններէ դուրս, նիւթական ժամհոգութիւններով առաջնորդուած միայն։ «Օշին Պայլ»ի խաղարկութեան փայլ տուող բեմական աշխատանքները յարդարուած, զգեստներու համար ստրուած խնամքը, դերերու բաշխումն ու պատրաստութիւնը, թիփերու յարմարութիւնը եւ գիւտը, մէկ խօսքով երեսունի հասնող ensemble մը ուժեղ պահպանումը ու ղեկավարութիւնը ապացոյցներն էին գործին հմուտ և աշխատող ձեռքի մը գոյութեան, յանձին Պ. Գասպար Իփէկեանի, որ գլխաւոր դերի ծանրութեան հետ միասին յանձն առած էր նաեւ բեմադրութեան հմտութիւն պահանջող աշխատանքը։ Ու լաւ էր, որովհետև «Օշին Պայլ»ի բեմադրութեան յաջողութիւնը, պիտի հաւտզէ Պէյրութի բոլոր սիրողները և թատերասէր հասարակութիւնը, թէ թատերական գործը, լուրջ ու հիմնական աշխատանք մըն է, որը ամէն բանէ առաջ կը պահանջէ ղեկավարող ձեռք ու միտք, զայն գնելու համար իր արժանի բարձրութեան եւ դաստիարակչական դերին մէջ։

Խաղի գլխաւոր դերը «Օշին Պայլ» կը խաղար Պ. Գասպար Իփէկեան։ Պատասխանատու տիպար մը լայն ընդունակութիւններով և յատկութիւններով ժժտուած, միշտ հերոսական կեցուածքի մէջ։ Հոգեկան ծանր ապրումներ և վիճակներզսպելու անհրաժեշտութեան առջև, միշտ ծանր ու զուսպ, խորունկ ու ժամուծած չարժումներով ու արտայայտութիւններով։ Հակադիր հոգեկան վիճակներ, իրարու ետևէ, իտէալներով ու գրական թռիչքներով ոգեւոր սիրահար, ապա ծանր պարտականութեան մը գլուխ կանգնած պետական մարդ, միտքերը յեղաշրջող և նոր միտքերու առաջնահարթ. իր անձնական երջանկութիւնը հայրենի չահերուն ստորադասելու անհրաժեշտութեան առջև գտնուող ալեկոծ ու ստառապած հոգի մը։ Ամէն ընդ. չահերուն գիտակցաբար զոհ դարձուցած, բայց միշտ սիրած Ռիթա-յին, այնչափ դիտակից, հանճարեղ ու ազնուական հեռաձայնուհւոյն ու հարւածներէն մաորակուած բայց անընկճելի ու չենթարկուող էակ մը, մէկ խօսքով Ռիթայի փայլուն որակութով, բացառիկ և ուրիշներուն չնմանող հոգի մը, որը կ'ինչէ բոլորին հոգիներուն մէջ և բարեկամ և թշնամի։ Նոր Պետրանիսի մը միտքն էր որ պիտի պատկերացնէր Պ. Գասպար Իփէկեան և որ ստուար կատարեալ կերպով իր բոլոր պահանջներուն մէջ, ապրելով և ապրեցնելով նաև ներկայ հասարակութիւնը։

«Օշին Պայլը», Պ. Իփէկեան, չատ բնական ապրումներու մէջ էր, իր չարժուածքներով, ձայնի ելեւէջներով, խօսքի հմայքով, երբ իր սեփական դղեակին մէջ գրական սթենոլորտ մը ստեղծած էր, նոր մտքերով խորացած ու ստեղծագործական երկունքի անձնատուր, արբշիռ ու գինով Ռիթայի գեղեցկութիւնով ու հոգիի մաքրութիւնով, հասուն ու գիտակից երանութեան մը մէջ։ Ապա գիտակցաբար նետուած պետական դժուարին գործի մը մէջ, գիտակ հոն ափրող կեղտին և անմաքրութեան։ Բնական էր ու խորունկ նաև Պ. Իքէկեանի ձեռն ու արտայայտութիւնը պայքարողի և ազնիւ պայքարողի բարձր դերին մէջ։ Միշտ իմացական ու գաղափարական բարձրութեան վրայ, բայց և անողոք պետութեան ու հասարակաց չահերու պաշտպանութեան և պարտադրութեան մէջ։ Սիրային ազէտին մէջ Պ. Իփէկեան ըրաւ իր լաւագոյնը և յաղողեցաւ ուժգնէ կերպով պահել գեղարուեստական գիծը։ բազմազան նիւթերու և այլ ժամհոգութիւններու մէջ, Պ. Իփէկեան յաւագոյնս տարաւ նաեւ լքումի պահերը, պետականօրէն և հոգիով մինակ մնալու պատկերները իսպէնեան տիպար մը, չհասկցուած մեծութիւն մը, միշտ ստիրական։ վերը, միշտ տիրական։

Ռիթա Ամորիի դերը կը խաղար Տիկ. Իփէկեանը։ «Օշին Պայլ»ի կողքին ու զուգահեռ նոյնչափ պատասխանատու հերոսական բարդ տիպար մը։ «Օշին Պայլ»ի իմացական ու հոգեկան բարձրութեան յափշտակուած սիրահար, խայտացող գեղուհի մը, իշխանական նուրբ յատկութիւններով ժժտուած, հոգեկան բաւարարութիւնով թափ առած իր երեւակայութեան տեսնելու Օշինն իշխանը գահու վրայ եւ ինք անոր կողքին, սիրող ու փառքով զեղուն, այս բոլորին հասնելու երանութիւնը յանկարծ հիմքէն խորտակուած։ Օշին Պայլէն լքուած եւ «ազատ թռչկինակի մը նման մէկ կողմ նետուած»։ Հոգիի փլուզուժ, յանկարծակի զարնուածի ապրուժ, փղձկուժ, ապա անմիջապէս ժարդկային ու ազնուականի եսասիրութեան ու հոգիի ծառացում, զայրոյթ կատարուած կօպիտ ու վայրենի լքման դէմ։ Ջիներու և հոգիի պրկուժ, անձնատուր վրէժինդրութեան, պահելով հանդերձ սիրոյ և յաւիտականութեան գիծը։ Օշին Պայլի դէմ պետական էնթրիկներու զեկավար ու առանձք, իր գեղեցկութեան համայնքներու և իմացական բարձրութեան գերի դարձուցած թագաւորն ու պալատը, իր պայքարի յաղթանակէն յետոյ դէմ դիմաց իր հոգիին տիրապետող Օշին Պայլին հետ, որ իշխանութենէ ինկած է բայց հոգիով տիրապետող բոլորին, Մարդկային ու պալատական կեղտերէն հեռու երկու մեծ ու գիրար ըմբռնող հոգիներու գիրկընդխառնումը և պոռթկումը մարդկային կարգերու և բացասական կողմերու դէմ, անէացում անգամ մը ևս չկոխկռտու համար այդ կեղտերը և չեռնելու դուրսը տիրող հոգիներու ստրկութիւնն ու անկումը։

Բարդ ու դժուարին դեր մը բաւական առուժով որ իր բոլոր մասերուն մէջ լաւագոյն կերպով ստրաւ Տիկին Իփէկեանը։ Առաջին վարագոյրին նա գիտցաւ առանց ճիգի և բնական կերպով տալ «Օշին Պայլ»ի հասուն եւ իմացական սիրոյն աստիճանի ազնուական գեղուհիի մը տիպարը հոգիով ու սիրով թաթաւուն և գաղափարականութիւնով լուսաւոր։ Ապա լաւագոյն կերպով գործեց լքման պահերը, նախ դառն փղձկուժով և ապա ջիներու պրկուժով եւ ինքզինքին տիրելով, զայրոյթին եւ վրէժխնդրութեան անձնատուր ընելով իր հոգին։ Շատ յաղող էր երկրորդ ստրարի գեղարեստական պահերին մէջ, ուր երկսեռ իշխանազուններու հետ Ռիթան անձնատուր է դաշտային զբօսանքի և խաղերու։ Տիկ. Իփէկեան կարճ բայց չատ յաղող այդ պահերի մէջ գիտցաւ ապրիլ կաժքի լարուժով հաճոյքին յանձնուած ժանկամարդուհու սրտապատառ ծիծաղը ու հաճոյքը, բայց յանկարծ վերյիշուժը իր սիրոյ խորտակման. ջղային թուլութիւնը և հոգիի սթագնուժ, ապա լացը, պռոալու ցանկութիւնը պատժելու իր հոգու ապրումները։ Բարդ ու դժուարին հոգեկան գրութիւն մը, որուն լաւագոյն պահերացուժը Տիկին Իփէկեանի կողմէ աւելի քան ցայտուն դարձուց այդ ստրարի գեղարուեստական խորքը։

Տիկին Իփէկեան փորձ ու ժարզուած կերպով ստրաւ նաև պալատական պայքարի ժասը, միշտ գիտակ իր դերի պահանջներուն։ Ու չափուած ու ազնուական չարժուձեւերով, խօսքի և գրչի տեսնէ իվեր կը կասկածէին թէ արդէն որդը կը կրծէ պտուղը։ Մանրակրկիտ կերպով քննել տուած էին Իրէօկէր ընկերութեան վերյին հաչուեկչիռը։

Անոնք գիտէին արդէն թէ առնելիքի գլուխին տակ ժարուած էին չատ հեռատոր առնելիքներ, իւ կարգ մը պայմանագրութիւններ ու ժհնայնորհներ որոնք թուանչանի վիրատուելով ներկայացուած են, դոյութիւն չունին և թէ մեծ կորուստներ չեն ներկայացուած։ Վերջապէս, ամերիկեան հեռաձայնի և հեռագրի միջազգային ընկերութիւնը մերժեց Իրէօկէրի ընկերութիւնը։

Իրէօկէր այս հարուածէն չուտով սթափեցաւ սակայն և առաւելութիւնը որ ստասեր էր Մորկանի խմբակէն, պահը ազատնվեց, առաջարկելով պարզ դրծողութիւն մը։ Առաջարկեց Մորկանի արժեթուղթերու փոխադրութիւն մը, իւր երաշխիք ցոյց տալով 600 հազար արժեթուղթեր, որոնք կուգային Էրիքսոն ընկերութեան դրամագլուխի կրկնապատկումէն։ Այս արժեթուղթերը երբ փոխադրուեցան, նիւ Եորքի դրամատունը նշմարեց թէ խազի եկած է հեռաւեալ կերպով։ Արժեթուղթերը երկու չարք էին, Ա. և Բ.։ Ա. արժեթուղթերն իւրաքանչիւրը կը ներկայացէր մէկ ձայն վարչական խորհուրդին մէջ, իսկ Բ. արժեթուղթերը կը ներկայացնէին մէկ հազարերորդ ձայն, այսինքն հազար արժեթուղթ Բ. չարքէն չէին արժեր նոյնիսկ մէկ արժեթուղթ Ա. չարքէն. վարչական տեսակետով Դրամատունը պահանջեց փոխել բոլորը և տալ Ա. չարքէն արժեթուղթեր և կամ վերադարձնել Մորկանի արժեթուղթերը։

Իրականութիւնն այն էր սակայն որ Իրէօկէր չէր կրնար փոխել արժեթուղթերը, ոչ ալ վերադարձնել Մորկանի արժեթուղթերը, քանի որ արդէն դրամի չատ պէտք ունենալուն, ուրիշ դրամական գործողութեան մը համար զանոնք երաշխիք ցոյց տուեր էր։

Տեսնենք թէ չետոյ ինչ պատահեցաւ։

Իրէօկէր գիտէր թէ օրինական տեսակէտով չանցաւոր էր և այս պատճառով չէր որ չանկարծ հեռացաւ Ամերիկայէն, փախուստ տալու ձեւով։ Թէրևս կը վախնար որ դատական քննութիւն մը բացուի և ամէն ինչ երեւան հանուի։

Երբ ուրեմն, Փարիզ հասաւ Մարտ 15ին, տեսակ մը հալածական էր։ Իր տնօրէնները և գործակիցները հրաւիրեր էր խորհրդակցութեան մը, որմէ սակայն ոչ մէկ չոյս ունէր սպասելիք և փոխանակ երթայ ներկայանալու իր իսկ հրաւիրած ժողովին, կր նախընտրէ գնել ատրճանակ մը փրկութեան միակ ու վերյին ճանապարհը իրեն համար։

ԻՆՉՈՒ ԱՆՁՆԱՍՊԱՆ ԵՂԱԻ ՔՐԷՕԿԵՐ

Լուցկիի թագաւորին՝ Իրէօկէրի գաղտնիքին ծալքերը հետզհետէ կր պարզուին և չայտնի կրլլայ որ այս մեծ խարդախին համար միակ ելքը մահն էր։

1911ին Իրէօկէր ընկերութիւնը կազմուած էր իբր կայուածական հաւաստ գործակալութիւն մը, որ 1917ին արդէն ելեւմտական մեծ հաստատութեան մը հովերն առեր էր և մինչև իսկ զանազան պետութեանց փոխ դրամ կուտար երկարատեւ պայմանաժամով։

Այդ թուականին արդէն Իրէօկէրի հովանիին տակ ինքնաբերաբար եկեր ու ձուլուեր էին հինգ մեծ ընկերութիւններ։ Նախ չուէտական լուցկիի ընկերութիւնը որ 43 զանազան երկիրներու մէջ իր օգտին ապահովեր էր բազմաթիւ մենաշնորհներ կամ պայմանագրութիւններ։

«Էրիքսոն» հեռաձայնի ընկերութիւնը 183 միլիոն քուլօն դրամագլուխով և բազմաթիւ մենաշնորհներով։ Փայտի ճարտարարուեստի չուէտական ընկերութիւն մը, 100 միլիոն քուրօն դրամագլուխով. երկաթի հանքերու մեծ ընկերութիւն մը ու վերջապէս կալուածական ընկերութիւն մը։

Իրէօկէրի կացութիւնը. այս էր մօտաւորապէս մէկ քանի տարի առաջ.— հսկայ հարստութիւն մը բաղկացած զանազան և չահաբեր արժեթուղթերէ բայց իրական կարողութենէն և տարողութենէն վեր գործերու մէջ մխրճուած։

Երբ 1930ին Իրէօկէր կրկնապատկել ուզեր Էրիքսոն ընկերութեան դրամագլուխը, և մէկ չէքով մը սեփականացուց 600 հազար արժեթուղթ, 60միլիոն քուրօնի արժէքով, մտածեց հսկայ ծրագիր մը իրականացնել։ Էրիքսոն հեռաձայնի ընկերութեան միացնել ամերիկեան հեռաձայնի և հեռագրի միջազգային ընկերութիւնը, որ կը գըտնուի Մորկանի ձեռքը։

Լուցկիի ժարզոյ չուկաները սեփականացնելէ չետոյ, Իրէօկէր կուզէր ուրիշ ճիրանալ նաև հեռաձայնի հրապարակին։

Այդ երազն էր որ զինքը ջախջախեց։ Իրէօկէր նիւ Եորք գացեր էր բանակցելու։ Ծայռի չէ տակաւին թէ ինչ անցաւ դարձաւ այդ բանակցութեանց ընթացքին։ Ամերիկացիները լուռ կը մնան։ Իրէօկէր, որ կր վազեր իր երազին ետեւէն, Մորկանի խմբակին առաջարկեց փոխանակել հաւասար արժէքով արժեթուղթեր, բաժնելու համար գործին պատասխանատուութիւնը, ձեռնարկները, չահերը եւայլն։ Նոյն իսկ լուր տարածուեցաւ թէ այս մտքով համաձայնութիւն ալ գոյացած է. ինչ որ ճիշդ չէր։ Ամերիկացիք երկար ատեն իվեր կր կասկածէին թէ արդէն որդը կր կրծէ պտուղը։ Մանրակրկիտ կերպով քննել տուած էին Իրէօկէր ընկերութեան վերյին հաչուեկչիռը։

Անոնք գիտէին արդէն թէ առնելիքի գլուխին տակ ժարուած էին չատ հեռատոր առնելիքներ, իւ կարգ մը պայմանագրութիւններ ու ժհնայնորհներ որոնք թուանչանի վիրատուելով ներկայացուած են, գոյութիւն չունին և թէ մեծ կորուստներ չեն ներկայացուած։ Վերջապէս, ամերիկեան հեռաձայնի և հեռագրի միջազգային ընկերութիւնը մերժեց Իրէօկէրի ընկերութիւնը։

Իրէօկէր այս հարուածէն չուտով սթափեցաւ սակայն և առաւելութիւնը որ ստասեր էր Մորկանի խմբակէն, պահը ազատնվեց, առաջարկելով պարզ դրծողութիւն մը։ Առաջարկեց Մորկանի արժեթուղթերու փոխադրութիւն մը, իւր երաշխիք ցոյց տալով 600 հազար արժեթուղթեր, որոնք կուգային Էրիքսոն ընկերութեան դրամագլուխի կրկնապատկումէն։ Այս արժեթուղթերը երբ փոխադրուեցան, նիւ Եորքի դրամատունը նշմարեց թէ խազի եկած է հեռաւեալ կերպով։ Արժեթուղթերը երկու չարք էին, Ա. և Բ.։ Ա. արժեթուղթերն իւրաքանչիւրը կը ներկայացէր մէկ ձայն վարչական խորհուրդին մէջ, իսկ Բ. արժեթուղթերը կը ներկայացնէին մէկ հազարերորդ ձայն, այսինքն հազար արժեթուղթ Բ. չարքէն չէին արժեր նոյնիսկ մէկ արժեթուղթ Ա. չարքէն. վարչական տեսակետով Դրամատունը պահանջեց փոխել բոլորը և տալ Ա. չարքէն արժեթուղթեր և կամ վերադարձնել Մորկանի արժեթուղթերը։

Իրականութիւնն այն էր սակայն որ Իրէօկէր չէր կրնար փոխել արժեթուղթերը, ոչ ալ վերադարձնել Մորկանի արժեթուղթերը, քանի որ արդէն դրամի չատ պէտք ունենալուն, ուրիշ դրամական գործողութեան մը համար զանոնք երաշխիք ցոյց տուեր էր։

Տեսնենք թէ չետոյ ինչ պատահեցաւ։

Իրէօկէր գիտէր թէ օրինական տեսակէտով չանցաւոր էր և այս պատճառով չէր որ չանկարծ հեռացաւ Ամերիկայէն, փախուստ տալու ձեւով։ Թէրևս կը վախնար որ դատական քննութիւն մը բացուի և ամէն ինչ երեւան հանուի։

Երբ ուրեմն, Փարիզ հասաւ Մարտ 15ին, տեսակ մը հալածական էր։ Իր տնօրէնները և գործակիցները հրաւիրեր էր խորհրդակցութեան մը, որմէ սակայն ոչ մէկ չոյս ունէր սպասելիք և փոխանակ երթայ ներկայանալու իր իսկ հրաւիրած ժողովին, կր նախընտրէ գնել ատրճանակ մը փրկութեան միակ ու վերյին ճանապարհը իրեն համար։

ՋԱՐՀՈՒՐԵԼԻ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

ՀԱՅԱՍՏԱՆ ԳԱՅԱԾ ՈՐԲԵՐՈՒՆ ՈՂԲԵՐԳԱԿԱՆ ՎԻՃԱԿԸ

ԵՐԵՔ ՀՈԳԻ ԽԵՂԴՈՒԱԾ ԱՐԱՔՍԻ ՄԷՋ ԻՍԿ ԵՐԿՈՒ ՀՈԳԻ ԳՆԴԱԿԱՀԱՐ

Թաւրիզէն հեռեւեալ ursայոյգ լուրը կը հաղորդուի «Ցառաջ»ի.—

Շուչը Արաքսի ափին առած մեր ականատեսները, երբ իրենց պատմանեւրի մէջ կր պատկերացնեն Ցունաստանից Հայաստան անց-ած գաղթականութեան ծանր վիճակը, գաղութներուէ ապրող մեր հայրենակիցները թերևս տարակուսանքի մէջ մնացած լինեն թէ ինչպէս կր լինի, որ այդքան չուտ, դեռ չորս ամիսը չլրացած գաղթականութիւնը յուսահատուեց։ Այդպիսիները թող վերյնականապէս համոզուին, քանի որ այժմ պատմողները ոչ թէ մեր ականատես փախստականներն են, այլ իրենք գաղթականները։

Մօտ երկու չաբաթ առաջ Ցունաստանից մեկնած որքերից երկու հոգի եկած էին։ 1.— Հայրիկ Սարգսեան (Աղբակեցի. 19 տարու, Պէյրութէն մեկնած)։

2.— Սիմօն Սիմօնեան, (Իզմիրցի, 22 տարու)։

Նրանցից յետոյ եկած է Գալուստ Մակարեան (Գարաչիսարցի 28 տարեկան). բայց դժբախտաբար քննութեան ժամանակ իր անխորհուրդ յայտարարութիւնների համար բանտարկուած կը մնայ։ Իսկ երկու օր առաջ մի խումբ հինգ հոգուց բաղկացած, բոպիկ, մերկ եւ կիսամեռ վիճակուէ եկած են։

Առաջնորդարանի միջնորդութեամբ, այսօր Թաւրիզի ոստիկանատնից առաջնորդարան բերին այդ հինգ անձերը.—

1.— Հրաչ Ռուբէնեան՝ Երզնկացի, 21 տարեկան, Նազարէթի որբանոցէն։

2.— Կարապետ Պայեան՝ Մարզուանցի, 18 տարեկան, Աթէնքից։

3.— Խորէն Կարապետեան՝ Մասունցի. 21 տարեկան, Արարատ որբանոցէն։

4.— Արտաչէս Գուլումճեան՝ Կարնեցի, 21 տարեկան, Պէյրութի որբանոցէն։

5.— Ժիրայր Փէհլիւանեան՝ Գոլսեցի, 19 տարեկան։

Այս երիտասարդներուն պատմելով, իրենց ընկերներէն երեք հոգի՝

1.— Տրդատ Գասպարեան՝ Վանեցի. 20 տարեկան, Արարատ որբանոցէն,

2.— Մինրան Շաքարեան՝ Սամսունցի, 18 տարեկան, Պէյրութի որբանոցէն։

3.— Գրիգոր Գալրքճեան՝ Պրուսացի, 22 տարեկան, Նազարէթի որբանոցէն, Արաքսի ալիքներուն զոհ գացած և խեղդուած են։

Իսկ երկու ընկերները՝

1.— Գրիգոր Գափուղեան՝ Մարաշցի. 21 տարեկան, Արարատ որբանոցէն,

2.— Օննիկ Փափազեան՝ Իզմիրցի, 25 տարեկան,

Արաքսի ափին կարմիր պահակներու կողմէ խփուած են. երկուսի դիակն էլ ջուրը տարած է.

Առաջնորդը տեսնելով որբերու ծանր վիճակը, անմիջապէս նրանց ապրուստի համար կարգադրութիւն ըրաւ։ Ցետոյ, Ապրիլ 28ին անմեղ այցելեց անգլիական և ֆրանսական հիւպատոսներին, խնդրելով, որ համապատասխան «վիզէ» տրուի որքերին իրենց եկած տեղերը ուղարկելու։

Երկու հիւպատոսներն ալ խոստացած են յայն աջակցութիւն ցոյց տալ ամէն ինչից ղուրկ որքերուն։

Այս հինգ հոգին խոստացած են ժանրամասն պատմել իրենց գլխուն եկածները և իրենց իսկ ստորագրութիւններով թղթակցութիւններ ուղարկել Թերթերին։

ՀԱՄԱՋԳԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆԸ

Հասարակութեան ընդհանուր պահանջին ընդառաջելով

ՊԻՏԻ ՆԵՐԿԱՅԱՑԸՆԷ ԵՐԿՐՈՐԴ ԱՆԳԱՄ

"ՕՇԻՆ ՊԱՅԼԸ"

Դերասանուհւոյ նոյն կազմով ու նոյն խնամքով

ՔՐԻՍԹԱԼ ԹԱՏՐՈՆԻՆ ՄԷՋ

Այս շաբաթ իրիկուն, 1932 Մայիս 21ին

ՄԵԾ ՄԱՐԶԱՀԱՆԴԷՍ

ՈՂԻՄՊԻԱԿԱՆ ԽԱՂԵՐՈՒ

ԱՆՆԱԽԸՆԹԱՑ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԹԵԱՄԲ

ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԱԾ

Հ. Մ. Ը. Մ.Ի ՏԵՂ. Մ.ՃԻՒՂԻ ԿՈՂՄԷ

22 Մայիս կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը ճիշդ 3ին

ՐԱՍ ՊԷՅՐՈՒԹԻ ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ՄԱՐԶԱԴԱՇՏԻՆ ՄԷՋ

Ի մէջ այլոց,կը սարքուի նաեւ կոփամարտի (պօքսի) հետաքրքրական մրցում մը։

ՏՈՄՍԸ 24 Ա. Գ.

«ԱԶԴԱԿ»ի ՊԱՏՄՈՒԱԾՔ

ԱՂՋԿԱՆ ՄԸ ՕՐԱԳԻՐԸ

Գրեց՝ ԼՈՒԻԶԵՐ

«Մեր հայրենիք թշուառ անէր»... Ո՜հ, թշուառական տղաք եւ հիմա այս դժբախտները մեր ծունկերուն առջև, որոնց չարչարուած մխսերը չեն խղճահարած անգրագներու պէս բզքտելու մեր հերոսները։

Ո՜հ, ինչ զզուելի, ինչ կեղծաւոր էր մեր միջավայրն ու կեանքը։

***

Շատ ճիշդ էի ենթադրած։ Երեկ գիշեր խումբ մը մարդոց այցելութիւնը ընդունեցինք։ եկած էին Սիրանոյշին ձեռքը խնդրելու։ Ինձ համար որոշ է որ Սիրանոյշը տեղեկութիւն ունէր։ Ցայտնի անհամբերութիւն մը կար գլխուն վրայ։

Ռուբէնը ու մայրիկը անակնկալի եկան։ Մարուքեան էր Քեկնածուն, բոլորովին անծանօթ մը մեր ընտանիքին համար։ միայն վերյին թատրոնի գիշերը հանդիպած էինք իրեն։ Նաւային ընկերութեան մը մէջ հաչուակալի պաշտօն ունի, տարիքը հազիւ երեսուն ցոյց կուտայ։

Ի՞նչ չկրցան պատասխանել մերինները։ Ըսին թէ չեն ճանչնար տղան, և թէ մտածելու պէտք ունին։

Անոնց երթալէն վերջ, Ռուբէնը ըսաւ մայրիկին՝ թէ վաղը պատասխան կը ղրկես որ անգամ մ'ալ չյոգնին։ Միջամտեցի անմիջապէս ու ըսի՝ թէ սխալ է հապճեպ որոշում տալ։ Պատասխանեցին իմ միջամտութեանս։

Դուրս եկայ պատշգամ։ Սիրտս եւած էր, ու կարծես մէկը անդադար կը հարուածէր ճակատս, անընդունակ էի ոևէ բան մտածելու։ Սիրանոյշը եկաւ ինձ մօտ, և գրկեց գիս վզէս։ Զգացի որ սիրտը ուժգին կը բաբախէր։ Անոր նայուածքը աղաչաւոր արտայայտութիւն մը ունէր ու ձեռքերը կ'այրէին չերմով։

— Ցոյսիր՛կ,— ըսաւ,— անուշ քոյրիկս, դուն կ'ուզե՞ս որ երջանիկ ըլլամ, այնպէս չէ՞։

Ցանկարծ դուրս եկայ անոր թևերէն ու անցայ ներս։ Մայրիկը և Ռուբէնը գլուխ գլխի իւսակցութեան մէջ էին։ Վահրամը սեղանին կոթնած՝ մտիկ կ'ընէր, իմ երեւումը դադրեցուց իրենց զրոյցը։ Զարմանալի պզտրիւնութեամբ մը մօտեցայ մայրիկին և ըսի՛.

— Մայրի՛կ, Սիրանոյշը պէտք չէ մերժէք Մարուքեանին։ Սխալ է մեծ քրոջ համար զոհել փոքրը։ Ես ես կ'ուզեմ ազատ ձեալ և մի մտահոգութիւնք ինձմով, ու չետոյ անոնք կը սիրեն զիրար։

Վերյին խօսքերուս ցնուբէնն ու Վահրամը ցնցուեցան։

— Զարմանալի ոչինչ չկայ,— ըսի — լաւագոյն ամուսնութիւնը ենթարկելու համաձայնութեան և սիրոյ մէջ կը կայանայ։

— Կը մտածենք,— պատասխանեց Ռուբէնը։

Չէի սպասեր թէ այսքան չուտ կը համաձայնին այս կարճ խօսքերուս, թէև չափազանց անկեղծ էր իր արտայայտութեանց մէջ։ Ցուզուած էի ու կը զգայի թէ անկարող պիտի ըլլամ աւելի երկար պահել ինքզինքս։ Գրեթէ վազելով անցայ պատշգամ։ Այնտեղ Սիրանոյշը երկաթներուն կոթնած կուլար։ Գրկեցի անոր գլուխը փոքր ըղձ մը պէս և անվերյ համբուրեցի անոր երեսները։ Ես ալ կուլայի, բայց որքա՜ն տարբեր էին մեր արցունքները իրարմէ։

Անքուն գիշեր մը անցուցի։ Երբ առաւօտ ծագեցաւ և կաթնավաճառին ուժեղ ձայնը զարնուեցաւ մեր փեղքերուն, ես արդէն սպառած էի իմ ժտածումներուս թելը։ Ուրախ էի որ Սիրանոյշին համար կը բացուէր երջանկութեան ուղի մը։ Չէի ներեր ինքզինքիս նախանձի ժտածում մր անգամ, բայց կը գիտակցէի որ չատ դժբախտ աղջիկ եմ ես, դժբախտ, անխելք ու անճարակ։ Ես նման էի այն աղջիկներուն, որոնք չորս պատերու մէջ կը սպասեն որ օր մը քախտը ժպտի իրենց, մինչդեռ բարքերն ու միջավայրը ուրիշ բան կը պահանջէին։

Աչքերուս առջև կուգային բոլոր այն տղաքը, որոնց հետ առիթ էի ունեցած մեծամասութելու, չատերը կոտրած էի իրենց ատաջին քայլերուն սկզբ իսկ. մինչդեռ կը տեսնէի որ նախ սէրն է պէտք, սէրը՝ որ կր կարծէ ժտերմութեան և յափշտակումի։

Պէտք էր ուրիշ աղջիկ մը եղած ըլլայի ես, մինչդեռ ահա այս տարիքիս մէջ, միշտ ժտահոգ՝ ժարքուր և անբիծ տնուան մր, աւելորդ բեռ մը դարձած եմ։ Ու չետոյ որքա՜ն խօսուած աղջիկ ու կիներ կան մեր չուրջը, որոնք աւելի յարգ ունին կարծես։ Մարգարեանի աղջիկը ամէն ամիս մէկուն հետ էր, բայց ահա քաղաքին լաւագոյն երիտասարդին հետ ամուսնացաւ։ Տիկին Բարսեղեանը, ամուսնու և զաւկներու տէր, բայց ո՞վ չի գիտեր իրեն ունեցած սիրահարներուն թիւը։

Այո՛, չատ անճարակ և անփոյթ աղջիկ մը եղած եմ ես։ Սիրանոյշէն աւելի սիրուն եմ, բայց չեմ գիտեր արժեցնել իմ առաւելութիւններս։ կեանքը կարճ է, և օրերը չեն վերադառնար, իսկ ես ապրիլ կ'ուզեմ, ապրի՛լ երջանիկ, հպարտ և սիրոյ քաղցրութիւններու անձնատուր։

***

Սիրանոյշը նշանեցինք արդէն։ Շուտով տեղի պիտի ունենայ ամուսնութիւնը, Ջահիկէն անմիջապէս չետոյ։ Զբաղուած ենք անվերյ ժիտի պատրաստութեամբ։

Դպրոցէն վերադարձիս՝ կ'օգնեմ մայրիկին ու Սիրանոյշին։ Ոչինչ մտածելու կարող չեմ այլևս, նուիրուած եմ աշխատանքի։

Երեկ ջութակ մը ծախու առի, պիտի աշխատիմ սորվիլ։ Ո՞վ գիտէ՝ երաժշտութիւնը թերեւս սփոփանք մայ օրերուս։ Ալ պէտք է հոգ տանիմ ինքզինքիս։ Հարսնիքին համար նոր հագուստ մը կը պատրաստեմ ինձի, առանց թեւի և կռնակի երկար բաղով մը։ Նորութիւն մը պիտի ըլլայ։ չեն վարժուած տեսնելու զիս այդքան բաց։

Մայրիկը չառարկեց։ Զարմանալի կերպով սիրալիր դարձած են ինձ հանդէպ։ Ի՞նչ, կը կարծեն թէ կը չարուհի՞մ Սիրանոյշին։

Լիւնեանը քանի օր է չէ այցելած մեզ։ Երեկ հանդիպեցայ իրեն ընթերցատան մէջ։ Փոխադրուեցանք չաբաթ գիշեր չարժանկարի օրթալու։ Մայրիկը չպիտի առարկէ, Սիրարփին ալ միասին պիտի ըլլայ։

(6) (Շար.)

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՃԱՊՈՆԱԿԱՆ ՎԱՐՉԱՊԵՏԻՆ ՍՊԱՆՈՒԹԵՆԷՆ ՅԵՏՈՅ

Թոքիօ.— Պ. Ինուքայի սպանութեան հետեւանօք, ոչ մէկ կուսակցութեան չպատկանող ազգ. կառավարութեան մը կազմութիւն կ'սպասուի:

Թէպէտեւ մահափորձերը ամբողջ Ճաբոնի մէջ տիրող քաղաքական, ընկերային եւ տնտեսական դժգոհութեան ախտանշան են, սակայն է թէ այս մահափորձներու հեղինակները չեն վայլեր պատասխանատու շրջանակներու կամ առհասարակ երկրի համակրութիւնը։

Կացութիւնը ամենուրեք խաղաղ է ըստ երեւոյթին։

Ոստիկանութեան տեսութիւնը այն է որ պահեստի սպայ Նիշիտայի դէմ գործուած յարձակումը իբրեւ շարժառիթ ունի վրէժխնդրութիւնը, որովհետեւ կ'ենթադրուի թէ Նիշիտա պիտի վկայէր «Արիւնի Եղբայրակցութեան» դէմ։ Այդ ընկերակցութեան հետ կապ ունեցող անձ մը ձերբակալուեցաւ։ Կը կասկածուի թէ անիկա ձեռք ունենայ այս խնդրոյ մէջ։ (Ռ. Դ.)

ԶԻՆՈՒՈՐԱԿԱՆ ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆԸ ԿԸ ՄԻՋԱՄՏԷ

Թոքիօ.— Նոր բարդութիւններ աւելցան քաղաքական տագնապին, բանակին ղեկավարներուն կողմէ հրատարակուած վերջնագրի մը հետեւանօք, որով կը պնդեն ազգ. կառավարութեան մը կազմութեան մասին եւ կը մերժեն նշանակել պատերազմ. նախարար մը, եթէ կուսակցական կառավարութիւն մը կազմուի։

Նկատելով որ Սահմանադրութիւնը կը տրամադրէ թէ պատերազմ. նախարար պէտք է որ ըլլայ բանակին պատկանող բարձրաստիճան սպայ մը, ան կարելի պիտի ըլլայ նախարարութիւն մը կազմել առանց բանակի հաւանութեան։

Հետեւաբար, կ'սպասուի որ Զօր. Արաքի պնդէ ծերունազարդ պետական մարդ պ. Սայոնիի մօտ որպէսզի յանձնարարէ նա կուսակցութիւններէ վեր դահլիճի մը կազմութիւնը։

Միեւնոյն ատեն, պ. Սուզուքի կիսա պաշտօնապէս ընդունեց Սէյիւուքայի կուսակցութեան նախագահութիւնը։ (Ռ. Դ.)

ՆԱԽԱԳԱՀ Պ. ՏՈՒՄԷՐԻ ՍՊԱՆՈՒԹԵԱՆ ՇՈՒՐՋ

Բարիզ.— «Ժուրնալ» զգայացունց լուր մը կը հրատարակէ որը իրեն հաղորդուած է Պուքրէշի իր թղթակցին կողմէ եւ որով կը յայտնուի թէ Կորկուլոֆ 1920ին մտաւ Չէկայի մէջ։ Ասիկա ապացուցուած է Վարշաւայի Ֆրանսական դեսպանատան հետ այժմ յարաբերութիւն ունեցող ռուսական ոստիկանութեան նախկին տնօրէնի մը կողմէ հաղորդուած տեղեկութիւններով։

Ռումանական ոստիկանութեան կողմէ այս մասին հաւաքուած տեղեկութիւններն ալ կը համաձայնին վերոգրեալ լուրին հետ։

«Ժուրնալ»ի թղթակիցը կը յայտնէ թէ ռումանական ոստիկանութեան ու շաղրութեան առարկայ եղած է այն իրողութիւնը թէ Կորկուլոֆ իր ձերբակալութեան միջոցին յայտարարեց որ ինքը կը պատկանէր ռուսական Ֆաշիստական կուսակցութեան մը։ Ռուսական ոստիկանութիւնը կը կարծէ սակայն թէ այս ենթադրական ռուսական Ֆաշիստական կուսակցութիւնը իրականին մէջ կազմակերպուած է ռուսական սովիէթական ոստիկանութեան կողմէ եւրոպական մայրաքաղաքներու մէջ գտնուող հակաբոլշեւիկեան կազմակերպութիւնները վարկաբեկելու նպատակաւ։

ՄԱՆՐԱՄԱՍՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ՀՆԴԿԱՍՏԱՆԻ ԽՌՈՎՈՒԹԵԱՆՑ ՄԱՍԻՆ

Պոմպէյ.— Կացութիւնը ծանր հանգամանք ստացաւ վերջին խռովութիւններէն ի վեր։ Պոմպէյի նախագահութեան կառավարիչ պ. Ֆրէտէրիք Սայքս որ շաբաթ օր մեկնած Նախապալէշվար, Պոմպէյ վերադարձաւ անակնկալ կերպով։ Փողոցներու մէջ ծագած խռովութիւններ որոնք անցեալ կը թուէին նախ, արագօրէն փոխուեցան բուռն վէճի մը ընդմէջ հնդիկներու եւ մահմետականներու։

Հնդիկներու կողմէ արձանագրուած զոհերուն թիւը կը ցուցնէ թէ յարձակումը սկսուեցաւ մահմետականներու կողմէ։ Հաղորդակցութիւններ ընդհատուեցան։ Քաղաքին շատ մը թաղերը մեկուսացած են բոլորովին եւ դադրած են։ Այն իրողութիւնը կ'ենթադրուի թէ զոհերու թիւը կարծուածէն շատ աւելի պիտի ըլլայ։ Թանկագին մետաղներու յատուկ սակարանին մօտ գտնուող բազմաթիւ խանութներ թալանուեցան։ Ոստիկանութեան ուժերը անբաւարար համարուելով, կառավարութիւնը հարկադրուեցաւ զինուոր գործածել։

ՈՒՐԻՇ ՄԱՆՐԱՄԱՍՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Պոմպէյէն կը հեռագրուի «Էլ Ահրամ»ի

Պոմպէյ.— Կռիւը վերսկսաւ արշալոյսին եւ ժամը 10ին կարձանագրուէր արդէն 6 մեռեալ եւ 180 վիրաւորեալ, ենթադրելով թէ զոհերու թիւը դեռ շատ աւելի բարձր է, որովհետեւ քաղաքին շատ մը մասերը մեկուսացած էին բոլորովին։

Հեզահետ որ ցերեկը կը յառաջանար կռիւը կը դառնար աւելի յուզիչ։ Բոլոր շրջաններու մէջ զինուորական վիճակ հռչակուած էր եւ կատաղի պայքար կը մղուէր շրջակայքը։ Պատերազմիկները կը գործածէին ամէն տեսակ միջոցներ եւ զէնքեր. ծիծեր, դաշոյններ, գաւազաններ, երկաթէ ձողեր, եւն. եւն.։

Բազմաթիւ կալուածներ կրակի տալու փորձեր կատարուեցան։ Ոստիկանութիւնը անհրկայած վիճակի մէջ է եւ ի զուր է որ կը փորձէ հաստատել կարգապահութիւնը։

Ուրախութեան խոշոր կրակներ վառեցան մահմետական խանութներէ թալանուած ապրանքներու միջոցաւ։ Բոցերը կը լափեն ամէն ինչ, նոյն իսկ ինքնաշարժերը։

Կոչեր ուղղուեցան զինուորական ոյժերուն եւ բազմաթիւ զօրախումբեր պատրաստ են մեկնելու արդէն տեղւոյն վրայ գտնուողներուն տեղը գրաւելու համար։

Կէս գիշերուան մօտ, զոհերու հաղորդուած թիւն էր 40 սպանեալ եւ 250էն աւելի վիրաւորեալ այսօրուայ համար։ Վիրաւորեալներէն յիսուն հոգի ծանր վիճակի մը մէջ կը գտնուին։

Զրահապատ ինքնաշարժեր կը շրջին քաղաքին մէջ եւ գլխաւորաբար խռովութիւն ծագած շրջաններու մէջ։

ՏԽՈՒՐ ԼՈՒՐԵՐ “ԺՕՐԺ ՖԻԼԻՓԱՐ” շոգենաւին աղէտին մասին

Աստ.— Ռուսական «Սովիէթս Քէյնէֆ» շոգենաւը հետեւեալ անթելը զրկեց։ Մայիս 18ի Աստն պիտի հասնիմ փոխադրելով բազմաթիւ ճամբորդներ եւ նաւազներ «Ժօրժ Ֆիլիփար»էն որը քաղուեցաւ բոլորովին հրոյ ճարակ վիճակի մէջ»։

Աստ.— Կը կարծուի թէ «Ժօրժ Ֆիլիփար» շոգենաւի հրամանատարը եւ վեց ուղեւորներէն 400 հոգի կը գտնուին ռուսական «Սովիէթս Քէյնէֆ» ֆարիւղի փոխադրանաւին մէջ։ (Ռ. Դ.)

Փարիզ.— Մէսաժրի Մարիթիմ ընկերութեան կը յայտարարէ թէ ինքը կը կարծէ որ «Ժօրժ Ֆիլիփար»էն 412 ճամբորդ ազատուած են սովիէթական «Սովիէթս Քէյնէֆ» շոգենաւի կողմէն։

Այժմ, շոգենաւին մէջ գտնուող 900 հոգիէն 650ը ազատուած պիտի ըլլան։

Մէսաժրի Մարիթիմ ընկերութիւնը բոլոր նաւահանգիստներէն սեփողական կերպով պահանջեց ճամբորդներու ամբողջական ցուցակը։

Ընդծովեայ հեռածայն

Ժնեւ.— Ընդծովեայ հեռաձայնի նոր ձիւղի մը համար նոր կատարուած փորձեր յաջողեցան կատարելապէս։ (Ռ. Դ.)

Անգործներու թիւը Իտալիոյ մէջ

Հռոմ.— Անգործներու թիւը Ապրիլ ամսոյ վերջին օրը 1025.000 էր։ Մարտ ամսոյ վերջին օրուան 1,053,015ին դէմ։

Այս թուոյն վրայ, 282,000 հոգի նպաստ կստանային։

Սովիէթները կը ներքնեն

Մոսկուա.— Իբրեւ անցեալ կը ներքեւի «Նիւ Եորք Թայմզ»ի հրատարակած այն լուրը թէ Խ. Ռուսաստանը դիտաւորութիւնը ունի արեւելեան Սիպերիոյ մէջ համախմբել 250.000 զինուոր եւ անհրաժեշտ պատրաստութիւններ կը տեսնուին այս նամախմբումի նպատակաւ։

ԿՈՐԿՈՒԼՈՖ ՊՈԼՇԵՒԻԿ

Հռոմ.— Ոճրագործ Կորկուլոֆի առաջին տիկինը, տեսակցութեան մը ընթացքին յայտարարած է որ իր ամուսինը պոլշեւիկ էր։

ՏԵՂԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՄԱՀԱՓՈՐՁԵՐԸ ԿԸ ՇԱՏՆԱՆ ՀԱԼԷՊԻ ՄԷՋ

Անցեալ հինգշաբթի, օր ցերեկով, սուկայի մէջ, Սուպհի պէյ Պէրէքէթի կողմնակիցներէն մին, որուն միջամտութիւնը ազատած էր Ջափաւոր յիսրին կեանքը, երկու անծանօթ աւազակներու հարուածներու տեղատարափին տակ կիյնայ։ Սալէհ Թարապիշի իր ներոսութեան վարձագրութիւնը հիւանդանոցի մէջ կը փաղէ։

Անցեալ կիրակի եւս նմանօրինակ մահափորձ մը տեղի ունեցաւ, գրեթէ միեւնոյն ժամուն։ Այս վերջինը աւելի երջանիկ եղաւ, պատճառելով չափաւոր ընտրողի մը մահը։

Անծանօթ ոճրագործը փախաւ. եւ ոչ եւս կասկած չկայ թէ ան եւս չի պիտի գտնուի միւս ոճրագործներու նման։

Ինչպէս կը տեսնուի, մահափորձերը իրար կը յաջորդեն յանախակի։ Պատճառը զոհերու կողմանէ ինքնապաշտպանութեան պակասն է։ Կասկած չկայ, կամ Ջափաւորները ինքնապաշտպանութեան կը դիմեն, ապա թէ ոչ դատապարտուած են մեռնելու, կը գրէ Հալէպ հրատարակուող «Լէքիէր Տիւ Նոր» թերթը։

ՃԱՄԲՈՒ ԱՐԿԱԾՆԵՐ ՀԱԼԷՊԻ ՄԷՋ

Հալէպի մէջ, Նազուպ Մխիթարեան անուն հայ մը մօթօսիքլէթով կոխկռտած է Յովհաննէս Թաքուլեան անուն 5 տարու տղեկ մը, որ ծանր կերպով վիրաւորուած հիւանդանոց փոխադրուած է։

— Թիւ 3784 ինքնաշարժը, որուն վարիչն էր Թօֆիգ Անամի, կոխկռտած է Հայկազ Բարբարեան անուն հայ մը, որուն վիճակը եւս ծանր է։

— Թիւ 2776 ինքնաշարժը կը վարէր Յովհաննէս Տարպէքիսեան։ Ան արագ ընթացած միջոցին կոխկռտեց, ճամբու թաղին մէջ Նախլէ անուն 16 տարեկան պատանի մը եւ կոտրեց անոր ձախ ոտքը։

ՄԱԶՈՒԱՆ ՊԱՏԻԺԷՆ 15 ՏԱՐԻ ԲԱՆՏԱՐԿՈՒԹԻՒՆ

1931 Յունուար 31ին, Պաբրունի եղբայրակալ Այրէն գիւղին մէջ, չորս գործաւորներ սպաննած էին Մուսա Պէտէվի անուն գործաւոր մը։ Ոճրագործներէն երկուքը փախած էին, իսկ երկուքը ձերբակալուած եւ դատարան յանձնուած։

Ցեղ դատավարութեան ձերբակալեալները անպարտ արձակուեցան, իսկ փախուսներէն Ճրիօս Համամ մահուան եւ Նուռում Զարիֆ 15 տարուան բանտարկութեան վճիռ ստացած էին։ Վերջին դատապարտեալները ձերբակալուած եւ ի բացակայութեան ջնջուած այդ վճիռին դէմ բողոքելով վերաքննութիւն պահանջած էին։

Առջի օր, ոճրադատ ատեանը, զբաղեցաւ այս դատավարութեամբ եւ մահուան վճիռը իջեցուց 15 տարուան բանտարկութեան, իսկ Նուռում Զարիֆին ալ 3 տարուան։ Բացի այդ դատապարտեալներ 1500 ոսկի նիւթական տուգանքի դատապարտուած են։

ՍԻՒՐԻԱԿԱՆ ԴՐԱՄԱՏՈՒՆԸ 100ԻՆ 10 ԿԸ ՇԱՀԻ

Փարիզէն Պէյրութի Սիւրիական դրամատան ղրկուող հեռագրէ մը կը հասկցուի որ, դրամատունը 1931 տարուան ընթացքին 100էն 10 շահաբաժին տուած է իր բաժնետէրերուն։

ԻՆՉՊԷՍ ՎԵՐՋԱՑԱՒ ԾԽԱԽՈՏԱՎԱՃԱՌՆԵՐՈՒ ՊՈՅՔՕԹԸ

Ծխախոտավաճառներու պոյքոթին առաջին օրը, պ. Բրքլիի մօտ գացին ծխախոտի գործարաններուն տնօրէնները՝ պ.պ. Թրապլուսի, Անտրաօս, Քալան, եւ խնդրեցին որ լուծում մը տրուի այս երկու օրէնքներու միջեւ գոյութեան տարբերութեան։ Պ. Բրքլիի սիրալիր ընդունելութիւնէ մը վերջ, խոստացաւ պաշտպանել իրենց իրաւունքները։

Երկրորդ օրը առաւօտեան ժողովին մէջ, գործարանատէրերը որոշեցին վերջ տալ պոյքոթի, քանի որ պ. Բրքլիէն խոստում ստացած են։ Կէս օրէ վերջ նորէն բանակցութեան մտան պ. Բրքլիի հետ եւ խնդրեցին որ կառավարութիւնը չի գրաւէ իրենց օրէնքով պաշտօնական կնիքով փակցուած սիկարի տուփերը։ Պ. Բրքլիի խոստացաւ աջակցիլ այդ ուղղութեամբ, պայմանաւ որ վերջ տան պոյքոթի եւ ամէնքը սկսին իրենց գործերուն։ Ժամը 5ին բոլոր ծխախոտավաճառները բացին իրենց խանութները։

Կառավարութիւնը սկսած է քննել երեսփոխանական ժողովի տուած որոշումը պանդերոլի մասին։

ԱԶԳԱՅՆԱԿԱՆ ԹԵՐԹ ՄԸ Ի՞ՆՉ ԿԸՍԷ ԼԻԲԱՆԱՆՑԻՆԵՐՈՒ ՄԱՍԻՆ

«Ֆէքա էլ Արաբ» թերթը, որ Դամասկոսի ազգայնական կուսակցութեան օրկանն է, խօսելով Լիբանանի Սահմանադրութեան կախակայման շուրջ կը գրէ ի մէջ այլոց.—

Լիբանանցիները ամէն առթիւ կը յայտարարեն որ, իրենք Սիւրիացիներու եւ Իրաքցիներու հետ բաղդատելով շատ քաղաքակրթուած եւ յառաջդէմ են եւ կրնան օրինակ ծառայել անոնց։ Մինչդեռ իրենց Սահմանադրութեան կախակայման առթիւ, անոնք փոխանակ յուզուելու եւ լալու, խնդացին ու ուրախացան։ Այս ցոյց կուտայ որ Լիբանանցիները արաբական երկիրներուն ամենապզտիկներն են, որովհետեւ ոչ մէկ արաբ չի պիտի ուրախանար իր ազատութեան խլումին համար, բացի Լիբանանցիներէ։

ԵՐԿՈՒ ԱՌԱԳԱՍՏԱՆԱՒԵՐ ԸՆԿՂՄԱԾ

Մուսթաֆա Մահմուտ անուն տեղացի նաւավար մը, կիրակի օր մեկնած էր Պէյրութէն Պաղեստին երթալու համար։ Աֆէի բացերը հասնելուն պէս սաստիկ փոթորիկ մը կ'սկսի եւ ծովը կ'ալեկոծի։ Նաւակը կ'ընկղմի եւ Մուսթաֆան ու անոր ընկերակցող հինգ նաւաստիները կը խեղդուին։

Կիպրոսէն առնուած լուր մը կը հաղորդէ որ «Վաճեսք» անուն առագաստանաւը որ Կիպրոսէն Պէյրութ կուգար, ընկղմած է եւ Ահմէտ Ճէվտէթ անուն նաւաստին խեղդուած։

500 ԹԵԿՆԱԾՈՒ 15 ՊԱՇՏՕՆԻ ՀԱՄԱՐ

Ընդհանուր Ապահովութեան կողմէ յայտարարուած էր որ պէտք ունէր քանի մը պաշտօնեաներու։ Ցարդ դիմած են եւ քննութեանց մասնակցած 500 թեկնածուներ, մինչդեռ մի միայն 15 պաշտօնեաներու պէտք կար։

ԹՈՒՆԱՒՈՐՈՒՄ

Հասան Պին Եուսուֆ անուն պատանի մը, Հալէպի մէջ, իր ծնողաց բացակայութենէն օգտուելով ֆարիւղ խմած է վերջ տալու դիտումով իր կեանքին։ Վիճակը ծանր է։

ԲԱՐՁՐ ԳՈՄԻՍԵՐԻ ՆՈՐ ՈՐՈՇՄՆԱԳԻՐԸ

ՄԱՔՍԱՏՈՒՐՔԵՐՈՒ ՄԱՍԻՆ

Անկէ մօտ ամիս մը առաջ, Բարձր Գոմիսէրը մասնաւոր հրամանագրով մը կարգ մը յաւելումներ կը նշանակէր մաքսատուրքերու վրայ։ Ստորագրուած որոշմնագրի յայտարարուած թուականէն երեք օր վերջ գործադրութեան կը դրուէր նոր որոշումը եւ գործառնութիւնները կը կատարուէին անոր համեմատ։

Վաճառականները եւ առեւտրական սենեակը օրին բազմաթիւ բողոքներ բարձրացուցին եւ դիմումներ կատարեցին, խնդրելով որ որոշմնագրի ստորագրուած թուականէն առաջ ապսպրուած ապրանքները զերծ կացուցուին յաւելումէն. Բայց օգուտ չէր ըրած։

Առջի օր, Բարձր Գոմիսէրը թիւ 9 հրամանագիրը ստորագրեց որով կ'որոշէ Յօդ. 1.— Հին սակերով կընդունուին այն ապրանքներուն մաքսատուրքերը, որոնք 16 Ապրիլէն առաջ ղրկուած են ուղղակի նովանաւորեալ երկիրներ։

Այս որոշմնագիրը կարգ մը վաճառականներուն մեծ ուրախութիւն պատճառած է։

Բարձր Գոմիսէրը ուրիշ որոշմնագրով մը, Բոլոնիայէն ներածուած ծամոններուն համար, մինչեւ երկու ամիս, սկսեալ ներկայ ամսուան 1էն ի զօրու կը յայտարարէ մաքսային հին սակը։

ՖՐԱՆՍԱՑԻ ՄԸ ՍՆԱՆԿՈՒԹԻՒՆԸ ՈՐ ԿԸ ՓՐԿԷ ՇԱՏ ՄԸ ՎԱՃԱՌԱԿԱՆՆԵՐԸ

1928ին Առեւտրական Սենեակը սնանկութեան վճիռ տուած էր Քավաքլի ու Թավիլ եւ Ընկերութեան մասին, որոնք ինքնաշարժային փոխադրութիւններ կ'ընէին Պէյրութ — Դամասկոս — Պաղտատ գծին վրայ։

Այդ թուականէն մինչեւ հիմա դեռ վերջացած չէր սնանկութեան այս դատը, որովհետեւ սնանկացողները ոչ մէկ հաշիւ չէին ձգած։ Իրենց վաճառատուներուն մէջ գտնուող ապրանքները այնքան չնչին բան մըն էին որ, գրեթէ հաշուի չէին առնուէր։

Ութը ամիս առաջ, այս սնանկութեան խնդրով զբաղող սէնտիքը հաստատած է որ Քավաքլի եւ Թավիլ Ընկերութեան ընկեր էր նաեւ Ֆրանսացի պարոն Անտրէ տը Նուվէլ անուն մէկը։ Ասոր վրայ դատարանէն պահանջուած էր այդ Ֆրանսացիին ալ մասնակցութիւնը սնանկութեան։

Դատարանը, առջի օր, երկար քննութիւններէ եւ դատավարութիւններէ վերջ, հաստատեց որ Ֆրանսացին իրապէս այդ ընկերութեան հետ կապ ունի եւ վճռեց անոր ալ սնանկութիւնը։

Պարոն տը Նուվէլ, որ այժմ Ֆրանսա կը գտնուի, միլիոնատէր մըն է եւ յաճախ կուգայ Պէյրութ եւ առեւտրական գործերով կ'զբաղի։ Այս կերպով կը կարծուի որ սնանկութեան բնոյթը բոլորովին կը փոխուի եւ պարտապահանջները 100ին 100 կ'ստանան իրենց առնելիքները։

Անմիջապէս դատարանը հաղորդած է վճիռը պարոն Տը Նուվէլին եւ հրաւիրած զայն Պէյրութ։

ՖՐԱՆՍ. ՆԱՒԱՏՈՐՄԻՂԸ ՄԵՐ ՋՈՒՐԵՐՈՒՆ ՄԷՋ

Երէկ առաւօտ Պէյրութի նաւահանգիստը հասաւ Ֆրանս. նաւատորմիղը՝ 15 կտորներէ բաղկացած։ Նաւատորմիղի հրամանատարն է Ամիրալ Ռոպէրթ, որ կը գտնուի «Լօրէն» յածանաւին մէջ։ Ընդհանուր պատերազմի միջոցին «Լօրէն» յածանաւը մասնակցած է Տարտանէլի պատերազմներուն եւ շատ կարեւոր դեր մը խաղցած յաղթանակի ինչպէս։ Երկայնութիւնն է 190 մեթր եւ զինուած է 12 թնդանօթներով։ Տեւական 1000 զինուոր կը գտնուի այս պատերազմական նաւուն վրայ։

Նաւատորմիղի երկրորդ կարեւոր յածանաւն է «Ժամպար», որուն մէջ կը գտնուի փոխ Ամիրալ Հէրվէ։ Այս նաւն ալ մասնակցած է Տարտանէլի պատերազմին։ 900 զինուոր ունի։

Միւս նաւերը կը կոչուին Մարսէյլ Ֆօշ, Վերտօն, Ռաեօզ, Մէֆլօն, Կեփար, Թուրնէյ եւայլն։

Այս նաւատորմիղը կը բաղկանայ 30 կտորներէ, որուն կէսը ցրուած են Ալեքսանտրէթ. Թրիբոլի։

Ամիրալ Ռոպէրթ ժամը 10ին այցելեց Բ. Գոմիսէրն ու Հանր. Նախագահը եւ երեկոյեան ճաշի հրաւիրուեցաւ մայրիներու պալատը։ Նաւատորմիղը մինչեւ ամսոյս 26ը պիտի մնայ մեր ջուրերը, վերջը պիտի մեկնի Յունաստան։

Մանրամասնութիւնք վաղը։

ԱԶԳԱՅԻՆ ՍՈՒԳ «ՖԻԼԻՓԱՐ»Ի ԱՂԷՏԻՆ ՀԱՄԱՐ

Մէսաժրի Մարիթիմ Ֆրանսական ընկերութեան պատկանող «Ֆիլիփար» շոգենաւին ենթարկուած աղէտին համար, առջի օր, Բարձր Գոմիսէրութիւնը եւ տեղական կառավարութիւնը իրենց դրօշները կէս պարզեցին, ի նշան սուգի, որովհետեւ այս աղէտը կը նկատուի ազգային աղէտ մը Ֆրանսայի համար։

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ

Կը փնտռեմ քոյրս Վարդուհի Աբրահամեանը, բնիկ Տէօրթ — Եօլցի, հօրը անունը Գէորգ Պօյանեան, մօրը Մարթա Աբրահամեան, կորսուած է Ընդհանուր Պատերազմին. Զինադադարին Թիֆլիսի կողմերը եղած է լուր տուողին կարեւոր նուէր մը։ Հասցէս՝

Victoria Aprahamian
H. M. S. Hammana
(R. Libanaise)

ՍԱԿԱՐԱՆ ՊԷՅՐՈՒԹԻ

19 ՄԱՅԻՍ 1932

	Ս. Դ.
Եգիպտ. թղթադրմ.	476.50
Անգլիկն. »	465
Տոլար »	125.50
Թրքական »	59.75
Պանք Օթթոման	125
Իտալական Լիր 100	645
Յունական Տրախմի 100	90
Անգլ. ոսկի	605
Ֆրանս. »	482
Օսման. »	550
Արծաթ մէճիտ	25
Գրէտի Ֆոնս. Ա. Ֆ.	525
» » Բ. »	281
» » Գ. »	370

Մէֆրեան եղբարք Րիւ Ֆօշ Թէլէֆօն՝ 5-19

ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԵՑԷՔ Հ. Մ. Ը. Մ.-Ի ՄԱՐԶԱՀԱՆԴԷՍԻՆ
Անմոռանալի պիտի ըլլայ մարզիկներու թիւով ալ պատրաստութեամբ!
ՄԱՅԻՍ 22ԻՆ ԿԻՐԱԿԻ Կ. Ե., ՌԱՍ-ՊԷՅՐՈՒԹԻ ՖՈՒՏ. ՄԱՐԶԱՎԱՅՐԻՆ ՎՐԱՅ

304

բանիկ սկսաւ աշխատիլ այդ գունդերը ղրկելու ճակատ։

Հրաման հրամանի ետեւ հանեց, բայց մարդ ընող չեղաւ։

Անդրանիկ գումարեց այդ գունդերու սպաներու և գլխաւոր զինուորներու խորհրդակցական ժողով։

Ես ներկայ չէի այդ ժողովին, բայց Անդրանիկ իր վերադարձին պատմեց ինձ հետեւեալը։

— Այդքան վճռաբանութենէ, աղաչանքներէ և խնդրանքներէ յետոյ՝ մեր հերոս գունդերը համաձայնեցան առաւօտուն դիմելու ճակատ պայմանաւ որ չուտով փոխարինուէին ուրիշ զօրքերով։

Ի՞նչ պատճառաբանութիւն ունին ճակատ չերթալու. կը հարցնեմ Անդրանիկի։

— Մենք կ'երթանք և Կարսը կը պաշտպանենք, կը պատճառաբանեն։

Կովկասի մէջ կռուողներ կան և դուք մեզի չէք ըսեր, որպէս զի այստեղ կռիւ ընէք Թուրքերու հետ, կը պատճառաբանեն։

— Եթէ իսկապէս Կովկասի մէջ կռուողներ կան, կ'ըսէ Անդրանիկ, առաւել եւս մենք պարտական ենք այստեղ կռուելու և չթողելու, որ սահմանցիները միանան Թաթարներու։

Չէին ուզեր հաւնիլ։

Ռուս սպաները յօժար են ճակատ երթալու, կ'ըսէ Անդրանիկ, և կ'աւելցնէ. ես յայտ չունիմ այս գունդերէն՝ միայն մէկ երկու օր ճակատը մնան և չը թողուն որ Թուրքերը Իլիճան գրաւեն՝ մեր զինուորները կը գրաւեն։

— Մէկ կի 1000 աղայով աւելի գործ կարելի է տեսնել քան այս գունդերով։

Բայց մեր զինուորները չէին հասնէ։

76 301

— Որքա՞ն ուտելիք կայ Կարնոյ մէջ, կը հարցնէ Անդրանիկ Մոսկվայի կոմիտէի լիազօր Սողոմոնեանին։

— Ութն օրուան ուտելիք ունինք, կը պատասխանէ Սողոմոնեան։

Անդրանիկ թունդ կ'ելլէ և կը հարցնէ անհանդարտ թօնով։

— Եթէ իսկապէս ութն օրուան ուտելիք կար, ինչո՞ւ չհեռագրեցիք մեզի, որպէս զի մենք ալ ճակատի ինքնապաշտպանութեան չձեռնարկէինք, դուք կը հասկնա՞ք արդեօք, որ եթէ հաց չունենանք՝ չենք կրնար փամփուշտ ունել և կռուիլ։ Ռազմամթերքը կարեւոր է, բայց ուտելիքը աւելի կարեւոր է, որովհետեւ կարելի է փայտով ու քարով կռուիլ։

— Ժողովուրդը կը յուսահատէր եթէ այդպէս հեռագրէի, կը պատասխանէ Սողոմոնեան։

Անդրանիկ կը զայրանայ սուրը կը քաշէ, սպառնալով Սողոմոնեանի ճիշդը խօսիլ։ Սողոմոնեան վախցած՝ կը պոռայ։

— Վեց ամսուան ուտելիք ունինք, փաշա՛։

— Ինչո՞ւ առաջ ութը օրուան ըսիք, կը հարցնէ գարձեալ Անդրանիկ։

— Որպէսզի խնայողութիւն ըլլայ, կը պատասխանէ մեր միամիտը։

Անդրանիկը կը խրատէ Սողոմոնեանը այդ սուտերը թողել ժողովուրդին, բայց իրեն պէտք է ըսել ճիշդը։

Ի միջի այլոց ըսեմ այստեղ, որ Անդրանիկի Կարին գալէն մինչեւ հիմայ (երեք օր) տակաւին կը կերակրուէր Թիֆլիսէն մեզի հետ բերած միթապատուղով։ Քանի անգամ դիմում ըրինք իրեն սատնալու համար, բայց մերժում ստացանք։

Անդրանիկ իր մօտ կը կանչէ Աղամալեանը։

— Ի՞նչ մթերքներ ունիք դուք ձեր ձեռքին տակ։

— Ո՛չ մի մթերք, կը պատասխանէ Աղամալեան։

ԳՐԱՍԵՐՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ

ՍՏԱՑՈՒԱԾ ՆՈՐ ԵՒ ԸՆՏԻՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

«ՆՈՐ ՕՐ» ԳՐԱՏՈՒՆԷՆ

Ցեղափոխականի Մտքերը, Ք. Միխայէլեան	10 Ֆր.
Խենթ եւ Ջալալէդդին, Բաֆֆի	25
Հ. Հ. Դագումն ու զարգացումը, Ալ. Խաթիսեան	40
Գարնանային, Վ. Շուշանեան	40
Իմ Գիրքը, Ա. Աճառոնեան	20
Թափառաշրջիկները, Ռեճ	15
Վանի Հերոսամարտը, Օճ. Մխիթարեան	20
Խաչագողի Ճիշատակարանը, Բաֆֆի	25
Աղքատին Գատիւը,	25
Ամիրային Աղջիկը, Ե. Սրմաճէօխանճեան	30
Գէնհուր	18
Քամելիազարդ կինը	8
Դերասանուհին, Լ. Շանթ	6
Միացեալ եւ Անկախ Հայաստան	8
Դարձ, Լ. Շանթ	10
Բքիշկին գրքէն փրցուած էջեր, Ռ. Սեւակ	8
Մեր Գատասխանը Ց. Քաջազնունիի, Ա. Զիլինկիրեան	5
Անուշ, Ց. Թումանեան	13
Խորհուրդներու Մեհեանը, Ց. Օշական	10
Որդիների Գայքարը Հայրերի Դէմ, Գ. Նժդեհ	10
Թուրքերը եւ Մենք, Նեմեսիս	8
Կարմիր Ժամուց, Ա. Արփիարեան	30
Վոսփորի Գաղտնիքը	25
Թէօֆիանօ	5
Ալպօմ (հէքեաթներու), Շ. Նարդունի	15

Դիմել՝ Գրավաճառ Գ. ՀՐԱՆԴ Ց. ԱՊԱՃԵԱՆԻ, B. P. 879 BEYROUTH

ՊԱՆԴՈՒԿ ԼԻՒՔՍ

ՋԱՀԼԷ

Հայկական ամենաընտրագոյն պանդոկը «ԼԻՒՔՍ»ին Զահլէի մէջ, ծաղկաւէտ պարտէզով,

ԽԻՍՏ ՕԳՍՈՒՆ ՍԵՆԵԱԿՆԵՐ

ՈՐ ԿԸ ԲԱՂԿԱՆԱՑ 1. 2. 3, 4, ՄԱՀՃԱԿԱԼՆԵՐԷ

1. ՀԱՄԵՂ ՁԱՇ, ՄԱՔՈՒՐ ԵՒ ԱՆԹԵՐԻ ՍՊԱՍԱՐԿՈՒԹԻՒՆ.
2. ԳԻՆԵՐԸ ԽԻՍՏ ՁԱՓԱԻՈՐ.
3. ՏՈՒՆ ՓՆՏՈՂՆԵՐՈՒՆ ԱՄԷՆ ԴԻՒՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ.

Տէր եւ Տնօրէն՝ Գ. ՊՈՐՏԻՋԳԱՆԵԱՆ

ՏՕՔԹ. Հ. ԼՈՒՍԻՆԵԱՆ

(ՀԱԼԷՊ)

Նախկին քժիշկ Միջագետքի Զինուորական հիւանդանոցներու եւ վաստակաւոր ներքին հիւանդութիւններու

առագ, արմատական, խղճամիտ դարմանում:

Հիւանդ կ'ընդունի առաւ. or ժամը 8—12 եւ 2—6 իր դարմանատան մէջ.

Հարկ Ննյայ չաղ. Թաղվոյի բնակութեան կայարան, քիւ 7

Բշ. եւ Ուրբաթ օրեր ալքատաց մը

ԳԱԲՐԻԷԼ Թ. ԹԷՐԶԵԱՆ

(ԵԼԵՔՏՐԱԿԱՆ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ)

Հիմնուած 1921 ին Գոլիս-Հերթ

Խիստ դիւրամատչելի պայմաններով կը կատարենք ամէն կարգի ելեկտրական լոյսի գեղեցկումներ (Intsallation), ինչպէս նաեւ մօթէօր եւ ջեռմօճներ:

Վաճառատունս կ'սպասնձնէ նաեւ բոլոր ելեկտրագործիքներու նորոգութիւններ: Մասնաւոր սպասարկութիւն բնակարաններու ելեկտրա-նորոգմանց: Վաճառատուն Philips եւ Lux ելեկտր. լամբերու եւ ամէն տեսակ ելեկտրական պիտոյքներու:

Վճարման դիւրութիւններ.

Հասցէ — Վ. Ուզունեանի գրասեղ կից Գուրճ. B. P. 491

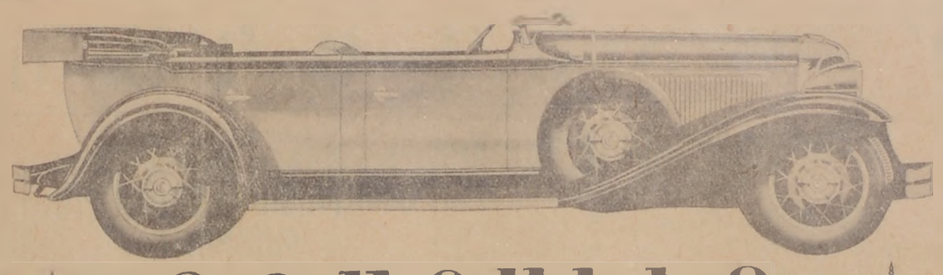

ԳՌԱՅՍԼԵՐ

ԱՆԽԱՐԻԱՒՈՐՉԱԿ ԻՆՔՆԱՇԱՐԺՆԵՐՈՒ ՈՐՈՇՄԱՄԲ 6-8 ՍԻԼԻՆԴՐ ՈՒՆԻՆՔ,

ԱՄԵՆԱՏՈՂՈՒՆ ԵՒ ԳԵՂԵՑԻԿ ՄԱՐՔԱՆԵՐՆ ԵՆ ՀՐԱՊԱՐԱԿԻ ՎՐԱՑ ԵՒ

ԿԸ ՓՆՏՈՒԻՆ ԱՄԵՆՈՒՐԵՔ:

ԳՌԱՅՍԼԵՐ ինքնաշարժներու մասնաւոր յատկութիւններն են՝ ՏՈՂՈՒՆՈՒԹԻՒՆ, ԳԵՂԵՑԿՈՒԹԻՒՆ, ՉԱՓԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆ եւ ՀԱՆԳՍՏԱՒԼՏՈՒԹԻՒՆ, վճարման դիւրութիւններ կը տրուին.

ԳՌԱՅՍԼԵՐ մօնթրու բոլոր կտորները պատրաստ կը գտնուին մեր վաճառատուներուն մէջ, Լիբանանի, Սուրիոյ եւ Իրագի ընդհանուր ներկայացուցչութիւն՝

NAAYEM MOTOR IMPORT Co. BEYROUTH B. P. 869, TÉL. 32—29

Հիւս. Սուրիոյ ներկայացուցիչներ՝ Գ. և Մ. ԱԶԻՐԵԱՆ, B. P. 202, Հալէպ

ՏՔԹ. ՍՈԿՐԱՏ ԱԻԵՏԻՍԵԱՆ

ՎԻՐՍԲՈՑԺ - ՍՏԱՏՆՍԲՈՑԺ

ՎԿԱՅԵԼ ՊԷՏՐՈՒԹԻ ՍՄԵՐԻԿԵԱՆ ՀԱՍԱԼՍԱՐԱՆԷՆ

Կրնդունի՝ առաւ or բացի կիրակիներէ կէսօրէ առաջ 8—12 կէսօրէ վերջ 2-6

Հասցէ՝ Capucinներու եկեղեցիին կից Արդարութեան պալատին եռակ։

ՍՊԱՌՆԱՑԱՐ կոշիկներ մինչ ամենադիմացկուն, ամենագեղեցիկներն եւ ամենաժուռն եւ ամենագներկելիներն եւ.

ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ՝ ՆԱՃԱՐ ԵՂԲԱՅՐՆԵՐՈՒ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ

ՏՕՔԹ. ԳԵՈՐԳ ԿԷՐԿԷՐԵԱՆ

Վկայեալ Lauréat Ես իկ ի Interne եւ ապժ մասնագէտ ՄԱՍՆԱԳԷՏ բժիշ Ծրանեական հիւանդանոցի ԱՉՔԻ, ՔԹՐ, ԿՈՒՈՐԴԻ, ԱԿԱՆՋԻ և ԳԷՆԻ հիւանդութիւններու բաժնին:

Հիւանդ կ'ընդունի կէսօրէ վերջ ժամը 2—6

իր գրիֆիին մէջ rue de Damas, No. 15

Հիւանդներ ուղղակի հիւանդանոց կ'ընդունուին իր կողմէ տրուած մուտքի բարօրով:

Աղքատ հիւանդներու ձրի դարմանուած, ամէն օր կէսօրէ առաջ ժամը 10—12, հիւանդանոցի դարմանատան մէջ։

ՏՕՔԹ. Գ. ՏԱՎՈՒՏԼԱՐԵԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ՆԵՐՔԻՆ ԵՒ ՎԻՆԵՐԵԿՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

Իր դարմանատունը հաստատած է, *ԱՍՍՈՒԻՐ* վոդոց, Տօքթ. Նօզդաճեանի (առամնաբոյժ) դարմանատան կից.

Ընդունելութեան ժամեր՝

կէսօրէ առաջ ժամը 8—12
» վերջ » 2—6

Կարի եւ Ձեւագիտութեան Դասընթացք

ՏԻԿԻՆ ՄԱՌՒԻ ԵՐԱՄԵԱՆ

ՎԿԱՅԱԾԱԼ ԴԵՐՁԱԿՈՒՀԻ

ԲԱՐԻՁԷՆ ԵՒ ՎԱՇԻՆԿԱԾՕՆԷՆ

Կարի եւ ձեւագիտութեան մասնագիտուհի, Տիկին Մառի Երամեան կը վերադառնայ իր առհասանոցը, Մեծ Սեւայի դիմացը Նո. 78 տան երկրորդ արկը:

Երեք ամսուան միջոցին կը սորվեցնէ ամենավերջին ճոռաձեւութեամբ, կար եւ ձեւագիտութիւն իր բոլոր բարդութիւններով եւ արդիական մեթոդներով, Droit-fils մէթոտով: Իր աշակերտուհիները կ'օժտեն Բարիզի ազատարուեստից Académie Daydou վկայականով։

ՓՍՍՏԱԲԱՆ

ԽԱՉԱՐԻԿ Թ. ԹԻՒԹԻՒՆՃԵԱՆ

(Տօքթ. իրաւագիտութեան)

ԿՍՏԱՆՁՆԷ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԴԱՏԵՐ

Ընկերակցութեամբ հանրածանօթ փաստաբան ՄԷԹՐ ԱԶԻԶ ԷԼ ՀԱՇԷՄԻ

Գրասենեակը բաց է կէսօրէ առաջ 9—12 կէսօրէ վերջ 3—6

Rue Allenby, Immeuble NESSOULI **ՀԵՌԱՀԱՅՆ 1—28**

Տակաւին շիմուած? Վայելուչ տեսք հնչուն եւ քաւական ծախք Ահա յատկանիշները

ՈՐՈՆՅՄՈՎ ԿԸ ՁԱՏՈՐՈՇՈՒԻՆ

ԱՓՕԼԼՕ ՓՕՆՕՆԵՐԸ

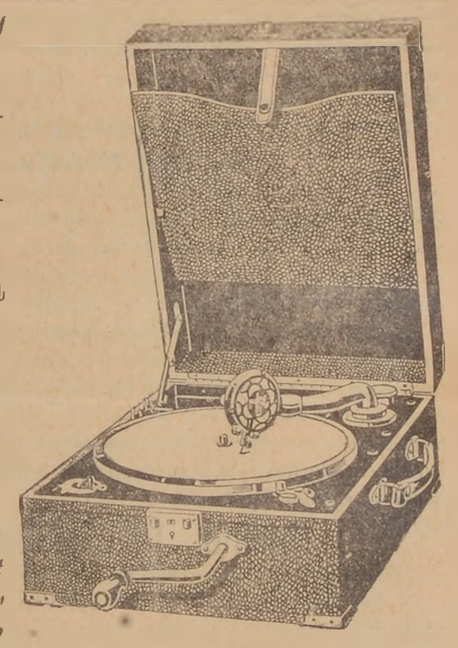

Հրապարակի վրայ կըտնէ ղ բոլոր մարքանէ րու հետ կը մրցին Ապոլլօ փոնօները: Մանաւանդ վերջին նոր մօտէլները, որոնք հասած են արդէն, անզերազանցելի են իրենց տոկունութեամբ, վայելչութեամբ և ժամչելի գիներով։

APOLLO GRAMOPHONE Co. Ltd

(of London)

ԱՓՕԼԼՕ՝ ՓՕՆՕՆԵՐՈՒ ԹԱԳԱՒՈՐԸ !!!

Կատարեալ համոզում գոյացնելու համար կ'ըզամ մը այցելեցէք

MAISON APOLLO, Rue de la Poste, BEYROUTH

Փորոգիչ եւ ճօնօր՝ ամէն ձեւի, անվիճելի օրակ եւ առաւելութիւններ գիւրամատչելի գին, վճարումի դիւրութիւն։

Ընդհ. Ներկայացուցիչ՝ Սիւրիոյ, Պաղեստինի, Անդրյորդանանի, Միջագետքի եւ Կիպրոսի. — ԴՈՒՐԳԷՆ ՍԻՆԱՆԵԱՆ

KOURKEN SINANIAN, Boîte Postale 642, BEYROUTH (Syrie)

Անդրանիկ յստակ էր, որ Աղամալեան՝ սպայ Թորոսեանի բաց է թողած 400 փութ չաքար, կը հարցուփորձէ այդ մասին:

— Տեղեկութիւն չունիմ, կը պատասխանէ Աղամալեան:

Անդրանիկ անձամբ դիմեց Թորոսեանի ժիջնաբերդը, կոտրեց դուռը և դուրս բերաւ 400 փութ չաքարը բժ. Զավրիէֆի ներկայութեան:

— Այս չաքարը ո՞վ տուաւ ձեզ, կը հարցնէ Անդրանիկ:

— Պ. Աղամալեանը:

— Ինչո՞ւ:

— Իմ գունդիս համար, կը պատասխանէ Թորոսեան:

— Ի՞նչ գունդ, դուք ձեր անձնական գո՞ւնդ ունիք:

— Այո՛, կը պատասխանէ Թորոսեան:

— Քանի՞ զինուոր ունիք առ այժմ, կը հետաքրքրուի Անդրանիկ:

— Առ այժմ, կը մտմտայ Թորոսեան, առ այժմ 25 զինուոր:

— 400 փութ չաքարը քանի՞ հինգ զինուորի համար, չէ՞:

Քննութենէն կը պարզուի թէ վուրգոններ կը գործեն կարնէն Սարիղամըշ չաքար և ալիւր տեղափոխելով:

Թորոսեան երրորդ անգամն էր Հայ Զինուորական Միութեան:

Խարբերդի և Տրապիզոնի գուռներուն առջեւ պարիսպէն դուրս չաքարի փոքրիկ բլուրներ կային, ձիւնով ծածկուած:

— Այստեղ առուն մը աչխատանք կայ կատարելու նախ քան պատերազմը, կ'ըսէ Անդրանիկ, բայց կը ջանայ մէկ քանի օրուան մէջ գլուխ բերել:

Անդրանիկ կը վազէ մթերանոցները,— կերուխումի աչխարհ: Ամէն մարդ իր որոշ սեփականութիւնը ունի: Անդրանիկ կր ձեռնարկէ մթերանոցներու կարգադրութեան: Մաքրել կուտայ ձիւնը չաքարի բլուրներուն վրայէն և սաւաններ փռել կուտայ:

Նոր մարդիկ կը նչանակէ մթերանոցները իրրեւ գլխաւոր, կ'այցելէ զանազան անգամներ տեսնելու թէ գործը լաւ կը ընդանա՞յ արդեօք:

Ծուսահատական վիճակ:

— Անդրանիկի կը մտածենայ ազգային մը և կը յայտնէ թէ, մեր լիազօրները եկեղեցիի ապրանքները ասճուրդի հանած են, ու կը ծախեն Թուրքերուն:

Անդրանիկ կը չուարի, ո՞ր մէկուն հասնի: Ձակատին վրայ ուազմական գործ կայ, Թուրքերը կ'սպառնան:

Եկեղեցիի ապրանքները կր պատկանին տարագրուած Կարնոյ հայ վաճառականներու, որոնք ապահովի մնացած էին Թուրքի օրով. Ռուսները միայն առին ռուս բանակի պէտք եղած կաչին, իսկ մնացածները պահեցին: Հայերը աճուրդի առին:

Անդրանիկ ոչ մի կերպ ժամանակ չունեցաւ հասնելու այդ աճուրդին.

Ձակատի գործը աւելի կարեւոր էր:

Անդրանիկ կը վազէ Ա. և Դ. գունդերու հաւզելու համար, որ սկզբին ճակատ առժամեայ դրութիւնը փրկելու համար

Ա. ԵՒ Դ. ԳՈՒՆԴԵՐԸ

Ինչպէս գրած էի, կարին կը գտնուէին Ռուսահայոց Քօրբուսի Ա. և Դ. գունդերը, որոնք կը բաղկանային 4—600 հոգիէ ամէն մէկը:

Գնդապետ Բէժանբեկօֆ ժամանեց կարին եւ Անդ-

KLIM

փոշիկաթիւ առաւելութիւնը

KLIM յաւ կաթ մըն է: Սթէ անոր վրայ աւելցնենք 7 | 8 համեմատութեամբ պարզ ջուր, պիտի ստանանք քաւմ, ածուղարար եւ սերուն կաթ մը որ ունի դաշտային քաւմ կաթի մը համը, հոտն ու սննդաւտու արժէքը:

Մանկիկը դիւրութեամբ կը մարսէ Klimը որ *խէօլ* ու ծաս սննդաւտու կաթ մըն է:

Ինչ ուրախութիւն ձեր զաւակներուն եւ մանկիկներուն համար:

Միօտ ու ամենուրեք քաւմ կաթ կարելի է ունենալ *ՔԼԻՄ* փոշիկաթով:

Klimը կը լուծուի պաղ կամ գաղջ ջուրի մէջ: Պէտք է զայն դնել ջուրին մակերեսը ու զարնել ցնգալով մը:

SPELL IT BACKWARDS

AZTAG
JOURNAL QUOTIDIEN ARMÉN.
B. P. 587
BEYROUTH, Liban
Directeur - Propriétaire
HAIG BALIAN

ԳԱՂՈՒԱՏ
Սիւրիա տար. 550, վեցամսեայ 300 ս. դ.
Ուրիշ. տարի. 7, վեցամսեայ 4 ոսկի

ԱԶԴԱԿ

ՕՐԱԹԵՐԹ
ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԳԻՏԱԿԱՆ

ازتـــاك
جريدة سياسية ادبية اقتصادية حرة

ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ ՄԱՅԻՍ 24 1932
ԳԻՆԸ ՔԱՍԸ 2.50 Ս. Դ.

Հ. ՏԱՐԻ | Ամեն առաւոտ պէտք է բեր թերթս ցուրեկին հասցէին | Տնօրէն — Խմբագիր՝ ՀԱՅԿ ՊԱԼԵԱՆ | Չհրատարակուած ձեռագիրները չեն վերադարձուիր | Թիւ 61 (638)

Պ. ԲՕՆՍՈՒԻ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ ԿԸ ԳՆԱՀԱՏՈՒԻ ՓՐՆՍ. ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹԵԱՆ ԿՈՂՄԷ

ՄԱՀԱՓՈՐՁԵՐՈՒ ԱՌԱՋՔԸ ԱՌՆԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ

ՓՐՆՍ. ՆԱԽԱՐԱՐԱՑ ԽՈՐՀՈՒՐԴԸ ԽԻՍՏ ՈՐՈՇՈՒՄՆԵՐ Կ'ՈՒՏԱՑ ՕՏԱՐԱՀՊԱՏԱԿՆԵՐՈՒՆ ՀԱՄԱՐ

Փարիզ։— Նախարարաց Խորհուրդի ընթացքին հետևեալ որոշումները տրուեցան։

ա. Ընդհանուր Ապահովութեան քննիչները թէհններու մէջ պիտի ելնեն սահմանագլխային կայարանները և ճանապարհի ընթացքին պիտի քննեն ինքնութեան թուղթերը։ Անոնք պիտի մատնանշեն անմիջապէս կանոնաւոր վաւերաթուղթեր չունեցող օտարականները, անոնց վտարման համար։

բ. Բրէֆէները (կուսակալները) պիտի պատրաստեն կամ հիւպատոսները վիզա պիտի ընեն «Նանսէնի անցագիր» կոչուած անցագիրները ներքին գործոց և Արտաքին գործոց նախարարներուն կողմէ տրուած որոշումէն չեղոյ միայն։

գ. Պանդոկապետները կամ օտարականներու բնակարան տուող բոլոր անձերը պարտաւոր պիտի ըլլան անոնց ներկայութիւնը ոստիկանութեան քօմիսէրին հաղորդել 24 ժամուան մէջ։

դ. Օտար կառավարութեանց հետ Ֆրանսայի փոխյարաբերութեանց և հանրային անդորրութեան ընդհանուր պայմաններու տակ առանձինն կամ ընկերակցութեան մը ծոցին մէջ գործող կարգ մը օտարականներու քաղաքական գործունէութեան վերջ մը դնելու նպատակաւ, կուսակալները պարտաւոր պիտի ըլլան ամէն տեղեկութիւն քաղել այս մասին և զանոնք անմիջապէս հաղորդել ներքին գործոց նախարարութեան, շահագրգռուողներուն պատահական վտարումին համար։

ե. Պիտի վտարուի այն ամէն օտարական ոչ-կանոնաւոր կացութեան մը մէջ կամ մերժուած է ինքնութեան թուղթ տալ իրեն կամ ինքնութեան թուղթը ետ առնուած է իր ձեռքէն։

Դատական նախարարը կը հրաւիրէ ընդհ. դատախազները որպէսզի օրէնքի խիստ գործադրութիւնը պահանջեն այն օտարականներու նկատմամբ որոնք Ֆրանսա վերադարձած են հակառակ վտարման որոշմանագրի մը։

ԿՕՐԿՈՒԼՈՖԻ ՀԱՄԱՅՆԱՎԱՐ ԳՈՐԾՈՒՆԷՈՒԹԻՒՆԸ

Փարիզ։— Արտաքին գործոց նախարարութեան եկող տեղեկութեան մը համաձայն, Պուկարիա ապաստանած նախկին խազախ գնդապետ մը յայտարարած է Սոֆիայի Ֆրանսական դեսպանատան թէ Կօրկուլօֆ պոլշևիկեան գործունէութիւն մ'ունեցաւ Կովկասի եւ Տաղիսթանի մէջ։

ԿՕՐԿՈՒԼՕՖԻ ՄՏԱՑԻՆ ՎԻՃԱԿԸ

Փարիզ։— Ոճրագործ Կօրկուլօֆը քննելու համար նշանակուած մասնագէտ բժիշկները չկրցան տակաւին քննել զայն, այսու ամենայնիւ, արիւն առնուեցաւ իրմէ լուսաբանելու համար իր ֆիզիքական վիճակը։

ԿՕՐԿՈՒԼՕՖԸ ԿՕՐԿՈՒԼՕՖ Է

Փարիզ։— Կառավարական բժիշկը յայտարարեց թէ Կօրկուլօֆ մարմնոյն վրայ չունի ոչ մէկ սպի, այսպիսով ջրելով ռուս Ասթաքօֆի վկայութիւնը, որը կը յայտնէր թէ Կօրկուլօֆ իրականին մէկ կը կոչուէր Զօլօթարօֆ և սպի մը ունէր իր թևին վրայ։

ԺԷՕ ԼՕՆՏՕՆ ՔՆՆՈՒԹԻՒՆ ԿԸ ԿԱՏԱՐԷ ԿՕՐԿՈՒԼՕՖԻ ՄԱՍԻՆ

Փարիզ։— «Ժուրնալ»ի անխոնջ աշխատակիցը որ իր քննութիւնը աւարտեց Տնիէսթերի ափերուն վրայ սովիէթներու կողմէ գործուած սպանութեանց մասին, Պ. Տուժէրի սպանութեան հետևեալ օրը Փարիզէն մեկնեցաւ դէպի Բրակա ուր Կօրկուլօֆ ապրած էր Ֆրանսա գալէն առաջ։ Ֆրանսացի լրագրողի քաջած առաջին տեղեկութիւնները կը հաստատեն պաշտօնական զեկոյցին գլխաւոր կէտերը։ Կօրկուլօֆ յարաբերութիւն մշակած է պոլշևիկ տարրերու հետ, անոնց կասկածելի կեանք մը և անբարոյական ընթացք մ'ունեցած է միշտ։ Պ. Ժէօ Լօնտօն կը գրէ.

«Կօրկուլօֆի տարօրինակ յարաբերութիւնները, իր յայտնի բայց աղբիւրով անհասկանալի յարեկեցիկ վիճակը, անբացատրելի ծարաւուցած էին զինք Բրակայի ռուսերուն մէջ որոնք գէշ տպաւորութիւն ստացած էին այն այցելութիւններու մէջ զոր նա կատար Թէրէզայի վիլլան որը կեդրոնատեղին է Պոլշևիկեան Առևտրական Պատուիրակութեան Չէխոսլավաքիոյ մէջ և ուր կը վխտան կէփէուի գործակալները, Ճարտարօրէն դիմակաւորեալ կերպով, ինչպէս որ Եւրոպա գտնուող սովիէթական առևտրական պատուիրակութեանց բոլոր կեդրոնատեղիներու մէջ։

«Ռուզանի խոպոխները կասկածելի աչքով մը կը դիտէին զինքի այս ենթադրական ընկերոջ վրայ զոր անոնցմէ ոչ ոք ճանչցած չէր և որը փոխանակ Ռուսաստանէն մեկնելու, իրենց պէս, Սև ծովու և որը փոխանակ Ռուսաստանէն մեկնելու, իրենց պէս, Սև ծովու ճամբով, եկած էր լեհական գերեվայր քէմբէ մը, Լեհաստանի պոլշեւիկեան բանակներէ գրաւումէն յետոյ։

«Այս յոյժ կարևոր կէտին մասին, ոչ մէկ կասկած թոյլատրելի չէ։ Զայն ճշդած ըլլալէ յետոյ ես ի վիճակի եմ յայտնելու թէ Կօրկուլօֆ Փարիզ եկած է թիւ 3,096 | 2 | 111 և 27 հակտեմբեր 1921 թուակիր անցագրով։ Անկիւ չէր գար ուրեմն, ինչպէս որ յայտնեցին Տէնիքինի և վրանկէլի սպիտակ բանակներէն, որուն մէջ եղած չէ նա երբեք ո՛չ սպայ, ո՛չ զինուոր, այլ կուգար կաբմիր բանակէն, պոլշևիկներու քովէն»։

ՀՆԴԿԱՍՏԱՆԻ ԽՌՈՎՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Գօմպէյէն կը հեռագրուի «Էլ Ահրամի»ին։—

Գօմպէյ, 18 Մայիս.— Խռովութիւնները չարունակեցին նաև այսօր։ Եւ օրուան լրանալուն, զոհերու թիւն էր՝ 11 սպանեալ և 98 վիրաւոր։

Այսու ամենայնիւ զինուորները կը հետապնդէին կուռողները վերջին աստիճան խստութեամբ և իրիկնամուտէն յետոյ դուրս ելնելու արգելքը յարգուեցաւ կէտ առ կէտ։

Բազմաթիւ խանութներ բացուեցան նորէն բռնի ուժով և բոլոր ապրանքները թափուեցան փողոց։

Գիշերամուտին կացութիւնը խաղաղեցաւ։

Կարելի է ըսել ընդհանուր կերպով թէ այս խռովութիւնները որեւէ կերպով անհանգստութիւն չպատճառեցին օտարականներուն։ Բացի սա պարագայէն թէ անոնց համար դժուարին էր իրենց գործերով զբաղիլ խռովեալ շրջաններու մէջ և թէ անոնք ծանրաւած էին սովորականէն աւելի սուղ վճարել անհրաժեշտ պիտոյից գիները։

ԶՈՀԵՐՈՒ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԹԻՒԸ

Գօմպէյ, 18 Մայիս.— Խռովութիւնները կրկին սկսան օրը լուսնալուն և չորս հոգի սպաննուեցան և վաթսուն հոգիի չափ ալ վիրաւորուեցան չերեկուան սիյոցին։ Զոհերու ընդհանուր թիւն է այժմ 92 սպանեալ և 910 վիրաւորեալ։

Այսու ամենայնիւ, անգլիական զինուորներու ներկայութիւնը վստահութիւնը վերահաստատելու վրայ է։ (Ռ. Գ.)

Գօմպէյէն կը հեռագրուի «Էլ Ահրամ»ի։

Գօմպէյ, 19 Մայիս.— Ոստիկանութիւնը ոգքի վրայ է 72 ժամ ի վեր։ Բայց քանի մը ժանտի գործարաններու մէջ պատահած խռովութիւններու որոնց մասին տեղեկութիւն տրուեցաւ արդէն և որոնք քիչ մնաց որ պիտի փոխուէին յայնածաւալ հրդեհներու, քաղաքը քիչ մը խաղաղ կ'երևայ։

Այսու ամենայնիւ, 19 նոր զոհեր արձանագրուեցան։ Բայց իշխանութիւնները կը հսկէին և կուռողները կը հետապնդէին վերջին աստիճան խստութեամբ։

Բոլոր թաղերը շրջապատուած են զինուորներով, մինչդեռ ոստիկանութիւնը տունէ տուն կը մտնէ խուզարկութիւն կատարելու համար։

Քովերնին գողցուած առարկաներ գտնուող բոլոր անձերը կը ձերբակալուին և ոստիկանութեան տրամադրութեան տակ կր մնան 15 օր։

ԽԱՌՆԱԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ՎԵՐՋ ԳՏՆԵԼՈՒ ՄՕՏ ԵՆ

Պոմպէյ 19 Մայիս.— Հակառակ այս առտուան խռովութեանց նշաններ կան թէ խառնակութիւնները վերջ գտնելու վրայ են։ Սպասելով այդ բանին, ոստիկանութիւնը, թէպէտև պարտաւորեալ իր երեք օրուայ ջանքերուն հետեւանքը, կը հետապնդէ իր գործը։ Անիկա երեւան հանեց զէնքերու մթերք մը հազարաւորի մը կարգին մէջ։ Զէնքերը կր կայանան տեսակ տեսակ դանակներու, դաշոյններու և կացիններու մէջ և թագնուած էին հաց փոխադրելու յատուկ կառքի մը մէջ։ Կառապանը որ ժամանակաւոր մըն է հազուած էր հնդիկներու պէս։

Քաղաքը հանդարտ է այժմ, թալանի ամէն տեսակ փորձ կը զսպուի արագօրէն։ (Ռ. Գ.)

Պոմպէյ 20 Մայիս.— Երէկուան դէպքերը իրենց հետեւանքը ունեցան 23 սպանեալ, 95 վիրաւորեալ և 55 ձերբակալութիւն։ Կացութիւնը կը մնայ յոյժ ձգտեալ վիճակի մէջ։

ԶՕՐ. ՎԷՅԿԱՆ ՖՐԱՆՍ. ԱԿԱԴԷՄԻԱՅԻՆ ՄԷՋ

Փարիզէն կը հեռագրուի «Էլ Ահրամ»ի։

Փարիզ 19 Մայիս.— Զօրավար Վէյկան Ֆրանսական Ակադեմիան ընդունուեցաւ այսօր։ Ծունկը 15ին, պաշտօնական հանդիսաւորութեամբ մը, Մարալհատ Լիւօթէ, շրջապատեալ լինելով նշանաւոր անձնաւորութիւններէ և դիւանագիտական մարմնոյ անդամներէն, պաշտօնապէս պիտի յանձնէ Զօր. Վէյկանի Ակադեմականի պատուոյ թուրը։

ԺՕՐԺ ՖԻԼԻՓԱՐ Ի ԱՂԷՏՔ

Փարիզ։— Եչ. օր հրատարակուած պաշտօնական թիւերը կը հաստատեն թէ «Ժօրժ Ֆիլիփարթ»ի մէջ գտնուող 500 ճամբորդներէն և 260 պաշտօնեայ և նաւաստիներէն 676 հոգի ազատուած են. անհետացած 91 հոգիի վիճակը անորոշ է. կրնայ ըլլալ որ անոնցմէ ոմանք ազատուած ըլլան ճարտնական «Հաքօնէմ» չոգենաւի կողմէ որը չպատասխանեց մինչև այժմ Մէսաժըրի Մարիթիմ կողմէ անթելով իրեն ուղղուած հարցումներուն։ Կենթագրուի թէ այդ չոգենաւին անթել հեռագիրը աւրուած լինի մթնոլորտային ճնշումներու հետևանօք։

Լոնտոն.— Մէսաժէրի Մարիթիմի Լոնտոնի մասնաճիւղը այս իրիկուն հրատարակեց զեկոյց մը որով կը յայտնուի թէ «Ժօրժ Ֆիլիփարթ»ի ճամբորդներէն և պաշտօնեայ ու նաւաստիներէն փրկուողներու ընդհանուր թիւն է 717։ Տեղեկութիւն չկայ ժամնաւորապէս յիսուն հոգիի վիճակի մասին։

ԼԻՆՏՊԷՐԿԻ ՏՂՈՒԻՆ ՍՊԱՆՈՒԹԻՒՆԸ

ՄԻԼԻՈՆԱՏԷՐ ՔՐԹԻՍԸ ԿԸ ԽՈՍՏՈՎԱՆԻ ԹԷ ՍՈՒՏ ԽՕՍԱԾ Է

Նիւ Եորք.— Դատարանը հրաժանագրեց ձերբակալել միլիոնատէր նաւայարգար Քրթիսը, որ յայտարարած է թէ Մ. Լինտպէրկի տղուն յափշտակիչները հետ ձեռնարկած բանակցութիւնները հնարովի բաներ էին։ Ոստիկանութիւնը փութով կը փնտռէ տղեկը յափշտակողները։

Մինչ այն պարզ խնդրով մը բանտարկուած Ֆրանք Քէրսիչ անուն նաւաստի մը խոստովանելով ըսաւ թէ ինք ևս մասնակցած է տղուն յափշտակութեան և թէ տղան սենեակէն աճապարանքով դուրս հանուած ատեն վար իյնալով մեռած էր։ Սակայն կը կարծուի թէ այդ ժարդը ալքօհոլիք մըն է։

ՔՐԹԻՍԻ ԽՈՍՏՈՎԱՆՈՒԹԵՆԷՆ ՅԵՏՈՑ

Նիւ Եորք.— Վախնալով որ մի՛ գուցէ խղճահարութիւնը անձնասպանութեան մղէ Պ. Քրթիսը, ոստիկանութիւնը չատ մօտէն հսկողութիւն կը կատարէ անոր վրայ։

Նորֆոլքի (Վերճինիա).— ոստիկանութիւնը քննելու վրայ է գնպատիճ Լինտպէրկի տղուն առևանգման գիչերը Քրթիսի կատարած գործերը և չարժուձևերը։

Կը հաւաստուի թէ Տիկին Քրթիս յայտարարած է որ իր ամուսինը տուն կը գտնուէր առևանգման գիչերը։

Թրէնթէն (Նիւ Ճըրսի).— Պ. Քրթիս բացայայտ կերպով ամբաստանուեցաւ դիտամտի սխալ ցուցմունքներ ըրած ըլլալուն համար գնդապետ Լինտպէրկի տղուն առևանգումով մեղադրեալ անձերու մասին։ (Ռ. Գ.)

ՔՐԹԻՍ ԲԱՆՏ Կ'ԱՌԱՋՆՈՐԴՈՒԻ

Նիւ Եորք.— Գնդապետ Լինտպէրկ և Պ. Քրթիս իրարու դէմ ամբաստանութեան գրուելու վերաբերեալ ձեւակերպութիւնները։

Լինտպէրկ բոլորովին պաղ վերաբերմունք ցուցուցաւ մինչդեռ Քրթիս անդին կր դարձնէր իր գլուխը։

Յայտնութիւններ Լինտպէրկի տղուն առեւանգման խնդրոյն մասին

Գրոնքս.— Նիւ Եորքի նահանգին դատաստանական իշխանութեանց յանձնուեցաւ Լինտպէրկ խնդիրը։ Տքթ. Քոնրըն յայտնելով որ ինքը 50,000 ռօլար յանձնած է առևանգիչներուն բացատրեց Լինտպէրկի թէ դրամատոյները յանձնեց անոնց թիւերը առնելէ յետոյ։

Նիւ-Եորքի քաղաքապետ Պ. Ճիմմի Ուոլքըր առացաւ անձնաւորի մը կողմէ ղրկուած ծանուցագիր մը որով կը խոստանար նա տալ երախային անհետացումը բացատրելու կարող տեղեկութիւններ եթէ անբռնաբարելիութիւն պահովուէր իրեն համար։ Հակառակ իր սկեպտիկութեան, ոստիկանութիւնը հաւանաբար պիտի ընդունի այս առաջարկը։

"ՀՈՒՐ"

Գրեց՝ Ա. ԱՀԱՐՈՆԵԱՆ

Լսա՞ծ էք երբ և իցէ այս բառը՝ «Հուրը»։ Անչուշտ ո՛չ։

Դարեր առաջ դէպ Դանուբեան երկիրները, դէպ Գալիցիա, Ռուքովինա դիմող հայ գաղթականը յօրինեց այն իր ատամնդական ճամբին։ Ջամած մածուն, թարխունի և այլ կանաչեղէնների հետ զանգուած, չորացած մի նկատով, որ ամիսներ, երբեմն տարի, ծառայում էր հայ փախստական բազմութիւններին իրենց անվերջ թափառումների ճամբաներին ապուր պատրաստելու (1)։

«Հուռ՞ը», անիծուած նկանակ... ատամնդական ժողովուրդի անծայրածիր ուղիներին անհայրենիք զարիբների արցունքով ցօղուած ու տառապանքի կսկիծով եփուած մի թշուառ անուն, որ պիտի չունչ և ուժ տար չարժուող կարաւաններին մի հանգրուանից միւսն անցնելու միչտ գլուխ դնելու տեղ փնտռելով։ Շատ անգամ քաղաքական փոթորիկը հայրենիքում վաղուց էր դադարել, բայց տեղական, ուշակորոյս այս բազմութիւնների տակաւին գնում էին, եւ՛ գնում առանց յետ նայելու ապարի, վատ խուճապով ցեղի գերեզմանը փնտռելով։ Տեղ տեղ հևքերն ըսպառած, կանգ էին առնում, վարանումով բնաւորում ժամանակաւորապէս ու կրկին չարժուում։ Եւ այսպէս քանի քանի տասնեակ տարիներ, երբեմն դար, բնաւեր ու սգաւոր թափունի պէս անցնում էին նրանք երկրէ երկիր ու վերջապէս գտնում էին իրենց փնտռածը, բարեբեր հող ու ջուր, առողջ կլիմայ, բարեհամբոյր հարևաններ, մի հեռատես իշխան, որ բարեհաճ էր գնահատում արեւելքից հասած այս անօրինակ ժողովրդի բնատուր ուշիմութիւնը, չինարարական ոգին արդիւնաբերութեան ու արուեստի բոլոր ճիւղերում։

Եւ վտարանդի բազմութիւնները դադար էին առնում, թափ տալիս ճամբաների փոչին, խարիսխ էին նետում, արմատ բռնում, չիլերը ձգձգում, լքուում աչխատանքի և արագութեամբ տուն ու տեղ դառնում։

Մեռնում էր հիւրընկալ իշխանը, փոխուում էր երկրի քաղաքականութիւնը, կրօնական հալածանք կամ չարերի բաղխումը ծայր տալիս։ Այն ժամանակ նորէն բոլորի հերդիկների տակ «Հլեցի պաչարն էր պատրաստուում։ Նորէն «Հուռութ», նորէն ճամբի գաւազան, ու վաստակ, ապրուստ, տուն, տեղ, վաճառատուն, գործարան թողած իրար ձայն էին տալիս ու չարժուում դէպի աւելի գթոտ, աւելի արդար հորիզոններ։

***

Հայ գաղթականութիւնների արկածալից եղերական պատմութիւնը «Հուռութ»ով է սկսում եւ «Հուռութ»ով է կնքուած։ Ժամանակաւոր փախուստ չէր այն, հայ ժողովրդի բոլոր գաղթերը անցքալում անդարձ եղան։

Հայ ժարդը մի անգամ որ իր ոտքը հայրենի հողէն կարեց եւ իր պարկուճ «Հուռութ»ը կրեց, այլևս երբեք յետ չնայեց։ Իր աստանդական կեանքի յեղյեղուճներ, կրած անհաւատ դառնութիւնները, քաչած ամենօրեայ անարգանքները խորթ, թշնամական միջավայրում փոխանակ հայրենիքի կարօտը զօրացնելու, աւելի ևս թանձրացրին արցունքի ու ցաւի այն թուխքը, որ ծածկում էր նրա հայեացքից իր բնաւորի հմայիչ հորիզոններն։ Իր կոչկոճուած կրունկները միչտ դէպի հայրենիք դարձած և պատրաստ, անհանգիստ հայեացքն միչտ դէպի տարաչխարհ, նա հեչտ ժոռացաւ գրախառնման իր երկիրը, այն չքնաղ աչխարհը որ գործադրութ մօր պէս թարթում էր հեռուներից և մնում իր զաւակների ոռնաձայնին։

Մի՞թէ միայն արևմուտքում։

Հապա դէպի արեւելք քչուած հայ ժողովուրդը... ի՞նչ ինաց ժէ.րդ դարի սկզբում Շահ Աբբասի գերեվարած բազմահազար հայութիւնից։ Աւաքել Դաւրիժեցին իր գերեզմանում իսկ տակաւին ողբում է նրանց տառապանքներն ու մահը։

«Հուռութը դաժանաբար եղաւ հայ ժողովուրդին թէ՛ արևմուտքում թէ՛ արևելքում։

«Հուռութ» կրծող ժողովուրդը հայրենի թոնրի-կրակի արդար հացը չուտ կը ժոռանայ։

Ցեղի մայր արմատից չորթուած ճիւղերը առաջին իսկ սաոը հովէն կը խամրին ու կը չորանան, հայրենիքը նախախնամութեան ձեռքի հովանին է ցեղի պահպանութեան համար։ Ազգերի գոյութեան խորունկ ու խորհրդաւոր իմաստը մայր հողի ընդերքին է կրպած, որպէս արգանդի մանուկը մոր աւիշներին։

Ժողովուրդները մեռնում են, երբ հայրենիքն այլևս իրենց ամենօրեայ ապօթարանը չէ։

Կանգ առնենք։

Ահա դարեր յետոյ վերստին մեր հարիւր հազարներն օտարների դռնեռում, վերստին մոլար հնամեաների փոչին կուլ տալով, և «Հուռութը կրծելով մեր ուշակորոյս ամբոխները չարժուում են հորիզոնից հորիզոն։

Ամենակուլ մեքենայի ելեքտրականութեան, գազերի, չոգիի, օտառնականների, ահեղ աչխարհաւեր պատերազմների անհոգի դարն է, դրամագլխի եւ արժանիքի տիրապետութեան դարաշրջանը, մարդից՝ մարդ, ցեղից՝ ցեղ, գոյութեան ամենէն զարհուրելի ամենէն անողորմ կռիւ է, որպիսին երբևիցէ արձանագրել է մարդկային պատմութիւնը։

Ազգապահութիւնը դարձել է աւելի դժուարին և այլասերումն ու կազմալուծումն աւելի արագ և աւելի արմատական։ Եւ վտարանդի մոր մէկ միլիոն ժողովուրդը աթար աչխարհում միակն է, որ անհայրենիք չածում է գոյութեան կռուի զարհուրելի, պայմաններում։ Եւ այնտե՛ղ, հեռուն՝ Արեւմտեան Հայաստան աւեր ու խոպան մի վայրագ ցեղի երեսից։

Կովկասեան Հայաստան՝ մի լեգենտական պղնձէ քաղաք, որի ոչ ելքն է յայտնի եւ ոչ մուտքը։

Արդ՝ մեր օրերի այս նոր, և իր մեծութեամբ աննախընթաց գաղթին ո՞վ պիտի յաղթի՝

«Հուռո՞ւթը, թէ՞ հայրենիքը...

«Հայրենիք»

(1) Etudes Armeniennes tome X. page 20.

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ 3րդ էջ)

ԴԻՏՈՂՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ԿՐՕՆԱԿԱՆ ԴԱՍՏԻԱՐԱԿՈՒԹԵԱՆ ՄԱՅԻՆ

Մեծայարգ խմբագրապետ «ԱԶԴԱԿԻ»

Ձեր պատուական օրաթերթին մէջ «Դիտողի յօդուածներուն միշտ հետաքրքրութեամբ հետեւած եւ անոնցմէ օգտուած եմ։ Իր տեսութիւնները չատ անգամ լուրջ եւ հմայիչ գտած եմ։ Բայց իր վերջին գրութիւնները կրօնական դաստիարակութեան չուրջ, անկեղծութիւն խօսելով, կարգ մը կէտերուն մէջ հակասական գտած եմ։

Ն. Ս. Օծութիւն Սահակ Կաթողիկոսի Ծունիս 30ի կիրակնօրեայ դպրոցի մասին հրատարակած Գոնդակը, մանաւանդ վերջերս այս նիւթին չուրջ «Հասկ» ամսաթերթի մէջ երեւցած խրատագրականը, կ'երեւի առիթ տուած էին «Դիտողի «Կրօնական Դաստիարակութիւն» անուան տակ հրատարակած երեք յօդուածներուն։ Ասոնց մէջ յօդուածագիրը, ուժգնօրէն և տեղ տեղ արդարացի կերպով քննադատած էր «Հասկը» և անոր յայտարարութիւնները ի նպաստ կիրակնօրեայ դպրոցի։ Մենք անձնապէս չենք ուզեր այս վիճաբանութեան մէջ մտնել, երկու պատճառով, մէկը, քանզի այդ հարցը լուծել կը վերաբերի հայ բարձրագոյն եկեղեցականութեան և հայ ժողովուրդին։ Ու երկրորդ, քանզի, մեզ աւելի կը չահագրգռէ, և մեզի աւելի կարևոր կ'երևայ ընդհանուր կրօնական դաստիարակութեան խնդիրը որուն չուրջ «Դիտողը» բաւական ընդարձակ արտայայտուած է։ Հետեւապէս մեր քանի մը դիտողութիւնները կ'ուզենք սահմանափակել, այս ընդհանուր խնդրոյն։

Նախ ըսենք թէ այս ընդհանուր կրօնական դաստիարակութեան մասին դիտողի տեսութիւնները մեզի միշտ գոհացուցիչ եւ բանաւոր չեն երեւցած։ Տեղ տեղ զանոնք անորոշ և տարաբայ գտած ենք։ Ասոր մէկ պատճառը կրնայ ըլլալ նիւթին ընդարձակութիւնը և բազմակողմանի բնոյթը։ Յօդուածագիրը ստիպուած է չօշափել չատ կարևոր խնդիրներ, ինչպէս կրօնք, բարոյականութիւն, դաստիարակութիւն, անոնց փոխյարաբերութիւնները, ազգային կեանքի հետ առնչութիւնը և այլն։ Բայց մի կերպով, ասոնց մասին իր որոշ գաղափարները չկրցանք հասկընալ։ Մեզի երեւցաւ թէ այս յառնրը միշտ միևնոյն նշանակութեամբ չէին գործածուէր։ Օրինակի համար, կրօնք ըսելով ի՞նչ ըսել կ'ուզէր, Քրիստոնէական՞ը բարոյականութիւն, թէ՝ ինչ որ կը կոչուի բարեջնջմա՞ն բարոյականութիւն. եւ թէ անասուններու բնազդները բարոյականութեան հետ ի՞նչ կապ ունին։ Կրօնական դաստիարակութիւն ըսելով ի՞նչ պիտի հասկընանք. զուտ յարանուանական, ծիսական եւ տոհմային դաստիարակութիւն մը, կամ Սուրբ Գրքի ուսուցում, կամ աւելի ընդհանուր առմամբ, քրիստոնէական դաստիարակութիւն։ Այս եւ նման անորոշութիւնները չատ անգամ «Դիտողի» դիտողութիւնները անհասկնալի եւ երբեմն ալ, առ երեւոյթս, հակասական կը դարձնէին։

Կրօնական դաստիարակութեան խնդիրը, ինչպէս տարիներէ ի վեր, այսօր ալ քրիստոնեայ ազգերու մէջ ամենակարեւոր խնդիրներէն մէկն է։ Գաղափարներու տարբերութիւնը այս հարցին չուրջ մեծ է։ Հին եկեղեցիները հաւատացիներ են ընդհանուր հայ ժողովուրդին մէջ հայ ազգային զգացումը վառ պահելու, զայն իրախուսելու։ Իբր միջոց, ընկերային յեղաշրջմամբ, ուժնը կը խորհին, հաւանաբար անոնց կարեւորութիւնը օր մը պիտի նուազի, կամ անհետանայ։ Այն ատեն մեր ազգային ինէալներու իրականացման համար ուրիշ միջոցներու պիտի դիմենք։

Եթէ չենք սխալիր մեր բերկամը, «Դիտողն ալ կը պատկանի այս երրորդ դասակարգին։ Կրօնական դաստիարակութիւնը զինք կը հետաքրքրէ. կ'ուզէ լոկ ազգային տեսակէտէ. կրօնաբարոյական տեսակէտը իրեն համար կասկած չէ։ Մենք դժբաղդաբար այս կէտին չուրջ իրեն բոլորովին հաւակաձիք չենք։ Մենք ալ կը հաւատանք որ եկեղեցին եւ անոր հետ տոհմային կրօնական դաստիարակութիւնը, այսօր ունին եւ ապագային պիտի ունենան, կարևոր բաժին մը մեր ազգային ինէալներու իրագործման մէջ։ Բայց աւելին ըլլալով, կը կարծենք թէ կրօնքը, ազգային ծառայութենէ անդին, մեծատար քիչ կարեւորութիւն տուած են այս դաստիարակութեան, եւ զայն սահմանափակած են զուտ վարդապետական, եկեղեցական ծիսական խնդիրներու մէջ։ Մինչդեռ բողոքական եկեղեցիներ, առջի օրէն Սուրբ Գրոց ուսուցման եւ կրօնական կրթութեան ամենամեծ տեղ տուած են։ Այս տարբեր գրութիւններու ազդեցութիւնը ի՞նչ եղած է տարբեր ազգերու նկարագրին վրայ, պատմական տեսակէտով չատ հետաքրքրական հարց մըն է, որով զբաղելու ժամանակ չունինք հիմա։

Գալով մեր մէջ կրօնական դաստիարակութեան խնդրոյն, կարծեմ այս մասին երեք տեսակէտներ կան։ Ամենէն զայն անհրաժեշտ կը նկատեն կրօնաբարոյական եւ ազգային տեսակէտով։ կարծեմ հասարակ հայ ժողովուրդեան մեծամասնութիւնը այս գաղափարէն է։ Անոնք կ'ուզեն որ իրենց զաւակները բարեպաշտ, ժայրենի եկեղեցին սիրող, աղգասէր հայեր ըլլան։ Երկրորդ դասակարգ մը կայ, որ կրօնական կրթութեան ամենէն պէտք չեն տեսներ, զայն աւելորդ, միևնոյն անգամ վնասակար կը նկատեն, դպրոցական ծրագրին մէջ անոր տեղ չեն տար։ Կրօնքը, քրիստոնէութիւնը, անոնց համար տեսակ մը աւելորդապաշտութիւն մ'է։ Անոր ժամանակը այլևս անցած է կ'ըսեն։ Այսպէս խորհողներ, եթէ ոչ խոստովանողներ, տարբեր հոսանքներու հետևող մեր լուսաւորեալ երիտասարդներու մէջ և անոնցմէ դուրս բաւական թիւով կը գտնուին։

Երրորդ դասակարգ մ'ալ կայ մեր մէջ որոնք կը հաւատան կրօնական դաստիարակութեան, եւ կ'ուզեն զայն քաղաքակրթեալ աւելի ազգային եւ բարոյական նկատումներով, քան թէ կրօնական։ Անոնք կը խորհին թէ հայ եկեղեցին եւ կրօնքը՝ ինչպէս անցեալի մէջ հայութեան զօրավիգն ու պաշտպանը եղած են, նոյնպէս ալ հիմա, հայ լեզուի, հայ գրականութեան, հայ պատմութեան հետ, պէտք է ըլլան մեր ազգային աւանդութեանց եւ գոյութեան արթուն պահապանը։ Այս կերպ կը խորհին մեր մէջ չատ մը մտաւորականներ, եւ ուսեալ գործի մարդիկ եւ բարձրաստիճան հոգևորականներէ ալ կարեւոր հատուած մը։ Անոնց համար մեր դպրոցներու մէջ կրօնական դաստիարակութեան աւագ նպատակները, տոհմային եւ բարոյական է. եկեղեցին եւ կրօնքն ալ պէտք է ամէն բանէ առաջ ազգային նուիրական ըղձանքներուն ծառայեն։ Անոնք միջոցներ են ընդհանուր հայ ժողովուրդին մէջ հայ ազգային զգացումը վառ պահելու, զայն իրախուսելու։ Իբր միջոց, ընկերային յեղաշրջմամբ, ուժնը կը խորհին, հաւանաբար անոնց կարեւորութիւնը օր մը պիտի նուազի, կամ անհետանայ։ Այն ատեն մեր ազգային իդէալներու իրականացման համար ուրիշ միջոցներու պիտի դիմենք։

Եթէ չենք սխալիր մեր բերկամը, «Դիտողն ալ կը պատկանի այս երրորդ դասակարգին։ Կրօնական դաստիարակութիւնը զինք կը հետաքրքրէ. կ'ուզէն զայն քաղաքակրթեալ աւելի ազգային եւ բարոյական նկատումներով, քան թէ կրօնական։ Անոնք կը խորհին թէ հայ եկեղեցին եւ կրօնքը՝ ինչպէս անցեալի մէջ հայութեան զօրավիգն ու պաշտպանը եղած են, նոյնպէս ալ հիմա, հայ լեզուի, հայ գրականութեան, հայ պատմութեան հետ, պէտք է ըլլան մեր ազգային աւանդութեանց եւ գոյութեան արթուն պահապանը։ Այս կերպ կը խորհին մեր մէջ չատ մը մտաւորականներ, եւ ուսեալ գործի մարդիկ եւ բարձրաստիճան հոգևորականներէ ալ կարեւոր հատուած մը։ Անոնց համար մեր դպրոցներու մէջ կրօնական դաստիարակութեան աւագ նպատակները, տոհմային եւ բարոյական է. եկեղեցին եւ կրօնքն ալ պէտք է ամէն բանէ առաջ ազգային նուիրական ըղձանքներուն ծառայեն։ Անոնք միջոցներ են ընդհանուր հայ ժողովուրդին մէջ հայ ազգային զգացումը վառ պահելու, զայն իրախուսելու։ Իբր միջոց, ընկերային յեղաշրջմամբ, ուժնը կը խորհին, հաւանաբար անոնց կարեւորութիւնը օր մը պիտի նուազի, կամ անհետանայ։ Այն ատեն մեր ազգային իդէալներու իրականացման համար ուրիշ միջոցներու պիտի դիմենք։

Եթէ չենք սխալիր մեր բերկամը, «Դիտողն ալ կը պատկանի այս երրորդ դասակարգին։ Կրօնական դաստիարակութիւնը զինք կը հետաքրքրէ. կ'ուզէն զայն քաղաքակրթեալ աւելի ազգային եւ բարոյական նկատումներով, քան թէ կրօնական։ Անոնք կը խորհին թէ հայ եկեղեցին եւ կրօնքը՝ ինչպէս անցեալի մէջ հայութեան զօրավիգն ու պաշտպանը եղած են, նոյնպէս ալ հիմա, հայ լեզուի, հայ գրականութեան, հայ պատմութեան հետ, պէտք է ըլլան մեր ազգային աւանդութեանց եւ գոյութեան արթուն պահապանը։ Այս կերպ կը խորհին մեր մէջ չատ մը մտաւորականներ, եւ ուսեալ գործի մարդիկ եւ բարձրաստիճան հոգևորականներէ ալ կարեւոր հատուած մը։ Անոնց համար մեր դպրոցներու մէջ կրօնական դաստիարակութեան աւագ նպատակները, տոհմային եւ բարոյական է. եկեղեցին եւ կրօնքն ալ պէտք է ամէն բանէ առաջ ազգային նուիրական ըղձանքներուն ծառայեն։ Անոնք միջոցներ են ընդհանուր հայ ժողովուրդին մէջ հայ ազգային զգացումը վառ պահելու, զայն իրախուսելու։ Իբր միջոց, ընկերային յեղաշրջմամբ, ուժնը կը խորհին, հաւանաբար անոնց կարեւորութիւնը օր մը պիտի նուազի, կամ անհետանայ։ Այն ատեն մեր ազգային իդէալներու իրականացման համար ուրիշ միջոցներու պիտի դիմենք։

Եթէ չենք սխալիր մեր բերկամը, «Դիտողն ալ կը պատկանի այս երրորդ դասակարգին։ Կրօնական դաստիարակութիւնը զինք կը հետաքրքրէ. կ'ուզէն զայն քաղաքակրթեալ աւելի ազգային եւ բարոյական նկատումներով, քան թէ կրօնական։ Անոնք կը խորհին թէ հայ եկեղեցին եւ կրօնքը՝ ինչպէս անցեալի մէջ հայութեան զօրավիգն ու պաշտպանը եղած են, նոյնպէս ալ հիմա, հայ լեզուի, հայ գրականութեան, հայ պատմութեան հետ, պէտք է ըլլան մեր ազգային աւանդութեանց եւ գոյութեան արթուն պահապանը։ Այս կերպ կը խորհին մեր մէջ չատ մը մտաւորականներ, եւ ուսեալ գործի մարդիկ եւ բարձրաստիճան հոգևորականներէ ալ կարեւոր հատուած մը։ Անոնց համար մեր դպրոցներու մէջ կրօնական դաստիարակութեան աւագ նպատակները, տոհմային եւ բարոյական է. եկեղեցին եւ կրօնքն ալ պէտք է ամէն բանէ առաջ ազգային նուիրական ըղձանքներուն ծառայեն։ Անոնք միջոցներ են ընդհանուր հայ ժողովուրդին մէջ հայ ազգային զգացումը վառ պահելու, զայն իրախուսելու։ Իբր միջոց, ընկերային յեղաշրջմամբ, ուժնը կը խորհին, հաւանաբար անոնց կարեւորութիւնը օր մը պիտի նուազի, կամ անհետանայ։ Այն ատեն մեր ազգային իդէալներու իրականացման համար ուրիշ միջոցներու պիտի դիմենք։

ԹՐՔԱԿԱՆ ԽԱՂԵՐ ՈՒ ԴԱՒԵՐ

«Էֆօ տը Փարի»ի մէջ 30 Ապրիլ, ֆրանսացի կարևոր հրապարակագիրներէն Գ. Ռընէ Վանյանդի, Թիւրքիոյ մասին ըրած յայտնութիւնները լսենք։

«Դեռամ դնել Բհմալական fառեսխի վրայ, կը նօանակէ օճմէօիճել հարբուխի վրայ։ Թուրիոյ երկաթուղիները աւելի կը համապատասխանեն ռազմավարական նպատակներու, քան թէ ցնեսամական տաներու։

Դեռամ պարտական եմ մինչ չեն վճտարեր. կ'երեւի մեզ վճարելու համար, ուրիշ դրամ կ'ուզեն մեզմէ։

Առանց խօսք ընելու Օսմանեան ճանրային պարտքին, (որուն պահանջատէրերը ալ չեն գանձեր կտրօճներ), 1928ին Թուրեերուն փոխ տուիճի 800 միլիոն, Հիմա մեզ կը հրաւիրեն նոյնը կրկնել։ 1914ին Քոփարիզի մէջ եղած փոխառութեան մասին խօսելով, կը յաւելլէ, երիտասարդ Թիւրքերը յօդուեցան 500 միլիոն խլել այն առեններուն Փարիզի վարիչներէն։

Այո, այդ փոխառութեան բանակցութիւնը կատարած էր Ճէվտլ փաշան և Գոլիս ցամաք եկլէուն, կը բացակայէր,— «խաբեցի անմիտներ»։ Քէվալականները նոյնը կրկնեցին Կիլիկեան պարպուէին երբ Ֆրանքլին Պիւյօնի քաղաքակնութեամբ ձեռք կը ձգէին միլիոնաւոր հարստութիւն։

Սխալած չենք բլլար երբէք երբ կ'ըսենք թէ Թուրքիոյ արդի զեկավարները ալ, կը պատկանին ճէվտլի դպրոցին։

Ասոնք ալ Քէմալի պէս 1921ին Մոսկուայի մէջ ստորագրուած դաշինքը երկու երկիրներուն այխատակցութեան և բարեկամութեան ամուր հիմը կը կազմեն, իսկ 1925ին Փարիզի մէջ ստորագրուած Թուրք և ռուս ոչ յարձակողական դաշինքը նոր չրջան մը բացաւ։ «Պոլշեվիկ Ռուսիա»,կ'աւելցնէ, Ռուսիա Թուրք հանրապետութեան սև օրերու բարեկամն է։ Զինադադարի ընթագքին, երբ ամբողջ աչխարհը Թուրքիան փրճացնելու կ'աչխատէր, դուբէն դէպի Էնկիւրի երկարած առաջին բարեկամական ձեռքը Մոսկուայէն տեսնուեցաւ։

Թուրքիա ցարդ քաղաքականօրէն և ամէն ուղղութեամբ ստացաւ այն բոլորը, զորս իր բարեկամները տուին և կրնան ալ իրեն և բնաւ պէտք չէ զարմանալ երբ վաղը կարգ մը պետութիւններ ևս գլխեն և առանձին զինուին քաղաքակրթութեան թշնամի այս պետութեան։

Ո՛չ մէկ պետութիւն այլևս չի մտածեր թէ Թիւրքիա չափազանց մեկէ աւելի ժողովուրդներու արդար իրաւունքները, սուրով ու հուրով գրաւեց աւոնց պատմական ժառանգութիւնը, տեր դարձած հսկայական աւարներու։

Այո՛, Թիւրքիա միլիոն մը հայերու արիւնը խմեց և ներուեցաւ իրեն, ահա այդ իսկ պատճառով այսօր երկրին խուլ անկիւններուն մէջ Պօղազլեան և այլոր դարձեալ կը չխմէ հայու արիւն և այս բոլորը գիտցող Եւրոպան կը խորհի ատնիլ նստեցնել այս բորենին նոյնիսկ Ազգ. Դաշնակցութեան փառաւոր ամոռներուն մէկուն վրայ։ Այսքան բարոյական անկում պատմութիւնը տակաւին արձանագրած չունի։

Գ. Գ. ԳՈՒՏՈՒԼԵԱՆ

ԻՐԱԳՕ-ՍԻՒՐԻԱԿԱՆ ՍԱՀՄԱՆԱԳԾՈՒՄԸ ՎԵՐՋԱՑԱՒ

Ազգերու Դաշնակցութեան կողմէ Իրագօ—Սիւրիական սահմանը գծելու համար դրկուած յանձնախումբի նախագահ գուիցերիացի Քոլօնկէ Տի Բիպիէ վերադարձաւ Իրագէն, ուսարած բլլալով իր ախատանքները։ Քօլօնկէր չի մեկնած, երկար տեսակցութիւններ ունեցաւ Բարձր Գօմիսէրի հետ եւ անոր ներկայացուց իրենց եզրակացութիւնները։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔ

ԱՆԽՈՐՀՈՒՐԴ ԱՄՈՒՍՆՈՒԹԵԱՆ ՄԸ ՀԵՏԵՒԱՆՔԸ

ՀԱՅ ՄԸ ԿԸ ՍՊԱՆՆԷ ԻՐ ԿԻՆԸ ԵՒ ԱՆՁՆԱՍՊԱՆ Կ'ԸԼԼԱՅ

«Ազատ Խօսք» (Սոֆիա), 9 Մայիս.— Երկար տարիներ Կոլումպիա (Ամերիկա) ապրած եւ մաս մը տօլար հաւաքած կարնեցի հայ մը, Թադէոս Համբարձում Տոնիկեան 56 տարեկան, անցեալ տարի կուգայ Բուլկարիա ամուսնանալու համար եւ փեստուքներէ յետոյ Սեպտեմբերի մէջ կ'ամուսնանայ այրի բայց լաւ պահուած 40 տարեկան տիկին Մարիամ Շերկովայի հետ։

Առաջին օրէն իսկ Մարիամ իր մտերիմներուն կը յայտնէ որ Թադէոս յարմար ամուսին չէ իրեն համար, բայց չի բաժնուիր ու միասին Կոլումպիա կը մեկնին անցեալ Դեկտեմբերին։

Մարիամէ դժգոհութիւնը յարատեւ ձեւ մը կ'առնէ եւ կը խնդրէ զինքը վերադարձնել Բուլկարիա։ Թադէոս կը համաձայնի եւ այս Ապրիլ 1ին կը վերադառնան Սոֆիա։ Մարիամ կ'երթայ իր ամուսնացած քրոջ մօտ կը տեղաւորուի, իսկ Թադէոս կահաւորուած սենեակ մը կը վարձէ Անթիմ Ա. փողոցի մէջ։

Թադէոս, ըստ երեւոյթին, չի կորցեր իր յոյսը կնոջ վերադարձին համար եւ շարունակ կը հետապնդէ զայն, իսկ Մարիա կը յայտարարէ որ կամովին իրմէ կը հեռանայ եւ չ'ուզեր նոյն իսկ տեսնել նիւթական ապահովութիւն։

Թադէոս համոզուելէ յետոյ, որ Քրոջ չունը ծնոքէն փախած է եւ գուցէ տոլարներն ալ սպառած են, կ'որոշէ ըսպաննել զայն եւ յետոյ անձնասպան ըլլալ։ Շաբաթ, Մայիս 7ին, առաւօտեան կանուխ կը յաջողի մտնել Մարիայի սենեակը եւ իր վճիռը գործադրել։ Այսպէս կը վերջանայ անյարմար ամուսնութիւն մը։

ԵՐԿՈՒ ԱՀԱԻՈՐ ՈՃԻՐՆԵՐ ԵՐԵՒԱՆԻ ՄԷՋ

ԵՐԿՈՒ ԱՄՈՒՍԻՆՆԵՐ ԿԸ ՍՊԱՆԵՆ ԻՐԵՆՑ ՆԱԽԿԻՆ ԿԻՆԵՐԸ ԵՒ ՁԱՒԱԿԸ

Վերջին թղթաբերով սացուած «Խ. Հ.»ի մէջ կը կարդանք (29 Ապրիլ).—

Ապրիլ 28ի առտուն Արեւսակցական Միութեանց խորհուրդի մասսայական բաժնի վարիչ ընկ. Քճարիկ Մաղաքիեան գացած բար սմսուեցաւ իր նախկին ամուսնին կողմէ։

Ընկերուհի Քճարիկ դեռատի հասակին մէջ նեռուած իր հասարակական կեանքի ասպարէզը՝ ասխատելով գլխաւորաբար մանկապարտէզի մարզի մէջ։ Շրջուհի իր եռանդուն ասխատանքին, կարճ ժամանակի ընթացքին Քճարիկ մեկէ աւելի անգամներ արժանացած էր բարձր գնահատանքի։

Անմիջապես որ Քճարիկի եղերական սպանութեան լուրը տարածուեցաւ Երեւանի մէջ բազմաթիւ գայրոյթի միթինգներ գումարուեցան զանազան հիմնարկութեանց պատասխանութեան եւ ասխատաւորներու կողմէ։ Միթինգներ մասնակցեցան նաեւ ժողովրդային խուռն բազմութիւն մը։ Միթինգի ընթացքին բուռն գայրոյթ յայտնուեցաւ զազրելի ոճրագործութեան առթիւ, որ նկատուեցաւ անբարոյական գերագոյն արարք մը՝ հին կենցաղի փշած մէկ ներկայացուցիչին կողմէ ուղղուած կնոջ ազատագրման եւ հաւասար իրաւունք ձեռք բերելու դէմ։ Քուհարկուեցան բազմաթիւ բանաձեւեր, որոնք դատական մարմիններէն կը պահանջեն կազմակերպել հրապարակային դատավարութիւն եւ մեծագոյն ասեն ոճրագործին հանդէպ գործադրել սոցիալական պատասխանութեան առաւելագոյն չափը՝ գնդակահարութիւն։

ԵՐԿՐՈՐԴ ՈՃԻՐԸ

Ուրիշ ահաւոր ոճիր մը գործած է Ծառի Գարեգին Խաչատուրեան անուն ծառի գանգը, որ տեսնելով թէ չի կրնար սերկակաց անձը, որ տեսնելով թէ չի կրնար սերկակաց անձը վիճակի մէջ պահել եւ ընահագործել իր կինը, կ'որոշէ ազատիլ անկէ եւ ոճրոտ գործի անցնելով կը սպանէ կինն ու զաւակը։ Այս կրկնակ ոճիրը ընելէ անդրադառնալով տես. Հ.» դատական մարմիններէն կը պահանջէ այսուհետեւ աւելի խիստ պատիժներ սահմանել նման ոճիրներու հեղինակներուն հանդէպ։

Թերթը այս առթիւ կ'ըսէ թէ Երեւանի միացեալ դատարանը անցեալ Օգոստոսին բանտարկութեան դատապարտած էր Ատոս Ղազարեանը որ ընտրելի Ուղղիչ Մարմիններու (բանտային վարչութեան) սխալներուն դեռ մէկ տարի չանցած ազատ արձակուած է, եւ որպես ազատ քաղաքացի իսկոյն կը գբօսնու Երեւանի փողոցներուն մէջ՝, եւ նոյնիսկ կ'ասխատի պետական հիմնարկութեան մը մէջ։

Մենք չենք կրնար բոյլ տալ, որ այլասերած տարրեր իրենց զզուելի արարքներով խոչնդոտ յառաջանեն ասխատաւոր կեանքի հանդէպ, բոլոր չափով որ ան մասնակցի սոցիալիստական օհնարարութեան մեծ գործին։»

ԱՄԵՐ. ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԻ

ՀԱՅ ՇՐՋԱՆԱՒԱՐՏՆԵՐԸ

Անցած ուրբաթ օր, «Ունիք Հօլ»ի մէջ տեղի ունեցաւ Պէյրութիական Համալսարանի Հայ Ուս. Միութեան կողմէ ի պատիւ հայ շրջանաւարտներու կազմակերպուած երեկոյթը։ Միութեան նախագահ Պ. Մանուկեան իր բացման խօսքով ամփոփ տեղեկագիրներ տուաւ Ուսանողական Միութեան պարագաներու եւ գալ յաջողութիւններու մասին։

Իբրեւ օրուան բանախօս հրաւիրուած էր Դեր. Շահէ Եպիսկ. Գասպարեան, սակայն վերջին պահուն, անհանգստութեան մը պատճառաւ Սրբազանը չէ կրցած գալ եւ անոր տեղ խօսելու հրաւիրուած էր համալսարանի փոջխաւորներէն Մր. Սիլի, որ սրամիտ կատակներով ևս զուարթ մթնոլորտ մը սեղծեց եւ չեղոյ կարգ մը գործնական թելադրութիւններ ըրաւ Հայ շրջանաւարտներուն։

Դեղարուեստական բաժինը նոխ էր։ Դաւիթեան եղբայրներու եւ իրենց խումբի Հավաեան նուագը նորութիւն մըն էր։ Օր. Շահէ Գարագաշեան դաշնակի վրայ նուագեց սօլօ մը։ Պ. Նիգիպեան մեներգեց։

Ներկաները հիւրասիրուեցան զովացուցիչներով։

Այս տարի Ամեր. Համալսարանը կ'ունենայ 25 հայ երկսեռ շրջանաւարտներ. Երաժշտութեան ճիւղէն՝ Օր. Շահէ Գարագաշեան.

Մանկաբարձութեան ճիւղէն՝ Օրիորդներ Փայլածու Ձիճեվիգեան, Շուշանիկ Պաստրեան, Կիւլէնեա Շիրինեան.

Հիւանդապահուհի՝ Օրիորդներ Արաքսի Մանուշակեան, Մարի Փոլատեան, Թագուհի Պօղոսեան, Զարուհի Առաքելեան, Նայեմի Սանոսեան, Մարգարիտ Ժամհարեան.

Ատամնաբոյժ՝ Պ. Ոսկեբերան Միրճանեան.

Դեղագործ՝ Պ. Լեւոն Տէր Միքելեան.

Գասպարեան Արուեստից՝ Օր. Վ. Խրոնիկա Պահմանեան, Պ. Պ. Արամ Մանուկեան, Բաբգեն Մկրտիչեան, Արամ Աճեարեան, Տիգրան Քասունի, Սերուխ Պալեասարեան, Յարութիւն Վանիրատեան, Բարունակ Թովմասեան.

Վանառականի (B.I.A.)՝ Պ. Պ. Յովն. Տէր Պարսամեան, Թաքուհ Եկաւեան.

Վանառականականի կարճ ընթացքին՝ Պ. Պ. Արամ Այվազեան, Վանէ Դալէմքէրեան:

ԱՂՋԿԱՆ ՄԸ ՕՐԱԳԻՐԸ

Գրեց՝ ԼՈՒԹԵՐ

***

Սիրարփիին հետ ծովեզերք իջած էինք պատյտի։ Հեռաւոր սրճարանի մը անկիւնը՝ ժամերով խօսեցանք իրարու հետաքրքիր հարցերու մասին։

Օրերէ ի վեր այնպէ՛ս պահանջ կը զգամ հոդիս մտերիմ ընկերոջ մը բանալու։ Սիրտս դողի մէջ է. արդեօք մոլորուած աղջիկ մը չե՞մ ես։ Հարցուցի Սիրարփիին քոյրիկիս մասին, ի՞նչ էր կարծիքը, ինչպէ՞ս անիկա կապուած էր Մարուքհանին։

— Կը վախնամ — ըսի — չըլլա՛յ թէ պէտք եղածէն աւելի անոնք մտերմացած ըլլան իրարու։

— Ի՛նչ արժէք ունի — ըսաւ — կը բաւէ որ չեն լքեր զիրար։

— Ջու կեանքդ ինչպէս է սկսած,— հարցուցի հետաքրքրութեամբ։

— Ես երկրէն ամուսնացած էի,— ըսաւ — ա՛ն որուն կապուեցայ և որը անգութ օր մը խլեցին ինձմէ՝ ազնուութեան մարմնացումն էր։ Մեր քաղաքի բարքերը խիստ էին, ու ես հագիւ տասիթ էի ունեցած մէկ անգամ անոր ձեռքը սեղմելու։ Շատ աւելի նախընտրելի էին այդ անցած օրերը։ Հիմա տղաքը աժան հաճոյքներու եռևէ են։ Ջգույշ պէտք է ըլլալ ու ճանչնալ անոնց նպատակը։ Ազնիւ տղամարդն միշտ կարելի է վստահիլ։

Ուզեցի իր կարծիքը հարցնել Լինեանի մասին, բայց վախցայ թէ կը մտաուիմ։ Երբ անոր անունը կ'ուզեմ բերել չրթներուս, հաճելի դող մը կը ցնցէ մարմինս։ Ո՛չ, ես վստահ եմ որ անիկա ազնիւ հոգի մը ունի ու չպիտի դաւաճանէ ինծի։ Բայց պէտք է խօսիմ իրեն որոշ ու մէկին։

***

Ծուզուժով և չփոթահար կը գրեմ այս տողերը։ Երէկ գիշեր մէկ ժամ ամբողջ Լեւոնեանի մօտ էի։ Ժողովէն վերադարձին ընթերցատունէն զինքերացաւ գիս տուն հասցընելու։

Կը քալէինք ծովեզերքէն։ Լրիւ ու գեղեցիկ լուսին մը կ'ողողէր մեր ճամբան։ Գարնան մեղմ բոյրեր կը զարնուէին մեր դէմքերուն։

Զսերժեցի, երբ ան առաջարկեց նստիլ ծովեզերքի ժայռերուն վրայ։ Մեր եռև մեծ ժայռ մը կը բարձրանար՝ ծածկելով մեզ իր սև չուքին մէջ։ Զկնորսի նաւակէ մը կարմիր լոյս մը կը բեկբեկէր մինչև մեր ոտքերուն տակ։ Հեռուն ձիւնապատ լեռներու խաղաղութիւնը կը ներդաշնակէր քաղցրը ու յուզիչ լռութիւնը։

Մենք կը լռէինք երկար։ Անիկա իր թևը անցուցած էր իմ մէջքիս, ու ես մեղմիւ գլուխս հակեցուցած էի իր ուսին։ Կը սպասէի որ համբուրէր գիս։ Սիրտս կարծես պիտի դադրէր բաբախելէ։ Ծանկարծ անիկա ձեռքը երկարեց կուրծքիս, ու ատինքներս ճմլուեցան իր ափին մէջ։ Մութին մէջ ես փնտռեցի անոր շրթները ու համբուրեցի երկար քնքուշ համբոյրով մը։

— Ջա՛ր տղայ,— ըսի — ինչո՞ւ կ'ընես այս բոլորը։

Ու սիրտս փղձկեցաւ յանկարծ։ Ինկած էի անոր կուրծքին վրայ՝ կուլայի դառն ու հեկեկալուն ձայնով մը։

— Ինչո՞ւ այս լացը, Աստղիկ,— ըսաւ,— մի՞թէ՝ վրդտացուցի քեզ։

— Սէրը՛,— ըսի — ես անփորձ աղջիկ մըն եմ, չեմ գիտցած սիրել։ Իմ օրերս տխուր են եղած ու երջանկութիւնը կը գինովցնէ զիս։

Երբ կը մտածենայինք մեր տան՝ ես կեցուցի զանիկա,— ու ըսի.

— Դուն ազնիւ տղայ ես, այնպէս չէ՞։

— Այո՛,— ըսաւ,— ազնիւ և գաղտնապահ, կրնաս վրտահիլ ինծի։

Ա՜հ ի՛նչ չիմար աղջիկ եմ ես։ Ինչո՞ւ չկրցայ հարցնել այն՝ ինչ որ օրերով մտածած էի։ Պիտի հարցնէի՝ թէ իր սէրը ինչպէ՞ս կը հասկնայ։ Պիտի ըսէի՝ թէ ես կը մտածեմ իմ վչտէս, եթէ անիկա կարծէ թէ անպարկեշտ աղջիկ մըն է Աստղիկը։

Բայց ես կը վախնամ չուտով վչտացնել զինքը։ Անչուշտ տղաքը այսպէս կը կապեն իրենց բախտը աղջիկներու, ու ես անպարկեշտ աղջիկ մը չեմ։

***

Նոր դրացուհիի մը այցելութիւնը ընդունեցի այսօր։ Մայրիկս այցելած է իրեն նախանցեալ օր։ Սիրուն կին մըն է. կապոյտ աչքեր և ոսկեգոյն մազեր ունի. լեզուանի, զուարթ և չէնչող կին մը։ Արաքսի է անունը։ Ամուսինը տարիքոտ չոր ու դաժան մարդ մըն է, ինքնաշարժի վարիչ է և օտար. հայերէն քանի մը բառ է սորված և կ'արտասանէ ծիծաղելի ծանծռութեամբ մը։

Ասոնց երթալէն վերջ, Վահրամը կը յայտարարէ որ սիրահարուած է մեր նոր դրացուհիին։ Մայրիկը կ'ապտակէ զայն փաղաքչանքով։

— Անպիտա՛ն,— կ'ըսէ — կաթի հոտ կուգայ բերնէդ տակաւին։

Կը խնդայինք երկար։ Ես ալ ուժեղ համակրանք ունեցայ այս կնոջ հանդէպ։ Ստիպեց որ այցելեմ իրեն յաճախ։ Վաղը պիտի երթամ, ամուսնացած կին մըն է, և հետաքրքիր կրնայ ըլլալ իր ընկերակցութիւնը։

Ռուբէնը կարգադրած է որ հիւրընկալութեան համար սրահը գործածենք և հիւրանոցը վարձու տանք։ Վահրամը ուսանող ընկեր մը ունի. յարմար վարձակալ կը նկատեն, առանձին է և նեղութիւն չպիտի ըլլայ մեզ համար։

Ի՛նչպէս տղայ մըն է արդեօք. հետաքրքիր եմ չուտով տեսնելու։

Դպրոցէն վերադարձիս այսօր հանդիպեցայ մեր դրացի Արաքսիին։ Ի՛նչ մարդամօտ կին է և հիւրասէր։ Ծոյլ տուաւ ինծի իր բոլոր հագուստները։ Սքանչելի ճերմակեղէններ ունի, ամբողջովին ձեռագործ։ Որքա՜ն խնդաց՝ վրաս՝ երբ ըսի թէ չատ քիչ պարել գիտեմ։ Խոստացաւ սորվեցնել ինծի։ Երբ գիս տեսաւ, դրկեց ու հագրուեցաւ, կարծես վաղեմի ծանօթներ ըլլայինք։

(8)

(Շար.)

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՖՐԱՆՍ. ՔԱՂԱՔԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ Ա. ՆՓՈՓՈԽ

ՍԻՒՐԻՈՅ ԵՒ ԼԻԲԱՆԱՆԻ ՄԷՋ

Կառավարութիւնը գոհունակութիւն կը յայտնէ Պ. Բօնճօյի

ՓԱՐԻԶ.— Սխալ է այն կարծիքը, որուն համաձայն, իբր թէ ձախ երեսփոխանութեան մեծամասնութիւն կազմելովը Քրանսական խորհրդարանի մէջ, պիտի փոխուի Քրանսայի հաղաքականութիւնը Սիւրիոյ եւ Լիբանանի մասին: Նոր գալիք կառավարութիւնը պիտի հետեւի Թարտիոի կառավարութեան հաղաքականութեան, ինչպէս կը յայտարարէ Արմատական ազդեցիկ լիտր Պ. Բանճօ:

Ատոր իբրեւ ապացոյց կրնայ ծառայել վերջերս Պ. Բօնճօի կողմէ կատարուած ձեռնարկները ու բարեկարգութիւնները, որոնք Քրանսական մամուլի ոչ մէկ մասին կողմէ ճնճղատուեցան. ընդհակառակը բոլորին կողմէ գնահատուած են: Կառավարութիւնը եւս գոհունակութիւն յայտնած է Պ. Բօնճօի ծրագիրներուն:

Պ. ՏՈՒՄԷՐ Ա.ՊԱ.ՀՈՎԱԳՐՈՒԱԾ 25,000 ՄԹԵՐԼԻՆԻ

Խիստ կարեւոր խօսքեր մը

Լոնտոն.— Այսօր մեծ յուզում յառաջ եկաւ, երբ լուր տարածուեցաւ թէ Մ. Տումէր անգլ. բնակութեան մը ապահովագրեր է, ինքզինք 25 հազար սթերլինի, այսինքն այդ գումարը պիտի վճարուէր, երբ մեռնէր նախագահական ծոթ. Նամեայ չրջանին և կամ սպաննուէր: Արդ լաւատեղեակ աղբիւրէ լուր կը ստուի թէ հանգուցեալ նախագահը չէր որ ապահովագրած էր ինքզինք, այլ երկաթգիտներու և գործարանաւէրներու խմբակ մը, մեծ մասամբ հոլանտացի. որ գործի յարաբերութիւն ունէին Ֆրանսայի հետ: Ապահովագրութիւնը եղած էր մէկ տարուան համար և պայմանաժամը պիտի աւարտէր Մայիսի վերջը, այնպէս որ ապահովագրական ընկերութիւնը պիտի տարկայրուի 300 հազար հոլանտական ֆիորին վճարել գուշակ ապահովագրեալներուն:

153 ՄԵՌԵԼ 1629 ՎԻՐԱԻՈՐ ՀՆԴԿԱՍՏԱՆԻ ՄԷՋ

ՊՕՄՊԷՅ.— Կառավարութեան կողմէ հրատարակուած պաշտօնական զեկոյցէ մը կը հաստատուի որ միեղեւ ամսոյս 20ը Պոմպէյի խռովութիւններուն հետեւանքով սպաննուած են 153 հոգի, որոնցմէ 89 Հնդու եւ 49 Մահմետական, իսկ վիրաւորուած են 1629 հոգի, 797 Հնդու եւ 783 Մահմետական:

ԱՂԷՏԱԼԻ ԳՈՒՇԱԿՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

Նիւ Եորէլեն հեռագիր մը կը հաղորդէ թէ, միջազգային խղճմտ. աշխարհը այն համոզումը ունի թէ վերջ ի վերոյ ռուսեւեավոն պատերազմ մը պիտի ծագի եւ այս պատերազմը պիտի չանգի համաշխարհային պատերազմի:

Ռուսո-Ճաբոնական Պատերազմի վտանգը կը սաստկանայ

Լոնտոն.— Ճաբոնէն եկած լուրերը կը հաղորդեն թէ՝ յուզումը կ'աւելնայ ծայրայեղ ազգայնականներու միջև: Հնդունք քայլ ի քայլ կ'ուզեն որ Ռուսիոյ դէմ պատերազմ հռչակուի: Կառավարութիւնը այս հոսանքին ազդեցութեամբ կարևոր որոշում մը տուած է: Մանչուրիոյ զանազան վարչութիւնները միացնելով ամէն իրաւասութիւն բանակի հրամանատարութեան պիտի տրուի: Ճաբոն բանակը Շանկհայէն հասած 10րդ զօրաբաժինով ամրացած է: Նոր ուժեր ալ կը զրկուին:

Մոսքուա.— Թոքիոյի վերջին դէպքերը հոս մեծ կարևորութեամբ մը կը հետապնդուին: Այստեղի քաղաքական չրջանակները կ'րսեն թէ եթէ Ճաբոնի մէջ զին. կուսակցութիւնը գործի գլուխ անչնի Մ. Արևելքի մէջ կացութիւնը պիտի փոխուի: Հաւանական կը նկատուի այդ պարագային նոր Ճաբոն կարգ մը նոր չարժումներու ձեռնարկէ Մանչուրիոյ մէջ: Ինոյն իսկ հաւանական կը նկատուի Ռուսիոյ դէմ պատերազմ մը: Թոքիոյի դէպքերը Չինաստանի մէջ ալ կարևոր ազդեցութիւն գործած են:

ՃԱՓՈՆՑԻ ՔԱՀԱՆԱՅԻ ՄԸ

ՁԳԱՅԱՑՈՒՆՑ ՅԱՅՏՆՈՒԹԻՒՆԸ

Թոքիո.— Նիւյո անուն քահանայ մը ձերբակալուեցաւ ժամը 11.30ին, այն կասկածով թէ վարչապետին և Թագուհմատանի սպաննութեանց հետ կապ ունէր: Արդարև Նիւյո ոստիկանութեան յայտարարեց թէ, ձերբակալուած 17 երիտասարդները անդամ են «արիւնի եղբայրակցութիւն» անուն գաղտնի կազմակերպութեան մը, որ ժամափորձին իրիկունն իսկ, որոշած էր, առանց մէկուն մէջ խըտիր դնելու, սպաննել բոլոր պետական անձնաւորութիւնները և կամ բոլոր անոնք որ ազգայնականութեան դէմ են:

Փարիզ.— Թոքիոյի ժամափորձերուն առթիւ, Հավասի հետևեալ յատկանշական յօդուածը կը գրէ:

Կը թուի թէ Թոքիոն արիւնի մէջ թաթխող դաւադրութիւնը ուղղուած է ճափոն հին խորհրդականներու դէմ, որոնք ճափոնի դուռերը բացին արևմտեան քաղաքակրթութեան առջեւ: Այս ժամափորձը պատերազմի մը վտանգը կրնայ յառաջ բերել, պատերազմ մը որուն ընթացքին անգլ-ամերիկեան գործունէութիւն մը հաւանական է ճափոնի դէմ:

Այս ժամափորձը դէմ է նաև դրամատէրներու դէմ, որոնք գիտեն թէ նման պատերազմ մը երկիրը կատարեալ մեկուսացումի և տնտեսական ու ելմտական քայքայումի պիտի առաջնորդէր:

Երկրագունդիս կարգ մը մասերուն վրայ վերջերս յառաջ եկած եզերական դէպքերը ապացոյց մըն են թէ միտքերը իրապէս վրդովուած են այսօրուան ապագապալի ժամանակաշրջանին մէջ, երբ քաղաքական հարցերը անձկալից մըթնոլորտի մը մէջ կը բնաշրջին և ելմտական ու տնտեսական տագնապը իր գագաթնակէտին հասած է: Թոքիոյի ռումբը կը բաւէ ապացուցանել թէ բոլոր կառավարութիւնները անհրաժեշտօրէն պէտք է գտնեն միջազգային համաձայնութեան հիմեր, որպէս զի բոլոր ազգերը ապրելու հնարաւորութիւն ունենան:

Ռապինտրաթ Թակօր պէյրութ կուգայ

Հնդիկ մեծ բանաստեղծ Ռապինտրաթ Թակօր, մօտերս Իրագի ճամբով պէյրութ պիտի գայ եւ Պաղեստինի ու Եգիպտոսի վրայով անցնելով պիտի երթայ Միացեալ Նահանգներ:

ՊԷՏՔ ՊԻՏԻ ՈՒՆԵՆԱՔ

Նոր հիմնուելիք թուղթերու համար

փոխ Մամուր Լուսանկարներու

ՍՐԱՄ ՍԱՀԱԿԵԱՆԻ ԼՈՒՍԱՆԿԱՐՉԱՏՈՒՆԷՆ

6 Նկար կառոյ հետ սակայ չվճարելով միմիայն 25 Ղ.Ս.

Աթէլիէն կը գտնուի, Նարրի ճամբուն սկիզբը Մինչեւ Մայիսի ճիշդ դիմաց

ՏԵՂԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԼԻԲ. ՍԱՀՄԱՆԱԴՐՈՒԹԵԱՆ ԲԱՐԵՓՈԽՈՒՄԸ

ԵՐԵՍՓՈԽԱՆՆԵՐՈՒ ԹԻՒԸ 32 ՊԻՏԻ ԸԼԼԱՅ, ԵՐԿՈՒՔԸ ՀԱՅ

«Էլ Ահրար» բարձր օրջանակ մը կը տեղեկանայ որ Բարձր Գօմիսէրն ու Հանրապետութեան Նախագահը յայտնուած են Լիբանանի Սահմանադրութեան վրայ տեղի ունենալիք բարեփոխութեանց ատենաթուղթեր:

Պ. Բօնճօ, իր հետ Փարիզ պիտի տանի այս Սահմանադրութիւնը եւ պիտի ներկայացնէ առաջին նախարարութեան Թէ այս վերջնոյն հետ ալ համաձայնութիւն մը գոյանայ, այդ սրբագրուած Սահմանադրութիւնը կը դրկուի Ազգերու Դասնակցութեան:

Բարեփոխուած կէտերն են հետեւեալները.

Նախարարաց խորհուրդը բոլորովին կը վերցուի եւ միայն մէկ նախարարով կը կառավարուի երկիրը: Այս նախարարը հանրապետութեան նախագահի եւ ընդհանուր հիւպատոսներու միջեւ կապ մը կըլլայ: Նախարար պատասխանատու պիտի չըլլայ խորհրդարանի առջեւ մայ միայն Հանրապետութեան Նախագահին: Կառավարութեան կողմէ նշանակուած 15 երեսփոխաններ յետ այսու գոյութիւն պիտի չունենան: Երեսփոխաններու քիւր պիտի ըլլայ 32, որոնցմէ երկուբը հայ: Երեսփոխանական ժողովի իրաւասութիւնները կը սահմանափակուին լոկ խորհրդատու ժամին մը կրլլայ ան:

ՀԱՆՐԱԿԱՌՔԻ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆԸ

1250 ՈՍԿԻ ՀԱՏՈՒԾՄԱՆ ԿԸ ԴԱՏԱՊԱՐՏՈՒԻ

Հանրակառքի պատահարներուն վերաբերմունքը ժողովուրդին հետ ծանօթ է բոլորին: Ճանապ. ճամբորդներ չի յարգուած իրենց իջնելու գործողութիւնը պատահական կը ձուլէ եւ հանրակառքը կը խլէ: Այս անփութութեան եւ անմարդկային վերաբերմունքին պատճառաւ բազմաթիւներ կիյնան կամ կը վնասուին հանրակառքերու անիւներուն տակ:

Այսպէս, անցած տարի, Օգոստոս ամսուան մէջ, Հուրի Միխայէլ Հաննա հանուան Շուէյֆաթ գիւղացի, Ծրուն — Նրպէհի կայարանին մէջ, հանրակառք նստելու միջոցին, յանկարծ հասած եր կառքը եւ սեղացի հանուան ոտնիւներու տակ մնալով մեռած:

Առջի օր, պատժական տեսաւ գործեցաւ այս դատավարութեամբ եւ երկար ճնութիւններէ վերջ 1250 ոսկի նիւթական հատուցման դատապարտեց Հանրակառքի Ընկերութիւնը, իսկ երկու ամսուան բանտարկութեան՝ վարիչը:

ԿԱՐԵՒՈՐ ԺՈՂՈՎ ՄԸ

ՍՈՒՄՂԻ ՊԷՅ ՊԷՐԷՔԷՔԻ ՆԱԽԱԳԱՀՈՒԹԵԱՄԲ

Հիւսիսային Սիւրիոյ երեսփոխանները. Հալէպի մէջ, Շաիր Նիյմէթ պէյի բնակարանը, նախագահութեամբն Ն.Ս.Սուպհի պէյ Պէրէքիի ժողով մը գումարած են եւ երկարօրէն ուսումնասիրած Հալէպի մէջ յանախակի կրկնուած մահափորձերու դէպքերը եւ կարեւոր որոշումներ տուած, որոնք կը պահուին գաղտնի:

ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ ՄԸ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԻՇԽԱՆՈՒԹԵԱՆ ՀԻՆ ՕՐԵՐՈՒ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆԷՆ

Այս խորագրով կը գրէ «Էլ Նիհաս» «Օրհն Պայլ» ներկայացման մասին.—

Հայերը որեան ալ հետու գտնուին իրարմէ, ասս կը սիրեն իրենց բուն հայրենիքը եւ կուզեն միշտ տիրապետ անոր: Նմանապէս հայերը իրենց զաւակներ կը կրթեն այդ հայրենիքի սիրով, անոնց սիրցնելու համար գայն:

Այս օրերս, Հայ մտաւորականները եւ երեւելիները, Քրիսթալ թատրոնին մէջ ներկայացուցին հին հայ թագաւորական կեանքէ առնուած թատերգութիւն մը, բարեգործական նպատակի մը ի նպաստ, որուն հեղինակն է Հայ ամենածանօթ բանաստեղծ եւ Պէյրութի Հայ Գօլէճի Տնօրէն պ. Լեւոն Շանթ: Ներկայացման ներքեւ կը հասկցուէր որ հայերը անցեալի մէջ ունեցած են անկախութիւն եւ թագաւորներ:

Ներկայացման հերոսն էր հայ իշխան մը՝ Օհին, որ խաղաց Պ. Իբէհեան ասք յաջողութեամբ եւ ծափահարուեցաւ յորորէն: Ներկայ հասարակութիւնը ներկայացման միջոցին մագնիսացաւ Տիկ. Իբէհեանի, Օր. Խորովեանի եւ Աճէմեանի սմանչելի խաղարկութենէն եւ միւս դերասնատարներու առանկարգ յաջողութիւններէն, որոնց բոլորն ալ Պէյրութի հայութեան երեւելիներն էին:

Հսկայ բազմութիւն մը ներկայ էր այս հայկական ներկայացման եւ ներկաները այնքան գոհ մնացին որ կրկնութիւնը պահանջեցին: Այդ պահուառ ալ այս ընթացքի կրկնուի:

ՕՇԻՆ ՊԱՅԼ

ԵՐԿՐՈՐԴ ԱՆԳԱՄ

Շաբաթ գիշեր, թատրոն Քրիսթալի մէջ երկրորդ անգամ բլլալով բեմադրուեցաւ Հասզգային Ընկերութեան կազմակերպած «Օհին Պայլ» թատերգութիւնը: Ռեմադրութեամբ Պ. Իբէհեանի: Սրահը ծայրէ ծայր լեցուն էր հետաքրքիր բազմութեամբ մը: Գրեթէ դուրսը տեղ ծախուած չէր եւ ներկաները եկած էին լարգրական յայտարարութեան տեղեկութեան վրայ:

Բոլոր դերակատարները այ գերազանց եւ սմանչելի խաղարկութիւն մը ունեցան այս անգամ եւս եւ ներկաները յարուած ուշադրութեամբ մագնիսացուցին միեչեւ ուշ ատեն մարը 2:

ՈՍԿԻ ԿԸ ԳՏՆՈՒԻ ԼԻԲԱՆԱՆԻ ՄԷՋ

900 ՏԱՐԻ ԱՌԱՋՈՒԱՆ ԹՈՒԱԿԱՆԸ ԿԸ ԿՐԵՆ ԱՅԴ ՈՍԿԻՆԵՐԸ

Հարաւային Լիբանանի Սայիթպագիպին մէջ, բանւորներ գետինը փորելու ատեն ոսկիի կոյտ մը կը հանդիպին: Իսկոյն լուր կը տրուի կառավարութեան եւ կը տեսնուի որ կոս դահեկանագիրներու ճեմուքեամբ ատելի հաստկեկ ոսկիներ են, որոնց վրայ գրուած է Սուլթան Մուհամմեդ Տաներ:

Այս Սուլթանը իշխած եր Լիբանանի վրայ 900 տարի առաջ: Թիւնը մանրամասնութիւնի դեռ չեն հասած ոսկւոյն կը կարծուի որ մեծաքանակ է գտնուած ոսկին:

ԱՀԱԲԵԿՉԱԿԱՆ

ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹԻՒՆ ՄԸ ՀԱԼԷՊԻ ՄԷՋ

«Վրէժխնդիր Ընկերութիւն» անուամբ մարմին մը կազմուած է Հալէպի մէջ, երիտասարդներու կողմէ, վրէժը լուծելու համար Ապթիլ Պասէք էլ Պաննի անուն ազգայնական ուսանողին, որ Սուպհի պէյ Պէրէքէթը սպաննելու իր ձախորդ փորձէն յետոյ, անձնասպան եղաւ:

Սալէհ Թարապիշի առաջին գոհը հանդիսացաւ այս կազմակերպութեան:

Կը հաւատանք որ իշխանութիւններ անմիջապէս լուրջ քննութիւններու ձեռնարկելով, երեւան պիտի հանեն յանցաւորները:

ՀԻՆԳԵՐՈՐԴ ԱՆԳԱՄ... ՄԱՀԱՓՈՐՁ ՄԸ ՀԱԼԷՊԻ ՄԷՋ

Հալէպի երկրորդ ասպիճանի ընտրողներէն Օմար Տայի, անծանօթի մը կողմէ ատրճանակի հարուած մը սեացած է ազուսկն: Թէեւ վիրաւոր, սակայն փորձած է ձերբակալել անծանօթը, եւ զայն հետապնդած է մէկ հիւլոմէթր երկարութեան մը վրայ:

Հինգերորդ անգամն է որ այս չափաւորական կուսակիցը յարձակում կը կրէ:

Օմար Տայի, այժմ կը դարմանուի Պապ էլ Ֆարաճ Մէպահի հիւանդանոցը:

ՍՆԱՆԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ԿԸ ՇԱՏՆԱՆ ՀԱԼԷՊԻ ՄԷՋ

Տնտեսական տագնապը հետզհետէ ատելի կը սասկանայ Հալէպի մէջ. վերջին 15 օրերուն մէջ ուր սնանկութիւններ պատահած են: Ահա նաեւ Պուլօս խուկասը, — սիկարէթի թուղթի վաճառականը,— որ դադրեցուցած է իր վճարումներ ու պահանջած դատական հատուածը հարդար:

ԱՐԻՒՆԱԼԻ ԿՌԻՒ ՄԸ

Հալէպ, Պապ էլ Ֆարաճ, Տալիպ արհարանին մէջ, քղթախաղով պարապողներու մէջ վէճ մը ծագեցաւ: Խաղացողներ, հայհոյութիւններէն հարուածներու անցան: Սրճարանը ելլ գալով, անոնք դուրս եկան եւ հանեցին դաշոյնները ու ատրճանակները:

Անմիջապէս ոստիկանները հասան եւ ձերբակալեցին հինգ հոգիներ, որոնց երկուբը, ծանրապես վիրաւոր, հիւանդանոց փոխադրուեցան:

ԳՈՂ ՍԻՐՏԸ ԴՈՂ

Ընդհանուր Ապահովութեան պաշտօնեաներ Հուրճի կողմերը կը օրչին, իմինաշարժի մը մէջ, ձեռք անցնելու յոյսով ոճրագործ մը, որ երկար ատեն իվեր կը փնտռուէր: Երբ անոնք իմինաշարժի մէջ նստած փողոցի մը անկիւնը կ'սպասէին, մարդ մը մօտեցաւ անոնց եւ ուղղակի իմինաշարժ մտաւ, կարծելով որ Պուրճ կուգայ այդ իմինաշարժը: Սակայն մարդը անակնկալի եկաւ եւ դէպ դեպին կտրեցաւ իմինաշարժին մէջ տեսնելով գաղտնի ոստիկանները: Կասկածեցան ոստիկանները եւ խուզարկելով անոր վրան գլուխը 1250 կրամ ածիսն գտան:

Այդ մարդը որ Հասան Սէլամէ կը կոչուէր, բանտ տարուեցաւ:

ԶԷՆՔՈՎ ՄԻ ԽԱՂԱՔ

Շէմուն գիւղէն Միւրհեմ Քասիմ Ռաժվէյվերով մը կը խաղար: Ծանկարծ կրակ առաւ գէնքը եւ գնդակը մխրճեցաւ Միւրհեմի կուրծքին: Վիրաւորը ծանր վիճակ մը ունի:

ՄԻՍԻՈՆԱՐՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

ՈՂՒՐԳՈՒԹԻՒՆԸ

ՈՒՐԻՇՆԵՐԸ ԴԱՐՁԻ ԿԸ ԲԵՐԷ, ՍԱԿԱՅՆ ԻՆՔ ԱՆԴԱՐՁ ԿԸ ՀԵՌԱՆԱՅ

Տանիմարգացի միսիոնարուհի մը (անունը կը վերապահենք) որ 12 տարիէ իվեր Լիբանան կը գտնուէր եւ ուսերուած եր Հայաստպասս ասխատասիներու, ճանի մը շաբաթ առաջ դժբաղդութիւնը կունեցայ կորսնցնելու իր դատողութիւնն ու տարամբանութիւնը եւ կը դրուի հիւանդանոց, անկէ ալ կը դրկուի Ասթուրէթ:

Այս դժբաղդ տանուհին վերջերս սկսած եր ցնցներ ցոյց տալ աննորմալ կեանքի մը: Գիշեր ցերեկ իր բոլոր ժամերն ու վայրկեանները յատկացուցած եր աղօթքի եւ փողոցներէն մարդիկ կը ժողվէր «դարձի բերելու» համար եւ կը տանէր իր սենեակը: Դուռ դռացի ձանձրացած էին ատոր աղօթքի հրաւէրներէն, որոնք երբեմն բռնութեամբ տեղի կունենային: Հիւանդին սակայն օարունակ կ'աղօթք ատոնց համար եւ կը խնդրէ Աստուծմէ որ «գարձի բերէ» զանոնք: Ու կը յաղողի...: Քանի մը համայնավար տարէ, կերեւի խաղի համար, կուգան անոր մօտ եւ կը յայտարարեն որ հաւատքին կը խնդրեն իրենց մեղքերուն համար եւ կ'ուխտեն աղօթել:

Ասկէ յետոյ սակայն, Տանուհին անկէ վերջ կ'սկսի նոպաներ ունենալ եւ կը կորսնցնէ իր գիտակցութիւնը:

Հայ ժողովուրդին նուիրուած կեանք մը, որ այս դժբաղդ վախճանը կունենայ...:

ԹԵՐԹԻ ԿԱԽԱԿԱՅՈՒՄ

Կառավարութեան պետ Ն. Վ. Գրն. Շարլ Տէպպաս մասնաւոր հրամանագրով մը կախակայմուն կը դասապարտէ Սայթա հրատարակուող «Իւրճան» ամսաթերթը: Այս թերթը Ազգ. Ժողովրդական դէմ յօդուած մը հրատարակած եր:

ԱԼԿԱՐԱՆ ՊԼԻՐՈՒԹԻ		
23 ՄԱՅԻՍ 1932		
		Ս. Փ.
Եգիպտկ. բրքատրմ.		476.50
Անգլիկ. »		465
Տօլար »		125.50
Թրքական »		59.75
Պաճ Օբբօման		125
Իտալական Լիր 100		645
Ռուսական Տրախմի 100		90
Անգլ. ոսկի		605
Ֆրանս. »		482
Օսման. »		550
Արծաթ մէճիտ		25
Գրեթի Ֆունս. Ա. Ֆր.		525
» » Բ. »		281
» » Գ. »		370

Մէճիտեան եղբարք Բիւ Ֆօս Թէլէֆօն՝ 5-19

Կարդացէք եւ Տարածեցէք «ԱԶԴԱԿ»-Ը

312

78

309

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆ

ՊԱՐՏԱՏՈՄՍԱՅԻՆ ՎԻՃԱԿԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

150 տեսակ 30,000 հոգի անդամագիր

Մանրամասն — Մուրհակ 4ին մօտ վրայ ինչպէս ծանուցանուած 150 հոգի ապահովագրուեցան և 30,000 հոգի ալ անդամագրուելու պատրաստ կը գտնուին:

ԻԼԻՃԱՑԻ ԴԷՊՔԸ

Անդրանիկ երկրորդ անգամ ըլլալով մեկնեցաւ ռազմաճակատ քննութիւն կատարելու համար տիրող կացութեան մասին:

Կը հասնի Իլիճա:

Ներկայ են գնդապետ Բէժանքէկօճ, Սեպուհ, գնդ. Ջէննկիվիչ, Մաւրատ և ուրիշներ:

Անգիրը կը դառնայ վարձել Քօրիւսի Ա. և Դ. գունդերուն յանձնելը: Ա. և Դ. գունդերը, ինչպէս գրեցինք, մեկնեցան ռազմաճակատ, բայց վիակուեցան Իլիճա դիտը և Ջացին այնտեղ:

Սեպուհ կը բռնէր կարնոյ ճակատին այ թեւը, Նախը կը բռնէր գնդապետ Թորգոմ, երկուքն ալ յոգնած, ջարդուած և փոքրաթիւ զինուորներով իսկ կեդրոնը պրուած էր Ա. և Դ. գունդերուն, որոնք Իլիճայէն անդին չէին անցած:

Թրքական գիծը Իլիճայի բարձունքն էր:

Թրքական բանակի յառաջ չգալու պատճառը ուրիշ բան չէր, եթէ ոչ Թորգոմի և Սեպուհի հերոսական ճիգերը:

Կը յարձակէին ամէն վայրկեան և չէին խղուր, որ Թրքական կեդրոնի ուժերը համարձակութիւն ունենային յառաջանալու:

Անդրանիկ երեք օրէ ի վեր կը հրաժարեր միտին յարձակում գործել և չուկել գիծը, բայց կեդրոնը չէր լսեր: Սեպուհ կը յարձակի, կը գրաւէ զանազան վայրեր նաև ձայն ծրագրին և հրամանին, նոյնպէս գնդապետ Թորգոմ, բայց կեդրոնը կը մնար յետ, եւ չպահարուելու համար Սեպուհ եւ Թորգոմ յետ կուգան:

Կարեւոր է բռնել երկրորդական ուժերը:

Մենք կ'ակնկալէինք, որ Թուրք մեծաքանակ ուժերը Անդրանիկի մեծ կուգան իրր ձեւականութիւն և մեզ հնարաւոր կը լինի տեսնել թէ ո՞վքեր են Թուրք ժողովուրդի ղեկավար տարրը:

Անդրանիկ կը կանչէ Կարին ծնած և Կարնոյ մէջ մեծցած հայեր:

— Թուրքերու ղեկավարները որո՞նք են կը հարցնէ Անդրանիկ:

— Ջենք գիտեր փաչա՛, կը պատասխանէ անոնցմէ մէկը, թէ ո՞վ Ջացած է Կարնոյ մէջ, բնաւ դուրս չեն ելլեր:

Անդրանիկ հրաժարեց խանութները բանալ:

Խանութները բացուեցան, բայց բուն աէրերը չեն, այլ դրկուած են ատն ծառաները:

Անդրանիկ վերակազմեց Կարնոյ Թրիպունալը:

Թրիպունալը կ'սկսի գործի և կը տեսնէ դրական գործ:

Ահա օրհան մը, որ սկիզբէն մինչեւ եաքը հետաքրքիր Ջացաւ Անդրանիկին և իր առաքելութեան, և Ջացաւ իր կոչումի ամէնէն բարձրագոյն գծին վրայ:

— Ի՞նչ էր Թրիպունալը:

ԿԱՐՆՈՑ ԹՐԻՊՈՒՆԱԼԸ

Կարնոյ Թրիպունալը կազմուած էր երեք անձնուէր անդամներէ, որ՝ ինչպէս գրեցինք, մինչեւ եաքը հետաքրքիր Ջացաւ Անդրանիկին և վայրկեանի հրաժայհան պահանջին:

Թրիպունալի գործը եղաւ դուրս բերել մեր ինքնապաշտպանութեան գործին դաւադիրները:

Եւ բերաւ:

Լինտպէրկի տղուն առեւանգիչները են Գերմանացի, Պրազիլիացի, եւ Իտալացի մը

ՆԻՒ ԵՕՐՔ.— «Նիւ Եօրք Թայմզ» կը գրէ թէ Լինտպէրկի տղուն առեւանգիչները եւ սպանութեան հեղինակները են 5 այր եւ մէկ կին։ Առնցմէ երեքը՝ գերմանացի մը, պրազիլիացի մը, եւ իտալացի մը, գործօն մասնակցութիւն ունեցած են այս ոճրին մէջ։

ՆԻՒ ԵՕՐՔ.— Ոստիկանութիւնը խիստ հսկողութեան տակ առած է Քօնտոնը, որուն մահուան սպառնալիք եղած է կանկթրներու կողմէ (ամերիկեան աւազակ), եթէ երեքը յայտնէ ինքնութիւնը այն անձերուն, որոնք բանակցած էին իրեն հետ Լինտպէրկի կողմէ վճարուած 50,000 տոլարին համար։

Երեւան եկած է որ մինչեւ հիմայ հարիւրի մօտ աւազակներ դիմած են Լինտպէրկի եւ անկէ գրամ պահանջած, խոստանալով որ իր տղեկը ողջ առողջ պիտի վերադարձնեն։

Տ.քթ. Բ. ԳՈՒԼԱԳԵԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ՝ ՆԵՐՔԻՆ, ՄՈՐԹՈՑԻՆ ԵՒ ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

ՎԿԱՅԵԱԼ ՓԱՐԻԶԻ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑՆԵՐԷՆ

Կր դարմանէ գիտական ամենավերջին մեթոտներով, քոխերու, սա. մոխի, աղիքներու յեարդի ամէն տեսակ հիւանդութիւններ։ Հին եւ նոր ջերմախզութիւնը իր բոլոր բարդութիւններով, ինչպէս նաեւ Ֆրանկախ եւ մորթային հիւանդութիւններ։

Առագ, արմատական եւ բարեխիղճ դարմանում։

Հիւանդ կ'ընդունի ամէն օր, բացի կիրակիէ, իր նախկին դարմանատան մէջ. ժամը 8—12 եւ 2—6ու մասնաւոր ժամադրութեամբ։

Երեքշաբթի օրերը, ժամը 2—5 վկաեալ ԱՂՔԱՏՆԵՐՈՒՒ ԶՐԻ ժօրժ Հասեքս փողոց՝ թիւ 8

ՊԱՆԴՈՒԿ ԼԻՒՔՍ

ԶԱՀԼԷ

Հայկական ամենաընդարձակ պանդոկը «ԼԻՒՔՍ»ին Զահլէի մէջ, ծաղկաւէտ պարտէզով,

ԽԻՍՏ ՕԳՍՏՈՒՆ ՍԵՆԵԿՆԵՐ

ՈՐ ԿԸ ԲԱՂԿԱՆԱՑ 1. 2. 3, 4, ՄԱՀՃԱԿԱԼՆԵՐԷ

1. ՀԱՄԵՂ ՁԱՁ, ՄԱՔՈՒՐ ԵՒ ԱՆԹԵՐԻ ՍՊԱՍԱՐԿՈՒԹԻՒՆ.
2. ԳԻՆԵՐԸ ԽԻՍՏ ՁԱՓԱԻՈՐ.
3. ՏՈՒՆ ՓՆՏՈՒՂՆԵՐՈՒՆ ԱՄԷՆ ԴԻՒՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ.

Տէր եւ Տնօրէն՝ Գ. ՊԱՐՏԻԶԱՆԵԱՆ

ՏՕՔԹ. Հ. ԼՈՒՍԻՆԵԱՆ

(ՀԱԼԷՊ)

Նախկին բժիշկ Միջագետի Զինուորական հիւանդանոցներու եւ մասնագէտ ներքին եւ մանկանց հիւանդութիւններու

առագ, արմատական, խոճամիս դարմանում։

Հիւանդ կ'ընդունի ամէն օր ժամը 8—12 եւ 2—6 իր դարմանատան մէջ, Հալէպ Նէյալ բադ, Թրամվայի քննութեան կայարան, թիւ 7

Բշ. եւ Ուրբաթ օրը աղքատաց ծրի

ԳԱԲՐԻԷԼ Թ. ԹԷՐԶԵԱՆ

(ԵԼԵՔՏՐԱԿԱՆ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ)

Հիմնուած 1921 ին Պոլիս-Բերա

Խիստ դիւրամատչելի պայմաններով կը կատարենք ամէն կարգի ելեկտրական լոյսի գեղեցկութիւններ (Intsallation), ինչպէս նաեւ մօթոր եւ ջրմամբներ։

Վաճառատունս կ'ստանձնէ նաեւ բոլոր ելեկտրագործիքներու նորոգութիւնները։ Մասնաւոր սպասարկութիւն բնակարաններու ելեկտրա-նորոգմանց։ Վաճառատուն Philips եւ Lux ելեկտր. լամբերու եւ ամէն տեսակ ելեկտրական պիտոյքներու։

Վճարման դիւրութիւններ.

Հասցէ — Վ. Ուզուեեանի գրասեղ կից Պուրճ. B. P. 491

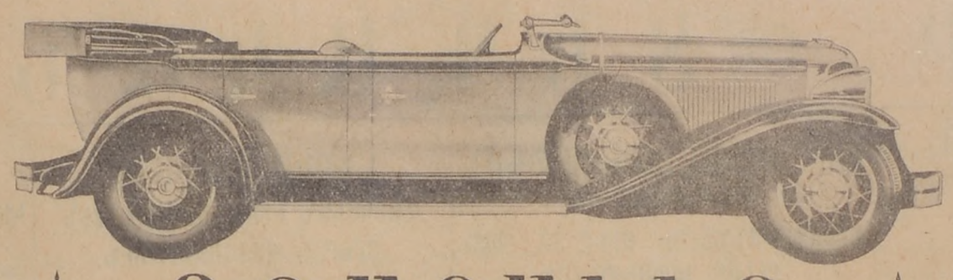

ԳՈՒԱՅՏԱԼԵՐ

ԱՇԽԱՐԱՀԱՌ ՉԱԿ ԻՆՔՆԱՇԱՐԺՈՒԹԻՒՆԸ ՄՐՈՑԻ 6-8 ՍԻԼԻՆԴՐ ՈՒ ԱՒԵԼԻՆ,

Ս ՄԵՆԱՏՈՒԿԻՆ ԵՒ ԳԵՂԵՑԻԿ ՄԱՐՔԱՆԵՐՆ ԵՆ ՀՐԱՊԱՐԱԿԻ ՎՐԱՑ ԵՒ

ԿԸ ՓՆՏՈՒԻՒՆ ԱՄԵՆՈՒՐԵՔ։

ԳՈՒԱՅՏԱԼԵՐ ինքնաշարժերու մասնաւոր յատկութիւններն են՝ ՏՈԿՈՒՆՈՒԹԻՒՆ, ԳԵՂԵՑԿՈՒԹԻՒՆ, ՁՈՒԳԱՀԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՀԱՆԳՍՏԱՒԷՏՈՒԹԻՒՆ։

Վճարման դիւրութիւններ կը արուին.

ԳՈՒԱՅՏԱԼԵՐ օթօներու բոլոր կառոյցները պատրաստ կը գտնուին մեր վաճառատուներուն մէջ։

Լիբանանի, Սիւրիոյ և Իրագի բնդհանուր ներկայացուցչութիւն՝

NAAYEM MOTOR IMPORT Co. BEYROUTH B. P. 869, TÉL. 32—29

Հիւս. Սիւրիոյ ներկայացուցիչներ՝ Գ. և Մ. ԱԶԻՐԵԱՆ, B. P. 202, Հալէպ

Տ.քթ. ՍՈԿՐԱՏ ԱԻԵՏԻՍԵԱՆ

ՎԻՐՈՒԲՈՑԺ - ՍՏՈՄԱՆՈՒԲՈՑԺ

ՎԿԱՅԵԱԼ ՊԷՅՐՈՒԹԻ ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ՀԱՍԱԼԱՍԱՐԱՆԷՆ

Կընդունի՝ ամէն օր բացի կիրակիէն՝ կէսօրէ առաջ 8—12 կէսօրէ վերջ 2-6

Հասցէ՝ Capucin-ներու եկեղեցիին կից Արդարութեան պալատին եւս։

ՍՓԱՆՑՈՒՄՆ կոշիկները միշտ ամենագեղեցիկ եւ ամենադիմացկունն են.

ԿԵԴՐՈՆՑՏԵՂԻ՝ ՆՈՒԱՃՈՐ ԵՂԲԱՕՐՆԵՐՈՒԻ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ

Տ.ՕՔԹ. ԳԷՈՐԳ ԿԷՐԿԷՐԵԱՆ

Վկայեալ Lauréat ընխկ ճ Interne եւ այժմ վարչ ՍՍՍՆՑՂՏ բժիշ Ֆրանսական հիւանդանոցի ԱԶԳԻ, ՔՑԻ, ԿՈՒՈՐԴԻ, ԱԿԱՆՋԻ և ԳԼՈՒՈ հիւանդութիւններու բաժնին։

Հիւանդ կ'ընդունի կէսօրէ վերջ ժամը 2—6

իր գլխաւոր մէջ rue de Damas, No. 15

Հիւանդները ուղղակի հիւանդանոց կ'ընդունուին իր կողմէ տրուած մուտքի rapport-ով։

Աղքատ հիւանդներու ձրի դարմանում, ամէն օր կէսօրէ առաջ ժամը 10—12, հիւանդանոցի դարմանատան մէջ։

ՏՕՔԹ. Գ. ՏԱՎՈՒՏԱՐԵԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ՆԵՐՔԻՆ ԵՒ ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

Իր դարմանատունը հաստատած է, ՍՍՍՈՒՐ վողոց, Տօքթ. Նօզդաճեանի (առաւմաքոյժ) դարմանատան կից.

Ընդունելութեան ժամեր՝

կէսօրէ առաջ ժամը 8—12

» վերջ » 2—6

Կարի եւ Ձեւագիտութեան Դասընթացք

Տիկին ՄԱՌԻ ԵՐԱՄԵԱՆ

ՎԿԱՅԵԱԼ ԴԵՐՋԱԿՈՒՀԻ

ԲԱՐԻՁԷՆ ԵՒ ՎԱՃԻՆԿԹՕՆԷՆ

Կարի եւ ձեւագիտութեան մասնագիտուհի, Տիկին Մառի Երամեան կը վերադառնայ իր արհեստանոցը, Մեծ Սեռայի դիմացը Նո. 78 տան երկրորդ արկը։

Երեք ամսուան միջոցին կը սորվեցնէ ամենավերջին նորաձեւութեամբ, կար եւ ձեւագիտութիւն իր բոլոր բարդութիւններով եւ արդիական մեթոդներով, Droit-fils մեքոտով։ Իր աշակերտուհիները կ'օժտեն Բարիզի աշխարհածանօթ Académie Daydou վկայականով։

ՓՍՍՏԱԲԱՆ

ԽՈՍՐՈՎ ԹԻԹԻՒՆՃԵԱՆ

(Տօքթ. իրաւագիտութեան)

ԿՍՏԱՆՁՆԷ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԴԱՏԵՐ

Ընկերակցութեամբ հանրածանօթ փաստաբան ՄԷԹՐ ԱԶԻԶ ԷԼ ՀԱՇԷՄԻ

Գրասենեակը բաց է կէսօրէ առաջ 9—12 կէսօրէ վերջ 3—6

Rue Allenby, Immeuble NESSOULI ՀԵՌԱՀԱՅՆ 1—28

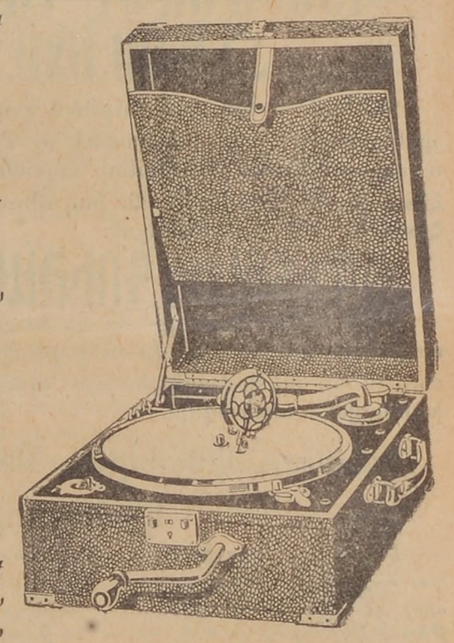

Տոկուն շինուածք վայելուչ տեսք հնչուն եւ բնական ձայն

Ահա յատկանիշները՝

ՈՐՈՆՅՄՈՎ ԿԸ ՁԱՏՈՐՈՇՈՒԻՆ

ԱՓՕԼԼՕ ՖՈՆՈՆԵՐԸ

Հրապարակի վրայ գրանել ոգ բոլոր մարքանեբու հետ կը մրցին Ապոլլօ ֆոնոները։ Մանաւանդ վերջին նոր մօտէլները, որոնք հասած են արդէն, անգերազանցելի են իրենց տոկունութեամբ, վայելչութեամբ և ժամչելի գիներով։

APOLLO GRAMOPHONE Co. Ltd

(of London)

ԱՓՕԼԼՕ ՖՈՆՈՆԵՐՈՒ ԹՒԳԻՒՐԸ !!!

Կատարեալ համոզում գոյացնելու համար անգամ մը այցելեցէք

MAISON APOLLO, Rue de la Poste, BEYROUTH

Փորոգիճ եւ բօնօլ՝ ամէն ձեւի, անվիճելի որակ եւ առաւելութիւններ դիւրամատչելի գին, վճարումի դիւրութիւն։

Ընդհ. ներկայացուցիչ՝ Սիւրիոյ, Պաղեստինի, Անդրյորդանանի, Միջագետքի եւ Կիպրոսի.— ԳՈՒՐԳԻՆ ՍԻՆԱՆԵԱՆ

KOURKEN SINANIAN, Boîte Postale 642, BEYROUTH (Syrie)

Ձեռք բերուեցաւ կարեւոր ակնկալուելիք Թրքական ապատամբութեան բոլոր ծրագիրը և զանազան խուզարկութիւններով ի դերեւ հանուեցաւ այդ բոլորը։

Թրիպուեայի գործը եղաւ միայն արտաքին դաւադրութեան գործը։

Երանի թէ սիրելոյն և հաճապատասխան վարկով և կարողութեամբ օժտուած մարզոցմէ կազմուէր ներքին գործերու Թրիպուեայ մը ժաքրելու համար իսկ ներսիդին տեղի ունեցած սրիկայութիւնները և հայրենիքի հանգէպ եղած դաւաճանութիւնները։

Թրիպուեայի պատմութիւնը կ'արժէ թալ մանրամասնօրէն, որ կարող է կազմել հետաքրքիր փոքրիկ հատոր մը բայց հիմայ տակաւին ժամանակը չէ։

Հայկական ճգնաժամի բոլոր պատմութեան մէջ կարնոյ Թրիպուեալը ունի իր պատուաւոր և բարձր տեղը իբրեւ ամէնէն հաւատարիմ և գործունեայ օգնականը մեր բանակին մէջ։

ԹՈՐԳՈՄ ԿԸ ՄԵԿՆԻ ՃԱԿԱՏ

Ինչպէս գրեցինք՝ Թորգոմ Անդրանիկի հետ եկաւ Կարին իբրեւ զինուոր։ Անդրանիկ Թորգոմին առաւ 170 տղայ մեկնելու Կարնոյ ձախ թեւը —Թէփէ Տէրէնին։

Թորգոմ մեկնեցաւ վայրկենական արագութեամբ առանց ոեւէ պաշտօնի և դիրքի ակնկալութեան։

Զարմանալի էր Թորգոմի կարգապահութեան հասկացողութիւնը։

Իրեն պէս գնդապետ մը չպիտի գիտնէր, որ 170 տղայով երթար ճակատ, բայց Թորգոմի համար արժէք չունէին դիրքերն ու փառքերը։

Ցարթրինակ բոցավառութեամբ փայլուէ էին անոր գինուորականի անխարդախ աչքերը։

Երբ Թորգոմ մեկնեցաւ ճակատ՝ իր օրունքները այնպիսի առողջական վատ վիճակ ունէին, որ ցաւէն աչքերը կը լեցուէին արցունքով, բայց նա լուռ ու ժունջ էր։ Մենք կը տեսնենք իր հերոսական դրուագները Կարնոյ կոիւներու պատմութեան ընթացքին։

ՊԻԹԼԻՍԻ ԳԻՇԸ

Մարտը կը յառաջանայ։

Հեռագիրները օրը օրին կը ձանուցանեն Պիթլիսի գծին յաղողութիւնները։

Անդրանիկ լեցուած էր անասելիան ուրախութեամբ։

Հեռագիրներու մէջ յիշուած բոլոր վայրերը կը ճանչնայ, իր յեղափոխական հայդուկի ոտքերը քալած և կոուած են բոլոր տեղերը։

Մարտը կը պատրաստուի Պիթլիսի յաղթական գրաւումին։

— Մէկ քանի գրոհ բաւական պիտի ըլլայ Մարտի համար, մտնել Պիթլիս՝ կ'ըսէ Անդրանիկ, եթէ մենք յաղողութիւն ունենանք այստեղ։ Ու կ'աւելցնէ, վանի տղոց մեզմէ կտրուիլը այլեւս ինձ չի մտահոգեր, որովհետեւ Թրքական նոր կանոնաւոր գինուոր չեն կրնար յառաջանալ դէպի Վան։ Նպաստ ուժերուն դէմ մեր ուժերը կրնան կռուիլ, մինչեւ գրութիւնը այստեղ փոխուի։ Անդրանիկ կը հեռագրէ Մարտին՝ ետ իր տեղը, աւելի ուժեղացնալ նախքան Պիթլիսի ճակատամարտը։

Մարտ կը կենայ և կը սպասէ հրամանի։

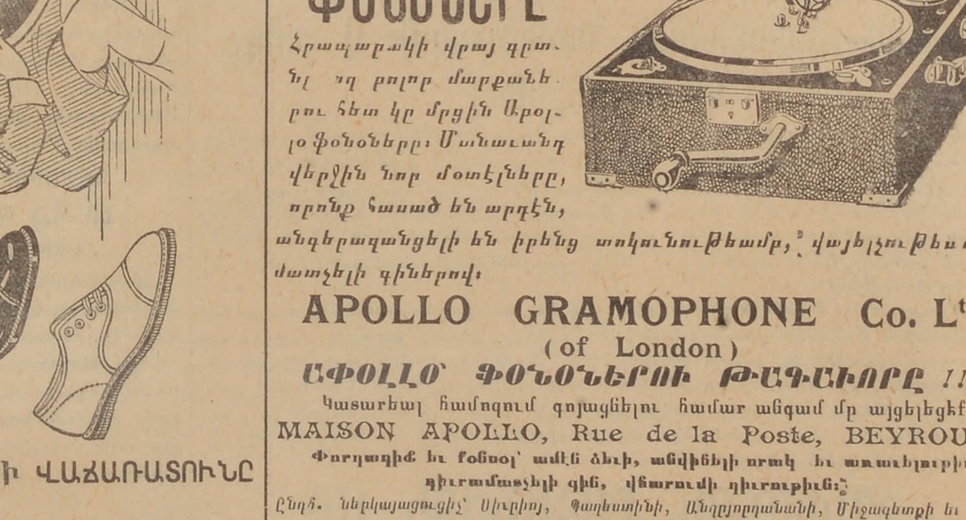

KLIM

ՓՈՂԵԿԱՓԻԼ ԱՌԱՒԵԼՈՒԹԻՒՆԸ

KLIM յաւ կաթ մըն է։ Եթէ անոր վրայ աւելցնեմ 7 | 8 համեմատութեամբ պարզ ջուր, պիտի ստանամ թարմ, առողջարար եւ սերուն կաթ մը որ ունի դաշտային թարմ կաթի մը համը, հոտն ու սննդատու արժէքը։

Մանկիկը դիւրութեամբ կը մարսէ Klimը որ իբրեւ ու ծաս սննդատու կաթ մըն է։

Ինչ ուրախութիւն ձեր զաւակներուն եւ մանկիկներուն համար։

Միես ու ամենուրեք թարմ կաթ կարելի է ունենալ ՔԼԻՄ փոխեկաթով։

Klimը կը լուծուի պաղ կամ գաղջ ջուրի մէջ։ Պէտ է գայն դնել ջուրին մակերեսո՞ւն զարնելո՞վ։

AZTAG
JOURNAL QUOTIDIEN ARMÉN.
B. P. 587
BEYROUTH, Liban
Directeur - Propriétaire
HAIG BALIAN

ԳՆԱՀԱՏՈՒԹԻՒՆ
ՍԻՒՐԻԱ տար. 550, Վեցամսեայ 300 Ս. Դ.
ՈՐՏՍՀՄԲ. տրկ. 7, Վեցամսեայ 4 տոլար

ԱԶԴԱԿ

ՕՐԱԹԵՐԹ
ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԳԻՏԱԿԱՆ

ازتـــاك
جريدة سياسية ادبية اقتصادية عمة

ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ ՄԱՅԻՍ 25 1932
ԳԵՐԸ ՔԷ ՀԱՍՏ 2.50 Ս. Դ.

Ձ. ՏԱՐԻ | Ամէն առաւոտ պիտի ի բնել բերքիս տօրէնին հասցէին | Տնօրէն — Խմբագիր՝ ՀԱՅԿ ՊԱԼԵԱՆ | Չհրատարակուած ձեռագիրները չեն վերադարձուիր | Թիւ 62 (639)

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

ԽՌՈՎԱՅՈՅԶ ՀՆԴԿԱՍՏԱՆ

Մօտաւորապէս ամիսէ մը ի վեր Հնդկաստանի Պոմպէյ քաղաքին մէջ հնդիկները իրար կ'ուտեն։ Համաձայն վերջին հեռագիրներու տեղեկութեանց, արդէն հարիւրաւոր մեռելներ և վիրաւոր ինկած են։ Անգլիական ուժեր միջամտած են խաղաղեցնելու համար կիրքերը։ Ի հարկէ կը յաջողին ժամանակաւոր խաղաղութիւն մը հաստատելու, բայց երբեք չպիտի փորձեն վերջացնելու թշնամութիւնները երկու համայնքներու միջև՝ մահմետականներու և հնտուներու։

Անգլիական քաղաքականութեան ամենայատկանշական գիծը եղած է ճարպիկ օգտագործումը իր հովանիին տակ գտնուող ժողովուրդներու մասնաւոր ըմբռնումներուն և մտածողութեանց։ Իր ամենախաղաղ գաղթավայրերերուն մէջ իսկ շարունակ ստեղծած է ներքին ճակատ մը՝ դիւրացնելու մտօք այդ երկիրներու կառավարութեանց գործերը և աւելի պակաս ուժով և ծախքով տիրելու համար անոնց։ Հնդկաստանի մէջ սկսող ազատագրական շարժումը, գլխաւորութեամբ Մահաթմա Կանտիի, մեծ մտահոգութիւն սկսած էին պատճառել Լոնտոնի դիւանագիտական շրջանակներուն։ Կառավարութիւնը սկիզբի օրերուն, երբ դեռ ներքին ընդդիմութեան ճակատը յարդուած չէր, շատ մեղմ և մտերմական վերաբերում մը ցոյց տուաւ Կանտիի եւ իր սկսած շարժման հանդէպ։ Կլոր Սեղանի խորհրդաժողովին հրաւիրեց Կանտին, Լոնտոնի մէջ, և այդ ժամանակամիջոցին Հնդկաստանի մէջ կազմակերպեց զօրաւոր շարժում մը, ընդդէմ Կանտիի և իր կողմնակիցներուն։

Ծանօթ է անկէ վերջ, Կանտիի հանդէպ անգլ. կառավարութեան խիստ և սպառնական վերաբերմունքը, որու հետևանքով ալ Կանտին ձեռնունայն և յուսահատ վերադարձաւ իր հայրենիքը, ուր բանտն ու չարչարանքը կը սպասէին իրեն։ Արդէն ներքին ընդդիմադիրներու զօրաւոր ճակատ մը ստեղծուած էր Կանտիի դէմ և որոնք կը մերժէին ամէն գնով Կանտիի առաջարկներն ու ծրագիրները և օգտակար կը նկատէին ուղղակի բանակցիլ անգլիական կառավարութեան հետ, առանց պօյքոթի և թշնամական վերաբերմունքի։

Կառավարութիւնը Կանտին և իր ընտանիքը, և անոնց հետ միասին մէկ միլիոնէ աւելի քաղաքական յանցաւորներ բանտերու մէջ լեցուց։ Անգլիական ապրանքներու դէմ պօյքոթ ընողները խստիւ պատժուեցան։ Մահմետականներու և հնտուներու միջև հինէն ի վեր գոյութիւն ունեցող թշնամութիւնները սաստկացան և այդ երկու ժողովուրդները սկսան իրար մորթել փողոցներու մէջ։

Եւ իրականին մէջ, անցած տարի, կլոր Սեղանի խորհրդաժողովին ապարդիւն վերջաւորութեան պատասխանատուութիւնն ալ ծանր, բացառ Հնդկաստանի մէջ, մահմետականներու և հնտուներու միջեւ գոյութիւն ունեցող տարակարծութեանց վրայ։ Անգլիացիները յաջողած էին այդ երկու ժողովուրդներու միջև նոր վէճ մը ստեղծել, Հնդկաստանի մէջ կազմուելիք Ազգային ժողովի անդամներուն համեմատական թիւին շուրջ տարակարծութիւն յառաջացնելով հնտուներու և մահմետականներու միջև։ Հետևաբար, այնպէս դուրս եկաւ որ, կլոր Սեղանի աշխատանքներուն անյաջողութիւնը ոչ թէ Անգլիոյ չկամութեան և ազատութիւն չնորհելէ խուսափողութեան արդիւնքը նկատուեցաւ, այլ մահմետականներու և հնտուներու անհամակցողութեանց։

Այսպէս կը կառավարէ խորամանկ Ալպիոնը իր հովանաւորած երկիրները։ Զինադադարի միջոցին, իր զբաւման տակ գտնուող բոլոր երկիրներու մէջ միևնոյն քաղաքականութիւնը չէ՞ր մշակեր ան, կիլիկիացին սկսած մինչև Պոլիս, ուր լաւ կերպով զինուած թըրքութեան մը դիմաց գտնուեցան հայերն ու յոյները։ «Բաժանէ որ տիրեսցի» քաղաքականութիւնը կը կրկնուի դեռ հեռաւոր և բազմամարդ Հնդկաստանի մէջ, ուր փոքրաթիւ ուժ մը, շնորհիւ ներքին բարդութիւններու և յենարաններու կը կառավարէ երկիրը դիւրութեամբ։

Երբքան կ'ուզէ խոց կրկնէ Կանտին և իր բոլոր համախոհները միաբերան աղաղակեն։

«Քաղաքացիական կռիւ առանց արիւնահեղութեան։ Մեր պահանջն է բացարձակ անկախութիւն։ Մեծն Բրիտանիայէն։ Ասկէ պակաս բան չենք ընդունիր երբեք։ Երկրին բոլոր մասերուն մէջ կը տեսնէք մի-լիոնաւոր այրեր և կիներ, որոնք կը մանեն և կը հիւսեն։ վերջ ի վերջոյ այս ճիգը պիտի հանգի Մեծն Բրիտանիոյ ճարտարագործական տիրապետութեան»։

Անգլիան գիտէ դիւրին լուծման եղանակը նման բոլոր շարժումներու և խոչընդոտներու։ Ահա Հնդկաստանի վերջին արիւնահեղութիւնները, ուր հնդիկները կը կռուին հնդիկներու դէմ և արիւնը կը թափուի հեղեղանման։ Դեռ շատ արիւններ պէտք է թափուին, մինչև որ Հնդկաստան տիրանայ իր ազատութեան և գերիշխան տէրութեան մը լուծէն ազատի։ Եւ նոյն իսկ շատ տկար և անզօր Անգլիոյ մը ներկայութեամբ Հնդկաստան ի վիճակի պիտի չըլլայ իր ճակատագիրը իր ձեռքով վարելու առաքինութեան։ որովհետև անոնց մէջ ցանուած պառակտումի սերմերը այնքան խոր արմատներ ձգած են որ՝ դեռ դարեր պէտք են ձերբազատուելու համար անոնց ազդեցութենէն։

Այժմ անգլիական թերթեր վիճաձայնութեամբ կը կրկնեն հետևեալ յանկերգը։—

Կարելի՞ է անկախութիւն տալ ժողովուրդի մը որ այսօր իսկ դեռ իրար ուտելով ժամանակ կ'անցնէ։

ԼՈՒՍԱՆՑԿԻ ՎՐԱՅ

ԶՐՈՑՑ..... ՀԵՏ

...

— Արեւելքցիի երազկոտութի՛ւն։ կը վերցնեմ բառը։ կը մնայ պարզել իմաստը քաղաքակրթութեան մը որ առեւտուրքէն կուգայ իր ապականութեամբ եւ խարխլուն ու ժառատ կզակով։ Անոր մէկ թեւը կ'երկարի մինչեւ հեռաւոր Ասլանտեանի ափունքները — ուր նոր սերունդին նրբանները սայլարկներու աւազը կը մանրեն խալաթիոս խելար չարլսթօնին քրտինքը տիղմին խառնելով։ Բայց կը դանեմ, մանաւանդ բարոյական ու հոգեկան մարզին մէջ անոնց դիմագիծը փխրուն և մռայլ։ Մի մոռնաք որ Նանքինները աշխարհին մէջ այս պահուս մարդիկ անօթութենէ կը մեռնին, բայց խաղամակրթութեան... այդ ուտաններու մէջ անգամ Ներոններ գորեղի լեռնակոյտերը մոխիրի վերածել կուտան յանուն բարբարոս սպանդի մը որ սուր չունի, յանուն դրամատիրական աշխարհակալութեան։ Հոն մարդկային զանգուածներ, ամէն դասէն ու ամէն խաւերէն — դեռ մինչեւ այսօր իրենց հոգիին սփոփանքը կ'որոնեն անասնական այն կուիւներուն առջև, որ կոփամարտ անունը կը կրէ։ Իսկ նեւրոպան, մենք զայն չատ լաւ կը ճանչնանք։ Ան ծանօթ է արեւելքցիներուս իր Հաւատաքննական Ատեաններով, իր հեղձուցիչ կազերով, ու մանաւանդ գաղտնի դաշինքներով երբ հարցը կը վերաբերի զրկելու, յօշոտելու, փոգոտելու, բզքտելու և կործանելու։ Այդ աշխարհներուն հրաւէրը անոր մէջ կը կայանայ որ մորթը հոն կաշիի կը վերածուի։ Ու, կան մարդիկ որ համբերութիւն ու սիրտ ունին կոթիլ մը արեան կլօբիւլին պարունակած կենդանական զօրութիւնը չափելու։ Այդ իմաստուններէն ոմանք, կշռած ըլլալ կը թուին նոյնիսկ տիեզերքի ծանրութիւնը՝ համաստեղութիւններու հեռաւորութիւնը ևն ևն։ Բայց դեռ չգտնուեցաւ մէկը չզոր երեւակայութեամբ այն միսքիֆ տիառաններէն՝ որոնցմով հարուստ է մեր արհամարհուած արեւելքը, կշռելու եւ չափելու ունայնութիւնը որ նիւթին կապուած բարբարոսութենէն ու ցաւէն կը տեղայ մեր այնարհին վրայ։

...

— Արուեստա՛լ, այո՛, երեք չորրորդով ու աւելի, կը կրէ այդ մտածումին ու հոգեբանութեան դրոշմը։

...

— Ընդունինք որ նիւթին տէր են անոնք։ Մի մոռնաք սակայն որ Արեւելքը գեռ կ'իյնէ Արեւմուտքի տաճարներուն և հոգիներուն։ Ս. Պետրոսի գմբեթին տակ գեռ կը տիրէ Նազովրեցիի բանին կախարդանքը... ու Մեծ Վարդապետին բարոյականը կը մնայ աստուածօրէն բարձր այն ճիգէն որ ընկերվարութիւնը կը փորձէ իր սպեղանի բերել պառաւ Եւրոպայի...

...

— Այլ բան է ատիկա։ Հոգեբանութիւնը տեսակ մը դիպուածութիւն է մեր հոգեկան աշխարհին։ Տանք բառը՝ հոգեզննութիւն։ Բայց որքան ատեն որ անձնատիւերուն ճանաչումը անզօր է թուաբանական խնդիր մը լուծելէ, մեր հոգեկան ուժերու համակարգութեան հարցը, մեր հոգեբանական գոյավիճակին ախտաճանաչութիւնն հեռի է նոյնպէս բարոյական մեր մարդը կերտելէ։ Ուրիշ ազդակներ են կարեւոր՝ ջրդեղուած կամքով ու պրկումներով։ Արեւելքը կեդրոնացումի այդ ճամբաներուն վրայ է — թերեւս քիչ մը չատ արհամարհած նիւթին արժէքը, բայց պայծառ, արեգակնափայլ ու ճառագայթաւից տիեզերական դառնալու չափ։

...

— Կ'ընդունիմ։ կան հաւակրելի հականեր։ Պայծառ իմացականութիւններ, որոնց ճակատը Արեւելքին դարձած է սակայն։

...

— Գրականութեան մէջ անոնք orientaliste անունով ծանօթ են։ Ներկայութիւնը իր կարգին օգտագործած է զայն։ Վէրտին, Սէն-Սայէնս եւ ուրիշներ կրցած են իրենց ազանդը հրաստացնել անոր երանգապնակին կոյներէն։

...

— Ռասինը Հին Կտակարանի խունկերուն մէջ որոնեցէք։ Վոլթէրը «Մուհամէտի» և «Տիեզերական Պատմութիւն»ի մէջ արեւելագաղձութեան հասում մը ցոյց կուտայ։ Մօնթէս Քիւօն Պարսկական նամականիով գրաւիչ է։ Ու չմոռնանք Վերածնունդի չրջանը իր արուեստի հսկաներով՝ Անճէլօ, Ռաֆֆայէլ Վինչի։ Աւետարանի էջերուն մէջ, միշտ յափշտակուած, միշտ նեթչնչուած ու ստեղծագործ։

...

— Կոթական արուե՞ստ։ Ան քրիստոնէական ներչնչումի ծնունդ է։

...

— Ահա ե՛ւ վարկած մը — բայց չափա՞ծ էք արդեօք թէ Եւրոպայի ծոինքին փակած որքա՞ն մեծ է Հելլադան Աթոյ։ Ու մի մոռնաք որ Տրովադն Աթէնքի փառքի պատուանդան է ու Հոմեռոսի ինքնութիւնը մշուշով լեցուն։ Հելլէս Պոնտոսէն մինչև Սպարտա և Աթէնք հողէ կաժուրջը փառքի ծիրանին հագած ժողովուրդի մը համար դիպուած մըն էր սոսկ, ու մշուշ կայ նայ նաև կկոցի պէս տարուբեր այս ցեղին քաղաքակրթութեան սկիզբին մասին... Իղէք, իղէ՛ք մինչեւ Բաբելոն, մինչեւ Իրանի Բարձրաւանդակը ու սեւեռեցէք ձեր հայեացքը հնդկական վէմտաններու ծնունդ Ֆանգէսի հովիտներուն եւ դեռ անդին երկնային գիծ, ուր աստղագէտները պիտի քննարկեն ու առեղծուածին մթաստուեր խորհուրդը պիտի քաղաքեն ձեր աչքերէն...

...

— Այո՛, այո՛, տանք կայսեր ինչ որ արժանի է տալ ու չմոռնանք եւ Աստուածը։

...

— Բայց այդ մեքենականութեան ու տարրալուծութեան օրօրանը կրկին արեւելքն է։ Արաբական քաղաքակրթութիւնը կը դիմեցնէ Եւրոպան իր հանճարով։

...

— Ճիշդ է, յարաբեւութեան ոգին է որ կը պակսի Արեւելքին։ Ան սահմանագործ միաքն է, բայց ոչ կատարելագործող։ Արեւմուտքը այդ դերը կը կատարէ ահա, կ'ընդունիմ որ արհամարհելի իրողութիւն մը չէ ասիկա, բայց այդքան։ Մեզի կը մնայ օգտուիլ Արեւմտեան գործնական մտքէն այնքանով որ ան չեղծանէ բնաւ Արեւելքցիի մեր բնատուր հանճարը։

...

— Այո՛, յարաբեւութեան ոգի՞ն։ Ես զայն կը գտնեմ ահա Մահատմա Կանտիի և Թակօրի մէջ։ երկու հսկաները ողջակէզ Հնդկաստանի և Արեւելքի հետ՝ ժամանակակից մարդկութեան։

...

— Զափազանցութի՞ւն։ կը ներէք։ Մինչեմ տուէք ինձի անունը հեղինակի մը բարոյապէս գալարուող Արեւմուտքէն՝ որուն տեսիլքը Թակօրի հանճարին մոտենայ։ Ձեր գիշերար Շօն Ըսկեպտիկութեան բաւիղներուն մէջ կը թարթափի, — մեծ եպիգուրեան մը եթէ կ'ուզէք, որ իր բաղդատութիւններուն մէջ պնակ մը ապուրին զուգակշիռը չի մոռնար...

...

— Ֆրանսա՞ն։ Բարեկա՛մս, ան կը տառապի կրկնութեան ախտէն։ Ռոմանտիսմներու ախտէն։ Բայց չմոռնանք որ որոնելու ոչինչ կայ։ կը մնայ բարոյական հին, հզօր ու վաւերական վարդապետութիւնները կեանքի կոչել, մարմին տալ անոնց լուսաւոր տեսի՛լքը ապրեցնելու համար։ Ցեղ յեղուկ ստտոս. տուէք դեռ արուեստի կատարեալ թիւն չի նշանակեր։ Գիտեմ որ յառաջ պիտի քշէք ժիտի անունը, — փնտռուած ու լափուած մեր օրերու արտակեդրոն մտաւորականութեան կողմէ։ Բայց արուի հոտ կուգայ անոր գրականութենէն, ու ասիկա զօրաւոր չիղն է իր ազանդին, որ դամբանական արտմուքիւն մը ունի։

...

— Ռոմէն Ռոլա՞նը։ Այո՛, լուսամիտ պարկեշտ, կ'ընդունիմ. Թերեւս մէկը Ֆրանսէ վերջ արդի Ֆրանսայի մեծ գրագէտներէն, որոնց սիրտը մարդկութեան համար կը բաբախէր։

...

— Հիւսիսը իր Հաւատքանով եւ Մէթերլինկով դեռ կը շարունակէ գերըն-տիր ճիգը՝ որ Իպսէնէն ու Պիյօրնսընէն կտակ ձգուեցաւ Եւրոպայի։

...

— Հաւատացած եմ որ ծանրութեան այդ կեդրոնը խախտած է։ Ռուսիան այնքան Եւրոպա է որքան Ասիա։ Արեւելքը դեռ կը մնայ խորհրդաւոր ու կոյս. ու մէկ օրէն միւսը՝ կրնայ Արեւմուտքը ծունկի բերել իր հանճարին առջև...

(Շար.)

Վ. ԳԷՈՐԳԵԱՆ

(3)

ՖՐԱՆՍԱՆ ՉՊԻՏԻ ԼՔԷ ՍԻՒՐԻԱՆ ԵՒ ԼԻԲԱՆԱՆԸ

ԱՐՄԱՏԱԿԱՆ ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆԸ ԵՒ ՍԻՒՐԻԱԿԱՆ ՀՈԳԱՏԱՐՈՒԹԻՒՆԸ

Հէրիօի կառավարութիւնը չպիտի հրաժարի Բրանսայի ոչ իրաւունքներէն եւ ոչ ալ պարտականութիւններէն

Բարիզէն կը հեռագրուի «Էլ Ահրամի».—

Բարիզ.— Տարաձայնութիւն մը չրջած ըլլալով Ազգակոմեան կարգ մը չրջանակներու մէջ թէ նոր մեծամասնութիւնը պիտի ուզէր ձգել Սուրիոյ և Լիբանանի հոգատարութիւնը, քննութեան մը ենթարկեցի վաղուան կառավարութիւնը կազմելիք քաղաքական չրջանակներու մէջ։

Արմատական կառավարութիւնը, ըսուեցաւ ինծի, կիւրացնէ այն տեսութիւնը զոր պարզեց Պ. Բականոն, տեղեկաբեր արտաքին գործոց նախարարութեան պիւճէին, ազդեցիկ անդամ արմատական կուսակցութեան, որը կը յանձնարարէ խոհեմութիւնը և կորովամտութիւնը, յայտարարելով որ եթէ ազգայնականները վերստին գործեն նախապէս գործուած նոյն սխալները, Ֆրանսան կարող է սպասել և պահպանել Սիւրիոյ (իրաց ներկայ դրութիւնը) եթէ չկարենայ ստանալ նա գաշնագիր մը չարմար պայմաններու տակ։

Պ. Ալպէր Սառօ, 1931 Նոյեմբերին Փարիզի Արմատական ընդհ. ժողովին մէջ խօսուած ճառով մը, հակառակ արտայայտեցաւ նաև լքումի վարդապետութեան դէմ, յիշել տալով թէ Ազգ. Դաշնակցութեան հոգատարութեանց յանձնախումբը իրրև յանցանք Ֆրանսային վերագրեց չափազանց ազատական քաղաքականութիւն մը որը կարող էր վտանգի տակ դնել հոգատարեալ երկիրները։

Սառոյ կը թուի ուրեմն թէ Պ. Թարաիէօի չօլորդելիք կառավարութիւնը պիտի պահէ ներկայ քաղաքականութիւնը։

Ոչ մէկ բողոք տեղի չունեցաւ ֆրանս. ժամոյ մէջ, Պ. Բօնսօյի վերջերս Լիբանանի մէջ ձեռք առած միջոցներուն առթիւ, և սառոյ կը թուի նաեւ թէ Ֆրանսայի քաղաքականութիւնը Սուրիոյ մէջ պիտի ուզէ կատարել հոգատարութեան պայմանները, Սուրիան հետզհետէ առաջնորդելով դէպի գաշնագիր մը որը պիտի լինի հոգատարներու գործին հանգրուանը։

ԹԱԳՆՈՒԱԾ ԱՂԷՏ

Գրեց՝ Ա. ԱՀԱՐՈՆԵԱՆ

Մեծ, չատ մեծ ազգային աղէտ է, որ այսօր մեր փախստական, տարաչխարհիկ դարձած զանգուածները ազգապահութեան ճակատի վրայ հոգեպէս լաւ զրահաւորուած չեն։ Իրենց էութեան խորքերում հանգչող հայրենական ժառանգութիւնը, որ հնոցն է ինքնապաշտպանութեան բնազդի և որից ծնունդ է առնում գոյամարտի ուժգնութիւն, ոչ չատ կայուն է և ոչ չատ զօրաւոր։

Քաղաքականապէս ակաւին լիովին չհասունցած՝ ու չամրապնդուած մի ժողովուրդ, որ դարերից ի վեր ապրել, անուել և ծննդավայրի քաղցրութեամբ առանց մեծ հայրենիքի առողջ, հզօր ու լայնաչունչ ըմբռնումի, չի կարող անվտանգ առագաստ բանալ օտարութեան փրփրադէզ ծովերի վրայ։

Ինչ որ պակասեց հայրենիքում մեր ազատագրական ապրումների չրջանին, նոյնը անխուսափելիօրէն պիտի պակսի օտարութեան մէջ մեր ցեղային նկարագրի պահպանութեան, անզէն լքած գոյամարտի համար։

Մեր հայրենի անգամանի վրայ չատ վաղ զարկեց արհաւիրքի փոթորիկը, երբ մեր վերածնութեան անկած ծառերը տակաւին հազիւ բողբոջներ նետած տունկեր էին։

Այսօրէն է երէկուայ մեր անհնարին բեկումի գաղտնիքը։

Այսօրէն է այսօրուայ ապազդայնացումի անագին վտանգի սպառնալիքը։

Եւ այս գիտակցութիւնն է, որ ազգովին մեր զգաստութիւնը պիտի սրբագրի, ծառս հանի չորս կողմից մեր փարախն արչաւող գայլերի դէմ։

Այս պայքարը հաւաղար է և չարունակութիւնն է մեր երէկի մարտնչումներին հայրենիքում։

* * *

Հայրենասպան այս ճերմակ արհաւիրքի առջև անօգուտ և վտանգաւոր է յոյս կապել մեր ցեղային ուշիմութեան, մեր ճարտարութեան, մեր քաղաքակրթական կարողութիւններին, վտանգը կանխելու դիմագրաւելու համար։ Անողորմ, դաժան պատգամ է աստիքս, տարաբախտաբար փորձը ցոյց է տուել, որ հայը որչափ արագութեամբ է ճոխանում անտեսական մարզերում օտարութեան մէջ, նոյնքան աւելի արագ է գահավիժում այլասերումի գիրկը։

Հայ մարդու հաւար քաղաքակրթութիւն և հարստութիւն, անտեսական բարձրացումի օտարացումի, ուծացումի և մոռացումի ազգադաւ առաջնորդներն են։

Կովկասահայ դրամատէրերի օրինակը մեր առջև է։ Նախապատերազմեան չրջանում Թիֆլիսի, Բագուի և Ռուսաստանի այլ մեծ քաղաքներում մեր ունեւոր բարեկեցիկ ընտանիքները չատ չնչին բացառութեամբ իրենց ձեռք բերած գանձերի ծանրութեան տակ կը մոռնային ազգ գաղափարն ու հայրենիքը։ Լեզուն եւ հայրենական աւանդութիւնները անզօր մնացած բոյսերի նման չորացան մեռան հայ յարկերի տակ։

Եւ ինչ որ աւելի ողբերգական է, նրանք իրենց օտարացած նիստ ու կացով, կենցաղով գայթակղիչ օրինակ դարձան և մեր խոնաւ խաւերին, մեր միջակ դասակարգին և ազգամերժ ոգին ու բարքերը ռուսական մշակոյթի հետ փոուեցին և վարակեցին մեր աշխարհի հեռաւոր գաւառների անկիւնները։ Ռուս խօսքը, և հայ լեզուի արհամարհանքը դարձաւ «ինտելիգենտութեան նշան։

Չեմ մոռնում այս արտասուելի փաստի քննութեան մէջ, ասեմ միայն, որ տարիներով քաղաքական կեանքից զըրկուած և տարկութիւն ապրած ժողովուրդը միշտ օտարամոլ է, և ազգ. սեփական արժէքների թշնամի։

Կովկասում ռուսացումի եռանդուն— և աւազ, որքան անգիտակից—ռահվիրաները, հայ լեզուի, հայ մշակոյթի

ՄՐՑԱԿՑՈՒԹԻՒՆԸ ՏՆՏԵՍ. ԿԵԱՆՔԻ ՄԷՋ

ԾՈԳԵԿԱՌՔԵՐՈՒ ԵՒ ԻՆՔՆԱՇԱՐԺԵՐՈՒ

ՊԱՅՔԱՐԻ ՈՒԻՒԹՈՎ

Առ հասարակ բոլոր գործերու մէջ մրցակցութիւնները իրենց առաւելագոյն աստիճանին կը հասնին, եթէ փոքրիկ ակնարկ մը ձգենք և քննենք ոևէ գործի մը ընթացքը, պիտի տեսնենք որ մարդիկ մրցակցութեան պատճառաւ չաճախ վնասով կ'աշխատին որքան որ թոյլ կուտայ իրենց դրամագլխի կարողութիւնը։ Գործի տէրերը համոզուած են որ տնտեսական և արգիւնաբերական աշխարհը անկանոն պայմաններով կ'ընթանայ վտանգելով դրամագլուխը, և այս պատճառաւ ամէն միջոց. ներ կը գործածեն յանուն մրցակցութեան մինչև որ մէկը սիւսին սնանկացընէ։

Գոհ մը, այդ գործերու տէրը եթէ մենք ըլլայինք, արդարեւ ուրիշ կերպ չպիտի կարողանայինք ժառանգել, որովհետեւ երբ դրամագլուխը չգործածուի օրեւայ արուած պայմաններով, մեսր անխուսափելիօրէն աւելի մեծ կըլլայ ապագային։

Ենթադրենք որ մէկը 1,000սմ.ոսկի ունի և կուզէ գործ մը ընել։ Ի՞նչ կարող է ընել այս ներկայ պայմաններով։ Որ գործի որ ձեռնարկէ, անպայման, հազարը հինգհարիւրի պիտի իջնայ։

Անշուշտ հարցը կը տարբերի երբ մէկը արդէն գործի մէջ մտած է և դրամն ալ վերածուած ապրանքի։ Արդ, միակ գէնքը իւրաքանչիւր գործի մարդոց, հաստատութիւններու և ընկերութիւններու ներկայիս մրցակցութիւնն է։ Ով որ աւելի աժան, աւելի մաքուր և մանաւանդ աւելի դիմացկուն ապրանք հրապարակ կը նետէ, անոր գործառնութիւնները նոյն հաւեմատութեամբ աւելի չաճ կըլլան։

Անկեղծօրէն եթէ խօսելու ըլլանք, մեզմէ ոևէ մէկը յանուն բարեկամութեան կամ հարեւնսհրութեան չպիտի ուզէ աւելի սուղ վճարել իր ծանօթին, երբ միւս կողմը՝ օտարը աւելի աժան գնով կը ծախէ միեւնոյն տեսակի ապրանքը։ Այս մասին հակառակը խօսիլ, մեր կարծիքով, չողոքորթութիւն պիտի նկատուէր։ Այժմ դառնանք մեր նիւթին։

Ի՞նչ կը ներկայացնէ չոգեկառքերու և օթօներու մրցակցութիւնները որ իսկապէս մտահոգիչ դարձած են բոլոր երկիրներու պետական դեկավարներուն։

Այս խնդրին աւելի մօտէն ծանօթանալու համար հարկ չկայ հեռուները երթալ։ Հոս՝ Լիբանանի և Սուրիոյ մէջ ունինք երկաթուղիի ընկերութիւն մը որը 40-50 տարիներէ իվեր կ'աշխատէր նպաստաւոր պայմաններով ապահովելով բնականաբար իր դրամագլուխի պահանջուած չափ։

Մանրամասն չենք գիտեր այժմ ինչ ձեւս կունենայ սոյն ընկերութիւնը։ Մեր գիտենք որ չատ քիչ ճամբորդներ չոգեկառքով կը ճամբորդեն հակառակ ընկերութեան գուցուցած չատ մը դիւրութիւններուն։ Տեսներու գիները բաւական զեղջուեցան, տեսնական օրերու առիթով, չաքաթներով մինչև իսկ ամիսներով, կէս գնով տոմսեր կը տրուին և դարձեալ ընկերութիւնը կը մեսաէ։

Ներկայ կացութեան առջև ի՞նչ պէտք էր ըներ ընկերութիւնը, քանի որ ճամբորդ չկայ առաջած պէս և փոխադրելիք ապրանք չկայ։ Ընկերութիւնը տեսիպուած պիտի դիմէ ներքին խնայողական միջոցներուն, քան մը որ ամէն հաստատութիւն առաջին առթիւ նկատի կ'ունենայ և կը գործադրէ իր կարելիութեան սահմաններուն մէջ։ Իմացանք նաև որ ընկերութիւնը մտադրած է Գէյրութ-Դամասկոս պիծի երթեւեկը դադրեցնել և սկսած է այժմէն իսկ պաշտօնեաներէն մէկ կարեւոր մասը արձակել։

Օթօներու սպասարկութիւնը երկաթուղիներու զուգահեռ ասֆալթէ հանգստաւէտ ճամբաներու վրայ, ամենամուժեղ հարուածը իջեցուց չոգեկառքի ընկերութիւններուն։ Այսօր ամէն մարդ կը փափաքի օթոյով ճամբորդել, պարզ և հասկնալի պատճառներով։ Նախ, որ օթօն աւելի կանուխ կը հասնի, յետոյ վերջապէս օթոյով ճամբորդութիւնը աւելի հաճոյալի է ոևէ ճամբորդի մը համար։ Ուրիշ առաւելութիւն մըն ալ՝ Օթօն ամէն ժամ կարելի է գտնել ոևէ քաղաքի համար և ճամբորդը չատ անգամ իր տունէն կը նստի և կ'իջնայ իր երթալիք քաղաքի բնակարանին կամ հիւրանոցին առջեւ։ Որով ճամբորդը կ'սգատուի կառքի, բեռնակիրի զանազան աւելորդ ծախքերէ։

Կը տեսնենք որ օթօները իվիճակի են մրցակցելու չոգեկառքերու հետ վերոյիշեալ առաւելութիւններով։ Հետեւաբար օթօները պէտք է յաւ չահին ասոն պայմաններու տակ։ Արդեօք կը չահին։ Մեր կարծիքով օթօներն ալ չեն չահիր։ Որովհետեւ երբ գործի մէջ մրցակցութիւնը կը մտնէ անպատճառ կը վնասէ այդ գործը։ Օրինակի համար, Պէյրութէն մինչև Դամասկոս 110 քիլօմէթր ճամբայ կտրելու համար, օթօները մարդ գլուխ կ'առանան միջին հաշիւով 20 ֆրանք, իսկ Պէյրութէն մինչև Հալէպ մօտ 400 քիլօմէթրի համար կ'առանան 30 40 ֆրանք։ Նկատի պէտք է ունենանք պէնզինի, իւղի, տուրքերու, չարունակական տուգանքներու, գաւչուներու փոփոխութիւն, արկածներու առթիւ օթոյի կարեւոր նորոգութիւն ևլն. ծախքերը, ներկայ հասոյթներով օթոյի տէր մը պատեսւոր կերպով չկրնար չահիլ։ Այսպիսով, մեսարողները հրապարակէն կը քաշուին ծախելով իրենց օթօները և կարաժները։ Հրապարակ կուգան նոր չօֆէօրներ, որոնք փոքրիկ դրամագլխով օթօներ կը գնեն, մեծ մասը գրէթէով իհարկէ, կը քշեն մինչեւ որ անգործածելի դարձնեն և վերսին մէկ մասն ալ հասնեն օթոյի գործարանատիրոջը։

Պիտի առարկուի թէ գործարանատէրը ինչո՞ւ ասլտիկ օթօներ կը ծախէ։ Որովհետեւ ելք չկայ տարբեր ձեւով վարուելու։ Գործարանի մէջ հարիւր հազարներով իրարու վրայ դիզուած օթօներ կան յաճախորդի սպասող, ո՞վ պիտի գնէ զանոնք քանի որ ամէն օր նոր օթօներ նոր ձեւերով հրապարակ կը նետուին։

Առնենք ճարտարարուեստական ոեւէ գործ մը, պիտի տեսնենք որ եղած գործառնութեանկէ ը ապահովկըլլան ուրիշ որովհետեւ միեւնոյն ճիւղի պահպանող գործարանը աւելի նպաստաւոր պայմաններով գրէտի կը բանայ նոյն յաճախորդին։

Դարձեալ չատ հեռուները չերթանք, առնենք ոևէ մանր առեւտրականի մը, խանութպանի մը տետր սկսերը և պիտի հաւոզուինք որ առեւտուրին կէսը ապահովով տեղի կունենան։ Վերջը՝ հոն սպասող անհատ որը ի վիճակի չէ վճարելու իր պարտքը «հոգոց» մը կը կարդայ բոլորին վրայ։ Ահա այս է ներկայ առեւտրական աշխարհը։

Մրցակցութիւնները կր զարգանան ամէն ուղղութեամբ։ Երբ և ինչպէ՞ս պիտի վերջանան կարելի չէ գուշակութիւններ ընել։ Միացեալ Նահանգներու մէջ երկաթուղիի ընկերութիւններ ահագին բացեր կ'արձանագրեն և պետական գանձը բաւական գումարներ յատկացուցած է անոնց։ Եւրոպայի մէջ չոգեկառքի բոլոր ընկերութիւնները ալ նոյնպէս վնասով կ'աշխատին։ Թուրքիոյ երկաթուղիներու կացութիւնը չափազանց խղճալի դրութեան մէջ է։ Երկիր մը ինչպէս Թուրքիան ուր բոլոր գործերը օտար դրամագլուխով մէկտեղ եկած են, այսինքն վճարելի տոկոսներով, այսօր չոգեկառքերը պարապ կը չրխկին մէկ կողմէն միւս կողմը։ Արտաքին վաճառականութիւնը դադրած ըլլալուն չոգեկառքերը փոխադրելիք ապրանք ալ չունին։

Միրանսայի մէջ ալ լրջօրէն կը մտածուին երկաթուղիներու բացերով որը 5 միլիարդ հասած է և ամէն օր տրձաձնագրելով մօտ 10 միլիոն ֆրանքի վնաս, գումար մը որ ոևէ կառավարութիւն սպիտակած է նկատի առնել և դարմանելու մասին գործնական քայլեր առնել։ Հոն կ'առաջարկեն որ օթօներէն կազմակերպութեան երեկոյթն է, հաւակերպեցաւ։

Ի՞նչ չուտ մտերմացան Արաքսին ու Դեղամը իրարու։ Գեղարուեստական բաժինէն յետոյ՝ պարի միջոցին, միշտ պարեցին իրար հետ։

Անյարմար է որ կարգ մը պարեր չեմ գիտեր։ Գիտցածս պարերը՝ վալս մըն էր։ ան ալ պարեցի Գեղամին հետ։ Լեռնեանը այնտեղ էր։ Հակառակ որ պարի չափազանց հայաստակ է՝ ըսաւ։

— Կը չնորհաւորեմ։

— Աւելորդ յոգնութիւն։— պատասխանեց — ես սրրտիս հետ կը պարեմ։

Արդեօք ի՞նչ ուզեց ըսել։ Հարցուցի իրեն թէ ինչո՞ւ չաճախ չիզար մեզի։

— Անհամբեր եմ,— ըսաւ,— սակայն ձեր մօտ տիրոջ չենք ունենար առանձին ըլլալու։

— Գրենք երբեմն իրարու,— ըսի այնքան խօսելիքներ ունիմ թայց չեմ կրնար։ Ի՞նչ լաւ պիտի ըլլայ և ինչ անկեղծ պիտի ըլլանք իրարու հանդէպ այդ ձեւով։

Չպատասխանեց։

Երեկոյթի վերջաւորութեան փնտռեցի զինքը՝ գիշեր բարի ըսելու։ Չգտայ։ Երեւի, կանուխ մեկնած էր։ Արդեօք վշտացա՞ծ է ինձմէ։ Բայց ես ոչ մէկ պատճառ չեմ տուած վշտանալու։ Վաղը դպրոցէն վերջ կր հանդիպիմ իրեն սենեակը, գիրք մը կր պատրուակեմ ու կր հարցնեմ զինքը դուռնէն։

***

Երէկ դպրոցէն վերջ հանդիպեցայ Լեոնեանի սենեակը։ Մտիպեց որ ներս անցնիմ։

— Տունը մարդ չկայ,— ըսաւ ու մենք ազատ պիտի ըլլանք։

Ոչ մէկ նեղուածութիւն չունէր ինձ հանդէպ, սխալ ենթադրած էի։ Իր գգուանքները տակաւին կը զգամ մարմինիս վրայ, ուզեց որ երկարինք իր անկողնին, ինչպէ՞ս կարող էի թոյլ տալ։ Ըսի։

— Չար մի՛ ըլլար, ինչո՞ւ աճապարել այդպէս։ Չէ՞ որ ամէն ինչ չէ վերջացած տակաւին։

— Իրաւունք ունիս,— պատասխանեց։

Չարմանալի է այս տղան։ Տակաւին ամուսնութեան ոևէ առաջարկ չ'ըներ։ Արդեօ՞ք կանուխ է և մեր սէրը վաղամո՞ւ։ Ի՞նչ ըսէի ես։ Որքա՜ն անյարմար է իմ կողմէ այդպիսի առաջարկ մը։ Ի՞նչ գէշ է օր ես այնքան անփորձ եմ այս խնդիրներուն մէջ։

***

Դիտէի որ դժբախտ ճակատագիր մը ունիմ։ Լեոնեանը անակնկալ կերպով եկաւ մեզ վերջին հրաժեշտի համար։ Կը մեկնի հեռաւոր քաղաք մը։ Կր յուսայ այնտեղի վարժարանին անօբէնութեան պաշտօնը ապահովել հիմակուընէ։ Կը մեկնի գուցէ անդարձ։

Երբ լսեցի իր խօսքերը՝ զգացի որ անկարող պիտի ըլլամ զսպելու չփոթանքս։ Հազիւ կարողացայ դուրս գալ ու հասնիլ Արաքսիին մօտ։ Այնտեղ՝ անոր գրկին մէջ փղձկեցայ գառնօրէն։ Պատմեցի անոր ամէն ինչ։ Անիկա չդիտց գլուխս երկար ու խօսեցաւ կեանքի մասին, կեանքին՝ որ այնքա՜ն անգութ է ճակատագրին՝ որ կր հալածէ մեզ քայլ առ քայլ, այր մարդոց որոնք ոչ մէկ սրբութիւն չեն ճանչնար, և զորոնք պէտք է տանջել, չայչարել, հեգնել ու խաբել չարունակ։

(9) (Շար.)

ԱՍՏՂԵՐՈՒ ԼԵԶՈՒԻՆ

ԱՐԱԲ ԱՍՏՂԱԳԷՏԻ ՄԸ ԶԱՐԱԳՈՒՇԱԿ ՄԱՐԳԱՐԷՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՄԷՋ ԱԼ ՄԵԾ ՄԱՐԴ ՄԸ ՊԻՏԻ ՍՊԱՆՆՈՒԻ ԵՂԵՐ

Արաբ աստղագէտ մը, օդին մուհամէտ Ֆալաֆէ, տեղական թերթերու մէջ հետեւեալ մարգարէութիւնները կրնէ 1932 արաբական տարիին մասին, որ կ'սկսի մուհարէմէն։—

Աստղերու դասաւորումն ու երկնային մարմիններու երեւոյթը յառաջիկայ տարւան մասին յաւ գուսկութիւններ չեն ըներ։ Առհասարակ ամբողջ տարին պիտի բլլայ առասկարգ դէպքերով եւ երեւոյթներով. բուռն եւ սասսիկ ձմեռ մը, փոթորկոտ եւ անձրեւոտ, իսկ ամառը տասսովար տաք։ Նաւեր պիտի ընկղմին ծովերու վրայ եւ ադեսներ անպակաս պիտի բլլան։

Գետութիւններու եւ քաղաւորներու միջեւ վէներ եւ անհամաձայնութիւններ կը տեսնուին։ Հակառակութիւններ կը տասսկանան եւ անհանգոյ տրդիւներ կը յառաջացնեն։ Իտալիոյ մէջ պետական առաջնակարգ պատասխանատու մը պիտի մեռնի։ Պատերազմ կը տեսնուի Իտալիոյ եւ իր դրացի տերութիւններէն մէկուն միջեւ։ Ափրիկեան Տրիպոլիս պիտի ապատամբի օգտուելով Իտալիոյ զբաղուած վիճակէն եւ պիտի տիրանայ իր անկախութեան։

Անգլիոյ մէջ այ մեծ մարդ մը պիտի մեռնի եւ խոր սուգ պիտի պատճառէ ամբողջ անգլիացիներու։ Մահասնայ պիտի կորսնցնէ իր հեղինակութիւնը եւ անհետանայ մարդ մը պիտի դառնայ։

Եգիպտոսի մէջ նշանաւոր մարդ մը անձնասպան պիտի բլլայ։

Հայաստանի մէջ տես երեւելի հայ մը պիտի սպանուի։

Իռագի մէջ սիրուած պես մը պիտի մեռնի։

Սիւրիոյ մէջ նշանաւոր մարդ մը պիտի ձերբակալուի։

Այս տարի այ ահասարները պիտի դեկավարեն Մասոնները։

Պատերազմ, պատերազմ արեւելքի մէջ։ Ռուսիոյ եւ Ճափոնի յարաբերութիւնները աւելի կը ծգձգուին։ Ռուսնասաձ կր պատակի եւ Ֆռանսկիցներ կը գրաւեն զայն։ Հաւասկավարութիւնը կը տարածուի Իռագի մէջ հիւանդութիւն, համաճարակ եւ պատերազմ։

Դամասկոս խաղաղ եւ առաս քերի։ Եւրոպան մեծ պատրասսութիւններ կը տեսնէ պատերազմի համար։

ՇՐՋԱԲԱՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Ցոյն ճառերգակ բանասսեղծ «Աոսիկեան մեղաւոր».— Քսենեփոն
«Կեանքի երեւելի առանցքի հեղինակը».— Պլուսարխոս
«Աստուածներու հայրը».— Առամազդ (կամ Զեւս)
Գեղեցկութեան դիցուհին.—Աֆռիտ
Գինիի Աստուածը.— Բագոս
Հայոց մեծ առասխեայներ.— Թադէոս. Բարթողմիոս.
«Մօր Արծիւը».— Պօսիւէ (Ծր. 1627—1704)
«Արուեստ հերթողական»ի հեղինակը.— Պուալօ (Ծր. 1636—1711
Ֆրանսայի բասերգութեան հայրը.— Ռասին (1639 1715);
Գաղթային խնդիրներու մեծ ջասագովը.— Ուիլերմբիք 1757—1761)
Գրանեհպուրկի «մեծ կայսրենիրը».— Ֆրեսերիկ Կիյեօմ (1740—1688)
Ռուսիոյ ամենամեծ ձարը.— Մեծն Պեսրոս
«Հայրենեաց հայրը».— » »
Ասխարհի ամենաքարձր լեռը.— Հիմալայա (Էվերեսս 8,840)

Հալէպ ԷԼԻ

ԱՂՋԿԱՆ ՄԸ ՕՐԱԳԻՐԸ

Գրեց՝ ԼՈՒԻԹԵՐ

Սիրտիին ալ ծիրուն կին է, բայց սատ վերապահութիւն մը ունի որ կը խրաչեցնէ զիս, իսկ Արաքսն որքա՜ն արտաց է։ Պատմեց անմիջապէս իր կեանքը ամբողջովին, չծածկեց որ հիմակուան ժարդուն հետ հազիւ մէկ տարի կրնէ կենակցիլը։ Ամուսինէն հեռացած է՝ վեց տարի ապրելէ վերջ անոր հետ։ Անխիղճ, կոշտ մարդ մըն է եղած և անբարոյական։ Դժուարաւ ազատած է ձեռքէն։ Իր վրիժառութիւն անիկա իր քով է պահած հինգ տարեկան մանչ զաւակը։ Ցոյց տուաւ ինծի անոր նկարը, ու ես տեսայ յանկարծ իր աչքերուն մէջ երկու արցունքներու լճացումը։

— Անգութ և անաստուած մարդ,— ըսաւ — օր մը կը գանէ իր պատիժը։ Տարագրութեան չրջանին բռնութեամբ առած էր զիս։ Մեղմ մայրիկս հաճակերպած էր, զէթ զիս թուրքերու ձեռքէն ազատելու համար։ Բայց անիկա հոգիով թուրք մ'էր։ Հիմակուանը խոստացած է ամուսնանալ ինծի հետ, խեղճի պէս կը սիրէ ու աչինչ չի խնայեր հանգստութեանս համար։ Շարունակ կը գոռայ որ կը հեռանամ իրմէն։ Օտարական մըն է, բայց կը տեսնես որ կ'ուզէ հայանալ։ Կեանք մըն է պիտի անցնի,— կ'աւելցնէ — չ'արժեր փոքրիկ բաներու համար տխրիլ։ Բոլոր մարդիկ չար են և հայ քաղաքականութեան առաջին թըշնամիները՝ հայ ուսեւորները հանդիսացան։

Նշանակալից է ծայր աստիճան, որ տպագրացնացութեան այս հաստարգները միշտ քաղաքների ճոխութեան մէջ չըծնան. նրանք մեծ մասամբ հայ չինականի ժողովուրդի, մշակի, արհեստաւորի զաւակներ էին, չատերը դեռ նոր ձեռքից թողած մանճ ու բահը, և ոտներից նոր հանած գեղջուկի տրեխնեբը։ Անչուշտ այս ծանր, այս վհատեցուցիչ երեւոյթի պատճառները միայն ներքին, հոգեկան չեն. կան արտաքին հզօր ազդակներ։

Տիրող ցեղի քաղաքակրթական ճընշող ազդեցութի՞ւն...և սակայն պետականն ու ազգային նոյն պայմաններուն ապրող մեր հարևան վրացին միշտ յաղթական ելաւ վտանգաւոր պայմաններից. ռուս լեզուն սովորեց՝ առանց իր մոռանալու, ռուս քաղաքակրթութեան բարիքները վայելեց՝ առանց իր սեփականն ուրանալու, վասնզի քաղաքական ազգային բնազդը այդ ժողովրդի մէջ աւելի զօրաւոր է և աւելի դիմացկուն քան մեր մէջ։ Վրացին դեռ եղբկ դահ ու գայիսոնի տէր էր և այդ չի մոռացել, Իր ճակատին թագի թողած հետքը կայ տակաւին, իսկ հայը՝ ...Այս հաւեմատութիւնը բնաւ ազքատացնելու չէ։

Կովկասում, կատարուածը չի՞ կրկնուելու արդեօք և արտասահմանում։ Այսօր աշխարհի ո՛ր կողմը նայէք—և ո՞ր հայ չկայ — հարստացած ու ճոխացած հայը կամաց կամաց բռնում է այլասերումի կորստաբեր ճամբան։

Եկեղեցական ու թաղական հոգեր, բարեսիրական թեթև ձեռնարկներ — միշտ առանց քաղաքական ազգային իմաստի— այս իւրատեսակ հայրենասիրութեան վերջին հանգրուանն է, որ հայրերից զաւակներին իսկ չի հասնի։ Կարգացի՛ք թերթերում ամերիկացի հայ ուսեւորի մասին, որ իր ամբողջ կարողութիւնը ժահից վերջը կտակել է...միայն ամերիկեան հաստատութիւններին։

Եւ տարագիր քաղաքներ աշխարհի չորս կողմերի բերանն ընկած, արտաքսուած տառապանքներին և կեանքի բոլոր թշուառութիւններին ժառնդած, քաղաքական ընդվզումի առջև վարանոտ, որպէս յորդացած գետի ափին կանգնած վեհերոտ լուղորդ։

Ազգերը հզօր են միայն իրենց քաղաքական իտէալով, առանց որի, նրանք նման են անգեկ, անխարիսխ նաւերի ալեկոծ ծովերի կատաղութեան յանձնուած։

Ի՞նչ անել։ Ո՞ւր է դարմանը։

«Հայրենիք»

ՄՕՆ ՊԼԱՆԻ ԱՌԱՋԻՆ ՎԵՐԵԼՔԸ

I.— ԳԻՏՆԱԿԱՆ ՀՕՐԱՍ ՏԸ ՍՕՍՍԻՒՐ

Հօրաս որ Սօսսիւր, որ կ'ապրէր XVIIրդ դարուն, կանուխէն նշանակելի փաստ մ'ունեցաւ բնական գիտութեանց համար։

Տակաւին փոքրիկ տղեկ մը, իր ծիրիլի մօր հետ պատճառելու դիտաւորութեամբ որ թիկնաթոռի մը մէջ գամուած էր հիւանդութեան երեսէն, կ'երթար շրջակաները, փնտռելու տուներ և ծաղիկներ և զանոնք կը բերէր հիւանդին։

Ան իր ուշադրութիւնը կ'ընծայէր հատատարապէս թոչուններու, միջատներու, քարերու և բնական ամէն տեսակ երեւոյթներու վրայ. այսպէսով, ան դարձաւ մեծ բնագէտ-բնասպատում մը։

Ժընեվ քաղաքը՝ Սօսսիւրի հայրենիքը, չինուած է չատ սքանչելի դիրքի մը վրայ։ Ան կը ծածկէ երկու եզերքները Հռենոսի, այնտեղը ուր գետը դուրս կ'ելլայ լիճէն, մէկ կողմէն, չատ մօտիկ, կը ցցուի Ժիւրան, որ կը նմանի անտառներով ծածկուած քարերու պարիսպի մը, միւս կողմէն կը բարձրանան Ալպեաններր, Մօն Պլանի վեհափառ գագաթէն իշխուած։

Ասոր համար է անկասկած, որ, չատ փոքր, Սօսսիւր սատիկ փափաք ս'ունեցաւ լեռներու վերելքը ընելու։

«Ես ունեցայ կ'ըսէ, լեռներու հասար, մանկութենէ աւելի որոշ կիրք մը... 78 տարեկանիս (1758ին), ես արդէն այքէ անցուցած էի, Ժընեվի մօտակայ լեռներր։ Ծայրագր տարին, գացի անցընել 15 օր Ժիւրայի ամենաբարձր բնակութիւններէն մէկուն մէջ։

«Բայց այս քիչ բարձրացած լեռնեբը անկատար կերպով մը միայն գոհ կը ձգէին իմ հետաքրքրութիւնս։ Ես կ'սրէի բարձր Ալպեանները մօտէն տեսնելու մարմաջէն։ 1760ին, գացի մինակ, ոտքով, այցելելու Շամօնիի սառնադաշտերը, քիչ չաճախուած այն տեղն և որուն մտեներայր նոյնիսկ կը նկատուէր վտանգաւոր և միայնգամայն դժուարին։ Ես այդտեղ վիրաւորուեցայ յաջորդ տարին և այնուհետև չի ձգեցի ո՛չ մէկ տարի, առանց բնելու մեծ պրոտյաներ, նոյնիսկ ճամբորդութիւններ, լեռներու ուսման համար»։

Այսօր, հազարներով քաղաքներու բնակիչները կ'երթան անցնելու քանի մը չաբաթներ, ամառուան ընթացքին, Ալպեաններու, Բիրէնեաններու և այլ լեռներու մէջ, սակայն Սօսսիւրի առեն, լեռներր կր ներչնչէին ճչմարիտ վախ մր մարդերուն։

Եւ այս օրերը, մարդիկ կը փնտռեն մաքուր օդ, հրաչալի տեսարաններ, յոգնեցուցիչ և դժուարին վերելքներ ճայկակի ուրախութիւններ, վտանգաւոր բայն զօրացուցիչ, Ալպեաններու մէջ։ Սօսսիւր, ինքն ալ կը գնահատէր զբօսաչրջիկներու վայելքները, սակայն ինչ կը ճամբորդէր գիտնականի մը պէս և կ'ընէր ամէն տեսակ դիտողութիւններ իր արչաւանքներու ժասին։

II.— ԱՌԱՋԻՆ ՕՐԸ ՎԵՐԵԼՔԻՆ

Մինչև 1786, կը կարծէին թէ, ոչ մէկը պիտի կրնար հասնիլ Մօն Պլանի գագաթը, Բայց այս տարի, տօքթէօր մը Շամօնիի բժիշկներէն և առաջնորդ Ժակ Պալմա, հասան մինչև լեռան գագաթր։

Սօսսիւր իմացաւ ասիկա և որոչեց անմիջապէս երթալ անոնց նչաններուն ետեւէն. 1787ին, մեկնեցաւ Շամօնիէն ծառայի մը և 18 առաջնորդներու հետ միատեղ, ընելու համար վերելքը։ Շատան և առաջնորդները կր կրէին բնագիտական գործիքներ և պէտք բլլայիք ամէն տեսակ իրեր։

Պտտիկ խուժքը հասաւ չուտով Թաքօննայի սառնարաններու մօտ, որոնք ամբողջովին ցցուած էին տեսակ մը սև ցեխով ազատուած սառնակոյտերէ։

Խուժքը բարձրացաւ այս սառնակոյտին վրայէն, 4 ժամ քալելէ յետոյ հասան ժայռի մը, ուր հրաչալի էր տեսարանը։ Ոտքերուն ներքև կը տեսնուէին Պուսսոնի և Թաքօննայի երկու սառնակոյտերը և վարը, Շամօնիի գեղատեսիլ հովիտը։

Ցիչ մը հեռաւորութեան վրայ, կային ժայռի մեծ կտորներ, աւելի տարօրինակ և աւելի վայրենի տեսքով մը։

Այս կտորներէն մէկը կ'երկարի անդունդի մը վրայէն և իր այս ձևին համար կոչուած է «Թռչունի կտուց»։ Կը պատմեն թէ կ'ըսէ Սօսսիւր. հովիւ մը գրաւ մ'ըրաւ երթալ նստելու համար այս կտուցին ծայրը։ գնաց արդարև և նստաւ. բայց վերադարձին, սխալ չարժուած մ'ընելով կորսնցուց հաւասարակշռութիւնը, ինկաւ անդունդին մէջ և մեռաւ անմիջապէս։

Կէսօրէն վերջ, ժամը երկուքի տասներր, 10 ժամ քալելէ յետոյ խուժքը հասաւ Քօթ լեռան գագաթին, պէտք էր այդտեղ անցընել գիշերը։

Սօսսիւր տնկել տուաւ վրան մը, որուն մէջ ինք պատկեցաւ քանի մը առաջնորդներու հետ. ուրիշները գտան ապաստան մը ժայռերու մէջև։

Օրուան վերջաւորութենէ առաջ երբքը այս առաջնորդներէն, գացին իրրև դիտազօր, քննելու չրջակայքը և փնտռեցին ճամբաները, ուրկէ պէտք էր չարունակել վերելքը։ Տաքութիւնը կակուղցուցած էր ձիւնը, այդչափ լաւ որ, առաջնորդներէն մէկը յանկարծ կիօրէն թագուելով, ինքզինքը գաւ անդունդի մը վրան, որուն չէր տեսներ ո՛չ յատակը և ո՛չ ալ եզերքները

Բարեբախտաբար, 3 առաջնորդներ կապուած էին չուանով, սովորականին պէս, Բուէթ, որ վտանգի մէջ էր քաշուեցաւ անդունդէն։

Վերադարձին, ան պատմեց իր փրձանքը կարաւանին։ Ան կը խնդար. ամենաքաջերը խնդացին իրեն հետ, սակայն ուրիշները քիչ մը պաղ գտան այս զուարճալիքը։

Սակայն և այնպէս ոչ մէկը խօսեցաւ վերադառնալու մասին։

ԷԼԻ

Հալէպ (Շար.)

ԱՍՏՂԵՐՈՒ ԼԵԶՈՒԻՆ

ԱՐԱԲ ԱՍՏՂԱԳԷՏԻ ՄԸ ԶԱՐԱԳՈՒՇԱԿ ՄԱՐԳԱՐԷՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՄԷՋ ԱԼ ՄԵԾ ՄԱՐԴ ՄԸ ՊԻՏԻ ՍՊԱՆՆՈՒԻ ԵՂԵՐ

Արաբ աստղագէտ մը, օդին մուհամէտ Ֆալաֆէ, տեղական թերթերու մէջ հետեւեալ մարգարէութիւնները կրնէ 1932 արաբական տարիին մասին, որ կ'սկսի մուհարէմէն։—

Աստղերու դասաւորումն ու երկնային մարմիններու երեւոյթը յառաջիկայ տարւան մասին յաւ գուսկութիւններ չեն ըներ։ Առհասարակ ամբողջ տարին պիտի բլլայ առասկարգ դէպքերով եւ երեւոյթներով. բուռն եւ սասսիկ ձմեռ մը, փոթորկոտ եւ անձրեւոտ, իսկ ամառը տասսովար տաք։ Նաւեր պիտի ընկղմին ծովերու վրայ եւ ադեսներ անպակաս պիտի բլլան։

Գետութիւններու եւ քաղաքներու միջեւ վէներ եւ անհամաձայնութիւններ կը տեսնուին։ Հակառակութիւններ կը տասսկանան եւ անհանգոյ տրդիւներ կը յառաջացնեն։ Իտալիոյ մէջ պետական առաջնակարգ պատասխանատու մը պիտի մեռնի։ Պատերազմ կը տեսնուի Իտալիոյ եւ իր դրացի տերութիւններէն մէկուն միջեւ։ Ափրիկեան Տրիպոլիս պիտի ապատամբի օգտուելով Իտալիոյ զբաղուած վիճակէն եւ պիտի տիրանայ իր անկախութեան։

Անգլիոյ մէջ այ մեծ մարդ մը պիտի մեռնի եւ խոր սուգ պիտի պատճառէ ամբողջ անգլիացիներու։ Մահասնայ պիտի կորսնցնէ իր հեղինակութիւնը եւ անհետանայ մարդ մը պիտի դառնայ։

Եգիպտոսի մէջ նշանաւոր մարդ մը անձնասպան պիտի բլլայ։

Հայաստանի մէջ տես երեւելի հայ մը պիտի սպանուի։

Իռագի մէջ սիրուած պես մը պիտի մեռնի։

Սիւրիոյ մէջ նշանաւոր մարդ մը պիտի ձերբակալուի։

Այս տարի այ ահասարները պիտի դեկավարեն Մասոնները։

Պատերազմ, պատերազմ արեւելքի մէջ։ Ռուսիոյ եւ Ճափոնի յարաբերութիւնները աւելի կը ծգձգուին։ Ռուսնասաձ կր պատակի եւ Ֆռանսկիցներ կը գրաւեն զայն։ Հաւասկավարութիւնը կը տարածուի Իռագի մէջ հիւանդութիւն, համաճարակ եւ պատերազմ։

Դամասկոս խաղաղ եւ առաս քերի։ Եւրոպան մեծ պատրասսութիւններ կը տեսնէ պատերազմի համար։

ՇՐՋԱԲԱՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Ցոյն ճառերգակ բանասսեղծ
«Աոսիկեան մեղաւոր».— Քսենեփոն
«Կեանքի երեւելի առանցքի հեղինակը».— Պլուսարխոս
«Աստուածներու հայրը».— Առամազդ (կամ Զեւս)
Գեղեցկութեան դիցուհին.—Աֆռիտ
Գինիի Աստուածը.— Բագոս
Հայոց մեծ առասխեայներ.— Թադէոս. Բարթողմիոս.
«Մօր Արծիւը».— Պօսիւէ (Ծր. 1627—1704)
«Արուեստ հերթողական»ի հեղինակը.— Պուալօ (Ծր. 1636—1711
Ֆրանսայի բասերգութեան հայրը.— Ռասին (1639 1715);
Գաղթային խնդիրներու մեծ ջասագովը.— Ուիլերմբիք 1757—1761)
Գրանեհպուրկի «մեծ կայսրենիրը».— Ֆրեսերիկ Կիյեօմ (1740—1688)
Ռուսիոյ ամենամեծ ձարը.— Մեծն Պեսրոս
«Հայրենեաց հայրը».— » »
Ասխարհի ամենաքարձր լեռը.— Հիմալայա (Էվերեսս 8,840)

Հալէպ ԷԼԻ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ

Հրատարակվում է շաբաթական 3 անգամ — Երևան, Ալավերդյան փող. № 1 — Հեռ. 144, 150 — Հրատարակչության հասցեն՝ Երևան, Ալավերդյան փող. № 1

Պահանջեք ձեր վկայականները

Հայաստանի Հանրապետության պետական տոմսակներ

Դրոմխա.— Դուք պահում եք ձեր ազատ դրամը, որպեսզի ձեզ համար աշխատի։ Ինչպե՞ս։ Ձեր դրամը ձեզ համար կաշխատի, եթե դուք այն տանեք Պետական Դրամարկղ և ձեռք բերեք պետական տոմսակներ։

Պետական տոմսակները ամենահուսալի ներդրումն են։ Դրանք ապահովված են Հայաստանի Հանրապետության ամբողջ հարստությամբ։

Պետական տոմսակները ամենաշահավետ ներդրումն են։ Դրանք տալիս են ամենաբարձր տոկոսը։

Պետական տոմսակները ամենահարմար ներդրումն են։ Դրանք կարելի է ցանկացած ժամանակ վերադարձնել Պետական Դրամարկղ։

Պետական տոմսակները ամենաժողովրդական ներդրումն են։ Դրանք կարելի է ձեռք բերել 100 դրամից սկսած։

Պետական տոմսակները ամենաշահեկան ներդրումն են։ Դրանք կարելի է ձեռք բերել ամենուր

Ծպրագոյն Արեւելքի կացութիւնը վրդովիչ ըմբռոստներ ապահովեցին 4 օտարականներ

ՀԱՐՊԻՆ.— Ամերիկացի մը և անգլիացի մը որոնք այսօր որսի ելած էին Ունկայի գեղին եզերքը, սպանուեցան ըմբոստներու կողմէ։ Ասկէ զատ ըմբոստները բռնի կերպով կառախումբէն վար իջեցուցին երկու ճամբորդներ, որոնք ծեծիքար կ'ներթային ու սպանեցին զանոնք

ԼՈՆՏՈՆ.— Թոքիոյէն առացուած վերջին լուրերու համաձայն, Ծայրագոյն Արեւելքի կացութիւնը խիստ ձգտուած և վտանգաւոր է։ Նիւ Եօրքի մէջ այն կարծիքը կը տիրէ թէ, ճարոն ծայրայեղները ուշ կամ կանուխ պատերազմ պիտի ծագեցնէին Մանչուրիոյ մէջ։

Տքթ. Բ. ԳՈՒԼԱԳԵԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ՝ ՆԵՐՔԻՆ, ՄՈՐԹԱՅԻՆ ԵՒ ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆ

ՎԿԱՅԵԱԼ ՓԱՐԻԶԻ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑՆԵՐԷՆ

Կր դարմանէ գիտական ամենավերջին մեթոտներով, քոխերու, սաւմոսի, ադիճներու յետադի ամէն տեսակ հիւանդութիւններ: Հին եւ նոր ֆերմաթզութիւնը իր բոլոր բարդութիւններով, ինչպես նաեւ Ֆրանկախոս եւ մարթային հիւանդութիւններ:

Առագ, արմատական եւ բարեխիղճ դարմանում:

Հիւանդ կ'ընդունի ամէն օր, բացի կիրակիէ, իր նախկին դարմանատան մէջ. ժամը 8—12 եւ 2—6ու մասնաւոր ժամադրութեամբ:

Երեքշաբթի օրերը, ժամը 2—5 վկաեալ ԱՂՔԱՏՆԵՐՈՒ ՀՐԻ ժօրժ Հասեան փոխոց՝ թիւ 8

ՊԱՆԴՈԿ ԼԻՒՔՍ

ՋՈՀԼԷ

Հայկական ամենապատագոյն պանդոկը «ԼԻՒՔՍ»ին Զահլէի մէջ, ծաղկաւէտ պարտէզով,

ԽԻՍՏ ՕԴՍՈՒՆ ՍԵՆԵԱԿՆԵՐ ՈՐ ԿԸ ԲԱՂԿԱՆՑՆ 1, 2, 3, 4, ՄԱՀՃԱԿԱԼՆԵՐԷ

1. ՀԱՄԵՂ ՁԱՇ, ՄԱՔՈՒՐ ԵՒ ԱՆԹԵՐԻ ՊՊԱՏԱՐԿՈՒԹԻՒՆ.
2. ԳԻՆԵՐԸ ԽԻՍՏ ՁԱՓԱԻՈՐ.
3. ՏՈՒՆ ՓՆՏՈՂՆԵՐՈՒՆ ԱՄԷՆ ԴԻՒՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ.

Տէր եւ Տնօրէն՝ Գ. ՊՈՐՏԻԶԱՆԵԱՆ

ՏՕՔԹ. Հ. ԼՈՒՍԻՆԵԱՆ

(ՀԱԼԷՊ)

Նախկին բժիշկ Միջագետքի Զինուորական հիւանդանոցներու եւ վաստակաւոր ներքին եւ վանկանց հիւանդութիւններու

առագ, արմատական, խղճամիտ դարմանում:

Հիւանդ կ'ընդունի ամէն օր ժամը 8—12 եւ 2—6 իր դարմանատան մէջ, Հալէպ Նեյալ բակ, Ֆրանվայի քովերէն կայարան, թիւ 7

Բշ. եւ Ուրբաթ օրեր աղքատաց ծրի

ԳԱԲՐԻԷԼ Թ. ԹԷՐԶԵԱՆ

(ԵԼԵՔՏՐԱԿԱՆ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ)

Հիմնուած 1921 ին Պոլիս-Բերա

Խիստ դիւրամատչելի պայմաններով կը կատարեմ ամէն կարգի ելեքտրական լոյսի գեհեղումներ (Intsallation), ինչպես նաեւ մօթոր եւ ջիճամօճեր:

Վաճառատունս կ'ստանձնէ նաեւ բոլոր ելեքտրազործիքներու նորոգութիւններ: Մասնաւոր սպասարկութիւն բնակարաններու ելեքտրա-նորոգմանց: Վաճառատուն Philips եւ Lux ելեքտր. լամբերու եւ ամէն տեսակ ելեքտրական պիտոյքներու:

Վճարման դիւրութիւններ.

Հասցէ — Վ. Ուզուրեանի գրասեղ կից Գուրճ. B. P. 491

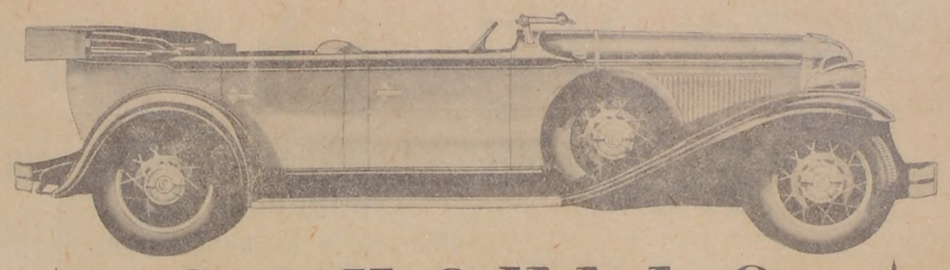

ԳՌԱՅՍԼԵՐ

ԱՇԽԱՐԱՀՌ ՉԱԿ ԻՆՔՆԱՇԱՐԺՆԵՐՔ ՈՐՈՆՔ 6-8 ՍԻԼԻՆԴՐ ՈՒԺԻՆ,

Ս ՄԵՆՆԱՏՈՒԿՈՒՆ ԵՒ ԳԵՂԵՑԻԿ ՄԱՐՔԱՆԵՐՆ ԵՆ ՀՐԱՊԱՐԱԿԻՒ ՎՐԱՑ ԵՒ

ԿԸ ՓՆՏՈՒԻՒՆ ԱՄԵՆՈՒՐԵՔ:

ԳՌԱՑՍԼԵՐ ինքնաշարժերու մասնաւոր յատկութիւններն են՝ ՏՈԿՈՒՆՈՒԹԻՒՆ, ԳԵՂԵՑԿՈՒԹԻՒՆ, ԶԱՓՍՒՈՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՀԱՆԴՍՏԱՒԷՏՈՒԹԻՒՆ։

Վճարման դիւրութիւններ կը տրուին.

ԳՌԱՑՍԼԵՐ օթօներու բոլոր կտորները պատրաստ կը գտնուին մեր վաճառատուներուն մէջ։

Լիբանանի, Սիւրիոյ և Իրագի ընդհանուր ներկայացուցչութիւն՝

NAAYEM MOTOR IMPORT Co. BEYROUTH B. P. 869, TÉL. 32—29

Հիւս. Սիւրիոյ ներկայացուցիչներ՝ Գ. և Մ. ԱԶԻՐԵԱՆ, B. P. 202, Հալէպ

ՏՔԹ. ՍՈԿՐԱՏ ԱԻԵՏԻՍԵԱՆ

ՎԻՐՍԲՈՑԺ - ՍՏՍՆՆՍԲՈՑԺ

ՎԿԱՅԵԱԼ ՊԷՅՐՈՒԹԻ ՍՄԵՐԻԿԵԱՆ ՀՍՍԱԼՍՍՐԱՆԷՆ

Կրնդունի՝ ամէն օր բացի կիրակիէ՝ կէսօրէ առաջ 8—12 կէսօրէ վերջ 2-6

Հասցէ՝ Capucinներու եկեղեցիին կից Արդարութեան պալատին եռակ։

ՍՓԱՆՏԱՐՏ կօշիկներ մինչ ամենաբարձր ամենամաժան եւ ամենաէժան եւ.

ԿԵԴՐՈՆՑՏԵՂԻ՝ ՆԱՃԱՐ ԵՂԲԱՕՐՆԵՐՈՒԻ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ

ՏՕԿԹ. ԳԷՈՐԳ ԿԷՐԿԷՐԵԱՆ

Վկայեալ Lauréat Ընիկ Interne եւ այժմ մասնագէտ ՍՍՏՆՈՂՏ բժիշկ Ֆրանսական հիւանդանոցի ԱՋՔԻ, ՔԹԻ, ԿՈԿՈՐԴԻ, ԱԿԱՆՋԻ և ԳԼՈՒՄ հիւանդութիւններու բաժնին:

Հիւանդ կ'ընդունի կէսօրէ վերջ ժամը 2—6

իր գինեիին մէջ rue de Damas, No. 15

Հիւանդները ուղղակի հիւանդանոց կ'ընդունուին իր կողմէ տրուած մուտքի բարտով:

Աղքատ հիւանդներու ձրի դարմանում, ամէն օր կէսօրէ առաջ ժամը 10—12, հիւանդանոցի դարմնատան մէջ։

ՏՕՔԹ. Գ. ՏԱՎՈՒՏԼԱՐԵԱՆ

ՄՍՍՆԱԳԷՏ ՆԵՐՔԻՆ ԵՒ ՎԵՆԵՐԷ ԿՈՂ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

Իր դարմանատունը հաստատած է, ՍՍՍՌԻՐ վողոց, Տօքթ. Եօզդաեանի (ատամնաբոյժ) դարմանատան կից.

Ընդունելութեան ժամեր՝

կէսօրէ առաջ ժամը 8—12

» վերջ » 2—6

Կարի եւ Ձեւագիտութեան Դասընթացք

ՏԻԿԻՆ ՄԱՌԻ ԵՐԱՄԵԱՆ

ՎԿԱՅԵԱԼ ԴԵՐՋԱԿՈՒՀԻ

ԲԱՐԻՁԷՆ ԵՒ ՎԱՇԻՆԿԹՕՆԷՆ

Կարի եւ ձեւագիտութեան մասնագիտուհի, Տիկին Մառի Երամեան կը վերադառնայ իր արհեստանոցը, Մեծ Սէրայի դիմացը Նո. 78 տան երկրորդ արկը:

Երեք ամսուան միջոցին կը սորվեցնէ ամենավերջին նորաձեւութեամբ, կար եւ ձեւագիտութիւն իր բոլոր բարդութիւններով եւ արդիական մեքենաներով, Droit-fils մեթոտով: Իր աշակերտուհիները կ'օժտեն Բարիզի ատելիէներ Académie Daydou վկայականով։

ՓՍՍՏԱԲԱՆ

ԽՈՍՐՈՎ ԹԻԹԻՒՆՃԵԱՆ

(Տօքթ. իրաւագիտութեան)

ԿՍՏԱՆՁՆԷ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԴԱՏԵՐ

Ընկերակցութեամբ հանրածանօթ փաստաբան ՄԷՐՈՒ ԱԶԻԶ ԷԼ ՀԱՇԷՄԻ

Գրասենեակը բաց է կէսօրէ առաջ 9—12 կէսօրէ վերջ 3—6

Rue Allenby, Immeuble NESSOULI ՀԵԼԻՈՊՕՏՆ 1—28

Տոկուն շինուածք վաչելուչ տեսք հնչուն եւ բնական ձայն

Ահա յատկանիշները՝

ՈՐՈՆՅՄՈՎ ԿԸ ՁԱՏՈՐՈՇՈՒԻՆ

ԱՓՕԼԼՕ ՖՕՆՕՆԵՐԸ

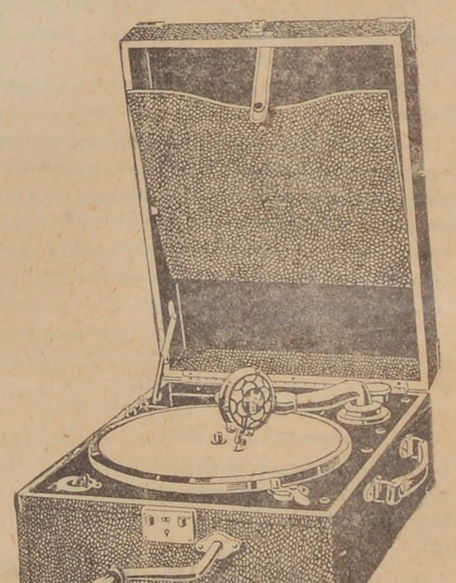

Հրապարակի վրայ գտնուղ բոլոր մարքային բուհետ կը մրցին Ապոլլօ ֆոնօները։ Մանաւանդ վերջին նոր մոտէլները, որոնք հասած են արդէն, անզերազանցելի են իրենց տոկունութեամբ, վայելչութեամբ և ժամչելի գիներով։

APOLLO GRAMOPHONE Co. Ltd

(of London)

ԱՓՕԼԼՕ ՖՕՆՕՆԵՐՈՒ ԹՈՓՈՒԻՐԸ !!!

Կատարեալ համոզում գոյացնելու համար անգամ մը այցելեցէք

MAISON APOLLO, Rue de la Poste, BEYROUTH

Փորդաիճ եւ ծանուցմ՝ ամէն ձեւի, անվիճելի ստակ եւ առատութիւններ գիւրամատչելի գին, վճարումի դիւրութիւն։

Ընդհ. ներկայացուցիչ Սիւրիոյ, Պաղեստինի, Անդրյորդանանի, Միջագետքի եւ Կիպրոսի.— ԳՈՒՐԳԻՆ ՍԻՆԱՆԵԱՆ

KOURKEN SINANIAN, Boîte Postale 642, BEYROUTH (Syrie)

ձակատն վանէն մինչեւ կարին։ Զինուորները ուսերնուն վրայ կառնեն բէժանքեկոիը և խօսք կուտան հրազանդիլ Անգրանիկ զնդապետ բէժանքեկոիը կընտրէ ճակատի գլխաւոր (Նաչալնիկ Շթապա) և կը մեկնի կարին։

Երկրորդ օրը առաւօտուն Սեպուհ և Թորգոմ կը սկսին յարձակումի մեզի համար անսպասելի յաջողութիւններով, չնայրիւ անոնց հերոսական ճիգերուն, բայց գարձեալ կեդրոնը կը մնայ անշարժ։

Այդ օրը Թորգոմը կը փոխէ երեք ձի, բոլորն ալ սպաննուած, երբ ինք վրան հեծած էր, արիւնի մէջ թաթախուած, բայց դարձեալ կը յարձակի և բոլորովին աննպատակ պայմաններու մէջ, միայն 170 տղայով, բայց բոլորն ալ անօգուտ, որովհետեւ ստիպուած էր նահանջել։ Սեպուհի յարձակումները մեզի կ'ուներնան առաւել կամ նուազ հերոսական դրուագներով։

ՎԷՀԻՊ ՓԱՇԱՑԻ ՆԱՄԱԿԸՆ ՔԻԶ ԱՒԱՂ

Կարնոյ ճակատի ձախ եւ աջ թեւերուն վրայ կռիւները կը շարունակուէին մեզի համար յաջող արդիւնքներով։

Ճակտութիւն այն տեսակէտէն միայն, որ մերինները կը պահէին իրենց գիծը և չէին թողուր որ թուրքերը յառաջանան։

Մենք կրնայինք նոյնիսկ աւելի առաջ երթալ, եթէ ինչպէս գրեցինք մեր կեդրոնն ալ ուժեր կուտիլ։

Կռիւներ սկսած էին նաեւ Խնուսի ճակատը դարձեալ մեզի համար յաջող արդիւնքներով։

Պիթլիսի գիծը բոլորովին յաջող էր։ Վանէն լուրերը բոլորովին կտրուեցան։ Միայն ենթադրուելուներու վրայ կը հիմնուէին մեր ծանօթութիւնները Վանի շրջանի մասին։

Արդէն լուր առած էինք, որ Վանի մէջ կազմուած էր հայկական կառավարութիւն, կազմուած էր կառնոնատար, պետական ըմբռնումով դահլիճ իր բոլոր անհրաժեշտ փօրթֆէյլներով։

Թիֆլիզի մէջ կը շարունակուէր արագ և ուժեղ բրօթականտ։

Միայն Թիֆլիս կը սպասէր կարնէն յաջողութեան լուրեր։

Անդրանիկ հեռագրեց Թիֆլիս՝ Հայաստանի Ապահովութեան Մորհուրդին և Ազգային Մորհուրդի նախագահ Ահարոնեանի հետեւեալը։

— կարնոյ ճակատի դրութիւնը վատ է։ Մեր զինուրները տակաւին չհասան։ Այս օրերս գտնուած Ա. և Դ. դիւնդերը կը մերժեն կռուիլ, նոր ուժեր ուղարկեցէք։ Մարդիկ ղրկեցէք այս գործերը հաւոզելու։

Այս հեռագրին պատասխանը չստացուեցաւ։

Երեւանէն կար հեռագիր մը, որ դէպի Վան գինուորներ ուղարկուելու մասին կը ծանուցանէր գընդապետ Գաղտասարեանը։

Այս գէպքերու ժամանակն էր, որ Պոլշեւիքները գերմանական դաշնագրութեան համար ժողովի հրաւիրեցան Բրէսդ-Լուտովսքի մէջ։

Բրէսդ—Լուդովսքի վեհաժողովին մանրամասնութիւնները մեզի համար բոլորովին անծանօթ էին։

Պոլշեւիքները իրենց կովկասի արտակարգ լիազօր Շահումեանի բերանով մեզի ըսած էին, որ Թրքահայերը իրաւունք ունին սահմանելու Թրքահայկական վեց նահանգները իբրեւ իրենց անժխտելի հայրենիքը և կը հաւաստիացնէին, որ իրենք իսկ պիտի օգնեն մեզ մեր հայրենիքի սահմանման ջանքերուն մէջ։

Ի հարկէ օգնութիւնը այն էր, որ ոուս բանակը մեզի թողուց բոլոր թնդանօթները, հրանիւթեր,

KLIM

ՓՈՂԵԿԱՓԻ ԱՌԱՒԵԼՈՒԹԻՒՆԸ

KLIM լաւ կաթ մրցի է։ Եթէ անոր վրայ աւելցնենք 7 | 8 հաւեմատութեամբ պարզ ջուր, պիտի ստանանք քառմ, առողջարար եւ սերոս կաթ մը որուն դաշտային քառմ կաթի մը համը, հոտն ու սննդատու արժէքը։

Մանկիկը դիւրութեամբ կը մարսէ Klimը որ իսկապէս սննդատու կաթ մրցի է։

Ինչ ուրախութիւն ձեր զաւակներուն եւ մանկիկներուն համար։

Միեսն ու ամենուրեք քառմ կաթ կարելի է ունենալ ՔԼԻՄ փոռեկաթով։

Klimը կը լուծուի պաղ կամ գաղջ ջուրի մէջ։ Պետք է զայն դնել ջուրին մակերեսը՝ու զարնել գդալով մը։

AZTAG
JOURNAL QUOTIDIEN ARMÉN.
B. P. 587
BEYROUTH, Liban

Directeur - Propriétaire
HAIG BALIAN

ԳՆԱԾՆԵՐ

ՍԻՐԻԱ տար. 550, վեցամսեայ 300 ու. Ֆ.
ՈՐՁԱՀԱՄ. տրկ. 7, վեցամսեայ 4 տոլար

ԱԶԴԱԿ

ازتـــاك

جريدة سياسية ادبية اقتصادية حرة

ՕՐԱԹԵՐԹ
ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԳԻՏԱԿԱՆ

ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ ՄԱՅԻՍ 26 1932

ԳԵՆԸ ՔԷ ՀԱՍՏ 2.50 Ս.Ֆ.

Ձ. ՏԱՐԻ | Ամեն առաքում պահք է ըսել բերքիս «Ցօրեկին հացկին | Տնօրէն — Խմբագիր՝ ՀԱՅԿ ՊԱԼԵԱՆ | Չհրատարակուած ձեռագիրները չեն վերադարձուիր | Թիւ 63 (640)

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

ԱՊԱԿԵԱՅ ՍԵՆԵԱԿ

Այսպէս կ'որակեն Հ. Բ. Ը. Միութիւնը իր բոլոր մեծ ու պզտիկ պաշտօնեաներն ու գործիչները, երբ խօսք կ'ըլլայ սոյն միութեան հաշիւներուն և գործառնութեանց մասին։ Ապակեայ սենեակ մը, ուր մուն մէջ միութեան ամբողջ պատկերը կրնայ տեսնել դիտողը, կ'ըսեն անոնք։

Շատ սխալ բացատրութիւն մը սակայն, որ երբեք չի համապատասխաներ իրականութեան։ Տարեկան տեղեկագիրներէն դուրսհանացած և այդ «ապակեայ սենեակ»ի դարակներուն մէջ պահուած զանազան և զարմանազան այնքան հաշիւներու տեղեկագիրներ պահուած են, որոնց մասին գուցէ տեղեկութիւն չունին նոյն իսկ Բարեգործականի վարիչներէն շատերը։ Գազտնի վարկեր և թոշակներ, որոնք ոչ մէկ հրապարակային հաշուետուութեան մէջ արձանագրուած են, կը տրուին մարդոց և հիմնարկութիւններու, արժանի թէ անարժան։ Անմիական հին հոգեբանութիւնը և ամիրաներու չըլանէն ժառանգուած կողմնակցութեամբ և յանձնարարականներով գործելու մեթոդը տիրող է Բարեգործականի այսօրուան բոլոր մարմիններուն մէջ։ Այլապէս ինչո՞վ բացատրել պնակալէզներու և հոգիով սնանկներու թափորը, որ կը սլքտայ Բարեգործականի «ապակեայ սենեակ»էն ներս։

Մեր նիւթէն դուրս է այսօր խօսիլ Բարեգործականի ընդհանուր գործառնութեանց և ընթացքին մասին։ Արձանագրեցինք դառնութեամբ այդ քանի մը դիտողութիւնները, ցոյց տալու համար որ Բարեգործականը հեռու է արդիական զօրաւոր կազմակերպութեան մը անհրաժեշտ պահանջներէն։ Անկողմնակալութեամբ գործելու առաքինութիւնը ընդհանրացած չէ անոր մէջ։ քննադատութիւններն ու դիտողութիւնները պատրիւնութեամբ լսելու և թերիները ուղղելու առաւելութենէն զուրկ են անոր վարիչներէն շատերը։ Ամենաանկեղծ թելադրութիւն մը կամ քննադատութիւն մը կը նկատեն դիտումնաւոր։ Բարեգործականի դէմ ուղղուած քննական վերաբերմունք կը համարեն պարզ դիտողութիւն։

Հոգեբանութիւն մը, որ դժբաղդաբար արմատացած է Բարեգործականի մարդոց մէջ, որու հետևանքով ալ կատարելութեան չի հասնիր Միութիւնը։

Այս եզրակացութեանց առաջնորդեց մեզ, եգիպտոսի Ռամկավար կուսակցութեան օրկան և Բարեգործականի կիսապաշտօնաթերթ «Արև»ի վերջերս հրատարակած մէկ հերքումը, որ առնուազն մեզ մը թագցնելու նպատակաւ գրուած է։

Մեր նախորդ շաբաթուան թիւերէն մէկուն մէջ, կարճ լուրի մը ձևով գրած էինք որ վերջերս Փարիզի կեդրոնական Վարչութեան կողմէ Սիբիրիա ղրկուած քննիչ Պ. Ալէմշահի ՀՏէկեան որբանոցի մէջ կատարած քննութեան շուրջ զանազան տարաձայնութիւններ չըլան կ'ընեն և կարևոր զեղծումներ երևան հանուած ըլլալու լուրը կը խօսուի ամենուրեք։ Աւելցուցած էինք նոյն իսկ թէ՝ հակառակ մեր պրպտումներուն ցարդ չենք կրցած ստուգել տարաձայնուած լուրերը։ Տեղական միւս հայ թերթերը, մանաւանդ Հալէպի Ռամկավար օրկան «Եփրատ», ստոյգ աղբիւրէ տեղեկացած էր իրականութիւնը և որևէ պատճառ կը գրէր ամէն բան։

Սակայն «Արև» առանց միւս թերթերու գրածները նկատի առնելու, նեղմտօրէն կը պատասխանէր մեզի։

Հ. Բ. Ը. Միութեան Եգիպտոսի Շրջ. Վարչութենէն մեր ստացած պատասխանական տեղեկութիւնները վրայ հիմնուելով՝ բացարձակապէս կը հերքեմ Պ. Ալէմշահի քննութենէն արդիւնքով «զեղծում» երեւան հանուած ըլլալու լուրը, որ առնուազն դիտումնաւոր է։

Ուրեմն ճի՞շդ է որ զեղծում չէ պատահած և Հ. Բ. Ը. Միութեան Եգիպտոսի Շրջ. Վարչութի՞ւնն է «Արևի իսղովակով այդ հերքումը տուողը։ Սակայն ինչո՞ւ այդ ծուռ ճանապարհը։ Ամբողջ Պէյրութահայութիւնը զանազան պատմութիւններ կը յօրինէ և յամառօրէն կը չրջին զրոյցները։ Մամուլը ևս արձագանգը եղաւ այդ տարաձայնութեանց։ Ուրեմն, եթէ անհիմն են այդ տարաձայնութիւնները, Բարեգործականի տեղական կամ Եգիպտոսի Շրջ. Վարչութիւնները պէտք է պաշտօնապէս հերքեն՝ հանդարտեցնելու համար մտքերը, որով հերքած կ'ըլլան նաև մեր «առնուազն դիտումնաւոր» լուրը։

Եթէ Բարեգործականի Շրջ. Վարչութիւնը պաշտօնական հերքումմը չի հրատարակէ, մենք ստիպուած ենք որպէս զրպարտող ամբաստանուիլ «Արև»ը։ իսկ եթէ հրատարակուի այդ պաշտօնական հերքումը, այդ պարագային դեռ խօսելիքներ կ'ունենանք։

Հետաքրքիր է սակայն իմանալ թէ՝ ի՞նչ կը մտածէ քննիչ Պ. Ալէմշահ, իր քննութեանց մասին չրջան ընող տարաձայնութեանց առթիւ, եթէ իսկապէս զեղծումներ և անկանոնութիւններ գոյութիւն չունէին, ինչո՞ւ պաշտօնական հերքումով մը չի հանդարտեցներ գայթակղած մտքերը։ Մանաւանդ որ բարձրաստիճան եկեղեցականի մը անունն ալ խառնուած է այդ նուաստացուցիչ պատմութիւններուն։

*Հեռու մեզմէ ոեէ դիտում. կ'ուզենք միայն երևան հանել ճշմարտութիւնը, վերջ տալու համար զանազան առասպելներու և մեր մտաութիւնը, վերջ տալու համար զանազան առասպելներու և մեր մտատանջ

«ԱՐՁԱԳԱՆՔՆԵՐ Վ. ՏԻՐԱՑՅԱՆ»

ՅԱՎԱՏՈՎ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Գրեց՝ ԼՈՒՍԻՆ

Ծովին մէջ ձայնը կ՚ուղղուի ամէն կողմերէն։ Կ՚ուզէ ըսել՝ թէ ամէն կողմերէն կրնայ գալ վտանգ։ Ուստի ամէն կողմ ուշադրութեամբ պէտք է նայիլ։ Ինչպէս կ՚ըսէ ծովակալը՝ ամէն կողմ պէտք է ունենալ աչքեր։ Ծովակալը կ՚ըսէ նաեւ թէ ծովուն մէջ ամէն ինչ կրնայ պատահիլ։ Ամէն ինչ։ Ուրեմն պէտք է ամէն ինչի պատրաստ ըլլալ։ Ծովակալը կ՚ըսէ նաեւ թէ ծովուն մէջ ամէն ինչ կրնայ պատահիլ, բայց ոչ ոք կրնայ ըսել թէ ի՛նչ պիտի պատահի։ Ուրեմն ամէն ինչի պատրաստ ըլլալ։

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ԿՈՐԿՈՒԼՕՖ ԿԸ ԽՈՍՏՈՎԱՆԻ
Մոսկուայի գործակալ ըլլալը

ԽԶՈՒՄ ՖՐԱՆՍԱՅԻ ԵՒ ՌՈՒՍԻՈՅ ՄԻՋԵՒ

Փարիզ.— Նախագահ Տումէրի սպաննիչ Ռուս Կորկուլօֆ խոստովանեցաւ թէ ինք պոլշեւիկ է եւ հաւատարիմ Մոսկուայի: Յայտարարեց աև թէ՝ Պ. Տումէրը սպաննելէն վերջ պիտի անցնէր Անգլիա, մահափորձի ենթարկելու համար նաեւ Ճորճ թագաւորը, ուրպէս ամենակատաղի հակառակորդները Խորհրդային Ռուսիոյ:

Ֆրանսայի եւ Մոսկուայի միջեւ հաւանական խզումի մը վախը կը տիրէ:

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ

ԱՐՄԱՏ. ԵՒ ԸՆԿԵՐՎԱՐԱԿԱՆ ԱՇԽԱՏԱԿՑՈՒԹԻՒՆ ՄԸ ԿԱՐԵԼԻ՞ Է ԱՐԴԵՕՔ

Փարիզ.— Ընկերվարական կուսակցութիւններու համագումարը.— Բազմաթիւ նահանգներու պատուիրակները արտայայտուեցան ի նպաստ մասնակցութեան կառավարութեան մը որը կազմուած պիտի ըլլայր արմատական ընկերվարականներու կողմէ, մեծ մասը հաստատուած նուազագոյն ծրագրի մը պայմանաւ որը պէտք է պարունակէ մանաւանդ ազգ. ինքնապաշտպանութեան պիտճէի զգալի կերպով զեղչումը, մենաշնորհներու եւ պետականացած ընկերվարական ապահովագրութեանց դրութեան մը հաստատումը:

Պ. ՀՈՒՎԷՐԻ ՏԱՍՆԵՐԿՈՒ ԿԷՏԵՐԸ

Ուաշինկթըն.— Պ. Հուվէր հրատարակեց նոր պատգամագիր մը որը կը պարունակէ տասներկու կէտնոց տնտեսական ծրագիր մը, այսինքն՝ պիւտճէի հաւասարակշռումը՝ ծախքերէն զեղչումներ կատարելու միջոցաւ, տուրքերու նուազագոյն յաւելումը, վարկերու ընդլայնումը՝ արհեստակցութեանց միջոցաւ, ելեւմտական վերականգնում, հանրային վարկի կազմակերպութիւնը՝ պահեստի դրամատանց միջոցաւ, հողագործութեան զարգացումը, շարունակութիւն փոխառութիւն չհարկադրող եւ հանրային շահին բնոյթ կրող շինարար աշխատանքներու, թշուառութեան դէմ կատարուած ջանքերու շարունակութիւն, կազմակերպութիւն հնգօրեայ շաբաթի, զեղչի սակին եւ նահանգներու միջեւ ելեւմտական օգնութեան վերաբերեալ օրէնքի մը քուէարկութեան, ելեւմտական վերականգնումի յատուկ մարմնոյն իրաւասութեան ընդլայնում:

ՃԱՊՈՆԻ ԵՒ ԱՄԵՐԻԿԱՅԻ ՄԻՋԵՒ
Ճապոն Միացեալ Նահանգները հրաւիրեր է Կլոր Սեղանի մը Խորհրդաժողովին

Պալթիմօր.— «Սըն»ի Ուաշինկթընի թղթակցին համաձայն, իբրեւ թէ Ճապոն հրաւիրած ըլլայ Միացեալ Նահանգները մասնակցելու Թոքիօ գումարուելիք Կլոր Սեղանի խորհրդաժողովի մը, խորհրդակցելու համար այն հաւաքական միջոցներու մասին որոնք պէտք է որ որոշուին չահագրգռուող հինգ պետութեանց կողմէ, այսինքն՝ Մեծն-Բրիտանիա, Ֆրանսա, Միացեալ Նահանգներ, Իտալիա և Ճապոն, Չինաստան գտնուող իրենց հպատակներուն և անոնց ստացուածներուն պաշտպանութիւնը ապահովելու նպատակաւ: (Ռ.Գ.)

Անգլիական փոխ-հիւպատոսը կը վիրաւորուի

Շանկհայ.— Նանգի անգլիական փոխ-հիւպատոս պ. Վ. Կրահամ արձակուած գնդակներով կողմէ վիրաւորուած է ծանր կերպով երբ որ Բէնկու կ'երթար համայնավարականներու կողմէ բանուած անգլիացի միսիոնէր պ. Ֆէրկիւսընկը ազատ արձակումը ձեռք բերելու նպատակաւ: (Ռ.Գ.)

ՅՈՒՆԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ
Պ. Վէնիզէլոսի հրաժարականէն յետոյ

Աթէնքէն կը հեռագրեն «Էլ Ահրամ»ի.

Աթէնք.— Պ. Վէնիզէլոսէն վերջ, հանրապետութեան Նախագահը ընդունեց ծերակոյտի և երեսփոխանական ժողովին նախագահները որոնք իրեն ներկայացուցին կուսակցութեանց ներկայ ուժերուն մէկ պատկերը այսինքն Վէնիզէլոսի կուսակիցներ՝ 189, Չալտարիսեաններ 15, Բաբանաստասեու՝ 13, Թավիծանօս՝ 9, Քոնտիլիս 7, Քաֆանտարիս 5, Միխալաքօբուլոս՝ 4: Երկու Նախագահները յանձնարարեցին միացեալ դահլիճի մը կազմութիւնը:

Խորհրդակցութիւնները կը շարունակուին

Աթէնք.— Հանր. Նախագահը խորհրդակցեցաւ ընդդիմադիր կուսակցութեանց պետերուն հետ:

Հանրապետական պետերը յայտարարեցին թէ պատրաստ են մասնակցելու քօալիսիոն կառավարութեան մը ընդդիմադիրներու հետ: Բայց պ.պ. Զալտարիս և Զավիծիանոս իբրև պայման դրին երեսփ. ժողովին լուծումը, ինչ որ աւելի դժուարին պիտի կացուցանէր տագնապին լուծում տալու խնդիրը, որովհետև սահմանադրութիւնը թոյլատու չէ երեսփ. ժողովին լուծման առանց ծերակոյտի հաւանութեան որը Վէնիզէլոսի կուսակցութեան պատկանելով պիտի քուէարկէ հակառակ:

Հնդկաստանի խռովութիւնները

Պօմպէյէն կը հեռագրուի «Էլ-Ահրամ»ի

Պօմպէյ.— 22 Մայիս.— Թէպէտև հնդկա-մահմետական փոխ յարաբերութիւնները բարւոքած են, մէկ հոգի սպաննուեցաւ և եօթը հոգի ալ վիրաւորւեցաւ այսօր տեղի ունեցած զանազան յարձակումներու հետեւանօք:

ԷԿՐԻ-ՏԱՂԻ ԱՊՍՏԱՄԲՆԵՐՈՒՆ ԴԱՏԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆԸ
34 հոգի մահուան դատապարտուած

Ատանա.— Անհաւասիկ արձակուած վճիռը Էկրի Տաղ (Արարատ) 150 ապստամբներուն մասին. 24 հոգի մահուան դատապարտուեցան որուն երեքը ի բացակայութեան: 74 հոգի չորս տարի բանտարկութեան դատապարտուեցան, 179 հոգի անպարտ արձակուեցան որոնց 8ը ի բացակայութեան:

Իտալիա Քիրդ Հռոմ կը մնկնի

Կ. Պոլսէն կը հեռագրուի «Էլ Ահրամ»ի

Կ. Պոլիս, 22 Մայիս.— Վարչապետը և արտաքին գործոց Նախարարը այսօր մեկնեցան դէպի Հռոմ, ընկերակցութեամբ բազմաթիւ հետևորդներու:

Բոլոր թուրք թերթերը կը հրատարակեն խանդավառ յօդուածներ, ընդգծելով Թրքօ-իտալական բարեկամութեան կարևորութիւնը:

Վազը Պիրէոսէն անցնելնուն, Պ.Պ. Վէնիզէլոս և Միխալաքօբուլոս շոգենաւ պիտի երթան զանոնք ողջունելու համար:

ՊԷՏՔ ՊԻՏԻ ՈՒՆԵՆԱՔ
Նոր ինքնութեան թուղթերու համար
Փոխր Մասնաւոր Լուսանկարներու
ԱՐԱՄ ՍԱՀԱԿԵԱՆԻ ԼՈՒՍԱՆԿԱՐՉԱՏՈՒՆԷՆ

6 Նկար կարող էք ստանալ չվճարելով միմիայն 25 Ղ.Ս.

Աթէլիէն կը գտնուի, Նահրի համբուն «կէպպը Սինէմա Ամփիրի ճիշդ դիմաց

ՏԵՂԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՍԻՒՐԻԱՆ ԱԼ ԼԻԲԱՆԱՆԻ ՊԷՍ
ՊՐՆ. ԲՕՆՍՕ ՊԻՏԻ ՄԵԿՆԻ ԺՈՂՈՎԸ ՉԻ ԳՈՒՄԱՐԱԾ

«Էլիֆ Պա»ի թղթակիցը կը գրէ իր երկուան թիւին մէջ.—

Այսօր տեղեկացայ որ Բարձր Գոմիսէրը Լիբանանի մէջ իր կատարած բարեկարգութիւնները պիտի կրկնէ նաեւ Սիւրիոյ մէջ: Ուրոյնեսեւ ազգայնականները կը պահանջեն որ երբեք նախագահութիւններն ալ՝ Հանրապետութեան Նախագահութիւնը, Երեսփոխանական ժողովի Նախագահութիւնը եւ Վարչապետութիւնը, իրենցմէ ըլլայ: Բարձր Գոմիսէրութիւնը չընդունիր այդ պահանջքը եւ երկու համաձայնութիւն չի գոյանայ անոնց մէջ, պ. Բօնսօ Փարիզ կերթայ առանց գումարելու ժողովը: Այդ պարագային Դամասկոսն ալ Պէյրութի պէս կ'ըլլայ:

ԳԱՂՏՆԻ ԱՇԽԱՏԱՆՔՆԵՐ ԵՐԵՍՓՈԽԱՆՆԵՐՈՒ ԿՈՂՄԷ

«Էլիֆ Պա»ի Պէյրութի թղթակիցը տեղեկացած է որ գաղտնի աշխատանքներ կը տարուին Խորհրդարանի անդամներուն կողմէ, պատուիրակութիւն մը ղրկելու Փարիզ, բողոքելու համար Սահմանադրութեան կախակայման դէմ:

Բարձր Գոմիսէրի պատուիրակ պ. Բրիլի իմացած է այդ գաղտնի ժողովներու մասին եւ անոնց մասնակցող երեսփոխաններէն մէկը հրաւիրած է իր գրասենեակը եւ տեսակցած անոր հետ:

ԱՐԻՒՆԱԼԻ ԿՌԻՒՆԵՐ ՀԱՅ ԾԱԽՈՂՆԵՐՈՒ ՄԻՋԵՒ

Առջի օր, Նոր Մարաշ փողոցին մէջ, կռիւ ծագեցաւ երեք հայ ծախողներու միջեւ: Ապտիլ Հաշի, Պանիպացի, հացի գինը մէկէն պակսեցուցած էր, յաճախորդներ խլելու համար: Ուրիշ երկու հայ ծախողներ Քասըմ Տրնավի եւ Ճաֆէր բարկացան եւ կռիւի բռնուեցան Ապտիլ Հաշիի հետ: Դուրսէն մարդիկ հասան եւ հաշտեցուցին զանոնք:

Հետեւեալ օր, երեկ, առաւօտուն, Ապտիլ Հաշի երբ Մարաշ կուգար, երկու հակառակորդները յարձակեցան իր վրան եւ դանակի չորս հարուածներ իջեցուցին անոր մարմնի զանազան մասերուն վրայ: Ապտիլ Հաշի ծանր վիճակի մէջ գետին ինկաւ եւ հիւանդանոց փոխադրուեցաւ, իսկ ոճրագործները ձերբակալուելով բանտ տարուեցան:

ՍՊԱՌՆԱԼԻՔՈՎ ԴՐԱՄ ԿԸ ՊԱՀԱՆՋԵՆ

Մուհամէտ Ճէմիլ անուն մարդ մը, առջի գիշեր, երբ Ֆրուն Շրպէֆի մօտերը իր տունը կը վերադառնար երեք անծանօթներ, ատրճանակի սպառնալիքով անկէ պահանջեցին անմիջապէս 25 սիւրիական ոսկի: Այս գումարը չի գտնելով անոր վրայ, աւազակները պահանջեցին որ երեք օրուան ընթացքին դրամը ձգուի Մուպահ Ալէմէտին անուն մարդու մը մօտ:

Ոստիկանութիւնը լուր առնելով սկըսաւ խիստ փնտռտուքի:

ՀԱՅ ՏՂԵԿ ՄԸ ԿՈԽԿՐՏՈՒԱԾ

Նեճիպ Մրապահ անուն վարիչը Նահրի ճամբուն վրայ կոխկրտեց ութ տարու Պօղոս Ցարութիւնեան անուն պատանի մը: Տժբաղդ զոհը մտահոգիչ վիճակի մը մէջ անմիջապէս փոխադրուեցաւ հիւանդանոց:

Ոճրագործ վարիչը բանտարկուեցաւ:

Պ. ՇԱՐԼ ՏԷՊՊԱՍ ԿԱՐԳԻԼԷ ՊՈՇՏՕՆԵԱՆԵՐՈՒ ԲԱՐԵԽՕՍՈՒԹԻՒՆՆ ՈՒ ՅԱՆՁՆԱՐԱՐԱԿԱՆԸ

Երէկ կառավարութեան պետ Ն. Վ. պ. Շարլ Տէպպաս հետեւեալ հրահանգը ղրկած է Տնօրէններու.

«Կարգ մը պաշտօնեաներ, արդարութեան թէ հաղթանակին ճիւղերու մէջ, միջնորդներ կը ձգեն կառավարութեան մօտ իրենց ամսականներուն չի նուազելուն համար: Անոնք զանազան հեղինակութիւններու կը դիմեն ներկայ դրութիւնը պահելու համար: Կառավարութիւնը կը բեկադրէ բոլոր պաշտօնեաներու հրամարիլ այդ սովորութենէն իրենց եւ ժողովուրդի շահերուն համար:

«Այս բուական սկսեալ ոեւէ յանձնարարական ոչ միայն օգուտ չի պաշտօներ, այլ վնասակար կ'ըլլայ զայն ներկայացնողին եւ կը նկատուի օրէնքի հակառակ: Ոեւէ պաշտօնեայ, եթէ ոեւէ դիմում ունի, պէտք է ուղղակի կատարէ, առանց միջնորդի եւ բարեխօսի:

«Կը յուսամ եւ կը բեկադրեմ Տնօրէններու որ այս հրահանգը հաղորդեն իր պաշտօնեաներուն»:

ՄՈՒՀԱՖԸԶՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ՊԻՏԻ ՋՆՋՈՒԻՆ
200 ԺԱՆՏԱՐՄԱՆԵՐ ԵՒՍ ՊԻՏԻ ՀԱՆՈՒԻՆ

Վերջին երկու օրուան ընթացքին Փոքր Սէրայի մէջ օրշան ընդ գրոյցներու համաձայն, որոնցմէ մուհաֆըզներու պաշտօնները ջնջուիլը: Մի միայն գայմագամները պիտի մնան, որոնք կապուած պիտի ըլլան ուղղակի օրէնքներին երկրորդ Տօրէնութեան: Թրիփոլիի եւ Պէյրութի մէջ սակայն պիտի մնան կառավարիչներ, որոնք միեւնոյն ժամանակ պիտի ըլլան քաղաքապետ:

Կըսուի թէ գայմագամներու իրաւասութիւնները պիտի աւելնան: «Էլ Ահրար»ի խմբագիրներէն մէկը այս մասին դիմում կատարած է կառավարութեան պետ պր. Տէպպասին, որուն պատասխանուած է թէ առ այժմ պիտի չի գործադրուի այդ ծրագիրը:

***

Միեւնոյն ատեն ըսի ըսաւ մը օրշան բրաւ, որուն համաձայն երբ թէ երկու հարիւր ժանտարմաներ եւս պիտի հանուին: Եթէ աւելի ուժի պէտք ունենայ կառավարութիւնը, Բարձր Գոմիսէրութիւնը 200 ֆրանսական ժանտարմաներ պիտի տրամադրէ:

ՊԱՏԱՆԻ ՀՐԷՇ ՄԸ

Նահրի բնակիչներէն Հասան Մուհամէտ Հանուն ոստիկանութեան դիմելով յայտնեց որ իր դրացիներէն Աւսա, 14 տարեկան պատանի մը, բռնաբարած է իր 5 տարու աղջիկը:

Պատանի հրէշը ձերբակալուած է:

ԱՆՁՆԱՍՊԱՆՈՒԹԻՒՆ

Ճապրա Սասօն անուն հրեայ երիտասարդ մը, ժամանակէ մը ի վեր սիրահարուած էր աղջկայ մը որ խոստացած էր ամուսնանալ անոր հետ: Իր ծնողքին ընդդիմութեան վրայ, երիտասարդ սիրահարը յուսահատած ճեմելիքէն ինքզինք վար նետեց եւ ողբերգական մահ մը ունեցաւ:

ԿԻՐԻԱՔՕՍ ԵՒ ՋԷՔՅԸ ԴՐԱՄԱՏԱՆ ՍՆԱՆԿՈՒԹԻՒՆԸ ԴԱՏԱՐԱՆԻ ԱՌՋԵՒ

Անցածներ գրած էինք որ Կիրիաքօս եւ Ջէքյր դրամատան բանտարկուած տէրերը դիմում կատարած են, խնդրելով իրենց երաշխաւորութեամբ ազատ արձակումը:

Առջի օր, առեւտրական դատարանը գումարուեցաւ, ներկայութեամբ սնեցողի անդամներու, պաշտպան եւ դատախազ փաստաբաններու եւ խուռն բազմութեան մը: Կարդացուեցաւ ամբաստանեալներու աղերսագիրները, որոնց մէջ անոնք կ'ըսէին թէ՝ դրամատան հաշիւներուն մէջ այնքան ներքին խնդիրներ կան, որ սնեցիֆները առանց մեր ներկայութեան եւ մեր բացատրութեան չեն կրնար լուծել: Կարդացուեցաւ նաեւ 150 պարտապահանջներու խնդրագիրները, որոնք եւս կը պահանջէին անոնց ազատ արձակումը:

Ընդհանուր դատախազ պ. Ժարէն խօսք առնելով ըսաւ.— Կը խոստանամ որ սնեցիֆները երբեմն կ'սթիպուին դիմել սնանկներուն, բացատրութիւններ լսելու համար: Ի հարկէ հաշուեյարդարը կ'ուշանայ քիչ մը, սակայն միւս կողմէ կը տեսնեմ որ 15000 ոսկի Կիրիաքօս եւ Ջէքյր դրամատան սնտուկէն ելած է սնանկութեան բուականէն քիչ առաջ եւ մարդ չի գիտեր թէ՝ ինչպէ՞ս եւ ի՞նչ պայման ներով հանուած է այդ գումարը: Եթէ Նիքօլա Ջէքյր ազատ արձակուի, կը վախնամ որ կարգ մը էջերիկներ եւ խաղեր կը դարձնէ, կորսնցնելու համար այդ դրամի հետքը: Նիքօլա Ջէքյր ուղղակի պատասխանատու է իր դրամատան գործերով. իսկ միւս երկու ընկերները մեղսակիցներ են միայն, որով դատարանը կրնայ քննել անոնց կացութիւնը:

Ամբաստանեալներու պաշտպան փաստաբան Մէքր Ժալխ յայտարարեց որ իր պաշտպանեալները պատրաստ են 15000 ոսկիի մասին պէտք եղած բացատրութիւններ տալու:

Երէկ եւս շարունակուելով դատավարութիւնը, դատարանը որոշեց երաշխաւորութեամբ ազատ արձակել Թօֆիք Քիրիաքօսը միայն: Միւս երկուքը՝ կը մնան բանտ: Ասոնք երաշխաւորութեամբ չի պիտի կրնան արձակուիլ, մինչեւ որ տեղի ունենայ իրենց դատավարութիւնը պատժական ատեանի առջեւ:

ԱՇԻՐԷԹՆԵՐՈՒ ԿՌԻՒՆԵՐԸ

Դրած էինք որ Մէվալի եւ Հասիտէյն աշիրէթներու միջեւ գոյութիւն ունեցող վէճերն ու կռիւները դադրեցնելու համար անոնք իրարմէ հեռացուած էին: Սակայն քանի մը խումբեր նորէն բախումներ ունեցած են եւ այդ պատճառաւ ալ ձերբակալուած են Մէվալի ցեղախմբէն քանի մը հոգի:

ԱՆԳԼ. ՀԻՒՊԱՏՈՍԻՆ ՄԵԿՆՈՒՄԸ

Պէյրութի Անգլ. հիւպատոս Սըր Սայօ չորս ամսուան արձակուրդով Անգլիա մեկնեցաւ: Ողջերթի համար նաւամատոյց գացած էին հիւպատոսներ եւ անգլիական գաղութի երեւելիները:

Կարդացէք եւ Տարածեցէք

«ԱԶԴԱԿ»Ը

ՄԱՐԶԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔ

Կիրակի 22 Մայիս 932, կէսօրէ վերջ ժամը 1ին Փոքր—Հայքի Մասիս եւ փոքրիկ մարմ. միութիւններ Շուէֆաթ մեկնեցան բարեկամական հանդիպումներ ունենալու համար Club Sportive de Chouefath հետ:

Մասիսի եւ Փոքրիկի ախոյեան սպաքը, ուրախութեամբ առլցուն, երգելով հասան Շուէֆաթ, ուր սիրալիր ընդունելութիւն գտան:

Առաջին խաղը տեղի ունեցաւ Փոքրիկի եւ Քըլըպ Սփօրթիվ Շուէֆաթի 2րդ խումբին միջեւ եւ վերջացաւ Փոքրիկի յաղթութեամբ 2ի դէմ 1 կոլով:

Երկրորդ խաղը տեղի ունեցաւ Մասիսի եւ Քըլըպ Սփօրթիվ Շուէֆաթի Ա. խումբի միջեւ: Առաջին կիսախաղին Մասիս 1 կոլով յաղթական եղաւ: Բ.րդ կիսախաղին Շուէֆաթ իր բոլոր ուժերը լարեց եւ սկսաւ ուժգին յարձակողական, Մասիս թէեւ ջանաց ինքնապաշտպանութեան դիմել, բայց Շուէֆաթի յարձակումներուն անզօր կը թուէր, դիմադրել երկար: Շուէֆաթ նետանկեց իր առաջին կոլը ու քիչ վերջ երկրորդ մը եւս: Ի տես այս խոյանքին Մասիս եւս ջանաց փոխարինել նոյնքան բուռն յարձակողով մը: Մասիսի յառաջապահները կայծակի պէս կը սուրային ու գնդակը խըլելով հակառակորդներու ոտքերէն կը խոյանային դէպի թշնամու բերդը: Խաղը տաքցած էր ու կը մօտենար իր վերջաւորութեան: Երկու կողմերն ալ սփոփ վնահանձնութիւն սկսան ցուցադրել. խաղի էն վեհ րոպեներ կ'ապրէին ինչպէս ներկաները, նոյնպէս եւ մարզիկները:

Ահա այդպիսի եզնաժամային դրութեան մը մէջ Մասիս կը նետանկէր իր երկրորդ կոլը:

Խիզախ ու յանդուգն քայլ մըն էր այս որ կ'առնէր Մասիս ընդ դէմ իրմէ տաւ աւելի տարիքոտ խաղացողներու՝ որոնց ճիգերուն եւ առաջխաղացութեան՝ ուժին ու ճարպիկ խաղարկութիւնն էր միայն մեր մարզիկներուն, որ յաջողեցաւ պահել հաւասարակշռութիւնը խաղին:

Այս բարեկամական մրցումը վերջացաւ 2 ով 2 հաւասար:

Գովելի էր Շուէֆաթցիներու համակրանքն ու անկեղծ զգահասանքը որ կըմբռնեն Փոքր—Հայքի Մասիս եւ Փոքրիկ մարզական միութիւնները:

ՄԱՐԶԻԿ

ՍԱԿԱՐԱՆ ՊԷՅՐՈՒԹԻ

25 ՄԱՅԻՍ 1932

	Ս. Դ.
Եգիպտ. թղթադրմ.	476.50
Անգլիկն. »	465
Տօլար »	125.50
Թրքական »	59.75
Պանք Օթթոման	125
Իտալական Լիր 100	645
Զուիցական Ֆրանք 100	90
Անգլ. ոսկի	605
Ֆրանս. »	482
Օսման. »	550
Արծաթ մէճիտ	25
Գրէտի Ֆօնս. Ա. Ֆ.	525
» » Բ. »	281
» » Գ. »	370

Մէֆէրեան եղբարք Րիւ Ֆօշ
Թէլէֆօն՝ 5-19

320

Թականական որբանոցին գործերով: Բժիշկ, թէ՛ գինուոր էր և թէ բժիշկ, զէնքը ձեռքին կռուի դաշտին վրայ թէ Նախկին կամաւորական շրջանին և թէ Սրիգայի Նահանգի ժամանակ:

Մուրատի ուժերը կը հասնին Մամախաթուն և այլ եւս կռուի անընդունակ կը դառնան իրենց կրած ցուրտին և չարչարանքներու պատճառաւ:

Մեր ընթերցողները գիտէին, թէ Անդրանիկ ուր կը գտնուէր և ընդհանուր ռազմական և կազմակերպչական կացութիւնը ինչ էր Մուրատի Մամախաթուն հասած ժամանակ:

Այս Նահանգը չահեկան է այն տեսակէտէն, որ թըրքական զօրքերը անարգել կերպով չի յառաջացան մինչև Մամախաթուն եւ Նոր Քէօյ, այլ գտան ընդդիմութիւն, և միայն կռուելով յառաջացան, և բնականօրէն, կորսնցունելով որոշ ուժ եւ կորով:

Մուրատ Նահանջած է միայն Թրքական Թուական և ռազմական առաւելութեան առջեւ:

Միաժամանակ Սեպուհ նահանջեց Բաբերդէն աւելի աննպաստ պայմաններու տակ:

Սեպուհ զօրքականութիւնը ուղարկեց այլ ճանապարհով. իսկ ինք իր զինակիցներով եկաւ ուրիշ ճանապարհով այնպէս որ ռազմարդիկ բոլորը գացին կիներու և մանուկներու հետ, իրեն մօտ մնացին միայն 25—30 ընտանիք չունեցող ռազմարդիկ:

Սեպուհի խումբը գրեթէ կռուի չէր բռնուած մինչեւ Մամախաթուն հասնիլը և Մուրատի ուժերուն միանալը:

Սեպուհ սկսեց յետոյ մտա գործնական կռուի:

80 317

4.— Թիֆլիսի մէջ տեղի ունեցած դիւանագիտական գործերով (այս մասին կը գրեմ իր ատենին:)

Ահա ընդհանուր կացութիւնը Վէհիպ փաշայի Նըջանաւոր նամակէն առաջ:

Վէհիպ փաշայի Նամակը եկաւ շատ քան ըսելու մեզի, որոնց մասին մտածուած էր, բայց կշռաք տրուած չէր մինչեւ այդ ատեն ուրիշներու կողմէն:

Կարնոյ Ներքին վախը տակաւին վերջացած չէր:

Անդրանիկ եօթն օրուան գացած էր Կարին:

Կարնոյ մէջ կար բազմութիւն մը, որ միայն զբաղուած էր ոսկիի առեւտուրով:

Կ'առնէին, կը փոխէին, կը ստանային, վերստին կը փոխէին կազմ և պատրաստ վիճակի մէջ մեկնելու համար յետ:

Ոչ ոքի կարելի չեղաւ յառաջ քշել:

ՓԱԿԱԳԾԻ ՄԷՋ

Այստեղ, փակագծի մէջ, պէտք է ընդհանուր գըծերով, տալ Մուրատի Երզնկայէն Նահանջելու պատմութիւնը:

Մենք տեղ տեղ առիթը ունեցանք ըսելու, որ Մուրատը կը Նահանջէր ամէնաաննպաստ պայմաններու տակ:

Մուրատը ի հարկէ, սխալ ըրաւ որ ժամ առաջ չի Նահանջեց և չամրացաւ Մամախաթունի բարձունքները, թերեւս մեր կռուի պատգամ տրդիւնքները տարբեր էր:

Մուրատ զբաղուած էր Տէրսիմի Քիւրտերու հետ քաղաքական բանակցութիւններով:

Անոնք յոյսեր կը Ներշնչէին, որ կրնան միանալ մեր ուժերուն: Եթէ Քիւրտերը միանային մեր ուժե-

7-ոկես միլիառ տօլար

ՆԻՒ ԵՕՐՔ.— «Տէյլի Թելէկրաֆ» կը տեղեկանայ թէ յուրչ յոյսեր կան թէ չուտով վերջ պիտի գտնէ Մ. Նահանգներու մէջ տիրող տնտեսական տագնապը: Կը կարծուի թէ մեծ գումարներ, մինչեւ 7ոկես միլիառ տոլար, պիտի տրամադրուին, գործերու զարգացման: 12 մեծ գործատէրերու և արդիւնագործներու կոմիտէ մը, Գ. Նըկի նախագահութեամբ գումարուեցաւ: Կոմիտէն պիտի ճշդէ այս գումարները օգտագործելու մեթոտները:

Տքթ. Բ. ԳՈՒԼԱԳԵԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ՝ ՆԵՐՔԻՆ, ՄՈՐԹԱՅԻՆ ԵՒ ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

ՎԿԱՅԵԱԼ ՓԱՐԻԶԻ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑՆԵՐԷՆ

Կր դարմանէ գիտական ամենավերջին մեթոտներով, բոհերու, սեռ. մոխի, այիճերու յետդի ամէն տեսակ հիւանդութիւններ: Հին եւ նոր ֆերմափզութիւնը իր բոլոր բարդութիւններով, ինչպես նաեւ Ֆրանկախ եւ մորքային հիւանդութիւններ:

Առաջ, արմատական եւ բարեխիղճ դարմանում:

Հիւանդ կ'ընդունի ամէն օր, բացի կիրակիէ, իր նախկին դարմանատան մէջ. ժամը 8—12 եւ 2—6ու մասնաւոր ժամադրութեամբ:

Երեքշաբթի օրերը, ժամը 2—5 վկաեալ ԱՂՔԱՏՆԵՐՈՒ ԶՐԻ

Ժօրժ Հասեքե փողոց՝ թիւ 8

ՊԱՆԴՈՒԿ ԼԻՒՔՍ

ԶՕՀԼԷ

Հայկական ամենատարածագոյն պանդոկը «ԼԻՒՔՍ»ին Զահլէի մէջ, ծանկաւէս պարտիզով,

ԽԻՍՏ ՕԳՍՏՈՒՆ ՍԵՆԵԱԿՆԵՐ

ՈՐ ԿԸ ԲԱՂԿԱՆԱՑ 1, 2, 3, 4, ՄԱՀՃԱԿԱԼՆԵՐԷ

1. ՀԱՄԵՂ ՁԱՁ, ՄԱՔՈՒՐ ԵՒ ԱՆԹԵՐԻ ՍՊԱՍԱՐԿՈՒԹԻՒՆ.
2. ԳԻՆԵՐԸ ԽԻՍՏ ԶԱՓԱԻՈՐ.
3. ՏՈՒՆ ՓՆՏՈՂՆԵՐՈՒՆ ԱՄԷՆ ԴԻՒՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ.

Տէր եւ Տիկին՝ Գ. ՊԱՐՏԻԶԱՆԵԱՆ

ՏՕՔԹ. Հ. ԼՈՒՍԻՆԵԱՆ

(ԶԱԼԷՊ)

Նախկին բժիշկ Միջագետքի Զինուորական հիւանդանոցներու եւ վտանգաւոր ներքին հիւանդութիւններու

առաջ, արմատական, խղճամիտ դարմանում:

Հիւանդ կ'ընդունի ամէն օր ժամը 9—12 եւ 2—6 իր դարմանատան մէջ. Հալէպ Նէյալ թաղ. 60 բազմոյի քովերնեան կայարան, թիւ 7

Բշ. եւ Ուրբաթ օրեր աղքատաց ձրի

ԳԱԲՐԻԷԼ Թ. ԹԷՐԶԵԱՆ

(ԵԼԵՔՏՐԱԿԱՆ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ)

Հիմնուած 1921 ին Պոլիս-Բերա

Խիստ դիւրամատչելի պայմաններով կը կատարենք ամէն կարգի էլեկտրական լոյսի գեհկումներ (Intsallation). ինչպես նաեւ մօթէօր եւ ֆիմամօներ:

Վաճառատունս կ'սպասենք նաեւ բոլոր էլեհտրագործիքներու նորոգութիւններ: Սպասելուր սպասարկութիւն բնակարաններու էլեհտրա-նորոգմանց- Վաճառատուն Philips եւ Lux էլեհտր. լամբերու եւ ամէն տեսակ էլեհտրական պիտոյքներու:

Վճարման դիւրութիւններ.

Հասցէ — Վ. Ռուտէեանի դրատան կից Պուրճ. B. P. 491

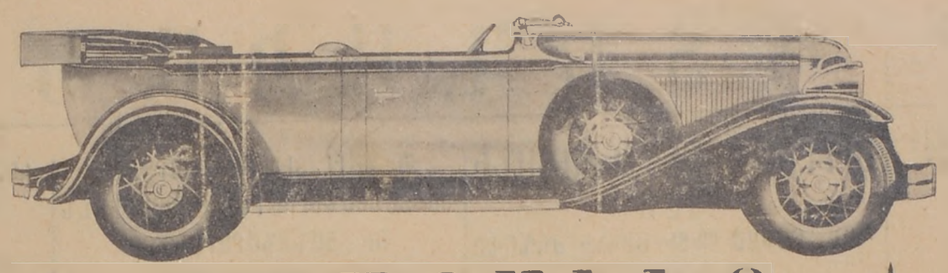

ԳՕԱՅՍԼԵՐ

ՍՈՒՊԱՐԻՍԱԿԱՆ ՉԱԿ ԻՄԻՆԱՇԱՐԺՆԵՐՈՎ ՈՐՈՆՔ 6-8 ՍԱՀԻՆՍԱՐ ԱՆՑԻՆ,

ԱՄԵՆԱՏՈԿՈՒՆ ԵՒ ԳԵՂԵՑԻԿ ՄԱՐՔԱՆԵՐՆ ԵՆ ՀՐԱՊԱՐԱԿԻ ՎՐԱՑ ԵՒ

ԿԸ ՓՆՏՈՒԻՆ ԱՄԵՆՈՒՐԵՔ:

ԳՕԱՅՍԼԵՐ ինքնաշարժերու մասնաւոր յատկութիւններն են՝ ՏՈԿՈՒՆՈՒԹԻՒՆ, ԳՆԵՑԿՈՒԹԻՒՆ, ԶԱԳՈՒՀՈՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՀԱՆԳՍՏԱՒԷՏՈՒԹԻՒՆ:

Վճարման դիւրութիւններ կը տրուին.

ԳՕԱՅՍԼԵՐ ֆաբրիներու բոլոր կտորները պատրաստ կը գտնուին մեր վաճառատուներուն մէջ:

Լիբանանի, Սիւրիոյ և Իրագի բնդհանուր ներկայացուցչութիւն՝

NAAYEM MOTOR IMPORT Co. BEYROUTH B. P. 869, TÉL. 32—29

Հիւս. Սիւրիոյ ներկայացուցիչներ՝ Գ. և Մ. ԱԶԻՐԵԱՆ, B. P. 202, Հալէպ

Տ՝ՔԹ. ՍՈԿՐԱՏ ԱԻԵՏԻՍԵԱՆ

ՎԻՐՍԲՈՑԺ - ՍՏԱՍՆՍԲՈՑԺ

ՎԿԱՅԵԱԼ ՊԷՅՐՈՒԹԻ ՍՊԵՐԻԿԵԱՆ ՀԱՍԱԼՍԱՐԱՆԷՆ

կընդունի՝ առաւ or բացի կիրակիէն կէսօրէ առաջ 8— 12 կէսօրէ վերջ 2-6

Հասցէ Capucinներու եկեղեցիի կից Սրդոյթեան պալատին եակ:

ՍՊԱՆՆՈՂ ԿԱՐԳԻ ԵՒ ԱՄՈՒՐ ԿԱՒԱՊԻՆԵՐ ԵՒ ԱՄՈՒՐ ԿԱՒԱՊԻՆԵՐ ՄԱՆԿԱՊԱՐՏԵԶԻ՝ ՆԱՁԱՐ ԵՂԲԱՐՑՆԵՐՈՒԻ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ

ՏՕԿԹ. Գ. ԵՐԿԵՐԵԱՆ

Վկայեալ Lauréat Du խկ'ն Interne եւ այժմ վ'ասյուն ՍՊԻՏԱԿԻ բժիշ Ֆրանսական հիւանդանոցի ԱՋՔԻ, ՔԹի, ԿՈԿՈՐԴի, ԱԿԱՆՋի և ԳԼՈՒՈՒ հիւանդութիւններու բաժնին:

Հիւանդ կ'ընդունի կէսօրէ վերջ ժամը 2—6

իր գլխիին մէջ rue de Damas, No. 15

Հիւանդները ուղղակի հիւանդանոց կ'ընդունուին իր կողմէ տրուած մուտքի բարտով:

Աղքատ հիւանդներու ձրի դարմանում, ամէն օր կէսօրէ առաջ ժամը 10—12, հիւանդանոցի դարմնատան մէջ:

ՏՕՔԹ. Գ. ՏԱՎՈՒՏԼԱՐԵԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ՆԵՐՔԻՆ ԵՒ ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

Իր դարմանատունը հաստատած է, ՍՍՍՒՐ վողոց, Տօքթ. Եօզպաշեանի (առամնաբոյժ) դարմանատան կից.

Ընդունելութեան ժամեր՝

կէսօրէ առաջ ժամը 8—12

» վերջ » 2—6

Կարի եւ Ձեւագիտութեան Դասընթացք

Տիկին ՄԱՌԻ ԵՐԱՄԵԱՆ

ՎԿԱՅԱԼ ԴԵՐՁԱԿՈՒՀԻ

ԲԱՐԻՁԷն ԵՒ ՎԱՃԻՆԿՕՕՆԷՆ

Կարի եւ ձեւագիտութեան մասնագիտուհի, Տիկին Մառի Երամեան կը վերադառնայ իր առհասարակ Մեծ Սէրայի դիմացը Նո. 78 ան երկրորդ արկը:

Երեք ամսուան մի'նչեւ կը սորվեցնէ ամենավերջին ճարաձեւութեամբ, կար եւ ձեւագիտութիւն իր բոլոր բարդութիւններով եւ արդիական մրցոյթներով, Droit-fils մեթոտով: Իր աշակերտուհիները կ'օժտեն Բարիզի ազգային ճարտարուեստներու Académie Daydou վկայականով:

ՓՍԱՏԱԲԱՆ

ԽՈՍՐՈՎ ԹԻՒԹԻՒՆՃԵԱՆ

(Տօքթ. խոստագիտութեան)

ԿՍՏԱՆՁՆԷ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԴԱՏԵՐ

Ընկերակցութեամբ հանրածանօթ փսատաբան ՄԷԹՔ ԱԶԻԶ ԷԼ ՀԱՇԷՄԻ

Գրասենեակը բաց է կէսօրէ առաջ 9—12 կէսօրէ վերջ 3- 6

Rue Allenby, Immeuble NESSOULI ՀԵՌԱՓՈՆ 1—28

Տակուն շինուածի վազելուչ տեսք հնչուն եւ բնական ձայն

Ահա յատկանիշ-ներ՝

ՈՐՈՆՑՄԱՄԲ ԿԸ ՁԱՏՈՐՈՇՈՒԻՆ

ԱՓՕԼԼՕ ՓՕՆՕՆԵՐԸ

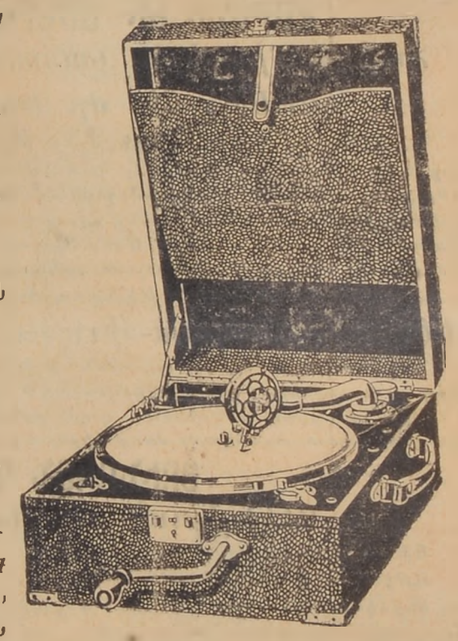

Հրապարակի վրայ գրտնել ող բոլոր մարքանեբու հետ կը մրցին Աբոլլօ փօնօները: Մանաւանդ վերջին նոր մօտէլները, որոնք հասած են արդէն, անգերազանցելի են իրենց տոկաւնութեամբ, վայելչութեամբ և ժամչելի գիներով:

APOLLO GRAMOPHONE Co. Ltd

(of London)

ԱՓՕԼԼՕ՝ ՓՕՆՕՆԵՐՈՒ ԹԱԳԱՒՈՐԸ !!!

Կատարեալ համոզում գոյացնելու համար անգամ մը այցելեցէք

MAISON APOLLO, Rue de la Poste, BEYROUTH

Փորդափէ եւ բօճօլ ամէն ձեւի, անվճեռլի ապահ եւ առաւելագոյն ցեներ գիւրամատչելի գին, վճարումի դիւրութիւն:

Ընդհ. ներկայացուցիչ՝ Սիւրիոյ, Պաղեստինի, Անդրյորդանանի, Միջագետքի եւ Եգիպտոսի.— ԳԱԻՐԳԻԷՆ ՍԻՆԱՆԵԱՆ

KOURKEN SINANIAN, Boîte Postale 642, BEYROUTH (Syrie)

բուն՝ Մուրատը տրամաբանական բոլոր իրաւունքները կ'ունենար երիզա ձեռնու, բայց մեծնոյն ատեն Մուրատին յոյսեր կը ներշնչէին իր բանակցութիւնները, ինչպէս ըսի:

Քիւրտերը չմիացան և Մուրատ միայց մինակ:

Այն ատեն այլեւս առանց կռուի չէր կարելի քաշուիլ, որովհետեւ գրեթէ պաշարուած էր:

Եթէ կռիւով պիտի քաշուէր, աւելի լաւ էր, որ Թուրք բանակը սկսէր իր յարձակումները և այն ատեն քաշուէր, գէթ ժամանակ կը շահէր, գէթ Մուրատը պատճառ կ'ըլլար, որ Թուրքերը անարգել չի յառաջանային, այլ կռուելով և դանդաղօրէն:

Բայց պէտք է երեւակայել Երիզայէն մինչեւ Կարէն ձգեռ ատեն, այդ սարսափելի Սանսար Տէրէսիէն անցնելու անհնարութիւնը և չարչարանքները:

Սա այն Սանսար տէրէսին է, ուր կարնոյ, Տրապիզոնի, Կիւմիւշխանէի բոլոր Հայերու կոտորուելուց վայրը եղած է, այդ Ձայը քշած տարած է բիւրաւոր գիակներ:

Մուրատի բանակին յառաջապահ զինուորները կ'ուզան և կը յայտնեն Մուրատին, որ Թրքական զօրքերը արդէն կը սկսին յառաջանալ: Կանգնել և դիմադրութիւն ցոյց տալ կը մտածէ Մուրատ, աւելորդ է որովհետեւ ինչպէս ասկէ առաջ գրած եմ, Երիզան սյաքի նման երկարած էր եւ Թուրքերը հեշտութեամբ կրնային կարել ամբողջ մեր ուժերը:

Մուրատը կը հաւաքէ իր ուժերը և հայ ժողովուրդը և կը բանէ նահանջի ճամբան:

Թուրքերը կը կարծեն եղեր, որ Մուրատը պիտի նահանջէ Բաբերդի ճանապարհով միանալու համար Սեպուհի ուժերուն: Ատոր համար Թուրքերը ուժեղացուցած էին այդ գիծը, Մուրատին ճամբան կարելու համար:

մարտ

Մուրատ ալ որոշած էր այդ ճանապարհով նահանջել, որովհետեւ ո՞վ խենդ է եղեր ամբողջ յորս օր կըտրել անցնիլ Սանսարի հովիտը:

Վերջին ժամուն Մուրատ կը մտածէ, որ ինք անկարող է անցնիլ Բաբերդի ճամբան, կորոչէ նահանջել ուղիղ գծով— Սանսար Տէրէսիով:

Եւ բարեբախտաբար:

Մուրատի բանակցութիւնները Տէրսիմի Քիւրտերու հետ տուին այն արդիւնքը, որ Քիւրտերը չկրակեցին նահանջող հայ ուժերու և գաղթականներու վրայ:

Միայն տեղ տեղ կ'արգելափակեն դուրս Քիւրտեր կրակեցին Թալանի մտորմակներով:

Մուրատի նահանջը եղերական է: Կիներ, երեխաներ, ծերեր ճանապարհին կը սառին կը մնան, կոտոր զինուորներու կէսէն աւելիին ոտքերու ու ձեռքերու մատները սառեցան և թափեցան:

Տեղ տեղ Մուրատը կը բռնուի կանոնաւոր պատերազմի իրեն համար յաղող արդիւնքներով:

Մուրատ և իր ընկերները Թափեցին հերոսական ճիդեր, մինչեւ միացան Բաբերդի ուժերու և ապահով հասան մինչեւ Մամախաթուն:

Մուրատի ալ բազուկն էր գնդապետ Մօրէլ—ոուսահպատակ Ֆրանսացի մը, որ ոուս բանակէն անցած էր հայկական բանակը:

Գնդապետը մինչեւ ետքը հաւատարիմ մնաց հայ բանակին, բայց իրենէ Թոյլ մարդ էր և շատ գործ չի կրցաւ տեսնել:

Մուրատի երկրորդ բազուկն էր բժ. Արշակ Գօղոսեան, մեր կռուտարական շարքերու ամէնէն մաքուր Թիփերէն մէկը որ աւարտած է Գէյրութի Ֆրանսական բժշկական ֆաքիւլթէն և որ Երիզա կը գտնուէր գոր-

ՕԳՆԷ ԴԱՒՆ ՔԷՋԻ ԵՒ ԱՍՏՂԸ ՔԱՀՕՒ ՊԱՏԻ ՕԳՆԷ

ԸՆՏԱՆԻՔԻ ԱՍՏՂԸ

(L'ETOILE du FOYER)

Առեւտրական և երկրագործական ժողովրդային վարկի հաստատութիւն

Անանուն ընկերութիւն.— գրամագլուխ՝ 3,000,000 ֆրնք.

որ կրնայ 3.000,000,000 ֆրնք.ի բարձրացուիլ վարչական խորհուրդի պարզ որոշումովը:

Կեդրոնատեղի.— 137 Boulevard Sebastopol - Paris

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ Արեւելեան պետութեանց

Սավօյ Օթէլի օճիք, Պուրճ, Պէյրութ

ԵԼԵԻՄՏԱԿԱՆ ՃԻՒՂ

Ապահով պարտականագրութիւնի

ՕԺԻՏ

զրաշխատորեալ տոկոս 6%: Ասկէ զատ մասնակցութիւն ընկերութեան շահերուն:

ԿԱԼՈՒԱԾԱԿԱՆ ՃԻՒՂ.

ՎԱՐԿԵՐՈՒ ԲԱՑՕՒՄ

կալուածի վրայ փոխատուութիւնք

վճարելի 10—15— 20 տարիէն, որոշուած պայմանաժամէն առաջ ուզողը կրնա՞ վճարել:

ԸՆՏԱՆԻՔԻՆ ԱՍՏՂԸ ընկերութիւնը ներկայիս 75,000է աւելի անդամ ունի: Մինչեւ 1 Ապրիլ 1931 Ընտանիքին Աստղը 135 միլիոն փռնք տուած է, գրաւով 500 միլիոնէ աւելի արժէք ունեցող անշարժ կալուածներու վրայ:

Ամէն թղթակցութիւն ուղղել՝ B.P. 821, Beyrouth

AZTAG
JOURNAL QUOTIDIEN ARMÉN.
B. P. 587
BEYROUTH, Liban

Directeur-Propriétaire
HAIG BALIAN

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳԻՆ
ՍՈՒՐԻԱ տար. 550, վեցամսեայ 300 Ս. Դ.
ԱՐՏԱՍԱՀՄ. տրկ. 7, վեցամսեայ 4 տոլար

ԱԶԴԱԿ

ازتاك
جريدة سياسية ادبية اقتصادية حرة

ՕՐԱԹԵՐԹ
ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԳԻՏԱԿԱՆ

ՈՒՐԲԱԹ ՄԱՅԻՍ 27 1932
ԶԵՌՔԷ ՀԱՏԸ 2,50 Ս. Դ.

Զ. ՏԱՐԻ | Ամէն առաքում պէտք է ընել թերթիս տնօրէնին հասցէին | Տնօրէն — Խմբագիր՝ ՀԱՅԿ ՊԱԼԵԱՆ | Չհրատարակուած ձեռագիրները չեն վերադարձուիր | Թիւ 64 (641)

ՈՉ ՄԷԿ ՓՈԽԱՏՈՒՈՒԹԻՒՆ ՊԷՏՔ Է ԸՆԵԼ ՔԵՄԱԼԻՍՏԱՆԻՆ

«Էքօ տը Փարի»ի Ուշագրաւ Մէկ Յօդուածը Թիւրքիոյ Դէմ

Ֆրանսացի ականաւոր հրապարակագիր Պ. Ռընէ Վանլանդ, որ հմտօրէն ծանօթ է Թիւրքիոյ կեանքին ու պատմութեան, «Էքօ տը Փարի»ի մէջ ստորագրած է հետեւեալ խիստ ուշագրաւ յօդուածը.—

«Թրքական հանրապետութիւնը, դուստրը ֆրանսական հանրապետութեան, ինչպէս կ'ըսէր Պ. Էտուար Էրրիօ, այլեւս մէկ սու չունի։ Աղքատութիւնը յանցանք չէ։ Անշուշտ։ Բայց, վստահաբար, քեմալական վարչաձեւին յանցանքներն են որ Թիւրքիան մխրճեցին ամենէն ծայրայեղ աղքատութեան մէջ։ Կ'ըսուի նաեւ թէ արծաթով բացուած վէրքը մահացու չըլլար։ Իրա՞ւ։

Անշուշտ, Խալքի կուսակցութեան կանոնիկոսները անօթի չեն մեռնիր։ Ոչ ալ աւելի կամ նուազ՝ քան թէ այն թիւրք ղեկավարներու խմբակը, որ գրաւեց իշխանութիւնն ու մենատիրութիւնը։ Բայց խեղճ արհեստաւորներն ու գիւղացիները օրըստօրէ աւելի կը սեղմեն իրենց գօտին։ Մխիթարութեան համար, կրնան ըսել թէ այլեւս կը պատկանին արդիական ազգութեան մը, քանի որ գլխարկ մը դրած են իրենց գլխուն վրայ եւ աւանդական ֆէսի գործածութիւնը՝ տեսականօրէն կ'ենթարկուի մահապատիժի։

Թիւրք հանրապետութեան վարչապետը Ըսմէթ փաշա դեռ նոր յայտարարեց.— «Այո, թիւրքի մը համար ստոյգ է թէ ինչ որ չի շարժիր եւ որեւէ վրդովում չի պատճառեր, թրքական դրամն է»։ Ասոր կարելի պիտի ըլլայ պատասխանել թէ մեռելներն ալ չեն շարժիր եւ թէ ընդհանրապէս նուազ անհանգստութիւն կը պատճառեն քան թէ ողջերը։ Բայց, Պանք Օթոմանի նախագահը, որ իբր ելմտագէտ, աւելի լոյսեր ունենալու է քան նախկին գնդապետ Ըսմէթը, աւելի չեշտ պատասխան մը կը բերէ մեզի։ Այդ պատասխանը կը քաղեմ Լա Թիւրքի Լիպր *ֆրանսերէն լեզուով թրքական թերթէն, Փարիզի մէջ լոյս տեսնող, Նէճաթի Ռիֆաթի տնօրէնութեամբ։*

Ի՞նչ կ'ըսէ Պանք Օթոմանի Նախագահը։ Հետեւեալը.— «Երկար տարիներու ճիգերէն յետոյ, թրքական ոսկին չկրցաւ մնալ առողջ դրամներու մեծ ընտանիքին մէջ»։ Եթէ անաչառ մասնագէտի մը այս տխրաճանաչումը ամէն հանդարտեցում կրնայ տալ Էնկիւրիի աչկերտ պետական մարդոց, պատճառն այն է որ դժուարահաճ չեն։

Բայց, ատոնք ներքին հարցեր են։ Թող այդ հարցերէն իրենց օձիքը ազատել ջանան անոնք, որ այդ պարտականութիւնը բռնագրաւած են, քանի որ, իբր յաւակնոտ, անվերածելի, կոյր օտարատեացներ, արհամարհանք միայն ունին ամէն բանի հանդէպ որ արտասահմանէն կուգայ։ Մուսթաֆա Քէմալի քով, Նափոլէոն փոքր կը մնայ։ Այս բառերը նոյնութեամբ գրուած են քէմալական կիսապաշտօնաթերթի մը մէջ։

Այսուհանդերձ, Թիւրքիոյ ելմտական ու քաղաքական կացութիւնը մեզի համար շահեկան կը դառնայ, երբ անոր տէրերը դուռը ձեռքերնին, կուգան դրամ ուզելու մեզմէ։ Դրամ պարտական են մեզ եւ չեն վճարեր։ Կ'երեւի մեզի վճարելու համար, ուրիշ դրամ կ'ուզեն մեզմէ։ Առանց խօսք ընելու Օսմանեան Հանրային Պարտքին, (որուն պահանջատէրերը ալ չեն գանձեր կտրոնները), 1928ին Թիւրքերուն փոխ տուինք 800 միլիոն։ Հիմա մեզ կը հրաւիրեն նոյնը կրկնել։

Սարաճօղլու Շիւքրի, որ գացեր էր Հուվըրին դրամարկղին դուռը զարնելու, շփոթած վերադարձաւ։ Ուաշինկթընի մէջ իրեն ըսեր են.

— Եթէ դրամի համար է, սխալ հասցէի եկած էք։ Փարիզ գացէք»։

Փոխառութիւն մը Փարիզի մէջ — ինչպէս 1914ին։

Գիտենք թէ այդ գումարը ի՛նչպէս գործածուեցաւ մեզի դէմ։ Լիբանանի եւ Սուրիոյ դահիճը՝ համբաւաւոր Ճեմալ փաշան, Երիտասարդ Թիւրքերուն հաշւոյն, կատարած էր այդ փոխառութեան բանակցութիւնը։ Ան յաջողեցաւ 600 միլիոն խլել մեր այն ատենուան վարիչներէն, որոնց զգուշութեան հրաւէր ուղղուած էր սակայն հին Թիւրքերուն կողմէ։ Եւ ինչպէս վերջերս դեռ, իր շահեկան երկին մէջ՝ «Լը Հէճազ տան լա կէռ Մոնտիալ» զօրավար Պրէմոն կը յիշէր, Ճեմալ Պոլիս ցամաք ելլելուն, կը բացագանչէր.— Խաբեցի անմիտները» (*)։

Թիւրքիոյ արդի ղեկավարները Ճեմալի դպրոցին կը պատկանին. մեզ կը մնայ զգուշանալ ուրեմն։

Կը պնդենք թէ, ի՞նչ օգտակարութիւն պիտի ունենայ մեր խնայողութենէն առնուած այդ դրամը։

Նախ պիտի ծառայէր ո՛չ թէ ապահովելու հանրային պարտքի սպասարկութիւնը, որ քէմալական վարչաձեւին կողմէ գործնականապէս չի ճանչցուիր, այլ վճարումը կանոնաւորելու, Թիւրքիոյ մէջ շուէտական, իտալական, գերմանական ընկերութեանց կողմէ կատարուած մեծ աշխատանքներուն մէջ, Գերմանիոյ մասնակցութեան բաժինն է գրեթէ մէկ միլիառ։ Ուրեմն, մեր դրամը, Էնկիւրիի ճամբով, պիտի բռնէ Սթոքհոլմի, Հռոմի եւ Պերլինի ճամբան։

Եւ ի՞նչ տեսակ աշխատանք են ատոնք։ Գլխաւորաբար երկաթուղիներ։ Բայց, եթէ ձանձրոյթը յանձն առնէք քարտէսի մը վրայ նայելու, շուտով պիտի նշմարէք թէ այս երկաթուղիները աւելի կը համապատասխանեն ռազմավարական նպատակներու, քան թէ տնտեսական ցանցերու։ Զգեցէք որ արդէն իշխանութեան գլուխը հասած զինուորականներու այս երկրին մէջ, ազգային պաշտպանութիւնը խոշոր վիճ մըն է։ *Վերջին ելմտացոյցներուն մէջ, մեծ մասամբ զինուորական նպատակներով կատարուած հանրօգուտ շինութիւններուն հետ՝ ազգային պաշտպանութիւնը կը գրաւէր հասոյթներուն հարիւրին 50ը։*

(*) Այդ նշանաւոր փոխառութեան բանակցութեանց գլխաւոր վարիչը եղած է Իթթիհատի ելմտական նախարար Ճավիտ պէյը։ ԽՄԲ.

ԽԻՍՏ ՈՒՇԱԳՐԱՒ ԼՈՒՐ ՄԸ

ՍՈՒՐԻՈՅ ՄԷՋ Ա՛Լ ԲԱՐԵԿԱՐԳՈՒԹԻՒՆ...

Պ. ՓՈՆՍՕ ՅՈՒՆԻՍ ՄԵԿԻՆ ՖՐԱՆՍԱ ՊԻՏԻ ՄԵԿՆԻ...

Դամասկոս հրատարակուող «Էլիֆպա» իր երէկուան թիւին մէջ հետեւեալ ուշագրաւ տեղեկութիւնները կը հաղորդէ.—

Վերջին պահուն մեր խաղած մասնաւոր տեղեկութեան մը համաձայն, Բ. Գոմիսէր Պ. Փոնսօ, 1 Յունիս 1932ին Պէյրութէն նաւ նստելով պիտի մեկնի ուղղակի Ֆրանսա։ Սուրիական երեսփոխանական ժողովի գումարումը առ այժմ յետաձգուած է, մինչեւ Բ. Գոմիսէրի վերադարձը։

Պ. Փոնսօ այսօր (Հինգշաբթի) հաւանական է որ Դամասկոս կուգայ, Պէյրութի մէջ իր պատրաստած նոր ծրագիրը հոս ալ գործադրելու համար։ Կը կարծուի որ կէմօր (?) վերջ յայտարարէ այդ որոշմնագիրը, որուն համաձայն վարչական բարեկարգութիւններ տեղի պիտի ունենան Սուրիոյ մէջ ալ։

Թէպէտ այդ նոր որոշմնագրի տրամադրութիւնները ամբողջովին յայտնի չեն, սակայն կը կարծուի որ Սուրիան ալ պիտի ունենայ այն ապուրը որ կերաւ Լիբանան։ Անհամբեր կ'սպասուի այս նոր փոփոխութեանց արդիւնքին։

Խ. Ծ.— Պ. Փոնսօի Յունիս 1ին մեկնումի լուրը չենք կարծեր որ ճիշդ ըլլայ։ Բարձր շրջանակներու մէջ Յունիս 20ին մեկնումը կը խօսուի։

ԵՐԿՈՒ ԱՄԻՍԷՆ ՊԱՏԵՐԱԶՄ...

ՌՈՒՍԵՐԸ ՏԵՆԴԱՅՈՅԶ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ԿԸ ՏԵՍՆԵՆ ՎԼԱՏԻՎՈՍԹՈՔԻ ՄԷՋ

«Տէյլի Մէյլ» հետեւեալ տեղեկութիւնները կը հաղորդէ Սովիէթներու պատերազմական պատրաստութեանց մասին.—

Սովիէթ ներկայացուցիչներէ 60 հոգինոց խումբ մը զէնք եւ պատերազմական կազմած գնելու համար Իտալիա եկած է։ Սովիէթ կառավարութեան վերջերս Աւստրալիայէն, Գանատայէն եւ ուրիշ երկիրներէ մեծաքանակ ցորեն գնելը շատ մը ըսի-ըսաւի տեղի տուած է։ Այս պատրաստութիւնները կարգ մը շրջանակներու մէջ Մանչուրիոյ սահմանագլուխին վրայ Ռուսերու եւ Ճափոններուն միջեւ յառաջ եկած ձգտումին կը վերագրուին։

Անգլ. թերթին Պեքինի թղթակիցն ալ հետեւեալ հեռագիրը խաշած է ի մասին պատերազմին մինչեւ երկու ամիս ծագման։

— Երկար ատեն Մանչուրիոյ մէջ գտնուող օտար հիւպատոս մը իր պատկանած տէրութեան Պէքինի դեսպանատան հաղորդած է թէ ստոյգ կը նկատէ որ մինչեւ երկու ամիս պատերազմ պիտի ծագի Ռուսիոյ եւ Ճափոնի միջեւ։ Ռուսիայէն հոս եկող ճամբորդ մը լուր տուած է թէ Վլատիվոսթոքի շրջակայքը սովիէթ ընդծովեաներն ու օդանաւերը տենդագին գործունէութեան մէջ են։

Դարձեալ, անգլիական թերթին տուած տեղեկութեանց համաձայն, սովիէթ խաղաղական ոստիկանական կազմակերպութիւնը ամրացուցուած է եւ զօրացուած։ Այս խնդրոյն մասին երկու տարիէ ի վեր կոմունիստ կուսակցութեան չափաւոր եւ ծայրայեղ հատուածներուն միջեւ պայքար կը մղուէր։

Սովիէթ կուսակցութեան պաշտօնաթերթը «Իզվէսթիա» կը գրէ թէ սովիէթ երեւելի դասական պաշտօնեաները կը խոստովանին թէ կէբէուի անհարեկման (?) դրութեան դէմ են, եւ սակայն տեղի ունեցած սպանութիւններն ու լինչի դէպքերուն շատնալը իրաւունք կուտայ այդ դրութեան։

Եւ զինուորական այս սարքաւորումը Թիւրքիոյ, ուր անօթի կը մեռնին, եւ որ ո՛րեւէ մէկուն սպառնալիքին տակ չի գտնուիր, իր ամբողջ վրդովիչ եւ իրական նշանակութիւնը կը ստանայ ռուսագերման խառնակ ծրագիրներու հետ թաքուն կապակցութեամբ։

Խորհուրդներու դեսպանը Սուրիչ ամենազօր է Էնկիւրիի մէջ։ Ըսմէթ փաշա եւ Թէվֆիք Ռիւշտի ոչինչ կրնան մերժել անոր։ Անկից վերջ կուգայ պրն. Նատօլնին՝ Գերմանիոյ դեսպանը։

Դրա՞մ, պարոնայք Թուրքեր։ Անկարելի է առ այժմ։ *Աւելի յետոյ, թերեւս, երբ պարկեշտութեան եւ բարեացակամութեան փաստեր տաք, երբ դադրիք ճզմելէ մեր դպրոցները, ձեր կործանարար նեղութիւններով ընկճելէ ձեր երկրին մէջ գտնուող ֆրանսական ձեռնարկները. ԵՐԲ ԱՄԷՆ ԿԱՊ ԽԶԷՔ ՄՈՍԿՈՒԱՅԻ ՀԵՏ, թօթափէք Պերլինի լուծը, երբ երաշխիքներով եւ գրաւականներով, ձեր ներքին կացութիւնը բարուոքելէ վերջ, մեզ թոյլ տաք որ ստուգենք թէ* մեր ոսկին չպիտի վերածուի թնդանօթի եւ ռազմանիւթի, *երբ վերջապէս հրաժարիք կրկին դաշնօրէն կազմակերպելէ նեղուցներու զինաթափ շրջանը, այն ատեն միայն, պիտի կրնաք կոչ ուղղել բարեկամ գուլպային։ Բարեկամութիւն կ'առաջարկենք ձեզի։* Ձեր դիւանագիտական բանն է տեսնել թէ բռնամոլութիւնը աւելի հասութաբեր է։

Վերջապէս, կենսական նկատողութիւն մը մեր խնայողներու հասցէին։ Քաղաքական ներկայ պայմաններու մէջ, այսօր դրամ դնել քէմալական խաբէութ վրայ, կը նշանակէ շէնք շինել հրաբուխի մը վրայ։ Թուրքիոյ մէջ կարգ կանոն կը տիրէ, կ'ըսեն։ Ատենօք, Վարշաւիոյ մէջ ալ կը տիրէր։ Քէմալականութիւնը, ննջումի եւ պառակտումի վարչաձեւ, խանի մը մարդոց վրայ միայն հիմնուած է։ Վստա՞հ ենք որ, կառավարութիւնը, որ ուշ կամ կանուխ պիտի յաջորդէ անոր, պիտի ուզէ եւ պիտի կրնայ ստանձնել ներկայ խմբակին ստորագրած յանձնառութիւնները։

Նախ մեր բարեկամներուն ոյժ տանք։

Եւ ոչ մէկ սու մեր թշնամիներուն։

ԼՈՒՍԱՆՑՔԻ ՎՐԱՅ

ՑՐՈՑՑ.... ՀԵՏ

* * *

— Քաղաքականութի՞ւն. ամենուն հաւատացած եմ որ դայն ընել փորձած ատեն մարդ աւազախրումի պէս փորձութեան մը կ'ենթարկուի... մեր մէջ ան դղումի համ ունի. ու ես հաճոյքով այդ պատիւը պիտի ձգէի անոր որ դեռ միամիտ ամբոխներուն հետ կատակ ընելու սիրտ ունի...

* * *

— Քաղաքականութիւնը չէ որ պիտի յաղթանակէ, ո՛չ, այլ կամքը՝ որ յարատեւութենէ եւ վճռականութենէ պիտի ստանայ իր ներշնչումը։

* * *

— Ըսի որ Արեւելքցիներուս կը պակսի յարատեւութեան ոգին. մենք կը նմանինք մանուկի մը որ իր ձեռքը հասնող առաջին առարկային ներքին գաղտնիքը լուծելու համար կը կոտրէ զայն, ու երբ ամէն բան պարզ է իրեն համար կը ձանձրանայ անկէ. մեզի պէտք եղածը համադրող միտքն է, պրկուած կամքի օգնականով։

* * *

— Անտարակոյս։ Փրկութեան մեր խարիսխը ճակատագրական նոյն պայմաններու մէջ կը գտնուի։ Արեւելքցիի մեր անգերազանցելի առաքինութեանց առընթեր ունինք այնպիսի ևպերելի գիծեր որ մեր առաքինութիւններուն սնանկութիւնը կը փութացնէ։ Նախ որ մեզմէ շատերուն համար այդ առաքինութիւնները կասկածելի են։ Մենք բարոյական ու նիւթական գանձերու մօտ կը քնանանք՝ երբ Արեւմուտքի գործնական ոգին կը խլրտի. ու զարմանալին է որ մեր արժանիքներուն պանծացումը արեւմուտքի ոստաններուն մէջ է որ տեղի կ'ունենայ։ Մեր հայրենի ժառանգութիւններուն արժէքը կ'ըստորագնահատենք մենք։ Ասիկա մեծագոյն ապերախտութիւնն է որ արդի աւերելքը կը պահէ քաղաքական իր գերութեան մէջ։

* * *

— Պարագան նոյնն է մեզի համար։ Մեր սուրբերը արդէն սնանկացած են։ Հրաշքը կը փնտռենք անծանօթ հեռուներու մէջ։ Ասիկա արդիւնք է երկու պատճառի. նախ մեր մէջ կը պակսի իրական քննադատի ոգին. ան որ կրնայ դատափետել բայց ե՛ւ հիանալ, այն որ կրնայ թերիներ մատնանշել, առանց անտեսելու լուսաւոր գիծերը գործի մը որ երկունքով ծնած է։ Կիրք, նախանձ, հաշիւ, փառասիրութիւն կը խառնուին իրարու ստորագնահատելու համար գործ մը որ շատ անգամ պանծացումի կ'արժանանայ օտարներու մօտ։ Երկրորդ, միամտութիւնը ունինք խորհելու որ մեր արժանիքները տրորելով կրնանք «այլանախոհ» եւ «հմուտ» երեւիլ։

* * *

— Բացատրեմ։ Ի՞նչ էր մեզմէ շատերուն կարծիքը հայ երաժշտութեան մասին, մինչեւ Կոմիտաս Վարդապետի երեւումը։ Զայն կը ճանչնայինք Կռամբաբուիով մը, Տիծեռնակով մը կամ Ջայնը Հնչեցով մը, երբ հայադրոշմ տարրերը այնքան բացակայ էին այս երգերուն մէջ։

Ու պէտք եղաւ նորէն որ Մառ մը երեւան գայ՝ փառքի գահին վրայ բարձրացնելու համար հայկական Անին իր հիասքանչ եւ ցեղադրոշմ ճարտարապետութեամբ։

Ու որքան եղկելի էր մեր կարծիքը նաեւ հայ քանդակագործութեան մասին, մինչեւ Պրուսուլոֆի հայ քերթողութեան նուիրած դրուատալից հրատակութիւնները...

* * *

— Ժողովուրդներու ազատագրութեան պայքարին ճամբուն վրայ ցեղային արժէքներու ստորագնահատութիւնները բարոյական դասալքութիւն յառաջացնող վատթարագոյն պատճառներն են։ Թշուառականներ են անոնք որ բարոյական այդ արիւնոտ նահանջը կ'առաջացնեն սերունդներու մտքին մէջ։ Իմաստութենէ եւ առաքինութենէ թափուր այդ մուրիկները պէտք է ամէն բանէ առաջ որոնել «հմտաւորականներ»

քղամիդով պատմուճանուած բորոտներու շարքերուն մէջ, որոնք ամէն բան ուսումնասիրած ըլլալ կը կարծեն, բացի իրենց ցեղին հոգեկան արժէքներէն...

* * *

— Ճիշդ ու ճիշդ։ Արեւելքը կը տառապի այս ախտով։ Ու մեծ միտքը, այն որ քաղաքակրթութեան լարերը բռնած կը քրքջայ մեր վրայ, ան է վերջատին որ տարաշխարհիկ իր որոնումներուն ընթացքին նորաձեւութեան տարազին տակ կուտայ մեզ այն որ դարեր առաջ մեր արհամարհուած նախնիքները կը կիրառէին...

* * *

— Ժողովուրդներու հոգին նման է անհատներու հոգիին։ Երբ ան կը դադրի հաւատքը ունենալ ստեղծագործ իր ուժերուն՝ կենդանի մեռել մըն է այլեւս։

* * *

— Ձեզ ըսեր որ մեռած է այդ հաւատքը ամենուս մէջ. բայց խոստովանինք որ շատերուն համար ան դադրած է գոյութիւն ունենալէ։

Հաւատքի այդ ուժը պէտք է ներշնչել մարդերու։ Ահա թէ ինչու ամբոխները բազկացնող քանակը շատ քիչ արժէք կը ներկայացնէ որակի մաքրութեան մօտ։ Չէ՞ք սոսկար միթէ երբ ըսեն ձեզի, որ Ալպիոնի կրունկներուն տակ տքացող Հնդկաստանը երեք հարիւր միլիոն մարդկային ովկէանոս մը կը ձեւացնէ։ Ի՛նչ տխուր մտածում, թիւերու մտածումը։ Շրջեցէք լման ոգին բազմամիլիոն այդ զանգուածներուն եւ աշխարհ ծունկի կուգայ Գութամայի հայրենիքին առջեւ։

* * *

— Այո՛, պէտք է սպասել։ Ու սպասելու կամքը վերստին արժանիք մըն է։ Ու անոնք որ զուրկ են այդ առաքինութենէն, ոչ մէկ կասկած, որ կանգնած են կորուստի վիհին առջեւ։

* * *

— Շա՛տ ճիշդ։ Վերադառնանք մեր ճակատագրին։ Առանց զայն լուծած ըլլալու խեղկատակ յաւակնութեան։ Վասնզի մեծագոյն ծիծաղելիները անոնք են որ մեր առջեւ կը նետեն իրենց իմաստութեան... փշրանքները, երբ հարցը կը վերաբերի զանգուածներու ճակատագրին։

* * *

— Պիտի բացատրեմ։ Ամբոխը զանգուածօրէն յեղաշրջելու համար պէտք է վարէն սկսիլ։ Պէտք է ընկերային կազմին բջիջը մաքրագործել։ Անհատը հիմնաքարն է հասարակական շէնքին, որուն ուսերուն վրայ բարձրացնել կ'ուզենք մեր փրկութեան միջնաբերդը — իսկ եթէ այդ հիմնաքարը փխրուն ու խարխլած է... Ճարտարապետին ստեղծագործ միտքը իր հրաշալիքը, իր գլուխ-գործոցը կրնայ կանգնել տկլուն եւ ամուր քարերով։ Ա՛յ, սիրելիս, մենք իւրաքանչիւրը այդ քարն է. տաշուած, յղկուած ու զօրաւոր քարեր պէտք է ըլլանք մենք հոյակապ այն ապարանքին համար զոր օր մը պիտի կանգնէ հայ քաղաքական միտքը։ Իսկ մենք դժբախտաբար այդպէս չենք խորհիր։ Կը կարծենք որ մեր փրկութեան գործը կը փութացնենք եթէ երբեք երկար ճառ աւելի խօսինք։ Կը մոռնանք թէ նոյն իսկ մեզմէ կ'սկսի ազատագրութեան աշխատանքը։

* * *

— Այո՛, Աղեքսանդրի վերջնդեր բանակները քալեցին գիտակցօրէն մեռած այն դիակներուն վրայէն որոնք կամուրջ ծառայեցին յետնորդներուն ու պատուանդան Մակեդոնացի կայսեր փառքին։

* * *

— Ընդհակառակը։ Մինչ ամէնքս ալ, քիչ բացառութեամբ, նման վճռական րոպէներուն կը նկրտինք ուրիշներու դիակին վրայէն քալել։

* * *

— Այո՛, զոհաբերութեան եւ կարգապահութեան ոգին է կը բացակայի մեծ մասամբ, ու ասիկա գրեթէ շատ մը մարզերու մէջ։ Գիլ անցնելու, առաջնորդի առջեւ նետուելու, իրական

ՍՈՒԷՏԻՈՅ ՀԱՅ ԳԻՒՂԵՐԸ

Սուէթի կը գտնուի Անտիոքի հիւսիս-արեւմտեան կողմը, ձկպել Մուսա լերան ստորոտը։

Ընդհանուր առմամբ Սուէթիոյ գիրքը լեռնային է, ծղը մաքուր, տեսարանը գեղայլելի ու ծովահայեաց։ Ունի մօտաւորապէս 3.4000 զուտ հայ բնակչութիւն, և 5000 ալ ֆելլահ, յոյն, և տեղացիներ։ Սուէթիոյ զուտ հայ բնակչութիւնը բաժնուած է իրարմէ 1-2 ժամ հեռաւորութեամբ 6 գիւղերու, որոնք են.— Պիթիաս, Սօղուն Օլուգ, Հաճի Հապիպլի, Խարպէկ, Քէպուսիէ ու Վազըք։ Ասոնք իրենց յատուկ գաւառաբառերը ունին, ղորս դժուար է հասկրնալ։ Ունի իր սեպհական ազգանունները, սեպհական ծէսն ու սեպհական եկեղեցիներն ու դպրոցները, ազգասէր ժողովուրդով, բոլորը հայ, ծնած ու մեծցած գիւղական կեանքի մէջ, չարքաշ ու աշխատող, պարզ և հիւրասէր, ու այս ամենը ժառանգած իրենց պապերէն։

Արտադրութիւնները են.—

Շերամի խոզակը, թուզը, որ համբաւաւոր է իր ընծիր տեսակով. դաբնիի ձէթը, նարինջ, ձմեռուկ, ունի նաև պտղատու ծառեր ու այգիներ, ինչպէս՝ խնձոր, սալոր եւն., եւն...։

Սուէթիէ ունի նշանաւոր օդափոխութեան վայրեր, ղորս ամէն տարի հարիւրաւոր ընտանիքներ կուգան վայելելու անոր ջրնջոդն ու պազ ջրերը։ Ունի նաև կարգ մը հնութիւններ։ Հնութեան տեսակէտով, առաջնակարգ տեղը կը գրաւէ Քէպուսիէ գիւղը, ղորս ծովէն 50-60 մեթր բարձրութեան մը վրայ կը գտնուի ձկպել Մուսայի հիւսիսատորտը, ծովահայեաց դիրքի մը վրայ։ Սոյն հնութիւններէն նշանաւոր է Փիլեցիոր, ղորս արձանագրութեանց համաձայն, գալեր առաջ, Սիթոս Վիսբեսիանոս և Տիթոս Թիթիւս իշխաններուն կողմէ է բացուած, վերէն եկած հեղեղատներ, դէպի ծով առայնորդելու համար։ Մանաւանդ ուշադրութիւն կը գրաւեն մէջի գտնուած մարմարեայ արժէքներ նսեմացնելու ցաւ մը, զոր բուժել կրնանք միայն իւրաքանչիւրս մեր ներքին ախտաճանաչութեան դառնալով։

...

— Այո՛, մեր ներսը կ'ապրի ջլախտաւոր մը, ախտավարակուած հիւանդ մը, պէտք է բժշկենք զայն ու մեր կամքով. մեր առաջադրութիւններով, մեր վճռականութեամբ։ Այդ ախտը փոխադրած ենք մեր հասարակական բոլոր ձեռնարկներուն եւ մասնաւոր գործունէութեան մարզերուն մէջ գրեթէ։ Ակնայն ջղաձգութիւնը որ չատ հոգեբանական է ու հասկնալի։

...

— Աճապարա՛նք, աճապարանք, աճապարա՛նք։ Ամէն բանի մէջ։ Փառքի, հաւար այնքան կ'աճապարենք, որքան չենք աճապարած երբեք մեր թերիները օրթագրելու համար։ Նորերը հինէրուն մօտ կը փնտռեն բոլոր ցաւերուն պատճառը, մինչ այս վերջիններս միամտօրէն կ'ողբան թէ իրենց պարապը լեցնող պիտի չգտնուի... ոչ ոք կ'ուզէ կառչիլ բարոյական ազգակներու, ոչ ոք կը փորձէ իրմէ իւր խորը ու գրաւել որդը որ կը կրծէ հաւասարապէս մեծին ու փոքրին սիրտը...

...

— Այո՛, սիրտը։ Կենսաւնակութեան այդ կեդրոնական օրկանն է որ ահա նեխիլ սկսած է մեր մէջ։

(Շար.)

(4) Վ. ԳԷՈՐԳԵԱՆ

ԿԱՐԵԼԻՈՒԹԵԱՆ ՎԱՐԴԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆԸ

Շատ է այն մարդոց թիւը, որոնք անտեղեակ են նոյն իսկ իրենց գոյութեան իմաստին։ Անոնց համար մտածել կը նշանակէ անտեղի արարք մը ընել. սեղծագործել աւելորդ ճիգ մը, որ երբեք չարժէ մաքէ անգամ անցնել։ Ծուզիլ, յուզուիլ, ապրիլ, ապրեցնել, ձանձրանալ ու ձանձրացնել այդ տեսակի մարդոց համար զերոյի պէս բան մըն է։ Ասոնք գժբախտաբար մարդկային ընկերութեան մէջ կամ աւելի ճիշդը ազգային մասսային մէջ այնպիսիներ են, որոնց գոյութիւնը օգտակար չըլլալէ զատ խիստ վնասակար է։ Եթէ մարդ մտածնայ անոնց բան մը հասկնալու չոյսով, իսկոյն կ'ըմբռնէ անոնց ներքին աչխարհը, ուր միայն յոռետեսութիւնը ու անկարելիութեան վարդապետութիւնը կը բնակի. Աւելին։ Այս յետամնաց վարդապետները կ'աչխատին ոչ միայն կարմիտ արամաբանութիւններ ընել ժամանակին, մարդկութեան և ազգային կենցաղին վրայ. այլ եւ անոնք կը ճգնին կարելի եղածին չափ ոյնչ մրմտածելով չատ բան հասկցնել ուզել փիլիսոփայօրէն։ Ասդիէն անդիէն լրսուած անիմաստ ու փուճ խօսքեր անոնց բերնին գլխաւոր պատգամներն մին կը դառնան, որուն միջոցաւ կր չանան այնպէս մը համոզել դիմացինը որ, ըստ վերջինը պահ մը աչքերը կր չիմ ու աւելի ազէկ լսելու համար...։ Իրենց անձին վրայ այնպիսի մեծ համոզում մը ունին, որպիսին գուցէ Աչխարհակալ Ճէնկիզ Խանը չունէր իր անձին վրայ։ Ինչ չեն արդեօք այս մարդիկը։ Անոնք թէ աչխատած են ազգին բարօրութեան...միա՛յն փիլիսոփայած միջոցին— թէ աչխատասէր են և թէ տնձնուէր...քանի քաղելու մէջ...։ Անոնք իրենց երազները, որոնք աւելի երկար են քան ազգային նշանաւոր բանախօսներու բանախօսութիւնները, աւելի ազդեցուա կը գըտնեն որովհետեւ սրտի մեծ գոհունակութեամբ կը տեսնեն թէ չուրջերնուն որքա՜ն հետաքրքիր բազմութիւն են հաւաքած...։ Եթէ քիչ մ'ալ խորանանք այս մարդոց վրայ դեռ չատ ձիրքեր կը գտնենք, որոնցմէ եթէ ոչ Աստուած, այլ սատանան իսկ չպարգեւեր հասարակ մահկանացուներու։ Խիստ զբաղճալի են այս մարդիկը։ Ինդրի մը չուրջ երբ իրենցմէ բացատրութիւն մը պահանջուի, կամացուկ մը ձեռքի կրտրուկ նշանով կր հասկցնեն թէ տրամադրութիւն չունին այդ նիւթին չուրջ խօսելու. բայց մէյ մը որ սկսան ճառել այլեւս կեցարը չէ կարող զանոնք լռեցնել։ Ահա թէ ուր է այն մարդոց գոյութեան նպատակն ու ազգին օգտակար հանդիսանալու ձգտումը։ Ասոնց տիպիկ առանձնայատկութիւնները վերյուծել կը նշանակէ չատ առաջ երթալ։ Հոս միանգամ ընդմիշտ կը բաւարարուինք պարզելով ընթերցողին թէ այս մարդոց թիւը սատար է բոլոր ազգերու մէջ ալ՝ այս մարդիկը կարեւորութեան վարդապետութեան ոխերիմ թշնամիներն են։ Պզտիկ փաստ մը։ Եթէ անոնց ըսուի թէ՝ բարեկամնե՛ր վաղը արշալոյսին ծ..գա՛ն ալ չէք հաւատար, կր պատասխանեն.— Ո՛չ։ Եւ առատն կանո՛ւխ կ'արթննան քալ վտահ թէ արշալոյսը գուցէ...ծագի բայց քանի մը վայրկեան ե՜տքը...։

***

Եւ, ի մեծ դժբախտութիւն, մեր ազգին մէջ յոյժ աչքառու են յիչեալ կործանիչ վարդապետութեան հետեւողներուն քանակը։ Եթէ պետութիւն մը ունենայինք ու տաք օճախ մը մեր հայրենիքին մէջ մեծ չարիք մը պիտի չըլլա՛ր սոյն յոռետես փիլիսոփաներու անտեղի գործունէութիւնը հալ ազգին ոչ բաւականին լուսաւորեալ խաւերուն մէջ։ Ասոնք տեսակ մը ախտաբեր, կը վարակեն նոյնիսկ նոր սերունդը, որուն վրայ անձկագին մեր աչքերը յառած ենք։ Հո՛ս ծորդիների պայքարը հայրերի դէմ։ Վերլուծեցէք անոնց որևէ մէկ կարելիութիւն, եթէ այդ երկիւղէն իսկ իյած ըլլայ, և մանաւանդ իրենց հայրենակից հայուն ձեռքով... չեն համոզուիր և կը չարունակեն քալել միչտ այն ճամբան, որը իրենց կարծիքով բուն դրախտ—ազատութեան ճամբան է։ Հակառակ Ծիզմի սոյն հերոսները գրեթէ նոյն են բոլոր ազգերու մէջ ալ. ինչպէս մեծ պետութիւններու լսիրոյ քաղաքական նութիւնները իրարու դէմ։ Այս հին գրլուխները մեր արդի կացութիւնը կր վերագրեն պատմական այսինչ, կամ դիւանագիտական այնինչ, կամ ժամանգական այդինչ դրութիւններու և ախտանիչներու, առանց սակայն վայրկեան մը մտածելու, թէ այդ բոլորը ցնորական արամաբանութիւններ են։ Ինչո՞ւ արդեօք բարեկամներ, Զուիցերիան մոգ մ'իսկ չվնասեց մեծ պատերազմին ամբողջ տեւողութեանը, հակառակ իր վտանգաւոր դիրքին ու չորս կողմէն սպառնալիքներով պատած չլլալուն։ Այն Զուիցերիան որուն մէջ չորս տարբեր ազգութիւններ ու լեզուներ գոյութիւն ունին։ Հարկ կա՞յ միթէ որովհետեւով երկար բարակ խօսելու։ Ուրեմն Զուիցերիան կարելիութեան մեծագոյն գիտակիցն է։ «Մէկը՝ ամէնուն համար, և ամէնը մէկուն համար»։

ԱՐՄԷՆ ՍԱՐՕ

11 | 5 | 932 Գէյրութ (Շար.)

ԱՇԽԱՐՀԻ ԱՄԵՆԱԲԱՐՁՐ

ԵՐԿԱՔՈՒՂԻՆ

Փետուի մէջ կր գտնուի աչխարհի ամենաբարձր երկաքուղին, որ ամբողջ 140 մղոն կ'ունցնի լեռներու մէջէն եւ կ'անցնի կէտ մը, որ 15,665 ոտ բարձր է, այսինքն՝ Մոն Գլանի կատարէն վար 100 ոտ, իսկ Ճափոնի Ֆուճիյամայէն 2000 ոտ բարձր։

Երկաքուղին կր պատկանի պետութեան բայց կր գտնուի ձեռքին մէջ անգլիական ընկերութեան մը, որ կը վարէ Փետուի երկաքուղիներու կեսէն աւելին։

Այս երկաքուղին սակայն իր գոյութիւնը կր պարտի ամերիկացիի մը՝ երկաչափ Հէնրի Մէյկսի, որ ոչ միայն ծրագրած է զայն, այլ եւ դրամ գոյացուցած է անոր օթնութեան համար, որուն ան սկսաւ 1870ին։ Մէյկս մեռաւ 1878ին, բայց իր ծրագիրը վերջապէս իրականացաւ 1893ին։

Կարդացէք եւ Տարածեցէք
«ԱԶԴԱԿ»Ը

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔ

ՆՈՐ ԽՈՇՈՐ ՇԷՆՔ ՄԸ ԿԸ ՇԻՆՈՒԻ ԵՐԵՒԱՆ ՄԷՋ

Հայասացի Օգնութեան Խմիթէն այս տարի կր ձեռնարկէ օթնելու մեծ օճիք մր Սրեւանի մէջ, 4 յարկէ բաղկացեալ, որուն առաջին յարկր պիտի գծուի սրբատաշ քեյսարա 200 հոգիի համար։ Երկրորդ յարկր պիտի գծուի ճաշարան՝ 300 հոգիի համար։ Երրորդ յարկր պիտի գրասենեակներու եւ ուսումնական սրահներու համար։ Չորրորդ յարկր պիտի գծուի առասանումնեն եւ ուսումնական երիտասարդներու համար։

Շէնքին ճակատր պիտի օթնուի գունաւոր մարմարէ, իսկ բուն օթնութիւնը Արթիկի վարդագոյն քարերէ։ Ճաշակալիր Արքիկի վարդագոյն քարերէ։ Ճաշակալիր գծագիր պատրաստած է ճարտարապետ Մազմանեան։ Շէնքին բակր պիտի գծուի գեղեցիկ պարտէզ, լսարանով, պտոյտի տեղերով եւայլն։ Շէնքը պիտի օթնուի Աբով-եան փողոցի վրայ։

ՀԱՍԱՐԱԿՈՒԹԵԱՆ ՍՆՈՒՆԴԸ Կ'ԸՆԴԼԱՅՆՈՒԻ

Ներկայ տարւոյ մէջ պիտի սկսուի օթնուիլ երկու գործարան խոհանոց, մէկը երեւանի մէջ, որ պիտի պատրաստէ օրական 20,000 հաց, միւսը Ալլահվերդի, որ օրական պիտի պատրաստէ 30,000 հաց։ Երեւանի գործարան խոհանոցին համար ծախք պիտի բլլայ 178,000 ռուպլի։ Կր վերջանայ Սարդարապատի եւ Գեօյիչ Վէտիի հասարակական ճաշարաններու կառուցումր եւ ձեռնարկած է կարգ մր օրջանային ճաշարաններու կառուցմանը Ազրբաջայի Մեդրի եւ Ապարանի մէջ, որոնց ընդհանուր արժէքր 200,000 ռուպլի է։

ՊՐՆ. ՏՈՒՄԷՌԻ ՄԱՀՈՒԱՆ ԱՌԹԻԻ

ԿԱՌԱՎԱՐԱԿԱՆ ՇՆՈՐՀԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ

Ինչպէս գրեր էինք, Թռճասպի Հանրապետութեան Նախագահին պրն. Փոլ Տումէռի սպասուհեան առթիւ, Հ. Հ. Պատուիրակութիւնը եւ Դպրոց. Օճիսր ցաւակցութիւն յայտնած էին։ Կառավարութիւնը հեռեւեալ ճամակով պատասխանած է, Մայիս 14ին։

Պարոն Նախագահ.

«Ձեր 7 մայիս թուակիր գրութեամբ հաճած էիք բարգմանել ըլլալ սուգի եւ դատապարտումի այն զգացումներուն, որոնցմով ընդունուած էր Հայ Դաղթականներու Կեդրոնական Օճիսր Նախագահ Տումէռի անձին վրայ ի գործ դրուած ոճիրն եղերական լուրը։

Պատիւ ունիմ ձեզ յայտնել որ ընդունած եմ ձեր այդ գրութիւնը որուն համար չափազանց գգացուած եմ եւ պարտ կր սեպեմ օճորհակալութիւնս յայտնել ձեզ եւ ձեր միջոցաւ Փարիզի հայ գաղութին անդամներուն՝ այն մասնակցութեան համար որ կր բերեն Թռճասպի հասարակութեան վսեմին։

Ընդունեցէք, պարոն Նախագահ եւն.

Ի. Փ.— Նախարարապետ

եւ Արտ. Գործ. Նախարարին

Արեւելեան գործերու փոխ—տնօրէն

(Սեռագրութիւն)

ՆՈՒԻՐԱՏՈՒԹԻՒՆ

Դամասկոսէն պ. Ծովհաննէս Թէզիպաշեան 300 ս. դ. կր նուիրէ Մամբրէյեցի ազգային բուժարանին, պ. Մարտիրոս Էմմէճեանի ամուսնութեան առթիւ, փոխան օճորհաւորական հեռագրի եւ ծաղկեփունջի։

Սեռնալ խմբագրութենէս։

ԵՐԿՈՒ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ ՄԷԿ ԳԻՇԵՐՈՒՄ

ԺՈՂՈՎՐԴԱՅԻՆ ԳՆԵՐՈՎ

1932 Յունիս 5 կիրակի իրիկուն ժամը 8,30ին

ԹԱՏՐՈՆ ՔՐԻՍԹԱԼԻ ՄԷՋ

Բեմադրութեամբ վաստակաւոր Դերասան Ֆ. ԱՒՈՎԵԱՆԻ

Մասնակցութեամբ Օր. ԱՍԻԱ ԿՈՍՏԱՆԵԱՆԻ

Օր. Ժասմինի եւ տեղւոյս քաղեռասէրների կը ներկայացնէ

Հայասատանի Պետական Թատրոնի խաղացանկէն ԱՂԷՔՍԱՆԴՐ ԱՔԷԼԵԱՆ Ի

ՄԱՐԻՈՊ ՃՐԱԳՆԵՐ

Խիստ յուզիչ տրամ 3 արար

(Հայ իրական կեանքէ առնուած)

Տուամայից յետոյ կը խաղացուի զուարթ օպերէթ

ԵՐԳԵՐՈՎ ԵՒ ՊԱՐԵՐՈՎ ԿԱՆԱՑԻ ՀԵՏԱՔՐՔՐՈՒԹԻՒՆ ԵՐԳԵՐՈՎ ԵՒ ՊԱՐԵՐՈՎ

Գնելէ 2 արարով անվճար ծիծաղ ֆա՛հ ֆա՛հ

Խաղամիջոցներին եւ օպրէթին կը նուագէ Ռուսական Օրկեստր

ՏԵՂԵՐՈՒ ԳԻՆԵՐ	Ա. Օթեակ	200	Ա. Կարգ	40
	Բ. »	150	Բ. »	25

UNITED STATES LINES
ROYAL MAIL LINES

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԵՒ ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱԻԱՅԻՆ ԸՆԿ.

Ընդհանուր Ներկայացուցիչ Լիբանանի և Սուրիոյ Ա. ՊԵՏՐՈՍԵԱՆ

Avenue Foch, Beyrouth Թէլէֆօն 9,06

Կառավարութենէն պատասխանատու առաջնեալ եւ ճանչցուած միակ Հայ ընտրիչ գործակալութիւնը։

Նիւ Եորք, Գանատա, Մեխսիք, Գուպա, Արժանթին, Պրազիլ, Ուրուկուայ, Ֆրանսա եւ ամերիկեան ամեն կողմերու համար եւ բոլոր ընտրեալ վայրերուն վրայ ձեռնհաս պայմաններով տոմսակներ կր տրուին։

Բոլոր կառավարութենէն ներգաղթի նոր օրինաց մասին լրիւ տեղեկութիւններ կր տրուին։

Ամերիկա մեկնիլ փափաքողներուն այրերը մասնագէտ բժիշկի կողմէ լուրջ ննութիւն եւ դարմանումներ կր կատարուին։

Ձամբորդներու բոլոր ընտրութեանց եւ առաջնորդելու համար միշտ ընտրեալ մեր պատասխանատուներէն մին։

Աւելի մանրամասն տեղեկութեանց համար դիմել ուղղակի գրասենեակ։

Հայ ճամբորդներու մասնաճիւղի գործակալ

ՍԱՀԱԿ ՍԱՀԱԿԵԱՆ

«ԱԶԴԱԿ»ի ՊԱՏՄՈՒԱԾՔ

ԱՂՋԿԱՆ ՄԸ ՕՐԱԳԻՐԸ

Գրեց՝ ԼՈՒԻԶԵՐ

Արաքսին պարել կը սորվեցնէ ինձ։ Գիտի պարեմ հարսնիքին գիշերը։ Ուրախ և անհոգ պիտի ըլլամ։ Ոչ ոք պէտք չէ մաքէն անցնէ որ կարող եմ նախանձիլ քրոջս։

Գեղամը կ'ըսէ՝ որ քիչ է հանդիպած պարի այսքան ընդունակութեան։ Արդեօք առաջարկե՞մ ջուրթակի դաս առնելու իրմէն։ Բայց ես այլևս կը վախնամ տղոցմէն. անոնք չար են՝ անիրիղճ ու չարչարող։

***

Սիրանոյշը մեկնեցաւ երէկ՝ իր ամուսնոյն հետ մեղրալուսնի ճամբորդութեան։ Անոնց մեկնելէն յետոյ, գիշերը լուացուելին՝ պարելով ու երգելով։

Մօտիկ ծանօթներ էին բոլորը։ Ցայտնի եղաւ որ, Սիրուն մօտերս պիտի նշանուի Սարգիսեանի հետ։ Ինչ յիմար են այս տղաքը։ Ինչպէ՞ս Սարգիսեանը պիտի ապրի այդ անտանելի աղջկան հետ։ Ինչի՞ն է զարնուած՝ չես գիտեր։ Հոն չին երկուքն ալ։ և արդէն այնքան որոշ է, որ հարկ չեն տեսներ ծածկելու։

Ջնախանձեցայ, բայց նախանձոտ կատաղութիւն մը չարունակ խնդալ կուտար ինծի։ Գեղամին սենեակը զաւեթ մը գինի խմեցի անոր ձեռքէն։ Ուղեղիս մէջ բժանք կար ու պարի միջոցին գլուխս մեղմիւ կ'իյնար անոր ուսին։ Սիրաս կը թափտար բռնուած թռչունի մը նման։

Յաջորդ օրը չկրցի դպրոց երթալ։ Մարմինս յոգնած էր ու պահանջ ունէի անկողնիս օփոփանքին։

Չարմանալի կերպով անզգայ դարձած եմ։ կ'ուզեմ լալ առանց պէս, բայց չեմ կրնար։ Սրտիս վրայ կապարի ծանրութիւն մը նստած է ու պէտքր կը զգամ քաղցր ու սփոփիչ խօսքերու։ Երբ կը մտաբերեմ Լևոնեանը՝ սիրտս կը լեցուի զայրոյթով ու զզուանքով։ չրթներս կուգան նախատական բառեր, որոնք կ'արտասանեմ բարձրաձայն։

Կէսօրէ յետոյ կը լսեմ Գեղամի ջուրթակին ձայնը, և հոգիս կ'օրօրուի երազանքով մը։ Անոր երգը ինծի կուգայ վշտահար սրտի մը հեկեկանքին նման։ Սիրտս կը փղձկի յանկարծ։ Դլուխս թաղած բարձերու մէջ կուլամ մեղմիւ յորդ ու առատ արցունքներով, մինչ ջուրթակին ձայնը կ'երգէ մեղմ ու յուզիչ բրթռուներով, և ես կ'արբենամ իմ տառապանքիս քաղցրութենէն։

***

Գիշերը կրկին երազս եկած էր Գեղամը։ Մոլեգներ էինք իրեն հետ, սաստիկ անձրեւի տակ կը սրսփայինք իրար կողքի։ Հեռուն նաւակ մը կ'ընկղմէր, ու ես կուլայի դառնօրէն։ Անիկա գրկած էր զիս մէյ մէկ։ Ցանկարծ նշմարեցինք Լևոնեանը, որ կը ծիծաղէր հեգնոտ չրթնեռով։

Այսքանը կը յիշեմ միայն։ Մնացեալը թանձր մշուշի մը մէջ թաղուած է կարծես, ու ես ի զուր կը ճգնիմ յիշելու չարունակութիւնը։

Այս երկրորդ անգամն է որ երազիս կուգայ Գեղամը։

Առաւօտ հանդիպեցայ իրեն մեր փողոցի ղրան։ Գրքերը կր թափառի ներս ու կր փնտռէ անոր մեծ ու քաղցր աչքերը, անոր տժգոյն դէմքը և գանգուր մազերը՝ իր գեղեցիկ գլուխին վրայ։ Ինչո՛ւ այսպէս եղայ ես, տրամադիր գերի դառնալու պատահական պերերու։ Բայց ի՞նչ քաղցր է այս երազանքը, այս մեղմ տառապանքը, որ կ'օրօրէ զիս, կը քաղցրացնէ ժամերս ու կը զգացնէ տառապութիւնը անցուցած տգգոյն տարիներուս, երբ ես չէի գիտեր սիրել ու անտարբեր էի չրջապատիս գեղեցկութեան։ Երբ կը դիտեմ դէմքս ու հասակս՝ հայելիին մէջ, կը տեսնեմ որ գեղեցիկ եմ ու աչքերս ունին կապոյտ խորհուրդ մը իրենց պարզութեան տակ։ կը զգամ որ սիրտս սահմանուած է մեծ սիրոյ մը, արտասովոր, այրող՝ բայց հաճելի, բայց գգուող, խոր ունկ ու հալեցնող։ Այնպէ՛ս կ'ուզեմ ես բռնել անոր գլուխը իր մազերէն ու նայիլ աչքերուն մէջ, անոնց խորը երկա՛ր, երկար՝ գանելու անոնց մէջ գիս խռովող կայծը, երկա՛ր մինչև որ անոր արտեւանունքները վար կախուին ու իր թևերը գալարուին գիս գրկելու տենչանքով։

Այնպէ՛ս, այնպէ՛ս ծարաւ եմ ես անոր աչքերուն։

***

Կը մտածեի որ ոչինչ չպիտի կրնայ հեռացնել զիս օրագրէս բայց անա քանի՛ օրեր է որ ձեռք չեմ առած գանիկա։

Մեծ երջանկութիւն մը լեցուցած է իմ բոլոր ժամանակս, ու ես ոչինչ ընելու սոիթը չունիմ։ Իմ բոլոր վայրկեաններս նուիրուած են Գեղամին։ Ես գերի մըն եմ այլևս, ստրուկ մը՝ անոր և իմ սրտիս, որ թոյլ չիտար ոչինչ ընելու, ոչինչ մտածելու բացի իրենց քմահաճոյքէն, իրենց մեծ սէրէն, երկիւղին չափ անսահման և ծովերու չափ խորունկ։

(Շար.)

(11)

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

Պ. ՀԷՐԻՕԻ ԿԱՐԵՒՈՐ ՄԷԿ ՅՕԴՈՒԱԾԸ

ԴԷՊԻ ՔԱՌԹԷԼԼԻՍԹ ԴԱՀԼԻՃԻ ՄԸ ԿԱԶՄՈՒԹԻՒՆԸ

Փարիզ.— Լիօնի «Լը Ֆլմօքրաթ» թերթը կը հրատարակէ պրն. Հէրիէօի կարեւոր մէկ յօդուածը, Արմատական կուսակցութեան պետը կըսէ թէ իր կուսակցութիւնը 160 ներկայացուցիչներ պիտի ունենայ Ազգային ժողովին մէջ, Ա. ջակողմի, կեդրոնի եւ Ձախակողմի միւս կուսակցութիւնները վերակազմուելու վրայ են։ Ներկայ պարագաներու մէջ, Արմատականները կը ներկայանան իբրեւ ամենայարմարագոյնները կառավարութեան գլուխ անցնելու համար ի մեծագոյն շահ Ֆրանսայի։ Ցայտնի են ամեն տեսակ դժուարութիւնները։ Այս դժուարութեանց պատճառով, երկիրը պէտք ունի կայուն եւ հանրապետական յոյժ հաստատ մեծամասնութեան մը ապահովելու կարող կառավարութեան մը։

Խօսելով հատուցումներու շուրջ պրն. Պրիւնինկի խօսած վերջին ճառին մասին, պ. Հէրիօ կը գրէ. «Ֆրանսան կարող է հանդարտութեամբ եւ պաղարիւնութեամբ լսել այդպիսի ճառեր։ Վերջին փորձառութիւնները ինքզինքը զգաստացուցին իրեն։ Անիկա պիտի պատասխանէ յարմար ժամուն եւ պ'ատ եղած արժանապատուութեամբ։

Փարիզ.— Ամէն տեսակ հաւանականութեան համաձայն, Հէրիէօ պաշտօնէր պիտի առաջարկէ ընկերվարականներուն նոր երեսփ. ժողովին գումարումէն յետոյ իր կազմելիք դահլիճին մէջ, բայց հարց է թէ ընկերվարականները ինչ պայմաններ պիտի դնեն իրենց աչխատակցութեան համար։ Պ.Պ. Հէրիէօ եւ Ֆլանէն պ. Լըպրէօնի կողմէ ընդունուեցան Դշ. օր։

ԼԻՆՏՊԷՐԿԵԱՆ ԵՂԵՌՆԻ ՇՈՒՐՋ

Պ. ՔՕՆՏԷՆ ԿԸ ՅՈՒՍԱՅ 10,000 ԱՆԳԼ. ՈՍԿԻ ԳԱՆՁՈՂ ԽՈՒՄԲԸ ԳՏՆԷԼ

Նիւ-Եորք.— Այսօր, Լինտպէրկեան եղեռնի վերաբերեալ դէպքերու թատերաբեմը անակնկալ կերպով փոխադրուեցաւ Մասաչուսէթս Նահանգի Կրէթ Գարրինկթըն քաղաքը ուր ժամանեց Բրօֆ. Քոնտէն ընկերակցութեամբ ձախլիկ անձի մը եւ այլասեռան ցեղէն ոսթիկանական չան մը գտնելու համար այն աւազակախումբին հետքը որոնց վճարեց նա տասը հազար անգլ. ոսկի կարծելով թէ երախան կը գտնուէր այդ աւազակախումբին ձեռքը։

Կը կարծուի թէ Գ. Բրթթիս ազատ պիտի արձակուի ի մտոյ։ Թերթերը տեղեկութիւն կուտան թէ գնդապետ Լինտպէրկ չփափաքիր վկայել անոր դէմ։

Յունական տագնապը

Աթէնքէն կը հեռագրուի «Էլ Ամրաժր».

Աթէնք.— Այս վերջին օրերուն մէջ ժամնուած ցցային դրգռութեան հետեւանքը իր հիւանդութիւնը վերանորոգուած րլայով, Գ. Վէնիզէլոս անկողին կը մնայ, սպասելով տագնապի վերջ գտնելուն։

Իսկէք փաչա և Ռիչտի պէյ Պէրլանէն անցած մի քանի ժամերու ընթացքին հիւանդութիւնը, ցամաք ելան և գացին պ. Վէնիզէլոսի բնակարանը։

Միջազգային կացութեան, տնտեսական խնդիրներու և զինաթափութեան շուրջ կատարուած երկար խօսակցութիւն մը հաստատեց տեսակէտներու նոյնութիւնը։ Խօսակցութեան միջոցին ընդգծուեցաւ յունօ-թրքական մտերմական համաձայնութեան մը փոխադարձ օգտակարութիւնը։

Իսկէք փաչա, խօսելով Ռուսիոյ իր ճամբորդութեան մասին, ընդգծեց թէ սովիէթները կը բաղձան սերտ յարաբերութիւններ մշակել Թուրքիոյ եւ Յունաստանի հետ, առանց նպատակակէտ ունենալու Թուրքիոյ կամ Յունաստանի մէջ կատարուելիք ընկերային փոփոխութեան մը։

Անիկա հաղորդեց պ. Վէնիզէլոսի Մոսկուայի Քէմալի հրաւէրը ամառը իրեն հետ երթալու համար Նոյեմբերի ընտրութիւնները։

Այս այցելութեան միջոցին, հանրապետութեան նախագահը ժամնեց պ. Վէնիզէլոսի հետ խորհրդակցելու համար Նախարարական տագնապի մասին։ Անիկա ողջունեց Թուրք նախարարները, հաւատալով թէ Յունօ-Թրքական հաստատութիւնը լինելով ազգ. քաղաքականութեան փոփոխութիւն կ'ելնու վտանգին մէջ չգտնուիր, ոչ մէկ կառավարութեան օրով։

Ազգ. Միութեան հիման վրայ կառավարութիւն մը կազմելու համար հանրապետութեան նախագահին թափած ջանքերը կը չարունակին տենդագին կերպով։

Պ. Վէնիզէլոս ընդունեց բերել իր ժամնակցութիւնը։ Բայց պ. Ջալտարիսի առոյգ մերժումը չանս չի ձգեր կազմութեան համար։ Շատ քիչ չանս կայ նաև քաղաքական կառավարութեան մը համար, նկատելով որ պ. Ջալտարիս կը պնդէ անմիջապէս լուծել երեսփ. ժողովը։

Քաղաքական շրջանակներու մէջ, կը նախատեսուի թէ տագնապը պիտի լուծուի ազատականներու վրայ յենուող Բարանոսթասիու գահլիճով մը։

Քէմալեանսի զաւակները մերժեցին ներկայ գտնուիլ իրենց հօր արձանին յօդաքարձման արարողութեան

ՓՓարիզ.— Զանազան կերպով կը մեկնուի հոս հրատարակուած այն լուրը որուն համաձայն իբրև թէ հանգուցեալ Քէմալեանսի զաւակները մերժած են ընդունիլ այն հրաւէրը որ իրենց ուղղուած է Փարիզի քաղաքապետական խորհուրդին կողմէ ժամնակցելու համար ողբացեալ պետական մարդուն արձանին քաղաքարձման արարողութեան։ Սոյն արարողութիւնը տեղի պիտի ունենայ երեքշաբթի օր։

Քաղաքապետական խորհուրդի նախագահին կողմէ իրենց ուղղուած հրաւիրագրին պատասխանելով, Քէմալեանսի զաւակները կը յայտարարեն թէ իրենք ոևէ գործ չունին «մութ և անձնասիրական սքեռատի մը մէջ կանգնուած արձանի մը քաղաքարձման հետ։»

Թէպետև կ'սպասուէր որ Քէմալեանսի ընտանիքը պիտի մերժեր ներկայ գտնուիլ արձանի քաղաքարձման, նկատելով որ ծրագրին հակառակ էին անոնք, Փարիզի քաղաքապետական խորհուրդին իրենց կողմէ տրուած պատասխանը չդադրեցաւ սաստիկ յուզում յառաջ բերելէ։

Սըր Էրիք Տրրմմընտ Փարիզի ամերիկեան դեսպան պիտի նշանակուի

Փարիզ.— Այն լուրը թէ Սըր Էրիք Տրրմմընտ պիտի նշանակուի եղեր իբրև Փարիզի անգլիական դեսպան Ազգերու Դաշնակցութեան ընդհ. քարտուղարութիւնէն հրաժարելէ յետոյ, բաւական պաղ ընդունելութիւն մը գտաւ Փարիզի մէջ։

Բէրթինաքս «Էքսօ տը Բարիզին» մէջ բուռն կերպով կը յարձակի այս թեկնածութեան և առանց այլևս այլի կը յայտնէ թէ Սըր Էրիք Տրրմմընտ սիրեցեալ անձնաւորութիւն մը չէ։

Բէրթինաքս կը գրէ նաև թէ Օքր Էրիք Տրրմմընտ ժամանակին նշանակուած էր նոյն պաշտօնը կատարելու համար Ուաշինկթընի մէջ, բայց թէ Մ. Նահանգներու կառավարութիւնը յստակօրէն իմացուց թէ այս անուանումը հաճելի չէր իրեն։

ԱՆՍՈՎՈՐ ՎԱՃԱՌՈՒՄ

ՕՐՕՋՏԻ - ՊԱՔ

ՎԱՃԱՌԱՏԱՆՑ ՄԷՋ ՏԵՂԻ Կ'ՈՒՆԵԱՆ

Կիրակի	Երկուշաբթի	Երեքշաբթի	Չորեքշաբթի
1	2	3	4

ՅՈՒՆԻՍ 1932

ՏԵՂԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԻՆՉՊԷ՞Ս ԿԸՆԹԱՆԱՆ

ԽՆԱՅՈՂԱԿԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔՆԵՐԸ ՊԷՏՔ Է ԴԱԴՐԵՑՆԵՆՔ ՊԱՐՏՔԵՐՈՒ ՎՃԱՐՈՒՄՆԵՐԸ

«Էլ Ահրար»ի խօսելով Լիբանանի Մահ. մանագրութեան կախակայման մասին, կը գրէ.—

17 օր եղաւ այն թուականին որուն սկսան բարեկարգական ազխատանքները Լիբանանի մէջ։ Յարդ, սակայն, տեսանք որ այդ բարեկարգութիւնը մի միայն կարգ մը տկար պատասխանատու պատասխանատուներ եղաւ, մինչ դէռ բարձր քոճակ տացող պատասխանատուներ մնացին հիրենց պատասխանին գլուխը։ Մէկ ալ Հանր. Շինութեանց գործերը դադրեցուեցան, որովհետև օճորհիւ բազմաթիւ գործաւորներ առապահիկ մը կ'ապահովէին։

Այսօ՞ր ալ ոստիկանները եւ ժանտարմաները պակսեցնել կուգեն, կառավարութիւնները այս միջոցները կը դիմեն երբ սնանկութեան վերջին ատեանին հասնին։

Ինչո՞ւ այս ձեռնարկները։ Ինչո՞ւ Ֆրանսացի պատասխանատուներու ամսականները չեն գեղջուիր։ Ինչո՞ւ չեն կախաղան իրենց ոճիրներուն համար։ Ինչո՞ւ չեն կասեցներ պարտքերու վճարումները, մանի որ սնանկ ենք։ Ո՞ր տեղութիւն այսօր, մեզի չափ իր հանրային պարտքերը կը վճարէ։ Պէտք է յեռանգուին մեր Օսմ. պարտքերու վճարումները։ Եւ մանի որ պատասխանը Ֆրանսան է, եւ մեր բարեկամը, հետեւաբար պէտք չէ պահանջել մեզմէ այդ պարտքը։ չէ՞ որ բարեկամներ են նեղութեան օրերուն կ'օգնեն իրարու։

ՆՈՐ ԱՐԳԵԼՔ ՄԸ

Գիւղութի բազմապեսը մասնաւոր հրամանագրով մը կ'արգիլէ գիշերուան ժամը 10էն մինչեւ առաւօտեան ժամը 7ը բաղերու մէջ կամ փողոցներու վրայ բարձրաձայն երգերը եւ ալմուկները։ Այս հրամանին հակառակ գործողները պիտի պատժուին։

ՄԸՐԷՅՃԱՔԻ ՔԱՂԱՔԱՊԵՏԸ ԻՆՁՈ՞Ւ ԱՆՁՆԱՍՊԱՆ ԵՂԱԻ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ՏԱԳՆԱՊԻ ԱՒԵՐՆԵՐԸ

Գրած ենք որ Մրէյճաքի քաղաքապետ Իսկենեան Մասեի աւազանի մը մէջ մեռած գտնուած է։

Այս մարդը 50 տարեկան, ընդհար եւ երկայնահասակ սիրուած անձնաւորութիւն մըն էր։ 9 զաւակներ ունէր։ Ունէր օդիի գործարան մը, ուր կ'աշխատեին նաեւ իր զաւակները։ 1927ին ընթացքին մեծ վնասի մը ենթարկուեցաւ ան եւ 200 Օսմ. ոսկի պարտք առաւ, իր կալուածին մէկ մասը իբրեւ երաշխաւորութիւն տալով։ Այդ թուականէն ի վեր միշտ անյաջող գացին իր գործերը եւ վերջերս պարտքերը բարձրացան 1500 Օ ոսկիի։ Պարտապահանջներ յայտարարեցին անոր որ հրապարակաւ պիտի ձախեն գրաւի տուած կալուածները։

Իսկենեան Մասե երկուշաբթի օր Գիւղութի կուգայ եւ կը խնդրէ պարտապահանջներէն որ ինչ մըն ալ երկարձգեն, սակայն մերժուեցաւ եւ յուսահատ վերադարձաւ իր տունը։ Գիշերը չի կրնար ննջել յուզումէն եւ երեքօրթի առտուն կանուխէն մեկնի տունէն եւ անգամ մ'ալ չի վերադառնար։ Փնտռտուքի սկսելով գայն կը գտնեն ալազաքի մէջ խեղդուած։

Ցեղ երկար ննջութեան յայտնի եղաւ որ ան անձնասպան եղած է։

ՄԱՐԶԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔԸ

ՀԱԼԷՊԻ ՄԷՋ

Հ.Մ.Ը.Մ. ԸՆԴԴԷՄ ՊԷՅՐՈՒԹԻ ԱՄԵՐ. ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԻ ԽՈՒՄԲԻՆ

ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԻ ԽՈՒՄԲԸ ՅԱՂԹԱԿԱՆ

Հալէպի մեր Թղթակիցը կը գրէ.—

Անցած կիրակի, Հ.Մ.Ը.Մ.ի իսպառ դաշինի վրայ ձեղի ունեցաւ Ֆութպոլի խիստ հետաքրքրական մրցում մը ձեւ ունի Հ. Մ. Ը. Մ.ի Ա. խումբին եւ Պէյրութի Ամերիկեան Համալսարանի Ֆութպոլի խումբին միջեւ նախապէս եղած հրաւէրի եւ կարգադրութեան համաձայն։

Մրցումը պիտի սկսէր ժամը 4.30ին սակայն այդ որոճալ ժամին երկու ժամ առաջ արդէն հազարաւոր հանդիսատեսներու բազմութեամբ լեցուած էր դաշտին դուրսի եւ ներսի մասերը։ Երկու կողմերու բուռն յարձակողականով եւ ձախերու ետդասարափին ցակ սկսաւ խաղը ճիշդ 4.30ին։ Երկու յայրկեանց հագիւ անցած Հ.Մ.Ը.Մ.ի ցոյ նպատակէն առաջին կոյր 6000ի հասնող ներկաներու հուրահերուն ցակ։ Աւելի խանդավառուած առաջին յաղթանակն հայ մարզիկներ կրկնապատկեցին իրենց ճիգերը եւ հագիւ հինգ վայրկեան վերջ նպատակեցին նաեւ չորրորդ մը։ Իգուր կանգնին Հ.Մ.Ը.Մ.ի տղոց գերազոյն ճիգերը եւ խաղը կր վերչանայ 2ի դէմ 4 Պէյրութի խումբի յաղթանակով։

Հայ մարզիկներ թէ՛ իրենց կանոնաւոր խաղարկութեամբ եւ թէ ալ Sportsmanի բարձր ոգիով աւելի գնահատուեցան եւ հիացում պատճառեցին մեզոյ խումբին։ Սպրայական շատ ջերմ մթնոլորտ մը կը տիրէր երկու խումբի՝ յաղթող թէ յաղթուող, ողոց մէջ։

Աւուրանալի է սակայն, որ, ներկայ բազմութիւնը Հ.Մ.Ը.Մի յաղթանակին ի տես առատկարգ ցոյցեր եւ հուրահեր կ'արտադակէր, մինչդեռ հակառակորդ խումբի յաղթանակին առթիւ մեռելու. թիւն կր պահէր։ Այս ոգին պէտք է փոխել։

***

Հ.Մ.Ը.Մ.ի Հալէպի վարչութիւնը վերջերս ոեղդոս ոսխատասիրներ կր թարիւ սկսուեցներու խումբեր կազմելու համար։ Միայն անցած օսբբուան րնթացրիւն 45 նոր անդամներ արձանագրուած են։

ՀԵՏԱՔՐՔԻՐ ՀԱՆՐԱՔՈՒԷ Մ՚Ը ՈՐՈ՞ՆՔ ՊԻՏԻ ԸԼԼԱՆ ՍԻՒՐԻՈՅ ՆԱԽԱԳԱՀՆԵՐԸ

Տամասկոս հրատարակուող «Էլ Իսթիգլալ» թերթը հաճորուն մր բացած է Սիւրիական կառավարութեան երեք բարձրագոյն դիրքերուն համար։ Մտեճնք մր իվեր շարունակուող այս հաճորուհեն մինչեւ հիմա ցուած է հետեւեալ արդիւնքը։— Վարչապետութեան համար ցահած են 371 ոուէ Իպգա Փաշա Իբրահիմ, 54՝ Մուհամմէտ պէյ Ապտ, 32՝ Մուպհի պէյ Գերէհէք, 52 Իպգա պէյ Սահե, 8 Շէյխ Թաճեէտին էֆէնտի։

Հաճ. Նախագահութեան համար ցահած են, 331 Հագգր պէյ Ազմ, 276՝ Մուպհի պէյ Գերէհէք, 207՝ Տամաս Անմէտ Նամի պէյ, 54՝ Մուհամմէտ պէյ Ալի Ապտ, 66՝ Հաճիմ պէյ Աթասի։ Երեսփոխանական ժողովի ճախագահութեան համար, 242՝ Հաճիմ պէյ Աթասի, 63՝ Շաճիր Նիյմէթ պէյ Նամանի, 57՝ Տամաս Անմէտ Նամի պէյ, 53՝ Մուպհի պէյ Գերէհէք, 40՝ Հագր պէյ Ազմ, 46՝ Մուհամմէտ պէյ Ալի Ապտ, 16՝ Շէյխ Թաճեէտին էֆէնտի։

ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ՏԱԳՆԱՊԻՆ ՍԱՍՏԿՈՒԹԻՒՆԸ

Մամասաան Տնօրէնութիւնը յայտարարած էր որ 15 նոր պահակներու պէտք ունի։ Մօտաւորապէս 100 հոգի դիմում կատարած են, խնդրելով պահակութեան պատօն, որոնց մէջ կր գտնուին իրաւաբանական վարժարանի շրջանաւարտներ, գոյնականներ եւ համալսարանական ուսանողներ։

ՄԱՐԴԱՀԱՄԱՐԻ ԱՐԴԻՒՆՔԸ

Բարձր Գոհախտութեան պատուիրակ պ. Բրիլիւ մասնաւոր ճամակով մր Լի բանանի կառավարութենէն կր պահանջէ վերջին մարդահամարի արդիւնքը, յայտնելով որ պ. Բօնսօ զայն իր հետ պիտի տանի Ֆրանսա, ներկայացնելու համար Ազգերու Խորհրդաժողովին։ Բացի այդ կր պահանջէ գրել կարդալ գիտցողներու թիւը։

Մինչեւ ամսոյս 10ր պէտք է յանձնուին, կրսէ, պ. Բրիլիւ, այդ տեղեկագիրները։

ՕՄԱՐ ՏԱԵՐՆ ՄԵՒԱԾ ՀԱԼԷՊԻ ՄԷՋ

ԵՐԵՍՓՈԽԱՆՆԵՐԸ 100 ՈՍԿԻ ԿՈՒՏԱՆ Ի ԱՆՈՐ ՈՐԲԵՐՈՒՆ

Գրած ենք որ, Հալէպի մէջ, մասվաճառի մը խանութէն առեւտուր րրած պահուն կռնակէն վիրաւորուած է Զափաւոր երկրորդ կարգի բնակիչ մը՝ Օմար Տայր։ Վիրաւորը իսկոյն փոխադրուած էր Այնուենեան հիւանդանոցը եւ հոն կր դարմանուէր։ Ի զուր անցած են սակայն տարուած խնամքներ. Օմար Տաեր կնճած է իր մահկանացուն, ձգելով այրի մը եւ ութը որբեր։

Հալէպի երեսփոխանները 100 ոսկիի օգնութիւն մր ապահոված են տարաբաղդ զոհի ընտանիքին, առաջին առիթով։

ՊՐ. ԱՐՊԱՐ ՈՍԿԵՐԻՉԵԱՆ

ընդ

ՕՐ. ՄԱՐԻԱՄ ՊԱԱՄՄԱՃԵԱՆ

ԱՄՈՒՍՆՈՒՑԵԱՑ

22 Մայիս 1932 Հալէպ

ՄԵՐ ԲԱԺԱՆՈՐԴՆԵՐՈՒՆ

Հակառակ ճանիցս եղած ազդարարութեանց, դժբաղդաբար, կարգ մր բաժանորդներ դեռ չեն փակած իրենց հաշիւները։ Կր խնդրուի հին եւ նոր հաշիւ ունեցողներէն անմիջապէս կարգադրել, այլապէս պիտի ստիպուինք յայտարարել իրենց անուններէն։

«ԱԶԴԱԿ»ի ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

ՏՆՕՐԷՆՆԵՐՈՒ ԺՈՂՈՎԸ

Երէկ Տնօրէններու Խորհուրդը գումարուեցաւ նախագահութեամբ Ն. Վ. Պ. Շարլ Տէպասի եւ ներկայութեամբ Պրն. Ըօլիւի, Բուբօնի, ոստիկանական խորհրդական Պ. Բրօչի եւ ժանտարմաներու ընդհանուր քննիչ Հօլօնկ Պօվէնի։ Կը կարծուի որ Պ. Բրօչ եւ Հօլօնկ Պօվէն ընդդիմացած են ոստիկաններու եւ ժանտարմաներու թիւը իջեցնելու որոշման։

Այս ժողովի տուած որոշումները դեռ յայտնի եղած չեն։

ՈՁՐԱԳՈՐԾԻ ՄԸ ԴԱՏԱՊԱՐՏՈՒԹԻՒՆԸ 86 ՏԱՐԵԿԱՆԻՆ ԲԱՆՏԷՆ ՊԻՏԻ ԵԼՆԷ

Երէկ, վճռաբեկ գերագոյն ատեանը 15 տարուան բանտարկութեան դատապարտեց Սարգ Մազուճ, որ հանի մր ոճիրներ գործած էր եւ վերջին անգամ ալ Ֆրանսացի գիւղուար մր սպանած։

Սարգ 1928ին գիւղուրական ատեանին կողմէ 20 տարուան բանտարկութեան դատապարտուած էր, բայց կրցած էր փախչիլ եւ օձիքը ազատել։ Այժմ պիտի մնայ բանտ 35 տարի։ 51 տարեկան է, 86 տարեկանին, երբ ապրի, ծերացած վիճակի մէջ կազատուի բանտէն։

ՄԱՐԴ ՄԸ ԿԸՍՊԱՆՆՈՒԻ ՀԱԼԷՊԻ ՄԷՋ

Հալէպի Տէյաիյէ թաղին մէջ, Անմէտ Առապի անուն մարդ մր մեռած գտնուած է։ Քննութեամբ հաստկցուած է որ դաւոյնի ճանի մր հարուածներով սպանուած է ան 18 տարեկան Ապթիլ Էօհար անուն երիասարդի մը կողմէ։ Ոճրագործը ձերբակալուելով յայտարարեց որ իր պատուին պատապանութեան համար գործած է այդ ոճիրը։

ՕԱԿԱՐԱՆ ՊԷՅՐՈՒԹԻ

26 ՄԱՅԻՍ 1932

	Ս. Ֆ.
Սգիպտ. բլթադրմ.	476
Անգլ. »	465
Տօլար »	126
Թրքական »	59.75
Գանձ Օթթօման	130
Իտալական Լիր 100	645
Ցունական Տրախմի 100	95
Անգլ. ոսկի	605
Ֆրանս. »	481
Սմսան. »	550
Արծաթ մհճիս	26
Դրեսի Ֆօնս. Ա. Ֆր.	430
» » Բ. »	279
» » Գ. »	271

Մհճէրեան եղբարք Բիւ Ֆօս Թէլէֆօն՝ 5-19

ՏՐԱՊԻԶՈՆ ՎԵՀԱԾՈՂՈՎԸ

Վէհիպ փաչայի նամակը մենք ստացանք 1918 Փետրուար 25ի կէսօրին։ Իրիկունը անկա ստացաւ պատասխանը։

Գնդապետ Թորգոմէն լուր եկաւ, որ յոգնած է յարձակումներէն։

— Եթէ կեդրոնը չպիտի յարձակի, ի զուր է մեր յարձակումը, աւելի լաւ է մենք մնանք մեր գծերու վրայ և չթողունք, որ թշնամին յառաջանայ, կը դրէր Թորգոմ։

Բայց մեր գծերուն վրայ կենալ չէր ըլլար, թշնամին պէտք էր միշտ յարձակման ենթարկուէր և թոյլ չտրուէր որ անիկա կարծէ որ, մենք կաչխատինք միայն մեր դիծերը պահել։

Ահա այս էր Անդրանիկի ռազմական եզրակացութիւնը։

— Վերջի վերջոյ թերեւս յաջողինք այս գունդերը կռուի մղել ատ, կ'ըսէր Անդրանիկ։

Փետրուար 25ի իրիկունը մեր մէջեղի զինուորներէն հասան միայն 41 հոգի որոնք առանց հանգչելու մեկնեցան Իլիճա։

Այս զինուրներն էին Անդրանիկի յոյսը և մնացածները, որոնք վայրկեանէ վայրկեան կը սպասուէին։

Փետրուար 25ի կէսօրին Թուրքերը սկսան ընդհանուր յարձակումը։

Վճռական րոպէներ էին։

Անդրանիկ յանկարծ, կտտանայ հեռագիր մը Թիֆլիսէն, Հայաստանի Ապահովութեան Խորհուրդէն։

ՎԷՀԻՊ ՓԱՇԱՅԻ ՀԵՌԱԳԻՐԸ

Վէհիպ փաչայի նամակը եկաւ չատ բան ըսելու մեզ ինչպէս ըսի, ամրող կացութեան մասին ընդհանրապէս։

«Անդրանիկ փաչային և Կարնոյ հայ մեծերուն.

«Օսմանեան բանակի յաղթական Գօլ Օրտուները բոլորը չարժան մէջ գրուած են գրաւելու համար մեր հայրենիքի սահմանները։ Ռուսական սէմօկրատիկ հանրապետութեան ներկայացուցիչները Բրէստ-Լիտովսքի մէջ մեզի յանձնած են մեր իսկ հողամասը եղող (պիզիմ հօզ բօփրադրմրզ օլան) Գաթուճ, Կարս, Արտահան, Օլթի և Արթուինը։ Ես ձեզի կ'առաջարկեմ անմիջապէս հեռանալ մեր սահմաններէն եթէ ոչ օրէնքի հաւաձայն պիտի պատժուիք խստիւ։ Արդէն ափ հանուած է մեր բանակի մէկ մասը Գաթուճի մէջ, որոնք կը քալեն Կարսի վրայ»։

«Օսմանեանեան Գօլօրտուներու Հրամանատար»
«Վէհիպ»

Այս նամակը առանալուն պէս Անդրանիկ սկսաւ ծիծաղիլ։

— Տակաւին չատ չուտ է Գաթուճ զօրք ափ հանելու մասին խօսիլ, տակաւին 15 օր կայ խօսելու ատոր մասին, ըսաւ Անդրանիկ։

Բայց անմիջապէս հեռագրեց Թիֆլիս և Ալեքսանդրապօլ հետևեալ վաչ մը հանել դէպի Ախլցխա—Ախարքալաք և զօրքը ոտիզացնել Մեծրաքէկի ուղղութեամբ։

Արդէն գրեցինք, որ Օլթինի տեղական ուժերը կողմէ գրաւուած էր և վտանգ կը սպառնար մեր կրանակի ճանապարհին։

Գործադուլները

Աթէնք.— Երկաթուղիներու պաշտօնէութեան կողմէ հռչակուած գործադուլը՝ ձախողեցաւ։ Թրամվայներու պաշտօնեաները նորէն կ'սպասեն գործադուլ յայտարարել։ Ելեւմտական պաշտօնեաները վերսին սկսան իրենց աշխատութեան։ Նամակատուները կը գործեն սովորական կերպով։

Բանակը միշտ պատրաստ կը մնայ զօրանոցներու մէջ։

Աթէնք.— Երկաթուղիներու գործադուլը վերջ գտաւ։

Տ.Ք.Թ. ԳՈՒԼԱԳԵԱՆ

ՄԱՕՆԱԳԷՏ՝ ՆԵՐՔԻՆ, ՄՈՐԹԱՅԻՆ ԵՒ ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

ՎԿԱՅԵԱԼ ՓԱՐԻԶԻ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑՆԵՐԷՆ

Կը դարմանէ գիտական ամենավերջին մեթոտներով, քորեռու, սեռ. մոխի, աղիքներու լեարդի ամէն տեսակ հիւանդութիւնները։ Հին եւ նոր ֆերմաթիզութիւնը իր բոլոր բարդութիւններով, ինչպէս նաեւ Ֆրանկախոս եւ մորքային հիւանդութիւններ։

Առաջ, արմատական եւ բաւեխիղճ դարմանում։

Հիւանդ կ'ընդունի ամէն օր, բացի կիրակիէ, իր նախկին դարմանատան մէջ. ժամը 8—12 եւ 2—6ու մասնաւոր ժամադրութեամբ։

Երեքշաբթի օրերը, ժամը 2—5 վկաեալ *ՍՂՓԱՏՆԵՐՈՒՀ ՋՐԻ* ժօրժ Հասեան փողոց՝ թիւ 8

ՊԱՆԴՈՒԿ ԼԻՒՔՍ

ՋՈՀԼԷ

Հայկական ամենապատասխանատու պանդոկը «ԼԻՒՔՍ»ին Զահլէի մէջ, ծովակատեայ պարտէզով,

ԽԻՍՏ ՕԹՍՈՒՆ ՍԵՆԵԱԿՆԵՐ
ՈՐ ԿԸ ԲԱՂԿԱՆԱՑՑ 1. 2. 3, 4, ՄԱՀՃԱԿԱԼՆԵՐԷ

1. ՀԱՄԵՂ ՁԱՁ, ՄԱՔՈՒՐ ԵՒ ԱՆԹԵՐԻ ՍՊԱՍԱՐԿՈՒԹԻՒՆ.
2. ԳԻՆԵՐԸ ԽԻՍՏ ՁԱՓԱԻՈՐ.
3. ՏՈՒՆ ՓՆՏՈՂՆԵՐՈՒՆ ԱՄԷՆ ԴԻՒՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ.

Տէր եւ Տնօրէն՝ Գ. ՊԱՐՏԻԶԱՆԵԱՆ

ՏՕՔԹ. Հ. ԼՈՒՍԻՆԵԱՆ

(ՀԱԼԷՊ)

Նախկին բժիշկ Միջագետքի Զինուորական հիւանդանոցներու եւ մասնագէտ ներքին եւ մանկական հիւանդութիւններու

առաջ, արմատական, խղճմիտ դարմանում։

Հիւանդ կ'ընդունի ամէն օր ժամը 8—12 եւ 2—6 իր դարմանատան մէջ, Հալէպ Ննջեղ լոգ. Թրամվայի քննէրութեան կայարան, թիւ 7

Բշ. եւ Ուրբաթ օրեր աղքատաց մրի

ԳԱԲՐԻԷԼ Թ. ԹԷՐԶԵԱՆ

(ԵԼԵՔՏՐԱԿԱՆ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ)

Հիմնուած 1921 ին Պոլիս-Բերա

Թխսս դիւրամատչելի պայմաններով կը կատարեմ ամէն կարգի էլեքտրական լոյսի գեղեցկումներ (Intsallation), ինչպէս նաեւ մօթէօր եւ ջիճամօճեր։

Վաճառատունս կ'սատնձնէ նաեւ բոլոր էլեքտրազործիքներու ճոռոգութիւններ։ Մասնաւոր սպասարկութիւն բնակարաններու էլեքտրա-ճոռոգմանց։ Վաճառատուն Philips եւ Lux էլեքտր. լամբերու եւ ամէն տեսակ էլեքտրական պիտոյքներու։

Վճարման դիւրութիւններ.

Հասցէ — Վ. Ուզուճեանի գրասեն կից Պուռճ. B. P. 491

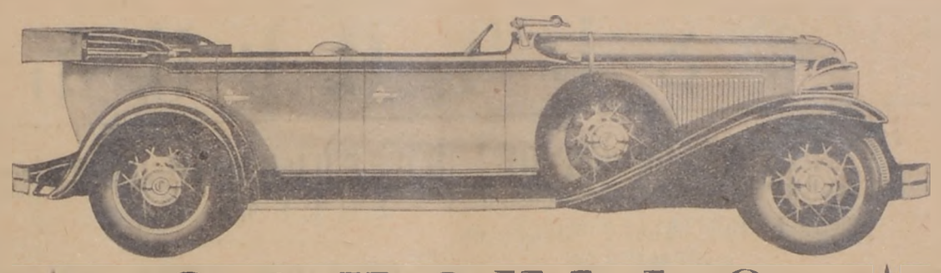

ԳՌԱՅՍԼԵՐ

ԱՇԽԱՐԻՍԻՈ ՉԱԿ ԻՆՔՆԱՇԱՐԺՆԵՐՊ ՈՐՈՇԻՐ 6-8 սիլինտր ու ինչ,

ՍՄԵՆԱՏՈԿՈՒՆ ԵՒ ԳԵՂԵՑԻԿ ՄԱՐՔԱՆԵՐՆ ԵՆ ՀՐԱՊԱՐԱԿԻ ՎՐԱՑ ԵՒ

ԿԸ ՓՆՏՈՒՒԻՆ ԱՄԵՆՈՒՐԵՔ։

ԳՌԱՑՍԼԵՐ ինքնաշարժերու մասնաւոր յատկութիւններն են՝ ՏՈԿՈՒՆՈՒԹԻՒՆ, ԳԵՂԵՑԿՈՒԹԻՒՆ, ԶՍՓՍԻՈՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՀԱՆԳՍՍՏԱԿԵՑՈՒԹԻՒՆ։

Վճարման դիւրութիւններ կը տրուին.

ԳՌՍՑՍԼԵՐ օթօներու բոլոր կտորները պատրաստ կը գտնուին մեր վաճառատուներուն մէջ՝ Լիբանանի, Սիւրիոյ և Իրագի ընդհանուր ներկայացուցչութիւն՝

NAAYEM MOTOR IMPORT Co. BEYROUTH B. P. 869, TÉL. 32—29

Հիւս. Սիւրիոյ ներկայացուցիչներ՝ Գ. և Մ. ԱԶԻՐԵԱՆ, B. P. 202, Հալէպ

ՏՔԹ. ՍՈԿՐԱՏ ԱԻԵՏԻՍԵԱՆ

ՎԻՐՍԲՈՑԺ - ՍԷԼՍՆՍԲՈՑԺ

ՎԿԱՅԵԱԼ ՊԷՅՐՈՒԹԻ ՆՍԵՐԻԿԵԱՆ ՀՍՍԱԼՍՍՐԱՆԷՆ

կընդունի ամէն օր բացի կիրակիէ՝ կէսօրէ առաջ 8— 12 կէսօրէ վերջ 2-6

Հասցէ Capucinներու եկեղեցիին կից Սրդարութեան պալատին եաև։

ՍՓԱՆՏԱՐ կօշիկները միշտ ամենագեղեցիկ, ամենադիմացկուն, ամենագործնական եւ.

ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ՝ ՆԱՃԱՐ ԵՂԲՕՐՆԵՐՈՒԻ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ

ՏՕՔԹ. ԳԵՈՐԳ ԿԵՐԿԵՐԵԱՆ

Վկայեալ Lauréat Ընկեր Interne եւ այժմ մասնագէտ ՍՆՈՒՆԳԷՏ բժիշկ Ֆրանսական հիւանդանոցի ԱՋԻՒ, ՔՕԹ, ԿՈՒՈՐԴ, ԱԿԱՆՋԻ և ԳԼԽՈՒՒ հիւանդութիւններու բաժնին։

Հիւանդ կ'ընդունի կէսօրէ վերջ ժամը 2—6

իր գլխաւոր մէջ rue de Damas, No. 15

Հիւանդներ ուղղակի հիւանդանոց կ'ընդունուին իր կողմէ տրուած մուտքի բարօրով։

Աղքատ հիւանդներու ձրի դարմանում, ամէն օր կէսօրէ առաջ ժամը 10—12, հիւանդանոցի դարմանատան մէջ։

ՏՕՔԹ. Գ. ՏԱՎՈՒՏԼԱՐԵԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ Ն ԵՐՔԻՆ ԵՒ ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

Իր դարմանատունը հաստատած է, *ՍՄՍՄԻՐ* վողոց, Տօքթ. Եօզպաշեանի (ռատմնաքոյժ) դարմանատան կից։

Ընդունելութեան ժամեր՝

կէսօրէ առաջ	ժամը	8—12
» վերջ	»	2—6

Կարի եւ Ձեռագիտութեան Դասընթացք

ՏԻԿԻՆ ՄԱՌՒ ԵՐԱՄԵԱՆ

ՎԿԱՅԵԱԼ ԴԵՐՁԱԿՈՒՀԻ

ԲԱՐԻՋԷՆ ԵՒ ՎԱՇԻՆԿԹՕՆԷՆ

Կարի եւ ձեռագիտութեան մասնագիտուհի, Տիկին Մառի Երամեան կը վերադարձած իր արհեստանոցը. Մեծ Սհրայի դիմացը Նո. 78 տան երկրորդ արկը։

Երեք ամսուան միջոցին կը սորվեցնէ ամենավերջին ճոռաձեւութեամբ, կար եւ ձեռագիտութիւն իր բոլոր բարդութիւններով եւ արդիական մեթոտով, Droit-fils մէթոտով։ Իր աշակերտուհիները կ'օժտէ Բարիզի ասխարհաձանօթ Académie Daydou վկայականով։

ՓՍԱՏԱԲԱՆ

ԽՈՄՐՈՎ ԹԻԹԻՆՃԵԱՆ

(Տօքթ. խրատագիտութեան)

ԿՍՏԱՆՁՆԷ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԴԱՏԵՐ

Ընկերակցութեամբ հանրածանօթ փաստաբան ՄԷՐՐ ԱՋԻՋ ԵԼ ՀԱՇԷՄԻ

Գրասենեակը բաց է կէսօրէ առաջ 9—12 *կէսօրէ վերջ* 3—6

Rue Allenby, Immeuble NESSOULI **ՀԵԼԻՈՊՈՒՅՏ 1—28**

Տոկուն շինուածք վայելուչ տեսք հնչուն եւ քնաւական ձայն Ահա յատկանիշները՝

ՈՐՈՆՑՄԱՎ ԿԸ ՁԱՏՈՐՈՇՈՒԻՆ

ԱՓՕԼԼՕ ՖՕՆՕՆԵՐԸ

Հրապարակի վրայ գրանել ոդ բոլոր մարքանեբու հետ կը մրցին Աբոլլօ ֆօնօներու Մանաւանդ վերջին նոր մօտէլները, որոնք հասած են արդէն, անզերազանցելի են իրենց տոկունութեամբ, վայելչութեան եւ ժատչելի գիներով։

APOLLO GRAMOPHONE Co. Ltd
(of London)

ԱՓՕԼԼՕ ՖՕՆՕՆԵՐՈՒՀ ԹԱՓԱՒՈՐԸ ԻՒ

Կատարեալ համոզում գոյացնելու համար անգամ մը այցելեցէք

MAISON APOLLO, Rue de la Poste, BEYROUTH

Փորոգիչ եւ ծանօթ ամէն տեսակ ձեւի, անվիճելի տոկո եւ առատութիւններ դիւրամատչելի գին, վճարումի դիւրութիւն։

Ընդհ. ներկայացուցիչ՝ Սիւրիոյ, Գաղեստինի, Անդրյորդանանի, Միջագետքի եւ Նիսրոսի.— ԳՈՒՐԳԷՆ ՍԻՆԱՆԵԱՆ

KOURKEN SINANIAN, Boîte Postale 642, BEYROUTH (Syrie)

Անդրանիկ այս հեռագիրը իմ ձեռքով ղրկեց Զավրիէին և սոսրագրութիւն առնել տուաւ սպանելու համար։

Ախլեխա-Ախալքալաք հեռախոյզ գիծուր հանել տալու հեռագիրը չատ չահեկան էր այն տեսակէտէն, որ ինվէրը մեծաւ մասամբ այդ կողմի վրայ յոյս գրած էր տեղական իսլամ ազգաբնակչութեան վրայ։

Այդ կարծիքը իրականացաւ չետոյ։

Վէհիպ փաշան մեզ ժամանակ տուած էր միայն երկու օր։

Մենք պէտք էինք պատասխան գրել Վէհիպի յոխոբանքներուն։

— Վահա՛ն, գարձաւ ինծի Անդրանիկ, գրէ պատասխանը եւ բեր որ կարդամ, եւ աւելցուց։ ըլլայ կարճ և կարուկ։

— Շատ լաւ ըսի և նստայ գրելու։

Ահա մեր պատասխանը, որ թարգմանուեցաւ Քըրքերէն լեզուի և ղրկուեցաւ Վէհիպ փաշային այն փոքրիկ թղուն հետ, որը բերած էր Վէհիպի նամակը։

«Օսմ. Գօլօրտուներու հրամանատար

Վէհիպ փաշայի,

«Այն մեծանուն ռուսական ազգակրոնիկ հանրապետութիւնը, որ Բրէստ Լուտովսքի մէջ ձեզի կուտայ գաֆուշ և գարսը, մեզի տուած է զէնք, սպառամթերք և ամէն տեսակի միջոցներ պաշտպանելու համար մեր անմխիթար հայրենիքը եղող Կարս, Կարին, Վան Գիւղիս և Մշոյ ձայն չտրո նահանգներ որոնք տակաւին կը հեծեն ձեր բռնակալութեան տակ։ Ռուսական ազգակրոնիկ հանրապետութիւնը մեզ տուած է ինքնապաշտպանելու պատեհութիւնը և մենք այստեղ եկած ենք զէնքը ձեռքերնիս ինչնորոշելու թէ արդեօք է այս հողը, ձե՞րը թէ մերը։ Մենք կռուի պատրաստ ենք։

«Հայաստանի Երկր. Զօրամասի հրամանատար

«Ժէնէրալ-Մաժոր՝ ԱՆԴՐԱՆԻԿ»

Անդրանիկ հաւանեցաւ այս պատասխանին, բայց յարեց։

— Աւելցո՛ւր որ ես քեզի պէս փաչաներ չատ եմ տեսած, լաւ առիթ է որ քեզի հետ ալ չափուիմ, հրամայեցէք։

Ես աւելցուցի այդ։

Վէհիպ փաշան վեց ժամէն ստացաւ այս պատասխանը։ Մենք այդ նամակէն հասկցանք որ Պոլշեւիքները թէ՛ մեզի տուած էին այդ հողամասը և թէ Տաշնակներուն։

Ցաւեցնայն դէպս այս խնդրոյն մէջ երկու երեսնութիւն չիկար։

Պոլշեւիքները կ'ընդունէին որ այս հողամասը իրենցը չէր։ Ռուսական բանակը արդէն քաշուած էր, իրենք մէկին կամ միւսին տալու կամ չտալու հնարաւորութենէ զրկուած էին։ Մեզի ալ տուին, Տաճիկներուն ալ, ո՛ր մէկը որ աւելի զօրաւոր եղաւ և առաջ պիտի պատկանէր անոր։

Այնպէս կը դասաւորուի հիմայ որ մենք պիտի տիրանանք այդ հողամասին։

Թուրքերը պատմական իրաւունքներ չեն ճանչնար, ինչպէս եւ ոչ մէկ ազգութեան։

Զօրաւորին է բաժինը։

Մենք սկսանք կռուի ինքնորոշուելու համար։

Մեր դէմը Վէհիպն էր, այն փաշան, որ հեռագրած էր Անդրկովկասեան քօմիսարեաթին թէ Հայերը թուրքեր կը կոտորեն գրգռելու համար Անդրկովկասի համաթուրանական թեւը։

Առանց ատոր ալ արդէն թաթարները գրգռուած էին։

ՕՓՆԷ ԴՈՒՆ ՔԵԶԻ ԵՒ ԱՍՏՂԸ ՔԱՕԻ ՊԻՏԻ ՕՓՆԷ

ԸՆՏԱՆԻՔԻ ԱՍՏՂԸ

(L'ETOILE du FOYER)

Առեւտրական և երկրագործական ժողովրդային վարկի հաստատութիւն
Անանուն ընկերութիւն.— դրամագլուխ՝ 3,000,000 ֆրնք.
որ կրնայ 3,000,000,000 ֆրնք-ի բարձրացուիլ վարչական խորհուրդի պարզ որոշումովը։

Գեղրոնատեղի.— 137 Boulevard Sebastopol - Paris՝

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ Արեւելեան պետութեանց

Սավօյ Օթելի շէնք, Պուռճ, Պէյրութ

ԵԼԵՒՄՏԱԿԱՆ ՁԻՒՂ

Աւանդի սպասնանագրութիւնի

ՕԺԻՏ

Զրաշխատրեալ տոկոս 6%։ Ասկէ զատ մասնակցութիւն ընկերութեան չահերուն։

ԿԱԼՈՒՑԱԿԱՆ ՁԻՒՂ.

ՎԱՐԿԵՐՈՒՀ ԲԱՑՈՒՄ

կալուածի վրայ փոխատուութիւնք՝

վճարելի 10—15—20 տարիէն. որոշուած պայմանաժամէն առաջ ուզողը կրնա՞ վճարել։

ԸՆՏԱՆԻՔԻՆ ԱՍՏՂԸ ընկերութիւնը ներկայիս 75,000է աւելի անդամ ունի։ Մինչև 1 Ապրիլ 1931 Ընտանիքին Աստղը 135 միլիոն վոխ սուաճած է, գրաւով 500 միլիոնէ աւելի արժէք ունեցող անշարժ կալուածներու վրայ։

Ամէն թղթակցութիւն ուղղել՝ B.P. 821, Beyrouth

AZTAG
JOURNAL QUOTIDIEN ARMÉN.
B. P. 587
BEYROUTH, Liban
Directeur-Propriétaire
HAIG BALIAN

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳԻՆ
ՍՈՒՐԻԱ տար. 550, վեցամսեայ 300 Ս. Դ.
ԱՐՏԱՍԱՀՄ. տրկ. 7, վեցամսեայ 4 տոլար

ԱԶԴԱԿ

ازتاك
جريدة سياسية ادبية اقتصادية حرة

ՕՐԱԹԵՐԹ
ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԳԻՏԱԿԱՆ

ՇԱԲԱԹ ՄԱՅԻՍ 28 1932
ՁԵՌՔԷ ՀԱՏԸ 2.50 Ս. Դ.

Զ. ՏԱՐԻ | Ամէն առաւօտ պէտք է ըսել քերիս տնօրէնին հասցէին | Տնօրէն — Խմբագիր՝ ՀԱՅԿ ՊԱԼԵԱՆ | Ձեռագրեր տպագրուած ձեռագիրները չեն վերադարձուիր | Թիւ 65 (642)

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

ՄԵՐ ՊԱՀԱՆՋԸ

Չկայ ժողովուրդ մը աշխարհի վրայ որ անկախութեան պահանջը զգայ այնչափ՝ որչափ կը զգանք մենք։ Որովհետև այդ պահանջը մեր ժողովուրդին համար դարձած է ապրելու իրաւունքի խնդիր։ Հայրենիքէն դուրս աշխարհի չորս ծագերուն ցրուած և ճաշակած կեանքի բոլոր դառնութիւնները, եկած ենք այն հաստատ եզրակացութեան որ առանց ազատ և անկախ հայրենիքի, ուշ կամ կանուխ, դատապարտուած ենք իսպառ անհետանալու կեանքի թատերաբեմէն։

Այս է եղած նաև հաւատքը մեր նախորդ սերունդին։ Հազարամեակներ ապրող մեր ժողովուրդը, որ դարաւոր ստրկութեան բոլոր բռնութիւններն ու տառապանքները տեսած և պատմած է յաջորդ սերունդներուն, ամուր կերպով դրոշմած է անոնց սրտերուն մէջ հայրենիքի և ազատութեան բոցավառ սէրը։

Եւ եթէ, յաճախ, օտարներ և օտարացածներ մեզ կը մեղադրեն մեր չափազանց հայրենամոլութեամբն ու ծայրայեղ ազատասիրութեամբը, անծանօթ են մեր անցեալ ու ներկայ կեանքի ողբերգութիւններով լեցուն դրուագներուն։ Որքան երկարին այս մութ ու խաւար օրերը և մեր երկնակամարը մնայ սև ու ամպամած, այնքան աւելի պիտի սաստկանայ ազատութեան զգացումը մեր ժողովուրդի սրտին մէջ. և որքան պտեն շարունակուին զուլումներն ու զրկումները մեր տարաբաղդ ու տնազուրկ թափառական ժողովուրդի գլխին, այնքան աւեն ամրապինդ պիտի փարի ՀԱՅ ժողովուրդը անկախութեան նուիրական գաղափարին։

Հայ ժողովուրդը հաւատարիմ մնացած է իր այդ հաւատքին ու ուխտին, և միշտ պատրաստ գտնուած զոհուելու այդ գաղափարին։ 14 տարի առաջ, այդ գիտակցութեամբ Մայր Հայրենիքի հայութիւնը ոտքի կանգնեցաւ և օրհասական կռուէ մը ու փառայեղ յաղթանակէ մը ետք, հասաւ իր անկախութեան փրկարար հանգրուանին։

Ճիշդ է, շատ փոքր և կարճատև եղաւ անկախութեան այդ հանգիստը, հազիւ երկու և կէս տարի. բայց էականը ժողովուրդներու կեանքին մէջ պարտութիւններն ու կորուստները, յաղթանակներն ու յաջողութիւնները չեն, որոնք միշտ ժամանակաւոր են և վաղանցուկ, այլ ազգային գիտակցութեան արթնցումը, որ ցոյց կուտայ թէ գիտակից է իր պատմական առաքելութեան և նախանձախնդիր իր ազգային իրաւունքներու պաշտպանութեան։

Մայիս 28ը լրիւ ամբողջական ցուցադրումն է մեր ժողովուրդի այդ գիտակցութեան: Եւ այդ է պատճառը որ ոչ անկարեկիր ժամանակը, ոչ զուլումներն ու բռնութիւնները և ոչ ալ պարտութիւնները կրնան ռևէ ստուեր ձգել անոր բովանդակ նուիրականութեան վրայ։ Ներկայ դարը ազգերու ազատագրական շարժումներու ամբողջական պատմութիւնն է։ Ամենայետամնաց ժողովուրդներն անգամ այսօր սկսած են մղել պայքար՝ ազատագրուելու համար։ Ճիշդ այդ պատճառաւ ալ, անգամ մը Մայիս 28ը ողջունելէ և անկախութեան փրկարար հանգրուանը հասնելէ յետոյ, մեր ժողովուրդը ոչ կուզէ, ոչ ալ կրնայ երթալ դէպի ետ, դէպի հպատակութեան և ստրկութեան, որովհետև ամէն նահանջ, ամէն լքում և ուրացում անկախութեան ճամբուն վրայ, մահուան համազօր վտանգ մըն է Հայ ժողովուրդին համար։

Ոչ աշխարհակալական ձգտումներ ունինք և ոչ ալ ուրիշի հաշւոյն ապրելու փափաք։ Ուրիշները գրկել և ուրիշները յափշտակել չենք ուզեր։ Ողորմութիւն ալ չենք հայցեր մեծերէն և բռնաւորներէն։ Արեւի տակ ազատ տուն մը, սեփական Հայրենիք մը կուզենք, մեր պատմական և սեփական Հայրենիքը։ Հայրենիք մը, զոր դարերով ոռոգած է իր արիւնով և քրտինքով և ուր ստեղծագործած է շարունակ ու դիզած մշակութային անբաւ հարստութիւններ։ Ազատ հայրենիք մը, ուր կարենանք ամփոփել աշխարհի չորս հովերուն տարտղնուած հարիւր հազարաւոր վտարանդի մեր եղբայրները, որոնց գլխուն Դամոկլեան սուրի պէս կախուած է ձուլման և այլասերման անխուսափելի վտանգը։ Հայրենիք մը, որ մերը ըլլայ, որուն միակ վեհապետը մենք ըլլանք, որուն ջեռուցիչ արևին տակ բոլորս մէկ սիրտ ու մէկ հոգի ըլլանք, գիրկընդխառն նուիրուինք շինարար աշխատանքի՝ արժեցնելու համար մեր ցեղային ամենազօրաւոր առանձնայատկութիւնը, ստեղծագործենք խաղաղօրէն և ապրինք անկաշկանդ։

Եւ այդ սեփական Հայրենիքի երկնակամարին տակ համախմբուած հայութիւնը պիտի ապրի եղբայրօրէն, պիտի վերջանան տարագիր կեանքի պարգևած անհամերաշխութեան և անմիաբանութեան տխուր հետքերը, կուսակցական վէճեր և պայքարներ պիտի դադրին գոյութիւն ունենալէ և պիտի ստեղծուի ազգային կուռ ճակատ մը։

Ի՞նչ... կուզեն որ կորսուի՞նք, մեռնի՞նք ազգովին. երդիք մը չունենա՞նք այս ընդարձակածաւալ երկրագունդին վրայ։

Ո՛չ, պիտի չի հանդուրժենք այդ անարգանքին։

Աշխարհի որ հողամասին վրայ ալ գտնուինք և որքան ծանր կապանքներ ալ շղթայեն մեզ, պիտի շարունակենք ազատագրութեան պայքարը, այն հաստատ համոզումով որ առանց սեփական երդիքի, ոչ հանգիստ կայ մեզի և ոչ ալ ապահովութիւն։ Ցոյս և հաւատք ունինք որ պիտի չուշանայ այն օրը երբ արևը ժպտադէմ պիտի լուսաւորէ նաև մեր Հայրենիքը։

Ազգերը կրանիթեայ կամք կունենան։

Իսկ Հայ ժողովուրդի կամքը անխորտակելի է։

Ա՜հ այդ երանելի օրը....

Նկարուած տաղանդաւոր Նկարչուհի Գ. Մ. ԱԼԹՈՒՆԵԱՆԻ կողմէ, մասնաւորաբար «Ազդակ»ի համար:

ԱԶԱՏՈՒԹԵԱՆ ԱՐՇԱԼՈՅՍԸ

ԱՊԱՇԱՒ ՄԱՅԻՍ 28-Ի ԱՌԹԻՒ

(ԽՂՃԻՍ ՀԵՏ)

Դուն վա՛տ մըն ես, կ'ըսեմ ես ինծի, երբ սենեակ կը վերադառնամ, ու յոգնած գլուխս ձեռքերուս մէջ՝ կը վերյիշեմ խօսակցութիւնը զոր ունեցայ բարեկամիս հետ ու կը մտաբերեմ արտայայտութիւնը զոր ըրի. աւելցնելով թէ՝ սպառած նիւթ մըն է ան՝ Մայիս 28ը գոնէ անոնց համար, որ այս առթիւ բան մը գրած են։

Խղճահարութեան պէս բան մը կ'ունենամ ու հոգիս կը պարպնդուի մտածումի մը առջև որ հեռուներէն կուգայ ու տեսիլքի մը նման կը բարձրանայ աչքերուս դէմ։

Մայիս 28։

Անոր խորհուրդը դարերու ընդմէջէն կը բարձրանայ։ Աչքերս կը լենան լուսաւոր տեսիլքին հրաշքով։

Բայց վարանքը կը լլկէ զիս։ Կը խորհիմ թէ խղճահարութենէ աւելի կսկծալի ու խարանող զգացում մըն է որ կը խարախուի էութեանս մէջ։

Դո՛ւն վատ մըն ես։ Այո՛, նման այն բոլորին որ կը կարծեն ապրած ըլլալ հրաշքը դարերէն յառնող մեծ երազին, որուն համար երկունք մտաւ ցեղը ու սպանդին ուղիներուն վրայ ձգեց ոսկորները մէկ միլիոնէ աւելի անթաղ իր մեռելներուն։

Ու տեսիլքը կապոյտ ժապաւէնի մը, հանգոյն կը քակուի ու խորտակուած գանկերու, և արիւնի ճապաղիքներու ընդմէջէն ցեղին վրէժը՝ կը կանգնի Նեմեսիսին պէս հպարտ ու կեցեցիկ՝ իր դահանակէ աչքերուն խորը յաղթութեան կայծը ադամանդուած...

Եւ ահա Մայիս 28ը։

Օրերու օրը, անմոռալի ու կախարդական։

Ու նաև մեղանքը մտածումին որ ունեցած էր հոգիս, ներքին մարմուն կրակը, գալարուող ու տախտապարուած հպարտութեան հարկը թուղթերու նենգութեան նետելու յանդգնութիւնով...

... Սպառա՞ծ նիւթ։ Իրա՞։

Դուն վա՛տ մըն ես, կը շարունակէ ներքին ձայնը ինծի։ Ձայնը միլիոն մը զոհերուն որոնք ինկան եղեռնի ճամբուն վրայ և որոնց ոսկորները միայն ազատութեան շեփորով պիտի ցընծային...

Վա՛տ մը, այո՛. նման անոնց որ կը խորհին թէ գիտցան կրել իմաստը հրաշքին որ կատարուեցաւ վերջին անգամ Արարատի կողերուն մօտ, երբ ... տաւօտ մը ցեղին հոգին առասպելական փիւնիկի մը նման դէպի վեր, դէպի երկնակամարի ճաճանչազեղ արևուն սիրտը բարձրացաւ, խմելու երգը լոյսին, գինին՝ երկնածիր գեղեցկութեան...

Ու օր մը, — օրերու օրը քաղաքական իր ազատութիւնը կորսնցնող Թորգոմեան ցեղին համար, — յանկարծ ամբողջ ժողովուրդի մը հոգին ողողուեցաւ երջանկութեան կոհակով։

Եւ Արարատեան դաշտին մէջ յուսեցաւ ահա զոփիւնը հայ ռազմիկին աշխէտրին, որուն եռաէն՝ երամակը ամբողջ կայծակնացայտ նժոյգներու՝ որոնց խրխինջը կը բարձրանար մինչև Մասիսի հեռաւոր քարանձաւները, մինչև շղթայակապ Արտաւազդը...

Ու հայրենի պայծառ արևուն տակ, Մայիսի անզուգական երկնքին ներքև՝ հրա՛շքը, — ամպերու փոշին օդը բարձրացուցած, ժողովուրդ մը ոտքի է կանգներ. ու կը յառաջանան հայկական վաշտերը. կը գոռայ ցնծութեան հրետանին, մինչ սլացիկ ու երիտասարդ զինուոր մը իր սպիտակ պեգասը աշտանակած՝ Արէսի պէս առոյգ ու յաղթապանծ՝ վե՛ր, դէպի երջանիկ արեգակը կը բարձրացնէ ողջակէզ Հայաստանի դրօշը եռագոյն.

ՈՒ ՄԱՅԻՍ 28:

* * *

Կ'անցնին երկու տարիներ։ Խորհուրդը մեծ ու պանծալի, կ'իջնէ հոգիին մէջ ցեղին, կ'իջնէ անոր էութեան խորը, և ան կը նոյնանայ անով, կը շաղախուի անով ու ան՝ կը դառնայ անբաժանելի և անկորնչելի մասը իրեն։

Ու ծափեր, ու խրախճանքներ։ Վեց հարիւր տարիներու ստրկութենէն յետոյ Հայկական ազատութիւնն էր ասիկա։ Մեր մեծ նահատակութիւններէն վերջ, մեր խորտակուած կորովին ու բարոյալքուած կրաւորականութենէն ետք՝ մեր կամքին ու յաղթանակին, ապրելու մեր անտեղիտալի և հզօր

(Շար. Բ. էջ՝ ա. սիւնակ)

ՀԱՅԸ

Բոլոր ժամանակներու մէջ, և բոլոր երկինքներու տակ մարդկային տիպարը կարգ մը միայուն արժէքներով կը սահմանուի։Անթիւ դարեր եկած ու անցած են ու այդ արժէքներուն տուած միայուն օրէնքի հանգամանք։ Այսպէս, մարդը միտք է, տնտեսական ազդակ է և մարտական ուժ է։ Երեք սահմանումներ՝ զիրար լրացնող ու պայմանական՝ բնորոշող մարդ արարածը։

Անհատը եթէ չի լրացներ մեր յիշած այս երեք պայմանները՝ թերի է և դատապարտուած ձախողելու կեանքի դժնդակ պայքարին մէջ։

Անհատը առանց այս անհրաժեշտ գըծերուն գժբախտութիւն է ե՛ւ ինքնիրեն և իր անմիջական շրջապատին համար։

Անհատը եթէ զինուած չէ այս որբաքարծուած զէնքերով չարիք է զինքը ծնող ժողովուրդին և հայրենիքին համար։

Արդ, ինչ կ'ըլլայ ժողովուրդի մը վիճակը երբ զայն բաղկացնող անհատներու մեծագոյն մէկ մասը զրկուած ըլլայ այս երեք պահանջներու որևէ մէկէն։

Անհաւասիկ դարեր շարունակ, հայը չէ լրացուցած այս սրբազան երրորդութիւնը,միտք, աշխատանք և բազուկ։

Չէ լրացուցած մանաւանդ վերջին պահանջը, ամենէն էականը, անհրաժեշտը, և գերազանցապէս մարդկայինը։ Այո՛ մարդկայինը, որովհետև մեր մոլորակին պատմութիւնը չի յիշեր մարդկային տիպի մը գոյութիւնը՝ որը զրկուած ըլլար հարուածելու առաքինութենէն։ Գոյութեան պայքար, որ կուգայ անյիշատակ ժամանակներէ ու պիտի վերջանայ միմիայն մարդկային իտէալի բնաջնջումով։

Որքան որ չեչտուած ըլլայ ցեղի մը մէջ աշխատանքի և մտածողութեան ուժը, տակաւին բաւական չէ այդ՝ ցեղին գոյութիւնը տևական դարձնելու համար։ Ինչ չափով որ ունեցաւ այս երկու արժանիքներէն հայ ցեղը՝ աւելին տրուած չէ որևէ ժողովուրդի: Սակայն ազգերը երկու ոտքով չէ որ կը քալեն, անհրաժեշտ է ձեռքի ցուպը՝ ճամբաներու տատասկներէն չխոցոտուելու համար։

Ուժը, կամքի պրկումը, զոհուելու պատրաստակամութիւնը՝ անհատական ապա եւ ազգային արժանապատուութեան համար՝ ժողովուրդներու կուտան պայմաններ ապրելու, մարդու պէս ապրելու, սեփական հայրենիքի մը մէջ՝ ազատ ու անկախ։

Հայը դարեր զրկուած մնաց սեփական անկախութենէ, որովհետև կորսնցուցած էր իր մարտական առաքինութիւնը։

Դարեր յետոյ գտաւ իր անկախութիւնը, որովհետեւ գտած էր այն երրորդ բանը՝ որու շնորհիւ մարդիկ կը յարգեն և բարեկամի և թշնամիի իրաւունքները։

Տարիներէ ի վեր կրկին զրկուած ենք մեր երկրի անկախութենէն, կրկին կորսնցուցած ենք մեր զատծը,բայց կը պահենք գիտակցութիւնն ու ճշմարտութեան ըմբռնումը, որը միշտ մեծաւոր կը դարձնէ նպատակը։

Այս ըմբռնումով, մեր անկախութեան տօնը կ'սկսի այն օրէն երբ անոր առաջաւոր մէկ մասը հիմը դրաւ հայկական յեղափոխութեան։

Այսինքն, ըմբռնեց որ բաւական չէ լոյսն ու ճիգը, կարելի չէ բացառութիւն կազմել բոլորէն, ու պատրաստել կռուող, արիւն թափելու պատրաստ հայ մարդը։

Հայը ունի ներկայիս մարդ արարածը բնորոշող երեք պայմանները։ Հետեւաբար միշտ կարող է տօնել իր յաղթութեան թուականը:

Որքա՛ն խորանայ այս հաւատքը, որքա՜ն շատ հայեր գիտակցութիւնն ունենան այս պահանջին, այնքան մօտաւոր կը դառնայ մեր անկախութեան նըւաճումը։

ԼՈՒՍԵՐ

ՄԻԱՑԵԱԼ ԵՒ ԱՆԿԱԽ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ
ՊԱՏՄԱԿԱՆ ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆԸ

1919 Մայիս 28ին Հայաստանի Հորհրդի հանդիսաւոր նիստով կատարուեց Հայաստանի միութեան և անկախութեան յայտարարութիւնը։

Այդ օրը երևանը ստացել էր տօնական կերպարանք։ Ամբողջ քաղաքը զարդարուած էր դրօշակներով, դրգերով, կանաչներով ու ծաղիկներով։ Վաղ առաւօտուանից փողոցները լիքն էին գալիս խումբ-խումբ գիւղացիներ, պատգամաւորութիւններ դրօշակներով՝ հանդէսներին մասնակցելու համար։

Առաւօտեան, քաղաքային ինքնավարութեան չէնքին ընդարձակ հրապարակում, որի ունեցաւ հոգեհանգիստ հայրենիքի ազատագրութեան համար զոհուածների յիշատակին, ապա՝ մաղթանք և զօրահանդէս։ Հրապարակն ու մօտակայ փողոցները բռնուած էին ծովածաւալ բազմութեամբ, զօրքով, դպրոցական աշակերտներով, որբերով։ Մէջտեղը տեղաւորուած էին Հայաստանի Հորհրդի ու կառավարութեան անդամները, բարձր հրամանատարութիւնը զօր. Նազարբէգեանի գլխաւորութեամբ, զօր. Դևին, Պարսկաստանի, Ազրբէջանի և Վրաստանի ներկայացուցիչները, Ամերիկեան կոմիտէի անդամները և ուրիշներ։ Պատուոյ պահակախմբի ուղեկցութեամբ էջմիածնից եկել էր Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսը, որ նախագահում էր հոգեհանգիստ-մաղթանքի արարողութեանը։

Հոգեհանգստից ու մաղթանքից և վարչապետի բանակին ուղղուած ճառից յետոյ, սկսուեց զօրահանդէսը՝ հազարաւոր ներկաների ծափերի ու ցնծութեան աղաղակների մէջ։ Զօրաժասերը՝ հեծեակ, հրետանի, ձիաւոր՝ զինուորական նուագի ուղեկցութեամբ, անցնում էին խրոխտ չարքերով՝ յուզելով ու ոգեւորելով հաւարակութիւնը։

Զինուորներից յետոյ սկսուեց աշակերտների, որբերի, արհեստակցական միութիւնների ու ժողովրդի չքերթը։

Հանդէսից յետոյ, տեղի ունեցաւ յայտարարութեան արարողութիւնը։ Հայաստանի Հորհրդի մուտքն ու դահլիճը նոյնպէս զարդարուած էին չքեղ դրօշակներով, գորգերով ու ծաղիկներով։ Օթեակները բռնուած էին օտար պետութեանց ներկայացուցիչներով։ Մի օթեակ յատկացուած էր Կաթողիկոսին և իր չքախումբին։ Բեմի վրայ տեղաւորուած էին Հորհրդի և կառավարութեան անդամները։ Դահլիճի առջևի մասում երեսում էր զօր. Նազարբէգեանի պատկառելի դէմքը, միւս կողմը՝ նստած էր զօր. Փիրումեանը։ Սրահը բերնէ բերան լեցուած էր հիւրերով և հանդիսականներով։

Հանդէսին նախագահում էր հանրային կրթութեան և արուեստի նախարար Գ. Մելիք-Ղարագէորգեանը, որ մի ճառով բացատրեց հանդէսի նշանակութիւնը, որից յետոյ նուագախումբը հնչեցրեց «Մեր Հայրենիքը», որ լսուեց յոտնկայս։ Մի պահ տիրեց խորհրդաւոր լռութիւն, որից յետոյ վարչապետը արտասանեց մի փոքրիկ ճառ և ժողովականների խանդավառ ծափերի մէջ կարդաց հետեւեալ յայտարարութիւնը։

«Հայաստանի ամբողջութիւնը վերականգնելու եւ ժողովրդի լիակատար ազատութիւնն ու բարգաւաճումն ապահովելու համար, Հայաստանի կառավարութիւնը, համաձայն բովանդակ հայ ժողովուրդի միահամուռ կամքի ու ցանկութեան, յայտարարում է, որ այսօրուանից Հայաստանի բաժան-բաժան մասերը մօտիկեցնապես միացած են իբր անկախ պետական միութիւն։

«Ուղիղ մի տարի առաջ, ռուսահայերի համագումարից ընտրուած Հայոց Ազգային Խորհուրդ յայտարարեց իրեն անդրկովկասեան հայկական գաւառների բարձրագոյն իշխանութիւն։ Ազգային Խորհուրդի կազմած կառավարութիւնն այդ բնդհանուր աշխ մասին պատշաճապես պետութեանց ներկայացուցիչներին յայտնելուց յետոյ, այս մի տարուայ մէջ փաստորէն հասատել է իր իշխանութիւնն Անդրկովկասի հայկական գաւառներում։

«1919 թ. Փետրուար ամսին Տրեւեան խաղաղում կայացած Արեւմտահայ Ժողովրդ Համագումարը, հանդիսաւոր կերպով յայտարարեց, որ ևս Հայաստանը միացեալ եւ անկախ է ճանաչում։

«Այժմ, Անդրկովկասում եւ օսմանեան կայսրութեան սահմաններում գտնուած պապենական հայկական երկիրների միացման եւ անկախութեան այս աթոռ կատարեալով Հայաստանի կառավարութիւնը յայտարարում է, որ միացեալ Հայաստանի պետական ձեւն է ռամկավար հանրապետութիւն եւ որ իսկը հանդիսանում է միացեալ Հայաստանի Հանրապետական կառավարութիւնը։

«Այսպիսով, ներկայումս Հայաստանի ժողովուրդն է իր ամբողջացած հայրենիքի տէրն ու տնօրէնը, եւ Հայաստանի պարլամենտն ու կառավարութիւնը հանդիսանում են միացեալ Հայաստանի ազատ ժողովուրդը ստղկազող բարձրագոյն օրէնսդիր եւ գործադիր իշխանութիւնը։

«Հայաստանի կառավարութիւնը տոյն աթոռ հրատարակում է 1919 թ. Ապրիլի 27ի պարլամենտի որոշմամբ կառավարութեանը տրուած ժամանակ լիազորութիւնների հիման վրայ»։

Մինիստրների խորհրդի Նախագահի և արտաքին գործերի մինիստրի պաշտօնակատար	*Ալ. ՄԱՏԻՍԵԱՆ*
Ներքին գործերի մինիստրի պաշտօնակատար	*Ս. ՄԱՆԱՍԵԱՆ*
Զինուորական մինիստր գեներալ մայոր	*Ռ. ԱՐԱՐԱՏԵԱՆ*
Արդարադատութեան մինիստրի պաշտօնակատար	*Ե. ՋՄՇԿԵԱՆ*
Հանրային կրթութեան մինիստր	*Դ. Մ. ՂԱՐԱԳԷՕԶԵԱՆ*
Ժողովրդական տնտեսութեան մինիստր	*Ս. ԹՈՐՈՍԵԱՆ*
Պարենաւորման մինիստր	*Ռ. ՎԷՐՄԻՇԵԱՆ*
Ֆինանսների մինիստրի պաշտօնակատար	*Դ. ՋԱՂԻԹԵԱՆ*
Գործերի կառավարիչ	*Դ. ՄԱՏԻՍԵԱՆ*

1919 թ. Մայիսի 28ին, Տրեւեան խաղաղ*)

) Ինչպէս յայտնի է, Միացեալ և Անկախ Հայաստանի պատմական աքսոր կատարող այս կառավարութիւնը ֆայիսիսօն էր։ Ութ Նախարարներէն միայն երեքը Դաշնակցականներ էին, միացեալ երեքը Հայ Ժողովրդական (կամ Ռամկավար) կուսակցութեան անդամներ, իսկ երկուքը անկուսակցականներ։

ւսխտին քաղաքական աքսն էր այս։ Ու նաև պողպատուը ներքինացած մեր հոգիին, ջրգեղումը մեր սարուկի հաժակերպութեան։ Ցեղը կը կանգնէր իր Ազատութիւնը։

Բայց և այնպէս կատարուած պատմական մեծ աքին արժէքը չափելու չափ հզօր չեղաւ կամքն ու հետաքեւութիւնը հայ քաղաքական մտածողութեան մէկ մասին։

Ոմանք զայն որակեցին արդիւնք հառուածի մը ախորժածութեան, մոռնալով, որ ոչ միայն հատուածներու այլ և անհատներու առեղծագութեան լոյսը հաւաքականութեան և ազգին սեպհականութիւնն է ամենէն առաջ։ Ուրիշներու մէջ Ցուզան խօսեցաւ ու երեսուն արծաթին սէրը սրբապղծութեան ոչ մէկ սահման ճանչցաւ։ Ու ե. կաւ Հիւսիսը, այս անգամ ծպտուած քաղաքական նոր ու հեռաւոր նպատակներով։ եկաւ ու երեսուն արծաթով իր արիւնոտ թաթերուն մէջ առաւ մեր ոդ-կէզ, մեր լքուած ու նորածին Ազատութիւնը։

Ու Նո՛ր կոտրած, քաղաքագիական կռիւ, աքսոր, կացնահարում ու արիւնի պար որքացած մեր ազատութեան շուրջ։

Ու հիմա 1932։

***

Յոշատնգամած է մեր հպարտութիւնը։ Ըզկուած է մեր խղճմտանքը։ այլանդակուած մեր բարոյականը եւ երկանի տակ նետուած մեր խղճմտանքը։

Այժմ հոն, հայրենի երկինքին տակ մեր երգը մեքենաներու որոտին ժահրը ուռնի. ան դժնդակ է ինչպէս չոգեգութանին հեւքը հայրենի դաշտերուն մէջ. ու կաղապա՛ր, կաղապա՛ր, կաղապա՛ր։

Եւ հոն ուր խորհիլը ոճիր կր նըկատուի, այնտեղ երգ չկայ, ցնծութիւն չկայ, կեա՞նք չկայ։

Այժմ այնտեղ Մայիս 28ի մասին մտածողը մահուան պատիժով կը քաւէ իր յանդգնութիւնը։

Ու քա՞ս։

. . . . . .

Դուն վա՛մ մրն ես, կ'րսեմ ես ինձի. ո՛վ ըսաւ որ սպառած է նիւթը Մայիս 28ի խորհուրդին։ Ան նոր է որ պիտի հասուննայ. անոր տեսիլքը դեռ չէ իջած բոլորիս հոգիներուն, ան դեռ չէ նստած բոլորիս սրտերուն խորը։ Հետզհետէ, օրերուն հետ, ան պիտի չափախուի, պիտի նոյնանայ մեր մէջ. ու երբ ալ դառնայ վերջնապէս ամենուս հոգիին անքաժան մասը՝ ա՛յն ատեն պիտի ծնի մեր երգը, մեր տեսիլքին ըստեղծագործ հանճարը ա՛յն ատեն արեւստի յոյսին պիտի գարձնէ Հորհուրդներու Հորհուրդը զոր երբ եւիցէ երկնած ըլլայ ժողովուրդ մը։

Այո՛, դուն վատ մրն ես, մոայլ ու տխուր մտածումին համար որ հոգիիդ հնչք կը բերէ, մինչ պէտք էր որ ամէնքս ալ, ամէնքս ալ այսօր ցնծայինք մեր մեծագոյն օրուան համար, որ վեց հարիւր տարուան քաղաքական տարկուքենէն մեզի հրեաակուած սրբութիւն է ու ամենուս, ամենո՛ւս արիւնէն ծնած հրաչքը փառապանծ.— Մայիս 28։

ԿՈՐԻՒՆ ԳՈՆՏԱՑԻ

ՀԱՄԲՈՒՐԵԻ ՁԵՌՔԴ, ՄԱՄԻ՛Կ...
(ԵՐԿԻՒՂԱԾՈՒԹԵԱՄԲ ԼՈՒԱՐՈՒՔ)

ԴԱՍՊԱՐ ԻՓԷԿԵԱՆԻՑ

Ընկե՛ր բանախօսեր, Մայիսի 28ին, երբ հինաւուրց մայրիներու զով ետևին ցաւ ու գեկոչէ մեր անթիւ ճահաճակներն ու հերոսներ եւ անոնց սուուերներուն յարգանքի խօսք բսէ, մի՛ մոռնաք յիշատակել եւ այն անձնանօթ հայ մամիկը որուն միակ բալիճանն էր «ՇՈՒՏ ՄԸ ԱՒԵԼԻ ՍԱՏԿԱԾ ՏԵՍՆԵԼ»...

Ու եգիպտոսէն նոր եկած ընկերս փնտռէ և ժեռածներուն համար հոգեհանգիստ կատարել տայ, Ա՛զգր, Ազգը...

1920ի իշխանաւառութեան և ինքնավառացումի խելայեղ օրերն էին։ Մենք թերթերու և մասնաւոր հեռագիրներու միջոցով հետևհետէ կը հետեէինք հեռաւոր Հայրենիքի ժէկ կատարդեղ անցուդարձերուն։ Մեծ էին մեր յոյսերը և հետզհետէ հասնող խրախուսիչ լուրերը աւելի կ'ամրացնէին մեր հաւատքը։ Մեզի այնպէս կը թուէր, թէ Հայաստանի մանուկ Հանրապետութիւնը ա՛յ հաստատ էր իր անկիւնաքարերուն վրայ, թէ հողին յուռթի ու մայրական կողերուն վստահուած ծառատունկին պէս պիտի աճէր արևին գուրգուրոտ ճառագայթներուն տակ, ամրանար և չատ մօտիկ ապագային դառնար լայնանիստ ու հաստաբուն կաղնի մը և հեգնանքով կուրծք տար հիւսիսի և հարաւի ուրականներուն։ Կը յուսայինք... և մեր մանուկ հոգիները, հակառակ տարագրութեան ճամբաներուն վրայ իրենց կրած անասելի զրկանքներուն և արեւմուտքի երկակենցաղ պետութիւններէն տեսած վայրագութիւններուն, դարձե՛լ կը մերժէին ամէն կարգի ենթադրութիւն՝ որ դէմ ըլլար լաւատեսութեան։

Ու մինչդեռ ամպերը կը դիզուէին մեր մոայլ երկնակամարին վրայ և վտիտ ու ազգուն ծունկը, որ Հայաստանի Հանրապետութիւնն էր, կը ցնգաղգուէր չնագայերու վոհմակի մը դէմ մինակ լքուած անտէր մանուկի մը պէս, մենք նորէն չէինք ուզեր հաւատալ իրականութեան հետ։ Եգիպտոսի ծոյլ արեւն ու նոյնքան ծոյլ կենցաղը վարժեցուցած էին մեզ դէպքերուն ու ե. ւեոյներուն նայիլ կիսախուփ աչքերով և թոյլ տալ որ ժամանակը ինքն իր ուզածին պէս վարէ մեր կեանքի անդեկ նաւը...

Ու պատահեցաւ որ այդ օրերուն Եգիպտոս գայ Հայաստանի Հանրապետութեան երկրորդ վարչապետը, «ոսկի ֆոնտ»ի կարևոր գործին համար։ Չեմ կրնար նկարագրել այն անմոռանալի ցոյցերն ու խանդավառ կեցցէները, որոնցմով ընդունուեցաւ վարչապետը կայարանէն իսկ սկսած։ Շուտով վարձուեցաւ քաղաքին մեծագոյն սրահնեըէն մէկը և հրաւիրուեցաւ հանրապետութեան ներկայացուցիչը, որ անձամբ խօսի իր ժողովուրդին։ Մոված ալ ու յարաշարժ բազմութիւն մը ակընթարթի մը մէջ գրաւած էր աթոռները։ Նոյնքան բազմութիւն մըն ալ կը մնար ոաքի, իսկ բոլորովին դուրսը մնացողներուն դժգոհանքն ու յուսախաբութիւնը պարզապէս ողբերգական էր։

Բեմ եկաւ վարչապետը։ Ծափեր չէին որ ողջունեցին գինքը։ Այլ փոթորկայոյզ ու տարերային պոռթկում մըն էր, ահեղօրէն ներդաշնակ ու կարօտագին գոչիւն մը, որով դարեր ամբողջ սարսկուածքն ներքինները կրծող ժողովուրդը կ'ողջունէր իր ազատութեան պահակներէն մէկը։ Ի վերջոյ վարչապետին աչքերէն մէկը դանդաղօրէն բարձրացաւ ու մնաց հորիզոնական դիրքի մէջ։ Լռութիւնը իջաւ սրահին վրայ։

Երկար չէր խօսելիքը։ Օրակարգը խիստ որոշ էր։ Հայրենիքը օգնութեան կը կարօտէր և իր բոլոր զաւակները, անխտիր, պէտք էին օգնութեան հասնէի։ Շատ չանցած պիտի կարուէր նաև հայկ. ոսկեդրամ։ Այո՛, առանց կատակի, ճայկական ոսկեդրամ։ Այնպէս որ, հայ վաճառականը չուկայի գործառնութեանց ընթացքին, հպարտանքով պիտի ըսէր հազար հայկական ոսկի, երկու հարիւր հայկական ոսկի, կամ՝ պարզապէս հազար հայկական, ինչպէս սովոր է ըսել հարիւր անգլիական, տասը ֆրանսական կամ կէս օսմանեան...

Եւ առաքինի հայ ժողովուրդը կուտար առանց խնայելու, կուտար լիութեան, չատ յաւ գիտնալով թէ որո՞ւ կ'երթար և ինչու կ'երթար։ Առանց դրդուսի, ինքնաբերաբար ու լռելեան կը կատարուէր մեր ցեղին նուիրումի և զոհողութեան ոգին ցայտեցնող սքան. չելի գործերէն մէկը։

Ցանկարծ, նշմարեցի որ բազմութիւնը ճեխքերով դէպի բեմ կ'առաջանայ ծեր կին մը։ Կը ճանչնայի զինքը։ Չես գիտեր որ հովէն Ռուբգերու երկիրը նետուած գիւրինցի մարիկ մրն էր։ Ամէն օր անգամ մը անխուսափելիօրէն պիտի ներկայանար Ազգ. Առաջնորդարան։ Գոնար, կանչէր, աղաչէր և մինչեւ անգամ սպառնար և օրական նպաստը առնելով հեռանար։ Ա՛լ ձանձրացեր էինք իրմէ։ «Ազգը Քող ատնս կոտրած ապակիները չինել տայ, Ազգը Քող կորսուած տղաս ետ չի գտնէ, Ազգը Քող ատնս կոտրած ապակիները չինել տայ, Ազգը Քող կորսուած տղաս ետ չի գտնէ»։ Ու ահա՝ ան կանգնած էր բեմին առջև, ձեռքին մէջ բռնած ծրարիկ մը և սկսաւ կարդալ։ Գրեթէ տասնեակ մը քուրթի կտորներ մէկիկ մէկիկ ու հոգածութեամբ վերդնելէն ետք, երևան ելաւ ոսկիէ բարակ ժապաւէնի մը։ Պատահին ժապաւէնը կը դողդողային յուզմանէն։ Թաց աչքերով պահ մը դիտեց ձեռքին և մէկէն անսպասելի ինքնալքումով մը նետուեցաւ վարչապետին ծունկերուն ու մասնին երկարեց ան։ Բոլորս ալ կ'արտասուէինք, իսկ պատաւը հեծկլտուքին մէջէն կը կրկնէր.—

— Ա՛ւ խաւսա՛ցրլյաւ թագաւոր,ա՛ո. էրիկէս պահած վերջին դեպէրիկն էր... Ինացած ալարթուրքերը տարին...պիտի էի քի, աս օտար հողին վրայ մեռնելէն ետք տէրտէրը պատարագ մը ընէ վրաս... ամմա՝ գէն չունի... Հօլի՛դ ըլլաւ թագաւոր, սիրտ մը առ տէ կարիճի մը ձեռքը տուր...Թող չուն մը աւելի սատկեցնէ...

Լռեց։ Այլևս չէր կրնար խօսիլ։ Հիմա անճանչելի մսակոյտ մրն էր պատաւը, կծի՛կ մը։ Ինքն իր վրայ ծալլուած, ամփոփուած և միայն հեկեկանքին ընդհատական ցնցումներով կեանքի նշան ցոյց տուող այդ ծեր կինը, անըմբռնելի, գերերկրային բան մրն էր մեզի համար։

Ջիչ անդին, սեղանի մը վրայ չարած զարդեղէններու և ոսկիներու բերգացող ահագին դէզը, յանկարծ պզտիկցաւ, եզկեյիօրէն ճղճիմ ու աննշան դարձաւ բարակ մատանիի մը առջև...

Եգիպտոսէն եկող բարեկամս այսպէս վերջացուց իր պատմութիւնը.— Տեսած եմ չատ մը անասնացող ու քրտնաթոյնի պատկերներ։ Աչքերուս առջև մորթած են եղբայրներէս մէկը ու ուրիշ մը ցիցի հանած...բայց այդ բոլորէն չատ աւելի ուժեղ և կենդանի կայն պատաւին պատկերը հոգիիս մէջ... եթէ տեսնէի՛ր... չատ ծեր, ցնցոտիապատ ու աննշան կին մրն էր, որ մեզէն մուրացիկ մը պիտի կարծէիր... այնքա՜ն աննշան, ազազուն...

***

Ծովեզրի մայտերուն վրայ նստած, վերջալոյսի պահու մրն էր որ լսած էի ընկերս։ երբ աւարտեց իր պատմութիւնը, իրիկնամուտի սառնորները կը վրդոգուրէին հորիզոնները մեր աչքերէն ու կը միացնէին ծովը ցամաքին։ Եւ ահաւասիկ բարձրացող մութին մէջէն, ինծի այնպէս կը թուէր թէ ոսկրացած, մեռելային ձեռք մը կ'երկարէր ինծի... միս չկա՛ր այդ ձեռքին վրայ։ Համակ ոսկոր ու ջիղ, կարծրացած, անունդի պակասէն կապուտցած, աղկաղկ, սուր կալի մատներ, որ կը բռնէին ոսկիէն բարակ մատանի մը։

ԲԱԳՈՒԻ ՀԵՐՈՍԱՄԱՐՏԸ
ԵՒ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԱՆԿԱԽՈՒԹԻՒՆԸ

Գասպից ծովի ափին ընկած է հրաչակաւոր Բագու քաղաքը, իսլամական աչխարհի մէջ։ Ազրբէջանի մայրաքաղաքն է այն, որ, սակայն, նախ քան թաթարական գեղի ձեռքն անցնիլը ունեցաւ իր հուժկու հերոսամարտը, յանձին հայ արիասիրտ ժողովրդի՝ Դաշնակցութեան դեկավարութեամբ։

Հերոսամարտը սկսեց 1917ի վերջէն, երբ կազմուեցաւ Բագուի Հայ Ազգ. Հորհուրդը, մինչև քաղաքի անկումը՝ 1918 Սեպտեմբեր 25ը, երբ Բագուն անցաւ Թուրք-թաթարական հորդանուրու ձեռքը, զարհուրելի արիւնհեղութեամբ։

Այս ահռելի կոիւներու ընթացքին մեր խիզախ ժողովուրդը զոհեց երեսուն հազար հոգի՝ սպաննուածներ, անյայտացածներ, գերուածներ, բանտարկուածներ, առևանգուածներ, բռնաբարուածներ, մեռածներ հուժկու մեննամարտի հեռևանքով։

Թրքական վայրագ բանակները Սարդարապատի և Ղարաքիլիսայի հոչակաւոր ճակատամարտէն յետոյ, արշաւեցին ու չուրկալի եննարկեցին հարուստ նաւթաչխարհը՝ մեր ժողովուրդը սրածելու և անօրինակ հարստութիւնները կողոպտելու դիտաւորութեամբ։

Ու Հայութիւնն ահարկու պայքարի

Ու ես որ մանկութենէս ի վեր խորչանքով երես եմ դարձուցեր համրուրուելու համար ինծի երկարող ձեռքերէն, նոյն իսկ եթէ այդ ձեռքերը ունենային հաստատուն եկեղեցականներու գիրգ մատներ, ահա՛ երկիւղածութեամբ ծունկի կուգամ և չրթներս մօտեցնելով այդ կախուած ձեռքին, կը չընչամ.—

Թող որ համբուրե՛մ ձեռքդ մէրի՛կ, քու այդ վատուժ ու անկեանք մատներդ։ Ա՛հ, գիտցո՞ր արդեօք, թէ որպի՛ չառաչուն ապտակ էր քու այդ հաստատ նուէրդ ոսկիի դէզերուն վրայ յղփացած մեծատուններուն երեսին... գիտցո՞ր, թէ քու ներչնչեալ ուսուցչական խօսքդ չուն մը աւելի սատկի դարերու իմաստութիւնը կր խտացներ իր մէջ...եթէ զգացիր, հասատ՝ մէրի՛կ, հողը թեթեւ պիտի հըլուէ վրագ ու երբեք պիտի չփոխուես գերգմանդ ջուրնելուէն։

Ննջէ՛ հաղստութեամբ, եթէ մեռած ես կիւրինցի ո՛վ անձ ո՛օթ ու սուրբ մարիկ...ննջէ՛, ու երբեք մի վրդովուիր, որ քահանան քանի մը չողոքորդ խօսք չչարեց հողակոյտիդ վրայ։ Ու նորէն խաղաղութիւն հոգիիդ, վասնզի սրբութեամբ կը պահուի կատդ և ամէն հայ ազու հոգիին մէջ բազձանքը կայ ՇՈՒՏ ՄԸ ԱՒԵԼԻ ՍԱՏԿԵՑՆԵԼՈՒ...

Իսկ ես, Թոյլ տուր որ անգա՛մ մըն ալ համբուրեմ քու դողդոջ մատներդ, մէրի՛կ...

Վ. ԱԱԹԱԿ

Ազգ. Առաջնորդարան

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ԱԶԴԱՐԱՐԱԳԻՐ

Խաղաղութեան խորհուրդը 18 Մայիս 1932 թուականին գումարուած իր Հէ նիստին մէջ որոշած է լուծել բնիկ Սեբաստացի Գէյրութաբնակ Մարիամ Ապաճեանի եւ բնիկ Սգեհիրցի բնակավայր անձանօթ Տրուանդ Շիմշիրեանի ամուսնութիւնը, առաջինին տալով վերամուսնութեան իրաւունք եւ վերջինը զրկելով նոյն իրաւունքէն։

Նկատելով որ սոյն որոշումը տրուած է ի բացակայութեան Տրուանդ Շիմշիրեանի եւ նախադաս ատեաններ, ներկայ Ազգարարագրով կը հայտնուի յիշեալ Տրուանդ Շիմշիրեանի թէ, քառասնօրեայ սկսեալ երեք ամիս պայմանաժամ կը տրուի իրեն օգտուելու համար դիտողութեան կամ վերաքննութեան իր իրաւունքին, օրինական ձեւերով դիմելով Ազգ. իրաւասու մարմնոյն, հակառակ պարագային տրուած որոշումը պիտի ստանայ վերջնական հանգամանք

Գէյրութ, 25 Մայիս 1932 ԴԱՏԱՍՏԱՆԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴ

Ազգ. Առաջնորդարան ՀՍԿՈՅ ԼԻՒՒԱՆԵԱՆ

ԵՐԿՈՒ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ ՄԷԿ ԳԻՇԵՐՈՒՄ
ԺՈՂՈՎՐԴՈՅՆ ԳՆԵՐՈՎ

1932 Յունիս 5 կիրակի իրիկուն ժամը 8,30ին

ԹԱՏՐՈՆ ՔՐԻՍԹԱԼԻ ՄԷՋ

Բեմադրութեամբ վաստակաւոր Դերասան Բ. ԱԲՈՎԵԱՆի

Մասնակցութեամբ Or. ԱՍԻԱ. ԿՈՍՏԱՆԵԱՆի

Or. Ժասմիճի եւ տեղւոյս քաջերասէրների կը ներկայացնէ

Հայաստանի Պետական Թատրոնի խազացանկէն **ԱԼԷՔՍԱՆԴՐ ԱԲԷԼԵԱՆ Ի**

ՄԱՐԻՈՂ ՃՐԱԳՆԵՐ

Խիստ յուզիչ տրամ 3 արար

(Հայ իրական կեանքէ առնուած)

Տռամայից յետոյ կը խաղացուի զուարթ օրերէք

ԵՐԳԵՐՈՎ ԵՒ ՊԱՐԵՐՈՎ **ԿԱՆԱՑԻ ՀԵՏԱՔՐՔՐՈՒԹԻՒՆ** ԵՐԳԵՐՈՎ ԵՒ ՊԱՐԵՐՈՎ

Օրերէք 2 արարով անվերջ ծիծաղ յա՜հ յա՜հ

Խաղամիջոցներին եւ օրերէքին կը ծուագէ Ռուսական Օրկեստր

ՏԵՂԵՐՈՒ ԳԻՆԵՐ	Ա. *Օթեակ*	200	Ա. *Կարգ*	40
	Բ. »	150	Բ. »	25

ԱՆՍՈՎՈՐ ՎԱՃԱՌՈՒՄ
ՕՐՕՁՏԻ-ՊԱՔ
ՎԱՃԱՌԱՏԱՆՑ ՄԷՋ ՏԵՂԻ Կ'ՈՒՆԵԱՆ

Զորեքշաբթի	*Հինգշաբթի*	*Ուրբաթ*	*Շաբաթ*
1	2	3	4

ՅՈՒՆԻՍ 1932

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՌՈՒՍ-ՃԱՊՈՆ ՊԱՏԵՐԱԶՄԸ ՍԿՍԱԾ

175,000 ՌՈՒՍ ՋԻՆՈՒՈՐՆԵՐՈՒ ՏՈՂԱՆՑՔԸ ՍԱՀՄԱՆԻ ՎՐԱՅ

Մոսկուա.— Պատերազմական նախարարը սահմանի վրայ գտնուող 175,000 զինուորներով մեծ տոլանոց մը կատարեց, որու միջոցին հակաճաբոնական բուռն ցոյցեր տեղի ունեցան:

Լուր կը տրուի թէ ճաբոնական ուժերու եւ ռուսական զինուորներու միջեւ սահմանի վրայ բախումներ տեղի ունեցած են: Կը կարծուի որ ռուս-ճաբոնական պատերազմը շատ մօտալուտ է:

ԸՆԿԵՐՎԱՐԱԿԱՆՆԵՐԸ ՊԻՏԻ ՄԱՍՆԱԿՑԻՆ

Թրևս. յառաջիկայ կառավարութեան

Փարիզ.— Ընկերվարականներու պրն. Հէրիէօի կողմէ կազմուելիք նախարարութեան մը մասնակցութեան խնդիրը ժամու սուր փուլի մը մէջ: Կարգ մը ընկերվարական միութիւններ ծեռնարկած են արդէն ընտրելու իրենց պատուիրակները որոնք պիտի մասնակցէին այս խնդրոյ մասին վերջնական որոշում տալիք ընկերվարական համաժողովին: Լիոնի մէջ, 20ի դէմ 180 քուէի մեծամասնութեամբ որոշուեցաւ որ սկզբունքով չմերժուի արմատականներու հետ գործակցութեան մը համար եղած առաջարկը, նկատելով ընդհ. կացութիւնը:

Մարսէյլը որոշած է գործակից պրն. Հէրիէօի յառաջիկայ կառավարութեան, պայմանաւ որ յանձն առնէ նա իր ծրագրին մէջ դնել ընկերվարական շատ մը պահանջները:

Նմանօրինակ որոշումներ քուէարկուած են Ֆրանսայի հիւսիսային չորս նեղ. Թուլոնի, Նիմի, Ռուտոյի, Թէնի, Եկ Մօրթի եւ Սառի կողմը: Միւլհուզը արտայայտուած է ի նպաստ ամրողջական մասնակցութեան մը:

Կարելի է թէ Ֆրանսական ընկերվարական կուսակցութիւնը վանելով պ. պ. Հէրիէօի եւ Թարտիէօի իրարու միանալու հեռապատկերէն, մէկդի թողու Պուրժուազական կուսակցութիւններու ուժէ գործօն աջակցութիւն մերժելու իր աւանդական քաղաքականութիւնը: Այսու ամենայնիւ տակաւին յայտնի չէ Սէնի ընկերվարական միութեանց այս մասին տալիք որոշումը:

Արմատական երեսփոխան Համուէօ որը նկատուած իբրեւ ապագայ ելեւմտական նախարար, իր ընտրական շրջանին մէջ յայտարարեց թէ ընկերվարականներու մասնակցութիւնը, տրամաբանական լինելով վերջին ընտրութեանց հետեւանօք պիտի կրնայ իրագործուիլ միայն զգոյշ եւ չափաւոր ելեւմտական հիմունքի մը վրայ, խուսափելով այն ամէն բանէ որ կարող է երկիւղ ազդել դրամագլուխի եւ վարկի, հիմունք մը որ իրրեւ նպատակակէտ պիտի ունենայ միայն պիւտճէի հաւասարակշռումը՝ յապաւումի վերաբերեալ խիստ միյոցներով:

ՇԷՅԽ ՊԱՐՋԱՆԻ ՉԷԹԷԱԿԱՆ ԿՈՒԻՆԵՐԸ ԿԸ ՇԱՐՈՒՆԱԿՈՒԻՆ ԻՐԱԳԻ ՄԷՋ

Գաղտաւչն կը հեռագրուի «էլ Ահրամ»ի.

Գաղտաւ.— Շէյխ պարզանի որուած զինադուլի պայմանաժամը լրացած ըլլալով, կ'սպասուի որ վերստին սկսին անոր դէմ կատարուելիք զինուորական գործողութիւնները: Արքայական Օդային Ոյժը պատրաստութիւն կը տեսնէ այս մասին:

Հակառակ կառավարութեան այդ խոստումին թէ պիտի խնայուի իր կեանքին եթէ անձնատուր ըլլայ, Շէյխ Պարզան նախամեծար համարել կր Թուի չարունակել իր չէթէական կուիները:

Պ. Հէրիօ կը խորհրդակցի Թարտիէօի դաղիմին անդամներուն հետ

Բարիզ.— Պաշտօնական զեկոյց մը հրատարակուեցաւ Էլիզէի մէջ պ. Լբպռէօնի ներկայութեամբ պպ. Թարտիէօի, Ձլանտէնի եւ Հէրիօի միջեւ կատարուած խորհրդակցութեան մասին: Սոյն զեկոյցը կը յայտնէ մանաւանդ թէ հրաժարեալ նախարարները պ. Լբպռէօնի պարզեցին, ի՛ ներկայութեան պ. Հէրիօի ներկայիս սեղանի վրայ գտնուող միջազգային եւ ելեւմտական խնդիրներու տուեալները եւ հաղորդեցին թէ իրենք պիտի տան վերոգրեալ բացատրութեանց վերաբերեալ նղմածրարը եւ թէ տրամադրութեան տակ եւ իրեն տալու համար լրացուցիչ տեղեկութիւններ:

«ԺՕՐԺ ՖԻԼԻՓԱՐ»Ի ԱՂԷՏԸ

Լրագրող Պլսկո Լօնտոն կը ննջատուի իբրեւ կորուսեալ

Փարիզ.— Մէսաժըրի Մարիթիմ ընկ.ը հրատարակեց «ժօրժ Ֆիլիփար»ի աղէտին մէջ անհետացած 53 հոգիներու ցուցակը որուն մէջ կը գտնուի Ֆրանսացի յայտնի լրագրող Պ.Պլսկո Լոնտո: Ոչ մէկ անգլ. անուն չերևար ցուցակին մէջ:

Հեռագրաւ հարցաքննուելով կարգ մը վերապրողներուն կողմէ կատարուած այն յայտարարութեանց մասին որոնց համաձայն ճամբորդներուն յարմար առենին տեղերու բաժնուելուն ետքը հրդեհի ծագման մասին եւ թէ վրկութեան աշխատանքներուն կազմակերպութիւնը թերի էր, չզոհնալու հրամանատար Քապիթէն Վիք «Մաթէն» թերթի մէջ կը յայտնէ թէ ինքը չի կրնար ըմբռնել այս ամբաստանութիւնները որոնք հերքուած են իրողութիւններով: Անիկա կը յայտնէ թէ աղէտի պատճառը յայտնի չէ տակաւին:

UNITED STATES LINES
ROYAL MAIL LINES
ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԵՒ ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿ.
Ընդհանուր Ներկայացուցիչ Լիբանանի և Սուրիոյ Ա. ՊԵՏՐՈՍԵԱՆ
Avenue Foch, Beyrouth Թէլէֆօն 9,06

Կառավարութենէն պատշաճապես արտօնեալ եւ ճանչցուած միակ Հայ նաւային գործակալութիւնը:

Նիւ-Եորք, Գանատա, Մեխսիք, Գուպա, Արժանթին, Պրազիլ, Ուրուկուայ, Ֆրանսա եւ ասիական ամեն կողմերու համար եւ բոլոր նաւերու վրայ ձեռնտու պայմաններով տոմսակներ կը տրուին:

Բոլոր կառավարութենէն ներգաղթի նոր օրինաց մասին լրիւ տեղեկութիւններ կը տրուին:

Ամերիկա մեկնիլ փափաքողներուն այժմէ մասնագէտ բժիշկի կողմէ լուրջ ննջութիւն եւ դարմանումներ կը կատարուին:

Ձամբորդներու բաստրներու ձեւակերպութենէ եւ արտասահմանէն իրենց ազգականներ բերել տալ փափաքողներուն ձեռնհաս խնամութիւններ կատարուին համար օրինական հնարավորութիւններ կը կատարուին:

Ձամբորդներուն ամեն տեսակ դիւրութիւններ տալու եւ գանոնք առաջնորդելու համար միշտ կ'ընկերանայ մեր պատասխանատուներէն մին:

Աւելի մանրամասն տեղեկութենէն համար դիմել ուղղակի գրասենեակ:

Հայ ճամբորդներու մասնաճիւղի գործակալ
ՍԱՀԱԿ ՍԱՀԱԿԵԱՆ

ՏԵՂԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Բ. ԳՕՄԻՍԵՐԻ ԿԱՐԵՒՈՐ ԲԱՑԱՏՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

ՀԱՆՐԱՅԻՆ ՊԱՐՏՔԵՐԸ ՊԻՏԻ ՅԵՏԱՁԳՈՒԻՆ

Երեկ գրած էինք «էլ Ահրամ»ի առաջարկով թէ Օսմանեան պատերազմ. Լիգային բաժնի բաժինը յետաձգելու առաջարկներ կրլլան: Կարգ մը թերթեր, «Ահրամ»ին գալ այն կարծիքին էին որ Լիբանան աջեն մը պէտք չէ վճարէ իր բաժնեվճարներ այդ պատերազմու հաւտյն:

Բարձր Գօմիսէրութիւնը այս խնդրին առթիւ, հետեւեալ օրաբերական նամակը դրկած է հովանաւորութեան ներքեւ գտնուող երկիրներու կառավարութեանց:

«Հովանաւորեալ երկիրներու Օսմանեան պատերազմու բաժնեվճարներուն յետաձգումը կամ գանձումը սերտօրէն կապուած է Թիւրիքիոյ բանելիք ընթացքին: Երբ Թիւրք կառավարութիւնը համաձայնի պատասխանել Թիւրքիոյ եւ յաջողի յետաձգել, այս երկիրներուն համար ալ միեւնոյնը կրլլայ: Այժմ Փարիզի մէջ կը տարուճակուին բանակցութիւններ:

«Բարձր Գօմիսէրութեան ընդհանուր քարտուղարութիւնը ամսոյս 12ին առաջարկեց Փարիզ Օսմ. պատերազմու պահանջատէրերուն, յետաձգում մը ձեռք բերելու համար, ի պատասխան մեզի կր հաղորդուի որ Թիւրք կառավարութեան տուելիք բոլոր դիւրութիւնները պիտի տուին նաեւ հովանաւորեալ երկիրներուն:»

ՏՆՕՐԷՆՆԵՐՈՒ ԽՈՐՀՈՒՐԴԸ ԿԸ ՋԵՂՉԷ ՀԱՆԳՍՏԵԱՆ ԹՈՇԱԿՆԵՐԸ

Երեկ երբ Տնօրէնները խորհուրդը գումարուած էր եւ կ'ուսումնասիրէր խրգաղողական ծրագիրներ, կրթական տնօրէն Սուպհի պէյ Հայտար նոպպ մր ունեցաւ եւ իսկոյն սպիպուեցաւ հեռանալ: Այդ պատճառաւ պատասխանատու ամսագրերու կատարուելու ծրագիրները յետաձգուեցան:

Վերջը հանգստեան թոշակներու ծրագիրը ուսումնասիրուեցաւ եւ հաստատուեցաւ ժողովին:

Հանգստեան թոշակներէն կառավարութիւնը ցարդ հարիւրին 7 կր գեղչէր, հիմա որոշուեցաւ հարիւրին 10 գեղչել, այս կերպով 50,000 ոսկի տարեկան խրգաղողութիւն մր կատարուած կրլլայ: Հանգստեան թոշակներու առաւելագոյն գումար նշանակուեցաւ տարեկան 1500 ոսկի. մինչեւ հիմա թոշակի իրաւունք ստացողներ բացառութիւն կը կազմեն այս նոր օրէնքէն: Միջնակեալ ըսենք որ, Լիբանանի պետական գանձէն այժմ 250 ոսկի ամսական հանգստեան թոշակ ստացող պատասխանատու կան: Երբ, սակայն, այժմ հանգստեան թոշակ ստացող պատասխանատուներ մեռնի, իր ժառանգորդները նոր օրէնքի տրամադրութեան համաձայն կ'ստանան իրենց ժառանգութիւնները:

Ե՞ՐԲ ՊԻՏԻ ՄԵԿՆԻ Պ. ԲՕՆՍՕ

Բարձր Գօմիսէրութեան պատասխանական մէկ անձնաւորութենէն կր տեղեկանայ «էլ Նիհար» թէ՝ Բարձր Գօմիսէր պր. Բօնսօ Յունիս 20ին:

Պ. Բօնսօ բաւական երկար ատեն պիտի մնայ Փարիզ եւ Ժընեվ եւ պիտի վերադառնայ Հոկտեմբերին: Պ. Բօնսօի բացակայութեան միջոցին Բարձր Գօմիսէրի պատասխանը պիտի վարէ խորհրդական բաժնի պետ պ. Հէլլօ:

ՀԱՅՏՆԻ ԵՐԿՀԱՐԻՒՐԱՄԵԱԿ ՏՕՆԱԿԱՏԱՐՈՒԹԻՒՆԸ ՀԱԼԷՊԻ ՄԷՋ

Հալէպէն կր գրեն մեզ.—

Տեղւոյս Կիլիկեան դպրոցին վարչութիւնը գաղափար յղացած էր Հայարքի նուիրուած նուագահանդէս մր կազմակերպելու, միեւնոյն ատեն ա պահովել կլորիկով գումար մր՝ ի նպաստ դպրոցի:

Նուագահանդէսը սկսաւ ժամը 11ին: Պրն. Հայկ Օրիանդալը լեցուած էր Հալէպի ընտանիքով. հանդէսը բացուեցաւ Հայարքի մասին 10 վայրկեան տեւող բանախօսութեամբ մր, (Թրանսեթրենով) ուրուն յաջորդեց մեծահռչակ երաժշտագէտին Ճօանուար Symfhonie Surprise, որ յաջողութեամբ նուագուեցաւ 20 ան. դամներէ բաղկացած օրէսթր մր, դեկավարութեամբ երաժշտագէտ պրն. Ե. Նալպանեանի: Անկէ վերջ Trio մր որ մեծ ազդեցութիւն գործեց ամենուն վրայ: Վերջը նուագախումբը նուագեց իր հիանալի Couartoն ուր պր. Լէոն Տիւթիկ եւ Պասել Գօճոճեան իւյթ բերին իրենց արուեստագէտի նուրբ ճաշակը եւ տադնդր իրենց թիմպիով:

Նաեւ երգուեցան Հայարքի երկու խմբերգները 50 անձերէ կազմուած երգչախումբի մը կողմէն, որ դարձեալ կր կառավարուէր պր. Նալպանճեանի կողմէ:

Այս նուագահանդէսին կր ճախագահեր Բ. Գօմիսէրութեան Հալէպի պատուիրակ Ն. Վ. պ. Լափասքրր:

ՀԱՅՐ ՄԸ 800 ՈՍԿԻ ՀԱՏՈՒՑՄԱՆ ԿԸ ԴԱՏԱՊԱՐՏՈՒԻ

Երեք տարի առաջ Միսէլ Ղարզուզի անուն սափրիչ մր, Սուլթան Շեհճեհան անուն սպասուհի մր սիրած էր եւ զայն խաբելով յղի ձգած: Սուլթան մանչ զաւակ մր ծնած էր, Միսէլ գտնելէն խաղով մր Սուլթանէն առած էր նորածինը եւ պահած, Մայրը սակայն ոստիկանութեան դիմած էր, պահանջելով իր զաւկին վերադարձը:

Ծնողիր ի վերջոյ փոխանցուած էր դատարան, Դատավարութենէն վերջ, առջի օր դատաւորները 800 ոսկի գիւթական հատուցման դատապարտեցին, Միսէլը, ի նպաստ Սուլթանին:

ՄԱՔՍԱՅԻՆ ՀԱՄԱՁԱՅՆՈՒԹԻՒՆ ԹԻՒՐՔԻՈՅ ՀԵՏ

Առջի օր կէս օրէ առաջ, Բարձր Գօմիսէրութեան ելմտական խորհրդակցը ստակցութիւն մր ունեցաւ մախայլի ընդհանուր ճննչին հետ եւ անոր յանձնեց տեղեկագիր մր իր Հիւսիսային Սիւրիոյ մէջ կատարած ճամբորդութեան մասին: Անոնք կարդացին նաեւ Թիւրիայէն եկած Ճամակ մր, որով կր յայտնուի մախայլին համաձայնութիւնը նորոգելու պայմանները:

Այս նուագահանդէսին կր ճախագահեր Բ. Գօմիսէրութեան Հալէպի պատուիրակ Ն. Վ. պ. Լափասքրր:

ՀԱՅՐ ՄԸ 800 ՈՍԿԻ ՀԱՏՈՒՑՄԱՆ ԿԸ ԴԱՏԱՊԱՐՏՈՒԻ

Երեք տարի առաջ Միսէլ Ղարզուզի անուն սափրիչ մր, Սուլթան Շեհճեհան անուն սպասուհի մր սիրած էր եւ զայն խաբելով յղի ձգած: Սուլթան մանչ զաւակ մր ծնած էր, Միսէլ գտնելէն խաղով մր Սուլթանէն առած էր նորածինը եւ պահած, Մայրը սակայն ոստիկանութեան դիմած էր, պահանջելով իր զաւկին վերադարձը:

Ծնողիր ի վերջոյ փոխանցուած էր դատարան, Դատավարութենէն վերջ, առջի օր դատաւորները 800 ոսկի գիւթական հատուցման դատապարտեցին, Միսէլը, ի նպաստ Սուլթանին:

ՄԱՔՍԱՅԻՆ ՀԱՄԱՁԱՅՆՈՒԹԻՒՆ ԹԻՒՐՔԻՈՅ ՀԵՏ

Առջի օր կէս օրէ առաջ, Բարձր Գօմիսէրութեան ելմտական խորհրդակցը ստակցութիւն մր ունեցաւ մախայլի ընդհանուր ճննչին հետ եւ անոր յանձնեց տեղեկագիր մր իր Հիւսիսային Սիւրիոյ մէջ կատարած ճամբորդութեան մասին: Անոնք կարդացին նաեւ Թիւրիայէն եկած Ճամակ մր, որով կր յայտնուի մախայլին համաձայնութիւնը նորոգելու պայմանները:

ՑԱՒԱԿՑՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ԽՆԴԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

«Հասկի Մայիս ամսուան թիւէն կր քաղենք.—

Ֆրանսական հանրապետութեան ճախագահ բարի եւ անմեղ Տումէրի դաւաճանօրէն սպանման առթիւ Վ.հհ. Բաբգէն Գր. ցաւակցական գգալուն քուղթ մր ուղղեց Ն. Վ. Բարձր Գօմիսէրին՝ յայտնելով խորին վիշտը Հայ ժողովուրդին եւ Կաթողիկոսութեան:

Խարձեալ խնդակցական քուղթ մր՝ նոր Նախագահի, Պրն. Լբպռէօնի, ընտրութեան առթիւ, խնդրելով որ բարեհաճի Լիբանանու եւ Սիւրիոյ Հայ ժողովուրդի հաւատարմութեան զգացումները հաղորդել Նորընտիր Նախագահին:

* * *

Ն. Ս. Օծութիւն Վեհափառ Ամենայն Հայրապետ, որ օդափոխութեան համար Հալէպ գացած էր, Ապրիլ 15ին, անկից անցաւ Գրրզ - եան, ուելի գաղջ եւ գեղջուկ կլիմայի մր ծակ կազդուրուելու համար, Մայիս 9ին վերադարձաւ Հալէպ, իսկ Մայիս 19ին Ը.ս. կաթողիկոս եթէր հասաւ Անթիլիաս:

Հակառակ օդերու փոփոխութեան եւ խնամակալութեան, Ալեփառ Հայրապետը կր պահէ իր առուգութիւնը:

ՄԱՐԴՈՒ ՊԷՏՔ ԿԱՅ

Անթիլիասի կաթողիկոսարանին մէջ պէտք կայ 27-35 տարեկան մարդու մր, որ գիտնալու է Հայերէնէն զատ Արաբերէն եւ Ֆրանսերէն, առողջ մարմնով եւ բարեձեւ կազմով, մանուր անցեալի մր տէր, վստահելի, գործունեայ, Անոնք որ կրնան լրացնել այս պայմանները, մկրտութեան բժշկական եւ բարի վարքի վկայականներով եւ ինքնագիր կենսագրականով կրնան դիմել Իպրէվճինիս Վ.երատեսուչ Շահէ Սրբազանին:

ՕԶԵՐՈՒ ՊԱՐՏԷԶ ԼԻԲԱՆԱՆԻ ՄԷՋ

Առջի օր, Հնդկաստանէն հաղորդեցին թէ կաւ Պեհագալ անուն հնդիկ մր, որ նոր նահանգապետ անուն է եւ իր հետ ունի երկու խոշոր օձեր, իւրաքանչիւրը հինգ մեթր երկայնութեամբ: Անոնցմէ մէկը հզ եւ միւսը արու է:

Այս հնդիկը դիմում կատարած է կառավարութենէ, արտօնութիւն խնդրելով Լիբանանի մէջ օձերու յատուկ պարտէզ մր հաստատելու համար: Ամեն տեսակ օձեր պիտի հաւաքէ, պիտի խնամէ զանոնք եւ կրթութիւն պիտի տայ անոնց իր մեծ օձերուն օգնութիւն, որոնք արդէն մարզուած են: Հնդիկը այդ օձերէն պիտի պատրաստէ բժշկութեան յատուկ թոյներ եւ պիտի դրկէ Եւրոպա:

Պ. ՌՕՄԷՐ ՏԸ ՔԷ ՍԻՒՐԻԱ ԿՈՒԳԱՅ

Բարձր Գօմիսէրութեան ընդհանուր քարտուղարութիւնը բոլոր պատասխանատուներու հրահանգած է, պահանջելով մասնաւոր եւ ընդարձակ տեղեկագիրներ, որոնք պիտի ներկայացուին Ազգերու Խաղաղութեան մօտ Ֆրանսայի պատուիրակ պ. Ռոպէռ տը Քէին, երբ ան յառաջիկայ ամսոյն սկիզբները ժամանէ հոս:

ԱՄՐԱՆ ԺԱՄԱՆԱԿԱՑՈՒՅՑ

Յունիս մէկէն սկսեալ Բարձր Գօմիսէրութեան պատասխանատուները կ'սկսին գործել ամրան ժամանակացոյցով: Առտուան ժամը 7.30ին կը բացուին պատասխանատուները եւ կը շարունակուին մինչեւ ժամը մէկ: Կէս օրէ վերջ գոց կր մնան:

ՕՐ. ՍԻՐԱՐԴՈՒ ՔԵՒԱՀԵԱՆԻ ՊՐ. ԱՐԿԱԴԻՈՒ ՊՈՒՂՈՍՅԱՆԻ

Իսօսկեալ

26 Մայիս 1932 Պէյրութ

ՏԻԿԻՆ ԼԻՒԴՎՈՆՍՔԻՆ ՌՈՒՍԻԱ ՊԻՏԻ ՂՐԿՈՒԻ

Գրած էինք որ, համալսնաւոր գործակալ Տիկին Լիքվոնսքիի (*Մոսկուայի աչք*) տիկինը ձերբակալուած եւ 15 օրուան բանտարկութեան դատապարտուած: Տիկին Լիքվոնսքին այժմ լրացուցած է բանտարկութեան ժամանակացոյցը եւ հիմա Ռուսիա հանդիպող ցաւու մը կ'սպասուի զայն ղրկելու համար իր հայրենիքը:

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

Աւետիք Սահակեանը (Հայր Աբրահամ) Տիկին Վարվառէ Սահակեանը, Սուրէնն եւ Մարգարիթ Սահակեանցները եւ Տիկին Հռիփսիմէ Թաքոսեանը իրենց խորին ցնորհակալութիւնները կր յայտնեն «Ազդակ»ին, «Ցուսաբեր»ին, եւ ուրիշ թերթերին, ընկերներին, բարեկամներին եւ ամեն ցաւից, որոնք անձամբ, ծաղկեպարսակներով, հեռագրով եւ ճամակով ցաւակցութիւն յայտնեցին իրենց սիրելի եւ անմոռանալի Արմէն Սահակեանի մահուան առթիւ:

ՄԱՅԻՍ 28-Ի ՏՕՆԱԿԱՏԱՐՈՒԹԻՒՆԸ

Հայ Ազգակախութեան տօնին առթիւ, վաղը, կիրակի, տեղի պիտի ունենայ դաշտագնացութիւն դէպի Ազդր - Նէհրի մայրիներու անտառը:

ԱԶԳԱՅԻՆ ԱՆՄԱՀՆԵՐ

Վ.այր, «ԱԶԴԱԿ»ի տպարանէն լոյս պիտի տեսնէ Հայրենի Անմահներու մեծածաւալ ճկարներ, թերթի երկու էջի մեծութեամբ մանուր քուղթի վրայ եւ երկգոյն:

Իւրաքանչիւր հայ ընտանիք պէտք է մէկ հատ ունենայ Հայրենի Անմահներու այս թանկագին խմբանկարէն, իբրեւ յիշատակ պահելու համար զայն իր բնակարանի պատին վրայ:

ՕԱԿԱՐԱՆ ՊԼՅՈՒԹԻ

27 ՄԱՅԻՍ 1932

	Ս. Փ.
Սգիպտ. քուքայրմ.	476
Անգլիկն. »	465
Տօլար »	126
Թրխական »	59.75
Պաճ Սթրլինգ	130
Իտալական Լիր 100	645
Ցունական Տրախմի 100	95
Անգլ. ոսկի	605
Ֆրանս. »	481
Օսման. »	550
Արծաթ մէճիտ	26
Երեսի Ֆօնս. Ա. Ֆր.	430
» » Բ. »	279
» » Գ. »	271

Մէճիտեան եզբարք Բիւ Ֆօնս Թէլէֆօն՝ 5-19

Կարդացէք եւ Տարածեցէք «ԱԶԴԱԿ»Ը

վերջին ուժերու մասին, բայց եղրակացուց որ նոր ուժերը հասած էլլալու էին Սմբաէին եզրակացնելով այս հեռագրէն:

Ծաժենայն դէպս, Անդրանիկ հեռագրեց տեղեկութիւն տալ իր ուժերու մասին և առատն պատասխանի կը սպասէր:

Տենդային գործունէութիւն կար ժմրողջ կիլերը: Անդրանիկ միայն քնեց երկու ժամ, անձամբ հետախուզութիւններ կատարեց քաղաքին մէջ և կը պատրաստուէր առաւօտ ուշ ատեն ճանապարհ իյնալու գէպի Իլիճա յարձակողականը սկսելու համար:

26ի առաւօտ ուշ ատեն միայն լուր բերին, որ Թուրքերը կը յառաջանան և սեր կեդրոնի թեւը կը նահանջէ:

Եթէ Անդրանիկ կէս օրուան չի ձգեր յարձակողականը պիտի բսեն չատերը, Թուրքերը իրենք չէին բսկսեր յարձակումը և մերինները հաժաձայն Բէժանքէօֆի իրենք պիտի յառաջանային:

Բայց այս ակսպէս չէ:

Մեր կեդրոնի թեւը, առանց Թուրքերու կողմէ եղած յարձակողական չարժուձիներու, յետ էին քաչուած պատճառ բլլալով. որ Թուրքերը յառաջ գան:

Սուտ էր Բէժանքէօֆի առաւտեան յարձակողական սկսելու հաւատացումները, մտադրուած էր յետ քաչուիլ և կ'ուզէին Անդրանիկը մոլորեցնել:

Անդրանիկ միամիտ էր այս մասին, որովհետեւ գործ ունէր հայու հետ եւ ասպետական զինուորական դասու հետ:

Պէտք է յայտեղ բան մը ճշդել, որ հասարակ զինուորներ և սպաներ չէին և Ա. և Դ. գունդերը սպայական կազմը չկորուելու կողմնակից էր և ուժեղ բրոքականտ կը ժղէր զինուորներու մէջ:

— Տրապիզոնի մէջ կը գտնուին Թրքական և կովկասեան սոցիալիստներու խաղաղութեան համաժողով: Թրքահայերը մասնակցի՞ն թէ ոչ, կր հարցնէին Թիֆլիզէն:

Ահռեաստիկ առեղծուածային դրութիւն:

Տրապիզոնի մէջ խաղաղութեան ժողով: Թաթարները արդէն դաշնակից Օսմանցիներու, Վրացիները չեն կռուիր և բանակցութիւններ սկսած են Գերմանացիներու և հիմա այ Օսմանցիներու հետ: Ինչ պիտի ընէիք մենք—Հայերս:

Ռուսահայերը կրնային հաչտուիլ, բայց ինչ պիտի ընէր Թրքահայ գանգուածը:

Այսօրէն անհրաժեշտ է բացատրել անհասկնալի կամ աւելի ճիշտը սխալ Թարգմանուած հարց մը:

Կ'քսուի, Անդրանիկ համաձայն չէր, որ Ռուսահայերը հայտութեան ձեռք կարկառէին Օսմանցիներու հետ: Սա կամ Թիւրիմացութիւն է և կամ դիտմամբ սխալ Թարգմանուած իրողութիւն մը:

Անդրանիկ և առհասարակ Թրքահայ գանգուածը հաժաձայն էին, որ Ռուսահայերը հաչտուէին Թուրքերու և կամ ուրիշ ոևէ ազգի հետ բայց Թրքահայերը պիտի չարունակէին կռուիլ:

Առաջին պատճառը այն էր, որ ուրիշ ելք չի կար: Երկրորդ, այն որ ոչ ոք լիազօրութիւն չունէր Թրքահայ ժողովուրդի կողմէն խաղաղութեան կամ այլ տեսակի դաշինք սատրագրել:

Անդրանիկը և Թրքահայ ժողովուրդը կովկասի մէջ դէմ էին, որ ռուսահայ ներկայացուցիչները խօսէին Թրքահայաստանի հարցի մասին:

Ինչո՞ւ:

Եթէ ոևէ տեղ հարց բարձրացուէր մեր ռուսահայ եղբայրներու կողմէն, Օսմանցիները պիտի ստիպէին, որ Ռուսահայերը տատրագրէին այնպիսի պայմանա-

ԳՐԱՍԵՐՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ

ՍՏԱՑՈՒԱԾ ՆՈՐ ԵՒ ԸՆՏԻՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

«ՆՈՐ ՕՐ» ԳՐԱՏՈՒՆԷՆ

Ցեղափոխականի Մտքեր, Ռ. Միխայէլեան	10 Ֆր.
Հեռի եւ Ջալալէդդին, Բաֆֆի	25
Հ. Հ. Դագուեան ու գարգացումը, Ալ. Խաչիսեան	40
Գարնանային, Վ. Շուշանեան	40
Իմ Գիրքը, Ա. Աճառոնեան	20
Թափառաշրջիկները, Ռէնե	15
Վանի Հերոսամարտը, Օճ. Մխիթարեան	20
Խաչագողի Ցիշատակարանը, Բաֆֆի	25
Աղքատին Պատիւը,	25
Ամիրային Աղջիկը, Ե. Սրմաճեխաճլեան	30
Գէնհուր	18
Համելիազարդ կինը	8
Դերասանուհին, Է. Շանթ	6
Մէյացեալ եւ Անկախ Հայաստան	8
Դարձ, Է. Շանթ	10
Բզեզիկին գրքէն փրցուած էջեր, Ռ. Սեւակ	8
Մեր Պատասխանը Ց. Քաջազնունիի, Ա. Չիլինկիրեան	5
Անուշ, Ց. Թումանեան	13
Խորհուրդներու Մեհեանը, Ց. Օշական	10
Որդիների Պայքարը Հայրերի Դէմ, Գ. Նժդեհ	10
Թուրքերը եւ Մենք, Նեմեսիս	8
Կարմիր Ժամուց, Ա. Արփիարեան	30
Վոսփորի Գաղտնիքը	25
Թէօֆանօ	5
Ալպօմ (հէքեաթներու), Շ. Նարդունի	15
Դէպի երկիր, Է. Ակնունի	

Դիմել՝ Գրավաճառ Գ. ՀՐԱՆԴ Ց. ԱՊՍՃԵԱՆԻ, B. P. 879 BEYROUTH

ՊԱՆԴՈՒԿ ԼԻԿՔՍ

ՋՈՀԼԷ

Հայկական ամենապատասխանատու պանդոկը «ԼԻԿՔՍ»ին Ջահլէի մէջ, ծովակատէս պարտէզով,

ԽԻՍՏ ՕԳՍՈՒԻՆ ՍԵՆԵԱԿՆԵՐ ՈՐ ԿԸ ԲԱՂԿԱՆԱՑ 1. 2. 3. 4, ՄԱՀՃԱԿԱԼԱՆԵՐԷ

1. ՀԱՄԵՂ ՁԱՁ, ՄԱՔՈՒՐ ԵՒ ԱՆԹԵՐԻ ՍՊԱՍԱՐԿՈՒԹԻՒՆ.
2. ԳԻՆԵՐԸ ԽԻՍՏ ՋԱՓԱԻՈՐ.
3. ՏՈՒՆ ՓՆՏՈՂՆԵՐՈՒՆ ԱՄԷՆ ԴԻՒՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ.

Տէր եւ Տնօրէն՝ Գ. ՊՈՐՏԻՋԱՆԵԱՆ

ՏՕՔԹ. Հ. ԼՈՒՍԻՆԵԱՆ

(ՀԱԼԷՊ)

Նախկին բժիշկ Միջագետքի Զինուորական հիւանդանոցներու եւ մասնագէտ ներքին հիւանդութիւններու

արագ, արմատական, խղճամիտ դարմանում:

Հիւանդ կ'ընդունի ամէն օր ժամը 8—12 եւ 2—6 իր դարմանատան մէջ, Հալէպ Նէյալ բակ, Թրամվայի քննիւթեան հայարան, թիւ 7

Բշ. եւ Ուրբաթ օրեր աղքատաց ծրի

ԳԱԲՐԻԷԼ Թ. ԹԷՐԶԵԱՆ

(ԵԼԵՔՏՐԱԿԱՆ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ)

Հիմնուած 1921 ին Պոլիս-Բեռա

Ինչպէս դիւրամատչելի պայմաններով կը կատարենք ամէն կարգի էլեկտրական լոյսի գեղեցումներ (Intsallation), ինչպէս նաեւ մօթէօր եւ ջրեամօթներ:

Վաճառատունս կ'ստանձնէ նաեւ բոլոր էլեկտրագործիքներու նորոգութիւնները: Մասնաւոր սպասարկութիւն բնակարաններու էլեկտրա-նորոգմանց: Վաճառատուն Philips եւ Lux էլեկտր. լամբերու եւ ամէն տեսակ էլեկտրական պիտոյքներու:

Վճարման դիւրութիւններ.

Հասցէ — Վ. Ուզունեանի գրատան կից Պուրճ. B. P. 491

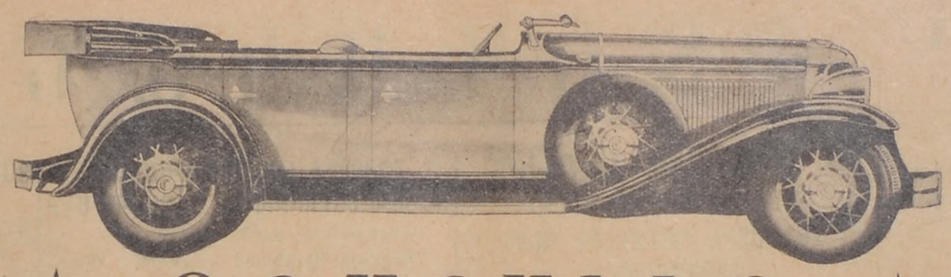

ԳՈՒԱՅՏԼԵՐ

ԱՇԽԱՐԻՍԻՒՆ ՉԱԿ ԻՆՔՆԱՇԱՐԺՆԵՐՈՎ ՈՐՈՇԵՔ 6-8 ՍԻԼԻՆԴՐ ՈՒ ԱՒԵԼԻ,

ԱՄԵՆԱՏՈԿՈՒԻՆ ԵՒ ԳԵՂԵՑԻԿ ՄԱՐԴԿԱՆՑԵՐՆ ԵՆ ՀՐԱՊԱՐԱԿԻ ՎՐԱՑ ԵՒ ԿԸ ՓՆՏՈՒԻՒԻՆ ԱՄԵՆՈՒՐԵՔ:

ԳՈՒԱՅՏԼԵՐ ինքնաշարժերու մասնաւոր յատկութիւններն են՝ ՏՈԿՈՒՆՈՒԹԻՒՆ, ԳԵՂԵՑԿՈՒԹԻՒՆ, ԶՕՓԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՀԱՆԴՍՏԱԿԷՏՈՒԹԻՒՆ, վճարման դիւրութիւններ կը տրուին.

ԳՈՒԱՅՏԼԵՐ ծառերու բոլոր կատրները պատրաստ կը գտնուին մեր վաճառատուներուն մէջ: Լիբանանի, Սիւրիոյ և Իրագի ընդհանուր ներկայացուցչութիւն՝

NAAYEM MOTOR IMPORT Co. BEYROUTH B. P. 869, TÉL. 32—29

Հիւս. Սիւրիոյ ներկայացուցիչներ՝ Դ. և Մ. ԱԶԻՐԵԱՆ, B. P. 202, Հալէպ

ՏՔԹ. ՍՈԿՐԱՏ ԱԻԵՏԻՍԵԱՆ

ՎԻՐՍԲՈՑԺ - ՍՏՈՄՆՍԲՈՑԺ

ՎԿԱՅԵԼ ՊԷՅՐՈՒԹԻ ՍՄԵՐՒԿԵԱՆ ՀԱՍԱԼՍԱՐԱՆԷՆ

Գրնգուցի ամէն օր բացի կիրակիներէ կէսօրէ առաջ 8—12 կէսօրէ վերջ 2-6

Հասցէ՝ Capucin-ներու եկեղեցիին կից Արդարութեան պալատին հետ:

ՏՕՔԹ. ԳԵՈՐԳ ԿԵՐԿԵՐԵԱՆ

Վկայեալ Lauréat նախկին Interne եւ այժմ մասնագէտ ՍՆՆԻԳԻՏ բժիշկ Ֆրանսական հիւանդանոցի ԱՉՔԻ, ՔԹի, ԿՈՒՐԴԻ, ԱԿԱՆՋԻ և ԳԼԽՈՒՐ հիւանդութիւններու բաժնին:

Հիւանդ կ'ընդունի կէսօրէ վերջ ժամը 2—6

իր գլխաւոր մէջ rue de Damas, No. 15

Հիւանդները ուղղակի հիւանդանոց կ'ընդունուին իր կողմէ տրուած մուտքի բարօրով:

Աղքատ հիւանդներու ձրի դարմանում, ամէն օր կէսօրէ առաջ ժամը 10—12, հիւանդանոցի դարմանատան մէջ:

ՏՕՔԹ. Գ. ՏԱՎՈՒՏԼԱՐԵԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ՆԵՐՔԻՆ ԵՒ ՎԷՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

Իր դարմանատունը հաստատած է, *ՍՍՍՒՐ* վողոց, Տօքթ. Եօզդս տեսանի (ատամնաբոյժ) դարմանատան կից.

Ընդունելութեան ժամերը՝

կէսօրէ առաջ ժամը 8—12
» վերջ » 2—6

Կարի եւ Ձեւագիտութեան Դասընթացք

Տիկին ՄԱՌԻ ԵՐԱՄԵԱՆ

ՎԿԱՅԵԱԼ ԴԵՐՁԱԿՈՒՀԻ

ԲԱՐԻՋԷՆ ԵՒ ՎԱՇԻՆԿԹՕՆԷՆ

Կարի եւ ձեւագիտութեան մասնագիտուհի, Տիկին Մառի Երամեան կը վերադառնայ իր արհեստանոցը, Մեծ Սեւրայի դիմացը Նո. 78 տան երկրորդ արկը:

Երեք ամսուան միջոցին կը սորվեցնէ ամենավերջին նորաձեւութեամբ, կար եւ ձեւագիտութիւն իր բոլոր բարդութիւններով եւ արդիական մեթոդներով, Droit-fils մեթոտով: Իր աշակերտուհիները կ'օժտէ Բարիզի ատեանաշնաց Académie Daydou վկայականով:

ՓՍՍՏԱԲԱՆ

ԽՈՄՐՈՎ ԹԻԹԻՒՆՃԵԱՆ

(Տօքթ. իրաւագիտութեան)

ԿՍՏԱՆՁՆԷ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԴԱՏԵՐ

Ընկերակցութեամբ հանրածանօթ փաստաբան ՄԷԹՐ ԱԶԻԶ ԷԼ ՀԱՇԷՄԻ

Գրասենեակը բաց է կէսօրէ առաջ 9—12 կէսօրէ վերջ 3—6

Rue Allenby, Immeuble NESSOULI **ՀԵԹԱՇՈՒՅՆ 1—28**

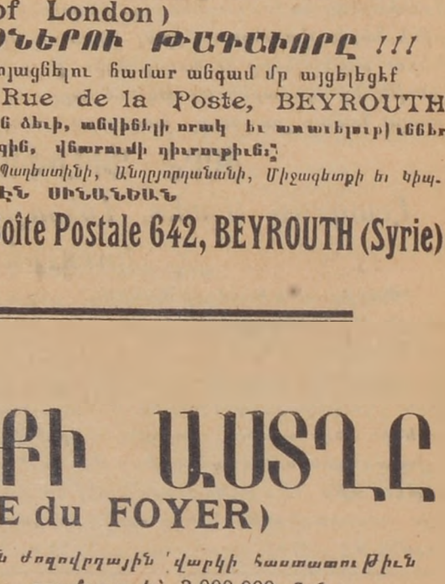

Տոկուն շինուածք վայելուչ տեսք հնչուն եւ բնական ձայն Ահա յատկանիշները՝

ՈՐՈՆՑՄԱՄԲ ԿԸ ՁԱՏՈՐՈՇՈՒԻՆ

ԱՓՕԼԼՕ ՖՕՆՈՆԵՐԸ

Հրապարակի վրայ գրեթէ ոչ մէկ բոլոր մարքանէ րու հետ կը մրցին Աբօլլօ ֆոնոները: Մանաւանդ վերջին նոր մօտէլները, որոնք հասած են արդէն, անզերազանցելի են իրենց տոկունութեամբ, վայելչութ ե ւ ժամանակի գիներով:

APOLLO GRAMOPHONE Co. Ltd

(of London)

ԱՓՕԼԼՕ ՖՕՆՕՆԵՐՈՒ ԹՎԳՒՇՈՐԸ !!!

Կատարեալ համոզում գոյացնելու համար անգամ մը այցելեցէք

MAISON APOLLO, Rue de la Poste, BEYROUTH

Փորոգիչ եւ ճօճող ամէն ձեւի, անվիճելի տրակ եւ առաւելագոյն դիւրամատչելի գին, վճարումի դիւրութիւններ

Ընդհ. ներկայացուցիչ՝ Սիւրիոյ, Պաղեստինի, Անդրյորդանանի, Միջագետքի եւ Նիքրոսի.— **ԳՈՒՐԳԻՆ ՍԻՆԱՆԵԱՆ**

KOURKEN SINANIAN, Boîte Postale 642, BEYROUTH (Syrie)

ՎԵՐՋԻՆ ՁԱԿԱՏԱՄԱՐՏԷՆ ՕՐ ՄԸ ԱՒԱՂ

1918, Փետրվար 24էն սկսեալ արդէն ճակատէն հայ զինուորները փախչելու սկսած էին:

Առաջքը առնել անկարելի էր, որովհետեւ չկուռելու որամադրութիւնը ընդհանուր էր, ինչպէս տեսան մեր ընթերցողները:

Փետրվար 26ի առաւօտը յանկարծ, մեզի լուր տըրուեցաւ, որ Թուրքը կը յառաջանայ և մեր կեդրոնի գօրքը կը նահանջէ:

Սա բոլորովին յանկարծակի էր, որովհետեւ 24ի իրիկունը ուղիղ Թէլէֆոնով գնդապետ Բէժանըէկովը խօսեցաւ ժենէրալ Անդրանիկի, որ ճակատը կը գտնուէր լաւագոյն դրութեան մէջ, զինուորներու կռուելու որամադրութիւնը բարձր է և առաւօտեան ժամը 5ին կը սկսի յարձակումը Թուրքերը քշելու առնուազն մինչեւ Ախկէչ:

Անդրանիկը հրամայեց յարձակումը ուշացնել մինչեւ կէս օր, մինչեւ ինք հնարաւորութիւն կ'ունենայ հրամայելու Ջնուսի և Գիրլիսի գծերու միաժամանակ յարձակում սկսելու:

— Ես անձամբ պիտի գամ ղեկավարելու կռիւները, ըսաւ Անդրանիկ Թէլէֆոնի վրայ, յայտնէ այս զինուորներուն:

Բէժանըէկօֆ հաժամայնեցաւ որ այդպէս լաւ կ'ըլլայ:

25ի գիշերը մենք առացանք հեռագիր մը Սմբատէն, որ հրաման կը խնդրէր Անդրանիկէն յարձակելու գիծի վրայ:

Անդրանիկ ուրախացաւ այս հեռագրին վրայ, բայց բարկացաւ, որ Սմբատը ժռռցած էր տեղեկացնել իր

ՕԴՆԷ ԴԻՒՆ ՓԷՋԻ ԵՒ ԱՍՏՂԸ ՔԻՉԻ ՊԻՏԻ ՕԳՆԷ

ԸՆՏԱՆԻՔԻ ԱՍՏՂԸ

(L'ETOILE du FOYER)

Առեւտրական և երկրագործական ժողովրդային վարկի հաստատութիւն

Անանուն ընկերութիւն.— դրամագլուխ՝ 3,000,000 ֆրնք. որ կրնայ 3.000,000,000 ֆրնք.ի բարձրացուիլ վարչական խորհուրդի պարզ որոշումովը:

Կեդրոնատեղի.— 137 Boulevard Sebastopol - Paris

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ Արեւելեան պետութեանց

Սալոյ Օքելի օճեմ, Պուրճ, Գէյրութ

ԵԼԵՒՄՏԱԿԱՆ ՃԻՒՂ

Աւանդի պարտաւորագրութիւնի

ՕԺԻՏ

Զրաշխատարեալ տոկոս 6%. Ակէ զատ մասնակցութիւն ընկերութեան շահերուն:

ԿԱԼՈՒԱԾԱԿԱՆ ՃԻՒՂ

ՎԱՐԿԵՐՈՒ ԲԱԺՈՒՄ

Կալուածի վրայ փոխառութիւնք՝

վճարելի 10—15—20 տարիէն. որոշուած պայմանաժամէն առաջ ուզողը կրնա՞ վճարել:

ԸՆԱՆԻՔԻՆ ԱՍՏՂԸ ընկերութիւնը ներկայիս 75,000է աւելի անդամ ունի: Մինչեւ 1 Ապրիլ 1931 Ընտանիքին Աստղը 135 միլիոն փոխ տուած է, գրաւով 500 միլիոնէ աւելի արժէք ունեցող անշարժ կալուածներու վրայ:

Ամէն բոքս կցութիւն ուղղել՝ B.P. 821, Beyrouth

AZTAG
JOURNAL QUOTIDIEN ARMÉN.
B. P. 587
BEYROUTH, Liban

Directeur-Propriétaire
HAIG BALIAN

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳԻՆ
ՍՈՒՐԻԱ տար. 550, Վ.ՑԱՄՍԵԱՅ 300 Ս. Դ.
ԱՐՏԱՍԱՀՄ. տրկ. 7, Վ.ՑԱՄՍԵԱՅ 4 տոլար

ԱԶԴԱԿ

ՕՐԱԹԵՐԹ

ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԳԻՏԱԿԱՆ

ازتاك
جريدة سياسية ادبية اقتصادية حرة

ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ ՅՈՒՆԻՍ 2 1932
ԳԻՆԸ ՀԱՏԸ 2.50 Ս. Դ.

ԱԶԳԱՅԻՆ ԳՐԱԴԱՐԱՆ ... 1931 ... ՀԱՅՈՑ ԿԻԼԻԿԻՈՅ

Զ. ՏԱՐԻ | Ամէն առաւօտ պէտք է ընել թերթիս ընթերցումն հացէն | Տնօրէն — Խմբագիր՝ ՀԱՅԿ ՊԱԼԵԱՆ | Չհրատարակուած ձեռագիրները չեն վերադարձուիր | Թիւ 68 (645)

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

ՈՒՇԱՑԱԾ ԶՂՋՈՒՄԸ

Երկու տարի առաջ Պէյրութէն Հարաւային Ամերիկա մեկնող որբէ մը, հրատարակութեան խնդրանօք ստացանք նամակ մը, խիստ ողբերգական բովանդակութեամբ։ Մեզի ծանօթ այս դժբաղդ որբը հազար անգամ անիծելէ վերջ օտարութիւնը, կ'աւելցնէ.

«Ա՜հ, անիծուած ըլլար այն օրը, երբ ես ոտք նաւ դրի այս հեռաւոր երկրին մէջ բաղդ փնտռելու համար: Ինչո՞ւ մտիկ չըրի ձեր խօսքերը եւ ինքզինքս կրակին մէջ նետեցի: Խնդրեմ այս նամակիս անկիւն մը շնորհեցէք ձեր թերթին մէջ, որ գոնէ ուրիշներ ալ չայրին եւ իրենք զիրենք չի յիմարացնեն: Բազմաթիւ երիտասարդներ կան հոս, որոնք ճամբու ծախք մը ապահովելու ետեւէ են: Անցած շաբաթ քիչ մը աւելի բաղդաւորներէն 10 հոգի կրցան վերադառնալ, իսկ մենք... ա՜հ դառն ճակատագիր. ինչո՞ւ կը հալածես մեզ... եւայլն:

Ժամանակին, երբ արտագաղթի հոսանքը այնքան ուժեղ էր դէպի Հարաւային Ամերիկաներ, և մանաւանդ Սուրիայէն և Լիբանանէն սկսած էր այդ շարժումը, բազմաթիւ անգամներ գրեցինք և ցոյց տուինք սպառնացող վտանգը և դժբաղդութիւնները։ Գրեցինք նոյն իսկ թէ մեր թշնամիներու կողմէ կազմակերպուած դաւադրութեան մը զոհը կ'ըլլանք, որովհետև հաստատուած էր որ կարգ մը շոգենաւային ընկերութիւններ կաշառուած էին մեր թշնամիէն, աժան գներով հայեր փոխադրելու համար դէպի հեռաւոր ափերը։ Հայ մամուլը առհասարակ ամէն տեղ բարձրացուց միևնոյն աղաղակը և արձագանգը եղաւ հասնող աղեկտուր ճիչերու։

Ի զո՜ւր սակայն, օգուտ չունեցան այդ բոլորը, և մեր հայրենակիցները, մեծ մասամբ երիտասարդութիւնը շարան շարան բռնեցին Հարաւային Ամերիկայի ճամբան, հոն աւելի բաղդաւոր ըլլալու յոյսով։ Օգուտ չունեցան նաև առաջին մեկնողներէն հասնող գգլուծի նամակները։ Անոնք որ մտադրած էին երթալ կամ դժգոհ էին իրենց վիճակէն, կանգ չառին։ առաջին կարաւանի փորձառութիւնը խրատ չեղաւ ուրիշներու։ Շատեր նոյն իսկ չհաւատացին և սխալ մեկնեցին հասնող անմխիթար լուրերը. կարծեցին որ Հարաւային Ամերիկայի հարուստ գանձերուն բաժնեկից չունենալու համար կը գրուին այդ յուսահատեցնող նամակները։ Եւ մեր մէջ արդէն ամենաուժեղ գիծերէն մէկն է անվստահութիւնն ու մեծամտութիւնը. ամէն մէկերնիս անձամբ, մեր գլխուն վրայ պէտք փորձենք, փորձանքէ փորձանք պէտք գլորինք, յետոյ զգջալու կամ հաւատալու համար։ Մամուլի զգուշացումներն ալ մեկնուեցան չարամտութեամբ, խրատներն ու ազդարարութիւնները լսող չեղաւ։

Եւ այս անխոհեմութեան և անհեռատեսութեան երեսէն քանի՜ հարիւր ընտանիքներ տուն տեղ քանդած, իրենց խնայած վերջին լումաներն ալ սպառած եւ մերկ ու անօթի նետուած են ովկէանոսի միւս ափը, ուր այժմ աղի արցունք կը թափեն, կ'անիծեն իրենց ճակատագիրը և վերադարձի ծախք կը մուրան: Տարագիր հայու ճակտի քրտինքով շահուած հացի և աղի դրամը ափերով կը նետուի օտար ընկերութիւններու սնտուկները, որոնցմով իւրաքանչիւր ընտանիք տարիներ կրնար ապահով կեանք մը վարել այս հիւրընկալ երկրին մէջ և գործի տէր դառնալ։

Այժմ արդէն անելի մատնուած են և' գաղթողները և' մնացողները։ Կեանքը անհամեմատօրէն անտանելի դարձած է ամէն տեղ եւ տնտեսական համաշխարհային տագնապը կ'սպառնայ բոլորին անխտիր։ Նոր գործի ձեռնարկել և նոր աշխատանք սահղծելու ետևէ ըլլալ, ոչ միայն դժուարին է, այլ կրնայ աւելի մեծ դժբաղդութիւններ պատճառել։ Յանդուգն և խրոխտ նախաձեռնութիւնը այս պայմաններու տակ օգուտ չի բերեր. ընդհակառակը աւելի զգոյշ և անհամարձակ գործելն է որ ապահովագոյնն է, գոնէ առևտրական հրապարակի վրայ։ Վերադարձի համար ճամբու ծախք մը փնտռող որբին ի՛նչ թելադրութիւն կարելի է ընել, երբ ամէն տեղ անորոշութիւն և անգործութիւն սկսած է տիրել։ Ճիշդ է անշուշտ որ նոյնը չեն պայմանները Ամերիկաներու և արևելեան երկիրներու մէջ. հոս դեռ աւելի դիւրին է ապրուստը և կեանքը տանելի. սակայն վաղուան անորոշութիւնը կ'զգուշացնէ մեզ թելադրութիւններ ընելու և նոր հրաւէրներ ուղղելու։

Իբրև ընդհանուր կարգախօս, կարելի է թելադրել մեր հայրենակիցներուն, ուր որ ալ գտնուին անոնք, անշարժ մնալ իրենց գտնուած տեղերուն վրայ և նոր արկածախնդրութեանց չի ձեռնարկել, կարծելով որ միայն իրենց գտնուած տեղն է անշահաբեր կամ տագնապալի։ Համատարած է ներկայ անգործութիւնն ու տագնապը։ Իսկ եթէ անպայման վերադառնալ որոշողներ կան, այդ երկիրը պէտք է ըլլայ Սուրիան կամ ֆրանսական գաղութները։

Կ'ըսենք անշարժ մնալ և բեռ չկապել, որովհետև երկրէ երկիր չուելով և ամէն տարի բեռ կապելով աւելի շուտ պիտի հալինք և պիտի լուծուինք համայնակուլ կաթսային մէջ։ Որքան շուտ և աժուր տուն տեղ ըլլանք և հաստատ բնակութիւն հիմնենք, այնքան աւելի երկար կ'ըլլայ մեր տոկալու ուժը։ Բացի Հայաստանէ, ուրիշ ոչ մէկ երկիր գաղթել և բախտ փնտռել անխոհեմութիւն է։ Ներգաղթը միայն կրնայ փրկել մեզ այս թափառական և անորոշ կեանքէ։

Իսկ այժմ խօսքը ձեզի է, հայրենակիցնե՛ր, որ հրատարակուած կոչերուն և թելադրութիւններուն արժէք չտալով Հարաւային Ամերիկաներ գաղթեցիք և այժմ կը նկարագրէք ձեր թշուառութիւնը, միջավայրին բազմապիսի անյարմարութիւնները և համատարած այլասերումը. ուշացած զղջում մըն է դժբաղդաբար, որուն դարմանը փնտռել դուրսէն, օգնութիւն աղաղակել ուրիշներուն ապարդիւն է։ Եթէ ուժ և դրամ ունիք, միևնոյն ճանապարհով վերադարձէք ձեր նախկին հայրենիքը։

ԱՆԳԼԻԱ ԵՒ ՖՐԱՆՍԱ ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ԽՆԴԻՐՆԵՐՈՒ ԴԻՄԱՑ

Պ. ՄԱՔՏՕՆԱԼՏԻ ԿԱՐԵՒՈՐ ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Լոնտոն.— Լօսիմաութի մէջ «Տէյլի Մէյլի» հետ ունեցած մէկ տեսակցութեան ընթացքին, Պ. Ռամսէյ Մաքտօնալտ յայտարարութիւն մ'ըրաւ որուն համաձայն Լօզանի խորհրդաժողովին Բրիտանական պատուիրակները կարելի եղածին չափ պիտի պնդեն եղեր ոչ միայն պարտուց և հատուցմանց խնդիրներուն քննութեան համար, այլ նաև քայքայուելու վրայ եղող միջազգային վաճառականութեան վերթերբերալ առաւել կարևոր խնդրին քննութեան համար։

Պ. Մաքտօնալտ ըսաւ թէ խնդրոյ առարկայ է միջազգային հարց մը զոր առանձինն լուծելու համար ոչ մէկ ազգ ի վիճակի չգտնուիր, և յոյս յայտնեց նա որ Լօզանի խորհրդաժողովը արիաբար մերձենայ այդ հարցին։

Վարչապետը հաղորդեց թէ ինքը որոշած է Լօզան երթալ, նկատելով որ ինքը այն կարծիքը ունի թէ հոն ծեծուելիք խնդիրները կենսական հանգամանք մ'ունին Մեծն Բրիտանիոյ տնտեսական ապագայ կացութեան տեսակէտով։

Ակնարկելով Մեծն Բրիտանիոյ կացութեան, վարչապետը յարեց թէ հակառակ դժուարութեանց, տագնապը, իրականին մէջ, նուազ վնասելու վրայ է Մեծն Բրիտանիոյ քան թէ ոևէ ուրիշ երկրի։ Մենք չենք գտնուիր տակաւին մեր դժուարութեանց վախճանին մէջ, ըսաւ նա, բայց անոնք որ պինդ սիրտ ունին և հաստատակամ են, կատարելապէս յոյս ունին յաղթանակելու համար դժուարութեանց։

«Տէյլի Մէյլ» կը համարէ թէ վարչապետին էնթէրվիուն յայտարարութիւն մըն է ի նպաստ Լօզանի խորհրդակցութեանց համաշխարհային վաճառականութեան վերաբերեալ խորհրդաժողովի իր փոխուելուն։ Թերթը կ'ըսէ թէ այս բանը կրող է բոլորովին փոխել խորհրդաժողովին նկարագիրը և Միացեալ Նահանգները առաջնորդել «դիտողէ» աւելի բան մը ըլլալու։

Տագնապը այնպիսի աւերներ կը գործէ Գերմանիոյ մէջ, կըսէ Թերթը, որ Տօքթօր Պրիւնինկը քշել տանիլ կ'սպառնայ նա: Թէպէտեւ պաշտօնական շրջանակները լաւատես են, իր հրաժարելուն կարելիութիւնը նկատի առնուած է բազմաթիւ շրջանակներու մէջ։

Ֆրանսայի մէջ նաեւ, հաւանական վարչապետը, Պ. Հէրիօ, հասկցնել ուզած է թէ յառաջիկայ կառավարութիւնը կրնայ հարկադրուած լինել նուազ ժողովրդական եղող միջոցներու ձեռնարկելու՝ վերահաստատելու համար հանրային վարկը, մինչդեռ նշանակալից թելադրութիւն մը կատարուած է Պ. Բէնլըվէի կողմէ որուն անունը առաջ կը քշուի իբրեւ յառաջիկայ պատերազմական նախարար։ Պ. Բէնլըվէ կարծիք յայտնած է թէ պատերազմական պարտուց և հատուցումներու նկատմամբ լաւագոյն լուծումը եղած պիտի ըլլար ամբողջական ջնջումը, և թելադրած է նա, արգիլելու համար որ այս կերպով փլկուելիք Գերմանիան վտանգաւոր մրցակից մը լինի, որ կազմուի տեսակ մը միջազգային հաշուեկցութեան յատուկ ֆոնտ որը պիտի ապահովէ տնտեսական ֆէյր փլէյի (խաղի մէջ ուղղամտութիւն) պահպանումը բոլոր երկիրներու մէջ։

Միեւնոյն ժամանակ, կը հաղորդուի թէ փոխանցումներու համար մորաթորիումի մը Վիէննայի մէջ հրատարակուիլը կախակայուած է սպասելով այն ժողովին վախճանին որը այժմ Փարիզի մէջ կը գումարուի ընդմէջ Ազգերու Դաշնակցութեան Կոմիտէին պատուիրակներուն և զանազան կառավարութեանց փորձագէտներուն, կեդրոնական Եւրոպայի ելեւմտական կացութիւնը քննութեան ենթարկելու նպատակաւ։ (Ռ. Գ.)

ԻՏԱԼՕ-ԹՐՔԱԿԱՆ ԽՕՍԱԿՑՈՒԹԵԱՆՑ ՇՈՒՐՋ

Հռոմ.— Թուրքիոյ վարչապետին և արտաքին գործոց նախարարին Հռոմ այցելութեան հեռանալօք, զեկոյց մը հրատարակուեցաւ։

Սոյն զեկոյցի մէջ, կըսուի թէ խօսակցութիւնները ընդմէջ պրն. Մուսոլինիի, Ըսմէթ փաշայի և Ռիւշտի պէյի մասնաւորապէս մտերմական հանգամանք մ'ունեցան, և սոյն խօսակցութեանց նիւթ կազմեցին միջազգային զանազան քաղաքական և տնտեսական խնդիրներու քննութիւնը, ինչպէս նաև իտալիան եւ Թուրքիան ուղղակի կերպով շահագրգռող խնդիրներու քննութիւնը։ Երկու կառավարութեանց տեսակէտներուն նոյնութիւնը երևան եկաւ ինչ որ կարելիութիւն կուտայ յուսալու որ օգտաւէտ գործակցութիւն մը առաջ պիտի գայ աշխարհի խաղաղօրէն վերականգնումին գործին եւ արևելեան Միջերկրականի կայուն դրութիւն մը ստանալուն համար։

Երկու կառավարութիւնները որոշեցին բազմացնել իրենց բարեկամական շփումները միանգամայն ծաւալելով առևտրական փոխանակութիւնները։

Իտալօ թրքական խառն յանձնախումբ մը պիտի կազմուի մօտերս, այս նպատակաւ։

Ժընէվէն կը հեռագրուի «Էլ Ահրամ»ի.

Ժընէվ.— Այն խաղաղասիրական ոգին որ տիրեց իտալօ-թրքական բարեկամութեան արտայայտութեանց միջոցին սքանչելի տպաւորութիւն մը առաջ բերաւ Ժընէվի շրջանակներու մէջ որոնք համակրութեամբ կը հետևին Արևելեան Միջերկրականի մէջ ընդհանուր մերձեցում մը առաջ բերելու համար կատարուած աշխատանքին։

Այսու ամենայնիւ, Հռոմի ճառերը չեն փարատեր թուրք նախարարներուն Մոսկուա ըրած ճամբորդութեան առաջ բերած մտահոգութիւնը։

Կը հաստատուի, իրապէս, թէ սովիէթական ղեկավարները խիստ ճնշում մը բանեցուցած են Թուրքիոյ Ազգերու Դաշնակցութեան մէջ մտնալը արգիլելու համար։

Թուրքիոյ Ազգերու Դաշնակցութեան մէջ ընդունելութեան խնդրոյն շուրջ Լիտվինոֆ կիւրիի հետ կը խորհրդակցուի միշտ կիսապաշտօնական ուղիով մը։

Ժընէվի մէջ խօսակցութիւնը կը վարուի, ոչ թէ դիւանագէտներու կողմէ, այլ զինուորական պատուիրակութեան անդամներուն կողմէ որոնք անձնական յարաբերութեան մէջ կը գտնուին Մ. Թէֆֆիքին հետ։

Թուրքերը առաջուան պէս չեն պահանջեր որ իրենց համար տևական կամ կէս-տեւական աթոռ մը խոստացուի Ազգերու Դաշնակցութեան խորհուրդին մէջ բայց անոնք կուզեն որ իրենք չներկայանան իբրև թեկնածու, այլ ուղղակի կերպով հրաւիրուին Ազգերու դաշնակցութեան կողմէ։

Թուրքերը բանակցութիւնները փութացնելու փափաքող չեն երևար շատ, որովհետև նախամեծար կը համարեն սպասելու զինաթափութեան խորհրդաժողովին արդիւնքներուն և տնտեսական ընդհ. տագնապին Ժընէվի հաստատութեան վրայ ունենալիք անդրադարձումներուն։

Թուրքերը խոյս պիտի տան Ազգերու Դաշնակցութեան մէջ մտնալու երբ տեսնան որ անոր հեղինակութիւնը նուազի։

ՔՐՈՆԻԿ

ԹՂԹԱԽԱՂԸ

Ա.

Ընկերային հիւանդութիւններէ մին, որ դարաւոր գոյութիւն մ'ունի ազգերու մէջ, և որ ամենէն մեծ աւերներն է գործած, նիւթապէս և բարոյապէս։ Լիբանան մէկն է այն միջավայրերէն, ուր թղթախաղին չարաղէտ արդիւնքները կը տեսնուին ամէն օր, և ուր տիրող կառավարութիւնն անգամ, հակառակ իր ջանքերուն, դեռ չէ կրցած դարմանել այդ տարափոխիկ հիւանդութիւնը, ուրկէ վարակուած են նշանաւոր ընտանիքներու տիկիններ, ծերեր, երիտասարդներ։ Ժամանակին Պալզագ ըսած էր, թէ «ապագայ խարդախ մը կ'ապրի այն մարդուն մէջ, որ իր ամբողջ հարստութիւնը կը վտանգէ խաղաթուղթի մը վրայ։ Շատ մը մարդիկ կը պաշտեն այն կիները, որոնք թղթախաղ խաղալու պէս ուրիշները հրապուրելու խաղը կը խաղան»։ Ստոյգ է, թէ Պալզագէն առաջ ու իր օրերուն ալ թղթախաղը իր աւերիչ դերը կը խաղար, բայց այսօր աւելի գէշ գոյներով կը ներկայանայ ան, քան երբեք։ Առաջ թղթախաղը աշխարհիկ և մեծահարուստ դասակարգի մը առանձնաշնորհումն էր. այսօր դասակարգ գոյութիւն չունի անոր համար. ամենէն հարուստէն մինչև ամենէն աղքատը վարակուած են անկէ։ Ոմանք կը խաղան, կ'ըսեն, ժամանցի ու հաճոյքի համար, իսկ մեծամասն մասը կը խաղայ շահու նպատակով: Թղթախաղին հետ աւելցած են տուներու բարոյական և նիւթական քայքայումը, և անձնասպանութիւնները չատեր խաղամոլութեան հետևանք եղած են։ Ի զուր չէր որ Սբէնսըր գրած է. խաղամոլութեան մէջ «ընդունուած բարիքը ի գործ դրուած ո'և է ջանք չի ցուցներ, բայց շահողին երջանկութիւնը կորսնցնողին թշուառութիւնը ցոյց կուտայ։ Ուստի խաղամոլութիւնը էապէս հակընկերական է. կը խանձէ համակրութիւնը, խիստ եսասիրութիւն մը կը մշակէ, և յառաջ կը բերէ վարքի ու բարքի ընդհանուր վատթարացում»։

Հինէն ի վեր խաղամոլներու դասակարգին մէջ բարքի այդ վատթարացումը կատարեալ եղած է։ Խարդախութիւն և գողութիւն ճարպիկութիւն նըկատուած են։ Համայնագիտարանի հեղինակները, որոնցմէ փոխ կ'առնունք թղթախաղի մասին մեր պատմական ծանօթութիւնները, կ'ըսեն, թէ «խաղի մէջ խարդախութիւնը, ինչպէս Լակեդիմոնացիներուն մօտ գողութիւնը, ապացոյց մըն է ճարպիկութեան եւ մացիութեան։ Ամենամեծ Պարոնները (seigneurs) զերծ չէին անկէ, ինչպէս ցոյց կուտան կրամօնի կոմսին Յիշատակները, և նոյն իսկ կ'երևի թէ խարդախութեան այս սովորութիւնը արգելք մը չէր սրբացումի, ինչպէս կարելի է տեսնել Սուրբ Ֆրանսուա Տը Սալի օրինակէն»։

Ինչպէս ըսինք հին ատեն թղթախաղը մենաշնորհն էր եղած մեծամեծներուն։ Թագաւորական պալատէն հետզհետէ տարածուեցաւ կոմսերու և դուքսերու շրջանակին մէջ, և Լուդովիկոս ԺԴ.ի օրուան Ֆրանսան պժգալի ցուցադրութիւն մըն է խաղամոլութեան։ Խաղատուները (tripot) անհամեմատօրէն շատցան։ Մեծամեծներ իրենց բնակարանները խաղատուներու վերածեցին, ապօրէն շահերով յղփանալու համար։ Անգղիացի ճանապարհորդ մը կը պատմէ, թէ Լուդովիկոս ԺԴ. կատաղի խաղացող մըն էր, և չափազանց մեծ գումարներ կորսնցուցած խաղի մէջ։ Բայց եկաւ ժամանակ մը, երբ ինք ստիպուեցաւ քաշուիլ թղթախաղէն, իր տեղը տալով իր հօժանուհիին, Մատամ տը Մոնթէսփանի։ Կատաղի խաղացող Մատամ տը Մոնթէսփան իր ցոփ կեանքին միացուց թղթախաղի մոլութիւնը, և կերպով մը Ֆրանսական արքունիքին սնանկութեան պատճառ դարձաւ։ 1679 Յունվար 13ին կոմս Տը Ռէպիւթաք, կը գրէ. «Մատամ տը Մոնթէսփանի խաղամոլութիւնը այնքան չափազանցութեան հասաւ, որ 500 հազար ֆրանքի կորուստները սովորական էին։ Ծնունդի օրը երեք ու կէս միլիոն կը կորսնցնէր. ան երեք քարդի վրայ մէկ ու կէս միլիոն խաղաց և շահեցաւ»։ Ուրիշ անգամ մը մէկ գիշերուան մէջ իր կորսնցուցած 5 միլիոն ֆրանքը նորէն շահեցաւ։ Եւ կ'աւելցնէ. «որովհետև այս դրամը Լուդովիկոս ԺԴ.ի գրպանէն կ'ելլէր միշտ, զարմանալի չէ՛ եթէ թագաւորական գանձը շատ անգամ սպառած կ'ըլլար։ Անգամ մը թագաւորին եղբայրը իր խաղի պարտքերը վճարելու համար պարտաւորուեցաւ իր գոհարները գրաւի դնել»։

Եւ եթէ հին ատեններ թղթախաղը չկրցաւ ժողովրդականանալ, պատճառը սա էր, որ ժողովուրդի նիւթական կարողութենէն շատ վեր էր ծրար մը խաղաթուղթ գնել։ Տարապայման սուղ էր խաղաթուղթին գինը։ Կարոլոս վեցե- [illegible] հաշիւը կը պատրաստէ, շատ խոշոր գումար մը կը դնէ հաշուեցուցակին մէջ, թագաւորին համար պատրաստուած ծրար մը խաղաթուղթին համար, որ շինուած էր «ոսկիով և զանազան գոյներով»: Լուդովիկոս ԺԴ.ի համար պատրաստուած խաղաթուղթերը փորագրուած էին սատափի վրայ։

Շատեր այնպէս կը խորհին, թէ խաղաթուղթը հնարուեցաւ միմիայն Կարոլոս վեցերորդ թագաւորը զբօսցընելու համար։ Մինչ այսօր հաստատուած է, թէ Ֆրանսայէն առաջ, թղթախաղը ծանօթ էր, Սպանիացիներուն, Իտալացիներուն և Գերմանացիներուն, և ԺԶ. դարուն, ճամբորդ մը, Փասքասիոս Ժիւսթոս, կը պատմէ, թէ Սպանիոյ մէջ փարստխներով քալէ, հաց ու գինի պիտի չկրնաս գտնել տեղ մը, մինչ ամենէն խեղճուկ հիւղակին մէջ խաղաթուղթ պիտի գտնես։ Այն ատեն Սպանիացիները թղթախաղ կը խաղային ծառի տերևներով, և իրենց այդ սովորութիւնը մացուցին Ամերիկա, Իտալիա եւ այլուր։ Կը կարծուի թէ թղթախաղը Սպանիայէն Ֆրանսա բերաւ ԺԴ. դարուն կամ աւելի ճիշդը 1375—1376ին, Տիւկէսքլէն, որ արշաւանք մ'ըրաւ Փէտր Անգութի դէմ։ Եւ անոր ապացոյց կը նկատեն Փարիզի վերատեսուչին (prevot) 1397 Յունվար 22ի հրամանագիրը, որով արհեստաւոր դասակարգին կ'արգիլէ թղթախաղը, և ուրիշ խաղեր։

Մինչև 1423 խաղաթուղթերը ձեռագիր գրքերու նման ձեռքով կը պատրաստուէին ու կը ներկուէին, և այդ պատճառով չափազանց ալ սուղ էին։ Միլանի դուքս, Վիսքոնթի 1500 ոսկի վճարեց Ֆրանսացի նկարիչի մը, մէկ ծրար խաղաթուղթի համար։

Գերմանական փորագրութիւնն էր, որ յետոյ ժողովրդականացուց խաղաթուղթին արժէքը, և թղթախաղին ընդհանրացումը:

Յաջորդով պիտի խօսինք խաղաթուղթի նկարներու ծագման մասին։

ԴԻՏՈՂ

Լաւատեղեակ շրջանակները կաւելցնեն թէ թուրք կառավարութիւնը իրարու պիտի կապէ եղեր ընդունելութեան խնդիրը և իրեն վարկ բանալու խնդիրը ըլլայ Ժընէվի միջոցաւ ըլլայ ուղղակի պետութեանց կողմէ։

Ամէն պարագայի տակ, Թուրքիոյ մուտքը յառաջիկայ Սեպտեմբերին մէջ երթալով նուազ հաւանական կը դառնայ, մանաւանդ որ զինաթափութեան խորհրդաժողովը առիթ պիտի ընծայէ Թուրքիոյ քուլիսներու մէջ մասնակցելու Ժընէվի բոլոր բանակցութեանց և այս կերպով ամրապնդելու իր յարաբերութիւնները զանազան պետութեանց հետ ինչպէս որ ըրաւ նա Ռուսիոյ և Իտալիոյ հետ։

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ 3րդ էջ)

ԿԱՏԱԿԵՐԳՈՒԹԻՒՆԸ ԿԸ ՇԱՐՈՒՆԱԿԷ...

Ժամանակի ընթացքին մէջ կ'ապրինք որ յղի է ամէն տեսակ անակնկալներով։ Նորէն աշխարհ մատնուած է քաոսային վիճակի մը, անորոշութիւն և անստուգութիւն կը տիրէ տնտեսական և քաղաքական աշխարհի մէջ։ Անվստահութիւնը բոյն գրած է իւրաքանչիւր կառավարութեան անհնաչ սրտին մէջ, անվստահութիւնն մը որ մահացուցիչ է աշխարհի բարօրութեան և խաղաղութեան։ Վաղուդի կծու հոտ մը կը ծաւալի մարդկային ոլորտին մէջ, մարդ չի գիտեր ուրկէ կուգայ, բայց կ'զգայ, բնազդը քիչ անգամ կը խաբուի։ Խաղաղասիրական և ոչ-յարձակման դաշնագիրներ, յուդայական հաշտարարներ ամէն օր կը կրկնուին քաղաքական բեմին վրայ։ Խորհրդաժողովներ, դիւանագիտական այցելութիւններ, հասարակ բաներ դարձած են։ Պատերազմի ուրուականը կը սարսափեցնէ բոլոր տէրութիւններն ալ։ Անոնք հսկայական պատրաստութիւններ կը տեսնեն դիմագրաւելու համար այդ ահռելի հրէշը։ Ամէնքը կը սպասափին անկէ, բայց ոչ մէկը կարող է արգելք հանդիսանալ. անոր յառաջխաղացման վտանգը դէմոկլեան սուրի մը պէս կը ճօճի իրենց գլխուն վրայ՝ սարսեցնելով իրենց բոլոր էութիւնը, և երբեմն կը հարկադրէ զանոնք բռնազբօսիկ չարժումներ տեղեկելու, կը գուժարուին հաւաժողովներ, մեծաչուն ճառեր կը խօսուին, թերթեր կը չեչգուրին, կը համբուրուին, կ'եղբայրանան, դաշինքներ կը կնքուին...

Այս ծեր աղուէսները, դիւանագետները, կը խօսին բաներ որոնց իրենք չեն հաւատար, վստահ ըլլալով որ դիմացինը այնքան խեղճ ու կրակ չէ որ կուլէ իրենց կեղծիքները, բայց կ'ըսեն...

Շատ անգամ այս տեսարանները այնքան չանդուզն կը դառնան որ կը մատնեն իրենք զիրենք, Լիթվինօֆ, Ս. Միութեան արտաքին գործոց կոմիսարը, ներկայիս Ժընեւի գուժարուող Զինաթափութեան Խորհրդաժողովին մէջ, և նախկին նախապատրաստական համաժողովին մէջ ինչ ինչ յետին ժամերով միշտ կ'առաջարկէ «բոլորովին ջնջել ապառազինումը» և աշխարհը դրախտի վերածել. բայց այս «խաղաղասէր» լիազօր ներկայացուցիչին երկրին մէջ սպառազինումը և պատերազմի պատրաստութեան թափը միւս երկրրդրու քաոսապատին է, ան թիւով ամենամեծ բանակը կը պահէ և կը չանայ արդիացնել զայն...

Թիւրքիա վերջերս նոյն խորհրդաժողովին մէջ այնպիսի անիրականալի առաջարկ մը ներկայացուց որ ինք և համայն աշխարհ չատ լաւ կը հասկնար այդ առաջարկներուն ոչ միայն անգործնականութիւնը այլ նաև անկարելիութիւնը...

Թիւրքիա, արբանեակ Ս.Միութեան և Իտալիոյ, նորէն իր 2անդի դժուարին դերը սանձնած է։ Արտաքին գործոց Նախարար Րիշտու պէյ, իրենց մեծ և խաղաղասիրական քաղաքականութեան վրայ կը ճառէ լրջօրէն երբ զօրքեր կը հաւաքմբուին Միւրիական սահմանին վրայ, երբ դեռ փոքր և ճնշուած ազգերու գոյութեան իրաւունքին հետ կը խաղայ Մօնկօլեան արիւնուչ թեզը, և՝ ահա 64 տէրութեանց ներկայացուցիչներ, «քաղաքակիրթ» աշխարհի լիազօրներ, 1,700,000 մարդոց ճակատագրին հետ խաղցողներ կը մարտեն այս լուսանքները գիտակցաբար...

Ամէն տէրութիւն և նաեւ անհատ չհնչել կուզէ ի վնաս ուրիշին։ Անգլիա, Մ. Նահանգներ և Իտալիա կ'առաջարկեն որ բոլորովին ջնջուին սուզանաւերը, անոնք չատ լաւ գիտեն որ իրենց միլիոններ արժող մարտանաւերը չատ դիւրութեամբ կրնան բնաջնջուիլ Ֆրանսական և Ճաբոնական սուզանաւերէ պատերազմի մը ընթացքին, և նախազգուշութիւններ կ'առնեն արգիլելու հասար զանոնք, բայց Ֆրանսա և Ճաբոն կ'ընդդիմանան գիտնալով որ այդ իրենց համար մահու և կենաց խնդիր է...

Ճաբոն ներկայ քաոսային վիճակէն օգտուելով առանց պաշտօնական պատերազմ հռչակելու, իր քաղաքացիներու իրաւունքները չինացի հիւլէզակներէն պաշտպանելու պատրուակին տակ անցած տեպտեմբերէն իվեր հետզհետէ կը գրաւէ նոր հողեր Մանչուրիոյ և նոյնիսկ Զինաստանի մէջ։ Ճաբոնի հաւար բոլոր Զինացի զինուորները չեզուգներ են և այն դեռ կը չարունակ իր յառաջխաղացումը առանց ամենադոյզն արգելքի հանդիպելու մեծ տէրութիւններու կողմէ... Չէ որ իրաւունքը միշտ զօրաւորին է...

Պարզապէս և լաւատես մարդիկ կը հաւատան որ փոխադրութեան միջոցներու չնորհած դիւրութեամբ, և քաղաքակրթութեան հսկայաքայլ յառաջխաղացման չնորհիւ դիւանագիտութիւնը արմատական փոփոխութիւններու ենթարկուէր և աւելի անկեղծ դարձած է. պետական մարդոց երես երեսի ժրպտալից և անկեղծ տեսակցութիւնները իրենց մեծ չոյսեր կը ներչնչեն, անոնք հակամէտ են ժողովել թէ՝ կատակերգութիւնը «քաղաքակիրթ» մարդկութեան հանդիսատեսութեամբ։ Այնքան ատեն որ անձնասիրութիւնը և չովինիզմը բոյն դրած է մարդոց հոգիներուն մէջ, անկարելի է ոեւէ արժատական բարեփոխութիւն սպասել աշխարհի վրայ և մենք միշտ ականատես պիտի ըլլանք նորանոր կատակերգութիւններու բեմադրութեան...։

Հալէպ — Մ. ԱՐՍԼԱՆԵԱՆ

ՊԱՐՍԿԱԿԱՆ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ

ԱՆՈՒՆԴ Ի՞ՆՉ Է ՍԻՐԱՀԱՐ

Գացի ըսի բժիշկին որ «հիւանդ եմ ես,
Դիշեր ցերեկ վրկուած եմ քաղցը քունէս,
զարմանն ի՞նչ է»։
Բժիշկն իմ բազկերակիս լաւ նայեցաւ,
«Մաքուր սէրէդ ի զատ բան մը չունիս, ըսաւ,
Սիրո՛ւհդ ո՞վ է»։
Իսկոյն գացի տարփուհիիս, ըսի, Նէրա,
«Սրտիկիս մէջ սիրո՛յդ համար կսկիծ մը կայ,
Դեղդ ի՞նչ է»։
«Դուն, ո՞ր վիշտակիրն ես, ըսաւ, նայիմ,
Շրթայիս մէջ հարիւր սիրահարներ ունիմ,
Անունդ ի՞նչ է»։

Պարսկերէնէ թարգ.՝
Մ. Գ. ԶԱՏԼՐՃԵԱՆ
13 Մայիս 1932

ՀԱՅԿ ՓԱՀՐԻ

ՔԱՌԱՍՈՒՆՔԻ ԱՌԹԻԻ

ԹԱՐՄ ՀՈՂԱԿՈՅՏԻ ՄԸ ԱՌՋԵԻ

Թուղթին վրայ ճերմակ
Էջ մը սարսռուն,
Կամ գանկերու ցակ
Հոլլերն յուսերուն,
Կը ձուլեն յըսցակ՝
Ցիսացակեն ացնուն...։
Ու քող ացապակ՝
Նկարն այս սիրուն,
Զօն բլլալ՝ օյսակ
Թարգման սիրտերուն.
Զօնը՝ յիսացակ
Ացձայն բայց խօսուն։

1912ին Միսաք Մեծարենցի Սեբաստիոյ մէջ գրի առած վերոյիչեալ ցուցակի մէջ գրի առած վերոյիչեալ ցուցակի մէջ գրի առած վերոյիչեալ ցուցակի

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ԳԵՐՄԱՆ ԴԱՀԼԻՃԸ ՀՐԱԺԱՐԱԿԻ

ՆԱԽԱԳԱՀԸ ՍԿՍԱՒ ԽՈՐՀՐԴԱԿՑՈՒԹԵԱՆ

Պէրլին 30 Մայիս.— Պ. Պրիւնինկ դահլիճի հաւաքական հրաժարականը ներկայացուց հանրապետութեան նախագահ Մարաջախտ Հինտէնպուրկին։

Նախագահը սկսաւ խորհրդակցութեանց եւ ընդունեց կուսակցապետերը, մասնաւորաբար Պ.Պ. Հիթլէրը եւ Հիւկէնպէրկը։

ՀՆԴԿԱՍՏԱՆԻ ԽՌՈՎՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Մահմետականներ եւ Հնդիկներ զիրար կը ջարդեն Պօմպէյի մէջ

Պօմպէյէն կը հեռագրուի «Էլ Ահրամ»ի

Պօմպէյ 29 Մայիս.— Մահմետականի մը հնդիկներու կողմէ կրած յարձակումին հետեւանքով, միջցեղային խռովութիւնները վերսին սկսան պօմպէյի մէջ։ Ոստիկանութիւնը որ աչալուրջ կը հսկէր անմիջապէս ձեռնարկեց պետ եղած միջոցներու՝ արգիլելու համար կռիւներու ծաւալումը։ Քարերու հարուածներով կատարած մի քանի յարձակումներ տեղի ունեցան, այսուամենայնիւ։ Մէկ հոգի սպանուեցաւ եւ հատ հոգի ալ վիրաւորուեցան ամբողջ կռուի օրը։

Հանդարտ անցնող գիշեր մը վերջ, նկատելով որ գիշերը դուրս ելլալ արգիլուած է, միջցեղային խռովութիւնները վերսին սկսան այս առաւօտ եւ յարձակումներ աւելի բուռն եղան քան երէկ, հակառակ ոստիկանութեան եւ բանակի խստութեան որոնք կրակ բանալ սպիպուեցան մէկէ աւելի անգամներ։

Երէկուան պէս խաղաղութիւնը վերահաստատուեցաւ իրիկնամուտին միայն Այս օրուան միջոցին, վեց հոգի սպանուեցան եւ 63 հոգի ալ վիրաւորուեցան։

ԽՈՐՀՐԴԱՒՈՐ ՄԱՐԴԸ

Լօրս Քիչների վաճուան պատճառ եղած ըղալը յայտնող ակռան ձերբակալութիւնը

Նիւ—Եօրք։— «Լօրտ Քիչները սպաննող մարդը», ահա վերնագիրը օրագրութեան մը որ գտնուեցաւ հոս ձերբակալուած մարդու մը քով, եւ կը կարծուի թէ այս մարդը նախկին լրագրող մըն է որը Անգլիոյ դէմ կռուեցաւ Թրանսվաալի պատերազմին միջոցին։ Այս մարդը միջազգային արկածախնդրի մը համբաւը ունի. անիկա 1919ին ձերբակալուեցաւ Միացեալ Նահանգներու մէջ, բայց յաջողեցաւ մէկքանի փախչիլ սաւառնակի մը մէջ։ Անիկա փնտռուեցաւ, 1919ին անգլ. իշխանութիւններու կողմէ որոնք կը կասկածէին անոր մասին թէ պատճառ եղած էր անգլ. շոգենաւի մը հրկիզման։

Օրագրութիւնը կը պարունակէ Օրքնիզի քարտէս մը որուն վրայ կը գտնուի խաչանիշ մը եւ սոյն խաչանիշին քով գրուած են «Քիչները սպաննեցի հոս» բառերը։

Նշանակուած վայրը «Հմմը շայբ» յածանաւին ընկղմած վայրն է մօտաւորապէս։

Երբ որ այդ մարդը ձերբակալուեցաւ 1919ին Միացեալ Նահանգներու մէջ, ամբաստանուեցաւ նա պայթուցիկ նիւթեր պարունակող խորհրդաւոր տուփեր բեռցուցած ըլլալուն համար Թէնիսըն շոգենաւի վրայ որը ընկղմեցաւ յետոյ պայթիւնի մը հետեւանօք։

Նիւ Եօրքի մէջ ձերբակալուած յոտնաւոր Ծրից Տիւքէն չէ եղեր

Ռէյը։— «Ռէյի Արկիւս» կը հրատարակէ հանգուցեալ զօր. Գօթայի որդի հարիւրապետ Լուի Գօթայի մէկ նամակը որով կուրանայ նա թէ Նիւ—Եօրքի մէջ ձերբակալուած միջազգային լրտեսը հարիւրապետ Ֆրից Տիւքէնը եղած ըլլայ։

Հարիւրապետ Գօթա կը յայտարարէ թէ Ֆրից Տիւքէն որ մեծ բարեկամ մ'եղած էր Գօթա ընտանիքին գնդապետ եղաւ գերմանական բանակին մէջ եւ յետոյ, բանական ժամանակ ետքը, զօրավար եղաւ ու մէքսիկան բանակին մէջ եւ ատրճանակի հարուածէ մ'սպաննուեցաւ սրճարանի մը մէջ։ (Ռ.Գ.)

Նիւ—Եօրք։— Այն մարդը որ կը կարծուի թէ հարիւրապետ Ֆ. ից Տիւքէնն է իր ձերբակալութեան դէմ կը բողոքէ անդադար, յայտնելով թէ ինքը զոհ է ինքնութեան վերաբերեալ սխալի մը։ Անիկա յայտարարեց թէ ինքը Գրէվէն կը կոչուի եւ այցելութեան համար Միացեալ Նահանգներ եկած Անգլիացի մը։ (Ռ.Գ.)

Պէրլին 30 Մայիս.— Նախագահ Հինտէնպուրկ երէկ ընդունեց վարչապետ Պրիւնինկը որը իրեն պարզեց քաղաքական կացութիւնը։ Պ. Պրիւնինկի նախագահի տուած բացատրութիւնները պիտի շարունակէին այսօր կէսօրին, բայց ժամը 11.30 նախարարները ժողով մը գումարեցին խմբագրիլու համար իրենց հրաժարականը։

Պէրլին 30 Մայիս.— Նախագահ Հինտէնպուրկ երէկ ընդունեց Ռայխսթագի նախագահը եւ Սօցիալ Տէմօքրաթ կուսակցութեան պետը։

Մարաջախտ Հինտէնպուրկ բացայայտորէն ըսած է Պ. Պրիւնինկի թէ ինքը կը փափաքի դէպի այ ուղղութիւն մը տալ գերմանական ընդհ. քաղաքականութեան։

Երէկուան եւ այսօրուան անցուդարձերու հետեւանօք, կեդրոնի կուսակցութիւնը շատ քիչ տրամադիր կ'երեւայ մասնակցելու համար, պատրաստութեան վրայ գտնուող քամպինէզօնին։

Ծառաջիկայ դահլիճը Հինտէնպուրկի դահլիճ մը պիտի ըլլայ ով որ ալ ըլլայ անոր պետը եւ պիտի կազմուի Հինտէնպուրկի վստահութեան արժանի անձերէ։

Պէրլին.— Տարածայնութիւն կը շրջի թէ վարչապետ Պրիւնինկ նախագահ Հինտէնպուրկի ներկայացուցած է դահլիճի հրաժարականը։
Իբր թէ նախագահը վերապահած է իր որոշումը, բայց այն կարծիքը կը տիրէ քաղաքական շրջանակներուն մէջ թէ շատ քիչ են դահլիճի շարունակելուն շանսերը։

Գերմանական յաջորդ դահլիճը Կացութիւնը Ծայրագոյն Արեւելքի մէջ

Լոնտոն.— Խօսելով այն էնթէրվիւի մասին զոր Լոնտոնի ճափոնական դեսպան պրն. Մացուէյրա ըսած է գերմանական թերթի մը Ժրնեվի թղթակցին եւ որուն ընթացքին ճափոնական դիւանագէտը իմիգինիէր սկեպտիկ յայտարարած է ուսս. ճափոնական վիճի մը հետ անկարին մասին, «Մանչեսթըր Կարտեան» կը գրէ. «Ծայրագոյն Արեւելքի եւ Մանչուրիոյ մէջ ուղեգրած իր ընդհ. հաղաքականութեամբ ճափոն խղճմտօրէն յարգէ՞ց միքէ Քէյլօկի դաշինքին ջրամադրութիւնները որպեսզի ռուսիան այս դաշինքը ճկասէ իբրեւ իրեն ամէն տեսակ ապահովութիւն ընծայող դաշինք մը ճափոնի կողմէ կատարելիք պատահական յարձակման մը դէմ։»

Հեռաձայնով խօսակցութիւններ Մոսկուայի եւ Սթիմսընի միջեւ

Լոնտոն.— Կը կարծուի թէ այն խօսակցութիւնները զոր պրն. Մաքտոնալտ անթել հեռաձայնով կատարեց պրն. Սթիմսընի հետ դարձած են Ծայրագոյն Արեւելքի կացութիւնը ճնշելու համար պատրաստ ունեցող խորհրդաժողովին մասնակցելու համար ճափոնի կողմէ պետութեանց ուղղուած հրաւէրի շուրջ։

Այն իրողութիւնը թէ չինական կառավարութիւնը հրաւիրուած չէ մասնակցելու համար սոյն խորհրդաժողովին գլխաւոր ազդակներէն մէկը դարձաւ առաջ բերելու համար Մ. Նահանգներու հակառակութիւնը ճափոնական առաջարկութեանց հանդէպ. Մ. Նահանգները չեն բաւական երբէք որ ճնշուի Ճինասանի ազդեցութեանց գօտիներու բաժնելու նախկին դրութիւնը, ինչ որ հեռու չպիտի ըլլայ իբրեւ արդիւնք առաջ գալէ այդպիսի խորհրդաժողովի մը։

ՄԱՅԻՍ 28 ՁԱՀԼԷԻ՝ ՄԷՋ

Ձահլէէն կը գրեն մեզի.—

Հայասատանի Անկախութեան 14րդ տարեդարձը տօնուեցաւ Ձահլէի մէջ։

Շաբաթ, Մայիս 28ին, իրիկուընը, հոծ բազմութեամբ երիտասարդութիւն մը լեցուցած էր մեծ սրահ մը։ Ժամը 8.30ին սկսաւ հանդէսը «Մեր Հայրենիք»ով։ Բացման խօսքը բռաւ Պ. Ալթունեան որմէ յետոյ խօսեցաւ Ընկ. Ա. Սահակեան, մասնաւոր կերպով հրաւիրուած Պէյրութէն։ Ցուզալիի բանախօսքի իր մէկ ժամէ աւելի տեւող բանախօսութեամբ գծեց մեր անցած ազատագրական ուղին, տուաւ եւ մեր յետպատերազմեան պատմութիւնը, բացատրեց Մայիս 28ի նշանակութիւնը եւ ըսաւ — Հայ կռուողը մէկէ աւելի տաւարտանիներ կազմակերպեց որպէս զի կերտէ Հայոց ապահովի անկախութիւնը։ Ծանրացաւ ներկայիս հայ մարդու պարտականութիւնները վրայ։ Ան վերջացուց իր խօսքերը խրատելու համար կռիւներու ծաւալումը։ Քարերու հարուածներով կատարած մի քանի յարձակումներ աւելի բուռն եղան քան երէկ, հակառակ ոստիկանութեան եւ բանակի խստութեան որոնք կրակ բանալ սպիպուեցան մէկէ աւելի անգամներ։

Նէրկուան պէս խաղաղութիւնը վերահաստատուեցաւ իրիկնամուտին միայն Այս օրուան միջոցին, վեց հոգի սպանուեցան եւ 63 հոգի ալ վիրաւորուեցան։

ԽՈՐՀՐԴԱՒՈՐ ՄԱՐԴԸ

Լօրս Քիչների վաճուան պատճառ եղած ըղալը յայտնող ակռան ձերբակալութիւնը

Նիւ—Եօրք։— «Լօրտ Քիչները սպաննող մարդը», ահա վերնագիրը օրագրութեան մը որ գտնուեցաւ հոս ձերբակալուած մարդու մը քով, եւ կը կարծուի թէ այս մարդը նախկին լրագրող մըն է որը Անգլիոյ դէմ կռուեցաւ Թրանսվաալի պատերազմին միջոցին։ Այս մարդը միջազգային արկածախնդրի մը համբաւը ունի. անիկա 1919ին ձերբակալուեցաւ Միացեալ Նահանգներու մէջ, բայց յաջողեցաւ մէկքանի փախչիլ սաւառնակի մը մէջ։ Անիկա փնտռուեցաւ, 1919ին անգլ. իշխանութիւններու կողմէ որոնք կը կասկածէին անոր մասին թէ պատճառ եղած էր անգլ. շոգենաւի մը հրկիզման։

Օրագրութիւնը կը պարունակէ Օրքնիզի քարտէս մը որուն վրայ կը գտնուի խաչանիշ մը եւ սոյն խաչանիշին քով գրուած են «Քիչները սպաննեցի հոս» բառերը։

Նշանակուած վայրը «Հմմը շայբ» յածանաւին ընկղմած վայրն է մօտաւորապէս։

Երբ որ այդ մարդը ձերբակալուեցաւ 1919ին Միացեալ Նահանգներու մէջ, ամբաստանուեցաւ նա պայթուցիկ նիւթեր պարունակող խորհրդաւոր տուփեր բեռցուցած ըլլալուն համար Թէնիսըն շոգենաւի վրայ որը ընկղմեցաւ յետոյ պայթիւնի մը հետեւանօք։

Նիւ Եօրքի մէջ ձերբակալուած յոտնաւոր Ծրից Տիւքէնը չէ եղեր

Ռէյը։— «Ռէյի Արկիւս» կը հրատարակէ հանգուցեալ զօր. Գօթայի որդի հարիւրապետ Լուի Գօթայի մէկ նամակը որով կուրանայ նա թէ Նիւ—Եօրքի մէջ ձերբակալուած միջազգային լրտեսը հարիւրապետ Ֆրից Տիւքէնը եղած ըլլայ։

Հարիւրապետ Գօթա կը յայտարարէ թէ Ֆրից Տիւքէն որ մեծ բարեկամ մ'եղած էր Գօթա ընտանիքին գնդապետ եղաւ գերմանական բանակին մէջ եւ յետոյ, բանական ժամանակ ետքը, զօրավար եղաւ ու մէքսիկան բանակին մէջ եւ ատրճանակի հարուածէ մ'սպաննուեցաւ սրճարանի մը մէջ։ (Ռ.Գ.)

Նիւ—Եօրք։— Այն մարդը որ կը կարծուի թէ հարիւրապետ Ֆ. ից Տիւքէնն է իր ձերբակալութեան դէմ կը բողոքէ անդադար, յայտնելով թէ ինքը զոհ է ինքնութեան վերաբերեալ սխալի մը։ Անիկա յայտարարեց թէ ինքը Գրէվէն կը կոչուի եւ այցելութեան համար Միացեալ Նահանգներ եկած Անգլիացի մը։ (Ռ.Գ.)

Պէրլին 30 Մայիս.— Նախագահ Հինտէնպուրկ երէկ ընդունեց վարչապետ Պրիւնինկը որը իրեն պարզեց քաղաքական կացութիւնը։ Պ. Պրիւնինկի նախագահի տուած բացատրութիւնները պիտի շարունակէին այսօր կէսօրին, բայց ժամը 11.30 նախարարները ժողով մը գումարեցին խմբագրիլու համար իրենց հրաժարականը։

Պէրլին 30 Մայիս.— Նախագահ Հինտէնպուրկ երէկ ընդունեց Ռայխսթագի նախագահը եւ Սօցիալ Տէմօքրաթ կուսակցութեան պետը։

Մարաջախտ Հինտէնպուրկ բացայայտորէն ըսած է Պ. Պրիւնինկի թէ ինքը կը փափաքի դէպի այ ուղղութիւն մը տալ գերմանական ընդհ. քաղաքականութեան։

Երէկուան եւ այսօրուան անցուդարձերու հետեւանօք, կեդրոնի կուսակցութիւնը շատ քիչ տրամադիր կ'երեւայ մասնակցելու համար, պատրաստութեան վրայ գտնուող քամպինէզօնին։

Ծառաջիկայ դահլիճը Հինտէնպուրկի դահլիճ մը պիտի ըլլայ ով որ ալ ըլլայ անոր պետը եւ պիտի կազմուի Հինտէնպուրկի վստահութեան արժանի անձերէ։

Պէրլին.— Տարածայնութիւն կը շրջի թէ վարչապետ Պրիւնինկ նախագահ Հինտէնպուրկի ներկայացուցած է դահլիճի հրաժարականը։
Իբր թէ նախագահը վերապահած է իր որոշումը, բայց այն կարծիքը կը տիրէ քաղաքական շրջանակներուն մէջ թէ շատ քիչ են դահլիճի շարունակելուն շանսերը։

Գերմանական յաջորդ դահլիճը Կացութիւնը Ծայրագոյն Արեւելքի մէջ

Լոնտոն.— Խօսելով այն էնթէրվիւի մասին զոր Լոնտոնի ճափոնական դեսպան պրն. Մացուէյրա ըսած է գերմանական թերթի մը Ժրնեվի թղթակցին եւ որուն ընթացքին ճափոնական դիւանագէտը իմիգինիէր սկեպտիկ յայտարարած է ուսս. ճափոնական վիճի մը հետ անկարին մասին, «Մանչեսթըր Կարտեան» կը գրէ. «Ծայրագոյն Արեւելքի եւ Մանչուրիոյ մէջ ուղեգրած իր ընդհ. հաղաքականութեամբ ճափոն խղճմտօրէն յարգէ՞ց միքէ Քէյլօկի դաշինքին ջրամադրութիւնները որպեսզի ռուսիան այս դաշինքը ճկասէ իբրեւ իրեն ամէն տեսակ ապահովութիւն ընծայող դաշինք մը ճափոնի կողմէ կատարելիք պատահական յարձակման մը դէմ։»

Հեռաձայնով խօսակցութիւններ Մոսկուայի եւ Սթիմսընի միջեւ

Լոնտոն.— Կը կարծուի թէ այն խօսակցութիւնները զոր պրն. Մաքտոնալտ անթել հեռաձայնով կատարեց պրն. Սթիմսընի հետ դարձած են Ծայրագոյն Արեւելքի կացութիւնը ճնշելու համար պատրաստ ունեցող խորհրդաժողովին մասնակցելու համար ճափոնի կողմէ պետութեանց ուղղուած հրաւէրի շուրջ։

Այն իրողութիւնը թէ չինական կառավարութիւնը հրաւիրուած չէ մասնակցելու համար սոյն խորհրդաժողովին գլխաւոր ազդակներէն մէկը դարձաւ առաջ բերելու համար Մ. Նահանգներու հակառակութիւնը ճափոնական առաջարկութեանց հանդէպ. Մ. Նահանգները չեն բաւական երբէք որ ճնշուի Ճինասանի ազդեցութեանց գօտիներու բաժնելու նախկին դրութիւնը, ինչ որ հեռու չպիտի ըլլայ իբրեւ արդիւնք առաջ գալէ այդպիսի խորհրդաժողովի մը։

ԱՐԱՐԻՉՆ ԿԱՐ ԳՐԵՆ ՄԵԶԻ.—
Նոր հեղինակներ պատրաստելու համար
ՓԱՐ ՄԱՀՈՒՆ ԼՈՒՍԱՒՈՐՉԱՑՈՒՄՆԵՐ
6 Նկար կարող եք ստանալ վճարելով միմիայն 25 Ղ.Ս.
ԱԲԷՂԻՆ ԿԸ ԳՏՆՈՒԻ, Նորի համբուրն սկիզբ Մարտի 15ին դիմա

ԱՒԱԶԱԿՆԵՐ ՀԱԼԷՊԻ ԵՒ ԹԻՒՐՔԻՈՅ ՄԻՋԵԻ

ՔԱԲԻՔԷՆ ՏԱԼՈՒԶԻ ԻՆՔՆԱՇԱՐԺԻՆ ՎՐԱՅ ԿԸ ԿՐԱԿԵՆ ԵՒ ՈՒՐԻՇ ԻՆՔՆԱՇԱՐԺԵՐ ԿԸ ԿՈՂՈՊՏԵՆ

Անցած կիրակի օր, հարիւրապետ Տալուզ իճճաւարժով Հալէպէն Պէյրութ կր վերադառնար։ Ճամբան, Հալէպէն հիւ մը հեռանալէ վերջ, գիմուած չեքոսլովարձակում գործեցին եւ սկսան կրակել իճճաւարժի վրայ։ Վարիչը սակայն աւելի սաստկացուց իճճաւարժի վազքը եւ անվնաս ազատեցաւ, հեռանալով չեքոսլովեր դիրհեն։

Քաբիքէն Տալուզի իճճաւարժէն վերջ, Հալէպէն եկող ուրիշ երեք իճճաւարժեր կողոպտուեցան այդ աւազակներու կողմէ։ Ասկէ կր հետեւցուի որ չեքոսլովեր գպատակր հարիւրապետը սպաննել չէր, այլ կողոպտել։

ՄԱՏԱՄ ՀԷՐԻՕ ԹԻՒՐՔԻԱ ԿԸ ՄԵԿՆԻ

Ֆրանսացի Արմատական Ընկերվարական կուսակցութեան պետ եւ յառաջիկայ վարչապետ Պ. Հէրիօի ծիկիը տեսնէ մը իվեր կը գտնուէր հովանաւորեալ երկիրներու մէջ եւ ճօճֆէրանօներ կը սարքեր գիտական նիւթերու ծուրջ։

Առջի օր, Տիկին Հէրիօ, մեկնած է Թիւրքիա, ուր այցելելէ վերջ Էնկիւրիէն ու Գոլիօր, Գալաթանեներու ճամբով պիտի վերադառնայ Ֆրանսա։

2000 ՈՍԿԻԻ ՀԱՏՈՒՑՈՒՄ

Ժամանակին Նիճոլա Շերեմի իճճաւարժը բաղխում մը ունեցած էր Քաբիքէն Իւլաճի իճճաւարժին հետ եւ վնասած այս վերջինիս։ Առջի օր տեղի ունեցաւ դատավարութիւնը եւ Նիճոլա դատապարտուեցաւ 2000 ոսկի հատուցման։

ՁԱՀԼԷԻ ՈՁՐԻՆ ՄԱՆՐԱՄԱՍՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Գրած էինք որ Ձահլէի մէջ, Սաաեէ անուն այրի տիկին մը, մեռած գտնուած է իր տան մէջ եւ դուներր բաց գտնուած են։

Այժմ երեւան հանուած է ոճրին մանրամասնութիւնները։

Սաաեէ հանի մը ոսկի խնայած էր եւ կարգ մը վաճառարոյ երիտասարդներ գիտէին այս պարագան։ Ոճիրեն տաս օր առաջ, անոնք որոշեցին տուները կրակել։ Այս միջոցը որոշած էին հասկնալու համար թէ՝ ո՞ւր պահած է դրամը։ Կիները ի հարկէ առաջին անգամ պիտի փութար դրամի պահուած տեղը։ Բայց դրացիներու օգնութեամբ կրակը մարուեցաւ։

Դոզերը չի յաջողեցան իրենց ծրագրին։ Եւ որոշեցին գիտերը կոխել եւ կիները չարչարել դրամը առնելու համար։ Կիները չի խոստովանեցաւ դրամին ուր ըլլալը, ասոր վրայ անոնք խեղդեցին զայն։

Յայտնի եղած է հիմա որ ան ունեցած դրամը պահած էր Ձահլէի կաթոլիկ վարդապետին մոտ։

ԴՐԱՄԱՏԱՆ ՊԱՇՏՕՆԵԱՅ ՄԸ ԿԸ ԿՈՂՈՊՏԵՆ

Եգիպտական դրամատան պատճառներէն Իպրահիմ էֆենտի Զհեա երբ առջի գիտեր կ'անցնէր Ֆարաօն քաղաքէն, մի քանի մարդիկ իճճաւարժէ մը վար կիջնան եւ կը խոցեն Րէվոլվէրներ եւ կր կողոպտեն զայն։ Իր դրամապանակին մէջ գտնուող 25 ոսկիին կառնեն եւ կը հեռանան անոնք։

ՍԻՐԱՑԻՆ ԶԱՐՀՈՒՐԵԼԻ ՏՈՒԱՄ ՄԸ

ԵՐԿՈՒ ՍԻՐԱՀԱՐՆԵՐ ԱՆՁՆԱՍՊԱՆ ԿԸԼԼԱՆ

Ձօրճ Ափլսնուճ Մէյրուպա գիւղացի երիտասարդ մը կը սիրէր Արճիսքին Թամրիզ անուն ղաղջիկ մը։ Ան ճշմարիտ այնճան կր սիրէին իրար որ կր յուսային օտարով ամուսնանալ։

Աղջիկր մօր հետ կր գտնուէր Սայեան։ Մայրը երբէք չէր սիրեր Ձօրճը եւ չէր ուզեր որ ան իր տունը գայ, մինչեւ անգամ որոշած էր Եգիպտոս գաղթել վերջ տալու համար այս սիրոյ։ Ձօրճ իմանալուն պես այս լուրը, փութաց Սայեան եւ սկսաւ աղաչել աղջկայ մօրը որ հրաժարի Եգիպտոս մեկնելէ։ Սակայն մայրը կր պատասխանէ եւ կրսէ որ դեռ երիտասարդ է, չըլլար Ձօրճ հասկցաւ որ անկարելի է համոզել մայրը։

Վերջը յաջողեցաւ գաղտնի տեսակցութիւն մը ունենալ աղջկայ հետ Սայեայի պարտեզներէն մէկուն մէջ։ Ձօրճ առաջարկեց փախչիլ միասեղ, բայց Արճիսքին մերժեց, առարկելով որ անպատուութիւն կրնայ պատճառել այդ ընթացքը։ Երկար սիրաբանութիւններէ վերջ, երկու սիրահարները որոշեցին վերջ տալ իրենց կեանքերուն։ Եւ սկսան գործադրութեան։

Ձօրճ Ափլ խմեց իր ատրճանակը եւ կրակեց։ աղջիկը զարնուեցաւ կրծքէն եւ գետին ինկաւ։ երկրորդ գնդակր պարպեց իր կրծքին եւ ինքն ալ ինկաւ անոր վրայ։ Երկուքն ալ քիչ մնաց չեն մեռած, սակայն յուսահատ վիճակի մէջ փոխադրուած են հիւանդանոց։ Ամիսներ առաջ Տօքթ. Ըրպէյր կանչուեցաւ դարմանումի համար։ Տօքթ. Ըրպէյրի յայտարարութեան համաձայն աղջկան կեանքը յուսահատ է, սակայն տղան հաւանական է ազատի։

ՄԱՅՐ ՄԸ ԿԸ ԽԵՂԴԷ ԻՐ ՁՕՐՍ ՁԱՒԱԿՆԵՐԸ

Ղումա գիւղին մէջ Մարթա Բէմիս անուն կինը մր աճպարոյական կեանք մր կ'անցնէր։ Երեք անգամ, ապօրէն յարաբերութեամբ ան մայր կդլայ եւ երեք անգամին ալ կր խեղդէ նորածիններեր մեռ պահելու համար։

Քանի մր օր առաջ, չորրորդ զաւակ մրն ալ ասխարհ կր բերէ եւ կր խեղդէ սակայն տեղւոյն պահակ ժանտարմաներր կ'իմանան եւ կր ձերբակալեն զայն։

ԵՂԲԱՅՐԸ ԿԸ ՍՊԱՆՆԷ ԻՐ ՔՈՅՐԸ

Նեթիմէ Պինք Շէյխ Քեամիլ Խաթիպ անուն աղջիկ մը կր սիրէր Ահմետ Իամասան անուն երիտասարդ մը։ Անոնք որոշած էին ամուսնանալ, սակայն աղջկայ ազգականներր չէին թոյլատրեր այդ ամուսնութիւնը։

Վերջը երբ յայտնի կդլայ թէ երկու սիրահարներր ապօրէն յարաբերութեան մէջ գտնուած են Նեթիմէի եղբայրը Եուսուֆ դանակի հարուածով մը կր սպանէ իր քոյրը։

Հարցաքննիչ դատաւորը կր փութայ դէպքին վայրը եւ կր ձերբակալէ աղջկան ազգականներր։ Ոճրագործ եղբայրը բանտ կր գտնուի այժմ։

ՏԻՒԿԻՆ ԲՈՆՍՕ 100 ՈՍԿԻ ԿԸ ՆՈՒԻՐԷ

Տիկին Բոնսօ, առջի օր այցելելով արհեստից վարժարանը 100 ոսկի յանձնած է տնօրէնութեան, յատկացուելու համար յաջողագոյն ասակերտներու, որպես նուէր։

ՏԻԿ. ԼԻԹՎԻՆՔԻՆ ՆՈՐԷՆ ՁԵՐԲԱԿԱԼՈՒՄԸ

«ՄՈՍԿՈՒԱՅԻ ԱՁՔ»Ը ԱԼԷՔՍԱՆՏՐԷ՞Ք ԿԸ ԳՏՆՈՒԻ

Դրած էինք որ «Մոսկուայի աչք»ին Տիկինը, Մասամ Լիթվինօվի, լրացուցած ըլլալով բանտարկութեան շրջանը ազատ արձակուած է եւ առաջին նաւով պիտի մեկնի Մոսկուա։ Սակայն ան ցարդ մեկնած չըլլալով, առջի օր ձերբակալուեցաւ եւ բանտարկուեցաւ. երբ անոր հարցուեցաւ թէ՝ ինչո՞ւ՛իր ամուսնոյն հով չի մեկնիր, ան պատասխանեց.

— Ամուսինս դեռ Ալեքսանտրէք կր գտնուի. հոն դրամատէրերու ճնշումին եւ հալածանքին ենթարկուած է. ես ալ պիտի չի մեկնիմ, քանի որ ամուսինս հոս է։

Կր կարծուի որ հիմա անգամ մ'ալ դատավարութեան պիտի ենթարկուի այս կինը, քանի որ որոշուած ժամանակին մեկնած չէ։

ՄԱՐԶԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔ

Անցեալ կիրակի, Մայիս 29 կէսօրէ վերջ ժամը 4.30ին, Գարանքիոյի խառնդամոցին վրայ տեղի ունեցաւ Ֆութպոլի բարեկամական մրցում մր Փոր — Հայֆի «Մասիս»միութեան եւ արաբական Club de Théatre et de Sport-ի միջեւ։

Հակառակ երկու կողմերու բուռն ջանքերուն, առաջին կիսախաղին կարելի չեղաւ կոլ մր իսկ ճօանակել։

Երկրորդ, աւելի խիզախ յարձակումով, վերսկսաւ երկրորդ կիսախաղը։ Ներկաները անձկանօք կ'սպասէին կոլերու, սակայն ճերմին երկու խումբերուն ալ յաջողութեան չհասան։

Երկուսեւ, աւելի խիզախ յարձակումով, վերսկսաւ երկրորդ կիսախաղը։ Ներկաները անձկանօք կ'սպասէին կոլերու, սակայն ճերմին երկու խումբերուն ալ յաջողութեան չհասան։

Այս միջոցին որոշած էին հասկնալու համար թէ՝ ո՞ւր պահած է դրամը։ Կիները ի հարկէ առաջին անգամ պիտի փութար դրամի պահուած տեղը։ Բայց դրացիներու օգնութեամբ կրակը մարուեցաւ։

Դոզերը չի յաջողեցան իրենց ծրագրին։ Եւ որոշեցին գիտերը կոխել եւ կիները չարչարել դրամը առնելու համար։ Կիները չի խոստովանեցաւ դրամին ուր ըլլալը, ասոր վրայ անոնք խեղդեցին զայն։

Յայտնի եղած է հիմա որ ան ունեցած դրամը պահած էր Ձահլէի կաթոլիկ վարդապետին մոտ։

ԴՐԱՄԱՏԱՆ ՊԱՇՏՕՆԵԱՅ ՄԸ ԿԸ ԿՈՂՈՊՏԵՆ

Եգիպտական դրամատան պատճառներէն Իպրահիմ էֆենտի Զհեա երբ առջի գիտեր կ'անցնէր Ֆարաօն քաղաքէն, մի քանի մարդիկ իճճաւարժէ մը վար կիջնան եւ կը խոցեն Րէվոլվէրներ եւ կր կողոպտեն զայն։ Իր դրամապանակին մէջ գտնուող 25 ոսկիին կառնեն եւ կը հեռանան անոնք։

ՍԱԿԱՐԱՆ ՊԷՅՐՈՒԹԻ
1 ՑՈՒՑԱՆԻՒ 1932
Ս. Փ.
Եգիպտկ. թղթադրմ. 476
Անգլիկ. » 465
Տոլար » 126
Թրքական » 59.75
Գաճ Օթթօման 130
Իտալական Լիր 100 645
Ցուճական Տրախմի 100 95
Անգլկ. ոսկի 605
Ֆրանս. » 481
Օսման. » 550
Արծաթ մեճիտ 26
Գրեսի Ֆօնս. Ա. Ֆր. 430
» » Բ. » 279
» » Գ. » 271
Ակճերեան եղբարք Բաւ Ֆօտ
Թելեֆօն՝ 5-19

ԸՆԹԵՐՑՈՂ,

Դուն ճեզի հարցուր անգամ մը թէ՝ վճարա՞ծ ես կարդացած թերթիդ դրամը. եթէ ցարդ չես վճարած, փութացուր բաժնեգինդ առանց սպասելու գալիք ամիսը. այլապէս եւ ԱՌԱՆՑ ԽՏՐՈՒԹԵԱՆ անպարտաճանաչ պիտի ճանչցուիս բոլոր բարեկամներէդ։

Թորգոմ։

Ձինուոր մը եկած է եւ տասնապետի տժսակ մը ուշի բերդերէն մէկէն, կ'ըսեմ Անդրանիկի։

Ձինուորը ներս կու գայ, տժսակը կը կարդայ Անդրանիկի.

Փաչա՛,

Թուրք զինուորները մեր աչ Թեւով, ձերի միջով մեր եաեւը կ'առնեն, ի՞նչ է ձեր հրամանը։

...Բերդի Տասնապետ

— Ոչ մէկ կրակ չի բանան, կը հրամայէ Անդրանիկ, թո՛ղ անցնին.

Ձինուորը կը մեկնի։

Թուրքեր չեն, մեր զինուորներն են, որ այդ ձորով կը փախչին, կ'ըսէ Անդրանիկ, վա՛յ սրիկաներ։

Անկարելի է որ Թուրքերը այդ ձորով համարձակին քալել, Թուրքերը չորս տարուան պատերազմական փորձառութիւն ունին և այդ տեսակ բան չեն ըներ։

Ժամը գիշերուան չորսն է։ Անդրանիկ կը մեկնի ճակատ։ Զինուորները բոլորն ալ փախած են։ Ցանկարծ զինուորներ կ'երեւին։

— Ո՞վ էք դուք կը հարցնէ Անդրանիկ.

— Մենք ենք, փաչա՛ կը ձայնեն անոնք։

— Քանի՞ հոգի էք։

— 41

— Ո՞ր տեղացի էք.

Այն 41 զինուորներն են, որ Անդրանիկ զրկեց ճակատ։

— Միւս զինուորները ո՞ւր են, կը շարունակէ հարցուփորձել Անդրանիկ.

— Դ ցին.

— Ո՞ւր.

— Փախան.

Ներկայ էին գնդապետ Մօրէլ, գնդապետ Զէնկիէվիչ, գնդապետ Բէժանքէկով, բժ. Յակոբ Զավրիէֆ և Անդրանիկ։

Հարց բարձրացուեցաւ բերդաքաղաքը Թողելու մասին։

Անդրանիկ զայրացաւ։

— Ոչ մի կերպ չենք կարող դուրս գալ կարիճէն, վաղը առաւօտ ես կուռի պիտի սկսիմ և դուք կը տեսնէք թէ ի՛նչ կարելի է ընել, միայն թէ զինուորները իրենց խրամատներուն վրայ մնան մինչեւ առաւօտ և երկու անգամ բոլորը միասին կրակ բանան։ Ես ողջ վրայ չատ յոյս ունիմ, վերջացուց Անդրանիկ։

Մոռցայ ըսելու որ զինուորական ժողով գումարուելէ երկու ժամ առաջ հասան մշեցի զինուորները, Թիւով 600 հոգի և Անդրանիկ ինք անձամբ չաքար և չոր հաց բաժնեց անոնց և ուղարկեց ճակատ։

Այս զինուորն է իր յոյսը։

Կը խօսի գնդապետ Մօրէլ.

— Պէտք է պաշպանել բերդաքաղաքը տակաւին։ Ես համաձայն եմ կենալ Անդրանիկի հետ միանգամայն։

Կը խօսի գնդապետ Զէնկիէվիչ.

— Ես կը կարծեմ, որ բերդաքաղաքը պաշտպանելու բոլոր միջոցները սպառած են, պէտք է ձգել բերդաքաղաքը և նահանջել։

Կր խօսի Բէժանքէկօֆ.

— Ես ւ՛ը կարծեմ, թէ մենք չենք կրնար բերդաքաղաքը պաշպանել, պէտք է նահանջել այս գիշեր։

Բժ. Զավրիէֆ կը հաւատայ մի եւ նոյն բանին, բայց զինուորական կչիռք չունէր անոր ըսածը։

Ասոր կ'ուանէ Անդրանիկ.

ԳՐԱՍԷՐՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ
ՍՏԱՑՈՒԱԾ ՆՈՐ ԵՒ ԸՆՏԻՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ
«ՆՈՐ ՕՐ» ԳՐԱՏՈՒՆԷՆ

Յեղափոխականի Մտքեր, Ք. Միքայէլեան	10 Ֆր.
Խենթ եւ Ջալալէդդին, Րաֆֆի	25
Հ. Հ. Ծագումն ու զարգացումը, Ալ. Խատիսեան	40
Գարնանային, Վ. Շուշանեան	40
Իմ Գիրքը, Ա. Ահարոնեան	20
Թափառաշրջիկները, Ռուբէն	15
Վանի Հերոսամարտը, Օն. Մխիթարեան	20
Խաչագողի Յիշատակարանը, Րաֆֆի	25
Աղքատին Պատիւը,	25
Ամիրային Աղջիկը, Ս. Արմաւենեանցեան	25
Պէնճուր	30
Քամելիազարդ կինը	18
Դերասանուհին, Լ. Շանթ	8
Միացեալ եւ Անկախ Հայաստան	6
Դարձ, Լ. Շանթ	8
Բժիշկին գրքէն փրցուած էջեր, Ռ. Սեւակ	10
Մեր Պատասխանը Յ. Քաջազնունիի, Ա. Չիլինկիրեան	8
Անուշ, Յ. Թումանեան	5
Խորհուրդներու Մեհեանը, Յ. Օշական	13
Որդիների Պայքարը Հայրերի Դէմ, Գ. Նժդեհ	10
Թուրքերը եւ Մենք, Նեմեսիս	10
Կարմիր Ժամուց, Ա. Արփիարեան	8
Վոսփորի Գաղտնիքը	30
Թէօֆանօ	25
Ալպօմ (հէքեաթներու), Շ. Նարդունի	5
Դէպի երկիր, Է. Ակնունի	15

Դիմել՝ Գրավաճառ Պ. ՀՐԱՆԴ Յ. ԱԳԱՃԵԱՆԻ, B. P. 879 BEYROUTH

ՊԱՆԴՈԿ ԼԻՒՔՍ
ԶԱՀԼԷ

Հայկական ամենապատուաւոր պանդոկը «ԼԻՒՔՍ»ն է Զահլէի մէջ, ծաղկաւէտ պարտէզով,

ԽԻՍՏ ՕԴԱՍՈՒՆ ՍԵՆԵԱԿՆԵՐ
ՈՐ ԿԸ ԲԱՂԿԱՆԱՅ 1, 2, 3, 4, ՄԱՀՃԱԿԱԼՆԵՐԷ

1. ՀԱՄԵՂ ՃԱՇ, ՄԱՔՈՒՐ ԵՒ ԱՆԹԵՐԻ ՍՊԱՍԱՐԿՈՒԹԻՒՆ.
2. ԳԻՆԵՐԸ ԽԻՍՏ ՉԱՓԱՒՈՐ.
3. ՏՈՒՆ ՓՆՏՌՈՂՆԵՐՈՒՆ ԱՄԷՆ ԴԻՒՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ.

Տէր եւ Տնօրէն՝ Գ. ՊԱՐՏԻԶՊԱՆԵԱՆ

ՏՕՔԹ. Հ. ԼՈՒՍԻՆԵԱՆ
(ՀԱԼԷՊ)

Նախկին բժիշկ Միջագետքի Զինուորական հիւանդանոցներու եւ մասնագէտ ներքին եւ մանկանց հիւանդութիւններու

արագ, արմատական, խղճամիտ դարմանում:

Հիւանդ կ'ընդունի ամէն օր ժամը 8—12 եւ 2—6 իր դարմանատան մէջ, Հալէպ Նիյալ թաղ. Թրամվայի ընկերութեան կայարան, թիւ 7

Բշ. եւ Ուրբաթ օրեր աղքատաց ձրի

ԳԱԲՐԻԷԼ Թ. ԹԷՐԶԵԱՆ
(ԵԼԵՔՏՐԱԿԱՆ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ)
Հիմնուած 1921 ին Պոլիս-Բերա

Խիստ դիւրամատչելի պայմաններով կը կատարենք ամէն կարգի ելեկտրական լոյսի զետեղումներ (Intsallation), ինչպէս նաեւ մոթոր եւ սթեմաներ:

Վաճառատունս կ'ստանձնէ նաեւ բոլոր ելեկտրագործիքներու նորոգութիւններ: Մասնաւոր սպասարկութիւն բնակարաններու ելեկտրա-նորոգման: Վաճառատուն Philips եւ Lux ելեկտր. լամբերու եւ ամէն տեսակ ելեկտրական պիտոյքներու:

Վճարման դիւրութիւններ.

Հասցէ — Վ. Ուզունեանի գրասեան կից Պուրճ. B. P. 491

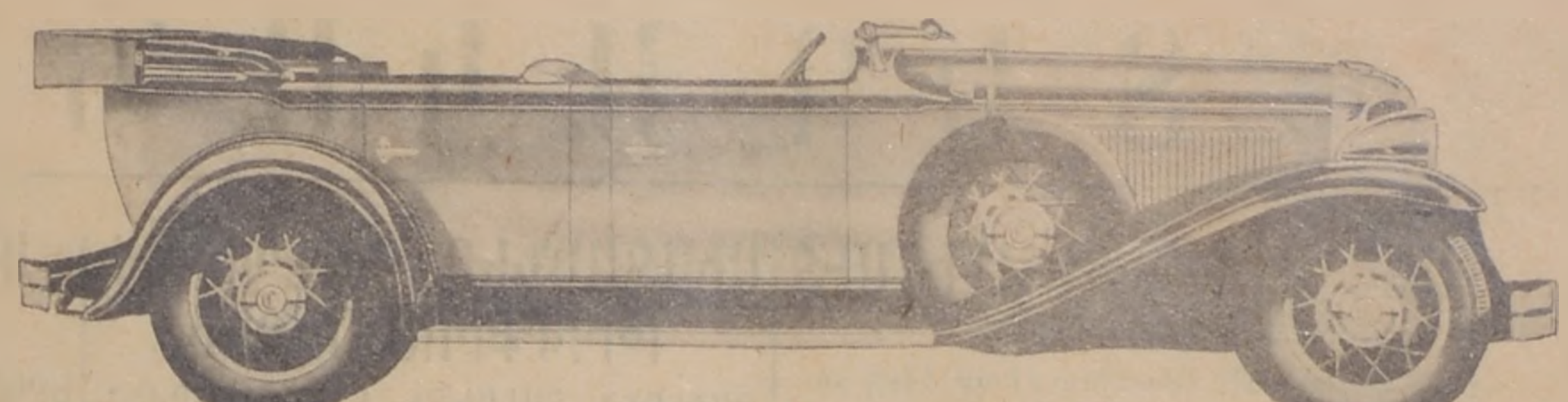

ԳՌԱՅՍԼԵՐ
աշխարհահռչակ ինքնաշարժները որոնք 6-8 սիլինտր ունին,

ԱՄԵՆԱՏՈԿՈՒՆ ԵՒ ԳԵՂԵՑԻԿ ՄԱՐՔԱՆԵՐՆ ԵՆ ՀՐԱՊԱՐԱԿԻ ՎՐԱՅ ԵՒ

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻՆ ԱՄԵՆՈՒՐԵՔ:

ԳՌԱՅՍԼԸՐ ինքնաշարժերու մասնաւոր յատկութիւններն են՝

ՏՈԿՈՒՆՈՒԹԻՒՆ, ԳԵՂԵՑԿՈՒԹԻՒՆ, ՉԱՓԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՀԱՆԳՍՏԱՒԷՏՈՒԹԻՒՆ.

Վճարման դիւրութիւններ կը տրուին.

ԳՌԱՅՍԼԸՐ օթօներու բոլոր կտորները պատրաստ կը գտնուին մեր վաճառատուներուն մէջ. Լիբանանի, Սուրիոյ և Իրաքի ընդհանուր ներկայացուցչութիւն՝

NAAYEM MOTOR IMPORT Co. BEYROUTH B. P. 869, TÉL. 32—29

Հիւս. Սուրիոյ ներկայացուցիչներ՝ Գ. և Մ. ԱՋԻՐԵԱՆ, B. P. 202, Հալէպ

ՏՕՔԹ. ՍՈՂՐԱՏ ԱՒԵՏԻՍԵԱՆ
ՎԻՐԱԲՈՅԺ-ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ
ՎԿԱՅԵԱԼ ՊԷՅՐՈՒԹԻ ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԷՆ

Կ'ընդունի՝ ամէն օր բացի կիրակիէ կէսօրէ առաջ 8—12 կէսօրէ վերջ 2-6

Հասցէ՝ Capucinներու եկեղեցիին կից Արդարութեան պալատին եռև.

ՍԹԱՆՏԱՐՏ կօշիկները միշտ ամենանորը, ամենադիմացկունն, ամենաժամանակակից եւ ամենագեղեցիկները են.

ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ՝ ՆԱՃԱՐ ԵՂԲԱՅՐՆԵՐՈՒ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ

ՏՕՔԹ. ԳԷՈՐԳ ԿԵՐԿԵՐԵԱՆ
Վկայեալ Lauréat Փարիզի Interne եւ այժմ մնայուն ՄԱՍՆԱԳԷՏ բժիշկ Ֆրանսական հիւանդանոցի ԱՉՔԻ, ՔԻԹԻ, ԿՈԿՈՐԴԻ, ԱԿԱՆՋԻ և ԳԼԽՈՒ հիւանդութիւններու բաժնին:

Հիւանդ կ'ընդունի կէսօրէ վերջ ժամը 2—6

իր գլինիքին մէջ rue de Damas, No. 15

Հիւանդները ուղղակի հիւանդանոց կ'ընդունուին իր կողմէ տրուած մուտքի թուղթով:

Աղքատ հիւանդներու ձրի դարմանում, ամէն օր կէսօրէ առաջ ժամը 10—12, հիւանդանոցի դարմանատան մէջ.

ՏՕՔԹ. Գ. ՏԱՎՈՒՏԼԱՐԵԱՆ
ՄԱՍՆԱԳԷՏ ՆԵՐՔԻՆ ԵՒ ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

Իր դարմանատունը հաստատած է, ԱՍՍՈՒՐ թաղը, Տօքթ. Եօզղաթեանի (ատամնաբոյժ) դարմանատան կից.

Ընդունելութեան ժամեր՝

կէսօրէ	առաջ	ժամը	8—12
»	վերջ	»	2—6

Կարի եւ Ձեւագիտութեան Դասընթացք
Տիկին ՄԱՐԻ ԵՐԱՄԵԱՆ
ՎԿԱՅԵԱԼ ԴԵՐՁԱԿՈՒՀԻ

ԲԱՐԻԶԷՆ ԵՒ ՎԱՇԻՆԿԹՕՆԷՆ

Կարի եւ ձեւագիտութեան մասնագիտուհի, Տիկին Մարի Երամեան կը վերադառնայ իր արհեստանոցը, Մեծ Սէրայի դիմացը Նօ. 78 տան երկրորդ յարկը:

Երեք ամսուան միջոցին կը սորվեցնէ ամենավերջին նորաձեւութեամբ, կար եւ ձեւագիտութիւն իր բոլոր բարդութիւններով եւ արդիական միջոցներով, Droit-fils մեթոդով: Իր աշակերտուհիները կ'օժտէ Բարիզի աշխարհածանօթ Académie Daydou վկայականով։

ՓԱՍՏԱԲԱՆ
ԽՈՍՐՈՎ ԹԻՒԹԻՒՆՃԵԱՆ
(Տօքթ. իրաւագիտութեան)

ԿՍՏԱՆՁՆԷ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԴԱՏԵՐ

Ընկերակցութեամբ հանրածանօթ փաստաբան ՄԷԹՐ ԱԶԻԶ ԷԼ ՀԱՇԷՄԻ

Գրասենեակը բաց է կէսօրէ առաջ 9—12 կէսօրէ վերջ 3—6

Rue Allenby, Immeuble NESSOULI ՀԵՌԱՁԱՅՆ 1—28

Տոկուն շինուած՝ Վայելուչ տեսք Հնչուն եւ բնական ձայն Ահա յատկանիշները՝

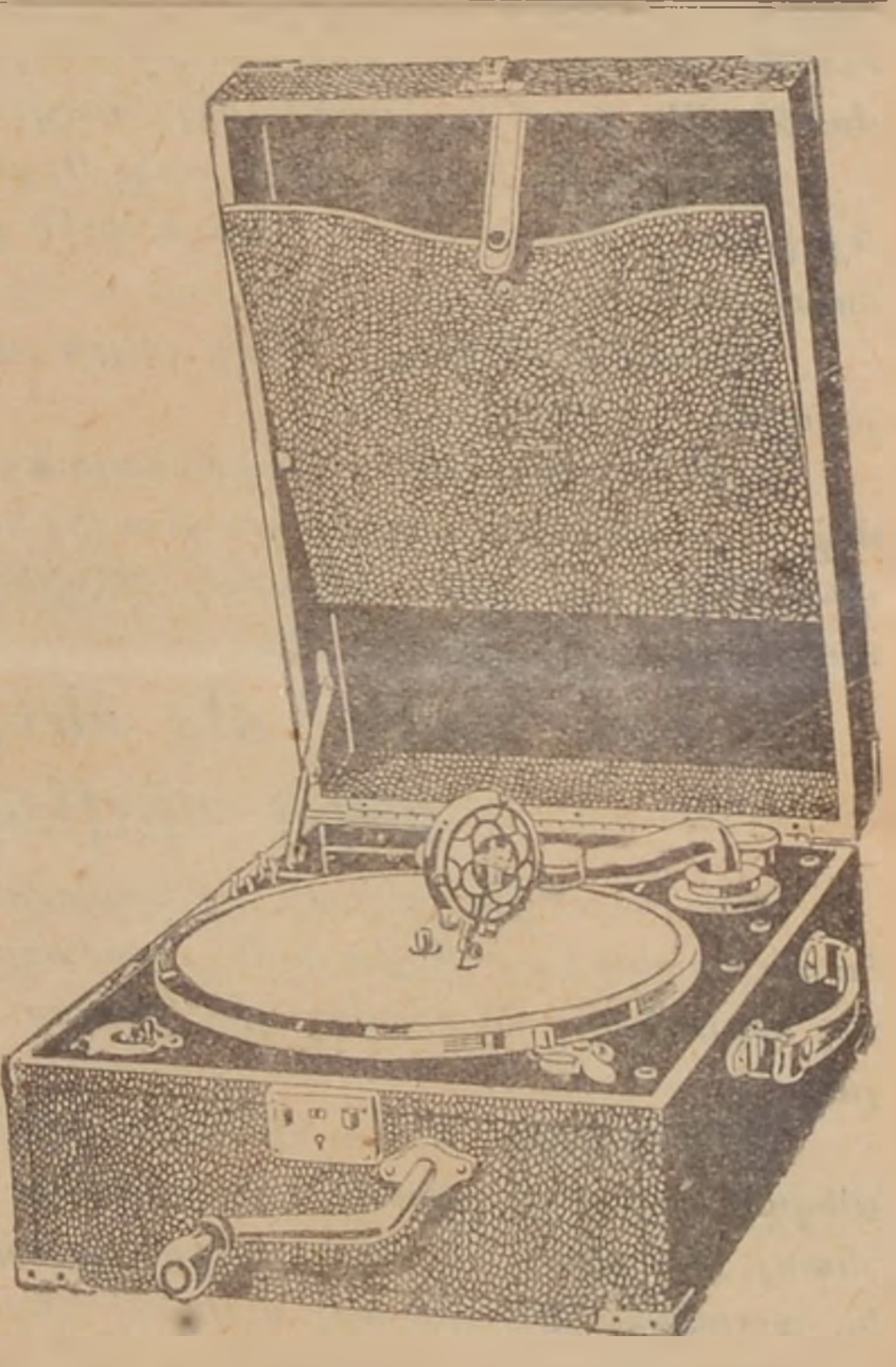

ՈՐՈՆՑՄՈՎ ԿԸ ՋԱՏՈՐՈՇՈՒԻՆ

ԱՓՕԼԼՕ ՖՕՆՕՆԵՐԸ

Հրապարակի վրայ գտնուող բոլոր մարքաներու հետ կը մրցին Ափօլլօ ֆօնօները: Մանաւանդ վերջին նոր մօտէլները, որոնք հասած են արդէն, անգերազանցելի են իրենց տոկունութեամբ, վայելչութեամբ և մատչելի գիներով։

APOLLO GRAMOPHONE Co. L[td]

(of London)

ԱՓՕԼԼՕ՝ ՖՕՆՕՆԵՐՈՒ ԹԱԳԱՒՈՐԸ !!!

Կատարեալ համոզում գոյացնելու համար անգամ մը այցելեցէք

MAISON APOLLO, Rue de la Poste, BEYROUTH

Փորձագիտ եւ Թեսթօ՝ ամէն ձեւի, անմրցելի որակ եւ տաւականութիւններ դիւրամատչելի գին, վճարումի դիւրութիւն:

Ընդհ. ներկայացուցիչ՝ Սուրիոյ, Պաղեստինի, Անդրյորդանանի, Միջագետքի եւ Կիպրոսի.— ԳՈՒՐԳԷՆ ՍԻՆԱՆԵԱՆ

KOURKEN SINANIAN, Boîte Postale 642, BEYROUTH (Syrie)

338

— Մենք առնուազն երեք օր այստեղ ենք եթէ նոյնիսկ ոչ մէկ զէնք չկրնանք արձակել։

Ժողովը չի համոզուիր, բայց հրամանատարը Անդրանիկն է և ստիպուած են հնազանդիլ։

Անդրանիկ կը հրամայէ մնալ։

Ժողովը կը վերջանայ մնալու որոշումով։

Գիշերուան ժամը 12 է և տակաւին անյայտ է գնդապետ Թորգոմի ճակատագիրը։ Ո՞ւր մնաց, արդեօք գերի՞ ինկաւ Թուրքերու ձեռքը։

Անդրանիկ դարձաւ գնդապետ Բէժանբէկօֆին և ըսաւ լուրջ թօնով։

— Պարո՛ն գնդապետ, եթէ այս գիշեր Թորգոմը չի կրնայ թրքական գիծը ճեղքել և հասնիլ այստեղ իր տղաներով՝ քեզ փողոցին մէջ անձամբ պիտի սպաննեմ։

Բէժանբէկով սկսաւ գեղնիլ։

— Աղաւնեա՛կս, սկսաւ անիկա ռուսերէն լեզուով, ես հնարաւորութիւն չունէի լուր տալու։

— Դուն ի՞նչպէս գնդապետ ես, որ ամբողջ օրը չի կրցիր կապ հաստատել քու և Թորգոմի միջեւ։

Բէժանբէկօֆ դուրս ելաւ սենեակէն սարսափելի կերպով մտահոգուած։

Անդրանիկ գիշերուան ժամը 1ին քնացաւ և պատուիրեց մեզ ժամուկէսէն արթնցնել։

Ժամը երեքին գնդապետ Թորգոմ եկաւ։

Իր 170 զինուորներէն մնացած էր միայն 31 հոգի, ինքն ալ արիւնլուայ վիճակի մէջ։

— Թորգո՛մ, ո՞ւր մնացիր, հարցուցի։

— Քիչ մնաց Թուրքերու ձեռքը գերի իյնայի, սըրիկայ Բէժանբէկօֆը ինծ լուր չի տուաւ, որ պիտի նահանջենք։ Ես իրիկունը մինչեւ վերը տակաւին յարձակում կը գործէի երբ տեսայ որ կէս գիւղը հասնող զինուորներէն մէկ մասը դիս պաշարած է։ Ո՞ւր_է

339

Անդրանիկը, հարցուց։

— Կը քնանայ, պատասխանեցի։

Ծօ՛, այս սրիկաները Անդրանիկը գերի պիտի ձգեն, և մտաւ Անդրանիկի սենեակը։

Անդրանիկ արթնցաւ, արդէն կէս քուն կէս արթուն էր և ջղային շարժումներ կ'ընէր քունին մէջ։

Անդրանիկ ուրախացաւ տեսնելով Թորգոմը իր դէմ։ Խօսեցաւ Թորգոմի հետ։

Թորգոմ Անդրանիկի կարծիքը հարցուց իր ընելիքի մասին։

— Թորգո՛մ, ըսաւ Անդրանիկ, թող մարդ չգիտնայ։ Ես այստեղ պաշարել պիտի տամ այս երիտասարդութիւնը Կարնոյ չորս պատերուն մէջ, տեսնես յետոյ ինչպէ՛ս կը կռուին, ուզեն չուզեն։ Մենք վեց ամսուան ուտելիք ունինք։ Կարնեցիք կ'ըսեն որ ջուրը լերան տակէն կուգայ և չի կարիր, գալածը գարուն է, իսկ եթէ մեր զինուորները գիշեր ցորեկ ամբողջ չորս տարի կռւելու ըլլան՝ ռազմամթերքը չի պակսիր։ Եթէ մենք կարենանք հացի վրայ քօնթրօլ դնել՝ տարի մըն ալ կը բաւէ, քաղաքին մէջ կին չի կայ, երեխայ չի կայ, բոլորն ալ երիտասարդ են, ուզեն չուզեն կը կռուին։ Այս պատերազմը այլեւս վեց ամիսէն աւելի չի տեւեր, բան մը կ'ըլլայ և ընդհանուր զինադադարի ատեն Եւրոպացիք կը տեսնեն մեզ Կարնոյ մէջ մեր դրօշակները պատնէշին վրայ։ Մարդու բան մի՛ ըսեր, մեր այս զինուորականները կը կարծեն որ «բերդաքաղաքը պաշտպանելու մեր միջոցները սպառած են»։ Երեք։ Ցամենայն դէպս այսօր որոշեցինք որ տակաւին երեք օր պիտի մնանք այստեղ։ Երեք օրուան մէջ ես Թուրքերուն մեզ այնպէս պաշարել կուտամ, որ ոչ ոք չկրնայ փախչիլ։ Այս զինուորը որ պաշարուի կը կռուի։

— Ես քեզի հետ եմ, Անդրանի՛կ, պատասխանեց

ՕԺՆԷ ԴՈՒՆ ՔԵԶԻ
եւ
ԱՍՏՂԸ ՔՈՒԿԴ ՊԻՏԻ ՕԳՆԷ

ԸՆՏԱՆԻՔԻ ԱՍՏՂԸ
(L'ETOILE du FOYER)

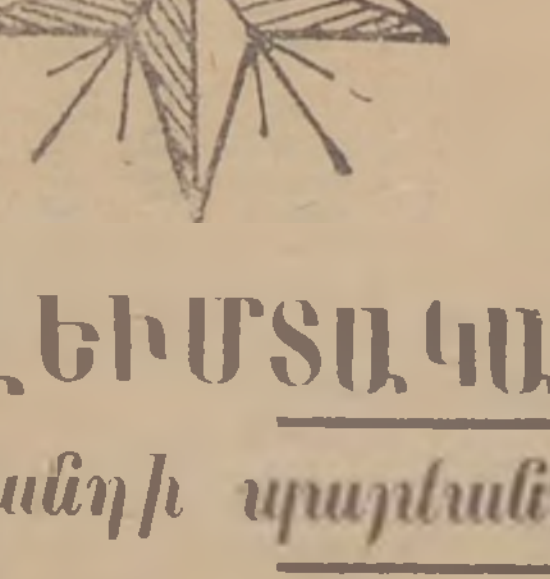

Առեւտրական և երկրագործական ժողովրդային վարկի հաստատութիւն Անանուն ընկերութիւն.— դրամագլուխ՝ 3,000,000 ֆրնք.

որ կրնայ 3.000,000,000 ֆրնք.ի բարձրացուիլ վարչական խորհուրդի պարզ որոշումովը։

Կեդրոնատեղի.— 137 Boulevard Sebastopol - Paris

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ Արեւելեան պետութեանց

Սավօյ Օթէլի շէնք, Պուրճ, Պէյրութ

ԵԼԵՒՄՏԱԿԱՆ ՃԻՒՂ
Առանձին պայմանագրութիւնք

ՕԺԻՏ

Գրաշխաւորեալ տոկոս 6%։ Ասկէ զատ մասնակցութիւն ընկերութեան շահերուն։

ԿԱԼՈՒԱԾԱԿԱՆ ՃԻՒՂ.
ՎԱՐԿԵՐՈՒ ԲԱՑՈՒՄ

կալուածի վրայ փոխատուութիւնք՝

վճարելի 10—15—20 տարիէն. որոշուած պայմանաժամէն առաջ ուզողը կրնա՛ վճարել:

ԸՆՏԱՆԻՔԻՆ ԱՍՏՂԸ ընկերութիւնը ներկայիս 75,000է աւելի անդամ ունի։ Մինչեւ 1 Ապրիլ 1931 Ընտանիքին Աստղը 135 միլիոն փոխ տուած է, գրաւով 500 միլիոնէ աւելի արժէք ունեցող անշարժ կալուածներու վրայ։

Ամէն բացատրութիւն ուղղել՝ B.P. 821, Beyrouth

AZTAG
JOURNAL QUOTIDIEN ARMÉN.
B. P. 587
BEYROUTH, Liban

Directeur - Propriétaire
HAIG BALIAN

ԳԻՆԸ ԹԵՐԹԻՆ

ՍԻՒՐԻԱ տար. 550, վ.ԾՁԱՄՍԵԱՑ 300 Ս.Դ.
ԱՐՏԱՀԱՄ. տրկ. 7, վ.ԾՁՈՄՍԵԱՑ 4 ոսկի

ԱԶԴԱԿ

ازتـــاك

جريدة سياسية ادبية اقتصادية عمة

ՕՐԱԹԵՐԹ

ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԳԻՏԱԿԱՆ

ՈՒՐԲԱԹ 3 ՅՈՒՆԻՍ 1932

ԶԵՌՔԻ ՀԱՍԸ 2.50 Ս.Դ.

Ձ. ՏԱՐԻ | Ամեն առաւոտ պէտք է բերէ թերթիս ցօրեկին հասցէին | Տնօրէն — Խմբագիր՝ ՀԱՅԿ ՊԱԼԵԱՆ | Չհրատարակուած ձեռագիրները չեն վերադարձուիր | Թիւ 69 (646)

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԿԱՑՈՒԹԻՒՆ

Միջազգային քաղաքական թատերաբեմին վրայ, վերջին երկու շաբթուան ընթացքին տեղի ունեցող ամենակարևոր դէպքերը կը նկատուին շատ մը երկիրներու դահլիճներուն հրաժարուած ու կառավարական տազնապը։ Այդ տազնապները բացառիկ արժէք և կարեւորութիւն կ'տանան մանաւանդ անոր համար որ անոնք կը զուգադիպին Լոզանի խորհրդաժողովի գումարման նախօրեակին։ Այսպէս յաջորդաբար կառավարական տազնապներու ենթարկուեցան Ֆրանսա, Ճափոնիա, Բրուսիա, Ծունաստան, Պելճիգա, Գերմանիա և Աւստրիա։ Ասոնցմէ ոմանք կրցած են դիւրութեամբ յաղթել տագնապը և կազմել իրենց նոր դահլիճները, իսկ ուրիշներ դեռ կը ճնան անորոշութեան մէջ և հետևաբար քաղաքական կարևոր խնդիրներ կը թողուին երեսի վրայ։

Եւ իրականին մէջ, վերջին երկու տարուան ընթացքին ոչ մէկ ատեն այսքան անորոշ կացութեան մը մատնուած էր աշխարհ, որքան այսօր։ որովհետև կառավարական տագնապներու կամ ընտրական աշխատանքներու ժերթեցման պատճառաւ ոչ մէկ կառավարութիւն ինքզինքը զօրաւոր և իրաւասու կ'զգայ քաղաքական կարևոր հարցերու մասին խօսելու և կարգադրութիւններ ընելու։ Միջազգային քաղաքականութեան առանձքը կազմող Ֆրանսան անգամ շատ վերապահ կեցուածք մը ունի այսօր բոլոր քաղաքական խնդիրներու հանդէպ, նկատելով որ ներկայ դահլիճի օրերը համրուած են և նոր կառավարութիւնը պիտի կազմուի ներկայ դահլիճի անդամներու պատկանած կուսակցութեան հակառակորդ հոսանքէն։ Ամերիկան անգամ վերապահ կը գտնուի և միայն ամենաստիպողական և անհրաժեշտ խնդիրներով կ'զբաղի, նկատի ունենալով որ ընտրութիւնները հոն ալ մօտեցած են։

Ամենաուշագրաւ պարագան սակայն այն է որ ներկայ կառավարական տազնապներու բոլորին ալ պատճառը, բացի Պելճիգայէն, քաղաքական են։ Հետևաբար շատ հաւանական է որ նոր կառավարութեանց կազմութեամբ, յառաջիկայ խորհրդաժողովներու մէջ բոլորովին անակնկալ փոփոխութիւններ տեղի ունենան և ստեղծուին աւելի ուժեղ բարդութիւններ։ Մանաւանդ որ բոլոր երկիրներու մէջ ալ ազգայնական շարժումը աւելի զօրացած է և անոնք շահած են մեծամասնութիւնը։ Վերջապէս նկատելի է որ այս անորոշ և լուռ օրերու պիտի յաջորդեն աւելի ալմկալից և տազնապոտ օրեր։ Խաղաղասիրական զգացումներու և նոյն իսկ արտայայտութիւններու թափը կոտրած է։ Նկատելի է որ մեծ յուսախաբութիւն մը, աւելի ճիշդը յոռետեսութիւն կը տիրէ բոլորին քովն։ Անվստահութիւնը մեծ չափերու հասած է տէրութեանց մօտ։

Յառաջիկայ դահլիճներու կազմութեան ձևէն ու իշխանութեան գլուխ գալիք մարդոց մտածողութենէն և քաղաքական ըմբռնումներէն կախում ունի միջազգային կացութեան ընթացքը։

Այս տեսակէտով բարեյոյս վերջաւորութիւն մը չունեցաւ ճաբոնական տազնապի լուծումը։ Եւ արդէն վարչապետ Ինուքայի սպանութիւնը՝ ծայրայեղ ազգայնականներու կողմէ, արդիւնքն էր կառավարութեան հետևած թոյլ ընթացքին, Ծայրագոյն Արևելքի մէջ, Ճաբոն ազգայնականները կը պահանջէին որ կառավարութիւնը աւելի խիստ ըլլայ և վճռական՝ Մանջուրիական և Չինական խնդիրներու մէջ։ Անոնք իրենց պահանջները կ'ամփոփէին, յայտարարելով որ Ճաբոն պէտք է աւելի խիստ արտաքին քաղաքականութիւն մը մշակէ և աւելի նախանձախնդիր ըլլայ ազգային պաշտպանութեան ամրապնդման։

Մէկ խօսքով Ճաբոն ազգայնականները կը պահանջեն.— միջազգային ուխտերն ու պայմանագրութիւնները ինչ ալ պահանջեն, Մանջուրիան կցել Ճաբոնի, Չինաստանի հանդէպ ասստիկ քաղաքականութիւն մը վարել և եթէ պէտք ըլլայ Ռուսիոյ դէմ պատերազմ յայտարարել։

Նոր վարչապետը՝ Սաթիօ, պիտի հետևի՞ ծայրայեղականներու պահանջին. ցարդ յայտնի չէ. սակայն անցեալի մէջ, ան եղած է, հակառակ իր 84 տարեկան ծեր հասակին կատաղի ազգայնական մը։ Այս մարդուն հետևելիք քաղաքականութենէն կախում ունի հաշտութիւնն ու պատերազմը։ Եթէ ծայրայեղներու ուղղութիւնը որդեգրէ նոր դահլիճը, ռուս և ճաբոնական պատերազմը կը դառնայ անխուսափելի։

Ճաբոնական դահլիճի անկումէն սկսեալ արդէն ռուս-ճաբոն յարաբերութիւնները ձգտեալ վիճակ մը ստացած են։ Ռուսները վլատիվոսթոքի մէջ մեծ քանակութեամբ ռազմամթերք և պաշար ամբարեցած, սկսած են զինուորական ուժեր համախմբել սահմանի երկայնքին։ Մանաւանդ օդանաւային ուժերու գլխաւոր կեդրոնը դարձուցած են վլատիվոսթոքը։

Ճիշդ է անուշադ որ ռուսերը կողմնակից չեն պատերազմի կրակին մէջ մտնելու իրենց կամքով, որովհետև այդ կերպով ջուրը պիտի իյնայ իրենց տնտեսական ծրագիրը։ և ո՞վ գիտէ, Ճաբոնի մտահոգուած նայ իրենց տնտեսական ծրագրի պարագան է։

Ծունաստանի վարչապետ Պ. Վենիզելոսի յանկարծական հրաժարականը ևս, բաւական լսի ըսուններու եւ ենթադրութեանց տեղի տուաւ։ Ծունաստանի ենթարկուած տնտեսական անելը կը պարտադրէ կառավարութիւնը որ մօրաթօրիում յայտարարէ իր պարտքերուն համար։ Ծունական դրամը սկսաւ թաւալգլոր իյնալ և դժգոհութիւնները բազմացան ժողովրդական բոլոր խաւերու մէջ։ Նման պատասխանատու օրերուն, երբ ընտրութիւններն ալ մօտեցած են, վենիզելոս չուզեց ծանր կառավարութեան գլուխ, մանաւանդ որ ներսէն ալ յարձակողներ շատ կային։

Այդ բոլորէն աւելի մտահոգիչը սակայն գերմանական խռովութիւններն ու կառավարական տագնապներն են։ Հաւանական է որ Հիթլէր գայ այսօրուան կառավարութեան գլուխը, ծայրայեղ ազգայնական մը, որուն օրով, ո՞վ գիտէ, ինչ ծանր հարուածներ պիտի ստանայ միջազգային խաղաղութիւնը։

ԼՈՒՍԱՆՑՔԻ ՎՐԱՅ

ԶՐՈՑՑ..... ՀԵՑ

...

Բայց հոգեկան տառապանքը ուրիշ բան է։ Պէտք չէ հարցը սխալ մեկնել։ կ'ընդունիմ որ երկուքդով կը ծնին մեծ պոռթկումներ, կ'ընդունիմ որ արուեստագէտը տառապանքի հաճոյքը պիտի զգայ, որ իր արուեստին մէջ տեսիլքը յղացում դառնայ, ծնելու խորհուրդը, գաղափարը, երգը կամ քերթուածը որ կատարելութեան ճառագայթով պարուրուած է։ Ասիկա սակայն ինչ կապ ունի մեր աղիքներու եղկելի գալարումին հետ։ Այնքան միամիտ չեմ կարծելու թէ երջանիկ օր մը երբ մարդկութիւնը լուծէր անտեսական նեղ տագնապը, մեծ առեղծուածէն հոսող ողբերգութիւնը, մեր էութեան խորքը անթեղուած ներքին կրակը՝ կրնար մարել։ Ամենևին։ Իրական ողբերգութիւնը այն ատեն է որ պիտի սկսէր։ Մեծ, տիտանական ու աստուածօրէն գեղեցիկ։

Արդի ողբերգութիւնը նիհարէն կըսատնայ իր ուժը, մինչդեռ վաղուանը, բնազանցական խորչքներու ու հայեցողութիւններու արդիւնք պիտի ըլլայ։ Մարդուն որոնող ու հետախուզող միտքը, ամենատենչ ու խորագնին հոգին միանգամայն առօրեայէն գժխեմ ու գըձուձ հարկը լուծած՝ պիտի թևածէ նոր հորիզոններ, նոր բարձունքներու արեգակը հմայուելու...

...

— Օ՛, ինչ ենք մենք։ Ինչ եղկելի ու մանրագիտական հոգիներ։ Ուշացուցած ու տարահասած միշտ նո՛յն հիւանդոտ ու չուկուտ մտածումէն։ Նի՛հ, նի՛հ, նի՛հ...

Անո՛վ մենք հարուստ ենք, անո՛վ մենք ափ ենք հոգիներուն, անո՛վ ուրիշներու ճակատագրին կ'իյնենք ու անո՛վ կը յղիանայ մարդու մեր տխո՛ր գանկը...

...

— Այո՛, սիրելի՛ս, կրցա՞ր երկու հոգի աւելի ծունկի բերել առջև։ կրցա՞ր մղձաւանջի մէջ պահել գաղափարի հակառակորդի՝ վիպէն կամ պոչէն սեղմելով իր սառնալիք իրաւունքը, իր զաւակներուն տօրեայ հացպիրը, ա՛, այն ատեն հզո՛ր ես դուն, հասարակական դէմք մը՝ մարդերու նեխակոյտին մօտ, ազգային արժէք մը՝ հուզկահարներու ու երկոտանի չնպայերու վհմականին մէջ, որուն առաքելութիւնը բորենիի ցըռաւելէն աւելի արիւն են իսմած։

Կանգնէ՛ ուրեմն ու զա՛րկ։ Գարշապարիդ ներքև նեաէ սիրտը նմանին, ոտքերուդ տակ տրորէ՛ մղձաւանջէ տանջահար իր ազատուն հոգին, մինչև որ մարդիկ եղերականօրէն գիշացած իրենց ուղեղով ու երկոտանիի նենգութեամբ գարբնուած արդարութեան իրենց կըշիռքով չափին մեծութիւնդ, կ'ըսեմ, հեղինակութիւնդ, ու մեր օրերու նուիրագործուած բառով վարչական, ուժերդ։

Ահա՛ նիհարէն ծնած տեսիլքը, ահա 0 | 0 99 ժամանակակից բարքերու պատկերը ու ընկերութեան ներքին կեանքին փտախտը։

...

— Այո՛, կը պաշտամ զայն։ Սրբազան այդ ընդվզումը։ Ու չեմ ժխտեր ատոր անհրաժեշտութիւնը երբ այսպէս են կազմուած մեր բարքերը։ Ան է միայն ազատարար։ Ան է միայն հզօր ու մըխիթարական։ Ան է միայն, որ յանկարծ կ'իյնէ տանջահար հոգիներու մէջ ու մարդը կը բարձրացնէ իր ստրկական դրութենէն, կը զրահէ անոր հոգին խորտակելու, յեղաշրջելու ու յեղափոխելու անտեղիտալի ու գիրգերնի ցասումով մը, պիտի ըսէի, վհիրով մը։

...

— Այո՛, դրկուածներու եւ խոշտանգուածներու չարքերէն դուրս կ'ելլեն ատոնք, հարատահարուածներն են անոնք։ Փարիսեները արդի ապականած բարքերով այլասղկուած դիմակաւոր ընկերութեան, ուր արդարութիւնը օրական քսանը չորս անգամ դիմակ կը փոխէ, և աւելի է անկեղծ ու անմաքուր քան յաղթափոխական ոճրագործը որ կառավարիչն ներքև իր չհասկցուած մտքերուն յուզարկաւորը կը դառնայ...

...

— Չեմ գաներ։ Այո՛, գժբախտաբար։ Ու կ'ուրանամ, կ'ուրանամ արժէքը քրիստինքին որ ուղիսրէն կը հոսի տառապանքի ովկիանոսը բեղմնաւորելու։

...

— Ծուռեաե՞ս Որքան ատեն որ ազատզուն քայլերս հոգիս կրելու չսի ուժ ունին՝ ո՛չ։ Կը հաւատամ թէ նոյն տառապանքով ու մտածումով բռնկած հոգիներ չատ կան, ապրողներու և հրաւիրին ըսպասողներու պարտականութիւնը՝ գալ փարիներու այդ եղբայրակցութիւնը խոբացնելու, անոնց ըմբռնում սիրտերը ապագայ տեսիլքի խորանիներուն մերձենալու ճիգին մէջ պէտք է որոնել։

...

— Բայց և այնպէս որքա՜ն չատ են Մամոնային ու Ոսկի Հորթին երկրպագուները։ Անոնց մէջ կան մաքուր հոգիներ ալ, ոտանային մէջ բառնուած միջատներու ճակատագրով, երկա՞ր, ու աքսեաչան աչքատանք է տարի ձգմաբուածքեան ուղին անոնց ցոյց տալու համար։

...

— Ծնո՞ր։ Ամենևին։ Դատախարանկութիւնը կը մերժէ ատիկա։ Լուռ ու մեթոտիկ աշխատանքով հոգիները կը դարբնուին բարոյականի սալին վրայ։ Իրաւ է մարդկային խղճմտանքը կրկնակի մէջ է։

Տնտեսականին առընթեր քաղաքական տագնապը իր երեսը բացած կ'ըսպասնայ մարդկութեան։ Դիտեցէ՛ք, Ամերիկայի բարոյականը տիզմին ու գայլին մէջ մխրճած է իր ցուռկը ու կը հեւայ...

Չէ՞ք նախատեսեր Հռոմի տապալումը արագացնող օրերը... Ու անսպառ մարդկային ճիգեր, զիրար խողխողելու, զիրար փոզոտելու և զգետնելու համար կը նետուին ահա զինարաններ, արագացնելու, փութացնելու մեծ խառնուրդը, ... ուր մարդ անասունը իր արիւնոտ կլափով պիտի կրկես իջնէ Ադամորդին յօդոտելու...

...

— Իակ եւ իակ։ Քսաներորդ դարու քաղաքակրթութիւն...

...

— Արուեստին ու գրականութեան խոշոր մէկ տոկոսը անասնական այս կոտորածներու պանծացումին նուիրուած է։ Որքա՜ն իրաւունք ունի Թոլսթոյ, երբ կ'ըսէ, թէ պատերազմի մը գործած նախճիրներուն համար մխխուած հսկայական գումարներուն փոքրիկ մէկ մասը եթէ յատկացուէր մարդկային կեանքի բարօրութեան, չատոնց գտնուած պիտի ըլլար թոքախտի, քաղցկեղի, փրանկախտի նման զարհուրելի հիւանդութիւններուն դարմանը։

...

— Ո՛, ո՛չ այդքան միամիտ։ Համոզուած եմ թէ մարդը դեռ երկա՞ր պիտի գալարուի ձերբազատելու համար դինք խեղդող կիրքերու և վտառիրութիւններու ազդեցութենէն։ Կը սխալինք այն վայրկեաններուն, երբ դանդաղումներու և մեծ բաղմութիւններու սխրագործութիւններու կ'առնենք։ Երբ կը մտրը փնուեթեան կ'առնենք։ Երբ կը մտրը փնուեթեան կ'առնենք։ Երբ կը մտրը փնուեթեան

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ՉԵԿՈՒՅՑ
ԲԱՐՁՐ ԳՕՄԻՍԵՐ Պ. ԲՕՆՍՕԻ
ՀԱՍԱՐԱԿԱՑ ՇԱՀԵՐՈՒ ՎԵՐԱԲԵՐԵԱԼ ԳՈՒՄԱՐՆԵՐՈՒ ՄԱՏՈՒԱԿԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆԸ

Հասարակաց Շահերու հավաժողովին վերջին գումարման առթիւ, որուն ընթացքին Հասարակաց Շահերուն տեսչութեան 1932 տարւայ վերաբերեալ նախահաշիւները ներկայացուած են պետութեանց (Ս. Ժ. հոգաբարութեան տակ գտնուող պետութիւններ) պատուիրակներուն, Բարձր Գօմիսէրութիւնը կը հաղորդէ հետեւեալ տեղեկութիւնները։

Պիւճէական այն զանազան հասոյթներուն քննութիւնը՝ որոնք կ՝ապահովեն, անկախաբար տեղական պիւճէներու կողմէ հայթայթուած գումարներէն, պետութեանց հաստատութիւններու վարչութիւնը, ի յայտ կը բերէ երկու տեսակ հասոյթներ որոնք են ըստ իրենց կարեւորութեանը կարգաւ։

1) *Ֆրանսական կառավարութեան կողմէ դրուած վարկեր։*

2) *Հասարակաց Շահերու տեսչութեան հաշուոյն պահպանող հասոյթներ։*

Ա. Քանկական կառավարութեան վարկերը

Այս վարկերը, հաշուած ըլլալով տասներկու տասուսն չրջանի մը համար, կը բաժնուին այժմ հետեւեալ կերպով։

Վարկեր որոնք բոլորովին յատկացուած են պետութեան ապահովութեան համար պահուած ֆրանս. զինուորական ոյժերու ծախուց	ֆրք. 305,133,460
Արտաքին գործոց նախարարութեան կողմէ դրուած վարկեր որոնք յատկացուած են Բարձր Գօմիսէրութեան պաշտօնատանց ծախքերուն	ֆրք. 10,666,666
Ընդհանուր Գումար	315,800,126
Որուն պէտք է աւելցնել Արտաքին գործոց նախարարութեան կողմէ պետութեանց մէջ գտնուող կրթական եւ բարեգործական հաստատութեանց յատկացուած վարկերը	ֆրք. 10,030,050
Ընդհ. գումար Ֆրանս. պիւճէին մէջ անցուած վարկեր	ֆրք. 325,830,176

Սոյն վարկերը իրենց ամբողջութեամբը փոխանցուած են պետութեանց մէջ ուր կը ծախսուին անոնք։

Այս գումարներուն մեծագոյն մասը կարեւորութիւն ունի այս պետութեանց տնտեսութեան համար։ Անիկա իր քանակութեամբը բաղդատելի է արտածումներու հասոյթին որուն ընդհ. գումարը 1931ին հասած է 417,833,322 ֆրք.ի։

Բ. Հասարակաց Շահերու (Intérêts Communs) Տեսչութեան հաշիւ

Հասարակաց Շահերու տեսչութեան հաշուոյն գլխաւոր հասոյթը կը բաղկանայ մաքսային տուրքերէ։ Այս տուրքերը գանձուած լինելով ad valorem (ապրանքներու արժէքին վրայ հաշուելով), գիներու անկումը հասոյթներու մէջ առաջ բերաւ ընդհանուր մը որը, առաջին ամիսներէն դատելով, տարուան համար 30 միլիոն ֆրը անցնելու վտանգին մատնուած էր։

Արդ, համաշխարհային տագնապի անդրադարձումները ոչ միայն կ՝ոչնչացնէին հասոյթին աւելցած այն գումարները զորս կարելի եղած էր Մեծաւոր Արեւելքի պետութեանց միջև բաշխել պիւճէական նախորդ չրջաններուն ընթացքին, այլ նաև այս պետութիւնները կը դնէին պիւճէական բաց մը գոցելու պատասխանութեան վտանգին առջև։ Ներկիս տուրքերու բարձրացումին և ծախուց կրճատումին, Հասարակաց Շահերու տեսչութեան հաշիւին հասոյթները 1932 տարեշրջանին վերաբերեալ նախահաշիւները կարելի եղաւ սահմանել, ճիշտ հաւասարակշռութեամբ մը, 158,119,800 ֆրանք գումարի մը որը 13,780,700 ֆրանք պակաս է 1931 տարուան համար սահմանուած թիւէն և 15,699 633 ֆրանք 1930ի մէջ ստացուած զուտ հասոյթներէն։

1932 *տարւոյն հասոյթին նախահաշիւները կը բաժնուին հետեւեալ կերպով.*

	ՀԱՍՈՑԹՆԵՐ	ս. ոսկի	Քռանս. Ֆրանկ
1.	*Մաքսատուրքեր*	7,743,982	154,879,640
2.	*Հասարակաց շահին պատկանող պաշտօնատուներ*	56,150	1 123 000
3.	*Ընդհանուր Ապահովութեան*	27,000	540.000
4.	*Մենաշնորհ ունեցող ընկերութեանց կողմէ վճարուած վարկեր*	28,608	572 160
5.	*Փարոսներու հասոյթէն պետութեանց բաժիններ*	25,000	500,000
6.	*Հոգաբար պետութեանց փա իդի պաշտօնեաներ կողմէ գանձուած քանկ/լերեայի իրաւունքներ*	250	5,000
7.	*Դրամատուները աւանդ ձգուած գումարներուն տոկոսները*	25,000	500,000
		7,905 990	158,119.000

Սոյն հասոյթներու դէմ, ծախքերը կը բաժնուին հետեւեալ կերպով.

		ս. ոսկի	Քռանս. Ֆրանկ
1.	*«Արեւելքի յատուկ բանակ»ին յատկացուած միանուագ գումար*	4 750,000	95.000 000
2.	*Հանրային պարտք*	1.365,000	27,300,000
3.	*Մաքսային վարչութիւն*	741,993	14,839,860
4.	*Այլ վարչութիւններ՝*		
	Ներժամական սպասարկութիւն	171.711	3,434,220
	Հողաչափական սպասարկութիւն և կալուածական սպասարկութիւն	32,450	649,000
	Տնտեսական սպասարկութիւն և հասարակաց շահի պաշտօնատուն	112,168	2 243,360
	Մենաշնորհ ունեցող ընկերութեանց հսկակչիռ և հանրօգուտ չինութեանց ընդհանուր տեսչութեան	68.664	1,373,280
	Բասք հեռագրատան վարչութեան	65 126	1,302.520
	Կրթական ընդհանուր տեսչութեան և հնագիտական տեսչութեան	24,980	499.600
	Ընդհանուր Ապահովութեան	141,859	2,837,180
	Հասարակաց շահի պատկանող այլ ապասարկութիւններ, վարչական, օրէնսդրական, պետութեանց Ֆրանսա գտնուղ պաշտօնատուները	75 139	1,502.780
5.	*Ի հաշիւ պետութեանց և կառավարութեանց վճարուած գումարներ, սոյն պետութեանց և կառավարութեանց մէջ հոգաբարութեան գործին կցուած պաշտօնէութեան համար*	306,900	6,138,000
6.	*Արտասովոր ծախքեր*	50.000	1,000,000
		7,905,990	158,119,800

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԱՆԿԱԽՈՒԹԵԱՆ
14ՐԴ ՏԱՐԵԴԱՐՁԻ ՃՔԵՂ ՏՕՆԱԿԱՏԱՐՈՒԹԻՒՆԸ
ՀԱԼԷՊԻ ՄԷՋ

(Սեփական թղթակցութիւն «Ազդակ»ի)

Հալէպ 29 Մայիս

Մայիս 29ին, կիրակի կէսօրէ առաջ ժամը 11ին, տեղւոյս Ազգ. Մանկապարտէզի նորաչէն սրահին մէջ, չրքեղօրէն և անննախընթաց խանդավառութեամբ տօնուեցաւ «Մայիս 28»ի անկախութեան 14րդ տարեդարձը, նախաձեռնութեամբ Ազգ. Բազաքական Ժողովի։

Սուրբ Քառասուն Մանկանց եկեղեցւոյ արարողութիւնը լրանալէն վերջ, ժողովուրդը խուռներամ կը փութար դէպի մանկապարտէզի սրահը։ Ժամանակէն առաջ սրահը լեցուած էր յոգնախուռն բազմութեամբ մը, այնպէս որ կարելի է ըսել ասեղ ձգելիք տեղ չկար։

Բեմը զարդարուած էր անկախութեան ճամբուն վրայ ինկած ժարտիկներու նկարներով եւ գորգերով։

Տեղւոյս Առաջնորդ, Հայր Սուրբի բացակայութեան պատճառաւ կը նախագահէր Արժ. Տէր Մկրտիչ քհնյ.Մուրատեանը՝ որը կարդաց գրաւոր ճառը օրուայ տօնին առթիւ և ըսաւ՝

«Բոլոր ազգերու պատմութեան պէս, հայ պատմութիւնն ալ ունեցաւ իր անկման չրջանը։ Մեր եկեղեցին կը տօնէ Վարդանանցը հակառակ տնոր որ Վարդան պարտուեցաւ կուռ դաշին վրայ։ Կը տօնենք ու պիտի տօնենք միշտ Վարդանանցը որպէս յաղթանակի տօն մը, որովհետեւ պայքարը նոյնն է ինչ որ է Տիգրանի մը կամ Արամի մը պայքարը։

«Հայութիւնը կը տօնէ Մայիս 28ը որովհետեւ իր իսկ հոգեկան հարստութիւնն է ան։ Կը տօնենք նոր յոյսերու ու նոր ներչնչումներու համար։»

Երջախուժոր ղեկավարութեամբ երգիչ Պ. Մաչիկ Բակոբեանի, յաղոթքն երգեց «Առաջ Նահատակը»։

Ապա խօսքը տրուեցաւ օրուան առաջին բանախօս՝ Պ. Բակոբ Սիմճեանի որ բուռն ծափերու մէջ քեմ բարձրացաւ և ըսաւ՝

Բարեկեան հայրենակիցներ,

Մայիս 28ը Հայաստանի անկախութեան օրն է, և այսօր այս ներկայ խուռներամ բազմութիւնը եկած է տօնելու մեր ազգի տօներէն ամենամեծը՝ մեր անկախութեան տօնը։

Մայիս 28ը պատմութեան վրիպումը չէր, այլ անոր բնականոն զարգացումը։ Միայն անկախութեան դրօշին տակն է որ կ՝ընթանայ ժամանակակից մարդկութեան կեանքը։ Պատմութեան արագայարժ անիւին տակ պիտի կուլ երթան բոլոր այն ազգերը, որոնք անկախ չեն և կամ չեն ձգտիր անկախ ըլլալու։

Այսօր ալ տակաւին հայ ժողովուրդի ազատագրական պայքարը չէ վերջացած։ Մայիս 28ի սրբազան յիշատակը այսօր ամէն ժամանակէ աւելի հրամայական պարտք մը կը դնէ մեր ուսերուն վրայ։ Պատրաստուեցէք կը պատգամէ ան, պատրաստուեցէք ընտեսապէս, մտաւորապէս, բարոյապէս, երկրէն ներս թէ արտասահմանի մէջ, դիմագրաւելու համար գալիք Ազատամարտը, որը անպայմանօրէն պիտի գայ ուզենք կամ չուզենք։

Տասը վայրկեան դադարէ ետք, ըսկրսաւ յայտագրի երկրորդ մասը։

Երգչախումբը յաջողօրէն երգեց «Ով Մեծասքանչ գու Լեզուն», «Մայր Հայաստան»ը և պ. Ատրուշան Իլիւպէկեան յուզիչ չեշտերով ու ժաքար արդանութեամբ արտասանեց «Հայրենաքաղաքացիութիւն»ը։

Խօսքը տրուեցաւ օրուան երկրորդ բանախօս պ. Ա. Գաբրիկեանին որ մանրամասնօրէն պարզեց Մայիս 28ի նշանակութիւնը և ըսաւ՝

Սիրելի հայրենակիցներ.

Հայաչխարհային պատերազմի հարուածը կօրատոր յախտի մը պէս իջաւ ազատատենչ հայութեան գլխուն։ Ուանոր ժկ ժասը՝ ընտրանին չքացաւ հարուածին ուժգնութենէն։ Հայութիւնը կ՝ապրէր իր ճակատագրական ծրգնաժամային վայրկեաններուր։ «Լինի՛ թէ չլինի» ահա հարցումը զոր իւրաքանչիւր ազգ կուտար այդ օրերուն ինքն իրեն։

Քիչ էր մնացեր որ բռնակալները հրճուէին, հայութեան վրայ մեծ տապանաքարը դնելու իրենց դիւային հրճուանքով։

Եւ ահա հուրչն ու սուրչն ժողովուրդը հայութիւնը սրբազան զայրոյթը իր կրծքին, կատաղութիւնը իր աչքերուն մէջ, գրոհ տուաւ անգամ մը ևս դարաւոր ոսոխին դէմ, պատուաւոր ժահ փնտռելով։ Ու այդ օրերուն էր որ Սարտարապատի և Ղարաքիլիսէի ահաւոր գուպարին մէջ, հայութիւնը տարաւ փառաւոր յաղթանակը, ի մեծ զարմացում իր թշնամիներուն և բոլոր կամեներուն։

Հայրենակիցներ, հաւատքովը Մայիս 28ի մեծ իդէային, կրկին անգամ կ՝ստեղծուի մեր նորագոյն պատմութիւնը, որուն կենդանի պահակը պիտի ըլլայ հանդերձ սերունդը (բուռն և երկարատեւ ծափեր)։

Ներկաներու բուռն ցանկութեան վրայ՝ երգչախումբը երգեց «Մեր Հայրենիքը որը ունկնդրուեցաւ յոտքի։

Հանդիսի վրկուժը կատարեց Արժ. Նախագահը «Հայր Մերով»։

ԹՂԹԱԿՑ

ՄԱՆՐ ԼՈՒՐԵՐ ՀԱՅԱՍՏԱՆԷՆ

Եղիւկ Չարենց տպագրութեան չանձնած է իր թեթեր «Երկերի ժողովածուն» եւ «Մայաք-Նոյան» հատորները. իւրաքանչիւրը 1000 էջէ բաղկացած։ Տպագրութիւնը օճիռ է, գարդանկարումը կատարած է Մ. Սարեան։

*** Հայաստանի գիտական ասխատասիրութեան 3րդ. համագումարը տեղի ունեցաւ Երեւանի մէջ Մայիսի սկիզբը։ Այս համագումարին մէջ իրենց գեկոյցներով հանդէս եկան Հ. Գիւլբէկեանի, Վ. Կոստանեան, Վ. Մալխասեան, Բժ. Շահրիմանեան, Քալանթարեան, Գ. Ալպոյաճեան, Բժ. Դեանոյեցեան, Հերմինէ Պոդոսեան, Ա. Ադոյեան։

*** Երեւանի բնակչութիւնը մարդահամարի ենթարկուեցաւ Մայիսի սկիզբը։ Թնակարանները եւս թուագրուեցան։

*** Ղարաքիլիսայէն կը հետագրեն «Ս. Հայաստան»ի թէ մաջոյս անստուգութեան մէջ կը ճարակի հիւանդութիւն մը, ուստի անստանալով կը պահանջուի կեդրոնէն։

ԸՆԹԵՐՑՈՂ,

Դուն ինչ ինդ հարցուր անգամ մը քէ՝ վճարա՞ծ ես կարդացած թերթիդ դրամը. եթէ ցարդ չես վճարած, փութացուր բաժնեգինդ առանց սպասելու գալիք ամիսը. այլապէս եւ ԱՌԱՆՑ ԽՏՐՈՒԹԵԱՆ անպարտաճանաչ պիտի ճանչցուիս բոլոր բարեկամներէդ։

ԿՐԹԱՍԷՐ ՀԱՅ ԱԶԳԱՅԻՆՆԵՐՈՒ ԲԱՐՁՐ ՈՒԺԱԴՐՈՒԹԵԱՆ

«Ամանոս» Ջմբի, «Մեսրոպեան» Վարժարանս, 5 Յունիս, կիրակի առաւօտ, ժամը 10ին, հանդէս մը ունի։

Միութեանց Պատ. Վարչութիւններէն եւ կազմակերպութիւններէն կը խնդրուի նկատի ունենալ այդ օրը։

Թաղականութիւն
Ամանոս Ջմբի Մեսրոպեան
Վարժարանի

1932 Մայիս 30
Պէյրութի

ԵՐԿԱՒ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ ՄԷԿ ԳԻՇԵՐՈՒՄ
ԺՈՂՈՎՐԴԱՅԻՆ ԴՆԵՐՈՎ

1932 Յունիս 5 կիրակի իրիկուն ժամը 8,30ին

ԹԱՏՐՈՆ ՔՐԻՍԹԱԼԻ ՄԷՋ

Բեմ ժող. ռեժ. վարպետ Դերասան Բ. ԱԲՈՎԵԱՆի
Մասնակցութեամբ Օր. ԱՍԻԱ ԿՈՍՏԱՆԵԱՆի
Օր. Ժասմիճի եւ տեղւոյս քաղերասէրներու կը ներկայացնէ
Հայաստանի Պետական Թատրոնի խաղացանկէն ԱՂԷՔՍԱՆԴՐ ԱԲԷԼԵԱՆ Ի

ՄԱՐԻՈՂ ՁՐԱԳՆԵՐ

Խնամ յուզիչ տրամ 3 արար
(Հայ իրական կեանքէ առնուած)

Տուամայից յետոյ կը խաղացուի զուարթ օպերէթ

ԵՐԳԵՐՈՎ ԵՒ ՊԱՐԵՐՈՎ **ԿԱՆԱՑԻ ՀԵՏԱՔՐՔՐՈՒԹԻՒՆ** ԵՐԳԵՐՈՎ ԵՒ ՊԱՐԵՐՈՎ

Օպերէթ 2 արարով անվերջ ծիծաղ մա՛հ մա՛հ

Խաղամիջոցներին եւ օպերէթին կը նուագէ Ռուսական Orkestr

ՏԵՂԵՐՈՒ ԴԻՆՆԵՐ	Ա.	Օթեակ	200	Ա.	Կարգ 40
	Բ.	»	150	Բ.	» 25

ԱՆՍՈՎՈՐ ՎԱՃԱՌՈՒԹԻՄ
ՕՐՕՋՏԻ - ՊԱՔ
ՎԱՃԱՌԱՏԱՆՑ ՄԷՋ ՏԵՂԻ Կ՝ՈՒՆԵՆԱՅ

Շաբաթ	*Կիրակի*	*Երկուշաբթի*	*Երեքշաբթի*
1	2	3	4

ՅՈՒՆԻՍ 1932

ԱԶԴԱԿԻ ՊԱՏՄՈՒԱԾՔ

ԱՂՋԿԱՆԻ ՕՐԱԳԻՐԸ

Գրեց՝ ԼՈՒԻԶԵՐ

Արաքսին մեկնած է անդարձ ու ես ժամերիս ընկերոջ մը պէսքը ունիմ, որուն հետ կարենամ խօսիլ սիրականիս մասին անոր բացակացութեան։

Այսօր կարգադրեցինք Գեղամին հետ, որ նամակցինք Սիրարփիին հասցէով։ Կարելի է վստահիլ անոր ամէն գաղտնիք։ Երբեք չէի կարող երեւակայել, որ այսքան դիւրաւ կարող պիտի ըլլամ հաչտուիլ անոր բացակայութեան հետ։ Այժմ կը պատրաստուիմ քաչ ըլլալու բաժանման վայրկեանին։ Պէտք է տեսնէ անիկա որ ես կրնամ իչխել ինքզինքիս և սիրականիս գործերը կը գերադասեմ իմ սրտիս պահանջներէն։

Ես արդէն կը պատրաստուիմ նոր կեանքի մը, որուն մեծաւոր քաղցրութիւնը կը զգամ արդէն, և որուն իւրաքանչիւր թրթռումը կրակէ տողերով պիտի զրկեմ իրեն նամակներուս մէջ։ Անիկա պիտի գրէ ինձ, և ես պիտի կարդամ իր գեղեցիկ գիրը, ու հոտտեմ այն թուղթը, որուն վրայ իր աչքերն է յառած, ու ես պիտի համբուրեմ անոր ձեռագիրը՝ իմ չրթներուս ամենաչքերով համբոյրներով։ Ու գիտեմ որ սիրտս պիտի ուռճանայ անպարագիծ ուրախութեամբ մը։

***

Գեղամը մեկնեցաւ երէկ։

Նաւամատոյց իջած էինք բոլորս միասին։ Մայրիկը կը վախնար որ չկարենամ պահել ինքզինքս։ Սիրարփին չարունակ կը զգուչացնէր զիս։ Բայց ես եղայ քաչ ու գուարթ ու մինչև վերջ նայեցայ անոր աչքերուն։ Ես կարծես աւարտեցի սրտիս վրայ քանդակուած անոր արձանին վերջին գծերը, ու անիմանալի խաղաղութիւն մը իմ քայլերս հանդարտութեամբ վերադարձուց տուն։

Ինծի այնպէս կուգայ, որ ես դադրած եմ ապրելէ։ Ես մեռել մըն եմ այլևս, որ կը սպասէ յաւերժութեան օրուայ փոդերու ձայնին։ Այդ օրը չի ուչանար, ու իմ սիրականիս ձայնը կ՝արթնցնէ զիս իմ մահէս։

***

Մեկ չաբաթէ ի վեր անկողինն եմ։ Տկար եմ ու չարունակ սրբուա ետ կուգայ։ Աչքերուս կարծես քաղ մը իջած է և իրերն ու մարդիկը կը տեսնեմ պղտոր։

Սիրարփին ամէն օր կուգայ ինձ մօտ, ու մենք կը խօսինք Գեղամի մասին։ Լացը կը բարձրանայ մինչեւ կոկորդս։

Կ՝ուզեմ քաչ ըլլալ ես, քաչ ու կամքի տէր աղջիկ մը որ գիտէ զոհել ամէն ինչ իր սիրականին համար։

Անհամբեր նամակի կը սպասեմ։ Երէկ գրեցի երկար նամակ մը իրեն։

Գիչերը երազիս մէջ տեսայ, որ անոր նաւը փոթորիկի բռնուած է, և կամրջակէն օգնութիւն կը կանչէ կարմիր թաչկինակով մը։ Նետուեցայ ծով ու ճչացի ահաւոր ձայնով մը։ Երբ արթնցայ մայրիկը գուրգուրանքով բռնած էր ձակատս, ու ես կանչեցի Գեղամին անունը։

Այսօր ընկերուհիներս մեզի պիտի գան, և ես պէտք է իչնեմ անկողնէն։ Գլուխս կը դառնայ ու սրտիս վրայ ծանր բեռ մը նստած է կարծես ու կը քաչէ վար։ Պէտք է հոգանահ ինքզինքիս, որ երբ վերադառնայ Գեղամը՝ չգտնէ զիս տկար ու հիւանդ, անիկա չտառապի ինձ համար, չյանդիմանէ զիս իր քաղցր լեզուով ու չըսէ թէ ինչո՞ւ տկար աղջիկ մը եղած եմ ես։

***

Երէկ Սիրարփիին մօտ էի։ Մէկ չաբաթէ ի վեր առաջին անգամն է որ դուրս կուգամ։ Դժուարաւ հասայ իրենց, ու սիրտս եռ եկաւ կրկին։

Սիրարփին բռնեց գլուխս ու նայեցաւ աչքերուս խորը։ Ըսաւ՝ որ թարեկամ բժիչկի մը երթանք։ Պատասխանեցի որ չուտով կ՝անցնի, ու չէր արժեր փոքր անհանգստութեան մը համար բժիչկի դիմել։ Անիկա պնդեց երկար ու անվերջ հարցումներ ըրաւ անհանգստութեանս մասին։ Ըսի՝ որ աչքերս ալ կը սթագնին երբեմն, ու ան գարձեալ նայեցաւ աչքերուս։ Ի՛նչ լաւ կին է Սիրարփին, ինձմէ աւելի մտահոգուած է առողջութեամբս, երբ՝ վերադառնայ Գեղամը՝ պիտի պատմեմ անոր ազնուութեան մասին, ու անիկա պիտի ուրախանայ սրտովին։

Ութներորդ օրն է Գեղամի մեկնելուն, ու ես մաղերը կը համբուրեմ որ տասն օրը լրանայ և ետանամ իր նամակը։ Ստանա՞մ իր ձեռագիրը, կարդա՞մ զայն, սեղմեմ աչքերուս լոյսին ու համբուրեմ զայն քնքչութեամբ և գորովով, որովհետև գիտեմ, որ անիկա ներկայ պիտի ըլլայ հոն՝ իր քօսքերով, իր հոգիով և զգացումներով, որովհետև գիտեմ, որ անկից բոյր մը պիտի մնայ թուղթին վրայ, ուր հպած է ինք, որտեղ յառած է իր աչքերը, ուր չարժած է իր ճերմակ ու երկայն մատները, և որուն վրայ չարած է իր համբոյրներու սփոփանքը, իր ժպիտն ու լացը։

***

Դողդոջալով ու լալով է, որ կը գրեմ այս տողերը, որովհետև կը գամ այլևս, որ անսովոր ու դժբախտ ճակատագիր մը կը վարէ իմ կեանքս։ Կը գամ, որ պէտք է գրեմ այս տողերը՝ յիչատակի մը պէս փոխանցելու համար գանոնք բոլոր մարդերուն։

Սիրարփին նոր մեկնեցաւ։ Ռովս էր առաւօտուընէ իվեր։ Երկար հարցուփոթէ վերջ, ըսաւ՝ թէ արդեօք անհանգստութեան ուրիչ պատճառ չունի՞։ Չհամակցայ միտքը, ու անիկա ըսաւ զարհուրելի բան մը, որմէ կը սոսկամ, և որուն չեմ կարող հաւատալ, բան մը, որ հրէչի մը մանիքներով բռնած է սիրտս ու կը քաչէ դուրս, կը բզքտէ կուրծքս։

Աստուա՛ծ իմ, անիկա ըսաւ՝ որ չըլլայ թէ յղի մնացած ըլլամ Գեղամէն։

— Բայց ես աղջիկ եմ տակաւին, — ըսի, — ու Գեղամը այնքան անգութ չէ եղած ինձ հանդէպ։

— Կարևորութիւն չունի, — ըսաւ, — այդ պարագան։ Առաջին գէպքը չէ ու ես չատ լսած եմ նման պատահարներու մասին։

Ըսաւ՝ որ չատ գաղտնապահ և մօտիկ բժիչկ մը ունի, որուն կարող եմ վստահիլ։ Մերժեցի գոկալով։ Ինչպէ՞ս կարելի է այդպիսի բան, Աստուա՛ծ իմ։

(15) (Շար.)

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՈՒՐ ԿԵՐԹԱՅ ԳԵՐՄԱՆԻԱՆ
ՆԱԽԱՐԱՐԱԿԱՆ ՏԱԳՆԱՊ ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ ՄԷՋ

Պէրլին.— Հաւաստի տեղեկութեանց համեմատ, տքթ. Պրիւնինկ որեւէ կերպով չպիտի մասնակցի եղեր ապագայ դահլիճին եւ Պէրլինէն պիտի մեկնի եղեր երկարատեւ արձակուրդով մը։

Պէրլին.— Նախագահ Հինտէնպուրկ ընդունեց Ռայխսթակի նախագահ Պ. Լէօպէն։ Վերջը հինգ վայրկեան տեւող տեսակցութիւն մը ունեցաւ նա Սոցիալ-Դեմոկրատներու ղեկավարներուն հետ, որմէ յետոյ ընդունեց Պ. Հիթլէրը եւ հարիւրապետ Կէօրինկը որոնց հետ տեսնուեցաւ 40 վայրկեան։

ՄՏԱՀՈԳԻՉ ԿԱՑՈՒԹԻՒՆ

Պէրլին — Կացութիւնը խիստ ծանր է տքթ. Պրիւնինկի հրաժարելուն հետեւանօք, եւ Եւրոպայի մէջ լուրջ անդրադարձումներ պիտի ունենայ անխուսափելիօրէն։ Ասիկա կը նշանակէ թէ Լօզանի խորհրդաժողովին նախօրեակին Գերմանիան յորձանքի մէջ կը վազէ առանց նաւուղիղ ունենալու։ Ընդհ. կերպով կ'սպասուի որ նոր կառավարութիւնը լինի զուտ կերպով ազգայնական, իր մէջը պարունակելով վճռական ազդեցութիւն ունեցող նազիները։

Կարելի է որ պ. Հիթլէր վարչապետ լինի, բայց նախագահ Հինտէնպուրկ գործելու վրայ է հետզհետէ սահմանադրական մեթոտներու համաձայն եւ անիկա պիտի ընդունի այսօր կէսօրէ վերջ կուսակցութեանց բոլոր պետերը, առաջին անգամ սկսելով ընկերվարականներէն։ Որոնք Ռայխսթակի մէջ կը ներկայացնեն ամենամեծ կուսակցութիւնը, եւ յետոյ ընդունելով պ. Հիթլէրը։

Անկարելի է գուշակութիւններ ընել դէպքերու մասին, բայց կարելի ըսել սակայն թէ յեղափոխութիւն կամ ներքին խաղաղային կռիւ տեղի չպիտի ունենայ Գերմանիոյ մէջ եւ թէ տագնապը կուսակցութեանց մէջ պիտի լուծուի իրաւախոհութեան մը յանգելով։

Եթէ Լօզանի Խորհրդաժողովը ձախողութեան մատնուի, տարակոյս չվերցներ թէ նազիները ջախջախիչ յաղթանակ մը ձեռք պիտի բերեն Ռայխսթակի լուծումէն վերջ կատարուելիք ընտրութեանց մէջ։ (Ռ.Գ.)

ՏԱԳՆԱՊԸ ԱՌԱՋ ԵԿԱԾ Է ՎԱՐՉԱՊԵՏԻ ԵՒ ՄԱՐԱՋԱԽՏԻ ԱՆՀԱՄԱՁԱՅՆՈՒԹԵՆԷՆ

Պէրլինէն կը հեռագրուի «Էլ Ահրամ»ի.—

Պէրլին.— Կիրակի օրուան ունկնդրութեան միջոցին, համաձայնութիւնը անկարելի թուելով ընդմէջ Մարաջախտ Հինտէնպուրկի եւ պ. Պրիւնինկի, այս վերջինը հրաւիրեց նախարարական խորհուրդը որը որոշեց հաւաքական հրաժարական, ինչ որ կէսօրին ներկայացուեցաւ պետութեան նախագահին։

Մարաջախտ Հինտէնպուրկ Վէթօյի իր իրաւունքով կը հակառակէր այն հը րովարտակին նախագիծին տրամադրութեանց որով հաշուեյարդարի պիտի են. թարկուէին պարտքի տակ գտնուող մեծ կալուածները ի նպաստ անգործներու գաղութներու հաստատութեան սոյն կալուածներու վրայ։ Անիկա կը պահանջէ նաեւ փոփոխութեան ենթարկել դահլիճը անոր մէջ ունենալով դէպի աջ հակող եւ նազիներու համակիր անձեր։

Պ. Պրիւնինկ մերժած է ստանձնել այսպիսի յեղաշրջման մը պատասխանատուութիւնները եւ նախամեծար համարած է հեռանալ կառավարութեան գլուխէն։

Մարաջախտ Հինտէնպուրկ կուսակցութեանց պետերուն հետ խորհրդակցութեան մէջ է։ Անիկա պիտի նշանակէ անձ մը կազմելու համար աջակողմեաններու կեդրոնացման դահլիճ մը։ Նկատելով որ այդպիսի կարգադրում մը խորհրդարանին մէջ մեծամասնութիւն չպիտի ունենայ հաւանօրէն, կը խօսուի Ռայխսթակի լուծման եւ Գերմանիոյ մէջ կատարուելիք նոր ընտրութեանց մասին։

Պէրլին.— Հանրային կարծիքը Պրիւնինկի դահլիճին լուրը ընդունեց խիստ հանդարտութեամբ եւ պաղարիւն կերպով։ Անօգուտ հանդիսացան ի նախատեսութիւն ցոյցերու ձեռք առնուած ոստիկանական միջոցները։

Մամուլը կը հրատարակէ, բնականաբար, երկար յօդուածներ մեկնութիններ ընելով կացութեան մասին։

«Տօյչէ Ալկէմայնէ Զայթունկ» տեղեկութիւն տուած է թէ պ. Պրիւնինկի զգացնել տրուած է թէ մնայ Արտաքին գործոց նախարարութեան գլուխը, սակայն ասիկա մերժած է նա վճռական կերպով։

«Ամէն բանէ առաջ խիստ կարեւոր է, կը շարունակէ սոյն թերթը, արագ եւ սահմանադրական լուծում մը գտնել նախարարական տագնապին համար։

«Ֆօսիշէ Զայթունկ» կը գրէ թէ Պրիւնինկ դահլիճը հրաժարեցաւ թէպէտեւ կը վայելէր Ռայխսթակի մեծամասնութեան վստահութիւնը, որովհետեւ անիկա էր վայլէր այլեւս նախագահի վստահութիւնը»։

Ընկերվարական օրկան «Ֆորվէրց» կը գրէ թէ հրաժարականը ընդունելով նախագահ Հինտէնպուրկ յանձնառու կացութեան ապագայ յեղաշրջումներուն պատասխանատուութիւնը։ Անիկա մղուեցաւ, անտարակոյս, ամէնապատուաւոր դրդապատճառներէ, եւ հաւանօրէն, իր առած քայլէն ծանր հետեւանքներու գիտակցութեամբը»։

Ազգայնական օրկան «Բրօյծ Զայթունկ» կը ներկայացնէ աջակողմեան խմբակներու տեսակէտները երբ որ կը գրէ թէ «Ազգին մեծամասնութիւնը կը պահանջէ դէպի աջ ուղղութեամբ քաղաքականութիւն մը»։

ՖՐՆՍ. ՆԵՐՔԻՆ ԽՆԴԻՐՆԵՐ
Հէրիօ-Պլում աշխատակցութեան խնդիրը

Փարիզ.— Ընկերվարական համաժողովին մէջ ճառ մը խօսելով, պրն. Պլում յայտարարեց որ եթէ ընկերվարականներ մտնան կառավարութեան մէջ, ասիկա պիտի լինի բան մը փոխելու համար եւ որ իրենք արմատականներէն պիտի տան իրենց վստահութիւնը առանց բացորոշ յանձնառութեանց։

Խօսելով ժընեւի խորհրդաժողովին մասին պրն. Պլում ըսաւ թէ զինաթափութիւնը դեռ աւելի եւս կարեւոր է եթէ հիւլէրական ռասիզմը ձեռք անցնէ իշխանութիւնը։

Խռովութիւնները կը շարունակեն Հնդկաստանի մէջ

Պոմպէյէն կը հեռագրուի «Էլ Ահրամ»ի

Պոմպէյ.— Այս առաւօտ Աստն սկսած միջցեղային խռովութեանց ընթացքին, ամբոխը փորձեց կրակի տալ անուանի տնօրէնութեանց խանութ մը։ Զինուորները փութացին դէպքին վայրը, բայց դիմաւորուեցան ամբոխի կողմէ նետուած սօսայի շիշերով։

Ազդարարութենէ մը ետքը, զինուորները կրակ բացին եւ վիրաւորեցին ցուցարարներէն հինգ հոգի։ Աւրման մը վիրաւորուեցաւ արձակուած շիշէ մը։ Ամբողջ քաղաքը ամայի է եւ խանութները փակ։

Կէսօրուան մօտ, կարձանագրուէր մէկ սպանեալ եւ 15 վիրաւորեալ։

Զոհերու թիւը խռովութեանց սկիզբը եղող Մայիս 14էն ի վեր անցած է երկու հազարը որոնց երկու հարիւրը սպանեալ։

Իշխանութիւնը նոր խռովութեանց Անգղիական ապահովագրական ընկերութիւններ 48 անգամ աւելի սակագին դրին խռովեալ վայրերու մէջ գտնուող տեսակցութիւններ ապահովագրելու համար։

RIVIERA

ՏՕՆԱԿԱՆ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԱԾ՝ ՀԱՅ ՕԳՆՈՒԹԵԱՆ ԽԱՉԻ ՊԷՅՐՈՒԹԻ ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԻ ԿՈՂՄԷ

Տեղի պիտի ունենայ՝

Riviera ՊԱՐՏԷԶԻՆ ՄԷՋ

18 Յունիս Շաբաթ երեկոյ ժամը 9,30ին

ՄՈՒՏՔ՝ 100 ՏՃՄ.-ՔԱՀԱՆԱՅԻ ՀԱՄԱՐ

Տոմսերը կը ծախուին վարչութեան անդամներուն մօտ

ՏԵՂԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԹՐՔ.ՍՏՈՐ ԲՐՕՎԱՔԱՍԻՈՆ: ԿԸ ՊԱՀԱՆՋԷՆ ՀԱՅԵՐՈՒ ՍԱՀՄԱՆԷՆ ՀԵՌԱՑՈՒՄԸ

Թիւրք եւ Սիւրիական սահմանին վրայ տեղի ունեցող բազմաթիւ աւազակային դէպքերու մասին բողոքներ եւ գժգոհութիւններ կը տեսնան ամէն կողմէ։ Թիւրք կառավարութիւնը կը մեղադրէ Սիւրիական կառավարութիւնը Թիւրքիոյ դէմ գրգռութիւն յառաջացնելու ախոյեաններով եւ կ'ամբաստանէ զայն որպէս դրդիչ սահմանային դէպքերու։ Իսկ Սիւրիական կառավարութիւնը փաստերով կը հաստատէ որ Թիւրք կառավարութիւնն է դրդիչն ու պատասխանատուն այդ դէպքերուն։

Թիւրք կառավարութիւնը սակայն, որ կը հետապնդէ յետին նպատակներ եւ դաւադրութիւններ կը կազմակերպէ սահմանի վրայ, հասնելու համար իր բազուն ծրագիրներուն, անցած շաբաթ Հիւսիսային Սուրիոյ մէջ գումարուած ժողովի մը մէջ, որուն պատօնն էր սահմանային դէպքերու արգիլումն ու ապահովութիւնը, իր պաշտօնէութիւններու բերանով պահանջած է սահմանամերձ շրջաններէն հեռացումը «կասկածելի» տարրերու։ Թիւրք պաշտօնէութիւնը պնդած են որ աւազակային դէպքերու հեղինակներ անոնք աշիրէթներն ու... հայերն են։

Նոր չէ անշուշտ թրքական այս ստոր բրօվաքասիոնը մեր ժողովուրդի հասցէին։ Վստահ ենք որ ան այս անգամ ալ չի պիտի հասնի իր նպատակին։

ՄԵԿՆՈՒՄ

Երէկ «Շամբոլիոն»ով Ֆրանսա մեկնեցան Տիկին Շարլ Տէպպօս եւ Զօրավար Նօլէն, որ քանի մը շաբաթէ ի վեր հիւրութիւններ կը կատարէր Արեւելեան բանակի մէջ։

ՀԱՆԳԱՆԱԿՈՒԹԻՒՆ Ի ՆՊԱՍՏ «ԷԼ ՍԷԵԱՐ»Ի

Երեք ամսուան կախակայման դատապարտուած «Էլ Սեեար» թերթի ի նպաստ հանգանակութեան մը ձեռնարկուած է մասնաւոր յանձնախումբի մը կողմէ։ Յառաջ գալիք գումարը պիտի յատկացուի նոր թերթի մը արտօնութեան ծախսերուն։

ԱՐԻՒՆԱԼԻ ԿՌԻՒ ԳԻՒՂԱՑԻՆԵՐՈՒ ՄԻՋԵՒ
ՄԷԿ ՄԵՌԵԱԼ ԵՒ ԲԱԶՄԱԹԻՒ ՎԻՐԱՒՈՐՆԵՐ

Գեֆասի Նաւհէ գիւղին մէջ, հին ընտանեկան թշնամութեան մը հետեւանքով գիւղացիները երկուքի բաժնուեցան եւ սկսան կատաղի կռիւի մը։ Փայտեր, քարեր եւ ի վերջոյ զէնքերը միջամտեցին կռիւին, մինչեւ որ մեռեալ մը եւ բազմաթիւ վիրաւորներ գետին փռուին, որոնց 10 հատը ծանր։

Ուստեան ժանտարմներու ուժեր հասան եւ խաղաղեցուցին զանոնք։ Քօլօնէլ Գօսվին 200 ժանտարմներով պաշարեց գիւղը եւ 70 հոգի ձերբակալեց։

185 ԳԱՂԹԱԿԱՆՆԵՐ ԿԸ ՎԵՐԱԴԱՌՆԱՆ

«Շամբոլիոն» շոգենաւով Հարաւային Ամերիկայէն վերադարձան 185 Լիբանանցի գաղթականներ։

ԳԻՒՂԱԳՆԱՑՆԵՐ ԿՈՒԳԱՆ

Իրաքէն եւ Եգիպտոսէն սկսած են գալ գիւղագնացներ։ Եգիպտոսէն «Շամբոլիոն»ով 28 գիւղագնացներ հասան։

ԽՆԱՅՈՂԱԿԱՆ ԾՐԱԳԻՐ
ՊԱՇՏՕՆԵԱՆԵՐՈՒ ԱՄՍԱԿԱՆՆԵՐԸ ԿԸ ՋԵՂՉՈՒԻՆ

Առջի օր, կառավարութեան պետ Պ. Շարլ Տէպպօսի պաշտօնատան մէջ ժողով մը գումարուեցաւ, որուն ներկայ գտնուեցան նիւթական տնօրէն Էմիր Ճեմիլ Շեհապ, Պ.Րէֆիւ, Պ.Թայէֆ, Քօլօնէլ Պուավէն։ Ուսումնասիրուեցաւ ժանտարմներու թիւին վրայ կատարուելիք կրճատումներու ծրագիրը, որով 70,000 ոսկիի խնայողութիւն մը պիտի կատարուէր։ 200 ժանտարմներու պաշտօնէ հանուիլը ծրագրուած էր։

Քօլօնէլ Պուավէն համաձայն չէ գտնուած այս ծրագրին եւ առաջարկած է որ երկրին ապահովութեան համար անհրաժեշտ է պահել ժանտարմներու ներկայ թիւը։ Այս ժողովի տուած որոշումը ցարդ յայտնի չէ եղած։

Պաշտօնեաներու ամսականներէն վրայ կատարուած զեղչը հաստատուած է նաեւ Բ. Գոմիսէրութեան կողմէ. այժմ տպագրութեան յանձնուած են վերջնական որոշումները։

ՉԻՆԱՍՏԱՆԻ ԿԱՅՍՐՈՒՀԻՆ

Քանի մը օր առաջ տեղի ունեցաւ օտարականներու մարդահամարը Պէյրութի մէջ։ Պաշտօնեաները նամբու մէջ գտան կին մը եւ երբ հարցուցին անունը, ան ըսաւ. «Ես Չինաստանի կայսեր աղջիկն եմ եւ Չեխոսլովաքիոյ թագուհին կ'ըլլամ, ազգութիւնս անգլիացի է»։

Հակառակ իրենց բոլոր աշխատանքներուն պաշտօնեաները չեն կրցած հասկնալ այս խենթ կնոջ անունը։

ՁԱՀԼԷԻ ՈՃՐԻՆ ՀԵՂԻՆԱԿԸ ՀԱ՞Յ ՄԸՆ Է...

Գրած էինք որ Զահլէի մէջ, տիկին մը. Սաթէ Նիֆօլա, խեղդուած է իր տան մէջ գիշեր ատեն։ Հարցաքննիչ դատաւորը երկար քննութիւններէ վերջ ոճրագործներուն հետքը գտած է։ Ձերբակալուած են 15 կասկածելիներ, որոնց մէջ կը գտնուի նաեւ Տիգրան Սեմիրճեան անուն հայ մը։ Ըստ տեղական թերթերու տուած տեղեկութեանց, Տիգրան յաճախ կը պտըտէր այս այրի կնոջ բնակարանին մէջ։

Այժմ մասերու հետքերը կը քննեն, երեւան հանելու իրական ոճրագործը։

ՎԻԺՈՒՄԻ ԴԷՊՔ ՄԸ
ԲԺԻՇԿԸ 6 ԱՄԻՍ ԲԱՆՏԱՐԿՈՒԹԵԱՆ ԿԸ ԴԱՏԱՊԱՐՏՈՒԻ

Զղարթայի մէջ բժիշկ Նեհիպ Տայէ 6 ամսու յղի կնոջ մը վիժում ընել տուած էր։ Առջի օր, տեղի ունեցաւ անոր դատավարութիւնը եւ բժիշկը դատապարտուեցաւ 6 ամսուան բանտարկութեան, ամբաստանուելով որ անփոյթ ու անհոգ գտնուած է եւ պատճառ եղած նորածինին եւ մօր մահուան։ Բացի այդ բժիշկը պիտի վճարէ 500 ս. ոսկի հատուցում։

ՀԵՌԱՁԱՅՆԻ ԳԻԾ ՄՈՒՍՈՒԼԻ ԵՒ ԹՐԻՓՕԼԻԻ ՄԻՋԵՒ

Մուսուլի Քարիւղի Ընկերութիւնը որոշած է հեռաձայնային գիծ մը հաստատել Մուսուլի, Թրիփօլիի եւ Հայֆայի միջեւ։

Այս որոշումը ցոյց կուտայ որ այլեւս նոր թափով մը գործի սկսելու ժամանակը հասած է քարիւղի նամբուն վրայ։

ՏԻԿ. ԼԻԹՎԸՆՍՔԻ ՆՈՐԷՆ ԲԱՆՏԱՐԿՈՒԵՑԱՒ
ՏԽՄԱՐՈՎ ԵՒ ԾԱՂՐԱՆՔՈՎ ԿԸ ԼՍԷ ՎՃԻՌԸ

Գրած էինք մեր նախորդ թիւով թէ «Մոսկուայի աչքին» տիկինը որոշուած ժամանակին հովանաւորեալ երկիրներէն չի հեռանալուն պատճառաւ նորէն ձերբակալուած եւ բանտարկուած է։

«Էլ Նիտա»ի թղթակիցը, Ընդհանուր Դատախազութեան մօտ գտնուած միջոցին տեսակցութիւն մը ունեցած է այս խորհրդաւոր կնոջ հետ, որուն տարիքը հազիւ 28 կայ եւ գեղեցկադէմ ու հրապուրիչ է։ Տիկին Լիթվընսքի «Էլ Նիտա»ի թղթակցին յայտարարած է.

— Ինչո՞ւ չի մեկնեցաք ձեր հայրենիքը.

— Դուն լրագրո՞ղ ես.

— Այո.

— Քանի որ լրագրող ես, նշմարտութիւնը եւ ըսածներս չես գրեր.

— Կը խոստանամ խօսքերդ բառ առ բառ գրել.

— Շատ լաւ, դատարանը ոչ մէկ իրաւունք ունի զիս արտաքսելու.

— Ինչո՞ւ, դուն պոլշեւիկ չե՞ս։

— Այո, բայց զիս չեն ախորժեր իբրեւ պոլշեւիկ այլ իբրեւ փախստական մուտք գործած այս երկիր։ Այժմ դերձակութեան կը հետեւիմ եւ Պէյրութը կը նկատեմ իմ հայրենիքս, որովհետեւ երկար ատենէ ի վեր հոս կը բնակիմ եւ Լիբանանցի եղած եմ։

Տիկին Լիթվընսքի, հակառակ հարցաքննիչ դատաւորի եւ ընդհանուր դատախազի պնդումներուն փութացած է ստորագրել իր մասին պատրաստուած տեղեկագիրը եւ հարցաքննութիւնները ստորագրելէ։

Երկրորդ անգամ ըլլալով, երէկ, պատժական ատեանի առջեւ դատավարութիւնը տեղի ունեցաւ այս տիկնոջ։ Դատարանի նախագահը հարցուց անոր.

— Ինչո՞ւ չի մեկնեցար հայրենիքդ.

— Ես անցագիր չունիմ եւ չեմ ուզեր իմ սիրած քաղաքս ձգել. անձնական ազատութիւնը նուիրական չէ՞։ Ես դերձակ եմ եւ ասեղովս կը հանեմ իմ ապրուստս, առանց բեռ ըլլալու ուրիշներուն։

— Մենք օրէնքով կը դատապարտենք քեզ երկրորդ անգամ ըլլալով 15 օրուան բանտարկութեան։ Նախորդ անգամ քեզի 4 օր պայմանաժամ տուինք. հիմա առանց պայմանաժամի, 15 օրը լրանալուն պէտք է մեկնիս։ Եթէ այդ թուականին չի հեռանաս, բանտարկութեան օրը կը կրկնապատկուի եւ յաջորդաբար։

Տիկին Լիթվընսքի խնդալով եւ ծաղրելով լսեց վերջ դատաւորի այս խօսքերը ուղղուեցաւ բանտ։

ՏԱՆ ՄԸ ՊԱՏԸ ԿԸ ՓԼԻ

Մինէթ էլ Հէօսն թաղին մէջ, Թագւոր Թագւորեանի նստած տան օրջաբակին մէջ գտնուող պատը փլած է եւ Սէլիմ Ասատ անուն երեք տարեկան տղեկ մը ծանրօրէն վիրաւորուած։

ԻՆՔՆԱՇԱՐԺ ՄԸ ԿԱՅՐԻ

Առջի գիշեր, սպայ Օրէ Ժագ Ժօզէֆի կառաժին մէջ հրդեհ ծագեցաւ եւ այրեցաւ հոն գտնուող ինքնաշարժ մը։ Հակառակ հրշէջ խումբի ջանքերուն, կարելի չեղաւ մարել իսկոյն կրակը։

ԻՐԱՔԻ ԵՐԵՍՓՈԽԱՆ ՄԸ ԴԱՏԱՐԱՆ ԿԸ ՑԱՆՁՆՈՒԻ
ԻՐԱՔ ԾԱՆՐ ԽՌՈՎՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒ ՆԱԽՕՐԵԱԿԻՆ

Իրաքի մէջ հինէն ի վեր գոյութիւն ունի հակաՖէյսալական հոսանք մը։ Ընդհանրապէս ծայրայեղ ազգայնականներէ կազմուած այս շարժումը Ն. Վ. Ֆէյսալ թագաւորին դէմ, կը ղեկավարուէր նախկին ներքին գործոց նախարար Մուզահիմ պէյ Պաճաճիի կողմէ։ Ն. Վ. թագաւորի Եւրոպա գտնուած միջոցին, շնորհիւ իր դիրքին եւ ազդեցութեան, այս մարդը հանրագրութիւններ պատրաստել կուտար եւ բողոքներ կը կազմակերպէր Ֆէյսալ թագաւորի դէմ։

Ժողովրդական դժգոհութեանց եւ բուռն բողոքներու վրայ պաշտօնէ հանուեցաւ Պաճաճին եւ վերջը երեւան ելաւ անոր կազմակերպած դաւադրութիւնները թագաւորին դէմ։ Իսկոյն երեսփոխանական ժողովի օրակարգին նիւթ դարձաւ անոր ընթացքը եւ ժողովը մեծամասնութեամբ որոշեց դատի կանչել զայն։ Բայց երեսփոխանական անձեռնմխելիութիւնը արգելք կ'ըլլար անոր դատարան յանձնուելուն։ Այդ պատճառաւ այժմ ժողովը վերցուցած է անոր անձեռնմխելիութեան իրաւունքը եւ յանձնած դատարան։

Կը կարծուի որ ծանր միջադէպերու առիթ պիտի տայ այս դատավարութիւնը եւ խռովութիւններ պիտի ծագին Իրաքի մէջ։

ՄԱՀԱՊԱՏԻԺԸ ԿԸ ՓՈԽՈՒԻ ՑԿԵԱՆՍ ԴԱՏԱՊԱՐՏՈՒԹԵԱՆ

Հալէպի բնակիչներէն Ֆէքրի Հասան անուն ոճրագործ մը, ժամանակին, Հալէպի բանտին մէջ, փախչելով օծելէ վերջ այրած էր բանտարկեալ մը եւ չարչարանքով մեռցուցած զայն։ Դատարանը մահուան վճիռ տուած էր անոր համար։

Առջի օր Բարձր Գոմիսէրը փոխեց մահուան վճիռը 101 տարուան բանտարկութեան։

ԿԱԽԱԿԱՅՈՒՄ

Պ. Միւնիմ Քէրիմ Միւնիմի հրատարակած «Սաֆիր» անուն քաղաքական շաբաթաթերթը երկրորդ անգամ ըլլալով կախակայման դատապարտուեցաւ մէկ ամսուան պայմանաժամով։

ՍԱԿԱՐԱՆ ՊԷՅՐՈՒԹԻ

2 ՅՈՒՆԻՍ 1932

	Ս. Դ.
Եգիպտ. թղթադրմ.	476
Անգլիկն. »	465
Տօլար »	126
Թրքական »	59.75
Պանք Օթթօման	130
Իտալական Լիր 100	645
Յունական Տրախմի 100	95
Անգլ. ոսկի	605
Ֆրանս. »	481
Օսման. »	550
Արծաթ մէճիտ	26
Գրէտի Ֆօնս. Ա. Ֆք.	430
» » Բ. »	279
» » Գ. »	271

Մէֆէրեան եղբարք Րիւ Ֆօշ Թելէֆօն՝ Ն-19

Կարդացէք եւ Տարածեցէք

«ԱԶԴԱԿ»Ը

ՊԷՏՔ ՊԻՏԻ ՈՒՆԵՆԱՔ

Նոր հիմնուելիք թաղերու համար

փոքր Մասիսի Լուսանկարներու

ԱՐԱՄ ՍԱՀԱԿԵԱՆԻ ԼՈՒՍԱՆԿԱՐՉԱՏՈՒՆԷՆ

6 Նկար կարող էք ստանալ ... մինչեւ 25 Հ.Ս.

Աթէնքէն կը գտնուի, Նահրի համբուն «Կիբար Սինէմա» Ապիրիի ճիշդ դիմաց

344

Թէ հնարաւորութիւն ըլլայ ուսումնասիրելու անոր գործը արտասահմանի մէջ։

Միայն այսքանը կրնամ ըսել, որ գնդապետ Թորգոմ վերէն վար սրտի տէր մարդ էր։

Եթէ, Անդրանիկի նման, փամփուշտ չունենար, իր սիրտը կուտար թշնամիին։

Հերոս է անիկա։

Իր զանազան արկածախնդրութեան մասին, որ շատ կը խօսուի ես ոչինչ չունիմ ըսելու, միայն այսքանը կ'ըսեմ Յիսուս Քրիստոսէ փոխ առնելով.

— Ով որ արդար է առաջին քարը թող ինքը նետէ։

Մեր մէջ արկածախնդրական տարրը առհասարակ շատ է։ Յեղափոխութիւնը ինքը արկածախնդիր երեւոյթ է իր զանազան գործնական քայլերու մէջ. բայց որովհետեւ յեղափոխութեան նպատակը սուրբ է, իր մէջ պարունակած արկածախնդրութիւնն ալ կը սրբագործուի և կը մաքրուի։

Ցամենայն դէպս ես կը հաւատամ, որ գնդապետ Թորգոմը զինուոր է տաւելապէս օժտուած քաջութեամբ յանդգնութեամբ և արագութեամբ։

ԱՆԴՐԱՆԻԿ ԴԱՐՁԵԱԼ ԿԸ ՄԵԿՆԻ ՃԱԿԱՏ

Անդրանիկ Սարիղամիշէն հեռագիր տուած էր ընդհանուր հրամանատար Լէպիտէնսքիին, Դաշնակից Ներկայացուցիչներուն, Ազգային Խորհուրդին, Հ. Ապահովութեան խորհուրդին հետեւեալ իմաստով.

«Ն հայատուած ըլլալով դաւաճաններէ կը հրաժարիմ Հայաստանի երկրապահ զօրամասի հրամանատարութենէ։»

«ԱՆԴՐԱՆԻԿ»

86 341

— Դո՞ւք ինչու չի փախաք հարց կուտայ Անդրանիկ։

— Ձեր հրամանին կը սպասենք, փաշա, առանց ձեր հրամանին մենք արքայութիւն չենք մտնար։

— 41 հոգիով ոչինչ չէք կրնար ընել, դուք ալ գացէք քաղաք։

Քիչ մը անդին 4 զինուոր կը գտնէ Անդրանիկ։

— Ո՞վ էք դուք.

— Զինուորներ ենք.

— Ո՞ր տեղացի էք։

— Շապին Գարահիսարցի։

Անդրանիկի հայրենակիցներն են։ Այդ ցուրտ, մութ և գաժան անյայտութեան մէջ, թշնամի Թուրքը մէկ քանի քայլ հեռու և այս չորս հոգին կեցած են դիմադրելու, միւսները բոլորն ալ գացած են, փախած են։

— Գացէ՛ք քաղաք, տղաքս, կ'ըսէ Անդրանիկ հպարտ իր հայրենակիցներուն։

Ահաւասիկ ճակատը մնացած զինուորներուն թիւը։

Անդրանիկ կը դիմէ Կարսի դուռը կասեցնելու համար զինուորները, բայց օգուտ չըներ։ Անոր նպատակն է, պաշարել տալ զանոնք չորս պատերուն մէջ։

ԿԱՐՆՈՑ ՊԱՐԻՍՊԷՆ ԴՈՒՐՍ

Կարսի ճանապարհին վրայ, Կարնոյ պարիսպէն 15 վայրկեան հեռու, Կարմիր Խաչի փոքրիկ խրճիթի մը մէջ նստած ենք Անդրանիկի հետ։

Անդրանիկի զինուորները իր ոտքի գուլպաները կը չորցնէին, որովհետեւ թրջած էր եւ սկսած էր սառիլ։

Կը մտնեմ Անդրանիկի տխուր և յուսահատ։

— Ի՞նչ կը մտածես, Անդրանիկ կը հարցնեմ։

ԳՐԱՍԵՐՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ

ՍՏԱՑՈՒԱԾ ՆՈՐ ԵՒ ԸՆՏԻՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

«ՆՈՐ ՕՐ» ԳՐՈՍՈՒՆԷՆ

Ցեղափոխականի Մտքեր, Ռ. Միխայէեան	10 Ֆր.
Տենն եւ Ջալալէդդին, Բաֆֆի	25
Հ. Հ. Շագումն ու զարգացումը, Ալ. Խաչիսեան	40
Գարնանային, Վ. Շուշանեան	40
Իմ Գիրքը, Ա. Աճառոնեան	20
Թափառաշրջիկները, Ռէնէ	15
Վանի Հերոսամարտը, Օն. Մխիթարեան	20
Նաչազողի Բիշատակարանը, Բաֆֆի	25
Աղքատին Գատիւը,	25
Ամիրային Աղջիկը, Ս. Սրմաճեխանլեան	25
Գէնհուր	30
Համելիազարդ կինը	18
Դերասանուհին, Լ. Շանթ	8
Միացեալ եւ Անկախ Հայաստան	6
Դարձ, Լ. Շանթ	8
Բբիշկին գրքէն փրցուած էջեր, Ռ. Սեւակ	10
Մեր Գատասխանը Ց. Քաջազնունիի, Ա. Զիլինկիրեան	8
Անուշ, Ց. Թումանեան	5
Խորհուրդներու Մեհեանը, Ց. Օշական	13
Որդիների Գայքարը Հայրերի Դէմ, Գ. Նժդեհ	10
Թուրքերը եւ Մենք, Նեմեսիս	10
Կարմիր Ծամուզ, Ա. Արփիարեան	8
Վոսփորի Գաղտնիքը	30
Թէօֆիանօ	25
Ալպում (հէքիաթներու), Շ. Նարդունի	5
Դէպի երկիր, Է. Ակնունի	15

Դիմել՝ Գրավաճառ Պ. ՀՐԱՆԴ Ց. ԱՊԱՃԵԱՆԻ, B. P. 879 BEYROUTH

ՊԱՆԴՈԿ ԼԻԿՔՈՍ

ՋՈՀԼԷ

Հայկական ամենապատասխանատու պանդոկը «ԼԻԿՔՈՍ»ին Զահլէի մէջ, ծովակատէս պարտէզով,

ԽԻՍՏ ՕԳՍՏՈՒՆ ՍԵՆԵԱԿՆԵՐ

ՈՐ ԿԸ ԲԱՂԿԱՆԱՑՆ 1, 2, 3, 4, ՄԱՀՃԱԿԱԼՆԵՐԷ

1. ՀԱՄԵՂ ՁԱՇ, ՄԱՔՈՒՐ ԵՒ ԱՆԹԵՐԻ ՍՊԱՍԱՐԿՈՒԹԻՒՆ.
2. ԳԻՆԵՐԸ ԽԻՍՏ ՁԱՓԱԻՈՐ.
3. ՏՈՒԻՆ ՓՆՏՈՒՈՂՆԵՐՈՒՆ ԱՄԷՆ ԴԻՒՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ.

Տէր եւ Տնօրէն՝ Գ. ՊԱՐՏԻԶԱՆԵԱՆ

Տ. ՀԱ. ԼՈՒՍԻՆԵԱՆ

(ՁԱԼԷՊ)

Նախկին բժիշկ Միջագետքի Զինուորական հիւանդանոցներու եւ մասնագէտ ներքին եւ մանկանց հիւանդութիւններու

առագ, արմատական, խոճամիս դարմանում:

Հիւանդ կ'ընդունի ամէն օր ժամը 8—12 եւ 2—6 իր դարմանատան մէջ.

Հայէպ Ննյայ բազ. Թռամվայի քննկերութեան հայարան, բիւ 7

Բշ. եւ Ուրբաթ օրեր աղքատաց ձրի

ԳԱԲՐԻԷԼ Թ. ԹԷՐԶԵԱՆ

(ԵԼԵՔՏՐԱԿԱՆ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ)

Հիմնուած 1921 ին Գալիս-Բեյրութ

Խիստ դիւրամատչելի պայմաններով կը կատարենք ամէն կարգի ելեկտրական լոյսի գեղեցումներ (Intsallation), ինչպէս նաեւ մօթօր եւ ջիճամօճեր:

Վաճառատունս կ'ստանձնէ նաեւ բոլոր ելեկտրագործիքներու նորոգութիւնները: Մատչելիր սպասարկութիւն բնակարաններու ելեկտրա-նորոգումներ: Վաճառատուն Philips եւ Lux ելեկտր. լամբերու եւ ամէն տեսակ ելեկտրական պիտոյքներու:

Վճարման դիւրութիւններ.

Հասցէ՝ — Վ. Ուզունեանի գրատան կից Գուրճ. B. P. 491

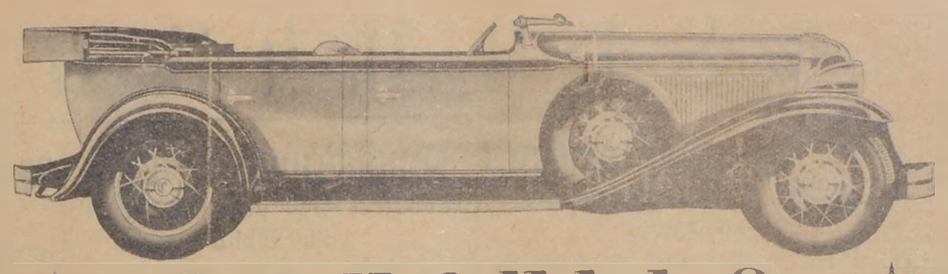

ԳՌԱՅՍԼԵՐ

աշխարհահռչակ իմիճաշարժները որոնք 6-8 սիլինտր ունին,

ԱՄԵՆԱՏՈԿՈՒՆ ԵՒ ԳԵՂԵՑԻԿ ՄԱՐՔԱՆԵՐՆ ԵՆ ՀՐԱՊԱՐԱԿԻ ՎՐԱՑ ԵՒ

ԿԸ ՓՆՏՈՒՒԻՆ ԱՄԵՆՈՒՐԵՔ:

ԳՌԱՅՍԼԵՐ ինքնաշարժերու մասնաւոր յատկութիւններն են՝ ՏՈԿՈՒՆՈՒԹԻՒՆ, ԳԵՂԵՑԿՈՒԹԻՒՆ, ԶԱՓՈՒՐՈՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՀԱՆԴՍՏԱՒԻՂՈՒԹԻՒՆ:

Վճարման դիւրութիւններ կը տրուին.

ԳՌԱՅՍԼԵՐ օթօներու բոլոր կտորները պատրաստ կը գտնուին մեր վաճառատուներուն մէջ:

Լիբանանի, Սիւրիոյ և Իրագի ընդհանուր ներկայացուցչութիւն՝

NAAYEM MOTOR IMPORT Co. BEYROUTH B. P. 869, TÉL. 32—29

Հիւս. Սիւրիոյ ներկայացուցիչներ՝ Դ. և Մ. Ա.ԶԻՐԵԱՆ, B. P. 202, Հալէպ

Տ-ՔԹ. ՍՈԿՐԱՏ ԱԻԵՏԻՍԵԱՆ

ՎԻՐՄՈՑԺ - ՍՏԱՄՆԻՍՈՑԺ

ՎԿԱՅԵԼ ՊԷՅՐՈՒԹԻ ՍՄԵՐԻԿԵԱՆ ՀԱՍԱԼԱՍԱՐԱՆԷՆ

կրնդունի ամէն օր յատի կիրակի՝ կէսօրէ առաջ 8— 12 կէսօրէ վերջ 2-6

Հասցէ՝ Capucinներու եկեղեցիէն կից Արդարութեան պալատին եռանկ:

ԱՓՈՆԱՏՈՒՏ կօշիկներդ մինչ նոր ամենադիմացկուն եւ ամենաժուռ եւ ամենագեղեցիկներն եւ.

ԿԵԴՐՈՆԱՑԵՂԻ՝ ՆԱՃԱՐ ԵՂԲՕՐՆԵՐՈՒՆ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ

Տ-ՈՔԹ. ԳԵՈՐԳ ԿԷՐԿԷՐԵԱՆ

Պկայեայ Lauréat Եաիկին Interne եւ ալեժ մեդալեայ ՄԱՍՆԱԳԷՏ բժիշ Ցրացնական հիւանդանոցի ԱՉՔԻ, ՔԹԻ, ԿՈԿՈՐԴԻ, ԱԿԱՆՋԻ և ԳԼՈՒ հիւանդութիւններու բաժնին:

Հիւանդ կ'ընդունի կէսօրէ վերջ ժամը 2—6

իր գինիին մէջ rue de Damas, No. 15

Հիւանդները ուղղակի հիւանդանոց կ'ընդունուին իր կողմէ տրուած մուծիկ ռաքոմով:

Աղքատ հիւանդներու ձրի դարմանուած, ամէն օր կէսօրէ առաջ ժամը 10—12, հիւանդանոցի դարմանատան մէջ:

ՏՕՔԹ. Գ. ՏԱՎՈՒՏԼԱՐԵԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ՆԵՐՔԻՆ ԵՒ ՎԷՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

Իր դարմանատունը հաստատած է, ՍՄՍՈՒՐ փողոց, Տօքթ. Նազլեան (ատամնաբոյժ) դարմանատան կից.

Ընդունելութեան ժամեր՝

կէսօրէ առաջ	ժամը	8—12
» վերջ	»	2—6

Կարի եւ Ձեւագիտութեան Դասընթացք

ՏԻԿԻՆ ՄԱՌԻ ԵՐԱՄԵԱՆ

ՎԿԱՅԵԱԼ ԴԵՐՁԱԿՈՒՀԻ

ԲԱՐԻԶԷՆ ԵՒ ՎԱՇԻՆԿԹՕՆԷՆ

Կարի եւ ձեւագիտութեան մասնագիտուհի. Տիկին Մառի Երամեան կը վերադարձած իր արհեստանոցը, Մեծ Սէրայի դիմացը Նո. 78 տան երկրորդ արկը:

Երեք ամսուան միջոցին կը սորվեցնէ առնուազն երկու ձեւագիտութիւն իր բոլոր բարդութիւններով եւ արդիական մշակոցներով, Droit-fils մէթոտով: Իր աշակերտուհիները կ'օժտեն Բարիզի ազատ արհեստանոցի Académie Daydon վկայականով:

ՓՍՍՏԱԲԱՆ

ԽՄՈՐՈՎ Թ. ԹԻԹԻՒՆՃԵԱՆ

(Sofp. Խրատագիտութեան)

ԿՍՏԱՆՁՆԷ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԴԱՏԵՐ

Ընկերակցութեամբ հանրածանօթ փաստաբան ՄԷՐՐ ԱԶԻԶ ԷԼ ՀԱՇԷՄԻ

Գրասենեակը բաց է կէսօրէ առաջ 9—12 կէսօրէ վերջ 3—6

Rue Allenby, Immeuble NESSOULI ՀԵՌԱՀԱՇԻ 1—28

Տակաւին շինուածի վայելուչ տեսք հնչուն եւ բնական ձայն

Անոնք յատկանիշներ՝

ՈՐՈՆՅՄԱՄԲ ԿԸ ՁԱՏՈՐՈՇԻՒԻՆ

ԱՓՕԼԼՕ ՓՕՆՕՆԵՐԸ

Հրապարակի վրայ գտնուղ բոլոր մարքային բուհետ կը մրցին Սբօլլօ փօնօները: Մանաւանդ վերջին նոր մօտէլները, որոնք հասած են արդէն, անգերազանցելի են իրենց տոկունութեամբ, վայելչութեամբ և ժամչելի գիներով.

APOLLO GRAMOPHONE Co. Ltd

(of London)

ԱՓՕԼԼՕ ՓՕՆՕՆԵՐՈՒՆ ԹԱՓԱՀԱՐԸ !!!

Կատարեալ համոզում գոյացնելու համար անգամ մը այցելեցէք

MAISON APOLLO, Rue de la Poste, BEYROUTH

Փարոպիճ եւ Ըօճօլ՝ ամէն ձեւի, անվիճելի օրակ եւ առաւելագոյն ցնցներ գիւրամատչելի գին, վճարումի դիւրութիւններ:

Ընդհ. Ներկայացուցիչ՝ Սիւրիոյ, Գաղիատինի, Անգլորդանանի, Միջագետքի եւ Կիպրոսի.— ԳՈՒՐԳԷՆ ՍԻՆԱՆԵԱՆ

KOURKEN SINANIAN, Boîte Postale 642, BEYROUTH (Syrie)

— Շատ բան կը մտածեմ, սիրելի՛ս կը պատասխանէ ինձ: Թուրքերը գրաւեցին կարինը. բայց յաղթուեցան, կաւելցնէ անիկա:

Մաքիս մէջ կը ծիծաղի, բայց դարձեալ կ'աւելցնեմ.

— Ինչո՞ւ, ինչպէ՞ս հայկական սիջնաբերդը գնաց:

— Այո, հայկական սիջնաբերդը գնաց, բայց Թուրքերն ալ կորսնցուցին իրենց ընդհանուր յաղթութիւնը: Ես չէի կարծեր, որ Թուրքերը այնքան անխելք կը դառնային, որ փճացնեն իրենց Միջագետքի և Պաղեստինի ճակատները և զօրքեր խափեն այնտեղ կռիւ կատնեն արկածախնդրութեան մը համար: Թուրքերը չատ-չատ պիտի յաջողէին մինչեւ Պագու, բայց յետոյ պիտի սկսին նահանջել, որովհետեւ անգլիական և ֆրանսական բանակները պիտի մտնեն Թուրքիոյ սիրտը և պիտի դադրի պատերազմը, մինչ Թրքական կովկասեան արկածախնդրութեան թեւը պիտի մնայ Թաթարներու մէջ պարտուած:

Այս դուշակութիւնը իմ խելքիս չպատկեցաւ, ես չարունակեցի Անդրանիկը քրքրել:

— Բայց, Անդրանի՛կ հարցուր ես, էնվէրը կը միանայ հատթուրանկութեան կովկասեան թեւին և կը միանայ Շուկէս միլիոն իսլամութեան հետ:

— Այդ Շուկէս միլիոնը կարեւորութիւն չունի, Օսմանցիներու համար կարեւոր է մայր հայրենիքը և Գոլիսը: Դուն կը կարծե՞ս որ Սէրայի բանակը, ըստ Ջէմանօօյի, պիտի անշարժ մնայ, ոչ նա պիտի չարժի:

— Անդրանիկ, կը հարցնեմ դարձեալ, մենք չպիտի՞ կրնանք պաշպանել Կարսը:

— Ո՛չ, բացարձակապէս ոչ, պատասխանեց Անդրանիկ կտրուկ և վճռական,

— Մենք ի՞նչ պիտի ըլլանք:

— Պիտի կոտորուինք, բայց կոտրելով և կոտորելով պիտի կոտորուինք:

Ահա այն գուշակութիւնները, որոնք նոյնութեամբ տեղի ունեցան ինչպէս մենք բոլորս գիտենք հիմայ:

Անդրանիկ այդ ժամերուն կը մտածէր նաև ուրիշ կարեւոր խնդրոյ մասին, կը մտածեր անիկա Վանի ազգ մասին, կը կարուրէր եթէ չուտ չի նահանջեն Վաննէն դէպի Գարսկատան:

— եթէ անոնք նահանջեն Թէփէրեզի գծով կը կոտորուին:

Մենք կը տեսնենք յետոյ, որ անոնց մէկ քանին միայն այդ գծով նահանջեցին և միւսները անցան Գարսկատան, բայց անոնք ալ չէին ազատեր եթէ Անդրանիկը չըլլար:

Մենք կը տեսնենք այդ մեր պատմութեան ընթացքին:

Անդրանիկ հատաւ Սարըղամիշ և անկէ ալ անցաւ Թիֆլիս:

ԴԱՐՁԵԱԼ ԴՆԴԱՊԵՏ ԹՈՐԳՈՄ

Անդրանիկը հրամայեց գնդապետ Թորգոմը պահել մեր ետեւը: Թորգոմ անսաւ այդ հրամանին և մօտաւորապէս 15 հոգիով պահեց մեր ետեւը միշտ ձիաւոր և կռուի բռնուելով միայն յետ նահանջեց:

Թորգոմի մասին ես ունիմ միայն հիացում իբրեւ կռուող զինուոր և հայրենասէր:

Այստեղ ես չեմ ըներ անոր քաղաքական և հասարակական կերպարանքին և գործին վերաբերեալ տեսութիւնը:

Թերեւս ունենամ իմ այլ կարծիքը այդ մասին, ե-

KLIM

Փոշեկաթիլ առաւելութիւնը

KLIM լաւ կաթ մըն է: Եթէ ամոր վրայ աւելցնենք 7 | 8 համեմատութեամբ պարզ ջուր, պիտի սեպնենք թարմ, առողջարար եւ սերուն կաթ մը որ ունի դաւթային թարմ կաթի մը համը, հոտը ու սննդատու արժէքը:

Մանկիկը դիւրութեամբ կը մարսէ Klimը որ իսկ ու ստ սննդատու կաթ մըն է:

Ինչ ուրախութիւն ձեր զաւակներուն եւ մանկիկներուն համար:

Միօտ ու ամենուրեք թարմ կաթ կարելի է ունենալ ՔԼԻՄ փոշով կաթով:

Klimը կը լուծուի պաղ կամ գաղջ ջուրի մէջ: Պէտք է զայն դնել ջուրին մակերեսը ու զարնել դգալով մը:

AZTAG
JOURNAL QUOTIDIEN ARMÉN.
B. P. 587
BEYROUTH, Liban

Directeur - Propriétaire
HAIG BALIAN

ՓՈՓՈԽՈՒԹԻՒՆ
Սիւրիոյ ամր. 550, վեցամսեայ 300 ս. Ֆ.
Ուրիշ. տէր. 7, վեցամսեայ 4 ոսկի

ԱԶԴԱԿ

ՕՐԱԹԵՐԹ
ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԳԻՏԱԿԱՆ

ازتـــاك
جريدة سياسية ادبية اقتصادية حرة

ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ ՅՈՒՆԻՍ 1932 — 7 — ՉՈՐՔ Է ՀԱՍՑ 2.50 Ս.Ֆ.

Չ. ՏԱՐԻ | Ամեն առաւոտ պէտք է բերէ թերթիս ցօրեայ հասցէին | Տնօրէն — Խմբագիր՝ ՀԱՅԿ ՊԱԼԵԱՆ | Չհրատարակուած ձեռագիրները չեն վերադարձուիր | Թիւ 71 (648)

ԷՏՈՒԱՐԴ ՀԷՐԻՕ ԿԱԶՄԵՑ ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ՆՈՐ ԴԱՀԼԻՃԸ

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԼԻԲԱՆԱՆԸ

Արաբական երկիրներու լաւագոյն ամարանոցը ճանչցուած է Լիբանան։ Հինէն ի վեր, շնորհիւ իր քաղաղոյչ և մաքուր կլիմային և փոխադրութեան գիւրութիւններուն, Լիբանան իր վրայ հրաւիրած է ուշադրութիւնը օդափոխութեան և հանգստի կարօտ ժարդոց՝ Նգիպտոսի, Իրագի և Պաղեստինի շրջաններուն մէջ։ Նոյն իսկ նախապատերազմեան շրջանին, կառքերով և ուղտերով արաբ երկիրներէն գիւղագնացներ կուգային Լիբանան։

Սակայն, հիւսիսային Սիւրիոյ արեւմտեան մասին մէջ, Միջերկրականի ափին երկարող լեռնաշղթան որ կընայ մրցիլ Լիբանանի լաւագոյն ամառանոցներուն հետ, անցեալի մէջ չէ կրցած իրեն հրապուրել գիւղագնացներ, իր լեռնային գեղուարամատչելի դիրքին եւ ճամբաներու չի գոյութեան պատճառաւ։ Ալէքսանտրէթէն մինչև Լաթաքիա Միջերկրականի ալիքները լզելով խրոխտօրէն զարձրացող այդ լեռներու կողերուն ու կատարներուն վրայ թառած են հայկական գիւղեր, հայ նախնական աւանդութիւններով, մաքուր բարքերով և կուսական առաքինութիւններով։ Ականակիտ աղբիւրներ՝ բազմաթիւ ակերով, կանանչազէտ բլուրներ, պտղալի ծառեր և բուրումնաւէտ ծաղիկներ կը զարձնեն գերազանց արժէքաւոր այդ գիւղերը և անհամեմատ աւելի առողջարար կլիմայով մը կ'օժտեն զանոնք։

Վերջին քանի մը տարուան ընթացքին արդէն, շնորհիւ ճամբաներու շինութեանց և փոխադրութեան բազմատեսակ գիւրութիւններուն Սուէտիոյ հայկական գիւղերը զարձած են Հիւսիսային Սիւրիոյ Լիբանանը, ուր, Հալէպէն, Ալէքսանտրէթէն և այլ շրջաններէն բազմաթիւ հայ ընտանիքներ օդափոխութեան կ'երթան, Մասնաւորաբար տօնական օրերուն, Աստուածածնի տօնին և Սուէտիոյ ազատագրութեան տարեդարձին այս գիւղերը փոքրիկ Հայաստան մը կը ներկայացնեն։ Հայկական աւանդական մաքուր հանդիսութիւններ, պարեր, երգեր և խաղեր ամէն կողմէ փութացող բազմութիւններուն կը յիշեցնեն հայոց պատմութեան հին շրջանները։

Մէկ խօսքով, հայկական շունչ կը բուրէ այդ բոլոր գիւղերէն, այնքան մաքուր և բիւրեղեայ, որոնք անկարելի է որ չի հրապուրեն քաղաքաբնակ մեր հայրենակիցներու ուշադրութիւնը։ Պիթիաս գիւղը որ բազմաթիւ առաւելութիւններ կը ներկայացնէ շնորհիւ իր մօտիկութեան, չինչ ու ղուլալ ակերուն, շէնքերու յարմարութեան և հոգեմայլ տեսարանին, արդէն ամէն տարի հարիւրաւոր գիւղագնացներ կ'ընդունէ, մեծամասնութեամբ հայեր։ Կառավարութիւնը այժմ ձեռնարկած է ճամբաներու նորոգութեան աշխատանքներուն, որոնք չուտով պիտի աւարտին։ Բացի այդ, ի մտոյ կը վերջնան նաև Սուէտիոյ հայ գիւղերը իրարու կապող ճամբաներու շինութեանց աշխատանքները։ Կը ծրագրուի նաև երեքտրական լոյսով ողողելու կարելիութիւնը։ Հեռագրային և հեռաձայնային սպասարկութիւններ հաստատուած են Պիթիասի մէջ, որոնք այս տարի կանոնաւոր պիտի գործեն։ Նախապէս գոյութիւն ունեցող պանդոկներէն և ճաշարաններէն զատ, այս տարի յաւելիսին պիտի բացուի նաև արդիական բոլոր յարմարութիւններով օժտուած նորաշէն պանդոկ մը։

Այդ բոլոր յարմարութիւններէն վեր, կլիմայի առողջարար առանձնակարգ առաւելութենէն աւելի բարձր հայկական միջավայրն է, որ անխարդախ և հարազատ կը պատկերանայ մարդուն աչքին առջև այդ գիւղերու մէջ։ Առանց բացառութեան հայերէ բնակուած այս գիւղերու բնակիչները այնքան հիւրասէր են և նախնական ապրելակերպ մը ունին որ կը յիշեցնեն մեր հայրերի գիւղերը՝ լի հայկական ւանադութիւններով և սովորութիւններով։

Երբ օդափոխութեան շրջանը մօտեցած է և քանի մը շաբաթէն արդէն կ'սկսին գիւղագնացներու թափօրները, պէտք չէ մոռնալ Սիւրիոյ Լիբանանը, որ հովանաւորեալ երկիրներու լաւագոյն ամարանոցն է և կը մնայ անգերազանցելի։ Եթէ Լիբանանէն և Եգիպտոսէն գիւղագնացութեան գացողներուն կարելի չի թուիր մինչև Անտիոք և Սուէտիա հեռանալ, Հալէպի գիւղագնացներուն համար ամենայար. մար ամարանոցն է Պիթիասը, ուր երկու ժամէն կրնան հասնիլ ա. ւելցայն գիւրութեամբ։ Մանաւանդ որ այս տարի կարգ մը առաւելութիւններ ալ աւելցած են, աւելի հաճելի դարձնելու համար գիւղագնացութիւնը։

Հայ գիւղագնացներ իրենց ամարանոցի վայր ընտրելով Պիթիասը, բացի Սիւրիոյ և Լիբանանի ամենալաւ ամարանոցը ընտրած ըլլալու գոհունակութենէն, օժանդակած կ'ըլլան նաև Սուէտիոյ հայ գիւղերուն, որոնք տնտեսական շատ ողորմելի դրութեան մը մէջ կը գտնուին վերջին տարիներս, չերամաբուծութեան ստացած ծանր հարուածին պատճառաւ։ Օդափոխութեան եռամսեայ շրջանին գիւղագնացներու ծախսուած գումարները կրնան վերակենդանացնել Սուէտիոյ գիւղերուն նիւթական վիճակը, կարելի դարձնելով հոն կեանքը։ Ինչպէս տեսանք վերեւ, նախընտրելի է Պիթիասը և յանձնարարելի մեր հայրենակիցներուն, որովհետև հոն ամէն բան պիտի գտնեն աժան և առատ։

Ուրեմն, մեր հայրենակիցները, մանաւանդ Հալէպահայութիւնը նախապատուութիւնը միշտ Պիթիասին պէտք է տան։

Եգիպտահայութեան համար ևս շատ ձեռնտու են հայկական գիւղերը, ուր գիւրութեամբ պիտի կրնան թէ՛ բնակարան և թէ ալ ածան ապրուստ մը գտնել։

Կ'արժէ որ ամէն հայ այցելէ անգամ մը այս փոքրիկ Հայաստանը։

ՀՍԿՈՒՄԻ ԳԻՇԵՐ
(ՎԱՑԹՍՈՒ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ)

Գրեց՝ Ա. ԱՀԱՐՈՆԵԱՆ

Հայոց աթոռարհի երկու հսկաներ՝ ազգաց Մեսրոպ եւ Մայր Աթոռագած այն գիշերին ըստուգեցին զարթեցին ինչ ու այսպես զրոյց արին ժամանակներու համար, մինչ վիճակին ձուարած լեռները բոլոր վախկուկ, երազուն մանուկներու պես ականջ էին դնում։

ՄԱՍԻՍ.— Կանթեղդ վառի՛ր, պա՛. ռաւ։ Ի՞նչ է այս. հազար եւ հազար աստղեր ճակտիս են չարուած, Հայոց աշխարհի լոյսը չեմ տեսնում. Վախեցի՛ր անէծքից. չէ՞ քեզ հաւատաց այն Լուսաւորիչ պապին, որ անմար պահես խաւարի մէջ ծաղկած խորհուրդն իմ ցեղի։

Կանթեղդ վառի՛ր, պաոաւ։

Ամէն արարած, չունչ, էակ ու ազգ ապրելու համար մի չորի պէտք ունի. Թո՛ղ որ երկի հոգերից պարտաւոն ժարդը՝ վաղուան իր կորովը գանի ոգորումների պայքարի համար. խաւարի մէջ ժոլորուած անցորդն իր ճամբան, ժարտիկները թագնուած թշնամին տեսնեն, ժակազած հօտին հակող հովիւը դարանակալ վտանգը գայլի։

Ինչի՞ են ստացերի պակն ապաժանդի, երբ ցեղիս պլպլան լոյսը չեմ տեսնում։

Ինո՞վ ես անցել, թէ միտգդ է ժոլալ։

Վախեցիր անէծքից։

Կանթեղդ վառիր, պաոաւ։

ԱՐԱԳԱԾ.— Էլի ի՞նչ ես թնդտել, չեմ քնած հալիւոր. սևն ինձ տանի, այս ահեղ գիշերին քո՞ւն կը գայ աչքիդ։

Քանի աստղերը վառ են երկնքին, Հայոց աշխարհի կանթեղն է անմար։

Ջուր է ցաստւդ. վաղուց եմ վառել. չար ժպիր ծածկեց. տես ամէն կողմից ծուխ է բարձրանում. ծծմբի հոտ, հրդեհի մնձուր, բոցերի փոթորիկ չորս դին են բռնել, ու կատրծաս են ծեծում։ Ի՞նչ է այս Աստուած իմ, բաց աչքով երազ... Նե՞ռն է ծնուել հազար դարերից, անապատների վիշա՞պն է զարթնել, մեր աշխարհը կոխել։ Այս ի՞նչ թնդիւն է, որտ ու չաչիւն, փողերի չրինդ, սրերի չկահիւն. մինչև անդունդներ ընդերքս են դրնդում։

Մայր իմ, ժայր իմ. օրօրներ ասի, իմ սահնքներից ժեղր ջաժբեցի, որ ածին, ղօրանան կեանքի, լոյսի ու գեղեցկի համար։

Այս ի՞նչ ղուլում է։

Կարապներն ինչո՞ւ փախան լճերից։

Աղաւնիներն ո՞ւր թռան գիշերով։

Կաքաւներս ժայռ ու ծերպ թողած ինչո՞ւ չանկարծ քարայրների մէջ թագնուեցին։

Վա՛խ, վա՛խ, կուրանան աչքերս։

Վախ-վախ, վախ-վախ...

ՄԱՍԻՍ.— Հը՛ը, նորէն սկսար բէխէր վայ վայդ։

Կանթեղդ նայիր, պաոաւ, աշխարհի գործերը կնկայ իւելքի բան չեն։

ԱՐԱԳԱԾ.— Ո՞ր չար Աստծու արգանդը վիժեց այսքան ժանտ գեւեր։ Ի՞նչ են ուզում իմ արդար անից. ո՞վ անիծեց իմ զուարթ գարունը. ծիծեռնակները նոր իմ երդիկին հասած, թողին հեռացան, կաուկնները ցելի մէջ չիջան, կոտրելով անցան, արագիլները ձագեր չհանած, խուճապով փախան։ վա՛խ, վա՛խ, իմ տուն. վախ, վախ, իմ գարուն...

ՄԱՍԻՍ.— Կանթեղդ նայիր, պաոաւ, ծուխը քանձրացաւ. լոյսը պահպանիր։

Օրերի Օրն է։

Դիշերն ահեղ երկունքով է բռնուած։

Խաւարի անքացից դուն մի զարհուրիր։

Ժամանակները կողոպտիչներն եղան իմ ցեղի, ահա տեսնում եմ մի հսկայ ձեռք դարերի կարաւանի կողերն է ծեծում երկաթ վարդով, որ յետ ասն աւարը։

Եւ պիտի ա՜ն, պիտի ա՜ն...

Դուն կանթեղդ նայիր պաոաւ։

ԱՐԱԳԱԾ.— Մեղուներս քանի ու էլ յետ չեկան։ Այրի փեթակները վայում են անտէր։ Գառնուկներս ժայրերը կորցրին, ժայում են անճար։ Մշակի խոփն ակօսին և եզների լուծը գետնին մնաց, ո՞ր չուրն լնկնեմ։ Ո՞ր դևը տամ կլոխս, վա՛խ, վա՛խ։

ՄԱՍԻՍ.— Գոյութիւնների զարհուրանքը մի խառնիր պատա, մէջդ չի դիժանայ։

Կատաղութիւններ կան, որ իրար պիտի լափեն այս գիշեր. այդպէս է գրուած բախտերի գրքում։

Դուն կանթեղդ նայիր։

ԱՐԱԳԱԾ.— Ա՛հ, ի՜նչ զուլում է, ի՜նչ արիւն, ասեր։

Ջաւակներս ողջ կուռի դաշտ ելան, ծաղիկ կոյսերիս սիրոյ երգերը մեռան։

Քանի առագաստներ հեծեծում են թափուր։

Թոնիրներիս ծուխը մարեց. տաճարներիս օրհնանքն ու աղօթք. գանգակներիս զօղանջն անուշ. չարական, բուրվառ, ծնդայ և ժաղմոս, ամէնը լռեցին...

Ո՛վ իմ արդար, իմ քաղցր օջաղ, ո՛վ անիծեց քեզ այդքան անգթօրէն։

ՄԱՍԻՍ.— Բնութեան օրէնքը չես փոխի պատա, զուր է արցունքդ։

Ամէն մի ժպիտ՝ նախ մի երկունք է։

Գեղեցկութիւնը մի ծածուկ տանջանք։

Կրկէսն աղբիւրը արցունքն է ժայռի։

Առանց գոռ չանթի՝ ցօղը կը մեռնի...

Մեղեդի, սաղմոս, տաճար ու աղօթք, զանգակների զօղանջ պէտք է որ նախ հնչեն հոգիների մէջ. արհաւիրքների դէմ սուսեր չարժելով զաւակներդ իրենց հոգին են փնտռում. դուն մի զարհուրիր, ողբ ու կոծդ թող կանթեղդ նայիր, պա՛տաւ։

ԱՐԱԳԱԾ.— Կուրանան աչքերս, որ չտեսնէի։

Պաղ թոնրան չրթին որբերս սրթարթան. սգաւոր ժայրերի աչքերը դրան. քնութեան օրէ՞նք... Հապա Աստուածը...

ՄԱՍԻՍ.— Չգիտե՞ս, պատաւ որ աստուածները միշտ ժրրկի թևերի վրայ են գալիս. զաւակներդ ընդառաջ գնացին զէնք ու զրահով։

ԱՐԱԳԱԾ.— Չէ՞ բոլոր ժրրիկների իչխանն ես դու. անդունդների տէր, խորհուրդների քուրմ, մինչև ե՞րբ պահես քո ժայռէ գնաստուած մեր ահեղ արքան, որ մի անգութ հօր անէծքը չղթայեց, չարքերին չանձնեց։

ե՞րբ պիտի ելնի, ե՞րբ պիտի դուրս գայ, իր ցեղը փրկելու։

ՄԱՍԻՍ.— Ցնդուած պա՛տաւ, չլսեցի՞ր սիրէ թնդիւնը ժուրճերի. ժեր դարբինները դեռ նոր զարկեցին թանձր սաւերին. իմ կամքից գուրս՝ մի ուրիշ կամք կայ, կոյր ու անողորմ. Սև չունն է որնուած սպասումից յոգնած, եւ ձերմակը լոյսին է մնում աչքերին երազ։

Շղթայուած արքան իր ժամն ու ժամանակն ունի. ու քո ողբն ու կոծը ոչինչ չեն փոխի, ազատութիւնը հէքեաթ չէ, պա՛տաւ։

ԱՐԱԳԱԾ.— Ժամանակների ժէրը թող մեռնի. արար աշխարհում հէնց իմ տունը տեսաւ իր կրակէ կարկուտը տեղալու համար։

ՄԱՍԻՍ.— Ջուր մի տրանջա՛, աշխարհի հիմունքը մեծ չգեցինք քեզ հետ, իմ խղճուկ պատաւ։ Թէ մի ծուռ բան կայ, չգիտդը մեծ չենք, մեզնից չատ առաջ մի վարպետ չփեց, ձեռ ու անցաւ։

ԱՐԱԳԱԾ.— Հասակ ես նետել աստղերովը մէկ. գլխիդ սազաւարտ, ու կրծքիդ զրահ. աչքերդ ափերդ. ցաստւժրդ աւերած և չարժուածքդ...

Էլ ո՞ր օրուան ես ՏՈՒՄ Հալիւոր։

ՄԱՍԻՍ.— Արաքսը կ'ուզե՞ս, իր գիւղ ու դաշտերով ոսքդ չարեմ, չորս կողմիս լեռները գնգակների պէս քիզ պարզև ճամբեմ. աշխարհի բախտը դրանով չի փոխուի։

Մարդու հոգին ես չեմ դարբնել, իմ անդունդների պէս դժոխք կայ այնտեղ, մի դիպիր նրան։ Ջե՞ս տեսնում ժուռքի մէջ ցօլարձակ աչքերը մեր գաւակների, —իմ կրակն է այն։

Լսո՞ւմ ես օտքերի թնդիւնը հսկայ, — իմ գայրոյքն է այն։

Բանտուած արքայի կուռ շղթաները նրանք են փշրում. և ամէն մէկը մի հզօր արքայ։

Կանթեղդ նայիր, թող նրանց ճամբան լոյսով ողողի։

ԱՐԱԳԱԾ.— Վա՛խ իմ փեթակները, չտեսնէ՞ք նրանց, իմ թոնիրները, որբերս վա՛յ, վա՛յ։

ՄԱՍԻՍ.— Ա՛յ քաւ է, պատաւ, թո՛ղ քո վայ, վայը, քո ախն ու աւաղ. ըսպասիր օրուան, խորհուրդն է եռում հրաբուխի պէս։

Տե՛ս մեր գնդերի թափը խորտակիչ. տե՛ս, արչաւ է, ի՛նչ ոգմ ու կրակ, ի՛նչ հարուածներ, բաղխումն ու խոյանք։

Ճակատագրերի բարդ հանգոյցները այսպէս են լուծուում. հէքեաթ չէ՛, պատաւ։

ԱՐԱԳԱԾ.— Կուրանան աչքերս, ափրիւն, արիւն, արիւն...

ՄԱՍԻՍ.— Ջուր մի լար, պա՛տաւ, աշխարհն այսպէս է, այսպէս էլ կը ՏԻայ, քանի անապատների չէկ գայլի հոգի։ կեանքին ղեկավար օրէնք կը մնայ։ Փչչորդ ես փռել ու նռռել անհոգ։ Գիտցիր, պատաւ, որ մեղրի փեթակ, ցորեան մարթար, առագաստի՛ներս, ծաղկափթիթ կոյս, վառժան թոնիր, գութան ու ակոս, հօտաղ հօրօվել քեզ պէս ցնդուած պատաւների հէքեաթ են լոկ, քանի սուրը կայ վիշապը մարդախառն,

ԱՐԱԳԱԾ.— Քանի քանի մատաղ ափեներ կը մարին, կուրանան աչքերս..,

ՄԱՍԻՍ.— Կուրացիր ասուժ եմ, վերջ տուր վայ վայիդ. հազար տարիների գլուխ է այսօր, չե՞ս տեսնում, կուրացի՛ր։

Որոտաց ծեր հսկան անեղածայն զայրոյթով. ու կրծքի տակ կուռակուռած հին հին կռատուրքիւնեներ մէկեն պոռթկացին, բոլոր այրերն իրար ձայն տուին։ Բոլոր մորիկներ ցնծոյգներ հեծած իջան կուռի դաշտ։ Ձայթիւն ու թնդիւն, ռաճ ու դղրդիւն, Հայոց աթոռարհի հիմերը ցրնգեցին, հինաւուրց հսկաներ զարթեցին իրենց տեղից. սրերի ռաչիւն, վահաններու կոփկոփիւն, գոռ ալաղակներ եւ կանչեր աներեղ, իրար խառնուեցին։

Եւ Աւրհան իր բաղ ցցած, դարիւ ու դարիւ զարկուեց ափերին, փրփրած վիշապի պէս։

Կռիւ էր Հայոց աթոռարհի ազատութեան համար։

Բոլոր լեռները ոճչակոտոր ու բերանբաց ցայտում էին ասուածների պէս։

Լուեց Մասիսը, պատաւ Աւրագածը ամպերը վանեց, աչքերը սրբեց ու պրպտյան կանթեղին ցայեց։

Հսկումի գիշեր էր...

(ԱՀ...)

ՊԱՏՎԱՐԷՆ ՀԷՐԻՕԿԸ ԿԱԶՄԷ ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԴԱՀԼԻՃԸ

Պ. Պ. ԺԸՐՄԷՆ ՄԱՐԹԷՆ, ՇՕԹԱՆ, ՊՕՆՔՈՒՐ ԵՒ ԲԷՆԼԸՎԷ ԴԱՀԼԻՃԻ ԱՆԴԱՄ

Փարիզ.— Նախարարութիւնը կազմուեցաւ հետեւեալ կերպով.

Պ. Պ. Հէրիօ՝ վարչապետ եւ արտաքին գործոց նախարար, Ժէրմէն Մարթէն՝ ելեւմտական նախարար, Տալատիէ՝ հանրօգուտ շինութեանց, Շօթան՝ ներքին գործոց, Բօլ Պոնկուր՝ պատերազմական, Բէնըվէ՝ օդային, Լէյկ՝ ծովային, Կարէյ՝ երկրագործական, Պէրթօ՝ կենսաթոշակաց, Ռընու՝ դատական, տը Մօնզի՝ պիւտճէի, Սառօ՝ գաղթային, Տալիմիէ՝ աշխատանքի,, Մէյէր՝ ծովային հետազօտական, Կօտան՝ Առողջապահական, Տիւռան՝ Առեւտրական, Բէյ՝ Բօսք հետագրատան։

Պետական քարտուղարներ՝ Պ. Պ. Մարտինօ՝ վարչապետութեան, Բականօ՝ արտաքին գործոց նախարարութեան, Ռէյմօն Բաքենօթը՝ ազգ. տնտեսութեան, Միսթլէր՝ գեղարուեստից, Խարէլ՝ գործոց նախարարութեան, Տիւֆօ՝ թէճնիքական կրթութեան, Մարֆօվ՝ քիմիական կրթութեան, Պէրնիէ՝ օդային նախարարութեան, Մարկէն՝ Հանրօգուտ Շինութեանց նախարարութեան, Կուրսօ՝ քուրիզմի, Քանդօ՝ գաղթային նախարարութեան։

Իբրեւ պատուիրակ վարչապետին, Պ. Բէնըվէ պիտի նախագահէ բարձրագոյն կոմիտէի մը որուն պատճառը պիտի ըլլայ դասաւորել ազգային ինճնապատասխանութեան պէտերը։

Օդային Գործոց Պետական քարտուղարը պատճառ պիտի ունենայ ճարտարարուեստական եւ առեւտրական տեսակէտով դասաւորել ազգ. ինճնապատասխանութեան համար կատարուելիք գործերը։

ՄՈՍԿՈՒԱ ԵՒ ԹԻՒՐՔԻԱ ՁԵՌՔ ՁԵՌՔԻ ՀԱՅՈՒԹԵԱՆ ԴԷՄ

ՄՈՍԿՈՒԱՅԻ ԵՒ ԷՆԿԻՒՐԻԻ ԴԵՍՊԱՆՆԵՐԸ ԿԸ ՓՈՐՁԵՆ

ԽԱՓԱՆԵԼ ՀԱՅ ԱՆԿԱԽՈՒԹԵԱՆ ՏՕՆԱԿԱՏԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Մայիս 29ին Ազէնքի մէջ պիտի տօնուէր Հայաստանի Անկախութեան 14րդ տարեդարձը, նախագահութեամբ յոյն խորհրդարանի փոխ-նախագահ Միխ. Սրկիրուլուսի։ Տօնակատարութեան պիտի իսօսէին յոյն անուանի գիտնական, ժաննօթ հնագէտ ու հայասէր Ս. Փիլատելֆևս և «Ցառաջ»ի խմբագրապետ ընկեր Շ. Միսաքեան։

Կիրակի առաւօտ հազարաւոր հոգիներ կը խռնուին այն թատերասրահին առջև, ուր տեղի պիտի ունենար հանդէսը։

Շուտով լուր կը տարածուի սակայն, որ խորհրդային դեսպան Փոխեոմքին, բողոքելով յոյն կառավարութեան մօտ, կրցած է խափանել տալ հայ անկախութեան տօնակատարութեան տարեդարձը։

— Քանի որ կ'արգիլէք կարմիր հայերուն տօնակատարել Հ. Հայաստանի անկախութեան տարեդարձը՝ նոյ. 29ը, ապա պիտի պնդեմ նոյն հիմունքով արգիլել նաև ճերմակ հայերուն տօնակատարել իրե՛նց Հայաստանի անկախութեան տարեդարձը՝ Մայիս 28ը։

Ըստ թերթերու, այս է եղած իմաստը այն բողոքին, զոր խորհրդային դեսպանը ներկայացուցած է յոյն կառավարութեան։

Լաւատեղեակ շրջանակները կը պնդեն, որ ոուս դեսպանի բողոքին, այժ տուած է նաև Էնկիւրի թիւրք դեսպանը։

Դիտել բոլոր յոյն թերթերը իրենց բողոքը յայտնած են այս լրրենի միջամտութեան առիթով։ Աթէնքի հայութիւնը մեծ յուզումի մէջ է։ Ցոյս կայ որ կարելի պիտի գտնայ չէզոքացնել Մոսկուայի և Էնկիւրիի լկսի ոտնձգութիւնները և յառաջիկայ շաբաթ մ'ալ աւելի չդնդոչէն տօնակատարել Մայիս 28։

ԱՐԱԳԱԾ.— Վա՛խ իմ փեթակները, չտեսնէ՞ք նրանց, իմ թոնիրները, որբերս վա՛յ, վա՛յ։

ՄԱՍԻՍ.— Ա՛յ քաւ է, պատաւ, թո՛ղ քո վայ, վայը, քո ախն ու աւաղ. ըսպասիր օրուան, խորհուրդն է եռում հրաբուխի պէս։

Տե՛ս մեր գնդերի թափը խորտակիչ. տե՛ս, արչաւ է, ի՛նչ ոգմ ու կրակ, ի՛նչ հարուածներ, բաղխումն ու խոյանք։

Ճակատագրերի բարդ հանգոյցները այսպէս են լուծուում. հէքեաթ չէ՛, պատաւ։

ԱՐԱԳԱԾ.— Կուրանան աչքերս, ափրիւն, արիւն, արիւն...

ՄԱՍԻՍ.— Ջուր մի լար, պա՛տաւ, աշխարհն այսպէս է, այսպէս էլ կը ՏԻայ, քանի անապատների չէկ գայլի հոգի։ կեանքին ղեկավար օրէնք կը մնայ։ Փչչորդ ես փռել ու նռռել անհոգ։ Գիտցիր, պատաւ, որ մեղրի փեթակ, ցորեան մարթար, առագաստի՛ներս, ծաղկափթիթ կոյս, վառժան թոնիր, գութան ու ակոս, հօտաղ հօրօվել քեզ պէս ցնդուած պատաւների հէքեաթ են լոկ, քանի սուրը կայ վիշապը մարդախառն,

ԱՐԱԳԱԾ.— Քանի քանի մատաղ ափեներ կը մարին, կուրանան աչքերս..,

ՄԱՍԻՍ.— Կուրացիր ասուժ եմ, վերջ տուր վայ վայիդ. հազար տարիների գլուխ է այսօր, չե՞ս տեսնում, կուրացի՛ր։

Որոտաց ծեր հսկան անեղածայն զայրոյթով. ու կրծքի տակ կուռակուռած հին հին կռատուրքիւնեներ մէկեն պոռթկացին, բոլոր այրերն իրար ձայն տուին։ Բոլոր մորիկներ ցնծոյգներ հեծած իջան կուռի դաշտ։ Ձայթիւն ու թնդիւն, ռաճ ու դղրդիւն, Հայոց աթոռարհի հիմերը ցրնգեցին, հինաւուրց հսկաներ զարթեցին իրենց տեղից. սրերի ռաչիւն, վահաններու կոփկոփիւն, գոռ ալաղակներ եւ կանչեր աներեղ, իրար խառնուեցին։

Եւ Աւրհան իր բաղ ցցած, դարիւ ու դարիւ զարկուեց ափերին, փրփրած վիշապի պէս։

Կռիւ էր Հայոց աթոռարհի ազատութեան համար։

Բոլոր լեռները ոճչակոտոր ու բերանբաց ցայտում էին ասուածների պէս։

Լուեց Մասիսը, պատաւ Աւրագածը ամպերը վանեց, աչքերը սրբեց ու պրպտյան կանթեղին ցայեց։

Հսկումի գիշեր էր...

(ԱՀ...)

ՊԱՂԵՍՏԻՆԵԱՆ ՆԱՄԱԿԱՆԻ

(Սեփ. Թղթակցութիւն)

Երուսաղէմի «յաւիտենական» տագնապը.— Ալի Զահար Միրզա.— Շաուէիք Ալին կը սպասուի.— Հրաւէր՝ Հրեաներու եւ Հայերու.— Յունիս 3.— Ցամակասակերու բարձրացում

Երուսաղէմ 2 Յունիս

Ծանօթ գրած եմ Երուսաղէմի ալ կարծես «յաւիտենական» զարձած տագնապի մասին։ Տարիներէ ի վեր անոր լուծման ի խնդիր բազմաթիւ ծրագիրներ մշակուած, անթիւ խորհրդակցութիւններ կատարուած ու անհամար ժողովրդային դիմումներ ու խնդրանքներ զովրդային դիմումներ ու խնդրանքներ ժառանգած են, սակայն և այնպէս տագնապը մնացած է տագնապ, և վերջին տարիներս, քաղաքիս բազմազանութեան ու բարգաւաճումովը ան ըստանալովին ու բարգաւաճումովը ան ըստ կրած է աւելի սպառնացայտ դառնալ և նեղել բնակչութիւնը։ Մօսքս կը վերաբերի արտաքսահանեան երկիրներու և քաղաքներու անձանօթ ջուրի տագնապին։ Երուսաղէմը ջուրի սովէն կը տառապի՛...։ Զկայ ջուր, իսկ եթէ կայ՝ ան անբաւական է այսօր մօտ 95 հազար բնակչութիւն հաչուող քաղաքի մը համար։ Ի վերուց հետէ երուսաղէմը ունեցած է այս տագնապը, բայց չէ նեղուած այնքան ու սուր կերպով զգացած անոր կարիքը, որքան կ'զգայ ու կը տագնապի անոր պակասէն այսօր։ Վազուն ջուր, գէթ մօտակայ չրջաններու մէջ, գոյութիւն չունի։ Հետևաբար ժողովուրդը վարժուած է ձըմրան եղանակներու անձրևներէ զոյացած ջուրերով ամբարել չրամբարները և գործածել զանոնք իր կարիքներուն՝ անձրեւազուրկ եղանակներուն։ Թրքական իշխանութիւնները քաղաքը իր սոյն նեղ դրութենէն ազատելու համար ճիգ ու եռանդ չեն սպառած։ Իսկ լատագոյն պարագային եթէ ըրած են բան մը՝ ծրագրի մշակմամբ և կամ յանձնաժողովներու (concession) ձևին տակ՝ այդ բոլորը ի վերջոյ մնացած են անկարևոր և թուղթի վրայ...։ Լուրջ ձեռնարկ մը չէ եղած։ Ժողովուրդին այս կենսական ու ամենասնոտրաժեշտ կարիքը անտես առնուած է, և ամէն յոյս ու ակնկալութիւն կարծես թաղուած են անձրեւաբեր ամպերու եւ ձմրան եղանակներու։

1917 Դեկտ. 9ին, քաղաքը անգլ. բանակներու կողմէ գրաւումէն վերջ, պատմութեան մէջ առաջին անգամ բլալով, իր ջրամբարներէն բացի կ'ըստանայ նաև, դուրսէն, ջուրի պաշար, չնորհիւ զինուորական իշխանութեան։ Պաշարը ջուրին, որ զինադադարեան սկզբնական չրջաններուն քաղաքը ըստացած է, թէև մեծ քանակութիւն մը չէ ունեցած, բայց ան մեծապէս զեղչած է տագնապին սրութիւնը, և ուշնեցած է իր անմիջական օգուտն ու բերած իր օրհնութիւնը։

Այդ օրէն ասդին քաղաքը սկսած է բազմամարդանալ։ Շինութիւնները անհամեմատօրէն չատցած են։ կեանքը նոր ձեւ ու կերպարանք սկսած է զգենուլ։ և ջուրին կարիքը նոյն համեմատութեամբ աւելի զգալի դարձած։ Ի տես այս վիճակին, իշխանութիւնները միանաբար քաղաքապետութեան, հարցին լրջութիւնը նկատի առած ու կարգ մը կարգադրութիւններ տնօրինած են, բայց հակառակ այդ բոլորին, այսօր մենք «կանատես ենք այդ տագնապին տատկութեան և կը տառապինք «ջուրի սովէն...։

Նաև ժամանակ մը, քանի մը տարիներ առաջ, երբ ըստեցաւ թէ, Գորդանանի գետը պիտի չհագործուի, և բացի այլ զանազան այցելութիւններէ, ան մասնաւոր այցելութիւն տուաւ Սիոնական գրասենեակին և ընդունեցաւ Դործադիրի նախագահ Ա. Ցակոբայ վանքը և պատրիարքարանը փոխադարձութեան պատրիարքութեան կողմէ։

***

Ցառաջիկայ մի քանի չաբաթուայ րնթացքին քաղաքս կ'ըսպասուի հնդիկ պարագլուխ Շաուքէթ Ալիին։ Հնդկաստանի մէջ Շաուքէթ Ալին իսլամ վերկավարներէն է և Երուսաղէմի մեծ Մուֆթիի պայազաններէն։

Անցեալ Դեկտեմբեր ամսուայ մէջ քաղաքս գումարուած իսլամական համագումարին կողմէ ընտրուած Դործադիր Ճանձնաժողովոյ անդամ ընտրուած էր նաև ինքը՝ Շաուքէթ Ալին, որով այս այցելութեան գլխաւոր նպատակն է տեղի ունենալիք այն Դործադիրի լիակատար նիստին ներկայ ըլլալ, որ, ինչպէս որ ծանօթ է, օրակարգի վրայ ունի խիստ կարեւոր հարցեր։

Միջանկեալ յիշեմ թէ Շաուքէթ Ալին վերջերս ամուսնացած է Եօրքշահ Անգլուհիի տիկին Ռէյհանի հետ, որը նախ քան իր ամուսնութիւնը, իսլամացած է Քարաչիի մէջ։ Ամուսնութիւնը հանդիսաւորած է Պոմպէյի Գատը։ Փեսին կողմէ հարսին տրուելիք առատրին գինը որոշուած է 5 հազար ռուբի։

***

Տեղւոյն «The Palestine Bulletin» թերթը քանի մը օր առաջ Մոսկուա չէն ստացած լուր մը հրատարակեց, ըստ որում, Ս. Ռուսիան արտասահման գրաւելու բոլոր Հրեաներուն և Հայերուն, որոնք քաղաքական բռնութեանց չդիմելով նախ քան պատերազմը, հրաւէր ուղղած է որ երկիր վերադառնան և իրենց ալքերով տեսնեն երկրին ներկայ վիճակը, ընկերային վերակառուցումը և յետոյ իրենք ալ նուիրուին անոր բարգաւաճման։

Այդ նպատակով այցելել ուզողներ կարող են արտասահման գտնուող «Intourist» գրասենեակներու դիմել և ըստանալ պէտք եղած ծանօթութիւնները, որոնց արդէն առ այդ հրահանգուած է եղեր։

Կը խօսուի 80 հոգինց հրեայ խումբի մը մասին, որ ի մօտոյ դէպի Ս. Ռուսիա պիտի մեկնի Պալեստինէն, այցելութեան նպատակաւ։

***

Վաղը, Ուրբաթ, Յունիս 3ին Անգլիոյ Ն. Վ. Ձօրճ Թագաւորին ծննդեան տարեդարձին առթիւ, մասնաւոր զօրահանդէս մը տեղի պիտի ունենայ քաղաքիս մէջ, առաջին անգամ բլլալով Պաղեստինի մէջ, մասնակցութեամբ անգլիական բանակին, օդային ուժերու զրահապատ ինքնաշարժերու, Անդրյորդանանի սահմանապահ ուժերու և Պաղեստինի ոստիկանութեան։ Մարզպան Ջօր. Ուօքրփ զին. տարազ պիտի կրէ։

Բացի զօրահանդէսէ, կէսօրէ առաջ Ալենկլիքան եկեղեցւոյ մէջ գոհաբանական արարողութիւն մը տեղի պիտի ունենայ, իսկ կէսօրէ վերջ մօտ հազար հրաւիրեալներ Մարզպանի կողմէ «Garden Party»ի հրաւիրուած են՝ երկրին բոլոր կողմերէն։

Զին. և այլ ընդունելութիւններ տեղի պիտի ունենան նաև եաֆա ու Հայֆա։

***

Երկուընչ սկսած՝ Թղթատարական վարչութիւնը արտասահման ղրկուած նամակներու գիները յաւելման ենթարկեց։ Ցետ այսու նամակները մէկ եւ կէս պաղ. դահեկանոց դրոշմաթուղթ պէտք է ունենան, իսկ բացիկները՝ ութը պաղ. դահեկանոց։ Նոյն համեմատութեամբ յանձնարարեալ նամակներն ու ծրարները պիտի ապրուին։

Ցպագրուած նիւթերու և ծրարներու Թղթատարղէքը տնփոփոխ կը մնայ։ Պատճառը այս յաւելման՝ եկամուտի քանակին բարձրացումն է։

ԹՂԹԱԿԻՑ

ԹԻՒՐՔԻԱ ԻՏԱԼԿՆ. ԲԱՐԵԿԱՄՈՒԹԻՒՆԸ

Ի՞ՆՉ ԲԱՆԻ ԿԸ ՁԳՏԻ

ԻՏԱԼԻԱ ԿԸ ՁԱՆԱՅ ԲԱՐԵԿԱՄԱՆԱԼ ԱՐԱԲԱԿԱՆ ՊԵՏՈՒԹԵԱՆՑ ՀԵՏ

«ԹՈՒՆ»Ի ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆԸ ՄԷԿ ՅՕԴՈՒԱԾՔ

Ըսմէք փչային եւ առաւիրն նախաբարուեստական և առեւտրական տարաձայն համար, գործունէութեան ասկնէն նպաստաւոր դաշտ մը կը փնտռէ Արեւելքի, և մասնաւորաբար Սև ծովու աւազանին մէջ, Թիւրքիոյ։ Իրաքի մէջ, Ռուսիոյ հարաւը, Կովկասու Տուչէն ինքն իսկ օր մը պաշտօնապէս յայտարարեց թէ Իտալիա, պէտք է որ իր ծաւալումը ապահովէ Արեւելքի մէջ, քանի որ ուրիշ տեղեր չուկաները ցանցառ կը դառնան։

Միւս կողմէ, կը թուի թէ եւրոպական կացութիւնը Իտալիան քնազդօրէն կը մղէ Միջերկրականեան Արեւելքի մէջ փնտռելու բարեկամութիւններ և Ամերիկեան ճիպարլաթարէն և Սուէզէն պարտադիր ու հսկողութեան առկ առնուած անցքէն։ Արդէն համաձայնութեան եկած է Ռուսիոյ և Թուրքիոյ հետ և հիմա, բոլոր արարական երիտասարդ պետութիւններէն հետ կը ջանայ զարգացնել բարեկամութեան և աշխատակցութեան գործն քաղաքականութիւն մը։

Իտալիա, ամենէն առաջ իր ճարտարարուեստական և առեւտրական տարաձայն համար, գործունէութեան ասկնէն նպաստաւոր դաշտ մը կը փնտռէ Արեւելքի, և մասնաւորաբար Սև ծովու աւազանին մէջ, Թիւրքիոյ։ Իրաքի մէջ, Ռուսիոյ հարաւը, Կովկասու Տուչէն ինքն իսկ օր մը պաշտօնապէս յայտարարեց թէ Իտալիա, պէտք է որ իր ծաւալումը ապահովէ Արեւելքի մէջ, քանի որ ուրիշ տեղեր չուկաները ցանցառ կը դառնան։

Միւս կողմէ, կը թուի թէ եւրոպական կացութիւնը Իտալիան քնազդօրէն կը մղէ Միջերկրականեան Արեւելքի մէջ փնտռելու բարեկամութիւններ և Ամերիկեան ճիպարլաթարէն և Սուէզէն պարտադիր ու հսկողութեան առկ առնուած անցքէն։ Արդէն համաձայնութեան եկած է Ռուսիոյ և Թուրքիոյ հետ և հիմա, բոլոր արարական երիտասարդ պետութիւններէն հետ կը ջանայ զարգացնել բարեկամութեան և աշխատակցութեան գործն քաղաքականութիւն մը։

Ինչպէս կը տեսնուի, այս դաշնագիրը զուրկ է կարեւոր որևէ բովանդակութենէ։ կը նշանի անոնց զոր Թուրքիա կնքեց ուրիշ պետութիւններ հետ, ինչպէս Ռուսիա, Գարսկաստան, Լայլէն։ Այսու հանդերձ, ունի իր նշանակութիւնը որ պիտի յայտնուի մանաւանդ, յետագայ դէպքերու ընթացքին։

Ինչպէս արդէն յիշեցինք բարեկամութիւնը, ինչպէս նաեւ չէզոքութիւն ապահովելով պետութեան մը, որ թշնամի կը նկատուի, այս դաշնագիրը Թուրքիոյ կ'ընձեռայէ ապահովութիւնը զոր կը փնտռէ Միջերկրականեան ազազանին մէջ։ Իր կողմէ, Իտալիա հասկցած է թէ այդ դիւանագիտական վաւերաթուղթէն կը բխին չարք մը անտեսական առաւելութիւններ։ Այս արդիւնքը ստացուած է որոշ չափով, բայց կը կարծենք թէ դեռ շատ բան պէտք է, որպէս զի այս ժարդին մէջ, կը կարծենք, իտալական փափաքները իրականանան։ Անշուշտ, քէմալական վարչակարգին քաղաքական նուիթիւնը չի մերժեր տնտեսական որևէ գործակցութիւն, ինչ որ ալ բլլայ։ Բայց ծանօթ է նաեւ դժկամակութիւնը որ զայն տոգորած է հանդէպ օտար որ և է թափանցման։

Ինչ որ ալ բլլայ, Իտալիա և Թուրքիա տակաւին պէտք է համաձայնեն։ Թեան գան իրենց յարաբերութիւններու խոշոր մէկ մասին վրայ։

Թիւրքիտալական յարաբերութեան նուիրուած իր քննարերգական մէկ գրութեան մէջ, «Ճիօրնալէ տ'Իտալիա» առանց մանուածապատ խօսքերու, կը հասկնէ թէ տրամաբանական կր թուի, որ «այս մէկ քանի օրերու խօսակցութեանց ընթացքին, քննուին տնտեսական այն հարցերը, որոնք ուղղակի կը չահագրգռեն երկու երկիրներըր, այս մարդին մէջ զարգացնելու համար իրենց յարաբերութիւնները»։ Միջերկրականեան Մերձաւոր Արեւելքի մէջ տնտեսական և նաեւ քաղաքական ուժեղ դիրքեր ապահովելու համար՝ Իտալիոյ կամքը կր չարունակէ գործել յաջողօրէն։

դես. մէկնոց։ Նոյն համեմատութեամբ յանձնարարեալ նամակներն ու ծրարները պիտի ապրուին։

Ցպագրուած նիւթերու և ծրարներու Թղթատարղէքը տնփոփոխ կը մնայ։ Պատճառը այս յաւելման՝ եկամուտի քանակին բարձրացումն է։

ԹՂԹԱԿԻՑ

ԳԱԼՈՒՍՏ ԿԻՒԼՊԷՆԿԵԱՆ ՀԱՅ ԲՈՒՐԺՈՒԱԶԻԱՅԻ ԳԼԽԱՒՈՐ ԲԱՆԱԳՆԱՑՆ Է

Աժերիկա հրատարակուող համայնավարական «Ռանուր» թերթը այս խորագրով կը գրէ։—

Ինչպես pէ «ազգովին» վաստակուած է այդ պատուոյր կիւլպէնկեանին։ Այդպիսով «Ն. Եորկիր» կը հրատարակէ այն իրողութիւնը, որ Բարեգործականը իր ճախագահը ընտրելով, հաւանութիւնը առաւ ճաեւ Ցաճախութեան եւ Հնչակեան խմբակին, որովհետեւ Գալուստ Կիւլպէնկեանը որպես Բարեգործականի ճախագահ կ'ընտրուէր իրապես գլխաւոր բանագնաց հայ բուրժուազիայի եւ միջազգային իմպերիալիստներու միջեւ, հայ գաղթականութեան արիւնը սակարկելու։ Սթէ Բարեգործականը որեւէ չափով Ա. Հ. օգնարարութեան լումաներ է ընդունած, այդ պայմանաւորուած է եղեր կրնակակատարներու կամքով եւ գաղութահայ զանգուածներու ճնշումով։ Բարեգործականի գանձին մէջ փակուած հարիւրապատիկ աւելի գումարներ կարելի է գրեթիկ, որոնք Հայաստանին կը պատկանին կամ Հայաստանին անունովը հաւաքուած են։

Ինչո՞ւ համար անհրաժեշտ է կիւլպէնկեանի ներկայութիւնը Բարեգործականի մէջ՝ արդի տագնապալի օրերուն։

Գաղութահայ բանուորութիւնը ոչ մէկ վստահութիւն ունի Գ. Կիւլպէնկեանի հանդէպ՝ անոր ապացոյցն այն է, որ Կիւլպէնկեանի ճախագահութիւնը ոչ միայն չկրցաւ վերականգնել Բարեգործականի կոտրած վարկը, այլ ալ աւելի վարկաբեկեց։

Ցայտնի է, որ Բարեգործականը գրամներ կը հաւաքէ յանուն Սիւրիոյ մէջ գաղթականներ տեղաւորելու եւ «ներգաղթ»ի։ Պարզ է, որ ան հաւաքած գրամներ առանձնապես պիտի գործածէ Սուրիայի մէջ, իսկ եթէ երեւոյթներ փոխելու համար բան մրն ալ ներգաղթին յատկացնէ, պիտի հետեւի իր ճախագահի օրինակին՝ չայն է իրաքանչիւր հարիւր հազարէն երկու հազար միայն ներգաղթին։

ՄԵՐ ՆՈՐ ԹԵՐԹՈՆԸ

Վաղուան թիւով կը վերջանայ մեր թերթոնը՝ «Անդրանիկ եւ իր Պատերազմները» որ այնքան հետաքրքրութեամբ կարդացուեցաւ ընթերցողներու կողմէ եւ իւրաքանչիւրի գրադարանին վրայ աւելցուց 250 ս. դահեկան արժող բանկագին հատոր մը։

Այս անգամ պիտի սկսինք հրատարակել, որպես թերթոն, անգլիական գրականութեան ամենայայտնի հեղինակներէն Միսիս Հենրի Ուուտ գլուխ գործոց «Լէյթի Զապէլ» վէպը, որ առաջին անգամ բլլալով պիտի թարգմանուի Հայերէնի։ Այս վէպը, որ թարգմանուած է բազմաթիւ լեզուներու եւ միջազգայուած սեղծագործութիւն մը, ամէն դասակարգի մարդոց մասչելի ընտանեկան ողբերգական եւ միեւնոյն ատեն հետաքրքրական տեսակ մըն է։

«Լէյթի Զապէլ» կը պատկերացնէ մեզի ու զոչուտը, կեանքն ու յաւիտենականութիւնը, ոճիրն ու արդարութիւնը, սէրն ու դաւանանութիւնը, պաշիւն ու ցնծութիւնը, եւ ասոնցմէ զատ ընտանեկան ծանօթութիւններ կունայ Անգլիական Խորհրդարանի ընտրութեան ձեւին եւ օրէնքներուն, անգլիացի ազնուականութեան եւ ժողովուրդին սովորութեանց եւ ապրումներուն վրայ։

Այս գիրը առաջին անգամ հրատարակուած է 600,000 օրինակ, սակայն տուող երկրորդ եւ երրորդ տպագրութիւններով բազմաթիւ օրինակներ հրատարակուած եւ այսօր բոլորն ալ սպառած են։

«ԱԶԴԱԿ»ի ընթերցողները ճաի մը ամիս վերջ հատակազգ եւ քանկարժէք գիրք մը պիտի ունենան խնամով պահելու «Ազդակի թիւերը։

ԿԱՐԵՒՈՐ ԳԻՏԵԼԻՔՆԵՐ

Վերջին վիճակագրութեամբ, Գալկարիոյ ազգաբնակութիւնն է 6,066,630 հոգի։ 1882ին Գալկարիան ընդամէնը 2 մլ. 942.8.0 բնակիչ ունէր. 50 տարուան մէջ երկիրը 3 միլիոն 123.830 հոգիի աճում ունեցած է։

*** Փակայի մէջ ռաթիոյի 75,000 գործիչներ կան, 10 տունչին մէկ գործիչ։

*** Հիւսիսային Ամերիկայի մէջ փոխարիկ գաղութ մը գտնուած է (12 տղոց տարածութեան վրայ Ռափիսան—Ռիվրէն), որուն բնակիչները լուր չունին միջեւ իսկ... մեծ պատերազմի մասին։

*** Կ'ենթադրուի, որ Ամերիկայի յառաջիկայ նախագահական բնտրութեանց Հուվերի դարձեալ պիտի բնտրուի։

*** Պրիանին իշտասարդ յաւերժացնելու համար՝ կը խորհուի օրգանատութեան դնել միջազգային դրօշմադուղի մը, Պրիանի նկարով։

*** Ռուսիոյ մէջ գպրոցականներու թիւը—նախակրթարաններու եւ երկրորդական վարժարաններու մէջ—կը հասնի 20 միլիոնի։ Իսկ բարձրագոյն վարժարաններու մէջ՝ 1.400,000ի։

*** Մարս ամսուան մէջ Պաղտատին ներգաղթած են 1638 հոգի, որոնցմէ 1,355ը հրեայ։ Նոյն ամսուն Պաղտատէն ներգաղթած են 136 հոգի, որոնցմէ 51ը հրեայ։

*** Չեխիոյ մէջ կիները միջին հաշուով այրերէն 10 տարի աւելի կ'ապրին։

*** Տուհերի վրայ կատարուած մահափորձն եսէր, Մօքլաոս Նարեր խոստացուցած է Անգլիոյ թագաւորի կեանքին վրայ եղած ոստիկանական հսկողութիւնը։

*** 1931ին Ֆորտ իր արդիւնաբերական ձեռնարկներէն 60 միլ. տոլարի կորուստ ունեցած է։

*** Հնդիկ Աղա Խանը կը գնէ Լորտ Փաուէրսթրթի ապարանքը, որ կը գտնուի Շոթլանտայի մէջ. 250,000 սթերլինի։

«ԱԶԴԱԿ»ի ՊԱՏՄՈՒԱԾՔԸ

ԱՂՋԿԱՆԻ ՕՐԱԳԻՐԸ

Գրեց՝ ԼՈՒԻԶԵՐ

Գեղամը կը գրէր, թէ՝ կը զարմանար նամակիս վրայ, ու կը թելադրէր ուրիշ տեղ փնտռել այն անձանօթը, որ կը զիս այս վիճակին է բերած։ կ'աւելցնէր նաև, որ աւելորդ տեղ չտապասեմ իրեն, որովհետև հայրը կարգադրած է անձրեւ եւրոպա անցնի՝ հոն չարունակելու համար իր ուսումը։

Նամակը վերջացնելէ յետոյ զայն երկարեցի Սիրարփիին, ու ամբողջ հասակով ինկայ գետին։

Կէս գիշերին երբ սթափեցայ, գլուխիս վերև գտայ մայրիկս, եղբայրներս ու բժիշկը։ Ինդրեցի որ վայրկեան մը դուրս ելլեն բոլորը, ու Սիրարփին մնայ ինձ մօտ։

Զարմանալի կերպով ինքզինքս գտած էի յանկարծ, խաղաղութիւն մը իջած էր սրտիս վրայ։ Ներդում ընել տուի իրեն գաղանիքիս մասին, առի նամակը, վստահեցայ որ ոչ ոք չէ կարդացած զանիկա և համբուրեցի զինքը ջերմ և գորովոտ համբոյրներով։ Գիշերն իսկ խնդրեցի որ առն փոխագրեն զիս։ Բժիշկը յայտնեց որ ջղային ակարութեան արդիւնք է նուազութիւնս, ու ես թոյլ տուի որ ներարկուի մը ընէ երակէս։

Սիրարփին զարմանքով և սարսափով կր նայէր աչքերուս, մինչ ես կը ժպտէի անզգայ, ախուր, մեքենական ժպիտով մը։

Երբ առն եկանք, անկողնիս մէջ մինչև առաւօտ արթուն մնացի, աչքերս անթարթ ու բաց՝ առաստաղին յառած։ Երբ մայրիկը զգուշութեամբ կը մօտենար ինծի՝ կը գոցէի աչքերս, ու անիկա հանգստացած կը վերադառնար իր տեղը։

***

Առաւօտ կանուխ, Սիրարփին եկաւ մեզի, ու զարմացաւ երբ գտաւ զիս ոտքի հայելիին առջև մազերս յարդարելով զբաղած։ Փորձեց խօսիլ ինձ ու ըսել, որ ինք գտած է միջոցը կարգադրելու վիճակս։ Թոյլ տուի որ չարունակէ։ Ըսի,— Թէ քանի մը օր պէտք ունիմ հանդարտելու և ժամանակ կ'ունենանք մտածելու այդ մասին։ Այնպէս կը զգայի որ մեծ որոշում մը պիտի տամ, ու այդ պիտի ըլլայ չատ բախտաւոր ինձ համար ու պիտի տայ անսահման երջանկութիւն մը ինծի։ կարծես պզտոր առուակ մըն է ոտքերուս մօտ ու ես մէկ ոստումով պիտի անցնիմ միւս ափը, ուր տեղ լուսաւոր դաշտագետին մը կը ծաղկի։

Ուզեցի փողոց ելլել։ Սիրարփին ընկերացաւ ինծի։ Մայրիկը նախաճաշ տուաւ մեզի Թուղթի մը մէջ փաթթած ու թելադրեց որ իջնենք ծովեզերք, ժայռերուն վրայ նախաճաշելու։

Նստեցանք ծովեզերք, մինչև որ արևը սկսաւ այրել մեզ։ Անօգուտ անցաւ Սիրարփիին ճիգը զիս խօսեցնելու համար։ Աչքերս յառած անթարթ ծովին, կ'աշխատէի մտածել, բայց չէի կրնար։ ոչինչ չէր գար միտքս, ու ես կը կարծէի թէ ուրիշ մէկն է իմ տեղս նստած ժայռերուն, թէ ես մեռած եմ, ու հոգիս եկած է թափառելու այս աշխարհի վրայ, և որ ոչինչ չի յիշեր այն կեանքէն ինչ որ ապրած է այնտեղ, և կ'ուզէ յիշել, կ'ուզէ վերակենդանացնել, կ'ուզէ տառապիլ։ լալ, կոծել ու աղաղակել բարձրաձայն, բայց չի կրնար, ու իր յոգնած թևերը լուսթեամբ կը կախուին իր կողքին անորոշ մտածումով մը բեռնաւոր։

Ու այժմ, երբ ճիգ կ'ընեմ յիշելու անցեալը, յիշել սիրականիս դէմքը, որուն անունը Գեղամ է եղած, ամէն ինչ կը խառնուի խորունկ մշուշի մը մէջ։ Ահա՛ անոր աչքերը, ահա՛ անոր բերանը, գանգուր մազերն ու ճերմակ փայզուն ժորթը, բայց ինչո՞ւ յանկարծ բոլորը կը զատուին իրարմէ, չեն գար իրենց ամբողջութեամբ միանալու իմի ձուլելու իմ սիրականիս դէմքին ու ժարմինը, ու ես ի զո՛ւր կը ճիգս նիմ յիշելու զայն։

Արդեօք ես իրապէ՞ս ապրած ու ճանչցած եմ այդպիսի մէկը, իրա՞ւ ճանչցած եմ։

***

Գ'աշխատիմ անհոգ ու զուարթ ձևանալ։ Ես ալ կը զարմանամ պատրիւնութեան վրայ։ Ինձ այնպէս կ'երևի, թէ ինչ որ կ'ընեմ, պիտի յանգի վախճանի մը որ լաւ պիտի բլլայ ինձ համար, և որէ չպէտք է կասկածիմ անգամ։ Կը թուի ինձ, որ ահա ծովուն վրայէն պիտի յայտնուի նաև Թուի ինձ, որ ահա ծովուն վրայէն պիտի յայտնուի նաև մը, յատկապէս ինձ համար, և որ ոչ ոք չպէտք է գ'ուշնայ որ ես կը մեկնիմ, որ ես կ'երթամ մեծ երջանկութեան մը գիրկը։

Ջիչ առաջ պատուհանը յանկարծ բացուեցաւ ինքն իր վրայ, ու ես կարծես տեսայ մշուշապատ էակ մը մինչև կըրունկները հասնող մազերով, քաղցր խոնարհ դէմքով, և որ յանկարծ անհետացաւ իմ սենեակիս խաւար անկիւններուն մէջ։ Ագօթելու փափաք մը ունեցայ, բայց երբ զգացի որ պիտի տկարանամ, ծիծաղեցայ բարձրաձայն։

Մայրիկը ներս եկաւ այլայլած։ Ըսի՛, որ պատուհանէն տեսած էի երկու չար տղոց ծիծաղելի կռիւը։

Անիկա ալ խնդաց ինծի հետ՝ գորովանքով բռնելով երեսս ձեռքերս։

Խեղճ, անո՛ւշ մայրիկս, որուն աչքերուն մէջ անհանգստութիւն մը կը կարդամ, ու ես կը յամառիմ ժպտիլ և սիրոյ խօսքեր ընել իրեն։

***

Այսօր արդէն միտքս պարզուած է, և կեանքս պատռղ մշուշը կարծես անհետացած։ Ես կը նշանիմ մէկու մը, որ օրեր առաղ անատոյգ պեղումէ մը յետոյ արժէքաւոր գանկ մը գտած է, և որ կ'ուզէ պահել բոլորէն, և որ կ'ուզէի իր ճանկերով գրկել զայն, գինովցած անոր ներշնչած խորհուրդով, ու ապա ձեռքը մխրճել հոն։

Այժմ ես արդէն կը յանդիմանեմ ինքզինքս, որ ինչու այնքան երկար սեւեցին իմ որոնումներս, իմ դեզերուլիներս և որ չգիտցայ տակաւին կանուխէն, տակաւին այն օրէն, ուր ոչ մէկ խօսքով չէր փոթորկած իմ հոգիս, իմ ճակատագրիս պարզ, վճիռս պայծառ գրերը, և որ այժմ կը կարդամ որոշ ու առանց թոթովանքի։

Ես կը զարմանամ, որ ինչպէ՛ս չէի տեսած այս վերջին օրերուն, այն ձեռքը, որ կը կանչէ զիս այն խաղաղութիւնը, որ կը սպասէ ինծի, և որուն տենչացած է հոգիս չարունակ, և որուն ես խուլ եմ եղած, ու այժմ միայն կը տեսնեմ, կը լսեմ, ու կարծես կը չօշափեմ զայն։

Ա՜հ, այնքա՜ն ուրախ եմ այսօր իմ որոշումիս մէջ, որ կ'ուզեմ պարել, երգել ու ծիծաղիլ բարձրաձայն, որովհետև կը տեսնեմ վախճանը բոլոր ցաւերուս։ Այժմ արդէն կը տեսնեմ կարծես ուրիշ կեանքի մը հաստատապատկերը, որտեղ ոչ վիշտ կայ, ոչ տառապանք, որտեղ մարդիկ չար չեն, որտեղ ճակատագիրը այնքան դաժանօրէն չի հալածեր մեզ, ու խաղաղութիւնը կը թագաւորէ բոլոր սրտերուն։

Ես երջանիկ աղջիկ մըն եմ, չա՜տ երջանիկ, որ գտած է այնպիսի խաղաղութիւն մը, որուն կը պատրաստուիմ չուտով հասնելու, չա՜տ չուտ։

(16) (Շարչ)

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ ՆՈՐԱԿԱԶՄ ԴԱՀԼԻՃԸ

Պէրլին.— Նախագահ Հինտէնպուրկ հաստատեց Ֆօն Բաբէնի նորակազմ դահլիճը որը կը կազկանայ հետեւեալ անձերէ. Վարչապետ՝ Ֆօն Բաբէն, ներքին գործոց նախարար՝ Ֆօն Կայլ, ազգ. ինքնապաշտպանութեան նախարար՝ զօրավար Ֆօն Շլայխէր, ազգ. անտեսութեան նախարար՝ Գ. Վարմպոլտ, երկաթգործական նախարար՝ Պարօն Ֆօն Գրաուն, հաղորդակցութեանց նախարար՝ Պարօն Ռուպէնախ։

Միւս չորս նախարարները պիտի նշանակուին փութով, որմէ յետոյ դահլիճը պիտի այիատի վստահութեան քուէ սաանալ Ռայխսթակի մէջ, և այն պարագային որ վստահութեան քուէն գլացուի իրեն, Ռայխսթակը պիտի լուծուի։ (Ռ. Գ.)

Պէրլին.— Պարօն Ֆօն Նէյրաթ ընդունեց արտաքին գործոց նախարարութիւնը, կոմս Շվէրին Ֆօն Գրոզիք՝ եւրէժտական նախարարութիւնը և Տօքթ. Կիւրթնէր՝ դաւական նախարարութիւնը։

Պէրլին.— Առանց նկատի առնելու կեդրոնի կատակցութեան ընդդիմութիւնը, Գ. Ֆօն Բաբէն դիտաւորութիւն ունի Ռայխսթակին ներկայանալու Դ. օր (Ծ. Ա. այսօր), պարզելու իր ծրագիրը և յետոյ լուծելու երեսփոխանական ժողովը։ Սահմանադրութիւնը 60 օր պայմանաժամ կը նախատեսէ լուծման և ընդհ. նոր ընտրութեանց միջեւ, բայց հաւանական է որ ընտրութիւնները որոշուին Յուլիսի սկիզբին համար։

Սպասելով ընտրութեանց, երկիրը պիտի կառավարուի դահլիճին կողմէ։ (Ռ. Գ.)

ԴԱՀԼԻՃԻՆ ԵՐԴՄԱՆ ԱՐԱՐՈՂՈՒԹԻՒՆԸ

Պէրլին.— Նոր կառավարութիւնը կատարեց երդմնադրութեան արարողութիւնը եւ անկէ քիչ մը վերջ գումարեց իր առաջին նիստը։

Հոս մեծ կարեւորութիւն կը տրուի Ռայխսպանքի (գերմանական դրամատուն) կառավարիչ Գ. Լիւթէրի վարչապետ Ֆօն Բաբէնի եւ տքթ. Շախթի հետ ունեցած տեսակցութեան։

Վճռականապէս կը հերքուի թէ վարչապետը ճնշում բանեցուցած ըլլայ Գ. Լիւթէրի վրայ զայն հրաժարեցնելու նպատակաւ։

Խօսակցութեան նիւթ կազմած է գերմանական դրամին կայունութեան վերաբերեալ խնդիրներուն քննութիւնը, եւ համաձայնութիւն գոյացած է որ խոյս տրուի գերմանական դրամին կայունութիւնը վտանգի տակ դնող ամէն տեսակ ձեռնարկութենէ։

Այս իմաստով հրատարակուած զեկոյցը փրկարար ազդեցութիւն մը գործեց հանրային կարծիքին վրայ որը այս վերջին օրերը ազդուած էր դրամատոմսերու քանակութիւնը աւելցնելու (Inflotion) քաղաքականութեան մօտալուտ ըլլալուն մասին շրջող տարածայնութիւններէն։

Սօցիալ Դեմոկրատ օրկան «Ֆօրվէրց» հաճոյքով կ'արձանագրէ կառավարութեան այս մասին հրատարակած զեկոյցը, եւ կը գրէ թէ «պէտք է որ այս լուրը ընդունուի գոհունակութեամբ, որովհետեւ էնֆլանսիոն քաղաքականութիւն մը ամենամեծ խենդութիւն մը եղած պիտի ըլլար»։

Նախագահ Ֆօն Հինտէնպուրկ մտերմական գրութիւն մը ուղղեց նախկին վարչապետ տքթ. Գրիւնինկի որով շնորհակալութիւն յայտնեց անոր իշխանութեան գլուխը գտնուող միջոցին երկրին մատուցած ծառայութեանց համար, յայտնելով միանգամայն իր յարգալից զգացմանց հաւաստիքը։

Բարեկամական պատգամագիրներ փոխանակուեցան նոր վարչապետի եւ արտաքին գործոց նախարարի եւ իրենց աւստրիական պաշտօնակիցներուն միջեւ։

ՖՐԱՆՍ. ՆՈՐԸՆՏԻՐ ԵՐԵՍՓ. ԺՈՂՈՎԻ ԳՈՒՄԱՐՈՒՄԸ

Փարիզ.— Նորընտիր երեսփ. ժողովը գումարուեցաւ։ Ասիկա պարզ ձեւակերպութիւն մըն է միայն.

Տարիքով երէց անդամ Պ. Կռուսօ Պ. Տուրմէրի ներբողականը ըրաւ. եւ ի նշան սուգի կատարած դադարումէ մը վերջ յարգանք մատոյց Պ. Թօմսընի յիւսատակին որը տարիքով վերջին երէց անդամն էր։ Ցետոյ, Պ. Կռուսօ խօսեցաւ աւանդական ճառը որուն մէջ ըսաւ մասնաւորաբար թէ «ներկայ դէպքերը իրենց ծանրակշիռ հանգամանքովը կը հրամայեն բոլոր կուսակցութիւններու միութիւնը, նուիրական միութիւն մը՝ կատարուած բարոյական ոյժերուն օգտագործումին նպատակաւ։

ՋԱԲՈՆ ՎԱՐՉԱՊԵՏԻՆ ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Ջաբոն չուզեր կ'ցել Մանչուրիան

Թոքիօ.— Նորընտիր վարչապետ գեներալ կոմս Սայթօ յայտարարութիւն մը ըրաւ «Ռիւթէրին» որուն ընթացքին ըսաւ թէ ինքը անկեղծօրէն յոյս կը տածէ որ սովիէթական Ռուսիան առաւել վստահութիւն ցուցնէ Ջաբոնի հանդէպ Մայրագոյն Արեւելքի մէջ գինուորներ համալսրելէ դադրելով, և յայտնեց թէ Ջաբոնը չուզեր կցել Մանչուրիան։

Վարչապետը կարծիք յայտնեց թէ Սովիէթներու և Ջաբոնի միջեւ ոչ-յարձակման դաշինքի մը կնքումը Քէլլոգի դաշինքը ակարացնելու բնոյթը կը կրէ։ Ինչ որ կը վերաբերի արեւելեան Զինաստանի երկաթուղիին, Սովիէթներու չահը հակառակ չէ Ջաբոնի դէմ։ Խորհուած չէ ժաքսային միութիւն մը կազմել Ջաբոնի և Մանչուրիոյ մէջ, նկատելով որ Մանչուրիոյ ռէժիմին ճանչցուիլը կախուած ունի ինքզինքը պահելու համար իր կողմէն երեւան բերելիք ճարտարամտութենէն։ (Ռ. Գ.)

ԹԻՒՐՔ ՆԱԽԱՐԱՐՆԵՐ ԱԹԷՆՔԻ ՄԷՋ

Աթէնք.— Ըսպէթ փաշա և Րիշտի պէյ Հռովմէն վերադառնալու առթիւ Աթէնքէն անցան։

Կառավարութեան կողմէ ուղարկուած հացկերոյթի մը ընթացքին, վարչապետներու տեսակցութիւնը կրկին հաստատեց յունա-թրքական ամենամտերիմ բարեկամութիւնը և Պալքանեան միութիւն կազմելու մասին երկու կողմերու ալ տածած փափաքը։

Իսպէթ փաշա հաւաստեց ժամուին թէ Պրն. Մուսոլինի կը հավակրի պալքանեան միութեան և յայտարարեց թէ կատարուած ճամբորդութիւնները իրեն նպատակ ունին արդէն գոյութիւն ունեցող բարեկամութիւններուն ամրապնդումը։

Թուրք վարչապետը եւ արտաքին գործոց նախարարը Կ. Պոլիս մեկնեցան։

Իտալիան դրամ փոխ կուտայ Թուրքիոյ

Էնկիւրի.— Իտալական կառավարութիւնը երեք միլ. անգլ. ոսկիի փոխատուութիւն մը պիտի ընէ Թուրքիոյ։

Պ. Բանկալօս վտարուեցաւ Յունաստանէն

Աթէնք.— Պ. Բանկալօսի վտարման վերաբերեալ հրովարտակը ստորագրուեցաւ։

Դէպի յունական նոր տագնապ մը

Աթէնք.— Պ. Բաբանասթասիու պնդած ըլլալով ընկերային ապահովագրութեանց անմիջապէս քուէարկուելուն մասին եւ Վէնիզէլոսականներն ալ յետաձգում պահանջած ըլլալով, նախարարական նոր տագնապ մը առաջ եկաւ եւ դահլիճը հրաժարեցաւ։

Տօլարի գինը հաստատ պահելու համար

Ուաշինկթըն.— Պ. Հուվէր պատգամագիր մը ուղղելով Քոնկրէսէն պահանջեց նոր հաստոյթներ որոնք անհրաժեշտ են կ'ըսէ նա, պիւտճէն հաւասարակշռելու եւ ամբողջ աշխարհի հոյակելու համար թէ տօլարը հաստատուն է։

ՏԵՂԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ՎԻՃԱԿ

ՀՈՎԱՆԱՒՈՐԵԱԼ ԵՐԿԻՐՆԵՐՈՒ ԱՐՏԱԴՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Բարձր Գօմիսէրութիւնը ցեխասկան տեղեկագիր մը պատրաստած է որմէ կը հանենք հետեւեալ կարեւոր կէտերը.—

1932 տարուան հովանաւորեալ երկիրներու կառավարութեանց պիւճեներն են. Սիւրիա՝ 9,246,789 ս. ոսկի, Ալէքսանտրէթ Սանճագ՝ 1,380,789 ս. ոսկի, Ճէպել Տրիւզ՝ 372,600 ս. ոսկի, Լաթաքիա՝ 1,291,00 ս. ոսկի Լիբանան՝ 5,-109,000 ս. ոսկի։

Այս տարի Լաթաքիոյ մէջ ցանուած է 3000 հէկթար բամպակ, միջնդեր անցեալ տարի 6000 հէկթար ցանուած էր։ 2800 հէկթար ծխախոտ ցանուած է Լիբանանի մէջ. իսկ Հիւսիսային Սիւրիոյ մէջ մեծ ցանքեր կը թափուին ծխախոտի մշակութիւնը տարածելու համար։ Լիբանանի մէջ 1200 հէկթար ոսպ ցանուած է այս տարի, 1650 հէկթար սիսեռ, 1850 հէկթար լուբիա։

Սիւրիոյ մէջ ցանուած է 13,000 հէկթար ոսպ, 7,318 հէկթար սիսեռ, 4,350 լուբիա, 9955 հէկթար սպիսակ։ Լաթաքիոյ մէջ ցանուած է 1800 հէկթար ոսպ, 1300 հէկթար սիսեռ, 800 հէկթար լուբիա։

1932 տարուան առաջին երեք ամսուան ընթացքին Լիբանանի մէջ արտադրուած է 1878 ծրար բամպակի մանած քիւ 16, դարձեալ քիւ 20են12226 ծրար։ Ձիմէնթօ արտադրուած է 4610 թօն, մորթեղէն 20,000 օխա, գուլպայ 8500 ձիւգիճէ, մեսամս 100 պալիա, մաճարօճի 124747 ֆիլօ, պիւսիթ՝ 25000 տուփ, ալիւր՝ 12000 թօն, սիկար՝ 180 միլիոն, օճառ՝ 1500 թօն։

ԲԱՆՁՐԱՀՈՂ ԿԸ ՊԱՀԱՆՋԷՆ ԹԷՄԷԹԻԻ ՏՈՒՐՔԻՆ ՁԵՂՋՈՒԻՄԸ

Անցած ուրբաթ օր, կէս օրէ վերջ ժամը 4.30ին, կառավարութեան պետ Պ. Տէպպասին ներկայացաւ պատուիրակութիւն մը, բաղկացած Պէյրութի բժիշկներուն կողմէ։ Պատուիրակութիւնը կը մասնակցէին Sօfթօրներ՝ Նիխօլա Բզդիգ, Էմիլ Ճրմայել, Ապտիլ Բաուճ Համտան, Ապուլլահ, եւայլն։ Պատուիրակութիւնը պարզելէ վերջ բժիշկներու վրայ դրուած քեմքթիւի տուրբերուն ծանրութիւնը, յանձնեց նեց պղերսագիր մը, որով կը խնդրուի տուրբերու թերեւացումը։

ԿԱՐԵՒՈՐ ՌԱԶՄԱՓՈՐՁ ՄԸ ԲՐԻՔՕԼԻԻ ՄԷՋ

Բրիքօլիի մէջ գինուորական ռազմափորձ մը կատարուած է ծովային, օդային եւ ցամաքային ուժերու մասնակցութեամբ եւ տեւած է վեց ժամ։ Սկսած է կէս գիշերին եւ աւարտած առաւօտեան ժամը ծին։ Պատերազմական նաւ մը նաւամատոյցին ցամաք հանած է ուժ մը, որոնք պատերազմած են ցամաքային ուժերու հետ։ Այդ միջոցին օդանաւեր կը սաւառնէին եւ ռումբեր կ'արձակէին։ Պատերազմը վերջացած է ցամաքային ուժերու յաղթութեամբ։

ՄԱՐԴ ՀՐԷՇ ՄԸ

Ֆրը Շրպպէի թաղին մէջ, էօտա Համմէ անուն 50 տարեկան մարդ մը որ չորս զաւակներու հայր է, բռնաբարած է եօթ տարեկան աղջնակ մը։

Հրէշ մարդը ատենաճակով սպառնացած է խեղճ աղջկան, երբ ան ընդդիմացած է եւ չ'ուզած յանձնուիլ։

ՏՆՕՐԷՆՆԵՐՈՒ ԺՈՂՈՎԸ ԵՒ ՊԱՆՏՐՕԼԻ ԽՆԴԻՐԸ

ԱՄՍԱԿԱՆՆԵՐՈՒ ՀԱՐՑԸ ԿԸ ՅԵՏԱՁԳՈՒԻ

Տնօրէններու խորհուրդը, անցած ուրբաթ օր գումարուեցաւ նախագահութեամբ Կառավարութեան պետ Պ. Շարլ Տէպպասի։ Կը կարծուէր որ այս ժողովը պիտի որոշէ պատճառներու ամսականներուն զեղչի խնդիրը. սակայն երբէք խորհրդակցութեան ճիւթ չի դարձաւ այդ խնդիրը։

Վերջը պաճարոյին նոր օրինագծին ուշադիր սկսաւ խորհրդակցութիւնը։ Ժողովը մանրամասն ննեց ժողովուրդի պահանջը եւ պօլճթի պատճառները եւ որոշեց հետեւեալը.

Մեկ դահեկանէն մինչեւ 3 դահեկան արժող սիկարի տուփերուն վրայ պիտի փակցուի երեք հատուրդ դահեկանոց պաճարոյ. 4—15 դահեկանոցներէն 100-ին 25։ Ասկէ աւելի մանրամասնութիւններ դեռ կը պակսին։ Այս որոշումը առի վաւերացում դրկուած է Բարձր Գօմիսէրին, որմէ վերջ պիտի դրուի գործադրութեան։

ԵԼԵՔՏՐԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ

ԳԻՆԵՐԸ ՊԻՏԻ ԱԺԱՆՆԱ՞Ն

Ժամանակին գրած էինք որ ելեֆտրական ընկերութիւնը առանձնաճոռիում սպացած է կառավարութենէն Նէհր Սաֆայի ջուրերէն ելեֆտրական ուժ ստացուելու համար։ Այն ատեն գիւղացիներ բողոքած էին, սակայն օգուտ չէր բրած։

Այժմ արդէն ընկերութիւնը ստացած բլլալով իր ասխատանքները, ճանի մը օրէն ելեֆտրական հոսանքները պիտի սպացայ ուղղակի ԱյնՍաֆաճն, որովհետեւ արտադրուած ուժը բէ՛ տաս զօրաւոր է եւ բէ՛ ալ աւելի սժան ապրանք կրնայ իր վրան։

Ինչպէս կը յիշեն ընթերցողները, ընկերութիւնը խոստացած էր իջեցնել ելեֆտրականութեան գիները երբ Այն Սաֆայի կայանը սկսէր ելեֆտրականութիւն արտադրել։

Արդեօք պիտի յարգէ՞ իր խոստումը ընկերութիւնը։

ԵԼԵՔՏՐԱԿԱՆ ՀՈՍԱՆՔ ՊԷՅՐՈՒԹԷՆ ԱԼԷՏ

Բարձր Գօմիսէրութեան Մամլոյ Ի-րանեն պատճառապես կը հաղորդուի որ, ելեֆտրական Ընկերութիւնը կարգ մը փորձեր պիտի ընէ ելեֆտրական հոսանքի փոխադրելու համար Պէյրութէն Ալէյ։ Այս առթիւ կը պատուիրուի որ այս օրեր ոչ ոք չի մօտենայ ելեֆտրական թելերու գրծերուն, որոնք հաստատուած են Պէյրութի եւ Ալէյի միջեւ։

ԱԻԱԶԱԿՆԵՐ ԴԱՄԱՍԿՈՍԻ ՁԱՄԲՈՒՆ ՎՐԱՅ

Վէհի էլ Հարիրի մէջ, Պէյրութ—Դամասկոս ճամբուն վրայ, հինգ աւազակներ կը յարձակին հովիւի մը վրայ եւ կը կողոպտեն զայն, հինգ ոչխար ալ տանելով հետերնին։

ՈՐԴԵՍՊԱՆ ՄԱՅՐ ՄԸ

Նախիճ անուն կին մը, 10 տարեկան տղուն Ապտալլահ դէմ բարկանալով, զայն լաւ մը ծեծէ։ վերջ դանակով մը կը հարուածէ անոր գլխուն։ Տղան արիւնլուայ գեղին կիյնայ եւ յուսահատ վիճակի մը մէջ հիւանդանոց կը փոխադրուի, իսկ որդեսպան մայրը՝ բանտ։

ՕՐ ՆՈՐ ԴԷՊՔ ՆՈՐ ՀԱԼԷՊԻ

Մ Է Ջ

Ամէն օր Հալէպէն սպասուելիք եւ յարձակման դէպքերուն լուրեր կը հասնին։ Ասկէ կը հասկցուի որ ապահովութիւնը խանգարելու համար ասխատողներ կան Հալէպի մէջ։

Քանի մը օր առաջ, հասարակ առանձին ճախագահը երբ իր տունը կը վերադառնար, երկու մարդիկ կը յարձակին վրան, մէկը կը բռնէ վիզէն իսկ միւսը revolver կը հանէ եւ կը կողոպտէ դասատուը որ նոր առած էր ամսականը։ Դասատուը սակայն ոչ մէկ բողոք բարձրացուցած է։

Ուրիշ դասատու մը, Պապ Նասըր օուկային մէջ երբ իր տանը համար գնումներ կ'ընէր, մարդ մը յարձակեցաւ եւ ձեռքէն դրամապանակը յափշտակելով փախաւ։

ՀԱԼԷՊՑԻ ՎԱՃԱՌԱԿԱՆ ՄԸ ԱՆՁՆԱՍՊԱՆՈՒԹԻՒՆ ԿԸ ՓՈՐՁԷ

Հալէպի յայնցի վաճառականներէն Նուսուճ Սասոն, վերջերս, ցեխասկան տագնապի պատճառաւ մեծ վնասներու ենթարկուած էր։ Շատ յուսահատ եւ ազդուած, անցած ուրբաթ օր, Նուսուճ Սասոն դաշոյնով մը կը փորձէ անձնասպան բլլալ, կարելով իր կոկորդը։

Արիւնլուայ վիճակի մէջ ան փոխադրուեցաւ հիւանդանոց։

ՆՈՐ ԴԱՍ «ԼՕՐԻԱՆ»Ի ԴԷՄ

Գրած էինք արդէն թէ՝ «Լ'օրիան»դատապարտուած է ճիւթական տուգանքի եւ հատուցման, յայնցի փաստաբան Շէյխ Ագիզ Հաճիմի դէմ անհանգստիչ գրութիւններ հրատարակած բլլալուն համար։

Կ'իմանանք որ Շէյխ Ագիզ անհանգստութեան նոր դատ մը եւս բացած է «լ'Օրիան»ի դէմ, իր անցած բաբթուան թիւերէն մէկուն մէջ հրատարակած նոր յարձակման մը առթիւ։

ԵՐԵՔ ԱՄՍՈՒԱՆ ՄԱՔՍԱՅԻՆ ՀԱՍՈՅԹԸ

1932 տարուան առաջին երեք ամիսներուն Պէյրութի մաքսատան հասոյթը եղած 1,764,255 ս. ոսկի։ Անցած տարի միեւնոյն օրերուն հասոյթը եղած էր 2,-273,775 ս. ոսկի։

Ապրիլ եւ Մայիս ամիսներուն այս տարի եղած է 1,250,000 ոսկի. անցած տարի միեւնոյն ամիսներուն եղած էր 2,850-000 ոսկի։

ԱՂՋԻԿ ԿԸ ՓԱԽՑՆԷՆ

Համիթ Քիւրթ անուն երիտասարդ մը, իննսնաւարժերու տէր, կը սիրէր ազգուական ընտանիքի մը աղջիկը։ Իր կարգին աղջիկն ալ խենթի պէս կը սիրէր Համիթը։ Սակայն այդկան ծնողը կարգիներ անոնց ամուսնութիւնը եւ ամէն խոչընդոտ կը յարուցէր անոնց միացման համար։

Առջի օր երկու սիրահարները կ'որոշեն փախչիլ եւ անմիջապէս գործադրութեան կը ձեռնարկեն։ Գիտերանց կը ցսիին իննսնաւարժ եւ կը հետանան։ Աղջկայ ծնողը կը դիմեն Ընդհ. Դատախազութեան եւ ձերբակալման հրամանագիր կ'առնեն, որովհետեւ աղջիկը 15 տարին լրացուցած չէր։ Այժմ երկու սիրահարները ալ ձերբակալուած են եւ Համիթ առաջնորդուած է բանտ։ Երկուքն ալ յայտարարած են որ իրար շատ կը սիրեն եւ կուզեն ամուսնանալ։

ԳՈՂԸ ԳՈՂԷՆ ԿԸ ԳՈՂՆԱՅ

ԲԱՂԴԱԻՈՐ ՄԱՆԵԱԿՆԵՐԸ

Իզմիթի Հեճազի անուն իննսնաւարժի վարիչ մը երկու ադամանդ մանեակներ գողցած էր իր յանախորդներէն Իսագի մէջ։ Սկած էր Պէյրութ գանոնք ծախելու համար։ Կերբայ ոսկերիչներու օուկան եւ կը ներկայանայ մեծ ոսկերիչի մը։ Ոսկերիչը կը բննէ, գիտնի օուրջ կը համաձայնին, բայց առաջինը երաշխաւոր մը կուզէ։ Վաճիչը կերբայ եւ չի վերադառնար։

Ուսելիք գտնելու համար Ասսուրի բանջարեղէնի օուկան կը մտնէ, սակայն զբաղուած մէկ միջոցին, խակահաս մը կը թղցնէ անոր գրպանէն մանեակները եւ կը փութայ ոսկերիչներու օուկան եւ կանգ կառնէ վաճիչի ներկայացած այդ միեւնոյն ոսկերիչին։ Ոսկերիչը սակայն իսկոյն կասկած կունենայ եւ ոստիկանութեան։

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ ՀԱՅ ԲԺԻՇԿԻ ՄԸ

«Էլ Նիւսայի խմբագիրներէն մեր բարեկամ Պ. Ժօզէֆ Ապու Սալհի կը խնդրէ մեզմէ հրապարակաւ իր շնորհակալութիւնը յայտնել Տիար Տօքթ. Սրապեանին, որ ճարտարօրէն դարմանած է իր մէկ հիւանդը։

ԺԱՄԱՆՈՒՄ

Առջի օր հաղիս ժամանեց յոյն յայտնի լրագրող Պ. Պանաեօթաֆիս։

ԳԻՒՂԱԳՆԱՑՆԵՐ ԿՈՒԳԱՆ

Անցած ամսուան ընթացքին, ոգակս գիւղագնաց Լիբանան եկած են 231 հոգի, որոնցմէ 157 Եգիպտացի, 12 Սուտանցի, 10 Պաղտատիցի եւ մնացածները զանազան երկիրներէ։

ՆՈՐ ՕՐԷՆՔ ՄԸ ԽՈՒՄԱՐԻ ՀԱՄԱՐ

Պ.Շեմմունի նախագահութեամբ գումարուող մասնաւոր յանձնախումբը, բաղկացած Պ. Պ. Ձօրճ Վ.Հյսքի, Սապունճիէ, Դաբրիճ Խապագէ եւ Էմիլ Մուսանպէորոտց արգիլել խումարի խաղը կէս օրէ առաջ ամէն օր եւ արտօնել կէս օրէ վերջ, սկսելով մինչեւ կէս գիտերէ յետոյ ժամը 3։

ՍԱԿԱՐԱՆ ՊԷՅՐՈՒԹԻ

6 Ք Ա Ի Ն Ի Ս 1932	Ս. Ֆ.
Սգիպտ. բլբադրմ.	476
Անգլիկ. »	465
Տօլար »	126
Թրխական »	59.75
Գաճ Օբբօման	130
Իտալական Լիր 100	645
Ճուճական Տրահմի 100	95
Անգլ. ոսկի	605
Ֆրանս. »	481
Սմամ. »	550
Ադրաք մեճիտ	26
Գրեսի Տօճս. Ա. Ֆ.	430
» » Բ. »	279
» » Գ. »	271

Մեճիտեան եզբարէ Բիւ Տօճ
Թէլեֆօճ՝ 5-19

352

Անդրանիկի հարուածող զօրավարի աջ թեւը կը տարածուէր Աւարայրի դաշտէն մինչեւ Վարդան Մամիկոնեանի գերեզմանը։

Պաշարուած է Մոյ քաղաքը, իսկ Քրքական զինուորները մէջն են։

Անդրանիկ կը կորնդնէ ինքզինքը, երեք ձիաւորով կը մանէ պարիսպէն ներս, իր զօրքը կը շարունակէ իր չգթայի պաշարումը։

Կը սանձուին երեք զինուորները իրենց ձիերով մասին։

Կը սպանուի և Անդրանիկի ձին, Անդրանիկ կը մնայ մինակ Մոյի պարիսպներուն մէջ, կանցնի քարի մը եաեւ և կը կուռի առանձին, Սմբատը կը հասնի և ճնշումը կը վերցնէ։

Թրքական զօրքերը իմանալով որ Անդրանիկ մտած է պարիսպներէն ներս և հայկական զօրքը պաշարած է Մոյը, կը քաշուի։

ԱՆԴՐԱՆԻԿ ՂԱՐԱԲԱՂԻ ՄԷՋ

Աւարայրէն յետոյ Անդրանիկ կ'անցնի Նորէն Ջուլֆա։ Գետոյ Ջուլֆայի և Դողթանի միջեւ գտնուած եաղճի գիւղին մէջ կուռի կը բռնուի թաթարներու հետ։ Բնաջինջ կ'ընէ գիւղը և իր չքնաղակազի կուռող սարրը։

Իր զինուորները օրերու անօթութենէն և Սէյտավարէն մինչեւ Ջուլֆա տարածուող ճամբու վրայ գրաւուած ուղիներու խժռէն քալէրայի կը բռնուի Ճղնա հայկական գիւղին մէջ։

Գունդը կը մնայ Ճղնա գիւղին մէջ 21 օր մինչեւ հիւանդութիւնները ն'անցնին։

88

349

կը կռուի մինչեւ որ հնարաւորութիւն կը տեղծուի նահանջել։

Ընդհանուր ծրագիրն էր հաւաքուիլ դէպի Հայաստան, դէպի Երեւանի կողմը։

Անդրանիկ նահանջեց դէպի այդ կողմը։

Անիկա անցաւ կուլպուլաքի գծով դէպի Սանահին և ձէլալ Օղլու։

Սանահինի մէջ արդէն Անդրանիկի կ'երեւան երեք գերմանացի սպաներ և կ'առաջարկեն յանձնուիլ և հաշտուիլ։

Անդրանիկ ի հարկէ բոլորովին և կարուկ կերպով կը մերժէ։

Անդրանիկ կ'անցնի Լօռիի չրջանը Դսեղ գիւղը ուր կը գտնուէր նաեւ բանաստեղծ Ծովհ. Թումանեանի ծննդավայրը։

Հարուածող զօրամասը Դսեղի մէջ կը հասնի մինչեւ 1500 հոգւոյ (600ը ձիաւոր)։ Ցետոյ կանցնի Դիլիճանի լեռնային ճանապարհով դէպի Սիմէնովիա, որովհետեւ այն տեղէն Թուրքերը կը սպասնային կարել Դիլիճանը։

Զօրամասը կանցնէ սարսափելի գժուարութիւններ, երկու օր ամբողջ անձրեւ կը տեղայ, ցեխի մէջ կը թաթախուի զինուորը։

Անդրանիկ առաջին անգամ կը յայտնէ ընդհանուր հրամանատարութեան, որ իր զինուորը շատ է յոգնած և չի կրնար առաջ անցնիլ, ու կը յայտնէ, որ Քօրփուսը 40,000 զինուոր ունի, կարող են անոնցմէ ուղարկել, բայց յայտնի դէպք, Անդրանիկ կը մեկնի և լաւ դաս կուտայ այնտեղ։

Կռուի կը բռնուին միշտ սիպերկան մասը և ձիաւոր հարիւրեակը։

Սինովչայի մէջ Անդրանիկին կը ներկայացնեն

ՊԷՅՔ ՊՐՏԻ ՈՒՆԵՆԱՔ
Նոր հիմնարկեալ բաղքաւոր համար
փոքր Մոդուր Լուսանկարներու
ԱՐԱ ՍԱՒԱԿԵԱՆԻ ԼՈՒՍԱՆԿԱՐՉԱՏՈՒՆԷՆ
6 Դեկտ. կարող է սանուել Հիմնարկեալ միմիայն 25 Դ.Ս.
Աթէնքէն կը գտնուի, Նարդի համբուն սիկեմա Ալհամրա դիմաց

ԳՐԱՍԵՐՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ

ՍՏԱՑՈՒԱԾ ՆՈՐ ԵՒ ԸՆՏԻՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

«ՆՈՐ ՕՐ» ԳՐԱՏՈՒՆԷՆ

Ցեղափոխականի Մտքեր, Ռ. Միքայէլեան	10 Ֆր.
Ծեր եւ Չալլալէդդին, Բաֆֆի	25
Հ. Հ. Շագուճն ու զարգացումը, Ալ. Խտիսեան	40
Գարնանային, Վ. Շուշանեան	40
Իմ Գիրքը, Ա. Ահարոնեան	20
Թափառաշրջիկները, Ռէնէ Վանի Հերոսամարտը, Օն. Մխիթարեան	15 20
Խաչագողի Ճիշտակարանը, Բաֆֆի	25
Աղքատին Գատիւը,	25
Ամիրային Աղջիկը, Ե. Սրմաճեխանլեան	25 30
Գէնհուր	18
Քամելիազարդ կինը	8
Դերասանուհին, Լ. Շանթ	6
Միացեալ եւ Անկախ Հայաստան	8
Դարձ, Լ. Շանթ	10
Բրիշկին գրքէն փրցուած էջեր, Ռ. Սեւակ	8
Մեր Գատասխանը Ց. Քաջազնունիի, Ա. Զիլինկիրեան	5
Անուշ, Ց. Թումանեան	13
Խորհուրդներու Մեհեանը, Ց. Օշական	10
Որդիների Գայքարը Հայրերի Դէմ, Գ. Նժդեհ	10
Թուրքերը եւ Մենք, Նեմեսիս	8
Կարմիր Ժամուց, Ա. Արփիարեան	30
Վոսփորի Գաղտնիքը	25
Թէօֆանօ	5
Ալազմ (հէքեաթներու), Շ. Նարդունի	15
Դէպի երկիր, Է. Ակնունի	

Դիմել՝ Գրավաճառ Գ. ՀՐԱՆԴ Ց. ԱՊՈՒՃԵԱՆԻ, B. P. 879 BEYROUTH

ՊԱՆԴՈՒԿ ԱՀԱՐՈՆ ՊԻԹԻԱՍ

ՀԻԻՍԻՍԱՑԻՆ ՍԻՒՐԻՈՑ ԼԱՒԱԳՈՑՆ ԱՄԱՌԱՆՈՑՆԵՐԷՆ

ՁԷՊԷԼ ՄՈՒՍԱՑԻ **ՊԻԹԻԱՍ** ԳԻՒՂԻՆ ՄԷՋ

Նորակառոյց եւ գեղեցիկ շէնք. արդիական կերպով կահաւորուած սենեակներ. ընդարձակ սրահ, քաղնիք, եւրոպական եւ արեւելեան կերակուրներ

ԶԱՓԱԻՈՐ ԳԻՆ

ԲԱՑ Է 1932 ՅՈՒԼԻՍ 1ԷՆ ՍԿՍԵԱԼ

Իր աննման տեսարաններով, առատ ջրերով եւ առողջարար կլիմայով ծանօթ ՊԻԹԻԱՍ գիւղը այս տարի օժտուած է գիւղագնացութեան համար անհրաժեշտ եղող բոլոր յարմարութիւններով։

Ճամբաները նորոգուած են, գիւղին մէջ հաստատուած է թղթատարական ժամնօրեայ ապասարկութիւն ինչպէս նաեւ թէլֆօն և հեռագիր։

Պիթիասը ունեցաւ նաեւ իր առաջնակարգ պանդոկը, ուր այցելուները պիտի գտնեն Սիւրիոյ և Լիբանանի լաւագոյն ամառանոցներուն չատուկ բոլոր յարմարութիւններն ու հանգստութիւնները։

Տէր և Տնօրէն ԱՀԱՐՈՆ ԻԶՄԻՐԼԵԱՆ

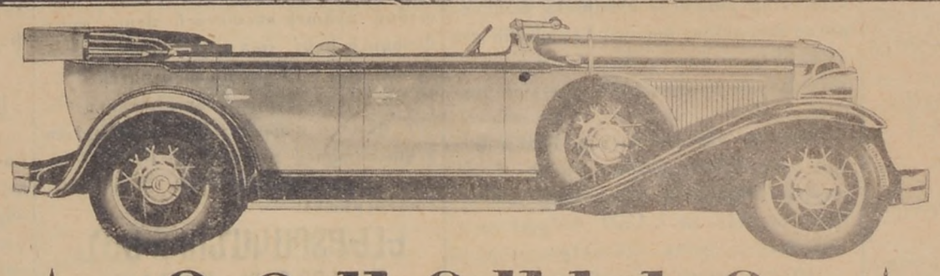

ԳՌԱՅՍԼԵՐ

աշխարհահռչակ իմիճաւարժները որոնք 6-8 սիլինտր ունին,

ԱՄԵՆԱՏՈԿՈՒՆ ԵՒ ԳԵՂԵՑԻԿ ՄԱՐՔԱՆԵՐՆ ԵՆ ՀՐԱՊԱՐԱԿԻ ՎՐԱՑ ԵՒ

ԿԸ ՓՆՏՈՒԻՆ ԱՄԵՆՈՒՐԵՔ։

ԳՌԱՅՍԼԵՐ ինքնաշարժերու մասնաւոր յատկութիւններն են՝ ՏՈԿՈՆՈՒԹԻՒՆ, ԳԵՂԵՑԿՈՒԹԻՒՆ, ԶԱՓԱՀԱՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՀԱՆԳՍՏԱԿԵՑՈՒԹԻՒՆ։

Վճարման դիւրութիւններ կը տրուին.

ԳՌԱՅՍԼԵՐ ծախերու բոլոր կտորները պատրաստ կը գտնուին մեր վաճառատուներուն մէջ՝ Լիբանանի, Սիւրիոյ և Իրագի ընդհանուր ներկայացուցչութիւն՝

NAAYEM MOTOR IMPORT Co. BEYROUTH B. P. 869, TÉL. 32—29

Հիւս. Սիւրիոյ ներկայացուցիչներ՝ Գ. և Մ. ԱԶԻՐԵԱՆ, B. P. 202, *Հալէպ*

ՏՕՔԹ. ԳԷՈՐԳ ԿԷՐԿԷՐԵԱՆ

Վկայեալ Lauréat Նախկին Interne եւ այժմ մեծատուն *ՍՍՍՆՑԳԷՏ*՝ բժիշկ Ֆրանսական հիւանդանոցի *ԱԶԳԻ, ՔԹԻ, ԿՈԿՈՐԴԻ, ԱԿԱՆՋԻ և ԳԼԽՈՒՐ* հիւանդութիւններու բաժնին։

Հիւանդ կ'ընդունի կէսօրէ վերջ ժամը 2—6

իր գլխաւոր մէջ rue de Damas, No. 15

Հիւանդները ուղղակի հիւանդանոց կ'ընդունուին իր կողմէ տրուած մուտքի բարօրով։

Ազքատ հիւանդներու ձրի դարմանուած, ամէն օր կէսօրէ առաջ ժամը 10—12, հիւանդանոցի գարմանատան մէջ։

ՏՕՔԹ. Գ. ՏԱՎՈՒՏԼԱՐԵԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ՆԵՐՔԻՆ ԵՒ ՎԷՆԵՐՈԿՈՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

Իր դարմանատունը նաստատած է, *ՍՍՍՒՐ* վրայ, Տօքթ. Եօզդատեանի (ատամնաբոյժ) դարմանատան կից։

Ընդունելութեան ժամեր՝

կէսօրէ առաջ ժամը 8—12

» վերջ » 2—6

Կարի եւ Ձեւագիտութեան Դասընթացք

Տիկին ՄԱՌԻ ԵՐԱՄԵԱՆ

ՎԿԱՑԵԱԼ ԴԵՐՁԱԿՈՒՀԻ

ԲԱՐԻՁԷՆ ԵՒ ՎԱՇԻՆԿԹՕՆԷՆ

Կարի եւ ձեւագիտութեան մասնագիտուհի, Տիկին Մառի Երամեան կը վերադարձայ իր արհեստանոցը, Մեծ Սեռայի դիմացը Նո. 78 տան երկրորդ արկը։

Երեք ամսուան միջոցին կը սորվեցնէ ամենավերջին ճարտարութեամբ, կար եւ ձեւագիտութիւն իր բոլոր բարդութիւններով եւ արդիական մեթոդներով, Droit-fils մեթոտով։ Իր ատակերտուհիները կ'օժտէ Բարիզի ատեստաւորումով Académie Daydou վկայականով։

ՓՍԱՏԱԲԱՆ

ԽՈՍՐՈՎ ԹԻՒԹԻՒՆՃԵԱՆ

(Տօքթ. իրաւագիտութեան)

ԿՍՏԱՆՁՆԷ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԴԱՏԵՐ

Ընկերակցութեամբ հանրածանօթ փաստաբան ՄԷՐՈՒ ԱԶԻԶ ԷԼ ՀԱՇԷՄԻ

Գրասենեակը բաց է կէսօրէ առաջ 9—12 *կէսօրէ վերջ* 3—6

Rue Allenby, Immeuble NESSOULI **ՀԵՌԱՀԱՇԻՆ 1—28**

Տոկոսն շինուածի վայելուչ տեսք հնչուն եւ բնական ձայն Անոնք յատկանիշներ՝

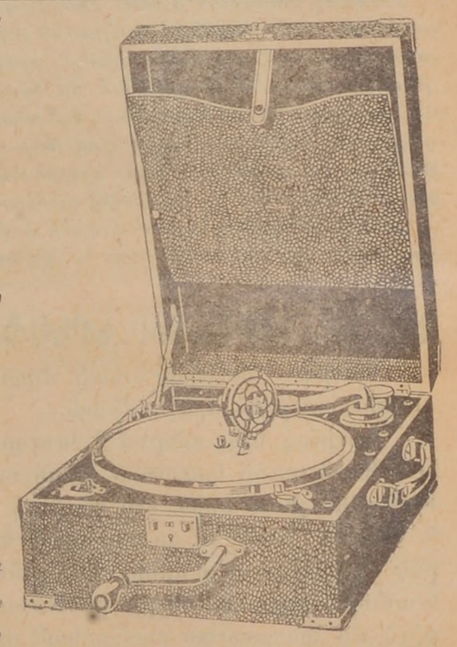

ՈՐՈՆՑՄԱՄԲ ԿԸ ՁԱՏՈՐՇՈՒԻՆ

ԱՓՕԼԼՕ ՖՕՆՕՆԵՐԸ

Հրապարակի վրայ գտնվող բոլոր մարքանիրու հետ կը մրցին Ապոլլօ ֆոնօները։ Մանաւանդ վերջին նոր մօտէլները, որոնք հասած են արդէն, անգերազանցելի են իրենց տոկունութեամբ, վայելչութեամբ և ժամչելի գիներով։

APOLLO GRAMOPHONE Co. Ltd

(of London)

ԱՓՕԼԼՕ ՖՕՆՕՆԵՐՈՒ ԹԱՓԱՆՈՐԸ !!!

Կատարեալ համոզում գոյացնելու համար անգամ մը այցելեցէք

MAISON APOLLO, Rue de la Poste, BEYROUTH

Փարդպիճ եւ ֆօնօր՝ ամէն ձեւի, անվիճելի որակ եւ առատութիւններ գիւրամատչելի գին, վճարումի դիւրութիւններ։

Ընդհ. Ներկայացուցիչ՝ Սիւրիոյ, Գողտանիի, Անդրադրանանի, Միջագետքի եւ Կիպրոսի.— ԳՈՒՐԳԷՆ ՍԻՆԱՆԵԱՆ

KOURKEN SINANIAN, Boîte Postale 642, BEYROUTH (Syrie)

ՊԱՆԴՈՒԿ ԼԻԻՔՍ

ԶԱՀԼԷ

Հայկական ամենագեղատեսիլ պանդոկը «ԼԻԻՔՍ»ին Զահլէի մէջ, ծաղկաւէտ պարտէզով,

ԽԻՍՏ ՕԳՍՏՈՒՆ ՍԵՆԵԱԿՆԵՐ

ՈՐ ԿԸ ԲԱՂԿԱՆԱՑԱ 1. 2. 3. 4, ՄՍՀՁԱԿԱԼՆԵՐՈՒ

1. ՀԱՄԵՂ ՁԱՁ, ՄԱՔՈՒՐ ԵՒ ԱՆԹԵՐԻ ՄՊԱՍԱՐԿՈՒԹԻՒՆ.
2. ԳԻՆԵՐԸ ԽԻՍՏ ԶԱՓԱՀԱՐ.
3. ՏՈՒՆ ՓՆՏՈՒՂՆԵՐՈՒՆ ԱՄԷՆ ԴԻՒՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ.

Տէր եւ Տնօրէն՝ Գ. ՊԱՐՏԻԶԱՆԵԱՆ

ՏՕՔԹ. Հ. ԼՈՒՍԻՆԵԱՆ

(ՀԱԼԷՊ)

Նախկին բժիշկ Միջագետքի Զինուորական հիւանդանոցներու եւ մասնաւոր ներքին եւ մանկական հիւանդութիւններու

առագ, արմատական, խղճամիտ դարմանում։

Հիւանդ կ'ընդունի ամէն օր ժամը 8—12 եւ 2—6 իր դարմանատան մէջ, Հալէպ Նէյալ բազ. 6 Բարվայի քովերութեան կայարան, թիւ 7

Բշ. եւ Ուրբաթ օրեր աղքատաց ձրի

ԳԱԲՐԻԷԼ Թ. ԹԷՐԶԵԱՆ

(ԵԼԵՔՏՐԱԿԱՆ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ)

Հիմնուած 1921 ին Գոլիս-Բերա

Խիստ դիւրամատչելի պայմաններով կը կատարենք ամէն կարգի էլեֆտրական լոյսի գետեղումներ (Intsallation), ինչպէս նաեւ մօթէօր եւ տիճամօճեր։

Վաճառատունս կ'ստանձնէ նաեւ բոլոր էլեֆտրագործիքներու նորոգութիւններ։ Մասնաւոր սպասարկութիւն բնակարաններու էլեֆտրա-նորոգմանց։ Վաճառատուն Philips եւ Lux էլեֆտր. լամբերու եւ ամէն տեսակ էլեֆտրական պիտոյքներու։

Վճարման դիւրութիւններ.

Հասցէ — Վ. Ուզունեանի գրատան կից Գուրճ. B. P. 491

թուղթ մը, Քրքօ-հայկական դաշնագրութիւնը և կ'առաջարկուի Անդրանիկին ստորագրել այդ։

Անդրանիկ կը մերժէ ստորագրել։

Բայց Քալիլ փաշան անպայման կ'ուզէ Անդրանիկի ստորագրութիւնը։

Անդրանիկ 4000 գինուորով կ'անցնի Սեւանայ լճով դէպի Նախիջեւան։ Նախիջեւանէն կ'անցնի Ջուլֆա, Ջուլֆայէն ալ Խոյ։

Անդրանիկի նպատակն էր օր առաջ հասնիլ Վանի օգնութեան։

ԱՆԴՐԱՆԻԿ ԱԻԱՐԱՑՐԻ ԴԱՇՏԻՆ ՎՐԱՑ

Քրիստոսի 451 թուականին Վարդան Մամիկոնեան մղեց մեր պատմութեան ամէնէն հանդիսաւոր հերոսամարտներէն մէկը Աւարայրի դաշտին վրայ։

Հեթանոս բռնակալութիւնն էր հանչէպ քրիստոնէութեան։

Այն առեն այդպէս կը ձեւակերպուէր ազգային քաղաքական իտէալը։

Քրիստոսի 1918 թուականին Անդրանիկ սիեւնոյն պատմական և մեր քաղաքական դէմքը պայծառացնող Աւարայրի դաշտին վրայ մղեց իր և մեր ժողովուրդին ամէնէն խոշոր հերոսամարտներէն մէկը։

Վարդան Մամիկոնեան իննսու այդ դաշտին վրայ, փրկելով իր ժողովուրդի իտէալը, իսկ Անդրանիկ ապրեցաւ և յաղթեց, ապրեցաւ և մղեց ուրիշ ճակատամարտներ և տեսաւ Հայոց աշխարհի ազատութեան արշալոյսը, որուն համար նա ըրած է առաւելագոյնը։

Եւ այդ արշալոյսը աւելի և աւելի գեղեցկացնելու անիկա քրտինք կը թափէր և ամէն առեն արիւն

թափելու պատրաստ։

Մեր պատմութիւնը տակաւին չէ փոխուած 451ի թուականներէն մինչեւ հիմա։

Բայց ո՞վ է, ցուցուցէ՛ք ինձ, Վարդան Մամիկոնեանէն չատոյ մեր ժողովուրդին ամէնէն թաքուն խորքերուն մէջ արմատ արձակած դիւցազնը։

Մեր գրականութեան մէջ միայն մէկ բան Անդրանիկի համահաւասար երգուած է, այդ բանը արիւնն է։

Անդրանիկի երգը, արիւնի յաղթութեան և արու գեղեցկութեան երգն է միանգամայն։

Թաթարն ու թուրքը կուգային չոքիլ մեր ուղեղներուն վրայ։

Անդրանիկը կուգար մեր ուղեղներու ազատութիւնը դարբնելու, կերտելու մեր վաղուան արուեստի և գրականութեան առաճարները։

Արքաներ երկրպագեցին, բայց Անդրանիկ իր կոտորուած ժողովուրդի անոթի զաւակներուն հետ կուիւ մղեց օսմանեան կայսրութեան բոլոր սահմաններուն վրայ։

Թուրք թերթ մը կը գրէր որ, դաշնագրի ստորագրութեամբ սուգի ձեւ վարագոյրը կ'իջնէ օսմանեան հայրենիքին վրայ։ Որո՞նք են վարագոյրի այդ խելք քաշողները։

Մէկը հայ ժողովուրդն է իր ամէնէն մեծ հերոսի առաջնորդութեամբ։

Սեւ վարագոյրը կ'իջնէ, որպէսզի արեւը իր ճառագայթները յղէ Վարդաղէն մինչեւ Ամանոս։

Անդրանիկի ճակատամարտը Աւարայրի դաշտին վրայ կը բանայ նոր գարշրջան մը մեր նորագոյն պատմութեան մէջ, նախայարձակ չողն է մեր ազատութեան մեծ օրուան։

KLIM

Փոշեկարիճ առաւելութիւնը

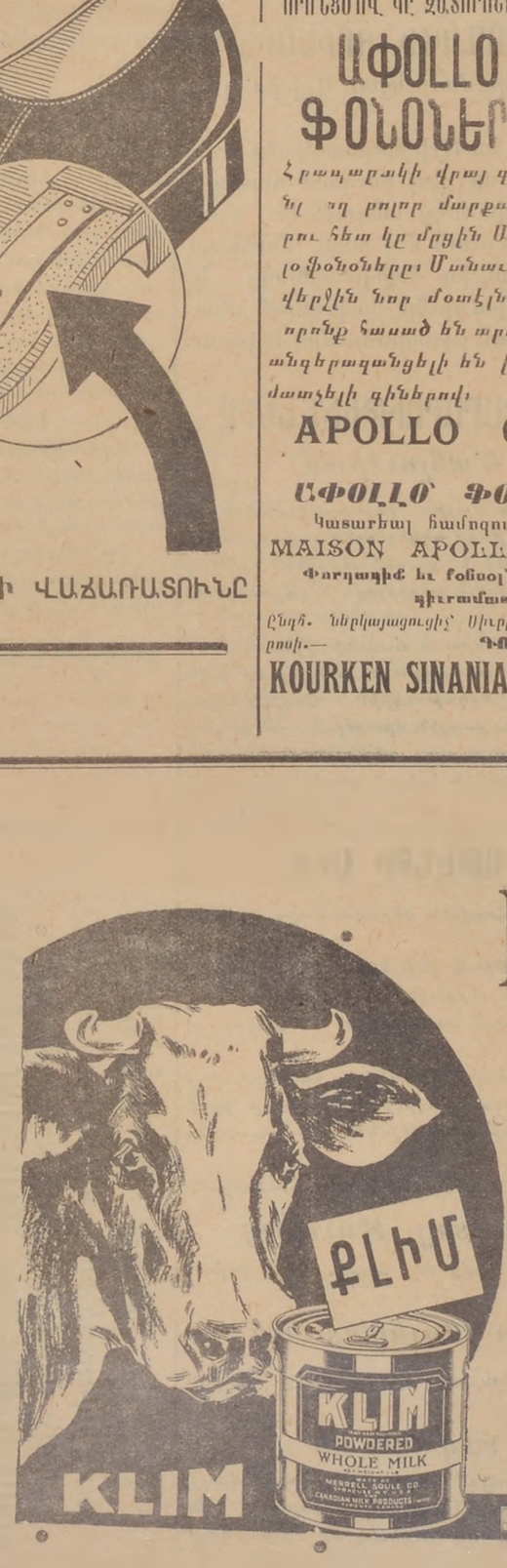

KLIM յաւ կաթ մրճ է։ Եթէ ամոր վրայ աւելցնեմ 7 | 8 համեմատութեամբ պարզ ջուր, պիտի ստանամ քարմ, առողջարար եւ սերոս կաթ մը որ ունի դաշտային քարմ կաթի մը համը, նոսն ու սննդատու արժէքը։

Մանկիկը դիւրութեամբ կը մարսէ Klimը որ *իսէալ* ու ծաս սննդատու կաթ մրճ է։

Ինչ ուրախութիւն ձեր զաւակներուն եւ մանկիկներուն համար։

Միեսու ամենուրեք քարմ կաթ կարելի է ունենալ *ԿԼԻՄ* փոշի կաթով։

Klimը կը լուծուի պարզ կամ գաղջ ջուրի մէջ։ Պէտք է գայն դնել ջուրին մակերեսը ուզածին չափ աւելցնել դգալով մը։

SPELL IT BACKWARDS

AZTAG
JOURNAL QUOTIDIEN ARMÉN.
B. P. 587
BEYROUTH, Liban

Directeur - Propriétaire
HAIG BALIAN

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳԻՆ
ՍԻՒՐԻԱ տար. 550, Վեցամսեայ 300 Ս. Դ.
ԱՐՏԱՍՀՄ. տրկ. 7, Վեցամսեայ 4 տոլար

ԱԶԴԱԿ
ՕՐԱԹԵՐԹ
ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԳԻՏԱԿԱՆ

ازتـــــاك
جريدة سياسية ادبية اقتصادية عامة

ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ 8 ՅՈՒՆԻՍ 1932

ԶԵՌՈՒԷ ՀԱՏԸ 2,50 Ս. Դ.

Զ. ՏԱՐԻ | Ամեն առաքում պէտք է ընել թերթիս տնօրէնին հասցէին | Տնօրէն — Խմբագիր՝ ՀԱՅԿ ՊԱԼԵԱՆ | Չհրատարակուած ձեռագիրները չեն վերադարձուիր | Թիւ 72 (649)

Ն. Վ. ՍՈՒԼՂԱՆԻ ՊԷՅ ՊԷՐԷՔԷԹ ԸՆՏՐՈՒԵՑԱՒ ՍԻՒՐ. ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆԻ ՆԱԽԱԳԱՀ

ԹՈՒՐՔԻՈՅ ՆԵՐՍԸ

ՔՐՏԱԶԻՆՋ ԴԱՒԱԴՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ՍԱՍՈՒՆԻ ՇՐՋԱՆՆԵՐՈՒՆ ՄԷՋ

Բանտ, կողոպուտ եւ բռնաբարում

ԱԿԱՆԱՏԵՍԻ ՄԸ ՎԿԱՅՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ
(Սեփական Թղթակցութիւն)

Հալէպ, 4 Յունիս 1932

Սասուն-Մուշ շրջաններուն մէջ գոյութիւն ունեցող կռիւներու և եղբայրասպան դէպքերու մասին, տարի մը առաջ մանրամասն տեղեկութիւններ տուած էի։ Մայիս 6ին, Սասունէն մեկնելով Սիւ. րիական սահման հասնող ականատես քիւրտ մը կը քաղեմ վերջին անցուդարձերու և կռիւներու մանրամասնութիւնները, որոնց կը փութամ ծանօթացնել «Ազդակ»ի ընթերցողներուն։ Ցաւակից, որ քաղաքական անձնաւորութիւն մըն է Թիւրքիոյ ներկայ վիճակին, շատ մութ գոյներով ներկայացնելէ վերջ արեւելեան Անատոլուի բնակչութեան մատնուած ողբերգական դրութիւնը, կը բացատրէ Թիւրք կառավարութեան լարած դաւադրութիւնները՝ եղբայրասպան կռիւներու մղելու համար քիւրտ բնակչութիւնը։

Եւ արդէն շատ մը շրջաններու մէջ, Թիւրք կառավարութիւնը յաջողած է իր այդ ծրագրին մէջ։ Այժմ Սասունի և Մուշի գիւղերուն մէջ քիւրտ աշիրէթներու միջև արիւնահեղ կռիւներ կը մղուին, Թիւրք կառավարութեան դրդումով և քաջալերութեամբ։ Դալրձոր գիւղին մէջ կատաղի կռիւներ տեղի կ'ունենան։ սպաննուած են քիւրտ նշանաւոր աշիրէթապետ Սայտէ Ճամիլի տղան Սէլիմէ Օսէ, Մրատէն, Սէլիմոն, Վազիր, Հապէ Թիւսիֆի երկու մարդիկը, Մրատօ Սէլիմօ տղան, Սաֆարօն, Անըր, Նամէ Մուսօն, Թայֆուռ, Մուսօն, իսկ Զալէ Նատօն ծանր վիրաւորուած։

Զալապի աշիրէթին մէջ ևս կը շարունակուին կռիւները։ Սպանուածներու թիւը շատ մեծ է, որոնց մէջ նշանաւորներն են Մուհամէտի տղան Ալիօն, Սալիմի Օսէն, Զալապու Ռաշիտ, Պազօ Մուսան, Պատօն, Ռամատօ Ֆէրման, Հայիզ, Հասս Սէլիմ, Պըլնտօ, Մուսօն եայլն։

Ճէլալցի աշիրէթէն սպաննուածներուն թիւն է 20 հոգի, Սարմնցի աշիրէթէն 8, Մուխցի աշիրէթէն 23, Զաքարի աշիրէթէն 16, Մօթքանցիներէն 38 հոգի։ Պօզզանք և Բարակից գիւղերուն մէջ ամէն օր սպանութիւններ կ'ըլլան։ Գրեթէ բոլոր քրտական գիւղերը այս միևնոյն դրութեան մատնուած են. ոճիր, սպանութիւն և կողոպուտ։ Եւ այդ բոլորը Թրքական կառավարութեան աչքերուն առջև։ Ոչ յանցաւորները կը պատժուին և ոչ ալ դիմումները նկատի կ'առնուին։ Ընդհակառակը կառավարութեան ներկայացուցիչներուն պաշտօնն է այս կամ այն կողմը զինել, քաջալերել և մածագումար նուէրներ ընծայել։ Մէկ խօսքով Թիւրք կառավարութիւնը սոսկալի դաւադրութիւն մը կազմակերպած է այդ խեղճ և տգէտ գիւղացիներու գլխին, փճացնելու և միութեան հաւանականութիւն մը չի ձգելու համար։ Լեռները քիւրտ տարրէն բոլորովին մաքրելու կը ձգտի Թիւրք կառավարութիւնը. ոչ մէկ կասկած ասոր։

1925ին, կառավարութիւնը Սասունի և իր շրջականերուն մէջ զէնք չթողուց, բոլորն ալ հաւաքեց և ուղղարկեց Մուշ։ Սակայն վերջը ըսկըսաւ այդ զէնքերը գաղտնօրէն ծախել վերստին քիւրտերուն, սուղ գիներով, և նորէն հաւաքելու գլտուժով։ Այս կերպով թէ՛ նիւթապէս և թէ ալ ֆիզիքապէս կը տկարանար արդէն քիւրտ տարրը։ Միւս կողմէ կառավարութիւնը դրամի ուժով ձեռք կ'անցնէր քիւրտ աշիրէթներու պետերը։ Փաստ է այսօր որ Դալրձորի աշիրէթին պետներէն Հապէ Եուսուֆ և Ճէլալցիներու աշիրէթապետ Տալոյի Սէլիմ, Թիւրք կառավարութեան ձեռքը խաղալիկ դարձած են և ջարդել կուտան իրենց մարդիկը։

Հարկահաւաքը ամբողջ քրտական շրջաններու մէջ մէկի տեղ տասը կը գանձէ։ Գիւղացիները իրենց մէկ հատիկ կովն ու եզը կը ծախեն, կարենալ վճարելու համար տուրքը։ Անգործութիւն և անօթութիւն ամէն օր աւելի կը սաստկանայ։ Երկրագործական աշխատանքները գրեթէ դադրած են գոյութիւն ունենալէ։ Սասուն, Մուշ, Խնուս, Ալաշկերտ, Պիթլիս, Մօթքանի շրջանը և Խիզան աւերակ դարձած են։ Այս շրջաններու մէջ անպակաս են բանտ, աքսոր և կախաղան, շնորհիւ Թիւրք կառավարութեան էնթրիկներուն։ Քիւրտ կիներ և աղջիկներ Թիւրք զօրքերու ստոր կիրքերուն գերի դարձած են։ Իր պատուին դէմ եղած բռնաբարութեան դէմ եթէ ոևէ քիւրտ համարձակի բողոք բարձրացնել, կամ կը բանտարկուի և կամ ալ կ'աքսորուի։ Քանի մը դէպքեր արձանագրենք այս մասին։

Այս ձմեռ երբ Թիւրք զինուորներ կը պտտէին Սասունի Գալըճաղ գիւղին մէջ, բռնի կերպով կին մը կը բռնաբարեն՝ օր ցերեկով։ Ամուսինը կ'իմանայ և դիմում կը կատարէ կառավարութեան, կով։ Ամուսինը կ'իմանայ ... պատժել տալու համար բռնաբարողները։ Թիւրք կառավարիչը, սակայն, փոխան քննութիւն կատարելու, բողոքող ամուսինը բանտարկել, իսկ կինն ալ կը պահէ քովը։ Քանի մը օր վերջ ամուսինը կ'ազատուի, իսկ կինն ալ կառավարիչի տունէն կ'արձակուին։ Եւ երբ որ բանտէն և կինն ալ կառավարիչի տունէն կ'արձակուին։ Եւ երբ որ բանտէն և կինն ալ կառավարիչի տունէն կ'արձակուին։ Եւ երբ կը վերադառնան, գետի մը կը հանդիպին. այր ու կին ձեռք ձեռքի տուած իրենք զիրենք կը նետեն այդ գետին մէջ և վերջ կուտան իրենց կեանքերուն։

Ուրիշ դէպք մը։ Ճախըկանք գիւղին մէջ քանի մը քիւրտ ընտանիքներ կը բնակէին։ Օր մը, քանի մը ամիս առաջ, խումբ մը զօրքեր կ'երթան հոն։ Գիշերել կ'ուզեն և գիւղացիներէն կերակուր կը պահանջեն։ Գիւղացիները սովորական սեղան մը կը պատրաստեն եւ կը հրաւիրեն զինուորները։ բայց անոնք տեսնելով որ հաւու միս չկայ պատրաստած, կը բարկանան և կ'սկսին ծեծել գիւղացիները բիրերով և երկաթներով։ Ոչխար մորթել կ'ուզեն, սակայն օգուտ չըներ։ Զինուորները բոլոր գիւղի այր մարդիկը կապելով լաւ մը ծեծելէ վերջ կը զատեն գեղեցիկ կիներն ու աղջիկները և ամբողջ գիշեր ցընծութիւն կ'ընեն։

Պօզզան գիւղին մէջ կը պատահին ճիշդ նման դէպքեր և հոն ալ կիներ ու աղջիկներ կը բռնաբարուին։

Վերջապէս քիւրտ գիւղեր ամէն օր ենթակայ են բռնաբարումի, կողոպուտի, բանտարկութեան և աքսորի։ Մարդիկ իրենց երախաներն ու կիները թողած կը փախչին իրենց մորթերը ազատելու համար։

Ահա՛ այսպէս, Թիւրք կառավարութիւնը յաջողած է իր գարշելի ծրագրի գործադրութիւնը ապահովել, ազատելով քրտական վտանգէն, իր ներքին սահմաններուն մէջ։

Թ.Ղ.Թ.ԱԿԻՑ

ԹՈՒՐՔ ՄԱՄՈՒԼԻ ՅԱՐՁԱԿՈՒՄԸ ՖՐԱՆՍԱՅԻ ՎՐԱՅ

"ԹԱՆ,,Ի ՅՈԴՈՒԱԾԻՆ ԱՐՁԱԳԱՆԳԸ

«Ֆրանսան ոխակալ ոգի մը ունի»

Ինչպէս գրած էինք, Անգլիոյ պատերազմական Նախարարութեան կողմէ Տարտանէլի պատերազմի մասին գիրք մը գրուած էր։ Այս գիրքին մէջ Մուսթաֆա Քէմալի մասին շատ դրուատալից խօսքեր գրուած են։ Անգլիական կառավարութիւնը այս գիրքէն օրինակ մը նուիրած էր Մ. Քէմալին «մեծ հրամանատար մը, ազնուական թշնամի մը եւ վեհանձն բարեկամ մը» մակագրութեամբ։ Ֆրանսական թերթեր, գլխաւորաբար «Թան» այս վերաբերմունքին դէմ կը յարձակէին եւ երկար յօդուածներ կը գրէին։

Ահա թուրք թերթերու պատասխանները.

«Ագշամ» կը գրէ.— Անգլիոյ պատերազմական Նախարարութիւնը, Տարտանէլի պատերազմին վերաբերեալ գիրք մը հրատարակած էր։ Այս գրքէն շքեղ օրինակ մըն ալ Կազի փաշային նուիրուած էր «մեծ հրամանատար մը, ազնուական թշնամի մը և վեհանձն բարեկամ մը» մակագրութեամբ։ Այս նուէրը Ֆրանսական կարգ մը շրջանակներու մէջ զայրոյթ առաջ բերած է։ «Թան» այս առթիւ գրած մէկ յօդուածով ընդհանուր պատերազմէն վերջը համաձայնականներուն դէմ խիստ պայքար մը բացող Կազի փաշային այս գիրքէն նուէր տրուելուն համար զարմանք կը յայտնէ։ Եւ յիշեցնելէ վերջ որ Կազի փաշան, անգլ. հոգատարութիւնը փափաքող այն ատենի Պոլսոյ կառավարութեան դէմ այ պայքարած է, «Թան» հետեւեալ տողերը կ'աւելցնէ. «Արդէն Թուրքիոյ կողմէ այս վերջերս Արեւմտեան երկիրներու շահերուն հանդէպ ձեռք առնուած միջոցները, այսպիսի խանդավառ գնահատութեամբ մը փոխադարձելու տեղի չկայ»։

«Թան»ի այս հրատարակութիւնը իսկապէս զարմանալի է։ Անգլիացիներուն դէմ, Դարտանէլի մէջ ամենամեծ յաջողութեամբ պատերազմող եւ Պոլսոյ դռները իր առջեւ փակող հին թշնամիի մը հանդէպ ցոյց տրուած Անգլիացիներուն այս յարգալիր շարժումը իսկապէս ազնուական է։ «Թան»ի նման թերթի մը այսպիսի գեղեցիկ ժեսթի մը չկարենալ գնահատելը, ոխակալութենէ տարբեր բան մը չենք կրնար վերագրել։

«Միլլիէթ» կը գրէ.—

Ազգերու կեանքին մէջ տարօրինակ յայտնաբերումներ կան. Ազգ. պայքարի տարիներուն՝ Թիւրք ազգը՝ եւեր Անգլիա ունեցող հելլէն բանակին հետ կռուած և ամբողջ աշխարհ ալ իրեն թշնամի ունեցած ատեն այն ժամանակի Անգլիոյ վարչապետը Լոյտ Ճօրճ Թուրքերը որակած էր յելուզակ։ Բայց հանգուցեալ Պրիան Ֆրանս. խորհրդարանին մէջ ըսաւ.

— Մեր մէջ, այդպիսիներուն յեղուզակութիւն չեն ըսեր, այլ հայրենասիրութիւն։

Այսօր Անգլիոյ վեհ. թագաւորին կառավարութիւնը Կազիին համար ազնուական թշնամի մը բացատրութիւնը գործածած ատեն ֆրանս. արտաքին գործոց Նախարարութեան պաշտօնական օրկանը եղող «Թան» լրագիրը այդ ազնուական ընթացքը ամօթ որակեց։ Տարօրինակ յայտնաբերում մը չէ՞ ասիկա։

Ուրիշ աւելի տարօրինակը սա է որ Զօր. Կուրօ ալ Թիւրքիա այցելած ատեն անգլ. կառավարութեան գործածած լեզուով տեսակցած էր։ Այն օրուան Պրիանի Ֆրանսային և այսօրուան «Թան»ի Ֆրանսային միջև եղած տարբերութիւնը ուշադրութենէ չի կրնար վրիպիլ նոյն իսկ անոնց որ պատմութեան տասնամեայ մեծ դէպքերը կը յիշեն։

Ենկիւրիի «Հաքիմիէթը Միլլիյէ» թերթը՝ «Մե՞ղք «Թան»ի վերնագրին տակ գրած մէկ խմբագրականին մէջ ալ կ'ըսէ ի միջի այլոց.

— «Ասիկա, վեհանձն հակառակորդի մը, ճէնթլմէնի (ակնարկութիւն Անգլիոյ) ընթացքն է՝ հանդէպ իր վեհանձն մէկ հակառակորդին։ Արդէն ազգերը ամենէն շատ պատերազմի դաշտերու վրայ կը ճանչնան իրարու վեհանձն ու ազնուական յատկութիւնները։ Թուրքերուն համաշխարհային պատմութեան մէջ իբր վեհանձն, յանդուգն, հերոս ճանչցուիլը՝ պատերազմի դաշտերուն վրայ շահուած իր նշանաբաններէն մէկն է և պատմութեան վերջին դէպքերով ալ ապացուցուած է թէ Թուրքերը երթալով աւելցուցած են իրենց այս բնաւորութիւնը։ Ընդհանուր պատերազմի ամէնէն սաստիկ մէկ ընթացքին Ֆրանսացի զօրավար Կուրոյի թեւէն վիրաւորուած միջոցին, Կարմիր Խաչի նշանը տեսնելնուն պէս կրակը դադրեցնողները Թուրք զինուորներն էին։ Զօրավարը հաճոյք կ'զգայ միշտ միշտ կրկնելով այս պարագան. իսկ Թուրքերը չեն ախորժիր իրենց համար բնական երեւցող բանի մը կրկնութենէն։

«Զօրավար Կուրոյի թեւը կորսնցուցած պատերազմներուն մէջ Անգլիացւոց դէմ պատերազմի բոլոր պարտադրութիւնները և իր զօրաւոր հանճարին արգիլքը գործադրելով, այն օրուան համար իր ազգին թշնամիներուն կարգին մէջ գտնուող Անգլիացիները Ջանաք Գալէի մէջ անյաջողութեան մատնող հրամանատարը Կազին էր։

«Թուրքին բնութիւնը, իր ազգին ամբողջ կատարելութիւնը իր անձին վրայ մարմնացող այս մեծ մարդը. Թուրքիոյ կատարեալ խորհրդանիշը և այսօր ալ անոր ներկայացուցիչն է։ Մենք գնահատելով հանդերձ որ ասիկա անգլիական կառավարութեան համար փափկավար ընթացք մըն է, խիստ բնական գտանք և զգացուեցանք։ Այս գրքին նուիրումը մեծ քաղաքավարութեան մը նշանը և ճէնթլմէնութեան վայել ընթացք մըն է։ Ի՞նչ կ'ուզէր «Թան»։ Իր ռազմաճակատներուն վրայ եղածին պէս, Անգլիա ալ բոլոր ճակատներուն վրայ թշնամութեամբ պաշարուելու էր։

«Անգլիա եթէ այսօր իրեն բարեկամ ըրնել իր հին թշնամիները, ասիկա միմիայն Անգլիոյ ի շահ եղող ուղիղ քաղաքականութեան մը արդիւնքն է։ Մենք Լօզանի խորհրդաժողովէն վերջ՝ հակառակ բոլոր գրպարտութեանց և էնթրիկներու, երբ հիմ ընդունեցինք խաղաղութեան մէջ և երբ բարեկամ ապրիլ մեր բոլոր դրացիներուն և հեռաւոր ու մօտաւոր պետութեանց հետ։ Մեր այս նպատակը ապահովել տուինք ու կը գործադրենք դաշնագիրներով և գործնապէս։ «Թան»ի ընթացքը պզտիկութիւն է և նախանձութիւն։ Խաղաղութիւնը կ'ապահովուի ուղիղ, անկեղծ և բաց քաղաքականութեամբ, որուն կը հետևի Թուրքիա։ «Թան» գիտէ ասիկա, բայց անգիտանալ կը ձեւացնէ։ Ցաւալի է իր ընթացքը։ Իր բռնած ճամբան չէ որ մարդկութիւնը խաղաղութեան պիտի առաջնորդէ։ Մե՞ղք «Թան»ի։

ԼՈՒՍԱՆՑՔԻ ՎՐԱՅ

ՑՓՈՑՑ..... ՀԵՏ

...

— Այդ երգը մեր հանճարին դրոշմը պիտի կրէ ու ցեղը ամբողջ պիտի աշխատի անոր երկունքին համար։

Ան պիտի ըլլայ հզօր ու գեղեցիկ, և աստուածօրէն կենսուրախ, վասնզի ան յաղթանակին ու գեղեցկութեան երգը պիտի ըլլայ, նոր ու հրաշափառ։ Մեր կամքերուն պղնձէ շեփորը պիտի հնչէ անոր անեղ վանկերէն ու արեւելքի տեսիլքները պիտի վերակերտուին մեր հոգիներու մէջ, ամէն անգամ որ ան պիտի հնչուի մեր երգիչներուն տակ։

...

— Երբեմն, այո՛, կէս դար առաջ, անոր խորհուրդին սարսուռը ալեկոծեց սերունդի մը սիրտը ու մենք ունեցանք փաղանգը ազգային վերածնունդին պայծառ դէմքերուն. յետոյ լսեցինք յղթայուած Արտաւազդի նժոյգին խրխինջը ու յանկարծ ոտքի կանգնեցաւ ցեղին խլրտող ու յեղափոխական ոգին։

...

— Ու ան մեծցաւ արի և կորովաբիր պարման մը պէս, որ իր ձին աշտանակած սլացաւ հայկական լեռնաշխարհի արիւնոտ ծմակները, և ահա առաւօտ մը՝ ծնաւ մեծ ու հզօր այդ երգին առաջին բառը։

...

— Դժբախտաբար մենք զայն չկըրցանք երգի վերածել, մեր շրթունքներուն վրայ ան աւելի քաղցր է քան տաչորող կրակը համբոյրին. հիմա մեզմէ շատերը տեսիլքին կախարդութիւնը միայն կը յիշեն — ուրիշներ զայն կ'ապրին աւելի ներզօրօրէն ու վշտագին, կան որ կ'ուրանան զայն երեսուն արծաթին փոխարէն, ուրիշներու կըպակաթ ե՛ւ սիրտը ե՛ւ պուտ մը ուղեղը, կըշտելու կորուստ զօր երբեւիցէ ազգ մը կրնայ կրած ըլլալ։ Եւ արդ, ցեղին հոգին կը յածի տարտամ ու չփոթ քաոսի մը շուրջը. ճիգերու և կամքերու ընդունայն սպառումով մը կը վառենք մեր կորովին կրակը տաելութեան և կիրքի խարոյկին առջեւը, և ահա թէ ինչո՞ւ կ'ուշանայ մեր օրը, կը յամենայ երգը որ պիտի ծնէր մեր հանճարէն, բոցավառելու և յաղթանակներուն արշալոյսին տանելու համար մեր սիրտը։

...

— Հիմա։ Փոքրիկ հեծեծանքներ ու արձագանգներն են մեր երգերը։ Կամ հեւքոտ ցնծութեանց ցայտքեր։

...

Իսկ տաղանդի շողը որ դուն ուրեք կը ճառագայթէ մեր ստեղծագործութեանց վրայ, իր խորքին մէջ կը կրէ եւ. ղերական ճիչին, մեր աղիքները խարանող գոյավիճակին ահաւոր սարսուռը։ Երէկի և այսօրուան մեր կեանքին յուշագրութիւնն է ան, ուր մեր միտքը կը ճգնի իրականութեան լոյսին տակ ձըգել վիշտը որ մեր հոգին կը լեցնէ, լքումը որ անմխիթար ներկայէն կը ծաւալի...

...

— Ահա թէ ինչո՞ւ պէտք է լարենք մեր ուժերը, ինչո՞ւ պէտք է թօթափենք մեր հոգիներուն վրայ նստող թըմբիրը, փութացնելու համար մեր օրը, մեր երգը՝ — կարօտով ու արիւնով լեցուն հայ երգը։

Ուրիշներ ունին իրենցը, ու անով հպարտ են ու արի։

...

— Բնաշրջութեան օրէնքն է ան։ Մարդկային մաքին գերընտիր ճիգը — որ կը ձգտի յառա՜ջ, մի՜շտ դէպի առաջ անմատչելի կատարները գաղափարին ու լոյսին։

...

— Այո՛ անկումները ևս պէտք չէ մոռնալ։ Կիւյօն իրաւունք ունի երբ ազգերու քաղաքակրթութեան ընթացքը կը նմանցնէ փոթորկոտ ծովու մը մորնչող կոհակներուն, որոնք կը բարձրանան՝ յանկարծ թաւալգլոր խորտակուելու համար։ Եւ սակայն մի մոռնաք որ շարժումը անդադրումօրէն կը շարունակուի, միշտ մակընթացութիւններով ու տեղատուութեամբ։

Մահը լճացումին մէջ է. քարացումին՝ որ թափուր է կեանքի արոփէն։

...

— Ա՛, ծո՛վը։ Ան երգ ունի, հզօր ու մոնչածայն. ան անզբաղանցելի ու տիեզերական ուժին խորհուրդը ունի մշտանորոգ ու կենսալից։ Այդպէս պէտք է ըլլայ մեր սիրտն ալ, մարդերու եւ ցեղերու սիրտը.— անոնց որ կ'ուզեն ապրիլ երկնակամարի աստղերուն ներքեւ իրենց ստեղծագործ հանճարին խըռովքով։

...

— Ով խռովք ունի, ան երգ ունի, ով երազ ունի, ան միայն յաղթանակներու համար կը հասուննայ։

...

— Միակ մեր երա՞զը. անիկա դարերէն կուգայ մեզի, արիւնով ու արցունքով թաթաղուն՝ ան մեր վշտին ու տենչանքին կրակով բռնկուած է. անոր հառաչանքը ուրիշ երգի մը կոտանքը ունի. բայց էականը, մեծ ան զօր պիտի ծնի մեր հանճարը, հայուն հանճարը, ազնուական ու անտեղիտալի, ուրիշ տեսակի երգ մըն է։

...

— Վիշտը ատոր մէջ է. բայց տարիկա դեռ մեզ չիյուսահատեցներ, մենք պիտի կրնանք օր մը խեղդել Ցուղաները մեր շարքերէն, փութացնելու համար ծնունդը երջանիկ օրուան — մեծ երգին։

...

— Օրեր ու տարիներ են հարկ, բայց մի մոռնաք որ ժամանակէ առաջ յայտնուած ծնունդները վաղաժամածներու մահը կը փութացնեն։

...

— Հիմա մենք կը քալենք պրկումներով։ Կը քալենք չքեղ հպարտութեամբ՝ մեր ցաւին մէջ արիօրէն։ Աստուածներ կան մեզմէ շատերուն հոգիին մէջ, Արտաւազդներ՝ շղթայուած ու կալանաւոր, ու մեր շուրջը բթացած ու լքուած հոգիներ։ Սալին վրայ իրենց մուրճերուն թախիծը իջեցնող ստրուկ դարբիններն են ասոնք. որոնց հանապազօրեայ մըրճահարութիւնը մէկ նպատակ ունի. զօրացնել հայոց արքային շղթաները, կըռանել զանոնք նոր ու անխորտակելի ամրութեամբ որպէսզի ուշանայ, ուշանայ՝ շղթայազերծման օրը, ուշանայ հսկային, ուժին, յաղթութեան ձա՛յնը...

...

— Անտարակոյս այդ կռիւէն, որ լուռ յառաջ կը տարուի մեր շուրջը, պիտի կազմուին բանակները մեր անկախութեան զինուորներուն։ Եւ անգամ մը որ անոնք կան, պիտի գայ օրերու օրը, կրկին իր պերճանքով կրկին իր փառքին ամբողջ շքեղութեամբ։ Այն ատեն մենք պիտի մոռնանք մեր հանճարին թռիչքը խափանող, մեր վերելքը աքացող խութերը, ու ազատորեալ մեր հոգին հաւալուսնի նման իր դարպած երազէն պիտի անանի. իր արիւնէն պիտի ըմպէ յաւերժանալու, բարձրանալու և նոր երգեր ստեղծագործելու ուժը։

...

— Կը հարցնէք թէ կ'ուրանա՞մ մինչ այդ թափուած մտաւոր մեր ճիգերուն արժէքը. ո՛չ, արդարեւ. բայց կը խորհիմ թէ իր խորքով ու լայնքով, իր որակով ու տարածութեամբ ուրիշ ձեւ

ԹՈՒՐՔ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ՄԱՆԵՕՎՐԸ

Ա.

Երկու ամիսը կը ժամենայ, Թուրք հանրապետութեան վարչապետը Ըսմէթ փաշա և արտաքին գործոց նախարարը Ռիւշտի պէյ, քաղաքական չգախուժմբով մը դուրս եկած են երկրէն այցելելու համար նախ Մոսկուա, և ապա Իտալիա, չմոռնալով անգամ մըն ալ հանդիպիլ Ճունաստան, ուր իրենց կ'սպասէր կէս չնորհազուրկ Վէնիզէլոսը իր ատն մէջ հիւանդ, ոչ միայն ֆիզիքապէս, այլ նաև հիւանդ իր վերջին երկու տարուայ մղած քաղաքականութիւնով, Թուրքերու հանդէպ։ Այժմ արդէն կատարուած են ու պատմութեան յանձնուած քաղաքական այդ երկու այցելութիւններն ալ, որոնք, եթէ իրենց ծրագրային մասին և ապա սեղաններու շուրջ բժշկաճառերու ընթացքին ըզբաղցուցին համաչխարհային ժամուը, ենթագրութիւններով և ընթացիկ լուրերով, ասկէ չեռայ լուրջ քննութեան և քաղաքական դասատորման ու իրական ուժերու գնահատման մէջ, մեծին, եթէ ոչ անհետաքրքիր, ոչ այն տարողութեան մէջ, որը վերագրուեցաւ նախապէս։

Իր բազմութեամբ և տեսակով բացառիկ պատեհիրակութիւնը, որ գնաց Մոսկուայ, ետ դարձաւ իր հետ բերելով երկու ձի նուէր արուած Մուսթաֆա Քէմալին և Ըսմէթ փաշային։ Եւ հոն Քաղով պատեհիրակութեան մը ժամնագէտները, որոնք պիտի ուսումնասիրեն Սովիէթ Ռուսիոյ ձեռք բերած անտեսական ուղիական «նուաճումները», ի հարկէ զանոնք գործադրելու համար իրենց երկրին մէջ։ Ըսմէթ փաշայի ձեռք բերած չօշափելի և անմիջական արդիւնքը այս էր. եթէ չհաշուենք ճառերն ու գովաբանքները։

*Փոխառութեան ցաւոտ հարցը, որ կը դառնայ Թուրքիոյ համար հետզհետէ «լինել թէ չլինելու» խնդիր Մոսկուայի մէջ վերածուեցաւ այնպիսի ձևի մը, որուն մէջ Թուրքիա այ միայն իրական օգուտ ու իր ցաւին դարման մը գտնելու յոյս չունի, այլ և իր բնոյթով կասկածելի խայծ մըն է և Ռուսական յոյզողութիւն մը միայն։ Մոսկուա Թուրքիոյ պիտի ապ ճարտարարուեստի մեքենաներ, որոնցով Թուրքիոյ մէջ պիտի յառաջայ ճարտարարուեստի ճիւղը։ Ռուսիա ատոր փոխարէն պիտի սպասնայ իր ուզած ապրանքները Թուրքիայէն։ Ռուսական չնորհը կ'րլայ այն, որ արուած ապրանքի փոխարժէքին տոկոս չի սպանար, իսկ ապր փոխարէն, Ռուսական մեքենայով ու մասնագէտներով, ինչպէս նաև Մոսկուայի մէջ ուսումնասիրութիւն կատարող Թուրքերու կողմէ պիտի զարգանայ ճարտարարուեստը, գործարաններու հիմնումով, և քանորական կազմակերպութիւնով։ Անկասկած որ այս բոլորը տեղի պիտի ունենան մէկ քանի տարուայ ընթացքին անզգալի մնալով Թուրք ժողովրդին և նոյն իսկ միջակ մասնորականութեան համար։ Լսականը այն է Ըսմէթ փաշայի համար, որ իր մասի չարժումներով չարժող մասսային փոխառութեան մը մասին կը գրէ մեծ ճառերով, և զանազան ճոխացումներով, որոնց կը կորսուի կամ գոնէ կ'աղօտանայ, այն մեծ ձախողանքը, որ Թուրք պետութիւնը ունեցաւ Եւրոպայի և Ամերիկայի մէջ, երբ փոխանակ դրամ ստանալու, ստացաւ իր անանկութեան հրապարակումը և յայտարարութիւնը, բոլոր հրապարակներու վրայ։ Ճունաստանի հետ Թուրք կառավարութեան մասնորութիւնը ևս գաղթականներու մէջ գաղափարին տոկոս չի սպանար, իսկ ապրանքի փոխարժէքին տոկոս չի սպանար, իսկ ապր փոխարէն, Ռուսական մեքենայով ու մասնագէտներով, ինչպէս նաև Մոսկուայի մէջ ուսումնասիրութիւն կատարող Թուրքերու կողմէ պիտի զարգանայ ճարտարարուեստը, գործարաններու հիմնումով, և քանորական կազմակերպութիւնով։ Անկասկած որ այս բոլորը տեղի պիտի ունենան մէկ քանի տարուայ ընթացքին անզգալի մնալով Թուրք ժողովրդին և նոյն իսկ միջակ մասնորականութեան համար։ Լսականը այն է Ըսմէթ փաշայի համար, որ իր մասի չարժումներով չարժող մասսային փոխառութեան մը մասին կը գրէ մեծ ճառերով, և զանազան ճոխացումներով, որոնց կը կորսուի կամ գոնէ կ'աղօտանայ, այն մեծ ձախողանքը, որ Թուրք պետութիւնը ունեցաւ Եւրոպայի և Ամերիկայի մէջ, երբ փոխանակ դրամ ստանալու, ստացաւ իր անանկութեան հրապարակումը և յայտարարութիւնը, բոլոր հրապարակներու վրայ։ Ճունաստանի հետ Թուրք կառավարութեան մասնորութիւնը ևս գաղթականներու մէջ գաղափար

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ԹԻՒՐՔԻԱ, ԳԵՐՄԱՆԻԱ, ՌՈՒՍԻԱ, ԻՏԱԼԻԱ ԵՒ ՊՈՒԼԿԱՐԻԱ ՊԼՈ՛Ք ԿԸ ԿԱԶՄԵՆ

ԻՏԱԼԻՈՅ ԵՒ ՖՐԱՆՍԱՅԻ ՄԻՋԵՒ ՅՐՏՈՒԹԻՒՆ

«Ժուռնալ»ի կարեւոր մէկ յօդուածը

ՀՌՈՄ.— Քրանական թերթերը Ըսմէք փաշայի Հռոմ ուղեւորութեան մասին յօդուածներ գրելով կը մեկնաբանեն այդ ուղեւորութեան նշանակութիւնը։ Կարգ մը հաղորդական շրջանակներ յամառօրէն կը խօսին Ռուսիոյ, Իտալիոյ, Գերմանիոյ, Թիւրքիոյ, Յունաստանի, եւ Պուլկարիոյ մերձեցումէն։ Իտալիոյ եւ Քրանսայի միջեւ յարաբերութիւնը ամէն օր կը ձգտին։ Այս ձգտումին գլխաւոր պատճառը Իտալիոյ բացայայտ պահանջն է՝ բարեփոխելու Վէրսայլի դաշնագիրը։ Արդարեւ, ծանօթ էր միտ Իտալիոյ ընդդիմադրութիւնը Վէրսայլի դաշնագրին։ Բայց վերջին ատիճներս այս ընդդիմադրութիւնը սասկացած է։ Իտալացիք այդ դաշնագիրը անարդարութեան մէջ կ՛որակեն։

ԲԱՐԻԶ.— «Ժուռնալ»ի մէջ Ակե-Պրիս ալ կը գրէ թիւրք պետական անձնաւորութեանց Հռոմ այցելութեան առթիւ. 1928ին ստորագրուած եւ երկ ճնուած քուրք եւ իտալական բարեկամական դաշինքը քերելս ուրիշ անուններ մը կարելի ըլլայ որակել։ Գերմանացիք, Ռուսերը եւ Իտալացիները Զինաթափութեան խորհրդաժողովին մէջ խիստ պլոք մը կազմելու վրայ են։

Ասկէ զատ, Ազգ. Դաշնակցութիւնը մեքենայութեան կատարեալ դատ մը կը ներկացնէ։ Շատոնց ի վեր Թուրքերն ու Իտալացիները կ՛այրին կը մրկին Գերմանացիներն ու Ռուսերը այս մեքենայութեանց մէջ մտցնելու համար։

ՌԱՅԽՍԹԱԿԸ ԼՈՒԾՈՒԵՑԱՒ

Պէրլին.— Նախագահ Հինդենպուրկ ստորագրեց Ռայխսթակի լուծման վերարերեալ հրովարտակը։

Նախարարական յայտարարութիւնը տեղի ունեցաւ Ռայխսթակի լուծումէն և անոր ընտրութիւններուն համար հրաման առած հրովարտակէն առաջ։

ՓՐԱՆՍ. ՆՈՐԱԿԱԶՄ ԴԱՀԼԻՃԻՆ ՇՈՒՐՋ

Փարիզ.— Պ. Թարտիէօ իշխանութիւնը փոխանցեց Պ. Հէրէօի մինչդեռ նախարարներէն ոմանք կ՛անցնէին իրենց պաշտօնատուներու գլուխը։

Փարիզ.— Պ. Հէրիօ դահլիճը ներկայացուց հանրապետութեան նախագահին եւ յետոյ գնաց յարգանք մատուցանելու համար Անձանօթ Զինուորին, Պրիանի եւ Տումէրգի գերեզմաններուն։ Իշխանութեանց փոխանցումը կատարուեցաւ։ Դահլիճը Գ. օր (Ծ.Ա. երէկ) պիտի ներկայանայ խորհրդարանի առջեւ։ Նախարարները զումարուեցան պատրաստելու համար նախարարական յայտարարութիւնը։

Պ. ՊՈՒԻՍՍՕՆ ԵՐԵՍՓ. ԺՈՂՈՎԻ ՆԱԽԱԳԱՀ

Փարիզ.— Պ. Ֆէրտինանտ Պուիսսօն երեսփ. ժողովի նախագահ ընտրուեցաւ 554 քուէներէ սանալով 504 քուէ։

14րդ օրէնսդրական շրջանին ընթացքին, Պ. Ֆէրտինանտ Պուիսօն վերընտրուեցաւ յարատեւ կերպով, 8 Ճուն, 1929ին՝ 414 քուէով։ 14 Ճուն. 1930ին. 336 քուէով, 13 Ճուն. 1931ին՝ 261 քուէով, 12 Ճուն. 1932ին՝ 425 քուէով։

Փարիզ.— Պ. Ժանընէլ ծերակոյտի նախագահ ընտրուեցաւ 245 քուէներէն սանալով 228 քուէ։

ՆԱԶԻՆԵՐՈՒ ԱՀԱԲԵԿԻՉ ԱՐԱՐՔՆԵՐԸ

Պրէսլաու.— Ատենէ մը ի վեր Նազիները Պրէսլաուի մէջ իշխել կուտան տէքրօրի ռէժիմ մը։

Նազիներու խումբեր շրջեցան քաղաքին փողոցներուն մէջ նեղելով անցորդները եւ մասնաւորապէս հրեաները կամ իրենց հարած բոլոր անձերը։

Ոստիկանութիւնը պատրաստուեցաւ միջամտելու երկու կողմէն ալ վիրաւորեալներ կան։ Բազմաթիւ ձերբակալութիւններ կատարուեցան։

Զօր. Շլայխէր օրակարգ մը կ՛ուղղէ Ռայխսվէհրին

Պէրլին.— Զօր. Շլայխէր օրակարգ մը ուղղեց Ռայխսվէհրին ծանուցանելով անոր թէ ինքը ստանձնած է պատերազմական նախարարութիւնը եւ բոլոր իր ջանքերը պիտի ընծայէ որպէսզի Ռայխսվէհրը ի վիճակի ըլլայ կատարելու գերմանական սահմանագուխի պաշտպանութեան եւ իր ազգային ապահովութեան պահպանման վերաբերեալ պաշտօնը։

Զօր. Շլայխէր աւելցուց. «Ես ապագային հոգ պիտի տանիմ որ մեր ժողովուրդին հոգեկան եւ ֆիզիքական ոյժը աւելի եւս զօրանայ, որովհետեւ ա նիկա կը կազմէ ազգ. ինքնապաշտպանութեան էական հիմը։

ԼՕԶԱՆԻ ԽՈՐՀՐԴԱԺՈՂՈՎԻՆ ԵՐԹԱԼԻՔ ԳԵՐՄ. ՊԱՏՈՒԻՐԱԿՈՒԹԻՒՆԸ

Պէրլին.— «Պ. Ե. Մրթթախ» թերթը կ՛ըսէ թէ կարելի է որ Ռայխսպանքի նախկին տնօրէն Պ. Ֆոնշլախ նախագահ նշանակուի Լօզանի խորհրդաժողովը երթալիք գերմանական պատուիրակութեան համար։

Թերթը կը յարէ սակայն թէ արտաքին գործոց նախարար Ֆօն Նօյրաթ դիտաւորութիւն ունի ժամանակ ժամանակ անձնապէս մասնակցելու բանակցութիւններ։

ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ՊԱՏԵՐԱԶՄ ԷՍԹՈՆԻՈՅ ԵՒ ԽՈՐՀՐԴԱՅԻՆ ՌՈՒՍԱՍՏԱՆԻ ՄԻՋԵՒ

Թալլին.— (Ռէվալ).— Տնտեսական ծանոտու շրջանակները կը կարծեն թէ պէտք է սպասել Էսթոնիոյ եւ Խ. Ռուսաստանի միջեւ մղուելիք տնտեսական պայքարի մը։

Ռուսիան սիսթէմաթիկ կերպով կը գնդէ Էսթոնիոյ մէջ կատարած իր գնումները որը հաբկադրուած պիտի ըլլայ յետայսօրիկ իր չաքարը հայթայթել Անգլիայէն եւ իր ածը՝ Գերմանիայէն։

ՄԱՆՉՈՒՐԻԱՆ ԱԼ ՀՈԳԱՏԱՐՈՒԹԵԱՆ ՏԱԿ ՊԻՏԻ ԴՐՈՒԻ

Թոքիո.— Քաղաքական շրջանակներու մէջ բացայայտօրէն կը յայտարարուի թէ Ազգ. Դաշնակցութեան Բնիչ Ճանճնաժողովը դիտաւորութիւն ունի յանձնարարելու համար որ Մանչուրիան տրուի հոգատարութեան տակ։

Հոգատարութիւնը չպիտի յանձնուի նոյն սակայն որեւէ մէկ պետութեան այլ պետութեանց խումբի մը որը պիտի բաղկանայ Մեծն Բրիտանիայէ, Ճապոնէ, Միացեալ Նահանգներէ, եւ Ֆրանսայէ եթէ փափաքի նա։

Սոյն պետութեանց ներկայացուցիչներէն կազմուած խորհուրդ մը պիտի տրուի չինական ներկայացուցիչ Մարաջախտ Շանկ Ճու Լեանկի նախագահութեան տակ։

ՃԱՊՈՆԸ ԵՒ ՍՈՎԻԵԹՆԵՐԸ

Թոքիո.— Վարչապետ Պ. Սայթօ Տիէթի մէջ կարեւոր ճառ մը խօսեցաւ և ուրախութիւն յայտնեց Շանկհայի խնդրին վախճանման համար։ Անիկա չնախց արդարացնել Մանչուրիոյ գործողութիւնները յայտարարելով թէ այդ գործողութիւնները որեւէ կերպով չեն վնասեր օտիէթներու իրաւունքներուն։

ՆԱԽԱՐԱՐԱԿԱՆ ՏԱԳՆԱՊ ՅՈՒՆԱՍՏԱՆԻ ՄԷՋ

Աթէնքէն կը հեռագրուի «Էլ Ահրամ»ի.—

Աթէնք.— Երեսփ. ժողովի մէջ նախարարական յայտարարութենէ վերջ Պ. Վէնիզէլոս խօսք առաւ և վերապահութիւն յայտնեց կառավարութեան ընկերվարական նկարագրին համար և պահանջեց որ յետաձգուի ընկերային ապահովագրութեանց քուէարկութիւնը։

Պ. Բաքանթասիու նկատելով թէ Պ. Վէնիզէլոսի վերապահութիւնները ժողովուրդին, կառավարութեան հանդէպ ունեցած վստահութիւնը պակսեցնելու բնոյթ ունի հրաժարական տուաւ։

Գրեթէ սոյդ է թէ Պ. Վէնիզէլոս պիտի կազմէ նոր դահլիճը բայց բոլորովին փոխելով իր աշխատակիցները։

Ս բէնսդրական ընտրութիւնները պիտի որոշուին Սգոստոս ամսոյն համար։

ՏԵՂԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՍԻՒՐԻՈՅ ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆԻՆ ԲԱՑՈՒՄԸ

ՀԻՒՍ. ՍԻՒՐԻՈՅ ԵՐԵՍՓՈԽԱՆՆԵՐԸ ՄԷԿ ՁԱԿԱՏ ԿԱԶՄԱԾ ԵՆ ԵՒ ԿՊԱՌՆԱՆ ՀԵՌԱՆԱԼ

Երէ Մուպին պիտի Պէրէքէթ չընտրուի

Ազգայնականները ուժ կուտան Հաշիմ պէյ Աթասիի թեկնածութեան

«Էլ Ահրամ» երեկ հեռաձայնով Խամասկոսէն սեպած է հետեւեալ ուշագրաւ տեղեկութիւնները.—

Կիրակի գիշեր, եւ երկուշաբթի առաւօտ Սիւրիոյ նորընտիր երեսփոխաններուն բոլորն ալ ժամանեցին։ Երկուշաբթի ժամը 9ին, Պ. Սոլօմիագ իր մօտ հրաւիրեց Հիւսիսային Սիւրիոյ երեսփոխանները մէկիկ մէկիկ։ Սուպին պէյ Պէրէքէթ մնաց պաղոկ եւ դուրս չելաւ։ Պ. Սոլօմիագ բանիցս հրաւիրեց զայն, սակայն մերժուեցաւ։ Կրսուի թէ Պ. Սոլօմիագ երեսփոխաններէն կը պահանջէ օժանդակել Հագգր պէյ Ազմի բնտրութեան, սակայն Հիւսիսային Սիւրիոյ երեսփոխաններ հակառակ են անոր ընտրութեան։

Ազգայնականները երկուշաբթի առաւօտ ժամը 9ին մինչեւ մէկ ժողով գումարեցին եւ որոշեցին Հաշիմ պէյ Աթասիի թեկնածութիւնը պատգամել Հանրապետութեան Նախագահութեան Նախագահ։ Քաղաքի մէջ, երկ կէս օրէ վերջ, քրոնուցիկ մը ցրուեցաւ, որով կը հրաւիրուի ժողովուրդը փակել իրենց խանութները եւ ցոյցեր ընել ի նպաստ Հաշիմ պէյ Աթասիի ընտրութեան։ Ըսի բան մը եղաւ թէ՝ Հալէպի երեսփոխանները յայտարարած են Բարձր Գօմիսէրին որ՝ եթէ Բարձր Գօմիսէրութիւնը հանգամ մնայ Հագգր պէյ Ազմի թեկնածութեան, իրենք չեն մասնակցիր ժողովին եւ ոչ ալ քուէ կուտան։

ՋՕՐԱՎԱՐ ՄԱՍԼԷՔԻ ԿՈՉԸ

Դամասկոսի եւ Ճեպէլ Տրուզի գինուորական ուժերու Ընդհանուր Հրամանատար Զօր. Մասլէք հետեւեալ յայտարարութիւնը րրած է.—

Զօրավար Մասլէք, Դամասկոսի եւ Ճեպէլ Տրուզի գինուորական հրամանատարը կը յայտարէ Դամասկոսի ժողովուրդին թէ՝ մինչեւ 6 կէս օրեն ի վեր սահմանուած եմ խաղաղ ապահովութեան պատասխանութիւնը։ Կը խնդրեմ ժողովուրդէն պահել խաղաղութիւնը եւ անդորրութիւնը։ Այս կարգադրութեան նպատակն է հետեւանքներ ազատ եւ խաղաղ իրենց գործին լծել։

* * *

Էլիֆ Պաթ երէկուան թիւէն.—

Հալէպի երեսփոխանները երբ Դամասկոս հասան, Պ. Լավասբր ընկերակցութեամբ Պ. Հէյլօի գնաց Պանկոկ Վիֆբօրիա եւ բարի գալուստ մպրեց անոնց եւ ժամու մը չափ տեսակցեցաւ Սուպին պէյ Պէրէքէթի հետ։ Անկէ վերջ հրաւիրեցին Շաֆիր Նէյմէք Շապանի պէյը եւ Մուհամմէտ Ասալը Հինճին. այս հինգերը անկէ վերջ ժամ մը եւս տարուընկեցին իրենց տեսակցութիւնը։

Հիւսիսային Սիւրիոյ երեսփոխանները յայտարարեցին թերթերուն թէ իրենք միասին եւ մրածայն են Սուպին պէյ Պէրէքէթի բնտրութեան ծուրջ։

ՆԵՐՔԻՆ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆԸ

Ներքին Գործոց Նախարարութիւնը բոլոր պատասխանական հաստատութիւններուն հետեւեալ յայտարարութիւնը ղրկեց.—

Վաղը, երեքշաբթի, ժամը 9ին Սիւրիոյ Խորհրդարանը պիտի բնտրէ Հանրապետութեան Նախագահ։ 17 թեկնածուներ պիտի ներկայանան բնտրութենէն վերջ։ Երբ թեկնածուներ ներկայանան Սիւրիական դրօշակը։ Ժողովը պիտի բացուի Մուհամմէտ Ասալի հինգերի նախագահութեամբ եւ առաջին անգամ պիտի բնտրուի Հանրապետութեան Նախագահ։

ՔԵՐ ՈՒ ԴԷՄ ԸՍԻ ԸՍԱԻՆԵՐ

Երկ Պէյրութի ազգայնական օրգանակներուն մէջ տարածուած տարածայնութեան մը համաձայն, իբր թէ Սուպին պէյ Պէրէքէթ միացած է Ազգայնականներուն, իր բնտրութեան դէմ յարուցուած դժուարութիւններէն վերացած։ Սակայն այս լուրը դեռ անհաւատալի կը թուի մեզի։

ՎԱՐՉԱԿԱԼՆԵՐՈՒ ՔՕՄԻԹԷ Ն ԿԱՐԵՒՈՐ ՈՐՈՇՈՒՄԸ

ՎԱՐՉՔԵՐԸ ՊԻՏԻ ՉԻ ՎՃԱՐՈՒԻ

Բազմաթիւ ստորագրութիւններ եւ երդումներ

Ամսոյս 5ին, Մէքր Ճօրճ Ափլի ճախագահութեամբ գումարուած են վարձակալներ, ուր զեկուցում տուած է Մէքր Ափլ Ֆօրիքէի ցարդ տարած աշխատանքներուն ծուրջ։ Ան, մանրամասն բացատրած է իրենց վերջին ոճգամ կառավարութեան պես Ն. Վ. Պ. Շարլ Տէպպասի մօտ կատարած դիմումի մասին, եւ յայտնած որ Ն. Վսեմութիւնը մեծապես վարձակալներու նոր օրէնքի մը մշակումին պէտք։

Վերջապէս, երկար խորհրդակցութենէ վերջ ժողովը որոշած է չվճարել վարձերը, մինչեւ որ չի յարգուին վարձակալներու իրաւունքները։ Այսպէսով ոչ մէկ վարձակալ պիտի վճարէ իր բնակած տեղին կամ խանութին վարձը, մինչեւ որ արդարութիւնը չի պատասխանէ։ Հարիւրաւոր սեռագրութիւններ դրուած են այս որոշման ճակ եւ ներկաները երդում րրած են այդ որոշման գործադրութեան համար։

ԿԱՐԵՒՈՐ ՁԵՂՉՈՒՄ ՄԸ ՄԱՍՍԱՉԻՆ ԳՈՐԾԱԻՈՒՆՈՒԹԵԱՆՑ Մ Է Զ

22 ՎԱՃԱՌԱԿԱՆՆԵՐ ՄԱՍՆԱԿՑԱԾ ԵՆ ՁԵՂՉԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ

Անցած Ապրիլ 16ին Բարձր Գօմիսէրի որոշմնագրով ծախարի մախաւտուրը աւելցած էր։ Որոշմնագրի քուականէն առաջ ապսպրուած ծախարները նոր օրէնքէն զերծ կը մնային եւ անոնց մախաւտուրը կը գանձուէր նախկին սակագոյցի գնով։

Քանի մը օր առաջ, մախաւտաց ընդհ. ճնճիչը յուր կ՛ուզէ որ Թրիբօլիի, Լաթաքիոյ եւ Հիւսիսային Սիւրիոյ մէջ կարգ մը վաճառականներ մեծ քանակութեամբ ծախար ներածած են եւ ցոյց տուած են կեղծ հաստատագիրներ, որոնցմէ կը հասկրցուի որ ապսպրաճիճերը տուած են որոշմնագրի քուականէն առաջ։

Ընդհանուր ճնճիչը անմիջապէս Հիւսիսային Սիւրիա ղրկած էր ճնճիչ Սօլիճն եւ Շէյխ Նուսուֆ Տահհտահարը։ Անոնք խիստ ճնճութեան ձեռնարկելով երեւան հանեցին կեղծ հաստատագիրները եւ իրենց տեղեկագիրները ներկայացուցին։ Կը կարծուի որ այս գեղծարարութեանց մասնակցած են 22 վաճառականներ եւ որոնց ծախը մախաւտուրի տարբերութենէն կը հասուի 30,000 ոսկի։

ՄԱՐՄՆԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐՊԱՆԻ ՀԻԱՆԴՈՒԹԵԱՆ ԵՐԵՍԷՆ ՄԱՐԴ ՄԸ ԻՆՔԶԻՆՔԸ ԿԸ ԿԱԽԷ

Գհեսաի Ղազէ գիւղին մէջ, Սաթս նասին անուն գիւղացի մը, վերջերս մարմնական եւ գրպանի հիւանդութեանց մսսուած էր միանգամայն։ Շատ յուզուած եւ յուսահատ վիճակ մը ունէր։ Առջի օր, երբ առանձին մնացած էր տուն, կ՛որոշէ վերջ տալ իր կեանքին։ Խնկոյն գործի կանցնի։ չուան մը կը բերէ, կը կապէ տանիքին եւ գայն կանցնէ վիզը։ վերջը հառուած մրն ալ կուտայ կոխած սնուկին եւ կը ճօճի օդին մէջ...։

Երեկոյեան երբ ծնեցիները կը վերադառնան, օդին մէջ ճօճող դիակը կը գտնեն...։

Պ. ԼԱՎԱՍՔԸՐ ԿԸ ՄԵԿՆԻ ԴԱՄԱՍԿՈՍ

Կիրակի օր, կէս օրին, Հալէպեն ճադոս ժամանեց Բարձր Գօմիսէրի պատուիրակ Պ. Լավասբրր եւ Հօմսեն Քօնք եր Մօբբա։ Երեկոյեան, ճանօնի, ընկերակցութեամբ Պ. Հէյլօի եւ Պ. Շօվէլի մեկնեցան Դամասկոս։ Երկուշաբթի առաւօտ ալ Պ. Բօնսօ եւ Տիկին Բօնսօ մեկնեցան Դամասկոս։

ՔՆՆՈՒԹԻՒՆ ԱՐԴԱՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱԼԱՏԷՆ ՆԵՐՍ

Լիբանանի Կառավարութեան Արդարութեան Տնօրէն Էմիր Ֆայիզ Շեհապ եւ ճնճիչ Պ. Ճօրճ Հայմարի Արդարութեան Պալատը երթալով ճնճութիւն կատարեցին, ծանօթացնելով իրենց պատասխանէ գալիս չի գծնուող պատասխանատու անուններ։

Սակայն այս ճնճութիւնը ծատ յուզում պատճառած է Պ. Պ. Տայսի եւ Վեթուի, առաջինը վճռաբեկ ատեանի Ա. նախագահ իսկ երկրորդը ընդհ. դատախազ։ Ասոնցմէ կը պնդեն որ արդարութիւնը անկախ է եւ կառավարութիւնը իրաւունք չունի ճնճութիւն կատարելու ճոն։ Բարձր Գօմիսարութեան դիմում կատարուած է ուրիշ անգամ կրկնել չթալու համար նման դէպքեր։

ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ՏԱԳՆԱՊ

ՀԻՆԳ ՆՈՐ ՍՆԱՆԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ԿԸ ՊԱՀԱՆՋՈՒԻՆ

Տնտեսական տագնապը օրէ օր աւելի կը սասկանայ եւ նոր զոհեր կը խլէ ամէն դատակարգէ։ Սնանկութեան դէպքերը կը բազմանան եւ այս ընթացքով կարգով բոլոր վաճառականներն ալ պիտի կորսնցնեն իրենց պիւճճներուն հաւասարակշռութիւնը։

Առեւտրական դատարանը առջի օր 5 դիմումներ սատցած է, որոնցմով կը պահանջուի հինգ վաճառականներու սնանկութիւնը։ Դատարանը փութով ճնճութեան ձեռնարկեց եւ կը կարծուի որ այսօր կամ վաղը անոնց սնանկութիւնը կը յայտարարուի։ Կրսեն թէ այս վաճառականները կարեւոր դիրքի տէր եւ յայտնի առեւտրականներ ճանչցուած են հրապարակի վրայ։

ԸՆԴԴԻՄԱԴԻՐՆԵՐՈՒ ՀԱԻԱՔՈՅԸ ԿԱՐԳԻՆՈՒԻ

Լիբանանի Սահմանադրութեան կախակայման հակառակ եղողներ միջոցներ մը գումարելու համար արտօնութիւն խնդրեցին կառավարութենէն։ Սակայն կառավարութիւնը արտօնութիւն չի տուաւ, յայտարարելով որ ներկայ արտակարգ կացութիւնը կը պահանջէ որ արգիլուին նման հաւաքոյթներ։

Այս հաւաքոյթին համար բանախօսը նշանակուած էր Շէյխ Նուսուֆ Հագին։

«Էլ Ահրամ» այս արգելքին առթիւ կը բողոքէ եւ կաւելցնէ որ՝ մօտ ատենէն այդ ճառերը կը հրատարակուին թերթերու մէջ եւ ժողովուրդը կը կարդայ։

ՀԱՅԸ ԿԸ ԶԱՐՁԱՐԷ ԻՐ ՏՂԱՆ

Շաբաթ առաւօտ, 12 տարեկան Հիւսէյն Ապպաս անուն պատանի մը ներկայացաւ ոսթիկանական Տնօրէնին եւ յայտնեց հետեւեալ գանգատը.—

Հայրս ամուսնացուցեց մայրս երեք ամիս առաջ. մայրս բնակեցաւ ուրիշ տուն մը։ Հայրս գիս արգիլեց անոր հետ տեսակցելէ, բայց գաղտնի կերպով կայցելէի. հայրս գիտցաւ եւ օտս բարկանալով գիս հովը կանչեց Ըմ Ալի անուն կնկան մը միջոցաւ. ոսթեաս ու ձեռքերս կապեց պատուհանի մը եւ գիս բողուց. վերջը ներեց եւ ըսաւ որ երդում րրէ անցգամ մրն ալ չի կրկնելու համար։ Ես այդ միջոցին կրցայ փախչիլ։

Ոսթիկանապետը իսկոյն ճնճութեան ձեռնարկելով տղուն մայրենի վրայ տեսաւ չուանի հետքեր։ Ձերբակալուեցաւ անցգոյ հայրը եւ բանտարկուեցաւ։

ՕԱԿԱՐԱՆ ՊԼԷՐՈՒԹԻ

7 Ճ Ո Ւ Ն Ի Ս 1932

	Ս. Դ.
Եգիպտկ. ոսկեդրամ.	476
Անգլիկ. »	465
Տօլար »	126
Թրքական »	59.75
Գաճճ Օքքսման	130
Իտալական Լիր 100	645
Ճուճական Տրախմի 100	95
Անգլկ. ոսկի	605
Ֆրանս. »	481
Օսման. »	550
Արծաթ մեհիտ	26
Գրեսի Ֆօնս. Ա. Ֆր.	430
» » Բ. »	279
» » Գ. »	271

Սեֆերեան եզբարք Բիւ Ֆօս
Թելեֆօն՝ 5-19

356

Հայ հայրենասիրութեան մեծ պիտովն է Անգրանիկ։

Եւ հայ բանաստեղծը երգած է չատ գինովօրէն.

Իբրեւ արծիւ սաւառնուէ ես լեռ ու ժայռ,
Թնդացնուէ ես երկինք երկիր անդադար,
Քաջ անունդ պիտի յիշուի դարէ դար,
Հսկայ լերինք քեզ ապաստան Անդրանիկ։

Քիւրան ու տաճիկ երբ լսեն քո անունը,
Օձերու պէս մտանեն իւրեանց բոյնը,
Սրակներէդ անմահ քաջի արիւնը,
Չի ցամաքի մինչ յաւիտեան Անդրանիկ։

Հայոց կուսանք դաինեայ պսակ խոզ հիւսեն,
Քնքոյշ ձեռամբ քո ճակատը պսակեն,
Դիոհարներով քո քաջ կուրծքը զարդարեն,
Հայբենիքի տէր ու պաշտպան Անդրանիկ։

ՎԵՐՋ

ՊԼԻՏՔ ՊԻՏԻ ՄՆԵՆՔ
Նոր խմբագրական յոդուածներ համար
Փոխ Մամուր Լուսանկարչատունէն
ԱՐԱՒ ՍԱՀԱԿԵԱՆ
6 Նկար կարող է ստանալ 25 ղ.ս.
Աթէլիէն կը գտնուի, Նանէրի ճամբուն սկիզբը Սրկէյա Աւգիւրի ճիւղ գիւղ

89

353

Անդրանիկի Նախկինեան մահուան պատմութիւնը բաւական տխուր է տալ այստեղ առանց իր բացատրութեանց, ատոր համար կանցնիմ։ Անդրանիկ կ՛որոշէ անցնիլ Ղարաբաղ։ Ղարաբաղի Ազգային Խորհուրդը երիտասարդ ատրճի ճնշումով բանակցութեանց կը սկսի Անդրանիկի հետ։

Այդ բանակցութեանց արդիւնքը այն կ՛ըլայ որ Անդրանիկ Սիսուանի Գորիսի մէջ գտնուած Ազուսի և Պաղուսի գիւղերը կը ժաքրէ Թշնամի ատրճներէ։

Անդրանիկ կ՛անցնի Սիսուան և կը ժաքրէ Սիսուանի չուքչի բոլոր Թշնամիները։

Անգլիացիք կը հասնին Բագու։

Ջանկեզուրցիք կը խոստանան Անդրանիկի որ իրենք կ՛օգնեն երբ անիկա արշաւէ Շուշի վրայ։

Ջանկեզուրի երիտասարդութիւնը պիտի պաշտպաներ Անդրանիկի Թիկունքը կազմող Մարքիչ բլուրը։

Կռիւով կը հասնի մինչեւ Ապաչլարի կամուրջը։ Սա այնքան կարեւոր դիրք է, որ վերցնելէ յետոյ կը հասնի երկրորդ օրը Շուշի։ Ջանգեզուրի երիտասարդ ուժերը չեն յաջողիր Մարքիչը գրաւել, ատոր համար Անդրանիկ կը ղրկէ մի Թեւ իր զօրքերէն և կը վերցնէ բլուրը։

Անգլիացիք կուգան, երկու սպայ պատգամաւորներ և կը դադրեցնէ երկու կողմէն Թշնամութիւնները։

Անգլիական պատգամաւորութենէն մինչեւ Անդրանիկի Փարիզ հասնիլը, զանազան հեռաքրքիր դէպքերը ես կը գրեմ ուրիշ առթիւ։

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ ԱՆԴՐԱՆԻԿԻ ԽՄԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ

Լուրեր են տարածուած, որ Անդրանիկ կը խմէ։ Այս լուրերուն նպատակն է Անդրանիկի դէմ սեղծել

ԳՐԱՍԵՐՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ

ՍՏԱՑՈՒԱԾ ՆՈՐ ԵՒ ԸՆՏԻՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ
«ՆՈՐ ՕՐ» ԳՐԱՏՈՒՆԷՆ

Ծեղափոխականի Մտքեր, Ռ. Միխայէլեան	10 Ֆր.
Ծենք եւ Ջալալէդդին, Բաֆֆի	25
Հ. Հ. Շագումն ու զարգացումը, Ալ. Խաթիսեան	40
Գարնանային, Վ. Շուշանեան	40
Իմ Գիրքը, Ա. Աճառեանց	20
Թափառաշրջիկները, Ռէնէ Վանի Հերոսամարտը, Օճ. Մխիթարեան	15 20
Խաչագողի Ցիշատակարանը, Բաֆֆի	25
Աղքատին Պատիւը,	25
Ամիրային Աղջիկը, Ս. Սրմաէխանձեան	30
Գէնհուր	18
Համելիազարդ կինը Դերասանուհին, Լ. Շանթ	8 6
Միացեալ եւ Անկախ Հայաստան Դարձ, Լ. Շանթ	8 10
Բզիշկին գրքէն փրցուած էջեր, Ռ. Սեւակ	8
Մեր Պատասխանը Ց. Քաջազնունիի, Ա. Զիլինկիրեան	5
Անուշ, Ց. Թումանեան	13
Խորհուրդներու Մեհեանը, Ց. Օշական	10
Որդիների Պայքարը Հայրերի Դէմ, Գ. Նժդեհ	10
Թուրքերը եւ Մենք, Նեմեսիս	8
Կարմիր Ժամուց, Ա. Արփիարեան	30
Վոսփորի Գաղտնիքը	25
Թէօֆանօ	5
Ալպօմ (հէքեաթներու), Շ. Նարդունի	15
Դէպի երկիր, Է. Ակնունի	

Դիմել՝ Գրավաճառ Պ. ՀՐԱՆԴ Ց. ԱՊԱՃԵԱՆԻ, B. P. 879 BEYROUTH

ՊԱՆԴՈՒԿ ԼԻՒՔՍ

ՋՈՀԼԷ

Հայկական ամենաընտրագոյն պանդոկը «ԼԻՒՔՍ»ն է Ջահլէի մէջ, ծաղկաւէտ պարտէզով,

ԽԻՍՏ ՕԳՍՍՈՒՆ ՍԵՆԵԱԿՆԵՐ
ՈՐ ԿԸ ԲԱՂԿԱՆԱՑ 1. 2. 3. 4, ՄԱՀՃԱԿԱԼՆԵՐԷ

1. ՀԱՄԵՂ ՁԱՁ, ՄԱՔՈՒՐ ԵՒ ԱՆԹԵՐԻ ՊՊԱՍԱՐԿՈՒԹԻՒՆ.
2. ԳԻՆԵՐԸ ԽԻՍՏ ՁԱԿՈՒՄՈՐ.
3. ՏՈՒՆ ՓՆՏՈՒՈՂՆԵՐՈՒՆ ԱՄԷՆ ԴԻՒՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ.

Տէր եւ Տնօրէն՝ Գ. ՊԱՐՏԻԶԱՆԵԱՆ

ՏՕՔԹ. Հ. ԼՈՒՍԻՆԵԱՆ

(ՀԱԼԷՊ)

Նախկին բժիշկ Միջագետքի Զինուորական հիւանդանոցներու եւ մանկաց հիւանդութիւններու

արագ, արմատական, խղճամիտ դարմանում:

Հիւանդ կ'ընդունի ամէն օր ժամը 8—12 եւ 2—6 իր դարմանատան մէջ.
Հալէպ Նէյալ բազ. Թրամվայի քովնութեան կայարան, թիւ 2

Բշ. եւ Ուրբաթ օրեր ապատաց ծրի

ԳԱԲՐԻԷԼ Թ. ԹԷՐԶԵԱՆ

(ԵԼԵՔՏՐԱԿԱՆ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ)

Հիմնուած 1921 ին Գոլիս-Բերա

Նիւս դիւրասպչելի պայմաններով կը կատարենք ամէն կարգի էլեքտրական լոյսի գործուածներ (Intsallation), ինչպես նաեւ մօթօր եւ ջիճամօճեր:

Վաճառատունս կ'ունենանք նաեւ բոլոր էլեֆտրագործիքներու նորագոյնները: Մասնաւոր սպասարկութիւն բնակարաններու էլեֆտրա-նորոգմանց: Վաճառատուն Philips եւ Lux էլեֆտր. լամբերու եւ ամէն տեսակ էլեֆտրական պիտոյքներու:

Վճարման դիւրութիւններ.

Հասցէ — Վ. Հւզունեանի գրասեղ կից Գուրճ. B. P. 491

ՏՕՔԹ. ԳԷՈՐԳ ԿԷՐԿԷՐԵԱՆ

Վկայեալ Lauréat Նախկին Interne եւ այժմ մասնագէտ բժիշկ Ֆրանսական հիւանդանոցի *ԱՋՔԻ, ՔՔԻ, ԿՈՎՈՐԴԻ, ԱԿԱՆՋԻ և ԳԼՈՒՒ* հիւանդութիւններու բաժնին:

Հիւանդ կ'ընդունի կէսօրէ վերջ ժամը 2—6
իր գլխաւոր մէջ rue de Damas, No. 15
Հիւանդներ ուղղակի հիւանդանոց կ'ընդունուին իր կողմէ տրուած մուտքի բարօրով:

Աղքատ հիւանդներու ձրի դարմանում, ամէն օր կէսօրէ առաջ ժամը 10—12, հիւանդանոցի դարմնատան մէջ:

ՏՕՔԹ. Գ. ՏԱՎՈՒՏԱՐԵԱՆ

ՄԱՆՈՒԱԳԷՏ ՆԵՐՔԻՆ ԵՒ ՎԷՆԵՐԻՆԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

Իր դարմանատունը հաստատած է, *ՍՈՒՐԻՒ* փողոց, Տօքթ. Նորպատեանի (առամնաբոյժ) դարմանատան կից.

Ընդունելութեան ժամեր՝

կէսօրէ առաջ ժամը 8—12
» վերջ » 2—6

Կարի եւ Ձեւագիտութեան Դասընթացք

ՏԻԿԻՆ ՄԱՐԻ ԵՒԱՄԵԱՆ

ՎԿԱՅԵԱԼ ԴԻՐՋԱԿՈՒՀԻ

ԲԱՐԻՋԷՆ ԵՒ ՎԱՇԻՆԿԹՕՆԷՆ

Կարի եւ ձեւագիտութեան մասնագիտուհի, Տիկին Մարի Եւամեան **կը** վերադառնայ իր արհեստանոցը, Մեծ Սհրայի դիմացը Նօ. 78 տան երկրորդ արկը:

Երեք ամսուան միջոցին կը սորվեցնէ ամենավերջին նորաձեւութեամբ, կար եւ ձեւագիտութիւնը իր բոլոր բարդութիւններով եւ արդիական մեքենաներով, Droit-fils մեքոտով: Իր ատակիտուհիները կ'օժտեն Բարիզի ազատարուեստից Académie Daydou վկայականով:

ՓՍԱՏԱԲԱՆ ԽՈՍՐՈՎ ԹԻՒԹԻՒՆՃԵԱՆ

(Տօքթ. իրաւագիտութեան)

ԿՍՏԱՆՁՆԷ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԴԱՏԵՐ

Ընկերակցութեամբ հանրածանօթ փաստաբան ՄԷՔՐ ԱԶԻԶ էֆ. ՀԱՇԷՄԻ

Գրասենեակը բաց է կէսօրէ առաջ 9—12 կէսօրէ վերջ 3—6

Rue Allenby, Immeuble NESSOULI **ՀԵՌԱՀԱՅՆ 1—28**

ԱՌԱՋԻՆ ՀԱՆՐԱՀԱՇԻՒ ՄԸ ԱՅՑԵԼԵԳԻՔ

Տոկուն շինուածք
Վայելուչ տեսք
Հնչուն եւ քնաւական ձայն
Ահա յատկանիշները՝

ՈՐՈՆՅՄԱՄԲ ԿԸ ՁԱՏՈՐՈՇՈՒԻՆ

ԱՓՕԼԼՕ ՖՕՆՕՆԵՐԸ

Հրապարակի վրայ գրեթէ ող բոլոր մարքանէրու հետ կը մրցին Աբօլլօ ֆօնօները: Մանաւանդ վերջին նոր մօտէլները, որոնք հասած են արդէն, անգերազանցելի են իրենց տոկունութեամբ, վայելչութեամբ եւ ժամչելի գիներով:

APOLLO GRAMOPHONE Co. Ltd
(of London)
ԱՓՕԼԼՕ ՖՕՆՕՆԵՐՈՒ ԹԱՓԱՒԱՐԸ ԻՒՐ
Կատարեալ համոզում գոյացնելու համար անգամ մը այցելեցէք
MAISON APOLLO, Rue de la Poste, BEYROUTH
Փորոգիչ եւ ծանօթ ամէն ձեւի, անվիճելի օրակ եւ առաւելութիւններ դիւրամատչելի գին, վճարումի դիւրութիւն:
Ընդհ. ներկայացուցիչ Սիւրիոյ, Պաղեստինի, Անդրյորդանանի, Միջագետքի եւ Եգիպտոսի.— ԳԱՒՐԳԷՆ ՍԻՆԱՆԵԱՆ
KOURKEN SINANIAN, Boîte Postale 642, BEYROUTH (Syrie)

ՊԱՆԴՈՒԿ ԱՀԱՐՈՆ ՊԻԹԻԱՍ

ՀԻԻՍԻՒՍԱՑԻՆ ՍԻՒՐԻՈՅ ԼԱՒԱԳՈՅՆ ԱՄԱՌԱՆՈՑՆԵՐԷՆ
ՁԷՊԷԼ ՄՈՒՍԱՑԻ **ՊԻԹԻԱՍ** ԳԻՒՂԻՆ ՄԷՋ

Նորակառոյց եւ գեղեցիկ շէնք. արդիական կերպով կահաւորուած սենեակներ. ընդարձակ սրահ, քաղնիք, եւրոպական եւ արեւելեան կերակուրներ

ՁԱՓԱԻՈՐ ԳԻՆ,
ԲԱՑ Է 1932 ՅՈՒԼԻՍ 1ԷՆ ՍԿՍԵԼ

Իր անձնական տեսարաններով, առատ ջրերով և առողջարար կլիմայով ծանօթ ՊԻԹԻԱՍ գիւղը այս տարի օժտուած է գիւղագնացութեան համար անհրաժեշտ եղող բոլոր յարմարութիւններով:

Ճամբաները նորոգուած են, գիւղին մէջ հաստատուած է թղթատարական ամենօրեայ ապահարկութիւն ինչպէս նաև թէյճեն և հեռագիր:

Պիթիասը ունենալ նաև իր առանձնակարգ պանդոկը, ուր այցելուները պիտի գտնեն Սիւրիոյ և Լիբանանի լաւագոյն ամառանոցներուն յատուկ բոլոր յարմարութիւններն ու հանգստութիւնները:

Տէր և Տնօրէն ԱՀԱՐՈՆ ԻԶՄԻՐԼԵԱՆ

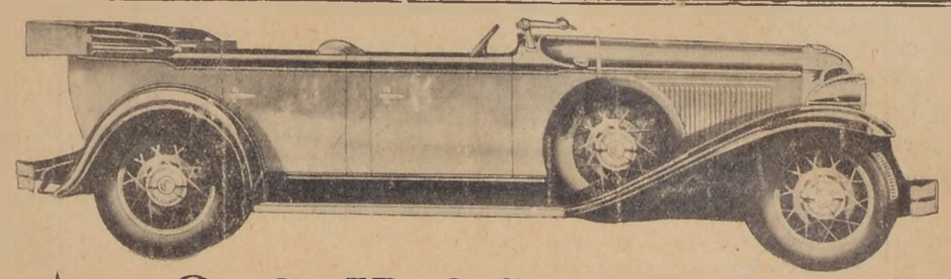

ԳՈՒԱՅՍԼԵՐ

աշխարհահռչակ իճիճաշարժները որոնք 6-8 սիլինտր ունին,
ԱՄԵՆԱՏՈԿՈՒՆ ԵՒ ԳԵՂԵՑԻԿ ՄԱՐՔԱՆԵՐՆ ԵՆ ՀՐԱՊԱՐԱԿԻ ՎՐԱՑ ԵՒ
ԿԸ ՓՆՏՈՒՒԻՆ ԱՄԵՆՈՒՐԵՔ:

ԳՈՒԱՅՍԼԵՐ ինքնաշարժերու մասնաւոր յատկութիւններն են՝ ՏՈԿՈՒՆՈՒԹԻՒՆ, ԳԵՂԵՑԿՈՒԹԻՒՆ, ՁԱՓԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՀԱՆԳՍՏԱՒԷՏՈՒԹԻՒՆ, վճարման դիւրութիւններ կը արուին.

ԳՈՒԱՅՍԼԵՐ ծանօթներու բոլոր կտորները պատրաստ կը գտնուին մեր վաճառատուներուն մէջ, Լիբանանի, Սիւրիոյ և Իրագի ընդհանուր ներկայացուցչութիւն՝

NAAYEM MOTOR IMPORT Co. BEYROUTH B. P. 869. TÉL. 32—29
Հիւս. Սիւրիոյ ներկայացուցիչներ՝ Գ. և Մ. ԱԶԻՐԵԱՆ, B. P. 202, *Հալէպ*

ՍԹԱՆՏԱՐԴ կօշիկներ մինչ անվնասելի, ամենահետզհետէ, ամենատեւական եւ ամենագեղեցիկներն են.

ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ՝ ՆԱՃԱՐ ԵՂԲԱՐՑՆԵՐՈՒԻ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ

ժաքրակրօն խաչակրութիւն մը,
Իմ պատմութիւնը լրացնելէ առաջ ես կուզէի երկու խօսք ըսել այս մասին:

Անդրանիկ կը խմէ առատ և պալ ջուր, կը խմէ չափազանց լեժոնաթ, կը սիրէ խմել և քօնեաք:

Քօնեաքը կը խմէ անիկա բոլորովին առանց մեզքի, քիչ մը չաքար նետելով բերանը ամէն մէկ գաւաթ յետոյ, կը խմէ իրիկուններըը ընթրիքէն առաջ եւ մէկ քանի գաւաթներ, կը խմէ նաեւ ճակատամարտներու առեն երբ չատ ցուրտ է և կռիւն ալ տաք:

Եւ այս առթիւ կը պատմեմ փոքրիկ պատմութիւն մը: Ամերիկացի կրչնէր անունով մէկը, որ քաղաքային իշխանութեան կողմէ կը ճանչցուէր իբրեւ գինով և առեւն ու ընտանիքը չի հոգացող մարդ, ամերիկեան քաղաքային պատերազմի առեն կը գիմէ զինուորական իշխանութեան կամաւոր ագրանագրուելու համար:

Ամերիկան կը բոլորէր իր մաքրակրօնութեան չորքանը: Զինուորական իշխանութիւնը կը մերժէ ընդունիլ քաղաքացի կրչնէրը իբրեւ գինով և չի հոգացող մարդ: կը դիմէ երկրորդ և երրորդ անգամ՝ կը մերժուի:

Քաղաքացի կրչնէր կը գիմէ նախագահ Աբրահամ Լինքընի:

Լինքընն կը հրամայէ ընդունիլ:

Կրչնէր կը մտնէ ամերիկեան բանակը և քիչ առեն կը բարձրանայով իր ստորադաս զինուորականի առաջնորդութեան մինչեւ հիւանդ բանակին ընդհանուր հրամանատար: Ժէնէրալ կրչնէրի պատմութիւնն է առ:

Ժէնէրալ կրչնէր ինչպէս գիտեն պատմութեան էջերէն կիները, յաղթեց հարաւի յամառ բանակներուն և Միացեալ Նահանգներու միութեան խնդիրը լուծուեցաւ: Այսօրուան ամերիկեան միացեալ գրօշակը չատ բան կը պարտի գինով և չի հոգացող կրչնէրի ոգեւորութեան:

գիտական տազանդին:

Ֆրու ժարդիկ կը ժամենան նախագահ Լինքընի քրտնութիւններու ընելու:

Ամէն ազգի մէջ չատ կան «պատի քօղեր»:

— Նախագա՛հ, կ'ըսէ անոնցմէ մէկը, ժէնէրալ Կրչնէրը սարսափելի կը խմէ:

— Ի՞նչ կը խմէ, կը հարցնէ հանդարտութեամբ նախագահը:

— Ուիսքի կը խմէ, կը պատասխանէ պատի քօղը:

— Գնա՛ չուտ, կը պատասխանէ սրտխօս նախագահը, հասկցիր թէ ուիսքիի ի՞նչ տեսակը կը գործածէ ժէնէրալ Կրչնէրը, որպէսզի միւս բոլոր ժէնէրալներուս ալ խմցնեմ, ժէնէրալին քաշած ուիսքիին տեսակը օգտակար պիտի ըլայ միւսներուն համար:

Պատի քօղը ուտելով նախագահին ապտակը՝ կը հեռանայ:

Անդրանիկի խմած քօնեաքի տեսակը, աւա՛ղ, միշտ անձանօթ կը մնայ մեր բոլոր հայ հերոսներու համար:

Այդ քօնեաքը կարելի չէր գտնել, որովհետեւ անիկա այդ քօնեաքը խմած էր մէյ մը իր երիտասարդութեան առեն Շապին Գարահիսարի մէջ և յետոյ ինք պատրաստած էր աւելի յաւ տեսակը Սասունցի բարձունքներուն վրայ:

Ո՛չ ոք չի կրցաւ այդ քօնեաքէն ձեռք բերել:

Բնականօրէն մեր մէջ ալ երբեմն եկան պատի քօղներ, որոնք Մուչէն մինչեւ Գոլիս եւ Ամերիկա քօնեքիւններ ուզեցին ընել՝ Թէ.

— Անդրանիկ կը խմէ:

Այո՛, Անդրանիկը կը խմէ:

Ո՛վ որ հերոսացու է, թող գտնէ Անդրանիկի խմած քօնեաքի ֆապրիքան:

KLIM

Փոշեկաթիւ առաւելութիւնը

KLIM լաւ կաթ մըն է: Սթէ ածոր վրայ աւելցնեմ 7 | 8 համեմատութեամբ պարզ ջուր, պիտի ստանամ թարմ, առողջարար եւ սերոտ կաթ մը որ ունի դասական թարմ կաթի մը համը, հոտն ու սննդաւոր արժէքը:

Մանկիկը դիւրութեամբ կը մարսէ Klimը որ խէյ ու օսո սննդաւոր կաթ մըն է:

Ինչ ուրախութիւն ձեր զաւակներուն եւ մանկիկներուն համար:

Միօտ ու ամենուրեք թարմ կաթ կարելի է ունենալ *ԿԼԻՄ* փոշկաթով:

Klimը կը լուծուի պաղ կամ գաղջ ջուրի մէջ: Գէօ է զայն դնել ջուրին մակերեսը ուզարնել դգալովմըր:

AZTAG
JOURNAL QUOTIDIEN ARMÉN.
B. P. 587
BEYROUTH, Liban

Directeur-Propriétaire
HAIG BALIAN

ԲԱԺԱՆԵԳԻՆ
ՍՈՒՐԻԱ տար. 550, վեցամսեայ 300 Ս. Դ.
ԱՐՏԱՍԱՀՄ. տրկ. 7, վեցամսեայ 4 տոլար

ԱԶԴԱԿ

ՕՐԱԹԵՐԹ
ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԳԻՏԱԿԱՆ

ازتاك
جريدة سياسية ادبية اقتصادية حرة

ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 9 ՅՈՒՆԻՍ 1932

ԶԵՐԹԷ ՀԱՏԸ 2,50 Ս. Դ.

Զ. ՏԱՐԻ | Ամէն առաւօտ պէտք է [illegible] թերթիս [illegible] հասցէին | Տնօրէն — Խմբագիր՝ ՀԱՅԿ ՊԱԼԵԱՆ | Ձեռատարակուած ձեռագիրները չեն վերադարձուիր | Թիւ 73 (650)

ՍՈՒՐԻՈՅ ԵՐԵՍՓ. ԺՈՂՈՎԻ Ա. ՆԻՍՏԸ

ԲՈՒՌՆ ՎԷՃ ԵՐԵՍՓՈԽԱՆՆԵՐՈՒ ՄԻՋԵՒ ԵՒ ԺՈՂՈՎԻ ԸՆԴՀԱՏՈՒՄ

Սուպհի պէյ Պէրէքէթ ժողովի նախագահ կ'ընտրուի

Հանրապետութեան նախագահի ընտրութիւնը կը յետաձգուի

(Սեփական Թղթակցութիւն «ԱԶԴԱԿ»ի)

Այսօր ժամը 6էն սկսեալ քաղաքի պահպանութիւնը յանձնուած էր զինուորական իշխանութեան։ Երեսփոխանական շէնքը, ինչպէս նաև կառավարական շէնքերը պաշտպանուած էին զինուորներով։ Երեսփոխանական ժողովի շէնքին առջև երթևեկը դադրած էր սիվիլներուն։

Դուրսը, ժողովուրդին մէջ նախագահութեան համար երեք անուն կը շրջէր. Սուպհի պէյ Պէրէքէթի, Հագգը պէյ Ազըմի և Հաշիմ Աթասիի անունները։ Ժողովուրդը, դուրսը մեծ հետաքրքրութեամբ կը հետևէր ժողովին։

Ժամը 8,30էն կ'սկսին գալ երեսփոխանները։ Հետզհետէ կուգան Դամասկոսի երեսփոխանները և հիւսիսային Սուրիոյ երեսփոխանները։ Ժամրու ընթացքին Սուպհի պէյ Պէրէքէթը կը ծափահարուի ժողովուրդին կողմէ։ Ժողովասրահի մէջ հիւս. Սուրիոյ երեսփոխանները կը գրաւեն բեմի աջ կողմը, իսկ միւսերը կը նստին խառն։

Ժամը 8,45ին կը հասնի Բ. Գոմիսէրի պատուիրակ Պ. Սոլոմիաք, իրեն հետ ունենալով շէֆ տը Գապինէն՝ Պ. Տը Լիկըէն, Պ. Վէպէր օգնական Տէլէկէն և պաշտօնի վրայ գտնուող նախարարները ու Վասըգ պէյը։

Ժամը 9ին կը հասնի Բ. Գոմիսէրութեան քաղաքական խորհրդական՝ Պ. Հէլօ, քարթէն Պէրիյէ, քարթէն Շովէն, լեօթնան Վիթ և կը գրաւեն Բ. Գոմիսէրութեան լօճը։

Տարբեր հոսանքի պատկանող երեսփոխաններու միջեւ շատ մը կարծիքի փոխանակութիւններ ըլլալէ յետոյ, ժողովը կը բացուի։ Անտիոքի երեսփոխան՝ Մուհամէտ էֆ. էլ Աստալի, որպէս ամենատարեցը երեսփոխաններուն մէջ, կ'ստանձնէ առժամեայ նախագահութիւնը։

Այս պահուն էմիր Ղազէմ Բ. Գոմիսէրութեան կողմէ բեմ կ'ելլէ և կը խօսի ճառ մը։ Ֆախրի պէյ Պարուտի (ազգայնական) առաջին խօսքը կ'առնէ և կ'առաջարկէ մէկ վայրկեան լուռ մնալ Ֆէյզի էլ Ղազզիի յիշատակին, որը Սուրիական Սահմանադրութիւնը մշակողներէն մին եղած է։ Նկատել կուտայ թէ՝ գրեթէ 13 տարի վերջ միայն երեսփոխանական ժողով կը հրաւիրուի՝ ընտրելու համար իրեն և պետութեան նախագահները։ Նկատել կուտայ այն դժուարութիւնները որ գոյութիւն ունին համաձայնութեան գալու համար հովանաւոր կառավարութեան հետ և կը վերջացնէ իր խօսքը ըսելով՝ ամէն մարդ իր խիղճը ի գործ թող դնէ պետութեան ամենաբարձր պաշտօնին յարմար մարդը ընտրելու համար։

Սուպհի պէյ Պէրէքէթ շարժումով համաձայնութիւն կը յայտնէ, և Շաքիր Նիյմէթ պէյ խօսքով, որ ընտրութիւնները ազատ պիտի ըլլան։ Երեսփոխանական ժողովի ներքին կազմութեան մասին խօսակցութիւն մը տեղի կ'ունենայ Ֆախր Խուրիի, Նէսիպ պէյ Պէքրիի և Մուհամէտ Ֆաթիհի (Տէր Զօր) միջեւ։ Հագգը պէյ Ազըմ կը միջամտէ առանց ինքզինք լսել տալու։ Երկու երիտասարդ երեսփոխաններ՝ որոնցմէ մին Նիքօլա Ճանճիկեան, կանչուեցան քարտուղարի պաշտօնին։ Այն պահուն որ տարեց նախագահը երեսփոխանական ժողովի նախագահի ընտրութեան կը ձեռնարկէր, Ջէքի պէյ Խաթիպ (ազգայնական) խօսք կ'առնէ և կը դիմէ իր պաշտօնակիցներու խիղճին, որպէսզի ընտրեն ընդունակ, կարող և օգտակար եղող մարդիկ։ Այստեղ առժամեայ նախագահը կը միջամտէ և զիտել կուտայ թէ բանախօսութիւնը կարճ ըլլայ։ Բանախօսը կը շարունակէ նոյնիսկ առանց նկատի առնելու Ֆախր Խուրիին ազդարարութիւնը։

Հագգը պէյ կ'ուզէ ձգել սրահը։ Ոստիկան մը կը կանչուի կարգը պահելու, որը ետ կը ղրկուի ազգայնական երեսփոխաններու կողմէ։ Ֆախր Խուրին խօսք կ'առնէ և կ'ըսէ որ օրէնքը պէտք է գործադրուի։ Ֆախրի Պարուտին ալ կ'ըսէ որ մենք ալ պէտք է յարգենք օրէնքը։ Հագգը պէյ Ազըմը խօսակցութիւն կ'ունենայ Իհսան պէյ Շէրիֆի հետ։ Ժողովին դադարը կը տևէ հինգ վայրկեան։ Այս միջոցին Պ. Սոլոմիաք կը տեսնուի Ջէքի Խաթիպին, Հաշիմ էլ Աթասիին և Ճէմիլ Մէրտամ պէյին հետ։ Դադարի միջոցին դարձեալ իրարանցում մը տեղի կ'ունենայ։ Կէս կծու կէս քաղցր խօսքեր կը փոխանակեն երեսփոխաններ Շապանի և Աթասիի։ Նման խօսքեր կ'ըլլան նաև Հագգը պէյի և առժամեայ նախագահի միջև։

Ժողովը կը բացուի։ Առժամեայ նախագահը կը զարնէ զանգակը որպէսզի խօսակցութիւնները դադրին։ Ասդիէն անդիէն կ'ուզեն որ գործադրուի օրէնքը։

Այս պահուն Ֆախր Խուրին խօսք կ'առնէ և կ'ըսէ, այս ժողովը արտակարգ ըլլալուն կ'իյնայ Սահմանադրութեան 45րդ յօդուածի տրամադրութեան ներքեւ։ Ֆախր Խուրին կ'աւելցնէ՝ արտակարգ ժողովներուն բացումը և փակումը պէտք է որոշուէր հանրապետութեան նախագահին հրամանագրով։ Նոյնպէս օրակարգը։ Բ. Գոմիսէրը հանրապետութեան նախագահի պաշտօնը ստանձնած է և ուրեմն հեռացած սահմանադրութեան տրամադրութիւններէն։ Սահմանադրութեան 45րդ յօդուածին արաբերէն և ֆրանսերէն բացատրութեան շուրջ կարծիքի փոխանակութիւններ տեղի կ'ունենան Ֆախր Խուրիի և Ճանճիկեանի միջեւ։ Ֆախր Խուրին բացատրութիւններ կ'ուզէ Պ. Սոլոմիաքէն։

Իտլիպի երեսփոխանը կ'առաջարկէ շուտով սկսիլ գործի։ Բոլորը կը համաձայնին և կ'սկսի երեսփոխանական ժողովի նախագահին ընտրութիւնը։ Ընդհանուր լռութիւն կը տիրէ։ Այդ միջոցին Խուրին կը քննէ քուէատուփերը։ Բացակայ էր երեսփոխան մը միայն, այն ալ Անէզէ առ Հէթին երեսփոխան շէյխ Միւճհէմ։ Քուէարկութեան կը հսկէին ժամանակաւոր երկու քարտուղարները, որոնց կ'ընկերանան Շաքիր Նիյմէթ և Ֆախր Խուրին։

Քուէարկութիւնը հետեւեալ արդիւնքը կուտայ։ Սուպհի պէյ Պէրէքէթ կ'ստանայ՝ 28 քուէ. Հագգը պէյ Ազըմ՝ 23, Հաշիմ պէյ Աթասի՝ 17։ Բացարձակ մեծամասնութեան համար պէտք էր 35 քուէ։ Որով առաջին ընտրութիւնը չի յաջողիր։

Հինգ վայրկեան դադարէ վերջ, ժամը 10,45ին ժողովը կը վերսկսի և երկրորդ քուէարկութիւն կը կ'ատարուի և կուտայ հետեւեալ արդիւնքը՝ Սուպհի պէյ Պէրէքէթ կ'ստանայ 30 քուէ, Հագգը պէյ Ազըմ՝ 23, Աթասի՝ 2 և 13 ճերմակ քուէ։

Ֆարիզ էլ Խուրին նախագահի անունով կը յայտարարէ որ Սուպհի պէյ Պէրէքէթն է նախագահ, որը կը ծափահարուի ամբողջ երեսփոխաններու կողմէ։ Սուպհի պէյ Պէրէքէթ բեմ կ'երթայ և կարճ բայց յուզուած բառերով շնորհակալութիւն կը յայտնէ իրեն եղած վստահութեան համար և կ'ըսէ.

«Այլեւս ես ոչ մէկ հոսանքի չեմ պատկանիր, քանի որ նախագահ ընտրուեցայ. բոլորիդ կը յայտարարեմ այս պարագան և կը կրկնեմ որ նախագահութիւնը վեր է ամէն բարթիականութենէ»։

Ետոյ կը ձեռնարկուի երկու փոխ նախագահներու ընտրութեան և կընտրուին Սէյիտ Ժամպէթ (Հալէպ) և Մուհամէտ էլ Ֆաթիհ (Տէր Զօր)։ Իսկ քարտուղարներ՝ Լաթիֆ պէյ Ղանէմ (Հալէպ) և Մուհամէտ պէյ (Ալէքսանտրէթ)։

«Questeur»ներ կ'ընտրուին՝ Արիֆ էլ Ճըսըր, Մովսէս Տէր Գալուստեան և Միհան Նիրազի։ Ջէքի էլ Խաթիպը կ'առաջարկէ ժողովը դադրեցնել և վերսկսիլ ժամը 4ին։ Շաքիր պէյ Շապանին կը պնդէ, որ ժողովը շարունակուի և հանրապետութեան նախագահի ընտրութիւնն ալ վերջանայ։

Այս միջոցին նորէն կ'սկսի վիճաբանութիւն մը։ Հօմսի երեսփոխան Մազհար Ռըսլան խօսք առնելով շաբաթ օրուան յետաձգումը կը պահանջէ։ Շապանին հակառակը կը պնդէ, յայտարարելով որ՝ իրենք պարապ ժամանակ անցնելու համար չեն եկած, երկիրն ու ժողովուրդը ծառայութիւն կ'սպասէ իրենցմէ։ Ազգայնական երեսփոխան Մէրտէմ պէյ ձայն առնելով կ'ըսէ. «Կացութիւնը շատ քրիթիք է. երկրին ապագան կախում ունի հոն. նախագահի անձէն, հետևաբար պէտք է ժամանակ ունենանք մտածելու և խորհրդակցելու»։

Կ'որոշուի քուէարկութեան դնել։ Հագգը պէյ Ազմի կողմնակիցները 23 երեսփոխաններ և 17 ազգայնականներ կը պահանջեն շաբաթ օրուան յետաձգումը։ Մեծամասնութեամբ կ'ընդունուի և Սուպհի պէյ Պէրէքէթ, ժողովի նախագահը կը յայտարարէ.

«Ժողովը շաբաթ օրուան յետաձգուած է ընտրելու համար հանրապետութեան նախագահը։ Բայց պայման կը դնենք որ երեսփոխանները ազատ ըլլան և պանդոկներու մէջ չի բանտարկուին. ոչ ոք ազդեցութիւն պէտք չէ բանեցնէ երեսփոխաններու վրայ»

Այս խօսքերը երկարատև ծափեր կը խլեն և երեսփոխաններէն շատերուն կողմէ կ'երկրորդուին։

Ժողովը փակուեցաւ և երեսփոխանները սկսան դուրս ելնել ժողովրդական ցոյցերու և ծափերու մէջ։ Մանաւանդ Սուպհի պէյ Պէրէքէթի անցնելու միջոցին, մինչև պանդոկ բազմահազար ժողովուրդ «կեցցէ Սուպհի պէյ» աղաղակներով կը ծափահարէր։

Երկրորդ նիստը պիտի գումարուի շաբաթ օր և պիտի ընտրուի հանրապետութեան նախագահը։

ԹՂԹԱԿԻՑ

ԹԻՒՐՔԻՈՅ ԵՒ ԻՏԱԼԻՈՅ ՄԻՋԵՒ

ԹԻՒՐՔԻԱ 50 ՄԻԼԻՈՆ ՈՍԿԻԻ ՎԱՐԿ Կ'ՍՏԱՆԱՅ ՌՈՒՍԻԱՅԷ ԵՒ ԻՏԱԼԻԱՅԷ

ՎԵՆԻԶԵԼՈՍ ԹԻՒՐՔԻԱ Կ'ԵՐԹԱՅ

Թիւրքիոյ վարչապետը Ըսմէթ եւ իր հետեւորդները վերադարձած են Իտալիայէն, հանդիպելէ վերջ Յունաստան։ Պոլսոյ մէջ մեծ ցոյցեր եղած են ի պատիւ անոնց, եւ Ամերիկեան եւ Ռուսական դեսպանները մինչեւ նաւ երթալով բարի գալուստ մաղթած են։ Մասնաւորաբար Ամերիկեան դեսպանը, Ըսմէթին ձեռքերը պինդ սեղմելով ըսած է. «Փաշա կը նախանձիմ քեզի, ի՞նչ մեծ գործեր տեսաք. ես ալ այս տեսակ յաջող ճամբորդութիւն մը կը փափաքիմ»։

Ըսմէթ Պոլիս ցամաք ելլելէ վերջ, լրագրողներուն յայտարարած է.

«Կը վերադառնանք գոհունակութեան զգացումներ բերելով Իտալիայէն որ Արեւելեան Միջերկրականի մեր մեծ դրացին է։ Մեր այցելութիւնը լաւագոյն առիթ մը ընծայեց իրենց՝ լաւագոյն ձեւերուն տակ արտայայտելու սարքերէ ի վեր երկու ազգերու միջեւ գոյութիւն ունեցող բարեկամական յարաբերութիւնները։ Ես եւ ընկերներս կատարեալ անկեղծութեամբ պարզեցինք Հռոմի մէջ, մեր անկեղծ բարեկամական զգացումները զորս Թիւրքիա կը սնուցանէ Իտալիոյ հանդէպ եւ զգացինք ճաշիս Իտալիոյ փոխադարձ զգացումները։ Իտալիոյ եւ մեր միջեւ ճշդուեցան հիմերը 300 միլիոն լիրի վարկի մը որ պիտի վճարուի մեզ մասամբ դրամով, մասամբ պարտքերու հաշուակցութեամբ եւ մասամբ Իտալիա կատարուելիք ապսպրանքներով։ Երկու երկիրներու միջեւ առկախ խնդիր չկայ այլեւս»։

Թիւրքիա այս կերպով, Իտալիայէ եւ Ռուսիայէ 50 միլիոն ոսկիի վարկ մը ստացած կ'ըլլայ, որուն մէկ մասը պիտի ստանայ մեքենաներ (?)։ Ըսմէթ փաշային ողջերթ մաղթելու համար Մուսոլինին մինչեւ նաւահանգիստ եկած է։ Իտալական թերթեր կը գրեն որ այս բացառիկ երեւոյթ մըն է։

Համաձայն թիւրք թերթերու գրածներուն Պ. Վէնիզէլօս այս ամառ Անգորա պիտի երթայ եւ հոն հիւրը պիտի ըլլայ Ըսմէթ փաշայի։

ԹՈՒՐՔ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ՄԱՆԷՕՎՐԸ

ԱՆԵԼԻ ՄԸ ԱՌՋԵՒ

Բ.

Տեսանք թէ ինչպէս վերջացաւ Թուրք պետական մարդոց այցելութիւնը Մոսկուա, Յունաստան և Իտալիա։ Ըսինք արդէն թէ այն երկիրները, ուր այցելեցին Թուրքերը, քաղաքական եւ մանաւանդ տնտեսական այնպիսի վիճակի մը մէջ չեն, որոնք կարողանան Թուրքիոյ ձեռք երկարել լայն ազատելու համար իր տագնապէն։ Ընդհակառակը, այդ երկիրներն ալ զայն աչքով կ'սպասեն առիթներու և պատեհութիւններու, օգտագործելու ամենափոքր երեւոյթներն իսկ, իրենց տնտեսութիւնն ամրացնելու և օրուայ հոգերուն հասնելու համար։ Այնպէս որ կատարուած այցը, անկասկած օգտակար եղաւ ռուս և իտալական կառավարութիւններուն։

Ռուսիոյ ձեռք բերած արդիւնքի մասին խօսեցանք արդէն, որ Թուրքիոյ օրուայ մտահոգութիւնն ու ճգնաժամը հեգնելու և իր պրոպագանդը կատարելու բնոյթն ունի։ Տասը տարի է որ յոյս արեւի տակ կը շարունակուի ռուս-թրքական անբնական բարեկամութիւնը, երկու ծայրայեղ սկզբունքներու վրայ կեցած կառավարութիւններու եւ մտքատարերանններու կողմէ, և այդ տասը տարուայ ընթացքին Թուրք ղեկավար շրջանները, ոչ մէկ քաղաքական ու ընկերային երեւոյթէ այնպէս չեն սարսափած ու խոյս տուած, որչափ պոլշեւիկեան պրոպագանտէն ու սկզբունքներու տարածումէն. տասը տարուայ ընթացքին թերեւս տասը անգամ պատահեցաւ, երբ Թուրք կառավարութիւնը սարսափի մէջ խեղդեց համայնավարական արտայայտութիւններն ու փորձերը Թուրքիոյ մէջ, սկսած Պոլսէն մինչև Տրապիզոն և այլուր։ Ռուս դեսպանն ու կառավարութիւնը պաղարիւնով դիտեցին այդ բոլորը, հաստատ գիտնալով որ Թուրքիան իրենց իսկ մղումով ու ստեղծած պայմաններով կը քալէ դէպի քաղաքական ու տնտեսական անել մը, և որ օր մը պիտի վճարէ իր հաւակնութիւններուն ծանր տուրքը կամ Ռուսիոյ և կամ արեւմտեան պետութիւններուն։ Եւ ինչ աժան ու ձեռնտու պայման Ռուսիոյ համար, երբ իր աւելորդ մեքենաներով և գործիչներով պիտի գայ Թուրքիա բանուորական կորիզներ կազմակերպելու, իր տուած մեքենաներու փոխարէն ալ ըստանալով իր ուզած ապրանքը։ Ինչպէս ըսինք տոկոս է որ չի առներ, որպէս զոհողութիւն և բարեկամութեան հաւաստիք։ Երբ ուրիշ երկիրներու մէջ անարդիւնք պրոպագանտի համար տասնեակ միլիոններ կը ծախսէ։ Մենք պարզեցինք այս բոլորը որոշ դարձնելու համար թէ ինչպէս ռուսերն ալ ըմբռնած են և տեղեակ Թուրք ճգնաժամին եւ թէ ինչպէս պիտի արժեցնեն իրենց բարեկամութիւնը, Թուրքիան դնելով օր մը ծանր անակնկալի մը առջեւ։

Թուրք իտալական բարեկամութիւնն ու վերջին այցելութիւնն ալ այժմ միջազգային մամուլի սիւնակներուն անցած է, որու մէջ տիրող կարծիքը այն է, թէ այս բարեկամութեան և յարաբերութիւններու մէջ Իտալիան է որ ջուր ունի տաքցնելիք, և թէ Թուրքիան չօշափելի ոչինչ կրնայ ստանալ այդ բոլորէն եթէ ոչ բարի ցանկութիւններ և ճառեր։ Իտալական մամուլի արտայայտութիւնները այդէն միւս երկիրներու մէջ կ'անուանուին քնարական գրականութիւն, ուրիշ խօսքով բանաստեղծութիւն միայն, որոնք Թուրքիոյ զգացումները կրնան գոհացնել ու փայփայել բայց երբեք օգտակար ըլլալ տիրող թշուառութեան եւ տագնապին։ Էնկիւրիէէն տրուած լուր մը կը յայտնէ, թէ 3 միլիոն սթերլինի փոխառութիւն մը պիտի ընէ Իտալիան Թուրքիոյ։ Անկասկած, որ Էնկիւրիի լուրը ստուգման կարօտ է որպէս իրողութիւն, և կամ եթէ փոքր հիմք մըն ալ կայ, այդ պիտի ըլլայ այնպէս ինչպէս Ռուսիոյ փոխառութիւնն է։ Մէկ բան որոշ է, թէ Իտալիան ինչպէս սակէ առաջ, այնպէս ալ սակէ յետոյ երկար ժամանակի վիճակի չէ փոխողութեան, և եթէ տնտեսական որեւէ օժանդակութիւն ալ ընէ, անպայման պիտի ընէ ծանր պայմաններով միայն։ Կը մնայ այժմ պարզել նաև մէկ ուրիշ իրողութիւն։ Հարց կը ծագի թէ արդեօք Թուրքիան չէր գիտէր այդ բոլորը և թէ անգիտակցաբար, որ ափ առած է Մոսկուայի և Հռոմի դռները։ Պատասխանենք անմիջապէս որ Թուրք տիկտատորները ինչպէս նաև ղեկավար շրջանակներըամբողջութեամբտեղեակ են տիրող կացութեան և պայմաններուն։ Արտաքին աշխարհի անցուդարձերուն, ինչպէս նաև ուժերու փոխյարաբերութեան։ Տեղեակ նաև որ հոն շատ փայլուն վիճակ չեն սպասեր իրենց, բայց նոյն Թուրք ղեկավար շրջանակները տեղեակ են նաև իրենց ներքին կեանքին, որ օրէ օրին կը պարպուի ներսէն՝ որդ ինկած ծառերու նման, և թէ երկիրը կը քալէ դէպի անխուսափելի սնանկութիւն մը, որուն ծանր պատասխանատուներն են իրենք։ Այժմ, որոշ է թէ Թուրքիոյ մէջ չկայ հարստութեան հաւաքողութիւնն իսկ։ Ամբողջ պետութեան մէջ անշարժ հարստութեան արժէքը ինկած է տասնեակ և նոյն իսկ յիսուն անգամով։ Առանձնայի շրջանը, որ երկրին ամենահարուստ և արժէքաւոր մասն է անշարժ կալուածները ինկած են յիսուն անգամով։ Իսկ դրամի և շարժուն հարստութեան մասը հետզհետէ կը դառնայ երևակայական բան մը և լուսաւոր շրջան մը յիշողութիւնը միայն։ Այս բոլորի վրայ աւելցուցէք նաև պիւտճէի բացը, տիրող համաշխարհային տագնապը և հոգեբանութիւնը, անել մը Թուրքիոյ համար, ուր ժողովուրդը հետզհետէ շնչելէն ու ապրելու հնարաւորութենէն կը զրկուի։

Թուրք ղեկավարութիւնը տեղեակ այս իրողութեան այժմ ժամանակ է որ կը շահին արտաքին յարաբերութիւններէն ու այցելութիւններէն. փոխառութիւններու պատմութիւններն ու համաձայնութիւնները ներքին բարոյական կորովը ամրացնելու համար ստեղծուած դեղահաբեր են, ի հարկէ այդ ճանապարհին նաև խաբելու փորձեր Եւրոպական այս այն պետութիւնն ու իր դրամատէրները։

Վերջացող մէկ տարուայ ընթացքին իրական ուժերու և տնտեսական կարելիութիւններով օժտուած երկիրներու դռ Թուրքիոյ կատարած դիմումները և լուրջ աշխատութիւնները անցան վատ։ Ֆրանսայէն և Ամերիկայէն յոյսը կտրած Թուրք կառավարութիւնը այժմ անձնատուր է խաբկանքներու և Մանէօվրներու, իր ազդեցութիւնը պահելու թէ դուրսը և թէ ներսը։

Որչափ կրնայ տևել այս դրութիւնը յայտնի չէ, բայց մէկ բան որոշ է թէ զինուորական յաջողութիւններով վեր բարձրացող Թուրքիան այժմ տնտեսական սանդուխով նոյնչափ արագ կերպով վար կ'իյնէ դէպի սնանկութիւն։ Իսկ թէ ինչ կը բերէ սնանկութիւնը, այդ կը ցուցնէ մօտաւոր ապագան։

Ղ. Զ.

ՔՐՈՆԻԿ

ԳՆԱՀԱՏՈՒՄ ԵԻ ՊԱՐՍԱԻ

Դէպքերը այնպէս ցոյց կուտան թէ ինչպէս այսօր, թերևս վաղն ալ մենք ակամայ պիտի հարկադրուինք զբաղիլ սա ծանօթ կիրակնօրեայ վարժարանները խնդրով, որ այժմէական իրենց ըսած Անթիլիասի կրօնական ժողովով, Հակի խմբագրականով և մեր ծանօթ յօդուածներով։ Մեր սացած նամակները այնպէս ցոյց կուտան, թէ Սիւրիոյ և Լիբանանի մէջ միաքերը չափազանց գրգռուած են կիրակնօրեայ վարժարաններուն և զանոնք հովանաւորղներուն դէմ և այս առթիւ երեւան եկած են նոր ցաւեր, նոր գանգատներ, նոր հիասթափութիւններ։

«Ազգակի Հալէպի ընթերցողներէն մին սապէս կը գրէ մեզի.— «Ուշադրութեամբ հետեւեցայ «Ազգակ»ի մէջ «Դիտողը» ստորագրութեամբ երևցած գրութիւնները ի մասին կիրակնօրեայ դպրոց կոչուած արատաւոր հաստատութեան։ Ձեր վերոյիշեալ գրութիւններով ճշդիւ կերպով ժառերնիդ դրած էիք վէրքին վրայ։ Ձեր դիտողութիւնները տեղի էին և դառնութիւնը իրական։ Հայութեան ստղջ ապրը ցաստւով է որ կը դիտէ այս ստարաժուտ ախտը, և ցաւալի է, գրեթէ դուք միակն էիք, որ ձայն բարձրացուցիք եւ պայքարեցաք, եթէ նկատի չառնենք Տքթ. Ծարուխիւն Տէր Ղազարեանի անցեալ ապրի գրած մէկ երկու յօդուածները։ Դժբախտաբար կը ապրուինք կատածիլ, որ մեր կղերականները կաշառուած են օտարներէ եւ մեր եկեղեցին ծախուած է։ Ազգովին պէտք է պօյքոթի ենթարկէինք կիրակնօրեայ դպրոցները, որոնք կոչուած են ուծացնելու մեր մանուկները, եւ ըսպանդելու ազգային ոգին անոնց մէջ»։

Այս նամակը չափազանց յատկանշական է, եւ ցոյց կուտայ հոգեբանութիւնը մը, որ բնականօրէն եւ իրեն բերմամբ ընդվզումի կ'առաջնորդէ, որ կը ապրուի լրին մասնութիւն մը. տեսնելու մեր եկեղեցականներուն ժամ, խորհելով. Թէ անոնք «Հայ եկեղեցին» ծախելու չափ յառաջ գացած են, եւ իրենց մէկ անիմաստ որոյումով կը ձրգուին հայ մանուկներու մէջ սպանդելու «ազգային ոգին» փոխանակ զայն վառ պահել յանդելու։ Եւ Խորհուրդի այս ե. ղերաբաստ եզրակացութիւնը արդիւնքն է Անթիլիասի եպիսկոպոսական ժողովին եւ Հակի խմբագրականին։

Մեր ընդդիմախօսը օր մը կը գրէր թէ եթէ «Դիտողի»ի միտքը ունենայ տեսնելու կիրակնօրեայ դպրոցները և կամ տեսակցելու անոնց վարիչներուն հետ, ինքն ալ պիտի ընդունի այդ դպրոցներուն օգտակարութիւնը։ Մենք արդէն կազմած էինք մեր համոզումները կիրակնի դպրոցին մասին։ Այսօր մեր ընթերցողներուն կը ներկայացնենք Լաթաքիայէն մեզի գրուած նամակի մը սա տողերը.

«Լաթաքիան մինչեւ եպիսկոպոսական ժողովը տակաւին չէր վարակուած այս (կիրակնօրեայ վարժարանի) ախտէն. սակայն Տոհմունի եպիսկոպոս փէչերը ժողված գործի վրայ էն։ Նկատուած են երկու ուսուցիչ (?), մին Բողոքական, արհեստով հիւսն (Տուարճի Սարգիս աղա), միւսը Շաքգաճի Գեւորս, երկուքն ալ նախնական կրթութենէ զուրկ, իրենց փրկութիւնը երկինք փնտռող խեղճեր։

Ահա պատկերը, ճշմարիտ և իրական դիմագիծը կիրակնօրեայ վարժարանին և զայն վարողներուն։ Բոպիկներու և պարապ պատողներու կայան մը, ուր սիաքն ու հոգին կը բացակային. իրենց ձեղը ապրելու համար ապրելէն եւ արտադրելէ անհոգութենէն։ Ընդունինք ու ժամաւորապէս ա՛յնքան անանկացան մեր եկեղեցական բեմին ու դպրոցները, որ ալ ճարահատ մեր ժամաղ ուրուն դին կրօնական գաստիարակութիւնը կը յանձնենք նախնական կրթութենէ զուրկ, տուարճիներու և օպրգանիներու։ Եւ որո՞ն հայեցի պէտք է գրել այս չմաքրուելիք նախատինքը, այս անանկութիւնը որո՞ւ հայեցի պէտք է արձանագրել. կաթողիկոսարանի՞ն, եպիսկոպոս առաջնորդներուն, հայ ուսուցչական դասակարգի՞ն, թէ անտարբեր ժողովուրդին։ Մենք Տոհմունի եպիսկոպոսէն բան մը չենք ակնկալեր. իր սարկաւագութիւնը բանագող, իր վարդապետութիւնը, գայթակղական ըլլալէ յետոյ, իր անարժանաւոր եպիսկոպոսութիւնը աւելի բան մը պիտի չ'արժէր ազգին և եկեղեցիին համար։ Բայց խնդիրը Տոհմունով չի լմնար։ Մարդիկ կան, որոնք երբ լաւ բան մը արտադրելու կարողութենէն զուրկ գրասնուին, չանք կ'ընեն ինքզինքնին անժամացնել ազատութիւններով։ Փիլոսոդրաի փառքը Արտեմիսի տաճարը հրդեհելով չինուած է։ Վեց տարիէ ի վեր մենք Տոհմունի եպիսկոպոսին հաչոյին գնահատելի ծառայութիւն մը արժանիքի գործ մը արձանագրուած չենք տեսած քերթերու մէջ, բացի գայթակղութենէ, ժողովրդական պատակտուածքերէ, և արդէն այս պատճառով է, որ լաթաքիոյ մեր սրացաւ և զգայուն նամակագիրը կ'ըսէ.

«Մէկ տարի է լաթաքիոյ գաղութը պատկտուած է. ամէն օր նամակներ և դիմումներ անպակաս են։ Մարդ չի մնաց չմիջամտող։ Ալէվի միւթէսարիֆ, իսլամ ոսթիկանապետ, Մարոնի երես. փոխան եւ ուրիշներ աշխատանք կը թափեն գաղութը համերաշխեցնելու համար, իսկ մեր կաթողիկոսները ո՛չ մէկ բան ըրած են. ժողով կը գումարեն Անթիլիաս ու փոխանակ պատակտուած բեմերու մասին խորհելու, կիրակնօրեայ դպրոցներ կը բանան»։

Ժամանակին Եդեսեան եպիսկոպոս մը ունէինք, իր գացած տեղը խռովութիւն և երկպառակութիւն սաեղծելու ճարպիկութիւնն ունենալուն համար, նկատուած էր «Ծօթը պատուհասներէն մէկը։ Կ'երեւի, թէ Տոհմունի եպիսկոպոս առանց անոր բարեմասնութիւններն ու անձնական արժանիքը ունենալու, ուզած է անգիտակցաբար իւրացնել անոր յատկութիւնները։ Աս իր գիտնալիքն է։ Բայց պատասխանատուութեան ահագին բաժին մը կայ, որ կը ծանրանայ մեր կաթողիկոսարանին վրայ, երբ ինք անտարբեր կը մնայ, ու կը թողու, որ եպիսկոպոսի մը անվայել արարքով, ու անմիտ յաւակնութիւններով ժողովուրդի մը պատակտուի, եւ իր ուժերը վատնէ ժխտականեւ ներքին մաքառումներով։ Խորհելու ենք, թէ երբ անգամ մը ժողովուրդէ մը հաւատքը ու վստահութիւնը խախտի իր վարիչներուն մասին, հոգեւոր բարձրագոյն իշխանութիւնը անկարողութեան կը մատնուի օր մը, եւ հակառակ իր բարեացակամութիւններուն ինքզինքը ուշ կամ կանուխ, պատանքուած կ'զգայ իր պատանքը ծառայեցնելով իրեն։

Կիլիկիոյ կաթողիկոսութեան վերածնունդի երկրի խանդավառ օրերուն հիասթափումներ եւ յուսախաբութիւններ չէին ակնկալուած։ Ներ յաղորդեցին չատ չուտով։ Որովհետեւ հակառակ յոյսերու եւ խոստումներու դեռ բան մը չտրուեցաւ ժողովուրդին բացի կիրակնօրեայ դպրոցներու այլանդակութենէն և ապրուած գատապարտելի անհոգութենէն։ Ընդունինք թէ «Տուարճի» վարժապետներու եւ Տոհմունի եկեղեցականներու գոյութիւնն ու գործունէութիւնը «բորոտութիւն» միայն կրնան արտադրել, բնդունինք, թէ կիրակնի դպրոց կոչուած վէրքը պէտք է չորցնել, անոր դոներ փակելով միանգամ ընդ միշտ։ Այս մարդին մէջ ժողովուրդին կողմէն վէճ. ոական եւ գիտակից չարժուձ մը, եւ հոգևոր բարձրագոյն իշխանութեան կողմէն ժամանակի ոգիին չարմարող, արամաբանական եւ ազգայնապէս գրնահատուած ծրագրի մը համաձայն արժող գործունէութիւն մը դեռ չատ բան կրնան փրկել մեր ազգ. նաւաբեկութենէն։ Ու պէտք է որ այդ չարժուձը սկսի. եւ պէտք է որ սկսի անմիջապէս։

Վաղը չատ ուշ է արդէն։

ԴԻՏՈՂ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔ

36 ՄԻԼԻՈՆ ՈՍԿԻԻ ԺԱՌԱՆԳՈՒԹԻՒՆԸ

ԵՂԻԱ ԷՄԻՐԽԱՆԵԱՆԻ ԲՈՒՆ ԺԱՌԱՆԳՈՐԴՆԵՐԸ

Գաղը գիւղէն Ս. Զօրթեան հետեւեալ տեղեկութիւնները կուտայ 36 միլ.ի առասպելական ժառանգութեան մասին.—

Նոյեմբերի նախահայրերը Գարսկաստանէն գաղթող Հայեր են, որոնցմէ մաս մը Թալաս քաղաքը (Կեսարիա), իսկ միւս մասն ալ Թալասի գիւղերէն Մուճճուսուկի մէջ հաստատուած են։ Նոյեմ ունեցեր երկու եղբայր եւ քոյր մը. Յարութիւն, Զաքար եւ Մարթա, զոր ըսեցեր այս վերջինը Վարդունի ալ կը կոչէին։ Յարութիւն եւ Զաքար Էմիրխանեանցներ ծանօթ են Թալասցիներուն։ Մարթա Էմիրխանեանցն ալ Հաճի Թորոս Քէորհճեանին մայրն է։ Իսկ Հաճի Թորոսին զաւակները.— 1. Յարութիւն Քէորհճեան, որ սեղն մը Գոնիա բնակած է եւ ծանօթ է «Սեհլի աղա» անունէմբ, 2. Մարիամ, Բարսեղ Էսափեանեանի կինը, 3. Նարկիզ, յակոբ Շիրինեանցի կինը, 4. Նուրիձա, Աբրահամ Քուքիկեանցի կինը։

Մօտաւորապէս 60—70 տարի առաջ Իզմիրէն վաճառական Պալեզեան կարգ մը առեւտրական գործեր բրած է Հնդկաստանի մէջ։ Նոյեմ Էմիրխանեանցի հետ եւ որուն միեւնոյն սեղն ազգականն է։ Ս. դիայի հարազատ եղբայրներ Յարութիւն եւ Զաքար ասկէց տուրք 40—45 տարի առաջ ալ իրենց ինքնութեան քուղթերով եւ իրենց եղբօր Հնդկաստանի մէջ ձգած ժառանգութեան յարակից փաստաթուղթերով Պոլիս կուգան իւ Պաթրիարքարան կը դիմեն իրենց իրաւունքը պաշտպանելու համար, բայց յայեցի չէ քէ ի՞նչ պատճառներով Պատրիարքարան դիմումնին ոեւէ հետեւանք չէ ունեցած։ Հաստատ հաւոզում մը կայ քէ այս փաստաթուղթերը Սամաթիոյ եկեղեցիին մէջ գետնափոր տեղ մը պահուած են։

ՌՈՒՄԱՆԻՈՅ ՄԷՋ ՀԱՅ ՈՒՍՈՒՑԻՉ ՄԸ ՅԻՄԱՐԱՆՈՑ ԿԸ ՆԵՏԷՆ

Ռումանական «Տիմիճիացիա» օրաթերթը կը գրէ.—

Դրիգոր Յակոբեան, չափագիտութեան ուսուցիչ Կրթիօթեայի երկրորդական վարժարանին, ասկէ երեք տարի առաջ կանոնական կերպով կը հետացուի վարժարանին ցնորհին հետեւանքով։ Եթէ վերին իշխանութիւնը յաւ ճնշեր խնդիրը անկասկած իրաւունք պիտի տար ուսուցիչին։ Դեռ երեսասարդ, չնայնչալով հարատական ու ժողովրդային մարգերու մէջ կացութիւնները ապահովող քելերուն գաղնիքները, կարծեր է որ իրաւունք պիտի տուի իրեն, առանց արդարութեան ալ դիմելու։ Երբ կը համոզուի սակայն որ միակ ճամբան այդ է որ կը մնայ, տաս ուշ կ'ըլլայ։ Դատարանի պայմանաժամը անցած էր։

Ու ասկէ կ'սկսի ողբերգութիւնը։

Դրիգոր Յակոբեան, միակ նեցուկը Գուրեղ բնակող իր բազմանդամ ընտանիքին—ծնողք եւ անչափահաս եղբայրներ—յուսահատ կը հետապնդէ վերստանալ իր պատմնները որ էր միակ փրկութիւնը։

Դիմումի դիմումի վրայ, միջամտութիւններ, խնդրագիրներ պատկան նախարարութեանց, առանց սակայն ոեւէ արդիւնքի։ Երեք տարի կը տեւէ այս նկատի չեն առնուիր ոչ յիշեալին արդարացի իրաւունքը, ոչ ողբալի վիճակը ուծացնական մեացած ընտանիքի մը, ոչ նոյնիսկ այն պարագան որ ուսուցիչը ամենեն լաւ օժտուած, պատուաւոր եւ խղճամիտ տարեներ մէկն է։

Ամենեն վերջ, տեսնելով որ ուրիշ ընելիք չունի, կը դիմէ ատենդական միջոցին, այն է դիմումներ կատարել խղճական մարդոց եւ մամուլին... նոյնիսկ երկու հատ ալ երեսփ. ժողովի։

Ու այս ճակատագրական կ'ըլլայ իրեն համար։ Որովհետեւ կը պատահի այն ինչ որ չէ լսած ներկայ ժամանակներուն, երբ խորհրդարանին եւ ուրիշ բեմերէն ամենեն սասկիչ յարձակումներ կ'ըլլան առանց հետեւանքի, եւ փողոցը ներսուած մատուռականի մը արդար բողոքը կը ընկատուի... գոգնիչ։ Կր ձերբակալուի, 5 ոսկեկանութեան մէջ բանտարկուած կը մնայ, խորհրդարանը ապատուած՝ ըլլալու չանցանելով։

Բայց եղերականակերգութիւնը չվերջանար։ Ծանցաւորը փոխանակ դատարանի առջեւ դրկուելու, անպատասխանատու կը ճկատուի եւ կը դրկուի յիմարանոց։ Ի զուր կ'ըլլան իր բողոքներ զուր իր ընտանիքին եւ բարեկամներուն միջամտութիւնները։ Բոճ. Դրիգոր Յակոբեան կ'արգիլափակուի յիմարանոցին մէջ ուր կը գտնուի այսօր ալ քեռ այնտեղի բժիշկներ կը պնդեն քէ մարդը կատարեալ առողջ է։

Ու «Տիմիճեացը» կ'աւելցնէ քէ կատարեալ առողջ մէկը յիմարանոց կը դրկուի որովհետեւ բողոքեր է իրեն դէմ գուրծած անիրաւութեան մը համար, ու խնդիրը կը յանձնէ դատական նախարարին ուշադրութեան։

ՀԱՅ ՍԱՀԱՌՆՈՐԴ ՄԸ ԿԸ ԲՌՆԷ 2 ԵՐԻՏԱՍԱՐԴ ԳՈՂԵՐ

ՀԵՏԵՒԵԼՈՎ ԱՂԱՒՆԻԻ ՄԸ

Հարթֆըրտ (Քրնեթիքիրը).— Հայ սաւառնորդ պրն. Խորէն Հաթիկեան իր սաւառնակով հետեւելով աղաւնիի մը, յաջողեցաւ բռնել երկու երիասարդներ, որոնք սպառնալիքով ուզած էին դրամ կորզել գլխարկ մատրոյ Լազարոյի մը։

Երկու երիասարդները աղաւնի մը դնելով տուփի մը մէջ, դրած էին գլխարկ մատրոյ Լազարոյի դրան վրայ։ Լազարոս վախնալով քէ խորհրդատուր տուփը ուսմբ կրնայ պարունակել, յուր կուսյ ոսթիկանութեան։ Ոսթիկաններ կը բանան տուփը եւ մէջը կը գտնեն աղաւնին ու երկտող մը, որով կը թելադրուէր Լազարոին 100 ոսկուցոց մը կապել աղաւնիին ոտը եւ բաց թողուլ, հակառակ պարագային պիտի հաղորդուէր ոսթիկանութեան քէ՝ Լազարոս բախտախաղ եւ վիճակահանութիւն կազմակերպող մըն է։

Գտնելու համար աղաւնիին տէրերը՝ ոսթիկանութիւնը կը մտածէ բաց թողուլ զայն եւ սաւառնորդ մը ձգել անոր ետեւէ՝ տեսնելու քէ ուր կ'իջնէ ան։

Այս գործը կը յանձնուի հայ սաւառնորդ Խորէն Հաթիկեանի։

Ազաւնին կը թառուի Նիւ Գրիքրնի սաւառնակերտու կայանը եւ անկէ ազատ կ'արձակուի։

ԶԳԱՑԱՑՈՒՆՑ ԳՈՒՇՃԱԿՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

1934ԻՆ ՀԱՍԱՇԽԱՐՀԱՅԻՆ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՊԱՏԵՐԱԶՄ

ԳԵՐՄԱՆ ԾԱՆՕԹ ԳՐՈՂԻ ՄԸ ՑԱՑՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Ընդհանուր պատերազմի նշանաւոր դէմքերէն Լիւդէնտորֆ պնդած էր որ 1932ի գարնան Ընդ. Պատերազմ մը պիտի ծագի և իր այս խօսքը հաստատելու համար գործ մըն ալ պատրաստած էր։ Թէեւ յայտնի չէ թէ Եւրոպա այս ծագնապը անցուցա՞ծ է թէ ոչ, բայց 1932ի գարունը առանց պատերազմի անցած է։ Հիւսա ալ պակաս չեն պատերազմի գուշակողները։

Գերման ծանօթ գրողներէն Հանս Շոպօյ «Մահուան գողնչը» անուն գրքին մէջ, որ անմիջապէս Թարգմանուեցաւ Անգլիոյ և Ամերիկայի մէջ, կ'ըսէ թէ, նոր ընդհանուր պատերազմ մը 1934 Օգոստոսին պիտի ծագի։ Գերման գրողը իր այս գործին մէջ ծագելիք պատերազմը բոլոր կազմերովը նկարագրելով, եւրոպական քաղաքականութեան ներքին երեսը ցոյց տուած և բացատրած է որ փոքր խնդիր մը մեծցուելով ինչպէս պատերազմի պատճառ կրնայ դառնալ։

Գերման խմբագրին երեւակայութեանով, երկու տարի յետոյ տեղի ունենալիք այս պատերազմի ծագումը հետեւեալ կերպով կը ներկայացուի.—

Ֆրանսայի արտաքին գործոց նախարար Լէօն Պրանա, ժողովի աշխարհի խաղաղութեան կ'ոչխատի։ Գերմանները չատ զգուշաւոր են պատերազմի մէջ չնեռուելու համար։ Ռուսիոյ ոտնձանումէն եղող կառավարութիւններ կարմիր բանակէն վախնալով խաղաղութեան կուսակից են։ Վերջապէս պատերազմ ծագելու բնաւ հետաքրքրութիւն չի կայ։ Բայց Պալքաններու մէջ Նուկոսլավիոյ և Ալպանիոյ միջեւ պատահած դէպք մը ամէն բան ծակն ու վրայ կ'ընէ։ Սահմանապահ զինուորներու միջեւ պատահած "բաղխումէ մը յետոյ, զինուորական պահականոց մը կ'այրի ու քանիէ խաոն ծանձաժողով մը, կ'սկսի քննել գործը, բայց երկարատեւ քննութենէ սրդէնք մը յառաջ չգալով, ամէն մարդ այս քննութենէ կր զզուի և կը հակըսուի որ ծանձաժողովը բան մը չկրնայ ընել։

Իտալիա Ալպանիոյ իսկ Ֆրանսա ալ Նուկոսլավիոյ կ'օգնէ, Իտալիա Տուրացօ զինուոր հանելով, կ'ուզէ որ Նուկոսլավիա քաշուի։ Դէպքը արձագանգ գրանելով Ազգաժողովին մէջ, անմիջապէս կը յանձնարարուի որ երկու կողմերը դադրին թշնամութենէ։

Ֆրանսա՝ Իտալիան կեցնելու համար կը չարժի և Գոբսիգայի չրջակաները Ֆրանսան պատերազմական նաւ մը կ'ընկղմէ իտալական նաւ մը և սուր հետաքրքրութեամբ, երկու կողմերու քաղաքական յարաբերութիւնները կը ձգտին ուիտալական օդանաւեր Ֆրանսայի վրայ յարձակելով պատերազմը կ'սկսի։

Ֆրանսայի և Իտալիոյ միջեւ պատերազմը սկսելով, թունաւոր կազերով լեցուն օդանաւեր, երկու երկիրներն ամակն ու վրայ կ'րնեն։ Ռուսիա առիթէն օգտուելով կը գրաւէ Լէհաստանը, և ամբողջ Եւրոպա իրարու դէմ ելլելով, իր ձեռքերովը կը քանդէ քաղաքակրթութիւնը։

Հեղինակը կ'ըսէ որ այսօր երկու Եւրոպա գոյութիւն ունի։ Մէկը զանազան խմբակներէ բաղկացած և սպառազինութեամբ զբաղողներու Եւրոպան, երկրորդը՝ քաղաքակրթական և մարդկային գաղափարներ ունեցողներու Եւրոպան։

Այս երկու Եւրոպաները, իրարու հետ կը պայքարին, ժամանակը ցոյց պիտի տայ թէ ասոնցմէ ո՞րը պիտի յաղթէ։

ՖՈՒԹՊՕԼԻ ՄԵԾ ՄՐՑՈՒՄ

12 ՅՈՒՆԻՍ ԿԻՐԱԿԻ, ԿԷՍՕՐԷ ՎԵՐՋ ԺԱՄԸ 4ԻՆ

Հ. Մ. Ը. Մ.Ի ԽԱՂԱՎԱՅՐԻՆ ՎՐԱՅ (Քրրըն էլ Շըպէֆ)

ՏԵՂԻ ՊԻՏԻ ՈՒՆԵՆԱՅ ՖՈՒԹՊՕԼԻ ԵՐԿՈՒ ԿԱՐԵՒՈՐ ՄՐՑՈՒՄՆԵՐ

ԴԱՄԱՍԿՈՍԻ Հ. Մ. Ը. Մ.Ի Ա. ԽՈՒՄԲԸ

ԸՆԴԴԷՄ

Հ. Ո. Մ.Ի ՎԱՀԱԳՆ ԽՈՒՄԲԻ

ԺԱՄԸ 4ԻՆ

"ԱԶԱՏԱՄԱՐՏ" ԸՆԴԴԷՄ Հ. Ո. Մ.Ի "ԱՐԱՄԱԶԴ"Ի

ԺԱՄԸ 2,30 ԻՆ

Ջանացէք ներկայ գտնուիլ եւ քաջալերել հայ մարզիկները

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ԱԶԴԱՐԱՐԱԳԻՐ

Իաասաստանական խորհուրդս 18 Մայիս 1932 թուականին գումարուած իր հէ նիստին մէջ որոշած է լուծել բնիկ Սեբաստացի Գէյրութցիներ Մարիամ Ապաճեանի եւ բնիկ Ազտհիրցի բնակավայրը անծանօթ Նուանդ Շիմշիրեանի ամուսնութիւնը, առաջնոյն տալով վերամուսնութեան իրաւունքի եւ վերջինը զրկելով նոր իրաւունքէն։

Նկատելով որ սոյն որոշումը տուած է ի բացակայութեան Նուանդ Շիմշիրեանի եւ նախադատ ստացիանով, ներկայ Ազդարարագրով կը հաղորդուի յիշեալ Նուանդ Շիմշիրեանի քէ թուականէս սկսեալ երեք ամիս պայմանաժամ կը տուի վրան օգտուելու համար դիմողութեան կամ վերաքննութեան իր իրաւունքին, օրինական ձեւերով դիմելով Ազգ. իրաւասու մարմնոյն, հակառակ պարագային տրուած որոշումը պիտի ստանայ վերջնական հանգամանք։

Գէյրութ, 25 Մայիս 1930

ԴԱՏԱՍՏԱՆԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴ
ՀԱՑՈՑ ԼԻԲԱՆԱՆԻ

ԱՆԴԻՊՈՒՄ ՄԸ

(ՆԱՓՈՓԵՄ)

Թարգմ. ԱՆԱՀԻՏ ԶԱՐԻՓԵԱՆ

— Ո՛չ ոք... Ո՛չ. ո՛չ ոք...

Ռոզին Ֆլէօռի, foլe-frհմով չպարուած դէմքը կը սրրբէր։ Արժուկով ցրուեց այն այցետուները զոր իր ազուցիչ կինը կը ներկայացնէր իրեն։

— Ո՛չ ոք... Գնա՛ ըսէ իրենց թէ յոգնած եմ, թէ գըլխու ցաւ ունիմ, ինչ որ կ'ուզես։

Գատաւը դարձեալ ներս մտաւ։

— Այսօր չատ ջղայնացած էք, Տիկին Ռոզի՛ն, ըսաւ նէ։

— Ի՞նչ կ'ուզես որ ըլլամ. անխելքներ առաուն կանուխ, ժամը 9ին, կը հեռաձայնեն ու կ'արթնցնեն զիս հարցնելու համար թէ լաւ քնացա՞յ երէկ գիշեր... Իրիկունը, ուրիշներ արգելք կ'ըլլան քունիս։ Ու միշտ պէտք է փորձ ընեմ, քեմ ելլեմ. հոգիս կ'ելլէ սիրելիդ իմ Սէսիլ։

— Որովհետեւ ձեզ կը սիրեն, Տիկի՛ն։

Ռոզին աչքերը գոցած դէմքը կը սրբէր։

— Ա՜հ, այո՛, ըսաւ նէ, և անձեռոցի իւրաքանչիւր հարուած գեղեցիկ խօսքերու խուրձ մը կը հանէր բերնէն։ Ա՜հ, այո՛, ձեզ կը սիրե՞ն։ Սիրե՛լ, սիրե՛լ... Միայն ասոր վրայ կը մտածեն, ձեզ հալածելո՛ւ, ձեզ ազաչելո՛ւ, ձեր եւ ամէն իյնալու... Հո՛գս, ազատ սերունդ... Բոլորը անո՛նք որոնք չեն սիրե՛ր...

Ազուցիչ կինը իր վարչամակը երկարեց անոր,

— Եւ անոնք որ կը սիրե՞ն, Տ.կին Ռոզի՛ն։

Դերասանուհին անշարժ մնաց վայրկեան մը, յանքերը պռատած, ու աչքերը չռաբուն։

— Ա՜հ, անո՞նք, հառաչեց, անո՞նք...

***

Ռոզին Ֆլէօռի, փայփայուած դերասանուհիի բաւական ազատ կեանք մը ապրած էր։ Ունեցած էր քանի մը սիրահարներ, բայց սիրոյ ենթակայ եղած չէր բնաւ։ Կրրքոտ մօր մը, և թեթև քրոջ մը արկածախնդրութիւններէն ապականուած մանկութեամբ մը, նէ միտքը կը պահէր այն գաղափարը, թէ սէրը երջանկութեան սպիտակ մրջիւններէն մին է։

«Պէտք չէ սեծնա՜լ. պէտք չէ սիրե՛լ, կ'ըսէր նէ քընդալով»։

Սակայն քանի մը չաբաթներէ իվեր, ինքզինքը խռոված կը զգար ոչ միայն մտով, այլ ամբողջ սրտով։ Հանդիպած էր Իվ լը Ֆլօշին։ Այս երիտասարդ վիրաբոյժը, բարձրահասակ, թուխ, մեծ սառանան, Պրըթանցիի պայծառ աչքերով, փայլուն ակռաներով՝ սիրելի եղած էր իրեն։ Բայց կը նախատեսէր վտանգը, զայն տեսնելով չափազանց յուզուած էր, և աւելի յուզուած, մանաւանդ իր յիշատակէն. նոյնիսկ խաղաղ պահերուն նէ ո՛չ մէկ հեշտասէր պատրանք կը խաղնէր իր երազանքին։

Ռոզին կը ջանայ պայքարիլ ինքն իր դէմ, և վճռեցնել Ֆլօշը որ չատ բռնկած կ'երեւէր։

Այդ իրիկուն մխիթարութեամբ և դժկամակութեամբ միանգամայն կը մտածէր, թէ երեք օրէ իվեր տեսած չէր զայն։

Հայելիին առջեւ նստած, լուսթեամբ կ'աւարտէր իր արդուզարդը, մտաւ ու պզտիկ բերանը հեշտանքով գոցած կարմիր ներկին դէմ։ Անհանգիստ չարժում մ'ունեցաւ, որովհետեւ տակաւին դուռը կը բախէին։ Դերասանուհիին ազուցիչ կինը դուրս ելաւ, և չուտով վերադարձաւ։

— Տիկին Ռոզի՛ն, բժիշկը կ'ուզէ ձեզի հետ տեսնուիլ։

— Բժի՞շկը, ի՞նչ կ'ուզէ.

— Սիթպողական բան մ'ունի ձեզի ըսելիք։

— Է՜հ, լա՛ւ... Թո՛ղ գայ։

Երիտասարդ մը ներս մտաւ. ու դերասանուհիին եաև դառնալէն առաջ մտածեցաւ դէպի անոր, և ծռելով անոր ուսին վրայ, ուրախ ձայնով մը գոչեց.

— Բարի իրիկուն, Փիլիպպի՛ն։

— Ա՜, դո՞ւք Ֆլօ՛շ, և ինչո՞ւ այս սուաթ։

— Ո՛չ մէկ սուաթ. այս իրիկուն բժշկական սպասարկութիւն պիտի ընեմ հոս. պիտի ձգէիք որ երկար սպասեմ դրան առջեւ, ձեզ սիրողներուն չար հետաքրքրութեան հետ և...

— Եւ կարևոր բան մ'ունէի՞ք հաղորդելիք.

— Անշուշտ, կ'ուզէի բարի իրիկուն ըսել Փիլիպպի՛ն. առանց ասոր օր մը պիտի տեսնէիք զիս և պիտի կորսնցնէիք իմ Փիլիպպինս։ Աթդ, զայն քնաւ պիտի չուզէի տես։

— Ահաւասիկ որքա՜ն կնասեծարութիւն...

— Թերևս... կնահաճութիւնը կնահաճութիւն է բայց Փիլիպպին մըն ալ Փիլիպպին է։ Դուք կորսնցուցիք զայն։

— Մե՞ղք է, ըսաւ նէ մեղմօրէն։

— Եւ ի՞նչ ունէի՛ք խնդրելիք.

— Կ'ուզէի խնդրել ձեզմէ, ըսաւ դերասանուհին դողդոջ ձայնով մը, կ'ուզէի ըսել թէ այլևս չփնտռէիք զիս։ Ո՛չ, մտիկ ըրէ՛ք զիս։ Ահա երկու ամիսէ իվեր կը ճանչնամ ձեզ... կը զգամ թէ ամէն քայլիս որսի թռչունի մը պէս չրջաններ կ'ընէք չուրջս...

— Որքա՜ն կը սիրեմ, Ռոզի՛ն, ձեր գաղթածին ձայնը.

— Գաղթածին չեմ, այլ Գորսիկացի։

Առաւ ձեռքը և չոյեց իր դէմքը։

— Ձեր ձայնը, ըսաւ անոր, արուած է ձեր նախահայրերէն, որոնք Ֆրանսայէն վերադառնալու ատեն, Պոնիֆացիոյ քաղաքին վրայ ձերբակալուեցան ծովահէններէն։ Անո՛նցմէ է որ ժառանգած եք ձեր կատաղի սև աչքերը, նո՛նք են գարձեալ որոնք ձգած են ձեզի կզգիներու այս մելամուղ ձայնը որ թաւչային քնքշութեամբ կը մեղմացնէ ձեր R.երը։ Երբեմն երբ կը գիտէք զիս, կ'որձէք թէ ծովահէն մը պիտի որսայ զիս. բայց երբ կը սկսիք խօսիլ, չուտով կը հանդարտիմ, Ռոզի՛ն դուք պիտի «չփացնէք» զիս։

Տաքութիւն մը կը գրաւէր դերասանուհին, կը բարձրանար քաղուկն ի վեր, կը հասնէր ուսին, կռնակին ու կուրծքին։

Ռոզին քաչեց իր ձեռքը, որ կախուեցաւ վերսէին։

— Խելօք կեցէ՛ք, եթէ չէք ուզեր որ... ձգեցէք զիս... Դացէ՛ք, ըսաւ նէ քիչ մը այլայլած։

(1)

(Շար.)

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՅԵՂԱՓՈԽՈՒԹԻՒՆ ՇԻԼԻԻ ՄԷՋ

Յաղթական ապստամբները կը գրաւեն Սանթիակօ

Վալբարէզօ.— Պատերազմական վիճակ հռչակուեցաւ որպէսզի կարելի՛ ըլլայ Շիլիի տրուի կառավարութեան դիմագրաւելու Լոնտոնի նախկին զինուորական կցորդ գնդապետ Մարմէտիւք Կրօսիի խլրտումները։ Այս վերջինը ծագումով Քօրսուալլէի (անգղիա) գաղթական մըն է եւ կը գտնուի ապստամբ սաւառնորդ սպաներու գլուխը կառավարական զինուորները պաշարեցին օդանաւորդութեան վարժարանը։ (Ռ. Գ.)

Սանթիակօ-տը-Շիլի.— Երեք հոգի սպաննուեցան եւ վաթսուն հոգիի չափ ալ վիրաւորուեցան նախագահական ապարանքի մերձակայքը ծագած խռովութեանց ընթացքին։

Ապստամբ սաւառնորդներու պետ գնդապետ Կրօվ իր տրամադրութեան տակ ունի 40 օդանաւեր եւ 3000 հոգի։ Ռ. Գ.

Սանթիակօ տը Շիլի.—Ընկերվարական ձգտում ունեցող զինուորական ըմբոստութիւն մը ծագեցաւ։ Ըմբոստները՝ որոնց գլուխը կը գտնուի զինուորական օդանաւորդութեան պետ գնդապետ Կրօվ վերջնագիր մը ղրկեցին որով կը պահանջեն նախագահ Մօնթէյրոի հրաժարումը։ Այս վերջինը նախ որոշեց ընդդիմանալ։ Բայց շարժումը ծաւալ ստանալուն պատճառաւ հարկադրուեցաւ հրաժարիլ։

Սանթիակօ տը Շիլի.— Ըմբոստ զինուորները գրաւեցին քաղաքը եւ ծեռք անցուցին նախագահին պալատը։

Սանթիակօ տը Շիլի.— Կարգ մը տեղեկութեանց համաձայն նախագահ Մօնթէյրօ չէ հրաժարած զինուորական շարժման հետեւանօք։ Միւս կողմէ, Վալբարէզայէն կը հեռագրուի թէ չգիտցուիր նախագահ Մօնթէյրօի այժմ ո՛ւր գտնուիլը։

Օտար շրջանակներու մէջ, մտահոգութիւն կը տիրէ նոր կառավարութեան ընկերվարական ձգտումներուն մասին որը իբրեւ ծրագիր ունի եղեր ծխախոտի, չաքարի եւ այլօօլի մենաշնորհի դրութիւնը եւ նիթրաթներու թրրըսթին լուծումը։

Սանթիակօ տը Շիլի.— Ըմբոստներու կողմէ արագօրէն կատարուած պետական հարուածը երեւան բերաւ վիպային այն իրողութիւնը թէ Քօրնուալլէի (Անգղիա) բնակչի մը որդին հարաւային Ամերիկայի հանրապետութեանց մէկուն զեկավարը հանդիսացաւ։

Նախագահ Մօնթէյրօ իր իրաւունքները փոխանձեց գնդապետ Կրօվէ երկու զօրավարներէ եւ Մ. Նահանգաց մօտ շիլիի նախկին դեսպան պրն. Տաւիլլայէ կազմուած զինուորական մարմնի մը։

ՅԵՂԱՓՈԽՈՒԹԵԱՆ ՊԱՏՃԱՌՆԵՐԸ

Սանթիակօ տը շիլի.— Յեղափոխութեան անմիջական պատճառը կը վերագրուի գնդապետ Կրօվի օդանաւային ոյժերու հրամանատարութիւնէն պաշտօնանկութեանը։ Այս վերջինը ըմբոստացաւ եւ զինուորները միացան իրեն։ Յեղափոխական խորհուրդին (Jûnte) նպատակն է հաստատել բուռն կերպով ազգայնական եւ օտարներու ելից մտածական թափանցման հակառակ ընկերվարական հանրապետութիւն մը։ Անիկա նպատակ ունի նաեւ լուծել Քօնկրէն եւ վերակազմել Նիթրաթի ճարտարարուեստը եւ արգիլել լիւքսի առարկաներու արտասահմանէն ներածումը։

Վալբարէզօ.— Կը հերքուի այն լուրը թէ նախագահ Մօնթէյրօ հրաժարած է։ Ասիկա կը նշանակէ թէ նախագահը նպատակ ունի ընդդիմանալ նոր ոէժիմին որը կազմեց երեք ոչ ընկերվարականներէ եւ հինգ ընկերվարական եւ հասմայնավարականներէ բաղկացած դահլիճ մը։

Դահլիճին ծրագիրը կը պարունակէ Քօզաք նիթրաթներու թրրըսթին լուծումը կամ պետականացումը, օտար դրամագլուխներու վտարումը քարիւղի, ծխախոտի եւ հանրօգուտ չինութեանց նման կենսական ճարտարարուեստներուն։ Պարտադրեալ աշխատութիւն բոլորին համար եւ այնպիսի տուրքեր դնել որոնք ուղղուած են հարուստներու դէմ եւ համազօր են իսկապէս բռնագրաւումի։

«Օտար Էլէկտոնները՝ որոնք կազմուած էին Վալբարէզօի եւ Սանթիակօյի մէջ օտարականներու պաշտպանութիւնը ապահովելու նպատակաւ լուծուեցան։ (Ռ. Գ.)

ՌՈՒՍՕ ՌՈՒՄԱՆԱԿԱՆ ՍԱՀՄԱՆԱԳԼՈՒԽԻՆ ՎՐԱՅ

Պուքրէշ.— Խրզինէն (Պէսարապիա) կը հեռագրուի թէ սովիէթական սահմանապահ զինուորներ սպաննած են ութը գիւղացիներ և վիրաւորած ուրիշ տասնեակ մը գիւղացիներ երբ որ անոնք կը փորձէին Տնիէսթէրէն անցնելու։

ՌՈՒՄԱՆԱԿԱՆ ՏԱԳՆԱՊԸ

Պուքրէշ.— Պ. Թիթուլէսքօ հրաժարեցաւ կեդրոնացումի դահլիճ մը կազմելէ։

Թագաւորը հրաւիրեց գիւղացիական ազգայնական կուսակցութեան Թրանսիլվանեան հատուածին պետ Պ. Վայտան որը դահլիճը պիտի կազմէ հերթուածող ազատականներու աչխատակցութեամբ։

ՀՆԴԿԱՍՏԱՆ ՆՈՐԷՆ ԽԱՌՆԱԿ

Նոր-Տէլհի.— Պաշտօնապէս հաստատուած է թէ Հնդիկներու և ժահմատականներու միջեւ խռովութիւններ ծագեցան Ալվարի մէջ։ Պետական զինուորները հարկադրուեցան միջամտելու։ Խռովարարներէն երկու հոգի սպաննուեցան և 30 հոգի ալ վիրաւորուեցան։ Ուրիշ խռովութեան մը ընթացքին ալ երեք հոգի սպաննուեցան 23 հոգի վիրաւորուեցան Բընճապի Բունաբրի քաղաքին մէջ։ Ուր Հնդիկները օգտուելու վրայ են Շիա և Սիւննի աղանդներու միջեւ յարաբերութեանց ձգտուած ըլլալէն։ Զոհերուն ամէնքն ալ մահմետական են։

Պ. ՖՕՆ ԲԱԲԷՆ ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿԷ ԻՐ ԾՐԱԳԻՐԸ

Պէրլին.— Հաչտոգի գործակցութիւն մը ուրիշ ազդերու հետ, կատարեալ հաւասարութիւն քաղաքական ազատութեան տեսակէտով եւ տնտեսական վերականգնումի կարելիութիւն, ահաւասիկ նորակազմ կառավարութեան ծրագրին գլխաւոր կէտերը որը հրապարակուեցաւ Ռայխսթակի նախագահ Հինդէնպուրկի կողմէ լուծուելէն ետքը։ Ծրագրին մեծ մասը յատկացուած է գերմանիոյ մեծագին կերպով նկարագրութեան։

Ծրագիրը կը պաշտպանէ Ազգ. Միութեան դաշը, որպէսզի կարելի լինի յաղթել «նախընթաց չունեցող հոգեկան եւ նիւթական ազգնապին։»

Մերժելով որեւէ խոստում մ'ընել իրաց ներկայ կացութեան մէջ, դահլիճը կ'ըսէ թէ «ինքը պիտի գործէ և կ'ուզէ դատուիլ իր գործերով»։

Արտաքին-ընկերվարական մաժուլին դիրքը

Պէրլին.— Ռայխսթակի լուծումը գերմանիան կը դնէ ընդդէմ ընարութեանց դիմացը, որոնք պիտի ըլլան թերեւս ամենավրդովելիցը իր պատմութեան մէջ։

Արժատական-ընկերվարական մաժուլը նախարարական յայտարարութիւնը կը նկատէ իբրև «պատերազմի յայտարարութիւն մը բանուորական դասակարգին դէմ»։ (Ռ. Գ.)

Ազգայնական յուսադրութիւններ

Պէրլին.— Ազգայնական չրջանակները նախազգացնել կուտան թէ նախագահ Հինդէնպուրկ աչնան պիտի հրաժարարի ի նպաստ նախկին Քիօնբրինդին (գահաժառանգ)։

Պէրլինեան թերթերը կը հաղորդեն թէ պ. Հիթլէր հաւանած է զիջողութիւն ընել իր ամենաարժատական պահանջներուն ազանց մասին, և թէ անիկա գոհ պիտի մնայ եթէ ընարութիւններէ յետոյ վերակազմեալ դահլիճ մը իր ձեռքը առնէր քանի մը նազիներ միայն, ձգելով զօրավար Շլայխերը իբրեւ իշխող գեկավար։ Այս զիջողութեան փոխարէն, նազիները բացարձակ իշխանութիւն պիտի ունենան եղեր Բրանտիոյ մէջ։ (Ռ. Գ.)

ՏԵՂԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՎԱՐՁԱԿԱԼՆԵՐԸ ՉԵՆ

ՎՃԱՐԵՐ ԻՐԵՆՑ ՎԱՐՁՔԵՐԸ

ՔՕՄԻՔԷԻ ՈՐՈՇՈՒՄԸ

Մեր երեկուան թիւով գրած էինք որ վարձակալներու ժողովքեն որոշած է թելադրել բոլոր վարձակալներուն որ չի վճարեն իրենց վարձքերը, մինչեւ որ կառավարութիւնը նոր օրենք մը չի մտակէ պաշպանելու համար վարձակալներու իրաւունքները։ Կիմանանք որ բոլոր վարձակալները համաձայն գտնուած են այս որոշման եւ սկսած են դադրեցնել իրենց վճարումները կալուածատէրերուն։

Այս որոշումը, մանաւանդ օուկայի մէջ ապրալիր ընդունելութեան արժանացած է։ Ժողովքէն նախագահ Մէքր Ակլ ինֆգիներ սիրով տեսակցած է վարձակալներուն, հաւաճական ակնեն հեռապնդման պարագային։

Երբ կառավարութիւնը անմիջական կարգադրութիւն մը չընէ եւ վարձակալներու իրաւունքներուն պաշպանութիւնը չապահովէ, ամեն օր բազմաթիւ դաշտեր ջեղի պիտի ունենանք եւ դժուարութիւններ պիտի յառաջանան։

Ն. Վ. ՍՈՒՊՂԻ ՊԷՏ ԿԱՑՑԵԼԷ ԲԱՐՁՐ ԳՕՄԻՍԷՐԻՆ

ՀԻՒՍ. ՍԻՒՐԻՈՅ ԵՐԵՍՓՈԽԱՆՆԵՐԸ ԱՆԴԱՐՁ ԿԸ ՄՆԱՆ

Երէկ կէս օրէ առաջ, Դամասկոսի մէջ, Ն. Վսեմութիւն Սուպհի պէյ Գէրհէք, Սիւրիոյ Երեսփոխանական ժողովի Նախագահ, այցելած է Ն. Վ. Բարձր Գօմիսէր Պ. Բօյսօն եւ արժանացած սիրալիր ընդունելութեան, երկար տեսակցութիւն մը ունենալէ վերջ Սուպհի պէյ հրաժեշտ տուած է Բարձր Գօմիսէրին։

Կէս օրէ վերջ, Պ. Բօյսօ փոխադարձ այցելութիւն տուած է Սուպհի պէյ Գէրհէքին պանդոկ Վիքթօրիայի մէջ։

Երէկ երեկոյ, պանդոկ Վիքթօրիայի մէջ հաւաքուած են Հիւսիսային Սիւրիոյ երեսփոխաններ եւ որոշած են անդարձ մնալ եւ պահանջել Սուպհի պէյի ընտրութիւնը Հաճռապետութեան Նախագահութեան համար։

ԼՈՂԱԼ ՍՈՐՎԵՑԷՔ

Առջի օր, Ամեր. Համալսարանի ուսանողներէն երկու հոգի ծով մտած էին լողնալու համար։ Բայց լողալ չի գիտցողնուն համար ինչ մը բացերը երթալէ վերջ օգնութիւն կանչեցին։ Դուրսէն ծուսով օգնութեան փութացին մարդիկ եւ կիսամեռ վիճակի մէջ դուրս հանեցին զանոնք։

ՊԱՆՏՐՕԼԻ ԳԻՆԵՐԸ ՊԻՏԻ ՆՈՒԱԶԻՆ

Տնօրէնները խորհուրդ երեկ ժողով գումարեց, նախագահութեամբ Ն. Վ. Պ. Շարլ Տէպպասի եւ ուսումնասիրեց պաշտօնի խնդիրը։ Երկար խորհրդակցութիւններէ վերջ, ժողովը որոշած է կարեւոր զեղչեր ընել պաշտօնի գիներուն վրայ։ Կը պատրաստուի մասնաւոր հրամանագիր մը, որուն մէջ ճշդուած պիտի ըլլան վերջնական գիները սիկարի տուփերուն վրայ փակցուած պաշտօնագիրներուն։

ՀԱՐՈՒՍՏ ՄՈՒՐԱՑԻԿ ՄԸ

Շաբթի Միխայել անուն մուրացիկ մը, որ Պէյրութի փողոցներուն մէջ կը մուրար եւ վերջին ծայր բօնաւ կ'երեւէր, մեռած է եւ իր հովկն ՀՀ գտնուած է հազար ոսկի։

ԹԻՒՐՔ ՉԷԹԷՆԵՐՈՒ ՆՈՐ ԳԱՐՁԱԿՈՒՄՆԵՐԸ

ԹԻՒՐՔ ՍԱՀՄԱՆԱՊԱՀ ՈՒԺԵՐ ԿԸ ՎԻՐԱՒՈՐԵՆ ՍՊԱՅՄԸ ԵՒ Կ'ՍՊԱՆՆԵՆ ՁԻԱՒՈՐ ՄԸ

Հիւսիսային Սիւրիոյ «Արապլր Ուեադը» գիւղը, Հաճըլարի մօտ Թիւրք չէթեներու կողմէ յարձակում կրած է անցած կիրակի օր, կէս օրին։

Լիթրքան Ֆեվզի հրամանատարութեան տակ գտնուող ձիաւորներու 25րդ գումարտակը երբ կը հետապնդէր աւազակներ, Սիւլիւթի բրխակ սահմանապահ ուժերը կսկսին մավգերի եւ գնդացիրի կրակ տեղացնել անոնց վրայ։ Հաստատուած է որ Թիւրք զինուորները գիտէին Սիւրիական ուժերուն դէմ ըլլալը իրենց յարձակման։

Լիթրքան Ֆեվզի ոսկեզ վիրաւորուեցաւ. իր ձիաւորներէն մէկը սպաննուեցաւ եւ ուրիշ մըն ալ վիրաւորուեցաւ։

ԱՐԳԵԼՔԻ ՄԸ ՎԵՐԱԾՈՒՄԸ

Անցած տարի, Ընդհանուր Ապահովութեան հրահանգով Սիւրիա մուտքը արգիլուած էր Պ. Ցարուխիւն Ծովակիմեանի։

Այժմ կ'իմանանք որ Բարձր Գօմիսէրութիւնը հրահանգ տուած է, Զանկի կառավարիչի միջոցաւ քէ՝ վերցուած է այդ արգելքը եւ Պ. Ցովակիմեան կրնայ եր թեւեկել Սիւրիա։

ՁԱՄԲԷՆ ԱՆՑՆԵԼՈՒ ԱՏԵՆ

Առջի օր, ժամը 11ին, անձանօթ մարդ մը, Վէյկան փողոցին անցնելու ատեն գեթին իճկու եւ որուն գլխէն սկրցաւ արիւն հոսիլ։ Իսկոյն հիւանդանոց փոխադրուեցաւ, սակայն կարելի չեղաւ արթնցնել զայն, մարած վիճակ մը ունէր։ Բժիշկները եկած եւ մանրամասն ննջութիւններ կատարած են եւ յայտնած որ յուսահատ վիճակ մը ունի վիրաւորը։

Անոր գրպանէն կնիք մը գտան, որուն վրայ «Մուհամէտ Տիպ» գրուած էր։

ԲՈՒՆԱԻՈՐ ՊԱՆԻՐ

Մուհամէտ Մահմուտ էլ Սրպաի էֆէնտի Գէլաղիի խանութէն կտոր մը պանիր գրած է եւ կերած։ Քիչ վերջ սկսած է փսխել եւ թունաւորման նեսերը ցուցնել։ Բժշկական ննջութեամբ հասկցուած է որ պանիրէ թունաւորուած է։

Ոսթիկանութիւնը էֆէնտի Գէլաղիի խանութէն գրաւած է երեք սնտուկ պանիր։

ԿԻՆԸ ԾԵՂՈՂ ՄԱՐԴԸ

Անմէն Նէսիմ Զաֆվէ միջոց կը կտուէր իր ընտանիքի անդամներուն հետ եւ յանկարծ իրողութիւն կը պատահէր իր տիկնոջ։ Տիկինը էմինէ անուն Ֆոյր մը ունէր Անմէն միջոց կուգար եւ կը խրատէր իր հոզ ամուսինը։ Բայց տեսնելով որ օգուտ չրնէր, էմինէ Ֆոյրը կը տանի իր տունը։

Անմէն, երբ իմացաւ որ կինը հոգի Ֆոյր մը գացեր է, գնաց հոն եւ էմինէի վրայ թափեց էգազի տուփ։ էմինէն ծանր այրուածքներ ունեցաւ եւ Անմէն փախաւ։

ՆՈՒՐԻ ՓԱՇԱ ՍԱԱՏ ՊԷՅՐՈՒԹԻ ՄԷՋ

Իրագի Վարչապետ Նուրի փաշա Սաատ, ընկերակցութեամբ իր տիկնոջ, Խանմասկոսկի ժամանեց Հաղաֆս եւ հիւր եղաւ Իրագի հիւպատոսին։ Վարչապետը, կըսուի թէ օդափոխութեան համար եկած է Լիբանան։

ԱՆԿԱԽՈՒԹԵԱՆ ՏՕՆԸ ԲՐԻՔՕԼԻԻ ՄԷՋ

Մայիս 28ի անկախութեան տօնը խանդավառ ցոյցերու եւ խրախճանութեանց առիթ մը եղած է Բրիքօլիի մէջ։ Ժողովուրդը սեաւար օարհերով եւ իրենց ամբողջ օրուան պատրաստ ճարնջեճի պատկզներուն մէջ լեցուած էին, տօնելու համար անկախութեան տարեդարձը։ Այս կարգադրութեան կազմակերպիչը եղած է Թաղական խորհուրդը։ Հ.Մ.Ը.Մ.Ի, Օրիորդաց «Ծառայողիմասիրաց»ի եւ ազգային վարժարանի աշակերտներու կողմէ ապահովուած են պատրաստութիւնները ու յայտագիրը։ Օրիորդներ խմբերգներով օուրջպար բռնած են, տրամասնութիւն եւ մեներգներ րած են։ Հ.Մ.Ը.Մ.Ի տր. զարը ճամանակս մասնակցած են երգեհրով եւ տրամասնութիւններով։

Ծաւուր պատճառի խօսած են Պ. Պ. Ա. Տէր Նազարեան, Ե. Տէր Մկրտիչեան եւ Մակարեան։ Վերջինը Լաթաքիոյ Միացեալ վարժարանի աշակերտներուն, մասնաւորապար հրաւիրուած էր խօսելու համար։ Խօսք առած են նաեւ հիւրաբար հոն ներկայ գնդուող բանի մը ազգայիններ եւ բոլորն ալ պանծացուցած են անկախութեան գաղափարը։

Ոչ մէկ անախորժ դէպք պատահած չէ ամբողջ օրուան ընթացքին եւ բազմութիւնը գրուած է շատ գոհ տպաւորութեամբ։

ՊԵՏԱԿԱՆ ԵՐԱԺՇՏԱՆՈՑԻ ՆՈՒԱԳԱՇԱՆԴԵՍԸ ՀԱՆԳԻՍԱՆԱՑ

ՀԱՑ ՕՐԻՈՐԴ ՄԸ ԱՌԱՋԻՆ ԿԸ ՀԱՆԴԻՍԱՆԱՑ

Անցեալ չորեքշաբթի, ժամը 17ին, տեղի ունեցաւ Լիբանանի Պետական Սրա ժողովոնոցի նուագահանդեսը, ի նեղկայութեան երաժշտասէր հասարակութեան մը։

Ծանօթ երաժշտներէ բաղկացած ճնշիչ մարմնի մը առջեւ, ուրթ աշակերտուհիներ, որոնց երեք հայեր, նուագեցին կտորներ Մոցարդէն ու Գէրճովսկիէն։

Ըստ արժանիքի դասուեցան առաջին Որ. Քէհեհեան, երկրորդ Որ. Քարմէն Սապաղա, երրորդ՝ հազիւ 14 տարու գերմանացի օրիորդ մը։

ԴԻՄՈՒՄ ԲԱՐՁՐ ԳՕՄԻՍԷՐՈՒԹԵԱՆ Ի ՆՊԱՍՏ ՏՕՔՔՕՐՆԵՐ ԱՇՔԱՐԻ ԵՒ ՁԸՄԼԱԳԵԱՆԻ

Բժիշկներու եւ դեղագործներու սենեքան Բարձր Գօմիսէրութեան պերասագիր մը ցոյց, պահանջած են Տօքթորներ Աճարի եւ Ձրպլագեանի Տէրումբ։ 300 բժիշկներ եւ դեղագործներու այս դիմումը կը կարծուի որ պիտի չի մերժէ Բ. Գօմիսէր Պ. Բօյսօ, մանաւանդ որ երկու բժիշկներն ալ բիւրմացութեանց գոհեր են եւ կը վայելեն համակրանքն ու վստահութիւնը իրենց պատճառակիցներուն եւ ժողովուրդին։

ՊԱՇՏՕՆԵԱՆԵՐ ԿԸ ՀԱՆՈՒԻՆ

Շոգեկառքի Ընկերութիւնը որոշած է պատճառ հանել 133 պատճառներ տնտեսական պատճառներով։ Տեղական քերթեր խիստ կը բողոքեն այս որոշման դէմ։

ՔԱԲՈՒԻ ՀԱՍՈՅՔՆԵՐԸ

Անցած երեք ամսուան ընթացքին, Պէյրութի Թաքուի պատճառներու հասոյթը եղած է 2418 ս. ոսկի, գոյացած վաճառումներու եւ փոխանցումներու գործոլութիւններէն։ Թրիքօլիի օրջանէն 748, Պէխաճէ 369, Սայդա 324 սուրիական ոսկի։

ԻՆՔՆԱՇԱՐԺԻ ԶԱՐՀՈՒՐԵԼԻ ԱՐԿԱԾ ՄԸ

Առջի օր, Ֆրրրն Շրպէհի մէջ, վարիչ Իպրահիմ Սալիպ իր իճճաւարժը կը դարձնէր Սիւրիան Կաթոլիկ եկեղեցիի տեղին առթիւ։ Երբ դէպի ձախ պտեի դարձնէր, յանկարծ արագընթաց հասաւ թիւ 17 հաճրակառք եւ զարկաւ ուժգնօրէն իճճաւարժին։ Իճճաւարժի վրան բաց էր եւ ճերսը կը գտնուէին չորս համբորդներ։ Այնքան ուժգին եղաւ բախումը որ ճամբորդներն ու վարիչը ննետուեցան դուրս եւ բոլորն ալ ծանրապես վիրաւորուած։

Վիրաւորներ փոխադրուեցան հիւանդանոց յուսահատ վիճակի մէջ։

ՄԵՌԱՒ ԳՏՆՈՒԱԾ

Կառավարութիւնը լուր սպացաւ որ Քէֆէր Քիւտա գիւղին մէջ ճամբու վրա, Մուհամէտ Մահմուտ Հաճիւ մեռած գտնուած է։ Մուհամէտ 20 տարեկան էր եւ մեռնելէն առաջ Շօֆ ընտանիքին հետ կռիւ բռած էր։ Կը տեսնուի որ անոր սպաննիչները եղած են Շօֆ ընտանիքի պատկանող Մուհամէտ եւ Նասիֆ Շօֆ, որոնցմէ առաջինը ձերբակալուած է։

ՍՕՖԱՐԻ ՆՈՐ ՔԱՂԱՔԱՊԵՏԸ

Հաճի Պէյ Մուստաֆա, Զուրի Ընկերութեան Տնօրէնը, Սօֆարի Քաղաքապետ ճանաչուած է։

ՔԵՐԹԻ ԿԱԽԱԿԱՑՈՒՄ

Զանկի հրատարակուող «էլ Սաֆի»քերթը, կառավարութեան պետին հրամանագրով երկու ամսուան կախակայման դատապարտուած է, հակակառավարական հրատարակութիւններ բռած բլլալուն համար։

500,000 ՈՍԿԻ ՇԱՀ

Պէյրութի մէջ, օսար ծխախոտներ մր, ծարքի մասի յաւելման որոշմագրէն ետքը մր որ առաջ, 40,000 քօն ծարար ապսպրած էր։ Այս ապսպրանքը հասած բլլալով, Ծխախոտները կր ծանի 500,000 Ս. Ոսկի։

ԵՐԿՈՒ ՕԴԱՆԱՒԵՐ ԿՈՒԳԱՆ

Անցած ուրբաթ օր, Պէյրութ ժամանեցին երկու ծովային օդանաւեր, որոնք կր պատկանին «ժողովարհ» յածանաւին, որը խարսխած էր մեր ջուրերուն մէջ։

ՍԱԿԱՐԱՆ ՊԱՔՐՈՒԹԻ

8 ՅՈՒՆԻՒՍ 1932

	Ս. Ֆ.
Եգիպտ. բլթադրմ.	476
Անգլիկ. »	465
Տօլար »	126
Թրխական »	59.75
Պաճի Օթթօման	130
Իտալական Լիր 100	645
Ուճական Տրախմի 100	95
Անգլ. ոսկի	605
Ֆրանս. »	481
Օսման. »	550
Առծաթ մեճիտ	26
Երեսի Ֆօնս. Ա. Ֆէ.	430
» » Բ. »	279
» » Գ. »	271

Մեճիտեան եզբարք Բիւ Ֆոս Թէլեֆօն՝ 5-19

կարդացէք եւ Տարածեցէք «ԱԶԴԱԿ»Ը

Պատասխանատու Խմբագիր՝ Գ. Մելիքեան
Հրատարակիչ՝ Վ. Վէնիկեան
Ադրես.— Դամասկոս կեդրոնական փողոց, թիւ 4, տպարանին վերեւը։

ԳՐԱՍԵՐՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ

ՍՏԱՑՈՒԱԾ ՆՈՐ ԵՒ ԸՆՏԻՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

«ՆՈՐ ՕՐ» ԳՐԱՏՈՒՆԷՆ

Ծեղափոխականի Մտքերը, Գ. Միքայէլեան	10 Ֆր.
Խենթ եւ Ջալալէդդին, Բաֆֆի	25
Հ. Հ. Դագումն ու զարգացումը, Ալ. Խաչիսեան	40
Գարնանային, Վ. Շուշանեան	40
Իմ Գիրքը, Ա. Ահարոնեան	20
Թափառաշրջիկները, Ռէնը	15
Վանի Հերոսամարտը, Օճ. Մխիթարեան	20
Խաչագողի Ծիշատակարանը, Բաֆֆի	25
Աղքատին Գատիւը,	25
Ամիրային Աղջիկը, Ս. Սրմաէոխանեան	25
Գէնհուր	30
Քամելիազարդ կինը	18
Դերասանուհին, Լ. Շանթ	8
Միացեալ եւ Անկախ Հայաստան	6
Դարձ, Լ. Շանթ	8
Բրիշկին գրքէն փրցուած էջեր, Ռ. Սեւակ	10
Մեր Գատասխանը Ց. Քաջազնունիի, Ա. Չիլինկիրեան	8
Անուշ, Ց. Թումանեան	5
Խորհուրդներու Մեհեանը, Ց. Օտեան	13
Որդիների Գայքարը Հայրերի Դէմ, Դ. Նժդեհ	10
Թուրքերը եւ Մենք, Նեմեսիս	10
Կարմիր Ժամուց, Ա. Արփիարեան	8
Վոսփորի Գաղտնիքը	30
Թէօֆանօ	25
Ալպօմ (հէքեաներու), Շ. Նարդունի	5
Դէպի երկիր, Է. Ակունեան	15

Դիմել՝ Գրավաճառ Գ. ՀՐԱՆԴ Ց. ԱՊԱՃԵԱՆԻ, B. P. 879 BEYROUTH

ՊԱՆԴՈՒԿ ԼԻԿՔՈՒ

ՁԱՀԼԷ

Հայկական ամենաընտրագոյն սրանդոկը «ԼԻԿՔՈՒ»ին Ձահլէի մէջ, ծաղկաւէտ պարտէզով,

ԽԻՍՏ ՕԴԱՍՈՒՆ ՍԵՆԵԱԿՆԵՐ

ՈՐ ԿԸ ԲԱՂԿԱՆԱՑ 1, 2, 3, 4, ՄԱՀՃԱԿԱԼՆԵՐԷ

1. ՀԱՄԵՂ ՁԱՁ, ՄԱՔՈՒՐ ԵՒ ԱՆԹԵՐԻ ՄՊԱՍԱՐԿՈՒԹԻՒՆ.
2. ԳԻՆԵՐԸ ԽԻՍՏ ՁԱՓԱԻՈՐ.
3. ՏՈՒՆ ՓՈՆՏՈՂՆԵՐՈՒՆ ԱՄԷՆ ԴԻՒՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ.

Տէր եւ Տնօրէն՝ Գ. ԳԱՐՏԻՃԳԱՆԵԱՆ

ՏՕՔԹ. Հ. ԼՈՒՍԻՆԵԱՆ

(ՁԱԼԷՊ)

Նախկին բժիշկ Միջագետքի Զինուորական հիւանդանոցներու եւ մասնագէտ ներքին եւ մանկանց հիւանդութիւններու

առաջ, առաւօտեան, խոճամիս դարմանում:

Հիւանդ կ'ընդունի ամէն օր ժամը 8—12 եւ 2—6 իր դարմանատան մէջ, Հալէպ Նեյալ թաղ. Բրազվայի քովերեքեան հայարան, թիւ 7

Բշ. եւ Ուրբաթ օրեր աղքատաց ծրի

ԳԱԲՐԻԷԼ Թ. ԹԷՐԶԵԱՆ

(ԵԼԵՔՏՐԱԿԱՆ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ)

Հիմնուած 1921 ին Պոլիս-Բեռա

Ինչ գիւտամաչելի պայմաններով կը կատարենք ամեն կարգի էլեկտրական լոյսի գործողութիւններ (Intsallation), ինչպես նաեւ մօթօր եւ ձիամօմներ:

Վաճառատունս կ'ստանձնէ նաեւ բոլոր էլեկտրագործիքներու նորոգութիւնները: Մատակարարն սպասարկութիւն բնակարաններու էլեկտրա-նորոգմանց: Վաճառատուն Philips եւ Lux էլեկտր. լամբերու եւ ամեն տեսակ էլեկտրական պիտոյքներու:

Վճարման դիւրութիւններ.

Հասցէ — Վ. Ուզունեանի գրատան կից Պուրճ. B. P. 491

ՊԱՆԴՈՒԿ ԱՀԱՐՈՆ ՊԻԹԻԱՍ

ՀԻՒՍԻՍԱՅԻՆ ՍԻՒՐԻՈՅ ԼԱՒԱԳՈՅՆ ԱՄԱՌԱՆՈՑՆԵՐԷՆ

ՁԷՊԷԼ ՄՈՒՍԱՑԻ **ՊԻԹԻԱՍ** ԳԻՒՂԻՆ ՄԷՋ

Նորակառոյց եւ գեղեցիկ շէնք. արդիական կերպով կահաւորուած սենեակներ. ընդարձակ սրահ, քաղաքի, եւրոպական եւ ափերվեան կերակուրներ

ԶԱՓԱՒՈՐ ԳԻՆ

ԲԱՑ Է 1932 ՅՈՒԼԻՍ 1ԷՆ ՍԿՍԵԱԼ

Իր անձնական տեսարաններով, առատ ջրերով և առողջարար կլիմայով ծանօթ ՊԻԹԻԱՍ գիւղը այս տարի օժտուած է գիւղացնացութեան համար անհրաժեշտ եղող բոլոր յարմարութիւններով:

Ճամբաները նորոգուած են, գիւղին մէջ հաստատուած է թղթատարական աւենօրեայ սպասարկութիւն ինչպէս նաև թէֆոն և հեռագիր:

Պիթիասը ունենալու նաև իր առօրեական պանգոկը, ուր այցելողները պիտի գտնեն Սիւրիոյ և Լիբանանի լաւագոյն ամառանոցներուն յատուկ բոլոր յարմարութիւնները ու հանգստութիւնները:

Տէր և Տնօրէն ԱՀԱՐՈՆ ԻԶՄԻՐԼԵԱՆ

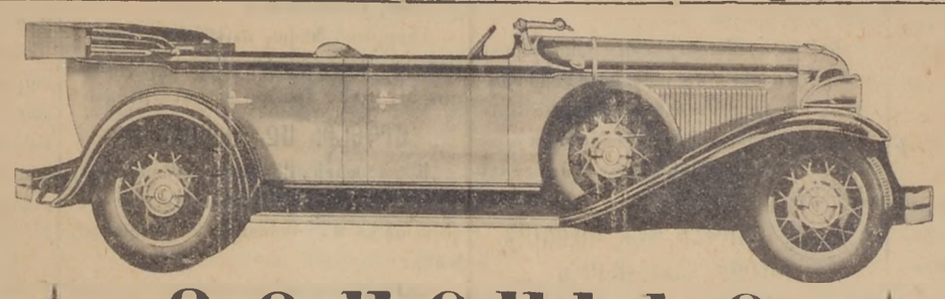

ԳՌԱՅՍԼԵՐ

աշխարհահռչակ իմիճաշարժները որոնք 6-8 սիլինտր ունին,

ԱՄԵՆԱՏՈԿՈՒՆ ԵՒ ԳԵՂԵՑԻԿ ՄԱՐՔԱՆԵՐՆ ԵՆ ՀՐԱՊԱՐԱԿԻ ՎՐԱՑ ԵՒ

ԿԸ ՓՆՏՈՒՒԻՆ ԱՄԵՆՈՒՐԵՔ:

ԳՌԱՑՍԼԵՐ ինքնաշարժերու մասնաւոր յատկութիւններն են՝ ՏՈԿՈՒՆՈՒԹԻՒՆ, ԳԵՂԵՑԿՈՒԹԻՒՆ, ԶԱՓԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՀԱՆԳՍՏԱՒԷՏՈՒԹԻՒՆ, վճարման դիւրութիւններ կը տրուին.

ԳՌԱՑՍԼԵՐ օթօներու բոլոր կտորները պատրաստ կը գտնուին մեր վաճառատուներուն մէջ: Լիբանանի, Սիւրիոյ և Իրագի ընդհանուր ներկայացուցիչն՝

NAAYEM MOTOR IMPORT Co. BEYROUTH B. P. 869, TÉL. 32—29

Հիւս. Սիւրիոյ ներկայացուցիչներ՝ Դ. և Մ. ԱԶԻՐԵԱՆ, B. P. 202, Հալէպ

STANDARD

Սպանդիտները կոշիկներ մինչ ամենաբարձր աստիճանի ոճագիտութեամբ, ամենահարմարաւէտ եւ ամենադիմացկուն են.

ԿԵԴՐՈՆՇՏԵՂԻ՝ ՆԱՃԱՐ ԵՂԲԱՐՑՆԵՐՈՒ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ

ՏՕՔԹ. ԳԷՈՐԳ ԿԷՐԿԷՐԵԱՆ

Վկայեալ Lauréat Խիկիճ Interne եւ այժմ մասնագէտ ՄԱՆԱՆԳԷՏ բժիշ Ծրանցական հիւանդանոցի ԱՉՔԻ, ՔԹԻ, ԿՈԿՈՐԻՒ, ԱԿԱՆՋԻ և ԳԼԽՈՒ հիւանդութիւններու բաժնին:

Հիւանդ կ'ընդունի կէսօրէ վերչ ժամը 2—6

իր գրիճիին մէջ rue de Damas, No. 15

Հիւանդները ուղղակի հիւանդանոց կ'երթնուելուին իր կողմէ տրուած մուտքի բարեով:

Աղքատ հիւանդներու ձրի դարմանուժ, ամէն օր կէսօրէ առաջ ժամը 10—12, հիւանդանոցի դարմանատան մէջ:

ՏՕՔԹ. Գ. ՏԱՎՈՒՏԼԱՐԵԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ՆԵՐՔԻՆ ԵՒ ՎԷՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

Իր դարմանատունը հաստատած է, ՍՄՍՄԻՐ փողոց, Տօքթ. Սօզոմոն տեանի (առամնաբոյժ) դարմանատան կից.

Ընդունելութեան ժամերը՝

կէսօրէ առաջ	ժամը	8—12
» վերջ	»	2—6

Կարի եւ Ձեւագիտութեան Դասընթացք

Տիկին ՄԱՌԻ ԵՐԱՄԵԱՆ

ՎԿԱՑԵԱԼ ԴԻՐՋԱԿՈՒՀԻ

ԲԱՐԻՋԷՆ ԵՒ ՎԱՇԻՆԿԹՕՆԷՆ

Կարի եւ ձեւագիտութեան մասնագիտուհի, Տիկին Մառի Երամեան կը վերադարձած իր արհեստանոցը, Մեծ Սեռայի դիմացը Նո. 78 տան երկրորդ արկը:

Երեք ամսուան միջոցին կը սորվեցնէ ամենավերջին ճոռաձեւութեամբ, կար եւ ձեւագիտութիւն իր բոլոր բարդութիւններով եւ արդիական ւլ-ցոցներով, Droit-fils մեթոտով: Իր աշակերտուհիները կ'օժտեն Բարիզի ազգային Académie Daydou վկայականով:

ՓՍՍՏԱԲԱՆ

ԽՈՍՐՈՎ ԹԻՒԹԻՒՆՃԵԱՆ

(Տօքթ. իրաւագիտութեան)

ԿՍՏԱՆՁՆԷ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԴԱՏԵՐ

Ընկերակցութեամբ հանրածանօթ փաստաբան ՄԷԹՐ ԱԶԻԶ ԷԼ ՀԱՇԷՄԻ

Գրասենեակը բաց է կէսօրէ առաջ 9—12 կէսօրէ վերջ 3—6

Rue Allenby, Immeuble NESSOULI **ՀԵՌԱՀԱՍՅՆ 1—28**

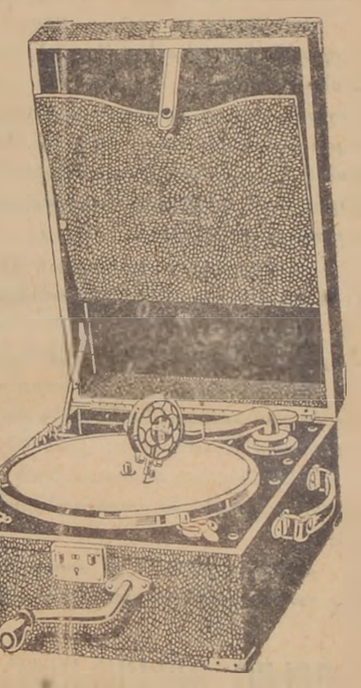

Տոկուն շինուածք վայելուչ տեսք հնչուն եւ քնաւական ձայն Ահա յատկանիշները

ՈՐՈՆՅՄՈՎ ԿԸ ՁԱՏՈՐՈՇՈՒԻՆ

ԱՓՕLLՕ ՓՕՆՕՆԵՐԸ

Հրապարակի վրայ գրեթէ ոչ մի բոլոր մարքանէրու հետ կը մրցին Աբօլլօ փօնօները, Մանաւանդ վերջին նոր մօտէլները, որոնք հասած են արդէն, անգերազանցելի են իրենց տոկունութեամբ, վայելչութեամբ և ժամչելի գիներով:

APOLLO GRAMOPHONE Co. Ltd

(of London)

ԱՓՕLLՕ՝ ՓՕՆՕՆԵՐՈՒ ԹԱՓԱՒՈՐԸ !!!

Կատարեալ համոզում գոյացնելու համար անգամ մը այցելեցէք

MAISON APOLLO, Rue de la Poste, BEYROUTH

Փորպիճ եւ բօճօլ՝ ամէն ձեւի, անվիճելի օրակ եւ առաւելութիւններ դիւրամատչելի գին, վճարումի պիւրութիւնը:

Ընդհ. ներկայացուցիչ՝ Սիւրիոյ, Պաղեստինի, Անդրյորդանանի, Միջագետքի եւ Կիպրոսի.— ԳԱՒՐԳԷՆ ՍԻՆԱՆԵԱՆ

KOURKEN SINANIAN, Boîte Postale 642, BEYROUTH (Syrie)

KLIM

Փոշեկաթիւ առաւելութիւնը

KLIM յաւ կաթ մրցն է: Եթէ ածոր վերայ աւելցնեք 7 | 8 համեմատութեամբ պարզ ջուր, պիտի ստանաք թարմ, առողջարար եւ սերոս կաթ մը որ ունի դաշտային թարմ կաթի մը հարթ, հոսն ու սննդատու արժէքը:

Մանկիկը դիւրութեամբ կը մարսէ Klimը որ *թեթեւ* ու օտս սննդատու կաթ մրցն է:

Ինչ ուրախութիւն ձեր զաւակներուն եւ մանկիկներուն համար:

Միօտ ու ամենուրեք թարմ կաթ կարելի է ունենալ *ՔԼԻՄ* փոշեկաթով:

Klimը կը լուծուի պաղ կամ գաղջ ջուրի մէջ: Պէտք է գայն դնել ջուրին մակերեսը ուզուզ եւ դգալովը խառնել:

SPELL IT BACKWARDS

AZTAG
JOURNAL QUOTIDIEN ARMÉN.
B. P. 587
BEYROUTH, Liban

Directeur - Propriétaire
HAIG BALIAN

ԳԻՆԸ ՓՈՍՏՈՎ
ՍԻՐԻԱ տար. 550, վեցամսեան 300 ՍԻՐ.
ՈՐՏՍՀԱՄԸ. տարի 7, վեցամսեան 4 տոլար

ԱԶԴԱԿ

ՕՐԱԹԵՐԹ
ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԳԻՏԱԿԱՆ

ازتـــاك
جريدة سياسية ادبية اقتصادية

ՈՒՐԲԱԹ ՅՈՒՆԻՍ 1932 — 10 — ՉՈՐՔԷ ՀԱՍՏ 2.50 ՍԻՐ.

Ձ. ՏԱՐԻ | Ամեն առաւոտ պէտք է բերել բերթիս տնօրէնին հասցէին | Տնօրէն — խմբագիր՝ ՀԱՅԿ ՊԱԼԵԱՆ | Չհրատարակուած ձեռագիրները չեն վերադարձուիր | Թիւ 74 (651)

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

ՄՈՍԿՈՒԱ-ԷՆԿԻՒՐԻ-ՀՈՒՎԻՄ

Համաշխարհային պատերազմէն վերջ շատ մեծ փոփոխութիւններու ենթարկուեցան դիւանագիտական միջպետական յարաբերութիւններու ուղղութիւնները։ Առաջ ամենաուշագրաւ դէպք մը կը նկատուէր արտաքին գործոց նախարարի մը ուրիշ երկրի մը մայրաքաղաքը այցելութիւնը և անոր պետական անձնաւորութեանց հետ տեսակցութիւնը։ Առանց կասկածի, նման ուղեւորութիւն մը կը մեկնէր առաջ, Զինակից և Դաշնակից տէրութեանց միջև կնքուած գաղտնի համաձայնութիւնները գոյացած էին արտաքին նախարարներու փոխադարձ այցելութիւններով։

Յետպատերազմեան քաղաքականութեան ամենամեծ փոփոխութիւններէն մէկը միջպետական յարաբերութեանց բոլորովին նոր ուղղի մը մէջ ընթանալն է։ Այժմ ոչ միայն արտաքին նախարարներ և վարչապետներ, այլ թագաւորներ և նախագահներ անգամ ձիարշաւ կը խաղան Եւրոպայի մայրաքաղաքներուն մէջ և մէկէն կը վազեն միւսը։ Դեսպաններու պաշտօնները այլևս գրեթէ անպէտ և աւելորդ դարձած են, գոնէ քաղաքական իմաստով։ Որովհետև ներկայիս ոչ մէկ տէրութիւն իր դեսպանին միջոցաւ այնքան կարևոր քաղաքական համաձայնութիւն մը կը կնքէ։ Եւ ասիկա ոչ թէ կառավարութիւններու իրենց դեսպաններուն վրայ ունեցած անվստահութեան արդիւնք է, այլ առհասարակ տէրութիւններու իրար հանդէպ ունեցած անվստահութեան և կասկածի հետևանք է։ Վարչապետներու ստորագրութիւններուն անգամ ներկայիս նախապատերազմեան շրջանին դեսպաններու ստորագրութեան չափ արժէք չի տրուիր։

Այս յետպատերազմեան շրջանի քաղաքական նորաձևութենէն զուրկ չի մնացին «արդիացած» թուրքիոյ վարիչները։ Մաքսօնալտի և Լավալի դէպի Ուաշինկթըն կատարած ուղեւորութիւններէն վերջ, Քրքական դահլիճի երկու սիւները՝ վարչապետն ու արտաքին նախարարը, իրենց չքախումբով այցելեցին Յունաստանի մայրաքաղաքը և աննախընթաց ցոյցերով և հանդիսութիւններով ընդունուեցան յոյն կառավարութեան կողմէ։ Թիւրք թերթեր օրեր շարունակ արձագանգը եղան այդ փառաւոր ընդունելութեանց և թիւրք և յոյն բարեկամութեան։ Երէկուան ոսկերիչները՝ Վէնիզէլոս և Փէմալ տաք համբոյրները փոխանակեցին և երկու ժողովուրդներու եղբայրութիւնը յայտարարեցին։

Անկէ վերջ, աւելի բազմանդամ չքախումբով մը Մոսկուա այցելեցին թիւրք վարչապետն ու արտաքին նախարարը։ Օրերը շարունակ հացկերոյթներ, խրախճանութիւններ և ճառեր։ Մոռցուեցան անցեալի բոլոր թշնամութիւնները և երկու երկիրներու միջև կնքը. ւեցաւ բարեկամական դաշինք մը, որու զինուորական և քաղաքական տրամադրութիւնները գաղտնի կը պահուին։ Ցնտեսական համաձայնութեամբ մը Մոսկուա թիւրքիոյ տրամադրեց 18 միլիոն Քրքական ոսկինոց վարկ մը՝ մեքենաներ, զինամթերք ևայլն։

Հազիւ վերադարձած Մոսկուայէն, թիւրք վարիչները պատրաստութիւններ սկսան տեսնել Հռովմ երթալու համար։ Եւ մեկնեցան։ Հինգ օր Հռովմի մէջ հացկերոյթներ տրուեցան ի պատիւ մեծ հիւրերուն, ճառեր խօսուեցան, գաղտնի տեսակցութիւններ տեղի ունեցան մէկ կողմէն տիքթաթոր Մուսօլինիի և Ցսմէթի միջև, միւս կողմէն մէն արտաքին նախարարներու միջև։ Այս բոլորին իբր արդիւնք 1928ին Թիւրքիոյ և Իտալիոյ միջև կնքուած բարեկամական դաշինքը հինգ տարուան համար երկարաձգուեցաւ և ի նպաստ Թիւրքիոյ ապահովուեցաւ 32 միլիոն ոսկիի վարկ մը։ Ի հարկէ ոչ կանխիկ դրամ, մէկ երրորդը Թիւրքիոյ պարտքերուն հաշուակցելու, մէկ մասը զարձեալ ապրանքի ձևով տալու և մէկ մասը միայն որպէս կանխիկ դրամ վճարելու։

Մեզի անծանօթ են մանրամասնութիւնները այն սակարկութեանց որոնք տեղի ունեցան Ֆաշիստ Իտալիոյ և Թիւրքիոյ վարիչներուն միջև, յանգելու համար ներկայ համաձայնութեան։ Իտալիա ի՞նչ ստացաւ փոխան այն զոհողութեան, որ ստանձնած է Թիւրքիոյ հանդէպ տնտեսական մարզին մէջ։ Ի հարկէ առանց փոխադարձութեան նման չնորհք մը ընելու ոչ ի վիճակի է Իտալիան և ոչ ալ կ'ուզէ ընել։ Մուսօլինիին համար միայն մէկ նշանաբան գոյութիւն ունի. «Իտալիոյ շահը գերվեր է ամէն բանէ»։ Եթէ հարկ ըլլայ, ֆաշիստ պետը ոտքի տակ կ'առնէ իր ստորագրած դաշնագիրը. որովհետև Իտալիոյ և իտալացիներու շահը կը նկատէ ստորագրութենէն և խոստումէն վեր։ Իտալիոյ տիքթաթորին վարդապետութիւնը այս է եւ ամէն տեղ ան ծանուցած է այս պարագան։ Ոչ միայն Թիւրքիոյ պէս բաղդատաբար աւելի տկար տէրութեան մը հանդէպ, այլ ամենազօրաւոր եւրոպական տէրութիւններու հանդէպ իսկ միևնոյն դիրքը բռնած է Մուսօլինին։

Հետևաբար իտալաթիւրք դաշինքը, որու մասին այնքան լաւատես յայտարարութիւններ սկսած են ընել թիւրք թերթեր, արտակարգ յաջողութեան մը կարելի չէ նկատել, երբ մանաւանդ եւրոպացիներն տէրութիւններէն շատեր հաշտ աչքով չեն դիտեր այդ մերձեցումը։ Մոսկուայի և Յունաստանի մէջ իր գտած ընդունելութիւններէն շատ աւելի ջերմ և «յաջողութիւններէն» գինովցած, Ցսմէթ և Իսիւշի Հռովմ արբշեցին և միևնոյն յաւակնութիւններով վերադարձան անկէ։

Ֆրանսական մամուլը շատ կասկածոտ հրատարակութիւններ կ'ընէ Ցսմէթի վերջին ճամբորդութեանց մասին և կը նկատէ որ թիւրք վարչապետը միջնորդի դեր կը խաղայ Իտալիոյ և Մուսօլինիի միջև։ Որքան ալ այլամերժ և ծայրայեղ ըլլան, Իտալիա և Մոսկուա, կ'երևի համաձայն են Արևելեան Միջերկրականի մասին իրենց ունեցած քաղաքականութեան մէջ։ Եւ ինչ ձևի ալ ըլլայ այդ քաղաքականութիւնը Արևելեան Միջերկրականի նկատմամբ, դէմ է Ֆրանսայի շահերուն եւ կը ձգտի մեկուսացնելու Ֆրանսան։ Իտալիան, Ֆրանսայի ամենամեծ մրցակիցը Միջերկրականի մէջ, տարիներէ ի վեր կը սնուցէ այս տրամադրութիւնները և աշխատանքներ կը թափէ Պալքաններու մէջ, իսկ Մոսկուան, եւրոպական բոլոր տէրութիւնները կը նկատէ իրեն թշնամի։

Մոսկուա—էնկիւրի—Հռովմ ճամբորդութիւնը, Յունաստանի հետ հասկացողութեան գալէ վերջ այս կէտին կը ձգտի։ Արևելեան Միջերկրականի մէջ ստեղծել զօրաւոր օղակ մը, մեկուսացնելու նպատակաւ Ֆրանսան։

Ֆրանսան շատ լաւ գիտէ այս բոլորը և իզուր չէ որ ֆրանսական մամուլը այնքան բուռն կ'արտայայտուի այս օրերը թուրքիոյ հետևած քաղաքականութեան մասին։ Մանչեսթր «Քանդի» հակաթուրք հրատարակութիւնները, պատճառ եղած են թուրք թերթերու կատաղութեան։

Այսպէս, Ռէյմալի Թուրքիան չատ աղուոր միջնորդի դեր մը կը խաղայ ի վնաս Ֆրանսայի և եւրոպայի խաղաղութեան, և ասացածը այդ միջնորդութեան վարձքն է։

Հին ժամանակներէ ի վեր Թուրքիոյ դերն ու դիրքը նոյնը եղած է. զուրկ աւանդին քաղաքականութենէ և հեղինակութենէ, աւելթաններու օրով թէ՛ Իթթիհատի տիրակալութեան շրջանին, Թուրքիան եւրոպական տէրութեանց քաղաքական ձգտումներուն խաղալիք դարձած է և ամէն անգամին ալ աւելիով վճռած իր այդ դերին հետևողութիւն։ Այս անգամ, Ռէյմալի Թուրքիան չատ վճռական խարխափ մը վրայ կոխած է։

Ֆրանսայի հետ խաղ չըլլար։ և ով որ կը փորձէ այդ խաղը, կ'երևի

ՔՐՔԿՆ ԱՊԱՏԱՄԲՈՒԹԻՒՆԸ ՆՈՐ ՓՈՒԼԻ ՄԸ ՄԷՋ

ՄՈՍԿՈՒԱՅԻ ԽԱՂԵՐԸ ԻՐԱԳԻ ՄԷՋ

ԹԻՒՐՔ ԵՒ ՌՈՒՍ ՍՊԱՆԵՐ ԿԸ ՂԵԿԱՎԱՐԵՆ ՔԻՒՐՏԵՐԸ

Բազմաթիւ պաշօնեաներ կաշառուած Մոսկուայէն

.... 2 Յունիս 1932

Շէյխ Պարզանի ապստամբութիւնը ամենածանր փուլի մը մէջ կը գտնուի։ Կռիւները կը շարունակուին և զապտիէի քոլոր ձեռնարկները կը մնան ապարդիւն։ Վերջին անգամ կորսուած անգլիական օդանաւի զարձալ անոնց կողմէ վար առնուած ըլլալը հաստատած է։ 40 օդանաւեր կը չարունակեն ռմբակոծումը, սակայն վերջին սիսթէմ զէնքերով և գնդացիրներով զինուած քիւրտերը առանց կորուստի կը պահեն իրենց դիրքերը և միչտ կ'սպառնան Իրագի սահմաններուն։

Անգլիական հրամանատարութիւնը մասնաւոր հաստատութիւն մը գոյացնելու համար լուր ղրկեց Շէյխ Պարզանին և առաջարկեց ձեռնամուխ պայմաններ։ Շէյխ Ահմէտ սակայն մերժեց հաստատութեան առաջարկը և յայտնեց որ որոշած է կռուիլ մինչեւ վերջ։

Մէկ պարագայ չատ հաստատապէս տեղեկացած է արդէն որ քիւրտ ապստամբներու զեկավարներն են թիւրք և ռուս սպաներ և անոնց գործածած զէնքերն ալ ռուսական և թրքական զէնքեր են։ Ըսմէթի վերջին անգամ Մոսկուա ճամբորդութենէն վերջ որոշուած դաշտրութիւն մըն է այս Անգլիոյ դէմ։ Ու Շէյխ պարզանի ետևէ այնքան խրոխտ և անվախ պատասխանը արդիւնքն է անոր վայելած վստահութեան ռուսերու և թիւրքերու կողմէ։ Անգլիացիները չատ լաւ գիտեն այս բոլորը։ որովհետև թիւրք կառավարութիւնը որ այնքան ծանր ճնշումներ կը բանեցնէր քիւրտերու վրայ և սահմանի վրայ աներևակայելի չարչարանքներու կ'ենթարկէր զանոնք, այժմ բոլորովին անտարբեր մնալ սկսած է։

Պոլշեւիկ Մոսկուայի Իրագի մէջ անգլիական կառավարութեան դէմ պատրաստած դաշտրութիւնները բազմաթեակ են։ Ամիսներէ իվեր կատարուած քննութիւնները երեւան հանած են, որ Մոսկուան չնորհիւ իր գաղտնի լրտեսներուն կուզէր խառնակութիւններ հանել Իրագի մէջ և մեծ գումարներ կը ըսպառէր այդ նպատակի յաջողութեան համար։ Մուսուլի Բէյթրոլի անօրէն Սասպիթ պէյ Ապահիւներ կաշառուած էր Մոսկուայի կողմէ, իրեն հետ ունենալով նաև Իրագի ոստիկանապետը, երեսփոխաններէն ոմանք և կարգ մը բարձրաստիճան պաշտօնեաներ։ Անգլիացիները երեւան հանելէ վերջ այս գայթակղութիւնը, քննութիւնը յանձնած էին Անգլիացի անօրէնի մը։ Այժմ դատի տակ կը գտնուին կաշառակերներն ու լրտեսները և մեծ օրէն պիտի դատուին։ Ինչպէս գրած էինք, երեսփոխան Գաճաճըի առանձնաշնորհումները առնուած են իրմէ։ Հաստատուած է որ այս մարդն ալ մասնակից եղած է ի նպաստ Մոսկուայի աշխատող խմբակցութեան։

Պոլշեւիկները երկու նպատակ կը հետապնդէին. առաջինը՝ ձախողեցնել Մուսուլի քարիւղի ճամբրդ չնորհիւնը, այդ կերպով իրենց արտադրութիւնները արժէքաւորելու, երկրորդ ներքին խառնակութիւններ և ապստամբութիւններ ստեղծել, գժուարութեան մատնելու համար Անգլիան։ Թագաւոր Ն. Վ. Ֆէյսալի դէմ կազմակերպուած ժահափորձը անցած տարի, դարձեալ Մոսկուայի գործն էր։

Մէկ խօսքով, չնորհիւ Մոսկուայի աղտոտ խաղերուն Իրագի ներքին անդորրութիւնը խանգարուած է։ Ֆէյսալ թագաւորի դէմ սկսած դժգոհութիւնները, որոնք վերջերս զօրանալու վրայ են, կը սպառնան Իրագի անկախութեան։ Կառավարական տագնապ մը արդէն հաւանական կը նկատուի։ Շշուկներ չըլլան կըսենն, որոնց համաձայն հրաժարած է արդարութեան նախարար Ձէվալ պէյ։

Ազգերու Դաշնակցութեան մասնակցելու ժամանակի մերձեցումով յարուցուող այս ներքին չփոթութիւնները, կրնան ձնասել Իրագին։

Ն. Վ. Ֆէյսալ թագաւոր չատ խիստ հրահանգներ ուղած է դատական իշխանութեան, ամենածանր պատիժները սահմանելու համար Մոսկուայի կողմէ կաշառուած դաւաճաններուն, որոնցմէ ոմանք, կըսուի թէ, նոյնիսկ կախաղանով պատժուին։

Օրին կը տեղեկագրեմ դատավարութեան արդիւնքը։

ԹՂԹԱԿԻՑ

ԼՈՒՍԱՆՑՔԻ ՎՐԱՑ

ՁՐՈՑՑ ՈՒՍԱՆՈՂԱՑ ՀԵՏ

...

— Մենք այդ վճռականութեամբ պէտք է քննադատութեան խորանին մատեցնենք իւրաքանչիւր նիւթ։

...

— Աֆորիզմ։ Եթէ կը փափաքիք իմ մտածումս իմաստասիրական վարդապետութեան մը կնիքը չի կրեր, ոչ ալ յաւակնութիւնը կեանքի առեղծուածը պարզելու ես ներկայացուած հարցերու կը նայիմ իմ աչտարակէս։ Կրնայ պատահիլ որ ան կառուցուած ըլլայ զարիթափի մը վրայ ուրկէ վար տարածուած հաստատակերը միայն կը գտնէ տեսողութեանս հայելին։ Ու կրնայ պատահիլ նոյնպէս որ ուրիշներ աւելի բարձր կանգնած ըլլան իրենց խորհուրդին ապարանքները ընդունակ դիտելու աւելի լուսաւոր ու բարձր կատարներ։ Ձեմ ժխտեր այս բոլոր կարելիութիւնները։ Ըսի արդէն թէ յարաբերականութեան խնդիր մը կայ որ կը կաւավարէ մեր ճակատագիրը, չենած մեր զգացումներուն վրայ։

...

— Ես ժիամիտ չեմ նոյնիսկ իմ ճակատագիրս լոյսին ու էրկնքութեան դարձուցած ըլլալու չափ անմիտ յաւակնութեամբ։ Աւելին կը թողում խոզերուն։ Իմ դերս երեւոյթները դիտելու եւ մեր կտրած ճամբուն վրայ ապահան կամ լուսաւոր երեւոյթներ մատնանշելու մէջ կը կայանայ։

...

— Կը պատասխանեմ իմ գթայարանքներուս ու արիւնիս խորհուրդէն անցնելով մտածումները որոնք կրնան խոտելի թուիլ ձեզ։ Բայց չէ՞ որ տիպարներու կազմութեան աշխատանքին մէջ անհատականութիւնները կը կատարեն առաջնակարգ դեր, ես ատոր կը հաւատամ ու կը դաւանիմ որ արի այլ հաւեստ, պատրաստուած բայց մաքուր, հանճարեղ այլ զոհարերութեան եւ բարութեան կենդանի տիպարներ են պէտք մեզի արդասաւորելու և խթացնելու համար չարքերը անոնց որ ժողովուրդը կը կազմեն։ Պէտք ունինք անոնց, կրկին կը կրկնեմ, թէ մեր գրականութեան էական նպատակը պիտի բլլայ հականեարու ծնունդին նպաստել։

...

— Ձիշդ է։ Աչխարհը հսկաներու պէտքը ունի յեղաշրջուելու։ Նոր ժարդկութիւնը ծնելու։

...

— Բաֆֆին նոյն իր այդ հսկաներով մեծ է։ Անոր գրականութեան 2/3 կրկնութեան եւ գերբուկներու ծանրութիւնը ունի, բայց և այնպէս ան կը տիրէ սրբաերուն որովհետեւ իր ստեղծած հերոսները կ'առինքնեն մեզ։

...

— Բժանթ՞իկ մը։ Այո՛։ Բայց գրականութեան այս տեսր գաղափարով թաթաղուն էլեր ունի։ Ունի բարձրագոյն տեսլականի մը ցանկութիւնը։ Դարձեալ բժանթիք այդ գրականութիւնն է որ մեզ տուաւ Թշուառներու հերոսին անզուգական Մօնսեճեորը — ան որ իր ոսկիէ աչառնակները գողցող ժան Վալժանը պաշպանեց օրէնքին արիւնարբու մագիլներէն, խարազանելով ու խարանելով խղճմտանքը Քրիստոնէութեան կեղծ սքեմին ներքեւ վամբիրի ու արիւնկզակ Նիւթախանձներու ընտր դասակարգ մը որ կրօնական ծիրանին նետած իր ուսերուն կ'օրհնէ մեր ծնունդը նիւթով, կը կատարէ մեր թաղումը նիւթով, ու կը գնէ արքայութեան մէջ հաւեստ անկիւն մը մեզի համար, միչտ նիւթին զօրութեամբ։ Ա՜հ, սիրելիս, թէ ի՛նչ զուգակիտ ըրած է Հիւկօ Քրիստոսի իրական հեռանորդին ու վեղարակիրին մէջեւ, ոսկեմիդմիկ բերած հոգիներու այս բաղդատութիւնը մեզի, չեմ տարակուսիր ուրեմն, որ Թոլսթոյ 19րդ դարու մեծագոյն ստեղծագործութիւններէն կ'ընդունի այս երկը։

...

— Անձանօթ չեմ։ Ուրիշներ, մաքրակրօն արուեստի կողմնակիցներ, կը քննադատեն հասարակ տեղիքներըևոր մէջ։ Եթէ իրապաշտ ձգտումով մը կը ջանայ խորանալ, վերսկին ընկերային ցաւին զարհուրանքն ու սասկութիւնը մեզ աւելի չօչափելի դարձնելու համար է։

...

— Ամէն ինչ յարաբերականութեան խնդիր մը ըլլալով հանդերձ, խորաթափանց միտքը կը տեսնէ թէ ձգտում մը կայ՝ ժարդուն հոգիին մէջ թագնուած բարոյական ուժերը կեանքի կոչելու։

...

— Սեռային բարոյականութիւնը կապուած է առաջին հերթին կնոջ բնական օրէնքին հետ։ Ընկերութիւնը չի մերժեր անոր իրաւունքները, բայց քնութիւնը երկուքի ցաւերով կը պատժէ բարոյականի չղթաները խորտակող էգը՝ լքուժի ու հոգեկան որոտի մատնելով անոր խղճմտանքը։

...

— Այրը նման է այն չարաճճիին որ դրացիին պատուհանի ծառերուն ճիւղերը խորտակել կ'ուզէ, պատուղին օգտուելու համար, առանց խղճահարելու սակայն թէ վիրաւորուած է ծառը։

...

— Փողոցի չուներուն զուգակշիռ։ Մենք կ'աչխատինք կ'երևի այդ «երջանկի» օրերուն դառնալ։ վերածելով ժարդկային ընկերութիւնը հակայական orgie մը, ուր մեզաւոր մարմինը իր խռնչէնքին արամութիւնը պիտի լար...

...

— Մի մոռնաք որ բարքերու ու կիրքին ռամկացումը պիտի ըլլար ատիկա, որուն հետքերէն կը քալէ անհուն արուեստի մը քրտինքը, և որ սակայն պիտի մեզնէր մեր մէջ հրաչք—մարդու ստղծաւորութեան բոլոր հզօր ճիգերը...

...

— Այդ արուեստը բառերու ուժին ու կախարդութեան կոթնած է։ Բարոյաժեղի ու գաղափարամերժ խորքով՝ և ատրգին մատանութեամբ խելացած՝ ան կը քալէ ժխտումներու և ուրացումներու լպրծուն գետնի մը վրայ։ Միամտօրէն ղայն մեր ժամանակներու «յառաջդիմութեան» ապրանք կ'ընդունինք, բայց անոր ծնունդը այնքան հին է որքան ինքը ժարդը։

...

— Մէկ քանի օրինակ միայն, ու պատահականօրէն, վերցուցէք ԼՈՆԳՈՍԻ ՀՈՎՈՒԱՎԷՊԸ, ՍԱՖՕՆ, ՊՈՎԱԶՈՑԻ ՏԱՍՆՕՐՆԱԿԸ ու կը համոզուինք որ նորութիւնը երևութական է։ Արդի արուեստին բերածը ձևերնկալ կազապարներու ժխտումն է։ Նոր տարազով ու նոր յանգնութիւններով հին ռամկութիւններ տալու կերպ մը, որ տասնըվեցէն մինչև երեսուն տարիքը ժարդերու սիրտը թունդ կը հանէ։ Պէտք չէ մոռնալ որ

ԱՅՑԵԼՈՒԹԻՒՆ ՄԸ ՀԱՄԱՆԱՅԻ ՍԱՆԱԹՈՐԻՈՄԻՆ

Կիրակի առաւօտ մը, Համանա գիւղին կենսարար օդովը կազդուրուած, որոշեցինք այցելել նոյն գիւղի անունով հաստատուած Թոքախտաւորներու Սանաթորիոմը որ կը գտնուի չորս քիլոմէթր հեռու, դէպի լերան վայրէջքը։

Լեռնային անապակ կլիման. գալարագեղ բուրաստանները, այգիներն ու պարտէզները, յորդահոս ջուրերու կարկաչիւնները, սքանչելի տրամադրութիւն մը կուտային մեզի կարծեցնելով թէ խրախճանքի վայր մը կ'երթայինք... Որքան որ քալէինք, այնքան աւելի զօրացած ու աչխոյժ կ'զգայինք ինքզինքնիս ու ցաքելով մացառներու, ժայռերու և փսերու վրայէն, մանկութեան յատուկ զուարթութեամբ մը կը յառաջանայինք դէպի Սանաթորիոմը որ կը պարզուէր այլեւս մեր աչքերուն առջեւ։

Երկնքի պայծառութիւնը, Լիբանանի հմայիչ տեսարանները աւելի գեղեցիկ կը դառնային հեռուէն երեւցող կապուտակ ծովու մէջ ինկող արեգակի ճառագայթներուն ցոլացումովը։

Բնութեան այս դրախտային գեղեցկութիւններուն ծոցը, մշտադալար չոճիներով զարդարուած բլուրի մը գագաթը, կարմիր կղմինդրներով ծածկուած հիւանդանոցին չէնքերը իշխանական պալատի մը երեւոյթը կ'առնէին։

Ճանկարծ, մեզ ու մեր եղանակ մը ճնշեց մեր ականջներուն։ Երբ ընդարձակ փակը հասանք, տեսանք որ հիւանդներ էին անոնք, որ կ'երգէին դաշնակի մը ընկերակցութեամբ և երկիւղածօրէն, կիրակնօրեայ ժամերգութիւնները։ Աւելի մեծ ներչնչում, վեհութիւն և իմաստ կար այս պարզ եղանակին մէջ քան եկեղեցիներուն մէջ երգուող փառաւոր երգեցողութիւնները...

Մուտքի հրաւանը առնելէ յետոյ մենք ելանք աղկանց բաժինը ուր կը գտնուէր մեզի ընկերակցող օրիորդի մը բարեկամուհին։

Հազիւ վեց-եօթը տարեկան դեռատի աղջիկներ տկարակազմ և ժժգոյն անփայլ աչքերով, ժարած նայուածքներով սկսան մեզ դիտել։ Այս փոքրիկներու ամբողջ արտայայտութեանը մէջ նչմարեցի յատակօրէն մանկական սիրուն և գրաւիչ անմեղութիւնը, զոհուած, ով գիտէ, ժարդկային որպիսի ագէտ ու գուժկ դիտակից չարիքներու ...այս փոքրիկները որոնց անբիծ լանջքին տակ անժարելի կրակի կոյտ մը կը վառէր, գուի ու օգնութիւն կը հայցէին մեզմէ, ու զգալով անկարողութիւնը կ'անիծէի այն պահուն ճակատագրի անգթութիւնը։

Անդին, տասնեւհինգ քսան տարեկան երիտասարդ աղջիկներ, երկնցած իրենց անկողիններուն մէջ, լուռ ու մունջ և յուսահատ դիմագծութեամբ մը նոյնպէս մեզ կը դիտեն։ Ասոնց ալ չտերը տակաւ կազդ, դեղնած դէմքեր և խորնկացած աչքեր ունին։ Ինչ կ'ակնկալեն արդեօք այս խեղճ արարածները մեզմէ, ամէնքն ալ իրենց գարնան մէջ խոչտանգուած, ամէնքն ալ իրենց տակաւին իսկական վիճակին մէջ թոռմա՛ծ...աւա՛ղ, հոս ալ անկարող էի այս անհուն թշուառութիւնները մոխիրարել...։

Մարդկային միտքը ու քնազդս անզուսպ դարձած կը հարցնէի ինքնիրեն։ Ընչո՞ւ—ինչո՞ւ կեանքը ծոպուժառած է այս խեղճերուն մէջ։ քանի որ դեռ չապրած դառապարտուած են անոնք։

Գոհ մը յետոյ, ուղղուեցայ առանձինութեան զէպի ազոց քաժինը ուր քսան-քսանհինգ տարեկան երիտասարդներ, նստած իրենց ժահճակալներուն վրայ կէս օրուան ճայր կ'առնէին։

Ինծի ծանօթ երիտասարդի մը ձեռքը բռնելով նստայ քովը վանդակապատ խուցի մը մէջ ուր Հայկպէն եկած ուրիշ հայ երիտասարդ մըն ալ կը խնամուէր։

Երկուքն ալ, մերթ ընդ մերթ հազալով, կը գանգատին թէ կերակուրները երբէք աննգարար չեն և եթէ իրենք դուրէն բերել չտային, անկարելի է, կ'ըսէին, ապրիլ անոնց բերած, որովհետև երրորդ կարգ կը խըտնամուէին։

Երբ խօսակցութիւնները իրենց վրայ դարձաւ, առաջինը ըսաւ «Այս հիւանդութենէն չվարակուած, եթէ գիտնայի թէ այս տեսակ վայրեր կանուր հազարաւորներ օգնութեան և մխիթարութեան պէտք ունին, անմտորէն ծախսած դրամներս, սին հաճոյքներու համար սպառած անհաչիւ գումարներս, կուգայի բաժնելու այս կարօտեալներուն, երբէք չէի երթար ասդ ու անդ, այլ կուգայի միշտ այցելելու այս խեղճերը, այս իսկական դժբաղդները»։

Իսկ երկրորդը՝ աւելի երիտասարդ ու տակաւին չհաչտուած իր ահռելի դըրութեամբը, ցասումով մը աւելցուց ու իսկ ես, ոչ, ըսաւ ան, կարուկօրէն։ Եւ խօսքը ինծի ուղղելով «ինչո՞ւ կուգաք հոս, բարեկամ, եթէ ես ձեր տեղը ըլլայի, այս հիւանդանոցի քովէն անգամ չէի անցներ ուր ամիսէ մը ի վեր միայն կը գտնուիմ և ղղուած, պզգած եմ ես ինձմէ և իմ չուրջիններէն»։ Երիտասարդի խիզախ ու հպարտ արիւնն էր որ այսպէս խօսեցնել կուտար այս վերջինին որուն թոքերուն մէջ դեռ քարմ էր վէրքը և որ իր տառապիցներուն ճչգրիտ ժաչտնութիւնը, հակումներն ու հոգեբանութիւնը կը յայտնէր միաժամանակ, անկեղծօրէն և ողկոյն անիրաւօրէն։

Առաջինը որ աւելի տարիքոտ ու խոհեմ էր պատասխանեց իր ընկերոջը «ապատէ՛, քանի մը ամիս ալ ո՞ւ այն տեղ դուն ալ պիտի զարմանաս այն անհամբերութեամբ որով այցելուի մը գալուն պիտի սպասես այնքան անձկութեամբ։ Ժամուայ մը չափ խօսակցելէ յետոյ հրաժեչտ առի իրենցմէ առողջութիւն մաղթելով։

Վերադարձիս ինծի ընկերակցողներուն այսպէս պատմեցի իմ տպաւորութիւններս «գիտէք թէ ահարկու էր պատկերը որուն բաղդատելով իմ կեանքիս պայմանները մեծապէս երջանիկ զգացի ինքզինքս հակառակ մեզ չրջապատող անձնական ու ազգային բոլոր զրկանքներու և անիրաւութիւններու։ Ի՞նչ Մամլէյնը, ի՞նչ պէտք է բլլայ դրութիւնը այնտեղ հիւանդներէն որոնք ազգին դրամովը պիտի խնամուին, հայ ժողովուրդին աղքատ զաւակներուն նուիրած յուժաներովը պիտի մըխիթարուին...։

Այս խորհրդածութիւնները իմ մէջս գութի ցգացումները արթնցուցին որոնց ազդեցութեան տակ ես որոչեցի միչտ օգնել իմ թշուառ հայրենակիցներուս։ Այն օրէն ի վեր փոքրիկ գումար մը կը յատկացնեմ իմ չահածէս, բարեգործական նպատակներու և «ինչո՞ւները այլևս չեն վրդովեր զիս։

ԱԶՕԵԼՈՒ

ՀԻՄՓՆՈՔԻԶՄԸ ԿԸ ԲՈՒԺԷ ՏԱՐՕՐԻՆԱԿ ՀԻՒԱՆԴ ՄԸ

«The Lancet», Լոնտոնի բժչկական հանդէսը կը նկարագրէ թէ ի՞նչպէս բըժչկուած է աղջիկ մը որ գիրքը կը կարդար գլխիվար, բառերը կը գրէր եռեւէն։ Օրինակ երբ «Լոնտոն» ուզէր գըրել, կը գրէր «Նոտնոլ», և կամ եթէ իրեն տրուէր թիւ մը, ըսենք 507, օրինակելու համար, կ'օրինակէր 705։

Անգամ մը անոր արուեցաւ խաւարքարէ չինուած A. B. C. և պահանջուեցաւ, որ չարէ զանոնք իրենց կարգով Ա-էն մինչև Z. աղջիկը չարեց զանոնք կանոնաւորապէս Ձէն մինչև A. բայց երբ անկէ պահանջուեցաւ, որ չարածը օրինակէ, աղջիկը այս անգամ իր գրերու չարքին կարգը օրինակած է հակառակ կողմէն, և երևան եկած է Ա-էն Ձի սովորական կարգը։

Բժչկական հանդէսը այն բացատրութիւնը կուտայ թէ հոգեկան ցնցուժի մը պատճառով ժամանակի համար խաթփանուած է աղջկան խօսելու կարողութիւնը և խանգարուած է անոր ուղեղի այն կեդրոնը, որ կը կառավարէ ընթերցանութեան եւ գրելու գործողութիւնները։

Այսպիսի խանգարուժին կը արուի կեղծ-հայելիական հիւանդութիւնը անուն։ Հիւանդը չկրնար կարդալ հայելիին մէջ չրջուած նախադասութիւն մը, այլ բառի մը ամենէն առաջին գիրը կը տեսնէ ամենէն վերջը դրուած, և ոչ թէ ամէն մէկ գիր կամ պատկեր ինքն իր վրայ չրջուած։

Բժչկելու համար այս աղջիկը բժիչկները ենթարկած են ՀԶայն հիփնոսացուժի գործողութեան մը եւ թելադրած որ իր արթննալէն ետք ամէն բան պիտի տեսնէ իր բնական կարգով ու դիրքով, եւ պիտի գրէ ու կարդայ սովորական կարգով։

Աղջիկը այս հիփնոսացուժի վիճակէն արթննալէ ետք կատարելապէս բուժուած է իր տարօրինակ հիւանդութենէն։

ՀԵՏԱՔՐՔԻՐ ԼՈՒՐԵՐ

ՈՐՔԱ՞Ն ԿԵՆԴԱՆԻ ՆԱՅ ԹՈՒՐՔԻՈՅ ՄԷՋ

Կառավարութեան վիճակագրական ծառեցութիւնը, երկրին կենդանիներու վերաբերեալ վիճակագրութիւն մը պատրաստած է։ Այս հետաքրքրաշարժ վիճակագրութեան համաձայն ամբողջ Թուրքիոյ մէջ կան 10 միլիոն 148 հազար հոգի։ Ասկէ 10 միլիոն 148 հազար հոգիէն 1929ին Թուրքիոյ մէջ 27 միլիոն 896 հազար կենդանիներ կային։ Այդ հանգուցեալները 1930ին բարձրացած է 2,328,803 հոգի, իսկ անցեալ տարի կենդանիներուն ընդհանուր թիւը հասած է 30,845,346ի։ Ամենէն ծանր կենդանիները ոչխարը եղած է. այսպէս 1929ին 10 միլիոն 148 հազար հոգի էին, իսկ անցեալ տարի այդ թիւը բարձրացած է 11 միլիոն 762 հազարի։

ԳԱՆԿԸ ԿԸ ՔԱԼԷ

Ֆլորենցիայի գերեզմանատան պահապանը ինչ մնաց որ վախճան առնած կտրէր։ Երգելով ու խնդալով կը փարէր փոս մը, ուր մէկ օր առաջ մեռած մէկը պիտի թաղուէր, երբ իր բրիչին առաջին հարուածէն գանկ մը դուրս նետուեցաւ հո դէն։

Ինչ մը զարմացած, փոսապեղը՝ ձեռքն առաւ գանկը եւ իբր նոր Համլէթ՝ պահ մը ձյուրօրէն խորհրդածեց վրան, յետոյ նետեց անկիւնը մը եւ շարունակեց իր աշխատանքը։

Ինչ յետոյ սակայն՝ սարսափով նըկատուեց թէ գանկը կը խլէր։ Նախ չհաւատաց, կարծեց թէ սխալ կը տեսնէ, աչքը սրբեց ու նորէն դիտեց։ Այո՛, կը խլէր գանկը։ Փոսապեղը, այս դիւային հրաշէքին առջեւ փորձեց փախուստ տալ։ Ոեխերը խր կտրեր էին, ուզեց օգնութիւն կանչել, կոկորդէն ձայն չէր ելլեր։

Վերջապես իր օգնականները դիպուածով անցան, ճշմարտեցին անցուդարձը, իրենցմէ մէկը խելք բրաւ ու բրիչի հարուած մը իջեցուց գանկին։ Ու գաղցիքը պարզուեցաւ։ Գանկը ծակ կրեայ մը կար։

ԽԵՆԹԵՐԸ ԱՆԳԼԻՈՅ ՄԷՋ

Անգլիոյ մէջ մեայիծ հիւանդներու վիճակին բարելաւման ազխատող ընկերութիւնը իր տարեկան տեղեկագրին մէջ հետեւեալ տեղեկութիւնները կուտայ.—

Անգլիոյ մէջ մեայիծ պակասութիւններ ունեցողներու մարզումին համար 171 կեդրոններ կան։

55,000 խենթեր դարմանումի ծակ են։

Ասոնցմէ գոս մասի պակասութիւն ունեցող 100 հազար հոգի բնակութեան պէտ ունին. իսկ ուրիշ 200 հազար ալ՝ տեւական օգնութեան։

Անգլիոյ մէջ բնակչութեան հազարէն աւելի հաս 2.17ը մեռով պակաս են, մինչ տարի մը առաջ այս համեմատութիւնը հազարէն 1.81 էր։

Անգլիոյ եւ Կալլէսի երկրին մէջ բուսուցած 144,161 խենթեր կան. անցեալ տարուընկ 1,774 հոգի աւելի։ Ասոնցմէ 85,555ը կիներ են։

Այս 144,161 խենթերուն դարմանումին եւ խնամքին համար աւելի հաս 8 միլիոն սթերլին ծախք կ'ըլլայ։

Անգլիոյ մէջ 436 հոգի (որոնցմէ 52 կիներ) իրենց սեփական սանատնակներ ունին։

Տաճկական կառավարութիւնը բուռն պայքար կը մղէ խաղական լեզուն օտարամուտ բառերէ մաքրելու համար։

ԹՐՔԱԿԱՆ ԱԶԳԱՅՆԱՊԱՇՏՈՒԹԻՒՆ

ԿԱՐԳ Մ՚Ը ԱՐՀԵՍՏՆԵՐ ԿԱՐԳԻԼՈՒԻՒ ՕՏԱՐԱԿԱՆՆԵՐՈՒՆ

Էնկիւրի.— Շարունակելով այն հաղաքականութիւնը որ հետեւեցաւ հանի մը ամիսէ ի վեր ընդունուած օրէնքով մը, որու համաձայն արհեստներու պատկանող զբաղումներէն գլխաւորները վերապահուած են թրքահպատակներուն, խորհրդարանը նար կանոնագիր մը ճարտարակեց որը կը տրամադրէ ապագային թրքական հպատակները միայն պիտի կրնան զբաղիլ սափրիչի, սրճարանի կառավարի, ինճուշարժի վարիչի, նպարավաճառի, երաժեշտի եւ հպարտէներու յատուկ ի պատճառ պարողներու կամ ասոնց նմանող ուրիշ տրհեստներով։ Այսպէսով հազարաւոր օտարահպատակներ զրկուած պիտի ըլլան իրենց գործէն որոնց կարգին բաւական թիւով Բրիտանական հպատակներ, Մալթացիներ մեծ մասամբ։ Յոյները եւ Իտալացիները պիտի վճարուին մանաւանդ։ (Ռ. Գ.)

ԾԱՅՐԱԳՈՅՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ

Թոխիօ.— Վարչապետ Պ. Սայթօ ճեղեց Մանչուրիոյ նկատմամբ ձաբոնի դիրքը, Անիկա յայտարարեց թէ ձաբոնը յարած կը մնայ ազգերու հաւասարութեան սկզբունքին եւ հետեւաբար չբաղձար Մանչուրիոյ կցումը։

Բէյճին.— Լեթքէն Ցանձնաժողովը մեկնեցաւ Մանչուրիայէն։

ՆՈՐ ՓՈԽԱՌՈՒԹԻՒՆ ՄԸ Խ. ՌՈՒՍԻՈՅ ՄԷՋ

Մոսկուա.— Սասիկ բրօքականդ մը կը մղուի հնգամեայ յատակագծի վերջին տարուան համար կնճռելիք փոխառութեան մը ի նպաստ։ Թերթերը կը հաղորդեն թէ փոխառութեան մասնակցելու համար պահանջներ կուգան Խ. Ռուսաստանի բոլոր կողմերէն։

ԵՐԿՐՈՐԴ ՏՐՈՎԱԴԱՆ ԱԼՊԱՆԻՈՅ ՄԷՋ

Շատ քիչ հնախուզական պեզումներ աւելի հետաքրքրական են քան այն որ իտալական խմբի մը կողմէ կը կատարուի Ալպանիոյ Գուրթրինթօ (հնա. ուրց Գուրթրօճում) քաղաքին աւերակներուն մէջ, այն պատճառով որ Գուրթրինթումը անմիջական կերպով կապուած է Տրովադային հետ։

Աւանդութեան մը համաձայն՝ Տրովադայի անկումէն յետոյ՝ վերապրող ժողովուրդները փախան դէպի Ադրիական ափը և այնտեղ հիմնեցին քաղաք մը, որ ամէն բանով կը նմանէր իրենց առաջին քաղաքին։

Այս պատկերը, սակայն, որոշ չափով եղծանուած է հետագայ հոմէական քաղաքակրթութեան պատճառով։ Աւերակներու վերնախաւը հոմէական է, բայց կը յուսացուի յունականին հասնիլ պեզումները աւելի խորացնելով։

Հոմէական չրջանէն գտնուած են գեղարուեստական բարձր արժէք ունեցող արձաններ (ինչպէս երիտասարդ Օգոստոսի գլուխը), քաղաքներ, հանրային չէնքեր, ինչպէս նաև քաղաքին թատրոնը։ Այս չէնքերու հիմերը, ներքնայարկերը առհասարակ յունական են, իսկ վերնայարկերը հոմէական. Թատրոնին մէջ գտնուած են կարգ մը արձաններ, ի միջի այլոց Եսկոլապիոսի չատ գեղեցիկ գլուխը, որուն նախապատիւը կը պատկանի Ֆիդիասի դպրոցին։

ԿԱՐԵՒՈՐ ԳԻՏԵԼԻՔՆԵՐ

⁂ Մոսկուայի ճարտարապետներուն Ասացիով գիւղ բրած է երաժեչտական գործիքի մը, որ կը փոխարինէ ամբողջ երաժեչտախումբ մը։

⁂ 1911ին Փարիզը 80,639 ծիմ ուներ, իսկ այժմ չէնքերու թիւը բարձրացած է 93,750ի, սւելի քան մէկ միլ. բնակարաններով։

⁂ Ճափոնի մէջ դպրոցականներու թիւը կը հասնի 6 միլիոնի։

⁂ Կապիկներու ընդհանուր արշաւանք մը սկսած է Հնդկաստանի մէջ։

⁂ Նիւ Եորքի մէջ ծրդ ամիսն է որ 200,000 ընտանիք նպաստ կը սանուան զանազան բարեգործական հաստատութիւններէ։

⁂ Ծառաթիկայ ճարտարապետներէն Ամերիկեան գաշնակիցներէն, ի հետիւ իրենց պարտէզներուն, պիտի սանայ 270 միլիոն տոլար։

⁂ Իրլանտայի պիւճէն 130 միլ. Ֆր. բաց ունի։

⁂ Տրէյֆիւսի անունին թանգարան կայ Փարիզի մէջ։

⁂ Գերման հանրապետութեան նախագահ Հինճենպուրկ հրատարակած է իր յուշերը, ուր կը խօսի նաեւ իր մասնակցութեան մասին 1870ի Ֆրանճ-Պրուսական պատերազմին։ Հինճենպուրկ, ինչպես յայտնի է, Փարիզը պաշարող (ու եօթն հոն մնացող) գերման զինուորականներէն մէկը եղած է։

⁂ Գուրպօճներու վերջին ճարաւրիններ մօտ ատեճին... համագումար պիտի ունենան Անգլիոյ մէջ։

ՖՈՒԹՊՈԼԻ ՄԵԾ ՄՐՑՈՒՄ

12 ՅՈՒՆԻՍ ԿԻՐԱԿԻ, ԿԷՍՕՐԷ ՎԵՐՋ ԺԱՄԸ 4ԻՆ

Հ. Մ. Ը. Մ.Ի ԽԱՂԱՎԱՅՐԻՆ ՎՐԱՅ (Քրքրը էյ Շրպէէ)

ՏԵՂԻ ՊԻՏԻ ՈՒՆԵՆԱՅ ՖՈՒԹՊՈԼԻ ԵՐԿՈՒ ԿԱՐԵԻՈՐ ՄՐՑՈՒՄՆԵՐ

ԴԱՄԱՍԿՈՍԻ Հ. Մ. Ը. Մ.Ի Ա. ԽՈՒՄԲԸ

ԸՆԴԴԷՄ

Հ. Ո. Մ.Ի ՎԱՀՁ.Գ'Ն ԽՈՒՄԲԻ

ԺԱՄԸ 4ԻՆ

''ԱԶԱՏԱՄԱՐՏ'' ԸՆԴԴԷՄ Հ. Ո. Մ.Ի ''ԱՐԱՄԱԶԴ''Ի

ԺԱՄԸ 2,30 Ի՚Ն

Ջանացէք ներկայ գտնուիլ եւ քաջալերել հայ մարզիկները

«ԱԶԴԱԿ»ի ՊԱՏՄԱԹԱՐԹԸ

ՀԱՆԴԻՊՈՒՄ ՄԸ

(ՆՈՎԵԼԵՏ)

Թարգմ. ԱՆԱՀԻՏ ԶԱՐԻՔԵԱՆ

Ֆլօր յուզուած՝ աւելի սիրեց զինաթափ ու նրբակազմ կինը. ամչցաւ իր ուժէն ու հառակէն։ Ետ ետ քաչուեցաւ։

— Բայց ըսէ՛ք Ռօզի՛ն, կը վախնա՞ք ինձմէ։

— Սէրէն կը վախնամ։ Խաղ մը՝ ուր ժարդ կը կորսնցնէ ամէն անգամ։

— Ձեզի ես խաղ մը պիտի սորվեցնեմ, միչտ պիտի չահիք, վստահ եղէք։

— Ինաղ չեմ ուզեր սորվիլ։ Խաղադրամը հրճուանքէ աւելի արցունք է։

Ոտքի ելաւ ու զայն դիտեց ապչահար։

— Ի՛նչ զարմանալի կին մըն էք դուք։ Ո՛վ պիտի ըսէր ձեզ տեսնելով բեմին վրայ, խաղալուատեն, թէ այնքա՜ն ժոխիր կայ այդ կրակի տակ։ Պատմեցէ՛ք ինծի ձեր կեանքը։ Ո՞վ գիտէ, ի՞նչ տեսակ ժարգոց ձեռքերուն տակ ինկաք, որ այսքա՜ն պատրանաթափ եղած էք, կամ այս բոլորը նազանք չըլլայ։

— Նազա՞նք... ո՛չ երբեք, յարեց նէ անհամբեր, միւսներէն բնաւ տարբերութիւն չունիք, միա՛յն Ռօզին ձյէօռինը կը տեսնէք, բարեկա՛մս, ես յաճախ Ռօզին ձյէօռինը եղած չեմ։ կը յիչեմ Դորթի մօտ, պզտիկ մեծնասէր աղջիկ մը, որ կիրք մը, պաչտում մը միայն ունէր՝ իր մայրը։ Ու այդ մայրը զայն չէր սիրեր... Ուրիշներ կը սիրէր նէ, չա՜ս ուրիչներ, որոնք կը փոխուէին յաճախ և ամէն անգամ որ նոր մէկու մը հաւակէր, առաջուան նոյն ժոլեգնութեամբ և նոյն արցունքներով կը փարէր անոր։ Ցետոյ այդ տգէտ և նախանձոտ աղջիկը տարիներ անցուց իր մօրը քով, որ բնաւ ժամանակ չունէր իրմով զբաղելու։ Ու իրկուն մը, զոր բնաւ պիտի չմոռնամ, սենեակիս մօտ ունեցաւ սոսկալի տեսարան մը. մայրս կը պաղատէր, մարդ մը կը խնդար. յետոյ մեկնեցաւ անիկա. մայրս ինքզինքը կախած էր գիչերը։

— Ռօզի՛ն...

— Սպասեցէ՛ք. Ռօզին չէի կոչուէր այն ատեն, այլ Ռօզա Տօնիոյ։ Երէց քոյր ս'ունէի որ Աժաստիոյ մէջ կ'աչխատէր. նէ եկաւ և մեծցուց զիս։

Այս բոլոր կիրքը զոր ժորմէն կը ժառանգէի Թերևս, և որ բնաւ չէր ուզեր, նոյն այդ կիրքով քոյրս Թօնիան սիրեցի։ Ան ալ կը պաչտէր զիս։ Ու յետոյ ձեր սրտակից սէրը խառնուեցաւ անոր... Հիմա կը տեսնեմ առջևս այն՝ որ քոյրս գողցաւ, Թուխ երիտասարդ մը, ջինջ աչքերով, քիչ մը նման...

«Թօնիան զայն սիրեց... Սակայն երիտասարդը խաբեց զինք... Ծեծե՛ց... Ա՜հ, ի՞նչ յիչատակներ կ'արթննան մէջս... Ցետոյ կարծեմ Ֆրանսա մեկնեցաւ ան։ կարծեցի Թէ քոյրս պիտի ազատուէր քովս մնալով. կրնայինք երջանիկ ապրիլ։ Ունակ ս'ունէինք... և ձիթենիներ...

Անմիջապէս որ ժարդ մը հաճելի երևէր անոր, ինչպէս հեռուէն հնչուն ձայն մը քարայրի մէջ, նա կը լսէր զանազաները իր մօր, աղաղակներն քրոջ, և անգութ պատասխանները իրենց սիրահարներուն։

«Աւելի գէշ, կամ աւելի լաւ, կ'ըսէր նէ... Ամէն անգամ որ սիրելու ախտարութիւնը կ'ուզեմ փորձել, ժայրս և Թօնիան կ'արգիլեն զիս։ Ու այդ իրիկուն ահա, անոր կը Թուէր Թէ բախտը դաւադիր էր, և մահացած ուրուականները իր չուրջ չէին բերեր իրենց մոգական Թոիչքը։

Ռօզին կը դիտէր ժարդը որ կը քչէր պիրկ բազուկներով, աչքերը սևեռած իր առջև, ու կարծր ձեռքերը ճչդաս կին... Այսպէս առաջնորդուելով, կարելի էր Թերևս երջանիկ ըլլալ...

Կրքոտ ձգողութիւն մը չուքին մէջ, զանոնք մէկը միւսին վրայ կը հակէր։ Պատահական ցնցումներով, իրարու կը մաճնային, ու կրթնած կր մնային քով քովի, բաբաս խաչ արած։ Իրենց մէջև կը խորտնար այն տաք լուռ Թիւնը ուր սէրը կը հասունանայ.

Ֆլօր կանգ առաւ գերասանուհիին դրան առջև։

— Ցետոյ Թ՛ողուի՛ն, Ռօզի՛ն։

— Ցետոյ Թ՛ողուի՛ն։

Նէ կ'իջնէր, երբ անիկա բռնեց զայն և իրեն քաչեց։

— Իմ սիրելի սէրս, ըսաւ անոր, կ'ուզէի բան մը խնդրել ձեզմէ Ֆիլիպպինս համար... Բայց չեմ գիտեր ինչո՞ւ աւելի քաղցր և աւելի քնքուչ բան մը ծնաւ մէջս։ Ջեմ համարձակիր աւելին պահանջել Ռօզի՛ն։ Ամէն բան ձեզմէ կը ապասեմ։

(2)

(Շար.)

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԿՈՄՈՒՆԻՍՏ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԵՐԵՎԱՆԻ ՔԱՂԱՔԱՅԻՆ ԿՈՄԻՏԵՏԻ ԵՎ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԿՈՄՈՒՆԻՍՏԱԿԱՆ ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹՅԱՆ ԵՐԵՎԱՆԻ ՔԱՂԱՔԱՅԻՆ ԿՈՄԻՏԵՏԻ ՕՐԳԱՆ

Հրատ. հաս. — Երևան, Ազատության հրապարակ, 1. Հեռ. 390 տպ. 152։ Ստորագրված է տպագրության՝ 24/XII։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ ՈՐՈՇՈՒՄԸ

Հայկական Սովետական Հանրապետության Կառավարության որոշումը Հայաստանի Կոմունիստական (բոլշևիկների) կուսակցության Երևանի քաղաքային կոմիտեի և Հայաստանի Կոմունիստական կուսակցության Երևանի քաղաքային կոմիտեի օրգան «Կոմունիստ» թերթի հրատարակության մասին

Հայկական Սովետական Հանրապետության Կառավարությունը որոշում է.

1. Հայաստանի Կոմունիստական (բոլշևիկների) կուսակցության Երևանի քաղաքային կոմիտեի և Հայաստանի Կոմունիստական կուսակցության Երևանի քաղաքային կոմիտեի օրգան «Կոմունիստ» թերթի հրատարակությունը շարունակել որպես շաբաթաթերթ։

2. — Հանձնարարել Հայաստանի Կոմունիստական կուսակցության Երևանի քաղաքային կոմիտեին և Հայաստանի Կոմունիստական կուսակցության Երևանի քաղաքային կոմիտեին «Կոմունիստ» թերթի խմբագրությունը ապահովել անհրաժեշտ աշխատանքային ուժերով։

3. — Ուսումնասիրել հարցը և ներկայացնել առաջարկություններ «Կոմունիստ» թերթի տպագրության ծախսերը նվազեցնելու մասին։

Հայկական Սովետական Հանրապետության Կառավարության նախագահ Ա. ՄԻԿՈՅԱՆ

Քարտուղար Ա. ՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆՅԱՆ

Երևան, 1932 թ. դեկտեմբերի 9։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ ՈՐՈՇՈՒՄԸ

Հայկական Սովետական Հանրապետության Կառավարության որոշումը Հայաստանի Կոմունիստական (բոլշևիկների) կուսակցության Երևանի քաղաքային կոմիտեի և Հայաստանի Կոմունիստական կուսակցության Երևանի քաղաքային կոմիտեի օրգան «Կոմունիստ» թերթի հրատարակության մասին

Հայկական Սովետական Հանրապետության Կառավարությունը որոշում է.

1. Հայաստանի Կոմունիստական (բոլշևիկների) կուսակցության Երևանի քաղաքային կոմիտեի և Հայաստանի Կոմունիստական կուսակցության Երևանի քաղաքային կոմիտեի օրգան «Կոմունիստ» թերթի հրատարակությունը շարունակել որպես շաբաթաթերթ։

2. — Հանձնարարել Հայաստանի Կոմունիստական կուսակցության Երևանի քաղաքային կոմիտեին և Հայաստանի Կոմունիստական կուսակցության Երևանի քաղաքային կոմիտեին «Կոմունիստ» թերթի խմբագրությունը ապահովել անհրաժեշտ աշխատանքային ուժերով։

3. — Ուսումնասիրել հարցը և ներկայացնել առաջարկություններ «Կոմունիստ» թերթի տպագրության ծախսերը նվազեցնելու մասին։

Հայկական Սովետական Հանրապետության Կառավարության նախագահ Ա. ՄԻԿՈՅԱՆ

Քարտուղար Ա. ՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆՅԱՆ

Երևան, 1932 թ. դեկտեմբերի 9։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՀԱՆՐԱՅԻՆ ՏՆՏԵՍՈՒԹՅԱՆ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹՅԱՆ ՀՐԱՄԱՆԸ

Հայկական Սովետական Հանրապետության հանրային տնտեսության նախարարության հրամանը Հայաստանի Կոմունիստական (բոլշևիկների) կուսակցության Երևանի քաղաքային կոմիտեի և Հայաստանի Կոմունիստական կուսակցության Երևանի քաղաքային կոմիտեի օրգան «Կոմունիստ» թերթի հրատարակության մասին

Հայկական Սովետական Հանրապետության Կառավարության 1932 թ. դեկտեմբերի 9-ի որոշման համաձայն հրամայում եմ.

1. Հայաստանի Կոմունիստական (բոլշևիկների) կուսակցության Երևանի քաղաքային կոմիտեի և Հայաստանի Կոմունիստական կուսակցության Երևանի քաղաքային կոմիտեի օրգան «Կոմունիստ» թերթի հրատարակությունը շարունակել որպես շաբաթաթերթ։

2. — Հանձնարարել Հայաստանի Կոմունիստական կուսակցության Երևանի քաղաքային կոմիտեին և Հայաստանի Կոմունիստական կուսակցության Երևանի քաղաքային կոմիտեին «Կոմունիստ» թերթի խմբագրությունը ապահովել անհրաժեշտ աշխատանքային ուժերով։

3. — Ուսումնասիրել հարցը և ներկայացնել առաջարկություններ «Կոմունիստ» թերթի տպագրության ծախսերը նվազեցնելու մասին։

Հայկական Սովետական Հանրապետության հանրային տնտեսության նախար

ԳՐԱՍԵՐՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ

ՍՏԱՑՈՒԱԾ ՆՈՐ ԵՒ ԸՆՏԻՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

«ՆՈՐ ՕՐ» ԴՐԱՏՈՒՆԷՆ

Ծեղափոխականի Մտքեր, Ռ. Միխայէլեան	10 Ֆր.
Ճենճ եւ Ջալալէդդին, Բաֆֆի	25
Հ. Հ. Շագումն ու զարգացումը, Ալ. Խաթիսեան	40
Գարնանային, Վ. Շուշանեան	40
Իմ Գիրքը, Ա. Աճառոճեան	20
Թափառաշրջիկները, Ռէյ	15
Վանի Հերոսամարտը, Օճ. Մխիթարեան	20
Խաչագողի Ճիշատակարանը, Բաֆֆի	25
Աղքատին Գատիւը,	25
Ամիրային Աղջիկը, Ե. Սրմաճեօխանլեան	25
Գէնհուր	30
Համելիազարդ կինը	18
Դերասանուհին, Լ. Շանթ	8
Միացեալ եւ Անկախ Հայաստան	6
Դարծ, Լ. Շանթ	8
Բքիշկին գրքէն փրցուած էջեր, Ռ. Սեւակ	10
Մեր Գատասխանը Ց. Ռաջազնունիի, Ա. Չիլինկիրեան	8
Անուշ, Ց. Թումանեան	5
Խորհուրդներու Մեհեանը, Ց. Օշական	13
Որդիների Գայքարը Հայրերի Դէմ, Գ. Նժդեհ	10
Թուրքերը եւ Մենք, Նեմեսիս	10
Կարմիր Ժամուց, Ա. Արփիարեան	8
Վոսփորի Գաղտնիքը	30
Թէօֆանօ	25
Ալպօմ (հէքեաններու), Շ. Նարդունի	5
Դէպի երկիր, Է. Ակնունի	15

Դիմել՝ Գրավաճառ Գ. ՀՐԱՆԴ Ց. ԱՊԱՃԵԱՆԻ, B. P. 879 BEYROUTH

ՊԱՆԴՈՒԿ ԼԻՒՔՍ

ՋԱՀԼԷ

Հայկական ամենալաւագոյն պանդոկը «ԼԻՒՔՍ»ին Ջահլէի մէջ, ծաղկաւէտ պարտէզով,

ԽԻՍՏ ՕԳՍՏՈՒՆ ՍԵՆԵԱԿՆԵՐ

ՈՐ ԿԸ ԲԱՂԿԱՆԱՑ 1. 2. 3. 4, ՄԱՀՃԱԿԱԼՆԵՐԸ

1. ՀԱՄԵՂ ՁԱՁ, ՄԱՔՈՒՐ ԵՒ ԱՆԹԵՐԻ ՊՊԱՏԱՐԿՈՒԹԻՒՆ.
2. ԳԻՆԵՐԸ ԽԻՍՏ ՋԱՓԱԻՈՐ.
3. ՏՈՒՆ ՓՆՏՈՂՆԵՐՈՒՆ ԱՄԷՆ ԴԻՒՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ.

Տէր եւ Տնօրէն՝ Գ. ՊՈՐՏԻՋԱՆԵԱՆ

ՏՕՔԹ. Հ. ԼՈՒՍԻՆԵԱՆ

(ՀԱԼԷՊ)

Նախկին բժիշկ Միջագետքի Զինուորական հիւանդանոցներու եւ վտանգաւէտ ներքին եւ վարակից հիւանդութիւններու

առագ, արմատական, խղճամիտ դարմանում:

Հիւանդ կ'ընդունի առկ or ժամը 8—12 եւ 2—6 իր դարմանատան մէջ, Հալէպ Նէյալ թաղ. Վարժարանի բակերէն կայարան, թիւ 7

Հշ. եւ Ուրբաթ օրեր աղքատաց օրի

ԳԱԲՐԻԷԼ Թ. ԹԷՐԶԵԱՆ

(ԵԼԵՔՏՐԱԿԱՆ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ)

Հիմնուած 1921 ին Գոլիս-Բերա

Թէս դիւրամատչելի պայմաններով կը կատարենք ամէն կարգի ելեկտրական լոյսի գեղեցումներ (Intsallation), ինչպէս նաեւ մօթօր եւ ջեներատորներ:

Վաճառատունս կ'ստանձնէ նաեւ բոլոր ելեկտրագործիքներու նորոգութիւնները: Մատչելիր սպասարկութիւն բնակարաններու ելեկտրա-նորոգումից: Վաճառատուն Philips եւ Lux ելեկտր. լամբերու եւ ամէն տեսակ ելեկտրական պիտոյքներու:

Վճարման դիւրութիւններ.

Հասցէ — Վ. Ուզունեանի գրատան կից Գուրե. B. P. 491

ՊԱՆԴՈՒԿ ԱՀԱՐՈՆ ՊԻԹԻԱՍ

ՀԻԻՍԻՍԱՑԻՆ ՍԻՒՐԻՈՅ ԼԱՒԱԳՈՑՆ ԱՄԱՌԱՆՈՑՆԵՐԷՆ

ՁԷՊԷԼ ՄՈՒՍԱՑԻ **ՊԻԹԻԱՍ** ԳԻՒՂԻՆ ՄԷՋ

Նորակառոյց եւ գեղեցիկ շէնք. արդիական կերպով կահաւորուած սենեակներ. լենդարձակ սրահ, քաղնիք, եւրոպական եւ արեւելեան կերակուրներ

ՁԱՓԱԻՈՐ ԳԻՆ

ԲԱՑ Է 1932 ՅՈՒԼԻՍ 1ԷՆ ՍԿՍԵԱԼ

Իր աննման տեսարաններով, առատ ջրերով և առողջարար կլիմայով ծանօթ ՊԻԹԻԱՍ գիւղը այս տարի օժտուած է գիւղագնացութեան համար անհրաժեշտ եղող բոլոր յարմարութիւններով:

Ճամբաները նորոգուած են, գիւղին մէջ հաստատուած է թղթատարական ամենօրեայ սպասարկութիւն ինչպէս նաև թլեֆօն և հեռագիր:

Պիթիասը ունեցաւ նաև իր առաջնակարգ պանդոկը, ուր այցելուները պիտի գտնեն Սիւրիոյ և Լիբանանի յատկոյն ամառանոցներուն յատուկ բոլոր յարմարութիւններն ու հանգստութիւնները:

Տէր և Տնօրէն ԱՀԱՐՈՆ ԻԶՄԻՐԼԵԱՆ

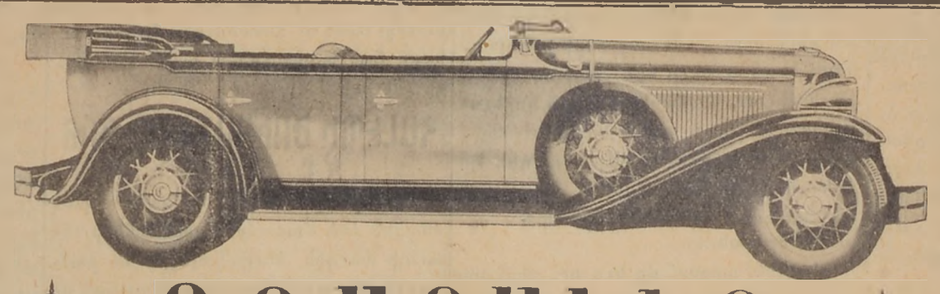

ԳՌԱՅՍԼԵՐ

աշխարհահռչակ ինքնաշարժները որոնք 6-8 սիլինտր ունին,

ԱՄԵՆԱՏՈԿՈՒՆ ԵՒ ԳԵՂԵՑԻԿ ՄԱՐՔԱՆԵՐՆ ԵՆ ՀՐԱՊԱՐԱԿԻ ՎՐԱՑ ԵՒ

ԿԸ ՓՆՏՈՒԻՆ ԱՄԵՆՈՒՐԵՔ:

ԳՌԱՅՍԼԵՐ ինքնաշարժերու մասնաւոր յատկութիւնները են՝ ՏՈԿՈՒՆՈՒԹԻՒՆ, ԳԵՂԵՑԿՈՒԹԻՒՆ, ՁԱՓԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆ եւ ՀԱՆԳՍՏԱՒԷՏՈՒԹԻՒՆ, վճարման դիւրութիւններ կը արուին.

ԳՌԱՅՍԼԵՐ օթօներու բոլոր կտորները պատրաստ կը գտնուին մեր վաճառատուներուն մէջ, Լիբանանի, Սիւրիոյ և Իրագի ընդհանուր ներկայացուցչութիւն՝

NAAYEM MOTOR IMPORT Co. BEYROUTH B. P. 869, TÉL. 32—29

Հիւս. Սիւրիոյ ներկայացուցիչներ՝ Գ. և Մ. ԱԶԻՐԵԱՆ, B. P. 202, *Հալէպ*

STANDARD

ՍԹԱՆԴԱՐԴ կօշիկներ մինչ ամենագոյն, ամենադիմացկուն, ամենահամեմատ եւ ամենագիտնական եւ.

ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ՝ ՆԱՃԱՐ ԵՂԲԱՐՑՆԵՐՈՒԻ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ

ՏՕՔԹ. ԳԵՈՐԳ ԿԷՐԿԷՐԵԱՆ

Վկայեալ Lauréat Ռուխկից Interne եւ այժմ մայոն ԱՆՆԱՊՂՅՏ ըլիս Ֆրանսական հիւանդանոցի ԱՋՔԻ, ՔԹԻ, ԿՈԿՈՐԴԻ, ԱԿԱՆՋԻ և ԳԼՅՈՆ հիւանդութիւններու բաժնին:

Հիւանդ կ'ընդունի կէսօրէ վերչ ժամը 2—6

իր գիտնիին մէջ rue de Damas, No. 15

Հիւանդները ուղղակի հիւանդանոց կ'ընդունուին իր կողմէ տրուած մուտքի բարդով:

Աղքատ հիւանդներու ձրի դարմանուի, ամէն օր կէսօրէ առաջ ժամը 10—12, հիւանդանոցի դարմանատան մէջ:

ՏՕՔԹ. Գ. ՏԱՎՈՒՏԼԱՐԵԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ՆԵՐՔԻՆ ԵՒ ՎԷՆԵՐԼ ԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

Իր դարմանատունը հաստատած է, *ՍՍՈՒՒՐ* վ ոյոց, Տօքթ. Եօզդաեհանի (առամնաբոյժ) դարմանատան կից.

Ընդունելութեան ժամեր՝

կէսօրէ առաջ ժամը 8—12
» վերչ » 2—6

Կարի եւ Ձեւագիտութեան Դասընթացք

Տիկին ՄԱՌԻ ԵՐԱՄԵԱՆ

ՎԿԱՅԵԱԼ ԴԵՐՁԱԿՈՒՀԻ

ԲԱՐԻՁԷՆ ԵՒ ՎԱՇԻՆԿԹՕՆԷՆ

Կարի եւ ձեւագիտութեան մասնագիտուհի, Տիկին Մառի Երամեան կը վերադառնայ իր արհեստանոցը, Մեծ Սէրայի դիմացը Նո. 78 ատն երկրորդ արկը:

Սրեբ ամսուան միջոցին կը սորվեցնէ ամենավերջին ճոռաձեւութեամբ, կար եւ ձեւագիտութիւն իր բոլոր բարդութիւններով եւ արդիական մէթոդներով, Droit-fils մէթոդով: Իր աշակերտուհիները կ'օժտեն Բարիզի աճխարհածանօթ Académie Daydou վկայականով:

ՓՍՍՏԱԲԱՆ

ԽՈՍՐՈՎ ԹԻԹԻՒՆՃԵԱՆ

(Տօքթ. իրաւագիտութեան)

ԿՍՏԱՆՁՆԷ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԴԱՏԵՐ

Ընկերակցութեամբ հանրածանօթ փաստաբան ՄԷՐՈՒԶԻ Էլ ՀԱՇԷՄԻ

Գրասենեակը բաց է կէսօրէ առաջ 9—12 կէսօրէ վերչ 3—6

Rue Allenby, Immeuble NESSOULI ՀԵՌԱՁԱՅՆ 1—28

Տոկուն շինուածք վայելուչ տեսք հնչուն եւ բնական ձայն

Ահա յատկանիշները՝

ՈՐՈՆՅՄՈՎ ԿԸ ՁԱՏՈՐՈՇՈՒԻՆ

ԱՓՕԼԼՕ ՖՕՆՕՆԵՐԸ

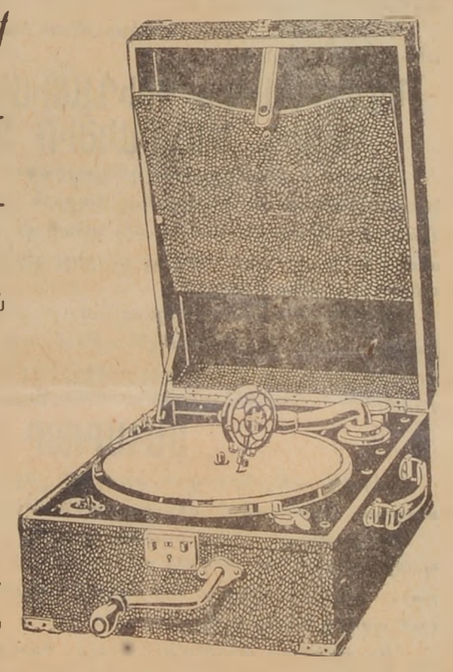

Հրապարակի վրայ գրտնուող բոլոր մարքանեբու հետ կը մրցին Աբոլլօ ֆօնօները: Մանաւանդ վերջին նոր մօտէլները, որոնք հասած են արդէն, անկերազանցելի են իրենց տոկունութեամբ, վայելչութեամբ և ժամչելի գիներով:

APOLLO GRAMOPHONE Co. Ltd

(of London)

ԱՓՕԼԼՕ ՖՕՆՕՆԵՐՈՒ ԹԱՓՈՒՈՐԸ !!!

Կատարեալ համոզում գոյացնելու համար անգամ մը այցելեցէք

MAISON APOLLO, Rue de la Poste, BEYROUTH

Փորոգիչ եւ ծանօթ՝ ամէն ձեւի, անվթեն ըտակ եւ առաւելութիւններ դիւրամատչելի գին, վճարումի դիւրութիւն:

Ընդհ. ներկայացուցիչ՝ Սիւրիոյ, Պաղեստինի, Անգլիոյ տարածանի, Միջագետքի եւ Կիպրոսի.— ԳՈՒՐԳԷՆ ՍԻՆԱՆԵԱՆ

KOURKEN SINANIAN, Boîte Postale 642, BEYROUTH (Syrie)

KLIM

Փոշեկաթին առաւելութիւնը

KLIM յաւ կաթ մըն է: Եթէ ուզուրայ աւելցնեք 7 | 8 համեմատութեամբ պարզ ջուր, պիտի սպանցնէ քարմ, առողջարար եւ սերոս կաթ մը որ ունի դաշտային քարմ կաթի մը համը, հոտը ու սննդատու արժէքը:

Մանկիկը դիւրութեամբ կը մարսէ Klimը որ *խէա՛լ* ու օտս սննդատու կաթ մըն է:

Ինչ ուրախութիւն ձեր զաւակներուն եւ մանկիկներուն համար:

Միտս ու՛ր, ամենուրեք քարմ կաթ կարելի է՞ ունենալ *ԿԼԻՄ* փոշեկաթով:

Klimը կը լուծուի պաղ կամ գաղջ ջուրի մէջ: Պէտք է գայն դնել ջուրին մակերեսո՞ւր զարնելդզալով մը:

SPELL IT BACKWARDS

AZTAG
JOURNAL QUOTIDIEN ARMÉN.
B. P. 587
BEYROUTH, Liban
Directeur - Propriétaire
HAIG BALIAN

ԳԻՆԵՐ
ՍԻՒՐԻՈՅ տար. 550, վեցամսեայ 300 ս.
ՈՐՏՍՀՄՆ. տրկ. 7, վեցամսեայ 4 տոլար

ԱԶԴԱԿ

ՕՐԱԹԵՐԹ
ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԳԻՏԱԿԱՆ

ازتاك
جريدة سياسية ادبية اقتصادية

ՇԱԲԱԹ ՅՈՒՆԻՍ 11 1932
ՁԵՌՔԷ ՀԱՍՏ 2.50 Ս.Դ.

Զ. ՏԱՐԻ | Ամեն առաւոտ պէտք է բնել բերթիս «Ցօրէնքին հասցէին» | Տնօրէն — Խմբագիր՝ ՀԱՅԿ ՊԱԼԵԱՆ | Չհրատարակուած ձեռագիրները չեն վերադարձուիր | Թիւ 75 (652)

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

ՄՏԱՒՈՐԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔ

Գաղութներ չատ ունինք, ցրուած բազմաթիւ ժողովուրդներու և երկիրներու մէջ, Ոմանք բարգաւաճ, արտաքնապէս եռուն կեանքով, բայց ներքնապէս փտտած ու մահաւէրձ։ Հեռուէն լսուող զանգակի մը անուշ ձայնին նման, կը խաբեն անոնք յաճախ, բայց ուշադիր քննութիւն մը երեան պիտի բերէր առողջ արտաքինի մը տակ պատրսպարուած թոքախտաւորը։

Գաղութներ ալ ունինք, որոնք երևոյթապէս չլացնող չեն, մեծ գործերու և հարցերու շուրջ թմբուկ չունին, աճապարար անուններ հրապարակը չեն ալմկեր, կեանքը համեստ է այնտեղ, գործիչները անաղմուկ և սրտերը հաւատքով և յոյզով լեցուն։

Այս տարբերութիւնը չենք տարուիր մենք խորունկ վերլուծման ենթարկելու։ Լաւ է գոհանալ միջավայրի և պայմաններու կապելով բացատրութիւնը։

Այնտեղ ուր հնարաւոր է եղած պահել հայու իսկական չունչն ու հոգին, այնտեղ ցեղը ամէն երաշխիք ունի իր գոյութիւնը յարատև դարձնելու համար։

Այս վերջին մարզին մէջ կ'ինայ մեր գաղութը, իր հարիւր յիսուն հազարի հասնող ստուար թիւով, կը նշանակէ Հայաստանի ու իր ժառանգ երկիրներէն յետոյ երկրորդ կեդրոնը, ուր առաքինի ցեղ մը ճիգ կընէ իր դարաւոր երազներով ապրելու։

Ուրիշ գաղութներու նման այս գաղութը չունի տնտեսական ազդակներ։ Նիւթապէս բարգաւաճելու միջոցներ դժուար է պատկերացնել, հանգիստ հաց մը՝ առնելագոյն պահանջ ժ'ընէ արդէն այս միջավայրին համար։ Զկան նաև հայ ունեորներ։ Ժողովուրդի առօրեան զանգուածօրէն մէկ կաղապարի վրայ է չափուած։

Կը կարծենք որ տուեալներ են ասոնք որ յոյսեր կուտան ուժեղացնելու այս գաղութին հոգեկան ապրումները։ Մեր վիճակին մէջ գտնուող ժողովուրդի մը համար հոգեկան հարստութիւնը աւելի կարևոր է քան նիւթականը, մանաւանդ որ պատմութիւնը մեր կեանքին մէջ բացառական փաստեր է արձանագրած ունեցող հայուն համար, Լաւ կ'ուզենք որ կը հարստանք առատօրէն պահելու սէր ու ջանք մեր հոգեկան կորովը։

Եւ այս ճակատագրական աշխատանքին համար՝ ինչպէս միշտ նոյնը եւ ներկայիս վճռական դեր ունի կատարելիք մեր մտաւորականութիւնը։

Գիտակից, լայնախոհ, խորապէս հայրենասէր և գաղափարական մտաւորականութիւն մը, որը իր կորով, խօսքով ու կեանքով օրինակ դառնար ցեղին հալածական կեանքին համար։

Պետութիւն չենք, եւ իւրաքանչիւր գաղութ ինքը պիտի մտածէ իր կարիքներուն մասին։ Բնաւ արհամարելի չեն Սուրիահայ մտաւորական ուժերը։ Ճիշդ է որ աղմուկ չկայ, ու մենք իսկ կը սիրենք թերագնահատել մեզ։ Մարգարէները դրացի գաւառներու մէջ աւելի՛ պատուի են, և հեռուի սուրբը միշտ զօրաւոր։ Սակայն միշտ տարբերութիւնը, տեղական և ծոցէ դուրս եկած սպասարկուներ։ ը որ անմահացուցած է, ու կապած ժողովրդական երախտագէտ աւանդութիւններուն։

Այս ինքնավստահ չնչառը եթէ իւրացուի մեր գաղութի փոքրաթիւ մտաւորականութեան կողմէ, պիտի մղէ զայն աւելի լաւագոյն օգտագործելու իր ուժերը, թէ իր իսկ օգտին և թէ ժողովուրդին համար։

Անհատը որքան որ ալ ուժեղ, այնուամենայնիւ միշտ կը կաղայ մէկ կողմի վրայ։ Գործակցութիւնն ու հաւաքական ճիգն է որ զայն կը ժամանցնէ կատարելութեան, ինքը կեանքը պայմանաւորուած է ուժերու լարումով։ Որքան ալ համեստ, դարձեալ մէկտեղումը որոնումներու պիտի տանէր մեր շրջանի մտաւորականութիւնը։

Առաջին առթիւ կարելի եր գրականութեան շուրջ համախմբուիլ։ Որոշուած երեկոյ մը շաբաթուան մէջ, տաք ու անկեզծ մթնոլորտի մը մէջ մտքերու փոխանակութիւն՝ գրական հարցերու շուրջ։ Անփոխարինելի գոհացումներու և չօշափելի օգուտներու պիտի տանէր մեզ։

Հատուածականութիւնն ու անիմաստ քէներն անգամ պիտի հալէին այսպիսի ձեռնարկի մը մէջ։ Շփումը պիտի գգացնէր շատ մը անհամակրութիւններու անհիմնականութիւնը։

Մենք կը հաւատանք որ այս մտածումն ալ կը գառնայ ձեռնարկ մեր մէջ։ Սակայն որքան շուտ այնքան լաւ։ Եւ որքան անկեզծ ու խոնարհ այնքան ճշմարիտ ու արգասաբեր։ Մտաւորական ուժերու համախմբում. մեր արտաքնապէս տգեղ, սակայն կարելիութիւններով հզօր գաղութին մէջ։

Պայման է անշուշտ գաղափարական չունչն ու երիտասարդական թափը։ Ոչ սակայն մակերես ու պչրանք, ոչ ալ ուժասունական քաւաքարկ

«ԹՈՒԽ ՈՒ ՄՌԱՅԼ ՄԱՐԴԸ»

Գրեց՝ Ա. ԱՀԱՐՈՆԵԱՆ

Օտար ափերի մէջ հեռուից հեռու՝ դիտե՞լէք երբեք այն թխադէմ թախծոտ կերպարանքով մարդը, որ մեզ կուսացած ու խոնարհ մի քան ունի իր շարժ ու ձևի մէջ, և թէև բազմութեան հետ է, բայց մի մութ անտեսանելի անջրպետով զատուած է իր չրջապատից հակառակ, որ իր տարազն ու ձևերը նոյնն են ամէնքին։

Այսպէս է հայը։ Շոգեկառքերի, թէ արտաքինների մէջ, նաւերի վրայ ճամբորդելիս, թէ մեծ քաղաքների պողոտաներ ու հրապարակներով անցնելիս՝ նա միշտ նոյնն է, ամբոխների անդադրում մեծնալ, անօրինակ ճրագնաւոր, որ ասես ինքն էլ չգիտէ, ի՞նչ է իր ուզածը, ի՞նչ է իր պրպտածը։

Թուխ ու մռայլ մարդ, որ թաւ յօնքեր ունի և լայնանիստ, խոհական ճակատ, սևորակ արտում խորունկ աչքեր, ուր առօրեայ հացի, ցաւի հոգսից դուրս, չգիտես ինչ մի հեռաւոր խռովք թէ անհանգստութիւն տարտամօրէն իշխում է իր հայեացքին։ Ոտքերը հաստատուն են՝ բայց նա երբեք չի չտապում, բազուկները զօր են, բայց միշտ դանդաղոտ, ձայնը անուշ է՝ սրտալի, բայց չգիտես ի՛նչ մի վհատ չեչտ ունի, որ մատնում է մի ծածուկ վէրք, մի կիզիչ կսկիծ, թող նա լինի բարեկեցիկ թէ կարօտ մէկը, հաստատուն վիճակի ու գործի տէր, թէ աստանդական, թափառիկ, հայր մութ ցաւի մարդն է։

Ամէն տեղ, ուր և լինի նա հայրենիքում, թէ պանդխտութեան մէջ, մեծ րիս ծննդավայրում թէ՛ օտար հորիզոններում՝ հայը իր ամբողջ կերպարանքով մի ծանր ու ճնշող մտածումն է, մի գաղտրող երազ, մի չարտասանուած խօսք, չկատարուած ուխտ, վիրաւոր ու փչրուած իղձ։

Նկատա՞ծ էք, որ հայը յաւիտենական գժգոհն է ամէն կողմ, և ամէն բանից։

Եւ այդ խորհրդաւոր մարդը օտարի առջև, իր կեցուածքով և խօսուածքով միշտ վարանոտ է, կասկածամիտ ու ըզգուշաւոր, աշխարհում երբեք արգարութիւն ու չիտակութիւն տեսա՞ւ երբեք ... Դիմացինին, մանաւանդ եւրոպացուն իրեն հաւասար նկատելու համարձակութեան անմիտ պակասը նրան դարձնում է վեհերոտ, յաճախ ստորադաս, մանաւանդ թէ այդ օտարին բերմամբ գոհակութեամբ արևելքի բարբարոսութիւնը կապում է անխախտ արևելեան բոլոր ցեղերին, և ով չյուսահատիլն նաև Հայաստանին։

Հայ մարդը խեղճ է օտարութեան մէջ վաճռի ինքզինքը չի ճանչնում, իր անհատական ու ցեղային առաքինութիւնների ոչ գիտակցութիւնն ունի և ոչ հրապարտութիւնը։

Հայ ժողովուրդը գանգուածօրէն իր հեռաւոր ու մօտաւոր անցեալը չգիտէ։ Վաղուց հետէ օտարի լծի տակ ու թշնամու կամքով իր բախտը վարած, նա իր հայրենիքը անփառունակ գիտէ, և իր գոյութիւնը առանց բարոյական յենարանի գեղեցկութիւններու։

Իր երէկը աղէտաւոր, վաղը՝ անըստոյգ, աշխարհը անագորոյն, և զրկանք, վիրաւորանք ու հալածանք ամէն կողմից։ Նա կասկածում ու վախենում է ամէն անծանօթից. վախենում է իր բախտից, և ինչ որ ամենից ցաւալին է, վերջ ի վերջոյ ամաչում է իր ծագումից։

Հայրենիքի անծայր թշուառութիւնը դարձել է նրա ուսերը ճնշող ծանր բեռ, փոխանակ աշխար ընդվզումի, վասնզի՞ն չգիտէ՝ ո՞վ է ինքը, ո՞րտեղից եկաւ, ինչո՞ւ եկաւ և ո՞ւր է գնում։ Նա չգիտէ, որ աշխարհում չկայ մի ազգ, մեծ թէ փոքր, որից նա վար լինի քաղաքակրթական, բարոյական, իմացական կարողութիւններով։ Չգիտէ որ, չատ չատերն են իրեն պարտ, բոլոր նրանք, որոնք իր արիւնը տմարդօրէն չահագործել են, յետոյ ուռնահարել են իր իրաւունքները և այսօր իսկ դաւում, ուրանում են իր հայրենիքի գոյութիւնը։ Հայը չգիտէ, որ նա գաղափար չէ եւ իրաւաբէր, բայց երեւելի թշուառ ազերարկու, գեռնաքարշ, արհամարհած մի պարիա։ Խեղճ է հայը օտարութեան մէջ, վասնզի ողբերն են օրօրել իր հոգին, և սարկութեան կսկիծը քանդր բաղեղի պէս պարուրել է նրա բարոյական աշխարհը։

Իր պատմութիւնը չգիտէ և արդէն այն գրուած էլ չէ. բերնէ բերան ուսած լսածները, անգիր աւանդութիւնները ողջ հեմեմուած են ցաւով ու սարսափով։

Իսկ երբ գոգուի առանց երբէք վեր բացուելու,
Ջորս հակընդդէմ տարերքն եկած իրարու քով,
Հազիւ հինգ օր կարող ըլլան ապրիլ սիրով։

Եթէ մին՝ ատ չորսէն յաղթող ելնէ միւսներուն,
Այն ժամանակ վա՛յ այդ կեանքի քանկ օրերուն։

Կատարեալ եւ խելօք մարդը, անտարակոյս,
Այս անցաւոր կեանքին վրայ չի դներ յոյս։

«Սա՛տ»ի խօսքը հոգւոյ ականջով լսէ,
Մարդ եղի՛ր ու քալէ ահա՛ ճամբան աս է։

Թրգ. Մ. Գ. ՋԱՏԸՐՃԵԱՆ ՇԷՔԻ ՍԱ՛ՏԻ ՇԻՐԱԶԻ

Պէյրութ, 28 Մայիս 1932

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ ԲԱՆԱՍՏԵՂԾ ՀԵՂԻՆԱԿԻՆ ՆԿԱՏՄԱՄԲ

Մուչէրիֆ Էմ՛ին Սա՛տի որ Սա՛տի Շիւրազի յորդորմունով հանրածանօթ եղած է դարերէ ի վեր, պարսիկներու ամենամեծ ու ճարտասան բանաստեղծը կը նկատուի։ Մինդաւայրն է Շիրազ և ապրած է հարիւր տարիէ աւելի. (Գ. Ք. 1184—1291)։

Անոր Վարդանոց «Կիւլիսթան» անուն իմաստասիրական—բանաստեղծական գիրքը որմէ թարգմանել փորձեցինք վերոգրեալ ոտանաւորները, պարսիկներուն Տէլէմաքն է և գանձարանը՝ իրենց հին և թերևս արդի բարձր գրականութեան։

Կիւլիսթան եւրոպական 3—4 լեզուներու թարգմանուած է և դեռ կ՛ապրի ժա՛մ 660 տարիներէ ի վեր։

**** Ի՛նչ խորհրդաւոր և հիանալի իրողութիւն. մեծ տաղանդով յօրինուած գեղեցիկ բանասիրութիւն մը ինչպէս ծանօթ է, աւելի դարեր կ՛ապրի քան միւս ճիւղերը ժամի մշակոյթին։ Արդեօք անիկա «բանջի՛ն» այն է՝ միտքին ու սրտին միանգամայն վերաբերած ըլլա՛լուն համար է...։*

Մ. Գ. ՋԱՏԸՐ.

«ՄԱՐԻՈՂ ՃՐԱԳՆԵՐ»ՈՒ ԵՒ «ԱԴԱՄ ԵՒԱՅԻ» ԽԱՂԱՐԿՈՒԹԻՒՆԸ

Վերջացող թատերական սեզոնի երբորդ ներկայացումը եղաւ «Մարւող Ճրագներ»— ողբերգութեան և Ադամ Եւա օփերէթի բեմադրութիւնը, կազմակերպուած դերասան պր. Արովեանի և Ասիա Կոստանեանի կողմէ, Քրիստափորի սրահին մէջ։ Սրահի չքեղութիւնն ու յարմարութիւնները, բեմի բաւարար յարդարումը և բուռն բազմութեան մը ներկայութիւնը յարմար մթնոլորտ մը ստեղծած էին զոյգ դերասաններու համար, ցուցնելու իրենց չնորհքը և խաղարկութիւնը, որուն ուժ կուտային նաև ընտրուած կտորներու իրենց տեսակին մէջ, խաղալու յարմարութիւնները։

«Մարւող Ճրագներ»ը յայտնուած մէկ գործն է Ազէքսանդր Աբէլեանի, եղբայրը դերասան Աբէլեանի։ Նիւթը առնուած է Բագասի աչխատասիրական իրական կեանքէն, և ճիշդ այդ պատճառով ալ հետաքրքիր է, յուզիչ, կենդանի եւ գործողութիւններով լեցուն։

Բանւորական ընտանիք մըն է, որուն հայրը գործելէ դադրած ծերունի վարպետ մըն է իր կնոջով պարկեչտ, աստուածավախ, նախանձախնդիր իր ընտանիքի պատուին, ունի երկու տղաներ, որոնց մէկ մին ծխախոտի գործարանը աչխատաւոր է եւ տան միակ նեցուկը եւ որ թոքախտէ կը տառապի, տառապելով նաեւ իր մահուան ու ընտանիքի անօթի մնալու երկընդրանքով, իսկ միւս տղան կինոտէարի թիփ մըն է, որ արդէն աղքատ տան վրայ բեռ մըն է նիհիլիսթ եւ բարոյայէաս իր գոյթակտութիւններով, զողութիւն, խաղ, գինովութիւն, չարունակ յուզման մէջ կը պահէ տունը։ Ծերունի վարպետը ունի նաեւ երիտասարդ աղջիկ մը, որ զոհ կը դառնայ դրացի հարուստ երիտասարդի մը կիրքերուն եւ կը մընայ անպատուած։ Տան նեցուկը եղող տղուն մահու կենաց տառապանքներու, եւ ընտանիքի հանգիստին ու գոյութեան համար չարիք դարձած եղբօր դատնութեան վրայ կը հրապարակուի նաև աղջկայ անպատուած բլլալու գաղտնիքը որ կը կազմէ ազէտի բարձրագոյն կէտը։ Տան իւրաքանչիւր անդամը իր խառնուածքին համաձայն կը ցնցուի այս իրողութենէն։ Իսկ անառակ տղուն մէջ կը խօսի նահապետական ընտանիքի պատիւը եւ կ՛սպաննէ հարուստ երիտասարդը։

Ծառօրինակ գիրք մը հանեց գրադարանէն, ֆրանսերէն գիրք մը։ Զինաստան հրատարակուած, ո՛չ միայն եւրոպական ճաշակով կազմուած, այլ տպուած երկայն կրկնածալ թերթերու վրայ և երկու Քափրէնիէ տախտակներու միջեւ ամրմուած։ Բացաւ զայն և հոտոտեց։ Մշտահոտ, պղպեղուած, և թեթեւօրէն արբեցնող հոտ մը դուրս կ՛ելլէր անկէ։

Ռոզին՝ քիթը ժամեցնելով հոտաւէտ տախտակներուն՝ խորունկ չնչեց։

— Եթէ իրապէս ասիկա այս է, բսաւ նէ, կ՛կորզը քիչ մը սեղմած, ինծի անհաճոյ պիտի չթուէր...

Ֆլօշ նոտաած էր անոր եռանդ, զայն քաչեց և դարձեալ չրթները դրաւ անոր ծոծրակին։ Նէ թողուց որ չարունակէ այսպէս...։ Այնքա՜ն հաճելի կը թուէր իրեն...։ Ինչ՝ առաջին անդրիպում դասով ստեղծուած էր անոնց միջև։ Ռոզին կը սիրէր անոր խօսիլը լսել, խօսիլը դիտել, և զայն միշտ իրեն ժամ զգալ...։

Ռոզին անգամ մը փորձեց խուսափիլ այս գլխու պրոյեկտէն։ Թուլացող թեւերը երկարեց, վեր վերցուց գլուխը, որ արդէն դարձած էր համբոյրին։ Ոտքի ելաւ, գլանիկ մը առաւ, Ֆլօշ ժպտելով կը թողուր որ ուզածը ընէր նէ. եկաւ ուրիշ վառուած գլանիկ մ՛ալ դրաւ անոր բերնին, ու նորէն նոտեցաւ անոր քով։

— Օր ժը, ըսաւ Ռոզին ժպտելով, ձեզի պիտի կասկեմ իմ ժորթս, որպէս զի ատոր նման հոտաւէտ գիրք մը կազմեմ։

— Բայց գիտէ՛ք, ըսաւ Ֆլօշ, ասկաւին ուրիշ չատ գիրքեր ունիմ կազմուած. սպասեցէք վայրկեան մը։

Շուռտով ելաւ աթոռակի մը վրայ, ու իր գրադարանին բարձր մէկ դարակէն դուրս քաչեց գիրք մը և բերաւ անոր քով։

Փայլուն, բարակ ու լոյծ մորթ մը կը ծածկեր զայն, ողորկ բիծերով նիչուած, որուն վրայ արեւը կը խաղար փայլեցնելով թեթեւ աղուամազ մը, զոր խաղ սխորդր ձգած էր։ Երիտասարդ կինը վարանոտվով մը առաւ զայն։

— Ծիրաւի, ըսաւ նէ, ասիկա...

— Այո՛, մարդկային մորթէն։

— Աստուա՜ծ իմ, ի՛նչ սարսափ... գոչեց Ռոզին խրնդալով, գայթակղած երեւոյթով մը։ Բայց ու՞րկէ առիք ասիկա։

— Օ՜հ, չատ հպարտ չեմ, զայն ունենալուս համար, ըսաւ Ֆլօշ։ Ասիկա պատանի ուսանողի մը քմայքներէն մին է որ կը մոռցուի ապագային։ Հիւանդանոց գտնուած միջոցիս, անդամահատութեան սրահին մէջն էի, դասընկերներս մեկնեցան մարգակազմութեան դասին օժանդակողները ուրիշ տեղ մը զբաղած էին։ Մեր դիակը դարցուցինք քննելու համար յաջորդ դասին, անոր կռնակին մկանները որոնք կը տարածուէին առջեւս, ասկաւին անեղծ վիճակին մէջ։

Նկատառելի էր նաեւ միւս իւազողներու յաջողութիւնը, որոնք մէջ հիւանդ տղան տուաւ լիակատար թիփ մը, իսկ պրն. Լեւոն բաւարար կերպով գծեց կինոտէի մը տիպարը։ Որոշ կ՛երեւէր, որ ներկայացման եւ խաղարկութեան յաջողութեան համար պէտք եղած աչխատութիւնը չէր խնայուած։

Գեղարուեստական եւ հաճելի անակնկալ մըն էր նաեւ Ադամ Եւա օփերէթը, որուն մէջ պր. Արովեան ըրաւ իր լաւագոյնը, տալու համար Ադամի միամիտ թիփը, իսկ Ասիա Կոստանեան գեղարուեստով էր արտաքինով, հագուստով, խաչատանքով, քայքներով, բնական չարժուձեւերով ու ապրումներով։ Կէս գիչերին սկսող սոյն օփերէթը, իր գեղարուեստական թափի չնորհիւ մէկ ու կէս ժամ ալ կրցաւ պահել սրահը, յարուցած ու բուռն հետաքրքրութեան մը և խանդավառութեան մէջ։

Ղ. Ջ.

36 ՄԻԼԻՈՆ ՈՍԿԻԻ ԱՌԱՍՊԵԼԱԿԱՆ ԺԱՌԱՆԳՈՒԹԵԱՆ ՇՈՒՐՋ

Առ Պատուարժան Խմբագիր
«Ազդակ» Հայաբերթի Պէյրութ.
Տէր Խմբագիր, ԱՋԻ

Այլեւս ժամանակը հասած բլլալով կը թելադրեմ խնդրելու օգտասէր թերթիդ միջոցաւ ի նիւթոյ գրութեան նոյնութեամբ յայտարարուիլը, թերեւս օգտասէր թելադրութիւն մը լինի որուն որ պէտ է։

Նորէն 36,000,000 միլիոնի հսկայական ժառանգութեան ծուրջ, որ օտարերու ախորժակները բերած եւ օտարերու ալ հետաւոր եւ մօտաւոր էմիրխանեաններ կոչուելու իղձ ուղեցնալը եւ միլիոնատէր դառնալու մարմանջը օտեցած է, այն բոլոր գրգռուած ախորժակները եւ թէ իսկապէս որ գեղասացի հեռ իրական առնչութիւն չունեցողներ աւելի լաւագոյնը բրած կրլլային լոկ իրենց օտհուն համար ի՛զուր տեղը չի գեգհին հոս ու հոն եւ չ՛օրորուիին անյաջող երազներով։

ՍԵՒՐԱԿ ԱԲԴԱՐԵԱՆ
(ՓԱՍՏԱԲԱՆ)

Պէյրութ 9 Յունիս 1932

ՎԱՐԶՈՒ ՍԵՆԵԱԿ

Օգտաւէտ եւ արեւոտ սենեակ մը վարձու է, դիւրամատչելի պայմաններով։

Դիմել «Ժողովուրդային Տուն»։

ԳՐԱՍՏՈՒՆ "ԼՈՑՍ"

Ի գիտութիւն կը հաղորդուի թէ՝ «ԼՈՑՍ» Գրատունը հաստատուած է Rue Maurice Barrès No 13 (Հայ Բողոքականաց Ժողովարարին մօտ)։

Հին ու նոր հայերէն հրատարակութիւններու ճոխ ու այլազան մթերք։

Շաբաթական վճարումով վարձու գրքեր։ Հայաստան և արտասահման հրատարակուած երաժշտական կտորներ։ Կընդունինք կազմարարական ամէն կարգի գործեր, գրքերու անունը ոսկեթիպ։

Հետեւեալ թերթերու հաստավճառի և բաժանորդագրութեան համար դիմեցէք մեզի՝ «Ազդակ», «Ծուռտաբեր», «Ծառայ», «Հայրենիք» (Վաստպիր և օրաթերթ), «Արեւելք» «Ժամանակ», «Հորիզոն», «Նոր Օր», «Դրօշակ», «Մասիս», «Կալռոյ», «Արփի», «Մենք», «Երկունք», «Առողջ Կեանք», «Հայ Մարզիկ», «Այգեստան», «Արձան» «Հայ Վաստակ», և «Հայ Կին»։

Գրատունէրէն դիմել՝ HRANT H. ABADJIAN B. P. 879 Beyrouth

ՖՈՒԹՊՕԼԻ ՄԵԾ ՄՐՑՈՒՄ

12 ՅՈՒՆԻՍ ԿԻՐԱԿԻ, ԿԷՍՕՐԷ ՎԵՐՋ ԺԱՄԸ 4 ԻՆ

Հ. Մ. Ը. Մ.Ի ԽԱՂԱՎԱՅՐԻՆ ՎՐԱՅ (Քըրըն էլ Շըպէէ)

ՏԵՂԻ ՊԻՏԻ ՈՒՆԵՆԱՅ ՖՈՒԹՊՕԼԻ ԵՐԿՈՒ ԿԱՐԵՒՈՐ ՄՐՑՈՒՄՆԵՐ

ԴԱՄԱՍԿՈՍԻ Հ. Մ. Ը. Մ.Ի Ա. ԽՈՒՄԲԸ

ԸՆԴԴԷՄ

Հ. Ո. Մ.Ի ՎԱՀԱԳՆ ԽՈՒՄԲԻ

ԺԱՄԸ 4 ԻՆ

"ԱԶԱՏԱՄԱՐՏ" ԸՆԴԴԷՄ Հ. Ո. Մ.Ի "ԱՐԱՄԱԶԴ"Ի

ԺԱՄԸ 2,30 ԻՆ

Չաճաչէք ներկայ գեղուիլ եւ խաչալերել հայ մարզիկները

«ԱԶԴԱԿ»ի ՊԱՏՄՈՒԱԾՔԷ

ՀԱՆԴԻՊՈՒՄ ՄԸ

(ՆՈՎԵԼԱ)

Թարգմ. ԱՆԱՀԻՏ ԶԱՐԻՓԵԱՆ

Երիտասարդ կինը վայրկեան մը դիտեց զայն։

— Ի՞նչ պիտի խնդրէիք, յարեց նէ։

— Վաղը տունս եկէք, Ռոզի՛ն, որքան կը փափաքիմ ձեզ տեսնել, ձեզ քովս ունենալ, ըսել թէ կը սիրեմ ձեզ, հարցնել թէ օր մը պիտի կարենա՞ք սիրել զիս։ Այո՛, ըսէք... կը խոսակցինք, գիրքեր կը ցուցնեմ ձեզի, կը խմենք... կ՛երդնո՛ւմ, կը լսէ՞ք, որքա՛ն որ Թոյլատրէք, ես ձեր ամենէն յարգալից բարեկամը պիտի ըլլամ։

Ռոզին իջաւ կառքէն, ու պզտիկ դռնէն անոր երկարեց իր ձեռքը։

— Կ՛ընդունիմ ձեր առաջարկը. պիտի գամ։ Երանի՛ թէ այս Ֆէլիպպինին նուէրն ալ գա՛ռն չըլլան։

***

— Ուրեմն, սիրելի Ռոզի՛ն, պարկեչտ չգտնուեցա՞յ, նէ գինիին բաժակը վար դրաւ։

— Բնականաբար... եկայ վատահեցուցիք զիս...

— Օ՜հ, չատ լաւ գիտէք թէ, ո՛չ մէկ ապահովութիւն չերաչխաւորեր արտասովոր ուժի պարագայ մը. ձեզ սիրելն ալ արտասովոր ուժի պարագայ մըն է։

Ֆլօշ նստեցաւ բազկոցին վրայ, անոր մօտ, և առանց հպելու, գէմքը մօտեցուց անոր ծոծրակին։

— Ի՞նչ հեչտաբոյր հոտ, Ռոզի՛ն, ըսաւ ցած ձայնով։ Երբեք չխոստովանեցայ... Ձեզի ճանչնալէս իվեր զգլխուած եմ այդ բոյրէն, ձեզմէ հեռանալով ասկաւին ձեռքերուս վրայ գտնուող անուշահոտութիւնը կը չնչեմ, այն՝ որ ձեր մէկ պզտիկ հպումէն կը փոխանցուի ինծի. ի՞նչ է այս։

Դերասանուհին սկսաւ խնդալ։

— Դո՛ւք մեծ գիտուն, դո՛ւք պէտք է ըսէք ինծի անոր պատճառը. չեմ բուրուիր երբեք. կ՛ենթադրեմ թէ ես կը նըշանիմ այն պզտիկ ճագարներուն, զոր կ՛որսան Ալպեաններու մէջ, և որոնք չթաթաւուած կ՛ըլլան վայրի խոտերու հոտով։ Իմ վրաս տակաւին մացառներու բոյրն ունիմ։ Գոնէ այդպէս կը կարծեմ, որովհետեւ, երևակայեցէք, յաճախ կը խօսին բոյրիս մասին, բայց ես չեմ զգար զայն։

— Իրաւ է ըսաւ Ֆլօշ, մացառի բոյր է, այն բոյրը որ պատերազմի ընթացքին, ամառը, Դորսիկայի բաց ծովուն վրայ, Արևելքէն վերադարձող զինուորները իրենց խցիկներուն մէջ կը խոովէր։ Ի՞նչ բանէ չինուած է անիկա. վայրի վարդէ՞... Շահոքրամէ՞... Բայց ի՞նչպէս — ոտքի ելլելով — չէք ճանչնար ձեր բոյրը։ Սպասեցէ՛ք...

Ֆլօշ նետուեցաւ դէպի սենեակին մէկ անկիւնը, ուր կային ծաղկամաններ, ու ծաղկեփունջ մը կազմելով սկսաւ հոտոտել զանոնք։

— Ո՛չ, ո՛չ, ասիկա ալ չէ, ասիկա ալ չէ... Ա՛հ, ահա՛ գտայ զայն։ Ձեր շունչին տակ ունիք զայն, Ռոզի՛ն։ Ձեր շրթներուն տակ։ Ձեր շրթներուն տակ ունիք զայն։

Ռոզին ժպտելով մօտեցաւ Ֆլօշի, որ ծաղկեփունջը դրաւ անոր քիթին տակ։

— Ա՛հ, ահա՛ զայն, ըսաւ Ֆլօշ։ Ձեր շրթներուն տակ ունիք զայն։ Ձեր շրթներուն տակ ունիք զայն։

Ռոզին ծաղկեփունջը առաւ, ինքզինքը նայեցուց ապակիին մէջ, ու ժպտելով ըսաւ.

— Ես ալ կը կարծեմ թէ ձեր ըսածը ճիշտ է։ Ես ալ կը կարծեմ թէ ձեր ըսածը ճիշտ է։

Ֆլօշ ծաղկեփունջը առաւ Ռոզիի ձեռքէն, ու ժպտելով ըսաւ.

— Ես ալ կը կարծեմ թէ ձեր ըսածը ճիշտ է։ Ես ալ կը կարծեմ թէ ձեր ըսածը ճիշտ է։

Ռոզին ծաղկեփունջը առաւ Ֆլօշի ձեռքէն, ու ժպտելով ըսաւ.

— Ես ալ կը կարծեմ թէ ձեր ըսածը ճիշտ է։ Ես ալ կը կարծեմ թէ ձեր ըսածը ճիշտ է։

(Շար.)

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՆԱԽԱԳԱՀ Պ. ԼԸՊՐԷՕՆԻ ՊԱՏԳԱՄԱԳԻՐԸ ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆԻՆ

Փարիզ.— Հանրապետութեան նախագահը խորհրդարանին ուղղած իր պատգամագրին մէջ ողջունելէ յետոյ Պ. Տումէրի յիշատակը որուն կեանքը օրինակ մըն է, կը յայտարարէ թէ սահմանադրութեան ճշգրիտ սահմաններուն մէջ պիտի ջանայ ինքը իրականացնելու բոլոր ֆրանսացիներու միութիւնը գոր հրամայողական կը գտնէ տիեզերական ապահովութեան լուծումը հանդարտութիւն և արիութիւն կուզէ, որովհետև ան պիտի պահանջէ ճիգ մը և նոր զրկուելիներ. այսու ամենայնիւ, կառավարութիւնը և ժողովուրդը պիտի թափեն իրենց բոլոր ճիգերը մայր հայրենիքին և գաղութներուն անտեսական նախկին բարգաւաճ վիճակին վերահաստատման ի նպաստ։

Միւս կողմէ, Ֆրանսան մտած է ժիջազգային յոյժ կարեւոր խօսակցութեանց մէջ։ Ջերմեռանդ անդամ Ազգերու Դաշնակցութեան, Ֆրանսան յանձն առաւ կարեւոր զոհողութիւններ, որոնք կապացուցանեն իր անշահախնդրութիւնը և իր յարուժր հաւատարմութեան որը առաջ պիտի բերէ փոխադարձ օգնութեան և օժանդակութեան քաղաքականութիւն մը։ Բայց, Ֆրանսան համարակաց այս ճիգին մէջ պարտաւոր է պահել իր ապահովութեան, իր անկախութեան և ընդհ. խաղաղութեան վերաբերեալ կարեւոր երաշխիքներուն հաստատուն մնալուն ժամհոգութիւնը, անիկա պիտի ջանայ արժեցնել տալու բոլորագրեալ պայմանագրութեանց և տրուած խոստումին յարգութիւը պարտադրող սկզբունքները որոնք կարեւորեն բարգաւաճման Լական հիմունքը կազմող վստահութիւնը և վարկը։ Ուստի, հանդիսաւոր պիտի ըլլանք մենք անտեսական գործունէութեանց ազատ ճանապարհի և իմաստուն կերպով դասաւորման մէկ վերսկսումին։

ՎՍՏԱՀՈՒԹԵԱՆ ՔՈՒԷԷՆ ԱՌԱՋ

ՖՐ ՆՍԱԿԱՆ ՆՈՐԱԿԱԶՄ ԴԱՀԼԻՃԸ ՅՍՏԱԿ ԿԵՐՊՈՎ ԿԸ ՅԱՅՏԱՐԱՐԷ ԻՐ ՀԵՏԵՒԵԼԻՔ ՆԵՐՔԻՆ ԵՒ ԱՐՏԱՔԻՆ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ

Փարիզ.— Նախարարական յայտաբարութիւնը երեսփոխանական ժողովի մէջ կարդացուեցաւ վարչապետ Պ. Հէրիօի և ծերակոյտի մէջ գաւառական նախարար Պ. Ռընուի կողմէ։

Յայտարարութիւնը կը ծանուցանէ թէ կառավարութիւնը երկրի ներսը պիտի հետապնդէ ելեւմտական արագ վերականգնումի քաղաքականութիւն մը և անգործութեան դարման տանելու յատկացուած խոշոր աշխատանքներու ծրագիր մը։ Անիկա պիտի ձեռնարկէ հաղորդակցութեան միջոցներու վերակազմութեան։ Անիկա պիտի ընդգրկէ գործօն քաղաքականութիւն մը ի նպաստ գործերու անտեսական և ընկերային բարգաւաճման, ընկերային ապահովագրութեանց պաշտպանման և անգործներու ընդարձակման. իր ծրագիրը պիտի պարունակէ, վերջապէս, երկրորդական կրթութեան ամբողջական ձրիացումը և քաղաքական ընդհ. ներումի նախագիծ մը։

Երկրէն դուրս, կառավարութիւնը պահելով մտտուցուած ծառայութեանց և հաւատարիմ բարեկամութեանց յիշատակը, պիտի ներշնչուի խաղաղութիւնը Եւրոպայի և բոլոր աշխարհի ընդհ. կազմակերպութեան վրայ հիմնելու ստիպողական անհրաժեշտութենէն որը պիտի սատարէ քաղաքական համաձայնութեան մը, անտեսական համաձայնութեան մը և բարոյական զինաթափումի։

Ինչ որ կը վերաբերի հատուցումներու, Ֆրանսան չկրնար թոյլատրել որ վիճելի ըլլան այն իրաւունքները որոնք արդիւնքն են ոչ միայն դաշնագիրներու այլ ատորագրութիւններու պատիւովը պաշտպանուած պայմանագրական հաւաձայնութիւններու։ Իրաւունքի ազդեցութենէն դուրս ելած աշխարհը ոչ կամ կանուխ պիտի գրուի ոյժի իշխանութեան տակ։

Ծայտնելով այս սկզբունքները, կառավարութիւնը գիտակից է ոչ թէ եսամոլ առանձնաշնորհումներուն այլ տիեզերական չահերուն։ Մենք հետամուտ պիտի ըլլանք բոլոր մեծ կամ փոքր պետութեանց ապահովութեան։

Հ. Հէրիօի պատասխանը

Փարիզ.— Պ. Հէրիօ պատասխանելով հարցապնդում կատարողներուն ինչպէս նաեւ Պ. Պ. Պլումի եւ Թարտիէօի, ըսաւ թէ նախարարական յայտարարութիւնը բաւականաչափ կերպով բացայայտ էր արտաքին քաղաքականութեան նկատմամբ կառավարութեան ունեցած դիտաւորութեանց մասին. Անիկա շնորհակալութիւն յայտնեց Պ. Պլումին անոր յայտարարած ըլլալուն համար թէ ընկերվարականները պահպանելով հանդերձ իրենց վարդապետութիւնները պիտի քուէարկեն ի նպաստ կառավարութեան։ Այսուամենայնիւ պ. Հէրիօ ճշդեց թէ ինքը կը վերապահէր իր անկախութիւնը։

Պ. Հէրիօ հարցուց պ. Թարտիէօի թէ արդեօ՞ք ինքը լաւ կը գտնայ ընտրողական բանավէճերու նորոգումը, եւ աւելցուց թէ «ես իմ հայրենիքիս մասին միայն պիտի խորհիմ եւ այդ ձեւի մասին որով ես կարող պիտի ըլլամ ծառայութիւն մատուցանելու անոր։» Նզրակացուց նա թէ «ես այն մարդկնորէն չեմ որոնք կը կնքեն այսպիսի պարտքեր զորս չպիտի կարենան վճարել։ Պէտք եղած տեղեկութիւնը ստացաք, քուէարկեցէք ծեր խղճմտանքին համեմատ։»

ԽԵՆԴԻ ՄԸ ՁԵՐԲԱԿՍԼՈՒԹԻԻՆԸ

8,000 ՈՍՏԻԿԱՆՆԵՐ ԿԸ ՓՆՏՌԵՆ ՁԱՅՆ ԱՆԻԿԱ ՍՊԱՆՆԱԾ ԵՒ ՅՕՇՈՏԱԾ ԷՐ ԻՐ ՄԱՅՐԸ

Պէրլինէն կը հեռագրուի «Էլ Ահրաւ»ի.—

ՊԷՐԼԻՆ.— Պէրլինեան ոստիկանութիւնը ձերբակալեց Շէօզ անուն խենդ մը որը Օլէաքպուրկի մէջ սպանած էր իր մայրը որ եւ յօդուած զայն եւ ապա ոտքերը եւ իրանը թաղած ստորերկրեայ նկուղի մը մէջ։

Պէրլին գալով ծրարի մը մէջ դրուած երկու յօդուածալ ձեռքերը ծարած է ֆրանսական դեսպանատան իբրեւ նուէր դեսպանին։

Այս խենդը Պէրլինի մէջ կը թափառէր 48 ժամէ ի վեր։ Անիկա հետապնդուեցաւ 8000 ոստիկաններու կողմէ եւ այս առաւօտ ձեռք անցուեցաւ։ Նօտարի մը քով որուն նեղութիւն կը պատճառէր իր ափեղձափեղ խօսքերով։

Անիկա ձերբակալուեցաւ առանց դիմադրութեան և պատմեց թէ իր մօրը իրմէ յափշտակած լինելով իր ժառանգութիւնը, պատժական օրինագիրքը իրաւունք կուտար իրեն զայն յօդուտելու և իր անդամները բաշխելու իրրեւ նուէր։

ՀՐԱՊԱՐԱԿԱՅԻՆ ԴԱՍԱԽՕՍՈՒԹԻԻՆ

932 Եիրակի 12 Յունիս առաւօտեան ժամը 10,30ին

ԺՈՂՈՎՐԴԱՅԻՆ ՏԱՆ ՄԷՋ

կը զեկուցէ ՄԷԹՐ ԽՈՍՐՈՎ ԹԻՒԹԻՒՆՃԵԱՆ

Խիստ այժմէական նիւթի մը մասին

"ԼԻԲԱՆԱՆԻ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԶԳՆԱԺԱՄԸ ԵՒ ՎԵՐՋԻՆ ՅԵՂԱՇՐՋՈՒՄԸ"

ՄՈՒՏՔԸ ԱԶԱՏ

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

Ամանոս քէմթի (Մասլագի մօտ) Ս. Երրորդութիւն եկեղեցւոյ մէջ, յաջորդիկայ կիրակի 12 Յունիս, Գեր. Տ. եղիշէ Արքեպիսկոպոս Կաբեճեան սուրբ պատարագ պիտի մատուցանէ և քահանայ պիտի ձեռնադրէ, Ձիւնիի հաւատարիմ, Երուսաղեմէն եկած քահանացուն։

Կը հրաւիրուի մեր բարեպաշտ ժողովուրդը, ներկայ գտնուիլ այս Սուրբ

ԹԱՂԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴ ՀՍԳՈՑ
Ս. ԵՐՐՈՐԴՈՒԹԻՒՆ ԵԿԵՂԵՑԻՈՑ

խորհուրդին

ՏԵՂԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՕՆՆԻԿԻ ՍՊԱՆՆԻՉ ՄՈՒՐԱՏ ՃԱՊՐԻԻ ԽՆԴԻՐԸ

ԿԱՌՉԵՆ ԱՆՄԵՂԱՅՆԵԼ ՈՃԸՐԱԳՈՐԾՆԵՐԸ

ՏՕՔԹ. ՊԱԼՔԱԶԱՐԻ ՊԱՏԱՍԽԱՆԸ

Ընթերցողները աճուոս չի մոռցած, այն զգուելի եւ անմարդկային ոճիրը, որ երկու տարի առաջ գործուեցաւ Հալէպի երեւելիներէն Մուրատ Ճապրիի տան մէջ եւ որուն զոհ գնաց հայ երիտասարդ մը՝ վարիչ Օճնիկ Պոդիկեան։

Բոլոր ճնուիթիւններ եւ բժշկական տեղեկագիրներ կը հաստատին որ ոճիրը գործուած է Մուրատ Ճապրիի եւ իր մարդոց կողմէ։ Ժամանակին րսած էինք բոլոր մանրամասնութիւնները այս գազանային ոճիրին, յիշելով տարաբաղդ Օճնիկի մարմնին վրայ բացուած վէրքերու եւ հարուածի հետքերուն ցոյց տուած վկայութիւնները։

Ո՛վ մարդկային արդարութիւն, սակայն, ոճրագործը անմեղացնելու համար ի՜նչ հնարամիտ միջոցներ խորհուեցան եւ բանեցան դուրս հանուելո՜ւ «ծիրանի», «հիւանդ» Մուրատ Ճապրին դարմանուելու պատրուակին տակ եւ անգամ մըն ալ ետս չի մտաւ։ Շուտով հնարուեցան դրամի ուժով եւ ներգնակութիւններու եւ ազդեցութիւններու ընորհիւ, միջոցներ եւ ճամբաներ մեռցնելու համար ճաեւ դատը։ Եւ, հոս, տեղւոյն վրայ, զոհի մարմնին առջեւ, մասնագէտ եւ կարող բժիշկներու կողմէ պատրաստուած տեղեկագիրը, որուն ետեւ դրկել, հեռո՜ւ, Փարիզի մէջ գտնուող մասնագէտ բժիշկներուն, առնելու համար անոնց կարծիքը։ Առաջին ճնուիթեամբ Փարիզի մասնագէտ բժիշկները հաստատական պատասխան տուին։ Դոհացուցիչ չի թուեցաւ այդ արդիւնքը եւ պէտք եղաւ երկրորդ անգամ մըն ալ դրկել Փարիզ տեղեկագիրը, ճնաճաւոր մասնագէտ Տօքթ. Պալթազարին, հասկնալու համար թէ՝ տանիքէ մը իջիքնիր վար նետող մարդու մը գրլուխն ու կոկորդը միեւնոյն տեղն կրնա՞ն վիրաւորուիլ։ Եւ այս անգամ տեղեկագրին հետ, իւ հարկէ դրկուեցաւ ճաեւ «հաւոգիչ փաստեր»։

Սկած է հիմայ այդ պատասխանն ալ եւ այս անգամ Տօքթ. Պալթազար յայտնած է որ «կրնայ ըլլալ»։ Ուրեմն անմե՞ղ է Մուրատ Ճապրին եւ Օճնիկ անձնասպա՞ն եղած է։

Դեռ կը խօսինք այս մասին։

ՀԱՅ ՈՃՐԱԳՈՐԾ ՄԸ 10 ՏԱՐՈՒԱՆ ԿԸ ԴԱՏԱՊԱՐՏՈՒԻ

Ամերիայեան գործատան ասխատաւոր ներէն Տիգրան Դապաեան, իսկ մը ամիս առաջ անճետ պատճառով մը սպանճած էր Դրիգոր Գասապեան անուն երիտասարդ մը։

Առջի օր տեղի ունեցաւ անոր դատավարութիւնը եւ Տիգրան դատապարտուեցաւ տաս տարուան բանտարկութեան։

Միեւնոյն դատարանը 15 տարուան բանտարկութեան դատապարտեց Միխայէլ Սէյլում անուն ոճրագործը որ սպանճած էր Շուշուս գիւղի մուխթար։ Իսկ Հալիմ Ալի, Միխայի գործակիցը 10 տարուան բանտարկութեան դատապարտուեցաւ։

ՍԻՐԻԱԿԱՆ ԽՆԴԻՐԸ

ԺՈՂՈՎԻ ՆԱԽԱԳԱՀԻ ԸՆՏՐՈՒԹԵՆԷՆ ՎԵՐՋ ՀԱՄԱԿՐԱՆՔԻ ՅՈՅՑԵՐ ՍՈՒՄՋԻ ՊԷՅ ՊԷՐԷՔՔԻ ՀԱՆԴԷՊ

Երեսփոխանական ժողովի նախագահի ընտրութենէն վերջ, երեքօրքիէ իվեր, ամէն կողմէ օնորհաւորական հեռագիրներ եւ նամակներ կը տեղան պանդոկ Վիքթորիա, ուր իջեւանած է Ն. Վ. Սուպհի պէյ Պէրէքէ։ Այցելուներու թիւը անհամար է։ Դամասկոսի երեւելիներէն Բիքա փաշա Բիխապի, Սամի փաշա Մէրհիմ պէյ, Բիքա փաշա Մէրհիմ պէյ, Հայեար Մէրհիմ պէյ, Հիւսնի Թէլլօ պէյ, Համեթ պէյ Ճէլլալ, Վէհիհ պէյ Ճապրի, Թօֆիք պէյ Շամիէ եւայլն անձամբ եկած են պանդոկ Վիքթորիա եւ օնորհաւորած Ն. Վսեմութիւնը։

Հարիւրաւոր երիտասարդներէ բաղկացած հսկայ թափօր մը, առջի օր, եկած է պանդոկի առջեւ եւ համակրական ջերմ ցոյցերով սկսած է պոռալ. «կեցցէ՛ Սուպհի պէյ Պէրէքէ, կեցցէ՛ Շապանի պէյ, կեցցէ՛ Բիխապի փաշա»։ Ն. Վսեմութիւնը Սուպհի պէյ ի անունով խօսք առնելով Շապանի պէյ օնորհակալութիւնը յայտնած է ցոյց տուած համակրանքին համար։ Խօսած է նաեւ Բիխապի փաշան։

Հիւսիսայինը Սիւրիոյ երեսփոխանները ցարդ չեն կրցած ժողով մը գումարել եւ նախագահի ընտրութեան շուրջ խորհրդակցիլ, որովհետեւ մինչեւ իրիկուն այցելուներէն չեն կրնար ազատիլ սեղմոն։

Բոլորն ալ համոզուած են եւ վստահ որ Հանրապետութեան վարդուան նախագահը պիտի ըլլայ Ն. Վ. Սուպհի պէյ Պէրէքէը։

Միւս երկու թեկնածուները՝ Հագգը պէյ Ազմ եւ Հաճիմ պէյ Աթասի, աւելի քիչ հաւանականութիւններ ունին ընտրուելու. տրուած ըլլալով որ առաջինը 23 եւ երկրորդը 17 ձայն միայն ունին։ Թէպետեւ առջի օր, Դամասկոսի մէջ, լուր մը տարածուած է, որուն համաձայն, իբր թէ՝ Հագգը Սզմի եւ ազգայնականներու միջեւ համաձայնութիւն մը գոյացած է, սակայն երկու կողմերն ալ հերքած են այդ տարածայնութիւնը։ Հագգը պէյ լրագրողներուն յայտարարած է որ իճմ կառավարութեան թեկնածուն է եւ չի կրնար միանալ ազգայնականներու հետ։ Ազգայնականները եւս յայտարարած են որ իրենք կը նախընտրեն Պ. Սօլօմիագի հետ համաձայնիլ քան Հագգը պէյի հետ։

Ն. Վ. ՍՈՒՊՀԻ ՊԷՅԻ Ի ՆՊԱՍՏ ՅՈՅՑԵՐ ԱՄԲՈՂՋ

ՀԻՒՍ. ՍԻՒՐԻՈՅ ՄԷՋ

ԿԸ ՊԱՇԱՆՁԵՆ ՆՈՐԻՆ ՎՍԵՄՈՒԹԵԱՆ ՆԱԽԱԳԱՀ ԸՆՏՐՈՒԻԼԸ

Հեռաձայնով Հալէպէն կը տեղեկացնեն Դամասկոսի «Էլ Ալ Ֆա» թերթին.—

Հալէպի թերթերուն մեծ մասը, այսօրուան թուակիր, Ն. Վսեմութիւն Սուպհի պէյ Պէրէքէի լուսանկարով զարդարուած, ուրախութեամբ կ'արձանագրեն Ն. Վսեմութեան երեսփոխանական ժողովի նախագահ ընտրուիլը։ Կարգ մը երիտասարդներ պատրաստած են հեռագիր մը եւ որը ստորագրել կուտան մեծ եւ յայնի առեւտրականներու եւ դիրքի տէր մարդոց, դրկուելու համար Դամասկոսի Երեսփոխանական ժողովին։ Այս հեռագրին իմաստը հետեւեալն է.

«Կը խնդրուի Հիւսիսային Սիւրիոյ երեսփոխաններէն մասնաւորաբար, եւ միւս երեսփոխաններէ ընդհանրապես որ Հանրապետութեան Նախագահ ընտրեն Ն. Վ. Սուպհի պէյ Պէրէքէը»։

ՀԱՆՐԱԿԱՌՔԻ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ԱՆՑԵԱԼ ՏԱՐՈՒԱՆ ՇԱՀԸ

ՍԱՀՄԱՆԱԴՐՈՒԹԵԱՆ ԿԱԽԱԿԱՅՈՒՄԷՆ ՕԳՏՈՒԱԾ Է ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆԸ

«ԷԼ ԱՀՐԱՒ»Ի ՔՐԻԹԻԿԸ

«Էլ Ահրաւ» իր այսօրուան թիւին մէջ, առաջին էջին վրայ կը հրատարակէ.—

Փա՜ռք Աստուծոյ, փա՜ռք Աստուծոյ, Լիբանանի Սահմանադրութեան կախակայումը ամէն բարեկարգութեան պատճառ եղաւ։ Մինչեւ անգամ Պէյրութի հանրակառքի բաժնեթուղթերը օգտուեցան եւ բարձրացան։

Ցրանսա հրատարակուող «Բուր է Բօնքհօր» ծեռեսական հանդէսին մէջ հետեւեալ լուրը կարդացինք. «Պէյրութի Հանրակառքի Ընկերութեան բաժնեթուղթերը բարձրացում մը կրած են եւ վերագտած իրենց առաջուան արժէքը, օտհիւ Լիբանանի Սահմանադրութեան կախակայման։ Հիմա իւրաքանչիւր բաժին 565 Ֆրանճ եղաւ։

«Երեսփոխանական Ժողովը պիտի գումարուի Ծուճիս 16ին, որ չի կրցաւ գումարուիլ Մայիս 16ին։

Դեռ կը շարունակէ Ֆրանսական թերթը.

«Հանրակառքի Ընկերութեան շահը, հակառակ անոր որ պօյճօթ տեղի ունեցաւ 8 միլիոն 765,690 Ֆրանճ 1931ին։ Անոր փոխարէն 1930ին շահը եղած էր 10 միլիոն 100,361 Ֆրանճ։ Բաժնեհաւերը իւրաքանչիւր բաժնի համար սեացան 40 Ֆրանճ զուտ շահ»։

«Էլ Ահրաւ» հրատարակելէ վերջ այս տեղեկութիւնները կ'աւելցնէ.

Ասկէ վերջ ոեւէ մարդ կը կասկածի՞ որ Սահմանադրութեան կախակայումը մեր երկրին մէջ գոյութիւն ունեցող տնտեսական, ճեռեսական եւ ընկերային բոլոր խնդիրները բարեկարգած է. մինչեւ անգամ հանրակառքի բաժնեթուղթերուն գիները յաւելում կրած են։

Հիմա սպասենք միւս օնորհիճերուն որ պիտի ծնի Սահմանադրութեան կախակայումն։ Սպասենք մտտաւուրերու նուագման, տուրերու գեղչումին եւ երկրի ճեռեսական վերազարթնումին։

ԿՌԻԻ ՔԻՒՐՔ ՈՒԺԵՐՈՒ ԵՒ ԶԷՔԷՆԵՐՈՒ ՄԻՋԵՒ

Թրեական կառավարութեան պատճառական մեկ յայտարարութենէն կը հասկըցուի որ, ժանճատումներէ բաղկացած ուժ մը, Մէտինա կուսակալութեան Սավրան գաւառի գայմագամին ենթակայութեամբ հետապնդեց չէքէխսումբ մը եւ բուռն եւ երեք ժամ տեւող ընդհարում մը տեղի ունեցաւ անոնց միջեւ։ Կռիւի ընթացքին սպանճուած են 1 ժանճատմա եւ երեք չէքէներ։ Միւս չէքէները ձերբակալուած են։

ԴՊՐՈՑԱԿԱՆ ՀԱՆԴԷՍ ՄԸ

Ամանոս Ջեմբր Մեսրոպեան Վարժարանի սարճած հանդէսը անցաւ յաջող ու տեղի ունեցաւ երկձայն ու երաձայն խմբերգներ, նուագ, արտասանութիւն եւ պարեր։

Երաժիտ - ուսուցիչ Պ. Թանիել Փէքմէզեան, ճանի մը օրուան մէջ կրցած էր ատուար թիւով երգեցիկ խումբը մարզել եւ լաւ արդիւնք մը ցոյց տալ։

Մանկապարտէզին հինգ ու կէս տարեկան փոքրիկը Վերգին Փէքմէզեան, այժմէն կը խոստանայ ապագայ լաւ երգչուհի ըլլալ եւ դասընկերներ մը ըլլալ։ Փոքրիկը կրցաւ օրկի վրայ նուագել եւ երգել «*Մանչիր Մանչիր*»ը։

Տնօրէն Պ. Գր. Դուռսլեան, խօսեցաւ Մնողաց Պարտականութեան, եւ Հայ մանուկներու դաստիարակութեան վրայ եւ տեղեկութիւններ տուաւ Վարժարանի 1928 — 1932 տարեշրջանի ատակերտներուն եւ ուսուցիչներու թիւին եւ կատարուած ատխատանքներու մասին։

Ներկայ օրջանին մանկապարտէզի փոքրիկներուն թիւն է 87 մանչ, 98 աղջիկ։

Նախակրթարան 125 մանչ, 92 աղջիկ. ընդհանուր թիւն է ատակերտներու 402։

Հանդէսին ճախագահ Գեր. Եղիճէ Արք. Եպիսկ. Կարօճան, վարժարաններու բացր գոցելու համար, Հայ ծնողաց թելադրութիւններ րրաւ եւ ծանրացաւ ատնոց պարտականութիւններուն վրայ։ Հանգանակութիւն մը կատարուեցաւ եւ զուտ հասոյթ գոյացաւ մօտաւորապես 45 Սաւրիական ոսկի։

ՀԱՆԴԻՍԱԿԱՆ ՄԸ

ՆՈՐ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ

Կ'իմանանք որ, դերասան Պ.Աբովեան որոշած է ամսոյս 25ին, Թատրոն Քրիսթալի մէջ ներկայացնել գեր ման ճոանաւոր բատերագիր Շիլլերի գլուխ գործոց «Աւազակներ»ը։

Այս բիւրը այսօրեր կը խաղցուի Հայ ատյանգատւոր դերասան Փափազեանի կողմէ ընկերակցութեամբ Շահխաթունեի։

ՍԱԿԱՐԱՆ ՊԷՏՐՈՒԻՒԻ

10 ՅՈՒՆԻՍ 1932

	Ս. Փ.
Ցգիպտկ. բոլարդ.	476
Անգլիկ. »	465
Տօլար »	126
Թրեական »	59.75
Պաճ Օբբօման	130
Իտալական Լիր 100	645
Ցունական Տրախմի 100	95
Անգլ. ոսկի	605
Ֆրանս. »	481
Օսման. »	550
Արծաթ մհճիտ	26

Երեսի Ֆօնս. Ա. Ֆէ. 430
» » Բ. » 279
» » Փ. » 271

Մհճէտեան եզբարէ Բիւ Ֆօս
Թէլէֆօն՝ 5-19

Կարդացէք եւ Տարածեցէք
«ԱԶԴԱԿ»Ը

ՇԱՐՔԻՆ.— Կը հաղորդուի թէ չինական կառավարութիւնը ապրանքով լեցուած է գիւանագիտական յարաբերութիւնները վերանայելու Միւսլիման հետ։

մը խնամքին տակ մնալով Մաունդ Սէվրի ապարանքին մէջ ապրած էր։ Ամէնուն հանդէպ յարգանք, համակրանք և հնազանդութիւն ցուցնող բարի և անմեղ աղջիկ մըն էր։

Ու, ո՛վ ընթերցող, հիմայ մի խնայեր անոր քու յարգանքդ, հիացումդ ու գովեստներդ, որովհետեւ ժամանակ պիտի գայ որ այլևս այդ բոլորը պիտի չկրնաս ընել... եթէ անոր ապագան առաջուընէ կարենար գուշակել իր հայրը, անկասկած պիտի սպաննէր, պիտի ոչնչացնէր, և չպիտի թողէր որ այդ վիճակներու հասնէր անոր։

ՄԱՍ Բ.

ԿՈՏՐԱԾ ԽԱՉԸ

Լէյտի Իզապէլ երբ Միսիս Լէվիսընի սենեակը մտաւ, տեսաւ որ տիկինը ջղային և անհամբեր զրուեցան մը մասնուած է։ Որովհետեւ Միսիս Վէյն ընթրիքի ուշացած էր և Իզապէլն ալ թէյի ժամանակը անցուցած։ Իզապէլ վախկոտ ձևով մը «կը ցաւիմ որ ուշացայ, սեղանի վրայ հիւր պարոն մը ունէինք, այդ պատճառաւ քիչ մը ուշացայ», ըսաւ։

— Այո, 25 վայրկեան ուշացաք, իսկ ես չեմ կրնար իմ թէյիս ժամանակը անցնել. էմմա զարկէք զանգակը զարկէք, ըսաւ ծերունի Միսիս Լէվիսընն։

Միսիս Լէվիսընն 80 տարեկան էր և էմմա կոչուածն ալ իր թոռնուհին Միսիս Վէյնն էր։

Միսիս Վէյն 26 տարեկան, հպարտ, ցուցամոլութիւնը սիրող, ջղային և յոռետես կին մըն էր։ Ամուսինը Րէյմընտ Վէյն՝ Լօրտ Մաունդ Սէվըրընի եղբայրը, հետեւաբար ժառանգորդն ալ էր, որովհետեւ Լօրտը մանչ զաւակ չունէր։

ուրիշ յանձանք չունէր, հրեշտակի պէս կին մըն էր, 12 տարի անոր կրթութեան յանձնուած և կատարեալ աղջիկ մը եղած է։ Ինչ որ է, հիմայ անցնինք մեր գործին, եթէ գիտէք Իսթլինը պէտք է շատ գաղտնի մնայ, և զայն գրաւէ ազատելէ վերջ, աւելցած գումարը պէտք է յանձնուի ինծի։ Ժողովուրդը Իսթլինի տէրը դարձեալ Լօրտ Մաունդ Սէվըրն պէտք է կարծէ։ Եթէ անոնք գիւղ պարտապահանջները իմանան, մէկ դահեկան չեն ձգեր ինծի։ Ծօժա՞ր էք Մր. Քարլայլ այս կէտերուն։

Մր. Քարլայլ քիչ մը մտածելէ վերջ որոշեց հետեւեալ առաւօտ տեսակցիլ իր փոխանորդներուն հետ և երբ ոտքի հլած էր մեկնելու համար, Լօրտը ըսաւ. «մի երկնաք, հոս մնացէք միատեղ ճաշենք»։

Քարլայլ սկսաւ հագուստները դնել, որովհետեւ անոնք Լօրտի մը սեղանէն ճաշող մարդու վայել չէին։ Լօրտը հասկցաւ անոր մտածումը և ըսաւ.

«Վնաս չունի, մենք մեզի պիտի ըլլանք, միայն աղջիկս պիտի գտնուի։ Շնորհք ըրէք և սա զանգակը զարկէք, խնդրեմ»։

Քարլայլ զանգակը զարկաւ։ Սպասուհին անմիջապէս եկաւ և Լօրտը հրամայեց չուտով կերակուրը պատրաստել։ Ժամը դէն սեղանը պատրաստ ըլլալով, Լօրտը իր նստած թիկնաթոռով փոխադրուեցաւ սեղանատուն։ Ասոնց ճաշասենեակի դռնէն մտած պահուն, միւս դռնէն ուրիշ մը կը մտնէր ներս։ Քարլայլ աչքերը վերցնելով տեսաւ աղջիկ մը։ Ներս մտնողը Հրքակազմ, գեղեցկադէմ և խիստ համակրելի օրիորդ մըն էր։ Քարլայլը նման գեղեցիկ միայն լուսանկարիչներու թաղօներու վրայ տեսած էր։ Սեւ և ոլորուն մազերը ուսերուն վրայ հաւաքուած էին, ճերմակ ատլասէ սուզնոց հագուստ մը հագուած էր և բարակ ճերմակ թեւերը ատամանիներով զարդարուած էին։ Կարծես ուրիշ աշխարհ

ՅԱՆՁՆԵՑԷՔ ԱՐԵՒԵԼՔԻ ԿԱՏԱՐՈՒԱԾՆԵՐԸ
ՄԻԱՅՆ ՄԵՐ ՀԱՐԿԱՒՈՐ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՑԻՉՆԵՐՈՎ
Մանրամասնութիւնները կը տրուին գրասենեակիս մէջ
Ա. ՄԱՐԿՈՍԵԱՆ

ԳՐԱՍԵՐՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ

ՍՏԱՑՈՒԱԾ ՆՈՐ ԵՒ ԸՆՏԻՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

«ՆՈՐ ՕՐ» ԳՐՍՏՈՒՆԷՆ

Ցեղափոխականի Մտքեր, Ռ. Միհայէլեան	10 Ֆր.
Ինչի՞ եւ Ջալալէդդին, Բաֆֆի	25
Հ. Հ. Դաշնակցութիւնը զարգացումը, Ալ. Խատիսեան	40
Գարնանային, Վ. Շուշանեան	40
Իմ Գիրքը, Ա. Ահարոնեան	20
Թափառաշրջիկները, Ռէնե	15
Վանի Հերոսամարտը, Օճ. Մխիթարեան	20
Խաչագողի Ծիշատակարանը, Բաֆֆի	25
Աղքատին Գատիւը,	25
Ամիրային Աղջիկը, Ե. Սրմաէոլսաճլեան	25
Գէնհուր	30
Համեմատարդ կինը	18
Դերասանուհին, Լ. Շանթ	8
Միացեալ եւ Անկախ Հայաստան	6
Դարձ, Լ. Շանթ	8
Բիւրեղին գրքէն փրցուած էջեր, Ռ. Սեւակ	10
Մեր Գատասխանը Ց. Քաջազնունիի, Ա. Չիլինկիրեան	8
Անուշ, Ց. Թումանեան	5
Խորհուրդներու Մեհեանը, Ց. Օշական	13
Որդիների Գայքարը Հայրերի Դէմ, Գ. Նժդեհ	10
Թուրքերը եւ Մենք, Նեմեսիս	10
Կարմիր Ժամուց, Ա. Արփիարեան	8
Վոսփորի Գաղտնիքը	30
Թէօֆանօ	25
Ալպամ (հէքեաթներու), Շ. Նարդունի	5
Դէպի երկիր, Է. Ակնունի	15

Դիմել՝ Գրավաճառ Գ. ՀՐԱՆԴ Ց. ԱԳԱՃԵԱՆԻ, B. P. 879 BEYROUTH

ՊԱՆԴՈՒԿ ԼԻՒՔՍ

ՋԱՀԼԷ

Հայկական ամենալաւագոյն պանդոկը «ԼԻՒՔՍ»ին Զահլէի մէջ, ծաղկաւէտ պարտէզով,

ԽԻՍՏ ՕԴՍՈՒՆ ՍԵՆԵԱԿՆԵՐ

ՈՐ ԿԸ ԲԱՂԿԱՆԱՑԱ 1. 2. 3. 4, ՄԱՀՃԱԿԱԼՆԵՐԸ

1. ՀԱՄԵՂ ՁԱՁ, ՄԱՔՈՒՐ ԵՒ ԱՆԹԵՐԻ ՍՊԱՍԱՐԿՈՒԹԻՒՆ.
2. ԳԻՆԵՐԸ ԽԻՍՏ ՁԱՓԱԻՈՐ.
3. ՏՈՒՆ ՓՆՏՈՂՆԵՐՈՒՆ ԱՄԷՆ ԴԻՒՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ.

Տէր եւ Տնօրէն՝ Գ. ՊԱՐՏԻԶԱՆԵԱՆ

ՏՕՔԹ. Հ. ԼՈՒՍԻՆԵԱՆ

(ՀԱԼԷՊ)

Նախկին բժիշկ Միջազետքի Զինուորական հիւանդանոցներու եւ վտանգաւոր ներհիւանդութիւններու

արագ, արմատական, խղճամիտ դարմանում:

Հիւանդ կ'ընդունի ամէն օր ժամը 8—12 եւ 2—6 իր դարմանատան մէջ. Հալէպ Նէյալ թաղ. Ֆրանվոյի բճկեցութեան կայարան, թիւ 7

Բշ. եւ Ուրբաթ օրեր աղքատաց մօր

ԳԱԲՐԻԷԼ Թ. ԹԷՐԶԵԱՆ

(ԵԼԵՔՏՐԱԿԱՆ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ)

Հիմնուած 1921 ին Գոլթա-Բերա

Ներս դիւրամատչելի պայմաններով կը կատարենք ամէն կարգի ելեկտրական լոյսի գործողութիւններ (Intsallation). ինչպէս նաեւ մօթօր եւ թիւրմաներ:

Վաճառատունս կ'ստանձնէ նաեւ բոլոր ելեկտրագործիքներու ընդունելութիւնները: Մասնաւոր սպասարկութիւն բնակարաններու ելեկտրա-ընդունելու: Վաճառատուն Philips եւ Lux ելեկտր. լամբերու եւ ամէն տեսակ ելեկտրական պիտոյքներու:

Վճարման դիւրութիւններ.

Հասցէ — Վ. Ուզունեանի գրասենեակ կից Գուրճ. B. P. 491

ՊԱՆԴՈՒԿ ԱՀԱՐՈՆ ՊԻԹԻԱՍ

ՀԻՒՍԻՍԱՅԻՆ ՍԻՒՐԻՈՅ ԼԱՒԱԳՈՅՆ ԱՄԱՌԱՆՈՑՆԵՐԷՆ

ՁԷՊԷԼ ՄՈՒՍԱՑԻ **ՊԻԹԻԱՍ** ԳԻՒՂԻՆ ՄԷՋ

Նորակառոյց եւ գեղեցիկ շէնք. արդիական կերպով կահաւորուած սենեակներ. լինդարձակ սրահ, քաղցիք, եւրոպական եւ արեւելեան կերակուրներ

ՁԱՓԱՒՈՐ ԳԻՆ

ԲԱՑ Է 1932 ՅՈՒԼԻՍ 1ԷՆ ՍԿՍԵԱԼ

Իր անձնական տեսարաններով, սուտ ջրերով եւ առողջարար կլիմայով ծանօթ Պիթիաս գիւղը այս տարի օժտուած է գիւղագնացութեան համար անհրաժեշտ եղող բոլոր յարմարութիւններով:

Ճամբաները նորոգուած են, գիւղին մէջ հաստատուած է թղթատարական ամենօրեայ սպասարկութիւն ինչպէս նաեւ թէլէֆոն և հեռագիր:

Պիթիաս ունեցաւ նաեւ իր առաջնակարգ պանդոկը, ուր այցելուները պիտի գտնեն Սիւրիոյ և Լիբանանի լաւագոյն ամառանոցներուն յատուկ բոլոր յարմարութիւնները ու հանգստութիւնները:

Տէր և Տնօրէն ԱՀԱՐՈՆ ԻԶՄԻՐԼԵԱՆ

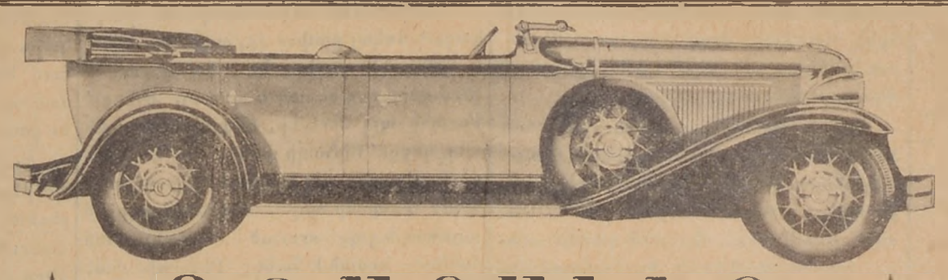

ԳՌԱՅՍԼԵՐ

ԱՇԽԱՐԻՍԱԿԱՆ ՉԱԿ ԻՆՔՆԱՇԱՐԺՈՂՆԵՐ ՈՐՈՇԻՉ 6-8 ՍԻԼԻՆԴՐ ՈՒԺԻՆ,

Ս ՄԵՆՍ.ՅՈՒԿՈՒՆ ԵՒ ԳԵՂԵՑԻԿ ՄԱՐՔԱՆԵՐՆ ԵՆ ՀՐԱՊԱՐԱԿԻ ՎՐԱՑ ԵՒ

ԿԸ ՓՆՏՈՒԻՆ ԱՄԵՆՈՒՐԵՔ:

ԳՌՍԵՍԼԵՐ ինքնաշարժերու մասնաւոր յատկութիւններն են՝ ՏՈՒԿՈՒՆՈՒԹԻՒՆ, ԳԵՂԵՑԻԿՈՒԹԻՒՆ, ՁԱՓՍՏՈՐՈՒԹԻՒՆ եւ ՀԱՆԳՍՏԱՒԷՏՈՒԹԻՒՆ, վճարման դիւրութիւններ կը տրուին.

ԳՌՍԵՍԼԵՐ օթօներ, բոլոր կտորները պատրաստ կը գտնուին մեր վաճառատուներուն մէջ, Լիբանանի, Սիւրիոյ և Իրագի բնդհանուր ներկայացուցչութիւն՝

NAAYEM MOTOR IMPORT Co. BEYROUTH B. P. 869. TÉL. 32—29

Հիւս. Սիւրիոյ ներկայացուցիչներ՝ Գ. և Մ. ԱԶԻՐԵԱՆ, B. P. 202, Հալէպ

STANDARD

ՍՓՈՆՏԱՒՈՐ կօշիկներ մեր ամենասիրուն, ամենահակաոգի, ամենադասական եւ ամենադիմացկուն ապրեզիլիներն են.

ԿԵԴՐՈՆՍՏԵՂԻ՝ ՆԱՃԱՐ ԵՂԲԱՕՐՆԵՐՈՒԻ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ

ՏՕՔԹ. ԳԷՈՐԳ ԿԷՐԿԷՐԵԱՆ

Վկայեալ Lauréat ի Paris եւ այժմ վերջին ՄԱՆԱԳԻՏ-բժիշկ Ֆրանսական հիւանդանոցի ԱՋՔԻ, ՔԹԻ, ԿՈԿՈՐԴԻ, ԱԿԱՆՋԻ և ԳԼԽՈՒՐ հիւանդութիւններու բաժնին:

Հիւանդ կ'ընդունի կէսօրէ վերջ ժամը 2—6

իր գլխաւոր մէջ rue de Damas, No. 15

Հիւանդները ուղղակի հիւանդանոց կ'ընդունուին իր կողմէ տրուած մուտքի բարօրով:

Աղքատ հիւանդներու ձրի դարմանուած, ամէն օր կէսօրէ առաջ ժամը 10—12, հիւանդանոցի դարմանատան մէջ:

ՏՕՔԹ. Գ. ՏԱՎՈՒՏԼԱՐԵԱՆ

ՄԱՆԱՆԳԻՏ ՆԵՐՔԻՆ ԵՒ ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

Իր դարմանատունը հաստատած է, *ՍԱՍՈՒՐ* վոյոց, Տօքթ. Նօզդյաճեանի (ատամնաբոյժ) դարմանատան կից.

Ընդունելութեան ժամեր՝

կէսօրէ առաջ ժամը 8—12

» վերջ » 2—6

Կարի եւ Ձեւագիտութեան Դասընթացք

ՏԻԿԻՆ ՄԱՌԻ ԵՐԱՄԵԱՆ

ՎԿԱՑԱԾ ԴԻՐՋԱԿՈՒՀԻ

ԲԱՐԻՋԷՆ ԵՒ ՎԱՃԻՆԿԹՕՆԷՆ

Կարի եւ ձեւագիտութեան մասնագիտուհի, Տիկին Մառի Երամեան կը վերադառնայ իր արհեստանոցը, Մեծ Սեւրայի դիմացը Նո. 78 ցած երկրորդ արկը:

Երեք ամսուան միջոցին կը սորվեցնէ ամենավերջին ճոպաձեւութեամբ, կար եւ ձեւագիտութիւն իր բոլոր բարդութիւններով եւ արդիական մեթոդներով, Droit-fils մէթոտով: Իր աշակերտուհիները կ'օժտեն Բարիզի ակադեմիաներ Académie Daydou վկայականով:

ՓՍՍՏԱԲԱՆ

ԽԱՉԱՏՈՒՐ ԹԻՒԹԻՒՆՃԵԱՆ

(Տօքթ. իրաւագիտութեան)

ԿՍՏԱՆՁՆԷ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԴԱՏԵՐ

Ընկերակցութեամբ հանրածանօթ փաստաբան ՄԷԹՐ ԱԶԻԶ ԷԼ ՀԱՇԷՄԻ

Գրասենեակը բաց է կէսօրէ առաջ 9—12 կէսօրէ վերջ 3—6

Rue Allenby, Immeuble NESSOULI **ՀԵՌԱՀԱՄԱՐ 1—28**

Տակուն շինուածի վայելուչ տեսք հնչուն եւ քնաւական ձայն

Ահա յատկանիշները՝

ՈՐՈՆՑՄԱՄԲ ԿԸ ՁԱՏՈՐՈՇՒԻՆ

ԱՓՕԼԼՕ ՖՕՆՕՆԵՐԸ

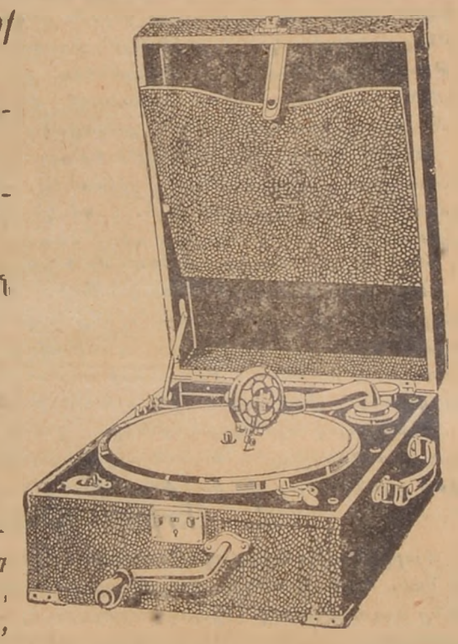

Հրապարակի վրայ գրեթէ ոչ մէկ բոլոր մարքան հետ կը մրցին Ապոլլօ ֆոնօները: Մանաւանդ վերջին նոր մօտէլները, որոնք հասած են արդէն, անգերազանցելի են իրենց տակունութեամբ, վայելչութեամբ և ժամչելի գիներով.

APOLLO GRAMOPHONE Co. Ltd

(of London)

ԱՓՕԼԼՕ ՖՕՆՕՆԵՐՈՒ ԹՐԳՒԱԻՈՐԸ ԷՐ

Կաստաբել համոզում գոյացնելու համար անգամ մը այցելեցէք

MAISON APOLLO, Rue de la Poste, BEYROUTH

Վաճառվիճ եւ բօնօօր՝ ամէն ձեւի, անվիճելի տրակ եւ առաւելութիւններ գիւրամատչելի գին, վճարումի դիւրութիւններ:

Ընդհ. ներկայացուցիչ՝ Սիւրիոյ, Պաղեստինի, Անդրյորդանանի, Միջագետքի եւ Կիպրոսի.— ԴՈՒՐԳԷՆ ՍԻՆԱՆԵԱՆ

KOURKEN SINANIAN, Boîte Postale 642, BEYROUTH (Syrie)

հէ մը եկած հրեշտակ մըն էր:

Լօրտը ներկայացուց զանոնք իրարու. «աղջիկս Էէյտի Իզապէլ, Մ.Քարլայլ»: Այս ներկայացնելէն վերջ Լօրտը սեղանի ճակատը և օրիորդն ու Մր. Քարլայլը երկու կողմերը նստան: Քարլայլ թէպէտ գիւրաւ կրնար գեղեցկութենէն հրապուրուող մէկը չէր, բայց այս անգամ, իր դիմացը նստող աղջկան գեղեցկութիւնն ու հրապուրչութիւնը տարբեր ազդեցութիւն մը սկսան թողուլ իր վրան: Էէյտի Իզապէլի մարմնական ներդաշնակութիւնը, դէմքին գեղեցկութիւնը, այտերուն վարդի պէս կարմրութիւնը ևմազերուն սևութիւնը չէին որ Քարլայլի հոգին կը ցնցէին և իր սրտին կ'իյնէին, այլ անոր աչքերուն անուշութիւնը և այրող նայուածքը: Քարլայլ կեանքին մէջ այնչափ անուշ և գեղեցիկ աչքեր տեսած չէր:

Քարլայլ սեղանի վրայ վայրկեան մը չէր կրնար իր աչքերը հեռացնել աղջկան վրայէն: Նէ տեւականօրէն նայելով անոր աչքերուն, կռահեց որ հոն տխրութիւնն և մտածում մը գոյութիւն ունի: Բայց Մր. քարլայլ չէր կրնար երեւակայել, կամ հաւատալ չէր ուզեր որ այնչափ գեղեցիկ հրեշտակի պէս վայելուչ աղջիկ մը կրնար ցաւ ունենալ:

Լօրտը դառնալով աղջկան, ըսաւ.

— Ինչ չուտ հագուեցար, Իզապէլ:

— Մերունի Մխիս Էէվիսընը չեմ ուզեր սպասցնել, գիտէք, այս երեկոյ թէյը անոր մօտ պիտի առնենք.

— Կը յուսամ չատ չէք ուշանար.

— Հայրիկ, այդ պարագան Մխիս Վէյնի գիտնալիք բանն է.

— Եթէ այդպէս է, կասկած չկայ որ ուշ պիտի մընաք. այս առեններ, կիներ գիշերները ցերեկի կը փոխեն, առանց գիտնալու որ իրենց այտերուն վարդերը կը թոռմեցնեն:

Ձայնը լրանալուն պէս, Իզապէլ «մնաս բարով հայրիկ» ըսաւ և ճակատը երկարեց Լօրտին: Լօրտը համբուրեց աղջկան ճակատը և ըսաւ.

— Աղջիկս, Մխիս Վէյնի խօսէ, կէս գիշերէն վերջ պէտք չէ մնաք, դուն միակ զաւակս ես, քեզ կորսընցնել զորթիս չի գար:

Այս խօսքերը արտասանելէ վերջ, Լօրտը դարձաւ Քարլայլին և խնդրեց անկէ որ զանգակը զարնէ և ըսաւ.

— Աղջիկս մինչև կառք չպիտի կրնամ առաջնորդել. ոտքերս սաստիկ կը ցաւին, սպասուհիին յանձնարարեմ որ մինչև վար առաջնորդէ զինք:

Քարլայլ կարմրեցաւ, նեղուեցաւ և պատասխանելով Լօրտին ըսաւ.

— Վսեմապատիւ Լօրտ, եթէ արտօնէք և Էէյտի Իզապէլ ներէ, մինչեւ կառք ընկերանալու պատիւին ես արժանանամ:

Լօրտը պատասխանեց.

— Երջանիկ և ուրախ կըլլանք:

Էէյտի Իզապէլ ժպտեցաւ: Քարլայլ ընկերացաւ անոր և մինչեւ դուռ հրճալով ճամբեց զայն: Քարլայլ երբ վերադարձաւ Լօրտին քով, Լօրտը սկսաւ.

— Կը տեսնէք Մր. Քարլայլ, աղջիկս նոր սկսաւ սաւօնի կեանքին, բայց ամէն մտած սալօնին մէջ մեծ ազդեցութիւն մը կը թողու, իր գեղեցկութեան չափ ալ բարի սրտի տէր է:

Լօրտը չէր չափազանցեր, Իզապէլ չատ լաւ կըրթուած եւ բարեսիրտ աղջիկ մը ըլլալով, չատ մը աղջիկներու պէս մօտայատպաշտութեան և թեթեւութեան անտեղեակ էր: Արդարեւ մօրը աղջութեան ժամանակ, կեանքին մեծագոյն մասը հօրը Ուէյլըզի ապարանքին մէջ անցուցած և հեռու մնացած էր սալօններու կեանքէն. մօրը մահէն վերջն ալ բարի դաստիարակուհիի

KLIM

Փոշեկաթիլ առաւելութիւնը

KLIM լաւ կաթ մըն է: Սթէ անոր վրայ աւելցնենք 7 | 8 հատ եռացած պարզ ջուր, պիտի ստանանք քաւմ, աղուոյրաւոր եւ սերուն կաթ մը որ ունի դաճային քաւմ կաթի մը համը, հոտն ու սննդատու արժէքը:

Մանկիկը դիւրութեամբ կը մարսէ Klimը որ *իսկ* ու ցաւ սննդատու կաթ մըն է:

Ինչ ուրախութիւն *ձեր* զաւակներուն եւ մանկիկներուն համար:

Միջոցը՝ ամենուրեք քաւմ կաթ կարելի *է* ունենալ *ԿԼԻՄ* փոշեկաթով:

Klimը կը լուծուի պաղ կամ գաղջ ջուրի մէջ: Պէտք է գայն դնել ջուրին մակերեսը՝ ուշադրելով դզալով մը:

SPELL IT BACKWARDS

AZTAG
JOURNAL QUOTIDIEN ARMÉN.
B. P. 587
BEYROUTH, Liban
Directeur - Propriétaire
HAIG BALIAN

ԳԻՆԸ
ՍԻՒՐԻԱ ամր. 550, վեցամսեայ 300 ՍԻՐ.
ՈՐՍՏԱՀՄՆ. տրկ. 7, վեցամսեայ 4 ոսկի

ԱԶԴԱԿ

ՕՐԱԹԵՐԹ
ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԳԻՏԱԿԱՆ

ازتـــاك
جريدة سياسية ادبية اقتصادية حرة

ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ 14 ՅՈՒՆԻՍ 1932
ՉԱՓԸ ՔԷ ՀԱՍՏ 2.50 Ս. Դ.

Ջ. ՏԱՐԻ | Ամեն առաքում պահք է ըլլալ թերթիս ցիւրեցիկ հաւատիկ | Տիւրէք — խմբագիր՝ ՀԱՅԿ ՊԱԼԵԱՆ | Չհրատարակուած ձեռագիրները չեն վերադարձուիր | Թիւ 76 (653)

Ն. Վ. ՄՈՒՀԱՄԷՏ ԱԼԻ ՊԷՅ ՍԻՒՐԻՈՅ ՀԱՆՐ. ՆԱԽԱԳԱՀ

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

ՄԵՐ ՏՈՒՐՔԸ

Յայտարարութեանց բաժնին մէջ մեր ընթերցողները պիտի կարդան Ս. Նշան Ազգային Երկսեռ Վարժարանի ամավերջի հանդէսին ազդը։

Դպրոցական տարի մըն ալ կը բոլորի ահա։ Ու այս հաստատութիւնը վերջ կուտայ իր չորս հարիւր երկսեռ աշակերտներու գործունէութեան։

Տանեմեակ մը ունի այս վարժարանը իր ետին, հունձքով ամրոք ու յուսադրութիւններով լեցուն միանգամայն։ Մենք կանգուն առիթներով անդրադարձած ենք անոր կատարած դերին։ Ըլլալով քաղաքի հայութեան կեդրոնական նախակրթարանը, ան ցարդ իր շուրջը համախմբած է Պէյրութաբնակ ազգայիններու խոշոր մէկ գանգուածին զաւակները, չմոռնալով արդիական վարժարանէ մը պահանջուած ուսման այլ և այլ ճիւղերը եւս։

Ցարդ, հոն այցելած օտար պաշտօնական քննիչներ գոհունակով խօսած են հաստատութեան մէջ տիրող ներքին կարգապահութեան և աշակերտութեան աւանդուած խնամքոտ ուսման մասին։ Մենք ամրոխիչն ու հաճոյքը ունեցած ենք անձամբ իրազեկ գտնելու այն գնահատութեան հետ, որուն արժանի գտած է Ս. Նշան Ազգային Երկսեռ Վարժարանը, ամէն անգամ երբ Ֆրանս. Հանր. կրթութեան Ընդհանուր Տնօրէնութեան պաշտօնեաներ կրցած են տարուան ժամանակ մը մինչեւ մէկ քանի օր մի՛նակարդ վարժարաններու մէջ, գտնուած են նոյնիսկ աշակերտներ, որ այդ նուաճումը յաղթած են կատարել չորս տարիէն։ Այդ շարքէն չորս աշակերտներ 1929ի շրջանաւարտ, այժմ ուսանող Lycée Laïque մէջ, կը պատրաստուին baccalauréat քննութիւնն անցնիլ մէկ քանի օրէն։ Ասիկա կենդանի վկայութիւնն է լաւագոյն ձեռքերու և ուսման լաւագոյն պայմաններու մէջ գտնուող ազգային հաստատութեան մը համար, որ թիւերու եւ փաստերու այս պարզ յիշատակութիւններէն յետոյ պէտք է ձայ, ինչպէս եղած է անցեալին մէջ, մեր ամենուս գուրգուրանքին առարկայ։

Այս առթիւ աւելորդ չենք նկատեր մեր ընթերցողներուն ուշադրութեան յանձնելու հետեւեալը։

Ս. Նշան Ազգային Երկսեռ Վարժարանը վճարովի իր աշակերտութեան մօտ ունի մօտաւորապէս երկու հարիւր ձրիավարժ ուկի աթոռակով աշակերտներ, որոնք իրենց ուսումը կ'ստանան այս հաստատութեան մէջ, որուն պիւտճէն ցարդ հաւասարակշռուած է սրտցաւ ազգային մարմիններու և անհատներու նուէրներով։ Ամէն տարի այ հաստատութեան պատկան մարմինները իրենց բոլոր գոյած են մարգահանդէսէն և ամավերջի հանդէսէն գոյացած հասոյթներով, առանձ մտնելու տարեկան պարահանդէս մը, կազմակերպուած Վարժարանի Հոգաբարձութեան կողմէ, որմէ կ'օգտուին նաեւ այլ կրթական ազգ. հաստատութիւններ։ Լրացնելու համար այս գլուխը, յիշենք որ երբ վերեւի բոլոր միջոցները անբաւարար գտած են գոյրոցին պիւտճէն հաւասարակշռելու, Հոգաբարձութիւնը գիմած է բացառիկ հանգանակութեան մը, որ ամէն տարի կ'ընէ ի պատիւ Հայ Ժողովուրդին, պէտք է ըսենք, որ այս վերջինը գիտցած է միշտ ալ օժանդակ կանգնիլ կրթական այլ հաստատութեանց կարգին՝ այս վարժարանին։ Ան իր կարիքէն ու հաճոյքէն ինքզինքը զրկած՝ բացած է իր քսակը ու գօրավիգ կանգնած ազգային կրթարանին։ Այս օր նոյն պայմաններու մէջ կը գտնուի վարժարանը, բաց մը կայ զոր պէտք է գոցել, նախ՝ հաստատութեան ողնասիւնը եղող ուսուցչութիւնը ստոյգ զրկանքէ վրկելու եւ երկրորդ՝ յառաջիկային անոր բնականոն ուսման ընթացքը իր հունէն չխախտելու համար։

Աւելորդ իսկ է չեշտելու թէ՝ ներկայ ազգային մեր կեանքին մէջ հայ վարժարանները բարոյական ու մտաւոր մէկ ոլամիներ են։ Առանձնապէս գուրգուրանքի առարկայ պէտք է դառնան անոնք այս օրերուն, երբ օտարներ իրենց ախորժակը սրած՝ անողոք մրցակցութիւններու ելած են մեզի դէմ։ Հազար դժուարութիւններ կան գրուած թէ՛ հայ ուսուցչութեան, և թէ՛ պատկան մարմիններու առջեւ։ Մեր գոյութեան նախապայմանը եղող ազգային նախակրթարաններուն, զոր չենք կրնար բարձր թողի ընել։ Այսպէս կամ այնպէս, պէտք է լուծենք մեր առջեւ ելլող դժուարութիւնները, հարթելու համար կրթական գործին կնճիռներն ու խութերը։

Անդրադառնալով ուրեմն մեր հարցին, ըսենք որ մեզմէ պահանջուածը փոքրիկ զոհողութիւն մըն է։ Կը լսենք որ Ս. Նշան Ազգային Վարժարանի Հոգաբարձութիւնը իր բացը հաւասարակշռելու համար ձեռնարկած է բացառիկ հանգանակութեան մը, սրտցաւ զոհողութիւն մը մեր կողմէ՝ եւ ահա հարցը լուծուած է։

Իրենց կարգին ծնողները եւս պէտք է կանգնին զոհաբերութեան նոյն բարձրութեան վրայ։ Այս տարի վարժարանը կը կազմակերպէ ամավերջի հանդէս մը, թատրոն Բըլիսթալի մէջ, բացառիկ յայտագրով ու բովանդակութեամբ։ Թատերգութիւն, Հայկական եւ Եւրոպական պարեր, երգ, նուագ եւլն։ Տարուած աշխատանքները ամէն ելոյթներ կը նախշնչեն որ հանդիսականները ոչ միայն իրենց ներկայութեամբ կը նպաստեն քաջալերած պիտի ըլլան շրջանաւարտ աշակերտութիւնը, այլ և գեղարուեստական ցերեկոյթի մը վայելք պիտի տանին իրենց հետ։ Մուտքի երկու տոմս՝ չնչին արժէքով մը, իրաւունք կուտայ հանդիսականներու մասնակից դառնալու հաստատութեան երկու հարիւր կտոր բնտիր ձեռագործներու վիճակահանութեան։ Մի մոռնաք որ այդ ձեռագործները ասեղնագործուած են մեր սիրասուն փոքրիկներու կողմէ, որոնց աչքին լոյսը կայ թ[illegible] անոնց վրայ։ Չէ՞ք կարծեր թէ գեղեցիկ և հոգեպարար սփոփանք Ը կայ պատուա՝ այս բոլոր իրողութիւններէն յետոյ, մեր կատարելիք պարտականութեան մէջ, որ պիտի դառնայ միանգամայն մեր ազգային գիտակցութեան չափանիշը։

Կ'արժէ ցոյց տալ այդ ոգին անգամ մը եւս՝ ի սէր ազգային դաստիարակութեան։

Ն. Վ. ՄՈՒՀԱՄԷՏ ԱԼԻ ՊԷՅ ՍԻՒՐԻՈՅ
ՍԻՒՐԻԱԿԱՆ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐԸՆՏԻՐ ՆԱԽԱԳԱՀ

Մուհամէտ Ալի պէյ Սիւրիոյ ամենահարուստներէն կը նկատուի։ Դամասկոսի մէջ եւ իր շրջակաները ունի թանկարժէք կալուածներ՝ տներ եւ առեւտրական խանութներ։ Ունի նաեւ ագարակներ։ Չատակը ըլլալով նշանաւոր Արաբ Իզէէսին փաշայի, երիտասարդ տարիքէն նշանակուած է եւ զբաղած թրական կառավարութեան կարեւոր պաշտօններ։ Վարած է Թիւրիոյ Ուսումնական դեսպանութեան ամենակարեւոր պաշտօնը։ Սիւրիական առաջին կառավարութեան մէջ եղած է ելեւմտական նախարար։ Վերջին երեսփոխանական ընտրութեանց միջոցին, Ձափաւորականներու կողմէ Դամասկոսի երեսփոխան ընտրուած էր։

Մուհամէտ Ալի պէյ երկար տարիներ Օսմանեան խորհրդարանի մէջ ներկայացուցած է Դամասկոսը եւ ատեն մ'ալ եղած է Մապէյնի խորհրդական։

Ն. Վ. ՍՈՒՊՒՀԻ ՊԷՅ ՊԷՐԷՔԷԹ
ՍԻՒՐԻԱԿԱՆ ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆԻ ՆԱԽԱԳԱՀ

Նախկին պես Սիւրիական կառավարութեան։ Հալէպի երեսփոխան եւ պետը հիւսիսային Սիւրիոյ երեսփոխանիներու պլօքին։ Խորհրդարանի մէջ ամենաուժեղ մեծամասնութիւնը կը ներկայացնէ։ Սուպհի պէյ Պէրէքէթ Սիւրիոյ բոլոր շրջաններուն մէջ կը վայելէ ժողովուրդի յարգանքը։

ՍԻՒՐ. ԵՐԵՍՓՈԽԱՆԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎԻ Բ. ՆԻՍՏԸ

Ն. Վ. ՄՈՒՀԱՄԷՏ ԱԼԻ ՊԷՅ ԱՊԻՏ ՀԱՆՐ. ՆԱԽԱԳԱՀ

ՆՈՐ ՆԱԽԱԳԱՀԻ ԵՐԴՄԱՆ ԱՐԱՐՈՂՈՒԹԻՒՆԸ

Սիւրիոյ երեսփոխանական ժողովը իր երկրորդ նիստը գումարեց չաբաթ օր, նախագահութեամբ Ն. Վ. Սուպհի պէյ Պէրէքէթի։ Ժամը 9ին երեսփոխաններ և արտօնեալներ լեցուցած էին ժողովասրահը։ Զինուորական կարևոր ուժեր և ոստիկանական խումբեր կը հսկէին ամբողջ ճամբու երկայնքին և խորհրդարանի չէնքին շուրջ։

Ժամը 9.10ին, նախագահը բացաւ ժողովը։ Փոխ նախագահ Պ. Լաթիֆ Ղանիմէ կարդաց երեսփոխաններու անունները և տեսնուեցաւ որ ազգայնական երեսփոխան Ֆախրի պէյ Պարուտի կը բացակայէր։ Ներկայ երեսփոխաններու թիւն էր 68։ Բարձր Գործիչ րութեան յատկացուած օթեակին մէջ բազմած էին Պ. Պ. Շովէյ, Հէյլօ և ուրիշ բարձրաստիճան պաշտօնատարներ։ Պ. Սալամիազ և իր քարտուղարները գրաւած էին իրենց յատկացուած աթոռները։

Ներկաներու թիւին ճշդումէն վերջ, Պ. Ղանիմէ կարդաց նախորդ ժողովի ժանրամասն արձանագրութիւնները։ Ազգայնական երեսփոխան Ֆախրի պէյ Պարուրի խօսք առնելով բողոքեց ժողովի արձանագրութեանց հրատարակած ձևով երեսփոխաններու չի բաժնուելուն համար։ Ուրիշ ազգայնական երեսփոխաններ ուժ տուին այդ բողոքին։ Շաքիր Նիյազի պէյ պատասխանելով անտեղի գտաւ անոնց բողոքը։ Ժողովի նախագահը վերջ տուաւ բոլոր ճառախօսներու խօսքերուն, խոստանալով որ չուտով կը հրատարակուին արձանագրութիւնները եւ թելադրեց սկսիլ հանրապետութեան նախագահի ընտրութեան։

Այս միջոցին ազգայնական երեսփոխաններ սկսան ճառեր խօսիլ ընտրութեան հանրապետութեան նախագահի արժանիքներուն շուրջ։ Շաքիր Նիյազի պէյ դիտել տուաւ որ 71րդ յօդուածը կ'արգիլէ այդ մասին վիճաբանութիւններ և կը թելադրէ ուղղակի ընտրութեան ձեռնարկել։ Մուհամէտ պէյ Թէմիզ կը հաստատէ այդ առաջարկը։ Լաթիֆի պէյ Հաֆիֆար (ազգայնական) բժ կը բարձրանայ։ Նախագահը կ'արգիլէ, սակայն վերջը կը թոյլատրէ։ Ան երկար խօսքերէ վերջ կը պահանջէ 106րդ յօդուածին վերացումը և քաղաքական աքսորեալներու վերադարձ, գործակցելու համար իրենց ջանքերուն։

Շաքիր Նիյազի պէյ կը կրկնէ իր առաջարկը և կը յիշէ 71րդ յօդուածին [illegible] (ազգայնական) պատասխանելով կը յայտնէ որ դեռ երեսփոխաններու ընտրութեանց օրինականութիւնը վաւերացուած չէ, հետևաբար նախ պէտք է ընտրել մասնաւոր յանձնախումբ մը զբաղելու համար այդ քննութեամբ։ Մը[illegible]ժ պէյ ուժ կուտայ այդ առաջարկին։

Նորէն խօսք կ'առնէ Շաքիր Նիյազի պէյ և ուժգնօրէն բողոքելէ վերջ այդ առաջարկներուն դէմ, կ'ըսէ. «Մենք հոս գողութեամբ եկած չենք, բոլորս ալ ընտրուած երեսփոխաններ ենք։ Նախ կատարենք ընտրութիւնը, յետոյ վերջը նորէն յանձնախումբը քննէ երեսփոխաններու օրինականութիւնը»։

Մեծամասնութիւնը համաձայնութիւն կը յայտնէ Շաքիր Նիյազի պէյի առաջարկութեան։

Վերջապէս կորոշուի ձեռնարկել ընտրութեան։ Բոլոր երեսփոխանները իրենց քուէաթուղթերը մէկիկ մէկիկ նետեցին քուէատուփին մէջ, որուն կը հսկէր ժողովի փոխ նախագահ Լաթիֆ պէյ Ղանիմէ և դիւանի անդամները։ Վարպետեցաւ քուէատուփը և համրուեցան քուէները։ Ներկայ երեսփոխաններու թիւին համապատասխան էին քուէաթուղթերը։ Անկէ վերջ Պ. Ղանիմէ մէկիկ մէկիկ բանալով սկսաւ կարդալ զանոնք։ Երկու անուններ՝ Ն. Վսեմութիւնք Սուպհի պէյ Պէրէքէթ և Մուհամէտ Ալի պէյ Ապիտ գրեթէ համահաւասար կընթանային շարունակաբար։ Ոչ ոք մինչև վերջ կրնար որոշել թէ՝ անոնցմէ ո՞ր մէկը պիտի ընտրուէր։ Արդէն ուրիշ թեկնածուի անուն երբէք չկար. բոլոր քուէները կեդրոնացած էին այս երկու թեկնածուներու վրայ։ Քուէահամարը աւարտեցաւ և նախագահը յայտարարեց արդիւնքը. Մուհամէտ Ալի պէյ Ապիտ 36, իսկ Սուպհի պէյ Պէրէքէթ 32 քուէ չահած են։

Ներկաները բուռն ծափերով ողջունեցին հանրապետութեան նախագահ Մուհամէտ պէյ Ալի Ապիտը, որ քուէներու մեծամասնութեամբ ընտրութիւնը չահած էր։ Թնդանօթի 17 հարուածներ այդ միջոցին ի պատիւ նախագահին կը գոռային։

Քուէարկութիւնը կատարուելէ վերջ յայտնի եղաւ որ ազգայնական երեսփոխաններ և Հագգը պէյ Ազմի կողմնակից (կառավարական) 23 երեսփոխանները համաձայնութեան եկած են ուչ աթեն և որոշած ընտրել Մուհամէտ Ալի պէյ Ապիտը։ Աւելցնենք նաև որ, ընտրութենէն օր մը առաջ, ուրբաթ օր, ազգայնականները, տեսնելով որ ապահովուած էր Սուպհի պէյի ընտրութիւնը, առանձին յայտարարութեամբ մը, ուղղուած երեսփոխանական ժողովինանախագահութեան կը յայտնէին որ ազգայնական 15 երեսփոխաններ պիտի չի մասնակցին ժողովին։ Սակայն կ'ըսուի թէ, չնորհիւ Բարձր Գործիչ րութեան Սիւրիոյ պատուիրակ Պ. Սալամիազի միջամտութեան և աչխատանքներուն, վերջին պահուն անոնք կրցած են համաձայնիլ կառավարական բարիի (Հագգը Ազմ) հետ։

Հետևաբար Սուպհի պէյ Պէրէքէթ, առանձինն կը ստանար 32 քուէ, իսկ ազգայնականներ և կառավարականները միանալով հազիւ 34 քուէով կ'ընտրեն Մուհամէտ Ալի պէյ Ապիտը։

Ընտրութիւնը կատարուած էր։ Ազգայնական երեսփոխան Ֆախրի պէյ Պարուրի բեմ գալով երկար ճառ մը խօսեցաւ, դրուատեց Ն. Վսեմութիւն Սուպհի պէյ Պէրէքէթը, հիացում յայտնեց անոր հայրենասիրութեան և վերջը դրուատալից խօսքեր ըրաւ հանրապետութեան նորընտիր նախագահ Մուհամէտ Ալի պէյի մասին և վերջացուց իր խօսքերը. «Սիւրիական հայրենիքի երկու ամենակարեւոր աթոռները կը գրաւեն երկու հայրենասէր և անձնուէր Սիւրիացիներ»։

Վերջը բեմ եկաւ Հալէպի երեսփոխան Շաքիր Նէյազէթ պէյ և հռետորական չեշտերով երկար ճառ մը խօսելով չնորհաւորեց նորընտիր նախագահը և վերջացուց իր խօսքերը չեշտելով. «Ոչ հոս Հալէպցի կամ Դամասկոսցի չկայ, Զէզիրէյի կամ Անտիոքցի չկայ, բոլորս ալ Սիւրիացիներ ենք և մեր հայրենիքը մէկ է. պէտք է աշխատինք բոլորս ալ այդ հայրենիքի զարգացման և բարգաւաճման համար»։

Որոտընդոստ ծափեր յայորպեցին Շաքիր Նէյազէթ պէյի խօսքերուն։

Բեմ եկաւ նորընտիր նախագահը և կարդալէ վերջ գրաւոր ճառ մը, որով չնորհակալութիւն կը յայտնէր ժողովականներուն իրեն հանդէպ ցոյց տրուած վստահութեան համար, կատարեց երդման արարողութիւնը, հաւատարիմ մնալու համար Սիւրիական Սահմանադրութեան։ Անկէ վերջ քաղուեցաւ հանրապետութեան նախագահին յատկացուած օթեակը, ուր ընդունեց երեսփոխաններու և կառավարութեան անդամներու չնորհաւորութիւնները։

Ժողովը վերջացած էր։ Դուրսը զինուորական ուժեր ի պատիւ էին։ Զինուորներու ջոկատ մը պատրաստ կ'սպասէր հանրապետութեան նախագահին յատկացուած [illegible]ինքնաշարժի երկու կողքերը։ Մուտքերամ ժողովուրդը ճամբուերկու եզերքները գրաւած էր։ Զինուորական պատիւներով ինքնաշարժ առաջնորդուեցաւ Ն. Վսեմութիւնը և մեկնեցաւ ծափերու տեղատարափին տակ։

Կէս օրէ վերջ նորընտիր նախագահը չնորհաւորութիւններ ընդունեց իր բնակարանին մէջ։ Ժամը 1ին, Ն. Վ. Սուպհի պէյ Պէրէքէթ այցելեց Մուհամէտ Ալի պէյ Ապիտի և սիրալիր տեսակցութիւն մը ունեցաւ անոր հետ։ Երեկոյեան, հանրապետութեան նախագահը պաղոգ Վիքթորիայի մէջ փոխադարձ այցելութիւն տուած Սուպհի Պէյ Պէրէքէթի։

ՔՐՈՆԻԿ

ՎԱԽԸ

Վախերու հազարաւոր տեսակները կան, հազար տեսակ պատճառներէ ու պատահարներէ ծնած։ Վախը, զոր այսօր նկատի կ'ունենանք, ամուսնութենէ վախն է յատկապէս։

Բնութիւնը իր նպատակը կը հետապնդէ. անոր գործը տեսակին մշտնջենական նաւորումն է։ Ան չատ քիչ կը հետաքրքրուի տեսակին ազնուացումով. եւ եթէ ազնուացումը ընտրութեան (selection) արդիւնք է, անասուններէն չատ աւելի բնական հակում մ'ունին ամուսինները ընտրելու իրենց հակումներուն մէջ։ Ֆիզիքական ոյժն ու գեղեցկութիւնը մեծ դեր կը խաղան մարդութեան մէջ։ Չհեղու պատճառները չատ մը քննադատներ կ'ըսեն անոնց ձայնին եւ փետուրներու գեղեցկութեան նախապատուութիւն տալով։ Վայրի անասուններ՝ կը նախընտրեն արուին վրայ բաներու գեղեցկութիւնը եւ անոնց մարմնական ուժը։ Եւ բնութիւնը, կանխահոգ մարդու մը պէս, կենդանական աշխարհին մէջ արուներուն առած է գեղեցկութիւն, ուժ, ձայն։ Աքաղաղ մը աւելի ձայնող է, գեղեցիկ եւ ուժեղ, քան հաւ մը, արու առիւծ մը աւելի գեղեցիկ է գեղափայլ եւ ուժեղ քան էգ առիւծ մը, և այսպէս չարունակաբար։ Եւ եթէ քաղաքակիրթ մարդկութիւնը գեղեցիկ սեռ անուանը կուտայ իգական սեռին, բրածը պարզ compliment մրն է, քաղաքավարական կնազեցարութիւն մը միայն, որովհետեւ բնութիւնը բացառութիւն չընդունիր, և մարդկութիւնն է, որ իր կնազեցարութիւնը արդարացնելու համար, աշխատեր է արբագրել բնութիւնը, դարերու ընթացքին, եւ արուեստական միջոցներով չնացեր է ստեղծել կնոջական գեղեցկութիւն մը։

Մարդերէ չափազանց մեծ թիւ մը կ'ամուսնանայ բնազդաբար, տեսակին չարունակութեանը համար։ Գիւղացիներէ չատեր կ'ամուսնանան աշխատող բազուկ աւելցնելու համար տունին մէջ։ Հին աշխարհի մէջ, երբ տունին օճախը վառուեցաւ ընտանիքի աստուծոյն պաշտամունքին համար, ամուսնութիւնը բնութենական պարտադրութիւն մը ըլլալով հանդերձ, եղաւ նաեւ տեսակ մը կրօնական պարտականութիւն, տեսրունդներու ծնունդով վառ պահելու համար չարունակ տունին օճախը, եւ ընտանեկան աստուծոյն պաշտամունքը։ Այնպէս որ ընտանիքին հայրը գոհունակութեամբ կը մեռնէր, երբ տեսնէր, թէ իր տունին օճախին և ընտանեկան աստուծոյն պաշտամունքին չարունակութեան համար տերունդ մը կը թողուր իր եաւէն։ Փոսկոլոս այն առենները անժառանգ մեռնող հայրերուն համար էր, որ իր «Գերեզմաններու Տաղ»ին մէջ կը գրէր.

«Սիրոյ ժառանգ չր թողուցող մարդն է միայն, որ չկրնար ժպիլ իր գերազանցեն»։

Հիմա ո՛չ տունի օճախ ունինք և ո՛չ ալ ընտանիքի աստուած։ Քրէմիւը օճախին տեղն է բռնած, և դրամը ընտանեկան աստուծոյն տեղը։ Եւ որովհետեւ արդի քաղաքակրթութեան պահանջներուն հետ անհաչտ կը մնայ, գիւղական ըմբռնումով ամուսնութիւնով, տունին մէջ ապրասող և հետեւաբար արտադրող բազուկ աւելցնելու կերպը, մարդկի դրամժամի մեծոնն են տեղծեր, այդ պակասը լրացնելու համար։ Այնպէս որ այսօրուայ կինը իր դրամժամով իր հետ բերած կ'ըլլայ ապագային հատուցական չահերիքը, աւելի դրական կերպով և կանխիկ եւ գերծ կը մնայ գերիի պէս աշխատելու հալկադրանքէն, որովհետեւ Արեւելքի մէջ, ու մանաւանդ Սիբիրական և Արաբական երկիրներու մէջ, կիները «գերիներ» կամ «ստրկուհիներ» նկատուած էին։

Բայց հակառակ դրամժամին, հակառակ սիրոյ միութիւններու, նոր ընտանեկան երջանկութեան դուռերը, ինչպէս գրած էինք, անգլ. կառավարութիւնը վերջերս գիրք մը հրատարակեց «Ստրատեճիի Պատերազմը» անունով եւ ուրիշ օրինակ մ'ալ դրկեց Մ.Քէմալ փաշային, իր պօյոյ դեսպանին միջոցաւ։ Իր կարեւորութեան համար, կրնկրկինք անկէ հրատարակել մասեր.

Ջոր. Ասբինալ Օկլանտոր, գիրքին հեղինակը կը կրէ իր նախաբանին մէջ. Համաչխարհային պատերազմէն ի վեր քրիստոնեներուն դէմ յուզմունքը և հետաքրքրական, իսկ գինուորներու և պետական անձերու համար օրինակելի դէպքեր պարունակող ոչ մէկ էջ կայ, որքան անգլիացւոց կատարած ճիգը նեղութիւններէն անցնելու համար։ Այս պատերազմը զէնքի կոիւներուն է'ն պատմականն և է'ն ազնուականներէն մէկն է։ Նեղութեամբ պահպանէր, կարեւոր և վճռական օրտներ պիտի ապահովուէին։

Եթէ յայողեցաւ պատճառը այն էր որ զանց առնուեցան պատերազմական աւանդական կանոնները։ Այս պատերազմին մէջ, պատերազմի մասնակցողներուն բոլորը, Թուրք, Անգլիացի, Աւստրալիացի, Ֆրանսացի և կամ նոր Զէլանտացի մարդկային ուժին ամենաբարձր աստիճանին հասնող դիւցազնութիւններ ցոյց տուին։ Այս պատերազմը միա՛ղ գեղին եղաւ ուր հաւաքաբար կռուեցան ծովային և ցամաքային ուժերը։ Պատմութեան մէջ ալ բաց նեղուցի մը քնդանօթներով և թելերով պաշտպանութեան միակ օրինակն է։

Ջորֆ ցամաք հանելէ առաջ.— «Պոլիսը ո՞վ պիտի առնէ».

Շարունակ այս հարցումը կը կազմէր խնդրոյն հոգին, 1808ին Նաբոլէոն Բոնապարտի դեսպանին սապէս կը գրէր.

Ֆրանս. Նաւատորմը նախ քան 2 ու կէս տարի Թրաֆալկարի մէջ փճացուած էր։ Նաբոլէոն Ռուսերուն Միյերկրականեան գործունէութենէն կը ղգայնար և կ'ըսէր.— Եթէ Ռուսերը նեղուցներուն տիրապետեն, Թուլոնի, Նաբոլիի և Գօրֆուի դուռներուն պիտի մօտենան։

Թուրք կայսրութեան անկումի եզրը հասնիլը հարկադրած էր Եւրոպայի պետական անձերը նեղուցներու տիրապետութեան խնդրով զբաղելու տակաւին 100 տարի առաջ։ կամաց կամաց, Եւրոպայի մայրաքաղաքներուն մէջ ամբաստանութիւն գոյացաւ որ ո՛չ ռուսերը և ա՛լ ուրիշ որեւէ մեծ պետութիւն մը տիրապետէ նեղուցներուն։ Հնդկաստանի փրկութիւնը եւ Արեւելքի կացութիւնը կ'ապահովէր Անգլիոյ միացումը այս գաղափարին։ Նոյն իսկ Սրիմի պատերազմին պէտք եղած էր որ Անգլիա ի նպաստ Թուրքիոյ զէնքի փարի։

Այս սկզբունքը հաստատեցաւ Սրբիմի պատերազմին վերջը կնքուած Բարիզի դաշնագրով և Թուրքիոյ հետ խաղաղութեան վիճակի մէջ գտնուող պետութեանց մասնաւորապէս արգիլեցաւ նեղուցները։

22 տարի վերջ, ռուսերուն նեղուցներու վրայ յարձակումի վախը՝ Եւրոպական պետութիւնները մղած էր բարեփոխելու ռուսա-Թուրք պատերազմէն վերջը երկու երկիրներու միջև կնքուած Սան Սթէֆանոյի դաշնագիրը, որուն մէջ պայման դրուած էր պուլկար մեծ ժողովուրդի Ռուսիոյ նեղուցները իջնելու հաստատուն ձնունդ կուլայ։ Ասոր վախով՝ Պէրլինի դաշնագրէն ջնջուեցաւ Սան Սթէֆանոյի դաշնագիրէն ջնջուեցաւ Պէրլինի համաժողովին մէջ ալ չեչուեցաւ դարձեալ Թ. որչափ առեն որ Թուրքիա խաղաղութեան վիճակի մէջ գտնուի, օտար մարտանաւերը չպիտի կրնան նեղուցներէն ներս մտնել։

Մինչև 1914, այս սկզբունքը չխանգարուեցաւ։ Խաղաղութեան ժամանակ, Սուլթանին արտօնութեամբ, օտար մարտանաւերը կրնային այցելել Պոլիս։ Սակայն պատերազմի մը պարագային որչափ առեն որ չէզոք մնար, Թուրքիա արտօնուած էր արգիլել օտար մարտանաւերու նեղուցներէն անցքը և առանց արտօնութեան ժանելով, նեղուցներու մէջ 21 ժամէ աւելի մնացող նաւերը վար դնելու։ Դաշնագրին մէջ պայման մը չի կար առևտրական նաւերուն համար։ Ցորչափ խաղաղութեան վիճակը չարունակուէր՝ օտար առևտ. նաւերը պիտի կրնային ազատօրէն անցնիլ նեղուցներէն։

Հետևաբար, Թուրքիա՝ մինչև 1914 իր պօյոյ ձէր մնալը կը պարտի եւրոպական պետութեանց չահերուն միջեւ տիրող հակամարտութեանց։ Իր աշխարհագրական դիրքին բերումով, Թուրքիա կը յաղղէր եւրոպական պետութեանց հանդէպ հաւասարակչիռ քաղաքականութիւն մը հետապնդել եւ նեղուցներուն համար այ ասկէ աւելի լաւ լուծումի եղանակ մը չէր կրնար գտնուիլ։

Սրիմի պատերազմին ալ Անգլիացւոց իրենց չահերուն համաձայն ըրած օգնութիւնը՝ չատ գոհ ձգած էր Թուրքերը և այս բանը պատճառ եղած էր որ 40 տարիի չափ չարունակուի անգլիական ազդեցութիւնը Թուրքիոյ մէջ։ Ուրուհետեւ, Թուրքերը թէև դժուար կը հաւատան, սակայն երբ անգամ մը հաւատան, ամբողջ հաւատքով կ'ընծայուին։ Անգլիոյ քաղաքականութիւնը ե. գիպտոսի, Պարսկաստանի, Մակեդոնիոյ ու Կրետէի մէջ, հակառակ էր Քրիստոնեական չահերու։ Անգլ. Թերթերը չարունակ Թուրքերու դէմ հրատարակութիւններ կ'ելլէին։ Ասով մէկ տեղ, Թուրքերը երկար տարիներ չդադրեցան Անգլիացիները իրր աւանդական բարեկամ համարելէ։ Գիտնալով որ չպիտի կրնան իրենք իրենց գլուխն բան մը ընել՝ ռուսական յարձակումի մը դէմ անգլիական աջակութեան կը վստահէին։ Սակայն, քսաներորդ դարու սկիզբը այս վստահութիւնը կորսուիլ սկսաւ։

1907ի անգլիապարսիկ համաձայնագիրը Թուրքերուն ներշնչեց ուրիշ օգնական փնտռելու պէտքը, Ջարին ցանկութեանց զոհ երթալէ ազատելու համար։ Գերմանիա ի վաղուց ասի կ'սպասէր այս կացութեան ծագումին։

Գերմանացիք չքաշուեցան Թուրքերու կասկածները ամրապնդելիք միջոցներու դիմելէ։ Մինչև 1875. գերմանները անտարբեր էին Թուրքիոյ գործերուն հանդէպ։ Ակռկ պատ ալ, Գերմանիա՝ Ֆրանսան քիչ մրն ալ ճնշելու նպատակով, ուզեր նաև հաւանիլ որ Ռուսիա գոհացում տայ Պոլիսը գրաւելու իր ցանկութեանց, պատերազմի միջոցին իրեն գործելու ազատութիւն արտելու պայմանով։

Սակայն՝ իր այս առաջարկին մեր ժամելուն վրայ, Գերմանիա ըմբռնեց որ ընդարձակուելու համար ոչ թէ պատերազմի դիմելու, այլ դէպի Արեւելք դառնալու է և առաջին անգամ կարևորութիւն ընծայել սկսաւ Պօյոյ, մինչեւ Պարսկական Ծոց ընդարձակուելու փափաքով։ Եւ այն առենէն ի վեր, սկսաւ կանոնաւորաբար աշխատիլ Արեւելքի մէջ Անգլիոյ ունեցած ազդեցութիւնը կտրելու։

Այն միջոցներուն երբ ամբողջ աշխարհ կրակ կը ժայթքէր Թուրքերուն դէմ, գերմանները ձայներնին անգամ չէին հաներ։ Գերմանիա ապաներ դրկեց Թուրքիա Թուրք բանակը բարեկարգելու համար։ Ռուսիոյ նեղուցները իջնելու հաւանականութեան ծնունդ կուլային։ Այս վախով՝ Պէրլինի դաշնագրէն ջնջուեցաւ Սան Սթէֆանոյի դաշնագրին մէկ յօդուածը։ Պէրլինի համաժողովին մէկ յօդուածը։ Պէրլինի համաժողովին մէկ ալ չեչուեցաւ դարձեալ Թ. որչափ առեն որ Թուրքիա խաղաղութեան վիճակի մէջ գտնուի, օտար մարտանաւերը չպիտի կրնան նեղուցներէն ներս մտնել։

Մինչև 1914, այս սկզբունքը չխանգարուեցաւ։ Խաղաղութեան ժամանակ, Սուլթանին արտօնութեամբ, օտար մարտանաւերը կրնային այցելել Պոլիս։ Սակայն պատերազմի մը պարագային որչափ առեն որ չէզոք մնար, Թուրքիա արտօնուած էր արգիլել օտար մարտանաւերու նեղուցներէն անցքը և առանց արտօնութեան ժանելով, նեղուցներու մէջ 21 ժամէ աւելի մնացող նաւերը վար դնելու։ Դաշնագրին մէջ պայման մը չի կար առևտրական նաւերուն համար։ Ցորչափ խաղաղութեան վիճակը չարունակուէր՝ օտար առևտ. նաւերը պիտի կրնային ազատօրէն անցնիլ նեղուցներէն։

Հետևաբար, Թուրքիա՝ մինչև 1914 իր պօյոյ ձէր մնալը կը պարտի եւրոպական պետութեանց չահերուն միջեւ տիրող հակամարտութեանց, իր աշխարհագրական դիրքին բերումով, Թուրքիա կը յաղղէր եւրոպական պետութեանց հանդէպ հաւասարակչիռ քաղաքականութիւն մը հետապնդել եւ նեղուցներուն համար այ ասկէ աւելի լաւ լուծումի եղանակ մը չէր կրնար գտնուիլ։

Սրիմի պատերազմին ալ Անգլիացւոց իրենց չահերուն համաձայն ըրած օգնութիւնը՝ չատ գոհ ձգած էր Թուրքերը և այս բանը պատճառ եղած էր որ 40 տարիի չափ չարունակուի անգլիական ազդեցութիւնը Թուրքիոյ մէջ։ Ուրուհետեւ, Թուրքերը թէև դժուար կը հաւատան, սակայն երբ անգամ մը հաւատան, ամբողջ հաւատքով կ'ընծայուին։ Անգլիոյ քաղաքականութիւնը ե. գիպտոսի, Պարսկաստանի, Մակեդոնիոյ ու Կրետէի մէջ, հակառակ էր Քրիստոնեական չահերու։ Անգլ. Թերթերը չարունակ Թուրքերու դէմ հրատարակութիւններ կ'ելլէին։ Ասով մէկ տեղ, Թուրքերը երկար տարիներ չդադրեցան Անգլիացիները իրր աւանդական բարեկամ համարելէ։ Գիտնալով որ չպիտի կրնան իրենք իրենց գլուխն բան մը ընել՝ ռուսական յարձակումի մը դէմ անգլիական աջակութեան կը վստահէին։ Սակայն, քսաներորդ դարու սկիզբը այս վստահութիւնը կորսուիլ սկսաւ։

1907ի անգլիապարսիկ համաձայնագիրը Թուրքերուն ներշնչեց ուրիշ օգնական փնտռելու պէտքը, Ջարին ցանկութեանց զոհ երթալէ ազատելու համար։ Գերմանիա ի վաղուց ասի կ'սպասէր այս կացութեան ծագումին։

Գերմանացիք չքաշուեցան Թուրքերու կասկածները ամրապնդելիք միջոցներու դիմելէ։ Մինչև 1875. գերմանները անտարբեր էին Թուրքիոյ գործերուն հանդէպ։ Ակռկ պատ ալ, Գերմանիա՝ Ֆրանսան քիչ մրն ալ ճնշելու նպատակով, ուզեր նաև հաւանիլ որ Ռուսիա գոհացում տայ Պոլիսը գրաւելու իր ցանկութեանց, պատերազմի միջոցին իրեն գործելու ազատութիւն արտելու պայմանով։

Սակայն՝ իր այս առաջարկին մեր ժամելուն վրայ, Գերմանիա ըմբռնեց որ ընդարձակուելու համար ոչ թէ պատերազմի դիմելու, այլ դէպի Արեւելք դառնալու է և առաջին անգամ կարևորութիւն ընծայել սկսաւ Պօյոյ, մինչեւ Պարսկական Ծոց ընդարձակուելու փափաքով։ Եւ այն առենէն ի վեր, սկսաւ կանոնաւորաբար աշխատիլ Արեւելքի մէջ Անգլիոյ ունեցած ազդեցութիւնը կտրելու։

Այն միջոցներուն երբ ամբողջ աշխարհ կրակ կը ժայթքէր Թուրքերուն դէմ, գերմանները ձայներնին անգամ չէին հաներ։ Գերմանիա ապաներ դրկեց Թուրքիա Թուրք բանակը բարեկարգելու համար։ Ռուսիոյ նեղուցները իջնելու հաւանականութեան ծնունդ կուլային։ Այս վախով՝ Պէրլինի դաշնագրէն ջնջուեցաւ Սան Սթէֆանոյի դաշնագրին ջնջուեցաւ

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ԼՕԶԱՆԻ ԽՈՐՀՐԴԱԺՈՂՈՎԷՆ ԱՌԱՋ

ՍԸՐ ՃՕՆ ՍԱՅՄԸՆ ԿԸ ՀԵՌԱԳՐԷ Պ. ՀԷՐԻՕԻ

Նախագահական խօսակցութիւններ

Փարիզ.— Պ. Մաքտոնալտ եւ Սըր Ճօն Սայմըն Փարիզ պիտի ժամանեն շաբաթ օրը եւ ժրնեւ պիտի մեկնին Բշ. օր։

Սըր Ճօն Սայմըն հեռագիր մը ուղղեց Պ. Հէրիօի որով կը յայտնէ մանաւանդ թէ «վարչապետը եւ իս հաճոյքով կարղացինք ձեր երեսփ. ժողովին մէջ ըրած յայտարարութիւնը եւ մենք համոզուած ենք որ մեր ունենալիք կարծեաց փոխանակութիւնը զգալի կերպով պիտի սատարէ ժընեվի եւ Լօզանի մէջ ձեռնարկելիք խնդիրներուն գոհացուցիչ լուծման համար ուղի մը պատրաստելու»։

Լոնտոն.— Ճօրին Օքիքէսը կը հաղորդէ թէ պ. Հէրիօ անգլ. կառավարութեան առաջարկ մը ներկայացուցած է նախապատրաստական խօսակցութեանց ձեռնարկելու համար Լօզանի խորհրդաժողովին բացումէն առաջ եւ թէ պ. Մաքտոնալտ եւ Սըր Ճօն Սայմըն Փարիզի մէջ պիտի անցնեն իրենց ուղեւորութեան (շաբթուան վերջին օրուան արձակուրդը)։ (Ռ. Գ.)

Լոնտոն.— Վարչապետը եւ Արտաքին Գործոց նախարարը շաբաթ օր Փարիզ երթալով, հոն կիրակի օրը պիտի տեսակցին Ֆրանս. վարչապետ պ. Հէրիօի հետ։

Բշ. օր, Գ. Մաքտոնալտ եւ Սըր Ճօն Սայմըն ժընեվ պիտի մեկնին հաւանաբար, Լօզան երթալէ առաջ։

Պ. Հէրիօի նախարարական յայտարարութիւնը նպաստաւոր կերպով դիմաւորուեցաւ Բրիտ. մամուլին կողմէն։

«Թայմզ» կը գրէ.

«Եթէ Լօզանի խորհրդաժողովին մասնակցելիք պետութեանց ամէն մէկը բարեացակամութեան եւ հաշտասիրութեան ապացոյցը տայ—ինչ որ անհրաժեշտ է ընդհ. վերականգնումին համար—ստոյգ է որ տեւական համաձայնութիւն մը պիտի կրնայ կնքուիլ։

«Նիւզ Քրոնիքլ» կը գրէ.

«Պ. Հէրիօի ճառին շահեկան կէտը այն է թէ անիկա բաց կը ձգէ բոլոր դուռները։

«Անիկա կարելիութիւն կուտայ վիճաբանելու, լաւագոյն բարեացակամութեամբ, ներկայացուելիք բոլոր ծրագիրներուն շուրջ»։

Բացի վարչապետէն եւ արտաքին գործոց նախարարէն Լօզան պիտի երթան նաեւ ելեմտական նախարար պ. Նէվէյլ Զեմպըրլէյն, առեւտր. նախարար պ. Ուօլթըր Ռանսիմէն եւ ներքին գործոց նախարար Պ. Հէրպերդ Սամուէլ։

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ՀԱԻԱՆԱԿԱՆ ՊԱՏՈՒԻՐԱԿՆԵՐԸ

Փարիզ.— Ժընեվի խորհրդաժողովին Ֆրանս. պատուիրակութիւնը պիտի բաղկանայ պ.պ. Բօլ Պոնքուէր, Բէնէտիկտ, Էյկէ, ծովային մասնագէտ Աբբելէօ. օդանաւային մասնագէտ Լօրան Էյնաքէ, Զօրավար Ռըքենէ եւ պ. Մասիկլիէ։ Լօզանի խորհրդաժողովի պատուիրակութիւնը պիտի բաղկանայ բացի պ. Հէրիօէ պ.պ. Ժէրմէն Մարթէնէ, Բաճանօնէ, Ժօրժ Պոնէէ ինչպէս նաեւ ելեմտական փորձագէտներ պ.պ. Պիզսէ եւ Տէյրաէ եւ արտաքին գործոց մասնագէտ Պ. Քուլօնարէ։

Փարիզ.— Վարչապետ պ. Հէրիօ շաբաթ եւ կիրակի հացկերոյթ տուաւ ի պատիւ պ. Մաքտոնալտի եւ Սըր Ճօն Սայմընի։

ՆՇԱՆԱԿԻՐ ՕԴԱՆԱՒՈՐԴՈՒԻՀԻ ԼԵՆՍ ԱՅՆՇԹԱՅՆ ԱՂԱՂԱՍՊԱՆ ԵՂԱՒ

Գիւքրա.— Ծաւառնորդները [illegible] ուղղղ գծով հեռաւորութեան իգական րեկորտը շահի, անձնասպան եղաւ ածանօթ պատճառներով։ Իր մարմինը գտնուեցաւ օդակայանին մէկ ամայի անկիւնը։

ԳԵՐԵՎԱՁԱՌՈՒԹԻՒՆԸ ԿԸ ԾԱՐՈՒՆԱԿՈՒԻ ԵԹՈՎՊԻՈՅ ՄԷՋ

Լոնտոնէն կը հեռագրուի «Էվ. Ստընտըրտ».

Լոնտոն.— «Տէյլի Հէրալտ» յօդուած մը կը հրատարակէ որուն մէջ կ'ըսէ թէ հազարաւոր հրացաններ, հաւանաբար 400 հազար հատ այս վերջին քանի մը ամսուան ընթացքին, մաքսանենգութեամբ ներմուծուած են Հապէշիսթանի մէջ, գերեվաճառութեամբ զբաղողներու կողմէ։

Հակագերեվաճառութեան ընկերակցութեան անդամ պ. Հարրիս յայտարարեց թէ ինքը համոզուած է որ գերիներ կը փոխանակուին հրացարաններու դէմ։

ՆՈՐ ԼԱՆՏՐԻԻԻ ՄԸ ԶԵՐԲԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆԸ

Անիկա չէր այրեր իր հոմանուհիները, այլ կը կախէր զանոնք

Լոնտոն.— Ոստիկանութիւնը ձերբակալեց Նաֆիզ Սուլէյման անուն թիւրք մը որը խոստովանեցաւ թէ այս վերջին տարիներու միջոցին յաջորդաբար ունեցած է տասնըհինգ հոմանուհիներ որոնցմէ իր օձիքը ազատած է ստորերկր եայ Նկուղի մը մէջ կախելով զանոնք եւ անհետացնելով անոնց դիակները։

ՏՆՏԵՍ. ՆԵՂՈՒԹԻՒՆԸ Մ. ՆԱՀԱՆԳՆԵՐՈՒ ՄԷՋ

Նիւ-Եօրք.— Տնտեսական նեղութիւնը կը չարունակէ խստանալու Մ. Նահանգներու մէջ։ Իր խստութիւնը նուազելէ շատ հեռու է։

Կը մտաննանչուի, իսկապէս, թէ 2534 հատ անձնկութիւններ արձանագրուած են Ապրիլ ամսոյ միջոցին, Մարտ ամսոյ մէջ պատահած 2593 անձնկութեանց դէմ։

Արդարեւ, եթէ թեթեւցէն պակսած են անձնկութեանց թիւը, խնդրոյ առարկայ վաճառատեանց պարտքերուն ընդ. գումարը որ կը հասնի 24,872,000 անգղ. օսկիի, աւելի բարձր է քան թէ Մարտ ամսուն ընդհ. գումարը։

ԲՈԼՈՐՎԻՆ ՄԵՐԿ ՎԻՃԱԿԻ ՄԷՋ ԼՈԳԱՆՔ ԸՆՈՂ ՔԱՂԱՔԱՊԵՏ ՄԸ ՊԱՇՏՕՆԱՆԿ

Մատրիտ.— Կառավարութիւնը այս վերջին օրերս զբաղեցաւ հեռաքրքրական խնդրով մը։ Հրովարտակով մը պաշտօնանկ ըրաւ Պիլպաօի քաղաքապետը որը ամբաստանուած էր անբարոյականութեամբ։ Մերկութեան ժոյեռանգ մէկ կուսակիցը յինելով, անիկա լոգանք կ'ընէր քաղաքին գլխաւոր ազբիւրին աւազանին մէջ հրաւիրելով մոնգամայն բնակիչները որ հետեւին իր օրինակին։

ԱՐՈՒԻՍԵԱԿ ՄՈԼՈՐԱԿԻՆ ՎՐԱՅ ԾՐՋՈՂ ԷԱԿՆԵՐ ԿԱՆ ԵՂԵՐ

Նիւ Եօրք.— Պ.Պ. Ուօլթըր Ատոյսի և Թէոտոր Տրնէհէյսի կոզմէ Մասունթ Ուիլսընի դիտարանին մէջ կատարուած գիտական չարք մը զննութեանց հետեւանօք, երկու գիտնականները եզրակացուցած են թէ ինքնա—Օգիտ որ Քառապօն կը գտնուի հաւանաբար Արուսեակ մոլորակին մէնոլորտին մէջ։

Այս գիւտը ենթադրել կուտայ թէ չնչաւոր էակներ գոյութիւն ունին սոյն մոլորակին վրայ։

ՆՈՐ ՐԷԺԻՄԸ ՈՐԱԿՈՒԱԾ Է ԻԲՐԵԻ ՎՏԱՆԳԱՒՈՐ ՓՈՐՁ ՄԸ

Պէրլինէն կը հեռագրուի «Էվ. Ստրաժդ».

Պէրլին.— Իերմանիոյ Կաթոլիկ կուսակցութեան նախագահական դիւանը քանաձև մը քուէարկեց որով համաձայնութիւն կը յայտնէ Պ. Պրիւնինկի քաղաքականութեան եւ կը մերժէ որեւէ պատասխանատուութիւն ստանձնել նոր ոէժիմի մէջ զոր կ'որակէն իբրեւ վտանգաւոր փորձ մը։

Սոյն որոշումը յոյժ կարեւոր է, որովհետեւ այն կ'անդամալուծէ կառավարական և խորհրդարանական ամէն տեսակ կտրգագրութիւն, ատ այժմ Բրուսիոյ մէջ, եւ յետոյ հաւանաբար կայսրութեան մէջ եւս։

Պ. ՀԻԹԼԷՐ ՅՈՒՆԻՍ 14ԻՆ ՊԻՏԻ ԽՕՍԻ ՀՐԱՊԱՐԱԿԱԳԻՆ ԿԵՐՊՈՎ

Պէրլին.— Պ. Ֆօն Կայլի մէջամտութեան վրայ, Պ. Հիթլէր արտօնութիւն առացաւ հրապարակաւ խօսելու համար Ցունիս 14ին, Պէրլինի մօտ գտնուող Քէօնիգովիւրսթըր Հաուզէնի անթեղի կայանին պատկանող Միքրօֆօնի առջեւ։

ՕՆՆԻԿԻ ՍՊԱՆՈՒԹԻՒՆԸ

ԵՐԲ ՏԵՂԻ ՊԻՏԻ ՈՒՆԵՆԱՑ ԴԱՏԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆԸ

ՈՃՐԱԳՈՐԾՆԵՐԸ ԱԶԱՏ ԿԸ ՊՏՏԻՆ

Դրած հիմ որ ծարաբադդ Օննիկի բապանութեան դաթ նոր փուլի մը մէջ մտած է, ընորհիւ Փարիզեն հասած վերջին բժշկական տեղեկագիրին։ Տօքթ. Պալթազար, հաստաստական պաստասխան տուած էր Դամասկոսի բժիշկներուն տեսակէտին, որոնք կը պնդէին որ, գոհի գլխուն վրայ գոյացած վէրերը կրնան ծանր պատճառուած ըլլալ վար նետուելէն, մինչդեռ բժշկական տեղեկագիրը, պատրաստուած Տօքթ. Շրվալիեի նախագահութեան ներքեւ կազմուած բժիշկներու յանձնախումբէն, կը վկայէր որ Օննիկը գոհ գացած է ոճրի մր եւ անոր գլխուն վրայ մուրճի եւ փայտի հարուածներ կան։

Տօքթ. Պալթազարի հաստատական պատասխանը մեծ ուրախութիւն պատճառած է Մուրատ Ճապրիի մարդոց, որոնք կը կարծեն որ այս կերպով պիտի կրնան օձիքին ազատել արդարութեան ձեռքէն։ Մինչդեռ դեռ այդ հնարաւոր միջոցը բաւական չէ ոճիր քաղցնելու եւ ոճրագործները ամբեղացնելու։

Անհամբեր կը սպասուի այժմ դատավարութեան։ Հալէպի թերթերէն ոմանք կրսեի թէ՝ դատավարութիւնը տեղի պիտի չունենայ մինչեւ երեք ամիս, որովհետեւ ոճրագործ ատեանի նախագահ Պ. Տօրման արձակուրդով Ֆրանսա գացած է եւ պիտի սպասուի անոր վերադարձին, սկսելու համար դատավարութեան։ Իսկ ուրիշ թերթեր ալ կը յայտնեն որ հանի մը օրէն պիտի սկսի դատավարութիւնը, փոխ նախագահի նախագահութեամբ։

Ամէն պարագայի տակ, հանրային կարծիքը զգուշացած վիճակ մը ունի եւ կը սպասէ ոճրագործներու պատժումին, որոնք ազատ համարձակ կը պտիոն մինչեւ հիմա։

ՓՈՔՈՐԻԿԻՆ ԱՒԵՐԸ

Անցեալ շաբթուան տարեկէ յետոյ ուրբաթ եւ շաբաթ օրեր բուռն փոթորիկներ տեղի ունեցան Լիբանանի եւ Սիւրիոյ զանազան շրջաններուն մէջ։ Ծովը որ [illegible] ելլէ [illegible] ուժգնացաւ։ Ռուսթ կողմին առջեւ առագաստաձաւ մը ծովմոյն հոսաւ։ Նաւասպիներ մեծ դժուարութեամբ կրցան ազատիլ։ Պէյրութի նաւահանգիստին մէջ «Պուֆարհոսթ» նաւուն խարիսխը կոտրեցաւ, մեկ խօսքով զանազան աւերներ պատճառեց փոթորիկը Լիբանանի եւ Սիւրիոյ մէջ։

ՀԱՇԻՇԱՐԱՆ

Ցանկարձակի այցելութեամբ մը գացինք ոսթիկաններ Մաարաթի աւերակներուն մէջ ճամարեցինք կարգ մը մարդիկ որոնք տախտակէ կլկլակ մը կարգով կը բաշխին։ Ոսթիկաններ մօտենալով տեսան որ կլկլակի բովանդակութիւնը հաւիթ է եւ զանոնք ձերբակալելով բանտ տարին։

Քիչ ադին ոսթիկաններ գտան Մուսթաֆա Խաթիճ անուն մարդ մը ողբալի դրութեան մէջ։ Ծայրի եղաւ որ անթիւրէ փախստական մրճ է ու հոն ապատանած էր հաւիթ առնելու համար։

ՅԱՒԱԼԻ ՄԱՀ ՄԸ

ՊՐ. ԷՏՄՕՆ ՊԷՇԱՐԷ ՅԱՆԿԱՐԶԱՄԱՀ

Ամսոյս 10ին, ուրբաթ երեկոյ, յանկարծամահ եղաւ հայ կաթոլիկ համայնքի ծանօթ անձնաւորութիւններէն Պ. Էտմօն Գէտարէ, երկրաչափ, պատուոյ լիգէոնի ասպետ, ակադեմական սպայ, նախկին ոճրէն Լիբանանի հանրային օգնութեանց, Փոսթ. Գէյրութի երկրաչափական վարժարանի։

Պ. Գէտարէ, որուն հայրը եւս եղած է Գէյրութի կուսակալութեան երկրաչափը բրհական կառավարութեան օրով, Գէյրութի միջազգային մասնաւորական օրագանկին մէջ կարեւոր տեղ մը կը գրաւէր։ Ճանախ ան դասախօսութիւններ կուտար Ֆրանսական օրագանկներու մէջ եւ օրնորհիւ իր Ֆրանսերէն լեզուի մէջ ունեցած կարողութեան եւ մասնաւոր պատարիճ բազմաթիւ ունկնդիրներ կը պահէր իր խօսքին հմայքին ծակ։

Տակաւին երիտասարդ, Պ. Էտմօն Գէտարէ, յծուհացաւ Միջագետի մէջ որոգումներու ասխատանքին, անգլիացի երկրաչափ Վ.իլօսի հետ։ Ցետոյ անցաւ Եգիպտոս, ուր ամուսնացաւ Ֆրանսուհիի մը հետ, եւ անկէ կանչուեցաւ Քօմանտոս Թրապօի կողմէ Լիբանանի հանրային օգնութեանց ոճրագործութեան։

Ցուղարկաւորութիւնը տեղի ունեցաւ մեծ ցուրով, շաբաթ օր եւ մարմինը ամփոփուեցաւ Զէյթունիեի գերեզմանատունը։ Բազմաթիւ ծաղկեպսակներ կր հետեւէին դագաղին։

Խմբագրութիւնս այս ախուր առիթէ ցաւակցութիւն կը յայտնէ հանգուցեալի ընտանիքին եւ հայ կաթոլիկ համայնքին։

ՆՆԱՅՈՂՈՒԹԵԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔՆԵՐԸ

175 ԺԱՆՏԱՐՄԱՆԵՐ, 15 ՍՊԱՅ ԵՒ 45 ԶԻԱՒՈՐՆԵՐ ՊԱՇՏՕՆԷ ԿԸ ՀԱՆՈՒԻՆ

Տնօրէնութեան խորհուրդը երէկ գումարուեցաւ նախագահութեամբ կառավարութեան պետ Ն. Վ. Պ. Շարէ Տէպպասի եւ ուսումնասիրեց ժանտարմանեան կրճատման ծրագիրը։ Երկար խորհրդակցութիւններէ վերջ, որոնցուեցաւ 175 ժանտարմաներ, 15 սպայ եւ 45 ձիաւորներ պատրաստի հանել։ Այս կերպով տարեկան 100,000 ոսկիի խնայողութիւն մը կունենայ պետական գանձը։

Կառավարութեան պետը այսօր պիտի ստորագրէ պատրաստական հրամանագիրը։

ՆԱԽԱԳԱՀ ՏԷՊՊԱՍԻ ՔՆՆԱԿԱՆ ԱՅՑԵԼՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Հանրապետութեան Նախագահ ու կառավարութեան պետ Պ. Տէպպաս ամէն օր կը կատարէ ննական այցելութիւններ, Գէյրութի ու օրագանկներուն մէջ։

Շաբաթ օր, ան այցելեց ազգային գրադարանը ու յետոյ առանց ոեւէ մէկի ըսելու կեդրոնական Գէյրութի փողոցէն անցնելով վերադարձաւ իր պատասխանատուն։

Ճամբան, անցորդներու կողմէ ճանչցուելով, բուռն ծափեր ողջունուեցաւ։

ԳԻՒՂԱԳՆԱՑՆԵՐ ԿՈՒԳԱՆ

Ամէն օր նոր գիւղագնացներ կուգան Լիբանան տարբական երկիրներէն։ Անցած շաբաթ օր, իրագէն ժամանեցին 12 ընտանիքներ, որոնց մէջ կը գտնուի նաեւ Պատտահի կառավարիչ Համիտ փաշա Սաբր Էլիճ։ Միեւնոյն օր ծովու ճամբով նպիպատուհն եկան 52 գիւղագնացներ։

ՍԱՀՄԱՆԱԴՐՈՒԹԻՒՆԸ ԿԸ ՊԱՇՏՊԱՆՈՒԻ

«Լա Սիրի»ի խմբագիրներէն մէկը, Լիբանանի Սահմանադրութեան կախ կայման մասին, տեսակցութիւն մր ունեցած է երեսփոխան Պ. Միշէլ Զահուրի հետ. ատոր ետեւէ անոր կարեւոր մասերը.

—Ձեր երեսփոխանի հանգամանքով կը հարցնէ խմբագիրը, ինչ կր մտածէք Պ. Բօճոսի ձեռք առած միջոցներուն մասին։

— Ձեզմէ պիտի չպահեմ մտածումս, Ես պիտի նախընծառի որ տագնապը Սահմանադրական լուծում մր ունենար։ Աթիկա գոյութիւն ուներ ու կր մնար որ Հանրապետութեան Նախագահը գործադրեր այն իրաւունքները զոր իրեն տնորհած է մեր Սահմանադրութիւնը։ Պետ եր խորհրդարանը լուծել։ Բանի որ կուզեին հանչնալ ժողովուրդին կամքը. լաւագոյն միջոցն եր որ ան յայտնուեր որեցնական ընտրութիւններով։ Ես չեմ կարծեր որ ոեւէ Սահմանադրութիւն ամբողջութեամբ ապիտաբեր ըլլայ, եւ ատոր ապացոյցը՝ Բարձր Դատխազը իսկ պատասխանեց Լիբանանի խորհրդարանական վարչածեւր ու անոր յառաջդիմութիւնները ցուցուց անցեալ տարի, Այգերու Խոշանակցութեան առջեւ։

—Ձի՞զդ է որ Լիբանանցի ժողովուրդը թշնամի է խորհրդարանական վարչածեւին։

Ես վստահ եմ որ Լիբանանցի ժողովուրդը ամէն կապուած է խորհրդարանական կեանքին ու սահմանադրական վարչածեւին, որովհետեւ երկուքն ալ կր պատասխանեն յանախ արտայայտուած իր տենչանքին։

Շատերը այն ցուցարարներէն զոր տեսանք, մղուած են չափազանց ծանօթ գրգիռներէ ու ամէն մեծ կր թուի ինծի ազգային կամքը ներկայացնելու անոնց հասկնութիւնը։ Բանի մր հարիւր անձեր չեն որ պիտի ներկայացնեն ժողովուրդը։ Մենք կարդացինք պատմութիւնը արտայական ցոյցերուն որ տեղի ունեցան Փարիզ։ Անոնք, անտարակոյս, աւելի կարեւոր ու անկեղծ հին քան մեր վերջին փողոցային շարժումները, սակայն կրնանք՞ ըսել որ Ֆրանսացի ժողովուրդը կ'ուզէ վերադառնալ արհայական վարչածեւին։

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ՆԱԽԱՏՈՐՄԻՂ ՊԷՅՐՈՒԹԻ ՋՈՒՐԵՐՈՒՆ ՄԷՋ

Անգլիական նաւատորմիղ մը ծուլիսի սկիզբը պիտի գայ եւ 15 օր պիտի մնայ Գէյրութի ջուրերուն մէջ։

ՆԱՒԻՆՋՆԵՐՈՒ ԱՌԵՒՏՈՒՐԸ

Նաւինջներու մշակումին ու առեւտուրին կացութիւնը վատացած է դէպի Ռուսիա առաջնումին անկարելիութեան հետեւանքով։

Այս պետութիւնը անդամ չրլլալով Ազգերու Դասակցութեան, Բ. Քօմիսերութիւնը ոեւէ դասագիր չի կրնար կնքել անոր հետ։

Թրիքոլիցի երկրագործներու եւ վաճառականներու պատուիրակ Մէքր Շամպուր կը պատրաստուի Փարիզ մեկնելու, պարզելու համար Արտաքին Նախարարութեան այս կացութիւնը որ կրպատճառէ նեղութիւն աւելորդ մը որ Լիբանանի բնակչութեան մեկ կարեւոր մասին կեանքը ապահոված է։

ՖՈՒԹՊՕԼԻ ՄՐՑՈՒՄ

ՎԱՀԱԳՆ ԸՆԴԴԷՄ Հ. Մ. Ը. Մ.Ի

ՎԱՍՊՈՒՐԱԿԱՆ ԸՆԴԴԷՄ ԲԸՆԷՍԱՆՍԻ

Առջի օր, կիրակի, կէս օրէ վերջ, Հ. Մ. Ը. Մ.ի Ֆրուն Շրպէհի խաղադաշտին վրայ տեղի ունեցաւ Ֆութպոլի մրցում մը, Զ. Ո. Մ. ի «Վահագն» խումբին եւ Հ. Մ. Ը. Մ.ի Դամասկոսի Ա. խումբին միջեւ. հետաքրքրութեան խուռն բազմութիւն մը լեցուցած էր դաշտը։

Երկու խումբերն ալ կանոնաւոր խաղարկութիւն մր ունեցան, բայց դժբաղդաբար դուրսէն եղած անախորժ միջամտութեան մր պատճառաւ տեղի ունեցաւ պզտիկ միջադէպ մր, որ ընորհիւ հայ մարզիկներու գիտակից վերաբերմունքին անհետեւանք անցաւ եւ խաղը ծարունակուեցաւ ցոյն թափով։ Հ.Մ.Ը.Մ.ի Դամասկոսի խումբը յաղթական հանդիսացաւ Օի դէմ 1 կոլով։

* * *

Նոյն օրը, կէս օրէ վերջ տեղի ունեցաւ ուրիշ հետաքրքրական մրցում մը, «Բրնեհասնօ»ի դաշտին վրայ, Հալէպի «Վասպուրական» խումբի եւ «Բրնեհասնօ»ի միջեւ։ Պետ է աւելցնել նաեւ որ «Բրնեհասնօ» խիստ զօրացուցած էր իր կազմը, Ամերիկեան հիւանդապահներէն առնելով կարեւոր ուժեր։

Խաղը սկսաւ երկուսեսէ ուժեղ յարձակողականով եւ ետեւկայ խուռն բազմութեան ծափերուն մէջ։ Հայ մարզիկները ճակատակ իրենց հանրամասական ոեւէրութեան, մինչեւ խաղին կէսը կրցան պահել իրենց դիրքերը, բայց երկրորդ կիսախաղէն վերջ, հակառակորդ խումբի հիչ մր կոչ խաղարկութեան պատճառ քուլցան, որու հետեւանքով իրարու եետեւ 6 կոլեր կոռնցուցին։

Հակառակ իր այս պատռութեան, ընորհաւորելի են «Վասպուրական»ի մարզիկներ։

ՄԵՐ ԲԱԺԱՆՈՐԴՆԵՐՈՒՆ

Անոնք որ չեն փակած ցարդ իրենց հաշիւները, քով փութան մինչեւ ճանի մր որ կարգադրել, այլապես պիտի սնփոփուիմ հրատարակել իրենց անուններ։

ՎԱՐՁՈՒ ՍԵՆԵԱԿ

Օգտատուն եւ արեւոս սենեակ մը վարձու է, դիւրամատչելի պայմաններով։

Դիմել «Ժողովուրդային Տուն»։

ՍԱԿԱՒԱՆ ՊԱՂՊՈՒՏԻ

13 ՅՈՒՆԻՍ 1932

	Ս. Դ.
Ցգիպտ. բլթադրմ.	478
Անգլիկ. »	465
Տօլար »	126
Թրքական »	59
Պանճ Օթթոման	135
Իտալական Լիր 100	645
Ցունական Տրախմի 100	85
Անգլ. ոսկի	606
Ֆրանս. »	492
Օսման. »	550
Արծաթ մհճիս	24
Գրեսի Ֆօնս. Ա. Ֆ.	420
» » Բ. »	279
» » Գ. »	274

Մհճերեան եզբարք Բիւ Ֆօռ
Թելեֆօն՝ 5-19

ԳՐԱՍԵՐՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ

ՍՏԱՑՈՒԱԾ ՆՈՐ ԵՒ ԸՆՏԻՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ
«ՆՈՐ ՕՐ» ԳՐԱՏՈՒՆԷՆ

Ցեղափոխականի Մտքերը, Ռ. Միխայէեան	10 Ֆր.
Ենէք եւ Ջալալէդդին, Բաֆֆի	25
Հ. Հ. Մագումն ու զարգացումը, Ալ. Խաչիսեան	40
Գարնանային, Վ. Շուշանեան	40
Իմ Գիրքը, Ա. Աճառոճեան	20
Թափառաշրջիկները, Ռէն	15
Վանի Հերոսամարտը, Օճ. Մխիթարեան	20
Խաչագողի Ճիշատակարանը, Բաֆֆի	25
Աղքատին Գատիւը,	25
Ամիրային Աղջիկը, Ե. Սրմաէոխանկեան	25
Գէնհուր	30
Համելիազարդ կինը	18
Դերասանուհին, Լ. Շանթ	8
Միացեալ եւ Անկախ Հայաստան	6
Դարձ, Լ. Շանթ	8
Բրիշկին գրքէն փրցուած էջեր, Ռ. Սեւակ	10
Մեր Գատասխանը Ճ. Քաջազնունիի, Ա. Չիլինկիրեան	8
Անուշ, Ճ. Թումանեան	5
Խորհուրդներու Մեհեանը, Ճ. Օշական	13
Որդիների Գայքարը Հայրերի Դէմ, Գ. Նժդեհ	10
Թուրքերը եւ Մենք, Նեմեսիս	10
Կարմիր Ժամուց, Ա. Արփիարեան	8
Վոսփորի Գաղտնիքը	30
Թէօֆանօ	25
Ալպօմ (հէքեաթներու), Շ. Նարդունի	5
Դէպի երկիր, Է. Ակնունի	15

Դիմել՝ Գրավաճառ Գ. ՀՐԱՆԴ Ճ. ԱԳԱՃԵԱՆԻ, B. P. 879 BEYROUTH

ՊԱՆԴՈՒԿ ԼԻԻՔՍ

ՋՈՀԼԷ

Հայկական ամենաընտրագոյն պանդոկը «ԼԻԻՔՍ»ին Ջահլէի մէջ, ծովակատէս պարտէզով,

ԽԻՍՏ ՕԳՍՏՈՒՆ ՍԵՆԵԱԿՆԵՐ
ՈՐ ԿԸ ԲԱՂԿԱՆԱՑՆ 1. 2. 3. 4, ՄԱՀՃԱԿԱԼՆԵՐԸ

1. ՀԱՄԵՂ ՁԱՁ, ՄԱՔՈՒՐ ԵՒ ԱՆԹԵՐԻ ՍՊԱՍԱՐԿՈՒԹԻՒՆ.
2. ԳԻՆԵՐԸ ԽԻՍՏ ՁԱՓԱԻՈՐ.
3. ՏՈՒՆ ՓՆՏՈՂՆԵՐՈՒՆ ԱՄԷՆ ԴԻՒՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ.

Տէր եւ Տնօրէն՝ Գ. ԳԱՐՏԻՃԳԱՆԵԱՆ

ՏՕՔԹ. Հ. ԼՈՒՍԻՆԵԱՆ

(ՋԱԼԷՊ)

Նախկին բժիշկ Միջագետքի Զինուորական հիւանդանոցներու եւ մասնագէտ ներքին եւ վանկաց հիւանդութիւններու

առագ, արմաւական, խոնամիս դարմանում:

Հիւանդ կ'ընդունի ամէն օր ժամը 8—12 եւ 2—6 իր դարմանատան մէջ.
Հալէպ Նէյալ թաղ. Ֆրանսական քոկերութեան հայարան, թիւ 7

Բդ. եւ Ուրբաթ օրեր ալքատաց դրի

ԳԱԲՐԻԷԼ Թ. ԹԷՐԶԵԱՆ

(ԵԼԵՔՏՐԱԿԱՆ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ)

Հիմնուած 1921 ին Գոլիս-Բեքա

Խիստ դիւրասպէնի պայմաններով կը կատարենք ամէն կարգի էլեքտրական լոյսի գործադրութիւններ (Intsallation). ինչպէս նաեւ մօթօր եւ գեներատորներ:

Վաճառատունս կ'սպառնայ եւս բոլոր էլեհարգործիքներու ճոռոգութիւններ: Մասնաւոր պատասխանութիւն բնակարաններու էլեհարա-ճոռոգման: Վաճառատուն Philips եւ Lux էլեհար. լամբերու եւ ամէն տեսակ էլեհարական պիտոյքներու:

Վճարման դիւրութիւններ.

Հասցէ — Վ. Ռիզուէնսի գրասենեակ Գալաթ. B. P. 491

ՊԱՆԴՈՒԿ ԱՀԱՐՈՆ ՊԻԹԻԱՍ

ՀԻՒՍԻՍՍԱՑԻՆ ՍԻՒՐԻՈՅ ԼԱՒԱԳՈՑՆ ԱՄԱՌԱՆՈՑՆԵՐԷՆ
ՁԷՊԷԼ ՄՈՒՍԱՑԻ **ՊԻԹԻԱՍ** ԳԻՒՂԻՆ ՄԷՋ

Նորակառոյց եւ գեղեցիկ շէնք. արդիական կերպով կահաւորուած սենեակներ. ընդարձակ սրահ, քաղցիք, եւրոպական եւ արեւելեան կերակուրներ

ՁԱՓԱԻՈՐ ԳԻՆ

ԲԱՑ Է 1932 ՅՈՒԼԻՍ 1ԷՆ ՍԿՍԵԱԼ

Իր աննման տեսարաններով, առատ ջրերով և առողջարար կլիմայով ծանօթ ՊԻԹԻԱՍ գիւղը այս տարի օժտուած է գիւղագնացութեան համար անհրաժեշտ եղող բոլոր յարմարութիւններով:

Ճամբաները նորոգուած են, գիւղին մէջ հաստատուած է Թղթատարական ամենօրեայ ծառայութիւն ինչպէս նաև թէլէֆոն և հեռագիր:

ՊԻԹԻԱՍ ունենալու նաև իր առաջնակարգ պանդոկը, ուր այցելուները պիտի գտնեն Սիւրիոյ և Լիբանանի լաւագոյն ամառանոցներուն յատուկ բոլոր յարմարութիւններն ու հանգստութիւնները:

Տէր և Տնօրէն ԱՀԱՐՈՆ ԻԶՄԻՐԼԵԱՆ

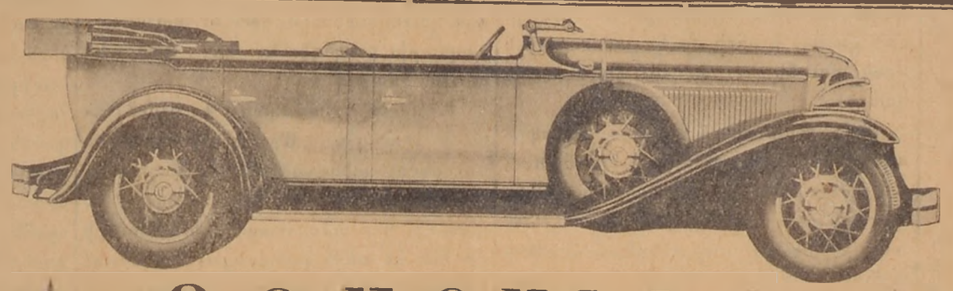

ԳՌԱՅՍԼԵՐ

ՄԵԽԱՆԻԱԿԱՆ ՀԱՐԿ ԻՆՔՆԱՇԱՐԺԵՐՈՒ ՄԱՍՆԱՒՈՐ ՅԱՏԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՎ

ՍՄԵՆՆԱՏՈՒԿՈՒՆ ԵՒ ԳԵՂԵՑԻԿ ՄԱՐՔԱՆԵՐՆ ԵՆ ՀՐԱՊԱՐԱԿԻ ՎՐԱՑ ԵՒ

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻՆ ԱՄԵՆՈՒՐԵՔ:

ԳՌԱՑՍԼԵՐ ինքնաշարժերու մասնաւոր յատկութիւններն են՝ ՏՈՂՈՒՆՈՒԹԻՒՆ, ԳԵՂԵՑԿՈՒԹԻՒՆ, ՁԱՓԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆ եւ ՀԱՆԳՍՏԱՒԷՏՈՒԹԻՒՆ, Վճարման դիւրութիւններ կը տրուին.

ԳՌԱՑՍԼԵՐ օթօներու բոլոր կտորները պատրաստ կը գտնուին մեր վաճառատուներուն մէջ, Լիբանանի, Սիւրիոյ և Իրագի ընդհանուր ներկայացուցչութիւն՝

NAAYEM MOTOR IMPORT Co. BEYROUTH B. P. 869, TÉL. 32—29

Հիւս. Սիւրիոյ ներկայացուցիչներ՝ Գ. և Մ. ԱԶԻՐԵԱՆ, B. P. 202, Հալէպ

ՏՕՔԹ. ԳԷՈՐԳ ԿԷՐԿԷՐԵԱՆ

Վկայեալ Lauréat ի Սիկկի Interne եւ այժմ մեսյուն ՄԱՍՆԱԳԷՏ բժիշ Ցրաճնական հիւանդանոցի ԱՋՔԻ, ՔԹԻ, ԿՈՂՈՐԻ, ԱԿԱՆՋԻ և ԳԼԽՈՒ հիւանդութիւններու բաժնին:

Հիւանդ կ'ընդունի կէսօրէ վերջ ժամը 2—6
իր կլինիքին մէջ rue de Damas, No. 15
Հիւանդներ ուղղակի հիւանդանոց կ'ընդունուին իր կողմէ տրուած մուտքի բարօրով:

Աղքատ հիւանդներու ձրի դարմանում, ամէն օր կէսօրէ առաջ ժամը 10—12, հիւանդանոցի դարմնատան մէջ:

ՏՕՔԹ. Գ. ՏԱՎՈՒՏԼԱՐԵԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ՆԵՐՔԻՆ ԵՒ ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

Իր դարմանատունը հաստատած է, ՍԱՍՈՒՆԻ վոլոց, Տօքթ. Եօզդաճեանցի (առամնաբոյժ) դարմանատան կից.

Ընդունելութեան ժամեր՝

կէսօրէ առաջ	ժամը	8—12
» վերջ	»	2—6

Կարի եւ Ձեւագիտութեան Դասընթացք

ՏԻԿԻՆ ՄԱՌՒ ԵՐԱՄԵԱՆ

ՎԿԱՅԵԱԼ ԴԻՐՋԱԿՈՒՀԻ

ԲԱՐԻՁԷՆ ԵՒ ՎԱՇԻՆԿԹՕՆԷՆ

Կարի եւ ձեւագիտութեան մասնագիտուհի, Տիկին Մառի Երամեան կը վերադարձնայ իր արհեստանոցը, Մեծ Սէրայի դիմացը Նո. 78 առն երկրորդ արկը:

Երեք ամսուան մէջոցին կը սորվեցնէ ամենավերջին ճոռաձեւութեամբ, կար եւ ձեւագիտութիւն իր բոլոր բարդութիւններով եւ արդիական մէթոդներով, Droit-fils մէթոտով: Իր աշակերտուհիները կ'օժտեն Բարիզի ատելիէներէն Académie Daydou վկայականով:

ՓՍԱՏԱԲԱՆ

ԽՈՄՐՈՎ ԹԻԹԻՆՁԵԱՆ

(Տօքթ. իրաւագիտութեան)

ԿՍՏԱՆՁՆԷ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԴԱՏԵՐ

Ընկերակցութեամբ հանրածանօթ փաստաբան ՄԼԹՐ ԱԶԻԶ ԷԼ ՀԱՇԷՄԻ

Դրասենեակը բաց է կէսօրէ առաջ 9—12 կէսօրէ վերջ 3—6
Rue Allenby, Immeuble NESSOULI **ՀԵՌԱՀԱՄԱՐ 1—28**

Տակաւին չհնուած վայելուչ տեսք հնչուն եւ քնուկան ձայն

Անոնք յատկանիշներ՝

ԱՊՕԼԼՕ ՓՕՆՕՆԵՐԸ

Հրապարակի վրայ գտնուող բոլոր մարքային բոլոր հետ կը մրցին Ապոլօ փոնօնները. Մանաւանդ վերջին նոր մօտէլները, որոնք հասած են արդէն, անգերազանցելի են իրենց տակունութեամբ, վայելչութեամբ եւ ժամերի գիներով

APOLLO GRAMOPHONE Co. Ltd
(of London)

ԱՊՕԼԼՕ ՓՕՆՕՆԵՐՈՒ ԹՈՒՐՔԻԱՐԸ ԵՂ

Կատարեալ համոզում գոյացնելու համար անգամ մը այցելեցէք
MAISON APOLLO, Rue de la Poste, BEYROUTH
Փարկագիծ եւ ծօնօղ ամէն ձեւի, անվիճելի տակ եւ առատութիւններ
դիւրամատչելի գին, վճարումի դիւրութիւններ
Ընդհ. Նկարագրութիւն Սիւրիոյ, Գաղաստինի, Անդրյորդանանի, Միջագետքի եւ նպ. ծոսի.— ԳՈՒՐԳԷՆ ՍԻՆԱՆԵԱՆ
KOURKEN SINANIAN, Boîte Postale 642, BEYROUTH (Syrie)

KLIM

Փոշիկաթիթ տուաձերութիւնը

KLIM յատկութիւն է: Եթէ ածուխային 7 | 8 հաւելուածութեամբ պարզ ջուր, պիտի ստանաք քաղցր, առոյգարար եւ սերուն կաթ մը որ ունի դաւթային քաղցր կաթի մը համը, հոտն ու սննդաձու արժէքը:

Մանկիկը դիւրութեամբ կը մարսէ Klim-ը որ *խաչալ* ու ծաւ սննդաձու կաթ մըն է:

Ինչ ուրախութիւն ձեր զաւակներուն եւ մանկիկներուն համար:

Միօտ՝ ամենուրեք քաղցր կաթ կարելի է ունենալ *ՔԼԻՄ* փոխարկութով:

Klim կը լուծուի գաղ կամ գաղջ ջուրի մէջ: Պէտք է գայն դնել ջուրին մակերեսը ուզարնել դգալով մը:

SPELL IT BACKWARDS

AZTAG
JOURNAL QUOTIDIEN ARMÉN.
B. P. 587
BEYROUTH, Liban

Directeur - Propriétaire
HAIG BALIAN

ԳԻՆԸ ԹԵՐԹԻՆ
ՍԻՐԻԱ տար. 550, վեցամսեայ 300 Ս.Դ.
ՈՐՍՏԱՏՈՒՆ. տրխ. 7, վեցամսեայ 4 ոսկի

ԱԶԴԱԿ

ՕՐԱԹԵՐԹ
ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԳԻՏԱԿԱՆ

ازتـــاك

جريدة سياسية ادبية اقتصادية حرة

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԱԾ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆԱԿԱՆ ԿԱԶՄԻ ՄԱՐՄԻՆ

ՀԱՍՑԵ — ՀԱՍՑԵ — ՀԱՍՑԵ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ

ՅԱՂԹ ՀԱՑՏՆԻՆ

(ՊԱՏՄՈՒԱԾՔ ՅՈՒՆԱԿԱՆ)

Թարգ՝ ԱՆԱՀԻՏ ԱՒԻՒԼԵԱՆ Թարգ. Լ. Ս.

Մոտաւ ու նոյն ձորի մէջ, բայց տեղ մը որ ամբողջ ամրոցը կը տեսնուէր, կար մեծ տուն մը, որուն մէջ կ՚ապրէր Ալեքսանդր Ալեքսանդրովիչ Ռոմանով, որ ամբողջ Ռուսիոյ ամենահարուստ մարդն էր։ Ան ունէր հազարաւոր ձիեր, որոնց համար կառուցած էր մեծ ախոռներ, ունէր հազարաւոր կովեր, որոնց համար ալ կառուցած էր մեծ գոմեր։ Ունէր նաեւ հարիւրաւոր ոչխարներ, որոնց համար ալ կառուցած էր մեծ ցանկապատներ։ Ունէր նաեւ հարիւրաւոր ծառաներ, որոնք կը պատրաստէին իր ձիերուն կերակուրը, կը մաքրէին անոնց ախոռները, կը կերակրէին անոնց հաւերը, կը հաւաքէին անոնց ձուերը, կը կթէին անոնց կովերը, կը խնամէին անոնց ոչխարները։ Ունէր նաեւ հարիւրաւոր ուրիշ ծառաներ, որոնք կը մաքրէին իր տունին սենեակները, կը սրբէին անոնց պատուհանները, կը մաքրէին անոնց գորգերը, կը սրբէին անոնց կահ-կարասիները, կը պատրաստէին անոնց ճաշերը, կը մատուցանէին անոնց սեղանին վրայ, կը լուանային անոնց սպասները, կը մաքրէին անոնց հագուստները, կը կարկատէին անոնց գուլպաները, կը լուանային անոնց սպիտակեղէնները, կը կարկատէին անոնց անկողինները, կը մաքրէին անոնց կօշիկները, կը մաքրէին անոնց ձիասայլերը, կը մաքրէին անոնց կառքերը, կը մաքրէին անոնց սահնակները, կը մաքրէին անոնց ձիասայլերուն ու կառքերուն ծածկոցները, կը մաքրէին անոնց սահնակներուն ծածկոցները, կը մաքրէին անոնց ձիերուն ու ձիասայլերուն ու կառքերուն ու սահնակներուն զարդերը, կը մաքրէին անոնց ձիերուն ու ձիասայլերուն ու կառքերուն ու սահնակներուն զանգակները, կը մաքրէին անոնց ձիերուն ու ձիասայլերուն ու կառքերուն ու սահնակներուն զանգակներուն կապերը, կը մաքրէին անոնց ձիերուն ու ձիասայլերուն ու կառքերուն ու սահնակներուն զանգակներուն կապերուն զարդերը, կը մաքրէին անոնց ձիերուն ու ձիասայլերուն ու կառքերուն ու սահնակներուն զանգակներուն կապերուն զարդերուն ծայրերը, կը մաքրէին անոնց ձիերուն ու ձիասայլերուն ու կառքերուն ու սահնակներուն զանգակներուն կապերուն զարդերուն ծայրերուն ծայրերը, կը մաքրէին անոնց ձիերուն ու ձիասայլերուն ու կառքերուն ու սահնակներուն զանգակներուն կապերուն զարդերուն ծայրերուն ծայրերուն ծայրերը, կը մաքրէին անոնց ձիերուն ու ձիասայլերուն ու կառքերուն ու սահնակներուն զանգակներուն կապերուն զարդերուն ծայրերուն ծայրերուն ծայրերուն ծայրերը, կը մաքրէին անոնց ձիերուն ու ձիասայլերուն ու կառքերուն ու սահնակներուն զանգակներուն կապերուն զարդերուն ծայրերուն ծայրերուն ծայրերուն ծայրերուն ծայրերը, կը մաքրէին անոնց ձիերուն ու ձիասայլերուն ու կառքերուն ու սահնակներուն զանգակներուն կապերուն զարդերուն ծայրերուն ծայրերուն ծայրերուն ծայրերուն ծայրերուն ծայրերը, կը մաքրէին անոնց ձիերուն ու ձիասայլերուն ու կառքերուն ու սահնակներուն զանգակներուն կապերուն զարդերուն ծայրերուն ծայրերուն ծայրերուն ծայրերուն ծայրերուն ծայրերուն ծայրերը, կը մաքրէին անոնց ձիերուն ու ձիասայլերուն ու կառքերուն ու սահնակներուն զանգակներուն կապերուն զարդերուն ծայրերուն ծայրերուն ծայրերուն ծայրերուն ծայրերուն ծայրերուն ծայրերուն ծայրերը, կը մաքրէին անոնց ձիերուն ու ձիասայլերուն ու կառքերուն ու սահնակներուն զանգակներուն կապերուն զարդերուն ծայր

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ԼԻՆՏՊԷՐԳԻ ԵՐԽԱՅԻՆ ԱՌԵՒԱՆԳՄԱՆ ՇՈՒՐՋ ՆՈՐ ՅԱՅՏՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Հէքընսէք (Նիւ—Յորք).— *Սպասուհի մը, որը երախային առեւանգման ա-տիները կը գտնուէր գնդապետ Լինտպէրգի կնոջ մօտ ծառայութեան մէջ անծ-նասպան եղաւ թոյն խմելով։ Ան իկա ոստիկանութեան կողմէ երեք անգամ հարցաքննուած էր արդէն տղուն առեւանգումէն ի վեր եւ նոր հարցաքննութեան պիտի ենթարկուէր դարձեալ։ Իր դիակը գտնուեցաւ մարանի մէջ սեղանապետի կողմէ։*

(Ռ. Գ.)

Ինկլըվուտ (Նիւ Յորք).— *Ոստիկանութիւնը կը յայտարարէ թէ Էտիթ Շարբը, քոյրը մեռեալ գտնուած սպասուհի Վիօլէթ Շարբի, որը անգլուհի ըլլալ կը կարծուի, Անգլիա մեկնեցաւ տքթ. Քօտրընի խորհրդաւոր միջնորդի մը 50 հազար տոլար վճարելէն չորս օր ետքը։ Ոստիկանութիւնը Սքօթլէնտ Եարտէն (անգլ. գաղտնի ոստիկանութիւն) խնդրեց որ հարցաքննի այս քոյրը։*

Գնդապետ Եվարթօրք որ պաշտօն ունի քննութիւն կատարելու Նիւ Յորքսի մէջ երախային առեւանգման խնդրոյն շուրջ, կ'ըսէ թէ սպասուհիին անձնաս-պանութիւնը հաստատել կը թուի քննիչներու այն կասկածները թէ անիկա տե-ղեակ էր առեւանգումի պարագաներէն։ Կասկածները արմնցան, կ'ըսէ նա, ա-ռեւանգման գլուխը իր գտնուած տեղւոյն մասին ըրած հակասական յայտա-րարութիւններու հետեւանօք։ Անիկա ճանչցաւ առեւանգման գլուխը իր ընկե-րակիցը եղող Էրնէսթ Պրին Քէյրթի լուսանկարը եւ Պքինքէյթի ծերբակալու-թեան համար հրաման տրուեցաւ իշխանութեանց կողմէ։ (Ռ. Գ.)

Ուայթ Բլէյնզ.— *Անձնասպան սպասուհիի առեւանգման գլուխը ընկերա-կիցը եղող Էրնէսթ Պրին Քէյրթի ծերբակալութենէն յետոյ, ոստիկանութիւնը յայտարարեց թէ տքթ. Քօնտըն Պրինքէյթի լուսանկարին մէջ ճանչցուած է այն անձը որուն ինքը վճարած էր չորս հազար տոլար։*

ՖՐԱՆՍԱՅԻ ՊԱՏՈՒԻՐԱԿՆԵՐԸ ԼՕԶԱՆԻ ԽՈՐՀՐԴԱԺՈՂՈՎԻՆ ՄԷՋ

Փարիզ.— *Նախապարական Խորհուրդին նիստին մէջ, Գ. Հէրիօ պարզեց արտաքին կացութիւնը։*

Խորհուրդը քննեց Ժընէվի եւ Լօզանի խորհրդաժողովներուն վերաբեր-եալ խնդիրները եւ որոշեց սոյն խորհրդաժողովներուն ներթափիք պատուիրա-կութեանց կազմը։ Լօզանի խորհրդաժող վին պատուիրակութեանը պիտի ան-դամակցին իբրեւ նախագահ՝ պ. Հէրիօ, իբրեւ պատուիրակներ՝ ելեւմտական, ա-ռեւտուր. նախարարները եւ արտաքին գործոց պետական քարտուղարը։ Զի-նաթափութեան պատուիրակութիւնը պիտի գտնուի պ. Հէրիօի նախագահու-թեան տակ եւ իբրեւ անդամ պիտի մասնակցին պատերազմական, ծովային, օդա-յին եւ գաղթային նախարարները, նախկին նախարար պ. տը Ժուվընէլ եւ 8 օժանդակ պատուիրակներ։

Խորհուրդը դատական նախարարին արտօնութիւն տուաւ որպէսզի ներ կայացնէ քաղաքային իրաւունքները կանանց ալ շնորհող օրինագիծ մը եւ պատրաստէ քաղաքական յանցանքներու ընդհ. ներում շնորհելու մասին օրի-նագիծ մը։

ՍԱԿԱՐԱՆԻ ՄԷՋ ԾՐԱԶՈՂ ՏԱՐԱԶԱՅՆՈՒԹԵԱՆՑ ՀԵՐՔՈՒՄ

Փարիզ.— *Հեղինակ՝ որ շրջանակներու մէջ բացայայտորէն կը յայտա-րարուի թէ ոչ մէկ վայրկեան խնդիր եղած չէ ո՛չ ելեւմտական նախարարին եւ ոչ ալ պիւտճէի նախարարին հրաժարման մասին եւ թէ այս մասին սակարանի մէջ շրջող զրոյցները անհիմն են բոլորովին։*

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ՋԵԿՈՅՑ ՄԸ

Լոնտոն.— *Այն բանակցութիւնները որոնք անգղիական և իրլանտական նեյ-կայացուցիչներուն միջև սկսան Տըպլինի մէջ և վերջացան Լոնտոնի մէջ չկրցան լուծել այն դժուարութիւնները որոնք երևան եկած էին Օթավայի անտեսական խորհրդաժողովին վերաբերեալ վիճաբանութեանց ընթացքին։*

Նկատելով պրն. տը Վալէրայի և իր նախարարներուն կողմէ հաւատար-մութեան երդումի խնդրոյն նկատմամբ բռնուած ընթացքը, խորհրդաժողովին ձախողութիւնը չատ փոքր զարմացուց մը միայն առաջ բերաւ Լոնտոնի քաղա-քական շրջանակներուն մէջ։

Գաղթային նախարարը կայարանը ներկայ էր պրն. տը Վալէրայի Տըպլին մեկնած ժամուին։

Պրն. Թոմաս ժամուին յայտարարեց թէ խորհրդաժողովը տեղի ունեցած էր հանդարտութեան մէջ և վիճաբանութեան նիւթ կազմող խնդիրներուն չուրջ վի-ճաբանութիւնը կատարուած էր ուրախ տրամադրութեամբ առլցուն մթնոլորտի մը մէջ։

Ֆօլ Բաբեի մահուղութիւններ առաջ կը բերէ

Գերլինեն կը հեռագրուի «Էլ Ահրամօր».

Պէրլին.— *Պավարիոյ, Վիւրթէմպէրկի և Պատի նախագահները իրենց վար-չապետներուն հետ միասին Մարաջախտ Հինտէնպուրկի կոչէ պիտի ընդուն-ուին հետագրաւ իրենց ներկայացուցած խնդրանքին վրայ։*

Անոնք Գերմանիոյ հանրապետութեան նախագահին պիտի պարզեն հարաւ-յին Գերմանիոյ երկիրներու հանրային կարծիքին ժամավախութիւնները նորա-կազմ դահլիճին կողմէ արտայայտուած մութենական ձգտումներուն նկատմամբ։

Անոնք երաշխաւորութիւններ պիտի պահանջեն թէ կայսրութեան համար ծ րագրուած վարչական բարենորոգումը չի վնասէ Դաչնակցային առանձնաշնոր-հումներուն ոչ մէկուն, ըլլայ Բրուտիոյ համար ըլլայ գերմանական հարաւային պե-տութեանց համար։

Հոլիվուտի ճնակցութիւն

Փարիզ.— Պ. Հէրիօ խորհրդակցեցաւ Պ. Մաթեոճայի եւ պ. Ժերմեն Մարթէնի հետ։

Սաւառնող Հաւզներ գտնուած

Նիւ—Եորք.— «Սիրուհ» օդանաւը գտաւ Հաւզներ որ բաց ծովու վրայ կոր-սուած էր ցուցիս 3ին ի վեր Ադլանտեանը անցնելու համար իր կատարած փորձին ձախողութենէն յետոյ։

Եղովպիոյ ամենէն կայսրը կը փախչի քանտէն

Աթիս—Ապապա.— Հապէիսքացի նախկին կայսր Ի Սասու Մաս Քասսայի քանտէն փախած է իբրեւ կին ծպտուելով։ Անիկա բանտարկուած էր 1917ին ի վեր։ Մանուկ փախչելին յետոյ կօժան ապասանեցաւ ան։ Գաղտազմական ճախարարը դրկուեցաւ գինուորական ոյժի մը հետ, ձերբակալելու համար փախստականը։ Կ'ենթադրուի նախկին կայսրը բազմաթիւ կուսակիցներ ունի եւ կառավարական գինուորները դասալիք կը լինին ի նպաստ իրեն։

ԻՃԻԲԹ ՇՈԳԵՆԱԻԻ ԳԱՆԶԸ ԳՏՆՈՒԱԾ

Գրէսք.— «Արթիկլիօ» օդանաւին իտալացի սուզակներ յաջողեցան վերջա-պէս մօնալու ժամանակին ընկղմած «Ինճիբք» օդանաւին գանձին սենեակին մէջ։ Չորս սուզակներ ուժանակներու միջոցաւ պայթեցուցին զրահապատ սենեակին ամ-ցիբը։

Առաջին անգամ դուրս հանուեցաւ ծրար մը դրամատուներ եւ տասնրիվնգ հա-զար ռուփի պարունակող սնտուկ մը։

Գործողութիւնները կը շարունակուին։

ԱՄԱՎԵՐՋԻ ՀԱՆԴԷՍ

Ս. Նշան Ազգային Երկսեռ Վարժարանի ամավերջի հանդէսը տեղի պիտի ունենայ 26 Յունիս 1932, կիրակի առաւօտ ժամը հինգ 9.30ին Թատրոն Բրիսքալի մէջ։

Կը ներկայացուի բատերախաղ մը. կ'ըլլան Հայկական եւ Եւրոպական պարեր, երգ, նուագ, ուղերձ եւ վկայականներու բաշխումը։

ՏԵՂԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Ո՛Վ ՊԻՏԻ ԿԱԶՄԷ ՍԻՒՐԻԱԿԱՆ ԴԱՀԼԻՃԸ

ԱԶԳԱՅՆԱԿԱՆՆԵՐԸ ՄԵՐՁԵՆԱԼ ԿՈՒԶԷՆ ՀԻՒՍԻՍԱՅԻՆ ՍԻՒՐԻՈՅ ԵՐԵՍՓՈԽԱՆՆԵՐՈՒՆ

ՍՈՒՊՂԻ ՊԼԱՑ ՊԷՐԼԷՔԷԹԻ ԴԻՐՔԸ

Հաճրապետութեան Նախագահ Ն.Վ. Մուհամէտ Ալի պէյ կիրակի օրուընէ սկսեալ պատճառներ սկսած է իր ասխա տանցներուն։ Կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը 5ին Բարձր Գօմիսէրի Սիւրիոյ պատուի-րակ Պ. Սոլօմիակ այցելած է Ն. Վսե մութեան եւ երկար տեսակցութիւն մը ունեցած անոր հետ դահլիճի կազմութեան շուրջ։ Այդ միջոցին եկած է նաեւ ձեմիլ Մէհտիմ պէյ եւ երկայ գտնուած տեղի ունեցող խօսակցութեանց։

Ձանազան բսի բսաւներ օրուան կրնան Սիւրիական Դահլիճի կազմութեան շուրջ։

Հաճրապետութեան Նախագահը ոեւէ մէկուն պատճառ տուած չէ կառավարու-թիւնը կազմելու համար, սակայն կը կարծուի որ այս մէկ երկու օրուան մի-ջոցին անպայման կը կազմուի։ Համա-ձայն եղած տարածայնութեանց իբր թէ Հիւսիսային Սիւրիոյ երեսփոխանները որոշած են չմասնակցիլ դահլիճին, եթէ մեծամասնութիւնը իրենց մէջ չբլայ. միւս կողմէ Ազգայնական երեսփոխաններն ալ կը պահանջեն եղեր որ ճախատարա-պեթ առնուի իրենց, այլապես իրենց ալ պիտի չուզեն մասնակցիլ։ Հաւիմ պէյ Աքասիի կամ ձեմիլ Պէյ Մէհտիմի անունները յառաջ կը բռնուին ազգայնականներու կողմէ կազմելու համար դահլիճը։

Հաճրապետութեան Նախագահը այսօր պիտի տեսակցի երեսփոխանական ժողովի նախագահ Ն. Վ. Սուպհի պէյ Պէհէհէթի հետ, միասնաբար խորհրդակցելու համար դահլիճի կազմութեան շուրջ։ Միւս կող-մէ Ազգայնական երեսփոխաններ ձեմիլ Մէհտիմ պէյ, Լութֆի Հաճար, Ադիֆ Սօյի եւ Սաիտ Ղազզի այցելած են Սուպ-հի պէյ Պէհէհէթին եւ երկար տեսակցու-թիւն մը ունեցած անոր հետ, Հիւսիսա-յին Սիւրիոյ երեսփոխաններու եւ ազ-գայնականներու միջեւ մերձեցում մը յառաջ բերելու համար։ Ազգայնական-ները կը փափաքին որ Խալիսխօն դահլիճ մը կազմուի։

Հովանաւորեալ տէրութեան կողմէ Հազգր պէյ Ազմի անունը յառաջ կը բր-օուի վարչապետութեան համար, սակայն կըսուի թէ, ազգայնականները հակառակ են անոր ընտրութեան։ Ամեն պատգամի տակ Ն. Վ. Սուպհի պէյ Պէհէհէթի բռնե-լիք դիրքն կախում պիտի ունենայ դահ լիճի ճակատագիրը։

ՔՆԱՑՈՂ ԼՈՒՒԻԻԸ

Ճարապոլուսի բրմական սահմանին մօտ, հովիւ Խալիլ Խպրահիմ իր հօտը կ'ա-րածէր։ Կէս օրուան մօտ հանկը կուգայ եւ հովիւը կ'սկսի ճնաճալ։ Հօտը կը ծարժի եւ կուղղուի դէպի բրմական սահման։ Առեն մը վերջ հովիւը կարթնցայ եւ կը տեսնէ որ հօտը սահմանի միւս կողմը անց-ած է։ Կուզէ երթալ եւ ետ դարձնել զանոնք, սակայն սահմանապահ ուժեր կը ձերբակալեն զայն։

Օր մը խալիլ ձերբակալուած վիճակի մէջ մնայէ վերջ՝ազատ կ'արձակուի, սա կայն հօտը ետ չի դարձներ։

ՍԻՒՐ. ՀԱՆՐ. ՆԱԽԱԳԱՀԻ ԲԱՐԵԳՈՐԾՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Ն. ՎՍԵՄՈՒԹԻՒՆԸ ՊԻՏԻ ՀՈԳԱՅ 10 ՈՒՍԱՆՈՂՆԵՐՈՒ ԾԱԽՔԸ

Դամասկոսի այսօրուան թերթերուն մէջ կը գրուի որ Հաճրապետութեան նա-խագահ Ն. Վ. Մուհամէտ Ալի պէյ, ի սէր խնայողութեան, հրաժարած է նա-խագահական ապարատէ բնակելէ, որուն տարեկան վարձը մօտ 300 Օսմանեան ոս-կի պիտի արձանագրուի որպես մուտ պետական գանձին։

Բացի այդ կրսուի որ Ն. Վսեմութիւ-ը տարեկան 300 Օսմ. ոսկի պիտի տա-մադրէ իր խակէն բարեգործ նպատակնե-րու եւ 10 ուսանողներու դպրոցական ծախքերը պիտի հոգայ, որոնք պիտի ղր-կուին Եւրոպա։

Ուրիշ բսի բսաւի մը համաձայն Ն. Վ. Նախագահը իր տարեթուակը պիտի նուիրէ պետական գանձին։

Ինչպէս գրած էինք մեր նախորդ թիւով, Մուհամէտ Ալի պէյ, միլիոնի հասնող հարստութեան տէր է եւ ունի բազմաթիւ հասութաբեր կալուածներ։

Ն. Վ. ՄՈՒՀԱՄԷՏ ԱԼԻ ՊԷՅԻ ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆԸ ԵՒ ՓՐԱՆՍ.

ՈՒ ԹՐՔԱԿԱՆ ՄԱՄՈՒԼԸ

Ճփարիզէն հետեւեալ հետագիրը տա-ցուած է Ն. Վ. Մուհամէտ Ալի պէյ Ա պիւթ-ըցութեան առթիւ.

ՓԱՐԻԶ.— Մուհամէտ Ալի պէյի Հաճ-րապետութեան Նախագահ ընտրուիլը Սիւրիական ելիւպներու մէջ օտելլու ըն-դունուած է։ Ֆրանսական թերթեր Մու-համէտ Ալի պէյը Ֆրանսայի բարեկամ կը ներկայացնեն իրենց ընթերցողներուն։

Իսկ Գօլոճն առնուած է հետեւեալ հե-ռագիրը.

ԳՕԼՃԻՒ.— Դամասկոսէն առնուած հետագիր մը կը տեղեկացնէ որ Մուհա-մէտ Ալի պէյ Սիւրիոյ Հաճրապետութեան Նախագահ ընտրուած է։ Գօլոսոյ թերթեր կը գրեն որ այս մարդը չափաւորական մըն է, ուսումը սացած է Թիւրիհոյ մէջ եւ Թիւրիհան սիրող մը։

ՍԻՒՐԻՈՅ ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆԻ Գ. ՆԻՍՏԸ

ՆԵՐՈՒՄ/ԿԸ ՊԱՇԱՆՁՈՒԻ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԱՔՍՈՐԵԱԼՆԵՐՈՒ

Երկու տարբի օր, կէս օրէ առաջ ժամը 10ին, Սիւրիոյ երեսփոխանական ժողովի Գ. նիստը գումարուեցաւ նախագահու-թեամբ Ն. Վ. Սուպհի պէյ Պէհէհէթի։ Նիստը գումարուեցաւ ճախատարապետ առնուի իրենցմէ, այլապես իրենք այ պիտի չուզեն մասնակցիլ։ Հաւիմ պէյ Աքասիի կամ ձեմիլ Պէյ Մէհտիմի անուն-ները յառաջ կը բռնուին ազգայնականներու կողմէ կազմելու համար դահլիճը։

Հաճրապետութեան Նախագահը այսօր պիտի տեսակցի երեսփոխանական ժողովի նախագահ Ն. Վ. Սուպհի պէյ Պէհէհէթի հետ, միասնաբար խորհրդակցելու համար դահլիճի կազմութեան շուրջ։ Միւս կող-մէ Ազգայնական երեսփոխաններ ձեմիլ Մէհտիմ պէյ, Լութֆի Հաճար, Ադիֆ Սօյի եւ Սաիտ Ղազզի այցելած են Սուպ-հի պէյ Պէհէհէթին եւ երկար տեսակցու-թիւն մը ունեցած անոր հետ, Հիւսիսա-յին Սիւրիոյ երեսփոխաններու եւ ազ-գայնականներու միջեւ մերձեցում մը յառաջ բերելու համար։ Ազգայնական-ները կը փափաքին որ Խալիսխօն դահլիճ մը կազմուի։

Հովանաւորեալ տէրութեան կողմէ Հազգր պէյ Ազմի անունը յառաջ կը բր-օուի վարչապետութեան համար, սակայն կըսուի թէ, ազգայնականները հակառակ են անոր ընտրութեան։ Ամեն պատգամի տակ Ն. Վ. Սուպհի պէյ Պէհէհէթի բռնե-լիք դիրքն կախում պիտի ունենայ դահ լիճի ճակատագիրը։

ԽՆԱՅՈՂՈՒԹԻՒՆ ԲԱՐՁՐ

ԳՕՄԻՍԷՐՈՒԹԵԱՆ ՄԷՋ

ՄԱԽՔԵՐԸ ՊԻՏԻ ԿՐՃԱՏՈՒԻՆ

Բարձր Գօմիսէրութիւնը պատրաստե-լու վրայ է մասնաւոր հաւուեկոհու մը, որմէ յայտնի պիտի բլլայ թէ՝ Բարձր Գօ-միսէրութիւնը որքա՞ն կրնայ կրճատել իր տարեկան պիւճէէն։ Ընդհանուր քար-տուղար բոլոր գրասենեակներու ծնօ-րհներուն օրաթերական դրկած եւ թե-լադրած է որ յառաջիկայ տարուան պիւճէն պատրաստելու խնայողութեամբ։ Ամ-սոյս 9ին Պ. Բօնսօ արդէն առանձին հրա-մանագրով մը յայտնած էր խնայողութիւն բլլալիք կէտերը։ Այդ հրամանագրի համա-ձայն 100ին 25 պիճէէ զեղչուի երթեւէ-կի ծախէն, 100ին 20 վառելիքներէ, 100ին 35 արձակուրդով մեկնողներու յատկացուած ճամբու ծախքերէն։

Աւելի մանրամասնութիւնները վաղը պիտի հրատարակուին։

ՓՈՓՈԽՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ՈՍՏԻԿԱՆԱԿԱՆ ՍՊԱՍԱՐԿՈՒԹԵԱՆՑ ՄԷՋ

Պէյրութի եւ օրջականերու ոստիկա-նական սպասարկութեանց մէջ կարգ մը փոփոխութիւններ տեղի ունեցած են։ Զան-լէի մէջ գտնուող բոլոր ոստիկանները փո-խադրուած են Պէյրութ եւ Զանլէ դրկու-ած Պէյրութէն Գօմիսէր Ռիւշտի Էֆէնտի եւ իր ոստիկաններէն մաս մը։ Գաղթի ոստիկաններ ճանաչուած են Զանլէի համար Ֆէրիտ Դրսհաճ եւ Նուսրէտ էլ Հաճ Էֆէնտիներ։ Սայտայի գաղթի ոս-տիկաններու թիւը չորսէն երկուքի իջե-ցուած է։ Թրիբոլիի գաղթի ոստիկաննե-րէն Նուսրէտ ձեմալ Էֆէնտի բերուած է Պէյրութ եւ անոր տեղ դրկուած ճօրճ Ա-պու Թագգա։ Կրսուի ճաեւ թէ Գօմիսէր Սելիմ Սիւլէյմանի Էֆէնտին եւս Պէյրութ պիտի փոխադրուի։

30 ոստիկաններ ճանաչուած են, հա-կելու համար գիւղացիներու ճամ-բաներուն, մանաւանդ Պէյրութ - Այէյ ճամբուն վրայ։ Երկու ոստիկաններ Այէյի մէջ եւ երկու ոստիկաններ ալ Սոճարի մէջ պիտի հսկեն մարդոց։

ՈՐՔԱՆ ՈՍԿԻ ԱՐՏԱԾՈՒԱԾ Է ՀԻՆԳ ԱՄՍՈՒԱՆ ԸՆԹԱՑՔԻՆ

Անցած հինգ ամսուան ընթացքին հա-վաքաւորեալ երկիրներէն արտածուած է 691850 Ֆրանսական ոսկի արժոյթ։ Այս ոսկեդրամ եւ ոսկեղէն։ Անոր փոխարէն ներածուած է 368,000 ոսկի։

Արտածուող արծաթի արժէքը 293000 Ս. ոսկի։ Այս արծաթներու մեծամասնու-թիւնը հին Օսմանեան կառավարութեան արծաթ դրամներ են։

ԼԱՔԱՓԻԱՑԻՆԵՐԸ ՍԻՒՐԻԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹԻՒՆ ԿՈՒԶԷՆ

Լաթաֆիայէն բազմաթիւ ստորագրու-թիւններով հետագիրներ դրկուած են Սիւ-րիական երեսփոխանական ժողովի ճա-խագահութեան, որով կը պահանջեն Սիւ-րիական Միութիւնը եւ կը խնդրեն որ Լաթաֆիոյ կառավարութիւնն ալ մաս կազմէ Սիւրիոյ։

ՄԵԿՆՈՒՄ

Անցած երկուշաբթի օր, *Բաթրա* օ-գնեցաւով Ֆրանսա մեկնեցաւ Զօրավար Բիզօ Տիւլօ։ Զօրավարին կ'ընկերացան Տիկ. Տիւլօ։

ՍԳԱՇԱՆԴԷՍ ՊՐ. Ն. ՄՈՒՔՔԱՐՉԱԼԻ ՅԻՇԱՏԱԿԻՆ

Անցած կիրակի օր, Նհիր ճամբուն վրայ, «Հիմնէթ» վարժարանի սրահին մէջ տեղի ունեցաւ սգահանդէս մը, Լիբանանցի ճօճանաւոր լրագրող Գ. Նաում Մու-ւարգալի յիշատակին, որ իր մահկանացուն կնքեց մօտ երկու ամիս առաջ, Փարիզի մէջ, երբ հոն եկած էր պատպանելու համար Մէքր Էմիլ Էտէհի ճախագահական ընտրութիւնը։

Ծովածաւալ բազմութիւն մը լեցուցած էր սրահը։ Հանր. Նախագահ Պ. Տէպպա-սի կողմէ ներկայ կը գտնուէր Էմիր Ֆահդ Շիհապ։ Ներկայ էին ճաեւ կրօնապետներ եւ պետական այլ բարձրաստիճան անձ-նաւորութիւններ։

Ճառեր խօսեցան Գ. Սահե Զէյնէտտին, Տօքթ. Իլիաս Խուրի կարդաց գրաւոր ճառ մը, գրուած «Էլ Ահրար»ի խմբագրապե-տին կողմէ մասնաւորաբար Նաում Մու-ւարգալի յիշատակին առթիւ, «Բասրաց»թեր-թի խմբագիր Գ. Վ.էտի Ալ, Գր. Գէօարէ Խուրի եւայլն։ Ամենավերջը խօսեցաւ ճաեւ Մուրաճ Մուպարաճ։ «Էլ Տէպ-պուրդի Տճօրէն Գ. Մուհարգալ, իրենց ըն-տանիքին կողմէ շնորհակալութիւն յայ-տնեց այն բոլորին որոնք ցաւակցութիւն յայտնեցին եւ մասնակցեցան իրենց ցա-ւին։

ՏԵՂԱՓՈԽՈՒԹԻՒՆ

Պահու ունիմ յարգոյ հայ հասարա-կութեան յայտարարելու թէ՝ մեր գրասուն եւ պարաճը, փոխադրած ենք, էմլըքին դուրս բռամվայի գծին վրայ, Ս. Միքել կայարանին դիմաց Elias M Kadi շէնքին ա. յարկը։

Գաւառներէն եւ արտասահմանէն փա-փաղողներ կրնան դիմել մեր նախկին հասցեով ճամակատուփ թիւ 718 Կ. Տօ-նիկեան Պէյրութ։

ՄԵՐ ԲԱԺԱՆՈՐԴՆԵՐՈՒՆ

Անոնք որ չեն փակած դարդ իրենց հաշիւները, քով փութան մինչեւ ճանի մը օր կարգադրել, այլապես պիտի սեպհու-ինք հրաժարակել իրենց անունները։

ՎԱՐՁՈՒ ՍԵՆԵԱԿ

Օգաստն եւ արեւոտ սենեակ մը վարձու է, դիւրամասչելի պայմաններով։

Դիմել «Ժողովուրդային Տուն»։

ՍԱԿԱՐԱՆ ՊԷՅՐՈՒԹԻ

14 ՅՈՒՆԻՍ 1932

	Ս. Փ.
Ցգիպտ. թղթադրմ.	478
Անգլիկն. »	465
Տօլար »	126
Թրմական »	59
Պաճճ Օբբօման	135
Իթալական Լիր 100	645
Ցուճական Տրախմի 100	85
Անգլ. ոսկի	606
Ֆրանս. »	492
Օսման. »	550
Արծաթ մէճիտ	24
Գրեթ Ֆօնս. Ա. Ֆէ.	420
» » Բ. »	279
» » Գ. »	274

Մէճիտեան եզբարէ Բիւ Ֆօս
Թէյէֆօճ՝ 5-19

— 20 —

Ներս մտնելուն պէս հիւանդ կինը ըսաւ. «Բէյտար, ե-թէ ուզես այս իրիկուն թէյը անմիջապէս թող բերեն. նորէն տաքութիւն ունիմ և լեզուս չի դառնար»։

Ամուսինը պատասխանելով.

— Շատ պիտի չ'սպասես, ժամը Շին մօտ է.

Այս խօսքերը ըսաւ և դուռը ուժով մը քաշելով ան դուրս ելաւ։

Ան անկրթութիւն մը կամ նախատինք մը ընել չէր ուզեր երբէք. իր վարուելակերպը այսպէս էր։ Հիւանդը ա՜հ մը քաշելով երբ դէպի դուռը կը նայէր, նորէն ներս մտնելով ըսաւ ան.

Պարպարա, ըսէ Թող բերեն, գեղեցիկ լուսնի լոյս կայ, քիչ մը Պօշամպներուն տուէր պիտի երթամ նստե-լու համար, կանուխ խմենք։

Թէյը բերուեցաւ։ դատաւորը խմեց ու գնաց. Մխիս Հէր սրտնեղութեամբ մտածել սկսաւ։ Պարպարան պար-տէզի դուրսի դուռը ուղղուեցաւ և սկսաւ դիտել փողոցը։ Ամայի էր փողոցը և պաղ հով կը փչէր։ լուսինը հետզհետէ կը բարձրանար։ Պարպարան գլուխը երկար ցօղերուն վրայ դնելով կ'ըսէր.

— Ա՜հ, արդեօք ե՞րբ պիտի գայ... առանց անոր պիտի չի կրնամ ապրիլ... այս քանի մը օրերը ինչ դժբաղդ անցուցի... արդեօք ինչո՞ւ Լօնտոն գնաց... Գօրնելիա քանի մը օրէն պիտի վերադառնայ կըսէր...

Երբ Պարպարան ինքնիրեն այս խօսքերը կը մրմռար, հեռուէն ոտքի ձայներ լսելով քաշուեցաւ պարտէզին մէջ որովհետեւ ամէն մարդու տեսնուիլ չէր ուզեր։ Բայց որքան մօտեցան ոտնաձայները գոյնը փոխուեցաւ, բաղկերակը սկսաւ տրոփել և այտերը կարմրեցան։ Գլուխը երկարելով փողոցը դիտեց, տեսաւ որ իր ա-մենէն աւելի սիրածը կը մօտենայ։ Նորէն ներս քաշուե-ցաւ (Ճմարիտ սէրը միշտ վախկոտ կ'ըլլայ)։

— 17 —

— Ես այս մարդէն զզուանք կ'զգամ. իր ձեռքերուն, ակռաներուն ճերմակութեան վստահելով, ինչքինքը մեծ բան մը կը կարծէ։ Ի՞նչ էր դարձեալ անցեալ օր-ուան Զարթէրէսի խնդիրը... գոցուեցաւ գնաց... բուի նման անսիրտ մարդ մըն է.

— Ո՞վ գիտէ, այդ գործին մէջէն ալ ան օձի մը պէս սողոսկելով ելաւ. խեղճ աղջիկը թէպէտ անմեղ ըլլալը յայտարարեց, սակայն ո՞վ պիտի հաակնայ։ Ահա Լէ-վիսըն կուգայ, Մաունդ Սէվըրընի աղջիկն ալ հետը. (այդ միջոցին Լէվիսըն Իզապէլը իր թեւը անցուցած անոնց քովէն կ'անցնէր խօսակցելով)։

— Կ'զգամ որ, անդարմանելի վնաս պատճառեցի ձեզի, կ'ըսէր Լէվիսըն Իզապէլին։

*Լէվիսընի այս քաղցր խօսքերը թէպէտ ականջի չատ լաւ կը հնչեն, սակայն իրականին մէջ վտանգաւոր էին։ Լէյտի Իզապէլի ականջները դեռ այս տեսակ կեղծ խօս-քեր մտած չըլլալով, խեղճ աղջիկը այտերը գետին ծը-ռեց և որոնք կարմրեցան։ Մութ ըրէ Մի Լէյտի Ի-զապէլ, ինքզինքդ պաշտպանէ, քովդ գտնուող մարդը եղունգէն մինչեւ գլուխը կեղծաւոր և խաբեբայ մարդ մըն է, մրլտաց Օքսֆօրդի ուսանողը ցած ձայնով մը։ «Սրիկա աւազակ մըն է» ըսաւ միւս ընկերը։

— Ես քանի մը դէպքեր գիտեմ անոր մասին. ան-պայման խեղճ աղջիկը գեղեցկութեան և հարստութեան համար պիտի գրաւէ և վերջն ալ պիտի աւերէ անոր սիրտը որովհետեւ ինքը վախնալիք սիրտ մը չունի. այո՛, ջրի սրտին նման է անոր սիրտը, աւելցուց ուսանողը։

ԱՆԿԱՆ ԽՏԱՆԱԿՈՒԹԵԱՆՆԵՐԸ ՁԵՐԲԱԿԱԼՈՒԵՑԱՆ
Լոնտոն.— Անկան իրլանտական բանակցութիւնները չյաջող-ացան։ (Ռ. Գ.)

ԳՐԱՍԵՐՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ

ՍՏԱՑՈՒԱԾ ՆՈՐ ԵՒ ԸՆՏԻՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

«ՆՈՐ ՕՐ» ԳՐԱՏՈՒՆԷՆ

Ցեղափոխականի Մտքեր, Ռ. Միխայէեան	10 Ֆր.
Թենի եւ Ջալալէդդին, Բաֆֆի	25
Հ. Հ. Շագումն ու զարգացումը, Ալ. Խաչիսեան	40
Գարնանային, Վ. Շուշանեան	40
Իմ Գիրքը, Ա. Ահարոնեան	20
Թափառաշրջիկները, Ռէն	15
Վանի Հերոսամարտը, Օճ. Մխիթարեան	20
Խաչագողի Ճիշատակարանը, Բաֆֆի	25
Աղքատին Գատիւը,	25
Ամիրային Աղջիկը, Ն. Սրմաէոխանլեան	25
Գէնհուր	30
Համելիազարդ կինը	18
Դերասանուհին, Լ. Շանթ	8
Միացեալ եւ Անկախ Հայաստան	6
Դարձ, Լ. Շանթ	8
Բքիշկին գրքէն փրցուած էջեր, Ռ. Սեւակ	10
Մեր Գատասխանը Ց. Քաջազնունիի, Ա. Զիլինգիրեան	8
Անուշ, Ց. Թումանեան	5
Խորհուրդներու Մեհեանը, Ց. Օշական	13
Որդիների Գայքարը Հայրերի Դէմ, Գ. Նժդեհ	10
Թուրքերը եւ Մենք, Նեմեսիս	10
Կարմիր Ծամուշ, Ա. Աւփիարեան	8
Վոսփորի Գաղտնիքը	30
Թէօֆանօ	25
Ալպոմ (հէքեաքներու), Շ. Նարդունի	5
Դէպի երկիր, Է. Ակնունի	15

Դիմել՝ Գրավաճառ Գ. ՀՐԱՆԴ Ց. ԱԳԱՃԵԱՆԻ, B. P. 879 BEYROUTH

ՊԱՆԴՈՒԿ ԼԻՒՔՍ

ՋՈՀԼԷ

Հայկական ամենաընտրագոյն պանդոկը «ԼԻՒՔՍ»ին Ջոհլէի մէջ, ծաղկաւէտ պարտէզով,

ԽԻՍՏ ՕԴՍՈՒՆ ՍԵՆԵԱԿՆԵՐ

ՈՐ ԿԸ ԲԱՂԿԱՆՑՑ 1. 2. 3. 4, ՄՍՀՁԱԿԱԼՆԵՐԷ

1. ՀԱՄԵՂ ՁԱԾ, ՄԱՔՈՒՐ ԵՒ ԱՆԹԵՐԻ ՊՊԱՍԱՐԿՈՒԹԻՒՆ.
2. ԳԻՆԵՐԸ ԽԻՍՏ ՋԱՓԱԻՈՐ.
3. ՏՈՒՆ ՓՆՏՈՂՆԵՐՈՒՆ ԱՄԷՆ ԴԻՒՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ.

Տէր եւ Տնօրէն՝ Գ. ՊՈՐՏԻՋԳԱՆԵԱՆ

ՏՕՔԹ. Հ. ԼՈՒՍԻՆԵԱՆ

(ՀԱԼԷՊ)

Նախկին բժիշկ Միջագետքի Զինուորական հիւանդանոցներու եւ մասնագէտ ներքին եւ մանկանց հիւանդութիւններու

առագ, արմաւական, խոճամիս դարմանում:

Հիւանդ կ'ընդունի առ. ու երե. 8—12 եւ 2—6 իր դարմանատան մէջ. Հալէպ Նէյալ թաղ, Բրաժվայի բենկեռւքեան հայտառաց, թիւ 2

Բշ. եւ Ուրբաթ օրեր աղքատաց ձրի

ԳԱԲՐԻԷԼ Թ. ԹԷՐԶԵԱՆ

(ԵԼԵՔՏՐԱԿԱՆ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ)

Հիմնուած 1921 ին Պոլիս-Բերա

Խոսք դիւրասչխելի պայմաններով կը կատարենք ամէն կարգի էլեքտրական լոյսի գործողութիւններ (Intsallation) ինչպէս նաեւ մօթօր եւ ջիներատորներ:

Վաճառատունս կ'ընդունի նաեւ բոլոր էլեքտրագործիքներու նորոգութիւնները: Մասնաւոր սպասարկութիւն բնակարաններու էլեքտրա-նորոգմանց: Վաճառատուն Philips եւ Lux էլեքտր. լամբերու եւ ամէն տեսակ էլեքտրական պիտոյքներու:

Վճարման դիւրութիւններ.

Հասցէ — Վ. Ուգուրլեան գրասենեակ Գալաթա. P. P. 491

ՊԱՆԴՈՒԿ ԱՀԱՐՈՆ ՊԻԹԻԱՍ

ՀԻԻՍԻՍՍԱՑԻՆ ՍԻՒՐԻՈՅ ԼԱՒԱԳՈՑՆ ԱՄԱՌԱՆՈՑՆԵՐԷՆ ՁԷՊԷԼ ՄՈՒՍԱՑԻ **ՊԻԹԻԱՍ** ԳԻՒՂԻՆ ՄԷՋ

Նորակառոյց եւ գեղեցիկ շէնք. արդիական կերպով կահաւորուած սենեակներ. ընդարձակ սրահ, քաղնիք, եւրոպական եւ արեւելեան կերակուրներ

ՁԱՓԱԻՈՐ ԳԻՆ

ԲԱՑ Է 1932 ՅՈՒԼԻՍ 1ԷՆ ՍԿՍԵԱԼ

Իր աննման տեսարաններով, առատ ջրերով և առողջարար կլիմայով ծանօթ ՊԻԹԻԱՍ գիւղը այս տարի օժտուած է գիւղացնացութեան համար անհրաժեշտ եղող բոլոր յարմարութիւններով:

Ճամբաները նորոգուած են, գիւղին մէջ հաստատուած է թղթատարական ամենօրեայ ապասարկութիւն ինչպէս նաև թլեֆոն և հեռագիր:

Պիթիասր ունեցաւ նաև իր առաջնակարգ պանդոկը, ուր այցելուները պիտի գտնեն Սիւրիոյ և Լիբանանի յատկոյն ամառանոցներուն յատուկ բոլոր յարմարութիւններն ու հանգրստութիւնները:

Տէր և Տնօրէն ԱՀԱՐՈՆ ԻԶՄԻՐԼԵԱՆ

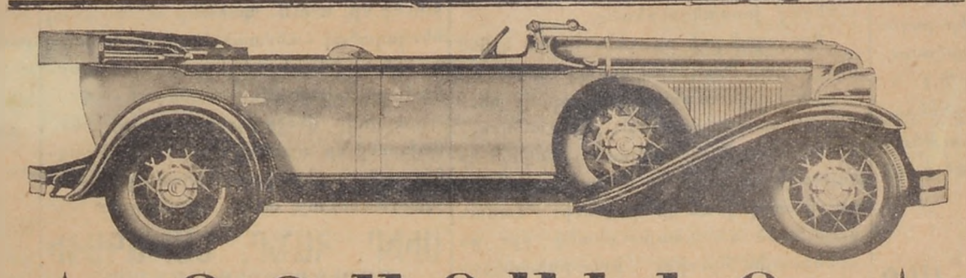

ԳՌԱՅՍԼԵՐ

աշխարհահռչակ իմիճատրժերը որոնք 6-8 սիլինտր ու ունին,

ՍՄԵՆԱՏՈԿՈՒՆ ԵՒ ԳԵՂԵՑԻԿ ՄԱՐՔԱՆԵՐՆ ԵՆ ՀՐԱՊԱՐԱԿԻ ՎՐԱՑ ԵՒ

ԿԸ ՓՆՏՈՒԻՆ ԱՄԵՆՈՒՐԵՔ:

ԳՌԱՅՍԼԵՐ ինքնաշարժերու մասնաւոր յատկութիւններն են՝ ՏՈԿՈՒՆՈՒԹԻՒՆ, ԳԵՂԵՑԿՈՒԹԻՒՆ, ՁՍՓՍԻՈՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՀԱՆԳՍՏԱՒԷՏՈՒԹԻՒՆ:

Վճարման դիւրութիւններ կը տրուին.

ԳՌԱՅՍԼԵՐ ունեն բոլոր կտորները պատրաստ կը գտնուին մեր վաճառատուներուն մէջ՝ Լիբանանի, Սիւրիոյ և Իրագի ընդհանուր ներկայացուցչութիւն՝

NAAYEM MOTOR IMPORT Co. BEYROUTH B. P. 869, TÉL. 32—29

Հիւս. Սիւրիոյ ներկայացուցիչներ՝ Գ. և Մ. ԱԶԻՐԵԱՆ, B. P. 202, Հալէպ

ՏՕՔԹ. ԳԵՈՐԳ ԿԵՐԿԵՐԵԱՆ

Վերջերս Lauréat du Institut Interne եւ ապա մասնագիտացած *ՄՈՒՆԱԳԷՏ* բժիշ Ծրանոսկան հիւանդանոցի *ԱՉՔԻ, ԲՔԻ, ԿՈՂՈՐԴԻ, ԱԿԱՆՋԻ և ԳԼԽՈՒ* հիւանդութիւններու բաժնին:

Հիւանդ կ'ընդունի կէսօրէ վերջ ժամը 2—6

իր գրիճիին մէջ rue de Damas, No. 15

Հիւանդներ ուղղակի հիւանդանոց կ'ընդունուին իր կողմէ տրուած մուտքի բարտով:

Աղքատ հիւանդներու ձրի դարմանում, ամէն օր կէսօրէ առաջ ժամը 10—12, հիւանդանոցի դարմանատան մէջ:

ՏՕՔԹ. Գ. ՏԱՎՈՒԻՏԼԱՐԵԱՆ

ՄՈՒՆԱԳԷՏ ՆԵՐՔԻՆ ԵԻ ՎԷՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

Իր դարմանատուներ հաստատած է, *ՍՍՄԻԻ* վերջ, Տօքթ. Եօզպաշեանի (առամնաբոյժ) դարմանատան կից.

Ընդունելութեան ժամերը՝

կէսօրէ առաջ ժամը 8—12

» վերջ » 2—6

Կարի եւ Ձեւագիտութեան Դասընթացք

ՏԻԿԻՆ ՄԱՌԻ ԵՐԱՄԵԱՆ

ՎԿԱՅԵԱԼ ԴԵՐՁԱԿՈՒՀԻ

ԲԱՐԻՁԷՆ ԵԻ ՎԱՇԻՆԿԹՕՆԷՆ

Կարի եւ ձեւագիտութեան մասնագիտուհի, Տիկին Մառի Սեմէեան կը վերադառնայ իր առիւսաանոցը, Մեծ Սէրայի դիմացը Նո. 78 տան երկրորդ արկը:

Սեմ ամսուան միջոցին կը սորվեցնէ ամենավերջին նորաձեւութեամբ, կար եւ ձեւագիտութիւն իր բոլոր բաղադրիչներով եւ արդիական մեթոդներով, Droit-fils մեթոտով: Իր աշակերտուհիները կ'օժտեն Բարիզի ազատարուեստից Académie Daydou վկայականով:

ՓՍՍՏԱԲԱՆ

ԽՈՍՐՈՎ ԹԻԹԻՒՆՃԵԱՆ

(Տօքթ. իրաւագիտութեան)

ԿՍՏԱՆՁՆԷ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԴԱՏԵՐ

Ընկերակցութեամբ հանրածանօթ փաստաբան ՄԼԻՔ ԱԶԻԶ ԷԼ ՀԱՇԷՄԻ

Գրասենեակը բաց է կէսօրէ առաջ 9—12 կէսօրէ վերջ 3—6

Rue Allenby, Immeuble NESSOULI **ՀԵՌԱՀԱՄԱՐ 1—28**

Տոկուն շինուածք վայելուչ տեսք հնչուն եւ բնական ձայն Ահա յատկանիշները՝

ՈՐՈՆՑՄԱՄԲ ԿԸ ՁԱՏՈՐՈՇՈՒԻՆ

ԱՓՕԼԼՕ ՖՕՆՕՆԵՐԸ

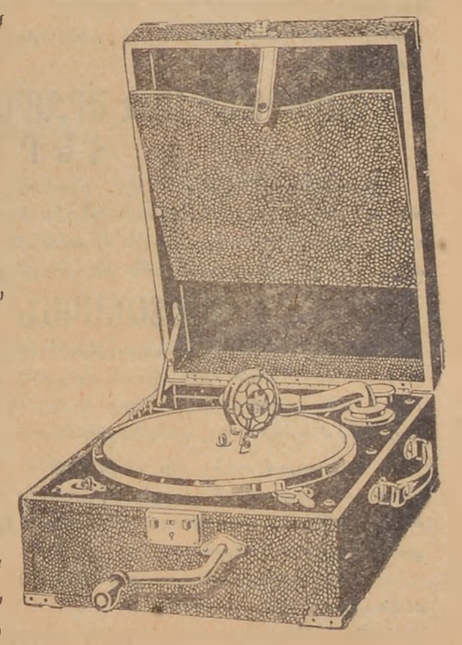

Հրապարակի վրայ գրանուող բոլոր մարքաներու հետ կը մրցին Ապոլլօ ֆոնօները: Մանաւանդ վերջին նոր մօտէլները, որոնք հասած են արդէն, անգերազանցելի են իրենց առկունութեամբ, վայելչութեամբ և ժամչելի գիներով:

APOLLO GRAMOPHONE Co. Ltd

(of London)

ԱՓՕԼԼՕ ՖՕՆՕՆԵՐՈՒ ԹԱՓԱՌԻՈՐԸ ...

Կաատեսել համոզում գոյացնելու համար անգամ մը այցելեցէք

MAISON APOLLO, Rue de la Poste, BEYROUTH

Փարոզիճէ եւ բօնսօր՝ ամէն ձեւի, անվիճելի տրակ եւ առաւելութիւններ

գիւրամատչելի գին, վճարումի պիւրութիւններ:

Ընդհ. ներկայացուցիչ՝ Սիւրիոյ, Պաղտատինի, Անգլիոյ որանման, Միջագետքի եւ Պիտրոսի.— ԳՈՒՐԳԷՆ ՍԻՆԱՆԵԱՆ

KOURKEN SINANIAN, Boîte Postale 642, BEYROUTH (Syrie)

— 18 —

ՄԱՍ Գ.

ՊԱՐՊԱՐԱ ՀԷՐ

Ուէսթլին այդ օրերուն կարեւոր գիւղաքաղաք մըն էր: Թեպէտ գործարաններով ողողուած, հսկայ շէնքեր ունեցող կառավարական կեդրոնատեղի մըչէր, սակայն բաւական մեծ չուկայ մը ունէր, քանի մը եկեղեցիներ և իբրեւ դատարան գործածուած մեծ շէնք մը: Քաղաքի դէպի արեւելեան կողմը, ընդարձակ տարածութեան մը վրայ, առանձին պարտէզներու մէջ հարուստներու պատկանող ապարանքներ կային, որոնց վերջաւորութեան կը գտնուէր Իսթլինի ապարանքը և կալուածը, որը Լօրտ Մաունթ Սէվըրընի սեփականութիւնն ու ամարանոցն էր:

Իսթլինի տանող ճամբան, երկու կողմէն, ծառերով և պարտէզներով չրջապատուած ըլլալով չատ գեղեցիկ և հրապուրիչ տեսարան մը կը ներկայացնէր: Մեծ դռնէ մը կը մտցուէր Իսթլինի կալուածը, ուր իճաքարերով զարդարուած ճամբայ մը ուղղակի կ'առաջնորդէր ապարանքը: Թեպէտ ապարանքը չատ խոշոր չէր, սակայն Վիկտորեան ձեւով կառուցուած գեղեցիկ և կոկիկ շէնք մըն էր:

Մեր վերը յիշած տուներու վերջաւորութեան և Իսթլինի ապարանքէն քառորդ մղոն աւելի հեռու, ճամբու աջ կողմը, բաւական նոր ու ընդարձակ տուն մը կար որ գրեթէ կը կորուէր ծառերու և պարտէզներու մէջ: Այս տունը կարմիր կղմինարէ չինուած ըլլալով, պարտէզի դռնէն մտնողը ծառերով չրջապատուած ճամբայէ մը ուղղակի տուն կ'առաջնորդուէր: Տան դռնէն ընդարձակ սալօն մը կը մտցուէր, որուն երկու կողմերը սենեակներ և դիմացը սանդուխ մը կար, որմէ վեր

— 19 —

կը բարձրացուէր Սանդուխի վրայ դռնէն սպասասրահ ներու սենեակը կը մտցուէր:

Այս տունը կրօվ կը կոչուէր և սեփականութիւնն էր դատաւոր Բիչարա Հէերի: Հէերի երկաք զաւակ ունէր, երկուքը աղջիկ, մէկը մանչ: Աղջիկներէն մեծը Աննա, ամուսնացած ըլլալով, փոքրիկ աղջիկը Պարպարա, 18 տարեկան դեռ տունը կը մնար: Տղուն անունը Բիչարտ էր, որու մասին վերջը դեռ պիտի խօսինք:

Մայիսի երեկոյ մը, սալօնի ձախ կողմը, Թիկնաթոռի մը վրայ նստած էր բաւական տարիքոտ, նուրբ մարմինով տիկին մը, որուն չորս կողմերը դրուած էին բարձեր: Այս կինը Միսիս Հէրն էր, իսկ դիմացը պատուհանին առջեւ նստող և գիրք կարդացող կապուտաչեայ աղջիկն ալ Պարպարան էր:

Միսիս Հէր, 24 տարի առաջ Մր. Հէրի հետ ամուսնանալէն ի վեր, մէկ անգամ իսկ չէր կրցած իր կամքը պարտադրել իր ընտանիքէն ներս: Դատաւոր Հէր բարի մարդ մըն էր և Թեպէտ կը սիրէր իր կինը, բայց խիստ քնաւորութեան տէր, յամառ և ինքնահաւան մէկն էր: Ան իր ընտանիքի կամքին ու փափաքին երբէք կարեւորութիւն չէր տար: Մինչ կինը խոնարհ, վախկոտ և հնազանդ մէկն էր և ի սրտէ կը սիրէր իր ամուսինը և այնքան հնազանդ էր անոր որ ամենանշչան խնդրոյ մը առթիւ իսկ անոր կամքը չառած չէր կրնար չարժէր: Դատաւոր Հէր հրամայած էր որ Թէյը ժամը 7ին խմուի և ինք չեկած սեղան չի դրուի:

Տեղ կինը, հիւանդ վիճակի մէջ, անօթութենէ և ծարաւէ մարելու աստիճանի մէջ ըլլալով դաւաթ մը Թէյ խմելու չէր համարձակեր և աչքերը դուռը կ'սպասէր: Այդ երեկոյ երբ կը խնդրէր որ գաւաթ մը Թէյ բերեն իրեն, յանկարծ դատաւորը ներս մտաւ: Դատաւորը մէջահասակ, պատկառելի և գեր մարդ մըն էր:

KLIM

Փոշեկաթին առաւելութիւնը

KLIM լաւ կաթ մըն է: Եթէ անոր վրայ աւելցնենք 7 | 8 հաւեմատութեամբ պարզ ջուր, պիտի սեպհական բարձր, առողջարար եւ սերոս կաթ մը որ ունի դաշտային կաթի մը համը, հոտը ու սննդատու արժէքը:

Մանկիկը դիւրութեամբ կը մարսէ Klimը որ իսկայ ու շատ սննդատու կաթ մըն է:

Ինչ ուրախութիւն ձեր զաւակներուն եւ մանկիկներուն համար:

Միօտուէ աւելցուեր քարձր կաթ կարելի է ունենալ *KLIM* փոշեկաթով:

Klimը կը լուծուի պաղ կամ գաղջ ջուրի մէջ: Պետք է գայն պնել ջուրին մակերեսը ուշադրութեամբ պզտիկ մը:

SPELL IT BACKWARDS

AZTAG
JOURNAL QUOTIDIEN ARMÉN.
B. P. 587
BEYROUTH, Liban

Directeur - Propriétaire
HAIG BALIAN

ՍԻՒՐԻԱ տար. 550, Վեցամսեայ 300 ՍՐ.
ՈՐՍՏԱՀԱՄ. տարի 7, Վեցամսեայ 4 տոլար

ԱԶԴԱԿ

ازتـــاك

جريدة سياسية ادبية اقتصادية حرة

ՕՐԱԹԵՐԹ

ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԳԻՏԱԿԱՆ

ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 16 ՅՈՒՆԻՍ 1932

ԶԵՌՔԷ ՀԱՍՏ 2.50 Ս.Դ.

Չ. ՏԱՐԻ | Ամեն առաւոտ պէտք է ըլլայ թերթիս ճշդութեան հասցէին | Տնօրէն — Խմբագիր՝ ՀԱՅԿ ՊԱԼԵԱՆ | Չհրատարակուած ձեռագիրները չեն վերադարձուիր | ԹԻՒ 78 (655)

ՍԻՒՐ. ԵՐԵՍՓՈԽԱՆԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎԻ Դ. ՆԻՍՏԸ

ԱՂՄՈՒԿ ԵՒ ԻՐԱՐԱՆՑՈՒՄ

Հիւսիսային Սիւրիոյ երեսփոխանները կը հեռանան ժողովէն

ՀԱՄԱՁԱՅՆՈՒԹԻՒՆ ԿԸ ԳՈՅԱՆԱՅ ԵՒ ԺՈՂՈՎԸ ԿԸ ՇԱՐՈՒՆԱԿՈՒԻ

Ամսոյս 14ին, կէսօրէ առաջ ժամը 9.45ին բացուեցաւ Սիւրիական Երեսփոխանական ժողովի Դ. նիստը, նախագահութեամբ Ն. Վ. Սուպհի պէյ Պէրէքէթի։ Կը բացակայէին Հաշիմ պէյ Ատասի եւ Շէրուտի և Նէճիպ աղա Պարազի։

Նախ ժողովի քարտուղարը կարդաց Պաղեստինէն եկող հեռագիր մը ժողովի կազմին դէմ։ Վերջը տեղեկութիւն տուաւ թէ՝ ներքին նախարարութենէն ստացուած են 7 թղթածրարներ, որոնք կը պարունակեն զանազան շրջաններէ ընտրութեանց վերաբերեալ տեղեկագիրներն ու բողոքները։ Բողոքներ եկած էին գլխաւորաբար Հալեպէն, Համայէն, Դամասկոսէն, Հալէպէն և Ալէքսանտրէթէն։

Ազգայնական երեսփոխանները՝ Հաֆար, Խաթիպ և Խուրի կը պահանջեն որ կարդացուին հասած բողոքները ժողովի առջեւ։ Երեսփոխան Հարաճի հակառակը արտայայտուեցաւ, յայտնելով որ մասնաւոր յանձնախումբ մը ընտրուած է այդ պաշտօնին համար, հետեւաբար կարիք չկայ կարդալու ժողովի առջեւ։ Ազգայնական երեսփոխաններ դարձեալ ձայն առնելով կը պնդեն իրենց տեսակէտին վրայ, մինչդեռ Շաքիր Նէյմէթ պէյ և ուրիշ Չափուր երեսփոխաններ ցոյց կուտան որ յանձնախումբի պարտականութիւնն է անոնց ընթերցումը։

Երկու տեսակէտները քուէի կը դրուին և երկրորդ տեսակէտը կը շահի մեծամասնութիւնը։ Սակայն ազգայնականները աղմուկ և իրարանցում կը յառաջացնեն և վիճաբանութեան տեղի կուտան։ Ջեն վարաներ անոնք նաև նախատական խօսքեր ուղղելու իրենց հակառակորդներու հասցէին։

Շէյմիլ Մէրտէմ պէյ, ոտքի ելնելով կը սկսի. «մինչև հիմա Հալէպի մէջ արիւն կը թափուի. պատճառը այս ընտրութիւններն են. բոլոր բողոքները Հալէպի ընտրութեանց մասին են։ կը խնդրեմ որ նախագահը չէզոք մնայ և եթէ կուզէ վիճաբանութեան մտնել, քով հաճի ձգել նախագահական աթոռը։ վայրկեան մը»։

Խօսք կառնէ Շաքիր Նէյմէթ պէյ և երկար ճառով մը կըսէ.

«Ամէն օր այս տեսակ պարապ և անարժէք բաներով ժամանակ կանցնենք։ Երէկ մինչև կէս գիշերէն վերջ ժամը 2 մնացինք լմնցնելու համար մեր աշխատանքները, ձգեցէք որ վերջացնենք և ժողովին ներկայացնենք մեր տեղեկագիրը»։

Ազգայնական երեսփոխանները կը պահանջեն անպատճառ ընթերցումը բողոքներուն։ Ճանձնախումբի տեղեկաբեր պրն. Ասֆարի կը հակառակի և մինչեւ շաբաթ պայմանաժամ կուզէ ժողովին ներկայացնելու համար տեղեկագիրը։

Վերջապէս կերկարի այս վիճաբանութիւնը և լուծում չ'ստանայ։ Հալէպի երեսփոխանները կը յայտնեն որ իրենց ընտրութեան շուրջ ոչ մէկ բողոք տեղի ունեցած չէ, ազգայնականները կը պնդեն հակառակը, կը շտանան այմուկները և իրար կանգնին երեսփոխանները։ Շաքիր Նէյմէթ պէյ կը սպառնայ հրաժարիլ և հեռանալ ժողովասրահէն եթէ շարունակեն նախատել իր արժանապատուութիւնը։ Ջախրի Պարուտի կ'առաջարկէ ընդունիլ Շաքիր Նէյմէթ պէյի հրաժարականը։ Ուրիշ երեսփոխաններ կը հետեւին Շաքիր Նէյմէթ պէյի։ Այս միջոցին ոտքի կ'ելլէ և կը քալէ Շաքիր Նէյմէթ պէյ, որմէ վերջ կարգաւ դուրս կելլեն Հիւսիսային Սիւրիոյ երեսփոխանները և կը սեկնին պանդոկ։

Նախագահը 10 վայրկեան դադար կը յայտարարէ, որու միջոցին ազգայնական երեսփոխան մը Ֆատըլ Ապուտ կը սպառնայ Հաւրան երեսփոխան Ֆարիզ Զապլի իրենց կողմէ եղած չըլլալուն համար։ Ֆարիզ Զապլի շատ կը բարկանայ և կ'սկսի բարձրաձայն հայհոյել անոր և դժուարաւ կը հանդարտի, չնորհիւ երեսփոխաններու միջամտութեան։

Դադարի 10 վայրկեանները կը վերջանան սակայն ժողովը չի վերադարձուիր։ Հիւսիսային Սիւրիոյ երեսփոխանները մեկնած էին։ Ազգայնական երեսփոխաններ կը հաւաքուին և խորհրդակցութենէ մը վերջ, կ'որոշեն պանդոկ երթալ և ներողութիւն խնդրել Հիւսիսային Սիւրիոյ երեսփոխաններէն և հրաւիրել զանոնք ժողովի Ֆախրի Պարուտի, Նէսիպ Պէքրի և Ֆարիզ Խուրի կ'երթան պանդոկ Վիքթորիա և ներողութիւն կը խնդրեն պատահած միջադէպի համար։ Համաձայնութիւն կը կնքուի մէկ և բոլորը մէկ վերադարձին, համբուրեցան իրարու հետ, ճառեր խօսեցան և յայտարարեցին որ եղբայրներ են։ Ծափեր կը թնդացնէին ժողովասրահը։

Կը վաւերացուին ընտրութեանց օրինականութիւնը և Ֆարիզ պէյ Խուրի կ'առաջարկէ հանրապետութեան նախագահի և երեսփոխաններու թոշակներուն ճշդումը։

Ժողովը մեծամասնութեան ձայնով կ'որոշէ, հանրապետութեան նախագահին տարեթոշակը 15.000 ոսկի, երեսփոխանին 6000 և Դամասկոսի երեսփոխաններուն 1200 և գուրսէն եկող երեսփոխաններուն 1500ական Ա. ոսկի։

Բացառիկ նստաշրջանի գործակարգը սպառած ըլլալով, ժողովը վերջ կուտայ իր աշխատանքներուն, վերստին գումարուելու համար հոկտեմբերին։ Կը կարդացուի հանրապետութեան նախագահի որոշման գիրը, որով վերջ կը տրուէր բացառիկ նստաշրջանին։

ՊԱՂԵՍՏԻՆԵԱՆ ՆԱՄԱԿԱՆԻ

(ՍԵՓԱԿԱՆ ԹՂԹԱԿՑՈՒԹԻՒՆ)

Ցունաց Պատր. կենիրը.— Հայճայի նաւահանգիստը կը լրանայ.— Նաւթագծի ախտահանիչներ.— Արաբական ցուցահանդէսի հարց.— Ախտահանիչներ՝ ի խնդիր ջուրի...

Երուսաղէմ, 11 Ցունիս

Ցունաց վերջին Տամիանոս Պատրիարքին վախճանումովը, որ տեղի ունեցաւ աւելի քան տասը ամիս առաջ, դատարկուած Աթոռը ցարդ թափուր կը մնայ, նորին ընտրութեան առթիւ ծագած մի չարք կնճռոտութեանց և արգելքներու պատճառաւ։ Իր տեղին ապահանձին թղթակցութիւններով գրած էի յիշեալ արգելքներու և կնճռոտութեանց մասին։ Վերջին անդրադառնալ կը խուսափիմ։ Շնորհիւ տեղացի արաբ օրթոտոքս համայնքին ընդդիմութեան և կարգ մը պահանջներուն, ինչպէս նաև այդ առթիւ դատական իշխանութեանց ի նպաստ սոյն ընդդիմադիր հոսանքին կայացուցած վճռին, մինչեւ օրս պատիարքական ընտրութեան հարցը վերջնական ձև մը չէ առած, և, դատելով երևոյթներէն, ինչպէս նաև երկու հակառակորդ հոսանքներու (Միաբանութիւն և տեղացի օրթոտոքս) անհաշտ ու անզիջող ընթացքէն, դեռ ներկայ անորոշ վիճակը ժամանակ մը ևս քաշքշուի հաւանօրէն, մի գուցէ կողմերուն աւելի պատասխանատու դուռ բանալով։

Նկատառելի պարագայ մ'է, իրերու ներկայ վիճակին մէջ, այն թէ Սինոդին կողմէ Պատրիարքին մահէն անմիջապէս յետոյ ընտրուած Տեղապահին պաշտօնը ցարդ կատարական վաւերացման չէ արժանացած, ինչպէս այդ կատարուած էր ողբացեալ Դուրեան Պատրիարքին մահէն վերջ ընտրուած տեղապահին նկատմամբ։ Ըստ օրինի, ինչպէս պատրիարքները, նոյնպէս եւ տեղապահները հարկ է, որ կատարական վաւերացման արժանանան։

Անցեալ Ցունվ. 28ին Սինոդը Պատրիարքական ընտրութիւն պիտի կատարէր, բայց երկու օր առաջ, 26 Ցունվ.ին, դատարանին ուսած մէկ վճռին համաձայն, ընտրութիւնը անորոշ ժամանակ մը յետաձգուեցաւ, սահմանուած կացութիւնը և ընթերական կնճիռը լուծուն։ Գաղթականին պաշտօնատան քննութեան ենթարկելու համար։ Մարզպանը իր օրին տեղեկագրած էր Լոնտոն հարկ եղածները, բայց մինչև օրս, ո՛չ մէկ պատասխան է ստացուած։ Անորոշութեան մղուշ մը պատած է կարծես տիրող կացութիւնը։ Տեղապահը, որուն պաշտօնը ինչպէս ըսի դեռ չէ հաստատուած, կը շարունակէ սահորագրել և կարգադրել ու որոնօրինել որպէս այդ, իսկ հաւայնքը անհանգիստ է, և կ'ուզէ միանգամ ընդմիշտ հարցը լուծել և պարզել կացութիւնը։

Երկու օր առաջ, ընդդիմադիր հոսանքին ղեկավարութեան կողմէ պատգամաւորութիւն մը ներկայացաւ Մարզպանին, և պարզելէ յետոյ տիրող անորոշ վիճակին հաւանական անպատեհութիւնները, խնդրեց Մարզպանէն, որ իր կարելին ի գործ դնէ վերջ ուտելու համար այս անորոշութեան. պատգամաւորութիւնը յայտնած է նոյնպէս Մարզպանին, որ եթէ ներկայ Տեղապահը չարունակելու ըլլայ իր անպաշտօն հանգամանքով կարևոր պաշտօնաթուղթեր ստորագրել և կարգադրութիւններ կատարել, մի գուցէ ապագային նոր կնճռոտութեանց դուռ բանայ և իր մասին դատական հետապնդումներ կատարուին։

Մարզպանը ի պատասխան պատգամաւորութեան խնդրանք-պահանջին, յայտնած է թէ ինք իր օրին արդէն դատարանին ուսած վճիռը փոխանցած է Լոնտոն, բայց ինքն ալ կը զարմանայ թէ ինչո՞ւ ցարդ չէ պատասխանուած։

Ներկայացած է կրկին այդ ուղղութեամբ աչխատիլ։ Նկատի առնել խոստացած է նաև Տեղապահին պարագան։

Կողմնակի չըլլանակէ մը տեղեկացայ, թէ արաբ օրթոտոքս համայնքի ղեկավարութեան մէջ կարծիքներ յայտնուած են, բան որուն եթէ երբեք իրենց պահանջները գոհացում չ'ստանան, պահելով իրենց ուղղափառ հանգամանքը, հաստատին կրօնական ղեկավարութիւնը պէտք է յանձնել Հռովմէական եկեղեցւոյ իշխանութեան, այլ խօսքով ենթարկել Պապին։ կ'իրականանա՞յ սոյն կարծիքը, չէ կարելի այժմէն գուշակել։ Բայց ներկայ քաչքչուկ և անորոշ վիճակը, ինչպէս նաև երկուաթեք տիրող սուր հակառակութիւնը և անհաշտութիւնը, դեռ շատ մը կարծիքներու եւ առաջարկութեանց դուռեր կարող են բանալ։ Եթէ նոյն իսկ ժամանակ մը հարթուի համայնքին պահանջըն կարգ մը կէտերու մէջ համաձայնութեան եզրեր գտնուին, դարձեալ պիտի գոյութիւն ունենայ Միաբանութեան և հաւայնքին միջև հակառակութիւն, որովհետև դժուար պիտի ըլլայ պատր. ընտրութեան նման հարցի մէջ գոհացում տալ ժողովրդական (իմա՛ տեղացի օրթոտոքս համայնք) հոսանքին։

Բայց սպասենք։ Օրերը յղի կ'ըլլան մի՛շտ անակնկալներով և նորութիւններով։ Պայքարները առանց պատուղի չեն վերջնար։ Անպայմանօրէն անոնք կատան արդիւնք մը, հոգ չէ թէ փոքր ըլլայ այդ։ Ասո՛ր հակառակ կրնանք խորհիլ թերևս միայն ննջ, հայե՛րս, ինչպէս որ այդ ըրինք տեղւոյս Աթոռին նորի մը ընտրութեան օրերուն, երբ դեռ հազիւ ձեռնարկուած գործին, տեղի տուինք, չգիտես ի՛նչ «թաքուն» և «անտեսանելի» ուժերէ դրդուած, ինչպէս նաև անհատական ու շահախնդրական նկատառումներէ մղուած։ Ջեմ ուզեր նիւթէն չեղրիլ։ Այսքանն ալ փակագիծի մէջ ըսած ըլլամ։

***

Կը հաղորդուի թէ յառաջիկայ գարնան, 1933ին, Հայֆայի նաւահանգիստին չինութիւնը լրացած պիտի ըլլայ, և աչխատութեանց աւարտումէն անմիջապէս յետոյ պաշտօնական բացման արարողութիւնը պիտի կատարուի։

Բացման արարողութեան, կը հաղորդուի նոյնպէս լաւատեղեակ չրջանակներ, ներկայ պիտի գտնուին կալլէթ իշխանը (Անգլիոյ թագաժառանգը), ներկայ երկիրներէ թագաւորներ եւ իշխաններ, ինչպէս նաև զանազան եւ ծանօթ պետական և քաղաքական գէմքեր՝ դուրսէն և ներսէն։

Շուտով կառավարութիւնը յանձնաժողով մը պիտի կազմէ, բաղկացած կառավարական պաշտօնատարներէ եւ տեղական երեւելիներէ, բացման արարողութեանց յատուկ ծրագիր մշակելու և վայելուչ ու ներկայանալի յայտագիր մը պատրաստելու համար։

Ինչպէս որ քանիցս գրած եմ, Հայֆայի նաւահանգիստը կը խոստանայ մերձ-արեւելեան երկրամասին վրայ գլուխ բերել խիստ կարեւոր դերք մը և բանալ վաճառականական, տնտեսական եւ ճարտարարուեստական նոր դարագլուխ մը։ Մանաւանդ նաւթամուղ խողովակներն չինութենէն յետոյ։

***

Երկու օրէ ի վեր հեռագիրներ նաւթագիծի չինութեան մասին զանազան լուրեր կը հաղորդեն։ Քանի մը օր առաջ Պատրաչէն կը հաղորդուէր, թէ չուտով Պատրա կը հասնին նաւթագիծ-

---

Ցունաց վերջին Տամիանոս Պատրիարքին վախճանումովը, որ տեղի ունեցաւ աւելի քան տասը ամիս առաջ, դատարկուած Աթոռը ցարդ թափուր կը մնայ, նորին ընտրութեան առթիւ ծագած մի չարք կնճռոտութեանց և արգելքներու պատճառաւ։ Իր տեղին ապահանձին թղթակցութիւններով գրած էի յիշեալ արգելքներու և կնճռոտութեանց մասին։ Վերջին անդրադառնալ կը խուսափիմ։ Շնորհիւ տեղացի արաբ օրթոտոքս համայնքին ընդդիմութեան և կարգ մը պահանջներուն, ինչպէս նաև այդ առթիւ դատական իշխանութեանց ի նպաստ սոյն ընդդիմադիր հոսանքին կայացուցած վճռին, մինչեւ օրս պատիարքական ընտրութեան հարցը վերջնական ձև մը չէ առած, և, դատելով երևոյթներէն, ինչպէս նաև երկու հակառակորդ հոսանքներու (Միաբանութիւն և տեղացի օրթոտոքս) անհաշտ ու անզիջող ընթացքէն, դեռ ներկայ անորոշ վիճակը ժամանակ մը ևս քաշքշուի հաւանօրէն, մի գուցէ կողմերուն աւելի պատասխանատու դուռ բանալով։

Նկատառելի պարագայ մ'է, իրերու ներկայ վիճակին մէջ, այն թէ Սինոդին կողմէ Պատրիարքին մահէն անմիջապէս յետոյ ընտրուած Տեղապահին պաշտօնը ցարդ կատարական վաւերացման չէ արժանացած, ինչպէս այդ կատարուած էր ողբացեալ Դուրեան Պատրիարքին մահէն վերջ ընտրուած տեղապահին նկատմամբ։ Ըստ օրինի, ինչպէս պատրիարքները, նոյնպէս եւ տեղապահները հարկ է, որ կատարական վաւերացման արժանանան։

Անցեալ Ցունվ. 28ին Սինոդը Պատրիարքական ընտրութիւն պիտի կատարէր, բայց երկու օր առաջ, 26 Ցունվ.ին, դատարանին ուսած մէկ վճռին համաձայն, ընտրութիւնը անորոշ ժամանակ մը յետաձգուեցաւ, սահմանուած կացութիւնը և ընթերական կնճիռը լուծուն։ Գաղթականին պաշտօնատան քննութեան ենթարկելու համար։ Մարզպանը իր օրին տեղեկագրած էր Լոնտոն հարկ եղածները, բայց մինչև օրս, ո՛չ մէկ պատասխան է ստացուած։ Անորոշութեան մղուշ մը պատած է կարծես տիրող կացութիւնը։ Տեղապահը, որուն պաշտօնը ինչպէս ըսի դեռ չէ հաստատուած, կը շարունակէ սահորագրել և կարգադրել ու որոնօրինել որպէս այդ, իսկ հաւայնքը անհանգիստ է, և կ'ուզէ միանգամ ընդմիշտ հարցը լուծել և պարզել կացութիւնը։

Երկու օր առաջ, ընդդիմադիր հոսանքին ղեկավարութեան կողմէ պատգամաւորութիւն մը ներկայացաւ Մարզպանին, և պարզելէ յետոյ տիրող անորոշ վիճակին հաւանական անպատեհութիւնները, խնդրեց Մարզպանէն, որ իր կարելին ի գործ դնէ վերջ ուտելու համար այս անորոշութեան. պատգամաւորութիւնը յայտնած է նոյնպէս Մարզպանին, որ եթէ ներկայ Տեղապահը չարունակելու ըլլայ իր անպաշտօն հանգամանքով կարևոր պաշտօնաթուղթեր ստորագրել և կարգադրութիւններ կատարել, մի գուցէ ապագային նոր կնճռոտութեանց դուռ բանայ և իր մասին դատական հետապնդումներ կատարուին։

Մարզպանը ի պատասխան պատգամաւորութեան խնդրանք-պահանջին, յայտնած է թէ ինք իր օրին արդէն դատարանին ուսած վճիռը փոխանցած է Լոնտոն, բայց ինքն ալ կը զարմանայ թէ ինչո՞ւ ցարդ չէ պատասխանուած։

ԴԱՐՁ...

Գրեց՝ Ա. ԱՀԱՐՈՆԵԱՆ

Ա՜խ, տակաւին ոչ։

Դէպի հայրենիք առաջնորդող ճամբաներն որոգայթներ են լարուած և հազար ու մի խոչ ու խոչընդոտներ, մեծ սիրինքն է թառել Արաքսի ափերին իր մարդախոշոր տեղծուածով և Արարատի կրծքին թիւրքն է նետել, այդ դարաւոր թշնամին։

Կեանքի բոլոր օրէնքներն են քանդուած մեր հայրենի հորիզոնների տակ և մեր պատմական բախտի կատաղութիւնը դեռ չարունակուած է մոլեգին ուժգնութեամբ։

Եւ սակայն մի բան կայ փոխուած աւերն ու լացող հայրենիքի և իր վերաբերեալ չինուածանիւթեր (խղովակ և այլն), որոնք պատասպարելու համար արդէն իսկ հակառակն մեծերանոց ներ կառուցուած են այս վերջին քառորդին մէջ։ Նոյնպէս կը հաղորդուէր, թէ մասնագէտ ճարտարապետներէ և երկրաչափերէ բաղկացեալ խումբ մը դէպի անապատ մեկնած է խորաչափական (ջուրի) աչխատանքներ կատարելու համար։

Իսկ առջի օր առացուած ուրիշ հեռագրալուր մը կը հաղորդէր, թէ յիշեալ խումբը յաջողած է ել Ութպա կոչուած վայրին մէջ չորս հարիւր ոտք խորութենէն ջուր երևան հանել և թէ ալ այդ գիւտին մեծ կարևորութիւն կ'ընծայուի։

Վերեւի լուրերուն հետ զուգընթաց, Պաղեստէնէ ուրիշ հեռագիր մը կը հաղորդէր, թէ Իրաքեան երկաթուղագծի վարչութիւնը Պարսկաստանի հետ բանակցութեան մէջ է ներկայիս Միջագետքի վրայով Պարսկաստանէն դէպի Հայֆա երկաթուղագծի մը չինութեան մասին։ Կը կարծուի թէ եթէ երբեք յիշեալ գիծը իրականանայ, յետ այսու Պարսկաստանը փոխանակ իր արտահանմանեան առեւտուրը Թաւրիզ-Պոթում կովկասեան գիծով կատարելու, շատ աւելի արագ և կանոնաւոր պիտի կրնայ Միջերկրական ծովու ճամբով կատարելու։

Այսպէս թէ այնպէս, չիրականանալիք պարագայ մը չէ, մանաւանդ որ այդ ուղղութեամբ մեծ խթան մը պիտի ըլլայ Հայֆայի նաւահանգիստը։

***

Կը խօսուի Արաբական ցուցահանդէսի մը կազմակերպութեան մասին, Թել-Ավիվի Արեւելեան Տօնավաճառէն յետոյ։ Եթէ՞ այդ կազմուած է ընկերակցութիւն մը, որ հինգ հազար Պաղ. ոսկիի գումար մը պիտի ձեռք բերէ, զանազան ծախքերու համար։ կ'ըսուի թէ մէկական ոսկիներ բաժնեթուղթեր հրապարակ պիտի հանուին։ Մինչեւ հիմա 1050 Պաղ. ոսկի հաւաքուած է այդ նպատակաւ։

Թերեւս ցուցահանդէսը Հայֆայի մէջ բացուի, նաւահանգիստին բացման արարողութեան հետ զուգահեռ։

***

Երուսաղէմի ջուրի տագնապը լրջօրէն սկսած է չահագրգռել բոլորը։ Դրած էի իբր թէ անգլիական ընկերութեան մը հետ կատարուած բանակցութեան մասին։ Այժմ կը տեղեկացուի թէ չուտով երեք հարիւր հազար ընթերլիրի գումար մը մէջտեղ պիտի բերուի, հաւանօրէն Ցաֆայի մօտերը գըտնուող Աւռճայի գետին ջուրը չահագործելու համար։

Մարզպանը վերջերս կրկին այցելեց այժմ քաղաքին ջուր հայթայթող ակերուր իրեն հաղորդուած է թէ ջուրերը հետզհետէ կը նուազին։

Այժմ իւրաքանչիւր երեք օրը ան գամ մը քաղաքապետական ջուր կը բաչխուի տուներուն և աղբիւրներուն։

Վերջին մի քանի օրերու ընթացքին տիրող սաստիկ տաքերուն տոթին տարողյի մէկ կաթիլն գինը հինգ դահեկանէն տասնհինգ դահեկանի բարձրացաւ, ան ալ դժուարութեամբ ձեռք կը բերուէր։

Մամուլին մէկ մասը կը թելադրէ քաղաքապետական տուրքերը չվճարել, մինչեւ որ քաղաքը իր կանոնաւոր ջուրի պաչարը չստանայ։

ԹՂԹԱԿԻՑ

չուտական զաւակների հոգեկան փոխյարաբերութեան մէջ։

Մի՛ խաբուէք այս օտար, պղնձրուած երկինքների տակ չածող մեծ ոստանների տրտում վայթերը տրորող, գործարանների ծուխ ու մուրի մէջ գըլխահակ տքնող մեր վտարանդի զանգուածների խռնարհ, հնազանդ տեսքից։

Իրենց հոգիներըչանձն կրծոտող եւրիվարներ և իրենց արտերը գործարանի վառարան հնոց։ խօսեցուր եւ կը փրփրի ինչպէս Լօնարտօ-Տավինչիի մարմարէ կինը։

«Օ՛ մի արթնցրու ինձ, ի տէր Աստուած», ցած խօսիր»։

Ոչ, դարձը չէ տակաւին, բայց հայրենախնդիր իղձն այլեւս մուխ ու տարտամ ցանկութիւն չէ, և ոչ մի վտիտ, անարիւն երազ, որ ցնցուում է լուսաբացին։ ոչ, այլ միաժամանակ բնազդական ու իմացական մի ներք է այլեւս, ամեն օրեայ մի ծածուկ անջնջելի, եռացող մի կաթսայ, որի կափարիչը դողդողուում է չոգու ցասումով։

Տեսա՞ծ էք երբեք այս հայրենազուրկ ժողովուրդը հաւաքոյթներին ու հանդէսներին, երբ խօսքը հայրենիքի մասին է։ Դէմքերին նայեցէք, այդ մրայայ անժպիտ կերպարանքներին, իրենց հրաբորբոք հեւքը լսեցէք, թախծոտ աչքերի յանկարծական փայլը դիտեցէք, երբ գարձի հեռաւոր յոյսն է դողդողուում սրտին մէջ։

Մի խաբուէք նրա սովորական արտաքին հանդարտութիւնից. այսօր ինչ վիճակի մէջ և լինի վտարանդի հայը, նա որ գիշեր իր էութեան գաղտնածածուկ խորքերում ինքն իր համար մի տեսակ ցաւագին հաճոյքով գուրգուրում է հայրենիքի բոցեղ կարօտն ու կսկիծը։

Հայրենիքի ճամբան փակ է տակաւին. բայց հոգիների ճամբան քաց է ու լուսաւոր։

Տեսնո՞ւմ են այդ արգելքը այս ժողովուրդի առաջնորդները...

***

Մեր հարիւր հազարաւոր պանդուխտների հոգեկան գարձն է սկսուած, փոթորկոտ պահանջը հայրենիքի։

Հին տառապանքն ու կարօտը գործնական ելք է փնտռում, գարձի ճամբաներն է պրպտում, որպէս ձուլող ծանրացած հաւն իր բոյնը։ Տեսա՞ք ներգաղթի կարաւանների տագնապն ու խռովքը։ տեսա՞ք կազմուող անդորրմայ ցանկերի մէջ ընկնելու տենդն ու խռովքային փութկոտութիւնը։ Հակառակ Հայաստանում այսօր տիրող ընկերային ու քաղաքական կարգերի դաժանութեան ժողովուրդը դիմած է դէպ մեկնելու պատրաստ նաւը, որպէս ոչխարն աղի։ Տգայութիւն է այդ բուռն, հայրենաբազձ չարժումի մէջ փնտռել համայնավարական վարդապետութեան հայը։

Թո՛ղ մտքեն ու մամլոեն որքան կարենան, թող հաւատաքննութեան խարոյկների վրայ չիկացած երկաթները բազմացնեն, թո՛ղ գլոգիսի այծեաց զոհելով փորձեն ապագային ցնորանքի խորանը դնել ճակատներին ու չրթունքներից մի թչուառ տող չորթելով պարեն ու կայթեն հրապարակներում իրենց կարմիր աէրերի առջև։ Չէ՞ որ մեկնողները միայն ժամիններէ չեն, այլ և հոգի ունին, որ հայրենի հողի ու ջրի, օդի և բուրմունքի սիրով վառուած է նեռուում դէպ հայրենիքջարժուող կարաւանը։

Կարդացի՞ք թերթերում այն տառապեակ որբերի յանդուգն ու ողբերգական ոդիսականը։ Նաեւ են եղել, հազար ու մի հնարներով խաբել են կարմիր հրամկիչների զգաստութիւնը, վտանգ, նոյն իսկ մահն աչք առած, քաղցած կիսամերկ, հոգիների մէջ հայրենի կարօտ, և սրտերի մէջ երիտասարդական կորով, կծկուել են մի անկիւնում, փոյթացել, չգայել չերևալու, աչքի չզարնուելու համար, օրերով տոկացել ցուրտ, քաղց ու ցաւ, միայն թէ ափ ընկնէն և վազեն դէպի Այրարատեան աչխարհ։

Ա՜խ, գուք իմ մանուկ Հայաստանս...

ԳՐԳՌԻՉ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ՖՐԱՆՍԱՅԻ ԴԷՄ

ԹԻՒՐՔ ՄԱՄՈՒԼԻՆ ԲԱՐԲԱՆՋԱՆՔՆԵՐԸ

«ԵԹԷ ՖՐԱՆՍԱ ԿՈՒԶԷ ԹԻՒՐՔԻՈՅ ՄԷԿ ՄԱՍԸ ԸՆԾԱՅ ՏԱԼ ԻՏԱԼԻՈՅ, ԹՈՂ ԻՆՔԸ ԳԱՅ ԳՐԱՒԷ ԵՒ ԱՆՈՐ ՆՈՒԻՐԷ» Կ՚ԸՍԵՆ ԹԻՒՐՔ ԹԵՐԹԵՐԸ

Թիւրք պաշտօնաթերթ «Ճիւմհուրիէթ» հետեւեալ գրգռիչ խմբագրականը կը հրատարակէ ի պատասխան «Թան»ի.—

Այսօր հոս ալ հասաւ Փարիզի «Թան» լրագրին Յունիս 4ի թիւը ուր կայ «Իտալիա և մենք» խորագիրը կրող յօդուածը որ Էնկիւրիի մէջ խիստ մեծ զարմանք և շատ իրաւացիօրէն ալ նոյն համեմատութեամբ զայրոյթ պատճառեց։ Այսօր գրեթէ ամբողջ Էնկիւրիի մէջ այս յօդուածին վրայ կը խօսուի։ Եռաստղ (***) ստորագրութեան տակ պահուըտող յօդուածագրին այս տեսակ գրութիւն մը հրատարակելու քաղաքական անկրթութիւնը միաձայնութեամբ զզուանքով ու զարշանքով կը դիմաւորուի։

Խնդիրը սա է.— Յօդուածը քննելով մանաւորապէս Ֆրանսան իրեն նպատակակէտ ընտրելով Իտալիոյ կողմէ եղած կարգ մը պահանջումները. Իտալիան գոհացնող միջոցներ յանձնարարելու համար, ազդեցութեան շրջանակներ ցոյց կուտայ անոր Հալէպիստանի և հարաւային Անատոլուի մէջ, և կ՚ըսէ որ՝ եթէ քիչ մը դժուար իսկ ըլլայ՝ վերջ ի վերջոյ Ֆրանսա թերեւս հաւանի և կամ աջակցի այս զոհողութեանց։

«Թան»ի գրութիւնը՝ Իտալիոյ հետ գործակցութեան տիտղոսին տակ, պարզապէս այնպէս կը թուի թէ նոյնիսկ Ֆրանսայի աջակցութիւնն անգամ կը խոստանայ։ Կրնանք ըսել թէ ընդհանուր պատերազմին և մեր անկախութեան պայքարին վերջանալէն իվեր՝ ուրիշին քաղաքին վճռանձնութիւն ընելու տարօրինակութիւնն ալ միասին, ո՛չ ոք ա՛յսքան լիրբ գաղափար մը յայտնած և մինչեւ անգամ մտքէն անցուցած իսկ չէ։

Զկարծուի թէ մենք չենք նշմարեր և չենք հասկնար մէջտեղը ա՛յսքան ըղձալի վիճաբանութեան առարկայ մը նետելու «միւզէվիրութիւնը», այնպէս մը ցոյց տրուելով որ իբր թէ խնդիր մը գոյութիւն ունենար մեր և Իտալիոյ միջեւ որ կասկած չկայ թէ կը յարգէ հանրապետական Թուրքիոյ անկախութիւնը և անոր ամբողջականութիւնը։ Ով գիտէ թէ ի՛նչ պատճառով, Ֆրանսայի մէջ նախանձելու Իտալիայէ, այսպէսով նպատակ ունին պաղ ջուր լեցնելու աշխատիլ իտալ-թիւրք բարեկամութեան վրայ։ Սակայն թէ Էնկիւրի և թէ Հռոմ երկու յեղաշրջական եփուած բեւեռներ են՝ որ այսպիսի խաղի մը գործիք չեն կրնար ըլլալ։

Մենք տարակոյս չունինք թէ՝ այն նախատինքը որ արձակել կուզուի «Թան»ի մէջ մեր հասցէին, ո՛րչափ որ ազդեց մեր վրայ, անոր ակնարկութեամբ հասկցնել ուզած «միւզէվիր»ութիւնն ալ ա՛յնչափ պիտի զարմացնէ և պժգացնէ մեր Իտալացի բարեկամները։ Ջեռք կասկածիր թէ՝ Հռոմի թերթերը մէջտեղ դնելով այս խաղին հանգամանքը, անոր հեղինակներուն երեսին պիտի չպրտեն զայն փոխադարձաբար։

Յայտնի չէ ինչ պատճառով, հանրապետական Թիւրքիոյ հաստատած բարեկամութիւնները հաճոյ չեն թուիր Ֆրանսայի մէջ կարգ մը անձերու, Թէհրանէն, Մոսկուայէն մինչեւ Հռոմ մեր հաստատած բոլոր բարեկամութիւններն ալ հիմնուած են փոխադարձ յարգանքի և անկեղծութեան և բանաւոր խաղաղութեան մը սկզբունքին վրայ։

Հակառակ անոր որ մենք այս բարեկամութեանց և ո՛չ մէկուն մէջ բնաւ Ֆրանսայի հակառակ դիրք չենք բռնած, Ֆրանսայի մէջ կարգ մը անձերու կողմէ բացորոշ կերպով մեզի դէմ դիրք բռնողներուն ալ ո՛րչափ զարմանք, տեղն է, Իտալիոյ հետ մեր կնքած և հիմա ալ գոհունակութեամբ մեր վերանորոգած բարեկամական ու չէզոքութեան դաշնագրին մէկ նմանը Ֆրանսայի հետ ալ կնքելով նոյնիսկ ասկէ երկու տարի առաջ, Թուրքիոյ Ազգ. Մեծ Ժողովին վաւերացման ալ ենթարկեցինք զայն։ Բայց, Ֆրանսա տակաւին իր երեսփոխ. ժողովէն չէ անցուցած զայն։ Ըսել է որ Ֆրանսա բարեկամութիւն չուզեր, այլ ծառայ, գերի։ Թուրքիոյ նոր վարչաձեւը չկրնար գոհացնել ալ Ֆրանսայի այս փափաքներուն։

Անիկա ազգային ազատութեան ու անկախութեան և մարդկային արժանապատուութեան վրայ յենող յեղաշրջական ռէժիմ մըն է։ Ֆրանսայի մէջ ալ շատ լաւ գիտեն թէ, այս սկզբունքները յարգել չգիտցող մարդիկ այս դարուն մէջ ի՛նչ անունով որակուելիք գժբաղդներ են։

Բայց վերջապէս համբերութիւնն ալ չափ մը ունի։ Երբ մենք Ֆրանսայի հանդէպ թշնամական դիրք մը չենք բռներ, մինչդեռ կարգ մը Ֆրանսացիք թեթեւութեամբ կը խօսին ազատ և անկախ Թիւրքիոյ մասին, ասիկա Ֆրանսայի հաշւոյն գրականութեան համար ամօթի սերմեր դառնալիք մը համարուելիք արկածախնդրութիւն մըն է, քանի որ այս երկիրը ամէն անգամ որ Իտալիոյ արդարացի պահանջումներուն դէմ հանդիման անճար գտած է ինքզինքը, միշտ Թիւրքիան ցոյց տուած է անոր և հոն երթալու գրգռած է զայն, ամենէն մեծ «մարիֆէթ»ը կարծելով այս բանը։

Կ՚ուզենք տեսնել որ Ֆրանսա ժխտէ մեր այս պնդումը։ Կ՚ուզենք հասկնալ Թուրքիոյ դէմ այս ամօթալի ու լիրբ ընթացքը բռնելու համար Ֆրանսայի իրաւունք տուող պատճառները։ Ասոնց մէ մեզի ծանօթ եղողը շատ բացայայտ է։ Եթէ Իտալիա Ֆրանսայի գրգռութեանց անսալով այսպիսի արկածախնդրութեան մը մէջ նետուի, Ֆրանսա նախ Իտալիայէն ազատած պիտի ըլլայ, որովհետեւ Իտալիա հեզահեզ Ֆրանսայի երազները խանգարող մղձաւանջ մը կը դառնայ։ Սակայն, Իտալիա այսքան պաղ խաղի մը բռնուելու համար, յեղաշրջական ֆաշիսթ Իտալիան ըլլալու չէր։ Որովհետեւ, յեղաշրջական ֆաշիսթ Իտալիա՝ Ֆրանսայի յանձնարարութեանց բոլորովին հակառակն ըլլալով, նախընտրեց Թուրքիոյ հետ բարեկամ ըլլալ։

Ի՛նչ հարկ Իտալիոյ յանձնարարութիւն ընելու և զայն գրգռելու։ Եթէ Ֆրանսա կ՚ուզէ ազատիլ Իտալիոյ պահանջումներէն և այս միջոցը գտած է Թուրքիոյ մէկ մասը պարգեւ տալուն մէջ, թող գայ ի՛նք առնէ Թուրքիոյ այդ մասը մը տեղը և Իտալիոյ նուիրէ զայն։ Կը յիշենք որ արդէն այս փորձը կատարուած է Թուրքիոյ դէմ։ Եթէ Ֆրանսա իր յիշատակները պրպտէ, կրնայ գտնել մօտաւոր անցեալի մը մէջ այս դժուարին փորձէն յուսախաբ եւ մոլորեալ դարձողներու պատմութիւնը։ Թուրքիան դիւրաւ ուտուող ընկոյզ մը չէ։ Ահաւասիկ, ասպարէզը բաց է, իրենց ակռաներուն ամրութեան վստահ եղողներուն համար...

Այսօր մեր սիրելի բարեկամը եղող Իտալիա այնպիսի երկիր մըն է որ ուշադրութիւն ընծայած է արգելք չհանդիսանալու մեր անկախութեան պայքարին, այլ ընդհակառակը, բացէ ի բաց կուսակից գտնուած է անոր։ Պատմութեան այս մօտաւոր էջը աչքէ անցնելով հիմա, չենք կրնար մեր ցաւը չը յայտնել որ Ֆրանսա այն ատեն մեզի հետ չէ աշխատած։ Այս ի՛նչ յոռետես և յարձակողական քաղաքականութիւն մըն է որ իր բոլոր ուժովը աշխատած է, իրեն թշնամի դարձնելու համար Թուրքիոյ նման երկիր մը որ Արեւմտեան մշակոյթի հետ ունեցած իր կապը ֆրանսական լեզուի մէջ տեսած է։

Այսպիսի կոյր ու ապերախտ քաղաքականութիւնը հետապնդողները կրնան գտնուիլ, ինչպէս ասոր շատ բացայայտ մէկ օրինակն է «Թան»ի վերջին յօդուածը։ Սակայն Թուրքիոյ մէջ Ֆրանսայի այս քաղաքականութեան հետեւելիք ո՛չ մէկը կը գտնուի, նոյնիսկ ի հաշիւ արդ. բացի փոխադարձութեան մը։ Մենք ոեւէ պատճառ չունինք թշնամութիւն ցոյց տալու համար Ֆրանսայի։ Մեր գիրկը միշտ բաց է բանաւոր ու անկեղծ բարեկամութեանց։

Գալով թշնամութեանց՝ մեր անոնց տալիք պատասխանին տեղը ո՛չ թէ լրագրական էջերն են՝ այլ մեր սահմանագլուխներուն երկայնքը։ Ֆրանսայի հաշւոյն պարզապէս իբր ամօթ և ստորնութիւն կրնայ արձանագրուիլ թեթեւութեամբ խօսիլը այնպիսի երկրի մը մասին, որ իր ազգ. սահմաններուն մէջ իր ազգ. անկախութեան իրաւունքները ամբողջ թշնամի աշխարհի մը դէմ յաջողութեամբ պաշտպանած է։

«Թան» թերթին կ՚ազդարարուի թէ՝ եթէ Ֆրանսան կ՚ուզէ գոհունակութիւն պատճառել Իտալիոյ, հարաւային Ֆրանսայի մէջ գտնուող և Իտալիոյ ամենէն բնական, պատմական երկարաձգումը կազմող Սավուայի հողերը ո՞ր օրուան կ՚սպասեն։

ներ, ինչպէս կարողացան ձեր չքեղ խոյանքի առջեւ հայրենիքի դռները անգթօրէն գոցել և յետ չպրտել վերստին դէպի օտար ափեր...

Գաղափարական խարխափումների այս ցրտահար օրերին ներգաղթի այս տենչը քաղաքական մեծագոյն երեւոյթն է։ Վտարանդի ժողովուրդը հին օրերի պէս այլեւս չի ուզում քար կրծելով երկրէ երկիր ապաստան և կայան փնտռել։

Կարծո՞ւմ էք դարձողները չգիտեն, որ դրախտ չեն գնում, այլ զրկանքներով հարուստ մի բնագաւառ։

Գնում են նրանք վտանգի օտար ղեկերի անարգանքից, նուաստացումից, թշնամանքներից այլեւս յոգնած են նրանք։

Ինչ և լինի հայրենիքը, նա միակ է, միակ ապօթարան։ Եւ ա՛յս է էականը։

(«Հ.»)

ՏԱՐՏԱՆԵԼԻ ՊԱՏԵՐԱԶՄԸ

Խատագէժ, զօրաւոր մարդ մըն էր։ Թուրքերուն աչքին՝ գերմանական ուժին մէկ խորհրդանշանն էր գրեթէ։ Իր պաշտօնավարութեան վերջին ժամանակները, գրեթէ իր բոլոր ուզածները կրնար ընել տալ։

Գիպէոշթայգէ վերջ Պոլսոյ դեսպան կարգուող Պարոն Ֆոն Վանկէնհայմ ալ նոյն թիթին ու կարողութեան տէր մեծ մըն էր։ Ան էր որ, 1914ին, համոզեց Թիւրքիան՝ Գերմանիոյ կողքին պատերազմի մասնակցելու։

Նեղուցները Ռուսերուն դէմ գոցուելէ վերջ, Ֆրանսայի օգնութեան փութալիք ռուսական բանակին մէկ մասը Կովկասի ճակատը պիտի երթար և Անգլիա ալ Սուէզի Ջրանցքին կողմը սպառնալիքի պիտի ենթարկուէր։

1914 Յուլիսին՝ Թուրք դահլիճին մեծամասնութիւնը Անգլիոյ բարեկամ էր։ Սակայն, Թալէաթ պէյ և Էնվէր փաշա շատոնց կը նախընտրէին Գերմանիոյ աջակցութեան կրթնիլ։ Ի սկզբան Թալէաթ փաշա թշնամի կը թուէր Անգլիոյ։ Ծական անիկա համոզուած էր թէ Գերմանիան այն միա՛կ տէրութիւնն է որուն շահերը չեն բախիր Թրքական շահերու հետ։ Իսկ Էնվէր փաշա, 1909ին, Իր Գերմանիա կատարած ուղեւորութենէն վերջ, Գերմանիոյ բարեկամ դարձած էր և 1913ին ալ կուսակից էր որ անոր հետ դաշնագիր մը կնքուէր։ Էնվէր փաշա՝ որ գերման դեսպանին ձեռքը գործիք մըն է և 33 տարեկան էր այն ատեն, իր նկարագրի ուժին շնորհիւ 1914ին պատերազմ. նախարար եղաւ և պատերազմի սկսելէ վերջ Թիւրքիոյ միակ զօրաւոր մարդուն դիրքը գրաւեց։

Գերմանիա այս երկու մարդոց համակրութեամբ 1913ին բաւական յառաջացած էր իր նպատակներուն մէջ։ Պալքանեան պատերազմէն առաջ Թիւրք բանակը բարեկարգուած էր, Ֆոն Տէր Կոլց փաշայի կողմէ։ Սակայն, անոր մեկնումէն վերջ, Պոլսոյ մէջ գերման զինուորական մարմին չէր մնացած։ Նաւարանի և ռազմանիւթի գործարաններուն մէջ աշխատող 1.2 գերմանացի բա-պաներ միայն կային, բայց ասոնք ո՛չ մէկ ազդեցութիւն չունէին։

Եւ նոյն իսկ, շատ մը անձեր Գերմանիոյ կը վերագրէին Թիւրքիոյ պարտութիւնը Պալքանեան պատերազմին պատերազմին մէջ։ Այս պատերազմէն վերջ, Թուրքերը շատ քիչ բան բրած էին, իրենց բանակները բարեկարգելու համար։

Ահա, ճիշդ այս միջոցին, Պարոն Ֆոն Վանկէյհայմի ազդեցութեամբ, Լիման Ֆոն Զանտէրսի հրամանին տակ 70 հոգինոց գերման զինուորական մարմին մը ղրկուեցաւ Թիւրքիա և յայն իրաւասութիւն տրուեցաւ անոր։ Ջեռք առնուած այս միջոցին արդիւնքը մեծ եղաւ, որովհետեւ 3 ամսուան մէջ Թիւրք բանակին վրայ Գերմանացւոց ազդեցութիւնը բարձր աստիճան մը հասաւ։

Դարձեալ այդ միջոցներուն, Գերմանացիք իրենց ուժը Թուրքերուն ցոյց տալիք պատրուակ մը գտան։ Անգլիական նաւատորմին և նաւագնացութեան ազդեցութիւնը մեծ էր Պոլսոյ մէջ ու մինչեւ այն ատեն Թրքական նաւատորմը՝ Անգլիացւոց խնամակալութեան տակ կը գտնուէր։ Գերմանները Պոլիս ղրկեցին իրենց ամենէն մեծ ու կատարեալ զրահաւորը եղող «Կէօպէն»ը որ մինչեւ այն ատեն նեղուցներէն անցնող մարտանաւերու ամէնէն մեծն էր։ Այս այցելութիւնը անմիջապէս օգնեց անգլիական նաւատորմի ազդեցութիւնը ջնջելու։ «Կէօպէն» գերման դեսպանատան առջեւ խարիսխ նետեց և այն օրը բազմաթիւ ընդունելութիւններ կատարուեցաւ։

Վոսփորի եզերքները երթեւեկող փոքր շոգենաւերը զրահաւորին քովէն կ՚անցնէին և ճամբորդները սքանչացումով կը դիտէին զայն։

Խաղաղութեան շրջանի մը մէջ, չէ միա՛կ մարտանաւի այսքան մեծ ազդեցութիւն գործելը չէ տեսնուած։ Ինչպէս որ այս մարտանաւին նեղուցներէն անցնիլն ալ բաւական եղած է Թուրքիան պատերազմի մէջ մտնելու։

(2) (Շար.)

(ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ)

ՍԻՒՐԻԱԿԱՆ ԴԱՀԼԻՃԸ ԿԱԶՄՈՒԱԾ

ՀԱԳԳԸ ՊԷՅ ԱԶՄ ՎԱՐՉԱՊԵՏ

Հանրապետութեան նախագահը դահլիճը կազմելու պաշտօնը յանձնած է Հագգը պէյ Ազմի։ Այս վերջինը իր գործակիցները ընտրելով ներկայացուցած է հանր. նախագահին եւ ենթարկած անոր վաւերացման:

Դահլիճը կազմուած է հետեւեալ կերպով.
Հագգը պէյ Ազմ՝ վարչապետ եւ ներքին նախարար.
Ճէմիլ Մէրտէմ պէյ՝ ելեւմտական.
Մազհար Րըսլան փաշա՝ արդարութեան.
Սէլիմ պէյ Ճանպէրթ՝ հանրային շինութեան.

Հիւսիսային Սուրիոյ երեսփոխաններու պլոքը ժողով գումարելով որոշած է Սէլիմ պէյ Ճանպէրթը հրաժարեցնել:

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔ

ՄԵԾ ՀՐԴԵՀ ԵՐԵՒԱՆԻ ՄԷՋ

«Խ. Հ.»ի Մայիս 23ի թիւին մէջ կը կարդանք թէ Մայիս 29-23ի գիշերը ժամը 1ին Երեւանի Ալլահվէրտեան փողոցը գտնուող բնակարաններ օթնող քօօբէրաթիվի մթերանոցէն մեծ հրդեհ մը ծագած է: Հրդեհը տեւած է աւելի քան 3 ժամ եւ շնորհիւ հրշէջ խումբերու եւ զինուորական ջոկատներու գերմարդկային ճիգերուն կարելի եղած է մարել, որ կը սպառնար մեծ համեմատութիւններ առնել:

Պատճառները ու վնասները դեռ չեն ճշդուած:

ՄԻՋԵՒԱՆ-ՂԱՓԱՆ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՆ Կ՚ԱՒԱՐՏԻ

Ղափանի Շրջ. Գործ. Կոմիտէի նախագահ Խորէն Ցովսէփեանի յայտարարութեան համաձայն, դէպի Ղափան երթալիք երկաթուղիին 18 քիլոմէթրը աւարտած է եւ դեռ կը մնայ 22 քիլոմէթր եւս որոնց քարային եւ հողային աշխատութիւնները, ինչպէս նաեւ կամուրջները շինուած են, կը մնայ երկաթուղագծերը զետեղել, որոնք եւս կ՚աւարտին Յունիս 15ին,

ԱՐԿԱԾ ԷՋՄԻԱԾԻՆ - ՍԱՐԴԱՐԱՊԱՏ ԳԻԾԻՆ ՎՐԱՅ

Մայիս 18ի, ցերեկուայ ժամը 2ին, ուժեղ քամի մը պայթած է եւ Սարդարապատի կայարանի բամպակազտիչ գործարանի գիծին վրայ սպասող ապրանքատար վակոնը կը քշէ դէպի Սարդարապատ-Էջմիածին գիծը: Նոյն պահուն Էջմիածինէն եկող մարդատար գնացքը կուգայ կը բախի այդ վակոնին եւ զայն ջարդուփշուր կ՚ընէ: Մարդատար գնացքին վայրասարքը եւս կը վնասուի եւ գիծէն դուրս կ՚ելլէ: Մօտ 50 մէթր երկաթուղագիծ կը քանդուի, որուն պատճառաւ 12 ժամ երկաթուղային հաղորդակցութիւնները կը դադրին եւ առժամեայ գիծ մը հաստատելով կարելի կ՚ըլլայ ճամբորդութիւնը ապահովել: Մարդկային կորուստ չկայ, Կայարանապետ Վ. Հահանխաչատուրեան եւ աքցանող Ֆիլիպ Այվազեանի բանտարկուած են:

ԶԱՆԱԶԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

⁂ Համալսարանի գրականութեան ճիւղին կողմէ սկսուած է պատրաստութիւնը «Հայ Գրականութեան» պատմութեան, որ պիտի բաղկանայ 6 մեծ հատորներէ եւ պիտի աւարտի 2—3 տարիէն,

⁂ Հայաստանի պետական թատրոնի դերասանները Մայիս 29ին մէկ ամսուայ համար մեկնած են Պաքու: Անկից պիտի երթան Գեանջա եւ Թիֆլիզ ուր եւս ներկայացումներ պիտի տան:

⁂ Յունիս 15ին 1000 ուսանողներ խումբերու բաժնուելով, պետական ծախքով գաւառները պիտի երթին անգիտութեան դէմ պայքարելու համար: Ուսանողները մասնաւորաբար պիտի երթան քիւրտ գիւղերը, Հրահանգուած է լաւ ընդունելութիւն կատարել ուսանողներներուն, որոնք Սեպտեմբերին պիտի վերադառնան,

ՀԱՅ ՓԱՍՏԱԲԱՆԻ ՄԸ ՅԱՋՈՂՈՒԹԻՒՆԸ ԱՄԵՐԻԿԱՅԻ ՄԷՋ

Պոսթընի «Հայրենիք» կը գրէ.—

Ուստրի մէջ Մայիս 10ին տեղի ունեցած է մեծ դատավարութիւն մը, Ամբաստանեալ կողմի պաշտպանութիւնը ստանձնած էր հայ փաստաբաններէն պրն. Ժօրժ Եազըճեան, որ իր պարտականութիւնը կատարեց փայլուն յաջողութեամբ: Խնդիրը հետեւեալն է.— Տղայ մը գողութիւն ընելու ատեն ոստիկանը վրայ կը հասնի, Տղան կը փախչի, հակառակ ոստիկանի երեք անգամ ազդարարութեան որ կանգնի, ան կը շարունակէ փախուստը, Այս անգամ ոստիկանը կրակ կը բանայ եւ տղան կը վիրաւորէ ոտքէն: Ջորս օր վերջ վիրաւորեալը կը թունաւորուի ու կը մեռնի, Ասոր վրայ ծնողքը դատ կը բանան նախ քաղաքի եւ ապա ոստիկանին դէմ: Պրն. Եազըճեան եւ ուրիշ փաստաբան մը, որ ստանձնած էին այս դատը, կը յաջողին անպարտ հռչակել տալ թէ քաղաքը եւ թէ ոստիկանը:

RIVIERA

ԲԱՑՕԹԵԱՅ ԵՐԵԿՈՅԹ-ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԱԾ՝ ՀԱՅ ՕԳՆՈՒԹԵԱՆ ԽԱՉԻ
ՊԷՅՐՈՒԹԻ ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԻ ԿՈՂՄԷ

Տեղի պիտի ունենայ՝

Riviera ՊԱՐՏԷԶԻՆ ՄԷՋ

18 Յունիս Շաբաթ երեկոյ ժամը 9,30ին

ԳԻՆ՝ 100 ՏԱՄ.-ՔԱՎԱԼԻԷԻ ՀԱՄԱՐ

Տոմսերը կը ծախուին վարչութեան անդամներուն մօտ

«ԱԶԴԱԿ»Ի ՊԱՏՄՈՒԱԾՔ

ՄԱՀԱՑՈՒ ՍԷՐԸ

(ՄԱԿԱՐ ՋՈՒԴՐԱ)

Գրեց՝ ՄԱՔՍԻՄ ԿՈՐՔԻ Թարգ. Լ. Մ.

Մակար Թջաւ կրակին մէջ, լռեց պահ մը և ծխամորճը լեցուց կրկին։ Հովը կը սուլէր ողբագին. Ձիերը մութին մէջ կը վրնջէին, և քաղցր ու հեշտագին երգ մը կը բարձրանար վրանախումբէն։ Գեղեցիկ Նօնքան էր երգողը, Մակարի աղջիկը։

Կը ճանչնայի անոր կրծքային խորունկ ձայնը, որ անսովոր կերպով կը հնչէր թէ՛ բարեւ տուած և թէ երգած ատեն։ Անոր թխորակ ու անփայլ դէմքը արքայական հպարտութեան մը արտայայտութիւնը ունէր միշտ, և թուխ սեւ աչքերուն մէջ կը կարդացուէին գիտակցութիւնը իր արժանապատուութեան ու իր գեղեցկութեան հրապոյրներուն, և իրմէ դուրս եղած ամէն բանի հանդէպ ունեցած իր արհամարհանքը։

Մակար ինծի երկարեց ծխամորճը։

«Մխէ՛։ Աղջիկը լաւ կ՚երգէ, հէ՞։ Կ՚ուզէիր որ անոր պէս աղջիկ մը քեզի սիրահարի։ Ո՞չ. լա՛ւ է, իրաւունք ունիս։ Մի՛ հաւատար աղջիկներուն, հեռացիր անոնցմէ։ Աղջիկ մը կը սիրէ համբոյրը, ինչպէս ես կը սիրեմ իմ ծխամորճս. բայց դուն եթէ զինքը համբուրես, սիրտիդ մէջ կամքը կը մեռնի։ Քեզ կը կախարդէ այնպիսի վարպետութեամբ մը որ, չես հասկնար և չես ալ կրնար անկէ օձիքդ ազատել։ Մինչդեռ դուն՝ անոր կուտաս քու ամբողջ հոգիդ։ Այս այսպէ՛ս է. զգուշացի՛ր աղջիկներէն։ Անոնք միշտ սուտ կը խօսին, իժե՛րը։ Ասոնք քեզի կ՚ըսեն.— «Աշխարհի մէջ ամէն բանէ աւելի քեզ կը սիրեմ», բայց մէ՛յ մը փորձէ անոնցմէ մէկը խայթել ասեղով մը, ան քու սիրտդ կը յօշոտէ։ Անոնց բոլորն ալ կը ճանչնամ ես։

Էհ, կարի՛ճս, կ՚ուզե՞ս որ քեզի իրական պատմութիւն մը պատմեմ։ Աղէ՛կ միտքդ պահէ, և այն ատեն վստահ եղիր որ ամբողջ կեանքիդ մէջ ազատ պիտի ըլլաս, թռչունի մը նման...

«Զօբարի երկրին մէջ երիտասարդ գնչու մը կար, Լօյքօ Զօբար անունով։ Ամբողջ Հունգարիան, ամբողջ Պոհեմիան, ամբողջ Սլաւոնիան և ծովու եզերող բոլոր երկիրները կը ճանչնային զայն։ Քաջ երիտասարդ մըն էր Լօյքօ Զօբարը։ Գիւղ չկար, ուր քանի մը հոգի երդուընցած չըլլային զայն սպաննելու, բայց ան ողջ էր, և եթէ ոեւէ ձի անոր աչքին զարնէր, կենդանիին պահպանութեան համար գունդ մը զինուոր ալ դնէիր, այսուհանդերձ Զօբարը զայն կը փախցնէր։ Ո՛չ ոքէ կը վախնար. եթէ նոյնիսկ սատանան ալ իր դէմ ելլէր իր բոլոր հետեւորդներով, ու եթէ դանակի հարուածով մը չի չոյէր անոր կողերը, սակայն գէշ կերպով կը նախատէր զայն, և ամէն պարագայի տակ որոշ էր որ, պիտի կրնար անոր քունքին վրայ դնել իր բռունցքը։

«Բոլոր վրանախումբերը կը ճանչնային զայն կամ լսած էին անոր մասին։ Ան միայն ձիերը կը սիրէր, բայց երկար ատեն չէր պահեր զանոնք։ Քանի մը օր միայն կը հեծնէր անոնց վրայ և յետոյ կը ծախէր։ Դրամն ալ՝ ուզողին կուտար։ Նուիրական ոչինչ ունէր. եթէ իր սրտին պէտք ունենայիր, կուրծքին մէջէն կը փրցնէր կը հանէր, քեզի տալու համար, այնքան մեծ էր իր վեհանձնութիւնը։ Ահա թէ ո՛վ էր ան։

«Ասկէ տասը տարի առաջ էր, մեր վրանախումբը կը գտնուէր Պուքովինա։ Գարնանային գիշեր մը, նստեր էինք, զինուոր Տանիլօն, որ Քոսութներուն հետ կը կռուէր, ծերունի Նուրը և ուրիշներ, Տանիլօյի աղջիկը՝ Ռատտան և ես։

«Իմ Նօնքաս կը ճանչնաս, այնպէս չէ՞, թագուհի մըն է. բայց բաղդատել զայն Ռատտայի հետ, մեծ պատիւ մը պիտի ըլլար Նօնքայի։ Բառերը բաւական չեն Ռատտայի նկարագրութիւնը ընելու համար քեզի։ Ջութակի մը ձայները թերեւս կրնան գաղափար մը տալ անոր գեղեցկութեան մասին, և դեռ անհրաժեշտ է որ նուագողը ճանչնայ իր ջութակը իր հոգիին պէս։

«Այդ աղջիկը շատ մը կտրիճներու սիրտը այրեց։ Անգամ մը, Մորավիոյ մէջ, ծերունի հողատէր մը զայն տեսաւ և ապշահար մնաց։ Մարդը ձիուն վրայ էր. նայեցաւ աղջկան ու ամբողջ մարմնով սկսաւ դողալ։ Տօնական օրերու սատանի մը պէս գեղեցիկ այս հողատէրը, իր ոսկերից հագուստով, կուրծքէն կախուած՝ թանկագին քարերով զարդարուն իր սուրով, շողշողուն՝ կայծակի նման, և իր ձիով՝ որ սմբակներով գետինը կը զոփէր... Կապոյտ թաւիշէ գլխարկ մը դրած էր, կարծես թէ երկնքի կտոր մըն էր՝ գլխուն վրայ։ Ան երկար նայեցաւ Ռատտայի ու վերջապէս.— «Հո՛ս եկուր, և համբուրէ զիս. ոսկիով լեցուն քսակ մը պիտի տամ քեզի»։ Աղջիկը արհամարհանքով անդին դարձաւ, առանց պատասխանելու։ Ծերունին հողատէրը զարհուրած մնաց։ «Ներէ՛ ինծի, ըսաւ, եթէ քեզի վիրաւորեցի։ Գոնէ քիչ մը աւելի քաղցրութեամբ նայէ ինծի»։ Ու քսակը նետեց դեռատի աղջկան ոտքերուն առջեւ։ Քսակը ծանր էր, բայց աղջիկը կարծես պատահմամբ, ոտքովը քսակը նետեց ցեխին մէջ եւ մեկնեցաւ։

«— Ի՛նչ տեսակ աղջիկ է», ըսաւ հողատէրը։ Ու մտրակեց ձին, որ փոշիի ամպ մը հանեց ու սուրաց։

«Յաջորդ օրը հողատէրը վերստին եկաւ.— «Ո՛վ է անոր հայրը», պոռաց ու ձայնը ամբողջ վրանախումբին մէջ։ Տանիլօ ներկայացաւ.— «Աղջիկդ ինծի ծախէ. և ուզէ ինձմէ ինչ որ կ՚ուզես»։

«Տանիլօ պատասխանեց.— «Միայն ազնուականներն են որ իրենց ունեցածը կը ծախեն, իրենց խոզերէն սկսեալ մինչեւ իրենց խիղճը. բայց ես կռուած եմ Քոսութի հետ և բան մը չեմ ծախեր»։

«Ծերունին բարկութենէն կատ.-կարմիր կտրեցաւ և քաշեց սուրը, բայց մերիններէն մէկը վառած աբեթի կտոր մը սահեցուց անոր ձիուն ականջին մէջ, ու կենդանին քառասմբակ հեռացաւ, տանելով իր տէրը։

«Այն ատեն վերցուցինք մեր վրանախումբը և մեկնեցանք։ Քալեցինք օր մը, բայց երկու օր քալելէ ետք ան նորէն մեզի հասաւ։

(2) (Շար.)

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ԼՕԶԱՆԻ ԽՈՐՀՐԴԱԺՈՂՈՎԻՆ ՇՈՒՐՋ
ՖՐԱՆՔՕ ԲՐԻՏԱՆԱԿԿՆ ԽՕՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Փարիզ.— Պ. Մաքտօնալտ եւ Սըր Ճօն Սայմըն իրենց Փարիզ ժամանելուն սիրալիր կերպով ընդունուեցան պ. Հէրիօի կողմէ։ Անոնք գացին Անգլիական դեսպանատունը ուր խօսակցութիւնները սկսան, եւ չարունակուեցան Ք.յ տ'Օրսէյի մէջ տրուած հացկերոյթին ընթացքին։

Պ. Մաքտօնալտ եւ Սըր Ճօն Սայմըն Կիրակին անցուցին գիւղի մէջ։ (Ռ.Դ.)

Փարիզ.— Ֆրանսական եւ անգլիական նախարարներուն ներկայ գտնուած մէկ հացկերոյթէն վերջ, պ. Մաքտօնալտ հետեւեալ յայտարարութիւնը՝ ըրաւ լրագրողներուն. «Մենք մեր կարծիքները յայտնեցինք փոխադարձաբար եւ համաձայն ենք որպէսզի Լոզանի խորհրդաժողովը բերէ գործնական լուծումներ որոնք դարման ընծայեն տնտեսական անկարգութեանց համար»։

Պ. Հէրիօ էլիզէի պալատը գնաց պ. Լըպրէօնի տեղեկացնելու համար կատարուած խօսակցութիւնները։ Էլիզէէ դուրս ելնելէն յետոյ պ. Հէրիօ հետեւեալ յայտարարութիւնները ըրաւ. «Ես կրնամ պ. Մաքտօնալտի յայտարարութիւնները հաստատել միայն։ Այսօրուան ազատ խօսակցութիւնները ի վեր հանեցին թէ երկու երկիրներն ալ կամեցողութիւն ունին իրենց ջանքերը միացնելու խաղաղութեան պաշտպանութեան եւ կազմակերպութեան համար»։

Կը հաստատուի թէ պ. Մաքտօնալտ Լոզանի մէջ պիտի ջանայ եղեր որ հոն ներկայացուած բոլոր պետութիւնները ստորագրեն խաղաղութիւնը պահպանելու յանձնառութիւնը։

ԱԻՍՏՐԻՈՅ ՏՐՈՒԵԼԻՔ ՕԳՆՈՒԹԻՒՆԸ

Փարիզ.— Ֆրանսական-անգլիական խօսակցութիւնները դարձան յանախ տրապէզ Աւստրիոյ կացութեան շուրջ։ Անգլիոյ դրամատունը արդէն Աւստրիոյ շնորհած ըլլալով հարիւր միլիոն շիլինի վարկ մը, Անգլիան կը խորհի թէ միւս երաշխաւոր պետութիւններուն (Ֆրանսա եւ Իտալիա) կ'իյնայ այժմ Աւստրիոյ ընծայել անհրաժեշտ նոր օգնութիւն մը։ Ֆրանսան տրամադիր է այս բանին պայմանաւ որ միջազգային գործողութիւն մը որոշուի Դանուբեան երկիրներուն տնտեսական եւ երկրամասական վերականգնումին համար որմէ առաջին օգտուողը Աւստրիան պիտի ըլլայ նկատելով իր պէտքերուն ստիպողականութիւնը։

Պ. ԿՐԱՆՏԻ ՊԻՏԻ ՆԱԽԱԳԱՀԷ ԻՏԱԼԱԿԱՆ ՊԱՏՈՒԻՐԱԿՈՒԹԵԱՆ

Հռոմ.— Փոխանակ երկրամասական նախարարին, Արտաքին Գործոց նախարար պ. Կրանտի պիտի նախագահէ Լոզանի խորհրդաժողովին իտալ. պատուիրակութեան, խորհրդաժողովին օրակարգին ընդարձակուելէն ստանալու համար պ. Մաքտօնալտի տարած յայտնութեան հետեւանօք։

Փարիզ.— Հետեւեալ զեկոյցը հրատարակուեցաւ Մ. Մաքտօնալտի, Սըր Ճօն Սայմընի, պ. Հէրիօ-ի եւ Ժէրմէն Մարթէնի կողմէ գումարուած ժողովէն յետոյ.

«Պաշտօնական որեւէ հանգամանքէ զուրկ մտերմական խօսակցութիւններ հաստատեցին տեսակէտներու համանմանութիւնը որը բարեգոյշ է Լոզանի մէջ ծնող բերուելիք ազգու եւ արդար լուծումներու ինչպէս նաեւ միջազգային խաղաղութեան պահպանումին եւ վստահութեան ամրապնդման համար։»

Ժողովին երկար տեւողութիւնը եւ պաշտօնական զեկոյցի լաւատեսութիւնը կը ցուցնեն թէ խորունկ զննութիւն մը կատարուած է եւ թէ կ'սպասուի գործնական հանգամանք ունեցող արդիւնքներու։ (Ռ.Դ.)

ՀԷՐԻՕ-ՄԱՔՏՕՆԱԼՏ ԽՕՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆԸ ԴԱՐՁԱԾ Է ԳԼԽԱԻՈՐԱԲԱՐ ՀԱՏՈՒՑՈՒՄՆԵՐՈՒ ՇՈՒՐՋ

Փարիզ.— Հատուցումներու խնդիրը խօսակցութեան գլխաւոր նիւթը կազմեց և կը կարծուի թէ երկու կառավարութիւնները հաստատեցին որ Գերմանիոյ ի նպաստ ժօրաթօրիումի երկարաձգումը անխուսափելի է։

Ինչ որ կը վերաբերի գինաթափութեան Ֆրանսացիք յարիլ կը թուին ընդհանրացնումները դադրեցնելու վերաբերեալ անգլիական գաղափարին։

Պ. Մաքտօնալտ մատնանշեց թէ իրենց բանակցութիւնները չկրեցին պաշտօնական հանգամանք. իրենք յայտնեցին պարզապէս իրենց հայեացքները։ Իրենք հետամուտ չեղան սակարկութիւն ընելու կամ իրաւախոհութեանց յանգելու։ Հատատուեցաւ սակայն թէ իրենց տեսակէտները համանման էին գրեթէ։

Պ ՓՕՆ ԲԱԲԷՆ ԺՕՆԷՎԻ ՄԷՋ ՊԻՏԻ ՅԱՅՏԱՐԱՐԷ ԹԷ ԳԵՐՄԱՆԻԱՆ ՉԿՐՆԱՐ ՎՃԱՐԵԼ ԱՁԼԵԻՍ ՀԱՏՈՒՑՈՒՄՆԵՐԸ

Պէրլին.— «Հատուցում չկայ այլեւս»։ Ահա բոլոր կուսակցութեանց նշանաբանը։

Որևէ կառավարութիւն մը որ յանձն պիտի առնէր վճարելու «տարկ» մը, պիտի տապալուի ստուգօրէն և հետևաբար, Պ. Ֆիօն Բաբէն յստակ կերպով պիտի հաւակնէ Լոզանի ժէյ թէ Գերմանիան չկրնար շարունակել վճարելու հատուցումները։

(Ռ.Դ.)

ՍՈՒՍՈՒԼԻ ԲԱԲԼԱՅՆԻ ՅԻՆՈՒԹԵԱՆ ԱՌԱՋԻՆ ԶՈՀԸ

Ամման.— Հոս ցաւ պատճառեց Մուսուլը Բայք—Լայնի չինուածքան այնքան անքներուն զոհ գացած առաջին անձին կորուստը։

Ցունիս 3ին, քնիկ իրագցի Մայլայ Նուսուֆ անուն անձը իր պէղդինի պատհասը պատճառեց Սգլսգի մէջ ունեցած իր վրանէն գրեթէ տասը մղոն հեռու տեղը, երբ որ կը վարէր նա ինքնաշարժի քասիօն մը։ Անիկա հետիոտն ըլլալով ուղղուեցաւ գէպի վրանը և անկէ ի վեր ոչ մէկ լուր առնուեցաւ իրմէ։ Ան ատեն ինքը կը գտնուէր առանց անդգեզնի և առանց ջուրի։

Ինչ կանցնի կրկ դառնայ Հիճազի մէջ

Երուսաղէմ.— Անգր-Ցորդանանի եւ Հիճազի սահմանագլուխին վրայ բռնամութեանց վերացին սկսելուն կարելիութիւնը կր հետեւցուի այն տարածայնութիւնեն. ներէն որոնց համաձայն Անգր-Ցորդանանի ոստիկանները սահմանագլուխը անցնելով գրաւած են Հիճազի գիւղերը եւ գերի բռնած գաւառին կառավարիչը, կր հետագրուի թէ Պիլի ոստիկանը օձլս Համաս Ռաճաեա հետ ունենալով հազար հոգի եւ օձլս Ահմէտ Իպն Մահմուտ ձեռնարկած են առաւանիի։ Ռ. Դ.

Ամման.— Անգր-Ցորդանանի ոստիկանները չեն մասնակցիր Հիճազի դեմ կատարուած արշաւանքին։

Իօխանուիլիները կր հսկեն ամբողջ սահմանագլխի վրայ։ Ռ.Դ.

Զգայացունց դէպքերու կապարտի Հասկիշիսանի մէջ

Հռովմէն կր հետագրուի գէլ Ահրամ»ի.

Հռովմ.— Լիճէ եռուսի փախուստին լուրը ֆաշիսթական ժողովին կողմէ կը նկատուի իբրև նշան մը թէ ԵՊովպիան կր գտնուի զգայացունց դէպքերու նախօրեակին մէջ։

ԵՊովպիոյ քաղաքական հորիզոնը, կր գրէ «Թրիպունա» չափազանց սպառնալից կ'երեւայ։

Արդի կայսրը Լիճէ եռուսի դէմ դրկեց զինուորական խոշոր ոյժ մը, առաջնորդուած պատերազմական նախարարին կողմէ, բայց նկատելով այն ժխուորութիւնները որոնց առջև պիտի գտնայ ինքզինքը, կարելի է ցուցակել թէ Լիճէ նախ բաւական ժամանակ պիտի ունենայ կուսակիցներ հաւաքելու համար։

Հապէշական բարձրաւանդակին ճակատագրուած է թատերաբեմ լինել այնքան բացառիկ կարեւորութիւն ունեցող դէպքերու որ Իտալիան՝ իր իշխանութեան առկ ունէր Հապէշիստանի սահմաններուն վրայ գտնուող էրիթրէն և Սոմալին, պարտաւոր պիտի ըլլայ անոնց հետևիլ ամենամեծ ուշադրութեամբ, որպէսզի ապահովէ իր տնտեսական և քաղաքական շահերուն պաշտպանութիւնը։

ՊԼԱՏՔ ՈՒՆԻՔ

ԻՆՔՆՈՒԻՐԱՆ ՔՈՒՂՔԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ ՓՈՔՐ ԼՈՒՍԱՆԿԱՐՆԵՐՈՒՆ

Շուտով կը բանայ պայմանաժամին

ՍՐԱՄ ՍԱՀԱԿԵԱՆԻ ԼՈՒՍԱՆԿԱՐՉԱՏՈՒՆԵՆ

Սեացէք վեց յուսանկար, վճարելով մի միայն 25 Դ. Ս.

Աքէլիէն կը գտնուի, Նարրի ճամբուն սկիզբը Սինէմա Ամփրի ճիշդ դիմաց

ՏԵՂԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԵՐՋԱՆԻԿ ՊԱՐՏՈՒԹԻՒՆ

Այս խորագրով իր «Օրուան Դէպքերուն մէջ կր գրէ «Լ'Օրիան».—

Իր իսկ հակառակորդներուն կողմէ ճախագահ Պէրէհէթի մասնցուցած յարգանքը բաւական է յայտնաբերելու վերաբերումը — գերազանցօրէն ազգային— Հալէպցի մեծ լիթրին: Ցունուար 5ի յաղթողին ծանուն համար, Սուպհի պէյի բարեկամները պիտի մաածեն որ լաւագոյնն է որ իրենին չափ զօրաւոր, անձնաւորութիւն մր պահուի առաջնորդութեան եւ գործի դիրի մր վրայ — որ կրնայ բլլալ նաեւ պայմարի դիրք մր —։

Այսման ճակատագրակից ժամանակամիջոցի մր մէջ եւ Սիւրիական պատմութեան մեկ վճռական դարձակէտին, Սուպհի պէյ մր մասնաւոր Հանրապետութեան Նախագահի Սահմանադրական անգործութեան, վերջնականապէս կորսուած պիտի բլլար իր կուսակիցներուն համար, ինչ որ ադիաբեր պիտի բլլայ դաժին համար իսկ զոր իմ կր պատպանէ ուրիշ տարիք իվեր։

Գիտ խորհրդարանական ամենազօրաւոր պահուն, Սուպհի պէյի դերն է պահել քաղիչը, ախսբլիները եւ կապարյն գուցեերուն զոր արդէն գիտցաւ առաջնորդել այսման գեղեցիկ յաղթանակի մր։

Իր ընտրութիւնը այս պայմաններուն մէջ հաւասար պիտի բլլար ճահճի մր: Ինչ որ ալ բլլայ ադիսոսին եւ դիրքին ճմայքր, անհրաւունք չուներ զոհելու իր պարտականութիւններուն ու պատասխանատուութիւններուն: Իր պարտութիւնը օտա պանուաբեր է, ու մեմ կրսեմ երչանիկ պարտութիւն:

ԲԱՐՁՐ ԳՕՄԻՍԷՐԸ ՊԻՏԻ ՄԵԿՆԻ ՅՈՒԼԻՍԻՆ

Ո՞Վ ՊԻՏԻ ՓՈԽԱՆՈՐԴԷ Ն. ՎԱՍԵՄՈՒԹԵԱՆ

Պ. Բրիլիւ, Բարձր Գօմիսէրութեան Լիբանանի պատուիրակր, այսօր կր մեկնի Ֆրանսա: Այս առթիւ երեկ հրաժեշտատուաւ իր բարեկամներուն եւ պատօնական անձնաւորութեանց։

Պ. Բրիլիւի բացակայութեան ատոր գործերը փոխանորդաբար պիտի վարէ Պ. Օպտար։

Պ. Բօնսօ Ֆրանսա պիտի մեկնի Ցուլիսի կէսին։ Բարձր Գօմիսէրին պիտի ընկերանան Պ. Պ. Թէքրօ եւ Շօվէլ, որոնք եւս արձակուրդով կր մեկնին: Պ. Հէլլօ պիտի փոխանորդէ պ. Բօնսօի, պրն. Օպտար միեւնոյն ատեն պիտի վարէ ընդհանուր քաղաքական պատօնքը։

Նոյեմբերին պիտի վերադառնայ պր. Բօնսօ։

15 ՏԱՐՈՒԱՆ ԴԱՏԱՊԱՐՏՈՒԹԻՒՆ

Ի բացակայութեան 15 տարուան բանտարկութեան դատապարտուած է Զուհէյր էլ Համուվի որ երեք ամիս առաջ, Պաապա քաղին մէջ սպանուած էր Մուհամմէտ Վէզգին անուն մարդ մր եւ վիրաւորած անոր կինը: Զուհէյր ոճիրը գործելէն վերջ փախած էր եւ ցարդ անոր հետքը անգրտանելի մնացած։

ԳՈՂՈՒԹԻՒՆ ՀԱՅՈՒ ՄԸ ԽԱՆՈՒԹԷՆ

Արթին Սեթեան Պէհպէհեան անուն հայ ցպարավաճառ մր 450 տուփ սիկարէթ գողցուցած է իր խանութէն։

ԿՈՐՍՈՒԱԾ ՀԱՅ ՄԸ

Ոստիկանութեան լուր տուած է թէ՝ Մարտիրոս Աւետիս Գարաօղլանեան, ամսոյս 11ին ի վեր տուն վերադարձած չէ։

ՍԻՒՐ. ՀԱՆՐ. ՆԱԽԱԳԱՀԻ ԿԱՐԵՒՈՐ ԾԱՌՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

«ԽՆԱՅՈՂՈՒԹԵԱՆ... ԱՐԴԱՐՈՒԹԻՒՆ ԲՈԼՈՐԻՆ ՀԱՄԱՐ»

«Լա Սիրիի խմբագրատեղ Պ. Ճօրճ Վէյսի, Դամասկոսի մէջ, տեսակցութիւն մը ունենալով Սիւրիական կառավարութեան Ցորցեիր Ճախագահ Ն. Վ. Մուհամմէտ Ալի պէյի հետ, անկէ խղճած է կարգ մր յայտարարութիւններ, որոնք կր պարզեն Նոր Ճախագահի ապագայ գործունէութիւնը։

Յայտարարելէ յետոյ որ պիտի շարունակէ իր մեծ հօր Պօլօ փաշայի, ինչպես նաեւ իր հօր Իզզէթ փաշայի աւանդութիւնը որ է՝ Ֆրանսայի բարեկամ դարձնել Սիւրիացիներուն, Մուհամմէտ Ալի պէյ կր շարունակէ։

«Արդարեւ ես շատ հպարտ եմ ու ճանաչափազանց յուզուած եմ ընտրութեամբրս. բայց հաւատացէք որ վայրկեան մր իսկ աչքս չեմ հեռացներ ծանրութիւնը այն ախտաճանիշն որ ինծի վիճակած է: Միայն ես կամ հոս Նոր (իր Նոր գրասենեակին մէջ ցեղի կուենեայ տեսակցութիւնը). ամեն ինչ պէտք է կատարուել։ Ես բոլորովին բաժնեցի Բարձր Գօմիսէրին յուզելայ համակրութիւնը, երբ ինծի բսաւ որ իմ ընտրութիւնս ծնած Սիւրիական խորհրդարանի ժողովէն, նոյնակելի թուական մրն է։ Մեր բոլորին ուսդեւ կր բացուի շատ երկար առեննք մր իվեր զոցուած ապագայէզ մր։

«Ես որ երբէք չեմ պակասած ոեւէ կուսակցութեան, կր յուսամ որ իմ դերս պիտի բլլայ միանգամայն պարզ եւ բարդ։ Հաւատարութեան ճախագահ բլլալով, ես միայն պիտի յիշեմ որ Սիւրիացի եմ: Ես կր պարտիմ տեսնել ամբողջութիւնները եւ ոչ թէ ինքզինքս կորսնցնել մանրամասնութիւններու մէջ, որոնց կուսակցութեանց գործերն են: Բոլորը ինծի պիտի բլլան հաւատարապես սիրելի, պայմանաւ որ ինծի ետ ախտանիշ հաստատակաց հայրենիքի երջանկութեան համար։ Ու ես վստահ եմ որ ասիկա բոլորին փափաքն է։

«Մրագիրս կուզէ. այս բոլոր րսածներս դուրս զայն կր խեցցնեմ այն ճախադասութեան մէջ զոր ուղղեցի Պ. Բօնսօին. «Աճապղութիւն... արդարութիւն բոլորին համար»։

ՀԱՐՈՒՍՏ ՄՈՒՐԱՑԻԿ ՄԸ ՈՐ ԿՈՅՐ ԿԸ ՁԵՒԱՆԱՐ

Քաղաքապետութեան որոշումով Պէյրութի մէջ գծուող մուրացիկները կր ժողովուին եւ անոնցմէ ոմանք կ'ախտորուին եւ ոմանք հիւանդանոցներ կր դրուին։

Առջի օր ձերբակալուած է Սաիտ Համզէ անուն մուրացիկ մր, բնիկ Ղազզէի, որ ինքզինքը կոյր ներկայացնելով, փայտի մր վրայ խարխաբած կր պտտէր փողոցներու մէջ եւ դրամ կր հաւաքէր։ Կատկածի վրայ ոստիկանութիւնը ճնշել կուտայ եւ կր տեսնայ որ անոր աչքերը կր տեսնեն եւ կուրութեան հետքն անգամ չունի: Վրան խուզարկելով կր գտնեն 200 Պաղեստինեան ոսկի եւ կալուածի մր թափուն։

ՅԱՆԿԱՐԾԱՄԱՀ

Առջի օր, Լոլու անուն կին մր, իճմաճարժով Տամուր գիւղը կերթար։ Ճամբան առանց պատճառի, ուրիշ առած միջոցին աւանդեց հոգին։

ԳԱՅԹԱԿՂԱԼԻ ԱՐԱՐՔ ՄԸ

ՊԻԻՔՔԷԻԷԻ ԱԶԳ. ՎԱՐԺԱՐԱՆԻՆ Մ Է Զ

ԺՈՂՈՎՈՒՐԴԸ ԿԸ ՅԱՐՁԱԿԻ ՈՒՍՈՒՑՉԻՆ ՎՐԱՅ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹԵԱՆ ՄԻՋԱՄՏՈՒԹԻՒՆԸ

Շատ ցաւոտ գայթակղութեան մը լուրը կուգայ Պիւճէյաէն, ուր հազիւ մէկ երկու տասնեակ հայ ընտանիքներ հաստատուած են եւ երկու տարիէ իվեր ունին իրենց ազգային վարժարանը: Երկու տարուան ընթացքին ալ սակայն, դժբաղդաբար վէճ ու կռիւ անպակաս եղած են հոն, մանաւանդ ծնորհիւ կարգ մր խռովարարներու խառնակութեանց եւ միջամտութեանց եւ Ազգային Առաջնորդարանի ապիկարութեան:

Դպրոցական ներկայ օրջանի սկիզբը, Առաջնորդարանը, հակառակ եղած թելադրութեանց, հոն ուսուցչական պատասխանի կը կոչէ ուրիշ ազգային վարժարանէ վտարուած եւ աղտոտ անցեալի տէր ուսուցիչ մր: Հազիւ ան իր պատասխին սկսած, ներքին վէճերն ու կռիւները կր ծաղկին եւ լաբիւրինթոսի կր վերածուի այդ փոքրիկ գաղութը, որ առանց անոր ալ արդէն միտք փոքրկոտ եղած էր: Առաջնորդարան կ'անճարկի եւ կ'զգայ իր անդարմանելի սխալը, սակայն, աւա՜ղ, ծաղ ուշ: Կր բաժնուի այնպես, մինչեւ որ, զգուելի գայթակղութեան մը առթիւ ժողովուրդը ոտի կելլէ, կը յարձակի ուսուցիչին վրայ եւ զայն կուգ լինչի ենթարկել, սակայն դուրսէն եղած միջամտութեանց ծնորհիւ կ'ազատի: Տեղւոյն Հոգաբարձութիւնը դիմում կր կատարէ Առաջնորդին, որ յետ քննութեան կր հաստատէ գայթակղութիւնը եւ կր հրահանգէ որ փակեն իսկոյն վարժարանը:

ՇՆՈՐՀԱԿՈՐԱԿԱՆ

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ ԿԸ ՓՈԽԱՆԱԿՈՒԻՆ

Լիբանանի Հանրապետութեան Նախագահ Ն. Վ. Պ. Շարլ Տէպպաս, հետեւեալ հեռագիրը դրկած է.

Ն. Վ. Ալի Պէյ Ապիտ

Դամասկոս

Երջանիկ եմ ներկայացնելու Ձերդ Վրսեմութեան անկեղծ շնորհաւորութիւնները: ՇԱՐԼ ՏԷՊՊԱՍ

Սիւրիոյ Հանրապետութեան Նախագահին պատասխանը.

Ն. Վ. ՇԱՐԼ ՏԷՊՊԱՍ
Նախ. Լիբ. Հանրապետութեան

Պէյրութ

Շնորհակալ եմ Ձերդ Վսեմութեան շնորհաւորութիւններուն համար: Թող երկինքը օգնէ մեզի լաւ ծառայելու համար մեր երկիրներուն։

ՄՈՒՀԱՄՄԷՏ ԱԼԻ ԱԹԻՏ

Անմոռանալի Շեվկր պէյ, մեծ բանաստեղծը, մեծերիվ բարեկամ Ն. Վ. Մուհամմէտ Ալի պէյի, ուղղած է շնորհաւորական հեռագիր մը նոր նախագահին, ոգեկոչելով իրենց բարեկամութիւնը դպրոցական նստարաններուն վրայ։

Նախագահը պատասխանած է շատ սիրալիրօրէն։ Կառավարութեան պետին հեռագիրը «արաբ բանաստեղծներու իշխանին» ամենաերկարն է որ մինչեւ հիմայ ուղղած է մեկուն։

ՎԵՐԱԴԱՐՁ

Պէյրութի Առեւտրական Սենեակի նախագահ Օմար պէյ Տաուգ, որ Փարիզ կր գտնուէր տեսեմ մր իվեր, վերադարձաւ «Մարիէթ Փաուա» շոգենաւով։

ՍԻՒՐԻԱՑԻ ԱՇԻՐԻԷԹ ՄԸ ՍՊԱՆՆԱՄ Է ԲԻՒՐՔ ՍՊԱՅ ՄԸ ԵՒ ԵՐԵՔ ԲԻՒՐՔ ՁԻՆՈՒՈՐՆԵՐ

Սիւրիական Շէմմար ափիրէթը, ծուխս 4ին, յարձակելով Նիսիպինի եւ ձէզիրէի միջեւ թրական ջոկատի մր վրայ, սպանեցած է սպայ մր եւթ թիւրք զինուորներ։

Այս միջադէպին հետեւանքով Մարտինի կուսակալը եւ Տէր Զօրի Ֆրանսական խորհրդականը որոշած են միասնաբար հետապնդել ու պատժել այս թափառաշրջիկները եւ վճասուց հատուցում տալ զոհերու ընտանիքներուն։

ՎՐԻՊԱԿ

Երեկի մեր «Վրիժառութեան Միջոցներ» Ջրոցիկին մէջ հետեւեալ վրիպակները կարդալ սապես.

1 սիւնակ 23 տող անժորակ կարդալ անճարակ. 2.րդ սիւնակ 53 տող *պետական կալուածէն* կարդալ *պետական հարուածէն*։

2.րդ սիւնակ 74 տող Օմմիաթաս կարդալ Օմմիաթեան։

ՄԵՐ ԲԱԺԱՆՈՐԴՆԵՐՈՒՆ

Անճիճ որ չեն փակած ցարդ իրենց հաշիւները, թող փութան մինչեւ ճաճի մը որ կարգադրել, այլապես պիտի սեպուին հրաժարակել իրենց անուններուն։

ՏԵՂԱՓՈԽՈՒԹԻՒՆ

Պաւիլ ունիմ յարգոյ հայ հասարակութեան յայտարարելու թէ՝ մեր *գրասենեակն* եւ տպարանը, փոխադրած ենք, ինչքան դուրս քաղվայի գծին վրայ, Ս. Միքէլ կայարանին դիմաց Elias M Radi անունին ամարան։

Գաւառներէն եւ արտասահմանէն փափաղողներ կրնան դիմել մեր նախկին հասցեով ճամակատուփ թիւ 718 Կ. Տանիկեան Պէյրութ։

ՎԱՐԶՈՒ ՍԵՆԵԱԿ

Օդասուն եւ արեւոտ սենեակ մը վարձու է, դիւրամատչելի պայմաններով։

Դիմել «Ժողովուրդային Տուն»։

ՍԱԿԱՐԱՆ ՊԷՅՐՈՒԹԻ

15 ՅՈՒՆԻՍ 1932

	Ս. Դ.
Եգիպտկ. ոսկի	478
Անգլկ. »	465
Տօլար »	126
Թրական »	59
Պաճի Օսմանեան	135
Իտալական Լիր 100	645
Ցունական Տրախմի 100	85
Անգլկ. ոսկի	606
Ֆրանս. »	492
Օսման. »	550
Արծաթ մհճիս	24

Ֆրանսական Ֆօնս. Ա. Ֆր. 420
» » Բ. » 279
» » Գ. » 274

Մհճերուն եղբարք Բիւ Ֆօս
Թելէֆօն՝ 5-19

կարդացէք եւ Տարածեցէք
«ԱԶԴԱԿ»Ը

չարաճճի էֆայն իոհաննոցի միւս կողմը կեցած կը դիտէ եղեր.

— Բայց պէտք է որ մայրդ այսչափ կարևորութիւն չտայ երազին, ամբողջ օր միտքը այս խնդրով կ'զբաղեցնէ, գիշերն ալ այս տեսակ երազներ կը տեսնէ։

— Աւա՜ղ որ ինքզինքը չի կրնար զսպել. առտուներ երբ դողալով կ'արթննայ հայրս զարմացած պատճառը կը հարցնէ. հազար տեսակ պատրուակներ գըտնելու կ'ստիպուինք, որովհետեւ գիտես որ այդ ոճրի մասին բառ մ'իսկ խօսիլ չըլլար։ Վստահ եմ որ երէկ Պէթէլին ճամբէն անցնիլը նշմարեց և այս երազը անոր համար տեսաւ։ Պէթէլինը ոճրագործ նկատելու պատճառ մը չկայ, բայց մայրս անպայման մասնակից կը կարծէ.

— Մօրդ վիշտը շատ մեծ է, Պարպարա, և ինքն ալ շատ կօրաւոր չէ.

— Այո այդ չարագուշակ գիշերէն իվեր բոլորիս ցաւն ու վիշտը մեծ է.

Այս միջոցին Ջարլայլ երբ դուռնէն դուրս ելլել կուզէր Պարպարա ձեռք երկարելով արգիլեց և ըսաւ.

— Արչիպօլտ, այս նուէրին համար քեզի չնորհակալութիւն չի յայտնեցի. դիս ապերախտ չկարծես.

— Ամուշ ալղիկ, չնորհակալ ըլլալիք ի՞նչ կայ, ահա ստացայ փոխարժէքը (ճակէն համբոյր մըկունէ). գիշեր բարի...

Պարպարայի սիրտն ու ջիղերը դողի մէջ էին եթէ վազեց ներս և մտաւ մօրը սենեակը. ալղիկը այնքան երջանիկ կ'զգար ինքզինքը որ մայրն ալ նկատեց և ըսաւ.

— Ալղիկս ըսէ խոզ լամբը բերեն, և դուն նստիր ու պրծիդ լրացուր. լաց դուրը մի փակեր, կուզեմ գիտել դու բոլը։

Պարպարան գործի սկսելու վիճակի մէջ չէր գըտնուէր։

Բայց փոխանակ դուռը բացուելու, ոտնաձայնը սկսաւ հեռանալ։ Այո՛, անցնողը Մր. Քարլայլն էր, բայց իրեն չէր գար, առանց գինք մտածելու կ'անցնէր կ'երթար։

«Արչիպօտբաւ Պարպարան, չի կարենալով զսպել իր զգացումը։

Հա՛, Պարպարա, դուն ես. գո՞ղ կսպասես հոս, ինչպէ՞ս ես, ըսաւ Քարլայլ քիչ մը մօտենալով.

— Դուն ինչպէ՞ ես, ե՞րբ եկար, ըսաւ Պարպարա և զայն ներս հրաւիրելու համար դուռը բացաւ.

—Հիմայ եկայ,չոգեկառքը չատ սպասեց կայարանները մէջ. իմ մէջը ըլլալս կերևի չէին գիտեր. դեռ հիմայ տուն կերթամ. կատակելով ըսաւ Քարլայլ.

— Արդեօք Գօրնելիա ի՞նչ պիտի ըսէ. հրամմեցէք քիչ մը հանգիստ ըրէք.

— Շնորհակալ եմ, արդէն պիտի գայի, բայց մտածումներս մէջ սուզուած էի։

Այսպէս ըսելով Ջարլայլ ներս մտաւ և Պարպարայի թեւերուն մտած դէպի տուն քալելու սկսաւ։ Թէպէտ այս շարժումները չատ բնական կերպով և մաքուր սրտով կընէր, սակայն, Պարպարան ինքզինքը Աստէղին պարտէզին մէջ կը կարծէր։

— Իմ մեկնումէս իվեր ինչպէ՞ս էք, Պարպարա, մայրդ հանգի՞ստ է, հարցուց Քարլայլ.

— Կարծեմ առաջուան պէս է. մօրս հիւանդութիւնը երեւակայութիւն մըն է. միտքը հանգիստ չի ձգեր որ հանդստանայ։ Բայց քեզի տակը գտնուող ծարը ի՞նչ է.

— Դուն իրաւունք չունիս հարցնելու օրիորդ Պարպարա. մօրդ կը պատկանի.

— Լօնտօնէն մօրս նուէ՞ր բերիր, Արչիպօլտ.

— Այո, գիւղացի մը եթէ գիւղ երթայ բարեկամին նուէր չի՞ բերեր, առաջ այդպէս չէր սովորութիւնը։

ԳՐԱՍԵՐՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ

ՍՏԱՑՈՒԱԾ ՆՈՐ ԵՒ ԸՆՏԻՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

«ՆՈՐ ՕՐ» ԳՐԱՏՈՒՆԷՆ

Ցեղափոխականի Մտքեր, Ֆ. Միքայէլեան	10 Ֆր.
Խենթ եւ Ջալալէդդին, Բաֆֆի	25
Հ. Հ. Դագումն ու զարգացումը, Ալ. Խաթիսեան	40
Գարնանային, Վ. Շուշանեան	40
Իմ Գիրքը, Ա. Ահարոնեան	20
Թափառաշրջիկները, Ռէնէ	15
Վանի Հերոսամարտը, Օճ. Մխիթարեան	20
Խաչագողի Ցիշատակարանը, Բաֆֆի	25
Աղքատին Գատիւը,	25
Ամիրային Աղջիկը, Ե. Սրմաճեօխանլեան	25
Գէնհուր	30
Քամելիազարդ կինը	18
Դերասանուհին, Լ. Շանթ	8
Միացեալ եւ Անկախ Հայաստան	6
Դարձ, Լ. Շանթ	8
Բզիշկին գրքէն փրցուած էջեր, Ռ. Սեւակ	10
Մեր Գատասխանը Ց. Քաջազնունիի, Ա. Չիլինկիրեան	8
Անուշ, Ց. Թումանեան	5
Խորհուրդներու Մեհեանը, Ց. Օտեան	13
Որդիների Գայքարը Հայրերի Դէմ, Գ. Նժդեհ	10
Թուրքերը եւ Մենք, Նեմեսիս !	10
Կարմիր Ժամուց, Ա. Արփիարեան	8
Վոսփորի Գաղտնիքը	30
Թէօֆանօ	25
Ալադմ (հէքեաթներու), Շ. Նարդունի	5
Դէպի երկիր, Է. Ակունեաց	15

Դիմել՝ Գրավաճառ Գ. ՀՐԱՆԴ Ց. ԱԳԱՃԵԱՆԻ, B. P. 879 BEYROUTH

ՊԱՆԴՈՒԿ ԼԻԻՔՈՍ

ՋՈՀԼԷ

Հայկական ամենաընտրագոյն պանդոկը «ԼԻԻՔՈՍ»ին Զահլէի մէջ, ծաղկաւէտ պարտէզով,

ԽԻՍՏ ՕԳՍՏՈՒՆ ՍԵՆԵԱԿՆԵՐ

ՈՐ ԿԸ ԲԱՂԿԱՆԱՑ 1. 2. 3. 4, ՄԱՀՃԱԿԱԼՆԵՐԸ

1. ՀԱՄԵՂ ՁԱՁ, ՄԱՔՈՒՐ ԵՒ ԱՆԹԵՐԻ ՍՊԱՍԱՐԿՈՒԹԻՒՆ.
2. ԳԻՆԵՐԸ ԽԻՍՏ ՁԱՓԱՒՈՐ.
3. ՏՈՒՆ ՓՆՏՈՂՆԵՐՈՒՆ ԱՄԷՆ ԴԻՒՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ.

Տէր եւ Տնօրէն Գ. ԳԱՐՏԻՃԳԱՆԵԱՆ

ՏՕՔԹ. Հ. ԼՈՒՍԻՆԵԱՆ

(ՀԱԼԷՊ)

Նախկին բժիշկ Միջագետքի Զինուորական հիւանդանոցներու եւ վտանգաւոր ներքին եւ վանկային հիւանդութիւններու

առագ, արմատական, խղճամիտ դարմանում:

Հիւանդ կ'ընդունի առաւ ժամը 8—12 եւ 2—6 իր դարմանատան մէջ.
Հալէպ Նէյալ յարգ. Գրամվէյի բենիւթեան կայարան, թիւ 7

Բղ. եւ Ուրբաթ օրեր ալքատաց մրի

ԳԱԲՐԻԷԼ Թ. ԹԷՐԶԵԱՆ

(ԵԼԵՔՏՐԱԿԱՆ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ)

Հիմնուած 1921 ին Գոլիս-Բերա

Խիստ դիւրամատչելի պայմաններով կը կատարենք ամէն կարգի էլեքտրական լոյսի գործիքներ (Intsallation), ինչպէս նաեւ մօթէր եւ ծիւամօճեր:

Վաճառատուն կ'սպասենք նաեւ բոլոր էլեքտրագործիքներու ճոռոգութիւններ: Մասնաւոր սպասարկութիւն բնակարաններու էլեքտրա-ճոռոգման: Վաճառատուն Philips եւ Lux էլեքտր. լամբերու եւ ամէն տեսակ էլեքտրական պիտոյքներու:

Վճարման դիւրութիւններ.

Հասցէ — Վ. Ուզուբեանի գրասենեակ կից Գուեռ. B. P. 491

ՊԱՆԴՈՒԿ ԱՀԱՐՈՆ ՊԻԹԻԱՍ

ՀԻԻՍԻՍԱՑԻՆ ՍԻՒՐԻՈՅ ԼԱՒԱԳՈՑՆ ԱՄԱՌԱՆՈՑՆԵՐԷՆ ՁԷՊԷԼ ՄՈՒՍԱՑԻ **ՊԻԹԻԱՍ** ԳԻՒՂԻՆ ՄԷՋ

Նորակառոյց եւ գեղեցիկ շէնք. արդիական կերպով կահաւորուած սենեակներ. լուսարձակ սրահ, քաղնիք, եւրոպական եւ արեւելեան կերակուրներ

ՁԱՓԱԻՈՐ ԳԻՆ

ԲԱՑ Է 1932 ՅՈՒԼԻՍ 1ԷՆ ՍԿՍԵԱԼ

Իր աննման տեսարաններով, առատ ջրերով և առողջարար կլիմայով ծանօթ ՊԻԹԻԱՍ գիւղը այս տարի պժտուած է գիւղագնացութեան համար անհրաժեշտ եղող բոլոր յարմարութիւններով:

Ճամբաները նորոգուած են, գիւղին մէջ հաստատուած է թղթատարական ամենօրեայ սպասարկութիւն ինչպէս նաև թլէֆօն և հեռագիր:

Պիթիասը ունեցաւ նաև իր առաջնակարգ պանդոկը, ուր այցելուները պիտի գտնեն Սիւրիոյ և Լիբանանի լաւագոյն ամառանոցներուն յատուկ բոլոր յարմարութիւններն ու հանգստութիւնները:

Տէր և Տնօրէն ԱՀԱՐՈՆ ԻԶՄԻՐԼԵԱՆ

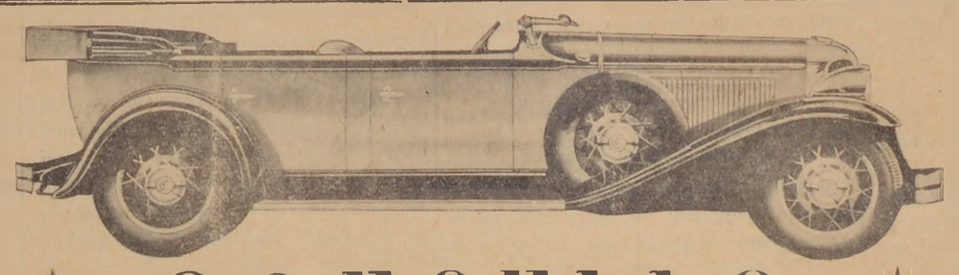

ԳՈՒԱՅՍԼԵՐ

աէխարհահռչակ իմիճաշարժճերը որոնք 6-8 սիլինտր ունին,

ԱՄԵՆԱՏՈԿՈՒԻՆ ԵՒ ԳԵՂԵՑԻԿ ՄԱՐՔԱՆԵՐՆ ԵՆ ՀՐԱՊԱՐԱԿԻ ՎՐԱՑ ԵՒ

ԿԸ ՓՆՏՈՒԻՒ ԱՄԵՆՈՒՐԵՔ:

ԳՈՒԱՅՍԼԵՐ ինքնաշարժերու մասնաւոր յատկութիւններն են՝ ՏՈԿՈՒՆՈՒԹԻՒՆ, ԳԵՂԵՑԿՈՒԹԻՒՆ, ՁԱՓԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՀԱՆԳՍՏԱՒԷՏՈՒԹԻՒՆ, վճարման դիւրութիւններ կը տրուին.

ԳՈՒԱՅՍԼԵՐ «Բէնէ», բոլոր կտորները պատրաստ կը գտնուին մեր վաճառատուներուն մէջ՝ Լիբանանի, Սիւրիոյ և Իրագի ընդհանուր ներկայացուցչութիւն՝

NAAYEM MOTOR IMPORT Co. BEYROUTH B. P. 869, TÉL. 32—29

Հիւս. Սիւրիոյ ներկայացուցիչներ՝ Գ. և Մ. ԱԶԻՐԵԱՆ, B. P. 202, Հալէպ

ՏՕԿԹ. ԳԵՈՐԳ ԿԷՐԿԷՐԵԱՆ

Վկայեալ Lauréat Ընկերեն Interne եւ ասկէ վերջ Ներքին *ՄԱՆԱԳԵՏ* բժիշ Թոքասական հիւանդանոցի *ԱՋՔԻ, ՔԹԻ, ԿԻԿՈՐԻ, ԱԿԱՆՋԻ և ԳՂԵՒԻ* հիւանդութիւններու բաժնին:

Հիւանդ կ'ընդունի կէսօրէ վերչ ժամը 2—6

իր գիտնիին մէջ rue de Damas, No. 15

Հիւանդներ ուղղակի հիւանդանոց կ'ընդունուին իր կողմէ տրուած մուտքի բարօրով:

Աղքատ հիւանդներու ձրի դարմանում, ամէն օր կէսօրէ առաջ ժամը 10—12, հիւանդանոցի դարմանատան մէջ:

ՏՕՔԹ. Գ. ՏԱՎՈՒԻՏԼԱՐԵԱՆ

ՄԱՆԱԳԵՏ ՆԵՐՔԻՆ ԵԻ ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

Իր դարմանատունը հաստատած է, *ՈՍՄԱՆ* վոպոց, Տօքթ. Եօզդաեան ի (առամնաբոյժ) դարմանատան կից.

Ընդունելութեան ժամեր՝

կէսօրէ առաջ	*ժամը*	8—12
» *վերջ*	»	2—6

Կարի եւ Ձեւագիտութեան Դասընթացք

ՏԻԿԻՆ ՄԱՌՈՒ ԵՐԱՄԵԱՆ

ՎԿԱՅԵԱԼ ԴԵՐՁԱԿՈՒՀԻ

ԲԱՐԻՁԷՆ ԵԻ ՎԱՇԻՆԿԹՕՆԷՆ

Կարի եւ ձեւագիտութեան մասնագիտուհի Տիկին Սառի Երամեան կը վերադառնայ իր արհեստանոցը, Մեծ Սէրայի դիմացը Նո. 78 տան երկրորդ արկը:

Սեբէ ամսուան միջոցին կը սորվեցնէ ամենավերջին ճոռաձեւութեամբ, կար եւ ձեւագիտութիւն իր բոլոր բարդութիւններով եւ արդիական մէթոդներով, Droit-fils մէթոտով: Իր աշակերտուհիները կ'օժտեն Բարիզի ազատ Académie Daydou վկայականով:

ՓՍԱՏԱԲԱՆ

ԽՈՄԻԿ ԹԻՒԹԻՒՆՃԵԱՆ

(Տօքթ. իրաւագիտութեան)

ԿՍՏԱՆՁՆԷ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԴԱՏԵՐ

Ընկերակցութեամբ հանրածանօթ փաստաբան ՄԷԹՐ ԱԶԻԶ ԷԼ ՀԱՇԷՄԻ

Դրասենեակը բաց է կէսօրէ առաջ 9—12 կէսօրէ վերջ 3—6

Rue Allenby, Immeuble NESSOULI **ՀԵՌԱՀԱՅՆ 1—28**

Տոկոսն շինուածի վայելուչ տուփ հնչուն եւ բնական ձայն Անոր յատկանիշներ՝

ՈՐՈՆՅՄԱՄԲ ԿԸ ՁԱՏՈՐՈՇՒԻՆ

ԱՓՕԼԼՕ ՖՕՆՕՆԵՐԸ

Հրապարակի վրայ գտնուող բոլոր մարքանեռու հետ կը մրցին Ապոլլօ ֆոնօնները: Մանաւանդ վերջին նոր մօտէլները, որոնք հասած են արդէն, անկերազանցելի են իրենց ոսկուննութեամբ, վայելչութեամբ և ժամչելի գիններով:

APOLLO GRAMOPHONE Co. Ltd

(of London)

ԱՓՕԼԼՕ ՖՕՆՕՆԵՐՈՒ ԹԱՓԱՒՈՐԸ ԻՒ

Կատարեալ համոզում գոյացնելու համար անգամ մը այցելեցէք

MAISON APOLLO, Rue de la Poste, BEYROUTH

Փարոզիճէ եւ ֆօնօզ՝ ամէն ձեւի, անվիճելի ոճակ եւ առաւելութիւններ գիւրամատչելի պիճ, վճարումի դիւրութիւնք:

Ընդհ. ներկայացուցիչ՝ Սիւրիոյ, Պաղեստինի, Անդրյորդանանի, Միջագետքի եւ կիպրոսի.— ԳՈՒՐԳԷՆ ՍԻՆԱՆԵԱՆ

KOURKEN SINANIAN, Boite Postale 642, BEYROUTH (Syrie)

KLIM

Փոշեկաթիլ առաւելութիւնը

KLIM լաւ կաթ մրճ է: Եթէ ածուր մրճ ռայ աւելցնենք 7 | 8 հատիկ շաքարով պարզ ջուր, պիտի ստանանք քաղց, առողջարար եւ սերոտ կաթ մը որ ունի դաշտային քաղց կաթի մը համը, ոճն ու սննդատու արժէքը:

Մանկիկը դիւրութեամբ կը մարսէ Klimը որ *իսէալ* ու շատ սննդատու կաթ մրճ է:

Ինչ ուրախութիւն ձեր զաւակներուն եւ մանկիկներուն համար:

Միշտ ու ամէնուրեք քաղց կաթ կարելի է ունենալ *ՔԼԻՄ* փոշեկաթով:

Klimը կը լուծուի պաղ կամ գաղջ ջուրի մէջ: Պէտք է գայն դնել ջուրին մակերեսը ու զարնել դգալովմր:

SPELL IT BACKWARDS

— 22 —

— Այո, ամէն մարդ, ճամբայ չելած իր կտակը կը գրէր... յիրաւ մօրս համար բաՆն մը բերիր.

— Այո ըսինք ես... քեզի համար ալբանմը բերի։

— Ձի՞շտ է, ի՞նչ է բերածդ, ըսաւ Պարպարա արագ կերպով և միևնոյն ատեն կասկածելով թէ խաղ մըն էր ըրածը։

— Անհամբեր աղջիկ... ի՞նչ է, ի՞նչ կայ, վարկեան մը համբերէ, կը տեսնես, ըսաւ Քարլայլ և թևին տակ գտնուող ծրարը նստարանի մը վրայ նետելով սկսաւ գրպանները մէկիկ մէկիկ փնտռել. և ոսկի չղթայ մը ու մէտալիօն մը հանելով Պարպարայի վիզը անցուց։

— Պարպարայի սիրտը այնքան ուժգին և արագ կը տրոփէր որ չի կրցաւ չնորհակալութիւնը յայտնել։ Քարլայլ իսկոյն ծրարը առնելով Միխա Հէրի սենեակը մըտաւ և սկսաւ քակել զայն և աւելցուց.

— Վրաս մի խնդաք, Միխա Հէր, ձեզի բան մը բերի, բայց ոչ թաւիշ է և ոչ ալ մետաքս կամ թանկարժէք բան մը, այլ օգէ բարձ մըն է։

— Խեղճ կինը նստելէն յոգնած ըլլալով, Լօնտոնի մէջ այս տեսակ բան մը գտնուիլը լսած էր և ճիշտ իր ուզած բանը ըլլալով զայն ձեռքը առաւ և ըսաւ.

— Ինչպէս չնորհակալութիւն յայտնելս չեմ գիտեր.

— Եթէ չնորհակալութիւն յայտնէք, անգամ մ'ալ ձեզի բան չեմ բերէր։ Պարպարային ալ խօսեցայ որ քաղաք գացողները իրենց բարեկամներուն նուէր կը բերեն։ այս բարձը խանութի մը վիտրինին մէջ տեսայ, քեզ յիշեցի, վերջը ժամացոյցս նորոգել տալու համար խանութ մը մտայ. չղթայ մը տեսնելով Պարպարայի կորսնցուցած չղթան միտքս ինկաւ. ժամագործը գիս խաբելով ժամացոյց մ'ալ տուաւ, մէկը սիրելիի մազն ալ կը ղրուի եղեր։ Պարպարա քովդ գտնուող մազը կրնաս ասոր մէջ դնել.

— 23 —

— Ո՞ր մազը, հարցուց Միխա Հէր.

— Քարլայլ երկու կողմերը դիտեց, կարծես թէ պատերը ականջ ունենային և ըսաւ.

— Բիւրտին մազը.

Միխա Հէր մազերը ձեռքին մէջ առնելով.

— Ա՜հ զաւակս... դժբախտ զաւակս... ամուսինս հիւանդութեանս կը զարմանայ. Պարպարան գիս կը ծաղրէ, ինչպէս հանգիստ ընեմ... ինչու չի չարչարուիմ... ա՜հ զաւակս Բիւրտ հոգիս...

Սկսաւ յալ խեղճ կինը։ Քանի մը վայրկեան լռութիւն տիրեց։ Քարլայլ կարգ մը մխիթարական խօսքեր ըսելէ վերջ երբ դուրս կ'ելլէր Պարպարա մինչեւ գուռ հետեւեցաւ անոր և ըսաւ.

— Շատ չուտ կ'երթաք, տասը վայրկեան իսկ չի կեցաք.

— Բայց դեռ տուն չգացի, Գորնելիան կ'սպասէ. եթէ գիտնայ որ ուրիշ տեղ մը մնացած եմ, զործ ունինք, պէտք է ճաւ լսենք։ Մայրդ շատ հիւանդ կը տեսնուի։

— Այո, ամենատաննչան խօսք մը գինք տակն ու վրայ կընէ. նորէն երազ մը տեսած է և գէշութիւն մը կայ կ'ըսէ։ Ամբողջ օր չատ խչուտ ապրում մը ունեցաւ. հայրս կը բարկանայ և ինքզինքդ պէտք է ժողվես կ'ըսէ. անշուշտ երազի խնդիրը իրեն չենք կրնար ըսել.

— Նորէն այդ խնդրի մասի՞ն էր երազը, ըսաւ Քարլայլ ցած ձայնով մը և շուրջը դիտելով.

— Այո, նորէն սպաննութեան խնդիրը։ գիտէք, Պէթլին միշտ կապ ունի այս խնդրին հետ կ'ըսէր միշտ. երէկ գիշեր երազին մէջ զարձեալ Պէթէլը Հէլլիճօնի հետ միասին տեսած է. իրը թէ Հէլլիճօն մեռած վիճակի մէջ պառկած էր և Պէթէլն ալ քովը կեցած. աղջիկն ալ

AZTAG
JOURNAL QUOTIDIEN ARMÉN.
B. P. 587
BEYROUTH, Liban

Directeur-Propriétaire
HAIG BALIAN

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳԻՆ
ՍՈՒՐԻԱ տար. 550, ՎԵՑԱՄՍԵԱՑ 300 Ս. Դ.
ԱՐՏԱՍԱՀՄ. տրկ. 7, ՎԵՑԱՄՍԵԱՑ 4 տոլար

ԱԶԴԱԿ
ՕՐԱԹԵՐԹ
ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԳԻՏԱԿԱՆ

ازتاك
جريدة سياسية ادبية اقتصادية حرة

ՈՒՐԲԱԹ 17 ՅՈՒՆԻՍ 1932
ԳԻՆԸ ՀԱՏԸ 2,50 Ս. Դ.

Զ. ՏԱՐԻ | Ամէն առաքում պէտք է ըլլայ թերթիս տնօրէնին հասցէին | Տնօրէն — Խմբագիր՝ ՀԱՅԿ ՊԱԼԵԱՆ | Չհրատարակուած ձեռագիրները չեն վերադարձուիր | ԹԻՒ 79 (656)

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

ՍԻՒՐԻԱԿԱՆ ԿՆՃԻՌԸ

Տարիներ տևող անորոշութենէ մը վերջ, լուծուեցաւ Սիւրիական խնդիրը և երկիրը առաջին անգամ ըլլալով ունեցաւ իր հանրապետութեան Նախագահը։ Ազգայնականներու բռնած չափազանց անզիջող ընթացքը պատճառ եղած էր որ Բարձր Գոմիսէրութիւնը անժամանակ կախակայման դատապարտէ Սիւրիական Խորհրդարանը և ի վերջոյ լուծման վճիռ ստորագրէ։ Հասկացողութեան մը գալու համար Պ. Բօնսօի քանիցս կատարած փորձերը ազգայնական պետերու հետ, մնացին ապարդիւն և երկիրը կառավարուեցաւ հակասահմանադրական վարչաձևով։

Առաջին անգամն է որ Սիւրիան Սահմանադրական կառավարութիւն մը կ'ունենայ։ Վերջին ընտրութեանց միջոցին ազգայնականներու պարտութիւնը և կառավարական ու չափաւոր հոսանքներու յաղթանակը դիւրացուցին Բարձր Գոմիսէրութեան ձեռնարկները, Սիւրիան օժտելու համար օրինաւոր և Սահմանադիր կառավարութեամբ մը։ Այսօրուան Սիւրիական երեսփոխանական ժողովը հազիւ 15 ազգայնական երեսփոխաններ ունի իր մէջ, մինչդեռ Հիւսիսային Սիւրիոյ 30ի մօտ երեսփոխանները, որոնք կազմած են Սուպհի պէյ Պէրէքէթի նախագահութեամբ պլոք և Հագգը պէյ Ազմի կողմակից 23 երեսփոխանները Չափաւորականներ են և կը նկատուին կառավարական։

Կը տեսնուի որ սիւրիական խորհրդարանի մէջ մեծամասնութիւն կը կազմեն Հիւսիսային Սիւրիոյ երեսփոխանները. գրեթէ երեսփոխաններու թիւին կէսը միացած է մէկ պլոքի մէջ, Սուպհի պէյ Պէրէքէթի նախագահութեան ներքև և որոնք մշակած են իրենց առանձին ծրագիրն ու ուղեգիծը։ Ուրեմն, երեսփոխանական ժողովի մէջ անոնք պիտի պաշտպանեն մշակուած ծրագիր մը՝ և պիտի ներկայանան մէկ ճակատ։ Բոլոր հարցերու մէջ անոնք համաձայն են և տարակարծութիւններ չունին։

Երկրորդ ուժեղ պլոքը կը ներկայացնեն բուն կառավարականները, որոնք կը գտնուին Հագգը պէյ Ազմի նախագահութեան ներքև։ Այս պլոքը, ընդհանուր հարցերու շուրջ, մանաւանդ հովանաւորութեան հանդէպ բռնուելիք քաղաքականութեան մէջ, առաջիններէն տարբեր ծրագիր մը չունի. գրեթէ նոյն ուղեգիծը ունի ան և կրնայ ժողովի մէջ շատ անգամ միևնոյն տեսակէտները պաշտպանել։

Վերջը կուգան ազգայնականները, որոնք բոլորովին անջատ քաղաքականութիւն մը ունին և ոչ մէկ կերպով կրնան ձուլուիլ միւս պլոքներուն։ Անոնք ծայրայեղօրէն հակառակ են հովանաւորութեան և կը պահանջեն բացարձակ անկախութիւն։ Անհաշտ ազգայնական ծրագիրներ ունին, որոնք ժամանակի մը համար գոնէ անիրականալի են կամ անգործադրելի։

Քաղաքական մանէօվր մը, սակայն, հանրապետութեան նախագահի ընտրութեան առթիւ, միացուց ազգայնական երեսփոխաններն ու Հագգը պէյ Ազմի պլոքը, որոնք ըստ նախապէս իրենց միջև գոյացած պայմանագրական համաձայնութեան մը, իրենց քուէները կեդրոնացուցին Ն. Վ. Մուհամմէտ Ալի պէյի վրայ, մինչ Սուպհի պէյ Պէրէքէթ առանձինն ստացաւ 32 քուէ, միացեալ պլոքի 36ին դէմ։ Պէտք է աւելցնել նաև որ Սուպհի Պէրէքէթի ընտրութեան ուժ չտուաւ Բարձր Գոմիսէրութիւնը զանազան նկատումներով։ Հետևաբար, ազգայնականներու և Հագգը պէյ Ազմի միացեալ պլոքին գօրավիգ եղաւ նաև Բ. Գոմիսէրութիւնը։

Այս պայմաններու տակ տեղի ունեցող պարտութիւնը, ինչպէս կ'որակէ մեր պաշտօնակիցը «Լ'Օրիան», երջանիկ պարտութիւն մըն է, եւ իրականին մէջ ալ, հանրապետութեան նախագահ ընտրուելով, Սուպհի պէյ Պէրէքէթ, պիտի դատապարտուէր անգործութեան, աւելի ճիշդը պայքարողի եւ առաջնորդողի դերէն պիտի հեռանար։ Մինչդեռ, մնալով խորհրդարանի նախագահ և պետ խորհրդարանական ամենազօրաւոր պլոքին, Սուպհի պէյ Պէրէքէթ պիտի ըլլայ իրական առաջնորդը իր սիրած հայրենիքին և հսկող՝ կառավարութեան գործառնութիւններուն։ Ն. Վսեմութիւնը ունի զօրաւոր անհատականութիւն մը և պատասխանատուութեան գիտակցութիւնը։ Որոնցմէ ալ կազմուած ըլլան դահլիճներ, անոնք պատասխանատու են երեսփոխանական ժողովին առջև և հաշուետու անոր։ Առանց ժողովէն վստահութեան քուէ ստանալու, ոևէ դահլիճ տևական չի կրնար ըլլալ։ Եւ ներկայ դահլիճը, կազմուած Ն. Վ. Հագգը պէյ Ազմի կողմէ, իր մէջ կը պարունակէ երկու ազգայնականներ և մէկ Հիւսիսային Սիւրիոյ պլոքէն։ Եւ եթէ ճիշդ է, համաձայն եղած տարաձայնութեանց, պլոքը որոշած է հրաժարեցնել իր մէկ անդամը դահլիճէն, հակառակ պարագային պլոքէն հրաժարեցնելու վճռականութեամբ։ Կը տեսնուի որ հաստատ չեն հիմերը ներկայ դահլիճին և փոքրիկ շարժումով մը ան ստիպուած է փուլ գալ, քանի որ խորհրդարանի զօրաւորագոյն պլոքին վստահութիւնը չվայելեր ան։ Մինչև որ քօալիսին հիմունքներով չ'կազմուի դահլիճը Սիւրիոյ մէջ, կառավարական տագնապը անպակաս պիտի ըլլայ։

Տուինք պատկերը Սիւրիական խորհրդարանին։ Բախումը անխուսափելի պիտի ըլլայ կողմերու միջև, ճիշդ հակառակը Լիբանանի հանգուցեալ խորհրդարանին։ Եթէ ծայրայեղութիւններու չերթան և նպատակաւոր վէճեր չյարուցուին, կարելի է շատ բան սպասել Սիւրիական երեսփոխանական ժողովէն. իսկ եթէ, հոն ալ, Լիբանանի մէջ եղածին պէս անձնական շահեր և հաշիւներ հետապնդուին և ժողովուրդին վրայ ծանրացած բեռները չթեթևնան, կ'արժանանայ Լիբանանի բախտին։ Փրչի մէկ հարուածով կը խորտակուի ժողովն ալ, Սահմանադրութիւնն ալ։

Լիբանանի պարագան պէտք է օրինակ ծառայէ Սիւրիական նոր խորհրդարանին։ Ան պիտի պահէ իր հեղինակութիւնը այնքան ատեն, որքան կառաջնորդուի ժողովրդավար սկզբունքներով՝ գործնապէս։

ՔՐՈՆԻԿ

ԱՊԵՐՋԱՆԻԿ ՅԱՆՁՆԱԽՈՒՄԲԸ

Նախապաշարումներէն ազատուելու հնարաւորութիւնը չկայ մարդուս համար։ Հնութիւնն ու ներկան շատ մեծ տարբերութիւն մը չունին այս տեսակէտով. և ապագան ալ հարազատ զաւակը պիտի ըլլայ անցեալին։ Եգիպտական և հռովմէական օրէնքները, ընկերական ինչպէս ընտանեկան կեանքի համար չարագուշակ և բարեգուշակ օրերու ցանկեր ունէին իրենց օրացոյցներուն մէջ։ Նախապաշարումներու ուժով չարագուշակ օրերու այդ ըմբռնումը փոխանցուեցաւ Քրիստոնէութեան և Իսլամութեան ալ և ճակատագրական, չարաղէտ (fatale) հանգամանք մ'առաւ։ «Իւրաքանչիւր մարդու համար նշանակուած ճակատագրական վայրկեանը, կ'ըսէ Մասինէ, գրուած է յաւիտենական գրքին մէջ»։ Եւ այդ տիեզերականացած ըմբռնումը պատճառ եղաւ, որ ճակատագրականութիւնը (fatalisme) փիլիսոփայական գրութիւններու կարգը անցնի։

Պարագաներու դիպուածը, որ կրնայ չարաբաստիկ կամ բարեբաստիկ արդիւնքներ յառաջ բերել, շատ անգամ կը չէզոքէ նախապաշարումին ազդեցութիւնը միտքերու վրայ։ Ու կուգայ վայրկեան մը, ուր նոյն իսկ ամենէն ձերբազատ միտքերը կը տարուին նախապաշարումին հոսանքէն, հաւատալու համար երևոյթներու, որոնք գոյութեան իրաւունք պէտք չէր որ ունենային միտքերու մէջ։ Եւ մարդիկ դիպուածի խաղերուն ի տես, կը տարուին մոռնալու երբեմն Ժ. Ժագ Ռուսոյի փիլիսոփայական վարդապետութիւնը, Նախապաշարումի մասին. — «Կը սիրեմ ըլլալ աւելի յարակարծական, փարատօքս մարդ մը, քան Նախապաշարումի մարդ մը»։ Եւ եթէ այս մտային վիճակը նոր փուլ մը չ'աւելցներ մարդկային յառաջդիմութեան ցուցատախտակին վրայ, գոնէ մխիթարանք մը կ'աւելցնէ հոգիին խորը մեր մամիկներուն, որոնք տեսնելով մեր մէջ դիպուածական յաղթանակը նախապաշարումին, լայն շունչ կ'առնուն, փառք կուտան Աստուծոյ, որ իրենց անհաւատ թոռները դարձի եկած են, և կը վերադառնան իրենց հաւատքին։ Ու ալ անոնց միտքին աչքը դիպուած և նախախնամութիւն կը նոյնանան իրարու հետ։

Եւ որքա՛ն տարօրինակ են այդ դիպուածները, և անոնց արդիւնքները երբեմն որքա՛ն ճշմարտանման։ Բայց չը մոռնանք, թէ ճշմարտութեան ոսոխն ճշմարտանմանութիւնն է, որ իմաստակներու ձեռքին մէջ զէնք մը կ'ըլլայ ճշմարտութիւնը սպաննելու համար։ Այս չարաբաստիկ դիպուածը, որ նիւթ կը մատակարարէ մեր այսօրուան Քրոնիկին, մէկն է այդ ճշմարտանման դիպուած արդիւնքներէն, որուն մենք չէր որ պիտի ուզէինք տալ ճշմարտութեան անունը։ Մենք այսօր քմայքի պարզ գործ մըն է, որ կը կատարենք, երբ կը շրջինք «Ապերջանիկ Յանձնախումբի» մը շուրջ, և կը քրքրենք անոր 6-7 տարուան մեռելաբոյր կեանքը։ Այդ բոյրէն վախնալիք բան մը չ'ունի մարդ, ինքն ալ բնութենէն դատապարտուած ըլլալով՝ ուշ կամ կանուխ, օր մը, այդ բոյրով շրջանակուելու, աշխարհի հրաժեշտ տուած պահուն։

Արդ, այդ տիրող նախապաշարումին հետևելով, նոյն իսկ ակամայ, բսենք, թէ ինչպէս կան չարաբաստիկ կամ բարեբաստիկ օրեր, կան նաև չարաբաստիկ կամ չարագուշակ, և բարեբաստիկ կամ բարեգուշակ կազմակերպութիւններ և մարմիններ։

Մեր ազգային բնաջնջումի մեծ եղեռնէն յետոյ մանաւանդ մեր մէջ գոյութիւն ունեցող ազգային մարմիններու և կազմակերպութիւններու թիւը կը խորհիմ, թէ աւելի շատ է քան բուն իսկ հայերուս թիւը։ Ամէն օր նոր միութիւն կը ծնի մեր մէջ, կարծես աւելի եւս պառակտելու համար ազգային միութիւնը։ Ժամանակ մը նոյն իսկ Պաղտատի մէջ ստեղծուեցաւ «Իփսիզներու Միութիւն» մը (իրենց բառով), որուն կը մասնակցէին բժիշկներ, դեղագործներ, ատամնաբոյժներ, եւ բրօֆէսէօրներ։ Եթէ ապագայի հայ պատմիչը ուզէ շարունակել հայ ազգին պատմութիւնը, պիտի բաւականանայ միութիւններու պատմութիւնը գրելով, կարենալ երևան բերելու համար հայ ազգին ԱՆՄԻՈՒԹԻՒՆԸ։

«Ապերջանիկ Յանձնախումբը» կապ չունի այդ միութիւններուն հետ, անոր գործը մեռելներու հետ է, և ատոր համար ալ կոչուած է «Գերեզմանի Յանձնախումբ»։ Այդ Յանձնախումբին միակ մտահոգութիւնը եղած է հանգըստացնել մեր մեռելները, ոսկորները բարկացընելով, և անոնց պատճառելով բազմապիսի նեղութիւններ, քանի մը սուրիական աւելի փրցնելու համար ողջերէն։ Բայց մի հարցնէք թէ ո՞ւր գացին դրամները.... Ու ալ ամենուն բերնէն կը լսենք.— «Ա՜խ մը կայ այդ Յանձնախումբի անդամներուն վրայ»։ Եւ ի՜նչ տարօրինակ, ի՜նչ չարաբաստիկ դիպուած. անոր անդամներէն մին Պ. Ծիտէճեան մեռած է արդէն. մէկ անդամը, ողբացեալ Վարդապետեան, դաւաճան գնդակով մը սպանուած է երեսփոխանական ժողովի սրահին մէջ. ուրիշ մէկ անդամը տարաբախտ Կ. Աֆարեան, գործերու անյաջողութենէն յուսահատ և պատւոյ զգացումէ մղուած, անձնասպան եղաւ, բարեկամի մը տունի պատուհանէն ինքզինքը վար նետելով. ուրիշ մէկ անդամը պատուական գերդաստանի զաւակ, Յ. Գալուստեան յանկարծամահ եղաւ Ղազիրի ճամբուն վրայ, վերջապէս ուրիշ մէկ անդամը տարօրինակ անանկութիւն մը ունեցաւ։

Մարդ երբ աչքի առջև կ'ունենայ շարքը այս դժբախտութիւններուն, որոնք արդիւնքն են դիպուածին, կամայ ակամայ իր վրայ հակած կը զգայ զառամած դիմագիծը նախապաշարումին, որ կը ժպտի դժոխային ծիծաղով, եւ կ'ուզէ որ ծունկի գանք իր առջև։ Բարեկամ մը նստեր է քովս, և ականջիս բաներ մը կը փսփսայ.— «Ֆալսըր Ֆուխարայինն ախր պարապ չանցնիր», կը զգամ, թէ նորէն նախապաշարումն է որ կը խօսի ինծի, բարեկամիս բերնով։ Ուրիշ մը կը պատմէ.— «Գացի աղքատիկ մեռելի մը համար գերեզման մը գնելու, և վճարեցի ալ. դրամը քիչ գըտան։ Հոն նստող սպասեակ մը պոռաց երեսիս. «Եթէ դրամ չունիս, ինչո՞ւ կը մեռնիս»։ Ուրեմն աղքատ մեռնիլն ալ յանցանք կը նկատեն մարդիկ, որոնք իրենց ամբողջ կեանքը, ամբողջ հնարամտութիւնը գործածած են առևտրական հրապարակի վրայ, երևնալու ինչ որ չեն, և ահա արդիւնքը, ահա պատիժը...»։

Ուր որ դառնամ չեմ կրնար օձիքս ազատել նախապաշարումի հետապնդումէն։ Բարեկամներս, ողջմիտ ու խելօք մարդ, կարծես երէկի իրենց դատողի հանգամանքէն դուրս ելած, կամաւոր արձանագրուած են ի հաշիւ նախապաշարումին, եղերաբար դիպուածին կրկնումները շահագործելով։ Եւ ինծի ցոյց կուտան «Ապերջանիկ Յանձնախումբը» իր վեցամեայ պատմութեան մահահոտ բոյրին մէջ, կազմալուծուած, անդամազուրկ....։

Ու ես կը խորհիմ, ու իմ աչքերս կը դիտեն աւելի հեռուն, և կը մտմտամ, «Եթէ այս աղէտաւոր նախապաշարումը շարունակէ ազդել միտքերու վրայ, ո՞վ պիտի համարձակէր, վաղը, մասնակցելու «Ապերջանիկ Յանձնախումբի» քայքայուած մարմինին, զայն վերակազմելու և կենսունակելու համար....»։

ԴԻՏՈՂ

ՌԱՊԻՆՏՐԱՆԱԹ ԹԱԿՕՐ
Աշխարհահռչակ Հնդիկ բանաստեղծ, որ մօտերս պիտի հանդիպի Լիբանան՝ Ամերիկա մեկնելու համար

ՍԻՒՐ. ԵՐԵՍՓՈԽԱՆԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎԻ Գ. ՆԻՍՏԸ

ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒ ՎԱՒԵՐԱՑՈՒՄԸ

ՀԱՄԱՊԱՏԱՍԽԱՆ ՅԱՆՁՆԱԽՈՒՄԲԻ ԿԱԶՄՈՒԹԻՒՆԸ

(ՍԵՓԱԿԱՆ ԹՂԹԱԿՑՈՒԹԻՒՆ)
(Ց ա պ ա ղ ա ծ)

Դամասկոս, 14 Յունիս

Ժողովուրդը այն կարծիքէն էր, որ Երեսփոխանական ժողովը իր երրորդ նիստին պիտի զբաղէր Նախագահական կազմով, հակառակ անոր, որ հանրապետութեան Նախագահը, ինք պիտի նշանակէր Նախարարապետը, որը կազմելով դահլիճը պիտի ներկայացնէր ժողովին։ Անհրաժեշտութեան պարագային միայն հանրապետութեան Նախագահը ժողովի Նախագահին հետ խորհրդակցութեամբ կը կատարէ այս գործը։

Երէկ, ամսոյս 13ին, կէսօրէ առաջ ժամը 9,45ին կը բացուի երեսփոխանական ժողովի Գ. Նիստը։ Ժողովին ներկայ կը գտնուէին Պ.Պ. Սօլօմիագ, Հելու, Ճէրապլը, Թէրէ, Գօլօնէլ Թրանքա և Լեօթնան Վիթ։ Ներկայ կը գտնուէին նաև Նախարարներ՝ Շաքիր պէյ Համպալի և կրթական Նախարար՝ Քիւրտ Ալի։

Քարտուղար՝ Լաթիֆ պէյ Ղանիմէ կը կարդայ երեսփոխաններու անունները։ Բացակայ էին Մուհամմէտ Ալի պէյ Ապիտ (հանրապետութեան Նախագահ) և Ճէմիլ Մէրտէմ պէյ։

Հաշիմ պէյ Աթասի կ'առաջարկէ, որ հանրապետութեան Նախագահ՝ Մուհամմէտ Ալի պէյ Ապիտի անունը հանուի ցանկէն։ Ֆաիզ պէյ Խուրի կ'առաջարկէ, որ յետ այսու ներկայ բացակայ չը կարդացուի, այլ մասնաւոր տետրակ մը պատրաստուի, երբ երեսփոխանները գան ստորագրութիւն դնեն իրենց անուան դիմաց։ Լաթիֆ պէյ Ղանիմէ համաձայնութիւն կը յայտնէ Խուրիին ըսածին և կը կարդայ նախորդ նիստերու արձանագրութիւնները։ Ֆահրի Պարուտի երբ կուգայ ուղղակի կ'երթայ կը նստի հանրապետութեան Նախագահին տեղը։ Բայց երբ կը տեսնէ որ Պ. Սօլօմիագ զինք կը դիտէր, կ'իջնայ և կը նստի իր տեղը։

Ֆաիզ պէյ Խուրի կ'առաջարկէր, որ ժողովին եկած բոլոր գրութիւնները կարդացուին յատենի ժողովին ներքին կանոնագրին 22րդ յօդուածին համաձայն։ Խարաքի կը պահանջէ, որ ներքին կանոնագիրը տպագրուի և բաժնուի երեսփոխաններուն։

Լաթիֆ պէյ Ղանիմէ կը կարդայ ժողովի Նախագահին ուղղուած այն գրութիւնը, որը կը խնդրէր ընդհ. ներումը քաղաքական աքսորեալներու՝ Տօքթ. Շահպէնտէրի և իր ընկերներուն։ Շապանի (Հալէպ) կ'ըսէ՝ մենք ամէնքըս մէկ հոգիով և միահամուռ ջանքով աշխատինք մի միայն հայրենիքի համար։ Պէտք է աշխատինք, որ աքսորեալները արժանանան ներման, գան և օժանդակեն մեր գործերուն։ Սովորութիւնը այնպէս է, որ երբ հանրապետութեան Նախագահ կ'ընտրուի, տեղի կ'ունենայ ընդհ. ներում։ Պարուտին կ'ըսէ՝ ներումը կ'ըլլայ երկու տեսակ. մասնաւոր և ընդհանուր։ Մասնաւոր ներումը հանրապետութեան Նախագահին իրաւունքն է, իսկ ընդհանուր ներումին համար այս ժողովը պէտք է խնդրանք մատուցանէ հանրապետութեան Նախագահին։ Այս ուղղութեամբ մասնաւոր գրութիւն ղրկած եմ արդէն ժողովի Նախագահութեան։

Քարտուղարը կը կարդայ Պարուտիի գրութիւնը, որ կը պահանջէր հինգ հոգիներու ուղարկումը հանրապետութեան Նախագահին մօտ, ընդհ. ներումի խնդրանքով և Նախագահի ուշադրութեան յանձնել այն պարագան որ նորակազմ կառավարութիւնը մասնաւոր օրինագիծ մշակէր այս ուղղութեամբ։

Շիշէքլի (Համա) իր համաձայնութիւնը կը յայտնէ Շապանիի և Պարուտիի ըսածներուն և կ'առաջարկէ միևնոյն ատեն, որ Դեկտ. 20ին, ընտրութեանց առթիւ բանտարկուողներն ալ ազատ արձակուին. ինչպէս նաև ընտրութիւններու առթիւ դպրոցներէն արտաքսուածները վերընդունուին։ Բոլոր երեսփոխանները կը գտնուին համաձայն։ Նէսիպ Պէյլանի կ'արտայայտուի, որ պէտք է աշխատինք, որպէսզի Ֆրանսացիներն ալ համաձայն գտնուին ընդ-

ի անուր ներժան։ Չէքի Խաթիկն ալ կը խօսի ընդհ. ներժան մասին և կ'ըսէ՝ քաղաքական աքսորեալները ոճրագործներ չեն, այլ իրենց հայրենիքին համար աչխատողներ, ուրեմն ամէն գնով պէտք է աչխատինք այդ ուղղութեամբ։

Նուրի Ասֆարը կ'ըսէ՝ այս ամէնը լաւ, իսկ եթէ վազը մեր տեղերը երթանք,ի՞նչ պէտք է ըսենք ժողովուրդին։ Պէ՞տք է բաւականանանք ըսելով միայն թէ՝ հանրապետութեան նախագահը ընտրեցինք. ի՞նչ կըսէ ժողովուրդը մեզի։ Պէտք է աչխատինք թեթևցնել կառավարական տուրքերը(մալ ու աչար) որովհետեւ այսօր Սուրիոյ երկրագործը չատ քչուառ վիճակ մը ունի, չը կրնար ապրիլ։ Որպէսզի այս և նման խնդիրներով կարողանանք զբաղիլ, կ'առաջարկեմ այս նստաչրջանը 30 օր երկարել։ Մազհատ Բէյլան (Հատ) կ'ըսէ՝ Բ. Գումիսէրը այս նստաչրջանին համար որոշ օրակարգ տուած է մեզ. մնացեալ խնդիրները յետաձգենք յաջորդ նստաչրջանին, որովհետեւ չատ կարճ է չրջանը։ Ասֆարին կը պահանջէ, որ իր խօսածները ժողովին նկատառութեան յանձնուի, հասկցուի, որ ժողովը համաձայն է թէ՝ ոչ։ Շիչէքլին կ'ըսէ, որ այս նստաչրջանը ինչ որ կը պահանջէ մեզմէ, պէտք է նախ վերջացնենք զանոնք։ Երբ ժամանակ ունենանք կ'զբաղինք ընդհ. ներումի խնդրով և ապա Ասֆարիի առաջարկով։ Խարաքին կ'ըսէ՝ Ասֆարին գիտէ, որ հանրապետութեան նախագահը իրաւասու է երկարելու նրա-տաչրջանը։ Ասֆարին գարձեալ ձայն կ'առնէ և կ'ըսէ՝ այս նստաչրջանին սահմանափակ րլլայր չը հետաքրքրեր զիս. կ'ուզեմ հասկնալ թէ՝ ժողովը համաձա՞յն է թէ՝ ոչ բանձներուս Նուրին խօսք կ'առնէ և կ'ըսէ՝ նախորդ ժողովներուն ալ ըսած եմ, մ'յո այս նստաչրջանը կարճ է և ունի մասնաւոր օրակարգ։ Սակայն որո՞ն իրաւասութիւնն է նստաչրջանը երկարել և օրակարգը աւելցնել։ Ո՛եմ գիտեր ի՞նչ նկատումներով կարգ մը երեսփոխանները միչտ կը պնդեն տրուած օրակարգին վրայ։ Ես համաձայն եմ նստաչրջանի եւ կարծեմ, չը պէտք է Բ. Գումիսէրի որոչումը նկատի ունենանք, չը պէտք է ենթարկուիլ անոր, կը պահանջեմ որ, երեսփոխանական ժողովի նախագահին մէջտեղ, հանրապետութեան նախագահը երկարէ նստաչրջանը։ Ասֆարին խօսք կ'առնէ և կ'ըսէ՝ ես համաձայն եմ Նուրիի բանձներուն, միայն չեմ ընդունիր երբեք անոր Բ. Գումիսէրին որոչումները չ'ընդունելու պարագան։ Բանսայի որոչումը չը զրկեր մեզ պահանջելէ հանրապետութեան նախագահէն ժողովին երկարուիր։

Ապասին կըսէ՝ մենք կը չեղինք բուն խնդիրէն։ Նախ պէտք է խօսինք ընդհ. ներումի մասին։ կ'առաջարկեմ ընդհ. ներման հարցը ժողովականներուն ուչադրութեան յանձնել, համաձայն են թէ՝ ոչ։ Ժողովի նախագահը, Չէքի Խաթիկ, Շապանին և Պարուտին կը պահանջեն այս խնդրին համար յանձնախումբի մը կազմութիւնը։ Պարուտին կ'առաջարկէ հետեւեալները՝ Շապանի, Նուրի, Խաթիկ, Ասֆարի և Խարաքի։ Ժողովը համաձայն կը գտնուի։

Լութֆի Հաֆֆար կ'առաջարկէ յանձնախումբ մը ընտրել ընտրութիւններու օրինականութիւնը քննելու համար։ Ապասին կ'ըսէ՝ ժողովը իր օրէնքները ունի, պէտք է յանձնախումբ մը ընտրեն, որ մեզի որոչէ թէ՝ ի՞նչ խնդիրներով պիտի զբաղինք այս նստաչրջանին։ Շապանին կ'առաջարկէ ընտրել յանձնախումբ մը, որ ճշդէ, քննէ ընտրութիւններու օրինականութիւնը։ Նուրին խօսք կ'առնէ և կը պահանջէ ընտրութիւնը յիչեալ յանձնախումբին, որպէսզի հաստատուի թէ՝ որոնք օրինաւոր կերպով ընտրուած են և որոնք ոչ։

Ժողովի երկրորդ քարտուղարը կը կարդայ զանազան գրութիւններ։ Չէքի Խաթիկ կ'առաջարկէ, որ այս բոլոր գրութիւնները արձանագրուին մասնաւոր տեղերակներուն մէջ և ըստ այնմ իրենց պատկան յանձնախումբին դրկուին։ Պարուտին կ'ըսէ՝ այս բոլոր գրութիւնները նպաստաւոր են մեզի, պէտք է նկատի առնենք զանոնք, որպէսզի ժողովուրդը թիւրիմացութիւններու չը տարուի և հասկնայ, որ մենք հայրենիքին ծառայելու համար նստած ենք հոս։ Զրպատնիէն, Նէպիքեան և Տէրայէն գրութիւններ եկած էին ընտրութեանց չուրջ, որոնք պիտի յանձնուին համապատասխան յանձնախումբին։

10 վայրկեանի դադարէն վերջ Չէքի Խաթիկ կ'առաջարկէր որ Լինժարօն (Հրէայ) ալ միանայ հանրապետութեան նախագահին ժօտ երթալիք յանձնախումբին։ կ'ընդունուի։ Այս միջոցին կը կարդացուին Հաւրանի և Ճէզիրէի երեսփոխաններու գրութիւնները, որոնք կը պահանջէին պետական տուրքերու գանձման յետաձգում։ Ժողովի նախագահը ժողովականներուն կը հարցնէ, համաձայն են, որ այս խնդիրները յետաձգուին ընդհ. Ներումի հարցէն յետոյ։ Չիչէքլի կը խօսի Սուրիոյ երկրագործներու կեանքին վրայ և կը պահանջէ որ ժողովը զբաղի այս խնդիրներով։ Պարուտին կ'առաջարկէ ամիս մը յետաձգել տալ գմայ ու աչարի տուրքը։ Աթասին կ'առաջարկէ որ այս խօսակցութեանց, «մայ ու աչարի վրայ, մէկ պատճէնը դրկուի կառավարութեան։

Խաթիկը խօսք կ'առնէ և կըսէ՝ պէտք չէ մենք իրարու խառնենք խնդիրները։ Նախ մէկը վերջացնենք, և յետոյ ուրիչը ձեռք առնենք։ Նախ ընտրենք այն յանձնախումբը որը պէտք է քննէ ընտրութեանց օրինականութիւնը։ Ապա ժողովը կ'անցնի յանձնախումբի ընտրութեան և կ'ընտրեն հետեւեալները՝ Իսմայիլ Խարիրի, Նուրի Ասֆարի, Շապանի, Մահմուտ Նէֆիս, Ապուլ Հիմա, Էմին Սէյդոզ, Լաթիֆ Ղանիմէ, Մուսթաֆա Քասիրի, Սաադ Մարութ և Մոհմէտ Տէր Գալուստեան։

Շապանին կ'առաջարկէ, որ ընտրուած յանձնախումբը կէսօրէն յետոյ իսկ նիստ գումարէ, իսկ երեսփոխանական ժողովը իր Դ.րդ նիստը ունենայ վաղը կէսօրէ առաջ (այսինքն այսօր)։ Ժողովը համաձայն կը գտնուի և կը փակուի նիստը։

ԹՂԹԱԳԻՒ

ՊՈՒԼԿԱՐ ԳԻՒՂԱՑԻՆԵՐՈՒ ՅԱՐՁԱԿՈՒՄԸ ԻՐԵՆՑ ԴՐԱՑԻ ԲՈՒՐՔԵՐՈՒՆ ՎՐԱՅ

Մղկիթ մը եւ դպրոց մը քանդուած 40 Թուրք աղջնակներ բռնաբարուած ու մեռած, գիւղին այրերը խոչտանգուած և կիները լլկուած

«Միլլիյէթի Պուլկարիոյ թղթակիցը հետեւեալ դէպքը կը հաղորդէ իր թերթին.—

«Մայիսի առաջին օրերուն, Պուլկարիոյ «Կօրնաորհիովիցա» գաւառակի «Քեսարէվօ» գիւղին թուրք բնակչութիւնը օտ գէօ ընթացքի մը առարկայ եղած է միեւնոյն գիւղին Պուլկարներուն կողմէ։

Գիւղին մզկիթը եւ դպրոցը փլցուած, եւ 5ևն մինչեւ 12 տարեկան 40 փոքր աղջիկներ մեռած են՝ իրենց պաթիւին դէմ գործուած բռնաբարումներուն հետեւանքով։ Այրերը ծեծուած եւ կիներն ալ լլկուած են։

«Այս ցնսուր ու եղերական դէպքին առաջ գալուն իբր պատճառ ցոյց կը տրուի՝ գիւղին մզկիթին հարոգիչին ցուցմունքները՝ իմճնապատասխանութեան համար ունեցած մէկ կռիւը լեռան պահապանին հետ, իր կենդանիները արածած միջոցին անոր կողմէ եղած միջամտութեան եւ յարձակումին հետեւանքով։

«Բարոգիչին ցաւն այնքան ծեծուած է որ՝ ճաի մը օր վերջը մեռած է հիւանդանոցի մէջ։ Այս վիճակին առջեւ, տեղական իսխանութիւնը մինչեւ հիմա ոչ մէկ տարժում ցոյց չ'ունած եւ այս դէպքին հեղինակներուն մասին ալ ոեւէ ցնորհնութիւն չ'ըրած։

«Այսպիսի ժարդիկ չատ հազուագիւտ են։ Թէև լաւ որ հազուագիւտ են. այլապէս այս աչխարհը չատ գեղեցիկ պիտի րլլար, և այլևս կարելի չպիտի րլլար գնահատել արժանիքները։

«Հիմայ, մտիկ ըրէ՛ չարունակութիւնը։

Բաւատա անոր ըսաւ.— «Վաւ կը նուագես, Լօյքօ՛, ո՞վ չինեց այդ ջութակդ, այդքա՞ն հնչեղ ու այդքան քաղցրաձայն։

«Միւօը սկսաւ խնդալ.— «Ես ինքս չինեցի. բայց փայտով չէ որ չինած եմ զայն, կուրծքովը դեռատի աղջկան մը, զոր չափազանց կը սիրէի։ Ջութակիս լարերը առած եմ անոր սրտին մէջէն։ Դեռ քիչ մը անհարազատ է ձայնը, բայց ճպտոր չատ մնաւր կը բռնեմ ձեռքիս մէջ։

«Բնականաբար մենք միչտ կ'աչխատինք զարմացնել աղջիկները. ինչ որ կրնանք կ'ընենք, որպէսզի անոնք մեզի սիրահարին Լօյքօ ևս այս նպատակով ՚ինչ չարժէր։ Բայց այս անգամ բոլորովին անյաջող էր այս ձեւը։ Բաւատա զբաղելէ անդին ՚դարձուց եւ պատասխանեց յօրանջելով.— «Ինծի ըսած էին թէ Զօքարը ճարպիկ է եւ խելացի։ Մարդիկ որքա՞ն սուտ կը խօսին։ Ու հեռացաւ։

«— Հէ՛, աղուո՛րս, սուր ակռաներ ունիս եղեր», Լօյքօ փչլուն ակնարկ մը նետեց անոր և ձիէն վար ցատկեց։— «Բարե՛ւ, եղբայրներս, ահաւասիկ ես»

«— Բարի՛ եկար». պատասխանեց Տանիլօ։ Ողջագուրեցէք եւ՛ դուք, խօսակցեցան, և յետոյ ամէն ոք պառկեցաւ ու խորունկ քնացաւ... Բայց առաւօտն, երբ արթնցանք, տեսանք որ Զօքարին գլուխը ամբողջութեամբ փաթթուած էր լաթերով։ Ի՞նչ էր պատահեր։ Գունին մէջ՝ ձին կից մը զարկեր էր։ Հոս պէտք կ'զգամ յայտնելու թէ Տիգրանակերտի հոյլ թիւնը, որպէս հայ քահանայի մը, ինձի հանդէպ ցոյց տուած յարգանքն ու համակրանքը յատեան չեմ ժոռնար, մանաւանդ Ալի Փուռնարի Տ. Աչոտ քահանայ Տ. Մանուէլեանի ազնիւ վերաբերմունքը որ համակ անկեղծութեամբ ծծուն էր։ Տիգրանակերտ հայ-չատ կեդրոն մը ըլլալով ունէր երկու հոյլակապ եկեղեցիներ իրենց ուրոյն ժողովուրդով և դպրոցներով, ինչպէս նաև Հ. Բ. Դաչնակցութեան ջանքերով բացուած յառաջդիմական վարժարանը որ իր ուսուցչական կազմով և ուսման ծրագրով երկրորդականի դպրոցի մը համահաւասար ուսում կը ջամբէր աւելի քան 300 հայ ուսանողութեան մը հակայ յառաջդիմութեամբ։

Ապրիլ 20.— Ճամբու ընկերներ գտեր էի, Սլիվանցի հայ ջոբեպաններ որոնք ինծի տրամադրած էին ձի մը։ Տիգրանակերտէն ճիշդ կէսօրին ճամբայ ելանք և Տիգրիսի հոյակապ կամուրջէն անցնելով ժամնք Սլիվանի ընդարձակ դաչտ որ կ'տրատրէ անբաւ ցորեն ու բնիկ բամպակ։ Դաչտին մէջ մեծ կենդանութիւն կար։ Ամէն կողմ տեսանք ժկներ, որոնք աչխատանքի լծուած էին, կիներ որոնք ոչխարներ կը կթէին, հարսնցու աղջիկներ որոնք կուժերնի էնթարիներ հագած կուժերով ջուր կը տանէին։ Իսկ տեղ տեղ ալ հանդիպեցանք երիտասարդ հովիւներուն ու հօտաղներուն որոնք իրենց հովուական գործողները երգելով մեր միտքը կը զբաղեցնէին հայ գեղջուկին յատուկ ոգեբերգակ—դիւցազներգակ բանաստեղծութեամբ։ Մեր ընթացքին հանդիպեցանք Քիւրթ գիւղը որ 300 տուն հայ բնակիչ ունի. անոր ժողէն կ'անցնի Անպար Զայ գետը որ ծնունդ կ'առնէ Նըփրկերտի սարերէն և Սլիվա դաչտին կեդրոնական մասը ոռոգելով հեզասահ կը թափի Տիգրիսի մէջ։ Սլիվանի Դուրան դաչտի և բլրակներու վրայ տեսանք հազարաւոր ցանուած արտեր, որոնք երեկոյեան մեզ գեփուռին տակ կ'օրօրէին իրենց կանանչ հասկերը։ Աւբողջ դաչտը կանաչութեան անբաւ ծովի մըն էր, որուն եզրերը երկինքի թարմ կապոյտին կը կցուէին, իսկ տեղ տեղ ալ դալարագեղ փչենիներ կը գայչէին, կը սողոսկէին և թոյլ կուտային որ սպիտակ եւ անանուխ ծաղիկները իրենց վրայէն պարզէին գեղն ու հրապոյրը դաչտային տեսարանին։ Իրիկուան համ ալ Ալէչի Միրան որ ներքին Սլիվանի ժեծագոյն գիւղերէն մին է, ունէր 400 տունի չափ հայ բնակիչ. քարաչէն եկեղեցի մը եւ վարժարան մը որ նոյնպէս բացուած էր Հ. Բ. Դաչնակցութեան կողմէ։

Ապրիլ 21.— Առաւ կանուխ զանգակի ձայնէն արթննալով եկեղեցի գացի։ Մերկ ու խոնաւ եկեղեցիին մէջ քանի մը հատ կանթեղներ դողդոջիւն լոյս մը կը սփռէին և հոգիս կը լուսաւորէին ՚կլորակ սիւները։ Գետնի մը ծերունիներ և պառաւներ մոյած կապերտներու վրայ կեցած կ'աղօթէին, երբ քահանան կը կարդար մօր կեցող մարդ մը ընդմիջեց զայն, երբ լսեց Սիւսուսի հետեւեալ խօսքը «սիրեցէք զթչնամին ձեր, բարի արարէք ատելոց ձեզ»և հարցուց քրդերէն.— Տէ՛ր պապա հիմա՞ր մարդ Քրիստոսի այդ պատուէրը կը պահէ, մէկ երդիքի տակ ապրող եղբայրներն անգամ զիրար կ'ատեն»։ —Այո՛, օրհնած պատասխանեց քահանան սոյն լեզուով, ամէն մարդ հիմակ չար ատանային կը ծառայէ և զնատուած մոռցած է։

Այս կրօնական արամախօսութիւնը տեւեց քանի մը վայրկեան, ներկանները դարձան ՚դարձուց եւ պատասխանեց յօրանջելով.— «Ինծի ըսած էին թէ Զօքարը ճարպիկ է եւ խելացի։ Մարդիկ որքա՞ն սուտ կը խօսին»։ Ու հեռացաւ։

«— Հէ՛, աղուո՛րս, սուր ակռաներ ունիս եղեր», Լօյքօ փչլուն ակնարկ մը նետեց անոր և ձիէն վար ցատկեց։— «Բարե՛ւ, եղբայրներս, ահաւասիկ ես»

«— Բարի՛ եկար». պատասխանեց Տանիլօ։ Ողջագուրեցէք եւ՛ դուք, խօսակցեցան, և յետոյ ամէն ոք պառկեցաւ ու խորունկ քնացաւ... Բայց առաւօտն, երբ արթնցանք, տեսանք որ Զօքարին գլուխը ամբողջութեամբ փաթթուած էր լաթերով։ Ի՞նչ էր պատահեր։ Գունին մէջ՝ ձին կից մը զարկեր էր։

ԴՐՈՒԱԳՆԵՐ ՀԻՆ ՅՈՒՇԵՐԷՍ

(ՃԱՄԲՈՒ ՆՕԹԵՐ)

Ապրիլ 17.— Գարագիւրայէն մեկնելով երեք ժամէն հասանք Զաժրըլի ըսուած ղամղայրը որուն վրայ չինուած քարաչէն կամուրջը, զոր տեղացիք Գրզ Քէօփրիւսի կանուանեն, բաւական հին ու ճարտարապետական է։ Կը պատմուի թէ՝ ժամանակին հայ իչխանի մը աղջիկը Ս. Երուսաղէմ ուխտի երթալու համար երբ հոն կը հասնի, կը հանդիպի ուրիշ բազմաթիւ կարաւաններու, որոնք իրենց ձիերով ու ապրանքներով խրուած այդ ցեխերուն մէջ ահաղին դժուարութեանց ենթարկուած են. անմիջապէս միտքը կը փոխէ և երուսաղէմ ուխտի երթալու փոխարէն իր անձնական ծախքով չինել կուտայ այդ հսկայ և մեծագործ կամուրջը որ իրաւցնէ, ուխտ մը կատարելու չափ բարեգործական հասատատութիւն մըն է հանրային օգտին համար մինչև այսօր։ Այն օրը մինչեւ իրիկուն քչելով հասանք Սեւերէկ և իջեւանեցանք ենի պանդոկ, որուն վարձակալը տեղացի հայ մը ըլլալով մեր տրամադրութեան առկ դրաւ վերի յարկէն մաքուր սենեակ մը ուր բաւական հանգիստ գիչեր մը անցուցինք։

Ապրիլ 18.— Առաւ կանուխ պան. դոկապետին առաջնորդութեամբ գացինք հայոց եկեղեցին և տեսնուեցանք Տ. Մարտիրոս քահանային հետ, որուն հիւրասիրութենէն չատ գոհ մնացինք։ Տ. Մարտիրոս քահանան որ հայ հոգևորականի մը բուն տիպարը կարտափայլէր, սրտի ցաւով պատմեց մեզի տեղւոյն ազգային ու կրթական գործերու անմխիթար վիճակը, ինչպէս նաեւ թուրք սարրին մոլեռանդ ատելութիւնը դէպի հայ ժողովուրդեան օրերու չարագուչակ ազդարարութեանը չնորհիւ Օսմանեան Սահմանադրութեան։ Այսպէս մտերմական խօսակցութեամբ միասին վերադարձանք պանդոկ, ուր մեր վերջին հրաժեշտը տալով մեկնեցանք Սեւերէկէն և քչեցինք դէպի Դարա Տաղը որ երբեմն խիտ տաւուր էր հայ ճամբորդ. ներուն համար. սակայն Օսմանեան չլմորիկ սահմանադրութեամբ խորհրդաւոր ապահովութիւն մը կը տիրէր ամեն ուրեք։

Գարատաղի լեռնագոտին որ վերին Հայաստանը կը զատէ Միջագետքէն, ծնունդ կառնէ Միջին Տաւրոսէն և կերկարի հարաւային ուղղութեամբ մինչեւ Մուսուլ։ Այս սարի բարձունքներէն կը նշմարուի Սասնոյ Ս. Մարթուկին լերան ձիւնապատ գագաթը, որուն թեւս Հալէպէն վերադարձող Սասունցի ղարիպը ի չարգանս կը խոնարհի և երեսը խաչակնքելով Սուրբ Մարթուկին չատուկ աղօթքներ և ժաղմանքներ կարտասանէ։ Սարսրնկէի բարձունքէն ես ալ նչմարեցի Ս. Մարթուկի քարաբերգոյն գագաթը որ ճերմակ չղարչով քօղարկուած հարսի մը նման հեռուէն կերեւի մյուչներու ժպտկոյտին ժէջէն։ Կէսօրին հասանք Սուր Սրնկէի խանը ուր փոքրիկ հանգիստ մը ընելէ յետոյ չարունակեցինք մեր ընթացքը և իրիկուն հասանք Հապէչի քրտ.գրնակ գիւղը ուր գիչերեցինք։ Այս գիւղի ժօտէն կ'անցնի Տիգրանակերտ խճելու ճուրը որ 10 ժամ հեռաւորութեամբ Գարագատաղէն կուգայ ստորերկրեայ առուակով մը։

Ապրիլ 19.— Արչալոյսին ճամբայ ելանք, երեք ժամ քչելով հասանք Տիգրանակերտ և իջանք Ճէվիլ փաչայի խանը։ Երկու ընկեր Գէորգ և Սարգիս հոն Մնացին. իսկ ես տեղացի հայ պատանի մը առաջնորդութեամբ գացի ազգ. առաջնորդարան, ուր Մնացի հինգ օր ճամբու ընկեր գտնելու համար։ Առաջնորդ Տ. Զաւէն Սրբազանը հոն չէր.Թեմական այցելութեան եւած էր Սլիվանի կողմերը, այսու ամենայնիւ պատկ. քաղաքական ժողովը բարի գտնուեցաւ տրամադրել ինձ առաջնորդարանի սենեակներէն մէկը քանի մը օր պառկելու համար։ Հոս պէտք կ'զգամ յայտնելու թէ Տիգրանակերտի հոյլ թիւնը, որպէս հայ քահանայի մը, ինձի հանդէպ ցոյց տուած յարգանքն ու համակրանքը յատեան չեմ ժոռնար, մանաւանդ Ալի Փուռնարի Տ. Աչոտ քահանայ Տ. Մանուէլեանի ազնիւ վերաբերմունքը որ համակ անկեղծութեամբ ծծուն էր։ Տիգրանակերտ հայ-չատ կեդրոն մը ըլլալով ունէր երկու հոյլակապ եկեղեցիներ իրենց ուրոյն ժողովուրդով և դպրոցներով, ինչպէս նաև Հ. Բ. Դաչնակցութեան ջանքերով բացուած յառաջդիմական վարժարանը որ իր ուսուցչական կազմով և ուսման ծրագրով երկրորդականի դպրոցի մը համահաւասար ուսում կը ջամբէր աւելի քան 300 հայ ուսանողութեան մը հակայ յառաջդիմութեամբ։

Ապրիլ 20.— Ճամբու ընկերներ գտեր էի, Սլիվանցի հայ ջոբեպաններ որոնք ինծի տրամադրած էին ձի մը։ Տիգրանակերտէն ճիշդ կէսօրին ճամբայ ելանք և Տիգրիսի հոյակապ կամուրջէն անցնելով ժամնք Սլիվանի ընդարձակ դաչտ որ կ'տրատրէ անբաւ ցորեն ու բնիկ բամպակ։ Դաչտին մէջ մեծ կենդանութիւն կար։ Ամէն կողմ տեսանք ժկներ, որոնք աչխատանքի լծուած էին, կիներ որոնք ոչխարներ կը կթէին, հարսնցու աղջիկներ որոնք կուժերնի էնթարիներ հագած կուժերով ջուր կը տանէին։ Իսկ տեղ տեղ ալ հանդիպեցանք երիտասարդ հովիւներուն ու հօտաղներուն որոնք իրենց հովուական գործողները երգելով մեր միտքը կը զբաղեցնէին հայ գեղջուկին յատուկ ոգեբերգակ—դիւցազներգակ բանաստեղծութեամբ։ Մեր ընթացքին հանդիպեցանք Քիւրթ գիւղը որ 300 տուն հայ բնակիչ ունի. անոր ժողէն կ'անցնի Անպար Զայ գետը որ ծնունդ կ'առնէ Նըփրկերտի սարերէն և Սլիվա դաչտին կեդրոնական մասը ոռոգելով հեզասահ կը թափի Տիգրիսի մէջ։ Սլիվանի Դուրան դաչտի և բլրակներու վրայ տեսանք հազարաւոր ցանուած արտեր, որոնք երեկոյեան մեզ գեփուռին տակ կ'օրօրէին իրենց կանանչ հասկերը։ Աւբողջ դաչտը կանաչութեան անբաւ ծովի մըն էր, որուն եզրերը երկինքի թարմ կապոյտին կը կցուէին, իսկ տեղ տեղ ալ դալարագեղ փչենիներ կը գայչէին, կը սողոսկէին և թոյլ կուտային որ սպիտակ եւ անանուխ ծաղիկները իրենց վրայէն պարզէին գեղն ու հրապոյրը դաչտային տեսարանին։ Իրիկուան համ ալ Ալէչի Միրան որ ներքին Սլիվանի ժեծագոյն գիւղերէն մին է, ունէր 400 տունի չափ հայ բնակիչ. քարաչէն եկեղեցի մը եւ վարժարան մը որ նոյնպէս բացուած էր Հ. Բ. Դաչնակցութեան կողմէ։

Ապրիլ 21.— Առաւ կանուխ զանգակի ձայնէն արթննալով եկեղեցի գացի։ Մերկ ու խոնաւ եկեղեցիին մէջ քանի մը հատ կանթեղներ դողդոջիւն լոյս մը կը սփռէին և հոգիս կը լուսաւորէին ՚կլորակ սիւները։ Գետնի մը ծերունիներ և պառաւներ մոյած կապերտներու վրայ կեցած կ'աղօթէին, երբ քահանան կը կարդար մօր կեցող մարդ մը ընդմիջեց զայն, երբ լսեց Սիւսուսի հետեւեալ խօսքը «սիրեցէք զթչնամին ձեր, բարի արարէք ատելոց ձեզ»և հարցուց քրդերէն.— Տէ՛ր պապա հիմա՞ր մարդ Քրիստոսի այդ պատուէրը կը պահէ, մէկ երդիքի տակ ապրող եղբայրներն անգամ զիրար կ'ատեն»։ —Այո՛, օրհնած պատասխանեց քահանան սոյն լեզուով, ամէն մարդ հիմակ չար ատանային կը ծառայէ և զնատուած մոռցած է։

Այս կրօնական արամախօսութիւնը տեւեց քանի մը վայրկեան, ներկանները դարձան

ՀԵՏԱՔՐՔՐԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՀԻՆՏԷՆԲՈՒՐԿ Ի՞ՆՉՊԷՍ Կ'ԱՆՑՆԷ ԻՐ ԺԱՄԵՐԸ

Հակառակ իր յառաջացած տարիքին (83 տարեկան), Հիճենպուրկ չափազանց ախտաչատ է։

Կ'արթննայ առաւօտուն ժամը 6ին, կ'լչենք պալատին պարտէզը եւ ծանր քայլերով մաս կուգայ ածուներու նրբանցքներուն մէջ։ Ան սիրահար մրն է ծաղիկներուն։ Իր ճախաճաշը կ'րնէ պարտէզին մէջ, գայլ կ'ընդդիմրդի րսելով, «բան մը չեմ հասկնար, այլեւս մի երկարէք»։

Ժամը 12ին սկսած ճախագահին կ'այցելեն ճախարարներ ու պետական բարձր պաշտօնատարներ։

Ժամը 2ին ճաշը կը սկսի։ 4ին յետոյ կը վերսկսին ախտաճաշերը։ գրութիւններ կը ստորագրուին, խորհրդածութիւններ կը կատարուին։ յաջորդ օրուան համար կը պատրաստուի ախտաճաշի ծրագիր։

Հիճենպուրկ բնաւ չի բարկանար, չի ջղայնանար։ Իր բարեկամներուն մէկը օր մը կը հարցնէր իրեն.

— Ի՞նչ կ'րնէք երբ կը ջղայնանաք։

— Կը սուլեմ, կը պատասխանէ Հիճենպուրկ։

— Բայց ես բնաւ չեմ լսած ձեր սուլիլը։

— Կը ճանկակէք քէ չեմ ջղայնանար, կը պատասխանէ Հիճենպուրկ։

ՁԵՐՄԱԿ ՑԵՂԻՆ ՍՊԱՌՆԱՑՈՂ ՎՏԱՆԳԸ

Վերջերս գանազան թերթերու մէջ կ'երեւան ուսումնասիրութիւններ՝ որոնք կը խօսին ճերմակ ցեղին սպառնացող վտանգի մը մասին։

1880 թուին Եւրոպայի բնակչութիւնը եր 188 մլն., այժմ այդ թիւր բարձրացած է մինչեւ 500 միլիոնի։ Պատերազմը մօտ 24 միլիոն զոհեր խլեց, բայց ասոր դիմաց 1914 թւեն այս կողմը Եւրոպայի բնակչութիւնը աւելցած է 100 միլիոնով։ Սակայն, հակառակ այս հանգամանքին, տաներու կողմէ սկսած է դիտուիլ որ վերջին տարիներուն ծնունդները քիչ յարաբեր նուազում մը սկսած է ցոյց տալ։

Մինչեւ 50 տարի առաջ գիտութեան բնդհանրացուցչ ծնորհիւ, ծնունդները աւելի եղած են քան մահերը, բայց վերջին 50 տարիներուն մահերը թեւ ըպակսած են, բայց միւս կողմէ ծնունդներու քիւն ալ զգալապես պակսած է։ Կը կարծուի որ եթէ այսպես երթայ՝ պիտի գայ ժամանակ որ ծնունդները մահերէն աւելի պակաս րլլան։ Ու այս պարագան Ամերիկայի համար ալ կը պատճառի։

Առաջին անգամ Ֆրանսայի մէջ բսկսած է ծնունդներու նուազումը եւ բպահակերթութեան ծաւալումն զուգընթաց ուրիշ երկիրներ ալ անոր օրինակին հետեւած են։ Մանաւանդ բազմածին անգլօ—սաքսոնները եւ գերմաններ եւս այս հոսանքին բռնուած են։

Ծնունդներու նուազումի պատճառներ ցոյց կը տրուին.

Կնոջ ազատագրութիւնը որ ամէն ասպարէզի մէջ ժամնելու ազատութիւն ձեռք ձգելով ժողած է իր մայր ըլլալու կոչումը։

Բ. Քաղաքակրթութեան օգուտներէն լայնօրէն օգտուելու և առանց զրկումի ապրելու համար քիչ զաւակ ունենալու փափաքը։

Որ պիտի ցայ որ երիտասարդ սերունդներու պակասը աչքի պիտի զարնի. եւ տարիքոտ անձերը մեծամասնութիւն կազմեն։ Այն ատեն Եւրոպան աւելի խազաղասէր պիտի րլլայ, որովհետեւ տարիքոտները պիտի տիրապետեն։ Անկէ յետոյ պիտի սկսի ճերմակ ցեղին ասիացնման անհետացումը։

Ասիական ցեղերը դեռ շատ հեռու են այս ժողովէն, բայց հաղորդութիւնը զանոնք ալ նոյն բախտին պիտի ենթարկէ։

Արդեօք ճերմակ ցեղը պիտի չթեսնէ՞ այս վտանգը եւ չեռադարձ տարժումով մը պիտի չուզէ՞ դիմագրաւել, եւ ծնունդները pus այնմ կանոնաւորել։ Ասիկա ապագայի մուք խնդիր մրն է եւ 30—40 տարի վերջ է միայն որ այս հարցումին պատասխան մը պիտի կրնայ տրուի։

RIVIERA

ԲԱՑՕԹԵԱՅ ԵՐԵԿՈՅԹ-ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԱԾ՝ ՀԱՅ ՕԳՆՈՒԹԵԱՆ ԽԱԶԻ

ՊԷՅՐՈՒԹԻ ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԻ ԿՈՂՄԷ

Տեղի պիտի ունենայ՝

Riviera ՊԱՐՏԷԶԻՆ ՄԷՋ

18 Յունիս Շաբաթ երեկոյ ժամը 9,30ին

ԳԻՆ՝ 100 ՏԱՄ. ՖԱՎԱԼԻԷի ՀԱՄԱՐ

Տոմսերը կը ծախուին վարչութեան անդամներուն մօտ

ՊԷՏՔ ՈՒՆԻՔ

ԻՆՔՆՈՒԹԵԱՆ ԲՈՒՂԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ ՓՈՔՐ ԼՈՒՍԱՆԿԱՐՆԵՐՈՒ

Շուտով կը լրանայ պայմանաժամը

ԱՐԱՄ ՍԱՀԱԿԵԱՆԻ ԼՈՒՍԱՆԿԱՐՉԱՏՈՒՆԷՆ

Սացգէֆ վեց լուսանկար, վճարելով մի միայն 25 Ղ. Ս.

Աթելիէն կը գտնուի, Նահրի ճամբուն օկիզբը Սինէմա Ամփիրի ճիշդ դիմաց

ՄԱՀՀԱՑՈՒ ՍՒՐԸ

(ՄԱԿԱՐ ՋՈՒԴՐԱ)

Գրեց՝ ՄԱՔՍԻՄ ԿՈՐՔԻ Թարգ. Լ. Մ.

— Է՛յ, ձեզի՛ եմ. կա՛նգ առէք, պոռաց մեզի։ Ասուտծոյ և մարդոց առջև կ'երդնուիս ձեզի որ միտքս բարի է։ Այդ աղջիկը կնութեան տուէք ինծի, ու ես ձեզի հետ կը բաժնեմ իմ անասնական հարստութիւնս։»

«Կրակ կարած էր և թամքին վրայ կ'օրօրուէր, ինչպէս ցեղուն մը՝ հովին առջև։ Կը մտածէինք։—«Է՛, աղջի՛կս, պատասխանէ՛», ըսաւ Տանիլօ պեխերը քաչելով։— եթէ արծիւ մը իր յօժար կամքով մտնէ ագռաւի բոյնին մէջ, ի՞նչ կը պատահի, հարցուց մեզի Բատատա։

Տանիլօ սկսաւ խնդալ. մենք ալ։— Աղէ՛կ, աղջի՛կս. լսեցի՞ր, պարո՛ն. ըլլալիք բան չէ. նայէ որ ազատնիներ գտնես, անոնք աւելի հաճոյակատար կ'ըլլան։ Ու մենք մեր ճամբան չարունակեցինք։

«Հողատէրը, յուսահատ, գեաւրնը նետեց գլխարկը և ձիէն սանձը ձգած հեռացաւ. հողը կը դողար անոր ձիուն ամբակներուն տակ։

«Այո՛, բարեկա՛մս, ահա այսպէս էր Բատատան։

«Օր մը նստեր էինք, երբ խիստ ներդաշնակ երաժչտուհեան մը ձայնը մտիկ ընելով՝ արիւնը աւելի կը տաքնար մարդուս երակներուն մէջ. կը թուէր թէ ան մեզ տեղ մը կը կանչէր։ Այդ երաժչտութիւնը մեր բոլորին մէջ արթնցուց ՚բաղձանքը բանի մը, որմէ վերջ այլևս պէտք չէր՝ապրիլ, կամ եթէ պիտի ապրի՛ր պէտք էր թագաւոր րլլայիր ամբողջ երկրիս... Ահա թէ ի՞նչ երաժչտութիւն էր ատիկա, սիրելի՛ս։

«Հետզհետէ կը մոռնար ան. յանկարծ, մուքին մէջ հազիւ նչմարեցինք ձի մը, որուն վրայ նստած էր երաժիչտը։ Մարդիկին մօտ հասնելով կանգ առաւ. գադրեցաւ նուագելէ և մեզի նայեցաւ խնդալով։

— Դո՞ւն ես, Զօքա՛ր, պոռաց անոր Տանիլօ զուարթօրէն։ Ահա թէ ո՞վ էր այս Լօյքօ Զօքարը։—

Անոր պեխերը կ'իյնային իր ուսերուն վրայ և կը խառնուէին գորշ պողպատի գոյն ՚մազերու գանգուրներուն. աչքերը կը չողային լուսաւոր ատաղձու նման,

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ԼԻՆՏՊԷՐԿԻ ԵՐԽՍՏԻՆ ԱՌԵՒԱՆԳՄԱՆ ՇՈՒՐՋ

Լոնտոն.— Սթօքհոլմ Տէյլի Թիլեգրաֆը հարցաքննեցին Էմիլ (ոչ թէ Էմիլ) Շարփը, քոյր տիկին Մօրրօնուի, անձնասպան եղող սպասուհի Վիօլէթ Շարփի։ Անոնք կը յայտարարեն թէ այս աղջիկը բան մը չգիտեր Լինտպէրկի խնդրին մասին։

(Ռ.Գ.)

Նիւ—Եորք.— Էրնէսթ Պրինքէրթի կը պնդէ թէ ուրիշ տեղ կը գտնուէր ոճրին գործուած օրը։ Տօքթ. Քոնէն կը յայտարարէ այժմ թէ ինքը չճանչնար այս անձը։

Յայտնուած էր թէ Պրինքէրթի Լինտպէրկի երախային առեւանգման գիշերը կը գտնուէր գնդապետ Լինտպէրկի կնոջ մօտ, տիկին Մօրրօուի ծառայութեան մէջ գտնուող սպասուհիին հետ։ Սպասուհին անձնասպան եղած լինելով, ասիկա կասկած արթնցուց թէ ինքը տեղեակ էր առեւանգումին։

Յայտնուած էր նաեւ թէ տօքթ. Քոնէն Պրինքէրթի լուսանկարին մէջ ճանչցած էր այն անձը որուն ինքը վճարած էր 50 հազար տոլար։

Նիւ—Եորք.— Ունայն եղաւ ոստիկանութեան Վիօլէթ Շարփի նկատմամբ ունեցած տեսութիւնը։ Տեղեկութիւն ստացուեցաւ թէ այս վերջինը օթօյի մէջ չէր գտնուէր Պրինկէրթի հետ Լինտպէրկի երախային առեւանգման իրիկուն, այլ մարդու մը հետ որը կը կրէր միեւնոյն անունը։ Ռ.Գ.

Ինչո՞ւ անձնասպան եղաւ սպասուհին

Նիւ—Եորք.— Մամուլը եւ հասարակութիւնը կը կարծեն ընդհանրապէս թէ Վիօլէթ Շարփի անձնասպանութիւնը առաջ եկած է երրորդ աստիճանի մէթոտին անագորոյն կերպով գործադրութենէն։ Տիկին Մօրրօու կը յայտարարէ թէ լսելէ աղջիկը սարսափած էր մահացու կերպով։

Կը մատնանշուի թէ Վիօլէթ Շարփ շատ զգայուն աղջիկ մըն էր եւ թէ երթալով ջղային կը դառնար նա ոստիկանութեան իւրաքանչիւր քննութեան միջոցին, այնպէս որ պարտաւորուեցաւ դիմել բժիշկի մը։

Նիւ—Եորքի ոստիկանութեան գլխաւոր քննիչը որը յայտնի կուսակից մրն է երրորդ աստիճանի դրութեան յայտարարութիւն մ'ըրաւ որուն մէջ կ'ըսէր թէ «երիտասարդ աղջիկը կատարեալ կերպով առողջ վիճակի մէջ էր մինչեւ այն օրը որ գտնուեցաւ երախային դիակը։ Անկէ յետոյ, անիկա դարձաւ թիթռացող ջիղերու ծրար մը միայն որը քայքայուիլ կ'սպառնար ամէն վայրկեան։ Այն ժամանակէն յետոյ է որ մենք սկսանք աշխատելու։» Ռ. Գ.

Քաղաքական կացութիւնը Գերմանիոյ մէջ

Պէրլին.— Նախագահ Հինտէնպուրգ ընդունեց հարաւային Գերմանիոյ պետութեանց նախագահները եւ ցանց խաղաղեցնել զանոնք, թէպէտեւ անոնք չկընցան առանց ընդունելու յարիլ նորակազմ կառավարութեան ներքին քաղաքականութեան։

ՀԱՊԷՇԻՍԹԱՆԻ ՆԱԽԿԻՆ ԿԱՅՍՐ ԼԻՃ ԵԱՍՈՒԻ ԶԵՐԲԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆԸ

Ատտիս—Ապապա.— Կատարուած հետաքննդութեանց վրայ գտնուեցաւ եւ ձերբակալուեցաւ Հապէշիսթանի նախկին կայսր Լիճ Եասուն որը քանի մը շաբաթ առաջ փախած էր բանտէն ուր կը գտնուէր 17 տարիէ ի վեր։

Ատտիս—Ապապա.— Նախկին կայսր Լիճ Եասու պահուըտած էր կապոյտ Նեղոսի մօտ գտնուող խրամի մը մէջ։ Ան ձերբակալուեցաւ Կօժժամի պաշտօնեաներուն կողմէ նոյն շրջանը խուզարկելու մասին կայսեր կողմէ պաշտօնեաներուն տրուած հրամանէն վրայ։ Լիճ Եասու յանձնուեցաւ Հապէշիստանի զինուորներուն։ Ռ.Գ.

ՖՐԱՆՍԱ ՊԻՏԻ ՔՍՇԷ ԻՐ ՈՍԿԻՆ ԱՄԵՐԻԿԱՅԷՆ

Նիւ Եորք.— Ուոլսթրիթի շրջանները կը հաստատեն այն զրոյցը, որ շրջանըրաւ երկու Ուաշինկթընի պալատնկ. շրջանս կներուն մէջ և որուն հաժամայն դրամատէրները ֆրանս. կառավարութեան իմացուցած են թէ իրենք կը փափաքին որ Ֆրանսա քաշէ Մ. Նահանգներէն իր ոսկի ժթերքը, որ կը հասնի 150 միլիոն տոլարի։ Դրամատնային իշխանութիւնները կ'ընդգծեն թէ իրենք ոչ մէկ կերպով չպահանջեցին Ֆրանսայէն քաշել իր ոսկին, բայց պատրաստ են գործակցելու որ արեւէ արգելքի չհանդիպի ոսկիի շրջաբերութիւնը։ Կը կարծուի թէ առկոորին հարիւրին 50 գեղչը, որ Յունիս 13ին պիտի իրականանայ, հրաւէր մը կազմէ օտար կառավարութեանց, իրենց ոսկին քաշելու համար։

Պ. ՀԷՐԻՕ ՄԵԿՆԱԾ Է ԺԸՆԵԻ

Ժընէվ.— Պ. Հէրիոյ ժամանեց Ժընեւ, հանգիստ՝ իր տասն օրէ ի վեր ունեցած յոգնութեան։

Լրագրողներուն, որոնք կը զարմանային իր թարմութեան վրայ, Պ. Հէրիօ պատասխանեց որ իր երեսփոխանի և Լիոնի կառավարիչի կեանքին մէջ, հազուագիւտ պարագայ մը չէ որ ան ստիպուած ըլլայ ամբողջ գիշերը աշխատելու։

Պ. Հէրիոյ կ'աւելցնէ նաև որ չոգեկառքին մէջ ճայած է պ. Մաքտոնալտի և հետևորդներուն հետ, բայց չէ հետապնդած Փարիզի խօսակցութիւնները, որովհետեւ չարաթ և կիրակի օրերու տեսակցութիւնները բաւական են չրջոնը ընելու կարևոր խնդիրներուն։

Պ. ՀԷՆՏԷՐՍՈՆ ԼԱՒԱՏԵՍ Է

Ժընէվ.— Զինաթափութեան միջազգային կազմակերպութեան առջև խօսք առնելով պ. Հէնտէրսըն յայտարարեց որ զինաթափութեան հարցը պէտք է կար գադրուի քաղաքական մարդերու կողմէ և ոչ թէ փորձագէտներու։ Համաժողովը, կ'ըսէ ան անյաջողութեան մատնուած չէր թէև յառաջդիմութիւնները չէին գոհացած իրենց փափաքած բնոյթը, այսուհանդերձ լաւատես էր ան։

Սնգլուիրլանտ. բանակցութեանց ձախողումին ետք

Լոնտոն.— Անգլիոյ և Իրլանտայի Իրենք բանակցութիւնները կը թուի թէ վերջնականօրէն խզուած են եւ կը սպասուի որ երկու կողմերը գործնական քայլեր ձեռնարկեն փոխադարձութեանց պիտի դիմեն։ Իրլանտա պիտի դադրի հաւանաբար տարեվճարները վճարելէ Անգլիոյ մինչ Անգլիա պիտի բարձրացնէ մաքսատուրքը իրլանտական ներածումներուն համար։

Քաղաքական չրջանակներուն մէջ անձկութեամբ կը թուին այն քայլերուն մասին, որ այս պայքարը առաջ պիտի բերէ Օթաւայի Ժողովին մէջ։

Ձերբակալութիւն մը Եուկոսլաւիոյ մէջ

Պելկրատ.— Երէկ ձերբակալուեցաւ Վասօտ Ջուպրիլովիչ, Պելկրատի հաժալսարանին մէջ օգնական դասախօս եւ եղբայրը Սերպիվայի եղեռնափորձի հեղինակներէն մէկուն, որ կախուեցաւ աւստրիացիներուն կողմէ։

Վասիա, որ ոճրափորձի տեղւոյն վրայ գտնուած էր ռումբով միասին ձերբակալուած էր նետելու զայն, եւ այն ատեն ազատ արձակուած էր, նկատի ունենալով իր դեռահաս տարիքը։

Վասիա Ջուպրիլովիչ այժմ մեղադրուած է հակակառավարական փրօփագանտով։

Կարխպալտիի յիսնամեակը

Աթէնք.— Հելլէն կառավարութեան նախաձեռնութեամբ տօնուեցաւ կարխպալտիի յիսնամեակը արտաքին նախարարին պ. Միքալաքափուլոսի և իրիպալտիի կրթական նախարարին ու քաղաքային և զինուորական իշխանութեանց ներկայութեան։

Ճառախօսութիւններէ ետք նախարարները ներկայ եղան հելլէն զօրքերու առաջնեցքին։

Ենուքիձէն մահացած

Ռիկա.— Մոսկուայէն կը հաղորդեն, որ Սթալինի և Ենուքիձէի միջեւ յարաբառնող պայքարը վերջացած է Ենուքիձէը վատրումով՝ Համաւատական հայնավար կուսակցութեան կեդր. կոմիտէի քարտուղարի պաշտօնէն։

Ենուքիձէի տեղ քարտուղար կարգուած է Մեղվեդև։

ՏԵՂԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԻՆՉՊԷ՞Ս ԿԱԶՄՈՒԵՑԱՒ ՍԻՒՐԻԱԿԱՆ ԴԱՒԱԼԻՃԸ

ՀԻՒՍԻՍԱՅԻՆ ՍԻՒՐԻՈՅ ԵՐԵՍՓՈԽԱՆԱԿԱՆ ՊԼՕՓԻՆ ԴԻՐՔԸ

Բարձր Գօմիսէր Ն. Վ. Պ. Քօնօ, ի պատիւ Խորհրդարանի անդամներուն թէյասեղան մը տուաւ Դամասկոսի պատուիրակութեան օճիքին մէջ։ Ներկայ գտնուեցան Հաճ. Նախագահ Ն. Վ. Մուճամէտ Ալի պէյ, երեսփոխաններ, Գ.Գ.Սօլօմիթագ, Լավասըր, Հէլլօ։

Հաճ. պատուիրակութեան նախագահը, թէյասեղանէն վերադարձէն վերջ հրաւիրեց Հագգր պէյ Ազմը եւ առաջարկեց կազմել դաղիները։ Անկէ վերջ Ն. Վ. Մուճամէտ ըսաւ թէ Ազմ եւ առաջարկեց կազմել դաղիները։ Անկէ վերջ Ն. Վ. Մուճամէտ ըսաւ թէ Ազմ եւ ընկերները Ալի պէյ, Եուսուֆ Շէյխ Ահմէտ, Ռաուֆ պէյ, Ֆէրիտ պէյ, Ֆաուզի պէյ, Ճամպէրթ։ Ժամը 7.30ին միճչեւ 8.30 տեւեց տեսակցութիւնը։

Այս տեսակցութեան միջոցին խորհրդակցութեան ընթացքին եղած է նախկին կառավարութեան պետ Շէյխ Քանճէթին էնճենիի գերագոյն ատեանի նախագահութեան ընտրութիւնը Հագգր պէյ Ազմի տեղ, որ իրաւունք պիտի ունենայ մասնակցելու նախարարական խորհուրդին։ Հագգր պէյ Ազմ հակառակեցաւ։

Հետեւեալ օր, երեքշաբթի, երեկոյեան ճոխ ընթրիք գումարուեցաւ Հաճ. պատուիրակութեան Նախագահի պատուոյն մէջ եւ համաձայնեցաւ նախարարական կազմին ծուռը։ Հաճ. պատուիրակութեան նախագահը առանձին հրամանագիրներով վարչական դաղիների անդամներ, որուն համաձայն վարչապետ եւ ներքին նախարար Հագգր պէյ Ազմ, էյմական եւ երկրագործական ճէմիլ Մէրհէմ պէյ, դատական եւ կրթական Մազհար փաշա Բուսյան եւ հաճ. պատուիրակութեան Սէլիմ պէյ ճամպէրթ։

Հիւսիսային Սիւրիոյ երեսփոխանութեան պլօքը լաւ աչքով չի նայիր այս դահլիճին, որովհետեւ ըստ սովորութեան վարչապետութիւնը կը յանձնուի ամենազօրաւոր պլօքին։ Այդ պատճառաւ, ժողով մը գումարելով, հիւսիսային Սիւրիոյ երեսփոխանութեան պլօքը կը յայտնարարէ որ, իր անդամներէն Հալէպի երեսփոխան Սէլիմ պէյ ճամպէրթի հաճ. պատուիրակութեան նախարարութեան ընտրութեանց ընթացքին ունեցած վարմունքը առանց իր գիտակցութեան եղած է, հետեւաբար ան ոչ մէկ կապ չունի պլօքի հետ։

ԶԻԼԻԻ ԼԻԲԱՆԱՆՅԻՆԵՐՈՒՆ ԴԻՄՈՒՄԸ

Զիլի գնուող Լիբանանցիներ, կառավարութեան ուղղուած հեռագրով մը, սորագրուած բազմաթիւ անձնաւորութիւններէ, կը տեղեկացնեն որ վերջին յեղափոխութեանց պատճառաւ իրենց կեանքերն ու հարստութիւնները վտանգուած են եւ կը խնդրեն որ պատսպարուին իրենց իրաւունքները։

Լիբանանի կառավարութիւնը Բարձր Գօմիսէրութեան փոխանցած է եղած դիմումը եւ խնդրած որ անմիջական ձեռնարկներ ըլլան։

Զիլիի նոր կառավարութիւնը որոշած է գրաւել մէկ մասը այն հարստութեանց, որոնք օտարականներու կողմէ տանուած են իրենց երկրին մէջ։

Այս որոշումը կ'պատճառը որ Լիբանանցիներու ալ հարստութիւնը վտանգուած է հոն։

ԺԱՆՏԱՐՄԱՆԵՐՈՒ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՀՐԱՄԱՆԱՏԱՐ ՇԷՅԽ ԽԱԶԻՆԻ ՀԵՏԱՔՐՔԻՐ ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Գրած ենք որ Տնօրէնները հրաւիրուած էին որոշ ամսաթիւով դիմելու համար ներկայ գտնուելու։ Այս առթիւ լրագրողներ դիմած են ժանտարմաներու ընդհ. հրամանատար Քօլոնել Շէյխ Եահիայի, կարգ մը տեղեկութիւններ խնդրելու համար անկէ։ Քօլոնէլը պատասխանած է ասոնց։

— Ներկայ կառավարութիւնը եթէ մեզ օգտակարութիւն իսկ ունենայ, կը բաւէ։

— Ի՞նչ օգտակարութիւն ունեցած է, հարցուցած են լրագրողներ զարմացմամբ։

— Ահա՛ տասը տարին կանցնի, մեծ տերութիւններ գիտաբափութեան համար կաշխատին, իրենց բանակներուն եւ պատերազմական ծախքերուն կրճատման եթէ եղ, բայց հակառակ այդ բոլոր ճիգերուն չեն յաջողիր։ Բայց մենք՝ Լիբանանի Հանրապետութիւնը, Սահմանադրական կեանքի մէջ մանուկ ըլլալով եւ հովանաւորութեան ներքեւ գտնուելով հանդերձ, մեզ գիտերուան մէջ կրցանք իրականացնել այդ գեղեցիկ թեակոր եւ նուազեցնել մեր զինուորներուն թիւը։ Ամբողջ ազխարհին մեծ օրինակ եղանք, քող հետեւին մեզի։ Վարդ Լօզանի մէջ պիտի բանեն որ 800,000 բնակչութիւն ունեցող Լիբանան յայտնական հանդիսացաւ եւ առաջնութիւնը ստացաւ։

150,000 ՈՍԿԻԻ ԳԱՆՁԸ ՀԻՒՍԻՍԱՅԻՆ ՍԻՒՐԻՈՅ ՄԷՋ

Անցեալներս գրած ենք որ ճախկին գերման սպայ մը եկած էր եւ կառավարութենէն արտօնութիւն ստացած Բաեւագի մէջ պատերազմի վերջաւորութեան պահուած գանձ մը գտնելու համար։

Այս անգամ ալ Վիլհելմ Վօնշհայթ անուն գերման մը եկած է Հալէպ եւ յայտարարած որ, իմ եւ Քօնպէրթ անուն գերման հրամանատար մը, բնդհանուր պատերազմի վերջաւորութեան Սիւրիայէն փախչելու ատեն, անապատի մէջ տեղ մը, պահած են 150,000 Օսմանեան ոսկի։

Այժմ այս գերմանը արտօնութիւն խնդրած է կառավարութենէն գտնելու համար այդ գանձը։

ԲՐՔԱԿԱՆ ՊԱՇԱԿԱԽՈՒՄԲ ՄԸ ԿԸ ԲՆԱՋՆՋՈՒԻ ՔԱՐԱՁԸՐԸ ԿԸ ՓԼԻ ԵՒ ԱՆՈՆՔ ՄԵՋԸ ԿԸ ՄՆԱՆ

Թիւրք եւ Սիւրիական սահմանին վրայ, ամսոյս 10ին, չորս գինուորներ եւ մէկ չավրօճ բաղկացած պահակախումբ մը թիւրք տեղացող սասթիկ ձնձրեւներէն պատսպարուելու համար խարիւղ մը կը մտնեն։

Բայց հիչ վերջ, աւելի սաստկացող ձնձրեւներու պատճառաւ խարիւղը կը փլի եւ թիւրք գինուորներ կը մնան ներս։ Հետեւեալ օր ուրիշ պահակախումբ մը որ կը փնտռէր կորսուած գինուորներ, կը ճամարէ փլած խարիւղը եւ գիւղացիներու օգնութեամբ դուրս կը հանէ անկէ գինուորներու դիակները։

* * *

«Էլ Նիւսայի տուած տեղեկութեանց համաձայն Թիւրք Սիւրիական սահմանի վրայ չորս դիակներ գտնուած են, որոնց մարմիններուն վրայ գնդակի ու դանակի հետքեր կան։ Յարդ յայտնի եղած չէ թէ թիւրք ե՞ն ասոնք թէ՝ Սիւրիացի։

ՊՈ. ԷՏՏԷՒ ԵՒ ՖՐԱՆՍԱՑԻ ԴԱՏԱՒՈՐԻ ՄԸ ՄԻՋԵՒ

Անցած օրերը որ, Մեր Էմիլ Էտէ, երբ առեւտրական խառն դատարանի նախագահ Պ. Տուբօճի գրասենեակը կայցելեր կարգ մը բացատրութիւններ պահանջելու համար, առաջինին կողմէ կր նախատուի։

Երկուշաբթի օր, Պ. Էտէ դիմում կր կատարէ հաճարապետութեան նախագահին, պահանջելով որ Պ. Տուբօճ ներողութիւն խնդրէ, այլապէս պիտի սպիտուի արդարութեան դիմել։ Պ. Տէպպաս Գր. Բրիլիւի միջոցաւ պէտ եղած գործողութեան ձեռնարկած է։ Կր կարծուի որ ծանր հետեւանքներ պիտի ունենայ այս միջադէպը, եթէ ժամուն չի կարգադրուի։

ՆՈՒԻՐ ՓԱՇԱ ՍԱԱՏ ԱԼԷՅԻ ՄԷՋ

Ինչպէս գրած ենք հանի մը օրերէ իվեր Լիբանան կր գտնուի Իրագի վարչապետ Նուրի փաշա Սաաս։ Այս օրերուն երբ Իրագի մէջ առաջարգ դէպքեր տեղի կունենանան եւ գանգատ րսի րսուներ օրական կրնեն, մանաւանդ որ բազաւոր Ֆէյսալն ալ երկար ատեն իվեր կր բացակայի, վարչապետի բացակայութիւնը իր պատճառի գլխեն մեկնութիւններու տեղի տուած է։

Նուրի փաշա, իբրեւ գիւղացիաց հաստատուած է Ալէյ։ Առջի օր ան հաղորդութեան նախագահին, պահանջելով որ Պ. Տուբօճ ներողութիւն խնդրէ, այլապէս պիտի սպիտուի արդարութեան դիմել։ Պ. Տէպպաս Գր. Բրիլիւի միջոցաւ պէտ եղած գործողութեան ձեռնարկած է։ Կր կարծուի որ ծանր հետեւանքներ պիտի ունենայ այս միջադէպը, եթէ ժամուն չի կարգադրուի։

ՄԱՅՐԵ՛Ր ԼԱՒ ՊԱՇՏՊԱՆԵՑԷՔ ԶԵՐ ԵՐԵԽԱՆԵՐԸ ԵՒ ԵՐԲԷՔ ԱՌԱՆՁԻՆ ՄԻ ԲՈՂՈՔ

Մուճամէտ Շաճրուճի կինը, իր 18 ամսուան երեխան խոհանոց ձգելով, իճի գբաղած եր ուրիշ գործով։ Երեխան խոհանոցի մէջ կը խաղար։ Ինչ անդին բարիւղի քիթեղ մը կար, որուն բերանը բացուած եր եւ հովն ալ քիթեղէ գաւաթ մը կար։ Երեխան քիթեղը կը լեցնէ՝ բարիւղով եւ կը խմէ։ Սակայն սաստիկ խիթեր կուտեցայ եւ կսկսի պոռալ։ Մայրը կր հասնի, կր գրկէ մանկիկը եւ փոխանակ բժիշկի մր դիմելու պառաւներու կարծիքին կր դիմէ, որոնք զանազան դեղեր եւ դարմաններ կ'առաջարկեն։

Երեք օր կր ծարաւնայէ խե՛ղճ երեխային տանջանքն ու խիթերը եւ երրորդ օր կր մեռնի ան։

ՏՈՒՆ ՄԸ ԿԸ ՓԼԻ

Դամասկոսի Շաղուր թաղին մէջ, հին օճիք մր փլելով մէջը գտնուող 9 հոգիներէն երկուբը սպանուած են, իսկ միւս եօթը ծանրօրէն վիրաւորուած։

ՆՈՒԻՐԱՏՈՒՈՒԹԻՒՆ

Ի ՆՊԱՍՏ ՀԱԼԷՊԻ ՄԵԾՏԱՆ ԹԱՂԻ ԵԿԵՂԵՑԻՒՆ

Հալէպի Առաջնորդ Գեր. Առաւտագդ եպիսկոպոս վերջերս իր նգիպոս այցելութեանց միջոցին հնարեւոր նուիրատուութիւններ ստացած է Հալէպի Մեյաճ թաղի նորահաստատ Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ եկեղեցւոյ օգնութեան ի նպաստ.—

Ե.Ո.

Մեծ. Տիար Սարգիս Ճովակիմեան		100
»	» Կարապետ Մելգոնեան	50
»	» Ժագ Մաթոսեան	40
»	» Գէորգ Իփէճեան	40
»	»Արմեն.Գէյկամսարական(Ռմե)	20
»	» Մէքր Գէորգ Քայարեան	20
»	» Ցարութիւն Ամիրայեան	20
»	» Բարսեղ Պալըգճեան	15
Արժ Տ. Հայկազուն Ֆան. Ոսկերիչեան		5
	Վահան Գապաջեան	5
	Կարօ Պալեան	5
	Գէորգ Մազլումեան	5
	Սահակ Գալայճեան	5
	Կարապետ Սէֆէրեան	2
	Մարտիրոս Քարագեհան	15
	Այրի Տիկին Խաթուն Քարագեհան	5
(Շար.)		352

ՆՈՒԻՐԱՏՈՒՈՒԹԻՒՆ

Հ. Մ. Ը. Մ.ի տեղական Վարչութիւնը օճոհակալութեամբ ստացած է 550 ս. դ.ի նուէր մր Օր. Զարուհի Մակարեանէ, մասնաճիւղիս տարեկան մարզահանդէսին առթիւ։

ՏԵՂԱՓՈԽՈՒԹԻՒՆ

Պատիւ ունիմ յարգոյ հայ հասարակութեան յայտարարելու թէ՝ մեր *գրասուն* եւ տպարանը, փոխադրած ենք, Էճզէճ դուրս բարվայի գծին վրայ, Ս. Միքէլ կայարանին դիմաց Elias M Radi օճիքին ս. յարկը։

Գանաւոնեան եւ առասանմանեան փափաղոցներ կրնան դիմել մեր նախկին հասցեով նամակատուփ թիւ 718 կ. Տօնիկեան Գէյրութ։

ՎԱՐԶՈՒ ՍԵՆԵԱԿ

Օգասուն եւ արեւոտ սենեակ մը վարձու է, գիւրամատչելի պայմաններով։

Դիմել «Ժողովուրդային Տուն»։

ՕԱԿՍ.ՐԱՆ ՊԷՅՐՈՒԹԻ

16 ՅՈՒՆԻՍ 1932

	Ս. Փ.
Սգիպտկ. քպքպտրմ.	478
Անգլկան. »	465
Տօլար »	126
Թրքական »	59
Պաճ Օբբօման	135
Իտալական Լիր 100	645
Ցուճական Տրախմի 100	85
Անգլկ. ոսկի	606
Ֆրանս. »	492
Օսման. »	550
Ադամ մէճիտ	24
Գրեճի Ֆօնս. Ա. Ֆէ. 420	
» » Բ. » 279	
» » Գ. » 274	

Մէճիտեան եղբարք Բիւ Ֆոս Թէլէֆօն՝ 5-19

— 28 —

քեզի համար մահ ըսել է։

— Այո, և թէ ալ կախաղանին վրայ, գիտեմ Պարպարա, գիտեմ։

— Ուրեմն ինչո՞ւ ինքզինքդ վտանգի մէջ դրիր։ Թէ մայրս տեսնէ, անոր ալ մահուան պատճառ կ'ըլլաս։

— Պարպարա, այս կեանքին ես չեմ կրնար դիմանալ։ գացած օրէս իվեր Լոնտոնի մէջ կաշխատիմ, բայց շատ դժուար գործ մըն է, քիչ մը դրամ առնելու յոյսով եկայ։

— Լոնտո՞ն էիր, ի՞նչ գործ կ'ընէիր։

— Ախոռապան էի։

— Ախոռապա՞ն, ի՞նչ կը խօսիս Րիչարա։

— Ապա ի՞նչ պիտի ըլլար, վաճառականութիւն կամ պանքիրութիւն կ'ընեմ կը կարծէիր։ Շաբաթական 10 չիլին։ ամէն պէտքս այս գումարով ընելու սահմանած էի։

Պարպարա բռնելով անոր ձեռքը և լալով ըսաւ։

— Խե՛ճ Րիչարա, դժբա՛ղդ եղբայրս, ի՞նչ սարսափելի բան էր այդ գէշեր ըրածդ։ միակ մխիթարութիւնս այն է որ կը կարծենք թէ այդ գիշեր խելքդ գլուխդ չէր։

— Ի՞նչ կ'ըսես, Պարպարա, երդում կ'ընեմ որ ես անմեղ եմ։ կ'երդնում որ ես այդ մարդուն սպանուած տեսնը հոն չէի և չեմսայ։ բայց ինչպէս որ երկնքի վրայի այս լուսինը կը տեսնեմ, այնպէս ալ գիտեմ թէ՝ ո՞վ է ոճրագործը։

Պարպարա դողալով։

— Ըսել կուզես որ ոճրագործը Պէքէ՞լն է։

— Պէքէ՞լ, ոչ, ան որքան ալ գող է, այս խնդրին հետ ոևէ կապակցութիւն չունի։

— Պէքէլը գո՞ղ է, Րիչարա։

— 25 —

Պատուհան նստած ըլլալով գեղեցիկ գիշերը կը դիտէր և վերջին վայրկեաններու յիշատակովը կ'օրօրուէր։ Բարլայի հետ որքան ալ սերտ լարեկամներ էին, սակայն մինչև այն ատեն դեռ զինքը համբուրած չէր ան։ արդեօք նպատակը ի՞նչ էր... և ա՜հ, Արչիպալտ, ինչո՞ւ քեզ այդչափ կը սիրեմ, ինչո՞ւ միս չես փրկեր այս վիճակէս» ըսելով սկսաւ ինքնիրեն մտածել։

Բարլայի մանկութենէն իվեր Հէր ընտանիքին հետ անտարբեր յարաբերութեան մէջ էր, որովհետեւ իր առաջին կինը գաւառեր Հէրի քրոջ աղջիկն էր։ որով բացի դրացութենէ ազգականական կապ ալ գոյութիւն ունէր անոնց միջեւ։ Այնպէս որ Բարլայի, երկու աղջիկներու հետ, Անննայի և Պարպարայի, միասին մեծացած, միասին խաղցած, նոյնիսկ անոնց չատ նեղութիւններ տեսած և կռիւներ ունեցած էր։

Ժամը 10 զարկած ըլլալով, Միսիս Հէր, ըստ իր սովորութեան փիչ մը պառնեի խմելով անկողին մտած էր։ իսկ Պարպարա, պատուհանին առջեւ նստած և ճակատը ապակիին վրայ դրած կը դիտեր գիշերային լուսընկան և անոր պատճառած գեղեցիկ ստուերները։ կ'ապրէր և կ'երազէր այն երջանիկ վայրկեանները, երբ Բարլայի չրմունքը կը հանգչէր իր ճակատին վրայ։ Ներեակայութեանը մէջ ան Բարլայի տիկինը կ'ըլար, երջանիկ կեանք մը կ'անցընէր և ամբողջ աչխարհ կը նախանձէր իրեն։ Թէպէտ Պարպարա գեղեցիկ և սիրուն էր, սակայն Բարլայի պէս երիտասարդ մը գտնել ամէն աղջկայ վիճակուած օրհնութիւն մը չէր։ Այդ չբրջանակներուն մէջ մայր մը չէր գտնուէր որ անոր աղջիկ տալը հպարտութիւն մը չի նկատէր։ Կարելի չէր երեւակայել աղջիկ մը որ անոր ամուսնութեան առաջարկը մերժէր։

Պարպարա դիտելով չղթան ու մեռալիոնը տարաս

ԳՐԱՍԵՐՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ

ՍՏԱՑՈՒԱԾ ՆՈՐ ԵՒ ԸՆՏԻՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

«ՆՈՐ ՕՐ» ԳՐԱՏՈՒՆԷՆ

Ցեղափոխականի Մտքերը, Ռ. Միխայէլեան	10 Ֆր.
Ենիք եւ Չալլալէդդին, Բաֆֆի	25
Հ. Հ. Դագումն ու զարգացումը, Ալ. Խաչիսեան	40
Գարնանային, Վ. Շուշանեան	40
Իմ Գիրքը, Ա. Ահարոնեան	20
Թափառաշրջիկները, Ռեն	15
Վանի Հերոսամարտը, Օճ. Մխիթարեան	20
Խաչագողի Ցիշատակարանը, Բաֆֆի	25
Աղբատին Պատիւը,	25
Ամիրային Աղջիկը, Ե. Սրմաճեօխանլեան	25
Պէնհուր	30
Թամելիազարդ կինը	18
Դերասանուհին, Լ. Շանթ	8
Միացեալ եւ Անկախ Հայաստան	6
Դարձ, Լ. Շանթ	8
Բզիշկին գրքէն փրցուած էջեր, Ռ. Սեւակ	10
Մեր Պատասխանը Ց. Քաջազնունիի, Ա. Ձիլինկիրեան	8
Անուշ, Ց. Թումանեան	5
Խորհուրդներու Մեհեանը, Ց. Օշական	13
Որդիների Պայքարը Հայրերի Դէմ, Գ. Նժդեհ	10
Թուրքերը եւ Մենք, Նեմեսիս	10
Կարմիր Ժամուց, Ա. Արփիարեան	8
Վոսփորի Գաղտնիքը	30
Թէօֆանօ	25
Ալպօմ (հէքեաններու), Շ. Նարդունի	5
Դէպի երկիր, Է. Ակնունի	15

Դիմել՝ Գրավաճառ Գ. ՀՐԱՆԴ Ց. ԱՊԱՃԵԱՆԻ, B. P. 879 BEYROUTH

ՊԱՆԴՈՒԿ ԼԻԻՔՍ

ՋԱՀԼԷ

Հայկական ամենալաւագոյն պանդոկը «ԼԻԻՔՍ»ին Զահլէի մէջ, ծաղկաւէտ պարտէզով,

ԽԻՍՏ ՕԳՍՏՈՒՆ ՍԵՆԵԱԿՆԵՐ

ՈՐ ԿԸ ԲԱՂԿԱՆԱՅ 1. 2. 3. 4. ՄԱՀՃԱԿԱԼՆԵՐԸ

1. ՀԱՄԵՂ ՁԱՁ, ՄԱՔՈՒՐ ԵՒ ԱՆՔԵՐԻ ՍՊԱՍԱՐԿՈՒԹԻՒՆ.
2. ԳԻՆԵՐԸ ԽԻՍՏ ՁԱՓԱԻՈՐ.
3. ՏՈՒՆ ՓՆՏՈՂՆԵՐՈՒՆ ԱՄԷՆ ԴԻՒՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ.

Տէր եւ Տնօրէն՝ Գ. ԳԱՐՏԻՋԱՆԵԱՆ

ՏՕՔԹ. Հ. ԼՈՒՍԻՆԵԱՆ

(ՀԱԼԷՊ)

Նախկին քժիշկ Միջագետի Հիւանդանոցներու եւ վտանգաւոր ներքին հիւանդութիւններու

առագ, արմատական, խղճամիտ դարմանում:

Հիւանդ կ'ընդունի ամէն օր ժամը 8—12 եւ 2—6 իր դարմանատան մէջ.
Հալէպ Նէյալ բադ, Թրամվայի բնակարանին կայարան, թիւ 7

Բոլ. եւ Ուրբաթ օրեր ապրատաց մրի

ԳԱԲՐԻԷԼ Թ. ԹԷՐԶԵԱՆ

(ԵԼԵՔՏՐԱԿԱՆ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ)

Հիմնուած 1921 ին Պոլիս-Բերա

Խիստ դիւրամատչելի պայմաններով կը կատարենք ամէն կարգի ելեկտրական լոյսի գործողութիւններ (Installation), ինչպէս Հաւ մօթօր եւ ձիամօթներ:

Վաճառատուն կ'ըսանձնենք նաեւ բոլոր ելեկտրագործիքներու ճոռոգութիւններ: Մասնաւոր սպասարկութիւն բնակարաններու ելեկտրա-ճոռոգմանց: Վաճառատուն Philips եւ Lux ելեկտր. լամբերու եւ ամէն տեսակ ելեկտրական պիեոյճներու:

Վճարման դիւրութիւններ.

Հասցէ — Վ. Ուգուրլեանի գրասենեակ կից Պուրճ. B. P. 491

ՊԱՆԴՈՒԿ ԱՀԱՐՈՆ ՊԻԹԻԱՍ

ՀԻԻՍԻՍԱՑԻՆ ՍԻՒՐԻՈՅ ԼԱՒԱԳՈՑՆ ԱՄԱՌԱՆՈՑՆԵՐԷՆ ՁԷՊԷԼ ՄՈՒՍԱՑԻ **ՊԻԹԻԱՍ** ԳԻՒՂԻՆ ՄԷՋ

Նորակառոյց եւ գեղեցիկ շէնք. արդիական կերպով կահաւորուած սենեակներ. ընդարձակ սրահ, քաղնիք, եւրոպական եւ արեւելեան կերակուրներ

ՁԱՓԱԻՈՐ ԳԻՆ

ԲԱՑ Է 1932 ՅՈՒԼԻՍ 1ԷՆ ՍԿՍԵԱԼ

Իր անձնական տեսարաններով, առատ ջրերով և առողջարար կլիմայով ծանօթ ՊԻԹԻԱՍ գիւղը այս տարի օժտուած է գիւղագնացութեան համար անհրաժեշտ եղող բոլոր յարմարութիւններով:

Ճամբաները նորոգուած են, գիւղին մէջ հաստատուած է թղթատարական ամենօրեայ սպասարկութիւն ինչպէս նաև թէֆոն և հեռագիր:

ՊԻԹԻԱՍ ունենալ նաև իր առաջնակարգ պանդոկը, ուր այցելողները պիտի գտնեն Սիւրիոյ և Լիբանանի յատկանշական ամառանոցներուն յատուկ բոլոր յարմարութիւններն ու հանգստութիւնները:

Տէր և Տնօրէն ԱՀԱՐՈՆ ԻԶՄԻՐԼԵԱՆ

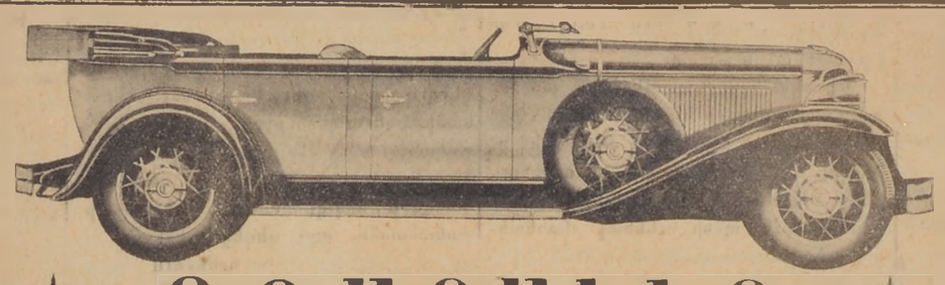

ԳՌԱՅՍԼԵՐ

աշխարհահռչակ իմիճատարժէքները որոնց 6-8 սիլինտր ունին,

ԱՄԵՆԱՏՈԿՈՒՆ ԵՒ ԳԵՂԵՑԻԿ ՄԱՐՔԱՆԵՐՆ ԵՆ ՀՐԱՊԱՐԱԿԻ ՎՐԱՑ ԵՒ

ԿԸ ՓՆՏՈՒՒԻՆ ԱՄԵՆՈՒՐԵՔ:

ԳՌԱՅՍԼԵՐ ինքնաշարժերու մասնաւոր յատկութիւններն են՝ ՏՈԿՈՒՆՈՒԹԻՒՆ, ԳԵՂԵՑԿՈՒԹԻՒՆ, ՁՍՓՈՒՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՀԱՆԳՍՏԱՒԷՏՈՒԹԻՒՆ, վճարման դիւրութիւններ կը տրուին.

ԳՌԱՅՍԼԵՐ օթօներու բոլոր կտորները պատրաստ կը գտնուին մեր վաճառատուներուն մէջ: Լիբանանի, Սիւրիոյ և Իրագի ընդհանուր ներկայացուցչութիւն՝

NAAYEM MOTOR IMPORT Co. BEYROUTH B. P. 869, TÉL. 32—29

Հիւս. Սիւրիոյ ներկայացուցիչներ՝ Գ. և Մ. ԱԶԻՐԵԱՆ, B. P. 202, Հալէպ

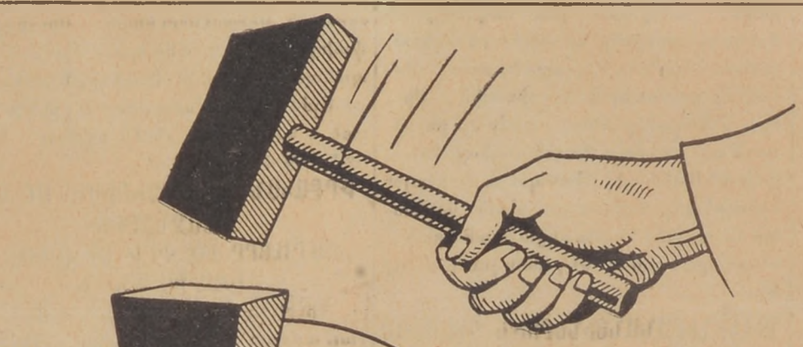

ՍՓԱՆՏԱՐԴ

կօշիկներ մեր ամենատարբեր ոճերով, ամենագիտուն, ամենատեսակ եւ ամենագեղեցիկներն են.

ՀԱՐԱՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ

Standard

ՏՕՔԹ. ԳԷՈՐԳ ԿԷՐԿԷՐԵԱՆ

Վկայեալ Lauréat Faculté Interne եւ այժմ մնայուն ՄԱՍՆԱԳԷՏ բժիշ Ֆրանսական հիւանդանոցի ԱՋՔԻ, ՔԹԻ, ԿՈԿՈՐԴի, ԱԿԱՆՋի և ԳԼԽԱՒՈՐ հիւանդութիւններու բաժնին:

Հիւանդ կ'ընդունի կէսօրէ վերջ ժամը 2—6

իր գլխաւոր մէջ rue de Damas, No. 15

Հիւանդներ ուղղակի հիւանդանոց կ'ընդունուին իր կողմէ տրուած մուտքի բարօրով:

Աղքատ հիւանդներու ձրի դարմանում, ամէն օր կէսօրէ առաջ ժամը 10—12, հիւանդանոցի դարմանատան մէջ:

ՏՕՔԹ. Գ. ՏԱՎՈՒՏԼԱՐԵԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ՆԵՐՔԻՆ ԵՒ ՎԷՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

Իր դարմանատունը հաստատած է, ՄԱՍՈՒՐ վարդ. Տօքթ. Նօրդուսեան.ենի (առամնաբոյժ) դարմանատան կից.

Ընդունելութեան ժամեր՝

կէսօրէ առաջ	ժամը	8—12
» վերջ	»	2—6

Կարի եւ Ձեւագիտութեան Դասընթացք

Տիկին ՄԱՌԻ ԵՐԱՄԵԱՆ

ՎԿԱՅԵԱԼ ԴԵՐՁԱԿՈՒՀԻ

ԲԱՐԻՁԷՆ ԵՒ ՎԱՇԻՆԿԹՕՆԷՆ

Կարի եւ ձեւագիտութեան մասնագիտուհի, Տիկին Մառի Երամեան կը վերադառնայ իր արհեստանոցը, Մեծ Սէրայի դիմացը Նո. 78 տան երկրորդ արկը:

Սրեմ ամսուան միջոցին կը սորվեցնէ ամենավերջին նորաձեւութեամբ, կար եւ ձեւագիտութիւն իր բոլոր բարդութիւններով եւ արդիական մեթոդներով, Droit-fils մեթոտով: Իր աշակերտուհիները կ'օժտեն Բարիզի ատելիէ Académie Daydou վկայականով:

ՓՍՍՏԱԲԱՆ

ԽՈՍՐՈՎ ԹԻՒԹԻՒՆՃԵԱՆ

(Տօքթ. իրաւագիտուրեան)

ԿՍՏԱՆՁՆԷ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԴԱՏԵՐ

Ընկերակցութեամբ հանրածանօթ փաստաբան ՄԷԹՐ ԱԶԻԶ ԷԼ ՀԱՇԷՄԻ

Դրասենեակը բաց է կէսօրէ առաջ 9—12 կէսօրէ վերջ 3—6

Rue Allenby, Immeuble NESSOULI **ՀԵԹԱՁԱՅՆ 1—28**

Տոկուն շինուածք վայելուչ տեսք հնչուն եւ քնաւական ձայն Ահա յատկանիշները՝

ՈՐՈՇՄԱՄԲ ԿԸ ՁԱՏՈՐՇՈՒԻՆ

ԱՓՕԼԼՕ ՓՕՆՈՆԵՐԸ

Հրապարակի վրայ գրեթէ ող բոլոր մարքանեբրու հետ կը մրցին Աբօլլօ փօնօնները: Մանաւանդ վերջին նոր մօտէլները, որոնք հասած են արդէն, անգերազանցելի են իրենց տոկունութեամբ, վայելչութեամբ և ժամչելի գիներով:

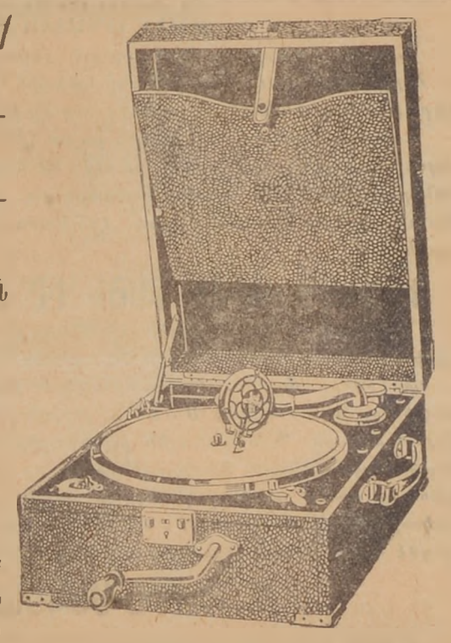

APOLLO GRAMOPHONE Co. Ltd

(of London)

ԱՓՕԼԼՕ ՓՕՆՕՆԵՐՈՒՆ ԹՒԱԳԻՒՐԸ ///

Կատարեալ համոզում գոյացնելու համար անգամ մը այցելեցէք

MAISON APOLLO, Rue de la Poste, BEYROUTH

Փորոգիճ եւ բօնօ՝ ամէն ձեւի, անվիճելի տոհմ եւ առաւելութիւններ

գիւրամատչելի գին, վճարումի դիւրութիւններ

Ընդհ. ներկայացուցիչ՝ Սիւրիոյ, Պաղեստինի, Անդրյորդանանի, Միջագետքի եւ կիպրոսի.— ԳՈՒՐԳԷՆ ՍԻՆԱՆԵԱՆ

KOURKEN SINANIAN, Boîte Postale 642, BEYROUTH (Syrie)

չրթունքին և ըսաւ.

— Մինչեւ այսօր կասկած ունէի, բայց այլևս վէրջ տան եմ. ատոնք ինծի նուիրելը և դիս համբուրելը... ա՜հ, Արչիպօլտ երանի քէ բաց իսկոս և սիրտս այս տագնապէն ու տանջանքէն ազատես... բայց, գիտեմ, ալ պիտի գայ չուտով այդ վայրկեանը, և եթէ այս մոդէս Գօրնի...

Պարպարայի մտածումները հոս ընդհատուեցան, ոտքովհասաւ դիմացը, ծառերուն առջեւ ալբին քան մը երեցած էր: Մարդու կր նմանէր և չարժէր ունէր: Պարպարա ուշադրութեամբ սկսաւ դիտել, որով այդ չարժումները հետզհետէ իրեն կը մօտենար և կարգ մը նշաններ կ'ընէր:

Պարպարայի գոյնը մեռելի գոյն եղաւ և վախէն հոգին բերանը եկաւ: Առաջին միտքը եկող բանը իրենց տան ծառաներուն ձայն տալ եղաւ, բայց վախնալով որ իրենց գաղտնիքը երեւան կ'ելնէ, որոշեց լուռ մնալ և աչիւտիլ հանկնալու արդիւնքը: Տան սալօնը քաշուեցաւ, սակայն դեռ կը չարունակուէր գլխարկի չարժումները մօտեցող մարդուն կողմէ:

Պարպարա քանի մը վայրկեան վախէն ինչ ընելը չի գիտցաւ, սակայն վերջը դերբնական ոյժ ու համարձակութիւն ժողվելով կամաց կամաց դէպի դուռը յառաջացաւ: Թէպետ մօրը երազները դող կը պատճառէին իր ծունկերուն և վախը միշտ սիրական կը մնար իր վրայ, բայց այդ մարդուն ո՞վ ըլլալը հասկնալու հետաքրքրութիւնը զինք դէպի դուռը կը տանէր:

ՄԱՍ Դ.

ԽՕՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆ ՄԸ ԼՈՒՍՆԻ ԼՈՑՍԻՆ ՏԱԿ

Լուսնի լոյսը ամէն կողմ լուսաւորած էր և չէնքին բոլոր կողմերը, նոյնիսկ պարտէզներու մէջ գտնուող փոքրիկ տունկերը որոշապէս կը նշմարուէին: Պարպարա երբ դէպի պարտէզ կը յառաջանար, այդ մարդը ծառերու մէջ քաշուեցաւ: Արդեօք իրենց արդէն դժբաղդացած ընտանիքին նոր դժբաղդութիւն մը պատրաստուած էր, արդեօք ուրուական մըն էր, եթէ ոչ աչքերը կը խաբէին զինք... բայց ոչ, տեսածը երեւակայութիւն չէր. անոր մօտենալով ըսաւ.

— Ո՞վ ես, ի՞նչ կուզես.

— Պարպարա, Պարպարա, դիս չե՞ս ճանչնար.

— Պարպարա ձայնը ճանչնալով սարսափով և հրճուանքով խառն աղաղակով մը վազեց դէպի ծառերը և բանուորի տարազ ունեցող մարդու մը վզին փաթթուեցաւ և արցունքներ խափելով ըսաւ.

— Ա՜հ, Բիչարտ, ա՜հ եղբայրս, ուրկէ՞ կուգաս... հոս ինչպէ՞ս եկար:

Բիչարտ աղուոր և պատուական հազուստ մը հագած էր, սև պեխ մը անցուցած և գլուխն ալ հին գլխարկ մը դրած ըլլալով անճանչնալի դարձած էր: Այս մարդը Պարպարայի եղբայրն էր: Բիչարտ քրոջը վզին փաթթուեցաւ և ըսաւ. «ա՜հ, սիրելի քոյրս, վախցա՞ր...»

— Ինչպէ՞ս չի վախնամ, եղբայրս, մտքէս անցաւ որ քու կողմէդ եկող մէկը կրնայ ըլլալ. բայց այս մտածումն իսկ զիս սարսափի մատնեց: Ինչպէ՞ս համարձակեցար հոս գալու Բիչարտ, չե՞ս գիտեր որ հոս տեսնուիլդ

KLIM

Փոշեկաթիլ առաւելութիւնը

KLIM յաւ կաթ մրցի է: Եթէ անոր վրայ աւելցնեիք 7 | 8 հատիկ շաքար պարզ ջուր, պիտի ստանայիք քաւմ, առողջարար եւ սերուն կաթ մը որ ունի դաստային քաւմ կաթի մը համր, հոտ ու սննդատու արժէքը:

Մանկիկը դիւրութեամբ կը մարսէ Klimը որ *իսկայ* ու շատ սննդատու կաթ մրցի է:

Ինչ ուշադրութիւն ձեր զաւակներուն եւ մանկիկներուն համար:

Միշտ ու ամենուրեք քաւմ կաթ կարելի է ունենալ *ԿԼԻՄ* փոշիկաթով:

Klimը կր լուծուի պաղ կամ գաղջ ջուրի մէջ: Պէտք է գայն դնել ջուրին մակերեսը՝ ու զարնել դգալով մր:

SPELL IT BACKWARDS

AZTAG
JOURNAL QUOTID[illegible]MEN.
B. P. 58
BEYROUTH, [illegible]
Directeur-Propriét[illegible]
HAIG BALIAN

ՍԻՒՐԻԱ տար. 550, վեցամսեայ 300 ՍՈՒՐԻԱՀԱՄ. տարի 7, վեցամսեայ 4 տոլար

ԱԶԳԱԿ

ازتـــاك

جريدة سياسية ادبية اقتصادية حرة

ՕՐԱԹԵՐԹ

ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԳԻՏԱԿԱՆ

ՇԱԲԱԹ ՅՈՒՆԻՍ 18 1932

ԶԵՌՔԸ ՀԱՅՍՏ. 2.50 Ս. Դ.

Զ. ՏԱՐԻ | Ամեն առաւոտ պէտք է բնել բերթիս տնօրէնին հասցէին | Տնօրէն — խմբագիր՝ ՀԱՅԿ ՊԱԼԵԱՆ | Չհրաւարակուած ձեռագիրները չեն վերադարձուիր | Թիւ 80 (657)

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

ՍԵՓԱԿԱՆ ԱՐԺԷՔՆԵՐ

Տարբեր իմաստ ունին կարգ մը բառեր հայերէնի մէջ։ Աւելի ճիշդը մեր հոգեբանութիւնը բառերուն հագցուցած է եղծանուած իմաստ։ Ուսուցիչ, գրագէտ, հրապարակագիր, վարդապետ, երկարեցէք շարքը հասարակութեան նուիրուած անուններուն, որոնք իրենց առաքելութեան հաժապատասխան վերաբերմունք չեն գտներ լայն խաւերու կողմէ։ Անհարազատ և դարաւոր լուծը, նսեմացուցած է հայրութեան աչքին հարազատ արժէքները, բառերն անգամ իրենց հիմերէն ցնցելով։

Ստար գրագէտը, օտար ուսուցիչը, որքան ալ անարժէք՝ դարձեալ աւելի ծանր կը կշռեն մեր աչքին։ Կը մոռնանք որ շատ անգամներ հոչակ դառնալու համար չի բաւեր միայն տաղանդը, այլ անհրաժեշտ է տիրապետող ժողովուրդի մը հմայքն ու ազդեցութիւնը։ Անշուշտ աստիճանաբար մենք ևս պիտի սորվինք բառերուն իմաստը գնահատել։ Քաղաքական հասունութիւնը ժողովուրդներուն կը բերէ բազմակողմանի հասկացողութիւն։ Պիտի սորվինք հետզհետէ որ նիւթին արժէքը միտքն է որ օգտակար կը դարձնէ, թէ առանց հոգեկան գանձերու գուրգուրանքին՝ չկայ մեծութիւն և յարատևութիւն։ Հայ ցեղի արժէքը պատմութեան մէջ ծովերն ու անապատները ճեղքող հայ վաճառականին քով չէ որ կը փնտռենք, այլ աղքատ վանքերու անկիւնները ճգնող հիւծուած հայ վանականին մօտ։

Մտքի աշխատաւորը մեր օրերուն անհրաժեշտ է որ դրուի արժանի պատուանդանի մը վրայ։ Նախ պէտք է խախտել բառերուն հագած իմաստը։ Հայ ուսուցիչը ազգին կռնակէն ապրող աշխատաւոր մը չէ, ոչ ալ հայ բանաստեղծը վերացականով ապրող մուրացկան մը։ Ապագայի վաւերական փայլը բաւական է արուեստագէտին ներկան լուսաւորելու համար։ Բանի՞ հատ չէրչիլի անուն կը յիշէ մեր պատմութիւնն ու ժողովուրդը տասնիներորդ դարէն։ Բայց ի՜նչ հպարտութեամբ և գուրգուրանքով կը յիշէ Դուրեանի մը ու Պէշիկթաշլեան մի մը անունները։

Դժբաղդաբար մեր գնահատութիւնը ամէն մարդի աշխատողներու հաւար քիչ մը կը յապաղի։ Արժէքները կը ճանչնանք՝ երբ անոնք չկան այլեւս։ Բացառիկ ենք այս ուղղութեամբ անգամ մեզ չրջապատող ժողովուրդներու մէջ։ Արեւելքի մէջ օրինակ հին դարերէն սկսեալ բանաստեղծները վայելած են արտակարգ յարգանք և շնորհ, ու շատ անգամ դարձած անթագ արքաները՝ պալատներու մէջ։ Տակաւին երէկ կարդացինք, որ Սիւրիոյ նորընտիր նախագահը իր ժառնայարգալից պատասխանը՝ բազմաթիւ շնորհաւորողներու մէջ արաբ բանաստեղծի մըն է ուղղած։ Իսկ արևմտեան ժողովուրդներումէտ արուեստագէտը աղբիւրն է ե՛ւ ցեղային հպարտանքի և խանդավառող երազներու։

Այս շիտակ ու իրական ըմբռնումն ալ՝ շատ մը երկիրներու մէջ՝ մարդերու այս փոքրիկ և ընտրեալ բանակը դրած է ապահով կացութեան մը մէջ։ Այս գիտակցութիւնը, կը մղէ զանոնք գիրք սպառելու և թերթ ստանալու ոչ թէ բարեգործութեան շարժառիթէն մղուած, այլ առաւելապէս օգտուելու, սեփական անձը նպաստաւորելու մտածումէն թելադրուած։ Մինչդեռ մեզ մօտ յաճախ ընթերցումն իսկ բարեգործութիւն կը համարուի, իսկ մտքի աշխատաւորներն ու արուեստագէտները պարապ և աննշան բանի համար ժամանակ սպանող։ Գիտենք որ հիմնական գարմանը այս հոգեբանութեան՝ հայ մտքի մշակին նիւթական ապահովութիւնը միայն կրնայ բերել։ Անկախ մնալ ամբոխէն, աւելի լաւագոյն տիրելու համար անոր սրտին, հին ու կրկնուած ճշմարտութիւն է ասիկա, որը իրականութիւն պիտի դառնայ մեր մէջ երբ ընթերցանութիւնը դառնայ պահանջ և ամբոխը ինքը բաղխէ գրողին դռները մտքի հաց մուրալու համար։

Այս վերաբերմունքէն կը յառաջանայ նաև գործակցութիւնը՝ մտքի գործաւորներու միջեւ։ Ամէն գրող գրագէտ չէ, ոչ ալ ամէն ատենաւոր գրող բանաստեղծ։ Մեր ներկայ պայմաններուն մէջ յաճախ շնորհք ունեցողներէն աւելի ճարպիկներն են որ համբաւի կը հասնին, ի՛նչ հոգ թէ ժամանակաւոր կերպով, արդէն այդպիսիներու մտահոգութիւնն ալ իրենց քայլերուն ընկերացող օրերն են և ոչ թէ ապագան։ Մինչդեռ տաղանդը կը նայի հաստատ ապագային ու հեռու կ'ապրի ծափերու խաբուսիկ ժխորէն։

Սեփական արժէքներու բարձրացումը կապուած է առաւելապէս անոնց ապրելու ապահովութեամբ, ու այս կը լրացուի մի միայն երբ ընթերցանութիւնը դառնայ պահանջ մեր մէջ ու ժողովուրդը ինքը կարուժ ունենայ աջակցելու Այն ատեն բառերն ալ կը վերադառնան իրենց իրական իմաստին։

ԱՆՈՆՔ ՄԵՌԱՆ, ԲԱՅՑ ԻՐԵՆՑ ՄՏԱԾՈՒՄԸ Կ'ԱՊՐԻ

Սրտերի վրայ գրուած յիշատակները անջնջելիներեն են՝ մանաւանդ երբ տառապանքի ու ափսոսանքի մէջ են գրուած եւ իթէալի ասպետով են առաջնորդուած։ Ամբոխ սերնդից ձեզ՝ վայրէյ կեանքի սերնդին քողած միակ ու նուիրական յիշատակը կարող է լինել տառապանքի ու ափսոսանքի համար բացած ճանապարհը հասնելու համար հոն, ուր յաջորդ սերունդները ազատագրուած այսօրուայ կապանքներից ու դառնութիւններից՝ ազատ շահագործումներից՝ ափսոսանքի լիակատար վայելքի երջանկութիւն պիտի ունենան։

Ազգեր մեծ են եւ հպարտ, իրենց քննադատում՝ երբ ուզում են ափսոսալ Հայ ժողովուրդի ազատագրման եւ նրա առաջդիմութեան համար, պարտաւոր են դառնալ այնտեղ ուր մեր պատմութիւնն է կերտւել։

Հայ երկրի մէջ, Հայ ժողովուրդի միջոցով, Հայ ժողովուրդի համար, քանքը ընտրելով գերազանգապէս ծառայած կ'լինիս քե՛ fo ազգին, եւ քե՛ fo համամարդկային իթէալներին։ 'Էկի՛ պատմական Հայաստան։

ՍԱՐԳԻՍ ԲԱՐՍԵՂԵԱՆ

ԽՈՐՏԱԿՈՒԱԾ ՄԱՐԴԸ

Մեր որբերը հազիւ մէկ ժամ կար որ իրենց ննջասրահները քաշուած էին, երբ յանկարծ Հիւանդանոցի բաժնէն աղմուկ մը լսեցինք։

Դուրսը արտակարգօրէն ժուռի էր ուցուրա։ Հասառութեան մէջ անսովոր չէին նման ձայներ. յաճախ մենք ակառնատես կ'ըլլայինք դաշնակակից արգուններուն մօր մը կամ այրի կնոջ մը, որ մահուան կը յանձնէր իր սիրասուն զաւակը կամ կողակիցը։ Կը լսէինք վիրաբուժական գործողութեան ենթարկուած հիւանդներու հոնդգին նեծքերը կամ բարկաճայթ ու ժոլեգին ճիչերը յիմարանոցի բաժնէն տասնեակներով խեղթերուն։ Բայց գիշերուան տարաժամ այդ պահուն քիչ անգամ միայն լուութիւնը խանգարող աղաղակներ կը բարձրանային։ Իսկ այս մէկը նորութիւն էր մեզի համար։ Ուստի ապագարեցինք գուրս ելլել։

Պարտէզին մէջ, գործողութեան առջին յարկի օրահին մօտ, արդէն հաւաքուած էին կէս ապաքինած չատ մը հիւանդներ, պաշտօնեաներ, նոյն իսկ անվնաս խեղթեր, ու ամենուն չրթունքին վրայ անաւոր բառը չրչան կ'ընէր. «չղոզկատի անիւներուն տակ մարդ մրն է մնացեր»։

Ձեղքելով հաւաքուած բազմութիւնը ներս կր մտնենք գործողութեան սրահը, սարսռազդեցիկ տեսարանի մը առկանատես դառնալու ճնշող ապաւորութեան տակ։ Ու ահա, վառող ելեկտրականն հսկայ յամբարներու լոյսին ներքեւ, գործողութեան սեղանին վրայ կր տեսնենք ջախջախուած սրունգներով փռուած հազիւ քսանը հինգամեայ երիտասարդ մը, որուն չուրջ հաւաքուած հիւանդապահները սրտաճմլիկ պատկերին տպաւորութենէն ընկճուած՝ կը սեղմեն իրենց ակռաները և կր բռնեն անոր մարմին անկուժ մր արգիլելու համար։ Մինչ երկու անձեր կ'աշխատին ազատել անոր մարմինը արեան լիճին մէջ կորսուած զգեստներէն։

Տեսարանը սրտաճմլիկ է։ Շոգեկառքը իր սրընթաց գնացքին մէջ ջախջախած է անոր ոտքերը, որոնց ոսկորները կոր կոր եղած են։ Անհասկնալի կր դառնայ թէ ինչպէս մարդը յանկարծակուն չէ եղած։

Քառասունը անցած վիրաբոյժ մը եւ իր երկու օգնականները գիտութեան մարդու իրենց դասական սառնասրտութեան այս անգամ ակնյայտի յուզումի մը խառնած են կարծես, ու կ'աշխատին արագօրէն պատրաստել անմիջական գործողութեան մը համար անհրաժեշտ գործիքները։ Գործողութեան սեղանին վրայ տապալած երիտասարդը անընդհատ կը չարունակէ կրկնել իր սրտապատառ ու ու աղեկտուր աղերսանքը.

— կը մեռնիմ, չո՛ւտ բրէք, վերջացուցէք — տօքթո՛ր, տօքթո՛ր...

Մէկ քանի րոպէ վերջ երբ ամէն ինչ պատրաստ է, բժիշկը կր քննէ վիրաւորին սիրտն ու բազկերակը, ու նշանի մը վրայ անոր խարտեին կր մեռցնէն քննաբար մօրքինը։

Ու Թոյնը ժամանակաւորապէս խաղաղութիւն կը բերէ խորտակուած երիտասարդ իրանին։

Մեռայ կը լսենք գործիքներու ձայները, բայց անդամահատութեան ականատես ըլլալու քաջութիւնը վեր է մեր կարողութենէն, ու բնազդօրէն դուրս կ'ելլենք սրահէն, և լուռ գրեթէ անձայն, մութին մէջէն կը սահինք դէպի մեր խցիկները։ Ներսը դեռ սպասողներ կան, որոնց արգիլուած է մեզի չափ ազատութիւն և առանձնաշնորհում ... բայց որքա՜ն մեծուր էր ազատութիւնը որուն կը տանկային այդ պահուն հոն հաւաքուածները. կ'զգայի՞ն արդեօք ատիկա։

Երբ փակեցի խուցիս դուռը ու վար առի պատուհանիս սրահակը՝ մոռնալու համար վայրկեան մը առաջ աչքերուս առջեւ պարզուղ զարհուրելի տեսարանին տպաւորութիւնը, այն ատեն միայն զգացի թէ ան չէր հեռանար առջեւէս։

Ա՛յ հոն է, երիտասարդ վիրաւորը իր սեւ ու ցաւատանջ աչքերով։ Իր սրունգները խորտակուած են ու կախուած. լլկուած մխերու խուրձերով, ա՛յ այսպէս, նշդրակի փոքրիկ չարժուձ ու անոնք կը դադրին սեպհականութիւնը ըլլալէ մարդու մը որ դեռ ժամ մը առաջ այնարհիս գանձերուն հետ չէր փոխեր զանոնք։ Ու ան ատանջանքի քրտինքներու մէջ կը ծփայ. արիւնը ծուժ ծուժ կը կաթի իր ոտքերէն ու անոր չրթունքներուն վրայ ցաւին ալիքը կը փրփրի, ու վիրաւոր ու կողկողագին աղաղակը ահա, հիմա, հոն սեղանին վրայ պառկած մարդուն ծնօտէն դուրս կը ժայթքէ արձակուած անլուր աղերսանքովը.

— Շո՛ւտ բրէք վերջացուցէք, Տօքթօռ. կը մեռնիմ, կը մեռնիմ...

***

Այդ գիշեր ծամեր անընդհատ սրտաճըմլիկ տեսարանին յաճախանքը լլկեց հոգիս։

Առտու երբ արթնցայ, առաջին մտածումս գիշերուան դժբախտ վիրաւորը եղաւ։ Ինձի իմացուցին որ գործողութիւնը անցած էր չատ յաջող ու Տօքթօր Շ. իր ճարտար վերաբուժի տաղանդը արժեցուցած էր կարելով երկու սրունգները երիտասարդին որուն կեանքը այս կերպով կը փրկուէր։ Հետզհետէ առացանք աւելի մանրամասնութիւններ արկածին մասին։ Դէպքը պատահած էր Սամաթիոյ կայարանին անմիջապէս մօտը։ Սիրքէճիէն Սան-Մթէֆանօ մեկնող իրիկուայ կառախումբ իր սրընթաց վազքին, անիւներուն ներքև տապալած էր դժբախտ զոհը որ իր ճամբան կարճեցնելու համար փորձած էր փչապատ ցանցէն կտրել երկաթուղիի գիծը։ Ջիչ յետոյ սակայն ծխուր նոր տեսարանի մը հանդիսատես դարձանք։ Արցունքներու մէջ երկու կիներ, որոնցմէ մին հազիւ քսանեայ մանկամարդուհի մը՝ ներս մտան հիւանդանոցէն։ Առաջինը երիտասարդին կինն էր. քահանան պահի անոնց նարօտը դեռ երկու ամիս առաջ էր կապած. վերջինը մայրն էր խորտակուած օրունգներով երիտասարդին։ Խնայելու համար ահաւոր ազէտին ցնցումը գիշերը ոչինչ չէին հաղորդած, բայց առաւօն անոնց սիրտը կարծ կարծ էր եղեր, երբ ամէն բան գաղտուցած էին իրենց։

Հիմա, պատշաճութիւնը կը պահանջէր որ անոնք ըլլային լուրջ ու խոհեմ, իրենց զուր արցունքներով աւելի մեծ ու նոր յուզումներու և բարդութիւններու տեղի չտալու համար։

Ու երկու կիները գիտցան յարգել պատշաճութեան հարկը։

***

Շաբաթներ վերջ, առաւ մը յանկարծ ազմուկներ կը լսեմ հիւանդ սենեակէն այն յարկաբաժինէն ուր կը գտնուէր երիտասարդ անգամահատեալը. ձայները երթալով կը սաստկանան. քիչ վերջ պարտէզէն կը նշմարեմ հերթապահ բժիշկին արագ քայլերով անցնիլը։

Վար կ'իջնեմ ու կ'ուղղուիմ ժխորդ բարձրացող յարկաբաժինը, ու սասկումով կը տեսնեմ անդամահատեալ երիտասարդին արիւնլուայ դիակը անկողնին մէջ։ Ան իր գանկը պայթեցուցեր էր. անվնաս խենթ մը, նուէրի մը փոխան նպաստած էր ժահացու գործիքի հայթայթումին։

***

Տարիներ անցեր են այս դէպքէն ասդին։ Իմ ժամկանացու աչքերս այնուհետեւ դժբախտութիւնը ունեցան տեսնելու դաշնակահարներու, հրացանազարկներու, կախաղանի կատարը ճօճող եղերական ժահացողներու և ջախջախուած գանկերով եղկելիներու դիակները, բայց այս մէկը, լոյսին չհանուած խզճահարեալ տեսիլքի մը նման կը մնայ աչքերուս առջեւ ու անոր կողկողագին կեղերջը եղբայրական ձայնի մը հետ յաճախ կը խօսի՝ հոգիիս...

— Ա՛, չուտ բրէք, վերջացուցէք. կր մեռնիմ. Տօքթօռ կր մեռնիմ...

ԿՈՐԻՒՆ ՊՈՆՏԱՑԻ

ԱՐՔԱՅԱԿԱՆ ԳԻՆԱՐԲՈՒՔ

Կր հնչէ երգը խենէշ կամարներուն տակ՝ շքեղ
Բալատէնեան հոյարերձ մարմարակերտ պալատին,
Ուր հերապանծ նաժիշտներ կ'նրդեն փառքը արքային,
Ակնախոխով չահերու շառայլներուն տակ բոցեղ։

Պալատականք հոն են ողջ. հոն է Բորբէն գեղանի,
Որ ժպիտով մը դիւթեց արքան ահեղ, մեծամիտ։
Դաշխուրանէն կը յորդի գինին իբրև մորգարիտ՝
Սրահին մէջ՝ երբ հարճեր կը կաքաւեն հոլանի։

Բադոսատօնն է ահա ապարանքին Ներոնեան,
Արաքճանքի կը լսուին ձայներ հեւքոտ և չփոթ,
Մանկլաւիկ մ'երը կը գուժէ արքայանիստ քաղքին բօթ.
— կ'այրի՛ Հռոմն, այրեցաւ երբեմն ինչպէս Տրովադան։

Այն ատեն վեր կը կանգնի Ներոն վայրագ ու մոլար,
Ու աւերակ քաղաքին բոցերուն դէմ հրճուագին
Կը հնչեցնէ լարերը իր արիւնոտ քնարին,
Ի խնդիր հին քերթուածի մ'Հոմերական տրոմալար...

ԱՏՈՆԻՍ

Կապարճն ուսին՝ հերարձակ Ատոնիս ծո՛ւ աչքերով,
Ու սիրայեղց Աստուածն ինք երիտասարդ, պերճագեղ,
Լիբանանու մթաստուեր անտառներուն մէջ չքեղ
Կը հալածէ գեռատի եղնիկ մ'աղու տրտմախռով,

Որ կը փախի մերճած իր եղկիւրներն արծաթէ
Մայրիներու չուքին մէջ. ճակատագրին կը կաթի
Ուր տրտմութիւնը հզօր՝ նման ժահրին երկաթի.
Նե՛ւ մ'աղեղն և ստուեր մ'իր աչքերը կը պատէ...

Կր լսուի սիրտն այն ատեն Ատոնիսին գեղեցիկ,
Ցնցութեամբ յորդ ու լուսեղ, ու կը խորհի իր որսին
Տանել սիրտը պաշտալի Աղարտաժին թանկագին,
— Իր երազին պէս հպարտ և ինք անո՛վ երջանիկ...

Բայց իր լղձին լուսաւոր ստուերն հազիւ համրուած
Աստուած մը չար նենգաժէտ փոխուած կինճի մր հսկայ,
Կր խոյանայ իր վրան ու կ'յօշոտէ գինք ահա,
Մինչ սիրականն իր դարձին գուր՝ կ'սպասէ անձկացրեաց...

ՀՌՈԴՈՊԻՍ

Յունիսի չոգ արեւին՝ Հռոդոպիս գեղանի
Նեղոսի մէջ կը լողայ,— յաւերժահարս հոլանի —
Ու չուրերը կ'օծանին մարմինն անոր ձիւնաթոյր,
— Արեւակին դէմ բացուած լուսաս մ'իրրեւ մշկարոյր։

Կուգան հովեր տարիաղին գգուել ծամերն յորդագեղ,
Անապատի աղկան, որ կ'երազէ սիրազեղ,
Մինչ սլացիկ արծիւ մը կ'իյնէ չտապ երկնաճեմ,
Ու ճիրանած սանդալն իր կը խոի վե՛ր ամպերէն։

Կր սաւառնի կապոյտին ծոցն անսահման, լուսածիր,
Ու կր ձգէ վար յանկարծ՝ գայն ճախրին մէջ չանխաթիր,
Փարաւոնի ոտքերուն առջեւ. արքան ակնապիշ
Կ'լսէ.— «Հովտին Նեղոսի ըլլա՛յ տէրն անոր՝ բամբիշ»։

Արքայական գահին վրայ հեռուեալ օր կը բազմէր
Ցնծութիան մէջ ամբոխին և երգերուն՝ սրբանուէր,
— Ոսկեճամուկ սանդալներ սեղմած ոտներն իր մանրիկ
Հռոդոպիս թագուհի Եգիպտոսի՝ երջանի՛կ...

Վ. ԳԷՈՐԳԵԱՆ

ԵՒ ԵՄ!

Մի՛ յուզիր, սիրտս. կրծքիս տակ մի հին հառաչանք է հոսում, որպէս փոթորիկն այրի մէջ պրկւած. այն ե՛ս եմ շղթայել. մի՛ նայիր հոգուս. պլուխդ կը շաղւի, անդո՛ւնդ է այնուհետ, ուր տառապանքն է հոսում ծովի պէս խոցուած գազանի մռնչիւններով։

Ակնաներիս տակ ցասում եմ փչրել և Յոյսիս դրանիդէ մայրերին յենած՝ հայեացքիս խոյը հրաշէկ նետի պէս, ես արշալոյսի սիրտն եմ մխրճել։

Տառապանք և կսկիծ, մոխիր ու աւեր, արիւն ու արցունք ողջ իմն, ի՛մն են. և յայտնների համար, բոլոր լացողների՝ ժպիտս ունիմ անհուր ու յամառ, որ տակաւին անծանօթ մի Արշալոյսի մի հպարտ ցոլքն է իմ չրթունքներին, որ պիտի գայ, պիտի գա՛յ...

1918 Սեպտ. Կ. Պոլիս

Ա. ԱՀԱՐՈՆԵԱՆ

ԳՐԻԳՈՐ ԶՕՀՐԱՊԻ
ՎԵՐՋԻՆ ՆԱՄԱԿՆԵՐԸ

Ամերիկայի «Հայրենիք» օրաթերթը իր 19 Մայիսի թիւին ժէկ կը հրատարակէ նամակները, որոնք իր խմբագիրէն ապաննուելէն քանի մը շաբաթ առաջ ղրկուած են Պոլիս, իր կնոջ.—

Ատանա, 27 Մայիս 1915

«Սիրական ու խեղճ կինս,

«Մի յուզուիր, հոգ եղիր. ես հոգ եմ բայց հիւանդ. պիտի ջանամ ապրելու: Եթէ կրնաս՝ կրուր Ֆօթօկրաֆ մը ունիմ ինձի ղրկէ:

«Ըսե ամենուն որ զրպարտութեան մը զոհն եմ. մարդկութեան պարտքն է, որ գիս ազատեն. ես ամենուն համար ազնիւ եղայ, թող ուրիշներ ալ ինձի համար ազնիւ ըլլան:

«Վարդգէսը հետս է, երկուքիս գիրար կը մխիթարենք, կը դարմանենք եւ կը հոգալերենք. յուր տուր Վարդգէսին կնոջը:»

Գ. ԶՕՀՐԱՊ

Հալէպ 2—15 Յուլիս 1915

«Սիրական, մէկ հատիկ հոգիս,
կեանքս,

«Հիմա, սիրական կինս, ա՛ս վերջին վարագոյրը կը սկսի մեզի համար հանապատ չի գար որ խալիլ պէյը (*) ամէն երախտիք մոռցած ըլլայ եւ օգնութեանս չի հասնի. ուսթա յոյս իր վրայ է եւ մէյ մըն ալ անմեղութեանս վրայ. բայց այս միջոցիս անմեղութիւնն սեպհ մը չ'ազատեր:

«Իմ ինչ վիճակի մէջ ըլլալուս մասին բացատրութիւն չեմ տար, որպէսզի հոգ հանգիստ ապրիս ու հանգիստ քնանաս. Երկու անգամ է որ լուսինը կը տեսնեմ եւ գիեզ ու զանակները աչքիս առջեւ կը բերեմ եւ կը համբուրեմ. երրորդ լուսինն ալ այսպէս պիտի ըլլայ արդեօք: Վաղուց մէջ եմ, ափսոս, ափսոս:

«Ես այնպէս կը հաւատամ որ Տիարպէքիրի մէջ ճնշութիւն, դատարան եւայլն. ուսով պիտի կասարեն եւ ամէն բան լրմնցնեն — fait-ac-combli ըսեն, ասիկա գիտցած եղիր:

«Աւելի գրելու ոյժ չունիմ, քէ որ ողջ չի մնամ, զանակներուս վերջին պատէրս եւ կեսկս k, որ միտս սիրով ըլլան իրարու հետ, գիեզ պատեն եւ սիրեդ չցաւցնեն ու... գիս ալ յիշեն: Անա միակ հարցուսութիւնս, անոնց գրկին մէջ հոգիս տալ՝ ի՛նչ ուրախութիւն. չեմ գիտեր քէ Աստուած այս բաղձանքս պիտի կատարէ՞:»

Գ. ԶՕՀՐԱՊ

Ուրիշ Թուղթի կտորի մը վրայ ասոնց Թուականի.

«Իմ կեսկս է, որ իմ բոլոր գոյիս մանչ ու աղջիկ զաւակներուս մէջ հաւասարապես բաժնուին:

«Ամենէդ դարձեալ կը համբուրեմ. աղօթեցէք, աղխատեցէք, աղխատեցէք, մի՛ յուզուիր: Ու թէ որ յաղոիիէ արդիւնէ մը ձեռք բերել, թէեւ օսա ցկար է յոյս, չըլլայ որ միայն իմ փրկութեանս համար ըլլայ, առանց Վարդգէսի դառնալս այլապէս մահ մը կ'ըլլայ:»

Գ. ԶՕՀՐԱՊ

(*) *Այս այն խալիլ պէյն է, որ նախ Մէպուսանի նախագահ եղաւ, յետոյ արդարութեան և արտաքին նախարար և Մարտ 31ի դէպքին Զօհրապին առնըն ազատանեցաւ՝ մինչև Մահմուտ Շեվքէթ փաշայի բանակին Պոլիս մուտքը:*

Բ. ԳՕՄԻՍԷՐԻ ՎԵՐԱԴԱՐՁԸ

Բարձր Գօմիսէր Ն. Վ. Պ. Բօնսօ որ ասեն մը ի վեր կը մնար Խամսկոս եւ մօտէն կը հետեւէր Սիւրիոյ վերջին իրադարձութեանց, երէկ ժամը 3ին վերադարձաւ Պէյրութ: Բարձր Գօմիսէրը մինչեւ իր մեկնումը, յառաջիկայ ամսոյն կէսը, պիտի մնայ Պէյրութ, պատրաստելու համար իր ընդարձակ տեղեկագիրը:

ՏՊԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ
ՏԷՐ ԵՒ ՏԻԿԻՆ ՍՍՎՐԱՆՍՔԻԻ ԱՇԱԿԵՐՏՆԵՐՈՒՒ ՆՈՒԱԳԱՒԱՆԴԷՍԷՆ

Անցած չորեքշաբթի երեկոյ, Սէնթ Ժօզէֆ հաւալարանի ընդարձակ սրահին մէջ տեղի ունեցաւ նուագահանդէսը, տաղանդաւոր դաշնակահարուհի տիկին Սավրանսքիի և երգիչ պ. Սավրանսքիի աշակերտ եւ աշակերտուհիներուն կողմէ, երաժշտասէր հոծ բազմութեան մը ներկայութեան:

Ծայտագիրը կը պարունակէր դասական ու բժանիթիք երաժշտութեան մեծ վարպետներուն՝ Պէթովէնի, Շոփէնի, Վոյէնհօբի, Բաշմանինօֆի, Կօրիայի և խիստ տպաւորիչ: Օր. Եղբայրեան ցոյց տուաւ որ փայլուն և բացառիկ շնորհք մը ունի նուագի ճիւղին մէջ և կրնայ լաւագոյն նուագող մը դառնալ:

Շոփերաւ տեղատարափին տակ բժնեկաւ Օր. Մ. Զէլվէեան եւ իր մուտքին պէս արագ եւ վարժ սկսան չըրջագային ժամերը ատեղնաշարին վրայ, կարծես թէ անոնք կը խաղային ձեռագործի կտաւին վրայ: Երաժշտութեան մեծ բանաստեղծ Շօբէնի Scherzor Օր. Զէլվէեանի ժամերը նրբերանգեցին ճկուն արուեստով մը, չնորհիւ իր եռանդագին եւ համարձակ խաղերուն դաշնակի մէկ ծայրէն միւսը: Նշանակելի ճարտարութիւն մը ցոյց տուաւ Օր. Մէկրտչէս եւ արդարացուց իրեն չուսյուած ծափերը, նուագելով խորունկ զգայնութեամբ մը եւ հաճոյքով ու նրբութեամբ:

Անդադրում ծափեր յայորդեցին չընորհալի օրիորդի նուագին:

Ներկայ երաժշտասէր ժողովուրդը անդամ մը եւս ուիթը ունեցաւ ծափահարելու Օր. Սինանեանը, որուն քաղցրը եւ թրթռուն ձայնի ելեւէջներուն առկ դիւթող տպաւորութիւն մը թողուցին իր երկու մեներգները՝ Séparation եւ Շէկ Տղայ (հայերէն): Շատ յաջող էին նաեւ պ. Թիւրքիէի մեներգները, որոնք երգուեցան սիկ. Սավրանսքիի դաշնակի ընկերակցութեամբ:

Օր. Սպպաղա նուագեց Jardin sous la pluie հրաչալի կտորը գիտակցութեամբ եւ հասկացողութեամբ: Իր մատներու չարժումները, համարձակութիւնը եւ հաւասարութիւնը ի յայտ կը բերէին որ օրիորդը կ'տպրէր ինչ որ կը նուագէր եւ ժամանակ է բացառիկ կարողութեամբ մը: Երկարատեւ ծափերը ցոյց տուին ժողովրդական գնահատութիւնը:

Օր. Ա. Քէչեհեան մասնայատուկ կարողութիւն մը ցոյց տուաւ նուագելով Րաչմանինօֆի Prèlude-ը, յստակութեամբ, մատներու վայելչագեղ բռնուածքով եւ դիւրադարձութեամբ: Օրիորդը փաստեց թէ ի զուր չէ որ ինքը ասպնուիրեալ է այս տարուան նուագի դասընթացքին:

Առանց բացառութեան բոլոր նուագողներն ու երգողները յայող էին եւ արժանի չնորհաւորութեան: Բայց այդ յայողութիւնները որքան ալ արդիւնքը եղած ըլլան նուագողներու չնորհքներուն եւ յարատեւ աչխատութեանց, նոյնքան ալ ցոյց կուտան իրենց ուսուցիչներուն՝ տէր եւ տիկին Սավրանսքիի մեծատուր եւ խղճամիտ խնամքներն ու կարողութիւնները:

Հանդէսի վերջաւորութեան իր աչակերտուհիները երկու ծաղկափունջեր նուիրեցին տէր եւ տիկին Սավրանսքիին ի նչան երախտագիտութեան:

Ներկայ հոծ բազմութիւնը մեկնեցաւ չատ գոհ տպաւորութեան ներքեւ:

ՏԱՐՏԱՆԷԼԻ ՊԱՏԵՐԱԶՄԸ

Ահա՛, այս կերպով, 1914ի ամրան սկիզբը, Թուրքերը կը մանէին այնպիսի ճամբու մը մէջ, ուրկէ գուբս չպիտի կրնային ելնել անգամ մըն ալ: Այն միջոցին որ Մէրայէվոյի մահափորձը Եւրոպայի մէջ այս փոթորիկին ծագումը կը ծանուցանէր, Գերմանացիք վստահ էին որ Գոլսոյ մէջ ապահոված են Թուրքերու աչակցութիւնը: Պատոն Վանկէնհայմ ծայրայեղ խոստումներ կ'ընէր: Ռուսական վտանգը հեռացնելու համար, զինակցութեան մը պէտք կար: Այս պատերազմէն յաղողութեամբ դուրս ելնելու պարագային՝ Գերմանիա Թուրքիոյ կը խոստանար կովկասը, Պարսկաստանի հիւսիս-արեւմտեան նահանգները և Կասպից ծովու չրջանակը: Թիւրքիա այս կերպով պիտի ազատէր քրիստոնեայ պետութեանց ճնշումներէն և պիտի կրնար Հնդկաստանի ևն.ի իսլամ ժողովուրդները ոտքի հանել: Այս կերպով Թիւրքիա պատերազմէն դուրս պիտի ելնէր իբր Արեւելքի մենէն մեծ պետութիւնը:

Այս վերջին վայրկեանին իսկ կացութիւնը անյոյս չէր Համաձայնական պետութեանց համար: Անգլիական առանգական բարեկամ թիւնը կրնէին ուժ մըն էր ստակ: Էնվէր փաչա՝ որ իր ընկերները կը դրդէր Զինակիցներու (Գերմանիոյ) կողմը անցնիլ, բուռն ընդդիմութեանց կ'ենթարկուէր: Թալէաթ փաչա՝ որ ի բնէ զգուշաւոր էր՝ զայն կը համոզէր, որպէսզի չզոք մնան, մինչև որ ընդհ. կացութիւնը պարզուի: Թիւրք դաւիճին մեծամասնութիւնը հակառակ էր պատերազմի:

Անգլիացւոց ու Ֆրանսացւոց բարեկամական մէկ ընթացքը և Թուրքիոյ անկախութեան եւ ամբողջութեան ապահովումը բանական կրնար ըլլալ որ Թիւրքիա չէզոք մնար: Սակայն ճակատագիրը ուրիշ կերպ ուզեց: Անգլիա որ տակաւին չէր փափաքեր պատերազմի մտնել և չէր յուսար որ Թիւրքիա պատերազմի մասնակցի, չկրցաւ կռահել Թուրք կառավարութեան ծաւիք որոշումին կարեւորութիւնը: 1914 Յուլիս 28ին Աւստրօ-Հունգարիա պատերազմ յայտարարեց Սերպիոյ դէմ: Գերմանիա Ռուսիոյ: Օգոստոս 1ին Գերմանիա պատերազմ յայտարարեց Ռուսիոյ: Օգոստոս 3ին Գերմանիա պատերազմ յայտարարեց Ֆրանսայի: Օգոստոս 4ին Անգլիա պատերազմ յայտարարեց Գերմանիոյ: Օգոստոս 5ին Մոնթենեգրօ պատերազմ յայտարարեց Աւստրիոյ: Օգոստոս 6ին Սերպիա պատերազմ յայտարարեց Գերմանիոյ: Օգոստոս 8ին Գերմանիա պատերազմ յայտարարեց Պելճիքայի: Օգոստոս 12ին Անգլիա պատերազմ յայտարարեց Աւստրիոյ: Օգոստոս 13ին Մոնթենեգրօ պատերազմ յայտարարեց Գերմանիոյ: Օգոստոս 15ին Ճափոն պատերազմ յայտարարեց Գերմանիոյ: Օգոստոս 18ին իր պայմանին վրայ դարձաւ, քանի այլևս նեղուած էր արդէն:

Երբ 1914 Յուլիսի վերջերը պատերազմի ամպերը սկսան պատել հորիզոնը, Թուրքերու ամենէն մեծ մտահոգութիւնն էր իրենց երկրին ամբողջութեան ապ հովուիր եւ մտեցող փոթորիկէն առաւելագոյն չափով օգտուիլը: Թուրքերը համոզուած էին այն ատեն թէ Գերմանացիք անպարտելի ուժ մըն են, Ջէին ենթագրեր որ Անգլիացիք պիտի մասնակցին պատերազմի: Սակայն կը կարծէին որ Անգլիա այլևս պիտի չուզէ արգելք ըլլալ Նեղուցներուն մտին Ջարին տնուցած ցանկութեանց:

Հետևաբար, Թուրքիոյ համար բաց ճամբայ մը կար մնար, այն է՝ միանալ Գերմանիոյ հետ: Ի հարկին, անիկա միայն կրնար ազատել Թիւրքիան: Հետևաբար, վանկէնհայմ կը հաւնէր իր փափաքին: Գերմանի պաշտօնական փաստաթուղթերու համաձայն, 1914 Յուլիս 27ի իրիկունը ուշ ատեն վարչապետ գերմանի դեսպանը հրաւիրած է առաջարկած է անոր պաշտպանողական և յարձակողական դաշինք մը կնքել Թիւրքիոյ, Գերմանիոյ և Ռուսիոյ միջև: 24 ժամ չանցած, Պէրլին պաշտօնապէս ընդունեց այս առաջարկը: Յուլիս 31ին, էնվէր փաչա Թուրք բանակին զօրաչարժը հրաչարեց: Օգոստ. 2ին ալ ստորագրուեցաւ Գերմանիոյ հետ գինակցութեան դաշինքը:

Ի վարուց անտի, չատ յեղյեղուած էր Նեղուցներուն ունեցած զինուորական կարևորութիւնը ռազմագիտական տեսակէտով: Սակայն 1914էն վերջն է որ հակագուեցաւ կարևորութիւնը այն խօսքին զոր ըրած է Նաբոլէոն 1808ին: Գերմանիա անգամ որ Նեղուցները այսքան ճարպիկութեամբ ձեռք ձգել կ'աչխատէր, ամբողջովին չէր ըմբռնած այս կարևորութիւնը: Մորհած էր Թիւրքիան իր կողմը չհեղով. Ռուսիոյ և Ֆրանսայի հազորդակցութեանց ճամբան պիտի կտրէ և ռուսական բանակին մէկ մասը կովկաս պիտի ղրկուի, պաշարման մը ձեւ դնելու համար:

(3) (Շար.)

ՆԱՄԱԿ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

«Ազդակ» Թերթի յարգելի Խմբագիր՝

Կարդացի «Ռուսաբեր»ի Յուլիս 11 թիւի մէջ Հայ ազգի մեծ եւ ազնուագոյն դերասանուհի ՏԻԿ. ՍԻՐԱՆՈՒՇԻ ողբերգական մահը, որ տեղի է ունեցել Եգիպտոսում, (Դահիրէ) Գերմանական հիւանդանոցի մէջ, Յուլիս 10ին երեկոյեան ժամը 7ին մեռաւ Հայոց Սուրբ Գիրքը: Կը ղրկեմ տպագնաւոր մեծ արթիւքի կորուստով եւ կը խոնարհիմ նրա օրհիւի առաջ...:

Իւր ազգակերցներից՝ Դերասան
Բ. ԱՐՈՎԵԱՆ
Պէյրութ

ՀԱՆԱՀԱՆ ԼՈՒՐԵՐ ՀԱՅԱՍՏԱՆԷՆ

∴ Առողջապահական գործադարձութեան որոտումով Յուլիս ամսուայ ընթացքին Հայաստանի մէջ առողջապահական բանախօսութիւններ եւ ներկայացումներ պիտի կատարուին:

∴ Մայիս 20ի առտուն տեղացող ձիւնը Ապարանի մէջ մինչեւ կես մետրի բարձրացած է:

∴ Թիֆլիսի մէջ Մայիս 31ին մեռած է աճուանի հայ էմհնճիսս Ալեքսանդր Օգանէզաչվի, որ յայտնի դէմ էր Վրահայերու մէջ «Մասա» կեղծ անունով եւ անդամ էր Թիֆլիսի Արեւելեան երաժշտագոցին:

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

Այսուհետ կուգանք յայտարարել Պէյրութի ժողովրդեան թէ, Ազգ. Դասատուական ժողովի ընտրութեանց վերջնական թուականը նչանակուած է 26 Յունիս 1932 կիրակի օր առաւօտեան ժամը 8էն մինչև կէսօրէն յետոյ ժամը 4:

Այս առթիւ ժողովրդեան առ ի գիտութիւն ու ուչադրութիւն կը յայտարարենք հետևեալ կէտերը:

1 — Ըստ օրինաց Ազգ. Սահմանադրութեան, Ընտրական Յանձնախումբն կողմէ պիտի ներկայացուին եռապատիկ ցուցակներ, որոնց մէջ նչանակուած պիտի բլլան Հայեպրաչխական ժողովի նախատչէս որոչած և դեռ չընտրուած թեկնածուներու անունները. և անոնց հետ նաև ժողովրդէն առնուած արժանաւոր մէկ քանի ազգայիններու անուններ առ ի դիւրութիւն, քանչարկող ազգայինները ասկէ դուրս ալ կրնան քուէարկել իրենց արժանաւոր նկատած ալ թեկնածուներու վրայ: Այս ձևով Առաջնորդարանը և Ընտրական Յանձնախումբը կ'ուզէ յարգած ըլլալ և Հայեպրաչխական ժողովի սկզբունքները և թէ ժողովուրդի անկապաքի իրաւունքը եղող ազատ ընտրութիւնը:

2.— Քուէարկող ազգայիններ պէտք է ներկայանան անձամբ և ունենան Լիբանանեան ինքնութեան թուղթ, ինչպէս վճարած պէտք է բլլան կամ նոյն օրը վճարեն իրենց Ազգ. Տուրքը 25 ղրուչ Սիւր. և ստանան ընկալագիրը:

3.— Պէյրութը բաժնուած է չորս չրջանակներու.

Ա. Քաղաք՝ Ս. Նչան, Բ. Վրանաքաղաք՝ Ս. Յաչ, Գ. Էչրէֆիէ, եւ Դ. Անդր-Նահր:

Սոյն գլխաւոր չրջանները իրենց հետ ունին նաև երկրորդական չրջաններ.

Ա. Քաղաքին մաս կը կազմեն՝ Այէչ. Մազրա, Սայաս:

Բ. Վրանաքաղաքի Ս. Յաչ եկեղեցւոյ չրջանին միացած են Մաշնուսի Եզդաձի և Մալաթիոյ քէմբերը, ինչպէս նաև Նոր Հաճընը:

Գ. Էչրէֆիյէչ մաս կը կազմեն Հայկաչէն, Ազգաչէն և Մաջարի քէմբը ու Րըմչլլ Թաղը:

Դ. Անդր-Նահրի մաս կը կազմեն՝ Նոր Մարաչ, Նոր Սիս, Թրաբ Հոդ, Սինիկֆիլ, Պիգֆայա, Անթիլիաս, Ձէլտիպ:

Սոյն չրջաններէն իւրաքանչիւրը պիտի ընտրէ երեք երեսփոխան, պահպանելով քուէները չեն ընդունուիր:

Այս ձանձրութիւնները տալէ յետոյ, Առաջնորդարանը և Ընտրական Յանձնախումբը կուգան կոչուիլ ընել մեր ժողովուրդի ազգ. գիտակցութեան, որպէսզի նախանձախնդիր ազգ. գործերու բարւոքման կառավարութեան մասնակցին ընտրութեանց և արժեցնեն իրենց քուէի իրաւունքը, ըստ կարելւոյն կարող և ազգ. կեանքով հետաքրքրուող ու յառաջդիմութեան սատարող ազգայիններ ընտրելով:

Այսուհետ կուգանք յիչեցնել նաև յարգոյ ժողովրդեան, որ ընտրութեան ընթացքին պահեն պէտք եղած կարգապահութիւնն ու քաղաքացիական լրջութիւնը, առ ի կանոնաւորութիւն ընտրութեան և ազգ. արժանապատուութեան պահպանման:

ԸՆՏՐԱԿԱՆ ԿԵՆՏՐ. ՅԱՆԶՆԱԽՈՒՄԲ

ԵՌԱՆՈՒԻՆ ՅԱՆԿ ԳԱՒԱՌ. ԺՈՂՈՎՈՅ ԸՆՏՐԵԼԵԱՑ

1. Միհրան Քէհեաեան
2. Սարգիս Պագտալեան
3. Խաչեր Շալվարճեան
4. Իսկէնտէր Քէօրօղլեան
5. Աղապապա Պալթաեան
6. Գաբրիէլ Գասարճեան
7. Կարապետ Պալըճեան
8. Տիրան Պէյլէրեան
9. Վարդիվառ Զօրպաճեան
10. Միհրան Ուրֆալեան
11. Եսայի Պզտիկեան
12. Յակոբ Գալփաքեան
13. Խոսրով Սեդրակեան
14. Լեւոն Հազարապետեան
15. Վահան Ուզունեան
16. Բիւզանդ Քէհեաեան
17. Տօքթ. Մելքոն Հայրապետեան
18. Տօքթ. Անդրանիկ Զավուչեան
19. Տօքթ. Բենիամին Գուլազեան
20. « Յովսէփ Պինգոչուեան
21. « Գալփաքեան
22. « Կարապետ Խաչիկեան
23. Սարգիս Իշմաեան
24. Ղազար Ջարըգ
25. Կարապետ Քոճաքեան
26. Տօքթ. Գէորգ Գրիգեաչարեան
27. Տքթ. Յակոբ Թօփճեան
28. « Վահրամ Փօթուկեան
29. Հայկակ Գրանեան
30. Ներսէս Շիրինեան
31. Ներսէս Սիւլհեան
32. Տիրան Գազան ճեան
33. Տօքթ. Խոսրով Գրիգորեան
34. Գէորգ Երևանեան
35. Զաքարիա Պզտիկեան
36. Գէորգ Սիւրմէնեան

RIVIERA
ԲԱՑՕԹԵԱՑ ԵՐԵԿՈՅԹ-ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ
ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԱԾ՝ ՀԱՅ ՕԳՆՈՒԹԵԱՆ ԽԱՉԻ
ՊԷՅՐՈՒԹԻ ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԻ ԿՈՂՄԷ
Տեղի պիտի ունենայ՝
Riviera ՊԱՐՏԷԶԻՆ ՄԷՋ
18 Յունիս Շաբաթ երեկոյ ժամը 9,30ին
ԳԻՆ՝ 100 ՏԱՄ. ՔԱՎԱԼԻԷի ՀԱՄԱՐ
Տոմսերը կը ծախուին վարչութեան անդամներուն մօտ

ՊԷՏՔ ՈՒՆԻՔ
ԻՆՔՆՈՒԹԵԱՆ ԲՈՒՂԹԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ ՓՈՔՐ ԼՈՒՍԱՆԿԱՐՆԵՐՈՒ
Շուտով կը չրանայ պայմանաժամը
ԱՐԱՄ ՍԱՀԱԿԵԱՆԻ ԼՈՒՍԱՆԿԱՐՉԱՏՈՒՆԷՆ
Սեացէք վեց յուսանկար, վճարելով մի միայն 25 Ղ. Ս.
Աթէլիէն կը գտնուի, Նահրի ճամբուն սկիզբը Սինէմա Ամիրի ճիշդ դիմաց

«ԱԶԴԱԿ»ի ՊՕՏՏՐԱՒԱՆԴԻԿ

ՄԱՀՀԱՑՈՒ ՍԷՐԸ
(ՄԱԿԱՐ ԶՈՒԴՐԱ)

Գրեց՝ ՄԱՔՍԻՄ ԿՈՐՔԻ Թարգ. Լ. Մ.

Այսպէ՛ս ահա, սիրելի՛ս, եւ այս մեզդին մարիկ ընելով մարդուս բոլոր չիզերը կը սարսռային, և կը զգայիր որ երաժիչտին գերին դարձեր ես, եթէ այդ պահուն Լօյքօն մեզի պտռար.— «քաչեցէ՛ք դանակները, ընկերնե՛ր», անոր պիտի հետևէինք իր ուզած բոլոր կախիւններուն մէջ. բոլորս ալ զինքը կը սիրէինք ջերմօրէն: Միայն Բատտան ուչադրութիւն չէր դարձներ անոր. և դեռ աւելին՝ զայն կը ծաղրէր: Դրաւած էր Ջօքարի սիրտը: Լօյքօ ակռաները կը կըրճըտէր, պեխերը կը քաչէր, աչքերը անդունդէն աւելի խորունկ ակնարկներ կը նետէին, և երբեմն ալ այնպիսի արտայայտութիւն մը կ'ատնէին որ՝ վախր մեզ կը պատէր:

«Ճաճախ, գիչերը, Լօյքօն կը մեկնէր հեռուն՝ ափսոսանին մէջ, և կը լուէր անոր ջութակին լալիւնը մինչև առտու. ան կուլար իր կոտրուած ազատութիւնը, ու մենք ալ, դեռ պառկած ըլլալով, զայն մտիկ կ'ընէինք ժտատանջ, ու կը խորհէինք.— «ի՞նչ ընել. երբ երկու քար իրարու վրայ գտորին, պէտք չէ անոնց մէջտեղը կենալ, ջարդուփըշուր կ'ըլլաս...»

— «Լօյքօ կատաղի ակնարկ մը նետեց անոր, բայց բան մը չպատասխանեց:

«Ու երգեց.—

Պիտի գայ յոյսն առօղոյսին.
Պիտի ցրնջեմ մեմ մհասին.
Հօ՛յ, դուն եւ ես այրիմ պիտի
Բոցերուն մէջ ամօքի:

— «Աքանչելի՛ երգ, բաւ Տանիլօ, ատոր պէս երգ բընա՛ւ լսած չէի, Թող կրո՛ղը տանի գիս, եթէ սուտ կը խօսիմ»

«Մերունի Նուրը պեխերը կ'երերցնէր և ուսերը կը չարժէր. բոլորս ալ սքանչացած էինք: Միայն Բատտա հրապուրուած չէր այս երգէն:

— «Այսպէս է որ, ճանճիկները, օր մը պիտի ազան, ուզելով կապկել արծիւին ճիչը, ըսաւ Բատտա:

«Մեր երեսին վրայ հալածուսոյց լեցուցածի տպաւորութիւնը ձգեցին այս խօսքերը:

— «Մարակի հարուած մը կ'ուզե՞ս, Բատտա՛», պոռաց անոր Տանիլօ:

«Բայց Ջօքար գեհին նետեց գլխարկը, և, հոգի դոյնին պէս սեփ սև կտրած, ըսաւ.—

— «Կեցի՛ր, Տանիլօ՛, կատղած ձիերուն սանձ պլաք է անցընել: Աղջիկդ ինծի ամուսնութեան տուր:»

— «Աղջ՛կ կ'ըլլայ, ըսաւ Տանիլօ, ժպտելով: Ա՛ո, եթէ կրնաս:»

— «Լա՛ւ», պատասխանեց Լօյքօ, և Բատտայի դանակները աւելցուց.— «Է՛, աղուո՛ր, քիչ մը ինծի մտիկ ըրէ և հպարտութիւնդ վար ձգէ: Աչխարհիս մէջ ես չատ աղջիկներ տեսած եմ, բայց անոնցմէ ոչ ոք քեզի չափ իմ սրտիս վրայ ազդած է: Դո՛ւն, Բատտա՛, հոգիս գերի դարձուցիր: Ինչ ընել: Ի՛նչ որ գրուած է՛ կ'ըլլայ միչտ և... չկայ ոևէ ձի, որուն վրայ նստելէ ետք՝ մարդ կարենայ ինք իր գլխուն փախուստ տալ: Գաւդոյս վրայ կ'երդնուի որ, քեզ իբր կին կ'առնեմ, Աստուծոյ, ինչպէս նաև հօրդ և այս բոլոր մարդոց առջև: Իմ կամքիս մի՛ հակառակիր, ես ազատ մարդ մըն եմ և ուղածիս պէս կ'ապրիմ:

«Ակռաները սեղմած և աչքերը հրաբոցայտ, մօտեցաւ աղջկան: Տեսանք որ ձեռքը Բատտայի կ'երկարէր. կը մտածէինք.— «Ահաւասի՛կ. Բատտան սանձ մը դրաւ տափաստանի մէկ ձիու վզին: Ծանկարծ, տեսանք որ Ջօքարը թևերը վեր բարձրացուց, և յետոյ ինկաւ կռնակին վրայ: Դժբախտութի՛ւն: Կարծես թէ գնդակ մը հանդիպած էր երիտասարդին ճիչա կուրծքին: Բատտան էր որ անոր ոտքերուն չուրջը նետած էր կաչիէ չուան մը և զայն կը քաչէր դէպի իրեն. ահա այս էր որ ձգած էր զայն:

«Աղջիկը կրկին գետին փռուեցաւ, առանց չարժելու, և կը խնդար չարութեամբ... կը նայէինք որ ի՛նչ պիտի պատահէր.— Լօյքօ, գետինը նստած, գլուխը ձեռքերուն մէջ առաւ, զայն սեղմեց, կարծես թէ կը վախնար թէ պիտի պայթէր: Վայրկեան մը եղաւ, դանդաղօրէն ոտքի ելաւ և մեկնեցաւ դէպի տափաստանը, առանց մէկուն նայելու:

«Նուր փսփսաց ականջին.— «Գնա՛, և վրան հսկէ՛»: Տափաստանի մթութեան մէջ սահեցայ Ջօքարի եսեւէն: Ասիկա իրականութի՛ւն է սիրելի՛ս»:

(4) (Շար.)

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՋԻՆԱԹԱՓՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱԺՈՂՈՎԸ

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ՅԻՇԱՏԱԿԱԳԻՐ ՄԸ

Գերմանիա առաջարկ մը կ'ընէ

ՀԱՄԱԺՈՂՈՎԸ ՅԵՏԱՁԳՈՒԱԾ

Ժընեւ.—Միացեալ Նահանգներու պատուիրակութիւնը յանձնեց Ֆրնս-պատուիրակութեան յիշատակագիր մը թելադրելով որոշել պետութիւններու ոստիկանական ուժերը, իրենց բնակչութեան համեմատ, խաղաղութեան դաշնագիրներուն կողմէ Գերմանիոյ, Աւստրիոյ, Պուլկարիոյ եւ Հունգարիոյ ձգուած ոստիկանական ուժերու հիմքին վրայ։

Գերմանական պատուիրակութիւնը համաժողովի սեղանին վրայ դրաւ առաջարկ մը, որով կը պահանջէ որակային զինաթափութիւն մը ժամանակուրաբար ինչ որ կը վերաբերի 77էն բարձր թնդանօթներու, ինչպէս նաեւ թանքերու հազար թօնէն աւելի տարողութիւն ունեցող մարտանաւերու եւ ընդհանրու շինութեան։

Պ. Հէրիօ յայտարարեց որ Ֆրանսա պիտի արտայայտուի, ճիշդ տեղին, գերմանական առաջարկին վրայ եւ վերանորոգեց այն վերապահումները զոր Ֆրանսա բանածեւած է այս առաջարկին վրայ։

Զինաթափութեան համաժողովին դիւանը որոշեց յետածգել համաժողովը, սպասելով արդիւնքին նախարարներու միջեւ արդէն սկսած մասնաւոր տեսակցութիւններուն։

ՄԱՀԱՑՈՒ ՏԱՔ

16 մեռեալ շաբթուան մը մէջ

Լուքնով.— Շաբաթուան ընթացքին 15 հոգի մեռաւ արեւահարութենէ։

Ջերմաչափը որ մինչեւ հիմա 115 աստիճան կը նշանակէ, կը շարունակէ բարձրանալ։

Ճաւնփորի մէջ նմանապէս մեռած է ութը հոգի։

Սպանիոյ նախկին թագաւորին ստացուածքները կը գրաւուին

Մատրիտ.— Կառավարական նոր որոշմնագիր մը կը նախատեսէ անմիջական գրաւումը նախկին թագաւոր Ալֆոնսի անձնական ստացուածքներուն՝ շարժուն թէ անշարժ։

ՆԱԽԱԳԱՀ ՀԻՆՏԷՆՊՈՒՐԿԻ ՆՈՐ ՈՐՈՇՄՆԱԳԻՐԸ

Նոր տուրքեր ու խնայողութիւններ

Պէրլին.— Մարաջախտ Հինտէնպուրկ ստորագրեց ելեւմտական որոշմնագիր մը որով կը կրճատուին անգործներուն յատկացուած դրամական օժանդակութիւնները։ Բոլոր պաշտօնաթարները կ'ենթարկուին յատկուածական տուրք մը՝ մէկ ու կէս առ հարիւր, իրենց ամսականին վրայ։ Միւս ամսավարձերուն համար տուրքը կը բարձրանայ մինչեւ վեց առ հարիւր։ Պատերազմի զոհերուն յատկացուած հանգստեան թոշակները ղեղչուած են 20 առ 100։

Աղին վրայ նոր տուրք հաստատուած է։

Այս նոր որոշմնագիրը որ գերման ժողովուրդին կը պարտադրէ նոր զոհողութիւններ, չատ զէշ ընդունուած է հանրային կարծիքին կողմէ։

ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ ՄԷՋ Կ'ՍՊԱՍՈՒԻՆ ԵՐԵՔ ՆՈՐ ՈՐՈՇՄՆԱԳՐԵՐ

Պէրլին.— Տրակօնական օրէնք—որոշմնագրերու չնորհիւ 1932ի նախահաշիւը հաւասարակշռուած է 8—9 միլիար մարքի։ Այս չաբաթ պիտի հրատարակուին երեք օրէնք—որոշմնագրեր որոնք կը պարտադրեն զեղչեր, ընկերային ըս պասարկութիւններու մէջ։

Այսօր հրատարակուած օրէնք-որոշմնագրերը, անգործներու յատկացուած գումարը կ'իջեցնէ հարիւրին տասէն քսաներեքի։

Կառավարութիւնը իր բոլոր կարելին պիտի ընէ վերապրեցնելու համար գերմանական չուկաները, ժամանակութեամբ ներքին միջոցներու, ինչպէս փոքր սեփականութիւններու կազմութիւնն ու կաւատր աչխատութեան ընդգրկումը։

Էրիմպուրկի նոր դուքսը

Լոնտոն.— Անգլիոյ թագաւորին երկրորդ զաւակը, իչխան Ժօրժ թեւակոխած է իր երեսուներորդ տարին։ Այս առիթով իր հայրը զինք պատուած է Էրիմպուրկի Դուքս տիտղոսով։

ՇԻԼԻԻ ՄԷՋ ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ ԼՈՒՐՋ Է

Հանրապետութեան նախագահը կը հրաժարի

Սանթիակօ.— Շիլիի մէջ կացութիւնը կը նկատուի չփոթ ու ծանր։

Աչխատաւորական բազմաթիւ ցոյցեր կատարուեցաւ մայրաքաղաքին մէջ ու ամբոխը խուժեց Համալսարանի չէնքէն ներս ու զայն կողոպտեց մասամբ։

Նախագահ Ժանթ Տավիլա հրաժարեցաւ։

Պ. ԲՕԼ ՏՈՒՄԷՐԻ ՍՊԱՆՆԻԶԸ ՊԻՏԻ ԴԱՏՈՒԻ

Փարիզ.— Ֆրանսական հանրապետութեան նախագահ պ. Տուժէրի սպանիչը յանձնուեցաւ ոճրագործ առեանին։

Կորկուլոֆ պիտի գայ իր դատաւորներուն առջեւ յուլիսի սկիզբները։

ՓԱՐԱԿՈՒԷՑԻ ՆՈՐ ՆԱԽԱԳԱՀԸ

Ասունսիոն.— Պ. Այլա ընտրուեցաւ Փարակուէյի հանրապետութեան նախագահ։

Քաղմ. կուսակցութիւններ Ֆրնս. խորհրդարանին մէջ

Փարիզ.— Խորհրդարանի քաղաքական խմբակցութիւնները յանձնեցին իրենց անդամներու պաշտօնական ցանկը ինչպէս նաեւ թեկնածութիւնները մեծ յանձնախումբերուն։ Նոր խմբակցութիւններ կ'արձանագրուին։

Ահա կազմը զանազան խմբակցութիւններու, ձախէն աջ. հասարակապետներ՝ 10, փոլէաարական միութիւն՝ 9, S.F.I.O. Ընկերվարականներ՝ 131, հանրապետական՝ ընկերվարականներ ու Ֆրանսացի ընկերվարականներ 28, արմատական ընկերվարականներ, 160 ձախ հանրապետական ընկերվարականներ 15 ձախ արմատականներ, 47 ձախ անկախներ՝ 23, ձախ հանրապետականներ՝ 30, հանրապետականներ՝ 33, հանրապետական ու ընկերային խմբակցութիւն՝ 18, ժողովրդական դեմոկրատներ՝ 16 հանրապետական Դաշնակցութիւն՝ 41, չարձանագրուածներ՝ 25։

ԱՆԳԼ. ԵՒ ՖՐԱՆՍ. ՀԱՄԱՁԱՅՆՈՒԹԻՒՆ ԼՕԶԱՆԻ ԺՈՂՈՎԷՆ ԱՌԱՋ

Փարիզ.— Ջեռնհաս աղբիւրէ ստացուած տեղեկութեանց համաձայն, Ֆրանսա եւ Մեծն Բրիտանիոյ յուշագիր մը պատրաստած են, մասնաւոր մոռաթոռիմ մը առաջարկելով հատուցումներու վճարման համար։ Այս յուշագիրը մըշակուած է պ.պ. Մաքտոնալտի եւ Հէրիօի կողմէ։ Փարիզի մէջ իրենց ունեցած խօսակցութեանց ընթացքին, Ցուշագիրը պիտի ներկայացուի Ժընեւի շաբաթուող պետական մարդոց եւ Լօզանի ժողովին։

Թէեւ պ. Սթրեսմըն յստակօրէն ճշդած է Մ. Նահանգներու գիրքը պատերազմակ. պարտքերու մասին, բայց կը յուսացուի որ ասիկէ քաղաքականութիւնը պիտի փոխուի, ըստ Լօզանի մէջ հաստատուելիք նոր պայմանները կը հաւաստուի նաեւ թէ անգլիական համաձայնութիւն մը գոյացած է հատուցումներու եւ պատերազմ. պարտքերու շուրջ։ Ֆրանսա եւ Անգլիա համաձայն են որ լաւագոյն լուծումը հատուցումներուն եւ պարտքերուն ամբողջական ջնջումն է։ Ֆրանսա չի պնդեր այլեւս որ իրեն վճարելու ատտւցումներու աւելորդ ժասը վճարուի։

ՏԵՂԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՍՈՒՊՂԻ ՊԷՏ ՊԷՐԷՔՔԷԹԻ *ԿՐԹԻԶ ԴԱՄԸ*

ԿԵՑՑԷ ՍՈՒՊՂԻ ՊԷՏ ԿԸ ՊՈՌԱՆ ԴԱՄԱՍԿՈՍԻ ՄԷՋ

Սիւրիոյ երեսփոխանական ժողովի նախագահ Ն. Վ. Սուպհի պէտ Գեհէֆէք երբ այցելութեան գացած է հաճռապետութեան ճորքեցիր ճախագահին, կարգ մը թեթեւաբարոյ երիտասարդներ գեղցուած են հաճռապետութեան ճախագահի ապարաճիին ծուրջ։ Սուպհի պէտ երբ իճեճաշարժէն վար իջած է, լսուած են «անկցին դաւաճաններ. անկցի հիւսիսային պլօրը, անկցին ճիւսիսային երեսփոխանները, կեցցեն հարաւի երեսփոխանները» ձայները։

Ն.Վ.Սուպհի պէտ, կեցած եւ ժպտադէմ պատասխանած է ամոնց.

— Մե՛ղք է այս հայրենիքին ի՛ղ եղբայրներ, մի ըսէք այդ տեսակ խօսքեր, որոնք կրնան բաժանումներ յառաջացնել։ Միմչդեռ երկիրը մէկ է՝ հիւսիս քէ հարաւ, եւ մենք եղբ ժերբ։ Կարեւորութիւն չունի եթէ «անկցի Սուպհի պէտ Գեհէֆէք» ըսէք, որովհետեւ մենք կ'երթանք, սակայն հայրենիքը կը մնայ։

Ն. Վսեմութեան այս խօսքերը այնքան խոր տպաւորութիւն մը թողած են որ, երբ Սուպհի պէտ Գեհէֆէք հաճռապետութեան ճախագահին մօտէն կը վերադառնար, ճամբան այդ միեւնոյն երիտասարդները եւ ուրիշ հոծ բազմութիւնը սկսած են բարձրաձայն պոռալ. «Կեցցի՛ Սուպհի պէտ Գեհէֆէք, կեցցի՛ Շապաճի»։

ԼԻԲԱՆԱՆԻ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹԵԱՆ ՆՊԱՍՏԸ ՎԱՐԺԱՐԱՆՆԵՐՈՒ

Լիբանանի կառավարութիւնը տարեկան 0,000 ոսկի նպաստ մը յատկացուցած է մասնաւոր դպրոցներու եւ կատարած բաժանումները, համաձայն իւրաքանչիւր համայնքի քիւրի, իրենց կրօնական պետներուն միջոցաւ։ Այս տարուան պիւճեթին մէջ արձանագրուած գումարը կառավարութեան պետին կողմէ վաւերացուած է։

Ամենաստ նպաստը կը տանայ Մարոնի պատրիարքը, 2,500 ոսկի։ Այս գումարէն հայ վարժարաններու յատկացուած է 700 ոսկի, որ ամեն տարի կը յանձնուի Լիբանանի ազգային առաջնորդարանին։

ՇԷՅԽ ՃԻՍՐ ՊԱԼԱՏ ԿՈՒԳԱՅ

Առջի օր ժամը 11ին, պրն. Բրէլիւի պատճառ տանձնեց պ. Օպուար։ Առաջին անգամ բլլալով Սահմանադրութեան կախակայումէն վերջ, Շէյխ Ճիսր պալատ եկաւ՝ ծնորհաւորելու համար Պ. Օպուարը։ Սակայն պ. Օպուար ներկայ չէր իր պատճառներով։ Շէյխ Ճիսր ընդունուեցաւ Պ. Տէպպասի կողմէ, եւ հաւորդ ժամ մնալէ վերջ Ն. Վսեմութեանով, մեկնեցաւ Պիւֆֆէհա, ուր օդանաւով փոխադրութեան գացած է իր ընտանիքով։

ՍՊԱՌՆԱԼԻՔ ԹԵՐԹԻ ՄԸ

Վերջերս Պէյրութի մէջ հրատարակուիլ սկսած է «Սեհա էլ Սահիլ» անուն օրաթերթ մը, որ ժողովուրդը կը հրաւիրէ պօյքոթի ենթարկել կառավարութիւնը։ Երկ ներին ծնորհնութիւնը հրաւիրելով անոր ծնորհը յայտարարած է որ դադրեցնէ նման հրատարակութիւններ, այլապէս պիտի ստիպուին կախակալել թերթը։

ՊՐՆ. ԲՐՔԼԻԻԻ ՄԵԿՆՈՒՄԸ

Առջի օր, Ցնորհնութեան խորհուրդը ժողովի պիտի գումարէր, սակայն Պ. Բրէլիւի մեկնումին առթիւ յետածգեցին ժողովը եւ ողջերթի համար գացին Ցաւահանգիստ։

Հաճռապետութեան Նախագահ Ն.Վ. Շարլ Տէպպաս, Մէթր Էմիլ Էտէհ, գանազան հաստատութեանց ցնորհնութիւնը, Պ. Պ. Հէլիօ, Օպուար, Շովէլ, Բօլոնճէ Պօտ, կարգ մը երեսփոխաններ ժամը 11ին ճաւամատոյց կը գնուհին Պ. Բրէլիւ մեկնումին առթիւ։ Կէսօրին Պ. Բրէլիւ ճաւատնեցաւ մեկնելու համար դէպի Ֆրանսա։

Պ. Բրէլիւ հովանաւորեալ երկիրներ եկած է 1920ին։ Ջօրավար Կուրօ գայն Հալէպի պատուիրակ Ջօրավար Տր Լամօթի օգնական ճանճակած էր։ 1922ին, Ջօրավար Պիօթ Հալէպի պատուիրակ ճանճակուեցաւ եւ Պ. Բրէլիւ դարձեալ մնաց անոր օգնականը։ Իսկ տարի մը վերջ Ջօրավարը մեկնելով Պ. Բրէլիւ գրաւեց անոր տեղը։ 1930ին Հալէպ դրկուեցաւ պ. Լավասպըր եւ պ. Բրէլիւ ճանճակուեցաւ Բարձր Գօմիսէրութեան ցնեհսական նիւդի խորհրդական։ Եւ տարիէ մը իվեր այ ան Լիբանանի կառավարութեան մօտ Բ. Գօմիսէրութեան պատուիրակն էր։

ՍԻՒՐԻՈՅ ԵՐԵՍՓՈԽԱՆՆԵՐԸ ԿԸ ՑՐՈՒՈՒԻՆ

ՇԱՔԻՐ ՆԷՅՄԷԹ ՊԷՏ ՄԵՐ ՄԷՋ

Սիւրիոյ երեսփոխանական ժողովի փակումին վերջ, երեսփոխանները սկսած են վերադառնալ իրենց տեղերը։ Հիւսիսային Սիւրիոյ երեսփոխանները մեծ մասը մեկնած են Հալէպ։ Շաքիր Նէյմէթ պէտ եւ Պ. Հիճեթէ երեկ երեկոյ ժամանեցին Բաղտատ եւ իջեւանեցան պանդոկ Րօեալ։

Ժողովի նախագահ Սուպհի պէտ Գեհէֆէք դեռ ասեն մրն ալ պիտի մնայ Դամասկոս, որմէ վերջ պիտի գայ Գէյրութ եւ անկէ վերջ պիտի մեկնի Հալէպ։

ԳՈՂԵՐՈՒ ԽՄԲԱԿ ՄԸ ԿԸ ԿՈՂՈՊՏԷ ԵԿԵՂԵՑԻՆԵՐԸ

ԼԱԶԱՐԻՍԹՆԵՐՈՒ ԵԿԵՂԵՑԻՒԷՆ ԲԱՆԿԱՐԺԷՔ ԱՆՕԹՆԵՐ ԲՌՈՒԱԾ ԵՆ

Գէյրութի մէջ մասնաւոր գողերու խումբ մը գոյութիւն ունի, որոնք մի միայն եկեղեցիներէ գողութիւններ կընեն։ Քանի մը օր առաջ անոնք կողոպտեցին Մար Իլեասի եկեղեցին։ Վերջը Մար Նուսուճ եկեղեցին։

Առջի օր այ անոնք Լազարիսթներու եկեղեցին ներս մտնելով գողութիւններ րած են։ Եկեղեցիի հանհամ Ալէքսանդր ժանեաք առուն կանուխ եկեղեցի եկած էր աղօթելու համար։ Սակայն հազիւ խոռած մտեցած կը տեսնէ որ Ս. Գրոց եւ անօթներու դարակ կոտրած է եւ բռած են ոսկի սկիհն ու խաչերը։ Սկրսաւ ճնութեան եւ տեսաւ որ դեռ ուրիշ բանկարժէք անօթներ ալ գողցուած են։ Մարիամ Աստուածածնի նկարին վրայ դրուած արծաթեայ ծաղկեպսակը եւ ուրիշ գործիքներ նմանապես տարուած էին։ Գողերը մտած էին եկեղեցիի պատուհանէն, կտրելով երկաթները։

Ոսկիականութիւնը խիստ ճնութեանց ձեռնարկած է եւ կատեսի երեւան հանելու այս ծարահնչակ խմբակցութիւնը։

ԴԱՏԱՐԱՆՆԵՐՈՒ ԲԱՐԵԿԱՐԳՈՒԹԻՒՆԸ

ՊԱՍ.ՊՏԱՑԻ ԴԱՏԱՐԱՆԻ ԿԱԶՄԸ ԴԱՏԻ ՏԱԿ

ՀԱՇՏԱՐԱՐ ԴԱՏԱՐԱՆՆԵՐԸ ՊԻՏԻ ԼՈՒԾՈՒԻՒՆ

Ցնորհնեցիներու Խորհուրդը իր երեկուան նիստին մէջ գրաւած է դատարաններու բարեկարգութեան խնդրով։ Տեսնուած է որ դատարաններ օտա հեռացած են օրէնքի տրամադրութեանց սահմաններէն եւ յաճախ վճիռներ կը տրուին արդարութեան հիմունքներուն հակառակ։

Վերջերս Պատպտայի դատարանը կարգ մը անձերու վճիռներ տուած էր եւ բողոք բարձրացած կառավարութեան պետին մօտ։ Իսկոյն դատական ճննիչ Պ. Շարպէլ մեկնած է Պատպտա եւ ձեռնարկած ճնութեան։ Տեսած է որ օտա մը վճիռներ տրուած են օտա թեթեւ։ Անմիջապես ետղեկագրած է իր ճնութեան արդիւնքը եւ որոնուած գերագոյն ատեանի առջեւ դատի կանչել Պատպտայի դատարանին անդամները։

Միւս կողմէ ետնուած է որ հատատարար դատարաններ յաճախ անատրար որոնումներ կուտան, որովհետեւ միայն մէկ դատաւոր առանձինն կուտայ վճիռներ։ Այս պատճառաւ որոնուած է լուծել բոլոր հատատար դատարաններ եւ անոնց գործերը յանձնել նախադատ ատեաններու։

ԿԻՒԻ ՄՍԱԳՈՐԾՆԵՐՈՒ ՄԻՋԵՒ ՄԻՆ ՄԱՀԱՑՈՒՕՐԷՆ ԿԸ ՎԻՐԱՒՈՐՈՒԻ

Երկու մսավաճառներ, Ջեամիլ Բզզզ եւ Լաւիզ Թրապլուսի, գրացիներ Սուզ էլ Ասուրի մէջ, իրենց մր օր առաջ վիճաբանութեան կը բռնուին եւ աւելի պակաս խօսքեր կը փոխանակեն։ Շնորհիւ զուտ եղած միջամտութեանց կը հարթուին իրենց տարակարծութիւնները, սակայն երկու մրսավաճառները կը մնան հակառակորդներ իրարու։

Առջի օր անոնք նստած էին գինետուն մը եւ կը խմէին։ Գլուխները հիչ մը տաքցած վերջ, կը բռնուին նորէն վէճի եւ այս անգամ իրար հասցէին կը փոխանակեն աւելի նախատանքէ խօսքեր։ Ւարձեալ դուրսէն եղած միջատութեանց ծնորհիւ ծանր միջադէպերու տեղի չի տուներ։

Սակայն Ջեամիլ չափազանց զգացուած կը մեկնի տուն, հագուստը կը փոխէ եւ դաշոյն մը մէկիին կը վերադառնայ եւ Ասուրի մօտ բալելու ատեն կը բռնէ Լաւիզը եւ կսկսի հայհոյել անոր։ Կռիւը կը սկսի երկուքին միջեւ եւ Ջեամիլ դաշոյնը կը մերկացնէ։ Խամիզի կոճակներէն 20 սանթիմ խորութեամբ վէրք մը կը բանայ եւ գեհին կը փռէ գայն եւ իճեն ալ կը փախչի։ Հիւանդանոց կը փոխադրուի վիրաւորը յուսահատ վիճակի մէջ։

ՆԱԽԱՐԱՐԸ ՀԻՒԱՆԴ

Սիւրիոյ արդարութեան նոր նախարար Մագնար Բօսյան փատա անհանգստութեան մը պատճառաւ անկողին կը մնայ։

ԿԻՐԻԱՔՕՍ ԵՒ ԶՀԷՅՐ ԴՐԱՄԱՏԱՆ ԽՆԴԻՐԸ

Առեւտրական դատարանը առջի օր գումարուելով կարդաց Կիրիաքօս եւ Զհէյր դրամատան տէրերու խնդրագիրը եւ անոնց ամսականը 125 ս. ոսկիի գումար մը յատկացուց, նկատելով որ անոնց բռնահիրները ապրուստի միջոցներէն զրկուած են։

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ՊԱՇՏՕՆԵԱՆՆ ՈՒ ԱՄՍԱԿԱՒՆԵՐԸ ԿԸ ՁԵՂՉՈՒԻՆ

100-ԻՆ 7--20 ՀԱՄԵՄԱՏՈՒԹԵԱՄԲ

Երէկ, վերջին պատու պատճառական հաղորդագրութիւն մը տղոկացուց թէ՝ Ցնորհնեցիներու Խորհուրդը որոշած է պատճառներու ամսականները նուազեցնել 100ին 7—20 համեմատութեամբ։ Բարձր ամսականներ առնողներէն 100ին 20 համեմատութեամբ իսկ նուազ ամսական ունեցողներէն բաղդատաբար աւելի փոքր համեմատութեամբ պիտի զեղչուին։

50 ՈՍՏԻԿԱՆՆԵՐ ՊԱՇՏՕՆԷ ԿԸ ՀԱՆՈՒԻՒՆ

Ցնորհնեցիներու Խորհուրդը սկսած է ուսումնասիրել ոստիկանութեան հատոց, 50 հոգիի պատճառ հանուիլը որոշելու համար։ Կըսուի թէ, արդէն որոշուած է եւ կ'սպասուի կառավարութեան պետի որոշմնագրին գործադրութեան սկսելու համար։

ՇՈՒԳԵԿԱՌՔԻ ԱՆԻՒՆԵՐՈՒՆ ՏԱԿ

Տրպայէլ գիւղին մօտ, Ապտալլա Ղապի անուն մարդ մը ձի ցնսած կ'անցնէր ճամբէն։ Այդ միջոցին օդակառքր կուգար Ձիւնիկէն։ Ձին չանկարծ կը նետուի երկարուղածին վրայ, իսկ մարդը հակառակ կողմը։ Շոգեկառքը կր կոխկրտէ ձին եւ կտոր կտոր կընէ։

ՏՒՈՒՐ ՄԱՀ ՄԸ

Յաւով կր տեսեկացանք որ երէկ կէս օրէ վերջ ժամը 3ին իր մահկանացուն կնքած է Տիկին Գէաբիս Եդիսեան, ամուսինը Տօք. Եդիսեանի, 21 տարեկան հասակին մէջ։ Մահը եղած է զրեթէ յանկարծական։ Երէկ առաւօտ ժամը 9ին սաստիկ գլխու ցաւ կունենայ, որուն կը յաջորդեն բուռն ցնցումներ։ Բժիշկներ կր հասնին, կը ճնեն, դեղեր եւ դարմաններ կր սահմանեն, սակայն իզո՛ւր, Տիկին Եդիսեան վեց ժամ դիմադրելէ վերջ, կատանկ իր հոգին։

Տարաբաղդ Տիկինը հազիւ մէկ եւ կէս տարեկան մանչ զաւակի մր մայր էր։

Մեր ցաւակցութիւնները անոր ընտանիքին պարագաներուն։

ՎԱՐՉՈՒ ՄԵՆԵՒԱԿ

Օգաստոս եւ արեւոտ սենեակ մը վարձու է, դիւրամատչելի պայմաններով։

Դիմել «Ժողովուրդային Տուն»։

ԱԿԱՀԱՆ ՊԼԷՐՈՒԹԻ

17 ՑՈՒՆՒՍ 1932

	Ս. Դ.
Եգիպտկ. ոսկի	475
Անգլիկ. »	464
Տօլար »	126
Թրքական »	59
Պանճ Օթթոման	135
Իտալական Լիր 100	645
Ցուճական Տրախմի 100	85
Անգլ. ոսկի	606
Ֆրանս. »	482
Օսման. »	550
Արծաթ մեճիտ	22
Փրեսի Ֆօնս. Ա. Ֆէ.	522
» » Բ. »	280
» » Գ. »	176

Մեճիտեան եզբարք Իւլ Ֆօս
Թէլէֆօն՝ 5-19

— 32 —

— Քեզ սպասելու համար ճամբայ հլած էի հայրիկ, սակայն հակառակ ճամբան գացած եմ, մինչդեռ դուն միւս ճամբէն եկեր ես. գիս չի տեսա՞ր։

— Դուն ասկէ ժամ մը առաջ անկողինդ պէտք է ըլլայիր, ըսաւ դատաւորը բարկութեամբ։

ՄԱՍ Ե.

ՄՐ. ՔԱՐԼԱՅԼԻ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿԸ

Ուէսթլինի կեդրոնին մօտ երկու չէնքեր կը գտնուէին, որոնցմէ մէկը Քարլայլի գրասենեակն էր և միւսը բնակարանը։ Քարլայլի անունը հինէն իվեր ծանօթ էր և նախապէս կը կոչուէր Քարլայլ և Տալվիսըն, ամէն մարդ պատուաւոր և մաքուր մարդ մը կը նկատէր զայն։ Քարլայլի հօրը առաջին կինը Տէյվիսընի դուստրն էր և միակ աղջիկ զաւակ մը աչխարհ բերելէ վերջ մեռած էր։ Այս աղջկան անունը Ջօրնելիա էր և հօրը երկրորդ ամուսնութեան միջոցին ան հասունցած աղջիկ մըն էր։ Երկրորդ կինն ալ մանչ զաւակ մը աչխարհ բերած միջոցին, այսինքն Քարլայլի ծնելէն վերջ, մեռած էր, և այս տղան Ջօրնելիան մեծցուցած էր։

Ան ճիշտ մօր մը պէս կը վերաբերէր և Արչիպալտ ալ զայն ճիշտ մօրը տեղ դրած և նոյնիսկ պզտիկութենէ զայն մամա Ջորնի կոչած էր։ Այս կերպով Ջօրնելիայի ձեռքերուն մէջ մեծցած ըլլալով, Քարլայլ մեծնալէ վերջն ալ անոր ազդեցութեան տակ կը գտնուէր և ան անոր հոս հնազանդ էր։ Ջօրնելիա զօրաւոր կամքի տէր աղջիկ մըն էր և ուրիշներուն զգացումներն ու մտածողութիւնը երբեք նկատի չէր առներ։

Իր կեանքին վրայ երկու բան կ'ազդէին, մէկը՝ Արչիպալտի սէրը, իսկ միւսը՝ դրամի։

— 29 —

— Պէթէլի ի՞նչ ըլլալը օր մը երեւան կ'ելլէ. թէպէտ իմ գիտնալիքս չէ, սակայն ան և Լօքլէյ կրնան յատեանս չարունակել իրենց գողութիւնը։

— Իիչարտ, մայրս միտքը դրած է որ Պէթէլն ալ մասնակից է այս ոճրին և երբէք մտքէն չի հաներ այս պարագան. ուրեմն կը սխալի մայրս։

— Պարպարա, ինչպէս որ դուն ուէէ մասնակցութիւն չունիս, այնպէս ալ ան չունի ուէէ կապ։

— Շատ լաւ, կ'ըսես որ դուն ալ մասնակից չես։

— Ես այն ատեն խրճիթի մէջն իսկ չէի, կ'երդնում այդ մասին։ Էէլլիճօնը սպաննողը Թորնն էր։

— Թո՞րնը, Թորնը ո՞վ է։

— Չեմ գիտեր, երանի թէ գիտնամ և երանի թէ գտնամ. ան, էֆայի բարեկամն էր։ Ինչ որ է, Պարպարա, ես այս խնդրի մասին բացատրութիւն տալու չեկայ, օգուտ չունի. անմեղ ըլլալս քու առջեւ հաստատելով չեմ կրնար իմ մասին ուրուած մահուան վճիռը փոխել։ Հայրս ի՞նչ վիճակի մէջ է, գեթ իմ մասին միւնոյն գէշ կարծիքներն ու զգացումները ունի՞։

— Շատ գէշ. ոչ անունդ կը յիչէ և ոչ ալ յիչել կուտայ. սպասաւորներուն իսկ պատուիրեց որ անունդ բերանին չառնեն։ Էլիզան առանց մտածելու անգամ մը անունդ յիչած էր, անմիջապէս դուրս վռնտեց զայն և հագուստներն ու գոյքերը ղրկեց եաեւէն. գիտե՞ս Իիչարտ, մեր հայրը երդում ըրաւ։

— Ի՞նչ երդում։

— Ռու մասիդ վճիռ տրուած օրը ինքն ալ դատարանի մէջ երդում ըրաւ որ երբ գեղ տեսնէ կամ ուր ըլլայդ լսէ, լուր պիտի տայ կառավարութեան և յանձնէ գեղ արդարութեան. գիտես բնաւորութիւնը, ան ըսածը կ'ընէ։ Իիչարտ, եղբայրս, չատ վտանգաւոր է այս կողմերը գալդ։

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

ՍԻՆԷՄԱ ԿԱՒՆ ԹԷԱԹՐԻ ՄԷՋ

21 Յունիս Գ. օրեն մինչեւ 27 Յունիս Բ. օր

ՊԻՏԻ ՅՈՒՅԱՏԱՐՈՒԹԻՒՆ ԹԻՒՐՔԵՐԷՆ ԽՕՍՈՒՆ ՄԵԾ ՓԻԼՄԸ

Տաղանդաւոր Հայ դերասան Տ. ՆՇԱՆԵԱՆի կողմէ
որ փիլմին գլխաւոր դերակատարն է

ՍԹԱՄՊՈՒԼԻ ՓՈՂՈՑՆԵՐՈՒ ՄԷՋ

Գիները.- 30, 40, 50 Մ. Դ.

Յունիս 29էն սկսեալ Սինէմա Ամփիրի Վարչութիւնը պիտի ունենայ Մաթինէներ՝ 25 Մ. Դ.ով։

ՊԱՆԴՈՒԿ ԼԻՒՔՍ

ԶՈՀԼԷ

Հայկական ամենաընտրագոյն պանդոկը «ԼԻՒՔՍ»ին Զահլէի մէջ, ծաղկաւէտ պարտէզով,

ԽԻՍՏ ՕԴՍՈՒՆ ՍԵՆԵԱԿՆԵՐ
ՈՐ ԿԸ ԲԱՂԿԱՆԱՑ 1, 2, 3, 4, ՄԱՀՃԱԿԱԼՆԵՐԷ

1. ՀԱՄԵՂ ՁԱՁ, ՄԱՔՈՒՐ ԵՒ ԱՆԹԵՐԻ ՊՊԱՏԱՐԿՈՒԹԻՒՆ.
2. ԳԻՆԵՐԸ ԽԻՍՏ ՁԱՓԱԻՈՐ.
3. ՏՈՒՆ ՓՆՏՈՂՆԵՐՈՒՆ ՍԱՂՆ ԴԻՒՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ.

Տէր եւ Տնօրէն՝ Գ. ԳԱՐՏԻՋԳԱՆԵԱՆ

ԳԱԲՐԻԷԼ Թ. ԹԷՐԶԵԱՆ
(ԵԼԵՔՏՐԱԿԱՆ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ)

Հիմնուած 1921 ին Գոլիա-Քեբա

Խիստ դիւրամատչելի պայմաններով կը կատարենք ամէն կարգի էլեֆտրական լոյսի գործողութիւններ (Intsallation) ինչպէս հին մօթեր եւ ջիամօնիներ:

Վաճառատունս կ'ստանձնէ նաեւ բոլոր էլեֆտրագործիքներու նորոգութիւնները: Մասնաւոր սպասարկութիւն բնակարաններու էլեֆտրա-նորոգմանց: Վաճառատուն Philips եւ Lux էլեֆտր. լամբերու եւ ամէն տեսակ էլեֆտրական պիտոյքներու:

Վճարման դիւրութիւններ.

Հասցէ — Վ. Հուգուեանի դուքան կից Գուրճ. B. P. 491

ՊԱՆԴՈՒԿ ԱՀԱՐՈՆ ՊԻԹԻԱՍ

ՀԻՒՍԻՒՍԱՑԻՆ ՍԻՒՐԻՈՅ ԼԱՒԱԳՈՅՆ ԱՄԱՌԱՆՈՑՆԵՐԷՆ ՁԷՊԷԼ ՄՈՒՍԱՑԻ **ՊԻԹԻԱՍ** ԳԻՒՂԻՆ ՄԷՋ

Նորակառոյց եւ գեղեցիկ շէնք. արդիական կերպով կահաւորուած սենեակներ. ընդարձակ սրահ, քաղցիք, եւրոպական եւ արեւելեան կերակուրներ

ԶԱՓԱԻՈՐ ԳԻՆ

ԲԱՑ Է 1932 ՅՈՒԼԻՍ 1ԷՆ ՍԿՍԵԱԼ

Իր աննման տեսարաններով, առատ ջրերով և առողջարար կլիմայով ձանձր ՊԻԹԻԱՍ գիւղը այս տարի օժտուած է գիւղագնացութեան համար անհրաժեշտ եղող բոլոր յարմարութիւններով։

Ճամբաները նորոգուած են, գիւղին մէջ հաստատուած է թղթատարական ամենօրեայ ապասարկութիւն ինչպէս նաև թէլֆօն և հեռագիր։

ՊԻԹԻԱՍ ունենալ նաև իր առաջնակարգ պանդոկը, ուր այցելողները պիտի գտնեն Սիւրիոյ և Լիբանանի լաւագոյն ամառանոցներուն յատուկ բոլոր յարմարութիւններն ու հանգստութիւնները։

Տէր և Տնօրէն ԱՀԱՐՈՆ ԻԶՄԻՐԼԵԱՆ

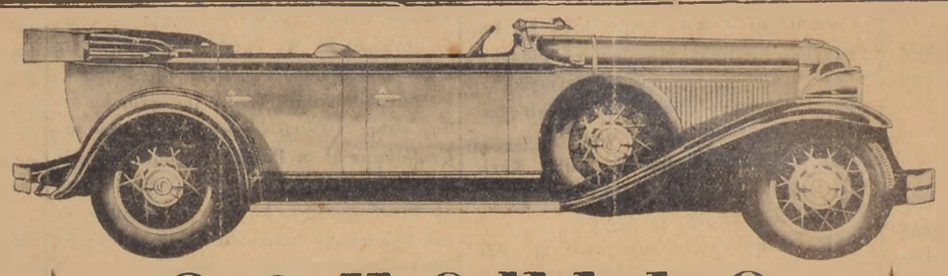

ԳՌԱՅՍԼԵՐ

ԱՇԽԱՐՀԱՒՈՐ ՀԱԿ ԻՆՔՆԱՇԱՐԺՆԵՐը ԱՐՈՆՑ 6-8 ՍԻԼԻՆՏՐ ՈՒՆԻՆ,

ԱՄԵՆԱՏՈԿՈՒՆ ԵՒ ԳԵՂԵՑԻԿ ՄԱՐՔԱՆԵՐՆ ԵՆ ՀՐԱՊԱՐԱԿԻ ՎՐԱՑ ԵՒ ԿԸ ՓՆՏՈՒԻՆ ԱՄԵՆՈՒՐԵՔ:

ԳՌԱՅՍԼԵՐ ինքնաշարժերու մասնաւոր յատկութիւններն են՝ ՏՈԿՈՒՆՈՒԹԻՒՆ, ԳԵՂԵՑԿՈՒԹԻՒՆ, ՁՓԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՀԱՆԳՍՏԻՒԹԻՒՆ։ Վաճառման դիւրութիւններ կը արուին.

ԳՌԱՅՍԼԵՐ «Թօներու բոլոր կտորները պատրաստ կը գտնուին մեր վաճառատուներուն մէջ։ Լիբանանի, Սիւրիոյ և Իրագի ընդհանուր ներկայացուցիչն՝

NAAYEM MOTOR IMPORT Co. BEYROUTH B. P. 869. TÉL. 32—29

Հեռ. Սիւրիոյ ներկայացուցիչներ՝ Գ. և Մ. ԱԶԻՐԵԱՆ, B. P. 202, Հալէպ

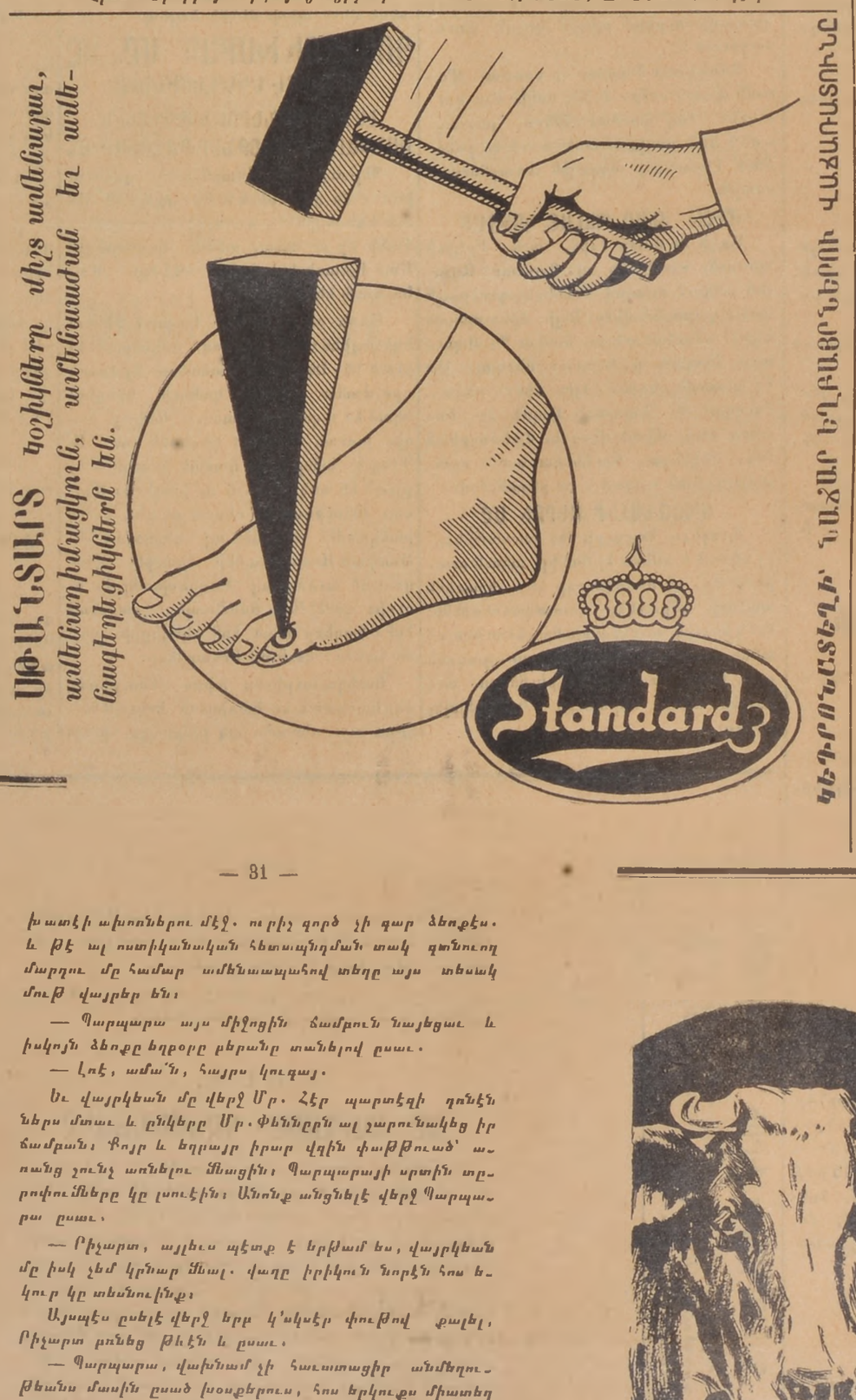

ՏՕՔԹ. ԳԵՈՐԳ ԿԵՐԿԵՐԵԱՆ

Վկայեալ Lauréat (նախկին Interne եւ այժմ մեսյուն ՄԱՍՆԱԳԷՏ բժիշ Ֆրանսական հիւանդանոցի ԱՋՔԻ, ՔՔԻ, ԿՈՂՈՐԴԻ, ԱԿԱՆՋԻ և ԳԼՈՒՒ հիւանդութիւններու բաժնին։

Հիւանդ կ'ընդունի կէսօրէ վերջ ժամը 2—6

իր գլխաւոր մէջ rue de Damas, No. 15

Հիւանդները ուղղակի հիւանդանոց կ'ընդունուին իր կողմէ տրուած մուտքի տոմսով։

Աղքատ հիւանդներու ձրի դարմանում, ամէն օր կէսօրէ առաջ ժամը 10—12, հիւանդանոցի դարմանատան մէջ։

ՏՕՔԹ. Գ. ՏԱՎՈՒՏԼԱՐԵԱՆ

ՄՕՏՆԱԳԷՏ ՆԵՐՔԻՆ ԵԻ ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

Իր դարմանատունը հաստատած է, *ՍԱՄԻՐ* վոլոց, Տօքթ. Եօզբաշեանի (առամնաբոյժ) դարմանատան կից.

Ընդունելութեան ժամեր՝

կէսօրէ առաջ ժամը 8—12
» վերջ » 2—6

Կարի եւ Ձեւագիտութեան Դասընթացք

ՏԻԿԻՆ ՄԱՌԻ ԵՐԱՄԵԱՆ

ՎԿԱՅԱԾԱԼ ԴԵՐՁԱԿՈՒՀԻ

ԲԱՐԻՁԷՆ ԵԻ ՎԱՇԻՆԿԹՕՆԷՆ

Կարի եւ ձեւագիտութեան մասնագիտուհի, Տիկին Մառի Երամեան կը վերադառնայ իր արհեստանոցը, Մեծ Սէրայի դիմացը Նո. 78 տան երկրորդ արկը։

Երեք ամսուան միջոցին կը սորվեցնէ ամենավերջին նորածեւութեամբ, կար եւ ձեւագիտութիւն իր բոլոր բաղդութիւններով եւ արդիական մեթոդներով, Droit-fils մեթոտով։ Իր աշակերտուհիները կ'օժտուին Արիզի ակադեմիա Académie Daydou վկայականով։

ՓՍԱՍԱՓԱՆ

ԽՈՄԻՒԿ ԹԻԹԻՒՆՃԵԱՆ

(Տօքթ. իրաւագիտութեան)

ԿՍՏԱՆՁՆԷ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԴԱՏԵՐ

Ընկերակցութեամբ հանրածանօթ փաստաբան ՄԻՒՐ ԱՋԻՋ ԷԼ ՀԱՇԷՄԻ

Գրասենեակը բաց է կէսօրէ առաջ 9—12 կէսօրէ վերջ 3—6

Rue Allenby, Immeuble NESSOULI **ՀԵՌԱՀԱՅՆ 1—28**

Տակաւ շինուածի վայելուչ տեսք հնչուն եւ բնական ձայն
Ահա յատկանիշները՝

ՈՐՈՆՑՄԱՎ ԿԸ ՁԱՏՈՐՈՇՈՒԻՆ

ԱՓՕԼԼՕ ՓՕՆՕՆԵՐԸ

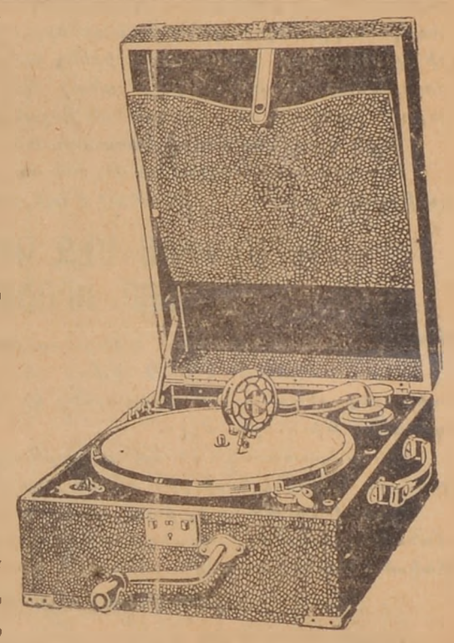

Հրապարակի վրայ գտնել ող բոլոր մարքանեբու հետ կը մրցին Աբոլլօ փօնօները։ Մանաւանդ վերջին նոր մօտէլները, որոնք հասած են արդէն, անդերազանցելի են իրենց տոկունութեամբ, վայելչութեամբ և ժամչելի գիներով։

APOLLO GRAMOPHONE Co. Ltd
(of London)

ԱՓՕԼԼՕ ՓՕՆՕՆԵՐՈՒ ԹԱՍԱԿԻՈՐԸ !!!

Կատարեալ համոզում գոյացնելու համար անգամ մը այցելեցէք
MAISON APOLLO, Rue de la Poste, BEYROUTH

Փորպագիճ եւ բօճօլ՝ ամէն ձեւի, անվիճելի արագ եւ առատութիւններ գիւղամասերի գին, վճարումի դիւրութիւններ։

Ընդհ. ներկայացուցիչ Սիւրիոյ, Պաղեստինի, Անդրյորդանանի, Միջագետքի եւ Կիպրոսի.— ԳՈՒՐԳԻՆ ՍԻՆԱՆԵԱՆ

KOURKEN SINANIAN, Boîte Postale 642, BEYROUTH (Syrie)

— Փիտեմ բնաւորութիւնը Պարպարա, եթէ ինձ հետ ֆայլերի համլ ցալը, ին մը սան մէջ լլլանիկ ըլլալի, դուրսերը երթալով այս վիճակին մատնուելու ստիպման տակ չէի գտնուէր... ինչ որ է, Պարպարա, կուզեմ մայրս տեսնել.

— Ինչպէ՞ս կրնաս տեսնել, անկարելի է.

— Ինչո՞ւ, հոս չի գար, անկողնին կը գտնուի.

— Այս գիշեր չըլլար, հայրս Պօչամպինց տունն է և ուզէ վայկան կրնայ ըլլալ որ գայ.

— Տարի մը ամբողջ մայրս տեսած չեմ, և հիմայ առանց տեսնելու մեկնիլ, ինչ տիւուր է Աստուած իմ... սակայն ինչ ընեմ, ուրեմն դրամ տուէք երթամ, Պարպարա, 100 ոսկի կուգեմ.

— Եթէ վաղը երիկուն կարենաս գալ, կը պատրաստեմ Բիչարտ, չեմ գիտեր թէ մայրս կրնա՞ս տեսնել թէ ոչ, բայց ըսածիդ պէս եթէ անմեղ ես, կարելի չէ՞ փաստել.

— Ո՛վ պիտի փաստէ. իմ մասին յարուցուած զրպարտութիւնները շատ զօրաւոր են, իսկ Թուրնը ամէնուն համար գաղտնիք մըն է, զայն ոչ ոք չճաշնար և չի գիտեր.

— Մր. Քարլայլին իսօսիմ, Բիչարտ, եթէ կայ մէկը որ կրնայ օգտակար ըլլալ քեզի և կրնայ անմեղութիւնդ փաստել, ան ալ Քարլայլն է. գիտես որ երկաթի պէս կամքի տէր մէկն է.

— Այո, ճիշտ է, իմ հոս ըլլալուս գաղտնիքը յայտնելիք անկէ ուրիշ մէկը չի կրնար գտնուիլ. Մարդիկ ինչ կ'ըսէին իմ մասին և ուր կը կարծեն.

— Ոմանք մեռած է կ'ըսեն, ուրիշներ Աւստրալիա ես կը կարծեն։ Լիվրպուլէն Աւստրալիա գացող նաւ մը նստելուդ լուրը առինք.

— Ոչ, երթալէս իվեր Լոնտոն կը գտնուէի և կ'աշխատէի ախոռներու մէջ. ուրիշ գործ չի գար ձեռքէս. և քէ ալ ոստիկանական հետապնդման տակ գտնուող մարդու մը համար ամենաապահով տեղը այս տեսակ մութ վայրեր են։

— Պարպարա այս միջոցին ճամբուն նայեցաւ և իսկոյն ձեռքը եղբօրը բերանը տանելով ըսաւ.

— Լռէ, ամա՛ն, հայրս կուգայ.

Եւ վայրկեան մը վերջ Մր. Հէր պարտէզի դռնէն ներս մտաւ և ընկերը Մր. Փեննըրն ալ չարունակեց իր ճամբան։ Հայր և եղբայր իրար վզին փաթթուած՝ առանց չունչ առնելու մնացին։ Պարպարայի սրտին տրոփումները կը լսուէին։ Անոնք անցնելէ վերջ Պարպարա ըսաւ.

— Բիչարտ, այլեւս պէտք է երթամ ես, վայրկեան մը իսկ չեմ կրնար մնալ. վաղը իրիկուն նորէն հոս ես կուր կը տեսնուինք։

Այսպէս ըսելէ վերջ երբ կ'սկսէր փութով քալել, Բիչարտ բռնեց թեւէն և ըսաւ.

— Պարպարա, վախնամ չի հաւատացիր անմեղութեանս մասին ըսած խօսքերուս, հոս երկուքս միասեղ միայն Աստուծոյ ներկայութեան կը գտնուինք, և օր մը անոր քով երկուքս երես երեսի պիտի դատուինք. այդ Աստուածը վկայ է որ քեզի ըսածներս ճշմարտութիւններ են. Հօլլիճօնը սպասնողը Թօրնն է և ես ոչ մէկ մասնակցութիւն ունիմ.

Պարպարա համբուրեց եղբայրը և վազեց դէպի տուն։ Հայրը դեռ նոր մտած էր և դուռը կը փակէր։ Պարպարա դուրսէն ձայն տուաւ.

— Հայրիկ, բացէք դուռը, ներս մտնեմ.

— Դատաւորը բացաւ դուռը և ըսաւ.

— Ի՞նչ է այս աղջիկս, այս ժամանակ ինչ կը պըտրտիս դուրսերը.

KLIM

Փոշեկաթիլ առաւելութիւնը

KLIM յաւ կաթ մրցն է։ Եթէ ածոր վրայ աւելցնեմ 7 | 8 հատիկ շաքարաւազ պարզ ջուր, պիտի սեպհական քարմ, առողջարար եւ սերոս կաթ մը ունենայ դաշտային քարմ կաթի մը համը, հոտն ու սննդատու արժէքը։

Մանկիկը դիւրութեամբ կը մարսէ Klimը որ իսէս, ու շատ սննդատու կաթ մրը է։

Ինչ ուրախութիւն ձեր զաւակներուն եւ մանկիկներուն համար։

Միշտ ու ամենուրեք քարմ կաթ կարելի է ունենալ *ԿԼԻՄ* փոշիկաթով։

Klimը կը լուծուի պաղ կամ գաղջ ջուրի մէջ։ Պէտք է գայն դնել ջուրին մակերեսը՝ ու զարնել դգալով մը։

SPELL IT BACKWARDS

AZTAG
JOURNAL QUOTIDIEN ARMÉN.
B. P. 587
BEYROUTH, Liban

Directeur - Propriétaire
HAIG BALIAN

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳԻՆ
ՍՈՒՐԻԱ տար. 550, 6 ամսեայ 300 Ս. Դ.
ԱՐՏԱՍԱՀՄ. տրկ. 7, 6 ամսեայ 4 տոլար

ԱԶԴԱԿ

ՕՐԱԹԵՐԹ

ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԳԻՏԱԿԱՆ

ازتـــاك
جريدة سياسية ادبية اقتصادية حرة

ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ ՅՈՒՆԻՍ 21 1932

ԳԻՆԸ ՀԱՏԸ 2.50 Ս. Դ.

Զ. ՏԱՐԻ | Ամէն առաքում պէտք է ընել թերթիս տնօրէնին հասցէին | Տնօրէն — Խմբագիր՝ ՀԱՅԿ ՊԱԼԵԱՆ | Չհրատարակուած ձեռագիրները չեն վերադարձուիր | Թիւ 81 (658)

ԼՕԶԱՆԻ ԽՈՐՀՐԴԱԺՈՂՈՎԸ ԲԱՑՈՒԱԾ

Պ. Մաքտօնալտ նախագահ ընտրուած

ՖՐԱՆՍԱ ԵՒ ԱՆԳԼԻԱ ՀԱՄԱՁԱՅՆ ԵՆ

Լօզան 16.— Հատուցումներու վերաբերեալ խորհրդաժողովը բացուեցաւ ժամը 10,15ին և իբրև նախագահ ընտրեց Պ. Մաքտօնալտը։

Պ. Հէրիօ ընդունեց գերմանական վարչապետ Պ. Ֆօն Բափէնը։

Պ. ՄԱՔՏՕՆԱԼՏԻ ԿՈՂՄԷ ԽՕՍՈՒԱԾ ԲԱՑՄԱՆ ՃԱՌԸ

Լոնտոն.— «Ներկայ այս տագնապին մէջ, չկայ ո՛չ Ֆրանսա, ո՛չ Իտալիա, ո՛չ Գերմանիա, ո՛չ Ամերիկա կամ Մեծն Բրիտանիա. ոչինչ չկայ աւելի փոքրիկ քան աշխարհը, և խնդրոյ առարկայ է փրկելու վրայ եղող դրութիւնը միայն» յայտարարեց պ. Մաքտօնալտ խորհրդաժողովի բացման իր ճառին մէջ, որուն ընթացքին ընդգծեց նա բոլոր ազգերուն սպառնացող աղէտը։ Անիկա գիտել տուաւ թէ միջազգային առեւտուրը 1929ի վերաբերեալ թուանշաններուն կէսէն աւելի վատ է հաւանականաբար, մինչդեռ տնգործներու թիւը կը հասնի 20էն 25 միլիոնի։

Ոչ ոք կարող չէ չէզոք դիրք մը բռնելու վերականգնումի գործին մէջ, որովհետեւ ոչ ոք կարող չէ խուսափելու կուտակուելու վրայ եղող թշուառութիւններէն։

«Եթէ կարելի ըլլայ ապացուցանել, ըսաւ Պ. Մաքտօնալտ, թէ Ազգերը հետեւեցան ամենատարրական տնտեսական օրէնքները բռնաբարող քաղաքականութեանց և թէ՝ իմաստութիւնը և ողջմտութիւնը կ՚ստիպեն զիրենք վճարելու ուժամանակեայ գին մը վերադառնալու համար լաւագոյն մէթոտներու, ես կը կարծեմ որ անիկա ընել կարելի է եթէ մենք ունենանք յստակատեսութիւն և գործելու հաստատակամութիւն այս ուղղութեամբ։

Պ. Մաքտօնալտ համամիտ գտնուեցաւ տնտեսական փորձագէտներու կօմիտէին տեսակէտին թէ միջպետական պարտքերու պատշաճեցումը աշխարհի վրայ գոյութիւն ունեցող իրաց կացութեան հետ միակ տեական միջոցն էր վերահաստատելու համար վստահութիւնը։ Անիկա ըսաւ թէ սոյն միջոցին ստիպողական հանգամանքը նոր ոյժ ստացած է անկէ ի վեր պատահած դէպքերուն հետեւանօք։

Պ. Մաքտօնալտ յորդորեց խորհրդաժողովը որ երկիւղ չունենայ ոչ մէկ բանէ և ներկայացնէ արիասիրտ առաջարկութիւններ որոնք իրենց հանգամանքովը իսկ պէտք իրենց պիտի հրաւիրեն աշխարհի աջակցութիւնը»։

Զուիցերական նախագահ Պ. Մօթա խօսք առաւ Պ. Մաքտօնալտէն ետք և պնդեց այն բանին վրայ թէ զինաթափութեան խնդրոյ կարգադրութիւնը անկարելի էր առանց արդար լուծման հատուցումներու և պատերազմական պարտուց։ (Ռ. Գ.)

Լոնտոն.— Պ. Մաքտօնալտ խորհրդաժողովի նախագահ ընտրուեցաւ Պ. Հէրիօի կողմէ եղած առաջարկութեան վրայ որուն ոյժ տուաւ Պ. Կրանտի։ (Ռ. Գ.)

Լոնտոն.— Ֆրանսական և անգլիական պատուիրակութիւնները համաձայնեցան բանաձեւի մը շուրջ որը կը սահմանէ խորհրդաժողովին գործունէութիւնը և որը կը նախատեսէ մանաւանդ վերապահել Յուլիս մէկին պայմանաժամը լրացող վճարումը մինչև ընդհ. կարգադրութեան մը կնքումը։ Պ. Մաքտօնալտ յանձն առաւ այս բանաձեւը ներկայացնել միւս պետութեանց ներկայացուցիչներուն։

ՊԷՏԷՎԻՆԵՐՈՒ ԱՐՇԱՒԱՆՔԸ ԴԷՊԻ ՀԻՃԱԶ

ՄԻՋՈՑՆԵՐ ՁԵՌՔ ԱՌՆՈՒԱԾ ԵՆ ԴԻՄԱԳՐԱՒԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ

Լոնտոն.— «Մօրնինկ Բօսթ»ի թղթակիցը կը գրէ թէ հաւանական կը թուի որ Հիճազի տնտեսութեան յուսահատական վիճակը որը առաջ եկած է համաշխարհային տնտեսական տագնապին հետեւանօք և ծանրացած իրարու վրայ երկու տարիներու երաշտութեան պատճառաւ, իր գագաթնակէտին հասած է կազմակերպեալ յեղափոխութեան մը արարքով որը ուղղուած է Իպն էլ Սուուտ թագաւորին կառավարութեան դէմ։

Մատնանշելէ յետոյ արաբական ցեղերու ժօֆի շրջանի մէջ համախմբումն, և Սինայի և հարաւային Պաղեստինի արաբներուն դէպի Հիճազ կատարած շարժումը, թղթակիցը կը գրէ թէ այս գաղթականները կազմակերպուած են գաղտնի սպասարկութեան մը կողմանէ և թէ անոնցմէ մեծ մասը անապատէն անցած են Հիճազ դառնալու համար։

Արօտավայրերու բացակայութիւնը Հիճազի մէջ, կը շարունակէ թղթակիցը, կասկածելի կը դարձնէ երկրի մէջ կատարուած ժողովրդական ամէն շարժում, և այն իրողութիւնը թէ այր մարդիկ ընկերացած չեն իրենց կիներէ և իրենց անասուններէ կապացուցանէ որ յեղափոխութիւն մը կազմակերպելու համար փորձեր կատարուելու վրայ են։

Եթէ ոեւէ յաջողութիւն մը ձեռք բերուի ըմբոստներու կողմէ, հաւանական պիտի դառնայ որ Սինայի, Պաղեստինի և Անդր Յորդանանի արաբներէն մեծ մասը սահմանագլուխը պիտի անցնին օժանդակելու համար աղանդ մը տապալելու գործին, որը վերջին տասը տարիներու ընթացքին չյաջողեցաւ կատարել Արաբական Դրախտը հիմնելու համար տրուած խոստումը։

Լոնտոն.— Հիճազի դիւանագիտական գործակալութիւնը կը յայտարարէ թէ Հիճազի կառավարութիւնը Մայիս 20ին տեղեկութիւն կ՚ստանար թէ Իպն Րիֆաատայի հրամանատարութեան տակ գտնուող պէտէվիներու հրոսակախումբ մը Սինայի եգիպտական մասին վրայէն անցաւ Հիճազի սահմանագլուխը։ Բայց Բրիտանական կառավարութիւնը հարկ եղած միջոցներու ձեռնարկեց դիմագրաւելու համար կացութիւնը։

Իրենց կողմանէ, Էմիր Ապտալլահ Անդր Յորդանանի կառավարութենէն պահանջեց ապագային արգիլել այս կարգի ամէն տեսակ շարժում, և Իպն Էլ Սուուտ թագաւորը զսպողական զօրաւոր արշաւախումբ մը ղրկեց իր հողին վրայ արշաւողներուն դէմ։

Երուսաղէմէն եկող այն լուրերը թէ Իպն Րիֆաատա գրաւած է կարգ մը գիւղեր և գերի առած է բազմաթիւ ոչխարներ և գինուորներ, անհիմն են նկատելով որ Րիֆաատա և իր մարդիկը կը գտնուին տակաւին Աքապայի մերձակայ Շէրաֆի մէջ, առանց պաշարի։ Զսպողական արշաւախումբին ժամանումը մօտալուտ է։

ԹԻՒՐՔ ԹԵՐԹԻ ՄԸ ԲԱՐԲԱՋԱՆՔՆԵՐԸ

Սուրիոյ Հոգատարութիւնը Անգլիոյ պէտք է յանձնել կ՚ըսէ «Ճումհուրիէթ»

Թիւրք ճիւմհուրիէթ թերթը կը վերլուծելէ Իտալիոյ Ծերակոյտին մէջ Մ. Կրանտիի արտասանած վերջին ճառը և հետեւեալ խորհրդածութիւնները կ՚ընէ.

Մ. Կրանտիի ճառը զգացումներ և մտահոգութիւններ պատճառած է Ֆրանսայի, որովհետեւ Իտալիոյ արտաքին գործոց նախարարը բացէ ի բաց հասկցուց թէ Իտալիա հաշտութեան դաշնագիրներու վերաքննութիւնը կը պահանջէ։

«Իտալիա, ըսած էր Մ. Կրանտի, այսօր 42 միլիոն բնակչութիւն ունի, բայց 10 տարի յետոյ 50 միլիոնի պիտի բարձրանայ այս թիւը։ Մինչդեռ Իտալիոյ տարածութիւնը Ֆրանսայի, Գերմանիոյ և Սպանիոյ հազիւ կէսին կը հաւասարի։ Անկարելի է որ Իտալացի ժողովուրդը կարենայ ապրիլ այս պայմաններուն մէջ։ Այս խնդրին կարգադրութիւնը կենաց մահու բնոյթ մը ունի Իտալիոյ համար»։

Այս մէջբերումներէն յետոյ, «Ճումհուրիէթ» կ՚ըսէ.— Իտալիոյ պաշտպանած տեսակէտներն ու ներկայացուցած պահանջները դէմ են Ֆրանսայի շահերուն։

Իտալիոյ այս առաջարկին վրայ «Թան» առաջարկեց Իտալիոյ աւելորդ բնակչութիւնը Անատոլուի մէջ զետեղել։ Ուրիշ ֆրանսական թերթ մըն ալ առաջարկեց Իտալիոյ տրամադրել Ափրիկեան կարգ մը լեռնային գաղթավայրեր ըսելով թէ այդ շրջաններու կլիման չատ կը յարմարի Իտալացիներուն։ Ինչպէս յայտնի է, ափրիկեան այդ հողամասերը ներկայիս անգլիական գերիշխանութեան տակ կը գտնուին։

Ֆրանսացիները իրենց այդ ընթացքով վիրաւորած կ՚ըլլան նաև Անգլիացիներու և Թուրքերու ազգային զգացումները։ Հիմա կը հասկցուի թէ ինչու Անգլիա վերապահ դիրք բռնել սկսաւ Ֆրանսայի հանդէպ։ Անգլիա շատոնց հասկցած է թէ կարելի չէ Արեւելքի մէջ շարունակել՝ տիրապետական քաղաքականութիւն։ Այս պատճառով է որ ան հրաժարած է այս կերպով գոհունակութիւն պատճառելով նաև Արեւելեան ազգերուն։ Նկատելով որ Անգլիոյ շահը կը պահանջէ Արեւելքի մէջ խաղաղութեան անարգել զարգացումը, բնականաբար չի կրնար թոյլ տալ որ Սուրիոյ Ֆրանսական հոգատարութիւնը շարունակէ յաւիտենապէս խոչընդոտ հանդիսանալ այդ շրջաններու խաղաղութեան։ Մերձաւոր Արեւելքի խնդիրը լուծելու լաւագոյն եղանակն է Սուրիոյ հոգատարութիւնն ալ յանձնել Անգլիոյ, մինչեւ նախապատրաստական անհրաժեշտ աշխատանքները կատարուին և կարելի ըլլայ հոգատարութիւնը բոլորին ջնջել Սուրիոյ վրայէն։

Կասկած չկայ թէ Թիւրքիա ոեւէ առարկութիւն պիտի չընէ և Անգլիան աղէտ պիտի ձգէ, եթէ անոր խաղաղասիրական շահերն ու քաղաքականութիւնը անհրաժեշտ դարձնեն այս կարգադրութիւնը։ Թիւրքիոյ և Անգլիոյ միջեւ բարեկամութիւնն ու գործակցութիւնը հետզհետէ կ՚աւելնայ։

Անկէ առաջ ըսուեցաւ որ Լեհաստան տրամադիր է Ֆրանսայի քաղաքականութենէն բաժնուելով Անգլիոյ հետ գործակցելու։ Այս պայմաններուն, կասկած չկայ թէ Լոնտոնի դեսպան Ցէրիտ պէյի Վարշաւիոյ դեսպան անուանումը Եւրոպայի մէջ փառք պիտի նկատուի Անգլիոյ, Թիւրքիոյ և Լեհաստանի միջեւ մասնաւոր ու անկեղծ համաձայնութեան մը կնքումին։

Աղերդի երեսփոխան Մահմուտ պէյ եւս Միլլիէթի մէջ կը գրէ.—

Վերջին օրերու ընթացքին, կարգ մը ֆրանսական թերթերու և մասնաւորաբար Թանի մէջ Թիւրքիոյ անկախութեան դէմ յօդուածներ կը տեսնենք։ Բռնուած այս ճամբան դէմ է Ֆրանսայի շահերուն։ Թանի հրատարակութիւնները միայն մէկ կէտ կը հաստատեն.— Բէժալական Թիւրքիոյ արտաքին քաղաքականութիւնը ամենէն ճիշդ ուղղութիւնն է, որ լաւագոյն կերպով կը պատշաճի երկրին պահանջներուն։

Իր մէկ յօդուածին մէջ Թան արդարացի կը գտնէ Իտալիոյ պահանջները, կ՚ընդունի թէ ան միւս յաղթականներուն չափ չօգտուեցաւ յաղթանակի արդիւնքներէն, թէ Իտալիոյ հողամասերը չեն կրնար 42 միլիոն ժողովուրդ կերակրել, թէ Իտալիա գաղթավայրերու պէտք ունի։ Այս առթիւ «Թան» հետեւեալը կը յանձնարարէ.

«Թուրքիան ընդարձակ երկիր մըն է, չշահագործուած հանքեր, հողին տակն ու վրան պահուած հարստութիւններ կան։ Միւս կողմէ Իտալիա զարգանալու պէտք ունի։ Հետեւաբար թող երթայ հարաւային Անատոլուի մէջ տեղաւորուի և հոն թող զարգանայ։ Ֆրանսա պատրաստ է լաւ աչքով նայելու Իտալիոյ նման մէկ արարքին»։

Երկու սիւնակ գրաւած այդ յօդուածին մէջ բացէ ի բաց մէկ կողմէ Թիւրքիոյ հանդէպ անարգանք, իսկ միւս կողմէ լատին քոյր ազգին հանդէպ դաւադրանք մը կը տեսնուի։ Իտալիա չուզեր նոր պատերազմով մը ապահովել իր իրաւունքը։ Ան պարզապէս մեծ պատերազմի ընթացքին իր թափած արիւններուն հաշիւը կը պահանջէ։ Մինչդեռ «Թան» նոր պատերազմի մը, նոր արիւնայեղութեան մը կը դրդէ լատին քոյր ազգը։ Որովհետեւ աշխարհ գիտէ թէ Թուրքիայէն թիզ մը հող առնելու համար պէտք է յանձնառու ըլլալ շատ արիւն թափելու և երկար տարիներ պատերազմելու։ Ո՞վ պիտի ուզէ փորձեալը կրկին փորձել։

Եթէ «Թան» թերթն ու անոր համախոհները կը կարծեն թէ դիւրին է Անատոլուի մէջ տեղաւորուիլ, այդ պարագային թող Իտալիոյ յանձնեն Թունուզը կամ Սուրիան, զոր չեն կրնար լաւ կառավարել և ուր ըմբոստութիւնները անպակաս են և թող փորձեն դիւրութեամբ գրաւել Անատոլուն…

Ամէն պարագային, կուզենք հաւատալ թէ Ֆրանսայի մէջ մեծամասնութիւնը Թիւրքիոյ հանդէպ այսքան դէշ ու բացասական չի մտածեր, և Ֆրանսայի նոր դահլիճը չպիտի գիջանի Թանի եւ անոր նմաններուն այդ կարգի գրգռիչ քաղաքականութեան։

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ 3րդ էջ)

ՀԱՅՐ ԱՐՍԷՆ ՂԱԶԻԿԵԱՆ ՈՉ ԵՒՍ Է

Պօլսական թերթերը կը գուժեն մահը Հայ Լեզուի եւ մատենագրութեան մեծարժէք մշակներէն Հայր Արսէն Ղազիկեանի։ Դեռ յայտնի չեն մանրամասնութիւնները մահուան պարագաներուն, սակայն կ՚երեւայ թէ յանկարծամահ եղած է, որովհետեւ վերջերս Հ. Արսէն Ղազիկեան չափազանց զբաղած էր եւ բժիշկները յանձնարարած էին իր մտաւոր յոգնութիւններուն միացնել նաեւ ֆիզիքական աշխատութիւններ։ Կը վախցուէր որ լեզուի մեծ վարպետը զոհ երթայ կաթուածի մը։

Պօլսական թերթեր ընդարձակ կենսագրական ծանօթութիւններ կը հրատարակեն այս ցաւալի առիթով։

Հ. Ղազիկեան տարեց չէր, հազիւ 62 տարեկան՝ ծնած ըլլալով 1870ին Պարտիզակ։ Իր նախնական կրթութիւնը ստացած էր Ներսէս Շուշանեան վարժարանը։ Ղազարոս (այս էր իր աշխարհական անունը) թաղին Ներսէսեան վարժարանին մէջ աշակերտած է հոգելոյս Դուրեան Ս.ի, երբ քարոզիչ և ուսուցիչ էր այդ թուականին Պարտիզակի մէջ։

Ղազար արհեստաւոր ընտանիքի զաւակ, բայց միևնոյն ատեն ուսումնասէր միջոց չունէր բարձրագոյն վարժարան յաճախելու, հետեւաբար կուգայ Պոլիս և կը պարապի գրաշարութեամբ իբր 2 տարի մեծ յաջողութիւն ցոյց տալով ասպարէզին մէջ։ Արդարև մէկ օրուան մէջ կրնայ 2 ֆօրմա շարել։ Բայց իր փափաքն էր երթալ Վենետիկ ու այս նպատակաւ իր ըրած կրկնակի դիմումները կ՚ընդունուին վերջապէս ու 42 տարի առաջ, երբ հազիւ 19 տարեկան էր կ՚երթայ վանք եւ եօթ տարուան ուսման ընթացքէ վերջ 1895ին կը ձեռնադրուի վարդապետ. ու հայերէնի մէջ ունեցած քաջ հմտութեամբ կը կարգուի ուսուցիչ Վենետիկի վանքին ինչպէս նաև Մուրատ Ռափայէլեան վարժարանի, ուրկէ հասան մասնաւորապէս հայագէտ ուսանողներ։

Այդ միջոցին վարած է նաև «Բազմավէպ»ի խմբագրութիւնը և աշխատակցութիւնը, գրելով հմայլից բանասիրական յօդուածներ ինչպէս «Բազմավէպ»ի նոյնպէս «Գեղունի և Որբունի» գեղազարդ հրատարակութիւններուն մէջ։ Մեծ պատերազմին Պարտիզակ գտնուելով Պոլսի պատերազմական ատեանէն հրաւէր ստացած, բայց անպարտ արձակուած է հաստատուելով որ ոեւէ քաղաքական կեանք և գործունէութիւն չէ ունեցած։ Միայն թէ տարագրութեան օրերուն իր հայկականմատենագրութեան անտիպ մասը ուրիշ ձեռագիրներու հետ հարկադրուած է թաղելու և այդ կերպով ոչնչացած։ Պատերազմի միջոցին և մինչև 1921, Հայերէնի ուսուցչութեան պաշտօն վարած է Կեդրոնական, Մխիթարեան վարժարաններու, Նոր Դպրոցի, Արամեան, Պէրպէրեան եւ Տայեան վարժարաններու մէջ հաւասար կարողութեամբ դասախօսելով գրաբար ու աշխարհաբար և մատենագրութիւնը։

Վերջապէս իր Միաբանութեան կողմէ ստացած հրաւէրով վերադարձաւ Վենետիկ ու հոն աւելի եռանդով շարունակեց իր գրական արտադրութիւնները, բանասեղծական գեղեցիկ թարգմանութիւնները, ստուար աշխատութիւններ և համառօտ գրուածներ։ Ասոնց ամենէն կարեւորն է «Հայկական Մատենագրութիւնը», որ Վենետիկի մեծ գործերուն մէջ ուրոյն տեղ մը կը գրաւէ, բայց դժբախտաբար կիսաւարտ կը մնայ իր մահով։

Ողբացեալ Բ. Քէչեան Հ. Արսէն Ղազիկեանի մասին գրած է հետեւեալ տողերը.— «Դիւցազներգութիւնն անգամ որ երբեմն գրաբարի վեհութեան սեփական կալուածը կը նկատուէր, հիմա գաղտնիք չունի աշխարհաբարի համար։ Հ. Ղազիկեան, բարեվաստակ Մխիթարեանը յաղթանակօրէն հռչակեց աշխարհի կարողութիւնը հին դիւցազներգութեան ամենէն հոյակապ երկերը նոր հայերէնի վերածելու Իլիական Ենիական և Երուսաղէմ Ազատեալ նոր զարգացումն մը կը բանան աշխարհաբարի պատմութեան մէջ։ Մխիթարեան Միաբանութիւնը ցարդ երկու մեծանուն հայր Արսէններ տուած է ազգին. Բագրատունին ու Այտընեանը։

«Անոնք եւ ետքը երեք պիտի հաշուենք զանոնք, Հ. Արսէն Ղազիկեանն ալ համանուն զոյգին կարգը դասելով։ Առաջինը անմոռաց անուն թողուց իբր մեծ քերական, գրաբարը վերջնապէս կանոնագրող և Հոմերոսն ու Վիրգիլիոսը հայացնող, որով 19րդ դարուն ամենամեծ կոթողը կանգնող հին հայերէնին ի պատիւ։ Երկրորդը նոյնչափ հանդիսաւոր հանդիսացաւ՝ աշխարհաբարն իբր վերջնապէս կանոնագրող, լեզուներու համարակալութեան մէջ իր որոշ տեղը տալով անոր։ Իսկ երրորդ աշխարհաբարին ճակատը կը պսակէ ժողովրդապետութեան թագովը, մաքի անխտիր ամէն կալուածներուն տիրապար իշխելու իրաւունքը տալով անոր»։

Հայր Արսէն Ղազիկեանի մահով կ՚աննհետի նաև հայ լեզուի ամենէն հուժկու ոստիկանապետը որուն մղած պայքարը հայ լեզուն շիտակ և ուղիղ գրելու մասին, անմոռանալի պիտի մնայ։ Դեռ մեր ականջներուն մէջ կը հնչեն Մի գրէ՛ք, այլ գրեցէք... պատուէրները, զորս կը սփռէր աջ ու ձախ, պատուէրներ զորս հրատարակեց յետոյ ուրոյն գրքոյկով ի պէտս զարգացելոց։

Հ. Ղազիկեան ունի եղբայր մը Պոլսոյ մէջ, որ կը պաշտօնավարէ Ազգ. Հիւանդանոցին մէջ իբր մառանապետ։ Վերջին տարիներս իր հոգածութիւնը կեդրոնացուցած էր իր քրոջ աղջկան Օր. Պօտուրեանի վրայ, որուն իբր դաշնակահարուհի պատրաստութեան համար մեծ զոհողութիւններ ըրած է և հպարտ էր տեսնելով անոր արագ յառաջդիմութիւնները։

* * *

Հ. Արսէն Ղազիկեանի անակնկալ մահը ո՛չ միայն կորուստ մըն է Վենետիկեան Մխիթարեան Միաբանութեան համար, այլ և ընդհանուր սուգ Հայ մտաւորականութեան համար, որուն ամենէն անխոնջ, փայլուն, անշահախնդիր, անձուէր մէկ ներկայացուցիչն էր հանգուցեալ վարդապետը։ Իր կեանքը անընդհատ աշխատութիւն եղաւ։ Հաւատարիմ հետեւորդ էր մեծանուն և անմոռանալի անուանակցին, որ մեր հին լեզուին, պատուական գրաբարին նոր փայլ մը ընծայեց թարգմանական հրաշալի գրականութեամբ մը, և այդ ու մեր նախնեաց լեզուով խօսեցուց հելլէն եւ լատին, ու անգլ. և ֆրանս. դասականութեան ամենէն մեծ դէմքերը, այնպէս ալ Հ. Ղազիկեան իրեն գլխաւոր նպատակ ընտրեց նոր հայերէնին վերածել հին թէ նոր բոլոր դասականները։ Օսիան, Հոմերոս, Վիրգիլէոս, Տանդէ վերածուեցան աշխարհաբարի շնորհիւ ողբացեալ Մխիթարեանին անդուլ ջանքերուն, և հայազգի Վիքթորիա Աղանուր, որ հակառակ կարճատեւ կեանքի մը, յաջողեր էր այնքան պատուաբեր տեղ մը գրաւել իտալական նոր գրականութեան մէջ, ունեցաւ իրեն արժանաւոր թարգմանիչը յանձին Հ. Ա. Ղազիկեանի։ Հմուտ, բծախնդիր վարպետ աշխարհաբարի, ողբացեալ Մխիթարեանը ո՛չ նուազ հմուտ էր հին լեզուին, և տոր փաստ են Ոսկեդարեան գրաբարի շուրջ իր գրավէճերը Վիեննականներու հետ։

Հ. Ղազիկեանի գործունէութիւնը լոկ իր գրական գրագումներուն մէջ չի սահմանափակուեցաւ։ Անիկա երկար ատեն հայ լեզուի դասախօս եղաւ մեր գլխաւոր վարժարաններուն մէջ, և մասնաւորաբար հոգածու եղաւ լեզուի ոգին ուսուցանելու, զգուշացնելու ուսանողները տարարանութենէ, իբր հարազատ Հայ մտածելու և այնպէս գրելու։ Մտածման յանդուգն ոեւէ խիզախում չէր խորշեցներ զինքը. բաւ էր որ հայեցի ոգիով ներկայացուած ըլլար, լեզուին ոգին եղծուած չըլլար։ Հետեւաբար կ՚ընդունէր, ինչ որ կը նպաստէր լեզուին ճոխացման, առանց անոր ոգին օտարացնելու։ Այս էր պատճառը որ գրաբարի վէճին մէջ սաստիկ քննադատեց զուտ ոսկեդարեան գրաբարին ջատագովները։

ԼՈՒՍԱՆՑԻՒ ՎՐԱՅ

ՁՐՈՑՑ..... ՀԵՏ

...

— Քա՜ո, քա՜ո՝ Նիլի ճնշումը տիրապետութեան ճնշում և բարքերու ապականութիւն, իրրև հետևանք ընկերութեան մը անբնականոն օրէնքներու։ Միւս կողմէ անհաղը իր ինքնասէր լրջութին մէջ յուսահատ։ Ու ժամանակը կը թաւալի, յարաժամ, անդադրում։ կը թաւալի հսկայ վայրաչարժի մը նման որուն անիւներուն տակ կը ճարճատի Նիլին սիրտը։ Մղձաւանջը ժամախուղի նման իջած է հոգիներուն վրայ։ Ամէն կողմ հեւասպառ ու քրտնաթաթախ վազք։ ամէն կողմ համաչխարհային նոր պատերազմի ահազանգ։ Գիտութիւնը իր լոյսը բնաւորարանները հեղձուցիչ կազերու վրայ թափած է։ Հսկայական կաթսաներու մէջ կը հալի հողին արգանդէն հանուած երկաթը ու կը գառնայ պողպատէ թնդանօթներու ահռելուռ պատուար։ Դիւցազներ խռնչոցային կը գառնան վիթխարի մեքենաներու անիւները ու մարդը պողպատին ու պղինձին ձեւ կուտայ չինելու համար նմանը չտեսնուած ահռելացու հրանօթներ։ Օդին մէջ ու ծովերու ներքեւ մարդը դարձած է անգղի պէս ու շնաձուկի պէս արագաչարժ ու վայրագ։ Գիտութիւնները ալիւնի ուզածերը կ'երգեն։ Ազգերը մոլուցքով ու սարսափով լի՝ կը քննան իրենց քաղաքներու պարիսպներուն ժամ՝ պահակ գամբռներու պէս, իրենց ցուկր երկու թաթերու մէջ ու կիսամրափ։ Նիլոր քաղաքական մղձաւանջը կը վարեն ահա արդի մարդութեան ճակատագիրը։

Խորտակուած են պաշտամունքի հին աստուածները, խորտակուած են եւ անոնց ի պահիւ կանգնած տաճարները, համայնակուլ ցաւին ու տանջանքին մէջ՝ դիտեցէք հիմա մարդը։ աստուածօրէն բարի ու հսկայ ու միանգամայն օրերու և ճակատագրի անստուգութեան հանդէպ որքի պէս սոսկալի ու գծուծ։ Եւ ահա յանկարծ կը ծնի անոր մէջ բարոյական ուժերու ճարճատումը։

...

— Նիլ կ'ուզէք։ Այո՛, հակամարտութիւնը ներկայ զգացումներու և մտածումներու։ Մարդ-աստուածը, կը կանգնի մարդ որդին հակադիմ։ մին բարի ու տիեզերական, միւսը՝ դալարաստանջ ու մանր. ու կը պատահի, աւա՛ղ, որ կը տապալի անտառներու հսկայ՝ երկնաբերձ կաղնին, երբ օր մը օրգը կը սահի անոր արմատներուն ներքեւ, կը սոսոսկի անոր ոլորտներուն, կը բարձրանայ վեր, դէպի բունը, դէպի սիրտը չափելու և իր տիրակալութեան, իր մահուան իշխանութեան ներքև առնելու համար զայն։

Հ. Ղազիկեան ակապկոդներ անուանեց զանոնք, և մեծ վիճաբանութեան մը դուռ բացաւ, ուր բառերը բառերը չխրնայեց հարուածելու համար իր հակառակորդները։ Որքան բարեհաճոյ առանձին մարդութեան մէջ, նոյնքան բուռն էր հրապարակային վիճաբանութիւններու առեն։ Բայց ներելի էր վիճաբանութեան մէջ կիրք դնելը, երբ նկատողութեան առնուի որ լեզուին հանդէպ պաշտունն էր որ այս ծայրայեղութեան կը առնէր զինքը, երբ միւս կողմը յամառութիւն ցոյց կուտար սըխալին մէջ։ Ապրեցաւ իբր ճշմարիտ հայ, աչխատեցաւ իբր հայ, պաշտպանեց ունենալով մեռեալ թէ կենդանի լեզուին, մինչեւ յետին չունչը գործեց, գրեց միևնոյն խանդավառութեամբ, մեզի ձգելով ապեալ թէ անթափ պահակութեի գործ մը։ Իր անակնկալ մահուան լուրը կ'ըմբռնացնէ մեզի։ կը զգանք որ Հ. Ղազիկեանի կորուստը մեծ բաց մը յառաջ կը բերէ հայ գրականութեան մէջ և խոնարհինք անոր անխոնջ և անձնուէր մշակին դագաղին առջև։

Գ.

...

— Այսպէս է մարդ կաղնին ինչպէս երկուութեան պայքարին մէջ, յաճախ պարեակ ասուածը։

...

— Այս պայմաններու մէջ ան կ'ուրանենք մենք մեր ճակատագրին թելերը։ Ծաճախ իմաստուն բնազդով մը տեսակները կը գանեն զիրար, կ'ելնեն դառնալու և կեանքի դժնակ խութերը հաւաքական ուժերով գիմագրաւելու համար։ Առողջ մոլովուրդներու և ցեղերու առողջ բնազդը ստիպակ մանդութիւն մարդուն։ իր չորքոտանի դրացիներէն։ Բայց որչափ մարդկային կեանքը կր հեռանայ կենդանական այդ առաջին բնազդէն՝ այնքան ան կը գառնայ իրերամերժ ու եսական։ Տկար ազգերու և սորուկներու հոգեկան այլասերութեան յատկանիշ այս վերջինն ալ։

...

— Հիմա, սիրելիս, չափեցէք ապրելու մեր իրաւունքին համար մեզի պարտադրուած այն բոլոր ենթակայական ու առարկայական գործօնները, որոնք անհրաժեշտ են ու ստիպողական եթէ չենք ուզեր վատասերումը իր առաւելագոյն աստիճաններուն հասցնել։ եթէ այս իրողութիւնը հանկնալի և չջնչափելի գարձած է մեզի համար, ոչ մէկ կասկած որ պիտի կրնանք անցնիլ, թէպէտ փոթորկէն, բայց ոչ վտանգաւոր մեր ճամբան։

...

— Համաձայն եմ։ Հազար դժուարութիւններ կան մեր առջև, հազար խոչընդոտներ զորս պէտք է գիտ յառնչանք։ Մեր ճիգերը պիտի յարենք այս ուղղութեամբ։ մեր ուժերուն տնտեսումն ու յարուցը պէտք է նախ ծրագիր ուղղութեամբ յառաջ տանիլ։ Դրականութիւնը պէտք է նպաստէ ատոր, ան մխտական արգիւնքներու կր հասնի երբ կը ժողնայ իրականութիւնը որուն մաս կը կազմենք մենք։ Ու հաւատացած եմ որ, այս բոլորը երբ պարզ ու յստակ կր գառնան մեզի համար, հոգեկան մեր խաղաղութիւնը աւելի չուռ, աւելի ապրագ ու ազդուրչն կ'իջնէ մեր միսբրուն, ու մենք մեր ճիգին յոյս հաստուրելու առաջին մխիթարութիւնը ունեցողը կր գառնանք։

...

— Մեծ դրագէտի մը, մեծ արուեստագէտի մը հոգին հաւաքքէն կ'ստանայ իր ներշնչուժը։

...

— Բառոը կ'սպասէ մեզ, ան չփոթ կր ձնի նաև մեր արուեստին մէջ, և ուր մշուշ և մառախուղ չատ կայ, ուր բարոյական վարկածներ գիրար չատ չատ կ'արմկահարեն միչակութիւնը հոն իր ամբարտակները կը բարձրացնէ...

...

— Ստուգովանինք որ այդ հաւաքը խախտած է չատերուն մէջ։ Հին մարմիրոսգուհներու երդուեալ ու հերձուածով հակառակորդներ այսօր բանակ մը կը կազմեն, պատրաստ առաջին հերթին ուրանալու սերունդի մը ազատագրական ճիգին արժէքը։

...

— Այո՛, բայց ի վերջոյ հանճար ըլլալու ու երջանկութիւնը ամենուս տրուած չէ։ Մենք պիտի քարենք անդրադարձումներու ճամբէն, պիտի ուսումնասիրենք միանգամայն ցեղին քաղաքական ու ընկերային ձգտումներու հանգանակը և առաջադրութիւնները զոր կեանքը և ժամանակակից մարդու հոգին կր ներկայացնեն մեզի։ Արուեստագէտին տուրքը բիւրեղացնելու, համագրելու և հաճելի ու տեսլականօրէն այդ հանգանակն ու թրթռացումները ամբոխին փոխանցելու մէջ կը կայանայ։

...

— Բացառիկ յատկերը, իրրեւ ախտաբանական երևոյթներ գիտութիւնը կր յանձնէ համապատասխան մասնագէտին — իսկ գրագէտին համար ժամանակաւորութիւն է ընկերաբանին կալուածին մէջ դեգերիլ՝ այս վերջինոյն նախասիրութիւններով ու հետախուզութեամբ։ Սխալը աւելի մեծ է, երբ գրագէտը կր կրկնուի ախտաբանի մտահոգութիւնով։ կր յիչեմ կարդացած էլլայ Ֆիօրէնարնի մէկ եւ կին մէջ հետևեալը. «Մարդ վազած ատեն գլխու կողմէն վար կ'իյնայ, պարզ որովհետև հասեմատած մարմնի այլ մասերուն՝ գանկը և ուղեղ աւելի ծանր կր կշռեն»։

Այս տեսութիւնները բնագիտութեան գասագրքերու կալուածին աւելի կը վայլեն քան գրական հատորներու։ Ախտագէտի նման ձգտումներ կ'բնդունարուին և՛ մեր գրականութեան մէջ. Զոլան, Տոստոյևսքին, Ֆլոպէրը գերազանցելու չափ սիամիտ մարմոյով։

...

— Բայց նախ մեզմէ չատերուն կր պակսի հորիզոնի և յայնութեան պարագան։ երկրորդ՝ անոնց մէջ գրականութիւնը միջոց է չաճախ, ընդհանրական հարցեր պարզաբանելու, ժողովրդականացնելու։ Մենք բացառութիւններու մասը բերած ենք գրականութեան, իր ազդով ու պժգալի գարշահոտութեամբ։

...

— Հոս է որ ճշմարիտ քննադատ, խորքով ու յատկութեամբ հզօր, պիտի կրնար իր նժդրակին ուժը զգացնել։ Ատիկա դժբախտաբար կը պակսի չաճախ, կամ յառաջ կր տարուի այն-աստիճան չիլ հաչիներով ու սղաճոսկուածներով, որ քննադատութեան հանուած երկին հեղինակը հերարձակ արհամարհանքով կր չարունակէ իր վրէպները։

...

— Կամ աւելի ճիշդ, համբաւի համար կր տոչորին և՛ հեղինակ, և՛ քննադատ հաւասարապէս։

...

— Վերջինները կր հաւատան թէ հարթելու մէջ այնքան չահ կայ որքան ստեղծագործելու մէջ. ուստի առած իրենց լախտիայոր կրկէս իջած են. այո՛ ու ձախ չարդելու։ Մոռացութեան կր տրուի սակայն ազնուհոգի կեցուածքի պարագան։ Ինձի համար ճշմարիտ քննադատ այն է որ բան կիլոյի. գեղեցիկ բացատրութեան՝ րդ-նակ է «աւազի տարածութեան մէջէն գտած մարգարիտի հատիկ մը խանդագատանքով վեր առնելու»։

...

— Իսկ եթէ հեղինակի մը գործին մէջ այդքանն իսկ կր բացակայի, պատրաստե՛նք մեր արբագան խարոյկր՝ հաձայն եմ։

(Շար.)

(10) Վ. ԳԷՈՐԳԵԱՆ

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

Հ. Մ. Ը. Մ.ի տեղական մասնաճիւղս կր վերակազմէ Հայ արիներու (սկաուտներու) շարքեր Գէյրութի մէջ։

Աշխատանքներ պիտի վերցնեն.—

1) Սկաուտական Յանձնախումբ մր՝ ընթացիկ աշխատանքներու կարգադրութեան համար։

2) Սկաուտ խմբապետ մր (յանձին պ. Ա. Հաճեան՝, հին հ. մարզուած սկաուտ մր)։

3) Դասախօսական փոպագ մր, դասախօսելու համար իսս յայտագրին առողջապահական, բարոյագիտական, հասարակական եւ այլ նիւթերու շուրջ։

Ընդունելի են մասնուր նկարագրի տեր բոլոր հայ մանչեր 8-18 տարիքի մէջ։

Առանձնագրութիւնները կր կատարուին անձամբ, Հ. Մ. Ը. Մ.ի ակումբին մէջ (Պապ Իտրիս), հետեւեալ ժամերուն.—

Կիրակի օր (26 Յուլիս) ժամը 10—12 (կ. ա.)։

Շաբաթ օր(25 Յուլիս)ժամը 5-6(կ.ե.)։

Ներկայացողը իր ձեռքին պետք է ունենայ առաջնագիր մր իր ծնողքէն կամ պատասխանէն։

Առանձնագրութիւնները կր դադրին երբ ակնկալուած թիւը լրանայ. այս պատճառով թելադրելի է ուշ չի մնալ։

Հ.Մ.Ը.Մ ի ՏԵՂԱԿԱՆ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՅ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴԻ ՄԸ ԴԺՈՒԽԱՅԻՆ ՀՈԳԵՎԱՐՔԸ

12 ՎԻՐԱՒՈՐՆԵՐՈՒՆ ՄԷՋ ՀԱՅ ՄԸՆ ԱԼ ԿԱՅ

Մարսիլիոյ Հայ Սիրտ կր գրէ հետեւեալը «Կարաճանի այհեր» խորագրին տակ։

Մայիս 31ի երեքշաբթի առաւօտ ժամր 8ին, անաւոր պայթիւն մր պատահեցաւ Կարաճի մէկ խոշոր գործարանին մէջ, ուր Փաթիգեան ընկերութիւն մր՝ ալիւմինի ճախանիւթր կր պատրաստէ, ռեդակաց կարմիր հողր օգտագործելով։

7 մեռեալ (3 Իտալացի, 2 Ֆրանսացի, 1 Հայ. 1 Սպանիացի) եւ 12 վիրաւոր. 2ր բաւական ծանր. անոնք մարդկային կորուստ, ընդարձակ վնասր 4 միլ. Ֆրանք կր հաշուի։

Ամէն ազգէ բազմաթիւ բանուորներ կ'աշխատէին այդ գործարանին մէջ, ուր հսկայ կաթսաներ գիշեր ցերեկ կ'եռացնեն։

Անոնք այդ կաթսաներէն մէկն է որ պայթեցաւ երեքշաբթի առաւօտ, այնքան անաւոր ուժգնութեամբ, որ իր մէկ մասր առաստաղր ծակել անցնելով բարձրացաւ օդին մէջ եւ իջաւ 300 մեթր հեռու, ծուրջր ասխատող բանուորներէ ոմանք ալ ենթարկուեցան հոս ու հոն, մնացին երկաթեայ փլատակներու տակ, այրեցան, անճանաչելի դարձան։

Ամենէն աւելի սարսափելի մահացողներէն եղաւ 29 տարու Հայը Կարապետ Տալոյեան, զաւակ՝ բարեկիրթ ու ազնիւ ընտանիքի, անուշ ու պատուական հրեւասարդ մր, որ ծուրջ երկու ժամ դժոխային հոգեվարք մր ունենալու, փլատակներու մէջ սեղմուած եռուն հեղուկի ցայտուցքներու ներքեւ։ Ազնիւ այլ հո՛ղ ցոյց, որ Տանգեյի երեւակայած դժոխքր հոս տեսաւ, որպեսզի իր յիսնակր գնիմ սիրողներու սրտի գրախտին մէջ անմեռ մրնայ։

Չորեքշաբթի կէս օրէ վերջ, ժամր 5ին կատարուեցաւ յուղարկաւորութիւնը ասխատանքի 7 զոհերուն։

Սուգի մէջ էր ամբողջ Կարապր, գոց էին խանութներ, երկիւղած ժողովուրդր օրթայ կազմած էր փողոցներու մէջ. եկեղեցւոյ զանգակներ կր հեկեկային մերթ ընդ մերթ։

Հետզհետէ 7 մեռելակառքեր հաւաքուեցան բաղաքին մէկ հրապարակր։ Հոն էին ամէն կարգի պատասխանատուներ։ Դամբանական ճառեր խօսեցան՝ գործարանի ընկերութեան վարիչր, բաղաքապետր, էմի հնթանահանգապետր, Կարապի օրթոքանային մէկ խորհրդականը։ Իր երբեմնի բնակավայր Կարապի Հայոց կողմէ խօսեցաւ Տ. Եռնովէ Արմէն Ֆրանսեհէն. Հայոց յուգումին ու դէպի զոհերր ունեցած յարգանքին բարձրաձայնելով։

Ցեղոյ կառերր առաջնորդուեցան հնկեղեցի եւ անկէ գերեզման. ճուազախումբմր կր հնչեցնէր մահուան խաղերգներ, դպրոցական ասակերտներ ու ժողովուրդ՝ ցեղ էին բռնած ճամբուն ու բարձրացմներուն վրայ։

Իրիկուն էր, երբ ցաւեն մռայլ երկինքի մթնաղին մէջ հողին յանձնուեցան 7 զոհերր։

Տարաբախտ Կարապետի բաղմաց արտասուքներուն համար Մարսէյլէն կանչուած էին հրեք բահանաներ։

12 վիրաւորներուն մէջ է նաեւ Ռոկիան Ծովսկիմեան անուն Հայր։

ԿՈՉ ՀԱՅ ԾՆՈՂԱՑ

ՀԱՅՐԵՆԱԿԻՑՆԵՐ,

Հ.Մ.Ը.Մ.ի Գէյրութի մասնաճիւղս նոր բափով գործի է լծուած՝ Գէյրութի մէջ վերակազմելու համար հայ սկաուտական կազմը, որ պիտի ըլլայ խնամիին ցաւ՝ սկաուտական խորհուրդի մը եւ կառոյց խմբապետի մր։

Այս առթիւ՝ կոչ կրնենք հայ ծնողաց, որ գնահատելով արժէքը մեր այս ջանիին, դարձեալ և բսաւ Ջօքարիին.

«— Քեզ սպասնելու համար հոս չկայ, այլ քեզի հետ հաչտուելու. Նեսէ՛ սա գանակդ»։

«Հնազանդեցաւ, և յոնքերը պատռելով՝ աղիկան աչքերուն մէջ նայեցաւ։ Անսովոր տեսարան մրն էր ասիկա.— Երկու էակներ, ոտքի վրայ, վայրի կենդանիներու պէս իրարու աչքի մէջ կը նայէին չեչտակի, և երկուքն ալ գեղեցիկ էին ու քաջ։ Արծաթեայ լուսինը զանոնք կը դիտէր երկինքէն. ան ու ես միակ վկաներն էինք։

«— Ինձի՛ մտիկ ըրէ՛, Լօ՛յքօ, կը սիրեմ քեզ», բսաւ անոր Բատտա։ Միւսը ուսի չարժումմ մը ըրաւ, կարծես թէ ձեռքերն ու ոտքերը կապուած ըլլայինն։

«— Շատ քաչ երիտասարդ տեսած եմ, բայց դուն՝ դէմքովդ ու հոգիով աւելի գեղեցիկ ու քաչ ես քան թէ բոլոր անոնք։ կը բաւէր որ աչքս թարթէի, և անոնցմէ ոչ ոք չէր արգիլեր որ իր պեխերը ածիլուէին. բոլորն ալ ոտքս կ'իյնային, եթէ միայն ե՛ւ ուզէի։ Բայց անոնք գիս անտարբեր կը ձգէին։ Թրյած հաւեր կը դառնային դիմացս։ Հիմա իրապէս յանդուգն ու խիզախ գինուորներ չա՞ք քիչ կան։ Դուն առանցմէ մէկն ես։ ես երբեք մէկը չեմ սիրած դեռ, բայց քեզ կը սիրեմ։ Ասով մէկտեղ, իմ ազատութիւնս ալ կը սիրեմ, Լօ՛յքօ։ Ու ազատութեան համար ունեցած սէրս աւելի զօրաւոր է քան թէ քեզի հանդէպ ունեցած սէրս։ Առանց քեզի՛ ես չեմ կրնար ապրիլ, դուն ալ, առանց ինձի չես կրնար ապրիլ։ Որով, կ'ուզեմ որ դուն իմս ըլլաս, մարմնով ու հոգիով։ Կը հասկնա՞ս ըսածս։»

«Լօ՛յքօ ժպտեցաւ ու բսաւ.— «Ի՛ր հասկնա՛մ, քու այդ խօսքերուդ վրայ սիրաս կը զուարթանայ, խօսէ՛ դեռ։»

— «Ահա թէ դեռ ի՞նչ պիտի ըսեմ, Լօ՛յքօ.— Ի զուր կ'աչխատիս, որովհետև պիտի յաղթուիս։ Ի վերջոյ իմս պիտի ըլլաս։ Գարապ տեղը ժամանակդ մի՛ կորսնցներ. իմ համբոյրներս ու գգուանքներս քեզի կը սպասեն... և ես քեզ պիտի համբուրեմ երկարօրէն, Լօ՛յքօ։ Գգուանքներուս ազդեցութեան ներքև, պիտի ժռռնաս քու խիզախ կեանքդ... քու եղբայրներդ ուրախացնող երգերդ այլևս չպիտի հնչեն տափաստանին մէջ։ Միայն քու Բատտայիդ համար պիտի երգես սիրազեղ ու քաղցր երգեր... Կր կրկնեմ.— պարապ տեղը ժամանակդ մի՛ կորսնցներ։ Վազը՝ եկո՛ւր ենթարկուելու ինձի, իբրև քու երէց ընկերոջդ։ Ամբողջ վրանախումբին ներկայութեան՝ պիտի խոնարհիս իմ ոտքերուս առջեւ և պիտի համբուրես այ ձեռքս։ Այն ատեն քու կինդ պիտի ըլլամ։»

«Ահա թէ ի՞նչ կ'ուզէր այս սատանի աղիկան։

«Այսպէս բան լսուած կամ տեսնուա՞ծ էր երբեք։ Մերերը կը պատմեն որ, հին ատեններէր սոյսպիսի սովորութիւն մը ունէին Գարատաղցիները, բայց գինուներուն քով, երբե՛ք։

«Գերի՛ս դառնալ աղիկան մը,— ասկէ աւելի ծիծաղելի բան կրնա՞ս երևակայել։ Ամբողջ տարի մըն ալ եթէ ուզեղդ չարչարես, ասկէ աւելի զաւեչտական բան չես կրնար հնարել։

(5) (Շար.)

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՊԱՏՄԱԿԱՆ ՎԱՅՐԵՐ

ՄԱՀԱՑՈՒ ՍԷՐԸ

(ՄԱԿԱՐ ԶՈՒԴՐԱ)

Գրեց՝ ՄԱՔՍԻՄ ԿՈՐՔԻ Թարգ. Լ. Մ.

Մակարը թօթուեց ծխաժորը և զայն կրկին լեցուց։ Վերակուրս մէջ փաթթուեցաւ, և, գետնին վրայ պառկելով, կը նայէր անոր հովն սևցած ծերունի գէմքին։ Ան՝ գլուխը կը ցնցէր խիստ ու մտայլ երևոյթով մր, և քիչ տակէն բաներ մը կը մոլար. Քաւ պեխերը կ'երերային և հովր վեր-վեր կր հանէր անոր մազերր։ Անիկա կը նմանէր կայծակէն այրած հին կաղնիի մր, որ սակայն միչտ զօրաւոր էր ու հաստատուն, և հպարտ իր ուժին։ Մովր կը չարուչնակէր անհանգստացնել եզերքները, և հովը միչտ անոր մրմունջներր կը բերէր տափաստանին մէջ։

Նօնքա այլևս չէր երգեր, և երկինքին վրայ գիզուած ամպերր աւելի մռայլ կը դարձնէին աչնանային գիչերը։

«Լօյքօ յամրօրէն կը քալէր, գլխահակ և թևերը կախած. գետին եզերքը հանելով նստաւ քարի մը վրայ և հառաչեց։

«Այս խորունկ հառաչանքին վրայ սիրտս կարեկցութեամբ սեղմուեցաւ, բայց իրեն չմօտեցայ։ Կարելի չէ մէկ խօսքով վիչտը վանել. այնպէս չէ՞։ Այսպէս՝ անչարժ մնացած ժամ մը, երկու ժամ, երեք ժամ։

«Անկէ քիչ մը անդին՝ ես ալ գետինը փռուած էի։ Գիշերը պայծառ էր, լուսինը իր արծաթեայ լոյսը կր փռէր ամբողջ տափաստանին վրայ։ Որոչապէս կարելի էր տեսնել հեռուները։

«Իսկոյն, տեսայ որ Բատտա վրանախումբէն կ'ելլէր և արագ քայլերով կը մօտենար։

«Ուրախութեամբ լեցուեցաւ սիրտս։ «Ազէ՛կ է կր մտածէի, յանդուգն աղչիկ մրն է սա Բատտանո։ Այլևս անոր մօտն էր, բայց երիտասարդը չէր տեսներ զայն։ Աղչիկր դպաւ անոր ուսին։ Լօյքօ ցնցուեցաւ, ձեռքերը գէմքէն հեռացուց և գլուխը վեր բարձրացուց։ Տեսնելով աղչիկր, ոտքի ցատկեց և ձեռքը զարկաւ դանակին.— «Աստուա՛ծ իմ, կը մտածէի ես, պիտի սպաննէ աղչիկը»։ Կր պատրաստուէի անոնց մէջքեղ նետուիլ, երբ լսեցի Բատտայի ձայնը.

«— Զէ՛ աղիկա, թէ ոչ գլուխդ կր չարիչախեմ»։

«Ու անոր ձեռքին մէջ տեսայ ատրճանակ մր, զոր ուղղած էր Զօքարի ճակտին։ Ի՞նչ սատանորդի էր այդ աղչիկր։ «Էհ՛, կը խորհէի ինքնիրենս, հիմա երկու կողմերն ալ հաւասար են. ի՞նչ պիտի պատահի արդիօք»։

«Բատտա ատրճանակը իր զօտիին մէջ թեղաւորեց դարձեալ և բսաւ Զօքարիին.

«— Քեզ սպասնելու համար հոս չկայ, այլ քեզի հետ հաչտուելու. Նեսէ՛ սա դանակդ»։

«Հնազանդեցաւ, և յոնքերը պատռելով՝ աղչկան աչքերուն մէջ նայեցաւ։ Անսովոր տեսարան մրն էր ասիկա.— Երկու էակներ, ոտքի վրայ, վայրի կենդանիներու պէս իրարու աչքի մէջ կը նայէին չեչտակի, և երկուքն ալ գեղեցիկ էին ու քաջ։ Արծաթեայ լուսինը զանոնք կը դիտէր երկինքէն. ան ու ես միակ վկաներն էինք։

«— Ինձի՛ մտիկ ըրէ՛, Լօ՛յքօ, կը սիրեմ քեզ», բսաւ անոր Բատտա։ Միւսը ուսի չարժում մը ըրաւ, կարծես թէ ձեռքերն ու ոտքերը կապուած ըլլայինն։

«— Շատ քաչ երիտասարդ տեսած եմ, բայց դուն՝ դէմքովդ ու հոգիով աւելի գեղեցիկ ու քաչ ես քան թէ բոլոր անոնք։ կը բաւէր որ աչքս թարթէի, և անոնցմէ ոչ ոք չէր արգիլեր որ իր պեխերը ածիլուէին. բոլորն ալ ոտքս կ'իյնային, եթէ միայն ե՛ւ ուզէի։ Բայց անոնք գիս անտարբեր կը ձգէին։ Թրյած հաւեր կը դառնային դիմացս։ Հիմա իրապէս յանդուգն ու խիզախ գինուներ չա՞ք քիչ կան։ Դուն առանցմէ մէկն ես։ ես երբեք մէկը չեմ սիրած դեռ, բայց քեզ կը սիրեմ։ Ասով մէկտեղ, իմ ազատութիւնս ալ կը սիրեմ, Լօ՛յքօ։ Ու ազատութեան համար ունեցած սէրս աւելի զօրաւոր է քան թէ քեզի հանդէպ ունեցած սէրս։ Առանց քեզի՛ ես չեմ կրնար ապրիլ, դուն ալ, առանց ինձի չես կրնար ապրիլ։ Որով, կ'ուզեմ որ դուն իմս ըլլաս, մարմնով ու հոգիով։ Կը հասկնա՞ս ըսածս։»

«Լօյքօ ժպտեցաւ ու բսաւ.— «Ի՛ր հասկնա՛մ, քու այդ խօսքերուդ վրայ սիրաս կը զուարթանայ, խօսէ՛ դեռ։»

— «Ահա թէ դեռ ի՞նչ պիտի ըսեմ, Լօ՛յքօ.— Ի զուր կ'աչխատիս, որովհետև պիտի յաղթուիս։ Ի վերջոյ իմս պիտի ըլլաս։ Գարապ տեղը ժամանակդ մի՛ կորսնցներ. իմ համբոյրներս ու գգուանքներս քեզի կը սպասեն... և ես քեզ պիտի համբուրեմ երկարօրէն, Լօ՛յքօ։ Գգուանքներուս ազդեցութեան ներքև, պիտի ժռռնաս քու խիզախ կեանքդ... քու եղբայրներդ ուրախացնող երգերդ այլևս չպիտի հնչեն տափաստանին մէջ։ Միայն քու Բատտայիդ համար պիտի երգես սիրազեղ ու քաղցր երգեր... Կր կրկնեմ.— պարապ տեղը ժամանակդ մի՛ կորսնցներ։ Վազը՝ եկո՛ւր ենթարկուելու ինձի, իբրև քու երէց ընկերոջդ։ Ամբողջ վրանախումբին ներկայութեան՝ պիտի խոնարհիս իմ ոտքերուս առջեւ և պիտի համբուրես այ ձեռքս։ Այն ատեն քու կինդ պիտի ըլլամ։»

«Ահա թէ ի՞նչ կ'ուզէր այս սատանի աղչիկը։

«Այսպէս բան լսուած կամ տեսնուա՞ծ էր երբեք։ Մերերը կը պատմեն որ, հին ատեններէր սոյսպիսի սովորութիւն մը ունէին Գարատաղցիները, բայց գինուներուն քով, երբե՛ք։

«Գերի՛ս դառնալ աղիկան մը,— ասկէ աւելի ծիծաղելի բան կրնա՞ս երևակայել։ Ամբողջ տարի մըն ալ եթէ ուզեղդ չարչարես, ասկէ աւելի զաւեչտական բան չես կրնար հնարել։

(5) (Շար.)

ԽՌՈՎՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ԱՆԱՊԱՏԻ ՄԷՋ

ՋԻՆԻ. ՈՒԺԵՐ ԿԸ ՏԵՂԱՓՈԽՈՒԻՆ ԴԷՊԻ ԱՆԴՐ-ՅՈՐԴԱՆԱՆԻ ՍԱՀՄԱՆԱԳԻԾԸ

(ՍԵՓ. ԹԼԹԱԿՑՈՒԹԻՒՆ)

Երուսաղէմ, 17 Յուլիս

Երէկ, ուշ ատեն, սոյգ եւ լաւատեղեակ աղբիւրէ մը տեղեկացայ թէ ցեղախմբային լուրջ եւ ծանրահանգամանք խռովութիւններ եւ դէպքեր տեղի կունենան հրեական հիճագետն անապատին մէջ, երեւոյթապէս Իպն Սաուտի իշխանութեան դէմ ուղղուած։ Անդր-Յորդանանի իսդուխա-գինուորական իշխանութիւնները յղօրէն կը հսկեն անցանցի խռովարար ուժերը Անդրյորդանանի սահմանապահ ուժերը (T. J. F. F.) հրահանի սացած են անմիջապէս մա՛ռնի եւ կարմիր ծովու սահմանագիծը տեղափոխուելու՝ հաւանական ասպատակութեանց եւ արշաւանքներուն դիմագրաւելու համար։ Օդային ուժերը եւս կազմ ու պատրաստ հրահանգի կ'սպասեն։

Անցեալ շաբթուայ ընթացքին եգիպտական մամուլի մէջ երեւցած հրատարակութիւնները եւ Իրագի բարձր յանձնակատարին կէս ճամբէն ետ վերադարձը դէպի Պաղտատ, ցոյց կուտան թէ «բան մը կայ հոսած Ֆանիոյ մէջ». ճոռ եւ որոշ տեղեկութիւն սանալուս կը գրեմ։ Կամ ալ. միջնեւ այդ, հետագիրները հաւանաբար մանրամասնութիւններ տան։

ԹԼԹԱԿԻՑ

ՇԻԼԻԱԿԱՆ ՆՈՐ ՀԱԿԱՅԵՂԱՓՈԽՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

Սանթիակօ տը Շիլի.— Ջօր. Սալնադայի ղեկավարութեան տակ գտնուող, հակայեղափոխական շարժում մը տապալեց ընկերվարական կառավարութիւնը եւ կազմեց կառավարական նոր ժօնթէ (խորհուրդ) մը։

"ԱԶԴԱԿ"Ի ՆՈՒԷՐԸ

1000 ԷՋ 1000 ԱԶԳԱՅԻՆ ՄԵԾ ԵՐԳԱՐԱՆ

Հայ Ազգային ու Ցեղափոխական երգերը ժողովուրդին մէջ աւելի եւս տարածելու համար յառաջիկայ չաբաթէն սկսեալ «Ազդակ» պիտի սկսի ձեռնարկել իր տեսակին ու ծաւալին մէջ եղակի Ազգային Երգարանի մը հրատարակութեան։

Այս երգարանը պիտի բաղկանայ մօտ 1000 մեծադիր էջերէ և պրակ առ պրակ բերիօդիկպէս տրամադրուի «Ազդակ»ի ընթերցողներուն որպէս առանձին յաւելուած։

"ԱԶԴԱԿ" ԲՈԼՈՐՈՎԻՆ ՁՐԻ

Ցետ այսու մեր բոլոր ընթերցողները «Ազդակ»ը տարի մը ամբողջ ձրի կարդալէ զատ, պիտի ապահովեն բամնեգիրի մը հաւաստարչան։

Թէ ինչպէս.

«Ազդակ»ի բաժանորդ մը որ տարեկան 550 ս. գ. կը վճարէ, անոր փոխան մէկ տարուան ընթացքին պիտի ստանայ իւրաքանչիւրը 500 ական էջնոց հատոր-կազմ երկու գիրքեր և 1000 էջնոց Ազգային Երգարան մը (երկու հատորով)։ Առաջին երկու հատորները կ'արժեն 250 ական ս. գ., գրեթէ հաւասար «Ազդակ»ի մէկ տարուան բամնեգիրին, իսկ, երգարանը կը գնահատուի 500 ս. դահեկան։

Կր տեսնուի ուրեմն որ իւրաքանչիւր բաժանորդ «Ազդակ»ը ձրի կարդալէ զատ, 500 ս. դահեկանի մօտ չատ մը պիտի ունենայ։

ՊԷՏՔ ՈՒՆԻՔ

ԻՆՔՆՈՒԹԵԱՆ ՔՈՒՂՔԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ ՓՈՓՔ ԼՈՒՍԱՆԿԱՐՆԵՐՈՒ

Շուտով կը լրանայ պայմանաժամին

ԱՐԱՄ ՍԱՀԱԿԵԱՆԻ ԼՈՒՍԱՆԿԱՐՉԱՏՈՒՆԷՆ

Սացաճէ վեց լուսանկար, վճարելով մի միայն 25 Ղ. Ս.

Աքէլիէն կր գտնուի, Նահրի ճամբուն սկիզբը Սինէմա Ամփրի ճիշդ դիմաց

Ամառնային Մասնաճիւղեր՝ Պհամդուն եւ Տհուրտուր

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՓՐՈՒՍԻԱԿԱՆ ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆԻՆ ՄԷՋ

ԿՈՐՈՂԵԳՐՈՒԻ ՄԵԾԱՄԱՍ ԱԿԱՆ ՕՐԱԿԱՐԳ ՄԸ

ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ ՀԵՌԱՑՈՒՄԸ ԿԸ ՊԱՀԱՆՋՈՒԻ ԱԶԴԵՐՈՒ ԴԱՀՆԱԿՑՈՒԹԵՆԷՆ

Պէրլին.— Փրուսիական խորհրդարանը որդիգրեց չորեքշաբթի համայնավարներու և Ռասիստներու «Բռնապետնդին մեծամասնական օրակարգ մը որ կը պահանջէ Գերմանիոյ հեռացումը Ազգ. Դաշնակցութենէն։

ԱԿԱԴԵՄԱԿԱՆԻ ԹՈՒՐԸ ԿԸ ՏՐՈՒԻ ՋՕՐ. ՎԷՅԿՍՆԻ

Փարիզ.— Պատասխ Էգգլոնի պալատին մէջ տեղի ունեցաւ Ջօր. Վէյկսնի ակադեմական թուր արուելու արարողութիւնը։ Թուրը պատրաստուած էր ուստագէտ Ֆալիցէի կողմէ եւ նուիրուած միջդաշնակցային կոմիտէի մը կողմէ Արարողութիւնը տեղի ունեցաւ նախագահութեամբ մարաջախտ Էյօֆէլի եւ Ջօր. Տիւպայլի եւ ներկայութեամբ Ֆրանսայի մարաջախտներուն, Անգլիոյ Պէլճիգայի, Իտալիոյ, Լեհաստանի, Եգիպտոսի, Փորթուգալի, եւլն. դեսպաններուն եւ այլ բարձրաստիճան անձնաւորութեանց։

ՊԺԳԱԼԻ ՕՋԻՐ ՄԸ

Լոնտոն.— Քէնթի նահանգին մէջ Ս. Ֆօրտի մերձակայ անտառի մը մէջ գտնուեցաւ կնոջ մը, իր ամչկան եւ տասներկու տարեկան աղջիկ թոռան դիակները։ Այս երեք կիներն ալ զոհ գացած են ոճրի մը։

Ջինուած երեք հարիւր ոստիկաններ իրենց հետը ունենալով հետքեր գտնելու վարժ շուներ կազմակերպեալ խուզարկութիւն մը կատարեցին Լասի Ուուտ գի մէջ, անմիջապէս որ գտնուեցաւ տարաբաղդ զոհերու դիակները։

Լոնտոն.— Ֆօլկսթոնի մերձակայ Շօրնքլիֆֆ զօրագունդին մէջ զինուոր Ճէյմս Թօմաս Քօլինս անուն անձ մը ամբաստանուեցաւ իբրեւ կանխամտածութեամբ սպանող տիկ. Սուբֆիլի, տիկ. Սթէմբի եւ օր. Փէկկի Սթէմբի որոնց դիակները գտնուած էին անտառի մը մէջ։ Ռ.Փ.

ԼՕՋԱՆԻ ԽՈՐՀՐԴԱԺՈՂՈՎԻՆ ՄԱՍՆԱԿՑՈՂ ՊԵՏՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Լօզան.— Լօզանի խորհրդաժողովին ներկայացող երկիրներն են՝ Մեծ Բրիտանիա եւ բրիտանական տօմինիօնները (գաղթավայրը) ի բաց առեալ Իրլանտայի Ազատ պետութիւնը որուն պատերազմէն առաջ եկած յանձնառութիւնները ստանձնուեցան Անգլիոյ կողմէ Ֆրանսա, Գերմանիա, Իտալիա, Պէլճիքա, Ճաբոն, Աւստրիա, Չեխոսլավաքիա, Եուկոսլաւիա, Պուլկարիա, Լեհաստան, Հունգարիա, Ռումանիա եւ Պուլկարիա։

Խնդրոյ առարկայ եղած չէ եգիպտ. ոսկիի համատ գին մը որոշել

Գահիրէ.— Կառավարութիւնը հրատարակեց հետեւեալ պաշտօնական զեկոյցը։

«Վերջին օրերու ընթացքին հրապարակի վրայ գրոյց շրջեցաւ թէ կառավարութիւնը որոշած է հաստատուն գին մը որոշել եգիպտ. ոսկիին համար։

«Եգիպտ. ոսկիին համար հաստատուն գին մը որոշելու խնդիրը սեղանի վրայ դրուած չունենալով այժմ՝ ելեւմտ. նախարարութիւնը այս տարածային թիւնները հերքել զատ ուրիշ բան ընել կարող չէ։»

«Տուչէ»ի դէմ մահափորձ գործող Անձէլօ-Սպարթէրօ մահուան դատապարտուած

Հռոմ.— Պետութեան ինքնապաշտպանութեան համար կազմուած Յատուկ դատարանը քննեց Անձէլլօ Սպարթէլլօթօի դէմ բացուած գործը, որը ձերբակալուած էր Վենետիկի հրապարակին վրայ Անիթա Կարիպալտիի ի պատիւ տեղի ունեցած ցոյցի մը ընթացքին։ Սպարթէլլօթօ ամբաստանուած է «Տուչէ»ի դէմ մահափորձ կատարելու և արատահմանի մէջ գտնուող հակաֆաշիստական ընկերքներ գործակալը լլկելու մեղադրանքի համար։ Հարցաքննութեան միջոցին, ամբաստանեալը խոստովանեցաւ իր մեղադրանքը։

Ընդհ. դատախազը խօսեցաւ ամբաստանողականը և չեշտեց թէ այս նոր մահափորձը գործն էր արատահման գտնուող հակաֆաշիստական ընկերքներու և պահանջեց մահուան դատապարտել ամբաստանեալը։

Յետոյ, Յատուկ դատարանը լսեց Սպարթէլլօթօի պաշտպան փաստաբանները որոնք փորձեցին մեղմացնել իր յանցանքի ծանրութիւնը, և վերջը մահուան դատապարտութեան վճիռ արձակեց։ Սպարթէլլօթօ հրացանազարկ պիտի ըլլայ իր կռնակին կողմէն։

Իտալական թերթերը մեկնութիւններ տալով Յատուկ Դատարանին կողմէ արձակուած այս նոր վճռին չորրդ, կը յայտնեն թէ իտալ. նոր ռէժիմը որոշած է ինքզինքը պաշտպանել ամէն անոնց դէմ որ կը դաւադրեն իր գոյութեան գէմ և հրապարակ կուգան իրեն թշնամիներ իտալական ազատութեան։

ՏԷՐՕՐԻՍՏ ՍՊԱՐՏԷԼԼԱԹՕ ՀՐԱՑԱՆԱԶԱՐԿ ԵՂԱԻ

Հռոմ.— Տէրրօրիստ Սպարտէլլաթօ որ Յատուկ Դատարանին կողմէ մահուան դատապարտուած էր պ. Մուսօլինիին դէմ մահափորձի ձեռնարկած ըլլալուն համար եւ Գովանէ անուն ուրիշ ահրրօրիստ մը հրացանազարկ եղան։

ԿՕՐԿՈՒԼՕՓԻ ԴԱՏԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆԸ ՊԻՏԻ ՍԿՍԻ ՅՈՒԼԻՍ 11ԻՆ ՓՈԽԱՆՑԿ ՅՈՒԼԻՍԻ 7ԻՆ

Փարիզ.— Հանրապետութեան նախագահ Տումէրկի ապաննիչ Կօրկուլօֆի դատավարութիւնը պիտի սկսի Յուլիս 11ին փոխանակ Յուլիս 7ին ինչպէս որ որոշուած էր կանխօրօք։

Այս յետաձգումին պատճառը թէքնիքական է պարզապէս։

Պ. ՓԱՓԱՆԱՍԹԱՍԻՈՒ ԿԱՄԲԱՍՏԱՆԷ Պ. ՎԷՆԻԶԷԼՈՍԸ

Այս վերջինը կը հերքէ

ԶՈՐՍ ԲԱՐՁՐԱՍՏԻՃԱՆ ՍՊԱՆԵՐ ԶԵՐԲԱԿԱԼՈՒԱԾ

Աթէնք.— Փափանաթասիսի յայտարարութիւնները, որոնց համաձայն Պ. Վէնիզէլոս զինուորական նպատակներ կը հետապնդէ, կ'ուզէ կառավարել «ախտաթիրախով, ու յետաձգել ընտրութիւնները, բուռն հերքում մը յառջ բերին Պ. Վէնիզէլոսի կողմէ, որ կը վստահեցնէ թէ ինք հաւատարիմ խորհրդարանական մըն է ու ընտրութիւնն երբեն պիտի ձեռնարկուի օրինական պայմանաժամին մէջ։

Աթէնք.— Կարգ մը բարձրաստիճան օդային սպաներ, հակակարգապահականօրէն պահանջած ըլլալով պետ Մէրէնթիսի տեղ Զօր. Ատամիտիսը ուրիշ փոփոխութիւններ, օդային նախարարը հրահանգած է քննութիւն մը ու որոշած է խստօրէն պատժել կարգապահական ճամբով այս չարժուճին հեղինակները։

Աթէնք.— Զօր. Ատամտիս ու երեք ուրիշ օդային սպաներ, հակակարգապահական արարքի մէջ գտնուելով ձերբակալուած ու բանտարկուած են։

Հապէշիստանի նախկին կայսր Լիճ-Եասուի ձերբակալուած չէ տակաւին

15,000 ԶԻՆՈՒՈՐՆԵՐ ԶԷՆՔ ԿԸ ՓՆՏՐԵՆ

Ձիպութի.— Եասուի նախկին կայսր Լիճ—Եասուի ձերբակալութիւնը կանխահաս լաւատեսութեան մը արդիւնքն է։

15,000 զինուորներ զայն կը փնտռեն ու ան միշտ պահուած է կոժամի կողմերը։ Պաշարման չղեայ մը հաստատուած է մայրաքաղաքին չուրջ, կառավարութեան կեսակիցներու անոր միացումը արգիլելու համար։

Զօրագունդերը աժէն ուղղութեամբ կը խուզարկեն կոժամ լեռնային նահանգը, ուր կ'ենթադրուի որ տեսնուած է ան։ Եթէ անմիջապէս ձերբակալուի, որևէ գործողութիւն կարելի պիտի չըլլայ մինչև Սեպտեմբեր, կոժան նահանգը անմատչելի դարձնող անձրեւներուն պատճառով, ու ապրիլ համախմբուելու ու զօրանալու ժամանակ պիտի տայ նախկին կայսեր ու իր կողակիցներուն։

ԻՍԼԱՄԱԿԱՆ ԳԱՐԾԵՐՈՒ ՄԷՋ ՆԱԽԱՐԱՐԱՑԻՆ ՅԱՆՁՆԱԽՈՒՄԲԸ ՓՍՐԻԶ ԿԸ ԳՈՒՄՍՐՈՒԻ

Փարիզ.— Իսլամական գործերու մէջ նախարարային յանձնախումբը առաջին անգամ ըլլալով արատակարգ ժողով կ'ումարեց օժանդակութեամբ ալճերիացի իսլամ պատուիրակներու և նախագահութեամբ արտաքին փոխ քարտուղար Պ. Փափանոնի։

ՏԵՂԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

1 ՄԻԼԻՈՆ ՈՍԿԻ ԿԸ ԽՆԱՅԷ

ԼԻԲԱՆԱՆԻ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆԸ

Լիբանանի կառավարութիւնը պաշտօնական հայորդագրութիւն մը հրատարակեց Սահմանադրութեան կախակայութիւնն ի վեր եղած խնայողութիւնց մասին պետական պիւճեի մէջ, որուն մէջ կրսկ թէ պաշտօնեաներու ամսաթոշակներուն նուազումն գոյացած խնայողութիւնը 220,000 ոսկի է տարեկան։

Նմանապես երեսփոխաններու, նախարարներու եւ այլ ծախերու վերացումով խնայուած գումարը կը հասնի 650 000 ոսկիի։ Բացի այդ, կրսկ պաշտօնական յայտարարութիւնը, կարգ մը նոր խնայողութիւններ եւս պիտի ըլլան որով խնայուած գումարը մէկ միլիոն ոսկին պիտի պակսեցնէ։

ԹԻՒՐՔ ԶԻՆՈՒՈՐՆԵՐ ԿՐԱԿ ԿԸ ԲԱՆԱՆ ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ՕԴԱՆԱՒԻ ՄԸ ՎՐԱՅ

Ուրբաթ 14ի ժամը 7.30ին Թրակիա կան զինուորական օդանաւ մը թռիչքներ կը կատարէր Մէյսաճ — Էսքիգի վրայ, 300ին 400 մեթր բարձրութեան մը վրայ։

Երբ ան կ'անցնէր Սիրօ — Թրակական սահմանագլուխին, թրակաց զինուորներ Թախտա Քէօբրիի կայարանին, 70 փամփուշտ արձակեցին անոր վրայ եւ ստիպեցուցին նաեւ միթրայեզ մը։

Օդանաւը թռչեցաւ Հայկպի ուղղութեամբ։ Իր մէջ գտնուողներուն չհասան գնդակներ։

Օդանաւին մեկնումին յետոյ, զինուորներ գրուած են ամբողջ սահմանագծին վրայ։

ՍԻՒՐԻԱԿԱՆ ԱՔՍՈՐԵԱԼՆԵՐՈՒ ՆԵՐՈՒԻՄԻ ՀԱՐՑԸ

Մեր թղթակցողներ կը յիշեն անցուցած որ Սիւրիական Խորհրդարանը փափաքի յայտնեց որ առաջին Սահմանադրական կառավարութիւնը գբաղի հայրախական ախտորեալներու եւ դաշապարտեալներու ներումի հարցով եւ որ յանձնախումբ մը անուանուեցաւ այս խնդրանքը հանրապետութեան նախագահին ներկայացնելու համար։ Կը կարծենք գիտնալ որ այս դիմումը, որուն ուժ կուտան բազմաթիւ ժողովրդական պատուիրակութիւններ, յաջողութեան կրած է ձեռնհաս իսկ յանձնութիւններուն մօտ։ Այս առթիւ կը մտակոյ եղեր ծագիր մը, որ միւս կարգի բանտարկեալներու պատիժներուն ետ պիտի պակսեցնէ։

ԻՆՔՆԱՇԱՐԺԻ ԱՐԿԱԾ

Անցեալ 15ին, Շեվրոլէ իսքնաշարժի մը, Հայկպի Կարաժ Սանթրալէն օրօիցաւ Շահհուռ խուրպէք Պրա գիւղերուն միջեւ։ Վարիչը՝ Յակոբ Սամպուլեան եւ ճամբորդ մը ծանրօրէն վիրաւորուած լլլալով, հիւանդանոց փոխադրուեցան։

ՆՈՐ ՅԱՐՁԱԿՈՒՄ ՄԸ ՀԱԼԷՊԻ ՄԷՋ

Հալէպի մէջ կը շարունակուին յարձակումները։ Անցած չորեքշաբթի օր կէս օրէ առաջ փաստաբան Անհէս Նաճի Զրդաթի եւ Ապթիլ Սկալմ էլ Ճէզաս Նահասին փողոցէն կացնահարեց։ Ծանկարծ դիպակ մը նետուեցաւ անոնց վրայ եւ Ապթիլ Սկալմի հագուստը ծակելով անցաւ մխրճուեցաւ պատին։

Այս ոճրափորձին պատճառն ու մանրամասնութիւնները ցարդ անորոշ կը մնան կը գրէ «Էլիճ Պա»ի թղթակիցը։

ՆՈՐԱՊԱՏԱԿ ԱՄՈՒԼ ՄԸ

ԿԸ ԿՈՐՍՈՒԻ ԱՆԱՊԱՏԻՆ ՄԷՋ ԼԻ ԿԵՐ ԿԸ ԴԱՒՆԱՑ ՎԱՃԻ ԱՆԱՍՈՒՆՆԵՐՈՒ

Թէհրանէն կը հաղորդուի որ երկու օրաթ ատաջ, երկու գինուորական իմքնաշարժեր հատած են հոն, առաջինին մէջ հանի մը սպաներ, իսկ երկրորդին մէջ նոր ամուսնացող Ֆրանսացի ամուսիներ։

Ձամբան երկրորդ իմքնաշարժը կը հանգարտի եւ կը մնայ անապատի մէջ։ Կը նորոգեն եւ նորէն ճամբայ կելլեն իմքնաշարժը, սակայն սխալ ուղղութիւնը կ'առնէ։ Երեք օր կը շրջի անապատի մէջ, սակայն ճամբայ չի կրնար գտնել։ Զորորդ օր Ֆրանսական կառավարութիւնը օդանաւ կը դրկէ գայն փնտռելու համար։ Կը գտնուի իմքնաշարժը անապատի մէջ, սակայն ոչ ոք կար անոր մէջ։ Օդանաւորդները մօտենալով անոր երեսը գտան ճամակ մը, գրուած նորապսակ Ֆրանսացիին կողմէ եւ որուն մէջ կրսկ. «Ճամբան կորսնցուցինք, ճամբորդներէս իւրաքանչիւրը գաց ուղղութեամբ կերբաճի փնտռելու ճամբան»։

Կը կարծուի որ ճամբորդները կեր եդած են վայրի անասուններու։

ԵԿԵՂԵՑԻՆԵՐՈՒ ԳՈՂԵՐԸ ՁԵՐԲԱԿԱԼՈՒԱԾ

Դրած ենք որ գոյներու խմբակ մը գոյութիւն ունի Պէյրութի մէջ, որուճ եկեղեցականաց անօթներու գողութեամբ կզբաղին։

Ոսկիականութիւնը տեղագին ախտաճանի յղուած էր երեւան հանելու համար հեղինակները։ Քննութիւններու արդիւնքին հասկցուած է որ կասկածները կը կեդրոնանան երկու Պաղեսթինցիներու վրայ, որուճ Պէյրութ եկած էին որպես կրօնաւորներ եւ ջերմեռանդ հաւատացեալներ։ Կերեւի այս կերպ «հաւատացեալներ Պաղեսթինի եկեղեցիներէն գոյութիւններ բրած եւ եկած են հոս կրաճելու համար իրենց արհեստը Պէյրութի մէջ ալ, ով գիտէ այս տեղէն ալ ուր պիտի երթային։ Ասնոճ այժմ ձերբակալուած են եւ բանտ կը գտնուին։

ՄԷԹՐ ԷՄԻԼ ԷՏՏԷԻ ԵՒ ՊՐ. ՏԻՒԲԷՆԻ ՄԻՋԱԴԷՊԸ ԿԱՐԵՒՈՐ ՓՈՒԼԻ ՄԸ ՄԷՋ

Հաղորդած էինք որ մէթր Էմիլ Էտէի հաճրապետութեան նախագահին բոլոր հաճրապետութեան նախագահին բոլորած էր խառն դատարանի նախագահ պ. Տիւբէճի կողմէ իրեն ուղղուած նախատիճին դէմ եւ պահանջած որ ան ներողութիւն խնդրէ իրմէ։ Ներկայ փոխանցցուած էր Պ. Բրիլիճի եւ անկէ ալ դատարաններու Ա. նախագահ Պ. Տէյճիճ։

Քննութիւններ կը շարունակուին կարեւորութեամբ։ Պ. Էտէ ամէն ջանք կը բանի հասատացնելու համար թէ՝ Պ. Տիւբէճ անարգար նախատինք մը բրած է իրեն հանդէպ։ Փաստաբաններու կաճառը ձեռք առած է այժմ խնդիրը եւ նեանական ներ փաստաբաններ քննելու համար խնդիրը, Ասնոճ իրենց քննութեան արդիւնքը պիտի յանձնեն փաստաբանական կառճառին։

ՔԻՒՔ ԶԻՆՈՒՈՐՆԵՐ 500 ՈՂՆԱՐ ԿԸ ԳՈՂՆԱՆ

Չորս թրական զինուորներ, սահմանի վրայ Պիւլպիլ եւ Զապրա գիւղերէն 500 ոչխար իրենց երկու հովիւներով տարած են թրական սահման։

ՍԵՐԸ ԳՈՂՈՒԹԵԱՆ ԿԸ ՄՂԷ

Հալէպի մէջ Իսմայիլ Շեհ անուն ապրանքագործ մը կը սիրէ արուեստագիտուհի մը։ Այդիկը սակայն, մեծ գումար մը կը պահանջէր փոխադարձ սէր ցոյց տալու համար։

Ապրանքագործը սկսաւ դրամ փճռտելու՝ արուեստագիտուհին գոհացնելու համար։ Այդ միջոցին որ մը ան հրաւիրուեցաւ արդարութեան պատասխանատու մէկուն տունը կարգ մը նորոգութիւններ բընելու համար։ Իսմայիլ օրն իրուն կատխատեր հոն, սակայն կը մտածէր որ իր սեացած օրականներ բաւական չեն գուաւելու համար իր սիրուհիին սիրերնդ մտածելով գաւ ճարը։ որոճց գողցած պատասխանատուի բնակարանին քանկագին գոյներ, յարմար պատեհութեամբ մը։

Առիթը ծուռով ներկայացաւ։ Առանձին մնացած միջոցին, Իսմայիլ սկսաւ փճռտուիլ։ բացաւ դարակներուն ծրարները եւ վերջապէս գտաւ 300 Օսմ. ոսկի, ապարանջաններ, կարեւոր քուղթեր եւ մուրհակներ։ Առաւ բոլորը եւ գրեթէ զանոնք պահեց հաղարին դուռ դատի մը մէջ։ Ետքը հանի մը ոսկի առաւ։ Երեկոյեան գնաց սիրուհիին մօտ եւ սկսաւ առատաձեռնութեամբ ծախսելու։

Պատասխանատուի երբ իրիկունը ծուռը վերադարձաւ, պարզուած գտաւ դարակը եւ իսկոյն լուր ծուաւ ոսկիականութեան, սակայն երբէք կասկած չի յայտնեց ապրանքագործին։ Ոսկիականներ սկսան փնտռուիլ եւ Իսմայիլի այցերուն օրայլ ծախերէն կասկածելով բռնեցին զայն եւ յետ քննութեան երեսուն հանեցին որ գողը այնն է։

Իսմայիլ խոստովանած է իր յանցանքը եւ պահուած տեղէն հանելով յանձնած գողացեալները։

20 ՕՏԱՐԱԿԱՆՆԵՐ ՊԻՏԻ ԱՔՍՈՐՈՒԻՆ

Ընդհանուր ապահովութեան պատասխանատուներ ձերբակալած էր օտարականներու մարդահամարին. այս ամսոյս վերջը լրացած պիտի ըլլայ այդ մարդահամարը։ 20ի մօտ օտարականներ գտնուած են առանց ներկայացնելու իրենց անձնագրութեանց միջոցին, որոնք սէրբ-բիներ են եւ անգործ կը թափառին։ Որոճց ամսոյս վերջը իրենց իրենց ներկայացնելու հովանաւորեալ երկիրներէն։

ԲԱՐՁՐ ԳՕՄԻՍԵՐԸ ԴԱՄԱՍԿՈՍ ՊԻՏԻ ԵՐԹԱՅ

Բարձր Գօմիսեր Ն. Վ. Պ. Բօնսօ օրաթ օր եկաւ մեծ պատրաստ եւ մինչեւ ժամը մէկ ատխատեցաւ իր գրասենեակին մէջ։

Դամասկոսի թերթերը կը գրեն որ Ն. Վ. սեմութիւնը այս օրաթ պիտի վերադառնայ Դամասկոս, ուր պիտի մնայ քանի մը օր եւս։

ԱՐԳԻԼԵԼ ՁԷՆՔԵՐ

Կառավարութիւնը տեսնելով որ գիւղերու մէջ կռիւներ կը տեսնան եւ բոլոր գիւղացիները զինուած են, սկսաւ խուզարկութեանց։ Բազաեան օրջանին մէջ գիւղ մը 20 պատերազմական գնդ եւ բազմաթիւ փամփուշտներ գրաւուած են։ Ուրիշ գիւղերէն նմանապես զինուած են արգիլեալ գնդեր։

20 ԹԻՒՐՔ ԱՒԱԶԱԿՆԵՐ

ԿԸ ՅԱՐՁԱԿԻՆ ԳԻՒՂԻ ՄԸ ՎՐԱՅ ԿԸ ԿՈՂՈՊՏԵՆ ՏՈՒՆ ՄԸ

Քանի թուրք չնքեներ Թիւրք—Սիւրիական սահմանի վրայ, Ազգակ հնքակալ Գարամհգրաղա գիւղին վրայ յարձակած են Անմեռ աղա անուն գիւղացի մը բանպանելու համար։ Գիշերանց անոր տունէն ներս մտնելով փնտռած են զայն, ոամկայն չեն գտած։ Թիւրք աւազակներ սակայն պարապ չի վերադարձած. կողոպտեցին անոր տուրը, առին արժէքաւոր գոյերը եւ հոճն ալ բեռնով տարին իրենց հետ։

Կրսուի թէ այս աւազակներ դրկուած են Թիւրք Կառավարութեան կողմէ, սպայ Թահսին պէյի հրամանատարութեամբ, նպատակ ունենալով Անմեռ աղայի սպանութիւնը, որ թիւրերու բռնած կնպատուած էր, կը գրէ «Էլիճ Պա»։

ԺԱՄԱՆՈՒՄ

Անցած օարթ օր, Դամասկոսէն բարձր ժամանեցին Սիւրիոյ Հայ երեսփոխաններէն Տիարէ Մոլսես Տէր Դալուսեան եւ Հրաչ Փափազեան։ Պր. Փափազեան երկու մեքենով Հալէպ։

ՖՈՒՔՈՄԱՆԻ ՄՐՑՈՒՄ

Երկ, 19 Յունիս Ըրնէսաէի դատին վայ տեղի ունեցաւ Պէյրութի մարզական կեանքին մէջ անճախընթաց ու կարեւոր մրցում մը։ Շուրջ 5000ի բազմութիւն մը, հակառակ մուտքի ցումսերու սղութեան, լեցուցած էր խաղավայրը։

Ձակատեցան Ըրնէսաէն եւ Եգիպտական *Ահրէնալ* Ֆութպոլի խումբերը։ Ըստ իր բարի սովորութեան, անպատեհլի Ըրնէսաեսը հաւատած էր Պէյրութի բոլոր կարեւոր խաղացողները։ Բայց իզուր։ Եգիպտական խումբը ուներ գերազանց առաւելութիւններ.— Անգլիական պազարիւն խաղարկութիւն, կանոնաւոր բասեր եւայլն։

Ըրնէսաէնի գերմարդկային ճիգերը անցան ապարդիւն։ Խաղը վերջացաւ Օի դէմ 3, ինպատս *Ահրէնալի*։

ՄԻԱՅՆ ԱՐԱԲԵՐԷՆ

Սիւրիոյ Հանրապետութեան նորընտիր նախագահը հրահանգած է որ նախագահական որոմնմագիրներուվիայն արաբերէն լեզուով պատրաստուին։

ՕԱԿԱՐԱՆ ՊԼՅՐՈՒԹԻ

20 ՅՈՒՆԻՍ 1932

	Ս. Փ.
Եգիպտկ. բրքայրմ.	471
Անգլիկ. »	459
Տօլար »	127
Թրական »	59
Գաճ Օրթօման	135
Իտալական Լիր 100	645
Ցուճական Տրահմի 100	90
Անգլկ. ոսկի	606
Ֆրանս. »	482
Սմական. »	550
Արծաթ մեճիս	23
Դրեսի Ֆօնս. Ա. Ֆր.	521
» » Բ. »	281
» » Գ. »	274

Հեճեհրանս եզբարք Բիւ Քօս
Թելեֆոճ՝ 5-19

Կարդացէք եւ Տարածեցէք
«ԱԶԴԱԿ»Ը

— 36 —

պարմացած երբ ոտքի ելաւ, Պարպարա ըսաւ.

— Կը ներէք ինձի յաճախորդի մը աչքով նայիցէք. մօրս կոդմէ կոզտամ, քիչ մնաց հօրս պիտի հանդիպէի, Մր. Տիլ պիս իր սենեակը պահեց և ազատուեցայ.

Քարլայլ օրիորդին աթոռ մը ցոյց տուաւ և ինքն ալ իր սեդանին առջեւ նստեցաւ։ Պարպարա սեսաւ Քարլայլի գործի վրայ ունեցած աշխատասիրութիւնն ու լրջութիւնը։ Վերջը կամաց ձայնով մը ըսաւ.

— Ձեզի չատ զարմանալի բան մը պիտի ըսեմ, բայց (չորս կողմը դիտելով) մեզ լսող կ'ըլլա՞յ, որով եսեա չատ վտանգաւոր բան մըն է ըսելիքս.

— Ոչ, երբեք լսող չըլլար, չի նշմարեցի՞ք որ դռները երկու չարկ են.

Այսու հանդերձ, Պարպարա ոտքի ելլելով և առանց չչուկի մօտենալով Քարլայլի սեդանին, գլուխը ծռեց և սկսաւ.

— Բիչարը հոս է...

— Բիչա՞րը, ո՞ւր, Ուէսթմինսթր մէջ.

— Այո, երէկ երեկոյ մեր տան դիմացի ծառերուն մէջ եկած էր, ինձի նչան ըրաւ, ո՞ր աստիճան վախցայ երեւակայեցէք։ Թովը գացի։ Ամբողջ ժամանակ լսնտոն է եղեր և (կամչնամ խօսելու) ախոռներու մէջ կ'ապրատի եղեր. և մէ ալ, Արչիպալտ, Բիչարա կը վստահեցնէ որ անմեղ է եղեր...

Մր. Քարլայլ հաւանական է որ չի հաւատաց այդ խօսքերուն և դառնալով Պարպարային ըսաւ.

— Եսեա՛ր, Պարպարա, եսեա՛ր.

Պարպարա նստաւ, բայց նորէն չուրջը դիտելով ըսաւ.

— Վստա՞հ էք որ ոչ ոք չի գար հոս. եթէ մեզ սեսեղ ըլլայ հոս, անդնական բան կ'ըլլայ։ Մայրս անհանգիստ է չի կրցու գալ. եւ մէ հայրս կը լսէ կարծելով վախցաւ.

— 33 —

Մօրեղբայրը Մր. Տէյվիսըն մեռնելու սեսեն իր հարստութեան մեծ մասը Գօրնհիլայի կասկած էր և մէկ մասն ալ Արչիպալտին։ Իսկ իրենց հայրը Մր. Քարլայլ իր հարստութենէն չատ քիչ մաս մը ազգկան կըտակած էր, մնացածը խոզած էր Արչիպալտին, որովհետեւ իր հարստութիւնը ան չինած էր երկրորդ կնոջ բերած 20,000 ոսկիով։

Միս Քարլայլ, և կամ ժողովրդին կոչածին պէս Միս Գօրնի չ'ամուսնացաւ։ Իր մեծցուցած եղբօր սէրը զինք արգիլած էր ամուսնութենէն։ Հարստ Քարլայլի աղջկան ամուսնութիւն առաջարկողներ չատ եղան, սակայն Միս Քարլայլ բոլորն ալ մերժեց և ճամբու դրաւ։ Վերջին չասխորդը եղաւ Ուէսթմինսթրի քահանաներէն մէկը։

Այդ օրերուն Միս Գօրնի 40 տարեկան էր։ Քահանային եկած ժամանակը կէս օրուայ ճաշի սեսեն էր։ Միս Գօրնի սեղանի վրայ քիչ մը ըմպելի բերելու համար սեղանատան գարակէն չիլի մը մէջէն կինի կը հանէր։

Սպասուհին քահանան առաջնորդեց ներսը ճաշասենեակ, ուր կը գտնուէր Միս Գօրնը, որովհետեւ քահանան զայն տեսնել կուզէր։ Ծիչեալը ձերմակ ձեռնոցներ հագուած, ուչադրութեամբ սանրուած և մաքուր հագուած էր։ Գօրնի ձեռքը գտնուող գինին սեղանի վրայ դնելով աթոռի մը վրայ նստաւ և պատրաստուեցաւ լըսելու քահանան, որովհետեւ այդպէս ձեւակերպութիւններ և երկար բարակ քարոզներ մտիկ ընելու տրամադրութիւն ունեցող աղջիկներէն չէր։ Մանաւանդ որ խոհանոցի մէջ կերակուրները կը պաղէին, կուզէր վայրկեան մը առաջ ճամբու դնել քահանան։

Քահանան իրմէ 12 տարի փոքր էր և մանչաչափ մըն ալ իրմէ կարճ։ Միս Գօրնը վերէն վար զայն կը դիտեր և կը կարծէր որ բարեզործական նպատակի մը

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

ԿԻՆԷՄԱ ԿԱՊԱՆ ԹԷԱԹՐԻ ՄԷՋ

21 Յունիս Գշ. օրեն մինչեւ 27 Յունիս Բշ. օր

ՊԻՏԻ ՅՈՒՅԱՏԱՐՈՒԻ ԹԻՒՐՔԵՐԷՆ ԼՍՍՈՒՆ ՄԵԾ ՓԻԼՄԸ

Տաղանդաւոր Հայ դերասան Տ. ՆՇԱՆԵԱՆի կողմէ
որ ՓԻԼՄին գլխաւոր դերակատարն է

ՍԹԱՄՊՈՒԼԻ ՓՈՂՈՑՆԵՐՈՒ ՄԷՋ

ԳԻՆԵՐԸ.- 50, 40, 50 Ս. Դ.

Յունիս 29էն սկսեալ Սինէմա Ամփիրի Վարչութիւնը պիտի ունենայ Մաթինէներ՝ 25 Ս. Դ.ով։

ՊԱՆԴՈԿ ԼԻՒՔՍ

ԶԱՀԼԷ

Հայկական ամենաարագոյն սրանդոկը «ԼԻՒՔՍ»ին Զահլէի մէջ, ծանկաւէս պարտէզով,

ԽԻՍՏ ՕԴՍՈՒՆ ՍԵՆԵԱԿՆԵՐ
ՈՐ ԿԸ ԲՆԴԿԱՆՆՑ 1. 2. 3. 4. ՄԱՀՃԱԿԱԼՆԵՐԷ

1. ՀԱՄԵՂ ՁԱՁ, ՄԱՓԻԲԻՐ ԵՒ ԱՆԹԵՐԻ ՍՊԱՍԱՐԿՈՒԹԻՒՆ.
2. ԳԻՆԵՐԸ ԽԻՍՏ ԶԱՓԱԻՈՐ.
3. ՏՈՒՆ ՓՆՏՈՂՆԵՐՈՒՆ ՍՄԷՆ ԴԻՒՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ.

Տէր եւ Տնօրէն Գ. ՊԱՐՏԻԶԱՆԵԱՆ

ԳԱԲՐԻԷԼ Թ. ԹԷՐԶԵԱՆ
(ԵԼԵՔՏՐԱԿԱՆ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ)

Հիմնուած 1921 ին Գոլիս-Բերա

Խիստ դիւրամատչելի պայմաններով կը կատարենք ամէն կարգի էլեֆտրական լոյսի գեհկլումներ (Instsallation) ինչպէս նաեւ մօթէր եւ ֆիճամօներ։

Վաճառատունս կ'սպասնձնի նաեւ բոլոր էլեֆտրազործիքներու նորոգութիւններ։ Մասնաւոր սպասարկութիւն բնակարաններու էլեֆտրա-նորոգմանց։ Վաճառատուն Philips եւ Lux էլեֆտր. լամբերու եւ ամէն տեսակ էլեֆտրական պիեսներու։

Վճարման դիւրութիւններ.

Հասցէ — Վ. Ուզունեանի գրասեղ կից Պուրճ. B. P. 491

ՊԱՆԴՈՒԿ ԱՀԱՐՈՆ ՊԻԹԻԱՍ

ՀԻՒՍԻՒՍԱՑԻՆ ՍԻՒՐԻՈՅ ԼԱՒԱԳՈՑՆ ԱՄՍՈՒԱՆՈՑՆԵՐԷՆ
ԶԷՊԷԼ ՄՈՒՍԱՑԻ **ՊԻԹԻԱՍ** ԳԻՒՂԻՆ ՄԷՋ

Նորակառոյց եւ գեղեցիկ շէնք. արդիական կերպով կահաւորուած սենեկներ. ընդարձակ սրահ, քաղնիք, եւրոպական եւ արեւելեան կերակուրներ

ԶՍԼՓԱԼԻՒՈՒ ԳԻՆ

ԲԱՑ Է 1932 ՅՈՒԼԻՍ 1ԷՆ ՍԿՍԵԱԼ

Իր աննման տեսարաններով, առատ ջրերով և առողջարար կլիմայով ծանօթ ՊԻԹԻԱՍ գիւղը այս տարի օժտուած է դիւղաշնաւթեան համար անհրաժեշտ եղող բոլոր յարմարութիւններով։

Ճամբաները նորոգուած են, գիւղին մէջ հաստատուած է թղթատարական ամենօրեայ սպասարկութիւն ինչպէս նաև թլեֆոն և հեռագիր։

Պիթիաս ունեցաւ նաև իր առաջնակարգ պանդոկը, ուր այցելուները պիտի գտնեն Սիւրիոյ և Լիբանանի լաւագոյն ամառանոցներուն յատուկ բոլոր յարմարութիւններն ու հանգրստութիւնները։

Տէր և Տնօրէն ԱՀԱՐՈՆ ԻԶՄԻՐԼԵԱՆ

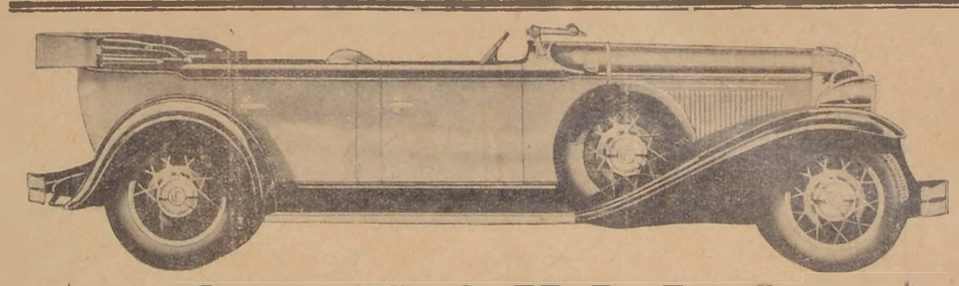

ԳՌԱՅՍԼԵՐ

ԱՇԽԱՐԻՍԻՈ ՉԱԿ ԻՆՔՆԱՇԱՐԺՆԵՐՈՎ ՈՐՈՇՒԱԾ 6-8 ՍԻԼԻՆՏՐ ՈՒԺԵՐ,
ԱՄԵՆԱՏՈԿՈՒՆ ԵՒ ԳԵՂԵՑԻԿ ՄԱՐՔԱՆԵՐՆ ԵՆ ՀՐԱՊԱՐԱԿԻՒ ՎՐԱՑ ԵՒ
ԿԸ ՓՆՏՈՒԻՆ ԱՍԵՆՈՒՐԵՔ։

ԳՌԱՅՍԼԵՐ ինքնաշարժերու մասնաւոր յատկութիւններն են՝ ՏՈԿՈՒՆՈՒԹԻՒՆ, ԳԵՂԵՑԿՈՒԹԻՒՆ, ԶՍԼՓՈՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՀԱՆԳՍՏԱՒԷՏՈՒԹԻՒՆ։

Վճարման դիւրութիւններ կը տրուին.

ԳՌԱՅՍԼԵՐ օթօներու բոլոր կտորները պատրաստ կը գտնուին մեր վաճառատուներուն մէջ՝ Լիբանանի, Սիւրիոյ և Իրագի ընդհանուր ներկայացուցչութիւն՝

NAAYEM MOTOR IMPORT Co. BEYROUTH B. P. 869, TÉL. 32—29

Հիւս. Սիւրիոյ ներկայացուցիչներ՝ Գ. և Մ. ԱԶԻՐԵԱՆ, B. P. 202, Հալէպ

ԱՓՕՆՏՐԻՆ կոշիկները ամենադիմացկուն, ամենաառողջարար են.

ԿԵԴՐՈՆԱԿԱՆ ՆԱՒՍՏԱՆԻՍՏԻ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ

Տ՚ Բ. ԳՈՒԼԱԳԵԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ՝ ՆԵՐՔԻՆ, ՄՐԹԱՑԻՆ ԵՒ ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

ՎԿԱՅԵԱԼ ՓԱՐԻԶԻ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑՆԵՐԷՆ

Կը դարմանէ գիտական ամենավերջին մեթոտներով, քոխբու, ռեսմոխի, այիճներու յեարդի ամէն տեսակ հիւանդութիւններ։ Հին եւ նոր ջերմախզութիւնը իր բոլոր բարդութիւններով, ինչպէս նաեւ Ֆրանկախ եւ մորթային հիւանդութիւնները։

Առագ, արմատական եւ բարեխիղճ դարմանում։

Հիւանդ կ'ընդունի ամէն օր, բացի կիրակիէ, իր նախկին դարմանատան մէջ. ժամ 8—12 եւ 2—6ու մասնաւոր ժամադրութեամբ։

Երեքշաբթի օրերը, ժամը 2—5 վկանալ ՆՂՓՍՏՆԵՐՈՒՆ ՀՐԻ

ժօրժ Հաասեն փողոց՝ թիւ 8

ՏՕՔԹ. ԳԷՈՐԳ ԿԷՐԿԷՐԵԱՆ

Վկայեալ Lauréat Նիկոլ Interne եւ նախկին մասնաւոր ՍՍՍՆԱԳԼՏ բժիշ Ֆրանսական հիւանդանոցի *ԱՋՔԻ, ՔԹԻ, ԿՈԿՈՐԴԻ, ԱԿԱՆՋԻ* և *ԳԼՈՒՈՒ* հիւանդութիւններու բաժնին։

Հիւանդ կ'ընդունի կէսօրէ վերջ ժամը 2—6

իր գլխաւոր մէջ rue de Damas, No. 15

Հիւանդներ ուղղակի հիւանդանոց կ'ընդունուին իր կողմէ տրուած մուտքի ռաբորով։

Աղքատ հիւանդներու ձրի դարմանում, ամէն օր կէսօրէ առաջ ժամը 10—12, հիւանդանոցի դարմանատան մէջ։

Կարի եւ Ձեւագիտութեան Դասընթացք

ՏԻԿԻՆ ՄԱՐԻ ԵՐԱՄԵԱՆ

ՎԿԱՅԵԱԼ ԴՐՔԶԱԿՈՒՀԻ

ԲԱՐԻԶԷՆ ԵՒ ՎԱՇԻՆԿԹՕՆԷՆ

Կարի եւ ձեւագիտութեան մասնագիտուհի Տիկին Մարի Սրամեան կը վերադառնայ իր արհեստանոցը. Մեծ Սեռայի պիմարը Նո. 78 տան երկրորդ արկը։

Երեք ամսուան մէջոցին կը սորվեցնէ ամենավերջին ճոռաձեւութեամբ, կար եւ ձեւագիտութիւն իր բոլոր բարդութիւններով եւ արդիական մէջոցներով, Droit-fils մեթոտով։ Իր աշակերտուհիները կ'օժտեն Բարիզի ատեստարհանոցը Académie Daydou վկայականով։

Տոկուն շինուածք վայելուչ տեսք հնչուն եւ բնական ձայն

Ահա յատկանիշները

ՈՐՈՆՅՄՈՎ ԿԸ ՁԱՏՈՐՈՇՈՒԻՆ

ԱՓՕԼԼՕ ՖՕՆՕՆԵՐԸ

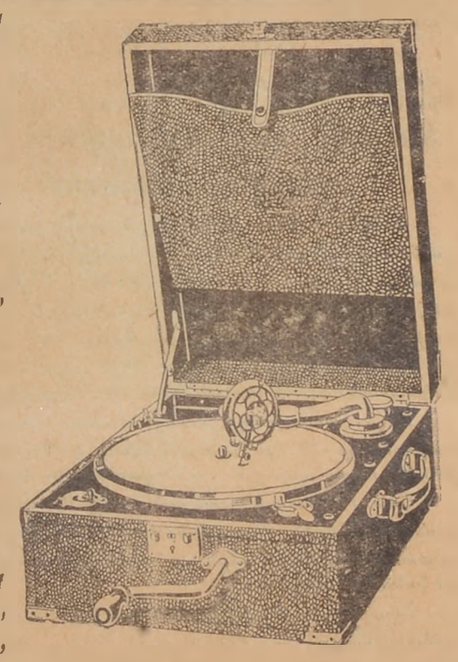

Հրապարակի վրայ գրեթէ ոդ բոլոր մարքանէրու հետ կը մրցին Աբոլլօ ֆօնօները։ Մանաւանդ վերջին նոր մօտէլները, որոնք հասած են արդէն, անկերազանցելի են իրենց տոկունութեամբ, վայելչութեամբ և ժատչելի գիներով։

APOLLO GRAMOPHONE Co. Ltd
(of London)

ԱՓՕԼԼՕ ՖՕՆՕՆԵՐՈՒ ԹՈՒՓՔԻՈՐԸ ///

Կատարեալ համոզում գոյացնելու համար անգամ մը այցելեցէք
MAISON APOLLO, Rue de la Poste, BEYROUTH

Փարոզիճ եւ բօնսօլ՝ ամէն ձեւի, անվիճելի ուրոկ եւ առաւելութիւններ
դիւրամատչելի վճ, վճարումի դիւրութիւն։

Ընդ. Ներկայացուցիչ՝ Սիւրիոյ, Գոլիսոյին, Անդլյորդանանի, Միջագետքի եւ Նիսրոսի.— ԳՈՒՐԳԷՆ ՍԻՆԱՆԵԱՆ

KOURKEN SINANIAN, Boite Postale 642, BEYROUTH (Syrie)

ՕԳՆԷ ԴԻՒՆ ՔԵԶԻ ԵՒ ԱՍՏՂԸ ՔԱՆԻ ՕԳՆԷ

ԸՆՏԱՆԻՔԻ ԱՍՏՂԸ

(L'ETOILE du FOYER)

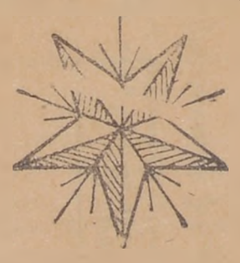

Առեւտրական և երկրագործական ժողովրդային էվարկի հաստատութիւն
Անանուն ընկերութիւն.— դրամագլուխ՝ 3,000,000 ֆրնք.
որ կրնայ 3.000,000,000 ֆրնք.ի բարձրացուիլ վարչական խորհուրդի պարզ որոչումով։

Կեդրոնատեղի.— 137 Boulevard Sebastopol - Paris

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ Սրեւեյեան պետութեանց
Սաւոյ Օթելի օճիք, Պուրճ, Պէյրութ

ԵԼԵՒՄՏԱԿԱՆ ՁԻՒՂ

Աւանդի պարտաւորութիւնք

ՕԺԻՏ

Գրաչխատրեալ տոկոս 6%, Ակէ զատ մասնակցութիւն ընկերութեան չահերուն։

ԿԱԼՈՒԱԾԱԿԱՆ ՁԻՒՂ.

ՎԱՐԿԵՐՈՒ ԲԱՑՈՒՄ

Կալուածի վրայ փոխառութիւնք՝

վճարելի 10—15—20 տարիէն, որոշուած պայմանաժամէն առաջ ուզողը կրնա՞ վճարել։

ԸՆՏԱՆԻՔԻՆ ԱՍՏՂԸ ընկերութիւնը ներկայիս 75,000է աւելի անդամ ունի։ Մինչև 1 Ապրիլ 1931 Ընտանիքին Աստղը 135 միլիոն ֆրնք տուած է, գրաւով 500 միլիոնէ աւելի արժէք ունեցող անշարժ կալուածներու վրայ։

Ամեն թղթակցութիւն ուղղել՝ B.P. 821, Beyrouth

համար գրամատրալու եկած էր վերջապէս երկայն բանակ նախաբաններէ և թոխոլանքներէ վերջ քահանան յայտնեց որ ինք ոչ թէ գրամ կուզէ, այլ ինձ՝ Միս Գօրնը։

Պարզուող տեսարանը իսկապէս կարժէր տեսնել։ Գօրն տեղէն ցատկելով ըսաւ.

— Անամո՛թ, դուն քանի՞ օրուայ տղայ ես որ այս տեսակ խօսքեր կ'ըսես.

— Այսպէս ըսաւ և գաւախին մէջ գտնուած դինին թափելէ վերջ քահանային վրայ, երկու ձեռքերով ալ հրմըշտկեց դիւրացնելու համար անոր արագ արտաքսումը դրսի դռնէն։ Կրնաք երեւ[illegible] հիմայ թէ քահանան ինչ վիճակի մէջ էր վազոց[illegible] տունը գացած միջոցին։

Եւ այս դէպքը ամբողջ Ուէսթլինի մէջ տարածուեցաւ, անգամ մ'ալ Միս Գօրնի ամուսնութեան առաջարկ բերող չեղաւ։

Մր. Ֆարլայլ Լանտոնէն վերադարձէն օր մը վերջ, իր գրասենեակին մէջ նստած ըլլալով, իր առջին քարտուղարը և գործակատարը Մր. Տիլ քովը կանչնած և իր բացակայութեան տեղի ունեցած գործերու մասին տեղեկութիւններ կուտար։ Մր. Տիլ կարճահասակ, տըկարակազմ մարդ մըն էր և Մր. Ֆարլայլի մանկութենէն իվեր այդ գրասենեակի մէջ քարտուղարութիւն ըրած, իր ամսականէն զոհ էր և երբեք մտքէն չէր անցներ առանձին գրասենեակ մը բանալ։ Ֆարլայլի գործերուն համար Ֆարլայլէն աւելի սրտով և անձնուիրութեամբ կ'աշխատէր։ Ան ամուրի էր և մօտակայ գեղեցիկ տան մը մէջ կը բնակէր. դուրսէն ամէն մարդ կը խօսէր որ ան կը սիրէ Միս Գօրնին։ Ձենք գիտեր թէ՝ որքան ճիշդ է այդ տարածայնութիւնը, որովհետեւ Մր. Տիլ ոչ մէկ առաջարկ ներկայացուցած էր Միս Գօր-

նի ամուսնութեան համար։

Մր. Տիլ տեսնելով որ Ֆարլայլի թուղթերը կը լմընան, անոր դառնալով ըսաւ.

— Ձօն և Ըընօրք վերջապէս գործը աւարտած նե և խընդիրը դատարան հնկած է. երէկ երկուքն ալ եկան և ուզեցին որ իրենց փոխանորդութիւնը տանձնեմ. ո՛ր մէկը պիտի ուզես, վաղը պիտի դան պատասխան առնելու։

— Ան տնցմէ ոչ մէկին փոխանորդութիւնը կրնամ տանձնել. երկուքն ալ իրարմէ անպիտան և աղտոտ են... այդ դրամը առնելնին ալ չիտակ չէր, ըսէ որու որ կուզեն թող երթան։

Վերջը չարունակեց Մր. Ֆարլայլ.

— Տիլ, քանի մը օրէն Իսթլինի կալուածին գրաւի և պարտապանջներու յատուկ թուղթերը և թափուրներու արձանագրութիւնները պիտի դան. զանոնք լաւ մը աչքէ անցուր և ոևէ մէկուն բան մի ըսեր. Իսթլին մօտ տեսնէն պիտի ծախուի, այսպէս պարտական մարդէ մը գնում ընելու տեղն ուշադրութիւն և զգուշութիւն անհրաժեշտ է, Լօրտ Մաունդ Ակվըր արդէն փըճացման աստիճանին հասած է, ուշադրութիւն ըրէ որ ոչ մէկուն բան չըսես.

— Գլխուս վրայ, Մր. Արչիպալտ, ո՞վ է գնողը, հիանալի կալուած մըն է.

— Ամենէն առաջ դուն պիտի իմանաս թէ՝ ո՞վ է գնողը, ըսաւ Ֆարլայլ խնդալով և աւելցուց. «Թուղթերը հրեայի մը ալքով քննէ»։

— Այդ միջոցին դատաւոր Հէր և Գրանվիլ Թէյթ Ֆարլայլի քովը եկած ըլլալով Մր. Տիլ սենեակը քաշուեցաւ, ուր Պարպարա անհամբերութեամբ կ'սպասէր։ Հիւրերը երթալուն պէս Տիլ Պարպարան Ֆարլայլի սենեակը առաջնորդեց։ Ֆարլայլ Պարպարան տեսնելուն պէս,

AZTAG
JOURNAL QUOTIDIEN ARMÉN.
B. P. 587
BEYROUTH, Liban

Directeur - Propriétaire
HAIG BALIAN

ՍԻՐԻՈՅ տար. 550, վեցամսեայ 300 ս. դ.
ՈՐՍԱՀՄՆ. տրկ. 7. վեցամսեայ 4 ոսկի

ԱԶԴԱԿ

ՕՐԱԹԵՐԹ
ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԳԻՏԱԿԱՆ

ازتـــاك

جريدة سياسية ادبية اقتصادية حرة

ՀԱՐԵՒ ՔՇԱՔԹԻ 22 ՅՈՒՆԻՍ 1932

ԳՆԵՐԸ ՀԱՅՍՏԱՆԻ 2.50 ս. դ.

Ջ. ՏԱՐԻ | Ամեն առաւոտ պիտի ելնէ բերթիս ցնծութեան հասցէին | Տնօրէն — Խմբագիր՝ ՀԱՅԿ ՊԱԼԵԱՆ | Չհրատարակուած ձեռագիրները չեն վերադարձուիր | Թիւ 82 (659)

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

ԼՕԶԱՆԻ ԽՈՐՀՐԴԱԺՈՂՈՎԸ

Տխուր յիշատակներ կ'արթնցնէ մեր սրտերուն մէջ այս քաղաքը, ուր գումարուած խորհրդաժողով մը, մասնակցութեամբ յաղթական տէրութեանց ներկայացուցիչներուն, ամենամեծ անիրաւութիւնը գործեց մեր ժողովուրդին հանդէպ և լքեց ու ուրացաւ արդար գատ մը իր դժբաղդ ճակատագրին ձգուելուն դաշնակիցներու կողքին կռուող և անոնց յաղթանակին նուիրուող հայ ժողովուրդը այդ թուականէն իվեր, զրկուեցաւ իր տունէն ու հանգիստէն և ցրուեցաւ աշխարհի չորս ծագերուն։

Որովհետեւ այսպէս վճռեցին Մեծերը...։

Այժմ, տարիներ վերջ այդ չարաղէտ թուականէն, դարձեալ այդ միևնոյն տխրահռչակ քաղաքին մէջ կը գումարուի ընդհանուր պատերազմի մասնակցող 15 տէրութեանց խորհրդաժողովը, նախորդ խորհրդաժողովի ձախորդ վճիռներուն պատճառած ազէտալի հետեւանքները զարմանելու համար։ Որովհետեւ աշխարհի խաղաղութիւնը այդ օրէն իվեր աւելի խախտեցաւ և անվստահութեան սերմերը աւելի արմատացան մեծ ու փոքր բոլոր տէրութեանց հոգիներուն մէջ։ Տեսան բոլորն ալ թէ՝ ինչպէ՞ս կ'անիրաւուին անզօրները զօրաւորնեբուն կողմէ և ինչպէ՞ս կը զոհուին անոնք մեծերու շահերուն։ Սխալ դատումներու և անաջդար վճիռներու արդիւնքն են ներկայ համաշխարհային տագնապներն ու խառնակութիւնները։ Եւ անկասկած որ պիտի շարունակուին այդ տագնապները եթէ արդարութիւնը չգործադրուի և հատուցում չտանան զրկեալներն ու անիրաւուածները։

Այսօր Լօզանի մէջ գումարուող խորհրդաժողովի օրակարգի երկու կարեւոր նիւթերը կը կազմեն պատերազմական պարտքերու և հատուցումներու խնդիրները, որոնք համաշխարհային ներկայ տագնապի գործօններէն են։

Ընդհանուր պատերազմի միջոցին պարտուած Գերմանիան և իր դինակիցները յաղթական տէրութեանց տարեկան հսկայ գումարներ վճարելու դատապարտուեցան։ Իրենց կարգին դաշնակից տէրութիւններն ալ Միացեալ Նահանգներու կառավարութեան պիտի վճարէին կարևոր գումար մը տարեկան։ Գերմանիա առանձինն տարեկան պիտի վճարէր 350 միլիոն սթերլին։ Սակայն քանի մը տարի վերջ պարտուեցան Գերմանիոյ գանձերը և տեսնուեցաւ որ հնարաւորութիւն չկայ այդ անհաշուելի գումարը գանձելու դէպի սնանկութիւն առաջնորդուող Գերմանիային։ 1924ին, Տօուզի ծրագրի համաձայն այդ գումարը զեղչուեցաւ 125 միլիոն սթերլինի և 1929ին Եունկի ծրագրով իջաւ 100 միլիոնի։

Այս զիջողութիւնները սակայն չի կրցան Գերմանիան ոտքի հաներու կամ զայն իվիճակի դարձնելու՝ վճարելու համար սահմանուած հատուցումները։ Այդ գումարները ի հարկէ պիտի վճարուէին գերմանական արտածումներով։ Սրինակ, Գերմանիան տարեկան 100 միլիոնի փոխան Ֆրանսայի կամ Անգլիոյ իր ըրած արտածումներու փոխարժէքները պիտի չստանար կանխիկ, այլ պիտի հաշուակցէր իր պարտքի փոխան։ Սակայն տեսնուեցաւ որ այս ձևը ապրանքներու գիները բոլորովին տակն ու վրայ կընէր և մեծ վնասներ կը պատճառէր թէ՛ արտածողին և թէ ալ ներածողին, հետեւաբար Գերմանիան ստիպուեցաւ Ամերիկայէն ու Անգլիայէն փոխառութիւններ կնքել, վճարելու համար Ֆրանսայի իր պարտքերը։

Ժամանակ մը շարունակուեցաւ այսպէս։ Գերմանիան վճարեց Ֆրանսայի, Ֆրանսան Անգլիոյ և Անգլիան ալ Ամերիկայի։ Բայց Գերմանիոյ պարտքերը տարուէ տարի կ'աւելնային։ 1926ին հատուցումներու պարտքէն զատ Գերմանիոյ արտաքին պարտքերու գումարն էր 500 միլիոն սթերլին։ 1930ին այս պարտքը բարձրացաւ մէկ միլիառ 250 միլիոն սթերլինի։ Որովհետեւ Գերմանիան իր հատուցումներու պարտքը վճարելու համար կը պարտաղրուէր նոր փոխառութիւններ կնքելու բարձր տոկոսով։ Միւս կողմէ ապրանքներու գիները ներուն անկումը բոլորովին տակն ու վրայ կ'ընէր գերմանական պիւտճէն և պարտքի քանակին այնքան արագ աճման կը սպասէր։

Ատկէ վերջ Ամերիկան սկսաւ քաշել իր դրամագլուխը և ուրիշ տէրութիւններ հրաժարեցան փոխառութիւններ ընելէ Գերմանիոյ։ Իր կարգին Գերմանիան ալ ստիպուեցաւ դադրեցնելու իր վճարումները։ Բոլոր միջոցները անզօր ձնայինն անսնկութենէ ազատուելու համար, ներքին իննայողութիւններ, օրավարձերու զեղչեր արտածումը աւելի շատցնելու և ժան ծախելու համար, չի կրցան դէպի խորխորատ ընթանալէ արգիլել Գերմանիան։

Անցեալ տարի, այդ բոլոր ճիգերը սպառելէն վերջ, Գերմանիան յայտարարեց որ չի պիտի կրնայ վճարել իր պարտքերը։ Անմիջապէս բեմ եկաւ Միացեալ Նահանգներու նախագահ Հուվերը և երկար աշխատանքներէ վերջ յաջողեցաւ մէկ տարուան մօրաթօրիում հռչակել։ Յայտնի է թէ՝ ուրկէ կը բխէր Հուվերի մտահոգութիւնը. Գերմանիոյ անսնկութեամբ կը փճանար նաև Ամերիկեան հսկայ դրամագլուխը Գերմանիոյ մէջ։

Այդ մօրաթօրիումի թուականը կը վերջանայ ամսոյս վերջը, սակայն Գերմանիան սանթիմ մ'իսկ վճարելու կարողութիւն չունենալը կ'ըմացնէ։

Լօզանի խորհրդաժողովը, որուն կը մասնակցին եւրոպական տէրութեանց քաղաքական ամենայայտնի դէմքերը, վարչապետներ և արտաքին նախարարներ, այժմ կը մտածեն վերջնականապէս լուծել հատուցումներու տատասկը և հիմնական կարգադրութիւններ ընել։

Այսօրուան հեռագիրները ցոյց կուտան թէ՝ ինչ տրամադրութիւններ ստեղծուած են ժողովականներու մէջ և ի՞նչ նպատակներ կը հետապնդէ Լօզանի խորհրդաժողովը։ Երանի՛ թէ այս անգամ ալ չի ձախողին և նոր անակնկալներ չ'ստեղծէին։

ԱՐԴԻ ՀՈԳԵԲԱՆՈՒԹԻՒՆԸ

(ԳՈՐԾՆԱԿԱՆ ԳԻՏՈՒԹԻՒՆ)

Անցած մը, հոգեբանութեան երկար դասախօսութենէ մը վերջ, հետաքրքիր ուսանող մը ժամեցաւ ուսուցչին ու հարցուց. վերջապէս, ինչպէ՞ս կրնանք սահմանել թէ ի՛նչ է հոգեբանութիւնը։ Ուսուցիչը պատասխանեց. հոգեբանութիւնը՝ այն ինչ որ ամէն մարդ գիտէ ու կը գործածէ՝ վերածած է լեզուի մը զոր ոչ ոք կը հասկնայ։

Այս ալ չափազանցուած սահմանում մըն է, բայց բաւական լաւ կ'արտայայտէ ճշմարտութիւն մը զոր պէտք է ճանչնալ։ Հոգեբանութեան դէմ կայ նախապաշարում մը որ իրողութեան տեւեալներու վրայ հիմնուած չէ և ուստի պէտք է ցրուի։ Մտային յառաջդիմութեան պատմութեան մէջ չէ գրուած գիտութիւն մը որ այնքան լայնօրէն կիրարկուած ըլլայ, բայց միևնոյն ատեն այնքան սխալ ըմբռնուած ըլլայ հասարակութեան կողմէ, որքան հոգեբանութիւնը։ Այդ սխալ ըմբռնումէն ազատ չեն յաճախ զարգացած միտքեր ալ, որոնք զայն կը չփոթեն իմաստասիրութեան հետ, ինչ որ էր անցեալի մէջ։ Միւս կողմէն, հրապարակներուն վրայ կայ շատ մեծ հոգեբանութիւն մը որ վրիպում մըն է պարզապէս։ Պէտք է ան տեղ տայ գիտական հոգեբանութեան։

Մարդիկ միշտ հոգեբանութիւն գործածած են իրենց կեանքին մէջ։ բայց քիչ անդրադարձած են անոր գործնականութեան վրայ, և հինէն ի վեր կարծած են թէ ան վերացականութիւն մըն է միայն, որ կը զբաղի բնազանցական, իմաստասիրական նիւթերով ու կ'ուսումնասիրէ «հոգիին» ներու աշխարհը։ Այսինքն՝ ան իրական կեանքէ հեռու ուսում մըն է, որ չի խօսիր կեանքի գործնական պարագայ ու պահանջներուն, հեռո՛ կենցաղական գործադրելի սկզբունքներ պարունակելէ ու սահմանած մի միայն մասնաւորներու հետաքրքրութեան։

Այսպիսի կարծիք մը չի կրնար ինքզինք արդարացնել այլևս։ Ասիկա կերպով մը իրար խառնել է իմաստասիրութիւնն, ոգեկոչութիւնն, հին մոգականութիւնն ու հոգեբանութիւնն։ Բուն հոգեբանութիւնը, ինչպէս որ այսօր կ'ընկերանայ իբրև գիտութիւն, ասոնցմէ բոլորովին տարբեր բան է։ Բանզի իրականութեան մէջ հոգեբանութիւնը ո՛չ միայն գործնական դարձած է, այլ մանաւանդ անհրաժեշտ ընկերային կիրառութիւն մը կր նկատուի ան արդի մտածականներու մէջ, որովհետեւ ուղղակի կիրարկումի դաշտ մը ունի ան մարդկային բոլոր փոխադարձ յարաբերութեանց մէջ։ Այսօր, քիչ շատ հոգեբանութիւն գիտցող մը զայն կրնայ գործածել, իր կենցաղ ու վարքին և ընկերային յարաբերութեանց մէջ յաջող արդիւնքներ ձեռք ձգելու պայմանով, ընտանիքին մէջ, դպրոցի մէջ, առևտուրի մէջ, գրականութեան մէջ, հասարակական գործերու մէջ։

Ամէն մարդ որ առողջ միտք ու մարմին ունի և իր նմաններուն հետ փոխադարձ յարաբերութեանց մէջ կը գտնուի, նուազ կամ առաւել յաջողութեամբ, գիտնալով կամ չգիտնալ, կը գործածէ այն գործնական հոգեբանութիւնը որուն մասին կը խօսինք։ Պատմութեան կարկառուն դէմքերը, կրնանք, ընկերային, բարոյական չարժումներու հիմնադիրներ, ժողովրդական մեծ առաջնորդներ, յաջող դաստիարակներ, կարող բեմբասացներ, և ընդհանրապէս մարդոց վրայ իշխող անձնաւորութիւններ, իրենց գործերուն մէջ ամենէն շատ հոգեբանութիւն գործածողներ եղած են, թէև շատ պարագաներու մէջ անգիտակից իրենց այդ կարողութեան։

Հոգեբանութիւնը չենք կրնար կեանքէ անջատել։ Երբ մարդ մը կ'ըսէ, իր տղան քաղաքագործութեան մղելու համար. «Քիչ մանչուկս ասյան է, ո՛չ մէկ բանէ չի վախնար. տեսէ՛ք, հիմա ինչպէ՞ս...», հոգեբանութիւն է որ կը գործածէ։ Երբ մանկավարժ մը, ազգ կարգապահութիւնը լաւ պահելու համար, փոխանակ բռնի միջոցներ գործածելու, անոնց պատասխանատու զբաղումներ կը յանձնէ, կամ անոնց փոխանակ հրապարակ յանդիմանելու, առանձնութեան մէջ կը խօսի տղու մը հետ՝ անոր յանցանքի մասին, հոգեբանութիւն է որ կը գործածէ։ Երբ բժիշկը գիտնալով հանդերձ որ իր հիւանդը ջղային տկարութեան մը բռնուած է, անոր մարքէն վանէ ամէն հիւանդութեան մտածում, ըսէ որ ոչինչ ունի ու ոչ մէկ կերպով պէտք է մահանգուի, և որպէս թէ ազդու դեղ՝ անոր տայ պարզ օշարակ մը, հոգեբանութիւն է որ կը գործածէ։ Երբ քահանայ մը մարիկ կ'ընէ ապաշխարողի մը խոստովանանքը և իրեն տրուած չնորհքի իշխանութեամբը ազատ կ'արձակէ զայն, հոգեբանութիւն է որ կը գործածէ։ Երբ ատրճախաւարը բեմէն արտասանուած խօսքերովը ժողովուրդը կը յուզէ և արարքի մը կը մղէ, ամենէն բուռն տեսակէն ընկերային հոգեբանութիւն է որ կը գործածէ։ Կեանքի այս ու նման անթիւ պարագաներու մէջ մենք ամէնքս ալ քիչ շատ հոգեբաններ կը դառնանք։ Լաւ կենցաղագիտութիւնը էականապէս հոգեբանութեան վրայ հիմնուած է գրեթէ անյեղլիական չափ։

Կը նկատէք անշուշտ, հոս ալ հոգեբանութիւն կը փորձուի։ Կ'աշխատինք ընթերցողին մէջ նախ գիտական հոգեբանութեան մասին հետաքրքրութիւն արթնցնել, սկսելով իրեն շատ ծանօթ գեղէ մը, որպէսզի տրամադրուի հետևիլ բուռածներուն և մարիկ ընթ աւելի վերջ գաղիք մասերուն, որոնք հրէ ուղղակի սկսուէին շատ չոր և անհետաքրքրական պիտի երևային։ Ասիկա գագանիք մը չէ որ դուրս կուտանք, անշուշտ. գործնական հոգեբանութեան օրինակներ յառաջ կը բերենք։ Ասիկա մեր կեանքին մէջ մեր ամենէն մտերիմ մտերիմն է որ կ'օգնէ մարդկային յարաբերութեանց մէջ տարած մեր յաղթութեանց։

Ներկայ դարու սկիզբէն ի վեր, իբրև գործնական գիտութիւն հոգեբանութեան ունեցած յառաջիմութիւնը շատ աւելի եղած է քան ուրիշ որ և է գիտութիւն։ Մանաւորապէս մեծ պատերազմին հետևանքը եղող, և արդի ճարտարարուեստական կեանքի ճնշումէն յառաջ եկող ժամային ջղային խանգարումներու ուսումնասիրութիւնը երևան բերաւ մարքի կազմութեան ու գործնկերութեան մասին այնպիսի նորութիւններ որոնք ասկէ երկու սերունդ առաջ անհնարին պիտի ըլլային։ Գիւտը հասատատած է մարային հսկայ թաքուն մեքերանոցներուն, որոնք մեր գիտակից «կոչուած մարքին հետևը, բոլորովին մեզի անծանօթ պարագաներու մէջ ծածկուած, ելեկտրական զօրաւոր պատրիներու գործարանի մը պէս կը կառավարէ մեր բոլոր գիտակից կենցաղ ու լոյս կուտայ մեր գիտակից մարքին փոքրիկ լաքին։

Ասկէ առաջ կատարուած հոգեբանական փորձերը սահմանափակուած էին միայն «բնական» կոչուած միտքերու ուսումնասիրութեան։ Վերջին քառորդ դարու մէջ է որ նոր հետաքրքրութիւն արթնցուցած է «անբնականոն» մտքերու ուսումնասիրութեան։ Որովհետեւ, անոնց ուսումնասիրութիւնը մեծ լոյս կը սփռէ բնականոն միտքի ուսումնասիրութեան վրայ։ Անբնականոն միտքը թէև գործունէութեանց ընդհանուր եւ էական կէտերու մէջ առողջ մտքի մը հետ նոյն հանգամանքները կը կրէ, բայց իր անհատատարակչիռ վիճակը, այսինքն մտածումներն ու գործունէութիւնները զանազանելի ենթարկել չկարենալը, կը թոյլատրէ որ հոգեբանը դիւրաթափանցէ անոր խորքին։ Արդէն միտքը հասկնալու մէջ հոգեբանին չնչին և միշտ կարելի եղածին չափ վերցնել գիտակից մտքին վարագոյրը, որ արթուն պահապանի դեր կը կատարէ ու մտային ամէն գործունէութիւն գանձուրի կ'ենթարկէ, ազատ ելք տալ «անգիտակից» պարունակութեան։

Աւելցնելու ենք որ կարելի չէ «բնականոն» և «անբնականոն» միջեւ որոշ գիծ մը քաշել և ըսել թէ Թորոսի մարկոսի մտքին տա՛ կողմը բնականոն է, մի՛ւս կողմը անբնականոն։ Երթալով աւելի կը հաստատուի որ ամէն միտք չափով մը ինչ անբնականոն գիծեր ունի իր մէջ։ Այս իրական է մանաւանդ հանճարներու պարագային։ Ուրիշէմ ձէյմս կ'ըսէ. հանճարը մօտ է խելագարութեան։ Ու ճիշդ գտնուած է այս հոգեբանօրէն։

ԲԻԻԶԱՆԴ ԵՂԻԱԶԱՆ

(1) (Շար.)

ՔՐՈՆԻԿ

Ո՞ՒՐ Կ'ԵՐԹԱՆՔ

Ա.

Քաղաքական հորիզոնը օրէ օր աւելի կը մթնէ։

Տնտեսական կեանքը կործանումէ կործանում, անանկութենէ անանկութիւն կը քալէ։

Ընկերական կազմը դէպի քայքայում կ'երթայ, և ամկավարութեան պատրուակր յեղափոխութեան կարմիր սերմերն է ցանած միտքերու մէջ, աշխարհի ամէն կողմը։

Անիշխանութիւնը կատարեալ է պետական, տնտեսական, ընկերական կազմին մէջ, և ոչ ոք գիտէ թէ դէպի ո՞ր կ'երթանք քառատին մէջէն։

Ամենէն ազատ կարծուած դարաշրջանին որպիսին է մերը, ամենէն մեծ բռնութիւններու և ճնշումներու երկաթէ թաթին տակ կը հեծեծէ ժողովուրդները։ Եւ դեռ վերջերս եւրոպացի հեղինակ մը հարկադրուեցաւ ակամայ գրելու, «այն ազատութիւնները, զոր եւրոպան վայելեց Հռչակագիրներու պաշտպանութեան տակ, այսօր կը թըւին բոլոր անգնահատելի գանձ մը, բոլոր այն ժողովուրդներուն համար, որոնք կորնցուցին այդ ազատութիւնները»։ Եւ կ'եզրակացնէ, թէ կորուստի այդ զգացումն է, որ օրէ օր հաւակռութիւններ կը սաեղծէ Գերմանիոյ հանդէպ։

Եւ անհամար է թիւը անոնց, որոնց հոգիին խորը երէկի յոյսերուն և ապագայ երազներուն կմախքները միայն մնացին յուսախաբութիւններով և հիասթափումներով պատանդուած։

Եւ ի՞նչ է պատճառը քաղաքական և տնտեսական այս տակնուվրայութեան, այս անորքագրելի անիշխանութեան, եթէ ո՛չ վճռահութեան պակասը անհաւատ անհատ, ազգէ ազգ, պետութենէ պետութիւն։

Տնտեսական տագնապներ եկած ու անցած են խեղճ մարդկութեան գլխէն, մերթ ընդ մերթ սուր «քրիզ»ներ, դրամական «քրիզ»ներ, չփոթութեան մատնած են այս կամ այն առևտրական հրապարակը, բայց ասիկա պատճառ մը չէր եղած արդիւներու դրամին չրջաբերութեանը, դրամագլխին բարեբար գաղթականութեանը, չրջագայութեանը հրապարակէ հրապարակ, երկրէ երկիր, ճարտարարուեստէ ճարտարարուեստ։ Այսօր այդ ամենազօր ճաշակորդը արգիլուած է պատյաներ ընելէ, և բանտարկեալի մը պէս թաղուած կը մնայ դրամատուներու նկուղներուն մէջ։ Այդ արգելափակումէր արդիւնքն է տիեզերական անվստահութեան։ Արժէքները դադրեցան գոյութիւն ունենալէ. աչխատող ձեռքերը անգործ մնացին, առևտրականը սատկացաւ, թշուառութիւնը հասարակաց բաժինը եղաւ։ Ձախողեցան աշխարհի նոր ու սկզնակ վարիչները, որոնք կը խզուէին պետական հին աւանդութիւններուն հետ, ամէն ինչ ժողովնդականացնելու, ոտկացնելու միջոցով եւ անոնց գծած օրէնքները նմանեցան սարդի ոստայններու։ «Ակարներն ու աղքատները բըռնելեցան անոնց մէջ, մինչ զօրաւորները ու հարուստները պատեցին զայն, և անդին անցան»։

Այս տիրող անվստահութեան ակերը եթէ տնտեսական պայմաններէ միայն բղխած ըլլային, հատնաբար մինչև հիմա կարելի եղած պիտի ըլլար ցամքեցնել զանոնք և աշխարհի առևտրական հրապարակը դնել բնականոն վիճակի մէջ։ Բայց այդ ակերը կը բղխին նաև քաղաքական կարգ մը դաշնագրութիւններէ, պարտադրութիւններէ, սեզմումներէ, և կապտուներէ։ Եւ այս մարդին մէջ է որ Գերմանիոյ կացութիւնը մեծաւասնջի մը պէս կը ծանրանայ գիւտնաբերներուն և տնտեսագէտներու միտքին վրայ։ Ի՞նչ էր պատահածը։ Գերմանիա ընդհանուր պատերազմէ յետոյ զրկուեցաւ իր գաղթավայրերէն, իր զինուրական ու ճարտարարուեստական կամ վաճառականական նաւատորմիղէն, իր արտադրութեան ազատութենէն, և ենթարկուեցաւ պատերազմական տուգանքի մը, որուն ամբողջական վճարումը անկարելի պիտի ըլլար։ Եւ այս ամէնը եղան ո՛չ թէ տնտեսապէս ըսպառնալու համար Գերմանիան, այլ զրկելու համար զինքը երկրորդ անգամ fաղտական փորձանքի դառնալու կարելութիւններէն և պատճուիններէն։ Եւ այսպէսով քաղաքական նպատակներու հասնելու համար պետութիւններ քաղաքականին խառնեցին անտեսականը, որ պատերազմներու ջիղն էր։ Այդ սեզմումները պարտադրող պետութիւնները, մասէն մասնակցած ըլլալով պատերազմի արիւնոտ դէպքերուն, և անոնցմով տպաւորուած, պէտք եղած պարարիւնութիւնը չտեսնցան չափելու իրենց որոչումներուն հետևանքները, և չկրցին ըմբռնել սա տարրական սկզբունքը, թէ, գամենէն զօրաւոր իսկ երբեք բաւական զօրաւոր չէ ստր կատրելով բաւական զօրաւոր չէ ստր կատրելու համար, եթէ իր ոյժը չը վերածէ «իրաւունքի, և հնազանդութիւնը պարտաւորութեան»։ Եւ եղաւ ինչ որ պիտի պատահէր։ Գերմանիա փոխառութիւններով պարտք վճարելու սկսաւ, ինչպէս անանկութենէ անանկութիւն, առևտր. հրապարակի վրայ տիրեցին տիեզերական անվստահութիւն, և օր մըն ալ, օգտուելով իր պահանջատէրերուն դիւանագիտական անհամաձայնութիւններէն, քաղաքական ունեցած յայտարարելու, թէ ինք անկարող է վճարելու պատերազմական պարտքերը, ու պիտի չվճարէ։

Ժամանակ մը ի վեր եւրոպական դիւանագէտներ, լուրջ օրագրողներ, և պետական անձնաւորութիւններ սկսած են պաղարիւնով դիտել դէպքերը, կարենալ անոնց դարմանի մասին խորհելու։ Հռչնձուլէրներու կայսերական Տան անկումէն ի վեր 13—14 տարիներ անցան, Գերմանիա ընկերվարահաններէ առաջնորդուած, հանրապետութեան լուծին տակ քայքայումէ քայքայում առաջնորդուեցաւ։ Եթէ եւրոպական պետութիւններ հանրապետութեան օրով, տանելի վիճակ մը ստեղծած ըլլային Գերմանիոյ ժողովուրդին համար, թերևս այս վերջինը հաշտուէր իր քաղաքական նոր գոյավիճակին, և աչխատէր մոռնալ իր կայսերական գերդաստանը։ Այդպէս չեղաւ սակայն. դուրսէն եկան ամէն ճնշում, յուսահատ Գերմանացին աւելի մօտեցաւ իր գահազուրկ կայսեր ու անոր զաւակներուն։ Եւ ասիկա չատ բնական էր եթէ աչքի առջև ունենանք արամարանական կարգ մը եզրեր։ Հեղինակ մը այդ եզրերը վերլուծելով կը գրէր. «Միապետութեան դրութիւնը, որուն ինքզինքը ենթարկեց Գերմանիա 1870էն վերջ, գիտցաւ ուղղութիւն մը տալ եւրոպայի։ Ան նեղ վարչութիւն մըն էր, պահպանողական, բաւական հեղինակաւոր իր ամբողջութեան մէջ, ներշնչուած մանաւանդ կայսերական գերդաստանի չահերէն, բայց ան քառասուն տարի եւրոպայի խաղաղութիւն ապահովեց, ինչպէս նաև տեսակ մը միջազգային ապահովութիւն, գոհացուցիչ կարգ մը, յարաճուն յաջողութիւն, և բացի Ռուսիայէն, բոլոր երկիրներուն կերպ մը ազատութիւն, նուազագոյն կարելին անշուշտ, բայց բաւականաչափ բոլոր դասակարգերուն կեանքը տանելի ընելու համար։ Ծագիկան պետութիւնները այս պահերին տեղ ի՛նչ տուին Գերմանիոյ. Հանրապետութիւն մը հսկուած, զրկուած դաղթավայրերէն, նաւերէն, զրահաւորներէն, տնտեսական յառաջդիմութեան միջոցներէն, առևտուրի ազատութենէն, և անոնց ամենուն վրայ վճարումը անկարելի միլիառներու պարտք մը։ Այս անտանելի կացութիւնն էր, որ յառաջ բերաւ պետական և անհատական անանկութիւնները, և անոնց հետևանք տիեզերական

ՉԱՅՆ ՄԸ ՀԱՄՄԱՆԱՅԷՆ

ԼՈՒՍԱԲԱՆՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

Իւրաքանչիւր անգամ որ բան մը գրելու կ'ըլլանք, քալ գիտենք որ արդէն բնականէն բարձր եղող մեր ջերմուխտեան ատիճաններուն վրայ մի քանի գիծ աւելի ջերմութիւն աւելցնելու պատճառ կ'ըլլանք, այսու ամենայնիւ սիրուած ենք գրել յուսալով թէ յարմար ժամանակին և յարմար տեղին գրուած փոքրիկ քար մը կրնայ ամբողջ խոշոր պատի մը փլուզումին արգելք ըլլալ։

«Ազդակ»ի Ցունիս 10 համարին մէջ «Այգելու» տառագրութեամբ գրութիւնը այս անգամ ալ գրելու ստիպեց մեզ։ Բոլոր հիւանդներս ալ խիստ ցաւով կարդացինք Գ. «Այգելուի»ն ճշմարտացիութիւնէն բաւական հեռու եղող ապատեղեկութիւնները մեր Սանաթորիումի մասին. կը ցաւինք ըսելու որ վերջին ծայրը անչքնահայեաց և անխոհեմ այգելու մը եղած է։ (Եթէ անխոհեմ բառը քիչ մը վիրաւորիչ նկատուի ներողամիտ կ'ըլլանք քառ մը չկրցանք գտնել)։

Գ. Այգելուին գրածներէն այնպէս մը գաղափարուեցանք որ՝ ինքը երբէք այցելած չէ Սանաթորիումը, այլ ուրիշէ մը առած տեղեկութիւններուն յենելով գրած է. և կամ եթէ իրականին մէջ այցելած է, իրկունը ուշ առեն պատահած ժամով է որ իր այդ ապատեղութիւնները գրի առած է բանաստեղծական թռիչքներով։ Թէ ինչու այս եզրակացութիւնները...։

Ա.— Մեր հիւանդանոցը բլուրի վրայ հաստատուած չէ, այլ աւելի փոքրիկ նեղ հովիտի մը մէջ։

Բ.— Հիւանդներուն մեծամասնութիւնը առողջ դիմագիծ ունին գոնէ

դուրսի երեւոյթով և իրեն երեւակայած կմախքացած հիւանդներէն ամբողջ Սանաթորիումի մէջ հազիւ թէ տասը հատ գտնուի։

Գ.— Վեց-եօթը տարեկան փոքրիկ աղջիկներ տեսած է, ո՞ւր, արդեօք Գ. Այցելուն չփոթա՞ծ է իրեն մէկ ուրիշ տեղ այցելութիւնը, մեր հիւանդանոցին հետ, որովհետեւ մենք մէկ հատ իսկ փոքրիկ հիւանդ չունինք, բոլորովին սխալ։

Աւագ հիւանդապահուհիին խօսքին համեմատ 15 տարեկանէն վար հիւանդ չունինք ոչ աղայ ոչ աղիկ։ Ինչ կը նշանակէ սա նախագասութիւնը որը գրուած է վեց-եօթը տարեկան ոչ ներկայ աղջիկներու մասին «այս փոքրիկներու ամբողջ արտայայտութեանը մէջ նշմարեցի յատակօրէն մանկական սիրուն և գրաւիչ անմեղութիւնը զոհուա՞ծ, ով գիտէ, մարդկային որպիսի ազէտ ու գուցէ գիտակից չարիքներու...»։

Դ.— Եւ ամենէն կարեւորը՝ մեր կեանքի ընթացքին մասին ըրած դիտողութիւնն է. նախ Այցելու պարոնը երկու հոգիի այցելելով բաւականալու չէր, յետոյ միայն այդ երկու երիտասարդներուն կարծիքը ընդհանուրին գաղափարը նկատելու չէր, և եթէ նոյնիսկ իրականութիւն ըլլար անոնց կարծիքը կամ բանաձեները, որը կախում ունի հիւանդութեան ատիճանէն և կերակուրներու հանդէպ մէկու մը ունեցած անհատական ճաշակէն, Այցելու պարոնը քիչ մը աւելի խոհեմ և չրջահայեաց պէտք էր գտնուէր այսպիսի դիտողութիւն մը թերթի մէջ հրապարակելու, որուն ծայրը մինչեւ հեռուները կը հասնի, քանի որ մեր մէջ կը գտնուին բարեպաշտ հայորդիներ որոնք գրուածքին վրայ քիչ մըն ալ աւելցնելով կը տանին կը հասցընեն մինչեւ անպիսիներուն ականջին որը մեզ շատ սազի կրնայ նսեմի իր գէշ հետեւանքներով ահա այն առեն իզուր է անխոհեմ արձակուած նետի մը զսպ փրկել։

Կերեւնայ կրկին ու կրկին կրկնելու ստիպուած ենք որ այս հիւանդանոցը թէեւ Ամերիկեան է, յանձնուած է արեւքաօս վարչութեան մը, (հոս ամէն ինչ հասկնալի է ինքնին և աւելորդ դիտողութիւններ մեզի ձեռնասկար են), մէկ խօսքով այս հիւանդանոցին Տէր և Տնօրէնը Տօքթ. Նուխօն է, բնական է ան ալ իր կարգին սատրապաս պաշտօնեաներ ունի դարձեալ իր ցեղէն։ Ամերիկացիներ տարին մէկ անգամ միայն կուգան ծնունդի հանդիսաւորութեան առթիւ ան ալ պարզապէս Տօքթ. Նուխօին հրապարակաւ չնորհակալութիւն յայտնելու իր գործունէութեան մասին որպէսզի իրենցմէ աւելի դրամ չպահանջէ։ Որով ամէն կարգադրութիւն բացարձակապէս կախումն ունի Տօքթ. Նուխօէն։ Ուրեմն ենք և հրապարակաւ կը յայտարարենք որ Տօքթ. Նուխօ անձամբ մեզի հանդէպ չատ բարեացակամ գտնուած է և կը գտնուի ալ. քառասուն հինգ հայ հիւանդներէն մեծ մասը բոլորովին ձրի են իսկ մնացածներն ալ չընչին մը վճարելով կը խնամուին եւ սակայն պարզապէս Տօքթ. Նուխօին չնորհիւ է։ Արդ երբ մեր պարագաները այսպիսի փափուկ դրութեան մը մէջ կը գտնուին, անխոհեմաբար, կերակուրներու աեքսականութիւնը քննադատել ան ալ հիւանդներու բերնէն առնուած խօսքերով, պարզապէս մեր կացութիւնը վտանգել և կոչտ ասպուածքով «մեղուին ծակը չեփ խոթելու կը նմանի»։ Մենք միշտ կուզենք այցելուներ և իրաւ թերեւութիւն մը կ'զգանք նոյն

ՀԱԿԱՌԱԿՈՒԹԻՒՆԸ ԿԱՍԱՏԿԱՆԱՅ

ԹԻՒՐՔԻՈՅ ԵՒ ՖՐԱՆՍԱՅԻ ՄԻՋԵՒ

Մեծ դրամով խաղախականութիւն չեզի վտանգ կ'ըսէ «Ճիւմհուրիէթ»

Թիւրք եւ ռուսական յարաբերու. թեանց առթիւ, Եգիպտոս հրատարակուող «Պուրս էճիբսիէն»ի մէկ խմբագրականին պատասխանելով, «Ճիւմհուրիէթ» թերթէն թերթը կը գրէ իր 14 Ցունիսի թիւին մէջ.—

«Պուրս էճիբսիէն» թերթը իր այդ յօդուածով հասկցնել կուզէ որ Թիւրքիա պէտք է հրաժարի ռուսասիրական քաղաքականութենէն և պէտք է յարի Ցրանսական քաղաքականութեան։

Ինչո՞ւ։

Արդեօք Թիւրքիոյ ազգային չահերուն պահանջքը և իր հետեւելիք քաղաքականութիւնը իրմէ աւելի Եգիպտոս հրատարակուող և անունը վրան եղող արմատութեան նուիրուած անուշ ջուր թերթը պիտի գիտնար։

Այդ յօդուածին վերջաւորութիւնը արդէն ցոյց կուտայ որ Ցրանսայի մամբողջ մտահոգութիւնն ու հետապնդած արդիւնքը Թիւրքիան Ռուսիայէն քաշել և այս վերջինոյն դէմ իր կազմակերպած պլօքին մէջ առնել է։

Թիւրքիոյ դրամ տալու համար մէջտեղ նետուած այսառաջարկը, ցոյց կուտայ որ Ցրանսայի դրամը կրնայ առնուիլ միայն քաղաքական գերութեան մը փոխան։ Իր քաղաքական ազատութիւնն ու ազատ քաղաքականութիւնը դրամով ծախել և վերջին տարիներս աչխարհը նոր դժբաղդութեան մը ծոցը տանելու աչխատող Ցրանսայի կառքին լծուիլ, Թիւրքիոյ ընդունելիք բանը չէ։

Այդ թերթի այն պնդումը թէ Թիւրքիայէն վ արուած են օտարականներ, անկասկած մեր երկիրը կողոպտող սոխրգարձնող կարգ մը դրամատէրներու ոչ թէ վոնտուիլը, այլ, այլեւս անոնց մեր մարմնին վրայ ծծելիք արիւն չի գտնելով ինքնաբերաբար հեռանալը ըլլալու է։ Անոնք տեսնելով որ Թիւրքիոյ մէջ առատ կողոպուտ մնացած չէ, իրենք իրենց կամքով քաչուած հեռացած են։

Թիւրքիոյ արտաքին քաղաքականութիւնը բոլոր աէրութեանց հետ բարեկամ ըլլալ և անոնց իրարու հանդէպ յարած գաւերուն չմասնակցիլն է։

Հեռուստր արեւելքի մէջ Ճաթոնը, փոքրիկ Պալթիկի աէրութիւններէն ալ Լեհաստանն ու Րումանիան Եւրոպայի մէջ Ցրանսայի հսկողութեան ներքեւ կը պաշարեն Ռուսիան։ Բայց Թիւրքիա, այդ չղթայի բաց մնացած կովկասեան ճակատը պաշպանել չուզելուն համար է որ Ցրանսա մեր արտաքին քաղաքականութիւնը չի հաւնիր։ Ընդհանուր պատերազմի մեր ախուր փորձառութենէն վերջ, Թիւրքիա իր արտաքին քաղաքականութեան մէջ անկախ ըլլալը և բոլորին հետ հաչա ապրիլը և կարգ մը արկածախնդրութեանց գիրկը չնետուիլը իրեն սկզբունք ընդունած է։

Եգիպտոս հրատարակուող այդ Ցրանսերէն թերթի այս յօդուածը Ցրանսայի մեզի հանդէպ սնուցած ջնասակար քաղաքականութեան պատկերըն է։

Հանրապետական Թիւրքիան, դրամի փոխան իր արտաքին քաղաքականութիւնը փոխելով իր ընդհ. չահերուն վնասելու չափ անխելք չէ։

իսկ հինգ վայրկեանի այցելու մըն ալ մեր քով ունենալով, բայց, ամէն, կը խնդրենք յարգելի այցելուներէ, որ խոհեմութիւնը և չրջահայեացութիւնը մէկ կողմ ձգելով, մեր խաղաղ հացը հարամ և տագնապ ապրուներու մէջ պաղ ջուր չ'ելեցնեն վայրկենական գոհացում. ներէ տարուելով, աւելի ճիշդ հիւանդանոցիս վարչական գործերով երբեք չ'զբաղիլնք որովհետեւ կրնայ ըլլալ որ յօնք չինենք ըսելու առեն այլն ալ վրայ կուտանք։

By the way փոխանակ քննադատելու, ընդհակառակը եթէ գնահատական քայլ մըն ալ առնենք աւելի լաւ ըրած չե՞նք ըլլար արդեօք. այսինչն եթէ առաջնորդարան և բողոքականութիւն միասնաբար Տօքթ. Նուխօին ի պատիւ Քէյասեզան մը սարքեն ուր Քէ մեր հիւանդներուս և Քէ ալ ազգին կողմէ գնահատական և չնորհակալութեան խօսքեր ըլլան, կը խորհինք Քէ Տօքթ. Նուխօն չատ գոհ գիտի մնայ և Քէ մեզի Քէ ալ ապագայ հայ հիւանդներու հանդէպ աւելի նպաստաւոր հանգամանք մը ըստեղծուած պիտի ըլլայ։ Տօքթ. Նուխօի հաճակրանքը սիրաչահիլ մեր ազգին հաւատր չատ կարեւոր է ք.նի որ հայուն անձուկ պարագաները կրնան չատեր այս անողորմ հիւանդութեան դատապարտել։

Ուրեմն ենք որ Առաջնորդարանը մեր փափաքին և խնդրանքին գոհացում տալով մի քանի չաբաթ առաջ դրկեց մեզի քահանայ հայր մը. Քէեւ մեծ փափաք ունէինք Ս. Պատարագի մատուցման բայց քանի որ զգեստ չէր բերած հետը, զրկուեցանք, այսուհանդերձ բացօդեայ տեղ մը հաւաքելով ըսփոփիչ խօսքերով սիրեցրեց. իրարու հանդէպ մեր ունեցած պարտականութիւնները ճանչցուց մեզի. կը յուսանք և կ'սպասենք որ ուրիշ քահանայ հայրեր ալ պիտի չարունակեն մեզ այցելել մերթ ընդ մերթ։

Ցուլիս ամիսէն սկսեալ հիւանդանոցս պիտի ունենայ նաեւ իր միչտ մրնայուն բժիչկը Տօքթ. Բքէչ, այս տարւան Ամերիկեան Համալսարանի չրջանաւարտներէն ազնիւ և ժրաչան երիտասարդ հրեայ մը, ինքը իր յօժար կամքով կուզէ մնալ հիւանդանոց ոչինչ վարձքով մը, խորհելով որ Քէ ինք և Քէ հիւանդները պիտի օգտուին։ Դարձեալ Տօքթ. Նուխօ իր սովորական այցելութիւններ և ուսանող բժիչկներն ալ երկուական ամիս սթաժի համար պիտի այցելեն։ Կը լսենք Քէ այս տարի ամառուայ երեք ամիսները մեր հետ պիտի անցնի Տօքթ. Ե. Մարգարեան իրեն յաջորդ տարուան սթաժի տեղ, որուն համար չափազանց ուրախ ենք։

Համլիճ Սանաթորիում ՎԱՐԴԱՊԵՏ
Համմամա
15 Ցունիս 1932

ՌՈՒՏԻՆ

Շուտով կը սկսիմ ոուս մեծ վիպագիր

ԻՎԱՆ ԹՈՒՐԿԷՆԻՖԻ

Մէկ գեղեցիկ վէպին՝ ***ՌՈՒՏԻՆի*** հրատարակութեան
Թարգմանութեամբ **Վ. ԽՍԱԹԿԻ**ի։

ՄԱՀԱՑՈՒ ՍՏԻՐԸ

(ՄԱԿԱՐ ՁՈՒԴՐԱ)

Գրեց՝ ՄԱՔՍԻՄ ԿՈՐՔԻ — Թարգ. Լ. Մ.

«Լօյքօ ցաւակեց և վայրենի ճիչ մը արձակեց, կարծես թէ կուրծքէն վիրաւորուած ըլլար։ Բառաս դողաց, բայց անյողդողդ մնաց։

«— Ուրեմն, ցտեսութի՛ւն։ Վագր ըսածս պիտի ընես. կը հասկնա՞ս, Լօ՛յքօ։

«— Կը հասկնամ. պիտի ընե՛մ, արտասանեց Զօբար ողբագին։

Ու ձեռքերը անոր երկարեց, բայց աղջիկը ետին չդարձաւ։ Երիտասարդը՝ հովէն կոտրած ծառի մը պէս, տատանեցաւ և գետին ինկաւ, հեծկլտալով ու միեւնոյն տեղը խնդալով։

«Ահա թէ ինչպէս անիծեալ Բառատն գրաւեց երիտասարդին սիրտը։ Մեծ դժուարութեամբ էր որ զայն իր տեղը տարի։

«Ինչո՞ւ համար պէտք է տառապիլ։ Ո՞վ կրնայ հաճոյք զգալ՝ մարկ ընելով ողբը մարդկային սրտի մը, զոր վիրոք կատր կ'ընէ։

«Վերադարձայ վրանախումբ և ծերերուն պատմեցի ինչ որ տեսած էի։ Մտածելէ ետք, որոշեցաւ տպաւել և տեսնել թէ ինչ պիտի պատահի։ Իրիկունը, երբ բոլորս հաւաքուած էինք կրակին չուրջը, Լօյքօ եկաւ։ Տակն ու վրայ եղած էր և նոյն գիչերուան մէջ նիհարցած կ'երեար։ Փոսը ինկեր էին աչքերը, զորս խոնարհեցուց և ըսաւ, առանց բարձրացնելու թարթիչները.—

«— Ընկերնե՛ր ձեզի խօսելիք ունիմ։ Այս գիչեր սիրտս քննեցի և հոն այլեւս ոևէ տեղ չգտայ իմ նախկին ազատ կեանքիս համար։ Միայն Բառատին է որ կը պատկանի սիրտս։ Հո՛ն է, գեղեցիկ Բառատ՝ն, որ թագուհիի մը պէս կը ժպտի։ Ան իր ազատութիւնը ինձմէ աւելի կը սիրէ, բայց ես՝ իմ ազատութենէս աւելի կը սիրեմ զինքը. որով վճռեցի խոնարհիլ անոր ոտքերուն առջև. ինչ է որ հրամայեց ինծի այսպէս ընել, որպէսզի ամէն մարդ գիտնայ Քէ, ի՛նչ ատիճան իր գեղեցկութեան ենթարկած է քալ Լօյքօ Զօբարը, որ ցարդ աղջիկներուն հետ խաղացած էր միայն, ինչպէս արծիւը բադերուն հետ։ Ինծի խոստացաւ կինը ըլլալ, ահա ատոր համար է որ կը խոնարհիմ. համբոյրներով ու գգուանքներով պիտի ողողէ զիս, այնպէս որ այլեւս չկրնամ մտածեմ ձեզի երգեր երգելու մասին և չկրնամ զրկում կորուսած ազատութեանս վրայ...Այնպէս չէ՞, Բառատ՝ն։

«Աչքերը վերցուց և աղջկան նայեցաւ։ Առանց բառ մը ըսելու, Բառատ, խստագէմ, գլուխը խոնարհեցուց, և ձեռքով ցոյց տուաւ Քէ՝ պէտք է իր ոտքերուն առջև գայ։ Կը նայէինք, առանց բան մը հասկնալու։ Զէինք ուզեր Լօյքօն տեսնել՝ աղջկան մը ոտքերուն առջև ինկած, եթէ այդ աղջիկը Բառատն իսկ ըլլար։ Աւօթահար էինք, և կարեկցութիւնն ու տխրութիւնը մեզ կը համակէին։

«— Օ՛ն ուրեմն, պոռաց Բառատ Զօբարի։

«— Մի՛ աճապարեր, դեռ ժամանակ ունիս։

«Երիտասարդը կը ծիծաղէր, մեռազական ծիծաղով մը։

«— Ինդիրը կարգադրուած է, ընկերնե՛ր, ինծի կը մնայ հիմա տեսնել Քէ՛ Բառատն այնքան զօրաւոր սիրտ մը ունի՞, ինչպէս որ ինք կը կարծէ։ Պիտի փորձեմ, իսկ դո՛ւք ներեցէ՛ք ինծի, եղբայրնե՛րս։

«Դուշակել կարնալէ առաջ Քէ՛ Զօբարը ի՞նչ կ'ուզէր ընել. Բառատն գետինն էր.— Զօբարի կռացած դանակը մինչև կոթը խրուած էր անոր կուրծքը։ Ու մենք մնացած էինք ապշահար։

«Բառատ քաչեց դանակը, մէկդի նետեց, և վերքը գոցելով իր սև մազերուն փունջերովը, ըսաւ խնդալով, բարձր ու յստակ ձայնով մը.—

«— Մնա՞ս բարով, Լօ՛յքօ...գիտէի որ ընելիքդ ա՛ս էր»...

«Ու հոգին աւանդեց...

«Հասկցա՞ր հիմա այս աղջիկը, սիրելի՛ս, անիծուած ըլլալ, եթէ ճչմարտութիւնը չըսի քեզի...Այս առտանորդի՛ աղջիկը...

«— Էէ՛յ... մինչև ոտքե՛րդ պիտի խոնարհիմ, իմ տէ՛ր թագուհիս», գոչեց Լօ՛յքօ զօբարը ձայնով մը։

«Այն առեն գետին նետուեցաւ, չրթունքները դրաւ մեռելին ոտքերուն և ձեռք անշարժ մնաց։ Մեր գլխարկները հան եցինք։

Կեցած էինք ոտքի վրայ և լուռ։ Նման պարագայի մը մէջ ի՞նչ պիտի ընէիր դուն, բարեկա՛մ։

«Ննուրը մեզի ըսաւ.— «Գնապնեք զայն։ Բայց ոչ ոք տեղէն չարժեցաւ. անկարող էինք այդ բանը ընելու, ոչնչան կը սիրէինք զինքը։ Մերոնի Ննուրը գիտէր ասիկա. որով Քէները կախեց ու հեռացաւ։ Բայց, Տանիլօ գեանէն առաջն գնացին, զոր Բառատն սէկդի նետած էր, ու առնոյեցաւ երկար առեն, երերընելով ճերմակ պեխերը։

«Աոտոմոբիլը և ուրիշ դանակը աղատած էր Բառատի դեռ հեղուկ արիւնովը... Ճանկարծ, Տանիլօ մռնչեցաւ Զօբարի և, սրտին կողմէն անորկնանակը խրեց դանակը։ Կը հասկնա՞ս, բարեկա՛մ, Բառատի հայրն էր ան, ծերուկի զինուոր Տանիլօն։

«— Ազէ՛կ», արտասանեց Լօյքօ, Տանիլօյի դառնալով, ու գնաց միանալու Բառատի։

«Եւ մենք կը դիտէինք։

«Աղջիկը փռուած էր. ձեռքովը կուրծքին վրայ բռնած էր իր մազերուն փունջերը, բայց աչքերը կը նայէին կապոյտ երկնքին. անոր ոտքերուն առջև ինկած էր խիզախ Լօյքօ Զօբարը, դէմքը ծածկուած իր մազերուն գանգուրով։

«Ոտքի վրայ կեցեր էինք մռնչկոտ։ Մերոնի Տանիլօյի պեխերը կը դողային և քանձր յօնքերը կը պատուէին։ Մայր դէմքով երկինքը կը դիտէր, մինչ ծերունի Ննուրը, կապարի մը պէս ճերմակ, գետինը երեսի վրայ պառկած էր և այնքան ուժգնօրէն կուլար որ ծերունիի իր ուսերը չղջիկօրէն կը ցնցուէին։

«Ալի՛ք բան էր, բարեկա՛մ...

«Եթէ կը քալես, միշ քու ճամբադ հեռանէ, առանց աչքդ ու ձախիդ գառնալու։ Գալէ՛ չիտակ քու ալիդ, ու թերա՛ի զուր տեղը չփճանաս։ Ահա այսքան, սիրելի՛ս»։

Մակար լռեց, և իր ծխամորճը դնելով ծխատուփին մէջ հագուստներովը ծածկեց կուրծքը։

Անձրև կուգար թեթև կաթիլներով, հովը կը մեծնար և ծովը խուլ կերպով կը մռնչէր։ Մէկիկ մէկիկ ձիերը կը մօտենային կրակին, որ յամրօրէն կը ժարէր։ անոնք մեզի կը նայէին իրենց խոշոր խելացի աչքերով, կանգ կ'առնէին ու կը մնային անշարժ, չրջանակ մը կազմելով մեր չուրջը։

— Լօ՛յ հո՛յ, պոռաց անոնց Մակարը բարեկամօրէն, և ձեռքովը զարնելով իր սիրելի սև ձիուն վզին, ըսաւ, ինծի.—

— Քնանալու ժամանակ է։

Զօբարեր չարժուժով մը՝ գլուխը քաչեց իր վերարկուն, փռուեցաւ գետինը և լռեց։ Ես չէի կրնար քնանալ, նայուածքս կը խորասուզէր տափատանի խաւարին մէջ։

Տագնապը երազի մը մէջ եղածի պէս, աչքերուս առջև կը տատանէր գեղեցիկ Բառատի հպարտ ու մեծադուխ դէմքը։ Ձեռքերովը կուրծքի վերքին վրայ կը սեղմէր իր սև մազերուն խոպոպները, և կարէ ու կարին մասերուն մէջէն սրիւրը կամքիլ առ կամքիլ կը հոսէր և գետինը կը թաթխէր, ինչպէս կրակի կարմիր առուներ։

Անոր ետին կ'երեար յանդուգն Լօյքօ Զօբարը, դէմքը ծածկուած իր սև գանգուրներով, և պաղ ու խոշոր արցունքներ կը հոսէին իր աչքերէն...

Անձրևը կուգար հեռուէն աւելի խիտ, ծովը մեռելային մեղեդի մը կ'երգէր ի պատիւ Լօյքօ Զօբարի և Բառատի, ծերունի զինուոր Տանիլօյի աղջկան։

Գիչերային խաւարին ու լռութեան մէջ, երկուքն ալ յորձանապատոյտ կը գտնային, գիրար կը հեծապնդէին չնորհիւրէն, բայց հակառակ իր բոլոր ջանքերուն, Լօյքօ, այս գեղեցիկ երգիչը, չէր կրնար հասնիլ հպարտ Բառատի։ (Վերջ)

ԿՈՄԻՏԱՍ ՎԱՐԴԱՊԵՏ

ԹՈՒՐՔ ՄԸՆ Է ԵՂԵՐ...

Համբաւաւոր Հալիճէ Հաներմ իր «Հալիճէ Էթիպի յուճերը» անգլիերէն գրքին մէջ խօսելով Կոմիտասի մասին, լրջօրէն, ինչպէս կը վկայէ «պայֆար», կը գրէ.—

«Կոմիտաս Քէօթահիացի է ազգութեամբ, իր ծնողքը հայերէն չեն գիտեր, եւ Կոմիտաս հայերէն սորված է վերջէն։ Իր ծնողքը հաւանաբար քուրեերէն սեռած են, այն քուրերէն որոնցմէ յարած են Լուսաւորիչ եկեղեցիի։ Բիւզանդա կան կայսրերու ժամանակին, քուրերը վերամբարձ, դէմքը սպիթի բոցի մը հանգոյն ու երկու աչքերը երկու կրակներ. երգին վերջին վանկերը ինկան որպէս արձագանգը անհոյ որոտումի մը։ Ես սարսափեցայ ու տարօրինակ յուզում մը եկաւ վրաս»...

Այդ սպմոսին մեկնաբանութիւնը տալով, յարդարար քրուհին կը գրէ.

Այդ սպմոսը իր հոգիին ասելութեան ու վրէժին ազդակն էր իմ ցեղիս դէմ, իր երեւոյթը այնճան զայրոյթ եւ ատելապաճ կը ցոլացնէր։ Մենք մեկզմեկ կը դիտեինք հայ եւ քուրք ատելապաճերը մեր միջեւ, մեզ աւելի եւ աւելի իրարմէ բաժնող հեղեղի մը պէս»։

Զրսե՞նի արդեօք, որ այսքան գարեջի կերպով իր զգացումները միայն քուրը կարող է կեղծել։

ՆՈՒԻՐԱՏՈՒՈՒԹԻՒՆ

Դամասկոսէն Պ. Արամ Գարագաշեան խմբագրութեանս միջոցաւ կը ճուիրէ 550 Ս. Ի. Մարդրիթեան ազգային քոյսխատանոցին եւ. 550 Ս. դահեկան ալ «Հայազգայիե»ին։

Սրանալ խմբագրութենէս։

կարդացէք եւ Տարածեցէք
«ԱԶԴԱԿ»Ը

"ԱԶԴԱԿ"Ի ՆՈՒԷՐԸ

1000 ՏՂ 1000

ԱԶԳԱՅԻՆ ՄԵԾ ԵՐԳԱՐԱՆ

Հայ Ազգային ու Ցեղափոխական երգերը ժողովուրդին մէջ աւելի եւս տարածելու համար յառաջիկայ չաբաթէն սկսեալ «Ազդակ» պիտի սկսի ձեռնարկել իր տեսակին ու ծաւալին մէջ եզակի Ազգային երգարանի մը հրատարակութեան։

Այս երգարանը պիտի բաղկանայ մօտ 1000 մեծադիր էջերէ և պրակ առ պրակ ձրիօրէն պիտի տրամադրուի «Ազդակ»ի ընթերցողներուն որպէս առանձին յաւելուած։

"ԱԶԴԱԿ" ԲՈԼՈՐՈՎԻՆ ՁՐԻ

Ցետ այսու մեր բոլոր ընթերցողները «Ազդակ»ը տարի մը ամբողջ ձրի կարդալէ զատ, պիտի ապահովեն բաժնեգիրնի մը հաւասար չահ։

Թէ ինչպէս։

«Ազդակ»ի բաժանորդ մը որ տարեկան 550 ս. դ. կը վճարէ, անոր փոխան մէկ տարուան ընթացքին պիտի ստանայ իւրաքանչիւրը 500 ական էջնոց հատոր, կազմ երկու զիրքեր և 1000 էջնոց Ազգային երգարան մը (երկու հատորով)։ Ա. ոաջին երկու հատորները կ'արժեն 250 ական ս. դ., գրեթէ հաւասար «Ազդակ»ի մէկ տարուան բաժնեգինին, իսկ, երգարանը կը գնահատուի 500 ս. դահեկան։

Կը տեսնուի ուրեմն որ իւրաքանչիւր յաժանորդ «Ազդակ»ը ձրի կարդալէ զատ, 500 ս. դահեկանի մօտ չահ մը պիտի ունենայ։

ԱՄԱՎԵՐՋԻ ՀԱՆԴԷՍ

Ս. Նշան Ազգային Երկսեռ Վարժարանի ամավերջի հանդէսը տեղի պիտի ունենայ 26 Ցունիս 1932, կիրակի առաւօտ ժամը ճիշդ 9.30ին Թատրոն Ռիխարի մէջ։

Կը ճերկայացուի բաճերախաղ մը. կ'ըլլան Հայկական եւ Եւրոպական պարեր, երգ, նուագ, ուղերձ եւ վկայականներու բաշխումը։

ՊԷՏՔ ՈՒՆԻՔ

ԻՆՃՆՈՒԹԵԱՆ ԲՈՒՂՔԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ ՓՈՔՐ ԼՈՒՍԱՆԿԱՐՆԵՐՈՒ

Շուտով կը բանայ պայմանաժամը

ԱՐԱՄ ՍԱՀԱԿԵԱՆԻ ԼՈՒՍԱՆԿԱՐՉԱՏՈՒՆԷՆ

Սեացէք վեց յուսանկար, վճարելով մի միայն 25 Ղ. Ս.

Աթելիէն կը գտնուի, Նահրի ճամբուն սկիզբը Հինէվա Ամփիրի ճիշդ դիմաց

Ամառնային Մասնաճիւղեր՝ Գիամտուն եւ Ցնուրտուր

«ԱԶԴԱԿ»ի ՊԱՏՄԱՒԱԾՔ

ՄԱՀԱՑՈՒ ՍՏԻՐԸ

(ՄԱԿԱՐ ՁՈՒԴՐԱ)

Գրեց՝ ՄԱՔՍԻՄ ԿՈՐՔԻ — Թարգ. Լ. Մ.

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆ

ՀԱՆՐԱՊԵՏԱԿԱՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՉԱԿԱՆ ԿՈՄԻՏԵԻ ԵՎ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅԱՆ ՕՐԳԱՆ

ՀԱՅ. ՀՎՅՈ ՀԱՄԱՇԽԱՐՀԱՅԻՆ ԿՈՆԳՐԵՍԻ ՎԱՀԱՆԱԿԱՆ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ ԱՆԴԱՄՆԵՐԸ Ի ՊԱՇՏՊԱՆՈՒԹՅՈՒՆ ՏՎՈՂ ՀՐԱՀԱՆԳՆԵՐԸ

Լուսանկարը՝ Հայկական հեռագրական գործակալության։

Հայ. Հվյո համաշխարհային կոնգրեսի վահանակա՛ն կառավարության անդամները պաշտպանության հրահանգներ տալու ժամանակ։ Ձախից աջ՝ ընկ. Ա. Ղուկասյան, ընկ. Ա. Ղազարյան, ընկ. Ա. Ղուկասյան, ընկ. Ա. Ղազարյան։

ՀԱՅ. ՀՎՅՈ ՀԱՄԱՇԽԱՐՀԱՅԻՆ ԿՈՆԳՐԵՍԻ ՎԱՀԱՆԱԿԱՆ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ ԱՆԴԱՄՆԵՐԸ Ի ՊԱՇՏՊԱՆՈՒԹՅՈՒՆ ՏՎՈՂ ՀՐԱՀԱՆԳՆԵՐԸ

Լուսանկարը՝ Հայկական հեռագրական գործակալության։

Հայ. Հվյո համաշխարհային կոնգրեսի վահանակա՛ն կառավարության անդամները պաշտպանության հրահանգներ տալու ժամանակ։ Ձախից աջ՝ ընկ. Ա. Ղուկասյան, ընկ. Ա. Ղազարյան, ընկ. Ա. Ղուկասյան, ընկ. Ա. Ղազարյան։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԱՌԱՋԻՆ ՀԱՄԱԺՈՂՈՎՆԵՐԻ ՆԻՍՏԸ

Լուսանկարը՝ Հայկական հեռագրական գործակալության։

Հայկական սովետական հանրապետության առաջին համաժողովների նիստը։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԱՌԱՋԻՆ ՀԱՄԱԺՈՂՈՎՆԵՐԻ ՆԻՍՏԸ

Լուսանկարը՝ Հայկական հեռագրական գործակալության։

Հայկական սովետական հանրապետության առաջին համաժողովների նիստը։

ՀԱՅ. ՀՎՅՈ ՀԱՄԱՇԽԱՐՀԱՅԻՆ ԿՈՆԳՐԵՍԻ ՎԱՀԱՆԱԿԱՆ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ ԱՆԴԱՄՆԵՐԸ Ի ՊԱՇՏՊԱՆՈՒԹՅՈՒՆ ՏՎՈՂ ՀՐԱՀԱՆԳՆԵՐԸ

Լուսանկարը՝ Հայկական հեռագրական գործակալության։

Հայ. Հվյո համաշխարհային կոնգրեսի վահանակա՛ն կառավարության անդամները պաշտպանության հրահանգներ տալու ժամանակ։ Ձախից աջ՝ ընկ. Ա. Ղուկասյան, ընկ. Ա. Ղազարյան, ընկ. Ա. Ղուկասյան, ընկ. Ա. Ղազարյան

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

ՍԻՆԷՄԱ ԿՐԱՆ ԹԷԱԹՐԻ ՄԷՋ

21 Յունիս Գշ. օրէն մինչեւ 27 Յունիս Բշ. օր

ՊԻՏԻ ՅՈՒՑԱԴՐՈՒԻ ԹԻՒՐՔԵՐԷՆ ԽՕՍԱՒՆ ՄԵԾ ՓԻԼՄԸ

Տաղանդաւոր Հայ դերասան Տ. ՆՇԱՆԵԱՆի կողմէ
ու ճիլմին գլխաւոր դերակատարն է

ՍԹԱՄՊՈՒԼԻ ՓՈՂՈՑՆԵՐՈՒ ՄԷՋ

ԳԻՆԵՐԸ.- 30, 40, 50 Ս. Դ.

Յունիս 29էն սկսեալ Սինէմա Ամփիրի Վարչութիւնը պիտի ունենայ Մաթինէներ՝ 25 Ս. Դ.ով։

ՊԱՆԴՈՒԿ ԼԻՒՔՍ

ՋՈՀԼԷ

Հայկական ամենալաւագոյն պանդոկը «ԼԻՒՔՍ»ին Ջահլէի մէջ, ծովակատէս պարտէզով,

ԽԻՍՏ ՕԴՍՈՒՆ ՍԵՆԵԱԿՆԵՐ
ՈՐ ԿԸ ԲԱՂԿԱՆԱՑ 1. 2. 3. 4. ՄԱՀՃԱԿԱԼԱՆԵՐԷ

1. ՀԱՄԵՂ ՁԱՁ, ՄԱՔՈՒՐ ԵՒ ԱՆԹԵՐԻ ՍՊԱՍԱՐԿՈՒԹԻՒՆ.
2. ԳԻՆԵՐԸ ԽԻՍՏ ՁԱՓԱԻՈՐ.
3. ՏՈՒՆ ՓՆՏՈՂՆԵՐՈՒՆ ՍՄԷՆ ԴԻՒՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ.

Տէր եւ Տնօրէն՝ Գ. ԳԱՐՏԻՃԳԱՆԵԱՆ

ԳԱԲՐԻԷԼ Թ. ԹԷՐԶԵԱՆ

(ԵԼԵՔՏՐԱԿԱՆ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ)

Հիմնուած 1921 ին Գոլֆ-Քեբա

Խիստ դիւրաւարձելի պայմաններով կը կատարենք ամէն կարգի էլեֆտրական լոյսի գործուածներ (Intsallation), ինչպէս նաեւ մօթօր եւ ջեներատորներ։

Վաճառատունս կ'ստանձնէ նաեւ բոլոր էլեֆտրագործիքներու նորոգութիւնները։ Մատուցանէ սպասարկութիւն բնակարաններու էլեֆտրա-նորոգմանց։ Վաճառատուն Philips եւ Lux էլեֆտր. լամբերու եւ ամէն տեսակ էլեֆտրական պիտոյքներու։

Վճարման դիւրութիւններ.

Հասցէ — Վ. Ուգուրեանի գրասենեակ կից Գուրճ. B. P. 491

ՊԱՆԴՈՒԿ ԱՀԱՐՈՆ ՊԻԹԻԱՍ

ՀԻՒՍԻՍԱՑԻՆ ՍԻՐԻՈՅ ԼԱՒԱԳՈՑՆ ԱՄԱՌԱՆՈՑՆԵՐԷՆ ՁԷՊԷԼ ՄՈՒՍԱՑԻ ՊԻԹԻԱՍ ԳԻՒՂԻՆ ՄԷՋ

Նորակառոյց եւ գեղեցիկ շէնք. ստդիական կերպով կահաւորուած սենեակներ. ընդարձակ սրահ, քաղնիք, եւրոպական եւ արեւելեան կերակուրներ

ՁԱՓԱԻՈՐ ԳԻՆ

ԲԱՑ Է 1932 ՅՈՒԼԻՍ 1ԷՆ ՍԿՍԵԱԼ

Իր աննման տեսարաններով, առատ ջրերով և առողջարար կլիմայով Ձանօթ ՊԻԹԻԱՍ գիւղը այս տարի օժտուած է գիւղագնացութեան համար անհրաժեշտ եղող բոլոր յարմարութիւններով։

Ճամբաները նորոգուած են, գիւղին մէջ հաստատուած է թղթատարական ամենօրեայ ծառայութիւն ինչպէս նաև թլէֆօն և հեռագիր։

Պիթիասը ունեցաւ նաև իր առաջնակարգ պանդոկը, ուր այցելուները պիտի գտնեն Սիւրիոյ և Լիբանանի լաւագոյն ամառանոցներուն յատուկ բոլոր յարմարութիւնները ու հանգստութիւնները։

Տէր և Տնօրէն ԱՀԱՐՈՆ ԻԶՄԻՐԼԵԱՆ

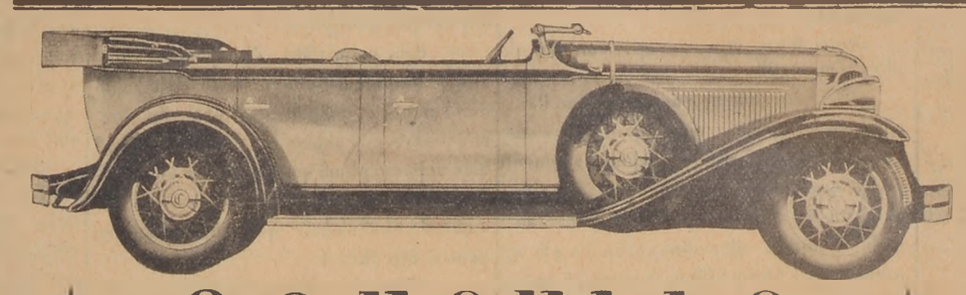

ԳՌԱՅՍԼԵՐ

ԱՇԽԱՐՀԱՒՈՐ ՀԱՐԿ ԻՆՔՆԱՇԱՐԺՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ՈՐՈՆՑ 6-8 ՍԻԼԻՆԴՐ ՈՒ ԱՒԵԼԻՆ,

ԱՄԵՆԱՏՈԿՈՒՆ ԵՒ ԳԵՂԵՑԻԿ ՄԱՐՔԱՆԵՐՆ ԵՆ ՀՐԱՊԱՐԱԿԻ ՎՐԱՑ ԵՒ ԿԸ ՓՆՏՈՒԻՆ ԱՄԵՆՈՒՐԵՔ։

ԳՌԱՅՍԼԵՐ ինքնաշարժերու մասնաւոր յատկութիւններն են՝ ՏՈԿՈՒՆՈՒԹԻՒՆ, ԳԵՂԵՑԿՈՒԹԻՒՆ, ՁԱՓԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՀԱՆԳՍՏԱԻԷՏՈՒԹԻՒՆ։

Վճարման դիւրութիւններ կը տրուին.

ԳՌԱՅՍԼԵՐ ֆրօներու բոլոր կտորները պատրաստ կը գտնուին մեր վաճառատուներուն մէջ։

Լիբանանի, Սիւրիոյ և Իրագի ընդհանուր ներկայացուցչութիւն՝

NAAYEM MOTOR IMPORT Co. BEYROUTH B. P. 869, TÉL. 32—29

Հիւս. Սիւրիոյ ներկայացուցիչներ՝ Գ. և Մ. ԱԶԻՐԵԱՆ, B. P. 202, Հալէպ

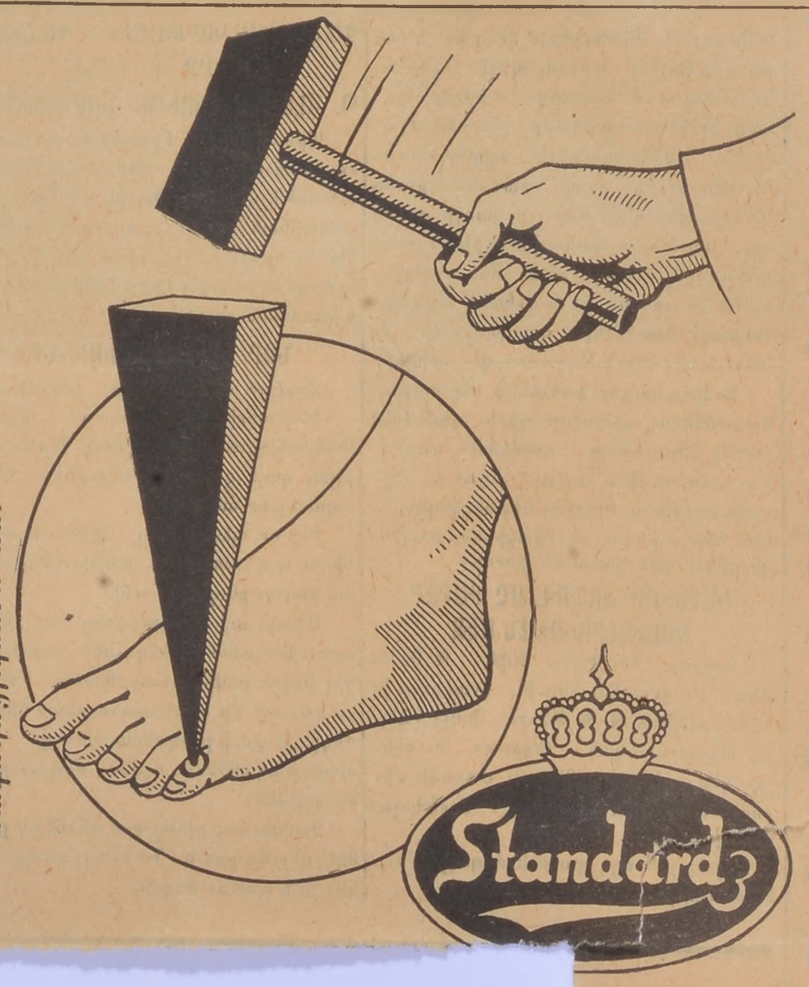

ՍԹԱՆԴԱՐ *կոշիկները մեր ամենագոյն, ամենադիմացկուն, ամենառոճկուն եւ ամենագեղեցիկները են.*

ԿԵՐԴՈՂԱՑԵՔ՝ ՆԱՅԱԾ ԵՂԲԱՒՐՆԵՐՈՒՆ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ

Տ.քթ. Բ. ԳՈՒԼԱԳԵԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ՝ ՆԵՐՔԻՆ, ՄՈՐԹԱՅԻՆ ԵՒ ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

ՎԿԱՅԵԱԼ ՓԱՐԻԶԻ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑՆԵՐԷՆ

Կը դարմանէ գիտական ամենավերջին մեթոտներով, բոլոր ատամոխի, ադիքներու յեարդի ամէն տեսակ հիւանդութիւններ։ Հին եւ նոր ջեռմաւիղութիւնը իր բոլոր բարդութիւններով, ինչպէս նաեւ Ֆրանկախ եւ մորքայիճ հիւանդութիւններ։

Ատազ, արմատական եւ բարեխիղճ դարմանում։

Հիւանդ կ'ընդունի ամէն օր, բացի կիրակիէ, իր նախկին դարմանատան մէջ. ժամը 8—12 եւ 2—6ու մասնաւոր ժամադրութեամբ։

Երեքշաբթի օրերը, ժամը 2—5 վկաեալ *ՈՂՋՈՅՆԵՐՈՒ ՀԸ*
ժամ Հասցէս փողոց՝ թիւ 8

Տ՚ՕՔԹ. ԳԷՈՐԳ ԿԷՐԿԷՐԵԱՆ

Վկայեալ Laurèat Faculté Interne եւ այժմ մասնաւոր *ՄԱՆԿԱԿԱՆ* բժիշկ Ֆրանսական հիւանդանոցի *ԱՋՔԻ, ՔԹԻ, ԿՈՒՈՐԴԻ, ԱԿԱՆՋԻ և ԳԼՈՒՈՒ* հիւանդութիւններու բաժնին։

Հիւանդ կ'ընդունի երեքշաբթի վերջ ժամը 2—6

իր գլխաւոր մէջ rue de Damas, No. 15

Հիւանդներ ուղղակի հիւանդանոց կ'ընդունուին իր կողմէ տրուած մուտքի բաւարարով։

Աղքատ հիւանդներու ձրի դարմանում, ամէն օր կէսօրէ առաջ ժամը 10—12, հիւանդանոցի դարմանատան մէջ։

Կարի եւ Ձեւագիտութեան Դասընթացք

ՏԻԿԻՆ ՄԱՌԻ ԵՐՄԱԵԱՆ

ՎԿԱՅԵԱԼ ԴԵՐՋԱԿՈՒՀԻ

ԲԱՐԻՋԷՆ ԵՒ ՎԱՇԻՆԿԱԹՕՆԷՆ

Կարի եւ ձեւագիտութեան մասնագիտուհի, Տիկին Մառի Երմաեան կը վերադառնայ իր արհեստանոցը, Մեծ Սեռայի դիմացը Նո. 78 տան երկրորդ արկը։

Երեք ամսուան միջոցին կը սորվեցնէ ամենավերջին նորաձեւութեամբ, կառ եւ ձեւագիտութիւն իր բոլոր բարդութիւններով եւ արդիական մէջոցներով, Droit-fils մեթոտով։ Իր աշակերտուհիները կ'օժտեն Բարիզի աշխարհածանօթ Académie Daydou վկայականով։

Տոկուն շինուածք վայելուչ տեսք հնչուն եւ քնաքաղ ձայն

Ահա յատկանիշները՝

ՈՐՈՆՑՄԱՄԲ ԿԸ ՁԱՏՈՐՈՇՈՒԻՆ

ԱՓՕԼԼՕ ՖՕՆՕՆԵՐԸ

Հրապարակի վրայ գտնուղ բոլոր մարքաներու հետ կը մրցին Ապոլլօ ֆոնօները։ Մանաւանդ վերջին նոր մօտէլները, որոնք հասած են արդէն, անգերազանցելի են իրենց տոկունութեամբ, վայելչութեամբ և ժամչելի գիներով։

APOLLO GRAMOPHONE Co. Ltd
(of London)

ԱՓՕԼԼՕ ՖՕՆՕՆԵՐՈՒ ԹԱՓԱՒՈՐԸ III

Կատարեալ համոզում գոյացնելու համար անգամ մը այցելեցէք

MAISON APOLLO, Rue de la Poste, BEYROUTH

Փարզաֆիճ եւ հօնսօլ՝ ամէն ձեւի, ամվիճելի ստակ եւ առաւելութիւններ գիւտամասչելի գին. վճարում՝ դիւրութիւն։

Ընդհ. ներկայացուցիչ՝ Սիւրիոյ, Պաղեստինի, Անդրյորդանանի, Միջագետքի եւ կիպրոսի.— **ԳՈՒՐԳԷՆ ՍԻՆԱՆԵԱՆ**

KOURKEN SINANIAN, Boite Postale 642, BEYROUTH (Syrie)

ՕԴՆԷ ԴՈՒՆ ՔԵԶԻ
ԵՒ
ՏՂԸ ՔՈՎԻ ՊԻՏԻ ՕԴՆԷ

ԸՆՏԱՆԻՔԻ ԱՍՏՂԸ

(L'ETOILE du FOYER)

Առեւտրական և երկրագործական ժողովրդային վարկի հաստատութիւն
Անանուն ընկերութիւն.— դրամագլուխ՝ 3,000,000 ֆրնք.
որ կրնայ 3.000,000,000 ֆրնք.ի բարձրացուիլ վարչական խորհուրդի պարզ որոչումովր։

Կեդրոնատեղի.— 137 Boulevard Sebastopol - Paris

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ Արեւելեան պետութեանց
Սալոյ Օթելի շէնք, Գուրճ, Պէյրութ

ԿԱԼՈՒԱԾԱԿԱՆ ՃԻՒՂ.

ՎԱՐԿԵՐՈՒ ԲԱՑՈՒՄ

կալուածի վրայ փոխատուութիւնք՝

վճարելի 10—15—20 տարիէն. որոշուած պայմանաժամէն ս առաջ ուզողը կրնա՞ վճարել։

ԼԵԻՄՏԱԿԱՆ ՃԻՒՂ

ւանդի պարտևանագրութիւնի

ՕԺԻՏ

աշխատորեայ տոկոս 6%։ Ակէ զատ մասնակցութիւն ընկերութեան չահերուն։

ԸՆՏԱՆԻՔԻՆ ՍՏՂԸ ընկերութիւնը ներկայիս 75,000է աւելի անդամ ունի։
Մինչև 1 Ապրիլ 1931 Ընտանիքին Աստղը 135 միլիոն փռնկ տուած է, գրաւով 500 միլիոնէ աւելի արժէք ունեցող անշարժ կալուածներու վրայ։

Ամէն թղթակցութիւն ուղղել՝ B.P. 821, Beyrouth

AZTAG
JOURNAL QUOTIDIEN ARMÉN.
B. P. 587
BEYROUTH, Liban
Directeur-Propriétaire
HAIG BALIAN

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳԻՆ
ՍՈՒՐԻԱ տար. 550, ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ 300 Ս. Դ.
ԱՐՏԱՍԱՀՄ. տրկ. 7, ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ 4 տոլար

ԱԶԴԱԿ
ՕՐԱԹԵՐԹ
ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԳԻՏԱԿԱՆ

ازتاك
جريدة سياسية ادبية اقتصادية حرة

ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 23 ՅՈՒՆԻՍ 1932
ԶԵՒՐԷ ՀԱՏԸ 2.50 Ս. Դ.

Զ. ՏԱՐԻ | Ամէն առաւօտ պէտք է ընել թերթիս տնօրէնին հասցէին | Տնօրէն — Խմբագիր՝ ՀԱՅԿ ՊԱԼԵԱՆ | Չհրատարակուած ձեռագիրները չեն վերադարձուիր | Թիւ 83 (660)

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

ԸՆԹԵՐՑՈՂՆԵՐՈՒ ՀԵՏ

Մեր այսօրուան գրոյցը որ պիտի ունենանք ընթերցողներու հետ՝ գլուխ գլխի, յատուկ է միայն հայ լրագրութեան։ Իւրաքանչիւր հայ թերթ տարին մէկ երկու անգամ ստիպողութիւն կ'զգայ մասնաւոր տեսակցութիւն մը ունենալու իր ընթերցողներուն հետ, յիշեցնելու անոնց ընթերցողի մը պարտականութիւնը հանդէպ մամուլին, և վերջապէս, խնդրելու անոնցմէ որ վճարեն իրենց բաժնեգինները։ Օտար մամուլին բոլորովին անծանօթ է այս գրոյցը և օտար ընթերցողներ հարկ չեն ձգեր խնդրանքի։

Դժբաղդաբար մեր մէջ մամուլի ըմբռնումը շատ թերի է։ Թերթի համար դրամ վճարելու հաճոյքը շատ բացառիկներու յատուկ է։ Ընթերցողներ կան, որոնք ամիսներ շարունակ կ'ստանան թերթը, կը կարդան և նոյն իսկ կը բողոքեն եթէ անգամ մ'իսկ անկանոն ստանան, սակայն երբ բաժնեգին կը պահանջուի իրենցմէ, կ'առաջարկեն դադրեցնել առաքումը։ Ուրեմն ձրի կարդացած միջոցին հետաքրքիր եղող թերթը, կը դառնայ անպէտ կամ աւելորդ, երբ հերթը դրամ վճարելու կուգայ։

Բայց այս պարագան չէ որ մեր այսօրուան գլխաւոր նիւթը պիտի կազմէ։ Աւելի տխուր և աւելի տգեղ մի այլ երևոյթի մասին պիտի զրուցենք այսօր մեր ընթերցողներուն հետ։ Կարելի է ըսել հոգեբանութեան մը մասին, որ ընդհանրապէս տիրական դարձած է հայ ընթերցողներու մօտ, վեղարաւոր կամ անվեղար։ Ընթերցողներ կան որոնք շուկայիկ չէրչիական հաշիններով և նկատումներով կ'ուզեն մօտենալ մամուլին և պահանջել անկէ որ գոհացնէ իրենց փառասիրական զգացումները և ծառայէ իրենց շահերուն։ Հայ խմբագրութեանց արխիւներուն մէջ դուք կը հանդիպիք բազմաթիւ նամակներու, որոնց հեղինակները կը խնդրեն բաժանորդ արձանագրել իրենց անունները, եթէ, սակայն, ներփակ գրութիւնը հրատարակուի այդ թերթի մօտաւոր թիւերէն մէկուն մէջ։ Եթէ խմբագիրը անյարմար նկատէ հրատարակութիւնը այդ գրութեան, բաժանորդագրուելու առաջարկն ալ չեղեալ կը համարուի, որովհետև պայմանադրական առաջարկութիւն մըն է եղածը։

Ասկէ աւելի գեհնիկն ալ կայ սակայն։

Դասակարգ մը կայ մեր մէջ որ չափազանց մեծամիտ և ինքնահաւան դարձած է։ Այդ դասակարգի պատկանող ընթերցողներ չեն հանդուրժեր որ թերթը քննադատէ ազգային-հասարակական հաստատութեան մը կամ հիմնարկութեան մը թերիները, փնասակար գործունէութիւնները և նոյն իսկ զեղծումները, քանի որ այդ պակասութեանց պատասխանատուութիւններէն ուղղակի կամ անուղղակի իրենց ալ բաժին մը կ'իյնայ։ Անոնք չեն փափաքիր որ իրենց սայթաքումներն ու յանցանքները հրապարակուին։ Եւ երբ վրէժ նման քննադատութեանց, կը գործածեն իրենց վախկոտի զէնքը. խոշոր գիրերով և կարմիր մելանով refusé մը կը գրեն և կը վերադարձնեն թերթը, կարծելով որ այլեւս տուած են դասը։

Ողորմելի՜ մարդիկ, չեն մտածեր որ իր կոչումին գիտակից մամուլին համար ոչ մէկ արժէք կը ներկայացնեն նման ճղճիմ նկատումները, որոնց հեղինակները այնքան փոքրոգութեամբ կ'առաջնորդուին։ Թերթերը միշտ այդպէս եղած են, բաժանորդ մը կը պակսի և երկու բաժանորդ ալ կ'աւելնայ։ Ոչ առաջինը և ոչ ալ երկրորդը կրնան խմբագիրը ուժաթափ ընել կամ ոգևորել։

Մեր մէջ ստուարաթիւ դասակարգ մ'ալ կայ, որ ընթերցանութեան մոլին դարձած է, առանց տող մը փախցնելու կը կարդայ թերթին առաջին էջէն մինչև վերջին էջը՝ յայտարարութեանց բաժինը, սակայն ուխտած է բաժնեգին չվճարել։ Թերթը մեքենային տակէն ելնելուն պէս ամենէն առաջ կարդացողը կ'ըլլայ ան՝ կամ հատավաճառողի խանութին առջև և կամ ալ իր դրացիին քով։ Այս կարգի ընթերցողները կը կոչուին օքլախճըլըճ, որոնք վարժուած են մակաբուծութեան՝ ուրիշներու վրայ ապրելու տխուր սովորութեան։ Մեծ գումարներ կը վատնեն անոնք բազմաթիւ մոլութիւններու և հաճոյքներու համար, սակայն երբ կարգը կուգայ երկու և կէս դահեկանի թերթ մը գնելու համար, խնայող կը դառնան։

Այժմ, ընթերցո՛ղ, այս գրոյցը լսելէ վերջ, դուն քեզի հարց տուր թէ՝ այս դասակարգէն ո՞ւն մէկուն կը պատկանի՞ս. բա՛ց գրպանի տետրակդ և տես թէ՝ վճարա՞ծ ես բաժնեգինդ, եթէ չես վճարած ցարդ, աճապարէ սրբելու ճակտէդ անպարտաճանաչութեան արատը. իսկ եթէ ձրի կարդացող մըն ես, վերջ տուր այդ տխուր սովորութեանդ, որովհետև մարդկային բարոյութեան ամենատգեղ նախատինքներէն մէկն է ձրիակերութիւնը։ Մի փափաքիր և մի փորձեր մէկ տող իսկ ձրի կարդալ, և այս՝ քու շահուդ համար։

ԹԱՆԿԱԳԻՆ ՊԱՏԵՀՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

Գոհացում տալու համար բազմաթիւ դիմումներու, մեր նոր թերթօնի՝ **ԼԷՅՏԻ ԻԶԱՊԷԼ**ի ցարդ լոյս տեսնող էջերը սկսած ենք հրատարակել առանձին պրակներով. 16 էջնոց պրակը պիտի ծախուի 5 Ս. դահեկանի։

Անոնք որ ցարդ չեն հետեւած այս խիստ հետաքրքրաշարժ և աշխարհահռչակ վէպին, որ առաջին անգամ ըլլալով կը թարգմանուի հայերէնի, թող փութան օգտուիլ այս թանկագին պատեհութենէն, դիմելով «Ազդակ»ի ցրուիչներուն կամ Խմբագրութեան։

ՌՈՒԴԻՆ

Վէպը, որ շուտով կը սկսի ներկայացուիլ «Ազդակ»ի ընթերցողներուն, գործն է Ռուս. գրականութեան մեծագոյն վարպետներէն Իվան Թուրկենեֆի։ Թուրկենեֆ, թէև ծագումով ռուս է և անքակտելի կապերով փարած ռուսական հողին ու ժողովուրդին, բայց շնորհիւ իր ստացած գերմանական ուսումին և իրեն ժամանակակից Ֆրանսացի մեծ միտքերուն հետ ունեցած շփումին, (Փրոսփեր Մերիմէ, Զօլա, Ֆլօպէռ, Տօտէ) կը ներկայանայ իբրև կատարելատիպ հեղինակ մը, որ դուրս գալով ցեղային տիպարներու և անցուկ դէպքերու նեղ պարագրկումէն, թեև կը բանայ դէպի արուեստի լայն ու բազմահորիզոն դաշտեր։ Թատերագիր, բանաստեղծ՝ բայց բոլորէն վեր Թուրկենեֆ վիպագիր է նախ և ճարտար վերլուծող։ Իր տիպարները վերցուած են մարդկային հոգիի թոիչքներուն եւ կեանքի բիրտ ու ջլատող իրականութեան միջեւ տեղի ունեցող ճակատագրական բախումէն և ուշագրաւ են մասնաւորաբար իրենց համամարդկային գիծերով։ Թուրկենեֆի ներկայացուցած անձերը, նոյնիսկ անոնք՝ որ հեղինակին կողմէ ճակատագրուած են քալելու վէպին հերոսին ներհակ ուղղութեամբ, այդպէսով աւելի եւս չեչտելու համար անոր նկարագրին ցայտուն ու յատկանշական կողմերը, նոյնիսկ կ'ըսեմ Թուրկենեֆի աւազակները, ոճրագործներն ու հասարակ չարագործները տեսակ մը մեղմ, մարդկային ու գթութիւն հրաւիրող չես գիտեր ինչ մը ունին իրենց վրայ։ Թուրկենեֆ բարութեամբ կը մօտենայ բոլորին և գիտէ՝ իր տիպարները հաճելի դարձնել խստապահանջ ընթերցողին։

Ուրիշ անգամի վերապահելով Թուրկենեֆի կենսագրութիւնն ու իր գործին շուրջ համառօտ ուսումնասիրութիւն մը, այսօր կը ջանամ ներկայացնել ՌՈՒԴԻՆը։

Նախ պէտք է ըսեմ, թէ ոմանք ձախողած գործ մը կը նկատեն Ռուտինը և կը մերժեն ընդունիլ, որ այս գիրքը ըլլայ Թուրկենեֆի լաւագոյն գործերէն։ Կ'առարկեն, թէ վէպին հերոսը, Ռուտին, զուրկ է խոհէալէ, թէ իր քով չի՛ նշմարուիր կեդրոնաձիգ գաղափարի մը վերացնող մշտակայութիւնը, թէ նկարագրուած ճակատագրի հովերուն դէմ նետուած հանճարեղ այլ անսկզբունք յաւիտենական ուսանող մըն է, որուն ո՛չ ծագումն է յայտնի և ոչ ալ այն idé-fixeը որուն կը դիմէ ան։ Կամ աւելի պարզ խօսելով՝ կը մեղադրեն Թուրկենեֆը, որ վէպ գրած է առանց ծրագրումի, ըստ ապայշութեան, և վերանորոգող սահեծումի մը երկունքին։ Ուրիշներ, մերժելով կը մերժեն վերիններուն տեսակէտը և ոճիր կը համարեն ընկերային վերքերու դարմանի փնտռտուքը արուեստի գործի մը մէջ։ Անշուշտ, իրաւունքը վերջիններունն է։ Անոնցը՝ որոնց համար գիրք մը գրուած է պարզապէս անոր համար, որ հեղինակը ուզած է... գիրք մը գրել, և ուրիշ ոչինչ։

Ռուտինի արժէքը պէտք է որոնել իր նո՛յն այդ խոէալազուրկ կեանքին մէջ։ Ռուտին, ինքն որ մէջ ամբողջական՝ գերագանգօրէն իրական տիպար մըն է, ձախողած ու վրիպած մարդու տիպարը և միևնոյն ատեն՝ ամենացայտուն արդիւնքն ու ապացոյցը այն անյեղլի օրէնքին, ըստ որում՝ եթէ մարդ կ'ուզէ աշխարհի վրայ ապրիլ իր նմաններուն համահաւասար բարձրութեան վրայ, չի՛ բաւեր յոյսը կապել բնութեան պարգեւած հանճարին ու բազմադիմի շնորհներուն, որ մարդկային երջանկութիւնը պայմանաւորուած է միայն ու կեղեցիկ բանով մը՝ աշխատանքով։ Ցսրատե ու անխոնջ ճիգ, ինչ տարբեզի և մարզի մէջ ալ ըլլայ։ Ու աշխատանքը՝ Ռուտինի մեծագոյն թշնամին է։ Մինչդեռ ինք կը սիրէ աշխարհին ու դէպքերուն նայիլ անհոգ մարդու ստոյիկեան համակերպութեամբ, գժբաղդութիւնները դիմագրաւել դառն ու տխուր ժպիտով, սակայն ատա՛ղ, կեա՛նքը, անողոքելի ու անհաւոր կեանքը, երբեք չի սիրեր կատարել ու մանաւանդ՝ խաղի դնել իր զոհերուն միջեւ։ Ռուտին օժտուած է բարձր միտքերով, ունի պերճախօս լեզու մը և գիտէ իր խօսակիցը վերացնել դէպի վերնազաւառները նորասանեղծեալ գաղափարին։ Եւ սակայն, այնքան մեծ գործերու ատակ և հարուստ կարելիութիւններով լցի այս երիտասարդը, կը դառնայ դժբաղդ ու այլակարօտ։ Իրմէ անհամեմատ աւելի տկար ընկերներ կը յաջողին դիրքի տիրանալ, հարստութիւն դիզել և հեղինակութիւն ապահովել, մինչդեռ ինք տակաւ կորացող ուսերուն վրայ հազիւ կարենալով շալկել իր հանճարալից ցանկը, կը թափառի կեանքի պողոտաներուն վրայ, վրիպած մարդու խոնջ ու աննըպատակ քայլերով։ Որպէսզի Ռուտին դառնայ այն՝ որուն ինք սահմանուած է օրօրոցէն, իրեն կը պակսի բան մը, թէ ինչ է այդ պակասը, Ռուտին ինքը կը բացատրէ հրաշալի օրինակով մը.— Խօսակցութեան մը ընթացքին, իր «սիրած» աղջկան ցոյց տալով հասուն խնձորներով ծանրաբեռն խնձորենի մը, որուն ճիւղերը կոտրտելու վտանգին մէջն են խնձորներու առատութենէն, ինքզինքը կը նմանցնէ այդ ծառին՝ որ գերառատութենէ կը տառապի։ Աղջիկը դիտել կուտայ սակայն, թէ լաւ յենարան մը և հզօր ձեռքեր կրնան փրկել խնձորենին և բոլորին օգտակար դարձնել անոր կեանքը։ Ռուտին ափսոսանքով կը խոստովանի, թէ իրեն պակսածը իսկ և իսկ այդ յենարանն է, թէ ինք մեծցած է լքուած ու մենաւոր, հեռու մայրական ձեռքի մը գուրգուրոտ շոյանքէն։ Ինչպէս միշտ, հո՛ս ալ ինքզինքը չի ճանչնար Ռուտին։ Արտաքին յենարանը չէ՛ որ կը պակսի իրեն։ Ռուտինի հոգի՛ն կը կարօտի այդ ձեռքին։ Ճիշդ է, որ Ռուտին ունի խնձորենիին ճիւղերը պտուղներով հարուստացնող աւիշին բաղկացուցիչ բոլոր ազնիւ տարրերը, բայց զուրկ է կենսատու ուժը իր տրամաբանական ելքին հասցնող այն նախախնամական ուժէն, առանց որու բովանդակ տիեզերքը պիտի նմանէր երկնային մարմիններու և դրութիւններու անճանաչելի քաոսի մը։ Բնութիւնը Ռուտինի տուած է ամէն տեսակի բարեմասնութիւններ, բայց մոռցած է անոնց կցել քիչ մը կամք և աշխատունակ ոգի։

Այսպէ՛ս է Ռուտին։ Անիկա պարզ վիճաբանութեան մը ընթացքին կ'արտաքերէ իր դարու ընկերային հոսանքներն ու գաղափարները իրենց հիմէն չեղեցնող յանդուգն յայտնատեսութիւններ, բայց սարսափ կը զգայ տասնեակ մը էջ մրոտելէ։ Ունի տարերային ու խորունկ զգացումներ, ընդունակ է մեծ սրտազեղումներու և հոգեկան լայն թռիչքներու, բայց երբեք չի կրնար ինքզինքին հաշիւ տալ՝ թէ՛ արդեօք իրապէս կը սիրէ՞ այն աղջիկը որուն հետ կապուած է առաջին օրէն իվեր։

Ռուտինի կեանքին ամենէն յատկանշական դրուագներէն է այն՝ երբ վերջին անգամի մը համար կը ժամադրուի Նաթալիայի հետ։ Աղջկան մայրը կընդդիմանայ իրենց միացումին, իսկ աղջիկը՝ վճռած է ո՛չ մէկ արգելքի առջեւ կանգ չառնելու։ Իրողութիւնը կը յայտնէ Ռուտինի, իսկ եզական սիրահարը կը հրկնէ անդադար — վա՜յ սոսկալի բան, ի՞նչ պիտի ընենք հիմա։ Ինչ ընե՜լ... բայց ո՞ր տղան է որ պիտի վարանէր նման պարագային առնելէ վճռական քայլ մը, մանաւա՛նդ՝ երբ աղջիկը ինքն ալ պատրաստ է ամէն ծայրայեղութեան։ Համակերպի՛լ ճակատագրին, կ'ըլլայ Ռուտինի պատասխանը, որուն առջև կ'ընդվզի աղջկան մաքուր սէրը։ Ու Նաթլեան արհամարհանքով կը հեռանայ Ռուտինի քովէն, մտաւորապէս կրկնելով այն խօսքը՝ որով վտարեցին պատուհական Ռուսօն, որ իր սիրած աղջկան ծունկերուն առջեւ... փիլիսոփայական հարցե՞ր կը վերլուծէր...

Եւ այսպէս աննպատակ ու չհասկցուած, տառապանքէ տառապանք ու ձախողանքէ ձախողանք կը քաշկռտէ իր անպէտք գոյութիւնը, մինչև որ պատահական գնդակ մը վերջ կուտայ իր կեանքին։ Ռուտինի շուրջ կան ուրիշ տիպարներ ալ, որ կը շարժին, կը գործեն և կը պատկերացնեն ռուսական ամբողջ աշխարհ մը։ Թուրկենեֆի այս վէպին մէջ կիսով մը տրուած է Ժ. Թ. դարու ռուս ազնուականութեան մտաւոր ու բարոյական անանկութիւնը, արտաքին շքեղապատեր ջնարակի մը խարդախանքին տակ գալարուող։ Միքայիլովնան, ռուս ազնուական կնոջ բարձրագոյն ներկայացուցիչը, որ հակառակ նրբաճաշակ գրասէր մը և շատ մը ականաւոր գրագէտներու և քերթողներու առաջնորդը ըլլալուն, իր 18 տարեկան աղջիկը կը դաստիարակէ Փարիզեան գրավաճառի մը ղրկած պատահական ու հասարակ վէպերով։ Կայ և Բիկասօֆը, կիներուն հանդէպ իր անհաշտ ու անհաւոր ատելութեամբը, մարդ մը՝ որուն առջեւ եթէ ըսուի, թէ ագարակ մըն է այրած, գիւղացի մը տապարով ձեռքն է ճեղքած կամ փոթորիկը արտ մըն է աւերած, առաջին իսկ առթիւ կը հարցնէ՝ թէ ի՞նչ է անունը, այն խորունկ հաւատքով ու համոզումով, թէ այդ բոլոր դժբաղդութիւններուն հեղինակը կրնայ միայն ու միայն կի՛ն մը եղած ըլլալ...

Կատարեալ գրական վայելք մըն է Ռուտինի ընթերցումը։ Դժբաղդաբար, հայերէն թարգմանութեան մէջ կարելի չէ ըմբռնել և Թուրկենեֆի հոյակապ ոճին նրբութիւնները։ Ռուսերէնէ Ֆրանսերէն և անկէ ալ հայերէն՝ անշուշտ որ շատ բան կը կորսնցնէ վէպը իր արժէքէն։

Բայց Ռուտինի պէս դէմքի մը ծանօթանալն իսկ կը բաւէ։ Տարօրինակ բայց ոչ անիրական տիպար մը՝ որ թելադրիչ է «յո՛յժ», ինչպէս կ'ըսէին ատեն մը։

Վ. ԽԱԺԱԿ

ԱՐԴԻ ՀՈԳԵԲԱՆՈՒԹԻՒՆԸ
(ԳՈՐԾՆԱԿԱՆ ԳԻՏՈՒԹԻՒՆ)

Հոգեբանութիւնը արդի գիտական աշխարհի նորութիւնն է։ Ան իր շուրջ կը քաշէ բոլոր գիտական հետաքրքրութիւնները։ Ամէն կողմ ան կ'ուսումնասիրուի, ընդհանրապէս մարդկային կենցաղի ու մասնաւորապէս միւս ընկերային գիտութեանց մէջ կիրառելի գործնական օգուտներ քաղելու համար անկէ։ Եւ այսպէս, հետզհետէ աւելի կ'ընդարձակուի անոր գործնական կիրառումի դաշտը։ Մանկավարժութիւնը իր ուսուցման մեթոդը, ուսմանց առարկաներուն դասաւորման եղանակը, կարգապահութեան խնդիրները կ'աշխատի հիմնել բոլորովին հոգեբանական տուեալներու վրայ։ Եւ եթէ այսօրուան մանկավարժը աւելի յաջող է քան յիսուն տարի առաջուանը, տարբերութիւնը պարզապէս իր գիտցած ու գործածած հոգեբանութեան մէջ է։

Նմանապէս, ան շատ յատ յաջող կիրարկութիւն գտած է բժշկութեան, ընկերային գործունէութեան, երիտասարդական առաջնորդութեան, և նոյն իսկ առևտրական ճարտարարուեստական գործունէութեանց մէջ։ Փորձով գտնուած է որ երբ հոգեբանութիւն գործածուի ճարտարարուեստական գործարաններու մէջ, աշխատաւորներու ընտրութեան, գործի յարմարումի պարագաներուն, ռէքլամ ընելու կերպերուն, գնորդները հրապուրելու գործին, մեծ չափով կ'աւելնայ յաջողութիւնը մարդկային գործառնութեանց այդ դաշտերու մէջ։

Ան կը կիրարկուի նոյն իսկ դատարանային, ոճրային խնդիրներու։ Օրինակ. ոճրապարտ մը խոստովանցնելու ատեն եթէ վերլուծող հոգեբան մը ներկայ գտնուի, իր կատարած փորձերէն մին սա կրնար ըլլալ։ Ան պիտի ըսէ ոճրապարտին. հիմա քեզի կարգ մը բառեր պիտի ըսեմ. դուն առանց մտածելու, կարելի եղածին չափ արագ, բառը ըսելուս պէս անմիջապէս պիտի արտասանես որևէ բառ որ բերանդ կուգայ այդ երկվայրկեանին։ Ցետոյ հոգեբանը, նախապէս ընտրովի կազմած իր ցանկէն խառն և իրարու անկապակից բառեր պիտի ըսէ, որոնք պիտի ենթադրէ կապ ունին խնդրոյ առարկայ ոճիրին հետ։ Եւ մտածումներու զուգորդութեան հոգեբանական պարզ օրէնքով, հոգեբանին յիշած բառերուն դէմ, ոճրապարտին անմիջապէս (այսինքն՝ առանց մտածում հակակշռելու ժամանակ ունենալու) տրուած պատասխան-բառերը անպայման պիտի յայտնեն անոր մտքին ենթագիտակից մասին կէջ պահուած գաղտնիքները, և ուստի քննողներուն ձեռքը պիտի տան նոր բանալիներ, իսկ եթէ ենթական բառի մը առջև (որ իրեն սոսկալի արարքը մէկէն կը յիշեցնէ) պզտիկ դադարով մը, մտածելէ վերջ պատասխանէ, ինքզինք պիտի մատնէ դարձեալ։

Ասոր նման շատ մը փորձեր կրնան ուսուցիչներն ալ ընել, ոչ անպայման կարգապահական խնդիրներու մէջ, այլ նաև տղու մը զգացումները, մտածումները, հասկնալու համար։ Հոգեբանութեան ուսանողներ հիմա մեծ հաճոյքով կը կատարեն այսպիսի փորձերը հոգեբանական աշխատանոցներու մէջ։

Նմանապէս, ախտաբուժութեան մէջ մեծ գործ սկսած է կատարել հոգեբանութիւնը։ Վիեննայի Ֆրէօտեան դպրոցը և Նանսիի Քուէն, մտային խանգարումները ցրուելու և նոյն իսկ մարմնական ախտեր բուժելու մէջ, պայմանաւ որ անոնք կապ ունենան մտային ջղային դրութեան հետ, ապշեցուցիչ յաջողութիւններ ձեռք բերած են «հոգեվերլուծութեան» ու «թելադրութեան» միջոցներով։ Ասոնք թէև իրարմէ կը տարբերին կարգ մը կէտերու շուրջ, բայց երկուքն ալ նուիրուած են «ենթագիտակից» կամ «անգիտակից» կոչուած մտքի այդ ովկէանային խորութեանց ուսումնասիրութեան, ու կը համաձայնին սա եզրակացութեան շուրջ, թէ մարդկային կենցաղավարքի արտաքին երևոյթները միայն արդիւնքներն են թաքնուած՝ ներքին զօրութեանց ազդեցութեան, որոնք եթէ կարողանայինք կերպով մը սանձել ու չափաւորել, պիտի յաջողէինք նուազեցնել մարդկային շատ մը յոռի արարքներուն ու մոլութեանց յաճախութիւնը, որոնք մարդ կը գործէ առանց պատասխանատուութեան, ու պահպանելով առողջ միտքը՝ նպաստել կեանքի ընդհանուր զարգացման:

Ուրիշ օրինակ մը. կարելի է հոգեբանութեամբ վերլուծել և հասկնալ մարդու մը այս կամ այն անմեկին արարքը, անտրամաբանական արտայայտութիւնը։ Մէկը կ'ելլէ չարժումի մը դէմ կը գրէ, սոսկալի դառնութեամբ։ Հասարակութիւնը զայն կ'ընդունի իբրև գաղափարի պայքար։ Բայց հոգեբանը կը վերլուծէ այդ քննադատութիւնները ընողին բոլոր անձնական և շրջապատող պարագաները, ու հոգեբանօրէն կը բացատրէ անոր տարօրինակ արարքները։ Ան կը գտնէ որ շարժումին դէմ դիտողութիւններ ներկայացնողը, կը քննադատէ, ո՛չ որովհետև ինք կը տեսնէ բաներ որոնք շարժումին գլուխը գտնուողները չեն տեսներ, կամ ինք աւելի նախանձախնդիր է օգտակարին համար, այլ որովհետև թերևս ինք ունի ընտիր ուժեր որոնց մարդիկ կարևորութիւն չեն տուած, ինք գնահատութիւն չէ վայելած, կը սպասէ՝ իր ներքին ուժերը զսպած. ուստի այդ ուժերը կը պոռթկան դառնութեամբ՝ քննադատութեան ձևով: Ասոր այսպէս ըլլալը անշուշտ դիտողութիւնները ընողը ինքը չ'ընդունիր. բայց այդ իսկ իր արարքները բանայնականացնել է, այսինքն բանականութեան վրայ չհիմնուած իր արարքը բանական պատճառաբանութիւններով ներկայացնել, որոնց իսկական պատճառաբանութիւնը իր հոգեբանական վիճակին մէջ կը գտնուի աւելի քան թէ խնդրոյն բանական կերպով ներկայացուած ձևին մէջ։ Եւ այս պարագային ի՞նչ կ'ընէ հոգեբանը իբրև ելք ու դարման. ան չի պատասխաներ դիտողութիւններ ընողին նոյն դառն քննադատութեամբ որով անիկա ըրած էր իրենը։ Այլ կ'աշխատի անոր զսպուած ուժերը գործածելու համար ելք փնտռել, պատասխանատու գործի լծել զայն, վերջապէս անոր հիմա դառն կերպով արտայայտուող զգացումներն և ուժերը «վսեմացնել» և օգտակար բաներու մէջ չահագործել։

ԲՈՒԶԱՆԴ ԵՂԻԱՅԵԱՆ

(2) (Շար.)

ՏԱՐՏԱՆԵԼԻ ՊԱՏԵՐԱԶՄԸ

Գերմանիա նկատի առած էր նաև որ Անգլիոյ պատերազմի մասնակցութեան պարագային, Թուրքերու չնորհիւ պիտի կրնար Սուէզի ջրանցքին մէջ զբաղեցնել զայն և հնդկական ապառամբութեամբ մը անհանգիստ րնել Անգլիան։ Սակայն, Թուրքիոյ մասին Գերմանիոյ կազմած ծրագիրը չատ չէր չահագրգռուէր Նեղուցներու մէջ տեղի ունեցնելիք պատերազմով մը։

Մէկ կողմէ Ռուսիան ու Ֆրանսան պարտութեան մատնելէ և պալքանեան կառավարութիւնները մէյմէկ պետութեան վիճակին բերելէ վերջ, միւս կողմէ կարելի պիտի ըլլար մինչեւ Պարսկաստան ծոցը երկարել գերմանական ազդեցութիւնը։ Այս էր Գերմանիոյ ամենէն կարեւոր նպատակը։ Սակայն, վերջէն հասկցուեցաւ որ կարելի էր Ռուսիոյ մայր երակը ցամքեցնել Նեղուցները փակելով։ Գերմանիոյ հետ մէկտեղ, Հաժաձայնական տէրութիւնները ալ այն աեսին միայն կրցած էին ըմբռնել ասիկա։

* * *

Վանկէննայմ քննած էր դաշնագիրը։ Սակայն, Անգլիոյ պատերազմի մասնակցիլը, քիչ մնաց որ արգելք պիտի հանդիսանար դաշնագրին կնքմանը։ Դաշնագիրը 1911ի փոթորիկէն առաջ ստորագրուած եւ Անգլիոյ պատերազմի մասնելը հաշիւի առնուած չըլլալով, այս նոր զինակցութիւնը Թուրքիան կ'ենթարկէր մեծ վտանգներու որոնք էնվէրի և Թալէաթի միտքէն իսկ չէին անցներ։ Մինչեւ այն ատեն Թուրքիոյ ամենէն մեծ վախն էր Ռուսիոյ Սեւ Ծովի նաւատորմը։

«Կէօվչէն» և «Պրէսլաւ» զրահաւորներու գալիս գալովը կրնար հեռացուիլ այս վտանգը։ Գերման ծովակալ Սուխօն ձեռք պիտի առնէր Քրքական նաւահանգիստին հրամանատարութիւնը և Կովկասեան սահմանագուխին վրայ կատարուած պինուորական տեսակցութիւնները զերծ պիտի մնային վտանգէ։ Սակայն սակաւին Թուրքերուն դաշնագրին մեկնելը չէր լորցած, Անգլիա վերջնագիր ուղարկած էր Գերմանիոյ, եւ այն ատեն էր որ պարզուեցաւ Թուրքիոյ ենթարկուած վտանգը։

Վանկէննայմ քննած էր դաշնագիրը։ Սակայն Անգլիոյ պատերազմի մասնակցիլը, քիչ մնաց Թուրքիոյ դիրքը՝ վտանգի հանդիսանար Ռուսիոյ փոխարէն դարձնէր։ Կասկածելի էր որ միջերկրական գտնուող գերման զրահաւորները կարենային գալիս գալ։ Թուրքիոյ զօրաշարժը ամբողջական չէր եւ կապուած՝ բանակ պատերազմելու կարող վիճակի մէջ գրաւելու ժամանակին հետ։ Ռազմանիւթը մանաւանդ թնդանօթ են, շատ պակաս էր։ Գերմանիա պիտի ապահովէր թէև այս պակասները, սակայն Գուլկարիոյ դիրքը տարակուսելի էր։ Նէ երբեք Գուլկարիա հմաձայնական տէրութեանց կողմը յանդիսէր, Գերմանիոյ և Թուրքիոյ միջեւ տագնապ գիծ չպիտի մնար։ Եւ նոյնիսկ, եթէ Գուլկարիա չկռուէր ալ մըներ, Թուրքիա զրկուելիք ռազմամթերքը պէտք եղածէն շատ աւելի քիչ պիտի ըլլար։ Եւ ռազմանիւթի չգոյութեան հետեւանքով, թէ՛ Նեղուցները և թէ Կովկասի սահմանները բաց պիտի ըլլային թշնամիին յարձակման առջեւ։ Մանաւանդ որ այդ միջոցին, Նեղուցները անգլ։ նաւատորմին դիմադրելու վիճակին մէջ չէին գտնուեր։

Թուրք նախարարները զգալով այս վտանգը, փափաքեցան եւս առնել դաշնագիրը և փրկուիլ այս վտանգէն։ Եւ ասոր իբր առաջին միջոց, գերման դեսպանատան հաղորդուեցաւ թէ՝ դաշնագիր գոյութիւն ունենալ թէ ոչ, Թուրքիա պիտի աշխատի պահել իր չէզոքութիւնը, մինչեւ որ ուժասպառ իր սպառազինութիւնները։ Վանկէննայմ իսկոյն ըմբռնեց կացութեն

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՋԻՆԱԹԱՓՈԽԵԱՆ ԽՈՐՀՐԴԱԺՈՂՈՎԸ

Ժընէվ.— Պատուիրակութեանց պետերէն շատերը Լոզանէն հոս եկան ան հատական խօսակցութիւններու միջոցաւ դիւրացնելու համար Զինաթափութեան Խորհրդաժողովին աշխատանքները։ Հոս ժամանեցին պ. պ. Կրանտի, Պէնէշ եւ Սըր Ճօն Սայմընն։ Վաղը պիտի ժամանեն պ. Բօլ Պօնքուռ եւ հաւանաբար պ. Մաքտոնալտ։

Ժընէվ.— Զինաթափութեան Խորհրդաժողովին շուրջ խորհրդակցութիւնները տեղի ունեցան ընդմէջ պ. պ. Բօլ Պօնքուռի, Մասիկիի, տը Ժուվրնէլի, յանուն Ֆրանսայի, պ. Մաքտոնալտի, Սըր Ճօն Սայմընի, Սըր Հէրպէրթ Սամուէլի, Լօրտ Լոնտոնտէրրիի, յանուն Անգլիոյ, պ.պ. Սրվանսըն, Հիւլ, Ուիլսըն, Նորման, Տէվիս, յանուն Միացեալ Նահանգներու։

Ոչ մէկ զեկոյց չհրատարակուեցաւ. իմացուեցաւ միայն թէ տեսակցութիւնը ունեցած է նախապատրաստական հանգամանք եւ թէ ուրիշ տեսակցութիւններ ալ տեղի պիտի ունենան որոնք պիտի դառնան որակային զինաթափութեան, կարգ մը սպառազինութենէն ջնջման եւ զինուորական ծախուց յապաւման շուրջ։

ՊԵԼՃԻՔԱՅԻ ԲՈՆԱԾ ԴԻՐՔԸ

Պրիւքսէլ.— Թագաւորը Ժընէվ գանուող պ. Իէնքինին նամակ մը ղրկեց որով կ'ըսէ թէ Պէլճիքան պէտք է որ նախածեռնութիւն մ'ունենայ փոփոխութիւն մը յառաջ բերելու ճամբար մաքսատուրքերու յաւելման եւ դրամներու հակակշռին վերաբերեալ քաղաքականութեան մէջ։

Լօզան.— Պէլճիքան, Հոլանտան եւ Լիւքսէմպուրկը համաձայնութիւն մը կնքեցին որով կը ջնջեն կամ կը զեղչեն շատ մը մաքսատուրքերը։ Համաձայնութիւնը քաղաքական որեւէ հանգամանք չունի եւ բաց կը մնայ անոր մասնակցիլ կամեցող բոլոր պետութեանց առջեւ։

Լօզան.— Պ. Հէրիօ հոս ժամանելով խորհրդակցեցաւ Ֆրանս. պատուիրակութեան հետ եւ անոր յայտնեց այն ուղղութիւնը որուն ինքը որոշած է հետեւիլ այս շաբաթուան ընթացքին Լօզանի մէջ կատարուելիք խորհրդակցութեանց միջոցին։ Պ. Հէրիօ այցելութիւն տուաւ յետոյ պ. Մաքտոնալտի։

Հրաւիրող վեց պետութեանց կողմէ գումարուելիք նիստի մը մէջ, պիտի չանացւի սահմանել Լօզանի Խորհրդաժողովին նպատակը, ծրագիրը եւ գործերը։

ԴԻՒԱՆԻ ԿՍՐԵՒՈՐ ԶԵԿՈՅՑԸ

Լօզան, 20.— Խորհրդաժողովի դիւանը կը հրատարակէ հետեւեալ զեկոյցը։ «Հրաւիրող պետութեանց պատուիրակութեանց պետերը եւ բազմաթիւ պատուիրակները այսօր ժամը 16ին գումարուեցան օթէլ տը Շաթօյի մէջ։ Խորհրդաժողովին նախագահը տեղեկացուց իր պաշտօնակիցներուն թէ պատուիրակութեանց միջեւ խօսակցութիւնները կը շարունակուին ծրագրի գլխաւոր խնդիրներուն շուրջ։ Սոյն խօսակցութեանց յառաջդիմութեան համար պատուիրակութեանց պէտք եղած միջոցը տալու նպատակաւ, որոշուեցաւ յետաձգել նախապէս Յունիս 21 ժամը 10ին համար որոշուած ամբողջական նիստը։

ԱՆԳԼ. ՄԱՄՈՒԼԻՆ ԿՈՂՄԷ ՏՐՈՒԱԾ ՄԵԿՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Լոնտոն.— Հոս տիրող ընդհ. տպաւորութիւնը այն է թէ Լոզանի խորհրդաժողովի սկզբնաւորութիւնը աքանչելի եղաւ և թէ հակառակ խոչոր հզոհողութեանց որ անկէ առաջ պիտի գան Մեծն Բրիտանիոյ համար, թերթերը արամադիր չեն Թուրք խէթիւ նայելու եւիմտական նախապար պ. Նէվիլ Չէմպրլէյնի այն յայտարարութեան թէ Մեծն Բրիտանիան իր բաժինը պիտի բերէ պարտքերուն ամբողջովին ջնջման գործին մէջ, պայմանաւ որ չհաղորդուող միւս պետութիւններն ալ չարժին նոյնպէս։

Պ. Չէմպրլէյն բացատրեց թէ ասիկա պիտի նշանակէր 200 միլիոն անգլ. ոսկի չահաբերութիւն մը։ Եւիմտական նախապարը պիտի տուաւ թէ Մեծն Բրիտանիոյ պահանջին ընդհ. գումարը երկու միլիառ անգղ. ոսկի էր նախապէս, որմէ կարեւոր զեղչեր կատարուեցան։

Մամուլի մեկնութիւնները նպաստաւոր են հարցին այս տեսակ լուծում մը տրուելուն։

Թերթերը ընդհ. առմամբ Պ. Ճօն Բարէնի ճառը կ'որակեն չափաւոր և հաշտասէր։

Ինչ կ'ըսէ «Թայմզ»

Լոնտոն.— «Թայմզ» խմբագրական մը կը գրէ պ. Ճօն Բարէնի առաջին անգամ հրապարակի վրայ տեսնուելուն չորրդ և կ'ըսէ թէ պ. Ճօն Բարէն բոլորովին փոխել տուաւ արտասահմանի մէջ իր մասին տիրող կարծիքը։

«Թայմզ» կը գրէ թէ պ. Ճօն Բարէն գերմանական հայեցակէտը բացատրեց զօրաւոր կերպով և համոզուելով, բայց չափաւորութեամբ նաև։

Իր ճառը առաջ բերաւ նպաստաւոր տպաւորութիւն մը և որեւէ պատճառ չկայ երկիւղ ունենալու թէ նոր կառավարութիւնը տրամադիր չլինի աշխատակցելու միւս պետութեանց հետ և բարեացակամութիւն ցուցնել իր նախորդներուն պէս։

ՄՈՒՍՕԼԻՆԻ ԿԸ ՃՆՈՐՀԱՒՈՐԷ Պ. ՄԱՔՏՕՆԱԼՏԸ

Հռոմ.— Պ. Մուսօլինի հեռագիր մը ուղղեց Ժընէվ գտնուող արտաքին գործոց նախարար պ. Կրանտիին որով իւրմէ կը խնդրէ որ իր շնորհաւորութիւնները յայտնէ պ. Մաքտոնալտին Լոզանի խորհրդաժողովին բացման առթիւ ասնոր խօսած ճառին համար և կը յայտնէ թէ պէտք է լինի հաստատակամ և յարատեւող եթէ բարձրացուի համաշխարհային վերականգնումը։

Պ. Մաքտոնալտ պատասխանեց պ. Կրանտիի ուղղեալ նամակով մը իր գոհունակութիւնը յայտնելով Իտալիոյ և Մեծն Բրիտանիոյ տեսակէտներուն համանմանութեան պատճառաւ։

ՀԱԿԱԻՍԼԱՄԱԿԱՆ ԽՌՈՎՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Պրէսլաու.— Ընդհարում մը տեղի ունեցաւ ընդմէջ Հրեաներու և Նազիներու երբ որ երեք հարիւր հոգինոց Նազիական խումբ մը խափօր կազմած փողոցներուն մէջ չրջան միջոցին հանդիպեցաւ հրէական յուղարկաւորութեան խափօր մը։ Նազիները որոնք փողոցներէն անցնող դարձով Հրեաները կը դիմաւորէին «Հրեանե'ր Պաղեստին գացէք» ազաղակներով, երբ որ նշմարեցին յուղարկաւորութեան խափօրը ազաղակեցին թէ «Ահա հատ մը որ կ'երթայ Պաղեստին։ Մենք չուտով մեր օձիքները պիտի ազատենք մնացեալներէն։ Ի.Ֆ.

Միւնիխի մէջ ոստիկանութիւնը գաւազանով կը յարձակի Նազիներուն դէմ
Զորս հարիւր հօրանուտուն հոգի ձերբակալուած

Միւնխէն.— Փողոցները ժժոխային վիճակ ստեղծեցան երկու ժամ տեւողութեամբ։ Հաժզգեստ կրող հինգ հազար նազիներ՝ արհամարհելով Պաւերոյ պետութեան կառավարութեան կողմէ դրուած արգելքը, ցոյց մը կատարեցին վարչապետին ապարանքին առջեւ եւ ոստիկանութիւնը ցուցարարներուն դէմ յարձակեցաւ գաւազանի հարուածներով եւ ցրուեց զանոնք։ Բսանի չափ նազիներ ծանր կերպով վիրաւորուեցան, եւ անոնցմէ երկու հարիւր հոգի ալ ձերբակալուեցան։

Միւնխէն.— Ռայխսվէհրը հրաման ստացաւ պատրաստ գտնուելու համար իր պահանջեալ հարկին, դէպքերուն զէյ դարձուածք մ'առած ըլլալուն հետեւանքով։ դէպքերը խնամքով պատրաստուած էին առաջօրէն եւ իրրեւ նպատակակէտ ունէին լուրջ հարուած մը տալ կառավարութեան հեղինակութեան։

Մինչեւ այժմ 470 ձերբակալութիւններ կատարուեցան։ Ձերբակալուողներուն մէջ կը գտնուին ազնուական նազիներ իչխան Ժօզիաս, Վալտէք, կոմս Շվէրին եւ կոմս Բրէքի։

ԱՄԱՎԵՐՔԻ ՀԱՆԴԷՍ

Ս. Նշան Ազգային Սրկսեր Վարժարանի ամավերջի հանդիսը տեղի պիտի ունենայ 26 Յունիս 1932, կիրակի առաւօտ ժամը ճիշդ 9.30ին Թատրոն Ռէյսքալի մէջ։

Կը ներկայացուի բաներախաղ մը. կ'ըլլան Հայկական եւ Եւրոպական պարեր, երգ, նուագ, ուղերձ եւ վկայականներու բաշխումը։

ՏԵՂԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՀԱՄԱԽՄԲՈՒՄ ՍԻՒՐԻԿՆ ՍԱՀՄԱՆԱԳԼԽԻՆ Վ Ր Ա Ց

ԺՈՂՈՎՐԴԵԱՆ ՄԻՋԵՒ ՏԱՐԱԾՈՒԱԾ ԶՐՈՅՑ ՄԸ

Հալէպի մէջ հրատարակուող «Շուարեպ» թերթը ծուլիս 12 թուով կը գրէ.— Հալէպի շրջանակին ժողովրդեան միջեւ զանազան, եւ յոգեւոր եւ լուրեր կը շարունակուին թէ Թիւրքիա զօր կը հաւմախմբէ սահմանագլուխներուն վրայ։ Այս զրոյցներուն հաւանական պատճառը սա կրնայ ըլլալ.— Տճեռական տագնապին ծնցուցած չյաւորութիւնն ու անձկութիւնը ժողովրդեան մէջ կառավարութեան դէմ զգացումներ արթնցուցած է։ Հալէպի այսօրուան անձկութիւնը իսկապես ծանր է նախկին բարօրութեան շրջանակներուն հետ բաղդատելով։ Կառավարութիւնը սակայն փոխանակ ժողովրդեան ձեռքէն բռնելու, ազգր կը ճնշէ։ Հետեւաբար ոչինչ այնքան բնական ուրեք գոհութեամբ ողջունուիլը ժողովրդեան մէջ, լուրի մը որ անմիջապես կառավարութեան։ Թիւրիոյ կառավարութեան՝ սահմանագլխին վրայ ունի գինուոր պահելու իրական պատճառը Սիւրիայէն Թիւրիա գաղտնաբար ապրանք փախցնող մաքսանենգներուն գործունէութեան վերջ ալ է։ Գինուորներուն արթնութեան շնորհիւ մաքսանենգութիւնը ձախողութեան մատնուած է։

ՀԱԼԷՊԷՆ ՊՍՏՈՒԻՐԱԿՈՒԹԻՒՆ ԿՈՒԳԱՅ ԴԱՄԱՍԿՈՍ

Հալէպէն պատուիրակութիւն մը, ճանապարհութեամբ կուսակալ Մհերեանի պէտ, Դամասկոս եկած է եւ դիմում կատարած երեսփոխական ընտրարար ձեւիւ Մհերեանի եւ Դամասկոսի համար։ Ժամը 10.25ին ողջակառը հասաւ ձեռնհաս կայարանը, Շաբաթ օր, 14 վայրկեան ուշացած էր սովորականէն։ Այդ ուշացումը դարմանելու համար, վարիչ Միլեթ Բրզգալեան աւելի արագընթաց գնացքը։

Սկիզբ Նէյիլ կայարան չհասած, ճամբորդներ զգացին որ ողջակառը ուժգին ցնցումներ կը պատճառէ։ Շատ չտեւած գծէն դուրս ելաւ ողջեարժ վակօնը եւ ամբ կցուած յաջորդ վակօնը, որոնց յարբերութիւններ կտրուեցաւ մէյն վակօններուն հետ։ բաժնուած ըլլալով ամենքմէ, Գծէն ելնող վակօններ օրչեցան։ Վարիչը ծանր կերպով վիրաւորուեցաւ. ճամկատաց պատօնեայ Իսկէնտեր Պարպուր, Վէրեք Սհմաան, Տաուս Տէպպաղեան, Էտուարտ Նազար Պագուպեան ներմանապէս վիրաւորուեցան։

Իսկոյն լուր կը տրուի Մալաթիայի կայարանին, ուրկէ կը հասնի ուրիշ օդ գեարժ մը եւ կը տանի վակօններ։ Սովորականէն երեք ժամ աւելի ուշ կը հասնի Դամասկոս օդակառքը։

ԿԻՆԵՐՈՒ ՇԱՏԱԽՕՍՈՒԹԵԱՆ ԶԱՐ ՀԵՏԵՒԱՆՔՆԵՐԸ

90 ՏԱՐԵԿԱՆ ՊԱՌԱԻ ՄԸ ՊԱՏՃԱՌ ԿԸԼԼԱՑ ՏՂՈՒՆ ԲԱՆՏԱՐԿՈՒԹԵԱՆ

Հանճե Սկիլիմ անուն 90 տարեկան պառաւ մը իր տղուն Սուսուճ Սկիլիմի դէմ դատ բացած էր Գատպեայի դատարանին առջեւ, զայն ամբաստանելով որ ծախած էր իր կովը։

Դատավարութիւնը սկսաւ եւ դատարան կանչուեցան պառաւը եւ զոյգ։ Դատարանի առջեւ իրեն ուղղուած հարցումներուն պատասխանելու տեղ, պառաւի թոլցած կծիկը խոկուեցաւ եւ ան սկսաւ զանազան ամբաստանութիւններ ուղղել տղուն հասցէին եւ յայտնեց որ ան ամուսնալուծուած է իր նախորդ կնոջմէն եւ ապօրէն կերպով կենակցած ուրիշ աղջկան հետ եւ անկէ ունեցած նորածինը խեղդած՝ մեղքը բացցնելու համար։

Դատարանը իսկոյն բանտարկութեան վճիռ տուաւ Սուսուճի մասին։ Պառաւը ի զուր ափսեցաւ որ իմ միայն կովը կուգէ, ուրիշ ամբաստանութիւն չունի։ Տղան բանտ կը մնայ։

Ն. Վ. Պ. ՏԷՊՊԱՍ ՊՔԷՐՔԷ Կ'ԵՐԹԱՅ

Կառավարութեան պետ Ն. Վ. Գրհ. Տէպպաս առջի օր գնաց Պէհրէհ, ընկերակցութեամբ հանրային օգնութեանց նոր տնօրէն Պ. Նուսուճ Շէմուելի հետ, Տիման մեկնումին առթիւ ողջերթ մատրելու Ն. Ս. Օ. Մարօնի պատրիարքին։

Վերադարձին Պ. Տէպպաս եւ Շէմուել հանդիպեցան ձիպլէյ եւ ընծուքիւնեներ կատարեցին օգնութեանց ախտաճանճերուն տուրջ։ Երեկոյեան Ն. Վսեմութիւնը վերադարձաւ Գէյրութ։

ՄԱՆՐԱՄԱՍՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ՇՈՒՆԵԿԱՒՐԻՒ ՉԱՐՀՈՒՐԵԼԻ ԱՐԿԱԾԻՆ ՄԱՍԻՆ

ԻՆՉՊԷ՞Ս ԵՒ ԻՆՉՈ՞Ւ ԳԾԷՆ ԴՈՒՐՍ ԵԼԱԻ

ՎԱՐԻՉԸ ԾԱՆՐՕՐԷՆ ՎԻՐԱՒՈՐՈՒԱԾ

Երեկուընթաքի առաւօտ, ժամը 7ին, Գէյրութէն մեկնած էր թիւ 1 օդակառքը, Դամասկոս երթալու համար։ 63 ճամբորդներ կը գտնուէին անոր մէջ՝ Հալէպի եւ Դամասկոսի համար։ Ժամը 10.25ին օդակառքը հասաւ ձեռնհաս կայարանը, Շրջապատի մօտ։ 14 վայրկեան ուշացած էր սովորականէն։ Այդ ուշացումը դարմանելու համար, վարիչ Միլեթ Բրզգալեան աւելի արագընթաց գնացքը։

Սկիզբ Նէյիլ կայարան չհասած, ճամբորդներ զգացին որ օդակառքը ուժգին ցնցումներ կը պատճառէ։ Շատ չտեւած գծէն դուրս ելաւ օդակառքի վակօնը եւ անոր կցուած յաջորդ վակօնը, որոնց յարբերութիւններ կտրուեցաւ մէյն վակօններուն հետ, բաժնուած ըլլալով անոնցմէ։ Գծէն ելնող վակօններ օրչեցան։ Վարիչը ծանր կերպով վիրաւորուեցաւ. Ճամկատաց պատօնեայ Իսկէնտեր Պարպուր, Վէրեք Սհմաան, Տաուս Տէպպաղեան, Էտուարտ Նազար Պագուպեան ներմանապէս վիրաւորուեցան։

Իսկոյն լուր կը տրուի Մալաթիայի կայարանին, ուրկէ կը հասնի ուրիշ օդակառք մը եւ կը տանի վակօններ։ Սովորականէն երեք ժամ աւելի ուշ կը հասնի Դամասկոս օդակառքը։

ՀԱՅՈՒ ՁԱԿԱՏԱԳԻՐ

ԱԶԳԱՊԱՏԱԿԱՆ ԿԱԼՈՒԱԾՈՒ ԴԱՏԻՆ ԱՐԴԻ ՎԻՃԱԿԸ

Գէյրութի մեծահարուստներէն Պ. Հապիպ Թապէքի կողմէ գրաւուած Ս. Շողակեղեցւոյ հողին դաւաժարութիւնը երկար տարիներէ ի վեր կը տարուի կարի, Վերջին անգամ դաւարանի կողմէ տրուած անձնագրեր կը պահանջէին որ օդակառքի վարիչ Պ. Ժան Գէօարէ եւ հանրային օգնութեանց տնօրէն Շէյխ Ֆէհիլ Խազին։ Սակայն հայուն դժբաղդ հանգամանքին, դեռ այդ յանձնախումբը գործի չ'սկսած, դաւարանի նախագահը կը փոխուի, Պ. Ժան Գէօարէ կը մեռնի եւ երրորդ անդամը՝ Շէյխ Ֆէհիլ Խազին կը նշանակուի տնտեսական ճիւղի տնօրէն եւ կը ձգէ հանրային օգնութեանց տնօրէնութիւնը։ Ինքնին կը լուծուի յանձնախումբը եւ դաւը դարձեալ երկար ատեն մը յետաձգուելու կը դատապարտուի։

Այժմ յայտնի չէ թէ՝ ինչ պիտի ըլլայ, նոր յանձնախումբ մը պիտի ընտրուի արդեօք թէ՝ դաւապարութեան ձեւը պիտի փոխուի։

ՊԱՇՏՕՆԵԱՆԵՐՈՒ ԱՄՍԱԿԱՆՆԵՐԸ 14 ՆՈՐ ՈՐՈՇՈՒՄՆԱԳԻՐԵՐ

Լիբանանի կառավարութեան պետ Ն. Վ. Պ. Շարլ Տէպպաս առջի օր սահմագրեց 14 որոշմնագրեր, պատասխանատու ամսաթոշակներուն օրէրգ։ Այս որոշմնագրերով ասիճանները կը բաժնուին բոլոր պատասխանատուները եւ իւրաքանչիւր ասիճանի համար կ'որոշուի առանձին ամսականը։

Բոլոր պատասխանատուները այս կարգադրութեան եւ կուենեանն երեք ասիճաններ։ Այս բաժանումով պետական գանձը խնայած կըլլայ տարեկան 250 000 ոսկի։

ՆՈՐ ՈՃԻՐ ՄԸ

ԶՈՀԸ 30 ՏԱՐԵԿԱՆ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴ ՄԸՆ Է

Շաբաթ մը առաջ Ափուրա գիւղին մէջ Թօֆիգ Էլիաս անուն 30 տարեկան երիտասարդ մը կորսուած էր։ Իր ազգականները օտա փնտռեցին, սակայն չի կրցան գտնել եւ լուր տուին կառավարութեան։ Ցետ փնտռտուքներու, գիւղին դուրս Վաթի Տէպպուր կոչուած տեղին վրայ գտան անոր դիակը, ուռած եւ գանգատ տեղերէն դատուճահարուած։

Քննութիւններէն հասկցուած է որ այս մարդը նախապէս գնդակով սպանուած է եւ վերջը դատուճահարուած։ Ոճրագործներ ցարդ չեն գտնուած։

ԳԱՐԶԱԿՈՒՄ ՄԸ ԵՒՍ ՀԱԼԷՊԻ ՄԷՋ

Հալէպի Քաթէ էլ Մըլօգ թաղին մէջ Մուհամէտ Զէրէմէի ճամբէն անցնելու ատեն Թահիր Պիննի անուն մարդ մը վրան յարձակեցաւ եւ ծանր կերպով վիրաւորից զայն։ Թահիր Պիննի նախապէս ոստիկան եղած էր։

ՔՕԼՕՆԷԼ ԽԱԶԻՆ

ՑԱՆԴԻՄԱՆԱԳԻՐ ԿՆՑԱՆԱՑ ԱՐԳԵԼՔ. ՊԱՇՏՕՆԵԱՆԵՐՈՒՆ

Մեր անցեալ չորեքուան թիւերէն մէկուն մէջ հրատարակած էինք ժամատրմաներու բերդհանուր հրամանատար Շէյխ Խազինի յայտարարութիւնները 175 ժանտատրմաներու պաշտօնէ հանուելուն առթիւ իրեն ուղղուած հարցուներուն ի պատասխան։ Շէյխ Խազին այդ յայտարարութեամբ կը ծաղրէր ժանտատրմաներու գատրճին վրայ կատարուած կրճատումները։

Կառավարութեան պետը անհամոյ գտած է այդ յայտարարութիւնները եւ յանդիմանագիր մը ղրկած է Քօլօնէլ Շէյխ Խազինին, յայտնելով որ զինուորականի մը երբէք չի վայելեր նման արարք մը։

Ասոր վրայ, կառավարութեան պետը առանձին ազդարարագիր մը ղրկեց բոլոր պաշտօնեաներուն, որով կ'արգիլուի հաւաքոյթներու եւ հանդէսներու մէջ ճառեր խօսիլ եւ պաշտօնական յայտարարութիւններ ընել։

ՈՍՏԻԿԱՆԱԿԱՆ ՔԱՏՐՕՆ ՊԻՏԻ ԿՐՃԱՏՈՒԻ

Ժանտարմաներու քատրին մէջ պէտք եղած չափով կրճատումներ ընելէ վերջ, այժմ Տնօրէնները Խորհուրդը սկսած է ուսումնասիրել ոստիկանական քատրին մէջ հատատուելիք կրճատումները։ Որոշուած է 50 ոստիկաններու և զօհուածներու պաշտօնէ հանուիլը։ Կրնապատսի որ մօտ օրէն կառավարութեան պետը այս մասին առանձին հրամանագիր մը տատրագրէ։

ԱՌԱՆՑ ՍԻՐՈՅ ԱՄՈՒՍՆՈՒԹԵԱՆ ՏԽՈՒՐ ՎԱԽՃԱՆԸ

Հասան Պէյլօմ անուն 60 տարեկան մարդ մը, Հազմիեի մէջ կը բնակէր եւ ամուսնացած էր Ֆաթմա Աթուր անուն հատ տարեկան աղջկայ մը հետ։ Ֆաթմա երբէք չէր սիրեր Հասանը. իր ազգականները ամուսնացուցած էին զինք Հասանի գրամին ու հարստութեան համար։ Վէճ եւ կռիւ անպակաս էր անոնց մէջ։

Վերջապէս Ֆաթմա սիրեց երիտասարդ վարիչ մը եւ փախաւ անոր հետ, 150 Օսմանեան ոսկի գողնալով ամուսինէն։ Անճանօթ ուղղութեամբ գացին անոնք եւ ամուսինը սկսաւ փնտռտուքի։ Կառավարութիւնը լուրը առնելուն պէս, ամէն կողմ հրահանգ տուաւ ձերբակալելու համար փախստական սիրահարները։

ԱԿԱՀԱՐԱՆ ՊԷՅՐՈՒԹԻ 22 ՅՈՒՆԻՍ 1932

	Ս. Փ.
Սգիպտկ. քսքադրմ.	471
Անգլիկ. »	459
Տօլար »	127
Թրխական »	59
Գանի Օթթօմանե	135
Իտալական Լիր 100	645
Ռուսական Տրախմի 100	90
Անգլկ. ոսկի	606
Ֆրանս. »	482
Օսմանե. »	550
Արծաթ մեճիտ	23
Դրեսի Ֆօնս. Ա. Ֆէ.	521
» » Բ. »	281
» » Գ. »	274

Մէջտեղաց եղբարք Իթ Ֆօս Թէյէֆօճ՝ 5-19

— Ամուսնանալո՞ւ համար, հարցուց Քարլայլ փիլ մը զօրաւոր։

— Ի հարկէ, ուրիշ ինչ կրնար ըլլալ, ուրիշ կերպ մտածող մը չըլլալս գիտէք կարծեմ։

— Շատ լաւ, չարունակեցէ՛ք, աղջիկը փոխադարձ սէր ունէ՞ր թեզի հանդէպ։

— Այդ պարագան լաւ չեմ գիտեր. երբեմն ցոյց կուտար որ կը սիրէր զիս, իսկ երբեմն ալ կասկածիլ կուտար զիս։ Անոր հետ գտնուիլը աւելի կը նախընտրէր և անոր գալիք օրերը ինծի «դուն մի գար այսօր» կ'ըսէր։

— Բիչարտ, կը մոռնաս որ ես չեմ գիտեր թէ ով է «ան» ըսածդ։

— Այդ անիծեալ Թորնը, ըսաւ Բիչարտ գլուխը ծռելով։

— Ո՞վ է Թորն, ես չեմ լսած այս անունը,

— Կարելի է ամբողջ Ուէսթլինի մէջ ճանչցող չկայ. այդ մասին շատ ուշադրութիւն կ'ընէր։ Ինծի մը մղոն հեռու տեղեր կը բնակէր և գաղտնի կուգար ու գաղտնի կ'երթար։

— Էֆայի համա՞ր կուգար։

— Այո, ձին վազցնելով կուգայ, տան աչքին ծառն կը կապէ զայն և եթէ հայրը տունը չըլլայ Էֆան քովը կ'առնէ և ներսը կը նստի, եթէ Էֆային հայրը տունը գտնուէր, այդ պարագային անոնք անտառին մէջ կը պտտին քանի մը ժամ։ Այդ իրիկուն Հօլլիճօն իր զէնքը նորոգութեան համար վինագործին տուած ըլլալով, իմ զէնքս փոխ ուզած էր. ես ալ խօսք տուած էի, որով այդ իրիկուն զէնքը ձեռքս առած երթ Հօլլիճօնի քով կ'երթայի, հայրս տեսաւ և հարցուց

— Ո՞ւր կ'երթաս.

— Պօչամպլ տղուն քով կ'երթամ, պատասխանեցի.

ՄԱՍ Զ.

ԵՐԻՏԱՍԱՐԴ ՐԻՉԱՐՏԻ ՀԵՏ

Դատարանի անդամները մէկիկ մէկիկ հաւաքուեցան Միս Քարլայլի բնակարանը։ Միս Քարլայլ կ'ըսենք, որովհետեւ որքան ալ Մր. Քարլայլ հոն կը բնակէր, չէնքը կտակուած էր Միս Քարլայլին։ Միս Գօրնի, հակառակ սիկարէթներու մոլին, նստած էր անոնց միջև և ամէնէն աւելի չատ կը վիճաբանէր. այդ պատճառաւ բոլորն ալ կ'ըսէին թէ՝ չկրնալը իր հօրմէն աւելի ճարտար փաստաբան մըն է։ Եւ իրականին մէջ ալ չատ մը խնդիրներուն մէջ սուր և չիտակ տեսակէտներ ուներ։

Ժամը 8ին, սպասաւոր մը մտաւ և խօսքը Քարլայլին ուղղելով ըսաւ.

— Պարոն. Մր. Տիլ եկած ձեզ տեսնել կուզէ.

Քարլայլ դուրս ելաւ և ձեռքը նամակ մը բռնած ներս գալով ըսաւ.

— Կը ցաւիմ որ մտնաւոր գործի մը պատճառաւ, ձեզ առանձին պիտի ձգեմ. չուտով պիտի վերադառնամ.

Մր. Քարլայլ ըրաւ այս խօսքերը ու մեկնեցաւ։

Լուսնի լոյսը կը լուսաւորէր ամէն կողմ, Քարլայլ ծառերուն մէջ գալած ատեն ակնարկը ուղղեց ձախ կողմը գտնուող ծառերուն։ Այդ տեղը Ապպէյի անտառն կը կոչուէր և ճիչտ մէջտեղը պզտիկ խրճիթ մը կար, ուր ապրած էր Հօլլիճօնը և աղջիկը էֆայն ալ կորսուած ըլլալով այլևս ոչ ոք կը բնակէր։ Ահա այդ խըրճիթի մէջ պատահած ոճրին պատճառաւ բանտարկուած էր Բիչարտ։

Քարլայլ վերջապէս հասաւ դատաւոր Հէրի բնակարանը և ներս մտաւ պարտէզի դռնէն։ Պարպարան որ

Հանգանակութիւնը ձերբակալութեան ենթարկուած Մատենի մէջ ձերբակալուած են ինչպիսի մը անդանակութեան մեղադրանքներ որոնք ամբաստանուած են ինչպիսի մը անդանակութեան մեղադրանքներ։ Սոյն ինչպիսին մէջ գտնուած է Մարտին 6ին։

ԳՐԱՍԵՐՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ

ՍՏԱՑՈՒԱԾ ՆՈՐ ԵՒ ԸՆՏԻՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

«ՆՈՐ ՕՐ» ԳՐԱՏՈՒՆԷՆ

Յեղափոխականի Մտքեր, Ռ. Միխայէլեան	10 Ֆր.
Ենէնք եւ Ջալալէդդին, Բաֆֆի	25
Հ. Հ. Շագումն ու զարգացումը, Ալ. Խաչիսեան	40
Գարնանային, Վ. Շուշանեան	40
Իմ Գիրքը, Ա. Ահարոնեան	20
Թափառաշրջիկները, Ռէնե	15
Վանի Հերոսամարտը, Օն. Մխիթարեան	20
Խաչագողի Ցիշատակարանը, Բաֆֆի	25
Աղքատին Գատիւը,	25
Ամիրային Աղջիկը, Ե. Սրմաճեսխանլեան	30
Գէնհուր	18
Քամելիազարդ կինը Դերասանուհին, Լ. Շանթ	8
Միացեալ եւ Անկախ Հայաստան Դարձ, Լ. Շանթ	6
Բրիշկին գրքէն փրցուած էջեր, Ռ. Սեւակ	8
Մեր Գատասխանը Ց. Քաջազնունիի, Ա. Զիլինգիրեան	10
Անուշ, Ց. Թումանեան	5
Խորհուրդներու Մեհեանը, Ց. Օշական	13
Որդիների Գայքարը Հայրերի Դէմ, Գ. Նժդեհ	10
Թուրքերը եւ Մենք, Նեմեսիս	10
Կարմիր Ժամուց, Ա. Արփիարեան	8
Վոսփորի Գաղտնիքը	30
Թէօֆանօ	25
Ալպամ (հէքեաթներու), Շ. Նարդունի	5
Դէպի երկիր, Է. Ակճուլի	15

Դիմել՝ Գրավաճառ Գ. ՀՐԱՆԴ Ց. ԱՊՄՃԵԱՆԻ, B. P. 879 BEYROUTH

ՏՕՔԹ. Հ. ԼՈՒՍԻՆԵԱՆ

(ՀԱԼԷՊ)

Նախկին քժիշկ Միջագետքի Զինուորական հիւանդանոցներու եւ մասնագէտ ներքին եւ մանկանց հիւանդութիւններու

առագ, առաւտեան, խղճամիտ դարմանում:

Հիւանդ կ'ընդունի առն. օր ժամը 8—12 եւ 2—6 իր դարմանատան մէջ.
Հալէպ Նայլ թաղ. Թրամվայի բնակարանի կայարան, թիւ 7

Բդ. եւ Ուրբաթ օրերը այցելութեան մրի

ՊԱՆԴՈՒԿ ԼԻԻՔՍ

ՋՈՀԱԼԷ

Հայկական ամենաարտադրյն պանդուկը «ԼԻԻՔՍ»ին Ջահլի մէջ, ծաղկաւէտ պարտէզով,

ԽԻՍՏ ՕԴՍՈՒՆ ՍԵՆԵԱԿՆԵՐ
ՈՐ ԿԸ ԲԼՂԿՍՆՆՑ 1. 2. 3. 4. ՄԱՀՃԱԿԱԼՆԵՐԸ

1. ՀԱՄԵՂ ՁԱՁ, ՄԱՔՈՒՐ ԵՒ ԱՆԹԵՐԻ ՍՊԱՍԱՐԿՈՒԹԻՒՆ.
2. ԳԻՆԵՐԸ ԽԻՍՏ ՁԱՓԱԻՈՐ.
3. ՏՈՒՆ ՓՆՏՈՂՆԵՐՈՒՆ ԱՄԷՆ ԴԻՒՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ.

Տէր եւ Տնօրէն՝ Գ. ԳԱՐՏԻՋԳԱՆԵԱՆ

ԳԱԲՐԻԷԼ Թ. ԹԷՐԶԵԱՆ

(ԵԼԵՔՏՐԱԿԱՆ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ)

Հիմնուած 1921 ին Գոլթս-Բերա

Խիստ դիւրաւաչէլի պայմաններով կը կատարենք ամէն կարգի ելեքտրական լոյսի գեղեցկացնելու (Intsallation). ինչպէս նաեւ մօթէր եւ ջենմաններ:

Վաճառատունս կ'սահմանէ նաեւ բոլոր ելեքտրագործիքներու ճոռոզութիւններ: Մասնաւոր ապահարկութիւն բնակարաններու ելեքտրա-ճոռոգմանց: Վաճառատուն Philips եւ Lux ելեքտր. լամբերու եւ ամէն տեսակ ելեքտրական պիտոյքներու:

Վճարման դիւրութիւններ.

Հասցէ. — Վ. Ուզունեանի գրասենեակ կից Գուրճ. B. P. 491

ՊԱՆԹԻԱՍ

ՀԻՒՍԻՍԱՅԻՆ ՍԻՐԻՈՅ ԼԱՒԱԳՈՑՆ ԱՄԱՌԱՆՈՑՆԵՐԷՆ ՁԷՊԷԼ ՄՈՒՍԱՑԻ **ՊԻԹԻԱՍ** ԳԻՒՂԻՆ ՄԷՋ

Նորակառոյց եւ գեղեցիկ չհիմ. արդիական կերպով կահաւորուած սենեակներ. ընդարձակ սրահ, քաղնիի, եւրոպական եւ արեւելեան կերակուրներ

ԶԱՓԱԼԻՈՒ ԳԻՆ

ԲԱՑ Է 1932 ՅՈՒԼԻՍ 1ԷՆ ՍԿՍԵԱԼ

Իր անշէն տեսարաններով, առատ ջրերով և առողջարար կլիմայով ծանօթ ՊԻԹԻԱՍ գիւղը այս տարի օժտուած է գիւղագնացութեան համար անհրաժեշտ եղող բոլոր յարմարութիւններով:

Ճամբաները նորոգուած են, գիւղին մէջ հաստատուած է թղթատարական առնչութեան ինչպէս նաև թլեֆոն և հեռագիր:

Պիթիաս ունենալ նաև իր առաջնակարգ պանդոկը, ուր այցելուները պիտի գտնեն Սիւրիոյ և Լիբանանի յատկանշական ամառանոցներուն յատուկ բոլոր յարմարութիւններն ու հանգրստութիւնները:

Տէր և Տնօրէն ԱՀԱՐՈՆ ԻԶՄԻՐԼԵԱՆ

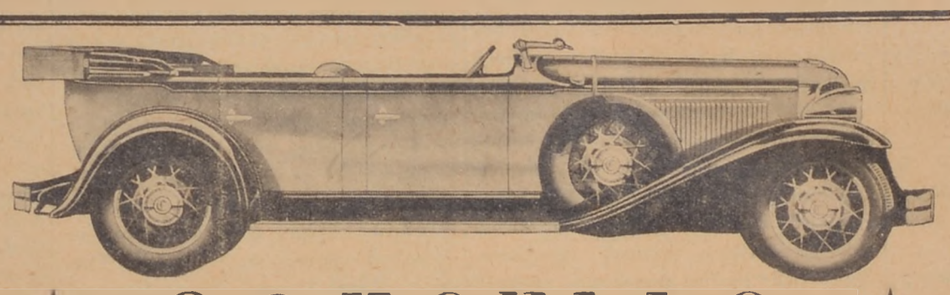

ԳՌԱՅՍԼԵՐ

աւելի քան 6-8 սիլինտր ուժով են,

ԱՄԵՆԱՏՈՒԿՈՒՆ ԵՒ ԳԵՂԵՑԻԿ ՄԱՐՔԱՆԵՐՆ ԵՆ ՀՐԱՊԱՐԱԿԻ ՎՐԱՑ ԵՒ

ԿԸ ՓՆՏՈՒՒԻՆ ԱՄԵՆՈՒՐԵՔ:

ԳՌՍՑՍԼԵՐ ինքնաշարժերու մասնաւոր յատկութիւններն են՝ ՏՈԿՈՒՆՈՒԹԻՒՆ, ԳԵՂԵՑԿՈՒԹԻՒՆ, ԶԱՓՍՒՈՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՀԱՆԳՍՏԱԻՏՈՒԹԻՒՆ:

Վճարման դիւրութիւններ կը տրուին.

ԳՌՍՑՍԼԵՐ օթօներու բոլոր կտորները պատրաստ կր գտնուին մեր վաճառատուներուն մէջ՝ Լիբանանի, Սիւրիոյ և Իրագի ընդհանուր ներկայացուցչութիւն՝

NAAYEM MOTOR IMPORT Co. BEYROUTH B. P. 869, TÉL. 32—29

Հիւս. Սիւրիոյ ներկայացուցիչներ՝ Դ. և Մ. ԱԶԻՐԵԱՆ, B. P. 202, Հալէպ

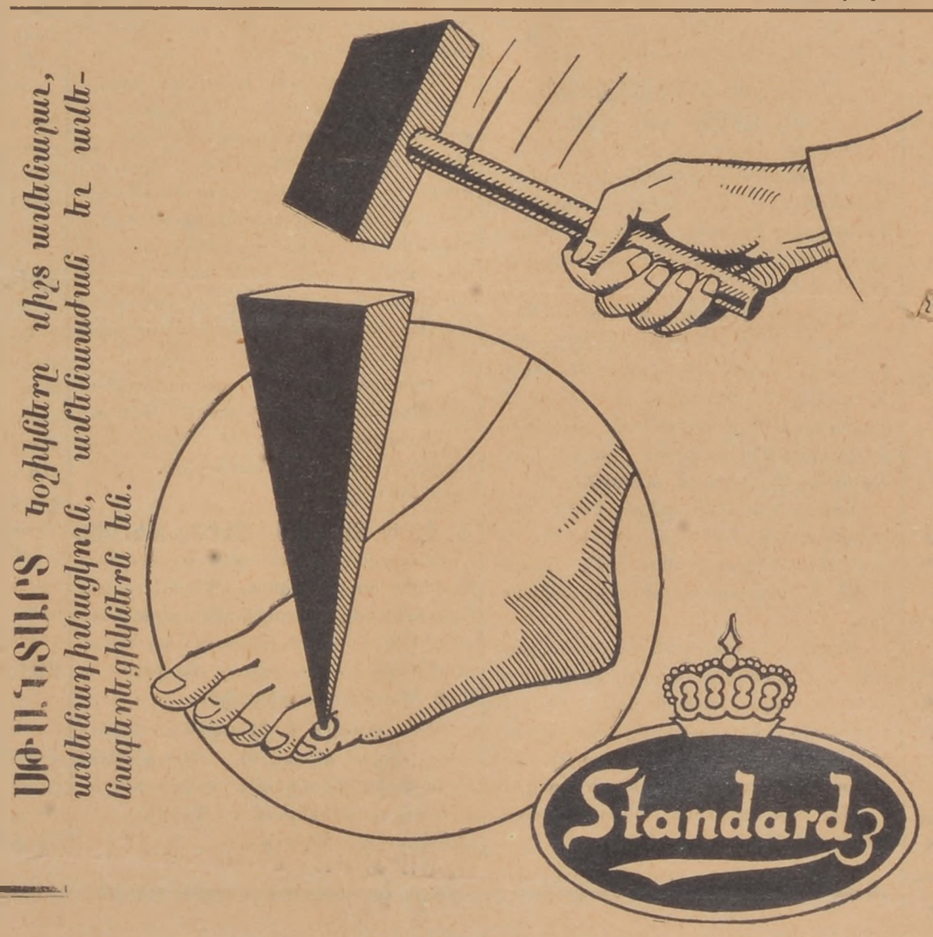

ՏՕՔԹ. Բ. ԳՈՒԼԱԳԵԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ՝ ՆԵՐՔԻՆ, ՄՈՐԹԱՑԻՆ ԵՒ ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

ՎԿԱՅԵԱԼ ՓԱՐԻԶԻ ՀԻՆԱԴԱՆՈՑՆԵՐԷՆ

Կր դարմանէ գիտական ամենավերջին մեթոտներով, քորերու, սեռ. մոխի, աղիքներու յարդի ամէն տեսակ հիւանդութիւններ: Հին եւ նոր ֆորմութիւններ իր բոլոր բարդութիւններով, ինչպէս նաեւ ֆռանկախոս եւ մորքային հիւանդութիւններ:

Առագ, առաւտեան եւ բարեխիղճ դարմանում:

Հիւանդ կ'ընդունի ամէն օր, բացի կիրակի, իր նախկին դարմանատան մէջ. ժամը 8—12 եւ 2—6ու մասնաւոր ժամադրութեամբ:

Երեքշաբթի օրերը, ժամը 2—5 վկայեալ ՆՂՔՍՏՆԵՐՈՒՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆ ԺԱՄԸ Հասցէս փողոց՝ թիւ 8

ՏՕՔԹ. ԳԷՈՐԳ ԿԵՐԿԵՐԵԱՆ

Վկայեալ Laureat Ընկերութեան Interne եւ նախկին մասնաւոր ՍՆՆՆՆԳՆՏ բժիշ Ֆրանսական հիւանդանոցի ԱՋՔԻ, ՔՔԻ, ԿՈԿՈՐԴԻ, ԱԿԱՆՋԻ և ԳԼՈՒԻ հիւանդութիւններու բաժնին:

Հիւանդ կ'ընդունի կէսօրէ վերջ ժամը 3—6

իր գլխաւոր մէջ rue de Damas, No. 15

Հիւանդները ուղղակի հիւանդանոց կ'ընդունուին իր կողմէ տրուած մուտքի թղթով:

Աղքատ հիւանդներու մրի դարմանուի, ամէն օր կէսօրէ առաջ ժամը 10—12, հիւանդանոցի դարմանատան մէջ:

Կարի եւ Ձեւագիտութեան Դասընթացք

ՏԻԿԻՆ ՄԱՌԻ ԵՐԱՄԵԱՆ

ՎԿԱՅԵԱԼ ԴԵՐՋԱԿՈՒՀԻ

ԲԱՐԻԶԷՆ ԵՒ ՎԱՇԻՆԿԹՕՆԷՆ

Կարի եւ ձեւագիտութեան մասնագիտուհի, Տիկին Մառի Երամեան կը վերադառնայ իր արհեստանոցը, Մեծ Սհրայի դիմացը Նր. 78 տան երկրորդ արկը:

Երեք ամսուան միջոցին կր սորվեցնէ ամենավերջին ճոռաձեւութեամբ, կար եւ ձեւագիտութիւն իր բոլոր բարդութիւններով եւ արդիական մեջոցներով, Droit-fils մեթոտով: Իր աշակերտուհիները կ'օժտեն Բարիզի ատելիէ Académie Daydou վկայականով:

Տոկուն շինուածք Վայելուչ տեսք Հնչուն եւ քնքուշ ձայն Ահա յատկանիշները

ՈՐՈՆՅՄՈՎ ԿՐ ՁԱՏՈՐՈՇՈՒԻՆ

ԱՓՕԼԼՕ ՖՈՆՈՆԵՐԸ

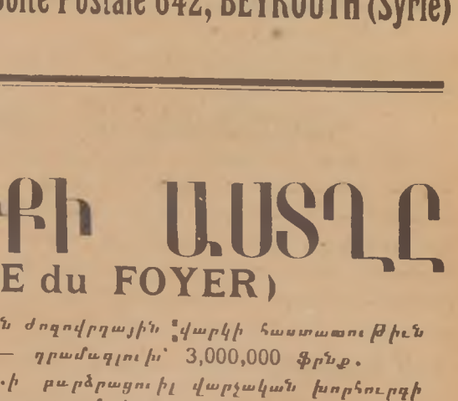

Հրապարակի վրայ գրած ոչ մի բոլոր մարքաներու հետ կը մրցին Ապոլլօ ֆոնոնները: Մանաւանդ վերջին նոր մոտէլները, որոնք հասած են արդէն, անգերազանցելի են իրենց ատկուն քաշքշութեամբ, վայելչութեամբ և ժամերի գիներով:

APOLLO GRAMOPHONE Co. Ltd
(of London)

ՍՓՕԼԼՕ՝ ՖՈՆՈՆԵՐՈՒ ԹԱԳԱՒՈՐԸ !!!

Կատարեալ ճամոզում գոյացնելու համար անցամ մր այցելեցէք

MAISON APOLLO, Rue de la Poste, BEYROUTH

Փորպագիճ եւ բօճօլ ամէն ձեւի, անվիճելի ոսկի եւ առատ նյութիւններ գիւրամատչելի գին, վճարումի դիւրութիւններ

Ընդհ. Ներկայացուցիչ՝ Սիւրիոյ, Գաւառներուն, Անդրյորդանանի, Միջագետքի եւ Կիպրոսի. — ԴՈՒՐԻԵՆ ՍԻՆԱՆԵԱՆ

KOURKEN SINANIAN, Boite Postale 642, BEYROUTH (Syrie)

— 42 —

պատուհանը կեցած կ'սպասէր, վազեց վար և ըսաւ.

— Մայրս մեծ յուզումի մատնուած է և չաս մտահոգ է.

Քարլայլ հարցուց.

— Բիչարտը եկա՞ւ.

— Անկասկած եկած պէտք է ըլլայ, սակայն ցարդ ոևէ նչան չըրաւ.

Քարլայլ և Պարպարա ներս մտան և առաջնորդուեցան Միխիս Հէրի սեղանը: Քարլայլ դրամները Միխիս Հէրին տալով ըսաւ.

— Կրելու դիւրութեան համար թղթադրամ բերի.

— Շնորհապարտ եմ, պատասխանեց Միխիս Հէր և սեղմեց անոր ձեռքերը և չարունակեց.

— Մր. Քարլայլ, կուզեմ տալս տեսնել. ի՞նչպէս ընեմ, պարտէ՞զ երթամ.

— Ոչ, թող Բիչարտը հոս գայ, աւելի լաւ է, միայն թէ ուշադրութիւն ըրէք որ ծառայողները մէջտեղ չըլլան

Այդ միջոցին Պարպարա պատուհանէն նայելով ըսաւ.

— Ահա՛, ահա՛, հոն է, ծառերու առջև կանգնած է, Քարլայլ դէպի դուռ քալելով.

— Ես կերթամ կը բերեմ, բայց չուտով չենք կրնար կանուխ գալ. որովհետև նախ ես ինքս պէտք է խօսակցիմ և տուն վերադառնամ որ գատաւորը պահեմ քովս, տակէ վերջ դուք համարձակ կրնաք տեսակցիլ.

Քարլայլ գնաց պարտէզ: Բիչարտ ծառի մը բունին կրթնած երկար սև պեհերով և լայն գլխարկով կը կեներ: Ան կապոյտ աչքերով, մէջահասակ, սալիտակ մորթով և համակրելի դիմագծով երիտասարդ մըն էր: Մօրը պէս մեղմ բնաւորութեան տէր և դանդաղաշարժ էր: Կարծես թէ կամք ըսուածը իր վրայէն կորսուած էր: Մր. Քարլայլը տեսնելուն պէս ան յառաջացաւ և մայրը հարցուց: Քարլայլ պատասխանեց.

— 43 —

— Ուչ, մայրդ չպիտի գայ, դուն նէքս գնա, հայրդ տունը չէ, ծառայողներն ալ խոհանոցին մէջ բանտարկուած են. և արդէն այս պեհերով քեզ չեն կրնար ճանչնալ.

— Ուբեմն չուտով երթան, հոս կրակի վրայ կը կեներ, դրամը պատրաստեցի՞ն.

— Այո, պատրա՞ստ է դրամը. բայց, Բիչարտ, քոյրդ կ'ըսէ որ այդ տխուր գիշերուան պատմութիւնը խօսիլ կուզես ինծի. լաւ է որ խօսիս հիմայ.

— Պարպարան փափաքեցաւ որ լսէք դուք այդ պատմութիւնը, ըստ իս երբէք կարեւորութիւն չունի, որովհետև ոչ ոք չի հաւատար, մինչեւ անգամ դուք պիտի չհաւատաք.

— Չիս փորձէ անգամ մը Բիչարտ. սակայն կարելի եղածին չափ քիչ խօսելով.

— Շատ լաւ խօսիմ: Այն ատեն Հօլլիճօնի տունը չատ երթալուս համար տունը աղմուկ մը կար: Մայրս և հայրս կը կարծէին որ ես Հօլլիճօնի աղջկան էֆայի քովը կ'երթամ. կարելի է ճիշտ է, կարելի է սխալ էր: Օր մը Հօլլիճօնը զէնքս ուզեց ինձմէ. և այդ օրը իրիկունը պարոն... ինչ որ է... մէկը տեսնելու գացած էի...

Քարլայլ կէս ձգելով ատոր խօսքը.

— Բիչարտ, նշանաւոր խօսք մը կայ, գիտե՞ս, փաստաքանին և բժիշկին ճիշտը խօսէ կ'ըսեն. եթէ այս մասին բան մը հասկնալս կուզես ամէն բան բացէն եղածին պէս խօսէ, եթէ ոչ քնաւ մի խօսիր.

— Շատ լաւ, քանի որ այդպէս է, ամէն բան պարզեմ քեզի: Ես այդ աղջիկը կը սիրէի և անոր հետ ամուսնանալու համար պատրաստ էի տարիներ սպասել. անշուշտ գիտէք որ այն ատեն հօրս և մօրս կամքին հակառակ բան մը չէի կրնար ընել.

ՕԳՆԷ ԴԻՒՆ ՓԵՋԻ ԵՒ ԱՍՏՂԸ ՔԻՉ ՊԻՏԻ ՕԳՆԷ

ԸՆՏԱՆԻՔԻ ԱՍՏՂԸ

(L'ETOILE du FOYER)

Առեւտրական և երկրագործական ժողովրդային ընկերի հաստատութիւն
Անանուն ընկերութիւն.— դրամագլուխ՝ 3,000,000 ֆրնք.
որ կրնայ 3.000,000,000 ֆրնք.ի բարձրացուիլ վարչական խորհուրդի պարզ որոչումովը:

Կեդրոնատեղի.— 137 Boulevard Sebastopol - Paris

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ Արեւելեան պետութեանց Սալոյ Ջէյլի շէնք, Գուրճ, Պէյրութ

ԵԼԵԻՄՏԱԿԱՆ ՃԻՒՂ

Ապահով պարտևանագրութիւնի

ՕԺԻՏ

Գրաշխատրեալ տոկոս 6%. Ասկէ զատ մասնակցութիւն ընկերութեան շահերուն:

ԿԱՆՈՒԽԱՑԱԿԱՆ ՃԻՒՂ

ՎԱՐԿԵՐՈՒ ԲԱՑՈՒՄ

կայուածի վրայ փոխատուութիւնք՝

վճարելի 10—15—20 տարիէն, որոշուած պայմանաժամէն առաջ ուզողը կրնա՞ վճարել:

ԸՆՏԱՆԻՔԻՆ ՍՍՏՂԸ ընկերութիւնը ներկայիս 75,000ի աւելի անդամ ունի: Մինչեւ 1 Ապրիլ 1931 Ընտանիքին Աստղը 135 միլիոն փռնկ տուած է, գրաւով 500 միլիոնէ աւելի արժէք ունեցող անշարժ կալուածներու վրայ:

Ամէն իդքս կցութիւն ուղղել՝ B.P. 821, Beyrouth

AZTAG
JOURNAL QUOTIDIEN ARMÉN.
B. P. 587
BEYROUTH, Liban

Directeur - Propriétaire
HAIG BALIAN

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳԻՆ

ՍԻՐԻԱ տար. 550, վեցամսեայ 300 ՍՐ.
ԱՐՏԱՔԻՆ տարի 7, վեցամսեայ 4 տոլար

ԱԶԴԱԿ

ازتـــاك

جريدة سياسية ادبية اقتصادية حرة

ՕՐԱԹԵՐԹ
ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԳԻՏԱԿԱՆ

ՇԱԲԱԹ ՅՈՒՆԻՍ 25 1932

ԳԻՆԸ ՄԷԿ ՀԱՏ 2.50 ՍՐ.

Ձ. ՏԱՐԻ | Աւհճ առամուտ պահք է ընել բերքիս ցորեհին հասցհին | Տիրէհ — Խմբագիր՝ ՀԱՅԿ ՊԱԼԵԱՆ | Չհրատարակուած ձեռագիրները չեն վերադարձուիր | Թիւ 84 (661)

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

ԳԱԻԱՌԱԿԱՆԻ ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆԸ

Երկու օր վերջ, կիրակի, տեղի պիտի ունենան Ազգային Ժողովի ընտրութիւնները Պէյրութի մէջ, Ազգային Առաջնորդարանի և Ընտրողական Կեդրոնական Յանձնաժողովի կողմէ պատրաստուած թեկնածուներու եռանուն ցանկը և ընտրական շրջաններու բաժանումնըը յայտարարուած է ժողովուրդին։ Ամէն Լիբանանցի հայ, որ հաստատուած է Պէյրութի շրջաններուն մէջ, իրաւունք ունի մասնակցելու այս ընտրութեան, պայմանաւ միայն որ վճարէ 25 ս. դահեկանի չնչին ազգային տուրք մը։ կը յուսանք որ ոչ ոք պիտի խուսափի կատարելէ իր ազգային այս նուիրական պարտականութիւնն ու իրաւունքը։

Ներկայ ընտրութիւնը քննադատելինը և կը ցաւեցնէ մեր ազգային գործերու խառնակութեան երեսէն յառաջ եկած զանազան գայթակղութիւններու։ Թէպէտ բաւական ուշ, սակայն վերջապէս հասած է ժամանակը օժտելու համար Լիբանանը ազգային օրինաւոր և հեղինակաւոր իշխանութեամբ մը։ Այլևս ոչ թէ քննադատելու, այլ գործելու ժամանակն է։ Մեր քայքայուած ազգային մեքենան պէտք է կազմակերպուի և ղեկավարուի կարող ձեռքերով և ազգ վերին իշխանութենէ բխած ձեռնհաս մարմիններով։

Բազում են մեր կարիքները և չափազանց դժուար մեր կացութիւնը։ Մէկ կողմէ ազգային սնտուկի հսկայ բացը, միւս կողմէ գործազրկութեան վտանգի սպառնալիքը խիստ ճակատագրական անակնկալներու առջև դրած են մեր ժողովուրդը։ Զրկուած հաստատուն հասոյթներէ և կալուածներէ, մեր բոլոր վարժարաններն ու եկեղեցիները ձեռացած են իրենց վիճակին և կարօտ մեր ժողովրդի վտիտ քսակին։ Ասոնցմէ զատ կայ նաև տեղական ժողովուրդին ու կառավարութեան հետ բարւոք յարաբերութիւնն և կապ պահելու կարևոր խնդիրը, որ դժբաղդաբար ցարդ անտեսուած է կամ կարելի չէ եղած իրագործել։

Ձափազանց ծանր է պարտականութիւնն ու պատասխանատուութիւնը ընտրուելիք ազգային ժողովի։ Առանց այդ պատասխանատուութեան գիտակցութեան կազմուած ժողովը, ոչ մէկ տարբերութիւն պիտի ունենայ հակասահմանադրականօրէն կազմուած մարմիններէ։ Պիտի չաւերժանայ ուզենք չուզենք ներկայ դրութիւնը և ազգային գործերն ալ պիտի ձգան անբաղձալի վիճակի մը մէջ։ Որպէսզի կարելի ըլլայ յուսացուած արդիւնքը սպասել, ընտրողները իրենց քուէները պէտք է կեդրոնացնեն այն տեսակ ազգայիններու վրայ, որոնք գիտակցութիւնը ունենան իրենց վրայ ծանրացող պատասխանատուութեանց և ըլլան կարող ու անձնուէր։ Ընտրողները պէտք է գործածեն իրենց առողջ դատողութիւնը, առանց ազդուելու նկատումներէ և թելադրութիւններէ։ Եւ եթէ մեր ընտրող հայրենակիցները խղճի խայթով և ինքնագիտակցութեամբ մօտենան քուէատուփերուն, արդէն բաղձացուած արդիւնքը գոյացած կ'ըլլայ։

Ուրախալի պարագայ մըն է ի հարկէ, որ այս անգամ, ընտրական բուռն պայքար մը գոյութիւն չունի։ Պատրաստուած եռանուն ցանկին մէջ կը գտնուին գրեթէ հաւասարապէս բոլոր հոսանքներու պատկանող ազգայիններ և բոլորէն սիրուած չէզոք ազգայիններ։ Այդ ցանկէն կատարուած ընտրութիւնը կրնայ վստահութիւն ներշնչել բոլորին։ Այսու ամենայնիւ, ընտրողները բացարձակ ազատութիւն ունին ընտրելու ցանկէն դուրս գտնուող ազգայիններ, որոնց մէջ կը գտնուին նոյնչափ ազնիւ և պատուաւոր հայեր։

Մէկ պարագայ միայն կ'ուզենք չեշտել Ընտրութեան միջոցին, քուէատուփերու մօտ թէ անոնցմէ հեռու, կատարեալ կարգապահութիւն և հանդարտութիւն պէտք է տիրէ։ Ոչ մէկ վէճ և աղմուկ։ Նկատի պէտք է ունենալ որ Լիբանան ներկայիս վարչական բացառիկ դրութեամբ մը կը կառավարուի և ամենանշչան խառնակութեան հեղինակը կրնայ պատիժներու ենթարկուիլ։ Ընտրութեանց հսկող ոստիկաններու միջամտութեան պէտք չէ կարիք ձայ և մեր ժողովուրդը, ինչպէս Հալէպի մէջ, հոս ալ պէտք է ցոյց տայ թէ՝ գիտակից է իր իրաւունքին և պարտականութեան։

Հայրենակիցնե՛ր, ձեզի վերադարձուած է ընտրելու ձեր արդար իրաւունքը։ Ազգային Սահմանադրութեան տրամադրած պայմաններու համաձայն պիտի ունենաք ձեր օրինաւոր իշխանութիւնը։ Ծառայեցէ՛ք դէպի քուէատուփ, առանց կորնչցնելու ձեր լուրջ դատողութիւնը եւ առանց ազդուելու դիտումնաւոր թելադրանքներէ և յայտարարութիւններէ։ Եղէ՛ք կարգապահ և հնազանդեցէք տեղական իշխանութեան հրամաններուն։

Ուրեմն, հայրենակիցնե՛ր, ստուար և հանդարտ շարքերով քալեցէք դէպի քուէատուփերը և Ձեր քուէները կեդրոնացուցէք պարտաճանաչ ու ազգանուէր ազգայիններու վրայ, որոնք վաղը պիտի վարեն մեր ճակատագիրը։

ԹԱՆԿԱԳԻՆ ՊԱՏՃԱՌԻԹԻՒՆ ՄԸ

Գոհացում տալու համար բազմաթիւ դիմումներու, մեր նոր թերթի՝ **ԼԷՑՏԻ ԻԶԱՊԷԼԻ** ցարդ լոյս տեսնող էջերը սկսած ենք հրատարակել առանձին պրակներով 16 էջնոց պրակը պիտի ծախուի 3 Ս. դահեկանի։

Անոնք որ ցարդ չեն հետաքրքրաշարժ և աշխարհահռչակ վէպին, որ առաջին անգամ ըլլալով կը թարգմանուի հայերէնի, թող փութան օգտուիլ այս թանկագին պատեհութենէն, դիմելով «Ազդակ»ի ցրուիչներուն կամ Ամբագրութեան։

ԼՈՒՍԱՆՑՔԻ ՎՐԱՅ

ԶՐՈՑՑ..... ՀԵՑ

...

— Ես կը վերադառնամ իմ հին տեսակէտիս. այո՛, պատրաստենք սրբազան խարոյկը։ Ամենէն առաջ անոր բոցերուն պէտք է յանձնել մեր ջիղերուն դաղջ երգը։ Անոր մէջէն կը ծորի մեր հիւանդոտ զգայութիւններու հառաչանքը։ Ու յետոյ, մեր կամազուրկ ու կամակոր նկարագրին աւիշը կ'ինչուի մինչև ոտքին մէջ։ Ու ահա ե՛ւ մեր snobismeի, որ ամրապինդ կերպով կը կապէ մեզ միջակութեան օրմերուն։

...

— Չեմ ժխտեր։ Խարոյկի՛ն նաև անոնք, եթէ երբեք վճիտ չեզոք ըլլային բոլոր ազատ փառասիրութիւններու դէմ։ Առարկական գործունէութեան մէջ։ Առաջին պարագային երեսն կուգան անթոյլատրելի և կեղծ «ազատնդներ», որոնք ուրիշներու ստեղծագործութեան հետքերէն կը քալեն փառքի բագինին ժողովելու համար։ Երկրորդ պարագային՝ քաղաքական մեր դիմակիծը կը դառնայ անճանաչելի։ Մենք կ'ապրինք ժխտումներու ճակատագրական վրէժր, զուրկ ուրոյն տեսակէտէ, զուրկ հիմնական աշխարհայեացքէ։

...

— Իւրացնելը դեռ ստեղծագործել չի նշանակեր։ Ամբարել է ան, որ ճաշու համար մարդը պէտք ունի քչնելու իր հոգիին խորքերը, հոն է թաղուած ներքին իր ուժերուն պահեստը։ Պէտք է բանալ ներքին խորհուրդին դռները ու լոյսին հանել մեր ապրումներուն յորդութիւնը։

...

— Այո, սերմի մը կը նմանի մեր կարողութիւնը, մեր ներքնաշխարհը լեցնող ենթատոհածուն։ բայց ինչ արժէք կը ներկայացնէ սերմը առանց ջուրի, առանց հողի և արևի։ Արուեստի և ժամանակի աշխարհին մէջ այդ պաշտօնը կը կատարեն որոնուած, աշխատանքը և գաղափարական վերելքի ճիգը։

...

— Խարոյկի՛ն, այո՛, խարոյկի՛ն բոլոր ազան փառասիրութիւններու դէմ։ Ականեր, բոլոր մշուշներն ու վայրագ յոխորտանքներ։ Խարոյկի՛ն, մէկ խօսքով, բոլոր հիւանդոտ բարեկամութիւնները որոնք հաչիւներով կը սնանին ու կը հանդուրժեն ձրի յաղթանակներու։

...

— Չեմ ճանչնար մեծ արուեստ մը որուն համար միտքը հաւազործակցած չըլլայ սրտին։ Ստեղծագործութիւնը արիւնք պէտք է նկատել ներշաչնակութեան օրէնքին։ Արուեստագէտը պէտք է կատարելութեան այդ գիծերը զօրացնէ իր մէջ, եթէ կ'ուզէ ապագան ողջունել։

...

— Դժբախտաբար, այո՛։ Բայց մի ժոռնաք որ ով ապագային կը նայի, ան յաւերժութեան ուղիները կ'որոնէ։ Արուեստի գործերու պէս — որոնք անհաին տեղծագործելու ուժերով պայմանաւորուած պէտք է ըլլան — ազգերու տեղծագործելու կարողութիւնն ևս պէտք է հիմնուած ըլլայ իտէալի մը վրայ։

...

— Ձեզերու իտէալը անհատներու իտէային բիւրեղացած համարատգրութիւնն է։ Որքան տեն որ անհատը զուրկ է գաղափարական կեանքէ մը, ի զուր է խորհիլ թէ հաւաքականութիւնը։ Ները պիտի կազապարուած ըլլան անով։ Ճակատագրական անագորոյն պայքարի մէջ երկու տեսակի անհատներ կը յառաջանան. տեղ մը մարդը կը դառնայ ընկերութեան հսկայ մեքանիզմին չնչին մէկ առաջը, այլուր չնորհիւ իր յանդգնութեան ու բարոյական մեծութեան, ան կը դառնայ վարիչն ու ղեկավարը մեքենաներու և մարդերու ճակատագրին։ Մեր օրերուն ալ, կեանքը լեցուն է պերճախօս օրինակներով։

...

— Կ'ընդունիմ որ դիպուածը պայմանները առաջնակարգ դեր կը խաղան անոնց յաղթանակին համար, բայց ե՛ւ մի մոռնաք որ անհատը նախ քան կեդրոնական դէմք մը գառնալը պէտք ունի պատրաստուելու։

...

— Դուք սխալ կը հասկնաք այս բացատրութիւնը։ Ձեր խմորով արուեստին ծառայող ուրիշներ ալ նոյն սխալ եզրակացութիւններուն յանգած են։ Ս. մեծնին Պատրաստուիլ դեռ չի նշանակեր, դասընթացքի մը համար իր ա-[illegible] կամ այն ճիւղի մասնագիտութեան տերին մէջ։ հասուննալ դեռ չի նշանակեր սւսանողը դառնալ համալսարանական այս կամ այն դասընթացքին։

...

— Կը մոռնաք այո, մանաւանդ երբ հարցը կը վերաբերի մեր հոգեկան ու բարոյական ուժերու մարզումին։ Ո՞ր համալսարանն է որ պիտի կրնար ջրդեղել մեր հիւանդոտ ջիղերը, ո՞ր հասատութիւնն է որ պիտի կրնար արծարծել մեր մէջ կամքին խարոյկը։ Մարդկային ներքին կեանքին կատարելութեան աշխատանքին մէջ կայ խորչ մը, ուր ոչ մէկ դաստիարակի չունչ կը փափքնէ։ ան մեր ենթագիտակցական ներաշխարհն է, անոր դռներուն պահակը մենք ենք, մենք պէտք է բանանք մեր ներքին խորանները վարագոյրները, ահա այս աշխատանքն է կարևոր։ ահա այս ճիգին համար պէտք է հասուննալ

...

— Այո՛, այս տեսակէտով դեռ թերարժէք է ան որ բնալուծարանին մէջ իր գանկը հակած տեղերու վրայ, կ'աշխատի տարրերու փոխյարաբերութիւնները արժէքը բանաձևել։

...

— Կրնանք զարգացնել մեր մտանեքը և միտքը, բայց կայ դեռ աւելին՝ զարգացնել մեր ենթագիտակից կեանքը։ Նիւթին միրապետութիւնը միակողմանի պիտի ըլլար և անբաւարար, եթէ գործնական արտաքինով բաւարարուէինք մենք։ կայ ե՛ւ գործնական ներքինը, ով կ'ուրանայ անոր կարևորութիւնը, կը խորտակէ ամենէն առաջ իր լիցելիութեան հրաշքը։ Ուստի չեմ զարմանար բնաւ որ յաճախ միակողմանի է մեր պատրաստութիւնը ու խնդրական, վասն զի մեր ներքին մարդը, մեր ներքնաշխարհի թագուն ուժերը քննցած վիճակ մը ունին։ Հոգեկան յանդգնութիւններու հարցը կարգախօս պէտք է ըլլայ բոլորիս համար։ Մեր յաղթանակը որակին ուժով պիտի ձեռք բերուի, ու ասիկա կարելի է երբ իւրաքանչիւրս փորձի դրած ենք, գէթ անգամ մը, մեր լիցելիութեան հարցը։ Աշխարհը նիւթով կը չափէ աշխարհը, բայց մենք չմոռնանք ե՛ւ ենթանիւթը, ան թրթռացուն է, ան ելեկտրականութիւն է, ան կամք է ու յաղթանակ։ ան կը տանի մեզի բարոյականի և արեւսատի բարձունքներուն։ Որքան հարուստ է մեր ներաշխարհը գաղափարական թրթռացումներու սատկութեամբ այնքան կարելիութիւնները կը հարթուին մեր առջև։

...

— Համբաւի ուղիները այս թրթռացումներով պէտք է որոնել։ Ով իր սրբոտին մէջ ամբարած է այդ ելեկտրոնները, չամանդաղները, ան տեսիլքին լուսեղէն տաճարները կանգնած է իր ներաշխարհին մէջ։

...

— Կարիք չկայ, սիրելի՛ս, կարիք չկայ ճկիլ այդ ծափերուն համար։ Անոնք մեր առջևէն վազող մեր չուքին կը նմանին, որ համաձայն լոյսի դիրքին կ'երկարի կամ կը կարճնայ։ Այս բոլորէն յետոյ ծիծաղելի բան մը որ կայ այն է, որ մենք կանք ու կը մնանք հակառակ մեր առջևէն վազող մեր բոաւերին այլակերպ ձևերուն ու չարժուձևներուն, այնպէս ինչպէս էինք առաջ, մեր ոտքերուն կոյտերով, մեր քաշկին սապատով, մեր չրթունքներու չէպարով, մեր զարտուղի հոգիով ու փեռեկտուած «տաղանդով»։

(Վերջը յաջորդ թիւով)

(11) Վ. ԳԷՈՐԳԵԱՆ

ՔՐՈՆԻԿ

Ո՞ՒՐ Կ'ԵՐԹԱՆՔ

Բ.

Գերմանական հոգեբանութեան մէջ ծալք մը կայ, ուր չէ՛ կարելի թափանցել։ Հոն է ուժի պաշտամունքին սեղանը, նման հրէական տաճարի Սրբութիւն Սրբոցին, ուր քահանայապետը միայն իրաւունք ունէր մտնել։ Երբ ապոր դռները բացուին, և նուիրական բոցը ճարճատէ, այլևս չկայ մարդ մը, որ ինքզինքը կապուած զգայ ընտանեկան կամ բարեկամական կապերով։ Այդ վայրկեանէն սկսեալ հոգիներու ժխտումները կը պատկանի կայսեր, Պետութեան և Հայրենիքին։ Այդ վայրկեաններէն մէկուն էր, որ Վիլհելմ, մեծ պատերազմէն քանի մը տարի առաջ, Փոցտամի նորագիր զինուորներուն ըսաւ. «Ծիլեցէք միշտ, թէ գերման բանակը պէտք է պատրաստ ըլլայ կրուելու երկրին ներսը խլրտելու փորձ ընդող թշնամիներուն դէմ, որոնք աւելի վտանգաւոր են քան դուրսինները...»։ Մեկ ժամէն միւսը կարելի է կանչուիլ գնդակ պարպելու ձեր սեփական ընտանիքներու դէմ, կամ սուսերահար ընելու հայր, մայր, եղբայր, քոյր։ Այն ատեն իմ հրամաններս պիտի կատարէ զուարթութեամբ եւ իր ուսի ձայնին խուլ, ձեռնիւրաքանչիւրը պէտ է միայն հնազանդի իմ հրամաններուս։ Ռազմական այն հոգեբանութիւնն էր, որ դիւրացուց 1814ի ազիատաւոր պատերազմը. ամէն մարդ խուլ ականջ ծալ ուզեց ո՛չ միայն իր սրտին առջև, այլ և իմաստութեանը առջև ուրիշներու, որոնցմէ մին, Տքթ. Օսթվալդ կը գրէր մարգարէական յուշով. «Պատերազմը նկատուած հոգեբանական կամ անհատական գործ, աշխարհի վրայ չկայ աւելի մեծ տրխմարութիւն, քան գրգռիչ պատերազմը, որուն մէջ բոլոր աշխարհ մեզի դէմ պիտի ունենանք, և ուրկէ բան մը պիտի չկրնանք չահիլ...»։ Գալով դրամին, մեր ճարտարարուեստական և վաճառականական կորուստը, պատերազմի մը ընթացքին, ա՛յնքան չափ պիտի ըլլայ, որ դուրսէն առնուելիք պատերազմական տուգանք մը պիտի չկրնայ փոխարինել»։ Գրգռուած միտքերը իմաստութեան խորհուրդներու հետեւելու յօժարութիւնը կորնցուցած կ'ըլլան, և վաղուան չարաքաստիկ անակնկալներուն կը հազուեցնեն երաշխաւորուած յաղողութեան (?) մը մարգարտազարդ չապիկը։ Այսպէս ըրաւ զինուորական գերմանիան, և կորնցուց պատերազմը։ Այսպէս ըրին յաղթական բանակներու դիւանագէտ (?) պետերը, և Գերմանիան ու բոլոր աշխարհը (իրենք ալ մէջը ըլլալով) առաջնորդեցին տիեզերական սնանկութեան, անտեսական գերխնդիրներու, անգործութեան, թշուառութեան և տիեզերական անվստահութեան։

Դիւրին է ըմբռնել, թէ երբ ցեղի մը պատերազմասէր հոգեբանութիւնը բանակները յառաջ կը մղէ, նոյն իսկ իր ճարտարարուեստական աննախընթաց և անգերազանցելի յաղողութիւնը, իր տնտեսական ամենահարուստ դիրքը վտանգի դնելու ատիճան, ալ ի՞նչ չկրնար ընել, այդ հոգեբանութիւնը, երբ այդ միևեոյն ժողովուրդը կորուսած ամէն ինչ, կայսրութիւն, ճարտարարուեստ, հարստութիւն, գաղթավայր, տորմիզ, ծայրատուած իր հոդատասերուն մէջ, ազատութիւնները կաչկանդուած, և ճնշուած անառնելի ծանրութեանը տակ պատերազմական տուգանքի մը, ալ ի՞նչ չկրնար ընել այդ ժողովուրդը, երբ ալ կորնցնելիք բան մը չունի, երբ հարկադրուած է նախընտրելու «ամէն վիճակ քան այսօրուան կացութիւնը», երբ պոլշեվիզմը միլիոններ կը վտանգէ վաճառքարացնելու համար աշխարհի քաղաքական, անտեսական եւ ընկերական կեանքը, եւ երբ, վերջապէս ամէն երկիր իր ծոցին մէջ կը պահէ կործանումներու աղիտաւոր միքրոպը։ Ու հիմա միայն, երբ հիւանդութիւնը անբուժելի գարձած է, աչխարհի մեծերը հիմա միայն ինքզինքին հարկադրուած կրզան խորհելու գարմանի մասին, փրկելու համար գարերու չանքերով ստեղծուած քաղաքակրթութիւնը մը, ձեռք բերուած արժէքներ, նիւթական թէ բարոյական, հոյակերտուած գիտական ու ճարտարարուեստական յառաջդիմութիւններ։ Ո՞րովհետեւ ամէն պետութիւն կ'ըմբռնէ, թէ նոր պատերազմ մը չափազանց բարբարիկ, չափազանց մահացու, եւ չափազանց հոհանանան

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԱՆԿԱԽՈՒԹԵԱՆ 14 ՐԴ ՏԱՐԵԴԱՐՁԻ ՏՕՆԱԿԱՏԱՐՈՒԹԻՒՆԸ ԵՐՈՒՍԱՂԷՄԻ ՄԷՋ

(Սեփական Թղթակցութիւն)

Երուսաղէմ, 20 Յունիս 932

Քաղաքիս հնագոյն և անդրանիկ միութեան — Հայ Կրթասիրաց «Սիոն» Միութիւն — նախաձեռնութեամբ երէկ, կիրակի, 19 Յունիս, կէսօրէ վերջ ժամը 4ին, տեղւոյս իտալացւոց ժանտերու վարժարանին ընդարձակ սրահին մէջ, նախապէս ձեռք բերուած կառավարական մասնաւոր արտօնութեամբ, տօնակատարուեցաւ Հայաստանի Անկախութեան 14րդ տարեդարձը։ Հակառակ տիրող տաքին, ինչպէս նաեւ օրուայ տօնին (Հոգեգալուստ), կոկիկ երկտող հասարակութիւն մը ժամանակէն առաջ գրաւած էր սրահին աթոռները և անհամբեր կ'սպասէր հանդէս-ցերեկոյթին բացման։

Սրահին ճակատը, ինչպէս նաև բեմին գոյգ կողմերը պատշաճ նկարներով և եռագոյն դրօշներով զարգարուած էին։ Բեմի սեղանին վրայ գետեղուած էր մեծ Արամին նկարը, եռագոյն թիթեռնաձեւ ժապաւէնով զարդարուն և թարմ ու գունագեղ ծաղիկներու երկու ծաղկամաններով չրջապատուած։ Սեղանին առջևի մասն ալ ծածկած էր ուրիշ մեծ եռագոյն մը։

Հանդէսին գեղարուեստական բաժինը հաժեամ էր։ Եղան արտասանութիւններ (Պ. Գ. Կ. Զալեան և Դ. Յարութիւնեան), մեներգ (Տիկ. Դափլեան), Պ. Գ. Ա. Ոսկերիչեան և Դ. Յարութիւնեան) և նուագ (Պ. Պ. Բ. Այնթապլեան և Ց. Հէլվաճեան, ջութակ և դաշնակ)։

Հանդէս-ցերեկոյթին կը նախագահէր Տօքթ. Սամուէլ Տօնապետեան։

«Մեր Հայրենիքով, որ ներկաները յոտնկայս նուագի ընկերակցութեամբ երգեցին, սկսաւ հանդէս-ցերեկոյթը, որմէ վերջ, օրուայ պատշաճ քանի մը խօսքերով, Կ. Ղազարեան բացումը կատարեց։ Հետզհետէ տեղի ունեցան, ըստ յայտագրի, կարգաւ, մեներգ, նուագ,— արտասանութիւն ու բանախօսութիւններ։

Առաջին բանախօսն էր Պ. Ալեքս. Այնթապլեան, որ խնամուած, խանդոտ ու յեղափոխականաչունչ խօսքերով, ինչպէս նաև պատմական զանազան դրուագներու նկարագրութիւններով, ի մասնաւորի Ֆրանս. մեծ յեղափոխութեան տարաժամ պատմական շրջանին, ներկայացուց Հայաստանի Անկախութեան 14րդ տարեդարձը։ Հակառակ տիրող տաքին, ինչպէս նաեւ օրուայ տօնին (Հոգեգալուստ), կոկիկ երկտող հասարակութիւն մը ժամանակէն առաջ գրաւած էր սրահին աթոռները և անհամբեր կ'սպասէր հանդէս-ցերեկոյթին բացման։

Սրահին ճակատը, ինչպէս նաև բեմին գոյգ կողմերը պատշաճ նկարներով և եռագոյն դրօշներով զարգարուած էին։ Բեմի սեղանին վրայ գետեղուած էր

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ԼՕԶԱՆԻ ԽՈՐՀՐԴԱԺՈՂՈՎԸ

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԵՒ ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ՏԵՍԱԿԵՏՆԵՐՈՒ ՏԱՐԲԵՐՈՒԹԻՒՆԸ

Լօզան.— Պ. Հէրիօի բռնած ընթացքը աւելի անհաշտ հանգամանք ստացաւ իր Փարիզ կատարած ճամբորդութենէն յետոյ։

Անիկա Ֆրանս. մամուլին անդրադարձներուն յայտարարեց թէ «չատ աղէկ է սպունգ քաշել վերացական կերպով, բայց Ֆրանսան զոհած պիտի ըլլայ հարիւրին 5 ու կէս տոկոս բերող 365 միլիոն ոսկեմարքանոց երեսուն ծօթը տուրն. վճարներ, մինչդեռ Մեծն Բրիտանիան հրաժարած պիտի ըլլայ վաթսուն միլիոն ոսկեմարքանոց տարեվճարներէ։»

Պ. Հէրիօի այս յայտարարութիւնը կը ցուցնէ Ֆրանսական եւ անգլ.-ամ. սակէտները իրարմէ բաժնող վիճը։

Պ. Մաքտոնալտ եւ պ. Հէրիօի միջեւ այս առաւօտ երկու ժամ տեսակցութենէն վերջ կարգադրութիւն մը ամէն յոյս կորսուեցաւ ակէ մինչեւ տասը օր։ Ֆրանսան դիւրութեամբ չպիտի հրաժարի Գերմանիոյ կողմէ կատարուելիք պատահական փոխարինութեան մը գաղափարէն։ Վաղը գումարուելիք ամբողջական նիստը ընդունեցաւ։

Պ. Մաքտոնալտ երկու ժամ անցուց պ. Ֆօն Բաբէնի եւ պ. Ֆօն Նօյրաթի հետ, որոնց գաղափարը հետազննելով պ. Հէրիօի առարկութեանց մասին եւ յառաջիկայ մի քանի օրերը պիտի յատկացուին համաձայնութեան եզր մը գտնելու համար։

300 միլիոն շիլին չափս պիտի տուի Աւստրիոյ

Ժընէվ.— Կը հաւաստուի թէ ելեւմտական սժանդակութիւն մը ընելու նպատակաւ Աւստրիոյ կացութիւնը քննելու պաշտօն ունեցող ելեւմտական յանձնաժողովը իր խորհրդ. գիծերուն մէջ ընդունեց 300 միլիոն շիլին վարկ մը բանակ. վերաբերեալ ծրագիրը։ Անգլիան եւ Իտալիան ծանուցին թէ իրենք կ'ընդունին այս ծրագիրը։

ՖՕՆ ԲԱԲԷՆ ԿԱՐԵՒՈՐ ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ Կ'ԸՆԷ «ԲԼԹԻ ԲԱՐԻԶԻԷՆ»Ի

Փարիզ.— Ֆրանքօ—գերմանական համաձայնութեան մը անհրաժեշտութիւնը ընդգծուեցաւ գերմանական վարչապետին կողմէ «Բլթի Բարիզիէն»ի Լօզանի թղթակցին հետ ունեցած իր մէկ տեսակցութեան միջոցին։

Թերեւս դիտել կուտայ թէ գերմանական վարչապետը էնթէրվիւ մը տուած չէ իրեն, այլ իր թղթակցին յօդուածը կը պատմէ անհատական տեսակցութիւն մը միայն զոր ունեցաւ նա գերմանացի պետական մարդուն հետ։

Պ. Ֆօն Բաբէն, կ'ըսէ թերեւս, յայտնեց թէ Գերմանիոյ մէջ խորունկ յուսախաբութիւն մը կը տիրէ այն բանին պատճառաւ որ հակառակ միջազգային անթուելի խորհրդաժողովներու ոչ մէկ բան իրագործուած չէ ցարդ։

Ստուգապէս այս վերջին անգամը պիտի ըլլայ ըսաւ պ. Ֆօն Բաբէն, որ Գերման ազգը թոյլատուութիւն ընէ իր վարչապետին երկրդն մեկնելու երթալու համար միջազգային խորհրդաժողովի մը։

Վարչապետը խօսեցաւ յետոյ Ֆրանսայի եւ Գերմանիոյ միջեւ ելեւմտական սերտ գործակցութեան մը ստիպողական անհրաժեշտութեան մասին, որովհետեւ ոսկիի մեծաքանակ պահեստներ ունեցող երկիրներու շահը կը պահանջէ որ օգնեն ոսկիի իրենց պահեստները սպառած միւս երկիրներուն։»

ՊԱՏՈՒԻՐԱԿՆԵՐՈՒ ԳՈՐԾՈՒՆԷՈՒԹԻՒՆԸ

Լոնտոն.— Լօզանի խորհրդաժողովին մասնակցող գլխաւոր պետութեանց պատուիրակութեանց պետերը որոշեցին յետաձգել վաղը գումարուելիք ամբողջական նիստը որպէսզի կարելիութիւն ստեղծուի շարունակելու գլխաւոր խնդիրներու շուրջ վարուած խօսակցութիւնները։

Պ. Մաքտոնալտ եւ Պ. Հէրիօ երկարօրէն խօսակցեցան այս առաւօտ ևս կը կարծուի թէ իրենց խօսակցութեան միջոցին խորհրդակցեցան ոչ միայն պարտուց եւ հատուցումներու մասին այլ նաեւ զինաթափութեան մասին։

Բրիտանական վարչապետը հակիրճ տեղեկութիւն տուաւ պ. Հէրիօի այն խօսակցութեանց մասին զոր ինքը Ժընէվի մէջ ունեցաւ անգլիական, ամերիկեան եւ Ֆրանսական պատուիրակներու հետ։

Սէրիի ուշ ատեն, պ. Մաքտոնալտ հանդիպում ունեցաւ գերմանական վարչապետ պ. Ֆօն Բաբէնի եւ արտաքին գործոց նախարար պ. Ֆօն Նօյրաթի հետ։

Միացեալ Նահանգները Լօզանի եւ Ժընեվի մէջ

Լօզան.— Պ.Պ. Կիպսըն եւ Նորմըն Տէվիս Լօզան եկան ուր երկարօրէն տեսակցեցան պ. Մաքտոնալտի հետ գինաթափութեան չուրջ։

Լօզան.— Ուշադրութեան կը հետագրուի Ռիթէր գործակալութեան թէ Արտաքին գործոց պաշտօնատունը վճռական կերպով հերքեց Լօզանէն բղխող այն լուրերը որոնց համաձայն իբր թէ Միացեալ Նահանգները պաշտօնապէս ընդունած են վերաբանալ Եւրոպայի պատերազմական պարտքերու խնդիրները պայմանաւ որ Ժընեվի մէջ արուին գինաթափութեան վերաբերեալ դոհացուցիչ որոշումներ։ Պ. Սթիմսըն յայտարարեց այս առթիւ թէ «ոչ միայն որեւէ վիճաբանութիւն մը տեղի ունեցած չէ այս մասին մեր կառավարութեան եւ մեր ներկայացուցիչներուն միջեւ այլ նաեւ այս վերջիններս կը հաղորդեն մեզի թէ իրենք այս տեսակ խօսակցութիւններ ունեցած չեն օտար պետութեանց ներկայացուցիչներու հետ։ Միացեալ Նահանգներու ներկայացուցիչները կ'զբաղին գինաթափութեան հարցով միայն։

Հէոռաձյնի մէջցաւ խօսակցութիւնները կը չարունակուին Ուաշինկթընէն պ. Սթիմսընի եւ Ժընեվ գտնուող պատուիրակներու միջեւ։

Աժերիկ. արտաքին գործոց նախարարը կատարեալ լռութիւն կը պահէ սակայն ձեռք բերուած անդիւնքներու մասին։

ՖՐԱՆՍ. ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆԸ ՎԵՐԱԲԱՑՈՒԱԾ

Փարիզ.— Երեսփ. ժողովը իր նիստերը վերաբացաւ եւ վարը պիտի ընտրէ մեծ յանձնախումբերը։

ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ ՈՒՔՐԱՆԻՈՅ ՄԷՋ

Լոնտոն.— Լիովին եկող հետագրի մը համաձայն, կարմիր զօրերը ջարդած են Ուէրանիոյ գիւղերուն բնակիչները որոնք մերժած են կառավարութեան յանձնել իրենց բերերը։

ԱՄՈՒՍՆԱԼՈՒԾՈՒՄ ԵՒ ՎԵՐԱՄՈՒՍՆՈՒԹԻՒՆ ՍՊԱՆԻՈՅ ՄԷՋ

Վալանս.— Սպանիան այսօր հանդիսացաւ եղաւ ամուսնալուծեալներու մի ջեւ ցեղի ունեցած առաջին ամուսնութիւնը։ Փեսան յայտնի բիանիստ մըն է։ Հարսին առաջին ամուսնութիւնը չեղեալ յայտարարուեցաւ եկեղեցիին կողմէ։

Սպիտակ Տունը օդը հանելու փորձ

Ուաշինկթըն.— Սպիտակ Տունը օդը հանելու նպատակաւ կազմակերպուած դատադրութեան մը հանանգանութիւնը նկատի առնուած է Նիւ—Յօրքի գաղտնի Սպասարկութենէն բղխող տեղեկութեանց մէջ, որոնք կը յայտնեն թէ քնացօգի վառօդով բեռցուած եւ մէջը երկու հոգի գտնուող իճիւարաժ մը ճամբայ ելած է դէպի Ուաշինկթըն։ Դէպի Ուսացը առաջնորդող բոլոր ճամբորդները հսկողութեան տակ առնուած են եւ Սպիտակ Տան պահակազօրը նոր ուժեր ստացած է։ Ա.Գ.

Կանեփ ազատ պիտի արձակուի եղեր

Պօմպէյ.— Ցաւատարութիւններ կը երթին թէ Պ. Կանեթի բանտէն պիտի արձակուի մօտերս, նկատելով որ Հնդկաստանի կացութիւնը բարւոքած է այս վերջին ժամանակներս։

Կը յայտնուի նաեւ թէ Բրիտանական իշխանութիւնները համոզուած են որ պ. Կանեթի ազատ արձակումը պիտի սաստկ երկրին խաղաղեցման։

ՏԵՂԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՍԱՀՄԱՆԱՅԻՆ ՎԷՃ ՄԸ ՍԻՒՐԻՈՅ ԵՒ ՊԱՂԵՍՏԻՆԻ ՄԻՋԵՒ

Բ. ԳՕՄԻՍԷՐՆԵՐՈՒ ՄԻՋԱՄՏՈՒԹԻՒՆԸ

Աւելնք մը իվեր վէճ մը գոյութիւն ունի Պաղեստինի եւ Սիւրիոյ Ֆրանսական իշխանութեանց միջեւ։ Պաղեստինի ազգրլիական Բարձր Խորհրդութիւնը կոչուած Սիւրիական սահմանին մաս մը հոդեր կցուին Պաղեստինի, դիւրացնելու համար հարիւրի ճամբու օգնութիւնը, որ պիտի հանդիպի այդ հողերուն. սակայն Ֆրանս. Բ. Գօմիսէրութիւնը չէր ուզեր կցել այդ տարածութիւններ։

Այժմ աւելի սասոկացած է այդ վէճը, որովհետեւ հարիւրի ճամբու օգնութիւնները սկսած են։ Սրկու իշխանութեանց համաձայնութեամբ կազմուած է յանձնախումբ մը, վճռի բննութեան համար։ Յանձնախումբի անդամներեն են Ամմանի միւքեսարիֆը, Պհիհն պէյ Խաթիպ եւ Պաղեստինի Բ. Գօմիսէրի օգնականը։

Յանձնախումբը իր բննութիւնները աւարտելէ վերջ պիտի պատրաստէ տեղեկագիր, ան կ'երկու Բարձր Գօմիսէրները պիտի գբաղին յուծումով։

ԱՆԱՊԱՏԻ ՄԷՋ ԿՈՐՍՈՒԱԾ ՓՐԱՆՍԱՑԻ ՄԱՐԱԼԸ

ԿՄԱԽՔ ՄԸ ԳՏՆՈՒԱԾ

Գրած էինք որ, ասկէ երկու օրեր առաջ, Թեմիւրճեան Պաղեսա գացող երկու իճիւարաժներ կորսուած են եւ անոնցմէ մէկը գտնուած, իսկ միւսը բոլորովին անհետ մնացած։ Ըսած էինք նաեւ որ կորսուած իճիւարաժին մէջ կը գտնուին երկու Ֆրանսացի տղոլներ։ Օդանաւային խուզարկութիւնները անապատի մէջ գտած էին պարապ իճիւարաժը, իսկ ճամբորդներէն ոչ մէկ հետք գտնուած էր։

Խուզարկութիւնները շարունակուելով ահի մը որ առաջ անգլիական օդանաւեր անապատի մէջ, Իրագի սահմանին վրայ գտան ծիկնի մը կմախք, որ 8-10 օր առաջ մեռած պէտք էր ըլլար, որովհետեւ բոլորովին նեխած էին անոր մարմնին մասերը։ Կմախքը փոխադրուած է Պաղտաս, ուրկէ յուր տրուած է Բարձր Գօմիսէրութեան։ Մասնաւոր պատասխանատուներ եւ մասնագէտներ ճամբայ ելած են Բ. Գօմիսէրութեան կողմէ, տեղը գնալու համար թէ՝ այդ կմախքը կորսուած Ֆրանսացի սպայի՞ն կը պատկանի թէ՝ ուրիշ ոեւէր մը գործուած է անապատի մէջ։

Օդանաւերը դեռ կը շարունակեն իրենց իճիւարաժներ։

70,000 ՖՐՔ. ԳՈՂՈՒԹԻՒՆ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՄԸ ՏՈՒՆԷՆ

ՏԻԿԻՆ ՍԸՐՍՕԳԻ ԱԴԱՄԱՆԴԱԿՈՒՐՔՕԼԻՆ ԹՌԱՓ Է

Գէյրութի նահանգապետարանէն հարուստներէն Գ. Նիքօլա Սրսօգի տան մէջ կարեւոր գոյութիւն մը եղած է։

Տիկին Սրսօգ ադամանդակուռ ֆօլի մը ունէր, որուն արժէքը 70,000 Ֆրանք էր եւ գտնուած էր Փարիզի։ Առջի օր, երբ տիկինը դուրս պիտի ելնէր, կը դիմէ դարակը, գործածելու համար ֆօլին. սակայն զարմանքը տան մեծ կրլլալ, երբ կը տեսնէ որ ֆօլին քրած է։ Իսկոյն լուր կուտայ ամուսնոյն։ Ոստիկանութիւնը հետաքննութեան կը ձեռնարկէ։ Յարդ կատարուած հետաքննութենէն կը հասկցուի որ գողը տան մէջ կը գտնուի եւ դուրսէն մտած չկայ։

ԱՄԵՐ. ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԻ *ՄԱՐԱԿԵՐԶԻ ՀԱՆԴԷՍԸ*

ԱՅՍ ՏԱՐՈՒԱՆ ՀԱՅ ՇՐՋԱՆԱՒԱՐՏՆԵՐԸ

Գէյրութի Ամերիկեան Համալսարանի մարզերջի հանդէսը տեղի ունեցաւ ամսոյս 22ին կէսօրէ վերջ։

Շրջանաւարտ եղան իբր հիւանդապահուհի Օր. Օր. Զ. Արաքէլեան, Թ. Պօղոսեան, Մ. Ձամարաեան. Ա. Մանուսակեան, Մ. Փողոհարեան եւ Ն. Սահակեան։

Մանկաբարձութեան բաժնէն վկայական սացան Օրիորդներ Շ. Պաալեան, Բ. Ձիճիվիզեան եւ Կ. Շիրինեան։

Նուագի բաժնէն օրջանաւարտ է Օր. Շ. Գարաֆաճ։

Գօլէճէն պակալաւր արուեստից (B. A.) վկայականը սացան տասը Հայ ուսանողներ որոնցմէ հետեւեալ չորսը բժշկական մասէն են, եւ աւարտած բժշկական առաջին դասարանը.— Օր. Վ. Գամամճեան (պաւով) եւ Պ. Պ. Ա.Մանուկեան, Բ. Մկրտիչեան եւ Լ. Շիրաճեան (պասւով)։ Մնացեալ վեցն են Պ. Պ. Ա. Ասֆարեան, Ս. Պաղտասարեան, Տ. Բասուճի, Ա. Գուճագեան, Բ. Թով մասեան եւ Յ. Վահրաեան։

Վաճառականութեան բաժնէն վկայական սացան (B.B.A.) Պ. Թ. Եկաւեան։

Պ. Լ. Տէյիրմէնճեան օրջանաւարտ է դեղագործութեան դպրոցէն։

Այս տարուայ միակ օրջանաւարտ ատամնաբոյժն է Պ. Վ. Մէրճանեան։ Մինչ սակայն բժշկական մասը չունեցաւ ոեւէ հայ օրջանաւարտ։

Հանդիսին կը նուագէր Մ. Ա. Ո. Ընկերակցութեան նուագախումբը։

ԺԱՄԱՆՈՒՄ

Երէկ, հինգշաբթի երեկոյ, հաղթ ժամանեց Սիւրիական խորհրդարանի նախագահ եւ հիւսիսային Սիւրիոյ երեսփոխանական պլօճի պետ Ն. Վասմուրիւն Սուպհի պէյ Գիհէիք։ Բազմաթիւ պետական բարձրասիճան անձնաւորութիւններ եւ երեւելիներ պանդոկ փութացին բարի գալուստ մաղթելու համար Ն. Վասմուրեան։

Խորհրդարանի Ա. քարտուղար եւ Հալէպի երեսփոխան Լաթիֆ պէյ Ղանիմէ կ'ընկերանար Ն. Վասմուրեան։

Բարի գալուստ կը մաղթենք յարգելի հիւրերուն։

ՎԵՐԱԴԱՐՁ

Սգիպտոս եւ Պաղեստինէն կարճ պրոցոյց մը կատարելէ վերջ, առջի օր ճամպռմ վերադարձաւ Պ. Գ. Իփէկեան։

Բարի վերադարձ։

ԻՆՔՆԱՇԱՐԺԻ ԱՐԿԱԾ ՄԸՐԷՅՁԱՔԻ ՄԷՋ

Զախիյա եզդի անուն վարիչը Պէյրութէն Դամասկոս կերթար իր իճիւարաժով։ Մրրիկաքի մօտերը վերջին ծայր արագութեամբ կը ճոհր եւ երբէք ցկաթ չէր առներ դարձուածքներուն։ Սակայն անկարելի մը դառնալու առեն, չի կրնար ուղղութիւնը կառավարել եւ իճիւարաժը կ'երթայ փոր կը օրջի եւ կը գետրի ճաճի մը մէջ վար։ Վարիչը ծանրօրէն կը վիրաւորուի, իսկ ճամբորդներէն Սելիմ Թէյն, Համիտ Մահմուտ թեթեւ վէրքեր կ'սսանան։

ԼԻԲ. ՍԱՀՄԱՆԱԴՐՈՒԹԵԱՆ ԲԱՐԵՓՈԽՈՒԹԻՒՆԸ

Բ. ԳՕՄԻՍԷՐԸ ՍԿՍԱԾ Է ԲԱՆԱԿՑԻԼ ՀԱՅ ՊԵՏԵՐՈՒ ՀԵՏ

ՆՈՐ ԺՈՂՈՎԸ ՊԻՏԻ ԲԱՂԿԱՆԱՅ 80 ՀՈԳԻԷ

Դամասկոսի «էլիճ Պաս» թերթը Լիբանանի սահմանադրութեան բարեփոխութեանց մասին խօսելով կը յայտարարէ որ արդէն կատարուած են հետեւեալ բարեփոխութիւնները.

1.— Հաճրապետութեան ճախագահը պիտի ընտրուի չորս տարուան համար եւ ճախագահը վերընտրելի չի կրնար ըլլալ։

2.— Երեք ճախարարութիւններ միայն գոյութիւն ունենան.

3.— Դահլիճը պատասխանատու պիտի ըլլայ հաճրապետութեան ճախագահին, միայն պիտեճի խնդիրը պիտի ենթարկուի երեսփոխանական ժողովի վաւերացումին, եթէ ժողովը չվաւերացնէ դահլիճը կ'իյնայ։

4.— Հաճր. ճախագահը իրաւունք ունի լուծելու ժողովը։

5.— Երեսփոխանները ընդհ. թիւը 80 պիտի ըլլայ, որոնց մէջ պիտի գտնուին բոլոր համայնքներու ներկայացուցիչները։ Կառավարութեան կողմէ ճատանկովի երեսփոխաններ պիտի չգտնուին ժողովի մէջ։

6.— Ընտրութիւնները պիտի ըլլան ուղղակի, մեկ ատիճանի վրայ.

7.— Առժամեայ կառավարութեանց պետերու կողմէ ցարդ տրուած որոշումները մի միայն Բ. Գօմիսէրը կրնայ փոխել.

Այս կէտերը գրելէ վերջ «էլիճ Պաս» կաւելցնէ որ Բ. Գօմիսէրութիւնը եւ տեղական կառավարութիւնը արդէն հայ պետերու հետ սկսած են բանակցութեան, հայերէ առնուելիք երեսփոխաններու շուրջ։

ՄԱՇԱՎՃԻՒՆ

Թէնուրին գիւղին մէջ, երկու տարի առաջ ոճիր մը գործուած էր։ Փասբաճ մը, եկեղեցիէն եկած միջոցին սպաննուած էր։ Երեք ոճրագործներ մասնակից էին այս ոճիրին, որոնք փախած էին։ Առջի օր տեղի ունեցաւ դատավարութիւնը եւ ի բացակայութեան մահուան դատապարտուեցաւ ձօրճի Տիպ Հարպ, իսկ միւս երկու ոճրագործները 15ական տարուան բանտարկութեան։

ՊԱՇԱԿ ՄԸ Կ'ՍՊԱՆՆԷ ԳՈՂ ՄԸ

Կառավարութեան լուր տրուեցաւ թէ՝ Անպա գիւղի պահակը գնդակ մը արձակած է Սարգիս Պազի վրայ եւ զայն ըսպանած։

Ջննութիւններէն հասկցուած է որ Սարգիս Պազ կուգար պտուղ գողնալ պարտեզին։ Երբ պահակը տեսած եւ հրահանգած է կեցալ, գողը փախած է. պահակը սպիպուած զէնի դիմած է եւ արձակած գնդակը անտուշ գետին փտած զայն։

ԵՐԿՈՒ ՓՈՔՐԻԿՆԵՐ ԿԸ ԽԵՂԴՈՒԻՒՆ

Գասալպէի աղբիւրի աւազանին տուրջ երկու եղբայրներ՝ 7-9 տարեկան կը խաղային։ Անոնք երբ աւազանի պատին վրայ կեցնեն պզտիկ եղբայրը կիյնայ ջուրին մէջ։ Մեծը զայն ազատելու համար կը նետուի աւազանին մէջ, սակայն երկուքն ալ կը մնան ջուրի մէջ եւ կը խեղդուին։

ԵՐԿՈՒ ՀԱՅ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴՆԵՐ ԱՆՁՆԱՍՊԱՆ ԸԼԼԱԼ ԿՈՒՋԵՆ ԵՐԿՈՒՔՆ ԱԼ ԿՈՐՍՈՒԱԾ ԵՆ

Աւտոմպիլաւժական ուսանող Աբրահամ Գազանճեան, խելացի եւ ուտիմ երիտասարդ մը, անցեալ տարի ճնութիւններէն չէր կրցած անցնիլ։ Այս տարի եւս ճնութիւններուն մասնակցած, սակայն ճախորդ տարուան պէս ձախողած է։

Շատ յուզուած եւ յուսահատ Աբրահամ կը հեռանայ իր ընտանիքէն եւ ճամակ մը կը ձգէ, որով կը յայտնէ որ, որոշած է անձնասպան ըլլալ իր անբաղդութեան վերջ մը դնելու համար։ Ու այդ օրէն ի վեր օրաթերթ մը անցած ըլլալով հանդերձ, Աբրահամ չէ վերադարձած, կը զրէ «էլ Անհար»։

***

Գրիգոր Քհօճկէրեան, 19 տարեկան, իր դպրոցական օրջանը աւարտելէ վերջ, երկար տեսնէ ի վեր գործ կը փնտռէր։ Իր բոլոր դիմումներուն ու ձախտաճնութիւններուն մրցանիշ ապարդիւն։

Անցած կիրակի օր, ան կը բաժնուի տունէն եւ ճամակ մը կը ձգէ սեղանին վրայ, որուն մէջ կը յայտնէ որ որոշած է անձնասպան ըլլալ։ Հակառակ երկար փնտռտուքներու ցարդ անոր հետքը չէ գրտնուած, դարձեալ կը գրէ «էլ Անհար»։

ՊՐՆ. ԷՄԻԼ ԷՏՏԷԻ ԵՒ ՊՐՆ. ՏԻՒԲԷՆԻ ՄԻՋԵՒ ԾԱԳԱՄ ՎԷՃ

Ինչպէս գրած էինք բուռն վէճ մը գոյութիւն ունի մէքր էմիլ Էտեի եւ խառն դատարանի դատաւոր Պ. Տիւբէնի միջեւ։ Պ. Էտեհ իր իրաւունքին պատասխանութեան համար դիմած էր հանրապետութեան նախագահին, որմէ փոխանցուած էր Պ. Բրիլիւի։

Այժմ խնդիրը սկսած է ճնութիլ փաստաբանական կաճառին կողմէ, սակայն հոն ալ յառաջ եկած բաժանումի մը պատճառաւ կը կարծուի որ աւելի բարդանայ խնդիրը։

ՆՈՐ ՀՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ՃԻՊԼՅԻՆ ՄԷՋ

Ճիպլյի պեղումները կը շարունակուին։ Առջի օր երեւան հանուած են 30 պղնձէ մարդերու արձաններ եւ 40 հատ կապիկի, կատուի եւ օձ արձաններ։ Նմանապէս գտնուած են զանազան կենդանիներու արձաններ։

ԳԱԿԱՐԱՆ ՊԼԷՐՈՒԹԻ

24 ՕԳՈՍՏՈՍ 1932

	Ս. Դ.
Սգիպտկ. բղթադրմ.	471
Անգլկն. »	459
Տօլար »	127
Թրխական »	59
Պանճ Օթթօման	135
Իտալական Լիր 100	645
Ճուճական Տրախմի 100	90
Անգլ. ոսկի	606
Ֆրանս. »	482
Օսման. »	550
Արծաթ մհճիս	23
Դրեսի Ֆօնս. Ա. Ֆր.	521
» » Բ. »	281
» » Գ. »	274

ՄէՏՔրեան եղբարք Բիւ Ֆսօ Թէլէֆօն՝ 5-19

Կարդացէք եւ Տարածեցէք «ԱԶԴԱԿ»Ը

— 45 —

Այս սուտս դատարանին մէջ իմ դէմ չատ զօրաւոր փաստ մը նկատուեցաւ։ Սովորութեանս համաձայն դաշտերու եւ անտառներու մէջէն անցնելով Հոլլիճօնի հիւղակը հասայ։ Էֆայ դուռը վազելով յայտնեց որ այդ իրիկուն գիս պիտի չկրնայ ընդունիլ։ Մեր քանի մը վայրկեան տեւող այս խօսակցութեան միջոցին այդ տեղէն անցնող Լօգալէյ գէնքը ձեռքս կենալս տեսաւ։

Վերջապէս սահպուեցայ հնազանդիլ Էֆային, որովհետեւ կը սիրէի անոր կոխած հողը եւ կեանքս իր ձեռքն էր։ Զէնքը տուի եւ յայտնեցի որ փամփուշտ դրուած է անոր բերանը։ Ես ալ մէկ կողմ քաշուեցայ, սակայն չմեկնեցայ անկէ։ Նորէն կասկածելով որ Թորնը ներս գտնուած կ'ըլլայ ծառի մը տակ պահուեցայ։ Լօգալի նորէն գիս տեսաւ եւ հարցուց ինչու հոն սպասելս։ Առանց պատասխան մը տալու քիչ մ'ալ անդին քաշուեցայ։ Մտածեցի թէ ինչ իրաւունք ունի խառնուելու իմ անձնական գործերուս, կուզեմ կը կենամ, կուզեմ կը մեկնիմ։ Այս ընթացքս ալ ոճրագործ ըլլալուս ուրիշ մէկ փաստը նկատուեցաւ։ Շատ չանցած, կարելի է 20 վայրկեան վերջ գէնքի ձայն մը լսեցի որ կուգար հիւղակին կողմէն։ Այդ միջոցին մայրամուտ էր եւ կարծեցի որ որսորդ մըն է նետողը։ Անմիջապէս ծառերուն մէջէն դուրս ելլելով պէքեէ սկսաւ վազել դէպի հիւղակը։ Հօլլիճօնը սպասողը ահա այդ գէնքի պայթիւնն էր։ Ճիշտ այդ վայրկեանին հիւղակէն մէկուն դուրս ելլելով չնչահեղձ ըլլալու աստիճան արագ կերպով վազելը նշմարեցի, ահա այդ մարդը Թորնն էր։ Ծիշեալը զարմանալի գիմագիծ մը ունէր. կեանքիս մէջ ոչ մէկ մարդ այնքան սոսկալի վիճակի մէջ տեսած չեմ։ Գոյնը մոխիրի պէս, աչքերը տեղէն խաղցած, դողդոջ ձեռքերով կը վազեր։ Եթէ այժմ ներէր վրան յարձակելով զայն կը բռնէի, որովհետեւ զայն ընդունելու համար

— 48 —

ճշմարտութիւնը խօսեր և չուզեցաւ թէ Թորնը հոն էր, ամէն բան կը վերջնաներ բայց ան յայտնեց որ ինք առանձին էր և միայն Լօգալէյը տեսած էր։ Ան իմ փրկագումիս պատճառ եղաւ։

Մր. Քարլայլ պահ մը լռութեամբ մտածելէ վերջ ըսաւ.

— Բիչարա, եթէ դուն Թօրնի այդ ձեւով տունէն դուրս ելլելը տեսար, ինչու գալով լուր չտուիր։

— Որովհետեւ խենթեցած և չատ վախցած էի, ես արդէն ի ծնէ վախկոտ եմ և վախկոտ պիտի մնամ։ Մր. Քարլայլ կը տեսնեմ որ խօսքերուս չէք հաւատար, սակայն նկատէ որ գայի և խօսէի, ինչ օգուտ ունէր, երբ հաստատող մը չկար ըսածս. մանաւանդ որ զէնքը իմս և ամէն մարդ գիտէր որ այդ օր տարած էի։

— Ուրիշ պարագայ մ'ալ այն է որ, ինչպէ՞ս տեսնող չէր ըլլար Թորնը, քանի որ ան ամէն օր կուգար կ'երթար հոն. ես առաջին անգամ կը լսեմ այդ անունը։

— Թօրն միշտ ամպի ճամբաներէ կուգար և առտուարակ երեկոները։ Եւ գաղտնի տեսակցութիւններ ունենալուն, պատճառաւ էֆայի հետ, այսպէս գաղտնի գալը լաւ չէր մեկնուէր, այս կէտը ես էֆային ալ ըսի։ Մր. Քարլայլ, վստահ եղիր որ խօսածներս ճշմարտութիւններ են։ Եւ իրականին մէջ ի՛նչ բանի կրնան ծառայել ըսածները։

— Ոչ մէկ բանի և չեն կրնար փրկել քեզ. միայն այդ ըսածներուդ փաստելու պարագային դուն կրնաս ազատուիլ։ Ըսէ տեսնեմ այդ Թօրնը ինչ տեսակ մարդ մըն էր։

— 23-24 տարեկան, նիհար ակազմ և երկայնահասակ ազնուական բնաւորութիւն մը պատկանող երիտասարդ մըն է։

— Ո՞ւր կը բնակէր ան, չե՞ս գիտեր։

ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ ՇԻԼԻՈՅ ՄԷՋ

Յանձնախումբ մը Շիլի.— Պատերազմական վիճակ հռչակուեցաւ։

ԳՐԱՍԵՐՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ

ՍՏԱՑՈՒԱԾ ՆՈՐ ԵՒ ԸՆՏԻՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

«ՆՈՐ ՕՐ» ԳՐԱՏՈՒՆԷՆ

Ցեղափոխականի Մտքեր, Ռ. Միխայէլեան	10 Ֆր.
Տենն եւ Ջալալէդդին, Լաֆֆի	25
Հ. Հ. Դագուշն ու զարգացումը, Ալ. Խաթիսեան	40
Գարնանային, Վ. Նուռեանեան	40
Իմ Գիրքը, Ա. Ահարոնեան	20
Թափառաշրջիկները, Ռէնե	15
Վանի Հերոսամարտը, Օն. Մխիթարեան	20
Խաչագողի Ծիշտակարանը, Լաֆֆի	25
Աղքատին Գատիւը,	25
Ամիրային Աղջիկը, Ե. Սրմաէոխանկեան	30
Գէնհուր	18
Համեյիազարդ կինը	8
Դերասանուհին, Լ. Շանթ	6
Միացեալ եւ Անկախ Հայաստան	8
Դարձ, Լ. Շանթ	10
Բրիշկին գրքէն փրցուած էջեր, Ռ. Սեւակ	8
Մեր Գատասխանը Ց. Քաջազնունիի, Ա. Զիլինկիրեան	5
Անուշ, Ց. Թումանեան	13
Խորհուրդներու Մեհեանը, Ց. Օշական	10
Որդիների Գայքարը Հայրերի Դէմ, Գ. Նժդեհ	10
Թուրքերը եւ Մենք, Նեմեսիս	8
Կարմիր Ժամուց, Ա. Աւետիսեան	30
Վոսփորի Գաղտնիքը	25
Թէօֆանօ	5
Ալպօմ (հէքեաներու), Շ. Նարդունի	15
Դէպի երկիր, Է. Ակնունի	

Դիմել՝ Գրավաճառ Գ. ՀՐԱՆԴ Ց. ԱՊՈՒՃԵԱՆԻ, B. P. 879 BEYROUTH

ՏՕՔԹ. Հ. ԼՈՒՍԻՆԵԱՆ

(ՀԱԼԷՊ)

Նախկին բժիշկ Միջագետքի Զինուորական հիւանդանոցներու եւ վտանգաւոր ներքին եւ վարակիչ հիւանդութիւններու

առագ, արմատական, խրճամիս դարմանում:

Հիւանդ կ'ընդունի առաւ օր ժամը 8—12 եւ 2—6 իր դարմանատան մէջ, Հալէպ Նէյալ թաղ, Թրամվայի քովերնէ կայարան, թիւ 7

Բաց եւ Ուրբաթ օրերը աղքատաց մօրի

ՊԱՆԴՈՒԿ ԼԻԻՔՈՍ

ԶԱՀԼԷ

Հայկական ամենաընտրագոյն սրանդոկը «ԼԻԻՔՈՍ»ին Զահլէի մէջ, ծովակատէս պարտէզով,

ԽԻՍՏ ՕԴՍՈՒՆ ՍԵՆԵԱԿՆԵՐ

ՈՐ ԿԸ ԲԱՂԿԱՆԱՑ 1. 2. 3. 4. ՄԱՀՃԱԿԱԼՆԵՐԷ

1. ՀԱՄԵՂ ՁԱՁ, ՄԱՔՈՒՐ ԵՒ ԱՆԹԵՐԻ ՍՊԱՍԱՐԿՈՒԹԻՒՆ.
2. ԳԻՆԵՐԸ ԽԻՍՏ ՁԱՓԱԻՈՐ.
3. ՏՈՒՆ ՓՆՏՈՒՂՆԵՐՈՒՆ ԱՄԷՆ ԴԻՒՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ.

Տէր եւ Տնօրէն՝ Գ. ՊԱՐՏԻԶԳԱՆԵԱՆ

ԳԱԲՐԻԷԼ Թ. ԹԷՐԶԵԱՆ

(ԵԼԵՔՏՐԱԿԱՆ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ)

Հիմնուած 1921 ին Պոլիս-Բերա

Խիստ դիւրամատչելի պայմաններով կը կատարենք ամեն կարգի ելեքտրական լոյսի գործադրմներ (Intsallation), ինչպես նաեւ մօթօր եւ ջրմամօներ:

Վաճառատունս կ'ստանձնէ նաեւ բոլոր ելեքտրագործիքներու ընդունելութիւնները: Մատնատեղ սպասարկութիւն բոլոր ելեքտրա-ընդունիչներու: Վաճառատունս Philips եւ Lux ելեքտր. լամբերու եւ ամեն տեսակ ելեքտրական պիտոյքներու:

Վճարման դիւրութիւններ.

Հասցէ — Վ. Ուզունեանի գրասենեակ կից Պուրճ. B. P. 491

ՊԱՆԴՈՒԿ ԱՀԱՐՈՆ ՊԻԹԻԱՍ

ՀԻՒՍԻՒՍԱՑԻՆ ՍԻՒՐԻՈՅ ԼԱՒԱԳՈՅՆ ԱՄԱՌԱՆՈՑՆԵՐԷՆ

ՁԷՊԷԼ ՄՈՒՍԱՑԻ **ՊԻԹԻԱՍ** ԳԻՒՂԻՆ ՄԷՋ

Նորակառոյց եւ գեղեցիկ շէնք. արդիական կերպով կահաւորուած սենեակներ. ընդարձակ սրահ, քաղնիք, եւրոպական եւ արեւելեան կերակուրներ

ԶԱՓԱԼԻՈՐ ԳԻՆ

ԲԱՑ Է 1932 ՅՈՒԼԻՍ 1ԷՆ ՍԿՍԵԱԼ

Իր աննման տեսարաններով, առատ ջրերով և առողջարար կլիմայով ծանօթ ՊԻԹԻԱՍ գիւղը այս տարի պատրաստած է գիւղագնացութեան համար անհրաժեշտ եղող բոլոր յարմարութիւնները:

Ճամբաները նորոգուած են, գիւղին մէջ հաստատուած է թղթատարական ծառայութիւն ինչպէս նաև թլեֆոն և հեռագիր:

Պիթիասը ունենալու նաև իր առաջնակարգ պանդոկը, ուր այցելուները պիտի գտնեն Սիւրիոյ և Լիբանանի յատկոյն ամառանոցներուն յատուկ բոլոր յարմարութիւններն ու հանգստութիւնները:

Տէր և Տնօրէն ԱՀԱՐՈՆ ԻԶՄԻՐԼԵԱՆ

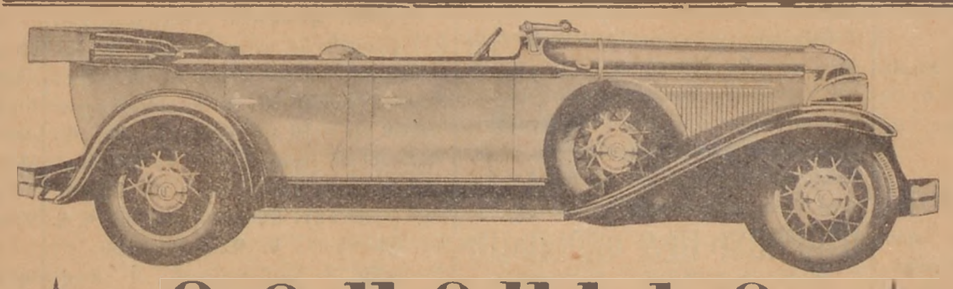

ԳՌԱՅՍԼԵՐ

աւխարհահռչակ իմիճաշարժները որոնք 6-8 սիլինտր ունին,

ՍՄԵՆՍՏՈԿՈՒՆ ԵՒ ԳԵՂԵՑԻԿ ՄԱՐՔԱՆԵՐՆ ԵՆ ՀՐՍ.ՊԱՐԱԿԻ ՎՐԱՑ ԵԻ

ԿԸ ՓՆՏՈՒԻՆ ԱՄԵՆՈՒՐԵՔ:

ԳՌԱՅՍԼԵՐ ինքնաշարժերու մասնաւոր յատկութիւնն են՝ ՏՈԿՈՒՆՈՒԹԻՒՆ, ԳՆԱՑԿՈՒԹԻՒՆ, ՁԱՓԱԻՈՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՀԱՆԳՍՏԱԻԷՏՈՒԹԻՒՆ,

Վճարման դիւրութիւններ կը տրուին.

ԳՌԱՅՍԼԵՐ օթօներու բոլոր կտորները պատրաստ կը գտնուին մեր վաճառատուներուն մէջ՝ Լիբանանի, Սիւրիոյ և Իրաքի ընդհանուր ներկայացուցչութիւն՝

NAAYEM MOTOR IMPORT Co. BEYROUTH B. P. 869, TÉL. 32—29

Հիւս. Սիւրիոյ ներկայացուցիչներ՝ Դ. և Մ. ԱԶԻՐԵԱՆ, B. P. 202, Հալէպ

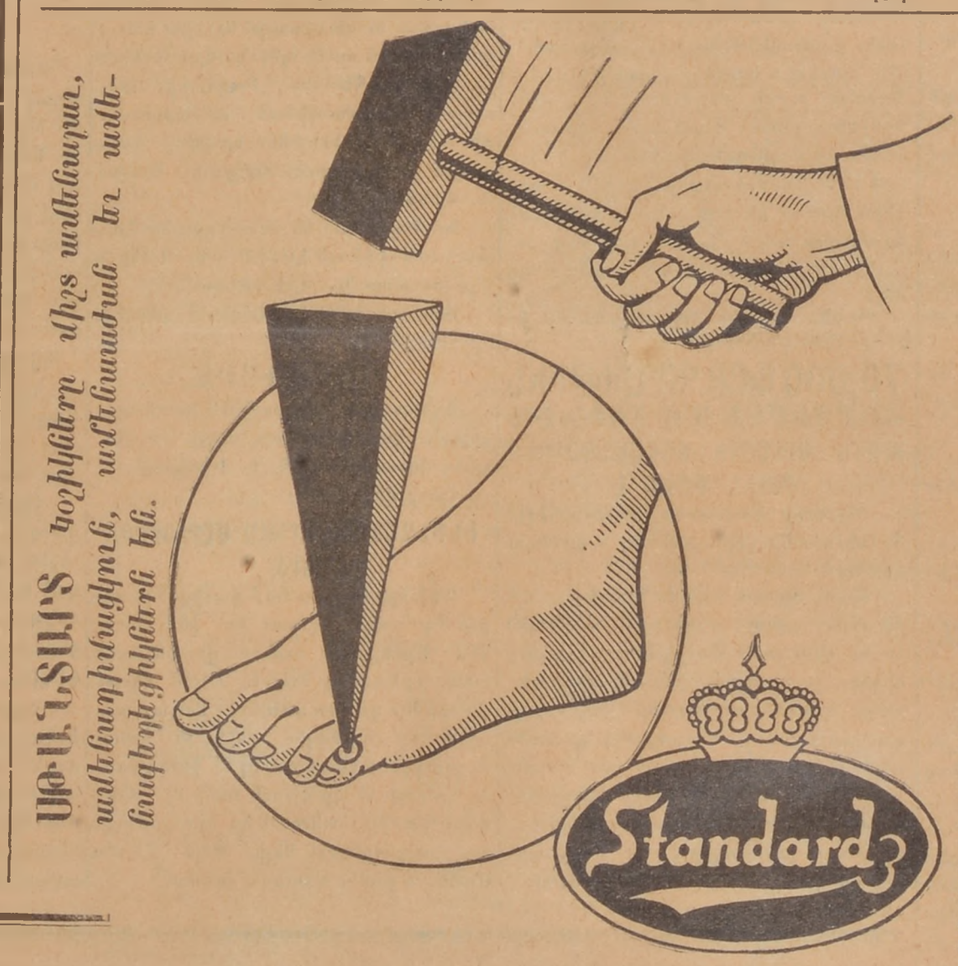

ՏՕՔԹ. Ց. ԱԼԻՔԵԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ՝ ՆԵՐՔԻՆ, ՄՈՐԹՈՒՑԻՆ ԵՒ ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

ՎԿԱՅԵԱԼ ՓԱՐԻԶԻ ՀԻՆԻԱԴԱՆՈՑՆԵՐԷՆ

Կր դարմանէ գիտական ամենավերջին մեթոտներով, քոխերու, ատամոխի, աղիքներու յեարդի ամէն տեսակ հիւանդութիւններ: Հին եւ նոր գերմանիզութիւնը իր բոլոր բարդութիւններով, ինչպես նաեւ Ֆրանկախոս եւ մորքայից հիւանդութիւններ:

Առագ, արմատական եւ բարեխիղճ դարմանում:

Հիւանդ կ'ընդունի ամէն օր, բացի կիրակիէ, իր նախկին դարմանատան մէջ. ժամը 8—12 եւ 2—6ու մասնաւոր ժամադրութեամբ:

Երեքշաբթի օրերը, ժամը 2—5 վկայեալ *ԱՂՔԱՏՆԵՐՈՒՆ ՁՐԻ*

Ժօրժ Հաւսեան փողոց՝ թիւ 8

ՏՕՔԹ. ԳԷՈՐԳ ԿԷՐԿԷՐԵԱՆ

Ա. կարգի Lauréat Faculté Interne եւ այժմ մասնագէտ *ՍՍՆՈՑԷՏ* բժիշկ Թրանսվանեան հիւանդանոցի *ԱՁՔԻ, ՔԹԻ, ԿԱԿՈՐԴԻ, ԱԿԱՆՋԻ և ԳԼԽԱՒՈՐ* հիւանդութիւններու բաժնին:

Հիւանդ կ'ընդունի կէսօրէ վերջ ժամը 2—6

իր գրասենեակին մէջ rue de Damas, No. 215

Հիւանդները ուղղակի հիւանդանոց կ'ընդունուին իր կողմէ տրուած մուտքի բարօրով:

Աղքատ հիւանդներու ձրի դարմանում, ամէն օր կէսօրէ առաջ ժամը 10—12, հիւանդանոցի դարմանատան մէջ:

Կարի եւ Ձեւագիտութեան Դասընթացք

ՏԻԿԻՆ ՄԱՌԻ ԵՐԱՇԽԵԱՆ

ՎԿԱՅԵԱԼ ԴԻՐՋԱԿՈՒՀԻ

ԲԱՐԻՁԷՆ ԵՒ ՎԱՇԻՆԿԹՕՆԷՆ

Կարի եւ ձեւագիտութեան մասնագիտուհի, Տիկին Մառի Երաշեան կը վերադառնայ իր արհեստանոցը, Մեծ Սէրայի դիմացը Նո. 78 տան երկրորդ արկը:

Երեք ամսուան միջոցին կը սորվեցնէ ամենավերջին ճոպածեւութեամբ, կար եւ ձեւագիտութիւն իր բոլոր բարդութիւններով եւ արդիական մեթոտներով, Droit-fils մեթոտով: Իր աշակերտուհիները կ'օժտեն Բարիզի ճոխարհածանօթ Académie Daydou վկայականով:

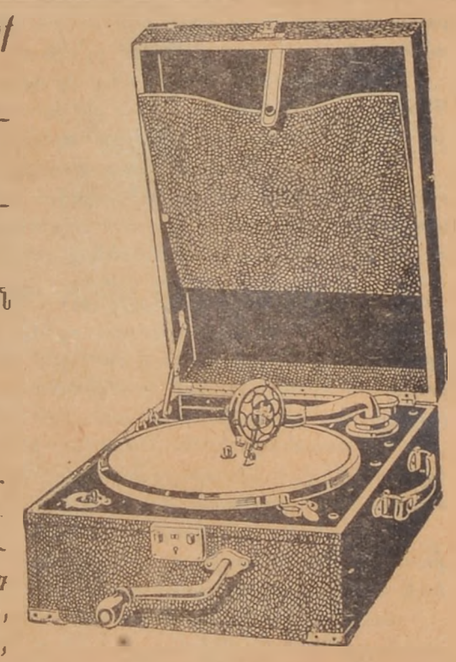

Տակուն շինուածի վայելուչ տեսք հնչուն եւ քնաքաղցր ձայն

Ահա յատկանիշները

ՈՐՈՆՅՄՈՎ ԿԸ ՁԱՏՈՐՈՇՈՒԻՆ

ԱՓՕԼԼՕ ՓՕՆՕՆԵՐԸ

Հրապարակի վրայ գրտնվող բոլոր մարքանեբրու հետ կը մրցին Ապոլլօ փօնօնները: Մանաւանդ վերջին նոր մօտէլները, որոնք հասած են արդէն, անգերազանցելի են իրենց տակունութեամբ, վայելչութեամբ և ժամչելի գիներով:

APOLLO GRAMOPHONE Co. Ltd

(of London)

ԱՓՕԼԼՕ ՓՕՆՕՆԵՐՈՒՆ ԹԱՓԱՒՈՐԸ !!!

Կաւարեալ համոզում գոյացնելու համար անգամ մը այցելեցէք

MAISON APOLLO, Rue de la Poste, BEYROUTH

Փորձարկիչ եւ բօնօր ամէն ձեւի, ամիճնելի տակ եւ առաւելութիւններ գիւրամատչելի գին, վճարումի դիւրութիւն:

Ընդհ. ներկայացուցիչ՝ Սիւրիոյ, Պաղեստինի, Անդրյորդանանի, Միջագետքի եւ Կիպրոսի.— ԴՈՒՐԳԻՆ ՍԻՆԱՆՆԱՆ

KOURKEN SINANIAN, Boîte Postale 642, BEYROUTH (Syrie)

— 46 —

Էֆային գլխուն վրնտած ըլլալը հասկցած և աւելի նախանձոտ գարձած էր:

Քարլայլ խօսքը կարելով.

— *Ըիչարտ, քիչ առաջ կարծեմ կ'ըսէիր ըէ՝ Թորն իրիկուն չեղած չէր գար.*

— *Մինչեւ այդ օր այսպէս կանուխ գալը երբէք չէի տեսած: Այսպանը միայն գիտեմ որ այդ օրը հոն էր: Վերջը վազելով անտառ մտաւ և իսկոյն ձիուն ոտնաձայնը լսեցի. հնծաւ. ձին և վազցնելով դնաց Սրդիօք ինչէ՞ն վանցած էր ան: Էֆայի հետ կռի՞ւ ունեցան, ի՞նչ եղած էր արդիօք, վերջապէս այս մտածումներու մէջ խաղուած մեացի պահ մը և վերջը դէպի հիւղը յառաջացայ: Սանդուխէն վեր հագիւ եյած ինկայ Հօլլինճօնի գիակին վրայ, կողէն վիրաւորուած և արեան ճապաղիքներու մէջ կը պառկէր և զէնքս ալ պարպուած ըլլալով քովը կեցած էր: Էֆան կանչեցի, պատասխան առողջ չեղաւ, ոչ վարը և ոչ ալ վերը մէկը չէր տեսնուէր: Անմիջապէս մտածեցի որ մեռելին հետ առանձին մնացած եմ և սոսկումը մը եկաւ վրաս, զէնքս առնելով փախչելու սկսայ.*

— *Ինչո՞ւ աուիր զէնքդ.*

— *Երբեմն մտածումները կայծակի նման կուգան ու կանցնին մեր մտքերէն. այդ վայրկեանին այնպէս խուճեցաւ ըէ՝ մեռելին քով զէնքիս գտնուիլը լաւ բան մը չէ: Այս կերպով զէնքը ձեռքս գտնուելը դուրս փախչելու առեն Լօքսլէյ նորէն դէմս ելաւ. չեմ գիտեր ի՞նչ ապուշութիւն պիս ըրդեց, զէնքը ձեռքէս ներս նետեցի և փախայ. Լօքսլէյ ըէպէտ հաւէս գկեցի» պոռաց, սակայն առանց մտիկ ընելու փախայ.*

— *Ըիչարտ, ահա այդ ընթացքդ էր որ քու դատապարտութեանդ գլխաւոր պատճառը եղաւ. Լօքսլէյն ալ արդէն ճիշտ այդ վկայութիւնը ըրաւ.*

— 47 —

— *Այո, գիտեմ որ իմ վախկոտութեանս երսէն եզաւ: եթէ կնոջ մը տարազը հագնէի և կին ձեւանայի ասկէ լաւ էր: Սակայն, մտիկ ըրէք, խօսքս լրացնեմ: Քիչ անդին պէյէլին հանդիպեցայ: Հարցուցի անոր.*

— *Այդ չունը տեսա՞ր.*

— *Ո՛ր չունը, պատասխանեց ան.*

— *Թորնը, էֆայի քովը եկող այդ սրիկայ մարդը.*

— *Ոչ, ես Թորնը չի տեսայ. էֆայի քով քեզմէ ուրիշ մէկուն գալը չեմ յիշեր, ըսաւ ան.*

— *Ձէնքի ձայնը լսեցի՞ր, հարցուցի նորէն.*

— *Այո, լսեցի, կարծեմ Լօքսլէյն էր, որովհետեւ այստեղեր կը պտտէր ան.*

— *Բայց այդ միջոցին դուն դէպի հիւղը կը վազէիր, Թօրնին չի հանդիպեցա՞ր.*

— *Ոչ, ես իսկոյն անտառին մէջ մտայ և ոչ ոք չի տեսայ. չեմ կարծեր որ այստեղ Լօքսլէյէն և մեզմէ գատ մէկը գտնուի.*

Անա այս խօսակցութիւններէ վերջ, սարսուռեցայ ձրագել և հեռանալ.

— *Ըիչարտ, այս վախտուան, ամենածանր պատասխանատուութիւնը սառնասնեցիր և՝ դուն քեզ փաղցուցիր.*

— *Այո, ըրածս յիմարութիւն էր. իրր թէ քիչ մը սպասեմ և ինդիրը վերջը հասկնամ ըսի: Դեռ աւելին կայ. քանի մը ժամ վերջ էֆան գտնելով վայրկեան մը խօսակցեցայ հետը, յիշեցուր պիս հօրը սպանիչը նկատեց և ինքզինքը վար նետելով ջիլը բռնեց. այս տեսնելուս պէս այլեւս հաւատացի որ ամէն ոք պիս ոճրագործ պիտի կարծէ. աւելի վախնալով փախայ, սակայն քանի մը օր վերջ վերադառնալու որոշումով: Բայց գժնութիւններ կատարուեցան, ի միաս ինծի վճիռ սըրուեցաւ և այլեւս չեկայ: Էֆա չեմ անիծեր զինք, եթէ*

ՕԳՆԷ ԴՈՒՆ ՔԵԶԻ ԵՒ ԱՍՏՂԸ ՔԻՉ ՊԻՏԻ ՕԳՆԷ

ԸՆՏԱՆԻՔԻ ԱՍՏՂԸ

(L'ETOILE du FOYER)

Առեւտրական և երկրագործական ժողովրդային ընկերութիւն

Անանուն ընկերութիւն.— դրամագլուխ՝ 3,000,000 ֆրնք.

որ կրնայ 3.000,000,000 ֆրնք.ի բարձրացուիլ վարչական խորհուրդի պարզ որոշումովը:

Գեղրոնատեղի.— 137 Boulevard Sebastopol - Paris

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ Արեւելեան պետութեանց

Սավօյ Օթելի շէնք, Պուրճ, Պէյրութ

ԵԼԵԻՄՏԱԿԱՆ ՃԻՒՂ

Ապահով պարտականագրութիւնի

ՕԺԻՏ

Գրաշխատրեալ տոկոս 6%: Ասկէ զատ մասնակցութիւն ընկերութեան շահերուն:

ԿԱԼՈՒԱԾԱԿԱՆ ՃԻՒՂ.

ՎԱՐԿԵՐՈՒ ԲԱԺՈՒՄ

կալուածի վրայ փոխառութիւնք

վճարելի 10—15—20 տարիէն. որոշուած պայմանաժամէն առաջ ուզողը կրնա՞ վճարել:

ԸՆԱՆԻՔԻՆ ԱՍՏՂԸ ընկերութիւնը ներկայիս 75,000է աւելի անդամ ունի: Մինչեւ 1 Ապրիլ 1931 Ընտանիքին Աստղը 135 միլիոն փռնկ տուած է, գրաւով 500 միլիոնէ աւելի արժէք ունեցող անշարժ կալուածներու վրայ:

Ամեն բացակայութիւն ուղղել՝ B.P. 821, Beyrouth

AZTAG
JOURNAL QUOTIDIEN ARMÉN.
B. P. 587
BEYROUTH, Liban
Directeur - Propriétaire
HAIG BALIAN

ԳԻՆԵՐԸ
ՍԻՐԻԻՈ տար. 550, վեցամսեայ 300 Ս. Դ.
ԱՐՏԱՍԱՀՄՆ. տարի 7, վեցամսեայ 4 տոլար

ԱԶԴԱԿ

ازتـــاك

جريدة سياسية ادبية اقتصادية حرة

Ο Ր Ա Թ Ե Ր Թ

ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԳԻՏԱԿԱՆ

ԿԻՐԱԿԻ ՅՈՒՆԻՍ 26 1932

ՁԵՌՔԷ ՀԱՍՏ 2.50 Ս. Դ.

Զ. ՏԱՐԻ | Ամեն առաւոտ պէտք է բերէ բերթիս ցուցեալ համարին

Տնօրէն — խմբագիր՝ ՀԱՅԿ ՊԱԼԵԱՆ

Չհրատարակուած ձեռագիրները չեն վերադարձուիր

Թիւ 85 (662)

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

ՅԻՇԵԼ ՉԱՆՈՆՔ

Ժամանակի աւերիչ և հնձող մանգաղին առջև դատապարտուած են ոչնչանալու կեանքի ամէն ձևի արտայայտութիւններն ու գործե. րը, ինքը բնութիւնն անգամ հակառակ անհամար դարերու պաշտպա. նութեան պիտի ճանչնայ օր մը ժամանակի քանդող տիրակալութիւնը։

Միակ բացառութիւն մը սակայն զերծ կը ՅԱյ ժամանակի ա. ւերէն՝ ոգեղէն ատեն որ մարդկային շունչը կը լեցնէ մթնոլորտը, այդ անունն է, հոչակը, որ կը փայլատակէ շարունակ դարերու սրտէն, հասնելու համար գալիք անյայտին, խանդավառելու համար յուսա. լքուող մարդը, ծունկի բերելու միլիոններ միակ հմայքի մը առջև։

Ազգերու այլազանութիւնն է, որ կեանքի մէջ աւելի կ'արժէքա. ւորէ բացառիկները։ Անհատի հպարտութեան գիծը աւելի չեշտուած կերպով կ'երկարի ժողովուրդներու հոգւոյն մէջ։ Իւրաքանչիւրը դուր. գուրանքով միշտ լոյսին առջև կը բռնէ իր ստեղծագործող ղէմքերը, անոնցմէ ոչ միայն լոյս քաղելու այլև իր ինքնասիրութիւնը գոհա. ցընելու համար։

Միաժամանակ ազգերու տարբեր կենցաղն ու սովորոյթները՝ այլազան փունջ մը կը դարձնեն մարդկային միտքը, աւելի կը գու. նաւորեն ու կը ծանրացնեն անոր կշիռը։ Այդպէս է որ միշտ թարմ կը ՅԱյ մարդոց ստեղծագործող թափը, բոլորը կը հաղորդուին իրար. մով, կը լրացնեն զիրար, արուեստն ու գիտութիւնը զարձնելով մի. ակ անառարկելի վարոյր ուղեկորոյս մարդկութեան։

Ազգերը իրենց մեծ զաւակներու այս գործը առանց երես խոիքի չէ որ կը վայելեն։ Եթէ փառքն ու հոչակը ինքը տազանդն է որ կը պարտազրէ իր շրջապատին, անոնց յաւերժացման մէջ սակայն փիչ բա. ժին չունի ինքը ժողովուրդը, որ ամէն առիթի գիտէ Քրթռացնել իր հարազատներու յիշատակը։

Այս վերաբերումէն միայն տազանդները չէ որ կը շահին, այլ նաև ինքը ... ան ազատուի հին արժէքներով ու թափ կուտայ նորերու ընձիւղումին։ Հին կոճղն է արշև... ... գոյութեան վրայ նոր ու զալար ճիւղեր կը տարածուին։

Հիներու և նորերու հաղորդակցութենէն միշտ կը ծնի ա. ւելի կատարեալն ու ՅԱյտնին։ Մարմնոյն պէս միտքն ալ սնունդ կ'ու. զէ աճելու համար։ Որքան այլազան է ու ճոխ այդ անունդը, որքան հարազատ ու բնական է այդ կենսահիւթը, այնքան և աւելի անմիջա. կան է արգասաւորումը։

Հայրենիքը ինչպէս որ ապրիւրն է ժողովուրդի մը ֆիզիքական գոյութեան, նոյնը և ներշնչարանն է անոր մտքին։ Աշխարհահոչակ անուններն անգամ նախ ազգային նկարագիր են կրած, ու հայրենի աւիշէն բարձրացած։ Հոյ ու ծառ, երդիք ու ծուխ, աւանդութիւններ ու նշխարներ, իրենց ինքնուրոյն գունաւորումով թափ են տուած մարդոց մտաւոր Քոիչքին։

Անօրինակ դժբագդ է ժողովուրդ մը որ զրկուած կը ՅԱյ այս անքաւդատելի բարիքէն։ Զանգուածօրէն հեռու մայրենի երկրէն, օտար և մաշող ափերու վրայ անուրջ ու տարուբեր։

Հայրենիքի բարիքներէն զրկուած ժողովուրդ մը միայն ֆիզիքա. կան տանջանքներու ենթակայ չէ, ազգային նկարագիրը միայն չըլա պատի առօրեան չէ որ կը խաթարվի։ Աւլասեռումը միշտ կ'սկսի վե. րէն, տարածուելու համար բոլոր խաւերու վրայ։ Նախ օտար մշակոյ. թը է, որը երբ տարբեր պարագաներու մէջ՝ իր հայրենի հողին վր. րայ նստող ժողովուրդի մը բարիք կը բերէ, այս պարագային ազան. նող Քոյնի մը ներգործութիւնը կ'ունենայ։ Պաշտպանութեան միջոց. ներէ զրկուած պատերազմիկի մը կը նմանի ցեղ մը անհարազատ ա. փերու վրայ, ան զրկուած կը մնայ իր զէն ու զրահէն՝ հայրենի միջավայրէն, որ ազգերու գոյութիւնը կը զարձնէ յարատև։

Սակայն ժողովուրդներու դժբաղդութիւնը երբէք յարատև չէ ե. ղած, ու բաղդի, պատահարներու գունդը կամքի ու վճռականութեան ձեռքերուն մէջ նոր հորիզոններ բացած ժողովուրդի մը պայքարին առջև, կարևորը փոխանցման ու սպասումի շրջանին բերած աղէտնե. րէն խուսափումն է, շարունակական պատասխանատուն՝ ցեղային ար. ժէքներու չլճանալով, մինչև պայծառացումը մեր ճակատագրին ու վերադարձը դէպի հայրենի երդիքն ու պահպանող միջավայրը։

Յիշե՛լ գանոնք։ Բոլոր անոնց որոնց ոսկորները կը հանգչին հայ. րենի հորիզոններու տակ։ Որոնք իրենց մարքի կրակը օր մը բռնկցուա. ցած են ցեղին հպարտութիւնն ու գոյութիւնը յաւերժացնելու համար։ Անոնք դժբաղդ եղան և ՅԱյնին անբաժան ցեղին արիւնոտ ճակատա. գրէն։ Եղան համակերպող և հաւատարիմ մեր դառնութեան բաժակին, ու հանգչեցան տառապող բազմութիւններու կողքին։ Հովիւները որոնք ՅԱյնին կապուած իրենց հօտի բաղդին, այնքան յուզիչ ու բացառիկ նուիրումով մը։

Յիշե՛լ գանոնք, ոչ միայն անոնց յիշատակը կենդանացնելու հա. մար, այլև մեր ներկան գունաւորելու համար հայրենի չունչով, օտա. րութեան մէջ գէթ հոգեկան հայրենիք ստեղծել՝ մեր զարաւոր գոյու. թիւնը փրկելու այլատեսակ երախներէ։ Կոյր ձևանալ օտարի գեղեցի. կը չ'տեսնելու համար, խուլ ըլլալ անհարազատ մեղեդիին չ'ուզելու համար մեր քայլերը։ Օտարութեան մէջ հայրենի գեղեցիկը տեսնել միայն ու հարազատին չունչէն, աննիւթական Քոիչքէն նիւթական հայրենիքի բարիքներուն տեսնել միայն։ Ըլլալ վանող, նեղմիտ, մո. լեռանդ ու հաւատաւոր, չ'փոխել օտարին պերճանքը մեր համեստին հետ, և սպասել՝ արթուն, զգաստ ու վճռական։

Յիշե՛լ գանոնք, օտարութեան մէջ հոգեկան հայրենիք ունենալ. լու, ու մեր կամքերը չրդեղող հրեղէն աւազանը միշտ լեցուն պա. հելու համար։

ՊԵՏՐՈՍ ԴՈՒՐԵԱՆ

ՅԵՂԱՓՈԽՈՒԹԵԱՆ ՔՆԱՐԱԿԻՐ

Արդարև Տօուճքի, Լճակի և Թրեուհիճի քնարերգական հեղինակը յեղափոխական քաղմիդով պարապնդելու այս փոլար զարմանալի պիտի Քուի անոնց որ Դուրեանի քերթողական տաղանդին ժառդոյ տաեակութիւնը գտած են իր քնարերգական բանաստեղծութիւններուն մէջ։ Ոչ մէկ վէճ, որ Դուրեան գերազանցապէս քնարերգակ քերթող մըն է, և թէ ան՝ բանաստեղծութեան ա՛յդ կալուածին մէջ՝ կը ՅԱյ մեծ։ Ասիկա սակայն ժխտումը պիտի չըլլար յեղափոխական քնարակիրի իրողութեան, որ երբեք յայտնութիւն մը պէտք չէ նկատել մեր գրականութեան համար, որովհետեւ Սկիւտարի անզուգական քերթողին գործը արդէն չորրորդ տպագրութեամբ մեր գրական հարստութեան անկորնչելի մասը կը կազմէ ու կարգ մը քերթուածները կը բնորոշեն իր յեղափոխական չիզը։ Շեշտելէ վերջ այս պարագան, ա. ւելցննենք որ գրեթէ Դուրեանի բոլոր կենսագիրները եւ իր գործին գրական ուսումնասիրութիւնը փորձող հեղինակները ժառանգութեան տուած են անոր ժառանգաձևպէս երկու ցայտուն գիծեր որ երեւան կը բերեն իր մէջ ազգային զո. րաւոր դիմագիծը՝ կրկնուած յեղափո. խականի խմորով։ Այս պարագան ,յատ. կապէս արեւմտահայ գրականութեան համար հետաքրքրական է ու արժանի ուշադրութեան։ Մենք որ իր հոգեկան ու ֆիզիքական զարհուրելի տագնապին ժամանակ անդրադարձանք ծէդին խոշ. տանգուած ճակատագրին, կը խորհի. արմատական սիկոցներուն մասին, որ վերջ պիտի դնէին մեր կրած հարստահարութիւններուն։ Ու այս բոլորը այն օրերուն, երբ Պոլսոյ մեր ժառանգաւորական ասեղնչ խիզախ անգամ խա. ղաղ բնայրկումի ճամբով կը մտածէր հարթուած տեսնել մեր քաղաքական դժբախտ կացութիւնը։

Դուրեան մեծ հայրենասէր մըն է. անոր հայրենասիրութիւնն ու յեղափո. խական ոգին կ'տոհինքնէ մեզ, մա. նաւանդ անոր համար, որ ան պահ մը կը խորտակէ զինք պարապնդող ցաւին չղթաները ու անձնական վիշտին ոլորտ ներէն կաժաւոր ձերբազատուելով մը կը նուիրուի հայրենի գեղեցկութիւններուն և արժէքներուն։

«Երկա՛ր օդթայ՝ բանե եւ անդուդիւ ու վիհեր,
Չե, չեմ կարող պահ մը ձեր վառ յիսա. ծակ
Ծածկել սեւի, ու սոսկումի՛ վէմի ծակ։
Ազա՛ տ օրեր, ձեզ մոռնա՞լ...
Երբեք, այլ հուր մ'ըլլալ, ու ձեզ Հայուն ցայ։»

Ան կ'ոգեկոչէ մեր անցեալը, հին փառքերն ու պատմական նշանակու. թիւն ունեցող գէպքերը, ուր հայուն ոգեժունակ ոգին կրցած է պանծալի սխրագործութիւն մը հոյակերտել։ Այս ժարդին մէջ անոր քնարը կ'արձագանգէ Ալիշանի հայրենասիրական երգերուն, ու մենք Պէշիկթաշլեանին հետ կը գըտ. նենք Նահապետի հոգին «Ահ Հողերու» երիտասարդ հեղինակին քերթողական գործին մէջ։ Իր ԵՐԴ ՄԱՐՏԻՆ ՎԱՐ. ԴԱՆԱՆՑը կը քալէ Ալիշանի Արի՛ Հայ. կազունքի ազգական ուղիէն, պահելով դեռահասակ քերթողին ոճին պերճու. թիւնը և գաղափարներու յատակու. թիւնն ու խիզախութիւնը։

Այս փոքրիկ քերթուածը քաղաքա. կան դաւանանքի մը հանգանակն է մի. անգամայն։ Բանաստեղծը նաեւ վոս. փոր գեղածիծաղ ջուրերուն դիմաց, երազանքներու ոլորաններուն մէջ չի թարթափիր, այլ մարգարէական չունչով սը կ'անդրադառնայ մեր ճակատագ. րին, ու կ'եզրակացնէ որ ցեղին փրկու. թիւնը կապուած է Հայրենի հողին, և այն ժամերուն, ուր թաւալած են յաղ. կապէս անոր պատմական առաջնակարգ նշանակութիւն ունեցող դէպքերը։ Վարդանանց Պատերազմը այդ չարքին ամենէն փառահեղն ու փառապանծն է մրանգամայն, անոր յիշատակով կ'ոգե. ւորուի ամբողջ հայութիւնը։ Դուրեան կ'սպրի ոգեւորութեան և յոփչակու. թեան նոյն ոգիով, ու կ'երգէ.

«Օ՛ն, ազա՛տ բլլանք
Ու Հայաստան մեր,
Թող ան առձագանգ
Մասիսի ամվեհեր.
Մեռնի՛նք յԱրեւագ՝ Տղմուտի մօտ՝
Ուսեի ծագի մեզ առաւօտ»։

Բանաստեղծը քաղաքականութեան ներկայացուցիչ չէ բնաւ. բայց և այն. պէս ասիկա չի նշանակեր որ ան քա. ղաքական ուրոյն դաւանանքի մը դրո. շակակիրը չի կրնար ըլլալ։

Դուրեան ունէ՞ր նման դաւանանք մը, կա՞ր քաղաքական որոշ և բանա. ձեւուած ծրագիր մը որուն հետեւէր, կը տարակուսինք։

ԵՐԴ ՄԱՐՏԻՆ ՎԱՐԴԱՆԱՆՑը կը կրէ 1869 թուականը, մինչ մենք գիտենք որ Գերլինի վեհաժողովը կը գումարուէր 1878ին։ Հրապարակի վրայ ոչ մէկ հզօր ձայն որ վարդապետէր մեզ, թէ հայ քաղաքական դատին վերջնական և կըտ. րուկ կարգադրութիւնը Աւթագի եւ Տըդ. մուխի ափերէն ծագող արշալոյսին հետ պէտք է կապել։ Ու այն օրերուն երբ դեռ Գոլիս մեծ մասամբ իր բանաստեղծ. ներով ու. գրագէտներով գրա-լեզուական ամուլ պայքարներու մէջ ժամավաճառ կ'ըլլար, երբ նոյնիսկ Ազգ. Սահմա. նադրութեան աիքը մեր փրկութեան մեծագոյն զէնքը դաւանող մարտիկ չէին պակսեր, Դուրեան ,այս հիւանդկոտ այլ հանճարեղ տղան, մարգարէական յայտ. նաբանութիւնը կ'ունենար բանաձեւելու կուսակցութիւններուն ապագայ քաղա. քական հանգանակը։

Ուսեի ծագի մեզ առաւօտ»։

Անառարակոյս սխալ պիտի ըլլար բա. նաստեղծական գործի մը վարիա էլներուն մէջ որոնել մարդը որ ընկերական դա. ւանանքներ և քաղաքական որոշ տես. ակէտներ կը դաւանի։ Այս իմաստով վրիպած պէտք է նկատել բոլոր այն փորձերը որոնց մէջ Դուրեանը կ'աշխա. տին սօցիալական, ինչպէս կը սիրեն անուանել, պայմաններու արդիւնք ներկայացնել։ Ընդհակառակը, մենք կը գտնենք որ անիկա ամենէն առաջ օժտուած բանաստեղծ մըն էր, նման անոնց որոնց գանկին մէջ բնութիւնը քիչ մը աւելի լոյս կաթեցուցեր է... Ասիկա ընդունելով հանդերձ, չմոռնանք որ անոր անզուսպ հոգին կը քևածէր հայոց պատմութեան բոլոր դարաշրջան ներու մէջ. առոր վկայ իր քաատերգու. թիւններէն մէկ քանին։ Ու պատմու. թիւնը; հայոց տրամօրէն լուսաւոր պատմութիւնը ,խօսած էր այս օժտուած ազուն իմաստութիւններու մեծագոյնը։

Հանճարը ոչ մէկ դպրոց ունի, ան ինքն է որ կը գծէ իր ուղին։ Իսկ Դուր. եան, այս տաղանդաւոր դժբախտը, իր հոգին պարապնդող տեսիլքներու լու. սաւոր յաճախանքին տակ ու նաև իր միսերը գալարող ցաւին զարհուրելի պրկումներու առջեւ՝ ժամանակ չու. նէր բնաւ իրմէ դուրս ներշնչումի մեծ խորաններ փնտռելու։

Ողերգութիւնը ու խաստութիւնը իր միսերուն և գանկին տակ կը փո. թորկէին, կը բաւէր ունենալ իր ոգին՝ լոյսին դարձնելու համար և՛ առաջինը, և՛ վերջինը։ Ու ան՝ անգերազանցելի տա. ղանդով մը կրցաւ ընել և՛ մին, և՛ միւս. ը։

Ու հիմա ահա իր մէկ բանաստեղ. ծութենէն՝ ՆՈՐ ՍԵՒ ՕՐԵՐ՝ քանի մը առղեր, ուր Դուրեանը քնարերգակը կը դառնայ Արեւմտահայոց ամենէն արժա. տական և ամենէն յեղափոխուելիք բա. նաստեղծը։ Ան կը կանխէ Բաֆֆին, որուն յեղափոխուելիք վէպերը պիտի հրատարակուէին 80ական թուականնե. րէն յետոյ միայն։ Մարքէոս Մամուր. եան, իր Սեւ Լեռան Մարդով աւելի ուշ երեւան պիտի գար։

Դուրեան մէկ քանի տողե. րու մէջ չեչտակիօրէն կը դնէ հարցը։ Ան կը տեսնէ որ գաւառի մէջ հայու. թիւնը կը հարստահարուի, կը խլեն ա. նոր ինչքը, ցորենն ու կինը, կը ժոր. թեն չինք, ու Քիւրտը այս բոլոր թեանց մէջ կը վայելէ օրուան իշ. խանաւորին հովանաւորութիւնը։ Ան դէնք ունի, ուժ ունի, սո՛ւր ունի հայը հաւի պէս ժորթելու, իսկ հա՞յը, աւա՛զ, ոչի՛նչ։

Ի՞նչ է այս դժբախտին քաժինը.

«Միեօ կր ցաւե Հայե, չի ճնձեր... աեօքի...
Իր դալկահար դէմքին երկու օքի կաքի,
Արեսուր ու Քիրե միանգամայն... ո՛վ Աս. տուած.
Նա ճաշակէ տեսման սրտով ցաւ ու հաց,
Այս տարաբախտ ազգե է Հա՛յր.
Մեր արի՛ւնը, մեր եղբայրը»։

Այո՛, մեր արի՛ւնը, մեր եղբայրը. ուստի պէտք է միջոց մը խորհիլ ա. նոր անատոյգ ու դժբախտ ճակատագի. րը բարելաւելու համար, որովհետեւ

«Երբ ար հայ մը մորքեն
Կարծես քե հաւ մը կը մորքեն»

Դուրեան կ'ընդվզի այս գազափա. րին դէմ։ Անոր հոգին կ'ալեկոծի, կը մրրկի, երբ կը տեսնէ որ ցեղը հլուա. րէն կը ստանի սարկութեան լուծը։ Կը կրէ ամէն անարգանք առանց բողոքի, առանց փոխհատուցումի։ Մեռած է ա. նոր մէջ երեքմեր խիզախ ու քաջարի նախնիքներու ոգին, այժմ կրաւորա. կա գերութիւնն է իր քաժինը։

Ու ան հզօր ներշնչումով կը գոռայ.

«Ժանգոտ սուր մը՝ պատռած դրօս մը քե չուճիճ,
Կուրծքերնուս տակ տոփող սիՊտ մ'ալ չուճիճ։»

Այս վերջինը, ժանաւանդ այս վեր. ջինն է կարեւոր. ու Դուրեան կ'ուզէ որ մենք ունենանք տոփող այդ սիրտը. սիրտ մը զգայուն ու խիզախ, սիրտ մը յուզուելու եւ յեղափոխուելու քն. դունակ, մէկխօսքով սիրտ մը՝ որ կա. րենայ կշռել մեր քաղաքական ներքի. նացումէն վազող դառնութիւններուն ծանրութիւնը։

Եւ քանի որ հայուն դժբախտու. թեանց պատճառը իր անզէն ու ան. պաշտպան ըլլալն է, քանի որ իր ա. նարդուած ու ճնշուած մեծ արդիւնք. քն է իր կրաւորականութեան, Դուր. եան մեկին կերպով ու կարուկօրէն կը դնէ հարցը.

«Մեր պաճուճ ու Քուրդը կ'ուզենք.
Սե կամ Ճորա գէնքիճ դէմ գ'նե՛ք։»

* *

Կը դադրեցնենք քանկագին Դուր.

ՊԵՏՐՈՍ ԴՈՒՐԵԱՆ

Ու երբ կը պատրաստուիմ քանի մը հինցած ու սովորական խօսքերով ձի. թենի հաւեստ ճիւղ մը կապել Դուրե եանի անթառամ յիշատակին, կատար. եալ վարանք մը կ'անդարժացնէ ժառ. ներս։ Զըլլա՞յ որ մարդերը իրաւունք ունենան, կը խորհիմ պահ մը, և աւե. լորդ ըլլայ ապրուստի այս հեւիհեւ ու անդոս վազքին մէջ ժամանակ տալ ու Քուրթ սեցնել, պարզապէս ըսելու հա. մար՝

Թէ ութսուն տարի առաջ, պոլսա. հայ աղքատ երկաթագործներէն մէկուն տան մէջ, արևին լոյսը կ'ողջունէր նի. հար, ազգուն այլ հանճարեղ մանուկ մը, որուն համար Անարէ Շէնիէն իրա. ւունքով պիտի կրնար ըսել — Աստ. ւածներու հաժոյրին դրոշմը ունի ճակ. ատին վրայ։ Կեանքը այդ ազուն՝ կարճ եղաւ կարօտանուշ մեղեդիի մը չափ եւ խուսափուկ ու չքեղ՝ ոգեվար վերջա. լոյսի մը նման։ Մանկութիւնը անցաւ խաղով՝ ափերուն հետ հաշա ու մտերիմ առուակի մը հեզագնացութեամբ։ Վաթ. Քիսին տակ պիՊնդ սեղմած հնամաչ քե. րականի մը անվերծանելի, անհուն գանձը, վսեմ քայլերով չափեց տուս նէն գարուց երկարող ճաման, իրեն իբ. րև միակ անքաժան ու սրտակից բարե. կամ ունենալով Քշուառութիւնը որուն երկարեակ եղբայրը ըլլալ կը Քուէր ինք։ Ծնեալհասութիւնը չուառով ալեքար. հակակեց իր էութեան և Մեսրոպի առա. ուերը նեազ ժլատութեամբ բացին ա. նոր առջև երազական աշխարհը իրենց խորհուրդին։ Հոն, գպրոցին մէջ, բոլոր ալրերին գինք. վասնզի ուշիմ էր, ընկերասէր ու դիմասիրա։ Փողոցներէն քալած միջոցին, աչքերը երբե՛ք նա. խանձով չէր սևեռեր մեծատուններու ճոխ ու փարթամ ապարանքներուն եւ և կ'անցնէր ինքնաբաւ ու գոհունակ դէմքով, որովհետեւ յաւապէս գիտակ. ցած էր աղքատ մարդոց ճակատագրին անյեղլիութեան։ Ու այսպէս, կարծէք իր կեանքը պիտի ընթանար բնական

ՊԵՏՐՈՍ ԴՈՒՐԵԱՆ

*Լուռ, մարմարակերտ գամբանին խորէն,
Հանգստարին աչքերն անվոյթ կը նային
Լոյս ոլիներու կեանքումն երկնային,
Ա՛լ մնկուսացած ունայն ժխորէն...*

*Մեռաւ խանդավառ սէրերն երգիչէն,
Բայց պիտի յաւէտ միտքերն հմայեն,
Իր քնարին վէս ու երգերն ալ հին
Գաշտումով ըզմնիշտ գերեն։*

Ծոյզով մնաւ ան, յուշքով կ'սպրի դու. ժայրերուն նման, որ Քարմ ու զալար Իր գերեզմանին կ'ելնեն քուն ի վեր...

*Իսկ մենք ապրելով ընդմիշտ կը մնանինք Ոգորումներէն, յոյսերէն մղալ,
Եւ մուսացումն է զոր հետ կը տանինք։*

ՄԻՍԱԿ ՄՆԴՈՒՐԵՆՑ

Գոլիս, 8 Յուլիս 1903

եանի յիշատակին նուիրուած «Ազգակի հրատէրին առթիւ մեր հապճեպ տողե. րը։ Մէկ պարագայ սակայն, ուղիղ վաթսունըմէկ տարիներ կը սահին վե. րոյիչեալ քերթուածին հրատարակու. թենէն՝ և հայ կեանքը այսօր կը մնայ աւելի՛ եղերական պայմաններու ներքև քան երբ հայութիւնը հակառակ ամէն բանի, կ'սպրէր իր հայրենի հողին վը. րայ։

Դուրեանի դաւանանքը այսօր յեղա. փոխական սերունդի մը քաղաքական հանգանակն է դարձած. եթէ այս իրո. ղութիւնը անզուգական Ցուցիչը հե. դինակին գրական հաւքաւին վրայ ո. չինչ չաւելցներ գէթ խորհիլ կուտայ մեզի թէ վաթսունը մէկ տարիներ վերջ, — մեր կրած այնքան ահաւոր ու ծանր հարուածներէ յետոյ — դեռ կը գտնուին Դուրեանի եռապատիկ տարիքը ունե. ցող պիտակաւոր և ժորուեղ «բանաս. եեղծներ, որ կ'ուրանան գինի դէմ գինի նչանաքար դէպի հին օրերու տարուքեան վերադարձ մը փորձելով։

Հայ քաղաքական միաքը, կը խոր. հինք այս սահմաններու մէջ՝ պիտի գտնէ պատասխ և փառքի տքնաջան Սկիւտարի աննման տոհակին համար։

Վ. ԳԷՈՐԳԵԱՆ

ՎԱՂՈՒՑԻԿԻ ՈՍԿԵՐՉԻՆ

ՅՈՎՀ

Ծանր ախտերով տառապած
Ոչ մի բան — ա՛ն պրոլետար,
Պատրաստ է ամեն զոհողության,
Միայն թե ազատ լինի ճորտությունից...»
— Հոգի իմ, ո՞ւր ես:

Ես հոգի չունեմ, ես ոչ մի բան չունեմ,
Ես ոչ մի բան չունեմ, որ կորցնեմ,
Ես ոչ մի բան չունեմ, որ ձեռք բերեմ,
Ես ոչ մի բան չունեմ, որ ուրիշին տամ:

Ես ոչ մի բան չունեմ, որ ինձ ստրկացնի,
Ես ոչ մի բան չունեմ, որ ինձ կապի,
Ես ոչ մի բան չունեմ, որ ինձ ստիպի,
Ես ոչ մի բան չունեմ, որ ինձ ստրկացնի:

Ես ոչ մի բան չունեմ, որ ինձ կապի,
Ես ոչ մի բան չունեմ, որ ինձ ստիպի,
Ես ոչ մի բան չունեմ, որ ինձ ստրկացնի,
Ես ոչ մի բան չունեմ, որ ինձ կապի:

Ես ոչ մի բան չունեմ, որ ինձ ստիպի,
Ես ոչ մի բան չունեմ, որ ինձ ստրկացնի,
Ես ոչ մի բան չունեմ, որ ինձ կապի,
Ես ոչ մի բան չունեմ, որ ինձ ստիպի

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ԵԹԷ ԵՒՐՈՊԱՆ ՋԻՆԱԹԱՓ ԼԻՆԻ
ՄԻԱՑԵԱԼ ՆԱՀԱՆԳՆԵՐԸ ՊԻՏԻ ՀԱՒԱՆԻՆ ԴՐԱՄԱԿԱՆ ԶՈՀՈՂՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ԸՆԵԼՈՒ

Լօզան.— Պատերազմական պարտուց մասին կարեւոր յայտարարութիւն մը կատարուած է պ. Կիպսընի կողմէ, Լօզանի մերձակայ ժօրժ գիւղին մէկ պանդոկին մէջ Գ. Հէրիօի հետ ունեցած գաղտնի տեսակցութեան մը ընթացքին։

Ամերիկեան պատուիրակը բացատրած է պ. Հէրիօի թէ ինչո՞ւ համար Ամերիկան կը պնդէ բանակներու զեղչման եւ՝ քանակային զինաթափութեան մասին։

Գ. Հէրիօ շեշտած է թէ ապահովութիւնը կենսական կարեւորութիւն ունի Ֆրանսայի համար եւ թէ հետեւաբար բանակներու որեւէ զեղչում, առարկայ պիտի դառնար շատ լուրջ քննութեան մը։

Ասոր վրայ, պ. Կիպսըն դիտել տուած է թէ խնդրոյ առարկայ չէր կրնար ըլլալ Ամերիկայէն պահանջել պատերազմական պարտուց ջնջումը մինչ Եւրոպան սպառազինութիւններու համար կը ծախսէր՝ աւելի քան ինչ որ պիտի բաւէր ամբողջովին ապահովելու պարտուց սպասարկութիւնը։

Ամերիկայի բռնած ընթացքը՝ վերջնական կերպով իրարու հետ կապելով զինաթափութեան եւ պատերազմական պարտուց խնդիրները, պաշտօնական խոստովանութիւն մըն է թէ անիկա պատրաստ է ի նկատի ունենալ դրամական զոհողութիւններ, եթէ Եւրոպան զինաթափ լինի։ Ասիկա արդիւնքն է պ. Հիւ կիպսընի եւ նախագահ Հուվէրի միջեւ հեռաձայնի միջոցաւ կատարուած խօսակցութեանց։

Ռ.Գ.

ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ ՄԷՋ
ՊԱՏԵՐԱԶՄԱԿԱՆ ՎԻՃԱԿԻ ՀՌՉԱԿՈՒՄԸ ՆԿԱՏԻ ԱՌՆՈՒԱԾ

Գէրլինէն կը հեռագրուի Էյ Ահրամ»ի։

Գէրլին.— Ներքին կացութիւնը դարձեալ ծգտեալ հանգամանք ստացաւ։ Նազիստական համազգեստ կրող Միլիցիային վերահաստատումէն ի վեր։

Կը հաղորդուի թէ արիւնահեղ կռիւներ ծագած են ընդմէջ նազիներու եւ համայնավարներու Գերմանիոյ բազմաթիւ վայրերուն մէջ։

Պաւերիոյ եւ Պաատ Զպետութիւնները կը շարունակեն մերժել իրենց հողերուն վրայ վերահաստատելու համազգեստաւոր Միլիցիան։ Վաղը Գէրլինի մէջ կարեւոր խորհրդակցութիւն մը տեղի պիտի ունենայ ներքին գործոց Նախարար պ. Ֆօն Կայլի եւ դաշնակից բոլոր պետութեանց ներկայացուցիչներու միջեւ։

Գ. Հիթլէր կը պահանջէ որ Գերմանիոյ դահլիճը պարտադրէ պետութեանց որ բացարձակօրէն յարգեն միլիցիան վերահաստատող հրովարտակը։

Քաղաքական շրջանակներու տեղեկութեանց համաձայն, պ. Ֆօն Կայլ կորովամտութիւն պիտի ցուցնէ։

Եթէ պետութիւնները չյաւառին իրենց դիմադրութեան մէջ, կայսրութիւնը նկատի պիտի ունենայ նոյնիսկ հռչակել պատերազմ. վիճակ, որը միջոց մըն է որ դաշնակից պետութեանց ոստիկանութիւնները պիտի դէպ զինուորական իշխանութեան տակ, որը կախում ունի կայսրութեան կառավարութենէն միայն։

Մ. ՆԱՀԱՆԳՆԵՐՈՒ ՎԵՐՋՆԱԳԻՐԸ

... իրիկուն, կէս գիշերէն քիչ ետք, նախագահ Հուվըրի մէկ հեռաձայնային պատգամախօսութեան ... պատերազմ. պարտքերու, զեղչման ու մէկտեղ ... տեղ որ զինաթափութեան մէջ յառաջդիմութիւն չըլլայ։ «Եուն այլեւս տեղեկացած է միեւնոյն ատեն որ Ուաշինկթընի կառավարութիւնը 48 ժամէն յայտարարութիւն մը պիտի ընէ պատերազմ. պարտքերու եւ զինաթափութեանց յարաբերութեան մասին։

ԱՄԵՐԻԿ. ԱՌԱՋԱՐԿՈՒԹԵԱՆ ՇՈՒՐՋ ՏՐՈՒԱԾ ՄԵԿՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Փընէվ.— Սըր Ճօն Սայմըն ընդգծեց նախագահ Հուվէրի առաջարկութիւն ներուն խոշոր կարեւորութիւնը եւ խոստացաւ թէ Բրիտանական կառավարութիւնը զանոնք պիտի քննէ ամենայն ուշադրութեամբ։

Անիկա դիտել տուաւ թէ՝ Մեծն Բրիտանիա կը կամենայ աւելի ամբողջական ծովային զինաթափութիւն մը, մանաւանդ ընդծովեաներու ջնջումը։ Ռ.Գ.։

Լօգան.— Սըր Ճօն Սայմըն Լոնտոն մեկնեցաւ դահլիճին պարզելու համայ երկաս խորհրդաժողովներու վերջին փուլերը։ Մօսկոյի կոնֆերանսները չարունակեցան լիաբերներու միջև և երբ որ պ. Հէրիօ այցելեց պ. Մաքտոնալտին այս վերջինը անոր յանձնեց Բրիտանական տեսակէտները պարունակող յիշատակագիր մը։ սոյն յիշատակագիրը կը արտայ այն սկզբունքները որոնք հիմնուած են անգլիական հանրային կարծիքին վրայ թէ Գերմանիան կարող չէ վճարելու եւ եթէ վճարումներ տեղի պիտի ունենան ապագային, պէտք է որ արուի բաւականաչափ պայմանաժամ կարելիութիւն տալու համար Գերմանիոյ որ ինքզինքը գանայ։

Ռ.Գ.

Պ. ՊՕՆՔՈՒՐԻ ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Ժընէվ.— Խօսելով ընկ, յանձնաժողովին առջև, պ. Բօլ Պօնքուռ յայտարարեց թէ համաձայն Ազգ. Դաշնակցութեան Ուիլսին սպառազինութիւններու յայտնիները պատրաստուելու կազմակերպութիւնը. Ֆրանսան կը խորհի թէ Ամերիկեան սոսկալի զէնքերու խաղաղութեան կազմակերպութեան ներկայ վիճակին սահմանը կ'անցնի։ Ամերիկեան ծրագիրը կը հիմնուի մշտական կանոնի մը գործադրութեան վրայ ինչ որ կրնայ անարդարութիւններու տեղի տալ ժամանակաւոր փոքր պետութեանց հանդէպ որոնք ոչինչէ դուրս գերին ազգ. ինքնապաշտպանութեան տարրերը։ Միջին կայսերաւոր մը անարդարութիւն պիտի ըլլար Ֆրանսայի նման այն երկիրներու հանդէպ որոնք ինքնաբերաբար զեղչեցին իրենց ոյժերը։

ԻՏԱԼԻԱ ՀԱՄԱՁԱՅՆ ՀՈՒՎԸՐԻ ԱՌԱՋԱՐԿԻՆ

Ժընէվ.— Ազգերու Դաշնակցութեան հաստատութեան մէջ նմանը չտեսնուած որոշումներով ընդունուեցաւ պ. Կրանտիի յայտարարութիւնը թէ ինքը յանուն Գ. Մուսոլինիի կը ծանուցանէ որ Իտալիան ամբողջովին կ'ընդունի նախագահ Հուվէրի առաջարկութիւնները, Գ. Կրանտի մէկիկ մէկիկ համրեց նախագահ Հուվէրի կողմէ բանաձեւուած կէտերը և չեշտեց թէ Իտալիոյ համաձայնութիւնը չէր պարունակեր որեւէ վերապահում։

Գ. Լիթվինօֆ քիչ մը հեգնականօրէն արտայայտուեցաւ։ Անիկա հաճոյքով կը յիշէր թէ իրենք առաւին անդամներն էին Զինաթափութեան Խորհրդաժողովի մը։

Գ. Մատուէրա յայտնեց թէ Ճորդնը պատրաստ է աշխատակցելու առաջարկութեանց քննութեան, որոնք, ըսաւ նա, կը պահանջեն ուշադիր քննութիւն մը արդ ար կերպով ապահովելու համար չանգրզուող երկիրներու ինքնապաշտպանութիւնը։

Սոֆիեթական ուժեր կը յարձակին

Վիէննա.— Աւստրիական թերթերը կը հաղորդեն թէ դնդացիրներով զինեալ սովիեթական զօրախումբեր 3000 հոգիի չափ սպաններ են Քրէվի մերձակայ Թրապաքզով գիւղի քնակիչներէն, որովհետեւ անոնք մերժած են իշխանութեանց յանձնել իրենց ցորեններըն։

Հանրապետութեան նախագահը խաղամարտեսարանի մէջ

Փարիզ.— Հանրապետութեան նախագահը ընդունուեցաւ քաղաքապետարանի կողմէ.—

ՏԵՂԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԱՆՀԱՄԱՁԱՅՆՈՒԹԻՒՆ
ՍԻՒՐԻԱԿԱՆ ԴԱՒԱՀԻՃԻՆ ՄԷՋ
ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ ՆԱԽԱԳԱՀԻ ԵՒ ՆԱԽԱՐԱՐԱՊԵՏԻ ՄԻՋԵՒ ՏԱՐԱԿԱՐԾՈՒԹԻՒՆ?

Դամասկոսի «Էլ Ֆաթհ» թերթը կը գրէ որ նախարարապետ Հագգր պէյ Ազմի եւ նախարարներու միջեւ սկսած է անհամաձայնութիւն, «Էլ Էհամ» ազգայնական թերթը պատասխանելով «Էլ Ֆաթհի այս տեղեկութեան, կը յայտարարէ որ պաղիլեի անդամներուն մէջ անհամաձայնութիւն չկայ։

«Էլ Ահրար» սակայն կը կարծէ որ անհամաձայնութիւնը ոչ թէ նախարարներու միջեւ է, այլ նախարարապետի եւ հանրապետութեան նախագահի միջեւ, որովհետեւ վերջնոյն կողմէ ետուած հացկերոյթի մը չէ մասնակցած Հագգր պէյ Ազմ։

ԱՆՏԻՈՔԻ ՀԱՅ ԵՐԵՍՓԽԱՆԸ
ԲԱՐՁՐ ԳՕՄԻՍԷՐԻ ՄՕՏ

Երկ՝ օգաթ օր, Անթիոքի Հայ Երեսփոխանը Գրն. Մովսես Տէր Գալուստեան մօտաւորապես մէկ ժամ տեւող տեսակցութիւն մը ունեցաւ Ն. Վ. Բարձր Գոմիսէր պրն. Բօնսոյի հետ, մեծ սէրայի պատօնատան մէջ։

ՊՕՅՔՕՔ ԴԱՄԱՍԿՈՍԻ ՄԷՋ
ՊԱՔԱՒ ԴԷՄ

Դամասկոսի մէջ, Էմիվի մզկիթին մէջ առջի օր հաւաքուած է բազի մը հազարի հասնող կօսկակարներու բազմութիւն մը եւ ուրբաթի աղօթքեն վերջ, գործաւոր մը ճառ մը խօսած է, պօյքօթի հրաւիրելով ժողովուրդը հրեական հաստատութիւն մը եղող Պաթաի դէմ։ Վերջը ժողովուրդը դուրս եկաւ մզկիթեն ցոյց մը կազմակերպելու համար, սակայն ոստիկաններ արգիլեցին։

Հիմայ ժողովուրդը բոլորովին պօյքօթի ենթարկած է Պաթան եւ ոչ ոք գնում կրնէ անկէ։

ՊԱՏՈՒԻՐԱԿՈՒԹԻՒՆ ՄԸ
ԿԱՌ. ՊԵՏԻՆ ՔՈՎ

Պէյրութեն բազմանդամ պատուիրակութիւն մը եկած եւ դիմում կատարած է կառավարութեան պետին, խնդրելով անկէ որ իրենց վրայ դրուած տուրէրը գեղչուին։

Գրն. Տէպպաս խոստացած է ընել ինչ որ ընեցնայ անոնց դիմումը։

ՖՐԱՆՍԱՅԻ ԿԱՌԱՎԱՐԻՉ ԿՈՒՉԷՆ
«ԼՐՕՍՆ ԻՒԼ ՀԱԼԻ» ՅՕԴՈՒԱԾԸ

Պէյրութի ամենատիրաժ թերթերէն «Լիսան իւլ Հալ» սկսած է հրատարակել յօդուածաշարք մը, որով կ'ամբաստի փաստելու թէ Լիբանանի համար Ֆրանսայի կառավարիչի մը նշանակումը 10 տարուան ճամար, աւելի օգտակար է եւ նպաստաւոր։ «Լիսան իւլ Հալ» կը հաւատայ որ ժողովուրդը մեծամասնութեամբ ետս գոհ պիտի մնայ եւ ուրախ պիտի ըլլայ նման կարգադրութենէ մը։

ՄԱՏԱՄ ՍԸՐՍՈՔԻ ՎԱՆՈՑԸ ԳՏՆՈՒԱԾ

Մեր երեկուան թիւով գրած էինք որ Մաթամ Նիքօլա Սրբսօքի թանկարժէք վրնցր գողցուած է։

Երէկ երեկոյ, իննհատարժի վարիչ մը ձրմէկզի պահակատան յանձնած է այդ վզնոցը, յայտնելով որ ճամբուն վրայ գրտած է։ Քօլիճեն յանձնուած է Մաթամ Սրբսօքի։

ԱՆԾԱՆՕԹ ՄԱՐԴԻԿ
ՌՈՒՄԻՐ ԿԸ ՆՇՏՏՆ ՔԱՐԻԻՂԻ ՄԹԵՐԱՆՈՑՆԵՐՈՒ ՎՐԱՑ
ՍՈՍԿԱԼԻ ՊԱՅԹԻՒՆՆԵՐ

Առջի գիշեր, անծանօթ մարդ մը երկար պատոյդով ցիներիք կր ձեւրբ «Սթանտարտ Օյլ» բարիւղի բնկերութեան մթերանոցը կր մտնեցնայ եւ պատոյդը վառելով կր նետէ ներս։

Այդ միջոցին պահակը կր մտնեցնայ եւ կր տեսնէ որ մուխ մր կր բարձրանայ մթերանոցի մտնեն։ Կր բարձրանայ մինչեւ վերին ստիճանի։ Վերջապես կորոտուի բաղարի բոլոր մասերուն մէջ յայտարարութիւններ տարածել, գանելու համար այդ երջանիկ կենդանիի տէրը։

Ոսկոյն կր գործադրուի որոնումը. բոլոր պահակատուներ յայտարարութիւններ կր փակցնեն, սակայն ի զուր, տէրը չի գտնուիր։

Այս պարագան պահակատուներու կողմէ, դարձեալ մասնաւոր տեղեկագիրներով կ'իմացուի ոստիկանապետութեան։ Կր գումարուի ժողով եւ այս անգամ կորոտուի հրապարակային աճուրդով ծախել հաւր եւ փոխարժէքը որպես հասոյթ արձանագրել պետական գանձին։ Կր գործադրուի որոնումը եւ պետական գանձր 35 ս. դահեկանի հասոյթ մր կ'ապահովէ։

Նթէ կորսուողը ոչխար մր բլլար, ո՛վ գիտէ որքան աւելի տեղեկոյց ասխասանցի պիտի ներկայանար... կրսէ «Էլ Ահրար»։

ՀԻՆ ԲԱՐԵԿԱՄՆԵՐՈՒ ԿՌԻՒԸ
ՈՐ ՄԱՀՈՎ ԿԸ ՎԵՐՋԱՆԱՅ

Սէյիտ Քահէանի, հայրը անցեալ տարի մասուաթի մէջ Հապիպ Քահէան կողմէ սպանճուող Հիւսէյնի Քահէանիի, առջի օր կռիւ կուտեցնայ Մուհամէտ Հալվաճի անուն ուրիշ ճաւաղարի մը հետ։ Այս վերջինը Սէյիտ Քահէանիի ամենամտերիմ բարեկամն էր եւ մինչեւ անգամ երկու տարի առաջ, Հիւսէյնի սպանութեան ժամանակ, Մուհամէտ օրերով լացած էր եւ մխիթարած Սէյիտը։ Երկուքն ալ կը բնակին Բէմիլ թաղի մէջ 30 տարիէ իվեր եւ իրար դրացիներն են։

Սակայն ճաի մր ամիս առաջ Քահէանիի պզտիկ տղան Մուհամէտի պզտիկ տղուն հետ խաղալու ատեն խաղալիքի մր համար կռիւ կուտեցնան. Մուհամէտի տրտյան կռիւի միջոցին միւսին կրսէ. «որբաճ լաւ եղաւ որ մեծ եղբայրդ սպանուեցաւ»։ Այս խօսքը կր լսեն տղուն ծնողքը. մայրը չի հանդուրժեր, կերթայ եւ կր ծեծէ Մուհամէտի տղան։ Կռիւը կր սկսի այս անգամ կիներու միջեւ։

Առջի օր նորէն վէճի կր բռնուին կիները եւ այն ատեանն կր սասակացնեն որ կ'սեիպուին միջամտել իրենց ամուսիններ։ Սէյիտ Քահէանի եւ Մուհամէտ Հալաուճի կր բռնուին կռուի, որու միջոցին վերջինը դանակի հինգ հարուածներ կիջեցնէ առաջինի սրտին եւ գլխուն եւ գայն գետին կր փռէ։ Վերջը ոճրագործը կերթայ ոստիկանատուն եւ կր յայտնէ որ գիտէ կուգեն մորթել։

Իսկոյն երեւան կելնէ սուտը եւ կր բանտարկուի ան, խոստանալով իր մեղքը։

Քահէանին տասը չանցած մեռաւ։ Բժշկական հիւպատոսը տասը կարեւորութիւն տուաւ այս ոճիրին եւ խնդրեց որ ենթարկեն, որովհետեւ գոհն ու ոճրագործը եգիպտահպատակներ են։

ԵՐՋԱՆԻԿ ՀԱՒ ՄԸ...

«Էլ Ահրար» ոստիկանութեան գործունէութեան օրէրջ հրատարի օրինակ մր կր պատմէ։

Բանի մր օր առաջ, ոստիկանները տունկայի մէջ կր գտնեն անտէր հաւ մը։ Կր բռնեն զայն, կր պատրաստեն մասնաւոր տեղեկագիր մր եւ կր յանձնեն իրենց պահակատան, ի հարկէ հաւն ալ միասեղ։ Գանակատուները, որ իր կարգին, առանձին տեղեկագրով մր, կցուած նախորդին, կր յղի իր պետին, այս կերպով հաւր կր բարձրանայ մինչեւ վերին ստիճանի։ Վերջապես կորոտուի բաղարի բոլոր մասերուն մէջ յայտարարութիւններ տարածել, գտնելու համար այդ երջանիկ կենդանիի տէրը։

Իսկոյն կր գործադրուի որոնումը. բոլոր պահակատուներ յայտարարութիւններ կր փակցնեն, սակայն ի զուր, տէրը չի գտնուիր։

Այս պարագան պահակատուներու կողմէ, դարձեալ մասնաւոր տեղեկագիրներով կ'իմացուի ոստիկանապետութեան։ Կր գումարուի ժողով եւ այս անգամ կորոտուի հրապարակային աճուրդով ծախել հաւր եւ փոխարժէքը որպես հասոյթ արձանագրել պետական գանձին։ Կր գործադրուի որոնումը եւ պետական գանձր 35 ս. դահեկանի հասոյթ մր կ'ապահովէ։

Նթէ կորսուողը ոչխար մր բլլար, ո՛վ գիտէ որքան աւելի տեղեկոյց ասխասանցի պիտի ներկայանար... կրսէ «Էլ Ահրար»։

ՍԻՒՐԻՈՅ ՆԱԽԱՐԱՐԱՊԵՏԸ
ՀԱԳԳԸ ՊԷՅ ԱԶՄ ՊԷՅՐՈՒԹԻ ՄԷՋ

Սիւրիական կառավարութեան նախարարապետ Ն. Վ. Հագգր պէյ Ազմ առջի օր ժամանեց Բաղդատ եւ իջեւանեցաւ պանդոկ Պասսոյ։ Ն. Վ. նախարարները այցելեց մեծ պատուոյ եւ երկար տեսակցութիւն մր ունեցաւ բրդի. բարուղար պրն. Թէքրոի հետ։ Անկէ վերջ վարչապետը գընացաց փոխ սէրայ եւ բրդուներեցաւ կառավարութեան պետ Ն. Վ. պրն. Տէպպասի կողմէ։

ԲԱՐՁՐ ԳՕՄԻՍԷՐԸ ՎԵՐԱԴԱՐԶԱՒ

Ուրբաթ կէս օրէ վերջ, Բարձր Գոմիսէր Ն. Վ. պրն. Բօնսօ վերադարձաւ Գէյրութ։ Կէս օրուան ճաշը բրաւ Շթօրա։ Պրն. Հէլլօ եւ բաբիթեն Լօրաս կր գտնուէին Ն. Վ. սեմութեան հետ։

ՏՈՒՆ ՄԸ ԿԸ ՓԼԻ

Քրպ Իլիասի մէջ տուն մր փլած է եւ գործաւոր մր տակր մնալով մեռած։

ՆՈՐ ԴԻԱԿ ՄԸ ԳՏՆՈՒԱԾ
ԱՆԱՊԱՏԻ ՄԷՋ

Գրած էինք որ կորսուած Ֆրանսացի սպաներր գտնելու համար փնտռտուքներր կր տարուճակուին անապատի մէջ։ Օդաճաւներ վերջին անգամ գտած են ճաւէ բսպայի մր դիակր, որուն վերարկուին վրայ չփակցուած է քուղթ մր եւ որուն վրայ գրած է. «Ծծարաւեն կր մեռնիմ հոս անապատին մէջ»։

Դիակր բերուած է Դամասկոս եւ հաստատուած է որ կորսուած սպան է։

ՆՈՒԻՐԱՏՈՒՈՒԹԻՒՆ

Գրն. Նօան Զէյվեաճ փոխան ծնորհաւորական հեռագրի 150 ս. դահեկան կր ճուիրէ Մարմրիչեի բոհախաստնոցին, Որ. Մարի Սէֆէրեանի ըմդ պրն. Գաւրիկ Գույումճեանի ամուսնութեան առիթ, ի Նիկոսիա։

Սեանալ խմբագրութենէս։

* * *

Թօքագեան եղբարք 100 ս. դ. կր ճրւիրեն «Համազգայինի», փոխան ծնորհաւորական հեռագրի, Որ. Մարի Սէֆէրեանի ըմդ Գրն. Գաւրիկ Գույումճեանի ամուսնութեան առիթ։

Սեանալ խմբագրութենէս։

ՍԱԿԱՐԱՆ ՊԷՅՐՈՒԹԻ
25 ՃՈՒՆԻՍ 1932

	Ս. Դ.
Ցգիպտկ. բդեաղրմ.	471
Անգլիկ. »	459
Տօլար »	127
Թրքական »	59
Գաճէ Օթթօման	135
Իթալական Լիր 100	645
Ճունական Տրախմի 100	90
Անգլկ. ոսկի	606
Ֆրանս. »	482
Օսման. »	550
Արծաթ մէճիտ	23
Գրեքի Ֆօնս. Ա. Ֆէ.	521
» » Բ. »	281
» » Գ. »	274

Սէֆէրեան եղբարք Բիւ Ֆօռ Թէյէֆօճ՝ հ-19

Կարդացէք եւ Տարածեցէք
«ԱԶԴԱԿ»Ը

— 52 —

ՄԱՍ Ը.
ԳՕՐՆԵԼԻԱ ՔԱՐԼԱՅԼ

Ճուլիսի առաւօտ մը Ուէսթրինի ժամացոյցը 8ը զարկաւ և անմիջապէս սկսան եկեղեցիներու զանգակները, աւետելով օրուան կիրակի ըլլալը։ Միս Քարլայլ զանգակներուն ձայները լսելուն պէս անկողնէն ցատկելով գիշերազգեստով դուրս նայած էր և դիմացի սեռնակի դուռը սաստկութեամբ զարնելով Քարլայլը քունէն արթնցուցած և պատասխաններու հետ կռիւը սկսած էր։ Միս Քարլայլ մօրմէն մնացած երկար չրջազգեստ մը հագած էր և մէջքին ծոպաւոր գօտի մը կապած։ Այդ երեկոյ խոհարարը վռնտած ըլլալով, քովերնին Փիթըր անուն ծերուկ մը և Ճօյսը միացած էին։

Քարլայլ ածիլուելու համար տաք ջուր ուզած էր Փիթըրէն, սակայն ան երբ կը տանէր ջուրը, Միս Քարլայլ ձեռքէն առնելով բսած էր, «Հիմայ քոզ գայ նախաճաշ ընէ, ածիլուելու ժամանակ չէ»։ Ետեզ Քարլայլ հագուելով սեղան եկած էր և վերջը սաիպուած եղաւ պաղ ջուրով ածիլուելու։

Երբ Քարլայլ հարցուց թէ՝ ինչու այդպէս կանուխ նախաճաշ կ'ընէին այդ օր, Միս Քարլայլ պատասխանած էր։

— Շատ գործ ունիմ, այլապէս եկեղեցի չենք կըրնար հասնիլ, որովհետեւ խոհարարնիս եղած է։ Պարապարա այսօր մեզի հետ պիտի ըլլայ։

Քարլայլ չէր կրնար խառնուիլ իր քրոջ գործերուն, հետեւաբար փոքրիկ տղու մը պէս երբ կը չարունակէր նախաճաշը, Ակնթ վաստա եկեղեցւոյ զանգակները կը հնչէին, կարծես թէ մեծ ատն մը կամ հարսանեկան հանդէս մը եղած ըլլար։

— 49 —

— Ոչ, չեմ գիտեր, Էֆայ երբեմն հպարտանքով կը յայտնէր որ ան 10 մղոն հեռաւորութիւն ունեցող Սուանսընէն կուգար։

— Սուանսընի Թօրն ընտանիքէն չըլլայ։

— Ոչ, այս անունց չի նմանիր երբեք, բարակ ձեռնոցներ կը հագուի, թաչիխնակին ու հագուստին հոտեր կը քսէ։ Մտտին վրայ ադամանդէ մատանի մը կայ, չապիկին կոճակները, գնգաստեղները ադամանդէ են, կարծեմ Էֆայի աչքերը չլացնելու համար կը հագուէր այսպէս։ Նոյնիսկ Էֆայ օր մը բսաւ. «եթէ ուզեմ, մեծ հանըմ մը կրնամ ըլլալ եաւ»։

— Բիչարտ, Էֆայը ո՞ւր է։

— Ի՞նչ գիտնամ ուր է, ես ձեզի պիտի հարցնէի։

Քարլայլ լուռ մնաց և նորէն Բիչարտին երեսը նայելով բսաւ։

— Էֆայ հօրը սպանուած օրէն իվեր կորսուած է։ ամէն մարդ կը կարծէ որ քու քովդ է։

— Ահա քեզի ուրիշ փորձանք մ'ալ, ես այդ դժբաղդ գիշերէն իվեր յիշելը ոչ տեսած եմ ոչ ալ լսած անոր մասին։ եթէ մէկուն եաւէն գնաց, այն ալ անպայման Թօրնը ըլլալու է։

— Թօրն վայելչադէմ է,

— կարծեմ ամէն մարդ զայն գեղեցիկ կ'անուանէ։ Էֆայ կը կարծէր որ անոր նմանը չկայ աշխարհի վրայ։ Սև, փայլուն մազերով, սև աչքերով և սև պեխերով մարդ մըն էր։

Քարլայլ լրացուցած ըլլալով իր հարցումները, Բիչարտի թեւէն բռնելով ցաւատանջ, տկար և տարաբախտ մօրը քով տարաւ, ուր խելակորոյս և քշուտ զաւակն ու սիրատենչ մայրը իրար պլլուելնուն հեղեղանման արցունքներ թափելով։ Քարլայլ զանոնք այս վիճակի մէջ թողելով մեկնեցաւ։

ԳՐԱՍԵՐՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ

ՍՏԱՑՈՒԱԾ ՆՈՐ ԵՒ ԸՆՏԻՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

«ՆՈՐ ՕՐ» ԳՐԱՏՈՒՆԷՆ

Ճեղափոխականի Մտքեր, Ռ. Միխայէլեան	10 Ֆր.
Ճենճ եւ Ջալալէդդին, Բաֆֆի	25
Հ. Հ. Դագումն ու զարգացումը, Ալ. Խաթիսեան	40
Գարնանային, Վ. Շուշանեան	40
Իմ Գիրքը, Ա. Ահարոնեան	20
Թափառաշրջիկները, Ռէնե	15
Վանի Հերոսամարտը, Օճ. Մխիթարեան	20
Խաչագողի Ճիշատակարանը, Բաֆֆի	25
Աղքատին Պատիւը,	25
Ամիրային Աղջիկը, Ն. Սրմաճէօխանճեան	25
Գէնհուր	30
Համիլտազարդ կինը	18
Դերասանուհին, Լ. Շանթ	8
Միացեալ եւ Անկախ Հայաստան	6
Դարձ, Լ. Շանթ	8
Բրիշկին գրքին փրցուած էջեր, Ռ. Սեւակ	10
Մեր Պատասխանը Ց. Քաջազնունիի, Ա. Զիլինկիրեան	8
Անուշ, Ց. Թումանեան	5
Խորհուրդներու Մեհեանը, Ց. Օշական	13
Որդիների Պայքարը Հայրերի Դէմ, Գ. Նժդեհ	10
Թուրքերը եւ Մենք, Նեմեսիս	10
Կարմիր Ժամուց, Ա. Արփիարեան	8
Վոսփորի Գաղտնիքը	30
Թէօֆանօ	25
Ալպամ (հէքեաներու), Շ. Նարդունի	5
Դէպի երկիր, Է. Ակնունի	15

Դիմել՝ Գրավաճառ Պ. ՀՐԱՆԴ Ց. ԱՊՄԱՆԵԱՆԻ, B. P. 879 BEYROUTH

ՏՕՔԹ. Հ. ԼՈՒՍԻՆԵԱՆ

(ՀԱԼԷՊ)

Նախկին բժիշկ Միջագետքի Զինուորական հիւանդանոցներու եւ մասնագէտ ներքին հիւանդութիւններու

արագ, արմատական, խղճամիտ դարմանում:

Հիւանդ կ'ընդունի ամէն օր ժամը 8—12 եւ 2—6 իր դարմանատան մէջ, Հալէպ Նիյալ բազ. Թրամվայի բեկեցութեան կայարան, թիւ 7

Բղ. եւ Ուրբաթ օրը աղքատաց մօր

ՊԱՆԴՈՒԿ ԼԻՒՔՍ

ՀԱՍՀԱԼԷ

Հայկական ամենապատասխանատու պանդոկը «ԼԻՒՔՍ»ին Զահլէի վերջ, ծովեզերեայ պարտէզով,

ԹԻՒՍ ՕԳՍՏՈՍԻՆ ՍԵՆԵԱԿՆԵՐ ՈՐ ԿԸ ԲԱՂԿԱՆՆՑ 1. 2. 3. 4. ՄԱՀՃԱԿԱԼՆԵՐԷ

1. ՀԱՄԵՂ ՁԱՁ, ՄԱՔՈՒՐ ԵՒ ԱՆԹՈՒՐ ՍՊԱՍԱՐԿՈՒԹԻՒՆ.
2. ԳԻՆԵՐՔ ԹԻՒՍ ԶԱՓԱԻՈՐ.
3. ՏՐԻՆ ՓՆՏՈՂՆԵՐՈՒՆ ՍՄԷՆ ԴԻՒՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ.

Տէր եւ Տնօրէն՝ Գ. ՊՈՍՏԻՋԱՆԵԱՆ

ԳԱԲՐԻԷԼ Ի. ԹԷՐԶԵԱՆ

(ԵԼԵՔՏՐԱԿԱՆ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ)

Հիմնուած 1921 ին Պոլիս-Բերա

Ամէն տիրապահելի պայմաններով կը կատարենք ամէն կարգի ելեկտրական լոյսի գործուածներ (Installation). ինչպէս նաեւ մօթէօր եւ ջիճամօճներ:

Վաճառատունս կ'սպասկնէ նաեւ բոլոր ելեկտրազործիքներու նորոգութիւններ: Մասնաւոր սպասարկութիւն բնակարաններու ելեկտրա-նորոգմանց: Վաճառատուն Philips եւ Lux ելեկտր. լամբերու եւ ամէն տեսակ ելեկտրական պիտոյքներու:

Վճարման դիւրութիւններ.

Հասցէ — Վ. Ուզունեանի գրատան կից Պուրճ. B. P. 491

ՊԱՆԴՈՒԿ ԱՀԱՐՈՆ ՊԻԹԻԱՍ

ՀԻԻՍԻՍԱՑԻՆ ՍԻՒՐԻՈՅ ԼԱՒԱԳՈՑՆ ԱՄԱՌԱՆՈՑՆԵՐԷՆ ՁԷՊԷԼ ՄՈՒՍԱՑԻ **ՊԻԹԻԱՍ** ԳԻՒՂԻՆ ՄԷՋ

Նորակառոյց եւ գեղեցիկ շէնք. արդիական կերպով կահաւորուած սենեակներ. ընդարձակ սրահ, քաղցիմ, եւրոպական եւ արեւելեան կերպակուրներ

ՁԱՓԱԻՈՐ ԳԻՆ

ԲԱՑ Է 1932 ՅՈՒԼԻՍ 1ԷՆ ՍԿՍԵԱԼ

Իր անձնական տեսարաններով, առատ ջրերով և առողջարար կլիմայով ձանձր ՊԻԹԻԱՍ գիւղը այս տարի օժտուած է գիւղագնացութեան համար անհրաժեշտ եղող բոլոր յարմարութիւններով:

Ճամբաները նորոգուած են, գիւղին մէջ հաստատուած է թղթատարական ամենօրեայ ծառայութիւն ինչպէս նաև թլեֆոն և հեռագիր:

Պիթիասը ունենալ նաև իր առաջնակարգ պանդոկը, ուր այցելուները պիտի գտնեն Միւրիոյ և Լիբանանի լաւագոյն ամառանոցներուն յատուկ բոլոր յարմարութիւններն ու հանգստութիւնները:

Տէր և Տնօրէն ԱՀԱՐՈՆ ԻԶՄԻՐԼԵԱՆ

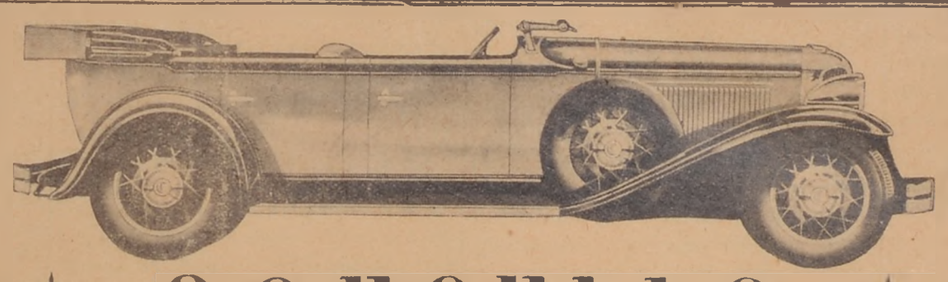

ԳՌԱՅՍԼԵՐ

աշխարհահռչակ իմիճաշարժները որոնց 6-8 սիլինտր ու ձին,

ԱՄԵՆԱՏՈՒԿՈՒՆ ԵՒ ԳԵՂԵՑԻԿ ՄԱՐՔԱՆԵՐՆ ԵՆ ՀՐԱՊԱՐԱԿԻ ՎՐԱՑ ԵՒ

ԿԸ ՓՆՏՈՒԻՆ ԱՄԵՆՈՒՐԵՔ:

ԳՌՍԵՍԼԵՐ ինքնաշարժերու մասնաւոր յատկութիւններն են՝ ՏՈԿՈՒՆՈՒԹԻՒՆ, ԳՆԱՑԿՈՒԹԻՒՆ, ԶԱՓՍԻՈՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՀԱՆԳՍՏԱՒԷՏՈՒԹԻՒՆ, վճարման դիւրութիւններ կը արուին.

ԳՌՍԵՍԼԵՐ օթօներու բոլոր կտորները պատրաստ կը գտնուին մեր վաճառատուներուն մէջ՝ Լիբանանի, Միւրիոյ և Իրագի բնդհանուր ներկայացուցչութիւն՝

NAAYEM MOTOR IMPORT Co. BEYROUTH B. P. 869, TÉL. 32—29

Հիւս. Միւրիոյ ներկայացուցիչներ՝ Գ. և Մ. ԱԶԻՐԵԱՆ, B. P. 202, *Հալէպ*

ՍԹԱՆՏԱՐՏ կօշիկներ միշտ ամենալաւ, ամենադիմացկուն, ամենաաժան եւ ամենագեղեցիկներն են.

ԿԵԴՐՈՆՇՏԵՂԻ՝ ՆԱՃԱՐ ԵՂԲԱՕՐՆԵՐՈՒԻ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ

Տքթ. Բ. ԳՈՒԼԱԳԵԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ՝ ՆԵՐՔԻՆ, ՄՈՐԹԱՅԻՆ ԵՒ ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

ՎԿԱՅԵԱԼ ՓԱՐԻԶԻ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑՆԵՐԷՆ

Կը դարմանէ գիտական ամենավերջին մեթոտներով, քոռերու, սեամոխի, ադիճներու յեաղդի ամէն տեսակ հիւանդութիւններ: Ձին եւ նուրճերմոմիզութիւններ իր բոլոր բաղադրիչներով, ինչպէս նաեւ Ֆրանկախոս եւ մորթային հիւանդութիւններ:

Առագ, արմատական եւ բարեխիղճ դարմանում:

Հիւանդ կ'ընդունի ամէն օր, բացի կիրակիէ, իր նախկին դարմանատան մէջ. ժամը 8—12 եւ 2—6ու մասնաւոր ժամադրութեամբ:

Երեքշաբթի օրերը, ժամը 2—5 վկայեալ ՍՂՓՍՏՆԵՐՈՒՆ ԶՐԻ ժօրժ Հասեան փողոց՝ թիւ 8

ՏՕՔԹ. ԳԷՈՐԳ ԿԷՐԿԷՐԵԱՆ

Վկայեալ Lauréat (սիկլ) Interne եւ այժմ մասնաւոր ՍՍՍՆՂՏՏ բժիշ Ֆրանսական հիւանդանոցի ԱՋՔԻ, ՔԹԻ, ԿՈԿՈՐԴԻ, ԱԿԱՆՋԻ և ԳՀՍՈՒ հիւանդութիւններու բաժնին:

Հիւանդ կ'ընդունի կէսօրէ վերջ ժամը 2—6

իր գլխաւոր մէջ rue de Damas, No. 15

Հիւանդները ուղղակի հիւանդանոց կ'ընդունուին իր կողմէ տրուած մուտքի տոմսով:

Աղքատ հիւանդներու ձրի դարմանուժ, ամէն օր կէսօրէ առաջ ժամը 10—12, հիւանդանոցի դարմանատան մէջ:

Կարի եւ Ձեւագիտութեան Դասընթացք

ՏԻԿԻՆ ՄԱՌԻ ԵՐԱՄԵԱՆ

ՎԿԱՅԵԱԼ ԴԵՐՁԱԿՈՒՀԻ

ԲԱՐԻԱՁԷՆ ԵՒ ՎԱՇԻՆԿԹՕՆԷՆ

Կարի եւ ձեւագիտութեան մասնագիտուհի, Տիկին Մառի Երամեան կը վերադարձայ իր արհեստանոցը, Մեծ Սէրայի դիմացը Նո. 78 տան երկրորդ արկը:

Երեք ամսուան միջոցին կը սորվեցնէ ամենավերջին նորաձեւութեամբ, կար եւ ձեւագիտութիւն իր բոլոր բաղադրիչներով եւ արդիական մեթոդներով, Droit-fils մեթոտով: Իր աշակերտուհիները կ'օժտեն Բարիզի ակադեմիա Académie Daydou վկայականով:

Տոկուն շինուած վայելուչ տեսք հնչուն եւ բնական ձայն

Ահա յատկանիշները՝

ՈՐՈՆՑՄԱՄԲ ԿԸ ՁԱՏՈՐՈՇՈՒԻՆ

ԱՓԼԼՕ ՓՕՆՕՆԵՐԸ

Հրապարակի վրայ գրտնել ոդ բոլոր մարքաներ ու հետ կը մրցին Ապոլլօ փօնօներու. Մանաւանդ վերջին նոր մօտէլները, որոնք հասած են արդէն, անկերազանցելի են իրենց ստուգութեամբ, վայելչութեամբ և մատչելի գիներով:

APOLLO GRAMOPHONE Co. Ltd

(of London)

ԱՓԼԼՕ՝ ՓՕՆՕՆԵՐՈՒ ԹԱԳԱՒՈՐԸ !!!

Կատարեալ համոզում գոյացնելու համար անգամ մը այցելեցէք

MAISON APOLLO, Rue de la Poste, BEYROUTH

Գրամոֆոններ եւ ֆոնօներ՝ ամէն ձեւի, ամէնէն լաւ կարգի եւ առաւելութիւններ գիւրամատչելի գին, վճարումի դիւրութիւնով

Ընդհ. ներկայացուցիչ՝ Միւրիոյ, Պաղեստինի, Անդլօ-Եգիպտոսի, Միջագետքի եւ Կիպրոսի— ԳՈՒՐԳԷՆ ՍԻՆԱՆԵԱՆ

KOURKEN SINANIAN, Boîte Postale 642, BEYROUTH (Syrie)

ՕԳՆԷ ԴՈՒՆ ՔԵԶԻ ԵՒ ԱՍՏՂԸ ՔԱՏՕՆ ՊԻՏԻ ՕԳՆԷ

ԸՆՏԱՆԻՔԻ ԱՍՏՂԸ

(L'ETOILE du FOYER)

Առեւտրական և երկրագործական ժողովրդային վարկի հաստատութիւն

Սնանուն ընկերութիւն.— դրամագլուխ՝ 3,000,000 ֆրնք.

որ կրնայ 3.000,000,000 ֆրնք.ի բարձրացուիլ վարչական խորհուրդի պարզ որոշումովը:

Կեդրոնատեղի.— 137 Boulevard Sebastopol - Paris

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ Արեւելեան պետութեանց

Սալոյ Օթէլի տէճ, Պուրճ, Պէյրութ

ԿԱԼՈՒԱԾԱԿԱՆ ՁԻՒՂ

ՎԱՐԿԵՐՈՒ ԲԱՑՈՒՄ

Կալուածի վրայ փոխատուութիւնք

Վճարելի 10—15—20 տարիէն. որոշուած պայմանաժամէն առաջ ուզողը կրնայ վճարել:

ԵԼԵՒՄՏԱԿԱՆ ՁԻՒՂ

Աւանդի պարտականագրութիւնք

ՕԺԻՏ

Զրաչխատորեայ տոկոս 6%. Ամէն զատ մասնակցութիւն ընկերութեան շահերուն:

ԸՆՏԱՆԻՔԻՆ ՍՄՏՂԸ ընկերութիւնը նեղկատ 75,000է աւելի անդամ ունի: Մինչև 1 Ապրիլ 1931 Ընտանիքին Աստղը 135 միլիոն փոխ տուած է, գրաւուկ 50՝՝ միլիոնէ աւելի արժէք ունեցող անշարժ կալուածներու վրայ:

Ամէն բդթակցութիւն ուղղել՝ B.P. 821, Beyrouth

Մինչև այդ վայրկեանը Հօլիճճոնի սպաննիչին Իշարտ հէր ըլլալուն չէր հաւատացած Քարլայլ։ Ինչպէս, վախկոտ և մատաղ սրտի տէր ըլլալով նման ոճիր մը գործելու անկարող ըլլալը գիտէր և կը կարծէր որ արկածի մը կամ պատահմունքի մը արդիւնք է այդ ոճիրը։ Բայց այդ իրիկուն յանծնները միտքը բոլորովին տակն ու վրայ ըրին։ «Արդեօք այդ Թօրնը ո՛վ էր, Ինչպէս կողմէ հնարուած անուն մը չէր ի հարկէ, իսկապէս տղուական ընտանիքէ մըն էր անիկա, եթէ ոչ ինքզինքը այդպէս ցուցնող մէկը։ Ոճրագործը անպայման ան էր, ուրիշ մէկը չէ կրնար ըլլալ։ Մր. Քարլայլ այս մտածումներով հասաւ տունը։ Հիւրերը դեռ կը նստէին, Մին Քարլայլն ալ անկողին գացած էր։ Ժամը 11ին բոլոր հիւրերը հեռացան, միայն Մր. Տիլ հոն մնաց Քարլայլին նշանին վրայ։ Առանձին մնալէ վերջ, Քարլայլ Մր. Տիլին չատ մը հարցումներ ըրաւ Սաւանաօնի Թօրն ընտանիքին շուրջ, Մր. Տիլ տուած տեղեկութիւններէն հասկցաւ որ անոնք երկու եղբայրներ են, երկուքն ալ ամուսնացած և Լֆթայի քով գալիք մարդիկ չեն։ Վերջը պատուիրեց Տիլին որ Սաւանաօն մնակի և հոն կարեւոր քննութիւն կատարէ այս մասին։ Մր. Տիլ մեկնեցաւ և Քարլայլ իր սպասուհին ձօյսը ներս կանչելով ըսաւ անոր.

— Ձօյս, քոյրդ Լֆթայը ո՞ր է, լուր առի՞ր երբէք։

Ձօյս 35 տարեկանէն վեր միջահասակ, դեղին գոյնով, կապոյտ աչքերով աղջիկ մըն էր և չատոնց իվեր Մին Քարլայլի ծառայութեան մէջ կը գտնուէր և Լֆթայի ալ խորթ քոյրն էր։ Ձօյս պատասխանեց,

— Ո՛չ պարոն, հօրը մահէն վերջ փախչող աղջիկ մը ուր ըլլալը կ'ըսէ՞ մեկուն։

— Բրօնդ քովը նկող մարդը ո՞վ էր, ըսաւ Քարլայլ։

— (երեսները կարմրած) Անոր գալը ուրկէ՞ լսեցիք։

— Այո՛ տաճն լսած էի։ Սաւանաօնէն կուգար ան, չ՛ե։

— Այո, այնպէս կը կարծեմ, Լֆթայ չատ չէր խօսեր, անոր մասին վէճ ունեցած էինք, այդ դիրքին մէջ գտնուող մէկուն փոքր լաւ մտքով գալը հաւանական չէ կ'ըսէի ես, բայց Լֆթայ կը պտռար երեսիս։

— Ի՞նչ դիրք ձօյս։

— Լֆթայ կ'ըսէր որ Լօրտի պէս քան մըն էր անոր տիտղոսը։ Ես անգամ մը տեսայ գայն, ձեռքի մատները ադամանդներով գարդարած էին, երբ Լֆթայի հետ կը նստէին խոհանոցի մէջ։ Ձիս տեսնելուն պէս անհետացաւ, երթալու առեն թաչկինակը գետին ինկաւ։ Լֆթայ հաւէն կանչեց «Գրափտան Թօրն» և յանձնեց թաչկինակը։ Թէպէտ Լֆթայ այն առեն Գաբատան կը կոչէր զայն, բայց ուրիշ բան է եղեր... գինուոր...

— Զինուորական...

— Այո պարոն, թաչկինակը առաւ գնաց։ եթէ հիմայ տեսնեմ չեմ ճանչնար, այդ օրը նորէն կոխ ունենանք։ Միևնոյն օր գարձեալ Իշարտը հոն տեսայ և մտածեցի որ այս երկուքին միջևը օր մը բան մը կելլէ, և ատկէ վերջ չաբաթ մը չանցաւ խեղճ հօրս գլխուն պայթեցաւ փորձանքը։

— Ձօ՛յս, կասկած ունեցա՞ր երբէք թէ Լֆթայ Թօրնի հետ փախած կըլլայ։

— Երբէք, վստահ եմ որ Լֆթայ Իշարտի հետ փախաւ։

Այսպէսով բոլորը քաշուեցան իրենց անկողինները։ Իշարտ մօրը հետ հաղիւ 10 վայրկեան տեսակցելէ վերջ գրամը առնելով մեկնած էր։ իսկ մայրն ու քոյրը, իրենց մէկ հատիկ զաւկին ետեւէն, ո՛վ գիտէ գուցէ անգամ մ'ալ չի տեսնելու վախով, առատ արցունքներ թափած էին։

AZTAG
JOURNAL QUOTIDIEN ARMÉN.
B. P. 587
BEYROUTH, Liban
Directeur-Propriétaire
HAIG BALIAN

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳԻՆ
ՍՈՒՐԻԱ տար. 550, Վեցամսեայ 300 Ս. Դ.
ԱՐՏԱՍԱՀՄ. տրք. 7, Վեցամսեայ 4 տոլար

ԱԶԴԱԿ

ازتاك
جريدة سياسية ادبية اقتصادية حرة

ՕՐԱԹԵՐԹ
ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԳԻՏԱԿԱՆ

ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ 28 ՅՈՒՆԻՍ 1932
ԶՒՌՈՒԹ ՀԱՏԸ 2.50 Ս. Դ.

Զ. ՏԱՐԻ | Ամէն առաքում պէտք է ընել թերթիս տնօրէնին հասցէին | Տնօրէն — Խմբագիր՝ ՀԱՅԿ ՊԱԼԵԱՆ | Ձեռագրերը չեն վերադարձուիր | Թիւ 86 (663)

ԹԻՒՐՔԵՐԸ ԿԸ ՊԱՀԱՆՋԵՆ ՍՈՒՐԻՈՅ ՀՈՎԱՆԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆԸ

ԱԶԳ. ԺՈՂՈՎԸ ԿԸ ՀԵՏԱՔՐՔՐՈՒԻ ԱԼԷՔՍԱՆՏՐԷԹԻ ՍԱՆՃԱԳՈՎ

Թիւրք թերթեր վերջերս սկսած են շատ զբաղիլ Սուրիական խնդիրներով։ Մանաւանդ երեսփոխանական ընտրութիւններէն ի վեր ամէն օր նոր սուտ մը կը հրատարակեն՝ խառնակ ցոյց տալու համար Սուրիան։ Ֆրանսական հովանաւորութեան դէմ ժողովրդական կանգուածային զգացումներ մը առասպելը կը յերիւրեն և կը յուսան որ այդ կերպով ընդհանուր շարժում մը յառաջացնեն։ Գտնուեցան նոյն իսկ «Վագըթ»ի պէս մոլեռանդ թերթեր, որոնք առաջարկեցին Էնկիւրիին, ստանձնել Սուրիոյ հովանաւորութիւնը, վերջ դնելով ֆրանսական հովանիին։ Ուրիշ թերթեր նման առաջարկութիւններ ըրին Ազգ. Դաշնակցութեան։

Դամասկոսի «Էլիֆ Պա» թերթը նոյնութեամբ հրատարակելէ վերջ Էնկիւրիի թերթերուն առաջարկութիւնները, «ապերախտ թիւրքեր» խորագրով իր կողմէ կ'աւելցնէ. «Այն Թիւրքիան որ իր այսօրուան գոյութիւնը և յաջողութիւնները կը պարտի Ֆրանսայի, հիմա ապերախտութիւնը կ'ունենայ անոր դէմ գործելու և անխոհեմաբար կ'ուզէ չափուիլ անոր հետ։ Եթէ Ֆրանսան չ'օգնէր, Թիւրքիան ի՞նչպէս պիտի կրնար Իզմիրէն վռնտել յոյները և տիրանալ Պոլսոյ»։

Իսկ այժմ բոլորովին հրապարակային դարձած է Թիւրքերու այդ յաւակնութիւնը և այս անգամ ալ կը պահանջեն Ալէքսանտրէթի սանճագին կցումը։ Թերթերու գրածներէն զատ, Թիւրք Ազգային Մեծ Ժողովին մէջ ալ սկսած են նիւթ դարձնել այս խնդիրը։ Վերջին թղթաբերով հասնող Թրքական թերթերու մէջ կը կարդանք հետեւեալ հեռագիրը. Էնկիւրի.— (Հեռաձայնով) Իզմիրի երեսփոխան Մահմուտ Էսատ պէյ, Ազգ. Ժողովի Նախագահութեան յանձնած պաշտօնագրով իր հետեւեալ հարցումը կ'ուղղէ Արտ. Նախարարին.

«Հարազատ Թիւրքերով բնակուած Ալէքսանտրէթի և Անտիոքի մէջ ֆրանսական կառավարութեան կողմէ Էնկիւրիի դաշնագրով ընդունուած պայմանները կը գործադրուի՞ն, կը խնդրեմ որ Արտաքին Նախարարը այս հարցումիս պատասխան-բացատրութիւն տայ»

Արտաքին նախարարը խոստացած է քանի մը օրէն պատասխանել այդ հարցումին։ Տեսնանք ի՞նչ բացատրութիւն պիտի տայ։

ԳԱՒԱՌԱԿԱՆԻ ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ՎԵՐՋԱՑԱՆ

ՔՈՒԷԻ ԱՌԱՒԵԼՈՒԹԵԱՄԲ ԸՆՏՐՈՒԵՑԱՆ 12 ԵՐԵՍՓՈԽԱՆՆԵՐ

Կառմիրներու խանգարելու փորձերը կը ձախողին

Առջի կիրակի օր, համաձայն Ազգային Առաջնորդարանի և Ընտրողական Կեդրոնական Յանձնախումբի կարգադրութեան և յայտարարութեան տեղի ունեցան Լիբանանի Ազգային Գաւառական Ժողովի ընտրութիւնները։ Քաղաքը բաժանուած էր չորս ընտրական շրջաններու՝ Անդր—Նէհր, Էշրէֆիէ, Ս. Խաչ և Ս. Նշան, որոնցմէ իւրաքանչիւրը ունէր առանձին ընտրական յանձնախումբ մը և քուէատուփ մը։ Քուէարկողները ազգային տուրքը վճարած ըլլալուն փաստաթուղթը ներկայացնելէ վերջ կը ձգէին իրենց քուէները քուէատուփին մէջ։

Քուէահամարը կատարուելով յայտնի եղաւ որ քուէներու անհամեմատ առաւելութեամբ ընտրուած են.— Անդր Նահրէն՝ Տիարք Տօքթ. Լէնիգօմշուեան, Տօքթ. Պէյլէրճեան և Վարդիվառ Զօրպաճեան. Էշրէֆիէէն՝ Տօքթ. Զաուշեան, Ղազար Զարըգ և Նշան Տէմիրճեան. Ս. Խաչ Թաղէն՝ Տիարք Տօքթ. Հայրապետեան, Խորով Սեդրակեան և Արամ Սէֆէրեան. Քաղաքէն՝ Տիարք Տօքթ. Վ. Փօթուգեան, Մարտիրոս Ալթունեան (երկրաչափ) և Զաքարիա Պզտիկեան։

Իւրաքանչիւր ընտրական շրջանի քուէատուփերուն մօտ կը հսկէին ոստիկաններ։ Ուրախութեամբ կ'արձանագրենք որ ամբողջ ընտրութեան տեւողութեան ոչ մէկ տգեղ միջադէպ և վէճ պատահած է։ Միայն թէ, Ս. Խաչ թաղի մէջ, կարգ մը կարմրակտուցներ նախապէս պատրաստուած հայհոյալից թռուցիկներ ցրուած են և առանձին քուէատուփ մը դնելով ժողովուրդը հրաւիրած են որ առանց ազգային տուրք վճարելու գան և քուէարկեն։ Ոստիկանութիւնը անմիջապէս գրաւած է քուէատուփը և փոխադրած պահականոց։ Այս կերպով կարմիր ագռաւները չեն յաջողած իրենց խանգարելու փորձերուն մէջ։ Կարմիրները նոյն իսկ փորձած են յարձակում գործել ոստիկաններու վրայ, սակայն այս վերջինները զէնքի դիմած են և 6 համայնավարներ ձերբակալուած, որոնք մինչև այժմ կը մնան բանտ։

Մ. ՔԷՄԱԼԻ ԳԻՇԵՐԱՅԻՆ ԱՐԿԱԾՆԵՐԸ

Փարիզ հրատարակուող թիւրք ընդդիմադիրներու օրգան «Լա Թիւրքի Լիպր» «Փարի Սուար»էն արտատպելով կը գրէ թէ Մուսթաֆա Քէմալ զեխ կեանք կ'անցնէ։ Պոլիս գտնուած միջոցին, գրեթէ ամէն գիշեր «Թիւրքուազ» պարը կ'այցելէ եւ մինչեւ առտու կ'զբօսնու ռուս ազնուական կիներու հետ, որոնք կ'սպասաւորեն պարէն մէջ։ Քէմալ մինչեւ առտու կը մնայ «Թիւրքուազ»ի մէջ, կը պարէ եւ կը խմէ եւ առտուան դէմ իր հետեւորդներով կը մեկնի պարէն։

ՃԱՊՈՆՑԻՆԵՐ ԿԸ ՅԱՌԱՋԱՆԱՆ ՍՈՎԻԵՏԱԿԱՆ ՃԱԿԱՏԻ ՈՒՂՂՈՒԹԵԱՄԲ

Ճապոնական Օդանաւեր Կը Ռմբակոծեն Շարունակ

Մուքտէն.— Ճապոնցիները գրաւած են քուանսիպերեան երկաթուղագծին վերջին կայարանը, այն պատրուակով որ այս միջոցը անհրաժեշտ էր Մանչուրիա բնակող ճապոնցիներու պաշտպանութեան համար։

Տոզեկարճերու շրջագայութիւնը ընդհատուած չէ։ Կը հաղորդուի միւս կողմէն, որ պատերազմի այլ ճակատներուն վրայ, ճապոնցիները կը յառաջանան սովիէտական սահմանին ուղղութեամբ։

Չինական զօրագունդերը որ կը գտնուէին Սունկարի գետակին եզերքը, ստիպուեցան քաշուիլ Ամուռ գետակին եզերը։

Ճապոնական ուրիշ զօրագունդեր ղրկուած են Խարպինի ուղղութեամբ։

Ճապոնական օդային տորմիղ մը ռմբակոծած է Մինշէնքունը, Քօշանի, եւ Կայլունի միջեւ։

Կ'ըսուի թէ հարիւր չինացիներ սպաննուած են ու բազմաթիւներ վիրաւորուած, որոնց մէջ է նաեւ զօրավար Մա։

ԻՏԱԼՕ-ԹԻՒՐՔ ԲԱՐԵԿԱՄՈՒԹԻՒՆԸ

ԻՏԱԼԻՈՅ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ՀԱՇԻՒՆԵՐԸ

Թուրք նախարարներու Հռոմ այցելութիւնն ու քաղաքական շփումները Մոսկուայէն ու Ցունաստանէն յետոյ, եկան բանալու իտալական քաղաքականութիւնը ծածկող քօղը, և օրուայ նիւթ դարձնել Մուսոլինիի և իր հայրենիքի յաւակնութիւններն ու այդ ուղղութեամբ տարած աշխատութիւնները։

Նախապէս խօսելով Թուրք-իտալական տեսակցութեան և քաղաքական փոխ յարաբերութեան մասին, մենք յայտնեցինք, թէ այդ [illegible] մէջ Թուրքիան կը միայ միջնորդի դերին մէջ, հանդէպ Իտալիոյ և Ռուսաստանի հետապնդած քաղաքական հաշիւներուն. միջնորդութիւն մը, որ թերեւս նաեւ ծանր նստի Թուրքիոյ, բայց որ առիթ մըն է զբաղցնելու Թուրք հասարակաց կարծիքը, և այս տնտեսական ուղղութեամբ բան մը փախցնել, ժամանակ շահելու համար։ Եւ ինչ հեգնութիւն, երբ Թուրք պետութիւնն և ժողովուրդը տնտեսական աննախընթաց տագնապի մը մէջ կը գալարուին, Թուրք պետականք մարդիկ ինկած են բարձրագոյն քաղաքականութեան մը մէջ, որ երկու երկրամասերու Եւրոպա և Ասիա, քաղաքական կեանքն ու փոխ յարաբերութիւնները շրջելու և նոր դասաւորում տեղծելու բնոյթն ունին։ Մօտէն կատարուած քննութիւն մը տեսանելի ու նաեւ բնական պիտի դարձնէ այս բոլորը։ Թուրք զինուորական կառավարութիւնը, իր յայտնի պետերով, Թուրք այժմեայ երկրին ու ժողովուրդին անհարազատ տարրեր են, որոց բնազդներով ու կոչմերով միայն, հաճելի ու գոհացնող զանոնք, այն է ջարդելու, կողոպտելու և տիրելու պահանջ։ Առանց այս բոլորին Թուրք ներկայ վարիչները եւ Անատօլուն կը մնան իրարու խորթ ու անհասկնալի։

Երկու տասնեակ տարի է, որ Թուրքիան յանձնուած է կառավարելու եւ իշխելու ախտէն բռնուած զինուորական իշխանաւորներու, սկսած Էնվէրէն մինչեւ Մուսթաֆա Քէմալ, որոնք ընթացք տուին իրենց և Թուրք ժողովրդի աւերիչ բնազդներուն, զոհը դարձնելով հայութիւնը և իր հարստութիւնը։ Այժմ սպառած է այդ աւարը, նոր զոհը, քիւրտը, աւելի երկար աշխատանք կը պահանջէ, և չունի նաեւ անհրաժեշտ հարստութիւնը։ Թուրք վարիչներուն կը մնայ նոր մանէօվրներու զբաղումներ, տեւականացնելու իրենց իշխանութիւնն ու դիրքը։

Եւ ինչ կայ աւելի բնական քան այն ինչ որ կընեն ներկայ Թուրք վարիչները անելի մատնուած։ Դիմել դէպի այն երկիրները, որոնք անմիջական վտանգներ են իրենց երկրի համար. Ռուսաստան և Իտալիա։

Արդէն 12 տարի է, ինչ Թուրքիան լեզու գտած կը կարծէ Խորհրդային Ռուսիոյ հետ, լեզու մը որ կը գործէ նախ Խորհրդային Ռուսիոյ հաշւոյն և ապա միայն կը պահէ Թիւրք իշխանաւորներու դրութիւնը։ Խորհրդային Ռուսիոյ հետ գտնուած լեզուի փաստը այժմ մէջտեղն են. երբ պատերազմ կայ դէպի դուրս և կամ բնաջնջում այս ու այն ցեղին ռուս դրամը, զէնքը և նոյն իսկ զինուորն ու հրամանատարը պատրաստ են հասնելու Թուրքիա, պահելու համար խորհուրդներու հեղինակութիւնն ու դէպի արեւմուտք ճանապարհը. իսկ երբ տնտեսական ժամանակութեան կը հասնի գործը, շատ բարակ կը մաղեն ռուս դիւանագէտները, դառնալով կասկածելի ու յանդգնել։ Տասը տարուայ ընթացքին փաստ է, թէ ոչ մէկ առեւտրական ու տնտեսական լուրջ օժանդակութիւն կրցաւ ստանալ Թուրքիա Ռուսիայէն։

Այժմ երկրորդ թշնամին է որ ձեռք կերկարէ Թիւրք ղեկավար շրջանի։ Վերջացող տասը տարուայ ընթացքին Իտալիան իր աճող ժողովուրդը տեղաւորելու, ինչպէս նաեւ իր տնտեսութիւնը տարածելու համար տեղ կը փնտռէ։ Այս փնտռտուքին մէջ միշտ ալ ան աչք է դրած Թուրքիոյ ընդարձակ տարածութիւններուն վրայ, որոնք կ'սպասեն աշխատող ձեռքերու։ Ընդհ. պատերազմի հաշուեյարդարէն դժգոհ Իտալիան, առիթը չի փախցներ միջազգային քաղաքականութեան մէջ չեչտելու զինք գոհացնելու անհրաժեշտութիւնը։ Եւ այդ գոհացումի նա կ'սպասէ ամենէ առաջ Ֆրանսայէն, որպէս դաշնակից և որպէս քոյր ժողովուրդ։ Տարիներ առաջ Մուսոլինին իր յոխորտանքի թարմ շրջանին, փորձեց ուղղակիօրէն բաղխել Ֆրանսայի դուռը, բայց շատ շուտով հիասթափուեցաւ ուժերու անհաւոր տարբերութիւնով և Ֆրանսայի համեմատութեամբ իր անզօրութեան դառն իրականութիւնով։

Այն ուղղակի շփումէն — հիասթափութենէն յետոյ Իտալիան նուիրուեցաւ անուղղակի և քուլիսային աշխատութիւններուն, որոնց առաջին փորձը կատարեց պալքաններու մէջ ու Ֆրանսական ազդեցութիւնը գերակշիռ էր, Ալպանիան ոտքի տեղ չինելով, Իտալիա սկսաւ Պալքանեան խմբաւորման մը աշխատիլ, որ պիտի հակակշռէր և չէզոքացնէր Ֆրանսական ազդեցութիւնը։ Նոյն աղմուկը և խրախնցումը ստեղծուեցաւ քաղաքական կեանքին մէջ. ինչ որ այսօր Թուրք իտալական խնդրի առթիւ. Իտալական ժողովուրդը զգայուն ու շուտ բռնկուող, Պալքաններն ալ խրախնցումի և ցոյցի առակ մթնոլորտ մը, վարկեան մը այնպէս կարծեցնել տուին, թէ Իտալական յաղթանակ մը պիտի ցնցէր ամբողջ Եւրոպայի և Միջերկրականի քաղաքական կեանքը, անոր հետ ազդելով նաեւ համաշխարհային քաղաքական կեանքի վրայ։ Բայց շուտով իրականութիւնը եկաւ տեղատուութեան ենթարկել բարձրացող տրամադրութիւնները։ Ֆրանսական Արտաքին գործոց Նախարարի մէկ երկու ամսուայ աշխատութիւնը։ Եւ ֆրանսական բանակի փոքր մէկ ցոյցը հանդարտեցուցին և Պալքանները և Իտալիան, ձգելով զայն թողլով իր փոքրիկ Ալպանիայով և հոգերով։ Անկէ ի վեր անկասկած որ իտալական դիւանագիտութիւնը կ'աշխատի այդ շրջանակներուն մէջ. բայց իրեն իրականութեան և ուժի յարաբերութեան երկաթեայ հակակշռին ու սահմաններուն մէջ։

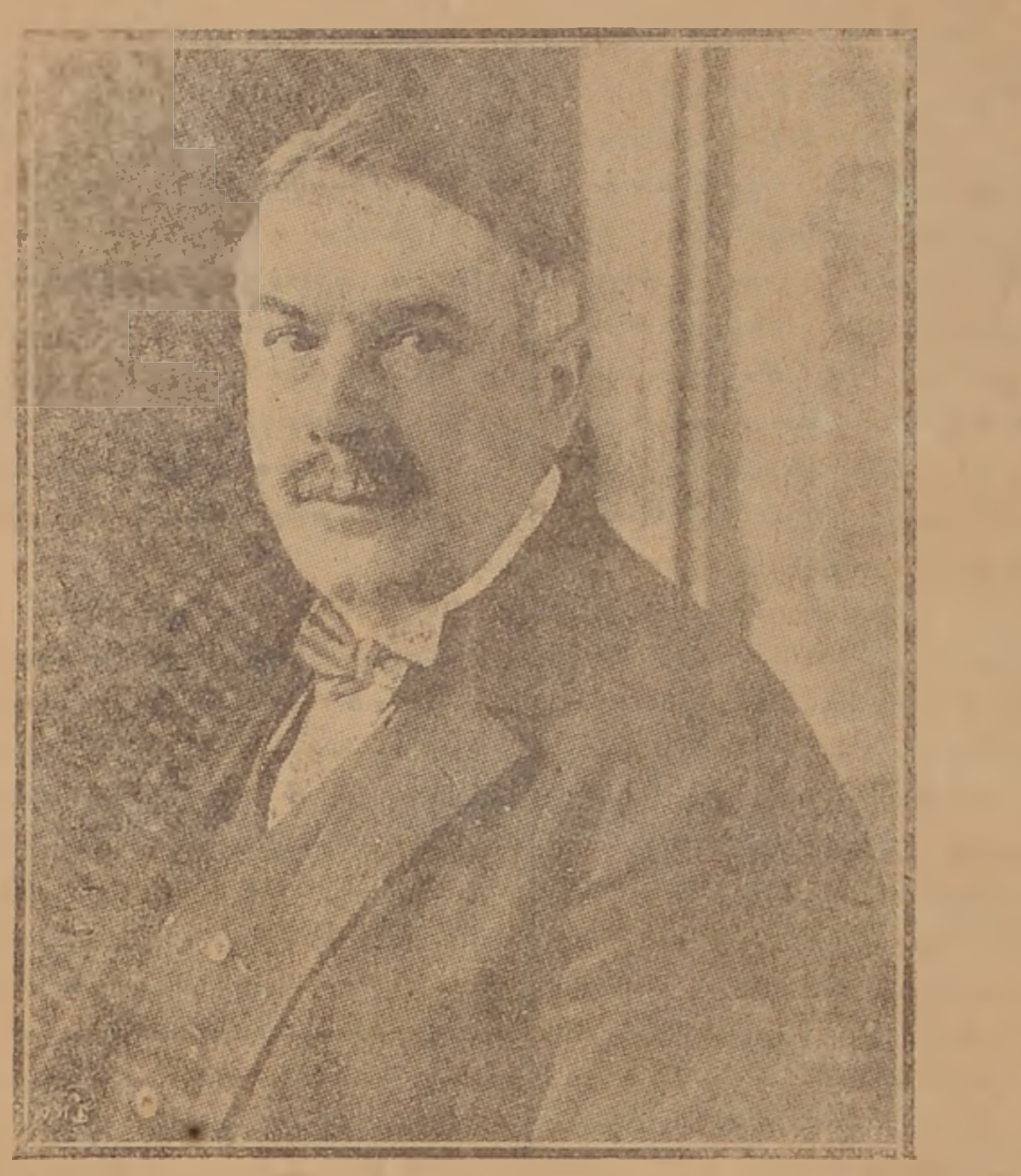

ԲԱՐՁՐ ԳՈՄԻՍԷՐ Ն. Վ. Պ. ՊՕՆՍՕ

որ տենդոտ աշխատանքի լծուած է պատրաստելու համար Ֆրանքօ-Սուրիական դաշնագրի հիմերը

Նոյնը այժմ Թիւրքիոյ ճակատին վրայ։ Վերջին տեսակցութիւններն ու բարեկամական խօսակցութիւնները գործըն են և ստեղծագործութիւնը ռուս և ապա իտալական դիւանագիտութեան, որ Պալքաններու մէջ ձախողուած փորձը կուզէ արեւելքի մէջ կատարել օգտուելով Ռուսիոյ տրամադրութիւններէն և Թուրք անելէն։ Դեռ մէկ քանի տարի առաջ ռուս պոլշեւիկեան շրջաններ Գարախանով փորձեցին ստեղծել արեւելեան ազգերու դաշնակցութիւն մը, ռուսական նախաձեռնութեամբ եւ հովանաւորութիւնով. սկսուած աշխատանքը մնաց կէս ճանապարհին որովհետեւ ամէնքը այդ արեւելեան ժողովուրդներէն կասկածով է որ կը դիտէին ռուս պետական և հասարակական կարգերը։

Անհրաժեշտ էր նոր, Եւրոպական պետութիւն մը, որ նուազ կասկածելի ըլլար. և այդ գտնուեցաւ յանձին Իտալիոյ, որ արեւելքի մէջ կորոնէ իր տարածուելու և բարգաւաճման ծրագիրներուն իրականացումը։ Այս բոլորով որոշ է, թէ ինչ որ կը վերաբերի արեւելքին և այն Թուրքիոյ պարփակած արեւելքին, հոն վճռական դեր կատարողը միշտ պիտի ըլլայ ռուսական մականը, իր մօտաւորութեան և իրական ուժին կռթնած. Իտալիան աճելու և տնտեսութեան համար տեղ գտնելու անհրաժեշտութենէն մղուած, ամէն տեղ է, ուր յոյս կայ նոր դասաւորման և փոփոխութիւններու, երկուքին միջեւ որեւէ համաձայնութիւն պիտի ըլլայ Թուրքիոյ հաշուին, որուն վարիչները կոտորածի և աւերածութեան մասը վերջացնելէ և երկիրը ամայութեան քայքայման մատնելէ ետք, այժմ ինկած են տնտեսական ու քաղաքական անելներու մէջ. Թուրք իտալական մօտաւորութիւնը անպայման ծրագրուած է Ռուսիոյ կողմէ, և ռուսական շահերու պարտադրութենէն, որմէ ոչ Իտալիա և ոչ ալ մանաւանդ Թուրքիան կրնան բարիք սպասել։

Հետաքրքիր է նաեւ, որ այս տեսակցութեան և բարեկամութեան համար Ֆրանսական մամուլի կարծիքներն ու արտայայտութիւնները ուժեղ կերպով ցնցած ըլլալ կը թուին Թուրք շրջանակները, որոնք անզօրի կատաղութիւն կը ցուցնեն և կարտայայտուին Ֆրանսայի դէմ։ Իրենք Թուրքերն ալ լաւ գիտեն թէ ուր կը գտնուի ներկայիս քաղաքական թէ տնտեսական կեանքի ծանրութեան կեդրոնը. և թէ ինչ պայմաններով միայն կրնայ Թուրքիա օգնութիւն սպասել իրական ուժերէն։

Անկասկած է նաեւ որ Պալքաններու և ապա ծայրագոյն արեւելքի մէջ ինքզինք ցուցադրող և դէպքերուն թոն տուող Ֆրանսան պիտի զբաղուի օր մը նաեւ առաջաւոր և Ասիայի քաղաքական իրադարձութիւններով և անհրաժեշտութիւններով, և ինչ կասկած, որ այդ պարագային է որ պիտի որոշուի Թուրքիոյ և շրջակայ երկիրներու վերջնական դրութիւնը քաղաքական կեանքի մէջ։

Ղ. Ձ.

ՔՐՈՆԻԿ

Ո՞ՒՐ Կ'ԵՐԹԱՆՔ

Գ.

Տիեզերական անվստահութեան ծնունդ ճարտարարուեստական տագնապը իր ետեւէն բերաւ տնտեսական ուրիշ տագնապ մը, որ ծանօթ է Chômeurներու կամ անգործներու տագնապ անունով։ Այդ տագնապը տարիներէ ի վեր չափազանց սուր հանգամանք մը առած, մանաւանդ արդիւնքն էր երկու պատճառներու։ Երէկի գործաւորը զինուոր եղած պահուն իսկ իրեն տրուած գովեստներէն սկսաւ մեքենաբար համոզուիլ, թէ ինքն է պետութեան և հայրենիքին պաշտպանը, և թէ իբր այդ բացարձակ իրաւունքը ունի երէկի գործաւորական անշուք կեանքէն բարձր կեանքի մը։ Պատերազմի ընթացքին արդէն սկսած էր իրեն համար համեմատաբար փարթամ կեանքը։ Եւ երբ պատերազմէն վերադարձաւ արհամարհանքով նայեցաւ գործարանին վրայ, և առանց նկատի ունենալու ճարտարարուեստին անցուցած սուր «քրիզ»ը, նախանիւթերուն և հիւսուածեղէններուն անկումը, ան օրավարձի յաւելում պահանջեց շարունակ։ Գործադուլները սկսան, գործաւորները փակեցին իրենց դուռները, և պետութիւններ ներքին յեղափոխութիւններու վախէն, կամ անգործ դասակարգին քուէն ապահովելու կուսակցական նեղմտութեամբ, պետական գանձը բացին անոնց առջև, և այսպէսով միլիոնաւորներ տարիներով իրենց անգործութիւնը քաջալերուած տեսան անգործներու յատկացուած թոշակներով։ Պատերազմի դաշտին վրայ զինուորներուն նկարագիրը թունաւորուած և այլասերած էր արդէն. Ծրիակերներու յատկացուած պետական այդ թոշակը նկարագրի վատթարացումին գործը ամբողջացուց։ Աղէտքը Անգլիայէն սկըսաւ. Մաքտօնալտ եւ աշխատաւորական դահլիճը պետականացուց ծրիակերներու թոշակի դրութիւնը, մինչև որ պետական գանձը հիւթասպառեցաւ, մինչև որ սթերլինը կորսնցուց ոսկիի չափանիշը (étalon d'or), և յանկարծական ելեւէջներով շատ մը առեւտրական հրապարակներու կործանման պատճառ եղան։ Տնտեսական այս տակնուվրայութիւններու միջոցին ալ մոռցուեցան տնտեսագէտներու եւ քաղա-

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԿՈՄՈՒՆԻՍՏԱԿԱՆ ԱՇԽԱՏԱՎՈՐԱԿԱՆ ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹՅԱՆ ՕՐԳԱՆ

ԱՀՈՂՈՍ

ՄԱՍՆԱԿՑԱՅԻՆ ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹՅԱՆ

Թիրաժ՝ 0. ՍՍՍՏԱՀ

Ու՞ր ապահով հայրենիքը ձեզ համար, ահաղ ահագին ձեռքեր ունեցող մարդիկ, որ ձեր ձայնի մի թնդյունով կարող եք ամբողջ ժողովուրդներ ոտքի հանել, ձեր ոտի տակ ջարդել ամեն ինչ, որ ձեզ չի հնազանդվում և ձեր կամքին հակառակ է գնում։ Ձեր ահագին ձեռքերը ամեն ինչ կարող են անել, ամեն ինչ կարող են ջարդել, ամեն ինչ կարող են ոչնչացնել, ամեն ինչ կարող են ստեղծել։ Ձեր ձեռքերը ամեն ինչ կարող են անել, բացի մի բանից՝ ձեր ձեռքերը չեն կարող ազատ ու երջանիկ հայրենիք ստեղծել։ Ձեր ձեռքերը ամեն ինչ կարող են անել, բացի մի բանից՝ ձեր ձեռքերը չեն կարող ձեզ համար ապահով

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ԼՕԶԱՆԻ ԽՈՐՀՐԴԱԺՈՂՈՎԸ

Լօզան.— Գ.Գ. Հէրիօ եւ Մաքտօնալտ կարեւոր տեսակցութիւն մը ունեցան, որը նշանակալի յառաջդիմութիւն առաջ բերաւ։

Երկու կողմերուն համաձայնութեամբ որոշուեցաւ որ Ֆրանսական նախարարները ուղղակի բանակցութեանց սկսին գերմանական քարտուղարներուն հետ։

ՓՕՐՏԻՆ ՕՖՓԻՍԻ ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ԶԵԿՈՅՑԸ

Լօզան.— Ֆրանսական ելեւմտական նախարար պ. Ժէրմէն Մարթէն երկար տեսակցութիւն մ'ունեցաւ Անգլ. գանձային նախարար պ. Տիվէյլ Զէմպրլէյնի, եւ Գ. Ուօլթըր Ըլլիվանի հետ։ Երեք պետական մարդիկը անկէ յետոյ գացին պ.պ. Ռամսէյ Մաքտօնալտի եւ Սըր Ճիլմիի մօտ։

Այս խօսակցութիւններէն վերջ, զեկոյց մը հրատարակուեցաւ Փորտին Օֆ Ֆիսի կողմէ հետեւեալ բովանդակութեամբ.

«Ֆրանսական նախարարներու հետ խօսակցութիւնները շարունակուեցան օգտաւէտ եւ մտերմական մթնոլորտի մը մէջ։

«Սոյն խօսակցութիւնները ընդհատուեցան սիջոց տալու համար Ֆրանս. պատուիրակութեան որ քննէ կացութիւնը։

«Գ. Մաքտօնալտ կը յայտնէ որ Լօզանի տեղեկութեանց համեմատ համաձայնութիւն մը գոյանալու վրայ է հատուցումներու վերաբերեալ հետեւեալ կէտերուն մասին.

Առաջին՝ լուծումը պէտք է որ լինի վերջնական։

Երկրորդ՝ անհրա պէտք է բղխի համաշխարհային վստահութեան վերածընդհանուր տեսակէտէն։

Երրորդ՝ Գերմանիան չպիտի հարկադրուի վճարելու, որոշուելիք շրջանի մը միջոցին։

Չորրորդ՝ եթէ վճարումները վերսկսին, անոնք այն ընոյթը ունենալու են որ խանգարում չպատճառեն միջազգային առեւտր. գործառնութեանց։

ՀՈՒՎԷՐԻ ԱՌԱՋԱՐԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ՆՊԱՍՏԱՒՈՐ ԿԸ ԳՏՆՈՒԻՆ ԻՏԱԼ. ՄԱՄՈՒԼԻՆ ԿՈՂՄԷ

Հռովմ.— Իտալ. թերթերը կարծիք յայտնելով զինաթափութեան վերաբերեալ պ. Հուվէրի առաջարկութեան մասին որուն համամտութիւն յայտնեց Իտալիան կը շեշտեն տեսակէտներու եւ ծրագրի համանմանութիւնը ընդմէջ Իտալիոյ եւ Միացեալ Նահանգներու, մինչդեռ միւս պատուիրակութեանց եւ մամուլի յայտարարութիւնները. (մանաւանդ Ըրանս. մամուլին) կը հաստատեն անոնց բռնած դիմադրական ընթացքը. ընթացք մը որ կը հակասէ համաշխարհային տագնապը լուծել կամեցող ժողովուրդներուն մտահոգութեանց։

Այսու—ամենայնիւ, իտալ. մամուլը կը մաղթէ որ յառաջիկայ Լոսոսկցութիւնները կարելիութիւն ընծայեն համաձայնութեան եզր մը գտնելու ասանդ հիմնովին փոփոխելու զինաթափութեան վերաբերեալ ամերիկեան յառակագիծը։

ՖՐԱՆՍ. ՄԱՄՈՒԼԸ ՍԿԵՊՏԻԿ

Փարիզ.— Ճրանս. թերթերը մեկնութիւններ ընելով ժընէվի միջազգային ժողովներու շուրջ անոնց արդիւնքին մասին կատարեալ սկեպտիկութիւն կը յայտնեն եւ կը պնդեն որ Ֆրանսայի համար անհրաժեշտ է ստանալ գերմանական հատուցումներու վճարումները եւ կատարեալ երաշխաւորութեան մը պատահական յարձակման մը դէմ որը կրնար տեղի ունենալ հակառակ սպառազինումներու զեղչման։

Ռուս-թրքական հաւանձայնութեան վաւերացումը

Անքարա.— Ազգ. Ժողովը վաւերացուց 1931 Հոկտեմբեր թուակիր ռուս—Թրքական հաւանձայնութիւնը որը կ'երկարածգէ նաւային դաշինքները եւ բարեկամութեան, չեզոքութեան եւ իրաւարարութեան մասին երկու երկիրներու միջեւ ստորագրուած դաշնագիրները։

ԿԱՆԱՆՑ ՔՈՒԷԱՐԿՈՒԹԵԱՆ ԻՐԱՒՈՒՆՔԻ ԽՆԴԻՐԸ ՖՐԱՆՍԱՑԻ ՄԷՋ

Փարիզ.— Մերակոյսը սկսաւ կանանց քաղաքական իրաւունքներու վերաբերեալ օրինագծին վիճաբանութեան։

Մանչուրիոյ կացութիւնը

Մուքտէն.— Կը հաղորդուի թէ միջազգային նոր բարդութիւններ ծագեցան չինական անկանոն զինուորներու կողմէ Շանկ Քանկ Չէի հիւանդանոցին և երկաթուղիներու դէմ կատարուած յարձակումներու հետեւանօք։

Համաձայն ուրիշ լուրերու, չինական կանոնաւոր զինուորները ընդարձակ յարձակողական մը կը պատրաստեն Մանչուրիական զօրախումբերու դէմ։

ԲՐԻՏԱՆԱԿԱՆ ՉԻՆՈՒՈՐՆԵՐՈՒ ԴԷՊԻ ԻՐԱՂ ՄԵԿՆԵԼՈՒ ՊԱՏՃԱՌՆԵՐԸ

Պաղտատէն կը հեռագրուի ՃԷյ Ահրամի.

Պաղտատ.— Պաշտօնական զեկոյց մը հրատարակուեցաւ որը կ'ըսէ թէ Բրիտանական բանակին մէջ գտնուող ասորական ամէն աստիճանի սպաներ և կարգ մը զինուորներ յայտնած են բանակէն քաշուելու փափաք։

Ասոր համար է որ միջոցներու ձեռնարկուեցան անմիջապէս (եգիպտական օդանաւերով հոս բերելու կարգ մը անգլիական զինուորներ որոնք ասորիներու տեղը պիտի անցնին առժամեայ կերպով։

Երբ որ կազմակերպութիւն լինի իրագիները ասորիներու տեղը դնելու համար անգլիական զինուորները պիտի վերադառնան Եգիպտոս։

Կը թուի թէ ասորիները գոհ չեն իրագի մէջ իրենց նկատմամբ եղած կարգադրութիւններէն եւ անոնք կը խորհին Ազգ. Դաշնակցութեան աղերսագիր մը ներկայացնել պարզելու համար իրենց բաղձանքները։

ՀԻՃԱԶԻ ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ

Լոնտոն.— «Թայմզ» իր Դահիրէի թղթակիցէն հեռագիր մը ստացաւ, որով կը յայտնուի թէ եգիպտոսի արքան չհաւգրգռութիւն կը ցուցնէ Հիճազի մէջ կը յայտնուի թէ եգիպտոսի արքան չհաւգրգռութիւն կը ցուցնէ Հիճազի մէջ ծագած ըմբոստութեան մասին եւ շատ քիչ հաւանական է որ կարելի լինի իմանալ որ ի՞նչ կ'անցնի կը դառնայ Հիճազի մէջ։ Բայց եգիպտ. մամուլը արդէն եզրակացնելու աստիճանին հասած է թէ ապստամբութիւնը բրիտանական էնթրիգակացնելու աստիճանին հասած է թէ ապստամբութիւնը բրիտանական էնթրիգակային արդիւնքն է որը իպն էլ Սէուտը վարկաբեկեց որովհետեւ այս վերջինը չէ ուզած բրիտանական տեսակէտներուն յարիլ։

ԼՈՒԹՎԻԿ ՊԱՈՒԷՐԻ ՄԷԿ ՅՕԴՈՒԱԾԸ

Գէրլին.— Խաղաղասէր «Տաս Թակ—Պուխ» շաբաթաթերթին մէջ մեկնութիւններ ընելով այն սրգիչներուն մասին զորս ոչխարհ իրաւունք ունի ըստ պատելու Լօզանի Խորհրդաժողովին։ Գերմանացի գրող պ. Լուդվիկ Պաուէր կը յայտարարէ թէ ազատանալու համար պէտք է որ Գերմանիան տայ։ Անիկա այնչափ աւելի, այնչափ չուտ այնչափ դիւրութեամբ պիտի ստանայ որչափ որ չպիտի հետապնդէ հակաֆրանսական քաղաքականութիւն մը։

«Գրիւնինգ կ'ստանար աւելի առաջ քան Սթրէզման Ցօն Բարէն կստանայ նաեւ քան Գրիւնինգ, Հիթլէր պիտի ստանայ աւելի նուազ քան Ցօն Բարէն։

«Ֆրանսայի դիրքը ինքնիրմէ այնքան զօրաւոր կը դառնայ որքան որ գերմանական կառավարութիւնը աւելի ազգայնական լինի։

«Ցօն Բարէն եւ Հիթլէր Գերմանիոյ չատ աւելի կը նսեմին, ինչ որ ալ լինի իրենց արժէքը։

«Մեր ապահովութեան փոխարէն, Ֆրանսան պատրաստ է ճշմարիտ նուէր մ'ընելու ժամադրէ և պղտոր Գերմանիոյ որը կը շարունակէ իր ձեռքին մէջ բռնել Ֆրանսական ապահովութեան զանձը — գանձ մը զոր նա չ'օգտագործեց սակայն։ Թո՛ղ նուիրէ այդ գանձը և ինքը պիտի ունենայ գործ, հարստութիւն և զօրութիւն։

«Ահա առնք են առջնորդող քանի մը սկզբունքները։ Եթէ աչակերտ Գերմանիան ըմբռնէ զանոնք, անիկա պիտի ստանայ ազատ վարձատրութիւն մը ժողովրդ պիտի տեսնայ ազգային վարձատրութիւն մը կտւած։ Բայց, դժբախտաբար, չթուիր թէ, գէթ մինչև այժմ, անիկա ըմբռնած լինի զայն։»

ՏԵՂԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԱՆԿԱԽՈՒԹԵԱՆ ՏԱՐԵԴԱՐՁԸ ՍՈՒԷՏԻՈՅ ՄԷՋ

105 ՊԱՏԱՆԻՆԵՐ ԿԸ ՄՏՆԵՆ ՇԱՐՔԵՐՈՒ ՄԷՋ

Յունիս 12ին, կիրակի օր, աննկարագրելի խանդավառութեան մէջ Ճ.Մուսայի հայութիւնը ողջոյց Հ. Հաճռատեան 14ոդ տարեդարձը։ Կ.Վ. ժամը 3ին 1000ի աւելի երկսեռ բազմութեան մը ներկայութեամբ խոր Պէյի Լուսաւորչական եկեղեցիին մէջ ուրախացիք հրապարակային ժողով մը։

Ժողովի ատենապետ Ընկ. Սիրոբ Շերպէճեան (օրացոյս Միւթիւր) մեր բարբառով բացատրեց օրուայ նշանակութիւնը։ Յաջորդաբար խօսեցան ընկերներ Հրանտ Տէվհճեան, Տօքթ. Թ. Պասմաճեան եւ Գեր. Յակոբ Վրդ. Թաճեան (Ս. Յարկոբայ միաբան) որ հիւրաբար օրօցս կը գտնուի։ Բոլոր խօսողներն ալ ջերմապես ծափահարուեցան։ Ժողովր «Մեր Հայրենիքով» բացուեցաւ եւ ժամը 5.30ին ջերմ ողեւորութեան մէջ «Քամբ Ոռոցս» երգով փակուեցաւ։

Յաջուկ կարգադրութեամբ որպես *Մայիս 28ի ուխտեցիները* պատ. Միութեանց օարհերէն հասուն ոյարք մեծ Կուս. օարհերուն մէջ։ Կարճ ժամանակի ընթացքին մեր օարհերուն միացած, պատանեի եւ համակիր երիտասարդներ, 105 հոգի, որոնց ի պատիւ սարհուեցաւ խրճոյկ մը։ Խճոյկը ոեղի ունեցաւ նոյն իրիկունը Խ. Գէյի պատմական սօսինճ ակ։

Խճոյկի Թամադան Ընկ. Գէորգ Դաղանճեան աննախընթաց ոգեւորութեան մէջ «Մեր Հայրենիք»ով բացաւ խճոյկը։ Յաջորդաբար խօսեցան ընկերներ Հրանտ Տէվհճեան, Վարդան Շահապազ, Հրանտ Զագրեան, Սարգիս Թօսունեան, Սարգիս Դալուսեան, Սերոբ Շերպէճեան, Տքթ. Թ. Պասմաճեան, Թ. Հապէճեան եւ Գեր. Յակոբ Վրդ. Ընկերներու կողմէ եղան երգ, մեներգ, առասանութիւն եւ այլ ազակցկայներ։

Ընկեր Թամադան կէս գիշերին փակուած յայտարարեց խճոյկը։ Շատեր ուրախութիւնը տարուընակեցին մինչեւ առաւոտ։

Գ. ԿՈԿՈՆԵԱՆ

14 Յունիս 932, Ճ. Մուսա

ՖՐԱՆՍ. ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԻ ՇՐՋԱՆԱՒԱՐՆԵՐԸ

Պ. Յովհաննէս Տէմիրճեան Խարբերդցի, օրացաւարս եղաւ այս տարի ոեղուոյս Ֆրանս. համալսարանի ազամնաբուժական վարժարանէն։

Նոյն համալսարանի մանկաբարձական ճիւղէն օրացաւարս եղաւ նաեւ Օ. Թագուհի Խաչատուրեան։

ՍՈՎ ԿԸ ՏԻՐԷ ՍՈՒՐԻՈՅ ՄԷՋ

Պոլսական թերթեր հետեւեալ լուրը կը գրեն. —

Սուրիայէն եկող վերջին ոեղեկութեանց համաձայն ցնծութեան կացութիւնը օաս գերդրութիւն մը ստեղծած է եւ սուրիական ազիրէքթներուն մեծ մասը պատաւորուած են սահմանը ձգելով բրական հող մտնել։ Թիւրք կառավարութիւնը կարգադրութիւններ րած է իր սահմանը ապաստանողներ գինաթափ րնելու համար։ Բազմաթիւ ուղեր կուգան մեր հողերէն ներս եւ կը գաւուիր։

ՅԱՐՁԱԿՈՒՄ ԻՏԱԼԱԿԱՆ ՀԻՒՊԱՏՈՍԱՐԱՆԻՆ ՎՐԱՅ

ՅԱՐՁԱԿՈՂՆԵՐԸ ԱՆԾԱՆՕԹ ԿԸ ՄՆԱՆ

Իտալական հիւպատոսարանին վրայ յարձակում մը կատարուած է անցած օաբաթ գիշեր։ Երեկոյեան հիւպատոսը կ'երթայ իր բնակարանը, որ հիւպատոսարանի շէնքին մէջ կը գտնուի։ Կէս գիշերին, դրան զանգակը կը զարնուի, պատճառը կարծելով որ հեռագրատան գործիչ մըն է եկողը, կը բանայ դուռը։ Սակայն հազիւ պահակը ոեւնուած դռան առջեւ, կ'սկսին ոեղալ բոմպերի հարուածներ։ գեղին կիյնայ աև սարսափած ու հարուածներու սաստկութենէն։ Երկու հոգի ներս կը մտնեն եւ կը մարեն ելեկտրական լոյսը՝ կոտրելով յատկարներ։

Պահակ Անթուն կը ոեւնէ որ երկու լաւ հագուած մարդիկ են մտնողներ, որոնցմէ մէկը դիմակ կը գործածէ։ Իմ գիրքը կը ժողվէ եւ կը յարձակի անոնց վրայ։ Կը փախչին յարձակողներ։ Անթուն իր ոեվոլվերը բաւած կը հետապնդէ զանոնք եւ բանի մը ձեռք կը կրակէ։

Հիւպատոսը կ'արթնցայ ձայնէն եւ կը ոեղեկանայ պատահածին։ Իսկոյն կը հետաձայնէ ոսթիկանութեան։ Ոսթիկանները կը հասնին եւ կսկսին ղարեւորութեամբ հետապնդել։

"Լ'ՕՐԻԱՆ,, ԱՆԽՈՐՀԵՄ Կ'ՈՐԱԿԷ ՍՈՒՐԻՈՅ ՆԱԽԱՐԱՐԱՊԵՏԸ

Սուրիոյ Վարչապետ Հաճի Գէյ Էլ Ազմ, որմէ ոչ ոք սակայն բան մը պահանջած էր, անցեալ Հինգշաբթի իր կարծիքը յայտնած է մամուլին, «Սուրիական Միութեան» մասին։ Մարդ չի գիտեր ինչի վերագրել այս միջամտութիւնը որ վատօդին կրակ մտնելու երեւոյթն ունի կ'ըսէ «Լ'Օրիան» ու կը շարունակէ.—

Սակայն կայ փորձիկ բացատրութիւն մը։ Տասը շարուան երկորդական պատճառ մը իսխանութեան գլուխ գալով դահլիճին ներընտիր նախագահը զգաց թերեւս որ պէտք է ինչ մը շարժիլ։ Իր հակառակորդները գիտէ կ'ամբաստանեին ծկարութեամբ, երկչոտութեամբ։ Ուրեմն, ինք ցոյց պիտի տայ Ազգայնականներուն թէ ինչ փայտով կրնայ տանել Ձափաւոր մը։

Ազգայնականները երկար ատեն իվեր հրաժարած են արձանագրել իրենց պահանջներու գլուխը, Լիբանանի կցումը։ Մեծ կը յիտեն անոնց պարագլուխներուն այս մասին րած յայտարարութիւնները, կը թուի թէ միայն Հաճի պէյ կորսնցուցած է իր յիտոյնութիւնը։

Կ'ըսուի սակայն թէ անխոհեմ վարչապետը իմիգինիճն եկած է։

«Ես բնաւ չեմ հաւակնած պահանջել Լիբանանի կցումը... Ես առաջյատած եմ միայն անցեալական համոզումս որ այսօր կամ վաղը, իրերու բերումով, Լիբանան, իմիճաբերաբար պիտի պահանջէ իր միացումը Սիւրիոյ»։

ՄԱՄՆԱՒՈՐ ԴԱՍԵՐ

Արձակուրդներու առիթով Պ. Ներ. սես Քիփիլեան կուտայ մասնաւոր դասեր Ֆրանսերէնի, Ֆրանս. գրականութեան և գիտութիւններու։

Դիմել.— ԱԶԴԱԿի։

ՍՏԱՆՏԱՐՏ ՕՑԼԻ ԵՒ ՇԷԼԻ ՄԹԵՐԱՆՈՑՆԵՐՈՒՆ

ՎՐԱՅ ՌՈՒՄԲ ՆԵՏՈՂՆԵՐԸ ՈՐՈ՞ՆՔ ԵՆ

ԵՐԿՈՒՒ ՀԱՑԵՐ ԿԱՍԿԱԾԵԼԻ ԿԸ ՆԿԱՏՈՒԻՆ

Սաաճառս եւ Շէլ խարիւղի բնկերութեանց մթերանոցներուն վրայ կատարուած ոճրային արարճներու օուրջ ոսթիկանութիւնը տեղագիծ յառաջ կը տանի իր բննութիւնները։

Վերջին բննութիւնները կասկածներ հրաւիրած են կարգ մը արձակուած գործատուներու վրայ, որոնց մէջ կը գտնուին երկու հայեր՝ Յակոբ Մեսաղեան, Միհրան Մաուճեան։ Կան նաեւ երկու արաբներ՝ Մուխթար Թէնմիր, Հասան Մուսթաֆա։ Այս կասկածելիները ձերբակալուած են իսկոյն, միայն թէ Յակոբ փախած է, օձիքը ձեռ չէ տուած։

Հասկցուած է որ այս չորս կասկածելիները դէպքէն առաջ գտնուած են գիտեսան մը մէջ եւ օդի սեղանի մը օուրջ։

ՍԻՒՐԻՈՅ ԴԱՀԼԻՃԻՆ

Ա.ՆՀԱՄԱՁԱՅՆՈՒԹԻՒՆԸ

ՈՐՈՆՔ ԵՆ ԱՆՀԱՄԱՁԱՅՆՈՒԹԵԱՆ ՊԱՏՃԱՌՆԵՐԸ

Նէմսկան նախարար Ձէմիլ Մեռճմ պէյի եւ նախարարապետ Հագգր պէյ Ազմի միջեւ անհամաձայնութեան մը գոյութիւնը կը գրեն յամառօրէն տեղական թերթեր։ Անհամաձայնութիւնը, կը կարծուի որ սկսած է առաջին օրէն, երբ ազգայնական նախարարներ ուզած են ճգնել իրենց հակառակորդները եւ բոլոր պատասխանատուները տեղաւորել իրենց մարդիկը։

Նախարարապետ Հագգր պէյ Ազմ որոշումներու միջոցին կը մնայ առանձին, որովհետեւ երկու ազգայնական նախարարներ կը ուհահարկեն համաձայն։ հանրային օիներութեանց նախարար Գր. Սէլիմ Ճամպէրք կը մնայ չհզոր, որով ազգայնականները կը յաջողին անցնել իրենց որոշումները։

Թերթեր կը կարծեն որ օաս կարճ կեանք մը ունի ներկայ դահլիճը։

ԲԱՐԵԿԱՄԱԿԱՆ ԴԱՇՆԱԳԻՐ

ՀԻՃԱԶԻ ԵՒ ՖՐԱՆՍԱՑԻ ՄԻՋԵՒ

Խամասկոսի Հիճազի Հիւպատոսարանը հետեւեալ յայտարարութիւնները րած է տեղական թերթերուն. —

Հիճազի արտաքին նախարարութենէն մեզ կը տեղեկացուի որ 23 Յունիսին Հիճազի եւ Ցրաս. կառավարութեան միջեւ ստորագրուած է բարեկամական դաշինք մը։ Դաշնագրի օրինակները արդէն փոխանակուած են։

ԱՆՊԱՏԻՒ ՎԱՐԻՉԸ

Պատուաւոր Տիկին մը, Պուռճի հրապարակին վրայ իճճաւսարժ մը կը նսեմ էօրէֆիէ երթալու համար։ Վարիչը սակայն փոխանակ էօրէֆիէ տանելու զայն, Ցրրցնորպէհէն վեր ձրնէյր էլ Պաօա կը տանի։ Եեղճ կինը որ անծանօթ էր հասկնալ, գարմանք մեծ կրլայ երբ կը տեսնէ որ կը գտնուի ամայի տեղ մը։ Կը հասկնայ վարիչի պատճառ մտադրութիւնը եւ կրսկսի պոռալ։ Վարիչը կը փախչի եւ կինը ուրիշ ճամբորդներու օգնութեամբ կը վերադառնայ հաղաք։

ՕՐ. ՍԻՐԱՐԴՈՒ ՔԵՒԱՀԵԱՆԵԱՆ
ՊՐ. ԱՐՇԱԼՈՒՅՍ ՊՈՒՂԱՏՅԱՆԵԱՆ
Ամուսնացեալք
25 Յունիս 1932 Գէյրութ

ՀԱԼԷՊԻ ՄԷՋ ՀԱՅ «ՁԷՔՆԵՐ» ԿԸ ՅԱՐՁԱԿԻՆ ԱՂՋԻԿՆԵՐՈՒԻ ՎՐԱՅ...

Հայկ հրատարակուող «Վազգր» թերթը հետեւեալ չնաշխարհիկ լուրը կը հրատարակէ. —

Երեք աղջիկներ՝ Հիլանճ Տիւրգիճ, Ձեհիրէ Մհսուս եւ Ձհիճէ Շհմուր, կը պատկին Ձիրէ գբօսավայրին մէջ, եւ որոնց կրնկերանար կին մը՝ Աբպէլլա 20ի չափ գինուած հայեր յարձակեցան ասոնց վրայ եւ բռնութեամբ ուզեցին անպատուել զանոնք։ Աղջիկներ պոռացին։ Հանի մը Հայկպցիներ կը հասնին եւ կը յարձակին հայերու վրայ եւ կսկսին կռուիլ անոնց հետ։ Անբուն անուն Հայկպցի մը կը վիրաւորուի։ Ոսթիկաններ հասան եւ ձերբակալեցին հայեր։

ՆՈՒԻՐԱՏՈՒԹԻՒՆ

Գ. Յակոբ Ղալիքեան 100 ս. դ. կը նուիրէ Մամըլթէյնի ազգ. բոհսխասանոցին, փոխան ծնորհաւորական հեռագրի *Օր.* Մարի Սէֆէրեանի բնդ պրճ. Գառնիկ Գուլումճեանի ամուսնութեան առթիւ, ի Նիկոսիա։

Սեսնալ խմբագրութենէս։

* * *

Միհրնոյն նպաստակով Տօքթ. Կարօ Խաչիկեան 100 իսկ Գ. Ծնիկ Գհօճհէեան 50 ս. դ. կը նուիրեն Մամըլթէյնի բոհսխասանոցին։

Սեսնալ խմբագրութենէս։

* * *

Տիկին մը, ամուսնոյն մահուան տարելիցին առթիւ, 300 ս. դ. կը նուիրէ Մամըլթէյնի բոհսխասանոցին։

Սեսնալ խմբագրութենէս։

ԼՈՅՍ ՏԵՍԱՐ

«Ազգային Սահմանադրութիւն Հայոց», ամէն հայու համար խիստ անհրաժեշտ գիրք մը, Դին 3 ֆրանք, կեդրոնատեղի գրատուն Լոյս (Հայ Ժողովարանաց Ժողովարահին մօտ)։

ՍԱԿԱՐԱՆ ՊԼԻՒՐՈՒԹԻ

27 ՅՈՒՆԻՍ 1932

	Ս. Դ.
Եգիպտկ. բրքայրմ.	471
Անգլկ. »	459
Տօլար »	127
Թրքական »	59
Գաճճ Օթթօման	135
Իտալական Լիր 100	645
Ցունական Տրախմի 100	90
Անգլկ. ոսկի	606
Ցրաս. »	482
Սամաճ. »	550
Արծաթ մհճիս	23
Գրհսի Ցօճս. Ա. Ցճ.	521
» » Բ. »	281
» » Գ. »	274

Սէֆէրեան եզբարճ Բիւ Ցօօ ԹէյէՑօճ՝ հ-19

կարդացէք եւ Տարածեցէք «ԱԶԴԱԿ»Ը

— 56 —

դանց չքեղ կահաւորում, սեղանի արծաթէ անօթներ, ըմպելիներու և կերակուրներու բազմազանութիւն, ծառայողներու բազմութիւն, Լօրտին հաճելի խօսակցութիւնն ու չարժուձը և ամէնէն աւելի Լէյտի Իզապէլի նրբանկատութիւնն ու գեղեցկութիւնը զինք կը դիտողներէն և միեւնոյն ատեն հիացում կը պատճառէին։ Լօրտի ենթարկուած այնքան դժուարութեանց մէջ այս չքեղ պատրաստութիւնները ինչո՞վ բացատրէր։

Քարլայլի համար ամէն բան գրաւիչ էր, մանաւանդ...

Լէյտի Իզապէլ սեղանէն ելլելով տալեն գնաց և ըսկսաւ իսր մտածումի. ատեն մը մայրիկը յիշեց և վերջն ալ աչքին առջեւ պատկերացաւ Լոնտոնի մէջ անցուցած կեանքը։ Հոն Լոնտոնի մէջ չատ հանդիպած անձ մը ամէնէն աւելի կ'զբաղեցնէր իր միտքը և գրեթէ անհանգիստ կ'ընէր զինք. այս մարդը Ֆրանսիս Լէվիսընն էր։

Այս մասին պատասխանատու էր Միսիս Վէյն, որովհետեւ անոնց այնքան չատ յարաբերութիւն մշակելու արտօնութիւնը տուած էր, անխոհեմօրէն։ Միսիս Վէյն պաղարիւն, յոռետես, գէշ և անգութ կին մը ըլլալով, իր անձէն զատ աչխարհի մէջ ոչ ոքի ժամին կը մտածէր։ Ահա՛ այդ խօսակցութիւնները Իզապէլի վրայ այնպէս խոր ազդեցութիւն մը ըրած էին որ ամէն անգամ որ Ֆրանսիս Լէվիսընը միտքը կ'իյնար անբացատրելի բան մը կ'զգար։

Իզապէլ տեսնելով որ հայրն ու հիւրը թէյ խմելու սեղան չեկան, դաշնակի առջեւ նստելով սկսաւ տխուր եղանակներ նուագել։

Ասդին Լօրտը իրեն համար այնքան մխատակար և արգիլուած նկող գինին կը խմէր և կը խօսակցէր Քարլայլի հետ։

Քարլայլ այնքան հմայուած էր որ չէր գտներ թէ ժամերը ինչպէ՞ս կ'անցնէին։

— 53 —

Քարլայլ ականջը տալով գանգակներու յաջորդական ղօղանջներուն, հարցուց.

— Արդեօք ի՞նչ կայ։

— Արչիպօլտ, խելքդ բանի մը չի հասնիր, ինչո՞ւ պիտի զարնուին։ Լօրտ Մաունդ Սէվըրն Իսթլին եկաւ, անոր ի պատիւ կը հնչեն զանգակները։

Որքան ալ Իսթլին իր բոլոր ճոխութիւններով և կապրանքներով Քարլայլի կողմէ գնուած էր, սակայն այնքան գաղտնի եղած էր որ ոչ ոք գիտէր այդ պարագան։ Լօրտ Մաունդ, կարելի է իր այնքան սիրած ամառանոց և ապարանքին վերջին հրաժեշտը տալու համար Լէյտի Իզապէլը հետը առած եկած էր։

Ուէսթլին հաճոյքի և ուրախութեան մէջ էր և ժողովուրդը կը կարծէր որ Լօրտ Մաունդ պիտի քնակի իր ապարանքին մէջ և իր ներկայութեամբ պիտի պատուէ գիրենք։ Բոլոր կիներն ու աղջիկները կը զարդարուէին և իր ծնողքին յանդիմանութեան արժանացող աղջիկը միայն Պարպարան չէր։

Միս Քարլայլ կերակուրէն վերջ, իր թուալէթը լմնցուց և եղբօրը թևերուն մտնելով ճամբայ ելաւ եւ կեղեցի երթալու համար։ Դռնէն դուրս ելնելնուն պէս վարդագոյն մետաքս հովանոց մը բացած, երկայն փետուրով գլխարկ մը դրած գլուխը, մետաքս հագուստ մը հագած Պարպարա ելաւ իրենց դիմացը։

Գօրնելիա չրթունքները սեղմելով ըսաւ. «Աչս սա փոքրիկ հպարտ աղջիկը։ Սակայն Քարլայլ, դիտելէ վերջ զայն ըսաւ. «պրաւօ Պարպարա, արեւի ճառագայթներէն աւելի փայլուն եղած ես»։ Պարպարա ուրախ ժպիտով մը պատասխանեց Քարլայլին.

— Եկեղեցիի մէջ հիմայ աւելի փայլուններ պիտի տեսնէք. երէկուընէ իվեր ամբողջ Ուէսթլին պատրաստութեան մէջ է. այսօր Լօրտը իր աղջկան ընկերակ-

590 ձեռագրական էջերով ամբողջ
Վիէննա.— Համալսարական գրադարանը ձեռք է բերել
Քիւնեների 390ի հասնող։

ԳՐԱՍԵՐՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ

ՍՏԱՑՈՒԱԾ ՆՈՐ ԵՒ ԸՆՏԻՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

«ՆՈՐ ՕՐ» ԳՐԱՏՈՒՆԷՆ

Ցեղափոխականի Մտքեր, Ռ. Միխայէլեան	10 Ֆր.
Տենն եւ Ջալալէդդին, Բաֆֆի	25
Հ. Հ. Շագումն ու զարգացումը, Ալ. Խաչիսեան	40
Գարնանային, Վ. Շուշանեան	40
Իմ Գիրքը, Ա. Ահարոնեան	20
Թափառաշրջիկները, Ռէնե	15
Վանի Հերոսամարտը, Օճ. Մխիթարեան	20
Խաչագողի Ճիշատակարանը, Բաֆֆի	25
Աղքատին Գատիւը,	25
Ամիրային Աղջիկը, Ս. Սրմաճեխանցեան	30
Գէնհուր	18
Համելիազարդ կինը	8
Դերասանուհին, Լ. Շանթ	6
Միացեալ եւ Անկախ Հայաստան	8
Դարձ, Լ. Շանթ	10
Բրիշկին գրքէն փրցուած էջեր, Ռ. Սեւակ	8
Մեր Գատասխանը Ց. Քաջազնունիի, Ա. Չիլինկիրեան	5
Անուշ, Ց. Թումանեան	13
Խորհուրդներու Մեհեանը, Ց. Օշական	10
Որդիների Գայքարը Հայրերի Դէմ, Գ. Նժդեհ	10
Թուրքերը եւ Մենք, Նեմեսիս	8
Կարմիր Ժամուց, Ա. Արփիարեան	30
Վոսփորի Գաղտնիքը	25
Թէօֆիանօ	5
Ալպօմ (հէքիաթներու), Շ. Նարդունի	15
Դէպի երկիր, Է. Ակնունի	

Դիմել՝ Գրավաճառ Գ. ՀՐԱՆԴ Ց. ԱՊԱՋԵԱՆԻ, B. P. 879 BEYROUTH

ՏՕՔԹ. Հ. ԼՈՒՍԻՆԵԱՆ

(ՀԱԼԷՊ)

Նախկին բժիշկ Միջազգեստի Զինուորական հիւանդանոցներու եւ վտանգաւոր ներքին եւ վանկրնց հիւանդութիւններու

առագ, արմատական, խղճամիտ դարմանում:

Հիւանդ կ'ընդունի ամէն օր ժամը 8—12 եւ 2—6 իր դարմանատան մէջ, Հալէպ Նեյալ թաղ. Ֆրանվայի քովերուն հայարան, թիւ 7

Բշ. եւ Ուրբաթ օրեր աղքատաց ծրի

ՊԱՆԴՈՒԿ ԼԻՒՔՍ

ՋՈՀԼԷ

Հայկական ամենատարածուն սրանդոկը «ԼԻՒՔՍ»ին Զահլէի մէջ, ծաղկաւէտ պարտէզով,

ԽԻՍՏ ՕԳՈՒՏՈՒՆ ՍԵՆԵԱԿՆԵՐ

ՈՐ ԿԸ ԲԱՂԿԱՆԱՅ 1. 2. 3. 4. ՄԱՀՃԱԿԱԼՆԵՐԷ

1. ՀՄԵՂ ՃԱՇ, ՄԱՔՈՒՐ ԵՒ ԱՆԹԵՐԻ ՍՊԱՍԱՐԿՈՒԹԻՒՆ.
2. ԳԻՆԵՐԸ ԽԻՍՏ ՁԱՓԱԻՈՐ.
3. ՏՈՒՆ ՓՆՏՈՂՆԵՐՈՒՆ ՄԱՆՆ ԴԻՒՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ.

Տէր եւ Տնօրէն Գ. ԳԱՐՏԻՉԳԱՆԵԱՆ

ԳԱԲՐԻԷԼ Թ. ԹԷՐԶԵԱՆ

(ԵԼԵՔՏՐԱԿԱՆ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ)

Հիմնուած 1921 ին Գոլիս-Քնբա

Խիստ դիւրաւոչելի պայմաններով կը կատարենք ամէն կարգի հիէտրական լոյսի գեհղումներ (Installation), ինչպէս նաեւ մօթօր եւ ջիճամօճներ:

Վաճառատունս կ'սպասենայ նաեւ բոլոր հիէտրագործիքներու նորոգութիւններ: Ատենաւոր սպասարկութիւն բնակարաններու հիէտրա-նորոգմանց: Վաճառատուն Philips եւ Lux հիէտր. լամբերու եւ ամէն տեսակ հիէտրական պիեսներու:

Վճարման դիւրութիւններ.

Հասցէ — Վ. Ուզունեանի գրասենեակ կից Գուրճ. B. P. 491

ՊԱՆԴՈՒԿ ԱՀԱՐՈՆ ՊԻԹԻԱՍ

ՀԻՒՍԻՍԱՅԻՆ ՍԻՒՐԻՈՅ ԼԱՒԱԳՈՑՆ ԱՄՍՌԱՆՈՑՆԵՐԷՆ ՁԷՊԷԼ ՄՈՒՍԱՑԻ **ՊԻԹԻԱՍ** ԳԻՒՂԻՆ ՄԷՋ

Նորակառոյց եւ գեղեցիկ շէնք. արդիական կերպով կահաւորուած սենեակներ. ընդարձակ սրահ, քաղցիմ, եւրոպական եւ արեւելեան կերակուրներ

ՁԱՓԱԻԻՈՐ ԳԻՆ

ԲԱՑ Է 1932 ՅՈՒԼԻՍ 1ԷՆ ՍԿՍԵԱԼ

Իր աննման տեսարաններով, առատ ջրերով եւ առողջարար կլիմայով ծանօթ ՊԻԹԻԱՍ գիւղը այս տարի օժտուած է գիւղատնտեսութեան համար անհրաժեշտ եղող բոլոր յարմարութիւններով:

Ճամբաները նորոգուած են, գիւղին մէջ հաստատուած է թղթատարական առնչութեան համար անհրաժեշտ պաշտօնատեղի:

Պիթիասը ունեցաւ նաեւ իր առաջնակարգ պանդոկը, ուր այցելուները պիտի գտնեն Միւրիոյ եւ Լիբանանի յատկանշական ամառանոցներուն յատուկ բոլոր յարմարութիւններն ու հանգստութիւնները:

Տէր և Տնօրէն ԱՀԱՐՈՆ ԻԶՄԻՐԼԵԱՆ

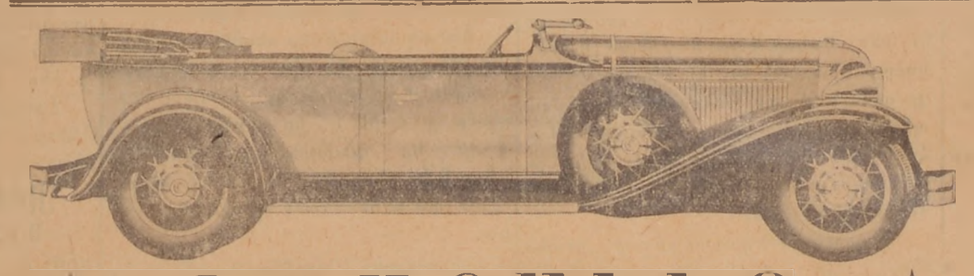

ԳՌԱՅՍԼԵՐ

ստեխարիահոչակ իմիճատարժները որոնք 6-8 սիլինտր ունին,

ԱՄԵՆԱՏՈՒՈՒՆ ԵՒ ԳԵՂԵՑԻԿ ՄԱՐՔԱՆԵՐՆ ԵՆ ՀՐԱՊԱՐԱԿԻ ՎՐԱՑ ԵՒ

ԿԸ ՓՆՏՈՒԻՒՆ ԱՄԵՆՈՒՐԵՔ:

ԳՌԱՅՍԼԵՐ ինքնաշարժերու մասնաւոր յատկութիւններն են՝ ՏՈԿՈՒՆՈՒԹԻՒՆ, ԳԵՂԵՑԿՈՒԹԻՒՆ, ԶԱՓԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՀԱՆԳՍՏԱՒԷՏՈՒԹԻՒՆ:

Վճարման դիւրութիւններ կը տրուին.

ԳՌԱՅՍԼԵՐ օթօներու բոլոր կտորները պատրաստ կը գտնուին մեր վաճառատուներուն մէջ: Լիբանանի, Միւրիոյ և Իրապի բնդհանուր ներկայացուցչութիւն՝

NAAYEM MOTOR IMPORT Co. BEYROUTH B. P. 869, TÉL. 32—29

Հիւս. Միւրիոյ ներկայացուցիչներ՝ Դ. և Մ. ԱՋԻՐԵԱՆ, B. P. 202, Հալէպ

ՍՓՈՆՏԱՐ կօշիկներր միշտ ամենալաւ, ամենադիւացկուն, ամենատաժան եւ ամենագեղեցիկներն են.

ԿԵՂԵՑԱՆՑԵՂԻ ՆԱՃԱՐ ԵՂԲԱՐՑՆԵՐՈՒԻ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ

ՏՕՔԹ. Բ. ԳՈՒԼԱԳԵԱՆ

ՄԱՆԱՆԱԳԷՏ՝ ՆԵՐՔԻՆ, ՄՈՐԹԱՑԻՆ ԵՒ ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

ՎԿԱՅԵԱԼ ՓԱՐԻԶԻ ՀԻՆԱԴԱՆՈՑՆԵՐԷՆ

Կր դարմանէ գիտական ամենավերջին մեթոտներով, բոլոր տեսակ հիւանդութիւնները: Հին եւ նոր ֆերմանիզութիւնը իր բոլոր բաղադրիչներով, ինչպէս նաեւ Ֆրանկոխոս եւ մորթային հիւանդութիւնները:

Առագ, արմատական եւ բարեխիղճ դարմանում:

Հիւանդ կ'ընդունի ամէն օր, բացի կիրակիէ, իր նախկին դարմանատան մէջ. ժամը 8—12 եւ 2—6ու մասնաւոր ժամադրութեամբ:

Երէկուարթի օրերը, ժամը 2—5 վկայեալ *ԱՂՔԱՏՆԵՐՈՒ ՁՐԻ*

Ժօրժ Հասեռեռ փողոց՝ թիւ 8

ՏՕՔԹ. ԳԷՈՐԳ ԿԷՐԿԷՐԵԱՆ

Վկայեալ Laurėat Ես իսկ ի Interne եւ այժմ մասնաւոր *ՍԱՆԱՏՈՐԻՈՒՄ* բժիշկ Ֆրանսական հիւանդանոցի *ԱՁԻԻ, ՀՒԹ, ԿՈԿՈՐԴԻ, ԱԿԱՆՋԻ և ԳԼԽՈՒՈՒ* հիւանդութիւններու բաժնին:

Հիւանդ կ'ընդունի կէսօրէ վերջ ժամը 2—6

իր գլխաւոր մէջ rue de Damas, No. 15

Հիւանդներ ուղղակի հիւանդանոց կ'ընդունուին իր կողմէ տրուած մուծիկ raporով:

Աղքատ հիւանդներու ձրի դարմանում, ամէն օր կէսօրէ առաջ ժամը 10—12, հիւանդանոցի դարմանատան մէջ:

Կարի եւ Ձեւագիտութեան Դասընթացք

ՏԻԿԻՆ ՄԱՌԻ ԵՐԱՄԵԱՆ

ՎԿԱՅԵԱԼ ԴԵՐՋԱԿՈՒՀԻ

ԲԱՐԻՋԷՆ ԵՒ ՎԱՃԻՆԿԹՕՆԷՆ

Կարի եւ ձեւագիտութեան մասնագիտուհի, Տիկին Մառի Երամեան կը վերադարձած իր առնեսատունը, Մեծ Սէրայի դիմացը Նո. 78 տան երկրորդ արկը:

Երեք ամսուան միջոցին կր սորվեցնէ ամենավերջին նորաձեւութեամբ, կար եւ ձեւագիտութիւն իր բոլոր բաղադրիչներով եւ արդիական մ, ջոցներով, Droit-fils մեթոտով: Իր ատակերտուհիներր կ'օժտէ Բարիզի ատեարհատնօր Académie Daydou վկայականով:

Տոկուն շինուածմ վայելուչ տեսք հնչուն եւ բնական ձայն

Անոնք յատկանիշներ՝

ՈՐՈՆՅՄԱՄԲ ԿԸ ՁԱՏՈՐՈՇՈՒԻՆ

ԱՓՕԼԼՕ ՓՕՆՕՆԵՐԸ

Հրապարակի վրայ գրտնլ ոչ բոլոր մարքան. բուհետ կը մրցին Աբօլլօ փօնօնները: Մանաւանդ վերջին նոր մօտէլները, որոնք հասած են արդէն, անպերազանցելի են իրենց տոկունութեամբ, վայելչութեամբ և ժամչելի գիներով:

APOLLO GRAMOPHONE Co. Ltd

(of London)

ԱՓՕԼԼՕ ՓՕՆՕՆԵՐՈՒՆ ԹԱՓԱՒՈՐԸ !!!

Կատարեալ հանգստում գոյացնելու համար անգամ մը այցելեցէք

MAISON APOLLO, Rue de la Poste, BEYROUTH

Փորգագիճ եւ ֆօճօք ամէն ձեւի, անվիճելի օրակ եւ առատութիւններ

գիւրամատչելի գին, վճարումի դիւրութիւններ

Ընդհ. ներկայացուցիչ Միւրիոյ, Գալիստինի, Անդլոյորդանանի, Միջագետքի եւ Պարսից.— ԳՈՒՐԳԷՆ ՍԻՆԱՆԵԱՆ

KOURKEN SINANIAN, Boite Postale 642, BEYROUTH (Syrie)

ՕԳՆԷ ԴՈՒՆ ՔԵԶԻ ԵՒ ԱՍՏՂԸ ՔԱՕԱ ՊԻՏԻ ՕԳՆԷ

ԸՆՏԱՆԻՔԻ ԱՍՏՂԸ

(L'ETOILE du FOYER)

Առեւտրական և երկրագործական ժողովրդային վարկի հաստատութիւն

Անանուն ընկերութիւն.— գրամագլուխ՝ 3,000,000 ֆրնք.

որ կրնայ 3.000,000,000 ֆրնք-ի բարձրացուիլ վարչական խորհուրդի պարզ որոշումովր:

Կեդրոնատեղի.— 137 Boulevard Sebastopol - Paris

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ Արեւելեան պետութեանց

Սալօ Օթելի շէնք, Գուրճ, Գէյրութ

ԵԼԵԻՄՏԱԿԱՆ ՃԻՒՂ

Ամանդի պարտականագրութիւնի

ՕԺԻՏ

գրաչխատրեալ տոկոս 6%, Ասկէ զատ մասնակցութիւն ընկերութեան չահերուն:

ԿԱԼՈՒԱԾԱԿԱՆ ՃԻՒՂ

ՎԱՐԿԵՐՈՒԻ ԲԱՑՈՒՄ

Կալուածի վրայ փոխառութիւնք՝

վճարելի 10—15—20 տարիէն, որոշուած պայմանաժամէն առաջ ուզողը կրնա՞ վճարել:

ԸՆՏԱՆԻՔԻՆ ԱՍՏՂԸ ընկերութիւնը նիկայա 75,000է աւելի անդամ ունի: Մինչև 1 Մարիլ 1931 Ընտանիքին Աստղը 135 միլիոն փռա տուած է, գրաւով 500 միլիոնէ աւելի արժէք ունեցող անշարժ կալուածներու վրայ:

Ամէն բանակցութիւն ուղղել՝ B.P. 821, Beyrouth

ցութեամբ եկեղեցի պիտի գտնուի. ամէն օր Լէյլան Իզապէլի հետ մրցելու կ'ուիտար:

Միս Քարլայլ անմիջապէս յարեց.

— *Իսկ եթէ անոր գլխարկին վրայ փետուր դրուած չըլլայ, ինչ պիտի ըլլայ.*

— *Անկարելի է, անպատճառ կայ.*

Քարլայլ խնդալով.

— *Իսկ եթէ երբէք եկեղեցի չգան անոնք, մե՛ղք գլխայկներուն և մե՛ղք այս պատրաստութեանց.*

— *Հայրս ալ գլխարկիս փետուրը տեսնելուն պէս ճիշտ այդ բառերը ըսաւ բարկանալով:*

Եկեղեցիին մէջ Պարպարա չհամարձակեցաւ հօրը մօտ նստիլ. Քարլայլ ընտանիքին հետ նստաւ, որովհետև եկեղեցիին մէջ իսկ անկէ կրնար յուսացուիլ որ աղջկան գլխարկէն քաշէ ուենայ փետուրը, հինգ վայրկեան չանցած, ճերմակ մազերով, ճակատը խորշոմած պարոն մը քովը երիտասարդ աղջիկ մը ներս մտաւ և կաղալով Իսթլէյնի յատկացուած աթոռին վրայ նստաւ: Պարպարա ուշադրութեամբ գլուխց դանդաղ, բայց մրցքէն անգամ չ'անցուց իէ սպասուած հիւրերն են անոնք, որովհետև այդ աղջիկը մանկավարժուհին պարզ ամառնային հագուստ մը հագուած էր և գլուխն ալ խոշոր մը դրուած էր: Պարպարա ծանրով հարցուց Ջօրնէլիային.

— *Արդեօք ոտքե՞ր են ասոնք.*

— *Լօրաը և իր աղջիկն է.*

— *Զարմանալի, բայց վրան բան մը չկայ, ոչ մեսաքներ հագուած է, ոչ գլուխը փետուրներ զրած, Հոս դանուողներուն բոլորէն աւելի պարզ հագուած է:*

— *Այո, ճիշտ է, սակայն զարձեալ իրական հանըմ մըն է: Լօրաը չատ փոխուած է, սակայն Էէյլաի Իզապէլը մօրը նմանելէն կրնայ հակնալ, ճիշտ մօրը կը նմանի.*

Պարպարա գրեթէ մոռցաւ ուր գտնուիլը և աչքերը երբէք չհեռացուց յիշեալ աղջկան վրայէն:

Եկեղեցին վերջացաւ, Լօրտին կառքը դռան առջև կ'սպասէր, Իզապէլ նստաւ կառք. երբ Լօրտն ալ ոտքը կը նետէր կառք, յանկարծ աչքին դպաւ Քարլայլը, Լօրաը զբարի լոյս մը տուաւ Քարլայլին և այս վերջինն ալ փութով գնաց քովը: Քարլայլ գլխարկը վերցուց և նախ բարեւեց Էէյլաի Իզապէլը, որ գլուխը ծռելով փոխադարձեց Քարլայլի բարեւը:

Լօրաը կարճ տեսակցութիւն մը ունենալէ վերջ Քարլայլի հետ, ըսաւ անոր.

— *Ձեզի երկար և կարեւոր խօսակցութիւն ունիմ, եթէ ուրիշ գործ չունիք հրամմեցէք Իսթլին երթանք և այսօր հոն մեզի հիւր եղէք.*

Մր. Քարլայլ քրոջը դառնալով ըսաւ.

— *Ձիս մի սպասէք, իսկ դուք օրիորդ Պարպարա, կը ներէք.*

Քարլայլ մտաւ կառք և դէպի Իսթլին ուղղուեցան: Արեւը գեռ իր փայլն ու ճառագայթները կը սփռէր աՀէն կողմ, սակայն Պարպարայի համար յանկարծ խաւար սիրեց և արեւը խափանեցաւ: Պարպարա չի կրցաւ իր զարմանքը զսպել և գոռալով Մրս Քարլայլին ըսաւ.

— *Մր. Քարլայլ ուրտեղէն կը ճանչնայ ասոնք.*

— *Լոնտոն տեսնուած են. Լօրաը չատ անպամիեր տեսած է, սակայն աղջկան միայն մէկ անգամ հանդիպած է, տեսար, ինչ գեղեցիկ է Էէյլաի Իզապէլ.*

Պարպարա չպատասխանեց: Այդ օր մինչեւ երեկոյ խեղճը գլուխը չէր: Երազային կեանք մը անցուց ամբողջ օր:

Քարլայլ Իսթլէյնի ապարանքին մէջ տեղի ունեցող պատրաստութեանց և չքեղ հանդիսութեանց առթիւ ինքզինքը կտրանցնելու ատիճան ուրախ էր: Զափա-

AZTAG
JOURNAL QUOTIDIEN ARMÉN.
B. P. 587
BEYROUTH, Liban

Directeur - Propriétaire
HAIG BALIAN

ԳՆԱԾՆԵՐԸ

ՍԻՐԻՈՒ ամր. 550, Վեցամսեայ 300 ս. Դ.
ՈՐՏԱՀԱՄ. տարի. 7, Վեցամսեայ 4 տոլար

ԱԶԴԱԿ

ازتـــاك

جريدة سياسية ادبية اقتصادية حرة

ՕՐԱԹԵՐԹ

ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԳԻՏԱԿԱՆ

ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ ՅՈՒՆԻՍ 30 1932

ԶԵՒՔԸ ՀԱՍՏ 2.50 Ս. Դ.

Զ. ՏԱՐԻ | Ամեն առաւոտ պիտի ի բնել թերթիս տնօրինին հասցէին | Տնօրէն — Խմբագիր՝ ՀԱՅԿ ՊԱԼԵԱՆ | Ձեռագիրները չեն վերադարձուիր | Թիւ 88 (665)

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

ԻՍԿՈՅՆ ԳՈՐԾԻ

Երկար ձգձգումներէ և նվաստը քիչ տեսնուած դանդաղաշարժութենէ վերջ, աւարտեցան Լիբանանի Ազգային Գաւառական Ժողովի ընտրութիւնները։ Գրեթէ Լիբանանի բոլոր թեմերն ալ ունեցան իրենց ներկայացուցիչները յառաջիկայ Գաւառականի մէջ, ընտրուած Սահմանադրական հիմունքներով։ Միայն կը մնան ժողովի հոգևորական անդամներու նշանակումը, լրիւ ընելու համար Գաւառականի կազմը։ Եթէ ցարդ եղածին պէս ազգային կազմակերպութեան աշխատանքները ձգձգել չուզուիր, քանի մը օրուան խնդիր է վերջնական ամբողջացումը։

Ինչպէս ըսած ենք ասկէ առաջ քանիցս, Լիբանան բացառիկ վիճակ մը կը ներկայացնէ։ Ազգային գործերը հոս խառնարանի մը վրածուած են։ Թաղային մարմիններէն շատերը կորնթացած են իրենց գլուխն ու ոտքը և բոլորովին պատահականութիւններու յանձնուած։ Առաջնորդարանէն ներս իսկ ոչ մէկ կանոնաւոր և օրինաւոր կազմակերպութեան կարելի է հանդիպիլ։ Բայի առաջնորդէն, ոչ մէկ պատասխանատու մարմին գոյութիւն ունի։ Տնտեսական, Ուսումնական կամ Քաղաքական ժողովներ շատոնց գոյութիւն ունենալ դադրած են վարժարաններու ընդհ։ վիճակով հետաքրքրուող վերին մարմին մը գոյութիւն չունի։ Նիւթական տագնապը, առաջնորդարանէն սկսած մինչև ամենահեռաւոր վարժարանի պիւտճէն դարձուցած է անտանելի։

Եւ ամենէն պղիտաբեր արդիւնքը այս գրութեան այն եղած է՝ որ ժողովուրդը բոլորովին անտարբեր դարձած է ազգային իշխանութեանց և եկեղեցիին հանդէպ։ Անվստահութիւն կը տիրէ բոլորին մօտ։ Չէք կրնար մէկ Լիբանանցի հայու հանդիպիլ որ գոհ ըլլայ մեր ազգային ներկայ վիճակէն։ Չեզծումի և ապօրինութիւններու պատմութիւնները կը չատնան։ Ազգային գումարներու գանազան անհատներու կողմէ իւրացուած ըլլալու յամառ գրոյցները կը չրջին։ Հակողութիւն և քննութիւն չկայ նիւթական գործառնութիւններ ունեցող և ուղղակի ազգային իշխանութեան ենթակայ մարմիններու գործառնութիւնները, առանց հաշուետուութեան։

Ժողովուրդը անիրաւ չէ անշուշտ իր ենթադրութեանց և անտարբերութեան համար։ Ազգային բոլոր մարմիններն ալ պարտաւոր են իրենց նիւթական թէ յարոյական գործառնութեանց հաշուետուութիւնը ընել ժողովուրդին, վայելելու համար անոր վստահութիւնը։ Հաշուետուները գրոցներու մէջ պահելով կամ նպարավաճառի ձեւով հաշիւ բռնելով ոչ ծախսուած գումարները կրնան որը որին արձանագրուիլ և ոչ ալ պակաս կ'ըլլան կրկնութիւնն ու մոռացումները։

Ժողովուրդի լուութիւնը պէտք չէ վերագրել տգիտութեան կամ բոլորովին անհետաքրքրութեան։ Ճիշդ է, որ օրէ օր սկսած է զարգանալ անտարբերութեան չարաղէտ ախտը անոր մէջ, ինչպէս ցոյց տուաւ կիրակիի ընտրութիւնը, սակայն բոլորովին մարած ալ չէ կրնար։ Նայ հրաբուխի պէս պոռթկալ դեռ և պատասխանատուութեան կանչել անպարտաճանաչները։ Անգամ մը որ բացուի ժողովուրդի յամրելքը, ալ չի լռեր, մինչև որ արժեցնէ իր արգար իրաւունքը։ Իր չոր հացէն կտրելով ժողովուրդին զոհաբերած լումաները, ազգային այս կամ այն հաստատութեան ոչ մէկ պաշտօնեային կամ տեսուչին կրնար վատնուիլը այն տեսակ անպատիւ մեղք մըն է, որուն չի կրնար հանդուրժել հայ ժողովուրդը։

Այս դժուարին պարտականութեան կատարման հրաւիրուած են Գաւառականի նորընտիր անդամները։ Մեր ազգային ներկայ քաոսին դարմանն մտածելու և բարւոք ժամանակարարման աշխատանքները ապահովելու պատասխանատուութիւնը կը ծանրանայ նորընտիր Գաւառականի վրայ։ Լիայոյս ենք որ, ան, գիտակից իր պարտականութեան կանչի վրայ։ Լիայոյս ենք որ, ան, գիտակից իր պարտականութեան կանչի վրայ, ամենայն ուշադրութեամբ և զգուշութեամբ պիտի ձեռնարկէ աշխատանքի։

Նորընտիր գաւառականի անդամները, մեր գաղութի բոլոր խաւերուն յարգանքն ու համակրանքը վայելող ուղղամիտ և անձնուէր ազգայիններ են։ Ժողովուրդի սաւառ մեծամասնութեան, առանց հոսանքներու խորութեան, վստահութիւնը պիտի կեդրոնանայ ներկայ ազգային իշխանութեան վրայ։ Միայն թէ՝ առանց ժամանակ անցնելու պէտք է գործի սկսիլ։ Աւելի երկար ձգձգումներ կրնան ջնասակար արդիւնքներ տալ, որովհետև կը գտնուինք շրջանի մը վախճանին, ուր առանց ժամանակ կորնթացնելու պէտք է ձեռք նարկները ըլլան գալիքի համար։ Կրթական տարեշրջանի պատրաստութիւնները կ'սկսին ճիշդ հիմայ։ Թաղային և հոգաբարձական մարմինները անմիջապէս պէտք է կազմակերպուին։

Վերջապէս մեր ազգային գործերու ընթացքը կը պահանջէ որ նորընտիր Գաւառականը գործի սկսի իսկոյն, առանց ժամանակ անցնելու, և ընտրէ իր ստորագաս մարմինները։

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

Առաջիկայ շաբաթ օրուան թիւով կ'սկսինք հրատարակել ԱԶԴԱԶԻՆ ԵՐԳԱՐԱՆը, որ պրակ առ պրակ ձրիօրէն պիտի ղրկուի բոլոր բաժանորդներուն։ Լրիւ հաւաքածոն ունենալու համար, աճապարեցէք բաժանորդագրուիլ ԱԶԴԱԿԻՆ, որովհետև վերջէն կարելի պիտի չըլլայ գոհացում տալ եղած դիմումներուն։

Ցարդ իրենց հաշիւները չփակող բաժանորդները, պիտի չի կրնան ԱԶԴԱԿ ստանալ յառաջիկայ շաբաթէն սկսեալ։

ԳՐԱՆՍԱԳԻՆԵՐԸ ԿԸ ՋԻՆԷԻՆ ՀԱՅԵՐԸ

ԲԱՆԱԿՑՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ՋԷՅԹՈՒՆՑԻ ՀԱՅԵՐՈՒ ՀԵՏ

Այնթապի երեսփոխան դաճիճ Թրլեճ Ալի, որ բազմաթիւ Հայերու արիւնը խմած է զինադադարէն վերջ Մարաշի, Զէյթունի եւ Այնթապի մէջ, սկսած է հրատարակել իր յուշերը։ Պոլսոյ «Վագըթ» թերթը սկսած է կարեւոր մասեր հրատարակել անկէ, որմէ թարգմանաբար կը ներկայացնենք մեր ընթերցողներուն։

Խօսքը այլեւս Ալիին է.—

«Երբ մեծ պատերազմը վերջացաւ, Ադրպէյճանի մեր բանակին հետ կը գտնուէի։ Զինադադարի լուրին հետ սացանք նաև Պոլսոյ մէջ նոր կազմուած Իթթիհատ փաշայի դահլիճին մէկ հրահանգը, որ մեզ կը հրաւիրէր իսկոյն Ադրպէյճանէն մեկնիլ և զինուորները զատ արձակել։ Պոլսոյ կառավարութիւնը կը հաղորդէր թէ ըմբոստ պիտի նկատէր զիրենք, երբ Պոլիս վերադարձայ, անհրաժեշտութիւն զգացի հրաժեշտ տալ չատ սիրած զինուորութեանս։ Իմ մէրը գրաւուած էր։ Որոշած էի Անատոլու անցնիլ։ Հրաժարականս ներկայացուցի։ Այլեւս Պոլիս մնալու հրաւէրներ ընդունելէ յետոյ ճամբայ ելանք և Սվազ մեկնեցանք։ Անկարելի եղաւ անմիջապէս ներկայանալ Մուսթաֆա Քեմալ փաշային, որովհետեւ ժողովի մէջ էր։ Ժողովէն յետոյ փաշան ընդունեց մեզ։ Մեր առաջին խօսակցութիւնը դարձաւ Պոլսոյ դաւն կացութեան մասին։ Ըսինք ժողովէն յետոյ հրաւիրուեցանք փաշային մօտ։

Առաջին չրջանի Թշնամի ուժերուն մասին փաշան բսաւ մեզի.

«Ատանան ու իր չրջակայքները, ինչպէս նաև Մարաշը, Ուրֆան ու Այնթապը գրաւուած են Թշնամիին կողմէ։ Թշնամին գրաւեալ չրջաններուն մէջ ծայր աստիճանի հասցուցած է ժողովուրդին վրայ ի գործ դրած բռնութիւնները։

Թնդանօթահիներու հազարապետ Ջեմալ եւ հարիւրապետ Օսման պէյերը Քէմալ եւ հարիւրապետ Օսման պէյերը գրաւեալ չրջանին մէջ կիներու բաղնիք մանելով մեծ յուզում առաջ բերած էր։ Նոյն օրը ուրիշ գինով գինուորը փողոցին մէջ ուրիշ Թուրք կնոջ մը վրայ յարձակելով զայն գետինը պառկեցուցած էր։ Ալի էֆ. անուն հայրենասէր անձ մը, ազգ. գերագրդռութենէ մղուած ատրճանակի երկու հարուածներով ֆրանսացի զինուորը սպաննած եւ փախած էր։

Մեր էլպիսթան հասնելէն օր մը վերջ Ֆրանսացիներուն կողմէ պատուիրակութիւն մը եկաւ ժողովուրդը խաբելու նպատակով։ Պատուիրակութեան մաս կը կազմէին Սիւրիան անուն Զէյթունցի հայ բողոքական ուսուցիչ մը եւ Մ. Էչյման անուն ասորիկացի մխիթարեան մը։

Ինքնութիւնս ծածկելով Անթաքիացի գարիի վաճառականի մը անունով ես ալ գտնուեցայ այն ատեն, ուր հաւաքուած էր պատուիրակութիւնը։ Բանակցութեան ընթացքին, Թուրք ժողովուրդի անունով խօսք առի և բսի.

«Մենք ազգ մըն ենք որ կ'սխալինք ազատ անկախ ապրելու համար։ Մինչդեռ հայերը սա՛ կամ նա ուժին վստահելով չատ անգամ վերաբերում կ'ունենան իրենց Թուրք հայրենակիցներուն հանդէպ։ Անմիջապէս պէտք է վերջ տան այս ընթացքին։ Մենք հայերուն հանդէպ հայրենակցական զգացումներ միայն կը տածենք։ Եթէ ըմբոստանանք, մեր այդ չարժումը ուղղուած կրնայ ըլլալ միմիայն օտարներուն դէմ, որոնք գրաւած են մեր երկիրը։ Շատ կը փափաքինք որ այս նպատակին չուրջ մեզի հետ ըլլան Հայերը, որոնք սատիպուած են մեզի հետ ապրիլ։ Կը փափաքինք նաև որ անոնք ալ մեզի հետ ըմբոստանան Թշնամիին դէմ, որ անիրաւաբար գրաւած է մեր հողերը։ Կ'ուզենք որ մեր հայ հայրենակիցները ևս մեզի հետ դիրք բռնեն ճակատին վրայ, զոր պիտի տեղեծենք Թշնամիին դէմ»։

Այս խօսքերուս վրայ հայ ուսուցիչն ու միւս հայ պատուիրակը որ Զէյթունի հայ երեւելիներէն մէկն է, քիչ չատ մեզմէ եւ հակազդումներէն համար նպատակաւոր պատասխաններ տուին։ Ամերիկացի միսիոնարը սակ յնուժչօ Ամերիկացի միսիոնարը սակ յնուժչօ դէն միջամտեց և ըսելէ յետոյ Թէ Հայերը առիթէն օգտուելով պիտի փոխադարձեն մինչեւ հիմա իրենց հանդէպ եղածներուն, անարգական և ծաղրական լեզուով մը ատելացուց։

«Դուք ինքզինքիդ կրնաք ազատել միմիայն Հայերուն հետ լաւ ապրելով և Հայերուն բաղձանքներուն ծառայելով։ Ասոր մէջն է ձեր չահը»։

Երբ խնդիրը այս ձեւը առացաւ, այլեւս համաձայնութեան հնարաւորութիւն չէր մնար։ Ամերիկացի միսիոնարին այս խօսքերը կատարելապէս լուսարանած էին կացութիւնը։

Հրամանիս տակ գտնուող բոլոր ուժերը կազմ ու պատրաստ են կռիւի վտահութիւն չունիմ միայն աշիրէթներուն վրայ, որոնք ինկած են մեզի հետ դիրք բռնեն։ Դիշերը Տէյրիզ անցուցինք և մինչեւ լոյս հեռագրով հաղորդակցեցայ Մարաշի հետ։ Այս հաղորդակցութիւնը կը կատարուէր Դեղձանիկ և Սոխակ ծածկանուններով։ Քիչ յետոյ սակայն հաղորդակցութիւնը կտրուեցաւ «Օգնութիւն, օգնութիւն» գոչելով։

Հասկցայ Թէ Մարաշի մէջ յեղափոխութիւնը սկսած էր։ Հակառակ տեղագրի ձիւնին, առանց վայրկեան մը կորնչցնելու օգնութեան փութացինք Մարաշի մեր հայրենակիցներուն։ Ձիւնը եւ փոթորիկը կը չարունակէր, իսկ Թշնամին խուճապահար կը փախչէր։ Ուժ չունինք նահանջող Թշնամին հետապնդելու, բայց վստահ եմ անոնց ճամբուն վրայ գիւղացիները հանգիստ պիտի չձգեն զանոնք։

Հայ քահանաներն ալ՝ Ֆրանսացիներուն կը հետեւին իրենց հետ քաշկռտելով նաեւ Հայերը։ Հեռագրեցի հաւաքուող ուժերը փախստական Ֆրանսացիներն ու Հայերը հետապնդելու ղրկեցի, իսկ ես 5—10 ընկերներով քաղաք մտայ։ Հայերը Թէ՛ կը փախչէին Թէ՛ կը կրակէին։ Իւրաքանչիւր փողոցի բերան ընդհարում տեղի կ'ունենար։ Կռուելով հասայ կառավարչատուն։ Անմիջապէս յայտարարութիւն մը հրատարակեցի, յայտնելով Թէ խռովարար պիտի պատժուին Թալանողները։ Քաղաքը մնացած հայերը, ինչպէս նաեւ անոնք որ չէին կրցած փախչել, չարունակ կը կըրակէին։ Այդ միջոցին լուր բերին Թէ ամերիկացի մխիթար Էչյման փափաք յայտնած էր զիս տեսնելու։

Այդ պահուն մեր հերոսներէն բաղկացած ստուար խումբ մը մեծ յուզումով բերաւ տխրահռչակ քահանայի ծագումը Մերլաքեանի կարուած գլուխը։ Այս քահանային, որ երեսփոխան եղած էր ժամանակին Օսմ. խորհրդարանին մէջ, այն գաւառանն էր, որ Ֆրանսացիներուն հերոսութեան դասաւորով ըսած էր Թէ, քանի՞րդ ժամուան ընթացքին բոլոր Թիւրքերը պիտի քշէ հեռացնէ Մարաշէն։

Հոս հան, ընդհարումներն ու փողոցային կռիւները կատաղօրէն կը չարունակէին։ Ֆրանս. օդանաւ մը թռիչքներ կը կատարէր քաղաքին վրայ, զենքերու եւ ռումբերու ձայնէ մինչեւ երկինք կը հասնէր։

Ուզուժի եւ գրգռութեան այս պահուն էր որ ընդհանուր ամերիկացի միսիոնար Էչյման փափաք յայտնած էր զիս տեսնելու։

(Շար.) (1)

ՔՐՈՆԻԿ

ՇՓԱՑԱԾ ՏՂԱՆ

*Մեր կաթողիկոսարանի պաշտօնական օրկանը, Հասկ, չփացած և սահակ տղու մը կը նմանի։ Իր նորածինի օրօրոցէն իսկ խելացի մարդու հովեր առնել սկսաւ, և իր թիզ մը պզոյով եւ կաթնաբոյր բերնով ըսելիքը կ'ըսէ, առանց ուշադրութեան առնելու իր ըրած կաճերը, և անգէտ պաշտաճառութեան օրէնքներուն, ըլլայ գրական թէ ընկերական, գաղափարներ կը հրամցընէ մեզի. և եթէ յարձակումի փորձ չընէր ընկերաբանական գրութիւններու և մըշակուած գրականութեան մր դէմ, սիրայօժար պիտի թողունէք որ ուղղութիւն ալ տար մեզի։ Ի՞նչ ընէ որ։ Թիւրքիոյ մէջ ալ մանուկներուն օգաբաք մը կայ, ուր մեծերը կառավարական պաշտօնատուներու մէջ, իրենց վարչական աթոռները երախաներու կուտան։ Վանաձին, կնքուելուր եւ կնարուկի բոյրով օծուած այդ աղաւորիկ մանչուկը, Հասկ (épi), երբեմն իր անունը կը չփոթէ, կ'երեւի սուրի (épée) հետ, և կուռազան մանուկի մը պէս provocationի ալ կ'սկսի, հոս ու հոն քարեր նետելով։ 1774ի մեծ պահեց օրերուն Աբբա որ Գովէ Վերսայլ կանչուեցաւ քարոզելու Թագաւորական մատան մէջ։ Օր մը քարոզիչը կատաղի յարձակում մը ըրաւ արքունիքի և ազնուականութեան ապրած մոլութիւններուն դէմ։ Եկեղեցիէն ելլելուն, Լուի Ժե. դարձաւ Մարէչալ Ռիչըլիէօին ըսաւ. «Հինգի կը թուի, Թէ քարոզիչը չատ մը քարեր նետեց ձեր պարտէզին մէջ»։ «Վեհափառ Տէր, ըսաւ Մարէչալը Թագաւորին, արդեօք այդ քարերէն մէկ քանին Ձեր Վեհափառութեան պարտէզին մէջ չ'իյնա՞ն»։

Ռիչըլիէօի այս պատասխանը մասամբ կը յարմարի նաև մեր աղուորիկ տղեկին, քանի որ դեռ բազուկները ուժով չըլլալուն, իր նետած քարերէն մէկ քանին ալ նոյն իսկ իր առջև, իր պարտէզին մէջ ինկած են, ինչպէս պիտի տեսնենք քիչ մը վերջ։ Եւ արդէն իրեն այդ կուռազանութեան երեսէն է, որ մենք այսօր կը ժամենանք իր օրօրոցին, օրրելու համար իր անհանգարտ քունը։

Ան իր 6 թիւով, «Մատուռական Մարդը» խնամուած յօդուածը մեզի հրամցուցած էր «Ազգային Գործունէութեան Ուղղութիւնը» խորագրով։ Ուրախ էինք որ Հասկ ալ կը մտնէր մեզի հետ ազգային գործունէութեան ասպարէզը, ուր ամէն մարդ իր կարողութեան չափ կրնայ ներդրում մը ընել։ Ուրախ էինք, որովհետև ամէն մարդ իր ձեռքը տալով, ամէն մարդ իր ուսը դնելով, ամէն մարդ իր ոտքը առաջ մղելով, ամէն մարդ իր գլուխը գործածելով, ամէն մարդ իր սիրտը բանալով, ամէն մարդ իր հոգին տալով, ամէն մարդ իր մարմինը ծառայեցնելով, ամէն մարդ իր ամբողջ էութիւնը ի գործ դնելով, ազգային գործունէութեան ուղղութիւնը կրնայ ճշդուիլ, ազգային գործունէութեան ուղղութիւնը կրնայ գտնուիլ, ազգային գործունէութեան ուղղութիւնը կրնայ ստեղծուիլ։ Ուրախ էինք, որովհետև ամէն մարդ իր ձեռքը տալով, ամէն մարդ իր ուսը դնելով, ամէն մարդ իր ոտքը առաջ մղելով, ամէն մարդ իր գլուխը գործածելով, ամէն մարդ իր սիրտը բանալով, ամէն մարդ իր հոգին տալով, ամէն մարդ իր մարմինը ծառայեցնելով, ամէն մարդ իր ամբողջ էութիւնը ի գործ դնելով, ազգային գործունէութեան ուղղութիւնը կրնայ ճշդուիլ, ազգային գործունէութեան ուղղութիւնը կրնայ գտնուիլ, ազգային գործունէութեան ուղղութիւնը կրնայ ստեղծուիլ։ Ուրախ էինք, որովհետև ամէն մարդ իր ձեռքը տալով, ամէն մարդ իր ուսը դնելով, ամէն մարդ իր ոտքը առաջ մղելով, ամէն մարդ իր գլուխը գործածելով, ամէն մարդ իր սիրտը բանալով, ամէն մարդ իր հոգին տալով, ամէն մարդ իր մարմինը ծառայեցնելով, ամէն մարդ իր ամբողջ էութիւնը ի գործ դնելով, ազգային գործունէութեան ուղղութիւնը կրնայ ճշդուիլ, ազգային գործունէութեան ուղղութիւնը կրնայ գտնուիլ, ազգային գործունէութեան ուղղութիւնը կրնայ ստեղծուիլ։

Ան իր 6 թիւով, «Մատուռական Մարդը» խնամուած յօդուածը մեզի հրամցուցած պահուն իսկ յարձակումի քարը կը նետէ բսելով. «Ասխալ ըմբռնուած «Կեանքի Պայքարի» վարդապետութիւնը դատապարտելի կոչուած է»։ Բայց մեզի չըսեր, Թէ ո՞ր դատապարտելի կոչուած է Տարուինի և Սբենսըրի այդ ժամանակներքելիվարդապետութիւնը։ Լոզա՞ն, Ժրնէ՞վ, Վէրսա՞յլ, Գէրլի՞ն, Լոնտո՞ն, Թէ Վաշինկթըն, որպէս զի երթայինք ունկնդրելու տիեզերական կեանքի հետ կապ ունեցող կենսական խնդրոյ մը չուրջ մեզի ունենալիք դատավարութիւնը։ Մեր գիացածը, դատապարտելի կ'ենթարկուին միայն վարկածներ և ենթադրութիւններ, որոնք դեռ չեն մտած ապացուցուած իրողութիւններու չարքը, հաստատելու կամ ժխտելու համար անոնց գոյութեան իրաւունքը։ «Կեանքի Պայքարը», struggle for life վարկած մը չէ, այլ փիլիսոփայական և ընկերաբանական յանձնառ մը, հարազատօրէն թարգմանելու համար բնութեան անյեղլի գործը, իր կենսաբանական (biologique) կազմութեան մէջ։ Բայց ինչո՞ւ չըսբռնենք, Թէ մարդ անգոր կը մնայ, ի հիման, սրբագրելու օրէնք մը, որ բնութեան գոյութիւնն իսկ է, և ատով իսկ կեանքին ալ գոյութիւնը։ «Կեանքի Պայքարը» գատապարտի կոչել պիտի նշանակէր դատի ենթարկել բնութիւնը, և զայն գործքի մղող ուժը։ Ո՞վ պիտի համարձակէր այդ սրբապղծութեան։ Այդ գատապարտը արդեօք անո՞ր համար, որ Սբենսըրեան փիլիսոփայութիւնը արհամարհանքով կը նայի բոլոր անոնց վրայ, որոնք կրօնքէն առաջնորդուած, սովորութիւն ունին կրկնելու «Կը հաւատամ որովհետև անպատեհ է (absurde)»։ Ո՞ր կրօնք, ո՞ր գաւանանք կրցաւ արգիլել struggle for life։ Քրիստոնեայ քաղաքակրթութեան հնարած թնդանօթները, Թէ անոնց մարգակեր բանակները։ Ընդհակառակն անհետական հրապարակի վրայ, փիւնագիտական սեղաններու չուրջ, ճարտարութեամբ գործանոցներու, քիմիական սարքուածարաններու, եւ դաշտերուն ու ծովերուն վրայ տեսնուած ամէն չարժուն, ամէն մեծամուտ տեղի կ'ունենան կրօնքի պայքարը ո՛չ Թէ ժխտելու, այլ անկէ յաղթական դուրս գալու համար։

Մեր չփացած մանուկը ասով չը բաւականանար։ Ան տակաւին կ'ըսէ մեզի. «Հարաւեստի անունով ներկայացող կոպիտ «Ինքնապաշտութիւնը» և գրականութիւնը, որ վաւերացումն էր անբարոյականութիւն մերկացած են այլևս»։ Եւ այս քարը կը նետուի կրօնքիահոգիի հաւատաուններուն (?) արժեցնելու համար։ Տարօրինակ բան. մարդ բաւական քուփէ ունենալու է անբարոյականութեամբ ամբաստանելու համար արուեստի անունով ներկայացող ամբողջ գրականութիւն մը — Թէ իսկ նիւթապաշտ-անբարոյականութեան վաւերացումը նկատել, կամ ըղյամտութիւն է, և կամ գրականութենէ անհասկացողութիւն։ Արուեստին կոչումը մարդկային ազնուացումն է։ Զօրաւոր նկարագիրները չեն վախնար անոր մերկութենէն։ Ու յեթոյ հարկ չկայ անբարոյականութեան վաւերացումը փնտռելու արուեստի գրականութեան մէջ։ Հրէական ազգային պատմութեան ստուար հաւաքածոյինէն որ ՍՈՒՐԲ ԳԻՐՔ անունով ծանօթ է, կը հանդիպինք այնպիսի նկարագրութիւններու, որոնք պոռնկագրական ըլլալէ քիչ մը անդին կ'անցնին, եւ կը գերազանցեն ժամանակակից անբարոյական հռչակուած գրականութիւնը։ Եւ որպէս զի համոզուինք անբարոյական գրականութեան մը ճշմարիտ, Թոզ կարգան օրինակի համար, Ռուբէնի և Բաղաղի պատմութիւնը (Ծննդ. Լե. 22), Թամարինը և Օնանինը (Ծննդ. ԼՀ. 8-9), Թամարի և Ցուդայի պատմութիւնը (Ծննդ. ԼՀ. 14-26), Դաւիթի ազուն Ամմոնի և Թամարի պատմութիւնը եւ փոթորիկը կը չարունակէր, իսկ Թշնամին խուճապահար կը փախչի։ Ուժ չունինք նահանջող Թշնամին հետապնդելու, բայց վստահ եմ անոնց ճամբուն վրայ գիւղացիները հանգիստ պիտի չձգեն զանոնք։

Հայ քահանաներն ալ՝ Ֆրանսացիներուն կը հետեւին իրենց հետ քաշկռտելով նաեւ Հայերը։ Հեռագրեցի հաւաքուող ուժերը փախստական Ֆրանսացիներն ու Հայերը հետապնդելու ղրկեցի, իսկ ես 5—10 ընկերներով քաղաք մտայ։ Հայերը Թէ՛ կը փախչէին Թէ՛ կը կրակէին։ Իւրաքանչիւր փողոցի բերան ընդհարում տեղի կ'ունենար։ Կռուելով հասայ կառավարչատուն։ Անմիջապէս յայտարարութիւն մը հրատարակեցի, յայտնելով Թէ խռովարար պիտի պատժուին Թալանողները։ Քաղաքը մնացած հայերը, ինչպէս նաեւ անոնք որ չէին կրցած փախչել, չարունակ կը կըրակէին։ Այդ միջոցին լուր բերին Թէ ամերիկացի միսիոնար Էչյման փափաք յայտնած էր զիս տեսնելու։

Այդ պահուն մեր հերոսներէն բաղկացած ստուար խումբ մը մեծ յուզումով բերաւ տխրահռչակ քահանայի ծագումը Մերլաքեանի կարուած գլուխը։ Այս քահանային, որ երեսփոխան եղած էր ժամանակին Օսմ. խորհրդարանին մէջ, այն գաւառանն էր, որ Ֆրանսացիներուն հերոսութեան դասաւորով ըսած էր Թէ, քանի՞րդ ժամուան ընթացքին բոլոր Թիւրքերը պիտի քշէ հեռացնէ Մարաշէն։

Հոս հան, ընդհարումներն ու փողոցային կռիւները կատաղօրէն կը չարունակէին։ Ֆրանս. օդանաւ մը թռիչքներ կը կատարէր քաղաքին վրայ, զէնքերու եւ ռումբերու ձայնէ մինչեւ երկինք կը հասնէր։

Ուզուժի եւ գրգռութեան այս պահուն էր որ ընդհանուր ամերիկացի միսիոնար Էչյման փափաք յայտնած էր զիս տեսնելու։

(Շար.) (1)

Ս. ՆՇԱՆ ԱԶԳԱՅԻՆ Վ ԱՐԹԱՐԱՆԻ
ԱՄԱՎԵՐՋԻ ՀԱՆԴԷՍԸ

Կիրակի 26 յունիս, առաւ. ժամը 10ին տեղի ունեցաւ Ս. Նշան վարժարանի ամավերջի հանդէսը։ Ժամանակէն առաջ խուռն բազմութիւն մը լեցուցած էր Գրիւթեալ Քաւորոնը։

Լիբանանեան և ֆրանսական քայլերգներէ յետոյ զոր ներկաները յոտքնկայս ունկնդրեցին, տեղի ունեցաւ Գոմսուհի որ Սկկիւտի մէկ ժանկական Թատերախաղին՝ ԹԻԱԳԱՐՏԻՆ ներկայացումը։ Թատերախաղը բոլոր դերակատարները Ս. Նշան Ազգ. Վարժարանի աշակերտներէն էին. թիւով ճիշտ քսանը հինգ։

Ուրախութեամբ պէտք է յիշատակել որ 11—15 տարուց քսանըհինգ աշակերտները, անթերիօրէն տարին իրենց դերերը։

Հանգիսականները պահ մը ինքզինքնին իրական դերասաններու տեղ կ'զգային, այնքան որ մեծ էր հետաքրքրութիւնը և այնքան լաւ պատրաստած էին տղաք իրենց դերերը։

Գէյրութահայութեան համար անհաղորդ չէ Թիագարտը գլուխ կազմող տղոց ճիգին, անոնք անգամ մը ևս եկան ցոյց տալու թէ կայ աշխատանք մը որ սիրելիով կերպով և յոյզերէն յառաջ կը տարուի։

Թատերախաղին կազմակերպութիւնը կը մնայ առաջին յանդուգն փորձը այս հատատութեան և գէյրութահայ նախակրթարաններու համար, իսկ անոր յաղողութիւնը բարենիշ մը հանդիսին կազմակերպիչ վարժարանի անօրէնութեան, որ նոյն առեն թատերախաղին։

Հանգիսին երկրորդ բաժինը պէտք է նկատել նաև նուագախումբին նուագած չորս ընտիր կտորները։ Տասնըմէկ հոգիէ բաղկացած խումբ մը, ղեկավարութեամբ երաժիշտ Գ. Գրիգոր Ճակրեանի, ապրեցուցներկաներուն գեղարուեստական իրական վայելք մը։ Իրաւունք ունէին ներկաները, երբ կ'իմանային թէ ամավերջի այս հանդէսը իրականն դեղարուեստական և իրաժշտական հանդէս մըն էր, գպրոցական այս միջավայրի տարեգրութեան մէջ աննախընթաց, ու սրտապնդիչ միանգամայն։

Վարժարանի սաներէն և սանուհիներէն կազմուած երգչախումբ մը չատ յաջող կերպով երգեց քառաձայն երեք խմբերգներէ

Պարերու բաժինը նոյնպէս գրաւիչ էր ու յաջող։ Մանկապարտէզի 6-7 տարու փոքրիկներ պարեցին ընտիր պարմր՝ բաւական բարդ Ֆիկիւրներով։ Անոնցմէ յատկապէս ծափեր խլեց փոքրիկ Տէօվլէթեաններու զոյգպարը 18րդ. դարու Ֆրանսական պարերու յիշատակը արթընցնելով չատերուն մտքին մէջ։ Անթելի նրբութիւնով Հերմինէ եւ Սեդա Տէօվլէթեանները վերջացուցին իրենց պարը։

Ազգ. բաժինէն փոքրիկներ հայկական երկու պարերուն մէջ ցոյց տուին չընորհ և ճկնութիւն։ Անոնք ներդաշնակօրէն պարեցին, արթնցնելով ներկաներու հոգիին մէջ հայրենի յիշատակներ վազողկարօտին տարուցը։ Այցագրիչ ծափերու մէջվերջ գտանայս պարերնևս։

Հանդէսին խնամուած յայտագրին մաս կը կազմէր նաև դաշնակի վրայ դպրոցի աշակերտուհիներէն երկուքին, մանաւորապէս Օր. Աքաքսի Փաթաթեանի նուագած կտորը. միչտ նկատի ունենալով նուագողներու տարիքը, պէտք է գնահատել նոյնպէս փոքրիկ նուագող Խանամիրեանի, Թագուհի Զօրպաճեանի գաղնակի վրայ նուագած կտորները և նախակրթարանէն ուրիշ տարու փոքրիկի մը՝ Սողոմոն Գաբլանեանի ջութակի մասը։

Հոգաբարձութեան կողմէ խմամեալ տեղեկագիր մը կարդաց Տիար Տօքթ. կարապետ Պախչէճեան, որմէ կը տեսնուէր թէ վարժարանը այս տարի ևս բոլորած է խաղաղ և արգիւնաւոր չրջան մը ունեցած է 200օսմ. ոսկիի բաց մը զոր գոցելու համար ան կոչ ըրաւ ծնողքներու և ազգայիններու զոհաբերութեան ոգիին։

Ամենէն ետք, իր քառորդ ժամ տեւոյ Հուսկ Բանքով ներկաներու հոգիին մէջ հայրենասիրութեան և բարձր ազաքինութեան տրամադրութիւն արթընցուց հասատութեան անօրէն Գ. Վարդան Գէորգեան, որ հրաւիրեց նոյն առեն հասարակութիւնը և ծնողները աէր կանգնիլ կրթական գործին և յետնարան հանդիսանալ ուսուցչութեան։ Գ. Տնօրէնին խօսքերը արժանացան անգամ մը ևս երկար ծափերու։ Ապա տեղի ունեցաւ վկայականներու բաշխումը Մանկապարտէզի բաժինէն այս տարի նախակրթարան կ'անցնին 34 աւարտողներ։ Նախակրթութեան իրենց չրջանը աւարտելով վկայական կ'ստանան 11 հոգիները.

Ա. դասարանի մէջ Աղջիկներէն — Տկար 2 Բաւարար 2 Ուժեղ = 4
Տղաքներէն 3 » 3 » 5 » = 11
Բ. դասարանի մէջ Աղջիկներէն 1 » — » 4 » = 5
Տղաքներէն 2 » 6 » 3 » = 11
Գ. դասարանի մէջ Աղջիկներէն 1 » 1 » 4 » = 5
Տղաքներէն 3 » 1 » 4 » = 8
Դ. դասարանի մէջ Աղջիկներէն — » 4 » 3 » = 7
Տղաքներէն — » 1 » 6 » = 7
Ե. դասարանի մէջ Աղջիկներէն 2 » 1 » 2 » = 5
Տղաքներէն 2 » 5 » 10 » = 17

Ուրեմն 5 կարգերուն մէջ
Բոլոր աղջիկներէն տկար են 4 հոգի, բաւարար են 8 հոգի և ուժեղ՝ 15 = 27
Բոլոր տղաքներէն տկար են 10 » , բաւարար՝ 16 » և ուժեղ՝ 28 = 54
Եւ միասին առած՝ տկար 14 » , բաւարար՝ 24 » և ուժեղ՝ 43 = 81

Ջանալ քանի մը բառով իւրաքանչիւր դասարանի ընդհանուր պատկերը ձեզի տալու։

Մեր պատրաստական դասարանը մանարան մըն է, ուր ամեն կողմէ եկող դիւրաբեկ թելերը իրար կը հաւասարեցուին, իրար կ'ոլորուին դիմացկուն թել մը առնչացընելու համար, որը մենք յաջորդ տարիներու ընթացքին չատ պիտի քաշենք քաշքշենք։ Հոս ընդունուող պզտիկները ո՛չ իրենց տարիքով, ո՛չ իրենց պատրաստութեամբ իրար լիովին չեն համապատասխաներ. մեր այս տարուան պատրաստականին մէջ երկու որոշ խաւ կայ. թէ՛ մտաւոր պաչարի և թէ՛ ըմբռնումի ու բնաւորութեան աւելի մանկունակ վարի չերտ մը, և երկրորդ վերի չերտ մը զգալիօրէն աւելի հասուն. այդ երկրորդ չերտը կը պատրաստենք անսիխապէս ա. դասարանը անցրնելու համար, մինչդեռ միւսները ընդունելութեան սիրոցին ծնողներուն հետ ալ յատկապէս խօսած և ընդգծած են. դասարանը անցնիլ չեն կրնար այս տարի, կ'անցնին Բ. պատրաստական տարին։ Ուրեմն տասնըվեց հոգիէն 6ը գալ տարի կը մնայ Ա. դասարանը, 9ը՝ Բ. պատրաստականը։ Այս երկու խումբերն ալ միր արդէն են և միր աղջիկներ ընդհանուր առումով և ընդհանրապէս սուր միտքով, մէկը քիչ մը դանդաղ, մէկը քիչ մը արագ բնութեան օրէնքով։ Առայժմ մեր ուսուցիչներուն քիչ մը աւելի չոգնութիւն կը պատճառեն, բայց չատ աղուոր առանդն են ապագայի համար։

Ա. դասարանը 3 տկար ունի և 6 միջակ, 7 ուժեղի դէմ. ծանրութեան կեդրոնը կ'իյնայ միջակներուն վրայ, որն իր կնիքը կը դնէ ամբողջ աչխատանքին վրայ. 7 ուժեղները չատ աւելի արագ ու բարձր աչխատութեան են ընդունակ, բայց սանձած են մեծամասնութեան սանձովը, որը և բաւական կը կտրէ անոնց աչխատունակութեան թափը. հաւաքական աչխատանքի անխուսափելի չարիքներէն են ասոնք. փրկութիւնը խմբական դասաւորութեան մէջն է, որը սակայն դուրս է գոնէ առայժմ մեր ձեմարանի նիւթական կարողութենէն. պէտք է պահես մէկի դէմ երկու ուսուցիչ։ Այս դասարանը վարքի ու վարմունքի տեսակէտէն ալ մեր ուշադրութեան առարկան չէր այս տարի. նոր եկողները զգալի թիւ էին, բոլորն ալ տղաքներ, ընդունակ, բայց աչխատանքի բոլորովին չվարժուած, դպրոցի մասին չատ տարօրինակ հասկացողութեամբ և մէկ երկուքն ալ չատ անզուսպ ու փողոցը մեծցած, ուրեմն չատ պէտք չէ զարմանանք, եթէ անոնց բարոյական հասկացողութիւններն ալ բաւական չուկայիկ ըլլային. գողնալը ճարպիկութիւն է, եթէ չբռնուեցար, ստելն ու խաբելը վարպետութիւն, եթէ յայտնեցար. հայհոյութիւն ու անմաքուր խօսուածքն։ Անչուչտ տարուան վերջը չատ փոխուած են և գալ տարուան համար մեր ձեմարանի մենոյորին աւելի պատչաճ։ Մեր աչխատանքներն ալ արդէն տարուած են այդ յոյսով և այդ ճամբով։

Բ. դասարանի 14 հոգիէն 8ը ուժեղ և բնաիր աչակերտներ են, 2 հոգի ալ բաւարար, կրնան նոյն լուծը քաչել. և դասարանը կը քալէ բնականաբար ուժեղներուն քալուածքովը. ակարները անչուչտ աչքէ բաց չենք թողներ, բայց քիչիկ մը հարկադրուած են վազելու ուրիշ ճար չկայ, ինչքան որ կրցան, Շատ հաճելի դասարան մըն է, ուր ամենքս սիրով կ'աչխատինք, և որը արդէն բոլորովին գիտակից ու կազմուած Գ. դասարան մը կը խոստանայ մեզի գալ տարի։

Իսկ այս տարուան Գ. դասարանը տկար չունի. 7 աղջիկ են, 7 տղայ. ուրեմն 5 հոգին իրենց կարողութեամբ չատ բաւարար են և 9 հոգին ալ չափաւած ուժեղ։ Միաձոյլ դասարան մըն է և՛ իր կարողութիւններով և՛ իր ընկերական ամբողջական կազմով։ Չգիտենք իրենք լիովին կ'բ'բռնե՞ն, թէ չէ, որ մեծ բաղդ մըն է հաւաքականութեան մը համար միաձոյլ խմորումը և հաւասար հոգեկան բարձրացումը. տեսիկա թեև կուտայ ադժուարութիւն մեծ աչխատանքին, ինքնավստահութիւն և տեսակ մը ներքին բնական, ազնիւ մրմունջ։

Դ. դասարանը մեր մեծերու դասարանն է. 22 հոգի են, 5ը աղջիկ, 17ը տղայ. աղջիկներէն մէկն ալ տարուան վերջը բնաւանեկան-անատեսական նեղ պայմաններու հետեւանքով հարկադրուեցաւ բացակայիլ երկար ժամանակ, գուցէ և ընդմիչտ, եթէ տարեմուտին այ վերադառնայ չկարողանայ։ Այդ 22էն 12ը կարող ու խորապէս գիտակից աչակերտներ են. եկած են աչխատելու համար. մէկ-երկուքը եկած են մեծ զոհողութիւններով, եկած են ուսում առնելու, հայ ուսում առնելու. գիտեն թէ ինչ կ'բնեն և չատ կ'աչխատին. ատոնց աչխատանքն ալ ունի թերիներ, երբեմն բաւական խոչոր թերիներ, որը սակայն տերտորէն կապուած է «հացի խնդրին» հետ և որը միչտ սանձ կը դնէ մեր լեզուին, երբ նկատողութիւն մը ընես կ'ուզենք։ 22էն 6 հոգի միջակ են. և ատոնց կարողութի՛ւնը չէ որ կը պակսի, այլ աւելի կամքը, վարժութիւնը։ Տարվիյ կ'ուզեն, բայց առանց լուրջ աչխատանքի, հոգին տուրբով, որ երկինքէն իրենց վրայ իջնէ. աղուոր ականջներ ունին, սիրով կը լսեն, չեն յոգնիր, նոյնիսկ կը պահանջեն. բայց արուած պարապութիւնները չատ թերի կը կատարեն, վարկ-պարապի և կ'ըսպասեն, որ մչեն ու սափրեն. մենք այ յաճախօրէն ո՛չ կը մչենք, ո՛չ ալ կ'ըսափրենք իրենց հասկրցած ձեւովը. վերջապէս երեւի պիտի հասկրնան, որ իրե՛նք պէտք է ուժեղցընեն իրենց կամքը և իրե՛նք վարեն իրենց աչխատանքը. ասիկա է ուղիղ ճամբան։ Ասոնք են նաև մեծ մասով, որ քիչ մը չատ կը սիրեն դուրսի զուարճութիւնները և հագուստի հոգերը. դուրսի կեանքը, ընկերասիրային չրջանակը, ընտանեկան չփումները, ատոնք բոլորն ալ արժէքաւոր ու բաղդատուր բաներ են. զբաղճանալը ամեն մարդու բնական իրաւունքն է, ճաչակ ունենալն ու հաճելի բլլալու պահանջն ալ նորէն բնական բան մըն է. հարցը ճիչտ չափն ու տեղը գրտնելուն վրան է։ Երբ գիչերները չաճախ առնէ առն կը պտտիս բնաւնիքներու և ընկերներու հետ՝ բնականաբար յաջորդ օրը դուն այլեւս ուսումի երթալու և դասարան նստելու յարմար միկր չես։ Թարմ գլուխ ունենալու համար ժամը 10ին անկողին պիտի բլլայ մարդս, մանաւանդ պատանի հասակի մէջ. Թարմ հոգի ունենալու համար ուչգիչներէրու խնճոյքներն ու պարերը գրաւիչ բացատրութիւն մը միայն պէտք է բլլան, բաժակ մը գինիի նման, այնպէս մէջէ մէջ։ Այս բոլորը իրենց ծնողներու ներկայութեան անգամ մը իրենց յիչեցնելը աւելորդ չեմարիցի։ Մանաւանդ որ գալ տարի այդ դասարանը դառնալու է Ա. Լսարան. իսկ լսարաններուն մէջ կը դիմանան և կ'օգտուին միայն անոնք, որոնք չատ ուչ աչխատանք, կեդրոնացած միտք և ինքնավար կամք կ'ունենան օգտագործելու։ Մտաի ծայրով ուսում չընտրեր, իր, ականջի ծայրով ալ գիտութիւն չատբարեւիր, ո՛չ իսկ կարելի է պատրաստի մը քննութեանը ներկայանալ։ Մտքի ու հոգիի բարձրացումը ներքին հոգեկան լուրջ ու երկարատեւ աչխատանք կը պահանջէ. ու մեր լսարանները ոտք գնել կ'ուզէ, ասիկա պէտք է ազէկ գիտնալ։

(2) (Շար.)

ՀԱՅ ԶԵՄԱՐԱՆԻ
ՏԱՐԵՎԵՐՋԻ ՀԱՆԴԷՍԸ

ՏԵՂԵԿԱԳԻՐ ՀԱՅ ԶԵՄԱՐԱՆԻ 1931—1932 ՏԱՐԵՇՐՋԱՆԻ

Բ. Ատակերտութեան ուսումնական վիճակը

Կը յիչեցընենք, որ մեր դպրոցին մէջ ամենօրեայ նիչեր դնելու սովորութիւնը չունինք ուղղ կարողութիւնը որոչելու համար. ո՛չ ալ որեւէ քննութիւն ունինք տարուան մէջը կամ վերջը։ Ատոնց փոխարէն դասերու ընթացքին ամէն մէկ ուսուցիչ հինգ վեց անգամ չատուկ գրաւոր աչխատանք կու տայ՝ անցածը ամփոփող հարցեր, խնդիրներ. չարադրութիւն կամ անցածի վրայ հիմնուած վերլուծական կամ դատողական ուսումնասիրութիւն մը։ Այդ գրաւորները աչքի առած ունենալով, այլեւ բնականաբար իր անձնական գիտողութիւնները՝ ամէն ուսուցիչ տարին երկու անգամ թիւ կը դնէ, մէկը տարուան կէսին, միւսը տարուան վերջը։

Բարձրագոյն թիւը 10ը կը բռնենք. 8 և 8էն վեր տածողը կը հաչուենք ուժեղ կարողութիւն, 7ը տածողը բաւարար, նորմալ. 6ը ձայրը ձայրին կարողութիւն մրն է, իսկ 6էն պակաս՝ տկար. երբեմն 6ն ալ իսկապէս տրկար է, որովհետեւ ժանկավարժական ժողովը զանազան նկատումներով 6էն վեր չիջենելու համար երբեմն պզտիկ վարկ մը կը բանայ աչակերտին։ Հետեւեալ աղիւսակին մէջ այդ բացուած վարկերը հաչուի առնուած են և ուրակար է՝ յիչուած է տկար։

Գաւառատականի մէջ Աղջիկներէն — Տկար 2 Բաւարար 2 Ուժեղ = 4
Տղաքներէն 3 » 3 » 5 » = 11
Ա. Դասարանի մէջ Աղջիկներէն 1 » — » 4 » = 5
Տղաքներէն 2 » 6 » 3 » = 11
Բ. Դասարանի մէջ Աղջիկներէն 1 » 1 » 4 » = 5
Տղաքներէն 3 » 1 » 4 » = 8
Գ. Դասարանի մէջ Աղջիկներէն — » 4 » 3 » = 7
Տղաքներէն — » 1 » 6 » = 7
Դ. Դասարանի մէջ Աղջիկներէն 2 » 1 » 2 » = 5
Տղաքներէն 2 » 5 » 10 » = 17

Ուրեմն 5 կարգերուն մէջ
Բոլոր աղջիկներէն տկար են 4 հոգի, բաւարար են 8 հոգի և ուժեղ՝ 15 = 27
Բոլոր տղաքներէն տկար են 10 » , բաւարար՝ 16 » և ուժեղ՝ 28 = 54
Եւ միասին առած՝ տկար 14 » , բաւարար՝ 24 » և ուժեղ՝ 43 = 81

Ա. դասարանի 14 հոգիէն 8ը ուժեղ և բնաիր աչակերտներ են, 2 հոգի ալ բաւարար, կրնան նոյն լուծը քաչել. և դասարանը կը քալէ բնականաբար ուժեղներուն քալուածքովը. ակարները անչուչտ աչքէ բաց չենք թողներ, բայց քիչիկ մը հարկադրուած են վազելու ուրիշ ճար չկայ, ինչքան որ կրցան, Շատ հաճելի դասարան մըն է, ուր ամենքս սիրով կ'աչխատինք, և որը արդէն բոլորովին գիտակից ու կազմուած Գ. դասարան մը կը խոստանայ մեզի գալ տարի։

Իսկ այս տարուան Գ. դասարանը տկար չունի. 7 աղջիկ են, 7 տղայ. ուրեմն 5 հոգին իրենց կարողութեամբ չատ բաւարար են և 9 հոգին ալ չափաւած ուժեղ։ Միաձոյլ դասարան մըն է և՛ իր կարողութիւններով և՛ իր ընկերական ամբողջական կազմով։ Չգիտենք իրենք լիովին կ'բ'բռնե՞ն, թէ չէ, որ մեծ բաղդ մըն է հաւաքականութեան մը համար միաձոյլ խմորումը և հաւասար հոգեկան բարձրացումը. տեսիկա թեև կուտայ ադժուարութիւն մեծ աչխատանքին, ինքնավստահութիւն և տեսակ մը ներքին բնական, ազնիւ մրմունջ։

Դ. դասարանը մեր մեծերու դասարանն է. 22 հոգի են, 5ը աղջիկ, 17ը տղայ. աղջիկներէն մէկն ալ տարուան վերջը բնաւանեկան-անատեսական նեղ պայմաններու հետեւանքով հարկադրուեցաւ բացակայիլ երկար ժամանակ, գուցէ և ընդմիչտ, եթէ տարեմուտին այ վերադառնայ չկարողանայ։ Այդ 22էն 12ը կարող ու խորապէս գիտակից աչակերտներ են. եկած են աչխատելու համար. մէկ-երկուքը եկած են մեծ զոհողութիւններով, եկած են ուսում առնելու, հայ ուսում առնելու. գիտեն թէ ինչ կ'բնեն և չատ կ'աչխատին. ատոնց աչխատանքն ալ ունի թերիներ, երբեմն բաւական խոչոր թերիներ, որը սակայն տերտորէն կապուած է «հացի խնդրին» հետ և որը միչտ սանձ կը դնէ մեր լեզուին, երբ նկատողութիւն մը ընես կ'ուզենք։ 22էն 6 հոգի միջակ են. և ատոնց կարողութի՛ւնը չէ որ կը պակսի, այլ աւելի կամքը, վարժութիւնը։ Տարվիյ կ'ուզեն, բայց առանց լուրջ աչխատանքի, հոգին տուրբով, որ երկինքէն իրենց վրայ իջնէ. աղուոր ականջներ ունին, սիրով կը լսեն, չեն յոգնիր, նոյնիսկ կը պահանջեն. բայց արուած պարապութիւնները չատ թերի կը կատարեն, վարկ-պարապի և կ'ըսպասեն, որ մչեն ու սափրեն. մենք այ յաճախօրէն ո՛չ կը մչենք, ո՛չ ալ կ'ըսափրենք իրենց հասկրցած ձեւովը. վերջապէս երեւի պիտի հասկրնան, որ իրե՛նք պէտք է ուժեղցընեն իրենց կամքը և իրե՛նք վարեն իրենց աչխատանքը. ասիկա է ուղիղ ճամբան։ Ասոնք են նաև մեծ մասով, որ քիչ մը չատ կը սիրեն դուրսի զուարճութիւնները և հագուստի հոգերը. դուրսի կեանքը, ընկերասիրային չրջանակը, ընտանեկան չփումները, ատոնք բոլորն ալ արժէքաւոր ու բաղդատուր բաներ են. զբաղճանալը ամեն մարդու բնական իրաւունքն է, ճաչակ ունենալն ու հաճելի բլլալու պահանջն ալ նորէն բնական բան մըն է. հարցը ճիչտ չափն ու տեղը գրտնելուն վրան է։ Երբ գիչերները չաճախ առնէ առն կը պտտիս բնաւնիքներու և ընկերներու հետ՝ բնականաբար յաջորդ օրը դուն այլեւս ուսումի երթալու և դասարան նստելու յարմար միկր չես։ Թարմ գլուխ ունենալու համար ժամը 10ին անկողին պիտի բլլայ մարդս, մանաւանդ պատանի հասակի մէջ. Թարմ հոգի ունենալու համար ուչգիչներէրու խնճոյքներն ու պարերը գրաւիչ բացատրութիւն մը միայն պէտք է բլլան, բաժակ մը գինիի նման, այնպէս մէջէ մէջ։ Այս բոլորը իրենց ծնողներու ներկայութեան անգամ մը իրենց յիչեցնելը աւելորդ չեմարիցի։ Մանաւանդ որ գալ տարի այդ դասարանը դառնալու է Ա. Լսարան. իսկ լսարաններուն մէջ կը դիմանան և կ'օգտուին միայն անոնք, որոնք չատ ուչ աչխատանք, կեդրոնացած միտք և ինքնավար կամք կ'ունենան օգտագործելու։ Մտաի ծայրով ուսում չընտրեր, իր, ականջի ծայրով ալ գիտութիւն չատբարեւիր, ո՛չ իսկ կարելի է պատրաստի մը քննութեանը ներկայանալ։ Մտքի ու հոգիի բարձրացումը ներքին հոգեկան լուրջ ու երկարատեւ աչխատանք կը պահանջէ. ու մեր լսարանները ոտք գնել կ'ուզէ, ասիկա պէտք է ազէկ գիտնալ։

(2) (Շար.)

ՆԵՐԳԱՂԹԻ ՃՈԳԵՆԱԻԸ
ՊԱՏՐԱՍՍ ՊԻՏԻ ԸԼԼԱՅ ԱՄՍՈՅՆ 27ԻՆ

Տարմայէն եւ Սէրէգէն ներգաղթողները ձրիօրէն Սելանիկ պիտի փոխադրուին

Ցուճահայ թերթերը կը գրեն.—

Աքճիրէն կ'իմացնեն թէ, 4րդ կարաւանի ճաւր պատրաստ պիտի բլլայ ամսոյս 27ին. բոլոր ան-ոճ-որ ժամ կը կազմեն այս կարաւանին, մինչեւ վերոյիչեալ բրակատը պէտ է պատրաստ բլլան։

Ինչպես ասկէ առաջ հաղորդուած էր, օրգանիզեռէն այս կարաւանին համ կազմողներուն համար ճաւահանգիստ ձրի փոխադրութեան համար եւյած դիմումը, պատկան Ճախարարութեան կողմէ բնդունուած բլլալով, որոշուած է Փաթրասի եւ Կորնթոսի ներգաղթողներ Աքճիր, իսկ Սէրէզի եւ Տրամայիճներ Սելանիկ փոխադրել։

Հ. Մ. Ը. Մ.

Հ. Մ. Ը. Մ.ի տեղւոյս մասնաճիւղի տարեկան ընդհանուր ժողովր տեղի պիտի ունենայ 10 Ցուլիս կիրակի կէս ork առաջ ժամը 9,30ին, Միութեան ակումբին մէջ։

Բոլոր անդամներու ներկայութիւնը անհրաժեշտ է։ Ներկաներու թիւր մեծամասնութիւն պիտի համարուի։

Օրակարգ.—

Ա.—Տեղեկաւութիւն եւ հաշուեւութիւն 1931-32 տարեշրջանի վարչութեան։

Բ.—Ընտրութիւն նոր շրջանի վարչութեան։

Գ.—Թելադրութիւններ յառաջիկայ գործունեութեան համար։

Հ.Մ.Ը.Մ.Ի ՊԷՅՐՈՒԹԻ Մ. ՃԻՒՂԻ
ՏԵՂԱԿԱԼ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

Ց.Գ. Առաջարկ կը բերուին որ դիւանի իւրաքանչիւր անդամը անշտաբար ընտրուի ընդհանուր ժողովին կողմէ։

Հ. Մ. Ը. Մ.
Յայտարարութիւն

«Հ.Մ.Ը.Մ.»ի Սիւրիոյ եւ Լիբանանի Շրջն. վարչութիւնը կը յայտարարէ թէ՝ իրենց հակակարգապահական եւ հակա«Հ.Մ.Ը.Մ.»ական արարքներուն համար Հալէպի Մասնաճիւղէն արտաքսուած են պրն.Վահան Թրփաճեան, Հայկ Միճաելեան եւ Սարգիս Գաբրիէլեան՝ 10 Ցուլիս 932 թ.ին։

26 Ցուլիս 932 Սիւրիոյ եւ Լիբանանի Շրջն. Վարչութիւն

ԱՄԱՎԵՐՋԻ ՀԱՆԴԷՍ

Դակաւորի Միացեալ Վարժարանի մանկապարտէզի և նախակրթարանի բաժիններուն ամավերջի հանդէսը տեղի պիտի ունենայ Ցուլիս 3, կիրակի օր կէսօրէ վերջ ժամը 2 | 30ին Քրամվայի ընկերութեան դիմաց Հատիքայի սրահին մէջ։

Մանկապարտէզի փոքրիկներուն պար ու երգերէն զատ նախակրթարանի տղաք պիտի ունենան փոքրիկ ներկայացում մը Հայկական պար. համերգ եւ Հայերէն, Ֆրանսերէն, Արաբերէն արտասանութիւններ։ Մուտքը՝ 20 ս. դ.

Հոգաբարձութիւն Միաց. Վարժարանի

ԱՋԴԱԿԻ ՊԱՏՄԱԹԱՏԱՐԸ

ՊԱՀԱԿԸ

ՄԱՔՍԻՄ ԿՈՐՔԻ — Թրգմ. Օ. ԱՍԱՏՈՒՐ

Ինչպէս չաբութը լուրին մէջ, ան կը սահի սենեակին մէջ, կշտաւոր ցնդումներով. և մինչ իր ոտքերը բարդ զիկզակներ կը գծեն անչուշտ, ան կը դիտէ բոլորը, երջանիկ մարդու աչքերով։ Իր պարը գիւթիչ չնորհը ունի գերազանցօրէն, մինչդեռ գոզազ Դապասովան ճկլով կը դարձդարձի իր չուրջ, զուարթ ու հրապուրիչ. Սթեբախին իր ճոխ մարմնի կչտաւոր չարժումներուն անասելի հմայքովը կը գերազանցէ զինք, գերիվեր չափով մը։ Անոր պարը կը գինովցընէ ներկաները։

Աֆրիգան Բէքրովսքի հրճուանքէն չիկացած կը գոռայ, կը սուլէ, գլուխը կը տարուբերէ և արցունքները կը կաթին աչքերէն։ Սարկաւագը նուագիչէ կը դարձրի, կը գրկապընդէ Սթեբախինը և խեղդուկ, կը կակազէ.

— Թիխո՛ն, ասիկա կրօնական է, աղաւնի՛կս ամէն ինչ պիտի ներուի քեզի...

Մասլով կը դառնայ անոնց չուրջ և կ'աղաղակէ.

— Թիխո՛ն, ձար մըն ես. ի՛նչ տաղանդ, զգչխի՛չ։

Այս մարդիկը կէս դոյլ վոտքա են խմած, բայց նոր կ'ըզգան անոր թմբիրը և ինձի կը թուի թէ իրենց հարբեցութիւնը կ'ուզայ հաճոյքէն, անկեղծութենէն ու փոխադարձ մեծարանքէն։ Կիներն ալ հարբած են. անոնց աչքերը անյագաբար կը փայլին և վառ այտերը կը բոսորին. կը հովահարուին իրենց թաչկինակներով. դիւրագրգիռ ինչպէս սիրին ախորի մը մէջ երկարօրէն փակուած ձիեր, որոնք դուրս կուգան արձակ բակ մը, գարնանային օրուայ մը գաղջութեանը և լոյսին։ Էչոգա, բերանը կիսաբաց, հազիւ կը չնչէ և տամուկ աչքերով, չարադէմ կը դիտէ Սթեբախինը։ Իր աթոռին վրայ ճօճելով, կոչիկին ներքանները քարչ կուտախտակամածին։

Հովը կը սուլէ, կ'ոռնայ պատուհաններուն եաեր կը մանչէ վառարանի բուխերիկին մէջ. սպիտակ թևեր պարոյթներ կը գծեն չփելով ապակիները։ Սթեբախին սրբելով քրտնաթոր դէմքը գունատ թաչկինակովը, թախծագին ուցած ձայնով կ'ըսէ.

— Այս պարերը ականջանքա կ'ըսպասննեն «լաւ ժարգոց» հանդէպ։

Բէքրովսքի կատաղի կերպով կը ծածկէ այս «լաւ ժարգիկը», նախատինքի սեթևեթ տարափի տակ։ Գիները կեղծաւորաբար կը ճչեն, ցուցադրելու համար իրենց գժգոհանքը, մինչդեռ պիղծ բառերու չղթայաորումը, չաղթական կ'ապացուցանէ ոուս. լեզուի զմայլելի ճկունութիւնը։

Սարկաւագը կը վերակսի նուագը և Բէքրովսքի, խիզախ ու մոլեգին կը պարէ մեծաժխոր, խորթալով ու աղաղակելով կարծես խորտակէր օտ բզքեր տեսլական առարկան, որ զինքը կը ճնշէր։ Էչոգան ալ կը պարէ։ Մաւլով յիմարի մը պէս խօլաբար կը ցատկռտէ։ Ատոնք ոտնահարումներ են, ոռնոցներ, խաչողղ ճիչեր և փարթամ չրթազգեաններու ծանուցիներ։

Ոտքովը գետնահարելով, Բէքրովսքի կը պոռոչէ կատաղի ու վրէժխնդիր Թոնով մը։

— Ռա՛չ — Դատապարտութիւն։

Ակռաները կը կճռատ։ Միշազ չկայ այս մոլեգին գետաբաժանութեան մէջ, և ոչ ալ թեթև հրճուանք մը թևաւոր որ մարդը կը վերացնէ երկրէն. գրեթէ կրօնական կատաղութիւնն է այս, որ կը յիչեցնէ խլիսթիներու հրապոյրը և Անդրկովկասի ալրվիչներուն պարը։ Մարմիններու այս յորձանքին մէջ կայ անզուսպ ուժգնութիւն մը, որու անվերջ խլրտուը ինձի, յուսալքուսին մտաենալ կը Թուի։

Բոլոր այս մարդիկը, իրաքանչիւրը իր կարգին տաղանդ ունին, ձիրք մը, հազուագիւտօրէն զարհուրիչ։ Անոնք փոխագարձաբար կը գինովնան խելահեղ սէրէն երգին, պարին, կանացի մարմիններուն, յաղթական գեղէն չարժուձին ու ձայնին։ Անոնց այս արարողութիւնը նման է վայրենիներու ծէսի մը։

Բէքրովսքի կ'արձակէ զիս պահակի պաչտօնէա, որպէսզի կարենամ մտանկից ըլլալ այս «վանական կեանքին» օրվհետեւ բազմաթիւ սիրուն երգեր գիտէի։ Գէչ չեմ երգեր և կարող եմ առանց գինովնալու վոտքա արթնալ, ինչ որ անհաճոյ է ինձի ուրիչ առիթով։

— Օ՛ն, Ռէչքո՛վ կը գոռայ։

Ան կը գոռայ նոյնիսկ երբ կնոջ մը հետ կը գրկապնդուի, կը մանչէ անասունի պէս, որ իրեն կարիք մըն է։

Գետին կը կոթնիմ և կ'ըսկսիմ գործել։ Դիտմամբ կ'ընդրեմ յուզիչ ու գեղեցիկ երգեր և ձայնս կը բարձրացնեմ, ճգնելով երեւան բերել կախարդա արտասովոր-ութիւն մը և թաքուն զգացումներ։ Եւ թոյլ կուտամ նուաճուիլ, անհատնում թախիծին դիւթանքէն, որ մօտիկ է հոգուոյս։ կը մտաէ թչնաքար, գաղտնութիւնս։

— Գարո՞ն, կ'աղերսէ սարկաւագը ինքնամփոփ, իր քնքուչ մտածները կը կորսուին ալեխառն մազերու պատրոյգին ներքև։ Սթեբախին կը դիտէ գիս ընդարմութեամբ, և տենչանք մը կը թուի ունենալ Անհաճոյ սարսուռ մը կ'այլայլէ դիմագիծը։ Բէքրովսքի այնքան պինդ սեղմած է ակռաները, որ այտերը կը փքին ոռոյցքներու պէս։ Եւ Մաւլով, որ հանգչեցուցած է Գրացասովան իր ծունկերուն վրայ, մոռցած է զայն, և մտազբաղ կը նայի գետին, հիւանդ ան մը պէս։

Չեմ գիտեր ինչ կ'ակնկալեմ այս մարդոցմէ, եթէ լիովին յափրացնէի անոնց հոգիները իմ երգերովս, նոյնը պիտի չբլլային, և ես պիտի հասկնայի գիրենք։ Ահաւասի՛կ ասոնք, որ զմայլանքով կը գրկեն ինձի չերմօրէն։ Սարկաւագը կ'ալար։

— Աւազա՛կ, կ'ըսէ Մաւլով գգուելով ձեռքերս լռիկ։ Սթեբախին կը գրկէ ինձի։

— Ռալէ՛, խմէ՛, հոգ չէ. կը գոռայ Բէքրովսքի։

Եւ Էչոգան թևերը չարժելով կը յարէ.

— Սիրահարուած եմ իրեն. ո՛հ, կը յայտնեմ այո՛ բոլորիդ, սիրահարուած մինչև իսկ դողդոչելու և ուրախանալու աստիճան։

Վայրկեան մը յետոյ անկուշտ, անոնք կը հարցափորձեն ուրիշ նիւթերու վերաբերեալ։

(3) (Շար.

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ԱԶԳ. ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ՄԷՋ
ՄՏՆԱԼՈՒ ՀԱՄԱՐ ԹԻՒՐՔԻՈՅ ԹԵԿՆԱԾՈՒԹԻՒՆԸ

Ժընէվ.— Ազգ. Դաշնակցութեան արտասովոր ժողովը իր Դշ.ի նիստին մէջ պիտի զբաղի, հաւանաբար, Թիւրքիոյ Ազգ. Դաշնակցութեան մէջ մտնելու խնդրով։

Կ. Գոլէյ կը հեռագրուի «Էլ Ահրամի».

Ն. Գոլոս.— Անքարայէն հեռածայնով կը հաղորդուի թէ Թիւրքիան պիտի ընդունի Ազգ. Դաշնակցութեան մէջ մտնալ, Թիւրքիոյ Արտաքին գործոց նախարարին ժընէվ այցելած միջոցին յայտնած վերապահումներու տակ։

Ժընէվ.— Ինչպիսի ստացած դարձուածքը կ'ապացուցանէ թէ հակառակ սովիէթներու հետ գոյութիւն ունեցող յարաբերութեանց խմբէթ Փաշայի Մոսկուայի այցելութեան ընթացքին ամրապնդուած ըլլալուն, Մուսթաֆա Քէմալ փաշա եւ զինուորական կուսակցութիւնը որոշած է շարունակել հաւասարակշռութիւնը պահել Արեւմուտքի եւ Սրեւելքի մէջ։

Այժմէն. Թիւրքիոյ Ազգ. Դաշնակցութեան մէջ մուտքը հաւասարակշռութիւն մը կը կազմէ Ռուսիոյ հետ առաջ եկած վերջին մերձեցման տեսակէտով։

Թիւրքիոյ յարաբերութիւնը կը նկատուի իբրեւ բնական հետեւանք Ծունաստանի հետ կնքուած բարեկամութեան ուխտին եւ Իտալիոյ հետ կնքուած գործակցութեան դաշինքին որոնք անցած են Ազգ. Դաշնակցութեան օրակարգին մէջ։ Ասիկա հետեւանքն է նաեւ Իրագի մօտալուտ մուտքին Անքարայի մէջ առաջ բերած խոր տպաւորութեան։

Թրքական հանրապետութիւնը մուտք պիտի գործէ ուրեմն Ցէյսալ թագաւորին երկրին հետ միաժամանակ եւ մէջը տիրող տպաւորութիւնը այն է թէ անիկա մէջը ժողովուրդներուն մէջ պիտի պահանջէ Մերձաւոր եւ Միջին Արեւելքի պատգամաւորի դերը։

Ընդհանուր զգացումը այն է թէ Թուրքիոյ մուտքը պիտի փութացնէ հոգատարութեանց ոչ ժխիմին բարեչորսումը եւ Սիւրիոյ ծերբազատութիւնը, եւ մանաւանդ եգիպտոսի յառաջիկայ ընդունելութիւնը։

ԿՐԿԻՆ ԽՈՐՀՐԴԱԺՈՂՈՎՆԵՐՈՒՆ ՇՈՒՐՋ
ՊՐՆ. ՍԹԻՄՍԸՆ ԿԸ ՀԵՌԱԳՐԷ ՊՐՆ. ԲՕԼ ՊՕՆՔՈՒՌԻ

Փարիզ.— Այն հեռագիրը զոր պրն. Սթիմսըն դրկեց պրն. Բօլ Պօնքուրի կրսկ մանաւանդ. «Ձեմ փափաքիր ուշի ուշացնել ձեզ ուղղելու համար ծնորհակալութեան խօսք մը ի պատասխան նախագահ Հուվերի առաջարկութեանց ձեր խոսած այնճան փափկանկատ ճառին հասար եւ ձեզ յայտնելու թէ ես որքան ջերմօրէն կը մասնակցիմ խորհրդաժողովի ներկայացուցիչներ յաջող լուծման մը յանգեցնելու համար երեկու պատուիրակութեանց միասին քաղաքի ճիգերուն մասին։»

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ՄԸ ԾՐԱԳԻՐԸ

Լօզան,— Պրն. Ֆօն Գիւլօվի յայտարարութեան մէջ ըսուած է Դաշնակցութեան վերաբերեալ խոսքեր ծրագիր մը հաստատելու ուղղութեամբ։ Ան կը կարծուի թէ պրն. Ֆօն Բաբէնի սոյն ծրագրով զբաղած են իրենց ներկայացուցիչները միջոցին եւ թէ պրն. Մաքտոնալտ պատասխանած է այնպիսի գաղափարի մը։

Իտալական պատուիրակութիւնը առաջարկեցաւ ի նպաստ պաշտպանական եւ հաստատունութեան ջնջման։ *Ռ. Գ.*

Ծ. Խ..— Մեր ընթերցողները կը յիշեն անշուշտ թէ հանգուցեալ Արիսթիտ Պրիան առաջին անգամն ըլլալով ներկայացուցած էր եւրոպական պետութեանց միջեւ Դաշնակցութիւն մը կազմելու վերաբերեալ ծրագիր մը։

ՓԱՐԻԶԻ ՏԵՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Փարիզ.— Պրն. Հէրիոյ ներկայացուցած ծրագրին եւ երեսփ. ժողովի ելեւմտական եւ արտաքին գործոց յանձնախումբերուն նախագահներուն հետ՝ Ժրնէվի եւ Լօզանի բանակցութեանց օրերուն։ Սոյն տեսակցութենէ վերջ, ծրագրին արտաքին գործոց յանձնախումբին նախագահ պրն. Պարանժէ յայտարարեց թէ ինքը պրն. Հէրիոյ հաղորդած է իր յանձնախումբին բնելագրութիւններ պատերազմի պարտուց, յետաձգումներու, սպառազինութիւններու սահմանափակումին եւ զեղչման խնդիրներուն մասին։

Պրն. Հէրիոյ այցելութիւն տուաւ յետոյ պրն. Լրպրէնօյի որուն հետ տեսակցեցաւ այժմէական ունեցող վերոյիշեալ խնդիրներու մասին։

ՋԻՆԱԹԱՓՈՒԹԵԱՆ ԸՆԴՀ. ՅԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎԸ

Ժընեւ.— Փոքր պետութիւններ հետեւելով երեք մեծերու յօրինակին ծաղու նակեցին իրենց մասնաւոր վիճաբանութիւններ զինաթափութեան մասին, որոնց ընթացքին կրցան հաստատել թէ համաձայն են ոսա մը կէտերու մասին։ Կր յուսացուի հետեւաբար, թէ զինաթափութեան խորհրդաժողովին դեկավար կոմիթեին պիտի գումարուի Ցունիս 5ին եւ ընդհ. յանձնաժողովն ալ Ցունիս 7ին։ *Ռ. Գ.*

ՍԻՍԱՄԻ ՄԷՋ ԾԱԳԱԾ ՅԵՂԱՓԽՈՒԹԵԱՆ ՇՈՒՐՋ

Գանկոֆ.— Թագաւորը ընդունեց առաջամարնակեալ կառավարութեան պայմանները եւ հաւանեցաւ նոր վարչութեան պարբ յինել։ Թագաւորին հաւանութիւնը խանդավառութեամբ դիմաւորուեցաւ ժողովուրդին կողմէ։ Ժողովրդային կուսակցութեան դեկավարները կր յայտարարեն թէ իրենք պիտի հիմնեն ժողովրդային կառավարութիւն մը ժողովուրդին համար, թագաւորին հաւանութեամբը։

Գանկոֆ.— Թագաւորը երբ որ ժամանեցաւ Հոս, խանդավառ ընդունելութեան մ'առարկայ դարձաւ։ Ամեն ինչ հանդարտ է, բայց արտայական պահանջները ազատ չպիտի արձակուին նոր կառավարութեան որոշ ձեւնարկելեն առաջ։ *Ռ.Գ.*

ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ ՄԷՋ

Գէրլին.— Պաւերիան ըմբոստացաւ գերմանական կայսրութեան դէմ եւ վճռականօրէն մերժեց բառնալ, Նազիներու համազգեստ կրելուն համար ղրկուած արգելքը։ Վարչապետը ժողով մր գումարեց Տիէթի մէջ եւ հաղորդելով այս որոշումը յայտարարեց թէ պաւերիան կրնայ առ կէտ պիտի յարի սահմանադրութեան եւ օրէնքի, եւ թէ անկէ պահանջուած միջոցներուն պիտի դիմէ պաշտպանելու համար իր իրաւունքները եւ ապահովելու համար կարգապահութեան պահպանութիւնը եւ օրէնքին յարգումը Պաւերիոյ մէջ (բուռն ծափահարութիւններ)։

Միւնիխ.— 120 ձայնի վրայ եօթանասունը չորս ձայնով Պաւերիոյ Տիէթը վաւերացուց կառավարութեան նախածեռնութիւնը Նազիներու համազգեստ կրելու մասին։

ՅԻՍՈՒՆ ՀԻԹԼԷՐԱԿԱՆՆԵՐ ԿԸ ՓՈՐՁԵՆ ԳՐԱԻԵԼ "ՖՕՐՎԻՐՑ,,Ի ՏՊԱՐԱՆԸ

Գէրլին.— Հաժազգեստ կրող Նազիսթ Մ.իլիցիային պատկանող յիսուն հոգինոց խումբ մը Պէրլինի մէջ վճռած մտնալ ընկերվարական «Ֆօրվէրց» թերթին տպարանը, հրազէնի հարուածներ արձակելով եւ վիրաւորելով հրկու գրաշարներ։

Ետ մղուելով յարձակողները փողոցին մէջ տապալեցին թերթին պատկանող քամիոն մը եւ հրազէնի հարուածներ արձակեցին դարձեալ։

Ոստիկանութիւնը միջամտեց սակայն Նազիները յաջողեցան փախչիլ։

100,000 ՈՒԽՏԱՒՈՐՆԵՐ ՀԱՄԱԽՄԲԱԾ ԵՆ ՔԷՐՊԷԼԱՅԻ ՄԷՋ

Գաղտատէն կր հեռագրուի «Էլ Սեբամահ».

Գաղտատ.— 100,000 Շրիթի մահմետական ուխտաւորներ ժամանեցին Քէրպէլայի նուիրական քաղաքը ուր այսօրուընէ կ'ըսկսի մեծ հանդիսութիւններ տօնելու համար Հիւսէյնին մարգարէին գլխուն 1300 տարի առաջ Դամասկոսէն Քէրպէլա բերուելը։

Բազում օրերէ ի վեր յատուկ կառախումբերՔէրպէլա կը փոխադրեն ուխտաւորները եւ քաղաքին բնակիչները խոշոր գործեր ընելու վրայ են։

Տիրող սաստիկ տաքութիւնը (չուքին մէջ 115 Ֆահրէն հայթ աստիճան արագելք չհանդիսանար ուխտաւորներուն կազմելու իրենց ծխական խաչերը եւ պարերը։

10,000 մանուկներ ներկայ կ'ըլլան բացօթեայ պատարագի մր։

ՏԵՂԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՄԱՐՕՆԻ ՊԱՏՐԻԱՐՔԻՆ
ՏԻՄԱՆ ՀԱՄԲԱՐՁՈՒԹԻՒՆԸ
ՆՄԱՆԸ ՉԻ ՏԵՍՆՈՒԱԾ ՅՈՅՑԵՐ ԵՒ ՊԱՏԻՒՆԵՐ

ՏԽՈՒՐ ՄԻՋԱԴԷՊ ՄԸ ԲՐԻՒՕԼԻՒ ՄԷՋ

Անցած կիրակի օր, Մարօնիներու պատրիարք Ամեճապատիւ Արիեա Ս. Պբ-էհրէհն մեկնեցաւ Տիմանի ամառանոցը, աճեմախրեացօրեն ոհեղ ցոյցերով եւ հանդէսներով։ Հարիւրաւոր իճիճատարներ կր հետեւէին պատրիարքին, որուն մէկ կր ճամարուէին զինուորականներ, պետական բարձրատիճան անձնաւորութիւններ եւ երեւելիներ։ Ն. Ամեճապատու ութիւնը ըսած էր 2000 ոսկի արժող խոհ գեղեցիկ եւ եզական իճիճատարժ մր, որ նուիրուած էր Լիբանանցի ճամաւոր հարուստ պ. Միշէլ Ապտի կողմէ։ Ձեպելի կառավարիչ Իզգեացին պէյ Օմար ըսած էր պատրիարքի ապ կողմը, իսկ ամեր իճիճատարին երկու գինակիր ժանեատրամաներ հեծած մօթօսիքլէթներու վրայ։ Առջեւէն գացող իճիճատարին մէջ ըսած էր ժանեատրամայի ընդհ. հրամանատար Շեյխ Խազին։

Ժամը 12.30ին պատրիարքն ու իր հետեւորդները հասան Ձիւնկիւ, ուր խանդավառ ընդունելութիւններ եւ ցոյցեր եղան։ Մէր Պուլօս Մուրատ ճառ մր խօսեցաւ։ Դպրիկներ եւ պսակներ կր տեսնէին պատրիարքի իճիճատարին վրայ։

Ձիւնկէն մինչեւ Թրիբոլի, ճամբան, բոլոր գիւղացիները փողոցները քափ ած էին եւ կեցցէներու ոգեպոկներով կր քնդացնէին ամեն կողմ։ Ամենամեծ ցոյցր վերապահուած էր Թրիբոլիին։ Հոն այ խուռներամ բազմութիւն մր դիմաւորած էր պատրիարքը եւ ծպդիկներ կր տեղացնէր։ Այդ միջոցին բախտ մր տեղի ունեցաւ կարգապահութեան հսկող ժանեատրամաներու եւ ժողովուրդի միջեւ։ որու միջոցին ժանեատրամ մր Խսայէյ Նուհնս վիրաւորուեցաւ դաշոյնի հարուածով։ Ուրիշ մէկ երկու հոգի եւս սպացան թեթեւ վէրքեր։

Թրիբոլի — Էնէին — Գէսարէ — Հասրուն — Տիման ժողովուրդր առակարգ ցոյցեր բրաւ ի պատիւ Ամենապատիւ պատրիարքին։

ԳՈՂՈՒԹԵԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ ԿԸԲԱԶՄԱՆԱՆ

Գէյրութի Արվաս փողոցին մէջ, Սուզ Թավիլի մօտ, առջի գիշեր գողութիւն մր տեղի ունեցաւ։ Թօֆիգ Թաբէհի վաճառատան մէջէն, անճանօթներ վերցուցած են մաս մր դրամ եւ սուղ կերպասներ։

Վաճառատունը երկու դռներ ունի եւ պահակներ անպակաս են։ Ջարմանալի կր թուի այդ պաճառով թէ՝ ինչպէ՞ս տեղի ունեցած է գողութիւնը եւ պահակը չէ ճասրաած։

***

Քանի մր անճանօթ գոյներ, գարձեալ առջի գիշեր Մուսթաֆա Քապանիի տունէն ներս մտնելով գողցած 200 ոսկի եւ կարգ մր հագուստեղէններ։

***

Էլ Թապուլուսի պանդոկին մէջ գտնուող Իրագցի Բաֆէք Ահմեհ երեկ առաւօտ բաղնիք գացած էր։ Վերադարձին տեսաւ որ դրամապանակը բռած է, որուն մէջ կր գտնուէր 100 ռուպլի, 192 սիւրիական ոսկի։

Ոստիկանութիւնը ճնճուքեան ձեռնարկելով բանտարկած է կասկածելիներ, սակայն անոնք կուրացան։

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ՊԱՔԱԼՕՐԷԱ

Ֆրանսական պահպանական ճնճուքիւններ որ անցեալ երկուշաբթիէն սկր սեալ տեղի կ'ունենային տեղւոյս Առեւտրատներու եւ Առեւտրատներու վարժարանին մէջ վերջացան։

Թեկնածուները 250է աւելի են։

Դասաւոր ճնճուքեան մէջ յաջողած են հետեւեալ հայերը.

ՓԻԼԻՍՈՓԱՅՈՒԹԵԱՆ ԶԻՒՂ

Օր. Լիւսի Աւետիսեան, Պ. Պ. Երուանդ Խաւիքեան, Մելգոն Հազարապետեան, Պարգեւ Սեփհանեան։

ՄԱՔԵՄԱՔԻՔԻ ԶԻՒՂ

Պ. Պ. Լէոն Պետրոսեան, Զաւէն Տամլամեան, Թ. Գարաճեան։

ԱՌԱՋԻՆ ՄԱՍ

(Ա. ՃԻՒՂ = ԼԱՏԻՆԵՐԷՆ)

Պ. Պ. Սեթհան Պիլեզիճեան, Յովսէփ Շաատեւեան, Յակոբ Շաատեւեան, Օր. Վոլանե Կիւլպեկեան, Արսինէ Խաչատուրեան։

(Բ. ՃԻՒՂ = ԳԻՏՈՒԹԻՒՆ)

Պ. Պ. Գարեգին Գուչահճեան, Խաչատուր Գոյաճեան, Սարգիս Գոյաճեան, Սամի Շաատեւեան, Սամուէլ Ճանոգեան, Նուպար Զաւէն Գասարճեան, Էտկար Գիսիճեան, Գերճ Փէճեմէյեճեան, Երուանդ Փիլիճեան, Հայկ Սեդրակեան, Հայկազ Թօփճեան, Արամ Թոսպաք։

Բեռնացի ճնճուքիւններուն արդիւնքը եւս կր հաղորդենք ի մօտոյ։

Ն. Վ. Պ. ԲՕՆՍՕ ՎԱՂԸ ԿԸ ՄԵԿՆԻ ՖՐԱՆՍԱ «ՇԱՄԲԼԻՈՆ» ՇՈՓԵՆԱՒՈՎ

Կր կարծուէր որ Բարձր Գօմիսէր Ն. Վ. Պ. Բօնսօ Ցուլիս 15ին պիտի մեկնի Ֆրանսա։ Վերջին օրերս նոյն իսկ ըսած մր տարածուեցաւ, որուն համաձայն, իբր թէ Պ. Բօնսօ Ֆրանսա պիտի չմեկնէր Ֆրանճօ — Սիւրիական դաշնագիրը չվերջացուցած։ Կրսուէր թէ Պ. Բօնսօ իր հեռ պիտի տանի դաշնագիրը եւ Փարիզեն վերջ ժրնեվ պիտի հանդիպի զայն Ազգերու Դաշնակցութեան հովանաւորութեան յանձնաժողովին ներկայացնելու համար։ Վերջապես ընդհանուր կարծիքը այն էր որ դեռ այսքան մօտ չէր Ն. Վսեմութեան ճամբորդութիւնը։

Սակայն կ'երեւի անակնկալ պատճառներ պատահած են, որոնք սպիպած են Բ. Գօմիսէրը կանուխ մեկնելու, որովհետեւ Ն. Վսեմութիւնը, վաղը, «Շամբլիօն»ով կր մեկնի Ֆրանսա, ընկերակցութեամբ Տիկին Բօնսօի, Պ. Թէրոի, Պ. Շովէյի, Քէլօնէյ Պօսէի եւ Բաբիքեն Լօրասի։ Մինչդեռ օդանաւով պիտի մեկնի ճաեւ Զօրավար Կրան Րիւ, Արեւելեան բանակի հրամանատարը։ Զօր. Կրանրիւ այլեւս պիտի չի վերադառնայ, որովհետեւ իր տեղ ուրիշ զօրավար մր նշանակուած է։

Պ. Բօնսօի բացակայութեան միջոցին, ինչպես գրած էինք, իր գործերը փոխանորդաբար պիտի վարէ Պ. Հէլօ. իսկ Պ. Օպտուան պիտի վարէ ընդհ. քարտուղարութեան պաշտօնը։

Լիբանանի կառավարութեան պետ Ն. Վ. պ. Տէպպաս, երէկ մօտ երկու ժամ տեսակցեցաւ պ. Բօնսօին հետ, ասոր մեկնումէն առաջ։

Գր. Բօնսօ Հոկտեմբերի կէսին պիտի վերադառնայ իր պաշտօնին։

ԱՆԱՐԱՏ ՅՂՈՒԹԵԱՆ ՔՈՅՐԵՐՈՒ ՀՈՒԻՓՍԻՄԵԱՆՑ
ՎԱՐԺԱՐԱՆԻ ՄԱՐՁԱՀԱՆԴԷՍԸ

Կիրակի օր, 26 Ցունիս կէսօրէ վերջ նոյն վարժարանի օրջաբակին մէջ տեղի ունեցաւ ամավերջի մարզահանդէսը։ Հանդիսին կր ճախագահէր Ամենապատիւ Արփիարեան Կաթողիկոս, եւ ներկաներու սահմանափակ բայց ընտրեալ դասակարգ մը կր օրջապատէին բակր։

Հանդէսը սկսաւ ճիշդ որոշեալ ժամուն, մարզիչ Օրիորդ Էմիլիի դեկավարութեամբ եւ Օր. Շահէ Գարագաշեանի դաշակի ընկերակցութեամբ. գոյնի բոլոր սանուհիները, մանկապարտեզէն մինչեւ բարձրագոյն կարգերը, յաջորդաբար մէքօթիի կերպով կատարեցին դասական եւ չափական մարզանքի զանազան ձեւեր եւ պատկերներ, որոնք օտա յաջող էին։ Վերոյիշեալ բոլոր մարզանքերը ո՛չ միայն զուարճացուցին հանդիսատես ներկաները այլ անգամ մ'ալս ևս կան գործնականապես փաստել Ֆիզիկական դաստիարակութեան ջրուած կարեւորութիւնը յիշեալ վարժարանի մէջ։ Յայտագրի վերջին մարզումի ընթացքին ազատ կերտուածքներ գրաւեցին Հ. Վ. (Հովիփսիմեանց վարժարան) ձեւ մր, որուն առջին հայկական եռագոյներ պարզած էր Օրիորդ մր. նոյն վիճակին մէջ երգեցին «Քաջ Որոտանը», որ յոտնկայս ունկնդրուեցաւ։

Պիտի մաղթէինք եւ թելադրէինք որ այսպիսի հանդէսներ տեղի ունենային աւելի ճոխ յայտագրով եւ աւելի լայն օրջանակի մէջ։ ՆԵՐԿԱԱ ՄԸ

ՌՈՒԲԻՆԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆԻ ԱՄԱՎԵՐՋԻ ՀԱՆԴԷՍԸ

Անցած կիրակի օր, կէսօրէ վերջ տեղի ունեցաւ Ռուբինեան վարժարանի ամավերջի հանդէսը։ Ուր օրջանաւարհներ ելան մանկապարտէզէն։

Այս տարի իր չորրորդ տարեշրջանը բոլորեց այս վարժարանը որ կառուցած է Ռրմկեայ քաղի հայրենակիցներու ջոհոդութեանց ճնորհիւ։ Նորակառոյց վարժարանի ճէմը գալիք տարի անբաւական պիտի ըլլայ, որովհետեւ այս քաղը հետզհետէ կր մեծնայ։ Քաղեցիները որոշած են եկեղեցւոյ վերնատան ճիմունքը աւարտել օուսով եւ յառաջիկայ տարի զայն գործածել իբր վարժարան։

ԿԻՐԱԿԻԻ ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ԵՒ ՏԵՂԱԿԱՆ ՄԱՄՈՒԼԸ

Կիրակի օրուան Ազգային Գաւառական ժողովի ընտրութեան առթիւ տեղական թերթեր առանց բացառութեան ընդարձակ տեղեկութիւններ հրատարակած են։ «Լիսան Իլ Հալ» մօտաւորապես մէկ սիւնակի մէջ ամփոփած է ընտրութեան ամբողջ իրադարձութիւնները, համայնավարներու խանգարման փորձերը եւ ընտրութեան արդիւնքը։ «Էլ Ահրար» ընդմանապես յիշելէ վերջ ընտրութեան կանոնաւորութիւնն ու ընտրողներու աճունները, երկարօրէն կր ճկարագրէ Ս. Խաչ վրանահարդարին մէջ համայնավարներու կատարած փորձերը։ «Էլ Նիսա», «Էլ Պայրագ», «Էլ Բասրա» եւ «Էլ Թեհեր» ճամապատասխան մանրամասնութեամբ կր ընդարագրեն եւ բոլոր թերթերն ալ կր հրատարակեն ընտրողներու աճունները։

ՕՐ. ՄԱՐԻԱ ԾԷՔԵՐԵԱՆ
ՊՐ. ԳԱԲՐԻԷԼ ԳԱՆԵՑԻԱՆԻ
Ամուսնացեալք
26 Ցունիս 1932 Նիկոսիա

ՄԷՔՐ ԷՄԻԼ ԷՏՏԷՏ ԵՒ Պ. ՏԻՒԲԷՆԻ ՄԻՋԱԴԷՊԸ

Ինչպես գրած էինք, երէկ արդարութեան պալատին մէջ չէին տեսնուէր փաստաբաններու բազմութիւններ։ Միայն երկու բացառութեամբ, բոլոր փաստաբաններն այ գործադուլի որոշման համակերպած էին։ Բացառութիւն կազմող փաստաբաններն էին Մէքր Նուն եւ Շարլ Ամուճ։ Ֆրանսացի փաստաբաններն անգամ կր մասնակցէին գործադուլի։ Բազմաթիւ դասեր յետաձգուեցան ուրիշ օրուան։

Պ. Տիւբէնի ճախագահած դատավարութեանց չմասնակցելու որոշումը կր գործադրեն փաստաբաններ։ Սակայն, պ. Տիւբէն, այսօր կր մեկնի Ֆրանսա արձակուրդով։ Հաւանական կր ճկատուի որ ան չի վերադառնայ։

ԲՈՂՈՔ
ՍԱՌՈՅՑԻ ԳՈՐԾԱՐԱՆԱՏԷՐՈՒՆ ԴԷՄ

Գիւղութի մէջ գտնուող սառոյցի գործարանատէրերը, ինչպես անցեալ եւ ճախորդ տարիներ, այս տարի եւս ճամաձայնութիւն գոյացուցած են բարձրացնելու համար սառոյցի գիները։

Այս որոշման դէմ բողոք բարձրացուցած են բազմաթիւ տեղացիներ եւ սառոյց ծախսող խանութպաններ, որոնք կ'սպասպուին սուղ գիներով գնելու։ Տեղական թերթեր եւս արձագանգը կրկլան այդ չարաճճութեան։

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

Մամլոյիչի Ազգ. Բուժարանի Վարչութիւնս յանուն հիւանդանոցի հիւծախտաւորներուն կր փութայ հրապարակաւ իր խորին շնորհակալութիւնները յայտնել Տ. Տօքթ. Հրանդ Զաղլասեանի որ անձնուիրաբար 5 ամիս հիւանդանոցս այցելեց ու դարմանեց հիւծախտաւորներ գուրգուրոտ հոգածութեամբ եւ հմտութեամբ։

Ի դիմաց Մամլոյիչի Ազգ. Բուժարանի
Խնամակալութեան
Նախագահ՝ ԵՂԻՇԷ ԱՐՔԵՊՍԿՍ. ԿԱՐՕՏԱՆ
Առենապետ՝ Յ. Ա. ԵԷՆԻՓՕՄՇԵԱՆ
Առենադպիր՝ Տ. Ա. ՊԷՐՊԷՐԵԱՆ

ՕԱԿԱՐԱՆ ՊԼԻՐՈՒԹՔ

29 ՑՈՒՆԻՍ 1932

	Ս. Փ.
Սգիպտկ. բլթպտրմ.	471
Անգլիկն. »	459
Տօլար »	127
Թրխական »	59
Գաճիֆ Սրբօսման	135
Իտալական Լիր 100	645
Ցունական Տրախմի 100	90
Անգլկ. ոսկի	606
Ֆրանս. »	482
Սսման. »	550
Ասրմար մեճիտ	23
Գրէսի Ֆօնս. Ա. Ֆբ.	521
» » Բ. »	281
» » Գ. »	274

Մէճիտեան եղբարք Լիւ Ֆօնս
Թէլէֆօն՝ 5-19

— 64 —

իր ըսեր.

— Կը ցաւիմ, Մի Լէյտի, որ քեզի ըսին հիմայ այդ տիսուր իրականութիւնը. սակայն դուն քաջ եղիր. դիտես որ քանի անգամներ հայրիկիդ վրայ այս տեսակ քրիզներ եկած են, նորէն այդ տեսակ քրիզ մըն է, կը յուսամ որ մինչեւ հասնիլս հայրիկդ հանգստացած կ'ըլլայ.

— Ինձի հետ չպի՛տի գաք.

— Ի հարկէ պիտի գամ, ձեզ առանձին չեմ կրնար ձգել.

Եւ իսկոյն կտոր նետուեցաւ Քարլայլ։ Իզապէլ կառքին մէջ չարունակ «հայրիկս, հայրիկս», կը պոռար։ Ապարանք հասնելնուն պէս Միսիս Մէսօն դէմերնին ելաւ սալօնի մէջ։ Իզապէլ հարցուց անոր.

— Հայրս ի՞նչպէս է, կրնա՞մ սենեակը մտնել.

Միսիս Մէսօն լուռ մնաց, Լօրտը հանգիստ էր. ան զգայ կը պահէր։ Իզապէլ մտաւ հօրը սենեակը, սակայն գողալով տեսաւ որ հօրը դիմագիծը մեռելի մը դիմագծին պէս դեղնած էր։ Շուտով բժիշկին դառնալով ըսաւ.

— Շուտ ըսէք, ի՞նչպէս է հայրս. ինչո՞ւ գոյնը այդպէս է, ես կեանքիս մէջ այս տեսակ գոյն տեսած չեմ.

Բժիշկը պատասխանեց.

— Շատ ցաւ քաշեց Մի Լէյտի. գոյնը այդ ցաւերուն արդիւնքն է։

Քարլայլն ալ ներս մտած ըլլալով Լօրտի գիմագիծը տեսաւ և հասկցաւ անոր վիճակը։ Վայրկեաններ ժամերու պէս կանցնէին, վերջը Լօմպօրօյէն ալ երեք բժիշկներ գալով հիւանդին սիրտը, թոքերը և մարմինը միւս մասերը քննելով ցած ձայնով մը մոլտացին.

— 61 —

Որովհետեւ իրիկունը նուագահանդէս երթալու կարելիութիւն չէր մնար։ Լօրտը հասկցաւ Իզապէլի յուզուիլը և զայն քովը կանչելով ըսաւ. «աղջիկս, դուն հոս մնալով ինծի օգուտ մը չես ունենար. լուր տուր Միսիս Տօսէյին որ քեզ տանի»։

Շատ ուրախացաւ Իզապէլ և իր բոլոր զոհարեղէններով զարդարուելով մեկնեցաւ նուագահանդէս.

Գարպարան ալ չի զրկուեցաւ նուագահանդէսէն։ Հօրը հետ միասին գացին Քարլայլին բնակարանը և անկէ միատեղ ճամբայ ելան։ Ճամբան Գարպարա Քարլայլին քովէն կը քաշէր և տեւականօրէն Իզապէլի մասին հարցումներ կ'ընէր։ Քարլայլ սակայն միշտ գովեստով և հիացումով կը խօսէր Իզապէլի մասին և անոր գեղեցկութիւնը, ձայնին քաղցրութիւնը և նրբութիւնները կը բացատրէր։ Գարպարա Քարլայլի այս պատասխանները լսելով կը յուզուէր, կը չարչարուէր ինքն իր մէջ բայց յայտնի չէր ընէր։

Հասան վերջապէս նուագահանդէսի սրահը, Գարպարա իր հօրը և Թօրնելիայի հետ միասին նստան ապտոռներուն վրայ։ Իսկ Քարլայլ դրան մօտ ոտքի մնաց։ Քիչ վերջ Միսիս Տիւսէյի երկու աղջիկներուն ընկերակցութեամբ Իզապէլն ալ հասաւ և բազմութեան մէջ չէն անցնելով առաջին չարքի վրայ պատրաստուած մասնաւոր աթոռներու վրայ նստաւ։

Ներկայ բազմութեան ակնարկը սեւեռուած էր Լէյտի Իզապէլի վրայ։ Օրիորդը իր գեղեցկատեսիլ կազմով, մետաքսէ սուղ հագուստներով, երկայն և սեւ մազերով և եզական արտաքին զարդով ու գոհարեղէններով բոլորին աչքերը կը չլացնէր։ Իսկ անոր ընկերացող աղջիկները նմանապէս մետաքսներ հագած էին, սակայն Իզապէլ անոնց մէջ ծաղիկի մը պէս կը փայլէր։

Նուագահանդէսը բաւական երկար տեւեց և վերջա-

ԳՐԱՍԵՐՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ

ՍՏԱՑՈՒԱԾ ՆՈՐ ԵՒ ԸՆՏԻՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

«ՆՈՐ ՕՐ» ԳՐԱՏՈՒՆԷՆ

Ցեղափոխականի Մտքեր, Ռ. Միխայէլեան	10 Ֆր.
Տէնի եւ Ջալալէդդին, Բաֆֆի	25
Հ. Հ. Դագումն ու զարգացումը, Ալ. Խաթիսեան	40
Գարնանային, Վ. Շուշանեան	40
Իմ Գիրքը, Ա. Ահարոնեան	20
Թափառաշրջիկները, Ռէնէ	15
Վանի Հերոսամարտը, Օճ. Մխիթարեան	20
Խաչագողի Ճիշատակարանը, Բաֆֆի	25
Աղքատին Գատիւը,	25
Ամիրային Աղջիկը, Ե. Սրմաճէօխանկեան	30
Գէնհուր	18
Քամելիազարդ կինը	8
Դերասանուհին, Է. Շանթ	6
Միացեալ եւ Անկախ Հայաստան	8
Դարձ, Է. Շանթ	10
Բրիչկին գրքէն փրցուած էջեր, Ռ. Սեւակ	8
Մեր Գատասխանը Ց. Քաջազնունիի, Ա. Զիլինկիրեան	5
Անուշ, Ց. Թումանեան	13
Խորհուրդներու Մեհեանը, Ց. Օշական	10
Որդիների Գայքարը Հայրերի Դէմ, Գ. Նժդեհ	10
Թուրքերը եւ Մենք, Նեմեսիս	8
Կարմիր Ժամուց, Ա. Արփիարեան	30
Վոսփորի Գաղտնիքը	25
Թէօֆանօ	5
Ալպօմ (հէքեաթներու), Շ. Նարդունի	15
Դէպի երկիր, Է. Ակունի	

Դիմել՝ Գրավաճառ Գ. ՀՐԱՆԴ Ց. ԱԳԱՃԵԱՆԻ, B. P. 879 BEYROUTH

ՏՕՔԹ. Հ. ԼՈՒՍԻՆԵԱՆ

(ՀԱԼԷՊ)

Նախկին բժիշկ Միջազետքի Զինուորական հիւանդանոցներու եւ վասնւագէտ ներքին եւ վարակիչ հիւանդութիւններու

առաջ, առմաեական, խզճամիտ դարմանում:

Հիւանդ կ'ընդունի առաւ օր ժամ 8—12 եւ 2—6 իր դարմանատան մէջ.
Հալէպ Նէյալ թաղ, Ֆրանսական քննչութեան կայարան, թիւ 9

Բոլ. եւ Ուրբաթ օրերը աղքատաց ծրի

ՊԱՆԴՈՒԿ ԼԻՒՔՍ

ՋԱՀԼԷ

Հայկական ամենաընտրագոյն պանդոկը «ԼԻՒՔՍ»ին Զահլէի մէջ, ծաղկաւէտ պարտէզով,

ԽՒՍՏ ՕԴԱՍՈՒՆ ՍԵՆԵԱԿՆԵՐ
ՈՐ ԿԸ ԲՆԱԿԱՆԱՑ 1. 2. 3. 4. ՄԱՀՃԱԿԱԼՆԵՐԷ

1. ՀԱՄԵՂ ՁԱՁ, ՄԱՔՈՒՐ ԵՒ ԱՆՔԱՐԻ ՍՊԱՍԱՐԿՈՒԹԻՒՆ.
2. ԳԻՆԵՐԸ ԽԻՍՏ ՁԱՓԱԻՈՐ.
3. ՏՈՒՆ ՓՆՏՈՂՆԵՐՈՒՆ ԱՄԷՆ ԴԻՒՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ.

Տէր եւ Տնօրէն՝ Գ. ՊՈՐՏԻՋԱՆԵԱՆ

ԳԱԲՐԻԷԼ Թ. ԹԷՐԶԵԱՆ

(ԵԼԵՔՏՐԱԿԱՆ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ)

Հիմնուած 1921 ին Պոլիս-Բերա

Խիստ դիւրաւաչելի պայմաններով կը կատարեմ ամէն կարգի էլեկտրական լոյսի գեղադրութիւններ (Intsallation) ինչպէս նաեւ մօթորներ եւ ջեներատորներ:

Վաճառատունս կ'ստանձնէ նաեւ բոլոր էլեկտրագործական ճորոգութիւններ: Մասնաւոր սպասարկութիւն բնակարանական էլեկտրա-ճորոգման: Վաճառատուն Philips եւ Lux էլեկտր. լամբերու եւ ամէն տեսակ էլեկտրական պիտոյքներու:

Վճարման դիւրութիւններ.

Հասցէ — Վ. Ռիզուեանի գրասենեակ կից Պուրճ. B. P. 491

ՊԱՈՒ ԱՀԱՐՈՆ ՊԻԹԻԱՍ

ՀԻՒՍԻՒՍԱՑԻՆ ՍԻՒՐԻՈՅ ԼԱՒԱԳՈՑՆ ԱՄԱՌԱՆՈՑՆԵՐԷՆ
ՁԷՊԷԼ ՄՈՒՍԱՑԻ **ՊԻԹԻԱՍ** ԳԻՒՂԻՆ ՄԷՋ

Նորակառոյց եւ գեղեցիկ շէնք. արդիական կերպով կահաւորուած սենեակներ. յարմարաձայն սրահ, քաղնիք, եւրոպական եւ արեւելեան կերակուրներ

ՁԱՓԱԻՈՐ ԳԻՆ

ԲԱՑ Է 1932 ՅՈՒԼԻՍ 1ԷՆ ՍԿՍԵԼ

Իր աննման տեսարաններով, առատ ջրերով և առողջարար կլիմայով ձանօթ ՊԻԹԻԱՍ գիւղը այս տարի օժտուած է գիւղացնացքեան համար անհրաժեշտ եղող բոլոր յարմարութիւններով:

Ճամբաները նորոգուած են, գիւղին մէջ հաստատուած է թղթատարական ամենօրեայ ապահարգութիւն ինչպէս նաև քէֆօն և հեռագիր:

Գիմիտար ունենալ նաև իր առանձնակարգ պանդոկը, ուր այցելողները պիտի գտնեն Սիւրիոյ և Լիբանանի լաւագոյն ամառանոցներուն յատուկ բոլոր յարմարութիւնները ու հանգրստութիւնները:

Տէր և Տնօրէն ԱՀԱՐՈՆ ԻԶՄԻՐԼԵԱՆ

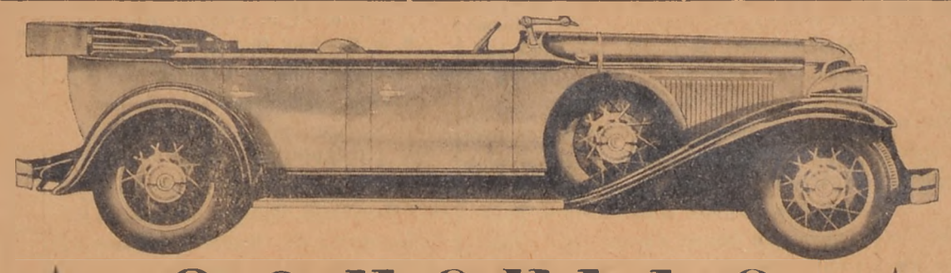

ԳՌԱՅՍԼԵՐ

աճխարհահռչակ իմիճնաշարժները որոնք 6-8 սիլինտր ունին,

ԱՄԵՆԱՏՈՒԿՈՒՆ ԵՒ ԳԵՂԵՑԻԿ ՄԱՐՔԱՆԵՐՆ ԵՆ ՀՐԱՊԱՐԱԿԻ ՎՐԱՑ ԵՒ

ԿԸ ՓՆՏՈՒԻՆ ԱՄԵՆՈՒՐԵՔ:

ԳՌԱՅՍԼԵՐ ինքնաշարժերու մասնաւոր յատկութիւններն են՝ ՏՈԿՈՒՆՈՒԹԻՒՆ, ԳԵՂԵՑԿՈՒԹԻՒՆ, ՁԱՓԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՀԱՆԳՍՏԱՒԷՏՈՒԹԻՒՆ, վճարման դիւրութիւններ կը արուին.

ԳՌԱՅՍԼԵՐ օթօներու բոլոր կտորները պատրաստ կը գտնուին մեր վաճառատուներուն մէջ, Լիբանանի, Սիւրիոյ և Իրագի ընդհանուր ներկայացուցչութիւն՝

NAAYEM MOTOR IMPORT Co. BEYROUTH B. P. 869. TÉL. 32—29

Հիւս. Սիւրիոյ ներկայացուցիչներ՝ Գ. և Մ. ԱԶԻՐԵԱՆ, B. P. 202, Հալէպ

ՍՓԱՆՏԱՐԴ կօշիկները միշտ ամենալաւ, ամենադիմացկուն, ամենատաժան եւ ամենագեղեցիկները են.

ԿԵԴՐՈՆԱՏԵԼՔ՝ ՆԱՃԱՐ ԵՂԲԱՅՐՆԵՐՈՒ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ

Տքթ. Բ. ԳՈՒԼԱԳԵԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ՝ ՆԵՐՔԻՆ, ՄՈՐԹԱՑԻՆ ԵՒ ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴԻՒԹԵԱՆՑ

ՎԿԱՅԵԱԼ ՓԱՐԻԶԻ ՀԻՆԻԱԴԱՆՈՑՆԵՐԷՆ

Կը դարմանէ գիտական ամենավերջին մեթոտներով, քոխերու, ստամոքսի, աղիքներու յեարդի ամէն տեսակ հիւանդութիւններ: Հին եւ նոր ֆերմանիզութիւնը իր բոլոր բաղադրիչներով, ինչպէս նաեւ Ցրահկախ եւ մորքային հիւանդութիւններ:

Առաջ, առմաեական եւ բարեխիղճ դարմանում:

Հիւանդ կ'ընդունի ամէն օր, բացի կիրակիէ, իր նախկին դարմանատան մէջ. ժամը 8—12 եւ 2—6ու մասնաւոր ժամադրութեամբ:

Սեպտեմբերի օրերը, ժամը 2—5 վկայեալ ՆՂՈՒՄՏՆԵՐՈՒՆ ԶՐԻ

Ժօրժ Հասեան փողոց՝ թիւ 8

ՏՕՔԹ. ԳԷՈՐԳ ԿԷՐԿԷՊԵԱՆ

Վկայեալ Lauréat ի Բ Կղ Interne եւ նախկին *ՍԱՆԱՀԱՅՐ* յիշ Ցրահասկան հիւանդանոցի *ԱՋՔԻ, ՔԹԻ, ԿՈՒՈՐԴԻ, ԱԿԱՆՋԻ և ԳԼՈՒՒՒ* հիւանդութիւններու բաժնին:

Հիւանդ կ'ընդունի կէսօրէ վերջ ժամը 2—6

իր գլխաւոր մէջ rue de Damas, No. 15

Հիւանդները ուղղակի հիւանդանոց կ'ընդունուին իր կողմէ տրուած մուտքի բարօրով:

Աղքատ հիւանդներու ձրի դարմանում, ամէն օր կէսօրէ առաջ ժամը 10—12, հիւանդանոցի դարմանատան մէջ:

Կարի եւ Ձեւագիտութեան Դասընթացք

ՏԻԿԻՆ ՄԱՌՒ ԵՐԱՄԵԱՆ

ՎԿԱՅԵԱԼ ԴԵՐՁԱԿՈՒՀԻ

ԲԱՐԻԶԷՆ ԵՒ ՎԱՃԻՆԿԹՕՆԷՆ

Կարի եւ ձեւագիտութեան մասնագիտուհի, Տիկին Մառի Երամեան կը վերադառնայ իր արհեստանոցը, Մեծ Սուրայի դիմացը Նո. 78 տան երկրորդ արկը:

Երեք ամսուան միջոցին կը սորվեցնէ ամենավերջին ճոռաձեւութեամբ, կար եւ ձեւագիտութիւն իր բոլոր բաղադրիչներով եւ արդիական մէթոդներով, Droit-fils մէթոտով: Իր աշակերտուհիները կ'օժտեն Բարիզի ճաշարհածանօթ Académie Daydou վկայականով:

Տոկուն շինուածք Վայելուչ տեսք Հնչուն եւ բնական ձայն

Ահա յատկանիշները՝

ՈՐՈՆՅՄԱՄԲ ԿԸ ՁԱՏՈՐՈՇՈՒԻՆ

ԱՓՕԼԼՕ ՖՈՆՈՆԵՐԸ

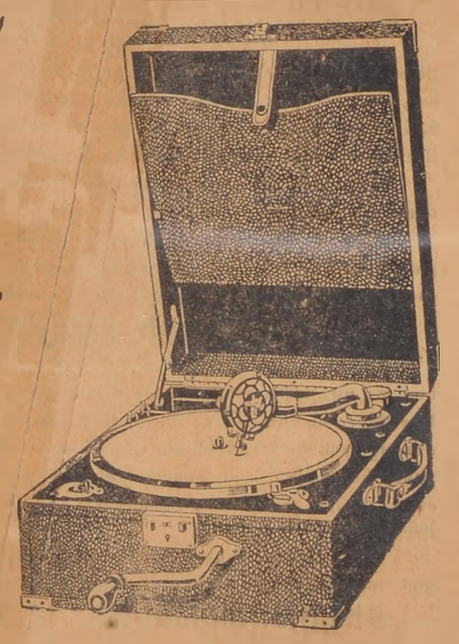

Հրապարակի վրայ գրեթէ ոդ բոլոր մարքահնութեան հետ կը մրցին Ապոլլօ ֆոնոնները: Մանաւանդ վերջին նոր մոդէլները, որոնք հասած են արդէն, անգերազանցելի են իրենց տոկունութեամբ, վայելչութեամբ և ժամտելի գիներով:

APOLLO GRAMOPHONE Co. Ltd

(of London)

ԱՓՕԼԼՕ ՖՈՆՈԳՆԵՐՈՒ ԹՒԳԱՒՈՐԸ ԷՒ

Կատարեալ հանդոստ գոյացնելու համար անգամ սր այցելեցէք

MAISON APOLLO. / Rue de la Poste, BEYROUTH

Փարոգիճ եւ Ֆօնօգ՝ ամէն ձևի, անվհեհլի ոճով եւ առաւելագոյն գիւրամատոյցի գին, վճարումի դիւրութիւն:

Ընդհ. ներկայացուցիչ՝ Միւրիոյ, Պաղեստինի, Անգլիոյորդանանի, Միջագետքի եւ Եգիպտոսի,— **ԳՈՒՐԳԷՆ ՍԻՆԱՆԵԱՆ**

KOURKEN SINANIAN, Boîte Postale 642, BEYROUTH (Syrie)

ւորութեան մօտ, մինչեւ ծունկը մեւոքս գուլպայ հագած և գլուխը ծաղիկներով զարդարուած մարդ դուխներէն վեր ելլելով բազմութիւնը կը հ... կուզէր ներս մտնել, մէկը փնտռելու պատրուակով: Այս մարդը Լօրտի սպասաւորներէն մէկն էր. երբ ներս մտաւ և աչքին Բարլայլը հանդիպեցաւ, ան ըսաւ.

— Կը ներէք պարոն, կրնայի՞ք ըսել թէ տիրուհի օրիորդս ո՞ւր կը նստի.

Բարլայլ գլուխով նշան ընելով ըսաւ.

— Միւս ծայրը, նուագախումբին քով.

Սպասաւորը նայելով այդ ուղղութեամբ, ինքնիրեն կ'ըսէր.

— Ինչպէ՞ս երթալու է հոն, չեմ գիտեր. սրահը լեցուած է. Մի Լօրտը մէկէն չատ գէշ վիճակ մը ստացաւ. կը վախցուի որ մեռնի.

Բարլայլ լսեց անոր մոլտալը և չի կրցաւ ինքզինքը զսպել. յանկարծ նետուեցաւ: Սպասաւորը չարունակեց.

— Պարոն, Լօրտի աղակակներուն սիրտ չի դիմանար. Ուէսթմինսթէր Տօքթ. Ուէսթրայթ և ուրիշ բժիշկ մը եկան, Լինդօրային ալ լուր ղրկուեցաւ, վայրկեան կորնչցնելու չգար, Էէյտի Իզապէլը պէտք է հոն հասցնենք քարատորփ եկանք որ չուտ հասնինք:

Բարլայլ իրարանցման մատնուած ըսաւ:

— Դուն հոս կեցիր, ես հիմայ կը բերեմ Էէյտի Իզապէլը.

Բարլայլ ժողովուրդի մէջէն, երկայն հասակովը ըսկսաւ ճամբայ բանալ յառաջանալու համար Էէյտի Իզապէլի մօտ: Ժողովուրդը կը զարմանար թէ նուագի ամենաքաղցր եղանակը երգուած միջոցին Բարլայլ ո՞ւր կերթար: Վերջապէս ան հասաւ Իզապէլի մօտ: Իզապէլ տեսնելուն պէս Բարլայլը ըսաւ անոր.

— Կարծեցի որ այս իրիկուն քովս կուգաս ինծի հետ

տեսակցելու համար. ինչպէ՞ս, նշանաւոր տեղ մը չէ՞.

— Այո, շատ լաւ և կատարեալ է, բայց հայրդ հանգիստ չէ եղեր, կառք ղրկած է, ձեղ կուզէ, թոյլ տուէք որ ձեզ տանիմ.

— Անհանգի՞ստ է. չէ, գիտեմ, խեղճ հայրս կը վախնայ որ հիւանդ կ'ըլլամ և կանուխ երթալուս համար կառք ղրկած է. չնորհակալ եմ Մր. Բարլայլ, մինչեւ վերջ կուզեմ մնալ հոս.

— Ոչ, այդպէս չէ օրիորդ, Լօրտը ծանրացած է.

— Շատ լաւ, ուրեմն թող այս եղանակը լրանայ երթանք.

— Լաւ կ'ըլլայ որ առանց ժամանակ կորնչցնելու ճամբայ ելլէք.

— Շատ լաւ.

Եւ ոտքի ելաւ ու ձեռքը Բարլայլի թեւերուն անցնելով սկսաւ բազմութեան մէջէն դուրս ելնել: Բոլոր աչքերը տնկուած էին անոնց վրայ. բայց ոչ մէկ աչք պարպարայի չափ անհանգստութեամբ և յուզումով կը նայէր: Պարպարա չի կրցաւ զսպել լուռթիւնը և Միս Գօրնելիային դառնալով ըսաւ. «Սորդեօք ո՞ւր կ'երթանայ: Գօրնելիա պատասխանեց.

— Ի՞նչ գիտնամքէ՝ ո՞ւր կը տանի. Պարպարա, ի՞նչ կըլլաս այս իրիկուն, հոս գալէդ իվեր զիս հանգիստ չես ձգեր, հոս նուա՞գ լսելու եկանք թէ ոչ քեզ լսելու.

— Էէյտի Իզապէլ վար իջաւ և կառքնստելու առաջն հարցուց սպասաւորին.

— Ինչպէ՞ս է հօրս վիճակը.

— Գէշ է Մի Էէյտի, սոսկալի աղաղակներ կ'արձակէ, բայց կը կարծուի որ դեռ մինչև առաւօտ կրնայ ապրիլ.

Իզապէլ վայրկեանապէս բղձկեցաւ և Բարլայլի թեւերը բռնելով պոռաց.

— Ա՜հ, Մր. Բարլայլ, ինչո՞ւ ինծի առաջուընէ չէ-

ՕԳՆԷ ԴԻՒՆ ՔԵԶԻ ԵՒ ԱՍՏՂԸ ՔԱՀԱՆ ՊԻՏԻ ՕԳՆԷ ԸՆՏԱՆԻՔԻ ԱՍՏՂԸ

(L'ETOILE du FOYER)

Առեւտրական և երկրագործական ժողովրդային վարկի հաստատութիւն
Անանուն ընկերութիւն.— գրամագլուխ՝ 3,000,000 ֆրանք.
որ կրնայ 3.000,000,000 ֆրանքի բարձրացուիլ վարչական խորհուրդի պարզ որոշումով:

Կեդրոնատեղի.— 137 Boulevard Sebastopol - Paris

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ Սրեւելեան պետութեանց
Սավոյ Օթելի օճէ, Պուրճ, Պէյրութ

ԵԼԵՒՄՏԱԿԱՆ ՁԻՒՂ

Ապահով պարտականագրութիւնի

ՕԺԻՏ

զրաչխատրեալ առկոս 6%, Ասկէ զատ մասնակցութիւն ընկերութեան շահերուն:

ԿԱՒՈՒԱԾԱԿԱՆ ՁԻՒՂ

ՎԱՐԿԵՐՈՒ ԲԱՑՈՒՄ

Կալուածի վրայ փոխառութիւնք՝

վճարելի 10—15—20 տարիէն, որոշուած պայմանաժամէն առաջ ուզողը կրնա՞ վճարել:

ԸՆՏԱՆԻՔԻՆ ՍՍՏՂԸ ընկերութիւնը ներկայիս 75,000է աւելի անդամ ունի:
Մինչև 1 Ապրիլ 1931 Ընտանիքին Աստղը 135 միլիոն փոխ տուած է, գրաւով 50ի միլիոնէ աւելի արժէք ունեցող անշարժ կալուածներու վրայ:

Ամէն թղթակցութիւն ուղղել՝ B. P. 821, Beyrouth

AZTAG
OURNAL QUOTIDIEN ARMÉ N.
B. P. 587
BEYROUTH, Liban
Directeur-Propriétaire
HAIG BALIAN
ԳԻՆԸ
ՍԻՐԻՈՒ տար. 550, վեցամսեայ 300 Ս. Դ.
ԱՐՏԱՍԱՀՄ. տարի 7, վեցամսեայ 4 տալեր

ԱԶԴԱԿ

ՕՐԱԹԵՐԹ

ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱ[ՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԳԻՏԱԿԱՆ

ازتاك

جريدة سياسية ادبية اقتصادية

ՏՏօրէՀ — Խմբագիր՝ Հ. ՍՃԿ ՊԱԼԵԱՆ

ՈՒՐԲԱԹ ՅՈՒԼԻՍ 1932 | 1 | ԶԵՒԲԷ ՀԱՍՏ 2.50 Ս. Դ.

Ջ. ՏԱՐԻ | Ամեն առաւոտ պէտք է [illegible] թերթիս տնօրէնին հասցէին

Ջհրատարակուած ձեռագիրները չեն վերադարձուիր | Թիւ 89 (666)

ՀԱԼԷՊԻ ԳԱԻԱՌԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎԻ Ա. ՆԻՍՏԸ

ԴԻՒԱՆԻ ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆԸ ՏԵՂԻ ԿՈՒՆԵՆԱՅ

ԱՐՏԱՒԱԶԴ ԵՊԻՍ. ԸՆ ՀՐԱԺԱՐԻ

(ՍԵՓ. ԹՂԹԱԿՑՈՒԹԻՒՆ)

Հալէպի նորընտիր գաւառական ժողովը իր առաջին նիստը գումարեց անցած կիրակի օր, կէսօրէ վերջ ժամը 4ին, Ազգային Մանկապարտէզի սրահին մէջ։ Ներկայ էին 30 երեսփոխաններ, երեք եւ բեսփոխանները օրինաւոր պատճառներով կը բացակայէին. իսկ Հալէպի Առաջնորդ Գեր. Արտաւազդ եպիսկոպոս Սիւրմէեան բացաւ ժողովը և իր առաջարկութեամբ առժամեայ նախագահութեամբ ի վի երիցագոյն անդամ պրն. Յովհաննէս Ասենապետութեամբ եւ կրտսերագոյն անդամ պրն. Միհրան Պասմաճեանի ատենադպրութեամբ։

Անկէ վերջ անմիջապէս կը ձեռնարկէ օրակարգի առաջին նիւթին՝ փոխանորդներ գաղտնի քուէարկութեամբ ընտրելու։

Ընդունելով դիւանը գրաւեց իր տեղը որմէ վերջ Առաջնորդ Սրբազանը ուղերձ մը կարդաց, որուն մէջ ընդհանուր ակնարկ մը նետելէ վերջ նախորդ գաւառականի և անոր կրած մարմիններու գործունէութեան վրայ և շնորհակալութիւն յայտնելէ երախտագիտութեան պարտքը ժամանցանելէ վերջ հոգատար ազգային իշխանութեան, ներկայացուց իր հրաժարականը նորընտիր ժողովին, անոր տալու համար ազատութիւնը իրեն հանդէպ ունեցած վերաբերմունքը քանի[illegible] կարգի անցուց այդ խնդիրը և խնդրից Արտաւազդ Սրբազանէն որ գրաւէ նախագահական աթոռը։

Ցետոյ կարդացուեցաւ քաղաքական ժողովի [illegible] պաշտօնագիրը, որ տրուած 33 երեսփոխաններու ընտրական [illegible] քաղաքական ժողովը այդ տեղեկագրով կը յայտնէր որ, ինք քննելէ վերջ բոլոր շրջաններու ընտրական տեղեկագիրները, կը գտնէ օրինաւոր և կը վաւերացնէ ընտրութիւնները, խնդիրը յանձնելով Գաւառական Նիստուհացին։ Թէ ու դէմ վիճաբանութիւններէ վերջ, ժողովը 25 ձայնի մեծամասնութեամբ բաւ համարեց քաղաքականի քննութիւնը և վաւերացուց անոր եզրակացութիւնը։ Որով կատարուած ընտրութիւնները կը նկատուին օրինաւոր և կ'ստանան վերջնական հանգամանք։

Ուրեմն Հալէպի կեդրոնի երեսփոխաններէն զատ, որոնց անունները ժամանակին արդէն հրատարակուեցան «Ապդակ»ի մէջ, ընտրուած են հետեւեալ երեսփոխանները։

Տէր-Զօր, Հագգա և շրջաններէն՝ պրն. Հրաչ Փափազեան. Պապ, Միւմպիճ, Ճարապլուս, Արաբ-Իւնար և շրջաններէն՝ պրն. Միհրան Հէրարտեան, Գրըբգ-Խանէն՝ պրն. Խաչատուր Գարապաճագեան, Ազիզէնէն՝ պրն. Միսակ Երամեան, Ալէքսանտրէթէն՝ պ. պ. Մարտիրոս Տէր Ստեփանեան և Մատթէոս Երէցեան։

Իսկ հոգեւորական անդամներ նշանակուած են Արժ. Ներսէս քահանայ Թաւուգճեան, Մկրտիչ քահանայ Մուրատեան, Ռուհ. քահանայ Լիմէքճեան, Վահան քահանայ Եէնիգօճուեան, Ներսէս քահանայ Պապաեան։

Վերջը, նախորդ հրաժարեալ քաղաքական ժողովի ատենադպիր Տօքթ. Ա. Գապագեան կարդաց իրենց երկամեայ գործունէութեանց տեղեկագիրը, որմէ կը տեսնուէր որ քաղաքական ժողովը ագգօգուտ աշխատանքներ և ծառայութիւններ մատուցած է և իր օրով չհունած է գոյատեւուած է կարեւոր գումարով մը։ Տեսնուեցաւ որ անոր պաշտօնավարութեան օրերուն հաստատուած են Հալէպի և իր թեմերուն մէջ 13 նոր վարժարաններ։ Քաղաքականի տեղեկագիրը մանրամասն ծանօթութիւններ կուտար Հալէպի թեմի կրթական և տնտեսական կացութեան մասին, վիճակագրական մանրամասնութիւններ կը պարունակէր հայութեան [illegible] մասին, որմէ կը հասկցուէր որ Հալէպի թեմը այժմ ունի 52,800 հայութիւն որուն 34,000ը Հալէպ քաղաքին մէջ։ Անցած երկու տարուան ընթացքին Հալէպի Առաջնորդարանը 1,100 ոսկի նպաստ ստացած է կաթողիկոսարանէն։

Ցաջորդ երկուշաբթի գիշերը գումարուեցաւ Գաւառականի Բ. նիստը, երեսփոխաններու ներկայութեամբ։ Ժողովի Բ. ատենադպիրը պրն. Արամ Մինասեան պատմատրանեալ հրաժարական ներկայացուցած էր, յայտնելով որ չի պիտի կրնայ վարել ատենադպրութեան պաշտօնը։ Ժողովը ընդունեց անոր հրաժարականը և ընտրեց պրն. Մարտիրոս Տէր Ստեփանեանը անոր տեղ։

Ժողովի օրակարգի երկրորդ նիւթն էր Արտաւազդ Սրբազանի հրաժարականը։ Ժողովը որոշեց վերադարձնել հրաժարագիրը, որովհետեւ անոր մէջ ոչ մէկ պատճառաբանութիւն յիշուած էր։ Առաջնորդը խոստացաւ միչեւ երկու օր նեղ յայտնել իր պատճառաբանեալ հրաժարականը։

ԼՈՒՍԱՆՑՔԻ ՎՐԱՅ

ՋՐՈՑՑ ..... ՀԵՏ

...

— Իմ ժա[illegible]ուժս կ'երթայ յանդգնութեան այն կ[illegible]ալուածներուն, ուր [illegible] դնդը իր [illegible]իւնին յեղուզիքը կը բերէ։ Ստեղծագործութեան այդ վարպետութեան մէջ [illegible] արուեստագէտը կը տիրէ իշխանի մը պէս։ Ան կ'առիւծնէ մեր հոգին, կը [illegible]նի մեզ դէպի բարձունքը իր երազանքին ու ժառանգութիւն։ Արուեստագէտը առնչուած այդ երազին պարզ գործաւոր մին է, չաճախ պարկեշտ ու բարի, բայց երբե՛ք մեր հոգին խանգարելու չափ [illegible]զօր՝ իր երեւակայութիւնով ու [illegible]ութիւններով։

...

— Կը հարցնէք թէ արուեստի գործի մը մէջ ո՞րն է պայմանը ամենէն աւելի մեզ յ[illegible]զելու և վերացնելու, եւ թէ ան ո՞ր [illegible]աճեան կապուած է մեր իմացականութեան հետ։ Ըստ իս, անկեղծութիւնն և կատարելութիւնը պէտք է պայման [illegible]ատել արուեստի ոեւէ բեղեղագործութեան հետ անոր ունեցած առնչութեան [illegible] կ'ընդգծենիմ թէ կայ վարժութիւն [illegible]ներու, իւրացումի և զգայարանքներու [illegible] նրբացման հարց մը զոր անտեսել չենք կրնար։ Ըսի արդէն, թէ կատարեալ գ[illegible]ործ մը, գեղարուեստական ու բարոյական մը ժարգին մէջ, գանգուածներէն հակադրութիւն մը դառնալու առաւելութիւններ ունի, բայց և այնպէս իւրաքանչիւր արուեստագէտի հոգիին խորքին կրնայ գոյատեւել [illegible] անձանձիկ խորքեր, որոնց անցքերուն տեղեակ ըլլալ պէտք է կարենալ ներս թափանցելու համար։ Այս վերջինն պարագան կ'ենթադրէ մասնագիտական պատրաստութիւն, տաղանդ յոգնութիւն և աշխատանք։ Այսպէս, ինչ դիւրութեամբ որ կրնանք թափանցել Պէթովէնի մէկ փոքրիկ սեղեծագործութեան՝ ելլիզեն։ Նոյն դիւրութեամբ չենք կրնար ըմբռնել իր Աբասիօնաթան։ Կէօթէ պարզ ու քնարական է իր գեղոնեներուն մէջ. մարդային է ու վէմէ Վերթերի էջերուն գիրկը։ Դառնալու համար թարդ ու տեղծագործային Ֆաուստի տեսիլքներուն խորը...

...

— Կ'ընդունիմ որ կայ մեծութեան չուքը այս հեղինակներուն գործին մէջ, յաճախ մենք կ'զգանք այս բոլորը մեր արտովը, երբ մեր միտքը կը վարանի եզրակացութիւններ հանել։

...

— Տարակոյս չկայ որ այս հարցերը կը վերաբերին զուտ արուեստի կազմածին — գիտական մարզին վրայ խընդիրը բոլորովին կը փոխուի, հոն մեր չիղերը պէտք է մեզի տան մաթիմատիկական պարզ տեսութիւններու, մասնագիտական խորացումը հոն անվիճելի է. արուեստը այդ դիմով չ'ընթանար, տակէ ճայակելու քառսը, որ յանդգնութիւն կուտայ չատ անգամ ամային հանդիսդողին սանձարձակ իր կարծիքը հրապարակելու։ Այս խիզախութիւնը — որ յաճախ արդիւնք պէտք է նկատել լրբենի սոփեստութեան, — տակաւ կ'ամայացնէ անչատ ու մաքուր քննադատութեան եւ խօսքին արժէքը։

...

— Անկասկած կան որոշ տեսակէտներ, ուրոյն սկզբունքներ, որոնց մէջ մեկնելով արուեստի գործի մը մասին կարելի է եզրակացութիւններու յանգիլ։ Բաւական չեն. «Ես այսպէս կը կարծեմ, ես գեղեցիկ կը գտնեմ, ես կը հիանամ» ան ինչ բացատրութիւնները։ Այդ բոլոր կարծիքները եթէ չեն հիմնուած որոշ ու մեկին տեսակէտներու վրայ կը գտնան անընդունելի և վնասակար։

...

— Pragmatisme է ատիկա, սիրելիս, որուն ցաւով առապած է հին քաղաքակրթութիւնը, արդի մարդը իր անբաւարար եզրակացութիւններով կը քանդէ ու կը հերքէ պայմանները իր երկնի խորաններն ու կուռքերը, բայց ուկ բան միայն կը մնայ ճշմարիտ, այն ոյ այս խելայեղ թարթափումին մէջ մարդուն հոգին բանաւորած կուռքի մը կը նմանի, որ վճռդակին դուրս ալու համար իր թեւերը, չարաչար կը զարնէ անոր ձողիկներուն։

...

— Չեք է գտնենք այն տարրերը որոնցմով տարրներ կը չափեն իրենց տեղծագործութիւններն ու արուեստի գործերը ժամանակը հասած է այլեւս, որ յանուն մեր վաղուան [illegible]ականութեան, չրջենք այսօրուան մերկիներուն ու չափերը։ Գնահատութեան պարտաւոր հին [illegible] գործիքներով չենք կրնար կշռել նոր արժէքներ ու տարածութիւնները։ Եւ յետոյ կանաչ նոր գիներ, նոր տիկերու մէջ հանելու հարցը։

...

— Այո բարեկամս, ես կեանքէն կ'ուզեմ քիչ իմ օրինակներս, որովհետեւ տարուած եմ [illegible] կեանքի արուեստ չ[illegible]։ Ես [illegible]ուրդն իսկ պէտք է [illegible] ըլլա[illegible], պէտք է թիւրեցուցիչ [illegible] կեանքի թաքուն ուժերուն և կ[illegible]լութեանց։

...

— Մեր արուեստը այս առաջադրութիւնով պէտք է ընթանայ. անիկա կեանքէն պէտք է ստանայ իր անունը, իր աճումին աւիշը՝ վերստին կեանքին [illegible]ոյթիւն տալու համար։

...

— Խորհուրդը ինքնին անիմանալի է, եթէ երբեք կեանքի տրոփիւնէն զերծ է ու թափուր։

...

— Ամէն ձգտում, տեսլական ամէն չափազանցութիւն մեր երեւակայութեան մէջ պատկերով մը, կաղապարով մը կը մարմնանայ. պատկեր ու կաղապար նիւթին — այրինքն ուժին համաչափ դրեալներն են։

...

— Ամփոփենք, այո՛։ Մեր յաճուժները հարցէն չեղելու վրէպը չեն փնտռեր, որքան ներկայացուած կարգ մը խնդիրներ լոյսին տակ լայնօրէն պատկեցնելու անհրաժեշտութիւնը։ Ըսենք ուրեմն, թէ՝ ժամանակ է որ ընկերային ու գրական զանազան խնդիրներ քննութեան դրուին՝ արդիական ըմբռնումով, խստօրէն վերլուծութեան ենթարկուելէ յետոյ։ Թէ՝ կարեւոր է գրական գործերէ չափերը նետել խորոյկին, ապա յետոյ՝ խորտակել նաեւ կարգ մը կուռքեր, որ կ'իշխեն մեր ժամուր կեանքին մեռելներուն մէջ։ Թէ՝ նիւթը չափազանց ծանր կը կշռէ մեր եզրակացութեանց արագութեան՝ և թէ՝ ժամանակը անկասկած պիտի ըլլայ անչատ ու խիստ՝ բոլոր ետքը փառքի գահէնցեխին նետելու մէջ։ Թէ՝ նոր սերունդը, — այն որ պիտի գայ, և որուն ոտնաձայնը կը լսենք արդէն — պէտք է զրահաւած ըլլայ ալիւմանեայ երգով, պէտք է վահանէ իր հոգին յանգգնութիւններու և բարոյական բարձր սկզբունքներու տեսլականով։ Թէ՝ ան պէտք է խեղդէ իր մէջ ժարգ-որգը՝ գերժարգուն գաղը հիմնելու համար։ Թէ՝ ժարգը, որ պիտի հասունցնայ միակողմանի պիտի ըլլայ, եթէ երբեք յատկանիշներն ու յատկութիւնները չեն վերլուծուած ու ներկայացուած կարգի մը կուռքերու։

(Շար. Բ. եջ՝ Ա. սիւեակ)

Վերջը ընտրուեցաւ քննիչ յանձնախումբ մը, բաղկացած Արժ. Թաւուգճեան քահանայէ, Ե. Զօրեանէ և Մ. Հէրարտեանէ, որոնք պիտի քննեն Ժող. Ժողովի տեղեկագիրը՝ հաշուական մասին հետ, և ժողովին պիտի ներկայացնեն արգիւնքը։ Որոշուեցաւ նաև որ գործադրութեան տրամադրութիւնը նախորդ քաղաքականի անդամներուն հանդէպ, որոնք մինչեւ երկու տարի վերընտրելի չեն կրնար ըլլալ։

Գ. Նիստը պիտի գումարուի [illegible] ժամանակին։

Հալէպ։

ԹՂԹԱԿՑ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԹԵՐԳԱՐԱՆԻ ՎԱՂԸ ԼՈՅՍ ՏԵՍՆԱԼԻՔ Ա. ՊՐԱԿԻ ՊԱՏԿԵՐՆԵՐԸ

ՔԱՄԱՌ ՓԱՓԻՊԱ
ՀԱՅ ԱԶԱՏՈՒԹԵԱՆ

ՄԻՒՐԱՅԵԼ ՆԱԼԲԱՆՏԵԱՆ
ԵՐԿՈՒ ԱՆԶՈՒԳԱԿԱՆ ԵՐԳԻՉՆԵՐԸ

ՏԱՐՏԱՆԵԼԻ ՊԱՏԵՐԱԶՄԸ

Երկրորդ դէպքն էր՝ «Կէօպէն» և «Պրէսլաւ» զրահաւորներուն գալիս գարի կարգ չդիմ ը։ «Կէօպէն» և «Պրէսլաւ» ծովակալ Սուխօն երթալու համար հրաման ստանձնին, Ափրիկէէն զինուոր բերել ֆրանսական նաւերը կը հետապնդէին։

Ծովակալ Սուխօն սոյն հրամանը ստանալուն պէս, Մեսինա դարձաւ։ Թիւրքիա իր չէզոք մնալուն վրայ պընդելուն համար։ «Կէօպէն»ի և «Պրէսլաւ»ի հաղորդուեցաւ որ առայժմ սպասեն, և Իտալիայի նաւահանգիստը սպասատնելով, հրամանի սպասեն, Անգլիոյ պատերազմի ժամանակցելուն պատճառով։ Սակայն, յայտնելով թէ Աւստրիա այ չուզեր Անգլիոյ հետ պատերազմի բռնուիլ, իր այդ նաւահանգիստին մէջ ընդունելով գերմանական մարտանաւերը և ապահովելով անոնց, ծովակալ Սուխօնի հաղորդեց որ իր գլխուն ճարը նայի։ Ծովակալին համար հետեւելիք երկու ճամբայ միայն կար. կամ նեղուցներէն անցնելով Իտալիա երթալ և կամ դէպի Ովկիանոս բացուիլ։ Սառոյց ըլլալով հանգերձ որ նեղուցներէն ներս պիտի ընդունուէր ծովակալ Սուխօն այս ճամբան նախընտրեց։ Երկու օրի չափ Միջերկրականի արեւելեան մասին վրայ սպասելով որ Թիւրքերը և սեա կենան չէզոքութենէն վանգաւոր օրեր անցուց։ Վերջապէս 1914 Օգոստոս 10ին էնկիւրիի մէկ հրամանով արտօնուեցաւ նեղուցներէն անցնելու։

Նաւերուն անվտանգ Գոլիս ժամանումը մեզ էնվէրը և պատերազմի կուսակիցները որ պնդեն Գերմանիոյ հետ կնքուած դաշնագիրը յարգելու պէտքին վրայ։ Սակայն, գահլիճին մեծամասնութիւնը տակաւին հակառակ էր այս դաղափարին։ Նոյն իսկ պատերազմի կուսակից եզողներն անգամ կը պաշտպանէին այն կարծիքը թէ՝ մինչեւ որ նեղուցները ժարացուէին, պէտք էր պահել չէզոքութիւնը։ Այս պատճառով չարունակուեցաւ խօսուիլ Թիւրքիոյ խաղաղասիրական նպատակներուն մասին եւ այս կերպով հետաքննուեցաւ հասնելիք պետութեանց այքերը վարագուրելու քաղաքականութիւնը։

Անգլիա չարունէր որ պատերազմը երկարի մինչեւ Մերձաւոր Արեւելք։ Մինչդեռ կասկած չկար որ Թիւրքիոյ առջին նշանակէտը պիտի ըլլար Սուէզի ջրանցքը։ Այս տեղը պաշտպանելու համար, կարելի չէր միանգամ գտնուող բանակներէ մէկ գինուոր իսկ դրկել։ Իսկ հնդկական զօրամասերու եգիպտոս հասնելուն համար ալ քանի մը չաբաթ պէտք էր։ Հետեւաբար, որչափ որ ուշ չնար Թիւրքիոյ պատերազմի մտնելը, այնչափ լաւ էր Անգլիոյ համար։ Այս պատճառով, Անգլիա կարեւորութիւն չէր տար Թիւրքիոյ ցոյց տուած և չէզոքութիւնը խանգարելու հանգամանք ունեցող ընթացքներուն։ Եւ նոյն իսկ այնչափ առաջ գնաց որ Ֆրանսայի և Ռուսիոյ հետ միասին, խոստացաւ թէ այն պարագային որ Թիւրքիա եռ դրկէ «Կէօպէն»ը և «Պրէսլաւ»ը և նեղուցները բանայ, պատերազմէն վերջ պիտի ապահովի Թիւրքիոյ ամբողջականութիւնը։

Անգլիա մէկ խնդրի մէջ միայն յամառօրէն չարժեցաւ։ Որչափ ատեն որ գերմանական զինուորներ կը գտնուէին «Կէօպէն»ի և «Պրէսլաւ»ի մէջ, չէր ուզեր հաւատալ որ այդ մարտանաւերը ծախու առնուած են։ Այս պատճառով եթէ երբեք այդ զրահաւորները նեղուցներէն դուրս հանուէին, թշնամի պատկանող նաւուն նման գործողութեան պիտի ենթարկուէին անոնք։ Անգլիա մինչեւ իսկ հաղորդեց թէ՝ որչափ ատեն որ այդ երկու մարտանաւերու գերմանացի նաւաստիները Գոլոյ մէջ մնան, թրքական նաւերուն նեղուցներէն դուրս ելնելն ալ չպիտի թոյլատրէ։ Իր այս սպառնալիքը ի գործ դնելու համար ալ, Անգլիա [illegible] նաւաքաժին մը Տարտանելի [illegible]

Վ[illegible]

(Շար. Ա- էջի Դ. սիւնակէն)

խորհրդները միայն իր մէջ գլուխ ցցէին, թէ՝ ան իրապէս մեծ պիտի լար ու գրաւիչ այն օրը՝ երբ անոր չբրքունքին վրայ թրթռային երգի մը բառերը, երբ իր աչքերը կը դիտէին անհունութեան խորհուրդը։ Թէ՝ այս բոլորը, պէտք է զարգանան անհատին մէջ՝ զայն առաջնորդելու համար իր իւիլիր ազատութեան, որ հիմք պիտի ծառայէ ցեղին ու մարդկութեան ազատութեան։ Թէ՝ մեր արուեստը կը ծառայի կարևոր ասրէն մը գաղափարական խորքի՝ ու ասիկա որովհետև սխալ հասկցուած արդիապաշտութիւնը ու իրապաշտութիւնը ասար ու ժզգուած ազդեցութիւններու ենթարկուած են ս. Ջանքերը։ Թէ՝ մենք — արևելքցիներ — ենթագնահատեր ենք մեր կարողութիւ ները՝ երբ հրայք-մարդուն ասրրերը կ'ապրին մեր մէջ։ Թէ՝ վերջապէս՝ առենն է որ ապային հին ու խարխլած արժէքները, անոնց տեղ նոր դրուելու համար։

...

— Բայց այս բոլո՛րը... այո՛, այս բոլո՛րը կարելի է ու ժամանակին պահանջ՝ եթէ չենք ուզեր կորնցնել մեր դիմադրական ուժը, մեր ապրելու և յարատևելու ճիգը։

...

— Ինձի համար չկայ աւելի մեծ վճռանգ քան այն որ խաւարը կը ծածկէ իր մէջ։

...

— Մեր դաստիարակութեան և գրականութեան միակ նպատակը այդ պիտի ըլլայ, այսինքն ինքնագիտակցական անհատականութիւններ պատրաստել։ Կը պահեմ այս երկու բառերուն խորհուրդը, մանաւանդ կը փափաքիմ որ մատուցականութիւնը լրիւօրէն անդրադառնայ թէ որքա՜ն մեծ ու ծանր վճռանգ կայ դաստիարակութեանը մէջ սերունդի մը որ զուրկ է՝ առաջին ինքնագիտակցութենէ — կը նշանակէ տեսական նկարագրէ, կորովէ, կամքէ ու ուղղէ, երկորդ՝ խիզախութենէ՝ այսինքն, այն ստուածային կրակէն, որով անհատը դառնայ անկեղծ, համարձակ, պաշտպան արդարութեան, իր իրաւունքին, հայրենիքին ու իր պատիւին։ Ի պայմանները այս բոլոր ասրրերը տեղին նոր սերունդին մէջ, զարթնով զայն մարդ-մեքենայի մը որ չունի տեսական մտածողութիւնը, ըմբռնումը, ճաշակը, ինքնագիտակցութիւնը՝ գիտնութիւնը։ Ան զանգուածներու, հանրու փխրուն և ստրկամիտ մէկ ուրոյն ուղեղի ու ճաշակի կը խորհի ուրիշներու ուղեկր դասէ ուրիշու մարդով, կը չափն իճան ծիծաղելի դարձաւ որ, դեռ սահպուեցաւ Անգլիոյ Ծովակալութիւնը նաեւ Անգլիոյ Ծովակալութիւնը նաեւ Ամերիկայի հրամանատար կարգեց յիշեալ Մարմինին պետ ծովակալ Լիմմոր՝ նեղուցներու մասին ունեցած ծանօթութիւններէն օգտուելու նպատակով։

Բայց վերջէն այս հրաժանը եա առնուեցաւ և այս պատճառով ալ չառվնաս առաջ եկաւ։ Անգլիոյ համբերատար ընթացքը և սպառնալիքները իզեւ էյան։ Թիւրքիա այլևս ձեռքէն փախցուցած էր Թելին ծայրը։ Գերմանիոյ ուզած առանը սահպուած էր պատերազմին մէջ մտնելու։

Վերջապէս Սեպտ. 29ին, անգլ. նաւաթաժինը արգելք եղաւ Արշիպելագոս ելնել ուզող Թիւրք մօթէօրպօի մը։ Ասոր վրայ նեղուցներուն հրամանատար ձէվատ պէյ որոշեց բոլորովին գացել նեղուցները և ընդհովեայ Թորֆիլ ձգել նեղուցին դուրսի կողմը։ Կառավարութիւնն ալ վաւերացուց ձէ. վատ պէյի ծրագիրը։ Երկու օր վերջ, երկու կարգ ևս աւելցուեցաւ Քորֆիլի գիծին վրայ և այդ օրէն բոլորսեալ ոչ մէկ նաւու մուտքը չարուեցաւ Նեղուցներէն ներս։

Որչափ աւելն որ Գերմանացիք Ֆրանսայի մէջ կը յառաջանային, չատ կարեւորութիւն չէին ընծայեր Թիւրքերուն, և գործը խիստ չէին բռներ։ Սակայն Մառնի մէջ իրենց տեսած դիմադրութիւնը, կալիցիոյ մէջ Ռուսերուն ունեցած յաղողութիւնները ցոյց տուին թէ պատերազմը քանի մը չաբաթէն չպիտի կրնար աւարտի ինչպէս կը կարծէին գերմանացիք, այլ հաւանական է որ կրնար երկար տեւէր։ Ասոր վրայ Գերմանիա ինքզինքը ժողվեց։ Իսկոյն Վանկիչհամի վճռական հրաման տրուեցաւ թէ՝ պէտք է որ Թիւրքիա անմիջապէս պատերազմի մտնայ։ Եթէ երբեք Թիւրք դէպլիէը նպատակ ունենայ վախնալով որ Ձեմարանի կամ Ձեմարանական դիրքն ու անունը կը ՃՃատուի։ Այս բանը լսելու հպարտութիւնը կու տա՜ն մեզի մեր աչակերտները։

(Շար.)

(3)

ՀԱՅ ՁԵՄԱՐԱՆԻ
ՏԱՐԵՎԵՐՋԻ ՀԱՆԴԷՍԸ

ՀԱԿԱԳԻՐ ՀԱՅ ՁԵՄԱՐԱՆԻ 1931—1932 ՏԱՐԵՇՐՋԱՆԻ

...ոցի ներքին կեանքը

Ա... դրոշմ մէջ ինքզինքին պահելու տեսակէտէն պէտք է քննական կերպով իրարմէ զատենք մեծերն ու պզտիկները։

Պզտիկներուն մէջ պարագականութեան գիտակցումը և ինքնագոսպութիւնը բնականօրէն չատ աւելի տկար է։ Միւս կողմէն ատոնց մեծագոյն մասը նորեկներ են մեր դպրոցին համար։ իսկ մեծերուն հաստատութեան ոգին իւրացնելու և անոր մէկ մասնիկը դառնալու համար բաւական երկար ժամանակ կը պահանջուի։ և երկար աշխատանք, երկար համբերութիւն, որ զգուշաւոր ձեռքով կամաց-կամաց արթագրուին ներքերը, առաջընչին աչքն ձախէն, նեարկուի այխատանքի սէր և ընկերական յարաբերութիւններուն մէջ ալ չտուիլ սկսի այլասերութիւնը և տեղ գրաւէ հոգիին մէջ եսականութեան ընդդէմ գաւառներէն։

Երկրորդ դասարանի վերջերէն է, որ կարելի է արդէն երկու տարուան կեանքութեամբ և տարիքին լեցուելովը ձեռնակերպուած նկարել ոգին։ Հոգէկէ է, որ ի՛րսկսին «մեծերը»։ Ծարաբերութեան մէջ աւելի բարձր դրդիչներ, քան անմիջական չեն է ու զուարճութիւնը, ինքզինքը իր աչերը զգալ, ներքին պարտութեան, արժանապատուութեան ու ժեղացումի և պատասխանատուութեան զգացում։ Բ. դասարանի կէսերէն է, որ կ'րսկսի տեսի ընկերական կապ ալ նախ դասարանին ընդհանրերը մէկը միւսին հետ և հետզհետէ նաեւ մտիւս մեծերուն հետ։ Հոգէկէ է, որ կ'րսկսին փէ ուրիշներու չափով, կը կշռէ և կ'ըզրակացնէ ուրիշներու նժարով։

Սարսափելի՛ է սարսափելի է ասիկա. բայց ալ աւելի զարհուրելի է այս բոլորէն յետոյ մահանքն ու ատումներու կճռտումը երիտասարդ կամ պառաւ այն մարդերուն, որ իրենց աչատարկէն արթագրած հեգնանք կը սփռեն ամէն յանդուգն ու հերթական մտածումի վրայ...

...

— Դառնանք սիրելիս, դառնանք այժմ լուսանքէն ներս, մեր արուեստին ու բարքերուն քուրմերը իրենց իրական պատկերով դիտելու...

(12) Վ. ԳԷՈՐԳԵԱՆ

(Վերջ Ա. Շարքի)

ՋԱՆԱԶԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԱՄՈՒՍՆԱԼՈՒԾՈՒՄՆԵՐ ԱՄԵՐԻԿԱՅԻ ՄԷՋ

Նիւ-Եորք.— Գաւտնական վիճակագրութեանց համաձայն, ամերիկեան դասարաններէն տարեկան մօտաւորապէս 500,000 ամուսնալուծութեան վճիռներ կարձակեն։

Մինչդեռ ամերիկեան բնակչութիւնը հարիւրին երեք հարիւր միայն աճեցաւ 1867էն ի վեր, ամուսնալուծութիւները աճեցան 100ին երկու հազար։

ՀԻՒԼԷՆ ՏԱՐԲԱՆԶԱՏԵԼ ՅԱՋՈՂԱՄ ԵՆ ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ ԳԻՏՆԱԿԱՆՆԵՐԸ

Պէրլին.— Լանկէ և Պրաք գերմանացի գիտնականները, յօգտագործելով 2,500,000 վոլթնոց հոսանք մը, ձեռք բերած են Հիւլէն տարեկանքամբ տրամագրելի ընելով մօտաւորապէս 8 միլիոն վոլթնոց ոյժ մը և ալիւմինիումը կերպարանափոխելով Հէլիումի։

100,000 ԵՐԵԽԱՆԵՐ ՆԵՐԿԱՅ Կ'ԸԼԼԱՆ ԲԱՑՕԴԵՒԱՅ ՊԱՏԱՐԱԳԻ ՄԸ

Լօնտոն.— Տրպլինի մէջ գումարուղ եկեղեցական ժողովին առթիւ, բացօդեայ պատարագ մը մատուցուեցաւ, որուն ներկայ եղան 100,000 երախաներ որոնց մեծ մասը հազիւ քէ քալելու նոր սկսած։ Այս տեսարանը անախընթաց էր իր տեսակին մէջ։

ՀԵՌԱՁԱՅՆԻ ՀԱՂՈՐԴԱԿՑՈՒԹԻՒՆ ԿԸ ՀԱՍՏԱՏՈՒԻ ՄՈՍԿՈՒԱՅԻ ԵՒ ՆԻՒ-ԵՈՐՔԻ ՄԷՋ

Մոսկուա.— Տեղեա այսատութիւններ կը տարածին հեռաձայնային ուղղակի հաղորդակցութիւն հաստատելու համար Մոսկուայի և Նիւ-Եորքի մէջ։

Հաղորդակցութիւնները պիտի կատարին Ֆլօրենկսպէրգի եւ Լոնտոնի միջոցաւ որոնք պիտի ծառայեն իբրև փոխադրիչ։

Լոնտոնէն Նիւ-Եորք, հաղորդակցութիւնները պիտի կատարուին ռատիօի միջոցաւ։

Ծոյս կայ թէ այս աշխատութիւնները աւարտին մօտ օրէն։

Լենինգրատի մէջ բնակ... ղ հրեաներուն թիւը կը հասնի 3 ուկ... միլիոնի։

Քիմիագրատի երկաթուղագծերու բեղհանուր տարածութիւնը է 16,000 ֆիլօմէթր։

Ռուսիա նոր ճամակ... նիւթերու հրապարակ հանած է, 5եւ10 ... դոյակի արժողութեամբ։

1930ին, ամբողջ Ցիւ... ներկայ բեղարմիներ 36,800 իճիճագարձ։

Գիւղական ճեմարանութեան կապուած անգործներու թիւը Իտալիոյ մէջ բարձրացած է 108,000ի։

Անգործներու թիւն է Գերմանիոյ մէջ 5,675,000։

Գերմանիոյ յօժարած է վճարել Ամերիկայի գրաւման բանակի ծախքը՝ 0 միլիոն տոլար, 10 տարուան ընթացքին։ Այս բանակը, ինչպես յայտնի է, կեցած էր Հռենոսի մէջ։

Գրանհեպուրկի (Գերմանիա) նոր բակառոյց բանթին վրայ ծախսուած է 8 միլիոն մարք։ բանը ունի իր գրադարանը, ընթերցասրահը, բասրոնը, ծխարանը, արհեստանոցները, եւայլն։

Անգործներու թիւը Ֆրանսայի մէջ բարձրացած է 280,000ի։

Ամերիկայի թերթերը տարեկան կը գնեն հասու... 10,000ն մինչեւ 50,000 բառ կը գեղեցկին իրենց թիւերուն մէջ Լինճպէրկի առնեւանգուած զաւակի մասին։ Այս առնեւանգումին հետեւանքով՝ կարգ մը թերթերու սպառումը աւելցած էր 300 000 օրինակով, չհեսնուած հրեւոյթ մը մինչեւ իսկ Ամերիկայի լրագրական կեանքին մէջ։

Միւնիխեն կը հաղորդեն թէ, տեղւոյն պաշտական ասեանը 1000 մարք տուգանքի դատապարտած է Հիթլէրը, գրագէս Աբէլը նախատած ըլլալուն համար։

Ֆրանսայի 1931—32ի պիւճեճին պէսի գոցուի չորս միլիառ Ֆրանքի բացով մը։

ՎԱՂՈՒԱՆ ԹԻՒՈՎ

Վաղուան թիւով կ'սկսինք ձրիօրէն ղրկել մեր ընթերցողներուն ԱՁԳԱՑԻՆ ԾԳՑԱԿԱՆ ի Ա. պրակը, բացառաբար 16 էջով։

1000է աւելի էջեր պարունակող երկհատոր երգարանը պիտի ըլլայ պատկերազարդ։

Տպագրութեան աւարտումէն վերջ իրաւանքիւր բաժանորդ, ճմաճապէս ձրի, պիտի սատկայ մատուր եւ փայլուն քուլթի վրայ տպագրուած երգարանի կարը։

Հազուադէպօրէն կարելի պիտի ըլլայ հայթայթել անցած թիւերը, որոնք պիտի արժեն 5 Ա. դահեկան։

ՆԻՒԻՐԱՏՈՒՈՒԹԻՒՆ

Գ. խաչիր Շալվարճեան 150 Ա. դահեկան կր նուիրէ «Համազգայինի»ին, փոխանակ օճոհատուրական ճեռագրի. Օր. Սիրարփի Քհանեսեանի բնդ Գ. Արկասեի Գուլտու գեսնի ամուսնութեան առթիւ։

***

Նոյն առթիւ եւ միեւնոյն նպատակին Գրե. Ռուբէն Գանճապեճեան կր նուիրէ 100 Ա. դահեկան։

Սասնալ նուիրատուներէն։

ՄԱՍՆԱՒՈՐ ԴԱՍԵՐ

Արձակուրդներու առիթով Գ. Ներսես Քիւրքիլեան կուտայ մասնաւոր դասեր Ֆրանսերէնի, Ֆրանս. գրականութեան և գիտութիւններու։

Դիմել.— ԱԶԴԱԿի։

ՎԵՐՋԻՆ ԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ

ԹԱՏՐՈՆ ՔԻՄԹՒԼԻ ՄԷՋ

1932 ՅՈՒԼԻՍ 2 ՇԱԲԹ ԵՐԵԿՈՅԵԱՆ ԺԱՄԸ 8,30ին

Բեմադրութեամբ վաստաւոր դերասան Բ. ԱՐՈՎԵԱՆ

Մասնակցութեամբ դերասանի Օր. ԱՍԻԱ ԿՈՍՏԱՆԵԱՆի եւ տեղւոյս թատերասէրների կը ներկայացնէ

Գերմանացի մեծ դէմ ՇԻԼԼԷՐի գլուխ գործոցը

ՈՂԲԵՐԳՈՒԹԻՒՆ 5 ԱՐԱՐ

ՕՏԱՐԱՀԱՐՆԵՐ

ՈՂԲԵՐԳՈՒԹԻՒՆ 5 ԱՐԱՐ

Վերջին արարը ՀՐԱՇԱՒՈՐԸ ԻՆՔԶԻՆՔԸ ԿՐ ԿԱՒԱՐ

Միջնաբարեների կը նուագէ 14 արեկան փոխրիկ Օր. ԿԻՏՏԻ ՄԵԼԻՔ

ՓԱՐՍԱՏԱՆՆԵԱՆ ընկերակցութեամբ ջութակահար ԳԼԷՐ Ավէտիքի

ՏԵՂԵՐՈՒ ԳԻՆԵՐ.— Ա. Օթեակ 2. Օթեակ 150 Ա. Կարգ 40 Բ. Կարգ 24 ս.դ.

Տոմսեր սանալու համար գիմել Մարբէկ Հիսարեանի եւ Գ. Վ. Ուզուճեանի գրավաճառատուներէ, իսկ նոյնպէս գիշեր թատրոնի կիսէճ։

Հ. Ը. Մ.

Հ. Մ. Ը. Մ.ի տեղւոյս մասնաճիւղին տարեկան ընդհանուր ժողովը տեղի պիտի ունենայ 10 Յուլիս կիրակի կէս օրէն ետք ժամը 9,30ին, Միութեան ակումբին մէջ։

Բոլոր անդամներու ներկայութիւնը անհրաժեշտ է։ Նեղանիներ ժամասնութիւնը պիտի տամարուի։

Օրակարգ.—

Ա.—Տեղեկատուութիւն եւ հաշուետուութիւն 1931-32 տարեշրջանի վարչութեան։

Բ.—Ընտրութիւն նոր շրջանի վարչութեան։

Գ.—Թելադրութիւններ յառաջիկայ գործունէութեան համար։

Հ.Մ.Ը.Մ.ի Ֆիլատելֆիոյ Մ. Ճիւղի տեղական վարչութիւն

Յ.Գ. Առաջարկ կը բերուի որ դիւանի իւրաքանչիւր անդամը անպատճառ ընտրուի ընդհանուր ժողովին կողմէ։

ԱՄԱՎԵՐՋԻ ՀԱՆԴԷՍ

Դահլիճի Միացեալ Վաթժարանի մանկապարտէզի և նախակրթարանի բաժիններուն ամավերջի հանդէսը տեղի պիտի ունենայ Յուլիս 3, կիրակի օր կէսօրէ վերջ ժամը 2 | 30ին Քրամվայի ընկերութեան դիմաց Հատիքայի սրահին մէջ։

Մանկապարտէզի փոքրիկները պար ու երգերէն զատ նախակրթարանի տղաք պիտի ունենան փոքրիկ ներկայացում մը Հայկական պար. համերգ եւ Հայերէն, Ֆրանսերէն, Արաբերէն արտասանութիւններ։ Մուտքը 20 ս. դ.

Հոգաբարձութիւն Միաց. Վարժարանի

ԱԶԳ Վ. ՈՒԶՈՒՆԵԱՆ ԳՐԱՏԱՆ ՊՈՒՐՁ

B. P. 491

Ամառանոց սկսնելու եղանակն է, չատեր իրենց ժամանակը պարապ չի վատնելու և ժտքի հաճելի զբօսանք մը ունենալու համար, ընթերցասիրութեամբ կը պարապին, ուստի այս երեք սիտ տրամկուրդին 200 կտոր վիպական, գիտական, գրական և թատերական զանազան գիրքերու իսկ 40 կտոր հայատառ թուրքերէն ամենալաւագոյն վէպերու վրայ, բացառութիւն ըլլալով. 40 0 | 0 զեղչ նշանական ենք։ Օգտուեցէ՛ք առիթէն և դիմեցէ՛ք մեզի։

«ԱԶԴԱԿ»ի ՊԱՏՄԱԻԱԾՔ

ՊԱՀԱԿԸ

ՄԱՔՍԻՄ ԿՈՐՔԻ — Թրգմ. Օ. ԱՍԱՏՈՒՐ

Գիտեմ որ այս մարդիկը հեզ չեն ոչինչի, բայց գեղեցկութեան նկատմամբ ներելուն պաշտամունք կր ածեն։

Անոնք կ'րարկեանն անոր առջև, մինչև անձնուրացութիւն։ անոր թոյնովը կը յագենան, ու կարող են պատարագուիլ անոր համար։

Այս հակասութիւնը կ'առակայնէ անձկութեան մէջ ամպ մը, որ զիս չնջահեղձ կ'ընէ, մինչ անոնց մօտ հրացմունքի մոլեգնութիւնը կր հասնի իր տարակարծութեան։

Բայց արդէն երգերու չղթան կ'աւարտի ու պարերը կը դադրին։

—Մերկացո՛ւր կիները. կ'որոտայ Բէթրովսքի։

Սթեքախինն էր որ միշտ կը մերկացնէր անոնք։ Անուրօրէն կը կատարէր հրամանը, քակելով կապերն ու ճարմանները, և դարսելով անոնք մը, չրշագգեստները, պլուզները։

...ուրիչ մարմինը, քնքշօրէն ի... ...ունքներուն ու ...

չիւններով ու գովքը կ'ընէին անոնց մարմիններուն, նոյն յափշտակութեամբ ինչ որ պարերուն և երգերուն։

Ցետոյ սենեակ կը վերադառնային, չրշապատելու սեղանը. կ'ուտէին, կը խմէին։

Այն ատեն, աննկարագրելին, մղձաւանջը կ'սկըսէր։

Այս մարդոց կենդանի խանդը զարմանք չէր պատճառեր ինձի։ գոմիչներն ու յովսեփականները աւելի եւս ուժեղ են, բայց իրենց դրութեան մէջ սարսափով կր նկատուեր թշնամինքը այս կիներուն հանդէպ՝ որոնց գեղոյին գրեթէ զմայլեր էին։ Գազայի ոխի մը զուգակը իրենց ուրախութեան, ոխի մը որ ծնիլ կը թուէր յուսահատանքէն, պարտկուելու անկարելիութենէն և թօթափելու բանէ մը, որ կը ճնշէր զիրենք ու կը խորտակէր։

Կը յիշեմ Սթեքախինի սահմռկեցուցիչ ճիչը։ Ան նշմարեց իր դէմքը հայելիին մէջ։ Արհաւիրքը անցաւ անոր կամբորակ դէմքէն, աչքերը մանիչակագոյն, սոսկումով դարս կ'իյնային կոպերէն և կը կակազէր։

— Նդաոյնե՛ր տեսէ՛ք, պարո՛ն... Ցետոյ մռնչեց.

— Տեսէ՛ք, մարգկային բերան չունիմ, ո՛չ մարգկային, կ'ըսեմ ձեզի։

Վերցուց չիչը և չպրտեց հայելիի ճակատին։

— Ա՛ռ, սատանայ դէմք, ա՛յս կ'արժես։

Շատ արբեցած ըլլալով հանդերձ գինով չէր։ Երբ սարկաւագը փորձեց զինք հանդարտեցնել, ան խօսուն ...ըսաւ.

— Ձգէ՛ ինձի, հա՛յր. համոզուած եմ ...ը չեմ վարեր։ Միթէ՞ մարդ եմ ես ...

ընթիք...

Իւրաքանչիւրին մէջ կ'սպրէր, կը խլրտէր մին քան մը։ Իրենց խածանքին և կսմթքին տակ կիները կը հեծէին ցաւէ, բայց կը կրէին իբր անխուսափելի, գրեթէ հաճելի։ Հէսգա Նոյնիսկ դիտաւոր կ'ընէր գրգռելու Բէթրովսքին, յանկարծական բացականչութեամբ։

— Քալե՛նք, գեռ... քալէ՛, կսմթէ՛, կսմթէ՛ ուրեմն։

Իր կառուի թարթիչները կ'ընդլայնէին և այդ վայրկեաններուն, կը նմանէր նկարչական նահատակի։ կը վարանայի որ Բէթրովսքի զայն սպաններ։

Անգամ մը, այգուն, անոր հետ վերադառնալով տեսուչի մօտէն, հարցուցի իրեն թէ ինչո՞ւ կր գալարուէր, ինչո՞ւ թոյլ կուտար այսպէսով։

—Բայց ինք իսկ կ'գալարուի.անոնք, այսպէս են բոլորը. սարկաւագն ալ կը խածնէ բայց կ'արտասուէ միանգամայն։

— Բայց ինչո՞ւ.

— Սարկաւագինը կը բխի ծերութենէն, կորովը կը պակսի։ Միւսները — Աֆրիկան և Բէթրովսքի — չեն հասկընար թէ ինչո՞ւ ինը հանկնած, բայց չեմ կարող յայտնել։

Շատ մը բաներ գիտեմ, բայց չեմ կրնար արտայայտել։ մինչդեռ մը ժամադիտութիւն, բառերը կր կուտակուին, գաղափարները կը խուսափին և երբ գաղափարներն են ամփոփած, բառերը խոյս կուտան։ ...ենկասկած կը հասկնար բ... մը, ուժերու այս չկատու... ...իչեմ թէ գարնան գիշ... ան դառնօրէն ու լաւ...

...ան, ինչպէս թագուն մը հրդեհի ծուխի մէջ, կաւ կ'րնես որ ուրիչ տեղ երթաս՝ո՛ւ, կը խղճամ բոլորին...

Եւ մայրական խանդաղատ խօսքերով ու աներկիւղ իմաստութեամբը մէկու մը որ խորապէս հետաքրքրած է հոգիին խորհուրդները և երկիւղած զգայնութիւն մը պահէ, ան երկարօրէն պատմեց ինձի լկտի ու սարսռազդեցիկ բաներ։

Այսօր առիթս կատարուիլ կը խուսի դատագին տուած մը, պայքարի երկու սկզբունքներով. կենդանին ու մարդը։

Մարդ կը փորձէ մէկ գործով ու միանգամընդմիշտ գոհացնելու իր մէջ կենդանին, ու չլսելու անոր անկուշտ պահանջները։ Ան անատունը, աճելով ու խոշորնալով աւելի եւս կ'ընկճէ զինք։

Բայց այս չրջանին, մարմնեղէն այս բարբարոս ծեսերը ինձի զգուանք, ու գութով զանգուած ձանձրոյթ կը ներշնչէին։ Մանաւանդ կը խզճահարուէի կիներուն. բայց անձկութեամբ հիւծելով, չէի ուզեր հրաժարիլ մասնակցելէ զուարճական կեանքի յիմարութիւններուն։ Ազնուական ոճով խօսելու համար կը ատատպիեհմատութեան մոլեգնութենէն, գիտութեան մոլեգնութենէն։

«Գիտէք ամէն ինչ ճանչնալ, հասկնալ կ'ըսէիր ինձի անգթորէն ու խիստ, ատատներուն մէկէն Գ. Րոմա, ձձելով ձխամուրճը. յետոյ կր բերէր եւ ակնարկով կը հետեւէր ծուխի կապոյտ բոլերուն որ կ'իրարխառնուէին մօրուքի գորշագոյն մազերուն։

(4) (Շար.

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ԼՈԶԱՆԻ ԽՈՐՀՐԴԱԺՈՂՎԸ ԶԱԽՈՂԵԼՈՒ ՎՏԱՆԳԻՆ ԼՈԶԷԻ

Լոզան.— Լոզանի Խորհրդաժողովը գէշ դարձուածքիտաւ այժմ։ Քանը-չորս ժամ յետոյ յայտնի պիտի ըլլայ թէ ձախողութեամբ վերջանի՞ն ան թէ ո՛չ։

Կերմանիոյ ելեւմտական նախարարութեան կողմէ կատարուած յայտա-րարութեան վրայ յոռի տրամադրութիւն մը տիրող ուցած ըլլալը իմանալով, պ. Մաքտոնալտ նախաձեռնութիւնը ունենալ ի մի գումարելու Պ.Պ. Հէրիօ եւ Ժէրմէն Մարթէնը ինչպէս նաեւ գերմանական վար-չապետը եւ արտաքին գործոց նախարարը։ Պ. Մաքտոնալտ նախագահութեան տակ եւ ի ներկայութեան Պ.Պ. Նէվիլլ Զէմպրէյնի եւ Հիւմէնի հաստատեցին անոնք երկու կառավարութեանց խորհրդակերպին միջեւ սիրալիր անհամաձայնու-թեան մը գոյութիւնը։ Խորհրդաժողովի նախագահի իրենց ողջամտութիւնով պ. Մաք-տոնալտ իրենց բարեխօսը միջամտեց եւ պէտք է խոստովանի թէ իր պարտականու-թիւնը կատարեց անկեղծօրէն եւ հոգիտօրէն։

Սակայն այս երկարատեւ ժողովէն արդիւնք մը չդուցաւ։ Նկատելով որ մանական պատուիրակութեան երկու տրամադրութիւնները, որուն նախաձեռ-նութիւնը կ'անդամալուծէ Պէրլինէն ուղղուած հրամայական հրահանգ մը։

Վերջին փորձ մը պիտի կատարուի մերձաւորութիւն մը առաջ բերելու հա-մար երկու տեսակէտներու մէջ։ Ֆրանսական եւ գերմանական նախարարները միատեղ պիտի քննեն հատուցումներու կարգադրութիւնն խնդիրը ինչպէս նաեւ խորհրդաժողովին ներկայացուելիք տնտեսական խնդիրները։

Ցետոյ պ. Հէրիօ եւ պ. Ֆօն Բաբէն առանձին տեսկցութեան մը մէջ նկա տի պիտի առնեն խնդրին քաղաքական կողմը առանձնկէ դուրս ձգելու ա պահովութեան խնդիրը։

Կարծեաց այս փոփոխութիւնները նպաստաւոր են մը պիտի ունենան արդ եօ՞ք։ Ապիկա տարակուսելի է նկատելով վերջին դէպքը։

Պ. Նէվիլլ Զէմպրէյնի Լոզանէն պիտի մնկի Լոնտ վերադառնալու համար Կ'ըսուի թէ պ. Հէրիօ դիտաւորութիւն ունի նշ. իկունը Փարիզ վերադառնալ զինաթափութեան խորհրդաժողովին Ջրանսան պատուիրակութեան հետ խորհրդակցութիւն մը ունենալէ վերջ

ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ ԵԼԵՒՄՏԱԿԱՆ ՆԱԽԱՐԱՐԻՆ ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆԸՐԸ

Լոզան.— 25 էջնոց բացատրագրով մը, գերմանական ելեւմտական Նախա բարը ջանաց արդարացնել հատուցումներու քնմա թէզը զոր ներկայացուց իր րեւ միակ միջոց վստահութիւնը վերահաստատելու հասար խարհի վրայ եւ դարման բերելու համաշրջապական տնտեսութեան անկարգութեան։

Ֆօն Բրէզի բողոքեց այն գաղափարին դէմ կարելի է պահպանել հա-տուցումները այսպէսով, գրաւ մը հաստատելու համար գերմանական տնտես ութեան վրայ։ Անիկա յայտարարեց թէ այսպիսի յակնութիւն մը անդունդ է պետութիւններու հաւասարութեան տնտակէտով։

Անիկա բողոքեց այն փաստարկութեան դէմ Գերմանիան չունի ներքին պարտք եւ փո. ծեց հերքել պ. Հէրիօի փաստ Անիկա խօսեցաւ Աւստրիոյ անվիճելի օժանդակելու անհրաժեշտութեան ին։ Անիկա բնդգծեց ա ղերական հետեւանքները որոնք առաջ պիտի բանակցութեանց խզումէն եւ պերճախօս կոչ մ'ուղղեց պետութեանց գործ համար իրարու հետ։

«Մենք կը գտնուինք, ըսաւ նա, վճռ շրջափակ մը մէջ որմէ կախուած է փրկութիւնը կամ ադէտը։

«Արդարեւ, գժուարին է գործը, բայց իր յաջ թիւնը կ'ապահովէ կուգայ ճիշդ այն քանէն որ ան կը ծառայէ ամբողջ Եւրոպ։»

ԻՏԱԼ. ՅԻՇԱՏԱԿԱԳԻՐ ՄԸ

Լոզան.— Իտալիոյ կողմէ ներկայացուած գիշատակագիրը մր անհրաժեշտ կը յայտարարէ պարագաներու եւ հաւատացումներու ազնական կերպով ջնջուիր և դրաժամեան վերակազմութիւնը, ժանաւանդ նաւ այի կեդրոնին և հարաւային ա րեւելեան մասին համար։

Հէրիօ-Կրանիի տեսակցութիւն մը

Լոզան.— Իտալական արտաքին գործոց նախարար Պ. Կրանի երկարատեւ տեսակցութիւն մը ունեցաւ Պ. Հէրիօի հետ

Երկու պետական մարդերը խորհրդակցեցան խորհրդաժողովին քննութեան ենթարկուած գլխաւոր խնդիրներու շուրջ։

ՋԻՆՍԹԱՓՈՒԹԵԱՆ ԽՈՐՀՐԴԱԺՈՂՈՎԻՆ ՇՈՒՐՋ

Ցայտարարութիւններ կ'ընեն Սըր Ջօն Սայմըն եւ Պառոն Կ տուին

Լոնտոն.— Արտաքին գործոց նախարարութիւնը լով Հուվերի առաջարկութեանց մասին Հանրքներու Ժողովին ուղ զուած հարցումներուն, ըսաւ թէ Ժընեվի ազիտանական պատուիրակութիւն անդամներուն Լոնտոն վերադարձած են ու ազի կառավարութիւնը կարեն ձեռնարկել խնդրոյն անմիջական քննութե

կառավարութիւնը կ'զբաղի այժմ քնն խնդիրը և ասոր համար հարկա-ւոր է կարծիքի փոխանակութիւններ ուն գաղթավայրերու հետ։

Նախարարը յարեց թէ ինքը այժմ չէ նար այս մասին ուրիշ բան մ'ըսել։

Վարչապետի փոխանորդ պ. Պալտուի ազատախանելով այն հարցումին թէ Համայնքներու Ժողովը առիթը պիտի ո՞ար արդեօ՞ք վիճաբանելու պ. Հու-վերի առաջարկութեանց շուրջ, ըսաւ թէ համար անկարելի է որոշ կերպով կարծիք յայտնել այս մասին նկատելով կարելի է թէ ուրիշ առաջարկու-թիւններ ալ ներկայացուին միւս պետութիւններ կողմէ։

Ֆրանսո-Թուրք յարաբերութիւններ

Անքարա.— Թէվֆիգ Ռիւշտի պէյ Ա Ժողովին մէջ հաղորդեց թէ Ֆրան-սական կառավարութիւնը արամադիր նախանշել և զարգացնել ֆրանքո—Թիւրք փոխ—յարաբերութիւնները Փար, ակէ կնքուած բարեկամութեան եւ գիմողութեան դաշնագրին հիմանց վրայ։

Ինչ որ կը վերաբերի Թիւրքօ—Սո սակաս սահմանագլուխին, Թէվֆիգ Ռիւշտի պէյ յայտնեց թէ սահմանագուխ րոշուած էր վերջնական կերպով։

ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ ԼՐԶԱՆԻ ՄԷՋ

Լոնտոն.— Գաղթային նախարարութիւնը կը հաստատէ այն լուրը թէ արա-յական օդային ոյժի միջամտութեան եւ ի Հեան բանակի յառաջխաղացումին հե-տեւանօք օհյիս Գարգան հարկադրուած է ձնատուր ըլլալ սահմանագլխի վրայ գրե-նուող քուրտ գինուորներու հրամանատա ։

Շեյխը իր հաւատարմութիւնը յա կ քուրդ մը դրկած է Իրագի կառա-վարութեան։

Գաղթային նախարարութիւնը կ'ե ոյեն թէ այս յաջողութեան արագութիւ-նը վերագրելի էր այն հաջութեան եւ ա հերութեան գոնս ցուցուցին արաբական օդային ոյժի սպառնօորդները որոնք կա րեցին օտս մը դժուարին եւ վտանգալից հաջագործութիւններ։

Յաջողութեան մէկ բաժինն ալ կ'պատ իրագեան բանակին եւ ոսթիկանու-թեան որոնք գրաւեցին մինչեւ այժմ չգ ած հոգամասերը լեռնային օրգանին-րու մէջ եւ կրցան դիմադրել օհյիսի մ անդ կուսակիցներուն առանց ծեր ապ-յալ իւրաքանչիւր ազգաբնակութեան խոստ զ ուածին թօնական օարժուժին։

Գաղթականն կը հետագրուի դէպ Սամջի։

Գայթակ.— Տեղեկութիւն կառ քէ Գարգանցի օհյիս Ահմետ էնկիւրիի մէջ կը գտնուի այժմ եւ քէ բրական իշխ ւթիւններ իրեն իբրեւ բնակատեղի յատ-կացուած են Ադրիանապոլիսը։

ՏԵՂԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՄՈՌՑՈՒԱԾ ԳԱՂՈՒԹ ՄԸ
ԵՒ ԻՐ ԿՐԹԱԿԱՆ ՀՈՂԵՐԸ

Հոմսի մէջ ուղիղ բնկնեն եւ եկո ղերէ բաղկացած 120—150 րնակիչէ բաղկացած գաղութ մը իր եկեղեցիով եւ իր դպրոցով. Զորս սեռեակնոց յարկա-բաժին մը, որուն 1 սեռեակը կը ծառայէ իբրեւ եկեղեցի, իսկ վերացեալ 3 սեռեակ-ները իբր դպրոց։

Դպրոցի աշակերտութեան թիւն է 100 հոգի երկսեռ, որուն վարիչն է Հայր Մաես-սոց. իրեն օգնական ունենալով 2 ուսուց-չիչ եւ մէկ ուսուցչուհի։

Դպրոցի տարեկան պիւճեճն է 200 Օսմ. ոսկի, որ շատ դժուարութեամբ կա-րելի կ'ըլլայ գոյացնել, նկատի ունենալով թէ աշակերտութիւնը շատ չնչին գումար մը կը վճարէ որպէս տարեթոշակ, իւրա-քանչիւր աշակերտ 5 դրուշ օաբաթական, իսկ կայ որոշ թիւ մրն ալ, որ ձրի կը յաճախեն։

Ցատուկ կը յիշեմ թէ հակառակ այս համեստ պիւճեճին դպրոցը այս տարի ու-նի 80 Օսմ. ոսկիի բաց մը։ Դիմում կա-տարուած է Հալէպ, ուր կից պատասխանա-տու է թէ, իրեմ իրենց գլխու ճառը բոլ նային։

Տէր Մաեսոց հանճարի ջանիերով է որ Հոմսի վարժարանը իր գոյութիւնը կր տանի։ Այցելու մը գոհունակութեան ծր պիս մը պիտի ունենայ իր դէմիին, տես նելով գաղութ մը որ օժտուած է եկեղե-ցիով եւ դպրոցով։

Հոմս կը պատկանի Հալէպի թեմին, բարոյական պարտ կ'իյնայ Հալէպի Ա ռաչնորդարանին հետաքրքրութիւն ունենալ վիճակով ասոր կրթական եւ եկեղեցական գործերուն կանոնաւոր ընթացք մր տալու համար։

ՖԻԼԻՊ ՏԷՐՕՒՆԵԱՆ

ՊՐՆ. ԲՕՆՍՕԻ ՄԵԿՆՈՒՄԸ
ՈՂՋԵՐՔԻ ՅՈՅՑԵՐ ՆԱԻԱՄԱՏՈՅԻ ԱՌՋԵՒ

Բարձր Գօմիսէր Ն. Վ. Պրն. Բօնսօին ողջերք մաղթելու համար, առջի օր ճա-դամօ ժամանեցին Հալէպի պատուիրակ Պ. Լավասըր, Հոմսի պատուիրակ Բօ-մանեան Մօրբա, Լաթաքիոյ կառավարիչ Պ. Լաֆօն, Միւրիոյ ընկ.պատուիրակ Պ. Սոլոմիագ։ Պ.Բօնսօ երեկ ժողով մը գու-մար Պ. Լաֆօնի տանը մէջ, ուր ներկայ գացուեցաւ Ն. Վ. պր. Շարլ Տհպպաս եւ Սիւրիական ճախարարներ։

Երեկ ժամը 10ին «Շամբօլիօն» ճնաւ Ն. Վսեմութիւնը։ Նաւամատոյց ներկայ գացուեցաւ երկու հանրապետութեանց ճախագահներ, ճախարարներ, երեսփո-խաններ, պետական եւ զինուորական բարձրասիճան անձնաւորութիւններ, կրօնապետներ, երեւելիներ եւ խուռներամ բազմութիւն մը ոլջերք մաղթելու համար Բարձր Գօմիսէրին եւ իր հետեւորդնե-րուն։

Երեկ մեկնեցաւ ճաեւ զօրավար Կրան Բիւ եւ Պ. Տիւբեն։

ԹԷՄԷԹԻԻԻ ՆՈՐ ՕՐԻՆԱԳԻԾԸ ԴԱՐՁԵԼ
ԴՈՒՐԾԱԴՐՈՒԹԵԱՆ ՊԻՏԻ ՏՐՈՒԻ ՊԱՇՏՕՆԵԱՆԵՐՆ ԱԼ ՏՈՒՐՔ ՊԻՏԻ ՏԱՆ

Թէմէթթիի ծուրհրու ծաւութեան դեմ երկար ատենէ իվեր գոյութիւն ու-նեցող դժգոհութիւններուն, ժողովուրդա-կան բոլոր խաւերուն կողմէ, ծանօթ են մեր րնթերցողները։ Սահմանադրութեան կախակայուժեն հիչ առաջ, կառավար-ութիւնը Երեսփոխանական ժողով յղած էր իր պատրաստած թէմէթթիի նոր օրինա-գիծը, որով ոչ միայն գեղչեր չէին կատա-րուեր, այլ նոյն իսկ յաւելումներ ծեր կունենային։ Այդ միջոցին ժողովուրդը աւելի գրգռուած իր դիմումներն ու բո-ղոքները կրկնապատկած էր։

Սահմանադրութեան կախակայուժով մինչեւ հիմա այդ նոր մշակուած օրինա-գիծը թէմէթթիի ծուրհրի օրէն, սակայ ծագրելի մնացած էր։ Բայց հիմա, Տնօ-րէնութեան խորհուրդը ձեռք առած է այդ օրինագիծը գործադրութեան դնելու հա-մար։ Այժմեան Տնօրէնութիւնը Լիբանանի գործուղ բոլոր օսար րնկերութեանց դի-մում կատարելով անոնցմէ պահանջած է իրենց պատասխանատուն անուիններն ու սացած ամսականներուն ճանելը։ Այս նոր օրէնքը բացի օսար րնկերութեանց պատասխանատուներն, պիտի գործադ-ուի նաեւ պետական պատասխանատու համար 100ին 4 համեմատութեամբ իրենց սա-ցած ամսականներուն վրայ։ Միայն թէ 50 ոսկիէն պակաս ամսական ունեցող պատասխանատուներ գերծ պիտի բլլան այս տուրքէն։

ՊՈՂ. ԷՄԻԼ ԷՏՏԷԻ ՄԻՋԱԴԷՊԻՆ ՇՈՒՐՋ

Ինչպես երէկ գրած էինք, իշանց դա-տարանական Ֆրանսացի ճախագահ Պրն. Տիւբեճի եւ փաստաբաններ եմիլ Էտէի եւ ժան Ֆեռաճի ծանօթ միջադէպին առ-թիւ, ցեղային փաստաբանները կանոն ո երեքշաբթի րնդհանուր գործադուլ հռչա-կած էր։ Այս հրահանգին չհնա ած մի-այն երկու փաստաբաններ Էտուա Նուն եւ Ամուճ։ Այս ա ելքով «Լ'Օրհան» գր գրէ իր հինգշաբթի բի ոտնաւ թիւով.

«Երբ անոնք կարծեցին զանգանելի չեմքարկ ելով կանոնքն րնդհանուր գործա գուլի որոշումին, երկու փաստա-բաններ, որ կրեցին երեքշաբթի իրենց համազգեստը, կրնան հրճուիլ յաջողած ըլլալնուն համար։

Ինչ որ ալ եղած ըլլայ փաստա-բաններու խորհուրդին որոշումին շարժառիթները, արուեստագիտական արժա ճապատուութեան տարրական գիտակցու-թիւն մը կր պահանջէր, նման պարագայի մէջ որ բոլոր փաստաբանները հաւմե-ռաօսկի իրենց պատասխանատուներուն հետ։

Երբ անոնք կարծեցին սակայն, գեռնա-տարածուելով, ինչպես րոլոր Ֆրանսացի դատաւորներուն առջեւ, շահիլ անոնց օհոհմներն ու բարի կամեցողութիւնը, Նուճն ու Ամուճը, ճշմարտեցին արդէն թէ որ ատենէն սխալած էին։ Ֆրանսացի դա-տաւորները երբէք չեն սիրած յաքներ։

ՄԵՌԵԼ ՄԸ ԳՏՆՈՒԱԾ

Գհամտունի եւ Սօֆարի միջեւ, Խան Ապուրախան կոչուած ծեղի մօտ գեղուած է մարդկային դիակ մր, որ սպանուած է հինգ օր առաջ։ Կր կարծուի որ Ապա-տիացի այս մեռելը Էսաս էլիաս, ոճրի մր զոհ գացած է։

ՏՕՔԹ. ՓԻԼԻՊ ԱՇՔԱՐԻ ԱՆՄԵՂԱԹԻԹԻՆԸ ՀԱՍՏԱՏՈՒԱԾ ՊԱՏԺԱԿԱՆ ԱՏԵԱՆԻ ՎՃԻՌԸ ԲԵԿԱՆՈՒԱԾ

Մեր րնթերցողները կը յիշեն անշուշտ ասկէ հանի մը ամիս առաջ, Գիւղու-քի յայտնի բժիշկներէն Տօքթ. Փիլիպ Աշքար, վիճաման պատմութեան մր առթիւ, քիւ-րիմացաբար, մեկ ու կէս տարուան բան-տարկութեան դատապարտուած էր։

Այս անարդար վճիռին դէմ վերաքն-նութիւն պահանջած էր Տօքթ. Աշքար։ Ան-ցած ամսուան 22ին, վճռաբեկ ատեանը, լսելէ վերջ պատգպան փաստաբաններու պատգպանութիւնները, վճիռը յետաձգած էր Ուուիս 28ին։ Իսկ Ուուիս 28ին ալ փաստաբաններու գործադուլին հետեւան-քով յետաձգուած էր երկրորդ անգ։

Երէկ վճռաբեկ ատեանը, տուաւ իր վճիռը, բեկանելով, ոճրագործ ատեանի նախորդ վճիռը, որ մեկ ու կէս տարուան բանտարկութեան կը դատապարտէր Տօք-թոր։ Պատգպան փաստաբաններ, պատ-ժական օրինագրքի մեջ գտնուած 14 ա-նանձին յօդուածներով փաստեցին որ ոճ-րագործ ատեանի վճիռը օրէնքի տրամադ-րութեանց հակառակ է։

Այժմ ուրիշ դատաւորներէ կազմուած ատեան մը վերջին պիտի ճնճէ Տօքթ. Աշ-քարի դատը եւ պիտի տայ իր վճիռը։ Նա-խորդ վճռին անդրադարձութիւնը հաս-կրցուելէ եւ անոր բեկանումէն վերջ, կասկած չկայ որ նոր դատավարութիւնը եւ նոր դատաւորներ թարմ ոգիով պիտի հանեն ճշմարտութիւնը եւ պիտի հաստատեն որ Տօքթ. Աշքար բոլորովին անմեղ է եւ գոհ քիւրիմացութեան մը։ Մանաւանդ որ օրինագիրը անպատրաս-տութիւն կը տրամադրէ Տօքթորի հանդէպ։

Ուշագրաւ պարագայ մը կայ, որ ա-ւելի կը հաստատէ Տօքթ. Աշքարի անմե-ղութիւնը, այն է որ, դատարանի կողմէ ճշմարտուած բժիշկներու յանձնաժողովը, իր րնդունելութեան վերջ, կր յանգէր այն համոզումին որ՝ երբ իրենց առեւ մեկը Տօքթ. Աշքարի տեղը գրած ըլլար, միեւնոյնը պիտի ընէր։ Հետեւա-բար անոնք իրենց տեղեկագիրով Տօքթ. Ֆիլիպը բացարձակ անմեղութիւնը կը հաստատէին։

ԱՆԱՊԱՏԻ ՄԷՋ ԿՈՐՍՈՒԱԾ ՍՊԱՅԻՆ ԴԻԱԿԸ

Դրած էինք որ ճնապատի մէջ ան-ցեալներ կորուսած Ֆրանսացի սպային մարմինը, հակառակ երկար փնտռտուք-ներու եւ օդաճառերու խուզարկութեանց, չէր գտնուած։ «Էլ Նիտաի տեղեկութեանց համաձայն հանի մը օր առաջ, անգլիա-կան օդաճառ մը գտած է ոսկորները այդ սպային, սահմանի մօտ։ Կր կարծուի որ ան մեռած է մօտ 20 օր առաջ։ Պաղտատ փոխադրուած են անոր ոսկորները, ուրկէ պիտի դրկուին Գէյրութ։

ԽՈՒՄԱՐԻ ՎԱՅՐԵՐԸ

Կառավարութիւնը մասնաւոր յանձ-նախումբի մը միջոցաւ ճնուիչն կատա-րելէ վերջ բոլոր օդափոխութեան վայ-րերու մէջ, որոնց հետեւեալ պանդոկ-ները ու ֆիլտպները առաջնել խումար խաղալու համար.

Այէյ՝ պանդոկներ Ճիպէյլի եւ Շահին, Սուգ էլ Ղարպ՝ պանդոկ Սբրսօգ, Սօֆար պանդոկ Նահար, Զահլէ՝ պանդոկ Քասրի, Գէյբ Մէրի՝ Կրան Օթել։

ՀԱՅ ՄԸ ԿԸ ՄԵՌՑՆԵՆ

Հալէպի Խանիա գիւղին մէջ, Աբքին Արթինեան անունն հայ մր երբ իր ցաճերը նաւահիով կալին վրայ կր տեղաւորէր, անծանօթ ուղղութենէ մր գնդակ մր գա-լով վայրկեանապես մեռցուց զայն։ Հան-կրցուեցաւ որ զայն սպանողը Իզրահիմ Ժաղօ անունն մարդ մրն է, որուն հետ երկար ատենէ ի վեր թօնահարուած էր, կը գրէ «էլ Նիտաի թղթակիցը։

ԹԻՒՐՔ ԱՒԱԶԱԿՆԵՐ

Դուրու Գէյլ ադային դեկավարու-թեամբ բրեական աւազակախումբ մը մեաւ Սիւրիական սահմանն եւ յարձակե-ցաւ Վէյթիրան գիւղին վրայ։ Գիւղացի-ներ դիմադրեցին եւ ժամ մր տեւող կր-ուիւէ վերջ աւազակները սպիտեւեցան փախչիլ բրեական սահմանն, կր գրեն Հա-լէպի թերթերը։

Պ. ԼԷՓԻՍԻԷ ՊԷՅՐՈՒԹ ԿԸ ԺԱՄԱՆԷ

Վաղր հաղաս պիտի ժամանէ Ֆրան-սայի Իրագի դեսպան Պ. Փօլ Լէփիսիէ։

Բարձր Գօմիսէրութեան ճախկին րնդ-հանուր քարտուղար որ չորս ամսուան արձակուրդով Ֆրանսա կր մեկնի շաբաթ մր Գէյրութ պիտի մնայ։

ԻՆՔՆԱՇԱՐԺ ՉԱՐՀՈՒՐԵԼԻ ԱՐԿԱԾ

Սայեացի Արիւն Նամաճի անուն վա-րիչ մր, 25 տարեկան, Գէյրութէն Սայեա կերբար անկէ ընճաճիէ մր փոխադրելու համար։ Ճամբուն պարապ իճնճաւարժը կր ֆօր վերջին, ծայր արագութեամբ։

Գէյր գիւղին մօտ, կը օրդի իճնճաւար-ժր եւ 4—5 մեթր բարձրութենէ մր վար կ'իյնայ։ Վարիչը ծանր վերիր կ'ըսանայ եւ կը մեռնի, իսկ իճնճաւարժը կտոր կտոր կըլլայ։

ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

— Ազգայնական պլօհի պարագլուխ Հաճիմ ոչխ էլ Աթասի Համասկոսկե վե-րադարձած է Հոմս։

— Ձնճգէգ ատիրեքներու պես էմ Մոռճեմ Գէն Մոռեր, Տէր Զօրի հրեսփո-խանճերու րնկերակցութեամբ հասած է Հալէպ։

— Տեղւոյս առեւտրականճերը երկ եւ առջի օր ժողովներ գումարելով, որոշած են բողոքել Բ. Գօմիսէրութեան մօտ, մաք-սային յատուկ յանձնախումբին դէմ։

ՍԱԿԱՐԱՆ ԳԼԽԱՒՈՐԻ
30 ՅՈՒՆԻՍ 1932

	Ս. Փ.
Ոգիպտ. բլթադրմ.	469
Անգլիկ. »	457
Տօլար »	126.50
Թրքական »	59
Գաճճ Օթթօման	135
Իտալական Լիր 100	645
Ճուճական Տրախմի 100	90
Անգլ. ոսկի	606
Ֆրանս. »	482
Սամաճ. »	550
Արծաթ մեճիճ	23
Ֆրէսի Ֆօնս. Ա. Ֆբ.	524
» » Բ. »	282
» » Գ. »	276

Մեճէրեան եղբարք Բիւ Ֆօս Թել.Ֆօն՝ 6-19

Կարդացէք եւ Տարածեցէք «ԱԶԴԱԿ»Ը

— 68 —

ՄԱՍ Ժ.

ՄԵՌԵԼԻ ՊԱՀԱԿԸ

Լօքար մահուան և յուղարկաւորութեան օրերուն չատ մը դէպքեր պատահեցան։ Լօքար Ալբքար առա-ւօտ իր վերջին չունչը փչած ըլլալով, իրիկուն չեղած ամբողջ Լոնտոն լսած էր մահուան գուժը։ Եւ Շաբաթ առաւօտ Իսթլինի ապարանքին բոլորտիքը արդէն չբե-ջապատուած էր պարապապահանջներով։ Ամանք 10, ամանք 1,000 և ուրիշներ 10,000 ոսկի կը պահանջէին։ Ա-նոնցմէ մէկ մասը ազմուկ կը հանէր ուրիշներ աւելի փաղաքուար կը գտնուէին, ոմանք ալ կը ծրագրէին Լօքար մարմինը իրր երաշխագին գրաւել։

Այս վերջինները իրենց ծրագիրը յաջողութեամբ գործադրութեան դրին։ Այնպէս որ երկու երկայն քիմ ունեցող և անհամակրելի դիմագծի տէր մարդիկ, սպա-սաւորներու յատուկ եղող դուռը զարկին։ Սպասուհի մը դուրս ելաւ և երկու մարդիկը հարցուցին անոր.

— *Մնտուկը եկա՞ւ.*

— *Ոչ, Մր. Ճօնս ժամը 9ին խոստացած էր, դեռ չեկաւ.*

— *Մենք անկէ կուգանք, մնտուկը ճամբայ ելաւ, մենք Լօքարին սենեակը պիտի երթանք ու պատրաստենք զայն։*

Աստր վրայ սպասուհին զանոնք մեռելին գտնուած սենեակը տարաւ։ Ատենք սենեակէն նեռս մտնելուն պէս մէկը մեռելի աջ կողմը իսկ միսը ձախ կողմը նստեցաւ։ Անոնք մեռելը պրաւած կին և մինչեւ որ դրամը չառնէին, անկէ քայլ մը պիտի չվոզէին Լօքարը։

— 65 —

Իզապէլ որ անոնց ամենապզտիկ չարժուժներուն ան-գամ կը հետեւէր, մտտենալով ըսաւ.

— *Բան մը պիտի կրնա՞ք ընել, հայրիկս պիտի ա-զատի՞։*

Բժիշկները չատ անորոչ պատասխաններ կուտային։ Իզապէլ կրկնեց։

— *Ինծի որոչ պատասխան մը տուէք և ճշմար-տութիւնը խօսեցէք, չէ՞ք գիտեր որ միակ զաւակը ես եմ, մենք ուրիշ մեկը չունինք։*

Այս խօսքերը հազիւ արտասանած Իզապէլ սկսաւ լալ։ Բժիշկները գիտնալով որ Լօքարի վերջին վայրկեան-ները մօտեցած են, չէին ուզեր որ այդ տխուր տեսա-րանը տեսնէր Իզապէլ, որով յանձնարարեցին գուրս ելնել փիչ մը, սակայն Իզապէլ երեսը հօրը բարձին վրա-դնելով սկսաւ լալ և մերժեց հեռանալ անկէ։ Փար տեսնելով որ հետզհետէ Լօքար աւելի ծանր վի հ'ստանայ, ծռելով Իզապէլի ականջին ըսաւ.

— *Չէ՞ք ուզեր որ ձեր հայրը ապաքինի*

— *Ինչպէս՞ չէ, ա՜հ, ա՜հ, սիրտս կը ճմ*

— *Ուրեմն կը ներէք, բժիշկներուն պէտք չէ հակառակիլ, անոնք կուգ*

Իզապէլ խնդոյն ոտքի եղնելով նելով.

— *Իմ գուրս ելնելս ան ման համար.*

— *Այո, Լէ*

Իզապէլ բեսի վրա ներէն մ բան մնա

— *Ներս*

ԱՒՍՏՐԻՈՅ ՏՈՒՀԵԼԻՔ ՓՈՒԱՆՈՑ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԻ
Լոզան.— Պ. Հէրիօի առաջարկութեամբ Աւստրիոյ օժանդակութեան կոչ-ուած Քաղաքական ժողովի վերջին նիստը տեղի ունեցաւ Ուրբաթ առաւօտ։ Նախագահութիւնը վարեց Պ. Հէրիօ։ Նախագահը ներկայացուցած փոխարքա-

ԳՐԱՍԵՐՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ

ՍՏԱՑՈՒԱԾ ՆՈՐ ԵՒ ԸՆՏԻՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

«ՆՈՐ ՕՐ» ԳՐԱՏՈՒՆԷՆ

Ցեղափոխականի Մտքեր, Ռ. Միքայէլեան	10 Ֆր.
Եղնիկ եւ Ջալալէդդին, Բաֆֆի	25
Հ. Հ. Դաշնակն ու զարգացումը, Ալ. Խաթիսեան	40
Գարնանային, Վ. Շուշանեան	40
Իմ Դիրքը, Ա. Ահարոնեան	20
Թափառաշրջիկները, Ռէնէ	15
Վանի Հերոսամարտը, Օճ. Մխիթարեան	20
Խաչագողի Ցիշատակարանը, Բաֆֆի	25
Աղբատին Գատիւը,	25
Ամիրային Աղջիկը, Ե. Սրմաճեօխանլեան	25
Գէնհուր	30
Համլիտազարդ կինը	18
Դերասանուհին, Լ. Շանթ	8
Միացեալ եւ Անկախ Հայաստան	6
Դարձ, Լ. Շանթ	8
Բզիշկին գրքէն փրցուած էջեր, Ռ. Սեւակ	10
Մեր Գատասխանը Ց. Քաջազնունիի, Ա. Զիլինկիրեան	8
Անուշ, Ց. Թումանեան	5
Խորհուրդներու Մեհեանը, Ց. Օշական	13
Որդիների Գայքարը Հայրերի Դէմ, Գ. Նժդեհ	10
Թուրքերը եւ Մենք, Նեմեսիս	10
Կարմիր Ժամուց, Ա. Արփիարեան	8
Վոսփորի Գաղտնիքը	30
Թէօֆանօ	25
Ալպօմ (հէքեաթներու), Շ. Նարդունի	5
Դէպի երկիր, Է. Աչճուճի	15

Դիմել՝ Գրավաճառ Կ. ՀՐԱՆԴ Ց. ԱԳԱՃԵԱՆԻ, B. P. 879 BEYROUTH

ՏՕՔԹ. Հ. ԼՈՒՍԻՆԵԱՆ

(ՀԱԼԷՊ)

Նախկին քժիշկ Միջագետքի Զինուորական հիւանդանոցներու եւ մասնագէտ ներքին եւ մանկական հիւանդութիւններու

առագ, արմատական, խղճամիտ դարմանում:

Հիւանդ կ'ընդունի ամէն օր ժամը 8—12 եւ 2—6 իր դարմանատան մէջ. Հալէպ Նեյրապ թաղ. Թրամվայի քովերը հայարան, թիւ 2

Բղ. եւ Ուրբաթ օրեր աղքատաց ծրի

ՊԱՆԴՈՒԿ ԼԻՒՔՍ

ՀԱՆԳԻԼ

Հայկական ամենաընտրագոյն պարմանդները «ԼԻՒՔՍ»ին Հանգիլ Վէպ, օտարկատէս պարտեզով,

ԽԻՍՏ ՕԴԱՍՈՒՆ ՍԵՆԵԱԿՆԵՐ

ՈՐ ԿԸ ԲԱՂԿԱՆԱՑ 1. 2. 3. 4. ՄԱՀՃԱԿԱԼԱՆԵՐԷ

1. ՀԱՄԵՂ ՁԱՁ, ՄԱՔՈՒՐ ԵՒ ԱՆԹԵՐԻ ՍՊԱՍԱՐԿՈՒԹԻՒՆ.
2. ԳԻՆԵՐՔ ԽԻՍՏ ՉԱՓԱԻՈՐ.
3. ՏՈՒՆ ՓՆՏՈՂՆԵՐՈՒՆ ՍՄԷՆ ԴԻՒՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ.

Տէր եւ Տնօրէն՝ Գ. ՊՈՐՏԻՋԱՆԵԱՆ

ԳԱԲՐԻԷԼ Թ. ԹԷՐԶԵԱՆ

(ԵԼԵՔՏՐԱԿԱՆ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ)

Հիմնուած 1921 ին Պոլիս-Բեռա

Խիստ դիւրասպրելի պայմաններով կը կատարեմ ամէն կարգի էլեկտրական լոյսի գործադրութիւններ (Installation) ինչպէս նաեւ մօթօր եւ ձիգատուներ:

Վաճառատունս կ'սպասարկէ նաեւ բոլոր էլեկտրագործիքներու նորոգութիւններ: Մասնաւոր սպասարկութիւն ընակարաններու էլեկտրա-նորոգումներ: Վաճառատուն Philips եւ Lux էլեկտր. լամբերու եւ ամէն տեսակ էլեկտրական պիտոյքներու:

Վճարման դիւրութիւններ.

Հասցէ — Վ. Ուզունեանի գրասենեակ կից Պուրճ. B. P. 491

ՊԱՆԴՈՒԿ ԱՀԱՐՈՆ ՊԻԹԻԱՍ

ՀԻՒՍԻՍԱՅԻՆ ՍԻՒՐԻՈՅ ԼԱՒԱԳՈՅՆ ԱՄԱՌԱՆՈՑՆԵՐԷՆ

ՁԷՊԷԼ ՄՈՒՍԱՑԻ **ՊԻԹԻԱՍ** ԳԻՒՂԻՆ ՄԷՋ

Ընտանեկան եւ գեղեցիկ շէնք. արդիական կերպով կահաւորուած սենեակներ. ընդարձակ սրահ, քաղցիմ, ճաշասպական եւ առեւտրական կերակուրներ

ՁԱՓԱԻՈՐ ԳԻՆ,

ԲԱՑ Է 1932 ՅՈՒԼԻՍ 1ԷՆ ՍԿՍԵԼ

Իր աննման տեսարաններով, առատ ջրերով և առողջարար կլիմայով ծանօթ ՊԻԹԻԱՍ գիւղը այս տարի օժտուած է գիւղախնցութեան համար անհրաժեշտ եղող բոլոր յարմարութիւններով:

Ճամբաները նորոգուած են, գիւղին մէջ հաստատուած է Թղթատարական ամենօրեայ սպասարկութիւն ինչպէս նաև թլեֆոն և հեռագիր:

Պիթիասր ունենալ նաև իր առանձնակարգ պաղոդը, ուր ամբողջ պիտի գտնէն Սիւրիոյ և Լիբանանի լաւագոյն ամառանոցներուն յատուկ բոլոր յարմարութիւններն ու հանգստութիւնները:

ՏԷՐ Ե ՏՆՕՐԷՆ ԱՀԱՐՈՆ ԻԶՄԻՐԼԵԱՆ

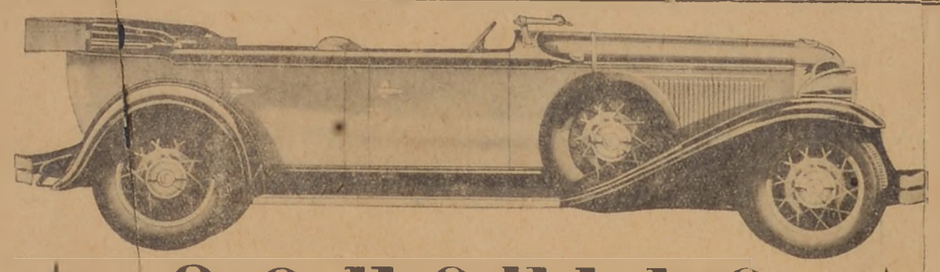

ԳՌԱՅՍԼԵՐ

աշխարհաճոռ չափ իմիճատուժեները որոնք 6-8 սիլինտր ունին,

ԱՄԵՆՆԱՅՈՒԿԻՆ ԵԻ ԳԵՂԵՑԻԿ ՄԱՐՔԱՆԵՐՆ ԵՆ ՀՐԱՊԱՐԱԿԻ ՎՐԱՑ ԵԻ

ԿԸ ՓՆՏՈՒԻՆ ԱՄԵՆՈՒՐԵՔ:

ԳՌԱՑՍԼԵՐ ինքնաշարժերու մասնաւոր յատկութիւնների են՝ ՏՈՂՈՒՆՈՒԹԻՒՆ, ԳՆԱՑԱԿՈՒԹԻՒՆ, ՁՍՓՍԻՈՐՈՒԹԻՒՆ եւ ՀԱՆԳՍՏԱԻԼՈՒԹԻՒՆ, Վճարման դիւրութիւններ կը տրուին.

ԳՌԱՑՍԼԵՐ օթեակը բոլոր կտորները պատրաստ կը գտնուին մեր վաճառատուներուն մէջ: Լիբանանի, Սիւրիոյ և Իրագի բնդհանուր ներկայացուցչութիւն՝

NAAYEM MOTOR IMPORT Co. BEYROUTH B. P. 869, TÉL. 32—29

Հիւս. Սիւրիոյ ներկայացուցիչներ՝ Գ. և Մ. ԱԶԻՐԵԱՆ, B. P. 202, Հալէպ

ՍԹԱՆԴԱՐԴ *կօշիկները միշտ ամենալաւ, ամենադիմացկուն, ամենաճաշակաւոր և ամենագեղեցիկները են.*

ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ ՆԱՃԱՐ ԵՂԲԱՐՑՆԵՐՈՒԻ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ

ՏՕՔԹ. Բ. ԳՈՒԼԱԳԵԱՆ

ՄԱՆՈՒԱԳԻՐ ՆԵՐՔԻՆ, ՄՈՐԹԱՑԻՆ ԵՒ ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆ

ՎԿԱՑԵԱԼ ՓԱՐԻԶԻ ՀԻՒՆԱԴԱՆՈՑՆԵՐԷՆ

Կը դաւանի գիտական ամենավերջին մեթոտներով, քոճերու, սեռամոխի, այիճերու յեարդի ամէն տեսակ հիւանդութիւններ: Հին եւ նոր գերմանիզումը իր բոլոր բարդութիւններով, ինչպէս նաեւ Ֆրանկախոտ եւ մորթային հիւանդութիւններ:

Առագ, արմատական եւ բարեխիղճ դարմանում:

Հիւանդները ամէն օր, բացի կիրակիէ, իր նախկին դարմանատան մէջ. ժամ 8—12 եւ 2—6ու մասնաւոր ժամադրութեամբ:

Երեքշաբթի օրերը, ժամը 2—5 վկայակ ՆՂՓԻՏՆԵՐՈՒՆ ՁՐԻ

ժամ Հասցէ փողոց՝ թիւ 8

ՏՕՔԹ. ԳԷՈՐԳ ԿԷՐԿԷՐԵԱՆ

Վկայեալ Լաճէ (Ասիկի Interne եւ այժմ ազատ ԱՆՆՈՂՔ բժիշ Ֆրանսական հիւանդանոցի ԱՁՔԻ, ՔԹԻ, ԿՈԿՈՐԴԻ, ԱԿԱՆՋԻ և ԳՂՈՒՒ հիւանդութիւններու բաժնին:

Հիւանդ կ'ընդունի կէսօրէ վերջ ժամը 2—6

իր հետիհետ ժէջ rue de Damas, No. 15

Հիւանդները ուշակի հիւանդանոց կ'ընդունուին իր կողմէ տրուած մուտքի բարօրով:

Աղքատ հիւանդներու ձրի դարմանուժ, ամէն օր կէսօրէ առաջ ժամ. ժը 10—12, հիւանդանոցի դարմանատան մէջ:

Կարի եւ Ձեռագիտութեան Դասընթացք

ՏԻԿԻ ՄԱՆՒԻ ԵՐԱՄԵԱՆ

ՎԿԱՑԵԱԼ ԴՒՐՋԱԿՈՒՀԻ

ԲԱՀՋԷՆ ԵՒ ՎԱՇԻՆԿԹՕՆԷՆ

Կարի եւ ձեռագործութեան մասնագիտուհի, Տիկին Մանի Երամեան կը վերադարձնայ իր աշխատանոցը, Մեծ Սէրայի դիմացը Նո. 78 տան երկրորդ արկը:

Երեք ամսուան իջոցին կը սորվեցնէ ամենավերջին նորաձեւութեամբ, կար եւ ձեռագործութիւն իր բոլոր բարդութիւններով եւ արդիական մեթոտներով, Droit-fil մեթոտով: Իր աշակերտուհիներ կ'օժտեն Բարիզի աշխարհածանօթ Academie Daydou վկայականով:

Տոկուն շինուածք Վայելուչ տես Հնչուն եւ նուկական ձայն Անոնք յատկութիւններ՝

ՈՐՈՆՑՄՈՎ ԿԸ ՁԱՏՈՐՈՒԻՆ

ԱՓՈՒԼՈ ՖՕՆՕՆԵՐԸ

Հրապարակի վրայ պատրաստուող բոլոր մարքաներուն հետ կը մրցին Ապոլօ ֆոնօնները: Մանաւանդ վերջին նոր մօտելները, որոնք հասած են արդէն, անկերազանցելի են թէ տոկունութեամբ, վայելչութեամբ և ժամչելի գիներով:

APOLLO GRAMOPHONE Co. Ltd of London)

ԱՓՈՒԼՈ ՖՕՆՕՆԵՐՈՒ ԹԱՏԳԱՒԻՐԸ *III*

Կատարեալ համոզումդ ձեռքբերելու համար անգամ մը այցելեցէք

MAISON APOLLO Rue de la Poste, BEYROUTH

Փորզագիծ եւ ճօճող ձայն, անվիճելի ուրակ եւ առաւելութիւններ գիւրամատչէ գին, վճարումի դիւրութիւններ

Ընդհ. ներկայացուցիչ՝ Սիրիոյ Գաղատինի, Անդրյորդանանի, Միջագետքի եւ Կիպրոսի.— ԳԱՒԻԹԷՆ ՍԻՆԱՆԵԱՆ

KOURKEN SINANIAN, Boîte Postale 642, BEYROUTH (Syrie)

վայրկեաններուն աւելի կը չարչարուին: Քարլայլ մէջ ընդ մէջ կուգար և կ'այխատէր Իզապէլը մխիթարելու:

Հոգեւարքը չատ երկար տեւեց: Առտու եղաւ սակայն Լօրտը դեռ կը չարչարուէր:

Իզապէլ այլեւս չի կարենալով դիմանալ Մր. Քարլայլի հետ վէճ կ'ընէր և կ'ըսէր.

— Բռնութիւն է ինծի հանդէպ եղածը, ինչո՞ւ զիս հօրմէս կը զատէք. քեզ բաժնեցի՞ն հայրիկէդ երբ ան վերջին ժամերը կ'ապրէր.

— Մի լէյտի, հոն մնալու համար ձեր սիրտէն աւելի կարծր սիրտ մը ունենալուէ մարդ.

— Կը խնդրեմ, թողուցէք զիս, հօ՛րս... հօ՛րս... Ըսաւ և լալով ու պոռալով վազեց դէպի դուռ.

Քարլայլ վուխաց և կոնակը պատին տալով արգիլեց Իզապէլը զայն բանալէ և չատ քաշաքաշարօրէն յաջողեր.

— Ներէք, սիրելի օրիորդ, չեմ կրնար ձեզ թոյլատրել մանելու:

Աղջիկը բռնեց Իզապէլի ձեռքէն և բերաւ [illegible] այնով և հեկեկալով կուլար և կ'ա[illegible] կս, աշխարհի մէջ քեզմէ [illegible] անձին կը ձգես զիս ու կը [illegible] կուլնէ ի վեր [illegible] եզբայրը [illegible] թարել,

[illegible] ըսէք [illegible] ձեան.

մէջ է. Ձեր տեսնալիք տեսարանը չէ. եթէ իսօքս մտիկ չընելով քովը երթաք, ամբողջ կեանքերնուդ մէջ պիտի զղջաք.

— Մեռնելու մօտ է հայրս.

Քարլայլ լուեց, ինչպէս պատասխանելը չէր գիտեր.

— Մի խարէք զիս Մր. Քարլայլ, ձեր վրայ մեծ հաւատաք ունիմ.

— Կը վախնամ որ այդպէս է, մահամերձ վիճակի մէջ կը գտնուի հայրդ.

Իզապէլ ինքզինքը հազիւ նստարանին վրայ կրցաւ նետել և պոռաց.

Ա՜հ, հայրս, հայրս կը բաժնուի ինձմէ, յաւիտենական կանօրէն անաէր կը ձգես զիս, ամա՜ն թողէք զիս, գոնէ անգամ մը տեսնամ դայն վիրջին անգամ, վերջին հրաժեշտս տամ անոր. այս խնդրանքս կ'ապահովեմ մի զբաղանաք ինձմէ.

— Լաւ, երթամ տեսնամ, բայց մինչէ որ ես գամ դուք հոս նստեցէք.

— Քարլայլ այս իսօսքերը ըսաւ յատաջացաւ Լօրտի սենեակը: Դրեթէ հոն չի հասած ետ վերադարձաւ և եկաւ Իզապէլին մօտ և իսր յուզմամբ մը ըսաւ անոր.

— Ա՜հ, երանի թէ կարենայի մխիթարել.

Իզապէլի դէմքը ճիշտ հօրը դէմքին պէս դեղնեցաւ և ըսաւ.

— Ասացէք, խնդրեմ, չուտ իսօսեցէք.

— Ասելիք բան չի մնաց, Աստուած ձեզ մխիթարէ.

— Էէյտի Իզապէլ երեսի վրայ զետին ինկաւ և սիրտ չի դիմանալիք ճիչեր ու աղաղակներ արձակեց:

Արշալոյս եղած էր արդէն. կեանքի պատմուճանէն կը հեռանար կեանք [illegible]

ՕԳՆԷ ԴԻՒՆ ՔԵԶԻ ԵՒ ԱՍՏՂԸ ՔԱՀՈՅ ՊԱՏԻ ՕԳՆԻ

ԸՆՏԱՆԻՔԻ ԱՍՏՂԸ

(L'ETOILE du FOYER)

Առեւտրական և երկրագործական ժողովրդային վարկի հաստատութիւն

Անանուն ընկերութիւն.- դրամագլուխ՝ 3,000,000 ֆրնք.

որ կրնայ 3.000,000,000 ֆրնք բարձրացուիլ վարչական խորհուրդի պարզ որոշումով:

Կեդրոնատեղի.— 137 Boulvard Sebastopol - Paris

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԳԱՐԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ Արեւելեան պետութեանց

Սավոյ Օթելի մէջ, Պուրճ, Պէյրութ

ԵԼԵՒՄՏԱԿԱՆ ՃԻՒՂ

Աւանդի պարտականագրութիւնի

ՕԺԻՏ

կրաչիաւորեալ տոկոս 6%, Ասկէ զատ մասնակցութիւն ընկերութեան չահերուն:

ԱԼՈՒՄԱՑԱԿԱՆ ՃԻՒՂ.

ՎԱՐԿԵՐՈՒ ԲԱԺՈՒՄ

Կրուածի վրայ փոխատուութիւնք

վճարի 10—15—20 տարիէն, որոշուած պայմաններով առաջ ուզողը կրնայ վճարել:

ԸՆՏԱՆԻՔԻՆ ԱՍՏՂԸ ընկերութիւնը ներկայի 75,000է աւելի անդամ ունի: Մինչև 1 Ապրիլ 1931 Ընտանիքին Աստղը 135 միլիոն փոխ տուած է, գրաւով 500 միլիոնէ աւելի արժէք ունեցող անշարժ կալուածներու վրայ:

Ամէն թղթակցութիւն ուղղել՝ B. P. 821, Beyrouth

AZTAG
JOURNAL QUOTIDIEN ARMÉN.
B. P. 587
BEYROUTH, Liban
Directeur - Propriétaire
HAIG BALIAN

ՄԻՒՐԻՈ տար. 550, Վեցամսեայ 300 Ս. Դ.
ՈՐՏՍՀԱՄԸ. տրկ. 7, Վեցամսեայ 4 տոլար

ԱԶԴԱԿ

ՕՐԱԹԵՐԹ
ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԳԻՏԱԿԱՆ

ازتـــاك
جريدة سياسية ادبية اقتصادية عمة

ՇԱԲԱԹ ՅՈՒԼԻՍ 1932 — 2 — ՉՈՐՔԷ ՀԱՍՍ 2.50 Ս.Դ.

Ջ. ՏԱՐԻ | Ամեն առաքում պիտի բնել բերքիս ցնծութեան հասցէին | Տնօրէն — խմբագիր՝ ՀԱՅԿ ՊԱԼԵԱՆ | Չհրատարակուած ձեռագիրները չեն վերադարձուիր | Թիւ 90 (667)

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

ԳՐԱԳԷՏԸ

Ժամանակակից քաղաքակիրթ ազգութիւններու մօտ գրագէտը՝ չնորհիւ իր ոճին ու յղացումի պերճանքին՝ կը գրաւէ պատուի իր ուրոյն տեղը։

Ան ամբոխներու հոգին վերացնող քուրմն է, ծալելով միանգամայն յարգանքի և հիացմունքի առարկայ անոնց համար, որ պետութեան կեանքին մէջ կը վայելեն բացառիկ հեղինակութիւն։

Գրագէտը արուեստի սպասարկուն է։ Անոր յղացումը կ'ընդգրկէ լայն հորիզոնները, անոր նայուածքը կ'ինկնէ հոգիներուն խորը, անդրադարձնելու համար մարդկային սիրտը յուզող հազար տեսիլքներու և վիշտերու հեղեղը։

Գրագէտը օժտուած այն բացառիկ անհատականութիւնն է, որ կը քաշէ իր ժամանակի ընկերային բարքերու վերևը ու իր անգրի նայուածքով կը տեսնէ ամբոխներու հոգին կաշկանդող կապանքները։ կը քննէ անոր բարոյական քայքայումը արագացնող վտանգաւոր կոհակները, ու իր բանին կրակով կը ներկայացնէ կեանքը և կամ կու տայ այլաբանական պատկերը տիպար հասարակակարգին։

Անոր խօսքը կշիռ ունի և ծանրութիւն, երբ իր շրջապատը զինք հասկնալու և ըմբռնելու չափ գիտակից է ու պարկեշտ։

Անոր կարծիքը հեղինակութիւն ունի այլ և բարոյական արժէք, երբ ինք, շրջապատի ընկերութիւնը, գիտակցած է իր քանակական արժէքին ու կը դաւանի թէ ընկերային կարգ ու սարքը բարոյական փոխ-յարաբերութեանց արգասիք է։

Անոր արուեստը անխոցելի է, ու լուսաւոր, երբ կը թափանցէ կեանքի պալարներուն ու քառսին։

Անոր նշդրակը հատու է և սուր, երբ կ'ինկնէ ընկերային վէրքերու վրայ։

Ան զանազան ձևերով կը ներկայանայ մեզի։

Իր մէջ կ'ապրի քննադատը՝ առանց։ բացատրութեան խստաժպիտ ոգին փռելու չեշտակիօրէն իր շուրջը։

Իր մէջ իմաստասէրը կը ծածկուի արուեստագէտի ետին՝ կեանքը և զայն ապրող տիպարները ներկայացնելու համար։

Ան մերթ խայթող ու հեգնող, մերթ քննադատող ու խորտակող այն զարհուրելի ուժն է, որմէ կը պատկառին ամենէն աւելի անոնք, որ կշռած են գրաւոր խօսքին ծանրութիւնը, ու գիտեն թէ ինչ է ուժը կարծիքի մը որ հասարակութեան առնի գրուած է արուեստով ու մանաւանդ անկեղծութեամբ։

Մեծ է դերը գրագէտին, ու այդպէս ալ գնահատուած ան՝ օտարներու մօտ։

Եւ երբ կը գործածենք այս բացատրութիւնը, կ'արժէ նաև աւելցընել, թէ օտարներու մօտ նոյնպէս գրագէտը մահկանացու մըն է իր միզիական կեանքով սահմանուած ապրելու հոգեբնախօսական այն պայմաններով, որ մեզմէ իւրաքանչիւրինն է, ուստի և մ'ր գրագէտներուները։

Քաղաքակրթուած ազգութիւններու մօտ սակայն գրագէտը չի չափուիր իր նիւթական դիրքով կամ արտաքինով։

Հոն իր խօսքին և արուեստին ուժը չեն փորձեր իր պաշտօնին աստիճանով կամ ընկերային իր յարաբերութեանց ցանցով։ Ուրիշ բան մը, աւելի հզօր ու տրամաբանական, աւելի լուրջ ու յուզիչ միանգամայն, կը վերցուի իբրև չափանիշ իր արժանիքին։ Ատիկա իր գործին ընդհանուր արժէքն է, իր ստեղծագործ մտքին թափը, որ կը նկատուի արուեստագէտին արբազան նուէրը՝ ընծայաբերուած հայրենի փառքի խորաններուն։

Գրագէտը պահ մը կը դադրի հասարակ մահկանացու մը ըլլալէ, ու ժողովուրդին եւ ամբոխներու մտքին առջեւ կը պատկերանայ իբրեւ արուեստի քուրմ մը, որ իր խօսքին զօրութեան և կախարդանքին ներքեւ կը պահէ զանգուածները։

Անոր իրական դիմագիծը պահ մը կը լուծուի տեսլական պատկերի մը մէջ, որ կը խորհրդանշէ յաղթակիրճն իշխանաւորը՝ ցեղային մեծութիւններու համար մարտնչելու պատրաստ։

Մէկ խօսքով գրագէտը քաղաքակիրթ ազգութիւններու մօտ հեղինակութիւն մըն է, որուն ձայնը ունի կշիռ հայրենիքին համար։

Գիտութիւններ գիտակցած քաղաքակրթութեան մէջ անոր վիճակուած բացառիկ դերին, զայն զարձուցած են իրենց մասնաւոր գուրգուրանքի առարկայ։ հիմած են ազգային ակադեմիաներ ու նիւթական վարձատրութիւններով և մրցանակներով աշխատած են ապահովել անոր կեանքը։

Իսկ մեր մէջ, ի՞նչ է արդեօք մեր մէջ գրագէտին վիճակուած բաժինը։ Իր դերը Ջալով նոյնը, գժբախտաբար ան ենթակայ է քար անտարբերութեան։

Ոչ ոք կը հետաքրքրուի անոր ընկերային ու հասարակական դիրքով։ Ոչ ոք կը մտահոգուի անոր նիւթականով և ապագայով։ Ան մեր առօրեայ արմկահարութեան ենթակայ, մ'ր որակով, մ'ր պիտանիքով ու մ'ր ճակատագրով արարած մըն է ու աւելին, շատերու համար բանով մը աւելի վատ, որովհետև գրիչ կը բռնէ, պէտք է դառնայ արհամարհելի։ Մենք կը փնտռենք գործնական գիծեր իր մօտ, շուկատհակումներ։ Այսքան բորբիկ է գրականութեան և անոր քուրմին՝ գրագէտին մասին մեր յարգանքն ու ըմբռնումը։

Այս եպերելի տգիտութիւնը դեռ մինչև այսօր խորամատ կը Ջայ մեր մէջ, խոցելով մեր մտաւորական կեանքը, որմէ ամենէն աւելի տուժողը կը Ջայ դժբախտաբար հայ արուեստն ու գրականութիւնը։

ՔՐՈՆԻԿ

ԹՕՄ ՄՈՒՆԻ

Հասարակ մահկանացու մըն է Թօմ Մունի, որուն անունը Թաղուած պիտի մնար իր ծննդեան չորս պատերուն, եւ յետոյ գերեզմանատան մը հասարակաց փոսին մէջ. եթէ իր անձին հետ կապ չ'ունենար գործուած «ճիւղաղային» արդարութիւն մը։ Թօմ Մունի 1916ին Սան Ֆրանչիսկոյի դատարանին կողմէն մահուան դատապարտուեցաւ, սա ամբաստանութեամբ թէ Սան Ֆրանչիսկոյի «Պատրաստութիւն Օրուան» չքանդելի միջոցին ռումբ մը նետած է, որուն հետևանքով տասը հոգի մեռած և քառասուն վիրաւորուած են։

Դատաստանական տարեգրութիւններու մէջ երբեմն կը հանդիպինք անարդարութիւններու, որոնք հոգեկան ըմբոստացում մը կը ծնցնեն մեր մէջ, և զգուանք մը կը ստեղծեն մարդկերպ հրէշներու հանդէպ, որոնք դատաւորի հանգամանքով, թէպէտ արդարութեան պաշտօնեայի վերարկուն են հագած, բայց իրենց խիղճն ու պատիւը ծախած են փոլիթբիւրօ կոչուած կարգ մը ամբոխավարներու, որոնց կռնակը զրահած է հարուստներու ոսկիով։

Ֆիլատելֆիա հրատարակուող Հայ Միւռ, մէկ ափսփսուր կուտայ այն անցուդարձերուն, որոնք կապ ունին Թօմ Մունիի դատապարտութեան հետ, եւ որոնք ցոյց կուտան, թէ Ամերիկայի պէս կրօնարոյծ երկրի մը մէջ արդարութեան անունով ու պաշտօնապէս ի՛նչ ոճիրներ կը գործուին։ Այսպիսի դէպքեր անգամ մըն ալ կը չեշտեն սա պարագան, թէ խմբերի մաքսանենգներուն, Շիքագոյի հեղինակներուն, Լինտպէրկի մանկիկը փախցնողներուն և Ս. Ֆրանչիսկոյի դատաւորներուն միջև դատավճռի և արդարութեան ըմբռնումի տարբերութիւն մը չկայ։

Այդ օրուան չքախափոր պտոյտ քաշուած լուսանկարներէն մէկուն մէջ կը տեսնուի Թօմ Մունին իր կնոջը հետ, ուժգին պայթած տեղէն մէկ մղոն հեռու տանիքի մը վրայ։ Բայց հակառակ այս իրողութեան վկայ մը եկաւ հաստատելու թէ Թօմ Մունին էր ռումբը նետողը, և Մունի մահուան դատապարտեցաւ։

Մունիի փաստաբանները և ուրիշներ մեծ ազմուկ յարուցին դատական այս գայթակղութեան առիթ, և նախագահ Ուիլսըն ոտիպատեցաւ մահուան վճիռը փոխել ցկեանս բանտարկութեան։ Մունի ներուժ չը խնդրեց բնաւ, հակառակ տասն և վեց տարիներու իր անիրաւ բանտարկութեան. «յանցաւորները միայն ներում կը խնդրեն, բաւ, ես յանցաւոր չեմ, ես արդարութիւն կ'ուզեմ»։

Մունիի փաստաբանները, և զինք դատապարտող դատաւորներու կուսակցութեան հակառակորդները Մունիի դատը իւրացուցին, և առաջին առիթ կրցին ապացուցանել, թէ Մունիի դատապարտութեան պատճառ վիան պարզապէս մըն է, և նոյն իսկ դէպքին օրը ներկայ չէ գտնուած Ս. Ֆրանչիսկոի մէջ։ Մտախոհ վկան, իր ատելութեան պատճառը բանտարկուեցաւ, և հակառակ, որ գաղտնի ձեռքեր զինք բանէն դուրս քաշեցին, Մունի մնաց բանտին գիրկը։ Միւս վկաները, նոր քննութիւններու միջոցին, յայտարարեցին, թէ Մունիի դէմքն իսկ չէին տեսած չքախափոր պտոյտն և ռումբին վայրը, և թէ ճնշման տակ սուտ վկայութիւն տուած էին։ Ու յետոյ Մունին դատող ժիւռիի անդամները խոստովանեցան, թէ դատաւորին կողմէ հրահանգուած էին անպայման մահավճիռ արձակել Մունիի դէմ։ Հակառակ այս իրողութիւններուն, Մունիի բանտարկութիւնը չարունակեցաւ։ Վճռաբեկ և բարձրագոյն դատարաններ գործած դատական անիրաւութեան մը ապացոյց այս բոլոր յայտարարութիւնները չուզեցին նկատի առնել, և Միացեալ Նահանգներու Գերագոյն Ատեանը «Պիղատոսի պէս իր ձեռքերը լուացած, եւ մերժած է դատը լսել։

Մունիի պաշտպանները չյուսահատեցան եղած մերժումներէն, և չարունակեցին հետապնդել Մունիի ազատութիւնը, Ամերիկեան դատական տարեգրութիւններէն սրբել կարենալու համար գործուած զգուելի անարդարութիւն մը։ Այս հետապնդուներուն հետևանքով նախագահ Հուվըր նշանակեց Ուիքըրշամի Ծանձնախուժը, և պաշտօն տուաւ անոր, խղճմտօրէն և անչահախնդիր քննելու Մունիի գործն ու ապացոյցները։ Ծանձնախումբը իր տեղեկագրին մէջ կ'ըսէ. «Մենք կատարելապէս համոզուած ենք, թէ Մունին անմեղ է, և իր անիրաւ բանտարկութիւնը Ամերիկեան դատարանի ճակտին ամենամեծ արատը կը կազմէ»։

Կը պատուէր, որ պաշտօնական Ծանձնախումբի մը այս խարանող եզրակացութիւնը բաւական ըլլար Մունիի առջև բանալու իր բանտին դուռները, և թողուլ որ ան երթար իր տունը հոն մոռնալու համար տասնվեց տարիներու անիրաւ բանտարկութեան մը իրեն պատճառած ֆիզիքական և հոգեկան հալումաշը։ Բայց ո՛չ, Մունին կը մնայ բանտարկեալ։

Այս խնդիրն մէջ անհասը չէ որ նկատի կ'առնուենք։ բանտարկեալ մը աւելի կամ պակաս, աշխարհի իրաց կացութիւնը չի փոխեր։ Ասանց Մունիի ալ աշխարհ կը դառնայ, և հրապարակի գործերը իրենց ընթացքը կը չարունակեն։ Բայց ո՞ւր կը մնայ արդարութեան սկզբունքը երկրի մը մէջ, ուր կ'ըսուի, թէ կրօնքը ժողովուրդ է, և ոճրագործ դատաւորներն անգամ աղօթքով կը բանան դատարանի դռները։ Եթէ արդարութիւնը այն բարոյական առաքինութիւնն է, որ ուրիշին իրաւունքները հանդէպ յարգանք կը ներշնչէ, եւ եթէ այդ առաքինութիւնը բարոյապէս պարտաւորիչ է անհատ անհատ, որքա՛ն աւելի պարտաւորիչ պէտք է ներկատուի գատաւորներու համար, որոնք պէտք է շատ բարձր ըլլան անհատական նկատումներէ, կիրքերէ, ատելութիւններէ, նախապաշարումներէ։ Այս պարագային, որո՞նք են ոճրագործները, անժեղութիւնը ապացուցուած և սակայն մահուան դատապարտուած Մունի՞ն, թէ զինք դատապարտող դատաւորները։ Եւ ալ ինչո՞ւ սպասել քաղաքական պարկեշտութիւն ո՛ւէ անհատէ, երբ ան վստահ չէ՛ թէ դատարան մը, ատեան մը, օրէնք մը կայ, որ զինքը պիտի պաշտպանէ զրպարտութիւններու, և ի հարկէ ոճրագործ դատաւորներու դէմ։ Եզիր, ինչ որ կ'ուզես, բայց գիտցիր, թէ արդարութիւնը բառ մըն է, որուն անունով դատաւորներ և կրօնքներ ամենամեծ ոճիրներն են գործած։

Մունին բանտն է, և այդ պարագան, իր յաջանչական հանգամանքով, չատ բան կը խօսի մեզի։

ԴԻՏՈՂ

Ինչ խօսք, որ գրականութիւն ըսելով պիտի չհասկնանք բնաւ հոս հոն երևցող ամէն տպագիր գրութիւն։ Գաղութէ գաղութ, մտաւոր մեր սովին մէջ իրական գրականութեան սպասարկու սակաւաթիւ դէմքեր ունինք, լայց ո՞վ հետաքրքրուած է անոնց ներքին կեանքով։ Ո՞վ մտահոգուած է այն ծանր տագնապով որ արդի հայ կեանքը ստեղծած է անոնց համար։

Ջենք յիշեր դեռ անոնք, որ արուեստին ծառայելու իրենց ուխտին և առաջադրութեան մէջ սարսափահար լուծի մը պէս վերցուցած են հանրային կարգ մը պաշտօններ, որոնց համար փոր մը հացը կը սակարկուի իրենց։

Մե՛ղք է, իրաւ մեղք է ասիկա մեր արուեստին համար ու ամօթ, մանաւանդ ա՛յս օրերուն, երբ մեր գրական երկունքը կը տարաժամի։

ԱՐԱԲԱԿԱՆ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ

ԵՍ ՄԱՐԴՈՑ ԱՇԽԱՏՈՂԸ ԿԸ ՍԻՐԵՄ

(أحب من الناس العامل)

ՆՈՒՒԷՐ ՀԱՑ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴՈՒԹԵԱՆ

— Ես մարդոց աշխատողը կը սիրեմ։ Կը սիրեմ այն՝ որ ժաքովը կ'աշխատի և հոգանիքէն ու իր երևակայութեան մչուշէն կենդանի, գեղեցիկ, նորագոյն և օգտակար պատկերներ կ'ըստեղծէ։ Կը սիրեմ այն՝ որ իր հօրմէն ժառանգած պարտէզին մէջ խնձորենի մը գտնելով անոր քովիկը երկրորդ ծառ մը կը տնկէ և այն՝ որ մէկ կենդանի խազող արտագրող այգի մը գըտնելով հոգին երեսաժասը ամենայն խընամքով կը փայփայէ, որպէսզի արդիւնքը երկու կինգինար ըլլայ։ Կը սիրեմ այն մարդը՝ որ չոր եւ լքուած փայտերէ մանկանց յատուկ օրօրոց և նետաձեռով յղի կիթառ կը շինէ, ինչպէս եւ այն մարդը՝ որ ժայռերէ տրձաններ, բնակարաններ և տաճարներ կը կառուցանէ։

***

— Ես մարդոց աշխատողը կը սիրեմ։ Կը սիրեմ այն՝ որ կաւէ ձեթի և անուշահոտութեան անօթներ կը կերտէ, և այն՝ որ բամպակէն չափիկ, բուրդէն վերարկու և մեռաքսէն ծիրանի պատմուճան կը հիւսէ։ Կը սիրեմ երկաթագործը՝ որ սալին վրայ իր արիւնէն չիթ մը միասին չթափած մուրճը չիյնցներ։ Կը սիրեմ այն դերձակը՝ որ հանդերձները իր ձեռք լոյսին թելերուն հետ խառնակ դերձաններով կը կարէ։ Կը սիրեմ հիւսնը՝ որ իր հատամակամութենէն բան մը սիասին չթաղած գամի մը չի գարներ։

Ասոնց ամէնն ալ կը սիրեմ։ Կը սիրեմ անոնց մատները երկրի տարերքին մէջ թաթխուած։ Կը սիրեմ անոնց երեսները հաճերատարութեամբ և արիութեամբ դրոշմուած։ Կը սիրեմ անոնց ճակատները աշխատանքի գոհարներովը չողղողուն։

Սրտիս մէջ խորունկ տէր մը կը տածեմ այն հովիւին հանդէպ՝ որ իր հօտ ամէն առաւօտ կանուչ արօտավայրերու և վճիտ առուակներու կ'առաջնորդէ, ամբողջ օրը անոնց հետ իր սրինգով կը խօսի և երկոյին, կը դարձնէ զանոնք փարախը, ուր հանգիստ ու ապահովութիւն կը տիրէ։

***

— Ես մարդոց աշխատողը կը սիրեմ. որովհետև անիկա մեր ցորեկներն ու գիշերները կ'ազատէ. կը սիրեմ զայն որովհետև ան մեզ կը կերակրէ եւ ինքը լրիվ կը մնայ. կը սիրեմ զայն որովհետև ան կը մանէ և կը հիւսէ որպէսզի մենք նորանոր զգեստներ հագուինք, մինչդեռ իր կինն ու զաւակները հին լաթերէ դուրս չեն ելներ. կը սիրեմ զայն որովհետև ան մեզի բարձրաբերձ տուներ կը շինէ և ինքը անարդ հիւղակներու մէջ կը բնակի։

Կը սիրեմ անոր քաղցր ժպիտը. կը սիրեմ անկախ և ազատ հայեացքները անոր աչքերուն մէջ։

— Կը սիրեմ աշխատողը, որովհետև ան՝ յաջողութեամբը իր անձը ծառայ կը համարէ, մինչդեռ ի՛նքն է աերը. կը սիրեմ զայն որովհետև ան իր անձը ճիզ կը սեպէ, մինչդեռ ի՛նքն է արմատը արմատին։ Կը սիրեմ զայն, որովհետև ամօթխած է անիկա, երբ վարձքը վճարես, քեզմէ չնորհակալ կ'ըլլայ, դուն անոր չնորհակալութիւն յայտնելէ առաջ և երբ գովեստի խօսքեր ընես իրեն իր գործի մասին, աչքերուն մէջ արցունքի կաթիլներ կը նշմարես։

***

— Ես մարդոց աշխատող կը սիրեմ. Կը սիրեմ զայն որովհետև իր չալածկը կը կորացնէ որպէսզի մեր կռնակները չտկուին և վիզը կը ծռէ՝ որպէսզի մեր երեսները դէպի երկինք պարզուին։

Այո՛ կը սիրեմ աշխատողը մարդոց։

***

Հապա ի՞նչ ըսեմ ի մասին անոր՝ որ աշխատութիւնը կ'ատէ, որովհետև մարմինն ու հոգին խաւար են. անոր՝ որ աշխատութենէ կը խորշի որովհետև վաստակի պէտք չունի եւ անոր՝ որ աշխատութիւնը կ'արհամարհէ երեւակայելով թէ ինքը աւելի պատուաւոր է քան այն որ ձեռքերը կ'ազատագէ հողի փոչիներէն։

Հապա ի՞նչ ըսեմ նկատմամբ անոնց՝ որոնք գոյութեան տեղանը կը նսեմին, առանց անոր վրայ իրենց աշխատանքէն ոչ հացի նկանակ մը եւ ոչ ըմպելիքի գաւաթ մը դնելու։

Այո՛, ի՞նչ ըսեմ ի մասին անոնց՝ որոնք կը հնձեն, ուր չեն ցանած երբէք։

Ո՛չ, անոնց նկատմամբ պիտի չունենամ ըսելու աւելի կամ պակաս քան զոր պիտի ըսէի մակաբոյծ առնէներու և որդերու համար, որոնք իրենց կեանքը գործող բոյսին հիւթէն և աշխատող կենդանիին արիւնէն՝ փոխ կ'առնեն։

Ո՛չ ո՛չ, ասոնց մասին աւելի կամ պակաս ոչինչ կրնամ ըսել քան այն զոր պիտի ըսէի նկատմամբ այն ագազակին՝ որ հարսին զարդեղէնները կը գողնայ նոյն իսկ անոր հարսանիքին գիչերը։

ՃՂՊՐԱՆ Ե. ՃՂՊՐԱՆ
Լիբանան—Արրայա, 1932 Յունիս 20
Արաբերէնէ Թարգմանեց
Մ.Գ.ՋԱՏՐՃԵԱՆ

ԾՈՎԱՓԻՆ...

Ծովափին՝
Կր քափիճ,
Ոսկեհեր
Գարիկներ...

Ցորգներ
Ու վհրեր,
Կր քաղին
Իմ սրտին...

Ժայռերուն
Լանջերուն՝
Լո՞ւռ վիճեր,
Ես բուսեր...

Ջեմ գիտեր
Ո՞ւր ծանիմ,
Մրեներիմ
Իմ յուզեր...

Սիրոս ցորեն,
Վհրերուն,
Կր խոցուի,
Ծովափին...

ԱՆԱՀԻՏ ՉԱՐԻՖԵԱՆ

ԱՆԿՈՐՆՉԵԼԻ ԲՈՒՐՄՈՒՆՔԸ

Երբ աբեւիս ծաղիկր, չճնազ վարգր լաճորիճ,
Ալ համած է օիք առ օիք իր լոյծ ոգիս հոտեւաճ
Խորք կաւէ, բիւրեղի կամ ոսկեզնէ գեզորիճ,
Կրնամ այլեւս կիզիչ աւազիս վրայ քափել զայն։

Իզուր գետեր ու ծովեր պիտի գայիս ողողել
Սրբաճօքն այդ որ բաճեց զայն մէջս իր ճեղ կոյերուն,
Թէ կոտրի՛ իսկ, ան գիտէ բեկորներուն մէջ քաղել
Խռախտի բոյրն այդ փոխի՛ն իսկ ան ով կը մնայ քաքաւուն։

Սւ ճանի որ իմ սիրտիս այս մեռաքաց վէրհին խոր
Խուն կը հոսիս ճիշտ այդպես, ո՛վ հաղար հեղուկ երկնածոր
Անմամելի՛ սեր որ գիս բորբոճեցիր իր հուրով,

Ծճ, քո՛դ ներուի իր մեղիր, ցաւերս օրհնեալ քո՛դ բլլան,
Չի իմ սիրոս ալ օծուած է համակ խունկով մ'անճնրման
Որուն կեանքը չափուած է անհատելի դարերով։

Թրգմ. Ե. ՏԱՐՕՆԵԱՆ — ԼԸՐՕՆՔ ՏԸ ԼԻԼ

ՀՐԱՇԵՔԻ ԱՂԲԻՒՐ

Ձմրան մութ երեկոյ մըն էր։ Այդ օր ամբողջ անձրեւած էր ու ամպամած բարակ մը ամբողջ քաղաքին վրայ տարածուած էր։ Ներսը, ներսը, մութ ու ցուրտ էր։ Ներսը, ներսը, ուր ոչ մէկ լոյս կար ու ոչ մէկ ջերմութիւն, ուր ամէն ինչ մահացած էր, ուր ամէն ինչ սառած էր, ուր ամէն ինչ մեռած էր, ներսը, ներսը, ուր ոչ ոք կար ու ոչ ոք կ'ապրէ

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ԼՕԶԱՆԻ ԱՆԵԼԸ

Լոնտոն.— Երեք ժամ շարունակուող վիճաբանութիւններէ վերջ հրատարակուած պաշտօնական զեկոյց մը կը ծանուցանէ թէ պ. Մաքտոնալտ Մեծ պետութիւնները պիտի հրաւիրէ վաղը ամբողջացնելու համար խորհրդաժողով. վի աշխատանքները։ Այս վերջին նախադասութիւնը ընդունուած է հետեւեալ բառերուն տեղը։ »Վերջ տալ խորհրդաժողովին»։

Գացութիւնը յստակ չէ տակաւին, բայց պ. Մաքտոնալտի միջամտութիւնը մեծապէս թեթեւցուց մթնոլորտը եւ անգլ. պատուիրակները չափաւոր լաւատեսութիւն մը կը ցուցնեն։

Կը հաւաստուի թէ գերմանական եւ Ֆրանս. տեսակէտները շատ մերձեցած են իրարու եւ թէ չնչուվի մը սկզբունքը կատարելապէս ընդունուած է թէ մէկ եւ թէ միւս կողմէն, շահագրգռուողներէն իւրաքանչիւրը ունի մանրամասն բացատրութիւններ պահանջելով փոխադարձ պահանջներուն մասին։

ՖՐԱՆՍԱՑԻՔ ՅՈՒԵՏԵՍ ԵՆ

Լօզան.— Պ. Մաքտոնալտ, պ. Հէրիօ եւ պ. Ժոն Բաքէն չորս ժամ խորհրդակցեցան, բայց աննիլը կը շարունակէ. պ. Մաքտոնալտ վաղը կացութեան մասին տեղեկութիւն պիտի տայ վեց պետութեանց։

Անգլ. լաւատեսութեան հակառակը լինելով, Ֆրանսական շրջանակները կը սեն թէ Գերմանացիք կը մերժեն ամենադոյզն զիջողութիւն մը ընել եւ թէ քիչ յոյս կայ որ արդիւնք մը ծնած բերուի այն ժողովէն որմնք տեղի պիտի ունենան ընդմէջ պ. Ժոն Բաքէնի, պ. Հէրիօի եւ Ֆրանս. ու գերմանական փորձագէտներու, ինչպէս նաեւ ընդմէջ պ. Ժէրմէնի Մարթէնի եւ պարոն Ժոն Քրոջիքի։ Կրնայ ըլլալ որ Ֆրանսացիք կը չափազանցեն կացութեան ծանրութիւնը, որով ճնշում մը բանեցնելու համար Գերմանացիներուն վրայ։

Լոզան.— Ֆրանսական աղբիւրէ բղխած տեղեկութեան մը համաձայն պ. Ժոն Բաքէն իբրեւ թէ յայտարարեր է որ Գերմանիան տրամադիր է նկատի առնելու գումարի մը վճարումը Վէրսայլի դաշնագրին զինուորական եւ քաղաքական յօդուածներուն ջնջման փոխարէն, բայց ան չի կրնար վճարել հատուցումներու ջնջման համար զոր կը նկատէ իբրեւ իրաւունք մը։

Միեւնոյն ատեն գերմանական պաշտօնական շրջանակները ունին յոյժ նրշանակալից վերապահ դիրք մը։

Կը կարծուի թէ խորհրդաժողովին համար հրաւիրագիր ուղղող պետութիւնները վաղը կօմիտէ մը պիտի նշանակեն որը պաշտօն պիտի ունենայ դասաւորելու Եւրոպայի վերականգնումին համար ներկայացուած տնտեսական զանազան յատակագիծները։

ՅՈՒՍՈՅ ՆՇՈՅԼ ՄԸ

Լոնտոն.— Տեղեկութիւն կ'առնուի թէ մթնոլորտ մը պարզուած է վիճաբանութեան ընթացքին և յոյս կայ թէ բոլոր կողմերէն ընդունելի համաձայնութիւն մը պիտի դոյանայ չաբթուան վերջին օրերը կամ յառաջիկայ չաբթուան սկիզբը։

Լաւատեղեակ չրջանակներ կը կարծեն թէ պ. Մաքտոնալտ կը ջանայ համոզել պ. Հէրիօն որ չներկայացնէ սպասուած յիշատակագիրը որուն մէջ խնդիր պիտի ըլլայ եղեր որոշ գումարներ նշանակել հատուցումները վերջնական կարգադրութեան մը համար։

ՖՐԱՆՍ. ԵՐԵՍՓ. ԺՈՂՈՎԻՆ ԱՐՄԱՏԱԿԱՆ ԽՄԲԱԿԸ ԲԱՑ ԹՈՒՂԹ ԿՈՒՏԱՅ Պ. ՀԷՐԻՕԻ

Փարիզ.— Երեսփ. ժողովին արմատական-ընկերվարական խմբակը գումարուեցաւ քննելու համար կառավարութեան Լօզանի մէջ բռնած դիրքը։

Երկու ղեկեր հակադրուեցան իրարու, որուն մէկը պաշտպանուեցաւ ձ.-խ. խոհզողմի ձգտումները ներկայացնող Պ. Ժէրպէրիի կողմէ եւ միւսը՝ պ. Ֆրիսպուրի կողմէ որը կը ձգտէր բաց—խուզթ մը ասլ պ. Հէրիօի։ Վերջին բանաձեւը յաղթանակեց պ. Ֆրիսպուրի հրաւիրած ըլլալով իր ընկերներուն ուշադրութիւնը թէ կառավարութիւնը ազատ ձգելու անհրաժեշտութեան վրայ, նկատելով գոյութիւն ունեցող դժուարութիւնները և ձեռնարկուած բանակցութեանց բարդութիւնները։ Անիկա յիշել տուաւ Քանի խորհրդաժողովին նախընթացը յորուսպ. Ֆրիան հրաժարեցաւ մեծամասնութեան կողմէ ուրացուած ըլլալուն պատճառաւ։

ԹԻՒՐՔԻԱՆ ԱԶԳԵՐՈՒ ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ԾՈՑԸ ՊԻՏԻ ԸՆԴՈՒՆՈՒԻ ՅՈՒԼԻՍ ԱՍՍՈՑ ՄԷՋ

Ժընէվ.— Ազգ. Դաշնակցութեան Արտասովոր ժողովը յատուկ Նիստ մը պիտի գումարէ Յուլիս ասլոյ մէջ որուն ընթացքին Թիւրքիան հանդիսաւոր կերպով պիտի ընդունի Մեպսիկայի ընդունելուն առեներ ի գործ դրուած միևնոյն պայմաններով և միևնոյն արարողութեամբ։

ՄԱՀԱՊԱՏԻԺ Խ. ՌՈՒՍԻՈՑ ՄԷՋ

Մոսկուա.— Բանւորական ժողովուրդի ապրանք բաշխելու գործին մէջ նեղգութեան մեղադրութեամբ ամբաստանուած պաշտօնեաներու դատը վերջացաւ Անոնցմէ հինգ հոգի մահուան դատապարտուեցան եւ երեք հոգի ալ երեք քէն եօթը տարի բանտարկութեան։

ՈՉ ՅԱՐՁԱԿՈՒՄԻ ԼԵՀ ՌՈՒՍԱԿԱՆ ԴԱՇԻՆՔԻ ՄԸ ԿՆՔՈՒՄԸ

Վառսաւիա.— Իբրեւ քէ ռահագրգռուող պետութիւններու միջեւ Ժրնեվի մէջ որոշուած է եղեր զուգրնթաց կերպով կնքել ոչ—յարձակողականի դաշինքներ կրնքելու ընդմէջ սովիէթական Ռուսիոյ, մէկ կողմէն, եւ Լեհաստանի, Ֆրանսայի եւ Ռումանիոյ միւս կողմէն։

Այս լուրերը տարածող լեհական մամուլը կը յայտնէ թէ Ռուսիոյ եւ Ռումանիոյ միջեւ գոյութիւն ունեցող դժուարութիւնները մեծ մասամբ հարթուած են օրինորհիւ Լեհական առաջին գործոց նախարար պ. Զալէսքիի, այնպէս որ երկու երդիրները համաձայնութեան մը յանգած են, նոյն իսկ Պեսարապիոյ մասին։

Ցնծալի կը տրուի թէ Ֆրանսան եւ Լեհաստանը ցարդ մերժեցին Ռուսիոյ հետ դաշինք կնքել, որմէ առեն որ նմանօրինակ համաձայնութիւն մը կնքուած չպիտի լի նի Ռուսիոյ եւ Ռումանիոյ միջեւ։

ԾԱՆՐԱԿԱՇԻՒ ԴԷՊՔԵՐՈՒ ԿՈՊԱՍՈՒԻ ՄԱՆՉՈՒՐԻՈՑ ՄԷՋ

Խարպին.— Դիտոյները այն տպաւորութեան տակ կը գտնուին թէ մարդ կը գտնուի գիւղատնտեսական կարեւոր դէպքերու նախօրեակին եւ կը կարծուի թէ ճաբոնական կայսերական նպաստակակեր պիտի ըլլայ Թոկրանիցիա բաղաքին գրաւումը. սոյն բաղաքը կը գտնուի սովիէթական սահմանագլուխին վրայ, ընդմէջ Խարպինի եւ Վլաթիվոսթոկի վրայ։

Ճաբոնական բնդհ. սպայակոյտի պետ զօրավար Մազաքի եւ Մանչուրիոյ ճաբոնական բանակին բնդհ. հրամանատար զօր. Հօնի Ժօ անձամբ հոս եկան դեկավարելու համար գործողութիւններ։

Կը յայտնուի թէ ճաբոնցիք յաղթած են մեկուսացեալ վիճակի մէջ դեղ զօր Մաի 40,000 հոգինոց բանակը։

Միւս կողմէ, տեղեկութիւն կը տրուի թէ չինական չէքեներ բաւարար են դիրերը եւ թէ այժմ անոնց ձեռքը կը գտնուի երեք գաւառներու հակակշիռը, Քրիհ. —Շանհաճան, Բանցի եւ Էօնո։

ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ ԱՌՈՂՋ ՉԷ ՀԻՁԱՁԻ ՄԷՋ

Լոնտոնէն կը հեռագրուի «Էլ Ահրամ»ի.

Լոնտոն.— «Մօրնինկ Բօսթ» Բօրթ—Սայիտ իր թղթակիցէն կ'առանայ հեռագիր մը որով կը գուշակուի Իպն Էլ Ռիֆաատայի կողմէ դէպի հարաւ կատարուելիք յառաջխաղացում մը, և կ'ըսուի թէ կացութիւնը առողջ չէ Հիճազի մէջ, որովհետեւ բանակը ոճիկ առացած չէ բազմաթիւ ամիսներէ ի վեր։

ԱՄԱՎԵՐՋԻ ՀԱՆԴԷՍ

Դիակասկոսի Միացեալ Վարժարանի մանկապարտէզի և նախակրթարանի բաժիններուն ամավերջի հանդէսը տեղի պիտի ունենայ Յուլիս 3, կիրակի օր կէսօրէ վերջ ժամը 2 | 30ին Քրամվայի ընկերութեան դիմաց Հատիքայի սրահին մէջ։

Մանկապարտէզի փոքրիկներուն պար ու երգերէն զատ նախակրթարանի տղաք պիտի ունենան փոքրիկ ներկայացում մը Հայկական պար. համերգ եւ Հայերէն, Ֆրանսերէն, Արաբերէն արտասանութիւններ։ Մուտքը 20 ս. դ.

Հոգաբարձութիւն Միաց. Վարժարանի

ՏԵՂԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԹՐՔԱՀԱՅԵՐԱԿԱՆ ՍԱՀՄԱՆԻ ԴԷՊՔԵՐԸ

ԹԻՒՐՔԵՐՈՒ ՄՏԱՅՆՈՒԹԻՒՆԸ ՉԷ ՓՈԽՈՒՄ ԱՐԱԲ ԹԵՐԹԻ ՄԸ ՄԵՂԱԴՐԱՆՔՆԵՐԸ ԹԻՒՐՔԵՐՈՒՆ

«Էլ Նիտա» իր այսօրուան թիւին մէջ կը գրէ.—

Փորձերը ցոյց տուին որ Թիւրք կառավարութեան հետ կնքուած համաձայնութիւնները եւ դաշնագիրներէն ոչ մէկ օգուտ կայ, քանի որ թիւրքին մտայնութիւնը ոչ մէկ փոփոխութիւն կրած է։

Կրսէին որ Թրօ — Սիւրիական սահմանի վրայ պատահած դէպքերուն պատճառը հոկու կողմերու բարի դրացութեան բացակայութեան ետեւ համաձայնութիւն կնքած չըլլալն է։ Բարի դրացութիւնը, կրսէին, կրնայ վերացնել բոլոր դէպքերը եւ մարել կիրերը։ Բայց, ահա տեսանք որ, Ֆրանսական հովանաւորչութիւնը այդ բոլորը բրաւ։ Մինչեւ հիմա կնքուեցան մէկէ աւելի համաձայնագիրներ Թիւրքիոյ եւ Բարձր Դռնիսէրութեան միջեւ, որոնք բաւական են ապահովութեան վերահաստատման։ Սակայն արդիւնքը ցոյց տուաւ որ այդ համաձայնութիւններու կնքումէն վերջ աւելի սաստկացան եւ բազմացան անապահովութեան արիւնոտ դէպքերը։ Բոլոր գրգռութիւնները եւ յարձակումներու հեղինակները իրենք թիւրերը ըլլալով հանդերձ, պատասխանատուութիւնը կուգան մեզի վերագրել։

Ասկէ վերջ «Էլ Նիտա» կը գրէ մեր առջի օրուան թիւին յուշերու բաժնին մէջ յիշուած Դուրու Պէյա աղայի դեկավարութեամբ թիւրք աւազակախումբի մը Սիւրիական սահմանին ետեւ մեծելով Սաֆոզա գիւղին վրայ յարձակիլը։

«Էլ Նիտա» կ'աւելցնէ.

Այս բոլորով հանդերձ թիւրերը կը գրեն որ Սիւրիացիներ կը յարձակին թրական սահմանին ետեւ եւ կը խանգարեն անդորրութիւնը։ Թիւրք թերթեր կը զրպարտեն Սիւրիացիները, իբր թէ անոնք կողոպուտներ կրնեն իրենց սահմաններուն եւ կը մեղադրեն իրենց գիւղացիները։

ԱՆՀԱՒԱՏԱՐԻՄ ԿԻՆԸ ԱՄՈՒՍԻՆԸ ԱՆՁՆԱՍՊԱՆՈՒԹԻՒՆ ԿԸ ՓՈՐՁԷ

Տիմիթրի Սաճճէ, Պոյսեցի, կը գեղուէր Հալէպի մէջ եւ ամուսնացած էր Վալաճի Զուիճեան անուն Ամասիացի հայ աղջկան մը հետ։ Վալաճին հանի մը ամիս առաջ Ֆրանսացի սեռժանի մը հետ կը փախչի եւ կիւլաչ քաղի մէջ կը բռնուի իր սիրահարին հետ։

Ամուսինը այնհան կը սիրէր իր կինը որ ամէն օր կերբար անոր հով եւ կ'ապրէր որ վերադառնայ տուն։ Սակայն ի զուր, կինը միտք կր վռնտէր զինք։ Հանի մը օր առաջ նորէն Տիմիթրի գացած էր խնդրելու անկէ որ տուն վերադառնայ. նորէն մերժուած։ Ասոր վրայ Տիմիթրի դանակով մր փորձած է անձնասպան ըլլալ եւ հանի մը հարուածներ իջեցուցած է մարմնի զանազան մասերուն վրայ։

ՖԷՎԶԻ ՂԱԶԻԻ ՍՊԱՆՈՒԻԹԻՆԸ ՄԱՇԱՊԱՏԻԺ ԳՈՐԾԱԴՐՈՒԹԻՒՆԸ ԿԸ ՊԱՇԱՆՋԷՆ

Մեր ընթերցողները կր յիշեն անօտս ազգայնական մեծ լիար Ֆէվզի պէյ Ղազիի սպանութեան պատմութիւնը, Դամասկոսի մէջ։ Ոճրագործ սեռներ մահուան դատապարտած էր զոհին տիկինը՝ Լութֆիէ Ղազիի, ասոր սիրահարը Իբտան եւ վէճհի Ղազիի։ Բայց երկու տարիէ ի վեր չէր գործադրուեր մահավճիռը. որովհետեւ Ք. Բօնօօ դեռ վաւերացուցած չէր այդ վճիռը։

Եւ ցարդ անվաւեր մնացած է տուած վճիռը։ Մահապարտները կր մնան բանտը եւ չեն գիտեր թէ ի՞նչ վիճակուած է իրենց։ Սակայն ազգայնական օրգանակներ եւ մանաւանդ Ղազի ընտանիքը անվերջ դիմումներ կրնեն եւ կրպահանջեն վճռին գործադրութիւնը։

Բարձր Դատխէրի մեկնումէն առաջ, անոնք մասնաւոր պատուիրակութիւն մր ղրկեցին Գէյրութ, Ն. Վսեմութեանն պահանջելու համար որ արդարութիւնը գործադրուի։ Պատուիրակութիւնը յանձնած է նաեւ գրաւոր բողոքագիր մր, Բ. Դատիսերը բողոքագիրը փոխանցած է իր փոխանորդին։

ՊԸՐԻՎԷՅԻ ՔՆՆՈՒԹԻՒՆԸ ԵՐԿՈՒ ՀԱՅՈՒՀԻՆԵՐՈՒ ԲԱՑԱՌԻԿ ՅԱՆՁՈՂՈՒԹԻՒՆԸ

Անցեալ օարաթ, Արհեսթէ եւ Արտեսթէ վարժարանին մէջ Բարձր Դատիսերութեան կողմէ կատարուած ամավերջին ճննութեանց առթիւ, Լիբանանի եւ Սիւրիոյ զանազան մասերէ իրենց «Պրրիվէյի վկայականը սանալու դիմող աւելի քան երկու հարիւր երկսեռ աշակերտներ միայն հատ հոգի կը յաջողին, որոնցմէ Օր. Լուսիե Երկաւեան եւ Օր. Բիթա Տհմիրճեան հայեր են։

ՄԷԿ ԱՆԳԱՄԷՆ 3 ՄԱՆԶ ՋԱՒԱԿ

Գէյրութի մէջ Վաթիհէ Հաճեա անուն կին մը մէկ անգամէն աշխարհ բերած է երեք մանչ զաւակներ, որոնց երեքն ալ կապրին եւ առողջ են. սակայն մայրը զանոնք աշխարհ բերելէն հանի մը օր վերջ սաստիկ տաճութիւն ունենալով մեռած է։

ԿԻՆԸ ՄԵՌՈՂ ԱՄՈՒՍԻՆ ՄԸ

Սիւլէյման Հասան Պիքար երկու կին ունէր։ Ամէն օր կը ծեծէր զանոնք եւ նեղութիւն կը պատճառէր։ Անցեալներ, երբ Սիւլէյման դարձեալ կր փորձէր ծեծել կիներ, երկու կիներ միացան եւ դիմադրեցին։ Կռաւդի կռիւ մը տեղի ունեցաւ մէկ կողմէն կռաւդ ամուսինի եւ միւս կողմէն երկու կիներու միջեւ։

Հետեւեալ օր կիներ կառավարութեան դիմեցին եւ պահանջեցին պաժուիր գիրեն ծեծող ամուսինին։ Բժիշկի մր գացին անոնք եւ 10 օրուան տեղեկագիր մր առին։ Սիւլէյման եւս իր կարգին դաս բացաւ եւ ան ալ գնաց բժիշկի մր։ Սակայն բժիշկր չորս օրուանէն աւելիի համար չտուաւ տեղեկագիրը որովհետեւ բերեւ վեր մր ուներ։ Սիւլէյման սակայն 4ի առջեւ 1 մր աւելցնելով 14 րաւ։

Դատավարութեան միջոցին, յետ հրցուութեան երեսաց ելաւ Սիւլէյմանի խարդախութիւնը եւ ան ալ գեղծարարութեամբ եւ թէ ալ կիներ ծեծած ըլլալու յանցանքով պաժուեցաւ։

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ՊԱՔԱԼՕՐԻԱՅԻ ՔՆՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ՎԵՐՋԱՑԱՆ ՎԿԱՅԱԿԱՆ ՍՏԱՑՈՂ ՀԱՅ ՇՐՋԱՆԱՒԱՐՏՆԵՐԸ

Ինչպէս գրած էինք մեր նախընթացեալ թիւին մէջ, վերջացած են պահլօրիայի հնգնութիւնները։ Գրաւոր թէ բերանացի հնգնութիւններէն յաջողապէս անցնելով երկրորդական կրթութեան վկայականի արժանացող հայ օրջանաւարտներու անուններ հետեւեալներն են.

ՓԻԼԻՍՈՓԱՅՈՒԹԵԱՆ ՃԻՒՂԷՆ.— Պ. Պ. Նուանդ Դաւիթեան, Մելգոն Հազարապետեան, Օր. Լիւսի Աւետիսեան։

ՍԱՔԵՄԱՔԻՒՐԻ ՃԻՒՂԷՆ.— Պ. Պ. Թ. Գարահեան, Զաւէն Տամլամեան, Լեւոն Պետրոսեան։

Ա. ՄԱՍ, ԼԱՏԻՆԵՐԷՆ.— Պ. Պ. Յովսէփ Շաարեւեան, Սեթիան Գիլեգիճեան, Օրիորդներ Արսինէ Խաչատուրեան, Նօլանց Կիւլպէնկեան։

Բ. ՄԱՍ, ԳԻՏՈՒԹԻՒՆ.— Պ. Պ. Գարեգին Գուճիգաճեան, Էտկար Գիրիճեան, Սարգիս Գօյաճեան, Արամ Թոսպաք, Զաւէն Գասարճեան, Գերճ Փէտիմեանճեան, Հայկազ Զէօբճեան, Հայկ Սեդրակեան։

ԿԱՐԳ ՄԸ ՁԳՈՒՄՆԵՐ

Քանի մր օր առաջ, տեղական թերթերն եւ ոստիկանական տեղեկագիրն հաղորդած էին որ երկու հայ երիտասարդներ անձնասպան ըլլալ կուգեն եւ երկուքն ալ կոտսուած են։ Անոնցմէ մէկը, Պ. Աբրահամ Գազանճեան, որ իրականին մէջ ալ առանց լուր տալու իր պարագաներուն մեկնած է եղեր Գէյրութը, մեզի դրկած է հետեւեալ բացատրագիրը.—

Ձեր 25 Ցունիս թուակիր պատուական լրագրին մէջ «Երկու Հայ երիտասարդներ անձնասպան ըլլալ կուգեն, երկուքն ալ կոտսուած են» խորագրեալ տակ զարմացմամբ կարդացի իմ մասիս տուած կարգ մը լուրեր որոնք բազուած են «Էլ Անհար» թերթէն որ իր կարգին՝ սխալ տեղեկութիւն մը հրատարակած է։

Կը խնդրեմ որ հետեւեալ ճշդումները հրատարակէք Ձեր օգտաւոտ թերթին մէջ.—

1.) Ինձնասպանութիւնը՝ անիմաստ եւ անօգուտ ոճիրը անոնց գործն է, որոնք ապրելու բաղութիւնը չունին դժուար պարագաներու մէջ։ Ասանկ վատ միտքի մը դիմելու գաղափարը Աստուած հեռու պահէ հայու մը մտքէն։

2.) Ես, ուրեր կամ ո՛ւրիշ տեղ մը, անձնասպան ըլլալու միտումներ յայտարարող ընկակ մը կամ քուղթ մը ձգած չեմ։ Եւ օտս հեռու եմ այն չհամոզուելնէ որ ԵՐՐՈՐԴի մը յանցանքը, (որ ձախողանքի բուն հուքիւնն է), իմ մանուամբս կարեցամ սրբել։

3.) Զանի հասած՝ անմիջապես ճամակ մր գրած եմ օտս պատեհի եւ յարգելի ծանօթներուս մէկուն, իմացնելով ճամբայ ելլելս մեր տունը տեղեակ ընել չկրցածս։

4.) Անցած երկուշաբթի օրը, ամսոյս 20ին արդէն մերթնեերուն հով վերադարձած էի։

ՄԵԿՆՈՒՄ

Սիւրիոյ Հանրապետութեան նախագահ Ն. Վ. Մուհամէտ պէյ Ալի Ապտ երէկ, մեկնեցաւ Սօճար, ուր մնալէ վերջ գիտեր այս առտու մեկնեցաւ Դամասկոս։ Ն. Վսեմութեան կընկերանալին Սիւրիական նախարարներ։

ՁԱՐՊԻԿ ԳՈՂ ՄԸ

Համէս Նուսուհ Թասիլ տեղն մր առաջ Գուլումճեան անուն հայու մր մօտ կարգ մր ապարանջաններ եւ այլ ոսկեղենեներ ձգած էր եւ անոնց տեղ սպասած 16 Օսմ. ոսկի։

Օրր գալուն պէս Համէս եկած է վրճարելու իր պարտքը, սպանալու համար ոսկեղենները։ Գուլումճեան միամտօրէն ոսկեղենները հանած է եւ դրած սեղանին վրայ, առանց առնելու դրամը։ Ճարպիկ պարտատէրը սակայն, դրամը գրպանեն չհանած, սեղանին վրայէն յափշտակած է ոսկեղենները եւ փախած։

Աստուծոյ գործ, այլ միջոցին ոսկիական մր կ'անցներ անկէ, տեղեկացաւ պատահարին եւ բռնեց փախստականի օձիքէն եւ գրպանէն հանել տուաւ գողցուները։

ՀԱՅ ՇՐՋԱՆԱՒԱՐՏՈՒՀԻՆԵՐ

Հայ Կաթոլիկներու Ազգաս Ս. Ցղութեան աղջկանց վարժարանի օրջանաւարտ ասպակերտուհիներէն օրիորդներ Սօսէ Պետրոսեան, Արփիկ Թիւլեճեան, Նաթալ Նարէկ եւ Հերմինէ Աբէկեան Բարձր Դատիսերութեան Փիւրինի ատչեւ ալ բնութիւն տալով յաջողած են սանալ Ֆրանսական Սերթիֆիքա Տ'Էթիւտ։

***

Ամերիկեան աղջկանց վարժարանի օրջանաւարտուհիներէն են. Շահէ Պետրոսեան, Լիթիա Այվազեան, Արբինէ Հալէպեան, Հիլտա Հէհիմեան, Արտալոյս Քաբմէրեան։

ՎԱՂՈՒԱՆ ՔԱՐՈԶԸ

Առաջնորդարանին կ'իմացնեն մեզի որ, վաղը կիրակի օր, Ս. Նշան եկեղեցւոյ մէջ պիտի քարոզէ Վեհ. Բաբգէն կաթողիկոս։

ՆՈՒԻՐԱՏՈՒԹԻՒՆ

Պ. Պ. Մկրտիչ Գարաճեան եւ Մանասէ Վէրճեան փոխան օճոռ. հետագրի 100 Ս. դահեկան կը նուիրեն Մարմրիչի բոխախտանոցին Օր. Մարի Սէֆէրեանի բնդ Պ. Գարնիկ Գուլումճեանի ամուսնութեան առթիւ։

Սոնալ խմբագրութենէս։

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

Յաջորդ թիւէն սկսեալ «Ազգակ»ի տառքումը պիտի դադրեցնենք այն բաժանորդներուն՝ որոնք ցարդ չեն փակած իրենց հաշիւները։

ՍԱԿԱՐԱՆ ՊԷՏՐՈՒԹԻ 1 ՑՈՒԼԻՍ 1932	Ս. Դ.
Եգիպտ. բդթադրմ.	469
Անգլիկ. »	457
Տօլար »	126.50
Թրական »	59
Գաճ Օքքոման	135
Իտալական Լիր 100	645
Ցունական Տրախմի 100	90
Անգլ. ոսկի	606
Ֆրանս. »	482
Սաման. »	550
Արծաթ մեճիս	23
Գրեթի Ֆօնս. Ա. Ֆ.	524
» » Բ. »	282
» » Գ. »	276

Մէֆէրեան եղբարք Բիւ Ֆօս Թէյէֆօճ՝ 5-19

— 69 —

Օրէնքն ալ կ'արտօնէր զիրենք։ Ի՞նչ լաւ գործ։ Ժամ մը չանցած Իգապէլ Նորլէն սեռնեակ մտաւ հայրիկը տեսնելու համար, սակայն զարմանքը մեծ եղաւ և վախցաւ հոն տեսնելով այս երկու տգեղ և անկերպարան մարդիկը։ Մտածեց սպասաւորները կանչել զանոնք դուրս հանել տալու համար, սակայն վերջը որոշեց անգամ մը հարցնել անոնց։

— Ի՞նչ կը փնտռէք հոս։

— Շնորհակալ ենք ձեր հարցումին համար, տեղերնիս հանգիստ է Մի Էչյտի պատասխանեցին անոնք։

Էչյտի Իզապէլ այս մարդոց խօսքերէն և չարժունեբէն բան մը չի հասկնալով հարցուց նորէն։

— Ի՞նչ կուզէք, հոս ի՞նչ կ'ընէք։

— Շատ լաւ, ըսենք քեզի, որովհետեւ կը տեսնուի որ դուք անոր աղջիկն էք և ուրիշ ազգական ալ չկայ մէջտեղ։ Մենք չատ անախորժ պաշտօն մը կատարելու ստիպուած ենք. կ'ըմբռնենք այս։ Կարելի է լուր ունիք որ, ձեր հայրը չատ պարտքեր ունէր, մեր տէրը իր մահը լսելուն պէս մեզ ղրկեց հոս որ գրաւենք իր մարմինը և մինչեւ որ գրասենները չ'սատանանք չի ձգենք որ տանին ու թաղեն։ Մենք ալ այդ հրամանին կը հնազանդինք։

Այս խօսքերը չինարէն կը թուէին Իգապէլին և բան չէր հասկնար, սարսափ և զարմանք պարուրեց խեղճ աղջիկը։ Մեռելը գրաւե՞լ... ատանկ բան մը կեանքին մէջ չէր լսած և եթէ լսեր իսկ չէր հաւատար։ Արդեօք ի՞նչ պիտի ընէին։ Խեղճը ձեռքերը երեսին տանելով և աղի արցունքներ թափելով դուրս իջաւ և հանդիպելով Միխոս Մէսօնայի, երկու ձեռքերով բռնեց զայն և ըսաւ.

— Հոն... երկու մարդեր... հոն... հոն...

— Ի՞նչ մարդեր Մի Էչյտ!... ո՞ր մարդիկը...

— 72 —

— Դուք Լօրտին բարեկամն էք, մեր իշխ ուզելը պէտք է պիտանաք. մենք մեր իրաւունքը կուզենք.

— Բայց այստեղ գրամ ուզելու տեղ չէ, հոս հաւատքուզէն օգուտ չգար. Ուէսթպըրըին պէտք է երթայիք.

— Հոն գացինք և մեզ վստահեցուցին որ մեզմէ ոչ մէկուն սանթիմ մը չկայ.

— Ինչ որ ալ ըլլայ, հոս գալերնիդ սպարդիւն է. կը ներէք, հիմայ այս տունէն դուրս ելէք.

Ոչ ոք հնազանդեցաւ այս հրամանին. ասոր վրայ կրկնեց Քարլայլ.

— Եթէ հակառակիք և հոս մնաք, պատասխանատու կ'ըլլաք, այս տունը Լօրտ Մաունդ Սէվըրի տունը չէ։ Շատոնց ուրիչի մը ծախուած է։ Որով գուք ուրիչի մը բնակարանին վրայ կը յարձակիք.

Մտիկ չըրին Քարլայլի խօսքերուն և ծիծաղելով լսեցին անոր ըսածները։ Նոյնիսկ մէկը պոռաց «ասանկ խաղեր օգուտ չեն ըներ»։

Քարլայլ չարունակեց.

— Մտիկ ըրէք, պարոննե՛ր, չի փաստաբելիք պատգայ մը խօսելու չափ ապուշ չեմ ես. Ձեզի հետ մարդու պէս և պատշոյս վրայ կը խօսիմ. այս տունը իր բոլոր կարասիներով, ամիսներ առաջ ուրիչի մը ծախուած է և բոլոր գործողութիւններն ալ կատարուած են։ Եթէ կուզէք հարցուցէք ուրկէ որ կուզէք.

— Ո՞վ գնեց.

— Ուէսթպիրնի մէջ Մր. Քարլայլ. կարելի է ձեզմէ ոմանք անունը լսած են.

— Այո, լսած ենք, խելացի փաստաբան մըն է, ըսին մէկ քանիները.

— Ահա՛ այդ մարդը ես եմ և փանի որ խելացի ըլլալու պատիւը կուտաք ինծի մտածելու կ'ը որ ապահով չեզած գործ չեմ տեսներ։

ՈՐՈՆՈՂՈՒԹԻՒՆ ՌՈՒՄԱՆԻՈՅ ՄԷՋ

Եասի.— Քաղաքը ազգային տակ կը գտնուի. Ֆաշիստները բարձրացած են իշխանութեան։ Ընդհանուր ընտրութիւնները պիտի կատարուին 10 Մրիկան չէ։ Ազգային Գիւղացական կուսակցութիւնը 20,000 կը հաշուի իր ընտրողները։

ԳՐԱՍԵՐՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ

ՍՏԱՑՈՒԱԾ ՆՈՐ ԵՒ ԸՆՏԻՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

«ՆՈՐ ՕՐ» ԳՐԱՏՈՒՆԷՆ

Ցեղափոխականի Մտքեր, Ռ. Միխայէլեան	10 Ֆր.
Ինչպէ եւ Ջալալէդդին, Բաֆֆի	25
Հ. Հ. Շագումեան եւ զարգացումը, Ալ. Խաչիսեան	40
Գարնանային, Վ. Շուշանեան	40
Իմ Գիրքը, Ա. Անդրոնեան	20
Թափառաշրջիկները, Ռէնէ	15
Վանի Հերոսամարտը, Օճ. Մխիթարեան	20
Խաչագողի Ծիշատակարանը, Բաֆֆի	25
Աղքատին Գատիւը,	25
Ամիրային Աղջիկը, Ե. Սրմաճէօխանկեան	30
Գէնհուր	18
Համելիազարդ կինը	8
Դերասանուհին, Լ. Շանթ	6
Միացեալ եւ Անկախ Հայաստան	8
Դարձ, Լ. Շանթ	10
Բռիշկին գրքէն փրցուած էջեր, Ի. Սեւակ	8
Մեր Գատասխանը Ց. Քաջազնունիի, Ա. Զիլինկիրեան	5
Անուշ, Ց. Թումանեան	13
Խորհուրդներու Մեհեանը, Ց. Օշական	10
Որդիների Գայքարը Հայրերի Դէմ, Գ. Նժդեհ	10
Թուրքերը եւ Մենք, Նեմեսիս	8
Կարմիր Ժամուց, Ա. Արփիարեան	30
Վոսփորի Գաղտնիքը	25
Թէօֆիանօ	5
Ալպօմ (հէքեաթներու), Շ. Նարդունի	15
Դէպի երկիր, Է. Ակունեի	

Դիմել՝ Գրավաճառ Գ. ՀՐԱՆԴ Ց. ԱՊԱՋԵԱՆԻ, B. P. 879 BEYROUTH

ՏՕՔԹ. Հ. ԼՈՒՍԻՆԵԱՆ

(ՀԱԼԷՊ)

Նախկին քժիշկ Միջագետքի Զինուորական հիւանդանոցներու եւ մասնագէտ ներքին եւ մանկական հիւանդութիւններու

առագ, արմատական, խղճամիտ դարմանում:

Հիւանդ կ'ընդունի առաւ. ը ժամ 8—12 եւ 2—6 իր դարմանատան մէջ.
Հալէպ Նիւթլ Բաղ. Թրամվայի բեկեռութեան դէմ տարած, բիւ 7

Բդ. եւ Ուրբաթ օրեր ապրատաց մրի

ՊԱՆԴՈՒԿ ԼԻՒՔՍ

ԶՈՀԼԷ

Հայկական ամենաարագոյն պանդոկը «ԼԻՒՔՍ»ին Զահլէի մէջ, ծանկաւէտ պարտէզով,

ԽԻՍՏ ՕԴԱՍՈՒՆ ՍԵՆԵԱԿՆԵՐ

ՈՐ ԿԸ ԲԱՂԿԱՆԱՑ 1. 2. 3. 4. ՄԱՀՃԱԿԱԼԱՆԵՐԷ

1. ՀԱՄԵՂ ՁԱՁ, ՄԱՔՈՒՐ ԵՒ ԱՆԹԵՐԻ ՍՊԱՍԱՐԿՈՒԹԻՒՆ.
2. ԳԻՆԵՐԸ ԽԻՍՏ ՁԱՓԱԻՈՐ.
3. ՏՈՒՆ ՓՆՏՈՒՂՆԵՐՈՒՆ ԱՄԷՆ ԴԻՒՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ.

ՏԷՐ եւ ՏՆՕՐԷՆ Գ. ՊԱՐՏԻԶԱՆԵԱՆ

ԳԱԲՐԻԷԼ Թ. ԹԷՐԶԵԱՆ

(ԵԼԵՔՏՐԱԿԱՆ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ)

Հիմնուած 1921 ին Գոլթա-Բերա

Խիստ դիւրասպրելի պայմաններով կը կատարեմ ամէն կարգի ելեքտրական լոյսի գործողութիւններ (Installation) ինչպէս նաեւ մօթօր եւ ձիճամօնիներ:

Վաճառատունս կ'ապահովէ նաեւ բոլոր ելեքտրագործիքներու ընդգրկումը: Մասնաւոր սպասարկութիւն բնակարաններու ելեքտրա-ընդգրկումը: Վաճառատուն Philips եւ Lux ելեքտր. լամբերու եւ ամէն տեսակ ելեքտրական պիտոյքներու:

Վճարման դիւրութիւններ.

Հասցէ — Վ. Ուզունեանի գրասենեակ կից Գուրճ. B. P. 491

ՊԱՆԴՈՒԿ ԱՀԱՐՈՆ ՊԻԹԻԱՍ

ՀԻՒՍԻՍԱՑԻՆ ՍԻՒՐԻՈՅ ԼԱՒԱԳՈՅՆ ԱՄԱՌԱՆՈՑՆԵՐԷՆ

ՁԷՊԷԼ ՄՈՒՍԱՑԻ **ՊԻԹԻԱՍ** ԳԻՒՂԻՆ ՄԷՋ

Նորակառոյց եւ գեղեցիկ շէնք. արդիական կերպով կահաւորուած սենեակներ. ընդարձակ սրահ, քաղնիք, եւրոպական եւ արեւելեան կերակուրներ

ԶՈՎՓՈՎԻՈՒ ԳԻՆ

ԲԱՑ Է 1932 ՅՈՒԼԻՍ 1ԷՆ ՍԿՍԵԱԼ

Իր ննջման տեսարաններով, առատ ջրերով և առողջարար կլիմայով ծանօթ ՊԻԹԻԱՍ գիւղը այս տարի օժտուած է գիւղացնացութեան համար անհրաժեշտ եղող բոլոր յարմարութիւններով:

Ճամբաները նորոգուած են, գիւղին մէջ հաստատուած է թղթատարական առաքելութիւն ինչպէս նաեւ քլէֆօն և հեռագիր:

Գիշերանց ունեցաւ նաեւ իր առջնակարգ պանդոկը, ուր այցելուները պիտի գտնեն Սիւրիոյ և Լիբանանի յատկոյն ամառանոցներուն յատուկ բոլոր յարմարութիւններն ու հանգրստութիւնները:

ՏԷՐ և ՏՆՕՐԷՆ ԱՀԱՐՈՆ ԻԶՄԻՐԼԵԱՆ

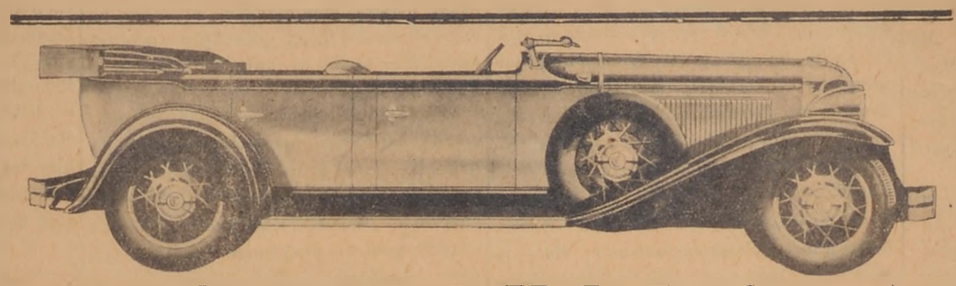

ԳՌԱՅՍԼԵՐ

աշխարհահռչակ իմիճաշարժիչներ որոնք 6-8 սիլինտր ու ևին,

ԱՄԵՆՆԱՏՈԿՈՒՆ ԵՒ ԳԵՂԵՑԻԿ ՄԱՐՔԱԶՆԵՐՆ ԵՆ ՀՐԱՊԱՐԱԿԻ ՎՐԱՑ ԵՒ

ԿԸ ՓՆՏՈՒԻՆ ԱՄԵՆՈՒՐԵՔ:

ԳՌԱՅՍԼԵՐ ինքնաշարժերու մասնաւոր յատկութիւններն են՝ ՏՈԿՈՒՆՈՒԹԻՒՆ, ԳԵՂԵՑԿՈՒԹԻՒՆ, ԶԱՓԱՀՐՈՒԹԻՒՆ եւ ՀԱՆԳՍՏԱՒԷՏՈՒԹԻՒՆ:

Վճարման դիւրութիւններ կը արուին.

ԳՌԱՅՍԼԵՐ ոթեւանել բոլոր կտորները պատրաստ կը գտնուին մեր վաճառատուներուն մէջ՝ Լիբանանի, Սիւրիոյ և Իրագի բնդհանուր ներկայացուցչութիւն՝

NAAYEM MOTOR IMPORT Co. BEYROUTH B. P. 869, TÉL. 32—29

Հիւս. Սիւրիոյ ներկայացուցիչներ՝ Գ. և Մ. ԱԶԻՐԵԱՆ, B. P. 202, *Հալէպ*

ՍՓԱՆՏԱՐՏ *կօշիկներ միշտ ամենալաւ, ամենադիմացկուն, ամենաաժան եւ ամենագեղեցիկներն են.*

ԿԵԴՐՈՆՑՏԵՂԻ՝ ՆԱՃԱՐ ԵՂԲԱՕՐՆԵՐՈՒ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ

ՏՔԹ. Բ. ԳՈՒԼԱԳԵԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ՝ ՆԵՐՔԻՆ, ՄՈՐԹԱՅԻՆ ԵՒ ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

ՎԿԱՅԵԼ ՓԱՐԻԶԻ ՀԻՆԻԱԴԱՆՈՑՆԵՐԷՆ

Կը դարմանէ գիտական ամենավերջին մեթոտներով, քոֆերու, սաս. մոխի, ալիքներու յեարդի ամէն տեսակ հիւանդութիւններ: Հին եւ նոր ջերմախզութիւնը իր բոլոր բարդութիւններով, ինչպէս նաեւ Ֆրանկախ եւ մորթային հիւանդութիւններ:

Առագ, արմատական եւ բարեխիղճ դարմանում:

Հիւանդ կ'ընդունի ամէն օր, բացի կիրակիէ, իր նախկին դարմանատան մէջ. ժամ 8—12 եւ 2—6ում մասնաւոր ժամադրութեամբ:

Երեքշաբթի օրերը, ժամը 2—5 կ'ակնկալ ՆՂՈՒՏՆԵՐՈՒ ՀԱՐ

Ժամ Հասցէ փողոց՝ թիւ 8

ՏՕՔԹ. ԳԷՈՐԳ ԿԷՐԿԷՐԵԱՆ

Վկայեալ Lauréat Faculté Interne եւ նախկին ՍԱՆԱՏՈՐԻՈՅ բժիշ Ֆրանսական հիւանդանոցի ԱՋՔԻ, ՔԻՍԻ, ԿՈՒՀՈՐԴԻ, ԱԿԱՆՋԻ և ԳԼՈՒՒԻ հիւանդութիւններու բաժնին:

Հիւանդ կ'ընդունի առաւ. վերջ ժամը 2—6

իր գլխաւոր մէջ rue de Damas, No. 15

Հիւանդները ուղղակի հիւանդանոց կ'ընդունուին իր կողմէ տրուած մուտքի բարտով:

Աղքատ հիւանդներու ձրի դարմանուած, ամէն օր կէսօրէ առաջ ժամը 10—12, հիւանդանոցի դարմանատան մէջ:

Կարի եւ Ձեւագիտութեան Դասընթացք

ՏԻԿԻՆ ՄԱՌԻ ԵՐԱՄԵԱՆ

ՎԿԱՅԵԱԼ ԴԵՐՁԱԿՈՒՀԻ

ԲԱՐԻԶԷՆ ԵՒ ՎԱՃԻՆԿԹՕՆԷՆ

Կարի եւ ձեւագիտութեան մասնագիտուհի, Տիկին Մառի Սրամեան կը վերադարձաւ իր արհեստանոցը, Մեծ Սէրայի դիմացը Նո. 78 տան երկրորդ արկը:

Սրեմ ամսուան միջոցին կը սորվեցնէ ամենավերջին ճոռաձեւութեամբ, կար եւ ձեւագիտութիւն իր բոլոր բարդութիւններով եւ արդիական մեթոդներով, Droit-fils մեթոտով: Իր աշակերտուհիները կ'օժտուին Բարիզի ակադեմիա Académie Daydou վկայականով:

Տոկուն շինուածք վայելուչ տեսք հնչուն եւ բնական ձայն

Ահա յատկանիշները՝

ՈՐՈՆՅՄԱՄԲ ԿԸ ՁԱՏՈՐՈՇՈՒԻՆ

ԱՓՕԼԼՕ ՖՕՆՕՆԵՐԸ

Հրապարակի վրայ գրտնուած ամէն բոլոր մարքան եւ բոլոր հետ կը մրցին Ապոլլօ ֆոնօներու Մանաւանդ վերջին նոր մօտէլները, որոնք հասած են արդէն, անգերազանցելի են իրենց տոկունութեամբ, վայելչութեամբ և ժամչելի գիներով:

APOLLO GRAMOPHONE Co. Ltd

(of London)

ԱՓՕԼԼՕ ՖՕՆՕՆԵՐՈՒ ԹՒԱԳՐՈՒԱԾՔԸ III

Պատուիրել համոզուելու գոյացնելու համար անգամ մը այցելեցէք

MAISON APOLLO, Rue de la Poste, BEYROUTH

Փարոզիճ եւ բօնսօր ամէն ձեւի, անվնասելի սրակ եւ առատութիւններ

գիւրամատչելի վճ. վճարումի դիւրութիւններ

Ընդհ. ներկայացուցիչ՝ Միւրիոյ, Պաղեստինի, Անդրյորդանանի, Միջագետքի եւ Եգիպտոսի.— ԳՈՒՐԳԷՆ ՍԻՆԱՆԵԱՆ

KOURKEN SINANIAN, Boite Postale 642, BEYROUTH (Syrie)

— Չեմ գիտեր... չեմ գիտեր... հայրս գրաւած են և պիտի չերթան եղեր...

Մխիթ Մէօն խնդիրը հասկնալու համար Լօրտի սենեակը գնաց: Իսկ Իզապէլ դուրսը քօրրիտորի մէջ կը կենար, երբ վարէն աղմուկներ լսեց: Սպասուհին այդ աղմկարարներուն կը պոռար հանդիմանել տեսնելէն ի՛նչ օգուտ կըլլէ, ան իր հօրը գործերէն երբէք լուր չունի, անոր ցաւը իրեն կը բաւէ թողուցէք, գացէք:

— Պիտի տեսնենք. պէտք է տեսնենք. եթէ ան վար գալով մեր հարցումներուն պատասխանելու չգիտցանի, մենք կ'երթանք վերը իր քով: Մենք, հոս գտնուողներս բոլորս կողոպտուած և խաբուած ենք և աղիկէն գատ մէկը չկայ խօսելիք կ'ըսեն. և հիմայ պէտք չէ նեղութիւն տանք եղեր օրիորդին. ինչո՞ւ, երբ անոնք մեր դրամները ուրախ զուարթ կը ծախսէին նեղութիւն կ'զգային: Եթէ վար գալով մեզի հետ չի տեսակցի, պիտի ըսենք որ իգական սեռի յատուկ պատիւէն զուրկ և անզգայ մէկն է:

Իզապէլ դժուարաւ կրցաւ ինքզինքը զսպել և կատաղկուկ մը վար իջնալով սպասուհիին հարցուց.

— Ի՞նչ կայ, ի՞նչ է այս, ըսէ ինծի.

— Ամա՛ն հանըմ զգուշացիր, չըլլայ որ այս մարդոց քով երթաս, խնդրեմ գացէք նեղս. ձեզ Թող չի տեսնեն, Մր. Քարլայլին լուր վրկեցի, հիմայ կուգայ.

— Հայրս ասոնց պա՞րտք ունի եղեր.

— Վախնամ այդպէս է, հանըմ.

— Իզապէլ կամացուկ մը վար իջնալով բազմութեան մէջէն անցնելով ճաշասենեակ հասաւ: Հոն ալ հաւաքուած էին բազմաթիւ պարտատէրեր: Բոլորն ալ իրենց ձեռքերու մէջ ժամանակը լրացած քամպիալներ, մուրհակներ և այլն խուրձեր ունէին: Ամէն բերնէ գանգատ մը կը բարձրանար:

Խեղճը ինչ պատասխան տալը և ինչ խոստում ընելը չգիտնալով անմեղունակ նայուածքներով այս ու այն կողմը կը դիտեր: Պարտապահանջներէն մէկը սկսաւ:

— Հանըմ, հոս գալով ձեզի այս նեղութիւնը չէինք տար, սակայն ձեր հօր գործակատարներէն մէկը երէկ յայտնեց որ այս տան կարասիներէն զատ ուրիշ բան մնացած չէ պարտատէրերուն տալու համար: Այս տեսակ պարագաներուն առաջին անգամ եկողը կ'առնէ գաւածը: Հետեւաբար ես առտուն կանուխ գալով հեճզ ընել տալու սահպուեցայ:

Ուրիշ մը յարեց.

— Դուք չեկած արդէն հեճզ եղած էր. սակայն ինչ արժէք ունի, այսքան պարտքի փոխան, ծովու մէջ գաւաթ մը ջուրի կը նմանի:

Լէյտի Իզապէլ դողալով.

— Ինչ ընեմ, ինչ ընելս կուզէք, դրամ չունիմ որ տամ ձեզի.

— Գիտենք հանըմ, մեր լսածին համաձայն ամէնէն աւելի քեզի եղած է վրկանքը, որովհետև պատսպարուելիք տուն մը կամ ոսկի միակ չունիս եղեր.

Ներկաներէ մէկը կոչտօրէն սկսաւ.

— Ամէն մարդու հանդէպ զէչութիւն ըրած է, հազարաւորներ փճացուցած.

Շուրջինները անոր անկիրթ արտայայտութիւններէն զժգոհ մնալով լռեցուցին: Եւ ուրիշ մը հարցուց.

— Կարելի է մեր այս հարցումին կը պատասխանէք, պատրաստ դրամ չկա՞յ երբէք.

Այս մարդու խօսքը ընդհատուեցաւ Մր. Քարլայլի ներս մանելովը: Մր. Քարլայլ բռնեց Իզապէլի դողացող ձեռքերը և մէկ կողմ քաշեց, վերջը դառնալով բազմութեան, յանդիմանական չեշտով ըսաւ.

— Ի՞նչ կուզէք. ի՞նչ է իմաստը այս ձեր ըրածին.

KLIM

Փոշեկաթիլ առաւելութիւնը

KLIM լաւ կաթ մրճ է: Եթէ ածոր վրայ աւելցնեմ 7 | 8 հատ եռացուած կարգ ջուր, պիտի սեռնեմ քաղ, առողջարար եւ սերոս կաթ մը որ ունի դաշտային քաղ կաթի մը համը, հոտը ու սննդաւոր արժէքը:

Մանկիկը դիւրութեամբ կը մարսէ Klimը որ *խտ.* ու շատ սննդաւոր կաթ մրճ է:

Ինչ ուրախութիւն ձեր զաւակներուն եւ մանկիկներուն համար:

Միշտ ու ամենուրեք քաղ կաթ կարելի է ունենալ ԿԼԻՄ փոխկաթով:

Klimը կը լուծուի պաղ կամ գաղջ ջուրի մէջ: Գէշ է գայն դնել ջուրին մակերեսը՝ ուզածնիդ պղպով մը:

SPELL IT BACKWARDS

AZTAG
JOURNAL QUOTIDIEN ARMÉN.
B. P. 587
BEYROUTH, Liban

Directeur - Propriétaire
HAIG BALIAN

ԲԱԺԱՆԵԳԻՆ
ՍԻՒՐԻԱ տար. 550, ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ 300 Ս. Դ.
ԱՐՏԱՍԱՀՄ. տրկ. 7, ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ 4 տոլար

ԱԶԴԱԿ

ՕՐԱԹԵՐԹ
ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԳԻՏԱԿԱՆ

ازتاك
جريدة سياسية ادبية اقتصادية حرة

ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ ՅՈՒԼԻՍ 5 1932
ՁԵՌՔԷ ՀԱՏԸ 2,50 Ս. Դ.

Զ. ՏԱՐԻ | Ամէն առաքում պէտք է ընել թերթիս տնօրէնին հասցէին | Տնօրէն — Խմբագիր՝ ՀԱՅԿ ՊԱԼԵԱՆ | Չհրատարակուած ձեռագիրները չեն վերադարձուիր | Թիւ 91 (668)

ԱԼԷՔՍԱՆՏԷԹԻ ԵՒ ԱՆՏԻՈՔԻ ՇՈՒՐՋ
ՎԻՃԱԲԱՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ԷՆՔԻՒՐԻԻ ՄԷՋ

ԱՐՏԱՔԻՆ ՆԱԽԱՐԱՐԻ ՊԱՏԱՍԽԱՆԸ

Ֆրանսացիք փախստական Հայերը փոխանակ ըրած են 400.000 թուրքի գլխուն

Ինչպէս որ Ֆրանսա 50 տարի չէ մոռցած Ալզաս Լօրէնը, մենք ալ 50.000 տարի չենք մոռնար մեզմէ խլուած հողերը

Ինչպէս գրած էինք, վերջերս Թուրք թերթերու մէջ յաճախակի կը յիշուէին սուրիական խնդիրներ և շարժում մը գոյութիւն ունէր՝ ի նպաստ Սուրիոյ Թրքական հողանուրութեան յանձնումին։ Թերթերէն ոմանք կ'առաջարկէին վերջ տալ այլեւս ֆրանսական հովանիին և Սուրիան յանձնել Էնգիւրիի հոգածութեան։

Այս ծիծաղելի առաջարկութիւններէն վերջն է որ Թուրք թերթեր սկսան հակաֆրանսական բուռն հրատարակութեանց։ Այս առթիւ ուշագրաւ էր ազգային մեծ ժողովին մէջ, Իզմիրի երեսփոխան Մահմուտ Էսատ պէյի հարցապնդումները Անթաքիոյ և Իսկէնտէրունի վարչական կացութեան մասին։ Ինչպէս յայտնի է, Ֆրանքլին Պույեօնի և Էնգիւրիի միջև կնքուած համաձայնագիրը Ալէքսանտրէթի սանճագին շուրջ կարգ մը մասնաւոր կարգադրութիւններ կը տրամադրէր։

Թուրքիոյ արտաքին գործոց Նախարարը Յունիս 25ին, ազգային մեծ ժողովին մէջ հետեւեալ պատասխանը տուած է Մահմուտ Էսատ պէյին.—

Անթաքիոյ և Իսկէնտէրունի շրջակային մասին կնքուած Էնգիւրիի համաձայնութեան ի՞նչ կերպով գործադրուիլը առ այժմ բացատրել դժուար է։ Սուրիոյ և Թուրքիոյ միջև կարգ մը գործերու համար շատ մը դաշնագիրներ կան։ Ասոնց առաջինն է Էնգիւրիի մէջ Ֆրանքլէն Պույեօնի հետ կնքուածը. յետոյ Մ. տը Ժուվընէլի հետ ընդարձակուած և կարգ մը կէտերու մէջ ջնջուած դաշնագիրները և ուրիշ զանազան պայմանագրութիւններ։ Այս դաշնագիրներուն և պայմանագրութիւններուն գործադրութիւնը շատ ժամանակ պահանջեց։ Ֆրանսական դեսպանին հետ բանակցութեան մէջ ենք։ Այս բանակցութիւնները բաւական յառաջացած են։ Ազգ. մեծ ժողովին բաւականաչափ տեղեկութիւն տալու ի վիճակի չենք։ Կը խնդրեմ որ մեզի թողուի այս մասին խօսելու ժամանակին որոշումը։

Թէվֆիգ Ռիւշտիի այս բացատրութենէն վերջ խօսք առնելով խօսած է Իզմիրի երեսփոխանը.—

Արտաքին գործավարին պատասխանէն շնորհակալ եմ, միայն քանի մը կէտ կուզեմ յանձնել իր ուշադրութեան։ Եթէ կարգ մը թերթերու հրատարակութեանց հաւատ ընծայել պէտք ըլլայ, պէտք պիտի ըլլայ ընդունիլ որ Թուրքիա չի յարգեր դաշնագիրները և խօսքը։ Ֆրանսացիք կուզեն այս կերպ ճանչցնել Թուրքիան։ Այս հրատարակութեանց պատճառը հանր. պարտուց խնդիրն է։ Մինչդեռ Թուրքիա հաւատարիմ է իր պարտքերուն։ Մինչ բոլոր ազգերը աշխարհի խաղաղութեան պահպանման համար կը հրաժարին իրենց պահանջներէն և կուզեն համաձայնիլ, Թուրքիա տագնապին ամենէն տենդայոյզ մէկ միջոցին պարտքերը իր կարողութեան համաձայն կը վճարէ։ Այս վճարման ձևը հաճոյ չի թուիր Ֆրանսացիներուն։ Մենք դրամագլուխը շատոնց վճարեցինք։ Հիմայ տոկոսին տոկոսը կուտանք։

Ֆրանսացիք Իսկէնտէրունի և Անթաքիոյ շրջակայից համար ընդունեցին մասնաւոր վարչութիւն։ Վարչութիւնը, համաձայն այդ համաձայնութեան պիտի գտնուէր Թուրքերու ձեռքը։ Թրքական դպրոցներ պիտի բացուէին, Թրքական մշակոյթ, Թրքական լեզու։ Առնուած լուրերու համաձայն ասոնց ոչ մէկը չէ յարգուած։ Եւ Ֆրանսացիք, Հայերը, մեզմէ փախած քաղաքական փախստականները 400,000 Թուրքին գլխուն փորձանք դարձուցած են։ Կուզեմ որ ասոր վերջ մը դրուի։

Ֆրանսացիք իրենց հին առնելիքները 50 տարիէ ի վեր չեն մոռնար, եւ ալ այդ շրջակայից մեր սրտէն փրցուած կտոր մը ըլլալը չպիտի մոռնամ. մեզմէ վերջը եկող սերունդներն ալ չպիտի մոռնան։ Ուրիշները ամբաստանողները թող նախ իրենց վիճակը խորհին։ Ֆրանսացիք 50 տարի Ալզաս Լօրէնը չմոռցան, մենք ալ 50,000 տարին եթէ անցնի մերինը չպիտի մոռնանք։

Բոլոր երեսփոխանները ծափահարած են։ Մահմուտ Էսատի այս խօսքերը որմէ վերջ, նորէն խօսք առած է արտաքին նախարարը.—

Ընկերնե՛ր, մեր եղբօր Մահմուտ Էսատ պէյի ակնարկած դաշնագիրներու վերաբերեալ կէտերը, քիչ թէ շատ շարադրութեան գաղափարի և դաշնագիրներու տրամադրութեանց մէջ գոյութիւն ունեցող բաներ են։ Նոյն իսկ այդ տրամադրութեանց մէջ կը գտնուի նաև այն պարագան՝ թէ Թուրքիոյ կառավարութիւնը, երբ որ ուզէ, կրնայ Իսկէնտէրունի նաւահանգիստին մէկ շրջանակը վարձել։ Օրինակի համար, այս վերջին կէտին մասին մեր կառավարութեան կողմէ պահանջում մը չէ եղած և այս տեսակէտով ալ իրապէս չէ գործադրուած այս պարագան։

Կուզեմ լուսաբանել միայն երկու կէտեր. նախ Սուրիոյ երկրամասին և Թուրքիոյ միջև վճռական սահմանագլուխը գծուած և Ազգ. Մեծ ժողովի որոշման ու հաւանութեան արժանացած է։ Երկրորդ՝ չեմ բաժներ ընկերոջս այն պնդումը թէ՝ գոյութիւն ունեցող դաշնագրային տրամադրութիւնները բնաւ չեն յարգուիր։ Իմ ըսելիքներս

ՆԵՐԱԾԱԿԱՆԻ ՏԵՂ

Հայկական դատի ծանրութեան կեդրոնը հայոց հայրենիքէն փոխադրուեցաւ գաղութներ։ Այս իրողութեան հաստատումն է։ Հակառակ մեր բոլոր ցանկութիւններուն փաստը այս է։ Անոնք որ սովոր չեն փաստերու վրայէն ցատկելու կամ քովէն սահիլ անցնելու, անոնք ստիպուած հաշուի կառնեն այս իրողութիւնը և ըստ այնմ կը նային մեր ծաւալուն և որակով խիտ գաղութներուն։

Բայց, հայկական դատը ըստինքեան և ներգոյակ խնդիր մը չէ։ Այսինքն՝ երկինքէն իջած իր մը չէ։ Մնացած է մեր երկրին մէջ ու մեր ժողովուրդի ցաւէն և ապագայի համար տածած արգար իղձերէն։ Եթէ ուրեմն որ ... մը վ... ցաւէ մեր ժողովուրդին ցաւը, և ապագայի իղձերը իրանի և կամ մեռնին, հայկական դատն ալ կը վերնայ կամ կը մեռնի։ Կը վերնայ կամ կը մեռնի՝ գտնելով իր տրամաբանական լուծումը կամ դատը անուցանողի մահով։

Դատը ծնողը հայոց հայրենիքն էր, սնուցանողը իր արիւնով հայ ժողովուրդը։ Այդ հայոց հայրենիքը աւերակուեցաւ և ամայացաւ, հայոց ժողովուրդը տարտղնուեցաւ։ Ի՞նչ է ուրեմն այս պահուս հայկական դատի բուն վիճակը, կամ ի՞նչ կրնայ ըլլալ։

Կայ երկու ըմբռնում, երկու տեսակէտ։

Թրքօ-բոլշեւիկեան տեսակէտ։

Դաշնակօ-հայկական տեսակէտ։

Տեսակէտ առաջին։ Զարմանալի և ընդվզեցուցիչ կերպով Էնգիւրիի և Երեւանի մէջ միատեսակ ըմբռնողութիւն կը տիրէ ամբողջ 50 տարի աշխարհը յուզող այդ հարցի վերաբերմամբ։ Զարին ու Ձ.-րականութեան յաջորդ բոլշեւիկները, Իսթիհատին և Սուլթանականութեան յաջորդ Քէմալիստները, տարբեր չարժառիթներով միևնոյն եզրակացութեան կը հասնին.— Հայկական դատը լուծուած է։

Զարական Ռուսաստանը հայկական դատի նախաձեռնութիւնը միշտ իր ձեռքին մէջ պահած էր Թուրքիան իր քաղաքական ու տնտեսական ազդեցութեան տակ պահելու մտքով։

Սուլթաններու և Իթթիհատի Թուրքիան հայկական հարցը շարունակ արիւնով ու մոխիրով կը յուզէր, նոյնպէս զայն լուծելու մտադրութեամբ։

Պատմական աննախընթաց ողբերգութիւններու գնով երկուքն ալ յաջողած են իրենց դիտաւորութեանց մէջ։ Երկու կարգ ու սարքերու յաջորդներն ալ զայն լուծուած կը համարեն։ Թիւրքը իբրեւ թէ արմատէն ջնջած կարծելով զայն, իսկ ռուսը գոհ որ Թուրքիան ինկած է իր ազդեցութեան տակ քաղաքականապէս ու տնտեսապէս։ Թրքօ-ռուս ըմբռնողութեամբ հայկական դատը լուծուած է։

Դաշնակօ-Հայկական տեսակէտ.— Հայոց պահանջները Թուրքիայէն նոյն իսկ հազարէն մէկ տոկոսով գոհացուած չեն։ Մինչեւ 1914 մեր նուազագոյն և Թուրքերու իրենց իսկ կողմէ ընդունելի համարուած պահանջներուն արիւնով ու հուրով պատասխանած է Թուրքիան, 1915-1922ին կոտորելով մէկ միլիոն, տեղահան ընելով ու թափառական դարձնելով մէկ միլիոն, և ասոնց բարոյական ժառանգութիւնները փճացնելով որ անգնահատելի է, և իւրացնելով նիւթական հարստութիւնները, որոնք նուազագոյն չափով գնահատուած են 15 միլիառ ոսկի ֆրանք։ Ուրեմն հայկական հարցը լուծուած չէ։ Ոչ միայն լուծուած չէ, այլ եթէ նոյնիսկ 50 տարիէ ի վեր հայկական դատ գոյութիւն ունեցած չըլլար, այդ դատը ստեղծուած կըլլար 1915ի սարսափներով, ու ներկայի հայկական խոշոր զանգուածներու հայրենավտար վիճակէն։

Բայց Երեւանը կը պնդէ որ լուծուած է։ Եւ Էնգիւրին նոյնը կ'ընէ։ Այս պայմաններու տակ վերջին խօսքը կը մնար գաղութներուն։ Որոնք հոգւով կապուած են Երեւանին ու սարսափով պատած են դէպի Էնգիւրին։

Ներկայիս Հայաստանի մէջ ապրող մէկ միլիոն հայութեան պաշտօնական բերանը Երեւանի բոլշեւիկեան կառավարութիւնն է։ Ցարչափ կառավարութեանց պաշտօնական տեսակէտները կան և հոգ չէ ինչ միջոցներով անոնք հաստատած ըլլան իրենց իշխանութիւնը, բուն ժողովուրդի ցանկութիւններէն թիւ և ուժ չըխիր։ Հետեւաբար մենք անոնցմով չպիտի զբաղուինք։

Ո՞րն է գաղութներու բերանը։ Այսինքն՝ գաղութները ի՞նչ միջոց ունին արտայայտելու իրենց իղձերը և արտասանելու «այո»ն կամ «ոչ»ը։

Գաղութներու անպաշտօն կառավարութիւնը, ըսենք համարձակօրէն Հ. Յ. Դաշնակցութիւնն է։ Ան է որ պիտի արտայայտէ գաղթաշխարհի քաղաքական մաղձանքները և հաւուցապահանջ տրամադրութիւնները։

Եւ այս իրերու բերումով ու շատ բնական կերպով։ Քանի որ հայկական դատի վերաբերմամբ տիրողը երկու ըմբռնում է, Թրքօ—Ռուս եւ դաշնակօ—հայկական, եւ քանի Երեւանին ու Էնգիւրիին տեսակէտներուն ծանօթ ենք, ապա գաղթաշխարհը ուրեւէ կերպ ու միջոց պիտի գտնէր իր դիրքը ճշդելու։

Այդ կերպն ու միջոցը գտնուած են։

Գաղութներու մէջ արագօրէն կը ծաւալի դաշնակցութիւնը եւ դաշնակիզմը, եւ հայ ժողովուրդը իրեն համար ու բնազդօրէն երկու վիթխարի եւ արիւնազանգ բեմեր կերտած է, անկէ բոլորին յայտարարելու որ ինք—հայ ժողովուրդը—ամենեւին լուծուած չհամարեր հայկական հարցը։ Այս բառը «լուծուած» բացարձակապէս անզօր է տալու ճշգրիտ իրողութիւնը։ Քանի որ հայկական դատի լուծման մասին խօսք չկրնար ըլլալ, շատ շատ կրնան գտնուիլ մարդիկ որ եղածին,—զարհուրելի անարդարութեամբ Թուրքերու եւ բոլ-

ամբողջացնելու համար, պիտի աւելցնեմ թէ մեր փափաքին համապատասխան ըլլալով, ֆրանսական նոր դահլիճը կը փափաքի շարունակել և զարգացնել Թիւրքիոյ և Ֆրանսայի միջև գոյութիւն ունեցող յարաբերութիւնները, ինչ որ հիմը կը կազմէ չէզոքութեան եւ բարեկամութեան այն դաշնագրին որ մէկ ու կէս տարի առաջ ստորագրուած է Փարիզի մէջ և Ազգ. Մեծ Ժողովի հաւանութեան արժանացած։ Սակայն, ի զօրու ըլլալու համար միւս կողմն ալ պէտք է վաւերացնէ այս դաշնագիրը։

ԺՈՂՈՎՈՒՐԴԸ ԿԸ ՊԱՀԱՆՋԷ
ՀԱԼԷՊԻ ԹԻՒՐՔԻՈՅ ՄԻԱՑՈՒՄԸ

ԱՆՏԻՈՔԷՆ ԵՒ ԱԼԷՔՍԱՆՏՐԷԹԷՆ ՊԱՏՈՒԻՐԱԿՈՒԹԻՒՆ
ԿԵՐԹԱՅ ԷՆՔԻՒՐԻ

Դամասկոսի խալամ ազգայնականներու օրկան «Ֆէթա Էլ Արապ» թերթի մէջ կը կարդանք.—

Մեր առած տեղեկութեան համաձայն, ներկայ տնտեսական տագնապի սաստկութեան, կառավարութեան ցոյց տուած բռնութեան եւ տուրքերու ծանրութեան պատճառաւ ժողովուրդը հանրագրութիւններ կը պատրաստէ, որոնցմով կը պահանջուի որ Հալէպի կուսակալութիւնը բաժնուի Սուրիայէն եւ միացուի Թիւրքիոյ։

Ըստ լուրի մը կայ, որուն համաձայն, Անտիոքի եւ Իսկէնտէրունի ժողովուրդին կողմէ պատուիրակութիւն մը պիտի երթայ Թիւրքիա, յայտնելու համար Թիւրքիա միանալու իրենց փափաքները։

ԱՐԴԻ ՀՈԳԵԲԱՆՈՒԹԻՒՆԸ
(ԳՈՐԾՆԱԿԱՆ ԳԻՏՈՒԹԻՒՆ)

Հոգեբանութեան զբաղումի դաշտը բոլորովին մանելէ առաջ, թոյլատրելի կը գտնենք պզտիկ խօսք մը տալ քիչ մը ձանձրալի բաներէն։ Արդի գիտական հոգեբանութիւնը յանկարծօրէն կատարուած յայտնութիւն մը չէ. ուրիշ գիտութեանց պէս, ան ալ քալեր է երկար ճամբայ մը։ Արդ յառաջդիմութեան պատմութիւնը մանրամասնել առանձին հետաքրքրութիւն պիտի ունենար, բայց մենք բաւականանանք անոր քանի մը յայտնի հանգրուանները միայն առնել։

Կարծէք պայմանագրական դարձեր է որ իմաստասիրական-գիտական ամէն լաւ բան Պղատոնէն Արիստոտէլէն սկսի։ Իրողութիւնը այն է սակայն՝ որ ասոնք ամէն գիտութեանց սկիզբը գնողներ ըլլալէ աւելի, գոյութիւն ունեցող բաները գրի ու սիստէմի վերածած են։ Այնպէս ալ հոգեբանութեան մասին։

Պղատոն թէեւ ... նշմարեց մարդկային զգացողութեանց միջեւ գոյութիւն ունեցող զգացումներուն տարբերութիւնները. բայց չի կրցաւ զանոնք իրենց բուն տեղին, այն է ուղեղին ու ջղային դրութեան կապել։ Օրինակ, կարծեց որ ցանկութիւնը իբրեւ զգացում մարմնոյն ստորին մասերուն մէջ տեղաւորուած է, բարկութեան զգացումը, յուզմունքը՝ միջին մասերու մէջ (սիրտ, թոք, երիկամունք, ստամոքս), իսկ բանականութիւնը՝ վերի մասերուն մէջ, այսինքն գլխուն մէջ։ Զգիտցաւ որ ասոնք ամբողջ մաքի, ջիղերու, ողնածուծի ու գեղձերէւ խնդիրներ են։

Ան նկատած էր նաև «գաղափար»ներու գոյութիւնը, բայց հոն ալ կարծեց որ գաղափարը մարդը շրջապատող բնական և սոցիական իրերու տեսլական մէկ նախատիպն է, որ ո՛չ թէ մրօֆի մէջ կը գոյաւորուի, այլ առաջուց գոյ է ան, մարմնէ ու մաքէ դուրս, հեռու և անմատչելի վայրերը, ուրկէ ատեն ատեն կուգայ նետի մը պէս կը մտնէ գլխուն մէջ, և յետոյ վերստին կ'ելլէ անկէ։

Արդարև, ուրկէ՞ կուգան մտածումները, պատկերները, տեսիլքները, ազնիւ գաղափարները, և ո՞ւր կ'երթան երբ մենք չունինք այլեւս զանոնք. Պղատոնին տեղ մեզմէ ով որ ալ ըլլար, առանց արդի գիտական տուեալներուն ծանօթ ըլլալու, իրմէ աւելի յարմար եզրակացութիւն մը պիտի չգտնէր այդ

չեփիկներու միասնաբար հաստատած իրողութեան—համակերպութիւն յայտնեն, քար դնեն իրենց խղճերուն վրայ ու լռեն։ Մենք այդ համակերպութիւնն ու գերեզմանային լռութիւնը չենք տեսներ։ Ինչ որ կը տեսնենք այն է թէ երկրի եւ թէ գաղութներու մէջ կենդանի հետաքրքրութիւն կայ այդ դատի հանդէպ, անոր լուծման կարելիութիւններու մասին։ Երկրի մէջ ընտիր տարրեր կ'անտեսեն չէկան, ու կը նախընտրեն Սիպերի աքսորավայրը, և արտասահմանի երիտասարդութիւնը հազիւ կը զգայ իր կատաղութիւնը ժամանակին եւ մխտող պայմաններու դէմ որ զինք կ'արգիլեն զօրծօն պայքարի դաշտը նետուելէ։

Մարդիկ կան, իմաստուններ, որոնք երկրի դաժան կարգ ու սարքի հաշուառութեամբ եւ արտասահմանի արգելիչ և անյաղթահարելի թուող պայմանները նկատի առնելով կը մխտեն գաղութներու քաղաքական արժէքը։ Մոսկուան և Էնգիւրին սակայն, որոնք քաղաքական բոլոր շուկաներու և լարերու վրայ կը խաղան, անոնք անտարբեր չեն գաղութներու քաղաքական արժէքի մասին։ Ուժի ուժով կը հետեւին մեր գաղթաշխարհը յուզող մեծ ու փոքր ալիքներուն և հնարաւոր բոլոր միջոցներով կը հետապնդեն գաղութները քայքայելու եւ քաղաքականապէս իրօք անարժէք դարձնելու գործը։ Մոսկուան եւ Էնգիւրին իրենց ըրածին կատարեալ գիտակցութիւնը ունին։

Գաղութները արժէք են եւ մենք պիտի գիտնանք այդ արժէքը խիտ պատկառելի դարձնելու կերպը, ու կանգ չպիտի առնենք ոչ մէկ զոհողութեան առջեւ։

ՇԱՀԱՐՈՒՆԻ

մասին։ Ան գաղտնիք մը մնաց մինչեւ նոր հոգեբանութեան կատարած գիւտը «ենթագիտակից» մաքի մասին։

Արիստոտել, Պղատոնի յաջորդն ու քննադատը, ցանկութեանց, բարկութեան ու բանականութեան զգացումները քիչ մը տարբեր տեղեր դասաւորեց — մեծ մասով, իր երէցին հակասելու համար, ինչպէս իր միւս բոլոր քննադատութեանց մէջ — թէև նորէն մարմնոյն զանազան մասերուն մէջ տեղաւորուած կարծեց զանոնք։ Բայց «գաղափար»ներուն ուրկէ գալ ուր երթալու խնդրոյն մասին աղուոր տեսութեան մը հասաւ, որուն ինչ գիտ ըլլալը ինքն ալ չէր գիտեր ապահովաբար։ Ըստ ան թէ գաղափարները, և ընդհանրապէս հոգեկան զօրութիւնները, ո՛չ թէ «սկզբունքներու» միստիկ ու հեռաւոր աշխարհէ մը կու գային ու կը մեկնէին խոր հրրդաւոր եղանակով մը, այլ բուն էութեան անոնք մարդու մէջէն էին, ու կը կազմէին անոր ներքին հարստութիւնները։ Ուրիշ բացատրութեամբ, ան ուշադրութիւն դարձուց մարդու մտային գործունէութեանց ու կենցաղի արտայայտութեանց ուսումնասիրութեան։

Իրմէ վերջ, սակայն, գրեթէ ոչինչ կատարուեցաւ այդ ուղղութեամբ, ու հոգեբանութիւնը մնաց «բանութիւն» մը «հոգիի», այսինքն ուսում մը որ փիլիսոփայութենէ փոխ առնուած թեւերով բնազանցութեանց հայեացքին մէջ կը սաւառնէր։ Երկար ատեն իմաստասէրներ գրեթէ ոչինչ գիտցան ուղեղի յօրինուածքի ու պաշտօնի մասին։ Ասիկա զարմանալի չ'երեւիր, երբ նկատի ունենանք որ կենսաբանութեան մէջ ալ համեմատաբար շատ մօտ ժամանակներու մէջ է որ գտնուեցաւ, թէ արիւնը մարմնոյն մէջ շրջան կ'ընէ, թէ ինչ է սրտի պաշտօնը, և նոյն իսկ ատկաւին որոշ կերպով չէ գտնուած, թէ ինչ է փայծաղին ու կուրաղիին պաշտօնը։ Եւ ուստի տիրեց հին բնազանցական հոգեբանութիւնը, որուն ինչ ինչ հետքերը դեռ կը տեսնուին գրականութեան և խօսակցութեանց մէջ, մինչև որ ուսումնասիրութիւնները հաստատեցին թէ ուղեղն է որ կեդրոնն էր մարդկային զգացումներու, ձգտումներու, ծանօթութեանց և ընդհանրապէս բոլոր փորձառութեանց, որոնք սերտ կապեր ունէին անոր կենցաղ ու վարքին հետ։

Հոգեբանութեան գիտական փորձերը Տէքարթի ժամանակէն կը սկսի ու կը շարունակէ Լաքէէն, Լայպնիցէն, Հըրպարթ, Րէյտ, Պէյն, Ֆէխնէր, Ուընդ, Միլ, Հիւմ, Սբէսըր և ուրիշներ, մինչև անուանի Ճէյմս և իրմէ վերջը եկող արդի հոգեբաններու ամբողջ բանակը։

Լաքէն Արիստոտելի պէս յայտարարեց թէ գաղափարները, ո՛չ թէ մարդէն դուրս՝ բացարձակ աղբիւրներէ կուգային, կ'երթային, այլ ուղեղին մէջ գոյութիւն կ'առնէին։ Հըրպարթ կըրցաւ հաստատել թէ գիտակցութիւնը կարելի է բնազանցական ուրիշ խնդիրներէ բոլորովին անկախաբար ուսումնասիրել։ Ֆէխնըր լուսաբանութիւններ բերաւ մաքի ու մարմնի փոխադարձ յարաբերութեանց մասին։ Ուընդ, աշխարհի մէջ առաջին անգամ ըլլալով, Լայփցիկի մէջ 1789ին հաստատուեցաւ հոգեբանական աշխատանոցը, գիտական լապորաթուար մը։ Իսկ հոգեբանութեան գիտական անկախութեան գրեթէ հռչակումն էր Սբէնսըրի «սկզբունքի հոգեբանութեան» հրատարակութիւնը։

*Բայց մինչև Տարվինական օրերը հոգեբանութիւնը մնաց մաքի թէօրի ուսում մը։ Այս սխալ գաղափարներէն մին էր, օրինակ, «կարողութեանց հոգեբանութիւն» վարկածը, որ մեծ պատիւով ընդունուած էր նաև մանկավարժութեան մէջ։ Ըստ ասոր, միթէ կը բաղկանար իրարմէ անջատ և անկախ քանի մը բաժանումներէ, գրեթէ ճիշդ պահարանի մը զանազան «աչք»երուն պէս, որոնց մէջ կը գտնուէին «կարողութիւններ», ինչպէս՝ յիշողութիւն, տրամաբանութիւն, դատողութիւն, երեւակայութիւն։ Ինչպէս մարմինը ունի զանազան «անդամներ» որոնք իրարմէ անջատ էին և իրարմէ տարբեր պաշտօններ ունէին, նոյնպէս ալ մաքի

ԴՐՈՒԱԳՆԵՐ ՀԻՆ ՅՈՒՇԵՐԷՍ

(ՃԱՄԲՈՒ ՆՕԹԵՐ)

Ապրիլ 22.— Առաւօտեան թեթև ակրաս մը առնելէ յետոյ մեկնեցանք Ալէյի մերանէն և քանի մը աննչան գիւղերէն անցնելով երեկոյեան դէմ հասանք Մուֆարգին (Նիւրկերա) որ Սիւվան գաւառին գայմագամութեան կեդրոնն է։ Հոս պահիւը ունեցայ հանդիպիլ Տ. Զաւէն արքազանին որ իր թեմական այցելութիւնները լրացնելով եկած էր Նիւրկերա որ տեղւոյն առաջնորդական փոխանորդ Տ. Կորիւն վրդ. Սրապեանի բարւօք պաշտօնավարութիւնը գնահատելով ծայրագունթեան ատիճան և գաւազան տուաւ անոր։ Կ'ուժէ քիչ մը կանգ առնել Նիւրկերայի մասին, ուր մնացի երեք օր ճամբու ընկեր գտնելու համար։ Նիւրկերա որ մարտիրոսաց քաղաք ալ կ'ըսուի, չինուած է կորդուաց լեռներէն գէպի հարաւ արեւելք երկարող սարահարթի մը ատորոտը, հին Աղձնեաց նահանգին կեդրոնը, ունի հոյակապ չէնքերու հրապարակներ, միակաւոր քարէ արձաններ և հնամեայ ամուր պարիսպներու մնացորդներ, որոնք խիստ ուշադրաւ և հետաքրքրական տեսարաններ կը պարզեն դիտող աչքերուն։ Քաղաքէն քառորդ ժամի չափ հեռու, բացօդեայ վայրի մը մէջ, կը գտնուի թեթեւ 100 մէթրէն աւելի բարձրութիւն ունեցող միակաւոր եւ արքասաւ քարէ աշտարակ մը, որուն վրայ կը նշմարուին տեսակ մը հին բևեռագրեր, թէև ցարդ կարդացուած չեն անոնք, բայց ըստ տեղական աւանդութեան, կ'րսուի թէ հայոց Տիգրան Թագաւորին Մարդ Ազգահակին դէմ տարած յաղթանակին արձանագրութիւնն է։ Արդէն Նիւրկերա բուն Տիգրանակերտն է։

Ապրիլ 23.— Ճամբու ընկեր գտած էի Սասունցի խումբ մը ժարդիկ, որոնք ձիերնուն եկած էին Մուֆարգինէն գոբեն առնելու համար։ Առաւօտ կանուխ ճամբայ ելանք և վեց ժամէն հասանք Բէրէ Գաթմանի կամուրջը որ չինուած է Հաժանուն գետին վրայ։ Ճիշդ Տալւորիկի նախարազանի ջուրերուն միացման տեղը։ Այս հին ու քարաչէն կամուրջը որ ճարտարապետական խիստ գեղեցիկ ձեւով զարդարուած էր։ կը կանգնի 12 կով զարդարուած էր։ կը կանգնի 12 հսկայ սիւներու վրայ, որոնց խոյակներն ու քանդակները հասկ հիացումներն կ'առթեն զանոնք գիտող անցորդներուն։ Աւանդութեամբ կը պատմուի թէ Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ Մշոյ Ս. կարապետ վանքին չինութիւնը աւարտելէ յետոյ երբ բոլոր թեները կը հաւաքէ անյատակ գնտանի մը մէջ թափելու համար, կաղ դէը անոր պաղատելով կ'ըսէ ամի' նեռեր գիս այս գնտան,կէսնեմ քեզի փոչիհան տանիմ թափեմ Բէրէ պաթման, մինչև Բրիսատ գայ դասատան»։

Մենք Բէրէ պաթմանէն անցնելով ժամանք այլեւս Խորզնի (Ռշտունեաց երկիր) չորհնը և առաջին անգամ հանդիպեցանք Ջիլան գիւղը, ուր կը գտնուի քրդաց գենպետութեան ճամբու։ Այս ճամբէն բաւական նշանաւոր մոլլահներ ելած են վերջին մէկ դարու չորհնին, ի մէջ այլոց չէյխ Մուհամմէտ ալին որ իր կրօնական ժոլեռանդութեամբը երբեմն իբրև մարմնացեալ Աստած կը պաշտուէր այդ չորհնի քրդականութեան կ գժանէ։ Այն օրը ա. ռանց Ջիլան գիւղը ժամնելու չարաչանքեցինք մեր ճամբան և հասանք Բէրէ Գուրբ որ դարձեալ Գաթման գետին վրայ չինուած հին և անհունապէս բարձր կամուրջ մըն է.զոր տեղացիք կ'անուանեն մազէ կամուրջ։

Գանի մը խօսք ալ Տօնէի կռնի մասին, որուն եղերական պատմութիւնը սերտ կապ ունի վերջին տարիներու ընթացքին Սասնոյ հայութեան չորչ տեղուած գժոխային քաղաքականութեան հետ։ Օտմանեան. տամանագրութեան հռչակումէն առաջ բռ. վանդակ Սասուն արդէն զուլումի թասը մը գարձած էր, ամէն օր և ամէն տեղ այսն թալանի առեւանգումի և սպանութեան դէպքեր կը պատահէին։ Հայուն կեանքը, ինչքն ու պատիւը իրեն չէին, այլ գազանաբարոյ քիւրտին էր և գժբաղդաբար գործուած անլուր խժդժութիւնները միշտ կը մնային անպատիժ։ Տիրող ընդհանուր զուլումէն զերծ մնալու համար Նորգեղի րէս Տօնէն ալ իր համբաններու հետ միասին կ'որոշեն իրենց գըրախտանան գիւղը հեղով ու ջուրով դնել Զիլանի մեծազօր չէյխին պաշտպանութեան տակ, տարուէ տարի խաֆիրութեան որոշ գումար մը անոր վճարելու պայմանաւ։ Այս որոշումը կը գործադրուի և գառնուկը կը յանձնուի գայլին։ Սակայն նենգամիտ չէյխը սիրող քաղաքական վատ կացութենէն օգտուելով ամբողջ գիւղը իւրացնելու չարաժութեամբ կը դիմէ գապըլճողի գայմագամութեան և ո՛վ գիտէ ի՛նչ գրոհիկ միջոցներ գործադրելով կը յաջողի թափուր թուղթերը գարձնել իր անուան իսկ հայ գիւղացիները իբրև մրիպա նշանակել կուտայ։

Սահմանագրութիւնը կը հռչակուի. Նորգեղի հայեր ինքզինքնին ազատ զգալով կը սերժեն ճանչնալ չէյխին պաշտպանութիւնը և կը գադրեցնեն խաֆիրութեան տուրքի վճարումը։ Իրաց այս վիճակին մէջ, չէյխը գատ կը բանայ Նորգեղցիներու դէմ և կախարդ միջոցներով ձեռքերնուն թափուր թուղթերը մէջտեղ հանելով գիրքիրի վերագրութեամբ հանգուցեալ գիւղը կը յանձնուի չէյխին, իսկ հայերը դուրս կը վտարուին։ Այսպէս, Նորգեղը որ հայերու պապենական սեփականութիւնը եղած էր, զուլումի օրերուն գործադրուած խարդախ միջոցներով կը յանձնուի քիւրտերուն, իսկ խեղճ հայերը հոս հոն ցրուելով կը դառնան ակամայ հողագուրկնե՛ր...։

Ըէս Տօնէն ալ իր բազմանդամ ընտանիքով ու հօտերով գիւղէն վտարուած կը բնակէր Գաթման գետին եզերը՝ ամայի տեղ մը, ուրկէ ամէն առտու և իրիկուն իր բռնագրաւուած գիւղին հանդերը դիտելով կ'ապրէր յուսահատական կեանք մը։

Ապրիլ 24.— Արեւի նախարձակ ճառագայթներուն հետ Մեկնեցանք Տօնէի կռնէն և կորկիսի քարէ սանդուխներու օձապտոյտ կիրճերէն միշտ դէպի վեր բարձրանալով հասանք Թարուբ որ Սասնոյ հարաւային սահմանի վրայ գտած հայաբնակ կարևոր գիւղ մըն է։ Այս գիւղի հին ծանօթները մեզ գիմաւորելով փափաքեցան որ այն օրը իրենց մօտ անցնեմ. սակայն վայրկեան մը առաջ ծննդավայրս (Գումի գիւղ) հասնելու ազդապ բաղձանքս մեծ ժեմ տուաւ ինձ անոնց խնդրանքը և ճամբանիս չարունակելով խնծորեց Ս. Աստուածածնի ուխտավայրի գծով երեկոյեան դէմ հասանք Ս. Մատի առաքելոց վանքը, որուն կռնաձև բարձունքներէն մեր գիւղը տեսնելով առի հայրենաբաղձութեան 15 տարիներու կարօտը։ Մատին առաքելոյ վանքը արդէն ինձի ծանօթ վայր մըն էր. հոն անցուցած էի մանկութեանս օրերը, երբ տակաւին ողջ էր վանահայր Տ. Գեւորս վարդապետը, որուն կը պարտիմ այբուբէնի բառերէն դասուն նախնական ուսուցմը 90ական թուականներուն։ Վանահայր Տ.Գեւորս վրդ. 1907ին վախճանած ըլլալով անոր յաղորդած էր Տ. Ստեփան վարդապետ Գաղատարեանը որուն տիպուժին վրայ հարկադրուեցայ այն գիշերը վանքը անցնիլ և վայելել անոր պատուական հիւրասիրութիւնը։

Ապրիլ 25.— Ինչ երջանիկ օր, 15 երկար տարիներու նժդեհ կեանքիս կաշկանդուած իդձերն են որ կ'իրագործուին։ Նախորդ օրուընէ արդէն իմ վերադարձիս լուրը տարածուած էր մեր գիւղին մէջ, այնպէս հայրս, ազգականներս ու գերեթէ մեր գիւղի ամբողջ բնակչութիւնը զիս դիմաւորելու համար չորան փութացած էին մինչև հնգչոց ըռուած վայրն, ուր սովորաբար ղարիպներու ողջերթի և ողջկի փոխադարձ համբոյրներն ու ժպիթները տեղի կունենան. ամէն անգամ երբ գիւղէն մէկր ղարիպութեան կ'երթայ կամ ղարիպութենէ կը վերադառնայ։ Հանգոցի այդ հինաւուրց ծառերու զով չուքին տակ ես ալ գիրկընդխառն փոխանակեցի իմ կարօտալից համբոյրներս և ապա կէս ուրախ և կէս ախուր ապաւորութեան նեղ քանք մտանք մեր գիւղը։ կեանքիս էն երջանիկ օրերէն մէկն էր այն օրը, եթէ միակ տրամութիւն մը կար այն ալ սիրելի մօրս մահուան կսկծալի պարագան էր, յորում զիս տեսնելու ժղմաւոր երեք տարի առաջ գերեզմանն իջած էր կարօտը սրտին։

Ծոլորգ առաւօտ, առաջին պատեհութեամբ այցելեցի մօրս գերեզմանը և կարօտի արցունքով հանգիստ մաղթեցի իր ոսկորներուն, որոնք կը հանգչին վարդանց Ս. Քառասուն մանկանց սրբավայրի հիւսուածոց պարտէզին տակ։

ՄԿՐՏԻՉ Ք.ՀՆ. ՄՈՒՐԱՏԵԱՆ

(3)

ՄԱՍՆԱՒՈՐ ԴԱՍԵՐ

Արձակուրդներու առիթով Գ. Ներ. սես Քիւֆէլեան կուտայ մասնաւոր դասեր Ֆրանսերէնի, ֆրանս. գրականութեան և գիտութիւններու։

Դիմել.— ԱԶԴԱԿի։

Կարդացէք եւ Տարածեցէք
«ԱԶԴԱԿ»Ը

ՈՒՂՂԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՓՈՓՈԽՄԱՆ ԽՆԴԻՐԸ ԴԱՐՁԵԼ ԿԸ ՅՈՒՁՈՒԻ ԵՐԵՒԱՆԻ ՄԷՋ

Ներկայ տարուան Փետրուարէն ի վեր երեւանի մէջ լոյս կը տեսնէ զուտ գրական ուղղութեան եւ արուեստներու նուիրուած տասնօրեայ մեծածաւալ թերթ մը՝ «Գրական Թերթ» անունով։ 20 Մայիսի վերջին թիւին մէջ կը գտնենք հետեւեալ քարոզուն ու ճանկնկուն տեղեկութիւնները հայ լրագրի ուղղագրութեան փոփոխման մասին.—

Մայիս 23ին, Լուսաւորութեան ժողկոմիսար Ի. Սիմոնեան Գրողներու Տան մէջ պատասխանելով զեկոյց մը րրած է ուղղագրութեան վերափոխման այն առաջարկութիւններու մասին, զոր բնդունած է Հայաստանի Լուսաւորութեան գործակ. Հայաստանի Լուսաւորութեան գործակ. վարութիւնը։ Զեկուցումը, որ կազմակերպուած էր Խորհրդային Գրողներու Միութեան կազմակերպիչ ծանձաժողովին նախաձեռնութեամբ, առաջ բերած է երկարաձեւ ու տաք վիճաբանութիւններ։ Արտայայտուած են լեզուագէտներ Ս. Լիսիցեան, Սեւակ, Ղափանցեան, Ա. Ղաբիբեանը, գրողներէն եւ արուեստագէտներէն Բակունց, Զարեհ, Սնար եւ Մ. Մազմանեան։

Վերջին չորսերու առարկութիւնները կը յանգին հետեւեալ եզրակացութեան.

1. Դ. Սիմոնեանի զեկուցումը ելակէտ ունի 1926 թ. ուղղագրական յանձնաժողովի որոշումները, այն տարբերութեամբ որ կ'առաջադրէր համաձայն էի եւ համաձայն է նաեւ գործածութիւնը։ Ինչ կը վերաբերի 1926 թուի յանձնաժողովի որոշումներուն, ամէն կասկածէ վեր է որ անոնք հիմնովին կը վերցնեն մեր նոր ուղղագրութիւնը եւ չնչին ապահովում. ներով կը վերականգնեն հին ուղղագրութիւնը։ Եւ ասիկա հասկնալի է, քանի որ այդ յանձնաժողովին ասխանատուներուն անհրաժեշտ չափով մասնակից չէ եղեր խորհրդային լայն հասարակութիւնը։

2. Ուղղագրական ամէն մէկ փոփոխութիւն նպատակ ունի իւրացնելու լեզուի ուսուցումը։ Այս իմաստով ներկայ ուղղագրութիւնը, ինչպէս այդ ցոյց կուտայ տասնամեայ փորձը, դարձեր է ամենալայն մասսաներու սեփականութիւն օգնելով իր պարզութեան։ Մինչդեռ առաջադրուած նոր փոփոխութիւնները կը վերցնեն այդ պարզութիւնը եւ կը սեղմեն ուղղագրական խառնաշփոթը։

3. Հայերենի ներկայ ուղղագրութիւնը, որպէս ուղղագրական միասնական սիստեմ, իր հիմերը մէջ ունի միտքին ճնշական սկզբունք չխախտելու ճաւէ մեր լեզուի ստուգաբանութիւնը։ Մինչդեռ նոր առաջարկութիւնները ուղղագրութեան մէջ չեն պատասխաներ հետեւողականօրէն սկզբունք (թէ՛ հնչական եւ թէ ստուգաբանական)։

4. Առաջարկուած ուղղագրութիւնը ոչ մէկ առաւելութիւն ունի գոյութիւն ունեցող ուղղագրութեան նկատմամբ, այլ ընդհակառակը աթիկա էայլ մրն է դէպի ետ, դէպի խրթին ու անմտաչելի նոր ուղղագրութիւն մը։ Կ'արժէ՞ արդեօք, այդպիսի ուղղագրութիւն մը ընդունելով, կանգնիլ մինչեւ այսօր լոյս ընծայուած խորհրդային գրականութեան վերհրատարակման դժուարութիւններուն առջեւ։

Ներկայ մասնագէտներ աւելի նպատակայարմար գտած են թողուլ չեղափոխութեան նուաճումներէն մէկը գոյութիւն ունեցող նոր ուղղագրութիւնը, վերցնել անոր էանի մը չնչին թերութիւններ (ինչպէս օրինակ յ տառի գործածութիւնը երկու ձայնաւորներու միջեւ օրինակ՝ եյին եր ունեւ սղագիր եւ գործածութիւնը՝ բառեվ - բարեւ), որոնք մանուլին մէջ վերցուեր են, սակայն միեչեւ օրս անհրաժեշտ ձեւակերպում չեն ստացեր իբրեւ ուղղագրական պարտադիր կանոններ։

Ի. Սիմոնեանի եզրափակման խօսքին յետոյ, ուր ան առարկութիւններ բրած եւ պատասխանած է լուսաւորութեան ժող. կոմիսարիատի կոլեգիայի առաջարկները, ժողովը անհրաժեշտ դասած է այդ առաջարկութիւնները անցընել խորհրդային լայն հասարակութեան քննարկման նպատակով։

ԼՕԶԱՆԻ ԽՈՐՀՐԴԱԺՈՂՈՎԸ

ՊԱՐՏԱՏԷՐՆԵՐԸ ԵՕԹԸ ՄԻԼԻԱՌ ԿԸ ՊԱՀԱՆՋԵՆ ԳԵՐՄԱՆԻԱՅԷՆ

Լօզան.— Սկզբունքով, համաձայնութեան մը հետեւանքով որուն յանգեցաւ գործնականապէս խորհրդաժողովին դիւանը, Գերմանացիք չեն մերժեր գումար մը վճարելու գադափարը, բայց անոնք կը պընդեն որ այս վճարումը առնէ ետրոպայի վերաշինութեան յատկացեալ ընդհ. քօնտի մը մասնակցութեան ձեւը։ (Ռ. Գ.)

Լօզան.— Մտահոգութեան նոր պատճառ մը մէջտեղ ելաւ ետրոպական վերաշինութեան քօնտին Գերմանիոյ մասնակցութեան շուրջ խորհրդաժողովի դիւանին կողմէ գումարուած այս օրուայ նիստի միջոցին։ Գերմանիան առաջարկեց երկու միլիառ վճարել եւ ըրանսան կը պնդէ եօթը միլիառի վրայ։

Գերմանական պատուիրակութիւնը կը վիճի այս կէտի մասին։

Ցայսմ եղաւ նաեւ թէ Մեծն Բրիտանիան միացած է ըրանսայի պահանջելու համար որ յատուկ յօդուածով մը ապահովուի թէ այս կարգադրութիւնը ստորագասուած պիտի լինի Ամերիկայի վճարուելիք պատերազմական պարտքերու գործադրութեան։

ՋԻՆԱԹԱՓՈՒԹԵԱՆ ԽՈՐՀՐԴԱԺՈՂՈՎԸ

ՀՈՒՎԷՐԻ ԱՌԱՋԱՐԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ԵՒ ՌՈՒՍ ՀԱՆՐԱՅԻՆ ԿԱՐԾԻՔԸ

Մոսկուա.— «Թան» հեռագրական գործակալութիւնը և «Իզվէսթիա» թերթը Հուվէրի առաջարկութեանց մասին յօդուած մը կը հրատարակեն «Ամերիկայի Միացեալ Նահանգներու և աշխարհի անհատական կացութեան հետեւանքը եղող Հուվէրի միջամտութիւն» վերնագրին տակ.

«Նոյն իսկ բացառիկ հիգի մը գնով Միացեալ Նահանգները չեն կրնար կատարել Լօզանի Խորհրդաժողովին նախատեսած սպառազինանց վերաբերեալ ծրագիրը։

«Իր առաջարկութեամբ Գ. Հուվէր ինքզինքր ապահոված է պատերազմական պարտքերը ջնջելու համար ետրոպայի կողմէ կատարուելիք փորձերուն դէմ։ Այսու ամենայնիւ կարելի չէ ըսել թէ Ամերիկա կ'սպասէ որ իր դրած պահանջը ձախողի բոլորովին։

«Սովիէթական պատուիրակութիւնը պաշտպանեց Ամերիկեան առաջարկութիւնները, որովհետեւ նուազագոյն չարիք կր հանդիսանան անոնք»։

ՓՕՆ ԲԱԲԷՆ ԻՐԱՒԱՆՑ ՀԱՒԱՍԱՐՈՒԹԻՒՆ ԿԸ ՊԱՀԱՆՋԷ ՍՊԱՌԱԶԻՆՈՒՄՆԵՐՈՒ ՏԵՍԱԿԷՏՈՎ

ԼՕԶԱՆ.— Համաձայնութիւն չի գոյացաւ տակաւին Գերմանիոյ կողմէ վճարուելիք գումարին քանակութեան մասին։

Գերմանիա կրնդունի գումար մը վճարելու սկզբունքը և կուզէ երկու միլիառ Ռայխս Մարք վճարել։ Բայց պարտատէրերը կր պահանջեն եօթը միլիառ։

Գերմանիան կուզէ որ խնդրոյն կարգադրութիւնը ունենայ բացարձակ հանգամանք մը. պարտատէրերը կուզեն զայն ստորադասել Միջ-կառավարական պարտաւոր ընդհ. կարգադրութեան որուն Միացեալ Նահանգները պիտի չմասնակցին եղեր։

Գերմանիան իր հաւանութիւնը կատարադատ, վերջապէս, սպառազինութեան տեսակէտով իրաւանց հաւասարութեան ճանչցուելուն։ Ծրանսան բացորոշ կերպով դէմ է այսպիսի պայմաններու։

ԱՄԵՐԻԿԱՆ ԿԸ ՓԱՓԱՔԻ ՈՐ ՀՐԱՊԱՐԱԿԱԳԻՏ ՎԻՃԱԲԱՆՈՒԹԻՒՆ ՏԵՂԻ ՈՒՆԵՆԱՑ ՀՈՒՎԸՐԻ ԾՐԱԳԻՐԻՆ ՇՈՒՐՋ

Ժընեվ.— Անգլիական, ֆրանսական և ամերիկեան պատուիրակներուն տեսակցութենէն վերջ, կրճուի թէ կ'ընթանանք դէպի զինաթափութեան ընդհ. Ցանձնաժողովին հրապարակային նիստերուն վերաբացուելուն, նկատելով որ Ամերիկան կը փափաքի որ հրապարակային վիճաբանութիւն մը տեղի ունենայ Հուվէրի առաջարկին շուրջ։

Կը կարծենք թէ Ֆրանսան ապատզական բարեացակամ ընթացք մը կր բռնէ սոյն առաջարկութեան հանդէպ։ Գ. Լէյկի և ամերիկեան պատուիրակներու միջեւ տեղի ունեցող տեսակցութիւնն մը նշմարել չի տուաւ օգտակար տեսակէտով ոևէ տարակարծութիւն մը ընդհ. ֆրանսական և ամերիկեան նաւային թէզերու։

ՇՔԵՂ ԳԱՇՏԱՀԱՆԳԷՍ

ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԱԾ

ՊՈԼՍՈՅ ԵՒ ՇՐՋԱԿԱՅԻՑ ՀԱՅՐԵՆԱԿՑԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԿՈՂՄԷ

ՏԵՂԻ Կ'ՈՒՆԵՆԱՅ 10 ՅՈՒԼԻՍ ԿԻՐԱԿԻ ՕՐԸ

ԱՒԱՒՕՏԷՆ ՄԻՆՉԵՒ ԻՐԻԿՈՒՆ

ՆԱՀԸ ԷՂ ՔԷԼՊԻ ՕԹԱՍՈՒՆ ԵՒ ՉՐԱՒԱՏ ՊԱՐՏԷԶԻՆ ՄԷՋ

ՏԵՂԻ ՊԻՏԻ ՈՒՆԵՆԱՑ ՕՐԵՐԷՔ ՄԸ

ՇՔԵՂ ԳԱՇՏ ՇՔԱ

Վաստակաւոր դերասան Գ. ԱՒՈՎԵԱՆի եւ շնորհալի դերասանուհի Օր. ԱՍԻԱ ԿՈՍՏԱՆԵԱՆի կողմէ

կէսօրէ յետոյ պիտի ըլլան կովկասեան և լեռնային պարեր

Հաճելի անակնկալներ և Եւրոպական պարեր

Առաւօտեան ցոգեկարգը կը մեկնի **ԺԱՄԸ 8**ին

Երբ ու վերադարձ **20** սուրիական դահեկան

Տոմսերը կը վաճառուին Սարաֆեան Եղբարց վաճառատունը, Գ. Մամբրէ Հիսարեանի գրավաճառատունը և Վարչութեան անդամներուն մօտ։

Կը խնդրուի հասարակութենէն հետեւորդի ըլպելի չի բերել

ԱԶԴԱԿի ՊԱՏՄԱԿԱՆԸ

ՊԱՀԱԿԸ

ՄԱՔՍԻՄ ԿՈՐՔԻ

Թրգմ. Օ. ԱՍԱՏՈՒՐԻ

— Ջեզի պիտի բռնանամ մինչև որ Կովկաս պրծիս։

«Պէտք է վարժ ըլլալ Կովկասին». կը մտէր Գայրիգովի այս պատգամը։ Դրեցի պետերուս, Գօրիւէկլրպագին, աղերսագիր մը, ուր յուզիչ չեշտով կը նկարագրէի Մարիսիանայի բրտութիւնները։ Աղերսագիրս յաջողութեամբ պսակուեցաւ, կարճ ժամանակավիպոցէ մը ինծի նշանակեցին Գօրբիանկլէպագի գոյքերու կայարանին ու պաշտօն յանձնեցին պահպանելու դաշտերն ու պտուկները և հսկելու անոնց նորոգութեան։

Հոն, չրկպատաւած զգացի մտաւորականներու աչքատու խումբէ մը — ուսանողներ, ժառանգաւորներ, վիճակագիրներ ու սպաներ։ Գրեթէ բոլորն ալ «կասկածելիներ» Ա. նոնք մեծամասամբ ճանչցած էին բանտ,ու տարագրութիւնը։ Երկաթուղիի տեսչութիւնը կ'օգտագործէր անոնց յատկութիւնները, արգիլելու գոյքերու գողցուիլը, որ մեծագործական կը զեռեղէին հոն։

Այն ատենէն յետոյ որ չփուժով ապրեր էի, այս բարի ու իմաստուն մտաւորականներուն կեանքը տաղակալի կ'երեւէր ինծի, անգոյն, զուրկհոգ երկարաձգուելով այս ձիին ու ախմար չարժունեան, որուն յատուկ է առօրեայ կեանքը։ Աւելի ուշադիր կը զննէի ու տարակոյսներ կ'ապրէի, կասքիս անքաւարար։ Ինծի կը թուէր թէ մտաւորականները անհեղեակ էին իրենց ուծացուժին կեղտոտ քաղաքին մէջ, ուր ամէն ինչ անձանօթ էր ու այլամերժ իրենց, ուր մարդիկ ոչինչի չէին ուզեր ծանօթանալ Միխայլովաքէնէն, ո՛չ իսկ Սբէնսբրէն, և չէին հետաքրքրուէր անխոհեր, անձնականութեան կարևորութեան հարցով անոր պատմական զարգացուժին մէջ։

Իրիկուներ, մտաւորականները խոհեմ դարպասներ կը լարէին ցոփի կիներու։ Անոնցմէ երկուքը — քոյրեր — չյմեցուցիչ նմանութիւնն ու ունէին չղջիկներու։ Մովային հին սպայ մը, Մազին, կաղ և գիրուկարճ մոլեռանդ Շօբէնհաուէրական մը, կը խօսէր անոնց խանդավառ պերճախօսութեամբ «սիրոյ բնազանցութեան» չուրջ։ Այս բառերը յեղյեղելու պահուն, չղջիկները սրունքնին խաչաձեւած ու ականջի աչքերը վայրկակ, կ'սարպտնուէին իրենց գորշ վերարկուներուն մէջ, որպէս թէ ահուդողի մտանուած, մերկացած զգալով փիլիսոփային խօսքերէն։

Կարճ մտանակէն Մազին սառցաւ հետաքրքրել չղջիկներու եղբօրմէն, որ կարևոր պաշտօն կը վարէր երկաթուղիի վարչութեան մէջ։

«Պարո՛ն, եթէ քոյրերուս ներկայութեանը չդադրիք հետեւիլ սիրոյ բնազանցութեան մասին, նա՛խ, ձեր կղակը պիտի ջարդեմ. երկրորդին, պիտի բողոքեմ երկաթուղիի սրբազան տնօրէնին։

Յորին լարուժով կ'ունկնդրէի այս ընթերցուժը և կը յիշէի Բէքրովաքիի մտ անցուցած գիշերները, ուր մինչև աչքերը մերկացած մոլեգին տրամ մը կը ներկայացուէր մըռայլ ու բնազգին, որ կր կորցնէր գատողութիւնը և կը յայտնաբերէր սիրոյ խելացնոր ու յուսալքուած իղձերը։ Կիսամայրենի մարդիկ, գինով ու աւազակ, կը վերանային յափշտակուած, վարպետօրէն երգելով իրենց երկրի արտմաքաքաւ երգերը, մինչ ահա՛ «փիլիսոփաներ «արմատականներ, «ժողովրդականներ անարուեստ, ճղճիմ ու տապկիկ, հեծեծագին ռամնաւորներ կ'երգէին առանց արուեստի ու քնիչքի։

«Ո՛չ, աչնան թաքաւ ու ներքին անձրևը չէ» կամ «հոն ուր Սիկոտ Գուլազը...» և վերջապէս.

«Ծապերնիկ ճգնեցաւ տարիներ ամբողջ
Ապացուցելու Քէ երկիրը կը Թաւալի
Ո՛հ, չյամիքը գեռ չէր ձանձրացած»

Բաւականին իրաւունք չունէի ո՛չ իրաւունք, ո՛չ երեւակայութիւն և ո՛չ ճիգ. կցելու այս երկու աչխարհները, անջատուած էին խորին հերձուածքով մը իրենց փոխադարձ է հետաքրքրութեան մէջ։

Նոյնը և հիմա, պատժելով երեսուն տարի առաջուայ անցքերը, և որոշակի քննելով մէկն ու միւսը, անկարող կ'ըզգամ բառերով պատկերացնել այս «մեծ ընթերցողներուն» սիլուէթը, միապակի ու երկապակի ակնոցով, լայն տափատներով, և երանգաւոր չապիկներով, բայց բոլորն ալ նոյն վերարկուներով զգեստաւորուած։ Եւ ասիկա ոչ անոր համար, որ ոմանք գժնդակ էին, դերբուկ և դիւրաչոչափ. մինչ միւսները խնամով կոկուած ու գրքով արդուկուած։ Ո՛չ, խոր տարբերութիւն մը կայ հո՛ն, գրեթէ ցեղային զանազանութիւն մը, որ ամէն պարագայի ներքին է։

Գաւառհաններուն եաև, կայարանի բոցերէն բզքտուած խաւարին մէջ, չոգեկառքերը, արևագոյն աչքերով օձեր, կը սողոսկեն մեծաղային ժխորի մէջ. գունաւիկ սիլուէթներ մարդոց ու վարիչներու, և անոնց անցուգարձը կր լուսագծուի գունատ լապտերներով, որ կը տարուբերեն քալելով։ Միւին ու չոգին կը ծածկեն պատուհանի բիւրեղները և ապակիները, և որ արձագանգ կուտան վայրաչարժերու սուլոցին, մեղմիկ ու անուշ վայիլով մը։ Հո՛ն, գիչերին մէջ կեանքը կ'ընթանայ կծոտ ու յոգնաբեկ. և այս սենեակին մէջ, ուր փակուած է գեղեցկութեան ծանակատարութիւնը, խզուած են երկուաքեակ կեանքերը։ Հ՛ոս անվերջ ու խեղ կը խլրտի բնազգի ուժը, հո՛ն կը թաւալի իմացականութիւնը, բանտուած գոյութիւն գազրելի վանդակին մէջ, ինչպէս թռչուն։ Կը կարծեմ թէ կեանքի ստեղծագործ ուժերը այսքան բուռն չեն հեռացած իրարմէ, որքան Ռուսիոյ մէջ։

Երբ գրեթէ տոսկուժով կը պատմէի Բէքրովաքիի գիչերային հանդիսութիւնները, կ'ըզգայի երբեմն թագուն ցանկութիւնը «մշակուած» մարդոց վայրենի կեանքի հաճոյքներուն։ Ինծի յաճախ կը թուէր թէ Բէքրավաքիի զբօսնուժները չէին դատապարտուած հիմնովին, բայց արտաքնապէս ձևականօրէն. «գաւառականութեան» զգացուժով...

Ինքը Բ. Ս. Գօժրնով ըսաւ խոր հառաչելով.

— Վա՜յ, ինչ սարսափելի է.

Ու խորհրդածելէ ու մորուքը խթթելէ յետոյ աւելցուց.

— Անոնց մօտ ես պիտի մոլորէի, ինչպէս ճահիճի մէջ, ուր ճիգն ու թափառուժը աւելի ևս խոր կը խրեն մարդս։

(6) (Շար.)

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՊԱՏԵՐԱԶՄԻ ՍՊԱՌՆԱԼԻՔԸ
ԾԱՅՐԱԳՈՅՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ ՄԷՋ

Սովիէթ թերթեր միչտ ճաքռնական վտանգ մը կը տեսնեն ՍԻՊԵՐԻՈՅ ԴԷՄ

Մոսկուա.— Ճաքռնի ծռնարկը Մանչուրիոյ մէջ սպառնալիք մըն է Մայրագոյն Արեւելքի ռուսական շահերուն տեսակէտով, բայց անիկա իրրեւ խթան ծառայելու է սովիէթներու անփութութեան եւ զանցառութեան եւ դրդապատճառ լինելու է Արեւելեան Սիպերիոյ մէջ ճարտարարուեստային մեծ յառաջդիմութեան մը։ Ճաքռնի հետ ամէն վայրկեան կարելի եղող վէճի մը վտանգը կը պարտադրէր զինուորական խոշոր համախմբում մը եւ հետեւաբար պարէնի ամբարում մը կայսրութեան սիպերիական սահմանագուխներու վրայ։ Սովիէթները հասկցան այս բանը, եւ ժամանակէ մը ի վեր այս գործի համար կը յատկացնեն առաջին հնգամեայ յատակագծին մէջ նախատեսուածէն աւելի շատ դրամ։ Այս վայրկեանիս ծրագրուած երկրորդ հնգամեայ յատակագծին մէջ սոյն շրջաններուն վերաշինութեան համար յատկացուած վարկերը այնքան կարեւոր են որքան չպիտի լինէին,եթէ ճաքռնական միջամտութիւնը տեղի չունենար Մանչուրիոյ մէջ։

Սովիէթական մամուլը ամէն օր կը պնդէ Արեւել. Սիպերիան «ճարտարարուեստականացնելուն» անհրաժեշտութեան մասին պատերազմի մը վտանգներուն պատճառաբանութեամբ։ Դեռ վերջերս «Զա Ինտուսթրիալիզասիօն» ռուսական մեծ թերթը հետեւեալ կերպով կ'արտայայտուէր այս մասին.

«Խորհրդային միութեան եւ համայն աշխարհի աշխատաւորները յուզում նալից ուշադրութեամբ մը կը հետեւին Մայրագոյն Արեւելքի դէպքերուն։ Աշխարհի վրայ ապրող լաւագոյն, յառաջդիմասէր եւ յեղափոխական ամէն անձ կ'ըմբռնէ իր տնտեսութիւնը ընկերվարութեան վրայ հիմնել փափաքող երկրի մը դէմ կայսերապաշտ յարձակումի մը յարաճուն վտանգը։ Ահա ասոր համար է որ սովիէթական եւ համաշխարհային Բրօլէտարիան սովորականէն դուրս կերպով կը շահագրգռուի Մայրագոյն Արեւելքի մէջ սովիէթներու կողմէ ծեռնարկուած տնտեսական յառաջդիմութեամբ»։

Մոսկուայի ղեկավարները իրաւացի կերպով դիտել կուտան թէ Արեւելեան Սիպերիան ունի իր պէտքերէն շատ աւելի հասոյթի բնական աղբիւրներ, մետաղներ, փայտ, վառելանիւթ, անդեղէն, որմէ պէտք է եզրակացնել թէ այս հարստութեանց արագօրէն շահագործումը ինքնապաշտպանութեան համար լաւագոյն միջոց մը պիտի ըլլայ՝ օտար յարձակումի մը պարագային։

Ներկայիս, Մայրագոյն Արեւելքի մէջ մեծ բանակ մը պահելու եւ պարենաւորելու համար, Սովիէթները հարկադրուած պիտի լինին երկրին ներսէն փոխադրել գրեթէ ամէն բան։ Ասիկա եղած էր 1904—5ի պատերազմին տկար կողմը։ «Պէտք չէ որ այդպէս ըլլայ այլեւս, կը յայտարարէ կողբլանի տնօրէն Պ. Թուի Պիշլէք, եթէ Մ. Արեւելքը մէկդի ձգուեցաւ, առաջին հնգամեայ յատակագծին մէջ, պէտք է որ լաւ տեղ մը բռնէ ան երկրորդին մէջ։

Մամուլը հաճոյքով կ'արձանագրէ Սովիէթներու համար արդիւնաբեր եղող նոր ձեռնարկութիւնները, որպիսիք են նաւերը նորոգելու համար կառուցուած տօքերը, փայտեղէնով ճարտարարուեստը, հանքածուխներու շահագործումը եւն։ Կառավարութիւնը շատ առատածեռն կը գտնուի կարմիր բանակէն արձակուած այդ շրջանի զինուորներուն հանդէպ։ Անոնց կուտայ նա խոշոր ազարակներ, աշխատանքի համար հարկաւոր գործիքներ, բնտանի անասուններ եւ փոխադրամ չնչին տոկոսով եւ երկար պայմանաժամով վճարելիի պահանջել հարկին, այս մարդիկը պիտի կրնան վերստին ձեռք առնել իրենց զէնքերը հէ կազմել մարդկային առաջին պատուաւոր մը պատահական յարձակողներու դէմ։

ԳԵՐՄԱՆԱՑԻ ՀՌՉԱԿԱՒՈՐ ԴԵՐԱՍԱՆ ՄԸ ԱՆՁՆԱՍՊԱՆ Կ'ԸԼԼԱՑ

Պէրլին.— Նշանաւոր դերասան Պրունօ Քասթէր որը Գերմանական սինէ մայի լաւագոյն արուեստագէտներէն մին է պանդոկի իր սենեակին մէջ կախուած գտնուեցաւ այս առաւօտ։

Տակաւին յայտնի չէ այս անձնասպանութեան պատճառը։

ԹԻՒՐՔԻԱ ԿԸ ՄՏՆԷ ԱԶԳ. ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ՄԷՋ

Անքարա.— Ազգերու Ժողովը որոշեց Թիւրքիոյ մուտքը Ազգ. Դաշնակցութեան մէջ։

ԽՌՈՎՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ՀՆԴԿԱՍՏԱՆԻ ՄԷՋ

Գօմպէյն կը հետագրեն ձէյ Անուամթի.

Գօմպէյ.— Հանգարտ անցած օրէ մը վերջ, միջցեղային կռիւներ վերսին բռնկած Քալատաճվիի մէջ։ Ոսթիկանութիւնը հարկադրուեցաւ կրակ բանալ եւ սպանեց եօթ չորս հոգի ու վիրաւորեց մէկ հոգի։ Օրուան խռովութեանց մէջ գոհ գացած անձերուն թիւը հասաւ եւ երեք հոգի։

ՀՈՐՍ ՀԱՐԻՒՐ ՅՈՒՆ ԱՆԳՈՐԾՆԵՐ ՀԵՏԻՈՏՆ Կ'ԵՐԹԱՆ ՊԻՐԷՈՒԷՆ ԱԹԷՆՔ

Աթէնք.—Առեւտրական նաւերու ոստիկաններէն չորս հարիւր անգործներ Պիրէոնի մէջ հաւաքուեցան կառավարութենէն օգնութիւն պահանջելու համար։

Անոնք Աթէնք գացին հետիոտն եւ հոն բնդհարում ունեցան ոստիկանութեան հետ։ Երկու վիրաւորեալներ եւ չորս ձերբակալեալներ կան։

ՀԱՄԱՅՆԱՎԱՐԱԿԱՆ ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆԸ ՕՐԷՆՔԷՆ ԴՈՒՐՍ ԿԸ ՀՌՉԱԿՈՒԻ ՇԻԼԻԻ ՄԷՋ

Պէրլին.— Շիլիի հակահնգամեայ կուսակցութիւնը օրէնքէ դուրս հռչակուեցաւ։

Սանթիակօ դրկուած հեռագիր մը կը հաղորդէ թէ սահմանադիր ժողովը հրաւիրուած է Հոկտեմբեր մեկին համար։

Թիւրքիոյ մէջ 12 միլիոն անգրագէտներ կան 14 միլիոն բնակիչներու վրայ

Անգարա.— Պիւճեի տուրջ վիճաբանութեան ընթացքին, կրթ. նախարար, Էսսաս պէյ յայտարարեց թէ Թիւրքիոյ մէջ տասնեւերկու միլիոն գրել կարդալ չգիտցող կայ 14 միլիոն բնակիչներու վրայ

Հունգարիոյ վարչապետ կուս Քարոլի կը հրաժարի

Գուտաբեք.— Վարչապետ կոմս Քարոլի իր հրաժարականը ներկայացուց խորհրդարանական, յայտնելով թէ կատարած էր իր տասնձեռնած պատճառը իշխանութեան գլուխ մնալով գրեթէ տարի մը։

Յամակալը չէ ընդունած այս հրաժարականը հաստատելով դաւիլեի ցուցուցած գործունէութիւնը եւ խնդրած է կոմս Քայագիէն որ իշխանութեան գլուխը մնայ։

Կոմս Քարոլի համակիրպեցաւ խնամակալին բազձանաց։

Հիլէրականները կուռի կը բռնուին իրենց հակառակորդներուն հետ Աւստրիոյ մէջ

Վիէննա.— Ազգայնական ընկերվարականներու Նիթր Խալհէմի մէջ գումարած ժողովին վերջ արիւնալեղ կռիւներ ծագեցան Հիթլէրեաններու եւ իրենց հարստական հակառակորդներու մէջ։ Քանի հոգի վիրաւորուեցան ծանր կերպով։

ԿՈՒՍԱԿՑԱԿԱՆ ՀԱՇԻՒՆԵՐ ՍՐԻՒՆՂՎԱ ԿԸ ԿԱՐԳԱԴՐԻՒՆ ՊՈՒԼԿՍՐԻՈՅ ՄԷՋ

Սօֆիա.— Կուսակցական հաշիւներ ընդմէջ Մակեդոնական հաւատածներու արձանով կարգադրուելու վրայ են մայրաքաղաքին փողոցներուն մէջ։ Բօբօկոռով կուսակցութեան Գոբէֆ Չանճֆ անուն մէկ անդամը ուսուցիչ մը սպաննեց եւ յայտարարեց թէ խաբուած էր, իմը հրամանը ստացած ըլլալով Միխայլօֆ խմբակին Մարճեֆ անուն Մակեդոնացի երեսփոխանէ։

ՏԵՂԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՃԵՂՔՈՒԱԾՔ ԱԶԳԱՅՆԱԿԱՆՆԵՐՈՒ ՄԷՋ
ՀԱԼԷՊԻ ԱԶԳԱՅՆԱԿԱՆՆԵՐԸ ԿԸ ՄԻԱՆԱՆ ՀԻՒՍԻՍԱՅԻՆ ՍԻՒՐԻՈՅ ԵՐԵՍՓ. ՊԼՕՔԻՆ

Իտալական «Լ'Իթալիա Պա» թերթը իր Հալէպի թղթակցէն հետեւեալ հետաքրքրական նամակը ստացած է.—

Հիմայ յուր առի որ ճանի մը ժողովուրդներ տեղի ունեցած են Տօքթ.Ռէհալիի տան մէջ, որուն ներկայ գտնուած են ազգայնական իթար Իպրահիմ պէյ Հանանօ եւ Հալէպի երեսփոխաններ։ Այս ժողովներուն մէջ պատասխանուած են համաձայնութեան մը հիմերը Հալէպի Ազգայնական հոսանքի եւ Հիւսիսային Սիւրիոյ երեսփոխանական պլօքին միջեւ, կերեւի թէ օտուով պիտի գոյանայ համաձայնութիւնը եւ երեսփոխաններու դիրերը Սիւրիական ներկայ Կառավարութեան հակառակ պիտի ըլլայ։

Այս յուրեն կը հասկցուի որ ազգայնականներու մէջ արդէն եեղրուածք յառաջ եկած է եւ Հալէպի ազգայնականները հակառակ են Դամասկոսի իրենց ընկերներու հեռաւած խղճամտութեան։

ՊՕՅՔՕԹԸ "ՊԱԹԱ,,Ի ԴԷՄ
ՆՈՐ ՑՈՅՑԵՐ ԴԱՄԱՍԿՈՍԻ ՄԷՋ

Անցած ուրբաթ օր, Դամասկոսի զանազան մասերուն մէջ ցոյցեր եղած են «Պաթա»կօսիկի ընկերութեան դէմ եւ ճառեր խօսուած են բոլոր մզկիթներու մէջ, Էմիէվի մզկիթէն հնչող ժողովուրդը, քափօր կազմեց եւ դալեց մինչեւ «Պաթա»ի վաճառատան առջեւ եւ հոն «անկցի «Պաթա» հրեական ընկերութիւնը» պոռաց։

Ոստիկաններ հասան եւ դժուարաւ կրցան ցրուիլ ցուցարարները։ Անկէ վերջ ընկերութիւնը փակեց իր վաճառատունը եւ ոստիկաններ սպասեցին անոր դռան առջեւ։

ՍԻՒՐԻԱԿԱՆ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆԸ Կ'ԸՆԴԻՄԱՆԱՅ ԲԱՐՁՐ ԳՕՄԻՍԷՐԻ ՈՐՈՇՄԱՆ ԴԷՄ ԵՒ ՎԵՐՋԸ ՏԵՂԻ ԿՈՒՏԱՅ

Բարձր Գօմիսար Ն. Վ. Գրօ. Բօճսօի մեկնումին առաջ, երկրաչափ Պ. Ժօրանս Հալէպի Հաճոյին Շինութեանց ընձիչութեան պատճառին ճօճանկուած էր։ Սիւրիոյ Նախարարաց Խորհուրդը մերժեց ընդունիլ զայն այդ պատճառին։ Ասոր վրայ տագնապ մը տեղի ունեցաւ, որովհետեւ Բ. Գօմիսարութիւնը պնդեց իր որոշման վրայ։ Սիւրիոյ դաշինքը սպիտեցաւ տեղի տալ եւ Պ.Ժօրանս ստանձնեց իր պատճառը։

ՍԻՒՐԻՈՅ ՆԱԽԱԳԱՀԸ ԻՐ ԱՄՍԱԿԱՆԸ ԿԸ ՑՐՈՒԷ ԲԱՐԵՍԻՐԱԿԱՆ ՆՊԱՏԱԿՆԵՐՈՒ

Դրած հիմ որ Սիւրիոյ Հաճոյպետութեան նախագահ Ն. Վ. Մուհամէտ Ալի պէյ Ապէս, հակառակ կարգ մը թերթերու նախատեսութեանց առած էր իր ամսականը՝ 1200 ոսկի։ Այժմ Դամասկոսի թերթերը կը գրեն որ Ն. Վսեմութիւնը այդ դրամը ամբողջութեամբ ցուցած է բարեսիրական նպատակներու, 100 ոսկի մարգական «Մուավիհ» ակումբին, 100 Ֆրանչիսկան դպրոցին, 50 Պարուտա ակումբին, 50ական ոսկի յատկացուցած է եօթը միութեանց, 345՝ մզկիթներու ծառայողներուն, 250՝ ապրած ընտանիքներու եւայլն։

ԵՐԿՈՒ ԶԻՆՈՒՈՐՆԵՐ ԿԸ ՅԱՐՁԱԿԻՆ ՈՒՍԱՆՈՂԻ ՄԸ ՎՐԱՅ ԱՊԱԶՈՎԱԿԱՆ ԽԵՂԿԱՏԱԿՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

Ֆուտա Պեհվի անուն ուսանող մը, Միւսեվեր քաղեն անցնելու ատեն, երեք զինուորներ, որուն գինով էին, հանդի պեցան իրեն։ Անոնցմէ մէկը ձեռքի հարուածով մը վար ձգեց ուսանողի գլխարկը, երկրորդ զինուորը գեռեն կը վերցնէ գլխարկը եւ կը յանձնէ Ֆուտային։ Ուսանողը շնորհակալութիւն կը յայտնէ եւ գլուխը կը դնէ գլխարկը։ Առաջին զինուորը սակայն գոհ չմնաց այս արարողութենէն եւ պոռաց ուսանողին. «վայրենի սիւրիացի, դեռ կը խօսի՞ս»։ Եւ հազիւ լրացուցած այս խօսքերը յարձակեցաւ ցոյն վրայ եւ սկսաւ գարնել։

Այդ միջոցին քաղի պահակը կը գեներ հոն։ Ուսանողը խնդրեց անկէ որ ոսկի կանութեան յուր տայ, սակայն պահակը մերժեց։ Տղան, ասոր վրայ, կերպով մը կազատէ օձիքը զինուորներու ձեռքէն եւ ճանապարհի ոստիկանութեան յուր կուտայ։ Ոստիկանները կը յայտնեն որ զինուորները Ֆրանսացի են եւ իրենք չեն կրնար խառնուիլ։ Թելադրեցին սակայն որ դիմէ Գուրճի ոստիկանական պահականոցին, անոնք ալ յանձնարարեցին դիմել ժանտարմայի պահականոցին։ Ֆուտա գրաւ հոն բանի մը Ֆրանսացի ժանտարմաներ եւ խնդիրը հասկցուց անոնց։ Ցօժանրեցան ընկերանալ իրեն գեներու համար զինուորները։ Ուսանողը վարձեց իճմաճարժ մը եւ մէջը նստան երկու ժանտարմաներու հետ։ Սակայն ժամ շարունակ փնտռեցին եւ ոչ մէկ զինուոր հանդիպեցան։ Տղան 300 ս. դ. իճմաճարժի դրամ տայէ վերջ, յուսահատ եկաւ եւ դիմեց հարցապետութեան նախագահին։ Գ. Տէպպաս ցաւակցութիւն յայտնեց եւ թելադրեց խնդրագիր մը ներկայացնել։

ՀԱՄԱՅՆԱՎԱՐՆԵՐՈՒ ԳՕՐԾՈՒՆԷՈՒԹԻՒՆԸ
ՎՃԻՌԸ ԱՅՍՕՐ ՊԻՏԻ ՏՐՈՒԻ

Համայնավարական նոր թռուցիկներ գրուած են, որով կը պատռպաստեն «Մոսկուայի աչէթը եւ կը հրաւիրեն օգնել անոր եւ իր տիկնոջ, որոնք զոհերն են «իմպէրիալիստական» ախորժակներու։

Շաբաթ օր տեղի ունեցաւ դատավարութիւնը, վերջին Գաւառական ժողովի ընտրութեան առթիւ խանգարման փորձեր ընող եւ ոստիկաններու վրայ յարձակում գործող վեց համայնավարներու, որոնք այդ օրեն իվեր կը մնան բանտ։

Վճիռը պիտի հաղորդուի այսօր։

ԹՈՒՆԱՒՈՐ ՕԶ ՄԸ ԳԻՇԵՐ ԱՏԵՆ ԿԸ ԽԱՅՔԷ ԿԻՆ ՄԸ ԵՒ ԿԸ ՄԵՌՑՆԷ

Պէյրութ գիւղի բնակիչներէն Ֆաթմա Աբդուլ ունէր ամուսին մը։ Տարեց ամուսնալուծուելու համար ցանիքը կը պատկին։ Առջի գիշեր, ննջելու ատեն ոճիր վրայ ծանրութիւն մը կզգայ Ֆաթմա եւ երբ շարժեցաւց սասսիկ ցաւ զգաց. սկսաւ պոռալ. մարդիկ եկան, հաւաքուեցան եւ տեսան որ երկու մէթր երկարութեամբ երկայն եւ հաստ օձ մը կայ անկողնին մէջ եւ իսկոյն մեռցուցին զայն։

Կինը ճանի մը ժամ վերջ մեռաւ։

Պ. ԷՏՏԷ ՖՐԱՆՍԱ ԿԸ ՄԵԿՄԻ

«Լիտան Իւ Լայթի խոյած տեղեկութեանց համաձայն, Մէքր Էմիլ Էտէ ամսոյս 14ին կը մեկնի Ֆրանսա, ամրան արձակուրդը հոն անցնելու համար։

ԱՌԱՆՑ ԲԱՆԱԿԻ ԹՈՂԱԻՈՐ ՄԸ ԼԻՒՍԱՆԻՆ ՄԷՋ
ՔԱՆԻ՞ ՏԵՍԱԿ ՏՈՒՐՔԵՐ ԿԸ ԳԱՆՁԷՐ

Մուրի ենթակայ Սարիֆէ գիւղի բնակիչներ կառավարութեան բողոքած են իրենց մուխթարի մասին։ Գիւղացիները կը յայտնեն որ իրենց մուխթարը ամեն տարի գանագան անուններով տուրիներ կը գանձէ իրենցմէ եւ կը յիշեն հետեւեալները.

1.— *Դխթու տուրք.* ամեն գլուխ տարեկան 100 ս. դահեկան պէտք է տայ բացկեն։

2.— *Աժատութեան տուրք.* Հարուստ եթէ ըլլայ ամուսնացողը 500 Ս. դ. պէտք է տայ, եթէ աղքատ ըլլայ 250 Ս.դ.։

3.— *Ծննդեան տուրք.* Եթէ մանչ ըլլայ ծնողը 200 ս. դ. իսկ եթէ աղջիկ ըլլայ 100 ս.դ.։

Բացի այդ մուխթարը կ'սեսնայ եղեր զանազան նուէրներ. օրինակի համար գիւղացիները սեպուած հին կաթ, կարագ, հաւ, հաւկիթ, եւայլն ձրիօրէն տայ մուխթարին։ Թագաւորական կեանք մը ունէր ան եւ հրամանը չէր երկորդուէր։ Գիւղացիները կը վախնային անոր մասին բողոք բարձրացնելու, որովհետեւ ծանր պատիժներ կրնար սահմանել։

Գիւղի այս մեծագոյն պետը, սակայն, ննջած ունենալով ծիրտղ բնդհանուր տագնապը եւ գիներու անկումը, իմին ալ կ'ուրուէ գեղչել տուրքերը, եւ 100ին 25 հաւմեմատութեամբ կը պակսեցնէ իր գանձածները եւ կը յայտարարէ ժողովուրդին։

Գիւղացիները սակայն բոլորովին անկարողութեան մատնուած ըլլալով, կ'ուրուեն դիմել կառավարութեան եւ մասնաւոր պատուիրակութիւն մը զրկելով կը հասկցնեն խնդիրը։ Այժմ ննջութիւն բացուած է այս իմիճակոյ քաղաւորին դէմ։

ՍԷՐԺԱՆ ՄԸ ԿԸ ԽԵՂԴՈՒԻ

Շաբաթ օր, ժամը 2ին, Զէյթունի քաղին մօտ, փոքր Ուապաքէյ անուն սեռժան մը, երբ կը լոգար, այիճները գիճէ ճօճացին տարին բացերը։ Շատ լաւ լողալ չի գիտնալուն պատճառաւ, Ուապաքէյ ծովամոյն եղաւ եւ խեղդուեցաւ։

ՆՈՒԻՐԱՏՈՒԹԻՒՆ

Դամասկոսեն Պ. Յարութիւն Հալաճեան ուրախ առիթով մը, խմբագրութեանս միջոցաւ 550 Ս. դահեկան կը նուիրէ Մարըլթէյնի քոխախտանոցին։

ԱԱԿԱՐԱՆ ՊԼՅՈՒՌԻՒԻ
4 ՑՈՒԼԻՍ 1932

	Ս. Դ.
Ցգիպտ. թղթադր.	469
Անգլիկ. »	457
Տօլար »	126.50
Թրքական »	59
Գաճճ Օքթօման	135
Իտալական Լիր 100	645
Ցունական Տրախմի 100	90
Անգլ. ոսկի	606
Ֆրանս. »	482
Սաման. »	550
Արծաթ մեճիտ	23
Դրեսի Ֆօնս. Ա. Ֆէ.	524
» » Բ. »	282
» » Գ. »	276

Հետեւեալ եղբարք Լիւ Ֆօնճ Թէյէֆօճ՝ 5-19

ՄԱՑԵԱԼ ՆԱՀԱՆԳԱՒԸ ՊԻՏԱՁԵՒՆ ԲԱՑԸ

Ուսանելիք՝—Գանձային պատճառներով ստիպուած ենք 2000 միլիոն տարի բաց մնալ։

— 76 —

արծաթի անօթներուը մեր սակարկութեան մէջը կային. միւսներուը արդէն արժէք մը չունէին.

— Հագուստներս իմ՞ն են.

Քարլայլ թեթեւ ժպիտով վստահեցուց Իզապէլը.

Խեղճ աղջիկը կեանքին մէջ ասանկ բաներ տեսած ու լսած չէր։ Երբէք մաքէն չէր անցնէր որ Իսթլինը պարտքի փոխան ծախուած է։

Իզապէլ Քարլայլի հարցուց դարձեալ.

— Հայրս ձեզի պարտք ունէ՞ր.

— Ո՛չ, երբէք պարտական չեղաւ ինծի.

— Ապա ինչպէ՞ս առիք Իսթլինը.

— Ինչպէս որ ուրիշը պիտի գնէր, այնպէս ալես գընեցի, դրամ ունէի և կալուածի մը պիտի գնէի, լսի առի որ հայրդ կուզէ ծախել Իսթլինը, գնեցի.

Ձսպելով իր աչքերէն յարձակող արցունքի շիթերը, պատասխանեց Իզապէլ.

— Մր. Քարլայլ, վեճակս գիտեմ, չիտակ չէ ձեր տունը բնակիլս, սակայն ինչ ընեմ, ձեռքէս ինչ կուգայ.

— Այդ մասին երբէք մի մտատանջուիք, Էչյտի Իզապէլ. ես աւելի երախտապարտ եմ ձեզի. և իսկապէս եթէ Իսթլինն ծնալը ձեզի համար փափաքելի է, ես չատ ուրախ կ'ըլլամ ձեզ աւելի երկար հիւրասիրելով.

— Շնորհակալ եմ Մր. Քարլայլ, իսկապէ հայրս ինծի համար ոչ մէկ կարգադրութիւն ըրած է. վիճակս որոշապէս կը տեսնեմ. ոչ տուն ունիմ, ոչ դրամ, այս ձերն է և մեր Լոնտոնի տունն ու Մաունդ Սէվըրնի պատսան հօրեղբօրս պիտի ծնայ.

— Բայց անկասկած հօրեղբայրդ Մր. Վէյն ուրախութեամբ թող իր փոյ պիտի առնէ.

— Ինչ.. անոնց հետ միասի՞ն ապրիլ... ինչ կը խօսիք Մր. Քարլայլ.

— 73 —

— Իմ դրամովս գնեցի ես այս չէնքը, Իսթլինը իմն է.

— Փոխարժէքը վճարա՞ծ էք.

— Այո, օրին ամբողջութեամբ վճարած եմ.

— Լօրտը ի՞նչ ըրաւ այդ դրամը.

— Այդ ես չեմ գիտեր, Լօրտին գործերը ինծի չեն վերաբերիր.

— Բայց, ի՞նչ զարմանալի է որ իրը չեզած տեղ ան ամիսներ կը նստէր այս տան մէջ.

— Այո, զարմանալի կը տեսնուի, բայց ան փափաքեցաւ որ գայ և մնաք բարեաւ ըսէ իր ամբարտաւան այս ապարանքին. և այդ առթիւ ալ ատեն մը մնաց հոս։ Վերջը հիւանդութիւնը ծանրացաւ և չի կրցաւ երթալ։ Հետեւաբար այս տունն ու կարասիները բոլորովին ինծի կը պատկանին և ձեզմէ ոչ մէկուն ես պարտք չունիմ, ուրեմն չատ զոհ կը մնամ եթէ հիմայ այստեղէն քաշուիք ու երթաք.

— Կարելի է ձերերը և կառքն ալ իմ է պիտի ըսես.

— Ոչ, անոնք Լօրտին կը պատկանին.

— Անոնք պահակ ունին և տեղ մը չեն կրնար փախչիլ. վերը ուրիշ պահակներ կան, ըսաւ մէկը.

Ուրիշ մը յարեց.

— Ինչ անիծուած սրիկայ մըն էր այս Լօրտը.

— Ինչոր ալ ըլլայ Լօրտը, ձեզի իրաւունք չտրուիր որ իր աղջկան գաղտնիները վիրաւորէք. կը կարծեմ որ ինքզինքը ներկայացնող մարդ մը պէտք է զգուշանայ անկրթութենէ։

Եւ Քարլայլայլ այս ըսելէ վերջ, բռնեց Էչյտի Իզապէլի ձեռքն և ըսաւ.

— Դուք վեր ելէք, ես կը նայիմ այս գործին.

Քարլայլ վեր տարաւ Իզապէլը և պարտապահանջներն ալ ճամբեց։ Բայց վեր ելլելով երբ միւս երկու մարդիկն և մնացեալ ըլլալը տեսաւ, չուարեցաւ, որովհետեւ զանոնք վռնտելու կարողութիւն չուներ։

ՄԱՄՐԼԹԷՅՆԻ ԹՈՒԱԽՏԱՆՈՑԻ ՀԱՇԻՒՆԵՐԸ

Մամրլթէյնի Ազգային Բուժարանի Խնամակալութիւնս խորին օգնութեամբ սացած է հետեւեալ գումարները ի գնպատս Բուժարանին, Ս.Ո. դեկտ.
Յունուար ամսուայ մէջ:

Յունվար	7	Տիար Sofp. Գ. Վարդապետեանէ	3.—		
»	»	Գ. Մովսես Խայոեանէ	2.—		
»	»	Այրի Տիկին Թագուհի Փորուխեանէ	5.—		
»	»	Գրն. Ֆիլիպ Տէրուճեանէ	2.50		
»	»	» Կարապետ Տէտէեանէ	5.—		
»	»	Տիկին Զարուհի Հազարապետեանէ (մեռադցու)	5.—		
»	»	Տիար Sofp. Ց. Թօփճեանէ	2.—		
»	8	Ագնիւ Տէօլճեանէ	3.—		
»	»	Հայ Աւետ. եկեղեցիէ (էհմք)	22.02	1	2
»	7	Լուսաբեր Գիրեանի հաւատոյց (Տ.Գավուգճեանէ)	82.50		
»	8	Miss Friersonէ սացուած (Շիմլան)	64.70		
»	»	Գրն. Անդրանիկ Սոզոեանէ	1.—		
»	»	Հայ աւետ. կիրակնօրեայ դպրոց (Նուսադէմ)	6.52	1	2
»	»	Տիկին Ովսաննա Էօրճէեանէ	4.35		
»	»	Գրն. Յովհաննէս Թաճեանէ	3.75		
»	9	Սրբ. Նշան եկեղեցւոյ քաղական խորհուրդէ	18.81	1	2
»	10	Ամանոս էմիր սրբ. Նորոդութիւն եկեղեցիէ	10.06	1	2
»	»	Standard Oil Company պատասխանութենէ	41.50		
»	»	Սրբ. Խաչ եկեղեցւոյ քաղական խորհուրդէ	11.64	1	2
»	»	Նոր Մարաշի եկեղեցիէ	7.42	1	2
»	»	Էօրէֆիէի սուրբ Աստուածին եկեղեցիէ	4.46		
»	15	Հայ աւետարանական եկեղեցիէ (էհմփ)	—66	1	2
»	»	Տիկին Վարդուհի Աբրահամեանէ	1.—		
»	»	Տիկին Եւճիկէ Կիւլհսէրեան (Շիքակօ)	12.50		
»	»	Գէյլանի հայ աւետարանական եկեղեցիէ	2.75		
»	»	Տիկ. Արուսեակ Տարագճեանէ (Նոյումպոյտ)	5.50		
»	»	Տիկին Համասուհի Կեօճեանէ (Խրթր պէյ)	5.50		
»	17	Գրն. Յակոբ Տէր Սեթփանեանէ	1.—		
»	»	Գրն. Խաչատուր Յարգաեանէ	3.—		
»	18	Օրիորդ Վիքթորիա Կարապետեանէ	1.—		
»	»	Գրն. Գէորգ Փիլօեանէ	1.—		
»	»	Պիհճանեայի ազգայիններէ	8.50		
»	»	Գրն. Աւագ Կարապետեանէ	5.—		
»	»	Գրն. Գասպար Նաճիեանէ (երկրաչափ)	5.—		
»	»	Բարեպաշտ տիկին մը	—25		
»	»	Գրն. Կարապետ Հինճօեանէ	1.—		
»	21	Գրն. Գառնիկ Սէճէրեանէ	1.—		
»	»	Գրն. Կարապետ Գալեանէ	20.—		
»	»	Ճիպկլի պաս. քաղական խորհուրդէ	4.80		
»	»	Գաս. քաղական հոգաբարձութիւն Գա'լպէրէ	15.12		
»		«Գանճ Սիրի եւ Կռան Լիպանօդուած դրամի տոկոս	18		
		(Շար.) Գումար՝	401.02	1	2

ՏՕՔԹ. Հ. ԼՈՒՍԻՆԵԱՆ
(ՀԱԼԷՊ)

Նախկին բժիշկ Միջագետքի Զինուորական հիւանդանոցներու եւ մասնագէտ ներքին եւ մանկական հիւանդութիւններու

առագ, արմատական, խղճամիտ դարմանում:

Հիւանդ կ'ընդունի ամէն օր ժամ 8—12 եւ 2—6 իր դարմանատան մէջ.
Հալէպ Նիւթլ յարդ. Թրամվայի բընկերութեան հայատառ, թիւ 7

Շբ. եւ Ուրբաթ օրեր առաջուան պէս

ԳԱԲՐԻԷԼ Թ. ԹԷՐԶԵԱՆ
(ԵԼԵՔՏՐԱԿԱՆ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ)
Հիմնուած 1921 ին Պուէնոս-Այրէս

Խիստ դիւրամատչելի պայմաններով կը կատարենք ամէն կարգի ելեկտրական լոյսի գծերու ներքաշումներ (Installation), ինչպէս նաեւ մօթէօր եւ տիճամօճեր:

Վաճառատունս կ'ստանձնէ նաեւ բոլոր ելեկտրագործիքներու նորոգութիւնները: Մասնաւոր ապահովութիւն բնակարաններու ելեկտրա-նորոգումներ: Վաճառատուն Philips եւ Lux ելեկտր. լամբերու եւ ամէն տեսակ ելեկտրական պիւոյտներու:

Վճարման դիւրութիւններ.

Հասցէ — Վ. Ուզունեանի գրատան կից Պուռճ. B. P. 491

ՊԱՆԴՈՒԿ ԱՀԱՐՈՆ ՊԻԹԻԱՍ

ՀԻՒՍԻՒՍԱՑԻՆ ՍԻՒՐԻՈՅ ԼԱՒԱԳՈՑՆ ԱՄԱՌԱՆՈՑՆԵՐԷՆ ՁԷՊԷԼ ՄՈՒՍԱՑԻ **ՊԻԹԻԱՍ** ԳԻՒՂԻՆ ՄԷՋ

Նորակառոյց եւ գեղեցիկ շէնք. արդիական կերպով կահաւորուած սենեակներ. ընդարձակ սրահ, քաղցիմ, եւրոպական եւ արեւելեան կերակուրներ

ԶԱՓԱԼԻՒՈՒ ԳԻՆ

ԲԱՑ Է 1932 ՅՈՒԼԻՍ 1ԷՆ ՍԿՍԵԱԼ

Իր աննման տեսարաններով, առատ ջրերով և առողջարար կլիմայով ծանօթ ՊԻԹԻԱՍ գիւղը այս տարի աժտուած է գիւղագնացութեան համար անհրաժեշտ եղող բոլոր յարմարութիւններով:

Ճամբաները նորոգուած են, գիւղին մէջ հաստատուած է Թղթատարական ամենօրեայ ապահարկութիւն ինչպէս նաև թլֆոն և հեռագիր:

Պիթիասը ունեցաւ նաև իր առաջնակարգ պանդոկը, ուր սյցելուները պիտի գտնեն Սիւրիոյ և Լիբանանի յատկոյն ամառանոցներուն յատուկ բոլոր յարմարութիւնները ու հանգստութիւնները:

ՏԷՐ և ՏՕՐԷՆ ԱՀԱՐՈՆ ԻԶՄԻՐԼԵԱՆ

ԱՋԴԱԿԻ ՏՊԱՐԱՆԸ

ՏՊԱԳՐԱԿԱՆ ԱՄԷՆ ԿԱՐԳԻ ԳՈՐԾԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ
Դիմեցէք «ԱԶԴԱԿ»ի Տպարանը՝ գիրք, պրօշիւր, հաշուենկատ հրատիրագիր, պահարան, նամականի քաղք եւ առեւտրական տետրակներ.
ԱՐԱԳ, ՄԱՔՈՒՐ, ԳԵՂԵՑԻԿ ԵՒ ԱԺԱՆ,
ՁՈՒՆ ՄԲԵՐՔ ԳԻՐԵՐՈՒՆ

ՊԱՆԴՈՒԿ ԼԻՒՔՍ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԱՒԵԼԱՊԱՐԱԳՈՅՆ ԿԱՄԱՐԿ «ԼԻՒՔՍ»ԻՆ ՁԱՅՆԻՆ ՄԷՋ, ՃԱՆԱՊԱՐՀԱՏ ԿԱՐԱՏԵԱՆ

ԽՒՍՈՒ ՕԹԱՍՈՒՆ ՍԵՆԵԱԿՆԵՐ

ՈՐ ԿԸ ԲԱՂԿԱՆԱՆ 1.2.3.4. ՄԱՍՁԱԿԱՆԵՐԷ

1. ՀԱՐՑԱՆՔ ՁԱՇ, ՄԱՔՈՒՐ ԵՒ ԱՆԹԵՐԻ ՊՈՄՊԱՐԴՈՒԹԻՒՆ.
2. ԳԻՆԵՐԸ ԽԻՍՏ ՉԱՓԱԿԱՒՈՐ.
3. ՏԻՒՆ ՓՆՏՈՒՄՆԵՐՈՒՆ ԱՌԸՆ ԴԻՒՐԱՔԱՆՉԻՒՐ ՈՒ ՀԱՆԳԱՍՏ.

ՏԷՐ և ՏՕՐԷՆ Գ. ՊԱՐՏԻԶԱԿԵԱՆ

ՍՓԱՆՏԱՐՏ *կօշիկներր միշտ ամենալաւ, ամենադիմացկուն, ամենատաժան եւ ամենագեղեցիկներն են.*

ԿԵԳՐՈՆԱՏԵՂԻ ՆԱՃԱՐ ԵՂԲԱՅՐՆԵՐՈՒՒ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ

ՏՔԹ. Բ. ԳՈՒԼԱԳԵԱՆ

ՄԱՆՆԱԳԷՏ՝ ՆԵՐՔԻՆ, ՄՈՐԹԱՑԻՆ ԵՒ ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆ

ՎԿԱՅԵԱԼ ՓՈՐՁԱԳԻՏ ՀԻՆԻԱԴԱՆՈՑՆԵՐԷՆ

Կը դարմանէ գիտական ամենավերջին մեթոտներով, քոխերու, սեռամոխի, ադիճներու յետդի ամէն տեսակ հիւանդութիւններ: Հիճ եւ նոր ֆրանկախոս եւ մորթային հիւանդութիւններ:

Առագ, արմատական եւ բարեխիղճ դարմանում:

Հիւանդ կ'ընդունի ամէն օր, բացի կիրակիէ, իր նախկին դարմանատան մէջ. ժամ 8—12 եւ 2—6ու մասնաւոր ժամադրութեամբ:

Նոր հասցէ՝ ՆԱՒՍՏՆԵՐՈՒ ՁՐԻ
Նոյեմբերի օրերը, ժամը 2—5 վկայ՝ ՆԱՒՍՏՆԵՐՈՒ ՁՐԻ
Ժամադրութեան կարելի է հեռաձայնել 1-08

ՏՕՔԹ. ԳԷՈՐԳ ԿԷՐԿԷՐԵԱՆ

Վկայեալ Lauréat (սիկլ) Interne եւ նախկին մասնաւոր ՍՆՆՆԳՅՏ յիւն Ֆրանսական հիւանդանոցի *ԱՁՔԻ, ՔՔԻ, ԿՈՂՈՐԴԻ, ԱԿԱՆՋԻ և ԳԼՈՒԽԻ* հիւանդութիւններու բաժնին:

Հիւանդ կ'ընդունի կէսօրէ վերջ ժամը 2—6
իր գիւղիին մէջ rue de Damas, No. 15
Հիւանդներ ուղղակի հիւանդանոց կ'ընդունուին իր կողմէ տրուած մուտքի բաբօղով:

Ազքատ հիւանդներու ձրի դարմանում, ամէն օր կէսօրէ առաջ ժամը 10—12, հիւանդանոցի դարմանատան մէջ:

Կարի եւ Ձեւագիտութեան Դասընթացք
ՏԻԿԻՆ ՄԱՆՈՒ ԵՐԱՄԵԱՆ

ՎԿԱՅԵԱԼ ԴԵՐՁԱԿՈՒՀԻ

ԲԱՐԻՋԷՆ ԵՒ ՎԱՃԻՆԿՔՕՆԷՆ

Կարի եւ ձեւագիտութեան մասնագիտուհի, Տիկին Մանր Երամեան կը վերադառնայ իր արհեստանոցը, Մեծ Սհրայի դիմացը Նո. 78 տան երկրորդ արկը:

Երեք ամսուան միջոցին կը սորվեցնէ ամենավերջին ճոռաձեւութեամբ, կար եւ ձեւագիտութիւն իր բոլոր բարդութիւններով եւ արդիական ձեւերով, Droit-fils մէթոտով: Իր աշակերտուհիներ կ'օժտեն Բարիզի ազատարուածոյ Académie Daydou վկայականով:

Տոկուն շինուածք վայելուչ տեսք հնչուն եւ բնական ձայն
Անոնք յատկանիշներ՝

ՕՐՈՆՅՄՈՎ ԿԸ ՁԱՏՈՐՈՇՈՒԻՆ

ԱՓՕԼԼՕ ՖՕՆՕՆԵՐԸ

Հրապարակի վրայ գրեթէ ոչ մէկ բոլոր մարքային հետ կը մրցին Ապոլօ ֆոնօներր: Մանաւանդ վերջին նոր մօտէլները, որոնք հասած են արդէն, անգերազանցելի են իրենց տոկունութեամբ, վայելչութեամբ և ժամչելի գիներով.

APOLLO GRAMOPHONE Co. Ltd
(of London)
ԱՓՕԼԼՕ ՖՕՆՕՆԵՐՈՒՆ ԹԱՓԱՒՈՐԸ !!!
Կատարեալ համոզում գոյացնելու համար անգամ մը այցելեցէք
MAISON APOLLO, Rue de la Poste, BEYROUTH
Փարոզգիճ եւ ֆօնօզ ամէն ձեւի, անվճեռի սրակ եւ առաւելութիւններ
գիւրամատչելի գին, վճարումի դիւրութիւններ
Ընդհ. ներկայացուցիչ՝ Սիւրիոյ, Պաղեստինի, Անդրյորդանանի, Միջագետքի եւ կիպրոսի.— ԳՈՒՐԳԷՆ ՍԻՆԱՆԵԱՆ

KOURKEN SINANIAN, Boîte Postale 642, BEYROUTH (Syrie)

Նեննալը գիտէր Որով երկու մարդիկ Մասնթ Սէվըրի Լօրտութեան ժառանգորդ և անոր եղբայրը եղող Մր. Վէյնի զալը պիտի սպասէին հոն, և անկէ դուրս պիտի չելնէին:

Հետեւեալ օրը կիրակի ըլլալով Մր. Քարլայլ Խաչլին եկաւ: Մր. Վէյն դեռ եկած չէր: Իզապէլ սեղանին առջեւ նստած դողդողով չորս կողմը կը դիտէր: Քարլայլ հարցուց անոր.

— Ինչպէս անցուցիր այս գիշեր, փիլ մը քնացա՞ր.

— Ոչ, չի քնացայ, չսա վախցայ, ամբողջ գիշեր աչքերս չի կրցայ փակել.

— Ինչէ՞ն կը վախնաս.

— Այս մարդիկներէն կը վախնամ. Մր. Վէյն դեռ չեկաւ:

Ինչ վերջ սպասուհին ծրար մը նամակներ բերաւ, որոնցմէ չսաերը մխիթարական նամակներ էին. Իզապէլ անոնցմէ մէկը զատելով «Միխա Վէյնի ձեռագիրն է» ըսաւ և բացաւ.

Սիբելի Իզապէլ

Մր. Քարլայլի նամակին մէջ գրուած լուրը շատ յուզեց եւ խռովութիւն պատճառեց մեզի, ամուսինս հոս չի գտնուելուն պատճառաւ նամակը ես բացի: Ամուսինս գացած է ծովեզերեայ խալաներ: Կիրակի օր վերադառնալ խոստացած էր, եւ առհասարակ խօսքին տէր է: Վատահ էիք որ վայրկեան մ'իսկ չի կրնայնցնելով զինք Լսելին կը սրկեմ: Որեան տխրիլս եւ զգացուիլս չեմ կրնար բացատրել: Աւելի գրելու ժամանակ չունիմ. աշխատէ որ հազ ըլլաս սիբելի Իզապէլ:

Մնամ Ջարգանօք եւ խոր Ցաւակցմով
Անկեղծօրէն Ձերդ՝
Էմմա Մասնը Սէվըրն

Իզապէլի դէմքին գոյնը քիչ մը սրիւն վազեց և զգալի եղաւ նեղութեան սաստկութիւնը: Այդ նամակը փոխանակ Էմմա Մասնթ ստորագրելու, Թէքէմմա Վէյն ստորագրէր, զոնէ քիչ մը կը մխիթարուէր: Իզապէլ նամակը երկարելով Քարլայլին ըսաւ.

— Տես, որքա՜ն անբախտ եմ.

Մր. Քարլայլ նամակը կարդաց և Միխա Վէյնին ըստորագրութիւնը տեսնելուն պէս ըսաւ.

— Եթէ փիլ մը զգուշանամ ունենար Միխա Վէյն վազելով պիտի գար, դիտէր որ մինակ ես դուն.

Իզապէլ գլուխը ձեռքերուն մէջ առնելով ծռեցաւ և ինչ վիճակի մէջ գտնուիլը աչքին առջեւը եկաւ:

Երիտասարդ, զեղեցիկ, հարստութեան և դիրքի տէր աղջիկ մըն էր, սակայն հիմայ, զժբախտ, անտէր, և իր տան մէջ իսկ օտարական մը և առանց իրաւունքի անկէ ներս մտնող յիմար մըն էր: Հօրը հանդէպ զգացած սէրը օրքան խոր էր, անոր մահուան հետեւանքով զգացած ցաւերն ալ այն աստիճան խոր: Բայց յուզումը միայն այդ չէր: Գլուխը դնելիք տեղ մը չունէր և մէկ ոսկի իսկ գրամ չունէր: Ասկէ վերջ ո՞ր պիտի երթար, որո՞ւ հետ պիտի ապրէր: Սպասուորներու ամսականներն անգամ վճարուած չէր, ո՛վ պիտի վճարէր: Իզապէլ սթափելով այս մտածումներէն ըսաւ.

— Երբէ՞ն իմեր ձերն է այս տունը Մր. Քարլայլ.

— Անցած Ուռնիսէն իմեր. հայրդ քեզի խօսած չէ՞ր.

— Ոչ, այս բոլորն ալ ձե՞րն են հիմայ.

— Այո, կարասիներն ալ սակարկութեան մէջ են, (Նայելով հաշուեդրանին) ամանները ու ծածկոցները կարծեմ չկան.

— Ուրեմն երկուսս մարդիկը իրաւունք ունէին սենեակ վրայ.

— Ձեմ գիտեր, կարելի է ամանները ալ մէջն են.

KLIM

Փոշեկարիճ առաւելութիւնը

KLIM լաւ կաթ մրճ է: Սթէ ամոր վրայ աւելցնեմ 7 | 8 համեմատութեամբ պարզ ջուր, պիտի ստանամ քարմ, աղողպատար եւ սերուն կաթ մը որ ունի պատասխան քարմ կաթի մը համը, հոտն ու սննդատու արժէքը:

Մանկիկը դիւրութեամբ կը մարսէ Klimը որ *իսէա* ու շատ սննդատու կաթ մրճ է:

Ինչ ուրախութիւն ձեր զաւակներուն եւ մանկիկներուն համար:

Միշտ ու ամենուրեք քարմ կաթ կարելի է ունենալ *ՔԼԻՄ* փոշեկաթով:

Klimը կը լուծուի պաղ կամ գաղջ ջուրի մէջ: Պէտք է զայն դնել ջուրին մակերեսը ու զարնել դգալով մը:

AZTAG
JOURNAL QUOTIDIEN ARMÉN.
B. P. 587
BEYROUTH, Liban
Directeur - Propriétaire
HAIG BALIAN

ԳԻՆԸ ՏԱՐԻՆ
ՍԻՐԻՈՅ ամր. 550, վեցամսեայ 300 Ս. Ֆ.
ՈՐՏՍՀՄՆ. տրկ. 7, վեցամսեայ 4 տոլար

ԱԶԴԱԿ

ազգային, քաղաքական, գրական եւ տնտեսագիտական

ازتاك
جريدة سياسية ادبية اقتصادية حرة

ՕՐԱԹԵՐԹ
ՀԱՆԴԷՍ ՇԱԲԱԹԻ
ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ 6 ՅՈՒԼԻՍ 1932
Գինը 2.50 Ս.Ֆ.

Ձ. ՏԱՐԻ | Ամեն առաւոտ պէտք է բերէ քերթիս ուշադիր հասցէին | Տնօրէն — Խմբագիր՝ ՀԱՅԿ ՊԱԼԵԱՆ | Չհրատարակուած ձեռագիրները չեն վերադարձուիր | Թիւ 92 (669)

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

ՄԵՐ ԱՐԵՒԱՆ ՀԱՐԿԸ

Համաձայն հեռագրական վերջին տեղեկութեանց և Թրքական Թելեթու հրատարակութեանց, Թիւրքիոյ անդամակցութիւնը Ազգերու Դաշնակցութեան վերջնականապէս վաւերացած է և կը մնայ միայն ձեւականութիւնը, ինչպէս կը հաւաստուի, Ժընեւի մէջ կարգ մը պետութիւններու ի նպաստ Թիւրքիոյ անդամակցութեան տարած աշխատանքներ, յայտնած են վերջացնելու լոյոր խոչնդոտները և ապահովելու մեծամասնութեան համաձայնութիւնը։ Ուրեմն քանի մը օրէն Թիւրքիա հրաւէր կ'ստանայ պաշտօնապէս՝ մասնակցելու համար Ազգաժողովին։

Ցնծութեան մէջ է Թիւրքիոյ Պոլսական Թերթերը անչափ ու անսահման ուրախ են և Քէմալական Թիւրքիոյ քաղաքական նուաճումներէն մին կը նկատեն այս յաղողութիւնը։ Իրաւունք ունին ի հարկէ։ Տարիներէ ի վեր այգ ուղղութեամբ տարուած աշխատանքները պարզուին կը մնային։ Ազգերու Դաշնակցութեան անդամ պետութիւնները Թիւրքիոյ անդամակցութեան մասին վերապահումներ կ'առաջարկէին և կը խուսափէին զայն ընդունելէ եւրոպական տէրութեանց շղթային մէջ։ Այժմ փոխուած են դերերը։ Հիմա առաջարկ ներկայացնողները Թիւրքիոյ դեռ երէկուան թշնամիներն են, որոնք ամենաթունդ հակառակորդներն էին անոր անդամակցութեան։ Վէնիզէլոս եւ Մուսօլինի պաշտպաններն են այժմ Քէմալական Թիւրքիոյ մասնակցութեան։ Ի հարկէ այլեւս վերապահումներու խօսք չըլլար։

Ինչպէս ըսինք մեծ յաղթութիւն մըն է ի հարկէ Թիւրքիոյ համար Ազգերու Դաշնակցութեան մասնակցելու հրաւէրը։ Ազգաժողովին անդամ իւրաքանչիւր պետութիւն, համաձայն ներքին կանոնագրի տրամադրութեանց, ապահովութիւն կը ստանայ իր հողային ամբողջութեան պաշտպանութեան համար։ Թիւրքիա մասնակցելով Ազգաժողովին, ուրեմն, կ'ապահովէ իր հողային պաշտպանութիւնը, որ, ինչպէս յայտնի է, 1920էն ի վեր մեծ փոփոխութիւններ կրած է։ Թիւրքիա առանց Ազգերու Դաշնակցութեան կամքին ու գիտակցութեան իր աշխարհագրական սահմանները ընդարձակած է 1920էն ի վեր, կամ բռնի գրաւելով և կամ ալ մասնաւոր համաձայնութիւններով իր դրացիներուն հետ, որոնց Ազգաժողովի կողմէ վաւերացուած չեն։ Սեվրէսթօ Թիւրք և Թրքօ-պարսիկ դաշնագիրները ոչ միայն տեղի ունեցած են Ազգաժողովէն գաղտնի, այլ հակառակ են Ազգերու դաշնակցութեան ոգիին ու բարոյական ըմբռնողութեան և մանաւանդ կարգ մը դաշնագիրներու տրամադրութեանց։

Ցետ այսու Ազգերու Դաշնակցութիւնը, հաւաքաբար, պատասխանատուութիւն պիտի ստանձնէ Թիւրքիոյ սահմանային պաշտպանութեան, որպէս անդամ պետութիւն։ Ինքնախաբէութիւն կ'ըլլայ կարծել որ Ազգաժողովը կարգ մը վերապահումներով պիտի ընդունի Թիւրքիան, կամ խոստումներ պիտի առնէ անկէ։

Ազգերու Դաշնակցութիւնը ստանձնելով նման յանձնառութիւն մը, իր հեղինակութիւնն ու ուժը մեծապէս պիտի տկարացնէ, որովհետեւ սահմանագլուխներու փոփոխութեան դաշնագիրները ի գործ ըլլալու համար, բաւական չեն միայն կողմերու համաձայնութիւնը. պէտք է համաձայնած ըլլան նաեւ, այդ փոփոխութիւններով չահագրգռուղ պետութիւնները։ Կարսի ու Արտահանի շրջանները, որոնք յանձնուեցան Թիւրքիոյ, հակառակ դաշնակիցներու կամքին և Սեվրի դաշնագիրի տրամադրութեանց, լուծման կարօտ խնդիր մըն է։

Վերջապէս կայ ամենամեծ արատն ու անպատուութիւնը Թիւրքիոյ մասնակցութեամբ։ Երկու միլիոն հայութեան արեան տուրքը եւ միլիառներ արժող հայապատկան կալուածներու բռնագրաւումը ո՞վ պիտի հատուցանէ։ Առանց վճարելու արեան հարկը, ոճրագործ ձեռքերով ան պիտի բազմի՞ Ազգաժողովի աթոռներուն վրայ։ Պիտի հանգուրժե՞ն մեծերը այսքան անպատուութեան։ Վերջնականապէս պիտի թաղուի՞ այն արդար գաղափարը որ ճանչցուած և իրացուած է բոլոր պետութիւններէն, նոյն իսկ դաշինքին կողմէ, Սեվրի դաշնագրով։ Իրաւական տեսակէտով այդ դաշնագիրը կայուն և անժխտելի վաւերաթուղթ մըն է մեծ պետութեանց ձեռքը, ապահովելու համար Հայկական Դատի լուծումը, եթէ բարի կամեցողութիւն ունենան։ Դժբազդաբար սակայն մեզմով և մեր դատով հետաքրքրուողներ շատ քիչ են հիմա, չըսելու համար երբեք չկան։ Ոչ մէկ պետութիւն այսօր բարոյական պարտականութիւն կը նկատէ լրջին համար հայկական դատի պաշտպանութիւնը Ազգաժողովի առջեւ։ քանի մը տասնեակ հազարէ աւելի թիւ չներկայացնող և դաշնակիցներու դատին ոչ մէկ ծառայութիւն մատուցող եզիտիները կամ նեստորականները աւելի շատ պաշտպաններ ունին քան մենք։

Ի՞նչպէս պիտի դարմանուի այդ մեծ անիրաւութիւնը որ գործուած է մեզի դէմ։ Ազգերու Դաշնակցութեան անդամ մեծ տէրութիւնները ինչպէ՞ս պիտի երաշխաւորեն Թիւրքիոյ ներկայ սահմանները և պիտի ստանձնեն անոր հողային պաշտպանութիւնը երբ վճարուած չէ մեր արեան հարկը։

Թիւրքիան, մասնակցելով Ազգաժողովին վարկ պիտի ապահովէ դրամատէր տէրութեանց մօտ, իր տնտեսական քայքայուած վիճակը վերակենդանացնելու համար։ Միւս կողմէ, բացի տնտեսականէ, քաղաքականապէս ալ ապահովութիւններ կը տրուին Թիւրքիոյ եւրոպական տէրութեան պլօքին մէջ ժամնելով, Ո՛վ գիտէ, դեռ քաղաքական Թիւրքիա՞ մեծերը այսքան անպատուութեան վերջնականապէս պիտի թաղուի՞ այն արդար գաղափարը որ ճանչցուած և իրացուած է բոլոր պետութիւններէն, նոյն իսկ դաշինքին կողմէ, Սեվրի դաշնագրով։ Իրաւական տեսակէտով այդ դաշնագիրը կայուն և անժխտելի վաւերաթուղթ մըն է մեծ պետութեանց ձեռքը, ապահովելու համար Հայկական Դատի լուծումը, եթէ բարի կամեցողութիւն ունենան։ Դժբազդաբար սակայն մեզմով և մեր դատով հետաքրքրուողներ շատ քիչ են հիմա, չըսելու համար երբեք չկան։ Ոչ մէկ, պետութիւն այսօր բարոյական պարտականութիւն կը նկատէ լրջին համար հայկական դատի պաշտպանութիւնը Ազգաժողովի առջեւ։ քանի մը տասնեակ հազարէ աւելի թիւ չներկայացնող և դաշնակիցներու դատին ոչ մէկ ծառայութիւն մատուցող եզիտիները կամ նեստորականները աւելի շատ պաշտպաններ ունին քան մենք։

Ի՞նչպէս պիտի դարմանուի այդ մեծ անիրաւութիւնը որ գործուած է մեզի դէմ։ Ազգերու Դաշնակցութեան անդամ մեծ տէրութիւնները ինչպէ՞ս պիտի երաշխաւորեն Թիւրքիոյ ներկայ սահմանները և պիտի ստանձնեն անոր հողային պաշտպանութիւնը երբ վճարուած չէ մեր արեան հարկը։

Ո՛վ պիտի վճարէ սակայն մեր արեան հարկը...

ԱՌԵՒՏՈՒՐԸ ԵՒ ՎԱՍՏԱՀՈՒԹԻՒՆԸ

Ասկէ առաջներ, առեւտուր քանի որ հոմանիքն էր վաստահութեան և այդ սկզբունքով ալ վաճառականական գործերը կ'ընթանային պարզ ստորագրութեամբ և յաճախ ալ պարզ իսօքով։ Այդ ժամանակ, մարդոց քով բարոյականի գիտակցութիւնը բարձր էր և մարդիկ աւելի նախանձախնդիր էին իրենց անհատական արժանապատուութեան։

Առեւտրական մը երբ ուրանար իր տուած մէկ խոստումը այլեւս չէր կարող դուրս քարշ գալել չուկայի մէջէն։ Ան չէր հաւրձակէր իր քարեկիսի առեւտրականներու դիմել և անոնց օժանդակութիւն խնդրել անոնցմէ։ Հանրային կարծիքը իր խիստ բայց արդար վճիռը կուտար խոստմնադրուժ վաճառականի մը նկատմամբ։ Դուռէ դատարանի որոշումը այնքան չպիտի գար որքան մարդոց ձայնը։ Որովհետեւ ներկայիս մարդիկ չուտով կ'ուրանան իրենց խոստումը և չեն յարգեր իրենց ստորագրութիւնը։ Մէկ խօսքով, առեւտուրի համար ամենէական՝ վստահութիւնը դադրած է գոյութիւն ունենալէ։

Մեզմէ ոեւէ մէկը, եթէ ուզէ քիչ մը մտածէ ծանօթանայ հրապարակի գործերուն, առաջին վայրկեանին իսկ պիտի տեսնէ սիրող ստեղծած անիշխանական կացութիւնը։ Իւրաքանչիւր առեւտրական և խանութպան, կասկածով կը վերաբերուին իրենց մտերցող ապառիկով գնող յաճախորդներու հանդէպ։ Եւ մենք չենք քննասեր որ այդպէս ալ կը չարմանան, պատասխանատուութեան պատրաստ չի կարող չհաղորդել իր գործարքը, որովհետեւ յոյս չունի որ փոխարէն դրամը պիտի կարողանայ ստանալ ժամանակ ետք դանձել։

Մեծ վաճառականը ապրանք չվստահիր փոքր առեւտրականին։ Դրամատուները դադրեցուցած են իրենց նախկին վարկային գործառնութիւնները։ Հետեւանքը այն կըլլայ որ դրամը կը քանդարկուի սնուցկի մէջ աւելցնելով հսկայական ագահը։ Այս ընթացքով մարդկութիւնը ինչպէ՞ս պիտի յառաջդիմէ։ Առեւտրական գործառնութիւններու չափը և քանակը օրէցօր նուազին, նոյն համամատութեամբ ալ պիտի պակսին մարդկային ծախքերը։

Մեզի էական պարագայ մը կայ որ կարելի չէ աննկատ թողուլ։ Ներկայիս գործի մարդիկ հետզհետէ աւելի փոր ձուտ կը դառնան և սիլտ վերապահ են դէպի ապագան։ Մարդկութիւնը որ այսօր քիչ բայց հաստատ չահ՝նախընտրելով վաղուայ անկայուն և երեւակայական չահէն։ Դրամատէր մը, անհրաժեշտութեան պատրաստ չէ հարիւրին 10 տոկոսով չեր գոհանալ մինչդեռ այսօր հարիւրին 2ով պիտի բաւականանար, եթէ երբէք վստահ ըլլար որ իր դրամագլուխը չպիտի վնասուի և օր մը պիտի կարողանայ, առանց վտանգի եւ ստանայ։ Իսկ դրամ ունեցողներէն շատերը, եթէ հնարաւորութիւն ունենային, պիտի թաղէին հնչիւն ոսկիները՝ ապագային նոյնութեամբ դուրս հանելու համար։

Պատուաւոր ճանչցուած անձ մը փոխ դրամ կ'առնէ և յետոյ չվճարեր։ Դուռէ անկարող է վճարելու։ Բայց կան անհատներ որոնք մեռցնելով իրենց խիղճը, դիտաւորեալ կերպով կը ստեն և յետոյ կ'իրացնեն ուրիշին թէ դրամը և թէ ապրանքը։

Ընդհանրապէս, վստահութիւն ըսուածը գրեթէ գոյութիւն չունի հրապարակի վրայ որու պատճառաւ ալ կը վնասուին շատ պարկեշտ անձեր։ Փոխուած է վաճառականի թէ նկարագիրը և թէ վաճառականութեան գործելու եղանակը։

Ուրեմն, մենք պէտք մը, գործարանէ մը ապառիկ ապրանք կ'ստանայ։ Ան ծախած ապրանքին փոխարժէքը փոխանակ գործարանատիրոջ ղրկելու, կ'ըսկսի, այդ իրեն չպատկանած դրամով ուրիշ գործարանի մը հետ յարաբերութեան մտնել։ Մաս մը դրամ վճարելով ձեռք կը ձգէ պէտք եղած վարկը։ Այսպէս ուրեմն, մէկի դրամով կը փակէ միւսին հաշիւը, մինչեւ որ երեւան ելլէ խաբեպայութիւնը, զեղծարարութիւնը աւելի ճիշդը, մեր հասկցած ձեւով, չուտով հարստանալու գաղտնիքը։ Այս մասին աւելի ծանրանալ աւելորդ է, որովհետեւ հրապարակի վրայ վաճառական, խանութպան, չկայ որ ինքնաւոյ չըլլայ խաթերայ առեւտրականներէ և խանութպաններէ։ Եւ այս ընթացքով պատճառ կը դառնան պարկեշտ մարդոց անկութեան և անոնց տնտեսական խորտակումին։

Բարեբաղդաբար, մինչեւ վերջ ալ այս ընթացքով չարունակելու չեն չուչկայի գործերը։ Ամէն մարդ ստիպուած է այլերը լաւ բանալ և հաստատուն հիմերու կապել իր առնելիքի-տալիքի հաշիւները։ Մեր կարծիքով ալ տարբեր ելք չկայ քաոսէն դուրս գալու համար։ Որով հակառակ ներկայիս ստեղծուած յուսահատ կարծիքին, դարձեալ, առեւտուրը պիտի վերսկսի փոխադարձ վարկի և վստահութեան վրայ։ Առեւտուր և վստահութիւն, անբաժանելի ընկերներ են, ով որ կ'ուզէ անջատել զանոնք իրարմէ, անկասկած առաջին տուժողը ինքը պիտի ըլլայ։ Շատեր հաւատք չընծայեն այս իրողութեան, սակայն ժամանակով թէ առեւտուրը ինքնին կեղծիք է, ստախօսութիւն է, խարդախութիւն է։ Ընդունինք որ չատ ճիշտ են ըսուածները։ Բայց պէտք չէ մոռնանք որ, այն վաճառականները, խանութպանները որոնք անգամ մը ստախօս ճանչցուած են հրապարակի վրայ, դառապարտուած են անյաջողութեան։ Եթէ անոնք մեր ծանօթները ըլլային, նորէն չպիտի փափաքինք առեւտուր ընել անոնցմէ։ Նոյնիսկ հասարակ անհատներ որոնք անվստահ, ծանրագիտ ստախօս ճանչցուած են, դարձեալ տեղ չունին հասարակութեան մէջ և իրր մարդ արժէք չեն ներկայացներ։

Եզրակացութիւն.

Այն առեւտրականը որ կուզէ դիրք ապահովել և պատուաւոր կերպով գրաւ շահիլ հրապարակի վրայ, պէտք է նախ յայտնէ իր առորագրութիւնը և նաեւ խոստումը։ Իր սկզբունք, պէտք չէ որ ոեւէ ձեւով և կամ ոեւէ պայմանի տակ սուտ խօսի։ Առաւելագոյն զոհողութիւնը ընելով, պէտք է վստահութիւն ներշնչէ իր արհեստակիցներուն և մանաւանդ իր յաճախորդներուն։

Ով որ կուզէ օարեր սիլոցներով և չեզ ճաշարաններով դիրք չունի, դրամ չահիլ դատապարտուած է խորտակուելու կամ կանուխ։

Բարոյագիտութեան դաս չէ որ կուզենք տալ, բարեբաղդաբար չուկայի օրէնքը այսպէս ըլլալ կը պահանջէ։ Նախ վստահութիւն յետոյ առեւտուր։

Գ. ԱԱԶՆԱՒՈՒՐ

ՔՐՈՆԻԿ

ՄԱՅԹԵՐՈՒ ՀԱՐԻՒՐԱՄԵԱԿԸ

Անցեալները լ'Օրիան իր Թիւերէն մէկուն մէջ, իր ժանրավէպ հետաքրքրական կը պատմէր։ Օր մը Մուհամմէտ փաշա Սուլթան կը ներկայանայ Լօրա Քրոմըրի, և իր ազգայնական պետի հանգամանքով. կը հարցնէ անգլ. ներկայացուցիչին.

—Մի՛ լորա, Անգլիացիները ե՞րբ պիտի մեկնին Եգիպտոսէն։

— «Երբ որ Եգիպտացիները մայրերուն վրայէն քալել սորվինն, կ'ըսէ պատասխանէ Քրոմըր։

Քրոմըրի այս պատասխանը իր ծաղրական հանգամանքին մէջ իսկ, չափազանց յատկանշական է, և ցոյց կուտայ աստիճանաչափ քաղաքակրթութեան ժողովուրդի մը, որ տակաւին չափազանց տարրական է նոյն իսկ փողոցի իր կեանքին մէջ։ Մայթերուն վրայէն քալել քաղաքակրթութեան սանդուխին առաջին աստիճանն է դէա, և ո՛րքան երկայն է այդ սանդուխը մինչև անոր դագաթը վերելակելու հաւար.... Ապահովաբար եգիպտացիները քիչ մը ուշ պիտի վարժուին մայթերուն վրայէն քալելու սովորութեան։ Անոնց բոպիկ ոտքերը վարժուած են, ուղտերու պէս, կակուղ աւազներու վրայէն քալել։ Մայթերու քարերը դէւր չեն գար անոնց բրաւցած ոտքերուն։ Եւ յետոյ նոր քաղաքակրթութեան մը չատ գժուար է ընտելացնել միտքերը, որոնց յետսահայեաց աչքերը յառած կը մնան իրենց մօտիաներուն և բուրքերուն։

Ներեցէք, եթէ այսօր մենք ալ կը ստիպուինք մայթերով (trottoir) ըզբաղիլ։ Եւ արդէն պէտք էր որ մենք անոնցմով զբաղէինք նոյն իսկ 1 25ին քանի որ մայթերու ստեղծումին հարիւրամեակն էր, քանի որ 1825ին էր, որ փողոցի առաջին մայթերը չինուեցան աշխարհի մէջ։ Մայթերը մէկ դարաշրջանի մէջ ամենէն անհրաժեշտ պէտքը նկատուեցան ամէն քաղաքի-կոնեանութեան համար փողոցներուն անդուադարձը, և զանազանելու համար մարդը անասունէն։ Ու այդ օրէն մայթերը փոխաբերական իմաստ ալ սկսան առնել, և օրինակի համար, մայթին վրայ ըլլալ ասելիքը երբեմն, նշանակեց, գայթղողեան համար մէջ ըլլալ, փայլուն դերը գրաւել։ Իսկ մայթ ծեծել (battre le trottoir) կամ մայթ ընել (faire le trottoir) նշանակեց չահագործել մայթը, անցորդներուն մէջ չահախորդ փնտռելով, բան մը զոր կ'ընեն, օրինակի համար Ֆրանսայի մէջ հանրակիները, որոնք իրենց սեռային առելիքները կ'ընեն մայթերուն վրայ երթեւեկելով կամ մայթ ծեծելով, ուրկէ առած են իրենց մայթուղուհի (trotteuse) տիտղոսը։

Մայթերը իրր հասարակաց անցուդարձի ճամբայ, կամ ճեմելավայր պէտք է մաքուր պահուին չարունակ։ Հասարակութեան կենսական պահանջներէն մէկն է այդ մաքրութիւնը։ Հոն թքնել արգիլուած է։ Ինչ վասն Հրէաքեան, երբեմն կրթական պատասխանատու, փաստաբան, և 25 տարիէ ի վեր տեմիրապետ գործիչ Հ. Բ. Ը. Միութեան, օր մը հինգ տոլար տուգանք վճարեց։ Ամերիկայի մէջ, մայթին վրայ թքած բլլալուն համար։

Իտալացիները մայթերու մաքրութեան և անոնց վրայէն քալելու մասին չատ բծախնդիր չեն։ Ու նոյն իսկ Ամերիկայի մէջ անոնք անզգալաբար կամ մոռացումով կը քալեն ճամբաներուն այն մասէն, ուրկէ անասուններն ու օթօներ կ'անցնին, և այդ պարագային մայթերու վրայէն քալողները կամ կը սուլեն զանոնք, և կամ նախատական խօսքեր կը նետեն անոնց հասցէին։

Բայց ինչո՞ւ հեռուները երթանք, քանի որ մենք ալ Սուրիոյ և Լիբանանի մէջ ունինք մեր մայթերն ու մեր մարդովուրդը։ Հոս Պէյրութի մէջ առաջին երեւոյթը, որ աչքի կը զարնէ մայթերու աղտոտութիւնն է։ Մեր մայթերուն վրայ ո՛չ միայն կը թքնեն այլեւ մարդկային և անասնային կղկղանքի դէզեր կը տեսնենք անոնց վրայ։ Փողոցները երբեմն կը ջրուին ու կը մաքրուին մեր քաղաքին մէջ, բայց մայթերը ո՛չ ասել կը տեսնեն և ոչ ալ կաթիլ մը ջուր։ Երբ Թէ անոնք մեր փողոցներուն կամ հասարակաց ճամբաներուն մասը չկազմէին։ Հաց ատի մայթերը այլեւս դադրած են մարդկային անցուդարձի ճամբաներ ըլլէն, եւ չրջուն վաճառորդներու բանակ մը մեր մայթերը չուկայի, չարժուն խանութներու վերածած են, ու մարդ կը ստիպուի չամբան մայթերէն վար իջնել ճամբան չարունակելու համար, «թէ մը զարնուելու վտանգն ալ այքը առնելով։

Ու աւելի տարօրինակը կայ. մինչ աշխարհի ամէն կողմերուն վրայ մայթերը չատկացուած են մարդուն, հոս Պէյրութի մէջ հազուագիւտ չէ տեսնել մայթերու վրայէն քալող անասուններ։ կաթնավաճառի, հիթավաճառի, պրազավաճառի էշերը մարդու կարգ անցած են հոս—չըսելու համար ձիերը իշացած— եւ իրենց դանդաղ քալուածքով կը չառաջնան մայթերու վրայէն, երբեմն արմկելով անցորդները, և բռնիպելով զիրենք, որ մայթերէն վար իջնեն։ Հազուագիւտ չէ տեսնել անոթի ձիւաւոր մը իր ձիով մայթին վրայ, ուր իր «էշպաշ»ական խօսակցութիւններուն բռնուած ըլլալով այս կամ այն խանութպանին հետ, առանց մտածելու, թէ իր ձին խափանած է անցքը երկոտանի անասուններու առջեւ։ Երէկ տեսայ ապու հիմար մը, իշացած, որ դանդաղօրէն կը չառաջնար մայթերի կամարակապ մայթերուն վրայէն, ձի ու ձախ բարեւելով, մերթ կանգ առնելով խանութներու առջեւ, և գնումներ կատարելով։

—«Աստղմէ ո՞րն է էշը, հարցուցի ծանօթ խանութպանի մը, «մայրիները թէ տակինը, հեռանելին թէ հեռուները։

Ու մեր քաղաքապետութեան պաշտօնեաները, եւ ոստիկանները մայթերու վրայ իշային ու անասնային այս անցուդարձը կը գիտեն կատարեալ պատրիւնութեամբ, իբր թէ մայթերը չինուած բլլային անասուններու համար, և փառք տանք Աստուծոյ, որ գոնէ ուղեղնքի չեն ենթարկեր մայթերուն վրայէն քալող մարդերը, ամբաստանելով զիրենք, իբր արգելիչներ անասուններու անցուդարձին։

Ես խոնարհաբար պիտի առաջարկէի մեր քաղաքապետին, որպէսզի սա մայթերը մարքագործել տայ իր փոչիներէն, իր վաճառորդներէն ու անասուններէն, և արգիլէր ամէն անցք բացի մարդերէ։ Եւ կամ մայթերու մուտքին վրայ նըշանատախտակ մը տնկել տար. «Անասուններու յոտուկ» վերտառութեամբ, և օդային ճամբաներու չինութեան ձեռնարկել տալ գիւրացնելու համար հասարակ մահկանացուներու երթեւեկը։

Տարրական քաղաքակրթութեան հարցերէն մէկն է որ կը դնենք մեջտեղ, և կարծես իրաւունք ալ ունինք գոհացուցիչ փնտռելու։

ԴԻՏՈՂ

ՀԱՅ ՕՐԻՈՐԴ ՄԸ ԹՈՒՐՔԻ ՀԵՏ ԱՄՈՒՍՆԱՆԱԼ Կ'ՈՒԶԷ

Ձահիւեն կը գրեն մեզի.—

Յաւալի իրականութեան մը ականատես կըլլանք այսօր։ Մօտ չորս տարիներ առաջ Ձահլէ կ'ուգան ու կը ծեպաւորուին։ Քօնիացի մայր եւ աղջիկ մը. երջանիկ օրերեն օր մը ասոնք կը հանդիպին «ազնիւ» թիւրքի մը, եւ անոր տան մէջ երկար ատեն սպասարկութիւն կրնեն։ Ծուզուռմով վերջերս իմացանք որ աղջիկը մօրը հաւանութեամբ որոշած է ամուսնանալ թիւրքին հետ։

Այս լուրը ամենէն առաջ կը հասնի տեղւոյս աւետարանական հայմայնքի հովիւ Վեր. Ե. Շնորհոգեանին, որը իր կարգին կը փութայ գոնել յիշեալները, խրատել որ ես կենան իրենց այս որոշումէն, աւելցնելով որ իրենց այս որոշումը անպատութիւն բլլալէ զատ, Քրիստոնեական եկեղեցւոյ եւ մեր ազգային արժանապատուութեան դէմ է, եւ անհեթեթ յայտնեցինք մը զոր երբէք չենք կրնար թոյլատրել ձեզ, Անբարեաւան կինը այսպէս կը պատասխանէ պատուելիին.— ո՛չ Լուսաւորչականներու, եւ ո՛չ ալ Բողոքականներու մէջ չկայ ատոր (թուրքի) նման ազնիւ մեկը...։

«ԱՐԱՐՈՒԱԾՈՑ ՁՈՐԱՀԱՆԴԷՍ»

ԱՀՈՂՈՒԹԻՒՆ

ՄԱՆՈՒԿ ՄՈՒՇԵՂԵԱՆ Թիւ 0. ԱՄԱՍՏԻԱ

Մեր, ի՛րարու որ ունի ամէն ձեր դարերէն։ Ընդհ
ցիւ մարդկային ընկերակցութեան մէջ, ինչպէս մեր
ներ և ոչ ոք ամբողջական դատաստան կրնայ տալ
ին և ընդ
ամէն մէկ ան
ամէն մէկ ան
ամէն մէկ ան

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ԹԻՒՐՔԻՈՅ ՄՈՒՏՔԸ ԱԶԳԵՐՈՒ ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ՄԷՋ

Պ.Պ. Մաեսարխակա եւ Մ՛Իթալաֆօքուլօս ԿՆՔԱՀԱՅԵՐ ՊԻՏԻ ԸԼԼԱՆ ԹԻՒՐՔԻՈՅ

Ժընեվ.— Ազգ. Դաշնակցութեան ընդհ. ժողովին մէջ, Պ. Մաեսարխակա յանուն բոլոր անդամ պետութեանց բանաձեւ մը ներկայացուց Թիւրքիան Ազգ. Դաշնակցութեան մէջ մտնելու հրաւիրելու համար: Պ. Միխալաֆօքուլօս ջերմօրէն միջամտեց ի նպաստ Թիւրքիոյ:

Ժողովը որոշեց օրակարգին անցնել Թիւրքիոյ ընդունելութեան խնդիրը:

ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ ԾԱՅՐԱԳՈՅՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ ՄԷՋ

Զօրավար Մա յաջողութեամբ կը դիմադրէ Ճապոնական յարձակողականին

Խարպին.— Ձինացի զօրավար Մա ոյժերուն դէմ կատարուած ճապոնական յարձակողականը ձախողեցաւ: Հնձեալզօրաց կողմէ կատարուած բուռն յարձակողականի մը հետեւանօք, զօրավար Մա՝ որուն զօրագնդերը պաշարուած էին ճապոնցիներու կողմէ, յաջողեցան իրենց համար անցք մը բանալ դէպի Զիթիքարի Արեւելեան շրջանը: Ամբողջ իր բանակր վտանգէ զերծ է եւ կրցաւ միանալ չինական անկանոն զինուորներու զօրաւոր խումբերուն ճակատի արեւելեան շրջանին մէջ:

ՊՐԻԱՆԻ ՆՃԽԱՐՆԵՐԸ ՔՕՃԸՐԷԼ ՓՈԽԱԴՐՈՒԱԾ

Քօշըրէլ.— Պ.Ա. Պրիանի նշխարները, հոս փոխադրուեցան մեռելներու յատուկ ինքնաշարժով մը եւ ծեռամբարձ տարուեցաւ գերեզման: Դագաղը ծածկուած էր եռագոյնով եւ նախկին ռազմիկները պատուոյ պահակ կազմեցին մինչեւ արարողութեան աւարտումը: Ներկայ էին Փարիզէն յատկապէս հոս եկող բազմաթիւ նախարարներ, քաղաքական եւ այլ նշանաւոր անձնաւորութիւններ, պատուիրակութիւններ եւն:

Պ. Հէրիօ իր ճառը խօսելէ առաջ կարդաց պ. Մաքտոնալտի կողմէ ղրկուած նամակ մը որով ցաւ կը յայտներ թէ ինքը չէր կրցած ընկերակցիլ իրեն, ծեր տոյ իր ճառը խօսեցաւ պերճախօս կերպով եւ ուրուագծեց պ.Պրիանի կեանքը յայտնելով թէ պ. Պրիան համէստ ծագում մը ունեցած է եւ հետզհետէ բարձրացած ամենամեծ պատիւներ: Պ. Հէրիօ ընդգծեց թէ ինչպէս Պ. Պրիանի անձնաւորութիւնը իշխած է քառորդ դարի մը վրայ: Անիկա յիշել տուաւ Պ.Պրիանի գործը պատերազմի միջոցին, իր քաջութիւնը եւ երկրին բաղդին նկատմամբ ցուցուցած իր վստահութեան, ինչպէս նաեւ միջազգային խաղաղութիւնը կազմակերպելու համար իր թափած ջանքերը:

Հանդէսէն վերջ ժողովուրդը տողանցք կատարեց դագաղին առջեւ:

Պ. Հէրիօ հրաժեշտ առնելէ յետոյ պ. Պրիանի ընտանիքի անդամներէն Բասի Սիւռ Իօր ներկայացաւ:

ՆԱԶԻՆԵՐ ԵՒ ՀԱՄԱՅՆԱՎԱՐԱԿԱՆՆԵՐ ԿԸ ԿՌՒԻՒՆ ՊԵՐԼԻՆԻ ՄԷՋ

Պէրլին.— Հիթլէրականներու եւ համայնավարականներու մէջ նոր կռիւներ ծագեցան գիշերը, գլխաւորապէս հաւաքոյթներու յատուկ սրահներու առջեւ: Վեց հոգի վիրաւորուեցան որոնցմէ մէկը ծանր կերպով:

Էսէն.— 25 Հիթլէրեաններ յարձակում կրեցին իրենց հակառակորդներէն ութսուն հոգիի կողմէն: Նազի մը սպաննուեցաւ եւ համայնավարական մը վիրաւորուեցաւ:

ԼՕԶԱՆԻ ԽՈՐՀՐԴԱԺՈՂՈՎԸ

Լօզան.— Գերմանական վարչապետ Յօն Բաբէն եւ ելեւմտական նախարար Յօն Հրօզիք յայտնեցին պ. Մաքտոնալտի թէ Գերմանիոյ համար անկարելի է հաւաձայնութիւն տալ հատուցումներու ոչ վերջնական մէկ կարգադրութեան մանաւանդ երբ որ անոր գործադրութիւնը կախեալ պիտի լինի միջազգային պարտքերու ընդհ. մէկ կարգադրութենէն:

Լոզան.— Պարտատէր պետութեանց պատուիրակները իրարու մէջ համաձայնեցան Գերմանիայէն պահանջուած միանուագ վճարումին եղանակաւորութեան մասին: Գումարը պիտի որոշուի վաղը, հաւանաբար չորս եւ կէս միլիոն ոսկեմարքի: Գերմանիան պիտի ստանձնէ ծրագրին ամբողջութիւնը ընդունելու կամ մերժելու պատասխանատուութիւնը:

Լօզան վաղը հեթիհական օր մը պիտի ըլլայ

Լօզան.— Վազը քրիստիքական օր մը պիտի ըլլայ Խորհրդաժողովին համար, երբ որ հինգ պետութեանց վերջնական առաջարկութիւնները ներկայացուին գերմանական պատուիրակութեան:

Բանաձեւ մը գրուած է պաշտպան յօդուածի մասին որը՝ կը հաւաստի թէ պիտի խուսափի ուղղակի յիշել Միացեալ Նահանգները:

Համաշխարհային տնտեսական Խորհրդաժողով մը ղեկավարելու խնդիրն ալ վիճաբանութեան առարկայ դարձած է եւ դիւանը հակամէտ գտնուած է Ջինաթափութեան Խորհրդաժողովին համար եղածին պէս այս խորհրդաժողովն ալ հրաւիրել Ազգ. Դաշնակցութեան հովանիին տակ:

ՄԻՋՈՑՆԵՐ ՁԵՌՔ ԿՈՒՆՈՒԻՆ ԳՈՑԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ ՖՐԱՆՍ. ՊԻՒՏՃԷԻՆ ԲԱՑԸ

Փարիզ.— Պիւճէին հինգ միլիառ Ֆրանչ բացր գոցելու համար երեսփոխանական ժողովին ներկայացուած օրինագիծ մը կր նախատեսէ ծախերուն յապաւել 2 ու կէս միլիառ Ֆր. եւ տուրէրու վրայ յանելում ընել կէս միլիառ Ֆր.:

Ձինուորական, նաւային, օդանաւային ոյժերու վերաբերեալ ծախերուն պիտի գեղչուի մէկ եւ կէս միլիառ Ֆր., միեւնոյն ատեն մէկ միլիառ Ֆր.ի խնայողութիւն մը պիտի կատարուի բացառութիւններ եւ տուրէրու վրայ յանելում ընել կէս միլիառ Ֆր.:

Հաճրապետութեան նախագահին, նախարարներուն եւ խորհրդարանի անդամներուն թոշակներ պիտի գեղչուին:

Պիւճէի նախարարը պնդեց որ անմիջական միջոցներ ձեռք առնուին նկատելով որ, ըսաւ նա, գանձային վարչութեան դրամարկղները դատարկ են գրեթէ:

Ներսէս. ժողովր սեփականական կերպով պիտի ճնշէ այս օրինագիծը եւ որոմը պիտի ջոջ:

Պ. ԱԼՊԷՐ ՍԱՌՕ ՄՐՑԱՆԱԿ ԿՍՏԱՆԱՑ ՖՐԱՆՍ. ԿԱՃԱՌԷՆ

Փարիզ.— Ֆրանս. կանադացի իր տարեկան մեծ մրցանակներուն մէկը ցուաւ պ. Ալպէր Սառօյի:

ՌՈՒՃՎԵԼԹԸ ՀՈՒՎԸՐԻՆ ԴԷՄ

Շիքակօ.— Պ. Հուվըվէլթ իբրեւ ռամկավարական կուսակցութեան թեկնածու ճանաչուեցաւ հանրապետութեան նախագահութեան համար:

ՅՈՒՃԱՐՁԱՆ ՄԸ ՊԻՏԻ ԿԱՌՈՒՑՈՒԻ Պ. ՊՐԻԱՆԻ ՀԱՄԱՐ

Փարիզ.— Կառավարութիւնը ազգային հանգանակութիւն մը կատարել որոշուեցաւ Փարիզի մէջ պ. Պրիանի համար յուշարձան մը կառուցանելու համար:

Մարաջախս Ֆոշի յուշարձանին բացումը Պելճիայի մէջ

Սփա.— Մարաջախս Ֆոշի յուշարձանին բացումը կատարուեցաւ ի ներկայութեան Պելճիայի եւ Ֆրանսայի բարձր անձնաւորութեանց: Պելճիայի ազգ. իճճնապատասխանութեան նախարար եւ Ֆրանս. ծովային նախարար ճառեր խօսեցան, վեր հանելով դաշնակիցներու բնդհ. հրամանատարի կատարած ծառայութիւնները եւ ժամնաճօթելով Ֆրանճօ—պելճիական բարեկամութիւնը:

ՏԵՂԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՆՈՐ-ՄԱՐԱՇԻ ՀԱՅ ԱԶԳԱՅԻՆ ԵՐԿՍԵՌ ՎԱՐԺԱՐԱՆԻ ԱՄԱՎԵՐՋԻ ՀԱՆԴԷՍԸ

Կիրակի կէս օրէ յետոյ ժամը 1ին Հ.Մ.Բ. Ռաուասուն Մանկանց եկեղեցւոյ մէջ, տեղի ունեցաւ Նոր — Մարաշի Հայ Ազգ. երկսեռ վարժարանի ամավերջի հանդէսը:

Հանդէսը կր բացուէր Ֆրանսական, Կիբրաճաճեան եւ «Մարաշ Ռպոփ» խմբերգներով:

Նախակրթարանի բաժնի աշակերտութեան կողմէ տեղի ունեցան առաւօտեան երգեր, Ֆրանսերէն, հայերէն, եւ արաբերէն լեզուներով:

Սրգչախումբը մէջ ընդ մէջ կ'երգէր հայ ազգային եւ ժողովրդական խմբերգներ, արժանանալով ժողովուրդի գնահատանքին:

Հոգաբարձութեան կողմէ Պարոն մր, այս տարուայ տեղեկաւուքիւնը բրաւ, որմէ կր հասկցուէր որ պզտիկ բաց մր ունի գպրոցր, եւ որը օտոով կր փակուի:

«Բամ Բոռոաճ» խմբերգով փակուեցաւ ճախակրթարանի բաժնի հանդէսը ու պզտիկ դպրարէ մր յետոյ սկսաւ մանկապարտէզի հանդէսը:

Մանկական խաղեր, ժապաւինախաղ, առաւսանութիւններ, հայկական պարեր, իրարու կր յաջորդեն որոնց բոլորն ալ բուռն ծափերով կ'ողջունէր ժողովուրդը:

Ցուզիչ էր «փոքրիկ հայ գինուորները» խաղր, հայ գինուորի համազգեստով, ու ձեռերնին եռագոյն դրօշակներով երբ բեմ կուգային, ժողովուրդր երկարաեւ ծափերով իր համակրանքը կր յայտնէր:

Մասնաւոր գնահատանքի արժանի եղ վարիչ - մանկապարտիզպանուհին ու իր օգնականները, որոնք երկար ժամանակ ատխատած եղ պատրաստելու համար այս հանդէսը:

Այս հանդէսին ներկայ գտնուած է Անգր Նէհրի խորհրդական Լիբրանանի յայեցի գրագէտներէն Շէյխ Գէտարէ Խուրի, որ յայտնելէ վերջ իր հիացումն ու գնահատանքը, 10 սիւրիական ոսկի յատկացուցած է տարեկան, Նոր Մարաշի վարժարանին: Գ. Գէտարէ Խուրի ձրիօրէն կէս մէքր չուր տրամադրած է Նոր Մարաշի եկեղեցիին համար:

ԲԱՆՏԻ ՏՆՕՐԷՆԻ ՄԸ ԱՆԲԱՐՈՅՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Հալէպի բանտին տնօրէնը Նուրի Էֆէնտի խուլքսի, երկար ատենէ ի վեր ունբարոյական վերաբերում մր ցոյց կուտար իրենց բանտարկուած պատգամներր տեսնելու եկող աղջիկներու հանդէպ: Անցած օրերը, աղջիկ մր եկած էր իր եղբօր հետ տեսութեան համար: Նուրի Էֆէնտի կր տեսնէ զայն, տաս կ'ուզէ հանդիպել համոզել, զանազան խոստումներ կրնէ, սակայն ի զուր, աղջիկը կր մերժէ: Նուրի Էֆէնտին կր փորձէ նոյնիսկ բռնութեամբ տիրանալ անոր, սակայն կր պոռայ աղջիկը եւ կը բողոքէ կառավարութեան: Խնկոյն ճնշութեան ձեռնարկուելով երեւան կր հանուի որ Նուրի Էֆէնտի տխրահռչակ անցեալ մր ունեցած է եւ ասկէ առաջ հանիցս կրկնած է ան այս տեսակ վերաբերումներ:

Այժմ դաժի տակ առնուած է ան:

ՆՈՐ ՏՈՒՐՔԵՐ ՊԻՏԻ ԱՒԵԼՆԱՆ

Առջի օր, կառավարութեան պետ Ն. Վ. պ. Տէպպաս տեսակցեցաւ երմտական Տճօրեն Պ.Ճեմիլ Շէհապի հետ մօտ մէկ ամսէ Կրսեն քէ այս տեսակցութեան միջոցին ուսումնասիրած են կարգ մր նոր բարեկարգութեանց ծրագիրներր, որոնց գլխաւորն է տուրէրու յանելումր: Մինչեւ հասոյթներէն բաժին չի տուիլր Լիբրանանեան կառավարութեան, պիւտճէն ապահովելի մասնաւ է: Տեղական հասոյթներր բաւական չեն հատասարակօրէյու պիւտճէն: Այդ պատճառաւ նոր տուրէրու պիտի ճօանակուին:

Նոր տուրէրէն մէկր պիտի ըլլայ անցագիրներու փոխարժէքին յանելումր: Ցարդ իւրաքանչիւր անցագիրէն կր գանձուէր 150 սուրիական դահեկան, յետոյ 500 ս. դ. պիտի գանձուի վիզէի համար:

Պ. ԲՕՆՍՕ ԱՂԷՔՍԱՆՏՐՈՅ ԱՌՋԵՒ

«Էլ Անհամ» եգիպտական մեծ օրաթերթր 2 Ցուլիս թուականով կր գրէ.—

Ուրբաթ օր Սիւրիոյ Բարձր Գօմիսէր Պ. Բօնսօ հասաւ Ագեխանդրիա: Ֆրանսական ընդհ. հիւպատոս Պ. Կէրիօ զայն դիմաւորեց: Պ. Բօնսօ հիւպատոսարանի կազմին ի պատիւ ճաշկերոյթ մր տուաւ ճաւու մէջ:

Կէս օրէ վերջ Լիբրանանեան եւ Սիւրիական գաղութի երեւելիները այցելութիւն տուին պ. Բօնսօին: Այդ գիշեր պր. Բօնսօ մնաց ճաւու մէջ: Հետեւեալ օր ժամը 10ին այցելութիւն տուաւ վարչապետ Խամայէ Սրֆի փաշային եւ անկէ ալ հիւպատոսարան: Կէս օրէ վերջ Պ. Բօնսօ մեկնեցաւ դէպի Մարսէյլ:

ԲՈԼՈՐ ԿԱՍԿԱԾՆԵՐԸ ՀԱՅՈՒ ՄԸ ՎՐԱՅ ԿԸ ԿԵՌՐՈՆԱՆԱՆ

Սթանտարտ եւ Շէյ Ընկերութեանց մրթերատուցներուն վրայ նետուած ռումբերու խնդրին առթիւ բանտարկուածներուն բոլորն ալ ազատ արձակուած են, միայն Արթին Մահճճեան անուն հայ մր կր մրնայ բանտ: Տեղական թերթերր կր գրեն որ ամենամաճր կասկածները կեդրոնացած են այս հայուն վրայ:

ՖՐԱՆՍԱՑԻ ԵՐԿՐԱՉԱՓ ՄԸ ՅԱՆԿԱՐԾԱՄԱՀ ԿԸԼԼԱՅ

Ֆրանսացի երկրաչափ Պրն. Էվիճեար, օարաք գիշեր *Ազբիր* սիճճմային մէջ կր գտնուէր իր տիկնոջ հետ: Ժամր 11ի աստիճաներ նոպայ մր եկաւ վրան եւ անհանգստութեան նշաններ ցոյց տուաւ.վերջը գետին իյնաւ: Սրտի վարչութիւնը դադրեցուց սիճճման եւ լուր դրկեց բժիշկներու: Սակայն հազիւ տասի մր րոպէ չարչարուելէ վերջ աւանդեց իր հոգին: Բժիշկներ հասան եւ յետ ննջեցեան ստուգեցին որ սրտի կաթուածի մր զոհ եղած է ան:

ԹԵՐԹԻ ԿԱԽԱԿԱՅՈՒՄ

Երէկ Հանրապետութեան Նախագահի հրամանագրով երկու ամսուան կախակայման դատապարտուեցաւ «Սհեա Էլ Սահիլ» տիւրգական օրաթերթր, որուն խմբագրութիւնը կր վարէր կախակալուած «Էլ Սհեար» թերթի խմբագրապետ պրն. Եուսուֆ Նագպէի:

Այս կախակայման պատճառն է հակակառավարական կարգ մր հրատարակութիւններ:

ԸՆԴՀԱՐՈՒՄ ԺՈՂՈՎՈՒՐԴԻ ԵՒ ԺԱՆՏԱՐՄԱՆԵՐՈՒ ՄԻՋԵՒ

Գետարէի մէջ, ժանտարմայի տեղւոյն հրամանատարը կր տեսնէ որ Մանսուր Նուսուճ անուն մէկր արգիլեալ գետ կր կրէ: Հրամանատարը կուգէ գրաւել գետը, սակայն Մանսուր զօրաւոր հարուած մր կ'իջեցնէ անոր դէմքին վրայ եւ կր փախչի: Անցած ամսուան 24ին տեղի կունենայ այս դէպքր: Անկէ վերջ բանտարկութեան հրամանագիր կրատորագրուի Մանսուրի մասին:

Բանի մր օր առաջ, Մանսուր կր տեսնուի տրճարանի մր մէջ: Երկու ժանտարմաներ կուգան զայն ձերբակալելու համար, սակայն հոն գտնուող 80է մօտ ժողովուրդր դիմադրեց եւ յարձակեցաւ ժանտարմաներու վրայ. ժանտարմաներ ուզեցին դիմադրել, սակայն լաւ ծեծ մր ուտելէ վերջ, գետերնին ալ յանձնեցին գիւղացիներուն ու փախան:

Նոր ուժեր կր հասնին եւ կր ձերբակալեն գիւղացիներէն 12 հոգի, իսկ Մանսուր չի յանձնուիր

ԻՆՔՆԱՇԱՐԺԻ ՁԱՐՀՈՒՐԵԼԻ ԱՐԿԱԾ

ԹօՃիգ Բրգգալա անուն վարիչի պետկավարած իճճնաշարժը Հասպահա երթալու ատեն, Տէյր Միմաս կոչուած տեղին վրայ օրցեցաւ եւ իյնալ խոր ձորի մր մէջ, մօտ 15 մէթր բարձրութենէ: Վարիչր եւ Լիօզէք անուն կին մր մեռան, իսկ 7 հոգի ալ վտանգաւոր կերպով վիրաւորուեցան: Վիրաւորներէն չորսը յուսահատ վիճակ ունին:

ԾՈՎՈՒ ՎՏԱՆԳՆԵՐԸ ԱՆԹԱՆՕՔ ԿԻՆ ՄԸ ԾՈՎԱՄՈՅՆ ԿԻՆ ՄԸ 3 ԶԱՒԱԿՆԵՐՈՎ ՎՏԱՆԳԻ ՏԱԿ

Միւէվկէրէն դէպի Քարանքիճա ծովեզերք անպակաս կրլլան ծովու լոգանք առնելու համար հաւաքուողներ: Կիրակի երեկոյ, կին մր, առանձին կը լոգնար հոն: Քիչ հեռու կր գտնուէին ուրիշ լոգցողներ: Կինը հազիւ ափէն 50 մէթր հեռացած էր, լսուեցան օգնութեան աղաղակներ: Լոգցողները փութացին, սակայն կինը չգտան.տաս վնասուեցին, ապարդիւն: Ոսպիկանութեան լուր տուեցաւ, եկան ոսպիկաններ եւ չի կրցան գտնել խեղդամահ կնոջ մարմինը:

***

Ձկրտուելի ծովափին վրայ, կին մր, իր երեք տղաներով ծով մտած էր: Ալիքները չորսն ալ խեղդեցին եւ տարին բացերը: Մազ մնաց չորսն ալ պիտի խեղդուէին, երբ հոն գտնուող հանի մր նաւազներ օգնութեան փութալով կիսամեռ վիճակի մէջ գանուիմ դուրս չի հանէին:

ՖՐԱՆՍՈՒԶԻ ՄԸ 200 ՈՍԿԻ ԱՄՍԱԿԱՆ Կ'ՍՏԱՆԱՅ

Բարձր Գօմիսէրութիւնը, Լիբրանանի պատուիրակութեան մօտ ֆառուղար նօտանական է Օր. Գօճաճ, 200 ոսկի ամսականով: Օրիորդը արդէն սկսած է իր պատճառին:

«Էլ Անհար» հաղորդելէ վերջ այս լուրը կ'աւելցնէ.— Մէկ կողմէն մեզի խնամոյթիւնը կր յանձնարարեն, միւս կողմէ ալ նոր պատճառներ կսեղծեն եւ բարձր ուճիկներ կր սահմանեն: Պատուիրակութեան պատճառաւ մէջ 4 տեղացի եւ 5 Ֆրանսացի պատճառներ կան. Ֆրանսացիներէն միայն մէկին ամսականը չորս Լիբրանանցիներու ամսականներուն հաւասար է:

ԸՆԿԵՐԱԿԱՆ ԵՐԵԿՈՅԹ ՄԸ

Ցուլիս 1 Ուրբաթ երեկոյ Ազգ. մանկապարտէզի սրահին մէջ տեղի ունեցաւ Շրջանաւարտաց երեկոյթ միութեան երեկոյթր: Նորաւարտ շրջանաւարտներուն ի պատիւ, եղան առաւսանութիւններ, մեներգներ, նուագներ եւ գուարճալիներ: Սգաստ ներբողներ Միութեան տուրջ, Նորեկ շրջանաւարտներու կողմէ Պր. Նսայեան խանդավառ առայայութեամբ ներկաեց Միութեան տեղր մեր գաղութահայ իրականութեան մէջ, ու կոչ ընելով իր սաներուն որ առաճագրուին Շրջանաւարտաց Միութեան՝ ապրելու համար Հայ շրջանակի մէջ: Ցետոյ Պրն. Մ. Տիվլէթեան պարգեց Միութեան ներքին կեանքը, յետադարձ ակնարկ մր նետելով Միութեան գործունէութեան սկիզբին, ուրկէ մինչեւ այս օրը մեծապէս յառաջդիմած ու բազմակողմանի գործունէութեան լրծուած:

Վերջին խօսքր տուեցաւ դպրոցի ճրճառկ Պր. Վ. Գեորգեանի, որ իր խառնուածքին հետ համապատասխան ուրախ եւ կուռ խօսքերով ներեցաւ մեր առդի վիճակի դէմ սպառնացող ահաւոր վտանգր, որն է այլասերում: Եւ յայտնեց թէ Ազգ. վարժարանին եթէ օտար վարժարան յանախող հայ պատանեկութիւնը ենթակայ է մոռնալու իրենց ազգային բարերը. եւ այդպիսիներուն հասար Շրջ. Միութիւնը այդ զգալի վտանգին կարեւորագոյն պատճառն է:

Կէս գիշերին վերջացող այս երեկոյթր, այնճան գրաւիչ էր որ ներկաներ յուզեցին բաժնուիլ սրահէն: Նորագոյն շրջանաւարտներ իրենց պատանի փորձառութեան մէջ զգացին ազգային գործի նուիրման անձնազոհութիւնը ու հետագան ասխատելու եւ գործելու պատրաստակամութեամբ:

ՏԻԿԻՆ ԼԻՔՎԸՆՍՔԻՆ ԱԼԷՔՍԱՆՏՐԷՔ ԿԸ ՂՐԿՈՒԻ

Ցայսճի համայնավար Լիքվրնսքիի Տիկինը, որ երկրորդ անգամ րլլալով բանտարկութեան դատապարտուած էր, յրացուցած է իր բանտարկութեան ժամանակաջրջանը եւ հանուած բանտէն ու դրկուած Ալէքսանտրէթ, ուր կր գտնուի իր ամուսինը: Անոնք հոն կ'սպասեն Ռուսիա մեկնող նաւու մր եւ կր գտնուին հսկողութեան տակ:

ՍԱԿԱՐԱՆ ՊԼԵՐՈՒԹԻ

5 ԳՈՒԼԻՍ 1932

	Ս. Ֆ.
Սգիպտ. բլրայտ.	469
Անգլիկ. »	457
Տօլար »	126.50
Թրքական »	59
Գաճ Օքքօման	135
Իտալական Լիր 100	5045
Ցուճական Տրախմ 100	90
Անգլ. ոսկի	606
Ֆրանս. »	482
Օսման. »	550
Արծաթ մէճիտ	23
Ֆրէնի Ֆօճս. Ա. Ֆ.	524
» » Բ. »	282
» » Գ. »	276

Մէճիտեան եզբարք Բիւ Ֆօճ
Թէլէֆօճ՝ 5-19

— Կը ներէք, այս մասին միջամտելու չէի, բայց...

— Ես ձեզմէ ներողութիւն պէտք է խնդրեմ. իմ մասին ձեր ցոյց տուած գուրպրանքին համար շնորհակալ եմ, բայց Միխա Վէյնին հետ երբէք չեմ կըրնար ապրիլ.

— Երբ Մր. Քարլայլ երթալու կը պատրաստուէր, ըսաւ.

— Ձեր առանձին մնալը լաւ չէ, կարելի է Միխա Տիւսիկուգայ.

— Երէկ եկաւ ետ գնաց, հօրս սենեակին մէջ երբ այդ մարդիկը կան ո՞վ կը մնայ հոս:

Քարլայլ դուրս ելնելու ատեն սպասաւորներուն պատուիրեց որ Նոր Լօրտը երբ գայ իրեն լուր տան:

ՄԱՍ ԺԱ.

ՆՈՐ ԼՕՐՏԸ ԵՒ ԴՐԱՄԱԹՈՒՂԹԵՐԸ

Կիրակի օր, կէս օրէ վերջ, Նոր Լօրտ Սէվըրն Խթլին հասաւ, երբ Մր. Ուարտըրթըն ևս հասած էր: Անոնք հաւաքուելով միատեղ, սկսան խորհրդակցութեան: Նոր Լօրտը 43 տարեկան, գէր, միջահասակ, շատ պատուաւոր սակայն խիստ և պարպարիւն մարդ մըն էր: Եղբօրը հետ շատ սերտ յարաբերութեան մէջ չի գտնուելուն պատճառաւ չէր երևակայէր որ եղբօրը գործերը այս աստիճան գէշ վիճակի մը մէջ են: Նոր լորտը հասկցաւ որ եղբօրը գործերը այնքան խառնակ են եւ Իզապէլին համար սանթիմ մ'իսկ ժառանգ չէ ձգած ըսաւ. Քաչխարհի մէջ ասկէ աւելի ապուշ սրիկայ մը չ'երեւակայուիր. խելքի տեր ոչ մէկ մարդ այս տեսակ գործ չի տեսներ, և իր զաւակը աշխարհի գլխին չի ձրգեր: Խեղճ աղջիկը չիլին մ'անգամ չուներ, քովը 25 ոսկի կայ եղեր ան ալ օրուան ծախքերուն յատկացնելով լմնցուցած է, ասանկ բան պատահած է ասկէ առաջ:

լինկ գացէք, սակայն ճամբան բան մը ուտել չի մոռնաս, աւելցուց Լօրտը.

Լէյտի Իզապէլ գոյնը նետած էր և դողացող վիճակ մը ունէր:

— Ի՞նչ կայ Իզապէլ, բա՞ն մը պիտի ըսես, յարեց Լօրտը.

Իզապէլ գետին նայելով.

— Ըսել չեմ ուզեր, սակայն քնաւ դրամ չունիմ.

— վա՜յ, իսկապէս մտքէս ելաւ, ասանկ բան երբէք ըրած չէի. (գտակը հանելով կը քննէ) վա՜յ, իմ դրամս ալ լմնցած է, միայն սա երեք ոսկին առ և խնայողութեամբ գործածէ. ճամբու ծախք կայ սպասաւորին քով. հանելուդ պէս Էչյտի Մաունթ Սէվըրն կուտայ քեզի. բայց դուն ուզէ, անանկ բան մի'մտքդ չի գար: Մնաս բարով աղջիկս, ինքզինքդ զուարթ պահէ, ես ալ չուտ կուգամ.

Լօրտ այս ըսաւ և գուրս ելնելով նստաւ իր կառքը:

Մր. Քարլայլ լօրտը մինչև իր կառքը ճամբելէ վերջ վերադարձաւ Իզապէլին քով: Խեղճ աղջիկը մինչև չրմաւնքները ճեպ ճերմակ կարած ըլլալով սեղանին վրայն ոսկիները կ'աճնէր:

Իզապէլ ոսկիներէն երկուքը Քարլայլին երկարելով ըսաւ.

— Կը խնդրեմ, ինծի ծառայութիւն մը ըրէք, ասոնք Մր. Ջէյնիին տուէք, ան աւելի շատ պէտքութիւն ունի դրամի, անոր սիրոյն համար լօրտէն դրամ ուզեցի ես:

Այդ միջոցին գուրսը աղմուկ մը լսուելով, չորս ձիաեր լծուած կառք մը կեցաւ դրան առջև: Իզապէլին իր անունին ու տիտղոսին վայել ձեւով մը անկէ մնկնուելու համար Լօրտը ղրկած էր այդ կառքը: Իզապէլ հեգնանան արցունք թափելով իր աչքերէն վար իջաւ

ՄԱՄԼԻԹՅԱՆԻ ԹՈՒՔԱԽՏԱՆՈՑԻ ՀԱՇԻՒՆԵՐԸ

Մամլիթյանի Ազգային Բուժարանի ներքին հիւանդաց բաժանմունքին համար Ապրիլ ամսուան ընթացքին ընդունուած հիւանդներու ցուցակը։

			Ընդհանուր թիւը	401
			Ներքին հիւանդներ	401
			Վիրաբուժական հիւանդներ	—
			Մահացած	23
			Ապաքինած	378
			Ներկայիս հիւանդանոցին մէջ	23
			Ընդհանուր օրերու թիւը	643
			Միջին թիւը	1 | 2

Մամլիթյանի Ազգային Բուժարանի Խնամակալութիւնը Ապրիլ ամսուան ընթացքին ստացած է հետեւեալ գումարները։

			Նախորդ հաշիւ	401.02
Յունվար	23	Գ. Օճճիկ Երեցեան		3.—
»	»	Լուսաբեր Գոլոգեան		1.—
»	»	Գրն. Կարապետ Չափարեան		1.—
»	»	Գրն. Յովսէփ Ուզունեան		14.—
»	»	» Միհրան Խաչէրեան		1.—
»	»	Տիկին Տէրոյեան		1.—
»	26	Գրն. Ճէֆ Գարսումեան	(Ամերիկա)	2.53
»	»	» Աբթարեան Եղբայրներէ		138.06
»	»	» Սօլագեան »		6.31
»	»	Տիկին Մ. Փ. է սեպտեմբեր		12.61
»	»	» Թօփալեան		6.31
»	»	Գրն. Լուսեր Քէօշկէրեան		6.31
»	28	Հայ Աւետ. Տղայոց Ջաճից Ընկերք. Ա. եկեղց.		12.—
»	»	Տիկին Խանըմ Ջանազանեան		1.—
»	»	Ննջեցեալ Գօյոս Տիւմանեան		2.06
»	»	Նուիրուած ոչխարներու մորթեր ծախուած		3.59
»	»	Գրն. Յարութիւն Քէօմպէճեան		1.—
»	»	Երեք Քոյրերու կողմէ սեպտեմբեր		3.—
»	30	Տիար Վահրամ Վարժապետեան		1.—
»	»	Տօքթ. Ա. Գօճեպեան		7.—
»	»	Տէր եւ Տիկին Ագիրեան սեպտեմբեր նուէր		10.—
»	31	Գրն. Յարութիւն Աօրգեան (Լաթաքիա)		3.—
»	»	Միհրան Օհանեան		5.50
		Գումար՝		643.30
				1 | 2

Եանամակալութիւն Ազգ. Բուժարանի

Գանձապահ Տ. ՍՐԱԳԵԱՆ Նախագահ ԵՂԻՇԷ ԱՐՔԵՊՍԿՍ. ԿԱՐՕԵԱՆ

Մամլիթյանի Ազգ. Բուժարանի խնամակալութիւնս օճառհակալութեամբ սեպտեմբեր է հետեւեալ նուէրները.

Տիկ. Մարի Սփիրիօճեան կազանդի նուէր 2 փուճ, 2 սուլիչ 31 զոյգ փանթօճ, 31 զոյգ գուլպայ, 2 պզտիկ ճաֆիք, պ. Միհրան Խաչէրեան՝ 4 լիթր ձմերուկ, 4 լիթր ձաւար, Որ. Մարիամ Զօլագեան՝ 6-7 լիթր ճարիճզ, պ. Նեւրսես Էյպէյեան, 3 լիթր ճարիճզ, Օրդի. Փեքրսրսն, Սօրհեայն, Նուարդ եւ Տօքթ. Բ. Հաթթեան՝ ճարիճզ, Տաճիմարգական օճառ եւ Աստուածաշունչ, Տիկ. Կիւլիւզար Հաճըպեեան՝ հացի մէջ փաթթուած խաւուած միս, Մր. վիչէր. (Ղազիր) 2 հատ թիկնաթոռ, Որ. Մարի Գօյաճեան, 3 լիթր ճարիճզ, պ. Յովսէփ Նաճարեան 3 լիթր խճնոր, պ. Տէր Մկրտիչեան՝ եփուած աֆյոր մը եւ կեռակուր, պ. Սարգիս Սեհրայեարեան՝ 1 այծ, Տիկ. Վարսենիկ Աղապալեան՝ 1 ոչխար պ. Միհրան Խաչէրեան՝ (կեսարացի) 1 ոչխար, պ. Լեւոն Գասպարեան՝ (Ուրֆացի) 1 ոչխար, պ. Յովհաննէս Տ. Մկրտչեան(ձուն) 1 | 2 ոչխար (միս) պ. Արթին Սեմէրճեան (Սիս) 1 գառնուկ Տիար Տօքթ. Գալփագեան՝ 1 ոչխար Այնթապի Հայր. Միութենէ՝ 1 ոչխար պ. Գեորգ Զանազանեան՝ 1 ախոր։

ՏՕՔԹ. Հ. ԼՈՒՍԻՆԵԱՆ
(ՀԱԼԷՊ)

Նախկին բժիշկ Միջազետքի Զինուորական հիւանդանոցներու եւ վտանգաւոր ներքին եւ վեներական հիւանդութիւններու

առագ, արմատական, խղճամիտ դարմանում։

Հիւանդ կ'ընդունի առաւ or ժամը 8—12 եւ 2—6 իր դարմանատան մէջ.
Հայկազ Ննյալ բակ. Թրամվայի բնակարանեան կայարան, թիւ 2

Բշ. եւ Ուրբաթ օրեր ազգատաց մրի

ԳԱԲՐԻԷԼ Թ. ԹԷՐԶԵԱՆ
(ԵԼԵՔՏՐԱԿԱՆ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ)
Հիմնուած 1921 ին Գոլիս-Բերա

Խիստ դիւրամատչելի պայմաններով կը կատարենք ամէն կարգի էլեֆտրական լոյսի գեղեցումներ (Installation), ինչպես նաեւ ճօքեր եւ ցինամօններ։

Վաճառատունս կ'ստանձնէ նաեւ բոլոր էլեֆտրագործիքներու նորոգութիւնները։ Մատնաւոր սպասարկութիւն բնակարաններու էլեֆտրա-նորոգմանց։ Վաճառատուն Philips եւ Lux էլեֆտր. լամբերու եւ ամէն տեսակ էլեֆտրական պիտոյքներու։

Վճարման դիւրութիւններ.

Հասցէ — Վ. Ուզունեանի գրասեն կից Գուրճ. B. P. 491

ՊԱՆԴՈՒԿ ԱՀԱՐՈՆ ՊԻԹԻԱՍ

ՀԻՒՍԻՍԱՅԻՆ ՍԻՐԻՈՅ ԼԱՒԱԳՈՑՆ ԱՄԱՌԱՆՈՑՆԵՐԷՆ
ՁԷՊԷԼ ՄՈՒՏԱՑԻ **ՊԻԹԻԱՍ** ԳԻՒՂԻՆ ՄԷՋ

Նորակառոյց եւ գեղեցիկ շէնք. արդիական կերպով կահաւորուած սենեակներ. ընդարձակ սրահ, քաղնիք, ճաշարան եւ առեւտրական կեդրոններ

ՁԱՓԱԿՈՒՄ ԳԻՆ

ԲԱՑ Է 1932 ՅՈՒԼԻՍ 1ԷՆ ՍԿՍԵԱԼ

Իր անձնական տեսարաններով, սոսկ ջրերով եւ սառցեպատ կլիմայով Ձանձի Պիթիաս գիւղը այս տարի օժտուած է գիւղագնացութեան համար անհրաժեշտ եղող բոլոր յարմարութիւններով։

Ճամբաները նորոգուած են, գիւղին ալ հաստատուած է թիֆատարական առնօրեայ ապասարկութիւն ինչպէս նաեւ քլինիճն և հեռագիր։

Պիթիաս ունենալ նաեւ իր առոյգնակարդ պանդոկը, ուր այցելուները պիտի գտնեն Սիւրիոյ և Լիբանանի յատկոյն ամառանոցներուն յատուկ բոլոր յարմարութիւններն ու հանգրստութիւնները։

Տէր և Տնօրէն ԱՀԱՐՈՆ ՊԻԶՄԻՇԼԵԱՆ

ԱՋԿԱՅԻ ՏՊԱՐԱՆԸ
ՏՊԱԳՐԱՒԱՆ ԱՄԷՆ ԿԱՐԳԻ ԳՈՐԾԵՐՈՒՄ ՀԱՄԱՐ
Դիմեցէք «ԱԶԴԱԿ»ի Տպարանը՝ գիրք, պրօշիւր, հաստաթղթեայ հրաւիրագիր, պաստառակ, ճամպակի թուղթ եւ առեւտրական տետրակներ.
ԱՐԱՓ, ՄԱՔՈՒՐ, ԳԵՂԵՑԻԿ ԵՒ ԱԺԱՆ.
ՀՈՒՆ ՄԻԹԵՐԻՔ ԴԻՐԵՐՈՒՆ

ՊԱՆԴՈՒԿ ԼԻՒՔՍ
ՁՈՒԿԱ

Հայկական ամենապարզեւ պանդոկը «ԼԻՒՔՍ»ի Ձանձի մէջ, ծովեզերեայ պարտէզով,

ԽՒՍՏ ՕԹԱՍՈՒՆ ՍԵՆԵԿՆԵՐ
ՈՒ ԿԸ ԲԱՂԿԱՆՆԻՍ 1.2.3.4. ՍԱՏՃԱԿԱՆՆԵՐԷ

1. ՀԱՄԵՂ ՃԱՇ, ՄԱՔԱՐՈՆ ԵՒ ԱՆՈԹԵՐ ՊՈՍՊՈՐԱԿՈՒԹԻՒՆ.
2. ԳԻՆԵՐԸ ԽԻՍՏ ՁԱԳԱԿՈՒՄ.
3. ՏՈՒՆ ՓՈՏՈՐՄԼՆԵՐՈՒՆ ԱՄԷՆ ԴԻՒՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ.

Տէր եւ Տնօրէն Գ. ՊԱՐՏԻԶԱԿԵԱՆ

ՍՓԱՆՏԱՐ *կօշիկներ միշտ առեւնպատ, առեւնադիմացկուն, առհնատաժան եւ առեւնագեղեցիկներն են.*

ԿԵԴՐՈՆԱԿԱՆ ՆԱՃԱՐ ԵՂԲԱՅՐՆԵՐՈՒ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ

Տ.ՔԹ. Բ. ԳՈՒԼԱԳԵԱՆ

ՄԱՆԱՆԱԳԷՏ՝ ՆԵՐՔԻՆ, ՄՈՐԹԱՅԻՆ ԵՒ ՎԷՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

ՎԿԱՅԵԱԼ ՓԱՐԻԶԻ ՀԻՆԻԱԴԱՆՈՑՆԵՐԷՆ

Կը դարմանէ գիտական ամենավերջին միթոցներով, քորեռու, սատմոխի, ալիքներու յետադի ամէն տեսակ հիւանդութիւններ։ Հին եւ նոր ցիռմաւիզութիւնը իր բոլոր բարդութիւններով, ինչպես նաեւ Տրաքնախտ եւ մորթային հիւանդութիւնները։

Սրագ, արմատական եւ բարեխիղճ դարմանում։

Հիւանդ կ'ընդունի ամէն օր, բացի կիրակի, իր նախկին դարմանատան մէջ. ժամը 8—12 եւ 2—6ու մասնաւոր ժամադրութեամբ։

Երեքշաբթի օրերը, ժամը 2—5 վկայալ *ՂԱԶԱՆՆԵՐԻՆ ՀԻՒ*
ժամ Հասցէ փողոց՝ թիւ 8

ՏՕՔԹ. ԳԷՈՐԳ ԿԷՐԿԷՐԵԱՆ

Վկայեալ Lauréat Faculté Interne եւ այժմ ստացած *ՍՆՆՆԳՂՑ* յատկ Թրանսասկան հիւանդանոցի *ԱԶԱՒ, ՏՓԻ, ԿՈՀՈՐԴԻ, ԱԿԱՆՋԻ և ԳՂԻՈՒ* հիւանդութիւններու բաժնին։

Հիւանդ կ'ընդունի կէսօրէ վերջ ժամը 3—6
իր գիւղին մէջ rue de Damas, No. 15

Հիւանդները ուղղակի հիւանդանոց կ'ընդունուին իր կողմէ տրուած մուտքի բարօրով։

Ազգաս հիւանդներու ձրի դարմանում, ամէն օր կէսօրէ առաջ ժամը 10—12, հիւանդանոցի դարմանատան մէջ։

Կաթի եւ Ձեւագիտութեան Դասընթացք
Տիկին ՄԱՐԻ ԵՐԱՄԵԱՆ

ՎԿԱՅԵԱԼ ԴԵՐՁԱԿՈՒՀԻ

ԲԱՐԻԶԷՆ ԵՒ ՎԱՃԻՆԿԹՕՆԷՆ

Կարի եւ ձեւագիտութեան մասնագիտուհի, Տիկին Մարի Երամեան կը վերապատրաստէ իր արհեստանոցը. Միջ Սեռայի դիմացը Նո. 78 տան երկրորդ արկը։

Երեք ամսուան միջոցին կը սորվեցնէ ամենավերջին ճոռաձեւութեամբ, կար եւ ձեւագիտութիւն իր բոլոր բարդութիւններով եւ արդիական՝ մոդուցներով, Droit-fils մեթոտով։ Իր աշակերտուհիներ կ'օգտին Բարիզի ամենաճոխ ճաշօթ Académie Daydou վկայականով։

Տոկուն շինուածք վայելուչ տեսք հնչուն եւ քնաւ կան ձայն
Ահա յատկանիշները

ՕՐՈՆՅՄԱՄԲ ԿԸ ՁԱՏՈՐՈՇՈՒԻՆ

ԱՓՕԼԼՕ ՖՕՆՕՆԵՐԸ

Չբաւարարեկի վրայ գրանով եւ բոլոր մարքանեբու հետ կը մրցին Ափոլօ ֆոնօներու Մանաւանդ վերջին նոր մօտէլները, որոնք հասած են արդէն, անպէս ապահովելի են իրենց տեսութեամբ, վայելչութեամբ և ժամտիլ գինովք։

APOLLO GRAMOPHONE Co. Ltd
(of London)

ԱՓՕԼԼՕ ՖՕՆՕՆԵՐՈՒ ԹՈՒՓԱՒԱՐԸ !!!

Պատուիրել համոզում գոյացնելու համար անգամ մը այցելեցէք
MAISON APOLLO, Rue de la Poste, BEYROUTH
Փողոցին եւ ծովուն ամէն ձեւի, անվիճելի օրակ եւ առաւելութիւններ
գիւրամատչելի գին, վճարումի դիւրութիւններ։
Ընդհ. Ներկայացուցիչ՝ Միւրիոյ, Պաղեստինի, Անդրյորդանանի, Միջագետքի եւ կպրոսի.— ԴՈՒՐԳԱՆ ՍԻՆԱՆԵԱՆ

KOURKEN SINANIAN, Boîte Postale 642, BEYROUTH (Syrie)

KLIM

Փոշեկաթին տաւարեղութիւնը

KLIM լաւ կաթ մըն է։ Եթէ ճոռ վրայ աւելցնեիք 7 | 8 համեմատութեամբ պարզ ջուր, պիէի սեպհական թարմ, աղոյժարար եւ սերուն կաթ մը ունեի դաշտային թարմ կաթի մը համր, հոտն ու սննդատու արժէքը։

Մանկիկը դիւրութեամբ կը մարսէ Klimը որ *իտէալ* ուտելս կաթ մըն է։

Ինչ ուրախութիւն ձեր զաւակներուն եւ մանկիկներուն համար։

Միշտ ու ամէնուրեք թարմ կաթ կարելի է ունենալ *ԿԼԻՄ* փոշեկաթով։

Klimը կը լուծուի պաղ կամ գաղջ ջուրի մէջ։ Պէտք է գայն դնել ջուրին մակերեսը՝ ու զարնել պզտիկ մը։

SPELL IT BACKWARDS

— Գոնէ աղջիկը պէտք էր մտածեր, աննեբելի մեղք մըն է պատասխանեց Ուարպըրթըն.

Լօրտը խօսքը Քարլայլին՝ուղղելով հարցուց.

— Հասկցածիս համաձայն Խթլին ձեզի անձած է.

— Այո, անցած յունիսէն ի վեր.

Լօրտը բարկացած քալելով գորգերու վրայ.

— Այս ի՞նչ տխմար, անամօթ, անսիրտ և անգութ մարդ է։ Ամբողջ կեանքը սրիկայութիւններով անցնելով մուրացկանի մը պէս մեռած է, իր հարազատ աղջիկն անգամ ուրիշներու ողորմութեանց կարօտ ձգելով։ Ուշադրակատարութեան ծախքերը, սպասաւորներու ամսականները ո՞րկէ պիտի տրուին.

— Ամենէն աւելի մտածելիք բանը աղջկան պարագան է, ո՞ւր պիտի մնայ ան, ըսաւ Քարլայլ.

— Ո՞ւր պիտի մնայ, մեր փով կը մնայ և կը յուսամ որ հօրը տուներէն աւելի հանգիստ կըլլայ. այսքան պարագով և խայտառակութեամբ լաւ կեանք մը անցուցած պէտք չէ ըլլայ.

— Բայց կը կարծեմ Իզապէլ երբէք տեղեկութիւն չունէր այդ բաներէն.

— Պարապ խօսք. ինչպէ՞ս լուր չունենար, ըսաւ դարձեալ լօրտ.

— Այո, Մր. Քարլայլ իրաւունք ունի, Իզապէլ Մաունդ Սէվրի ապարանքին մէջ էր, բայց բան չէր գիտեր, ըսաւ Ուարպըրթըն.

Վերջը լօրտին հակցուցին վերը երկու մարդոց մեռելը գրաւած ըլլալու լուրը յայտնեցին և որ մինչև որ 2,000 ոսկիի պարտքը չվճարուի, մեռելը չեն յանձներ։

Լօրտը զաթմացմամբ ըսաւ.

— Զարմանալի բան... այս ինչ խայտառակութիւն, մեր օրէնքը կը թոյլատրէ՞ այս տեսակ գոեհկութիւններ։

Հիմայ, ասոնց խօսակցած միջոցին, քիչ մ'ալ Հէյտի Իզապէլի վիճակով հետաքրքրուինք։ Հօրեղբայրը գալուն պէս Իզապէլին հետ տեսնուած էր և իրեն յայտնած որ դինք միասին իրենց տունը պիտի տանի։ Իզապէլ թէպէտ չնորհակալութիւն յայտնած էր, սակայն առանձին մնալուն պէս սկսած էր մտածել և ինքնիրեն հետեւեալ եզրակացութեան եկած. «Ոչ, երբէք պիտի չերթամ իրենց տունը, կ'աշխատիմ, սպասուհութիւն կըլնեմ, սև հաց մը կը ճարեմ, սակայն այդ տիկնոջին հետ չեմ ապրիր»։ Խեղճը չէր գիտեր որ Իսսիին ու մտածելը դիւրին, բայց գործադրելը դժուար է։

Վերջապէս մնեղին քով սպասող երկու մարդոց պահանջները վճարից լօրտ և վախնալով որ միւս պարտապահանջներն ալ միևնոյն բանը կը կրկնեն, այնպէս մը կարգադրուեցաւ որ անոնք միասին հոն մինչև թաղումը։ Ուէսթմինսթի եկեղեցիին մէջ պիտի թաղուէր մեռելը, որովհետև մինչև Մաունթ Սէվր ըլլալիք հրսկայ ծախքը չսանձնեց լօրտը։ Այս պարագան Իզապէլի սրտին վրայ չատ ծանր չնչեց, սակայն ինչ կուգար ձեռքէն։

Հետեւեալ օրը տեղի ունեցաւ յուղարկաւորութիւնը. լօրտ և Մր. Քարլայլ զգաստի քովէն կ'երթային, որոնց կը հետեւէր Ուէսթմինսթի ժողովուրդը։

Թաղումէն վերջ, լօրտը բոլոր սպասաւորներուն անցած և ներկայ ամսականները տուած և պատրաստ էր մեկնելու Լօնտոն. իր մօտ կանչեց Իզապէլը և ըսաւ անոր.

— Իզապէլ իմ երթալիք տեղս եկաւ, ըսելիք մը ունի՞ս.

Խեղճ աղջիկը քան մը ըսելու համար թէպէտ բերանը բացաւ, սակայն ևրևսը կարմրեցաւ և չի կրցաւ չարունակել.

— Կարծեմ ըսելիք մը չունիս, չիտակ Ֆէսըլ Մեր-

AZTAG
JOURNAL QUOTIDIEN ARMÉN.
B. P. 587
BEYROUTH, Liban
Directeur - Propriétaire
HAIG BALIAN

ԳԻՆԵՐԸ
ՍԻՒՐԻԱ ամր. 550, վեցամսեայ 300 ՍԻՐ.
ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆ. տարի 7, վեցամսեայ 4 տոլար

ԱԶԴԱԿ

ՕՐԱԹԵՐԹ
ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԳԻՏԱԿԱՆ

ازتـــاك
جريدة سياسية ادبية اقتصادية عمة

ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 7 ՅՈՒԼԻՍ 1932
ԳԻՆԸ 2.50 ՍԻՐ.

Ջ. ՏԱՐԻ | Ամեն առաւոտ պիտի բերէ քեզի նորութիւններ հասցէիդ | Տնօրէն — Խմբագիր՝ ՀԱՅԿ ՊԱԼԵԱՆ | Չհրատարակուած ձեռագիրները չեն վերադարձուիր | ԹԻՒ 93 (670)

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

ԵՐԱԽՏԱԳԷՏ ՈԳԻ

Ժողովուրդի մը համար ամենամեծ ազէտն է տարագրութիւնը։ Պատմութիւնը ցոյց կուտայ որ ուշ կամ կանուխ ժահուան դատապարտուած են այն բոլոր ժողովուրդները, որոնք ձեացած են անհայրենիք և կորսնցուցած են հայրենի երկրի սէրը։ Պողպատէ կամք և յամառ ոգի անհրաժեշտ են կարենալ դիմագրաւելու համար այն սպառնացող կացութեան, որ կը գոյանայ տարագրութեան միջոցաւ։

Եթէ մեծ տէրութիւնները յարգէին իրենց խոստումները եւ արդար գնահատութեան արժանացնէին մեր գոհաբերութիւնները ի նպաստ դաշնակիցներու դատին և իրաւունքի պաշտպանութեան, չպիտի լքէին մեզ բոլորովին։ Դիւրաղաբար արդարութեան և իրաւունքի ձայնը խեղդուեցաւ հարուստ ւարներու կոյտերուն մէջ եւ մեծ պետութեանց քաղաքական մասնաւոր հաշիւներու կարգադրութեանց միջոցին։ Բոլոր սահմաններու մէջ, Ամերիկայէն մինչև Միջին Ասիա և Ծայրագոյն Արեւելք հայութիւնը առաջին մարտակոչին իսկ ոտքի կանգնեցաւ, զէնք առաւ ձեռքը և մտաւ դաշնակից բանակներու շարքերուն մէջ, հաւատացած ըլլալով որ այդ կերպով պիտի պաշտպանին արդարութեան դատը։

Չէինք սխալած ի հարկէ։ Հաղթանակը ապահովուեցաւ։ բոլորը ստացան իրենց հատուցումները։ Հաշուելյաղի միջոցին միայն հայութիւնը ձեց անվճար և ենթարկուեցաւ կրկնակի զոհողութիւններու եւ զրկումներու։ Անտուն եւ անապաւէն ծովերու և անապատներու մէջ ձգուինք։ Ոչ ոք ընդունեց մեզ եւ ուզեց մեղմել մեր ցաւը։ Ցրուեցանք աշխարհի չորս ծագերը և հայկական գաղութներ հիմնեցինք ամենահեռաւոր Ամերիկաներէն սկսած մինչև Հապէշիստանի անմատոյց ձորակ և ամայի անապատները։

Մեզի պարտադրուած այս վիճակին մէջ իսկ կարօտ ենք օտար ձեռքերու և չենք յուսահատած արդարութեան և հատուցման կարելիութենէն։ Մեր ֆիզիքական գոյութիւնը երկարելու և գաղթականական կեանքի բիւրաւոր դառնութիւնները թեթեւցնելու համար դարձեալ օտարին ձեռք երկարելու ստիպուած ենք։ Մենք մեզի դժբաղդաբար անկարող ենք տուն տեղ ըլլալու և մեր բոլոր ցաւերն ու պակասութիւնները դարմանելու։ Ուզենք չուզենք պիտի համակիր. պինք մեզի վիճակուած պայմաններուն և պիտի ստեղծենք հնարաւորութիւն աւելի երկար տոկալու համար մեզ չրլապատող սպառիչ վտանգին։ Որքան լաւ տնտեսական վիճակ մը ապահովենք և աւելի քիչ մտածենք անօթութեան և մերկութեան սպառնալիքի մասին, այնքան աւելի շատ պատեհութիւն կ'ունենանք մեր ազգային ինքնապաշտպանութեան մասին մտածելու։

Այս տեսակէտով կարելի է ամենաբաղդաւոր գաղութը համարել Սիւրիան ու Լիբանանը, որոնց հովանաւորութիւնը յանձնուած է մեր ժողովուրդի ամենաանկեղծ բարեկամ Մեծն Ֆրանսայի, որ ընդգծած է հաւատարիմ հայկական դատին՝ բոլոր հաշտեցարդարի ժողովներու միջոցին։ Ճիշդ է որ չէ կրցած արժեցնել այդ պաշտպանութիւնը առանձին մնացած ըլլալով ճակատի վրայ, սակայն իր հովանիին տակ գտնուող հայութեան հանդէպ մնուցած գութգութանքը՝ մեղմելու համար մեր ցաւերը, կարելի չէ դիտել առանց խոր երախտագիտութեան։

Մեր գաղութի այս բացառիկ դիրքին երկրորդ և ամենակարեւոր ազդակն է գաղթականաց տեղաւորման յանձնախումբի ներկայացուցչութեան անձուէը խնամքը։ Պ. Պրիւնիէ, որ սառնձնած է այդ պաշտօնը, կարեւոր դեր մը խաղացած է հայերու տեղաւորման աշխատանքներու և մեր գաղութի բարօրութեան տեսակէտով։ Շնորհիւ իր վայելած բացառիկ յարգանքին ու վստահութեան տեղական և հովանաւոր տէրութեանց մօտ, Պ. Պրիւնիէ դիւրացուցած է մեր բոլոր ազգային կենսական գործերն ու դիմումները և շատ մօտէն հետաքրքրուած է մեր ներկայով և ապագայով։ Բազմաթիւ հայանուէր գործունէութիւններ և ձեռնարկներ որոնք կատարուած են Պ. Պրիւնիէի կողմէ, անկարող ենք արձանագրել այսօր։ պատմութիւնը միայն պիտի կրնայ թուել և գնահատել զանոնք։

Բայց ի՞նչ հարկ կայ անոր ընդհանուր գործին շուրջ կանգ առնելու։ Մի միայն տեղաւորման գործին մէջ ցոյց տրուած դիւրութիւնները ու բարեացակամութիւնը բաւական են երախտագիտութեամբ յիշելու Պ. Պրիւնիէի անունը։ Բացի Լիբանանի և Սիւրիոյ մէջ կատուցուած առանձին հայկական թաղերէ և գիւղերէ, տեղաւորման յանձնախումբը առանց տոկոսի երկար պայմանաժամով նիւթական մեծ գումարներ յատկացուցած է զանազան հայրենակցական միութեանց, որոնք առանձին թաղեր հիմնած են։ Շնորհիւ ծանձնախումբի օգտաշատ կարգադրութիւններուն այսօր բազմաթիւ հայ ընտանիքներ տուն տեղ եղած են և ամսական փոքր վճարով մը քանի մը տարիէն սեփականատէր պիտի դառնան։ Պ. Պրիւնիէն այնքան ազնիւ և բարեխիղճ վերաբերում մը ցոյց տուած է հայ գաղթականներու հանդէպ, որ շատ քիչ անգամներ մերժած է անոնց դիմումներն ու խնդրանքները։ Դեռ այսօր ալ ան միևնոյն թափով և տրամադրութիւններով կը շարունակէ իր գործը, օգտակար ըլլալու համար հայ գաղթականներուն։

Ի հարկէ, տեղաւորման յանձնախումբը մեր կամքին ու փափաքին համաձայն չէ ծախսած իր գումարները և գոյքէ թեթեւութիւններ ալ ունեցած է, կարելի է աւելի լաւ կրնար ըլլալ եթէ նկատի առնէր նաև մեր կարծիքը։ Սակայն պէտք չէ մոռնալ նաև որ վատնուէը նաև մեր կարծիքը։ Սակայն պէտք չէ մոռնալ նաև որ վատնուած գումարներուն հարիւրին մէկն անգամ հայկական դրամ չէ, հետևաբար իրաւունք չունինք պահանջելու որ մեր ուզած եղանակով ծախսուին անոնք։

ԹԻՒՐՔԻՈՅ ԱԶԳ. ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ՄԷՋ ՄՈՒՏՔԸ

Իրագէն առաջ հոն մտնալ կուզէ ան

ՈՆՉ ԲԱՆԵՐԷ ԿԸ ԲԱՂԿԱՆԱՅ ԹԻՒՐՔԻՈՅ ՅԱՆՁՆԱՌՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ՍՈՎԻԷԹՆԵՐՈՒ ՀԱՆԴԷՊ

Լօզան.— Համաձայն մեր արդէն մասնաճուած բրօթօքոլի, Թիւրքիոյ ընդունելութեան Խնդիրը յառաջիկայ շաբթուն մէջ գումարուելիք յատուկ նիստի մը մէջ։

Նախորդ տարի Մեխիկայի ի նպաստ սեղծուած նախընթացի մը համեմատ, Սպանիական պատուիրակ Մատարիագա առաջարկեց որ նուէր մ'ուղղուի Անկարայի կառավարութեան, այսպիսով խուսափելով թեկնածուութեան ձեւակերպութենէն, եւ որուն տրամադրութեան համաձայն Թիւրքիան անմիջապէս իբրեւ անդամ պիտի նկատուի իրմէ գալիք դրական պատասխանէն յետոյ։

Սոյն նախաձեռնութիւնը ջերմապէս պատպանուեցաւ բազմաթիւ պատուիրակութեանց կողմէ որոնց կարգին բոլոր մեծ պետութեանց պատուիրակութիւնները։ Բայց Պ. Միխալաքօպուլոս միայն խօսք առաւ նուապարակային կերպով յարելու համար ներկայացուած առաջարկութեան։

Այս վերջին շաբաթներու միջոցին կատարուած բանակցութեանց հետեւանքօք, Թիւրքիոյ հաւանութիւնը առնուած է կանխապէս։

Կը հասստատուի հոս թէ Անկարան կը փափաքէր որ ինքը ընդունելի Իրագէն առաջ որուն մուտքը որոշուած է Սեպտեմբեր ամսուան համար։ Այս պատճառաւ է որ արտասովոր նիստը իբրեւ առիթ բռնուեցաւ։

Խնդիրը օրակարգին մէջ արձանագրուած չըլլալուն համար, անիկա օրակարգին նիւթ պիտի կազմէ յառաջիկայ շաբթուն մէջ գումարուելիք յատուկ նիստի մը մէջ։

Սակայն կէս մը հո չնայ հրաւ[illegible] Թիւրքիոյ ընդունելութեան համար ցոյց տրուած յանձնառութիւնները որոնք հաստելի չեն ըսուած ոգիին եւ տառին հետ։ Եթէ սովիէթները մէկ կողմ ձգեցին Թիւրքիոյ Ազգերու Դասակցութեան մէջ մտնելու մասին իրենց ընդդիմութիւնը, Անկարայէն հաւաստիացում ստացած ըլլալու են անոնք։

Հաւանական է որ Թիւրքիոյ նոխակայ յանձնառութեանց խնդրոյն հաստելիութիւնը փոխադրուի օժանդակութեան եւ պատժական հաւաքական միջոցներու սկզբունքին հետ, առարկայ դառնայ Ժընեվի եւ Անկարայի միջեւ փոխանակուած յայտարարութեանց ինչպէս որ պատահեցաւ Գերմանիոյ ընդունելութեան պարագային մէջ որը նախկայ յանձնառութիւններ ունի։ր նաեւ Ռուսիոյ հանդէպ։

ԹՈՒՐՔԻՈՅ ՄՈՒՏՔԸ ԱԶԳ.ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ՅՈՒՆԱՍՏԱՆ

Ազգերու Ընկերութեան օրկան Ժուռնալ ձե Նասիօն խօսելով Թուրքիոյ ժասնակցութեան վրայ Ազգերու Ընկ. եան, կ'ըսէ թէ Ազգերու Ընկ.եան արտասովոր ընդհանուր ժողովը պիտի քննէ այս խնդիրը, որպէսզի Թուրքիա կարենայ մտնել Ազգերու Ընկ.եան մէջ առաւելն մինչեւ Սեպտեմբեր։ Մէկ առթուան մէջ Ազգերու Ընկ.ը երեք նոր անդամ ընդունած պիտի ըլլայ իր մէջ, այսինքն Մեքսիկա, Իրագ և Թուրքիա. Ասիական և Ամերիկեան ցամաքներու պահպանող երկիրներ, սահմանակից երկիրներ ժեր տէրութիւններու, Ժ. մուրթիւն և Մ. Նահանգներ, որ կը յաժահին ուղղակի չմասնակցիլ գրեթէ բոլոր ազգերուն կողմէ հաժախորհուրդ կատարուած գործին։ Յառաջիկայ Դշ. օր կատարուելիք այս գործին գլուխը կը գտնուի Ժունասան։ Ան էր որ լրիւ բանակցութիւն կատարեց Թուրքիոյ հետ, որպէսզի մասնակցի Ազգերու Ընկ.եան։ Նախանձնութեան այժ տուաւ Սպանիա իր բովանդակ գաղափարապաշտութեամբ և մէկ քանի օրէ ի վեր բազմաթիւ փոքր պետութեանց սատրագրութիւններով կը լեցուի Թուրքիա հրաւիրելու ծրագիրը, զոր պիտի ընդունի Դշ. օր գումարուելիք ընդհանուր ժողովը։ Ինչպէս եղաւ Մեքսիկայի պարագային, այնպէս ալ հիմա, Ընկ. ժողովը պիտի քուէարկէ խանդավառօրէն Թուրքիոյ ուղղուելիք հրաւէրը, Մ. Մ[illegible]յոյի կողմէ այսուհանուելիք ընդարձակ ճառէ մը ետք։ Թուրքիա ժամանակ պիտի ունենայ պատրաստելու իր պատասխանը, որ յայտնի է թէ նպաստաւոր պիտի ըլլայ, այսինքն մինչեւ Սեպտեմբեր։ Այսպէս երբ աշնան Ազգերու Ընկ.ը բանայ իր տարեկան 13րդ ընդհանուր ժողովը, Թուրքիա պիտի կարենայ տեղ գրաւել միւս անդամներուն մէջտեղ, ցոյց տալով թէ պատրաստ է գործակցիլ միւս երկիրներուն, խաղաղութեան պահպանման և նախապատրաստի իր յանձնառութիւնները երբեք չեն հակասեր Ազգերու Ընկ.եան Ուխտին արտադրութիւններուն։

Անշուշտ կը յիշեն մեր ընթերցողները և գիտեն Ամերիկեան Նպաստամատոյցի ունեցած հարիւր միլիոն տոլարէ աւելի գործառնութիւնները։ Հայ որբերու պաշտպանութեան և խնամքին համար ծախսուած այդ հսկայ գումարին շատ չնչին մէկ մասը հասաւ իր նպատակին, պարզ այն պատճառաւ որ տեղական պայմաններու յոյն։ բովին անծանօթ ամերիկացիներու կողմէ կը մատակարարուէին այդ գումարները։ Եթէ լաւ ձեռքերու յանձնուած ըլլար և ուղղակի նպատակին յատկացուէր, հրաշքներ կը գործուէին այդ գումարներով։ Սակայն աւա՛ղ, անզօր էր մեր կամքը, քանի որ ամբողջ գումարը կը հոգացուէր Ամերիկացիներու կողմէ։

Այդպէս ըլլալով հանդերձ, դասակարգ մը մեր մէջ չարունակ կ'զգուշացնէր ժամուլը քննադատելէ այդ մասիսները։

Բոլորովին տարբեր է այժմ պատկերը։ Տեղաւորման յանձնախումբի յատուկ բերած արդիւնքը մեր աչքին առջեւն է և կը պարտադրէ մեզ ունենալ եբախտագէտ ոգի մը։

ԱՌԱՋԻՆ ԳԱՂՈՒԹՆԵՐԸ

*Ներածականի մէջ, հեռաւորական ձևի համար չէ որ ըսինք թէ Հ. Ը. Դաշնակցութիւնը արտասահմանեան հայոց ժողովուրդի անպաշտօն կառավարութիւնն է։ Կրնան արտայայտուելու այս ձևին դէմ հակադաշնակցան զայրոյթի փոթորիկներ բարձրանալ։ Այդ հաւանական փոթորիկները սակայն չեն կրնար ծածկել բուն իրողութիւնը որ Հ. Ը. Դաշնակցութիւնը իբրև այդպիսին կը ներկայանայ մեր խղճին ու գիտակցութեան առջև։ Հարիւր հազարներով թիւ ներկայացնող և աւելի բարձր որակ ներկայացնող գաղթաշխարհը անհնար է անորոշ և անդէմ բազմութեան վիճակի մէջ գնել — կամ եթէ նոյն իսկ հոն դրուած է, աւելի երկար այդ վիճակի մէջ պահել։ Մենք ուզենք թէ չուզենք հարկադրաբար պիտի ընդունինք մեր գաղթաշխարհը որ կազմուած է արևմտահայ ժողովուրդի «Ցիացորդացէն — քաղաքական որոշ անցեալ ունի եւ յստակ քաղաքական հեռանկարներ։ Ցստակ հեռանկարները չղթայի մը կուռ օղակներուն պէս առնուազն հոգեկան հզոր կազմակերպութիւն մը ստիղծած են այդ աշխարհագրապէս բաժան ուժերու միջև։ Այս ներքին բնազդական կազմակերպութիւնը մեր ցեղի յարատևութեան տենդանքէն կերտուած, ան որ առջև լուսաշող իտէալ մը դրած է։ Ցեղային կախարդիչ իտէալը, — ազատութեան կիրքը — պայքարող բանակի վիճակին մէջ դրած է հայկական ըսփիւռքը։ Առանց ղեկավարութեան պայքարը անստակ է և անկարելի։ Ղեկավարութեան բնազդական բջիջներէն մինչև ամենակատարեալն ու բարդագոյն ձևը, կարեւոր չէ։ Ջուտ յեղափոխական գործօն պայքարի ժամանակ ստեղծուած փոքրաթիւ ղեկավարութիւնը պարզ ապահովութեամբ կը ներկայանայ։ Երբ յեղափոխական պայքարի ճակատը անհամեմատօրէն կ'ընդարձակուի, ու կ'ընդգծէ բազմաթիւ ճակատներ, ու գերիշխողը կը դառնայ քաղաքական աշխատանքը, ելևէջական ժամանգութիւններ ու մշակոյթային հարցեր, սովորական կազմակերպութեան ձևը չբաւարարեր յանկատ կացութեան պահանջները։ կը ծնի նոր, բարդ մեքենիզմ։ Մեքենիզմ մը որ պիտի լուծէ բազմաթիւ խնդիրներ, պիտի վարէ կուռը, պիտի հոգայ միջոցները, պիտի բանակցի, պիտի ճշդէ պայքարի ուղիներ և բացի ասոնցմէ — պիտի հոգայ նաև ժողովուրդի մշակոյթային պէտքերը։ Ահա Դաշնակցութեան գործի ճակատը այսպէս ընդարձակուելով Դաշնակցութեան առած է կառավարական պետական մեքենայի մը կերպարանքը։ Ահագին հատկորութիւն և նոյնքան ահագին ընդդիմադրութիւն առելով անոր։ Դաշնակցութեան իրական, անկեղծ ջանքերը բաժնելու պատասխանատուութիւնները և հատցեզային ծաւալով դիմագրաւելու նոր կացութեան պահանջները, գոնէ ցայսօր անցան ապարդիւն։ Մենք Դաշնակցութիւնը միայն դիրքերու վրայ։ Վաղը Թերևս փոխւի այս վիճակը և ազգային բոլոր կազմակերպութիւնները պահանջեն աշխատանքի իրենց բաժինը։ Այսօրուան համար իրողութիւնը այս է, որ Դաշնակցութիւնը կը ներկայանայ միակ լուրջ եւ պատասխանատու կազմակերպութիւն վարելու գաղթական հայութեան կապուած քաղաքական խնդիրները, առաջնորդելու մեր քայլերը, և առնն տալու և գտնուելու հայկական դատին որ հակառակ քրքթալչեվիկեան հաւատացումներուն աւելի քան երբեք չարատանջօրէն անլոյծ կը մնայ։

Մեկնելով այս սկզբունքէն Հ. Ը. Դաշնակցութիւնը պիտի վերաշակէ իր աշխատանքը և յատակօրէն պիտի որոշէ գործնէութեան բոլոր ատպարէզներու վրայ ընելիքներն և չընելիքները — հաշուի առնելով մեր առաւելագոյն միջոցները և սպասած անմիջական նուազագոյն արդիւնքները։

Հ. Ը. Դաշնակցութեան գործի ատպարէզը կը ներկայանայ.

ա. Երկիրը,

բ. Գաղութները.

Գ. Արտաքին ճակատ։

Այն չարժառիթով որ ներածականի մէջ կ'ըսէինք հայկական գատի ծանրութեան կեդրոնը հայոց հայրենիքէն տեղափոխուեցաւ գաղութները, այդ իրաւունքով ալ վերի բաժանումին երկրորդէն սկսանք մենք։ Այսինքն՝ փոխանակ ուսումնասիրելու երկիրը, գաղութները և ապա միայն երկիրը։

Ահա թէ ինչու։

Կրկնե՛նք։ Ուզենք թէ չուզենք մեր պայքարի բաց և իրական դաշտը կը դառնանք գաղութները։ Գաղութները այս պահուս ազատօրէն ու համարձակ կ'արտայայտեն մեր ազգային ձգտումները։ Ոչ միայն կ'արտայայտեն զայն, այլ զայն խոշորցնելու և իրագործելու համար ստեղծած են բազմաթիւ կազմակերպութիւն մը (Դաշնակցութիւնը) և բարոյական ու նիւթական գժուարին միջոցներով կը անուցանեն զայն։ Ուրեմն խարիսխը գաղութները դարձած են — կրնայ լծակը այլ տեղ գտնուիլ, բայց այն որ լծակը պիտի գործածէ հոս է, մեր մէջ։

Բայց կ'արժէ գաղութներու իրական կարելիութիւնները առանձին գլուխովմը ճշդել, մեծաւոր հաշուով ցոյց տալու համար որ ինչ կը ներկայացնեն մեր գաղութները, իբրև ա. Տնտեսական, բ. Քաղաքական, գ. Ազգային արժէք։

Այս ճշդումը անհրաժեշտ է։ Առանց գերագնահատել ուզելու զայն, պիտի տեսնենք և գտնենք որ մեր պայքարը յաղողապէս վարելու և իրաւունքները վճռապէս հետապնդելու համար անհրաժեշտ բոլոր նիւթական ու բարոյական ուժերը և կարելիութիւնները ունինք։

ՇԱՀԱՐՈՒՆԻ

ԱՐԴԻ ՀՈԳԵԲԱՆՈՒԹԻՒՆԸ

(ԳՈՐԾՆԱԿԱՆ ԳԻՏՈՒԹԻՒՆ)

Արդի գիտական հոգեբանութիւնը այնքան նոր է որ անոր լուսգոյն ներկայացուցիչները տակաւին կապրին ներկայիս Ֆրոյտ, Ժունկ, Մաք Տուկալ, Ուարտ, Ուաթսըն, Միւրնս-Թրըպէրկ, Սթաւթ, Բրաթ, Ալբորթ եւայլն։ ըսուած է որ ասոնց տեսութիւնները ո՛չ պարզապէս իրարմէ լայնօրէն կը տարբերին շատ կէտերու շուրջ, այլ նոյնիսկ տրամագծօրէն իրարու հակառակ եզրակացութիւններ կը ներկայացնեն։ կարելի չէ, օրինակ, Ուաթսընը և Մաք Տուկալը կողք կողքի կայնեցնել։ մին միւսը կողք կողքի կայնեցնել։ մին միւսը կը ժխտէ։ Ուրեմն ի՞նչ է ուրեմն այդ հոգեբանական մեթոտը որ կը ներկայացնէ զանոնք

չգանաւի։ Ծանօթ հաւաստում մըն է՝ թէ հոգեբանութիւնը իբրեւ պիտութիւն տակաւին իր առաջին քայլերը կ՚առնէ։ Ուիլլ Տիւրանի բացատրութեամբ, կը գտնուինք դեռ մանուկ հոգեբանութեան մը օրօրոցին առջեւ։

Այս հաւատքուները, սակայն, նիւթին կարեւորութիւնը նուազեցնելու համար չէ որ կ՚ընենք։ Բնական է որ այսպիսի անհիւթական առարկայի ուսումնասիրութեամբ զբաղող գիտութիւն մը իր սկզբնական շրջանին անորոշութեանց պիտի հանդիպի։ Ասով հանդերձ թեանց պիտի հանդիպի։ Ասով հանդերձ կը յառաջանայ կեդրոնական հոսանքը, և արդին իսկ գոյացած է վաւերացուած ծանօթութեանց պատկառելի կալուած մը զոր կարելի է գիտական հոգեբանութիւն անունով մակագրել։

Մինչեւ հոս, հոգեբանութեան գործնականութեան մասին խօսած աքննիս այնպէս ցոյց տուինք որպէս թէ հոգեբանութիւնը ամէն մարդուն գիտցած ու գործածած պարզ արուեստն ըլլար կեանքի։ Այս ճշմարտութիւն մըն էր, սակայն ամբողջ ճշմարտութեան կէսը միայն, և թերեւս ՝կէսէն ալ պակաս։ Հոգեբանութիւնը իբր գիտութիւն ան. չափելի խորութիւններ և առեղծուածային խրթնութիւններ ալ ունի, ո. րուն թեքնիքը վերապահուած կը մնայ միայն մասնագէտներու։ Թերերու ամէն գրութեան մէջ գործածութեան չափ ալ ժամն ապրանք մը չէ ան։ Մեր կեանքի գործնական կողմէն գիտել և այդ տեսակէտէն իսկ դիտելով պէտք է դասակէտէն իսկ դիտելով պէտք է դասնայ պատասխան գտնել սա հարցումին, թէ արդարեւ ի՛նչ է հոգեբանութեան զբաղումի դաշտը։ Այս հարցով ալ հետաքրքրուելու և զայն քննելու համար անպայման ժամագէտը ըլլալու պէտք չկայ։ Հասարակութեան հետաքրքրութեան սահմանին մէջ կ՚իյնայ ան. ո. րովհետեւ ամէն ոք կը հետաքրքրուի նաև գիտնալ թէ ինչ է այս գիտութիւնը որ իր անձով ու միտքովը կը զբաղի։

Բնականաբար դժուարութեանց կը հանդիպինք երբ կը չանանք բնութեան ներուժ իրականութիւնները մարդկային բանականութեան չափուած սահմանուած ըմբռնուելութիւններու մէջ կազապարել։ Եւ այդ դժուարութիւնը երկու պատիկ ևս առաւել կը գտնայ երբ մեր ուսումնասիրութեան առարկան միեղն է։ Մարդկային միտքը նախնական մարդէն մինչեւ արդի բարձր հանգամանքը այնքան մեծ փոփոխութիւններ կրած եւ ած է որ անկարելիութեան ահանման կէտ է զայն մինչեւ յատակը վերլուծելու և անոր բնութեան ու գործելու կերպերու մասին լման գաղափար մը կազմելու փորձ։ Մանաւանդ որ միտք ըսելով՝ չենք կրնար ցոյց տալ թանձրացեալ, նիւթականացուած, չօշափելի իր մը որուն վրայ կարենայինք կարմիր նշան մը գծել և ըսել — Ահա՛ այս է հոգեբանութեան ուսման առարկան։ Հոգեբանութիւնը գիտութիւն մըն է որուն ուսումնասիրութեան առարկան հոգեբանութիւնն է։ Այս վերջնագրով կը սարունակէ իր յիսնամեակներ դահին Գրլրճ Ալիճ։

Ահա այս տագնապի մէջ ծնողներուն, առաւել մը լուռ աւր Թէ չորս օր առաջ Այնթապ մտնող և հետևակ, հեծեալ ու բնդանօթաձիգ գինուորներէ յաղկացած և բազմաթիւ խորքնկէզներով գինուած ֆրանսական կայսրոր ուժ մը, գինուած ֆրանսական կայսրոր ուժ մը, Քիլիս երթալու համար, քաղաքէն դուրս եկած ու յառաջանալ սկսած է։ Ի՛ բոլոր ուժովս քայեցի թշնամիին ուղղութեամբ գտնուող Քիւլիճ Քըզըլհիսար գիւղին վրայ։ Երբ ես հոն հասայ, թշնամին ալ արդէն ընդհարումի սկսած էր նախապէս Մարաշցի Օսման Զաւուշի հրամանատարութեամբ իմ հոն տարած ջոկատիս, ինչպէս նաև Գարաթայի մեր չրջուն ջոկատներուն հետ։ Անմիջապէս զօրացուցի այդ ջոկատները իմ բերած նոր ուժերովս։

Կրակը սաստկացաւ։ Ֆրանսացիք ստիպուեցան իրենց յառաջացող քիւր պատերազմական չարքի վերածել և իրենց բնդանօթները քակելով, ժամագոյ կանգնել։ Ֆրանսական այս ուժը կը գտնուէր զօր. Անտրէայի հրամանին տակ։ Մեր առաջին կրակին հետեւանքով, 4 հոգի սպաննուեցան անոնցմէ, երեքը գինուոր։ Թշնամին իր բնդանօթի և խորքնկէզի բուռն կրակով իր հետեւակազօրքը պաշտպանելով կը քաշուէր, իսկ մեր ջոկատներն ալ անոնց ալ ու ձախ թեւերէն ու եւ թեւէն անոնց հետեւելով, կողմնակի ճամբաներէ ժամելով անոր յառաջացող թևը կը նեղէր և կրակի հեռաւորութեան վրայ կենալով, վնասներ կը պատճառէր անոր։ Այս հետապնդումը տեւեց մինչև գիշեր։

Պէկկէօզ գիւղը մտնելու առենս տեսայ որ թշնամին վտանգաւոր նկատելով կիւերային յառաջացումը, իր զօրամասերը բնակիլ սկսած էր Գազըգլիի մէջ։ Ֆրանսական հրամանատարը, պէկկէօզ առաջ գնելով իր հեծելազօրքը ապահովութեան միջոցներ ձեռք կ՚առնէր մէջ։ Ֆրանսացիք վախնալով որ կիւե-

---

ներու վերածել։ Այս է իրողութիւնը, սակայն ընդունելով հանդերձ թէ դիւրին չէ հոգեբանութիւնը մաթեմատիքական չափերու վերածել, չենք կրնար ուրանալ որ ան չատ մօտէն կապուած է իրական կեանքի, «կեանքի գիտութիւն» կոչուելու առթիւն։ H. G. Wardի խօսքով, «Քանի որ հոգեբանութիւնը կերպով մը մարդկային բովանդակ փորձառութեանց հետ կը վերաբերի, ուրեմն բացայայտ է թէ վերացականութիւն մը չէ ան, այլ գիտութիւնն է կեանքի ու գործունէութեանց»,

Նոյնքան հակասական կ՚երեւի սա այն, որ մինչդեռ կ՚ըսենք թէ հոգեբանութիւնը այժմ ճանչցուած է իբրեւ գիտութիւն, կարող չենք սահմանել թէ ինչ է իր ուսման առարկան։ Զարմանալի պիտի թուի, որ հոգեբանները իրենք այ համաձայն չեն թէ ինչ է այն նիւթը զոր կ՚ուսումնասիրեն — «հոգին», «մի՞տքը», «գիտակցութիւնը», «անձը», «կենդանավա՞րքը», թէ՛ ուրիշ բան։ Հոգեբանական ամէն մէկ դպրոց ասոնցմէ մէկուն վրայ պիտի պնդէ։ Միայն ասոր վրայ անհամաձայն չեն, որ վերյապէս կայ ուսման առարկան։ Բայց ո՞րն է ան։

ՐԻՉԱՆԴ ՆԻԱՆԱՆ

(6) (Շար.)

ԳԼԼՃԱ ԱԼԻԻ ՅԻՇԱՏԱԿՆԵՐԸ

ԻՆՉՊԷՍ ՊԱԾՏՊԱՆԵՑԻ ԱՅՆԹԱՊԸ

Ֆրանս. հրամանատարին վերջնագիր տուի

ինչպէս մտայ Այնթապ.— Հայեր ըռաճնացիներու կողմից կրակ կը բանային թիւրէ թաղերու վրայ.— Հայրենասէր Այնթապցիներու հերոսութիւնները.—

Այս վերնագրով կը սարունակէ իր յիշատակները դահին Գրլրճ Ալիճ։

Ահա այս տագնապի մէջ ծնողներուն, առաւել մը լուռ աւր Թէ չորս օր առաջ Այնթապ մտնող և հետևակ, հեծեալ ու բնդանօթաձիգ գինուորներէ յաղկացած և բազմաթիւ խորքնկէզներով գինուած ֆրանսական կայսրոր ուժ մը, գինուած ֆրանսական կայսրոր ուժ մը, Քիլիս երթալու համար, քաղաքէն դուրս եկած ու յառաջանալ սկսած է։ Ի՛ բոլոր ուժովս քայեցի թշնամիին ուղղութեամբ գտնուող Քիւլիճ Քըզըլհիսար գիւղին վրայ։ Երբ ես հոն հասայ, թշնամին ալ արդէն ընդհարումի սկսած էր նախապէս Մարաշցի Օսման Զաւուշի հրամանատարութեամբ իմ հոն տարած ջոկատիս, ինչպէս նաև Գարաթայի մեր չրջուն ջոկատներուն հետ։ Անմիջապէս զօրացուցի այդ ջոկատները իմ բերած նոր ուժերովս։

Կրակը սաստկացաւ։ Ֆրանսացիք ստիպուեցան իրենց յառաջացող քիւր պատերազմական չարքի վերածել և իրենց բնդանօթները քակելով, ժամագոյ կանգնել։ Ֆրանսական այս ուժը կը գտնուէր զօր. Անտրէայի հրամանին տակ։ Մեր առաջին կրակին հետեւանքով, 4 հոգի սպաննուեցան անոնցմէ, երեքը գինուոր։ Թշնամին իր բնդանօթի և խորքնկէզի բուռն կրակով իր հետեւակազօրքը պաշտպանելով կը քաշուէր, իսկ մեր ջոկատներն ալ անոնց ալ ու ձախ թեւերէն ու եւ թեւէն անոնց հետեւելով, կողմնակի ճամբաներէ ժամելով անոր յառաջացող թևը կը նեղէր և կրակի հեռաւորութեան վրայ կենալով, վնասներ կը պատճառէր անոր։ Այս հետապնդումը տեւեց մինչև գիշեր։

Պէկկէօզ գիւղը մտնելու առենս տեսայ որ թշնամին վտանգաւոր նկատելով կիւերային յառաջացումը, իր զօրամասերը բնակիլ սկսած էր Գազըգլիի մէջ։ Ֆրանսական հրամանատարը, պէկկէօզ առաջ գնելով իր հեծելազօրքը ապահովութեան միջոցներ ձեռք կ՚առնէր մէջ։ Ֆրանսացիք վախնալով որ կիւերային յարձակում մը կրնայ գործել մինչև առաւօտ հրթիռներով լուսաւորելով չրջակաները, արթնութեամբ կը հսկէին։ Կ՚ուզէի որ յաջորդ օրը թշնամին առաջ չարժելով, խճուղիին վրայ յառաջացած առենին բռնեմ զանոնք։ Դեռ արշալոյսը չծագած, ծուղակ լարած էի չօսէին վրայ գտնուող ժանաարմայի պահականոցին հանի բլրակներուն վրայ։

Ֆրանսացիք հաղիւ թէ ժամ այս ճամբուն մէջ, ինկան այս լաւ կազմակերպուած թակարդին մէջ և բուռն կրակի մը ենթարկուեցան։ Սակայն թշնամին, հակառակ բաւական մեծ. ներ ասլուն, անմիջապէս կազմակերպութեան ձեռնարկեց և իր բնդանօթներով սկսաւ բուռն կերպով ոմբակոծել մեր դիրքերը։ Հակառակ բնդանօթի այս բուռն կրակին, մեր պատնէշները չկինք թողուր Ֆրանսացիք, մեզ փախցնելու համար, սկսան մեծ չափով չրջառիկ չարժումներ կատարել և բացուիլ։ Թշնամիին կորուստը բաւական չատ էր։ Մենք ալ ունեցած էինք չորս վիրաւոր, որոնցմէ մէկը մեռաւ։

Շահին պէյը փնտռել տուի։ Իմ այս առթիւ իմացածներս ինձի պատմուածներէն չատ աւելի դառն էին։ Շահին պէյ չարունակել տուած էր կուիւը։ Թշնամիին իսկապէս գերազանց ուժերուն և մասնաւորաբար անոր հրեանիի բուռն կրակին առ։ Հակառակ անոր որ Միւլքի անունով ծանօթ Հաճիի 30 մարդիկը վատաբար փախած էին և մեր ուժերն ալ չկրնալով դէմ դնել թշնամիին այս գերազանց կրակին, ցրուած էին, Շահին պէյ Ուլու Մասարայի կողմը գտնուող չաղացքին առջեւի կամուրջին գլուխը քաշուած եւ այնտեղ մինչեւ իր վերջին փամփուշտը պարպելէ վերջ թշնամիին դէմ առնած ձին զարնուած եւ նահատակուած էր։

Շահին պէյ բնիկ Այնթապցի էր։ Բանակին մէջ Ա. լիւնպաշի աստիճան ուներ եւ ընդհ. պատերազմի դերութենէն ալ նոր վերադարձած էր։ Շահին նի համար չէր վարանէր իր անձը զոհել, երկու անգամ կը նահատակուէր իր բնագաւառի այս եզերքներուն վրայ։ Պէտք է սեծարել իմ այս հերոս ընկերոջը յիշատակը և յարգանք ընծայել անոր։

Շահին պէյ սկիզբները սյնքան նեղ դրած էր ֆրանսացիները, իրենց անցնելիք այս ճամբուն վրայ որ անոնք թէ՛ իրենց ուժին և թէ թնդանօթներու գերազանցութենէն չվախցող ազգ, ուժերու այս հրամանատարին լուր ղրկած էին որ «Ձող ճամբուն վրայէն քաշուի, և այդ պարագային չուրջիններուն որևէ վնաս չպիտի հասնի։ Սակայն, այս նահատակուած հերոսը այն ատեն սա պատասխանը տուած էր.—

— Դուք չատ թնդանօթ, հրաձգան ուժ ունիք։ Դուք ձեր թնդանօթներու անիւները իմ դիակիս վրայէն անցնելով միայն Այնթապ կրնաք մտնել։

Եւ իրաւ ալ այնպէս եղաւ։

Շահին պէյ խճուղիին վրայ, կամուրջին վրայ արձակեց իր վերջին փամփուշտը և թշնամիին դէմ առած մէկ գնդակով գետին ինկաւ և իր ըսածին պէս։ Ֆրանսացիք իր դիակին վրայէն անցնելով միայն յաջողեցան մտնել Այնթապ, առժամանակեայ կերպով...։

Դաթմայէն մեզ ծնող Ֆրանսական բաւական զօրաւոր ջոկատ մը, յաջողած էր Այնթապ մտնել։ Այս ուժին արդէն իսկ քաղաքին մէջ գտնուղ ուժերուն հետ միացումը Այնթապի կացութիւնը ալ աւելի վտանգաւոր դարձուցած էր։ Հիմա զօրաւոր էր այն հաւանականութիւնը թէ՛ այս ծանր կացութիւնը տեղական հանգամանք չպիտի ունենար միայն, այլ աւելի եւս պիտի տարածուէր։ Այս պարագային ամրակոյս չկար թէ թշնամիին չարժումը ալ աւելի ծանր հետևանքներ պիտի ունենար։ Շատ փափուկ կացութեան մատնուած էի։ կը չանայի առաւելագոյն չափով օգտուիլ իմ հաւաքիլ կրցած ուժերէս։

Իմ հրամանիս տակ գտնուղ ջոկատներէ չատերուն քով գերմանական մարզեր հրացաններ կային։ Իմացայ որ անոնց համար մաս մը ռազմամթերք կայ Պիրէճիքի մէջ։ Նէզիպ գտնուղ Պիրէճիքի գայմագամ Միւնիր Խուրէյ պէյէ խնդրեցի որ՝ այս 200 անասուկ փամփուշտները մէկ մասը իր պահեստ պահուի, իսկ մնացեալն ալ անմիջապէս Այնթապ ղրկուի։ Խուրէյ պէյ՝ որ գործնապէս մասնակցած է մեր ազգային պայքարին և չատ աշխատած է անոր համար, ուզած ռազմամթերքը քիչ մը չուշնայ առնել տուաւ ինծի։

Ֆրանս. երկրորդ զօրամասի մը Այնթապ մտնելուն արգելք հանդիսանալու համար, ամրացնել տուի Քիլիս —Այնթապ խճուղիին վրայ գտնուղ կարգ մը կարեւոր կէտեր։ Միեւնոյն ժամանակ, Նէզիպ—Այնթապ ճամբուն վրայ եւ Նէզիպի հարաւ-արեւմտեան կողմը գտնուղ Օրօյ գիւղախումբի ուժերը ճամբայ հանելի դէպի Արշաքոյնը, եւ Նէզիպի հիւսիսային կողմի ՀԷրՓէչէի ուժերն ալ կէօրէնիզի հարաւ-արեւելեան կողմը գտնուղ Արիլ։ Հլաման տուի որ Այնթապ-կէօչքէի չօթէին հիւսիսային կողմը գտնուղ մեր ուժերը հաւաքուին կէօչքէ, Տօլլուգ և Սամ գիւղերուն մէջ։ Այս կերպով Այնթապի դուրսը գտնուղ բոլոր անցուդարձի ճամբաները բռնել տուած էի և կրնայի քիչ թէ չատ կացութեան տէր դառնալ։

*** Այնթապի մէջ, Ֆրանսացիք մըտատանջութեան մատնուած էին։ Ճամբաներուն գոցուիլը, քաղաքին մէջ հերոս ժողովուրդին ու երիտասարդներուն աչքի զարնող չնաժութիւնը և չարժումները կը խրչեցնէր զանոնք։ Հարկ եղած հրահանգները տալով քովս կանչել տուած երեւելիներուն, ֆրանս. հրամանատար Ֆիլի Սէնթ Մարի ուղեալ վերջնագիր մը ղրկեցի, յայտնելով թէ՝ զայն պարագային որ Ֆրանսայարձակուժի պիտի ենթարկուին։ Այս վերջնագիրը տասրագրել տուի քովս գտնուղ բոլոր երեւելիներուն եւ «իւլէմաններուն։ Ասկէ զատ, գիւղացին արթնցնելու համար դարձեալ այդ միեւնոյն «էչրաֆին բերնով յայտարարութիւն մը պատրաստեցի։ Գիւղացին կը հետեւէր այս «էչրաֆ» դասակարգին որուն հետ միչտ յարաբերութեան մէջ կը գտնուէր։

Հետեւաբար պէտք էր ազգային չարժումին ի նպաստ գործածել անոնց ազդեցութիւնը։ Ժողովուրդը որ չատ մը պատճառներով միչտ գերիվեր կը նկատէր այս յառաջացեալ «էչրաֆը, պէտք էր, որ այս դաշին մէջն ալ իր առջեւը ունենար գայն։ Եւ «էչրաֆին բերնով ժողովուրդին հոգակել տուի թէ՝ թշնամին մեր սեփական հողերէն վտարելու համար, 7էն մինչեւ 70 տարեկան ամէն մարդ զէնքի փարած է և կը դիմադրէ։ Այս յայտարարութիւնները՝ որոնց տակ Այնթապի գրեթէ բոլոր «էչրաֆներու և «իւլէմաններու բռատրագրութիւնները կային, թէ գիւղացիներուն բաժնել աւի եւ թէ ֆրանսական հրամանատարին ղրկեցի։ Ֆրանսացիք ջղայնացած էին էչրաֆը այսպէս չարժուժի մղելուս համար։ Ժողովուրդին մէջ սկսած էր բուռն յուզում մը՝ որ կը նշմարի կարեւոր դէպքերու նախօրեակին։

(Շար.)

Հ. ԱՐՍԷՆ ՂԱԶԻԿԵՆԻ ՄԱՀԸ

ԳՈՎԵՍՏՆԵՐ ՀԱՅՈՒ ՄԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԱՆ ՀԱՄԱՐ

«Ամերիկեան Փարիզի թղթակիցը հետեւեալ հետաքրքիր տեղեկութիւնները կը հաղորդէ.—

Հ. Արսէն Ղազիկեանի վերջին այցելութիւնը հազւադէպ տեսակ մը հրաժեչտի այցելութիւն, զոր ան կատարեց իր քրոջ աղջիկ Օր. Գոհարեհանի նուազահանդէսին ներկայ ըլլալու համար։ Տասը տարուան մէջ ան բաւական փոխուած էր և մազերը ճերմկցած։

Թերթերը գրեցին թէ անիկա մեռած է ականջին վրայ կատարուած թշկական գործողութեան մը հետեւանքով. ուսմի հարկ եղած տեղեկութիւնը տանելու համար առջի օր դիմեցի քիթի և ականջի հիւանդութեանց մասնագէտ Տօքթ. Ալլահվէրտի Որդիի, որուն կարծիքը հարցուցած էր Հ. Արսէն հոս եղած միջոցին իր ականջի հիւանդութեան մասին։

Տօքթ. Ալլահվէրտի յօժարակամ պատասխանեց հարցումներուս և ըսաւ.

— Արդարեւ Հ. Արսէն Ղազիկեան հոս իր վերջին այցելութեան միջոցին դիմեց ինծի. քննեցի, թմրկաթաղանթի քրոնիկ կարծրացում ունէր։ Իտալիոյ բժիշկները գործողութեան պէտք տեսած են, ես չանձնարարեցի որ ընել չի տայ, քանի որ ընդհանուր առողջական վիճակը քննելով տեսայ որ սիրտը ակարատնալու վրայ է չնչերակային ձգտումին (tension) չատնալուն պատճառով։

Ուրեմն հարցուցի ականջին վրայ կատարուած գործողութիւնը չի կրնար ըլլալ անոր մահուան պատճառը։

— Ջեմ կարծեր որ անկէ ըլլայ, պատասխանեց յարդելի բժիշկը, աւելցնելով որ իրեն չանձնարարած է սիրտին ակարութեան համար ժուժկալ և հանգիստ կեանք անցընել։

Մեր այս տեսակցութենէն կը հետեւի որ Հ. Արսէն եթէ անսած ըլլար մեր հայ բժիշկին խորհուրդին, թերեւս տարիներ պիտի կրնար չարունակել յօգուտ հայ գրականութեան իր աչխատութիւնները։

***

Ծայրէն իրաւաբան և ելմտական ուրնկերային հարցերու քաջ տեղեակ Գ. Գետրոս Հայաճեանի հրատարակած վերջին գիրքը ՏԱԳՆԱՊԷՆ ԴԷՊԻ ԲԱՐՕՐՈՒԹիւն անուն, մեծ հետաքրքրութիւն արթնցուցած է քաղաքական և անհատական չրջանակներու մէջ։ Մասնագէտներու կողմէ անոր մասին եղած մասնատուր և հրապարակային գնահատութիւնները բաւական են համոզում գոյացնելու գիրքին օգտակարութեան մասին։

Ինչպէս նախորդ Թղթակցութեանս մէջ գրեր էի, տուիքը ունենայ Թղթատուու այս ֆրանսերէն գիրքը, որուն յառաջաբանին մէջ հեղինակը կը յայտնէ թէ իր առջեւ ունեցած է հայաչխարհային տագնապին մասին հրատարակուած բոլոր տեղեկութիւններն ու վիճակագրութիւնները։ Գիրքը երկու մասի կը բաժնուի, նախ տագնապը և անոր պատճառները կը բացատրէ և յետոյ տանոր գարմանը։

Գ. Հայաճեան, տագնապին պատճառը կը գտնէ այն սիոթէներին մէջ, որով ճարտարարուեստական մեծ ազգերէն իւրաքանչիւրը ատենէ մը ի վեր հայաչխարհային չուկային տիրապետութիւնը ձեռք ձգելու կը ձգտին ջանալով չափէն չատ և չատ արագորել, որուն հետեւանքը եղած է ապրանքներուն կուտակումը, ամբողջական սպառման անկանոնութիւնը, դրամագլուխի փճացումը, անգործութիւն և գործազրկութիւն։

Իա Լիպերթէ Թերթին անօրէնը Ռամիյլ Էվար Հալաճեանի վերամբարձ վերնագիրով գրած յօդուածին մէջ կը կարէ այս գիրքը սեծով հակիրճ, բայց ճշմարտութեամբ ծանրաբեռնած։

Գ. Հալաճեան իր այս գիրքին համար ստացած է գրեթէ բոլոր քաղաքական և ելմտական մասնագէտներէ գնահատականներ, որոնց մէջ Անգլիոյ նախարար Մնոթրնէն գնահատական գիր մը, ինչպէս նաեւ Փարիզի հիւլէն գեսպան Գ. Փոլիթիսէն, որ կը յայտնէ թէ Ազգերու Դաչնակցութիւնը կրնայ տագնապը գուրիլ Գ. Հալաճեանի ցոյց տուած միջոցներէն համաչխարհային գործերուն մասին։

ՍԻՆԷՄԱ ԱՄՓԻԹ

Այսօր 6 Յուլիս չորեքշաբթիէն մինչեւ 11 Յուլիս երեքշաբթի կը ցուցադրուի աշխարհահռչակ մեծ ֆիլմը

ԱՐԾՈՒԻԿԸ (L'AIGLON)

Առաւոտուայ Դիներ՝ մաթինէ եւ սուարէ 25 Ս. Դ.

ԵՐԵՔ ԳԱՇԵՏԱՀԱՆԳԷՍ

ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԱԾ

ՊՈԼՍՈՅ ԵՒ ՇՐՋԱԿԱՅԻՑ ՀԱՅՐԵՆԱԿՑԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԿՈՂՄԷ

ՏԵՂԻ Կ՚ՈՒՆԵՆԱՅ 10 ՅՈՒԼԻՍ ԿԻՐԱԿԻ ՕՐԸ

ԱՌԱՒՕՏՆ ՄԻՆՉԵՒ ԻՐԻԿՈՒՆ,

ՆԱՀԱՐ ԷՎ ՓԷՂԻՊ ՕԹԱՍՈՒՆ ԵՒ ՋՐԱՌԱՏ ՊԱՐՏԷԶԻՆ ՄԷՋ

ՏԵՂԻ ՊԻՏԻ ՈՒՆԵՆԱՑ ՕԲԵՐԵՔ ՄԸ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԵՐԳ

Վաստակաւոր դերասան Գ. ԱՒԵՏԻՔԵԱՆի եւ շնորհալի դերասանուհի Օր. ԱՍԻԱ ԿՈՍՏԱՆԵԱՆի կողմէ

կէսօրէ յետոյ պիտի ըլլան Կովկասեան և լեռնային պարեր

Համեղի անակնկալներ և Եւրոպական պար

Առաւօտեան ճոպեկարէ կը մեկնի *ԺԱՄԸ 8*ին

Երթ ու վերադարձ *20* սուրիական դահեկան

Տոմսերը կը վաճառուին Սարաֆեան Նզարոց վաճառատունը, Գ. Մամբրէ Հիսարեանի գրավաճառատունը և Վարչութեան անդամներուն մօտ։

Կը խնդրուի հասարակութենէն հեռաձիգ ըմպելի չի բերել

ՊԷՏՔ ՈՒՆԻՔ

ԻՆՔՆՈՒԹԵԱՆ ԲՈՒՂԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ ՓՈՔՐ ԼՈՒՍԱՆԿԱՐՆԵՐՈՒ

Շուտով կը բանայ պարտէզը

ԱՐԱՄ ՍԱՀԱԿԵԱՆԻ ԼՈՒՍԱՆԿԱՐՁԱՏՈՒՆԷՆ

Սեացեէ վեց լուսանկար, վճարելով մի միայն 25 Ղ. Ս.

Աթելիէն կը գտնուի, Նահրի ճամբուն սկիզբը Սիներա Ափփրի ճիշդ դիմաց

Ամառնային Մասնաճիւղեր՝ Գհամտուն եւ Տհուրտուքեր

ԱԶԴԱԿԻ ՊԱՏՄԱՒԱԾՔ

ՊԱՀԱԿԸ

ՄԱՔՍԻՄ ԿՈՐՔԻ

Թրգմ. Օ. ԱՍԱՏՈՒՐԻ

Կապոյտ վերարկուով մը ծաղրագետուած էր, բացայայտօրէն թէ ուրիշի համար պատրաստուած։ Նանքինակէ գորշ ատիաթը ծունկերուն վրայ կարկատած, ծիծաղ պատճառելու չափ կարճ էր։ Մէկ ոտքին կը կրէր քաղչուէ, իսկ միւսին կաչիէ կօշիկ։ Ոյրելով պեխին ծայրերը հերիւնի մը պէս, հայեացքովը զննեց ինծի։ Սովաթեկ երեսիով, աչքերը պղտոր, կանգնեցաւ. փակցուց ակնոցները գորշ յօնքերուն և ճաճելով, և բազուկներովը խարխափելով կոյրի պէս, մօտեցաւ ինծի։

— Կլատո՛վ. փաստաբա՛ն։

Կեղտոտ մատները օդին մէջ գծեցին ձեռագիծ մը ու ան կրկնեց աւելի ուժեղ։

— Ալէքսիս Կլատով։

Կը խօսէր խոպոտ ձայնով, օրօրելով վիզը, կարծես չընչահեղձ ներսական հանգոյցէ մը։

Բացայայտօրէն այս մարդը կը կրէր ազնիւ սիրտ մը, անկաշտ ծառան ըլլալուն ճշմարտութեան, և որ հակառակ կոյղներ այդ ճշմարտութեան, վայրէջք կրած էին դէպի «կեանքի սեռոյալներ»։ Այսօր ան գլուխը կը գտնուէր Ս. Սգավիթայի ուխտին և կ՚ըզբաղէր թատերական գրութիւններ ընդօրինակելով, պաշտպան կանգնած ճնշուած արդարութեան և նաև հրացանազարկ ընելու սիրտն ու գերպաններ գթասիրտ վաճառականներու։

— Ռուս այրը, մանաւանդ իր կինը, կը սիրեն տառապիլը։ Տառապանքը, կամ իր պատուութիւնը հոգեկան յեցակներ են առանց որուն ոչինչ կարելի չէ թափանցել մարդկանամառ ու այլազան նիւթերով անած հոգիի մը։

Այս կարգի բազմաթիւ անհատներ արդէն նկատեր էի, և սովոր, վարուելու զգուշաւոր. բայց միշտ մեծ չահերու նկատումով։ Մէկը որ յամառօրէն կը նկրտի մագլցիլ կատար մը, բնականաբար ունի չահագրգռութիւն մը անոնց։ Եւ յետոյ անոնք որ «վիժած» կը կոչեն մեղապարտները, յաճախ աւելի հարուստ, նոյնիսկ հոգեորքն քան կարկառուն արդարները — որոնց մէջ ընդհչմարեր էի պատահեկուքենէս ի վեր, կարգ մը նմանութիւններ թանգարանի մեղրամոմէ դէմքերուն։

Երկու ժամ վերջ ընկողմաներ էի Կլատովին կից, գիշերական թախծագին ու խաւարակուռ ապատանի մը յատակին վրայ։ Բազուկները ճկած, և գլուխը անոր յեցած, երբ կար հաւակը գետնատարած, ինծի կը մխիթարէր գոյլի մոլեգնութեամբ։ Կը պատգամէր, մօրուիկը ամնած տատանայի պոչին նման սարսռագին, հազալու պահուն։ Ան իր անկարող չարութեան մէջ արգահատելի էր, յուզիչ և ծածկուած ինչպէս ոզնին, խոցիչ բառերու ասեղներով։

Մեր վրան կատարակած առաստաղ մը կը կորնթարթէր, պատերու երկայնքին կը հոսէր կարմրորակ գարշահոտ հեղուկ մը, գետնէն կը ծաւալէր ապականած հողին գրգռիչ հոտը և ցնդոտապատ մարմիններ կը խորդային վերջալոյսին մէջ։ Վանդակապատ պատուհանը կը նայէր աղիածածկ փոսի մը ներքնակողմին ուր կատու մը կկզած, անդուլ հիւանդ, ցաւագին կը մլաւէր։ Տախտակներուն վրայ պատահանին տակ թրքական ձեւով կոկոզած էր հակայ մարդ մը, գազանանման, սոնք ու թաւամազ որ կը կարկտէր տափատը ճրագի մը ճաճանչներուն տակ, երգելով ողոտագին, խռպոտ ձօնով.

Անըսկճելի Տէր, որ կը մարտնչես մեզի հետ
Երախտիքի տաղ պիտի յօրինենք քեզ.
Փրկէ սարուկներդ գժբախտութենէ
Աստուածամա՛յր, նշանուած կոյս։

Երգը ատարեցուն, կը շաչէր խոշոր չրթունքները ու կը վերսկսէր նոյն օրհներգը։

— Գիւէն Մասլով, քիմիագէտ մը, տաղանդաւոր անձ մը յարեց Կլատով։

Ուրիշ քանի մը տաղանդաւոր մարդիկ կը նոյնէին այս նկուղին մէջ, միւսներուն հետ «վերնաչուք» գաչնակահար Գրակին ճղճիմ ու պատանիի մը պէս արագաչարժ, ծփծփուն մազերուն չեզոք գունախառն գորշ պատրոյգի, և աչքերը ընդգծուած կապոյտ խորչերով։ Դէմքին չերկուութիւնը գիս յարեց։ Կանացի խաժ ու տժգոյն աչքերուն ցցելագիծը կը նկարուէր անխուսափելի. փոքր ժպիտով մը։ Բերնին այս ճեղքը դաժան, կը թուէր զեռեղուած չըլլալ իր նուրբ չրթներուն վրայ։

Առուն, Կլատով ինծի չատ.

— Պիտի երթանք ասպետ օծելու Ագավին, նորեկ գիւաուները։ Հորհուրդ կուտամ քեզի, ներկայ գտնուիլ այս վըսեմ արարողութեան։

Ան մատանիով ըրաւ դեղին մարդ մը, գանգրահեր, որ կը կրէր չապիկ մը, և երկար ճամանակ մատոյց վիճակ մը ուշնէր, սև երաշներով ընդլուզուած։ Իր աչքերուն հերմկոցին մէջ, արիւնով բծուր, խաժ բիբերը սառած ու սահմակած երեսիի ուղնին։

Նստած էր գետնին վրայ, մեր ոտքի վրայ մեծ քիմիագետը կը գուռնագեղ անոր այտերը, ծուքսներկով ներկեցուելով յօնքն ու պեխը, արդած խցանով։

— Ո՛չ... կակազեց գանգրահեր մարդը օրօրելով մէկ ոտքերը, մինչ Կլատով կը խօսէր ինծի, ցնդելորելով պեխերը։

— Վաճառականի որդի է, ուսանող։ Հինգ ամիսէ իվեր ահա՛ կը մսխէ մեզի, հետ, մսխած և՛ դրամը և՛ հագուստները։

(8) (Շար.)

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ԼՕԶԱՆԻ ԽՈՐՀՐԴԱԺՈՂՈՎԸ

Լօզան.— Գ. Մաքտօնալտ գերմանական պատուիրակութեան յանձնեց հաստուցումներու խնդրոյն մասին պարտատէր պետութեանց առաջարկութիւնները։

Ֆրանսական նախորդ առաջարկութիւններէն նշանակելի կերպով տարբերող այս նոր առաջարկութիւնները չորս միլիառ ոսկի մարք կ'որոշեն Գերմանիոյ կողմէ վճարուելիք գումարը։ Այս գումարը Գերմանիոյ կողմէ պօնի ձեւով պիտի յանձնուի միջազգային կարգադրութեանց յատուկ դրամատան։

Այս պօները հարիւրին 5 տոկոս պիտի բերեն, եւ ամօրթիսըմանի սակը պիտի ըլլայ հարիւրին 1։ Թէ՛ տոկոսը եւ թէ ալ ամօրթիսըմանի սակը պիտի սկսին երեք տարուայ մօրաթորիոմէ մը յետոյ եւ աս ալ միայն այն ատեն երբ որ միջազգային հրապարակները բաւականաչափ կերպով կարող լինին սպառելու համար զանոնք։

Գերմանական վարչապետ Ֆօն Բաբէն անմիջապէս դիտել տուաւ պ. Մաքտօնալտին գերմանական պատուիրակութեան կողմէ հետեւեալ կէտերուն մասին կատարուած դիտողութիւնները։

Ա. Վճարուելիք դրամին գումարը.

Բ. Պօներու շրջաբերութեան հանուելու մասին Գերմանիոյ տրուած ապահովութեան անբաւարարութիւնը.

Գ. Պատերազմական պարտուց եւ հատուցումներու կապակցութիւնը։

Խորհրդաժողովի նախագահին կողմէ ծանուցագրին գերմանական վարչապետին յանձնուելէն վերջ, պարտատէր պետութիւնները, նոր ժողով մը գումարեցին որը շարունակեց մինչեւ ուշ ատեն։

Կէս օրէն յետոյ գումարուող ոչ—հրապարակային նիստին միջոցին, գերմանական պատուիրակութիւնը պ. Մաքտօնալտին յանձնեց հակառաջարկութիւնները։

Կը յայտնուի թէ նախկին դաշնակիցները այժմ կը քննեն գերմանական թեւդրութիւնները եւ թէ պ. Մաքտօնալտ անմատչելի չերեւար սոյն թեւդրութեան պարունակածփաստարկութիւններուն։

Ընդհանրապէս կը կարծուի թէ վերջնական համաձայնութեան մը շանսերը աւելցած են մեծապէս։

ԻՆՉ ԿԸ ՊԱՀԱՆՋԵՆ ԳԵՐՄԱՆԱՑԻՔ

Լօզան.— Գերմանացիք կը պահանջեն նախ որ պօներու շրջաբերութեանհանուելը որոշուի միջազգային կարգադրութեանց յատուկ դրամատան խորհուրդին միաձայնութեամբը եւ ոչ թէ մեծամասնութեամբը, եւ յետոյ որ պատշաճ զգուշութիւններ ձեռք առնուին գերմանական հրապարակներու եւ գերմանական վարկին հաւասար սոյն պօներու շրջաբերութեան հանուելու պարագային։

Գերմանացիք կը պահանջեն նաեւ որ չորս միլիառ մարքի թիւը գեղչուի կէս առ կէս։

ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ ԿԸ ՎԱՏԹԱՐԱՆԱՑ ՊՕՄՊԷՅԻ ՄԷՋ

20 ապահեակ եւ 350 վիրաւոր

Պօմպէյէն կը հեռագրուի «Էլ Ահրամ»ի.

Պօմպէյ.— Կացութիւնը կը շարունակէ ծանրակշիռ հանգամանք ունենալ, միջցեղային խռովութեանց խնդրոյն տեսակէտով։ Երկչոտութիւնը բազմիցս հարկադրուեցաւ զէնք արձակելու եւ վիրաւորեց եօթը հոգի։ Չոհերուն ընդհ. թիւն է հինգ սպանեալ եւ վաթսուն վիրաւոր։

Այսօր կացութիւնը աւելի շատ վատթարացաւ։ Կատարուեցան շատ մը մարդասպանութիւններ, թալաններ եւ հրձիգութեան փորձեր քաղաքի զանազան մասերուն մէջ։

Իրլանտական հրացանակիր չոկատներ կանչուեցան պահպանելու համար խռովութեանց գլխաւոր կեդրոնները։ Ոստիկանութիւնը կրակ բացաւ կրկին։ Իրիկնաժուտէն վերջ դուրս ելլելու արգելքը վերահաստատուեցաւ։

Մահմետական համբոխը յարձակում գործելով գրաւեց հնդկական կառուցն մը։ աւերեց նուիրական արձաններ եւ զէնքի հարուածներ արձակեց։ Ոստիկանութիւնը մեծ դժուարութեամբ կրցաւ ցրուել յարձակում գործողները։

Այսօրուան զոհերու թիւն է հինգ սպանեալ 159 վիրաւոր, որով խռովութեանց վերսկսելէն ի վեր զոհերու ընդհ. թիւը կը հասնի քսան սպանեալի եւ 359 վիրաւորեալի։

ՋԻՆԱԹԱՓՈՒԹԵԱՆ ԽՈՐՀՐԴԱԺՈՂՈՎԸ ՁԱԲՈՆ ԿԸ ՄԵՐԺԷ ՀՈՒՎԷՐԻ ԱՌԱՋԱՐԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Թոքիո.— Ձաբոն որոշեց մերժել ներկայ Հուվէրի կողմէ գենեւթափութեան մասին ներկայացուած առաջարկութիւնները։

Կիսապաշտօնական աղբիւրէ կը տեղեկացուի թէ ծովային նախարար պ. Օկադա հեռագրով հրահանգներ դրկեց Ժընեվի խորհրդաժողովին Ճաբոնական ցաւ չին փորձագէտին որ մերժէ ամերիկեան առաջարկութիւնները։

Անհամաձայնութիւն Հերիօ դահլիճին եւ երեսփ. ժողովին եղերմտական յանձնախումբին միջեւ

Փարիզ.— Սերսփ. ժողովին եղերմական յանձնախումբը ջնջեց կառավարութեան կողմէ առաջարկուած խնայողութեանց մեծ մասը, ինչպես նաեւ շատ մը տուրքեր։

Այս որոշումը տեղի տուաւ վհեի մը ընդմէջ կառավարութեան եւ յանձնախումբին։ Գիւճեի նախարար պ. Բալմուս յայտարարեց թէ տարբերութիւնը այնքան մեծ է ներկայացուցած օրինագիծներուն եւ յանձնախումբի մտածած ծրագիրներուն մէջ որ կառավարութիւնը չկրնար ընդունիլ ասիկա։ Նախարարը աւելցուց թէ ինքը խնդիրը պիտի յանձնէ պ. Հերիօի նկատմամբ որպէսզի կառավարութիւնը ճոգէ իր դիրքը։

Բոնթամոզ կոչուած հիւանդութեան ետեմ դէպք Գերմանիոյ մէջ

Գերլից.— Բոիքամոզ կոչուած հիւանդութեան ետեմ դէպք պատահեցաւ Գերլից քի մէջ։ Սոյն հիւանդութենէն բռնուած անձերէն մէկը հիւանդանոց կը գտնուի այժմ եւ իր կեանքը վտանգի տակ է. հիւանդներէն ուրիշ մէկն ալ ծանր վիճակի մէջ է։ Իշխանութիւնները զգոյշ միջոցներու ձեռնարկեցին հիւանդութեան ծաւալումը մը կասեցնելու համար։

ՔՕԼԷՐԱՆ ՉԻՆԱՍՏԱՆԻ ՄԷՋ

Նանճին.— Քանթոնի մէջ վեց հարիւր հոգի մեռան ֆլէհրայէն վերջին օրերը ւան ընթացքին եւ համաճարակը կը տարուճակուի տակաւին բուռն կերպով։

Բորոնները խաղամ կ'արշաւեն Ռումանիոյ մէջ

Գուէրեռ.— Թիշկիսքիի հիւանդանոցի բորոնները խօսք եւ ճիշդ հոգի ի գայիր գիւղաքաղաքը արօաւեցին եւ խուճապի մատնեցին բնակիչները։

*Ոստիկանութիւնը միջամտեց անմիջապէս եւ շատ մեծ դժուարութեամբ յաջողեցաւ խօսք հասկցնել բորոնները որոնք հիւանդանոցէն ելած են եղեր ամենամօտիկ խանութներուն մէջ եւ խուճապի մատնեցին բնակիչները։ Ոստիկանութիւնը կրկին հանգստացուց զանոնք եւ հաղորդեցաւ թէ հիւանդանոցի սենեակներէն մէկը ի վեր։ Հիւանդները իրենց բաղդին թողուած ըլլալով, անոնք ուզեցին կրկին հիւանդանոց երթալ։ Ներկայ ոստիկանները ստիպուեցան կրակել անոնց վրայ։

ՄԱՄՄԼԻԹԷՅՆԻ ԹՈՓԱԽՏԱՆՈՑԻ ՀԱՇԻՒՆԵՐԸ

			Ս.Ո. դեպք. 643.30	1 | 2
		փոխադրեալ		
Փետրուար	2	Գրն. Հայկազուն Նափուճեանճ	2.—	
»	»	» Արմենակ Յակոբեանճ	2.—	
»	»	» Նշան Միւճէրրէքեանճ	2.—	
»	»	» Սեթիան Փափազեանճ	2.—	
»	»	» Կարապետ Ագարեալեանճ	2.—	
»	4	» Նշան Փէօթմալճեանճ	5.—	
»	6	» Կիւրճիւ Քէօթճեանճ	3.—	
»	»	» Բարսեղ Զէրէգեանճ	20.—	
»	»	Հրանդ Սիւլտանեանճ՝	1.—	
»	»	» Յիգրան Մավիսագալեանճ	10.—	
»	»	Գեր. Տաղ Եպիսկ. սացուած	15.25	
»	»	Արժանապատիւ Տէր Դիմոճէոս Ա. Քահանայէ	29.02	
»	»	Տօքթ. Նազարէթ Նաղլեանճ	4.38	
»	»	Գրն. Գրիգոր Ազիւեանճ	5.—	
»	»	Նիկոսիոյ Հայ աւետարանական եկեղեցիճ	19.36	
»	6	Գերապատիւ Տփրեմ Եպսկ. Տոհմուճի է	23.97	
»	»	Հայ Նահատակաց Միացեալ Ժողով. եկեղց. է	31.17	
»	»	Տիար Մ. Կէրճիճեանճի գիրեղու հասոյքը	7.75	
»	9	Ֆիլատելֆիոյ Հայ աւետ. մեթոտական եկեղց.	12.62	
»	»	Ղազիրի կուրացուցիչ սացուած	1.10	
»	»	Տարոն — Տուրուբերան Հայր. Միութենճ	5.—	
»	»	Համբարձում պէճճէեանճ	10.—	
»	10	Տիկին Էֆրօճիա Եաչաուրեանճ	11.—	
»	12	» Մոսկոֆեանճ	1.50	
»	16	Հայ Օգնութեան Կարմիր Եաչի Դամասկ. Մ.հիւղ	5.—	
»	12	«Մամըլքէյճի Օր»ուայ առթիւ Պասթա բաղճ	62.06	
»	»	Յակոբ Պարսիգպաճեանճ	5.50	
»	»	«Մամըլքէյճի Օր»ուայ առթիւ Թրաքի հողի Ազգյ.	11.90	1 | 2
»	»	» » » Նոր Սիսուանճի »	11.45	
»	16	» » » Գեր. Շահէ եպսկ.	5.—	
»	»	» » » Գեր. Փառէն վրդպ.	2.—	
»	»	» » »Ն.Ս.Օ Վեհ.Սահակ Կթղ.	43.—	
»	»	» Թապարիս, Մարմէր բաղճ	25.50	
»	»	Գրն. Հայրապետ Պետրոսեանճ	1.—	
»	»	» Սաղաթիէլ սաց.	1.—	
»	»	«Մամըլքէյճի Օր»ուայ առթիւ Ճիւճիի ազգյճ.	25.80	
»	»	«Մամըլքէյճի Օր». »Նոր Մարաշի եւ Քէրէօյիազգ.	60.33	1 | 2
»	»	» » Հալէպի Հ.Աւետ Է՛ռանուէլ եկեղց.	27.45	
»	»	Ոմն Վեր. Հաճիեանճի մէջոցաւ	—.51	
»	»	Մամըլքէյճի Օր»ուայ առթիւ Ղազիրի կուրացուց.	14.—	
»	»	«Մամըլքէյճի Օր»Լաթաքիոյ Հայ Աւետ. եկեղց.	9.—	
»	»	«Մամըլքէյճի Օր»Զօգագիլ Պլաք եւ Ս.Նշան բաղ.	111.06	1 | 2
»	»	Տիկին Ասղիկ Զաքարեանճ սաց.	12.61	
»	»	Գրն. Ալէքսանդր Մինթեթեանճ	6.27	
»	»	«Մամըլքէյճի Օր» Միւսկէր բաղի ազգայճ.	68.60	
		Գումար	734.87	1 | 2

ՏՕՔԹ. Հ. ԼՈՒՍԻՆԵԱՆ
(ՀԱԼԷՊ)

Նախկին բժիշկ Միջագետքի Քհնուորական հիւանդանոցներու եւ վաստակաւոր ներքին հիւանդութիւններու

արագ, արմատական, խղճամիտ դարմանում:

Հիւանդ կ'ընդունի ամէն օր ժամը 8—12 եւ 2—6 իր դարմանատան մէջ, Հալէպ Նէյալ թաղ, Թրամվայի ընկերութեան հայարան, թիւ 7

Բդ. եւ Ուրբաթ օրեր աղքատաց մօր

ԳԱԲՐԻԷԼ Թ. ԹԷՐԶԵԱՆ
(ԵԼԵՔՏՐԱԿԱՆ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ)

Հիմնուած 1921 ին Պոլիս-Բերա

Ախոռ դիւրամատչելի պայմաններով կը կատարեմ ամէն կարգի էլեֆտրական լոյսի գետնուժներ (Intsallation), ինչպէս նաեւ մօթէօր եւ ձիամօտներ:

Վաճառատունս կ'ստանձնէ նաեւ բոլոր էլեֆտրագործիքներու նորոգութիւնները: Մատնաւոր սպասարկութիւն ընկերութիւններու էլեֆտրա-նորոգմանց: Վաճառատուն Philips եւ Lux էլեֆտր. լամբերու եւ ամէն տեսակ էլեֆտրական պիտոյքներու:

Վճարման դիւրութիւններ.

Հասցէ — Վ. Ուզունեանի գրատան կից Պուրճ. B. P. 491

ՊԱՆԴՈՒԿ Ա.ՀԱՐՈՆ ՊԻԹԻԱՍ

ՀԻՒՍԻՍԱՑԻՆ ՍԻՒՐԻՈՅ ԼԻՒԱԳՈՅՆ ԱՄԱՌԱՆՈՑՆԵՐԷՆ ՁԷՊԷԼ ՄՈՒՍԱՑԻ **ՊԻԹԻԱՍ** ԳԻՒՂԻՆ ՄԷՋ

Նորակառոյց եւ գեղեցիկ շինմ. արդիական կերպով կահաւորուած սենեակներ. ընդարձակ սրահ, քաղնիք, եւրոպական եւ արեւելեան կերակուրներ

ՁՕՓԱԼԻՈՒ ԳԻՆ

ԲԱՑ Է 1932 ՅՈՒԼԻՍ 1ԷՆ ՍԿՍԵԱԼ

Իր ազնուական տեսարաններով, առատ ջրերով և առողջարար կլիմայով ձանօթ ՊԻԹԻԱՍ գիւղը այս տարի օժտուած է գիւղագնացութեան համար անհրաժեշտ եղող բոլոր յարմարութիւններով:

Ճամբաները նորոգուած են, գիւղին մէջ հաստատուած է թղթատարական ժամնօրեայ ապասարկութիւն ինչպէս նաև թլեֆօն և հեռագիր:

Պիթիաս ունենալ նաև իր առաջնակարգ պանդոկը, ուր այցելուները պիտի գտնեն Սիւրիոյ և Լիբանանի յատկանշական ամառանոցներուն յատուկ բոլոր յարմարութիւններն ու հանգստութիւնները:

Տէր և Տնօրէն ԱՀԱՐՈՆ ԻԶՄԻՐԼԵԱՆ

ՊԱՆԴՈՒԿ ԼԻՒՔՍ

ՁՈՒԿԱ

Հայկական ամենագործուն պանդոկը «ԼԻՒՔՍԻ» մէջ, ծովեզերքի վրայ, ԽԱՆՍ ՕՒԱՄՈՒՆ ՍԵՆԵԱԿՆԵՐ ՈՒ ԿԸ ԲԱՂԿԱՑՆՈՒԻ 1.2.3.4. ՄԱՍՁԱԿՑԱԿԱՆ ՆԵՐ

1. ՀԱՄԵՂ ՁԱՁ, ՍԱՔՈՒՐ ԵՒ ԱՆԹԻԲԻ ՍՊԱՍԱՐԿՈՒԹԻՒՆ.
2. ԳԻՆԵՐՈՎ ԽՈՀՍ ՁԱՓԱԼԻՈՒ.
3. ՏՈՒՆ ՓՆՏՈՂՆԵՐՈՒՆ ԱՄԷՆ ԴԻՒՐՏԻՋԱՆԵՆ.

Տէր եւ Տնօրէն Գ. ՓԱՐՏԻԶԱՆԵՆ.

ԱՋԴԱՊԻ ՏՊԱԳՐԱՆ

ՏՊԱԳՐԱԿԱՆ ԱՄԷՆ ԿԱՐԳԻ ԳՈՐԾԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ
Դիմեցէք «ԱԶԴԱԿ»ի Տպարանը՝ գիրք, պրօշիւր, հարաւեվան հրաւիրագիր, պահարան, ճամպակի թուղթ եւ առեւտրական ձեռակներ.

ԱՐԱՓ, ՍԱՓՈՒՐ, ԳԵՂԵՑԻԿ ԵՒ ԱԺԱՆ.
ՁՈՒՆ ՄԲՂԻԿ ԳԻՒՐԵՐՈՒ

ԱՓԱՆՏԱՐ *կօշիկներ միշտ առեւնպատ, առեւնադիմացկուն, առեւնաւաժան եւ առեւնագեղեցիկներն են.*

ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ ՆԱՃԱՐ ԵՂԲԱՕՐՆԵՐՈՒԻ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ

ՏՔԹ. Բ. ԳՈՒԼԱԳԵԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ՝ ՆԵՐՔԻՆ, ՄՈՐԹԱՅԻՆ ԵՒ ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆ

ՎԿԱՅԵԱԼ ՓԱՐԻԶԻ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑՆԵՐԷՆ

Կը դարմանէ գիտական ամենավերջին մեթոտներով, բորեռու, սեռմոսի, ադիճներու յետդի ամէն տեսակ ճիւանդութիւններ: Հին եւ նոր ջերմաժիգութիւնը իր բոլոր բարդութիւններով, ինչպէս նաեւ Ֆրանկախոս եւ մորթային ճիւանդութիւններ:

Առագ, արմատական եւ բարեխիղճ դարմանում:

Հիւանդ կ'ընդունի ամէն օր, բացի կիրակիէ, իր ճախկին դարմանատան մէջ. ժամը 8—12 եւ 2—6ու մասնաւոր ժամադրութեամբ:

Երեքշաբթի օրերը, ժամը 2—5 վկայեալ *ՆՂՄՍՆԵՐՈՒՆ ՀՐԻ*

Ժօրժ Հասեան փողոց՝ թիւ 8

ՏՕՔԹ. ԳԷՈՐԳ ԿԷՐԿԷՐԵԱՆ

Վկայեալ Lauréat Նախկին Interne եւ այժմ մեծաւոր *ՍՆՆՆՍԿՑՏ* յիւ Ֆրանսական ճիւանդանոցի *ԱՋՔԻ, ՔԹԻ, ԿՈԿՈՐԴԻ, ԱԿԱՆՋԻ և ԴԱԿԱՐ* ճիւանդութիւններու բաժնին:

Հիւանդ կ'ընդունի կէսօրէ վերջ ժամը 2—6

իր գլխաւոր մէջ rue de Damas, No. 15

Հիւանդները ուղղակի ճիւանդանոց կ'ընդունուին իր կողմէ տրուած մուտքի բարօրով:

Ագքատ հիւանդներու ձրի դարմանում, ամէն օր կէսօրէ առաջ ժամը 10—12, հիւանդանոցի դարմանատան մէջ:

Կարի եւ Ձեւագիտութեան Դասընթացք Տիկին ՄԱՌԻ ԵՐԱՄԵԱՆ

ՎԿԱՅԵԱԼ ԴԵՐՋԱԿՈՒՀԻՀ

ԲԱՐԻԶԷՆ ԵՒ ՎԱՃԻՆԿԹՕՆԷՆ

Կարի եւ ձեւագիտութեան մասնագիտուհի, Տիկին Մառի Երամեան կը վերադարձաւ իր արհեստանոցը, Մեծ Սհրայի դիմացը Նո. 78 տան երկրորդ արկը:

Երեք ամսուան միջոցին կը սորվեցնէ ամենավերջին ճորաձեւութեամբ, կար եւ ձեւագիտութիւն իր բոլոր բարդութիւններով եւ արդիական մ.ջոցներով, Droit-fils մեթոտով: Իր աշակերտուհիներ կ'օժտուին Բարիզի ճարտարուեստից Académie Daydou վկայականով:

Տակաւին չվնասած վայելող տարիքով, հնչուն եւ բնական ձայն

Անոնք յատկանիշներն են

ՕՐՈՆՅՄՈՎ ԿԸ ՁԱՏՈՐՈՇՈՒԻՆ

ԱՓՕԼԼՕ ՖՕՆՕՆԵՐԸ

Հրապարակի վրայ գրեթէ ոչ մէկ բոլոր մարքային բրուհետ կը մրցին Ապոլլօ Ֆոնօներու Մանաւանդ վերջին նոր մոտէլները, որոնք հասած են արդէն, անգերազանցելի են իրենց տակուն թեամբ, վայելչութեամբ և մատչելի գիներով

APOLLO GRAMOPHONE Co. Ltd
(of London)

ԱՓՕԼԼՕ ՖՕՆՕՆԵՐՈՒ ԹՈՒՓԻԱՐԸ ԻՐ

Կատարեալ հանգոստ գոյացնելու համար անգամ մը այցելեցէք

MAISON APOLLO, Rue de la Poste, BEYROUTH

Փարոպիճ եւ ֆօնօք՝ ամէն ձեւի, անվնասելի տակ եւ առաւելութիւններ

գիւրամատչելի գին, վճարումի դիւրութիւն:

Ընդհ. ներկայացուցիչ՝ Սիւրիոյ, Պաղեստինի, Անդրյորդանանի, Միջագետքի եւ Եգիպտոսի.— ԳՈՒՐԳԷՆ ՍԻՆԱՆԵԱՆ

KOURKEN SINANIAN, Boîte Postale 642, BEYROUTH (Syrie)

ցաւ պատակերացնել, գիտցաւ որ Մր. Քարլայլը դրած է այդ դրամը: Երեսները կարմրեցան, դող մը եկաւ վրան և ջղայնութիւն մը պատեց զինք:

Առաջին անգամ իրեն հանդէպ նախատինք մը նկատեց և շատ ջղայնացաւ, սակայն քիչ մը հանդարտելէ վերջ այդ բարկութիւնը փոխեցաւ յարգանքի: Աչխարհի վրայ առանց սանթիմի մնացած ըլլալը գիտնալով կ'երեւի վեհանձնօրէն այդ գումարը տրամադրած էր Քարլայլ: Ուրեմն ի՞նչ ընելու էր, այդ գումարը վերադարձնելով այդ տեսակ սիրտ մը վիրաւորել ճիշտ չէր. որով որոշեց իր մօտ պահել այդ դրամը մինչեւ որ անձամբ տեսնէ զայն և իր ձեռքով յանձնէ անոր:

Լօրտ Մաունթ Սէվըրն Լոնտոն հասնելով երբ պանդոկ իջեւանեցաւ, առաջին հանդիպածը եղաւ իր կինը: Ան սուզի հագուստ առնելու համար եկած էր:

Լօրտը տեսնելուն պէս ըսաւ.

— Կը ցաւիմ որ հոս եկած ես. Իզապէլ մեր տունը գնաց.

— Ինչո՞ւ մեզի գնաց, պատասխանեց տիկինը.

— Շատ խայտառակ վիճակ մըն է, եղբայրս մուրացկանէ աւելի ողորմելի ձեւով մեռաւ և Իզապէլին ալ սանթիմ մը չունի.

— Արդէն այդպէս կ'սպասուէր.

— Բայց բան մը չկայ, Էմմա՛, սանթիմ մ'իսկ չունի.

— Իզապէլ ուր պիտի մնայ:

— Անշուշտ մեր քով պիտի մնայ.

— Մեր տունը պիտի մնայ, երբէք, երբէք, այդ բանը չի կրնար ըլլալ.

Էէյտի Մաունթ Սէվըրն բարկացած ոտքի ելաւ և ըսաւ.

— Ինծի նայէ Բէյմօնտ, ես Իզապէլը տունս չեմ ընդունիր, կը զզուիմ անկէ, ասանկ բան մը ինչո՞ւ ա-

ռանց ինծի հարցնելու կ'ընես:

— Ես առաջարկեցի և ան ալ ընդունեց, ուր կրնար մնալ:

— Ուր կուզէ թող մնայ, ես չեմ ուզեր:

— Բայց ան մեկնեցաւ և հիմայ Ֆէնըլ Մարինկ կը գտնուի: Մտածէ անգամ մը, ան ոչ մէկը չունի ուխտարի երեսին մեզմէ զատ և եթէ հայրը լաւ կեանք մը անցընէր, մենք դեռ այս դիրքը 20 տարիէն չէինք կրնար գրաւել: Ուրեմն մարդկութեան և առհասարակ ազգասիրութեան սիրոյն զայն պաշտպանել մեր պարտականութիւնն է: Փողո՞ց ձգենք. եթէ տուն երթալով տեսնէք զինք, ձեր ալ զգացումները կը փոխուին.

Էէյտի Մաունթ յանկարծամբ մտիկ կընէր: Լօրտը շարունակեց.

— Եւ թէ ալ երկար տանէն անոր հոգը պիտի չի քաշեմ, չնորհիւ իր գեղեցկութեան և ազնիւ բնաւորութեան, ով ըլլայ կուզէ ամուսնանալ անոր հետ, ով ըլլայ աչք կը գոցէ անոր աղքատութեան:

— Գիտեմ, ան իր առաջին հանդիպածին հետ ամուսնանալու պատրաստ է, բայց չես գիտեր որ գլուխը պարապ պիտի չի ձգեմ, ըսաւ Էէյտի Մաունթ:

ՄԱՍ ԺԲ.

ՔԵԱԼ ՄԱՐԼԻՆԿԻ ԿԵԱՆՔԸ

Լօրտ և Էէյտի Սէվըրն իրենց տունը վերադառնալով տեսան որ Իզապէլ 10 օր առաջ հասած էր հոն: Լօրտը անոր բարի գալուստ մաղթեց, թէպէտ Էէյտի Մաունթ ալ կատարեց միևնոյն պաշտօնը, բայց այնքան բռնազբօսիկ և պաղ էր որ Իզապէլի արիւնը գլուխը վազեց և մեծ յուզում պատեց: Երեսակայեցէք

KLIM

Փոշեկաթիլ առաւելութիւնը

KLIM լաւ կաթ մըն է: Եթէ անոր վրայ աւելցնենք 7 | 8 համեմատութեամբ պարզ ջուր, պիտի ստանանք բաւմ, առոդջարար եւ սերոս կաթ մը որ ունի դաստային բաւմ կաթի մը նամբ, հոտ ու սննդաստ արժէքը:

Մանկիկը դիւրութեամբ կը մարսէ Klimը որ *խէթ* ու *շատ* սննդաստ կաթ մըն է:

Ինչ ուրախութիւն ձեր զաւակներուն եւ մանկիկներուն համար:

Միօտ ու ամենուրեք բաւմ կաթ կարելի է ունենալ *ՔԼԻՄ* փոշեկաթով:

Klimը կը լուծուի պաղ կամ գաղջ ջուրի մէջ: Պէտք է զայն դնել ջուրին մակերեսո՛ւն զարնել դգալով մը:

SPELL IT BACKWARDS

AZTAG
JOURNAL QUOTIDIEN ARMÉN.
B. P. 587
BEYROUTH, Liban

Directeur - Propriétaire
HAIG BALIAN

ԳԻՆԸ ԹԵՐԹԻՆ

ՍԻՐԻԱ տար. 550, վեցամսեայ 300 Ս. Դ.
ԱՐՏԱՍԱՀՄ. տրկ. 7, վեցամսեայ 4 տոլար

ԱԶԴԱԿ

ազգային, քաղաքական, գրական եւ տնտեսագիտական

ՕՐԱԹԵՐԹ

ازتـــاك

جريدة سياسية ادبية اقتصادية عمة

ՈՒՐԲԱԹ ՑՈՒԼԻՍ 1932 | 8 | ԶԵՒԲԸ ՀԱՍՏ 2.50 Ս. Դ.

Հ. ՏԱՐԻ | Ամեն առաւոտ պէտք է բեր բերիս ցուցեցին նասցին | Տնօրէն — Խմբագիր՝ ՀԱՅԿ ՊԱԼԵԱՆ | Չհրատարակուած ձեռագիրները չեն վերադարձուիր | Թիւ 94 (671)

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

ԼՕԶԱՆ ԵՒ ԺՐՆԵՒ

Երկու կարեւոր և ճակատագրական ժողովներ կը չարունակեն զբաղեցնել քաղաքական աշխարհը, մէկը Լօզանի մէջ, հատուցումներու խնդրին չուրջ, միւսը Ժընեւի մէջ, զինաթափութեան հարցին չուրջ։ Այս երկու խնդիրներու լուծումը այնքան սերտօրէն կապուած են իրարու որ մէկին ստանալիք ձէն և լուծման եղանակէ կախում ունի երկրորդին կարգադրութիւնը։

Զինադադարէն վերջ, յաղթական տէրութեանց կողմէ Գերմանիոյ պարտադրուած հատուցումներու խնդիրը մօտ տասն և երկու տարիէ ի վեր կ'զբաղեցնէ աշխարհը, հակառակ Վէրսայլի խորհրդաժողովին կողմէ գոյացած համաձայնութեան և պարտատէր ու պարտապանի տէրութեանց կողմէ ստորագրուած համաձայնագիրներու։ Այդ թուականէն ի վեր վրայէն վրայ երկու տարի իսկ կանոնաւորապէս եւ ճշդապահութեամբ չէ կրցած յարգել Գերմանիա իր յանձնառութիւնները և զանազան առարկութիւններով երկարաձգած է վճարումները։ Վէրսայլի խորհրդաժողովէն վերջ գումարուող 6րդ ժողովն է որ հաւաքուած է Լօզանի մէջ և կը քննէ դարձեալ հատուցումներու խընդիրը։ Ժողովը այս անգամ այն եզրակացութեան յանգեցաւ որ ոչ միայն Գերմանիա, այլ ամենահարուստ տէրութիւնն իսկ կարողութիւն չունի այսօր մարգկային երեւակայութեան սահմաններէն դուրս գտնուող այնքան հսկայական գումար մը վճարելու։

Գերմանիա ասկէ տարիներ առաջ ալ արդէն պնդած էր որ հատուցումներու գումարը վճարելու դատապարտուելով, կը քանդուին իր տնտեսական կարելիութիւնները և անկարող կը դառնայ յարգելու իր յանձնառութիւնները։ Ասոր վրայ 7 միլիառ անգլիական ոսկիի հասնող հատուցումներու տարեվճարներուն գումարը զեղչուած էր և ժամանակաշրջանը երկարաձգուած։ Տօզի ծրագրէն վերջ, նոյնիկ կարգադրութեամբ Գերմանիա տարեկան 80 միլիոն անգլիական ոսկի վճարելու համաձայնեցաւ։ Հազիւ տարի մը կրցաւ վճարել և դարձեալ մատնուեցաւ անկարելիութեան։

Գերմանիա, զինադադարէն ի վեր, յաղթական տէրութեանց վճարած է մէկ միլիառ անգլիական ոսկի, որուն կէսէն աւելին կը պատկանի Ֆրանսայի, որուն ինկող բաժինը ասկէ, 1871ի Ֆրանսագերմանական պատերազմէն վերջ, Ֆրանսայի Գերմանիոյ վճարած հատուցման երկուք և կէս անգամն է։

Լօզանի խորհրդաժողովը, որ մօտաւորապէս երեք շաբաթէ ի վեր կը քննէ հատուցումներու խնդիրը, անկարելիութեան կը հանդիպի յայտնի լուծում մը տալու համար վէճին։ Պարտատէր տէրութիւններէն ոմանք համաձայն են որ Հպատակ քաշուի հատուցումներու խնդրին վրայէն և Գերմանիա վերջ կատուցուի այդ տուրքէն, սակայն Ֆրանսան, որ ամենաբաղձալի տոկոսն ունի այդ գումարներու մէջ, կը հակառակի և կը պահանջէ որ Գերմանիա առ այժմ քով չվճարէ, այլ երկար պայմանաժամ մը տրուի իրեն, սակայն երբ տնտեսական հնարաւորութիւններ ստեղծէ, պարտաւոր ըլլայ վճարելու։ Գերմանիա պատուիրակութիւնը հիմնովին կը հակառակի, առարկելով որ իր նպատակը գումարը չէ, այլ իր տնտեսական վարկին վերականգնումը որովհետև որքան ատեն որ չի ձերբազատուի հատուցումներու ծանրութենէն, չի կրնար զարմանել իր քայքայուած տնտեսականը։ Որով Գերմանիա կ'ուզէ վերջնականապէս լուծել հատուցումներու խնդիրը և դարձեալ յառաջիկային չյետաձգել։ Նոյն իսկ գերման պատուիրակները կը յայտարարեն որ կանխիկ գումար մը վճարեն և սպասնդ քաշուի այդ առնելիքի վրայէն։ Միայն թէ ժողովը որոշէ չափաւոր գումար մը։ Մէկ խօսքով Գերմանիա կ'ուզէ ազատ մնալ այն բոլոր կաշկանդումներէն որոնք յառաջ կուգան հատուցումներու անունով և իրականին մէջ քաղաքական նպատակներ կը հետապնդեն։

Վերջապէս հատուցումներու խնդիրը Գերմանիոյ և Ֆրանսայի միջև գոյութիւն ունեցող քաղաքական խառն հաշիւներու կապուած է և լուծումը դժուար։

Ժընեւի զինաթափութեան խորհրդաժողովին աշխատանքներն ալ, ինչպէս ըսինք, սերտօրէն կապուած են հատուցումներու խնդրին։ Հուվըրի առաջարկը սարսեց խորհրդաժողովը և նոր անակնկալներու առջև ձգեց։ Միացեալ Նահանգներու նախագահը կ'առաջարկէ որ պատերազմական զէնքերու երկու երրորդը ջնջուի։ Բոլոր տէրութիւնները ալ ստիպուած նկատի կ'առնեն այդ առաջարկը, որովհետև գրեթէ եւրոպական տէրութիւններուն բոլորն ալ պարտական են Ամերիկայի, Մանաւանդ որ այդ առաջարկը կուգար հատուցումներու չուրջ տեղի ունեցած խորհրդաժողովի աշխատութեանց օրերուն։ Եթէ զինաթափութեան չուրջ Հուվըրի առաջարկները անկատար ըողուին, այդ պարագային Ամերիկա չհրաժարիր իր առնելիքներէն, հետևաբար Լօզանի աշխատանքները չուրը կ'իյնան։ Եթէ Գերմանիայէն չի կարենան գանձել իրենց առնելիքները, դաշնակից տէրութիւններ ինչպէ՞ս պիտի կրնան վճարել իրենց պարտքերը Ամերիկայի։

Մեծ տէրութիւններէն միայն Իտալիա, Ռուսիա և Գերմանիա կ'ընդդուին Հուվըրի առաջարկը։ Փոքր տէրութիւններու համար ի հարկէ անտարբերելի է այդ առաջարկը։ Իսկ Անգլիա ուժ կուտայ տարիներէ ի վեր իր կրկնած ընդծովեանները կրճատման ծրագրին։ Մէկ խօսքով Ֆրանսա և Անգլիա չեն կրնար համակերպիլ այդ առաջարկութեան, որովհետև ամենէն աւելի տուժողը պիտի ըլլան իրենք։

Ահա այս պայմաններու տակ կը գումարուին Ժընեւի և Լօզանի խորհրդաժողովները, որոնցմէ խաղաղութիւն և ապահովութիւն սպասել միամտութիւն կ'ըլլայ առնուազն։

ԳԱՂՈՒԹՆԵՐՈՒ ԿԱՐԵԼԻՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Տարբեր երկրամասերու և տարբեր երկիրներու մէջ ցրուած մօտ 7 հարիւր հազարնոց գաղթականութիւն մը ունինք։ Հ. Ը. Դաշնակցութեան այսօրեայ անմիջական և ազատ գործունէութեան ասպարէզը այս հայութիւնն է։

Ըստ ինքեան ինչ կը ներկայացնէ այս հայութիւնը։ Ուղիղ մէկ երրորդը մեր բուն թիւին։ Հաշուելով բուն թիւը 2.5 միլիոն, ժողովուրդ մը, որ այնքան քիչ է թիւով, և այնքան մեծ և անյաղթահարելի դժուարութիւններով չրջապատուած է, տեսիլքած է գուրգուրալ իր քանակի վրայ։ Մեզ հաւատար այսօր գաղթները իրենց քանակով և որակով չեն կրնար իրրև պատգ միջոց նկատուիլ, և դէպի օժանդակողի դերին մէջ։ Մեր գաղթները չատոնց այդ իրաւական կացութենէն դուրս եկած են և երկրի բնիկ ժողովուրդին իրաւահաւասար կերպով կը ներկայանան մեր աչքին։

Պարզ այս պատճառով չէ միայն որ մեր թիւին 1 | 3ը կը ներկայացնեն այլ մեր դաշին կեսը և մեր պայքարին ժողովրդականութիւնը։ Գաղթական հայութիւնը արեւմտահայ ճիւղորդն է, որ արիւնազանգ դատ մը ունի առջին հերթին Թիւրքիոյ դէմ։ Որքան ալ հետապային քաղաքական ընդհանուր կացութիւնը, մեր երկրի մէջն ու չուրջը կատարուած վերիվայրումները ընդհանուր, մէկ եւ ամբողջական հայկական դատ մը ծնունդ առած են, սակայն տեսկհսայ դատի ժամանակագրութիւնները լրիւ եւ ողբերգականօրէն մնացած են։ Եւ թրքահպատակ Հայաստանի հարցը թէ ազգային մեր խղճմտանքի լոյսին տակ եւ թէ միջազգային իրաւահակացողութեան տեսակէտէն մեր դատի ընդհանուր բնորոշումին մէջ ժամանակի և յատուկ բանաձեւում ունի։ Հետևաբար մասնակի և յատուկ ուշադրութիւն կը պահանջէ։

Մենք պիտի գիտնանք, մէկ մեր հայոց դատի ամբողջութիւնը պաշտպանել — և իրրև քաղաքական ազգ դաւանանք ընդունիլ Հայաստանի կամ հայաստաններու դատը, իսկ միւս կողմէ — բացառիկ պայմաններու բացառիկ հարկադրանքով պիտի ըմբռնենք բացառութիւնը որ անհրաժեշտաբար պիտի ընծայուի տաճկահայ դատին։ Այս բացառիկ հոգածութիւնն և ուշադրութիւնը կայ մեր գործնական ըմբռնումներուն և ուղղակի գործին մէջ։ Մեր պայքարի գլխաւոր թիրախը դարձուցած ենք Թիւրքիան։ Այդ բացառութիւնը պիտի մտցնենք նաև հայ դատի մեր տեսական ըմբռնումին մէջ, ամէն կարգի չփոթ, թիւրիմացութիւն և թերագնահատում կանխելու համար։

Բայց, մենք հետացանք։

Մեր գաղթները իրենց սկզբունքային օրկաններով — որակ — ոչինչով եւս չեն մնար մեր երկրի ժողովրդէն։ Այնքան մը պատճուճեցք մեր թերթերուն, հանդէսներուն և պարբերականներուն վրայ ու պիտի տեսնէք որ մենք Հայաստանի նոյն կարգի հրատարակութեանց հետ հաւասար գեանի վրայ, թէ ընթերցողներու քանակով եւ թէ բովանդակութեամբ։ Աւելին, գաղթահայ հրատարակութիւնները աւելի մտքոր, աւելի խնամուռ և մեր ազգային մթակոյթի հետ սերտիւ չաղկապուած են, մեր անցեալի և ապագայի բոլոր արժէքներն և ձգտումները վերապրեցնելով քան թէ երկրի բոլշեվիկեան մամուլը։ Գաղթները ցեղային-ազգային մշակոյթ մը կը զարգացնեն ու կը մշակեն, իսկ երկիրը...։

Մշակոյթայինէն յետոյ անմիջապէս անտեսականը։ Հակառակ համաշխարհային անտեսական տագնապի խոր անդրադարձումներուն մեր գաղութները վրայ, գաղթահայութիւնը աւելի չէ անտեսապէս քան կրնայ ենթադրուիլ Հայաստանի ժողովուրդը։

Գալով անհատական հարստութեանց կուտակումին, գաղթահայ հարուստները կրնան նախանձը չարթնցնել նոյնիսկ պալքանեան ժողովուրդներու անհատ հարուստներուն։ Հոգ չէ թէ հայ հարուստները օրգանական կամ հոգեկան կապ չունենան մեր արիւնշաղախ դատին հետ։

Ձենք խօսիր մեր ընդհանուր ազգային հարստութեանց քանակի մասին, սկսելով Երուսաղէմէն, Բարեգործականն և այլն։ Մեր կրթական, հայրենակցական հատատութեանց և միութիւններու գանձարկղներուն մէջ միլիոններ կան, որոնք (Բարեգործականն ալ մէջը հաշուելով) փոքրիկ Ալպանիոյ նախանձ կրնան պատճառել։

Տնտեսականէն յետոյ անմիջապէս քաղաքականը։

Քաղաքական գործի ալիքան անտեսական ազդակն է։ Եթէ ընդունինք որ մեր գաղութները անտեսապէս ամուր են այս քաղաքական ճակատի վրայ մեր չարժումներուն ազատութիւնը պահուած է։ ընդունելով որ քաղաքական ձգտումի տեսակէտէն միակերպ է հայկական մաքի խորհրդութիւնը։ Նկատի առնելով որ մեր գործունէութեան դէմ, գոնէ զուտ քաղաքական դիւանագիտական մարդի վրայ իրական կամ ենթադրական ոչ մէկ արգելք գոյութիւն չունի։ Տրուած ըլլալով մեր դատի օրինաւորութիւնը, արդարացիութիւնը և միջազգային բազմաթիւ առեաններէն անոր ձեռք բերած վաւերացումը։ Ոչ միայն «պուրժուականը» աշխարհի այլ և բոլշեվիկեան լէնինեան սահմանադրութեամբ ընդունուած ու նուիրագործուած է ոչ միայն Թրքահպատակ Հայաստանի հարցը որպէս երկրային խնդիր, այլ և Թրքահայ ժողովուրդի իրաւունքները որպէս ազգային հարց։ Այսքան նպաստաւոր աւելալ, վերջին 100 տարուայ ընթացքին մեր ճանչցած ազգային դաւերէն ոչ մէկը ունեցած է։

Արդ, անտեսապէս, քաղաքականապէս և մշակութապէս հայկական սփիւռքը ամէն առորոգելի ունի բարոյական ու նիւթական իրական ուժ դառնալու։

Եթէ միայն զայն ազգօրէն կարողանանք կազմակերպել, մեր բացառիկ կացութեան պարտադրած բացառիկ ձեւեր գտնելով։ Եթէ կարողանանք գաղթահայ զանգուածի հարիւրին 10 տոկոսը բարոյական չահագրգռութեան մղել դէպի մեր դատը, իսկ նոյնքան տոկոս մըն ալ նիւթապէս կապել մեր դատին։

Այս բաժանումը յատուկ պէտք է ըլլայ, որովհետև, մեր ժողովուրդի ջախջախիչ մէկ տոկոսը կլանուած առօրեայի հոգերով հոգե-բարոյապէս չոգևորուիր մեր անմիջական մերձաւոր և հեռաւոր ձգտումներով։ Սակայն նոյն տարրը մի՛չտ ալ տրամադիր է ազգական գոնէ 5 ֆրանք տալու լուրջ կազմակերպութեան մը։

Շատ է այսպիսիներուն թիւը։ Սակայն, մեր դատը ցարդ չէ օգտուած այդ տարրի տրամադրութենէն, որովհետև օգտուելու ձևը չէ գտած։ Պէտք է գտնել այդ ձևը։ Անշուշտ դիւրապէս և արդիւնաւորապէս կը գտնուէր այդ ձևը, եթէ մեր դատին ամբողջ ցեղը, առանց դասակարգի խտրութեան փարած ըլլար։

Մինչև այդ, Հ. Ը. Դաշնակցութիւնը պիտի քառապատկէ իր ճիգերը, և կատարելագործէ իր ամբողջ մեքենան վերէն վար։

Այսօրուայ պայմանները կը թելադրեն այդ։ Դաշնակցութեան կառուցլագործուած, անդերի դարձած մեքենան, կազմակերպութեան ձևով մասսայական և ոգիով, գործով, նեղլիսներով և ապրումներով ազգային, պիտի լրացնէ հասկացողութեան ծանօթ ազգային կազմակերպութեան պակասը, անոր բացի ժխտական անդրադարձումները նուազագոյնի հասցնելով։ Տարուէ տարի ուելի խոչոր, ուելի կենդանի բազմութիւններ լծելով մեր դատին, մեր յարատևման ճիգին։

Այսօր մեզի քիչ և անբաւարար թուող միջոցները կը բազմանան։

Եռապատկելով մեր ընկերներուն թիւը, և մեր ու մեր դատին համակիրներու ուելի ընդարձակ քանակը այլ ձևով կազմակերպելով ներկայի մեր միջոցները առնուազն 5 անգամով կը բազմապատկուին։

Այսքան մը ճիգ ու ջանք մենք պիտի ընենք։ ամրացնելով գաղութներու ինքնապահպանութեան համար կազմուած չղթայի օղակները, և աւելի վճռականութիւն ժողնելով մեր պահանջներուն մէջ որ պիտի ընենք արտաքին աշխարհէն։

Անշուշտ այն հարևանցի ակնարկով կարելի չէ սպասել այս նիւթը։ Քով ուրիշներ խորհին և գանեն թափանցումի միջոցներ մեր զանգուածներու մէջ։

Ինչ մը դուրս գալով հին ու տարօրինակ ճամբաներէն և քիչ մը յոգնութիւն առանձնելով քալելու անկախ ուղիներէ, վերջ տալով գոնէ մտածելու ծուլութեան։

ՇԱՀԱՐԱՒԻՆԻ

ՔՐՈՆԻԿ

ՍՐՏԻ ԿՏՈՐԸ

Օրը նոր, լուրը նոր, երբ խնդիրը Թիւրքիոյ և Թուրքերուն չուրջ դառնայ։ Իզմիրի երեսփոխանական ժողովին մէջ յայտարարած է. «Ինչպես որ Ֆրանսայ 50 տարի չէ՛ մոռցած Ալզաս Լօրէնը, մենք ալ 50,000 տարի չենք մոռնար մենք խլուած հողերը»։ Իզմիրի երեսփոխանին այս տողերը կարդալուս մեծապէս ցաւեցայ, խորհելով, թէ Թիւրք երեսփոխանը զիս սուտ հանելու մտանուր դիտաւորով ըրած է այդ յայտարարութիւնը։ Մենք քանի մը ամիս առաջ «Ազդակի» մէջ հրատարակած «ԿՐԻՍՏՈՆԵԱՑ ԹԻՒՐՔԻԱՆ» մեր քրոնիկով գրած էինք, իր մէջ այլոց, թէ քրիստոնեայ (?) Թիւրքիոյ իւլէմաները «հաւատարիմ իրենց ազատութեան, թելագրեցին իրենց սուլթանները, որպէսզի ան, ազատութեան և քրիստոնէական գործ մը կատարած ըլլալու համար...։ Անոնք Ծունաստանն ու կղզիները Յոյներուն տուին, տուին Գարատաղն ու Սերպիան, տուին Պուլկարիան և Ռումանիան, տուին Գոնա—Հէրսէքն ու Սև Ծովի ափերը, տուին Թրիփոլիթէնը, Եգիպտոսն ու Սուտանը, Արաբիան ու Իրագը, Պաղեստինն ու Սուրիան, և դեռ ի՞նչ հողատաղ...», և ես այս բոլոր տուչութիւններէն վերջ, անոնք քնացան իրենց հաճոյասէրի և ջարդարարի թարձին վրայ, մոռնալով անցեալը, և իրենց տուածին արժէքը։

Իզմիրի երեսփոխանը կ'երեւի հաճոյք չէ զգացած մեր գրածներէն, և Հայկական Ծոցի Թագուհին եղող Իսկէնտերունի և չրջակայքէ մասին խօսած միջոցին իրենց «սրտէն փրցուած կտոր մը» ըլլալը յիշելով, կը յայտարարէ թէ 50,000 տարի ալ, եթէ անոնի պիտի չմոռնանք «ՄԵՐԻՆԸ»։ Մահմուտ Էսատ այս հերոսական—չըսելու համար Տօն Քիշոտական—ժեստը, բաւական ծիծաղելի պիտի կրնայինք նկատել, եթէ չգիտնայինք, թէ երբ գոռոզներնիս Թիւրքիոյ հետ է, ծիծաղելին յաճախ կրնայ ողբերգութեամբ վերջանալ, գոնէ Հայերուս համար։

Երեսփոխանի այդ ժեստը, սակայն մեզի իրաւունք կուտայ հարցնելու թէ ինչո՞ւ այնքան հողամասերու կորուստէն վերջ, միայն Իսկէնտերունի պզտիկ հողամասը իրենց «սրտէն փրցուած կտոր մը» կը նկատէ, և ո՛չ ուրիշները, և երբէ՞ն ի վեր է, որ միայն այդ հողամասը ԻՐԵՆՑԸՐ նկատուած է։ Արդեօք այդ հողամասը, ԲԱԾԱՌԱՐ Թուրքիատանի և Թաթարիատանի սեփհներէն իրենց հե՞տ բերին իրենց բարբարիկ աշխատանքներու միջոցին։ Բայց ենդադրութիւնը կը հակասէ այդպիսի պատմութեան մը, քանի որ Պաղտէմոններու օրերէն ի վեր, աշխարհագրական քարտէսներու մէջ Իսկէնտերունի հողամասը գրկող ծովախորշը կոչուած է Հայաստանի Ծովածոց (Golfe dArmenie)։

Եւ յետոյ ուրիշ խնդիր մը։ Ալզաս Լօրէնի եւ Իսկէնտերունի, հետևաբար Ֆրանսայի եւ Թիւրքիոյ մէջ բաղդատութեան եզրեր գոյութիւն չունին, որպէսզի մէկուն յիշողութիւնը արդարացնէ միւսին ալ յիշողութիւնը։ Ֆրանսան չմոռցաւ Ալզաս Լօրէնը, ուրովհետև օտար մը, թշնամի մը գրաւեց զայն իրմէն։ Պատմութեան ընթացքին շատ քիչ անգամ և շատ քիչ տեղ-

ԱՐԴԻ

ՀԱՅԿ ՊԱԼԵԱՆ

Ծնած է 1884ին Պոլիս։ Ուսանած է Պոլսոյ Ներսիսեան վարժարանին մէջ։ Ուսումը աւարտելէ վերջ, 1904ին, մեկնած է Ամերիկա։ Հոն ուսանած է Ամերիկեան Ազգային Համալսարանին մէջ։ Ամերիկա գտնուած ատեն, 1907ին, ձեռնադրուած է քահանայ։ Ամերիկայէն վերադարձին, 1908ին, Պոլսոյ Ներսիսեան վարժարանին մէջ ստանձնած է ուսուցչական պաշտօն։ Ուսուցչական պաշտօնին զուգընթաց, 1909ին, ստանձնած է Ներսիսեան վարժարանի տեսչութիւնը։ Տեսչութեան պաշտօնին մէջ մնացած է մինչև 1915։ Ներսիսեան վարժարանի տեսչութեան պաշտօնին մէջ գտնուած ատեն, 1911ին, ձեռնադրուած է եպիսկոպոս։ Ներսիսեան վարժարանի տեսչութենէն ետք, 1915ին, ստանձնած է Պոլսոյ Ազգային Հիւանդանոցի տեսչութիւնը։ Հիւանդանոցի տեսչութեան պաշտօնին մէջ մնացած է մինչև 1918։ Հիւանդանոցի տեսչութենէն ետք, 1918ին, ստանձնած է Պոլսոյ Ազգային Հիւանդանոցի տեսչութիւնը։ Հիւանդանոցի տեսչութեան պաշտօնին մէջ մնացած է մինչև 1919։ Հիւանդանոցի տեսչութենէն ետք, 1919ին, ստանձնած է Պոլսոյ Ազգային Հիւանդանոցի տեսչութիւնը։ Հիւանդանոցի տեսչութեան պաշտօնին մէջ մնացած է մինչև 1920։ Հիւանդանոցի տեսչութենէն ետք, 1920ին, ստանձնած է Պոլսոյ Ազգային Հիւանդանոցի տեսչութիւնը։ Հիւանդանոցի տեսչութեան պաշտօնին մէջ մնացած է մինչև 1921։ Հիւանդանոցի տեսչութենէն ետք, 1921ին, ստանձնած է Պոլսոյ Ազգային Հիւանդանոցի տեսչութիւնը։ Հիւանդանոցի տեսչութեան պաշտօնին մէջ մնացած է մինչև 1922։ Հիւանդանոցի տեսչութենէն ետք, 1922ին, ստանձնած է Պոլսոյ Ազգային Հիւանդանոցի տեսչութիւնը։ Հիւանդանոցի տեսչութեան պաշտօնին մէջ մնացած է մինչև 1923։ Հիւանդանոցի տեսչութենէն ետք, 1923ին, ստանձնած է Պոլսոյ Ազգային Հիւանդանոցի տեսչութիւնը։ Հիւանդանոցի տեսչութեան պաշտօնին մէջ մնացած է մինչև 1924։ Հիւանդանոցի տեսչութենէն ետք, 1924ին, ստանձնած է Պոլսոյ Ազգային Հիւանդանոցի տեսչութիւնը։ Հիւանդանոցի տեսչութեան պաշտօնին մէջ մնացած է մինչև 1925։ Հիւանդանոցի տեսչութենէն ետք, 1925ին, ստանձնած է Պոլսոյ Ազգային Հիւանդանոցի տեսչութիւնը։ Հիւանդանոցի տեսչութեան պաշտօնին մէջ մնացած է մինչև 1926։ Հիւանդանոցի տեսչութենէն ետք, 1926ին, ստանձնած է Պոլսոյ Ազգային Հիւանդանոցի տեսչութիւնը։ Հիւանդանոցի տեսչութեան պաշտօնին մէջ մնացած է մինչև 1927։ Հիւանդանոցի տեսչութենէն ետք, 1927ին, ստանձնած է Պոլսոյ Ազգային Հիւանդանոցի տեսչութիւնը։ Հիւանդանոցի տեսչութեան պաշտօնին մէջ մնացած է մինչև 1928։ Հիւանդանոցի տեսչութենէն ետք, 1928ին, ստանձնած է Պոլսոյ Ազգային Հիւանդանոցի տեսչութիւնը։ Հիւանդանոցի տեսչութեան պաշտօնին մէջ մնացած է մինչև 1929։ Հիւանդանոցի տեսչութենէն ետք, 1929ին, ստանձնած է Պոլսոյ Ազգային Հիւանդանոցի տեսչութիւնը։ Հիւանդանոցի տեսչութեան պաշտօնին մէջ մնացած է մինչև 1930։ Հիւանդանոցի տեսչութենէն ետք, 1930ին, ստանձնած է Պոլսոյ Ազգային Հիւանդանոցի տեսչութիւնը։ Հիւանդանոցի տեսչութեան պաշտօնին մէջ մնացած է մինչև 1931։ Հիւանդանոցի տեսչութենէն ետք, 1931ին, ստանձնած է Պոլսոյ Ազգային Հիւանդանոցի տեսչութիւնը։ Հիւանդանոցի տեսչութեան պաշտօնին մէջ մնացած է մինչև 1932։ Հիւանդանոցի տեսչութենէն ետք, 1932ին, ստանձնած է Պոլսոյ Ազգային Հիւանդանոցի տեսչութիւնը։ Հիւանդանոցի տեսչութեան պաշտօնին մէջ մնացած է մինչև 1933։ Հիւանդանոցի տեսչութենէն ետք, 1933ին, ստանձնած է Պոլսոյ Ազգային Հիւանդանոցի տեսչութիւնը։ Հիւանդանոցի տեսչութեան պաշտօնին մէջ մնացած է մինչև 1934։ Հիւանդանոցի տեսչութենէն ետք, 1934ին, ստանձնած է Պոլսոյ Ազգային Հիւանդանոցի տեսչութիւնը։ Հիւանդանոցի տեսչութեան պաշտօնին մէջ մնացած է մինչև 1935։ Հիւանդանոցի տեսչութենէն ետք, 1935ին, ստանձնած է Պոլսոյ Ազգային Հիւանդանոցի տեսչութիւնը։ Հիւանդանոցի տեսչութեան պաշտօնին մէջ մնացած է մինչև 1936։ Հիւանդանոցի տեսչութենէն ետք, 1936ին, ստանձնած է Պոլսոյ Ազգային Հիւանդանոցի տեսչութիւնը։ Հիւանդանոցի տեսչութեան պաշտօնին մէջ մնացած է մինչև 1937։ Հիւանդանոցի տեսչութենէն ետք, 1937ին, ստանձնած է Պոլսոյ Ազգային Հիւանդանոցի տեսչութիւնը։ Հիւանդանոցի տեսչութեան պաշտօնին մէջ մնացած է մինչև 1938։ Հիւանդանոցի տեսչութենէն ետք, 1938ին, ստանձնած է Պոլսոյ Ազգային Հիւանդանոցի տեսչութիւնը։ Հիւանդանոցի տեսչութեան պաշտօնին մէջ մնացած է մինչև 1939։ Հիւանդանոցի տեսչութենէն ետք, 1939ին, ստանձնած է Պոլսոյ Ազգային Հիւանդանոցի տեսչութիւնը։ Հիւանդանոցի տեսչութեան պաշտօնին մէջ մնացած է մինչև 1940։ Հիւանդանոցի տեսչութենէն ետք, 1940ին, ստանձնած է Պոլսոյ Ազգային Հիւանդանոցի տեսչութիւնը։ Հիւանդանոցի տեսչութեան պաշտօնին մէջ մնացած է մինչև 1941։ Հիւանդանոցի տեսչութենէն ետք, 1941ին, ստանձնած է Պոլսոյ Ազգային Հիւանդանոցի տեսչութիւնը։ Հիւանդանոցի տեսչութեան պաշտօնին մէջ մնացած է մինչև 1942։ Հիւանդանոցի տեսչութենէն ետք, 1942ին, ստանձնած է Պոլսոյ Ազգային Հիւանդանոցի տեսչութիւնը։ Հիւանդանոցի տեսչութեան պաշտօնին մէջ մնացած է մինչև 1943։ Հիւանդանոցի տեսչութենէն ետք, 1943ին, ստանձնած է Պոլսոյ Ազգային Հիւանդանոցի տեսչութիւնը։ Հիւանդանոցի տեսչութեան պաշտօնին մէջ մնացած է մինչև 1944։ Հիւանդանոցի տեսչութենէն ետք, 1944ին, ստանձնած է Պոլսոյ Ազգային Հիւանդանոցի տեսչութիւնը։ Հիւանդանոցի տեսչութեան պաշտօնին մէջ մնացած է մինչև 1945։ Հիւանդանոցի տեսչութենէն ետք, 1945ին, ստանձնած է Պոլսոյ Ազգային Հիւանդանոցի տեսչութիւնը։ Հիւանդանոցի տեսչութեան պաշտօնին մէջ մնացած է մինչև 1946։ Հիւանդանոցի տեսչութենէն ետք, 1946ին, ստանձնած է Պոլսոյ Ազգային Հիւանդանոցի տեսչութիւնը։ Հիւանդանոցի տեսչութեան պաշտօնին մէջ մնացած է մինչև 1947։ Հիւանդանոցի տեսչութենէն ետք, 1947ին, ստանձնած է Պոլսոյ Ազգային Հիւանդանոցի տեսչութիւնը։ Հիւանդանոցի տեսչութեան պաշտօնին մէջ մնացած է մինչև 1948։ Հիւանդանոցի տեսչութենէն ետք, 1948ին, ստանձնած է Պոլսոյ Ազգային Հիւանդանոցի տեսչութիւնը։ Հիւանդանոցի տեսչութեան պաշտօնին մէջ մնացած է մինչև 1949։ Հիւանդանոցի տեսչութենէն ետք, 1949ին, ստանձնած է Պոլսոյ Ազգային Հիւանդանոցի տեսչութիւնը։ Հիւանդանոցի տեսչութեան պաշտօնին մէջ մնացած է մինչև 1950։ Հիւանդանոցի տեսչութենէն ետք, 1950ին, ստանձնած է Պոլսոյ Ազգային Հիւանդանոցի տեսչութիւնը։ Հիւանդանոցի տեսչութեան պաշտօնին մէջ մնացած է մինչև 1951։ Հիւանդանոցի տեսչութենէն ետք, 1951ին, ստանձնած է Պոլսոյ Ազգային Հիւանդանոցի տեսչութիւնը։ Հիւանդանոցի տեսչութեան պաշտօնին մէջ մնացած է մինչև 1952։ Հիւանդանոցի տեսչութենէն ետք, 1952ին, ստանձնած է Պոլսոյ Ազգային Հիւանդանոցի տեսչութիւնը։ Հիւանդանոցի տեսչութեան պաշտօնին մէջ մնացած է մինչև 1953։ Հիւանդանոցի տեսչութենէն ետք, 1953ին, ստանձնած է Պոլսոյ Ազգային Հիւանդանոցի տեսչութիւնը։ Հիւանդանոցի տեսչութեան պաշտօնին մէջ մնացած է մինչև 1954։ Հիւանդանոցի տեսչութենէն ետք, 1954ին, ստանձնած է Պոլսոյ Ազգային Հիւանդանոցի տեսչութիւնը։ Հիւանդանոցի տեսչութեան պաշտօնին մէջ մնացած է մինչև 1955։ Հիւանդանոցի տեսչութենէն ետք, 1955ին, ստանձնած է Պոլսոյ Ազգային Հիւանդանոցի տեսչութիւնը։ Հիւանդանոցի տեսչութեան պաշտօնին մէջ մնացած է մինչև 1956։ Հիւանդանոցի տեսչութենէն ետք, 1956ին, ստանձնած է Պոլսոյ Ազգային Հիւանդանոցի տեսչութիւնը։ Հիւանդանոցի տեսչութեան պաշտօնին մէջ մնացած է մինչև 1957։ Հիւանդանոցի տեսչութենէն ետք, 1957ին, ստանձնած է Պոլսոյ Ազգային Հիւանդանոցի տեսչութիւնը։ Հիւանդանոցի տեսչութեան պաշտօնին մէջ մնացած է մինչև 1958։ Հիւանդանոցի տեսչութենէն ետք, 1958ին, ստանձնած է Պոլսոյ Ազգային Հիւանդանոցի տեսչութիւնը։ Հիւանդանոցի տեսչութեան պաշտօնին մէջ մնացած է մինչև 1959։ Հիւանդանոցի տեսչութենէն ետք, 1959ին, ստանձնած է Պոլսոյ Ազգային Հիւանդանոցի տեսչութիւնը։ Հիւանդանոցի տեսչութեան պաշտօնին մէջ մնացած է մինչև 1960։ Հիւանդանոցի տեսչութենէն ետք, 1960ին, ստանձնած է Պոլսոյ Ազգային Հիւանդանոցի տեսչութիւնը։ Հիւանդանոցի տեսչութեան պաշտօնին մէջ մնացած է մինչև 1961։ Հիւանդանոցի տեսչութենէն ետք, 1961ին, ստանձնած է Պոլսոյ Ազգային Հիւանդանոցի տեսչութիւնը։ Հիւանդանոցի տեսչութեան պաշտօնին մէջ մնացած է մինչև 1962։ Հիւանդանոցի տեսչութենէն ետք, 1962ին, ստանձնած է Պոլսոյ Ազգային Հիւանդանոցի տեսչութիւնը։ Հիւանդանոցի տեսչութեան պաշտօնին մէջ մնացած է մինչև 1963։ Հիւանդանոցի տեսչութենէն ետք, 1963ին, ստանձնած է Պոլսոյ Ազգային Հիւանդանոցի տեսչութիւնը։ Հիւանդանոցի տեսչութեան պաշտօնին մէջ մնացած է մինչև 1964։ Հիւանդանոցի տեսչութենէն ետք, 1964ին, ստանձնած է Պոլսոյ Ազգային Հիւանդանոցի տեսչութիւնը։ Հիւանդանոցի տեսչութեան պաշտօնին մէջ մնացած է մինչև 1965։ Հիւանդանոցի տեսչութենէն ետք, 1965ին, ստանձնած է Պոլսոյ Ազգային Հիւանդանոցի տեսչութիւնը։ Հիւանդանոցի տեսչութեան պաշտօնին մէջ մնացած է մինչև 1966։ Հիւանդանոցի տեսչութենէն ետք, 1966ին, ստանձնած է Պոլսոյ Ազգային Հիւանդանոցի տեսչութիւնը։ Հիւանդանոցի տեսչութեան պաշտօնին մէջ մնացած է մինչև 1967։ Հիւանդանոցի տեսչութենէն ետք, 1967ին, ստանձնած է Պոլսոյ Ազգային Հիւանդանոցի տեսչութիւնը։ Հիւանդանոցի տեսչութեան պաշտօնին մէջ մնացած է մինչև 1968։ Հիւանդանոցի տեսչութենէն ետք, 1968ին, ստանձնած է Պոլսոյ Ազգային Հիւանդանոցի տեսչութիւնը։ Հիւանդանոցի տեսչութեան պաշտօնին մէջ մնացած է մինչև 1969։ Հիւանդանոցի տեսչութենէն ետք, 1969ին, ստանձնած է Պոլսոյ Ազգային Հիւանդանոցի տեսչութիւ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԱՇԽԱՏԱՎՈՐՆԵՐԻ ՊԱՏԳԱՄԱՎՈՐ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԱՇԽԱՏԱՎՈՐՆԵՐԻ ՊԱՏԳԱՄԱՎՈՐ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅԱՆ ՕՐԳԱՆ

ԱՀՈՂՈՍ

ՄԱՍՆԱԿՑՈՒԹՅԱՆ ՎԱՐՉԻՆ Բ-ՐԱՏ Ա. ԱՍԼԱՆՅԱՆ

Գրատախտակ պիոներական տարի

Լայնացնենք պիոներական ջոկատների ցանցը

Պիոներական ջոկատների ցանցի լայնացումը հոդվածի հեղինակը կապում է ուսուցչական կազմի ուշադրության հետ։ Ինչպե՞ս է ուսուցչական կազմը ուշադրություն դարձնում պիոներական ջոկատների կազմակերպմանը

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ԼՕԶԱՆԻ ԽՈՐՀՐԴԱԺՈՂՈՎԸ

Լօնտոն.— Ֆրանսական պատուիրակութիւնը գերմանական Ռուլիս 3 թուակիր առաջարկութիւնը քննելէն վերջ, յայտնեց անգլիական պատուիրակութեան թէ Ֆրանսական կառավարութիւնը իր ամբողջութեամբը կը պահպանէ պարտատէրներու միջեւ Ռուլիս 2ին գոյացած սկզբունքնային համաձայնութիւնը։

ՊՐՆ. ՀԷՐԻՕ ԴԱՀԼԻՃԻՆ ՏԵՂԵԿՈՒԹԻՒՆ ԿՈՒՏԱՑ ԼՕԶԱՆԻ ԲԱՆԱԿՑՈՒԹԵԱՆՑ ՄԱՍԻՆ

Փարիզ.— Պրն. Հէրիօ Լօզանի բանակցութեանց շուրջ բացատրութիւններ տուաւ դահլիճի անդամներուն որոնք գումարուած էին հանր. նախագահ պրն. Լըպռէօնի նախագահութեան տակ։

Վարչապետը ժամուկին յայտարարից յետոյ թէ ինքը Ջուիցերիա կր մեկնէր հանդարտ մտքով հակառակ կեդրոնական ծանր մտահոգութեանց։

ՊՐՆ. ԿՐԱՆՏԻ ԿՈՒՍԱԿԻՑ Է ՍՊՈՒՆԳԻ ՀԱՐՈՒԱԾԻ ՄԸ

Լօզան.— Պրն. Կրանտի ժամուկին յայտարարից թէ ինքը երթալով աւելի շատ համոզուած է որ կարելի միակ լուծումը կը կայանար սպունգի հարուածի մը մէջ, արարք մը զոր ինքը կը նկատէ իբրեւ այն նպատակը որուն համար հրաւիրուած է խորհրդաժողովը։

ԼՕԶԱՆԻ ԽՈՐՀՐԴԱԺՈՂՈՎԸ ԿԸ ԳՏՆՈՒԻ ՄԻԵՒՆՈՅՆ ԿԱՑՈՒԹԵԱՆ ՄԷՋ

Լօզան.— Անգլիական եւ Ֆրանսական պատուիրակութիւնները մէկուկէս ժամ խորհրդակցեցան պրն. Հէրիօ պրն. Մաքտոնալտին մօտ արդարացուց հանուցումներու խնդիրը չորս միլիոն ոսկի մարքի հիման վրայ կարգադրելու ծրագրին շուրջ պարտատէր հինգ պետութիւններէ մէկ գոյացած համաձայնութիւնը պահպանելու համար Ֆրանսական կառավարութեան տուած որոշումը։

Պրն. Մաքտոնալտ յայտարարեց թէ ինքը կրմբռնէր այս ընթացքը եւ թէ Անգլիան պիտի պնդէ գերմանական նախարարներու մօտ զանոնք համոզելու համար որ կացութիւնը ըմբռնեն պէտք նշածին պէս։

Հաւանաբար, անգլիական եւ Ֆրանսական նախարարները խորհրդակցեցան Ֆրանսայի եւ Անգլիոյ պատերազմական պարտուց շուրջ։

Լօզան.— Հակառակ գերմանական պահանջին Անգլիան դեռ կը յարատեւէ իր այն ընթացքին մէջ թէ ինքը նախածեռնութիւն մը չպիտի ունենայ ջնջելու համար իր եւրոպական պահանջները մինչեւ որ Մ. Նահանգներու կողմէն միեւնոյն վարմունքը յստակուի իր պարտքերուն համար։

ՋԻՆԱԹԱՓՈՒԹԵԱՆ ԽՈՐՀՐԴԱԺՈՂՈՎԸ

Ժընէվ.— Ջինաթափութեան խորհրդաժողովին դիւանը նիստ մը գումարեց այսօր։

ՀՆԴԿԱՍՏԱՆԻ ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ

Գօմպէյ.— Քանի մը հազար մահմետականներէ կազմուած թափօր մը գերեզմանատուն մտնալ փորձեց, արգիլուելէ ետքը անցնելով։

Ոճրականութիւնը յարձակում գործելուն վրայ ամբոխը փախաւ լքելով այն պարապ դագաղը որուն կընկերանար նա։ Ամբոխը վերադարձաւ սակայն քիչ մը ետքը աւելի բազմացած նոր ցուցարարներէն եւ ի գործ դրաւ կանտիի կրաւորական դիմադրութեան սկզբունքը՝ քանի մը ժամ համախմբուելով դագաղին շուրջը։

Պարտուցիկ ճիւրիւ Շիլիի մէջ

Պուէնոս - Այրէս.— Վայրարէզօյի ոստիկանութիւնը հրեւան հանեց գաղտնի մթերանոց մը որը կը պարունակէր ամբողջ քաղաքը օրը հանելու կարող պայթուցիկ նիւթեր։

Սակայն, ոստիկանութիւնը մինչեւ այժմ չծերբակալեց ոեւէ անձ։

Ապստամբութեան փորձ Բէրուլի մէջ

Լիմա.— Երէկ, Բէրուլի մէջ պատահեցաւ ապստամբութեան նոր փորձ մը որը կատարուեցաւ համայնավարական կուսակցութեան ազդեցութեան տակ եւ բանակին մէկ մասին աջակցութեամբը։ Բայց այս շարժումը խեղդուեցաւ իր սաղմին մէջ։

Գնդապետ Կօտէսի հրամանատարութեան տակ, համայնավարականները փորձեցին ապստամբութեան դրդել սաւառնորդները, մինչդեռ նոյն միջոցին Քալլաօի մէջ ալ զինուորներու մէկ մասն ալ բմբոստանալ փորձեց։

Դաւադիրները ոմանք ձերբակալուեցան։

Սուրճի կարեւոր սպօռներ կ'ոչնչացուին Պրազիլիոյ մէջ

Նիւ Եօրք.— Նիւ Եօրքի շահարի եւ սուրճի սակարանին կողմէ հրապարակուած վիճակագրութեանց համաձայն, մեկ միլիառ լիպրայէն աւելի սուրճ ոչնչացուեցաւ Պրազիլիոյ մէջ՝ այս ապրանքին գինին կայունութիւն մը տալու նպատակաւ։

Սուրճի պրազիլիական ազգային խորհուրդը ծննեց 10,000,000 անգլ. ոսկի արժէք ներկայացնող 7,000.000 պարկ սուրճ, ոչնչացնելու համար զանոնք։

Ամերիկեան անկախութեան 156րդ. տարեդարձը

Փարիզ.— Ֆրանսայի եւ Փարիզի ժողովուրդը այսօր տօնեց ամերիկեան անկախութեան 156րդ. տարեդարձը։

Մայիս 15ին ի վեր անհետացած սաւառնորդներու գտնուած

Գերլինի.— Գերմանացի սաւառնորդ Հանս Գէրթրամ եւ իր ընկերը Քլաուդման որոնք իրենց ճամբան կորսնցուցած էին Արեւմտեան Աւսթրիոյ թաւուտներուն մէջ ողջ առողջ գտնուեցան վերջապէս իրենց կողմէ լուռած սաւառնակին ասկի. առաջ գտնուած վայրէն տասնեւեօթ մղոն հեռու տեղ մը։

Անոնք օգնութիւն գտած են մացառուտի բնիկներէն որոնք կերակրած են գիրեներ հանկուրու կոչուած անասունի միսով։

Գերմանական միջամտութիւնը եւ գերմանական մամուլը իրենց գոհունակութիւնը կը յայտնեն աւսթրալիական իշխանութեանց որոնք ոչ մէկ ջանք չեն խնայած գտնելու համար կորուսեալ սաւառնորդները։

Ս. Պապին տարեդարձը

Վաթիկան Քաղաք.— Ս. Պապին տարեդարձը տօնուեցաւ հանդիսաւոր կերպով։ Ժողովուրդին մեծ մասը ներկայ գտնուեցաւ արարողութեան։

Ընտրական պայքար սկսած Գերմանիոյ մէջ

Գէրլին.— Յուլիս 31ին կատարուելիք երեսփոխանական ընտրական պայքարը սկսաւ խաղաղօրէն։

Միւնիխ.— Ընտրական պայքարին բացուելուն առիթ, պրն. Հիթլեր ճառախօսեց գինուորներուն։ Ոչ մէկ միջադէպ յարձանագրուեցաւ։

Դարձեալ խռովութիւններ Պօմպէյի մէջ

Պօմպէյէն կը հեռագրուի ձէյ Անհամի.

Պօմպէյ.— Այսօր չորս Էզգի սպանուեցաւ եւ 75 հոգի ալ վիրաւորուեցան միջցեղային կռիւներու հետեւանքով։

Հրձիգութեան օտս մը փորձեր կատարուեցաւ, բայց անոնք վիժեցան օճառի իխանութեանց կողմէ ձեռք առնուած միջոցներու։

Դիտեցամուխին դէմ, կացութիւնը բաւարար կը թուէր։

Երեսփոխան Մօն ժողովի ձերբակալութիւնը

Փարիզ.— Երեսփոխանական ժողովի օրջակայքը կազմակերպուած ցոյց մը ձախողեցաւ բոլորովին։

600 ցուցարարներէն 150ը ձերբակալուեցաւ որոնց մէջ կը գտնուի երեսփոխան Մօնժօվի։

ՏԵՂԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԿԱՐԵՒՈՐ ՀԵՐՔՈՒԻՄ ՄԸ

ՀԱԼԷՊՑԻՆԵՐԸ ԶԵՆ ՈՒԶԵՐ ՔԻՒՐՔԻՈՅ ՄԻԱՆԱԼ

ՈՒՐԿԷ ԿԸ ԲԽԻՆ ԱՅԴ ԼՈՒՐԵՐԸ

«Էլ Աճարայի Հալէպի թղթակիցը յայտնէ վերջ վերջերս Դամասկեան թերթերն ոմանց մէջ երեւցած լուր մը, որու համաձայն իբր թէ Հալէպի ժողովուրդը դիմում կատարած է էֆկիւրիի կառավարութեան, պահանջելով որ իրենք Թիւրքիոյ միացնեն, կը գրէ.—

Այս լուրը բոլորովին անհիմն է եւ բխած պէտք է ըլլայ մոլար աղբիւրներէ։ Նման շարժում մը ոչ գոյութիւն ունեցած է Հալէպի եւ Անթիոքի մէջ եւ ոչ ալ կրնայ տեղի ունենալ։

Խ. Մ.— Ինչպէս կը հասկցուի այս հերքումէն, Դամասկոսի ազգայնական թերթերու մէջ հրատարակուած այդ լուրը մանաւանդ այս օրերուն, երբ թիւրք կառավարութիւնը մօտէն հետեւիրճութիւն ցոյց տալ սկսած է Ալէքսանտրէթի Սանճագին հանդէպ, թիւրք գործակալներու դրդումին արդիւնքն է։

ՄՈՒՀԱՄԷԴ ԱԼԻ ՊԷՑԻ ԹԱՓՈՒՐ ՁԳԱԾ ԱՔՈՒՐ

ԱԶԳԱՅՆԱԿԱՆՆԵՐԸ ԿԸ ՀԱՄԱՁԱՅՆԻՆ ԹԷԿՆԱԾՈՒԻ ՄԸ ՇՈՒՐՋ

Մեր ընթերցողներէ կր յիշեն որ Մուհամէտ Ալի պէյ Ապէթի ընտրութիւնը Հանրապետութեան Նախագահի պատճառով պարապ ձգած է երեսփոխանական աթոռ մը Դամասկոսի մէջ եւ վեց թեկնածուներ, որոնց երկուբը ծայրայեղներ, գայն կր ցանկային։ Այս զոյգ թեկնածուները կր վախցուէր որ բաժներ ազգայնականներու ձարհերը ու նպաստեր չափաւորի մր ընտրութեան։ Անհրաժեշտ էր այս վտանգին առաջքր առնել։

Այս առիթով Գր. Ֆարիս Էլ Խուրի բնակարանին մէջ գումարուեցաւ ժողով մր, որուն մասնակցեցան հրեսփոխաններն ու բանի մր երկրորդական ընտրողներ։

Պ. Պ. Սահակ Ղազին եւ Աֆիֆ Էլ Սայի պատրաստած էին, իւրաքանչիւր խմբակի վարչական կառավարիչին ուղղուած նամակ մր, որով եռ կը վերցնէին իրենց թեկնածուները։ Այս նամակներէն ո՛ր մէկր պիտի ներկայացուէր։ Որոշուեցաւ որ գրկուի Պ. Ղազիները։ Ու այս վերջինն ալ ոտի ելլելով պատճէն իր մրցորդին նամակր։

ՍԱՌՈՅՑԻ ԳԻՆԵՐԸ

Գէյրութի Բապահպետական ժողովը իր երկուշաբթի ցիսլին ընթացք տուած գործարաքաներուն մասին բարձրացած բողոքը եւ երկար վիճաբանութիւններէ վերջ որոշեց սառոյցի գործարաքատէրներու ներկայացուցիչներ կընտրէ 20 ս. դահեկանի, մինչդեռ անցեալ տարի 25 ս. դ. էր։ Իւրաքանչիւր օխան պիտի ծախուի մէկ եւ կէս պահեկանի։

«Էլ Անուար» այս որոշումը կր գտնէ անարդար եւ կր պահանջէ որ 15ի իջեցուի, որովհետեւ անցեալ տարի Ցրանս. ընկերութիւնը 12 ս. դահեկանէն պայմանագրութիւն ընել կուզէր։ Մեկ ալ, կրսէ «Էլ Անուար» սառոյցի գործարաքատէրու համաձայնութեան պէտք է վերջ տուի, որովհետեւ մրցակցութեան պէտք է վերջ տուի, որովհետեւ մրցակցութեան վերացումով, գիներր չեն զեղչուիր։

ԱՐԻԻՆԱՀԵՂ ԿՈՒԻ ՄԸ

ՊԷՔՄ.Ա.Ի ՄԷՋ

30 ՎԻՐԱՒՈՐ ԵՒ ՎԻԺՈՒՄ ՄԸ

Պէյրութի Մաճեճ գիւղին մէջ, արիւնահեղ կռիւ մր տեղի ունեցած է գիւղացիներու միջեւ։ Պէյրութի բոլոր գիւղերն ալ գրեթէ բաժնուած են երկու հոսանքի, որոնց առաջնորդը կր կոչուի ընտրական պայքար։ Այս վերջին բախտումի պատճառն ալ եղած է այդ պայքարը։

Մօտաւորապէս 150 հոգի կին, երախայ ու ծեր մասնակցած են կռիւին փայտերով եւ բարերով։ Փամ մր տեւող ընդհարումն միջոցին վիրաւորուած են 30 գիւղացիներ եւ կին մրն ալ վիժում ունեցած։

Կառավարութիւնը յուր առնելով դրկած է կարեւոր ուժ մր եւ ձերբակալած 35 հոգի։

ՁԱՇԿԵՐՈՅՔ Ի ՊԱՏԻՒ ՍԻՒՐԻՈՅ ՆԱԽԱԳԱՀԻՆ

Պէյրութի Եպիսկոպոսական հիւպատոսը Սրբի պէյ, այսօրուան համար ճաշի հրաւիրած է Սիւրիական կառավարութեան պետ Ն. Վ. Մուհամէտ Ալի պէյ Ապրեր եւ Նախարարական կազմր։

ՄԱՇԱՊԱՐՏ ՄԸ ԿԸ ԶԻՆՈՒՈՐԱԳՐՈՒԻ ԵՒ ԱԱՏԻՃԱՆԻ ԲԱՐՁՐԱՑՈՒՄ ԿՈՒՆԵՆԱՅ

ԻՆՉՊԷ՞Ս ՕԶԻԴԸ ՉԵՒԴ ԿՈՒՏԱՑ

Սիւրիական ապստամբութեան օրերուն, Անհրե Խաթիպ անուն չավրե մր ապստամբներուն միացած էր եւ մասնակցած բոլոր յարձակումներու։ Այդ պատճառաւ ան Սիւրիոյ եւ Լիբանանի կառավարութիւններուն կողմէ մահուան պատպարտուած էր։ Բայց այդ պատերազմական առեանցն ալ հասատած էր ան։ Վերջերս ան Ամերիկայէն Նիւ Եորք վերադարձել է։

Ելի Նօրա Նագուպի այս պատուիրակը իմանալուն պես շատ յուզուեցաւ եւ իջաւ Թրիբոլի։ Երկար մտածեց եւ անյուզուեցաւ եւ սկսաւ կասկածիլ Նագուպի սիրոյն։ Որոշեց անձնասպան ըլլալ։ Առջի օր, Թրիբոլիի մէջ ծովեզերք կերթայ եւ հոն ժամ մր մտածելէ վերջ, իմիկիները կր նետէ ծով։ Սակայն անկէ անցնող ֆանի մր հոգի տեսնելով ծով կը նետուի եւ կազատեն աղջիկը։

Ելի Նօրա յայտարարած է որ չուզեր ապրիլ, ֆանի որ սիրոյ մէջ խաբուած է։

ԹԻՒՐՔ ՉԷԹԷՆԵՐ ՍՊԱՆՆԱԾ ԵՆ ՍՊԱՅ ՄԸ

«Էլ Նիւսուքր տեղեկացայ որ Սիւրիական սահմանի վրայ, թիւրք չէթէներու եւ Սիւրիական սահմանապահ ուժերու միջեւ տեղի ունեցած բուռն կռիւի մր միջոցին ծանրօրէն վիրաւորուած է Լիթոթեան Վիվայ եւ մեռած ձի մր։ Աւազակներ երկու մեռել ձգելէ վերջ կրցած են փախչիլ։

ԺԻՏԷԱ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ՆՈՒ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆԸ

Մեզ կր տեղեկացնեն որ Գէյրութի մէջ մասնաճիւղ մր բացած է ապահովագրական ահաւոր ժիւռեա Ընկերութիւնը եւ որուն Տնօրէնութիւնը յանձնուած է Գր. Բօգէն Պլսէի։ Այս ընկերութիւնը պիտի գբաղի բացառապէս կեանքի ապահովագրութեամբ։ Մասնաճիւղեր հաստատուած են նաեւ Դամասկոսի, Հալէպի եւ Թրիբոլիի մէջ։

Ցաջողութիւն կր մաղթենք։

ԴՊՐԵՎԱՆՔԻ ՇՐՋԱՆԱՒԱՐՏՆԵՐԸ

Հանրակրթական նախարարութեան կողմէ տեղեկացուեցաւ որ այս տարի Մերձավոր Արեւելքի դպրեվանքին շրջանաւարտ եղած են վեց մասնաւոր աշակերտներ, որոնք դպրեվանքի ընդունելութեան առաջ, արդէն իսկ ազգային վարժարաններու եւ այլ հաստատութեանց մէջ ուսուցչական պատասխանատուութիւններ վարած էին։ Այս մասնաւոր դասարանին համար ամրանային ծրագիր մր մշակուած էր դպրեվանքի տնօրէնութեան կողմէ։

Այդ օրացուցարան ուսանողներու ցուցակներն են։— Պ. Պ. Միհրան Ղազարեան, Սարգիս Մաթոսեան, Մագաղուզ Մագաղուզեան, Ռուբինակնկս Շեհմիրեան, Կարօ Սարաֆեան եւ Նուրան Վ.արդանեան։

Ասկէ վերջ, դպրեվանքը կանոնաւոր եւ ծրագրային օրացուցարաններ պիտի ունենայ երեք տարի յետոյ։ Ծառաջիկայ տարի պիտի առնուին դպրեվանքին հետագայ վեց ուսանողներու տեղ։

ՎԵՇԱՓԱՌԸ ՀԱՄՄԱՆԱ Կ'ԱՆՑՆԷ ԱՄԱՌԸ

Մերուսցազարդ Հայրապետը ամառը պիտի անցնի Համմանայի մէջ, ուր կը գտնուի արդէն ներկայիս։ Իսկ աթոռակիցը պիտի երթ Անթիլիասի մօտ Անար գիւղը, Գեր Շահէ Սրբազանի եւ Փաւէն Հայր Սուրբի հետ։

ԽՆԱՅՈՂԱԿԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔՆԵՐԸ ԼԻԲԱՆԱՆԻ ՄԷՋ

Լիբանանի կառավարութեան պետ պ. Շարլ Տէպպաս ստորագրած է նոր որոշմագիր մր որով կարգիկ պատասխանատուներու վճարուած յաւելուածական ամսականներ, երբ անոնք փոխանորդաբար վարեն ուրիշ պատասխանի մր կամ իրենց պատասխանէն դուրս ուրիշ աշխատանքներ յանձնուին իրենց։ Այս որոշումով տարեկան 17,000 ոսկիի խնայողութիւն մր կունենայ պետական գանձր։

Միեւնոյն որոշմագրով կր գեղչուի ամսականներ պատասխանատուներուն եւ կր խնայուի 9000 ոսկի։ Բացի այդ պատասխանատուներուն ալ 18 ճնճիղներ։

ՎԱՂՈՒՆ ԹԻՒՎ

Կարդացէք Լիբանանցի տաղանդաւոր գրագէտ Ճրպռան Խալիլ Ճրպռանի սիրայնի ոգեբուզական տեսակէտէ մեկ պատմուածքը, զոր մասնաւորաբար «Ազգակ»ի համար թարգմանած է մեր աշխատակից Պ. Մ. Ջասրճեան։

ԱՄԿԱՐԱՆ ՊԼԷՐՈՒԹԻ

7 ՑՈՒԼԻՍ 1932

	Ս. Դ.
Եգիպտ. ոսկի	462
Անգլիկ. »	450
Տօլար »	126.50
Թրքական »	59
Գաճ Օթթոման	135
Իթալական Լիր 100	645
Ռուսական Տրախմի 100	85
Անգլ. ոսկի	607
Ցրանս. »	483
Սուման. »	550
Արծաթ մեճիտ	23

Երկի Ֆօնս. Ա. Ֆէ. 532
» » Բ. » 290
» » Գ. » 280

Անցեր եղբայր Բիւ Ֆօս
Թ.Լ.Կ.Օ.

ԻՏԱԼԻԱՆ ԿԸ ԲԱՑԱՏՐԱՑՆԷ ԱԾՈՒԽԻ ՍԱՔԱՍՏՈՒՐԸ

Ժնէվա.— Ազուլի Աբրահամ Ֆարասուրը 1000 բիլլոնի համար մէկ միլիոն երեք հարիւր հազար քրդի մաքասուրդ ալ 11էն 15 մարդ ձերբակալեց։

սած չի կրցայ երթալ։ Լօրա Ալվըրն հոս չէ։

— Ֆրանսա դնաց։ Ձեզի ըսած էի որ Նորէն կը տեսնուինք, միայն կուգա՞յ դուք...

Իպապէլ չի կրցաւ չարունակել և լռեց, որովհետեւ դրամախուղը միայն եկաւ և ինչ ըսելը չուրեցաւ, որովհետեւ անոր մէկ մասը ծախսած էր, ինչ ընէր կըրնա՞ր Միսիս Մաունթէն ուզել։ Քարլայլ տեսնելով անոր չուտրած վիճակը, խօսքը փոխելով ըսաւ.

— Ինչ գեղեցիկ տղեկ մըն է։

— Այո Լօրտ Վէյմին է։

— Կասկած չկայ որ ան պիտի ամաքուր հոգիի մը տէր է։ քանի՞ տարեկան ես փոքրիկ բարեկամս։

— Վեց տարեկան եմ պարոն. եղբայրս չորս տարեկան էր։

Իպապէլ ծռելով ըսաւ ականջին։

— Ուիլեըմ դուն այս պարոնը չես ճանչնար Մր. Քարլայլն է ինձի չատ բարութիւններ ըրած է։

Տղեկը գլուխը վերցնելով ըսաւ։

— Եթէ դուն Իպապէլի բարութիւն ըրած ես, ես ալ քեզ պիտի սիրեմ, հիմայ ալ Իպապէլին բարեկամն էր։

Իպապէլ պատասխանեց։

— Այո, այո, չատ բարիք ըրաւ ինձի, ինչ ըսեմ չեմ գիտեր... ծախսելու նպատակ չունէի բայց...

Քարլայլ խնդրելով.

— Ինչ ըսել կուզէք չեմ հակնար. սակայն ձեզի գէշ լուր մը բերի։

— Ինչ է ինչ է...

— Ձուկերէն երկուքը մեռան, անցեալները եղած ցուրտէն սառած պէտք է ըլլան։

— Ձեր քաշած նեղութիւնն ատիկա երախտապարտութիւնները Իպապէլին ինչպէս է. սիրելի Իպապէլի մէջ ով կը քնակի։

Որովհետեւ Ցրանսիս Էվիսըն արտակարգ ուշադրութեամբ կը դիտէր Իպապէլը։

Ցրանսիս Էվիսըն մէկայէ իր մօրեղբայրն էր, սակայն Միսիս Մաունթէ անոր հանդէպ վտանգաւոր ըլլալու տարիքն բուռն սէր մը կը տածէր։ Այդ պատճառաւ անոր դէպի Իպապէլը ունեցած համակրանքը կը կատղեցնէր զինք։ Միսիս Մաունթէ արդէն նախորդ տարի անունը իրարու հետ տեսակցելու առիթ տալէն միշտ զգլջում կ'զգար և չէր ուզեր որ Ցրանսիս և Իպապէլ իրարու երես նային։

Վերջին Ուրբաթ օրը Իպապէլ լօրտ պզտիկ տղուն Ուիլեըմի հետ պատշտի եկած էր. իրենց կ'ընկերանար նաև Էվիսըն։ Անոնք ձոյլի ժամանակ վերադարձան։ Իպապէլ չենեակը մտաւ հագուստը փոխեց, Մարվէլն ալ սկսաւ անոր մազերը սանտրել, իսկ Ուիլեըմ Իպապէլի գիրկր նստած էր, յանկարծ դուռը բացուեցաւ, ներս մտաւ Միսիս Մաունթէ և զոլալու տարիքան բարկութեամբ գոռաց.

— Ո՛ւր է Իպ.

Իպապէլ պատասխանեց։

— Օ՛ տանելու համար քիչ մը դուրս ելանք և պարտէզին մէջ պատեցանք.

— Այս տեսակ խայտառակութիւններ ինչպէս կը համարձակիս ընել.

Իպապէլ զարմացած և չուտրած պատասխանեց.

— Ձե՞ պիտեր թէ ինչ կ'ըսէք.

— Տասնմէկ ամսականդ մը վերածելդ բաւական չեղաւ, հիմայ ալ այս խայտառակութիւնն սկսար... ճիշտ եղբայրդ ալ է Էվիսընի հետ կորսուեցաւ։ Անոր եկած բոպէէն սկսած մեկեցար, անդամ Ծնունդին ալ այդպէս ըրիր։

Այս տեսակ վիրաւորիչ խօսքեր Իպապէլի ջիղերուն

ՄԱՄՐԼՔԷՅՆԻ ԹՈՒՔԱԽՏԱՆՈՑԻ ՀԱՇԻՒՆԵՐԸ

			Ս.Ո. դեկ.	
		փոխադրեալ	734.87	1 | 2
Փետրուար	18	«Մամրլքէյնի Օր»ը Պապ Իսրիս. Քիլլիւյ ազգ.	91.33	1 | 2
»	»	» » Ամաճոս — Նօգդաս բաղ. ազգ.	89.04	1 | 2
»	»	» » Ս. Աստուածածին եկեղց.բաղկ	57.88	
»	»	» » Ձիւնքի ազգայիններուն	25.—	
»	»	» » Ագգկվի Նահր բնակոդներուն	20.44	
»	»	» » Ագգաշեն բաղի ազգայիններուն	19.83	
»	»	» » Մազրա բաղի ազգայիններուն	11.50	
»	»	» » Նիյսկի Հայր Միութենէն	16.50	
»	»	» » Գրճ. Սեթիան Տօնէյեանէ	—.50	
»	»	» » Տիկին Սրմա Խօմաքեանէ	—.50	
»	»	» » Տիկին Սառա Խօմաքեանէ	—.50	
»	»	» » Բաթրունի ազգայիններուն	4.—	
»	»	» » Տիկին Լուսաբեր Առացեանէ	5.60	
»	»	» » Տիկին Սաթենիկ Եզեանէ	—.50	
»	»	» » Գր. Միհրան Օհանեանէ	—.25	
»	»	» » Պապիտրս Քիւլլիւ բաղկ	44.48	
»	»	» » Բուժարանի հիւանդ.պատօճախց.	10.—	
»	»	Ցովհաննես Թէրզիպաշեանէ սացուած	7.55	
»	»	Ցակոբ Թէրզիպաշեանէ	37.75	
»	22	«Մամրլքէյնի Օր»ը Թրիփոլիի ազգայիններուն	26.70	
»	»	Մր. Մարտիրոս Կէրմէնեանի գրքի հասոյթէն	2.50	
»	»	» » միջոցաւ հանգ. նուէր	30.18	
»	24	Մալաթիոյ Կրթասիրաց Ընկերութենէն	6.25	
»	26	Հայկաշէն բաղկէ հանգանակուած	12.81	1 | 2
»	27	«Մամրլքէյնի Օր» Սիճիլիի ազգայիններուն	6.85	
»	27	» » Ս. Խաչ եկեղց.բաղկ.Խորդ.	80.23	1 | 2
»	»	պրճ. Կարապետ Գալրգեանէ սացուած	—.50	
»	»	պրճ. Ցակոբ Գափրիէյեանէ մուտքի դրամ	5.50	
»	»	Տիկին Հրանոյշ Գազանճեանէ սացուած	1.—	
»	»	Բարեպաշտունիէ սացուած նուէր	1.—	
»	»	Արժ.Տ.Ե. Ֆն. Կեպենկեանէ հիւանդի մր համար	5.50	
»	»	«Մամրլքէյնի Օր»ը ձիպէյլի բաղակացուքենէն	2.50	
»	»	պրճ. Կարապետ Օհանեանէ սացուած նուէր	—.50	
»	»	Բուժարանը այցելող Օրիորդէ մր	5.—	
»	»	Տիկին Միւնիւրէ Զափրասեանէ(մուտքի դրամ)	5.—	
»	»	ձիպէյլի Տաճիմարեական Որբանոցէն սաց.	10.—	
»	»	Գէյրութի Հոգեւոր Ընբայրութենէն	8.—	
»	»	Հալէպի Հայ Աւետ. Ծրագրութենէ եկեղց.	6.25	
»	»	Տիկին Վարդանոյշ Աբրահամեանէ սացուած	—.50	
»	29	պրճ. Նազարէթ Եռամեանէ սացուած նուէր	1.—	
		Գումար	1395.81	1 | 2

ՏՔԹ. Հ. ԼՈՒՍԻՆԵԱՆ
(ՀԱԼԷՊ)

Նախկին քժիշկ Միջագետքի Զինուորական հիւանդանոցներու եւ մասնագէտ ներքին եւ վանկանց հիւանդութիւններու

առագ, արմատական, խոճամիս դարմանում:

Հիւանդ կ'ընդունի ամէն օր ժամը 8—12 եւ 2—6 իր դարմանատան մէջ, Հալէպ Նէյալ յարդ, Թրամվայի բնակութեան կայարան, բիւ 2

Բշ. եւ Ուրբաթ օրեր աղքատաց մօր

ԳԱԲՐԻԷԼ Թ. ԹԷՐԶԵԱՆ
(ԵԼԵՔՏՐԱԿԱՆ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ)

Հիմնուած 1921 ին Պոլիս-Բեյրութ

Ինչպէս դիւրամատչելի պայմաններով կը կատարենք ամէն կարգի էլեքտրական լոյսի գործողութիւններ (Intsallation), ինչպէս նաեւ մօթոր եւ ջրմուղներ:

Վաճառատունս կ'ստանձնէ նաեւ բոլոր էլեֆտրագործիքներու նորոգութիւնները: Մասնաւոր սպասարկութիւն բնակարաններու էլեֆտրա-նորոգումներ: Վաճառատուն Philips եւ Lux էլեֆտր. լամբերու եւ ամէն տեսակ էլեֆտրական պիտոյքներու:

Վճարման դիւրութիւններ.

Հասցէ — Վ. Ուզունեանի գրատան կից Պուրճ. B. P. 491

ՊԱՆԴՈՒԿ ԱՀԱՐՈՆ ՊԻԹԻԱՍ

ՀԻՒՍԻՒՍԱՑԻՆ ՍԻՒՐԻՈՅ ԼԱՒԱԳՈՅՆ ԱՄԱՌԱՆՈՑՆԵՐԷՆ ԱՂԷՊԷԼ ՄՈՒՍԱՑԻ **ՊԻԹԻԱՍ** ԳԻՒՂԻՆ ՄԷՋ

Նորակառոյց եւ գեղեցիկ շէնք. արդիական կերպով կահաւորուած սենեակներ. յընդարձակ սրահ, քաղնիք, եւրոպական եւ արեւելեան կերակուրներ

ՁՈՒԱԿԻ ԳԻՆ

ԲԱՑ Է 1932 ՅՈՒԼԻՍ 1ԷՆ ՍԿՍԵԱԼ

Իր աննման տեսարաններով, առատ ջրերով և առողջարար կլիմայով ծանօթ ՊԻԹԻԱՍ գիւղը այս տարի օժտուած է գիւղազնացութեան համար անհրաժեշտ եղող բոլոր յարմարութիւններով:

Ճամբաները նորոգուած են, գիւղին մէջ հաստատուած է թղթատարական ամենօրեայ ապահարկութիւն ինչպէս նաեւ թլեֆոն և հեռագիր:

Պիթիասը ունենալ նաեւ իր առջնակարգ պանդոկը, ուր այցելուները պիտի գտնեն Սիրիոյ և Լիբանանի լաւագոյն ամառանոցներուն յատուկ բոլոր յարմարութիւններն ու հանգրստութիւնները:

Տէր և Տիկին Հայր ՀԱՀԱՐՈՆ ԻԶՄԻՐԼԵԱՆ

ԱՂՔԱԿԻ ՏՊԱԳՐԱՏՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԱԾ ԱՄԷՆ ԿԱՐԳԻ ԳՈՐԾԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ

Դիմեցէք «Աշխատանք Տպարանը» գիրք, պրօշիւր, հաւաքեցեալ հրատարակիր, պահարան, համակի քարտ եւ առեւտրական տետրակներ.

ԱՐԱՓ, ՍԱՓՈՒՐ, ԳԵՂԵՑԻԿ ԵՒ ԱԺԱՆ.

ՃՈՒՆ ՄԲԵՐՔ ԳԻՐԵՐՈՒՆ

ՊԱՆԴՈՒԿ ԼԻՒՔՍ

ԶՄԱՀԱԼ

Հայկական ամենագեղեցիկ պանդոկը «Լիւքսի» մէջ, ծովեզերեայ պարտէզի մէջ

ԽՒՍՏ ՕԹԱՍՈՒՆ ՍԵՆԵԱԿՆԵՐ

ՈՐ ԿԸ ԲԱՂԿԱՆԱՆ 1.2.3.4. ՄԱՍՆԱՒԱԿԱՆԵՐԷ

1. Շնորհալի ձէնէ, մուֆթիի եւ Անթրեի ծովափնեայ.
2. Փինեերը խոմ ջաֆֆիոր.
3. Տիւն ֆոնտամենթալ Ամէն դիմացի կողմերն.

Տէր եւ Տնօրէն՝ Գ. ՊԱՐՏԻԶԱՆԵԱՆ

ՍՓՈՆՏԱՐ

կօշիկները միշտ առեւտրա, առեւտրադիմացկուն, առեւտամաժան եւ առեւտագեղեցիկներն են.

ԿԵԴՐՈՆԱՑԵՂԻ՝ ՆԱՃԱՐ ԵՂԲԱՐՑՆԵՐՈՒԻ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ

ՏՔԹ. Բ. ԳՈՒԼԱԳԵԱՆ

ՄԱՆԱՒԱԳԷՏ՝ ՆԵՐՔԻՆ, ՄՈՐԹՈՑԻՆ ԵՒ ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

ՎԿԱՅԵԱԼ ՓԱՐԻԶԻ ՀԻՆԻԱԴԱՆՈՑՆԵՐԷՆ

Կր դարմանէ գիտական ամենավերջին մեթոտներով, քոֆերու, սեռամոխի, ագիճներու յետադի ամէն տեսակ հիւանդութիւններ: Հին եւ նոր ջերմաժիզութիւնը իր բոլոր բարդութիւններով, ինչպէս նաեւ Ֆրանկախտ եւ մորթային հիւանդութիւններ:

Առագ, արմատական եւ բարեխիղճ դարմանում:

Հիւանդ կ'ընդունի ամէն օր, բացի կիրակի, իր ճախկին դարմանատան մէջ. ժամ 8—12 եւ 2—6ու մասնաւոր ժամադրութեամբ:

Երեքշաբթի օրերը, ժամը 2—5 վկայեալ ՆԳԻՒՆՆԵՐՈՒՆ ՀԱՄԱՐ

Ժամ Հասցէ փողոց՝ թիւ 8

ՏՕՔԹ. ԳԷՈՐԳ ԿԷՐԿԷՐԵԱՆ

Վկայեալ Lauréat Ընկերք Interne եւ այժմ մասնաւոր ՍՆՆՆՑԻՑ յիշոց Ֆրանսական հիւանդանոցի *ԱՋՔԻ, ՔԹԻ, ԿՈՂՈՐԴԻ, ԱԿԱՆՋԻ և ԳԼՈՒԽԻ* հիւանդութիւններու բաժնին:

Հիւանդ կ'ընդունի կէսօրէ վերջ ժամը 2—6

իր գիւղին մէջ rue de Damas, No. 15

Հիւանդներ ուղղակի հիւանդանոց կ'ընդունուին իր կողմէ տրուած մուտքի բարօրով:

Ազքատ հիւանդներու ձրի դարմանուի, ամէն օր կէսօրէ առաջ ժամը 10—12, հիւանդանոցի դարմանատան մէջ:

Տօքթ. Գաբրիէլ Ա. Ղազարեան

Կարի եւ ձեւագիտութեան մասնագիտուհի. Տիկին Մարի Եռամեան կը վերադառնայ իր արհեստանոցը, Մեծ Սէրայի դիմացը No. 78 տան երկրորդ արկը:

Երբ ամսուան միջոցին կը տօրվեցնէ ամենավերջին ճոռաձեւութեամբ, կար եւ ձեւագիտութիւն իր բոլոր բարդութիւններով եւ արդիական մշակոցներով, Droit-fils մեթոտով: Իր աշակերտուհիները կ'օժտեն Բարիզի ատեարհամաձայնօր Académie Daydou վկայականով:

Տոկուն շինուածք վայելուչ տեսք հնչուն եւ բնական ձայն

Անոնք յատկանիշներն են

ՈՐՈՆՑՄԱՄԲ ԿԸ ՁԱՏՈՐԱԾՈՒԻՆ

ԱՓՕԼԼՕ ՓՕՆՕՆԵՐԸ

Հրապարակի վրայ գրանել ողջ բոլոր մարքանեբու հետ կը մրցին Աբօլլօ փօնօները: Մանաւանդ վերջին նոր մօտէլները, որոնք հասած են արդէն, անգերազանցելի են իրենց տոկունութեամբ, վայելչութեամբ և ժամչելի գիներով:

APOLLO GRAMOPHONE Co. Ltd
(of London)

ԱՓՕԼԼՕ՝ ՓՕՆՕՆԵՐՈՒ ԹԱԳԱՒՈՐԸ !!!

Կատարեալ համոզում գոյացնելու համար անգամ մը այցելեցէք
MAISON APOLLO, Rue de la Poste, BEYROUTH

Փաղպատիճ եւ ֆօնօսօլ՝ ամէն ձեւի, անվիճելի տրակ եւ առաւելութիւններ

գիւտամասչելի գին, վճարումի դիւրութիւն:

Ընդհ. ներկայացուցիչ՝ Սիւրիոյ, Պաղեստինի, Անդլօդրզանանի, Միջագետքի եւ նկատմամբ.— ԳՈՒՐԳԻԷՆ ՍԻՆԱՆԵԱՆ

KOURKEN SINANIAN, Boîte Postale 642, BEYROUTH (Syrie)

KLIM

Փոշիկաթիւ առաւելութիւնը

KLIM լաւ կաթ մրճ է: Եթէ ամէն մէկ տրայ աւելցնենք 7 | 8 համեմատութեամբ պարզ ջուր, պիտի սպառնայ բարձր, առողջարար եւ սերուն կաթ մը որուն դասային բարձր կաթի մը համը, հոտն ու սնդեացուն արժէքը:

Մանկիկը դիւրութեամբ կը մարսէ Klimը որ *իսէալ* ուժ ապահովացուն կաթ մրճ է:

Ինչ ուրախութիւն ձեր զաւակներուն եւ մանկիկներուն համար:

Միշտ ուժեղ ամենաբարձր բարձր կաթ կարելի է ունենալ ՔԼԻՄ փոշիկաթով:

Klimը կը լուծուի պաղ կամ գաղջ ջուրի մէջ: Պէտք է գայն դնել ջուրին մակերեսը ու զարնել դգալով մը:

SPELL IT BACKWARDS

դպան և ան կրակ կտրեցաւ Ինքը լօրտի մը աղջիկը ըլլալով այս նախանձոտ և զրպարտիչ միջինէն շատ աւելի աղնուական ծագում մը ունէր, սակայն սպասուհիներուն առջև անոր կողմէ այս աստիճան նախատինքի մը ենթարկուիլ շատ ծանր խուճապ և համբերութեան սահմանը անցաւ: Իսկոյն ոտքի ելաւ և անոր դէմը կանգնելով ըսաւ.

— Ես ոչ մէկ յանցանք չունիմ և ըսածներդ բոլորովին զրպարտութիւններ են, այդ տեսակ յանցանքները ամուսնացած կիներուն կը վերաբերի...: Այս տունը եկած օրէս ի վեր մէկը տեսայ որ թեթեւութիւններ կ'ընէ և այս ու այն երիտասարդին ծրլլբրդ կ'ընէ, և ան ալ ես չեմ, դուն ես, էէյտի Մաունթ Սէվըրն.

Այս խօսքերը նորին համեստափայլութիւն Միսիս Մաունթի սրտին կայծակի պէս մտան և ան բարկութենէն դէպ-դեղին կարեցաւ, մոռցաւ ինքզինքը, ինքնիրմէ ելած վերցուց ձեռքը և Իզապէլի դէմքին ապտակ մը իջեցուց, երկրորդ մ'ալ միւս երեսին: Խեղճ աղջիկը հեկեկալով սկսաւ լալ և ձեռքերը երեսին տանելով գետին ինկաւ: Մարվէլ և Ուիլբըմ ականջ պոռալ: Տիկին Մաունթ Ուիլբըմի երեսին ալ ապտակ մը իջեցնելով ըսաւ.

— Կապիկ, ինչո՞ւ կուլաս:

Այդ գիշեր Իզապէլ բարկութեամբ և արցունքով լուսցուց և հազար անգամ նախատածար համարեց հօրը քովթողուած ըլլալը: Այլևս այդ տան մէջ մնալը կարելի չէր: Ո՞վ կրնար հանդուրժել: Բայց ո՞ւր երթար... մտքէն շատ մը բաներ անցուց: Աւետն մը մտածեց փախչիլ և Ջրանսա երթալ հօրեղբօրը քով, կամ մտածեց դիմել Միսիս Լէվիսընի յիմարանոցը. երբեմն ալ մտքէն անցուց Միսիս Մէյսընը գտնել և անոր հետ քանակիլ: Բայց չի կրցաւ որոշումի մը ալլ:

Իզապէլ թէպէտ Ֆրանսիս Լէվիսընի մօտ ուէյ թեթեւութիւն ցոյց տուած չէր և պատասխանած չէր անոր սիրոյ և ցնծութեան մասին խօսածներուն, սակայն անոր հանդէպ սէր մը արթնցած էր իր մէջ:

Կիրակի առաւօտ, Իզապէլ յոգնած և տկար վիճակի մը մէջ անկողնէն ելաւ և Մարվէլ իր հանդաճայը բերաւ ննջասենեակը: Պրոիկ Ուիլբըմն ալ քովը նստաւ: Ուրուհետեւ Ուիլբըմ չափազանց շատ կը սիրէր Իզապէլը: Քիչ վերջ, Իզապէլ հագուելով սալօն իջնելուն պէս, ըսպասուհին քարթ մը բերաւ և ըսաւ.

— Օրիորդ, պարոն մը եկած՝ ձեզ տեսնել կուզէ.

— Զի՞ս թէ՝ Միսիս Մաունթը.

— Ոչ. Մի Էէյտի, ձեզ հարցուց.

Իզապէլ կարդալով քարթը.

— Ա՜հ Մր. Քարլայլն է. հոս հրաւիրէ զինք.

Երբեմն մարդկային կեանքի դէպքերը ինչ զարմանալի են, շատ անգամ աննշան և վոքր բաներ ամբողջ կեանք մը կամ կը դժբաղդացնեն և կամ ալ կ'երջանկացնեն: Մր. Քարլայլի յանախորդներէ նմէկը, ճամբորդութեան մը ընթացքին Մարիինկ հասած և հոն վրաանագետր վիճակի մէջ հիւանդացած էր և իր գործերուն կանոնաւորման համար հեռագրով կանչած էր Մր. Քարլայլը: Այս դէպքը թէև Մր. Քարլայլի համար շատ հասարակ դէպք մըն էր, սակայն իր ամբողջ կեանքին ընթացքը պիտի որոշէր:

Մր. Քարլայլ ներս մտնելով իր աղնուականի յատուկ քաղաքավարութեամբ և չարժուձեւերով յառաջացաւ: Իզապէլ շատ ուրախացած ձեռքերը երկարեց և ըսաւ.

— Անակնկալ ուրախութիւն մըն էր այս ինծի համար, որքա՜ն ուրախ եմ.

Քարլայլ պատասխանեց.

— Երէկ գործի մը համար եկած էի հոս, քեզ չտես-

AZTAC
JOURNAL QUOTIDIEN ARMÉN.
B. P. 587
BEYROUTH, Liban
Directeur - Propriétaire
HAIG BALIAN

ԱԶԳԱՑԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԳԻՏԱԿԱՆ

ԱԶԴԱԿ

ՕՐԱԹԵՐԹ

ازتـــاك

جريدة سياسية ادبية اقتصادية عمة

ՍԻՒՐԻԱ տար. 550, Վեցամսեայ 300 Ս. Դ.
ՈՐՍՏԱՀԱՄ. տրկ. 7, Վեցամսեայ 4 տոլար

ՇԱԲԱԹ ՅՈՒԼԻՍ 1932 — 9 — ՉԵՌ ՓԷ ZMSC 2.50 Ս. Դ.

Չ. ՏՊՐԻ | Ամեն առաւոտ պէտք է բերի բերքիս ցնծութենէն հասցէին | Տնօրէն — Խմբագիր՝ ՀԱՅԿ ՊԱԼԵԱՆ | Չհրատարակուած ձեռագիրները չեն վերադարձուիր | ԹԻՒ 95 (672)

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

ԱՐԱԲԱԿԱՆ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ

Ցանցանքը մերը չէ եթէ չկարենանք արդարացնել մեր խորագիրը։ Հին ցաւ է, հայը ընդհանրապէս հաղորդակից չէ եղած իր անմիջական շրջապատին։ Դժուար թէ կարելի ըլլայ գտնել երկու հայեր որոնք Արաբական կամ Պարսկական գրականութեան մասին լրիւ գաղափար մը կարենան տալ մեզ, մինչդեռ Եւրոպացիի մը չափ եւրոպական գրականութիւնը ճանչցողներ բազմաթիւ են մեր մէջ։ Ու այս երբ զարերէ ի վեր կապուած ենք գոյութեան կապերով արեւելեան ժողովուրդներու հետ։

Միջավայրի, պայմաններու ոտնահարումը միշտ սուգի նստած է մեզի։ պրպտումի և հաղորդակցութեան պակասը թիւը կարծիք չ՝ներշնչած մեզ դրացի ժողովուրդներու հանդէպ։ Ինչ համեմատութեամբ որ պատկառանք ենք ունեցած Արեւմուտքի հանդէպ, նոյն համեմատութեամբ և արհամարած ենք արեւելքն ու անոր միտքը։

Այս վերաբերմունքը կը տարածուի նաև քաղաքական մարզի վրայ, հանդիսանալով մեր կրած գժբաղդութիւններուն հիմնաքարը։

Ազիտարեր է երբ ժողովուրդ մը կը քալէ իր զգացումներու ետեւէն և կ՝անտեսէ կեանքը կարելի դարձնող ազդակները։

Ճանչնալ շրջապատը, կենակից ժողովուրդներու հոգիին թափանցել, ուսումնասիրել անոնց արուեստն ու գրականութիւնը, անոնց առօրեայ հոգերուն տեղեակ ըլալ, անոնց ձգտումներուն, երազներուն ու քայլերուն կշիռը ուշնենալ, ահա՛ թէ ինչ անհրաժեշտ է օտարութեան պայքարը տանելու համար բազմաթիւ խութերու մէջէն։

Արաբ միտքն ու արուեստը՝ որուն մասին կգկտուր տեղեկութիւններ ունինք միայն՝ լոյսի ամրողջ աշխարհ մըն է բազմաթիւ զարերու պատուհասեմ։

Եթէ ճիշդ է որ ժողովուրդի մը հոգիին կարելի է թափանցել անոր Գրականութիւնը ուսումնասիրելով, այդ ճշմարտութիւնը բացարձակ է արաբ ժողովուրդին համար։

Զերծ արտաքին ազդեցութիւններէ, լեզուով, ժառանգութիւններով ու հոգեկան ապրումներով բացառիկ կերպով ինքնատիպ, արաբական գրականութիւնը եզակի տեղ կը գրաւէ Արեւելեան գրական պատմութեան մէջ։

Ահաւասիկ Արաբ միջնադարեան բանաստեղծ մը՝ Ապու իլ Ալա էլ Մա՛արին, որու գործերէն իրենց ներշնչումը քաղած են տարբեր ցեղերէ բազմաթիւ բանաստեղծներ։ Մեր մէջ Խահակեանն է անմահացուցած զայն՝ իր Աբու Լալա Մա՛արիով։ Նոյնը եւ ուրիշ երկու բանաստեղծներու՝ էլ Շահիդի և էլ Միւթէնէպիի համար, որոնց ազդեցութիւնը ուժեղ է անգամ պարսիկ գրողներու վրայ։

Արաբ գրականութիւնը որ առաւելապէս բանաստեղծութեան մարզով կը պատկերացուի, իրեն գլխաւոր արժանիք ունի խորքն ու մտածողութիւնը։ Արաբ բանաստեղծը միշտ նաև փիլիսոփայ է, որ իր քաստեաներով կը ձգտի լուծել կեանքի խորհուրդներն ու գաղտնիքները, ցաւերն ու խարուսիկ հաճոյքները, յաճախ կրօնականի և վերացականի ժառանգութիւններուն կապելով կեանքը, իսկ յաճախ կեանքի ժոլութիւնները գտնելով իբր փրկարար դեղահատ առօրեայ վիշտերու համար։

Փիլիսոփայութիւն, բարոյագիտութիւն, մոլութիւն ևսէր՝ գլխաւոր հիմնաքարերն են, որոնց վրայ կառուցուած է արաբական գրականութիւնը։ Արաբ ժամանակակից բանաստեղծներն ալ կը քալեն այս սահմաններուն մէջ, աւելի շեշտելով սակայն սիրային գիծը ներբացած արուեստով մը։

Եգիպտոսի երկու մեծ բանաստեղծները ներկայիս՝ Հաֆըզ Իպրահիմ եւ Ահմէտ Շաւգը, գուրզուրանքի առարկայ են արաբ ժողովրդականներ բոլոր խաւերու կողմէ։ Անոնց գործերը կ՝երգուին ներշնչումով ու անոնց անուններով հպարտութեամբ կը գան բոլորի շրթներուն։ Հիացումով միայն կարելի է նկատել այս պարագան։ Ի՞նչ օրինակներ ունի քաղելիք «քաղաքակիրթ» հայը «անապատական» արաբէն այս ուղղութեամբ։ Բոլոր արաբական երկիրները մինչեոյն յարգալից և ետրախտագէտ վերաբերմունքը ունին իրենց գրողներուն հանդէպ։ Նոյնակազմ Իրագը ահա, որտեղ երկու կարևոր փիլիսոփայ բանաստեղծներ՝ Մարուլի էլ Բասաֆի և Ճէմիլ Ջէհէվի՝ կը քալեն իրենց ժողովուրդի սրտին մէջ Ճէյհալներու համրնթաց։

Իսկ այս երկրին մէջ մենք ականատես ենք արաբ մտքի գտած յարգանքին, Շիպլի Մալլա մը, Պիշարա Խուրի մը, Վատի Աքլ մը եւ դեռ շատեր, որոնք ամուր նստած են ժողովուրդի հոգւոյն մէջ։ Ճիպրան Խալիլ Ճիպրան, որուն մասին փոքրիկ տեղեկութիւն մը միայն ունեցանք, սրտերու անթագ արքան է իր ձգած յիշատակով։

Քանի մը անուններու յիշատակումը ոչինչ չի ասելգներ մեր անտեղեակութեան վրայ։ Ուզեցինք միայն շեշտել կշիռը արաբ գրականութեան, ու նաև անոր մշակներու ազդեցութիւնը իրենց ժողովուրդին վրայ։ Ու ասելի կարեւորը՝ մղել մեր նոր սերունդը հետաքրքրուելու արաբական գրականութեամբ։

Որքան տարբեր պիտի ըլլար մեր յարաբերութիւնը տեղացիներու հետ, եթէ զէթ փոքր թիով մտաւորականներ ունենայինք՝ տեղեակ արաբերէնն լեզուին ու արուեստին։ Ճշմարտութիւն է այլևս որ արաբը դիւրամատչելի է ասելի քան ոեէ ուրիշ ժողովուրդ։

Անցեալը եթէ մեզ պիտի մղէր քաղաքական մտածողութեամբ և ուսումնասիրելու ծարաւով մօտենալու արաբական մտքին, ներկան այս պարագաներուն կը միացնէ մեր առօրեայ կեանքը՝ իր անհրաժեշտ պահանջներով ու մտահոգութիւններով։

Ու նաև կեանքի յաջողութեան համար պատրաստուող հայ անհատը կարիքն ունի ճանչնալու բնիկին լեզուն ու արուեստը, նոր սերունդ մը տակաւին թափուր ու կարելիութիւններով հարուստ։ Արաբագէտ հայ գրող մը օրինակ ինչ բարիքներ պիտի ստեղծէր և իր անձին և իր ժողովուրդին համար։

Կ՝արժէ որ այս մասին միտք յոգնեցնէ հասնող սերունդը։

ԱՐԱԲԱԿԱՆ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ

«ՍԷՐՆ ՈՒ ՊԱՏԻՒԸ ԼԻԲԱՆԱՆԻ ՄԷՋ»

(الحب والشرف في لبنان)

Գէյրութի արաբ օրագրութեան սուրհի դէմ եբեն եւ «Տասնեակ Դրագիտաց Միութեան» առաջնակարգ անդամներեն Պ. Քէրեմ Մուրհէմ Քէրեմի թելադրութեան վրայ անմահ ձրպրաց-ձրպրացի հետեւեալ պատմուածքը, եւս քարգմանցիմ։ Վիպակը արդարեւ կարճառօս բլլալով մեկնեղ իմաստալից եւ խրատական է միանգամայն։ Զուգելով քաղուած ձրգել զայն գրոցի մէջ, «Ազգակի սիւնակներով կուգամ այս ալ հրատարակել հայ ընթերցողներուն, ցիւրիճ օուրջ մասնաւոր եւ առհասարակ օգրային վերաբերումներու մասին ալ ընդհանուր բայց համեստ տեսութիւն մը կցելով ասոր։

Մ. Գ. Չ.

Առաւօտ մը՝ աշնանային այն ոսկեգոյն օրերէն, որոնք Հիւսիսային Լիբանանը կը ցուցադրեն երկնային իր ամբողջ հոգեզմայլ տեսարաններով, Թուլա գիւղին բնակիչները, իրենց տուներուն մէջտեղ բարձրացող եկեղեցիին չուրջը պատած՝ կարծիքներ կը փոխանակէին Ֆարիս էր Բահհալի յանկարծական անհետացումին մասին։

Առաւօտէ զատ ոչ ոք գիտէր թէ անիկա ինչո՞ւ ղէպի հեռաւոր երկիր ճամբայ ելած էր, լքելով իր մանկամարդ կինը՝ որ հազիւ դեռ վեց ամսուան հարս մըն էր։

Ֆարիս, հակառակ իր երիտասարդութեան, 27 տարեկան, գիւղին չորրորդ պետն էր միանգամայն։ այս դիրքը իր նախահայրերէն կուգար իրեն ժառանգաբար։ Ան հայրենակիցներուն սրտին մէջ գիտցած էր դնել ժանաւոր սէր մը և անկեղծ ակնածութիւն մը իր անձին հանդէպ։

Անցեալ գարնան միջնօրերուն, երբ ան Սուրէնի Պէրէքաթի հետ պտկուեցաւ, բոլոր ծանօթ մարդիկ «ինչ մեծ բախտ է, ըսին իրարու, դեռ երեսուն չհասած՝ ձեռք բերած եղաւ ամէն ինչ որ մարդ-էակը երջանկութեան ձեռքէն առանալ կը յուսայ այս երկրային կեանքին մէջ»։

Սակայն այդ առաւօտ Թուլացիները հազիւ քունէն արթնցած լուր առին թէ, անիկա գիւղապետը, հեռը կրցած չափ գրամ առած և հեծած իր ձիուն գիւղէն գացած էր, առանց նոյն իսկ ազգականի կամ բարեկամի մը «մնաց բարեաւ» ըսելու...։ Գասկածները հետզհետէ կը չաճային և կ՝ընդարձակուէին։ Սկսան իրարմէ հարցնել թէ ան՝ ինչ ծանր պատճառներ կրնար ունենալ, այսպէս իր տուն-տեղը, դաշտերն ու այգիները և վերջապէս ամբողջ գիւղը ձգելով երթալը հարկադրող։

Հիւսիսային Լիբանանի մէջ հասարակային կենցաղը տարբեր է. ան՝ աւելի մօտ է ընկերասիրութեան, քան այլ վարդապետութեան։ Հո՛ն, մարդիկ, թերևս տեղւոյն բնական յատկութենէն բլլալ, ամէն տեսակ խրախճանք կամ ձախողանքի առեն մէկ հոգի մէկ մարմին կ՝ըլլան։ Եթէ ժամանակը անհաճոյ դէպք մը բերէ գիւղին մէջ, ամէնքը մէկէն զայն զարմանելու կ՝ելնեն համերաշխօրէն, որպէսզի նոյն ժամանակը նորէն ուրիշ դէպքով մը չի գայ պղտորել իրենց խաղաղիկ ու պարզուկ օրերը։

Ահա թէ ինչո՛ւ այդ առաւօտ Թուլաի բնակչութիւնը իր օրական զբաղումը յետաձգած՝ եկած համախմբուած էր եկեղեցիին բոլորտիքը։

* * *

Մինչ անոնք այդ եռուզեռի մէջ էին, և ահա գիւղին քահանան՝ հայր Մտեփան դէպի իրենց գալ սկսաւ գլխիկոր եւ պիրկ դիմագիծով։ Զորս կողմէն անոր մօտ փութացին և օրուան մրջյունի մը պէս տեղեկութիւն խնդրեցին։ Տէր-Հայրը, պահ մը լուռ և խոհուն կենալէ վերջ, «մի՛ հարցնէք ինձ... մի՛ հարցնէ՛ք, ու բաւ, ահա իմ գիտցածս. այսօր դեռ արշալոյսը չծագած մէկը ուներ դուռը զարկաւ. բացի և առջևս գտայ Ֆարիսը, ձիուն պախուցկէն բռնած և դէմքին վրայ յետին ծայր ալխրութեան նշաններ դրոշմուած, գի՛նչ կայ, ի՞նչ ունիք Ֆարի՛ս, ինչո՞ւ այսպէս կանուխէն եկած էք» հարցուցի։

— Տէր-Հայրդ իմ, եկայ Ձեզի ձեռք բարեաւ ըսելու։ Ես դէպի ծովերէն անդին կ՝երթամ, ա՛յլևս այս երկիրները չպիտի վերադառնամ...» պատասխանեց. յետոյ ինծի յանձնեց կնքուած նամակ մը իր բարեկամը՝ Նէճիպ Մալիքի հասցէին ուղղուած, և յատկապէս խնդրեց որ ե՛ս անձամբ տամ անոր։ Հայաքան խօսիլը ու ձին հեծնալով աներևոյթ բլլալը մէկ եղաւ։ Ահա, սիրելիներս, ինչ որ գիտեմ այս հանելուկ խնդրոյն նկատմամբ, և ինձմէ ասկէ աւելին մի պահանջէք...։

Ներկաներէն մին՝ «անուշտ անիկա մեզի այդ նամակին մէջ գիտցուցած բլլալու է պատճառը այս անակնկալ երթին... որովհետև Նէճիպ Մալիք առնոր ամենէն մտերիմ բարեկամն է...» ըսաւ։ Ուրիշ մըն ալ «Տէ՛ր-Հա՛յր, արդեօք անոր կնոջ գացի՞ք բան մը հարցնելու» աւելցուց. «այո՛, պատասխանեց քահանան, առաւօտեան պատարագէն վերջ գացի հարսին տունը, լուսամուտին առջև նստած, հեռուները կը դիտէր ակնապիշ ու այնքա՜ն ակնապիշ որպէս թէ աչքերը ապակիէ չինուած բլլային։ Երբ իրեն Ֆարիսը հարցուցի, ան գլուխը երերելով «...չեմ գիտե՛ր ...չեմ գիտե՛ր, եւ լալ, ողբալու սկսաւ պզտիկ տղայի մը պէս։

Քանանան հազիւ խօսքը լմնցուցած էր, երբ յանկարծ, հրացանի պայթիւն մը լսուեցաւ. ամէնքը ահ ու սարսափի մէջ մնացին. ձայնը գիւղին արևելեան կողմէն էր, և ասոր յաջորդեց կնկան մը հիւսուրիչ լացն ու աղաղակը երկնակամարը թունդ հանող։

Դիւղացիները իրար անցնելու առտիճան չարմացան և պահ մը ապշահար մնալէ յետոյ, կիներ, այրեր, գրեթէ բոլորն ալ երկիւղալի և յոռետես վազքով ձայն ու լացի կողմը չտապեցին։

Երբ Ֆարիս էր Բահհալի տունը չրջապատող պարտէզը հասան, հո՛ն հանդիսատես եղան տեսարանի մը՝ որ մարդուս արիւնը երակներուն և ժամածուժը գլխուն մէջ կը սառեցնէ։ Նէճիպ Մալիք գետին փռուած, արիւն կը հոսէր ականջներէն... Ֆարիսի կինը անոր մօտը կեցած՝ մազերը կը փետռէր, զգեստները կը պատռէր «ինչքի՛ն քսան-նե՛ց հրա...հրացանը կուրծքին պարպեց...» աղաղակելով։

Հանդիսատեսները քար կտրած էին այս ահռելի տեսարանին առջև, որպէս թէ անտեսանելի ձեռք մը անոնց հոգին յափշտակած բլլար։ Եւ Տէր-Հայրը գետնի վրայ անշունչ կեցող մարմնոյն մօտեցաւ. անոր ձեռքին մէջ թուղթ մը տեսնուած բլլալու. յետոյ եռ ետ դարձաւ ինքնիր երեսը ապակելով։

Անձնասպանին դիակը չալակի վրայ փոխադրուեցաւ տունը՝ հէ՛գ մորը՝ որ մէկ հատիկ որդւոյն մարմինը տեսնալուն՝ իբրև կորոյս գետին ինկաւ...

Քանի մը կիներ ալ Ֆարիսի տիկնոջ զբաղեցան. առին զայն և տարին իր տունը կիսամեռ վիճակի մէջ։

Գալով Տէր-Հօր, բնակարանը հասած չհասած, սենեակին դուռը եռանդն փակեց. չուտ մը ակնոցը աչքերուն դրաւ, Նէճիպ Մալիքի ձեռքին մէջ գտած նամակը գրպանէն հանեց և դողդոջուն ձայնով մը կարդաց.

«Բարեկամ իմ Նէճի՛պ,

«Ես այս գիւղը քողով գացի, որովհետեւ անոր մէջ իմ ներկայութիւնս, հեգի՛, ցնկնոջս եւ իմ միանգամայն դժբախտութեան պատճառ պիտի բլլար։ Ես գիտեմ որ դուն պատուաւոր անձ մըն ես եւ իմ բարեկամիդ, դացիիդ անհատարիմ բլլալէ բարձր ես. գիտեմ նաեւ

(Շար. Բ. էջ՝ Ա. սիւնակ)

ՃՐՊՐԱՆ ԽԱԼԻԼ ՃՐՊՐԱՆ

LE FLEURS DU MAL

Ա.

Պօտլէռի ցուրտ ու մռայլ
Ծաղիկներուն մէջ՝ ընկերոջ մը նուէր,
Պահեցի վարդ մը կարմիր,
Մայիսի թարմ ու լայնաթերթ վարդ մը բոց,
Նոյնպէս նուէր՝ որ ծովափէն սուրացող
Շոգեկառքէ մը շիլինելով վար նետեց
Ընկերուհի մը աղուոր...

Բ.

Թօշնած է վարդը վաղո՜ւց,
Եւ դայն լինծի համբոյրի մը պէս ձօնող
Ընկերուհիս գալկածպիտ ու բարի՝
Վարշամակուա՜ծ մռայլումին չղարչով...
Այլ Ծաղիկները հիւանդ,
Ըլլայ գարո՜ւն թէ տխրակոծ աշնավերջ,
Կը պահեն թո՜յրն իրենց անաքին երբեմնի...

Ու քանի մահն իր արիւնոտ գլանով
Ածուներէն յիշատակիս պարտէզին
Կ՝երթեւեկէ անդադրում,
Փանի օրերս տրտում
Կը հաղնին սո՜ւգը վերահաս թաղումին,
Ծաղիկներէն այդ Ջարածին
Կ՝ըլլան ա՜նքան անուշաբոյր ու չքեղ...

Գ.

Հոգիէս դո՜ւրս ամէն տեսիլք վանեցի,
Երազներս՝ քունիս անծայր դաշտերէն...
Կը պահեմ լոկ ցաւոտ մատեանդ, Պօտլէ՛ռ,
Եղբայրական ու ով խաչուա՜ծ Տեսանող,
Դո՛ւն որ անցար ձանձրոյքի սև գետերէն
Նետած ուռկանը մտքիդ
Ամեղալիր գալիքներով ապագան...

Կը պահեմ քեզ կուրծքիս վրայ դերթ մասո՛ւնք,
Արշալոյսին ապօթագի՛րքս ես միստիկ,
Դիշերներուս՝ մտերմասա՜ց բարձընկեր...
Ու կ՝օրհնեմ քեզ,— ըլլաս բիւրի՛ցս օրհնեալ —
Զի որբուկի իմ բարձս կարծր ու խեղճուկ,
Ծաղիկներուդ վրայ յանկարծ կը դառնայ
Մայրական դիրկ մը՝ թաւիշէ՛ն ալ փափուկ...

Դ.

Պիտի պահեմ ծաղիկմատեանդ այսպէս,
Մինչև որ լոյսն աչերներուս դէմ դաւէ,
Ու արեգակն ամառնարորը իմ կեանքիս
Հորիզոնէ մը դառավէժ անհետի՛...
Եւ մինչեւ որ խուլ Նաւապետը Մերուկ,
Ձեռքը ճակտին ու սուր նայուածքն աստղերուն՝
Վերջնէ խարի՛սխը մաշած երգ մը չուրթին...

Հալէպ — ՎԱԶԳԷՆ ՏԷՐՈՒՆԵԱՆ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԿՈՄՈՒՆԻՍՏ

ՀԱՅՉՈՒՆ

ՄԱՍՆԱՎՈՐ ՕՐԱԹԵՐԹ Հրատ. Ը. ՍԱՐՅԱՆԻ

«Ղարաչոխրայի ոստիկանապետ Ալեքսանդր Ալեքսանդրի Ղազանչյանը...»

— Մ՛, ո՛չ, ո՛չ, ոչ մի բան... Չեն ուզում ինձ հանգիստ թողնել, ոչ մի կերպ։ Ամեն անգամ, երբ ես ուզում եմ ինչ-որ բան գրել, ինչ-որ մեկը ներս է խուժում, ինչ-որ մեկը ինձ խանգարում է։ Ես ուզում եմ գրել, ես պետք է գրեմ, ես պարտավոր եմ գրել, բայց ոչ ոք չի ուզում հասկանալ, որ ես պետք է գրեմ, որ ես պարտավոր եմ գրել։ Ես ուզում եմ գրել, ես պետք է գրեմ,

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ԼՕԶԱՆԻ ԽՈՐՀՐԴԱԺՈՂՈՎԸ

Պ. ՖՕՆ ԲԱԲԷՆ ՔԻՉ ԿՈՒՏԱՅ ԵՒ ՇԱՏ ԿԸ ՊԱՀԱՆՋԷ

Լօզան.— Գերմանական վարչապետ Պ. Ֆօն Բաբէն՝ Գերմանիոյ կողմէ վճռարուելիք միանուագ գումարը 2 միլիառ 600 միլիոն Ռայխսմարքի բարձրացնել առաջարկեց, պայմանաւ որ Գերմանիա ձեռք բերէ հաւասարութիւն՝ ըսպառազինումներու խնդրոյն մէջ եւ յքում Գերմանիան պատերազմէն մեղապարտ յայտարարող քէզէն։

Տրանսական պատուիրակութիւնը կը մերժէ նկատողութեան առնել այս առաջարկութիւնը՝ խորհրդաժողովին նիւթէն բոլորովին դուրս քաղաքական պայմաններ պարունակելուն պատճառաւ։

Լօզան.— Իրկուան դէմ, տեղեկութիւն տրուեցաւ թէ բուռն վիճաբանութիւններ տեղի ունեցած են որոնց ընթացքին Պ. Մաքտոնալտ խաղացած է գլխաւոր դերը Անգլիական վարչապետը ցուցուցած ըլլալով յոգնածութեան նշաններ։

Կը յայտնուի թէ վերջին վայրկեանին Պ. Հէրիօ ոչ միայն մերժած է մատնալափ մը տեղի տալ, այլ նաեւ անիկա փոխած է ասկէ առաջ բռնած ընթացքը։

Կը կարծուի թէ Պ. Հէրիօ մերժած է հետեւանք տալ Գերմանացիներուն քաղաքական պայմաններուն եւ թէ անիկա չէ ընդունած վիճաբանիլ դաշնագրին պատերազմի պատասխանատուութեան վերաբերեալ յօդուածին շուրջ։ Վերջ ի վերջոյ, անիկա յայտնեց թէ եթէ խորհրդաժողովը գոհ չէ Ֆրանսական պահանջներէն, Նուկի Ցատակագիծը պէտք է որ պահուի։

ԻՏԱԼԱԿԱՆ ՏԵՍԱԿԷՏԸ ԱՆՆՊԱՍՏ ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒԹԻՒՆ ՄԸ ԿԸ ԳՏՆԱՑ

Լօզան.— «Սպունգի հարուածով» մը յատկանշուած քաղաքականութեան մը մասին իտալական յայտարարութիւնը սահմռկում մը առաջ բերաւ խորհրդաժողովին քաղաքական շրջանակներուն մէջ։ Կը կարծուի թէ իտալական տեսակէտը կը կայանայ սա բանին մէջ թէ ան կը խորհի ձեռք բերել հատուցումներու համար Գերմանիոյ ձեռք բերած այն վարմունքները Մեծն Բրիտանիայէն եւ Ֆրանսայէն իր կնքած փոխառութիւններուն համար։

Լոնտոն.— Իտալական արտաքին գործոց նախարար Պ. Կրանտիի հատուցումներու ժողովական ջնջման մը ի նպաստ ըրած յայտարարութիւնը պաղ ընդունելութիւն մը գտաւ Լոնտոնի մէջ։ Կը խորհուի թէ այս յայտարարութիւնը պիտի վնասէ պատուիրակութենց միջեւ իրագործուած յառաջդիմութեան եւ թէ անընդունելի է այդ Անգլիոյ համար։

Բրիտանական քաղաքական շրջանակները մտադիր են մերժել «սպունգի հալուած» թէզին այն ամէն մեկնութիւնը որ կը յանգի անգլիական պահանջներուն ջնջումին՝ Բրիտանական պատերազմական պարտուց ջնջումը Ուաշինկթընի կողմէ ընդունուելէն առաջ։

ՀՌՈՎՄԸ ՄՏԱՀՈԳ

Հռոմ.— Իտալական մամուլը որով մտահոգութիւն մը կը յայտնէ Լօզանի մէջ Անգլիոյ բռնած դիրքին մասին։

Դիտել կը տրուի թէ սերտ յարաբերութիւն գոյութիւն ունի հատուցումներու խնդրոյն եւ պատերազմական պարտուց մէջ եւ կընդգծուի թէ Անգլիան յայտարարած էր արդէն որ ինքը կուսակից էր «սպունգի հարուածին»։

Պ. ԲՈՒԱՆՔԱՐԷ ԵՒ ՏԻԿԻՆ ՏՈՒԻԷՐ ՏԱՐԵԿԱՆ 200,000 ՖՐՆՔ. ՊԻՏԻ ՍՏԱՆԱՆ

Փարիզ.— Վերակոյսը քաւէարկեց նախապէս երեսփոխանական ժողովին կողմէ ընդունուած օրինագիծը որուն համաձայն տարեկան 200,000 ֆրն. պիտի յատկացուի հանրապետութեան նախկին նախագահներուն հաւար։ Եթէ օրէնքը մը յայտարարած է թէ անոնք արժանի հանդիսացան հայր ենեաց։

Ներկայիս, սոյն օրէնքէն օգտաւորները պիտի ըլլան Պ. Բուանքարէ և Տիկին Տուսէր միայն։

Մաթթէան եւ Կրիճին սաւառնորդները աշխարհի շրջանը կատարել կը փորձեն

Հարպըր Կրէյս.— Մաթթէոն և Կրիճին սաւառնորդները այսօր մեկնեցան դէպի Իրլանտա։

ԱԶԳԵՐՈՒ ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ԸՆԿԵՐԱԿՑՈՒԹԵԱՆ 16ՐԴ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԺՈՂՈՎԸ

Փարիզ.— Ազգերու Դաշնակցութեան ընկերակցութեան 16րդ ընդհանուր ժողովը իր աշխատանքներուն սկսաւ Սորպոնի մէջ, Լօրա Ռոպէրթ Մէսիլի նախագահութեամբ։

Կ. ՊՈԼԻՍԸ Կ. ՊՈԼԻՍ ՉՊԻՏԻ ԿՈՉՈՒԻ ԱՁԼ ԸՆԹԱՄՊՈՒԼ

Ընթամպուլ.— Թրքական կառավարութեան որոշմամբ Կ. Պոլիսը Ընթամպուլ անուան տակ միայն պիտի ճանչցուի յետ այսօրիկ։

Կ. Պոլիս բառին գործածութիւնը արգիլուած է և պատժելի Թրքական հողին ամբողջ տարածութեան մէջ։ Պահարաններուն վրայ Կ. ՊՈԼԻՍ գրուած նամակները չպիտի յանձնուին իրենց տէրերուն։

ԳՆԴԱՊԵՏ ԼԱՎՐԷՆՍ ԹԻՊԷԹԻ ՄԷՋ

Գաղտաէն կը հեռագրուի Էքլ Ահրաժտի.—

Գաղտաս.— Անգլօ-Թիպէթեան դաշինք մը կնքուած ըլլալուն մասին Վերլինէն քաշուած անթել հեռագրին առթիւ, պէտք է ըսել թէ յամառ տարաձայնութիւն կը չրշի հաս թէ գնդապետ Լավրէնս Արապիայէն Թիպէթ անցած է։

ԿԱԼԼԷՍԻ ԻՇԽԱՆԸ ԱՊԱՔԻՆԱԾ

Լոնտոն.— Կալլէսի իշխանը ապաքինեցաւ։ Անիկա երէկ իրիկուն ներ կայ էր «Օրդ Ռաժբութնա Ռայֆլզ» զօրագունդին կողմէ արուած հացկերոյթին։

ԵՔԵՂ ԳԱՇԵՏԱՀԱՆԳԷՍ

ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԱԾ

ՊՈԼՍՈՅ ԵՒ ՇՐՋԱԿԱՅԻՑ ՀԱՅՐԵՆԱԿՑԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԿՈՂՄԷ

ՏԵՂԻ Կ'ՈՒՆԵՆԱՅ 10 ՅՈՒԼԻՍ ԿԻՐԱԿԻ ՕՐԸ

ԱՌԱՒՕՏԸՆ ՄԻՆՉԵՒ ԻՐԻԿՈՒՆ

ՆԱՀԱՐ ԷՄ. ՔԷԼՊԻ ՕԹԱՍՈՒՆ ԵՒ ՋՐԱՒԱՑ ՊԱՐՏԷԶԻՆ ՄԷՋ

ՏԵՂԻ ՊԻՏԻ ՈՒՆԵՆԱՑ ՕՐԵՐԷՔ ՄԸ

ՁՕԳԱՍ ԵՒ ՁԱՍ

Վաստակաւոր դերասան Պ. ԱՒՈՎԵԱՆի եւ շնորհալի դերասանուհի Օր. ԱՍԻԱ ԿՈՍՏԱՆԵԱՆի կողմէ

կէսօրէ յետոյ պիտի ըլլան Կովկասեան և լեռնային պարեր

Հաճելի անակնկալներ և Եւրոպական պար

Առաւօտեան ցոգեկառքը կը մեկնի **ԺԱՄԸ 8**ին

Երթ ու վերադարձ **20** սուրիական դահեկան

Տոմսերը կը վաճառուին Սարաֆեան Նղբարց վաճառատունը, Պ. Մամբրէ Հիսարեանի գրավաճառատունը և Վարչութեան անդամներուն մօտ։

Կը խնդրուի հասարակութենէն հեռերնին ըմպելի չի բերել

ՍԻՆԷՄԱ ԱՄՓԻԹ

Այսօր 6 Յուլիս չորեքշաբթիէն մինչեւ 11 Յուլիս երեքշաբթի կը ցուցադրուի աշխարհահռչակ մեծ ֆիլմը

ԱՐԾՈՒԻԿԸ (L'AIGLON)

Ամառուայ գիներ՝ մանկիկ եւ տուարէ 25 Ս. Դ.

ՏԵՂԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԼԻԲԱՆԱՆԻ ԳԱԻԱՌԱԿԱՆ ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Մեր երեկուան թիւով հրատարակեցինք Ընտրական Կեդրոնական Յանձնախումբի կողմէ վարչական ժողովի հրաւագան եւ կաթոլիկոսական փոխանորդ Կարօեան Սրբազանի յանձնուած ցեղեկագիրը, որմէ կը հասկցուի որ բոլոր օրջանակներու մէջ ալ ընտրութիւնները եղած են կատարեալ կանոնաւորութեամբ եւ օրինաւորութեամբ եւ ընտրութեան մասնակցած են իրենց ազգային տուրը վճարող 602 Լիբանանցի ազգայիններ։ Այս թիւր իհարկէ պատկառելի հանակ մը չէ, սակայն երբ նկատի առնուի մեր ժողովուրդի ցերկայ ցիւթական ցեղ դրութիւնը եւ 25 ս. դ. վճարելու պարտադրութիւնը ընտրութեան մասնակցելու համար, կը դառնայ գոհացուցիչ։

Կ'իմանանք որ իմ.ոտոյ Գաւառականի անդամները պիտի հրաւիրուին ժողովի, յծուելու համար ազգային կազմակերպական աշխատանքներու։

ԵՐՔԵՒԵԿԻ ԳՕՄԻՍԷՐԸ ՄԱՐԴ ՄԸ ԿԸ ԿՈՒԿՐՏԷ

Լիբանանցի երբեւեկի ճնճիչ Գօմիսար Հալիմ Ղարդուր երէկ, վերջին ծայր արագութեամբ կր ֆեր իր ինճնաշարժը։ Թէյսիր Քասսար անուն երիտասարդ մր որ ճամբու վրայ կր գծուէր կր կոխկրտուի սուրացող ինճնաշարժէն եւ ծանր օրէն կր վիրաւորուի։

«Էլ Նիսա» հայոդեղէ վերջ սոյն լուր, կ'աւելցնէ. «Այս համարձակ եւ յանդուգն Գօմիսարը արդեօք այս կերպով օրինա՞կ ըլլալ կուգէ ինճնաշարժի վարիչներուն...։

Պ. ՍՕԼՕՄԻԱԳ ՊԻՏԻ ՎԵՐԱԴԱՐՁՆԱՅ

«Էլ Նիսա»ին առնելով գրած հինճ թէ՝ Սիւրիոյ պատուիրակ Ն. Վ. Սօլօմիագ որ ճանի մր օրէն պիտի մեկնի Ֆրանսա ես պիտի չի վերադառնայ։ Սակայն Բ. Դռնիսկութեան Մամլոյ Դիւանը, նոյն թերթին հերքում մր կր դրկէ, որով կր յայտնէ թէ սխալ է այն եղթադրութիւնը, որուն համաձայն իբր թէ պ. Սօլօմիագ Սիւրիա չպիտի վերադառնայ։

ԲՈՂՈՔ ՍԱՀՄԱՆԱԴՐՈՒԹԵԱՆ ԿԱԽԱԿԱՅՄԱՆ ԴԷՄ ՓԱՍՏԱԲԱՆՆԵՐՈՒ ԺՈՂՈՎԸ

Լիբանանցի կարգ մը երեսփոխաններ, առջի օր, Նիւ ու Ռօհալ պանդոկին մէջ հաւաքոյթ մր ունեցած են, իրենց ելու համար Լիբանանի ցերկայ դաղափական կացութիւնը եւ բողոքելու սահմանադրութեան կախակայման դէմ։

Ժողովը ուսումնասիրելէ վերջ կացութիւնը մանրամասնօրէն, յանձնախումբ մր ընտրեց գործերը վարելու համար, որ պատասխանատու պիտի ըլլայ ընդհանուր ժողովին առջեւ։ Այս ժողովը որոշած է ցանել հրաւիրել լրագրողներ, բրբժիկներ, դեղագործներ եւ այլ ազատ ասպարէզի տէր դաղափարներ, միասեղ տանելու համար ասխատանքները։

ՄՍԱԳՈՐԾՆԵՐԸ ԿԸ ՄԵՐԺԵՆ... ՆՈՐ ՏՈՒՐՔ ՄԸ

Դաղափարական ընկերութիւնը աւելցուցած ըլլալով 4 սիւրիական դահեկանի տուրք մր սպանդանոցէն հանուած իւրաքանչիւր ոչխարի վրայ, մսագործները երէկ մեծ ժողովներ ցրած են պիտի չվճարեն իրենց գնուածները ու գոհացած ծախել երէկուընէ մնացած միսերը։ Նոքա գործադուլը շարունակուի, վաղը դաղափ բոլորովին պիտի զդուի միսէ։

ՀԱՄԱՅՆԱՎԱՐԱԿԱՆ ՆՈՐ ԹՈՒՅՔԵՐ

ԵՐԿՈՒ ՀԱՅԵՐ ՁԵՐԲԱԿԱԼՈՒԱԾ

Գէյրութի մէջ առջի օր, համայնավարական նոր թուղթիկներ ցրուած են, որոնք Գէյրութի Դաղափապետութեան դէմ ուղղուած են եւ զայն կր նկատեն «պուրժուազիական» կառավարութիւններու խաղալիքը։ Համայնավարներ, վերջը, բունն յարձակում մր կր գործեն դաղափապետին վրայ եւ անվայել բառեր կր գործածեն։

Այս յարձակման պատճառը եղած է, րսե իրենց, դաղափապետութեան կողմէ իր ոստիկանական ուժերուն անբաւականանալ չսփ օրավարձ տուիլը։

Ոստիկանութիւնը իսկոյն խուզարկութիւններ կատարելով գրաւած է բաւական մեծ թիւով թուղթիկներ, սակայն կարելի չէ եղած ցարդ երեւան հանել հեղինակները։

***

«Էլ Ահրաժի մէջ կր կարդանք.—

Նեհրի ժանտարմայի պահականոցը ձերբակալած է երկու պոլշեւիկ հայեր՝ Սողոմոն Տարապեան եւ Կարապետ Սեթիանեան, որոնք գրգռած եւ դաղաբերած էին Սբանտարս Օլլ եւ Շել ընկերութիւններու մթերանոցներուն վրայ։ Ռումբեր ուղղուած են Սբանտարս Օլլ եւ Շել ընկերութիւններու մթերանոցներուն վրայ։ Ռումբերը ցերկայ հրաժարիլ չեն եղած։ Ձերբակալուածներէն կր վիրաւորուի։

Ձերբակալուածները կր յանձնուած են հարցաքննիչ դատաւորին։

ՅԱՅՏՆԻ ՀԱՄԱՅՆԱՎԱՐ ՓՈՒԱՏ ՇԻՄԱԼԻ ԲԱՆՏԱՐԿՈՒԱԾ

Յայտնի համայնավար Փուատ Շիմալի, 1929ին, ընտրութեան միջոցին, Պիւճամեան մէջ գրգռիչ թուղթիկներ հրատարակած եւ ցրուած էր, առանց դրօսմբուղք փակցնելու։ Այս անօրէն եւ պատասխանատու ծարժումին պատճառաւ Փուատ Շիմալին դատարան յանձնուած էր եւ 37 եւ կէս ոսկի տուգանքի դատապարտուած։ Շիմալի՝ վերաքննութեան դիմած էր, սակայն անօգուտ, հաստատուած էր ցանդարդ վճիռը։

Սակայն ցարդ վճռած չէր, ցկատելով որ պոլշեւիկեան գաղափարին եւ ոչխարի տուգանքի վճարել իմբէրիալիստ կառավարութեան։ Հետեւաբար պիտի դատապարտուէր բանտարկութեան։ Այժմ Փուատ Շիմալի ապաղուէն բանտ կր գնուի, փաստելու համար իր պարտը։

ՊՐՆ. ՏԷՊՊԱՍԻ ՆՈՐ ՈՐՈՇՄՆԱԳԻՐԸ ՊԱՇՏՕՆԵԱՆԵՐ ԿԸ ՀՐԱՒԻՐՈՒԻՆ ՀՐԱԺԱՐԵԼՈՒ

Հաճրապետութեան Նախագահ Ն. Վ. պ. Տէսպաս երէկ ստորագրեց որոշմագիր մը, որով կր յայտարարուի որ ուզող պատճառներ կրնայ հրաժարիլ իր պատճառներ կրնայ հրաժարիլ իր պատճառներ կրնայ հրաժարիլ իր

ՄԱՄՄԼԼԹԷՅՆԻ ԹՈՓԱԽՏԱՆՈՑԻ ՀԱՇԻՒՆԵՐԸ

			Ս.Ո. դեհկհ.	
Mars	5	Փոհրիկն Սարգիս Գուրճագեանէ	5.—	
»	8	Սարգիս Էհմալեանէ	0.25	
»	»	Տիկին Մարի Գալփագեանէ	0.50	
»	»	Բարեպաշտուհի Տիկինէ մը	0.25	
»	»	Տիկին Սառա Աւամեանէ	1.80	
»	»	Տիկին Տուտուէ	—.50	
»	»	Ալէքսան Գոյաճեանէ	—.25	
»	»	Տօքթ. Սամուէլ Տօճապեճեանէ	70.3	1 | 2
»	»	Տիկին Տուտու Գայրամեանէ	21.35	
»	10	Գեորգ Գարապաղեանէ	—.50	
»	»	Գեր. Արտաւազդ Եպսկ. Սիւրմեեանէ	18.95	
»	»	Բարեպաշտուհի Տիկինէ մը	—.50	
»	»	Ոմէ	1.00	
»	»	Սամուէլ Էֆգեեանէ	—.25	
»	»	Պիհճայի ազգայիններէ	4.—	
»	»	Տիկին Զաթիկեանէ (մուֆթի դրամ)	5.—	
»	»	Օրիորդ Փաստաճիկեանէ սացուած ճուէր	—.50	
»	11	Սահակ Աճէլեանէ սացուած ճուէր	4.92	
»	»	Ցովհաննես Նարտրմեանէ	5.—	
»	»	Տիկին Փիլավճեանէ սացուած ճուէր	1.—	
»	»	Տիկին Անուշ Ապաճեանէ սացուած ճուէր	—.30	
»	»	Լուսեր Սալիպեանէ սացուած ճուէր	5.50	
»	18	Համայեակ Գրաճեանէ սացուած ճուէր	2.—	
»	18	Արժ. Տ. Գ. Բանճալ. Յակոբեանէ (Մուսուլ)	9.92	
»	22	Հ. Բ. Ը. Միութեան եռամսեայ ճպասը	278.40	
»	»	Գեր. Տ. Պետրոս Արխ. Սարաճեանէ	57.07	
»	»	Գեր. Տ. Եփրեմ եպիսկոպոս Տոհմուճիչէ	30.—	
»	26	Սարգիս Փէհպենեանէ սացուած ճուէր	3.—	
»	»	Յարութիւն Միխայէլեանէ սացուած ճուէր	5.—	
»	»	Ղազիրի կուրացոցէն սացուած ճուէր	5.—	
»	»	Վեր. Յ. Ա. Զազմազեանէ սացուած ճուէր	1.80	
»	»	Տիկին Սաթենիկ Մուրաջեանէ	5.—	
»	28	Արժ. Տ. Յակոբ Բաճալ Թումաճեանէ	11.—	
»	29	Miss Davis (անգլուհի) սացուած ճուէր	23.85	
»	30	Տիկին Ցովհաննէսեանէ սացուած ճուէր	—.25	
»	»	Սբ. Նշան եկեղեցւոյ Ս. Զաքոյեց պնակէն	21.34	
»	»	Տիար Գասպար Նաճիլեանէ	8.—	
»	»	Տիկին Գայդուհի Եդիաեանէ	4.50	
»	31	Իսկենտրունի Ազգայիններէն հաւաքուած ճուէր	86.—	
		Գումար	636.48	1 | 2

ՏՕՔԹ. Հ. ԼՈՒՍԻՆԵԱՆ
(ՀԱԼԷՊ)

Նախկին քժիշկ Միջազետքի Հիւանդանոցներու եւ մասնագէտ ներքին հիւանդութիւններու

արագ, արմատական, խղճամիտ դարմանում:

Հիւանդ կ'ընդունի ամէն օր ժամ 8—12 եւ 2—6 իր դարմանատան մէջ, Հալէպ Նիլալ բադ, Թրամվայի բնակութեան կայարան, թիւ 7

Բղ. եւ Ուրբաթ օրեր աղքատաց ձրի

ԳԱԲՐԻԷԼ Թ. ԹԷՐԶԵԱՆ
(ԵԼԵՔՏՐԱԿԱՆ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ)

Հիմնուած 1921 ին Գոլիս-Բերա

Խիստ դիւրամատչելի պայմաններով կը կատարենք ամէն կարգի ելեկտրական լոյսի գործողութիւններ (Intsallation), ինչպես նաեւ մօթօր եւ տիճամօներ:

Վաճառատունս կ'ստանձնէ նաեւ բոլոր ելեկտրագործիքներու նորոգութիւնները: Մասնաւոր սպասարկութիւն բնակարաններու ելեկտրա-նորոգմանց: Վաճառատուն Philips եւ Lux ելեկտր. լամբերու եւ ամէն տեսակ ելեկտրական պիտոյքներու:

Վճարման դիւրութիւններ.

Հասցէ — Վ. Ուզունեանի գրասեն կից Պուռճ. B. P. 491

ՊԱՆԴՈՒԿ ԱՀԱՐՈՆ ՊԻԹԻԱՍ

ՀԻԻՍԻԻՍԱՑԻՆ ՍԻՒՐԻՈՅ ԼԱՒԱԳՈՑՆ ԱՄԱՌԱՆՈՑՆԵՐԷՆ ՁԷՊԷԼ ՄՈՒՍԱՑԻ ՊԻԹԻԱՍ ԳԻՒՂԻՆ ՄԷՋ

Նորակառոյց եւ գեղեցիկ շէնք. արդիական կերպով կահաւորուած սենեակներ. ընդարձակ սրահ, քաղնիք, եւրոպական եւ արեւելեան կերակուրներ

ԶԱՓԱՒՈՐ ԳԻՆ

ԲԱՑ Է 1932 ՅՈՒԼԻՍ 1ԷՆ ՍԿՍԵԼ

Իր աննման տեսարաններով, առատ ջրերով և առողջարար կլիմայով ծանօթ ՊԻԹԻԱՍ գիւղը այս տարի օժտուած է գիւղագնացութեան համար անհրաժեշտ եղող բոլոր յարմարութիւններով:

Ճամբաները նորոգուած են, գիւղին մէջ հաստատուած է թղթատարական ամենօրեայ ապահարկութիւն ինչպէս նաև թլէֆօն և հեռագիր:

Պիթիաս ունենալ նաև իր առոյնակարգ պանդոկը, ուր այցելուները պիտի գտնեն Սիւրիոյ և Լիբանանի լաւագոյն ամառանոցներուն յատուկ բոլոր յարմարութիւններն ու հանգստութիւնները:

Տէր և Տնօրէն ԱՀԱՐՈՆ ԻԶՄԻՐԼԵԱՆ

ՊԱՆԴՈՒԿ ԼԻՒՔՍ

ՁՄԻՒՐՆԱ

Հպարտական ամենագարգոյն պանդոկը «ԼԻՒՔՍ»ին Զամլիի մէջ, ծովեզերքի պարտէզ մը

ԽՒՍՏ ՕԹԱՍՈՒՆ ՍԵՆԵԱԿՆԵՐ

ՈՐ ԿԸ ԲԱՂԿԱՆԱՑ 1. 2. 3. 4. ՄԱՀՃԱԿԱԼԵՐԷ

1. ՀԱՄԵՂ ՃԱՇ, ՄԱՔՈՒՈՒ ԵՒ ԱՆԹԵՐԻ ՊՊԱՄԱՐԿՈՒՈՒՔՈՎ.
2. ԳԻՆԵՐԸ ԽԻՍՏ ՁԱՓԱՒՈՐ.
3. ՏՈՒՆ ՓՇՏՈՒՈՂՆԵՐՈՒՆ ԱՄԷՆ ԴԻՒՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ.

Տէր եւ Տնօրէն՝ Գ. ՊԱՐՏԻԶԳԱՆԵԱՆ

ԱՂՋԻԿԻ ՏՊԱՐԱՆԸ

ՏՊԱԳՐԱԿԱՆ ԱՄԷՆ ԿԱՐԳԻ ԳՈՐԾԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ
Դիմեցէք «ԱԶԴԱԿ»ի Տպարանը՝ գիրք, պրօշիւր, հարաճելիկ հրաւիրագիր, պաճարակ, ճամակի թուղթ եւ առեւտրական ձեռագիրներ.
ԱՐԱԳ, ՃՇԱՓՈՒԹ, ԳԵՂԵՑԻԿ ԵՒ ԱԺԱՆ.
ՁՈՒՆ ՄԲԵՒՔ ԳԻՐԵՐՈՒՆ

ՏՕՔԹ. Գ. ԿԷՐԿԷՐԵԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ՝ ՆԵՐՔԻՆ, ՄՈՐԹԱՅԻՆ ԵՒ ՎԷՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

ՎԿԱՅԵԱԼ ՓԱՐԻԶԻ ՀԻՆԻԱԴԱՆՈՑՆԵՐԷՆ

Իր գաբինէն գիտական ամենավերջին մեթոտներով, քոհրու, ռատիումէն, ուլթրաձիւնի եւ վէներական հիւանդութիւններ:

Մաշ, արմատական եւ բարեխիղճ դարմանում:

Հիւանդ կ'ընդունի ամէն օր, բացի կիրակիէ, իր նախկին դարմանատան մէջ. ժամը 8—12 եւ 2—6ին մասնաւոր ժամադրութեամբ:

Երեքշաբթի օրերը, ժամը 2—5 կ'ակնարկէ *ՆՈՒՅՆՍՆԱՐԻ ՁՐԻ*
ժամէ Հասեան փողոց՝ թիւ 8

ՏՕՔԹ. ԳԵՈՐԳ ԿԷՐԿԷՐԵԱՆ

Վկայեալ Lauréat ի խիկ Interne եւ այժմ մասնաւոր ՍՆՆՆՍԿԷՏ ՅԱՓԵ Թրանսական հիւանդանոցի ԱՋՔԻ, ՔԹԻ, ԿՈԿՈՐԻՒ, ԱԿԱՆՋԻ և ԳԼՈՒՒ հիւանդութիւններու բաժնին:

Հիւանդ կ'ընդունի կէսօրէ վերջ ժամը 2—6

իր գինիքին մէջ rue de Damas, No. 15

Հիւանդները ուղղակի հիւանդանոց կ'ընդունուին իր կողմէ տրուած մուտքի բարօրով:

Աղքատ հիւանդներու ձրի դարմանուի, ամէն օր կէսօրէ առաջ ժամը 10—12, հիւանդանոցի դարմանատան մէջ:

Կարի եւ Ձեւագիտութեան Դասընթացք
Տիկին ՄԱՌԻ ԵՐԱՄԵԱՆ

ՎԿԱՅԵԱԼ ԴԵՐՋԱԿՈՒՀԻ

ԲԱՐԻԶԷՆ ԵԻ ՎԱՃԻՆԿԹՕՆԷՆ

Կարի եւ ձեւագիտութեան մասնագիտուհի, Տիկին Մառի Երամեան կը վերադառնայ իր արհեստանոցը, Մեծ Սհրայի դիմացը Նո. 78 տան երկրորդ արկը:

Երեք ամսուան միջոցին կը սորվեցնէ ամենավերջին ճոռաձեւութեամբ, կար եւ ձեւագիտութիւն իր բոլոր բարդութիւններով եւ արդիական մեթոտներով, Droit-fils մեթոտով: Իր աշակերտուհիները կ'օժտեն Բարիզի ճեխարհածանօթ Académie Daydou վկայականով:

ՍՓԱՆՏԱՐՏ *կօշիկներդ միշտ ամենալաւ, ամենադիմացկուն, ամենաառաժան եւ ամենագեղեցիկներն են.*

ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ՝ ՆԱՃԱՐ ԵՂԲԱՕՐՆԵՐՈՒ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ

Տոկուն շինուածի վայելուչ տեսք հնչուն եւ բնական ձայն

Անոնք յատկանիշներ՝

ՈՐՈՆՑՄԱՄԲ ԿԸ ՁԱՏԱՐՈՇՈՒԻՆ

ԱՓՕԼԼՕ ՖՕՆՕՆԵՐԸ

Հրապարակի վրայ գրեթէ ոդ բոլոր մարքաներու հետ կը մրցին Ապոլլօ ֆոնօներ: Մանաւանդ վերջին նոր մօտէլները, որոնք հասած են արդէն, անգերազանցելի են իրենց տոկունութեամբ, վայելչութեամբ եւ ժամչելի գիներով:

APOLLO GRAMOPHONE Co. Ltd
(of London)

ԱՓՕԼԼՕ ՖՕՆՕՆԵՐՈՒ ԹՐԳՓԱԻՈՐԸ !!!

Կատարեալ համոզում գոյացնելու համար անգամ մը այցելեցէք
MAISON APOLLO, Rue de la Poste, BEYROUTH

Փարոզիճ եւ ֆօնօր՝ ամէն ձեւի, անվիճելի սրակ եւ առաւելութիւններ գիւրամատչելի գին, վճարումի դիւրութիւն:

Ընդհ. ներկայացուցիչ՝ Սիւրիոյ, Պաղեստինի, Անդրյորդանանի, Միջագետքի եւ Կիպրոսի.— **ԳՈՒՐԳԷՆ ՍԻՆԱՆԵԱՆ**

KOURKEN SINANIAN, Boîte Postale 642, BEYROUTH (Syrie)

K·LIM

Փոշեկաթիլ առաւելութիւնը

KLIM յաւ կաթ մըն է: Եթէ ածուր վրայ աւելցնենք 7 | 8 համեմատութեամբ պարզ ջուր, պիտի ստանանք թարմ, առողջարար եւ սերուն կաթ մը որուն դասական թարմ կաթի մը համը, ճոռճ ու սննդատու արժէքը:

Մանկիկը դիւրութեամբ կը մարսէ Klimը որ իսկապէս ան տաս սննդատու կաթ մըն է:

Ինչ ուրախութիւն ձեր զաւակներուն եւ մանկիկներուն համար:

Միօս ու ամենուրեք թարմ կաթ կարելի է ունենալ ԿԼԻՄ փոշիկաթով:

Klimը կը լուծուի պաղ կամ գաղջ ջուրի մէջ: Պետք է զայն դնել ջուրին մակերեսը ու զարնել դգալով մը:

SPELL IT BACKWARDS

— Ձեմ գիտեր, դիս ընդունող ուրիշ մէկը չկայ, և քանի որ Մխիթ Մաունէի հետ չեմ կրնար ապրիլ պէտք է հեռանամ, սիրտս կը հատցնէ և անիրաւ տեղ գիս կը վիրաւորէ:

— Վստահ եմ որ դուն արժանի չես, երա՞նի թէ կարենամ օգնել քեզի, ի՞նչ կրնամ ընել ձեզի.

— Բան մը չէք կրնար ըսել. Քարլայլ, ոչ ոք կրնայ բան մը ընել:

Մր. Քարլայլի գոյնը փոխուած էր և չունչը կը հատնէր. իր կամքը կորսնցուցած էր, ինչ ընելն ու ինչ ըսելը չէր գիտեր: Վերջապէս Իզապէլի ձեռքերը իր ձեռքերուն մէջ առնելով ըսաւ.

— Իզապէլ, Խթլին վերադառնալու մէկ միջոց կայ, բայց չեմ գիտեր թէ՝ յարմա՞ր է այդ մասին խօսիլս. Իզապէլ կը դիտեր լռութեամբ.

— Եթէ այս խօսքերս քեզ կը վիրաւորեն, Էյլսի Իզապէլ ներեցէք, անգամ մ'ալ չեմ կրկներ, կրնա՞մ ձեզի առաջարկել որ Խթլին վերադառնաք որպէս առնոր տէրը.

Իզապէլ այս խօսքերուն բուն իմաստը չհասկնալով, ըսաւ.

— Որպէս Խթլինների տէրը վերադառնա՞լ.

— Այո, և իբր տիկին Քարլայլ.

Այլեւս չհասկնալիք բան մը մնացած չէր: Անմիջապէս չուարած խոր մտածումի մը մէջ սուզուեցաւ Իզապէլ: Քարլայլ, անոր քով, ձեռքերը ձեռքերուն մէջ, այ խարհի մէջ իրեն միակ բարեկամը և եղբօր մը պէս կանգնած էր: Սակայն անոր կիները ըլլա՛... մինչև այդ վայրկեանին ոչ մէկ անգամ Իզապէլին մտքէն անցած չէր այդ պարագան.

Առաջին անգամ Իզապէլ որոշեց մեծել և փորձեց ձեռքերը քաշել անոր ձեռքերուն մէջէն: Քարլայլ չթո-

ղուց սակայն անոր ձեռքերը և կատարեալ քաղաքավարութեամբ և ազնուականութեամբ կրկնեց իր աչքը: Քարլայլ սիրահարական ծանօթ սովորութիւններու և «կը մեռնիմ, մոխիր կը դառնամ» խօսքերու չդիմեց երբէք, այլ պարզ առաջարկ մը ներկայացուց և դիմեց Իզապէլի սրտին:

Եթէ Իզապէլի սրտին ուրիշ մը տիրացած չըլլար, անշուշտ «Այո» պիտի ըսեր և պիտի համակերպեր եղած առաջարկին: Ձիւդ այդ խօսակցութեան միջոցին, երբ դեռ Իզապէլի ձեռքերը քարլայլի ձեռքերուն մէջ բանտարկուած էին, ներս մտաւ Մխիթ Մաունէ և տեսնելով իրական կացութիւնը, Իզապէլի կարմրած երեսները, Քարլայլի այլայլած դէմքը ծուռ ծուռ նայեցաւ Մր. Քարլայլ անոր դառնալով ինքզինքը ներկայացուց.

— Կը ցաւիմ որ Լօրտ Մաունդ Սէվրն հոս չէ: Անոր ծանօթանալու պատիւն արժանացած էի: Ես Մր. Քարլայլն եմ.

— Անուններդ լսած էի, բայց Լէյտի Իզապէլի հետ այսքան սերտ յարաբերութիւն ունենալնիդ չէի գիտեր.

— Տիկին, մինչեւ հիմայ այսպէս սերտ յարաբերութիւն մը ունեցած չէինք, բայց պիտի խնդրէի որ ասկէ վերջ այդպէս ըլլար, Իզապէլէն կը խնդրէի որ ինծի կեանքի ընկեր ըլլայ.

Այս խօսքերը տիկին Մաունէին անուշահոտութեան մը ապաւորութիւնը թողնելով բարկութիւնը ուրախութեան փոխուեցաւ: Որովհետեւ այս առաջարկը իր բոլոր դժուարութիւնները պիտի հարթէր և իր զբաղած աղջկան ձեռքէն ազատուելու ամենալաւ միջոցը պիտի ըլլար: Հետեւաբար ան, ժպիտով մը պատասխանեց.

— Իզապէլ այնչափ երախտապարտ պիտի ըլլայ ձեզի, ես ամէն բան բաց կը խօսիմ, Մր. Քարլայլ, որով-

AZTAG
JOURNAL QUOTIDIEN ARMÉN.
B. P. 587
BEYROUTH, Liban

Directeur-Propriétaire
HAIG BALIAN

ՍԻՒՐԻԱ տար. 550, Վեցամսեան 300 Ս. Դ.
ՈՐՍՏԱՀԱՄ. տարի 7, Վեցամսեան 4 տոլար

ԱԶԴԱԿ

ՕՐԱԹԵՐԹ

ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԳԻՏԱԿԱՆ

ازتـــاك

جريدة سياسية ادبية اقتصادية حرة

ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ ՅՈՒԼԻՍ 1932 — 12 — ՉՈՐՔ ԷՋ ՀԱՏԸ 2.50 Ս. Դ.

Հ. ՏԱՐԻ | Ամէն առաւօտ պէտք է բերէ բերքիս ցօրեկին հասցէին | Տնօրէն — Խմբագիր՝ ՀԱՅԿ ՊԱԼԵԱՆ | Չհրատարակուած ձեռագիրները չեն վերադարձուիր | Թիւ 96 (673)

ԱՆԳԼԻԱ ԵՒ ՀՈՒՎԸՐԻ ԱՌԱՋԱՐԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Պ. ՊՕԼՏՈՒԻՆԻ ԿԱՐԵՒՈՐ ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Անգլիոյ պատրաստ զինային ուժերը 207,000 հոգի եւ եղեր

Անգլիան չուզեր զեղչել իր նաւային ուժ՝ուրը

ԼՈՆՏՈՆ.— Վարչապետի փոխանորդ Պ. Պոլտուին յոյժ կարեւոր յայտարարութիւններ ըրաւ Համայնքներու Ժողովին մէջ, զինաթափութեան խնդրին շուրջ։ Պ. Պոլտուին դիտել տուաւ թէ Բրիտանական կառավարութիւնը մտերմական ընդունելութիւն ըրաւ Հուվըրի առաջարկութեանց որովհետեւ անոնք կ'արտայայտուին ի նպաստ զինաթափութեան վերաբերեալ կարեւոր միջոցներու և կը ձգտին զօրնաթափութիւնը սպառազինութիւններու. որակային և քանակային սահմանափակման երկու սկզբունքները։

Ժընեւի յայտարարութիւնը կախուած է ընդհանուր համաձայնութենէն և Պ. Հուվըրի առաջարկութիւնները հրապարակ նետուած են իբրեւ սատարող միջոց այս ընդհանուր համաձայնութեան։

Մեծն Բրիտանիան յետոյ հաստատեց Միացեալ Նահանգներուն հետ թէ զինուորական, ծովային և օդային երեք խնդիրները սերտ առնչութիւն մ'ունին իրարու հետ։

Միացեալ Նահանգներուն պէս Մեծն Բրիտանիան ալ իր նաւատորմին մէջ կը տեսնայ իր ամէնագօրաւոր զէնքը։ Եւ թէպէտեւ ներկայ խորհրդաժողովին նախօրեակին անիկա կարեւոր զեղչութիւններ կատարեց, անիկա պատրաստ է դեռ զեղչելու անգլիական նաւատորմին տարողութիւնը՝ համաշխարհային համաձայնութիւն մը գոյացնելու նպատակաւ։

Խօսելով ցամաքային սպառազինման մասին, Պ. Պոլտուին յայտարարեց թէ Մեծն Բրիտանիոյ կառավարութիւնը գրեթէ բոլորովին համաձայն է Միացեալ Նահանգներու կողմէ Պ. Հուվըրի առաջարկութիւններով յայտնուած հայեացքներուն։

Զեղչուած են Բրիտանական բանակները Մեծն Բրիտանիոյ, գաղթավայրերու և Հնդկաստանի մէջ։ Ցամաքային զինեալ ոյժերուն ընդհ. գումարը որը 259,000 հոգի էր պատերազմի նախօրեակին իջեցուցուած է 207,000 հոգիի։

Մեծն Բրիտանիան ընդունած է արդէն քիմիական և միքրոպային պատերազմի չնչումը։ Գալով Ընդհանրութիւններու Թուոյն զեղչման, Մեծն Բրիտանիան առաջարկած է 15.5 միլիմէթրէն աւելի չարժական Ընդհանրութիւններու չնչումը։

Ինչ որ կը վերաբերի Թանքերու, Բրիտանական կառավարութիւնը համաձայն է Պ. Հուվըրի առաջարկութեանց հետ թէ բաղձալի է որ արգիլուին յարձակողականի յատկացեալ սպառազինութիւնները։ Անգլիական կառավարութիւնը արգիլեց 20 Թընոյէն վեր Թանքերուն չինութիւնը որոնք յատկապէս չինուած էին յարձակողական զէնքեր։ Աւելի Քան Թանքերը չեն կրնար նկատուիլ իբրեւ յարձակողական զէնքեր։ Անոնք անհրաժեշտ փոխարինութիւն մը կը կազմեն բանակներու ումանց Թուական տկարութեան համար։

Անցնելով նաւային զինաթափութեան վերաբերեալ առաջարկութիւնց, Պ. Պոլտուին յայտարարեց թէ էական է որ ընդհ. համաձայնութեամբ մը ընդունուելիք առաջարկութիւնները վերապահութիւններ պարունակեն ի նկատի ունենալով փոփոխական պարագաները։

Նկատի ունենալով Բրիտանական նաւատորմին ծանր պատասխանատուութիւնը, Մեծն Բրիտանիոյ համար գործնական չէ նաւային միաւորներու Թիւը զեղչել որոշ ժակարդակէ մը աւելի վար։

Առիթ մը կրնայ ներկայանալ որը պահանջէ որոշ Թուով ռազմանաւերու հիմնոյն ժամանակ ներկայութիւնը իրարմէ շատ հեռու գտնուած վայրերու մէջ։

Մեծն Բրիտանիա նպատակ է ընդծովեաններու չնչման։ Գալով օդային զինաթափութեան, Պ. Պոլտուին յայտարարեց թէ Բրիտանական կառավարութիւնը պատրաստ է ամէն գնով համաձայնութեան մը գալ պետութեանց հետ քաղաքային բնակչութիւնը պաշտպանելու համար օդային ռմբակոծութեան մը արհաւիրքէն։ Պ. Պոլտուին ազդու կերպով աւելցուց թէ զինաթափութեան տեսակէտով ակէ աւելի կենսական տիպողականութիւն ունեցող խնդիր չկայ։

Բրիտանական կառավարութիւնը կ'առաջարկէ թէ կատարելապէս արգիլուի օդային ռմբակոծութիւնը, ի բաց առեալ օդային այն ռմբակոծութիւնները որոնք տեղի պիտի ունենային միջազգային դաշնագրի մը կողմէ կարելի եղածին չափ բացորոշ կերպով հաստատուած սահմաններու մէջ։

Բացարձակապէս արգիլուելու են քաղաքային բնակչութեանց դէմ ուղղուած յարձակումները։

Իբրեւ եզրակացութիւն, Պ. Պոլտուին յայտնեց թէ Մեծն Բրիտանիոյ կողմէ օդային, նաւային և ցամաքային սպառազինութիւններու հողին վրայ կատարուած զեղչումները թէպէտեւ աւելի բարձր են հաշուին վրայ կատարուած զեղչումներէն, ի ժամանակին պետութեանց կողմէ կատարուած զեղչումներէն, ի բաց առեալ վէրսայլի դաշնագրին տրամադրութեամբ զինաթափ ազգերը, Մեծն Բրիտանիան պատրաստ է միանալու ընդհ. համաձայնութեան մը իրականացումը կարելի դարձնող նոր ձեռնարկներուն։

ԵՐԿՐԻ ՀԱՆԴԷՊ

Մեր ժողովուրդը ուշ կամ. Հայաստանի գրական բառարանէն վտարելով գաղափարական անհաշտ պայքար բնորոշումը։ Ձայն պիտի փոխարինենք հետեւեալ ձեւով. բարեկամ ենք մ. Հայաստանին (յատկապէս կը գնեմ Խորհրդային բառը և կ'ընդգծեմ) և զմեզ կը համարենք անոր քաղաքացիները. հակառակ անկէ եկած մերժումին։

Ուր որ ալ ըլլանք, ինչ արարքի մէջ ալ գտնուինք կը սիրենք զայն, որովհետեւ, յիանամեայ մեր ազատագրական արիւնաթոյր պայքարին ազատուն պատուղն է ան։ Նոյնիսկ ուժիմին դէմ առարկութիւն չունինք—թէեւ ցնորապաշտ ալ չենք ընդունելու որ Հայաստանը Ռուսական նահանգ չէ։ Այս յստակ, պատշաճ եւ հայրենասէր վերաբերմունքը պարտական ենք Հայաստանին, եթէ չենք ուզեր որ գաղութներու և երկրի ՝ներսիդ խզումը կատարեալ և ողբերգական չդառնայ։

Զմեզ համարելով անոր քաղաքացիները և այս կերպ ալ քաղաքապետական ուղղամտութիւն ցոյց տալով դէպի այն, մեր տուրքը կ'ուրանանք ընդհ. չահերու հանդէպ մեր ստած պատասխանատուութեան և գործին։

Որովհետեւ, կը գտնենք որ ոևէ ցնցում, որևէ պոթկում երկրի մէջ, միջազգային ներկայ պայմաններու և մեր ուժի հաչուառութեամբ վնասաբեր է ընդհանրութեան հիմնական չահերուն որոնց հանդէպ հարկ է որ միակերպ ժամանեն երկրի մը բոլոր քաղաքացիները։

Բայց, մենք քաղաքացիներու այնպիսի խումբ մըն ենք որ չենք կրնար հանդուրժել չանչն [illegible] թէ այլ ինչ բանի մեր երկրին պարտադրուած զոհողութիւններուն, որոնք զայն արիւնաքամ, անդամալոյծ ընելու բնոյթն ունի։ Այս մեր ըմբռնումը կը ծնի ներքին սահմանումին խնդիրը։

Մենք ազատ քաղաքացիներու այնպիսի խումբի մը կը պատկանինք որ ամէն րոպէ մեր գլուխքը կը յայտնէ բռնակալութեան բոլոր արտայայտութիւններու դէմ, որոնք աքսորով և գրնդակահարութեամբ դուրս կուգան։

Մենք հայրենասէր քաղաքացիներու այն բանակին կը պատկանինք որ ուղղակի անթոյլատրելի, խստագոյն պատժոյ արժանի կը համարենք մեր կառավարութեան քանդիչ, քայքայիչ ու յուսալքիչ միջամտութիւնները գաղութներու ներքին կեանքին մէջ։

Մենք կ'ընդունինք և հասկնալի կը համարենք որ իր գլուխը Մոսկուային տուած մեր կառավարութիւնը Թուրքին հետ բարեկամ ըլլայ, բայց, ազատ և քննադատական միտքը որ կը գործէ մեր մէջ կ'ըմբռնացնէ մեզ որ անիկա դաշնակից գտնայ Թուրքին հետ մեր գէմ, և ամէն քայլափոխին ուժ տայ ազատ ասպնջականի մը աւելի դնելու մեր դուռին վրայ։

Մենք հասկնալի համարեցինք որ վէնիզելոս հաչտուի Թուրքին հետ, քանի որ Թուրքիայէն վտարուած իր հայրենակիցները աղէկ կամ գէշ ընդունած և տեղաւորած էր իր մէջ։ Իսկ բան չենք գտներ հզօր Ռուսաստանի դաշնակից մեր հայրենի իշխանութեան դիրքը պահելու, որ Թուրքիայէն վտարուած իր հայրենակիցներու բնական իրաւունքները գոնէ Մոսկուայի միջոցաւ էնկիւրիի ականջներուն չի փսփսար։

Մենք կը պատկանինք մարդկանց այն բանակին, որ կ'ըմբռնացանքը յանուն յեղափոխական բարոյականի որ Մօլոթով կրնայ Թուրք ազգին պայքարը հեղինակ

ԻՄԱՍՏԱԼԻՑ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

Հեռաւոր ուշագրաւ դէպքը, տեղի ունեցած է Անգլիոյ մէջ։ Զայն պարզապէս կը յանձնենք ընթերցողներուն, ոչ թէ լոկ կարդալու և խնդալու, այլ անկէ բաժին առնելու։

Սուր գիւտագծով ծերուկ մը ձերբակալուելով ոստիկանատուն առաջնորդուեցաւ։

Ոստիկանապետը հարցուց.—

— Ի՞նչ է արհեստդ։

— Ոչինչ...։ պարզ պտրտող մըն եմ.

— Անշուշտ թափառական մը,

— Սխալէն չատ հեռու չես։ Քանզի պատողներ և թափառողներ գրեթէ նոյնքան են։ միայն օտարերուհեմբ թէ՝ թափառականներ առանց գրամի իսկ պտրտողներ ալ առանց խելքի կ'ըլլան։

— Ո՞ր տեղերը պտրտած ես.

— Ամբողջ երկիրը։

— Ի՞նչ նպատակի համար.

— Գննութեան համար.

— Ի՞նչ եղաւ Ձեր քննութեան արդիւնքը.

— Մի քիչ յանձնարարել, չատ քննադատել, աւելի չատ խնդալ, իսկ միշտ լալ։

— Ըսէ նայիմ, ի՞նչ է յանձնարարութիւնդ.

— Գեղեցիկ կինը ատելը միայու է, պերճախօսը քիչ խօսելու է, լաւ գրողը կարճ գրելու է, իսկ ազէտը լեզուն զսպելու է.

— Ի՞նչ է քննադատութիւնդ.

— Կը քննադատեմ այն երիտասարդը, որ արտաքին բաներէն խարուելով կ'ամուսնանայ, այն ուսանողը որ առանց ընդունակութեան դպրոցներ կը յաճախէ, և այն ժողովուրդին որ արբեցողներ կ'ընտրէ.

— Ի՞նչ բանի կը խնդաս.

— Կը խնդամ այն մարդուն որ իր դիրքին արժանի չէ, այն թագաւորին որ քէն կը թագաւորէ բայց չի կրնար կառավարել, և այն կրօնականի որ քէն կը քարոզէ բայց չի հաւատար։

— Ի՞նչ բանի կ'ուլաս.

— Ես կ'ուլամ անիրաւուած որբեւայրիներուն և բնաջնջման դատապարտուած ազգերուն, ե՛ս, ե՛ս, ա՛խ, ես կ'ուլամ անարդարութեան...։

Գէյրութ ՎԵՐ. ՅՈՎՀ ԿԵՕՒԿԵՕՉԵԱՆ

ԿՈՉ
ԼԻԲԱՆԱՀԱՅ ՈՒՍՈՒՑՉ. ՄԻՈՒԹԵԱՆ

Ամէնամիկ երկու չաբաթէ ի վեր վերջ գած են դպրոցական զբաղումները։ Լիբանանահայ երեսե ուսուցչութիւնը իր եռին կը ձգէ ինը ամսուան յոգնութիւն և հունձք միանգամայն։ Ծոգնութիւն՝ իբրեւ հետեւանք ապագային պատճառած խոնջէնքին, ու հունձք՝ իբրեւ արդիւնք օրացաւ ու նուիրուած աշխատանքի մը, որ կրթական մշակին բաժինը եղած է ցարդ։

Անցնող դարերչրջանին աւելի բախտաւոր չեղաւ ոսկայն հայ ուսուցչութիւնը անտեսապէս, մնալով հին վարժապետ անունց համար, որոնց հոգին բարոյական ժառանգով խլուած է։

Ազգային իշխանութիւններ այս չրջանին ևս ոչինչ չըրին ուսուցչութիւնը օժտելու համար նիւթական կարելիութիւններով, ընդհակառակը, դիտենք ցաւալի դէպքեր, մեր ու անպատասխանատուներ միանգամայն, որոնք արգիլեցը պէտք է նկատել քմահաճ ու անբարտաւան այն կարգադրութիւններուն, որոնց ժողովը լեցուն է հայ վարժարաններու տարեգրութիւնը։

Կաղմակերպուած միակ միութիւնը հրապարակի վրայ մնաց վերստին Լիբանանահայ երկսեռ Ուսուցչութիւնը, որուն քառասուն անդամները կրկին ըսեռեղծեցին իրենց համար ոգիի իրարու մօտ գալու և խորհելու այն մեթոտներուն և հնարաւորութիւններուն մասին, որոնցմով պիտի կրնային ամարել իրենց խնամքին յանձնուած նոր սերունդի դաստիարակութեան։

Ու հիմա, ահա արձակուրդի երեք հեղձուցիչ ու տօթաթեր ամիսներու սեմին վրայ կը գտնուինք։

Մեր չարքերը կրնանք բաժնել երկու խումբի, անոնք որ իբր ոռճիկ կ'ստանան ամարկան ասը ամսական միայն և անոնք՝ որ ատեներկու ամսուան պայմանագրութիւն ունին իրենց ձեռքը չորս ամիս դատարկ մնալու դատապարտուած գրպանով ու քսակով։

Կը լսենք Թէ դպրոցական պիտանէներուն մէջ բացեր կան զորս գոցելու համար կը մտածուի կրճատումներ կատարել կրթական պայմաններուն արդէն իսկ արգահատելի թոչակներէն։

Եթէ այս մտածումը չդի կ'ստանայ այն իրողութենէն որ պետական և մասնակի հաստատութիւններու պայմանագրեր թոչակներ ևս նման զեղչումներու կ'ենթարկուին, մեծ մրն է, որովհետև հայ ուսուցիչը իր կեանքին մէջ երբեք պետական պայմանեալ, պայմանեալ, որուն կեանքը հանգստանոցիկով ապահոված է նոյնպէս։

Ուէ մարմին անարդար ու հապճեպ գործ մը երած պիտի ըլլար նման մտածում մը իրականութիւն դարձնելու իր ձեռնարկով։

Բացեր կան. կընդունինք.եւ արգէն խեղճ հայ վարժարանները ե՞րբ ունեցած չեն այդ բացերը, աւելի ճիշտ ու արդար պիտի ըլլար ոսկայն հասոյթի նոր միջոցներ ստեղծելու մասին խորհիլ։ Ի վերջոյ չենք կրնար մոխել Թէ՝ ուսուցիչը իր կարգին պէտք ունի անունդի և յարաբերական հանգիստի, Թէ՝ ան չի կրնար ծակտկած կօշիկով և պատուած տափատով աչակերտին ներկայանալ, Թէ՝ իր մտաւոր սնունդին համար իսկ բան մը ծախսել հարկ է եւն եւն։ Եթէ կ'նդունինք զպրոցին նուիրականութիւնը, պէտք է այս ուղղութեամբ Թափենք մեր չանքերը, որովհետև հապճեպ կարգադրութիւններէ յառաջանալիք կնճիռները և բարդութիւնները կրնան վնասակար ըլլալ ապագային մտաղ սերունդին կրթական գործին ու վաստակաւորին։

Լիբանանահայ երկսեռ Ուսուցչական միութեան վայրկեանը այս խնդիրները յանձնելով Ազգային վերին իշխանութեանց, Նորընտիր Գաւառական Ժողովի յարգելի անդամներուն, Հոգաբարձու Թաղական պատասխանատու Մարմիններու ամենալուրջ և յայնախոհ ուշադրութեան, կուզ կ'ըսէ նաև պատկան մարմիններուն, որ առաջ պատրաստի հրաւիրել ուսուցչութիւնը, արձակուրդը մղձաւանջի չրջան մը չդարձնելու համար։

Աւելորդ է իսկ չեչտել Թէ կրթական գործին նուիրականութիւնը և բարձրութիւնը պէտք է դառնայ իրականութիւն չիրին գուրսրանքին առարկայ։ Մենք հայ ուսուցչութեան կը յանձնենք մեր ամենէն Թանկագին, ամենէն սիրելի զաւակները։ Ուսուցիչը իր պատրաստով կը նմանի տանտուի մը, որուն առողջութեան ամէնմին համար։ Բանիսէր ու խելացի ծնողը այն է որ կը չահագրգռուի կաթնատուին ֆիզիքական և հոգեկան առողջութիւնով. մխել ասիկա կը նշանակէ ուրանալ իր զաւկին ապագան։ Վարժարաններէն ներս հիչտ այս դերով ու հանդամանքով կը ներկայանան դաստիարակները, որոնց ամառուան հանգիստէն պիտի օգտուի առաջին հերթին գպրոցը՝ ըսել կ'ուզենք մեր մտաղ սերունդը։

Մէկդի ուրեմն չուկայիկ սակարկութիւնները և ձգձգումները. հեռի նուաստացնող ամէն առաչարկ ու տրակօնական պայման, որ բնաւորող ու Թեկնածու կողմերու յարաբերութիւնը յարեր է, փոխադարձ յարգանքր սառեցնելէ զատ ոչ մէկ բանի կը ծառայէ։

Սխալ պիտի ըլլար սահող 15 օրերու կորուստը կրկնել։

***

Այս առթիւ յանուն մեր քառասուն կազմակերպուած անդամներուն կոչ կընենք Գէյրութի և Լիբանանի մէջ պատասխանատու անդամ բոլոր ուսուցիչուսուցչուհիներուն անդամակցիլ մեր միութեան։ Անդամ ուսուցիչներ որոնք ոևէ պատճառով բացը մնացած են ու կարիք կ'զգան մեր բարոյական օժանդակութեան, Թող հաճին դիմել ստորև նշանակուած հասցէին.

ԼԻԲԱՆԱՀԱՅ ԵՐԿՍԵՌ ՈՒՍՈՒՑ. ՄԻՈՒԹԵԱՆ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

Հասցէ՝

Union des Instituteurs Armeniens
B. P. 409. Beyrouth

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔ

Հ. ԱՐՍԷՆ ՂԱԶԻԿԵԱՆԻ ՄԷԿ ՆԱՄԱԿԸ

ՈՒՐ ԻՐ ՄԱՀՈՒԱՆ ՆԱԽԱԶԳԱՑՈՒՄԸ Կ'ՈՒՆԵՆԱՅ

Գօլսոյ Գալաթի Ս. Հրեշտակապետ եկեղեցիին 300 ամեայ պատմական յիսնամեակին պատրաստութեան առթիւ իրեն եղած դիմումին պատասխանելով Ոյբ. Հայր Ա. Ղազիկեան այս բանկագին գրութիւնը գրկած է ցոյն բազի խոհոգիչ Արսլանեան Արք.ի։

Սիրելի Սրբազան,

Անհուն օգնհակալութիւններ Ձեր օգնհաւատութեանց՝ սխալմամբ եղած ըննութեան մը համար. սիպտակեցայ ըննդունիլ աւելի իբր ազգին ու վանիին պատուաբեր բան մը(*)։ Աս ալ գոյակ է եղեր։ Բայց ես անձուկ խեղճուկ մարդ մր, բաղուած գրիւու մէջ, ադմուկէ ու օրհնդնէ հատուող, աւելի ուրախ պիտի ըլլայի եթէ ուրիշ մէկուն ձուած ըլլայիս այդ պատիւը։ Կամմ Ցեառն օրհնութեամբ եղիցին։

Առադջ եմ, կ'սխասիմ հոգեւին, որ առաջ սկսիլ կարեննալու համար գործ։ Այս տարի պիտի է երեմ տարուան սխասանմի ըննեմ, 1933ին սկսելու համար։

Սիրելի Սրբազան, ծանր է գործս, միանարիկ, ցնորեցուցիչ բան է, ու դուք, ըննո՞ր կ'ուզէք որ ես Գալաթի վրայ ուռուցմասիրութիւն կարեննամ ըննել. ամբողջ գլուխս խճողուած թերթերու եւ հանդիսներու անձերու լրագիրներու եւ հանդիսներու անուններով, թիւերով ու թուականներով, ձայ օգնհակալ եմ, որ այդ պատիւը կ'ըսեմ, բայց անհնարին բան է. վայրկեան մր չեմ կրնար զատուիլ անձնէս եւ անձայր գործէս. զի մահկանացու ենք, եթէ ապրիլ կա՛յ, մեռնի՛լ ալ կայ. այս օրերս՝ մէկ ֆանի օրուան մէջ իրարու եսեր երկու հոգի կորսնցուցինք, ինչ առաջ ալ ուրիշ մր (**)։

Եթէ երբեմ հարկ ըլլայ որ զիս ալ կանչեն ՎԵՐԻՆՆԵՐԸ, ոչ ոք կայ ծարուցակող, կը մնայ կիսաս, կը փճանա, եւ ոչ միայն անթիւ ծարիներու ասխասանքրս ի դերեւ կ'ելլէ, այլեւ ազգային գրականութիւնը կը զրկուի մեծ նպաստէ մը։ Ուսի պիտի խնդրէի որ Ոոբելեանական ճանճաժողովին հաղորդիմ իմ վիճակս, միանգամայն եւ իմ սուագիծ մաղթանիներս ի յաջողութիւն գեղեցիկ ձեռնարկին, այսինքն ասելու 300 ամեակր Գալաթի պատմական Ս. եկեղեցւոյն։

Ժամանակին բաւական օրեր անցու-

ցեալ։ մաս մր «Հայ Ասսնական»ին մէջ տպեցին կարծեմ։ Ցիսասականաը (***) կրնամ ըսել, բայց ուսադրութեամբ որ սխալ չմիսնի։

Խոնարհ Ողջունիւ
Հ. ԱՐՍԷՆ ՂԱԶԻԿԵԱՆ

26 | 8 | 931

(*) Խորհրդուած Միաքանը կ'ակնարկէ անցած տարի Ցունիսին Վենետիկի Գրատանեան, Գրականութեան եւ Արուեստի Ակադեմիին իր անդամ անուանումին, որուն արձագանգ եղաւ «Բազմավէպ»ի Մխիթարեան ուխտին մէջ գոյութիւն ունեցող աւանդութեան մը չարունակութիւնն էր այդ անուանումը են անտարակոյս այդ պատիւը տուաւ լռակեաց Հ. Ա. Ղազիկեանի պէտք է ընծայուէր։

(**) Երեք Մխիթարեան Հայրեր (Հ. Դիոնէսիոս, Հ. Դանիէլ եւ Հ. Անդրէաս)

ՉՈՐՐՈՐԴ ԿԱՐԱԻԱՆՆ ԱԼ ՄԵԿՆԵՑԱՒ
1600 ՀՈԳԻՈՎ
ԿԱՐԳԸ ՊՈԼՍՈՅ ԵՒ ՊՈՒԼԿԱՐԻՈՅ ԳԱՂԹԱԿԱՆՆԵՐՈՒՆՆ Է

Աքեմեան 28 Ցունիսին կը գրեն Գոլսական թերթերուն.—

Այսօր մեկնեցաւ դէպի Սելանիկ Պ. կառաւանի օգնեցաւը 1600 հոգիով, մեծ ու փոքր։ 315 հոգի առնուած են հին Ցունասասանեն։ Մնացեալը նորեն է, Սելանիկ, Տռամա, Սէրէզ, Գաւալա եւն. Բաթրասեն եւ Կորնթոսեն գալիճներուն տրամադրուած են փոխադրական միջոցներ ձրիօրէն Բիրեա փոխադրութեան, Ցունգպես Սէրէզեն, Տռամայեն եւ այլ վայրերու մեկնելիճներուն՝ դէպի Սելանիկ փոխադրութեան համար։

«Հիթրէոս» մեծ օգնեաւն է վարձատր, այն՝ որով մեկնած էին Ա. եւ Բ. կառաւանները։

Շոգեկառ վաղը Սելանիկ պիտի հասնի եւ 30ին կր մեկնի Գաթում։ Ուսնսեդիները հոգացած են Նանսենեան օֆիսը եւ Բաւեգործականը։ Միջազգային Կարմիր Խաչը եւ Հելլէն Խաչր հագուստեղէն եւ խաւացած կաթ ցուիրուած փոխադրուն։

Յարդ մեկնողներուն գիւր կ'ըլլայ աւելի քան 6500։ Գրե Շահվերեան դեռ կր մնայ։ Ե. կառաւանի մրն ալ խօսք կայ։ Ամեն պառագայի անկե առաջ պիտի մեկնին հաւանաբար Գուլկարիայեն առնացագրուած 1000ի մօտ անձեր եւ մասվրն ալ Գոլսեն։

ԹՈՒՐՔԵՐՈՒ ՎԱՅՐԱԳՈՒԹԻՒՆԸ
ԾՈՎՈՒՆ ՎՐԱՑ ՅԱՐՁԱԿՈՒՄ ՀԱՅ ՕՐԻՈՐԴԻ ՄԸ ԴԷՄ

Գօլսահայ թերթերուն մէջ կը կարդանք.—

Առջի օր Դրզգուլեսիի առջեւ, երկու լպիրօ ցաւավարներու յարձակումներուն դէմ իր պաշիւր փրկելու համար Հայուհի մր մահր այէը առնելով իննգնիր ծով ցեռած է։

Խնդրով առարկայ հայուհին Օր. Ադաւնի, Էրհնդիւղ կը բնակի։ Այդ օրր Գալիս իջնելու համար Գաթգիւղի ցաւամատոյցր օգնեցաւի կր սպասէր, երբ փաթիճ մօտեցաւ օգնեմակոյկ մր, որուն վարիչր կր պոռար. 10 դրօվ Գոլիս կր տանիմ...

Օր. Ադաւնի հագիւ օգնեմակոյկին մէջ ոտք ցեռած էր, երբ օգնեմակոյկը ճարբայ կ'ելլէ առանց ուրիշ յանախորդ առնելու։ Տեղն հայուհին կր սկսի վախնալ բայց չուզեր իր վախր առայայտել ու կր բաւականանայ ըսելով.

— Ներողութիւն, ծառ մր մոռցայ, եթէ կարելի չէ ես դառնալ, գոնէ Հայաստ փաթայի մօտեցէք, ես դառնալ կ'ուզեմ։

Այս խնդրանքին պատասխանող չըլլար սակայն։ Գրգ Գուլէսսիի առջեւ, օգնեմակոյկին երկու ասխասաւորներ, Սիւլէյման եւ Պայրամ կր յարձակին ագոկան վրայ, որ յուսահատական դիմադրութիւն մր կր փորձէ։ Այդ առթիւ Օր. Ադաւնիի հագուստներն ու ցերճացգեստներր կր պատռին։ Տեսնելով որ ազատելու ուրիշ միջոց չի կայ, պատուախնդիր հայուհին աճապնկակ ծարժումով մր իճրգիներ կ'ազատէ երկու չարագործներուն ձեռքէն եւ ծով կր ցեռուի։ Բարեբախտաբար այդ միջոցին անկէ անցնող ցաւակ մր կր ցեսնէ եւ կ'ազատէ խեղճ ագջիկր, որ ուսակորոյս վիճակի մէջ Հայաստ փաթայի հիւանդանոցր կր փոխադրուի։

ԵՐԵՒԱՆԻ ԱՌԱՋԻՆ ՇՈՒԿԱՆ

Ցունիս 18ին բացուած է Սեւանի օսկան, որ խառնէ է, էլեհտրական լուսաւորութեամբ. ռաթիօյով եւն.։ Աւտռած է օսկային բոլոր կրպակներու կանաւորումր ու դասաւորումր։ Այս նոր բացուած օսկային մէջ կր ծախվին գեղչուած ածան գիներով կոթ, մեզր, միս հաց, հաւկիթ զանազան բանդարեղէն, պրտուղ, ինչպես նաեւ անասուններ։ Գօբերաթիվ եւ պետական առեւտրական կազմակերպութիւններ, ածան գիներով կր ծախեն իրենց վերոյիշեալ մթերքները եւ իրենց ապրանիները, հագուստեղէն, գիւդական գործիքներ, ձկնեղէն պանիրներ եւն, եւն.։

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

Վերջին անգամ իճնութեան թուղթի համար Առաջնորդարան դիմողներուն առձանգագրութեան գիւերը հասած ըլլալով Նուֆուսի պատասխանատուներուն, կր յայտարարուի ասխադրգռուողներուն որ, ի ձեռին ունենալով նախապէս տրուած ՌՈՒԲՈՆՆԵՐԸ, ներկայանան Առաջնորդարան եւ սանձան իրենց գիւերը։

ԴԻՒԱՆ
ԱԶԳ. ԱՌԱՋՆՈՐԴԱՐԱՆԻ

ՆՈՒԻՐԱՏՈՒԻՒԹԻՒՆ

Գր. Սեւիսան ժագ 100 ս. դ. կր ցուիրէ Մամրլթեյնի թոխախասնոցին Գ. ցակոբ Գայուսեանին ընդ Օր. Մարի Ապաճեանի ամուսնութեան առթիւ, փոխան օգնհատուական ցեռագրի։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ԱԶԴԱՐԱՐԱԳԻՐ

Դատաստանական Խորհուրդս 29 Ցունիս 1932 թուականին գումարուած իր 2րդ նիստին մէջ որոշած է լուծել բնիկ կ. Գոլսեցի Գէյրութաբնակ Արշալոյս Սինանեանի և համաքաղաքացի բնակավայրը անձամբ Տօքթ. Արտաչէս Մոժճեանի ամուսնութիւնը, առաջնոյն տալով վերամուսնութեան իրաւունք և վերջինը զրկելով նոյն իրաւունքէն։

Նկատելով որ սոյն որոշումը արուած է ի բացակայութեան Տօքթ. Արտաչէս Մոժճեանի և նախադատ ատիճանով, ներկայ ազդարարագրով կը հաղորդուի յիշեալ Տօքթ. Արտաչէս Մոժճեանի Թէ, Թուականէս սկսեալ երեք ամիս պայմանաժամ կր տրուի իրեն օգտաւելու համար դիտողութեան կամ վերաքննութեան իր իրաւունքէն, օրինական ձեւերով գիմելով Ազգ. իրաւասու մարմնոյն, հակառակ պարագային արուած որոշումը պիտի ստանայ վերջնական հանգամանք։

Գէյրութ, 9 Ցուլիս 1932
Ազգ. Առաջնորդարան

ԴԱՏԱՍՏԱՆԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴ
ՀՍԳՈՑ ԼԻԲԱՆԱՆԻ

ՕԹՕՑԻ ՍՊԱՍԱՐԿՈՒԹԻՒՆ
Գէյրութ - Պիւրճայա - Տիւր Շուէր - Մրուճ

Ամենալաւ եւ մաքուր իճնաւատարժեռով օրական երկու անգամ երթեւեկ։

Գէյրութէն կր մեկնի կէսօրէ վերջ ժամը 1,30ին և 6,15ին, Գուրճի պարտէզներու քովէն։ ապահով եւ անվտանգ ճամբորդութիւն

ԽՈՍՏ ՄԱՏՉԵԼԻ ԳԻՆԵՐ

Գէյրութ	Գիւքէյա	երթեւեկ	60	Ս. Դ.
»	Տիւր Շուէր	»	75	» »
»	Մրուճ	»	80	» »

«ԱԶԴԱԿԻ ՊԱՏՄՈՒԱՆԻՔԻՑ

Ա.ՐԺԱՆԻ ՅԱՌԱՋԱՑՈՒՄ Մ'ԸՆԵՑԱՒ

Թարգմ. ՀԷՐՄԻՆԷ

I

«Ասաղ ճայրանի մեծ սրահին մէջ՝ խաղաղ լուութիւն կը տիրէր։ Հայուհեսեղանին առջև տարիքատ սպասուհի մը քրմական դանդաղութեամբ գաւաթներ կը չարէր։ Ջիչ անդին կը տեսնուէր ճայրանի տիրուհիին հանակրելի ստուերը անձեռոցներ ծալելով զբաղած։

Սրահին մէկ անկիւնը հինգ յանախորդներ հաւաքուած էին խաղատեղանի մը առջև, անոնք իրարու կը նմանէին իրենց գիւղական տարազներով և չարժուձևերով։

Անոնց լեցունկեկ զուարթ և կարմրագոյն դէմքերը վաքսուննոց մը կը յայտնէին. պզտիկ դրամատէրներ էին անոնք, համեստ վաճառականներ՝ քաշուած իրենց գործերէն։

Պարապ աթոռ մը, վեցերորդ յանախորդ մը կ'սպասէր։ Ժամը հինգը զարկաւ և գլուխներ ուղղուեցան դէպի դուռը։ Ան կուզար ծանրաբարոյ, ժպտուն։ Տասը տարեկան աւելի երիտասարդ կը թուէր միւսներէն։

— Բարև, Գ. դատաւոր, զոչեցին հինգը միաբերան.

— Բարև բարեկամներ պատասխանեց ան.

Ան վերջին ձայնին տիրուհին մօտեցաւ հաչուատեղաթին, բարևեց, և մինչ կ'սկսէին խաղաթղթերը բաժնել, ան քանի մը վայրկեան գաղտնօրէն մեղմ հայեացքով մը իրեն նայեցաւ։

Ինգը արդէն լաւ մը տաքցած էր, երբ հանգեստով մարդ մը աճապարանքով ներս մտաւ, նչան ըրաւ դատաւորին որ առանց որևէ հապճեպի ոտքի ելաւ։ Մարդը յարգանքով գլխարկը հանելէ ետք ցած ձայնով իրեն յայտնեց խորհրդաւոր բան մը. քանի մը րոպէ ետք, դատաւորին ձայնը լսուեցաւ որ խնամարհար կ'ըսէր.— Շատ աղէկ, ահա՛ կուգամ։ Ծառայեցաւ դէպի իր ընկերներուն խուժդը, և ներողութիւն խնդրելով, յայտնեց Թէ՝ իր մեկնիլը անհրաժեչտ է։

***

Օպար բանաի անօրէնը չատ մը յատկութիւններ ունէր. ամէնանչանակելին իր լաւատեսութիւնն էր որ հաճելի կը Թուէր ամենուն։ Ուղիղ, ճշդապահ, հաստատ, բարեացակամ՝ ան ճշդրտութեամբ լի ու լի կը կատարէր գործերը, որոնց առջև բաղդը զինք ներկայացուցած էր։

Իրօք Ֆելիսիէն ժէյէ մասնաւոր յատկութիւն մը չ'ուներ բանաի անօրէնութեան պաշտօնին հասնելու։ կանանագրական ընարութիւններու մէջ բաղդը փորձած էր և կարողացած չհիլ ատեն մը ընարողներու հաժակրանքը, վերջը՝ չէր յաղողած։ Սակայն բաւական յետոյ իր հաժալսարանի ընկերներէն մին որ նախարար էր, զայն ըրած էր Օպար բանաին պետը։

Ֆելիսիէն ժէյէ ատեն մը յետոյ ամուսնացած էր բաւականչափ հարուստ երիտասարդուհի օրիորդի մը հետ, և գոհ այն բաժինէն որ կեանքը իրեն կը յատկացնէր, ան եղած էր բարի մարդ մը առանց որևէ փառասիրութեան։

Գանի տարիքը առնէր, միչտ բարի գործերու կր ձեռնարկէր, և կը փափաչէր փոխադրել իր պաշտօնը Գէյրութ բանաը՝ ո՛չ անոր հաժար Թէ Գէյրութ յատաչդիմութեան պաշտօնավայր մըն էր, բայց միայն խնդիրը իր ծննդավայրին վրայ էր, և որ կարօտը կը քաչէր անուշ երկրին ուր անցուցած էր իր երջանիկ մանկութիւնը, բայց հաչատակ որ Գէյրութ բանաը հինգ տարուայ մէջ երկու անգամ անօրէն փոխած էր բարձր վարչութիւնը բնաւ ընդունած չէր Ֆելիսիէն ժէյէի բաղձանքները։

Իր վրդովուած երիտասարդութիւնը չատ մը ժոլութիւններ ճանչցած էր, որոնցմէ սի միայն ակնորսութիւնը կը մնար։

Այսօր բացման օրը ակնորսութեան եղանակին՝ ան արևածագին ձգած էր բանաը երթալու զով էրչի գետափերը ուր ձուկերը բազմաթիւ են և որոնց հաժար միսը անուանի է Բրուվէնսի հաժեմներուն մէջ։

Որևէ օրէնք մը չ'արգիլէր բանաի անօրէնին, դուրս ելլել վարչական պահակութենէն ձուկ որսալու հաժար։ Բայց երբ կատուն երթայ, մուկերը պարելու կ'սկսին։ Այնպէս ալ երբ Օպար բանաի անօրէնը գացած էր մտաակայ գետեզերքը. պահակապետը կը մեկնէր իր երեսուն քիլօմէթրոնց հեռաւորութեամբ գիւղը, ուր ունէր իր տունը։ Անչուշտ բանա մը չի կրնար պէտք եղած կացութեան մէջ մնալ երբ չ'ունենայ իր անօրէնը և պահակապետը։

Նոյն պահուն հեռաձայնով ոստիկանութիւնը կ'իմացնէր որ բանաերու ընդհանուր տեսուչը 20 վայրկեանէն Օպար բանաը պիտի այցելէր։

Այս լուրը վրդոված էր ամէնքը. տանտապետները, և դռնապանները կարճ ժողով մը կազմած էին, որ որոշած էր զրկել իրենցիններէն սին «Ասաղ ճայրանը կանչելու դատաւորը։

***

Անտանէն Տիվ ժօտ օրէն իր կալանաւորութեան 12րդ տարին պիտի վերջացնէր բանտին մէջ։ Ի՞նչ ոճիր պիտի գտէր այդ տանն։ Ոչ ոք բաւական գիտէր այդ մասին։ Միայն փողոցի տղաքը իրեն վերագրած էին Ամերիկեան ոստիկանական ֆիլմերու արկածախնդրութիւնները։ Իրապէս Անտանէն կարճ տեսն մը բազմաթիւն փորձեր ըրած էր, տեսակէտով մը օգտագործելու ուրիչին դրամը. և որը կըրնայ դրամատնրդութիւ կոչուիլ։

Օպար բանաին մէջ Տիվ ամէնքէն սիրուած էր, նոյնիսկ օնօրէնէն և պահակներէն, իր հաժակրելի բնաւորութեան հաժար։ կամաց կամաց անոնք դադրեցան զայն պարզ կալանաւոր մը համարելէ, իրեն տուին գրագիտութիւն և հաչուակալութիւն, ու վերջապէս հրաժանը չինելու պզտիկ ոստիկաններ որոնք լաւ գիներով կը ծախուէին չուկան։

Երեք տարիներէ ի վեր, զանազան փոփոխութիւններու տակ՝ ան հասած էր լաւ դիրքի մը։ Ամէն գիչեր ժամը հինգին դուրսի զգեստ հագնելէ վերջ, դանդաղ քայլերով կը յառաջանար «Ասաղ ճայրանը։

(1) (Շար.)

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՂԷՏ ՄԸ

ՖՐԱՆՍ. ԸՆԴԾՈՎԵԱՅ ՄԸ ԿԸՆԿՂՄԻ ԾԷՐՊՈՒՐԿԻ ԾՈՎԱԽՈՐՇԻՆ ՄԷՋ

66 ճաւագներէն միայն 7 կ'ազատուին

ՀԱՄԱՅՆԱՎԱՐԱԿԱՆ ԱՐԱՐՔ ԱՐԴԵՕՔ

Փարիզ.— «Պրոմէթիոս» ընդծովեան ընկղմեցաւ Շէրպուրկի ծովախորշին մէջ: 66 ճաւագներէն 7 հոգի ազատուեցան:

Աղէտին պատճառները անյայտ կը մնան:

ԼՕՋԱՆԻ ԽՈՐՀՐԴԱԺՈՂՈՎԸ

ՀԱՏՈՒԾՈՒՄՆԵՐՈՒ ԾՈՒՐԶ ՀԱՄԱՁԱՅՆՈՒԹԻՒՆ ԳՈՅԱՑԱԾ Է ԼՕՋԱՆԻ ՄԷՋ

Լոնտոն.— Երեսփոխաններու կողմէ ծափահարութիւններով ընդունուեցաւ պ. Մաքտոնալտի այն հեռագիրը որ կարդացուեցաւ Համայնքներու Ժողովին մէջ եւ որը կը հաղորդէր թէ համաձայնութիւնը գոյացաւ Լօզանի մէջ: Պէտք է սակայն մատնանշել թէ անգլ. հանրային կարծիքը՝ դէպքերը կանխելով, յայտնութիւնը ծեռք բերուած նկատած էր 48 ժամ առաջ: Բանակիցներու վերջնական յայտնութիւնը՝ այս պատճառաւ պէտք չէ որ չարձանագրուի իբրեւ հաշուին: Միաձայնութեամբ գոհունակութիւն կը յայտնուի տեսնելով թէ իրենց ջանքերը մէջտեղէն վերցուցին տարր մը զոր վարժուած էին հոս իրաւամբ կամ յանիրաւի նկատելու իբրեւ գլխաւոր խոչնդոտ գործերու վերաբացման:

Բնականաբար քանի մը ծայներ կը բարձրանան ցաւ յայտնելու համար թէ չընդունուեցաւ հատուցումներու պարզապէս ջնջուիլը բայց այս արտայայտութիւնները չնչին փոքրամասնութիւն մը կը կազմեն:

Սիթիի (եւեւմտական կեդրոն Լոնտոնի մէջ) ուրախութիւն կը տիրէ գոյացած համաձայնութեան համար: Սթօք Էքսչէնճը (սակարան), իր գոհունակութիւնը արտայայտեց գիներու վրայ տեղի ունեցած բարձրացումով մը:

Լոնտոն.— Համայնքներու ժողովին մէջ, ընդդիմադիրներու պետ պ. Լէնզպրի ամբողջ ժողովին գոհունակութիւնը յայտնեց Լօզանի համաձայնութեան համար: Անիկա աւելցուց թէ «մենք կը յուսանք որ ինչ որ ալ լինի այս կարգադրութեան բնոյթը ան պիտի բանայ իրական եւ մշտատեւ բարեկամութեան դարագլուխ մը ընդմէջ Ֆրանս. եւ գերմանական ազգերուն»:

ՀԱՄԱՁԱՅՆՈՒԹԵՆԷՆ ԱՌԱՋ ՏԵՂԻ ՈՒՆԵՑԱԾ ԻՐԱԴԱՐՁՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Լօզան.— Այս առաւօտ շատ կանուխ սկսած խօսակցութիւնները համառօտագրել կարելի է հետեւեալ ձեւերով.

Պ. Ֆօն Բաքէն եւ պ. Ֆօն Նոյրաթ անգլիական պատուիրակութեան բովէն մեկնեցան յետ միջօրէի ժամը 1,10ին, յայտարարելով թէ յառաջդիմութիւնները կատարուելու վրայ են համաձայնութեան մը ուղղութեամբ:

Պ. Նէվիլ Չէմպըլէյն եւ Սըր Ճօն Սայմըն ինքնաշարժով գացին Ֆրանս. պատուիրակութեան բնակած պանդոկը եւ վերադարձան ժամը 2,45ին, անկէ յետոյ պ. Հէրիօ յայտարարեց «գործը լաւ կ'ընթանայ»:

ԱՆԱԿՆԿԱԼ ՏԵՍԱԿՈՒԹԻՒՆ ՄԸ ԿԷՍ ԳԻՇԵՐԷՆ ՎԵՐՋ

Լօզան.— Այն յոյսը՝ թէ պ. Նէվիլ Չէմպըլէյնի կողմէ պ. Հէրիօի եւ պ.Ժէր. մէն Մարքէնի ի պատիւ տրուած հացկերոյթէն յետոյ տեղի ունենալիք խօսակցութեան մը կարող էր յանգիլ որեւէ համաձայնութիւն մը ժարմին առած ըլլալ կը թուի այն իրողութենէն վերջ թէ հացկերոյթէն անմիջապէս յետոյ պ. Ֆօն Բաքէն եւ պ. Ֆօն Նոյրաթ օթէլ տը Ռիվաժ եկան խորհրդակցութեան մը համար որը կէս գիշերին տեղի պիտի ունենար պ. Մաքտոնալտին հետ, երեքն ալ իրենց քունէն արթնցուած լինելով:

Լոնտոն.— Գերմանական եւ Ֆրանս. հայեցակէտները հաշտեցնելու համար պ. Մաքտոնալտի կողմէ թափուած գերմարդկային ճիգերը շարունակեցին մին չեւ երեկոյեան ժամը 11 եւ ճիշդ նոյն ժամուն յանկարծօրէն ընդհատուեցաւ գլխաւոր վեց պատուիրակներու ժողովը, պ. Մաքտոնալտ գլխացաւի մը հետեւանօք ստիպուած լինելով երթալ անկողին մտնելու:

Անգլիակ. վարչապետը երկուան օրը անցուց բառին բուն նշանակութեամբ յանքեր թափելով Ֆրանսացիներու եւ Գերմանացիներու միջեւ համաձայնութիւն մը գտնելու համար:

Պ. Մաքտոնալտ դեռ կը տառապի սաստիկ գլխացաւէ մը եւ իր նախաճաշը ընելէ անմիջապէս ետքը կրկին պառկեցաւ: Պ. Մաքտոնալտ կը զանգատի իր աչքերուն վրնկէն:

Արեւելեան Եւրոպայի վերաբերող հատուցումներ

Լօզան.— Արեւելեան Եւրոպայի վերաբերող հատուցումներու խնդրոյն մէջ չհաղթգուող երկիրներու խորհրդաժողովը—Չեխոսլովաքիա, Եւկոսլաւիա Ռումանիա, Աւստրիա, Հունգարիա և Բուլկարիան—օրը գումարուեցաւ այս վերջին երեք օրերը, միևնոյն ժամանակ որ կը գումարուէր վեց մեծ պետութեանց խորհրդաժողովը, աւարտեց իր աշխատանքները. բրօթօքօլ մը ստորագրուեցաւ որով կը յայտնուի թէ Արեւել. Եւրոպայի վերաբերող հատուցումներէն բղխող յանձնառութիւնները պիտի կախակայուին մինչև որ կարգադրութիւն մը ձեռք բերուի անոնց մասին: Այս նպատակաւ, յանձնաժողով մը պիտի նշանակուի յատկապէս: Այս յանձնաժողովը իր աշխատանքներուն պիտի ձեռնարկէ միևնոյն ատեն որ համաշխարհային Տնտեսական Խորհրդաժողովը պիտի ձեռնարկէ իր աշխատանքներուն բայց իր գործը ամէն պարագայի առ պէտք է որ աւարտի ամէնուշը մինչեւ յառաջիկայ Դեկտեմբեր 15ը:

Հուվէրի առաջարկութեան շուրջ վիճաբանութիւն Զինաթափութեան Խորհրդաժողովին մէջ

Ժընէվ.— Հուվէրի առաջարկութեան շուրջ ընդհ. վիճաբանութիւնները սկսան եւ կը թուի թէ բոլոր պետութիւնները կ'ուզեն անոնց մասին հրապարակային կերպով յայտնել իրենց կարծիքները, որոնք ընդհանրապէս նպաստաւոր են. սակայն Մեքսիկան անոնց յարեցաւ ջերմ կերպով: Զինաստանը նոյնպէս, բայց վերապահութիւն ընելով յարաբերականութեան սկզբունքին մասին որը պէտք չէ որ չեչտելու ծառայէ, ըսաւ բանախօսը, զինուորական վիճակին նուազ առաջացնել պետութեանց առորակարգութիւնը:

Պետով, Շուէյտ և Խսթոնիան ալ ուրախութիւն յայտնեցին Հուվէրի նախաձեռնութեան համար: Պ. Մօթթա յանուն Զուիցերիոյ ընդունեց Հուվէրի առաջարկութիւնը և յետոյ Խորհրդաժողովը լսեց Նոր Զէլանտայի, Հէնէտուէլայի, Արժանթինի, Պարսկաստանի և Ռումանիոյ ներկայացուցիչները: Ռումանիան և Պարսկաստանը նկատողութեան կ'առնեն Հուվէրի առաջարկութիւնը բայց իրաւունք կը վերապահեն սրբագրութիւն մը առաջարկելու համար, նկատելով իրենց մասնաւոր կացութիւնը:

Ժողովը յետաձգուեցաւ ժամը 15.30ին:

Ժընէվ.— Զինաթափութեան Խորհրդաժողովին ընդ. յանձնաժողովը այս կէսօրէ յետոյ ևս լսեց ինը բանախօսներ որոնք իրենց տեսակէտները պարզեցին Հուվէրի առաջարկութեան նկատմամբ: Բոլորն ալ յարեցան յատակագծին: Այս բանախօսներն էին Սպորին Նահանգներու, Լիթուանիայի, Աֆղանիստանի, Բօլսմպիայի, Էսթոնիայի, Փորթուկալի, Գոլիվիայի, Պալկարիոյ եւ Եուկոսլաւիոյ պատուիրակները-

Բանախօսներու ցուցակը սպառած լինելով, յանձնաժողովը որոշուեցաւ, որը յետաձգին պիտի յատկացուի Սըր Ճօն Սայմընի հաստատած բանաձևին քննութեան:

Նախագահը հաղորդեց այս առթիւ թէ այս վայրկեանիս մեծ ջանքեր կը թափուին և տենդագին բանակցութիւններ կը մղուին բանաձև մը հաստատելու համար որը պիտի կազմէ այն յառաջդիմութիւնը որուն վրայ հիմնելով կարելի պիտի լինի ձեռք բերել սկզբունքային համաձայնութիւնը:

ՏԵՂԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

"ՏԷՊԱ,, ԹԵՐԹԸ

ՍԻՒՐԻՈՅ ՀՈՎԱՆԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆ ՄԱՍԻՆ

Ֆրանսական «Տէպա» թերթը Սիւրիոյ Ֆրանսական հովանաւորութեան մասին գրուած խմբագրականի մը մէջ 1928ին ի վեր Սիւրիոյ եւ Լիբանանի մէջ պատահած դէպքերն ու փոփոխութիւնները յիշելէ վերջ, կ'աւելցնէ.

«Գր. Բօնսօ, ուզեց ապգայնականները կառավարութեան բարձր պաշտօնեաներուն կոչել, հակառակ անոր որ անոնք խորհրդարանի մէջ մեծամասնութիւն չէին: Թէպէտ անոնց ներկայացուցիչներ խորհրդարանի մէջ կարող մարդիկ են: Հովանաւոր Տէրութիւնը կուգէր որ այդ ետսակ կարող մարդիկ մասնակցին կառավարութեան: Այժմ խորհրդարանի կամ կառավարութեան պատասկանութիւնը մի միայն սահմանադրական հարցերով զբաղիլ պէտք չէ ըլլայ, այլ պէտք է մասնակուի հովանաւորութեան վերջ տալու ծրագիրը եւ դաշնագիր կնքելու կարելիութիւնները, Ազգերու Դասնակցութեան անդամակցելու համար:

«Հովանաւոր Տէրութիւնը շատոնց կը կը սեածէր այս մասին, սակայն Ազգայնականները հակառակ գործեցին եւ չուզեցին համաձայնութեան գալ մը ցեղի: Այժմ պատեհութիւն կը տուի իրենց: արդեօք պիտի կրնա՞ն գնահատել առիթը եւ ցիրանալ այդ բարիքներուն: Անա արդի դանլինին պատասխանը պիտի ըլլայ Ֆրանսայի հետ կնքուելիք դաշնագիրը պատրաստել եւ համաձայնիլ»:

Պ. ԲՕՆՍՕ ԲԱՐԻՋԻ ՄԷՋ

ԿԱՐԵՒՈՐ ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ՍԻՒՐԻՈՅ ԵՒ ԼԻԲԱՆԱՆԻ ՄԱՍԻՆ

Ինչպես գրած էինք, Բարձր Դօմիսէր Ն. Վ. պ. Բօնսօ ասկոյս 7ին հասած է Փարիզ: Հոն իրեն դիմող յարգողներուն հետեւեալ յայտարարութիւնները րած է.

Լիբանանի մէջ Սահմանադրութեան կախակայումը ցեղի ունեցաւ Լիբանանցիներու փափաքին համաձայն: Ժողովուրդը պահանջեց իրենց ցնտեսական տարողութեան համապատասխան վարչաձեւ մը: Ես երկար տեղեկա իր մը պատրաստեցի ներկայացնելու ոամար Արտաքին Նախարարութեան եւ Ազգերու Դասնակցութեան»:

Փարիզի կայարանին մէջ պրն. Բօնսօն դիմաւորելու եկած է արտաքին նախարարութեան կողմէ դրկուած բարձրաստիճան պատասխանատու մը եւ Սիւրիական եւ Լիբանանեան գաղութի ներկայացուցիչներ:

ՈՒՇԱԳՐԱԻ ԲՈՂՈՔ

ԼԻԲԱՆԱՆԻ ԼՐԱԳՐՈՂՆԵՐԸ ԴԺԳՈՀ ՍԱԶՄ.ԿԱԽԱԿԱՅՈՒՄԷՆ

Կարգ մը լրագրողներ, որոնց մէջ կը գտնուին «Էլ Բասրա»ի խմբագրապետ պ. Վէեի Ափլ, «Էլ Նիհա»ի ներ եւ ցնտեսական Քիազիմ պէյ Սօյի, «Էլ Մաարաթ»ի ներ եւ ցնտեսական պ. Միսէլ Զագգուր, «Էլ Պէյայդեն» Մուհամէտ էլ Գաֆի, «Լիսան Իլ Հալ»ին պ. Իսկենտեր Գուրսթաճի, «Էլ Սեեար»ին պ. Նաւսուֆ Նագգաէր, «Էլ Ասրճեհ»ին Պ. Քէրեմ Միւլհեմ Քէրեմ, «Էլ Անուար»ին Պ. Խալիլ Բրսկյպ, հետեւեալ հեռագիրը ղրկած են Ֆրանսայի Արտաքին Նախարարութեան.

«Լիբանանի լրագրողներ կը բողոքեն Սահմանադրութեան կախակայման դէմ եւ կը պահանջեն Սահմանադրական վարչաձեւի վերադարձը»:

Պ. ԲՕՆՍՕ ԵՒ ՄԱՐՕՆԻ ՊԱՏՐԻԱՐՔԻ ՀԱՄԱՁԱՅՆՈՒԹԻՒՆԸ

ԵՐԵՍՓՈԽԱՆՆԵՐՈՒ ԲԻՒՐ 24 ՊԻՏԻ ԸԼԼԱՅ

ՀԱՆՐ. ՆԱԽԱԳԱՀԸ ՄԱՐՕՆԻ ՊԻՏԻ ԸԼԼԱՅ

Բարձր Դօմիսէր Պ. Բօնսօ իր մեկնումէն առաջ, ինչպես գրած էինք, երկար տեսակցութիւն մը ունեցած էր Պհէրէի մէջ, Մարօնի Պատրիարք Ամեճ. Արիտա Սրբազանին հետ:

«Էլ Նիհա» այժմ այդ տեսակցութեան մասին հետեւեալ տեղեկութիւնները կուտայ.—

Պ. Բօնսօ Փարիզ չմեկնած կարգ մը հեղինակաւոր օրգանակներու կարծիքը առած էր: Այդ կարգէն եւ գլխաւոր տեղը կը գրաւէր Մարօնի պատրիարքը: Ան պ. Բօնսօի հետ խորհրդակցեցաւ բոլոր հարցերու շուրջ եւ պահանջեց որ երեսփոխանութեան թիւը 30 ըլլայ, իսկ պրն. Բօնսօ կուգէր որ 18 ըլլայ: Ի վերջոյ առնուած համաձայնեցաւ 24ի վրայ, հետեւեալ որոշեցին խորհրդարանը 24 հոգիէ բաղկացնել:

Հաւատարմութեան նախագահի ընտրութեան օրէն անոնց տեսակցութիւնը տեւ երկար տեւեց: Ընդունուեցաւ որ հաւր. նախագահը Բարձր Դօմիսէրութեան վստահութիւնը վայելող մէկը ըլլայ: Բարձր Դօմիսէրը երեք թեկնածուներ պիտի ճանճակէ եւ պիտի յանձնէ խորհրդարանին. անոնց մէկը կընտրուի նախագահ: Մարօնի պատրիարքը կուգէ որ մարօնի մը ըլլայ նախագահը, կամ առնուազն հրատոնեայ մը, ինչպես Սիւրիոյ մէջ իսլամ մը կրլլայ:

200 ՊԼԵՏՎԻՆԵՐ

ՅԱՐՁԱԿԱԾ ԵՆ ՔԱՐԻՒԼԻ ՁԱՄԲՈՒՆ ՎՐԱՅ ԵՒ 60 ՀՈԳԻ ԳԵՐԻ ՏԱՐԱԾ

Թրիբօլիէն կը գրեն «Էլ Նիհա»ի.—

Քարիւղի հարբու ափսառանցքերուն մէջ ծառայող գործաւոր մը, Թրիբօլի եկաւ եւ բաւ թէ՝ 200ի մօտ պլեհվիներ յարձակեցան ափսառաւորներու վրայ եւ 60 հոգի գերի բռնելով տարին: Բացի այդ անոնք խողովակներ հանեցին Տէր Զօրի եւ Քարիքէյնի միջեւ եւ փոսերը վերսին գոցեցին եւ մեծ վնասներ պատճառեցին:

Պլեհվիներ այս յարձակումը գործած են դրամ առնելու համար. ժամանակին Պաղտատի գծին վրայ ալ պատահած էին նոյն դէպքերը: Այժմ Քարիւղի բաժնեհաբ տերութիւնները արդեօք փրկագին պիտի վճարե՞ն 60 գերի գործաւորները ազատելու կամ պլեհվիներու բարեկամութիւնը ապահովելու համար:

ԲՈՂՈՔ ՍԱՌՈՅՑԻ ԳԻՆԻՆ ԴԷՄ

Պէյրութի մէջ գտնուող պաղպաղակի եւ զովացուցիչներու խանութպաններ, ինչպես նաեւ փոխրահանակ սառոյց ծախողներ բողոքագիր մը ղրկած են Բաղտատի Ցօանհակոմի, իսկ օխան առ առաւելն 1 սիւրիական դահեկան:

Ինչպես կը յիշեն մեր ընթերցողները Բաղտատի ոչխարները 20 ս. դ. որոշած էր իւրահանչիւր կտորը եւ օխան մէկուկոս դ.:

ՉԻԱՐՇԱԻԻ ԱՂԷՏՆԵՐԷՆ

ԵՐԻՏԱՍԱՐԴ ՄԸ ԿԸ ԾԱԽԷ ԻՐ ՍԻՒՐՈՒՀԻՒՆ ՏՈՒՆՆ ՈՒ ԳՈՅՔԵՐԸ

Գիշերուան կալուածոց պատօճառաւ պատօճեռաներեն մէկը, երիտասարդ մը, բարի վարուց տէր ազնիւ մարդ մրն էր: Սակայն վերջերս մոլեռանդ յանախորդ մը դարձած էր ձիարշաւի խաղերուն: Իր ամբողջ ամսականն ու ունեցածը կը տարժադրէր այդ խաղերուն եւ միօճ կը վճաբեր: Սակայն կարեւորութիւնը չէր տար եւ կը շարունակէր խաղը:

Դուրսեն գիտէ ճանչցողներ այնպես կը կարծէին որ այս երիտասարդը իր պատօճառն գիտնումներ կը կատարէ: Սակայն ժամանակը լուծեց եւ յայտնի եղաւ ծխուր իրականութիւնը:

Այս երիտասարդը կը սիրէր էշարուհի մը որ տուներ ու կալուածներ ունէր եւ ճոխ կեն կարասիք: Այջիկը տարեւաց մը համար կը մեկնի Ֆրանսա եւ իր կալուածներուն եւ գոյքերուն փոխանորդութիւնը կը յանձնէ երիտասարդին: Երբ կ'սկսի ձիարշաւի խաղերուն մէջ կորսնցնելու, երիտասարդը մեկ կոպտնի կը ծախէ ամն գոյքերը եւ կ'սպառէ բոլորն ալ: Կարգը կուգայ կալուածներ ծախելու. կեղծ թուղթեր կը պատրաստէ եւ կը յաջողի 1200 ոսկիի ծախելու տուը:

Աղջիկը ճանի մը օր առաջ վերադառնալով Գիյրութ կը հիւրասիրուի երիտասարդի կողմէ: Հետեւեալ օր կերթայ տուը եւ կը տեսնէ որ ուրիշներ կը բնակին: Կը զարմանայ եւ կուգէ հասկնալ թէ որոնք են բնակողները. իրեն կը հաղորդուի որ գնած են 1200 ոսկիի: Խաղը երեւան կելնէ եւ երիտասարդը կը կորսնցնէ իր հետքը:

Օտարուհին անմիջապէս դատարան դիմած է:

ՀՐԵՇՏԱՅԻՆ ՈՉԻՐ ՄԸ

ԵՐԵՔ ԳԱԶԱՆՆԵՐ ԿԻՆ ՄԸ ԿՏՈՐ ԿՏՈՐ ԿԸՆԵՆ ԵՒ ԿԸ ՆԵՏԷՆ

Դամասկոսի հրդական բաղնիք մէջ, ծառ գգուելի եւ հրեշային ոճիր մը տեղի ունեցած է, որուն առձագանգը կրլլան Դամասկեան թերթերը:

Մուսա Սաիտ անուն մարդ մը անպատիւ կին մը կը բերէ իր տուը, երկու ընկերներով: Մուսա եւ իր ընկերները իրենց ամէն տեսակ ադտոս կիրերը կը գոհացնեն: Սակայն Մուսայի կինը ականատես կրլլայ այդ գազանային արարքներուն, ապ մէկ ճեղքուածքէն եւ վերջին ծայր կը յուզուի:

Հրեշները սակայն իրենց կիրերը յագեցնելէ վերջ կ'սկսին կտոր կտոր կտրել կինը: Մուսայի կինը որ ականատես կրլլար այդ ոճրին, չի կրնար զսպել ինքզինքը եւ կը պոռայ: Աղուսինը կուգայ եւ ծածրորէն կը վիրաւորէ եւ կ'սպառնայ այդպես կտոր կտոր ընել եթէ չի լռէ:

Դազանները վերջը պարկի մը մէջ դրին իրենց զոհին կտորները եւ տարբեր տեղեր ցետցին: Սակայն Մուսայի կինը գնաց եւ լուր տուաւ ոստիկանութեան: Ոստիկաններ եկան եւ միայն արիւն գտան սենեակի մէջ. Մուսան եւ իր ընկերները փախած էին:

Ոստիկանութիւնը երկար խուզարկութիւններէ վերջ, ձերբակալեց ոճրագործները եւ յայտնի եղաւ որ զոհի բերին վրայ գնուող ապարանջաններ առնելու համար գործած են այդ ոճիրը:

ՊՐ. ՅԱՎՈՒԶ ԳԱԼՈՅԱՆՑԵԱՆ
ՕՐ. ՄԱՐԻ ԱՊՕՒԱՆԵԱՆ
Ամուսնացեալք
10 Յուլիս 1932 Ալեքսանտրէթ

ՕՐ. ՎԱՐԴՈՒՀԻ Գ. ՆԱՒՈՒՍԵԱՆ
ՊՐ. ՎԱՀԱՆ Ղ. ՂԱԶԱՐԵԱՆ
Խօսեցեալք
Գիյրութ 10 Յուլիս 1932 Ծրուսագէմ

ԵՂԲԱՅՐ ԵՂԲՕՐ ԴԷՄ

Հալէպէն կը տեղակացնէն «Էլ-Իֆ Պաո».

Չէիք ազա Քհալի, Հարիմի ենթակայ Քրբ Քրնէ գիւղի գիւղապետը, երկար ատենէ ի վեր իր եղբայրը Մուսթաֆա ազայի հետ, ժառանգական խնդրի մը առթիւ, թշնամի էր: Լուր մը կը հասնի որ Մուսթաֆա ազա գնդակով մը սպաննած է եղբայրը: Ասոր վրայ գիւղացիները երկու մասի բաժնուեցան եւ գրգռուած վիճակի մէջ կ'սպասեն: Կառավարութիւնը ուժեր ղրկած է հսկելու համար:

ԹԻՒՐՔ ԱԻԱԶԱԿՆԵՐՈՒՒ ՎԱՃԱՌԱԳՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Ճարապլուսէն կը տեղեկացնեն Հալէպ որ, սահմանի վրայ, Ակմէ Համօ անուն սիւրիացի մը ոչխարներ կարածէր: Թուրկական ձիս ասիրէքին պատկանող 5 հոգի կը յարձակին անոր վրայ եւ Ակմէքը մեռցնելէ վերջ ոչխարները կը բեռնեն կը տանին:

ԴԱՄԱՍԿՈՍԻ ՆՈՐ ԵՐԵՍՓՈԽԱՆԸ ԸՆՏՐՈՒԱԾ

Սիւրիոյ Հաճառպետութեան նախագահութեամբ պրոտին Ն.Վ.Մուհամէտ Ալի Պէյ Ապէի ընտրութիւնով երեսփոխանական պրոտներէն մէկը թափուր մնացած էր: Անցած կիրակի օր, Դամասկոսի մէջ տեղի ունեցած է ընտրութիւնը նոր երեսփոխանի եւ ընտրուած է ազգայնական Աֆիֆ Պէյ Սոլճ:

ԺՈՂՈՎԻ ՀՐԱՒԷՐ

Կիւրիւնի Հայրենակցական Միութեան Ընդհանուր Ժողովը տեղի պիտի ունենայ յառաջիկայ չորեքշաբթի 13 Յուլիս 1932 երեկոյեան ժամը 8.30-ին Տիար Յարթէք Զօկէարեանի բնակարանը. բոլոր հայրենակիցներն կը խնդրուի ներկայ գտնուիլ:

ՎԱՐԶՈՒԹԻՒՆ

ՍԱԿԱՐԱՆ ՊԻՏՐՈՒԹԻՒ

11 ՅՈՒԼԻՍ 1932

	Ս. Փ.
Սգիպտկ. ոսկի	466.50
Անգլիկ. »	455
Տօլար »	126.75
Թրքական »	59
Գաճ Օթթոման	135
Իտալական Լիր 100	645
Ցուճական Տրախմի 100	85
Անգլկ. ոսկի	607
Ֆրանս. »	484
Օսման. »	550
Արծաթ մեճիտ	22.50
Դրեսի Ֆօնս. Ա. Ֆէ.	532
» » Բ. »	291
» » Գ. »	280

Սեծերեան եղբարք Բիւ Ֆօս
Թել.Ֆօն՝ 5-19

— Լէյտի Իզապէլի ամուսնութեան մասին լուր մը կը խօսի՞ն, կրկնեց Պարպարա.

— Ամէնուն ըսածը չեմ կրնար միաքս պահել.

Թէյը վերջացաւ, շատ մը խօսակցութիւններէ վերջ, Պարպարա ոտքի ելաւ և ըսաւ.

— Ժամանակը կ'անցնի, մութը կոխեց, այլևս մայրիկս կ'սպասէ ինծի.

— Արչիպօլտ հետդ կերթայ, արդէն գրասենեակ պիտի հանդիպի, ըսաւ Միս Քարլայլ.

Պարպարայ իսկոյն գլխարկը հագաւ և երկուքը մէկ ճամբայ ինկան: Գիշերը շատ գեղեցիկ և լուռ էր: Պարպարա խօսքը պարձեալ Լէյտի Իզապէլի շուրջ դարձնելով ըսաւ.

— Արչիպօլտ, Լէյտի Իզապէլին ամուսնութեան մասին բան մը լսեցի՞ր, նախապէս հարցուցի բայց պատասխան չտուիր.

— Կը հաւատամ որ Լէյտի Իզապէլ սիրտ ամուսնանայ.

— Որո՞ւ հետ.

Քարլայլ ժպտելով ըսաւ.

— Այս մասին անժամանակ հարցումներու չեմ կըրնար պատասխանել, այս անգամ վերադարձիս կրնամ աւելի որոշ ըսել.

— Լաւ մը հասկցէք, կարելի է Լօրտ Վէյնին հետ կ'ամուսնանայ.

Քարլայլ բարձրաձայն խնդալով.

— Լօրտ Վէյն 6 տարեկան է, շատ գեղեցիկ և անկեղծ տղեկ մըն է, եթէ զաւակ ունենամ կուզեմ որ անոր պէս ըլլայ.

— Շատ կարևոր խոստովանութիւն մը, ամբողջ Ուէսթլինի հաւատացուցիք ձեր ամուրի մնալուն, և հիմայ ալ զաւակի մասին կը ճառէք.

Ահա այսպէս, երբ այս մտածումներով կը տանջուէր և ուէ որոշում չէր կրնար տալ, ներս մտան Միսիս Մաունթ և Միսիս Էվիսըն և ամբողջ սրտով աշխատեցան համոզելու որ ընդունի Քարլայլի առաջարկը: Մինչեւ անգամ Միսիս Էվիսըն Քարլայլի մասին ըսաւ. «այդ պարապ գլուխ ունեցող տիղոսաւորներուն պէս 10 հատ կ'արժէ».

— Իզապէլ մէկ այս կողմ մէկ այն կողմ սեւեռելով իր համակրութիւնն ու սէրը, ժամանակը անցուց: Պատուհանին առջև կեցած էր, երբ հեռուէն տեսաւ Քարնայլի մօտենալը: Իջաւ վարի սալօնը, դեռ չէր կրցած որոշել և չէր գիտեր թէ՝ ինչ պատասխան պիտի տար անոր: Կարելի է քանի մը օր ևս յետաձգել և վերջը լամակով մը պատասխանը գրել կը ծրագրէր: Այդ միջոցին սպասուհիներէն մէկը: Քարլայլը ներս հրամցուց: Մր. Քարլայլ դուռը գոցեց և ոտքի վրայ կանգնեցաւ Իզապէլի մօտ. Իզապէլ մինչև չրթունքները կը դողար: Վերջապէս Քարլայլ լռութիւնը ընդհատելով ըսաւ.

— Խընդրանքս ընդունիլ որոշեցի՞ք.

— Այո բայց... բայց... ձեզի յայտնել կուզէի որ...

Մր. Քարլայլ անոր ձեռքէն բռնելով.

— Ամապարելու բան չունինք, Իզապէլ, կը բաւէ որ ձիս երջանկացուցիք, հիմայ հանդիստ և հանդարտ խօսեցէք.

Իզապէլի աչքերէն արցունք կը հոսէր և ան չարունակեց.

— Ձեզի պիտի ըսէի որ... ձեզի պէտք է ըսել որ... որքան ալ այո ըսի, դեռ ձեզ... ինծի այս առաջարկը չատ անակնկալ եկաւ, ձեզմէ չատ գոհ եմ, ձեզ շատ կը յարգեմ, բայց դեռ ձեզ սիրելս չեմ զգար.

— Եթէ սէր զգայիք կը զարմանայի, պիտի թոյլատրէիք անդուլատ գրաւելու ձեր սիրտը, չէ՞...

»	24 Արտաքսած սպացուած ցուներ	14.50	68.47	
»	» Տիկին Զ. Վարդերեսեանի		1.25	1 | 2
»	» Մարտիրոս Կերմէնեանի (հանգանակութենէն)		22.70	
	Գումար		149.62	1 | 2

ՏՕՔԹ. Հ. ԼՈՒՍԻՆԵԱՆ

(ՀԱԼԷՊ)

Նախկին բժիշկ Միջագետքի Զինուորական հիւանդանոցներու եւ վտանգաւոր ներքին եւ վարակիչ հիւանդութիւններու

արագ, արմատական, խղճամիտ դարմանում:

Հիւանդ կ'ընդունի առիւ or ժամը 8—12 եւ 2—6 իր դարմանատան մէջ, Հալէպ Նէյալ թաղ, 60 տաւվալի բենկութենան հետեւը, թիւ 7

Բշ. եւ Ուրբաթ օրեր աղքատաց մրի

ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ ՆԱՖԱՐ ԵՂԲԱՕՐՆԵՐՈՒ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ

ԱՓՕԼԼՕ ՖՕՆՕՆԵՐԸ

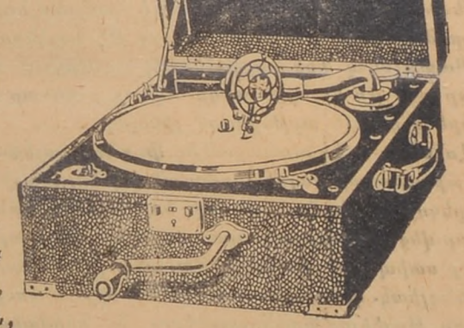

Հրապարակի վրայ գրանի ոգ բոլոր մարքանեբու հետ կը մրցին Ապոլօ ֆոնօնները։ Մանաւանդ վերջին նոր մոտէլները, որոնք հասած են արդէն, անգերազանցելի են իրենց տոկունութեամբ, վայելչութեամբ և ժառչելի գիներով։

APOLLO GRAMOPHONE Co. Ltd

(of London)

ԱՓՕԼԼՕ ՖՕՆՕՆԵՐՈՒ ԹՈՒԿՈՒՐԸ !!!

Կատարեալ համոզում գոյացնելու համար անգամ մը այցելեցէք

MAISON APOLLO, Rue de la Poste, BEYROUTH

Փարոզագիծ եւ ֆօնօզ՝ ամէն ձեւի, անվիճելի ոճակ եւ առաւելութիւններ գիւրամատչելի գին, վճարումի դիւրութիւն։

Ընդհ. ներկայացուցիչ՝ Սիւրիոյ, Պաղեստինի, Անդրյորդանանի, Միջագետքի եւ Կիպրոսի.— **ԳՈՒՐԳԻՆ ՍԻՆԱՆԵԱՆ**

KOURKEN SINANIAN, Boîte Postale 642, BEYROUTH (Syrie)

— Այո, կը յուսամ որ այդպէս կ'ըլլայ։

Մր. Քարլայլ ծոեցաւ և Իզապէլի չրթունքներէն համբուրեց և ըսաւ.

— Մնա, սիրելիս, ահա բոլորուելածս այս էր...

Քարլայլ յաջորդ օրը հոն մնաց և ուր որոշուեցաւ ամուսնութեան օրն ու այլ կարգադրութեանց մասնաւորութիւնները։ Քարլայլ այդ նուրբ ու զգեցիկ տունկը օր առաջ այդ տունէն ազատելով իր կուրծքին վրայ սեղմելու և Իզապէլն ալ վայրկեան առաջ Միսիս Մաունթի ձեռքէն ալատուելու ամապարանքին մէջ էին։ Միսիս Մաունթն ալ միևնոյն ամապարանքը ցոյց կուտար օր առաջ այդ «զզուելի» աղջկան գոհացնելու համար։

Հետեւեալ օրը Քարլայլ կը պատրաստուէր մեկնելու Իզապէլ պլլուեցաւ անոր վզին և իրար համբուրեցին։ Քարլայլ ըսաւ.

— Մնա, սիրելիս, երանի՛ թէ քեզ հիմայ հետս կարենայի տանիլ։

Իզապէլ պատասխանեց.

— Երանի՛ ձեզ դուք Միսիս Մաունթի ամենալաւ ատենին տեսաք...

ՄԱՍ ԺԳ.

ՄՐ. ՏԻԼԻ

Մր. Քարլայլ, Իզապէլին վերադարձին, ճիշդ, չարուքիւն ընդ և այդ չարուքիւնը հակցնել չուզղ գործական ուսանողի պէս եղած էր։ Տարիներէ իվեր իր զգացումները զինք համոզած էին որ իր գոյրը՝ Միսիս Քարլայլ ամուսնութեան հակառակ ըլլալէն զատ, Լէյտի Իզապէլէն երբէք չէր պիտրժեր։ Որովհետև Միս Քարլայլ ամէն բանի մէջ շահ կը փնտռէր, գեղեցկութիւն և պատիւ ոչինչ էին իրեն համար։ Անոր կարծիքը այնքան զօրաւոր էր որ, Քարլայլ կը հաւատար թէ՝ ան կրնայ դժուարութեանց մատնել այդ ամուսնութիւնը։ Հետեւաբար այս խնդիրը անկէ գաղտնի պահել որոշեց։ Այս որոշումը չէր մոռացուէր։

Մր. Քարլայլի նշանուելէն 3 շաբաթ վերջ, օր մը, Գարպարա այցելեց Քարլայլի։

Սեղանի վրայ թէյը պատրաստուած ըլլալով, Քարլայլ ըսաւ.

— Այս երեկոյ եթէ չխմեմ կ'ըլլայ, դեռ շատ գործեր ունիմ։

Միս Քարլայլ պատասխանեց.

— Ինչո՞ւ չպիտի խմես, տես, վաղը Գարպարա Թէյ Մարլինկ կերթայ, մինչև հիմայ լուր չտուաւ դուն ալ հանէ գլխարկդ միասին խմենք։

Սև երեսքը միասին երբ նստած թէյ կը խմէին, Միս Քարլայլ ըսաւ.

— Ելլենք պայուսակդ պատրաստենք։

Քարլայլ չուտով.

— Ոչ, չնորհակալ եմ, ես լինքս կը պատրաստեմ, փիթ՛ը, մեծ պայուսակը սենեակս տար։

— Մեծ պայուսակը ի՞նչ պիտի ընես, տան մը չափ մեծ է, ուր տեղը պիտի քաշկռտես զայն։

— Հագուստներէս զատ շատ մը թուխպեր ալ ունիմ։

— Այդ հիւանդը դեռ հո՞ն է, ըսաւ Գարպարա։

— Այո՛, հոն է։

— Այս անգամ ալ Հոքա Մաունթ Սէվըրին պիտի հանդիպի՞ք։

— Այո՛։

KLIM

Փոշեկաթիլ առաւելութիւնը

KLIM լաւ կաթ մրցի է։ Թէ անոր վերայ աւելցնենք 7 | 8 համեմատութեամբ պարզ ջուր, պիտի սպանանք բարմ, առողջարար եւ սիրուն կաթ մը որ ունի նոյնպիսի բարմ կաթի մը համը, նոյն ու սննդատու արժէքը։

Մանկիկը դիւրութեամբ կը մարսէ Klimը որ իսկայուն օտս սննդատու կաթ մրցի է։

Ինչ ուրախութիւն ձեր զաւակներուն եւ մանկիկներուն համար։

Միշտ ու ամենուրեք բարմ կաթ կարելի է ունենալ *ԿԼԻՄ* փոշեկաթով։

Klimը կը լուծուի պաղ կամ գաղջ ջուրի մէջ։ Պէտք է զայն դնել ջուրին մակերեսը ու զարնել դգալով մը։

SPELL IT BACKWARDS

ՄԱՄԸԼԹԷՅՆԻ ԹՈՔԱԽՏԱՆՈՑԻ ՀԱՇԻՒՆԵՐԸ

			Ս.Ռ. ղեկն.	
Ապրիլ	1	Պ. Պ. Յարութիւն Տէր Յակոբեանէ սաց. նուէր	5.—	
»	2	Եագուպ Խանճեանէ զանձուած մուտքի դրամ	5.—	
»	»	Տիկին Եւնիկէ Քասունիէ	5.50	
»	»	Գահիրէի Հայ Աւետ. եկեղեցիէ	34.42	
»	»	Ազգանուէր Տիկնանց Միութենէ	37.97	
»	6	Հայ Աւետ. եկեղեցի Զահլէ	6.65	
»	»	Հայ Աւետ. եկեղեցի Ճարապլուսէ	5.50	
»	»	Մարտիրոս Կէրպէճեանէ (Կալիֆորնիա)	11.38	
»	»	Միհրան Տամատեանէ	2.—	
»	»	Սամուէլ Նազարեանէ	5.—	
»	»	Կարապետ Բօյաճեանէ	2.—	
»	»	Շիւքրի Պաղտիկեանէ սացուած նուէր	1.50	
»	14	Համբարձում Գազէզեան	6.25	
»	»	Յարութիւն Արապօնեանէ	3.—	
»	»	Տիկին Էլիզա Արապօնեանէ	1.50	
»	»	Քէօրփիւնէյէի Հայ Աւետ. եկեղեցիէ	3.—	
»	»	Հայկայի Հայ Աւետ. Էմմանուէլ եկեղեցիէ	2.75	
»	»	Բէքէյի (Վանգա) Հայր. Միութենէ	17.39	
»	»	Երուանդ Ազըլեանէ սացուած նուէր	2.—	
»	»	Բարեպաշտուհիէ մը սացուած նուէր	1.—	
»	»	Մարտիրոս Կէրպէճեանի հանգանակութենէ	47.66	1/2
»	»	Յարութիւն Քէօմպէճեանէ սացուած նուէր	1.—	
»	»	Տիկին Աննա Խրլոփեանէ	5.50	
»	»	Ամանոս քաղի քաղականութենէ	8.—	
»	»	Եղիսէ Գասապեանէ	1.30	
»	»	Տիկին Աննա Ղազարեանէ	1.—	
»	»	Բարեպաշտուհիէ մը սացուած նուէր	—.50	
»	15	Տիկին Փիլիպեանէ զանձուած մուտքի դրամ	5.—	
»	23	Անգործածելի խացեալ կապք ծախուած	15.—	
»	27	Երուսաղէմի թեմի հայութենէ (Մամըլէթէյնիօրը)	226.72	
»	28	Կիւրիւնի Հայր. Միութենէ	2.—	
»	»	Մկրտիչ Սանոսեանէ (Թրիփօլի)	1.—	
»	»	Յակոբ Ծըղըլեանէ	5.—	
»	»	Խաչատուր Օհանեանէ	5.—	
»	»	Միհրան Տամատեանէ	1.—	
		Գումար	484.49	1/2

Մամըլէթէյնի Ազգ. Ուձարանի Մայիս ամսուան մուտքը:

Մայիս	5	Պ. Պ. Մարտիրոս Կէրպէճեանէ (Քալիֆորնիա)		25.20
»	»	Տիկին Զապէլ Կէօչէրեանէ		6.—
»	»	Հայ Աւետ. Զանից. Միութենէ		12.—
»	»	Բարեկամէ մը սացուած նուէր		6.—
»	7	Տիկին Երանիկ Սարաֆեանէ սացուած նուէր		2.—
»	19	Եղիսաբէթ Կապէնեանէ մուտքի դրամ		5.—
»	»	Օննիկ Տիրատուրէ	Գահիրէ	1000 Ե.Դ.
»	»	Լեւոն Շալեանէ	»	100 »
»	»	Յարութիւն Զայլազեան	»	200 »
»	»	Լեւոն Գավալեանէ	»	100 »
»	»	Ծիման Զայլազեանէ	»	50 »

ՊԱՆԴՈԿ ԱՀԱՐՈՆ ՊԻԹԻԱՍ

ՀԻՒՍԻՒՍԱՅԻՆ ՍԻՒՐԻՈՅ ԼԱՒԱԳՈՅՆ ԱՄԱՌԱՆՈՑՆԵՐԷՆ ՃԷՊԷԼ ՄՈՒՍԱՅԻ **ՊԻԹԻԱՍ** ԳԻՒՂԻՆ ՄԷՋ

Նորակառոյց եւ գեղեցիկ շէնք. արդիական կերպով կահաւորուած սենեակներ. ընդարձակ սրահ, քաղնիք, եւրոպական եւ արեւելեան կերակուրներ

ՉԱՓԱՒՈՐ ԳԻՆ

ԲԱՑ Է 1932 ՅՈՒԼԻՍ 1ԷՆ ՍԿՍԵԱԼ

Իր անման տեսարաններով, առատ ջրերով և առողջարար կլիմայով ծանօթ ՊԻԹԻԱՍ գիւղը այս տարի օժտուած է գիւղագնացութեան համար անհրաժեշտ եղող բոլոր յարմարութիւններով:

Ճամբաները նորոգուած են, գիւղին մէջ հաստատուած է Թղթատարական ամենօրեայ սպասարկութիւն ինչպէս նաև Թէլեֆօն և հեռագիր:

Պիթիասը ունեցաւ նաև իր առաջնակարգ պանդոկը, ուր այցելողները պիտի գտնեն Սիւրիոյ և Լիբանանի լաւագոյն ամառանոցներուն յատուկ բոլոր յարմարութիւններն ու հանգըստութիւնները:

Տէր և Տնօրէն ԱՀԱՐՈՆ ԻԶՄԻՐԼԵԱՆ

ԱԶԴԱԿԻ ՏՊԱՐԱՆԸ

ՏՊԱԳՐԱԿԱՆ ԱՄԷՆ ԿԱՐԳԻ ԳՈՐԾԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ

Դիմեցէք «ԱԶԴԱԿ»ի Տպարանը՝ գիրք, պրօշիւր, հարսանեկան հրաւիրագիր, պահարան, նամակի թուղթ եւ առեւտրական տետրակներ.

ԱՐԱԳ, ՄԱՔՈՒՐ, ԳԵՂԵՑԻԿ ԵՒ ԱԺԱՆ.

ՃՈԽ ՄԹԵՐՔ ԳԻՐԵՐՈՒ

ՊԱՆԴՈԿ ԼԻՒՔՍ

ԶԱՀԼԷ

Հայկական ամենամաքրագոյն պանդոկը «ԼԻՒՔՍ»ն է Զահլէի մէջ, ծաղկաւէտ պարտէզով,

ԽԻՍՏ ՕԴԱՍՈՒՆ ՍԵՆԵԱԿՆԵՐ ՈՐ ԿԸ ԲԱՂԿԱՆԱՅ 1. 2. 3. 4. ՄԱՀՃԱԿԱԼՆԵՐԷ

1. ՀԱՄԵՂ ՃԱՇ, ՄԱՔՈՒՐ ԵՒ ԱՆԹԵՐԻ ՍՊԱՍԱՐԿՈՒԹԻՒՆ.
2. ԳԻՆԵՐԸ ԽԻՍՏ ՉԱՓԱՒՈՐ.
3. ՏՈՒՆ ՓՆՏՌՈՂՆԵՐՈՒՆ ԱՄԷՆ ԴԻՒՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ.

Տէր եւ Տնօրէն՝ Գ. ՊԱՐՏԻԶՊԱՆԵԱՆ

ՍԹԱՆՏԱՐՏ կօշիկները միշտ ամենամաքուր, ամենադիմացկուն, ամենաաժան եւ ամենագեղեցիկներն են.

Տքթ. Բ. ԳՈՒԼԱԳԵԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ՝ ՆԵՐՔԻՆ, ՄՈՐԹԱՅԻՆ ԵՒ ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

ՎԿԱՅԵԱԼ ՓԱՐԻԶԻ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑՆԵՐԷՆ

Կը դարմանէ գիտական ամենավերջին մեթոդներով, թոքերու, ստամոքսի, աղիքներու յեարդի ամէն տեսակ հիւանդութիւններ: Հին եւ նոր ջերմամիզութիւնը իր բոլոր բարդութիւններով, ինչպէս նաեւ Ֆրանկախտ եւ մորթային հիւանդութիւնները:

Արագ, արմատական եւ բարեխիղճ դարմանում:

Հիւանդ կ'ընդունի ամէն օր, բացի կիրակիէ, իր նախկին դարմանատան մէջ, ժամը 8—12 եւ 2—6ու մասնաւոր ժամադրութեամբ:

Երեքշաբթի օրերը, ժամը 2—5 վկաեալ ՍՂՔՍՏՆԵՐՈՒ ՁՐԻ

Ժօրժ Հասսէս փողոց՝ թիւ 8

Տօքթ. ԳԷՈՐԳ ՎԵՐՎԵՐԵԱՆ

Վկայեալ Lauréat Concours Interne եւ այժմ մնայուն ՄԱՍՆԱԳԷՏ լծիս Ֆրանսական հիւանդանոցի ԱՉՔԻ, ՔԹԻ, ԿՈԿՈՐԴԻ, ԱԿԱՆՋԻ և ԳԼԽՈՒ հիւանդութիւններու բաժնին:

Հիւանդ կ'ընդունի կէսօրէ վերջ ժամը 2—6 իր գլինիքին մէջ rue de Damas, No. 15

Հիւանդները ուղղակի հիւանդանոց կ'ընդունուին իր կողմէ տրուած մուտքի ռաբօրով:

Աղքատ հիւանդները ձրի դարմանուած, ամէն օր կէսօրէ առաջ ժամը 10—12, հիւանդանոցի դարմանատան մէջ:

Կարի եւ Ձեւագիտութեան Դասընթացք

Տիկին ՄԱՌԻ ԵՐԱՄԵԱՆ

ՎԿԱՅԵԱԼ ԴԻՐՁԱԿՈՒՀԻ

ՓԱՐԻԶԷՆ ԵՒ ՎԱՇԻՆԿԹՕՆԷՆ

Կարի եւ ձեւագիտութեան մասնագիտուհի, Տիկին Մառի Երամեան կը վերադառնայ իր արհեստանոցը, Մեծ Սէրայի դիմացը Նօ. 78 տան երկրորդ արկը:

Երեք ամսուան միջոցին կը սորվեցնէ ամենավերջին նորաձեւութեամբ, կար եւ ձեւագիտութիւն իր բոլոր բարդութիւններով եւ արդիական միջոցներով, Droit-fils մեթոդով: Իր աշակերտուհիները կ'ոճեն Փարիզի առաջնակարգ Académie Daydou վկայականով:

Տօկուն շինուած Վայելուչ ձեւ Հանգիստ եւ քնական ձայն

Անոնց յատկանիշները՝

[illegible]

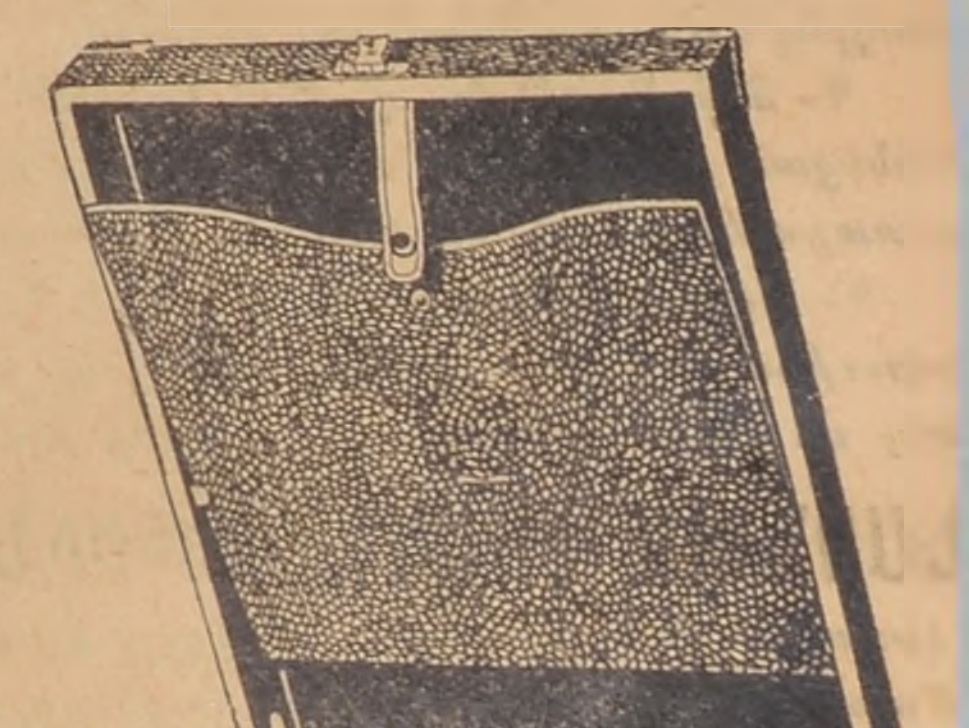

AZTAG
JOURNAL QUOTIDIEN ARMÉN.
B. P. 587
BEYROUTH, Liban

Directeur - Propriétaire
HAIG BALIAN

ԲԱԺԱՆՈՐԴՈՒԹԻՒՆ

ՍԻՒՐԻՈ ամր. 550, վեցամսեայ 300 Ս. Դ.
ՈՐՍՏԱՀԱՄ. տարի. 7, վեցամսեայ 4 տոլար

ԱԶԴԱԿ

ՕՐԱԹԵՐԹ

ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԳԻՏԱԿԱՆ

ازتـــاك

جريدة سياسية ادبية اقتصادية حرة

ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ ՅՈՒԼԻՍ 13 1932

ԶԵՒԸ Է ՂՍԸ 2.50 Ս. Դ.

Ջ. ՏԱՐԻ | Ամեն առաւոտ պէտք է բեր բերիս տօրեցիդ նորերիդ | Տնօրէն — խմբագիր՝ ՀԱՅԿ ՊԱԼԵԱՆ | Չհրատարակուած ձեռագիրները չեն վերադարձուիր | ԹԻՒ 97 (674)

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

ԻՆՔՆԱՅՈՒՍԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

Ինչպէս անհատները կ'ունենան առաքինութիւններ և ունակութիւններ, նոյնպէս և ազգերն ու ժողովուրդները կ'ունենան իրենց մասնայատուկ լաւ կամ զէշ սովորութիւնները։ Բնական և ժառանգական յատկութիւններ, որոնք չեն փոխուիր դիւրաւ, միայն կրնան մեղմանալ կամ սաստկանալ դաստիարակութեան և ուրիշ արտաքին ազդակներու միջոցաւ։ Ինչ ալ ըլլայ միջավայրի ազդեցութիւնն ու դերը, առժամանակեայ և երևութական հանգամանք կ'ունենայ եղած փոփոխութիւնը, որ շուտով երևան կը հանուի և կը ցուցադրուի դարձեալ տարբեր ազդակներու միջոցաւ և իր ամբողջ տգեղութիւններով։

Ժամանակը, որ գլխաւոր գործոնը նկատուած է ժողովուրդներու յոռի ունակութիւններուն և բարքերուն, շատ դժուարաւ և հակայ ձանձերով կրցած է մեղմացնել անոնց թափն ու ուժգնութիւնը, առանց կարենալ արմատախիլ ընելու ոխտին հետքերը։ Բացի այս ժառանգական հանգամանք ունեցող յոռի բարքերէ, ժողովուրդները դէպքերու և միջավայրի ազդեցութեամբ վերջէն կ'ստանան կարգ մը ունակութիւններ, որոնք յաճախ կը խաթարեն իրենց բնատոհմիկ առաքինութիւններն ու բարեմասնութիւնները և որոնք մասամբ դարմանելի են։

Այս վերջին պարագան գէթ աղդաղաբար շատ ճշմասած է մեզի եւ ստացական ունակութիւններ առաջնորդած են մեզ բարքերու անկումի և երբեմն անճանաչելի ըլլալու չափ փոխած են մեր դիմագիծը։

Հայը ամաչխարհային համբաւ կը վայելէ որպէս աշխատասէր ու պատուախնդիր ժողովուրդ։ Ի բնէ հայը եղած է չարքաշ ու աշխատունակ, գոհացած է իր չոր հացով և ուրիշին ձեռք երկարել չէ ուզած։ Նախընտրած է իր ճակտի քրտինքով և հալալ վաստակով շահած չորաբեկ հացը, քան ուրիշներէն չնորհուած կարկանդակը։ Աւարառու ու ջարդող Թիւրքը կոտորածի կողոպուտներէն ամիս մը վերջն իսկ հայերու դռները կը բախէր պատառ մը հաց մուրալու համար, սակայն կողոպտուող և թալանուող հայութիւնը մէկ հատ իսկ չէր համբերը իր մէջ մուրացիկ կամ Թիւրքին դռուը բախող ազգատ։ Օտարին նպաստն ու ողորմութիւնը խորշելի էր հայուն համար, աւելի նախամեծար էր անոթի փորով քշուառ մնալ, քան դուրսի աշխարհին ի հացնել իր կարօտը։ Եւ չնորհիւ այս յամառ աշխատասիրութեան հայը կրցած է իր գոյութիւնը քարշ տալ համաշխարհային պատերազմի պարտադրած ընդհանուր սովի սպառնալիքներէն։

Մեր ազգային այս եզական առաքինութիւնը, սակայն, վերջին երկու երեք տասնեակ տարիներու ընթացքին չափէն աւելի խաթարուած է և անկումներ ունեցած։ Ժամանակն ու պարագաները պարտադրած են մեզ որ նպաստընկալ ժողովուրդ մը ըլլանք և մեր քաղաքական թէ տնտեսական գոյութիւնը հայցկնք ուրիշէն, օտարէն։ Ցուսախաբ եղանք առաջին մարզին մէջ. միջազգային քաղաքականութիւնը իր գութի և ողորմութեան դռները փակեց մեր առջև և անդամ մեռցին մեր աղերսներն ու ճիչերը։ Մարդասէր աշխարհ է որ պատասխանէ մեր «հաց» ալաղակներուն և նպաստ փութացուց, միլիոններ գոյացուց, բայց միշտ մեր ստամոքսները լեցնելու համար, առանց կարևորութիւն ընծայելու մեր ժողովուրդի արժանապատուութեան։ Կերանք օտարին հացը, բայց վրայ տուինք մեր նկարագրին լաւագոյն գիծերը։ Ճիշդ է որ մեր տառապանքները մասամբ մոռցան շնորհիւ այդ նպաստներու, շատ կեանքեր փրկուեցան, սակայն որդեգրեցինք յոռի ունակութիւններ, անդարմանելի տկարութիւններ։ Ակէ 20 տարի առաջ հազուագիւտ էր հայ մը որ կարենար նպաստի մասին մտածել, շատ քիչ էր Թիւրը նաև այն հայերու որոնք իրարմէ փոխ դրամ ուզելու համարձակութիւնը ունենային։ Այժմ սակայն, ոչ միայն աղքատ ու կարօտ հայը հաշտուած է նպաստով հաց ուտելու և հազար ու մէկ ուղիղ կամ անուղիղ միջոցներով ուրիշէն դրամ ուզելու գաղափարին հետ, այլ մեր պաշտօնական ու պատասխանատու հաստատութիւններն անգամ նիւթական ակնկալութեան պատճառաւ վրայ կուտան մեր ազգային կարգ մը նուիրական սրբութիւնները։

Երէկ տուժեցինք մեր այս անհեթեթութեան և ուրիշներէն ողորմութիւն ուզելու սխալին երեսէն։ Կորնցուցինք տուն ու տեղ, հեռացուցինք քաղաքական ազատութիւնը մեր ժողովուրդին, խաթարեցինք մեր ազգային նկարագիրը և սկսանք արատ բերել մեր ժողովուրդին վերագրուած աշխատասիրութեան և պատուախնդրութեան համբաւին։

Չենք ըսեր որ կեանքի անողորմ հարուածներէն և ժամանակի տագնապէն չազատուիլ կարելի է։ Նմանապէս չենք արհամարհեր օտարին նպաստը. քաւելիցի։ Մեր նպատակը այստեղ ինքնայուսադրութեան օգուտն ու բարիքը ցոյց տալ է։ Տարիներէ ի վեր տեղական կառավարութիւնը կը թելադրէ որ վրանաքաղաքներու հայութիւնը քաշուի քաղաքի մէջ կամ քաղաքէն դուրս Թաղերու մէջ, Եւ այս մեր բարիքին համար։ Սակայն քանի՛ ունևոր ընտանիքներ կը ճանչնանք, որոնք ցարդ կը Ձան հիւղաւաններու մէջ, դժուարացնելով կարօտ և աղքատ ընտանիքներու ալ դիրքը։ Քանի մը ամիսէն պիտի քանդուին հիւղաւանները։ կրկնակի հրահանգներ տրուած են արդէն։ սակայն բոլորն ալ կ'սպասեն որ ոստիկանները գան և բռնութեամբ դուրս հանեն զիրենք և քանդեն խրճիթները։

Մեր ժողովուրդը պէտք է արմատախիլ ընէ վերջէն ատացուած յոռի ունակութիւնները, և այդ կարելի է գօրացնելով ինքնայուսադրութեան ուժը։

ԱՐԴԻ ՀՈԳԵԲԱՆՈՒԹԻՒՆԸ

(ԳՈՐԾՆԱԿԱՆ ԳԻՏՈՒԹԻՒՆ)

Նաև, դեռ ևս չէ ճշդուած թէ ինչ դիրք ու տեղ ունի հոգեբանութիւնը իբրև գիտութիւն մը գիտութեանց շարքին մէջ։ Կան տեսակէտներ պաշտպանողներ այն կարծիքը թէ հոգեբանութիւնը մեծ է փիլիսոփայութեան տարբերէն, ինչպէս Սթաէթ։ ՄաքՏուկալ զայն կենսաբանութեան առնչակից կը տեսնէ։ Ճէյմս զայն բնական գիտութեանց շարքին մէջ զետեղուած տեսնել ուզեց։ Ուաթսըն (զոր կրնանք արդի հոգեբանութեան պոյլնիկը կոչել) զայն բնախօսական մեքենագիտութիւն կը դասէր։ Ֆրոյտ և իր հետևկիրները զայն գիտական բոլորովին նոր դաշտի մը մէջ տեսնել կ'ուզեն։ Այսպէս, եւ ուրիշներ։ W. C. Bower իրաւունք ունի ըսելու, թէ հոգեբանութեան արդի վիճակը այնքան ծայրահեղ կերպով խառն ու չիոթ է, որ կարելի է միայն «հոգեբանական դպրոցներուն» մասին խօսիլ քան թէ «հոգեբանութեան մասին»։

Ակնարկուած դժուարութիւնները կը ծագին, ո՛չ որովհետև հոգեբանութիւնը անկարող կը Ձևայ գիտական հանգամանք զգենուլ, այլ էապէս անոր համար, որ անոր դաշտը ընդարձակ է այնքան որքան հարկ է կեանքի ֆիզիքական թէ՛ հոգեկան, արտաքին թէ՛ ներքին բոլոր արտայայտութիւնները իր մէջ բովանդակելու։ Թէպետրիչ է Մաք Տուկալի դիտողութիւնը, թէ «չատ մը գիտութեանց դաշտերը իրարու կը խառնուին, և ասիկա լաւ որ այսպէս է»։ Քանզի եթէ բնութիւնը ամէն մէկ բան միւսէն անջատ պահած ըլլար, գիտնականը մեծ դժուարութեանց պիտի հանդիպէր ու մասնաւոր չանքի պիտի կարօտէր, իր մասնագիտէն սահմանները դուրս գտնուող գիտութեանց մասին պէտք եղած տեղեկութիւններ առնելու։ Հետևաբար, կեանքի համար հարկ եղած համագործակցութիւնը յառաջ բերելը անհունօրէն դժուար պիտի դառնար։

Արդ հոգեբանութեան գիտութիւնը հասարակաց դաշտ մը կը գրաւէ կենսաբանութեան, մարդաբանութեան, սոնաննաբանութեան, կազմախօսութեան, բժշկութեան, ընկերաբանութեան, եւ ընդհանրապէս ընկերային գիտութեանց հետ։ Տիւնլէփի բացատրութեամբ «կենսաբանութիւնը կեանքի այն հանգամանքները կ'ուսումնասիրէ, որոնք կը յայտնուին կենդանական ու բուսական աշխարհին մէջ. մարդաբանութիւնը կ'ուսումնասիրէ կենդանական դործունէութեանց թանձրացեալ արդիւնագործութիւնները որոնք կը յայտնուին մարդի գործողութիւններու միջոցաւ։ Ասոնց ոչ մէկը միւսին կը պատկանի, բայց իւրաքանչիւրը միւսներուն սահմանին ներս կ'երկարի, իսկ բոլորն ալ միասին կեանքի երկու գլխաւոր երևոյթներով կը զբաղին, որոնք են աճում ու կենդացողութիւնը»։

Հոգեբանութիւն, հոգեբանութիւն, բայց վերջապէս ինչի՞ գիտութիւնն է ան. դեռ չկրցանք պատասխանել ասոր։ Բայց հեռու չենք։ Անոր գրաւած դաշտին վրայ հեռուէն ընդհանուր տեսութիւն մը կազմելէ վերջ, հիմա կարող ենք մօտենալ անոր ընթնութիւնը ուսումնասիրելու։ Բայց հոս ալ նախ հարկ է ճամբան հարթել, յառաջ բերել անոր մասին յայտնուած զանազան տեսութիւնները ուտեսնել թէ ո՛րը ո՛ր դի պէտք է հրել և անցնիլ։ Ու գիտական յիշատակները խնամով քննած ատենիս կը տեսնենք քանի մը կէտերով սահմանուած է հոգեբանութիւնը։

Առաջին, ինչպէս հարևանցի կերպով թելադրելու պատեհութիւն ունեցած ենք ասկէ առաջ, հոգեբանութիւնը ըսուած է թէ գիտութիւնն է այն անչօշափելի էութեան որ մարմնէ անկախօրէն կը բնակի մարմնոյ մէջ։ Բայց արդի գիտական հոգեբանութիւնը կը դժուարանայ զբաղիլ այսպիսի խնդրով մը որ եւելի հոգևոր, կրօնական իրականութեանց սահմանին մէջ կ'իյնայ։ Որովհետև հոգի բառը իր նախնական իմաստով բնազանցական-աստուածաբան իմաս մը կը կրէ, որ զգալի նիւթերու սահմաններէն վեր, հոգևոր ճշմարտութեանց մէջ կը սաւառնի, ու կը յուզէ այնպիսի հարցեր որոնք կը մերժեն գիտական մեթոտներու և փորձական հետազոտութեանց օրէնքներուն ենթարկուիլ։

Երկրորդ, կան ոմանք, ինչպէս Ուսլըս, որոնք հոգեբանութիւնը փորձաութեանց գիտութիւն» կը կոչեն։ Այս ալ անորոշ է, սա պատճառով ս'անաւանդ, որ կարելի չէ որոշել թէ ի՛նչ է «փորձառութիւնը» և ի՛նչպէս կարող ենք վաւերականացնել զայն։ Անհատին փորձառութիւնը կրնա՞նք բացարձակ համարել տիեզերքի մէջ։ Իմաստասէրն Լաքէի հարցուբը չունի դեռ իր գոհացուցիչ պատասխանը — «ինչպէս է որ կարելի կ'ըլլայ փորձառութիւն ունենալը։ Ուրկէ՞ կը սանանք մեր փորձառութիւնները, և ի՞նչ միջոցներով։ Եւ յետոյ, կրնա՞նք վստահիլ մեր զգայարանքներու միջոցաւ մեզի հաղորդուող փորձառութիւնները ճիշդ այնպէ՞ս են ինչպէս են իրենց էութեան մէջ ու պէտք են ըլլալ իրենց հաղորդութեան մէջ։ Եւ այս ճամբով իսկոյն մեր առջև կը ցցուին հետաքրքրական, epistimologique, խնդիրներ։ Այդ ալ անել է։

Երրորդ, ոմանք, ինչպէս Ջայքինչ, հոգեբանութիւնը կը սահմանեն իբրեւ գիտութիւն մը որուն գործի դաշտն է անձնաւորութիւնը, և ուսման առարկան է անձի մը ուրիշ անձին հետ ունեցած յարաբերութիւնները։ Բառը ոչ թէ անձնաւ, այլ ներանձնութիւն իմաստով պէտք է ըմբռնել հոս։ «Հոգեբանին պաշտօնն է ուսումնասիրել անձը», կ'ըսէ Ջայքինչ։ Այս տեսութիւնը ընդհանրապէս ընդարձակ է և բովանդակիչ։ «Անձնաւորութիւն» բառը արդի իմաստասիրութեան, աստուածաբանութեան և ընդհանրապէս բարձր մտածողութեան մէջ ամենէն շատ յիշուած իրականութիւնն է, որուն չուրջ կեդրոնացած կը տեսնենք չատեր տիեզերքի ու կեանքի բոլոր արժէքները։ Բայց ինչ՞ է «անձը»։ Նորէ՛ն անթիւ վէճեր ու վերծիմներ։ Եթէ մեքենայական մեկնութիւն տանք անոր, արդի հոսանքներուն ամենէն մոլորեցուցիչին մէջ բռնուած կ'ըլլանք. իսկ եթէ զայն մարմնաբնակ անկախ գոյութիւն ընդունինք, նորէն վտանգ կայ որ նախկին «հոգի» բառը պարզապէս փոխանակած ըլլանք «անձ» բառին հետ, եւ հոգեբանութիւնը եւս ահաբեկեցնենք հոն ուրկէ սկսաւ ան իր դանդաղ վերելքը։ Բայց կերպով մը, պէտք չէ Թողուլ այս աքանչելի ու թեւլայրիչ բառը որ անձնաւորութիւնն է։ Քանզի բոլոր գիտութիւնները իրենց վերջին նպատակին մէջ կը ծառայեն անձի կեանքին ճոխացումին, խորացումին ու գեղեցկացումին։

Զորրորդ վարկածը, որ բաւական ընդհանրացած է, այն է՝ թէ հոգեբանութիւնը «մտքի գիտութիւնն» է։ Ճիշդ է որ հոգեբանութիւնը մտքի գործունէութեանց ուսումն է կերպով մը, եւ «միտքը» այնքան իրականութիւն մըն է, թէև անտանելի, որքան հոգին. բայց «միտք» բառը ենթադրել կուտայ «առարկայ» մը մեքենիզմ մը, ինչ որ երբեք չէ։ Թէեւ նիւթական մարմնին մէջն է եւ առ՛ժ կ'արտայայտուի բայց ո՞ր է միտքը, և ինչ է ան։ Ի՞նչ առնչութիւն ունի ան նիւթի հետ։ «Դժուար է սահմանել,» կ'ըսէ. րակացնէ մտքի ու մարմնի կապերը քննող մը, «թէ ո՛ր կ'սկսի միտքը և ուր կը վերջանայ մարմինը։» Թէև անկերքեւի որ բաց սերտ ու փոխադարձ յարաբերութիւն մը այս երկուքին միջեւ, եւ մէկուն առողջութիւնը կախեալ է միսիսնէն։ Նաեւ չիտակ պիտի չըլլար մտքի դաշտը միայն հոգեբանական խուզարկութեանց մենաշնորհը դարձնել։ Անդին կան իմաստասիրութիւն, բարոյագիտութիւն, բնազանցութիւն, աստուածաբանութիւն որոնք ևս նեղ կամ լայն չափով իրաւունք ստացած են մտքի դաշտին մէջ հետազոտութիւններ ընելու։

ԲԻՒԶԱՆԴ ԵՂԻԱԶԱՆ

(7) (Շար.)

ՔՐՈՆԻԿ

ՍՐՏԻ ԿՏՈՐԸ

Բ.

Մեր նախորդ Քրոնիկով («Ազդակ», 8 Յուլիս) Թիւրքերուն ժառանգական ՍԻՐՏ ունենալը ատրակոյսի տակ ձգած էինք։ Կը վախնամ, Թէ անոնք սրտդին իւնծի դէմ, զիրենք դատած ըլլալուց համար անսիրտ մարդերու չարքը։ Բայց միևնոյն ժամանակ, որպէս զի արդարացընէինք իրենց «սրտի կտորի» բացատրութիւնը, բորենիի սիրտ մը ղըրած էինք իրենց կուրծքին տակ։ Եթէ, սակայն, չատ պզտիկ կը Թուի իրենց այդ դիակեր անասունին սիրտը, և լաւ կերպով չկրնար պատկերացնել իրենց մարդասպանի ու չարագարի հոգեբանութիւնը, Մալէէրպի հետ կրնանք ֆօնսիլթասիոնի մը նամիլ, նոր ախտաճանաչութեան մը համար, և մեր դեղագիրը սատրագրել տալ անոր։ այդպէս կրնանք տրամադրելի երկու սիրտ ունենալ Թիւրքերուն համար վագրի սիրտ, և օձի սիրտ, քանի որ Մալէէրպ առաջինը գործածած է կատաղի, ու միւսը նենգամիտ նշանակութեամբ։ Եւ այդ երկու սրտերուն միացումով, Թիւրքերը կ'ունենան խոշոր սիրտ մը, ձևացած՝ չափուած Թրքական կուրծքին վրայ, քանի որ անոնց գործը վագրի պէս ողջ որսերը փարատելու և ուտելու, եւ օձի պէս խայթելու մէջ կը կայանայ։ Անշուշտ այսօրուան Թիւրքերը պատասխանատու չեն անձնապէս, եթէ այդպէս ծնելու դատապարտեալ են։ Եթէ ժամանակակից Թիւրքերու նախահայրերը Իսկէնտէրունն ու չրջակաները չակած չը բերին Թաթարիստանի սեպհներէն, որ մը իրաւունք տալու համար իրենց Թոռներուն իրենց «սրտին կտորը» նկատելու զայն, բայց վերջապէս բան մը բերին միասին, այսինքն իրենց վրանները և մարդակեր բարբարոսութիւնը։ Լ. Վէօյիէ գրած է, Թէ Քանթոնի մէջ fumé եղած մարդու սիրտ տեսած է պահածոյ մը ծախող խանութներու մէջ։

Ուրեմն Մանկոյները վարժուած են մարդոց օրտերը ուղել ու ծխել, կատարեալ պաղարիւնութեամբ, և զանոնք իբր կերակուր, իբր սնունդ հրամցընել իրենց արենակիցներուն։ Շէյքսբիր ժամանակին գրած էր, Թէ մարդկային սիրտը պզտիկ Թագաւորութիւն մըն է, յեղափոխութիւններու ենթակայ։ Այդ յեղափոխութիւնը երևան կուգայ վագրերու սրտին մէջ մանաւանդ, երբ անօթիութիւնը իր ակռաները ցոյց կուտայ։ Այս պահուս, այդ յեղափոխական րոպէները մէկն է որ կ'ապրի Թիւրքը։ Եւ իր ախորժակը, անօթութենէ մարակուած, չափազանց սուր կը Թուի ըլլալ, երբ կը պահանջէ իր «սրտին կտորը» Իսկէնտէրունը, իր ջարդարարի ամբոխական հիմնը կատարելու Հայաստանի ծովածոցի այդ Թագուհիին հետ, հայկական արիւնի մէջ Թաթխելով անոր կուսական չրջազգեստը։ Ու հարսնեւորներն ալ պակաս պիտի չըլլան, Ազգերու Դաշնակցութեան մէջ իր ընդունելութենէն յետոյ, Յոյներու կնքահայրութեամբ կամ գումպարոսութեամբ։ Այնուհետև Դաշնակցութեան միւս բոլոր անդամները, իրենց Թագաւորդ ու անԹագ գրլուխներով միասին, հև ի հև պէտք դան իրենց ներկայութեամբը պատուելու և վաւերացնելու Իսկէնտէրունի հետ Թիւրքին Թագաւորական ամուսնութեան օրինաւորութիւնը։

Քոռնէյլի Կին (cid) Թատերախաղին մէջ, Տոն Տիէկ, իր ծերութեան օրերուն, վիրաւորուած արժանապատուութեան վրէժը լուծելու անկարող, կ'ուզէ վրէժի նուիրական գործը յանձնել իր զաւկին, բայց այդ յանձնարարութենէն առաջ կը հարցնէ անոր — «Ռոմարի՛կ, ՍԻՐՏ ՈՒՆԻ՞Ս»։ Մենք այդ հարցումին պէտք չունինք, երբ խնդիրը Թիւրքերու մասին է։ Թիւրքերը զուրկ մարդկային սրտէ, պատմութեան ընթացքին բիւրեղաց ցոյց տուած են այդ գազանային սրտին գոյութիւնը իրենց մէջ։ Բացէք տալթաններու յոլորտութեան պատմութիւնը, և պիտի տեսնէք Թէ տալթաններու երեքէն երկուքը գահազուրկ եղած ու իր զաւակներով միասին սպանուած են նոր սուլթանէն։ Բացէք իրենց արշաւանքներու և աշխարհակալութեանց պատմութիւնը եւ պիտի տեսնէք, Թէ ամէն նոր յաղթանակ, ամէն գրաւում տօնած է իրենց կողմէն ջարդերով, Թալանով, գանգուածային առանգուններով, քանդումներով։ «Ասկէ քիւրեր անցած են ...» ատութիւնը, որ տիեզերականած է այլևս, ճչգրիտ պատկերն է Թիւրքերու վագրի և օձի սրտին, անոնց նենգութեան և վայրագութեան, և որոնց ոտքին տակ և անցած տնցած տեղը խոտ ալ չէր բուսներ։

Ու այս ատենէն վերջ, ելնել սրտի մասին խօսիլ, ելնել այս կամ այն հոդամասը իրենց «սրտի կտորը» նկատել, պիտի նշանակէր անպատուել, արատաւորել ժողովուրդը այն տեղին, որուն կը ցանկան տիրանալ։ Ըստ իս, Թիւրքերը ո՛րքան քիչ խօսին սրտի մասին, ա՛յնքան լաւ կ'ընեն գոնէ իրենց համար։ Ջունեցած բաներու մասին խօսիլը կբրնայ ախորժակին գրգռել, և մեզի հանդիսատեսը ընել վագրի նոր յոչոտումներու, նոր արիւններու։

Թիւրքերու սրտի մասին խօսած ատենս միաքս կուգայ ուրիշ պատմութիւն մը։ Գօսիէէ օր մը իր քարոզին բնաբան ընտրած է Սաղմոսի սա կտորը։ — «Թագաւորներու սիրտ Աստուծոյ ձեռքին մէջ կը գտնուի»։ Վիկթոր Հիւկօ ակնարկելով Գօսիէի այդ քարոզին, կ'ըսէ. — «Տեսէք սա եկեղեցականը, որ չը քաշուիր մէկ նախագահութեան մէջ երկու սուտ խօսիլ։ Նախ, Թագաւորները սիրտ չունին, որ բանուի, ու յետոյ Աստուած ձեռք չունի որ դոյութիւն չունեցող սիրտ մը բռնէ»։

Արդեօք ինչե՞ր պիտի չը գրէր Վ. Հիւկօ, եթէ կարդացած ըլլար Մահմուտ Էսատի «Սրտի կտորը», որ մարդկային ըլլալէ հեռի ներկուած է անէզներու արևնով ու անէծքով։

ԴԻՏՈՂ

Ց. Գ.— Ահա Թիւրք օրտին յատկանշական մէկ նմոյշը, անանօթ մեր նոր սերունդին որ այդ օրտին հետը ցայգ գաւած է անապատներու խորը, իր ծնողքին ու հայրենակիցներուն ոսկրատին գրկած։ Օր մը Կիլիկեցի հարուստ մը կ'այցելէ Ազգն ողլուին, որ կը միրապետէր Ազգաթի քաղաքներուն և լեռներուն։ Ազգան ողլու կանչել կուտայ իր մարդերէն մէկը, և իր հիւրին ներկայութեան կը քաշէ հրացանը, եւ կը սպաննէ։ Ու դառնալով հիւրին, կ'ըսէ պատրիւնութեամբ. «ուր որ երթայիր բարի գալուստի համար քեզի ոչխար մը պիտի մորթէին։ Իմ խոճախս մէջ այդպիսի պատիւ մը չատ հասարակ բան մը պիտի ըլլար. և ահա իմ մարդերէս մէկը գուրպան ըրի, քեզ պատուելու համար»։ Մարդազոհը սովորական բան մը Թիւրքին համար։ ԴԻՏՈՂ

ՄԱՀԱՓՈՐՁ ?

ՍԻՒՐԻՈՅ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ ՆԱԽԱԳԻՆ ԵՒ ՎԱՐՉԱՊԵՏԻՆ

Դ Է Մ ...

ՈՐՈ՞ՆՔ ԵՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊԻՉՆԵՐԸ

Եաճայեն կը տեղեկացնեն հետեւեալ զգայացուց լուրը.

Ամմանի մէջ ձերբակալուեցան Իպրահիմ Ապու Խալիլ, Խալեթ Շէյխ, Ըրլալ Ըսթուվանի եւ Մահմուտ Աւտէ անուն 4 արաբներ, որոնք ամբաստանուած են Սիւրիոյ Հանրապետութեան Նախագահ Ն. Վ. Մուհամէտ Ալի պէյը, Հագգը պէյ Ազմը եւ երեսփոխան Զիչէֆիին մահափորձի ենթարկելու յանցանքով։ Այս մահափարձը որոշման պատճառն է եղեր Ֆրանսացիներու հետ անոնց գործակցութիւնը։

Անդր — ծորդանացի ոսոիկանութիւնը երբ ձերբակալած է զանոնք, անոնք նախ ուրացած են նոյնիսկ իրենց անուններէն։ Բայց վերջը երեւան հանուած է ճշմարտութիւնը։

Ամմանի մէջ տիրող տարածայնութեանց համաձայն, իբր թէ այս մահափորձը կազմակերպուած է ազգայնական լիբերներէն Ֆախրի պէյ Գարուսիի եւ Շիւքրիւ Գավաթլըի կողմէ։

ՆԱԽԱԳԱՀ Տ. ԿԻՒԼՊԷՆԿԵԱՆԻ
ՀՐԱԺԱՐԱԿԱՆԸ ԵՒ Հ. Բ. Ը. ՄԻՈՒԹԻՒՆԸ

Բարեգործականի կեդրոնական դիւանը մեզի կը դրկէ հետեւեալը.—

Անդրադառնալով մեր 9 Մայիս ամսաթիւ զեկոյցին, որով ցաւ ի սիրտ ծանուցինք Միութեանս մեծայարգ նախագահին՝ Տ. Գալուստ Կիւլպէնկեանի հրաժարականը, նախ և առաջ հարկ կը տեսնենք նոյնութեամբ արտագրել իր հրաժարագիրը.—

«Ինչպէս յաւ կը յիշէք, Հ. Բ. Ը. Միութեան նախագահութիւնը ընդունելու պատիւն առանձնելուս միակ պայմանս եղաւ Ք. այն օրը երբ տեսնեմ որ օգտակար չեմ կրնար լինել, կը հրաժարիմ։

«Ու գիտէք Ք. հակառակ իմ անձնական սուղ ժամերուն՝ ինչ հոգով սրտով փարեցայ գործին, պարտականութիւնս կատարելով իմ ովսանն, քնականաբար զանազան դժուարութեանց, անհարկի արտունջներու ու պահանջներու դէմ յաջառելով, զի կան մարդիկ կը կարծեն Ք. Բարեգործականը պետութիւն մ'է, պարտաւոր է և կարող ամէն դիմումներու գոհացում տալ, մինչդեռ Բարեգործականը անհատական հաստատութիւն մըն է, որ ծագեցաւ Գողտն Նուպար փայտի նախաձեռնութեամբ հաստատեալ և չատ տհմանափակ է իր եւքմուշքի վիճակը, մանաւանդ վերջերս։

«Բարեգործականը իր բարոյական և նիւթական միջոցներով, իր գոյութեան սկիզբէն ցարդ, մեծապէս օգտակար եղած է այս լքեալ ազգին անօթևանակ առապանքի օրերուն և ամէնքիս երախտագիտութեան արժանի է։

«Ամէն դժուարութենէ հետ նոր ապահովական դէպք մը կուգայ սակայն Միութեան խաղաղութիւնն վրդովել, այն է Երևանի կառավարութեան պատասխանական ներկայացուցիչ պ. Յանճեան անհեթեթ առարկութիւնով իմ անձիս դէմ նախատինքներ ըրած է. ի զուր սպասեցինք որ Հայաստանի կառավարութիւնը հերքէր այդ բացարձակ անտեղի յարձակումը, ուստի ես իբրև նախագահ Հ. Բ. Ը. Միութեան պարտաւորուած եմ հրաժարիլ, ի նկատի ունենալով որ Բարեգործականը Երևանի կառավարութեան հետ զանազան բարեգործական ձեռնարկներու համար անհրաժեշտ կապ ունի, և ես իմ անուամբ և առորոգութեամբ չեմ կարող յարաբերութիւն ունենալ անոնց հետ՝ իբրև նախագահ ներկայ պարագաներու ներքև։

«Արդ, բացարձակապէս հրաժարականս մատուցանելով հանդերձ, միանգամայն կը պահեմ իմ գուրգուրանքս Ազգին սիրակ մխիթարութիւնը եղող Հայաստանի լուրջ բարգաւաճման համար, իբրև հայրենի աւանդութեանց զգացման պարտականութիւն։

«Մնամ յարգանօք և առյաւէտ բարեացակամ Բարեգործականի նուիրական հաստատութեան։

***

Երբ Տ. Կիւլպէնկեան վերադարձաւ Ճամբորդութենէն, որուն ընթացքին հեռագրով մը պատասխանած էր իրեն ուղղուած նամակին, կրկնելով իր հրաժարականը, Գեդր. Ժողովի կողմէ Պատուիրակութիւն մը, որ կը բաղկանար Վեհ. Տ. Գ. Նորատունկեանէ, Տիգրան Խան Ջէլէկեանէ, Առաքել և Զարեհ պէյ Նուպարէ, երկար տեւակցութիւն մը ունենալ հրաժարեալ Նախագահին հետ. որ թէև յոյժ սիրալիր կերպով ընդունելեցան յարգոյ պատուիրակները, անոնց իր հոգածութեան և անպաշտօն աշխատակցութեան մասին հաւաստիքներ տալով, բայց և այնպէս անխախտ մնաց իր որոշումին վրայ, անգամ մը ևս թուելով պատճառները՝ քաղ. խանճեանի ճառը, հայ թերթերու խծբծանքները և իր համոզումը թէ իր ներկայութիւնը Միութեան համար աւելի վնասակար էր քան օգտակար։

Այս տեսակէտին հաժաձայն չի գտնելով, Միութեան պատուիրակները պարտք սեպած են հերքել մեր Նախագահին առարկութիւնները։ Արդարև, երբ բացարձակօրէն անարդար են քաղ. խանճեանի վերագրումները, որոնց դէմ կեդր. Ժողովը բողոքեց Հայաստանի կառավարութեան ուղղուած իր 7 Մայիս (24 Մայիսին) աւելի եւս բուռն յօդուած մը հրատարակուեցաւ, երբ ժամուին քննագատութիւններն ալ անխուսափելի են որևէ ձեռնարկի հանդէպ որ կը չարժի և կը տեղծագործէ, սակայն և այնպէս Տ. Կիւլպէնկեանի անձնաւորութիւնը մեր ազգին զեկավար շրջանակներուն և մեր Միութեան բոլոր բարեկամներուն յարգանքովը շրջապատուած է միշտ։ Այն իւանդավարութիւնը որով ընդունելեցաւ չուրջ երկու տարի առաջ իր ընտրութիւնը և այն անկեղծ ցաւը որ իր հրաժարականը պատճառեց, ցոյսուն փաստ է որ ազգը հաժարէն գիտցաւ գնահատել, ինչպէս կ'արժէր, Տ. Կիւլպէնկեանի միտքի յատկութիւնները, անձնական էրմայքը և անձնուէր զեկավարութիւնը։

Այս բացատրութիւնները սակայն չեն կրցած տարհամոզել յարգոյ Նախագահը, որ չնորհակալութիւն յայտնելով հանդերձ արտայայտուած զգացումներուն համար, կրկնած է Ք. իր որոշումը անդառնալի ըլլալով հարկադրուած էր պնդել իր հրաժարականին վրայ, նոյն իսկ Միութեան չահուն համար, մանաւանդ որ իր յարաբերութիւնը Հայաստանի կառավարութեան հետ այլևս անկարելի դարձած էր։

Այս պայմաններու մէջ, կեդր. Վարչական Ժողովը, իր 15 Մունիսի նիստին մէջ, ինքզինքը գտաւ Տ. Գալուստ Կիւլպէնկեանի հրաժարականը ընդունելու տխուր հարկադրանքին առջև, և հրաժարեալ Նախագահին ուղղեց իր երախտագիտական զգացումները այն աշխատակցութեան համար զոր իր կարճաւուն Նախագահութեան շրջանին ընծայեց, ջերմ Միութիւնը իր ցոյց տուած վեհանձնութեան համար, ինչպէս նաև իր խոստումին համար բարոյապէս և նիւթապէս զօրավիդ կանգնելու Հ. Բ. Ը. Միութեան, որուն կը միացնեն ինքը թանկագին կապեր և յիշատակներ։

Կեդր. Ժողովը, աւելի նպատակաւոր հանգամանքներու սպասելով, որոշեց յետաձգել նոր Նախագահի մը ընտրութիւնը, խնդրելով իր անձնուէր փոխնախագահներէն Տ՛եարք Տ. Ջէլէկեան Զարեհ պէյ Նուպար և Գ. Էսմէրեան, որ հերթով ատանձնեն թափուր մնացած Նախագահական բարձր պաշտօնը մինչ լուծելով իրենք յատկանշող հայրենասիրական բոլոր թափով։

Այս պատեհութեամբ, կեդր. Ժողովը իր յոյսը յայտնեց նաև թէ մեր հիմնադիր Միութեան բոլոր անդամները և բարեկամները պիտի բոլորուին և այժմ աւելի քան երբէք պիտի կրկնապատկեն իրենց եռանդն ու ջանքերը, որպէսզի մեր ընկերութիւնը կարենայ յաղթել հասկանալի ապագային սպեղծած դժուարութեանց և հետապնդել իր ազգասէր բարձր կոչումը, խաղաղութեան և համերաշխութեան մթնոլորտին մէջ։

***

Տ. Կիւլպէնկեանի հրաժարման անակնկալ լուրը յուզում յառաջ բերաւ ազգ. բոլոր շրջանակներուն և գլխաւորաբար Հ. Բ. Ը. Միութեան չարքերուն մէջ։ Հայ մամուլը, անխտիր, անդրադարձաւ սոյն հրաժարման և խրթնագրականներով վերլուծեց անոր պատճառները, կոչ ուղղելով հրաժարեալ Նախագահին վերադառնալ իր պաշտօնին գլուխը։

Այդ առթիւ, նոյնպէս բազմաթիւ հեռագիրներ և նամակներ ուղղուած են ուղղակի Տ. Կիւլպէնկեանի, կամ Ընդհ. Տնօրէնութեան միջոցաւ, գլխաւորապար կիւլիկիոյ Վեհ. Կաթողիկոսին և Աթոռակիցին, Երուսաղէմի և Կ. Պոլիսի Ս. Պատրիարքներուն, Հ. Բ. Ը. Միութեան Նուիրատուներուն և Գահիրէի Ճանճամուժողովներուն, ինչպէս նաև մասնաժողովներուն, ազգ. կարեւոր հաստատութեանց և ականաւոր անձնաւորութեանց կողմէ։

Բարեբախտաբար, Տ. Կիւլպէնկեան ո՛չ միայն Միութեան հետ չէ խզած իր սիրալիր յարաբերութիւնները, այլ ընդհակառակը կը շարունակէ իր առօրեայ հոգածութեան առարկայ ընել անիկա, կեդր. Վարչութեան և ընդհ. Տնօրէնութեան հետ պահելով իր կապակցութիւնը, անպաշտօն կերպով, ինչպէս կը յայտարարէ իր վերջնագոյն նամակին մէջ Ք. կրնանք միշտ վստահ ըլլալ իր անձնուիրութեան մասին և Ք. յօգուտ Միութեան պատրաստ է ընծայելու աջէն օժանդակութիւն։

ՈՒՐԱԽԱՌԻԹ ԼՈՒՐ Մ Ը
ԵՐՈՒՍԱՂԷՄԻ ՎԱՆՔԻՆ ՊԱՐՏՔԵՐԸ ԿԸ ՆՈՒԱՃԻՆ
ԱՄԲՈՂՋ ԾԱԽՔԵՐԸ ՋԵՂՁՈՒԱԾ ԵՆ «Սիոն»ի վերջին Թիւին մէջ կը կարդանք.

Ս. Աթոռոյս Տնօրէն Ժողովը, իբրեւ գործադիր իշխանութիւն եւ վարչական Մարմին հաստատութեան, Մայիս 27 ին մինչեւ Յուլիս 2, երեսուն եւ հինգ օրեր ընթացքին գումարուեցաւ հօրն ամգամ, եւ զբաղեցաւ եկեղեցական, վարչական եւ մասնակարական գործերու կարգագրութեամբ, իսկ յորս անգամ գումարուելով իբր կրօնական ատեան կատարեց ամուսնական եւ ժառանգական խնդիրոց վերաբերեալ տնօրինութիւններ։—Միաբանական Ընդհ. Ժողովը երեք անգամ գումարուեցաւ, Յունիս 29 ին, 30 ին եւ Յուլիս 1 ին, եւ ցնծալից միաձայնութեամբ վաւերացուց Եղիկայ 1932 Մայիս 1933 Ապրիլ պիւտճէն, զոր Վսեմ. Ոսկան Գէյ Մարտիկեան խղճամիտ խնամքով պատրաստած էր, եւ զոր Տնօրէն Ժողովը գրեթէ ամբողջութեամբ իւրացնելով Եղիկայեցուցած էր Ընդհանուրին։ Ուրախութեամբ կրնանք ծանուցանել ազգին լրութեան թէ պարտքին վիթապը, որ կ'սպառնար այս դարաւոր Հաստատութեան ելմտական կազմին, զգեցնուած է արդէն, Տնօրինի հատատակօրէն ոչ ոք այս հաստատութեան մատուցած է այն ծառայութիւնը զոր Ոսկան Գէյ մատոյց ցարդ եւ պիտի մատուցանէ։ Ի զուր չէր որ Ս. Պատրիարք, յատենի ժողովոյ, կոչեց զնա «մեծ եւ անձնուէր բարեկամ Ս. Աթոռոյ»։

ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆ ԱՄԵՆԱՅՆ ՀԱՅՈՑ ՀԱՅՐԱՊԵՏԻ

«Սիոն» կը գրէ.—

Հաճրածաճօք իրողութիւն է այլեւս ատեստատ այն լուրը, որ հաղորդուած է Ս. Էջմիածին, եւ որ կը ծանուցանէ թէ Ամենայն Հայոց Հայրապետի ընտրութեան որ նշանակուած է Եղիկայ տարուոյ նոյեմբերի 10 ին։ Ուրախ եմ որ չեմ խաբուած մեր յատատեսութեանը մէջ, զոր այս տեսակէտով յայտնած էինք «Սիոնի» նախորդ խմբագրականով։ Տակաւին կը պակսին մեզի աւելի մանրամասնութիւններ, բայց կը փափաքինք ժամեալ թէ իրերը պիտի կատարեն իրենց ընթացքը միեւնոյն ուղղութեամբ, համաձայն Հայ Եկեղեցւոյ օրինաց եւ հոգեկոյս Հայրապետին կողմէ նախագծուած կանոններու։

Թեանց կողմէ։

Բարեբախտաբար, Տ. Կիւլպէնկեան ո՛չ միայն Միութեան հետ չէ խզած իր սիրալիր յարաբերութիւնները, այլ ընդհակառակը կը շարունակէ իր առօրեայ հոգածութեան առարկայ ընել անիկա, կեդր. Վարչութեան և ընդհ. Տնօրէնութեան հետ պահելով իր կապակցութիւնը, անպաշտօն կերպով, ինչպէս կը յայտարարէ իր վերջնագոյն նամակին մէջ Ք. կրնանք միշտ վստահ ըլլալ իր անձնուիրութեան մասին և Ք. յօգուտ Միութեան պատրաստ է ընծայելու աջէն օժանդակութիւն։

ՀԱՑ ՄԸ ԻՆՉՊԷՍ ԿՐՑԱԾ Է *ՄԻԼԻՈՆԱՏԷՐ ԸԼԼԱԼ*
ԵՒ ՄԵԾ ԱԶԴԵՑՈՒԹԻՒՆ ՋԵՌՔ ԲԵՐԵԼ ԱՐԵՒ. ԱՓՐԻԿԷԻ ՄԷՋ

Փարիզ հրատարակուող «Կրեսկուար» օրաթերթերի ծունիս 24ի թիւին մէջ կը կարդանք հետեւեալ օտեսկան յօդուածը, «Մեծ մարդ մը» խորագրին տակ.—

Երեսուն տարի առաջ, Հայ մը ցամաք կ'ելլէր Մարսէյլի (Ափրիկէ) մէջ։ Խեղճուկրակ երեսուի մը ուներ. մաշած հագուստով ու անկուտի ապրանքի պոյին գլուխ կը զարնէր. ապրուստը ճարելու համար։ Օրին մէկը, Քամբայա հասաւ։ Քանի մը հազար քիլոմէթր ճամբայ կտրած, վայրի գազաններով լեցուն չրջաններէ և 4000 մէթր լեռներէ անցած էր։

Քամբայա այսօրուան քաղաքը չէր այն ատեն. քանի մը հիւղակներ և անգրլիական առաջին զինուորներու վրաններ միայն կը տեսնուէին հոն։

Աճեան անուն այդ Հայը ախորժեցաւ երկրէն և որսի հոտը առաւ իսկոյն։ Ուրիշ չուչացաւ։ Վաթա Ֆրանսացի մը, պատասխանուն զբեսանեղով, ապրիլեան Քիւն խնդրեց Սճեանէն։ Այս վերջինը հիւրընկալեց ճամբորդը, այն հայրական ժպիտով, որ միշտ կը տեսնուի իր դէմքին վրայ, ու հիմա աւելի չեշտուած է։

Փիղ որսացող մըն էր այդ Ֆրանսացին։ Պելճիական Գոնկոյէն գաղանաբար բերած էր փղոսկրերու ահագին բեռ մը։

Անոնք պահուած էին անտառին մէկ անկիւնը, Քամբայային քիչ հեռու։ Ֆրանսացի ուղեւորը կը փափաքէր հոն ճամբայ ատեն մը, ի դերեւ հանելու համար խուզարկութիւնները պելճիական իշխանութեանց ու անգլիական ոստիկանութեան որուն աչալրջութիւնը խնդրուած էր։

Աճեան ազնուօրէն խոստացաւ իր ապահովականութիւնը ընծայել և լուռ թիւն պահել այդ գործի մասին, մինչ Ֆրանսացին կը համբուրէր Հայուն ձեռքերը։

Սակայն Աճեան յաջորդ օրը գնաց ժամանակից Ֆրանսացին։ Անպատուութեան հեռանկարէն սարսափած, մարդը անձնասպան եղաւ։

Ֆրանսացիին բոլոր փղոսկրերուն տիրացած, Աճեան հարստութեան ճամբան բռնած էր։ Իրեն պէս մարդու մը հետ յարմարեցաւ ու Լոնտոն դրկեց զայն, փղոսկրերու բեռով։ Շահերը պիտի բաժնուէին, բայց Աճեան իր արբանեակին երեսը անգամ մըն ալ չտեսաւ, ու Հայը դարձեալ աղքատ մնաց առաջուան պէս։

Բայց Աճեան օգտուեցաւ այդ դաշէն, ու այնուհետեւ սկսաւ աչխատիլ առանձին կամ գէթ այնպիսի անձերու հետ, որոնք դրամ կը բերէին, քանի որ փորձառութիւն ստացած էր այլեւս։ Շատ չտնցած, ան դրամի տիրացած էր, իսկ ուրիշներ ալ փորձառութիւն ունեցած էին։

Աճեան մեծ հարստութիւն դիզեց ու երկրին մէջ ամգին ազդեցութիւն ձեռք բերաւ։ Այսօր երկրին ամենէն կարեւոր Բերթին տէրն է, անօրէնը՝ ամենէն գեղեցիկ օթէլին, վարիչէ բամպակի մէկ քանի գործերու, տնկարկու քանի մը հազար հէքթար տարածութեան վրայ, գործակալ օթոմօպիլներու լաւագոյն վաճառանիշերու և նաւային գլխաւոր գործակալութեանց։ Մէկ խօսքով միլիոնատէր ալ է։

Անգլիացիները կ'ատեն Աճեանը ու կը վախնան անկէ։ Բայց ան քիչ առաջէն կը խնդայ։

Գէշ է քլիւպին մէջ տեսնել Աճեանը. երբ ան եկեղեցականի իր ժառ ձեռքով կը չոչէ քլիւպի գլխաւոր անդամներուն կանչակը։ Առանձ կը խորչին Հայէն, և կ'ոգւեն կողինջիմէ պէս փչրել զայն, սակայն կը ժպտին անոր, որովհետեւ քանի մը փոքր ու ազատ ծառայութիւնները կը ժառուցանեն և կամ դրամ կը պարտին։

Աճեան քաջուն մեծ զօրութիւն մը ունի ու ասենէն զօրաւոր մարդն է թերեւս։ Սակայն միակ զօրաւոր մարդը չէ անգլիական Արեւելեան Ափրիկէի մէջ։ Այդ կարգի մարդիկ տակաւ կարեւորութիւն ստացած են չնոյհիւ այն խառնբայութիւններուն, զոր ըրած են իրենց պղտոր գործունէութեան սկիզբը։

ՕՍՄ. ՍԱՀՄԱՆԱԴՐՈՒԹԵԱՆ
ՀԻՄՆԱԴԻՐ
ՄԻՏՀԱՓ ՓԱՇԱՆ
Ո՞Վ ԵՒ Ի՞ՆՉՊԷՍ ՍՊԱՆՆԵՑ

Գոլսական թերթերու մէջ կը կարդանք.—

Թուրք պառավութեան ամենատիպար էջերէն մին կը կազմէ անկասկած «Ազատութեան Հայր» կոչուող և Օսմանեան առաջին Սահմանադրութեան հիմնադիրն եղող Միհաթ փաշայի թոյիճի մէջ խժդժօրէն սպանութեան պարագան։ Դիւներ մը, չուանով խեղդամահ ըրած էին այս երկու հայրենասէրները։ Իբր Միհաթ փաշայի սպանիչ ճանչցուած է Զաիրներեցի սափրիչ Խամայիլ անուն մէկը որ փաշային մարդն էր և մինչեւ հիմա ալ ողջ է և իր գոյութիւնը կը քաշկրտէ ձիւաէի մէջ։ «Ձիւմհուրիյէթ» այդ մարդը փնտռել և դտնել տուած է իր մէկ թղթակցին որ այսօր սկսած է հրատարակել նոյն թերթին մէջ իր կատարած քննութեանց և ոճրագործին հետ ունեցած տեսակցութեան արդիւնքը։ Թղթակիցը իր առաջին նամակը դրկած է Թոյիճէն։ Մտորեւ կը հրատարակենք այդ թղթակցութեան չահեկան մասերը, զանց ընելով կարգ մը անկարեւոր մանրամասնութիւններ և խորհրդածութիւններ,—

Թոյիճ, 1932 Յունիս

Երբ մագերս փուշ փուշ ըլլալով կը չրչէի Թոյիճի բերդին մէջ, ինձի առաջնորդող Թուրք բարեկամս, այնտեղի անցուդարձերուն մասին իր ողբերգական յիշատակները պատմած միջոցին յարեց.

— Ահա՛, այս ալ Միհաթ փաշայի նահատակուած սենեակն է...։

Կը խոստովանիմ թէ չկրցայ սեցած փայտէ դրան ճեղքէն ներս նայիլ։ Ըսի միայն թէ՝ աւելի ճիշդ չէ՞ր ըլլար անոր գերեզմանը այցելել, փոխանակ անոր նահատակուած սենեակը տեսնելու։

Բարեկամս դառնօրէն գլուխը օրօրելով և զգածուած չեչտով հը ըսաւ.—

— Գերեզմանէն նշան մը չգիտցին...։

Ապա պատմեց թէ այդ կողմերը չատու զգացումը միշտ չատ գիրիվեր եղած է կրօնքի, մարդկութեան և մեռեալներու հանդէպ յարգանք տածելու զգացումէն։ Ասոր իբր պերճախօս օրինակ ցոյց տուաւ Շէրիֆ Էմիր Հիւսէյինը որ Պոլիսէն Մէքքէ գալէ վերջ, առաջին գործը եղած է Միհաթ փաշայի գերեզմանին վրայ հոյակապ չիրիմ մը կանգնել։ Սակայն Թուրքիոյ կառավարութեան դէմ ապստամբութեան դրօշ պարզելէ վերջ, իր դրամով չինել տուած այդ հոյակապ չիրիմը իր ձեռքով քանդել տուած է։ «Վաղ անցանք չիրիմէն, հիմա անոր թաղուած տեղէն ալ ո՛եւէ հետք չէ մնացած...

Արդէն ներկայ Վչհապի կառավարութեան Շերիֆ-Բի օրէնքն ալ դէմ է չիրիմ կանգնելու և մի միայն մուհաճէտ մարգարէի չիրիմին ձեռք չեն դպցուցած իսկ միւս բոլոր չիրիմները քանդած են, երբ թղթակիցը հարցուցած է թէ արդեօք Միհաթ փաշայի ժամանակակիցներէն ապրողներ կա՞ն տակաւին այդ կողմերը, առաջնորդը յայտնած է թէ Էարինչի սափրիչ Խամայիլ որ անոր գահիճը կը նկատուի, տակաւին կ'ապրի Ձիւաէի մէջ և յանձնարարած է իրեն Ձիւաէ երթալով տեսնուիլ անոր հետ։

ԽԱՍՔՕՎԱՅԻ
ՀԱՅԵՐՈՒՆ ԾԱՆՐ ՏԱԳՆԱՊԸ ԸՆՏԱՆԻՔՆԵՐ ԿԱՆ ՈՐՈՆՔ ԴԱՇՏԵՐԸ ԱՐԱՇԵԼՈՒ Կ'ԵՐԹԱՆ..

Խասքովայէն (Գուլիարիա) կը գրեն Սօֆիայի «Ազատ Խօսք» ին.—

Խասքովայի հայ աղգորդ բազմութիւնը, որ ամիսներէ ի վեր լուռ ու խոհեմութեամբ կը տանէր աղօթքներ, այժմ հասած է ալեւոս աղտանելի վիճակի մը։ Շաբաթներէ ի վեր, հարիւրաւոր աղօթի աղգորդ կիներ ու երախաներ ափ կ'առնեն Թաղականութեան գրասենեակը, պահանջելով գործ ու հաց։ Ոմանք նոյնիսկ կը պահանջեն, որ բացուին վարժարանին եւ եկեղեցիին դռները եւ աղգորդներուն տրամադրուի. քանի որ աղօթի գանգուածը փողոց թափուելու սպառնալիքին տակ է...

Ի տես թուառութեան սոսկալի այս պատկերին, ներկայ Նուանդամ Թաղականութիւնը ամէն ջանք ի գործ դրաւ աղգորդութեան ներսէն ապահովութեան տրամադրուի. բ

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՄԱՆՐԱՄԱՍՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ԼՕԶԱՆԻ ՀԱՄԱՁԱՅՆՈՒԹԵԱՆ ՇՈՒՐՋ

Լ.օզաց.— Գոյացած համաձայնութիւնը Գերմանիոյ կողմէն վճարուելիք գումարը սրոշեց 300 միլիառ մարք, բայց պօճօները պիտի հանուին 90 սակագինով եւ պիտի բերեն 2700 միլիոն մարք, հարիւրին 5 տոկոսով։

ԵՐԿՐԻ ՎՐԱՅ ԽԱՂԱՂՈՒԹԻՒՆ

ԲԱՐԵԱՁԱԿԱՄ ՄԱՐԴԻԿՆԵՐՈՒՆ, ԸՍԱՒ Պ. ՀԷՐԻՕ

Լ.օզան.— Ամբողջական ճիսսի մը մէջ, առանց վիճաբանութեան ընդունուեցաւ խորհրդաժողովին վերջնական գործը եւ Գերմանիոյ հետ համաձայնութիւնը։

Համաձայնութեան յառաջաբանը կ'ըսէ թէ իրականացած գործը բոլորովին վերջ մը պիտի տայ հատուցումներու, բայց նոր գործեր պիտի հետեւին անոր իսկական խաղաղութիւն մը իրականացնելու համար թէ՛ ցնտեսական եւ թէ ալ խաղաղական մարզին մէջ։

Ճառախօսելով ամբողջական ճիսսին մէջ, պ. Հէրիօ ըսաւ մանաւանդ թէ «մենք դուրը փակեցինք կիրճի առջեւ, մենք վիճաբանեցանք ափսարնի ցաւերը բժշկելու փափաքով, մենք փորձեցինք իրար հասկնալ»։ Պ. Հէրիօ իր ճառը աւարտեց արտասանելով ամենատպագիր եւ ամենահաղոր խօսքեր որոնց նմանը չէր խօսուած երբէք. «երկրի վրայ խաղաղութի՞ւն բարեացակամ մարդիկներուն»։

ՀԱՄԱՁԱՅՆՈՒԹԻՒՆԸ ԿԸ ՊԱՐՈՒՆԱԿԷՐ ՀԻՆԳ ԼՈՒԾՄՈՒՆՔՆԵՐ

Լօզան.— Պատմական համաձայնութիւն լրացուեցաւ։ Քաղաքական յայտարարութիւն մը կը պարունակէ ան որը կը յիշէ հատուցումներու վախճանը իբրեւ մի գրաւական միջազգային նոր գործակցութեան մը որը պիտի կիրարկուի տնտեսական եւ քաղաքական մարզերու մէջ եւ մէջտեղէն պիտի վերցնէ զէնքի եւ բռնութեան դիմելու ամէն կարելիութիւն։

Կան հետեւեալ հինգ լուծմունքները.

Առաջին լուծմունքը կը վերաբերի երեք միլիառ մարքի գերմանական պօնօներու, որոնց արդիւնքը պիտի յատկացուի Եւրոպայի վերաշինութեան։

Երկրորդ լուծմունքը կը վերաբերի փոխանցողական միջոցներու՝ սպասելով համաձայնութեան վաւերացումը։

Երրորդ լուծմունքը կը վերաբերի Աւստրիոյ օժանդակելու վերաբերեալ ծրագրի մը ընդունելութեան։

Չորրորդ լուծմունքը կը պարփակէ նախապատրաստական կոմիտէի մը կազմութեան, որը պիտի զբաղի համեմատական միութեան մը վերաբերեալ ծրագրին ուսումնասիրութիւնովը։

Հինգերորդ լուծմունքը կը նախատեսէ փորձագէտներու կոմիտէի մը նշանակումը, համաշխարհային խորհրդաժողովի մը օրակարգը քննելու համար։ Միացեալ Նահանգները պիտի հրաժարուին ներկայացուցիչ ղրկելու համար այս կոմիտէին։

ՊԵՏՔ Է ՈՐ ՅԱՂԹԱՆԱԿԷ ԼՕԶԱՆԻ ՈԳԻՆ

Լօզան.— Ամբողջական նիստը վերջաւորութիւն գտաւ։ Փոքր պետութեանց ներկայացուցիչները հաղորդեցին թէ իրենք չպիտի ստորագրեն վաւերաթուղթը զայն աւելի ուսումնասիրելու համար ժամանակ ունենալէ առաջ։

Պ. Ֆօն Բաբլէն, պ. Նէվէլ Չեմպըլէյն եւ պ. Հէրիօ յաջորդաբար խօսք առին նիստին մէջ։

Պ. Հէրիօ հոգեշունչ կոչ մը ուղղեց Եւրոպայի [եւ Աշխարհի Ժողին մէջ Միութիւնը եւ հաւածանութիւնը պահպանելու [համար։ Անիկա յայտարարեց թէ «պէտք է որ յաղթանակէ Լօզանի ոգին»։

Տպաւորութիւնը Ուաշինկթընի մէջ

Ուաշինկթըն.— Արտաքին գործոց նախարարութեան պաշտօնեաները սաստիկ ուրախ են Լօզանի համաձայնութեան համար եւ յայտարարեցին թէ Միացեալ Նահանգներու կառավարութիւնը պատրաստ է այժմ պարտուց խնդիրը վերաքննելու մասին իր տուած խոստումը կատարելու, բայց եւրոպական պետութիւնները պէտք է որ առաջարկութիւններ ներկայացնեն անհատապէս, նը կատելով որ Միացեալ Նահանգներու եղած է միշտ անջաւաբար նկատել իր տասն եւ հինգ պարտականները։

«Վաւագոյն լուրը 1918 Նոյեմբերեն ի վեր»

Լոնտոն.— Հաւանութեան ընդհ. Միաբանութեան, ոչ սքօղալ սփոփանք մը, ի ներկայութիւն եւրոպայի վերահաստատութեան, ուրախալից «մեծ բարով մը բոլոր հատուցումներու» եւ անվերապահ գովասանքներ պ. Մաքտոնալտի տարած յաղթանակին մասին, ահա անգլ. մամուլին մէջ տիրող զգացումները Լօզանի համաձայնութեան հետեւանօք։

«Տէյլի Հէրալտ» կ'ըսէ թէ ասիկա լաւագոյն լուրն է 1918 Նոյեմբերէն ի վեր։

«Նիւզ Քրոնիքլ» չը յայտարարէ թէ բան մը կատարուեցաւ վերջապէս։

«Տէյլի Մէյլ» համաձայնութիւնը կը նկատէ իբրեւ մեծ յաղողութիւն մը։

«Տէյլի Թելէկրաֆ» կ'արտայայտուի գրեթէ միեւնոյն եղանակով։

«Թայմզ» կ'ըսէ թէ «Լօզան մը ոչնչացուեցաւ Եւրոպայի տնտեսական դրութենէն։ Հիւանդը կը մնայ տկար, բայց տնտեսական բտախտին ծաւալումին առաջքը առնուած է։

Ճարգանք ժատուցանելով պ. Հէրիօի եւ պ. Ֆօն Բաբլէնի, «Թայմզ» արտայաւորութիւն ունի թէ երկու պետական ժարդերն ալ նեղութեան մատնուեցան կուսակցական պատճառներով բանակցութեանց յաջողութիւնը կամեցողներու գաղտնի էնթրիկներու հետեւանօք։

Ֆրանս. ամուլին խորհրդաժողովներ

Փարիզ.— Ֆրանսական թերթերը ուրախութիւն կը յայտնեն որ Լօզանի խորհրդաժողովը համաձայնութեան մը յանգեցաւ, բայց կ'ընդգծեն Ֆրանսայի ցուցուցած բարեացակամ ոգին և հատուցումներու խնդրոյն հաշուեյարդարումը թիւնը դիւրացնելու համար երկրին յանձնուած զոհողութիւնները։

Թերթը յոյս կը յայտնէ թէ Լօզանի համաձայնութիւնը մեկնակէտ պիտի լինի գործի մը որ վստահութիւնը վերականգնացնելու և հաշտութիւնը վերահաստատելու հանգամանք ունի,

Գերմանական կարծիքը

Պէրլին.— Այսօր գումարուելիք նախարարական խորհուրդ մը պիտի յստակացուի Լօզանի համաձայնութեանց որոնք չպիտի կրնան վաւերացուիլ նորրնաիր Ռայխսթագի գումարումէն առաջ։

Ազգայնականները կ'ուզեն վաւերացումը ստորադասել Ֆօն Բաբէնի կողմէ Լօզանի մէջ ներկայացուցած քաղաքական պահանջներուն գոհացում տրուելուն։ «Ընէր Մօնթակ» ազգայնական թերթը կը յայտնէ թէ Ֆրանսան եւ Մեծն Բրիտանիան ստորագրեցին հաժաձայնութիւնը նախատեսելով որ Եռնկի յատկագծին պիտի վերադարձուէր այն պարագային որ անկարելի պիտի ըլլար Միացեալ Նահանգներու հետ համաձայնութիւն մը։

Փարիզ.— Համաձայնութենէն վերջ, Պ. Մաքտոնալտ յիշել տուաւ վիճաբանութեանց դժուարութիւնները և յայտնեց թէ պէտք է որ մեր համաձայնութիւնը կապվէ ոչ թէ հին գրքի մը վերջին գլուխը այլ նոր գրքի մը առաջին գլուխը։

Պ. Հէրիօ Փարիզ վերադարձաւ և լրագրողներուն յայտնեց թէ չատ լաւ աշխատուեցաւ խորհրդաժողովին մէջ, բայց պէտք է լաւ ընդունել թէ Լօզանի համաձայնութիւնը ստորագրելով կը ձնայ պատուոյ վրայ հիմնեալ յանձնառութեանց որոնք կը կոչուին «ճէնթլմէնների համաձայնութիւններ»։

ՏԵՂԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԳԱՒԱՌ. ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆԸ

ՎԱԻԵՐԱՑՈՒԱԾ

ԺՈՂՈՎԸ ԿԸ ԲԱՑՈՒԻ ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ ՕՐ

Ինչպես գիտեն մեր ընթերցողները Ազգային Գաւառականի ընտրութիւնները Լիբանանի բոլոր մասերուն մէջ տեղի ունեցած էին համաձայն Սահմանադրութեան ժամադրութեան եւ կատարեալ օրինապահութեամբ։ Ընտրողական կեդր. Յանձնախումբն ալ, առանց առարկութեան հասած էր ընտրութեան կանոնաւորութիւնը։

Ուրախութեամբ կը տեղեկանանք որ Հոգեւոր Խախանութիւնն ալ վաւերացուցած է ընտրութեան օրինականութիւնը եւ հրաւէր ուղղած երեսփոխաններուն ներկայ գտնուելու բացման ժողովին։ Հինգշաբթի օր, ժողովր պիտի ընտրէ իր դիւանը եւ անկէ վերջ պիտի սկսի իր օրինաւոր նիստերուն, լուծելու համար ազգային անմիջական խնդիրներ։

Ժողովուրդը անհամբեր կ'սպասէ երեսփոխանական ժողովի գործունէու թեան, որուն անդամները կը վայելեն լայն ժողովրդականութիւն եւ յարգուած են ոյնպէս։

ՁԻՏԶԵԱՆ ԸՆՏԱՆԻՔԻ

ՏԽՈՒՐ ԴԱՍԸ Ք. ԳՕՄԻՍԷՐՈՒԹԵԱՆ

ՔՆՆԻՉ ԱՏԵԱՆԻՆ ԱՌՋԵՒ

Ընթերցողները ծանօթ են ամիսներ առաջ պատահած ահռելագործման ոխտ դաժի մը։ Հակառակ Դատաստանական խորհուրդի վճռին եւ վարչական ժողովի պնդումներուն, Վ.եհափառ ամուսնալուծման որոշում ստորագրած էր Տիար Տօքթ. Ձիտճեանի եւ Տիկին Ձիտճեանի մասին։ Տօքթ. Ձիտճեան դժգոհ ըտուած որոշումէն, դիմած էր Բարձր Գօմիսէրութեան մասնաւոր մէկ ատեանին, որ պատճառ ունի հաստատելու կրօնապետներուն կողմէ ըտուած ճանը որոշումները, բեկանելու կամ հատատելու իրաւասութիւնով։

Տօքթ. Ձիտճեանի պահանջը իրաւացի եւ օրինաւոր նկատելով, Բարձր Գօմիսէրութեան մասնաւոր ատեանը ձեռնարկած էր ննջութեան։ Առաջին դատավարութիւնը տեղի ունեցած է անցած օգոստոս եւ դատարանի տեղեկագիրը ներ կայացուցած է դաժի հանգիսները եւ մանրամասն մեկնաբանութիւններ ըտած մեր Ազգային Սահմանադրութենէն։

Մանրամասնութիւններ կուտանք յաջորդիւ։

ԽԱՐԴԱԽՈՒՒԻՒՆ ԶԻԱՐՇԱԻ ԽԱՂԵՐՈՒՆ ՄԷՋ

Խալիլ Ապեթլ Ղանի անուն մարդ մը որ ձիարշաւի ձիերէն մէկուն խնամողն էր, անցած կիրակի օր, կը տեսնէ որ Հասան Իթանի անուն մէկը Ալի Շէմրուխի ձիուն գրգռիչ դեղ մը խմցուցած է, ինչպես յայտնի է ձիարշաւի մրցումներու միջոցին արգիլուած է մասնակցող ձիերու նման գրգռիչ դեղեր խմցնել։ Հասան Իթանին իսկոյն ձերբակալուեցաւ եւ բանտարկուեցաւ։ Ան խոստովանեցէ վերջ իր մեղքը, յայտարարած է որ իճի Ահմէտ Արաճքէն առած է, իսկ այս վերջինն ալ Սասեէբքին միրզան եւ ան ալ ուրիշէն։ Այս պատճառաւ ուրիշ հոգի բանտարկուած են։

Նոյն կարեւորութիւնը կը տրուի այս խնդրին։

ԼԻԲԱՆԱՆԻ ՅԱՌԱՋԻԿՈՅ ՍԱՀՄԱՆԱԴՐՈՒԹԻՒՆԸ

ՊՐՆ. ՏԷՊՊԱՍԻ ԳԱՂՏՆԻ ԾՐԱԳԻՐԸ

«Էլ Նիթա» իր երեկուան թիւի առաջին էջին վրայ, խոսոր խորագրերով, հինգ սիւնակնոց յօդուածի մը մէջ Լիբանանի Սահմանադրութեան կախակայման օրուջ կարգ մը զգայացուցիչ հրաւարակութիւններ կրնէ, որոնցմէ մի քանին թարգմանաբարեւ վերապահութեամբ կը հրատարակենք։

1926ին Պ. Շարլ Տէպպաս պատրաստած է նոր Սահմանադրութիւն մը Լիբանանի համար եւ զայն ներկայացուցած Բարձր Գօմիսէր Պ. Տը Ժուվընէլին առ ի վաւերացում. սակայն Պ. Ժուվընէլ մերժած էր։ Այս վերջին տագնապի առթիւ Պ. Տէպպաս այդ Սահմանադրութեան բոժոժը ներկայացուցած է պ. Բօնսօին։ Ու ասոնք հաւանականութիւններ կան որ Լիբանանի նոր Սահմանադրութիւնը բլլայ պրեմիէրէն։ Տէպպասի կողմէ պատրաստուած այդ բրոժէն։

Մենք յաջողեցանք ձեռք անցնել այդ բոժէն, հակառակ այնքան գագտնի պահուած բլլալուն։ Ահա անկէ հանի մը յօդուածներ.

Յօդ. 4.— Հանրապետութեան Նախագահը կրնտրուի 5 տարուան համար եւ Բարձր Գօմիսէրութեան կողմէ թեկնածուութիւնը ընդունուող հաղթահարներէն։

Յօդ. 5.— Նախագահութեան թեկնածուն կամ նախագահը Ֆրանսացի կամ Լիբանանցի պէտք է բլլայ, եւ առնուազն 35 տարեկան.

Յօդ. 25. — Բ. Գօմիսէրը Հանրապետութեան Նախագահին հաւանութիւնը առնելէ վերջ կրնայ լուծել երեսփոխանական ժողովը։ Ասկէ մինչեւ 3 ամիս վերջ տեղի կունենան նոր ընտրութիւններ.

Յօդ. 26.— Բարձր Գօմիսէրը կրնայ չեղեալ նկատել երեսփոխանական ժողովի տուած որոշումները, առնելէ վերջ հաւանութիւնը Բարձր Գօմիսէրութեան բարձրագոյն ատեանին.

Յօդ. 28,— Ուէք ժամանակ սահմանադրութիւնը բարեփոխել Բ. Գօմիսէրի իրաւունքն է։ Երեսփոխանական ժողովն ալ կրնայ ընել այդ բարեփոխութիւնը, պայմանաւ սակայն որ Բարձր Գօմիսէրին վաւերացուի։

ԱՂԱՒՆԻԻ ՄԸ ՀԱՄԱՐ ԻՐԱՐ Կ'ՍՊԱՆՆԵՆ

Թրիբոլիի մէջ Քեամիլ Հասան եւ Եսբեր էլ Հաճ ազատնիներ խնամելու մոլին են։ Եսբեր երեկոյեան կը հարցրէ իր ապատնիները եւ կը տեսնէ որ մէկ հաս պակաս է։ Գնաց Քեամիլին տուն, անոր մօտ գտնելու յոյսով։ Սակայն տունով կուգ մը կ'սկսի երկուքին միջեւ եւ Քեամիլ ածիլով մը Եսբերի վրայ կը յարձակի, իսկ Եսբերն ալ կառնէ խոհանոցի դանակ մը։ Երկու հերոսներն ալ իրար կը վիրաւորեն մահացու կերպով եւ կը փոխադրուին հիւանդանոց։

ԳԻՒՂԱԳՆԱՑՆԵՐ ԿՈՒԳԱՆ

Ցարական Ռուսիոյ յայնի զօրավարներէն եւ Լօճօճի ճախկին դեսպաններէն Զօր. Քէրովիչ որ Հայֆա կը բնակի, օդափոխութեան համար Լիբանան եկաւ։

Անցած օրբրաւան քնացիկին ծովին եւ ցամաքին ժամանած են 200 գիւղացիներ։

ՖՐԱՆՍԱՑԻ ՕԴԱՆԱՒՈՐԴ ՄԸ ԿԻՑՆԱՑ ԵՒ ԿԸ ՄԵՌՆԻ

Անցած օրբրաւան կէսին, Բաեագի եւ Միւսլիւմիէի օդային կայաններուն մէջ կարեւոր ռազմափորձեր տեղի ունեցան, 60 հազարի սպայներ օդանաւերու մէջ բարձրացան եւ միջնեւ Անթիոխ եւ Այէֆ. սանտրէ օրջաններ պտտեցան։ Այս փորձերու ընդհանուր հրամանատարն էր Ջոնթ. Ֆրանսուա Բասօր։

Փորձերը յաջողութեամբ պսակուեցան։ Օդանաւորդներու մէջ կը գտնուէր 27 տարեկան Ապէքի անուն սպայ մը որ օտս նստաւոր էր։ Իր օդանաւը նորոգութեան մը կարօտ բլլալով, յանձնած էր իր օգնականին։ Նորոգութիւնը կատարելէ վերջ, փորձի համար երկուքը մէկ կը նստին եւ վեր կը բարձրանան։ Թէ՛ Ամարա գիւղին մօտ, մեծ բարձրութեան մը վրայ, կը խանգարուի օդանաւը եւ կատարեալ արագութեամբ կիյնայ գետին ժայռերու վրայ։ Սպան կը մեռնի յանկարծական, իսկ օգնականը բեթեւօրեն կը վիրաւորուի։ Օդանաւը ջարդ ու փօշր կըլլայ։

Պ. ՀԷԼԼՕ ԴԱՄԱՍԿՈՍ ԳՆԱՑ

Երէկ Դամասկոս մեկնեցաւ Բարձր Գօմիսէրի փոխանորդ Պ. Հէլլօ եւ այսօր պիտի վերադառնայ։ Կրսուի թէ այս մեկնումին պատճառը Պրն. Սօլօմիացի փոխանորդ մը նանանակելու համար է։

Պ. Սօլօմիաց այսօր կուգայ Պէյրութ, վարը ցաւ ընտելու համար։ Ինչպես գրուած էինք Պ. Սօլօմիացի չվերադառնալուն մասին տրյան ընող գոյցներ չհաստատուեցան։

ՆՈՐ ՈՐՈՇՄՆԱԳԻՐ ՄԸ ԿԱՇԱՌԱԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ԴԷՄ

Կառավարութեան պետ Ն. Վ. Պրն. Շարլ Տէպպաս երէկ կաշառակերութեան մասին ստորագրեց որոշմնագիր մը, որով խիստ պատիժներ կը սահմանեն կատաստացող պատասխանատուներու համար։ Մինչ տարիներ միջնեւ երեք տարի բանտարկութեան պատիժներ կը սահմանուին, բացի ճիւրական հատուցումներէ։ Կատարակերութեան գտներ պիտի վերջանան հինգ տարուան ընթացքին։

ՀՐԵՇԻ ՄԸ ՁԵՐԲԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆԸ

Իր անբարոյականութեամբ հանրածանօթ աճձ մը՝ Մուհամէտ Քոպպահի, յաջողեցաւ, անցեալ ուրբաթ իրիկուն, հաւաքել 10-12 պատանիներ ու զանոնք տանիլ Գատթայի վերը Թէլ Զրէյք կոչուած վայրը։

Մարդը ալէոլախառն խաղցահամ ըմպելիներ խմցուց միամիտ պատանիներուն զանոնք գինովցնելով իր խեճճ ցանկութիւններուն ենթարկելու մտադրութեամբ։

Անցորդ մը տեսնելով այս պատանիները հաւաքուած ծանօթ անբարոյականին տուրջ, անմիջապէս լուր տուաւ ոստիկանութեան որ ճիշդ ժամանակին հասնելով արգիլեց հրեսը որ կատարէ իր յղիրտ արարքը։

Մուհամէտը ձերբակալուեցաւ։

ԿԱՔ ՄԻ՛ ԽՄԷՔ ԱՌԱՆՑ ՋԱՅՆ ԵՌԱՑՈՒՑԱԾ ԸԼԼԱԼՈՒ

Առողջապահական Ցնորհանութիւնը տեսնելով որ տեսակ մը վտանգաւոր տենդ գրեթէ ամբողջութեամբ վարակած Ամիրի եւ Գեհայի գաւառներու բոլոր կովերն ու ոչխարները, կը հրաւիրէ Լիբանանի բնակչութիւնը որ զգուշութիւններ ձեռք առնէ եւ կաթ չգործածէ առանց զայն եռացուցած ըլլալու։

ԵՐԵՔ ՎԱՅՐԿԵԱՆԻ ՄԷՋ 3

ԳՈՐԾԱԻՈՐՆԵՐ ԿԸ ՄԵՌՆԻՆ ՋՐՀՈՐԻ Մ Ը Մ Է Ջ

«Էլիճ Գա» կը գրէ.

Դամասկոսի մէջ, գինուորական պահեստումն պատասխանային փոխանորդը Արքին երկու գործաւորներ կը կանչէ իր տան ջրհորը մաքրելու համար։ Գործաւորներէն Սահ Աֆեմ իջաւ ջրհորի մէջ եւ դեռ գործի չսկսած ծխալեզը եղաւ եւ մեռաւ։ Միւս ընկերը Հիւսէյն, տեսնելով որ ձայն ձուն եւ շարժում չի կայ վարը, վար իջաւ ճննելու համար։ Բայց բաւական երկար ատեն անցաւ, ոչ մէկ ձայն չկայ։ Ուրիշ գործաւոր մը Մուհամէտ անուն, դարձեալ կանչուեցաւ եւ դրկուեցաւ վարը ջրհորին մէջ, տեղեկութիւն բերելու համար երկու գործաւորներէն։

Մուհամէտն ալ չկաւ։ Ասոր վրայ մէջէն չուանով կապեցին չորրորդ մը՝ Համիթ էլ Օմարի անուն, եւ իջեցուցին վար։ Հազիւ ջրհորին կէսը հասած արագարգ շարժումներ բրաւ եւ պոռաց։ Քաշեցին վեր Համիթը կիսամեռ վիճակի մէջ եւ փոխադրեցին հիւանդանոց։

Լուր տուեցաւ կառավարութեան եւ հրեշներ եկան մասնաւոր դիմակներով դուրս հանելու համար ջրհորէն գործաւորները։ Հանուեցան անոնք մեռած վիճակի մէջ. Այսպէս 3 վայրկեանի մէջ երեք գործաւորներ մեռան ջրհորի մէջ գծնուող թունաւոր կազերէն։

ՄԱՐԴԱՀԱՄԱՐ

Բարձր Գօմիսէրութիւնը որոշած է ձեպել Տրիւզի մարդահամարը կատարել յառաջիկայ ամիս։ Ցարդ ձիպել Տրիւզի մէջ մարդահամար տեղի ունեցած չէ։

«ԱԶԴԱԿ» ԹՐԻՓՕԼԻԻ ՄԷՋ

Թրիփոլիի մէջ «Ազդակ»ը փնտրեցէք բերելու գործակատար Հաճը Ահմէտ էլ Մրսրիի մօտ։

ԿԸ ՓՆՏՐՈՒԻ

Բնիկ Ագռեհիրցի Մայրամ Գալբաեան, աղջիկը Կարապետ Գալբաեանի, կը փնտրէ իր հեռատր Պ. Զաճարիան, մականունը չի յիշեր։

Լուր ունեցողներէն կը խնդրուի իմացնել հետեւեալ հասցէին.

Haçik efendi Vosgeritchian
B. P. 75
ADANA (Turkiya)

ՕԱԿԱՐԱՆ ՊԷՅՐՈՒԹԻ

2 ՅՈՒԼԻՍ 1932

	Ս. Ֆ.
Եգիպտ. ոսկի	466.50
Անգլ. »	455
Տօլար »	126.75
Թրքական »	59
Պաճ Օթթօման	135
Իտալական Լիր 100	645
Ռուսական Տրախմի 100	85
Անգլ. ոսկի	607
Ֆրանս. »	484
Օսման. »	550
Արծաթ մէճիտ	22.50
Դրեսի Ծօնս. Ա. Ֆր.	532
» » Բ. »	291
» » Գ. »	280

Մէճիտիեան եգիպտ Լիւ Ծօս Թէյէճօ՝ 6-19

ԻՏԱԼՀՈՅ ՀԱՍԱԿՈՒԹԻՒՆԵՐԸ ԹԻՒՐՔԻՈՅ

Հանր.— Մամուլը ի վեր կը հանչի խաղաղի պատուիրակ [պ. Մկայելեան համագործական բաներ երբ անկից [ինչ թիւրքիոյ և Իտալիոյ մերձակայ յարաբերութիւններ իր Ազգ. Դաշնակցութեան ժողովին տարուան մէջ։

Միս Գօրնի կտոր կտոր ըրաւ թուղթը և Մր. Տիլի երեսն ի վեր նետելով ըսաւ.

— Իրեն երբէք չպիտի ներեմ, տխմա՛ր արարած, երթալ այդ տեսակ չոպայի աղջկան մը հետ ամուսնանա՛լ այն տեսակ աղջիկ մը որ մետաքս հագուստներ և փետուրէ գլխարկներ կը հագնի և տեսնէն երկու կանգուն գետնէն կը քաշի...

— Արչիպօլտը տխմար է, Միս Գօրնելիա.

— Աւելի գէշ քան տխմար, չքմար մըն է, անպայման չիմարական նոպայի մը մէջ առած է այդ քայլը։ Եթէ քիչ մը կասկած ունենայի, իրեն համար չիմարանոցի արտօնագիր մը հանել կուտայի։ Ո՞ւր պիտի բնակին եղեր.

— կարծեմ Իսթլինի մէջ.

— Ի՞նչ, Իսթլինի՞ մէջ, Մր. Քարիւ՞լի հետ, գո՞ն ալ խելքդ կը կորնցնես.

— Իսթլին Քարիւլին վարձու չի տրուեցաւ. Արչիպօլտ Քէսըլ Մէրլինկէն վերադարձին պայմանագրութիւնը չեղեալ համարեց։ Ես գրեթէ չեղեալ ըլլալուն նամակն ալ։ կերեւի այն ատեն որոշած է Իսթլին բնակիլը.

Միս Քարլայլ բերանը բաց մնալով մտիկ ընելէ վերջ, իսկոյն ոտքի ելաւ և իր երկայն հասակով յառաջանալով Մր. Տիլին մօտեցաւ և երկու ձեռքերով անոր օձիքէն բռնելով 7 վայրկեան իր ամբողջ ուժովը սարսեց։ Յետոյ Մր. Տիլ անոր ձեռքերուն մէջ խաղալիքի պէս կը ճօճէր և չնչահեղձ վիճակ մը կ'ապահարէր։ Միս Քարլայլ բարկութեամբ պոռաց անոր.

— Ինչի համար ալ չիմարանոց մը պէտք է, անպիտան, սրիկայ, դուն ալ անոր մեզսակից ես, ամէն բան գիտէիր և բան չըսիր.

Յետոյ չունչը հաւաքելով պատասխանեց։

— Ուէսթլինի այդ տեսակ խոստում մը տուած չեմ։

— Ամէն մարդ երևոյթէն կը դատէ, եթէ մարդ 30 տարեկան կ'ըլլայ և...

— Այդ ալ ճիշդ չէ, կարելի է 30 տարին լրացուցած ատենս, չատոնց ամուսնացած պիտի ըլլամ.

— Ըսել է ընտրա՞ծ էք.

— Չեմ ըսեր որ ընտրած չեմ, Պարպարա, ժամանակը գալուն պէս ամէն բան կը հասկնաք.

Պարպարա իսկոյն ձեռքը յիշեալին թեւէն քաշելով, իբր թէ գլխարկը կը չոկէ, ձև մը առաւ և խօսակցութիւնը չարունակելով հասան դրան առջեւ, Պարպարա ըսաւ.

— Ներս հրամմեցէք, մայրս տեսէք, չատոնց իվեր մեզի օտարականի աչքով կը նայիք.

— Շատ զբաղած եմ, չեմ կրնար գալ Պարպարա, բարեւ խօսէ մայրիկիդ.

— Մէկ չաքաթէն պիտի վերադառնա՞ք.

— կարելի է.

Այդ միջոցին երբ Քարլայլ մեկնելու վրայ էր, Պարպարա ծռելով ըսաւ.

— Արչիպօլտ, ձեզի բան մը պիտի ըսեմ, բայց վրաս մի խնդաք։ Անցեալ տարի ինծի չղթայ մը և մետալ մը տուիք, կը յիշե՞ք.

— Այո՛, ի՞նչ եղած է որ.

— Անոր մէջ Բիչարտի և Աննայի մազերէն դրի և դեռ տեղ կայ մէջը, իմ բարեկամներուս և սիրելիներուս մէկական յիչատակը պահել կուզեմ, ձեր մազէն քանի հր հատ տուէք որ պահեմ.

— Մա՞զս, մազս քեզի ի՞նչ օգուտ ունի Պարպարա.

Քարլայլ Պարպարայի զգացումներուն ինչ վիճակի մէջ ըլլալը և անոր ինչ նպատակներ հետապնդելը երբեք չէր գիտեր և պարզապէս կատակ կ'ընէր։ Վերջա-

ՊՐՈՄԵԹԷՈՍ ԸՆԴՈՎԵԱՑԻ ԱՂԷՏԻՆ ՅՈՒՐՋ

Շէրպուրկ.— «Պրոմէթէոսի ընկղմած տեղը գտնուեցաւ որը կր գրաւնուի 75 խորութեան մէջբի մէջ Լէվի հրուանդանին հիւսիսային կողմը։ Արքիմիլիօն չզգենաւը գէպի այդ վայրը մեկնեցաւ։ «Արդիմիլիօն այն նաւն է որ հանեց ընկղմեալ «էնթրփրայզ» չզգենաւին մէջ գտնուղ ոսկիները։

Բարիզ.— «Պրոմէթէոսի ընկղմած վայրը փութացող չզգենաւերը յայտնեցան հեռաձայնով հաղորդակցութեան մէջ մնալ ընդհովեայի հետ և հաստատել թէ աշտարակին մէջ ապաստանած նաւազներէն ոմանք ողջ են տակաւին։ Սակայն անկարելի է ուէ օգնութիւն նկատելով որ անհրաժեշտ միջոցներ չկան վեր հանելու համար «Պրոմէթէոսին ծանրը ունեցող չզգենաւը ալ։

Ինչպէս հաղորդեցինք արդէն, «Արքիմիլիօն» կը գտնուի ազէտին վայրը բայց չկարծուիր թէ անհրայ յայտնի ազդու օգնութիւն մը ընծայուի։

Շէրպուրկ.— Ծովահովուրդին տխրութիւնը չատ մեծ է, նաւազները ողջ առողջ գտնալու յոյսը կորսուեցաւ։ «Փիլ Վէռն» և «Մաուրիան» ընդհովեանները ժամանեցին աղէտին վայրը։ Սուզակները գործեալ ծովը պիտի իջնան մինչև առաջ։ Ծովային չրջանակները չատ քիչ յոյս ունին փրկութեան գործին յայտնութեան մասին։

ԿՈՒԻՆԵՐ ԱԻՍՏՐԻԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՎԱՐԱԿԱՆՆԵՐՈՒՆ ԵՒ ԱԶԳԱՅՆԱԿԱՆՆԵՐՈՒՆ ՄԻՋԵՒ

Վիէննա.— Սթրհոյ մէջ կէսօր կայարանը թատերաբեմ հանդիսացաւ Ազգայնականներու և Սոցեալ-Դեմոկրատներու միջեւ տղուած արիւնալից կռիւներու։ Երկու Ընկերվարականներ դաչունաւոր եղան և երեք Ազգայնականներ ալ ծանր կերպով վիրաւորուեցան։

ԿՈՒԻՆԵՐ ՀԱՄԱՅՆԱՎԱՐԱԿԱՆՆԵՐՈՒՆ ԵՒ ՆԱԶԻՆԵՐՈՒՆ ՄԻՋԵՒ

Տուեզպուրկ.— Հինգ հոգի ծանր կերպով վիրաւորուեցան Նազիներու և Համայնավարականներու մէջ ծագած կռուի մը միջոցին։

ԵՐԿԹՈՒՂԱՅԻՆ ԱՐԿԱԾ ԱՆԿԱՐ - ՍԹԱՆՊՈՒԼ ԳԾԻՆ ՎՐԱՅ

Անքարա.— 19 հոգի սպաննուեցան և 17 հոգի ալ վիրաւորուեցան Անքարա—Սթամպուլ գծին վրայ ճամբորդող խառն կառախումբի մը բախլթլը և Գէդիկի կայարաններու միջև գծէն գետս դլլելու հետեւանօք։ Լոքոմոթիֆ մը և 13 վակոն բնաջինջ եղան։

ՄԱԹԹԷՈՆ ԵՒ ԿՐԻՖՓԻՆ ԱԱԻԱՌՆՈՐԴՆԵՐԸ ԱՐԿԱԾԻ ՄԱՏՆՈՒԱԾ

Մոսկուա.— Մաթթէոն և Կրիֆֆին ամերիկացի սաւառնորդներ որոնք աչխարհի չրջանը կատարել կը փորձէին օթէն վար իննան։ Մինչեւ ցարդ ոչ սաւառնորդներն ալ թեթև կերպով վիրաւորուեցան։

ՊԱՆԴՈՒԿ ԱՀԱՐՈՆ ՊԻԹԻԱՍ

ՀԻՒՍԻՍԱՍՑԻՆ ՍԻՒՐԻՈՅ ԼԱՒԱԳՈՑՆ ԱՄԱՌԱՆՈՑՆԵՐԷՆ ԶԷՊԷԼ ՄՈՒՍԱՑԻ **ՊԻԹԻԱՍ** ԳԻՒՂԻՆ ՄԷՋ

Նորակառոյց եւ գեղեցիկ չէնք. արդիական կերպով կահաւորուած սենեակներ. ընդարձակ սրահ, քաղնիք, եւրոպական եւ արեւելեան կերակուրներ

ՁԱՓԱԻԻՈՒ ԳԻՆ

ԲԱՑ Է 1932 ՅՈՒԼԻՍ 1ԷՆ ՍԿՍԵԱԼ

Իր աննման տեսարաններով, սառ ջրերով և առողջարար կլիմայով ծանօթ ՊԻԹԻԱՍ գիւղը այս տարի օժտուած է գիւղագնացութեան համար անհրաժեշտ եղող բոլոր յարմարութիւններով։

Ճամբաները նորոգուած են, գիւղին մէջ հաստատուած է Թղթատարական ամենօրեայ ապասարկութիւն ինչպէս նաև թլէֆոն և հեռագիր։

Գիւղին սէջ ունեցաւ նաև իր առաջնակարգ պաղպակր, ուր այցելողները պիտի գտնեն Սիւրիոյ և Լիբանանի յատկոյն ամառանոցներուն յատուկ բոլոր յարմարութիւններն ու հանգրստութիւնները։

Տէր և Տնօրէն ԱՀԱՐՈՆ ԽԶՄԻՐԼԵԱՆ

ՏՔԹ. Բ. ԳՈՒԼԱԳԵԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ՝ ՆԵՐՔԻՆ, ՄՈՐԹԱՑԻՆ ԵՒ ՎԷՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

ՎԿԱՅԵԱԼ ՓԱՐԻԶԻ ՀԻՆԻԱԴԱՆՈՑՆԵՐԷՆ

Կր դարմանէ գիտական ամենավերջին մեթոտներով, քոմերու, սատմոսի, ադիճներու յատդի ամէն տեսակ հիւանդութիւններ։ Հին եւ նոր ցերմոփզութիւնը իր բոլոր բարդութիւններով, ինչպես նաեւ Ֆրանկախոս եւ մորքային հիւանդութիւններ։

Արագ, արմատական եւ բարեխիղճ դարմանում։

Հիւանդ կ'ընդունի ամէն օր, բացի կիրակիէ, իր ճախկին դարմանատան մէջ. ժամը 8—12 եւ 2—6ու մասնաւոր ժամադրութեամբ։

Երեքշաբթի օրերը, ժամը 2—5 վկայեալ ՍՂՓՍՏՆԵՐՈՒՆ ՀԻՒ-ԺԱՐԻ ժամը Հասսեն փողոց՝ թիւ 8

ՏՕՔԹ. ԳԷՈՐԳ ԿԷՐԿԷՐԵԱՆ

Վկայեալ Lauréat ես Խկլճ Interne եւ այժմ մասնագէտ բժիշ Ֆրանսական հիւանդանոցի ԱՋՔԻ, ՔԹԻ, ԿՈՒՈՐԴԻ, ԱԿԱՆՋԻ և ԳԼՈՒՒԻ հիւանդութիւններու բաժնին։

Հիւանդ կ'ընդունի կէսօրէ վերջ ժամը 2—6

իր գրիճիին մէջ rue de Damas, No. 15

Հիւանդները ուղղակի հիւանդանոց կ'ընդունուին իր կողմէ տրուած մուտքի բարօրով։

Աղքատ հիւանդներու ձրի դարմանում, ամէն օր կէսօրէ առաջ ժամը 10—12, հիւանդանոցի դարմանատան մէջ։

Կարի եւ Ձեւագիտութեան Դասընթացք

ՏԻԿԻՆ ՄԱՌԻ ԵՐԱՄԵԱՆ

ՎԿԱՅԵԱԼ ԴԵՐՁԱԿՈՒՀԻ

ԲԱՐԻԶԷՆ ԵՒ ՎԱՇԻՆԿԹՕՆԷՆ

Կարի եւ ձեւագիտութեան մասնագիտուհի, Տիկին Մառի Երամեան կը վերադառնայ իր արհեստանոցը, Մեծ Սեւրայի դիմացը Նո. 78 տան երկրորդ արկը։

Երեք ամսուան միջոցին կր սորվեցնէ ամենավերջին ճոռաձեւութեամբ, կար եւ ձեւագիտութիւն իր բոլոր բարդութիւններով եւ արդիական մեթոդներով, Droit-fils մեթոտով։ Իր աշակերտուհիներ կ'օժտեն Բարիզի ատեարհածանոց Académie Daydou վկայականով։

Տակաւին չիմնաած վայելուչ տեսք հնչուն եւ քնաքական ձայն

Ահա յատկանիշները՝

ՈՐՈՆՅՄԱՎ ԿԸ ՁԱՏՈՐՈՇՈՒԻՆ

ԱՓՕԼԼՕ ՓՕՆՕՆԵՐԸ

Հրապարակի վրայ գրանդ ողջ բոլոր մարքանէներու հետ կը մրցին Աբոլլօ ֆոնօնները։ Մանաւանդ վերջին նոր մօտէլները, որոնք հասած են արդէն, անգերազանցելի են իրենց տեսակով, վայելչութեամբ և ժամչելի գիներով։

APOLLO GRAMOPHONE Co. Ltd

(of London)

ԱՓՕԼԼՕ՝ ՓՕՆՕՆԵՐՈՒՆ ԹԱԳԱՒՈՐԸ III

Կատարեալ հանգստով գոյացնելու համար անգամ մր այցելեցէք

MAISON APOLLO, Rue de la Poste, BEYROUTH

Փորգագիծ եւ բօնօ՝ ամէն ձեւի, անվիճելի որակ եւ առատ երաշխիքներ գիւրամատչելի գին, վճարումի դիւրութիւն։

Ընդհ. Ներկայացուցիչ՝ Սիւրիոյ, Պալեստինի, Անդրյորդանանի, Միջագետքի եւ Կիպրոսի.— ԳՈՒՐԳԻՆ ՍԻՆԱՆԵԱՆ

KOURKEN SINANIAN, Boîte Postale 642, BEYROUTH (Syrie)

ՏՕՔԹ. Հ. ԼՈՒՍԻՆԵԱՆ

(ՀԱԼԷՊ)

Նախկին քժիշկ Միջագետքի Չիմնադրական հիւանդանոցներու եւ վասնագէտ ներքին եւ վանկանց հիւանդութիւններու

արագ, արմատական, խղճամիտ դարմանում։

Հիւանդ կ'ընդունի ամէն օր ժամը 8—12 եւ 2—6 իր դարմանատան մէջ, Հալէպ Նէյալ թաղ. Թրամվայի բեկերութեան հայտարան, թիւ 7

Բշ. եւ Ուրբաթ օրեր աղքատաց ծրի

ԳԱԲՐԻԷԼ Թ. ԹԷՐԶԵԱՆ

(ԵԼԵՔՏՐԱԿԱՆ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ)

Հիմնուած 1921 ին Պոլիս-Բէյրութ

Խոս դիւրամատչելի պայմաններով կր կատարեմ ամէն կարգի եղեկտրական լոյսի գեհդումներ (Intsallation), ինչպես նաեւ մօթեր եւ ջեներատորներ։

Վաճառատունս կ'ստանձնէ նաեւ բոլոր եղեկտրագործիքներու ճոռոգութիւններ։ Մատնաւոր ուշադրութիւն բնակարաններու եղեկտրա-ճոռոգման։ Վաճառատուն Philips եւ Lux եղեկտր. լամբերու եւ ամէն տեսակ եղեկտրական պիտոյքներու։

Վճարման դիւրութիւններ.

Հասցէ — Վ. Ուզուեեանի գրատան կից Գուրճ. B. P. 491

ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ՝ ՆՈՒՃԱՐ ԵՂԲԱՅՐՆԵՐՈՒԻ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ

ՄԱՆԴՈՒԿ ԼԻՒՔՍ

ՁԱՀԼԷ

Հայկական ամենագործարանագործ պանդոկ «Լիւքս»ին Զահլէի մէջ, Ծովկատեզ պարտէզով,

ԽՈՍՏՈՎԱՆ ՍԵՆԵԿՆԵՐ

ՈՐ ԿԸ ԲԱՂԿԱՆԱՑ 1.2.3.4. ՄԱՀՃԱԿԱԼՆԵՐԷ

1. ՀԱՐԵԼ ՁԱՁ, ՄԱՔՈՒՐ ԵՒ ԱՆՔԵՐԻ ՊՈՍԱՐԿՈՒԹԻՒՆ.
2. ԳԻՆԵՐԸ ԽԻՍՏ ՁԱԿԱՆ.
3. ՏՈՒՆ ՓՆՏՈՒՂՆԵՐՈՒՆ ԱՄԷՆ ՊԻՏԻՈՒԹԻՒՆԸ.

Տէր եւ Տնօրէն՝ Գ. ՊԱՐՏԻԶԱԿԵԱՆ

ՍՓԱՆՏԱՐՏ *կօշիկներ միշտ ամենաբար, ամենադիմացկուն, ամենաժամանակակից եւ ամենագեղեցիկներն են.*

պէս խնդալով բաւ։

— Երանի՛ թէ երէկ խօսէիր, սափրիչին գացած էի, ափ մը մազ կը բերէի քեզի։ Պարպարա գիս Ռուիլինկ-Քընի կամ Նէլսընի տե՞ղը դրիր։ Դիչեր բարի։

Պարպարա առանձին մնաց և Քարլայլի ետեւէն նայելով խոր մտածումի մր մէջ ինկաւ։ Ինքզինքը դրախտին մէջ կը կարծէր։ Իր սիրելին ընտրած էր, Քարլայլէն զատ ուրիշ ոեւէ մէկուն հետ չէր ամուսնանար և կը մտածէր, Քարլայլն ալ զինք կը սիրէր, չէ որ իրեն չղթայ և մետալ մը բերած էր, բայց ինչո՞ւ կատակ կընէր և բաց չէր խօսեր ան. «Ո՛հ Արչիպօլտ, քու կինդ եղած ատենս պիտի տեսնես որ քեզի համար սիրոյ ի՛նչ հարուստ գանձ մը ունիմ», ըսաւ Պարպարա ինքնիրեն։ Ասկէ վերջ, Պարպարա ներսը իր սենեակը մտաւ։

Քարլայլի մեկնումէն երեք օր վերջ, Մր. Տիլ ձեռքը նամակ մը Թօրնելիայի քով եկաւ։ Ան վարագոյրը կը կախէր և կարգադրութիւններ կ'ընէր։ Մր. Տիլ նամակը երկարելով.

— Միս Թօրնելիա, ձեզի նամակ մը կայ, նամակատան ցրուիչը զրասենեակ ձգած էր, ահա բերի.

Թօրնելիա երբէք կարևորութիւն չտուաւ և երեսն անգամ չդարձուց, վերջը հարցուց.

— Ի՞նչ նամակ, ի՞նչ կայ եղեր նամակ գրելիք, ե՞րբ կուգայ եղեր.

— Ինծի գրած նամակին մէջ այդ մասին բան մը չի գրեր, բացէք և նայեցէք.

Թօրնելիա նամակը բացաւ և կարդալուն պէս գետին ինկաւ, կածես՝ կաթուածահար եղած ըլլար։ Նամակին բովանդակութիւնը հետեւեալն էր.

Սիբելի Թօրնելիա

Այս առաւօս Լէյտի Իզապէլ Վէյճի ճեռ ամուսնացայ, այս ձեզ ցեղեակ պահելու համար կր գրեմ, վաղը կամ միւս օր ետեւի ընդարձակ պիտի գրեմ։

Սիրով՝

եղբայրդ Քարլայլ

Թօրնելիա խօսելու չափ կարողութիւն մը ստանալուն պէս, առաջին բառը որ բերնէն ելաւ, այս եղաւ, տասիկա խաղ մր էր։

Մր. Տիլ գետ արձանի պէս կանգնած էր։ Թօրնելիա ըսաւ անոր.

— Ասղ է կ'ըսեմ, ի՞նչ հնդկահաւի պէս մէկ ոտքի վրայ կեցեր ես հոն, ինչո՞ւ չես խօսիր, այնպէս չէ՞.

— Ես ալ զարմացայ Միս Թօրնի, ինծի ալ նամակ կայ.

— Սուտ է, չի կրնար ըլլալ, եթէ ես և դուն ամուսնանալու նպատակ ունինք, ան ալ ունի.

— Ինչ գիտնանք Միս Թօրնի, ո՞վ գիտէ, կարելի է անկէ երթալու տեղն անանկ նպատակ մը ունէր.

— Ամուսնանա՛լ... հա՛ հա՛, ոչ, այնքան ապուշ չի կրնար ըլլար Քարլայլ. և այդ ալ այդ նիհարակազմ աղջկան հետ, ո՛չ, ո՛չ.

Մր. Տիլ թուղթի կտոր մը հանելով ըսաւ.

— Ահա այս է ղրկածը ինծի, և այս թղթիկն ալ ղրկած է որ թերթերու մէջ հրատարակել տամ, անպայման ամուսնացած են.

Միս Թօրնելիա դողդողացող ձեռքերով առաւ թուղթը և կարդաց.

«Միսիս Լին Իսթլինէն Մր. Քարլայլ Արչիպօլտ, նախկին Լօրտ Մաունթ Սէվըրընի դստեր՝ Լէյտի Իզապէլ Վէյճի հետ ամուսնացաւ։ Պսակադրութիւնը կատարուեցաւ Լօրտ Մաունթ Սէվըրընի քահանային մէջբացաւ։

KLIM

Փոշեկաթիլ առաւելութիւնը

KLIM լաւ կաթ մրճ է։ Եթէ ածուր վրայ աւելցնենք 7 | 8 համեմատութեամբ պարզ ջուր, պիտի սպանանք բարմ, առողջարար եւ սերուն կաթ մը որ ունի նոյնայիսի բարմ կաթի մը համը, հոտն ու սննդաւէտ արժէքը։

Մանկիկը դիւրութեամբ կը մարսէ Klimը որ խաղաղու տան սննդատու կաթ մրճ է։

Ինչ ուրախութիւն ձեր զաւակներուն եւ մանկիկներուն համար։

Միսս ու ամենուրեք բարմ կաթ կարելի է ունենալ ՔԼԻՄ փոշեկաթով։

Klimը կր լուծուի պաղ կամ գաղջ ջուրի մէջ։ Պետ է գայն դնել ջուրին մակերեսը ու զարնել դգալով մը։

AZTAG
JOURNAL QUOTIDIEN ARMÉN.
B. P. 587
BEYROUTH, Liban

Directeur - Propriétaire
HAIG BALIAN

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ՍԻՒՐԻԱ ամր. 550, վեցամսեայ 300 Ս. Դ.
ԱՐՏԱՀԱՄԱ. տրկ. 7, վեցամսեայ 4 տոլար

ԱԶԴԱԿ

ازتـــاك

جريدة سياسية ادبية اقتصادية حرة

ՕՐԱԹԵՐԹ
ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԳԻՏԱԿԱՆ

ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 14 ՅՈՒԼԻՍ 1932

ԶԵՒՔԸ ՀԱՍԸ 2.50 Ս. Դ.

Ջ. ՏՂԻՔ | Ամեն առաւոտ պէտք է բերէ բերթիս ցօրեկին հասցէին | ՏՑՕՐԷՑ — Խմբագիր՝ ՀԱՅԿ ՊԱԼԵԱՆ | Չհրատարակուած ձեռագիրները չեն վերադարձուիր | Թիւ 98 (675)

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

ԱՌ ՈՐԱՆԿԷ

Մեր երկրի ենթարկուած տնտեսական ծանր տագնապին հետեւանքները ամէն քայլափոխի և ամէն գործառնութեան մէջ կը տեսնուին։ Առևտրական հրապարակը շատ կայուն վիճակ մը ստացած է և իրաքանչիւր վաճառական պայքար կը մղէ տնտեսական քրիզին դէմ, սպառելով իր դրամագլուխը։ Անգործութիւնը օրէ օր աւելի կը սաստկանայ և անօթութեան սպառնալիքը կը չեշտուի։ Առևտրական հաստատութիւններէն սկսած մինչև պետական ամենաբարձր չրջանակները ժտահոգ են այս կացութեամբ և բոլորն ալ միջոցներ կը խորհին աւելի երկար կարենալ շարունակելու համար պայքարը։

Այդ մտահոգութեանց և ստեղծուած դժուարին կացութեան իբրև առաջին և անմիջական գործման բոլոր հիմնարկութիւններն ու մեծ ու փոքր, պետական թէ հասարակական հաստատութիւններ կը մտածեն հնարաւոր չափով զեղչել իրենց ծախսերը և պիւտճէն հաւասարակշռել, որովհետև մուտքի բաժինները անբաղդատելիօրէն նուազած են։ Ոչ ոք չահու կամ դրամագլուխը աւելցնելու մասին կը մտածէ այս օրերս։

Տնտեսական այս կացութիւնը, պիտի ըսէինք, անձանօթ մնացած է հանրակառքի և էլեքտրական ընկերութեան, եթէ վերջերս ան ալ իր ծախքերու կրճատման մտահոգութեամբ զեղչեր չընէր իր պաշտօնեաներու թոշակներէն։ Մեր գործը չէ ի հարկէ զբաղիլ այդ կատարուած զեղչերով կամ ընկերութեան թէքնիքական գործերով։ Ինչ ձեւով որ ուզէ, ան կրնայ կրճատումներ ընել իր ծախքերէն, իր դրամագլուխը աւելի բարդացնել կամ նոր ձեռնարկներ ընել։ Մեզ համար կարևորը այն է որ ընկերութիւնը երբ կը մտածէ այդ կրճատումներու մասին, պէտք է նկատի ունենայ նաև ժողովուրդի ներկայ վիճակը և իր չռայլած խոստումները, դեռ տարի մը առաջ։

Իրականութիւն է որ, այս օրերուն, երբ բոլոր հաստատութիւնները քրիզէ կը տառապին և մեծ վնասներու կ'ենթարկուին, հանրակառքի և էլեքտրական ընկերութիւնը ոչ մէկ կերպով չազդուիր այդ տագնապներէն, և ընդհակառակը աւելի մեծ չահեր կ'ապահովէ՝ պարբերացնելու համար իր դրամագլուխը։ Ընկերութեան նախորդ տարւան հաչուական տեղեկագրութենէն հասկցուեցաւ որ, հակառակ երեք ամիս տևող պօյքոթին, միլիոններով չահ արձանագրած է ընկերութիւնը։ Այս տարի, չնորհիւ Այն Սաֆաի լուրի հոսանքին օգտագործումով գոյացած էլեքտրական զօրաւոր ուժին, որմէ կը լուսաւորուի այսօր ամբողջ Պէյրութ եւ շրջակաները, ինչպէս նաև Լիլլանանը, շատ նուազած է ընկերութեան ծախքը։ Հետևաբար աւելի խոշոր չահ մը պիտի արձանագրէ ի հարկէ ընկերութիւնը ներկայ տարւան վերջը։ Տնտեսական տագնապը, ուրեմն նպաստաւոր է հանրակառքի ընկերութեան համար, որովհետև այդ տագնապէն ոչ միայն չ'ազդուիր ինք, այլ ընդհակառակը կօգտուի, ըլլայ երկաթի և այլ գործիքներու գիներուն անկումովը, ըլլայ աշխատավարձերու նուազումովը։ Իսկ մուտքը կը մնայ նոյնը։

Ինչպէս ըսինք, մենք փափաքող չենք հանրակառքի ընկերութեան վնասը կամ կորուստը։ Ընաւելցնէ կուզենք որ չահի, աւելցնէ իր դրամագլուխը և աւելի օգտակար ծրագիրներ մշակէ մեր երկրին լուսաւորութեան համար։ Անուրանալի է որ ան մեծ դեր մը ունեցած է և դեռ պիտի ունենայ այս երկրի զարգացման և բարգաւաճման գործին մէջ։ Որքան շատ չահ, այնքան աւելի ընդարձակ ծրագիրներ պիտի մշակէ։ Ասոր կասկած չկայ։ Սակայն, չենք ալ փափաքիր որ, ներկայ անօրինակ օրերուն, ընկերութիւնը անտեսէ ժողովուրդի տնտեսական քայքայուած դրութիւնը և սովորականէն բարձր չահեր ապահովելու ձգտումներ ունենայ։ Պէտք է նկատի ունենայ որ այս ժողովուրդի տնտեսական քայքայումը իր ապագայ չահերուն համար ալ վնասակար է։

Կը յիշուի անշուշտ, անցած տարի, ընկերութեան տնօրէնին ըրած խոստումները, հանրակառքի և էլեքտրականութեան լիները զեղչելու մասին, երբ օգտագործուելու սկսուէր Այն Սաֆաի կայանի հոսանքը։ Մօտ երկու ամիս կըլլայ արդէն սկսուած է օգտագործուիլ այդ հոսանքը։ Սակայն դժբաղդաբար գիները կը պահուին նոյնը եւ երբեք տրամադրութիւն ալ չի նշմարուիր անմիջական կարգադրութեան մը։ Զարմանալի է ընկերութեան այս վերաբերմունքը։ կ'սպասէ որ շարժումը ծաւալի և բարդութիւնները ստեղծուին, որովհետև դժգոհութիւնները սկսած են չատնալ և անկասկած որ պիտի պոռթկայ։ Այդ տգեղ և անբաղձալի շարժումներու առաջքը առնելու համար, ընկերութիւնը պէտք է անմիջական կարգադրութիւն մը ընէ և նկատի ունենալով նաև ժողովուրդի տնտեսական վիճակը չափաւոր գիներ նշանակէ, գոնէ կէս առ կէս զեղչելով իր ներկայ սակերը։

Այս զեղչերը մեծապէս պիտի դիւրացնէ խեղճ և աշխատաւոր ժողովուրդի կացութիւնը։ Փոքրիկ հաշիւ մը ցոյց կուտայ որ Նէհրի գծին վրայ գտնուող մօտ 18000 հայութեան մեծ մասը օրական քանի մը անգամ հանրակառք կը նստին իրենց գործատիրները երթալ գալու համար։ Սրևակայեցէք որքա՜ն մեծ խնայողութիւն մը ըրած պիտի ըլլայ 50—75 սանթիմ օրավարձով աշխատող գործաւորը, եթէ հինգ գահեկան խնայէ ամէն օր հանրակառքի ծախքէն։ Այդ կերպով ընկերութիւնը վնաս մը պիտի չըլլէ, սակայն աղքատ գործաւորը չորաբեկ հացի մը դրամը ապահոված պիտի ըլլայ։

Մենք շատ հակառակ ենք ցոյցի և բողոքի ձևերուն և միշտ թեթեւցրած ենք օրինապահութիւն և խաղաղութիւն։ Ջենք ալ փափաքիր որ ժողովուրդը պօյքոթով պատասխանէ, որովհետև վստահ ենք որ ընկերութիւնը աննկատ պիտի չմողոմ այս արդար պահանջները։

Դուրսէն Ձնշումի Անհրաժեշտութիւնը

Ս. Հայաստանի մէջ ներսէն կրաւորական այլ յաջող դիմադրութիւն, բոլշեվիզմի ապազգայնացնող ձգտումներուն դէմ, որուն մէջ մենք դուրսէն կատարելիք դեր չունինք, և եթէ կարողանանք իսկ, ինձ կը թուի պէտք է հրաժարինք։

Մենք, դուրսէն, անկախօրէն ներսի կրաւորական դիմադրութենէն պէ՛տք է յարաճուն թափ տանք մեր բարոյական ճնշումին, և նոյն իսկ որոշ պարագաներու տակ, երթալէ փչաթելերով պէտք է պաշտպանենք գաղութները բոլշեվիկեան ոտնձգութիւններու դէմ։

Դուրսի մեր պարտաւորութիւնը աւելին պէտք է արտայայտուի երկու որոշ ձևերով։ ա. Երևանի Ս. Իչխանութեանց վրայ բարոյական ու համագործակցային ճնշում մի գործ դնելով որ գէթ նուազագոյն ու կարելի սահմաններու մէջ պաշտպանեն իրենց խնամքին յանձնուած երկրին և ժողովուրդին չահերը, և երկրորդ, վճռական ընդդիմութիւն ցոյց տալ անոնց, երբ դուրս գալով իրենց բուն կալուածէն — կարմիր գծէն — իրենց անարկի ու վտանգաւոր խաղերով արգելք կը հանդիսանան մեր գաղութներու բարոյական ինքնամփոփումին, սերմանելով կաց ու կռիւ, պատնաշտուժ, իրաւազուրկ ու երերուն բազմութիւններու ճակատագրին հետ կը խաղան։

Մեր բարոյական ճնշումը արդէն հրաշալիօրէն կ'արտայայտուի մեր մամուլի բազմաթիւ օրկաններու միջոցաւ և այն բեսերով որ գաղութահայութիւնը ստեղծած է իր ձգտումներն արտայայտելու մասը։

Դուրսէն եղած ճնշումի և ներսէն ի յայտ եկող կրաւորական ընդդիմադրութեան միջև բոլշեվիկները իհարկէ պիտի փնտռեն կապեր և հալածուած բանակայներու յատուկ ներքին քանակ հիւղէն պիտի չարունակեն իրենց հալածանքները ներսը։ Այդ հալածանքներով իրօք իրենք պիտի սպեղծեն կապ գաղութներու և երկրի յեղափոխող եւ ազատատենչ տարրերու միջև, այդ կապը պիտի կրէ հոգեկան աննչմարելի բնոյթ, որ աւելի կացութեան մէջ է՛ն հզօր կապը պիտի հանդիսանայ երկրի ու գաղութներու միջև, հոգեկան չաղախուժի տեսակէտէն, քաղաքական տեղեկութիւնները բերելով մէկ յայտարարի։

Գոհանալով այսքանով, մենք մեր բովանդակ ուժը ի սպաս պիտի դնենք զօրացմանը այն ճակատներուն որ հայ բոլշեվիկները կամ իսպառ լքած են — կամ վաղօրէն կը դրժեն — և կամ ուզենան ալ, կամենան ալ ոչինչ ընելու ի վիճակի չեն։

Եւ այդ կալուածը ընդարձակ է, առաւելագոյն լսրաւ ու համազգային ծաւալով ճիգ կը պահանջէ։

Այդ կալուածի վրայ ալ տեղ մը կայ, նեղ կէտ մը, ուր մենք և հայ բոլշեվիկները ոչ մէկ կերպով չազդուիր այդ տարիներու անխոնջ աշխատութեան գործը — Հայ Մատենագրութեան գանձերը։ Մեր խալաթ չենք բլլար երբ ըսենք թէ Գրականութիւնը ժողովուրդի մը պատմական գոյութեան վկայականն է։

Գրականութիւնը, արուեստը, մշակոյթն են որ կը չինեն ազգերու իսկական կերպարանքը և հաւաքական դիմագծութիւնը։

Այս խոր համոզումով մօտենալով հարցին, կրնանք Փոսկալի խօսքը կրկնել յիշատակը յաւէտ խնկելի Հ. Ա. Ղազիկեանի համար ևս.

«On croyait ne trouver qu'un auteur et l'on et ravi de rencontrer un homme»։

«Կը կարծէինք միայն հեղինակ մը գտնել, և կը հիանայինք մարդու մը հանդիպելովս։

Մեր մեծ ուսուցչին Թարմ հոգեկոչտին վրայ անտաղ քար մը դնելով՝ խոստացէ կը ցուինք որ այսպէս կը լռեն մէկիկ մէկիկ մեր առիւծները բուք, բուրտնտա մեր պարէզին։

Ու կը մարին հաւիկ հաւիկ՝ մեր աստղերը ամպ, մշուշոտ մեր երկնքին։

Կը թառամին մեր վարդերը, տատասկ, փշոտ մեր այգիին։

Ծարգա՛նք Հայ Մեծ գաւկին՝ անմեռ յիշատակին։

ԳՐ. Գ. ԳՈՒՏՈՒՀԵԱՆ

ՀԱՅՐ ԱՐՍԷՆ ՂԱԶԻԿԵԱՆ

Սրտի վէ՛րքը, ա՜հ, դառնագոյն է, Աստուա՛ծ։

Հայր Արսէն Ղազիկեան, Արշակունի Թիոդիկի կսկծալի մահուան առթիւ, 1922 Փետր. 9 վենետիկէն, փոխան ցաւակցականի՝ գրեց «Աօխարհ եւ աօխար...»։

«Վախճանեցաւ Հայր Արսէն Ղազիկեան»։

Երբ այս սարսռազդեցիկ բօթը մեզ կը հասնի՝ մենք ևս կը կրկնենք իր իսկ խօսքերը.— «Աօխարհ եւ աօխար...»։

Մարդիկ կան որոնց մասին երբ կը մտածենք, կ'զգանք զիրենք ո՛չ միայն կենդանի՝ այլ ներկայ։

Ի՞նչ կ'արժէ ամբողջ սերեզրքի ցաւակցութիւնը՝ այս տեսակ մահերու առթիւ։ Գոյժը անակնկալ է. անհեռացաւ թիւ։ Գոյժը անակնկալ է. անհեռացաւ գիտաւոր ատաղ մըն ալ, ինկաւ, Մաքի Մեծ հսկայ մը ևս։ Երանի՜ թէ լեզուս կարենար պատմել իմ մեջս յառնող խորհուրդները։

Կորուստը մեծ է որուն իսկական չափն ու կշիռը պիտի ըմբռնուի տարիներ վերջը։

Հայր Արսէն Ղազիկեան, գիտակ իր դերին, ու զայն կատարելու խղճմտութեամբ փայլեցաւ հայ երիտասարդին վրայ։ Իսկատիպ գրագէտը հարկադիր ըրաւ իր ազանդին ուժը մեր հասարակութեան մտքին վրայ։ Բարոյական հայրենիքը այրեցաւ ծառ հայրենիքներու մէջ։ Անոր հայ ցեղին համար ըրած հոգեկան պատառիչնուէր, բսել կուտայ մեզ թէ, իրեն պէս հմուտ քիչ են հայ իրականութեան մէջ։

Իր կեանքը օրինակ մըն է — մեր մէջ ա՛յնքան հազուագիւտ — մտաւորական նուիրումի, արժանաւորութեան ու հաւատարմութեան։

Իր կեանքն ու գործը գեղագանգատպես արժանի են ազգային երախտագիտական ուսումնասիրութեան։

1928ին, Գուլկարիայէն, գրական հրկերս դրկեցի և իր կարծիքը խնդրեցի. մեծ գուրգուրանքով կը պահեմ քովս, Վենետիկէն Մխիթարեանց Մայրավանքէն յղած՝ գնահատութեան եւ բացատրութեան վկայագիրը (8—5—1928)։ 1932ին պիտի աւարտէր իր մեծածաւալ և հսկայ հատորներ պարունակող, տարիներու անխոնջ աշխատութեան գործը — Հայ Մատենագրութեան գանձերը։ Մեր խալաթ չենք բլլար երբ ըսենք թէ Գրականութիւնը ժողովուրդի մը պատմական գոյութեան վկայականն է։

Գրականութիւնը, արուեստը, մշակոյթն են որ կը չինեն ազգերու իսկական կերպարանքը և հաւաքական դիմագծութիւնը։

Այս խոր համոզումով մօտենալով հարցին, կրնանք Փոսկալի խօսքը կրկնել յիշատակը յաւէտ խնկելի Հ. Ա. Ղազիկեանի համար ևս.

«On croyait ne trouver qu'un auteur et l'on et ravi de rencontrer un homme»։

«Կը կարծէինք միայն հեղինակ մը գտնել, և կը հիանայինք մարդու մը հանդիպելովս։

Մեր մեծ ուսուցչին Թարմ հոգեկոչտին վրայ անտաղ քար մը դնելով՝ խոստացէ կը ցուինք որ այսպէս կը լռեն մէկիկ մէկիկ մեր առիւծները բուք, բուրտնտա մեր պարէզին։

Ու կը մարին հաւիկ հաւիկ՝ մեր աստղերը ամպ, մշուշոտ մեր երկնքին։

Կը թառամին մեր վարդերը, տատասկ, փշոտ մեր այգիին։

Ծարգա՛նք Հայ Մեծ գաւկին՝ անմեռ յիշատակին։

ԳՐ. Գ. ԳՈՒՏՈՒՀԵԱՆ

ՔՐՈՆԻԿ

ԵՐԷԿ ԵՒ ԱՅՍՕՐ

Ջափազանց յատկանշական և չափազանց ալ ատորնացուցիչ տեսարան մը կը պարզէր Ազգ. Դաշնակցութեան Ճուլիս 6ի նիստը, ուր կը բանաձեւուէր Թուրքիոյ մասնակցութիւնը այդ ժողովին։ Հոն, այդ նիստին մէջ, Ազգ. Դաշնակցութեան անդամները անգամ մըն ալ հանդիսաւորապէս ցոյց կուտային թէ դիւանագիտութիւնը, ըլլայ միջազգային, թէ ազգային, դաշտը մըն է որուն մէջ չէ՛ կարելի սերմանել պատիւ և խզճի սերմեր։ Ու մենք այդ տեսարանէն ապշահար տատիպած ենք կրկնելու Պալզագի նշանաւոր խօսքը Ազգ. Դաշնակցութեան անդամներուն ցուցադրած դիւանագիտական ժեսթի մասին.— «Դիւանագիտութիւնը 1 գիտութիւնը անոնց, որոնք ո՛չ մէկ գիտութիւն ունին, եւ որոնք խորունկ են պարապութեան պէս»։

Ազգ. Դաշնակցութեան այդ նիստը զաւեչտական է և ողբերգական միանգամայն։ Զաւեչտական, որովհետև հոն դիւանագիտութիւնը մէկ ոստումով և ձիգ-դելի թեթևութեամբ, քաղաքական դիմաչրջութիւն (Volte-face) մը կ'ընէ, և կր խզուի երկի հաւտզումներու հետ ողբերգական, որովհետև կ'ոտնակոխէ սառնասիրտ, պատիւ տարրական զգացումը, և անիրաւուած ժողովուրդի մը արդար իրաւունքը։ Շատ բացորոշ է այս մասին քաշուած հեռագիրը։

«Պ. Հէյման, իր ճերմակ գլուխը երկու ձեռքերուն մէջ առած, լուին մրմրիկ կ'ընէր բանախօսները, որոնք իր առջևէն կ'անցնէին կարգաւ։ Հաւանաբար իր ուշադրութիւնը սևեռուած էր, խորապէս, պետութիւններու ներկայացուցիչներուն տասն և վեց պետական մարդերէն տասն և չորսին վրայ, որոնք տարիներու ընթացքին կռուած էին Թուրքիոյ դէմ։

«Պ. Հէրման հաւանաբար կը վերյիշէր, թէ առջիին անգամ երբ Թուրքիան գործ ունեցաւ Ազգ. Դաշնակցութեան հետ, միջազգային ժողովին նորէն ինքն էր որ կը նախագահէր։ 1922ին էր, Ազգ. Դաշնակցութիւնը կը գրաւէր հայկական խնդիրներով, զոր Թուրք հանրապետութիւնը չէր ուզեր ճանչնալ։ Այն ատեն Վիվիանի խօսեցաւ սա «վայրենի» Մուսթաֆա-Քէմալի մասին, և զանի ներկայացուց իբր մարդ մը, որ «քանաքարած է մարդկային բոլոր օրէնքները, և ժողովուրդ մը սպաննած է»։ Այսօր Պ. Սկիալոճա կը հաստատէ, թէ «իր երկիրը ուրախութեամբ դիմաւորած է Ղազիի կողմէն փայլուն կերպով առաջնորդուած միջերկրականեան երիտասարդ պետութեան մը ծնունդը, և ուշադրութեամբ հետևած անոր զարգացման»։

«Ժամանակ առաջ, երբ պատերազմը նոր կը վերջանար, Գալֆուր կը հարցնէր. Թէ «Մուսթաֆա Քէմալ կը ժամոգուէ՞ր Ազգ. Դաշնակցութեան կամ քաղաքակիրթ պետութիւններու կարծիքով...Ան պատասխանատու չէ պետութեան ելևմուտքին (finances) և կազմակերպութեան. ան պատասխանատու չէ՛ Ասիոյ մէջ Թուրքիոյ վաճառականութեան, ան կազմակերպուած ազազախուժերու պետն էր։ Այսօր Բրիտանական կառավարութիւնը իր պատուիրակ Սըր Կրանվիլի բերնով կը յիչէ Թէ. «Թուրք բանակը գրեթէ կուտար աւստրալիական միթրայեզներու դէմ, բրիտանական պատերազմական նաւերէն արձակուած ռումբերու տեղատարափի մը տակ» Թէ «պատերազմի ատեն Թուրքիոյ հանդէպ յարգանքը ուրիշ հաւատար չունի, բայց միայն խաղաղութեան ատեն յարգանքը Թուրքիոյ հանդէպ»։

Երէկ և այսօր, գիրկ գրկի, հեռագրական այս քանի մը տողերուն մէջ, և ի՛նչ զգուելի ծաղրանկար այսօրուան հոգեբանութեան, այսօրուան հաւաքական դիւանագիտութեան ցուցադրութեան մէջ։ Վիվիանի և Պալֆուր դարեբէի վեր փորձարկուած, Թուրքիոյ դէմ դարերէ ի վեր ժղուած պատերազմներու մէջ թրծուած, անընդհատ, աւազան դիւանագիտական ներկայացուցիչներն են, որոնց հաժոզումները, իրենց անխորտակելի, Կիկլոպեան հիմերը ունին։ Սըր Կրանվիլ և Սկիալոճա կը ներկայացնեն այսօր, մակերեսային հաժոզումներով, որոնք փոփոխութեան ենթակայ են միշտ, չնայած անպատկառութեամբ, որ բեհեզ կը հագցնէ աւազակներու. և չկրնալով մարգապանները սրբագրելով բարձրացնել քաղաքակրթութեան մը աստիճանաչափին, կը յաժարի ինքն իսկ վար իջնել իր աթոռէն, հրաժարիլ հաժոզումներու և ըսֆզուններու վեհափառութենէն. և նաև՝ ծերագործներու և թալանողներու հաւասար գծի վրայ, Թուրքիան ընդունելով Ազգ. Դաշնակցութեան մէջ։ Ազգ. Դաշնակցութիւնը ի զուր կը խորհի, թէ Թուրքիայով հաւ մըն ալ աւելնալով իր յիսուն և չորս աղգերու թիւին վրայ, նոր յառաջդիմութիւն մը ըրած կ'ըլլայ, նոր ոյժ մը աւելցուցած կ'ըլլայ իր ծոցին մէջ։ Ընդհակառակը, ճանկր չէ՛ որ արժէք ունի, այլ ոտակր, և ոտակի տեսակէտով Թուրքիան նոր արատ մը միայն միայն կրնայ աւելցընել 1922—23ին Լոզանի և 1932ին Ժընէվի մէջ արդէն իսկ արատաւորուած ազգ. դաշնակցութեան հոգիին վրայ։ Ընդունինք, թէ ընտրութիւնը (élection) ընտրանք (selection) չէ՛, ու չկրնար ըլլալ։

Երէկ և այսօր...։ Իրերու յաջորդող ժամանակակից դէպքերն ու իրողութիւնները որոշ ցոյց կուտան թէ ընդհ. պատերազմին յաջորդող ընկերական բոլոր ատկնածրութիւններով քաղաքական չփոթութիւններ՝ն ու ապատագութիւնները, քաղաքային չափոխութիւններն ու տնտեսական ձախողանքները, սնանկութիւնները, արգիլնք են պետութիւններու և պետական մարդերու բարոյական անկումը։ Քաղաքական չրջանակներու մէջ ռամկավարութեան (democratie) անունով գործուած աճապարարութիւններու պատիժն է, որ կը ծանրանայ աշխարհի վրայ։ Հոն ուր զօրաւորին «ԻՐԱՒՈՒՆՔԻ» մասին կը խորհին, առանց ակարին, հալածուածին հանդէպ անոր «ԳԱՐՏԻՔ» ապահովելու, հոն քաղաքական կեղծիք միայն կրնայ գոյութիւն ունենալ, միայն մեղսակցութիւն ոճրագործներուն հետ, բայց երբեք համերաշխութիւն, երբեք տևական ապահովութիւն։ Այսօրուան պետութիւններու խաղացած զատչաը նոր չէ՛։ Հին Աթէնքի մէջ. ուր 20,000 քաղաքացի կ'իշխէր 200,000 գերիներու, միևնոյն ախտավարակ և չարագուշակ երևոյթները տեսնուեցան։ Եւ Բաենոփան այս առթիւ գրեց. «Զեմ կրնար Արիստոփանի նման, համամիտ գտնուիլ Աթէնացիներու կառավարութեան, որովհետև

Մ.ՓԱՇԱՅԱՆԻ ՅԻՇ

Թարգմ. Հ.ՔԻՐՏԵՆ

— Շա՜տ հաճոյ էր, Նադիա ջան, քո հետ մի քանի ր՝նդ ե ձեր փափաքը։

— Ես ա՞ռնեմ, Գ. Սեդրակ, ինչպես որ ուզես ինձ, բայց ասեմ ձեզ որ ես ոչ մի ժամանակ չեմ մոռանա այս օրը։ Գիտեմ, որ ես ձեզ համար ոչինչ եմ, բայց ձեր ներկայությունը ինձ համար մեծ պատիվ է։

Մեր բոլորիս ալ դեմքը ուրախ էր, միայն Գ. Սեդրակ ինքզինքը կորսնցուցած էր։ Ան ոչ մեկուն կը նայեր, ոչ ոքի կը խոսեցներ։ Ինչպես որ ամեն անգամ, երբ ուրախ կամ տխուր պատահար մը կ՝ունենար, ան կը սկսեր ինքզինքը մոռնալ։ Ան ոչ մեկուն կը նայեր, ոչ ոքի հետ կը խոսեր

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ԼՕԶԱՆԻ ՀԱՄԱԶԱՅՆՈՒԹԵԱՆ ՇՈՒՐՋ

Լօզան.— Ահաւասիկ պ. Մաքտօնալտ կողմէ Լօզանի խորհրդաժողովին վերջին նիստին մէջ խօսուած ճառը.

«Մեր գործը աւարտեցաւ իրապէս։ Երեք շաբաթէ վերջ, յաջողութեան մը յանգեցանք որը դիւրին չէր։ Շատ մը հին յիշատակներ կար զորս դժուար էր արժատախիլ ընել։ Մեր գործը նոր էջ մը աւելցուց պատմութեան, վերջ չըտալով գլուխի մը այլ սկսելով նոր հատոր մը։ Դերմանիոյ վրայ դրուած բեռը կը խանգարէր աշխարհի վաճառականութիւնը։ Միացեալ Նահանգներու նման ազգ մը նոյն իսկ մեզի չափ վնասուած էր։ Անհատական բարօրութիւնը գոյութիւն չկրնար ունենալ առանձինն։ Հոս ստորագրուած համաձայնութիւնը պ՛ըսէ որ պատասխան մը ստանայ ուրիշ կողմէն։ Ես կը յուսամ թէ Ժընէվը վերջ մը պիտի տայ սպառազինութիւններուն համար կատարուած ծախսումներուն։ Զինաթափութիւնը բաւական չէ, այսու ամենայնիւ Պէտք է որ մենք ոգեւորուած լինինք անկեղծութեամբ եւ վստահութեամբ եւ ապահովենք բարոյական զինաթափութիւնը ազգերու մէջ։ Մենք բարեկամական ձեռք կարկառելու ենք բոլոր պայքարող ազգերուն։»

Պ. ՄԱՔՏՕՆԱԼՏ ՊՐՔԷՆԿՀԷՄԻ ՊԱԼԱՏԻՆ ՄԷՋ

Լոնտոն.— Պ. Մաքտօնալտ բուռն ծափահարութեամբ ընդունուեցաւ խուռներն բազմութեան մը կողմէ, երբ որ Լօզանէն վերադառնալով Վիքթորիա կայարանը ժամանեցաւ յետ միջօրէին ժամը 5.40ին, Պրքէնկհէմ պալատին մէջ թագաւորին հետ տեսնուեցաւ նա յետ միջօրէին ժամը 5ին։

Լոնտոն.— Լոնտոնէն վերադարձէն յետոյ տուած Ընթերվիուի միջոցին պ Մաքտօնալտ ըսաւ թէ ինքը շատ գոհ է որ վերադարձած է՝ ի նպաստ շատ հիանալի դատի մը իր սքանչելի պաշտօնակիցներուն հետ մասնուած շատ դժուարին րոպէներէն յետոյ։ Անիկա յոյս յայտնեց թէ ասիկա պիտի ըլլայ վստահութեան եւ յոյսի սկզբնաւորութիւնը եւ թէ բարի, պատուաւոր ու դժուարին գործ մը կատարուած պիտի ըլլայ։

Վարչապետին բժիշկները իրեն յանձնարարեցին որ արձակուրդ մը առնէ Լօզանի Խորհրդաժողովին մասին Համայնքներու Ժողովին մէջ կատարելիք յայտարարութենէն ետքը։ Պ. Մաքտօնալտ ունկնդրութեան ընդունուեցաւ թագաւորին կողմէ. Տեսակցութիւնը տեւեց ժամ մը։ Շնորհաւորութեան հեռագիրները կը տիղան Տաունինկ Սթրիթ (վարչապետին պաշտօնատունը)։

ՄԻՋԱԶԳ. ՀԱՇՈՒԵՅԱՐԴԱՐՈՒԹԵԱՆ ԴՐԱՄԱՏՈՒՆԸ

Պալ.— Դրամ հանելու պաշտօն ունեցող եւրոպական դրամատուներու պետերը ժողով գումարեցին միջազգային հաշուեյարդարութեան դրամատան կեդրոնատեղիին մէջ եւ իրարու հետ համաձայնեցան որպէսզի այն դրամատունը ընդունի Լօզանի համաձայնութեանց տրամադրութեանց հետեւանօք իրեն ինկած նոր գործերը։

ԻՏԱԼԱԿԱՆ ՄԱՄՈՒԼԻՆ ԽՈՐՀՐԴԱԺՈՂՈՎԻՆՆԵՐԸ

Հռոմ.— Լօզանի խորհրդաժողովին արդիւնքները գոհունակութեամբ ընդունուեցաւ ամբողջ Իտալիոյ կողմէն եւ թերթերը արձագանգ կը հանդիսանան այս գոհունակութեան։

«Բօբօլօ տ'Իթալիա» կը գրէ թէ պ. Մուսօլինիի մաղթանքները իրականութիւն դարձան։

«Քօրիէրէ տէլլա Սէրա» դիտել կուտայ սակայն թէ Լօզանի Խորհրդաժողովին արդիւնքը կը ներկայացնէ «սպունգի հարուածի» վարդապետութեան կիրառման առաջին մասը միայն եւ թէ այժմ Միացեալ Նահանգներու պարտականութիւնն է շարունակել կիրառումը։

ՖՐԱՆՍ. ՄԱՄՈՒԼԻՆ ԽՈՐՀՐԴԱԺՈՂՈՎԻՆՆԵՐԸ

Փարիզ.— Լօզանի ժասին ժամոյ խորհրդաժողովները մինչև որոշ կէտ մը կը ցոլացնեն զանազան կուսակցութեանց տեսակէտները, բայց կարելի է ըսել թէ ընդհանուր առմամբ թերթեր կը յայտնեն նպաստաւոր կարծիք։

«Լը Բօ տը Փարի» գովաբանքը կրնէ այն քաջասրտութեան եւ հաստատամտութեան որուն ապացոյցը տուաւ Պ. Հէրիօ եւ կրսէ թէ անոր բռնած ընթացքը աստարեց խորհրդաժողովին յաջողութեան։ Սոյն թերթը կարծիք կը յայտնէ սակայն թէ վարչապետը յոյժ չափաւորութիւն ցուցուց իրագործուելիք նպատակին մերոյն համար։

«Մաթէն» կրսէ թէ խորհրդաժողովը յաջողութիւն մ'եղաւ Ցրանսայի համար։

«Քրթի Փարիզիէն» որը նկատուած է իբրեւ կառավարութեան պատգամաւոր, կը գրէ թէ Ցրանսա վարձատրուեցաւ իր բռնած դիրքին համար ոչ միայն առաջին օրէն ի վեր իր առաջարկած կարգադրութեան միաձայնութեամբ ընդունուած ըլլալովը, այլ նաեւ գինքը Անգլիոյ միացնող կապերուն ամրապընդուած ինչպէս նաեւ Միացեալ Նահանգներու կողմէ հաւանութեան չատ մը նշաններ արուած ըլլալով։

«Լ'Էօ Նուվէլ» արմատական ընկերվարական թերթը կը խորհի թէ խորհրդաժողովը կարեւոր յաղթանակ մըն է Պ. Հէրիոյին համար որը որոշած էր չընդունիլ հաւաստումներու ջնջումը և որը հասաւ իր նպատակին։

ԻՆՉ ԿԸՍԵՆ ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԹԵՐԹԵՐԸ

Լոնտոն.— «Թայմզ» կը գրէ թէ խորհրդաժողովին մեծ յաջողութիւնը կը կայանայ այն բանին մէջ թէ Գերմանիոյ կողմէ վճարուելիք գումարը պիտի ծառայէ աշխարհին տնտեսական գրութեան վերաշինութեանը։

«Եւրոպան հաւանաբար կատարեց իր դերը լուծելու պատերազմական պարտաւոց խնդիրը»։

«Տէյլի Թելէկրաֆ» կրսէ թէ «Սպունգի հարուածը տրուած է այժմ։ Հաստատութիւնները գոյութիւն չունին այլեւս։ Ինչ որ ալ ըլլայ Գերմանիոյ կողմէ վճարուելիք գումարը, անիկա պիտի ծառայէ վերաշինութեան գործին։

«Մենք Բրիտանիան կախակայեց առայժմ իր պահանջը եղող բոլոր գումարներու վճարումը այսինքն՝ տարեկան 30,000,000 անգլ. ոսկիէն աւելի գումար մը։ Կը կարծուի թէ Միացեալ Նահանգներն ալ պիտի ըմբռնեն վերաքննութեան մը անհրաժեշտութիւնը, ասիկա իրենց չահին բերմամբ և աշխարհի վերաշինութեան համար»։

«Տէյլի Հէրալտ» յոյս կը յայտնէ թէ Լօզանի Խորհրդաժողովին պիտի հետեւին զինաթափութեան մասին կարեւոր որոշումներ»։

Լոնտոն.— Թագաւորը Լօզանի հաւաձայնութեան առթիւ Պ. Մաքտօնալտին ուղղեց շնորհաւորութեան գիր մը։ Անգլ. մամուլը կը գովաբանէ՝ բանակցութեանց միջոցին պ. Մաքտօնալտի ցուցուցած թաքթը և համբերութիւնը։

ՔԱՂԱՔԱՑԻՆ ՊԱՏԵՐԱԶՄ ՄԸ ԲԵՐՈՒԻ ՄԷՋ

Լիմա.— Թրուելլօ քաղաքին պահակազօրքը տասը ժամ կռուեցաւ ապստամբներու դէմ։ Մեկուսացեալ վիճակի մէջ գտնուող ոստիկանական պահականոցները յարձակում կրեցին յանկնկալս։

Մալաուէրրիի ամրոցը գրաւուած է կառավարական զօրագունդերու կողմէ։

Երկու երկոյ, ռմբակոծութեան յատուկ սպայի տորմիղ մը Զիմպօթէ մեկնեցաւ որը իբրեւ կեդրոն պիտի ծառայէ ըմբոստներու դէմ ձեռնարկելիք գործողութեանց։

Երկու կողմերն ալ մեծ կորուստներու ենթարկուեցան։

ՕԹՕՑԻ ՍՊԱՍԱՐԿՈՒԹԻՒՆ

Պէյրութ - Պիրֆայա - Տուար Շուէր - Մրուճ

Ամենալաւ եւ մաքուր իմպաշարժեռով օրական երկու անգամ երթեւեկ։
Պէյրութէն կը մեկնի կէսօրէ վերջ ժամը 1,30ին և 6,15ին, Պուրճի պարտէզներու քովէն. ապահով եւ անվտանգ ճամբորդութիւն

ԽՈՍՔ ՄԱՏՉԱԼԻ ԳԻՆԵՐ

Պէյրութ	Պիւքֆէյա	երթեւեկ	60	Ս. Դ.
»	Տուար Շուէր	»	75	» »
»	Մրուճ	»	80	» »

ՏԵՂԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

"ԷԼԻՖ ՊԱ,,Ի ՊԱՏԱՍԽԱՆԸ ԹԻՒՐՔԵՐՈՒՆ

50,000 ՏԱՐԻ ԱՒ ԱՆՑՆԻ ՉԵՆՔ ՄՈՌՆԱՐ ՄԵՐ ՍՐՏԷՆ ՓՐԹԱԾ ՀՈՂԵՐԸ

ՏԻԱՐՊԷՔԻՐ, ԿԻԼԻԿԻԱ ԵՒ ՀԻՒՍ. ՍԻՒՐԻԱ ԱՐԱԲՆԵՐՈՒՆ ԿԸ ՊԱՏԿԱՆԻՆ

Դամասկոսի «Էլիֆ Պա» թերթը, խօսելով թիւրի երեսփոխանական ժողովի մէջ Իզմիրի երեսփոխան Մահմուտ Էսաթի յայտարարութեանց մասին Ալէքսանտրէթի եւ Անթիոքի շուրջ, կը գրէ.—

Է՛յ վսեմութիւնդ երեսփոխան, Ալէքսանտրէթ արաբական մայրաքաղաք եղող Հալէպի ճառահանգիսեց է։ Ըսե իր ազխարհագրական դիրքին, Ալէքսանտրէթ կը պատկանի Սիւրիոյ։ Ինչպէ՞ս եւ ինչո՞ւ թիւրերը կարօտով կը ցայլին մեր այս հողամասին։

Ալէքսանտրէթի այս փոքրիկ հողամասին վրայ կը բնակին թիւրեր, արաբներ եւ հայեր։ Մեծամասնութիւնը կը կազմեն արաբներ։ Ալէքսանտրէթի ժողովուրդը, փառք Աստուծոյ, համաձայն են իրարու հետ եւ սիրով են իրենց յարաբերութիւնները։ Թիւրերու կարօտն ու տենչանքը պէտ է երկու բանի համար ըլլայ, կամ ժողովուրդի կամ հողի։ Ինչպես բսիճ թիւրերը իրաւունք չունին հողին վրայ, քանի որ այդ հողը ժամանակին եղած է արաբական։ Իսկ թիւրի բնակիչներ Անթիոքի մէջ աւելի հանգիստ եւ երջանիկ կապրին քան Թիւրքիոյ մէջ գտնուող թիւրերը։ Ալէքսանտրէթի Սանճագը միջազգային առեւտուրի եւ գործառնութեանց համար կը վայելէ մասնաւոր առանձնաշնորհումներ, որոնց օնորիթ Օսմանեան կայսրութենէն բաժնուող ամենէն բաղդաւորը կը նկատուի ան։ Սիւրիական ժողովուրդը որ այնքան գոհար տուաւ դարին ձեմալի բռնութեան, այնքան առանձնաշնորհումներ չուզեց, որքան այսօր կը վայելեն այդ Սանճագի բնակիչները։

Հիմա թողուենք հին հաշիւը եւ իջնենք նորը։

Է՛յ թիւրեր, ձեր հայրենիքին մէջ հազարաւորներով արաբներ կան. դուք արդեօք անոնց կրօնական եւ ազգային ազատութիւնը չարգելո՞ք. միեչեւ անգամ դուք սպիպեցիք զանոնք որ ձեզի պէս հագուին եւ արաբերէն չխօսին։ Է՛յ էսաթ պէյ, եթէ հող կը փնտռէք, եթէ ձեր հայրենիքի հին մասերը կուզէք, ձեր աչքերը ցնկեցէք այն հողերուն, որոնք օսմանցիի արիւնով ներկուած են, կարօտ խեղճ Րումէլիի, Սելանիկի, ամբողջ Պալքանեան երկիրներու Միջերկրականի կղզիներուն վրայ, որոնց ժամանակին յաղթութիւնը ապահովուած էր արաբի սուրով եւ արիւնով։

Սակայն, ո՛վ թիւրեր, ինչո՞ւ չէք փնտռեր եւ կարօտ չէք խեղճ ձեր քաղաքներու անկարողութեան երեսին եւ ձեր ձեռքով կորսուած այդ հողամասերուն եւ զանոնք ալ Ալգաս — Լօրէնց չէք կոչեր։

Ես ալ հիմա էսաթ պէյի նման պիտի բսեմ.

Հիւսիսային Սիւրիան, Ցիարպէքիր, Կիլիկիան, բոլորն ալ ասոնք արաբական երկիրներ են եւ կտրուած են արաբներու սրտէն. կարօտով կը դիտենք զանոնք եւ որքան ալ երկար տարիներ անցնին պիտի չմոռնանք զանոնք։ Ինչպես Ցրանսացիները 50 տարի չմոռցան Ալգաս Լօրէնը, մենք ալ 50,000 տարի եթէ անցնի չպիտի մոռնանք մեր սրտէն կտրուած այս հոլամասերը։

Է՛յ թիւրեր, եթէ դուք այսօրուան ձեր յաջողութիւններով կը պարծենաք մե՛ղմէ ձեզի, որովհետեւ այդ յաղթութիւնը ուրիշին կը պատիճ։ Ցրանսաց Կիլիկիան ձեզի ձգեց ամբողջ հարստութիւններով, գիւղամբերիներով եւ պատարով։ Հեգկասացաւ իսլամները միլիոններ դրկելնին ձեզի եւ վերջապես օտարներ ուրիշի հաւոյն օգնեցին ձեզի։

Մենք կը ճանչնանք թիւրերը եւ իրենց հերիւնները։ Այժմ երբ անոնք Ալէքսանտրէթի մասին կը խօսին, ո՛վ գիտէ ինչ դաւեր կը հետապնդեն։

ՓԱՐԻԶԷՆ ՍԻՒՐԻԱ

ԻՀՍԱՆ ՃԱՊՐԻԻ ԹԵԼԱԳՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ՀԱԼԷՊԻ ԱԶԳԱՅՆԱԿԱՆՆԵՐՈՒՆ

Արաբական պատուիրակութեան անցած Ինսան պէյ Ճապրի, Ժընեւէն դրկած է ճարակ մը իր ազգակիցներէն մէկուն, որով կը թելագրէ բողոքներ դրկել Ազգերու Դասակարգութեան հետեւեալ կէտերու շուրջ.

1. Ժընեւ գտնուող արաբական պատուիրակութեան վստահութիւն յայտնել։

2. Երեսփոխանական ժողովի գումարման եւ Հալէպի ընտրութիւններուն դէմ բողոքել, յայտնելով որ գեղծումներ տեղի ունեցած են։

3. Սիւրիական Սանճաքադրութիւնը չընդունիլ.

4. Ներկայ Սիւրիական Կառավարութեան կողմէ ստորագրուած ոեւէ դաշնագիր նկատել ապօրինի եւ անընդունելի.

5. Իրաքն ու Սիւրիան պէտ է միացնայ Ֆէյսալի թագաւորութեամբ.

6. Ֆէյսալի միջոցաւ տեղի ունեցած բոլոր բանակցութիւններն ու կնքուած դաշնագիրները ընդունիլ.

Այս մասին Սաաթալլա պէյ Ճապրի եւ Խալիլ պէյ Հանանօ սկսած են խորհրդակցութեան, եղած թելագրութիւնները գործադրելու համար։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ՀԵՐՔՈՒՄ ՄԸ

Բարձր Գօմիսէրութիւնը պատճառաբանութիւն կը հերքէ Դամասկոսի թերթերուն ըստ այն տեղեկութիւնը, որուն համաձայն իբր թէ 200 պէտքիներ յարձակում գործած են Խարիպի ճամբուն վրայ եւ գերի տարած 60 ոչխարներ։

ՄԱՅՐ ՄԸ ԿԸ ՆԵՏԷ ԻՐ ԵՐԱԽԱՆ

302 թիւ կրող ոսկիական երբ Հանճէր էլ Ղամի քաղին մէջ պատճառի վրայ կը գնուէր, հանի մը մարդ տեսաւ, որոնք կը կռուէին տիկինի մը հետ, որուն գիրկը երախայ մը կը գտնուէր։ Ոսիկանը մօտեցաւ անոնց եւ կուգէր յանդիմանել յարձակողները, սակայն անոնք յայտնեցին որպէսզի տիկինը խեղդելի՛ուզէր իրենց երախան իսկ կինը կը յայտարարէր ուիքի բռուտ վիճակ մը ունի եւ ամուսինը անկարող է դրամ ծանելու։ Ոսիկանը հնազելով կը հասկնայ որ կինը ծննդաբերութիւն ունեցած է հիւանդանոցի մէջ, սակայն երկու օր յետոյ հանած են զայն. կինը եկած էր իր երախան Լազարիսեանու մայրացոցին դրան առջեւ նետելու։

Ոսիկանը կինը տարած է պահակացոց հնութիւն կատարելու համար։

ՅՈՒԼԻՍ 14

Ցրանսական ազատութեան ծնին առթիւ այսօր ցերդ պիտի ուենենան հանդիսութիւններ Ավրնիւ Ցրանսգի մէջ, որմէ վերջ պիտի սկսին պատճառական բնդունելութիւնները։

Կարմիր աւազով երկ իրիկուրնէ արդեն գոցուած է Ավրնիւ Ցրանսգր։ Առաւօտեան զինուորական ուժեր կազմ եւ պատրաստ պիտի սպասեն Անծանօթ Զինուորի հրապարակին մօտ, ուր ժամը 7ին պիտի ժամանէ Արեւելեան բանակի փոխհրամանատար Զօր. Այկէրինի եւ այլեւ անցնելէ վերջ զինուորներ նռանիներ պիտի բաժնեն։ Ժամը 7.30ին պիտի ժամանէ Բարձր Գօմիսէրի փոխանորդ Գրն. Հէլլօ։

Ժամը 9.30ին Գրն. Բարձր Գօմիսէրը պիտի ընդունի Բարձր Գօմիսէրութեան եւ Լիբանանի կառավարութեան բարձրաստիճան պատճառնեաներ, հիւպատոսներ եւ ժամը 10ին լրագրողներ։

Ըստ ընկալեալ սովորութեան ամեն տարի Յուլիս 14ին, երեկոյեան հրավառութիւններ տեղի կունենային, այս տարի «Գրէմֆոս»ընդովեայի ադեկին առթիւ, ի նշան սուգի, տեղի չպիտի ունենան այդ հրավառութեան ցանդիսութիւնները։

ԻՊՐԱՀԻՄ ՀԱՆԱՆՕԻ ՀԵՐՔՈՒՄԸ

«ԿԸ ՆԱԽԸՆՏՐԵՄ ՀԱԼԷՊԻ ԵՐԵՍՓՈԽԱՆՆԵՐՈՒՆ ՀԵՏ ՀԱՄԱՁԱՅՆԻԼ ՔԱՆ ՍԻՒՐԻԱԿԱՆ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹԵԱՆ ՀԵՏ»

Հալէպեն հեռաձայնով կ'իմացնեն «Էլիֆ Պա»ի.—

Ըստ ըսաւ մը ելաւ որ Իբր թէ Հանճօ համաձայնած է Սիւրիական կառավարութեան հետ։ Սակայն ան բոլորովին հերքած է այդ տարածայնութիւնը եւ յայտարարած որ ինք երբեմն չի կրնար համաձայնիլ կառավարութեան մը հետ որ Ցրանսացիներու կամակատար է։ Ան աւելցուցած է որ հազար անգամ աւելի նախընտրելի է իրեն համար գործակցիլ եւ համաձայնիլ Հալէպի երեսփոխանական պլօքին հետ։

Իպրահիմ պէյ Հանճօի ցարդ բռնած յարձակման չսկսելուն պատճառը, կրսեն տեղական թերթեր, ան որ պատրաստելու վրայ եղած ծրագիրն է, որ աւարտած է այժմ։ Ըստ այդ ծրագրին Դամասկոսէն դուրս գտնուող ազգայնականները կր միանան մէկ միութեան մէջ։

ՊԱԼԱՊՏԱՅԻՆԴԱՏԱԿԱՆ ԿԱԶՄԸ ԱՆՊԱՐՏ ԿԸ ՀՌԶԱԿՈՒԻ

Ժամանակին գրած էինք որ Պապպեսի դատարանի կազմը կր գտնուի ամբաստանութեան մը ներքեւ, իբր թէ ան թերեւս պատիժներ ցօրինած ըլլայ, հակառակ օրինագրի տրամադրութեան։

Դատարանի կազմը ամբողջութեամբ կը գտնուէր գերագոյն ատեանի առջեւ, ուր տեղի կունենար դատավարութիւնը։ Երկ վերջացած է դատավարութիւնն ու ընդհանրապէս կարծիք կայ որ ամբաստանութեան վճիռով։

ԲՐԻՄՈՒՍ ՎԱՌԵԼՈՒ ՄԻՋՈՑԻՆ

Անմոռանալի մուհամէտ ան ունի մարդ մր, երբ բրիմուս օձախ մր կը վառէր, յանկարծ կրակ կառնեն իր հագուստներ։ Քանի մր վայրկեանի մէջ կր բռնկին հագուստները եւ Անմոռանալի վիճակի մր մէջ կր փոխադրուի հիւանդանոց։

ԱԶԳ. ԳԱՒԱՌԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎԻ ԲԱՑՈՒՄԸ

Ինչպես գրած էինք, այսօր, հինգշաբթի երեկոյ ժամը 8.30ին, Ազգայիք Առաջնորդարանի մէջ տեղի պիտի ունենայ բացումը Լիբանանի Ընորհեաիր Ազգային Գաւառական Ժողովին, ներկայութեամբ Կաթ. Փոխանորդ Գեր. Կարօեան Սրբազանին։

Ժողովր բնարելէ վերջ իր գիւաներ, պիտի սկսի մտակել օրակարգի նիւթերը եւ հերթական ժողովներու միջոցաւ պիտի լուծէ գանոնք։

ԺԱՆՏԱՐՄԱ ՄԸ ԿՍՊԱՆՆԷ ԻՐ ԸՆԿԵՐԸ

Թրիբոլիի բնակիչներէն Սալիհ Մհօհ-քեի եւ Մաթթա Հապիպ Ամիուճի պահականոցին մէջ ժանեաուած էին։ Քանի մր օր առաջ անոնք իրարու հետ կր կռուին եւ կր բանամանան։ Առջի գիշեր, երբ Ռիւրեի կողմերը պատօճի վրայ կր գտնուէին, նորէն կռիւի կր բռնուին հինց խնդրոյ մր առթիւ։ Սալիհ կր բարկանայ եւ վեճր խառնելով կրակ կր բանայ։ Երկու գնդակներ անոնցէ գեղին կր փոխեն Մաթթան։

Սալիհ այս ոճիրր գործելէ վերջ հեռացր կորսնցուցած է։

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

Վերջին անգամ իմիութեան թուղթի համար Առաջնորդարան դիմողներուն առձանագրութեան թիւերր հասած ըլլալով Նուֆուսի պատճառաւ նկ, կր յայտարարուի ասհագրգռուողներուն որ, ի ձեռին ունենալով նախապէս տրուած ՔՈՒՊՕՆՆԵՐԸ, ներկայանան Առաջնորդարան եւ սանձան իրենց թիւերը։

ԴԻՒԱՆ
ԱԶԳ. ԱՒԱՆԱՆՈՒԹԻՒՆԻ

«ԱԶԴԱԿ» ԹՐԻՓՕԼԻԻ ՄԷՋ

Թրիփօլիի մէջ «Ազդակ»ը ցնեռացեր թերթերու գործակատար Հանը Ահմեթ էլ Մրսրիի մօտ։

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ

Բնիկ Ագնհիրցի Մայրամ Պալթաեան, աղջիկր Կարապետ Պալթաեանի, կր փնտռէ իր եղբայրը Գ. Զաքարիան, մականունը չի յիշեր։

Լուր ունեցողներէն կր խնդրուի իմացնել հետեւեալ հասցէին.

Haçik efendi Vosgeritchian
B. P. 75
ADANA (Turkiya)

ԱԿԱՆԱՆ ՊԼԻՐՈՒԹԻ

13 ՅՈՒԼԻՍ 1932

	Ս. Դ.
Ցգիպտ. բլթադրմ.	466.50
Անգլիկ. »	455
Տօլար »	126.75
Թրքական »	59
Գաճ Օսթօման	135
Իտալական Լիր 100	645
Ցունական Տրախմի 100	85
Անգլ. ոսկի	607
Ցրանս. »	484
Օսման. »	550
Արծաթ մեհիտ	22.50
Ցրեսի Ֆօնս. Ա. Ֆ.	532
» » Բ. »	291
» » Գ. »	280

Ակնկալեան եղբարք Բիւ Ֆօնթիւնիէ 6-19

«ՊՐՈՄԵԹԷՈՒՍ» ԱՂԵՏԸ

Շերպուրգ.— Սուզակ մը կրկին յաջողած ինքնավ զարձնել «Պրոմեթէոսի յետադիմական առաջնորդութեան մը պատասխանն մը, ծովային կառուցարիչը ընդառաջ ուղարկելով կեռ պարզեն։

ուրներ լաւ հագուած տեսայ։ Առաջ կարծեցի որ վարձակալներուն կը պատկանին անոնք, եթէ հանկնայի որ Քարլայլ վարձած է գանոնք, բոլորն ալ ծամբու կը դնէի, ինչ որ է ես որոշումս տուի, վաղը Խթլին երթալով այդ բոլոր բազմութիւնը կը վռնտեմ և կը մաքրեմ ես ալ հոն կը մնամ, գոնէ երկու տեղ ծախք չըլլար և թէ ալ այդ տզէտ տղան տուն կառավարելը ինչ գիտէ, ես պէտք է հսկեմ.

Ահա կը տեսնես Պարպարա, երանի թէ այս լուրը բերելու տեղ, եղբօրս մահուան լուրը բերէի.

Այս ըսաւ և Միս Քարլայլ մեծնոյն արագութեամբ մեկնեցաւ։

ՄԱՍ ԺԴ.

ԼՕՐՏԻՆ ՋԱՐՄԱՆՔԸ

Լօրտ Մաունթ Սէվըրն այս ամուսնութեան լուրը առաջին անգամ թերթերու մէջ տեսնելով, Միս Գօրնիէն աւելի նուազ զարմանք չունեցաւ և ճամպարանքով եկաւ Լոնտոն։ Այն ատեն նորապսակները արեւմտեան Լոնտոնի մեծ պանդոկներէն մէկուն մէջ կը մնային, Լօրտն ալ ուղղակի հոն գնաց և գտաւ զանոնք։ Երբ ան մտաւ սենեակ, Իզապէլ առանձին էր։ Լօրտը առանց տեսակցութեան սպասելու, ուղղակի ըսաւ.

— Իզապէլ ամուսնացա՞ծ ես, ինչէ ասոր նշանակութիւնը.

— Այո, քանի մը օր առաջ, ըսաւ Իզապէլ կարմրելով.

Փաստաբան Քարլայլի հետ, ինչպէս եղաւ այս գործը.

— Աստուած գիտէ որ լուր չունիմ օրիորդ, երեխայի մը չափ անմեղ եմ ես, նամակը առնելուս պէս ուր ըլլալս չգիտցայ.

— Ինչո՞ւ գնաց և այս տեսակ ոճիր մը գործեց, չըռայլ մարդ, մէկ սանթիմ չունեցող աղջկան մը բնակելու համար կը տրուի՞ այդ տունը, ինչո՞ւ դուն այս տեսակ գործողութիւն մը տեսար. անպայման դուն խանգած ըլլալու ես.

— Ոչ, ես չխանգեցի և ես չյինեցի, ամէն բան ինքը ըրած էր արդէն. ես Արչիպօլտի սպասաւորն եմ, և ինչո՞ւ ան չի նստի, Խթլին ճիշդ իրեն կը վայելէ. իսկ գալով Իզապէլին գեղեցիկ, համակրելի և անուշ աղջիկ մըն է, և թէ ալ ազնուական է.

— Կը յուսամ որ այս յանցանքներուն պատիժը պիտի քաշէ.

— Աստուած չընէ, Միս Գօրնի, չատ կը ցաւիմ որ անիրաւ տեղ իմ վրաս յարձակեցաք.

— Եթէ այքիս տեսնուիս նորէն կ'ընեմ.

Մր. Տիլ կամացուկ մը գուրս ելաւ և Միս Գօրնի մնաց առանձին, սկսաւ ինքնիրեն մոլտալ և ձեռքերով կարգ մը չարժուձեւեր ընելով պտտելէ վերջ, գլխարկը գլուխը դրաւ և դասատուր Հէրի տան ճամբան ձեռք առաւ։ Հասաւ հոն և նկատ մանելով Պարպարայի դիմացը աթոռի մը վրայ նստեցաւ։ Թէպէտ բան մը չխօսեցաւ, սակայն Պարպարա լսելով անոր ահերն ու վախերը հարցուց.

— Ինչ կայ, Միս Գօրնի, անհանգի՞ստ ես.

— Անհանգստութի՛ւն... մերաքս ու խեչքս տակն ու վրայ եղած է... ոչ, քենէ բան չեմ ուզեր. վազ անցիր Պարպարա, մեր ղէմէն փորձանք մը եկաւ... Արչիպօլտ...

— Արչիպօ՞լտ... ինչ եղաւ... չոգեկառքին մէջ արկա՞ծ մը պատահեցաւ... ոտքը բա՞ն մը եղաւ...

ԱՆԳԼՕ-ԵԳԻՊՏԱԿԱՆ ԲԱՆԱԿՑՈՒԹԵԱՆՑ ՇՈՒՐՋ

Լոնտոն.— «Տի Ափրիքէն Ուորլտ» յօդուած մը հրատարակելով խորհրդածութիւն կը յայտնէ «Տէյլի Թէլէկրաֆ»ին յօդուածներուն մասին և կըսէ թէ Լոնտոնի պաշտօնական շրջանակները սաստիկ կերպով հակառակ են զբաղելու անկլօ-եգիպտական ապագայ բանակցութեանց խնդրոյն հետ, նկատելով որ անոնց ժամանակը ամբողջովին գրաւուած է ուրիշ չատ աւելի կենսական խնդիրներով։ Բայց ասիկա չի կազմեր անյաղթելի խոչնդոտ մը, նկատելով որ 1930ի բանակցութիւններէն ի վեր, դիտաւորութիւն յայտնուած է միչտ բանակցութիւնները վարել տալու Բարձր Գօսիէրութեան և Գահիրէի կառավարութեան մէջ։

ՅՈՐԵՆԻ ԲԵՐՔԸ ՍՔԱՆՉԵԼԻ ՊԻՏԻ ԸԼԼԱՑ ՔԱՆԱՏԱՑԻ ՄԷՋ

Օթավա.— Սաստիկ անձրեւներու և զով օդի հետեւանքը, ցորենի բերքերը սքանչելի պիտի ըլլան ամբողջ Քանատայի մէջ։

ՌՈՒՍԻԱ ԵՒ ՌՈՒՄԷՆ ԲԱԽՈՒՄ ՄԸ 2 ՀՈԳԻ ՄԵՌԱԾ ԵՒ 3 ՎԻՐԱՒՈՐ

Գուքրէչ.— Սահմանագլխի պահակները Թիւինայի շրջակայքը ուղէն եզերքներուն ժամենալ ուզող սովիէթ մակոյկ մը տեսած են և քաղխուժ մը տեղի ունեցած է անոնց միջեւ։ Ռուսէն պահակ մը և ռուս մը մեռած են և 3 ռուսեր վիրաւորուած։

ՄՐ. ԿՐԻՈՒԻ ԿԱՐԾԻՔԸ ՍՐԴԻԱԿԱՆ ԹՈՒՐՔԻՈՑ ՄԱՍԻՆ

Թօքիօ հրատարակուող «Ճէյըր Թայմզ էնտ Մէյլ» հրատարակած է ամերիկեան նախորդ դեսպան Մր. Կրիուի հետ տեսակցութիւն մը։ Մր. Կրիու հինգ տարի դեսպանական պաշտօն վարեց էնկիւրի և հիմա ամերիկեան դեսպան է Թօքիօ։ Ահաւասիկ յայտարարութիւնները Մ. Կրիուի.

— «Արդիական Թուրքիան, Մուսթաֆա Քէմալի Թուրքիան, ջերմ ազգայնականութիւն մը ցոյց կուտայ։ Այսօր Թուրքիա աւելի ուժեղ է և ամուր, քան նախապատերազմեան կայսրութիւնը, որ բովանդակ Մերձաւոր Արեւելքի տարածութեան վրայ այլացեղ ազգութիւններ կը պարունակէր իր մէջ։ Եթէ մինչեւ իսկ առաջարկ ըլլայ իրեն, Թուրքիա չպիտի ընդունի որ իրեն ետ տուրի Սուրիա կամ ուրիշ հող մը, որմէ հրաժարած է։ Էնկիւրիի կառավարութիւնը իր ոյժը կը տեսնէ միութեան մէջ, և իր բոլոր ծիդերը կը նուիրէ Անատոլուի։ Թուրք կառավարութիւնը արագօրէն կ'արդիացնէ երկիրը։ Մեծ յառաջդիմութիւն իրագործուած է կազմիչն առաջնորդութեամբ, միջազգային յարաբերութիւններուն մէջ։ Բարեկամական ամուր կապեր ունի Թուրքիա բոլոր դրացի երկիրներուն հետ։ Արդի միտարը և խաղաղ Թուրքիան հսկայաքայլ կը յառաջդիմէ մեծ վերանորոգիչին, կազմիչն առաջնորդութեան ներքեւ։

ՏՕՔԹ. Հ. ԼՈՒՍԻՆԵԱՆ
(ՀԱԼԷՊ)

Նախկին բժիշկ Միջազետքի Զինուորական հիւանդանոցներու եւ մասնագէտ ներքին հիւանդութիւններու

առագ, արմատական, խղճամիտ դարմանում։

Հիւանդ կ'ընդունի ամէն օր ժամը 8—12 եւ 2—6 իր դարմանատան մէջ.
Հայկազ Նեյալ թաղ. Գրամվոյի քովերեսիան կայարան. թիւ 2

Ոչ. եւ Աւրաթ օրեր առաւոտեան մրի

ԳԱԲՐԻԷԼ Թ. ԹԷՐԶԵԱՆ
(ԵԼԵՔՏՐԱԿԱՆ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ)

Հիմնուած 1921 ին Պոլիս-Բերա

Ներս դիւրամատչելի պայմաններով կը կատարեմ ամէն կարգի ելեկտրական լոյսի գործուածներ (Intsallation). ինչպես նաեւ մօթէր եւ ջիամօներ։

Վաճառատուն կ'սահմանեմ նաեւ բոլոր ելեկտրագործիքներու ցուցքիններ։ Մասնաւոր սպասարկութիւն բնակարաններու ելեկտրա-ճոռոգմանց։ Վաճառատուն Philips եւ Lux ելեկտր. լամբերու եւ ամէն տեսակ ելեկտրական պիտոյքներու։

Վճարման դիւրութիւններ.

Հասցէ — Վ. Ուզունեանի գրասեղ կից Պուրճ. B. P. 491

ՊԱՆԴՈՒԿ ԱՀԱՐՈՆ ՊԻԹԻԱՍ

ՀԻՒՍԻՍԱՑԻՆ ՍԻՒՐԻՈՅ ԼԱՒԱԳՈՑՆ ԱՄԱՌԱՆՈՑՆԵՐԷՆ ԶԷՊԷԼ ՄՈՒՍԱՑԻ ՊԻԹԻԱՍ ԳԻՒՂԻՆ ՄԷՋ

Նորակառոյց եւ գեղեցիկ շէնք. արդիական կերպով կահաւորուած սենեակներ. ընդարձակ սրահ, քաղաքի, եւրոպական եւ արեւելեան կերակուրներ

ՁԱՓԱԿԻՒՐ ԳԻՆ

ԲԱՑ Է 1932 ՅՈՒԼԻՍ 1ԷՆ ՍԿՍԵԼ

Իր աննման տեսարաններով, առատ ջրերով և առողջարար կլիմայով ծանօթ ՊԻԹԻԱՍ գիւղը այս տարի օժտուած է գիւղագնացութեան համար անհրաժեշտ եղող բոլոր յարմարութիւններով։

Ճամբաները նորոգուած են, գիւղին մէջ հաստատուած է թղթատարական ամենօրեայ ծառայութիւն ինչպէս նաեւ թլեֆոն և հեռագիր։

Պիթիաս ունեցաւ նաեւ իր առաջնակարգ պանդոկը, ուր այցելողները պիտի գտնեն Սիւրիոյ և Լիբանանի յառագոյն ամառանոցներուն յատուկ բոլոր յարմարութիւններն ու հանգրուանները։

Տէր և Տնօրէն ԱՀԱՐՈՆ ԻԶՄԻՐԼԵԱՆ

ԱՋԴԱԿԻ ՏՕՉԱՐԱՆԸ

ՏՊԱԳՐԱԿԱՆ ԱՄԷՆ ԿԱՐԳԻ ԳՈՐԾԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ
Դիմեցէք «ԱԶԴԱԿ»ի Տպարանը՝ գիրք, պրօշիւր, հարսանեկան հրաւիրագիր, պահարան, ճամպրուկներ եւ առեւտրական տետրակներ.

ԱՐԱՓ, ՄԱՔՈՒՐ, ԳԵՂԵՑԻԿԵԱՆ ԱԺԱՆ.
ՀՈՒՆ ՄԹԵՐՔ

ՊԱՆԴՈՒԿ ԼԻՒՔՍ

ՁՄԵՌ

Հայկական ամենապատուագոյն պանդոկը «ԼԻՒՔՍ»ին Զամբէի մէջ, ծովեզերեայ պարտէզով,

ԽՈՍՔ ՕԹԱՒՈՒՆ ՍԵՆԵԱԿՆԵՐ

ՈՐ ԿԸ ԲԱՂԿԱՆԱՑ 1.2.3.4. ՄԱՍՏԱԿԱՆԵՐԷ

1. ՀԱՐԵՎ ՃԱՇ, ՄԱՔՈՒՐ ԵՒ ԱՆԹԵՐԻ ՊՈՍՏԱՐԿՈՒԹԻՒՆ.
2. ԳԻՆԵՐԸ ԽՈՍՔ ՁԱՓԱԼՈՐ.
3. ՏՈՒՆ ՓՆՏՈՒՆԵՐՈՒՆ ԱՄԷՆ ԴԻՒՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ.

Տէր եւ Տնօրէն Գ. ՊԱՐՏԻԶԱԳԵԱՆ

ՍԹԱՆՏԱՐԴ *կօշիկները միչտ ամենալաւ, ամենադիմացկուն, ամենաաժան եւ ամենագեղեցիկներն են.*

ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ ՆԱՃԱՐ ԵՂԲԱՐՑՆԵՐՈՒ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ

ՏՕԿԹ. ԳԷՈՐԳ ԿԷՐԿԷՐԵԱՆ

Վկայեալ Lauréat Faculté Interne եւ այժմ մասնագէտ ՍՍՍՆԳԷՏ բժիշկ Ֆրանսական հիւանդանոցի ԱՂՔԻ, ՔԹԻ, ԿՈՒՐԴԻ, ԱԿԱՆՋԻ և ԳԼՈՒՒԻ հիւանդութիւններու բաժնին։

Հիւանդ կ'ընդունի կէսօրէ վերջ ժամը 2—6
իր գլխաւոր մէջ rue de Damas, No. 15
Հիւանդները ուղղակի հիւանդանոց կ'ընդունուին իր կողմէ տրուած մուտքի բարօրով։

Աղքատ հիւանդներու ձրի դարմանուած, ամէն օր կէսօրէ առաջ ժամը 10—12, հիւանդանոցի դարմանատան մէջ։

Տ. Բ. ԳՈՒԼԱԳԵԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ՝ ՆԵՐՔԻՆ, ՄՈՐԹԱՑԻՆ ԵՒ ՎԷՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

ՎԿԱՅԵԱԼ ՓԱՐԻԶԻ ՀԻՆԻԱԴԱՆՈՑՆԵՐԷՆ

Կր դարմանէ գիտական ամենավերջին մեթոտներով, քոռերու, սեամոմոսի, ապիճներու յեարդի ամէն տեսակ հիւանդութիւններ։ Հին եւ նոր ցեռմոիզութիւնը իր բոլոր բարդութիւններով, ինչպես նաեւ Ֆրանկախ եւ մորքային հիւանդութիւններ։

Արագ, արմատական եւ բարեխիղճ դարմանում։

Հիւանդ կ'ընդունի ամէն օր, բացի կիրակիէ, իր նախկին դարմանատան մէջ. ժամ 8—12 եւ 2—6ու մասնաւոր ժամադրութեամբ։

Երեքշաբթի օրերը, ժամը 2—5 վկաեալ ԱՂՔԱՏԱՆՆԵՐԻ ՀԻՒ
Ժամ Հասցէ փողոց՝ թիւ 8

Կարի եւ Ձեւագիտութեան Դասընթացք

Տիկին ՄԱՌԻ ԵՐԱՄԵԱՆ

ՎԿԱՅԵԱԼ ԴԵՐՋԱԿՈՒՀԻ

ԲԱՐԻՀԶԷՆ ԵՒ ՎԱՃԻՆԿԹՕՆԷՆ

Կարի եւ ձեւագիտութեան մասնագիտուհի, Տիկին Մառի Սրամեան կը վերադառնայ իր արհեստանոցը, Մեծ Սեռայի դիմացը Նո. 78 տան երկրորդ արկը։

Երեք ամսուան միջոցին կր սորվեցնէ ամենավերջին նորաձեւութեամբ, կար եւ ձեւագիտութիւն իր բոլոր բարդութիւններով եւ արդիական մոդոցներով, Droit-fils մեթոտով։ Ի ուշակերտուհիներ կ'օժտէ Բարիզի ազատարհածացօք Académie Daydou վկայականով։

Տակուն շինուածի վայելուչ տեսք հնչուն եւ բնական ձայն

Անոնք յատկանիշներ՝

ՈՐՈՆՑՄԱՄԲ ԿԸ ՋԱՏՈՐՈՇՈՒԻՆ

ԱՓՕԼԼՕ ՓՕՆՕՆԵՐԸ

Հրապարակի վրայ գտնուղ բոլոր մարքանեբու հետ կը մրցին Աբօլլօ փօնօները։ Մանաւանդ վերջին նոր մօտելները, որոնք հասած են արդէն, անգերազանցելի են իրենց տակուն նութեամբ, վայելչութեամբ և մատչելի գիներով։

APOLLO GRAMOPHONE Co. Ltd
(of London)

ԱՓՕԼԼՕ ՓՕՆՕՆԵՐՈՒ ԹԱՓԱՒՈՐԸ ///

Կատարեալ համոզում գոյացնելու համար անգամ մը այցելեցէք
MAISON APOLLO, Rue de la Poste, BEYROUTH
Փարոգիա եւ Քօնսօլ՝ ամէն ձեւի, անվիճելի օրակ եւ առաւելութիւններ գիւրամատչելի գին, վճարումի պիւրոթիւն։

Ընդհ. ներկայացուցիչ՝ Սիւրիոյ, Պաղեստինի, Անդրյորդանանի, Միջագետքի եւ Կիպրոսի.— ԳՈՒՐԳԷՆ ՍԻՆԱՆԵԱՆ

KOURKEN SINANIAN, Boîte Postale 642, BEYROUTH (Syrie)

KLIM

Փոշեկաթիւ առաւելութիւնը

KLIM յաւ կաթ մրն է։ Եթէ ածուր վրայ աւելցնենք 7 | 8 համեմատութեամբ պարզ ջուր, պիտի ստանանք քաոմ, առողջարար եւ սերուն կաթ մը որուն դաշտային քաոմ կաթի մը համը, հոտ ու սննդաւէտ արժէքը։

Մանկիկը դիւրութեամբ կը մարսէ Klimը որ իսկայ ու օտ սննդաւէտ կաթ մրն է։

Ինչ ուրախութիւն ձեր զաւակներուն եւ մանկիկներուն համար։

Միօտ ու ամենուրեք քաոմ կաթ կարելի է ունենալ ԿԼԻՄ փոշկաթով։

Klimը կը լուծուի պաղ կամ գաղջ ջուրի մէջ։ Պէտք է գայն դնել ջուրին մակերեսը ու զարնել դգալով մը։

— Երանի՛ թէ ոտքը կոտրէր, աւելի գէշ բան մը...

Պարպարա Միս Գօրնէլ բնաւորութիւնը գիտնալուն համար, կարծեց որ նիւթական կորուստ մը ունեցած է Մր. Քարլայլ, ըսաւ։

— Կարելի է խթլինի վերաբերող գործ մըն է, Գաբրիէները չէ՞ն գար թէ ոչ։

— Ո՛չ, ուրիշ մը կուգայ Խթլին... եղբայրս տխմար գործ մը ըրած է և հիմայ ինքը պիտի գայ բնակելու Խթլին...

Պարպարա թէպէտ այս խօսքերէն բան մը չհասկցաւ, սակայն երեսները կարմրեցան և ուրախութեան նշաններ տեսնուեցան իր դէմքին վրայ։ Իսկ Գօրնելիան Պարպարայի Քարլայլի հանդէպ մնացած սէրը հասկցած ըլլալով մարքին կ'ըսէր. «Օրիորդ դուն ալ հիմայ տակն ու վրայ կըլլաս»։ Մինչ Քարլայլ չարունակելով իր խօսքը.

— Մր. Տիլ այս առաւօտ լուր մը բերաւ, կայծակնահար եղայ և Տիլը լաւ մը ցնցեցի։

Պարպարա բան չհասկնալով կեցած կը դիտէր։

— Պարպարա, միտքդ կուգա՞յ Լօրա Մաունթ Սէվըրընի աղջիկը, այդ երեխան... որ նուագահանդէս եկած էր, ճերմակ հագուած, մազերը երկնցուցած, ադամանդներու մէջ, հէքեաթներու մէջ եղող իշխանուհիներու պէս...

— Այո, այո, վերջը...

— Արչիպօլտ ահա...

— Ի՞նչ ըրած է...

— Անոր հետ ամուսնացած է։

Պարպարա որքան ալ Գօրնելիայի սուր ակնարկները վրիպելու դիտումով ինքզինքը զսպել ուզեց, սակայն չի կրցաւ և գոյնը վայրկեանապէս դեմ դեղին կարեցաւ, և ինքզինքը ժողվելով պոռաց.

— Սուտ է, Միս Քարլայլ, մի հաւատար.

— Ճիշդ է Պարպարա, ճիշդ է, երէկ առաւօտ պսակուած են, եթէ քիչ մը կասկած ունենայի կը հաստէի և կ'արգիլէի, բայց այլեւս հնարաւորութիւն չկայ, ամուսնացած են։

Պարպարա տեղէն չարժելով.

— Կը ներէք, Միս Քարլայլ, մայրս սպասուհիներուն հաղորդելու համար պատուէր մը տուած էր մոռցայ, երթամ ըսեմ.

Պարպարա ուղղակի վերի իր սենեակը քաշուեցաւ և երեսները գետին քսելով սկսաւ հեկեկալ։ Խեղճը վերջուց իր աչքին առջեւ դրուած վարագոյրը և մէկէն տեսաւ իրականութիւնը։ Այնքան տարիներէ ի վեր իր երեւակայած երազները, ամուսնութեան յոյսերը օդը ցընդեր էին։ Հեկեկանքի ձայնը դուրս երթալու սահման բարձր ըլլալով սպասաւոր Ուիլսըն դուռը բանալով ներս մտաւ։ Զայնը առնելով Պարպարա չակուեցաւ և ինքզինքը ժողվելով վար վազեց։ Դեռ Գօրնելիան նըստած էր և չէր կրնար զսպել իր ջղայնութիւնը։

— Եթէ լուր ունեցած ըլլայի, անպայման զինք մէկ երկու տարի յիմարանոցի մէջ պահել կուտայի, հոն անշնաս կը մնար։ Երբէք մտքէս չէր անցներ որ ան կրնայ ամուսնանալ։ Իրեն միշտ խօսած էի այդ մասին։

— Շատ անյարմար ամուսնութիւն մըն է ըսաւ Պարպարա.

— Անյարմար է ըսելն ալ խօ՞սք է, Իզապէլ գեղեցիկ, նուրբ, ազնուական, ծախսող և ադամանդներով և խնջոյքներով մնծցած աղջիկ մը, իսկ ինքը հասարակ փաստաբան մը.

Եթէ Պարպարա սիրտ ունենար խնդալու, անպայման բարձրաձայն կը խնդար.

— Առջի օր Խթլին զացի, երեք սպասուհիներ, ժապաւէններով զարդարուած, քանի մը հատ ալ սպասա-

AZTAG
JOURNAL QUOTIDIEN ARMÉN.
B. P. 587
BEYROUTH, Liban

Directeur - Propriétaire
HAIG BALIAN

ԳՆԱԾՈՒԹԻՒՆ
Միւրիա տար. 550, վեցամսեայ 300 ս. Դ.
Արտասահման տարի 7, վեցամսեայ 4 տոլար

ԱԶԴԱԿ

ՕՐԱԹԵՐԹ
ԱԶԳԱՑԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԳԻՏԱԿԱՆ

ازتـــاك
جريدة سياسية ادبية اقتصادية حرة

ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 21 ՅՈՒԼԻՍ 1932
ԳԵՈՓԷ ՀԱՍԸ 2.50 Ս. Դ.

Ջ. ՏՈՒՐԻ | Ամեն առաւոտ պէտք է բնել բերիս տնօրէնին հասցէին | Տնօրէն — խմբագիր՝ ՀԱՅԿ ՊԱԼԵԱՆ | Չհրատարակուած ձեռագիրներ չեն վերադարձուիր | Թիւ 103 (680)

Հ. Հ. ՊԱՏՈՒԻՐԱԿՈՒԹԵԱՆ ԴԻՄՈՒՄԸ ԱԶԳԵՐՈՒ ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԵԱՆ

Ազգերու Դաշնակցութեան Առտակարգ Ընդհանուր Ժողովի Պարոն Նախագահին եւ Անդամներուն.

Պարոն Նախագահ եւ Պարոնայք.

Այն ժամուն ուր Արդարութեան միջոցաւ ժողովուրդներուն խաղաղութիւնը ապահովելու կոչուած պետութիւնները կը պատրաստուին հրաւիրել Թիւրքիան մտնելու Ազգերու Դաշնակցութեան մէջ, Հայաստանի Հանրապետութեան Պատուիրակութիւնը, որ ստորագրած է Սեւրի դաշնագիրը և բազմիցս պաշտպանած է հայ ժողովուրդի դատը Ազգերու Դաշնակցութեան մօտ՝ պատիւն ունի ձեր ուշադրութիւնը հրաւիրելու հետեւեալ պարագաներուն վրայ.

Պատերազմէն առաջ հայ ազգը չորս միլիոնի բնակչութիւն մը կը հաշուէր, որուն երկու միլիոնէն աւելին Թիւրքիոյ մէջ՝ մեծաւ մասամբ հաստատուած իրենց նախահայրերուն պատմական հողերուն վրայ՝ հայկական վիլայէթներուն մէջ.

Թիւրքերը, օգտուելով մեծ պատերազմէն՝ ի կատար ածելու համար մեր ժողովուրդը բնաջնջելու իրենց ծրագիրը, զոր մասամբ միայն կրցած էին գործադրել մինչև այն ատեն՝ կոտորածներու և տեղահանութեանց շարանով մը, այդ թիւը իր կէսին վերածեցին: Ու մը. նացորդներն ալ, թիւով մօտ մէկ միլիոն մարդկային էակներ, իրենց օճախներէն զրկելով ու վտարելով՝ տարաղնեցին օտար աշխարհներու մէջ. Ու թիւրք կառավարութիւնը ձեռք դրաւ ամբողջ հայ ժողովուրդի ինչքին վրայ, մասնաւոր թէ ազգային ստացուածք, դպրոցներ, եկեղեցիներ, հաստատութիւններ: Ամէն ինչ բռնագրաւուեցաւ կեդեքումներու ամենէն կամայական եղանակով:

Այսօրուայ հանրապետական Թիւրքիան ալ, հակառակ իր ըրած կարգ մը յայտարարութիւններուն՝ նախորդ կառավարութեանց քաղաքականութիւնն է որ կը շարունակէ:

Պատերազմէն յետոյ 1920 թիւի օգոստոսի 10ին, ստորագրուեցաւ Սեւրի դաշնագիրը, որուն 88րդ յօդուածով «Թիւրքիան կը յայտարէ ընդունիլ Հայաստանը իբր ազատ և անկախ պետութիւն մը, ինչպէս ընդունած են զայն Դաշնակից պետութիւնները»: Այս յօդուածը որոշ կերպով կը ցուցնէ արդէն որ Դաշնակից պետութիւնները Սեւրի դաշնագրէն առաջ իսկ ճանչցած էին արդէն Հայաստանի անկախութիւնը:

Բայց 1922 թիւի դէպքերուն հետեւանքով Սեւրի դաշնագիրը փոխարինուեցաւ Լոզանի դաշնագրով, որուն մէջ Հայաստանի, կամ Հայու անուան յիշատակութիւնն իսկ չկայ:

Սակայն, Ազգերու Դաշնակցութիւնը չէր կրնար չհետաքրքրուիլ հայ ժողովուրդին բախտով և իր առաջին ընդհանուր ժողովին մէջ իսկ, 1920 թիւի նոյեմբերին, անիկա կը խորհէր Հայաստանը ընդունելի ծոցին մէջ: Ազգերու Դաշնակցութիւնը պարապուորուեցաւ այդ խորհուրդը մէկ կողմ ձգել՝ մանաւանդ քէմալական բանակին յարձակման պատճառով, բայց յաջորդ տարին իսկ 1921ին, անիկա միաձայնութեամբ կը քուէարկէր բանաձեւ մը, Հայկական Ազգային Օճախի մը ստեղծումին համար Թիւրքիոյ մէջ, անկախ Քրքական ամէն տիրակալէութենէ:

Այդ որոշումագիրը կրկին ձեռք առնուեցաւ և հաստատուեցաւ ամէն տարի Ազգերու Դաշնակցութեան ընդհանուր ժողովներուն կողմէ, մինչև 1924 թուականը, այսինքն Լոզանի դաշնագրին ստորագրութենէն վերջն իսկ:

Բայց Ազգերու Դաշնակցութիւնը Թիւրքիոյ վրայ ազդելու ոչ մէկ միջոց ունենալով իր ձեռքն՝ պարապուորուեցաւ տարուէ տարի յետաձգել իր արդարութեան և հատուցումի չանքերը:

Սակայն, այսօր, երբ անիկա ձեռք կ'երկնցնէ Թիւրքիոյ՝ զայն հրաւիրելու համար մտնել Ազգերու Դաշնակցութեան մէջ, արդեօք ինքն իր հանդէպ իսկ պարտաւոր չէ՞ օգտուիլ այդ նպաստաւոր ու բացառիկ առիթէն՝ արժեցնելու համար հայկական պահանջները:

Հարիւր հազարաւոր հայ գաղթականներ, խունուած լայն շրջանակի մը վրայ իրենց հայրենիքին շուրջը, Պարսկաստանէն մինչև Պալքանները, անցնելով Իրաքէն, Սիւրիայէն, Եգիպտոսէն և Ռուսաստանէն, գեռ ևս առանց հաշուելու անոնք, զորս բախտը նետած է աւելի հեռաւոր ափունքներ՝ իրենց աչքերը յառած կը Ճան այն երկրին վրայ, որ իրենցն էր և իրենց նախահայրերունը, և որ կը Ճայ հիմա թափուր ու ամայի: Այդ հարիւր հազարաւոր գաղթականները ինչպէ՞ս կրնան ընդունիլ, որ մէկ կողմէն նկատի չառնուին պետութիւններու և Ազգերու Դաշնակցութեան կողմէ իրենց հանդէպ ըստանձնուած յանձնառութիւնները, մինչդեռ միւս կողմէ Թիւրքիան, իրենց բոլոր գժբախտութեանց պատասխանատուն՝ մուտք գործէ Ազգերու Դաշնակցութեան մէջ՝ առանց արդարութեան հատուցման:

Վերջապէս, այս տողերը ստորագրող Պատուիրակութիւնը պարտականութիւն ունի իր ամենավճռական վերապահութիւնն ընելու Թիւրքիոյ ներկայ սահմաններուն վերջնական ճանաչման մասին, քանի որ հայ ժողովուրդը չի կրնար ընդունիլ որ սեփականազրկուի իր գարաւոր իրաւունքներէն և պատմական ժառանգութենէն:

Հակառակ իր կրած ծանր յուսախաբութիւններուն՝ հայ ժողովուրդը հաւատք կը տածէ որ Ազգերու Դաշնակցութիւնը պիտի զգուշանայ նոր անարդարութիւն մը գործելէ և անիկա կը յաղթէ որ Թիւրքիոյ մուտքը Ազգերու Դաշնակցութեան մէջ, սկզբնակէտն ըլլայ Արդարութեան և Հատուցումի նոր դարաշրջանի մը:

Ընդունեցէք, պարոն Նախագահ և պարոններ, մեր ամենախորին յարգանաց հաւաստիքը:

Ժընեւ, 28 Յունիս, 1932

Հ. Հ. Պատուիրակութեան նախագահ
եւ Սեւրի դաշնագիրը ստորագրող
Լ. ԱՂԱՐՈՆՆԱՆ

ԱԶԳԵՐՈՒ ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԻՒՆԸ ԵՒ ԹԻՒՐՔԻԱՆ

Թիւրքիայի մուտքը Ազգ. Դաշնակցութեան մէջ, այսօր, կարելի է ասել, կատարուած փաստ է: Մի փաստ, որ ո՛չ անսպասելի էր և ոչ զարմանալի: Զարմանալին գուցէ, այն ձևն է, որով Թիւրքիան առնչուում է ժընեվի հաստատութեան մէջ. Նոյն իսկ յետպատերազմեան ամէն տեսակ խայտառակութիւնների վարժուած բարքերի համար էլ եղկելի է Եւրոպայի ցուցադրած բարոյական Թշուառութիւնը Անգարայի հանդէպ:

Նկատեցէ՛ք, որ Թիւրքիան ինքը չէ Ազգերու Դաշնակցութեան մէջ մտնել ձգտողը. Ազգերի Դաշնակցութիւնն է խնդրում Թիւրքերին՝ բարեհաճել իր անդամ դառնալու: 28 պետութիւններ՝ Հունաստանի գլխաւորութեամբ՝ նախաձեռնութիւնն են ստանձնել «հրաւիրելու» Թիւրքիային: Ոաքի տակ են դրուել սահմանուած կանոններն ու ժամանակի ընթացքում նուիրագործուած կարգերը: Ընդունելութեան առանձին ճեպընթաց եղանակ է տեղծուում, որով անտեսուում է կանոնագրի պահանջը՝ թեկնածուի յատկութիւնները նախօրօք յանձնաժողովի քննութեան ենթից անցկացնելու և ձևափոխուում են ընդունելութեան արարողութիւնները: Թիւրքիայի հասցէին ուղղուում են քծնանքի ու սիրաշահութեան գարշելի խօսքեր: «Քաղաքակիրթ ժարդկութիւնը» այս անգամ էլ հոգեկան անորակութիւն աղաւաղութիւն երեսն բերեց առանց դէմ անոյշ խօսքերով երեւոյթները վարագուրել ջանալու: Ի՛նչ հարկ. Նիւթիզմ ե՛ւ քաղաքականութեան մէջ. ժերկութիւնը այլևս ամօթ չէ:

Բայց ի՞նչի են ձգտում ժընեվի Ցիւթիսները, ի՞նչ յոյսեր են կապում Թիւրքերի Ազգ. Դաշնակցութեան մէջ մտնելու հետ: Ի հարկէ, անմտութիւն է հաւատալ նրանց բարոյական կամ գաղափարախօսական պատճառաբանութիւններին. Թիւրքերը ժընեվ են բերում աւելի քան գործնական հաշիւներով: Դրամը, ինչպէս յայտնի է արիւն չի ծծում և հոտ չունի: Առևտուրը կարելի է անել և վայրենիների հետ: եթէ նման սկզբունքներն անվիճելի են «քաղաքակիրթ ժարդկութեան» համար, ինչո՞ւ Թիւրքերին էլ չմացնել «պարկեշտ հասարակութեան» համակեցութեան մէջ և առեւտրական ու դրամական օրինաւոր փոխյարաբերութիւններ սկսել նրանց հետ: Թիւրքերը, այո՛, գեռ բարբարոս են, բայց «աւելի լաւ է գաղանի պահել վանդակի մէջ, քան ազատ թողնել դուրսը»:

Եւ Թիւրքերին «վանդակի մէջ» առնելով՝ ամէն պետութիւն իր ակնկալութիւններն ունի: եւ որքա՜ն բազմազան, խաչաձևուղ, բարդ ու խճճուած ակնկալութիւններ ու հաշիւներ. մէկը իր «հանրային պարտքն» է ձգտում փրկել կորուստից և Մերձաւոր Արեւելքում ունեցած նախկին հմայքը երազում վերակենդանացնել. միւսը «արեւի տակ տեղ» է որոնում իր ճոզ և հոգազուրկ զաւակների համար. երրորդը չանթարգելներ է փնտռում հանդարտեցնելու իր հպատակ իսլամ աշխարհի խռովայոյզ ժաքերը. չորրորդը Փոքր-Ասիայում կրած պարտութեան վէրքերն է սենչում դարմանել. ուրիշներ առևտրի նոր չհատասանների յեսևից են ընկած և անհատական անհանգիստ տագնապի այս օրերին պարապած են ամէն զիջումի, միայն թէ իրենց գործազուրկ բանուորներին աշխատանք հայթայթեն և վաճառականներին՝ չուկաներ: Մի խօսքով բոլորը հաշիւ ու չահ են հետապնդում Թիւրքիայում եւ դրա համար կանգ չեն առնում ոչ մի նուաստացման առջև: Անկարեւոր տեղ չի բռնում, բնականաբար, և Թիւրքերին բոլշեւիկեան ազդեցութեան չրջանից դուրս քերելու ձգտումը. ենթադրուում է, որ Ազգ. Դաշնակցութեան մէջ առնելուց յետոյ Թիւրքերը հեռուհեռէ կը հեռանան Մոսկուայից ու կը մօտենան Եւրոպայի դրամատիրական ուժերին:

Մերկ հաշիւն է, անշուշտ, եւ Թիւրքիային դէպի Ազգերի Դաշնակցութիւն մղողը: Եւ նրանց համար էլ, անկասկած, առաջին տեղը անտեսական նկատումներն են բռնում: Թիւրքիայի ներքին կեանքին մօտից հետեւողները գիտեն թէ ինչ քայքայում ու քաոս է տիրում այնտեղ և որքա՜ն ծանր է երկրի ելևէջատական վիճակը: Արտաքին փոխառութեան բոլոր ճիղերը ի դերև ելան. Ամերիկան բացէ ի բաց մերժեց դրամ տալ, Մոսկուան և Հռոմը միայն փշրանքներ կարողացան բաց թողնել, իսկ գրամաշէր Եւրոպան փոխառութեան մասին որևէ խօսք անելուց առաջ պահանջում է մտնել Ազգերի Դաշնակցութեան «պատուաւոր հասարակութեան» մէջ: Ազգերի Դաշնակցութեան անդամ դառնալուց յետոյ միայն Թիւրքիան կարող է յետաձգել փոխառութիւն կնքելու:

Փոխառութեան խնդրից զատ, Թիւրքիայի համար չափից աւելի կենսական է և իր երկրի արտադրութիւնների համար օպտուած վայրեր գտնելը: Այսօր արտաքին չուկաները գրեթէ անմատչելի են երկրագործական Թիւրքիայի համար. Թիւրք, առանց այն էլ, ցածր ատիճանի վրայ գտնուող գիւղատնտեսութիւնը հիմքից կործանուում է չուկայի և դրժուգիխի բացակայութեան պատճառով: Այս ցաւի դարմանն էլ Անգորան մտածում է գտնել Ազգ. Դաշնակցութեան միջոցով:

Բնականաբար, հաշուի մէջ են և քաղաքական նկատումները, որոնց կարգին, գլխաւոր տեղը բռնում է Լօգանի դաշնագրի դրած կշկանգումը նեղացնելու վրայ: Ապագայ ապահովութեան համար հրամայական անհրաժեշտութիւն է այդ կապանքի վերացումը:

Այս տեսակէտից, հակառակ արտաքին չողչողուն ձևերի, որպէս յայտնի կան չէ, որ Թիւրքիան դիմում է ժընեվ: Ընդհակառակը, իրերի առարկայական ընթացքը իր կամքին հակառակ մղում է նրան դէպի արևմուտք, դէպի դրամատիրական ալխարհ: Ներքին հակասութիւններից ու փլուզումի վտանգից ազատելու համար է փնտռում մինչեւ այժմ հեռացած քաղաքակրթութիւնը և անցնում երդուեալ թշնամիների բանակը: Թիւրքերը չեն կարող անգիտանալ, հարկաւ, Եւրոպայի մօտենալու իրենց մասին եւ եթէ այնուամենայնիւ յօժարում են մտնել «վանդակը», նշանակում է, որ ծանր դրութեան մէջ են:

Բոլորովին առարկայական լինելու համար ասենք նաև, որ անվիճելիօրէն Թիւրքերը լաւագոյն վայրկեանն են ընտրել Ազգ. Դաշնակցութեան մէջ մտնելու համար: Այն ընդհանուր դժգոհութիւնն ու անհանգստութիւնը, որով բռնուած է ժարդկութիւնը, մինչեւ կառոյցի մէջ ներքին խորապես անդրադարձել են և ժընեվի հաստատութեան վրայ: Տասը տարի առաջ Ազգ. Դաշնակցութիւնը կամակատար գործիք էր յաղթող պետութեան ձեռքին. այսօր, ժամանակը պէս Գերմանիայի մուտքից յետոյ, որ բազմազօրէն տարբեր փոխյարաբերութիւններ են ստեղծուում: Մինչև այժմ Անգլիային եւ Ֆրանսային հետաքրքիր կը թուի հետեւել փոքր պետութիւններից չատերը հիասթափուած, աւելի և աւելի յարում են ընդդիմադիր կողմին: Նախկին ժիասարրութեան հետքն իսկ չկայ. Ազգ. Դաշնակցութիւնը խարխափում է հիւանդագին տագնապի մէջ: առնչնդունակ լուծելու ներքին հակասութիւնները: Այդ անկարողութիւնը ակնհայտ կը դառնայ, ժամանակ զինաթափութեան և չինաճարտնական բախտի խնդիրներում, երբ մի զօրաւոր անդամ զէնքի ուժով յարձակւում է թոյլ անդամի վրայ, սպանում, աւերում, թալանում է նրան, խլում նրա հողերը եւ Ազգ. Դաշնակցութիւնը ժառ ժամին չի խթում վերջ տալու համար այդ խայտառակութեան, ի՞նչ հմայք ու արժէք կարող է ունենալ նման հիմնարկութիւնն:

(Շար. Բ. էջ՝ Ա. սիւնակ)

Հայ Կեանքը Հիւս. Սիւրիոյ Գիւղերուն Մէջ

(Սեփական Թղթակցութիւն)

ՏԷՐ-ԶՕՐ.— Հինէն մնացած քաղաք ներուն մօտ, միևնոյն ատեն քրդախօս հայութեան թաղին մէջ:

Տեղւոյն ժողովրդին մեծամասնութիւնը գերեզկիներ են, քրդախօս են թէև, բայց վերջին ծայր կրօնասէրներ, եւ ջերմեռանդ հաւատացեալներ են: Բնախնդիր իրենց պահքի մասին, նոյն իսկ Զորեքշ. և Ուրբաթ օրերն իսկ պահք կը պահեն: Իրենց գլխաւոր զբաղումներն են, հողագործութիւն և պարապունութիւն: Զարմանալի է րսել որ, իրենց ծնունդներուն մէջ արուն աւելի է քան էգը, այնպէս որ, աղջիկ մը, հազիւ 9—10 տարեկանին կը նչանեն, ձեռքէ չելլելու համար, և այն պայմանաւ որ տղուն կողմէ, աղջկան տիրոջը ըսած կարելոյն պիտի վճարուի 10—20—30 ոսկի (քսայլ) գլխադրամ: Այս ոգեղ սովորութիւնը մէջտեղէն վերցնելու համար մեծ մեծ չնքեր կ'ըլլան թէև, բայց ատիճանաբար ըլլալու է: Աւտար հոն չատ ատք կ'ըլլայ, սոսկալի է նաև փոյին, այնպէս որ օրական 4—5 անգամ, դէպի երկինք ցցուելէ, օդին մէջ ճախրելէ, և լոյն չրջան մըն ալ ընելէ յետոյ, անխուսափելիօրէն իր հանգիստ պիտի ընէ մարդոց քովերուն, ականջին, բերնին, հուսկ յետոյ կոկորդներուն մէջ, իսկ ձմեռն ալ գետնի թանձր փչրիէն կը գոյանայ այնքան չափազանց առատ ցեխ մը, որ մարդ կը չփոթի իր դրացիին առնէն իսկ երթալու համար: Շատ անգամներ կոյիկները ցեխին մէջ թաթխուելէ յետոյ, հոն կը մնան, կամ կը պատռին:

Մալարիայի հիւանդութիւնը սոսկալի է հոս: Մանաւանդ կաթնկեր մանուկները բնաւ չեն դիմանար ամառուան հեղձուցիչ օգին և հողմախառն փոչիին: իսկ մեծերէն ալ չատերը աշնան մէջ կը հիւանդանան: Շատ զգալի է հոս փորձառու և խղճմտիր հայ բժիշկի մը եւ դեղագործի մը պէտք:

ԳՈՒՊԳՈՒՊԻՆ.— Արեւելեան ուղղութեամբ, Քամիշլիէն կէս ժամ հեռու ճամբուն վրայ գիւղ մըն է, որ կը կոչուի նաև «Թլպի, Սփիհ» հոն ալ կան 25—26 տուն հայ ընտանիքներ, որոնք կ'զբաղին հողագործութեամբ և պարապունութեամբ:

ՎԱՆԻԿ.— Առաջինէն քառորդ ժամ հեռու, նորակառոյց գիւղ մը, որ տակաւին չինուելու վրայ է, հազիւ 2—3 տուն հայութիւն կայ հոն:

ՏԷՐԻԿ.— 2—3 տարեկան գիւղ մը, փողոցները լայն, տուները իրարմէ անջատ, օդասուն, ջուրը անոյշ: Հոն ևս կը գտնուի 20—25 տուն հայութիւն մը, սեղոյն էրիկ ժարդիկը մեծաւ մասամբ հեծեալ ոստիկաններ են: Դպրոց կայ:

ԷՆՏԻՎԱՐ.— Տէրիկէն կէս ժամ հեռու, նորաչէն գիւղ մը, աքանչելի օդ, եւ առողջարար ջուր ունի, բարձրավանդակ լերան մը վրայ, որուն տարոյքէն կ'անցնի Տիգրիս գետը, ո՜հ, ինչեր յիշեցուց մեզի այդ ջուրին վազքը: Կարծես տասկաւին տարան կաբուրրակ կայլակներ կը նչմարեէին հոնւրեանի՛ քանի դիակներու ոսկորները գետ կը մնան թաքնուած այդ ջուրին յատակը: Հոն ևս կը գտնուին 22—25 տուն հայ ընտանիքներ որոնք եկած են, Սղերդի գիւղերէն, բոլորն ալ հայախօս են: Իրենց գլխաւոր զբաղումն է ոստայնակութիւն:

ԱՄՈՒՏԱ.— Քամիշլիի հիւսիսային կողմը, կէս ժամ հեռաւորութեան վրայ տահմանամերձ գիւղ մը: Հոն ևս կան, 8—9 տուն հայ ընտանիքներ:

Նզդակացութիւն.— Տագնապը, վերի ցոյց տրուած վայրերուն մէջ զգալիօրէն չատացած է. հրապարակի կացութիւնը ծանր է: Գանիր, իւզ, հազուագիւտ է այս տարի, արժութիւնն ալ այս տարի չատ մը տեղեր յուսալից չէ: Անձրեւի պակասը, փչող փոյին, չատ մը տեղեր այրեցին ու վնասեցին ցանքերուն և պտուղներուն: Քամիշլին բաղատարար լաւ հունձք կը խոստանայ այս տարի: Վերջերս, Հալէպէն և ուրիշ վայրերէն, բազմաթիւ ընտանիքներ, և առանձին անձեր հոս չատ եկած են, յուսալով որ այս տեղ գոնէ պիտի կարենան իրենց օրապահիկը հայթայթել և իրենց ընտանիքները ապրեցնել:

ՇԻՐԱԿ

(Շար. Ա. էջի՝ Դ. սիւնակէն)

Ազգերի Դաշնակցութեան ծոյլ ահեղ ունեցող խմորումները ու ուժերի վերադասաւորումներ, անկասկած, չէին կարող Ծնալ աննկատելի, և նրանցից ճարպիկ կերպով օգտուեց Գերմանիան։ Նրանց վրայ ուշադրութիւն է դարձրել եւ Մոսկուան. Լիովինովի որդեգրած քաղաքականութիւնը բնորոշում է նրանով, որ, հակառակ Ջիչէրինին, նա չի խուսափում բուրժուական աշխարհի հետ գործակցելուց՝ գերդը ներսից գրաւելու» դիտաւորութեամբ։ Ազգ. Դաշնակցութեան վերաբերմամբ էլ Մոսկուան աւելի եւ աւելի դառնում է «հավակերը» անուղղակի եւ նոյն իսկ ուղղակի ձեւով ժանակցելով նրա յանձնախմբերի եւ կազմակերպած խորհրդաժողովների աշխատանքներին։ Այս քաղաքականութեան հետեւողական զարգացումը, անխուսափելիօրէն, բոլշեւիկներին էլ կը բերէ ժրնև։ Ջպէտք է զարմանալ եթէ որոշ ժամանակ յետոյ Ազգ. Դաշնակցութեան մէջ խորհրդային իշխանութեան հրաւէր ուղղելու հարց էլ յարուցուի։ Իսկ մինչ այդ, Մոսկուան աշխատում է աւելցնել իր կուսակիցներու թիւը Ազգ. Դաշնակցութեան ներսը. դաշնակից ու բարեկամ թիւրքիայի ներկայութիւնը ժրնէւում այդ տեսակէտից դրական ու քաջալերիչ երեւոյթ է։

Հիմք կա՞յ ենթադրելու որ թիւրքերի ակնկալութիւնները կարդարանան ժրնեւում։ Այսինքն խոյոր փոխառութիւն եւ ռնտեսական աջակցութիւն կը ստանա՞ն Եւրոպայից։ Միայն Ազգ. Դաշնակցութեան անդամ գառնալու փաստը, ի հարկէ, բաւական չէ նման աջակցութիւն ստանալու համար։ Երկրորդ պայմանը՝ երաշխիքն է։ կարո՞ղ է թիւրքիան ապահովել վստահելի երաշխիքներ։ Ուրիշ խօսքով՝ կարո՞ղ է ընդառաջ գնալ Մուսոլինիի «խաղաղ քաղաքականութեան ծրագրին, կամ գոնէ ընդունել Ֆրանսացի պարտատէրին, կամ վերջ ապահովում հրաժիրի դեր կատարելուն եւ իրապէս ժամել արեւմտեան քաղաքականութեան հաւասարակշռութեան մէջ։ Եթէ կարող է, ապա ռնոյն հաւանականութեամբ, չէ՞ ապահովել աջակցութիւն կը ստանայ։ հակառակ դէպքում, այսօրուայ դրութիւնը չի փոխուի։

Եթէ սակայն, Անգորան ընդունի Եւրոպայի թելադրած պայմանները, այդ կը նշանակէ վերադարձ դէպի Օսմանեան կայսրութեան ժամանակները։ Ճիշդ է, քէմալական թիւրքիան վերականգնել կապահովութիւնները, բայց, ըստ էութեան, Եւրոպայի պահանջած երաշխիքը ոչ այլ ինչ է, եթէ ոչ առանց այդ ասելի բառը գործածելու՝ հաստատել արտաքին հակակշռի դրութիւն։ թիւրքերուն գրաւ տալ առանց երաշխիքի, նոյն իսկ խելագարութեան անդունդի եզրին կեցած այսօրուայ Եւրոպան կը դժուարանայ։

Այսպէս թէ այնպէս, ժուռքը Ազգերի Դաշնակցութեան մէջ թիւրքիայի համար արտաքին յոյսդութիւն երեւալով հանդերձ՝ յաղթական ոյժի նշան չէ բնաւ։ Աւելի չուտ մի նահանջ է, ներքին թուլութեան մի նոր ապացոյց։

Իսկ ի՞նչ է թերում թիւրքիայի ժուռքը Ազգ. Դաշնակցութեան մէջ հայ ժողովուրդի համար։ Ջեւականօրէն, ոնչուշ, որոշ հիասթափութիւն։ Ըստ հիմնական կանոնագրի՝ Ազգ. Դաշնակցութիւնը երաշխաւորում է իր անդամ պետութիւնների սահմանների անձեռնմխելիութիւնը, հետեւաբար, և պիտի պաշտպանէ թիւրքիան հայերի հողային պահանջների դէմ։ Բայց ըստ էութեան, ժենք դեռ նոր տեսանք, թէ Ազգ. Դաշնակցութիւնը ինչպէ՞ս պաշտպանեց իր անդամ Չինաստանի սահմաններին ոնձեռնմխելիութիւնը, և պատճառ չունինք ժամանելու, թէ թիւրքիայի վերաբերմամբ գրութիւնը կըլինի ուրիշ կերպ։

Ասէն բան, վերջին հաշուով, կախուած է իրական ուժերի փոխյարաբերութիւնի և քաղաքական պայմանների դասաւորութիւնից։ Եւ հայ ազգային ուժերը պարտաւոր են, թիհանդուռ ճիգերով եւ յամառ ու հետեւողական աշխատանքնեռվ չարունակել պայքարը յանուն հայկական հարցի վերջնական լուծման թէ՛ դուրսը և թէ՛ Ազգ. Դաշնակցութեան մէջ։

Եթէ Ազգ. Դաշնակցութիւնը, առհասարակ, որևէ արժէք պիտի ներկայացնէ, թիւրքերի ժուռքից յետոյ հայերեն տրուած հանդիսաւոր խոստումներն ու յանձնառութիւնները չեն կարող անտես ուիլ։ Եթէ Ազգ. Դաշնակցութիւնը պիտի լինի անզօր և անարժէք մի ժարմին, թիւրքերի մուտքով էլ ոչինչ չի փոխուի այսօրուայ կացութեան մէջ։

«ԴՐՕՇԱԿ»

ՋԱՐՀՈՒՐԱՆՔԸ ԿԱՐՄԻՐ ԴԺՈԽՔԻՆ ՄԷՋ

Մարդկային կեանքը ոչ մէկ արժէք ունի հոն

ԱՀԱԻՈՐ, ՍԱՐՍՌԱԶԴԵՑԻԿ ՏԵՂԵԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ԿԸ ՀԱՂՈՐԴԷ ՌՈՒՍԻԱՅԷՆ ՓԱԽԱԾ ՅՈՅՆ ԳԻՒՂԱՑԻ ՄԸ

Ռուսական դժոխքէն փախուստական գ Շավլիոիա կը չարունակէ.

— Ջարչարանքները, զորս հաժաոակի թուեցի, կը վիճակին միայն «քաղաքական» դատապարտեալներուն։ Միւսները՝ գողերը, առաւ. փախաւները, աւազակներն ու զեղծարարները կը պատժուին քանի մը ամսուան բանտարկութեամբ միայն։

Անոնք, իրենց այս պատիժն ալ կը քաւեն լաւ բանտերու մէջ, զորս կը տեսնեն Ռուսիոյ մէջ չրջող օտար թերթերու օրագրողները։ Եւ ահաւասիկ անոր համար, որ այդ գողերն ու աւազակները համայնավարներ են։ Մինչ միւսները համայնավարութեան գէմ են։ Եւ իշխանութիւնները, ամէն ձեւ ու միջոց ի գործ կը դնեն, որպէսզի այդ «հակայեղափոխականները» — ինչպէս կը կոչեն — ամբաստանեն, ձերբակալեն եւ նետեն բանտերու պատուիմները կամ դրկեն Սիպերիա և ոչնչացնեն զանոնք, առանց ռեէկ մէկուն հոչիւ առնու։ քանի որ կրցած են նենգաժիտ եղանակով մը մեղադրել զանոնք, իբրեւ «պրոլետարական սեփականատիրութեան» եւ վարչաձեւին դէմ դաւողներ։

Խորհրդային կառավարութիւնը, իր ճնշումներով, բանտարկութիւններով և բոլոր իրեն հակառակ եղողներու բնաջնջումով, միայն, գիւղացիներու մեծամասնութիւնը ահաբեկելու և զանոնք կոլխոզներու կամ համայնավար կուսակցութեանց մէջ դրուիլ ստիպելու առարկայական նպատակը կը հետապնդէ։ Եւ այս առաջադրութեամբ կը հրնարէ ամէն ննջգամտութիւն, մեղադրելու համար մեզ, որ մենք «պրոլետարական սեփականատիրութեան» հակառակ ենք։

Իմ երկու գիւղացիներուս՝ Մ. Եօսիփիտիի և Հ. Համբարձումի տասնամեայ բանտարկութեան պարագան պիտի յիշեմ ձեզի իբրև օրինակ։ Համայնավար կուսակցութեան չրջանային ժարմինը զանոնք ամբաստանելու և մէջտեղէն վերցնելու համար հետեւեալը հնարեց.—

Անոնց պատմն յանձնեց — ինչպէս կը յանձնէ ամէն անոնց, որոնք կոլխոզէն դուրս մչակութիւն կ'ընեն — որպէսզի իր հաւատոյ երկուքը միասին ձախտոտի արտ մը մչակեն։ Դաշտային ամբողջ աշխատանքի ընթացքին, կէս-փէտռի և կոմերիտականներու փորձառկչները հետեւեցան գիւղացիներուն գործին և չանացին որևէ պատրուակ գտնել զանոնք ամբաստանելու համար։ Բայց որովհետեւ, հակառակ իրենց բոլոր մեքենայութեանց, չկրցան բան մը ըներ, որոշեցին իրենց նպատակը իրագործել բերքի քաղին ժամանակ։

Այս եղանակին, ամէն մէկ ելկրագործ, իր ձախտոտը կամ արժութիւնը կը հաւաքէ, յանձնելու համար զանոնք պետական մթերանոցներուն։ Նոյնը ըրին նաեւ իմ երկու գիւղակիցներս։

Առտու մը, Եօսիֆիտիին տունը եկան կէփչուի երկու գործակալները, ձախտոին որակը քննելու համար։ Հանդարտօրէն և աշխի ընթացքով մը, որ իրենց զարմանք պատճառեց, զանազան բաներու մասին հարցումներ ըրին։ Անոնցմէ մէկը, պահ մը դարձաւ Համբարձումին։ Նոյնպէս։

— Ընկե՛ր, այս ձախտոտը վեր իվեր, որքա՞ն կայ։ Հազարի կը հասնի՞։

— Ապահովաբար կայ, և դուք աւելի ալ, երկրորդեց միւս չեկիստը։ առանց գիւղացիի պատասխանին սպասելու։

Ինչ Համբարձումը չհամարձակեցաւ իսկ բողոքել։ Եօսիֆիտիոր սակայն ուզեց համոզել զանոնք, որ 800 ձախչէն աւելի չի կրնար ըլլալ։ Այս առարկութեան անչուշտ ընթացք չտուին չեկիստները և ստիպեցին երկու գիւղացիները, որպէսզի ռատրագիր մը, որուն համաձայն, երկու գիւղացիները, այսքան ժամանակի մը ընթացքին պարտաւոր են չրջանային կազմակերպութեան կեդրոնի մերատարներու յանձնել հազար ձախ ձախտոտ։

Որոշուած օրը, երկու գիւղացիները իրենց բերքովը ներկայացան Սոչիի պետական մթերանոցներուն, որպէսզի իրենց ձախտոտը յանձնեն։ Հոն, «քննկերները», ըստ յանձնարարագրի կը պահանջեն 1000 ձախ ձախտոտ,— անկարելի պահանջ մը, քանի որ, ինչպէս ըսի, ձախտոտը, իրապէս 800 ձախ կար ու չկար։ Ու այսպէս, «քննկերները» պատրուակ գտան մեղադրելու երկու գիւղացիները, իբրեւ «պրոլետարական սեփականութիւնը փճացնողներ» և ստանց թոյլ տալու որ իրենց պաշտպանողականը ընեն, դատապարտեցին զանոնք 10 տարուան բանտարկութեան։ փակեցին զանոնք Օռէսայի բանտերու «պատրուա»ներուն մէջ, ուր խեղճերը մնան, զրկանքներու հետեւանքով։

Ուրիշ մէկ գիւղակիցս՝ Ֆրացիտիոր մահուան դատապարտուեցաւ և անմիջապէս գնդակահարուեցաւ, որովհետեւ անօթութենէ հասած էր այնպիսի աստիճանի մը, որ կերած էր խորհրդային իշխանութեանց կողմէ իրեն տրուած ձին... Զայն եւս ամբաստանեցին իբրև «պրոլետարական սեփականութիւնը փճացնող» մը և սպանեցին։

Ու մինչ ամէն կերպով կ'աշխատին ոչնչացնել զանոնք, որ տրամագիր չեն հանդուրժելու անհատական ազատութեան մարդկային տարրական գաղափարի ոտնակոխման, միւս կողմէն կը թոյլատրեն «քննկերներուն» գործել ամէն կարգի չուայտութիւններ։ Արնապղծութիւնը վարչաձև դարձած է այլեւս Ռուսիոյ մէջ։ Մեր գիւղացի եւ համայնավար կուսակցութեան անդամ Կարապետ Փափազեանը ամուսնացաւ իր հորդր հետ։ Մաթեոս Եօսիֆեանցը ըսե անգամներ ընացաւ իր գաւկին կըռոցը ծածր։ Բաներ՝ որոնց կոպէկ չեն տար «քննկերները»...

— Մեր նախատահմանումը՝ կ'ըսեն անոնք, աւելի բարձր քան մերն է։ Մենք պիտի ձեւակերպենք և կրթենք ամբողջ աշխարհի բարոյականը։ Պիտի ա-

Ամէն բան, վերջին հաշուով, կախուած է

ԴՊՐՈՑԻ ԵՒ ԸՆՏԱՆԻՔԻ ՓՈԽԱԴԱՐՁ

ՅԱՐԱԲԵՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Շատ մը ընտանիքներ կան որոնք նոյն իսկ ամենէն նախնական առողջապահական պայմաններուն ծանօթ չեն։ կը տեսնես որ երբեմն տգան դրպրոցական պարտականութիւն մը ըրած ատեն, ցած ձեռքին մը՝ «ըրա՞ծ նստած քարէ տեղան մը առնելս աղօտ լոյսով մը կ'աշխատի ապականած օդին մէջ։

Դրեթէ բոլոր ծնողքներն ալ ձգտում մը ունին որ իրեց զաւակները չատ ալ խաժատին, և անոնց տարիքին անհամապատասխան պատասխան արդիւնքներ կը յուսան։ Անոնք կը կարծեն որ զբօսանքները կորստաբեր մը կատարել կը բերին։ Երբեք չեն անդրադառնար որ ուղեղը չատ փափուկ օրգան մըն է և ամէն դասէ վերջ հանգիստի պէտք ունի, և եթէ երկարատև աշխատանք մը տանինք կը վտանգուի։ Չեն ձգեր որ ուսանողը հանգիստ ընկ փազդուրելու համար։

Շատ մը հայ մայրերու հանդիպած եմ որոնք իրարու կը գանգատին ըսելով. «երկու տարի կ'ըլլայ գաւակս դպրոց կը ճամբեմ բան մը չի սորվիր» մինչդեռ դպրոց չկած գաւակը 5 տարեկաննոց է։

Ու ծնողքները ասկէ ժղուելով կը պահանջեն որ պզտիկները քան մէկ դպրոցական պարտականութիւններ կատարեն։

Դպրոցը անչուշտ գոհացում կուտայ անոնց։ երբեք ուսանողը չի կրնար իր պարտականութիւնները ընել ծնողքէն կը հարցնէ. և երբեմն այնպէս կը պատահի ամբողջ պարտականութիւնը ծնողքը կը կատարէ, և այսպէս տղուն կողմէ ըլլալիք ջանքը կը վերցուի։

Ընդհանրապէս ծնողքները անհամբեր են. ուսուցիչներու պէս չեն գիտեր թէ պարզին բաղադրեալ և դիւրինէն դժուար պէտք է երթալ։ եթէ տգան չ'ըմբռնէր ծնողքին բացատրութիւնները, իսկոյն խենդ մը կուգեն կարծել զայն։ Ճաճախ մեր ականջով կը լսենք որ հայ մայրեր «հիու գլուխ կամ դդում գլուխ» կը կոչեն իրենց զաւակները երբ ուէք քննութեան մը մէջ ձախողին։

Այս պարագան չատ ցաւալի է որովհետեւ այս մակդիրները կը վիրաւորեն տգուն արժանապատուութիւնն ու կը կորսնցնեն կերպով մը անոր աշխատելու ժարժայը։

Դասատրակ մը չատ դառնութեամբ ըսած է սա խօսքերը. «Քէչ բնտանիքը երեք ժամ ունի դպրոցին մէկ ժամուան աշխատանքը փճացնելու»։

Անչուշտ չափազանցութիւն մը կայ երեի է տեսնել հոն. բայց չատ որոշ է որ բարոյականի ուսուցման մէջ դպրոցը ու ընտանիքը անհամաձայն են։ Օրինակի համար ուսուցիչները ուսանողները կը պատուիրեն որ առտու չխօսին, չգոռան, չկոխոտեն, ևն. սակայն միւս կողմը ծնողքները բոլորովին կը չրեն ուսուցիչներուն պատուէրները՝ որովհետև յաճախ իրենց զաւակներուն նեղ կացութեան կը հայհոյեն, կը գոռան և առտ կը խօսին։

Ու երբ ուսուցիչը այսպիսի չանցանքի մը համար կը պատժէ աշակերտը, հայր ու ժայր կը յարձակին անոր վրայ գոհերիկ արտայայտութիւններով։

Շատ մը ընտանիքներու մէջ ալ արդեն կատարեալ գկուռխ մըն է, անոր ամենապզտիկ ժեսքերուն վրայ կ'ըսքանչանան, բոլոր անոր փուճ խօսքերը մեծ հանճարի պատշներ են. ան է ընտանիքին ցերը, և ձաղը քաղաւորը։

Հայ ընտանիքներուն 0|0 90ը աղնուական են. հետեւաբար պատահաբար կը գործեն. իրենց հաճոյալի վայրկեաններ ամենէն արժէքաւոր բաներն են իրենց համար։ Շատ անգամ կը պատահի որ ոևէ խնդրի մը համար զպրոցէն կը կանչուին. է՛հ օր մը կարելի է երթալ ըսելով կ'ելլեն մէկէն։

Չեն խորհիր որ կարևոր խնդրի մը համար կանչուած են. ու երբ իրենց կաժքին անհամապատասխան կարգադրութիւն մը ըլլայ, կ'ակսին գանգատիլ այս ինչ անիծեալ ազդ է, մենք այս ազգէն պիտի հեռանանք, Բողոքական պիտի ըլլանք, կաթոլիկ պիտի ըլլանք ըսելով։

Որպէսզի այս անել ճամբէն կարենանք ելք մը գտնել, պէտք է դիմենք այն միջոցներուն որոնք իզորու են դպրոցն ու բնտանիքը իրարու ժտեցնել և համաձայնութեան մը գայ։

Այս միջոցները գանազան կարգի են. Ա. բնտանեկան ժողովներ կամ խոսակցութիւններ. քանի որ բնտանիքները պատրաստուած չեն զօրաւոր կերպով համագործակցիլ դպրոցին, այն ատեն ինչու չեն ստեղծուիր միջոցներ գանոնք պատրաստելու այդ ուղղութեամբ։ Որովհետև անոնց անտարբերութիւնը չատ անգամ առերեսոյթային է քան թէ իրական։ Մնողքներուն համար աւելի դժուար է իրենց պարտականութիւնը ճանչնալը քան թէ կատարելը։ Եւ անտեղեակ են իրենց համագործակցական պարտականութիւններուն և չատ ազատ են իրենց գաղափարները այդ ժամին։

Բայց պէտք է ճանչցնել ծնողքներուն իրենց պարտականութիւնը։

Ո՞ր և ի՞նչպէս ըլլալու են բնտանիքների ժողովները։ Ուսուցիչները ինչպիսի դժուարութիւններուն որ կը բախին դպրոցէն ներս պէտք է որ մէկիկ մէկիկ քննուին բնտանիքներու առջև, որպէսզի ծնողքները նախապաշարմունքներուն վերջ դրուին։

Մնողքները այս ժողովներուն մէջ պիտի հակըռնան իրենց կատարելիք պարտականութիւնները դպրոցին հանգչ. և այն ատեն աւելի ընդունակ պիտի ըլլան նպատակը ուսուցիչներուն, մանաւանդ երբ հասկնան որ դպրոցը իրենցմէ ի՞նչ կը ըսպասէ։

Հաժագործակցութիւնը սկսելու է այն վայրկեանին իսկ ուր պզտիկը առաջին անգամ ոտք կը կոխէ դպրոցի սեմէն ներս։ Ուսուցիչը նորեկ աշակերտին հետ չփման մէջ մտնելով, կամաց կամաց ծնողքին հետ ալ յարաբերութեան մէջ կը մտնէ ու այնպէս որ քիչ ատենէն տղուն բոլոր թերութիւնները ալ կը հասկնայ և կ'աշխատի ուղղել զանոնք։

Ընտանեկան ժողովներուն մէջ առաջին անգամ ուսանողներուն առողջութեան հարցը պէտք է նիւթ ըլլայ։

Տղան կատարեալ առողջութիւն ժ'ուենի՞. ունէ հիւանդութիւն մը անցուցած է որ ժնասած ըլլայ տեսողութեանը, լսողութեանը, թոքերուն կամ սրտին ևն.։

Երկրորդ տղուն ուշիմութեան վրայ. ուշիմ է՞ թէ թեթևամիտ, զգայուն կամ անզգայ, ունէ կարողութիւն մը ունի՞ որ աւելի զարգացած միւս կարողութիւններէն։

Երրորդ նկարագրի չուրջ. լոկեաց է՞, վախկոտ է՞, զգայուն է՞, բարի սիրտ մը ունի՞, եսասէր է՞։

Ի՞նչ են իր ժէջ ժիրող հակումները և իր յատկանչական ճաշակներն ու զգացումները։ կարգապահութիւնը, ժաքրութիւնը, ճշմարտութիւնը և արդարութիւն կը սիրէ՞։

Ունէ գէշ սովորութեան մը վարժուած է՞, կարենալ զայն ուղղելու համար ևն.։ևն.։

Ամէն պարագայի տակ համագործակցութիւնը խիստ անհրաժեշտ է։ Ուրպրոց և ընտանիք անբաժան են իրարմէ կրթութեան ոլմէջ։ անոնք ձեռք ձեռքի տուած պիտի քալեն գոհացուցիչ արդիւնքներ սպասելու համար։

Երբ անոնցմէ մին՝ կամ միւսը՝ բացակայի դասախարակութիւնը թենի է։ Իւրաքանչիւրը անոնցմէ իր դերը ունի և հետևաբար դպրոցը չի կրնար փոխանակել ընտանիքը, և ո՛չ ալ ընտանիքը՝ դպրոցը։

Անթիլեաս ԿԱՐՕ ՍԱՐԲԱՖԵԱՆ

(2) (Վերջ)

Հ. Մ. Ը. Մ.Ը ՀԱԼԷՊԻ ՄԷՋ

Հաճոյով կը տեղեկանի որ Հ. Մ. Ը. Մ.ի Հալէպի մասնաճիւղի ընորհիւր Վարչութիւնը, իր Դիւանը կազմած է հետեւեալ կերպով.

Ատենապետ՝ Տիար. Տօքթ. Գասապեան
Ատենադպիր՝ » Միսակ Գժժեան
Գանձապահ՝ » Վարդան Ազիրեան
Հաւուկալ՝ » Կարապետ Ազճեան
Գոյքապահ՝ » Ծրթ. Խայտառութեան
Ծուռպօլի եւ արլիքիի
Խմբապետ՝ Լեւոն Մուրատեան
Սկաուտիզմի եւ Շուխտական
մրզ.ի խմբապետ՝ Տօքթ. Ա. Գալագեան

Կարդացէք եւ Տարածեցէք
«ԱԶԴԱԿ»Ը

"ԱԶԴԱԿ„ի ԸՆԹԵՐՑՈՂՆԵՐՈՒՆ

Պէյրութի ցուրիչ Պ. Պարթեւ Աճաճեան չեռ այսու խմբագրութեանս հետ ոեւէ գործ չունի, Կը խնդրուի ընթերցողներէն եւ հաւատաճառներէն «Ազդակ»ի երեքշաբթիի թիւէն սկսեալ իրենց բոլոր հաշիւները կարգադրել նոր ցուրիչներու Պր. Պր. Վահան Աղաճանեանի եւ Կարապետ Ճակոբեանի հետ։

ՀԵՐՔՈՒՄ ՄԸ

Ներկայիս կուգանք յայտարարել թէ Տիար Հայկազուն Ճակոբեանի մտսին վերջերս օրգան ընող բսի բաւականաչափ եւ ստոր զրպարտութիւններ եղան։

Ծիշեալը Էվերեկ-Ֆենեսեի եւ Տարսոնի Ամերիկեան Գոլէճի ազգասէր, ազնիւ նկարագրի տէր եւ վաստակաւոր ուսուցիչ-դաստիարակներէն մին ըլլալով՝ անցեալն ու ներկան մեզ ծանօթ է. պարծանքով կը յիշենք իր անունը մեր հայրենակիցներու շարքին մէջ։

Հետեւաբար հակառակորդներու կողմէ մէջտեղ նետուած սոյն բսի բաւականները հերքելով հրապարակաւ՝ պարտ կը զգանք զգուշացնել անոնց հեղինակները. որպէսզի չը խաղան օրինակելի անհատներու պատւոյն հետ։

Ի դիմաց Ֆենեսեի «Արգոս» Հայրկ. Միութեան վարչութեան
Ատենադպիր — Ատենապետ
Վ. Գալֆեան — Սիմոն Սիմոնեան
Ի դիմաց Էվերեկի Հայր. Միութեան վարչութեան
Ատենադպիր — Ատենապետ
Վ. Լեւոն Քրօկերեկեան — Կ. Կերեկմեկեան

Տարտանելի Պատերազմը

Այս պատճառով, առայժմ ընդունելի չէր Ծուենատանի օգնութեան խոստումը։ Եւ սակայն Օգոստոս 29ին, Սըրֆրանսիս Էլիօթէն սա իմաստով հեռագիր մը հասաւ.— Ա. թէնքի ուսական դեսպանը հարցուցած էր հելլէն կառավարութեան թէ՝ նեղուցներու վրայ յարձակում գործուելու պարագային, զինուած ռալով պիտի օգնէ՞ իրենց։ Թագաւորը, ակամայ, հաւանութեան պատասխան տուած էր, աւելցնելով սակայն թէ ասոր համար պայման էր որ Գուլկարիա չէզոք մնար։

Զարմանալի էր Ռուսիոյ այս հարցումը։ Որովհետև, մէկ երկու ամիս վերջ, դարձեալ Ռուսիա ինքն էր որ հակառակեցաւ Զանդղալէի պատերազմին հրատարակման։ Վերը բացատրած էինք թէ Անգլիա ի՞նչպէս և ինչո՞ւ համար անտարբեր կը մնար Թուրքիոյ կողմէ պատերազմ մը առաջ բերելու համար կատարուած բոլոր չարժումներուն։ Ռատ էինք նոյնիսկ թէ՝ Անգլիա, Ֆրանսա և Ռուսիա ապահոված էին Թուրքիոյ հողային ամբողջութիւնը։

Համաձայնականները ծրագրած էին Գումգալէի ամրութիւնները գրաւել

Սակայն, կացութիւնը պէտք էր ճշդել զինուորական տեսակէտով։ Եթէ կարելի չէր պատերազմէն խուսափիլ, անչուշտ նախընտրելի էր որ անոր ժամանակը Գերմանացիներէն առաջ Անգլիացիք ընտրէին։ Նեղուցներուն դէմ կատարուելիք լուրջ ապառնալիք մը բաւական էր, որպէսզի ենվէր տապալի և անոր տեղ խաղաւատ կուսակցութիւն մը գայ։ Եթէ համաձայնական նաւատորմը չյաջողէր իսկ նեղուցէն ներս մտնել, կարելի պիտի ըլլար գրաւել Կէլիպօլուի թերակղզին։ Ծամաքէն ու ծովէն կատարուելիք յաջող գործողութիւն մը կրնար Թուրքիոյ անձնատուութիւնը ապահովել բերել և այս կերպով Եգիպտոսի և Սուէզի սպառնացող վտանգն ալ հեռացուած կ'ըլլար։

Ծուենատան խոստացած ըլլալով զինուորական ակցութիւն ընծայել, կ'արժէր որ կարևորութեամբ նկատի առնուէր խնդիրը։ Հետևաբար խնդիրը քննուեցաւ Անգլիոյ պատերազմական ու ելմտական նախարարներուն կողմէ, 1914 Օգոստոս 31ին։

Ծայրագոյ տարին, Լոյտ Ճիչնէրի Փարիզ գտնուած ժիջոցին Մըսթըր Ջըրչիլ հրամայեց որ սպայակոյտը քննէ խնդիրը և երկու ցամաքային ու երկու ծովային սպաներէ կազմուած ժարմինի մը կողմէ Կէլիպօլուն գրաւուի հելլէնական ուժերով և ծրագիր մը կազմուի՝ անգլիական նաւատորմին Մարմարա անցնելուն համար։ Թուրքիոյ ամէն վարկեան պատերազմի մտնելու հետևանականութիւնը նկատի առնելով, հաղորդուեցաւ Թ գործը սահիպողական է։

Այս պահանջումին ժէջ երկու կէտեր կարևոր էին, նախ ի միայն զինուորական գործողութեան մը ժամին կը խոսուէր. հելլէն բանակը Կէլիպօլուի թերակղզին վերջ, անգլիական նաւատորմը Մարմարա պիտի անցնէր, երկրորդ՝ քշնամութիւնները փութացնելու պէտքին մասին կը խոսուէր։ Ինդիրը հրապարակ դրուած էր ժի միայն Թուրքիոյ անմիջապէս պատերազմի մտնելու վտանգին հանդէպ գտնուելուն պատճառով։ Ովային նախարարութեան պահանջումին վրայ, զինուորական չարժումներու տնօրէն զօրավար Քալվեր պատրաստիլ սպայակոյտի կարծիքը բացատրող տեղեկագիր մը։ որով կ'ըսուէր թէ Կէլիպօլուի թերակղզին վրայ յարձակումը չատ դժուար պիտի ըլլար։ 1911-12ի պատերազմի ընթացքին, նեղուցին վրայ ժիրապետող ցամաքամասը պաշտպանելու կազմակերպութիւն կատարուած և անոր համոզմամբ առաջ եկած էր թէ կարելի պիտի ըլլար յանկարծական յարձակումի մը դէմ դնել։

Կէլիպօլուի թերակղզին խաղաղութեան ժամանակի ուժը 27 հազար էր, սակայն այս ուժը ուշագրաւ կերպով աւելցուած էր։ Վերջին տեղեկագիրները կը յայտնէին թէ Տարտանէլի նեղուցին ասիական եզերքին վրայ զօրաբանակ մը կը գտնուէր։ Այս ուժը կրնար արագօրէն անցնիլ եւրոպական եզերքը։ Հետեւաբար, սպայակոյտը ճիշդ չէր գտներ նեղուցներուն վրայ յարձակումը, առանց պաշարման պատրաստութիւն և 60 հազար հոգինոց ուժի մը դոյութեան։

Ծուենիս 4ին, Պոլսոյ անգլիական դեսպան Սըր Էտուարտ Կրէյ տեղեկացուց Ա.թէնքի անգլ. դեսպանին թէ՝ Թուրքիա տակաւին կուսակից է իր չէզոքութիւնը պահելու, սակայն, այն պարագային որ կեդրոնի ուժերը զգացումը նախընտրէին, պատրաստ են Ծուենատանը իրր գինակից իրենց մէջ առնել։ Հետեւաբար, պատերազմական նախարարութիւնը հրահանգ տուած էր ծովակալ Մարք Ռէրրի, որպէս զի հելլէնական ծովային ու ցամաքային ուժերով պատերազմի մը պարագային ձեռք առնուելիք միջոցներուն մասին տեղեկութիւն ստանայ։ Ծակայն, հելլէններուն պիտի ազդարարուէր թէ՝ որչափ ատեն որ Թուրքերը չէզոք մնային, պէտք չէր ո՛եէ գրգռութիւն կատարել անոնց դէմ։

Ծովակալ Ռէրրի հրաժան տրուեցաւ որ հելլէն նաւատորմը այնպէս մը կազմակերպէ որ՝ գերազանց ըլլայ Թշնամի նաւատորմէն։ Ինքն ալ համաձայնական նաւատորմին հրամանատար պիտի կարգուէր։ Պատերազմական նախարարութիւնը հաժոզուած էր թէ Թուրքերը ճգմելու համար ձեռք առնուելիք ամենէն զօրաւոր միջոցն է Գուլիսը առնել և ասոր համար ալ պէտք էր որ հելլէն բանակը կէլիպօլուի թերակղզին գրաւելով, ճամբայ բանար անգլիական նաւատորմին։

Ծովակալ Ռէրրի Ծուենատանի Թագաւորին և հելլէն պատերազմական նախարարին հետ տեսակցելէ վերջ, Ծուլիս 8ին իր ղրկած պատասխանին մէջ կ'ըսէր թէ՝ Գուլկարիա իր չէզոքութիւնը պահելու պայմանով, հելլէնները պիտի կրնային գրաւել Կէլիպօլուի թերակղզին։ Սակայն Ա.թէնք չէր հաւատար Գուլկարներու չէզոքութեան խոստումներուն։ Ան պարագային, ր Գուլկարներն ալ իրեն հետ միասին Թուրքերուն վրայ չյարձակէին, Ծուենատան տեղէն չպիտի չարժէր։ Իսկ այս պայմանով Ծուենատան անմիջապէս գործելու պատրաստ էր։ Հելլէն նաւատորմը կարելի էր ամրացնել, քանի մը անգլիական յածաւորակներ և մարտանաւեր աւելցնելով անոր վրայ։

Նեղուցներէն անցնելու համար Հելլէններուն պատրաստած ծրագիրը ոչ մէկ գործ բախտին կը ձգէր։ Հաչիւ եղած էր թէ մինչև որ Թորփիլները հաւաքուէին՝ մարտանաւերը չպիտի կրնային Մարմարա մտնել։

(8)

(Շար.)

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՖՐԱՆՍԱՆ ԹՈՒՐՔԻՈՅ ԿԸ ՂՐԿԷ

ՀԱՄԱԿՐԱԼԻՐ ՊԱՏԳԱՄԱԳԻՐ ՄԸ ԱՆՈՐ ԱԶԳ. ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ՄՈՒՏՔԻՆ ԱՌԹԻԻ

Փարիզ.— Պրն. Թorrէսի առաջարկութեան վրայ, երսփ. ժողովը միաձայնութեամբ ընդունեց ամենաչերմ եւ ամենասիրալիր խընդակցութեանց ուղերձ մը եւ համակրանքի պատգամագիրի մը առնումը էնկիւրիի ժողովին ողջունելու համար թուրիոյ Ազգ. Դաշնակցութեան մէջ մուտքը։

Թուրիոյ ընդունելիը, յայտարարեց պրն. Թorrէս ամբողջ երեսփ. ժողովի ուշադրութեան մէջտեղ. ազնիւ խօսքերով յայտարարեցաւ պրն. Բօլ Պօնճուռի կողմէ, Ճրանսական կառավարութեան թարգման Ժրընէվի մէջ, յիշել տալով Ճրանսայի աւանդական բարեկամութիւնը թուրիոյ հանդէպ։ Եւ երսփ. ժողովը ձայնակցեցաւ յարգանքի այս խօսքերուն։

Պրն. Հէրիօ, յանուն կառավարութեան, ուրախութիւն յայտնեց այս մասին կատարուած յայտարարութեանց առթիւ, յոյս յայտնելով թէ այս դէպքը կարելիութիւն պիտի ընծայէ վերահաստատելու համար այն բոլոր աւանդութիւնները որոնք դարերու ընթացքին Ճրանսան կապած են Թուրիոյ եւ որոնք ընդհատուեցան պարագաներու բերմամբ որոնք կը յուսանք թէ չպիտի վերանորոգուին։

ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ ԾԱՅՐ. ԱՐԵՒԵԼՔԻ ՄԷՋ

"ՄԱՆՉԷՍԹԸՐ ԿԱՐՏԻԱՆ,, ԿԸ ԽՕՍԻ ՁԱՓՈՆԻ ԵՒ ՄԱՆՉՈՒՐԻՈՅ ՄԱՍԻՆ

Լոնտոն.— «Մինչդեռ կեդրոնական Ներոպան կը ժաքաւոի լուծելու համար կարգ մը անմիջական դժուարութիւններ, ճափոն հանդարտօրէն կամրջանէ իր գիրքը Մանչուրիոյ մէջ։»

Ահա այս է առաջին նախադասութիւնը և, նաեւ, էական նիւթը խմբագրականին զոր կը հրատարակէ «Մանչէսթըր Կարտիան» անգամ մը եւս յայտնելու համար իր մտահոգութիւնները։ «Այս կայսրութեան ծաւալական քաղաքականութիւնը» վերնագրին տակ։

Թերթը կը խորհի թէ ճափոն բռնաբարած Մաղաղականի Դաշնագիրը առանց Ազգ. Դաշնակցութեան և Ռէյլօկի Ուխտին և թէ իր կողմէ Մանչուրիոյ պայծառապէս չճանչցուիլը բան մը չի նշանակէր բացարձակապէս, նկատելով որ այս երկիրը ճափոնական տեղծագործութիւն մըն է սոսկ։ Այդպիսի ճանաչում մը, այս պայմաններու տակ, բոլորովին ծիծաղելի պիտի ըլլար պարզապէս։

Ազգերու Դաշնակցութիւնը արգելք հանդիսացած չըլլալով իրենց այս կացութեան գոյանալուն բոլորովին թերացաւ, կըսէ թերթը, իր պարտականութեան եւ իր կոչման մէջ։

«Մանչէսթըր Կարտիան» կը խորհի որ եթէ կարևոր են և անմիջական հին աշխարհի հետ ժառանգութիւն պատճառող լօզանի վիճաբանութիւնները, ծանրակչիռ հանգամանք ունենալու եւ հետեւանքներու տեսակէտով անոնք կը մնան ծայրագոյն արեւելեան քաղաքականութեան մարզին մէջ ուր եւրոպական պետութիւնները կը կորսնցնեն գոնէ անտեսական այն դերը զոր պէտք էր որ խաղային եւ ճարտնի կը թոլսէն ասպարէզը եւ առաւելութիւնները զորս անկէ ետ առնելուն կարելի կը դառնայ այժմ։

ՁԱՄԲՈՐԴ ՓՈԽԱԴՐՈՂ ԿԱՌԱԽՈՒՄԲ ՄԸ ՅԱՐՁԱԿՈՒՄ ԿԸ ԿՐԷ ՀՐՈՍԱԿՆԵՐՈՒ ԿՈՂՄԷ

Խարպին.— Ծանր միջադէպ մը պատահեցաւ Գուլէտուլի մօտը, ճամբորդներու յատուկ կառախումբ մը յարձակում կրեց հրոսակներու կողմէ։ Հրազէնի հարուածներ փոխանակուեցան։ Եօթը ճամբորդներ սպաննուեցան եւ տասը հոգի ալ վիրաւորուեցան։

ԱՆԿԼՕ ՖՐԱՆՍ. ՀԱՄԱՁԱՅՆՈՒԹԵԱՆ ՄԱՍԻՆ ՁԵՂՈՒՄ ՄԸ Պ. ՀԷՐԻՕԻ ԿՈՂՄԷ

Բարիզ.— Բարիզի եւ Լոնտոնի մէջ կնքուած անկլօ—Ֆրանսական համաձայնութեան շուրջ Բարիզի եւ Լոնտոնի մէջ յայտնուած խորհրդածութիւններուն առաջ բերած գրգռութիւնը հետեւանքն է թերթերու կողմէ կատարուած ցաւալի մեկնութիւններուն, ըստ պ. Հէրիօի կարծիքին որը հերքեց թէ ինքը երբեք արտասանած չէ Միացեալ Նահանգներու նկատմամբ Անգլիոյ գործելու ազատութեան սահմանափակուած ըլլալուն իմաստով խօսքեր։ Պ. Հէրիօ համամիտ է Լօզանի համաձայնութեան մասին Սըր Ճօն Սայմընի ունեցած հայեցակէտին։

Խաղաղութիւնը վերահաստատուած Իրագի մէջ

Ամման.— Տարածայնութիւն կը շրջի հոս թէ Նորթէմբըրընշայտ գունդին առաջին պաթալիոնը պիտի մեկնի Իրագէն եւ օդային ճամբով Գահիրէ պիտի վերադառնայ յառաջիկայ քանի մը օրերու ընթացքին։

Անկլօ-Եգիպտական բանակցութեանց հարցը

Լոնտոնէն կը հեռագրուի «Էլ Ահրամ»ի։

Լոնտոն.— «Սընտէյ Բիքչըրլլ» կը կարծէ թէ աշնան վախճանին Եգիպտի սկըսին պաշտօնական բանակցութիւնները անկլօ—եգիպտական դաշնագրի մը համար։

Գահիրէի մէջ բանակցութիւնները տեղի ունեցած են Սըտգի փաշայի եւ Սըր Բէրսի Լօրէյնի միջեւ։

Եգիպտ. վարչապետը Լոնտոն պիտի գայ իր Վիշիի այցելութենէն ետքը։

Մահճակալի գիւտ մը Սպանիոյ մէջ

Մատրիտ,— «Լա Լիպէռթա» թերթին գրածին նայելով, Սպանիացի քիմիագէտ տքթ. Գօթէլլա յաջողած է գուտ ոսկի արտադրել սնդիկէն իր կատարած փորձերը հակակշռի ենթարկուեցան պետական իշխանութեանց կողմէ նըշանակուած յանձնախումբի մը կողմէ։ Արուեստական այս ոսկիի պատրաստութեան ծախքերը կը հասնին 1500 բէսէթայի մինչդեռ ոսկիի սովորական գինը 7000 բէսէթա է մէկ քիլօյի համար։

Նկատելով որ Սպանիան կարտադրէ աշխարհի սնդիկին հարիւրին 60ը, ծեռք բերուած արդիւնքը կենսական կարեւորութիւն ունի սպանիական ելեւմտից համար։

ԵԼԵՒՄՏԱԿԱՆ ՕՐԻՆԱԳԻԾԸ ԿԸ ՔՈՒԷԱՐԿՒԻԻ ՖՐԱՆՍ. ԾԵՐԱԿՈՑՏԻՆ ԿՈՂՄԷ

Բարիզ.— Ծերակոյտը, ձեռամբարձ քուէարկութեամբ եւ առանց փոփոխութեան ենթարկելու զայն, ընդունեց երեսփ. ժողովին կողմէ քուէարկուած օրինագիծը։

Բարիզ.— Պ. Հէրիօ ճառ մը խօսելով Ծերակոյտին մէջ ըսաւ թէ ճաստատուն ելեւմտական կացութիւնները էական ոյժերը կը կազմեն միջազգային դրժուարին պայքարին մէջ։

Գարգելով Լօզանի խորհրդաժողովին արդիւնքները, պ. Հէրիօ յայտարարեց. «Եթէ ես դիմադրեցի Վերմանիոյ կողմէ առաջադրուած քաղաքական պայմաններուն դէմ, պատճառն այն էր որ չկրնայի որ շեղակի համբոյրներով կարգադրուին այն խնդիրները զորս պէտք է դիտել ճակատէն»։

Ֆրանքօ—անգլիական համաձայնութեան վերաբերմամբ, պ. Հէրիօ ըսաւ. «մենք խորհեցանք թէ եւրոպական մեծ ընտանիքին մէջ կարգ ու կանոն դնելու համար, պէտք էր նախապէս համաձայնութիւն գոյացնել այնքան պատմութիւնով եւ փորձառութիւններով բեռնաւորեալ այս երկու մեծ երկիրներու միջեւ որոնք անդրանկութեան իրաւունք ունին աւելի երիտասարդ ազգերու հանդէպ։

(Լուրերու շարունակութիւնը կայ Դ. էջ)

ՏԵՂԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԱՆՀԻՄՆ ԼՈՒՐ ՄԸ

ՈՐ ՀՆԱՐՈՒԱԾ Է ՀԱՅԵՐԸ ՎՆԱՍԵԼՈՒ ԴԻՏՈՒՄՈՎ

Տեղական թերթերեն «Էլ Ահրար»ի եւ «Էլ Պայրագ»ի մէջ, որոնք միեւնոյն լրատուն ունին, այսօր դարձեալ զգալի ակնարկութիւն մը ուղղուած էր հոլանտուորեալ երկիրներու մէջ գտնուող հայերուն։ Լրատուն մանրամասն ներկայացնէ վերջ քիչ թերթերու մէջ հրատարակուած հակահայ գրգռութիւնները, Թիւրիոյ Ազգերու Դաշնակցութեան ընդունելութեան առթիւ Անարոնեանի կողմէ Ազգաժողովին յանձնուած յուշագրին ծուրջ, չենք գիտեր ի՞նչ պատճառներով եւ որո՞նց դրդումով, կը գրէ որ այդ բողոքագիրը խմբագրուած է Պէյրութի մէջ եւ ղրկուած Պէյրութէն։

Անծանօթ չենք այդ սուտ ու անհիմն լրատուութեան հեղինակներուն։ Կասկած կայ որ դարձեալ մեր թշնամիներու կողմէ կազմակերպուած խաղ մըն է այս, վնասելու դիտումով մեր ժողովուրդը։

Ձիշդ է որ Ազգերու Դաշնակցութեան յուշագիր յանձնուած է, բայց ոչ թէ Պէյրութահայութեան կողմէ, այլ Հայաստանի Հանրապետութեան Նախագահ Պր. Անարոնեանի կողմէ, որուն ամբողջութիւնը կը հրատարակենք մեր առաջին էջին վրայ։

ԱՆՄԵՂ ՈՁԻՐ ՄԸ

ԱՆՊԱՐՏՈՒԹԵԱՄԲ ԿԸ ՎԱՌՈՒԻ

Ասկէ երկու ամիս առաջ գրած էինք թէ՝ Սայֆի մէջ ծօրճ Ալի անուն երիտասարդ մը իրար օտա կը սիրէին, սակայն աղջկան մայրը անոնց ամուսնութեան արգելք կը հանդիսանար։ Բայց օր մը, ծօրճ եւ Արճիսթին միասին գացին հաղորդեն դուրս պառկզներ եւ հոն ժամ մը սիրաբանելէ վերջ, որոշեցին միասեղ անձնասպան ըլլալ, ծօրճ նախ գնդակը ուղղեց Արճիսթինի եւ վերջն ալ իր գլխին։

Հրաօքով մը սակայն երկուքն ալ ապաւեցան եւ փոխադրուեցան հիւանդանոց, ուր կնճռուեցաւ իրենց ամուսնութիւնը։

Երկ տեղի ունեցաւ անոնց դատավարութիւնը։ Ոճրադատ ատեանը անպատճառ արձակեց զանոնք, նկատելով որ ծօրճ այդ ոճիրը գործած է սիրայնին ծայրայեղ գրգռութեան ազդեցութեան տակ եւ անգիտակցաբար։ Միայն թէ արգիլուած զէնք կրած ըլլալուն համար 24 ժամուան բանտարկութեան վճիռ տուաւ։

ՓՈՒԹՊՕԼ

Ֆութպօլի մեծ մրցում մը տեղի ունեցաւ «Իւնիօն Սբօրթիվ»ի խաղավայրին վրայ, Մարաշի Տրիս. Միութեան «Վասպուրական խումբին եւ Էյպէգի Տրիս. Միութեան «ՀԵՐՈՍ» խումբերուն միջեւ, ամսոյս 17ին, կիրակի օրը, կէս օրէ եօթ ժամը 4.30ին։

Խաղը սկսաւ։ Գնդակը սկսաւ տարուբերուիլ։ Հակառակ անոր որ «Վասպուրական»ի խաղցողները աւելի մարմնով մեծ եւ փորձառու էին, «Հերոսի խաղցողները հակառակ իրենց տարիքի պզտիկութեան, ճարպիկութեամբ եւ կարգապահութեամբ, կրցան ճօճանկել յաջողակ կոլ մը, կիսախաղին ինչ առաջ։

«ՀԵՐՈՍ» յաղթական ելաւ Օի դէմ 1 կոլով։

ԴԻՏՈՂ

Ն.Վ.Պ.ՏԷՊՊԱՍ ԴԱՄԱՍԿՈՍԻ ՄԷՋ

ՏԵՂ. ԹԵՐԹԵՐՈՒ ՄԵԿՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ՄԻՈՒԹԻՒՆ ԿԸ ՊԱՏՃԱՆԷՆ

Պատասխանելով Սիւրիական Հանրապետութեան Նախագահ Ն. Վ. Մուճամէճ Ալի պէյ Ապէի հրաւէրին, Լիբանանի կառավարութեան պետ Ն. Վ. Պր. Շարլ Տէպպասի երէկ մեկնեցաւ Դամասկոս եւ հոն արժանացաւ փառաւոր ընդունելութեան։

Պ. Շարլ Տէպպաս իր ճախագահութենէն ի վեր առաջին անգամ ըլլալով Սիւրիոյ մայրաքաղաքը կ'այցելէր, այդ պատճառաւ ալ օտա մեծ կարեւորութիւն կը տրուի այս այցելութեան։ Դամասկեան թերթերը այս առթիւ ընդարձակ յօդուածներ եւ խմբագրականներ կը հրատարակեն եւ կարեւորութեամբ կը մեկնեն Պ. Տէպպասի այցելութիւնը։ Ազգայնական օրկան «էլ Գապաս» խմբագրականի մը մէջ ի միջ այլոց կը գրէ.—

Պ. Տէպպաս առաջին անգամ ըլլալով կ'այցելէ Դամասկոս Սիւրիական մայրաքաղաքը։ Մինչեւ հիմա չայցելելը կը բացատրուի անով որ ցարդ Սիւրիան Սահմանադրական կառավարութիւն մը չունէր։ Այժմ երկու դրացի համացեղ ժողովուրդներու մէջ կ'սկսի կապը, որոնք միեւնոյն մտածումն ու ձգտումները ունին։ Քաղաքականութիւնը թէպէտ անջատեց Լիբանանը Սիւրիայէն, բայց ժամանակն է նորէն միանալու։ Սիւրիան ընդարձակ տարածութիւններ ունի, իսկ Լիբանանն ալ միեւ ու նոյնը։ Հետեւաբար պէտ է մէկ ըլլայ այս հայրենիքները։

«Պայման չէ որ այդ միացեալ հայրենիքը Լիբանան կամ Սիւրիա կոչուի նախապէս պայման չէ որ մայրաքաղաքը Դամասկոս կամ Պէյրութ գտնուի։ Պայմանն է միայն որ մէկ դրօշ ըլլայ, այդ կերպով ցնծասպէս մեծ խնայողութիւններ պիտի ըլլան։»

ՏԷՐ ԶՕՐԻ ՎՐԱՅ ԴՐՈՒԱԾ ՏՈՒԳԱՆՔԸ ՉՆՉՈՒԱԾ

Անցեալներ ցաւալի միջադէպեր պատահեցան Տէր Զօրի ժողովուրդին եւ Ֆրանսական բանակին միջեւ Ֆութպօլի մրցումի մը ընթացքին։

Ասոնցմէ բացուած ընդհարում մը վերջացաւ միայն անցեալ օրերը։ Տէր Զօր դատապարտուեցաւ 5000 ոսկի տուգանքի։

Սիւրիոյ Հանրապետութեան Նախագահը անձնապէս միջամտելով դիտել տուաւ որ յանախ միջազգային մրցումներու ատեն, ամբոխը անհանոյ ցոյցեր կը կատարէ յաղթական օտարին դէմ եւ որ այն միջադէպերը որոնք իբր թատր ունեցան Տէր Զօրի մարզադաշտը բնականաբար ոչ մէկ բնոյթ ունին Ֆրանսայի դէմ։

Վերջապէս Նախագահը նշած է որ պատիժը շատ ուշացած է, այնհետ ուշացած որ այս միջոցին Սիւրիան կառավարութիւնը փոխած ու Հանրապետութիւնը յայտարարած է...

Հիւսիսային Իսխանութիւնը ընդունելով Սիւրիոյ Նախագահին փափաքը, եւ երջանիկ Սիւրիացիներուն ու անոնց պետին իր համակրանքը կարենալ յայտնելու ներկայացող առիթին, վերջուցած է Տէր Զօրի վրայ նշանակուած 5000 ոսկի տուգանքը։

ՄԵԾ ԺԱՄԱՑՈՅՑԻ ՄԸ ՀԻՄՆԱԴՐՈՒԹԻՒՆԸ

Պ. ՏԷՊՊԱՍ ԿԸ ԴՆԷ ՀԻՄՆԱՔԱՐԸ ԵՒ ԻՐ ՁԵՌՔՈՎ ԿԸ ՄԵՓԷ

Երէկ Պէյրութի Բալաֆապետութիւնը հիմը դրաւ Լիբանանցի մեծահարուստ Պ. Միշէլ Ապտի Նուիրած ժամացոյցին, նոր Մաարաթի մէջ, նախագահութեամբ Պր. Շարլ Տէպպասի եւ ներկայութեամբ Բ. Գօմիսէրութեան Լիբանանի պատուիրակ Պ. Օպուռաի, Տնօրէնները եւ բարձրաստիճան պատասխանատուներու։

Ժամը 11ին սկսաւ հանդիսութիւնը։ Նուագախումբը կը նուագէր։ Պէյրութի Բալաֆապետ Սէյիտ պէյ Թաֆլա բացումը կատարեց խիստ խնամուած ու գեղեցիկ ճառով մը եւ ետքէն վերջ կարեւորութիւնը ու պէտը եղած նուիրատուութեան, դրուատեց պ. Միշէլ Ապտը, վերջը խօսեցաւ հոգեւոր պետութեան խորհրդականը Պ. Սուպրէ եւ ըսաւ որ Ֆրանսացիները մասնակից են այս երկրի ուրախութեանց եւ յաջողութիւններուն։

Վերջը, երբ Պր. Շարլ Տէպպաս պիտի դնէր առաջին քարը, Սէյիտ պէյ Թաֆլա օթի մը մէջ տեղաւորեց մասնաւորաբար գրուած թուղթ մը, որուն մէջ կը նկարագրէր եղած նուիրատուութեան բնոյթն ու եղղինակը։ Բացի այդ, օթիին մէջ դրուած էր զանազան տեսակ դրամներ։ Ն. Վ. Պ. Տէպպաս այդ օթը դրաւ առաջին քարին յատակը եւ վերջը իր ձեռքով սիմենթ դրաւ վրան եւ ծեփեց։

Այս արարողութենեն վերջ, ներկաները լուսանկարուեցան։ Ներկաներ հիւրասիրուեցան հոն պատրաստուած նախ սեզանով մը, ուր ճառ մը խօսեցաւ Պ. Հաննա Ֆրղալի եւ Պ. Միշէլ Ապտի կողմէ ընտրակալութիւն յայտնեց եղած դրուատումներու համար։

ԱՐՏԱԿԱՐԳ ՑՈՅՑ ԵՒ ՊԱՏԻՒ ԲԻՒՐՔ ՀԻՒՊԱՏՈՍԻՆ ԻՆՔՆԱՇԱՐԺԸՆԿ ՎԵՐՑՆԵՆ ՁԵՌՔԵՐՈՒՆ ՎՐԱՅ

Գրած էինք որ Մուհամէտի ծննդեան ցօնին առթիւ, Պէյրութի մեծ մզկիթին մէջ եւ առջեւը տեղի ունեցան մեծ ցոյցեր եւ հանդէսներ։ Այդ հանդիսութեանց ներկայ կը գտնուէր նաեւ Պէյրութի թրխական հիւպատոսը, որուն մուտքը խանդավառ ծափերով եւ ցոյցերով ընդունուեցաւ։

Մզկիթէն ելնելէն վերջ, հաւատացեալ բազմութիւնը իր ինքնաշարժին մէջ նստած հիւպատոսը ինքնաշարժով միասին ձեռքերու վրայ վերցուցին եւ «կեցցէ»ներով տարին։

Եւ զարմանալին այն է որ ոչ ոք ներկաներու մէջէն արգելք չի հանդիսացաւ այս ցոյցին...։

ՅՈՒԼԻՍ 14Ի ԶՕՐԱՀԱՆԴԷՍԻ ԸՆԹԱՑՔԻՆ

Սիւրիոյ Հանրապետութեան Նախագահը, Մուհամէտ Ալի պէյ Ապտ, ներկայ եղած է Դամասկոսի ձիարշաւարանին մէջ ծուլիս 14ի զօրահանդէսին։

Այն պահուն ուր զօրերը կ'անցնէին Բ. Գօմիսէրի փոխանորդ Պ. Վեպէր յայտարարեր է եղեր նախագահին. «Թող Սիւրիան ունենայ բանակ մը այնքան զօրաւոր ու գեղեցիկ որքան Ֆրանսական Արեւելեան բանակը ու թող Ֆրանսայի եւ Սիւրիոյ միջեւ կնճռելիք յառաջիկայ դաշնագիրը Արեւելքի մէջ գոյ եղող դաշնագիրներէն ամենաազատականը ըլլայ»։

ՆՈՐ ՈՁՐԱՓՈՐՁ ՄԸ ՇԷԼ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ՎՐԱՅ

ՌՈՒՄԲԵՐ ԵՒ ԱՅԼ ԳՈՐԾԻՔՆԵՐ ԿԸ ՆԵՏՈՒԻՆ ՄՔԵՐԱՆՈՑԻՆ ՄՕՏ

Անցածներ գրեցինք Շէլ եւ Սքանտարդ բնկերութեանց մքերանոցներուն վրայ ցեղի ունեցած ոճրափորձ։ Դեռ ճնճղուկները չ'աւարտած եւ ոճրագործները չգտնուած, ահա երկորդ ոճրափորձ մը եւս ցեղի ունեցած է։

Առջի երեկոյ, կարգ մը անծանօթ մարդիկ ուզեցին Շէլ ընկերութեան մքերանոցներ մտնել։ Կարեցին մուտքի վրայ դրուած փոքրիկները եւ սկսան յառաջանալ դէպի մքերանոց։ Ընկերութեան պահակը կը նշմարէ այս անծանօթները եւ կը փութայ դէպի անոնց։ Անծանօթները նշմարելով պահակը կը փախչին։

Պահակը կը մօտենայ անոնց յառաջացած վայրը եւ կը նշմարէ որ անոնք փախչելու ատեն հոն նետած են իրենց յովի գտնուող առարկաներ, որոնց մէջ կը գտնուէր ռումբեր եւ ուրիշ գործիքներ։

Ոստիկանութիւնը լուր առնելուն պէս կը փութայ դէպքին վայրը եւ կ'սկսի նոր ճնճղուկներ։

ՄԱՀԱՎԱՃԻՈ

Երէկ Լիբանանի գերագոյն ատեանը մահուան դատապարտեց Մուհամէտ եւ Հիւսէյն Հարպ անուն երկու երիտասարդներ, որոնք անցած տարի սպանած էին Ալի էլ Քէֆ անուն տեղացի մը։ Մահապարտներ փախստական են։

ՍՈՒՏ ՎԿԱՅՈՒԹԵԱՆ ՊԱՏԻԺԸ

Թանիօս Ձրճիօս անուն երիտասարդ մը, Թիրքիւճ գիւղէն, գեղակի հարուածով մը սպաննած է Տօմիթ Էմին անուն ուրիշ գիւղացի մը, որ ժամանակին իր դէմ սուտ վկայութիւն բրած էր։

ՁԱՐՊԻԿ ԳՈՂԵՐ

Առջի գիշեր գողեր մտած են Բարձր Գօմիսէրութեան դիւանապետ Պր. Փէքիի բնակարանը եւ իրենց հետ տարած են մաս մը դրամ, հագուստներ եւ կարեւոր գոյներ։

Ոստիկանութիւնը խիստ խուզարկութիւններու սկսած է։

ՄԱՄՆԱՒՈՐ ԴԱՍԵՐ

Արձակուրդներու առիթով Պ. Ներսէս Քիւրքեան կուտայ մասնաւոր դասեր Ծրանսերէնի, Ֆրանս. գրականութեան և փիլիսոփայութեան։

Դիմել.— ԱԶԴԱԿ։

ՍԱԿԱՐԱՆ ՊԷՅՐՈՒԹԻ

20 ՅՈՒԼԻՍ 1932

	Ս. Փ.
Ոգիպեկ. բդբադրմ.	463
Անգլիկե. »	451
Տօլար »	127
Թրխական »	59.25
Գաճ Օթթօման	136
Իտալական Ղիր 100	645
Ռուսական Տրախմի 100	85
Անգլ. ոսկի	607
Ֆրանս. »	484
Օսման. »	550
Արծաթ մեճիս	22
Կրեդի Ֆոնս. Ա. Ֆբ.	534
» » Բ. »	291.50
» » Գ. »	282

Սեֆերեան եղբարք Բիւ Ֆօս
Թելեֆօն՝ 5-19

— 124 —

յիշեց Գարլայլի իրեն հանդէպ ցոյց տուած վերաբերմունքները և չատ տխրեցաւ. Խեղճը կ'զգար որ աչխարհ իրեն համար խաւար է և ինքը մնացած է այդ մութին մէջ։ Գարլայլը սակայն իրեն հետ քալող աղջկան այնքան խոր յուզումներէն երբէք տեղեկութիւն չունէր և ասկէ անկէ կը խօսէր։ Այս պարագան Գարլայլին աւելի կը յուզէր։

— Գարլայլ, ձեր ցանքերը ե՞րբ կը հնձուին.

Գարլայլ լռութիւն պահեց, որովհետեւ չի կրցաւ զսպել իր յուզումը։ Գարլայլ կրկնեց իր հարցումը։ Գարլայլ պատասխանելու կարողութենէն զրկուած ըլլալով, լալու ձայն մը հանեց.

— Գարլայլ, ի՞նչ կըլլաս, հիւանդ ես, ի՞նչ ունիս.

Գարլայլ այլեւս չի կարենալով զսպել, հեկեկալու սկսաւ։ Գարլայլ ինչ ընելը չգարելով, Գարլայլին բռնեց երկու ձեռքերով։ Շատ դժուարաւ Գարլայլին կրցաւ իր յուզումը քիչ մը մեղմել։

— Գիչ մը հանգստացա՛ր Գարլայլ, ինչո՛ւ այդպէս եղար.

— Ինչ պատճառա՛ւ... դո՛ւն ես հարցնողը.

— Չեմ հասկնար թէ՝ ի՞նչ կըսէք. եթէ ուէ պատճառով վշտացուցած եմ քեզի կրկնապէս ներողութիւն կը խնդրեմ և անկեղծօրէն կը ցաւիմ.

— Կը ցաւի՞ս... ի՞նչ կարեւորութիւն ունիմ ես քեզի համար, եթէ վաղը հողին տակ իսկ մտնեմ հոգդ չըլլար, դուն կրնաս միայն անոր մասին կը մտածես.

Գարլայլ չորս կողմը դիտելով.

— Խնդրեմ, լռեցէք.

— Լռե՞լ... այդպէս է եա... իմ դժբախտութիւնս քեզի ի՞նչ... երանի թէ փոխանակ այս կեանքը ապրելու դերեզման իջնէի.

— Չեզ չհասկնալ չեմ կրնար ընել, բայց սիրելիս,

— 121 —

ճեղաք այցելել մեզ, բայց չատ ուշացաք.

Վերջը Գարլայլ Իզապէլի դառնալով.

— Դուք ի՞նչպէս էք սիրելիս.

Գարլայլ հակառակ իր սովորութեան, չհամբուրեց Իզապէլը, մինչդեռ անկէ առաջ ամէն գալուն կը համբուրէր։ Ի հարկէ ուրիշներու առջեւ համբուրել անյարմար էր, սակայն Իզապէլ սխալ մեկնեց այդ վերաբերումը։

Կերակուրէն վերջ Միս Գարլայլ Գարպարան առնելով պտոյտի ելաւ և չարունակ գանգատեցաւ Իզապէլի մասին։ Միս Գարլայլ կը կրկնէր. «ոչ մէկ գործի նայած չունի, կ'երթայ դաշնակ, կը նուագէ և աչքը դուրս Արչիպօլտը կ'սպասէ, անցած օր Արչիպօլտին գլուխը կը ցաւի եղեր, վեր ելաւ, Իզապէլն ալ կերակուրի սեղանը ձգելով քովը ելաւ և անգամ մ'ալ չիջաւ, վեր ելայ և դուռը բանալով տեսայ որ Արչիպօլտ սալօնը, Իզապէլի քովը ծունկի եկած, մեւաքս թաչկինակը օ'տը fօլօնի մէջ թաթխած ճակատը կը դնէ։ Հիմա քեզի հարցնեմ. համաձա՞յն, եթէ Արչիպօլտի գլուխը ցաւէր, ես քիչ մը լուծողական խմցնելով կը պառկեցնէի, քան մը չէր մնար»։

Գարպարա պատասխան չտուաւ և երեսը միւս կողմը դարձուց։

Վերջապէս Միս Գարլայլ և պարպարա պտոյտէ վերադարձան։ Իզապէլ սենեակի մէջ կ'երգէր և դաշնակ կը նուագէր։ Գարպարա ունկնդրեց այդ անուշ ձայնը և դուռը բանալով կամաց մը նայեցաւ ներս։ Իզապէլ նստած «Գոհար Աղջիկը» օբերայէն կտոր մը կը նուագէր, իսկ Գարլայլ անոր ետեւը կեցած հիացումով կ'ունկնդրէր Իզապէլ երգը լմնցնելուն պէս գլուխը վեր վերցնելով ըսաւ.

— Արչիպօլտ, ինչու այնքան չատ կը սիրես այս եա-

ՊԱՏՐԱՍՏ Է ՀՏԱՍԱՐԱԿՈՒԱԾ
Հրատ. — «Թրիլիսեան Ծառանեաւի մէջ կատարուած փորձերուն, 100 մրիլիմետրանոց ռումբ մը պայթեցաւ ապահովելով երեք ենթասպաներ և վիրաւորելով տասնեակներ հոգիներ։

ՆԱԶԻՆԵՐ ԵՒ ՀԱՄԱՅՆԱՎԱՐԱԿԱՆՆԵՐ ԿԸ ԿՌՈՒԻՆ ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ ՄԷՋ

Գերլիւն.— Նազիներ և համայնավարականներ ընդհարում ունեցան իրարու հետ Համպուրկի և Ալթօնայի մէջ։ Տասներկու սպանեալ և յիսունէ աւելի վիրաւորեալներ կան։ Հակառակորդները պատնէշներ կը չինեն, ոստիկանութիւնը պարտաւորուեցաւ միջամտել զրահապատ ինքնաշարժերու միջոցաւ։

Գերմանիոյ զանազան կէտերու վրայ ծագած արիւնահեղ ուրիշ միջադէպեր կը մատնանշեն ընարական պայքարի և ներքին կացութեան ծանր հանգամանք ստացած ըլլալը։

Գերլիւն.— Տասը և մէկ հոգի սպաննուեցան և 83 հոգի ալ վիրաւորուեցան Գերմանիոյ մէջ, նազիներու և համայնաւարականներու միջև ծագած ընդհարումներու հետեւանօք։

Ասկէնածանր միջադէպը տեղի ունեցաւ Ալթօնայի մէջ ուր տասը հոգի սպաննուեցան, և յիսուն հոգի ալ վիրաւորուեցան, համայնավարական հաւաքատեղիին տանիքէն և պատուհաններէն 10,000 նազիներէ բաղկացած թափօրի մը վրայ արձակուած հրազէններու հարուածներէն։ Նազիները պատասխանեցին և շնչոր գրաւեցին յարձակում գործելով։

ԱՆԳԼՕ-ԻՏԱԼԱԿԱՆ ՅԱՐԱԲԵՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Լոնտոն.— Գ. ազ Վալէրա կը յաւտուի Գ. Մաքտոնալտի առաջարկութիւնները մերժելու մէջ։

ՏԸՊԼԻՆ ՓԱՌԱՀՈՒՔ ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒԹԻՒՆ ԿԸՆԷ

Լոնտոն.— Գ. ազ Վալէրա վերադառնալով փառաւոր ընդունելութեան մը առարկայ գարձաւ Տրպլինի մէջ ուր լուսահասիրականներ կարգադրութեան մը յոյսը. անհատական պատերազմը պիտի սկսի իրլանտական նաւահանգիստներուն մէջ, երբ սկսուի գործադրութեան դրուիլ ժաքսային օրէնքը։

ՊՕՅՔՕԹԱԺ

Լոնտոն.— Տրպլինի խանութները և գործատեղիները ծածկուած են հեռաձայ վերատուութեամբ ազդերով «պոյքօթ ըրէ՛ք անգլիական ապրանքները», և սիեւնոյն բառերը պարունակող դրօշակ մը պարզուած է փողոցի մը մէջ։ Ոստիկանները զբաղած են վերցնելու սոյն ազդերը՝ կառավարութեան պահանջումին վրայ։

ՊԱՅՏՕՆԱԿԱՆ ՋԵԿՈՅՑ ՄԸ

Տէպլին.— Դահլիճի երկաթաձայ մէկ նիստէն ետքը, պրն. տը Վալէրա զեկոյց մը հրապարակել տուաւ որով կը կրկնուի թէ իրլանտական ազատ պետութեան կառավարութիւնը կր մերժէ ընդունիլ բրիտանական կայսրութեան մէկ դատարանը եւ նոյնպէս կը մերժէ չարունակել տարեվճարները սպասելով բանակցութեանց արդիւնքին։

Զեկոյցը կ՚ըսէ թէ իրլանտական ազատ պետութեան կառավարութիւնը չի կամենար անհատական պատերազմ մը յայտարարել, բայց թէ որոշած է եւ պաշտպանելու իր ժողովուրդին իրաւունքները որը անարդարօրէն հարկադրուած է կրելու այս տարեվճարներուն ներկայ բեռը։

ՊԱՆԴՈՒԿ ԱՀԱՐՈՆ ՊԻԹԻԱՍ

ՀԻՒՍԻՍԱՅԻՆ ՍԻՒՐԻՈՅ ԼԱՒԱԳՈՅՆ ԱՄԱՌԱՆՈՑՆԵՐԷՆ ՁԷՊԷԼ ՄՈՒՍԱՑԻ **ՊԻԹԻԱՍ** ԳԻՒՂԻՆ ՄԷՋ

Նորակառոյց եւ գեղեցիկ շէնք. արդիական կերպով կահաւորուած սենեակներ. ընդարձակ սրահ, քաղնիք, ելեկտրական եւ արեւելեան կերակուրներ

ԶԱՓԱԼԻՈՒՐ ԳԻՆ

ԲԱՑ Է 1932 ՅՈՒԼԻՍ 1ԷՆ ՍԿՍԵԱԼ

Իր ընդարձակ տեսարաններով, առատ ջրերով և առողջարար կլիմայով ծանօթ ՊԻԹԻԱՍ գիւղը այս տարի ժամուած է գիւղագնացութեան համար անհրաժեշտ եղող բոլոր յարմարութիւններով։

Ճամբաները նորոգուած են, գիւղին մէջ հաստատուած է քաղաքական ոստիկանական բաժին մը՝ ինչպէս նաև քէյֆոն և հեռագիր։

Պիթիաս ունեցաւ նաև իր առաջնակարգ պանդոկը, ուր այցելուները պիտի գտնեն Սիւրիոյ և Լիբանանի լաւագոյն ամառանոցներուն յատուկ բոլոր յարմարութիւնները ու հանգրստութիւնները։

Տէր և Տնօրէն ԱՀԱՐՈՆ ԻԶՄԻՐԼԵԱՆ

ԱԶԳԻ ԿԻ ՏՊԱՐԱՆԸ

"ՏՊԱՐԱԿԱՆ ԱՄԷՆ ԿԱՐԳ ԳՈՐԾԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ
Դիմեցէք «ԱԶԴԱԿ»ի Տպարանը՝ գիրք, պրօշիւր, հրաւիրեկիր, պաճառակ, ճամպի քուղթ եւ առեւտրական տետրակներ.
ԱՐԱԳ, ՄԱՔՈՒՐ, ՓԵՂԵՑԻԿԱԿԱՆ ԱԺԱՆ.
ՁՈՒՆ ՄՔԵՐՉԵԱՆԻ

ՊԱՆԴՈՒԿ ԼԻՒՔՍ

ԶԱՐԿԱՆԱԼԻ

Հակական ամենագեղեցիկ պանդոկը Վիրգինեան Ջուրերի մէջ, ծովեզերեայ պարտէզով

ԽԻՍՏ ՕԹՍՈՒՆ ՍԵՆԵԱԿՆԵՐ

ՈՐ ԿԸ ԲԱՂԿԱՆԱՑԻ 1. 2. 3. 4. ՄԱՐՏԻ ԶՕՍԱՆԵՐԷ

1. ՀԱՄԵՂ ՃԱՇ, ՄԱՔՈՒՐ ԵՒ ԱՆԹԵՒ ՍՊԱՆԵԼԻ ՍՊԱՍԱՐԿՈՒԹԻՒՆ.
2. ԳԻՆԵՄԸ ԽՆԴԱՑ ՉԱՓԱԼԻՈՒՐ.
3. ՏՈՒՆ ՓՆՏՈՒՐԱԿԱՆ ԱՄԷՆ ՕՐՎԱՆ ԳԻՒՂԱՑԻՆԵՐՈՒՆ.

Տէր և Տնօրէն Գ. ՓԱՐՏԻԶԳԱՆԵԱՆ

Տքթ. Բ. ԳՈՒԼԱԳԵԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ՝ ՆԵՐՔԻՆ, ՄՈՐԹԱՑԻՆ ԵՒ ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

ՎԿԱՅԵԱԼ ՓԱՐԻԶԻ ՀԻՆԱԳԱՆՈՑՆԵՐԷՆ

Կր դարմանէ գիտական ամենավերջին մեթոտներով, քոֆերու, սեամոխի, ադիճներու յետդի ամէն տեսակ հիւանդութիւններ: Հին եւ նոր ջերմաժիզութիւնը իր բոլոր բարդութիւններով, ինչպէս նաեւ Ֆրանկախ եւ մորքային հիւանդութիւնները:

Արագ, արմատական եւ բարեխիղճ դարմանում:

Հիւանդ կ՚ընդունի ամէն օր, բացի կիրակիէ, իր նախկին դարմանատան մէջ. ժամը 8—12 եւ 2—6ու մասնաւոր ժամադրութեամբ:

Ներեքաթի օրերը, ժամը 2—5 վկաեալ ԱՂՔԱՏՆԵՐՈՒՆ ՀՐԻ

Ժամ Հասցէ փողոց՝ թիւ 8

ՏՕՔԹ. ԳԷՈՐԳ ԿԷՐԿԷՐԵԱՆ

Վկայեալ Lauréat Concours Interne եւ այժմ մեսյուն ԱՍՏՂԱՅԻՆ բժիշ Ֆրանսական հիւանդանոցի ԱՋԻՒ, ՓՈՒ, ԿՈԿՈՐԴ, ԱԿԱՆՋԻ և ԳԼՈՒԻ հիւանդութիւններու բաժնին:

Հիւանդ կ՚ընդունի կէսօրէ վերջ ժամը 2—6

իր կլինիքին մէջ rue de Damas, No. 15

Հիւանդները ուղղակի հիւանդանոց կ՚ընդունուին իր կողմէ տրուած մուտքի բարօրով:

Ազքատ հիւանդներու ձրի դարմանում, ամէն օր կէսօրէ առաջ ժամը 10—12. հիւանդանոցի դարմանատան մէջ:

ՏՕՔԹ. Հ. ԼՈՒՍԻՆԵԱՆ

(ՀԱԼԷՊ)

Նախկին բժիշկ Միջազգերի Հիւանդանոցներու եւ մանուկներ ներքին հիւանդութիւններու

արագ, արմատական, խոհեմութիւն դարմանում:

Հիւանդ կ՚ընդունի ամէն օր ժամը 8—12 եւ 2—6 իր դարմանատան մէջ. Հալէպ Նէյալ թաղ. Գրամվայի բնակարանի կայարան, թիւ 2

Բոլ. եւ Ուրբաթ օրեր ալքատաց ձրի

ԳԱԲՐԻԷԼ Թ. ԹԷՐԶԵԱՆ

(ԵԼԵՔՏՐԱԿԱՆ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ)

Հիմնուած 1921 ին Գոլիս-Բերա

Եիսս դիւրամատչելի պայմաններով կր կատարենք ամէն կարգի էլեկտրական յոյսի գեղեցկութիւններ (Intsallation), ինչպէս նաեւ մօթէօր եւ տիճամօճիներ:

Վաճառատունս կ՚սահմանենք նաեւ բոլոր էլեկտրագործիքներու ընտրութիւններ: Մասնաւոր սպասարկութիւն բնակարաններու էլեկտրա-ընտրգմանց: Վաճառատունս Philips եւ Lux էլեկտր. լամբերու եւ ամէն տեսակ էլեկտրական պիտոյքներու:

Վճարման դիւրութիւններ.

Հասցէ — Վ. Ուզունեանի գրատան կից Գուրճ. B. P. 491

ՍՓԱՆՏԱՐՏ *կօշիկներ միշտ աւելնապատ, աւելնադիմացկուն, աւելնաժաման եւ աւելնագեղեցիկներն են.*

ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ ՆԱՃԱՐ ԵՂԲԱՅՐՆԵՐՈՒ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ

Տոկուն շինուածի վայելուչ տեսք հնչուն եւ բնական ձայն Ահա յատկանիշները՝

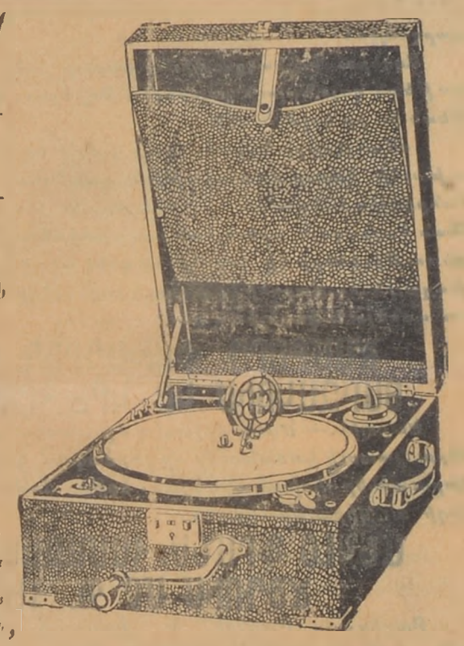

ՕՐՈՆՅՄՈՎ ԿԸ ՁԱՏՈՐՈՇԻՒԻՆ

ԱՓՕԼԼՕ ՓՕՆՕՆԵՐԸ

Հրապարակի վրայ գրած ոչ մի բոլոր մարքանիրու հետ կր մրցին Ապոլլօ Փօնօնները. Մանաւանդ վերջին նոր մօտէլները, որոնց հասած են արդէն, անպերազանցելի են իրենց տակուներով ձայնի եւ ժամչելի գիներով։

APOLLO GRAMOPHONE Co. Ltd
(of London)

ԱՓՕԼԼՕ ՓՕՆՕՆԵՐՈՒ ԹԱՏԱՒՈՐԸ !!!

Կատարեալ ճամրոզում գոյացնելու համար անգամ մր այցելեցէք
MAISON APOLLO, Rue de la Poste, BEYROUTH
Փարդոպիճ եւ Բօնսօր ամէն ձեւի, անվիճելի սրակ եւ առատ նիրիճներ
գիւրամատչելի վճ. վճարումի պիւրոքիւճ։
Ընդհ. Ներկայացուցիչ Սիւրիոյ, Պաղեստինի, Անդլիոյ որանանի, Միջագետքի եւ Կիպրոսի.— ԳԱԻՐԳԷՆ ՍԻՆԱՆԵԱՆԻՆ

KOURKEN SINANIAN, Boite Postale 642, BEYROUTH (Syrie)

ՕԳՆԷ ԴԻՒՆ ՔԱՁԻ ԵՒ ԱՍՏՂԱՑ ՔՈՒՕԻ ՊԻՏԻ ՕԳՆԷ

ԸՆՏԱՆԻՔԻ ԱՍՏՂԸ

(L'ETOILE du FOYER)

Առեւտրական և երկրագործական ժողովրդային վարկի հաստատութիւն
Անանուն ընկերութիւն.— դրամագլուխ՝ 3,000,000 ֆրնք.
որ կրնայ 3.000,000,000 ֆրնք.ի բարձրացուիլ վարչական խորհուրդի պարզ որոշումով։

Կեդրոնատեղի.— 137 Boulevard Sebastopol - Paris

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԳԱՐՄԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ Արեւելեան պետութեանց
Սալոյ Օթելի՝ էհճի, Գուրճ՝ Պէյրութ

ԵԼԵՒՄՏԱԿԱՆ ՁԻՒՂ

Ապահով պարտավաճարութիւնի

ՕԺԻՏ

Դրամիս որեալ տոկոս 6%, Ասկէ գատ մասնակցութիւն ընկերութեան չահերուն։

ԿԱԼՈՒԱԾԱԿԱՆ ՁԻՒՂ

ՎԱՐԿԵՐՈՒ ԲԱԺՈՒՄ

Կալուածի վրայ փոխառութիւնք՝

վճարելի 10—15—20 տարիէն. որոշուած պայմանամէն առաջ ուղղը կրնաւ վճարել։

Ընտանիքին ԱՍՏՂԸ ընկերութիւնը նէլկայիս 75,000է աւելի անդամ ունի։ Մինչեւ 1 Սարիլ 1931 Ընտանիքին Աստղը 135 միլիոն փռանկ տուած է, գրաւոկ 500 միլիոնէ աւելի արժէք ունեցող անշարժ կալուածներու վրայ։

Ամէն թղթակցութիւն ուղղել՝ B. P. 821, Beyrouth

դանակը։

— Չեմ գիտեր, քու բերնէդ լսելէ իվեր չատ կը սիրեմ։

— Այո չատ գեղեցիկ է, գիտե՞ս Արշիպօլտ, հօրս ճաշակն ալ քու ճաշակիդ պէս էր, այս եղանակները չատ կը սիրէր, ես ալ կը սիրեմ։ Լոնտոն դանուած միջոցիս, հայրս աստիճ լինի նուագել կուտար և Միս Վէյն ականջները կը գոցէր։ Հայրս ալ կը քալէր դուրս երբ ան իր իտալական եղանակները կ՚սկսէր նուագել։

Իզապէլ նորէն սկսաւ նուագել, և լմնցնելուն պէս դառնալով ըսաւ։

— Չի՞ բաւեր այլևս, տասը եղանակ եղաւ նուագածը, տուր վարձքս, եթէ ոչ չեմ նուագեր։

Քարլայլ որպէս վարձատրութիւն անոր չրթունքները վրայ համբոյրներ դրոշմեց։

Պարպարա իսկոյն քաշուեցաւ և գնաց պատուհանին առջեւ։ Վայրկեան մը վերջ երկուքը մէկ թև թևի անցնելով դուրս ելան և Պարպարան տեսնելով ըսին։

— Հո՞ս էք, օրիորդ Հէր, կը ներէք, կարծեցինք որ Գօրեւիայի հետ կը պտտիք։

— Ես հիմայ եկայ, Միս Քարլայլն ալ եկաւ։

Ակէ վերջ բոլորն ալ միասին թէյ խմելու համար սեղան նստան։ Քիչ վերջ ժամը տասը զարկաւ։ Պարպարա տեղէն ցատկելով ըսաւ։

— Չէի գիտեր որ այսքան ուշ է, արդեօք զիս տանելու համար մէկը եկա՞ծ է։

Իզապէլ զանգակը զարկաւ և հարցուց։ Մէկը եկած չէր։ Պարպարան ըսաւ։

— Ուրեմն փէթըրին նեղութիւն պիտի պատճառեմ, մայրս քնացած պէտք է ըլլայ և հայրս ալ մոռցած, դուրս մնալ գարձիս չգար։

— Ժամանակին գիշեր մը մնացիր, ըսաւ Քարլայլ։

— Ա՛հ Արչիպօլտ. ներեցէք, զանոնք միտքս մի բերէք ըսաւ։ Պարպարա առանց մտածելու։

Իզապէլ զարմացմամբ կը դիտէր և կը լսեր այս խորհրդաւոր և գոց իսօսքերը։

Քարլայլ ըսաւ։

— Ժամանակը անցած է, ջեզ հս կը տանիմ։ Պարպարայի սիրտը սկսաւ ուժգին բաբախել։ Ան հագաւ իր գլխարկն ու մանթօն և «մնաք բարով» ըսելով դուրս ելաւ։ Դուրս ելաւ նաև Քարլայլ և թև թևի անցնելով սկսան քալել։ Ձիշդ առաջուան պէս էր իրենց ամէն չարժումը, միայն թէ մէկը ամուսնացած էր։

Ցուրեկ ամսուան մէջ տաք գիշեր մը ըլլալով, լուսնի լոյսը չորս կողմը տեսնելու չափ զօրաւոր էր։ Երբ այգիներու մօտերէն անցնելով ճամբան եկան, Քարլայլ ըսաւ։

— Պարպարա դաշտին մէջէն երթանք։

— Այո, փոյիէն հետու կ՚ըլլանք, պատասխանեց Պարպարա։

Քարլայլ փոսը անցաւ և Պարպարայի ձեռքէն բռնելով միւս կողմը անցուց զայն ալ։ Սկսան թև թևի քալել։ Ձիշդ մէկ և կէս ամիս առաջ անգամ մ՚ալ ճիշդ այս ձեւով անցած էին։ Պարպարայի աչքին առջեւ եկան այդ օրերը և յուզուեցաւ։

Կիներու կեանքին մէջ վայրկեաններ կան որ, երբեմն իրենք զիրենք չեն ըմբռնել կուտան և առանց նկատի ունենալու անյարմար պարագաներն ու ժամանակը իրենց զգացումներով կ՚ասպրորուին։ Պազարիւն և իրենց զգացումներուն վրայ տկող կիներ չատ քիչ կը գտնուին։ Պարպարան ալ իր զգացումները զպղողներէն չէր։ Քարլայլի ամէն անութիւնէն ի վեր սէրը, նախանձը և յուզումը կը բերրոքէր իր նեթսիկին և սրտին թէլերը վերջին ծայր կը լարէր։ Այդ երեկոյ Պարպարա

AZTAG
JOURNAL QUOTIDIEN ARMÉN.
B. P. 587
BEYROUTH, Liban

Directeur - Propriétaire
HAIG BALIAN

ԳԻՆԵՐ
ՍԻՐԻԱ ֆար. 550, ՎԵՑԱՄՍԵԱՑ 300 Ս. Դ.
ԱՐՏԱՍՄՆ. ֆրկ. 7, ՎԵՑԱՄՍԵԱՑ 4 ֆոլար

ԱԶԴԱԿ

ازتـــاك

جريدة سياسية ادبية اقتصادية

Ο Ր Ա Թ Ե Ր Թ
ԱԶԳԱՑԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԳԻՏԱԿԱՆ

ՈՒՐԲԱԹ ՅՈՒԼԻՍ 1932 — 22 — ՉՈՐՔԷ ՀԱՍՑ 2.50 Ս.Դ.

Չ. ՏԱՐԻ | Ամեն առաւոտ պէտք է ըլլայ թերթիս ընտրեցիներուն հասցէին | Տնօրէն — խմբագիր՝ ՀԱՅԿ ՊԱԼԵԱՆ | Չհրատարակուած ձեռագիրները չեն վերադարձուիր | ԹԻՒ 104 (681)

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

ՍԽԱԼ ԴԱՏՈՂՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Շատ անմխիթար վիճակ մը ունի մեր ազգային ներքին կացութիւնը։ Բոլոր գաղութներու մէջ ալ, ուր քանի մը ընտանիք հայութիւն տեղաւորուած է, անպայման գոյութիւն ունի ներքին պայքար կամ պառակտում։ Ամէն օր տխուր լուր մը կ'արձանագրէ հայ մտաւորականութեան ներքին կեանքին չուրջ։ Այլեւս առածի կարգը անցած «հայկական անմիաբանութիւնը» թափանցած է ամենայատին գիւղին մէջ բնակող երկու հայ ընտանիքներու միջև իսկ և անոնց կեանքը դարձուցած աղմկայոյզ և փոթորկոտ։ Ազգային ներդաշնակութիւն և գործակցութիւն գրեթէ կը բացակային բոլոր գաղութներէն։ 12 տարեկան պատանիէն սկսած մինչև 30 տարեկան երիտասարդը և ծերունին իրար բամբասելէ, իրար քննադատելէ եւ իրար վարկաբեկելէ զատ ոչ մէկ բան կը մտածենք։ Բոլորովին անարժէք և ճղճիմ պատճառներով, լոկ անձնական չար դիտումներով կը մտածենք ընկերին կամ դրացիին։

Դժբաղդաբար այս է կացութիւնը մեր ազգային կեանքի բոլոր ճակատներուն վրայ։

Ոևէ ժողովուրդի մէջ ի հարկէ, մտածողութեան և գաղափարներու տարբերութեան պատճառաւ վէճեր ու բախումներ տեղի կ'ունենան։ Ընթացիկ խնդիրներու և անձնաւորութիւններու շուրջ քննադատութիւններ կ'ըլլան։ Անխուսափելի և բնական երեւոյթներ են ասոնք։ Կեանքն իսկ կը ստեղծէ և կը պարտադրէ զանոնք։ Կարելի չէ երեւակայել գար մը, ուր մարդիկ միակերպ խորհին, միատեսակ արտայայտուին և գաղրին վէճ ու պայքար ունենալէ։

Բայց մեր մէջ վէճերն ու պայքարները չատ չեն գար գաղափարներու և մտածողութեանց տարբերութենէն։ Մեր ցեղային ատեանական մէկ ժառանգութիւնը գարձած է անմիաբանութիւնն ու վէճը և կը պայքարինք առանց պատճառի և առանց տրամաբանութեան։ Ցաճախ մենք ալ չենք գիտեր թէ ինչո՞ւ է մեր ներքին վէճը և կռիւը։ Ցուտ անձնական կամ ընտանեկան խնդիրներ կը փոխադրուին ազգային և ընկերային կեանքի մէջ և կը մեծցուին անճանաչելի չափով։

Շատ սխալ և անճիշդ ենթադրութեամբ մը, յաճախ, մեր ներքին վէճերու և պառակտումներու պատճառ ցոյց կը տրուի կուսակցական հակամարտութիւնները ու պայքարները։ Անարդար կարծիք։ Մեր ժողովուրդին մէջ պառակտում, պայքար, աղմկալից կռիւներ և վէճեր կուսակցութեանց ծնունդէն շատ առաջ ալ կային։ Եւ կարելի չէ ներկայ պայքարներու և պառակտումներու հետ բաղդատել գար մը առաջ մեր ներքին կեանքին մէջ գոյութիւն ունեցող երկպառակութիւնները։ Դար մը առաջ, երբ դեռ կուսակցութեանց անունն իսկ չկար հայութեան մէջ, կովկասահայութիւնը, էջմիածնէն սկսած մինչեւ յետին գիւղը իրարու թշնամացած, պառակտուած և ալեկոծ վիճակ մը ուներ։ Բայքայում ու ապականութիւն կը տիրէր նոյն իսկ էջմիածնի սրբավայրերէն ներս։ Միևնոյն շրջաններուն նոյնքան կատաղի բանակռիւներ և խռովութիւններ տեղի կ'ունենային Քրքսհայերու մէջ, հայ կաթոլիկութեան և հայ բողոքականութեան հետ յուզուած կրօնական հարցերու շուրջ և ամիրաններու հետ տեղի ունեցած բախումներու հետևանօք։ Նուազ պառակտիչ չէին նաև էջմիածնի և կիլիկիոյ անհամաձայնութիւնները, վեղարներու գոյնին շուրջ յարուցուած վէճերը, աշխարհաբարի ու գրաբարի խնդիրը, երուսաղէմի վանքին գայթակղութիւնները, և այլն։ Վերջապէս յայտնի է որ հայ ժողովուրդի մէջ գոյութիւն ունեցող պայքարներն ու վէճերը մեր կուսակցութեանց իրարու հետ ունեցած գաղափարական տարակարծութեանց և պայքարներուն արդիւնքը չեն և կուսակցութեանց մահով չեն դադրիր։

Ընդհակառակը սակայն, կուսակցութեանց գոյութեամբն ու տարածումով ազգային գիտակցութեան ոգին աւելի շեշտուած բնոյթ մը ստացած է մեր մէջ և տկարացուցած այդ կարգի յոռի բարքերը։ Հեռուները երթալու հարկ չկայ։ Հոս մեր գաղութին մէջ բազմաթիւ օրինակներ կը գտնուին հաստատելու համար որ կուսակցութիւնները չեն պատճառը պառակտումներու։ Կան գիւղեր ուր կուսակցութիւնները դեռ երբեք ոտք չեն կոխած, սակայն հոն ալ կը տեսնուին վէճեր ու կռիւներ վարժարանի ու եկեղեցիի շուրջ։ Քանի մը տարի առաջ գիտենք թէ կիլիկիոյ Կաթողիկոսութեան և Երուսաղէմի Պատրիարքութեան միջև ի՛նչ բուռն պայքար մը գոյութիւն ունէր։ Ինչո՞ւ հեռուները կ'երթանք։ Ահա Պոլիսը ուր այժմ ստուարաթիւ հայութիւն մը կ'ապրի և ուր կուսակցութիւններու հետքն իսկ չկայ։ սակայն հետևեցէք Պոլսահայ թերթերուն և պիտի տեսնէք որ կատաղի և բուռն պայքար մը գոյութիւն ունի Պատրիարքարանէն ներս և դուրս, դպրոցներու և եկեղեցիներու միջև, թերթերու միջև, վերջապէս վէճ ու պայքար գրեթէ բոլոր հաստատութիւններու մէջ։

Սխալ ենթադրութիւններու վրայ հիմնուած են այն բոլոր ամբաստանութիւնները, որոնցմով կը մեղադրուին հայ կուսակցութիւնները, իբրև պառակտում և անմիաբանութիւն սերմանող ազդակներ։ Իւրաքանչիւր հայ անհատ պէտք է իր նկարագրին մէջ փնտռէ այդ յոռի գիծը և աշխատի զարմանալ զայն։ Ոչ կուսակցութիւնները մահով կրնայ վերջնալ այդ հիւանդութիւնը և ոչ ալ անտեղի մեղադրանքներով։ Կուսակցական ըլլալէ առաջ հայ ենք, հետևաբար արդէն ունինք մեր հոգիին մէջ այդ ախտը։

Հետեւաբար ոչ-կուսակցականները իրաւունք չունին մեղադրելու կուսակցականները։

ԹԻՒՐՔԻՈՅ ՇՈՒՐՋ

Ժընէվի և Լոզանի միջազգային խորհրդաժողովներուն մէջ Եւրոպայի և ամբողջ աշխարհի բախտը վճռելու կոչուած բարդ հարցեր չարաթներէ ի վեր յարատեւ հետաքրքրութեան մէջ կը պահեն ամբողջ մարդկութիւնը։ Մեծ պատերազմէն ծնած կնճիռներ վերջնական հաչուեյարդարի կը սպասեն։ Հակամարտ շահեր իրարու կը բախին անընդհատ։ Քաղաքական նոր խմբակցութիւններ կը կազմակերպուին՝ զանազան անձնական ու դիւանագիտական չահեր ապահովելու մտածողութեամբ։

Այս թոհ ու բոհին մէջ, Թուրքերն ալ անբաժին չեն մնար։ Յարդ զանազան խորհրդաժողովներու կը մասնակցէրն, անպայման կերպով, քանի որ անդամ չէին Ազգ. Դաշնակցութեան, ինչպէս Մորդրդային Միութիւնն ու Միացեալ Նահանգները։ Իսկ այժմ արդէն Քէմալի Թուրքիան պայծառագոյն կընդունուի Ժընեւի արիսպագոսին մէջ։

Առաջին անգամ Թուրք արտաքին գործակալ Թեվֆիք Բիւշտի պէյ Սպա. ազինմանց Մահմանափակման խորհրդաժողովին մէջ բացորոշ կերպով հասկրցուց Թէ Թիւրքիա կը փափաքի մասնակցիլ Ազգ. Դաշնակցութեան մէջ։ Անկէ վերջ նրբանցքներու մէջ լրիկ աչխատանք սկսաւ։ Մեծ ու փոքր պետութեանց ներկայացուցիչները իրարու ետևէ ստորագրեցին Թիւրքիոյ ուղղուելիք հրաւիրագրին տակ։ Այս ձեռնարկին գլխաւոր դերակատարն էր Թիւրքիոյ նոր բարեկամը՝ Յունաստան, որ կնքահայրի դեր կատարել կուզէր, իրեն գլխաւոր աջակից ունենալով Սպանիան։ Հարցը հասունցնելէ վերջ յունիս 1ին, Ազգ. Դաշնակցութեան Սպանիոյ ներկայացուցիչը առաջարկեց պաշտօնական հրաւէր ուղղել էնկիւրիի կառավարութեան, որպէսզի անդամակցի Ազգերի Դաշնակցութեան։ Յունաստանի արտաքին նախարար Միխալաքափուլոս երկրորդեց ասպարկը եւ այս առթիւ խօսեցաւ ուշագրաւ ճառ մը, չեզոքելով Թուրք—հելլէն բարեկամութեան կարևորութիւնը,

— Եթէ, ըսաւ Միխալաքափուլոս, հաղիւ քանի մը տարի առաջ, մէկը գար այս բեմէն յայտարարէր Թէ Յունաստան և Թիւրքիա օր մը ձեռք ձեռքի պիտի տան սերտօրէն միացած քալելու համար դէպի հասարակաց իդէալ մը, թերևս պիտի ընդունուէր ըստկեպտիկ ժպիտներով, ինչպէս տեսանող մը, որ չատ հեռուն կերթայ իր գուշակութիւններուն մէջ։ Երանի Թէ չատ չենք սխալիր ողջունելով նըմանի իրողութիւններ, որոնք ատենին ցնորք կը Թուէին և դեռ այսօր կը կարծուի Թէ դժուար է ձեռք բերել, բայց մեծ ու վճռական կամքը կրնայ վերջնապէս սատնալ գնոնք։

Ազգերու Դաշնակցութեան Ընդհ. Ժողովը բացառիկ նիստ գումարեց Յունիս 6ին, Թիւրքիան հանդիսաւորապէս անդամ հռչակելու համար։ Արդէն Յունիս 29ին Նայք կուսակցութիւնը որոշած էր Թիւրքիա անդամակցի Ազգ. Դաշնակցութեան։ Այս ձևով յառաջիկայ սեպտեմբերի նստաշրջանին, Թիւրքիա պաշտօնապէս պիտի բազմի Ազգ. Դաշնակցութեան ընդհ. ժողովին մէջ։

Մեծ պատերազմի պարտեալներէն միայն Թիւրքիան է որ ցարդ դուրս մնացած էր ժընեւի արիսպագոսէն, Աւստրիա, Հունգարիա, Պուլկարիա և Գերմանիա չատոնց արդէն մաս կը կազմեն Ազգերու Դաշնակցութեան։ Տարիներ առաջ, քանի մը առիթներով խնդիր եղած է Թիւրքիոյ մասին ալ, սակայն միշտ արգելք մը գտնուած է, անոր մուտքին դէմ։ Գլխաւոր արգելքը կը նկատուէր Մոսկուան։ Ուրիշ արգելք մը Ազգերու Դաշնակցութեան Մորմուրդին մէջ մնայուն աթոռ մը ապահովելու խնդիրն էր։ Անցած տարի սակարկութիւններ եղան այս մասին, առանց որոշ արդիւնքի մը յանգելու։

Այս անգամ որոշապէս կը տեսնուի Թէ բոլշևիկեան արգելքը վերցած է, նոյնպէս հարթուած պէտք է ըլլայ մնայուն աթոռի հարցը։ Ըստմէք փաշա վերջին անգամ Մոսկուա այցելութեան առթիւ, ի մէջ այլոց, խնդրոյ առարկայ եղած էր Թուրքիոյ Ազգ. Դաշնակցութեան մէջ մտնելու խնդիրը և հաւանութեան արժանացած։ Կրնայ ըլլալ որ Կրէմլինի ծիրանաւորները իրենք Թելադրած կամ պարտադրած ըլլան այդ քայլը, ո՛վ գիտէ ի՛նչ Թզուն նպատակներով։ Ապագան երևան պիտի հանէ առտր գաղտնի ծալքերը։ Ինդիրն այն է որ Եւրոպա սիրով ընդառաջ կ'երթայ Թիւրքիոյ փափաքին։

Այս հարցին մէջ Մոսկուայի եւ Եւրոպայի տեսակէտները միութեան գիծ մը կը գտնեն։ սակայն, տարիկա միայն արդիւնքի տեսակէտով է։ սկզբնական գրգռապատճառները բոլորովին տարբեր և իրարու ներհակ։ Իսկ Թիւրքերը կը չարունակեն խաղալ երկու լարի վրայ, իրենց կամքէն բոլորովին անկախ, այս կամ այն զօրաւոր հոսանքէն քշուած։

Ազգերու Դաշնակցութեան մէջ մըտնելով, Թիւրքիոյ դիրքը կ'ամրապնդուի աստիճան մը ևս միջազգային ճակատին վրայ։ Իր հողային ամբողջութիւնը կ'երաչխաւորուի Ազգ. Դաշնակցութեան միւս բոլոր անդամներուն կողմէ, որոնք Ուխթի 16րդ յօդուածին համաձայն պարտաւոր են պաշտպանել անոր տեմիանները օտար յարձակումներու դէմ, անշուշտ, երբ ինքը չէ սեղի տուողը այդ յարձակման։

Ահա՛ Ազգ. Դաշնակցութեան Ուխտին 10րդ յօդուածը.

«Դաշնակցութեան անդամները յանձնառու կ'ըլլան յարգելու եւ արտաքին ամէն յարձակման դէմ պահպանելու Դաշնակցութեան բոլոր անդամներու ներկայ հողային ամբողջութիւնն ու բազմաթիւ անկախութիւնը։ Յարձակումի, յարձակման սպառնալիքի կամ վտանգի պարագային, Խորհուրդը կը հրաւիրէ այս պարտաւորութեան գործադրութիւնը ապահովելու միջոցներուն»։

Թուրքիա կը յուսայ նաև այս քայլով ապահովել իր քաղաքական լիակատար անկախութիւնը։ Դաշնակիցները, Լոզանի մէջ, կարևոր անգամ մը ևս ենթարկելով հանդերձ Թուրքիան, ո՛չ մէկ տեմիանափակման դրին անոր ըստպատերազմեան ինչպէս ըրած էին Գերմանիոյ և իր միւս զինակիցներուն։ Անոնց համար կարևորն էր ձեռք անցընել Նեղուցները և յանգցնել ատոր։ Ապագային ամրոցները և Նեղուցներու հսկողութիւնը յանձնելին միջազգային ակակչիռի մարմնի մը, որ կերպով մը ձեռնամուխ ըլլայ Թուրքիոյ ներքին գործերուն և սաւեր կ'ածէ անոր վեհապետական իրաւունքներուն։

Մոսկուայի համար Նեղուցներու ազատութեան հարցը կենաց եւ մահու խնդիր է։ Աչխարհակալ պետութիւնները Նեղուցներուն միջոցաւ է որ կրնան յարձակիլ իր վրայ և կամ անհետական պաշարման ենթարկել զայն։ Եւ որքան աւեն որ Նեղուցները կը գտնուին այդ պետութեանց հակակչռին տակ։ Ուրեմն ապահով չզգար իր սահմանները։ Ուրեմն պէտք է որևէ կերպով Նեղուցները ազատել մեծ պետութեանց ձեռքէն և յանձնել զանոնք Թիւրքիոյ բացարձակ գերիշխանութեան։ Այն աստեն միայն Մոսկուա երաչխաւորուած կ'ըլլայ Սև ծովու աւազանին մէջ, մանաւանգ այն ատեն միայն Բոսփոր նաւերը աչխարհակալ ընկերութեանց պետութեանց հասողութեան սահմաններէն դուրս մղելով ընդմիշտ կ'ապահովուի։

Այս խորհրդաժողովներուն առիթ արաւ վերջերս հրատարակուած հեռագիր մը, որ կ'ըսէր Թէ Թիւրքիա Ազգերու Դաշնակցութեան մէջ մտնելով, պիտի պահանջէ Նեղուցներու միջազգային մարմնին չընդունմը։ Տարակոյս չկայ Թէ այս պահանջին առն առաղն է եղած Մոսկուան։

Ըստմէք փաշայի դէպի Մոսկուա և Հոմ կատարած այցելութեանց արդիւնքները հիմա է որ հետզհետէ մէյմէյ կ'երևին։

Վերջերս ամերիկեան մէկ նաւթ աչխատակից մը՝ Հանրի ար Ռորապ կը գրէր Թէ Տարատանելի Նեղուցներու յատիճենական խնդիրը սակարկութեամբ և կարգադրութեամբ Մոսկուայի մէջ՝ Ղաղիի ներկայացուցիչներու այցելութեան առթիւ։ Այս խնդրին մէջ բոլշևիկները նաև ժանալու խնդիրը և հաւանութեան արժանացած։ Կրնայ ըլլալ որ Կրէմլինի ծիրանաւորները իրենք Թելադրած կամ պարտադրած ըլլան այդ քայլը, ո՛վ գիտէ ի՛նչ Թզուն նպատակներով։ Ապագան երևան պիտի հանէ առտր գաղտնի ծալքերը։ Ինդիրն այն է որ Եւրոպա սիրով ընդառաջ կ'երթայ Թիւրքիոյ փափաքին։

Այս հարցին մէջ Մոսկուայի եւ Եւրոպայի տեսակէտները միութեան գիծ մը կը գտնեն։ սակայն, տարիկա միայն արդիւնքի տեսակէտով է։ սկզբնական գրգռապատճառները բոլորովին տարբեր և իրարու ներհակ։ Իսկ Թիւրքերը կը չարունակեն խաղալ երկու լարի վրայ, իրենց կամքէն բոլորովին անկախ, այս կամ այն զօրաւոր հոսանքէն քշուած։

Ազգերու Դաշնակցութեան մէջ մտնելով, Թիւրքիոյ դիրքը կ'ամրապնդուի աստիճան մը ևս միջազգային ճակատին վրայ։ Իր հողային ամբողջութիւնը կ'երաչխաւորուի Ազգ. Դաշնակցութեան միւս բոլոր անդամներուն կողմէ, որոնք Ուխթի 16րդ յօդուածին համաձայն պարտաւոր են պաշտպանել անոր տեմիանները օտար յարձակումներու դէմ, անշուշտ, երբ ինքը չէ սեղի տուողը այդ յարձակման։

Ահա՛ Ազգ. Դաշնակցութեան Ուխտին 10րդ յօդուածը.

«Դաշնակցութեան անդամները յանձնառու կ'ըլլան յարգելու եւ արտաքին ամէն յարձակման դէմ պահպանելու Դաշնակցութեան բոլոր անդամներու ներկայ հողային ամբողջութիւնն ու բազմաթիւ անկախութիւնը։ Յարձակումի, յարձակման սպառնալիքի կամ վտանգի պարագային, Խորհուրդը կը հրաւիրէ այս պարտաւորութեան գործադրութիւնը ապահովելու միջոցներուն»։

Թուրքիա կը յուսայ նաև այս քայլով ապահովել իր քաղաքական լիակատար անկախութիւնը։ Դաշնակիցները, Լոզանի մէջ, կարևոր անգամ մը ևս ենթարկելով հանդերձ Թուրքիան, ո՛չ մէկ տեմիանափակման դրին անոր ըստպատերազմեան ինչպէս ըրած էին Գերմանիոյ և իր միւս զինակիցներուն։ Անոնց համար կարևորն էր ձեռք անցընել Նեղուցները և յանգցնել ատոր։ Ապագային ամրոցները և Նեղուցներու հսկողութիւնը յանձնելին միջազգային ակակչիռի մարմնի մը, որ կերպով մը ձեռնամուխ ըլլայ Թուրքիոյ ներքին գործերուն և սաւեր կ'ածէ անոր վեհապետական իրաւունքներուն։

Մոսկուայի համար Նեղուցներու ազատութեան հարցը կենաց եւ մահու խնդիր է։ Աչխարհակալ պետութիւնները Նեղուցներուն միջոցաւ է որ կրնան յարձակիլ իր վրայ և կամ անհետական պաշարման ենթարկել զայն։ Եւ որքան աւեն որ Նեղուցները կը գտնուին այդ պետութեանց հակակչռին տակ։ Ուրեմն ապահով չզգար իր սահմանները։ Ուրեմն պէտք է որևէ կերպով Նեղուցները ազատել մեծ պետութեանց ձեռքէն և յանձնել զանոնք Թիւրքիոյ բացարձակ գերիշխանութեան։ Այն աստեն միայն Մոսկուա երաչխաւորուած կ'ըլլայ Սև ծովու աւազանին մէջ, մանաւանգ այն ատեն միայն Բոսփոր նաւերը աչխարհակալ ընկերութեանց պետութեանց հասողութեան սահմաններէն դուրս մղելով ընդմիշտ կ'ապահովուի։

Այս խորհրդաժողովներուն առիթ արաւ վերջերս հրատարակուած հեռագիր մը, որ կ'ըսէր Թէ Թիւրքիա Ազգերու Դաշնակցութեան մէջ մտնելով, պիտի պահանջէ Նեղուցներու միջազգային մարմնին չընդունմը։ Տարակոյս չկայ Թէ այս պահանջին առն առաղն է եղած Մոսկուան։

Ըստմէք փաշայի դէպի Մոսկուա և Հոմ կատարած այցելութեանց արդիւնքները հիմա է որ հետզհետէ մէյմէյ կ'երևին։

Վերջերս ամերիկեան մէկ նաւթ աչխատակից մը՝ Հանրի ար Ռորապ կը գրէր Թէ Տարատանելի Նեղուցներու յատիճենական խնդիրը սակարկութեամբ և կարգադրութեամբ Մոսկուայի մէջ՝ Ղաղիի ներկայացուցիչներու այցելութեան առթիւ։ Այս խնդրին մէջ բոլշևիկները

Տխուր միջադէպ Մելբոռնեան Որթատունկին մէջ

ՏՆՕՐԷՆ Պ. ԳՐԻԳՈՐ ԿԻՐԱԿՈՍԵԱՆ ԿԸ ԾԵԾՈՒԻ ԵՒ ԿԸ ՆԱԽՕՑՈՒԻ

ՈՍՏԻԿԱՆԱԿԱՆ ՄԻՋԱՄՏՈՒԹԻՒՆ

Ե Որթերու Բանisարկում

(Սեփական Թղթակցութիւն)

Նիկոսիա, 12 Յուլիս

Եղկու օր առաջ, ժամուս 8ին Ուրբաթ առաւօտ, անկարող աչակերտի մը ճաշարայ ցոյց կը տրուի որ հաստատութիւնը ձգէ և իր գլուխն ճարը նայի։ Աչակերտը կ'առարկէ Թէ ինք ոևէ ծանօթ, ազգական, տուն ու տեղ չունի, ինչպէս չատ կայ եղայ առանց արեւուտի հացի դրամ վատկելու։ Այս հակաճառութեան ժիջոցին Տնօրէն Պ. Գ. Կիրակոսեան ապտակ մը կը զարնէ ազուն։ Աչակերտը կը փոխադարձէ. այս ժիջոցին Պ. Օչական օգնութեան կուգայ, ապտակ մըն ալ անոր կը տրուի. և այս առթիւ ներկայ գտնուող չափահաս տղաք կ'ուզեն խնդիրը կապել և հակցնել Պ. Կիրակոսեանին Թէ չրջանաւարտ տղայոց գործօն օժանդակութիւն բերեն երբ անոնք կեանքի ասպարէզը կը նետուին։ Պ. Կիրակոսեան կոպիտ կերպով այս առարկութիւնը բերողներու հետ ալ վէճի մէջ կ'իյնայ. վէճը կը փոխուի կռիւի. Պ. Կիրակոսեանը սանգուխէն վար կը գլորեն և ակնոցը կը կոտրի. ապտակ չատոյ երեսին կը պատուի իր գործած աւերները, անկարողութիւնը եւ քաղաքավարութիւնը։ Աչակերտութիւնը իրար կ'անցնի, վերին 2—3 կարգերը դժգոհութիւն յայտնելէ չետոյ միաբերան Տնօրէնին հրաժարականը կը պահանջեն։ Պ. Կիրակոսեան փափաքներուն ադոհացուց տալով իր ալ քազուկ Պ. Օչականը փոխանորդ կը նչանակէ ինչ որ աչակերտները չեն ընդունիր. ի վերջոյ ուսուցիչ Պ. Զորիկ Զորիկեանը անօրէն կարգելով, Պ. Կիրակոսեանին հրաժարականին հետ երկաղ հեռագիր մը կեդրոն ղրկուելու նպատակով Պրն. Զորիկը քաղաք կը ղրկեն, և այսպէսով ազգ կոմէ հեռագիր մը կը քալուի կեդրոն։ «Նախկին» անօրէնը կ'ուզէ օթոյով քաղաք իյնալ, աչակերտները կը սերժեն Օթոն իրեն ձգել, նկատելով որ «հրաժարած» է պաչտօնէն։ Սարսափած, Օչական և անօրէն քալելով քաղաք կ'իյնան. Սարաճեան Սրբազանին հանդիպելէ վերջ այս հայրենասէր բարձր ժտաւորականները չուշներնին կ'առնեն ոստիկանութեան առջև։

Կէսօրուան ժամը 11ի տանեները Թիւրք և յոյն ոստիկաններ Ռէֆէպ Չավուշի ընկերակցութեամբ կը փութան Մելբոռնեան հաստատութիւն եւ զանազան փնտռտուքներէ, հարց ու փորձերէ չետոյ 5 որքեր երեքը աչակերտ և երկուքը չրջանաւարտ, ձերբակալուելով կը բերեն ոստիկանատուն ուր կը մնան 3 օրէ ի վեր. և հաստատութիւնը կ'առնեն ոստիկանական հսկողութեան տակ. քաղաքին ազգայիններու կողմէ եղած ամէն երաչխիք մերժուեցաւ ոստիկանութեան կողմէ ազաքը բանակէն հանելու համար։ Գիպրահայութիւնը չափազանց յուզուած է սոյն դէպքէն և Կիրակոսեանի ու Օչականի երեսները տեսնել չեն ուզեր բռնաւ։ Մենք վստահ ենք որ ողջմտութեամբ կարելի էր կուտակուած փոթորիկին առաջքը առնել. երկար տարիներու դժգոհութիւնը հանդէպ անօրէնին բնական պոռթկումով մը արտայայտուեցաւ։

Ամբողջս ալ գիտենք Թէ լրտեսական երկայն ցանց մը հաստատուած է հաստատութեան յարկին տակ, երկու հոգի իսկ կարելի չէ գտնել, ուսուցիչ Թէ պարտիզպան, որ իրարու հետ հաշտ ըլլան, գիտնալով հանդերձ այդ վիճակին բանալին Պ. Կիրակոսեանի ձեռքին մէջ է։ ինչպէս աչակերտութիւնը նո՛յնպէս և պաչտօնէութիւնը իրեն դէմ է, բացի փոքրաթիւ քանի մը անձերէ որոնց նիւթապաչտ ոգին լուռ է այդպիսիներուն նկատմամբ։ Կիպրահայութիւնն ալ ձայնը միացուցած կը պահանջէ այս ապիկար ու խառնակիչ մարդուկին հեռացումը։

Ցոյն Թերթեր, խոչոր դիրերով եւ

ԱՐՏԱՍՄՆ. ՏԵՂԻ ՈՒՆԻ ՄԵՐ ԱՆՈՒՆԻՆ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՄԵԾ ՀԱՍՏԱՏՈՒԹԻՒՆ ՄԸ ՈՐ ԿԸ ՊԱՏՐԱՍՏԷ ՁԵԶ ՀԱՄԱՐ ՄԻՇՏ ԱՐԺԱՆԱՒՈՐ ԱՐՏԱՍՄՆ. ՄԸ ՈՐ ԿԸ ՀԱՄԱՊԱՏԱՍԽԱՆԷ ՁԵՐ ԱՐՏԱՍՄՆԱԿԱՆ ՊԱՀԱՆՋՆԵՐՈՒՆ։ ՄԵՐ ՀԱՍՏԱՏՈՒԹԻՒՆԸ ՊԱՏՐԱՍՏ Է ՁԵԶ ՀԱՄԱՐ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿԻ ՄԱՐՔԱԶԻ ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ, ՔԱՐՏԷՍ, ՊԱՏԿԵՐՆԵՐ, ՊԱՐԱՐՆԵՐ, ՊԱՏԿԵՐԱՑՈՒՑԱԿՆԵՐ, ՊԱՐԱՐԱՑՈՒՑԱԿՆԵՐ, ՊԱՏԿԵՐԱՀԱՆԴԷՍՆԵՐ, ՊԱՐԱՐԱՀԱՆԴԷՍՆԵՐ, ՊԱՏԿԵՐԱՀԱՆԴԷՍՆԱՑՈՒՑԱԿՆԵՐ, ՊԱՐԱՐԱՀԱՆԴԷՍՆԱՑՈՒՑԱԿՆԵՐ, ՊԱՏԿԵՐԱՀԱՆԴԷՍՆԱՑՈՒՑԱԿՆԵՐ, ՊԱՐԱՐԱՀԱՆԴԷՍՆԱՑՈՒՑԱԿՆԵՐ։

քանի մը տեսակ խորագիրներով արձանագանգ եղան դէպքին մասնաւոր թղթակիցներ ղրկելով։

Մելքոնեան Կրթ. հաստատութիւնը վերածուած է ոստիկանատան, բոլոր յարաբերութիւնները խզուած են դուրսի հետ։

Անհաւատր կը սպասուի որ Հ. Բ. Ը. Միութեան կեդրոնական Մարմինները անմիջապէս կիպրոսէն հեռացնեն մարդ մը որ այլեւս Մելքոնեան Կրթական հաստատութեան դռնապանին յարգը չի վայելեր։

ԹՂԹԱԿԻՑ

ՄԵԼՔՈՆԵԱՆ ՀԱՍՏԱՏՈՒԹԻՒՆԸ ՎԵՐՋԻՆ ՊԱՀԵՐՈՒՆ

ԲԱՆՏԱՐԿՈՒԱԾ 5 ՕՐԲԵՐԸ ԱԶԱՏ ԱՐՁԱԿՈՒԵՑԱՆ

Նիկոսիա, 17 Յուլիս

Նախորդ թղթակցութեամբ հաստատութեան վերջին փոթորիկի մասին գրած էինք «Ազգակ»ի մէջ։ Այս թերթը ըլլալով Լիբանանի ամենամեծ հայ օրաթերթը, հետեւաբար աւելի մօտիկը այն չրջանառուող օրգաններուն, որոնց կարևոր մասը Սիւրիա և Լիբանան կը գտնուի, վառահ եմ որ անոնց բոլորն ալ տեսած եւ չօշափած են իրենց մամանակին Մելքոնեան հաստատութեան ներքին կեանքը, ուսուցչութեան անձնական հակամարտութիւնները որոնք կը հանդարտութիւնները որոնք կը հանդիսանային Տնօրէն Գ. Գ. Կիրակոսեանի կողմէ «քաժնէ որ տիրես» օրէնքով։

Ջարիքի մը առաջքը կ'առնուի անոր առաջին քայլերուն և յարմար առենին. կը կարծենք թէ յարմար առենը եկած է որ Լիբանանի և Սիւրիոյ որբերն ալ մասնակցին Տնօրէնին պատճառած խոշոր կրթական աւերներու մասին։

Բանտարկուած 5 որբերը երեք օր բանտը մնալէ յետոյ, կիրակի կէսօրէ յետոյ ազատ արձակուեցան Նիկոսիոյ հեղինակաւոր ազգայիններու երաշխաւորութեամբ։ Որբերու ազատ արձակումը մեծ գոհունակութիւն պատճառեց Նիկոսիոյ հայութեան։ Արձակուած որբերը հայոց Ս. Մակարայ վանքը փոխադրուեցան ուր կը մնան ցարդ։

Գ. Գ. Կիրակոսեան քաղաքիս մէջ գրգռութեան ազդանշան դարձած է այլևս ժողովուրդի աչքին իր մատնութեանը համար։ Աչակերտութիւնը այնքան զզուանք կը զգայ տնօրէնէն որ երկուքի յարաբերութիւնները խզուած են և իրարու բաժնին քնաւ չեն անցնիր։ Առանց բացառութեան ազգը անդրդեւելի են պատմնապէս բողոքելու եւ միևնոյն գործելու որոշումին մէջ։ Այս բոլոր դէպքերէն յետոյ Գ. Գ. Կիրակոսեանը տնօրէն պահել կը նշանակէ ընթացք տալ ապագայ նոր նոր գրգռութեանց, քանի 300ի մօտ աչակերտներ չեն կրնար այլևս հանդուրժել անոր քմահաճոյքներուն։ Բայց մենք Հ. Բ. Ը. Միութեան վարիչները այդքան խարխափումի մէջ չենք կարծեր, ինչպէսին է ամէն բան զոհել տնօրէնին համար, մէկը որ հաստատութեան խաղաղ կեանքը կը խռովէ իր չահուն համար։ Ասոր մէկ պզտիկ ապացոյցն ալ տեսանք կիպրոսի Թեմական ընտրութեանց մէջ, Այդ օրերուն յանկարծ իր զբաղեալ ոգեքերէն մէկը վարի ազգային գործերուն մէջ նետուեց, իր այդ ընթացքը և ազգային իշխանութեան արտաքին գործերու հետևող մը չատ դիւրաւ կրնար ըմբռնել Գ. Գ. Կիրակոսեանին սոյն քայլին իմաստը։ Ասով ինք պատճառ եղաւ ընդդիմադիր կողմի գրգռութեան մէկ մասին։

Տղաքը ամէն զրկանք աչքի առած են իրենք և ուրիշ գաւիթ ընկերներու փրկութեանը համար, և այդ փրկութիւնը արդարացիօրէն պրն. Գ. Կիրակոսեանի հեռացման մէկ կը տեսնեն Այժմ սոսկալի որոշումը այդ է որ մէկ մէկ անձի (տնօրէն) հեռացում և

ԵՐԵԽԱՆԵՐՈՒ ՎԱԽԸ

Երեխաները ուրէ՞ կը սեանան իրենց վախը։

Հարցում մը, որուն պատասխանը կուտան և պարտաւոր են ասլ տղուն ծնողքը. որովհետեւ, ընկերանրապէս վախ տղուն հետ չի ծնիր։

Բոլոր վախերը սեացական են, թելադրուած միջավայրէն, որ երեխան երեխաները բնականէն բաւական անվախ են։ Մենք ենք որ վախը կ'սրբինցնենք անոնց մէջ մեր «մի»երով, տեղի կամ անտեղի։

«Կրակին մի՛ դպչիր, ինքզինքդ կ'այրես» կ'ազդարարուի տղեկին, սակայն անոր աւելի կը մարմաջի անոր դպչելու։ Փոխանակ երկար, մտատանջող պատմութիւններ պատմելու, պատճառաբանութիւններ պատմելու, պատճառաբանութիւններ պատմելով անքուն գիչերուան մը մղձաւանջին կրնանք տրվեցնել, լուցնել լուցկի մը վառելու կերպը, հրանդանելով միևնոյն ատեն թէ այդ գործողութիւնը մեր ներկայութեան միայն կըրնայ ըլլալ։

Երախաներու մութէն վախնալը ճարտարութիւն չի պարունակէր իր մէջ։ Նորածին մը երբեք չի վախնար մութէն բայց չատ մը տղեկներ կը վախնան։ Մեծերս ենք, որ լոյսը բաց կր ձգենք ե. րախային սենեակին մէջ. ասիկա առողջապահական չէ անշուշտ, սակայն կ'երեսի թէ մեր մտածած, րսելկուզես վարժեցուած վախն է դեր կատարողը աւելի քան թէ պզտիկին հանդիպ մեր ունեցած մտահոգութիւնը։

Ապագայի խաղաղութեան տեսակէտէն ննջող տղեկին սենեակին լոյսը մարէ։ եթէ մութի վախը ներչնչած չկ անոր, մտահոգուելու պէտք չկայ։ Եւ, ինչպէս ըսի, այսպիսի վախ մը կր պատկանի ծնողքի կամ սանտուի վհեհրոտութեան։

Դարձեալ, պզտիկները երբեք չեն կա՛ւ 300ի (աչակերտ) հեռացում։ Հասատութիւնը բոլորովին պարպել։

Բայց քիչ մը համբերենք քննութեանց արդիւնքը իմանալու։

Ինչպէս ընթերցողները կր լիչեն. Նախորդ գրուածքիս, դէպքին օրը (8 Յուլիս) երկու կողմերէն ալ հեռագիրներ փութացած էին, Բարեգործականի կեդրոնին և Աղային, իբր հետևանք ամսոյս 14ին Բարեգործականի մէկ քննիչը պրն. Միքայէլ Ալէմշան հոս հասաւ։

Անմիջապէս քննութեանց ձեռնարկուած է. առաջին օրը առանձին քննուած են ուսուցիչներ պրն. Զօրիկ Զօրիկեան և պրն. Աճէմեան. (տնօրէնին քննութիւն եղա՞ւ. Թէ ոչ չենք գիտեր)։

Օեւոյ պրն. Մ. Ալէմշան տպաւորած է որ ամէն ոք դրի առնէ իր ունեցած դժգոհութիւնը։ ըսած է նաև թէ առանձին տեսնուիլ ուզող տղաք կրնան ժամադրութիւն ուղնել։

Ասկէ վերջ երկու լսեցինք թէ պրն. Ալէմշան հայոց վանք մեկնած է այդ տեղի 6 որբերը խօսցնել տալու։

Ծարգելի քննիչին նուիրական պարտականութիւնն է անշուշտ արդար ըլլալ, չի խափուիլ զօրաւոր կողմի ազդեցութիւններէն. այլ լաւ լսել ու արդարօրէն դատել։ Ջ'ըլլալ այն մարդուն պէս որ «արիկաներ» անուանեց որբերը. այս մարդը դժբախտաբար բարեգործականի մանուկներուն և Ազգ. Մարմնիններուն մէջ է։ Անմիջապէս յիշեցնենք իրեն որ մօտիկ անցեալի մէջ բոլոր կիպրոս իր ընտանեկան բարոյականի մասին խօսեցաւ, յոյները խղդաց և հայր անիծեց այդ արարքը. բարոյականդ փրկէ պարոն, այդ բառը քու բերնովդ քեզ կը վերադարձնենք։

ԹՂԹԱԿԻՑ

"ԺԸՆԵՒԷՆ ԵԿՈՂ ՁԱՅՆ Մ ԸՆ"

ՀԱՅԵՐԸ ԹԻՒՐՔԻՈՅ ՍԱՀՄԱՆԻՆ ՄԷՋ ՉԵՆ ԿՐՆԱՐ ԱՌՆՈՒԻԼ

«ԹԻՒՐՔ ԱԶԳԻՆ ԵԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ ԱՐԻՒՆԻՆ ԾԱՐԱԻԻ ՔՕՄԻԹԱՁԸՆԵՐԸ»

Վագրթի Ռիւ Մեհմեհ Ասրմ հեռեւեալ խմբագրականը գրած է «Ժընեւէն եկող ձայն մը» խորագրով.—

«Ժընեւէն եկող ձայնը, Թուրիոյ Ազգաժողովին մասնակցութեան առթիւ խմբագրական մը հրատարակած է իր Յուլիս 8ի թիւին մէջ։ Ժընեւէն եկող ձայնը կարեւորութիւն մը ունենալով հանդերձ, միջազգային խնդիրներու մասին իր բերած մեծ մասամբ անկողմնակալ խորհրդածութիւններով ծանօթ է։ Այս տեսակէտով ալ, յիշեալ թերթին խնդրոյ առարկայ յօդուածը մեր ուշադրութիւնը գրաւելու հանգամանք ունի։

Իրականին մէջ, Ժընեւէն եկող Ազգաժողովին մասնակցելու համար Թուրիոյ եղած հրաւէր կարելի եղածին չափ անկողմնակալ աչքով կր դիտէ, եւ մեր երկիրը Ազգերու Ընկերակցութեան ժողովին մասնակցութեան հրաւիրող րնդհանրապէս մասին խօսած միջոցին՝ «Ժընեւի ոգի» բացատրութիւնը կր գործածէ։ Եւ արձանագրելի վերջ թէ ինչպէս Թէվֆիգ Րիւշտի պէյ 1928ին, առաջին անգամն ըլլալով, Ժընեւի մէջ Ազգերու Ընկերակցութեան հեռաձգման մասին միջոցին մեծ տարակոյս եւ վարանում ցոյց կուտար, կը բացատրէ թէ անիկա տակաւ առ տակաւ տարաւ Ազգաժողովին հանդէպ եւ ի վերջոյ տեղեկացաւ թէ Թուրիոյ մասնակցութիւնը Ազգերու Ընկերակցութեան։ Թերթը այս կերպով ցոյց կուտայ թէ այս խնդիրին մէջ Թէվֆիգ Րիւշտի պէյ անձնապէս կարեւոր դեր մը կատարած է։

Մեր Ձուիցերիացի պատասխանակիցը օտ տաւ իրաւացի է այս կէտին մէջ։ Երբ Թուրիոյ մասնակցութիւնը Ազգաժողովին՝ մեր տեսակէտին գործավարը մեծապէս ծառայած է այս յօդուածքեան։ Ամենեն առաջ անիկա է որ տեսաբէ Ժընեւի մէջ սուգիւ խաղաղութեան համար աշխատող անձեր եւ ազգեր ալ կան, եւ առաջին անգամ ինքն է որ գնահատած է այն օգուտը զոր կրնայ բաղել աւելենէ անկեղծ եւ խաղաղասէր բաղաքականութիւն մը հետապնդող Թուրքիա՝ իբր բարեկամ գործակցելով այսեղի մարդոց եւ ազգերուն հետ։

Վերջապէս, ինքն է որ Ժընեւի Ազգերու Ընկերակցութեան օրթանակին ցոյց տուած է Թուրիոյ խաղաղասէր բաղաքականութեան աճեցքներ։ Այդ ամենուն համար ալ Թուրքիոյ Ազգաժողովին մասնակցութեան առթիւ խմբագրական մը հրատարակած է իր Յուլիս 8ի թիւին մէջ։ Ժընեւի եկող ձայն մը» խորագրով։

«Ժընեւի ոգի» ըսելով, Թուրիոյ Ազգաժողովին մասնակցութեան առթիւ խմբագրական մը հրատարակած է իր Յուլիս 8ի թիւին մէջ։ Ժընեւի ոգի ըսելով, Ազգերու Ընկերակցութեան գումարման վայրը եղող բաղաքի մը մէջ հրատարակուելուն տեսակէտով, ըստ իմիեան մասնաւոր կարեւորութիւն մը ունենալով հանդերձ, միջազգային խնդիրներու մասին իր բերած մեծ մասամբ անկողմնակալ խորհրդածութիւններով ծանօթ է, Այս տեսակէտով ալ, յիշեալ թերթին խնդրոյ առարկայ յօդուածը մեր ուշադրութիւնը գրաւելու հանգամանք ունի։

Իրականին մէջ, Ժընեւի ոգի ըսելով Ազգաժողովին մասնակցելու համար Թուրիոյ եղած հրաւէր կարելի եղածին չափ անկողմնակալ աչքով կր դիտէ, եւ մեր երկիրը Ազգերու Ընկերակցութեան ժողովին մասնակցութեան հրաւիրող րնդհանրապէս մասին խօսած միջոցին՝ «Ժընեւի ոգի» բացատրութիւնը կր գործածէ։ Եւ արձանագրելի վերջ թէ ինչպէս Թէվֆիգ Րիւշտի պէյ 1928ին, առաջին անգամն ըլլալով, Ժընեւի մէջ Ազգերու Ընկերակցութեան հեռաձգման մասին միջոցին մեծ տարակոյս եւ վարանում ցոյց կուտար, կը բացատրէ թէ անիկա տակաւ առ տակաւ տարաւ Ազգաժողովին հանդէպ եւ ի վերջոյ տեղեկացաւ թէ Թուրիոյ մասնակցութիւնը Ազգերու Ընկերակցութեան։ Թերթը այս կերպով ցոյց կուտայ թէ այս խնդիրին մէջ Թէվֆիգ Րիւշտի պէյ անձնապէս կարեւոր դեր մը կատարած է։

Մեր Ձուիցերիացի պատասխանակիցը օտ տաւ իրաւացի է այս կէտին մէջ։ Երբ Թուրիոյ մասնակցութիւնը Ազգաժողովին՝ մեր տեսակէտին գործավարը մեծապէս ծառայած է այս յօդուածքեան։ Ամենեն առաջ անիկա է որ տեսաբէ Ժընեւի մէջ սուգիւ խաղաղութեան համար աշխատող անձեր եւ ազգեր ալ կան, եւ առաջին անգամ ինքն է որ գնահատած է այն օգուտը զոր կրնայ բաղել աւելենէ անկեղծ եւ խաղաղասէր բաղաքականութիւն մը հետապնդող Թուրքիա՝ իբր բարեկամ գործակցելով այսեղի մարդոց եւ ազգերուն հետ։

Վերջապէս, ինքն է որ Ժընեւի Ազգերու Ընկերակցութեան օրթանակին ցոյց տուած է Թուրիոյ խաղաղասէր բաղաքականութեան աճեցքներ։ Այդ ամենուն համար ալ Թուրքիոյ Ազգաժողովին մասնակցութեան առթիւ խմբագրական մը հրատարակած է իր Յուլիս 8ի թիւին մէջ։ Ժընեւի եկող ձայն մը» խորագրով։

«Ժընեւի ոգի» ըսելով, Թուրիոյ Ազգաժողովին մասնակցութեան առթիւ խմբագրական մը հրատարակած է իր Յուլիս 8ի թիւին մէջ։ Ժընեւի ոգի ըսելով, Ազգերու Ընկերակցութեան գումարման վայրը եղող բաղաքի մը մէջ հրատարակուելուն տեսակէտով, ըստ իմիեան մասնաւոր կարեւորութիւն մը ունենալով հանդերձ, միջազգային խնդիրներու մասին իր բերած մեծ մասամբ անկողմնակալ խորհրդածութիւններով ծանօթ է, Այս տեսակէտով ալ, յիշեալ թերթին խնդրոյ առարկայ յօդուածը մեր ուշադրութիւնը գրաւելու հանգամանք ունի։

Իրականին մէջ, Ժընեւի ոգի ըսելով Ազգաժողովին մասնակցելու համար Թուրիոյ եղած հրաւէր կարելի եղածին չափ անկողմնակալ աչքով կր դիտէ, եւ մեր երկիրը Ազգերու Ընկերակցութեան ժողովին մասնակցութեան հրաւիրող րնդհանրապէս մասին խօսած միջոցին՝ «Ժընեւի ոգի» բացատրութիւնը կր գործածէ։ Եւ արձանագրելի վերջ թէ ինչպէս Թէվֆիգ Րիւշտի պէյ 1928ին, առաջին անգամն ըլլալով, Ժընեւի մէջ Ազգերու Ընկերակցութեան հեռաձգման մասին միջոցին մեծ տարակոյս եւ վարանում ցոյց կուտար, կը բացատրէ թէ անիկա տակաւ առ տակաւ տարաւ Ազգաժողովին հանդէպ եւ ի վերջոյ տեղեկացաւ թէ Թուրիոյ մասնակցութիւնը Ազգերու Ընկերակցութեան։ Թերթը այս կերպով ցոյց կուտայ թէ այս խնդիրին մէջ Թէվֆիգ Րիւշտի պէյ անձնապէս կարեւոր դեր մը կատարած է։

Մեր Ձուիցերիացի պատասխանակիցը օտ տաւ իրաւացի է այս կէտին մէջ։ Երբ Թուրիոյ մասնակցութիւնը Ազգաժողովին՝ մեր տեսակէտին գործավարը մեծապէս ծառայած է այս յօդուածքեան։ Ամենեն առաջ անիկա է որ տեսաբէ Ժընեւի մէջ սուգիւ խաղաղութեան համար աշխատող անձեր եւ ազգեր ալ կան, եւ առաջին անգամ ինքն է որ գնահատած է այն օգուտը զոր կրնայ բաղել աւելենէ անկեղծ եւ խաղաղասէր բաղաքականութիւն մը հետապնդող Թուրքիա՝ իբր բարեկամ գործակցելով այսեղի մարդոց եւ ազգերուն հետ։

Վերջապէս, ինքն է որ Ժընեւի Ազգերու Ընկերակցութեան օրթանակին ցոյց տուած է Թուրիոյ խաղաղասէր բաղաքականութեան աճեցքներ։

ՖՐԱՆՔՕ ՍՈՒՐԻԱԿԱՆ ԴԱՇՆԱԳԻՐԸ

Արտաքին Նախարարութեան հերքումը

Բարիզ.— Արտաքին գործոց նախարարութիւնը անհիմն կը յայտարարէ երեկոյեան թերթի մը կողմէ տրուած ուկ լուրը, ձիշդ չէ իսկապէս թէ ֆրանքօ—սուրիական դաշնագրի պայմանները որոշուած ըլլալուն ներկայիս և մօտերս պիտի հաղորդուին հանգրգռուողնե րուն։

Բ. ԳՕՄԻՍԷՐ Պ. ԲՈՆՍՕ Կ'ՆԴՈՒՆՈՒԻ

ՖՐԱՆՍ. ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ ՆԱԽԱԳԱՀԻՆ ԿՈՂՄԷ

Բարիզ.— Հանրապետութեան նախագահ պ. Լըպրէօն ընդունեց Սուրիոյ եւ Լիբանանի Ֆրանս. Բարձր Գոմիսէր պ. Բոնսօն։

ՎԱՀԵՐԱԿԱՆ ՆՈՐ ՏԵՂԵԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ՍԱՆԱՍԱՐԵԱՆ ԽԱՆԻ ԴԱՏԻ ՄԱՍԻՆ

ԹԱՍԻՀԸ ԴԱՐԱՐԻ ԴԻՄՈՒԻՄԷՆ ԱՒԱԶ ՈՒ ՎԵՐՋ

Պօլսոյ «Նոր Լուր» թերթը կը գրէ.— Յուլիս 2 ին, Էսկիչհիրի Վճռաբեկ ատեանի Հնգուգի ճիւղին կողմէ հաղորդուած էր Սանասարեան խանի վճիռը որ կուսակալութեան փաստաբաններուն երեք առարկութիւններուն ալ կը պատասխանէր։ Նախ միութիւն խնդիրը որուն համար Վճռաբեկ ատեանի նոյն ճիւղը կ'ըսէ թէ, արդէն իսկ լուծուած և փակուած խնդիր մըն է, իր լուծումը ստացած ըլլալով Նոյեմբեր Վճռաբեկի Ընդ. մարմինէն, երկրորդ իրաւատութեան խնդիրը, որ պատճառաբանութեամբ կը մերժէ, քանի որ սկզբունքով չրնդունիր որ լթեալ գոյքի խնդիր գոյութիւն ունենայ։ Երրորդ լթեալ գոյքի պարագայ, որուն համար կ'ըսէ թէ գոյութիւն չունի, քանի որ սիւթէվէյլի մը կայ, որ կը գտնուի իր պաշտօնին գլուխը և պարտաւոր է մատակարարել վագքեր։ Իսկ Չորրորդ կ'աւելցնէ որ եթէ ճիշդ է որ վագքը չգործադրուիր պէտք է քննուի թէ վագքը իր նպատակին կը ծառայէ՞ թէ ոչ։

Այս վերջին կէտը պիտի քննուի Պոլսոյ Հնգուգի Բ. դատարանին կողմէ դատարանի երես գործոյ։

Բայց կուսակալութեան փոխանորդներէն մէկ նոյն օրը դատարանը գնալով, և այս վճիռը ի ներկայութեան իրեն հաղորդուելով, յայտարարած է որ «Թասիհի գարար» պիտի ընէ մերժուած կէտերը, որով 15 օրուան պայմանժամկէտի մէջ, այսինքն մինչև յառաջիկայ Հոկտեմբերի պարտաւոր է տալ խնդրագիրը և նոյն դատարանը, այսինքն Վճռաբեկի Հնգուգի Ա. ճիւղը պիտի քննէ թէ, նոր առարկութիւն և փաստ մը կա՞յ, այդ մերժուած կէտերու մասին։ Այս քննութիւնը դարձեալ առջի ըլլայ թէ վերջ, չարգիլէր որ Դատաիրաբարանի փոխանորդները Պոլսոյ Հնգուգի դատարանին առջև ներկայացնեն իրենց փաստերը Սանասարեան կապակին գործադրութեան եղանակի մասին՝ ոչ միայն այս դատը սկսելէ վերջ, այլ և անկէ առաջ ալ։

թիւնը ընդհանուր եղեռնագործութեան մէջ առնելով դարձեալ հանրապետութեան սահմաններուն մէջ առնել քուրտ ազգին եւ բրեական հանրապետութեան արիւնին ծարաւի կարգ մը գօմիթէճիներ եւ մահափորձ կատարողներ....

"ԱԶԴԱԿ"Ի ԸՆԹԵՐՑՈՂՆԵՐՈՒՆ

Պէյրութի գրուիչ Պ. Պարթեւ Անանեան յեն այսու խմբագրութեանս հետ ոեւէ գործ չունի, Կը խնդրուի ընթերցողներէն եւ հատավաճառներէն «Ազդակ»ի երեքաթերթի թիւէն սկսեալ իրենց բոլոր հաշիւները կարգադրել նոր գրուիչներու Պր. Պր. Վահան Աղաճանեանի եւ Կարապետ Յակոբեանի հետ։

ԶԱՐԹՈՒՆԱԿ

ՏԱՐՏԱՆԵԼԻ ՊԱՏԵՐԱԶՄԸ

ԱՐԱՔՍԻ ՊԱՏՄԱԳԻՏՈՒԹԻՒՆ

Միջոց մը, Լոնտոնի մէջ խնդրոյ առարկայ չեղաւ նեղուցներու վրայ յարձակում գործուիլը։ Այսպիսի ձեռնարկի մը համար զինուոր չգտնուելէ զատ, մինչև որ գերմանական Թուրփիլանաերը չքանչնչուէին, անհնար էր որ անգլիական նաւատորմը զօրանար Միջերկրականի մէջ։

Սակայն, Անգլիոյ պատերազմական նախարարութիւնը որ համոզուած էր թէ Թուրքիա անպատճա՛ռ պատերազմի պիտի մասնակցէր և թէ կարևոր էր նեղուցներու վրայ յարձակում գործուիլը, Հոկտեմբերի վերջերը դարձեալ ձեռք առաւ այս խնդիրը։ Զօրավար Քալվէր կրկնեց իր կարծիքը։

Այլևնքն թէ նեղուցներու գրաւումը զինուորական խնդիր մըն է և չատ դժուարին գործ մըն էր։ Սէ աւելցուց թէ կը վախնար որ Թուրքերը Համաձայնականներուն կողմէ զինուոր ցամաք հանուելու ձեռնարկին արգելք ըլլալու համար, զինուորական կարևոր ուժ մը ղրկեն և զօրաւոր խրամներ փորեն։

Քանի մը օր ետք, ծովակալ Սուխոն Սև ծովու նաւահանգիստները ռմբակոծած և Թուրքիա վերջապէս պատերազմի մտած էր։ Նոյեմբեր 3ին, անգլիական նաւատորմը կատարեց վերոյիշեալ ամբակոծութիւնը որ մասնաւոր ծրագրով մը չէր եղած, այլ նպատակ ունէր պարզապէս քննել և աւելցնել նեղուցներու ամրութեան մասին գոյութիւն ունեցող տեղեկութեանց ճշդութիւնը։

Նորակազմ Պատերազմական Խորհուրդը իր առաջին նիստին մէջ ուսումնասիրած էր նեղուցներուն վրայ յարձակումի խնդիրը։ Սուէզի ջրանցքին համար անհրաժեշտ կը նկատուէր Կէլիպոլուի Թերակղզիին պաշարումը։ Այս կերպով Անգլիա պիտի տիրապետէր նեղուցներուն վրայ, և իր ուզածը պիտի կրնար ընել ամբ Գոլսոյ մէջ։ Այսուհանդերձ կ'ընդունուէր թէ այս գործողութիւնը դժուար էր և մեծ թիւով զինուորական ուժերու կը կարօտէր։ Ասոր վրայ, Մըտթըը Զըրչիլ առաջարկեց որ կեղծ ցոյց մը կատարուելով Տարտանէլի նեղուցին դէմ, թրքական եզերքներէ ուրիշ տեղ մը, զոր օրինակ Հայֆայի վրայ յարձակում կատարուի։ Լոյտ Ճիչնէր կ'ընդունէր թուրք բանակի միացման կէտին կորուիլը, սակայն կը պնդէր թէ ատոր ժամանակը չէր հասած տակաւին, որովհետև Եգիպտոս անմիջական վտանգի մը տակ չէր գտնուէր և այդ միջոցին այդպիսի յարձակում մը կատարելու համար, պէտք եղած պատրաստ զինուոր ալ չի կար։ Ասոր վրայ, պատերազմական նախարարութիւնը առաջարկեց որ Միջերկրականի փոխադրական միջոցները հաւաքուին, սակայն այս առաջարկը մերժուեցաւ։ Այլևս երկար ատեն չխօսուեցաւ նեղուցներու մասին։

Դէպի Դեկտեմբերի վերջերը, Անգլիա տեսնելով որ Համաձայնական պետութիւնները ո՛չ մէկ տեղի մէջ յաղթած չէին, սկսած էր խորհիլ որ Ֆրանսա զինուոր ղրկելը չարունակել օգտակար կրնա՞յ ըլլալ թէ ոչ։ Շատ մը չրջանակներու մէջ, խնդրոյ առարկայ կ'ըլլար ուրիշ կէտի մը թշնամին հարուածելու պէտքը։

Արևմտեան ճակատին վրայ, Իտրի առաջին ճակատամարտը չտեւած և չրանցքի նաւատանգիստներէն մէկը ձեռք անցնելու համար իգործ դրուած յանգերը ի դերև ելած էին։ Սակայն հիմա թշնամի ճակատը կ'երկարէր Հիւսիսային ծովէն մինչև Ալպեան լեռները։ Ջսեան ալ եկած ըլլալով կը կարծուէր թէ զինուորական գործողութիւնները պիտի դանդաղէին։ Հետևաբար այն համոզումը կը տիրէր թէ անհնար էր Արևմտեան ռազմաճակատին վրայ հիմնական յաղթութիւն մը չհիլ։

Արևելեան ճակատին վրայ, կացութիւնը ժամհոգիչ հանգամանք մը ունէր։ Ռուսերուն կայիցոյ մէջ ունեցած յաղթութիւնները չէին չարունակուած, որովհետև զէնք և ռազմամթերք չունէին։ Գերմանիա հասկնալով որ չպիտի կրնար յառաջանալ Արևմտեան կողմէն, այդ ճակատին վրայ գտնուող իր ուժերը Արևելեան ճակատը կը ղրկէր։

Նկատելով որ առանց պատրաստութեան կատարուած գործողութիւնները անհնկութեան դատապարտուած են, կը պահանջէր որ անմիջապէս որոշում արուի այս մասին, որպէսզի պատրաստուելու ժամանակ ըլլայ։ Այս յիշատակագրին վրայ, Լորտ Քիչնէր 1915ին Յունուար 2ին սա հեռագիրը ղրկեց Սըր Ճօն Ֆրէնչի։

«Կը տեսնուի թէ ֆրանսական բանակը չի կրնար յառաջանալ Արևմտեան ճակատին վրայ։ Ռուսերուն դէմ կատարուած յարձակումները ժարդոս կորուստ պատճառել ուրիշ արդիւնք չեն ունենար։ Հոս առաջ եկած հմայման, մեր այնտեղի կացութիւնը պաշտպանել սաիպուած ըլլալով հանդերձ, կարելի է ուրիշ տեղի մը մէջ աւելի օգտակար կերպով գործածել այդ ուժերը։ Բայց ո՞ւր, և ինչպէս։ Ասիկա երկար ուսումնասիրութեանց կարօտ խնդիր մըն է։ Ի՞նչ է այս հարցին մասին ձեր Զին. Մարմնի կարծիքը։ Ռուսիա նեղը ղրուած է Կովկասի մէջ, և Լեհաստանն ալ անչարժութեան մատնուած է։ Կացութիւնը փրկելու համար, նոր ուժերու պէտք կայ։ Կարելի է պատկութիւն գտնել Իտալիային և Ռումանիային։ Այսուհանդերձ կը գտնուի խնդրի մը դէմ, որ թէև չատ մը յոյսեր կը ներչնչէ, բայց և այնպէս ակներև է թէ գժուարին է։

Զօրավար Ֆրէնչ կը մերժէր գերմանական ճակատը ձեռքերը անհնար ըլլալուն համոզումը և կ'ըսէր թէ ատոր համար բաւականաչափ թնդանօթ միայն պէտք է։ Սուէզի ջրանցքի նաւատանդիստները կենսական կարևորութիւն մը ունէին Անգլիոյ համար։ Այն պարագային որ Գերմանացիք Ռուսիոյ յաղթելով, իրենց ամբողջ ուժերը դէպի Արևմտեան ճակատը դարձնէին, կացութիւնը փրկելու համար Անգլիացւոց ձեռքը գտնուող ուժին պէտք կար։ Եթէ կառավարութիւնը ուրիշ մարդ կր փնտռէր, կարելի որ Սելանիկի համբով Սերպիոյ կողմէն յարձակիլ։ Ատոր հետ մէկտեղ, ըստ այդ է որ ցամաքային միացումը չատ դժուար էր։

Իսկ Թուրքիոյ դէմ յարձակում գործուիլը կրնար գոհ ձգել Գերմանիան, որովհետև այս գործողութեան հետևանքով, կարևոր քանակութեամբ ուժ մը պիտի բաժնուէր ճակատէն։ Ամենէն լաւ յատակագիծն էր անգլիական ուժերը արևմտեան ճակատին վրայ հաւաքելով, Գերմանները դուրս հանել Գալլիքայէն։

(9)

(Շար.)

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ԹԻՒՐՔԻԱ ՄՏԱՒ ԱԶԳ. ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ՄԷՋ

ՅԱՐԳԱՆՔԻ ՇՈՒՆԴԱԼԻՑ ԱՐՏԱՑԱՅՏՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ԹԻՒՐՔ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՑԻՉԻՆ ՃԱՌԸ

Ժընեվ.— Ազգ. Դաշնակցութեան արտասովոր ժողովը գումարուեցաւ Պելճիքայի պատուիրակ պ. Հիմանսի նախագահութեան տակ։ պ. Հէրիօ կը գրաւէր Քրանսայի վերապահուած աթոռը, իր խովը ունենալով պ. Բօլ Պօնքուրը։

Նախագահը կարդալ տալաւ այն բանաձեւը զոր իւրացնելու կոչուած է ժողովը՝ Թիւրքիոյ Ազգ. Դաշնակցութեան մէջ ընդունուելուն համար։ Սոյն բանաձեւը ըսելէ յետոյ թէ Թիւրքիան ընդունած է իրեն ուղղուած հրաւէրը, կը հաստատէ որ Թիւրքիան կը գոհացնէ Ուխտին առաջին յօդուածին մէջ նախատեսուած պայմանները, եւ կը յայտարարէ որ քուրք հանրապետութիւնը ընդունուած է իբրեւ անդամ Ազգ. Դաւանակցութեան եւ կը հրաւիրէ անոր ներկայացուցիչը մասնակցելու ժողովի ներկայ շրջանին աշխատանքներուն։

Սոյն բանաձեւը ընդունուեցաւ միաձայնութեամբ, այսինքն՝ ներկայ եղող 43 պետութեանց 43 ին կողմէն ալ։

Հետեւաբար թիւրք պատուիրակները, իրենց գլուխը ունենալով Պէրլինի թիւրք դեսպան Հիւսնի Զէմալ պէյը ներմուծուեցան ժողովասրահը եւ ծափահարութիւններու տակ առաջնորդուեցան իրենց յատկացուած նստարանը։

Նախագահ Պ. Հիմանս բարի գալուստ մաղթեց քուրք հանրապետութեան։

Թիւրք հանրապետութեան ներկայացուցիչ Հիւսնի Զէմալ պէյ պատասխանեց նախագահ պ. Հիմանսի կողմէ արտասանուած բարի գալուստի խօսքերուն, եւ ոգեկոչեց պ. Պրիանի յիշատակը, գովելով միանգամայն պ. Քէլլոկը որը Պրիանի հետ եղաւ, ըսաւ նա, դրդապատճառը եւ առհետսաւորը այն գործին որուն երախտապարտ ազգերը կը ցեցին իր հեղինակներուն անուններ։

Թուրիոյ ընդունելութիւնը տեղի չտուաւ որեւէ վիճաբանութեան ժողովը ցրուելէ առաջ, պ. Մասարիկայի եւ պ. Բօլիթիսի առաջարկութեան վրայ որոշեց թէ տարեկան նստաշրջանը պիտի գումարուի Սեպտ. 26ին փոխանակ Սեպտ. 10ին։

ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ ՆԵՐՔԻՆ ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ

ԱՐԳԻԼՈՒԱԾ Է ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ՁՈՅՆ ԿԱՄ ՏՈՂԱՆՑՔ

Զէնք կրողները մահուան պիտի դատապարտուին

Պէրլին.— Հաժպուրկի եւ Ալթոնայի փողոցներուն մէջ ծագած կռիւները պատճառած լինելով տասը հոգիի մահը եւ 77 հոգիի վիրաւորուիլը, գերմ. նական կառավարութիւնը արգիլեց ամէն տեսակ ցոյցերը կամ տողանցքները։

Զէնք կրող անասնտողները պիտի դատապարտուին ռազմական կերպով եւ ծանր պատրագաններու տակ մինչեւ մահուան պատիժին։

Կառավարութիւնը առ այժմ կը հրաժարի պատերազմական վիճակ հրատարակելէ եւ համայնավարական կուսակցութիւնը արգելքի տակ դնելէ, ինչ որ կը պահանջուի ազգայնական բոլոր շրջանակներու կողմէ։

Պէրլին.— Մասուլը ընդհ. առմամբ համամտութիւն կը յայտնէ կառավարութեան կողմէ ձեռք առնո ած միջոցներուն։

Պ. ՊՐԻՒՆԻՆԿ ԿԸ ԴԱՏԱՊԱՐՏԷ Պ. ՓՕՆ ԲԱԲԷՆԻ ՀԵՏԵՒՈՂ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ

Պէրլին.— Պ. Պրիւնինկ ճառ մը խօսելով Լատֆիկոհաֆէնի մէջ խիստ կերպով քննադատեց պ. Փօն Բաբէնի հետեւած քաղաքականութիւնը ինչպէս նաեւ Նազիներու խուժանավարական մեթոտները։

ԹԱՅՄՋ ԵՒ ՀԻՃԱՋԻ ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ

Լոնտոն.— «Թայմզ»ի թղթակիցներէն մէկը սոյն թերթին մէջ հրատարակած մէկ յօդուածին մէջ կը գրէ թէ Իսկ էլ Սուէզի կառավարութիւնը պրն ունեցած չէ երբէք ելեւմտական ծանրակեալ վիճակ մը, կը գտնուի այժմ կատարեալ անհանգստութեան մը մէջ։ Համաշխարհային անտեսական ռազմապին հետեւանքը, ուխտաւորութեան գացող հաւատացեալներու թիւը մինչեւ այժմ այսքան փոքր եղած չէր երբէք։ Ուստի, Հիճազի պետութիւնը կը գտնուի յուսահատեալ վիճակի մը մէջ որով հետեւ ժողովուրդին թչուառութեան աւելցաւ երաշտութիւնը որը երկու տարիէ ի վեր, բոլորովին կոտորակեց անոր հոդերը և տեղի տալաւ ներկայ թչուառութեան։

Դժբաղդ բնակիչները ցաւով կը յիշեն Հիւսէյին թագաւորի ազիժիմին երջանիկ օրերը և հեղհեղուկ ընդհանուր հանդամանք կոտանայ Հաշրիմիթ գերդաստանի իշխանութեան գլուխ վերադառնալուն մասին անուցուած փոփոքը։

Իպն էլ Սուէզ թագաւորը իր կռնակը ունի սակայն Նարպի ո Աթէյպայի զօրաւոր աշիրէթները որոնք կարող են ոտքի հանել 10,000 հոգիէն նուազ չեղող կռուողներ։

Հիճազի հիւսիսային մասին մէջ սկսած ապստամբութեան յաղողութիւնը մեծ ծամանութեամբ կախում պիտի ունենայ սոյն աշիրէթներուն բռնելիք դիրքէն որոնց հաւատարմութիւնը փորձուած է իրենց թոչակներուն չվճարելու պարագայովը և եթէ ենթացրուածին պէս ապստամբները օգնութիւն ստանան ելեւմտական տեսակէտով կարելի է որ արաբի ազատութիւնը հանդիսանայ իբրև վճռական ազդակ։

Ներկայ ըմբոստութեան պատմականը հակիրճ կերպով ընելէ յետոյ թղթակիցը կը յարէ, մինչև այժմ կործանարար արշաւանքը չզատաւ այն խանդավառ ընդունելութիւնը զոր Իպն Ռիֆաատա կը յուսար։ Ճիշդ է որ կարմիր Մովու ափերը բնակող Հովէյիթաթ և Պիլլի աշիրէթները իրենց գործօն աջակցութիւնը խոստացած են անոր, բայց մինչև այժմ անոնք չստատերեցին անոր այժերուն ըզգալիօրէն յաւելումին։ Ուստի ներկայ չարժման յաղողութիւնը կամ ձախողութիւնը գրեթէ բոլորովին կախուած է այն դիրքէն զոր պիտի ընդգրկեն ճէպելի Շամմարի բարձր վայրերը բնակող աշիրէթները որոնք բոլորովին վերջերս գըժգոհութեան նշաններ ցուցուցին վճահապիթ ոչժիվէն։ Եթէ ներկայ կառավարութիւնը իշխէ, դժուար է ըսել թէ ժամանակաւոր հաւատարկութիւնը ցաւ մը պիտի զգայ անոր պատճառաւ։

Լոնտոն.— Լոնտոնի, Հիճազի գիւանագիտական ներկայացուցիչ չէյխ Հաֆզ Վահպա «Թայմզ»ի նամակ մը ուղղելով կը պատասխանէ վերոգրեալ յօդուածին և կ'ըսէ նախ թէ սոյն յօդուածին մէջ արուած տեղեկութիւնները ասկէ առաջ հրատարակուած էին կարգ մը արաբական թերթերու մէջ։ երկրորդ՝ Հիճազի մէջ առ հասարակ և անապատի մէջ մասնաւորաբար, համաշխարհային անտեսական ռազմապին ազգեցութիւնները այնքան չին զգացուած որքան եւրոպական կարգ մը երկիրներու մէջ։ երրորդ՝ իր կեանքին կապուած ոչ մէկ ժամանեական չի բաղձար որ ներկայ ոչժիմը փոխանակուի Հաշիմէթ գերդաստանի ոչժիմով մը որու տակ սովորութիւն էր տեսնալ թէ ուխտաւորները յարձակում կը կրէին Մէտինէի եւ Մէքքէի կամ Ձիտտէի և Մէքքէի մէջ, չորրորդ՝ ներկայ ոչժիմէն դժգոհները այն չարագործներն են որոնք կը սիրեն թալանով անցնել իրենց կեանքը։ վերջապէս, Շամմար աշիրէթը այժմ կը քալէ իպն էլ Ռիֆաատայի դէմ որուն կացութիւնը յուսահատական կը դառնայ։

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ՏԵՂԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԲՈՂՈՔ ԵՒ ՇԱՐԺՈՒՄ ՀԱՆՐԱԿԱՌՔԻ ԸՆԿՐԹ.ԴԷՄ

ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆԸ Կ'ԱՐԴԻԼԷ ՀԱՒԱՔՈՑԸ

ՀԱՆՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ԿԸ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԻՆ

Անցած տարուան հաճրակառքի ընկերութեան դէմ կազմակերպուած պոյքօթի կոմիթէի նախագահը եւ հաճի մը անդամներ հետեւեալ պարբերագիրը ներկայացուցած են Հանրապետութեան Նախագահ Ն. Վ. Գ. Շարլ Տէպպասի.—

«Մեծ, պոյքօթի նախորդ կոմիթէի նախագահը եւ անդամները, Գէյրութի բրնճակուրեան մեծ մասին դիմումին վրայ Ձերդ Վսեմութեան ուշադրութեան կը յանձնեմք հետեւեալ պարագաները։

«Գէյրութի Հաճրակառքի եւ ելեթրականութեան Ընկերութիւնը խոստացած էր իր գիծերը գեղչել Այն Սաֆան ելեթրականութեան հոսանքին գործածութիւնը ապահովելէն անմիջապէս վերջ։ Ներկայիս արդէն սկսուած է գործածութիւնը այդ հոսանքին. հետեւաբար կը դիմենք Ն. Վսեմութեանդ որ պարտադրէ Ընկերութիւնը գեղչելու իր գիծերը։ Միեւնոյն ատեն կը խնդրեմք որ մեզ արտօնէ ըննդհ. ժողով մը գումարելու Քիբ Քաքի սրահին մէջ»։

Կառավարութիւնը իսկոյն հրահանգ տուած է ա·գիլելու համար այդ հաւաքոյթը եւ ոստիկաններ դրկած կոմիթէի նախագահին տունը, պատուիրելու համար որ զգուշացայ ժողով գումարելէ։

Սակայն արդէն ծարժումը տարածուած է եւ խռովի մէջ հանրագրութիւններ կը շրջին, բողոքելու համար հաճրակառքի եւ ելեթրականութեան ընկերութեան դէմ։ Ներկայ օրերուն երբ ապրանքի այրման սուր է եւ գիծերը աճհաւասար անկումներու կ'ենթարկուին, ընկերութեան անհոգութիւնը անմեկնելի է։

Սրանի՞ք թէ կառավարութիւնը միջամտէր եւ պարտադրէր ընկերութիւնը՝ յարգելու իր խոստումը, այլապէս կը վախցուի նախորդ տարուան պոյքօթի անբաղձալի ծարժումի կրկնումին։

ԵԼԵՔՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿ.ԵԱՆ ԱՆՀՈԳՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Հանրակառքի ընկերութեան անհոգութիւններուն արձագանգը կրլլան թերթեր ամեն օր։ Հակառակ բազմիցս եղած դիտողութիւններու եւ ընդհատութեանց ընկերութիւնը անզգոյն կը գծուի եւ պէտ եղած ապահովութիւնները ի գործ չի դներ ելեթրական թելերու անկման. արգելք ըլլալու համար։

Առջի օր, Սեպտ 1ին մօտ թել մը կտրեցաւ եւ իճկաւ գետին։ Տասնեակներով մարդիկ կր գծուէին հաճի մը մէջ անցին։ Եթէ ներկայ գծուող մարդոց վրայ ի՛նչ, տասնեակ մը գոհեր պիտի մնային հաճրու վրայ։

ՀՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ԱԼԵՎԻՆԵՐՈՒ ԵՐԿՐԻՆ ՄԷՋ

Ալեվիներու երկրին յուր մը կր հաղորդուի Բարձր Գօսխսրութեան որով կր տեղեկացուի որ կարեւոր հնութիւններ գծուած են։ Իսկոյն մասնագէտներ դրկուած են Գէյրութէն, որոնք գտած են տիկնի մը արձանը եւ կարգ մը քանկագին իրեր, քարե եւ մետաղէ։ Կրսուի թէ այս հնութիւնները օտա արժէքաւոր են։ Գերմանիները կր տարուցակուին եւ յոյս կայ թէ դեռ նոր հնութիւններ երեւան պիտի հանուին։

Ն. Վ. ՊՐՆ. ՇԱՐԼ ՏԷՊՊԱՍ

ԻՆՉՊԷ՞Ս ԸՆԴՈՒՆՈՒԵՑԱՒ ԴԱՄԱՍԿՈՍԻ ՄԷՋ

ՄԵԾ ՊԱՏԻՒՆԵՐ ԵՒ ՁՈՑՑԵՐ

Ինչպէս գրած էինք, երեքշաբթի օր, ժամը 6ին, Լիբանանի կառավարութեան պետ Ն. Վ. Գ. Շարլ Տէպպաս, ընկերակցութեամբ իր անձնական քարտուղար Գ. Ձօրճ Հայմարիի, գնաց Դամասկոս։ Տումար հասնելուն, Ն. Վսեմութիւնը դիմաւորուեցաւ Սիւրիական կառավարութեան կողմէ, ուր ողջունուեցաւ գինուորական ջոկատի մը կողմէ եւ ուրկէ առաջնորդուեցաւ մօթօսիքլէթով խումբ մը ոստիկաններու կողմէ։ Մինչեւ Հանրապետութեան Նախագահի բնակարանը մեծ ցոյցերով առաջնորդուեցաւ Ն. Վսեմութիւնը։

Նախագահ Ն. Վ. Մուհամէտ Ալի պէյ Ապե եւ նախարարներ ընդունեցին Լիբանանի կառավարութեան պետը եւ ընծայեցին մեծ պատիւներ։ Մուհամէտ Ալի պէյ հրաւիրած էր նաեւ Բարձր Գօմիսէրի փոխանորդ Պ. Հէյլօճ, ընդհանուր հրամանատարի փոխանորդը եւ ուրիշ բարձրաստիճան անձնաւորութիւններ։

Սեղանի վրայ բաժակներ պարպուեցան նախ Լիբանանի եւ վերջը Սիւրիոյ կենացը։ Ուրկար ճառեր չեն խօսուած. բայց ճաշի ամբողջ տեւողութեան փոխանակուած են սիրոյ եւ բարեկամութեան արտայայտութիւններ։ Գիտեր ժամը 11ին Պ. Տէպպաս մեկնած է Դամասկոսէն ու ժամը 2ին հասած Գէյրութ։

Դամասկեան թերթերը կը ծարուցակեն կարեւորութեամբ մեկնել այս ազգեցութիւնը։

ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԱԿԱՆ ՔՆՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Պ.ՏԷՊՊԱՍ Կ'ԱՅՑԵԼԷ ԼԻԲԱՆԱՆԻ ԳԻՒՂԵՐԸ

Թիֆօյիի վերջին դէպքերու առթիւ, Հանրապետութեան Նախագահ Ն. Վ. Պ. Շարլ Տէպպաս ճնշութիւններ կատարելու համար պատած է Լիբանանի զանազան գիւղերը եւ այէն անցուցած մարուքիւը։ Բաս էլ Մէթնի մէջ ժողովուրդը բռնող բարձրացուցած է պրե. Տէպպասը յայտնելով որ չորս օրէ ի վեր առանց ջուրի մնացած են։ Հանրապետութեան Նախագահը իր մօտ հրաւիրած է ջուրի միութեանիթը եւ անոր պատասխանած է թէ իսկոյն ջուրը չվերադարձնէ գիւղերուն, կառավարութիւնը կր ջնջէ իր պայմանագրութիւնը։

Ճեց ճնշութեան կր հասկցուի որ ջուրի կտրելուէն պատճառը միւթեահիթի աւելի դրամ ծորթելու համար ունեցած մրցադրութեան հետեւանքն է։

Պ. Տէպպաս իր ճնշութիւնները շարունակելով այցելեց Համաս գիւղը, ուր ոեսնուեցաւ որ ջուրը աղտոտ է եւ միկրոպներ կր պարունակէ։ Ասոր վրայ արգիլուեցաւ գործածութիւնը այդ աղտոտ ջուրերուն։

Առողջապահական Ցճօրհնութիւնը շատ հոգ կր տանի մարդութեան, որովհետեւ եթէ ոեսնուեցաւ թիֆօյիի դէպքերը, Լիբանանի կառավարութեան դէմ ընդհանուր ոեպրոպեր կր պարունակէ։ Ասոր վրայ արգիլուեցաւ գործածութիւնը այդ աղտոտ ջուրերուն։

Առողջապահական Ցճօրհնութիւնը շատ հոգ կր տանի մարդութեան, որովհետեւ եթէ ոեսնուեցաւ թիֆօյիի դէպքերը, Լիբանանի կառավարութեան դէմ

ՍԻՐԱՑԻՆ ԶԱՐՀՈՒՐԵԼԻ ՏՌԱՄ ՄԸ

ՍԻՐՈՒՀԻՆ ԿԸ ՄԵՌՑՆԷ ԵՒ ՔԱՐԱՅՐԻ ՄԸ ՄԷՋ ԿԸ ԹԱՂԷ

Սիրային ոճիրներ ասեն մը ի վեր Լիբանանի մէջ դադրած էին գոյութիւն ունենալէ։ Սակայն օդերու տաճալովը սկսան բազմանալ սիրային դէպքեր եւ ոճիրներ։ Ահեղ օր գրեթէ, տաբաբէ մը ի վեր, սիրային տուայի մը արձագանգը կրլլան թերթեր։

Շաբաթ մը առաջ Բիւա Սասթի անուն կին մը, Արամուն գիւղէն կորսուեցաւ։ Այս կինը 30 տարեկան եւ ճոճանաւոր գեղեցիկ էր։ Ասոր կորուսը գիւղի մէջ մեծ յուզում եւ իրարանցում յառաջ բերաւ։ Բոլոր փնտռտուքներ ապարդիւն անցան։ Կասկածներ արթնցան Հալիմ Հանճա Ապսօ անուն երիտասարդի մը վրայ որ օտա կը սիրէր Բիւա Սասթին եւ յանախ կայցելէր անոր տունը։

Լուր տուեցաւ կառավարութեան եւ Հալիմ ձերբակալուեցաւ։ Ուրկար հարցաքննութիւններէ վերջ ան խոստովանեցաւ թէ՝ իճ սպանած է Գեղեցիկ կինը եւ մարմինն ալ թաղած Պիօամուն գիւղին մօտ քարայրի մը մէջ։

Հալիմ անմիջապէս տարուեցաւ ակնարկուած քարայրը, ուրկէ հանուեցաւ Բիւա Սասթի մարմինը որ նեխած ու ուռած վիճակ մը ունէր։ Հալիմ տեսնելով այդ վիճակը օտա յուզուեցաւ եւ գրպանէն ռեվոլվէր մը հանելով պարպեց գանկին եւ յանկարծական եղաւ։ Զարմանալի կը թուի թէ ինչո՞ւ չեն խուզարկած անոր վրան եւ ռեվոլվէրը չեն առած գրպանէն։

Այս ոճրին պատճառը հասկցուած է։ Բիւա Սասթի եւ Հալիմ ապօրէն յարաբերութեան մէջ գտնուելով Բիւան յղի մնացած էր։ Իրենց պատիւը փրկելու համար Հալիմ սպանած է կինը եւ թաղած քարայրի մէջ։

ՀԱՅ ԿԻՆ ՄԸ ՁՈՂ ԹՇՈՒԱՌՈՒԹԵԱՆ ՈՒ ՏԳԻՏՈՒԹԵԱՆ

Հայ կին մը, հաճի մը ամուսնալ յղի, աղջա, ուզելով վիժում ունենալ, դիմած է իր պատճառին անգիտակից ուզած մանկաբարձուհիի մը, որ իրեն կարգ մը բուճաւորիչ դեղեր տալով, 24 ժամուան մէջ, գիներ գերեզմանոց դրկեց։

Տարաբաղդ կինը, որուն թաղումը տեղի ունեցաւ առջի օր, իր տեսակը կը թողուր 3 - 4 տարու երկու զաւակ ու ամուսին մը։

Մեծ ձեռնհաս մարմիններու ուշադրութիւնը կը հրաւիրեմք այս դէպքին վրայ, որ յաճախ կը կրկնուի մեր մէջ եւ ծաղիկ կեանքեր խլելով անպատուհաս դժբաղդութիւններու պատճառ կրլլայ։

ԳԻՆՈՎԻ ԳՈՐԾ

ԿԻՆ ՄԸ ԵՒ 2 ՄԱՐԴ ԿԸ ՎԻՐԱՒՈՐԷ

Թրիբօլիի մէջ, տասնապետ Հապիպ Ապսօ 15 օրուան ծրագրուդ առնելով խռամ եկած էր։ Առջի օր աճ գինետուն մը նստած էր եւ գինովցնալու սպիճաճ խմած։ Ճամբան, տուն վերադարձին մէկ կողմէն միւսը կ'օրորուէր։ Ժողովուրդը կը հաւաքուի աճոր օտրջ եւ տասը կ'ուկսին խնդալ աճոր վիճակին։ Տասնապետ սակայն օտա կը բարկանայ եւ դանակը հանելով կը յարձակի անոնց վրայ։ Ժողովուրդը կը փախչի եւ տասնապետն ալ իրենց հետեւի։ Աւիլ Միխայէլ անուն կին մը այդ միջոցին ճամբէն կանցնէր։ Հապիպ տասնապետը մահաբեր դանակը կուդայ այդ խեղճ կնոջ վիզը եւ խոր վէրք մը կր բանայ։

Անկէ վերջ տարուցակելով իր յարձակումը, կաղած գինուորը կր վիրաւորէ ուրիշ երկու հոգի ալ, մինչեւ որ ոստիկանները կր հասնին եւ կր ձերբակալեն գինի։

ԽՆԱՅՈՂՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱՐ...

ՏՐ. ՏԱՃ ԻՆՔՆԱՇԱՐԺ ՄԸ ԿԸ ՆՈՒԻՐԷ ԻՐ ՎԱՐԻՋԻՆ

Եգիպտոսի «Մուգաթթամ» թերթի թղթակիցը կը գրէ իր թերթին.

Լիբանան զննուող հարուսներ ներկայ տագնապի հետեւանքով խնայողութեան սկսան եւ տասեր հանեցին իրենց սպասուհիներ, իսկ ոմանք ալ զեղչեցին անոնց ամսականները։ Ամերիկեան Համալսարանի Նախագահը Տր. Տաճ խնայողութիւն ընել պէտք տեսնելով իր երեք բրիվէ օթօներէն մէկը ուզած է ձգել եւ կանչած է անոր վարիչը եւ րսած անոր. «Չորս տարիէ ի վեր ինծի կ'ապահոիս, սակայն ես հիմա սեպհուած եմ ինծի տալ։ հետեւաբար այս ինծի տարիք էզգի կը նուիրեմ, եթէ դրամի պէտք ունենաս կր դիմես ինծի»։

Այս ինծի տարիք Նոյ մարմնի կր կրէ եւ 500 ոսկի Եգիպտական արժէք ունի, գրեթէ դեռ նոր է։

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ

Պհրճուճի եւ Կարապետ Պ. Ղազարեան իրենց ջերմագին շնորհակալութիւնները կր յայտնեն ամեն անոնց, որոնք անձամբ, հեռագրով եւ ճամկաւ փութացին շրջնորհաւորել իրենց ամուսնութիւնը։

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

Վրաստանդաբի Սահակեան վարժարանին համար երեսատարդ եւ կարող ուսուցիչի մը պէտք կայ։ Փափաքողներ կրնան B. P. 495 ով դիմել մինչեւ 28 Յուլիս։

Ներմուծագրին կցելու է վկայականի եւ յանձնարարականներու պատճէններ։

Գէյրութ ՏՆՕՐԵՆՈՒԹԻՒՆ

ԱԿԱՆԱՆ ՊԷՅՐՈՒԹԻ

21 ՅՈՒԼԻՍ 1932

	Ս. Դ.
Ցգիպտկ. բրքադրմ.	464
Անգլկ. »	452
Տօլար »	126.75
Թրխական »	59
Գանճ Օթթօման	135
Իտալական Լիր 100	645
Ցուսական Տրախմի 100	85
Անգլկ. ոսկի	608
Ֆրանս. »	485
Օսման. »	550
Արծաթ մեճիտ	22
Երեսի Ֆօնս. Ա. Ֆէ.	534
» » Բ. »	291.50
» » Գ. »	282

Մեճիտեան եզբարէ Բիւ Ֆօս Թէլեֆօն՝ 5-19

Կարդացէք եւ Տարածեցէք
«ԱԶԴԱԿ»Ը

ՁԻՆՒՈՐ ԱՐՇԱԿ Ի ՕԳՏԻ ՀԱՅՐԵՆԻՔԻ ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹԵԱՆ
Թղթակից.— Գ.Գ. Հէրիօ եւ Բօլ Պօնքուր հոս ժամանեցին։ Անոնք տեսակցեցան պ. Կիպարեանի եւ Մարքեի Ֆէնէլոնի հետ զրուցելու համար։

եղբայրս իրեն հետ ամուսնանալով չատ մը աւելորդ ծախքերու ենթակուած էր։ Իսկ Իպապէլ՝ ամէն անգամ որ ան կը մոլտար, իր գլուխը ձեռքերուն մէջ առնելով խոր ահեր կը քաշէր։ Եթէ համարձակութիւնը ունենար ամէն բան բացէն իր ամուսնոյն հակցնելու, այս բոլոր դժբախտութիւններէն և անհանգստութիւններէն կ'ազատուէր։

Փետրուարի առաւօտ մը, երբ Իպապէլ լուռ ու տրտում նստած էր, Միս Գօրնի սպասաւորներու հետ երես կար վէճեր ունենալէ վերջ ներս մտաւ և րսաւ։

— Ինչո՞ւ այսպէս պարապ կը նստիս, եթէ ես ըլլամ կը յոգնիմ այսպէս պարապ նստելէն, անպատճառ կը մեռնիմ։ Օվնէ ինծի այս սեղանի նոր ծածկոցներ կարենք։

— Սեղանի ծածկոցնե՞ր, ես այդ գործերը չեմ կրնար ընել, չեմ դիտեր. և թէ ալ հիմայ գործ ընելիք ժամանակս չէ։

— Իսկ եթէ ծարլայլ գայ և կտաքով պտոյտի տանիլ ուզէ, ժամանակ կունենաս չէ՞։

Ահա այս վիճակի մէջ կանցնէր իր օրերը Իպապէլ։ Ապրիլ ամիսը անցնելու վրայ էր և Իպապէլի ծնունդ-բերութեան օրը կը մօտենար։ Առաւօտ մը արևածագէն չատ առաջ, ձօյս Իպապէլի սենեակին քովը պտտուող սենեակը նստած ձեռքերը կը շփէր։ Իօրնելիա ներս մտնելով,

— Ինչպէ՞ս եղաւ ձօյս, վտանգ կա՞յ։

— Չեմ գիտեր, գիս ներս չեն ձգեր, Տօքթ. Ուէյն Բայթ հոս է և Տօքթ. Մարթէնին ալ հեռագիր ղրկուեցաւ։

— Աման ձօյս, ի՛նչ կ'ըսես, ինչո՞ւ Տօքթ. Մարթինն ալ կը բերեն. արգեօք վատնդ կա՞յ, ըսաւ և ներս մտնել ուզեց։

ձեղի հանգչեպ անկեղծ և ճշմարիտ սէրէ մը տարբեր վերաբերմունք մը չեմ ունեցած, որով ապրեցուիչն ինծի զելիք ոչ մէկ պատճառ տուած եմ։

— Պատճառ չեղա՞ք, ամէն օր մեր տունը եկող և չուքիս պէս քովէս չհեռացող և այս չղթան ու մետալիօնը տուողը դուք չէի՞ք, ինծի հետ եղբօր մը պէս չէի՞ք տեսնուէր։

— Կեցիր Պարպարա, եղբօր մը պէս ըսիր, ճիշդ այդպէս կը սիրէի քեզ, ուրիշ ոչ մէկ զգացում չունէի և մտքէս անգամ չէր անցներ։

Պարպարան դարձեալ ձայնը բարձրացնելով ըսաւ։

— Եղբօր մը պէս... այո, իմ զգացումներս երբէք նկատի չառիք և սիրուս գրաւեցիք։

— Լռէ՛ Պարպարա, կը խնդրեմ միտքդ ամփոփէ և հանգիստ եղիր։ Եթէ պատճառ եղայ կամ առիթ տուի որ դուն կարծես թէ քեզի աւելի խոր սիրով մը կը սիրեմ, չատ կը ցաւիմ։ վատահ եղէք որ անպիտակցաբար ըրած եմ։

— Եթէ Իպապէլ սիրտդ չի գրաւեր, գիս պիտի չսիրէի՞ր։

— Չեմ գիտեր, ինչպէ՞ս կրնամ դիտնալ, կը կրկնեմ Պարպարա, քեզի քրոջ մը պէս նայած էի, ի՞նչ ըլլալը գիտէ՞ի...

— Գոնէ ամէն մարդ լսած չըլլար, աւելի գիւրաւ կրնայի զսպել։ Ուէսթլինի ժողովուրդը անունս քեզի հետ կապած էր, մինչդեռ հիմայ միայն պիտի գթան ինծի։ Ա՜հ Արչիպօլտ, երանի՛ թէ մեռնէիր գիս։

— Իսկապէս չատ կը ցաւիմ, կը յուսամ որ չուտով պիտի մոռնաք։ Մեր այս խօսակցութիւնը թող հոս մնայ և մոռնուի։ իրարու հետ դարձեալ քոյր եղբայր ըլլանք։ վատահ եղէք որ այս խոստովանութիւնը ձեզի հանգչեպ ունեցած ոչէքս և յարգանքէս բան մը չի պակ-

ԼՕՆՏՈՆԻ ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԴԵՍՊԱՆԸ ՈՒԱՇԸՆԿԹԸՆ ԿԸ ՄԵԿՆԻ

Լոնտոն.— Լոնտոնի ամերիկեան դեսպան պրն. Մէյըն Ուաչըմ Քըն մեկնեցաւ։

Պաշտօնապէս կը յայտարարուի թէ այս ճամբորդութիւնը քաղաքական ոևէ նշանակութիւն չունի, բայց սովոր է որ դեսպանը պիտի տեսակցի պրն. Հուվըրի հետ։

ՕՎԻԷՏՑԻ ԴՐԱՄԱՏԱՆ ԿՈՂՈՊՏԻՉՆԵՐԸ ՁԵՐԲԱԿԱԼՈՒԱԾ

Մաարիա.— Ներքին գործոց նախարարը կը հաղորդէ թէ Օվիէտոյի շրջաժառանը թալանող հերոսախումբին մնացած անդամներն ալ ձերբակալուած են։ Ձերբակալութիւնէ առաջ տեղի ունեցաւ կատաղի հետապնդում մը և բուռն հրացանաձգութիւն մը։

(Ա. Ա.).— Այս հրոսախումբը իր չամառակութիւնը գործած էր օր ցերեկով։ Գողերը ինքնաշարժով եկած էին մինչեւ գրասեղանը դուրս եւ երկաթ խուզիչի բաժնուած էին որուն մէկը ներս մտաւ գրասեղանը պահուր դռնէն և միւսը հսկատեսութեան եաև փողոցը պահող ոչապաշտօնական դռնէն։ Զարագործները ներս խուժեցին ատրճանակներ ի ձեռին և հարիւր հազար թէսէթա յափշտակելէ յետոյ փախուստ տուին գիրենք հոն բերող ինքնաշարժերով։

ՕԴԱՎԱՅԻ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ՀԱՄԱԺՈՂՈՎԸ ՔՈՒՊԷՔ ՃՔԵՂՕՐԷՆ ԿԸՆԴՈՒՆԻ ՊԱՏՈՒԻՐԱԿՆԵՐԸ

Քուէյթ.— «Իմորէն» անունով պրիճկէյն խարխոխ նետեց մաոր 5ին։ Երբ որ չոգենաւը մաաւ հաւանանգիստ առարկայ դարձաւ խանգաղատ ընդունելութեան մը։ Երեւութապէս, սմբողջ ժողովուրդը ծովեզերք թափուած էր։

«Իմորէն» հանաւարչէն էր Ֆօրսայի օգանաւերը սաւառնելով չորջանները կատարեցին չոգենաւին վրայ։ Նուագ քազմութիւն մը պրաւած էր այդ ամէն տեղերը ուրկից կարելի էր հանդիսատես ըլլալ պատահարին գալատեան։

Պրն. Գոյտուին, պրն. Հավէնկա, պ. Մաֆէյ և հնդկական պատուիրակութեան պետ հակիրճ պատգամներ ուղղեցին ռատիօի միջոցաւ, Քուէյթ քաղաքին, չնորհակալութիւնն յայտնելով իր կողմէ կատարուած չքեղ ընդունելութեան համար։

"ԹՐԻՊՈՒՆԱ„Ի ՄԷԿ ՅՕԴՈՒԱԾԸ

Նուովմ.— Հիմագի մէջ ծագած դէպքերը կը դրաւեն իտալական քաղաքական չրջանակներու ուշադրութիւնը որոնք մասնաւոր կերպով անգրպիական յանձնաւի մր և բրիտանական գինուորներուն Ակապայի ծոցը առաքսին հետևանօք արաբական տարրին մէջ առաջ եկած յուզումը։

Ակապայի գոտին բրիտանական կայսրութեան կեդրոնացման նկատմամբ արաբական մամլոյ յայտնած վտանգաւորութիւններու արձագանգ հանդիսանալով, «Թրիպունա» դիտել կուտայ թէ հոգատար պետութիւնը իրաւունք չունի իրեն սեփականացնելու երկիր մը որ իրեն յանձնուած է հոգատարութեան ձևով։

Նկատելով Ազգ. Դաշնակցութեան հոգատարութեանց յանձնախումբին կողմէ գործուած հակակշիռը, կաւելցնէ «Թրիպունա», չափազանցեալ են արաբական ժամանակի կողմէ յարուցուած աղմուկները, որովհետև անկարելի է հաւատալ որ անկրան գաւադրութիւն մը տարբել խորհի։

ԹՈՒՐՔ ՍՈՎԻԷԹ ՅԱՐԱԲԵՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Կ. Պոլսէն կը հեռագրուի մէյլ Ահրամի.

Կ. Պոլիս.— Արտաքին գործոց նախարարութիւնը նոր պայմանագիր մը ստորագրեց սովիէթական կառավարութեան հետ որ կը յայտնէ այն վերապահութիւնները որոնցմով Թուրքիա մասնակցութեան մէջ

ԳԱԲՐԻԷԼ Թ. ԹԷՐԶԵԱՆ
(ԵԼԵՔՏՐՍԿՍՆ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ)

Հիմնուած 1921 ին Պէյրութ-Բերբա

Իսա դիւրաւաչի պայմաններով կը կատարէ ամէն կարգի ելեքտրական լոյսի գործուածներ (Installation) ինչպէս նաեւ մոթոր եւ ջեներատորներ

Վաճառասուն ընտանեաց ներկայ գործիքներու ետեւ գոհութիւններ։ Մասնաւոր ուշադրութիւն բնակարաններու ելեքտրա-ջեռուցման։ Վաճառասուն Philips եւ Lux ելեքտր. լամպիներ եւ ամէն տեսակ ելեքտրական պիտոյքներու։

Վճարման դիւրութիւններ։

Հասցէ — Պ. Ռիզուէնեանի գրասեն կից Պատեհ. B. P. 491

ՊԱՆԴՈՒԿ ԱՀԱՐՈՆ ՊԻԹԻԱՍ

ՀԻՒՍԻՍՍԱՑԻՆ ՍԻՒՐԻՈՅ ԼԱՒԱԳՈՑՆ ԱՄԱՌԱՆՈՑՆԵՐԷՆ ՁԷՊԷԼ ՄՈՒՍԱՑԻ **ՊԻԹԻԱՍ** ԳԻՒՂԻՆ ՄԷՋ

Նորակառոյց եւ գեղեցիկ շէնք. արդիական կերպով կահաւորուած սենեակներ. ընդարձակ սրահ, բաղնիք, հիւրոսական եւ արեւելեան կերակուրներ

ԶԱՓԱԼԻՈՒ ԳԻՆ

ԲԱՑ Է 1932 ՅՈՒԼԻՍ 1ԷՆ ՍԿՍԵԱԼ

Իր ազնուական տեսարաններով, սառն ջրերով և առողջարար կլիմայով ծանօթ ՊԻԹԻԱՍ գիւղը այս տարի օժտուած է գիւղացնացութեան համար անհրաժեշտ եղող բոլոր յարմարութիւններով։

Ճամբաները նորոգուած են, գիւղին մէջ հաստատուած է թղթատարական ամենօրեայ սպասարկութիւն ինչպէս նաեւ թէլեֆոն և հեռագիր։

Պիթիաթ ունենալ նաև իր առաջնակարգ պանդոկը, ուր այցելուները պիտի գտնեն Սիւրիոյ և Լիբանանի լաւագոյն ամառանոցներուն յատուկ բոլոր յարմարութիւններն ու հանգրուանութիւնները։

Տէր և Տնօրէն ԱՀԱՐՈՆ ԻԶՄԻՐԼԵԱՆ

ԱՂՔԱԿԻ ՏՊԱՐԱՆԸ

ՏՊԱԳՐԱԿԱՆ ԱՄԷՆ ԿԱՐԳԻ ԳՈՐԾԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ
Դիմեցէք «ԱՋԴԱԿ»ի Տպարանը՝ գիրք, պրօշիւր, հաշուեկշռական հրատիրագիր, պահարան, ճամպակի քարտ։ եւ առեւտրական ձեռագիրներ.
ԱՐԱԳ, ՄԱՔՈՒՐ, ԳԵՂԵՑԻԿՅԵԱ ԱՃԻՆ.
ՀՈՒՍ ՄԻԹԵՐՔ-ԳԻՒՂԻՆ

ՊԱՆԴՈՒԿ ԼԻՒՔՍ

Հայկական ամենագեղեցիկ պանդոկը «Լիւքս»ի մէջ, ծովեզերեայ պարտէզով,

ԽՈՍՏՈՎԱՆԵՑ ՍԵՆԵԱԿՆԵՐ ՈՒ ԿԸ ԲԱՑԱՒԱԿԱՆԵՐԷ

1. Հաճելի ձաշ, մաքուր եւ ախորժելի սոպրակներ.
2. Գինեներ խոտ զանազան.
3. Տնային գեղագործ ընդունելութիւն։

Տէր եւ Տնօրէն Գ. ԳԱՐԱՍԻՆԵՑԵՆ

ՍԹԱՆԴԱՐԴ *կօշիկներ վիշտ ամենագար, ամենադիմացկուն, ամենաոսժան եւ ամենագեղեցիկներն են.*

ԿԵԴՐՈՆԱԿԱՏԵԼՔ ՆԱՃԱՐ ՆԳԼՔԱՑՐՆԵՐՈՒԻ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ

Տքթ. Բ. ԳՈՒԼԱԳԵԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ՝ ՆԵՐՔԻՆ, ՄԱՐԹԱՑԻՆ ԵՒ ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

ՎԿԱՅԵԱԼ ՓԱՐԻԶԻ ՀԻՆԻԱԴԱՆՈՑՆԵՐԷՆ

Կր դարմանէ գիտական ամենասիրչին մեթոտներով, քորէու. սեռ. մոմսի, ադիճներու լեարդի ամէն տեսակ հիւանդութիւններ։ Հին եւ նոր ցեռմափոգութիւնը իր բոլոր բարդութիւններով, ինչպես նաեւ Ֆրանկախ եւ մարքայիճ հիւանդութիւններ։

Ազազ, արմատական եւ բարեխիղճ դարմանում։

Հիւանդ կ'ընդունի ամէն օր, բացի կիրակիէ, իր նախկին դարմանատան մէջ. ժամը 8—12 եւ 2—6ու մասնաւոր ժամադրութեամբ։

Երեքշաբթի օրերը, ժամը 2—5 վկայակ ՆՂԱՍՏՆԵՐՈՒ ՀԱՐ
ժամ Հասցէ փողոց՝ թիւ 8

ՏՕՔԹ. ԳԷՈՐԳ ԿԷՐԿԷՐԵԱՆ

Վկայեալ Lauréat Ecole Interne եւ այժմ վարչուհի ՍՍՆՆԿՅԱ յէրս Ֆրանսական հիւանդանոցի *ԱՋՔԻ, ՔԹի, ԿՈԿՈՐԴի, ԱԿԱՆՋԻ և ԳՀԱՈՒՐ* հիւանդութիւններու բաժնին։

Հիւանդ կ'ընդունի կէսօրէ վերջ ժամը 2—6

իր գիտիէին մէջ rue de Damas, No. 15

Հիւանդները ուղղակի հիւանդանոց կ'ընդունուին իր կողմէ տրուած մուտքի թղթով։

Ագքատ հիւանդներու ձրի դարմանում, ամէն օր կէսօրէ առաջ ժամը 10—12, հիւանդանոցի դարմանատան մէջ։

Կարի եւ Ձեւագիտութեան Դասընթացք

Տիկին ՄԱՌԻ ԵՐԱՄԵԱՆ

ՎԿԱՅԵԱԼ ԴԵՐՁԱԿՈՒՀԻ

ԲԱՐԻԶԷՆ ԵՒ ՎԱՇԻՆԿԹՕՆԷՆ

Կարի եւ ձեւագիտութեան մասնագիտուհի. Տիկին Մառի Երամեան կը վերադարձաւ իր առհասարակ, Մեծ Սեւրայի դիմացը No. 78 տան երկրորդ արկը։

Երեք ամսուան միջոցին կը սորվեցնի ամենավերջին ճոռաձեւութեամբ, կար եւ ձեւագիտութիւնը իր բոլոր բարդութիւններով եւ արդիական մեթոտներով, Droit-fils մեթոտով։ Իր աշակերտուհիները կ'օժտուին Բարիզի ազգային Académie Daydou վկայականով։

Տոկուն շինուածք վայելուչ տեսք հնչուն եւ բնական ձայն Անոնք յատկանիշներ՝

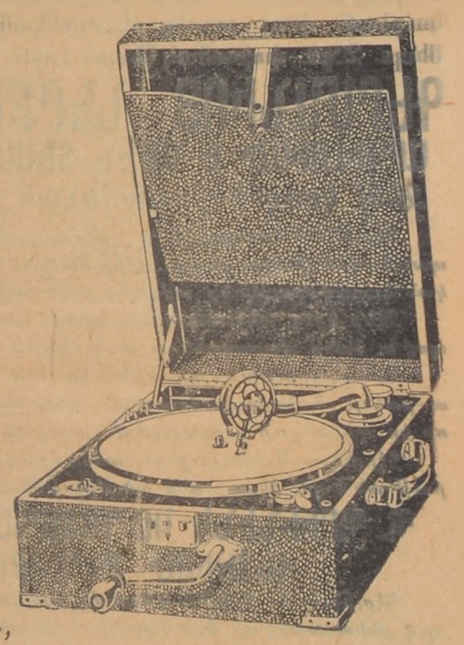

ՕՐՈՆՅՄԱՎ ԿԸ ՉԱՏՈՐՈՇՈՒԻՆ

ԱՓՕԼԼՕ ՖՕՆՕՆԵՐԸ

Հրապարակի վրայ գրանի ամբողջ բոլոր մարքան հրաւիրած կը մրցին Ապոլլօ ֆոնօնները։ Մանաւանդ վերջին նոր մօտէլները, որոնք հասած են արդէն, անգերազանցելի են իրենց տոկունութեամբ, վայելչութեամբ և ժամչելի գիներով։

APOLLO GRAMOPHONE Co. Ltd
(of London)

ԱՓՕԼԼՕ ՖՕՆՕՆԵՐՈՒՆ ԹՈՒՓՈՒԻՐԸ ՈՒՆԻ

Պատրաստ համոզում գոյացնելու համար անգամ մը այցելեցէք
MAISON APOLLO, Rue de la Poste, BEYROUTH
Փողոցիկ եւ ծօնսօլ՝ ամէն ձեւի, անվիճելի ոճակ եւ առաւելութիւններ
գիւտամասչելի գին, վճարումի դիւրութիւններ
Ընդհ. ներկայացուցիչ Սիւրիոյ, Պաղեստինի, Անդրյորդանանի, Միջագետքի եւ կիպրոսի.— ԳՈՒՐԳԷՆ ՍԻՆԱՆԵԱՆ
KOURKEN SINANIAN, Boîte Postale 642, BEYROUTH (Syrie)

ՕԳՆԷ ԴՈՒՆ ՔԵԶԻ ԵՒ ԱՍՏՂԸ ՔԱՕԳ ՊԻՏԻ ՕԳՆԷ

ԸՆՏԱՆԻՔԻ ԱՍՏՂԸ

(L'ETOILE du FOYER)

Առեւտրական և երկրագործական ժողովրդային վարկի հաստատութիւն
Անանուն ընկերութիւն.— գրամագլուխ՝ 3,000,000 ֆրնք.
որ կրնայ 3.000,000,000 ֆրնք.ի բարձրացուիլ վարչական խորհուրդի պարզ որոշումովը։
Գերագոյն գրասենեակ.— 137 Boulevard Sebastopol - Paris
ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ Արեւելեան պետութեանց
Սավոյ Օքիլ-շեճ, Պուրճ Պէյրութ

ԵԼԵՒՄՏԱԿԱՆ ՃԻՒՂ

Ապահովի պարտականագրութիւնով

ՕԺԻՏ

զրաշխատրեալ տոկոս 6%։ Ակէ զատ մասնակցութիւն ընկերութեան չահերուն։

ԿԱԼՈՒԱԾԱԿԱՆ ՃԻՒՂ

ՎԱՐԿԵՐՈՒ ԲԱՑՈՒՄ

Կալուածի վրայ փոխառութիւնք՝

վճարելի 10—15—20 տարիէն, որոշուած պայմանաժամէն առաջ ուզողը կրնա՞ վճարել։

ԸՆՏԱՆԻՔԻՆ ՍՏԱՂԸ ընկերութիւնը նկատմամբ 75,000է աւելի անդամ ունի։ Մինչև 1 Ապրիլ 1931 Ընտանիքին Աստղը 135 միլիոն վոր տուած է, գրաւուկ 500 միլիոնէ աւելի արժէք ունեցող անշարժ կալուածներու վրայ։

Ամէն բոլորակցութիւն ուղղել՝ B. P. 821, Beyrouth

AZTAG
JOURNAL QUOTIDIEN ARMÉN.
B. P. 587
BEYROUTH, Liban

Directeur-Propriétaire
HAIG BALIAN

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳԻՆ
ՍՈՒՐԻԱ տար. 550, Վեցամսեայ 300 Ս. Դ.
ԱՐՏԱՍԱՀՄ. տրկ. 7, Վեցամսեայ 4 տոլար

ԱԶԴԱԿ

ՕՐԱԹԵՐԹ

ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԳԻՏԱԿԱՆ

ازتاك
جريدة سياسية ادبية اقتصادية حرة

ՇԱԲԱԹ ՅՈՒԼԻՍ 23 1932
ԳԻՆԸ ՀԱՏԸ 2,50 Ս. Դ.

Զ. ՏԱՐԻ | Ամէն առաքում պէտք է ընել թերթիս տնօրէնին հասցէին | Տնօրէն — Խմբագիր՝ ՀԱՅԿ ՊԱԼԵԱՆ | Չհրատարակուած ձեռագիրները չեն վերադարձուիր | Թիւ 105 (682)

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

ՀԱՅ ԳԻՐՔԸ

Ամէն անոնք որ կը հետեւին հայ լրագրութեան և գրականութեան՝ գիտած պիտի ըլլան դուն ուրեք բարձրացած արդար բողոք մը որ կը վերաբերի հայ թերթի և գրքի սպառումին։

Զարմանալի չէ, որ մեր մամուլին մէկ մասը՝ — մէջը հաշուելով նոյն իսկ ամենէն շատ սպառում ունեցողի համբաւ վայելողները, յաճախ կը տրտնջան ձրի ընթերցողներու այն բազմութենէն, որ գրականութեան մակաբոյծն է դարձեր։ «Մի՛ ճաշալէք ձրի թերթ կարդացողները» աղաղակը՝ հայ լրագրութեան անցուցած տնտեսական և հայ գրքին ու գրականութեան բոլորած բարոյական լքումին հոգեբանական մէկ ճիչն է։ Թող բացատրութիւնը նորօրինակ չթուի, որովհետեւ սերտօրէն ան կապուած է մեր տիպուտառին պատմութեան։

Հայ գրականութիւնը աւելի քան երբեք կ՚անցընէ նիւթական աննախընթաց տագնապ մը, որ հաւանօրէն նմանը չէ ունեցած վերջին երեսուն տարիներու ընթացքին։ Թող չըսուի թէ ժամանակակից աշխարհի տնտեսական բարդութեանց և անձկութիւններու անմիջական հետեւանքն է ասիկա, սխալ է։ Սխալ անոր համար, որ տնտեսական տագնապէն տառապողները միշտ գրականութեան մէջ մխիթարութիւն փնտռողները չեն եղած։ Ու այսօր ալ դեռ, երբ արդար եւ մարդիկ առօրեային մտահոգութիւնով կը գալարուին՝ չեն դադրիր գրքի և մամուլի մէջ վերստին սփոփանք որոնելէ, եթէ երբեք ընթերցումը, մտաւոր սնունդը կամ գրականութեան սէրը իրենց հոգին խանդավառող պարագայ մը նկատած են։

Արդար ըլլալու համար այս վերջիններու նկատմամբ՝ բնականոն պայմաններու հետ բաղդատելով՝ հարիւրին որոշ գեղչ մը՝ դեռ վերջնական բացատրութիւնը պիտի չնշանակէր հարցին։ Ընդունինք որ հսկայական թիւ մը կը կազմեն մեր մէջ հայ գրքին ու լրագրութեան մակաբոյծները։ Ձեռքէ ձեռք, կրպակէ կրպակ շրջան կատարող լրագիրներու պատմութիւնը մեր օրերէն կը հասնի։ Ցաւ և նման է նաև գրքերու ճակատագիրը։ Աւելցուցէք ասոնց վրայ հեմա այն քար անտարբերութիւնը որ ունի ստուար զանգուածը ժողովուրդին՝ հանդէպ հայ գրականութեան, ու պատկերը կ՚ըլլայ զարհուրելի։

Այս երեւոյթին պատճառը դժբախտաբար շատեր թիւրիմացութեամբ մը ուրիշ տեղ կը փնտռեն։

Թուենք երկու խօսքով։ Դասակարգ մը, իրական կրթութենէ ու հիմնական դաստիարակութենէ զերծ, կը գտնէ որ մեր մէջ ընթերցումի իսկապէս արժանի շատ քիչ բան կայ։ Այն ինչ որ իբր գրականութիւն կը մշակուի, կը գտնէ զանցառելի քանակութիւն եւ լուրջ ուշադրութեան առնուելու անարժան։

Ըսենք սակայն, թէ թիւր ըմբռնումի հետեւանք է ասիկա և նաեւ մակերեսային դաստիարակութեան։ Ապացոյց, որ օտար գրականութեան ծուծին թափանցող արժէքներ կան մեր մէջ, որ կը ճանչնան մեր գրականութեան բոլոր սկսնակները, կը հետեւին անոնց քայլերուն, ու կը հրճուին անոնց արձանագրած իւրաքանչիւր յաջողութեամբ։ Բայց ինքնին ի՞նչ կը ներկայացնեն օտար երկու վէպ կարդացող ու մէկ ու կէս բանաստեղծ ճանչցող մեր ակռապլիկները, որ մեծ մասամբ պատահ յարկերու ներքեւ անցուցեր են իրենց ժամանակը ու հայ գրականութեան մասին ունին չափազանց անձուկ ու սահմանափակ գաղափար։

Ասոնք կը ներկայանան մեզի ողորմելի իրենց դատողութիւններով ու նոյնքան ողորմելի կարծիքով, երբ հարցը կը վերաբերի հայ գրականութեան և արուեստին։ Եւ որովհետեւ չեշտ է իրենց արհամարհանքն ու լրբօրէն յանդուգն՝ կը մնան միջակութեան պատնէշին մօտ, ուրկէ կարելի չէ բնաւ դիտել հայ հոգիին գեղեցկութիւնը եւ ստեղծագործող ուժը։ Բայց մէկ բան կը մնայ ճշմարիտ, այս դաստիարակութեամբ մեծցող ապազգայնացած սերունդ մը ունինք, գրեթէ քիչ մը ամէն դի, որ երես կը դարձնէ հայ գրքին ու գրականութեան, հայ պարբերականին ու մամուլին, ու չի գներ, չի կարդար զայն։

Կայ նաեւ ուրիշ դասակարգ մը, բարեկեցիկ, և որ յաւակնութիւնը ունի ինքզինքը մեր ժողովուրդին ազնուաբարբառը հաշուելու։ Անոր տանը մէջ դուք կրնաք գտնել գոնէ կէս երկվեցեակ մը արդիական աթոռ, հեշտադարան մը և ժամանակակից կահ կարասի ու կահաւորում։ Իր հագուելակերպին մէջ ան չուզեր մրցանիշ կորսնցնել, հարցը երբ կը վերաբերի եւրոպացի համաստիճան ընտանիքներու հետ բաղդատութեան դրուելու։

Բայց մինչդեռ նոյն պայմաններու մէջ եւրոպացի ընտանիքի մը յարկին տակ դուք պիտի գտնէիք հրաշալի մատենադարան մը՝ մեր մէջ օղիին շիշը, կլկլակը կամ անկիւնը դրուած թղթախաղի ծրարը պիտի փոխարինէին զայն։

Մենք կը խրտչինք հայ գրքէն։ Այսօր զայն մեր տղոց ձեռքը պիտի գտնէք աւելի քան նոյն իսկ մտաւորականներունը։ Պիտի համոզուէիք ըսել, թէ՝ նոյն իսկ մեր ուսուցիչներէն շատ քիչերը գիրք կը կարդան։ Գիտենք անունով ու դէմքով դպրոցներէն ներս սպրդած ուսուցչութիւններ, որ տարին անգամ մը գիրք մը չեն կարդար։

Այս համեմատութեամբ բոլորն են նաև մեր չակերտաւոր կարգ մը մտաւորականները, բժիշկ, ատամնաբոյժ, երկրաչափ նոյն իսկ երաժիշտ են։ հանգամանքով ծանօթ։ Ասոնց մեծագոյն մասը ինքզինքը ամենագէտ կը կարծէ, ու շա՛տ բարձրէն կը նայի հայ լրագրութեան և գրքին վրայ։ Կը բաւէ անոնց ալ յիշել թէ՝ ժամանակակից Ֆրանսացի մեծագոյն մէկ գիտունը՝ Բրօֆ. Շարլ Ռիշէ, գրած է թատերգութիւններ և բանաստեղծութիւններ. թէ՝ մեր մեծագոյն մաթեմաթիզոսէն աւելի համբաւ կը վայելէ Ֆրանսացի ակադեմական բանաստեղծ Բոլ Վալէրի եւն. եւն։

Յիշելով հանդերձ այս պարագան, կրկնենք որ խոշոր թիւ մը կը կազմեն նաև այս դասու պատկանողները, որոնց քսակէն ոչինչ չի շահիր հայ գրականութիւնը և մամուլը։ Ու ան, այսօր դարձած է աւելիապէս բաժինը դպրոցական պատանիներու և որբերու, որոնց վտիտ լուման, աւա՜ղ, չի կրնար սնունդ հայթայթել իրեն։

Մենք դժգոհ չենք որ հայ նոր սերունդին հարազատ ներկայացուցիչը՝ հայ պատանին կամ երիտասարդը — յաճախ լքուած ու չքաւոր, կը կարդայ հայ գիրքն ու թերթը, ընդհակառակը։ Բայց գիտել կուտանք որ այսքանը բաւարար չէ սնունդ տալու մեր գրականութեան, որ պէտք ունի աւելի քան գուրգուրանքի և սրտցաւ կեցուածքի։

Ի՞նչ կը մտածէք, եթէ ըսեն ձեզի թէ քսանը մէկ տարիներ կ՚անցնին ահա այն թուականէն, երբ Վարուժան տուաւ մեր գրականութեան իր բանաստեղծական հզօր գործը՝ ՀԵԹԱՆՈՍ ԵՐԳԵՐը, ընդամէնը հազար օրինակ թերեւս, բայց մեր գրացուցակներուն մէջ ան դեռ կը ներկայանայ չսպառած։ Ի՞նչ պիտի ըլլար ձեր կարծիքը, եթէ յայտնէինք թէ մեր մեծագոյն դիւցազներգակին՝ Սիամանթօի ՀԱՅՈՐԴԻՆԵՐՈՒ շարքը (Ա. տպագրութիւն) կարելի ունենալ, երբ որ փափաքիք։

Այսպէս կրնաք ձեռք բերել Ինտրայի, Շիրվանզադէի, և նոյն արժէքով շատ մը հայ հեղինակներու գործերը առաջին տպագրութիւն։

Չէ՞ք խորհիր թէ ասիկա խարանող անտարբերութիւնն է մեր կողմէ, հանդէպ հայ գրքին ու գրականութեան, առանց որուն, սակայն, մեր մտաւորական վերելքը դատապարտուած է դառնալու չափազանց դանդաղ ու գրեթէ ողբալի։

Չարժե՞ր արդեօք խղճահարիլ այս մասին։

ՆԱԽԱՆՁԸ

Նուէր՝ հեռաւոր ու մօտիկ բոլոր ընկերներուս, որոնց հայ ցեղի արտայայտիչ աչքերուն խորը յաճախ տեսած եմ, աւա՜ղ, տարժեկիր նախանձի սեւ գեռուները…

Ինքն է նորէն, Նախա՛նձը…

Սեղանիս վրայ, թուղթերու դէզին մէջէն, կը նշմարեմ իր ժանիկ, կանաչորակ ու կիրքէն շլմորուն աչքերը՝ որ կը փայլին չարաշու քողարկումներով։

Երեկոյեան մեղմ հովէն դողացող պատուհանիս վարագոյրները կը բարձրանան մեղմիւ, սենեակս կը հարստանայ բացակայ սիրելիներու ստուերներով, անուն մը շրթներուս, և յիշատակ մը սրտիս մէջ՝ կը նմանիմ երկար ատեն տառապած այլ ինքնագոհ ու հըպարտ մարդու մը, որ կը վախնայ խանգարելէ շրջապատի իրերուն թաքուն երաժշտութիւնը, և կ՚ուզէ հաշտ ապրիլ բոլորին հետ և խաղաղ ու անլաց շիջումով փակել հաշիւը կեանքին հետ ու անցնիլ։

Գաղջ, երանաւէտ ու բարերար հեշտանք մը կը վերելակէ երակներէս, արիւնս կը փրփրի երիտասարդական խանդով և ուղեղս առագաստի խուցին գաղտնանուշ սարսուռը ճանչցող աղու մը պէս երջանիկ է այսօր։ Զար ու միանոյն ատեն շատ սիրելի ձեռք մը, — ո՜վ համբուրելի միշտակայութի՜ւնը այդ խնկաբոյր ժամերուն — յեղակարծօրէն կը բանայ բոլոր ծորակները ցնորահեւ յուզումիս և սիրակարկաչ ու խենթ ջուրերը վաղամաշօրէն ծերացած այս սիրտիս, կը շառնան, կ՚աղմկեն — [illegible] բազմանուագ ծափծափով։ Եւ սակայն մէկը կայ որ կը լրտեսէ զիս, կը դուէ քանի մը բոյլերու [illegible] երջանկութեան… ու թոյն կը խառնէ հրճուանքի գեղումներուս.—

Նախա՛նձը…

Դանդաղ, ինքնավստահ ու յարատեւ սողոսկումով, անիկա տակաւ կը տիրապետէ շրջապատիս, սենեակս կը լեցուի իրմով, արիւնս կը ցեխոտի և ականջներուս մէջ մահամերձի մը խժլտուքին նմանող ձայն մը կը սուլէ ոխով ու քինախնդրութեամբ։ Նախանձը կ՚աշխարհակալէ էութեանս, ու որբ հոգիս օրօրող բոլոր երազներս յանկարծօրէն կը չքանան, ինչպէս ձիւնափետուր աղաւնիներու տարմ մը՝ մօտեցող անգղին սարսափազդու ներկայութենէն։

Ու ես այնքան ճղճի՛մ եմ հիմա, անարժէք, հասարակ ու գռեհի՛կ։ Մտածումիս ծիածանը՝ երկինքներու անհորիզոն կապոյտէն՝ օրհասական արեւին պէս կը թեքի դէպի նեխած ճահիճներու և ջրակայքերու մեռելական աշխարհն ի վար, վասնզի Նախա՛նձը՝

Ժանգը սիրտերուն, անօ՛ւրն սարսուռի և խարա՛նը պղծութեան,

Նախա՛նձը՝

Զէնքը վատերուն, քո՛յրը ոճիրին և մա՛յրը փառքին,

Զի Նախա՛նձը՝

Բո՛յն աղբանոցի, արգելի՛չ սիրոյ և բա՛րձ չնութեան,

Զօքած է վրան ու կը ճզմէ՛, կ՚անդամալուծէ՛, կ՚անէացնէ՜։

Օդը կը նուազի, շնչառութիւնս կը ծանրանայ, պիտի խեղդուի՛մ, օ՜ Նախանձ, գթութի՜ւն…

Եթէ պատահի, որ եղերական ու ծովացնաց ճամբորդութեան մը ատեն, դէ՝ կը նաւուս փշրուի, առագաստները հողմերէ պատռտուին, կայմերը խուլ ճարճատիւնով ջուրերուն խորն ընկլուզին, եթէ՛, եթէ՛ պատահի՝ որ փրկութեան ամէ՛ն յոյս անդարձօրէն կորսուի, մահը իջնէ ու ծփա՛յ ալիքներուն վրայ մռայլ և դուն, Նախա՛նձ, ըլլաս գօտի՛ փրկութեան, ազատարար լա՛ստ ըլլաս եւ ըլլաս թե՛ւ մը հուժկու՝ հոգիս կեանքին հանդուցող՝ հեռո՜ւ ինձմէ…

Պատահի՛ որ դեղին աւազներուն մէջէն ու կրակ արեւին տակ, խոնջ, ուժաթեկ ու կարկամ՝ ծարաւահիւծ շրթներով օրեր ամբողջ հեւալէն ճամբորդելէն ետք անդուլ, պաղատիմ սուր հեծքերով կաթիլ մը ջո՛ւր զովացնող եւ դուն, Նախա՛նձ, սառնորակ ըլլաս աղբի՛ւր մը զուլալ՝ հեռո՜ւ կրկին ու բիւրի՛ցս անկցիս դուն…

Հեռո՜ւ՝ զի կը նախընտրեմ մեռնի՛լ մահուան աղջն գալարուելէն, քան կրել հայէնի եղջիւրները գլխուս վրայ։ Ըլլալ կո՛յր մը դանդաջուն և ընկե՛րը [illegible] ոսկորներուն, քան աչքերուս լոյսը պարտիլ քեզի, Նախանձ։

Կ՚ըլլամ հարազատ ու անբաժան եղբայրը գողերուն, սրիկաներուն ու հասարակ չարագործներուն, բայց մերժելով ես կը մերժեմ սեղմել ձեռքը հրէշի մը մարդակերպ, որուն սրտին մէջ Նախանձը ունի որջ մը և կամ բոյն…

Նախա՛նձ… Նախա՛նձ…

Կը զգամ որ ցեղիս մէջքը կը թուլնայ քեզի հետ իր ապօրինի կենակցութենէն ու անմոռաց վրէժին համար ջրդեղուած դաշոյնները, իրենց պատեաններուն մէջ ժանգէն կը ծամուին…

Նախա՛նձ… Նախա՛նձ…

Քսան դար յետոյ, տիեզերական քերթողը ժամանակներու յամր ու ահաւոր ողբերգութեան, պիտի այսպէս պատգամէ ապագայի դաշտերէն յաղթանակի պարերով ու երգ ի շուրթ ընթացող բոլո՛ր, բոլո՛ր մարդերուն.—

— Վաղնջական դարերուն, Արեւելքի մէջ կ՚ապրէր քաջամարտիկ ու խրոխտ Արմէնեան ցե՛ղ մը ազնիւ, բոլո՛ր արդար մարտերուն անպարտելի՛, մտանակից, ճշմարտութեան վե՛հ առաքեալ ու գթութեան սափորակիր, ցեղ մը արի ու հպարտ, որ գուպարի ներուեցաւ ու յաղթական դուրս ելաւ՝ Սէնէարի, Քարքէմիշի ու Նինուէի ժողովուրդներուն հետ, որ կո՛ւրծք տուաւ ժամանակի աւերին, մինչեւ որ սուգի օր մը, Նախանձին ժանտ ջուրերը յորդեցան, ողողեցին ու կպրացան անդնդախոր ձորերէն մինչեւ երկնամերձ լեռներուն բարձունքները…

Նախանձամեռ այդ ցեղին վերյայտնութեանը համար՝ խաղաղութի՜ւն ու հանգիստ…

Հալէպ — Վ. ԽԱԺԱԿ

ՄԵՌԱԾ ԲԱՆԱՍՏԵՂԾԻ ՄԸ

Ով դուն, որուն աչքերն էին թափառայած,
Պապակովը լոյսին, թոյրին վեհ ու անճառ,
Եւ կենդանի միսին, ՝քնքուշ ու երկնափառ,
Ննջէ, խաղաղ, մութին մէջ որ կողպ է փակած։

Տեսնե՛լ, լսե՛լ և զգալ — հով, մուխ և մոխիր…
Սիրե՛լ — ոսկի բաժակին մէջ մաղձ միայն կայ,
Արդ, ձանձրացած սուրբի կը պէս որ խոյս կուտայ
Խորանէն, ե՛տ դարձիր, խառնուէ նիւթին անծիր։

Անխօս շիրմիդ ու ցաւամաշ ոսկորներուդ՝
Թէ մին թափէ կամ ոչ արցունք սովորական,
Թէ վատ դարը մոռնայ քեզ կամ կանգնէ արձան,

Կը նախանձիմ քեզ փոսիդ մէջ խաղաղ և մութ,
Զի դուն, կեանքէն փրկուած, չունիս ալ անպայման,
Խորհելու ցաւն և գարշանքը մարդ մ՚ըլլալուդ։

Թրգմ. Ս. Ի. — ԼԸ ԲՈՆԹ ՏԸ ԼԻԼ

ՊԱՐԱՊԿ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ

ԽԱՅԵԱՄԷՆ

Անըսկիզբին գաղտնիքները ո՛չ դուն գիտես և ո՛չ ալ ես,
Առեղծուածին բառը կարդալ ո՛չ դուն կրնաս և ոչ ալ ես,
Վարագոյրի ետևն է որ կը բարբանջենք մենք երկուքով,
Վարագոյրը երբոր վերնայ՝ ալ ո՛չ դուն կաս և ոչ ալ ես։

***

Կեանքն անցնելէն վերջ՝ նա լեղի էր թէ քաղցըր միևնոյնն է,
Հոգեվարքիդ՝ Պաղտատի թէ Պալխի մէջն ես միևնոյնն է,
Գինի խըմէ, որովհետև ինձմէն, քեզմէն ետք բիւր անգամ
Մեռնող, ծնող լուսնին համար՝ մենք կանք, չկանք միևնոյնն է,

***

[illegible] նետին հանդէպ ամէն վահան անօգուտ է,
Արծաթի և ոսկու տուած չքողարկում [illegible]
Կեանքն ու աշխարհ որքան խորունկ կըցայ քննել՝ հասկցայ թէ՝
Բարի գործէն զատ՝ ամէն բան աշխարհիս մէջ անօգուտ է։

Փարիզ — Թրգմ. ԱՐԱՄ ՉԱՐԸԳ ՎՏԱՐԱՆԴԻ

ՔԱՅԼԵՐԸ ԼԱՄԲԱՐԻ ԼՈՅՍՈՎ

… Ու տարինե՛ր… ահա ան, ուրիշի մ՚հետ կը քալէ…
Կը տրոփէ սիրտը հողին, լամբարին լոյսն ալ մռայլ
Կ՚ամփոփէ շուքը շուքին, կարծես ըսէ — սասափէ
Նշոյլին տակ — զուարթունք՝ թեւը թեւի, անայլայլ…

Կը սահի զոյգը այսպէս գիշերին մէջ փողոցին,
Դէպի մխորն հաճոյքին, կայաններն լուսահոս։
Կը մխրճուի մութին խորն երգը իրենց կրունկին
Երենոսէ նօթերով — արիւնած սէր մը անխօս…

Այսպէս կ՚երթան բոլորն ալ, բոլոր տենչերն ալ կ՚երթան,
Լուռ փողոցին մութ լոյսով, յօրանջումովս դրացի
Տուներուն՝ ո՛ւր կ՚երազուին հոգերուն ծանր՝ բալասա՜ն…

Ու մինչ կ՚երթայ անիկա, թեւը տուած պարմանի՝
Փէշերուն դառն շրշիւնով, ժպիտով բա՜ց, օսլայուած,
Նո՛յնն է անի… իր քայլով, իր հմայքով երբեմնի…

ՍՄԲԱՏ ՓԱՆՈՍԵԱՆ

ԴԱՏԱՐԱՆՆԵՐՈՒ ԱՐՁԱԿՈՒՐԴԸ
ՇԱԲԱԹԸ ՄԻԱՅՆ ՄԷԿ ԴԱՏ

Արդարութեան ատեաններուն արձակուրդը պիտի սկսի յառաջիկայ ամսուան սկիզբին եւ պիտի շարունակէ երկու ամիս։ Այդ ժամանակամիջոցին խառն դատարանները շաբաթը միայն մէկ օր դատավարութիւն կունենան չորեքշաբթի օրերը։ Միւս դատարաններն ալ շաբաթական միայն մէկ օր բաց պիտի ըլլան եւ պիտի զբաղին դատերով։

ԻՐԻԿՈՒՆՆԵՐ

Իրիկուններ կուլա՜ն…
Իրիկուններ՝ քախի՛ծ,
Իրիկուններ՝ կարօ՜տ,
Աչքերուս մէջ ու սրտիս
Իրիկուններ կուլա՜ն…

Իրիկուններ՝ հառա՜չ,
Ու հոգիիս պատերուն
Դէմ զայրոյթով փշրուող
Իրիկուննե՛ր, Աստուա՛ծ
Ալիքներու խո՜ւլ շառաչ…

Իրիկուններ՝ երա՜զ,
Մոռացումի կաթնաղբի՛ւր,
Արբեցութեան սո՛ւրբ գինի,
Քամուած սիրոյ սե՛ւ մրուր՝
Իրիկուններ երա՜զ…

Իրիկուններ՝ մորմո՜ք,
Իրիկուններ՝ ցնո՜րք,
Այլ խորացող իմ վէրքիս՝
Սա իրիկունը ամրան
Գրգռող համբո՜յր մայրական…

Իրիկուններ կուլա՜ն…;

Հալէպ — ՎԱԶԳԷՆ ՏԷՐՈՒՆԵԱՆ

ԹԻՒՐՔԻՈՅ ՃՈՒՐՋ

Եւրոպական պետութեանց մէջ ալ հետզհետէ ձգտում մը կայ՝ սիրաչահելու Թուրքիան մանաւանդ պատերազմի մը պարագային։ Ներքաղաքական կեանքի մէջ ալ նոյն ոգին կը տիրապետէ։ Վերջերս անգլ.-կառավարութեան կողմէ Մուսթաֆա Քէմալին նուիրուած գրքի մը վրայ գրուած քանի մը տողերը չատ յատկանշական են այս ուղղութեամբ։ Իտալիա և Գերմանիա բարեկամ են արդէն քէմալական Թուրքիոյ։ Կը մնայ միայն Ֆրանսան, որ լուրջ պատճառներ ունի վերապահ դիրք բռնելու Թուրքիոյ հանդէպ։ Հանրային պարտքերու խնդիրը և Սուրիոյ հարցը գլխաւոր արգելքները են ֆրանսաթուրք բարեկամութեան։

Այնպիսի պահու մը, երբ Գերմանիան իսկ գլուխ կը ցցէ դաշնագիրներով ճանչցած պարտքերը չվճարելու համար, Թուրքերը մեծ քաջալերութիւն կը գտնեն ուրանալու համար Օսմ.ական գուցեալ կայսրութեան պարտքերը։ 1928ի Յուլիսին բաժնետէրերուն հետ կնքուած համաձայնագիր միայն մէկ անգամ գործադրուեցաւ. այսինքն Թուրքերը միայն մէկ մասնավճար մուծին. իսկ յաջորդ տարիները զանազան առարկութիւններով որևէ վճարում չըրին։ Տարիներէ ի վեր նոր բանակցութիւններ կը կատարուին առանց վերջնական ելքի մը յանգելու։ Նախկին նշանակեալ գործավար Մարաճօղլու Շիւքրի պէյ չարունակ կ'երթևեկէ Փարիզի և Էնկիւրիի միջև։

Պարտքերու խնդրին հետ միաժամանակ, վերջերս Էնկիւրիի Ազգ. Մեծ Ժողովին առջև արծարծուեցաւ հիւսիսային Սուրիոյ հարցը։ Տեսակ մը ցանցած։ Ջոր սպառնալիք պարտքերը չնկել առելու համար։

Թուրք խորհրդարանի Ծունիս 26ի նիստին էր, որ Իզմիրի երեսփոխան Մահմուտ Էսատ պէյ հարցում ուղղեց արտաքին գործավար Թէվֆիք Րիւշտի պէյին, բացատրութիւն սպառնալու համար թէ՝ ինչպէս կը գործադրուի 1921 հոկտ. 20ի Էնկիւրիի համաձայնագիրը. կնքուած Ֆրանքլէն—Պույսոնի և Ֆէյսալի միջև։ Ինչպէս կը յիշուի, այս համաձայնագրով, Ֆրանսացիները պարտեցին Կիլիկիան, իսկ մասնաւոր յանձնառութիւններ ստանձնեցին Իսկէնտէրունի—Անտիոք չրջանին համար, ուր հոն Թրքութիւն մը կ'ապրի։ Թուրք թերթերը կը գրեն թէ ըստ այդ համաձայնագրին, յիշեալ չրջանին մէջ պաշտօնական լեզուն Թուրքերէնը պիտի ըլլայ եւ ֆրանսերէնն ու Ֆրանսերէնն է. Թուրքերէն գրուած աղերսագիրներն անգամ տրաբերէնի կամ ֆրանսերէնի կը թարգմանուին։ Նոյնպէս՝ պետական պաշտօնեաները պէտք է Թուրք ըլլային. մինչդեռ ոչ-Թուրք են, չատերն ալ այնպիսիներ՝ որ Թուրքիոյ դէմ դաւաճան և փախուստ տուած են։ Դրպրոցներուն մէջ ուսուցումը պարտաւորիչ կերպով Թուրքերէնով պէտք է ըլլար. մինչդեռ Անտիոքը լիսէին մէջ անգամ դասերը արաբերէն կ'աւանդուին։ Մինչեւ վերջերս դպրոցին տնօրէնը Թրքատեաց արաբ մըն էր։ Ըստ հաշտութեան պայմանագրին, ամէն դիւրութիւն պիտի ընծայուէր Թուրք մշակոյթի զարգացման համար, մինչդեռ Թուրքերուն դէմ ճնշումի քաղաքականութիւն մը կը նկատուի։ Այս չրջանը մասնաւոր վարչութիւն մը պէտք է ունենար, տեսակ մը ապակեդրոնացում։ Մինչդեռ Դամասկոսի կեդրոնը միջամտելու կ'ըլլայ բոլոր գործերուն։ Բայց ինացած ամենափոքր պայմաններու համար անգամ Դամասկոսցի մը կամ Համացի մը կը նչանակուի։

«Տակաւին ուրիչ խնդիր է այն թէ՝ Սուրիոյ սահմանին երկայնքը հայեր կը տեղաւորուին, մաքսանենգութիւնը կը քաջալերուի, փախստական հայերուն և Թուրքերուն թչնամի տարրերուն առևլ ասպարէզը բաց կը թողուի, որպէսզի անոնք գրգռութիւններ ընեն Թուրքիոյ դէմ և պրոպագանդ կազմակերպեն» («Միլլիէթ» 27 յունիս 1932)։

Մահմուտ Էսատ պէյ, Ազգ. Ժողովին նոյն նիստին ժէ չ բողոքեց Ֆրանսերու Թերթերու այն արտայայտութեանց դէմ որոնք կը ձգտին Թուրքիան ցոյց տալ խոստմնադրոյժ. գաղնագիր և սատրագրութիւն չկարդող, պատճառ՝ Հանրային Պարտքը։ Թուրքիան բուն պարտքր չատոնց վճարած է արդէն. մնացածը ոչ թէ մայր գումարն է, այլ տոկոսին տոկոսը...։ Նախկին գործավարը յետոյ յարձակողականի անցնելով, յայտարարեց խանդավառ ծափերու մէջ։

«— Եթէ խաղաղութիւնը պահպանելու և մարդկութիւնը փրկելու համար անհրաժեչտ է յարգել դաշնագրիները, կը պահանջենք որ Ֆրանսան ալ յարգէ 400 հազար Թուրքերու վարչութեան վերաբերեալ դաշնագիրը։ Ֆրանսան իր պատմութեան ընթացքին հողր կորնդնելու ցաւը մեզի չափ զգացած երկիր մըն է։ Իսկէնտէրունի և Անտիոքի մէջ 500 հազար հարազատ Թուրքեր կ'ապրին։ Այս հողամասը մեր սրբ տէն փրցուած արիւնոտ կտորի մը պէս Ֆրանսայի ձեռքր յանձնուեցաւ։ Թուրքիոյ ամենէն սև օրերուն։ Ֆրանսան չէ մոռցած Ալզաս—Լորէնը։ Ես ալ իբրև ազգայնական Թուրք երեսփոխան մը, մինչև ժամ չեմ կրնար մոռնալ հայրենիքիս այս կտորը։ Այսքանը բաւական չէ. գալիք Թուրք սերունդներն ալ չը պիտի մոռնան» (պրավօ՝ բացագանչութիւններ եւ երկարատեւ ծափեր)։

«Ֆրանսական ազգը Թող հաւատայ թէ, ինչպէս ինք յիսուն տարի չմոռցաւ իր հարազատ հողամասը՝ Ալզաս—Լօթէնը. այնպէս ալ Թուրք ազգը 50 հազար տարի չպիտի մոռնայ

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ԳԵՐՄԱՆԻԱ ԽԱՌՆԱԿ

ՊԱՇԱՐՄԱՆ ՎԻՃԱԿ ՊԷՐԼԻՆԻ ՄԷՋ

Պէրլին.— Նախագահ Հինտընպուրկ պաշարման վիճակ յայտարարեց Պրէսլաուի նահանգին ու Պէրլինի մէջ։

Պէրլին.— Պաշարման վիճակը հաստատող որոշումագիրը կը սահմանափակէ անհատական, մամուլի, ընկերակցութեան, հաւաքոյթի, փոստի, հեռագրի եւ հեռախօսի գաղտնիքներու ազատութիւնները։ Ան կը թոյլատրէ բնակարանային խուզարկութիւններն ու ծիրրակալութիւնները, կը սահմանափակէ անհատական ինչքի իրաւունքները եւ անսաստողներուն իրենք պատիժ կը նախատեսէ բանտարկութիւն եւ մինչեւ 15 հազար մարք տուգանք։

ՆԱԽԱՐԱՐԱԿԱՆ ՓՈՓՈԽՈՒԹԻՒՆ

Պէրլին.— Նոր որոշումագրին զօրութեամբ Պ. Վըն Փափէն կրնայ իրենց պաշտօնէն հեռացնել փրուսիական կառավարութեան անդամները։ Ինք կրնայ ոտանձնել փրուսիական վարչապետի պաշտօնը եւ ուրիշներ նշանակել միւս նախարարութիւններուն համար։

Փրուսիոյ ներքին նախարար պ. Սէվէրինկ հրահանգ ստացաւ հեռանալու իր պաշտօնէն, սակայն ըստ ոմնքը շրջապատող նրու խօսքերուն, ան միշտ ինքզինքը նախարար կը նկատէ ու միայն բռնի ուժին առջեւ տեղի պիտի տայ։

Միւս կողմէ կը կարծուի թէ նախկին վարչապետ պ. Պրօն, որ Պէրլինի կայծ է, մտադիր է երթալ Փրուսիոյ վարչապետական պալատը, յայտնելու համար որ նախագահական որոշումը օրինական չէ։

Քաղաքական շրջանակներուն մէջ կը խօսուի թէ դահլիճին միւս անդամները նկատելով որ պ. Վըն Փափէն նախարարաց խորհուրդը կանչելու իրաւասութիւն չունի, պիտի չպատասխանեն անոր հրաւէրին։

Անդորրութիւնը կը տիրէ նախարարներու թաղին մէջ, թէեւ հարիւրաւոր անձեր կը սպասեն Փրուսիոյ ներքին նախարարութեան շէնքին առջեւ, յուսալով տեսնել ներքին նախարար պ. Սէվէրինկին ներքին նախարար պ. Կրզէսինսքի եւ փոխ ոստիկանապետը ձերբակալուեցան։

ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ Ծ. ԱՐԵՒԵԼՔԻ ՄԷՋ

ԼՕՐՏ ԼԻԹԹԷՆ ԾԱՆՐ ԿԵՐՊՈՎ ՀԻԻԱՆԴ Է ԵՂԵՐ

Ջինկ—Թան.— Մանչուրիոյ քննիչ յանձնախումբին նախագահ Լորտ Լիթթըն Ճաբոնէն գալով հոս ժամանեց։ Ը կարծուի թէ ծանր հիւանդութենէ մը բռնուեր է նա։

ՃԱԲՈՆ ՊԻՏԻ ՃԱՆՉՆԱՅ ՄԱՆՉՈՒՐԻԱԿԱՆ ՆՈՐ ՊԵՏՈՒԹԻՒՆԸ

Թոքիո.— Արտաքին գործոց նախարար պ. Ուչիտա յայտարարեց թէ ճաբոնական կառավարութիւնը սկզբունքով որոշած է ճանչնալ Մանչուրիական նոր պետութիւնը բայց անիկա յետձգած է այս ճանաչումը մինչեւ այն օրը որ Լիթթըն յանձնաժողովը իր տեղեկագիրը ներկայացնէ Ազգ. Դաշնակցութեան։

Ճաբոն դիտաւորութիւն ունի ձեւակերպութիւնները յարգելու որքան ատեն որ Լիթթըն Ճանճնաժողովը ի նկատի պիտի առնէ հաստատուած իրողութիւնները։

Այն պարագային որ Լիթթըն Ճանճնաժողովը յանճնարարէ սպասելու եւ դիտելու քաղաքականութիւն մը, Ճաբոն Մանչուրիոյ անկախութիւնը չի ճանչնալով հանդերձ, կարող չպիտի լինի սակայն ինքզինքը արգիլել զայն նկատելէ իբրեւ անկախ պետութիւն մը։

ՋԻՆԱԹԱՓՈՒԹԵԱՆ ԽՈՐՀՐԴԱԺՈՂՈՎԸ

ԱՌԱՋԻՆ ՀԱՄԱԶԱՅՆՈՒԹԻՒՆ ՄԸ ԳՈՅԱՑԱԻ

Ժընէվ.— Ջինաթափութեան Խորհրդաժողովին ընդհ. տեղեկագիր պ. Պէնէշ ի մի գումարեց ամերիկեան, բրիտանական, ֆրանսական եւ իտալական պատուիրակութիւնները որոնք համաձայնեցան խորհրդացոյցովին առաջին մասը փակող ծրագրին չորրորդ, ի բաց առեալ ծանր հրետանիներու խնդիրը։ Սոյն ծրագիրը կ'առաջարկէ ջնջել օդային ռմբակոծութիւնը, հակակշռել ոչ-զինուորական օդանաւերը և արգիլել անոնց գործունէութիւնը ռազմային նպատակներու համար։ Անիկա կ'առաջարկէ նաև զինուորներուն թուոյն զեղչման պէտքը իւրաքանչիւր պետութեան վիճակին հասմամբ, և սահմանափակել միանգամայն ռազմ. ինքնապաշտպանութեան պիտոյքն։ Անիկա կ'ընդգծէ թէ անհրաժեշտ է Ուաշինկթընի և Լոնտոնի համաձայնութիւնները ատորագրող պետութեանց համար որ նաւային խնդիրներու մասին իրարու հետ համաձայնին խորհրդաժողովին ընդհատման միջոցին։

ԴԱՐՁԵԼ ՎԱՍՐԱԳ ՈՉԻՐ ՄԸ ԱՄԵՐԻԿԱՑԻ ՄԷՋ

Ալազակները կը գողնան մանուկ մը եւ զայն կը խեղդեն ջուրի մէջ

Նիւ—Եորք.— Միննէապոլիսի մօտ բնակող Տէյվիս ընտանիքէն գողցուած մանուկը խեղդուած գտնուեցաւ տան մերձակայ աւազանի մը մէջ։ Կը կարծուի թէ ճչերը գործուած է ցարդ ինքնութիւնն չհաստատուած ոճրագործներու կողմէ։

(Գոթիս Գործակալութիւն)

ՓՈՓՈԽՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ԻՏԱԼ. ԴԱՀԼԻՃԻ ՆՄԷՋ

Պ. Կրանտի կը հրաժարի

Հռովմ.— Թագաւորը ընդունեց արտաքին գործոց նախարար պ. Կրանտին եւ ներքին նախարար պ. Մոսքոնիի, Ազգային դատիարակութեան նախարար պ. Կուիլլոնոյի, դատական նախարար պ. Ռոքքոյի և Արհեստակցութեանց նախարար պ. Պոթթայիի հրաժարականները։

Հրովարտակով մը, թագաւորը Արտաքին գործոց և Արհեստակցութեանց նախարար նշանակեց պ. Մուսոլինին, գատական գործոց նախարար Հռովմի հաշտարարին նորկայացուցիչ պ. պ. Ֆրանչիսքեան, ներքին նախարար՝ եպիսկոպոս պ. Կուիտօ կունկր, Ազգ. Դատիարակութեան՝ Բալէրմոյի համալսարանին տեսուչ պ. Ճրանսուա Էրքոլէն։

Մեռակուսական Պօրա ճառ մը պիտի խօսի պատերազմ. պարտուց եւ հատուցումներու շուրջ

Պէրլին.— Հոս սաստիկ չահագրգռութեամբ ընդունուեցաւ այն լուրը որուն համաձայն Եւրոպայի մէջ ոտիճի մի՛յոցաւ պիտի տարածուի Քներկուսական Պօրայի պատերազմ. պարտուց և հատուցումներու շուրջ խօսելիք ճառը։

Գերմանական մամուլը կը մտանդնչէ թէ ծերակուսական Պօրա՝ որը ամերիկեան ամենաազգեցիկ պետական մարդերէն մէկն է, Լոզանի համաձայնութենէն ի վեր որոշ կերպով կազմեալ զգափարներ ունի պատերազմական պարտուց խնդրին մասին։

Ընդհ. կերպով, կը կարծուի թէ ծերակուսական Պօրա իր ճառին մէջ պիտի պահանջէ պատերազմ. պարտուց վերաբերեալ համաձայնութեանց վերաքննութեան սպառազինմանց զեղչման հետ զուգընթաց։ Անիկա պիտի կրկնէ նաեւ իր տարակարծութիւնը Ուաշինկթընի վերաքննութեան մասին իր կողմէ դրուած պահանջը։

Խ. ՌՈՒՍԻԱ ԿՈՉ ԿՈՒՂՂԷ ՀԱՄԱՅՆԱՎԱՐԱԿԱՆՆԵՐՈՒ ԵՒ ՍՕՑԻԱԼ ԴԷՄՈԿՐԱՏՆԵՐՈՒ ԻՐԱՐՈՒ ՀԵՏ ՄԻԱՆԱԼՈՒ ՀԱՄԱՐ

Մոսկուա.—Գերմանացի համայնավարականներու և սօցիալ դէմոկրատներու միջեւ միութեան մը ի նպաստ կոչ մը ուղղուեցաւ ռուսական ոստիոյի կայանի միջոցաւ, որը կըսէ թէ նկատելով բանւորական գասակարգերուն սպառնացող ժողովուրդ վտանգը ամենաստիպողական կերպով անհրաժեշտ է որ իրար հետ հաշտուին պրոլէտարական բոլոր կուսակցութիւնները ներկայ պարագաներու առակ կը չարունակէ կոչը, ընկերվարականները ինչպէս նաև քրիստոնեայ աշխատաւորականները ուշադրութիւնը վրիպեցնելու չեն որ ասիկա պէտք է կազմէ իրենց ծրագրին գլխաւոր կէտը։

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ՏԵՂԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՁՐԿՈՒՍԾՆԵՐԸ

Վերի խորագրին ներքեւ ժորժ Վէյմէ կը գրէ Լա Սիրիի մէջ, պատասխանելու համար գինքը անուանարկողներուն։

Երբ մարդ մաքը իջամեղուցերու բոյը դնէ, պէտք է որ խայթուի... Ահա լրագրութեան ու հաղորդակցութեան բոլոր փարիսեցիները ցասումով իրենց դէմքը կը զոցեն։ Ամբողջ Լիբանանի չհայհոյեցի՞ճ ու անոր բնակչութիւնը չճնծեցի՞ճ։ Կաշառակերութեան մասին խօսելով զայն որակեցի՞ճ ազգային ճարտարուեսս։ Ու Նիսան, Ահրար, Մաեար խելէբնին բղցուցին։ Ահ, եթէ կրնայինք, ճամբաները կեղծելով բնդհանուրին վրայ ռանիլ ինչ որ կը ճնշէ ուղղակիօրէն եւ որու դէմ չեն կրնար առարկել։

Այս պատպանողական ձեւր ճոր չէ։ Ամէն անգամ որ աղտոտութիւններ ու ագտոս մարդեր կոխկռտելով կատուն կատու կոչած ճճի իսկ Թուենք՝ գող, մեկր հ. ված է պոռալու. «Կր տեսնէ՞ք. ազգին կր հայհոյէ» փարիսեցիներ, փարիսեցիներ։

Ազգային ճարտարուես՞տ, այո։ Ճոր կ'ազգայնականացնեին իրենց դիրքով եւ անոնք որ ինքզինքին կը կոչին ժողովուրդի ներկայացուցիչներ եւ անոնք, որ ոտ յանախ, դուրսը կ'երկնցնեին կառավարութիւնները։

Ի՞նչ բրին անոնք երկրին համար։

Ի՞նչ առիթներու մէջ անոնք իրենց համար վաստկեցին իրենց ինչին ու գոյութիւնը։

Երբ 1914ին, Թիւրիոյ պատերազմի մտնելէն ետս or առաջ, գերման սպայակոյտը արդէն ձեռ առած էր Լիբանանեան կեանքը, ո՞վ եթէ ոչ մեծ, օրթցաւ Լեռը կատարելու համար հայրենասիրական առաքելութիւնը մը։

Այդ ողբերգական վայրկեաններ, գնդողութեան գաղափարին պատասխանելու համար գնդուեցան միայն Ֆարիս եւ Ֆիլիփ Խագն եղբայրներ։ Անոնք խնկական հերոսներ են ու արժանի իրենց երկրին։ Ոչ Ահրարի ցնծութները, ոչ ալ Նիսաիները կր գնուէին մեր ճամբուն վրայ։

Մենք գարձեալ գանոնք չուենցանք իբր ճամբու ընկերներ ոչ Մէյսալան, ոչ ձէպել Տրուզի վրայ եւ ոչ ալ Դամասկոսի պատերազմներուն մէջ։

.....

Գարապ խօսքերն ու տեղակի հարտանձներ չեն որ գործին տեղը պիտի բռնեն։ Մեր երեսատարութենէն ի վեր մենք գօղած ենք Ֆրանսայի ու Լիբանանի դատերը, անուանարկողներու խմբակ մը չէ որ պիտի կրնայ փոխել ինչ որ մեզի հատկար կը մնայ կրօնք մը։

ԻՍԼԱՄ ՀԱՒԱՏԱՑԵԱԼ ՄԸ ՄԱՀՈՒԱՆ ԿԸ ԴԱՏԱՊԱՐՏՈՒԻ ՀԻՃԱԶԻ ՄԷՋ

Այս տարի ուխտի համար Հիճազ գացող Ապթիլ Սէֆար անուն աղջան հաւատացեալ մը կարգ մը գողութիւններ րրած է։ Դողութիւններէն մէկն է սրբավայրին մէջ գտնուող սեւ քարէն փրցուած կտոր մը եւ միւս երկուքն ալ դարձեալ սրբավայրի զանազան մասուցիչներէն փրցուած փօտանիներ։

Հիճազի դատարանը իբրեւ գողութիւն նկատելով մահուան վճիռ տուած է Ապթիլ Սէֆարի համար եւ առ ի վաւերացում վճռագիրը դրկած է քագաւորին։ Սքէ քագաւորն ալ վաւերացնէ հաւատացեալ աղջաղը իր մոլեռանդութեան մեղրը պիտի խաւէ՝ կախաղանի վրայ։

Ո՞ՒՐ ԵՒ ԻՆՉՊԷ՞Ս ԿԸ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԻՆ ԿԵՂԾ *ԴՐԱՄՆԵՐԸ*

ԱՆՏՈՒՔԻ ՄԷՋ ՔԻՒՔ ՉԵՂԾԱՐԱՐՆԵՐ ԿԸ ՁԵՐԲԱԿԱԼՈՒԻՆ

Ամէն օր կեղծ արծաթ դրամներ կը գտնուին ոստիկանութեան կողմէ զանազան անհատներու մօտ։ Այնքան ոտեցած են կեղծ դրամները որ մարդ ոտ դժուարութեամբ կրնայ զանազանել կեղծը անկեղծեն։

Ոստիկանութիւնը երկար ատեն իվեր Սիւրիոյ եւ Լիբանանի մէջ մեծ կատերութեամբ կը հետապնդէր եւ կատխատեր երեւան հանել հեղինակները այս կեղծ դրամներուն։ Ընդհանուր Ապահովութիւնը եւս, որ նոյն չափ կր հետաքրքրուէր եւ կարեւորութեամբ կր հետապնդէր, հասկցուած է որ այդ կեղծ դրամները կր պատրաստուին Սիւրիոյ մէջ եւ գաղտնի կարգադրութիւններ րրաւ ձերբակալելու համար հեղինակները։

Քանի մը օր առաջ, վերջապես, յաջողեցաւ Անթիոքի մէջ ձերբակալել գեղծարարները, որոնք 25 դրօնց արծաթ դրամներ կը պատրաստէին։ Այս գեղծարարներու պետը եւ գործը Քամալ Նամրգ պէյ անուն քիւրտ մըն է։ Անոր տունը խուզարկուելով անկէ գեղուեցան կաղապարներ եւ մեծաքանակ կեղծ դրամներ։

Ահմէտ Նամրգ պէյ ձերբակալուած է այժմ։ Իր ընկերներն ալ քիւրտեր են եւ այժմ խստօրէն կը հետապնդուին։

ՏԻԿԻՆՆԵՐ ԵՒ ՕՐԻՈՐԴՆԵՐ

ԼԱՒ ՊԱՇՏՊԱՆԵՑ�էՔ ՁԵՐ ՊԱՅՈՒՍԱԿՆԵՐԸ

Ժամանակին գրած էինք պայուսակներու գողութեան մասին։ Անցած տարի մէկ ամսուան ընթացքին հատ պայուսակներ յափշտակուած կամ գողցուած էին ճամբուներու մէջ պտտող կիներէն կամ աղջիկներէն։ Քանի մը հոգի իրենց բանգործ րրած էին պայուսակի գողութիւնը եւ կապրէին այդ արհեստով։

Շնորհիւ ոստիկանութեան աչալրջութեան եւ արթնութեան սակայն կարելի եղած է ձերբակալել հեղինակը այդ նորօրինակ գողութեան, որ նախկին ուսանող մըն է։

Իսկ այժմ հակառակ անոր որ գողը դեռ կր մնայ բանտ, հանի մը պայուսակի գողութիւններ պատահած են։ Առջի գիտեր Տիկին Աւեսմ Համբարձումեան երբ երեկոյեան մտ, մուտ կոխելու ժամանակ ճամբէն կը խլեր, անծանօթ մը ձեռքէն կր խլէ պայուսակը եւ կր փախչի։ Աջէ ժամ մը վերջ, Տիկին Սաթալ անուն կին մը կ'նեղարկուի միեւնոյն յարձակման։

Ոստիկանութիւնը խստիւ սկսած է հետապնդել այս գողութիւններ։

ՊԱՇՏՕՆԵԱՆԵՐ ԽՈՒՄԱՐ ՉԻ ՊԻՏԻ ԽԱՂԱՆ

Երէկ կառավարութեան պետ Ն.Վ.Գ. Շարլ Տէպպաս մասնաւոր օրգաբերական մը դրկելով բոլոր պատօնեաներուն համար կարգիչէ խումարի ամէն տեսակ խաղերը։ Այս հրահանգին հակառակ բնթացողներ պիտի պատժուին խստօրէն եւ թէ կրկին պիտի պատօնազրկուին,

ՓՕՋԻ ՂԱԶԻ ՍՊԱՆՆԻՉՆԵՐՈՒՆ ՄԱՇԱՎՃԱՒՐԸ ԲԵԿԱՆՈՒԱԾ ԱՆՈՆՔ ՅԿԵԱՆ ԻԱՆՏԱՐԿՈՒԹԻՒՆ ԴԱՏԱՊԱՐՏՈՒԱԾ ԵՆ

Ընթերցողներ տես լաւ գիտեն, երկու տարի առաջ, Խամասկոսի մէջ դատադրուեցաւ թուաւորելով սպանեուած ազգայնական մեծ լիտր Ֆօգի Ղազիի ոճրին մասնակցութիւնները։ Ոճրագործներու մասին տրուած մահուան վճիռը կր մնար անվաւեր ցարդ Բարձր Գատախազութեան կողմէ։ Ֆօգի Ղազիի ազգականներուն եւ ազգայնական օրգանակներուն կողմէ բանիցս եղած դիմումներ կր մնային անպատասխան։

«Էլիֆ Պաթի այսօրուան թիւին մէջ այս մասին կր կարդանք հետեւեալը։—

«Վերջին պահուն սոյգ այբիւրէ մր կր տեղեկանանք որ Բարձր Գատախազութիւնը մասնաւոր որոշումով մր Ֆօգի Ղազիի սպանիչներուն մասին տրուած մահուան վճիռը փոխած է ցկեանս դատապարտութեան»։

Լուրերէն Ղազին, տիկինը հանգուցեալ Ֆօգի Ղազիի եւ մեծագոյն ոճրագործը, կրսուի թէ ծանր հիւանդ է եւ կր գտնուի բանտի հիւանդանոցը։

ՔԱՂԱՔԱՊԵՏԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎԻ ՈՐՈՇՈՒՄՆԵՐԸ

Քաղաքապետական Ժողովը երէկ գումարուելով կարգ մր կարեւոր որոշումներ տուաւ։

Ժողովը նախ հաստատեց պատասխանութեան վրայ գտնուած միջոցին իյնալով մեռնող հաղարապետութեան ոստիկանութենէն Մուհամմէտ Եասֆիի պարագան եւ որոշեց անոր ընտանիքին 200 ոսկիի հատուցում մը ընել։ Այս առիթու որոշուեցաւ նաեւ, յետ այսու, Քաղաքապետութեան մէջ ծառայող գործաւորներուն հիւանդացած ատեն ունենալիք արտօնութեանց մասին կանոնագրի մը կազմութիւնը

ՊԱՑԹԻԻՆ ՄԸ ԿՈՂՆՂԱՑՆԷ ԳԵՏԻ ՎՐԱՅ ԲԱՆՈՂ ՇՈԳԵՆԱԻ ՄԸ

Պրօքվիյ (Լոնթարիօ).— Սէնթ Լօրան գետին վրայ բանող չոգենաւ մը փշուր փշուր եղաւ ահնասիթի պայթիւնի մը հետեւանքով։ Երկու հոգի ապաննուեցան և երեք հոգի ալ վիրաւորուեցան, մինչդեռ 11 հոգի ալ անյայտացած են և կը կարծուի թէ անոնք ալ ապաննուած են։

ԻՐԼԱՆՏԱՑԻՔ ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԱԾՈՒԽ ՉՊԻՏԻ ԳՆԵՆ ԱՁԼԵԻՍ

Լոնտոն.— Մաքսային նոր օրինագիծի հետեւանքով գործնականապէս սառոյց է մաքսապաշտ սակ մը անգղիական ածուխին դէմ։ Իրլանտան տարեկան երկու միլիոն անգղ. ոսկինոց ածուխ կը գնէ անգղիայէն և սկոտլանտէն և կարելի է որ բոլոր այս առեւտուրը դադրի այլևս։

ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ԿԸ ՏԵՒՆՈՒԻՆ ՀԱՄԱՇԽԱՐՀԱՑԻՆ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԽՈՐՀՐԴԱԺՈՂՈՎԻՆ ՀԱՄԱՐ

Ժընէվ.— Համաշխարհային տնտեսական խորհրդաժողովը պատրաստելու պաշտօն ունեցող յանձնաժողովը գումարուեցաւ առաջին անգամը ըլլալով։

Կը յայտարարուի թէ վիճաբանութեան նիւթ կազմեր է Մ. Նահանգներուն այս խորհրդաժողովին մասնակցութեան խնդիրը։

ՖՐԱՆՍԱՑԻ ՍՐՏԱՔԻՆ ՎՃԱՌԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ

Փարիզ.— 1932ի առաջին վեցամսեայ համար արտածութիւններու գումարը հասաւ 18 միլիառ 84 միլիոն ֆրանքի անցեալ տարուան համապատասխան շրջանին 16 միլիառ 223 միլիոն ֆր. գումարին դէմ, մինչդեռ ներածութիւններու գումարը հասաւ 15 միլիառ 378 միլիոն ֆր.ի անցեալ տարուան համապատասխան շրջանին 23 միլիառ 199 միլիոն ֆր. գումարին դէմ։

ՊԵԼՃԻՔԱՑԻ ՄԷՋ ԳՈՐԾԱԴՈՒԼԸ ՄԱՍՆԱԿԻ ԿԵՐՊՈՎ ԿԸ ՇԱՐՈՒՆԱԿԷ ՀԱՆՔԵՐՈՒ ՄԷՋ

Պրիւքսէլ.— Աչխատանքը վերսկսաւ գործարաններու մէջ բայց գործադուլը մասնակի կերպով կը շարունակէ հանքերու մէջ։

"ՏԷՐ ԱՆԿՐԻՖ,, ԹԵՐԹԻՆ ԿԱԽԱԿԱՑՈՒՄԸ

Գէրլին.— Նազիներու օրգան «Տէր Անկրիֆ» թերթին տնօրէնը վերջերս ենթարկուեցաւ դատի՝ նախկին նազի թերթին կախակայան համար որոշուած որոշման դէմ։

Վերջինիս դատը տեսնուեցաւ գերմ. կայսրութեան վերաքննիչ Աւեհանին առջև որը վերջեց թերթին տնօրէնին դիմումը և վերացուց կախակայման որոշումը։

ՓՈԹՈՐԻԿ ՄԸ ՕԴՆԱՒԻ ՄԸ ԿՈՐՍՏԵԱՆ ՊԱՏՃԱՌ ԿԸ ԼԻՆԻ

Վաթթրէզօ.— Սանթիակուար Շրիլէն Պուէնօս Այրէս գացող «Ան Ճօզէֆ» օդանաւը խորտակուեցաւ Սանթիակոյէն դէպի հիւսիս արեւելք 40 մղոն հեռու տեղ մը դադաթ ձիան փոթորիկի մը բնթացքին և օդանաւի մէջ գտնուող տասը անձինք սպաննուեցան։

ՊՐՆ ԺԻԻՍԸՐԱՆԻ ՄԱՀԸ

Փարիզ.— Ուայլենկըրն ֆրանսական նախկին դեսպան պրն. Ժիւսթրան տեղաւ 77 տարեկան հասակին մէջ։ Ծիչեալը ականաւոր դիւանագէտ մը և գրագէտ մըն էր միանգամայն։

Պրն. Սթիմսըն իսանալով անոր մահը յրիցաւակցութիւնը յայտնեց Ֆրանսայի արտաքին գործոց նախարարութեան։

ԼԵՀԱՍՏԱՆԸ ԿԸ ՅԱՐԷ ԱԷՈԹԼՄԷՆՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱԶԱՅՆՈՒԹԵԱՆ

Փարիզ.— Լեհաստանը հաղորդեց Ֆրանսայի կառավարութեան թէ ինքն ալ կրնայ Ֆրանք բրիտանական համաձայնութեան։

ԳԱԲՐԻԷԼ Ք. ԹԷՐԶԵԱՆ
(ԵԼԵՔՏՐԱԿԱՆ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ)

Հիմնուած 1921 ին Պոլիս-Բերա

Ինչ դիւրամատչելի պայմաններով կը կատարենք ամէն կարգի էլեկտրական լոյսի գեղադրութիւններ (Installation), ինչպես նաեւ մօթէօրներ եւ ազնաճներ։

Վաճառատունս կ'ստանձնէ նաեւ բոլոր էլեկտրագործիքներու ճշդութիւններ։ Մասնաւոր ուշադրութիւն դնելով էլեկտրաճոռոգման։ Վաճառատուն Philips եւ Lux էլեկտր. լամբերու եւ ամէն տեսակ էլեկտրական պիտոյքներու։

Վճարման դիւրութիւններ.

Հասցէ — Վ. Ուզունեանի գրասեղանի կից Պուրե. B. P. 491

ԱՋԴԱԿԻ ՏՊԱՐԱՆԸ

ՏՊԱԳՐԱԿԱՆ ԱՄԷՆ ԿԱՐԳԻ ԳՈՐԾԵՐՈՒՆ ՀԱՄԱՐ
Դիմեցէք «ԱԶԴԱԿ»ի Տպարանը՝ գիրք, պրօշիւր, հարաճկական հրաւիրագիր, պահարան, ճամակի քարտ եւ առեւտրական տեսակներ.
ԱՐԱՓ, ՄԱՔՈՒՐ, ԳԵՂԵՑԻԿ ԵՒ ԱԺԱՆ.
ՀՈՒՆ ՄԹԵՐՔ ԴԻՐԵՐՈՒՆ

ՊԱՆԴՈՒԿ ԱՀԱՐՈՆ ՊԻԹԻԱՍ

ՀԻՒՍԻՍԱՑԻՆ ՍԻՒՐԻՈՅ ԼԱՒԱԳՈՅՆ ԱՄԱՌԱՆՈՑՆԵՐԷՆ ՁԷՊԷԼ ՄՈՒՍԱՑԻ **ՊԻԹԻԱՍ** ԳԻՒՂԻՆ ՄԷՋ

Նորակառոյց եւ գեղեցիկ շէնք. արդիական կերպով կահաւորուած սենեակներ. ընդարձակ սրահ, քաղնիք, եւրոպական եւ արեւելեան կերակուրներ

ՁԱՓԱԻՈՐ ԳԻՆ

ԲԱՑ Է 1932 ՅՈՒԼԻՍ 1ԷՆ ՍԿՍԵԼ

Իր աննման տեսարաններով, առատ ջրերով և առողջարար կլիմայով ձանձր ՊԻԹԻԱՍ գիւղը այս տարի օժտուած է գիւղագնացութեան համար անհրաժեշտ եղող բոլոր յարմարութիւններով։

Ճամբաները նորոգուած են, գիւղին մէջ հաստատուած է թղթատարական ամէնօրեայ ապաստրկութիւն մը նաեւ թէլէֆոն և հեռագիր։

Պիթիաս ունենալ նաեւ իր առաջնակարգ պանդոկը, ուր այցելուները պիտի գտնեն Սիւրիոյ և Լիբանանի յատկանշական ամառանոցներուն յատուկ բոլոր յարմարութիւններն ու հանգստութիւնները։

Տէր և Տնօրէն ԱՀԱՐՈՆ ԻԶՄԻՐԼԵԱՆ

ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ՝ ՆԱՁԱՐ ԵՂԲՕՐՆԵՐՈՒ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ

ՍԹԱՆԴԱՐԴ ԿՈՇԻԿՆԵՐը միշտ առնեսպառ, առնեսպադիմացկուն, առնեսառաժան եւ առնեսգեղեցիկներն են.

Տ.ՔԹ. Բ. ԳՈՒԼԱԳԵԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ՝ ՆԵՐՔԻՆ, ՄՈՐԹԱՑԻՆ ԵՒ ՎԷՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆ

ՎԿԱՅԵԱԼ ՓԱՐԻԶԻ ՀԻՆԱԴԱՆՈՑՆԵՐԷՆ

Կը դարմանէ գիտական ամենավերջին մեթոտներով, քորեու, սատմոխ, ադիճներու լեարդի ամէն տեսակ հիւանդութիւններ։ Հին եւ նոր ջերմախիզութիւնը իր բոլոր բարդութիւններով, ինչպես նաեւ Ֆրանկախոս եւ մորքային հիւանդութիւններ։

Առագ, արմատական եւ բարեխիղճ դարմանում։

Հիւանդ կ'ընդունի ամէն օր, բացի կիրակի, իր նախկին դարմանատան մէջ. ժամ 8—12 եւ 2—6ու մասնաւոր ժամադրութեամբ։

Երէքշաբթի օրերը, ժամը 2—5 վկայեալ ՆՂՓՍՏՆԵՐՈՒՆ ՀԱՐ

Ժամ Հասցէ փողոց՝ թիւ 8

ՏՕՔԹ. ԳԷՈՐԳ ԿԷՐԿԷՐԵԱՆ

Վկայեալ Laréat Ռահկէն Interne եւ այժմ մշակուած ՍՍՍՆՑԻՑ բժիշ Ֆրանսական հիւանդանոցի ԱՋՔԻ, ՔԹԻ, ԿՈԿՈՐԴԻ, ԱԿԱՆՋԻ և ԳԼՈՒՈ հիւանդութիւններու բաժնին։

Հիւանդ կ'ընդունի կէսօրէ վերջ ժամը 2—6

իր գինեհին մէջ rue de Damas, No. 15

Հիւանդները ուղղակի հիւանդանոց կ'ընդունուին իր կողմէ տրուած մուտքի բարօրով։

Ագքատ հիւանդներու ձրի դարմանուին, ամէն օր կէսօրէ առաջ ժամը 10—12, հիւանդանոցի դարմանատան մէջ։

Կարի եւ Ձեռագիտութեան Դասընթացք Տիկին ՄԱՌԻ ԵՐԱՄԵԱՆ

ՎԿԱՅԵԱԼ ԴԵՐՋԱԿՈՒՀԻ

ԲԱՐԻԶԷՆ ԵՒ ՎԱՇԻՆԿԹՕՆԷՆ

Կարի եւ ձեռագիտութեան մասնագիտուհի, Տիկին Մառի Երամեան կը վերադառնայ իր արհեստանոցը, Մեծ Սէրայի դիմացը No. 78 տան երկրորդ արկը։

Երեք ամսուան միջոցին կը սորվեցնի ամենավերջին ճոռաձեւութեամբ, կար եւ ձեռագիտութիւն իր բոլոր բարդութիւններով եւ արդիական մեթոդներով, Droit-fils մեթոտով։ Իր աշակերտուհիները կ'օժտեն Բարիզի ազնարհածանօթ Académie Daydou վկայականով։

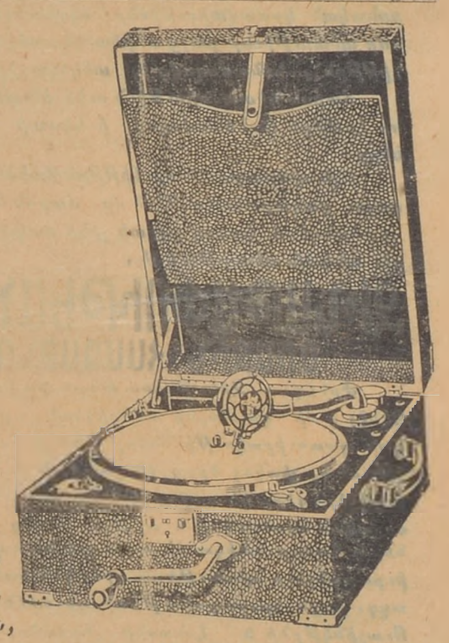

Տակուն չիմուածի վայելուչ տեսք հնչուն եւ քնուական ձայն

Անոնք յատկանիշներն

ՕՐՈՆՅՄԱՎ ԿԸ ՉԱՏԱՐԱՇՈՒԻՆ

ԱՓOLLO ՖՕՆՈՆԵՐԸ

Հլ ապաթաքի վրայ գրանուած բոլոր մարքանէ բուհետ կը մրցին Ապոլլօ ֆոնոներու Մանաւանդ վերջին նոր մոտէլները, որոնք հասած են արդէն, անզերազանցելի են իրենց տակուն թեամբ, վայելչութեամբ և ժամչելի գիներով։

APOLLO GRAMOPHONE Co. Ltd
(of London)

ԱՓOLLO ՖՕՆՈՆԵՐՈՒ ԹԱԳԱՒՈՐԸ !!!

Կատարեալ համոզում գոյացնելու համար անգամ մը այցելեցէք

MAISON APOLLO, Rue de la Poste, BEYROUTH

Փարպափ եւ ֆօնօշ՝ ամէն ձեւի, անվիճելի ապակ եւ առաւելութիւններ գիւրամատչելի գին, վճարումի դիւրութիւն։

Ընդհ. Ներկայացուցիչ Սիւրիոյ, Պաղեստինի, Անգլիտրպանանի, Միջագետքի եւ Կիպրոսի.— ԳՈՒՐԳԷՆ ՍԻՆԱՆԵԱՆ

KOURKEN SINANIAN, Boîte Postale 642, BEYROUTH (Syrie)

ՕԹՆԷ ԴՈՒՆ ՔԵԶԻ ԵՒ ԱՍՏՂԸ ՔԱՆԻ ՕԹՆԷ ՊԻՏԻ ՕԳՆԷ

ԸՆՏԱՆԻՔԻ ԱՍՏՂԸ
(L'ETOILE du FOYER)

Առեւտրական և երկրագործական ժողովրդային վարկի հաստատութիւն
Անանուն ընկերութիւն.— դրամագլուխ՝ 3,000,000 ֆրանք.
որ կրնայ 3.000,000,000 ֆրանքի բարձրացուիլ վարչական խորհուրդի պարզ որոշումով։

Կեդրոնատեղի.— 137 Boulevard Sebastopol - Paris

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԳԱՐԵԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ Արեւելեան պետութեանց
Սավոյ Օթելի՝ օհեմ, Պուրե, Գէյրութ

ԵԼԵՒՄՏԱԿԱՆ ՁԻՒՂ
Աւանդի պարտաւորագրութիւն
ՕԺԻՏ
Գրաչխատրեալ տոկոս 6%։ Ասկէ զատ մասնակցութիւն ընկերութեան շահերուն։

ԿԱՒՈՒՇՏԱԿԱՆ ՁԻՒՂ
ՎԱՐԿԵՐՈՒ ԲԱԺՈՒՄ
Կալուածի վրայ փոխառութիւնք
վճարելի 10—15—20 տարիէն, որոշուած պայմաններով առջ ուզողը կրնայ վճարել։

ԸՆՏԱՆԻՔԻՆ ՍՍՏՂԸ ընկերութիւնը նեղկալ է 75,000է աւելի անդամ ունի։ Մինչեւ 1 Ապրիլ 1931 Ընտանիքին Աստղը 135 միլիոն փոխ տուած է, գրաւով 500 միլիոնէ աւելի արժէք ունեցող անշարժ կալուածներու վրայ։

Ամէն թղթակցութիւն ուղղել՝ B. P. 821, Beyrouth

ՄԱՍ ԺԸ.

ՈՒԻԼՍԸՆԻ ԹԵԹԵՒՍՕԼԻԿՈՒԹԻՒՆԸ

Իզապէլի հիւանդութիւնը երկարեցաւ, որովհետեւ շատ տկար մնացած էր։ Երեխան ալողջ ըլլալով պէտք եղաւ խնամող մը գտնել։ Այդ միջոցին դատաւոր Հէրի սպասուհիներէն Ուիլսըն Պարպարայի հետ կռուելով հեռացած էր և Գօրնելիան զայն երեխային խնամող ըլլալու համար բերած էր։ Ուիլսըն երկայնահասակ սեւ աչքերով վայելչադէմ կին մըն էր։ Բայց չափազանց թեթեւսոլիկ և երկար լեզու ունէր։

Օր մը նորէն, Իզապէլ թեթեւ տաքութիւն մը ունենալով անկողին կը մնար և կէս գուն կէս արթուն վիճակ մը ունէր։ Ճօյս և Ուիլսըն մօտիկ սենեակին մէջ կը խօսակցէին և Իզապէլ մտիկ կ'ընէր։

— Որքա՜ն հիւանդ կը տեսնուի, ըսաւ Ուիլսըն։

— Ա՜պա եթէ անցած չաբաթ տեսնէիր ի՛նչ պիտի ըսէիր։ հիմայ չատ լաւ է և օրէ օր աւելի կը չտկուի։

— Աստուած մի արասցէ քանի մը ըլլաք, միւսին յոյսերը դարձեալ կը հրահրուէին։

— Պարապ խօսքերը թող Ուիլսըն։

— Պարապ խօսքե՞ր... ի՛նչ կ'ըսես, ան առաջուընէ աւելի սիրոյ և կիրքի մէջ է, այս անգամ անպայման զայն կը բռնէ և այլեւս չի փախցներ։

— Բոլորն ալ ժողովուրդի չատախօսութիւնն ու երեւակայութիւնն է, Մր. Քարլայլ ոչ մէկ առեն չտուաւ իր սիրտը։

— Դուն այնպէս կը կարծես, ես քեզմէ աւելի լաւ գիտեմ, զայն համբուրելն անգամ տեսած եմ։

— Ա՛ռ քեզի թեթեւութիւն մ'ալ, ի՛նչ կելնէ անկէ։

— Անկէ բան չելնէր, բայց այդ չգիտան ու մեռաւիօնն ալ Քարլայլ տեսաւ։

— Մ'ի՛ւ Ուիլսըն, այս տեսակ պարապ խօսքերէն վազ անցիր։

— Այդ օրէն իվեր գիչեր ցերեկ վրայէն չհանեց։

— Ամուսնանալու համար գացած գիչերը Պարպարան տուն բերած էր, լուսնագիչեր էր, տուն հասնելուն դռան առջև սիրային հրաչալի տեսա մը կար։

— Դուն ալ դիտեցի՛ր։

— Այո, ես ալ մէկը սպասելու համար պարտէզ իջած էի, այդ միջոցին երկուքը մէկ եկան։ Մէտալիոնի և մազ տալու խօսքեր եղան, սակայն լաւ չհասկցայ։

— Վա՜յ ապուշ վա՜յ, դուն ինքդ կ'ըսես որ ամուսնութենէն օր մը առաջ։

— Իմ ինչուս պէտք, առաջ ըլլայ կամ վերջը, վտահ եղիր ճօյս որ անոնց միջեւ այս տեսակ սիրային տեսարաններ և դէպքեր չատ տեղի ունեցած են։ Բայց կը կարծեմ որ երբ ան Էչտի Իզապէլին հանդիպեցաւ, չի կրցաւ անոր անունին ու դեղեցկութեան հանդուրժել և հրաժարեցաւ իր հին սէրէն։ Բոլոր էրիկ մարդիկ այսպէս անհաստատաբիմ են և տկար կամք ունին, մանաւանդ Մր. Քարլայլի պէս արտաքին տեսք ունեցողներ։

— Բայց Մր. Քարլայլ այդ քու ըսած տեսակէդ չէ երբէք։

— Դեռ աւելին կայ մտիկ ըրէ։ Քանի մը օր վերջ Մխ Թօրնիլն գալով երբ կը պատմէր Քարլայլին Իզապէլի ամուսնութիւնը, ես վերի պատուհանէն մտիկ կ'ընէի։ Պարպարան պատրուակ մը ընելով վերի սենեակը եկաւ։ Ներսէն եկող լացի ճիչերը լսելով, կամացուկ մը դուռը բացի և տեսայ որ Պարպարա երեսի վրայ պառկած է և հեկեկալով կուլայ։ Կեանքիս մէջ ո-

AZTAG
JOURNAL QUOTIDIEN ARMÉN.
B. P. 587
BEYROUTH, Liban

Directeur-Propriétaire
HAIG BALIAN

ՓՈՓՈԽԱԿԱՆ

ՄԻՒՐԻՆ տար. 550, վեցամսեայ 300 Ս. Դ.
ԱՐՏԱՍԱՀՄ. տրկ. 7, վեցամսեայ 4 տոլար

ԱԶԴԱԿ

ՕՐԱԹԵՐԹ
ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԳԻՏԱԿԱՆ

ازتـــاك

جريدة سياسية ادبية اقتصادية حرة

ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ ՅՈՒԼԻՍ 1932 — 26 — ՁԵՈՒԿԸ ՀԱՍՍ 2.50 Ս. Դ.

Ջ. ՏԱՐԻ | Ամեն առաւոտ պէտք է բերել բերքիս ցօրէնքին հասցէին | Տնօրէն — Խմբագիր՝ ՀԱՅԿ ՊԱԼԵԱՆ | Չհրատարակուած ձեռագիրները չեն վերադարձուիր | ԹԻՒ 106 (683)

ԱՄԵՆԱՅՆ ՀԱՅՈՑ ՀԱՅՐԱՊԵՏԻՆ ԸՆՏՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՇՏՕՆԱԳԻՐՆԵՐԸ ՀԱՍԱԾ ԵՆ

Պատգամաւորները Նոյեմբեր 5-ին Էջմիածին Պէտք է գտնուին

ՊԱՏՁԷՆ ԸՆՏՐԱԿԱՆ ԿԱՆՈՆԱԴՐՈՒԹԵԱՆ

Գոլոյ Պատրիարքարանը հասած են Էջմիածնի Գերագոյն Հոգեւոր Խորհուրդին կողմէ ղրկուած չորս պաշտօնագրեր, որոնց ներքեւ ստորագրած են Կաթողիկոս. Տեղակալ Տ. Խորէն արքեպիսկ. Մուրատբէգեան և քարտուղար Կ. Քոչարեան։

Պաշտօնագիրները, որոնք ուղղուած են զատ զատ Պատրիարքին, Տ. Գէորգ Արք. Արսլանեանի, Տ. Սարգիս Եպիսկ. Տ. Սարգիսեանի եւ Տ. Տաճատ Եպսկ. Պասմաճեանի, յայտնելէ վերջ թէ Խորհրդային Հայաստանի կեդրոնական կոմիտէի որոշումով արտօնուած է Նոյեմբեր 10ին կատարել վեհափառ Հայրապետին ընտրութիւնը, կը հրաւիրէ յիշեալ բարձրաստիճան եկեղեցականները մասնակցելու տեղի ունենալիք կաթողիկոսական ընտրութեան և իրենց պարտքը կատարելու հանդէպ Ազգին և Հայրապետական Աթոռին։

Գերագոյն Խորհուրդին պաշտօնագիրը անհրաժեշտ կը դատէ ընտրութեան թուականէն 5 օր առաջ, Նոյ. 5ին գացուիլ Էջմիածին, նախապատրաստական աշխատութեանց և խորհրդակցութեանց ներկայ ըլլալու համար։

Ստորեւ կուտանք ազգային պատճէնը այդ կանոնադրութեան, որ պատրաստուած է 22 Հոկտ. 1925ին, Տ. Տ. Գէորգ Ե. կաթողիկոսի կենդանութեանը։

ՊԱՏՃԷՆ

Հաստատմ: 22-Ե Հոկտ. 1925 ամի, Ս. Էջմիածին
Վեհ. ԳԷՈՐԳ Ե ԿԱԹՈՂԻԿՈՍ ԱՄԵՆԱՑՆ ՀԱՅՈՑ

Ազգ.-Եկեղեցական ժողով գումարելու յատուկ ԿԱՆՈՆԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

Ա.

1. Հայաստանեայց Առաքելական Ս. Եկեղեցւ գերագոյն կանոնադիր մարմինը Ազգային-Եկեղեցական Ժողովն է։

2. Ազգային-Եկեղեցական Ժողովը գումարուում է Ս. Էջմիածնում։

3. Ազգային-Եկեղեցական Ժողովի նախագահն է Ամենայն Հայոց Ծայրագոյն Պատրիարք կաթողիկոսը։

4. Ազգային-Եկեղեցական Ժողովի նախագահն է Ամենայն Հայոց Ծայրագոյն Պատրիարք Կաթողիկոսը։

5. Տանն Կիլիկիոյ կաթողիկոսը, Երուսաղէմի և Կ. Պոլսոյ Հայոց Պատրիարքները Ժողովի նախաթոռ անդամներն են։

6. Ամենայն Հայոց կաթողիկոսի հիւանդութեան դէպքում, Ազգային-Եկեղեցական Ժողովին նախագահում են Սսոյ կաթողիկոսը կամ Երուսաղէմի Պատրիարքը. սոցա բացակայութեան դէպքում նախագահում է Ամենայն Հայոց կաթողիկոսի Տեղապահը։

7. Ազգային Եկեղեցական Ժողովի իրաւասութեան են հետեւեալ հիմնական խնդիրները։

Ա.— Ընտրութիւն Ամենայն Հայոց Ծայրագոյն Պատրիարք կաթողիկոսի, (յետ մահուան ներկայ Գահակալի)։

Բ.— Ընտրութիւն սուրբ Էջմիածնի Գերագոյն Հոգեւոր Խորհրդի Անդամների։

Գ.— Հաստատութիւն Ազգային-Եկեղեցական Սահմանադրութեան։

Դ.— Քննութիւն և վճռահատութիւն եկեղեցական բարենորոգչական հարցերի։

Ե.— Կարգաւորում եկեղեցական տնտեսական վիճակի։

Զ.— Վճռահատութիւն եկեղեցւոյն վերաբերեալ բոլոր հարցերի։

8. Ազգային-Եկեղեցական Ժողովը ինքն է որոշում իր գործունէութեան ներքին հրահանգը։

Բ.

9. Ազգային-Եկեղեցական Ժողովի անդամ են.

Ա.— Սուրբ Էջմիածնի Գերագոյն Խորհուրդի անդամները,

Բ.— Հայոց եկեղեցւոյ բոլոր Առաջնորդները,

Գ.— Հայոց եկեղեցու բոլոր Եպիսկոպոսները։

Յանձնար.—Առաջնորդի անձամբ Ժողովին մասնակցել չկարողանալու դէպքում, մասնակցում է թեմի հոգեւորականութեան ընտրեալ ներկայացուցիչը։

10.— Ազգային-Եկեղեցական Ժողովի անդամ են Սրբ. Էջմիածնի Միաբանութեան, Ս. Երուսաղէմի Միաբանութեան և Կ. Պոլսոյ Խառն Ժողովի կողմից ընտրուած մի մի ներկայացուցիչներ։

11. Ազգային-Եկեղեցական Ժողովի անդամ կարող են լինել Ժողովրդից ընտրուած երեսուն տարին լրացրած իրաւասու ծխականներ։

12. Իւրաքանչիւր Թեմի Ժողովուրդ մասնակցում է Ազգային-Եկեղեցական Ժողովին իր ընտրած մէկ կամ աւելի պատգամաւորներով։

13.—Մինչեւ քսանեւհինգ հազար Ժողովուրդ ունեցող Թեմը ընտրում է մի պատգամաւոր, իւրաքանչիւր Թեմ ընտրում է այնքան պատգամաւոր, որքան անգամ քսանեւհինգ հազար Ժողովուրդ է պարունակում Թեմի մէջ, վերջին 25,000ը կարող է լրիւ չլինել, բայց ոչ պակաս տասն հազարից։

Յանձնար Ա.— Իւրաքանչիւր Թեմ իր ընտրելի պատգամաւորների Թուով ընտրում է անձնափոխանորդներ, որոնք փոխարինում են պատգամաւորներին, եթէ նա որևէ պատճառով անկարող է անձամբ մասնակցիլ Ժողովին։

Յանձնար Բ.— Իւրաքանչիւր Թեմ վիճակագրութեան հիման վրայ բաժանւում է շրջանների այն հաշուով, որ իւրաքանչիւր շրջան բակալաւր քսանևհինգ հազար Ժողովրդից։

14. Ազգային-Եկեղեցական Ժողովի Թեմական պատգամաւորների ընտրութեան մասնցում են հոգեւորականները և քաղաքացիական չափահասութիւն ունեցող աշխարհական երկու սեռի իրաւասու ծխականները։

15. Իւրաքանչիւր հազար շունչ ունեցող համայնքը ընտրում է մի պատուիրակ։

16. Պատուիրակները պատգամաւորին կարող են ընտրել իրենց միջից կամ դրսից։

17. Ազգային-Եկեղեցական պատգամաւորների, անձնափոխանորդների, պատուիրակների ընտրութիւնը Ս. Ա. Հ. Միութեան սահմաններից դուրս գտնուած Թեմերում կատարուում է ըստ տեղական գործող Հայոց կանոնադրութիւնների, սահմանադրութիւնների և կամ աւանդական կարգերի, հրահանգուելով սոյն կանոնադրութեամբ։

18. Ազգային-Եկեղեցական Ժողովի պատգամաւորների ճանապարհածախսը հոգում է պատգամաւորին ընտրող Թեմը, իսկ պատուիրակներինը եկեղեցիները։

19. Ազգային-Եկեղեցական Ժողովի պատգամաւորների ընտրութեան առթիւ ծագած ամենատեսակ տարակուսանքների լուծումը տալիս է Գերագոյն Հոգեւոր Խորհուրդը Ս. Էջմիածնի։

20. Կարիք զգացուած դէպքերում Ս. Էջմիածնի Գերագոյն Հոգեւոր Խորհուրդը տալիս է հարկաւոր բացատրութիւններ և հրահանգներ։

Գ.

21. Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսի մահուան դէպքում Կաթողիկոսի ընտրութեան համար Ազգային-Եկեղեցական Ժողով հրաւիրում է Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսի Տեղապահը Ս. Էջմիածնի Գերագոյն Հոգեւոր Խորհրդի հետ։

22. Նոր Կաթողիկոսի ընտրութիւնը տեղի է ունենում Կաթողիկոսի մահուանից ոչ ուշ քան վեց ամիս յետոյ։

23. Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսի ընտրութիւնը կատարուում է Ս. Էջմիածնի Մայր Տաճարում, Նախապահութեամբ Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսի Տեղապահի։

24. Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսի ընտրութեան կարգը որոշում է Ազգային-Եկեղեցական Ժողովը։

25. Սոյն կանոնադրութիւնը իր ոյժի մէջ է մինչև առաջիկայ Ազգային Եկեղեցական Ժողովի գումարումը։

Ս. Էջմիածնի Գերագոյն Հոգեւոր Խորհրդի անդամներ.— Մեսրոպ Արեպսկ. Խորէն Արեպսկ. Բագրատ Արեպսկ.
Գարեգին Եպիսկոպոս, Դիւս Եպիսկոպոս։
Գերագոյն Հոգեւոր Խորհուրդը սոյն պատճէնի իսկութիւնը հաստատում է սեռագրութեամբ եւ Խորհրդի կնիքով։
3-Ե Յուլիսի 1932 ամի, Ս. Էջմիածին։
Անդամ Գերագոյն Հոգեւոր Խորհուրդի
ՄԱՏԹԷՈՍ ԱՐՔԵՊԻՍԿՈՊՈՍ
Քարտուղար Կ. ՔՈՉԱՐԵԱՆ

(ԿՆԻՔ)

ՊԱՏԳԱՄԱՒՈՐԱԿԱՆ ՀԱՄԱԳՈՒՄԱՐԻՆ ԿԱԶՄԸ

Գերագոյն Հոգեւոր Խորհուրդին կողմէ պատրաստուած վիճակագրութեան համաձայն, Էջմիածնի մէջ գումարուելիք եկեղեցական Ժողովին մասնակցող պատգամաւորներու ընդհանուր Թիւը պիտի ըլլայ 130 (80ը աշխարհական և 50ը եկեղեցական)։ Խորհրդային Միութեան սահմաններուն մէջ գտնուող Թեմերէն հրաւիրուած են 67 պատգամաւոր (16ը եկեղեցական և 51ը աշխարհական). իսկ արտասահմանէն երթալիք պատգամաւորներու Թիւն է 63 (34ը եկեղեցական և 29 աշխարհական)։

Արտասահմանի պատգամաւորները պիտի ներկայացնեն Անթիլիասի կաթողիկոսութիւնը, Երուսաղէմի և Պոլսոյ Պատրիարքութիւնները և գաղութահայ բոլոր Առաջնորդութիւնները և հոգեւոր հովուութիւնները։

ԹՐՔՕ-ՌՈՒՍ ԲԱՐԵԿԱՄՈՒԹԻՒՆԸ

ԹԻՒՐՔԻԱՆ ԿԸ ԽՈՍՏԱՆԱՅ ՊԱՇՏՊԱՆԵԼ ՌՈՒՍԻԱՆ

Անգարա.— Թիւրքիան ծանուցագիր մը ղրկեց Խ. Ռուսիոյ որով կը յայտարարէ թէ Ազգերու Դաշնակցութեան մէջ իր մուտքը ամենագոյգն կերպով իսկ չպիտի վնասէ Սովիէթներու Միութեան հետ իր ունեցած փոխյարաբերութեանց։

Ծանուցագիրը կ'աւելցնէ թէ Թիւրքիա չպիտի մասնակցի երբեք Խ. Ռուսիոյ դէմ ուղղուած գործողութեան մը, բացի այն պարագայէն որ իմնը համոզուած լինի թէ զօրաւոր պատճառներ գոյութիւն ունին այսպիսի գործողութեան մը համար։

Թիւրքիա յանձն կ'առնէ նաեւ իր բոլոր ազդեցութիւնը բանեցնելու ցրուելու համար Ազգերու Դաշնակցութեան անդամ երկիրներու կողմէ արտայայտուած եւ մասնաւորաբար Սովիէթներու դէմ ուղղուած ոգւոյ ամէն տեսակ ձգտում։

ՏԱՔԵՐԸ ՄԻԱՑԵԱԼ ՆԱՀԱՆԳՆԵՐՈՒ ՄԷՋ

Նիւ-Եորք.— Անցեալ շաբաթ իսանեւմէկ հոգի մեռան Միացեալ Նահանգներու մէջ ամբողջ երկրի վրայ տիրող տաքերու հետեւանքով։

ԼԻԲԱՆԱՆԻ ԳԱՒԱՌԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎԻՆ ԵՐԿՐՈՐԴ ՆԻՍՏԸ

ՎԱՒԵՐԱՑՈՒՄ ԶԱՀԼԷԻ ԵՐԵՍՓՈԽԱՆԻՆ ԸՆՏՐՈՒԹԵԱՆ

Ընտրութիւն մնայուն դիւանի Պ. ՅԱԿՈՒԲ ՏԷՐ ՄԵԼՔՈՆԵԱՆ ի դէմ 12 ձայնով կ'ընտրուի ատենապետ

Լիբանանի Գաւառական Ժողովին երկրորդ նիստը տեղի ունեցաւ անցեալ ուրբաթ, 22 Յուլիս 1932, ժամը 19ին, Առաջնորդարանի չէնքին մէջ, նախագահութեամբ Կաթողիկոսական փոխանորդ Գեր. Տղիշէ արք. Կարօեանի։

Ներկայութեան ստուգուելէն պարզուեցաւ որ Ժողովին կը մասնակցէին, 21ի վրայ, 13 երեսփոխաններ.

Պարոններ՝ Տօքթ. Տօքթ. Վ. Փոթուքեան, Ե. Ենիգոմշեան, Ա. Զաուշեան, Մ. Հայրապետեան, Պ. Պ. Ղազար Ջարըգ, Զ. Պզտիկեան, Ն. Տէմիրճեան, Տ. Մաւիսաքալեան, Վ. Զորպաճեան, Մ. Ազիրեան, Խ. Սեդրակեան, Գեր. Փ. վրդ. Մելքոնեան, Արժ. Եով. քհն. Դեղարտեան։

Կը բացակայէին երեք հոգի, բանւոր պատճառներով. Պ. Պ. Յակոբ Տէր Մելքոնեան և Ա. Սէֆէրեան (քաղաքէն բացակայ), իսկ Գեր. Ա. եպս. Գասպարեան (հրաժարած)։

Իսկ չորս հոգի ալ անձնական անյայտ պատճառներով. Պ. Պ. Մ. Այթունեան, Տօքթ. Պէզճրճեան, Ա. Էլոյեան և Գ. Փալապէզեան։

Նախորդ նիստի խնամեալ ու ժամրաժան ատենագրութեան ընթերցումէն (Նչան Տէմիրճեան) ու վաւերացումէն յետոյ, ժողովը անցաւ իր օրակարգին, որ կը բաղկանար երկու խնդիրներէ. Ա.— Զահլէի երեսփոխանին ընտրութեան վաւերացումը, Բ.— Մնայուն դիւանին ընտրութիւնը։

Զահլէի երեսփոխան դեզագործ Պ. Փափազեանի ընտրութեան օրինականութեան դէմ կային երկու առարկութիւններ.

1.— Պ. Փափազեան հասերաշխական յանձնախումբի հրապարակած ցանկին չպատկանող, անկախ թեկնածու մըն էր.

2.— Պ. Փափազեան ընտրութեան մէջ չահած է 118 քուէ, որոնց 17 Զահլէի ընտրական յանձնախումբը կը նկատէ կեղծ, առարկելով որ քուէարկողներէն քանի մը հոգի՝ առժամաքար Զահլէ կը գտնուէին (Բատասէրի պաշտօնեաներ՝ որ 1-2 տարիէ ի վեր հոն կ'աշխատին) իսկ միւսները՝ որ իրենց քուէները փակ պահարաններով ղրկած էին, ընտրութեան օրը Զահլէ չէին գտնուեր։

Ժողովականները նկատելով որ Գէյրութի երեսփոխաններէն չատերը ժողովրդին ազատ կամքով ընտրուած, համերաշխական ցանկին մէջ չյիշուած անհատներ են, ոչ մէկ անպատեհութիւն տեսաւ Պ. Փափազեանի թեկնածութեան մէջ։

Գալով 17 քուէներու հարցին, ժողովը հակաօրինական կը գտնէ ընթացքը Զահլէի ընտրական յանձնախումբին, որ քուէատուփին մէջ քննուելէ յետոյ նետուած քուէներէն 17 հատը կեղծ կը յայտարարէ։ Եթէ անոնք ընդունելի չէին, ինչո՞ւ փոխանակ մերժուելու քուէատուփին մէջ նետուեցան։ Ու յետոյ ինչպէ՞ս կարելի է ճշդել որ ենթադրեալ զեղծումը կատարուած է ի նպաստ Պ. Փափազեանի և ոչ անոր մրցորդ Պ. Վ. Վարժապետեանի և կամ Զահլէի երկրորդ երեսփոխան Պ. Մ. Ազիրեանի։ Այս արամադրութեամբ մեր երեսփոխանները միաձայնութեամբ օրինական յայտարարեցին Պ. Փափազեանի ընտրութիւնը ու վաւերացուցին։

Հինգ վայրկեանի դադարի մը ընթացքին եղած քանի մը ժամնակի խոհակցութիւններէ ետքը, գաղտնի քուէարկութեամբ կազմուեցաւ միայուն դիւանը հետեւեալ կերպով.

Ատենապետ՝	*Պ. Յակոբ Տէր Մելքոնեան՝*	*12*	*ձայն*
Ատենադպիր՝	*» Ղազար Ջարըգ*	*8*	*»*
Բ. Ատենապետ՝	*» Զաքարիա Պզտիկեան*	*9*	*»*
Բ. Ատենադպիր՝	*» Նչան Տէմիրճեան*	*10*	*»*

Թիւրքիոյ Մուտքը Ազգ. Դաշնակցութեան Մէջ

Ապչեցուցիչ ճառերով որոշուեցաւ Թիւրքիոյ ընդունելութիւնը Ազգ. Դաշնակցութենէն ներս։ Շատ յատկանշական զարթուղութեամբ մը Ազգ. Դաշնակցութիւնը ինքն է որ հրաւէր կարդաց Թիւրքիոյ որպէսզի մասնակցութիւններ բերէ Ժընեւի գործերուն։ Բազմաթիւ ճառախօսներէն և ոչ մէկը, նոյն իսկ ձևականօրէն ակնարկութիւն չըրաւ Թուրքիոյ գործած ոճիրներուն համար։ Նոյն իսկ այն պետութիւնը որուն հանրային կարծիքը չատ լաւ չընդունեց Թուրքիոյ մուտքը Ժընեւի գործերուն։ Բացի Խ. Ռուսիոյ ներկայացուցիչէն, որ ինչպէս տեսանք ակնարկեց Թուրքիոյ ոճիրներուն, ոչ ոք ալ պահանջեց որ Թուրքիոյ ներկայացուցիչը ներողութիւն խնդրէ իր ոճիրներուն համար։

Վիրաւոր, անաներունջ ու թափառական ժողովուրդի մը զաւակները, կարդալով այդ ճառերը պաղ սարսուռ մը զգացին։ Այդ ժողովուրդի ազատատենչ զաւակներու ներքնաշխարհին մէջ նոր կզումներ, նոր փլուզումներ տեղի ունեցան, որոնք համակ ժողովուրդի մը ներքին բարդ ողբերգութեան վրայ նորու վճռեցուցիչ տարրեր աւելցուցին։

Թուրքիոյ մուտքը Ժընեւ էվ ներս, մեր անոյծ, չարատանջ դարի տեսակէտէն երկու կողմ կը ներկայացնէ։

Առաջինը, հարցին զուտ բարոյական կողմն է։ Տանջուած, Թուրքիոյ կրունկներուն տակ տրորուած և մինչև վերջին չունչը տարտղնուած և ցիրուցան դարձած հայութիւնը, հոգեկան ինչ վիճակ ալ ներկայացնէ, քաղաքական ինչ տատասկանքի և ընկերային ո՛ր չերտի ալ պատկանած ըլլայ, Թուրքիոյ կողմէ մեր ցեղին հանդէպ գործուած ոճիրակելի ոճիրներու հանդէպ նիւթապէս անհատոյց մնացած, բարոյական գոհացումի մը կըսպասէին։

Բարոյական գոհացումը անչուշտ ամայնաքոյժ դարման չէ—չկրնար ըլլալ— և այն ուժը չունի մեր բիւրաւոր վէրքերը գարմանելու։

Մեր ցաւը չատնոյ այդ գետնէն դուրս եկած և դարձած է կամ մտած է այն պարզագոյն վերջնական ձևին մէջ որ, միայն ամբողջական և լրիւ լուծումով (այսինքն նիւթապէս ու չօշափելիօրէն լուծումով) կրնայ մեզի գոհացում պատճառել։ Այս չնչանակեր որ մեր ժողովուրդը ամբողջապէս նիւթապաշտ դարձած, և բարձր գաղափարապաշտութեան մը աղնիւ հուրքը չիջած անոր երակներուն մէջ։ Այդ չնչանակեր որ մենք մէկ կոզմ դրած ենք բարոյական ամէն մտահոգութիւն և անհրաժեշտութիւն. և սկսած ենք աչխարհը գիտել ու գտնել ճիշդ այնպէս ինչպէս որ է։ Ասիկա կ'ըլլար ամենէն ծանր, սպանիչ ամբաստանութիւնը մեր հնաւուրց ցեղին հանդէպ, որ բազմաթիւ դարերու ընթացքին երկրպագուն մնաց մարդկային մեծ յուզումներու և թռիչքներու և ֆիզիքական ցաւի ամենազարշ օրերուն իսկ արդարութեան վերջնական յաղթանակի համար իր հաւատը պահեց անսասան։

Այսպիսի ժողովուրդ մը բարոյական գոհացումի գէթ պէտք ունէր գոնէ ծընեւվեան հաստատութենէն, որ իր մեծ յղացողի մտքին, ազգերու ինքնորոշման, իրաւունքի վրայ հիմնուած պիտի ըլլար. և այն չէնքը ուր անոնք կը հաւաքուին զարդարութեան պալատ անունը կը կրէ։

Մեր դարի 1923ի Լոզանեան ձախողանքէն առաջ (1922) և վերջը՝ Ազգ. Դաշնակցութիւնը յատուկ բանաձեւերով հանդիսաւորապէս ընդունած էր մեր ինքնորոշումի մէջ տրուելիք Օճախի մը իրաւունքը։

Լօզանի մէջ ժամնուած և ուրացած, Մուսուլի քարիւղին բռնկած խորոյկի մէջ վառուած, մենք ծընկվի բանաձեւին մէջ գտած էինք բարոյան գոհացուց մը, որ խթան կը հանդիսանար մեր յոյսերու և պայքարին։

Ծընկվը հրաւէր կարդալով Թուրքիոյ կը դրժէ իր բանաձևը թէ ոչ ոքնոնք կը պահեն իրենց ուժը։

Անվերապահ և անպայմանական ընդունելութիւն մը Թուրքիոյ իրաւունք չպիտի տայ առարկելու և դրժելու մեր իրաւունքները։

Վերջապէս, միջազգային բազմաթիւ առեւտուրներու կողմէ բազմաթիւ անգամներ ձևակերպուած, բանաձևուած մեր դատին այսօրուայ վիճակը ի՞նչ է։

Ուրեմն, մեր աչխարհը կառավարող բոլոր ուժերը, Մոսկուայէն մինչև Ժընէվ, և մինչև Ուաչինկթօն գո՞չն կապած են մեր արդար և անվիճելի իրաւունքներուն դէմ, և կ'ուզեն պարել մեր մէկ միլիոն դիակներուն վրայ, մէկ միլիոն քափառական մնացորդներու յուսահատ աչքերուն առկ։

Ինչո՞ւ այս ահաւոր սարսափը ամբողջ ժողովուրդի մը բարոյական ըմբռնումները խեղաթիւրելու, վատասերուած մի մղելու դէպի հաւաքական յուսահատութեան անդունդը։

Այո՛, այս բոլորը ցաւագինօրէն ճիշդ են։ Որ բոլոր ուժերը կը դաւաճանեն մեզի և բոլոր հեռանկարները կը խաբեն մեզ։

Ազգերու Լիկան, ճիշդ պիտի ըլլար ըսել, պետութիւններու լիկան, օգնութեան կը հասնի Թուրքիոյ, անոր սնեցէն նեզ մէկ րոպէին, երբ տնտեսապէս ու ելևմտապէս ուժաքամ քէմալիստանը ուժի ներարկում կը պէաք ունի։ երբ միաժամանակ կը խաղայ բոլշեվիկեան, ֆաչական և դրամատիրական չուանները վրայ, գարմանքէ աւելի բան մը պատճառելով։

Մենք, անհրաժեշտ ու նուազագոյն բարոյական գոհացումը չգտանք, Ազգ. Դաչնակցութեան հրաւէրին և անոր առն առող չարժառիթներու մէջ։

Բա՛յց...

Մենք մեր կարգին, ինչ ըրինք ծրնէվի հրաւէրէն առաջ։ Մեր ցեղը մեկ մարդու պես ճակատ յարդարեց. Ո՛ւր է մեր ժողովուրդը։ Ազգ. Ժողովը մեզ չյիշեց, մենք յիշեցի՞նք զմեզ, մենք յիշեցի՞նք մեր գաղթ, նորէն ըսե՛նք— մեկ մարդու պես։

Ո՛վ ըսաւ որ այս ազգի բոլորցաւերուն մասին միայն դաչնակցականները պիտի մտածեն, հապա ինչքա՞ն են միւս բոլորը, ազգին հատընտիր մէրերը, զան պիտի յիշեն մեզի ու բանկալի համար։

1923ի Լօզանէն յետոյ, հազար իմաստութիւն (ուշացած) փորձեցինք. նորէն կը սպասենք այս Սեպտեմբերէն յետոյ նոր տեսութիւններ փորձելու, գործի ու ճակատի մեզանակ ծուլորէն յօրանջելով։

Ծընկվի հաստատութեան որոշումը եթէ մասնակցութեան հրաւէր մըն է որոշուած Թուրքիոյ, (որ երբեք չհամարձակեցաւ իր թեկնածութիւնը ուղղակի դնելու,) մարտահրաւէր մը, ձեռնոց մըն է նետուած հայոց ժողովուրդի խղճմտանքին։

Դաւրօէն և ուրիշներէն խստագոյն խստապահանջ մեր ժողովուրդը, չատ Թոյլ և անպատասխանատու է դէպի ինքն իրեն։

Հ.Հ. պատասխանութիւնը լծուեցաւ գործի, իր սահմանափակ կարելին փորձելու, ո՛ւր է բուն «Ազգը և իր յաւակ բանաձևը։

ՇԱՀԱՐՈՒՆԻ

ՄԵՍՆԱԻՈՐ ԴԱՍԵՐ

Արձակուրդներու առիթով Պ. Ներ. սես Քիւփկեան կուտայ մասնաւոր դասեր Ֆրանսերէնի, Ֆրանս. գրականութեան և գիտութիւններու։

Դիմել.— ԱԶԴԱԿԻ։

ԹՈՒՔԱԽՏԻ ՄԱՍԻՆ
ՍԽԱԼ ԿՐԾԻՔՆԵՐ

Ռժիկի մը աւագ պատականութիւններէն սին է՝ հանրութեան մէջ արտատած նախապաչարումները եւ սխալ կարծիքները ջնջելու կամ ուղղելու համար քարոզչութիւն ընել։ Քարոզչութիւն խօսքով, քարոզչութիւն գրիչով։

Այս վերջին ձևը աւելի նպատակայարմար սեպեցի՝ գրելով յետագայ տողերը Թուքախի մասին։

Չեմ գիտեր, թէ ինչո՞ւ «Թուքախ» բառը ան ու սարսափի կը մատնէ մեր Ժողովուրդը։ Թուքախի ախտաճանաչութիւն մը ըրէ, ու՛ր քեչպրուճ հիւանդի մը, այլևս անոր երեսը չես տեսներ։ Ընդհակառակը, կը լսես անոր անէծքը, պարսաւանքը, բամբասանքը հասցէիդ ուղղուած։

Իրարու եռեւէն հիւանդը կը յայտնէ իր սխալ կարծիքները։ Օրինակ.—

1.— Եթէ Թուքախ ունենայի արբուն կը քաշէի։

2.— Եթէ Թուքախ ունենայի կընիկքս կը պակսէր։

3.— Մեր ցեղին (գերդաստան) մէջ Թուքախ չկայ.

4.— Տասը տարիէ ի վեր կը հազած, եթէ Թուքախ ունենայի մինչև հիմա կը մեռնէի։

5.— Եթէ Թուքախ ունենայի չէի կրնար ամուսնանալ։

6.— Երկու հարիւր փունտ կը կրչռեմ, ինչպէս կրնամ Թուքախ ունենալ։

Ինչո՞ւ այս հարցումները հիւանդին կամ անոր պարագաներուն կողմէ։

Սխալ Թերի կարծիքներ։

Պատասխանենք։

1.— Արիւն Թքնելը կամ արիւնոտ խուխ արտաքսելը Թուքախի գոյութեան համար անհրաժեշտ չէ։ Առանց արիւն Թքնելու ալ Թուքախ կ'ըլլայ։

2.— Կչիռքի պակասին ալ այնքան կարևոր չէ։ Պոքսերի մեծիկ մէքէփչեն հիւանդանոցին Թուքախաւորներուն հարիւրին քառասուն և հինգը բնականէն աւելի կչիռք ունին։

3.— Մէկու մը գերդաստանին մէջ Թուքախաւորներու չգոյութիւնը փաստ մը չէ, որ այդ մեկը Թուքախ չունենայ։ Թուքախը ժառանգական հիւանդութիւն մը չէ։ Մարդ իր ծնունդէն յետոյ է որ կը վարակուի Թուքախով։

4.—Թուքախը իր տեսակներն ունի։ Թուքախը երբեմն կայծակի արագութեամբ կը մեռցնէ, երբեմն ալ 20—50 տարի կրնայ հիւրընկալուիլ ենթակային կողմէ։ Եւ ո՞վ ըսաւ որ Թուքախը անբուժելի է։ Շատեր կը բուժուին։ Ինչ է Թիւը ժամանակներուն։ Միասին տարի առաջ հարիւր հազար ժողովուրդէն 250 հոգի Թուքախէ կը մեռնէին, մինչ այժմ միայն 75 հոգի կը մեռնին։ Մի՞թէ վարակուիները նուազած են։ Դժբախտաբար ո՛չ, այլ բուժուածներուն Թիւը բարձրացած է։

5.— Ճիշդ է որ գործօն Թուքախ ունեցողի մը ամուսնութիւնը Թոյլատրելի չէ։ Բայց բուժուած մէկը, կամ քնացած Թուքախ ունեցողը կրնայ ամուսնանալ, պայմանաւ որ քիչ մը չրջանայեացօրէն զգոյշ ըլլայ։

Հայրենակիցնե՛ր, չվախնաք Թուքախէն։ Ճանչնանք զայն, գանենք անոր հետքը երբ լու մը տեղատորուած չէ, փճացնենք զայն, երբ արմատացած չէ։

Ք. Ճառաբայթները, ժանրացոյցը, ֆիզիքական քննութիւնները, Թիւպերքիւլինի փորձը և այլն, պատրաստ են ձեզի ծառայելու։

Կասկածի մէջ էք...վերոյիշեալ փորձերուն ենթարկուեցէք։ Եթէ բան մը չունիք լաւ...բայց եթէ ունիք, առանց յուսահատելու հետեւեցէք արդիական դարմանումներուն եւ օր առաջ բուժուեցէք։

Լսեցէ՛ք...Թուքախը բուժելի է։

(Հ.) Բժ. Ա. ԱՐՔԷԼԵԱՆ

Չայն Մը Համնաճայէն
ԾԵՐՈՒՆԱԶԱՐԻ ՎԵՀԱՓԱՒՐ Կ'ԱՑՑԵԼԷ ՀԻԻԱՆԴԱՆՈՑ

Հուլիս 8 Ուրբաթ կէսօրէ վերջ ապահովագրութիւնը վայելեցինք Վեհ. Տ. Մահակ Կաթողիկոսի։

Հաղիւ թէ օթոյէն վար կ'իջնէր, Տօքթ. Ե. Մարգարեան և Հէտ Նըրսս Օրդ. Նուարդ դիժաւորեցին Ն. Վեհափառութիւնը և առաջնորդեցին հիւրասենոց, ուր պատշաճ հիւրասիրութենէ և հանգիստէ վերջ ծերունի Հայրապետը առաջին անգամ այցելեց աղջկանց յարկաբաժինը, իւրաքանչիւր սենեակ, ուր որ տաքը կը կոխէր իր հայրական ոգևորիչներով և Աստուածային օրհնութիւններով կը լեցուէր։ Զինք չրջապատող աստպետներու չուտափոյթ ապահինման բուռն տենչը չէր կրնար զինքը լուռ պահել և ըսած թէև հասկնալով չաղուած՝ սակայն լեզուն հասկնալով ազգի ձայն մըն էր որ կը լսուէր դէպդէպուն չրթներէն, խրախուսելով հիւանդները, զօրացնելով Թուլասիրտները և զանոնք Աստուծոյ յանձնելէ յետոյ, յորդորեց նաև որ բոլորն ալ հաստատութեանս հանդէպ երախտապարտ և գոհ սիրտ ունենան։

Իջաւ սանդուխներէն վար, այցելեց նաև բոլոր հայ տղաքը. հայրական ոգևորիչներով և Աստուածային օրհնութիւններով։ Մեծ գալով «օֆֆիս» ձգեց հոն հեռանալ արձանագրութիւնը։

«Այս երկրորդ այցելութիւնէ այս օրհնեալ հաստատութեան, պատշաճեալները ճիշդ ու գործնական, հիւանդները բան ամենայնի գոհ և ուրախ, բացի ծանրներէն։ Եթէ պատահին չլատեսներ և դիտողութիւններ քենն, Աստուծոյ դէմ կը մեղանչեն։ Օրհնութիւն մըն է, Տէր Ջու նախանձախնդիր ոգորմութիւնդ ուրածէ տառապողներու վրայ, Դու ըսիր, ողջերուն համար չկայ այլ հիւանդներուն. սիրած ես տկարները, Աստուածային սէրդ ըլլայ ամենուն պատասխանը։ Ջրմագին չնորհակալութիւնս Տքթ. Նուխոյին, որ իր բարեբարութեամբ Աստուծոյ կը գործակցի»։

Մի քանի վայրկեաններ որ տեսնելու առիթը ունեցայ, այս եղաւ իր խօսքը—Թողէք որ գրեն, պզտաւոր ծառերը կը քարկոծեն, քանի որ կը քարկոծեն, ըսել է Թէ հոս գործածելի է։

Այցելութիւնը մը տպաւորութիւնները և անոր տրուած պատասխանը կ'ակնարկէր։

Ժամի մը ազդութեամբ այս օրհնեալ այցելութիւնը սրտի ուրախութիւն և հոգիի մխիթարութիւն պարգեւեց գոնէ ժամանակի մը համար։ Ահա այսպիսի այցելութիւններու մեծ կարօտը ունինք։

Այս առթիւ բան մը որ մանաւանդ օտարներու ուշադրութիւնը գրաւեց, կ'ուզեմ յիշել։ Այն էր, վեհափառ Հօր՝ ըլլալով հայ ազգին ամենաարժէր անձնաւորութիւնը, չունենալ իր անձնական օթոն և ոչ նոյն իսկ փառապանը, իրաւ ալ օտարներու աչքին չատ զարմանալի կ'երեւար այս կէտը. իր այս տարիքին մէջ պտտիլ առանց փառապանի։

Բայց մենք անդրադառնալով հին օրերուն, լաւ կը յիշենք այս փաղքն ու պատիւը՝ որ անհնայ իրեն կը չռայլէր, երբ որեւէ քաղաք մը այցելութեան կ'ելլէր։ Ամէն տեղ ուր որ իր ոտնաձայնը կը լսուէր, հայ, Թուրք, պաշտօնէութիւն եւ դպրոց, քաղաքէն դուրս կ'ելլէին ժամերով, զինքը դիմաւորելու եւ իրենց յարգանքի բաժինը մատուցանելու։ Ահա ամէնէն պարզ եւ կարճ մէյթերուժ մը անցեալէն։

Յաջորդ օր Տքթ. Նուխոյին Թարգմանեց Տքթ. Մարգարեան Վեհափառին արձանագրութիւնը, որը լաւ ազդեցութիւն ձգեց իրենց վրայ եւ խոստացաւ յարմար պատեհութեամբ փոխանցելու Ձեր մտքերը Տքթ.ին, որ իրենք յաճախ այցելեն եւ իրեն ալ յարգանքները մատուցանեն։

*** Երկու օր առաջ Առաջնորդարանին կողմէն հիւանդանոցը այցելեց Մարշալ Տէր Ծակոր եւ փափաքողները հաղորդեց։*

ՎԱՐԴԱՊԵՏ

21 Յուլ. 932 Սանթօրիօմ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔ
ԲԱՆԿՍԼԹԻԻ ԳԵՐԵԶՄԱՆՍՏԱՆ ԽՆԴԻՐԸ
ԹՂԹԽԻՐԸ ԻՋՐԱՆ ԿԸ ՄՆԱՑԻ ԶՕՐՈՒ ՄԻՆՉԵՒ ՎՃՌԱԲԵԿԻՆ ՎԵՐՋՆԱԿԱՆ ՈՐՈՇՈՒՄԸ

Գոլսական Թերթերու մէջ կը կարդանք.—

Նախագահը կանչելէ յետոյ երկու կոմերը կարդաց վճիռը որու համաձայն ճ. կաթելով, որ կ'ըսէ, պատրաստուած սահմանագծումով կը ճօդուի թէ գերեզմանատան գեթիները կը պատկանի Սուլթան Գայազիթի վագֆին եւ մէկ կողմէ վագֆ գերեզմանատուներէ կ'անցնին Քաղաքապետութեան ու միւս մոդմէ այդ գերեզմանատան մէջ ընդհեցեալ չքաղուելու հետեւանքով յղեալ կը նկատուի եւ գերեզմանատանց այդ կարգի գեթիներ կը գործածուին յօգուտ հանրային պետերու, հետեւաբար Բանկալթիի գերեզմանատունն ալ Քաղաքապետութեան սեփականացնելու որոշում տրուեցաւ։

Թէեւ առարկուած է ու գերեզմանատան գեթին վրայ օճիրներ օինուած են, բայց Գաթրէօլի Ծունցաց գերեզմանատան դաթին մէջ Վճռաբեկ ատեանը որոշած ըլլալով որ, այդ կարգի օճիրն ալ պատկանին Քաղաքապետութեան, հետեւաբար այդ օճիրն ալ գեթին հետ կ'անցնին Քաղաքապետութեան, պայմանով որ օճիրներու փոխարժէքը պահանջելու իրաւունք ունենան։

Դատարանը որոշեց նաեւ որ Թէէխիրի իջրան կը մնայ, մինչեւ Վճռաբեկ ատեանին առջեւ դատավարութեան վախճանը։

Դատը ներկայ դադարեց, այսինքն Սեպտեմբեր 15 ին վերջ Վճռաբեկ ատեանին պիտի ներկայացուի եւ մինչեւ այն ատեն Քաղաքապետութիւնը դրամական ձեռնարկ չպիտի կրնայ ընել վերոգրեալ որոշման համաձայն։

Գերեզմանատան դաթին մասին Պատրիարքարանի փոխանորդները երեկ Հոգուգի Դ. դատարանին գիր մը ներկայացուցած էին, որով կ'ըսէին թէ, թէեւ դատարանը պէտ չեւսաւ փոռձագէտներու ուղղելու իրենց հարցումները, բայց ատենց մէկ կէս մը կայ որ այս խնդրոյն լուսաբանութեան համար խիստ կարեւոր է, այսինքն թէ Սուլթան Գայազիթի վագֆին իբր սահման ներկայացուցած գրութեան մէջ յիշատակուած սահմանը ո՞ւրկէ կ'սկսի եւ ո՞ւր կը վերջանայ։ Օրինակի համար հոն գետիր մը յիշատակութիւն կայ, պէտ է հասկցուի թէ ո՞րն է այդ գետը եր ուր կը յանգի սահմանը։

ՀԱՑ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴ ՄԸ ՆԱԽԱԳԱՀ ՀՈՒՎԸՐԻ ՄՕՏ

Պ. Սուրէն Հաճեսեան, փոխ նախագահ Ուաշինկթընի ամերիկանամոնց դպրոցին, նախագահ Հուվըրին ներկայացուցած է 52 երկիրներ ներկայացնող կիներէ կազմուած պատուիրակութիւն մը որուն անունով նախագահ Հուվըրին յսնգնուած է դարձեալ Հաճեսեանի կողմէ Ուաշինկթընի ծննդեան 200 ամեակի առիթով կազմուած յարգանքի գրոյկը։

Պատուիրակութիւնը եւ Հաճեսեան ներկայացուած են նախագահ Հուվըրի հետ Հուայթ Հաուզի մարգին վրայ։

Պ. Հաճեսեան բեմիկ կարճեցի է։

ԱՀԱՐՈՆԵԱՆԸ Կ'ԱՆԻՄԵՆ ԹՐՔԱՑԱԾ ՀԱՅԵՐԸ

Հայ կաթոլիկ համայնքի վարչական խորհուրդի նախագահ Տ. Վ. Գասապեան եւ Պ.Ռ. Լուսարարեան «Վագըթ»ի միջ նրաւարական են բաց նամակ մը, որ ըսելէ յետոյ թէ ցաւով տեղեկացած են Ահարոնեան անուն անձի մը կողմէ Հայերուն անունով յիշեակատագրի մը պատրաստութեան, հետեւեալը կը յայտնեն.

«Հանրապետական վարչութեան տակ կատարեալ ազատութիւն եւ հաւասարութիւն վայելող հաւատարիմ հայ կաթոլիկ համայնքը ասկէ առաջ կամովին հրաժարած էր փոխրամասնութեանց իրաւունքներէն։ Այս պատճառով կատարեալ զգուանքով կր մերժենք բովանդակութիւնը խնդրոյ առարկայ յիշատակագրին, որ ոչ մէկ կերպով թարգմանը կր հանդիսանայ հայ ժողովրդի զգացումներուն։

Այս առթիւ մարդասիրական պարտականութիւն կր նկատենք Ահարոնեան անուն անձի ազդարարել որ եթէ ամենայնիւ կապ մր ունի ազգին հետ, իրեն համար ամենէն պատուաւոր ընթացքը պիտի բլլայ երթալ միանալ իր ցեղակիցներուն, որոնք կատարեալ ազատութեան մէջ կ'ապրին Նեւեանի մէջ։

Որպէսզի միմիայն անձնական օտներ հետապնդող այդ մարդոց գործունեութենէն անգամ մր եւս չխաբուի ազգը, հաւատարիմ հայ կաթոլիկներս միօս ազգայնոյն հաւատարմութիւնը կր յայտնենք թուրք հանրապետութեան, եւ կ'աղիձենք խղճմտանքի ազատութեան, ինչպէս նաեւ կրօնական ընդհանուր հանդուրժողութեան մեր հայրենի հողին վրայ։»

ԼՈՒՐԵՐ ՀԱՅԱՍՏԱՆԷՆ

Մշակութային կապ արտասահմանի հետ.—Հայաստանի Կկդրոնական Գործադիր Յանձնախումբի կից կազմակերպուած է արտասահմանի հետ մշակութային կապ հաստատող, Ալեր կովկասեան ընկերութեան բաժանումի խորհուրդ՝ մասնակցութեամբ Ջալալեանի, Սիմօնեանի, Ղեւոնգեանի եւ ուրիշներու։ Հայաստանի առողջապահական ժողովրդական գործիքն՝ Էնկիւրի դրկած է Հայաստանի առողջապահական ոգխատաւորներ՝կա, տարող մասնիններ։ Մօտերս ընկերութիւնը պիտի կազմակերպէ Աւստրիոյ գեղարուեստագէտներու գործերու ցուցահանդես։ Ֆեոուսիի մասուան հազարամեակի առիթով Թեհրանի մէջ կատարելիք հանդիսութիւններուն մասնակցելու համար։ Հայ Պետական հրատարակչական մարմինը պիտի հրատարակէ Ֆեոուսիի հայերէն թարգմանութիւններու հատոր մը։

ԹԻՒՐՔԵՐԸ ԿԸ ՊԱՀԱՆՋԵՆ ԱԼԷՔՍԱՆՏՐԷԹԻ ՆԱԻԱՀԱՆԴԻՍԸ
ՏԷՕՐԹ-ԵՕԼ ԱԼԷՔՍԱՆՏՐԷԹ ԳԻՏԸ ԹԻՒՐՔԻՈ՞Յ ԿԸ ՊԱՏԿԱՆԻ

«Էլիֆ Պաթի այսօրուան խիւին մէջ կը կարդանք.

«Տեղեկացանք որ թիւրք կառավարութիւնը Էնկիւրիի Ֆրանսական դեսպանատան յանձնած են յուշագիր մը, որով կը պահանջեն Էնկիւրիի դասընդրին 9րդ յօդուածին գործադրութիւնը։ Սոյն յօդուածը կ'որոշ որ Ալէքսանտրէթի նաւահանգիստը բաց պիտի բլլայ Թիւրիոյ առջեւ։

«Բացի այդ Էնկիւրիի համաձայնագիրը կր տրամադրէ որ Տէօրթ-Եօլ Ալէքսանտրէթ կապող երկաթուղագիծը տուի բրականն կառավարութեան։ Որով թիւրք կառավարութիւնը իր յուշագրին մէջ կը պահանջէ նաեւ այս գիծը»։

«Էլիֆ Պաթի հաղորդած այս լուրէն զատ մասնաւոր աղբիւրէ մր տեղեկացանք որ, թիւրք կառավարութիւնը կր պահանջէ Ալէքսանտրէթի սահմանին փոփոխութիւնը եւ այդ ուղղութեամբ բանակցութիւններ արդէն սկսած են արդէն։

ԻՐԱԳԻ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆԸ ԹՈՒՐՔԻԱՅԷՆ ԿԸ ՊԱՀԱՆՋԷ ՊԱՐՉԱՆԻ ԱՊՍՏԱՄԲ ՇԷՅԽԸ ՈՐ ԹՈՒՐՔԻՈՅ ՍԱՀՄԱՆԸ ԱՊԱՍՏԱՆԱՒ ԷՐ

Պաղտատէն կը գրուի թէ՝ կ'ըսէ «Սօճ Փօսթ»,Անգարայի մէջ իրագի դեսպանին եւ թուրք կառավարութեան միջեւ բանակցութիւններ են տեսակցութիւններ տեղի կ'ունենան, Առեւտրեան Միջազգեթի մէջ ապատմբական շարժում մր կատարող եւ կառավարական ուժերուն ճնշումին ու հետապնդումին առիթելով բրականն սահմանները ապատանող Պարզմանի Շեյխր եւ իր հետեւորդները իրագի կառավարութեան յանձնելու համար։

Սակայն, այս խնդրի մասին Թուրքիոյ տեսակէտ տարբեր է։ Իրագի կառավարութեան պիտի յանձնուին Պարզանի Շեյխին հետեւորդներէն միայն այն կարգ մը չարագործներ, որ սովորական յանցագիներու համար դատապարտուած են։ Թուրք կառավարութիւնը էպիրճե պիտի դրկէ Պարզանի ապստամբ Շեյխ Անմեդը որ առժամաբար հոն պիտի բնակի։

Միջազգերի կառավարութիւնը իր հրատարակած մէկ պատճառական զեկոյցով կ'ըսէ թէ երկրին հիւսիսային մասին մէջ ծագած ապստամբական շարժումը նուազեցուած է եւ թէ այդ օրջանին մէջ համախմբուած զինուորներ պիտի արձակուին ու ասկէ վերջ, հոն անգորրութիւնը ժանտարմաներու միջոցաւ պիտի ապահովուի։ Իրագի կառավարութիւնը կարգ մը նոր միջոցներ ձեռք առած է որպէսզի ասկէ վերջ ցեղերու պարագլուխներ չկրնան ամբոստանալ։

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

Վրացահպոսի Սահակեան վարժարանին համար երիասարդ եւ կարող ուսուցիչի մը պէտք կայ։ Փափաքողներ կրնան B. P. 495 ով դիմել մինչեւ 28 Յուլիս։

Դիմումնագրին կցելու է վկայականի եւ յանձնարարականներու պատճէններ։

Պէյուլը ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՆԳԷՍ-ԵՐԵԿՈՅՔ
Խանասորի Արշաւանքի Տարեդարձին Առթիւ

Տեղի պիտի ունենայ 1932 Յուլիս 31ին, կիրակի կէսօրէ առաջ ժամը 9.30ին Ժողովրդային Տան մէջ։

Պիտի խօսին՝ ՆԻԿՕԼ ԱՂԲԱԼԵԱՆ եւ ԳԱՍՊԱՐ ԻՓԷԿԵԱՆ

Պիտի արտասանէ՝ ԱՐՄԷՆ ԱՆՈՒՇ

Պիտի ըլլան երգ, նուագ և բարձրախօս։

«ԱԶԴԱԿ»ի ՊԱՏՄԱԻԱՆԻՔ

Տարտանելի Պատերազմը

Այս պատրաստութիւնները քանի մը ամսուան աշխատանք կը պահանջէին։ Կառավարութիւնը առաջին գործն էր որոշել զօրք ցամաք հանելու վայրը և յարձակման կէտը։ Ցետոյ պիտի ապահովուէին փոխադրական միջոցները, որով ուժերը Միջերկրականի մէջ պիտի հասնէին միաժամանակ։

Ռուսանիա եւ Ցունաստան պատրաստ կը գտնուէին Համաձայնական Պետութեանց միանալու, սակայն ժամանակութեան մասնաւոր էին Պուլկարիոյ կացութեան մասին։ Իսկ Պուլկարիա ալ Գերմանիոյ զինուորական յաղթութեանց ազդեցութեան տակ, օրէ օր կը հակէր զինակից պետութեանց կողմը։

Ահա ճիշդ այդ միջոցին, աչք խարող առաջարկի մը դէմ կը գտնուէինք։ Ննդրոյ առարկայ կ'ըլլար առանց զինուորական օգնութեան պէտք զգացուելու, մի միայն նաւատորմին ուժով ահագին յաղթութիւն ձեռք բերելը։ Նեղուցներու գրաւումին եւ գերման զրահաւորներու ընկղմումին հետեւանքով, Պոլսոյ մէջ կրնայ յեղափոխութիւն մը առաջ գալ և Թուրքիա քաշուիլ պատերազմէն։ Ասոր չնորհիւ, ո՛չ միա՛յն Ռուսանիան և Ցունաստանը, այլ Պուլկարիան և Իտալիան իսկ Համաձայնականներուն կողմը կրնային քաշուիլ։ Այս կերպով, կեդրոնական պետութիւնները երկաթէ չրջանակի մը մէջ առնուած պիտի բլլային։ Այսպէս՝ կարելի պիտի բլլար յառաջանալ Դանուբ գետի եզերքէն և ուղուած ռազմամբքերը պիտի կրնար ղրկուիլ Ռուսիա։

Կը յուսացուէր որ մարտանաւերու թնդանօթներով կարելի պիտի բլլար լռութեան դատապարտել Չանագալէի ամրութիւնները։ Եթէ այս փորձը անյաղթութեամբ վերջանար իսկ, չէր ենթադրուեր որ մեծ վնասներ պիտի կրէինք։ Երբ հասկցուէր թէ փափաքուած արդիւնքը ձեռք չպիտի բերուի, նաւատորմը ետ պիտի քաշուէր անվիճապէս։ Այս էր ահաւասիկ կառավարութիւնը այս գործին հակամէտ գարձնող ամենէն կարևոր կէտը։ Այս պատճառով, ծովային նախարարութիւնը համամիտ չբլլալով հանդերձ այս գործողութեան, որոշեց պատրաստութիւն տեսնել։ Ծովայիններու արուած հրամանը սա էր. «Փետրուարի մէջ ծովային յարձակման մը պատրաստուիլ, Կէլիպօլուն ամբակոծելով գրաւել և Պոլիս հասնիլ»։

Փողովը աւարտելուն պէս, Մր. Զըրչիլ ծովային նախարարութեան սպայակոյտին հրաման ղրկելով Լորտ Ֆիշըներն ի միջոցաւ, կ'ըսէր թէ կառավարութիւնը կարևոր և սափպղական գործ մը կը նկատէր Տարտանէլի ձեռնարկը, և կը հաղորդէր ձեռք առնել պէտք ևղած միջոցները։ Ծովային սպայակոյտի անդամներէն մին պիտի վերլուծէր ծովակալ Քարտէնի առաջարկը և պիտի տդդեր մարտանաւերու գործածելիք թնդանօթներու տեսակը։ Այս հրամանագրին մէջ կ'ըսուէր թէ խնդիրը լուծուած է և ըլլալիք գործը կը կայանայ գործածել պէտք եղած ուժը որոշելու մէջ։

Ծունուար 15ին, ծովակալ Քարտէնի հաղորդուեցաւ թէ իր ծրագիրը սկզբունքով հաւանութեան արժանացած է և գործողութիւնները ինք պիտի վարէր։ Հետևաբար պէտք էր ըստ այնմ հարկ եղած կազմակերպութիւնը ամբողջացնել։ Յարձակումը որչափ կանուխ սկսէր, այնքան լաւ պիտի ըլլար։ «Ռուին Էլիզապէթ» զրահաւորն ալ պիտի աւելցուէր նաւաքաժնին վրայ։ Ռանի մը օր վերջ, կառավարութեան հաւանութեամբ, ծովային նախարարութիւնը ծովակալ Քարտէնի ծրագիրը հաղորդեց Ֆրանսայի, աւելցնելով որ ներս չէին հասած տակաւին։ Մուդքի ջրանցքին դէմ յարձակելու համար ալ, պէտք էր որ Եգիպտոս պանուող զօրամասերը տեղահանուէին։

Լորտ Ֆիշըր որ կուսակից էր ցամաքային ու ծովային գործողութեանց մասին կատարման, օր ըստ օրէ կը հակառակէր այս նոր ծրագրին։ Անոր ընդդիմութեան պատճառը այն չէր որ այս ձեռնարկին անյաղթութենէն կը վախնար։ Այլ որովհետև, այս պարագային այնքան չատ ուժ պէտք պիտի ըլլար համախմբել այնտեղ որ՝ այլեւս աննկարելի պիտի դառնար Ապրիլեան մէջ ո՛եւէ չարժուն կատարել։ Այս էր ահա կացութիւնը Ցունուար 28ին, երբ գումարուեցաւ Պատերազմական Խորհուրդը։ Այս ժողովին մէջ արուած ոգորումը ա՛յնչափ կարևոր էր որ անոգուտ չէ այսօրեղ արտադրել կատարուած խորհրդակցութիւններէն կարգ մը մասեր

Վերջին նիստէն ի վեր ծովային նախարարութեան կողմէ ծովակալ Քարտէնի ծրագրին մասին ձեռք առնուած միջոցները և Ֆրանսացւոց հետ կատարուած կազմակերպութիւնները երկարօրէն բացատրուելէ վերջ, Մր. Զըրչիլ կը հարցնէր թէ Պատերազմական Խորհուրդը կաևորութիւն կ'ընծայէ՞ քիչ թէ չատ վտանգ ներկայացնող այս ձեռնարկին։

Լորտ Ֆիշըր խօսքը կը պնդէր՝ նեղուցներու դէմ յարձակելու գաղափարին վրայ

Ծաղորդ օրը, Մր. Զըրչիլ հաղորդեց Լորտ Ֆիշըրի թէ յարմար չի դատեր նաւատորմի ամբողջ ուժը ի մի հատախրտել նեղուցին մէջ, մինչև որ արտաքին ամրութիւնները չլինան։ Մր. Զըրչիլ կը յանձնարարէր որ Ջանագալէի յարձակումին հետ միաժամանակ. Իսկէնտէրուն ալ զինուոր հանուի։

Այս կերպով կարելի պիտի ըլլար անյաղթութեան պարագային՝ ռմբակոծումի կամ ցոյցի հանգամանք մը տալ այս ձեռնարկին։

Ծովային նախարարութիւնը կ'ուզէր Փետրուար 15ին սկսիլ Ջանագալէի դէմ յարձակման։ Աւստրիական զինուորագլուխ Ցունկ Ցունուար 28ին, երբ գումարուեցաւ Պատերազմական Խորհուրդը։ Այս ժողովին մէջ արուած ոգորումը ա՛յնչափ կարևոր էր որ անոգուտ չէ այսօրեղ արտադրել կատարուած խորհրդակցութիւններէն կարգ մը մասեր

Վերջին նիստէն ի վեր ծովային նախարարութեան կողմէ ծովակալ Քարտէնի ծրագրին մասին ձեռք առնուած միջոցները և Ֆրանսացւոց հետ կատարուած կազմակերպութիւնները երկարօրէն բացատրուելէ վերջ, Մր. Զըրչիլ կը հարցնէր թէ Պատերազմական Խորհուրդը կաևորութիւն կ'ընծայէ՞ քիչ թէ չատ վտանգ ներկայացնող այս ձեռնարկին։

(Շար.)

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՊԱՏՄՈՒԹՅԱՆ ՀԱՐՑԵՐՈՎ

Խորհրդային Հայաստանի Կենտրոնական Գործադիր Կոմիտեի և Հայաստանի Կոմունիստական (Բոլշևիկների) Կուսակցության Կենտրոնական Կոմիտեի օրգան

Հրատարակվում է ամեն օր

Խմբագրության և տպարանի հասցեն՝ Երևան, Աբովյան փող. № 1

Հեռախոսներ՝ խմբագրության 2-30-50, 2-30-51, 2-30-52, 2-30-53, 2-30-54, 2-30-55, 2-30-56, 2-30-57, 2-30-58, 2-30-59

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԿՈՄԿՈՒՍԿԱԿԱՆ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹՅԱՆ ԿԵՆՏՐԿՈՄԻ ՀՐԱՏԱՐԱԿՉՈՒԹՅՈՒՆ

Գրանցման № 1

Տպագրված է Հայկական ՍՍՀ Կենտրոնական տպարանում

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՊԱՏՄՈՒԹՅԱՆ ՀԱՐՑԵՐՈՎ

Հրատարակվում է ամեն օր

Խմբագրության և տպարանի հասցեն՝ Երևան, Աբովյան փող. № 1

Հեռախոսներ՝ խմբագրության 2-30-50, 2-30-51, 2-30-52, 2-30-53, 2-30-54, 2-30-55, 2-30-56, 2-30-57, 2-30-58, 2-30-59

Գրանցման № 1

Տպագրված է Հայկական ՍՍՀ Կենտրոնական տպարանում

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՊԱՏՄՈՒԹՅԱՆ ՀԱՐՑԵՐՈՎ — 133

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՊԱՏՄՈՒԹՅԱՆ ՀԱՐՑԵՐՈՎ — 136

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՊԱՏՄՈՒԹՅԱՆ ՀԱՐՑԵՐՈՎ

Էջ

Ա. Ա. Ժդանովի մահվան կապակցությամբ Հայաստանի Կոմունիստական (Բոլշևիկների) Կուսակցության Կենտրոնական Կոմիտեի, Հայաստանի Կոմունիստական (Բոլշևիկների) Կուսակցության Երևանի Քաղաքային Կոմիտեի և Հայկական ՍՍՀ Ժողովրդական Կոմիսարների Խորհրդի հեռագրերը — 133

Ա. Ա. ԺԴԱՆՈՎ

Ա. Ա. Ժդանովի մահվան կապակցությամբ Հայաստանի Կոմունիստական (Բոլշևիկների) Կուսակցության Կենտրոնական Կոմիտեի, Հայաստանի Կոմունիստական (Բոլշևիկների) Կուսակցության Երևանի Քաղաքային Կոմիտեի և Հայկական ՍՍՀ Ժողովրդական Կոմիսարների Խորհրդի հեռագրերը — 136

Ա. Ա. Ժդանովի մահվան կապակցությամբ Հայաստանի Կոմունիստական (Բոլշևիկների) Կուսակցության Կենտրոնական Կոմիտեի, Հայաստանի Կոմունիստական (Բոլշևիկների) Կուսակցության Երևանի Քաղաքային Կոմիտեի և Հայկական ՍՍՀ Ժողովրդական Կոմիսարների Խորհրդի հեռագրերը — 137

Ա. Ա. ԺԴԱՆՈՎԻ ՄԱՀՎԱՆ ԱՌԹԻՎ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԿՈՄՈՒՆԻՍՏԱԿԱՆ (ԲՈԼՇԵՎԻԿՆԵՐԻ) ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹՅԱՆ ԿԵՆՏՐԿՈՄԻ, ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԿՈՄՈՒՆԻՍՏԱԿԱՆ (ԲՈԼՇԵՎԻԿՆԵՐԻ) ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹՅԱՆ ԵՐԵՎԱՆԻ ՔԱՂԱՔԱՅԻՆ ԿՈՄԻՏԵԻ ԵՎ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՍՀ ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ԿՈՄԻՍԱՐՆԵՐԻ ԽՈՐՀՐԴԻ ՀԵՌԱԳՐԵՐԸ

Ա. Ա. Ժդանովի մահվան կապակցությամբ Հայաստանի Կոմունիստական (Բոլշևիկների) Կուսակցության Կենտրոնական Կոմիտեի, Հայաստանի Կոմունիստական (Բոլշևիկների) Կուսակցության Երևանի Քաղաքային Կոմիտեի և Հայկական ՍՍՀ Ժողովրդական Կոմիսարների Խորհրդի հեռագրերը

Ընկեր Ստալին

Ընկեր

ՋԻՆԱԹԱՓՈՒԹԵԱՆ ԽՈՐՀՐԴԱԺՈՂՈՎԸ

Ժընև.— Պրն. Պէնէշի կողմէ ներկայացուած բանաձևին շուրջ հաժաձայնութիւն գոյացած ըլլալով մեծ պետութեանց միջ վիճաբանութիւնները սկսան։

Պրն. Հէնտերսըն դրսեւորեալից խօսքեր ուղղեց պ։ պ։ Պէնէշի և Կէպսընի հասցէին։ Անիկա՞ըսաւ թէ ներկայացուած բանաձևը ամենայարմարագոյնն է ներկայ պարագաներու մէջ։

Վիճաբանութիւնները պիտի շարունակուին այսօր և խորհրդաժողովին առաջին փուլին փակումը ժամալուա կը թուի։

Ժընև.— Զինաթափութեան ընդհ. յանձնաժողովը նիստ գումարեց ժամը 15ին ։

Պրն. Լիթվինոֆ ճառը ամբաստանութեանց չարք մը եղաւ միայն։ Անիկա պարսաւեց նախ երկար սպասումները որոնք փոքր պետութեանց պարտադրուեցան, ըսաւ նա, մեծ պետութեանց կողմէ։ Ան յայտարարեց թէ բանաձևը գոհն հիասթափում մը պատճառեց խաղաղութեան ճշմարիտ կողմնակիցներուն մէջ։

Պրն. Լիթվինոֆ շարունակելով ըսաւ թէ չմենք կը գտնուինք պատերազմական օրէնքներուն վերաբերեալ նոր կանոնադրութեան մ'առջև և ոչ թէ զինաթափութեան յաջող միջոցներու առջև։ Ռուսիան առաջարկած բանաձևը պիտի ընդունի անատեն միայն երբ որ անիկա պարունակէ զինաթափութեան մասին իրական միջոցներ ։որ դեգրելով սովիէթներու կողմէ առաջարկուած փոփոխութիւնները։ Ուսաի Ֆ. Ռուսիան կառաջարկէ որ բանաձևի մէջ արձանագրուի դոյութիւն ունեցող բոլոր պատասխանութեանց ոչնչ հրորդ հաժեմատութեամբ զեղչելը առանց նկատի առնելու Հուվերի առաջարկութեանց մէջ ի նր. պատա գաղթային պետութեանց նախատեսուած բացառութիւնները։

Վ. Լիթվինոֆ կրկին կը բողոքէ խորհրդաժողովին միջոցին կատարուած ժամանակաւոր բանակցութեանց մասին և սովիէթական պատուիրակութիւնը պատասխանատուութիւնը զերծ կը կացուցանէ ձեռք բերուած արդիւնքներու նկատմամբ։ Ան կը հոչակէ թէ Ֆ. Ռուսիան պիտի յարի զինաթափութեան յատուկ ամէնանարմատական միջոցներու միայն։

Վարկական պատուիրակը իօսք առնելով յայտնեց թէ ինքը պիտի քուէարկէ բանաձևը այն վերապահութեամբ թէ խորհրդաժողովին երկրորդ ժամին մէջ արմատական զեղչումներ պիտի կատարուին զինաթափութեան և սպառազինութեան չինութեանց հակակշռի տեսակէտով։

Ծեռոյ բեմ բարձրացաւ իտալ. օդային նախարարը և իտալերէն խօսելով բսելով թէ պատուիրակութիւնը կ'ուզէր խանգարել աիեզերական համերաշխութիւնը որովհետև բանաձևին ընդունուելուն համար միաձայնութիւն կարկատար է. սակայն անիկա պարտաւոր է ընդգծելու թէ սկզբունքային բանաձևերը բաւական չեն և թէ Հուվերը առաջարկութեան առանց վերապահութեան իտալիոյ յարիլը բացորոշ կերպով երևան կը հանէ իտալիոյ բարեցաւակամտութիւնը։ Ծեռոյ, իտալական պատուիրակութիւնը պարտաւոր է յայտարարելու թէ թափուած ջանքը ի դերև ելաւ և ամէն պարագայի տակ որոշապէս վար է մտքանքներէն և յուսադրութիւններէն» վերջացուց նա իր խօսքը ըսելով թէ ոչ մէկ բան անկարելի չէ եթէ լինի բարեցակամութիւն։

Կոմս Աբեհայի յայտարարեց թէ Հունգարիան պիտի քուէարկէ օդային ոյժերու վերաբերեալ առաջարկութեանց դէմ որովհետև Հունգարիոյ բազմանքներուն սահմանէն անդին կանցնին։ Սակայն, այս քուէարկութիւնը նախապայմանուած մը առաջ բերելու չէ բանաձևի ամբողջութեան մասին հունգարական քուէարկութեան նկատմամբ։

Պրն. Մաքուէյ յայտարարեց թէ ճափոնական պատուիրակութիւնը հաճոյքով կը ձայնակցի բանաձևի այն մասին որով կարգիյու օդային զբաքակոծութիւնը քաղաքային բնակչութեան դէմ բայց ինքը կը կարծէ թէ ռմբակոծութեան յատուկ սահմանափակումը պէտք է որ քննութեան առնուի Հուվերի առաջարկութեան մէջ ի նպատակ առնելով իրագործելու պետութեան մասնաւոր վիճակը։ Ուսաի, ճափոն այս մասին իր բռնելիք դիրքը կը վերապահէ յայտարարելով որ ինքը պատրաստ է գործակցելու յանձնաժողովին հետ հնազանդուած նպատակին հասնելու համար, վերապահութիւն գնելով ազգային ինքնապաշտպանութիւնէն բղխած պահանջներուն մասին։

ԳԱԲՐԻԷԼ Թ. ԹԼՐՋԵԱՆ
(ԵԼԵՔՏՐԱԿԱՆ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ)

Հիմնուած 1921 ին Պոյիս-Ռեբրա

Ինչ դիւրամատչելի պայմաններով կը կատարեմ ամէն կարգի էլեկտրական յոյսի գեղեցկացնելու (Intsallation). ինչպես նաև մօտիկ եւ հեռաւոր։

Վաճառատունս կ'ունենայ նաև բոլոր էլեկտրագործական ճոռոգութիւններ։ Մասնաւոր սպասարկութիւն բնակարանների էլեկտրաճոռոգմանց։ Վաճառատուն Philips եւ Lux էլեկտր. լամպիրու եւ ամէն տեսակ էլեկտրական պիտոյքներու։

Վ.ճարման դիւրութիւններ։

Հասցէ — Վ. Ուզունեանի գրատուն կից Գուրե. B. P. 491

ՊԱՆԴՈՒԿ ԱՀԱՐՈՆ ՊԻԹԻԱՍ

ՀԻՒՍԻՒՍԱՑԻՆ ՍԻՒՐԻՈՅ ԼԱՒԱԳՈՅՆ ԱՄԱՌԱՆՈՑՆԵՐԷՆ ՁԷՊԷԼ ՄՈՒՍԱՑԻ **ՊԻԹԻԱՍ** ԳԻՒՂԻՆ ՄԷՋ

Նորակառոյց եւ գեղեցիկ շինփ. արդիական կերպով կահաւորուած սենեակներ. լուսաւոր սրահ, քաղցիք, եւրոպական եւ արեւելեան կերակուրներ

ՁԱՓԱԼԻՈՒ ԳԻՆ

ԲԱՑ Է 1932 ՅՈՒԼԻՍ 1ԷՆ ՍԿՍԵԼ

Իր աննման տեսարաններով, ազատ ջրերով և առողջարար կլիմայով ծանօթ ՊԻԹԻԱՍ գիւղը այս տարի ժամուած է գիւղացիութեան համար անհրաժեշտ եղող բոլոր յարմարութիւններով։

Ճամբաները նորոգուած են, գիւղին մէջ հաստատուած է Քրիստոսական ամենօրեայ օպասարկութիւն իչպէս նաև թէլէֆօն և հեռագիր։

Պրիտասը ուշեցաւ նաև իր առաջնակարգ պանդոկը, ուր այցելուները պիտի գտնեն Սիւրիոյ և Լիբանանի լաւագոյն ամառանոցներուն յատուկ բոլոր յարմարութիւններն ու հանգստութիւնները։

Տէր և Տնօրէն ԱՀԱՐՈՆ ԻՋՄԻՐԼԵԱՆ

ՊԱՆԴՈՒԿ ԼԻՒՔՍ

ՁՄԻՐՆԱ

Հայկական ամենագեղեցիկ պանդոկը «ԼԻՒՔՍ»ին մէջ, ծովեզերքի վրայ,

ԽԻՍՏ ՕԱՍՈՒՆ ՍԵՆԵԱԿՆԵՐ

ՈՒ ԿԸ ԲԱՑԱՒՈՒԱԾ 1.2.3.4. ՄԱՅԻՍԻ ԱՌԱՋԻՆ

1. ՀԱՄԵՂ ՁԱՇ, ՄԱՔՈՒՐ ԵՒ ՈՂՈՒՅԵՐ ՕՊԱՍԱՐԿՈՒԹԻՒՆ.
2. ԳԻՆԵՐԸ ԽԻՍՏ ՁԱԿՈՒՄՈՎ.
3. ՏՈՒՆ ՓՆՏԱՌՆԵՐՈՒՆ ԱՐԷՆ ԴԻՒՐԱԽՈՒՀԱՆ

Տէր եւ Տնօրէն Գ. ՊԱՐՏԻԶԱԿԵԱՆ

ԱՋՔԱՅԻ ՏՊԱՐԱՆԸ

Տպագրական ամէն կարգի գործերու համար
Դիմեցէք «ԱԶԴԱԿ»ի Տպարանը՝ գիրք, պրօշիւր, հարանցիկան հրաւիրագիր, պահարակ, ճամպի քուղք եւ առեւտրական ձեռագիրներ.

ԱՐԱԳ, ՄԱՔՈՒՐ-ՂԱԼԵՑԻԿ ԵՒ ԱԺԱՆ.
ՀՈՒՍ ՄՔԵՐԳԻՔ ԳԻՒՐԵՐՈՒՆ

ՍՓԱՆՏԱՐ Գօշիկներ միշտ առևնապաս, առևնադիմացկուն, առևնաժաման եւ առևնագեղեցիկներն են.

ԿԵԴՐՈՆՇՏԵՂԲ՝ ՆԱՃԱՐ ԵՂԲՕՐՆԵՐՈՒԻ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ

Տ.Էթ. Բ. ԳՈՒԼԱԳԵԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ՝ ՆԵՐՔԻՆ, ՄՈՐԹՈՑԻՆ ԵՒ ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

ՎԿԱՅԵԱԼ ՓԱՐԻԶԻ ՀԻՆԱԴԱՆՈՑՆԵՐԷՆ

Կը դարմանէ գիտական ամենավերջին մեթոտներով, քոխեռու, ստամոքսի, աղիքներու յեարդի ամէն տեսակ հիւանդութիւններ: Հին եւ նոր փորմիկոթիւրը իր բոլոր բարդութիւններով, ինչպես նաեւ Ֆրանկախոս եւ մորքային հիւանդութիւններ:

Առագ, արմատական եւ բարեխիղճ դարմանում:

Հիւանդ կ'ընդունի ամէն օր, բացի կիրակի, իր նախկին դարմանատան մէջ. ժամ 8—12 եւ 2—6ու մասնաւոր ժամադրութեամբ:

Ուրբաթի օրերը, ժամը 2—5 վկայեալ ՍՂՓՍՏՆՆԵՐՈՒՆ ՁՐԻ
ժօրժ Հասեքս փողոց՝ թիւ 8

ՏՕԹԹ. ԳԷՈՐԳ ԿԷՐԿԷՐԵԱՆ

Վկայեալ Laurèat ընկերք Interne եւ այժմ մասնագէտ ՍՆՆՈՒՑՔՆ ջիթօ Ֆրանսական հիւանդանոցի ԱՁՔԻ, ՔԹԻ, ԿՈՂՈՐԴԻ, ԱԿԱՆՋԻ և ԳԼՈՒՄ հիւանդութիւններու բաժնին:

Հիւանդ կ'ընդունի կէսօրէ վերջ ժամը 2—6

իր գրիճիին մէջ rue de Damas, No. 15

Հիւանդները ուղղակի հիւանդոցը կ'ընդունուին իր կողմէ տրուած մուտքի բաբտով:

Աղքատ հիւանդներու ձրի դարմանում, ամէն օր կէսօրէ առաջ ժամը 10—12, հիւանդանոցի դարմանատան մէջ։

Կարի եւ Ձեւագիտութեան Դասընթացք
Տիկին ՄԱՌԻ ԵՐԱՄԵԱՆ

ՎԿԱՅԵԱԼ ԴԵՐՋԱԿՈՒՀԻ

ԲԱՐԻԶԷՆ ԵՒ ՎԱՃԻՆԿԹՕՆԷՆ

Կարի եւ ձեւագիտութեան մասնագիտուհի, Տիկին Մառի Երամեան կը վերադառնայ իր արհեստանոցը, Մեծ Սէրայի դիմացը Նո. 78 տան երկրորդ արկը:

Երեք ամսուան միջոցին կը սորվեցնէ ամենավերջին ճոռաձեւութեամբ, կար եւ ձեւագիտութիւն իր բոլոր բարդութիւններով եւ արդիական մոդոցներով, Droit-fils մեթոտով: Իր աշակերտուհիները կ'օժտեն Բարիզի ակադեմիական Académie Daydou վկայականով։

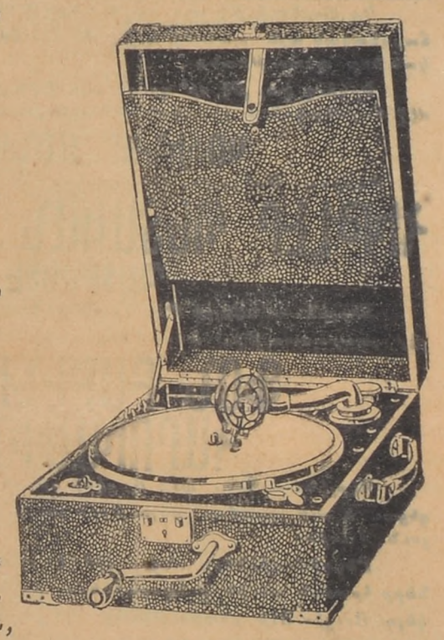

Տոկուն շինուածք Վայելուչ տեսք Հնչուն եւ բնական ձայն Ահա յատկանիշները

ՈՐՈՆՑՄԱՄԲ ԿԸ ՁԱՏՈՐՈՇՈՒԻՆ

ԱՓՕԼԼՕ ՖՕՆՕՆԵՐԸ

Հրապարակի վրայ գրանելու ող բոլոր մարքանեերու հետ կը մրցին Սբօլօ ֆոնօները։ Մանաւանդ վերջին նոր մօտէլները, որոնք հասած են արդէն, անգերազանցելի են իրենց տոկունութեամբ, վայելչութեամբ և ժամչելի գինեերով։

APOLLO GRAMOPHONE Co. Ltd
(of London)

ԱՓՕԼԼՕ ՖՕՆՕՆԵՐՈՒ ԹՈՒՓՈՒԻՐԸ ///

Կատարեալ համոզում գոյացնելու համար անգամ մը այցելեցէք
MAISON APOLLO, Rue de la Poste, BEYROUTH

Փարոպիճ եւ ֆօնօ՝ ամէն ձեւի, անվիճելի որակ եւ առատութիւններ գիւրամատչելի գին, վճարումի գիւրութիւններ։

Ընդհ. ներկայացուցիչ՝ Սիւրիոյ, Պաղեստինի, Անդլորդանանի, Միջագետքի եւ Կիպրոսի.— **ԳՈՒՐԳԷՆ ՍԻՆԱՆԵԱՆ**

KOURKEN SINANIAN, Boîte Postale 642, BEYROUTH (Syrie)

մը որ անոր հետ պիտի չամուսնանայ։

— Նեյքի մօտ ամէն բան կը խոստանամ, բայց չեմ հասկնար թէ՝ դուն ինչ կը խօսիս, իմ ամուսնանալս կարելի բան չէ, իմ տիկինս դուն ես և քեզմէ զատ ուրիշ մէկը չեմ կրնար սիրել։

— Բայց եթէ ես մեռնիմ... գիտես որ կրնայ ըլլալ այդ, դուբաէն չատեր ինձ կը թելադրեն որ քեզի յայտնեմ թէ տեղս չբերես անիկա։

— Ոչ, հանգիստ եղիր։ Իզապէլ խօսէ, ո՞վ է միտզ եղածը, կ'երաշե՞ս։

— Արչիպօլտ, դուն չե՞ս գիտեր, ինծի հետ չամուսնացած մէկը չէ՞ր սիրեր, վերջէն նորէն չէ՞ր սիրեր, բայց չեմ գիտեր, հիմայ կարելի է չես սիրեր։

— Մր։ Քարլայլ տեսաւ որ այս խօսքերը հիւանդութեան հետեւանք չեն։ Ինչքինքը քիչ մը ամփոփելով և լուրջ արտայայտութեամբ մը։

— Իզապէլ, բաց խօսէ, որո՞ն կ'ակնարկես։

— Պարպարան։

Քարլայլ յօնքերը պռատեց և յառաջանալով դէպի Իզապէլը լրջօրէն յայտարարեց։

— Իզապէլ, այս անպէտ բաները ո՞ւրկէ միտքդ եկան չեմ գիտեր, ես երբէք Պարպարան չեմ սիրած, Պարպարայի հանդէպ ամբողջ կեանքիս մէջ ոչ մէկ սէր զգացած եմ, ոչ առաջ, ոչ վերջը և ոչ ալ հիմայ։ Պէտք է ըսես ինծի թէ՝ ո՞վ եղաւ քու միտզդ այս առասպելները դնողը։

— Բայց ան քեզ կը սիրէր։

Քարլայլ վայրկեան մը վարանեցաւ, որովհետեւ թէպէտ չիտակ էր այդ պարագան, բայց ան այս կերպով պատասխանեց։

— Իզապէլ, եթէ այդպէս իակ ըլլայ ատիկա չանգանք մը կը նկատեմ Պարպարայի համար։ Ազնիկոյ մը սէր տալը երիտասարդի մը որ չի փոխադարձեր, յիմարութիւն է։ Եթէ ան սիրտը տուած է ինծի, այսքանը կրնամ ըսել որ լուր չունիմ եւ։ Համոզուէ որ, եթէ Թօրնելիա կը նախանձի Պարպարան ալ կը նախանձի։

Իզապէլ խոր չունչ մը առնելով քիչ մը համոզուեցաւ։

— Ես չեմ կարծեր որ մէկ տարուան կեանք մը մոռցուէր, մարդ մը իր սիրոյն անկեղծութիւնն ու տառապանքը ցոյց տալու համար իմ ըրածէս աւելին ի՞նչ կրնայ ընել։

Իզապէլի աչքերը արցունքով լեցուեցան և ըսաւ։

— Արչիպօլտ, մի՛ բարկանար ինծի, քեզի հանդէպ ունեցած սիրոյս սասակութիւնը բերաւ զիս այս վիճակի։

— Ուրեմն երազ կը տեսնէիր, սիրելիս, անգամ մըն այս տեսակ երազներ մի տեսներ և մոքէդ հնչէ՛, վերցուր նման եղերապարութիւնները։

Մարդկային կեանքին մէջ նախանձի չափ խոր, զօրաւոր և խարուսիկ վիճակ մը գոյութիւն չունի։ Իզապէլ որքան ալ ուղեց մտքէն հանել այդ կասկածը, չի կըրցաւ։ Նէյքսբիր նախանձը դեղին և կապոյտ կ'ունենայ, բան իսկ սև և ճերմակ է։ որովհետեւ ամէնանահասարակ դէպքերը չատ տակաւին դէպքերու պէս ցոյց տալով միտեղ, ամենադժուար բաներն ալ չատ դիւրին ու հասարակ ցոյց կուտայ։ Ահա Իզապէլ, ամէն օր աշխարհը տեսակ մը կը տեսնէր և օրէ օր կը խորանար իր սէրը։ Պարպարա փուշ մը կ'երեւար Իզապէլի աչքին։

ՕԹԵԼ ԴՈՒՆ ՔԵՋԻ
եւ
ԱՍՏՂԸ ՔԻՕՒ ՊԻՏԻ ՕԹԵԼ

ԸՆՏԱՆԻՔԻ ԱՍՏՂԸ
(L'ETOILE du FOYER)

Առեւտրական և երկրագործական ժողովրդային ընկերի հաստատութիւն
Անանուն ընկերութիւն.— գրամագլուխ՝ 3,000,000 ֆրանք.
որ կրնայ 3.000,000,000 ֆրանքի բաբթացուել վարչական խորհուրդի պարզ որոշումովը։

Կեդրոնատեղի.— 137 Boulevard Sebastopol - Paris

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ Արեւելեան պետութեանց
Սալօլ Օքիլ՝օճեճ, Պուրճ, Պէյրութ

ԵԼԵՒՄՏԱԿԱՆ ՃԻՒՂ
Աւանդի պարտականագրութիւնմ
ՕԺԻՏ

Երաշխաւորեալ տոկոս 6%։ Ասկէ զատ մասնակցութիւն ընկերութեան չահերուն։

ԿԱԼՈՒԱԾԱԿԱՆ ՃԻՒՂ,
ՎԱՐԿԵՐՈՒ ԲԱՑՈՒՄ

Կալուածի վրայ փոխառութիւնք՝

վճարելի 10—15—20 տարիէն, որոշուած պայմանաժամէն առաջ ուզողը կրնա՞ վճարել։

ՔՆ ՏԱՆԻՔԻՆ ՍՍՏՂԸ ընկերութիւնը ներկայիս 75,000է աւելի անդամ ունի։
Մինչև 1 Ապրիլ 1931 Ընտանիքին Աստղը 135 միլիոն փոխ տուած է, գրաւով 500 մել խոնէ աւելի արժէք ունեցող անշարժ կալուածներու վրայ։
Ամէն թղթակցութիւն ուղղել՝ B. P. 821, Beyrouth

AZTAG
JOURNAL QUOTIDIEN ARMÉN.
B. P. 587
BEYROUTH, Liban

Directeur - Propriétaire
HAIG BALIAN

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳԻՆ
ՍՈՒՐԻԱ տար. 550, Վեցամսեայ 300 Ս. Դ.
ԱՐՏԱՍԱՀՄ. տրկ. 7, Վեցամսեայ 4 տոլար

ԱԶԴԱԿ

ՕՐԱԹԵՐԹ
ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԳԻՏԱԿԱՆ

ازتاك
جريدة سياسية ادبية اقتصادية حرة

ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ 27 ՅՈՒԼԻՍ 1932
ԶԵՆՔԸ ՀԱՏԸ 2,50 Ս. Դ.

Զ. ՏԱՐԻ | Ամեն առաքում պէտք է ընել բերբիս տնօրէնին հասցէին | Տնօրէն — Խմբագիր՝ ՀԱՅԿ ՊԱԼԵԱՆ | Չհրատարակուած ձեռագիրներ չեն վերադարձուիր | Թիւ 107 (684)

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ

Ա.- ԱՆԳԼԵՒՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ՀԱՄԱՁԱՅՆՈՒԹԻՒՆԸ

Հատուցումներու խնդրին շուրջ Լօզանի Խորհրդաժողովին մէջ, անցած շաբաթ գոյացած համաձայնութիւնը վտանգուեցաւ եւրոպական երկու մեծագոյն տէրութիւններու՝ Անգլիոյ և Ֆրանսայի միջև գոյացած համաձայնութեամբ մը, որ կնքուեցաւ նոյն խորհրդաժողովի աշխատութեանց վերջաւորութենէն անմիջապէս յետոյ։ Ինչպէս կը հաղորդեն հեռագրալուրները, հատուցումներու խնդիրը լուծուած է կարգ մը վերապահ պայմաններով, որոնք յիշատակուած են Անգլօ-ֆրանս համաձայնութեան մէջ։

Համաձայն այդ պայմաններու Անգլիա և Ֆրանսա չպիտի ընդունին և վաւերացնեն Լօզանի համաձայնութիւնը, եթէ Միացեալ Նահանգներու կառավարութիւնը ևս չհրաժարի իր առնելիքներէն, ինչպէս հրաժարեցան եւրոպական տէրութիւնները իրենց Գերմանիայէն ունեցած պահանջներէն։ Ամերիկան սակայն այս քաղաքական պարտքերու և իր առնելիքներու մինչև կալ մը տեսնել չուզեր, որով կը պնդէ իր պահանջներուն վրայ։ Ահա՛ երկու հակառակ որոշումներ, որոնք կը վտանգեն լրջութիւնն ու առողջութիւնը Լօզանի վերջին համաձայնագրին։ Եթէ Ամերիկան իր առնելիքներէն չհրաժարի եւրոպական տէրութիւնները չպիտի ստորագրեն Լօզանի համաձայնագիրը։

Միացեալ Նահանգներու կառավարութիւնը շատ ճարպիկութիւն ցոյց տուաւ խորհրդաժողովի աշխատութեանց միջոցին և խոստացաւ յարմար կարգադրութիւններ ընել եթէ հատուցումներու խնդրին շուրջ եւրոպական տէրութիւնները համաձայնին Գերմանիոյ հետ։ Ամերիկայի այս բարի ցանկութիւններն ու խաղաղասէր արտայայտութիւնները խաբեցին եւրոպական տէրութիւնները, որոնք առանց նախապէս Միացեալ Նահանգներու հետ համաձայնութեան մը գալու, հատուցումներու հարցը լուծելու աշխատեցան։ Սակայն երբ հերթը եկաւ Ամերիկայի հետ բանակցելու և անոր առնելիքներու խնդիրը կարգադրելու, վճռական ձայն բարձրացուց Ուաշինկթըն եւ չուզեց ոչ մէկ զիջողութիւն ընել իր առնելիքներէն։

Միացեալ Նահանգներու այս ընթացքն ու վերաբերմունքը յառաջ բերաւ Անգլօֆրանսական վերջին մերձեցումն ու համաձայնութիւնը, որը, ինչ ալ ըսեն, ուղղուած է Ամերիկայի դէմ։ Այդ համաձայնագրի տրամադրութեանց համաձայն եւրոպական տէրութիւնները կը հրաժարին Լօզանի համաձայնութեան գործադրութենէն, եթէ Ամերիկան ալ ճիշդ միևնոյն ձևով չկարգադրէ իր առնելիքներու խնդիրը։ Միացեալ Նահանգները կը գտնուին եւրոպական միացեալ ճակատի մը առջև, եթէ յամառին մինչև վերջ իրենց առնելիքներուն վրայ։ Թէև դաշնակից տէրութիւններուն բոլորն ալ պարտական են Ամերիկայի և պահանջող Գերմանիայէն։ Պարտքերու և առնելիքներու բնոյթն ալ գրեթէ նոյնն է, բոլորն ալ պատերազմական հաշիւներ։ Հետևաբար մէկը զիջելու պարագային, պէտք է զիջուի նաև միւսը՝ հաւասարակշռութիւնը չխախտելու համար։ Նախագահ Հուվըր ծերակոյտի արտաքին յանձնաժողովի նախագահ Պօրահին ուղղած իր մէկ բաց նամակով կը յայտարարէ չհրաժարիլ իրենց պահանջներէն և այս պարագան վճռականօրէն հաղորդել եւրոպական տէրութեանց։

Պէտք չէ մոռնալ նաև Միացեալ Նահանգներու հանրային կարծիքը որ մեծ կշիռ ունի Ամերիկայի պետական և քաղաքական կեանքին վրայ։ Մանաւանդ ընտրութեան նախօրեակին զուգադիպող այս օրերուն Ամերիկեան կառավարութիւնը չի կրնար հանրային կարծիքին դէմ երթալ։ Եւ հանրային կարծիքն ալ հոն շատ դէմ է առնելիքներէն հրաժարելու քաղաքականութեան։

Այս պայմաններու և քաղաքական ներկայ դասաւորումներու ներքև կարելի չէ լուծուած նկատել հատուցումներու խնդիրը, որը համաշխարհային խաղաղութեան և ապահովութեան ամենագլխաւոր սպառնալիքներէն մէկն էր։ Անգլօֆրանսական ներկայ համաձայնագրով մանաւանդ աւելի կը շեշտուի այդ վտանգը։ Որոշապէս կը տեսնուի որ եթէ Ամերիկան չհրաժարի իր առնելիքներէն, կամ գոհացում չտայ եւրոպական տէրութեանց փափաքներուն չեղեալ պիտի նկատուի Լօզանի համաձայնագիրը և ամենէն բարեդէպ պարագային, նոր խորհրդաժողով մը պիտի գումարուի Լօզանի մէջ լուծեալ կարծուած հարցերը վերաքննելու համար։

Եւ մենք գիտենք ու տեսանք թէ՝ ի՛նչ դժուար է տէրութեանց համաձայնութիւնը որոշ խնդիրներու շուրջ, երբ մանաւանդ շահերու բախում յառաջանայ այդ խնդիրներու կարգադրութեանց միջոցին։ Հատուցումներու խնդիրը բոլոր տէրութիւններն ալ շահագրգռող միջազգային կարևոր հարցերէն մէկն է, որուն յաջող լուծումէն կախում պիտի ունենայ խաղաղութիւնն ու ապահովութիւնը։

Անգլօֆրանսական համաձայնութիւնը որ թէև գոյացած կը կարծուի լոկ պարտքերու և հատուցումներու խնդրին առթիւ և անոնց լուծման համար, շատ կարևոր է և ուշագրաւ միջազգային քաղաքական կեանքի բոլոր երևոյթներուն համար։ Այս համաձայնութեամբ վերջ կը գտնեն երկու աշխարհակալ տէրութեանց միջև տարիներէ ի վեր տիրող պաղութիւնն ու ոչ-անկեղծ յարաբերութիւնները։ Եւրոպայի կրած բազմաթիւ պարտութեան և ձախողութիւններու պատճառը, վերջին տասնամեակին, արդիւնքն է Անգլօֆրանսական յարաբերութեանց ընդհատումին։

Երանի՛ թէ այս նոր համաձայնութիւնը խաղաղութեան տևականացման երաշխիք մը ըլլար։

ԲՈՒՌՆ ՄԻՋԱԴԷՊ ՄԸ

Միջխորհրդարանային Համաժողովի մէջ

ՀԱՐՈՒԱԾՆԵՐ ԿԸ ՓՈԽԱՆԱԿԵՆ Պ. Պ. ՌԸՆՕՏԷԼ ԵՒ ՍԱՐՏԱ

ՀԱՄԱԺՈՂՈՎԻ ՆԻՍՏԸ ԸՆԴՀԱՏՈՒԱԾ

Իտալիա կը սպառնայ խաչուիլ Ազգ. Դաշնակցութենէն

Ժընեւ.— Միջխորհրդարանային համաժողովին մէջ երբ իտալացի երեսփոխան Պրն. Սարտա ճառ մը կ'արտասանէր պարզելով ֆաշիզմի տեսակէտները ազատութեան մասին, ֆրանսացի ընկերվարական երեսփոխան պրն. Ռընօտէլ ընդհատեց ճառը պոռալով. «կեցցէ Մաթէօթի» եւ աւելցնելով. «երկրի մը մէջ երբ չկայ ազատութիւն արդարութիւն չի կրնար ըլլալ»:

Այս խօսքերը տեղի տուին, ներկայ իտալացիներուն մօտ, բուռն բողոքներու. պրն. Սարտա խոյացաւ պրն. Ռընօտէլի վրայ եւ ծեծկուռք մը յաջորդեց: Միւս պատուիրակները միջամտեցին երկու հակառակորդները զատելու համար:

Ֆրանսական պատուիրակութեան նախագահ պրն Մէռլէն փորձեց քաղաքավար խօսքերով հանդարտեցնել ներկաները: Սակայն աղմուկը շարունակուեցաւ եւ զինաթափութեան համաժողովի իտալացի պատուիրակները, մասնաւորաբար զինուորական փորձագէտները, սրահէն ներս մտնելով, խառնուեցան իրենց հայրենակիցներուն եւ նախատական խօսքեր ուղղեցին պրն. Ռընօտէլի:

Իտալական պատուիրակութեան նախագահ կոմս Տի Սան Մարթինօ խորհելով որ Ֆրանսական պատուիրակութիւնը պիտի բաժնուէր պրն. Ռընօտէլէն, պահանջեց այս վերջինէն որ հրապարակաւ ներողութիւն խնդրէ:

Պրն. Ռընօտէլ մերժած ըլլալով, աղմուկն ու աղաղակները վերսկսան այն աստիճան որ նախագահութիւնն ու դիւանը ստիպուեցան ժողովը դադրեցնել:

Ժողովէն վերջը, իտալական օդանաւային նախարար զօրավար Պալպօ, հեռաձայնային տեսակցութիւն մը ունենալէ յետոյ պ. Մուսոլինիի հետ, խօսակցութիւն մը ունեցաւ սըր Էրիք Տրումոնտի հետ: Կ'ըսուի թէ անոր յայտներ է Իտալիոյ մտադրութիւնը քաշուելու ոչ միայն միջխորհրդարանային Միութենէն, այլ նաեւ Ազգերու Դաշնակցութենէն այն պահուն երբ չստանայ անհրաժեշտ գոհացումները:

Իտալիա կը պահանջէ նաեւ որ միջխորհրդարանային Համաժողովը չգումարուի Ազգ. Ժողովի շէնքին մէջ:

Միջխորհրդարանային Միութեան խորհուրդը նիստ մը ունեցաւ լուծելու համար Ֆրանքօ-իտալական միջադէպը, բայց համաձայնութեան չկրցաւ գալ: Յանձնարարեց դիւանին զբաղիլ այս խնդրով:

ՏՊԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆԸ ԱԶԳԱԺՈՂՈՎԻՆ ՄԷՋ

Ժընեւ.— Ռընօտէլի միջադէպը բուռն յուզում մը ստեղծեց Ազգ Դաշնակցութեան շրջանակներուն մէջ. Զինաթափութեան համաժողովին մասնակցող բոլոր դիւանագէտները վազեցին դէպի այն սրահը ուր խորհրդարանականները իրար անցեր էին:

Ազգ. Դաշնակցութեան քարտուղար սըր Էրիք Տրումոնտ միջխորհրդարանային Միութեան իմացուց որ պէտք է միջադէպը հարթէ եւ կամ ալ բնաւ ժողով չգումարէ Ազգաժողովի շէնքին մէջ:

Պրն. Ռընօտէլ, յեցած իր ընկերվարական ընկերներուն վրայ կը մերժէ ներողութիւն խնդրել: Ամբողջ յետմիջօրէի ընթացքին շնորհաւորական հեռագիրներ ստացաւ ան զանազան երկիրներու հակաֆաշիստականներու կողմէ:

ՍՊԱՆԻՈՅ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆԸ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ

Ա.

Անցեալ Ապրիլ 13ին մեծ շուքով տօնուեցաւ Սպանիոյ հանրապետութեան առաջին տարեդարձը։ Հանրապետութիւն մը որ ընդամէնը 250 մեռեալ և 1,000 վիրաւոր ունեցաւ ամբողջ մէկ տարուայ ընթացքին։ Պատմութեան մէջ շատ քիչ անգամներ կը հանդիպինք քաղաքական և ընկերային յեղաշրջումներու որոնք նմանին Սպանիոյ արքայական իշխանութեան անակնկալ տապալումին։

Սպանիոյ վերջին թագաւոր՝ Ալֆոնս 13րդ, զուցէ խուսափեցաւ կռիւէ և աւելի ճիշդը վախցաւ իր կեանքէն և խաղաղութեամբ յանձնեց պաշտական պալատներու բանալիները՝ իր երկրի բարեկամներուն։ Թագաւորը վերջին անգամ ըլլալով փորձած էր հաշտութեան եզր մը գտնել յեղափոխականներու հետ, բայց ուժգին հարուածը կ'ստանար իր շատ մտերիմ բարեկամէն՝ Տօքթ. Մարանօնէն որը արքունիքի բժշկապետն էր մինչև այդ վայրկեանը։ «Շատ ուշ է, հանրապետութեան ժամը հասած է» կը պատասխանէ բժիշկը։

Եւ Ալֆոնս թագաւոր բաւարարուած իր կեանքի ապահովութեամբ, ո՞վ գիտէ, վերջնականապէս կը ձգէր իր հարազատ հայրենիքը։ Ան դուրս եկաւ Սպանիայէն՝ աւելցնելու աքսորական գահազուրկներու թիւը, որոնցմէ շատերը, շնորհիւ իրենց դիզած հսկայ հարստութիւններու, կ'ապրին այնպէս ինչպէս պիտի ապրէին իշխողները։ Իսկ կան ուրիշներ ալ, որոնք կը թափառին երկրէ երկիր՝ ինկած համեստ ապրուստի մը ետևէն։

Հանրապետութեան ղեկավարներու համար այնքան ալ դժուար չէր Սպանիոյ իշխանութիւնը անմիջապէս ստանձնելու համար, որովհետև, ամէն ինչ բնական վիճակի մէջ կընթանար։ Եթէ, իսկապէս նորաստեղծ պետութիւն մը ըլլար ինչպէս Լեհաստան, Չեխ-Սլովաքիա ևն. զուցէ աւելի դժուարին ըլլար երկրի ղեկը և պատասխանատուութիւնը վերցնելու համար։ Մինչդեռ, Սպանիոյ հանրապետութիւնը փոխանցած էր թագաւորէն՝ խաղաղ արտաքին քաղաքականութիւն և ներքնապէս՝ անտեսական բաւական լաւ կեանք և ելևմտական գոհացուցիչ կացութիւն մը։

Տեսականօրէն դիւրին երևար վերոյիշեալ պայմաններու ներքև պետութիւն մը կառավարելը։ Բայց երբ նկատի ունենանք 48 գաւառներու առանձնայատուկ սովորութիւնները, ապրելակերպը, ընկերային հասկացողութիւնը, կրօնական դաստիարակութիւնը և մոլեռանդութիւնը, համայնավարներու տեւական խառնակութիւնները, անիշխանականներու դաւադրական գործունէութիւնը, և այս բոլորի վրայ աւելցնենք հանրապետութիւնը ղեկավարող կուսակցութիւններու ներքին անհամաձայնութիւնները՝ աջակողմեան, ձախակողմեան և ծայրայեղներու դիրքերը, պիտի համոզուինք որ այնքան ալ դիւրին չէր երկիր մը կառավարելը։

Մէկ տարուայ փորձառութիւնը եկաւ հաստատելու որ խաղաղութեամբ ձեռք ձգուած հանրապետութիւնը կը հանդիպէր բազմաթիւ խոչընդոտներու։ Լրջօրէն կը վտանգուէր հանրապետութեան դիրքը։ Անապահովութիւնը մէկ կողմէն, անիշխանութիւնը միւս կողմէ ալ աւելի կը դժուարացնէին կառավարութեան գործը։ Քաղաքական ընկերային յեղաշրջումը, Սպանիան արդիացնելու ծրագիրները և մանաւանդ «բոլոր Սպանիացիները հաւասար են օրէնքի առջև» ըսելը և գործադրելը մէկ անգամէն շատ դժուար էր և կը կարօտէր ժամանակի։ Կարելի չէ կառավարել երկիր մը՝ ուր ամէն ինչ հակադիր գոյնով դասաւորուած է։ Ահա օրինակ մը։ Անցած մէկ տարուայ ընթացքին 4,000է աւելի գործադուլներ, բողոքի ցոյցեր տեղի ունեցած են Սպանիոյ մէջ։

Հանրապետութեան սկիզբի օրերուն կառավարութիւնը բաւական բարեկամներ կը համրէր իր շուրջը։ Նախ իրարանցումի շրջանին՝ թագաւորականները շուարումի մատնուած էին, չափաւորականներ առանց ուղեցոյցի, և անիշխանականներ առանց նպատակի և յետոյ հանրապետականները կը դառնային դէպի ձախ։ Հանրապետութեան հիմնական առաջին գործը եղաւ ձեռբազատել մի-

ՄԵՏԱԼԻՆ ՄԻՒՍ ԿՈՂՄԸ

Նախորդ յօդուածով ջանացինք ցոյց տալ դատն յուսաբեկութիւնը (Ազգերու Լիկայի) բարոյականէն զուրկ կրեցինք։

Եւ ըսած էինք որ Թիւրքիոյ Մուտքը Ազգերու Դաշնակցութեան մէջ, երկու երեսունի, զուտ բարոյական եւ գործնական կողմը, պիտի ըսէինք [illegible] մանրամասներ։

Ազգերու Դաշնակցութիւնը շարք մը բանաձևերով, որոշումներով, և քանի մը ակթերով ուզելով կամ չուզելով կապուած է հայ դատին։ Տեսական հողի վրայ անոր վերաբերումը յայտնի է մեր դատին հանդէպ։ 1921ի Սեպտեմբերին, գրեթէ որոշուած էր Հայաստանի ընդունելութիւնը Ազգ. Դաշնակցութեան մէջ, և Հայաստանի Հ. Պատուիրակութիւնը իր ներկայացուցիչն ալ նշանակած էր յանձին Գ. Նորատունկեանի։ Կարսի աղէտը, Հայաստանի խորհրդայնացումը արգելք եղան ատոր, և սակայն այդ զոյգ աղէտները՝ եթէ գործնապէս արգիլեցին մեր մուտքը Ժընևէն ներս, և սակայն, անոր (Ազգերու Լիկա) մեր դատին հանդէպ վերաբերումին մէջ հիմնական ոևէ փոփոխութիւն չմացուցին։ Ըսել կ'ուզենք, Ազգերու Դաշնակցութիւնը 1922ի իր նստաշրջանին հայկական դատի օրինաւորութիւնն և հայոց հանդէպ պետութեանց պարտաւորութիւնները բանաձևեց։

1922ի այդ բանաձևին ալ յաջորդեց նոր և ամենազարհուրելի աղէտը՝ 1923-ին Լօզանի խորհրդաժողովը, որ հայկական իրաւունքներով զբաղուեցաւ, և Լօզանի դաշնագրով հայ ժողովուրդը ի վաճառ հանուեցաւ։

Նաև այդ միջազգային ուրացումէն յետոյ, Ազգերու Դաշնակցութեան տրամադրութիւնը նոյնը մնաց հայ դատի հանդէպ, գոնէ ըստ էութեան։ Եւ Լօզանէն յետոյ, քուէարկուեցաւ բանաձև մը որ հայոց համար յատուկ ազգ. օճախի մը պէտքը կը շեշտէ, որու վրայ հարկաւ ահագին փոշի կայ նստած։

1920, (Հայաստանի անդամակցութեան որոշում և նոյն իսկ հայ պատուիրակութեան յատկացուած աթոռներու նշանակում).

1922 հայկական դատի հանգիստաւոր յայտարարում.

1923 Ազգ. Օճախի ձեւակերպութիւն:

1920—1923, Կարսի անկում, Հայաստանի խորհրդայնացում, Փոքր Ասիոյ աղէտ ու նոր գաղթ, Լօզանի դաշնագիր, ահեղ անցքեր եղան, որ շփոթանքի մատնեցին նոյն իսկ հայ ժողովուրդը, անոր քաղաքական ղեկավարութիւնը։ Այդ աղէտներու ընթացքին, մենք պիտի ըսենք համարձակ կերպով Ազգերու Դաշնակցութիւնը հետևողական մնաց ինքնիրեն, ու մեր դատի Լօզանի յուղարկաւորներու թափօրէն հեռու մնաց։ Մեր ձգտումները և երազները կրճատեց, մկրատեց և իջեցուց թէև օճախի վատ գաղափարին և սակայն ափ մը հող ալ ինք չնետեց անոր վրայ (ինչպէս օրինակ «Թըքահայոց» Ազգ. պատուիրակութիւնը ըրաւ, ինքնասպան դառնալով հայկական դատի Լօզանեան դամբանին առջև։) Օճախը վատ, անբաւարար գաղափար թէև սակայն աւելի լաւ էր քան այսօրուայ ոչինչը։

Այս բոլորի հաշուառութեամբ մենք պիտի պնդենք որ թէև անկարողութիւն չ'եղաւ հրաւէրը (Թիւրքիոյ) ձևակերպող ճառերու մէջ Թիւրքիոյ պարտաւորութեանց դէպի իր զոհերը (հայերը), բայց, մեր խորին համոզումով Ազգերու Դաշնակցութեան մեր դատին և անառարկելի իրաւունքները հաստատող նախկին որոշումները իրենց բովանդակ ուժը կը պահեն։ Անոնք ի հաշիւ մեզի ստորագրուած բացմուրհակներ էին որոնց վճարուորը ահա եկած է։ Եթէ անշուշտ, բուն առնելիքատէրը (հայ ժողովուրդը) հոս ալ կրկնէ մէկ մարդու պէս ոտքի կանգնի և պահանջէ զանոնք։

1920—21—22—23ին զանազան որոշումներ քուէարկող Ազգաժողովի մեզի հանդէպ բարեացակամութիւնը պատմական բնոյթ կը կրէր.

ա. Որովհետև, Ազգաժողովը իր տրամադրութեան տակ միջազգային բանակ մը չունէր, գործադրական ուժ ըսել կ'ուզենք. Թիւրքիան հեռու մնալով Ազգաժողովէն, վերջինը նաև միջոց չունէր անոր վրայ գէթ բարոյական զօրաւոր ճնշում մը բանեցնելու։

Արդ, Le Journalեի ամենէն յայտնի քաղաքական խմբագիր St. Brice ճիշդ կը նկատէ որ Թիւրքիան Մոսկուայի արտօնութեամբ կը մտնէ Ազգաժողովին մէջ, առաւելապէս դրդուած իր ներքին սո՛ւր անտեսական ու ելևմտական տագնապէն։ Թիւրքիան վարկեր կը փնտռէ։

Ի՞նչ դուրս կուգայ։ Դուրս կուգայ այն որ Ազգաժողովը ամենաձեռնտու և հազուադէպօրէն նպաստաւոր պայմաններ ունի ձեռքին տակ։ հաշուեյարդարի (liquidation) այս տարին (1932) երկու հակառակորդ կողմերու համար ընդունելի ձևով հաշուեյարդարի ենթարկելու հեռուէն եկող (Պերլին) պատմական արիւնոտ և արիւն չդադրող խնդիր մը, որ հակառակ իր այսօրուայ երևութական խաղաղութեան կը շարունակէ մնալ Մերձաւոր Արևելքի հորիզոնէն կախ ամենասպառնալից սեւ ամպը։

Թէ ինչո՞ւ ազգաժողովին համար, նպաստաւոր է վայրկեանը.

Առաջին, առանց պայմանի և առարկութեան եւ բացառիկ կերպով հրաւիրելով զայն, Թիւրքիոյ արժանապատուութեան խնայուած է.

Երկրորդ, Թիւրքիան իր ներքին քայքայումին առաջքն առնելու համար զիջող ըլլալու ամէն աննպաստ պայմաններ ունի։

Ահա քաղաքական-դիւանագիտական աշխատանքի ինչպիսի ընդարձակ հորիզոն մեր առջև։

Բայց, դեռ չվերջացուցինք։

ՇԱՀԱՐՈՒՆԻ

անգամ ընդմիշտ կրօնական և կղերական ազդեցութիւններէն։ Մանաւանդ ժէզուիթական սիրապետութիւնը Սպանիոյ մէջ արմատներ ձգած էր և չափով մը միացած պետականութեան, կարելի չէր առանց վտանգի վերջ տալ դարերէ իվեր գոյութիւն ունեցող կրօնական հաստատութիւններուն և միաբանութեան դպրոցներուն։ Բայց ընկերվարականները հակառակ այդ բոլոր դժուարութիւններու, սպանութեան, չարութենական կռիւներու, հակառակ Գարսըլօնի սպառնական դիրքին, եկեղեցին բաժնուեցաւ պետութենէն։

Եղեռփոխութենէն երեք ամիս յետոյ, Յունիս 28ին 1931 թուին ունեցաւ Սպանիոյ երեսփ. ժողովի ընտրութիւնները։ Թագաւորութեան տապալումէն առաջ, և ընտրութեան ընթացքին հանրապետականներ և ընկերվարականներ համաձայնած էին և որու չնորհիւ յաղթեցան ջախջախիչ մեծամասնութիւն չունէին։ Բայց ընտրութիւններու արդիւնքը փոխեց նախկին համաձայնութեան պայմանները և Գօրթէզի մէջ զօրացան ընկերվարականները։

Երեսփոխանական ժողովի մէջ հետեւեալ ձեւով դասաւորուած են ուժերը։ Ընկերվարականներ 130 երեսփոխան, արմատականներ 100, և ազ.հանրապետականներ 125։ Ընդդիմադիրներէն՝ Թագաւորականներ 90, և 40 չափ ալ զանազան հոսանքներու պատկանողներ։

Բնականաբար Սպանիան պէտք ունէր իր ահմանադրութեան և որու համար Յունիս 14ին գումարուեցաւ Գօրթէզը։ Սոյն ժողովը չէր ներկայացներ 24 միլիոն Սպանիացիներու կամքը, որուան ըլլալով որ յեղափոխութեան չրջանին ընդդիմադիր հոսանքը չէր համարձակեր ձայն հանելու։ Այսպէս ալ դուրսը բանաձեւուած հարցերը նոյնութեամբ կը քուէարկուէին, բացառապէս հոգեյին և կրօնական հարցերէն զատ։ Երեսփ. ժողովը կուզէր բան մը ուելի տալ ժողովրդին, Թագաւորական իշխանութենէն աարբեր երեւալու համար։

Դէպքերը կը զարդանային և երկիրը կը կառավարուէր զինուորական ուժով։ Վարչապետը իր կողմէ ալ նոր օրէնքներ կը հրատարակէր, յարմարցուած օրեայ պահանջներուն և սոյն օրէնքներով, «Ծանուն հանրապետութեան պաշտպանութեան» քուէարկուած ազատամիտ օրէնքները հեռացնել կը սեղմուէին։

Ծայրնայն դէպս, կառավարութիւնը աչքը եզաւ կացութեան հակառակ բազմաթիւ դժուարութիւններու։

Կառավարութեան մէջ կար ներքին պայքարը, այի և ձախի հոսանքը։ Ձախակողմեան երեսփոխանները, ընկերվարականներ, ժամանակը եկած կը համարէին արմատական յեղայրջումի ենթարկելու ընկերային և կրօնական կարգերը։ Այսպիսով, սկսաւ հակակղերական բուռն պայքարը։ Անցեալ Մայիսի մէջ հրկուիզուեցան բազմաթիւ վանքեր և որու հետեւանքով սեղի ունեցան սուր վիճաբանութիւններ և անհամաձայնութիւններ Գօրթէզի մէջ։ Օրեայ վարչապետը Գ. Զամօրա, նախարարներէն Մաուրա և Լըրուքս արդէն իրենց դէմ կը գտնէին կազմակերպուած ձախակողմեան ընկերվ. հոսանք մը։ Անոնք նախապէս կը կարծէին որ, ընդդիմադիրները երբէք քաջութիւնը չպիտի ունենային դէմ երթալու դահլիճին որովհետեւ դահլիճի հրաժարումով հանրապետութիւնը կրնար վտանգուիլ։ Այսպէս կ'ենթադրէր նաև հանրապետութեան հիմնադիրներէն Ալքալա Զամօրա որը ջերմ կրօնական էր։ Ան չէր կրնար հանդուրժել սկսուած հակակրօնական պայքարին և կղերականներու հալածանքին։

(Շար.) Գ. ԱԶՂՅԱՆ

կարդացէք եւ Տարածեցէք
«ԱԶԴԱԿ»Ը

„ԿԱՋԷԹ ՏԸ ԼՕՋԱՆ"Ի
ՇԱՏ ՈՒՇԱԳՐԱԻ ՄԷԿ ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆԸ ԱԶԳ.ԴԱԾՆԱԿՑ.ԹԵԱՆ ՄԷՋ ԹՈՒՐՔԻՈՅ ՄՈՒՏՔԻ ՄԱՍԻՆ

Յօդուածագիրը կը հրէռ նաեւ հայկական հարցը

«Կազէթ ըր Լօզան»ի Յունիս 9 թիւին մէջ կը կարդանք հետեւեալ ուշագրաւ խմբագրականը զոր բարգմանաբար եւ ամբողջութեամբ կը ներկայացնենք մեր քերդողներուն.—

Այս տխուր ժամանակներուն ժարդիկ կ'ուրախանան ինչով որ կրնան։ Անշուշտ այս է պատճառը, որ Ժընեւի ժէջ գումարուած Ազգերու Դաշնակցութեան ժողովը «մասնաւոր նիստ» մը նուիրեց Թուրքիոյ հրաւիրելու և անոր հրաւէրով ուրախանալու համար։ Երբ չկայ Ամերիկան, որպէսզի զայն սիրեն, պէտք է սիրել Թուրքիան, որ կայ, կաւ, զոր կարելի է ունենալ։ Անցեալ չորեքշաբթի օր տեսանք «հրաւէրի նիստին ներկայ Ազգաժողովի բոլոր երեւելիները, որոնք Թուրքիան և զիրար կը չնորհաւորէին։ Եւ ասիկա պիտի վերսկսի Սեպտեմբերին։ Անցեալ տարի, Մեքսիկայի մուտքը ողջունուած էր իբրև խոշոր դէպք մը։ Նուազ խունկ չպիտի վառեն իփատս քէմալական Թուրքիոյ, որ որոշած է քաղաքակրթուիլ, մարդկայնանալ, եւրոպականանալ, արեւմտականանալ։ Բոլոր կազմպարները իրենց դերը պիտի խաղան բարի գալուստի մեծարանքներուն ժէջ։

*Մենք, Ազգերու Դաշնակցութեան վրայ բաւական վատահութիւն ունեցող Թուրքիոյ մը ժանակցութիւնը մաղթելու համար, այնքան ալ առաջ չպիտի իրթանք բսելու թէ կարելի էր պաղ ընդունելութիւն մը ընել անոր։ Բայց մենք, եզակի տարակարծութիւն մը կը տեսնենք այս յարուժէն ծնող զանազան յոյսերու ժէջ։ Եւ այս տարակարծութիւնը կը ժահոգէ ժեզ։ Կան Թուրքեր և Թուրք ժողովուրդի բարեկամներ յայտարարելու համար, թէ Թուրքիան, Ազգերու Դաշնակցութեան ժէջ ժանելով, վերջնական կերպով կը խլուի խորհրդային Ռուսիոյ ազդեցութենէն և կը գործակցի մեծ պետութեանց հետ, որոնք տակաւին կը յուսան հիմնել հակապոլշեւիկ լիկա մը։ Այսպէս է՝ իմիկի այլոց Պարսի պէյի կողմէ սատրագրուած, Ֆրանսերէն լեզուով ժընեւի ժէջ ապուած և գրուրf աշխարհը եւ իր պատմական առաքելութեան ապագան» անունը կրող գրքի մը ժէջ բանաձեւուած տեսակէտը։ Պարսի պէյ, քիչ մը անհաւկնալի ոճով կ'արտայայտուի և վստահօրէն կարելի չէ թափանցել միչտ անոր ժտածուժին, բայց անոր յառաջաբան գրողը բան առ բան կ'բսէ հետեւեալը, որ յստակ է.— «Ո՞վ չի տեսներ որ ժընեւի ժէջ Թուրքիոյ ներկայութիւնն ու Ա. Դ. Խորհուրդին ժէջ անոր արուելիք ժէկ աթոռը, որքա՞ն պիտի նսեմացնէր սովիէթներու զօրութիւնը Ասիոյ ժէջ և պիտի կրնար նոյնիսկ քանդել հաժասիական լիկայի ժը գաղափարը։ Քաղաքակրթութեան և պոլշեւիկեան բարբարոսութեան միջեւ պատրաստուող այս դաժան պայքարին ո՞վ չըժրներ այն չահը, զոր ժընեւի պետութիւնները եւ ժասնաւորապէս Անգլիան ու Ֆրանսան կրնան ձեռք ձը. գել հիմակուընէ, իրենց կողմը ունենալով Քրք. խաղաքարտը»։

Ցաժօթ ժեզի կը խոստովանինք, որ ժենք այն սահմանափակ ուղեղներէն ենք, որոնք Թերեւս լաւ ժը չեն ըմբռներ այն չահը, զոր քաղաքակրթութիւնը ձեռք պիտի անցնէ, իր կողմը ունենալով «Քրքական խաղաքարտը եւ ասիկա այն պարզ պատճառով, որ այդ խաղաքարտը, ժեզի քիչ ժը ազատած կը Թուի։

*Արդարեւ, եթէ կան Թուրքեր որոնք կ.բսեն Թէ «ժենք ժընեւ կ'երթանք զժեզ խորհրդային ազդեցութենէն ազատելու համար, կան ուրիշներ ալ (որոշակի գիտենք այս), որոնք ընդհակառակը, կ'բսեն Մոսկուայի ժէջ.— «ժենք ժընեւ կ'երթանք, բայց վրատահ եղէք, ձեզի, սովիէթներուդ անկողին պատրաստելու համար հոն։ Շատ չուր չպիտի հոսի հոծնասի ժէջ եւ դուք պիտի կանչուիք ժեզի ժիանալու Լէժանի եզերքներուն վրայ»։ Ժանաւանդ կ որ Թուրք նախարարներու չքախուժը, կ'երչերս երկարատեւ բանակութիւն ժը ունեցան Մոսկուայի ժէջ։ Տեղւոյն վրայ գործօն եւ բարեկամական գործակցութեան յանձնառութիւն ներ սահմանուեցան եւ սովիէթները, որոնք, ենթադրաբար գրաժ չունին, ուր ժիլիոն տոլարի փոխատուութիւն ժը ըրին քէմալական Թիւրքիոյ։ Որո՞նն պիտի հատատցնեն, Թէ այդ փոխատուութիւնը կը նուիրագործէ՝ Թուրքերու կողմէ պոլշեւիկներուն արուած այն խոստումը, Թէ ասկէ վերջը կռնակ պիտի դարձնեն իրենց։ Մնաց որ, կը բաւէ կարդալ Սթամպուլի ժամուին կողմէ, դէպի Մոսկուա այս պատուոնական ճամբորդութեան արդիւնքներուն ժասին նուիրուած խանդավառ յօդուածները, գիտնալու համար Թէ ըրանը ինչ ըլլալու է։ Եօնուս Նաճին օրինակի համար, կը գրէր «ձիւժհուրիէթ»ի ժէջ.— «Թուրքեւռուս բարեկամութիւնը, ասկէ օր ուելի կը զօրանայ»։ Ի փոխարէն ի՞նչ էր ուրեմն այն, զոր ժիեւնոյն «ձիւժհուրիէթ»ը կը գրէր անցեալ Փետրուար 14ին, Ազգ. Դաւճակցութեան ժասին։ Ահաւասի՛կ.— «Ժընեւ գացող բոլոր ազգերը, կ'երթան հոն իբրեւ կեղծաւորութեան եւ նենգաժտութեան դերակատարները, առանց անկեղծ գաղափար ժը ատնելու հոնց։ Այս ոգիով գործելու համա՞ր է որ Թիւրքիան Ժընեւ կուգայ։ Պիտի ուզէինք համոզուած ըլլալ, պիտի ուզէինք ապահովուած ըլլալ»։

Տակաւին ուրիչ բան ժը ժեզ կը ժտատնջէ։ Միթէ՞ Թուրքիոյ ժուտքը Ազգ. Դաշնակցութեան ժէջ կը նչանակէ հայկական գաւազին, ողբերգական հարցին վերջնական Թաղուժը։ Ժանաւ է որ Թիւրքիան Ժընեւ կուգայ։ Պիտի ուզէինք համոզուած ըլլալ, պիտի ուզէինք ապահովուած ըլլալ։

Տակաւին ուրիչ բան ժը ժեզ կը ժտատնջէ։ Միթէ՞ Թուրքիոյ ժուտքը Ազգ. Դաշնակցութեան ժէջ կը նչանակէ հայկական գաւազին, ողբերգական հարցին վերջնական Թաղուժը։ Ժանաւ է որ Լօզանի դաշնագրին ժէջ Հայաստան բառն իսկ չկայ։ Հայաստանը ժի՞թէ լուծեան պիտի դատապարտուի իր դարաւոր հալածիչներու վերոյին կողմէ, ամէն անգամ որ պիտի ուզէ ն խօսիլ Ժընեւի ժէջ։

Լոյսխոհութեամբ լեցուն յիչատակագրի ժէջ, զոր Ազգ. Դաշնակցութեան ուղղած է Ֆինեւի հայկ. Պատուիրակութիւնը (Ֆեորիան, 11) եւ որ ստորագրուած է Պ. Ահարոնեանի կողմէ, կայ անհնազանդ երաչտ մը։ Ան կ'ըսէ.— «Ասկէ օր ուելի կը զօրանայ» ի փոխարէն ի՞նչ էր ուրեմն այն, զոր ժիեւնոյն «ձիւժհուրիէթ»ը կը գրէր անցեալ Փետրուար 14ին, Ազգ. Դաւճակցութեան ժասին։ Ահաւասի՛կ.— «Ժընեւ գացող բոլոր ազգերը, կ'երթան հոն իբրեւ կեղծաւորութեան եւ նենգաժտութեան դերակատարները, առանց անկեղծ գաղափար մը ատնելու հոնց։ Այս ոգիով գործելու համա՞ր է որ Թիւրքիան Ժընեւ կուգայ։ Պիտի ուզէինք համոզուած ըլլալ, պիտի ուզէինք ապահովուած ըլլալ»։

Ֆ.կաւին ուրիչ բան ժը ժեզ կը ժտատնջէ։ Միթէ՞ Թուրքիոյ ժուտքը Ազգ. Դաշնակցութեան ժէջ կը նչանակէ հայկական գաւազին, ողբերգական հարցին վերջնական Թաղուժը։ Ժանաւ է որ Լօզանի դաշնագրին ժէջ Հայաստան բառն իսկ չկայ։ Հայաստանը ժի՞թէ լուծեան պիտի դատապարտուի իր դարաւոր հալածիչներու վերոյին կողմէ, ամէն անգամ որ պիտի ուզէ ն խօսիլ Ժընեւի ժէջ։

Լոյսխոհութեամբ լեցուն յիչատակագրի ժէջ, զոր Ազգ. Դաշնակցութեան ուղղած է Ֆինեւի հայկ. Պատուիրակութիւնը (Ֆեորիան, 11) եւ որ ստորագրուած է Պ. Ահարոնեանի կողմէ, կայ անհնազանդ երաչտ մը։ Ան կ'ըսէ.— «Ասկէ օր ուելի կը զօրանայ» ի փոխարէն ի՞նչ էր ուրեմն այն, զոր ժիեւնոյն «ձիւժհուրիէթ»ը կը գրէր անցեալ Փետրուար 14ին, Ազգ. Դաւճակցութեան ժասին։ Ահաւասի՛կ.— «Ժընեւ գացող բոլոր ազգերը, կ'երթան հոն իբրեւ կեղծաւորութեան եւ նենգաժտութեան դերակատարները, առանց անկեղծ գաղափար մը ատնելու հոնց։ Այս ոգիով գործելու համա՞ր է որ Թիւրքիան Ժընեւ կուգայ։ Պիտի ուզէինք համոզուած ըլլալ, պիտի ուզէինք ապահովուած ըլլալ»։

Աւելի գոհունակ սրտով ժը պիտի ողջունուէր Թուրքիոյ ժուտքը, եթէ կարելի ըլլար վստահ ըլլալ, Թէ հայկական ցանկութի ներնախատեսուած է եւ

ՆԱՄԱԿ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

Պատուարժան խմբագրութիւն
«Ազդակ» թերթի

Տէր Խ՛բագիր,

Հայկ հրատարակուող «Փրատ» թերթի 22 Ցունիս թուակիր եւ 504 համարի մէջ ցաւով կարդացինք գրութիւն մը, հրաժարում Հ.Մ.Ը.Մ.էն, Հայկպահայ երիտասարդութեան ուսադրութեան ենթ. վերնագրով։ Ուր կարգ մը անհարկի ննջադատութիւններու կարգին, մասնաւորաբար կր տեսուէր թէ, գեղծումներ կր գործուին, Հայկպի մասնաճիւղի վարչ. անդամներէն պրն. Լուսերի եւ իր անմիջական գործակից կարգ մը վարչական անդամներու կողմէ։

Վարչութիւնս ծանօթ ըլլալով հանդերձ, յիշեալ պարոններու անբասիր նկարագրին, իր լիազօր պատուիրակր ուղարկեց Հայկպ, ուր այս առթիւ կազմուած դասասենական եւ հաւատեմնիչ մարմնի գործակցութեամբ տեղի ունեցող անաչառ եւ մանրազննին ննջութիւններէ վերջ, կուգանք յայտարարել որ, գեղծումի պարագան հիմունքի զուրկ է։

Այս առթիւ, նկատի ունենալով այդ գործքան տուն տուող պարոններու անկարգապահ րնթացքր, ճախապէս հեռացուած պարոնայք Վահան Թրբանեան Հայկ Միմասեան եւ Սարգիս Գաբրիէլեան գան, այժմ ալ միութեան շարքերէն կր հեռացուին Տիարք, Ցարութիւն Մմիքեան Անդրանիկ Մանուկեան եւ Ռուբէն Յովհաննեան։

Հ. Մ. Ը. Մ. ի
Սուրիոյ եւ Լիբանանի Շրջն. Վարչ.

եթէ կարելի ըլլար հաւատալ, Թէ ատիկա պիտի լսուի։ Գոնէ յուսանք որ Թուրքիան, Ժընեւ ընդունուելէն վերջ պատիւ պիտի բերէ իրեն գոհացնելով Հայերը։

ՄՈՐԻՍ ՄԻՒՐԷ

Այս յօդուածին ներբեւ, «Կազէթ ըր Լօզան»ի խմբագրապետը պ. Ժօրժ Ռիկասի կ'ուելցնէ իր կարգին հետեւեալը.—

Միանալով պ. Մօրիս Միւրէի բացաձեւած քանկութեան, պարտք կր ըլգանք յիչել, Թէ Ազգ. Դաչնակցութիւնը, ասկէ առաջ, վճռական խոստումներ տուած է հայ ժողովուրդին։ 1921ին, Ա. Դ.ւեան ընդհ. ժողովը, ժիաձայնութեամբ քուէարկած է յայտարարութիւն մը, որ կր վերջանայ հետեւեալ բառերով.—

«Ընդհ. ժողովր, Թախանձանքով կր հրաւիրէ Խորհուրդը պնդել Գերագոյն Խորհուրդին մօտ այն անհրաժեշտութեան ժասին, Թէ պէտք է ժիջոցներ ձեռք առնել դաչնագրին ժէջ, ապահովելու համար Հայաստանի ապագան, եւ մասնաւորապէս հայերուն տալու օսմ. տիրապետութենէն բոլորովին անկախ ազգ. օճախ ժը»։

1924ին, պ. Կիւսթով Ասոր, Ա. Դ.ւեան հինգերորդ ընդհ. ժողովին ժէջ կը յայտարարէր.

—«Ազգ. Դաչնակցութեան պարտքն ու պատիւն է չմոռնալ, որ իճի իրապես յանձնառու եղած է՝ հայ ժողովուրդի հայրենիքի և օճախի այնքան անձկալից հարցին տալու համար վերջնական լուծում մը։

Եթէ Ա.Դ.ր ընդառաջ երթար Թուրքիոյ, առանց յիչեցնելու իր հանդիսաւոր յանձնառութիւնները, գործած պիտի ըլլար խորապէս անբարոյական արարք ժը, որ անդուլ չպիտի կրնար Ա. Դ.ւեան վստահութիւն ընծայելու քնոյթը ունենալ,— վստահութիւն մը որուն աւելի քան երբեք պէտք ունի ան ժ.Ր.

ՄԱՍՆԱՒՈՐ ԴԱՍԵՐ

Արձակուրդներու առիթով Պ. Ներսես Քիւրքեան կուտայ մասնաւոր դասեր Ֆրանսերէնի, ֆրանս. գրականութեան և գիտութիւններու։

Դիմել.— ԱԶԴԱԿի։

ԷՄԻՐԽԱՆԵԱՆ ԺԱՌԱՆԳՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

Պօլսահայ թերթերէն.—

Էմիրխանեան ժառանգութեան խնդրոյն շուրջ, Պոլսոյ ժէջ յառաջ եկած իրարանցումր չարդարացներ իր գոյութիւնր։

Եղած խօսակցութիւններ եւ դիմումներ ծագում կ'առնէին Ադեխսանդրիայէ Մաթրաս գացող կնոջ մր ժառանգութեան տէր դառնալու գործէն։ Մինչդեռ Մաթրասի հոգեւոր հովիւը առաստաղամաճի իրեն եղած հարցման մր պատասխանած է թէ, ոչ էմիրխանեանի մահէն, ոչ անոր ունր թաղուածէն եւ ոչ ալ թողած գումարէն տեղեկութիւն ունին ճակատակ իրենց պատասխանելու։

Ասկէ կ'երեւայ թէ նոյն իսկ Մաթրասի ժէջ, ուր իբր թէ հետ մր գտնուած է այս ժառանգութենէն՝ ճօդուած եւ ծանօթ բան մը չկայ դեռ։

Պոլսոյ թերթերուն ժէջ երեւցած տեղեկութիւնները, Ամերիկայի ժէջ ալ իրարանցում յառաջ բերեր եւ բաւական կեսսարացիներ դիմեր են ամերիկեան կառավարութեան իրենց օճախուն պատպանութեան համար։

Ձիւժհուրիէթ այսօր կր գրէ թէ, Պոլսոյ ժէջ Կարապետ Ամիրխանեան ասուն ասճ մր երեւան ելլելով, կր պնդէ թէ ինք եւ իր ազգականներն են իրական ժառանգորդներ եւ դիմումներ կր կատարէ զանազան տեղեր։

Նոյն թերթր կ'ուելցնէ «Կարապետ էֆ. Ամիրխանեան վերջերս իր դիմումը կրկնած եւ այս անգամ տրուած խնդրագրին ժէջ բսած է թէ՝ յառած է որ Հնդկաստանի ժէջ մեռնող այդ հարուստ ասճը՝ Ասուպէյճանի ժէկ գիւղին ժէջ ծնած եւ յետոյ Գարսկահպատակութիւնը ընդունած ասճ մը ներկայացուելով այս գործին ժէջ ներգրաւիլ իրեն տրուի»։

ԱՄԵՐԻԿԱՑԻ ՈՒՍՈՒՑԻՉ ՄԸ
ՏԱՒՐՈՍԻ ԱՆԴՈՒՆԵՐՈՒՆ ՄԷՋ
ԻՆԿԱՒ ՈՒ ՄԵՌԱՒ

Առանձնայէն կր գրեն.—Պոլսոյ էրեն գիւղի Ամեր. Լիսեի ուսուցիչներէն ամերիկահպատակ Մ. Նիխոլա եւ ընկերը Մ. Ըսմիս Տաւրոսի Հաճընի յերան սեպ ու մացառուտ մասերը ննջութեան ելած էին. ուր տեղ Պիւրիճիի վերադառնալու տեղ առաջնորդ չունենալով եւ ճամբաննեուն ալ ցնծալով, կր կորսուին։ Քարթալի ագբիւրին մօտերը Մ. Նիխոլայի ոտքը կր սահի եւ Նիխոլա գլորելով կր մեռնի։ Երկու օրուան փնտրտուքներէ ետք գտնուած է դիակր, որ Գոլիս պիտի դրկուի։

Մ. Ըսմիս Պիւրիճիի կրցած է դառնալ ոչ առոյգ։ Ցիսեալը ասկէ առաջ ալ էրճիաս լերը ննջական պտոյտի մը ելած էր։

ՍԱՌՈՑԻ ԳՈՐԾԱԴՈՒԼԸ ՎԵՐՋԱՑԱՒ
ՔԱՂԱՔԱՊԵՏԻ ՎՃՌԱԿԱՆ ՔԱՅԼԸ

Ինչպէս գրած էինք, սառոյցի գործարանատէրերը գործադուլ բրած էին, Քաղաքապետութեան կողմէ ճնճանկուած գինեու ածանութիւնը առարկելով։ Քանի մր օր խղարը մնացած էր առանց սառոյցի։

Քաղաքապետութիւնը իսկոյն համաձայնութեան մր գալով ճաւահանգիստի սառոյցի Ցրատնական ընկերութեան հետ. օրական եւ կիրակի օրուան համար խղարի պետ ունեցած սառոյցներ ապահովց անկէ։ Երկուօրեքի օր, Քաղաքապետը իր մօտ հրաւիրեց սառոյցի գործարանատէրերը եւ սպառնաց անոնց 18 դահեկանի իջեցնել 25 ֆիլօն եթէ շարունակեն գործադուլը։

Գործարանատէրերը տեղի տուին եւ երկուօրեքին սկսեալ յծուեցան գործի եւ սառոյցի պատրաստութեան։

ՇԱՆՈՒՑՈՒՄ

Ի գիտութիւն յարգոյ հասարակութեան կր ծանուցուի թէ,

Ա.— Մինչեւ այսօր Նուճուսի պատօնատան մէջ չարձանագրուած ծնունդ եւ ամուսնութիւններ թեւ տուգանքի ենթակայ են, սակայն Առաջնորդարանս կ'ատխաթի բառնալու այդ տուգանքր, ուսթ անոնք որոնք ցարդ չեն արձանագրել տուած իրենց ծնունդ եւ ամուսնութիւնները, պէտք է փութան արձանագրել տալու։ Իսկ յետ այսու եղած ծնունդ եւ պսակներն կատարումեն առ առաւելն մինչեւ 15 օր պէտք է արձանագրել տալ, թերացողներ առանց այլ եւ այլի տուգանքի պիտի ենթարկուին։

Բ.— Պսակի արտօնագրի համար Առաջնորդարան դիմողներէն տատեր քերի գործողութիւններով կր ներկայանան, ինչ որ պատճառ կ'ըլլայ աւելորդ ժամավատնութեան եւ ձախմերու։ Այս նպատակով դիմողներ պէտք է ի ձեռին ունենան,

1.— Բժշկական տեղեկագիր, որուն վրայ փակցուած պիտի ըլլայ ամուսնացալիքներու լուսանկարները եւ վրան ստորագրուած ննջող բժշկին կողմէ։

2.— Ամուսնացալիքներու ամուրիութիւնը կամ այրիութիւնը եւ անոնց ամուսնութեան եկեղեցական եւ այլ արգելիչ պատճառներ գոյութիւն չունենալը հաստատող վկայագրեր իրենց պատկանած եւ Առաջնորդարանին ճանչցուած Հայրենակցական Միութեանց կողմանէ, չի գտնելու պարագային պսակադիր եւ կամ ցանկերէ ֆահանչէն։ Բաց ասի յետ այսու արտօնագրի համար դիմողներ պէտք է անպայմանօրէն իրենց հետ միասին բերեն պսակադիր ֆահանան, որուն բացակայութեամբ արտօնագիր պիտի չկրնան ստանալ։

ԱՌԱՋՆՈՐԴԱՐԱՆ ՀԱՑՈՑ ԼԻԲԱՆԱՆԻ

ՀԱՆԳԷՍ-ԵՐԵԿՈՅԹ
Խանասորի Արշաւանքի Տարեդարձին Առթիւ

Տեղի պիտի ունենայ 1932 Յուլիս 31ին, Կիրակի կէսօրէ առաջ ժամը 9.30ին ժողովրդային Տան մէջ։

Պիտի խօսին՝ ՆԻԿՕԼ ԱՂԲԱԼԵԱՆ եւ ԳԱՍՊԱՐ ԻՓԷԿԵԱՆ
Պիտի արտասանէ՝ ԱՐՄԷՆ ԱՆՈՒՇ
Պիտի ըլլան երգ, նուագ և բարձրախօսներ

ՊԷՏՔ ՈՒՆԻՔ
ԻՆՔՆՈՒԹԵԱՆ ԲՈՒՂՔԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ ՓՈՔՐ ԼՈՒՍԱՆԿԱՐՆԵՐՈՒ
Շուտով զը յրանայ պայվանաժաւկր
ԱՐԱՄ ՍԱՀԱԿԵԱՆԻ ԼՈՒՍԱՆԿԱՐՉԱՏՈՒՆԷՆ
Սացեէ վեց լուսանկար, վճարելով մի միայն 25 Ղ. Ս.
Աքէլիէն կր գտնուի, Նարի ճամբուն սկիզբը Սիրէժա Ամփրի տիւդ դիմաց
Ամառնային Մասնաճիւղեր՝ Պհամտուն եւ Ցհուրտուհր

Տարտանելի Պատերազմը

Լորտ Ֆիչէր որ տեսակցած էր վարչապետին հետ՝ կր պնդէր որ Պալթիկեան ծովու ծրագիրը աւելի՛ կարեւոր է։ Սակայն վարչապետր կ'ըսէր թէ նկատի առնելով ձեռք առնուած միջոցները. անկարելի որ այլեւս առկախ Թողուլ այս խնդիրը։ Լորտ Ֆիչէրի կարծիքը այն էր թէ՝ նեղուցին դէմ յարձակելու խնդիրը չատ կարեւոր էր և թէ այնպես ձեռք բերուելիք յաղթութիւնը նաև հաւասար էր նոր բանակով ժը արեւմտեան ճակատին վրայ ապահովուելիք յաղթութեան ժը։

Մր. Պալֆուր կ'ըսէ թէ ասկէ աւելի կարեւոր ձեռնարկ ժը չկրնար ըլլալ։ Սըր Էկար Կրէյ այն կարծիքը կը յայտնէ թէ այս ձեռնարկը հիմէն պիտի լուծէ Պուլկարիոյ և Պալքանեան խնդիրը։ Մր. Զըրչիլ կը յայտնէ թէ այս ձեռնարկը երեք չաբաթէն, կամ առաւելն ժէկ ամիսէն պիտի արդիւնաւորուի և թէ պէտք եղած մարտանաւերն ալ ղէպի Զանգեզակ մեկնած են արդէն։

Լորտ Ֆիչէր հանկնալով որ վերջնական որոշումը արուելու վրայ է, տեղէն կ'ելլէ և կ'ուզէ հրաժարիլ։ Լորտ Ռիչնէր իսկոյն պատուհանին քովը տանելով զայն, կը յանձնարարէ որ չհրաժարի։ Ան ալ ետ կը կենայ հրաժարելէ և կ'որոշուի որ գործողութիւնները վարէ քննդնուած ծովակալութիւնը։

Որոշումը կը տրուի որ այն օրը ուչ առեն Պատերազմական Խորհուրդը երկրորդ նիստ մը ևս գումարէ։ Այս երկու նիստերուն ժիջև, Մր. Զըրչիլ կը տեսնէ Լորտ Ֆիչէրը և զայն կը համոզէ որ ստանձնէ կատարուելիք գործողութեանց հրամանատարութիւնը։ Իրիկուան նիստին կ'ատեանի Թէ Լորտ Ֆիչէր յանձն առած է ստանձնել գործողութեանց հրամանատարութիւնը։ Խնդիրը այլեւս գործադրութեան ժարդը կ'անցնէր։ Որոշուած էր որ կարելի եղածին չափ կարճ ժամանակի ժէջ յարձակողականի անցնուի։

Պատերազմական Խորհուրդը Ցունուար 28ի նիստին ժէջ որուած այս որոշումը Տարտանէլի պատերազմին ժէջ նեաած առաջին քայլն է։ Դիւանագիտութեան ցոյց տուած պէտքին համաձայն, անգլիական նաւատորմը՝ առանց ժէկ զինուորի օգնութեան՝ պատերազմի սկիզբը դժուար նկատուած ձեռնարկի ժը ժէջ կը ժանէ։ Այս ձեռնարկը հիմա, պատերազմին սկիզբը եղածէն աւելի դժուար էր։ Գերմանացիք վեց ամիսէ ի վեր լրացուցած էին նեղուցին երկու կողմերուն պաշտպանութեան ժիջոցները։ Թորբիլի ցանցերն ալ օր ըստ օրէ կը շատնային։

Անգլ. կառավարութիւնը վստահ չէր Տարտանէլի դէմ գործուելիք յարձակման յաղթութեան վրայ

Եթէ կառավարութիւնը աչք առ էր կարգ ժը կարեւոր նաւերու կորուստը, այս ձեռնարկը Թելաս դարձեալ կրնայ յաղթութեամբ արդիւնաւորուիլ։ Այս է կիրճին ծովակալին կարծիքը։ Սակայն պէտք չէր տեղի տալ վարանուի, կասկածի և անորոշութեան, այլ պէտք էր անսկսկալս գործողութեան ձեռնարկել։ Նեղուցներուն դէմ յարձակելու որոշուած արուած առեն, կառավարութիւնը վստահ չէր որ վճռական յաղթութիւն մը ձեռք պիտի բերէր։ Եթէ նեղուցին դուռները եթէ չբացուելու ատիճան զօրաւոր տեսնուէին, գործին ցոյցի հանգամանք արուելով, նաւատորմը ետ պիտի կանչուէր։ Այդ ժիջոցին ատրպատեղ ֆրանսական հաժոզուժին համաժիտ եղողներուն համար, այս ծրագրին լաւ կողմը այն էր Թէ պէտք չէր զգացուեր որ արեւմտեան ճակատէն ո՛չ ժէկ զինուոր չպիտի առնէր։ Արդէն ֆրանսական կառավարութիւնն ալ այդ տեսակէտով ընդունած էր այս ծրագիրը։

Արդարև, այս ձեռնարկը որոշուած էր, ի ձեռին զօրանուղ բոլոր ուժերը ֆրանսական ճակատին վրայ համախմբելու ուղղութիւններու և թչնամին ո՛չ Թէ իր ամենէն զօրաւոր այլ ամենէն տկար կէտին զարնել ուզողներուն ժիջև գոյացած փոխադարձ համաձայնութեամբ ժը։ Ամէն բան որոշուած ըլլալով հանդերձ, ժակաւին ոչ ոք հանդարտած էր։ Արդէն ո՛չ ոք այս գործին վրայ վստահութիւն չունենալուն համար, գրեթէ բնական կը նկատուէր անյաղթութիւնը։ Ամենէն կարեւոր խնդիրներէն ժէկն էր ձեռք առնել Պալքանեան պետութիւնները և այս կերպով ազատել Սերպիան։ Սակայն այս ծրագրին վաւերացուած օրը, կառավարութիւնը սերպերուն օգնելու հաժար աւրիչ աւելի ապահով ժիջոց ժը փնտռել սկսած էր։

Ցունուար 25ին, Աթէնքի անգլիական դեսպանը կ'առաջարկէր Ցունաստանի՝ Սերպիոյ հետ միանալու պարագային, Անատօլուէ յոս ժը հոգեր տալ իրեն։ Հելլէն կառավարութիւնը պատասխանեց Թէ հետեւեալ երեք պայմաններով ժիայն կրնար Գերմանիոյ մասին գործել.—

1.— Պուլկարիա ալ պէտք էր իրենց հետ ըլլար։

2.— Եթէ Պուլկարիոյ բարեկամական չեզոքութիւնը ապահովուէր, Ռուժանիոյ աջակցութիւնն ալ ապահովուելու էր։

3.— Եթէ կարելի չըլլար ապահովել Պուլկարիոյ չեզոքութիւնը, բաւականաչափ Համաձայնական ուժեր ղրկելով Սելանիկ, արգելք ըլլալու էր Պուլկարիոյ Թագաւորին կատկածելի չարժումներուն։ Վէնիզելոս կ'ուզէր որ այս նպատակով երկու անգլիական կամ ֆրանսական զօրարանակ ղրկուի Ռելանիկ։

Ահաւասիկ այս էր կացութիւնը Ցունուար 25ին, երբ նաւատորմի հրամանատարութիւնը հրաժան առացած էի նեղուցներուն վրայ բռնանալ և երբ կառավարութիւնը կը խորհէր Թէ ո՞ր ժարդին ժէջ պէտք է գործածել զինուորական նոր ուժերը, պատերազմական գծիթէն կը յանձնարարէր Սելանիկը, որովհետեւ Սերպերուն օգնելու համար անկէ աւելի չարմար նաւահանգիստ ժը չէր կրնար ըլլալ։ Սերպիոյ վատթար կացութիւնը օրըստօրէ ա՛լ աւելի կը ատատկանար։ Հիմա խնդիրը կը կայանար այս զօրախումբերը ե՞րբ կարենալ ղրկելուն ժէջ։ Տարակոյս չի կար Թէ զօրքերու առաքումը յետաձգելը վտանգաւոր էր։ Բայց Լորտ Ռիչնէր կ'ըսէր Թէ ճամբաները ձիւնով ծածկատած ըլլալուն, խնդրոյ առարկայ չէր կրնար ըլլալ Աւստրահունգար յանկարծական յարձակում ժը։ Արդէն հիմա այս գործին համար պատրաստելիք զինուոր ալ չէիկար։

(12)

(Շար.)

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՋԻՆԱԹԱՓՈՒԹԵԱՆ ԽՈՐՀՐԴԱԺՈՂՈՎԸ

Ժընէվ.— Զինաթափութեան ընդ. ցանձնաժողովին առջեւ խօսելով, պ. Հէրիօ յայտարարեց թէ Ֆրանսան պիտի քաւէարկէ ի նպաստ պ. Գէնէչի բանաձեւին, որովհետեւ անիկա կ'ուզէ մասնակցիլ հասարակաց գործին։ գործ մը որ եղաւ անհունօրէն դժուարին. վասնզի խնդիր էր գաղափարախօսութենէ անցնիլ իրականութեան։

Պ. Հէրիօ ընդգծեց, յեսոյ, Պ. Հուվէրի միջամտութեան տարողութիւնը, և ըսաւ թէ Հուվէրի յայտարարութիւնը բացայայտ կերպով հոչակեց յարձակման յատուկ ոյժերը պակսեցնելու պարտականութիւնը, բաղդատաբար աւելցնելու համար պաշտպանութեան յատուկ ոյժերը։ Ֆրանսան ամբողջովին կը յարի այս գաղափարներուն։ Ֆրանսան համոյքով աւելի հեռու պիտի երթար քան պ. Գէնէչը. պիտեաքէական ծախքերուն սահմանափակման տեսակէտով՝ սպառազինումը պէտք է որ ուննենայ յատակ եւ անկեղծ հաչուակալութիւն մը. այս է միակ միջոցը եւ թան հանելու համար ապօրինի կերպով սպառազէնքեր չինուիլը կամ զինուրական գաղտնի կամ անուղղակի կազմակերպութիւններ։

Պ. Հէրիօ խնդակցութիւն յայտնեց քիմիական և միքրոպական պատերազմի արգիլեալուն և օդային ռմբակոծութեան չնչուելուն համար, պայմանաւ որ միջազգ. դրութիւն մը արգելք հանդիսանայ քաղաքային օդանաւերու պատերազմի գործիքներու փոխուելուն։

Զինուորներու թուոյն մասին պ. Հէրիօ ըսաւ թէ Ֆրանսան պարտաւոր է ներկայացնել քանի մը դիտողութիւններ։

Պ. Հէրիօ եզրակացնելով ըսաւ թէ զինաթափութեան համար դրուած ընդհանուր կանոնագրութիւնը անընդունելի է առանց հակակշռի։ Զինաթափութեան և ապահովութեան գաղափարները անբաժան են. զիջումները այնքան աւելի կարեւոր պիտի ըլլան որքան որ ապահովութիւնը յաւ կերպով կազմակերպուած լինի, պատերազմը օրէնքէ դուրս դնելու սկզբունքը լրացնելու և յարձակողը օրէնքէ դնելու սկզբունքով։

Ժընէվ.— Ընդհ. յանձնաժողովը՝ պ. Գէննեչի բանաձեւին չուրջ վիճաբանութիւն չարունակելով, ընդունեց ռմբակոծութեան յատուկ սահմանափակութիւններու, ցամաքային ծանր հրեաններու, թանքերու, մեքենայ հակակշռի մը հաստատման նման մասնաւորապէս յոյժ փափուկ կէտերու վերաբերեալ անոր մէկ արտայայտութիւնը։

Ժընէվ.— Զինաթափութեան ընդհ. յանձնաժողովին մէջ խօսք առնելով, գերմանական պատուիրակութեան պետ պ. Նաւօլնի երկարօրէն պարզեց զինաթափութեան մասին Գերմանիոյ տեսակէտը և յուզուած չեչտերով յայտնեց թէ Գերմանիան իրաւունք ունի որ հաւասարութիւն ստանայ իր նկատմամբ։

Գերմանիան արդէն զինաթափ եղած է դիտել տուաւ պ. Նաւօլնի և խորհրդաժողովին գործը պէտք է որ ըլլայ պատշաճեցնել զինաթափութեան ընդհ. ժակարդակը արդէն գործնականապէս զինաթափ եղած պետութեանց սպառազինութիւններու ժակարդակին, եւ ասիկա Ազգ. Դաշնակցութեան Ութերորդ ժողովին որոշումներուն համաձայն։

Պ. Տումէրի ապացոյցի կօրկուլօֆի դատը

Բարիզ.— կօրկուլօֆի քաղաքական կեանքին մասին խօսելով անոր դէմ պատրաստուած ամբաստանագիրը կ'ըսէ թէ անոր Զէկայի անդամ ըլլալուն մասին եղած յայտարարութիւնները ո՛չ հաստատուեցան եւ ո՛չ ալ հերքուեցան Հաւանական է որ բնական ըլլալով այսպիսի շրջան մը որը ծնօքէ ծնօք անցաւ քանիցս, անիկա ծառայեց հետզհետէ երկու կուսակցութիւններուն ալ. բայց Զէխոսլաւաքիոյ եւ Ֆրանսայի մէջ ուր մատնանշուեցաւ իբրեւ պոլշեվիկ, կարելի չեղաւ երբեք ապացուցանել յեղափոխական կուսակցութեան մէջ մտած ըլլալը։

Ընդհակառակը, կը թուի թէ անիկա հիմնած է «Գանայ կուսակցութիւն»ը իբրեւ նպատակակէտ ունենալով գիւղացիական դիկտատորութեան հաստատումը։ 1931 Հոկտեմբեր ամսուան մէջ «հեռապետութիւն» մը կազմեց նա։ Բայց անիկա շուտով գժտեցաւ միւս եռապետներուն հետ։ Անիկա խմբագրեց կանայ կուսակցութեան ծրագիրը եւ հրատարակել տուաւ զայն։ Անիկա գրեց նաեւ բազմաթիւ վէպեր, մանաւանդ հատ մը որ լոյս տեսաւ Պէրլինի մէջ երկրորդ անգամ 1932ին տպագրուեցաւ Բարիզի մէջ որով կը նկարագրուէր «պատերազմի մէջ մեռած չորս զաւակի հայր ժորուսաւոր ծերունիի մը սպանութիւնը»։

Ցետոյ, ամբաստանագիրը կը յիշէ, առանց բերելու նոր մանրամասնութիւններ, պ. Տումէրի դէմ գործուած մահափորձը։

Ան կ'ընդգծէ թէ մարդասպանը խոստովանեցաւ կանխամտածութիւնը։ Ոճիրէն ետքը, հակառակ զօրաւոր չափով դրնիք խմելուն, կօրկուլօֆ գինով չէր եւ չէր ցուցնէր որեւէ չղայնութիւն։

Դիկտաթորութիւնը Բուսիոյ մէջ

Պէրլին.— Դիկտաթորական կառավարութիւնը կը պահէ պատերազմական վիճակը, եւ կատարեց նոր ծերբակալութիւններ, որոնց կարգին շուբօներու (ոստիկաններ) նախկին հրամանատար Հայմանըզպէրկի ծերբակալութիւնը։

Պէրլին.— Լայփցիկի կայսերական ատեանը լսած լինելով Բրուսիոյ եւ Ռայխի պաշտպանողականները պ. Ֆօն Բաբէնի տիկտաթօրական հրովարտակներու նկատմամբ պիտի արձակէ իր վճիռը։

Պէրլին.— Ֆօն Բաբէն նախագահեց Շաբաթ կարճի մէջ գումարուող հարաւային Գերմանիոյ պետութեանց յատուկ խորհրդաժողովը. որուն ընթացքին սոյն պետութեանց նախարարներուն ապահովում տուաւ, յայտնելով մանաւանդ թէ ընտրութիւնները տեղի պիտի ունենան Յուլիս 31ին։

ԿԱՐՁԱՏԵՒ ԿՈՒԻ ՄԸ ՌՈՒՍԵՐՈՒ ԵՒ ՁԱԲՈՆՑԻՆԵՐՈՒ ՄԻՋԵՒ

Ռօքի.— Հօքքայտօյի նահանգին կառավարութեան կողմէ գրկուած հեռագրի մը համաձայն, կարճատեւ կռիւ մը տեղի ունեցած է սովիէթական ծովեզերեայ պահակ շոգենաւի մը և ճաքոնական երկու ձկնորս շոգենաւերու միջեւ։ Բամշաքայի ծովեզերքին բացերը։ Հրադէնի հարուածներ փոխանակուեցան։

Կացութիւնը Ծ. Արեւելքի մէջ

Ճաքոնցիք կ'ուզեն զինադադար մը կնքել Չինացիներու հետ

Թոքիո.— Շան—Յանկի ճաքոնական հրամանատարը հետամուտ է բանակցութեանց սկսիլ չինական ոյժերու հրամանատարին հետ, զինադադար մը կնքելու նպատակաւ։

Լօզանի համաձայնութեան ոսկիէ գիրքը յանձնուեցաւ Պ. Մաֆսօնպտի

Լոնտոն.— Սըր Մօրիս Հանքէյ Լօսիմութ գնաց պ. Մաքտօնալտին յանձնելու համար այն ոսկի գիրքը որով բրիտանական վարչապետը ստորագրեց Լօզանի համաձայնութիւնը։

վեց ամսուան ընթացքին 16,000 սնանկութիւն Միացեալ Նահանգներու մէջ

Ուաշինկթըն.— Պաշտօնական վիճակագրութիւնները կը ցուցնեն թէ ներկայ տարուան առաջին վեցամսեայ Միացեալ Նահանգներու մէջ արձանագրուած սնանկութեանց թիւը հասած է 16,000ի, ժէկ միլիառ հարիւր միլիօն ստերլոր պարագով։

Սնկիօ-Իտալական վէճը

Տրպլից.— Իրլանտայի Ազատ պետութեան դաւիթը հրատարակեց Բրիտանական այն ապրանքներու ցանկը որոնց վրայ դրուեցաւ մախայիճ յատելուածական տուրք մը։

(Լուտերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ՏԵՂԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԷՄԻՐ ՆԷՏԻՄ ՇԵՀԱՊԻ ՍՊԱՆՈՒԹԻՒՆԸ

ՈՁԻՐ ԹԷ՝ ԱՆՁՆԱՍՊԱՆՈՒԹԻՒՆ

Մեր ճախորդ բիւղ գրած հիմ որ, Լիբանանի ելմեական ցօրհն Էմիր Ձեմիլ Շեհապի եղբայրը Էմիր Նեհիմ Շեհապ Էհեքի անձառներու մէջ մեռած գտնուած է։

Խիստ ճնուութիւններու արդիւնքին յայտնի եղած է որ Էմիրը ծառուց մեռած է։ Մի միայն գանկին կօտր մը, ձեռքերու եւ ոտքերու ոսկորները կը գտնուէին անտառին մէջ։ Վերարկուն մայրիի մը վրայ կախուած էր։ Միւս հագուստներ կօտր կրծոր եղած հոս ու հոն ցեղուած էին։ Ծրարամապանակը մէջտեղէն կտրուած էր, որուն մէկ մասին մէջ կը գտնուէր իմնութեան թուղթը, ծարք վիզիք եւ անձնական ճամակներ. միւս մասը չկար։

Այս երեւոյթներու առջեւ կը կարծուի որ ոճրի մը զոհ գացած է Էմիրը։ Որովհետեւ երբ Էմիրը անձնասպանութիւն պիտի գործէր պէտ չուներ այնքան հեռու անտառներու մէջ երթալու, կըրնար աւելի մօտ տեղ մրն ալ գործել անձնասպանութիւնը։ Մանաւանդ, իր մահէն քանի մը օր առաջ, 400 ոսկի փոխ դրամ առած էր իր մէկ բարեկամէն, այս պարագան աւելի կը տեսնէ ոճիր մը գործած ըլլալու կասկածը։ Կենքադրուի որ Էմիրը ուրիշ տեղ մը սպանուած եւ բերուած է հոն։ Անոր կմախքին մօտ գտնուած է նաեւ ռեվոլվէր մը։ Քննութիւններէրջոյց տուած են որ Էմիրը ոչ նախապէս ունէր այդ գէնքը եւ ոչ ալ վերջէն գտած է։

ՆՈՐՕՐԻՆԱԿ ՈՃԻՐ ՄԸ

ԻՆՔՆԱՇԱՐԺՈՎ ԿԸ ԿՈԽԿՈՏՏ ԵՒ ԿՈՒԶԷ ՄԵՌՑՆԵԼ

ԱՂՋԿԱՆ ԵՐԿՈՒ ՈՏՔԵՐԸ ԿԸ ԿՈՏՐՈՒԻՆ

Հանրաստն մէջ, երկ գիշեր պատահեցաւ ուրիշ ոճիր մը։

Շուէյֆաթի ժողովուրդէն Էնիս Սաապ 25 տարեկան երիտասարդ վարիչ մը կը սիրէր Մարի Քօսթանքիճ անուն հանրային աղջիկ մը։ Մարի եւս կը սիրէր Էնիսը եւ երեք տարիէ ի վեր կը կենակցէր անոր հետ։ Վերջին օրեր սակայն, Էնիս սկսած էր ցեղութիւն պատճառել Մարիին. կը ծեծէր, դրամները կառնէր եւ կը նախատէր միշտ։ Ասոր վրայ Մարիկ կը ձգտցնէ եւ ուրիշ մը կ'սկսի սիրել։

Էնիս այս մեծ ուժնէն ետք կը յուզուի եւ կը սպառնայ Մարիին, յայտարարելով որ իր իմնութեան ժպիտ կոխկրտէ գիմնէ եթէ չվերադառնայ իրեն։ Կ'աւելցնէ նաեւ որ միայն մէկ ուրիշ բանտարկութեան կը դատապարտուի եթէ իմնութեամբ կոխկրտէ։ Աղջիկը երես չի տար եւ կը փախչի ուրիշ սենեակ մը, Էնիս կը հետապնդէ, սակայն օգուտ չըներ։

Երիտասարդ վարիչը յուսահատ կորոշ գործադրել իր սպառնալիքը։ Առջի օր, իմնութեամբ կը բերէ Մարիի գտնուած տան առջեւ եւ կ'սպասէ։ Երկար սպասումի վերջ կը տեսնէ որ Մարին վար իջած է եւ միւս կողմ կանցնի. իսկոյն կը բռնէ իմնութեամբ անոր վրայ. աղջիկը թպչէ կը փախչի, սակայն իմնութեամբ կը հասնի եւ երկուքն ալ կը կոխկրտեն ոտքերնուն տակ։ Աղջիկան երկու ոտքերն ալ կը կոտրուին։

Աղջիկը վտանգաւոր վիճակի մէջ հիւանդանոց փոխադրուած է, իսկ վարիչը բանտ։

ԱՆԳՈՐԾՈՒԹԵԱՆ ԱՂԷՏՆԵՐԸ

ԵՐԵՔ ԱՆՁՆԱՍՊԱՆՈՒԹԻՒՆ ՄԷԿ ՕՐՈՒԱՆ ՄԷՋ

Ալի Իսմայիլ անուն երիտասարդ մը անգործութեան հետեւանքով յուսահատած որոշեց անձնասպան ըլլալ։ Ու օտեսով գաւ նորահնար միջոց մը. կօտր մը ապակի առաւ, խոի մը վրայ դնելով փորեց զայն եւ վերջը ափով կլլեց։

Քիչ վերջ սկսաւ խիթ մը եւ պորուց։ Թժկական խնամքներ ապարդիւն անցան. Ալի հագիւ օր մը կրցաւ ապրիլ։

***

Ոսթիկանութիւնը տեղեկացաւ որ Մուհհամէտ Օմար անուն երիտասարդ մը Գասթայի Թօճա դեղարանին մէջ կը ծառայէր։ Քանի մը օր առաջ, ներկայ տագնապի հետեւանքով գործէ կը հանուի։ Մուհիտէնը կը դիմէ բոլոր դեղարաններ եւ գործ կը փնտռէ, սակայն չի յաջողիր։ Կը յուսահատի եւ կորոշ անձնասպան ըլլալ։ Սրիրինին մեծ քանակներ կը պատրաստէ եւ կը կլլէ։ Թոյնը օտ ցաւ չպատճառեր, որովհետեւ յուսահատ երիտասարդը իր ձեռքերով պատրաստած էր եւ ցաւ չպատճառող բոյներ աւելցուցած անոր մէջ։

Մուհհամէտին յուսահատ վիճակ մը ունի։

***

Քէօր Նէպրէխ գիւղին մէջ Ֆուատ Սաթէ անուն երիտասարդ մը փորձած է անձնասպան ըլլալ ածելի դանակով մը կտրելով իր կոկորդը։ Կիսամեռ վիճակի մէջ կը գտնուի ան։

Այս անձնասպանութեան պատճառը սիրային է։ Ֆուատ աղջիկ մը կը սիրէր խենթանալու աստիճան, իսկ աղջիկը երբէք սէր ցոյց չէր տար։ Ասկէ ազդուած անմիջ երիտասարդը կ'որոշէ անձնասպանութեամբ վերջ տալ իր կեանքին։

ՀԱՅ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴԻ ՄԸ ՈՂԲԵՐԳԱԿԱՆ ՄԱՀ

ԿԱՌՔԻ ՄԸ ԱՆԻՒՆԵՐՈՒՆ ՏԱԿ ԿԸ ՄՆԱՑ ԵՒ ԿԸ ՄԵՌՆԻ

Զահլէի մէջ տան ախուր արկածի մը զոհ կ'երթայ Աւետիս Գզճեան անուն 20 տարեկան հայ երիտասարդ մը։

Առջի օր, Աւետիս Մասալտչեան Զահլէ կերթար հեծելանիւով։ Ճամբան, Զահլէի մուտքին վրայ, վերէն արագօրէն եկող կառքին կը բախի եւ կը մնայ անոր ահիւներուն տակ։ Գուլօս ձրմեռ, կտրած պահը, չի կրնար իսկոյն կեցրնել կառքը եւ տարաբաղդ Աւետիս յաւ մը կը կոխկրտուի եւ ծանր վէրքեր կը տեսնայ։ Շուտով հիւանդանոց կը փոխադրուի, սակայն առանց բան մը կարենալ ըսելու տան չտնցած կ'աւանդէ իր հոգին։

Կառապանը ծերբակալուած է։

ՄԱՔՍԱՏՈՒՐՔԵՐՈՒ ՁԵՂՋԸ ԿԸ ՊԱՇԱՆՋՈՒԻ

Քանի մը օրէ ի վեր Խարիսխ մէջ հանրագրութիւն մը կը շրջի վանառաւտուճ վանառաւտուճ եւ տուկանեերու մէջ։ Բազմաթիւ վանառականներու եւ երեւելիներու տորագրութիւնը կրող այս հանրագրութիւնը ուղղուած է Բարձր Դռնիսէրին եւ կը պահանջէ մախտաւտրէերու զեղչն ու Սահմանադրական կարգերու վերադարձը։

Ըստ էթէմ Ահուրտի այս հանրագրութեան մէկ պատճէնը պիտի դրկուի Ֆրանսայի արտաքին նախարարութեան։

ԵՂԲԱՅՐԸ ԿԸ ՍՊԱՆՆԷ ԻՐ ՔՈՑՐԸ

ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ՊԱՏԻՒԸ ՓՐԿԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ

Լաթիֆ Գիճք Գէհրէ, 20 տարեկան օտա գեղեցիկ եւ հրապուրիչ աղջիկ մըն էր եւ զաւակը համբոս ընտանիքի մը։ Առանց իր ծնողաց գիտակցութեան, Լաթիֆէ սիրային յարաբերութիւններ կը սկսէր իրենց դրացի երիտասարդի մը հետ։ Այս վերջինը մինչեւ վերջ կը խոստանար ամուսնանալ Լաթիֆէի հետ։

Սակայն օր մըն ալ կորսնցուց իր հետքը երիտասարդը եւ ալ չեկաւ Լաթիֆէի տուն։ Շատ յուզուեցաւ եւ տանջուեցաւ աղջիկը եւ որոշեց փախչիլ։ Սիրային յարաբերութիւններ սկսաւ մօակել զանազան երիտասարդներու հետ եւ օրին մէկն ալ փախաւ եկաւ Գէյրութ։ Շուտով ինկաւ հանրատուն եւ դրամագլուխը կազմեց յայնի բարբրճի մը։

Ի զուր փնտռեցին իր ծնողքը Լաթիֆէն Հալէպի մէջ։ Ուր ատեն յուր ատին որ կը գտնուի Գէյրութ։ Իր փորիկ եղբայրը Համիտ իր ոտքը փնտռելու համար եկաւ Գէյրութ եւ երկար փնտռտուքներէ վերջ իմացաւ որ ան հանրատան մէջ կը գտնուի։

Առջի օր գտաւ զայն եւ օտա խոստացաւ վերադառնալու համար։ օգուտ չըրաւ։ Լաթիֆէն մեռցաց եւ վռնտեց եղբայրը։ Համտ փրկելու համար իրենց ընտանիքին պատիւը, խօսեց դանակը եւ սկսաւ հարուածել։ Ծարուցուած ազմուկէն հոն հաւաքուեցան ազգիկներ եւ մարդիկ եւ Լաթիֆէն ազատեցին եղբօրը ձեռքէն կիսամեռ վիճակի մէջ։

Ոստիկաններ եկան եւ ձերբակալեցին Համտը, իսկ Լաթիֆէն յուսահատ եւ արիւնլուայ վիճակի մէջ փոխադրեցին հիւանդանոց, սակայն օտա չանցած աւանդեց ան իր հոգին։

ԿՌԻԻ ԴՐԱՑԻՆԵՐՈՒ ՄԻՋԵՒ

ԵՐԿՈՒՔԸ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ ԵՒ ՄԷԿՆ ԱԼ ԲԱՆՏ Կ'ԱՌԱՋՆՈՐԴՈՒԻՆ

Նուրիէ քաղին մէջ, առջի օր ոճիր մը գործուած է։

Մուհամէտ Մրսպան Թիւրէ խճձոր կը ծախէր եւ օտա ջղայնի բնաւորութիւն մը ունէր։ Իր յանախորդներուն կը հայհոյէր միօտ եւ կոօտ վերաբերում մը ցոյց կուտար։ Իր դրացին Նուսուճ Համուտ օտրուճակ կը խրատէր։ Սակայն Մուհամէտ առջի օր, նորէն ջղայնացաւ եւ այս անգամ իր դրացիին դէմ։ Վերցուց երկու օխանոց չափ եւ իջեցուց Նուսուճի գլխին։ Այս վերջինը մարած գետին կիյնայ։ Այդ միջոցին Նուսուճի ազգականներէն մէկը կուգայ եւ Մուհամէտի վրայ յարձակելով դանակի ուժգին հարուածներ կիջեցնէ։ Նուսուճ եւ Մուհամէտ հիւանդանոց, իսկ երորդը բանտ կ'առաջնորդուին։

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

Վրանճաթաֆի Սահակեան վարժարանին համար երիտասարդ եւ կարող ուսուցիչի մը պէտք կայ։ Փափաղողներ կրնան B. P. 495 ով դիմել մինչեւ 28 Յուլիս։

Դիմումնագրին կցելու է վկայականի եւ յանձնարարականներու պատճէնները։

Գէյրութ ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՅ ԿԱԹՈՂԻԿԷ ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԻ ԱՌԱՋԻՆ ՀԻՄՆԱՔԱՐԻՆ ՁԵՏԵՂՈՒՄԻ ՀԱՆԴԻՍՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Ազնեայցներ Հայ կաթողիկէ պատրիարքութիւնը 11000 կանգուն հող գնած էր Էօրէֆիճի բարձունքներուն վրայ պատրիարքարանի մը օգնութեան համար։

Կիրակի, 24 Յուլիս 932, ժամը 17ին տեղի ունեցաւ առաջին հիմնաքարին զետեղումի հանդիսութիւնները, ի ներկայութեան ազգային ու կրօնական պատասխանատու անձնաւորութիւններու եւ հոծ բազմութեան՝ մը։

Արարողութիւնները կը նախագահէր անձամբ իմն՝ Արփիարեան պատրիարք, իր սովորական bonne humeur ով։

Քաղաքի եւ Էօրէֆիճի բնակիչներէն ընտրուած հինգ հոգի, որոնց մէջ Գ. Գ. Ղուկաս, Էճկար Մալոյեան, Ցէլիճէրեան եւ Թորլաքեան, օգնիչ կնճռայրերը ըլլալով քարեր կը ներկայացնէին ծիսական պատրիարքին օրհնութեան համար։

Շէնքի կառուցման վերաբերեալ կարգ մը ծանօթութիւններ կրող մագաղաթ մը, պատասխանատու անձնաւորութիւններու կողմէ ստորագրուած, սրուակի մը մէջ պարփակուելով զետեղուեցաւ առաջին հիմնաքարին ներքեւ։

Պատրիարքարանի օգնութեան համար Հռոմի Պապը տրամադրած է 10000 հընչուն ոսկի եւ հրաւիրած իթալացի ճարտարագէտներ, որոնք երկուսբերնէն իսկ սկսան գործի ու տարուան մը մէջ պիտի լրացնեն կառուցումը։

Հանդիսութիւններէն յետոյ մասնաւոր հրաւիրեալներ առաջնորդուեցան տան մը պատսպարիրանը։

ԳՈՂՈՒԹԻՒՆ ՄԸ ԱԼԷՅԻ ՄԷՋ

Ալէյի «Գահար» պանդոկին մէջ գողութիւն մը տեղի ունեցած է. գողերը տարած են 800 ոսկի եւ ոսկիէ ժամացոյց մը։ Քննութիւններ անկարող մնացին գտնելու գողերը եւ գողցածները։

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ

Բնիկ Ագճեհիրցի Մայրամ Գալթաճեան, աղջիկը Կարապետ Գալթաճեանի, կը փնտռէ իր հեռայրը Գ. Զաքարիան, մականունը չի յիշեր։

Լուր ունեցողներէն կը խնդրուի իմացնել հետեւեալ հասցէին.

Haçik efendi Vosgeritchian
B. P. 75
ADANA (Turkiya)

ՍԱԿԱՐԱՆ ՊԷՅՐՈՒԹԻ

26 ՅՈՒԼԻՍ 1932

	Ս. Փ.
Ցգիպտ. ֆրպաղրմ.	464
Անգլիկ. »	452
Տօլար »	126.75
Թրխական »	59.50
Գաճ Օբբօման	135
Իթալական Լիր 100	645
Ճուճական Տրախմի 100	85
Անգլ. ոսկի	608
Ֆրանս. »	487
Օսման. »	549.50
Արծաթ մէճիտ	22.50
Դրեսի Ֆօնս. Ա. Ֆր.	534
» » Բ. »	293
» » Գ. »	282.72

Մէճիտիէ եղբարք Բիւ Ֆօս
Թելեֆօն՝ 6-19

— 137 —

փայլեցաւ։ Ձիւդ այդ միջոցին Օթվէյլ Պէթէլ զայն տեսնելով «վա՛յ գաբտան Թօրն դու՞ք էք, այսպէս հըրամմեցէք», ըսաւ.

Պարպարայի բերանը բաց մնաց եւ ապշահար կը դիտեր։ Զլսեց Պէնճամինի «ահա պայուսակը օրիորդ, առէք» ըսելը։ Գաբտան Թօրն, երկայն հասակ, սեւ մազով, վաթսունհադեմ, ադամանդակուռ մատանիով ճիշդ նախապէս եզբօրը բացատրածին պէս էր։ Պէթէլ թէպետ բարեւեց, բայց այնքան չուարած վիճակ մը ունէր որ երբէք չի կրցաւ զանազանել անոր դէմքը։ Պարպարա անմիջապէս ներս մտնելով մօրը ըսաւ.

— Շուտ լմնցնենք մայրիկ, ու երթանք։

Միսիս Հէր աղջկան երեսը նայելով, տեսաւ անոր դէմքին վրայ տեղի ունեցող փոփոխութիւնը և ըսաւ.

— Ի՞նչ եղաւ Պարպարա, նեղութի՞ւն մը ունիս.

— Բան մը չկայ մայրիկ, յոգնեցայ, միայն եթէ կարելի է շուտ երթանք.

— Բայց այս երկու մեռած հագուստցուներէն մին ընտրէ, կապո՞յտ կուզես թէ մոխրագոյն.

— Որ տեսակը որ ուզէ Թող ըլլայ, բայց կանայ գոյնէն շատ չեմ ախորժիր, եթէ կուզես միւսը առ.

Շուտով լմնցուցին գործերնին և վերադարձան տուն։ Իր սենեակին մէջ երկար մտածելէ վերջ, Պարպարա որոշեց Քարլայլին լուր տալուանդ ժամանակ անցնելու և պատրուակով մը Իսթլին երթալով Գօրնէլիան հարցուց։ Այդ օրը Գօրնէլիան տունը չէր։ Փիչ մը քաշուելով սպասուհիին յայտնեց որ Մր. Քարլայլը պիտի տեսնէ։ Սպասուհին ներս առաջնորդեց Պարպարան. հազիւ ներս մտած ան քսաւ.

— Շատ կը ցաւիմ Մր. Քարլայլ որ ձեզ անհանգիստ կ'ընեմ, թէպետ Միս Գօրնէլիան հարցուցի սակայն բուն նպատակս քեզ տեսնել էր։ Բիչարտի Գաբտան Թօրնի

— 140 —

չեմ կարծեր սր երկրորդ տեսնելուս ճանչնայի.

Հետեւեալ օր Քարլայլ Օթուէյ Պէթէլին հանդիպեցաւ և հարցուց անոր.

— Պէթէլ, Գաբտան Թօրնի հետ բարեկա՞մ էք.

— Այո, անցած գիշեր Հէրպըրթի քով գացած էի, հոն տեսայ և ճանչցայ, զիս չթողուցին. գիշերը հոն մնացինք լաւ ժամանակ մը անցուցինք.

— Պէթէլ, այս Թօրնը էֆայ Հօլիճօնի քով եկող Թօրնը չէ՞, չիտակ խօսէ.

— Ի՞նչ սուտ, այս Գաբտան Թօրնը՞... ո՞ր Թօրնը կը հարցնես դուն, ըսաւ մէկէն ի մէկ.

— Պէթէլ, խօսք մի խառներ, Հօլլիճօնի խնդրին մէջ Թօրն մը կայ, այս այդ մարդը չէ՞.

— Քարլայլ, պարապ խօսք պէտք չէ։ Քու ուշիմութեանդ կը վայելէ՞ այդ խօսքը։ Քեզի ըսի որ նման մարդ մը չեմ ճանչնար, ինչո՞ւ չես հաւատար խօսքերուս։ Ես այդ մարդը անցած օր տեսայ, ուրիշ բան չեմ գիտեր։

Քարլայլ մտքին մէջ զբաղելով այս խնդիրով քալեց դէպի գրասենեակը։ Սա յայտնի էր որ Թօրնի անունը յիշուելուն պէս Պէպէլ կը զգուշուէր։ Հետեւեալ օրը Գաբտան Թօրն Իսթլինէն մեկնած էր։

ՎԵՐՋ ԱՒԱՋԻՆ ԳԼՈՒԽԻ

ՁԵՂԱՀԱՆՈՒԹԵԱՆ ԳՈՂՏԱԿԱՆԸ

Սուտ բան է որ Ամերիկայի մէջ ձեղահանութեան գործողութիւնը կը կատարուի միայն տգէտ տգիտ մարդոց կողմէ։ Ամերիկայի մէջ ձեղահանութեան գործողութիւնը կը կատարուի միայն ամենէն ճարտար բժիշկներու կողմէ։ Ամերիկայի մէջ ձեղահանութեան գործողութիւնը կը կատարուի միայն ամենէն ճարտար բժիշկներու կողմէ։

300 ՋՐՕՍԱՇՐՋԻԿՆԵՐ ԱՐԿԱԾԱՀ ԿԸ ԹՈՒՆԱՒՈՐՈՒԻՆ ՄԻԱՑ. ՆԱՀԱՆԳՆԵՐՈՒ ՄԷՋ

Ուաշինկթընէն.— Երեք հարիւրէ աւելի զբօսաշրջիկներ աւելի կամ նուազ ատիճանաւ թունաւորուեցան հոս չնչած քլոլաուն համար Բրօմայիճ ըլուած նիւթը. (քիմիայինը ալքօլային մըն է որ դուբօ կոչուայ նեխութեան ատիճանին հասած օրգանական մարմիններէն) Ատոնցմէ մէկ քանի հոգի ծանր և անցիաակից վիճակի մէջ հիւանդանոց փոխադրուեցան։

Պ. ՄՈՒՍՕԼԻՆԻ ԼՈՆՏՈՆ ՊԻՏԻ ԵՐԹԱՑ ԱՐԴԵՕՔ

Հռոմ.— «Իլ Մաթինօ» թերթը կը յայտնէ թէ պ. Մուսօլինի՝ հակառակ միջազգային խորհրդաժողովներու չմասնակցելու իր սովորութեան, գիտաւորութիւն ունի եղեր մասնակցելու Լոնտոն գումարուելիք Համաշխարհային Տնտեսական խորհրդաժողովին։

Տեղեկութիւն իր արուի թէ Դուչըը դիտաւորութիւն յայտներ է որ չեփայօրիկ անձամբ պիտի մասնակցի աչխարհի ապագայն որոշելու բնոյթը ունեցող բոլոր գէպքերուն։ Ահա այս բանին մէջ փնտռելու է նախապարական փոփոխութեան ճիշդ բացատրութիւնը։

ԲՐԻՏԱՆԱԿԱՆ ՕԴԱՅԻՆ ՄԱՐԱԶԱԽՏԱՊԵՏԸ ԿԸ ՀՐԱԺԱՐԻ

Լոնտոն.— Օդային ժարջախտապետ Սըր Ճոն Սէլսընա հրաժարեցաւ, պալտնի բարձրացումներ սատրագրելուն համար ստորադաս կարգերուն մէջ։ Իրեն պիտի յաջորդէ օդային ժարջախտապետ Սըր Ճօֆրուա Սէլսընա որը իր պալտնին պիտի ձեռնարկէ 1933 ապրիլին։

ԵԳԻՊՏԱՑԻ ԵՐԵԻԵԼԻՆԵՐ ՆԵՐԿԱՑ ԿԸ ԳՏՆՈՒԻՆ ԱՐՔԱՑԱԿԱՆ ԿԱՐՏԷՆ ԲԱՌԹԻԻ ՄԸ

Լոնտոն.— Եգիպտական դեսպանը, դեսպանատան պալտնէութիւնը և այցելուի հանգամանքով Լոնտոն գտնուող եգիպտացի չատ մը երևելիներ ներկա գտնուեցան տարեկան կարաէն Բարթիի մը զոր Քագաւորը և Քագուհին տուին Գըքինկհեմի պալատին մէջ։

ԻՏԱԼԱԿԱՆ ԴԱՀԼԻՃԻՆ ԿՐԱԾ ՓՈՓՈԽՈՒԹԵԱՆ ՇՈՒՐՋ ՕՏԱՐ ՄԵԿՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ԵՒ ԻՏԱԼԱԿԱՆ ՄԱՄՈՒԼԸ

Հռովմ.— Թերթերը բուռն ոճով մը կը պատասխանեն իտալական դահլիճին մէջ ժողուած փոփոխութեանց չուրջ օտարներու կողմէ արուած այն մեկնութեանց թէ հակառակ ձգտումներ կը պայքարին իրարու հետ ֆաչիստական կուսակցութեան ծոցին մէջ և թէ Գ. Կրանտիի մեկնումը կը համապատասխանէ իտալական արտաքին քաղաքականութեան մէկ փոփոխութեան։

ԻՏԱԼԱԿԱՆ ՊԻՒՏՋԷԻՆ ԲԱՑԸ

Հռովմ.— Գանձային պալտնատան հրատարակած մէկ վիճակագրութիւնը կը ցուցնէ թէ 1369 միլիոն իտալական լիրէքի բաց մը գոյութիւն ունի վերջին Յունիս 30ին վախճան գտած եւնժառական չրջանին համար։

ԳԵՐՄԱՆԱՑԻ ՍԱՀԱՌՆՈՐԴ ՓՕՆ ԿՐՕՆԱՒՈՒ ՀԷԼԻԿՕԼԱՆՏԷՆ ԿԸ ՄԵԿՆԻ ԴԷՊԻ ՄԻԱՑԵԱԼ ՆԱՀԱՆԳՆԵՐ

Պերլին.— Գերմանացի սահառնորդ Ճօն Կրօնաու Հէլիկօլանտէն կը մեկնի Դէպի Միացեալ Նահանգներ մասնակցելու համար իր երրորդ Ատլանտեան ճամբորդութիւնը՝ Արևելքէն Արևմուտք ուղղութեամբ։

Այս ճամբորդութեան նպատակն է հետեւիլ յաւագոյն ուղին հաստատել Եւրոպայի և Հիւսիսային Ամերիկայի միջեւ ճամբորդներու կանոնաւոր երդեւեկութեան յատուկ սպասարկութեան մը համար։ Ճօն Կրօնաուի սահառնակը 1300 ձիու ուժ արտադրող երկու մօթէօր ունի եւ օժտուած է անթելի առաջնակարգ կազմածքով մը։

ԳԱԲՐԻԷԼ Թ. ԹԷՐԶԵԱՆ
(ԵԼԵՔՏՐԱԿԱՆ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ)

Հիմնուած 1921 ին Գոյթա-Բէյրութ

Ինս դիւրամատչելի պայմաններով կը կատարենք ամեն կարգի էլեկտրական յոյսի գործադրութիւններ (Installation) ինչպես տան մօթէր եւ ձիամօտիներ։

Վաճառատունս կ'ապահովէ նաեւ բոլոր էլեկտրազործիքներու ճարտարութիւններ։ Մասնաւոր պատասխանութիւն բնակարաններու էլեկտրա-ճարտարմանց։ Վաճառատուն Philips եւ Lux էլեկտր. լամբերու եւ ամեն տեսակ էլեկտրական պիտոյքներու։

Վճարման դիւրութիւններ.

Հասցէ — Վ. Ուզունեանի գրատան կից Գուրճ. B. P. 491

ՊԱՆԴՈՒԿ ԱՀԱՐՈՆ ՊԻԹԻԱՍ

ՀԻՒՍԻՍԱՑԻՆ ՍԻՐԻՐՈՅ ԼԱՒԱԳՈՑՆ ԱՄԱՌԱՆՈՑՆԵՐԷՆ ՁԷՊԷԼ ՄՈՒՍԱՑԻ **ՊԻԹԻԱՍ** ԳԻՒՂԻՆ ՄԷՋ

Նորակառոյց եւ գեղեցիկ շէնք. արդիական կերպով կահաւորուած սենեակներ. ընդարձակ սրահ, քաղնիք, եւրոպական եւ արեւելեան կերակուրներ

ԶԱՓԱԻՈՐ ԳԻՆ

ԲԱՑ Է 1932 ՅՈՒԼԻՍ 1ԷՆ ՍԿՍԵԱԼ

Իր անյնման տեսարաններով, առատ ջրերով և առողջարար կլիմայով ծանօթ ՊԻԹԻԱՍ գիւղը այս տարի օժտուած է գիւղացնացութեան համար անհրաժեշտ եղող բոլոր յարմարութիւններով։

Ճամբաները նորոգուած են, գիւղին մէջ հաստատուած է թղթատարական ամենօրեայ ապատրկութիւն ինչպես նաև թէլէֆօն և հեռագիր։

Գիւղասր ունենալ նաև իր առաջնակարգ պանդոկը, ուր սյցելուները պիտի գտնեն Սիւրիոյ և Լիբանանի յաւագոյն ամառանոցներուն յատուկ բոլոր յարմարութիւններն ու հանգրտութիւնները։

Տէր և Տնօրէն ԱՀԱՐՈՆ ԽԱՄԻՐԼԵԱՆ

ԱՋԿԱՆ Կիի ՏՈՒԲԱՆԸ

ՊԱՆԴՈՒԿ ԼԻՒՔՍ

ՋՈՒՀԱ

Հայկական ամենագեղջ պանդոկը «Լիւքս»ի անձնի Ջուձէի մէջ, ծովեզերքի պարտէզ, ընտիր ճաշեր

ԽՈՍՏ ՕԳՈՒՏՆ ՍԵՆԵԱԿՆԵՐ

ՈՐ ԿԸ ԲԱՂԿԱՆԱՑ 1.2.3.4. ՄԱՀՃԱԿԱԼՆԵՐԷ

1. ՀԱՄԵՂ ՁԱՁ, ՄԱՔՈՒՐ ԵՒ ԱՆԹԵՒԻ ՕՄԱՄԱԿՈՒԹԻՒՆ.
2. ԳԻՆԵՐԸ ԽԻՍ ՁԱՓԱՒՈՐ ԵՆ.
3. ՏՈՒՆ ՓՆՏՐԱՂՆԵՐՈՒՆ ԱՄԷՆ ՕՐ ՀԱՄԱՐ ԵՒ ԱԶԱՏ Է.

Տէր եւ Տնօրէն Գ. ՓԱՐՏԻԶԱՆԵԱՆ

ԱՋԿԱՆ ԿԻՆ ՏՈՂԲԱՆԸ

Աջկան կին տողբանը տպագրական գործակատարութեան, գրատան, գրատպարանի, գրաշարանոցի, գրամատենի, գրագրական, գրասենեակի, գրասեղանի, գրասենեակային, գրասենեակի, գրասենեակի, գրասենեակի

AZTAG
JOURNAL QUOTIDIEN ARMÉN.
B. P. 587
BEYROUTH, Liban
Directeur - Propriétaire
HAIG BALIAN

ՄԻՒՐԻՈՆ տար. 550, վեցամսեայ 300 ՍԻՐ.
ԱՐՏԱՀԱՄՆ. տարի. 7, վեցամսեայ 4 տոլար

ԱԶԴԱԿ

ազդակ

جريدة سياسية ادبية اقتصادية حرة

ՕՐԱԹԵՐԹ
ԱԶԳԱՑԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԿՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԳԻՏԱԿԱՆ

ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 28 ՅՈՒԼԻՍ 1932

ԳԻՆ ՓԷ ՀԱՏՍԸ 2,50 ՍԻՐ.

Ջ. ՏԱՐԻ | Ամեն առաւոտ պէտք է բնել բերթիս ճօտեքին հասցէին | Տնօրէն — Խմբագիր՝ ՀԱՅԿ ՊԱԼԵԱՆ | Չհրատարակուած ձեռագիրները չեն վերադարձուիր | Թիւ 108 (685)

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ

Բ.- ԵՒՐՈՊԱ ԱՄԵՐԻԿԱՅԻ ԴԷՄ

Լոզանի խորհրդաժողովէն անմիջապէս վերջ գոյացած Անգլիֆրանսական համաձայնութիւնը Միացեալ Նահանգներու մէջ մեծ բարեացակամ յառաջ բերած է Թէպէտ ատեն մը գաղտնի պահուեցան այդ համաձայնութեան տրամադրութիւնները, բայց չուտով հասկցուեցաւ որ Միացեալ Նահանգներու ուղղուած սպառնալիք մըն է ան, ուրով կ'արդիւնաւորի չեղեալ համարել հատուցումներու շուրջ տրուած որոշումները և եղած կարգադրութիւնները, եթէ Ամերիկան ևս իր կարգին չհրաժարի իր առնելիքներէն։

Եւրոպական տէրութեանց այս դիրքը չափազանց ղեկավարութիւն պատճառած է Ամերիկայի։ Նախագահ Հուվըր պաշտօնապէս յայտարարած է որ Լոզանի խորհրդաժողովը չի շահագրգռեր Ամերիկան եւ պարտքերու շուրջ իր քաղաքականութիւնը կը մնայ անփոփոխ։ այսինքն Ամերիկան իր առնելիքներէն չի կրնար հրաժարիլ։ Ամենամեղմ պարագային Ամերիկան կը հետապնդէ իւրաքանչիւր պարտադիր տէրութեան հետ առանձին բանակցելու քաղաքականութիւնը։ Այսինքն իր առնելիքներու խնդիրը կ'ուզէ կաշգագրել առանձնապէս։ եթէ հարկ ըլլայ պայմանաժամ տայ անոնց և համաձայնութեան գայ, նկատի ունենալով անոնց վճարման կարողութիւնը։ Այս պայմանը ի հարկէ Անգլիոյ և Ֆրանսայի գործին չգար։ Անոնք կ'ուզեն որ բոլոր առնելիքներու խնդիրը միևնոյն լուծումը գտնեն։

Ցայտնի են ի հարկէ Անգլիոյ և Ֆրանսայի մտահոգութիւնները։ Առանձին բանակցելով անոնք չեն կրնար վճարուէն խուսափիլ։ Ամերիկայի համար, Ֆրանսան, ու աշխարհի նիւթական հարստութեան մեծ մասը ամբարած է իր երկրին մէջ, ի՞նչպէս կրնայ իր վճարելու անկարողութենէն ճառել և համոզել Ամերիկան։ Մինչդեռ եւրոպական փոքր տէրութիւններէն ոևէ մէկը կրնար այդ առարկութիւնը յառաջ քշել և համոզել, երկարաձգում ստանալով իր պարտքերուն համար։ Երկրորդ կէտը այն է որ, Ֆրանսան և Անգլիան կը պահանջեն Ամերիկայի հանդէպ իրենց ունեցած պարտքերու խնդրին վերջնական լուծումը, ինչպէս լուծուեցաւ հատուցումներու խնդիրը, այսինքն սպառնալի քաղաքականութիւնը։ Մինչդեռ Ամերիկան երբեք այդ կողմը չէ. կ'ուզէ համաձայնիլ միայն պայմանաժամ տալու համար։

Պարտքերու խնդրով սկսող Անգլիֆրանսական համաձայնութիւնը ունի նաև ուրիշ կարևոր կէտեր։ Իրականին մէջ այս համաձայնութիւնը պէտք է նկատել եւրոպական տէրութեանց միջև կնքուած համաձայնութիւն մը, ուղղուած Ամերիկայի դէմ։ Որովհետև Ֆրանսան և Անգլիա արդէն եւրոպական տէրութիւններէն չատերուն պաշտպանն ու հովանաւորը ըլլալով անոնք սերտօրէն կապուած են իրենց Եւրոպական տէրութեանց, մանաւանդ Անգլիոյ և Ֆրանսայի մէկ ճակատ կազմելը Ժընեվի զինաթափութեան խորհրդաժողովին մէջ Միացեալ Նահանգներու դէմ, ստիպող ուժն գարձած էր։ Ամերիկան կը պահանջէ որ եւրոպական տէրութիւններ սպառազինման համար յատկացուած իրենց պիւտճէները կրճատեն և պարտք վճարեն։ Հետևաբար Անգլիֆրանսական վերջին համաձայնութեան պայմաններէն մէկն ալ զինաթափութեան խորհրդաժողովին մէջ միաձոյլ ճակատ կազմելն է։ Զինաթափութեան շուրջ Ֆրանսայի և Անգլիոյ տեսակէտները յայտնի են, որոնք բոլորովին հակառակ են Ամերիկայի հետապնդած քաղաքականութեան՝ զինաթափութեան հարցին մէջ։

Եւրոպական տէրութեանց կողմէ Ամերիկայի դէմ կազմուած այս նոր ճակատին կը մասնակցի նաև Իտալիան, որ ցարդ բոլորովին տարբեր տեսակէտ ունէր թէ՛ պարաքերու և թէ ալ զինաթափութեան հարցերուն մէջ։ Եւ շատ հաւանական է որ Իտալիոյ արտաքին և ելմտական նախարարներուն հրաժարման պատճառն ալ այս պարագան է։

Ֆրանսական թերթեր շատ մեծ կարևորութիւն կուտան Անգլիա-Ֆրանսական համաձայնութեան և գայն կը նկատեն 1904ին, գերմանական վտանգին հանդէպ կնքուած «Անթանք քօրտիալ» ին։ Այս անգամ ի հարկէ այդ վտանգը կը նկատուի Ամերիկան, հետևաբար ուղղուած է անոր դէմ։ Գերմանական վտանգ գոյութիւն չունի այսօր։ Նոյնիսկ կ'ըսուի թէ գերման պատուիրակ Ֆօն Բաբէն Լոզանի մէջ Ֆրանսայի հետ համաձայնագիր մը կնքել առաջարկած է։

Եւրոպան Ամերիկայի դէմ եթէ կ'ըսենք չենք սխալիր, որովհետև եւրոպական թերթեր արդէն առաջին օրէն նկատեցին և յայտարարեցին իմաստը այս նոր համաձայնութեան։

Այսու հանդերձ Անգլիֆրանսական համաձայնութենէն ազդուած է նաև Գերմանիան։ Գերման հանրային կարծիքը յուզեալ վիճակ մը ունի և լաւ աչքով չի դիտեր այդ մերձեցումը։ Հատուցումներու խնդրին կարգադրութեան ձևն ալ արդէն Գերմանիոյ մէջ մեծ ընդվզում յառաջ բերած էր։ Գերմանիան կ'ուզէր որ Վէրսայլի խորհրդաժողովով իրեն վերագրուած պատերազմի պատասխանատուութիւնը ջնջուի։ Սակայն Լոզանի խորհրդակցութիւնները չի կրցան Գերմանիան անմիջապէս վերջ սոսկալի յարձակում մը սկսաւ վարչապետ Ֆօն Բաբէնի դէմ։

Անգլիֆրանսական համաձայնութիւնը կենսական հարց մը կը նկատուի Գերմանիոյ համար։ Քանի մը օր չվերջ տեղի ունեցած ընտրութեան արդիւնքէն կախում ունի Գերմանիոյ քոնսլիք վերջնական դիրքը։ Որով շատ բան կախուած է գերմանական ընտրութեանց արդիւնքէն։

Հ. ԱՐՍԷՆ Վ. ՂԱԶԻԿԵԱՆ

Հայ գրի մեծ վաստակ ուղն ալ անդարձ հեռացաւ մեզմէ։ Այսարհաբարի Բագրատունին որ երեսունեօթ տարիներ պատարագեց Ս. սեղանին և Ս. Մեսրոպի սեղանին առջև, դադրեցաւ չնչելէ։ Հայ մամուլն ու հայ մչակներ, իր բազմաւոր և գրաւոր ուսուցման աշակերտներ, հեռուէն և մօտէն ծաղկեպսակներ գրին իր դագաղին վրայ և մասնակցեցան տխուր հանդիսութեան, որ տեղի ունեցաւ Ս. Ղազարի մենաստանին մէջ։ Մաքի տիսան մը ինքն ալ, գնաց հանգչիլ տիսաններուն մօտ, որոնք վերաիւենդանացուցին հայ լեզուն հայ, պատմութիւնը, վերապրեցուցին հայ փառքերը։

* * *

Գարտիզակի սերձակայ բլուրներէն մէկուն լանջքին վրայ կը լսուի աղմնդր հօտաղի մը ձայնը։ Իրիկնամուտ աւուրներուն մէջ տղեկ մը կ'առաջնորդէ իր հօտը դէպի տուն։ Դրեթէ բոկոտն, գեղջկական տարազով, արտայայտիչ և աչքերով, բարձրայօղ ճակատով, ուղիղ քթով, ուշիմ տղու մը տպաւորութիւնը կը թողու անցորդին վրայ։ Կը մրմնջէ կարծես, կ'աղօթէ թերևս, բայց մօտեցողը կը լսէ. «Ա՛յ իմ լուսնակ գեղեցիկ, աստուածամօտ դու յաւերժ քերթուած մը, որ վազուան արտասուներու պատրաստութիւնն էր, որուն յանկուցիչ գեղեցկութիւնը իր գեղեցկի պաշտամունքն ունեցող հոգիին աչքերուն կը թափանցէր։

Ղազարոս Ղազիկեան կը դառնայ այդ տղեկը, Գիւղին վարժարանը կը յաճախէր և որովհետև հասկցած ընտանիքի մը զաւակն էր՝ պարտաւոր էր դպրոցէն ետք ընտանեկան գործերով պարապելու։ Ոչ գիրք ունէր, ոչ ալ տետրակ, ուսումի կը ջանար գոց տրվիլ ամէն դաս և կը կրկնէր զայն միայնութեան մէջ, բլուրներու կողքին, ժարգերու վրայ։

Այսպէս կը տեսին եօթնեակ տարիներ։ Արդէն պատանի մըն է գիւղի վարժարանին ընթացքն աւարտած և ապրելու բիրտ պէտքը կը մղէ զինք հայրենի երդիքէն հեռու, դէպի Գորիս, աշխատելու և օրապահիկ մը ճարելու համար։ Գարտաւոր է ընդհատել ուսումը, բայց բարեբախտ է որ գրերու հետ է գործը, որովհետև գրաշար է արդէն, մէկ քանի չս բաթէն։ «Գրաշարաց Միութեան» պարտականին առաջին արազ. չարժ չարողն է, առաջին եռանդուն գրաշարը, առաջին սիրուած գործատորը։ Կը յաջողի մինչև 32 էֆ չարել 10 բուկթօ գրերով։ Կեանքին մէջ միշտ պիտի յիշէ այս աննախընթաց յաջողութիւնը, նոյն իսկ գասի առեն երջանիկ յուզումով մը, պատանութեան ոսկեղենիկ օր մը վերապրելու պատրանքին տակ։

Երջանիկ օր մըն իրեն համար դարձեալ երբ կը մեկնի Վենետիկ, Ս. Ղազարի պարանը, Ալիշանի գործերը չարելու համար։ Ուսումնարի մը նման կ'ոգեկէ Մխիթարի և Բագրատունիի դասարաններուն և հոգիին բովանգակ ուժգնութեամբ կը տեսնայ անոնց արժանաւոր աշակերտն ըլլալու։ Որովհետև վսեմ հոգիները միայն պայծառատեսութիւնն ունին հոգիներու խորը տեսնելու, Այիշան կը զգայ այդ անկեղծ տենչը, կը տեսնէ Բագրատունիի յաջորդը այդ գեղջուկ պատանիին մէջ։ Ղազարոս կը մտնէ վանք և 7 տարիներու յոգնեալ աշխատութենէ ետք նոր կեանք մը կը տեսնայ Բագրատունիի անունով, կ'ուսանի գրականութեան և տպրիլ աղքատ, զգաստ, հնազանդ՝ միանձն Մխիթարեան (1895)։ Իր ուսուցիչներն են Փիլիպպոս, Եղիշէ, Եփրիկեան վարդապետները և ուրիշ մեծ սպասարկու մը հայ գրին, Հ. Սիմոն վ. Երեմեան։ Իր վերակացուն եղած է Գազաւացին Ն. Ս. Վ. Սարգեան, որուն հանդիպ խորունկ յարգանք պիտի ունենայ և որուն եղերական մահը, մեծ եղեռնին, Տրապիզոնի մէջ պատահած, արցունքներ պիտի խլէ իր աչքերէն։

Հ. Արսէն Դուրեան վրդ. ծորված Հաւատամքին մէջ պիտի աւելցնէ յիրդուց (Filioque) բացատրութիւնը, պիտի լսէ Քահանայապետին յիշատակութիւնը, պիտի ընդունի Անարատ Ղութեան վարդապետութիւնը և պիտի մերժէ կարդալ հայ կաթոլիկ մատուռականի մը, Մերենցի, մէկ թարգմանութիւնը, իրրուած ազատական եպիսկոպոս Ներսոյի վերաբերեալ մէկ հզօր ճառը՝ անսխալական վարդապետութեան դէմ։ Ղազարոս պիտի գտնայ ճշմարիտ Մխիթարեան մը, իսկական հայ մը, ջերմեռանդ հաւատացեալ մը։ Աստուածաբանական վարդապետութիւններ իրեն համար չեն, խղճի պարագաներ զինք չեն հետաքրքրեր, Մխիթարեան տարագին տակ հայ գրական նութեան, հայ ժողովուրդի քահանան է, որ պաշտամունքով կը ժամերգէ այն ինչ որ ազգային է այն աւանդութեան, պատմական այն դրաւոգի, լեզուական այն կանոնի։

Այդ պաշտամունքով կը դառնայ պատարագ մը։ Հայ լեզուն անսպիլի յատուկ մըն է իրեն համար, ոճիր է անոր հպիլը, գայն աղճատելը։ Լեզուական կանոնէ մը չեղուժը հօթեն թ-թերէն է, քրտերէն է իրեն համար։ Այս բոլոն նախանձախնդրութիւնը կը դարնուի այն այն ժամերգութեան մէջ, այն պարագայի տակ երբ գրող մը երկու տող կը մրոտէ և յաճախ բուռն հիրպով, առանց խորհուրդին դնելու պաշտպանական բառերուն մէջ։

Հ. Արսէնի մէջ տիրապետող գիծ մըն է յուզականութիւնը։ Կը յուզուի այն տխուր լուրի առջև։ Վենետիկի Ս. Ճորպէի ներկայացուցիչն ատեն երբ Քրիստոս խաչը կը բարձրացուի Հ. Արսէն արտասուաթոր կը հեռանայ։ Մանժոնիի Նշանածները գործին թարգմանութիւնը կ'ընդհատէ յաճախ, միանգամի մը դագաղին առջև խորունկ յուզումով գրեթէ լալահառաչ. կ'երգէ Ազոյնները իր մէջ մարդը հասկ սէր է, նոյնիսկ նուիրում։ Որքան մեծ է թարգմանիչը, նոյնքան խորունկ է իրենիններուն համար նուիրուած անձնական սէրը։ Իր աքսութիւններուն չնորհիւ փիլիսոփայական տագնապը գիտութեան տագնապը, իր ջանքերով դարձաւ ան անուանի դաստիարակը։

Հ. Արսէն հեռի Ձեց վարչական պաշտօններէ։ Միաբանութեան Վարչական Ժողովը, Ծառայիկայից Ժողովը ոչ մէկ մասնակարարական գործ յանձնեց իրեն, ոչ իսկ ուսումնասիրի և կամ Տեսչի պաշտօններ։ Բարիքը կրկին եղած է ակայն, նախ Հ. Արսէն վարչական մարդ չէ։ Գրական աշխատութեան մէջ կորովի անհատը, թոյլ է վարչականօրէն և գրեթէ թափթփած հետևաբար մասնակարարական գործը պիտի տուժէր։ Երկրորդ, իր պաշտօնին գիտակից անձ մը պիտի չնար ընդունայն օգտակար ըլլալու և մասնագրութիւնը պիտի տուժէր, թարգմանութեան գործերը աշխարհ պիտի չգային, Մատենագիրութիւնը լոկ ծրարիր մը պիտի մնար։

Հաւակ բարութիւն էր Հ. Արսէն։ Բարի էր իրենիններուն հանդէպ, բարեկամներու հանդէպ, աշակերտներուն հանդէպ։ Միշտ ժպտուն և զուարթախօս, Հ. Արսէն գաղտնիքն ունէր խօսակիցն առինքնելու, և տեսական հասկացութիւն մը առեղծելու իրեն հանդէպ։

ԽՈՐԷՆ ԳԱԲՐԻԿԵԱՆ

(1) (Շար.)

ԱՆԿԱՐԵՒՈՐ ՄԱՆՐԱՄԱՍՆՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

Ազգերու Դաշնակցութիւնը, բացի հայկական դատին ի նպաստ բանաձեւերէ, որոնք էապէս տեսական բնոյթ ունէին, պատմական համակրութիւն, նաև քանի մը գործնական աքթերով կապուած է մեր դատին։

Առաջին, Ազգերու Դաշնակցութիւնը անկորով իր իսկ քուէարկած բանաձեւերու հիման վրայ լուծելու հայկական հարցը, միջազգային իրաւունքի տեսակէտէն չատ բարդ ու կնճռոտ, մանաւանդ գործադրութեան (մեզ համար ընդվզեցուցիչ) ձև մը որդեգրեց։ Թիւրքիայէն փախած մօտ 8 տարիւր հազար գաղթականութեան etat civilին համար նոնսէնեան անձնաթղթերու բացառիկ գրութիւն մը հաստատելով։ Հայ գաղթականութիւնը վտարուած կամ ճողոպրած Թիւրքիայէն իրաւական անորոշ վիճակի մը մատնուած էր։ Թիւրքիան կը մերժէր անոնց քաղաքացիութեան կամ հպատակութեան իրաւունք։ Իրենց գաղթականները բարոյապէս ու գործնապէս կը մերժէին իրենց վրայ թրքադրոշ ոևէ մագիր։ Եւ ահա Ժընեվ՝ պատերազմեան հետևանք թէև մանանակաւոր բայց երկարատև դարձած խնդիրի (քազաքական տարագրութիւն հայ և ռուս գլխաւորաբար) մը լուծումը գտաւ զանոնք առնելով ուղղակի իր հաւաքական պաշտպանութեան տակ նոնսէնեան անձնաթղթեր բաց թողնելով և Ազգերու Դաշնակցութեան անդամ պետութեանց մէջ հատպատասխան կազմակերպութիւն յառաջացնելով։

Երկրորդ, հայ գաղթականութեան զանգուածեղ հանգամանքը, անոր քազաքական տարողութիւնը հաշուի առնելով անդուշա, նոյն հաստատութիւնը (Ազգերու Դաշնակցութիւն) նիւթապէս ու բարոյապէս իր վրան առաւ հայ գաղթականներու տեղաւորման խնդիրը։

Նախորդ յօդուածով ժամանչեցինք Ազգերու Դաշնակցութեան վերաբերումը հայկական դատին հանդէպ. ներկայիս՝ յայտնի կ'ըլլայ անոր գործնական վերաբերումը հայ քաղաքական բեկորներու հանդէպ, այս բոլորով մենք իրաւունք ունէինք նախորդին մէջ ըսելու որ Ազգերու Դաշնակցութիւնը ուզե-

լով կամ չուզելով ձեռնամուխ եղած է մեր դատին մէջ, և կապուած է անոր հետ բարոյապէս գործնապէս։

Այժմ չատ հետաքրքրական է գիտնալ թէ ինչ պիտի ըլլայ դերը Թիւրքիային Ազգերու Դաշնակցութեան կողմէ մեր դատին ու ժողովուրդին հանդէպ առանձնուած հաւաքական պատասխանատուութեան մէջ։

Ըսել կ'ուզենք, Թիւրքիան ի՛նչ ակնոցով պիտի դիտէ կամ ինչպիսի եղանակ պիտի ընդունի Ազգերու Դաշնակցութեան բոլոր անդամներու համար պարտադիր նկատուող մեր իրաւական դիրքի միջազգային բնորոշութիւնը։

Եւ վերջապէս, Թիւրքիան իր կողմէ ինչ ձևով պիտի ընդունի հայ գաղթականներու տեղաւորման խնդիրը որը օրինակ Միւրիոյ մէջ կը կատարուի Ազգերու Լիկայի կողմէ, որուն ջարդով ու կոտորածով կը սպառնար Թիւրքիան դեռ 4—5 ամիսներ առաջ։

Այս երկու «անկարեւոր» պարագաները մեր միտքն եկան, այս յօդուածները գրելու ժամանակ։

Տեղաւորման խնդիրը Ազգաժողովի սեղանին վրայ է միշտ, և եթէ գանգատ կ'երթայ անոր համար է որ չատ ամէնափակ միջոցներ կան։ Ցայտնի է որ այդ միջոցներու հայթայթումն իսկ եղած ժրնևի կողմէն, որուն բաժին բերաբար նաև Գերմանիան, ուրիշ մէկ ծանրագոյն պատասխանատու այսօրուայ հայկական զարհուրելի ողբերգութեան։

Տեղաւորման հիմնադրամին ամէն մէկը իր բաժինը բերաբ։ արդ ի՞նչ պիտի ըլլայ — ԹԻՒՐՔԻՈՅ ԲԱԺԻՆԸ.

Թիւրքիոյ բաժինը՝ որ այսօր միջազգային գետին մնացած այդ գաղթականներու նիւթական անքաւ հարստութիւնները քունգրաւեց և կրցաւ անոնց ուժով այսօր դիմանալ։ Թիւրքիոյ բաժինը՝ որոնց չքեղ ու չէն հայրենիքը աւերակեց և ամայացուց։

Այո՛ հետաքրքիր է. զուտ մարդկայնօրէն ու նաև այժմու անկատար միջազգային օրէնքներու տեսակէտէն գիտնալ թէ ի՞նչ պիտի ըլլայ վերջպէս

— Թիւրքիոյ բաժինը....

ՇԱՀԱՐՈՒՆԻ

ՍՊԱՆԻՈՅ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆԸ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ

Բ.

Թօլէտի եպիսկոպոսը, կարթինալ Սէկուրա, որը միաժամանակ Սպանիոյ բարձր կրօնապետն էր, բանի կերպով վնասուեցաւ իր աթոռէն։ Վատիկանի բողոքները անցան անօգուտ։ Կարթինալը միշտ աքսորական էր։ Բաւական երկար բանակցութիւններէ յետոյ կարելի եղաւ, ըստ ձևի, ընդունելու կարտինալի հրաժարականը, որով հանրապետական կառավարութիւնն ալ չափով մը պահեց իր արժանապատուութիւնը։

Վարչապետ Զամօրայի համար դժուարին կացութիւն կ'ստեղծուէր Գօրքէզի վիճաբանութիւններով։ Սահմանադրութեան յանձնախումբը առաջարկ ըներած էր երեսփ. ժողովին՝ բաժնելու եկեղեցին պետութենէն և ջնջելու այն բոլոր զուժարները որ կը յատկացուէին եկեղեցիներու, վանքերու պահպանման համար։

Կ'ուզէին նաև աքսորելու մաբողջ սիաբանները և գրաւել անոնց չարժուն և անշարժ կալուածները։ Օգնդուած 24ը չատ պարզ կերպով դրուած էր սահմանագրութեան մէջ և երբ վիճաբանութեան դրուեցաւ Գօրքէզի մէջ, Պ. Զամօրա ուժգին բողոքեց այդ առաջարկին դէմ և սպառնաց նոյնիսկ կառավարութենէն քաշուիլ։

Բայց անօգուտ անցան հակաճառերը։ Ժողովի ընկերվ. և արմատ. ընկերվ. պատգամաւորները մինչև վերջ մնացին իրենց որոշումներու վրայ և ոչ մէկ պայմանով չուզին փոփոխութեան ենթարկելու յանձնախումբի բանաձևը։ Գօրքէզի միւս խմբակցութիւնները անտարբեր էին կրօնական հարցի վերաբերմամբ և իրր ականատես կը հետևէին վիճաբանութիւններու որոնք բաւական ժամանակ խլեցին ժողովի ժամանակացոյցներէն։ Արդիւնքը այն եղաւ որ, 24րդ յօդուածը աննշան բարեփոխութեամբ քուէարկուեցաւ և անցաւ 158 ձայնով։ Կը տեսնուի որ 480 երեսփոխաններու կէսէն աւելին չէր մասնակցած քուէարկութեան։

24րդ յօդուածի քուէարկութեամբ պետութիւնը կը բաժնուէր եկեղեցիէն, պիտի աքսորուէին բոլոր ժէզուիթները և ուրիշ կրօնական միաբանութիւններ, որոնց գոյութիւնը վտանգաւոր կը նկատուի հանրապետական վարչութեան և սեղմ հսկողութիւն, կրօնական միաբանութիւններու վրայ։

Սոյն յօդուածի քուէարկութենէն յետոյ, վարչապետ Զամօրա և մասնրա հրաժարեցան դահլիճէն։ Անոնք այնպէս համոզուած էին որ ձախակողմեան խմբակցութիւնը հաշուի պիտի առնէր իրենց փորձառութիւնը և քազաքական ազդեցութիւնը։

Դէպքերը եկան հակառակը ըսելու։ Գօրքէզի նախագահը, Պ. Պէսթէյրօ, անմիջապէս տեսաւ որ չունէր և դահլիճի կազմութիւնը չանձնեց Պ. Ազանային, որը պատերազմական նախարար էր Զամօրայի գալիճին մէջ։

Նորընտիր վարչապետը առաջին ատիթով իսկ կը յայտարարէ որ այսօրուընէ սկսեալ Սպանիական պետութիւնը դադրած է կաթոլիկութիւնէն։ Այս յայտարարութիւնը ալ աւելի ատակացուց հակակղերական պայքարը ըլլալ մամուլ լով։ ըլլալ հրապարակ։ Միւս կողմէն ալ միութենականներու բարձր վարչականները իրարու հետևէ կը փակուէին,

(1)

Ի՞նչ դիրք պիտի բռնէ Ամերիկան իրեն դէմ ուղղուած եւրոպական միութեան վտանգին դէմ։ Ուշագրաւ է այս տեսակէտով ծերակուտական Պօրահ պատգամազիրը, որով կ'առաջարկէ գումարել համաշխարհային խորհրդաժողով մը, զբաղելու համար հատուցումներու, պարտքերու, զինաթափութեան, ոսկեդրամի վերահաստատման եւ Արևելքի մէջ դրամի կայունութիւն տալու խնդիրներով։ Եթէ ընդունելի Պօրահ առաջարկը, բոլոր միջազգային հարցերը անգամ մը ևս պիտի բերուին սեղանի վրայ և խորհրդակցութեան նիւթ պիտի դառնան։

Այժմէն կարելի չէ լաւատես ըլլալ նոյն իսկ այդ համաշխարհային խորհրդաժողովի գումարման պարագային։

ուր կը յաճախէին մօտ 70 հազար ուսանողութիւն ու՛ր կառավարութիւնը չհնած Գօրթէզի մեծամասնութեան վրայ, Սպանիան անցաւ աչխարհիկ պետութիւններու չարքին մէջ։ Հանրապետութեան հիմնադիրներէն և ազակողմեան հանրապետական կուսակցութեան ղեկավարներէն Պ. Ալգալա Զամօրա նախկին վարչապետ, հանրապետութեան անդրանիկ նախագահ ընտրուեցաւ Գօրթէզի կողմէ։

Պատմութիւնը մեզ ինչ պիտի բերէ Սպանիոյ ապագայի մասին, կարելի չէ այժմէն իսկ գուշակութիւններ ընել։ Սպանիան առաջին հանրապետութիւնը որ հաչուեցաւ ամէն 58 տարիներ ա՛մէն, 1873ին, «Ազատութիւն և Հաւասարութիւն» նշանաբաններով ուժերը բաժան բաժան եղան, և այդ կացութենէն օգտուեցան գարձեալ արքայական կոնները և հաստատեցին թագաւորական վարչաձեւը, երբ Ալֆոնս 13րդ թագաւորը նոր ձնած էր։

Կուսակցական հակամարտութիւնները լայն տեղ գտած են Սպանիոյ մէջ։ Բնակչութեան մեծամասնութիւնը կազմած է գիւղացիներէ և կալուածատերերէ և այս պատճառաւ տեսական գործադուլներ անպակաս են գիւղերու մէջ։ Ընկերվարականները կուզեն օր առաջ գործադրութեան դնել իրենց ծրագրի նուազագոյն պահանջները։ Արմատականներ և հանրապետականներ կը ձգտին, ընդհակառակը, ընկերային յեղաշրջումը կատարել դանդաղօրէն, առանց վտանգելո երկրի տնտեսական չափերուն։ Անոնք կը գոհանան առ այժմ, թագաւորութեան անունի ջնջումով և ներկայ հանրապետական վարչաձեւը կը նկատեն հինի չարունակութիւնը։

Կայ ուրիշ կարծիք մը ևս։ Այդ ազգային միութեան գաղափարն է։ Կուզեն որ,փոխանակ դասակարգային սկզբունքներով կառավարելու երկիրը, այլ միացնել բոլոր ուժերը և օգտագործել թէ գիւղացին, թէ կալուածատէրը թէ գործաւորը և թէ ալ դրամագլուխը, գանելով միջին ճամբայ մը։ Այս վերջիններէն հաւատացած են որ Սպանիան՝ առանց դրամագլուխի և գործաւորն ալ առանց գործի չկրնար ապրիլ և այս պատճառաւ ծայրայեղ ընկերվարական-ներու տեսակէտները և գործելակերպը կը գտնեն խիստ վտանգաւոր Սպանիոյ հաժար։ Այս վերջին կարծիքը կը նոյնանայ ֆաչիստ անտեսական ընկերային սկզբունքներու հետ։

Ուրեմն այս տեսակ կացութեան մէջ պէտք է օգտուին արքայականներ, կաթոլիկներ, անիշխան

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

Ծերակուտական Պօրա կուսակից կը դառնայ պատերազմական պարտուց չընչման

Ուաշինկթընի.— Ռասիոյով տարածուած պատգամագրով մը, Ծերակոյտի Արտաքին Գործոց Յանձնախումբին նախագահ ծերակուտական Պօրա առաջարկեց որ անմիջապէս հրաւիրուի համաշխարհային խորհրդաժողով մը ճնշելու համար պատերազմ. պարտուց վերաճնուելիքը կամ չընչումը, յեթ պատերազմեան միւս խնդիրներու կարգադրութեան հետ անոր ունեցած առնչութեան տեսակէտով։

Ծերակուտական Պօրա թելադրեց որ խորհրդաժողովը զբաղի հաստուցումներու, պարտքերու, զինաթափութեան, ռսկեդրամի վերահաստատման, Արեւելքի մէջ դրամին կայունութիւն տալու եւ եթէ կարելի է կարգ մը ուրիշ խնդիրներով։ Անիկա յայտարարեց թէ Վէրսայլի դաշնագիրը զիջողութիւն ընելու է խղճին ձայնին եւ արդարութեան պահանջներուն։

Ուաշինկթընի.— Ծերակուտական Պօրա ցարդ ամենահաստատամիտ հակառակորդներէն մին էր՝ պատերազմ. պարտուց ոչնչէ կերպով ջնջման։ Իր մտափոխութիւնը յոյժ նշանակալից է եւ կարող է վհատեցնել անհաշտ հակավերաճնականները։ Իր ընթացքը կը ցուցնէ որ Ամերիկացիներու մէջ այն համոզումը կը գոյանայ թէ պատերազմ. պարտները լուրջ խոչընդոտ մը կը հանդիսանան Միացեալ Նահանգներու վաճառականութեան համար։

Ուաշինկթընի.— Մեծ կարեւորութիւն կ'ընծայուի Ծերակուտական Պօրայի ճառին, ոչ միայն որովհետեւ Ծերակոյտի Արտաքին Գործոց Յանձնախումբին նախագահն է ան, այլ նաեւ նկատելով որ Քօնկրէսի գլխաւոր մէկ պատգամակէտն է ան, միջազգ. գործերու համար։

Ծերակուտական Պօրա հերքեց թէ իրմէ փոխած լինի իր նախկին տեսակէտը, եւ անիկա կրկին յայտարարեց թէ իմը նոյնէ պիտի հանդուրժէ Արտաքին Գործոց Յանձնախումբին նախագահն է ան, այլ նաեւ նկատելով որ Քօնկրէսի գլխաւոր մէկ պատգամակէտն է ան, միջազգ. գործերու համար։

Ծերակուտական Պօրա հերքեց թէ իրմէ փոխած լինի իր նախկին տեսակէտը, եւ անիկա կրկին յայտարարեց թէ իմը նոյնէ պիտի հանդուրժէ Արտաքին Գործոց Յանձնախումբին նախագահն է ան, այլ նաեւ նկատելով որ Քօնկրէսի գլխաւոր մէկ պատգամակէտն է ան, միջազգ. գործերու համար։

Ծերակուտական Պօրա հերքեց թէ իրմէ փոխած լինի իր նախկին տեսակէտը, եւ անիկա կրկին յայտարարեց թէ իմը նոյնէ պիտի հանդուրժէ Արտաքին Գործոց Յանձնախումբին նախագահն է ան, այլ նաեւ նկատելով որ Քօնկրէսի գլխաւոր մէկ պատգամակէտն է ան, միջազգ. գործերու համար։

Ծերակուտական Պօրա հերքեց թէ իրմէ փոխած լինի իր նախկին տեսակէտը, եւ անիկա կրկին յայտարարեց թէ իմը նոյնէ պիտի հանդուրժէ Արտաքին Գործոց Յանձնախումբին նախագահն է ան, այլ նաեւ նկատելով որ Քօնկրէսի գլխաւոր մէկ պատգամակէտն է ան, միջազգ. գործերու համար։

Ծերակուտական Պօրա հերքեց թէ իրմէ փոխած լինի իր նախկին տեսակէտը, եւ անիկա կրկին յայտարարեց թէ իմը նոյնէ պիտի հանդուրժէ Արտաքին Գործոց Յանձնախումբին նախագահն է ան, այլ նաեւ նկատելով որ Քօնկրէսի գլխաւոր մէկ պատգամակէտն է ան, միջազգ. գործերու համար։

Ծերակուտական Պօրա հերքեց թէ իրմէ փոխած լինի իր նախկին տեսակէտը, եւ անիկա կրկին յայտարարեց թէ իմը նոյնէ պիտի հանդուրժէ Արտաքին Գործոց Յանձնախումբին նախագահն է ան, այլ նաեւ նկատելով որ Քօնկրէսի գլխաւոր մէկ պատգամակէտն է ան, միջազգ. գործերու համար։

ՖՐԱՆՔՕ-ԻՏԱԼԱԿԱՆ ՄԻՋԱԴԷՊԻՆ

ԾՈՒՐՋ

Ծրնէվ.— Միջխորհրդային հաժաժողովի նախագահ պ. Քարթօն ար Վիարթ լուծում մը առալով երկուան միջադէպին ի կարգ հիւաւիրեց պ. Ռէնօտէլը բայց, իտալական պատուիրակութիւնը գոհ չմնալով մեկնեցաւ ժողովէն։

Ժընէվ.—Միջխորհրդարանային համաժողովին անդամները գումարուեցան Ազգ. Դաշնակցութեան չէնքէն դուրս ուրիշ սրահի մը մէջ։

Համաժողովին նախագահ պ. Քարթօն ար Վիարթ ՍԹէնօկրաֆիներու ատելագրին վրայ հիմնուելով մանրամասն օրէն պարզեց ժողովի մէջ ծագած ցաւալի միջադէպը։

Ցրանս. պատուիրակ պ. Ռընօտէլ ըսաւ թէ անարդարանալի է իրեն ուղղուած արևէ յանգիմանութեան։

Իտալ. պատուիրակները ներկայ չգտնուեցան նիստին բայց ջանքեր կը թափուին երկու կողմերուն ալ գոհացում առնող լուծում մը գտնելու համար։

ՋԻՆԱԹԱՓՈՒԹԵԱՆ ԽՈՐՀՐԴԱԺՈՂՈՎԸ Կ'ԸՆԴՈՒՆԻ ՊԷՆԵՔ ՌԱՁՄԸՆ ԲԱՆԱՁԵԻԸ

Ժընէվ.— Զինաթափութեան ընդհ.յանձնաժողովը Գերմանիոյ և Խ. Ռուսիոյ ձայներուն դէմ 41 ձայնով ընդունեց Պէնէշ բանաձեւը, այսպիսով վերջ տալով Զինաթափութեան Խորհրդաժողովին առաջին ժամին։ Այս քուէարկութեան մէջ ձեռնպահ մնացած են Աֆղանիստանը, Այպանիան, Աւստրիան, Գուլկարիան, Զինաստանը, Հունգարիան, Իտալիան և Թուրքիան։

Յանձնաժողովը իր աշխատանքներուն վերսկիզբ պիտի սկսի Մեպտ. 21ին։

Խորհրդաժողովը որոշեց չորս ամիս պայմանաժամով երկարաձգել սպառազինութեանց գադարը օրուն պայմանաժամը կը լրանար Նոյեմբերի մէջ. յետոյ Խորհրդաժողովը իր նիստերը յետաձգեց 1933ին սկիզբին։

ԻՏԱԼՕ ԹՐՔՕ ԵՒ ՍՈՎԻԷԹԱԿԱՆ ՀԱՄԱՁԱՅՆՈՒԹԵԱՆ ԱՌԱՋԻՆ ԱՐՏԱՅԱՅՏՈՒԹԻՒՆԸ

Ժընէվ.— Զինաթափութեան խորհրդաժողովին մէջ ներկայացուցիչ ունեցող Մերձաւոր և Միջին Արևելքի պետութեանց մէջ, Թուրքիան և Աֆղանիստանը ձեռնպահ մնացին վերջնական բանաձևը քուէարկելէ։

Թրք. պատուիրակ Ռէվժլ Հիւսնի յայտնեց թէ Թէքնիքական հողի վրայ մնալով հանդերձ ինքը կ'ուզէ որոշում տալու իր ազատութիւնը պահել մինչև իսկական զինաթափութեան իրականացումը։

Բայց միրոզ ընդհ. կարծիքը այն է թէ Թուրքիան համաձայնութեամբ կապուած է Իտալիոյ հետ որը առաջինը հանդիսացաւ իր ձեռնպահութեան հաղորդելու մէջ, և սովիէթներու հետ որոնք քուէարկեցին բանաձևին դէմ։

Ուրեմն, Թրքօ—Իտալօ—Սովիէթական համաձայնութեան առաջին արտայայտութիւնը կնքուած է Թուրքիոյ Ազգ. Դաշնակցութեան մէջ ընդունուելէն առաջ։

Նոյնպէս, Աֆղանիստանի ընթացքը առաջ եկած է սովիէթներու հետ աղէկ վարուելու ժառանգութենէն։ Ընդհակառակը, պարսկաստան հաւատարիմ մնաց Ազգ. Դաշնակցութեան հետ սերտ համագործակցութեան աւանդական քաղաքականութեան և թերքուէարկեց, ինչպէս նաև Եթովպիան։

ՋԻՆԱԹԱՓՈՒԹԻՒՆԸ ԵՒ ԱՆԳԼԻԱ

Լոնտոն.— Զինաթափութեան Խորհրդաժողովին անգլիական պատուիրակները հոս ժամանեցին։ Պատուիրակութեան նախագահ պ. Արթիւր Հէնտէրսըն յայտարարեց թէ ինքը Զինաթափութեան Խորհրդաժողովին առաջին մասէն զոհ մնացած ըլլալու յատկանիշը չունի, բայց ճիշդ չպիտի լինէր ըսել թէ ընդունուած բանաձեւը արժէք չներկայացնէր։

Պ. Հէնտէրսըն մատնանշեց թէ վճռական քայլ մը առնուած դէպի է օդային զինաթափութեան, որուն կարգին օդային ռմբակոծութեանց արգիլումը։ Բանաձեւը կը ջնջէ նաեւ քիմիական պատերազմը եւ կը պարունակէ որոշում մը ի նպաստ պլուտճական զնդանումներու եւ սահմանափակումներու։

Ուրիշ կէտերու վերաբերմամբ, բանաձեւը գոհացուցիչ չէ եւ պ. Հէնտէրսըն հասկցնել ուզեց թէ ամենազօրաւոր սպառազինումներ ունեցող գլխաւոր կառավարութիւնները պարտաւոր են աւելի առաջ ընթանալու պատրաստ ըլլալու եթէ կ'ուզուի որ վերջնական համաձայնութիւն մը կնքուի։

Պոլիվիան զօրաշարժ կը հրատարակէ

Պուէնոս—Այրէս.— Պոլիվիայէն հեռագրով կը հաղորդեն թէ զօրակոչ ուղղուած է 1930 եւ 1931ի դասերուն։

Սովիէթներն կը մերժեն

Ժընեւ.— Ընդհանուր Յանձնաժողովին մէջ յայտարարեց Մ. Լիթվինօֆ թէ որոշումագիրը դառն յուսախաբութիւն կը պատճառէ բոլոր խաղաղասէրներուն եւ հետեւաբար իր պատուիրակութիւնը չպիտի ընդունի առաջարկել որոշումագիրը, եթէ անիկա չշարունակէ ղէնընկէցութեան որոշ միջոցներուն եւ հետեւաբար պէտք է ընդունիլ սովիէթ պատուսրակութեան առաջարկները եւ ըստ այնմ փոփոխել որոշմագիրը։ Պարսիկ պատուիրակը յայտարարեց թէ պիտի ստորագրէ որոշմագիրը, պայմանաւ որ խորհրդաժողովը իր երկրորդ շրջանին կատարէ աւելի արմատական զնդ.սպառազինութեանց։

(Լուտեռու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ՏԵՂԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԼԻԲ. ՍԱՀՄԱՆԱԴՐՈՒԹԵԱՆ ԿԱԽԱԿԱՑՈՒՄԸ

ՄՕՏ ԱՏԵՆԷՆ ԿԱԽԱԿԱՑՈՒՄԸ ՊԻՏԻ ՎԵՐՑՈՒԻ

«Էլ Ահրար» իր այսօրուան թիւի խմբագրականով կը գրէ.—

Փարիզի մեր սեպտած մասնաւոր լուրերու համաձայն, Լիբանանի Սահմանադրութեան կախակայումը երկար չպիտի տեւէ։ Սիւրիական դաշնագիրը չկնռուած, Լիբանանի Սահմանադրութեան կախակայումը վերցուած կրլլայ եւ կ'սկսի Սիւրիոյ եւ Լիբանանի մէջ դաշնագիրներու բաղդատական ուսումնասիրութիւնը։ Ասով մեր ճերիին բաղդատական կեանքը կայուն վիճակ մը կ'սեպնայ։

Մեզի ոչ մէկ տեղ կասկած ունեցանք որ Լիբանանի Սահմանադրութեան կախակայումը երկար կրնայ տեւել։ Որովհետեւ հովանաւորութեան ուխտը կր պահանջէ հովանաւորեալ երկիրներու համար Սահմանադրութիւն մշակել, 1926ին Լիբանան արդէն ունեցած էր իր Սահմանադրութիւնը, իսկ Սիւրիան 1930ին։ Կարելի չէ վերադարձ միապետութեան, ընդհակառակը, ժամանակն է այլեւս այս երկիրները իսկապես դառնան։ Սրէ Ֆրանսան չպատասխանէ Սահմանադրութիւնը եւ անոր գործադրութեան արգելք բլլայ. կը նշանակէ որ հովանաւորութեան ուխտին հակառակ կը գործէ եւ բռնութիւն ի գործ կր դնէ։

Մեզի յոյս տուող եւ մեր այս եզրակացութեան գոյանալուն պատճառ եղող ուրիշ պարագայ մրն ալ Գրն. Հէրիօի վարչապետութեան աթոռը գրաւելն է։ Ան մարդկային իրաւունքներու պատպան ընկերութեան մր պետն է։ Բացի այդ Գրն. Բօնսօ անձնապես, կախակայման որոշման մէջ կրսէր որ այդ կախակայումը առժամանակեայ է։ Կրնայ բլլալ որ Սահմանադրութիւնը փոփոխութիւններ կրէ, սակայն չկրնար վերցուիլ։ Փոփոխութիւնը եւս իրաւունքն է Լիբանանի Տրեսփոխանական ժողովին, հետեւաբար ոչ Բ. Գօմիսէր եւ ոչ ալ արտաքին նախարարութիւնը իրաւասու են նման փոփոխութեան մր։

ՏՈՒՊԼԵԻ ՋՆՋՈՒԻՄԸ

ԲԱՐՁՐ ԳՕՄԻՍԷՐԸ ՎԱՒԵՐԱՑՈՒՑԱԾ

Ինչպես գրած էինք Լիբանանի կառավարութիւնը մասնաւոր որոշագրով մր վերջ տուած էր ձիարշաւներու «տուպլէ»ի դրութեան։ Կառավարութիւնը իր որոշումը դրկած էր Բ. Գօմիսէրութեան վաւերացնելու համար։ Բարձր Գօմիսէրը երկար ճնշումներէ վերջ վաւերացուցած է։ Սովորաբար, իրեն դրկուած որոշագիր մր բանի մր ժամուան մէջ կր վաւերացներ Բ. Գօմիսէրը. սակայն այս անգամ օրեր տեւած է։

Այս երկարաձգման պատճառ հասկըցուած է։ Բարձր Գօմիսէրութիւնը այն պայմանով վաւերացուցած է որ Լիբանանի կառավարութիւնը ուրիշ ադրիւր մր ապահովէ «տուպլէ»ի հասոյթին տեղ։ Կառավարութիւնը անոր տեղ որոշած է անցագիրներէն գանձուած գումարը բարձրացնել. ցարդ 150 ս. դ. կր գանձուէր, յետ այսու 500 ս. դ. պիտի գանձուի վիզգի համար։ Այս վերջին որոշմագիրն ալ արդէն վաւերացուած է Բ. Գօմիսէրին կողմէ։

ԻՆՉՈ՞Ւ ԿԸ ԲԱՐՁՐԱՆԱՅ ԱԼԻՒՐԻ ԳԻՆԵՐԸ

ՔԱՂԱՔԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆԸ ՔՆՆՈՒԹԵԱՆ ՁԵՌՆԱՐԿԱԾ Է

Քանի մը ամիսէ ի վեր ալիւրի գործարանատէրերը ժողովներ կր գումարէին ալիւրի վաճառականութեան մէջ մեծ ոգի մը ապահովելու համար։ Վերջերս ան ընտրեցին յատուկ մէկ կազմելու, որուն պատճառը պիտի բլլայ վերջ ալ մրցակցութեան եւ որոշել բոլորին համար պատշաճ գին մը։

Վերջը տեղեկացայ որ Ֆրանսայէն մեծ քանակութեամբ «ալիւր» կր փոխադրուի Գիլրութ։ Հասկցուեցաւ որ անոնք կր բերուին ալիւրի գործարանատէրերու կողմէ եւ հոս իրենց գործարաններու մէջ անոնք ալիւրի կր վերածուին։ Այս կերպով մեծ ոգի մր կ'ապահովեն, որովհետեւ «ալիւր»ի մախսաւուրը 100ին 25է, մինչդեռ ալիւրէն 100 էն 50։ Մարսիլիոյ մէջ մէկ պարկ սիմիս կր ծախուի 310 ս. դահեկանի. 100 ս. դահեկան ալ ծախ եւ մախսաւուրի կր բարդուի. 36 դահեկան գործարանի վարձ, որով մէկ պարկը 446 ս.դ. կարժէ։ Գործարանատէրերը սակայն, իրենց համաձայնութենէն վերջ պարկը 550 ս. դահեկանի կը ծախեն։

Քաղաքապետութիւնը հետաքրքրուած է այս խնդրով եւ կաշխատի ալիւրի գիներուն զեղչ մր ապահովելու համար, կր գրէ «էլ Ահրար»

ԲՐՔԱՀՊԱՏԱԿՆԵՐԸ Կ'ԱՔՍՈՐՈՒԻՆ

Բարձր Գօմիսէրութիւնը մասնաւոր որոշմագիր մր սեորագրած է, որով կրոճուի հովանաւորեալ երկիրներէն վաճրումր բրհական հպատակութիւնը ընդունող հետեւեալ անձերու.—

Սարգիս Սէյիգեան, Աբրահամ Ալպէրեան, Նուսրէտ Համուտ, Սիւլէյման Ֆէքի, Ապեալա Քիամիլ, Հագգր աղա Համեմօ, Ալի Շեմմալ, Սամուէլ Խաս, Մուհամէտ Նարմ աղա, Ապեիլ Հայր Սէյիս, Մուհամէտ Նասին, Լութֆի Զէհես, Մուսթաֆա Հաճր, Հասան Ավաս եւ Նասիֆ Մուհամէտ։

ՄԱՔՍԱՅԻՆ ՀԱՄԱՁԱՅՆՈՒԹԻՒՆ ԵԳԻՊՏՈՍԻ ԵՒ ԼԻԲԱՆԱՆԻ ՄԻՋԵՒ

Լիբանանի եւ Եգիպտոսի միջեւ կնքուած մասնային համաձայնագրին ժամանակը լրացած բլլալով, յետ բանակցութեանց Ծամիս երկարաձգուած է այդ համաձայնագիրը միեւնոյն պայմաններով։ Մինչեւ 13 Փետրուար, բանակցութիւններ տեղի պիտի ունենան եւ պիտի պատրաստեն հիմնական համաձայնագիր մր։

ՇԷԼ ԵՒ ՍԹԱՆՏԱՐԴ

ՔԱՐԻՒՂԻ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ՎՐԱՅ ԿԱՏԱՐՈՒԱԾ ՅԱՐՁԱԿՈՒՄԸ

ՀԱՅ ՀԱՄԱՅՆԱՎԱՐ ՄԸ ՁԵՐԲԱԿԱԼՈՒԱԾ

Շէլ եւ Սթանտարդ ընկերութեանց մրցեցուցիչներուն վրայ տեղի ունեցած յարձակումներու հետեւանքներէն յայտնի եղած է որ պոյեսեփկեան մաս կայ։ Ընդհ. Ապահովութիւնը մասնաւոր զօրեսկր մը գրկելով Պուրճ Համուտ ձերբակալած է Միհրան Մասեճեան անուն հայ մը, որուն մեղադրանքը հասատուած է։ Միհրան Մասեճեան ըստ տեղական բերբերու, յայտնի համայնավար մրն է եւ մեծ ազդեցութիւն ունի։ Ոսկիականներ խուզարկելով անոր տունը, գտած են պատերազմական արգիլեալ գէնք մը։

Քննութիւններէն հասկցուած է որ Միհրան մասնակցած է առաջին յարձակումին եւ այս գէնքն ալ գործուած է հեսբ։

Միհրան սակայն ցարդ կ'ուրանայ եւ կր յայտնէ որ իմ երբէք տեղեկութիւն չունի այդ յարձակումներէն։

ԽԵՂԴԱՄԱՀ ՄԸ

Ապ Ալեմ անուն 40 տարեկան Ղրպէյրէ քաղի բնակիչներէն մարդ մր ծով մտած էր։ Սակայն յաւ լողալ չգիտնալուն համար կր ճոուի ալիքներէն եւ ծովամոյն կրլլայ։

3 ԱԻԱԶԱԿՆԵՐ ԿԸ ԿՈՂՈՊՏԵՆ ՖԱԼՈՒՂԱՅԻ ՃԱՄԲՈՒՆ ՎՐԱՅ

Երէկ առաւօտ, կառավարութեան եկած հեռագայն մր կր հաղորդէ որ Ֆալուլայ գացող իմմաւտարժեր, Տրպպատ եւ Բաս էլ Հարֆ գիւղերու մէջտեղ եղբարկուած են երեք անծանօթներու յարձակման, որոնք գինուած են եղեր։ Ձամ բորդներու խումբ գծուող 58 ս. ոսկին եւ արծաթ ժամացոյց մր կողոպտելէ վերջ աւազակները հեռացած են։

Կառավարութիւնը իսկոյն ուժ դրկած եւ հետեւութեան ձեռնարկած է, սակայն կարելի չէ եղած յայտնել արդիւնքը։

ԲԻՖՕՀԻՒ ԴԷՊՔԵՐԸ ԿԸ ՇԱՏՆԱՆ

Հարաւային Լիբանանի Նապաթիէ գիւղին մէջ բիֆօհիի դէպքերը սկսած են բազմանալ։ Ցարդ վարակուածներու բիւրը հասած է 13ի։

Առողջապահական ցնորհեալ միջոցները անմիջական հրահանգներ դրկած է, պէտ եղած նախազգուշութիւնները ձեռնարկելու համար։

ԲՈՂՈՔ ՀԱՅՈՒ ՄԸ ԴԷՄ

Վէսիւկ էլ Մբսրի անուն կին մր բողոք բարձրացուցած է ոսոիկանութեան Արքին անուն հայու մր դէմ, ամբաստանելով զայն որ իր 7 տարեկան աղջիկը ռնաբարած է։

ՀԱՄԱՁԻ ԳԻՒՂԱՑԻՆԵՐԸ ԿԸ ԾԱԽԵՆ ԻՐԵՆՑ ԱՂՋԻԿՆԵՐԸ ԱՆՕԹՈՒԹԵԱՆ ԵՐԵՍԷՆ

Համայիճ կը գրեն «էլիճ Պաթի.—

Կարգ մր գիւղացիներ ներկայ ցնտեսական ազգնապի հետեւանքով անօթութեան դատապարտուած են եւ ցած գժուար վիճակ մր ունին։ Անոնք սկսած են իրենց աղջիկները ծախել ապրուստի համար։ Նոյն իսկ 8—10 տարեկան աղջիկներ, փոխան չնչին գումարի մը կր ծախուին։

ԹԱՔՍԻՆԵՐՈՒ ՆՈՐ ՍԱԿԸ

100ԻՆ 33 ՉԵՂՉ

Քաղաքապետական ժողովը գումարուելով ընծեց թախսիներու գիներ եւ տեսաւ որ ցարդ ոչ մէկ փոփոխութիւն կրած են անոնք։ Թախսին բալելու սկսելուն պէս 15 ս. դ. կր հասնէ եւ վերջը իւրաքանչիւր 200 մէթրի վրայ կ'ուրանան 2 ս. դ.։ Քաղաքապետական ժողովը կր մտածէ 15ր 10ի իջեցնել եւ 300 մէթրը 2 ս. դահեկան հասուցնել։ Այս կերպով 100ին 33 գեղչուած կրլլան թախսիներու գիներ։

Քաղաքապետութիւնը իր այս ծրագիրը ուզած է յայտնել վարիչներու սնճախրայիններ, նախ քան վերջնական որոշում տալը։ Կր յուսացուի որ ի մտոյ կը հաստատուի այդ նոր սակր թախսիներու համար։

ՖՈՒՏՊՕԼԻ ՄՐՑՈՒՄ

Կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը 6ին «Սալամ»ի դաշտին վրայ տեղի ունեցաւ Ֆութպոլի մրցում մր Հ. Ը. Ընկերակցութեան «Ասպղ» եւ «Գայֆար» խումբերու միջեւ։ Խաղի սկիզբէն մինչեւ վերջ կանոնաւորութիւնը գնահատելի էր։ Սբօրի ոգին իրապես նմանելի էր երկու խումբերու միջեւ ալ։ Խաղը վերջացաւ ժամը 7ին «Ասպղ» խումբի յաղթանակով։ Քաջալերելի էր «Ասպղ»ի մարզիկներուն խաղարկութիւնը որոնք արդէն օտս կարճ ժամանակավիջոցին կրցած են սպասուածէն աւելի յառաջացում մր ընել այս մարզին մէջ ունենալով կարգ մր յատկին մրցումներ ինչպես «Գազնավլ»ները պատրաստելով 6ի դէմ 1ով, «Սալամ»ի 2 2 եւ իրարայաջորդ երկու մրցումներ Դամասկոսի «Ցալտորիկ» խումբի հետ մնալով նաւասար կէսերով։ Մօտ ապեն դարձեալ անոնք պիտի մեկնին Դամասկոս նակատագրական վերջին մրցումը սարգելու։

ՆՈՐԸՆ ԱՆՁՆԱՍՊԱՆՈՒԹԻՒՆ

Նապաթիէ հասատար տեսանի բարեսղար Նէհիմ էլ Սօղի անձնասպան եղած է։ Կր կարծուի որ այս անձնասպանութեան պատճառը սիրային է։

ՆՈՒԻՐԱՑՈՒԹԻՒՆ

Թրիբոլիէն պ. Յակոբ Տէր Սարգիսեան Մամլթեյնի թոխմասանոցին կը ներիրէ 200 ս. դահեկան։

ԱԿԱՐԱՆ ՊԼԻՐՈՒԹԻ

27 ՕԳՈՍՏՈՍ 1932

	Ս. Պ.
Եգիպտկ. բլրադրմ.	462
Անգլկ. »	451
Ֆօյար »	127
Թրքական »	59
Պանճ Օթթօման	135
Իտալական Լիր 100	645
Ցուճական Տրախմի 100	85
Անգլկ. ոսկի	607
Ֆրանս. »	486
Սաման. »	549.50
Արծաթ մէճիտ	20

Գրեթ Ֆօնս. Ա. Ֆր. 534
» » Բ. » 293
» » Գ. » 282.72

Մէֆէրեան եղբարք Բիւ Ֆօս
Թէլէֆօն՝ 5-19

ՅՈՒՆԱՍՏԱՆԻ ՄԷՋ

Ազդ.— Պատերազմ. նախարարը եւ Ֆրանս. դեսպանը առարկեցին հանմանձութիւն մը, որով կը խզուի պայմանագրութիւնը Ֆրանս. պատուիրակութեան։

— Այո մայրիկ, այո, նաւակ նստինք, հայրիկն ալ առնենք։

Մխ Քարլայլ անմիջապէս ընդհատելով անոր խօսքը ըսաւ.

— Գազիկները պիտի չերթան, ինչու այդպէս կը խօսիս։

Այդ միջոցին Գօրնէլիա պատուհանին առջև նստած բաներ մը կը կարէր, արդէն այս օդափոխութեան խընդիրը, ըստ Մխ Քարլայլի, բժիշկներու խելապատիկէն հնարուած պարապ բան մըն էր։ Գօրնելիա կ'ըսէր ինքն իրեն.

— Օդափոխութիւն, օդափոխութիւն, մատը կտրուղին իսկ այդ դեղէն պիտի հրամցնեն։

Իզապէլ պատասխանելով Մխ Քարլայլի ըսաւ.

— Ինչո՞ւ միւսին պիտի չերթան, ինչո՞ւ տունը պիտի մնան։

— Ինչո՞... որովհետև, ըսեմ քեզի Իզապէլ, այս տեսակ աւելորդ ծախքերով դուն ամուսինդ չուտով պիտի քանդես, արդէն Ճօյսի և Փիթըրի ծախքերը բաւական մեծ կ'ըլլան։ Պէտք է հրաժարիս պզտիկները տանելու ծրագիրէդ, դուն հանգիստի համար կ'երթաս, պզտիկներուն հետ ինչպէ՞ս կրնաս հանգիստ ընել։

Իզապէլ գորգերու վրայ նստած տեղէն վերցուց փոքրիկ Արչիպօլտը, և ակռքերէն թափուող արցունքները թրջեցին երեխային գանգուր մազերը։ Իզապէլ յարեց.

— Երեխաներս ի՞նչպէս կրնամ ձգել, եթէ անոնք քովս չըլլան իրենց կարօտէն աւելի գէշ կ'ըլլամ, ոևէն չեմ կրնար երթալ։

— Առանձի՞ն ես, ամուսինդ քովդ չէ՞։

— Ան պիտի տանի և վերադառնայ, հոն պիտի չմնայ։

ԵՐԿՐՈՐԴ ԳԼՈՒԽ

ՄԱՍԱ.

ՏՈՒՆԷՆ ՄԵԿՆՈՒՄ

Քանի մը տարիներ անցան։ Իսթլինի բնակչութեան թիւին վրայ երկու հոգի ալ աւելցած էր։ Քարլայլ ունեցած էր երեք զաւակ, մէկը ազջիկ, երկուքը մանչ։ Ասոնց անուններն էին՝ Իզապէլ, Արչիպօլտ և Ուիլբըմ։ Էէյտի Իզապէլ որ ծանր հիւանդութեան մը վարակուած և քէպէտ վտանգը անցուցած էր, բայց կատարեալապէս բուժուած չէր։ Ան չատ նիհարցած և դեղնած էր, սև ու խոշոր աչքերը աւելի դուրս ցցուած էին։ Ամբողջ օր ուսին վրայ ծածկոց մը առնելով կը նստէր և կը դիտէր դուրը և չատ քիչ անգամներ ալ գոց կատոքով պտոյտի կելներ։

Տօքթ. Ուէնրայթ չատ աչխատեցաւ, սակայն չի կրցաւ անմիջական դարման մը ապահովել, որուն վրայ Տօքթ. Մարթէնի հետ խորհրդակցելով որոշեցին օգափոխութեան ղրկել Իզապէլը և յարմար տեսան Ֆրանսայի Պուլօնների ծովեզերքները։ Իզապէլ ամբողջ հոգիով հակառակեցաւ իր զաւակներէն և տունէն բաժնուելու և Պուլօնի պէս բաղմամարդ տեղ մը երթալու կարգադրութեան։ Բայց տօքթօրները կրկին անգամ չեչտելով տունէն հեռացման գրանսայի ծովեզերեայ քաղաքներէն մէկուն մէջ բնակելուն իր կեանքին համար անհրաժեչտ ըլլալը, համոզեցին զայն։

ԱՐԱԲԱԿԱՆ ՈՒՍՄԱՆՑ ՑԱՏՈՒԿ ՎԱՐԺԱՐԱՆ ՄԸ ՊԻՏԻ ԲԱՑՈՒԻ ԿՐԸՆԱՏԱՅԻ ՄԷՋ

Մաարիա.— Կրթական նախարարութիւնը հաղորդեց թէ Կրընատայի մէջ պիտի հիմնուի արաբական ուսմանց յատկացեալ վարժարան մը որուն պաշտօնական բացումը պիտի կատարուի սեպտեմբերի մէջ, ի ներկայութեան երկու հարիւրէ աւելի ժահէտական մասնաւորականներու և իրագի թագաւորին։

ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ ՄԷՋ

Գերլին.— Հրաման արձակուեցաւ ձերբակալելու համար Ռայխսպաններ ընկերվարական կազմակերպութեան ղեկավարներ Մաժոր Անքերը և Գ. Ռոպէրթ Գրոյէրը։ Ասոնց երկուքն ալ ամբաստանուած են մի թինկի մը մէջ գերմանական կառավարութեան հասցէին անուանարկիչ խօսքեր ուղղած ըլլալու մեղադրութեամբ։

Գերլին.— Կարելի եղաւ Ռոպէրթ Գրոյէրը միայն ձերբակալել։ Մաժոր Անքէր յաջողեցաւ Տարվիթաս ապաստանիլ։

ՊՕԼԻՎԱ-ԲԱՐԱԿՈՒԱՑԱԿԱՆ ՎԷՃԸ

Աւսունսիօն.— Պոլիվիական զօրագունդերը կը համախմբուին Բարակուացիներու դիրքերուն դէմ յարձակելու համար Շաքոյի մէջ։

Յարձակողականին կ'սպասուի ամէն ժամ և կացութիւնը կը նկատուի իբրև ծանրակշիռ։

ՊՐԱԶԻԼԻՈՅ ԸՄԲՈՍՏՆԵՐԸ ՊԱՐՏՈՒԱԾ ԵՆ

Ռիօ-ժանէյրօ.— Գեւական բանակները ըմբոստները պարտութեան մատնեցին Ուրուֆինոյի մօտ։

ԱՅԽՍԱՐՀԻ ՎՐԱՑ ԳՏՆՈՒՈՂ ՈՍԿԻԻՆ ՔԱՆԱԿՈՒԹԻՒՆԸ

Ուաշինկթըն.— Համաձայն Ֆէտերըլ Ռիզերվ Պօրտի ամսական տեղեկագրին, զանազան էրկիրներու մէջ գտնուող ոսկին կը բաշխուի հետեւեալ կերպով.

Միացեալ Նահանգներ՝ 3՛52 միլիոն տոլար, Ֆրանսա՝ 3200 միլիոն, Անգլիա՝ 660 միլիոն, Գերմանիա՝ 196 միլիոն, Իտալիա՝ 298 միլիոն տոլար։

ԺՕՐԺ ՖԻԼԻՓՍԻՐ ԱՂԷՏԻՆ ՇՈՒՐՋ

Մարսէյլ.— «Ժօրժ Ֆիլիփսիր» չոգենաւին ողէտին պատճառին քննութիւնը չյանգեցաւ ոեւէ արդիւնքի։

ՄՈՒՍՕԼԻՆԻ ԵՒ ԽՈՐՀՐԴԱԺՈՂՈՎԸ

Հռոմ.— Թերթերը բուռն չեչտով մը կը պատասխանեն կարգ մը օտար թերթերու, որոնք կը մեկնաբանեն իտալական դահլիճի փոփոխումը, յայտնելով թէ ֆաշիստ կուսակցութեան մէջ ալ ու ձախ կողմերը կը պայքարէին և թէ Գ. Կրանաիի հրաժարումը կը նշանակէր Իտալիոյ արտաքին քաղաքականութեան փոփոխութիւնը։

«Մաթենոյ» կը գրէ թէ Գ. Մուսոլինի քայլին իսկական նշանակութիւնը այն է, որ ան կ'ուզէ ինքը անձամբ ներկայ գտնուիլ միջազգ. խորհրդաժողովին։

ՎԷՆԻԶԵԼՕՍ ՉՊԻՏԻ ԿՐՆԱՑ ԵԱԼՕՎԱ ԳԱԼ ՅՈՒԼԻՍ 30 ԻՆ

Աթէնք.— Տրուած ըլլալով որ Մ. Վէնիզելօս պարտաւոր է Աթէնք գտնուիլ Օգոստոս 4ին, խորհրդարանական աշխատութեան վերսկսման առթիւ, անհաւանական է որ Կարնայ Եալովա մեկնի Յուլիս 30ին, ինչպէս ծանուցուած էր Գոյէն։

*** «Ճիւմհուրիէթ» կ'գրէ թէ մինչեւ 15 օր Վէնիզելօս պիտի գայ Եալովա ուր մեծ պանդոկին մէջ տեղ կը պատրաստուի իրեն։ Ուրիշ հեղինակներ ալ այս առթիւ պիտի այցելէն Եալովայի ջերմուկները։

Տրպլին.— Տէյլը մերժեց ծերակոյտին կողմէ բացարիկ ժաքսերու օրինագծին վրայ եղած յանձնարարութիւնները։ Օրինագիծը անմիջապէս ործադրութեան դրուեցաւ։

ՊԱՆԴՈԿ ԱՀԱՐՈՆ ՊԻԹԻԱՄ

ՀԻԻՍԻՍԱՑԻՆ ՍԻՒՐԻՈՅ ԼԱՒԱԳՈՑՆ ԱՄԱՌԱՆՈՑՆԵՐԷՆ ՁԷՊԵԼ ՄՈՒՍԱՑԻ **ՊԻԹԻԱՍ** ԳԻՒՂԻՆ ՄԷՋ

Նորակառոյց եւ գեղեցիկ շէնք. արդիական կերպով կահաւորուած սենեակներ. ընդարձակ սրահ, քաղցիք, եւրոպական եւ արեւելեան կերակուրներ

ՁԱՓԱԼԻՈՐ ԳԻՆ,

ԲԱՑ Է 1932 ՑՈՒԼԻՍ 1ԷՆ ՍԿՍԵԼ

Իր աննման տեսարաններով, առատ ջրերով և առողջարար կլիմայով ծանօթ ՊԻԹԻԱՄ գիւղը այս տարի օժտուած է գիւղագնացութեան համար անհրաժեշտ եղող բոլոր յարմարութիւններով։

Ճամբաները նորոգուած են, գիւղին մէջ հաստատուած է թղթատարական ամենօրեայ ապաստարկութիւն ինչպէս նաև թէյխոն և հեռագիր։

Գիշերօթիկ ունեցաւ նաև իր առաջնակարգ պանդոկը, ուր այցելուները պիտի գտնեն Սիւրիոյ և Լիբանանի լաւագոյն ամառանոցներուն յատուկ բոլոր յարմարութիւններն ու հանգստութիւնները։

Տէր և Տնօրէն ԱՀԱՐՈՆ ԻԶՄԻՐԼԵԱՆ

ՏՔԹ. Բ. ԳՈՒԼԱԳԵԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ՝ ՆԵՐՔԻՆ, ՄՈՐԹԱՅԻՆ ԵՒ ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

ՎԿԱՅԵԱԼ ՓՈՐԻԶԻ ՀԻՆԻԱԴԱՆՈՑՆԵՐԷՆ

Կը դարմանէ գիտական ամենավերջին մեթոտներով, քորեու, սատմոխի, պիրճերու յետադի ամէն տեսակ հիւանդութիւններ։ Հին եւ նոր գերմանիզութիւնը իր բոլոր բարդութիւններով, ինչպէս նաեւ Ֆրանկախոս եւ մորթային հիւանդութիւնները։

Առագ, արմատական եւ բարեխիղճ դարմանում։

Հիւանդ կ'ընդունի ամէն օր, բացի կիրակիէ, իր նախկին դարմանատան մէջ. ժամը 8—12 եւ 2—6ու մասնաւոր ժամադրութեամբ։

Երեքշաբթի օրերը, ժամը 2—5 վկաւոր ՍՂՓՈՍԱՆՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ

Ժամը Հատուկ փողոց՝ թիւ 8

ՏՔԹ. ԳԷՈՐԳ ԿԷՐԿԷՐԵԱՆ

Վկայեալ Lauréat Ընտկիծ Interne եւ նախկին ասիստան ՆՈՒՆԵՍԿՕ բժիշ Ֆրանսական հիւանդանոցի ԱՁՔԻ, ՔԹԻ, ԿՈԿՈՐԴԻ, ԱԿԱՆՋԻ և ԳԼՈՒՈ հիւանդութիւններու բաժնին։

Հիւանդ կ'ընդունի կէսօրէ վերջ ժամը 2—6

իր գիւղին մէջ rue de Damas, No. 15

Հիւանդները ուղղակի հիւանդանոց կ'ընդունուին իր կողմէ տրուած մասնաւոր թղթով։

Աղքատ հիւանդներու ձրի դարմանում, ամէն օր կէսօրէ առաջ ժամը 10—12, հիւանդանոցի դարմանատան մէջ։

Կարի եւ Գեղագիտութեան Դասընթացք Տիկին ՄԱՌԻ ԵՐԱՄԵԱՆ

ՎԿԱՅԵԱԼ ԴԵՐՋԱԿՈՒՀԻ

ԲԱՐԻԶԷՆ ԵՒ ՎԱՇԻՆԿԹՕՆԷՆ

Կարի եւ ձեւագիտութեան մասնագիտուհի, Տիկին Մառի Երամեան կը վերադառնայ իր արհեստանոցը, Մեծ Սէրայի գիմացը Նո. 78 տան երկրորդ արկը։

Երեք ամսուան միջոցին կը սորվեցնէ արհեստավերջին ճոռաձեւութեամբ, կար եւ ձեւագիտութիւն իր բոլոր բարդութիւններով եւ արդիական մ,ոդոցներով, Droit-fils մեթոտով։ Իր աշակերտուհիները կ'օժտուին Բարիզի ազգային Académie Daydou վկայականով։

Տոկուն շինուածք վայելուչ տեսք հնչուն եւ բնական ձայն

Ահա յատկանիշները

ՈՐՈՆՅՄԱՎ ԿԸ ՁԱՏՈՐՈՇՈՒԻՆ

ԱՓՕLLՕ ՖՕՆՕՆԵՐԸ

Հրապարակի վրայ գրեթէ ոչ մի բոլոր մարքային հետ կը մրցին Սքոլթ ֆոնոները։ Մանաւանդ վերջին նոր մօտէլները, որ նոր հասած են արդէն, ան կերպասնցելի են իրենց տոկունութեամբ, վայելչութեամբ և մատչելի գիներով։

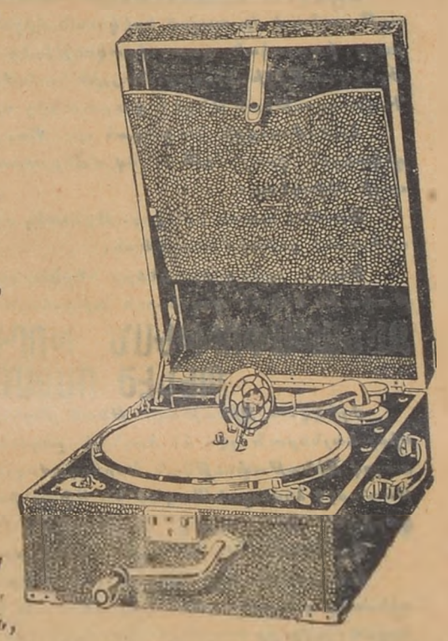

APOLLO GRAMOPHONE Co. Ltd
(of London)

ՍՓՕԼԼՕ ՖՕՆՕՆԵՐՈՒՆ ԹՈՒՅԼԱՏՐԵԼԸ !!!

Կատարեալ հանգստով գոյացնելու համար անգամ մը այցելեցէք

MAISON APOLLO, Rue de la Poste, BEYROUTH

Փարկագիծ եւ ճօճող ամէն ձեւի, անվիճելի տոկ եւ առաւելութիւններ

պիւրամաչելի վճ. վճարումի պիւրութիւն։

Ընդ. Ներկայացուցիչ Սիւրիոյ, Պաղեստինի, Անդրյորդանանի, Միջագետքի եւ Թիգրոսի։— ԳԱԲՐԻԷԼ ՍԻՆԱՆԵԱՆ

KOURKEN SINANIAN, Boîte Postale 642, BEYROUTH (Syrie)

ՍԹԱՆՏԱՐ *կօշիկներ միշտ առնելաբաւ, առնելադիմացկուն, առնելաւաժան եւ առնելագեղեցիկներն ևն.*

ԿԵԴՐՈՆՑՏԵՂԻ ՆԱՃԱՐ ԵՂԲԱՐՑՆԵՐՈՒԻ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ

ԱՔՔՆՔ ՏՊԱՐԱՆԸ

ՏՊԱԳՐԱԿԱՆ ԱՄԷՆ ԿԱՐԳԻ ԳՈՐԾԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ

Դիմեցէք «ԱԶԴԱԿ»ի Տպարանը՝ գիրք, պրօշիւր, հարուածեկան հրաւիրագիր, պաճառակ, եամակի թուղթ եւ առեւտրական ձեռագիրներ.

ԱՐԱՔ, ՄԱՔՈՒՐ, ԳԵՂԵՑԻԿ ԵՒ ԱԺԱՆ.

ՁՈՒԱ ՄԹԵՐՔ ԳԻՐԵՐՈՒ

ԱՆԴՈԿ ԼԻՒՔՍ

ՀԱՒԱՍԱՐ ԱՒԵԼԱՑԱԳՈՒՆ ՊԱՆԴՈԿ

«ԼԻՒՔՍ»ԻՆ ՄԷՋ, ՀԱՆԳԻՍՏԻ ՉԱՓԻ ՄԷՋ, ՊՏՈՒՏԱՒՈՐ ԱՌԱՆՑ ՊԱՐՏԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ

ԽՆԴՈՒՄՆ ՍԵՆԵԱԿՆԵՐ ՈՐ ԿԸ ԲԱՂԿԱՆԱՑ 1.2.3.4. ՄԱՀՃԱԿԱՆԵՐԷ

1. ՀԱՄԵՂ ՁԱՁ, ՄԱՔՈՒՐ ԵՒ ԱՆԹԵՐԻ ՍՊԱՍԱՐԿՈՒԹԻՒՆ.
2. ԳԻՆԵՐԸ ԽՈՒՍ ՉԱՓԱՒՈՐ.
3. ՏՍԱՆ ՓՆՏԱՐԱՂԵՐՈՒՆ ԱՄԷՆ ԳԻՇԵՐՈՒԱՆ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ։

Տէր և Տնօրէն Գ. ՊԱՐՏԻԶԱԿԵԱՆ

ԸՆՏԱՆԻՔԻ ԱՍՏՂԸ
(L'ETOILE du FOYER)

ՕԹԵԼ ԴՈՒՆ ՓԵՋԻ ԵՒ ԱՍՏՂԸ ՓՈՍՏ ՕԹԵԼ

Առեւտրական և երկրագործական ժողովրդային վարկի հաստատութիւն

Անանուն ընկերութիւն.— գրամագլուխ՝ 3,000,000 ֆրանք.

որ կրնայ 3.000,000,000 ֆրանքի բարձրացուիլ վարչական խորհուրդի պարզ որոշումով։

Գեղրոցատեղի.— 137 Boulevard Sebastopol - Paris

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ Արեւելեան պետութեանց

Սավոյ Օթելի՛ օճեֆ, Գուրճ, Գէյրութ

ԵԼԵՒՄՏԱԿԱՆ ՁԻՒՂ

Ապահով սպասևանագրութիւնմ

ՕԺԻՏ

Երաշխաւորեալ տոկոս 6%։ Ակէ զատ մասնակցութիւն ընկերութեան չահերուն։

ԿԱԼՈՒԱԾԱԿԱՆ ՁԻՒՂ

ՎԱՐԿԵՐՈՒ ԲԱԺՈՒՄ

կալուածի վրայ փոխառութիւնք

վճարելի 10—15—20 տարիէն, որոշուած պարտաժամէն առաջ ուզողը կրնա՞ վճարել։

ԸՆԴԱՆԻՔԻՆ ՍՍՏՂԸ ընկերութիւնը ներկայիս 75,000ն աւելի անդամ ունի։ Մինչեւ 1 Ապրիլ 1931 Ընտանիքին Սստղը 135 միլիոն փոխ տուած է, գրաւով 500 միլիոնէ աւելի արժէք ունեցող անշարժ կալուածներու վրայ։

Ամեն բդքակցութիւն ուղղել՝ B. P. 821, Beyrouth

Իզապէլի այս հիւանդութեան միջոցին նորէն Պարպարայի և իր ամուսնոյն միջեւ եղող յարաբերութեան խնդիրը սկսած էր մտատանջել և անհանգիստ ընել Իզապէլը։ Մարմնական ակարութիւնը յաճախ կը զրկէ մարդուն մտքին տեղաւորուղ զգացումները։

Իզապէլ տեւականօրէն այդ մասին կը մտածէր և ինքն իրեն կը հարցնէր.

— Արդեօք Քարլայլ իսկապէս սիրա՞ծ էր Պարպարան, արդեօք անոր իրեն հետ ամուսնութեան պատճառը միմիայն իր գեղեցկութիւնն ու անունն է։

Բնական է առաջին տարիներու սաստիկ սէրը և զգուանքները չէին մնացած այլևս, աւելի լուրջ և հաստատ սէր մը զոյացած էր Քարլայլի սրտին մէջ։ Եւ ընդհանուր վիճակը այս չէ՞, սէրը չի կրնար, սակայն ժամանակն ու պարագաները իրենց ազդեցութիւնը իզործ կը դնեն։ Նայեցէք պզտիկ տղոց, անոնք երբ պատրիկ մը կամ խաղալիք մը ձեռք անցնեն ի՞նչ տեսակ սէր մը ցոյց կուտան առաջին օրերը։ Կը համբուրեն կը սիրեն, իրենց աչքէն ու սրտէն չեն հեռացներ, ամէն բան կը ձգեն և միմիայն այդ խաղալիքներու մասին կը մտածեն։ Բայց քիչ վերջ, պատրիկը կը դնետուի մութ անկիւն մը, խաղալիքները կը դառնան ձանձրացուցիչ առարկաներ։ Այլևս չեն ուզեր խաղալ անոնց հետ և զզուանք կ'զգան։ Այս բնական պահանջ մըն է, մեծերու թէ պզտիկներու մօտ։

Մեծցած տղաքը ասկէ տարբե՞ր կ'ըլլան։ Երիկ մարդիկ ըլլան թէ կիներ, միևնոյնն ենք, մեր սիրած բաներուն երբ տիրանանք, այլևս անոնք իրենց կարեւորութիւնը կը կորսնցնեն։

Ո՛վ օրիորդ, եթէ քիչ վերջ քու ամուսինդ ու տէրդ ըլլալու պատրաստուող մարդը քեզի հազար երդում կ'ընէ որ մինչև վերջ միեւնոյն սաստկութեամբ և գուրգուրանքով պիտի սիրէ քեզ, կուգես հաւատալ, բայց եթէ յառաջիկային սիրով մի մեղադրեր զայն։ Վստահ եղիր որ ան քեզ դիտմամբ խաբած չէ այլ միայն, մոռցած է որ մարդկային բնաւորութիւնը կրնայ փոխուիլ։ Ժամանակ սիտի զայ որ քեզ պաշտող ամուսինդ պիտի լրջանայ նաև սիրոյ մէջ, այս վիճակը կարելի է քեզի պաղութիւն պիտի տեսնուի, բայց գիտցիր որ այդ բնական պահանջ մըն է։ Երիտասարդութեան զօրեղ զգուանքն ու բուռն սէրը հետզհետէ պիտի տկարանայ։

Իզապէլ այս յանձնարարը գործեց։ Իր ամուսնոյն լուրջ ու հանդարտ վերաբերմունքը վերագրեց անոր սիրոյն նուազեցման և Պարպարայի ազդեցութեան արդիւնք։ Սա յայտնի էր որ թէպէտ Իզապէլ Քարլայլը պէտք եղած աստկութեամբ չէր սիրած, սակայն ամէն զոհողութիւն չէր խնայած սրտով ու հոգիով կապուելու համար։ Սակայն աշխատանքն ու ճիգը սիրոյ խնդրոյն համար տարբերին ըլլալը չդիտցաւ Իզապէլ։ Սէրն ու սիրահարութիւնը անանկ բան մըն է որ, յաճախ առանց գիտակցութեան և հակառակ մարդուն կամքին կը ծնի։ Իզապէլ կարելի է ինք յայտնած ըլլալ կարծեց։ Զայն ուրիշներու հետ բաղդատելով բոլորէն աւելի խելացի, բարձր և ազնիւ կը գտնէր։ Որովհետեւ կը հաւատար որ իշխանուհի մը անգամ Քարլայլը ամուսնին է ըսելով պիտի հպարտանար։ Որով անոր սրտին մէկ փոքր անկիւնն իսկ Պարպարայի յատկացուիլը չէր ուզեր։

Վերջապէս իրենց մեկնումին օրը հասաւ։ Երեք զաւակները քովն էին։ Առաջին աղջիկը Իզապէլ հինգ տարեկան զեղեցիկ ու նուրբ աղջիկ մը եղած էր։ Իսկ Ուիլեամ ճիշդ մօրը կը նմանէր և Արչիպալտն ալ հօրը։

Իզապէլ իր ձագուկները քեւերուն վրայ առնելով հարցուց.

— Սիրելիներս քովս եկէք, մայրիկին հետ կուզէ՞ք ծովը անցնելով միւս եզերքը երթալ։

AZTAG
JOURNAL QUOTIDIEN ARMÉN.
B. P. 587
BEYROUTH, Liban
Directeur - Propriétaire
HAIG BALIAN

ԳՆԱՀԱՏՈՒԹԻՒՆ
ՍԻՒՐԻԱ տար. 550, վեցամսեայ 300 ՈՒ. Դ.
ԱՐՏԱՔԱՂԱՔ տարի 7, վեցամսեայ 4 տոլար

ԱԶԴԱԿ

ازتـــاك

جريدة سياسية ادبية اقتصادية حرة

ՕՐԱԹԵՐԹ
ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԳԻՏԱԿԱՆ

ՈՒՐԲԱԹ ՅՈՒԼԻՍ 29 1932

ԳԵՆԸ ՔԷ ՀԱՍՏ 2.50 Ո. Դ.

Ձ. ՏՈՒՐԻ | Ամեն առաքում պէտք է բնել թերթիս տնօրէնին հասցէին | Տնօրէն — Խմբագիր՝ ՀԱՅԿ ՊԱԼԵԱՆ | Չնուատարակուած ձեռագիրները չեն վերադարձուիր | ԹԻՒ 109 (686)

ՈՃՐԱԳՈՐԾ ԿՈՐԿՈՒԼՕՖ ՄԱՀՈՒԱՆ ԴԱՏԱՊԱՐՏՈՒԱԾ

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԳՈՐԾԵՐՈՒ ՀԱՆԴԷՊ

Ա.

Մեր ազգային գործերու ներկայ անմխիթար վիճակին գլխաւոր պատճառներէն մէկն ալ ձեռնհաս ազգայիններու պաշտօնէ խուսափումն է։ Այսօր շատ դժուար է ազգային ոեէ պաշտօնի մը համար գործի լծել յարմարագոյն և օգտակար նկատուած ազգայինը։ Հին ատեններ այսպէս չէր, մարդիկ պատիւ կը համարէին թաղականութեան կամ հոգաբարձութեան անդամ ըլլալը։ Շատ հազուագիւտօրէն կարելի է գտնել այսօր անձնուէր ազգայիններ, որոնք գիտակցաբար և օգտակար ըլլալու դիտումով ազգային պաշտօն ստանձնեն։ Մենագծածները ընդհանրապէս պատահական և չհամեմատներով աշխոյժ գրաւած են, առանց ներկայացնելու արժանիք և կարողութիւն իրենց գրաւած պաշտօնին համար։ Կրթական գործէ չհասկցող և գպրոց ու գպրութիւն չտեսնող խանութպան մը յաճախ հոգաբարձու կը նշանակուի, քանի որ ձեռնհասները կը մերժեն։ բարոյական ըմբռնումէ զուրկ անհատներու կը յանձնուի երբեմն նոր սերունդի կրթական հոգը, երբ կարելի չըլլար գործի լծել յարմարագոյնները։

Դժբաղդաբար և ընդհանրապէս այս է պատկերը մեր ազգային ներկայ կեանքին։ Աչքէ անցուցէք անգամ մը մեր թաղականական կամ հոգաբարձական ժարմիններէն և պիտի տեսնէք որ մեծ մասամբ անոնք իրենց դիրքին ու պաշտօնին անգիտակ, կրթութենէ ու գաղափարէ զուրկ պատահական արկածախնդիրներ են։ Անուրանալի է և հարկէ որ անպակաս են անոնց մէջ անձնուէր և անկեղծ ազգայիններ, սակայն այդպիսիներ յաճախ փոքրամասնութիւն կը կազմեն։

Ստեղծուած այս կացութեան պատասխանատուն մենք ենք։ Մեր ժողովուրդը քննադատելու և բամբասելու արհեստին մէջ առաջնակարգ տեղը կը գրաւէ։ Ամենաանձնուէր ազգայինն անգամ չենք խնայեր բամբասելու և զրպարտելու, երբ կը գտնուի ազգային պաշտօնի մը վրայ։ Եւ մեր քննադատութեան միջոցին ոչ սանձ կը գնենք մեր լեզուներուն և ոչ ալ չափ մեր գրիչներուն։ Լսի ըսուներու և առասպելներու լեզուն աւելի հաւաստի և ստոյգ կը թուի մեզ, քան թուանշաններու և քննութիւններու պատկերը։ Անձնական ճղճիմ ու չուկայիկ հաշիւներէ մղուած կ'ուզենք սկսնել և վարկաբեկել ազգային պաշտօնի մը գլուխը գտնուող ազգայինը, անոր վերագրելով նոյն իսկ գեղծումի և դաւաճանութեան մեղքեր։ Շատ փութկոտ ենք եւ անհամբեր վճիռ տալու մէջ։ Չենք սպասեր արդիւնքը և նկատի ալ չենք առներ մեր բամբասանքներու պատճառելիք հետևանքները, ոըոնք յաճախ կը դառնան աղիտաբեր մեր ազգային գործերու բարւոքը մատակարարումին համար։

Այս հոգեբանութիւնը և յաճախ մեր անխոհեմ ընթացքը ահա ստեղծած է ներկայ դրութիւնը։ Ամէն ազգային գիտէ որ պիտի քննատուի և բամբասուի եթէ ազգային գործերու մէջ պաշտօն մը ստանձնէ։ Իր անձնական թէ գաղափարական հակառակորդները առիթը պիտի օգտագործեն մեր ժողովուրդի թոյլ կողմը շահագործելու համար ի վնաս իրեն։

Ի հարկէ քննադատութիւնը անհրաժեշտ է ազգային հասարակական գործերու համար. առանց անոր կարելի չէ կատարելութիւն։ Ազգային անհատներն ալ կը քննադատուին և պէտք է որ քննադատուին։ սակայն քննադատութիւնը պէտք է բղխի օգտակար ըլլալու, շինելու և կանոնաւորելու մտահոգութենէն։ Երբ քննադատութիւնը կը բխի յետին նկատումներէ և պարունակէ բոլորովին սուտ ու անհիմն պատմութիւններ, կը դառնայ բամբասանք ու զրպարտութիւն։ Եւ զրպարտութիւնն ու բամբասանքը կը չլատեն, կը յուսահատեցնեն անձնուիրութեամբ գործի լծուող ազգայինը, որ փոխանակ երախտագիտութեան և շնորհակալութեան արտայայտութիւններ լսելու կը պարսաւուի և չար լեզուներ սեցնելու կ'աշխատին իր արժանապատութիւնն ու պատիւը։

Երանի՛ թէ մեր ազգայինները չ'ազդուէին անիրաւ քննադատութիւններէն և շարունակէին իրենց նուիրումը։ Սակայն, ցաւալի է ըսել որ, այդ կարելի եղած չէ ցարդ և կարծես յետ այսու ալ կարելի պիտի չըլլայ։

* * *

Այս խորհրդածութեանց առաջնորդուեցանք, վերջերս շրջան ընող կարգ մը ըսի ըսաներու պատճառով։ Առհասարակ երկու ազգային մարմիններու նիւթական գործառնութեանց շուրջ տարաձայնութիւններ տարածուած էին, մին Գերեզմանատան Ծանձնախումբի և միւսը Ս. Նշան Ազգ. վարժարանի հոգաբարձութեան հաշիւներուն շուրջ։ Մենք առաջին օրէն իսկ ծանօթ այդ տարաձայնութեանց մօտէն հետաքրքրուեցանք և իրաւասու, արժանահաւատ մարմիններու և անձնաւորութեանց մօտ շարունակեցինք մեր քննութիւնները ու հետապնդումները։ Նկատի ունենալով կարգ մը պարագաներ, ինչպէս նաեւ Ս. Նշան վարժարանի ի նպաստ ձեռնարկուած հանգանակութեան պարագան, օգտակար համարեցինք սպասել քննութեանց արդիւնքին։ Մանաւանդ որ այդ երկու մարմիններու ալ հաշիւները կը գտնուէին մասնաւոր յանձնախումբերու քննութեան ներքև։

Այժմ վերջացած են. այդ քննութիւնները և արդիւնքը յայտնուած։

Գերեզմանատան նորընտիր Ծանձնախումբը, որուն անդամները վստահելի և ծանօթ ազգայիններ են, մեզ կը տեղեկացնեն պաշտօնապէս որ նախորդ Ծանձնախումբի գանձապահին շուրջ եղած տարաձայնութիւնները բոլորովին անհիմն են, որովհետև յետ հաշուեքննութեան, ան, անմիջապէս և ամբողջութեամբ յանձնած է պատշաճ գումարը։ Ինչպէս գիտեն ընթերցողները, նախորդ Ծանձնախումբի գանձապահին կը վերագրուէր 600 ոսկիի մօտ գումարի մը զեղծումը։ Այժմ յայտնի եղաւ որ այդ տարաձայնութիւնը անիրաւ և անարդար զրպարտութիւն մըն է, որուն արձագանգ ըլլալ չուզեցինք օրին։

Երկրորդը Ս. Նշան վարժարանի հոգաբարձութեան հաշիւներն են, որոնց ևս, ինչպէս ըսինք, քննութիւնները վերջացած են և երեան հանուած պատկերը։ Ուրիշ խմբագրականով մը կը պարզենք նաև անոնց գործառնութեանց և հաշիւներուն շուրջ եղած տարաձայնութեանց մանրամասնութիւնները ու իրական պատկերը։

Ասիան Յառաջիկայ Ռաան Տարիներու Ընթացքին

Միջագետի ճախիճ Բարձ Գօմիսէր, Սըր Առնոլտ Վիլսըն, անցեալ ուրբաթ 8ին, Լոնտոնի Արեւելեան Ասխարհագրական Ասիական Ընկերութեան հիմնարկութեան տարեդարձի առթիւ խօսած է խիստ կարեւոր ճառ մը որմէ կը քաղենք մեր հասարակութիւնը հետաքրքրող հետեւեալ մասերը։

ԹԻՒՐՔԻԱ

Թիւրքիա ըստ վերջի մարդահամարին 13.50 միլիոն բնակչութիւն ս'ունի։ Յառաջիկայ տարիներու ընթացքին որևէ յառելուած մասին առեալ մը չկայ։ Տաճկաստանի տահմանները իրենց ընդհանուր գծերուն մէջ չատ մեծ փոփոխութիւն մը չի պիտի կրեն մինչև 1950։ Բայց, անկարելի չէ որ Արարատ լեռան չուրջ փոքր ինչ ճշտումներ ըլլան ի նպաստ Խորհրդային Հայաստանի Հանրապետութեան, գէթ մաս մը գիշելով հայկական նախկին բնագաւառէն, հոդամասեր՝ որոնք արդէն գրեթէ ներկայիս աւերակ ու անմշակ են։

Թիւրքիոյ արեւմտեան քաղաքակրթութիւնը իւրացնելու համար թափած ներկայ ճիգը՝ 1950ի վերջերը պիտի կորսնցնէ իր ուժն ու հմայքը։ Ան չի կրնար համերաշխ քալել՝ որ ըսած որէ զարգացող ազգայնական ոգիին հետ, և սահպուած է, որ մը չէ որ մը խզել այն արտաքին բոլոր աուեալները որոնք կը նկրտին եւրոպական դրոշմ մը տալ իր ազգային հաստատութիւններուն ու բնագաւառի տարազին։ Գալիք 18 տարիներու ընթացքին, Թիւրքիոյ մէջ առեւտրական ոչ մէկ կարեւոր չարժում կրնայ է նախատեսել։ Նոր Թիւրքիա ոչինչ ունի տալիք Նոր Ասիոյ։ Ստորերկրեայ հանքային հարստութիւններ ի վիճակի չեն Թուիր արագ զարգացման մը բովէն անցնելու։

Թիւրքիա ամենէն առաջ հոդագործական երկիր մըն է. հակառակ ատոր՝ կառավարութեան լուրջ նկատողութենէն վրիպած է, ինչ որ կրնանք տեսնել, հարևացի ակնարկ մը ձգելով վերջի տարիներու պետական պիւտճէին վրայ։ Իրարու յաջորդող աննպաստ հունձքեր, տարուէ տարի նուազեցած են արտադրոյթը ու բնական է ատոր հետևած է արտածութիւններու նուազումը, չեչտելով արդէն գոյութիւն ունեցող անտեսական անհաւասարակշռութիւնը։ Ասոր վրայ եթէ աւելցնենք գնում-վաճառումի պետական հակակշիռը և մաքսային արգելիչ բարձր սակագիններ՝ այն ատեն կ'ունենանք բոլոր տուեալները հասարակական ընդհանուր տագնապին։

ՍԻՒՐԻԱ

Ճիշտ հաւանական է որ 1950ին Սիւրիան բոլորովին տարբեր բան մը ըլլայ 1932ի Սիւրիայէն։ Ներկայ Մայիս ամսուն, Լիբանանի Հանրապետութեան տահմանագրութեան կախակայումը, ինչ կը Թուի առաջին մեծ քայլն է դէպի Սիւրիոյ Ընդհանուր Վարչական Միութեան։

1920—1940 տարիներու ընթացքին օթօմօպիլներու հարար չինուած խճուղիներու հսկայ ցանցը, առևտուրի այն մեծ վարկը որուն մեկնակէտն է Իրաքէն իր ծովափը երկարող քարիւղի ենթամուղը, ընդհանուր ոռոգումի հսկայ ջրա-ելեքտրականութեան յատկացուած խոշոր դրամագլուխները եւ դեռ ուրիշ մի չարք ծրագիրներ՝ չատ խոր ազդեցութիւն պիտի ներգործեն Սիւրիոյ բնակչութեան վրայ։ Կրօնական տարբերութիւնները պիտի կորսնցնեն իրենց սուր կերպարանքը։ Ֆրանսացիք, թէև քիչ մը դժուարաբարոյ, բայց վերջապէս պիտի յաջողին ձեռք բերել կառավարելու այն թէքնիքը զոր այն-

քան ձեռնհասօրէն կիրարկած են Ալճերիոյ, Մարոքի և Թունուզի մէջ։ Եւ սակայն պիտի ուսայ, ինչպէս հիմա 1932-ին նոյնպէս 1950ին, իբր ամենացայտուն ապացոյցը այն անսպասելի կատելութիւններուն զոր իւրացման քաղաքականութիւնն մը կրնայ ի գլուխ հանել, երբ կը կիրարկուի հանդէպ այնպիսի ժողովուրդի մը որ ոչինչով անջատուած է, ոչ մէկ անսանձելի խրամով արևմտեան քաղաքակրթութենէն՝ իր բարձր իմացականութիւնով և կարգապահական ոգիով։ Հնդկաստան է միակ տահմանը ընդմէջ Արևմուտքի եւ Արևելքի։

Ֆրանսական Սիւրիոյ ժողովուրդը, կը կասկածիմ որ բոլորովին գոհ ունայ իրեն վիճակուած դրութենէն։ Սակայն, այդ Թուականին՝ կամ կազմած պիտի ըլլայ միացեալ պետութիւն մը եւ կամ կարծիքներու փոխանակութիւններ տեղի պիտի ունենան այդպիսի կարելիութեան մը չուրջ։ Վերջապէս սա որոշ է որ երկար խնամատարութենէ մը վերջ պիտի ձերբազատուի Սիւրիան, բարգաւաճ և առոյգ։

1950ին, Քրիստոնեաները պիտի կազմեն երկրին մեծագոյն տարրը, Մահմետականները պիտի վարեն կուսակցական հոսանքները։ Կրօնական տեսութիւններէ աւելի՝ առևտրական եւ երկրագործական չահերն են որ պիտի կազմեն ընթացիկ վիճաբանութեանց մայր երակը։ Եւ 1950ին, Սիւրիոյ Մահմետականները գերակչիռ դիրք մը պիտի ունենան հարևան երկիրներու — Պաղեստինի և Իրաքի — քաղաքական հարցերու վիճաբանութեանց մէջ՝ աւելի քան 1932ին։

ՊԱՂԵՍՏԻՆ

1950ին, Պաղեստին, ինչպէս կիպրոս կղզին, դեռ անգլիական թևարկուի տակ պիտի ըլլան։ Թէև 1919—20ին ծնունդ առած հոգատարական դրութիւնը, 1950էն առաջ չնկուած պիտի ըլլայ, հաւանութեամբ գլխաւորաբար այն կողմերուն որոնց համար կիրարկուած էր։ Որովհետև, յետագային պիտի տեսնենք թէ այդ խնամատարութիւնը այլևս չէր հապաղեցնիր հոգատարական երկիրներու բնակչութեանց չահերուն։ Սիօնականութիւնը կը կորսնցնէ իր քաղաքական սուր բնոյթը, թէեւ չատ մը ինքնաբուխ ու բարգաւաճ սիօնական գաղութներ պիտի ծաղկին հոն, բայց ոչ այլևս գուրսի հրէական աշխարհէն առնկալող թուական նոր ուժեր և ելեւմտական հակայ աջակցութիւններ։ Այս նոր գաղութները չատ մեծ դեր պիտի կատարեն բարձրացնելու համար բնիկ արաբներու ընդունակութեանց չափանիշը։ Ասոնք պիտի ընդօրինակեն բոլոր այն մեթոտներն ու եղանակները որոնք յաջողութեամբ պսակուած են չատ փոխադարձութեան, և հաւերաչխութեամբ պիտի գործակցին հրէաներու հետ արտադրական և առևտրական ժարզերու մէջ։ Բնական է, արմատական տարբերութիւնները բոլորովին չի պիտի անհետին, սակայն միջավայրի ու կլիմայի ազդեցութիւնները պիտի յղկեն անոր սուր կողմերը։ 1950ին, Պաղեստինի մէջ դոյութիւն չի պիտի ունենայ մի միայն պարզ ներկայացուցչական ժարմին մը որ յաճախ ցեղային կռատզի հակառակութիւններու աղբիւր մըն է, այլ պիտի կազմուին խորհրդատու ժարմիններ, ընարուած կամ կառավարութեան կողմէ և կամ երկրորդական ընարողներու քուէարկութեամբ. այդ ժարմիններուն պիտի մասնակցին զանազան հոսանքներէ ժարդիկ, որոնք մէկ կողմէ, պիտի ստիպուին ցոյց տալ իրենց չկունութիւնը՝ առաջնորդելով իրենց համախոհները և միւս կողմէ, ընդհանուրի չահերու համար պիտի գործակցին իրար հետ, թիկունք ըլլալով կառավարութեան։ Այս տուեալներով մեր պիտի ձգտին քաղաքական հաստատութեան։

Իրաք *Ս. ՓԱՓԱԶԵԱՆ*

(Շար.)

ՆԵՐԳԱՂԹԸ... ԵՒ ԱՐՏԱԳԱՂԹԸ

(Սեփական թղթակցութիւն)

Որքան ծանօթ ու սովորական է վերի բառերէն առաջինը, նոյնքան արտառոց ու եղերականօրէն անտեսուած է երկրորդը։ Ներգաղթ՝ այսինքն, զանգուածային ու խուռնամբոխ խուժում մը դէպի երկիր, իրականացո՛ւմը տարիներ ամբողջ երազուած ու միշտ անիրական մնացած տեսիլքին։

Չշփոթենք սակայն։ Ինչ որ այսօր կը կատարուի ներգաղթի անունով, դիւանագիտական ամենաստորին ու խարդախ խաղ մըն է և ուրիշ ոչինչ։ Երկրին, կամ աւելի ճիշդ կըլլար ըսել վարիչներուն, չկը կը պահանջէ որ տեղ մը տրձանագրուի և տրար աշխարհ իմանայ, թէ Խորհրդային վարիչները սիրտէմի մը աշխատանք կը տանին տրատատահմանի հայերը ներս առնելու։ Անկախ այդ չարժումին առջև բերելիք վատ կամ լաւ հետեւանքէն, պէ՛տք է իրենց այդ ձգտատը, որպէսզի լուսեան ապացոյցը տուած ըլլան կատարուող չինարարութեան։ Արդարև պիտի տրատարանն իրենց քիթէն անդին չտեսնող քանի մը միամիտներ, եթէ մարդիկը իրենց յարաճուն թափին իջ աչխատող բազուկներու պէտքը չունենան, ինչո՞ւ դուրսի հայերն ալ պիտի կանչեն Հայաստան։ կը նշանակէ ուրեմն, որ յառաջդիմութիւն մը կայ երկրին մէջ։ Իսկապէս։ Գարապ տեղը ինչո՞ւ պիտի կանչեն։ Ու կը կատարուի ներգաղթի գործը, կանխաւ պատրաստուած ամպարարական ներկայացումի մը բոլոր նրբին ու յաւելուածական ժանրատանութիւններով։ Ներգաղթողներէն կը պահանջուէր անցագիր մը՝ որուն վրայ գրուած պիտի ըլլար մէկ բառ միայն. ճակատագնացկան։ Այսքանը կը բաւէր որ դրախտին դռները բացուէին ներկայացողներուն առջև։

Մեր Թերթերը, առաջին իսկ օրէն, վճռօրէն վերապահ ու կասկածոտ կեցուածք ունէին ներգաղթին հանդէպ։ Ու չատ բնականօրէն. իրենց գերին մէջ էին նաև արտատահմանի անգոյն ու իրացուները, յաւիտենական, ժաչուած յանկերգը բերնին—գուքէայատանի թշնամիներ էք ու ատոր համար կ'ուզէք արգելք ըլլալ ներգաղթին։ Եւ արգելք չեզանք։

Կարաւանները իրարու եանէ սկսան չարժիլ, ու բանեցին նոյն ճամբան, միևնոյն պայմաններու տակ։ Մենք միչտ լուռ ու սպասողական գիրքի մէջ մնացինք, հակառակ անոր որ Շահվէրտեան կոչուող անխիղճ ժարդը, վեր ի վայր չրջեց մեր պալքանեան գաղութները։ Ներու ազգ. կեանքը և ձանեց պատկառամի այնպիսի աւերիչ սերմեր, որ ոչ տակաւ կը ձլին ու ցոյց կուտան ժանտաճախիլ գլուխնին։ Հետաքրքիր չատ՝ թ'մը միայն Պալքաններէն եկող որևէ հայ Թերթի, ու ամէն օր պիտի հանդիպիք եղերայրսպան ու ահաւոր դէպքերու։

Լուռ մնացինք դարձեալ։ կը բաւէ որ հայրենիքը իր ծոցին մէջ ընդունի տարտնալած բազմութիւններու այս անկեանք մնացորդները։ Երկրորդ կատրաստնին մեկնումէն ետք, չչուկները սկսան տարածուիլ։ Նոյն իսկ փաստեր՝ եկան ցոյց տալու՝ Թէ որպիսի՞ տառապանքներու կ'երթային յանձնուիլ մեր դժբաղդ ազգակիցները։ Հանդուրժեցինք նորէն, մի՛չ տատ սեղմելով ու դէպքերուն նայելով աւելի բարձրէն, յանդիմանութեամբ։

Եւ սակայն պատահեցաւ անխուսափելին։ Ներգաղթին անմիջապէս յաջորդեց ուրիշ չարժում մը։ Այս անգամ, ոչ հանդիսաւոր ու մեծախօսիկ ճառեր կատրին և ոչ ալ փախստականները փոխադրող ապրանքատար նաւեր, որ ուղղակի ստրաժատրած էին առաջինններուն։ Արաքսի պղտոր ալիքները բարութեամբ առաջնորդեցին ազատուածները դէպի միւս ափը, իսկ ճառերը ինկան կարմիր աւազաններու գնդակներէն ու անհետ կորան ջուրերուն տակ, անյիչատակ ու անգերեզման։

*Մենք, լուռ ենք հիմա։ Փախստականները գունդագունդ կը գիմեն արտատահման և ամենուրեք կը պատմեն իրենց սրտաճմլիկ պատմութիւնները։ Լսեցէք, եթէ սիրտ ունիք։ Միայն Թէ, մի՛ մեղադրէք փախստականները։ Զենք իսկ ուզեր իրենց յիչեցնել ներգաղթէն առաջ մեր ըրած յայտարարութիւնը և ցոյց տուած վերապահութիւնը։ Գացի՛ն, տեսան ու տատապեցան։ Ալ ինչ պէտք կայ հիմա խիղճերը անգամ մըն ալ վիրաւորելու։ Թող ամէնուն ուշադրութիւն

նին, կը չորնան։

Թաքատ՝ ծխախոտ, խազող, ձիթոն և պատուղ կ'արտադրէ։ Թուրքալի կողմերը հանքեր կան՝ մարմարի,իսկ Զիլէի և Նիքսարի մէջ ածուխի և կապարի հանքեր։ Բայց օգտագործող չունինք։ Բնութեան պարգեւած այս բարիքները կարելի չափով չենք շահագործեր։ Մարգ երբ կը նայի գուրս տեղը վազող գացող ջուրերուն, կը խորհի որ բան չէ փոխուած տարիներէ ի վեր։ Կը պատմեն թէ Հավիտի շրջանին օսմանական մը կուգայ Անատոլու։ Թուրքի մը հետ կը պատի։ Գետի մը առջև կանգ կ'առնէ, հիացած կը նայի ու կը դառնայ կը հարցնէ Թուրքին՝ իր անճար Թուրքերէնովը։

—«Գու սու հէբ պէօյլէ աքա՞ր» (այս ջուրը միշտ կը վազէ այսպէս)։

—«Էվէէբ, հէբ պէօյլէ աքար» (այո՛ միշտ կը վազէ այսպէս) կը պատասխանէ Թուրքը։

— «Է՛յ, սիրտէ հէբ պէօյլէ պաքա՞ր» (Է՛յ, միշտ կը նայի՞ք այսպէս)։

Այս տարի գիւղացին չատ նեղն է։ Կարելի է ըսել Թուրան վիճակի մէջ։ Թուքատը մեր ամենէն հարուստ վայրերէն ըլլալով հանդերձ, չքաւորութիւնը և խեղճութիւնը հոս ալ է տիրեր։ Մըթիսխոտը չի ծախուիր։ Գինով ու գինասուղ չկայ։ Դրամանատուներ կամ խանութպանները տոկոսի սակ կը խեղդեն խեղճերը։ Ի՞նչ ընեն.— ունեցածնին կը ծախեն։ Շատեր, ա՛յ ծխախոտ չենք ցաներ» կ'ըսեն։ Աֆիոնն ալ դրամ չըներ սակայն։ Այս չոփիքին վերջը ի՞նչ պիտի ըլլայ։ Տագնապ չէ, ժա՛ղ է տիկա...Առաջ գիւղացին պարտքէն չատ կը վախնար, հիմա, կ'արծես կորանցուցած է այդ պատուախնդրութիւնը։

— Ի՞նչ ընենք, Աստուած տուած չէ՜ւնի որ մենք ալ պահանջատէրերուն տանք, կ'ըսեն։

Հոս ալ պէտք է ֆրանկախտի դէմ պայքարի սկսիլ։ Մարգուն գրիչը առաջ չերթար լսածն ու գիտցածը գրելու։

Ո՞ր մէկին դարման խորհինք, դպրոցի՞ն, հիւանդութե՞ան, աղքատութե՞ան, տեղափոխումներո՞ւն, բերքերու պականա՞ն, բնակչութեան նըւազումի՞ն։

Այս պայմաններուն մէջ, չէք զարմանար, անշուշտ, երբ ըսեմ որ ո՛չբ որ հանդիպեցայ ընթերցող երիտասարդութիւն չտեսայ։ Նոյնիսկ, մէկ երկու հատ չէք կրնար գտնել, գարոց աւարտած երիտասարդներն իսկ անգամ մը որ հաս իյնան, տեղական բարքերուն կ'ընտելանան, կը թոյլնան, կը նոյնանան կոր։ Հայե՛ք, Թուրք, կին, օղի...

ՋԱՆՂԸՐԻ

Ցեա ինկած անկիւն մըն է Ջանղըրին։ Այս տեղ մարդ ինքզինքը աչխարհէն կարտած կը կարծէ։ Ցարաբերութիւն կայ, բայց գաւառակը չատ խեղճ ու կրակ վիճակ մը ունի։ Ջերմը մեծ աւերներ կը գործէ։ Ամբողջ բնակչութիւնը ապակի կը ատապան։ Կալի ատեն մանաւանդ, հոդագործները չեն կրնար գործ տեսնել։ Իբրև թէ պայքարի բսկուած են ջերմին դէմ։ Եղածը անարժէք դարման է։ Գիտական հետևողական պայքար կ'ուզէ։

Ջաղաքին չուրջ ջուրեր կան. լճացած ու կանաչցած կը մնան։ Միջատներու և աղտեղութեանց բոյներ են։ Ջաղաքին մէջն ալ չատ աղտոտ է։ Փոզզվուրդն ալ տնունէզ միչտ զրկուած ըլլալուն, չի կրնար գիմադրել։

Երբ առողջութեան մասին կը խօսի, պէտք է նկատի ունենալ հանրակիները որոնք ամէն տեղ կը վխտան։ Պատերազմի տարիներ, երկրորդ կնոջ մը երեսէն տչքէ ինկածներ, անօթի մնացածներ և նորութեան պատճառով «հարմարակ կամ... արդիականացած»ներ, բոլո՛րն ալ հասոյթի ու հաճոյքի միջոց ըրած են քամելով երիտասարդութեան կամ ընտանիքի տէրերու վրաէտ քաղաքներն ու մարմինները...։

ՍՊԱՆԻՈՅ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆԸ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ

Գ.

Ճիչտ է որ բաւական երկար տարիներէ իվեր Սպանիա արտաքին քաղաքականութենէ քաչուած կեանք կապրէր։ և երբ անցեալ տարի Ապրիլին հանրապետութեան լուրը տատցուեցաւ ամէն մարդ վերապահութեամբ ընդունեց և սպասեց դէպքերու զարգացումին։ Հանրապետութեան հիմնադիրները կ'ենթադրէին որ արտաքին աչխարհը պիտի խանդավառուէր իրենց գտած յաղողութեան համար։ Բայց չուտով յուսախաբ եղան։ Աւելի յուսախաբ եղան երբ լսեցին թէ գահազուրկ Ալֆոնս Թագաւորը, մեծ պահիներով ընդունուած է Փարիզի պեռական շրջանակներու մէջ։ Տրամաբանօրէն հանրապետական Ֆրանսան փերմ ծափահարողը պէտք էր ըլլար, տեսնելով իր դրացի Սպանիան՝ օժտուած հանրապետ. վարչութեամբ։

Ֆրանսան իր վրայ կ'աւելցնէր մըտահոգութեան ծրար մը ևս, որովհետև դրացի երկիրներու վարչական կամ քննչական դրութեան փոփոխութիւնը կը դառնար փորձանք մը։ Ծիչտն ըսած, փաչիզմը և հիթլէրիզմը որևէ երկուքն ալ ծնունդ տուին չանուն աչխատաւորութեան...։ Ֆրանսացիները կզգային (կզգան այսօր ալ) թէ հակառակ որ հանրապետութիւնը հիմնուած է չափաւորականներու և պահպանողականներու քաղքերով, հեռուեթէ պիտի անգնէր ծայրայեղներու, հակակրօնականներու ձեռքը։

Համաչխարհային պատերազմին, րՍպանիան չէզոքութիւն պահելով, պատերազմէն յետոյ Սպանիոյ արտաքին քաղաքականութիւնը սեղմօրէն համապատասխան ընթացած է Ֆրանսայի հետ, չնորհիւ Ալֆոնս Թագաւորին։ Մինչդեռ, մէկ տարիէ իվեր Ֆրանսացիները ոչ մէկ ուղղութիւն չեն տեսներ Սպանիոյ արտաքին աչխարհի մէջ։ Ժրնեվի Ջինադադրութեան ժողովի մէջ, Սպանիոյ ներկայացուցիչը Գ. Ջուլուէթա, որոշ քէզ մը չուենելով ժերթ հակառակ կերթար ֆրանսական առաջարկին, ժերթ կը միանար գերման առաջարկին, այսպէս կը մնցնէր իր ձայնը այս կամ այն կառավարութեան առաջարկներու, սիրաչահելու համար կողմերը։

Անցեալ տարւայ Ֆրանքօ-սպանիական վաճառականական և ժաքսային անհամաձայնութիւնը սուր պայքարի և մաժալի յարձակումներու առիթ ընծայեց։ Ցատկապէս ձախակողմեաններու օրկաններ չատ կծու յոդուածներ հրատարակեցին Ֆրանսայի դէմ։

Ֆրանսացի յոդուածագիր մը, քննելով Սպանիոյ ներկայ վարիչներու անցեալը, այն եզրակացութեան կուգայ որ անոնք մեծ մասով հակաֆրանսացիներէ են։ Այսպէս, Գեներաան Ֆրանկօ, սերտ կապեր ունի Գերմանիոյ հետ և ճանչցուած իբր յայտնի գերմանասէր մը։ Գ. Մաուրա, նախկին ներքին գործոց նախարարը, որը նոյնպէս բարեկամ չի նկատուիր Ֆրանսայի։ Գ. Լերրուքս, պատերազմի ժամանակ և յետոյ ալ երկարիմի քաղաքականութիւն կր վարէր։ Գ.Ալեգսա Ջամօրա, հանրապետութեան նախագահը, չարունակ գերման գեսպանատան վճարովի փաստաբանը եղած է։ Իսկ Ժոզէ Օրթէկա ի կասէ, գերման գրակնութեան և մշակոյթի յայտնի ներկայացուցիչներէն ճանչցուած է Սպանիոյ մէջ։

Գալով Սպանիոյ յարաբերութիւններու Անգլիոյ, Իտալիոյ, Փորթուգալի և ուրիշներու հետ, առայժմ այնքան աչք մթնոլորտ մը չեռնուիր, բոլորն ալ վերապահութեամբ կը դիտեն նոր ռէժիմի քաղաքականութիւնը։

Առիթէն օգտուեցան պոլչեւիկները։ Սպանիոյ կառավարութիւնը անմիջապէս բռնկցուբ Ֆան մաս Մոսկուայի հետ և պոլչեւիկները յաղողցան քարիւղի ներածումը դէպի Սպանիա։ Զրոյցներ կան որ Ազանայի դահլիճը բանակցութիւններ կը վարէ անահասկան գանի մը տարեցում մը յատուցանելու խորհրդային Ռուսիոյ և Սպանիոյ մէջև։ Այս առիթի կարծիքի փոխանակութիւններ և սիրալիր խօսակցութիւններ տեղի ունեցած են Լիթվինովի և Զուլուլիթայի միջև՝ փընեի մէջ։

Երբ Սպանիոյ արտաքին քաղաքականութեան մասին խօսք եղաւ կ'արժէ որ միքանի խօսք ալ Սպանիական Մարոքի մասին ըսել։

Սպանիան 15րդ և 16րդ դարերէն ի վեր գրաւած էր Միջերկրականի վրայ Մելիլիա և Սէօթա նաւահանգիստները։ Իսկ այժմ հոգատարութեան շրջանը կը պարունակէ մօտ 28 հազար քառ. քիլոմէթր տարածութիւն մը 450 հազար բնակչութեամբ։

Հանրապետութեան հռչակումէն առաջ Մարոքի գինուորական ուժը կր հասներ 60 հազարի, որոնք չափազանց թոյլ և խեղճուկ վիճակի մէջ կ'ապրէին։ Մարոքի տեղական ապստամբութիւնը 1925 1926ին չատ սուղի նստեցաւ Սպանիոյ վրայ թէ նիւթապէս և թէ թարոյապէս։ 1920-21 շրջանին, գինուորները՝ ամենագէշ պայմաններու մէջ կը գրատնուէին և յաճախ կը ծախէին տեղացիներուն, իրենց զէնքերը, փամփուչտները և հագուստները, փոխան սնունդի և դրամի։ Գաշտօնէութիւնը ամիսներէ յետոյ հագիւ իր թոշակը կ'ստանար։ Եւ այդ դէպքերը ժղեցին Սպանիոյ որ քիչ մը կարգկանոն հաստատէ գինուորութեան մէջ և բարեկարգէ գրաւեալ հողամասերու բանակը։ Ներկայ վարչապետը, Գ. Ազանա, ըլլալով միաժամանակ պատերազմական նախարարը կարեւի եղած կրճատումները րրած է ծախքերու մէջ։ Վարչական և գինուորական բաժնումները կատարուած են Ֆրանսականի ձևով։ Մարոքը ունի քաղաքային Բարձր Գոմիսէր մը կապուած Մատրիտի ներքին գործերու նախարարութեան իսկ գինուորական մը ընդհ. հրամանատար Մարոքի ուժերուն։

Նախորդ ամիսներ, ընկերվարականներ ահագին աղմուկով կը քննադատէին կառավարութիւնը վերջ տալու այ խարհակալական քաղաքականութեան և կ'ադատ յարկէին Մարոքի անմիջական պարպումը։

Արդարև Մարոքը Սպանիոյ պիւտճէին կարեւոր բաց մը կր ձգէ տարեկան մօտ 160 միլիոն փեսէթա։ Նոյնիսկ անցեալ տարի, առժամեայ կառավարութիւնը օրական տրգի նիւթ ըրած էր պարպումի հարցը, բայց յետագայ դէպքերու դասաւորումով ներկայ կառավարութիւնը աւելի քան անհրաժեչտութիւն կը տեսնէ Մարոքի պահպանումը Սպանիոյ հեղաստարութեան տակ իբր լաւագոյն գաղութ այնուն ճնչուած փոքր ազգերու ազատագրութեանց օգկրուն։

(Շար.) Գ. ՍԱՋՃԵԱՆ

Ազատ կիները չափէն աւելի չատցած են ամէն կողմ։ Գոլսէն, Իզմիրէն, Ատանայէն, Էնկիւրիէն նաեւ երկրորդական տեղեր բերելով կուգան ամէն չարիք տեսերնին։ Այդ տեսակ կիներ եկածին պէս, 20—60 տարեկան այրերը չարքով կը վայելեն։ Ուրիշ սովորութիւն մ'ալ կայ. վիճակը քիչ մը տեղը եղող անձը մեծ քաղաքներ կ'երթայ, ձեռք ձգած վաստակը կը տանի կը ծախսէ ու հիւանդութիւն մը վաստկած կուգայ կ'իյնկ կը կենդանի կնոջը հետ։

Ինչ ընենք, նորէն առողջապահական նախարարութեան ուշադրութիւնը հրաւիրենք։ Շատ տեղեր պարզ բժիշկ մը իսկ չկայ...

ՀԵՏԱՔՐՔՐՍԿԱՆ

11 ՎԱՅՐԿԵԱՆ ԿԵԱՆՔ

Նեպրաֆայի մէջ (Միացեալ Նահանգներ) դատավարութիւն մը տեղի ունեցաւ որը խորյուզում պատճառեց ամբողջ երկրին մէջ։

Մի քանի ամիսներ առաջ, պրն. Հէնրի Սթիւերձ մեռաւ յանկարծակի, առանց կեակելու։ Վերջերս, իր կինը Տիկ. Փոլին Սթիւերձ, մանչ զաւակ մը ունեցաւ, բրնգալեան ժառանգորդը իր հօր։

—Մեռած ատեն եկաւ, կը հատատէ հին դատաւորին առջեւ, հանգուցեալ Հէնրի Սթիւերձի եղբայրներուն ու քոյրերուն, Հանգուցեալ մեր ազգականին ժառանգորդներ եմ։ Հետեւաբար մեր ազգականին ժառանգորդներն եմ։ իր կեակի չգոյութեան պատճառաւ չի կրնար ժառանգել։

—Ներողութիւն, պատասխանեց Տիկ. Սթիւերձ, իմ զուգակս ոյջ ատեն հարսատեկած է։

Դատաւորները կանչել տուին բժիշկ-դպրեակը։

—Դեռատի Սթիւերձը ապրեցաւ, հատատեց այս վերջինը, իր սիրտը տասնըմեկ վայրկեան բաբախեց։

Տկած տասնըմեկ վայրկեան ապրած ըլլալով. ժառանգեցնէր հօրմէն եւ մայրէ ալ իրմէ՝ հարիւր հազար տոլարնոց հայրական ժառանգութիւնը։

ԳՐԻՉԻ ԶՈՀ

Նորեն գրիչի զոհ եւ ընտրեալ զոհ մը։ Ատենարհի ամենամեծ դիրձակներէն մէկը սնանկացաւ։ Վիեննայի դերձակ Ֆրանցի ի որ հագուեցուցած էր — երբ մարդ համարձակի այսպես առատյաւելութիւ ամբողջ եւրոպայի հագուդիր գլուխներ, Նափոլեոն 3րդ, Վիքտոր Էմմանուել կիւսեպ 5րդ, Ալֆոնս 13րդ Իսուանիոյ, Ցուլեսասլաի, Գավիթի բագաւորներ, Աւստրիոյ Բօթսչայլցներ, Ռուսական մեծ դուքսերը եւ մասնաւորապես Մեծն դուքս Այեքսիցի որ իրեն կ'ապսպրէր խատրչորս ձեռք հագուստ մէկ անգամին եւ որը բաւական դժուար կը յձարէր։ Նա ճամանապես պատիւ ունեցած էր կարելու էլիզապէթ կայսրուհիին հեծելութեան տարազը։

Այս դերձակատան հիմնադիրը երբ մեր մոլորակէն հեռացաւ 1913 իճ մի այնպիսի սեռաւ հարստութիւն մը ձգեց որ, կրցաւ առանց ցուագեցնելու իր իւրաքանչիւր տյուն բաժինը, կեակել երեք միլիոն, Վիեննայի տրհատներուն։

Ֆրանսուա Ժոզեֆը զայն այն ատենի գնահատանքի արժանի րրած էր որ օր մը ընդունելութեան հրաւիրեց արհայական պալատը։

Մեր դերձակը ուրախութենէն հրապարակութենէն մեռաւ։

ՄՍԽՈՒՄԻ ԹԱԳԱՒՈՐԸ

Շիկագոյի ծերանոցի մը մէջ 96 տարեկանին մեռաւ նախկին բագմամիլիոնատէր ձոճ Սթրիկէյ որ գայն կանուանէին Մսխումի բագաւոր։

Քարիւղի գործէն տասած բլլալով 3 4 միլիոն տոլար.ինչ որ ներկայ հրապարակի վրայ 100 միլիոն ֆրանկ կր ներկայացնէ —ձոճ որոշեց այնպիսի կ ուսիմ մը վարել որուն ծախքերուն պրն. Րսթֆելրի կամ պրն. Վ.րթրերի մը պես միլիոնատէրերու հարստութիւնը գժուարաւ դի մանար։

ձոճ Սթրիկէյ ամէն օր ճար ֆեդէ մը հագուստ կր հագնէր,4 տոլարնոց սիկարներ կր ծխէր եւ գանոնք կր վառէր հարիւր տոլարնոց դրամադրոյթներով. եւ որովհետեւ իճ ամբողջ օրը կր ծխէր,այս խելայեղութիւնը ծանրօրէն կր ծանրաբեռնէր իր պիւճճէն։ Ան վակոն-սալոնի մը տէրն էր բոլոր երկաթուղիներ՝ բնկերութեանց գծերուն վրայ։

Վեց տարուայ այս փառաւոր կեանքը իրականին մէջ տխմար վերջաւորութեան մսխումի թագաւորը ոչինչ ուներ ծախսելու։ Ան մեռած է առանց տոլար մը ունենալու գրպանը։

Հայկ Ց. ՄԱՐՋՈՒԱՆՑԻ

ԿՕՐԿՈՒԼՕՖԻ ԴԱՏԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆԸ

Փարիզ.— Կորկուլօֆի դատավարութեան բացումը մեծ ետաքրքրութիւն մը սեղծեց։ Ամբաստանեալը մեծութեան ախտէն (*mégalomanie*) բռնուողի մը տպաւորութիւնը թողուց։ Նախագահ Տրէյֆիւսի կողմէ հարցաքննուելով, Կորկուլօֆ անայլայլ կերպով կը պատասխանէ թէ ինքը զոհ եղած է դրդիչներուն, զրպարտիչներուն եւ խաղախական թշնամիներուն։ Անիկա կուրանայ պօլշեւիկներու հետ խառնակութիւն մշակած ըլլալը։ Կորկուլօֆ կը խոստովանի թէ կանխամտածութեամբ գործած է մահափորձը։ «Ես ինքնիրենս կ'ըսէի պէտք է ընել գայս, յետոյ մեռնիլ. այս առարկը 150 միլիոն ռուս գիւղացիներու մէկ մեծ բողոքն է տաժանակիր ստիպատանիներու դէմ»։

Վկաներու ունկնդրութիւնը յաջորդեց հարցաքննութեան։ Նախկին գնդապետ Ցեհասան ապատանիլ։

Կորկուլօֆ ուրացաւ նաեւ թէ ինքը եղած չէ երբէք դրդիչ գործակալ մը։

Դատաւորներուն իրեն ուղղած այն հարցումին թէ ճի՞շդ է որ երկու անգամ ամուսնացած է, ամբաստանեալը յայտարարեց «ես այնճան կլանուած էի իմ կրօնական եւ հաղաքական իտէալներուս որ ես կինեներս հետ գբաղելու ժամանակ չունէի բնաւ»։

«Ես պատասխանեցայ նոյն իսկ ձգել իմ կինս ինքզինքս նուիրելու համար իմ իտէալներուս»։

«Քրանսա՛, մտիկ ըրէք գիս, ես առաքեալ մըն եմ եւ ես ետամադիր եմ մեռնելու իմ իտէալներուս համար»։

ԾԱՆՈՒՑՈՒՄ

Ի գիտութիւն յարգոյ հասարակութեան կը ծանուցուի թէ,

Ա.— Մինչեւ այսօր Նուֆուսի պատճառաց մէջ չարձանագրուած ծնունդ եւ ամուսնութիւնները թեւ ետւգանի ենթակայ են, սակայն Առաջնորդարանս կ'ապահսի բաղնելու այդ ետւգանը, ուսի անոնք որոնք ետւգ չեն արձանագրել ետւած իրենց ծնունդ եւ ամուսնութիւնները, պէտք է փութան արձանագրել տալու։ Իսկ ես այսգւ եղած ծնունդ եւ պսակներն կատարումնն ատ առաւելն մինչեւ 15 օր պէտք է արձանագրել տալ, թերացողներ առանց այլ եւ այլի ետւգանի պիտի ենթարկուին։

Բ.— Պսակի արտօնագրի համար Առաջնորդարան դիմողներէն ետաեր քերի գործողութիւններով կը ներկայանան, ինչ որ պատճառ կ'ըլլայ աւելորդ ժամավաճառութեան եւ ծախքերու։ Այս պատճառով դիմողներ պէտք է ի ձեռին ունենան,

1.— Բժշկական տեղեկագիր, որուն վրայ փակցուած պիտի բլլայ ամուսնացալիքներու լուսանկարները եւ վրան ստորագրուած ճնող բժշկին կողմէ։

2.— Ամուսնացալիքներու ամուրիութիւնը կամ այրիութիւնը եւ անոնց ամուսնութեան եկեղեցական եւ այլ արգելիչ պատճառներ գոյութիւն չունենալը հաստատող վկայագրեր իրենց պատկանած Հայրենակցական Միութեանց կողմանէ, չի ցնուելու պարագային պսակադիր եւ կամ Տաներէց բահանայէն։ Բաց ատի յետ այսու արտօնագրի համար դիմողներ պէտք է ներկայացնեն իրենց հետ միասին բերեն պսակադիր բահանան, որուն բացակայութեամբ արտօնագիր պիտի չկրնան ետանալ։

ԱՌԱՋՆՈՐԴԱՐԱՆ ՀՍՏՈՑ ԼԻՒԱՆԱՆԻ

ՀԱՆԳԻՍՏ-ՑԵՐԵԿՈՅԹ

խանատրի Աբշաւանքի Տարեդարձին Առթիւ

Տեղի պիտի ունենայ 1932 Յուլիս 31ին, Կիրակի կէսօրէ առաջ ժամը 9.30ին Ժողովրդային Տան մէջ։

Պիտի խօսին՝ ՆԻԿՕԼ ԱՂԲԱԼԵԱՆ եւ ԳԱՍՊԱՐ ԻՓԷԿԵԱՆ

Պիտի արտասանէ՝ ԱՐՄԷՆ ԱՆՈՒՇ

Պիտի ըլլան երգ, նուագ և բարձրաբարս։

ՊԷՏՔ ՈՒՆԻՔ

ԻՆՔՆՈՒԹԵԱՆ ԹՈՒՂԹԵՐՈՒԻ ՀԱՄԱՐ ՓՈՔՐ ԼՈՒՍԱՆԿԱՐՆԵՐՈՒԻ

Շուտով գը լրանայ պայմանաժամին

ԱՐԱՄ ՍԱՀԱԿԵԱՆԻ ԼՈՒՍԱՆԿԱՐՉԱՏՈՒՆԷՆ

Սացգէֆ վեց լուսանկար, վճարելով մի միայն 25 Լ. Ս.

Աթելիէն կը գտնուի, Նահրի ճամբուն սկիզբը Սինէմա Ամփրի ճիշդ դիմաց

Ամառնային Մասնաճիւղեր՝ Պհամտուն եւ Տհուրտուհր

ՏԱՐՏԱՆԵԼԻ ՊԱՏԵՐԱԶՄԸ

Մինչդեռ մինչև այդ թուականը, Թուրքերը ամբողջ Ջանագգալէի չրջանակը միմիայն երկու զօրաբաժին ունէին, և ասոնց մէկը Ռումելիի և միւսն ալ Անատոլուի եզերքները կը գտնուէին։ Անգլ. ժարատանուերու ռազակոծութեան սկսելէն 26 օր յետոյ, դէպի Մարտի կիսուն Թրքական ուժերուն թիւը 46 հազարի հասած էր։

Փետր. 25ին երբ արտաքին ամրոցները լուծեան դատապարտուեցան, այն ատեն եթէ արամադրելի քիչ մը ցամաքային ուժեր գտնուէին, չատ դիւրին պիտի ըլլար ցամաքահանումը։

Թրքական պաշտպանողական ճակատին ամրացումը երկու ամիս ևւած էր։ Միայն Փետրուարի վերջերն էր որ աւերուած չրջանները ամրացնել սկսած էին, և Մարտի սկիզբները Գոլսէն երկու նոր զօրաբաժին և երկու չնկատ ալ ռազմիկ-գինուորներ զրկուած էին։ Իսկ Մարտի կիսուն ալ իզմիրի 15րդ զօրաբաժինը Ջանագգալէ հասած էր։ Որով Մարտ 18ին երբ մեծ յարձակողականը սկսաւ Թուրքերը իրենց տրամադրութեան տակ ունէին զօր. Հավիլքընի ձեռքը գտնուող ուժերուն չափ գինուորներ։ Եւ, ինչպէս յատկանիչ պիտի տեսնէք, 5 չաբթուայ մէջ, պաշտպանողական գիծերը կանոնաւոր կերպով զօրացուցած էին Թուրքերը։

* * *

Վերջապէս, երբ ընդհանուր հրամանատարութիւնը գինուորական ցամաքահանումի յատակագիծը կը պատրաստէր, ուշագրաւ կացութեան մը դէմ յանդիման գտնուեցաւ։ Առանց նախապատրաստութեան և յատակագիծի, խոշոր բանակ մը վտանգաւոր արկածախնդրութեան մը կ'առաջնորդուէր, և գինուորներուն մէկ մասը սրդէն Թշնամի չուրերուն մօտ կը գտնուէին։

Բայց առանց բարեկամ երկրի մը նաւահանգիստը հատնելով, զանոնք առանց բարեկարգելու անկարելի էր ցամաք հանել այդ գինուորները։ Թուրքերը կռահելով որ գինուոր պիտի հանենք ցամաքը, ոգի ի բռին կ'աչխատէին։ Անպատրաստ և ամէն ինչ հրապարակաւ կատարուելիք այս գործողութիւնը իրապես կատարեալ արկածախնդրութիւն մը կը դառնար։ Միայն թէ զօր. Հավիլքընի հրահանգուած էր անպայմանօրէն եռ չմնալ ձեռնարկէն։

Ի դին ամէն բանի նեղուցներէն պէտք էր անցնիլ։ Բայց այնպէս, գժուարութիւնները բ.րռնելու համար մարդ անպատճառ գինուորական ըլլալու չէր։

Նախապէս գործած սխալները անդարմանելի ըլլալը անգամ մըն ալ հաստատուեցաւ յարձակումի ընթացքին։ Ինչպէս ամէն գործի մէջ, մանաւանդ պատերազմը չհիլը կախում ունի ամրողջական պատրաստութիւններէն։ Ամենափոքր գործերու մէջ իսկ այս տեսաբանութեան ծանօթացումը անյաղողութեան գլխաւոր պատճառ կը հանդիսանայ։ Մանաւանդ այսպիսի հակայ գինուորական գործողութեան մը համար, անհրաժեչտ էր որ յատակագիծը չատ կերպով և նախապէս պատրաստուած ըլլար։

Թող չկարծուի թէ այս ճշմարտութիւնը չէր հասկցուած 1915ի գարնան։ Թէ՛ նաւատորմը և թէ բանակը կ'ընդունէին որ խրամներու մէջ պահուըտած թշնամիին աչքին առնել դժուար էր գինուոր ցամաք հանելը։

Նոյնիսկ գինուորական վարժարաններու մէջ նման պատերազմի մը մանրամասնութեանց վերաբերեալ քննական մանաւանդ դասեր կ'ատանդուին։ Եթէ նոյնիսկ ընդունինք որ այդ յատակագիծը կարելի էր գործադրել, այդ պարագային ևս դեռ մէկ գինուոր իսկ ցամաք չհանուած, հարկ կ'ըլլար յետին մանրամասնութիւններովը քննութեան առարկայ դարձնել զանիկա։ Մանաւանդ երկու խնդիրներու կարևորութեանը մասին բոլորն ալ համաձայն էին։ Այն որ յանկարծական խուժում մը կատարելու համար պէտք էր վերին աստիճան գաղտնապահ դառնալ և յետոյ յարձակումի սկսելու համար յարմար եղանակի սպասելու էր։

Եկուր տես որ, 1915ի Փետրուարի և Մարտ ամիսներուն մէջ ադպիսի կանխապատրաստում բնաւ չէր եղած։ Եւ ցարդ յատաջ բերուած պատճառներու բերմամբ անգլիական կառավարութիւնը անխղճմտօրէն այս մեծ արկածախնդրութեան մէջ նետուեցաւ։

Ցամաքային և ծովային սպայակոյտները անկատարէն կը գործէին, մինչդեռ մանրամասնութիւնները ճշդելու համար հարկ էր որ գործակցէին այն երկու մարմինները։ Այս սխալը մասամբ դարմանուեցաւ յետոյ,ծովակալին տեսակէտներուն մասին տեղեակ եղող սպայ մը բանակատեղին ղրկուելով։ Բայց երբ մանրամասնութիւններու մէջ մտան, ըմբռնեցին թէ, երկու սպայակոյտները պէտք էր գիմողութիւն կատարէին իրենց տեսակէտներուն մէջ։ Եգիպտոսի մէջ ճշդուած չատ մը մանրամասնութիւններ գլխովին փոփոխութեան ենթարկուեցան երբ փոխադրանաւերը Մունտուրոսի ծովեզերքը հասած էին։

Գալով գաղտնապահութեան խնդրին, Անգլիացիք Ջանագգալէի դէմ գործուելիք ծովային և ցամաքային յարձակումէ մը գաղտնի պահելու համար իրաւ է որ 1906ին մասնակցած էին այդ մասին։ Անգլիա-Թուրք մասնակի պատերազմի մը ժամանակ դժուար էր գաղտնի պահել նման գինուորականդործողութիւն մը, բայց հիմա այդ դժուարութիւնները գոյութիւն չունէին, որովհետև խիստ գրաքննութիւն մը հաստատուած էր։ Անգլիական նաւահանգիստներէ ամէն օր զանազան նաւերով գինուոր կը զրկուէր Թէև, բայց կարեւի էր այնպէս մը ցոյց տալ որ, իբր Թէ անոնք եգիպտոսի պաշտպանութեան համար կ'ուղարկուէին։

Այսպէս ըլլալով հանդերձ, գինուորական այդ առաքումները կարելի չէր ասկից աւելի գաղտնօրէն կատարել։ 1915ի առաջին զրերուն երբ դմբակոծութիւնը սկսած էր և յետոյ երբ որոշուած էր ցամաքային զօրք ևս գործածելու, դժբախտաբար ոչինչ ձեռք առնուած էր խնդիրը գաղտնի պահելու մասին։

Թէև պէտք է ըսել որ, Թուրքերը ի՛նչքան վախնային և հաւատային այսպիսի հաւանական յարձակումէ մը, ռազմաճակատին դէմ գործադրուած սեղմութիւններն ալ, նոյնքան Թուլցնելու տեսակէտով օգտակար կը գտնային։ Այդ պատճառաւ երբ ծովային և ցամաքային հաւաքական յարձակումի մը որոշումը արուեցաւ, յաղողութեան մասին կասկած չկար, որով՝ այդ որոշումը եռ առնել կարելի չէր։

(Շար.)

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ԿՈՐԿՈՒԼՕՖ ՄԱՀՈՒԱՆ ԴԱՏԱՊԱՐՏՈՒԵՑԱԻ

Փարիզ 27.- Նախագահ Տումերի ապաւինիչ Կորկուլօֆ մահուան դատապարտուեցաւ: Երբ դատարանի նախագահը յայտարարեց մահավճիռը, Կորկուլօֆ դողացող ձայնով մը պոռաց. «Ռուսիա, ո՛վ իմ հայրենիքս, ես քեզ կը սիրեմ մինչեւ մահ»:

ԾԵՐԱԿՈՒՏԱԿԱՆ ՊՕՐԱՅԻ ՁԱՌԸ

ՆՊԱՍՏԱՒՈՐ ՏՊԱՒՈՐՈՒԹԻԻՆ ՄԵԾՆ ԲՐԻՏԱՆԻՈՅ ՄԷՋ

Լոնտոն.— Բրիտանական մամուլը երկարօրէն կը մեկնէ Միացեալ Նահանգներու Ծերակոյտին արտաքին գործոց յանձնախումբին նախագահ ծերակուտական Պօրայի կողմէ խօսուած եւ ուշիօյով տարածուած ճառը որուն ընթացքին անիկա յայտարարեց թէ Միացեալ Նահանգները պարտաւոր են մասնակցելու համաշխարհային յառաջիկայ տնտեսական խորհրդաժողովին եւ պատրաստ լինելու ճոն վիճաբանելու համար ոչ միայն պատերազմ. պարտուց զեղչման կամ ջնջման շուրջ այլ նաեւ Վէրսայլի դաշնագրին վերաքննութեան եւ յետպատերազմեան խնդիրներու շուրջ:

Ծերակուտական Պօրա ըսաւ թէ Լօզանի խորհրդաժողովը փայլուն կէտ մըն է աշխարհի մութ պատկերին մէջ եւ ամենակարեւոր դէպքը պատերազմէն ի վեր որը կը ձգտի վստահութեան վերահաստատման թէ գործի եւ թէ ալ խաղաղական միջավայրերու մէջ:

ՏՊԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆԸ ՓՐԱՆՍԱՅԻ ՄԷՋ

Բարիզ.— Ծերակուտական Պօրայի ի նպաստ պատերազմ. պարտուց վերաքննութեան կամ ջնջման ըրած յայտարարութիւնները— որոնք ոտիոյի միջոցաւ տարածուեցան ամբողջ Եւրոպայի վրայ—սաստիկ ապառութիւն մը առաջ բերին հոս, և առաջին անգամը ըլլալով Պօրա յարձակում կրելու տեղ գովաբանուեցաւ Ֆրանս. մամուլին կողմէ, հաւանութեան այս նշանները սահմանափակուած չլինելով ձախ սկղմնեան թերթերուն միայն:

«Լ'Էօ Նուվէլ» կը գրէ որ եթէ պ. Հէրիօ միաձայն կերպով նեցուկ չգտաւ Ֆրանս. հանրային կարծիքին կողմէ, բայց անիկա յայտնեցաւ սակայն Միացեալ Նահանգներուն մէջ պատերազմական պարտուց ջնջման ամենակատաղի համակորդին միաքը փոխել տալու, և ասիկա կենսական կարեւորութիւն ունեցող իրողութիւն մըն է:

Ֆրանս. կառավարական շրջանակները կը նկատեն թէ ծերակուտական Պօրայի ժամփոխութիւնը Լօզանի մէջ պ. Հէրիօյի ընդգրկած ընթացքին հետեւանք արձանագրուած առաջին յայտնութիւններէն մէկն է:

ՄԻԱՑԵԱԼ ՆԱՀԱՆԳՆԵՐՈՒ ԵՒ Խ. ՌՈՒՍԻՈՅ ԴԻՒԱՆԱԳԻՏԱԿԱՆ ՓՈԽՅԱՐԱԲԵՐՈՒԹԵԱՆՑ ԽՆԴԻՐԸ

Ուշինկթըն.— Միացեալ Նահանգներու և Խ. Ռուսիոյ մէջ դիւանագիտական յարաբերութեանց վերահաստատման հարցը կրնայ օգտակար ազդակ մը ըլլալ Հեռաւոր Արեւելքի՝ Միացեալ Նահանգներու Նիհրօժէնի գործառնութեանց արհեստական ընթացքին պատճառ կողմէ ոչ-պաշտօնական կերպով կատարուած գիտումի մը հետեւանօք:

Վերոյիշեալ արհեստակցութեանց պետը սովիէթական իշխանութեանց առջեւ կարկեր է որ Միացեալ Նահանգները ղրկեն կիսպաշտօնական յանձնախումբ մը, որուն պաշտօնը պիտի ըլլայ երկու երկիրներու միջև բանակցութեանց բացման առնչուող համաձայնութեան հողի մը պատրաստութիւն:

Սովիէթական շրջանակները լաւ ընդունելութիւն կ'ընեն սոյն առաջարկութեան և մեծ կարևորութիւն մը կուտան անոր հակառակ այս դիմումին ոչ-պաշտօնական հանգամանք ունենալուն:

ԼՈՆՏՈՆԻ ՄԷՋ ԳՈՀՈՒՆԱԿՈՒԹԵԱՄԲ ԸՆԴՈՒՆՈՒԵՑԱԻ ՌՈՒՍԻՈՅ ՀԵՏ ԿՆՔՈՒԱԾ ԴԱՇԻՆՔԸ

Վարշաւա.— Գոհունակութեամբ ընդունուեցաւ հոս Լէհո—Սովէթական Ուխտին ստորագրութեան լուրը:

Լէհական քաղաքական շրջանակներու մէջ կ'ընդգծեն թէ Լէհաստանը ասով ապացուց խաղաղութեան ամրապնդման և եւրոպական անտեսութեան վերաշինութեան համար ստեղծած իր փափաքը, որովհետև կը կարծուի թէ ուխտի ըստորագրութիւնը առաջ պիտի բերէ դաշնագրի ստորագրութիւնը:

Դիտել կը տրուի թէ ուխտին տրամադրութեան համաձայն Լէհաստանը ապահովուած է Ռուսիոյ գիշողութենէն երրորդ պետութեան մը կողմէ գործուած յարձակումի մը պարագային, ինչ որ մեծ կարևորութիւն մը կը ներկայացնէ եւրոպական հաւասարակշռութեան համար:

Այս ուխտը պիտի ակարացնէ այս տեսակէտով, Ռափալլոյի մէջ հիմը դրուած գերման—սովիէթական քաղաքականութիւնը:

Ռուսական արտաքին գործոց նախարարութիւնը զեկոյց մը կը հրատարակէ Լեհա-ռուսական ուխտի վասին

Գուքրէյ.— Լեհա—սովիէթական ոչ—յարձակման ուխտին ստորագրութեան հետեւանօք, Ռուսանիոյ Արտաքին Գործոց Նախարարութիւնը հրատարակեց հետեւեալ զեկոյցը:

«Ոչ—յարձակման ուխտին Լեհաստանի կողմէ ստորագրութիւը պէտք չէ բացատրել իբրև Լեհաստանի և Ռուսանիոյ մէջ գոյութիւն ունեցող անհամաձայնութիւն մը ուխտի մը խնդրոյ առթին, որովհետև Լեհաստանը պաշտօնապէս հաստատէ առաւ Ռուսանիոյ թէ համաձայնութիւնը չպիտի վաւերացնէ նմանօրինակ համաձայնութիւն մը Ռուսանիոյ հետ կնքուելէն առաջ:

Հաւասարակշռութիւնը Յունաստանի մէջ

Աթէնք.— Սեպտեմբերի թոքթաւանոցի խառնակութեան ընթացքին իր ըստացած վէրքին հետեւանօք մեռնող Համայնավարականի մը թաղման միջոցին գեղամանատան մէջ ոստիկանութեան և համայնավարականներու միջև ծագած կռիւներուն արդիւնքն է հինգ վիրաւորեալ որոնցմէ համայնավարական մը ծանր կերպով և 62 ձերբակալութիւններ:

Համայնավարականները խռովութիւններ կը պատրաստեն օգտուելով մէկին համար: Ոստիկանութեան ճնշումը և ընդհ. դատախազը զգաստան նախարարին հաւանութիւնը ստանալով որոշեցին արշաւ ընել մեծ քաղաքին ամբողջ տարածութեան վրայ՝ ոստիկանական ուժերու միջոցներու դիմել պահպանելու համար հանդարտութիւնը:

ԵՐԿՐՈՐԴ ԱՆԳԱՄ ԸԼԼԱԼՈՎ ՍԱՀՍՈՒՆՈՐԴ ՓՕՆ ԿՐՕՆՍՈՒ ԿԱՆՑԻՆ ԱՏԼԱՆՏԵԱՆԸ

Քաթրայթ (Լապրատոր).— 25 Յուլիս գերմանացի սուսանորդ Փօն Կրօնսու, որը Ատլանտեանը անցաւ 1930ին, իյնալ հոս: Անիկա Գօրքուժ կղզիէն (Գերմանիա) մեկնեցաւ Յուլիս 22ին և ճանապարհին իյնալանեցաւ Իւլանդայի և Կրէօնլանտի մէջ:

Մ. Խ.— Լապրատոր հանատայի պահակող թերակղզի մըն է Ատլանտեանի, Հըսասէն նեղուցին Տէվիսի ծովերուն և Հըսասընի մէջտեղը:

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ՏԵՂԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԲՈԼՈՐ ՏՈՒՐՔԵՐԸ

100ԻՆ 30 ՊԻՏԻ ՁԵՂՁՈՒԻՆ

«ԷԼ ԱՀՐԱՐ»Ի ԴԺԳՈՀՈՒԹԻՒՆԸ

«Էլ Ահրար» իր այսօրուան թիւով կը գրէ.—

Լիբանանի կառավարութիւնը կը մտածէ 100ին 30 զեղչել այս ծարուան տուրէրը: Տասանորդի տուրճ ալ այս ծրագրին մէջ կը գտնուի:

Ասիկա օճուրհի մը չէ ի հարկէ, որովհետեւ երեսփոխանական ժողովն ալ անցած տարի այս միեւնոյն զեղչը րած էր: Միայն թէ այս տարի կառավարութիւնը օտս տարօրինակ պայմանով մը կուգայ այդ զեղչը օճուրհել. այսինքն, անոնք որ նախորդ տարիներու բոլոր պարտերը վճարած են, պիտի կրնան օգտուիլ այս զեղչէն: Հինէն հաւաբ ունեցողները պիտի գրկուին 100ին 30 զեղչի իրաւունքէն, եթէ չփակեն իրենց պարտերը:

Մենք կը կարծենք որ կառավարութիւնը ներկայ հրիգի հետեւանքով ժողովուրդին օգնելու նպատակաւ որոշած է այս զեղչը, մինչդեռ յայնցի եղաւ որ, ըրպատակը այդ չէ, այլ հին հաշիւներու գանձումն է, որոնց գումարը աւելի մեծ է քան 100ին 30 զեղչը: Սթէ կառավարութիւնը կուզէր օգտակար բլլալ ժողովուրդին, պէտք չէր պայմանադրական զեղչ ճոճանակէր:

Նախորդ տարիներ, կառավարութիւնը իր գանձումները կանոնաւոր չէ կատարած, բոլլ զգնուած է եւ գանգատ մարդոց վրայ գանձելի գումարներ ձգած: Շատ մը ուղեւոր եւ դիրքի տէր մարդիկ 4-5 տարուան տուրէ չեն վճարած. Ուրիշներ ալ, ոչ ունեւորներ դարձեալ պարտեր ձգած են: Ո՛վ է ասոնց պատասխանատուն: Եւ այսօր որոշ որ այդ հին պարտերը չգանձուած զեղչի իրաւունքէ պիտի չունենանք, սխալ է:

Սթէ կառավարութիւնը կուզէ տանիլ եւ օգնել ժողովուրդին այս տագնապի օրերուն, 100ին 30 պէտք է քնէ առանց պայմանի:

ՏՂԱՆ ԿԸՄԵՌՑՆԷ ԻՐՀԱՑՐԸ

Տավուս Գեօրգէյ անուն մարդ մը ամուսնացած եր երկու զաւակներու տէր կնոջ մը հետ. Ասեն մը երջանիկ եւ սիրով կեանք մը անցնելէ յետոյ, վերջին օրեր սկսան տեւական վէճեր ու կռիւներ ունենալ: Առջի օր, երբ Տավուս կը ծեծեր իր կինը, վերջնոյն տղան Վասիլ Հաննա, 20 տարեկան, չի կրնար հանդուրժել եւ կը յարձակի խորթ հօր վրայ եւ կիջեցնէ բանի մը դանակի հարուածներ եւ կը փախչի:

Երկու ժամ վճռտուէն մը վերջ ոստիկանները կը ձերբակալեն Վասիլը: Իսկ Տավուս վտանգաւոր վիճակի մէջ կը գտնուի հիւանդանոց:

ՈՁՐԱԳՈՐԾ ԹԻՒՐՔԻ ՄԸ ՎԱՅՐԱԳՈՒԹԻՒՆԸ

Շաֆիր Մուհամէտ Ոզուզ անուն թիւրք մը 8 տարիէ իվեր հաստատուած եր Թրիբոլի եւ հոն կը կենակցեր Մարի Սէլիմ անուն աղջկայ մը ձեռ: Ամցած օր վէճ կուենեցայ իր սիրուհիին հետ եւ զայն կը ծեծէ: Մարի ոստիկանութեան կը դիմէ եւ ձերբակալել կուտայ Շաֆիրը: Ոստիկանական ճնշումներէն յայտնի կըլլայ որ ան 8 տարի առաջ Քիլիսի մէջ բանի մը սեիրներ գործելով փախած եկած եր Թրիբոլի:

ԾՈՎՈՒ ԱՂԷՏՆԵՐԸ

ՁՈՐՍ ՀՈԳԻ ԽԵՂԴԱՄԱՀ ՄԼԿ ՕՐՈՒԱՆ ՄԼՋ

ՅԱՐՊ ԽԵՂԴԱՄԱՀՆԵՐՈՒ ՔԻԻՐ 25 ԵՂԱԾ Է

Այս ամրան սկիզբէն իվեր ծովու մէջ խեղդուողներու քիւր 25ի հասաւ: Գրեթէ ամէն օր նոր դէպք մը կը պատահի:

Երէկ եւ այսօր 4 հոգի ծովամոյն է դարձ: Մուհամէտ Համտան անուն 25 տարեկան երիտասարդ մը Թէլ Քէլէխ գիւղէն Թրիբոլի եկած եր: Տահին չդիմանալով հոն ծով մտաւ: Լողալ երբէք չէր գիտեր: Ալիքները կուգան եւ զինի կը խեղդեն բացերը, երիտասարդը կ'սկսի պոռալ եւ օգնութիւն խնդրել: Անմիջական օգնութեան փութացող չեղաւ եւ տյան ծովամոյն եղաւ:

Երկու ժամ վերջ անոր մարմինը ջուրին մակերեսը ելած է:

***

Միեւնոյն օր, Մուհամէտ Էլ Ահմէտ եւ Հասան Մուսթաֆա ծով գացած էին լողցնալու համար: Անոնք հինէն բզնամութիւն մը ունէին: Ջուրի մէջ Հասան յարձակեցաւ Մուհամէտի վրայ եւ ուզեց զայն ծովամոյն ընել: Բայց մարդիկ օգնութեան գալով ազատեցին:

***

Դամասկոսի Ահմէտ Շամի անուն երիտասարդ մը կը բնակէր Բաս Գէյրութ: Ընկերներով գինի լոգնալու հրաւիրեցին: Մայրը չէր ուզեր արտօնել: Տղուն պրընդումներուն վրայ, մայրը միասին գնաց ծով: Անոնք ծով մտան եւ կը լոգնային: Մայրը կը դիտէր ծովեզերքէն եւ աչերը կերթային տղուն հետ:

Քիչ վերջ մայրը նշմարեց որ տղան ալիքներու վրայ կելլէ կիջնէ: Բարձր ձայնով կ'աղաղակէ եւ «տղաս ազատեցէ՛ք» կը պոռայ: Այս ձայնին վրայ կը հասնի լուղորդներու ակումբին պետը որ այդ միջոցին հոն կը գտնուէր, եւ կը նետի ծով: Նիսամեռ վիճակի մէջ կ'ազատեն տղան: Դուրս հանուելէ վերջ յուսարդ պետը կարգ մը շարժումներով կը հանգստացնէ տղան եւ իրական մահէ մը կը փրկէ:

***

Խումբ մը 8-10 տարեկան տղաքներ ծով մտած էին լոգնալու համար: Նասիճ անուն ութ տարեկան տղեկ մը կը ջուռի ալիքներէն եւ կը տարուի բացերը: Ընկերները կը վախնան եւ կոկսին պոռալ, սակայն անօգուտ, ոչ ոք օգնութեան կուգայ եւ խեղճ տղեկը խեղդամահ կըլլայ:

ԱՆՁՆԱՍՊԱՆՈՒԹԵԱՆ ՓՈՐՁ ԹՇՈՒԱՌՈՒԹԵԱՆ ԵՐԵՍԷՆ

Վերչերս Լիբանանի մէջ այնքան օտացան անձնասպանութեան դէպքեր որ, ոստիկանի տեղեկ կրնայ տանիլ վերջին քանի մը տարիներ ընդհանուր 10ի աւելի անձնասպանութեան դէպքեր պատահեցան:

Աղջի օր, Ձայթարա գիւղին մէջ, Հանան Ձրեօս անուն 40 տարեկան եւ չորս զաւակներու տէր հայր մը, չուան մը կապելով տան առաստաղին, վիզը անցուցած է անոր մէջ եւ սկսած է ճօճիլ: Մահամերձ վիճակի մէջ գտնուած ատեն տեղեկներ նասած են եւ կտրած չուանը: Հանեան կիսամեռ վիճակի մէջ գտեր են կած է, սակայն վիճակը յուսահատական է:

Հասկցուած է որ բռնադատութիւնը եղած է անոր անձնասպանութեան պատճառը:

ԹԱՔՍԻՆԵՐՈՒ ՍԱԿԸ

ՁԵՂՁՈՒԱԾ 100ԻՆ 30

Հ Ա Մ Ե Մ Ա Տ Ո Ւ Թ Ե Ա Մ Բ

ՎԱՐԻՉՆԵՐՈՒ ՍԷՆՏԻՔԱՆ ԸՆԴՈՒՆՈՒԱԾ

Երկ գրած էինք որ հաղախապետական ժողովը օրակարգի ներ ըրած է թախներու սակերուն զեղչը եւ որոշած բանակցութեան մտնել վարիչներու սենտիքային հետ:

Տեսակցութիւնը տեղի ունեցած է վարիչներու վարչութեան եւ հաղախապետական ժողովի որոշումը: Հետեւաբար մօտ ատենէն գործադրութեան պիտի դրուի այս որոշումը: Թախիներ յետ այսու հալելու սկսելուն պէս պիտի ճօանակեն 10 ս.դանեկան փոխանակ 15ի, եւ 300 մէթր հալելէ վերջ պիտի ճօանակեն 2 դանեկան, մինչդեռ ցարդ 200 մէթրը մէկ կը ճօանակէր:

Վարիչներու սենտիքային համակերպութիւնը օճուրհատրելի է եւ միանգամայն նպաստաւոր իրենց համար: Այժմ երբ 100ին 35 զեղչ մը տեղի կունենայ, յուսալի է որ աւելի օտտեր թախ ճնշին:

ԽՈՐԹ ՄԱՁՐ ՄԸ ԻՆՉՊԷՍ ԿԸ ՏԱՆՋԷ ԻՐ ԱՂՋԻԿԸ

ԿԱՐՄԻՐ ՇԱՄԲԻՒՐՆԵՐՈՎ ԿԱՅՐԷ ԱՆՈՐ ՄԱՐՄԻՆԸ

Վէճի Տաճատ անուն մարդ մը ամուսնալուծուելով իր նախկին կնոջմէն, նոր կին մը առած էր: Նախկին կնոջմէն 7 տարեկան աղջիկ մը ուներ Սապիհ անուն: Նոր կինը Սապիհն երբէք չէր սիրեր եւ ամէն օր կը ծեծէր եւ կը ճանչէր զայն, անօթի եւ մերկ կը թողուր եւ երբեմն կը վռնտէր տանէն: Տարաբաղդ աղջիկը հանի մը անգամ փորձեց փախչիլ ազատուելու համար այդ ախտաւոր կեանքէն:

Խորթ մայրը՝ Ձհմիլէ Պէնճէ սակայն չգոհացաւ այդքան նեղութիւններով եւ ճանջատիներով: Առջի գիշեր, բարկութեան նոպայի մը մէջ, ան կարմրած ծամբիւրներով սկսաւ այրել խեղճ աղջկան կռնակը: Աղջիկը կը պոռար ու կը ճչար: Դրացիներ կը հասնին եւ հագիւ կազատեն Սապիհն կատղած մօր ճանկերէն: Լուր կը տրուի իսկոյն ոստիկանութեան եւ կը ձերբակալուի հրէս մայրը:

ՄԱՀՈՒԱՆ ՎՃԻՌ

Խալիլ Ղազէլ անուն Դամասկոսցի ոճրագործ մը, անցած տարի, Ձէյնէպ անուն դրացուհին փորձած եր բռնաբարել, անոր բերնին թաւկիճակ եւ լաթ լեցնելով, ձայնը կտրելու համար, կինը այդ միջոցին խեղդուած եր: Խալիլ նեռացած եր առանց տեղեակ բլլալու որ իր սիրուհին մեռած է: Ցեղ ճնշութեան երեւան հանուած ոճիրը եւ Խալիլ բանտարկուած:

Այժմ Դամասկոսի ոճրադատ ատեանին առջեւ տեղի ունենալով դատավարութիւնը, Խալիլ մահապատիժ վճիռ ստացած է:

ՎՐԻՊԱԿ

Մեր գրական թիւով հրատարակուած Վ. Խաժակի ՆԱԽԱՆՁը գրութեան մէջ, սպրդած են հետեւեալ կարեւոր սխալները: Բ. սիւնակի վերի մասին մէջ, փոխանակ *բոյս աղբանոցի*, եղած է *բոյն աղբանոցի* եւ կայմերը տպուած է *կայծեր*:

ԿՈՉ ՀԱՅ ԾՆՈՂՔՆԵՐՈՒՆ

Ծնողնե՛ր, մի վարանիք ձեր զաւակները արձանագրելու Հայ արիներու տարիքուն:

Սկաուտիզմը կուտայ ձեր զաւակներուն ֆիզիքական կրթութեան հետ, նաեւ բարոյական ու մտային բարձրացում:

Գիտակից ձեր ծնողական պատասխանատուութեանց, թոյլ տուէք որ ձեր սիրասուն ցեղերը մօտենան մեզի, ըլլան մեր մէջ, եւ մեզ հետ: Սկաուտական կազմակերպութիւնը, անուշ ու մեծերմիկ ոգեհաճոյով, կը ջանայ մեցնել մանուկին հոգիին մէջ, կամք, վեհանձնութիւն, ընկերասիրութիւն, եւ մանաւանդ ազգասիրութիւն ու մարդասիրութիւն:

Խնացուցէք մեր տարերը, յոյս ներշնչեցէք մեզի, զօրավիգ հանդիսացէք մեր սրբազան վերելիին, տարածելու մեր ուխտը ազգարին չորս ծագերուն ցրուած հայ մանուկին ու պատանիին ճոյլոյն մէջ:

Հ. Մ. Ը. Մ.ի դրօշին տակ հայ բսկաուտիզմն է միայն որ այս ասպնդականութեան ամենամեծ բջամին ենդող այլասերումին դէմ յաւագոյն կ'ներպով պիտի մեռարի մանուկին հոգիին մէջ կաթեցնելով հայրենիքի կարօտն ու հայ լեզուին ու հայ մօտկոյքին սէրը:

Երբ հաղախակիր պետութիւններ այնքան պետը կ'զգան սկաուտիզմին ու իրենց բոլոր միջոցները չեն բաւեր անոր հապա եւ մեզ համար որքան աճիւրժեսը է ան:

Որով դուք ալ հայ ծնողներ մի խնայէք ձեր գուրգուրանքն ու բարոյական աջակցութիւնը մեզի:

Հայ արին իր ժառանգ հասակին պիտի սորվի գիրար սիրել, իր հոգւոյն մէջ խտացած բոլորը մէկի եւ մէկը բոլորի սկզբունքով:

Ցանձնեցէք անվարան ձեր զաւակները Հ. Մ. Ը. Մ.ի սկաուտիզմին, եւ դուք անոնք պիտի զգեցէք մօտ ապագային աւելի առոյգ, աւելի անձնազոհ, ու աւելի վեհանձն:

20-7-32 Սկաուտապետ

Գէյրութ Ա. ՀԱՃԵԱՆ

ԾԱՆՕԹ.— Բոլոր անոնք որ կուզեն արձանագրուիլ անմիջապես մեր սկաուտական օարէերուն կրնան երթալ Գ. Մամբրէ Հիսարեանի խանութը եւ արձանագրուիլ, եւ կամ կիրակի օրեր Հ. Մ. Ը.Մ.ի ակումբը կես օրէ առաջ ժամը 9—11:

ՕԱԿԱՐԱՆ ՊԷՅՐՈՒԹԻ

28 Ց Ո Ի Լ Ի Ս 1932

	Ս. Փ.
Եգիպտ. թղթադրմ.	462
Անգլիկն. »	451
Տօլար »	127
Թրխական »	59
Պանճ Օթթոման	135
Իթալական Լիր 100	645
Ճուճական Տրախմի 100	85
Անգլ. ոսկի	607
Ֆրանս. »	486
Օսման. »	549.50
Ադրծաթ մէճիտ	20

Գրեթի Ֆօնս. Ա. Ֆէ. 534
» » Բ. » 293
» » Գ. » 282.72

Մէճիտեան եղբարք Բիւ Ֆոս
Թէլեֆօն՝ 5-19

ՊԱՏԱՍԽԱՆԱՏՈՒ ԱՅՑԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆԸ

Լոնտոն.— Շանսգրուտ պետութեանց մարտական ինքնաթիռներ կը հաղորդեն որ թէ Քարտիւմ եւ թէ Քարտիւմ ծիրանի պատերազմի դաշտերուն համար:

Ճանչցաւ Իզապէլին և գլխարկը հանելով իրեն յոտնկ ժպիտով մը ըսաւ ան.

— Չեմ սխալիր կարծեմ, Էէյտի Իզապէլ Վէյնի տեսնելու պատիւն կ'արժանանամ, չէ՞:

Իզապէլ բռնեց անոր ձեռքը, իսկ Էէվիսըն չարունակեց.

— Կը ներէք Էէյտի Իզապէլ... Ջարլայլ պիտի ըսէի, մէկտեղէն թէպէտ չատ ժամանակ անցած է, բայց ձեզ տեսնելուս պէս ձեր հին վիճակը յիշեցի.

Իզապէլի այտերը կարմրած էին և գեղեցկութիւնը կրկնապատկուած էր, Էէվիսըն նստաւ քովը և ըսաւ.

— Ի՞նչ կը պտտիք այստեղ.

— Հիւանդացայ և օդափոխութեան համար պիս հոս ղրկեցին.

— Իսկապէս հիւանդացած էք և չատ տկար կը տեսնուիք.

Իզապէլ Էէվիսընի վրայ թողած տպաւորութիւնը ճանչնալով չատ բարկացած էր: Մինչև այդ պահուն անտեղեակ էր Էէվիսընի իր սրտին մէջ տեղ մը գրաւած ըլլալուն, հիմայ տեսնելով անոր այս ղօրութիւնը ինքնիրեն չէր կրնար ներել.

Իզապէլ իսկոյն փորձեց ստքի ելնել և ըսաւ. «կարելի է այսօր կանուխ ելայ, այդ պատճառաւ տկար կը տեսնուիմ: Ճամբան սպասաւորին կը հանդիպիմ, ինձ քարով».

Էէվիսըն իսկոյն անոր թևը մտնելով.

— Առանձին երթալու վիճակի մէջ չէք տեսնուիր, թոյլ տուէք ձեզ մինչեւ տուն տանիմ:

Իզապէլ հասկնալով իր զգացումները անոր հետ մտերիկ գտնուելու անյարմարութիւնը մտածեց, բայց պատրուակ մը գտնելով չի կրցաւ օձիքը ազատել.

— Անչուշտ ետ պիտի գայ, այսքան ծախքերու հետ ինչ ընէ... պզտիկներն ալ կը մեծնան, այդ ալ պէտք է հաշուի առնել. բայց դարձեալ դուք գիտէք, ուզածնիդ ըրէք.

— Ուզածնիս ընել ո՛րն է.

Ձօյս այս խօսակցութեան մէկ մասը լսած ըլլալով, երեկոյեան առիթ մը գտնելով, Ջարլայլին հասկցուց Իզապէլին փափաքը պզտիկները հետը տանելու համար: Ջարլայլ պատասխանեց.

— Անչուշտ պիտի երթան, ինչո՞ւ պիտի չերթան.

Եւ իսկոյն փութալով Իզապէլի քով գնաց.

— Իզապէլ, պզտիկները կուզ՞ես հետդ տանիլ.

— Այո, չատ կը փափաքիմ, երանի թէ միասին տանինք.

— Անչուշտ կրնան երթալ, անոնց համար ալ լաւ կ'ըլլայ, ինչո՞ւ կը նեղուիս.

— Ծախքի համար.

Ջարլայլ ժպիտով մը երեսը նայեցաւ և յարեց.

— Ձեզի հետ ի՞նչ կապ ունի ծախքը, ես քեզի չըսած այդ մասին դուն երբէք մի մտածեր.

— Ահ Արչիպօլտ, դիս միշտ կը սիրես.

Ջարլայլ այս խօսքին իմաստը չհակնալով պատասխանեց.

— Սիրելիս, միշտ թանկագին ես դուն ինծի համար.

— Սակայն Միս Ջարլայլ այսքանը լսելուն պէս, յաոպէ նեռուեցաւ և յայտնեց որ եթէ պզտիկները միասին երթան Իզապէլ երբէք չի կրնար դարմանուիլ և կեանքը կը վտանգուի, վերջապէս բժիշկներու դիմուեցաւ և Միս Ջարլայլի անոնց վրայ ունեցած ազդեցութեան չնորհիւ որոշուեցաւ Իզապէլը առանձին զրկել:

Իզապէլ Ձօյսը քովը կանչեց և ըսաւ.

— Ձօյս, քեզ տունը պիտի ձգեմ, Ուիլսընը պիտի

ԿԱԹՈՒԹԻԿՈՆԸ ԳԵՐՄԱՆԻՈՑ ՄԷՋ

ԼԱՑՓԶԻԿԻ ԲԱՐՁՐԱԳՈՅՆ ԱՏԵԱՆԸ ԻՐԱՒՈՒՆՔ ՉՏՍՐ ԲՐՈՒՍԻԱԿԱՆ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՀԱՆՋԸ

Լայփձիկ.— Բարձրագոյն ատեանը իրաւունք չի տուաւ Բրուսիական կառավարութեան գիմումին՝ որը հանուած էր իր պաշտօնէն եւ առժամանակեայ վճիռ մը կը խնդրէր որպէսզի պրն. Ֆօն Բաբէնին արգիլէր Բրուսիոյ Քօմիսէրին իր իրաւասութիւնները իւրացնել:

Գէրլին.— Նկատելով որ հանգրուանութիւն կը տիրէ ամէն կողմ, Գէրլինի և Քրանդբուրգի մէջ Մուլիս 20ին յայտարարուած պաշարուածական վիճակը պիտի վերցուի:

Գերմանական կայսրութեան Բրուսիոյ քօմիսէրին օգնական պ. Գրաթէ եա պիտի առնէ բրուսիական նախորդ կառավարութեան այն հրամանագիրը որով բրուսիական նախորդ կառավարութեան այն հրամանագիրը որով բրուսիական կառավարական պաշտօնեաներուն կարգելուէր մասնակցիլ նազիթական չարժման կամ նուիրուիլ նազիթական բրօքականին:

ՄԻՋՈՑՆԵՐ ԶԵՒՔ ԿՍՌՆՈՒԻՆ ՀԱՄԱՁՆԱՎԱՐԱԿԱՆՆԵՐՈՒ ԴԷՄ

Գէրլին.— Գերմանական համայնավարական կուսակցութեան կեդրոնատեղին եղող «Շուալ Լիպնէխթի առենը գրաւուեցաւ ոստիկանութեան կողմէ:

Կիսապաշտօնական կերպով կը յայտարարուի թէ համայնավարականները «Ռոթէ Ֆանէն» անուն համայնավարական պաշտօնաթերթին տպագրած վայրը մտնելէ արգիլելու յանկացուած միջոց մըն է ոստիկան: Սոյն վայրը վերջերս փակուած էր ոստիկանութեան կողմէ:

Գէրլին.— Ռայխսթագի Միացուն կոմիտէն որուն պաշտօնն է խորհրդարանական չէները պաշտպանել, Ռայխսթագի քացակայութեան միջոցին, միաձայնութեամբ և ի քացակայութեան ազգայնական ընկերվարականներու, գերմանացի ընկերվարականներու և ինկոմըրն պատգամաւորներու, գերմանացի ընկերվարականներու և ինկոմըրն պատգամաւորներու կազմող միւս խմբակներուն ընդունել կեդրոնի ազգայնական-դեմոկրատներու և համայնավարականներու կողմէ ներկայացուած չարք մը բանաձեւեր:

Վարչապետ Ֆօն Բաբէն, ներքին գործոց նախարար պրն. Ֆօն Կայլ և Ռայխսվէհրի նախարար պրն. Շլայխէր ներկայ էին:

Ընդունուած բանաձեւերու մէջ կը գտնուի բանաձեւ մը որով կը պահանջուի կառավարութիւնէն որ ջնջէ բրուսիոյ մէջ գործադրուած զբօսպողական միջոցները, և ուրիշ բանաձեւ մը որով կը պահանջուի որ ոստիկանութիւնը անմիջապէս պարպէ համայնավարական կուսակցութեան Գէրլինի կեդրոնատեղին:

Պատասխանելով իրեն ուղղուած հարցումի մը, վարչապետը հանդիսաւորապէս խոստացաւ որ ռայխսթագի ընտրութիւնները պիտի կատարուին յառաջիկայ կիրակի: Ի պատասխան ուրիշ հարցումի մը, ռայխսվէհրի նախարարը յայտարարեց թէ այն պարագային որ ազգայնական ընկերվարականները պիտի ուզեն փորձել պետական հարուած մը ռայխսվէհրը պիտի ընդդիմանայ անոնց այն միջոցին հաստատ կազմուելու համար պատասխանատու չփորձութիւնէ:

ԻՐԼԱՆՏԱՑԻ ՓՈԽԱԴԱՐՁՈՒԹԻՒՆԸ

Գէրլին.— Տէյլը ընդունեց Անգլիոյ դէմ ժամքային փոխադարձ միջոցները 70ի դէմը 70 ձայնով, ինչ որ մեծ յաջողութիւն մը կը նկատուի պ. Տէ Վալերայի համար: Օրէնքը գործադրութեան կը մտնէ այսօր, բայց Տէ Վալերա ստակը կը պահէ գոյն, կարելի եղածին չափ խուսափելու համար տնտեսական չփորձութենէ:

ԳԱԲՐԻԷԼ Թ. ԹԷՐԶԵԱՆ
(ԵԼԵՔՏՐԱԿԱՆ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ)

Հիմնուած 1921 ին Գոյնս-Բէրա

Ինչպէս դիւրամատչելի պայմաններով կը կատարեմ ամէն կարգի ելեկտրական լոյսի գործերու (Intsallation), ինչպէս մասնաւոր եւ հրապարակային:

Վաճառատունս կ'ստանձնէ նաեւ բոլոր ելեկտրագործական ճոռոգութիւններ: Մասնաւոր ապահարկութիւն բնակարաններու ելեկտրա-ճոռոգման: Վաճառատուն Philips եւ Lux ելեկտր. լամբերու եւ ամէն տեսակ ելեկտրական պիտոյքներու:

Վճարման դիւրութիւններ.

Հասցէ — Վ. Ուզունեան գրասենեակ կից Գուրճ. B. P. 491

ՊԱՆԴՈՒԿ Ա.ՀԱՐՈՆ ՊԻԹԻԱՍ

ՀԻՒՍԻՒՍԱՑԻՆ ՍԻՒՐԻՈՑ ԼԱՒԱԳՈՑՆ ԱՄԱՌԱՆՈՑՆԵՐԷՆ ՁԷՊԷԼ ՄՈՒՍԱՍԻ **ՊԻԹԻԱՍ** ԳԻՒՂԻՆ ՄԷՋ

Նորակառոյց եւ գեղեցիկ շէնք. արդիական կերպով կահաւորուած սենեակներ. ընդարձակ սրահ, քաղնիք, եւրոպական եւ արեւելեան կերակուրներ

ՁԱՓԱԼԻՒՐ ԳԻՆ

ԲԱՑ Է 1932 ՅՈՒԼԻՍ 1ԷՆ ՍԿՍԵԱԼ

Իր աննման տեսարաններով, առատ ջրերով և առողջարար կլիմայով ծանօթ ՊԻԹԻԱՍ գիւղը այս տարի պատրաստած է գիւղացիութեան համար անհրաժեշտ եղող բոլոր յարմարութիւններով:

Ճամբաները նորոգուած են, գիւղին մէջ հաստատուած է Քրիստոնէական ամենօրեայ տպաւորկութիւն ինչպէս նաև քէյֆխոն և հեռագիր:

Գիւղին մէջ ունեցող նաև իր առանձնակարգ պանդոկը, ուր այցելուները պիտի գտնեն Սիբերիոյ և Լիբանանի լաւագոյն ամառանոցներուն յատուկ բոլոր յարմարութիւնները ու հանգրուանութիւնները:

Տէր և Տնօրէն ԱՀԱՐՈՆ ԻԶՄԻՐԼԵԱՆ

ԱՂՋԻԿԻ ՏՈՒՆԸ

Տղոց համար ամէն կարգի գործերու հագուստներ, Դիմելէք «ԱՂՋԻԿ»ի Տպարանը՝ գիրք, պրօշիւր, հարսանեկան հրաւիրագիր, պաճուճ, ճամպակի քուղք եւ առեւտրական ձեռագիրներ.

ԱՐԱՓ, ՄԱՔՈՒՐ, ԳԵՂԵՑԻԿ ԵՒ ԱԺԱՆ.

ՁՈՆ ՄՔԵՐՉԵԱՆ

ՊԱՆԴՈՒԿ ԼԻՒՔՍ

Հայկական ամենագեղեցիկ պանդոկը «ԼԻՒՔՍ»ի Զաքէի մէջ, ծովեզերեայ պարտէզ

ԽՒՍՏ ՕԹԱՍՈՒՆ ՍԵՆԵԱԿՆԵՐ

ՈՒ ԿԸ ԲԱՑԱԿԱՅՆԱՑ 1.2.3.4. ՄԱՅԻՍԻ

1. ՀԱՄԵՂ ՁԱՁ, ՄԻՒՈՒՂԻ ԵՒ ԱՆԹԵՐԻ ՊՈՄՊԱՊԻԹԻՆ.
2. ԴԻՆԵՐԸ ԽԻՍՏ ՁԱՓԱԼԻՒՐ.
3. ՏՈՒՆ ՓԵՏՈՒՐՆԵՐՈՒՆ ԱՄԷՆ ԴԻՒՐԱԹԻՒՆԵՐ.

Տէր եւ Տնօրէն Գ. ՊԱՐՏԻԶԱԿԵԱՆ

ԱԹԱՆՏԱՐ *գօշիկներ միշտ առնելապատ, առնելադիմացկուն, առնելաժամանակ եւ առնելագեղեցիկներն են.*

ԿԵԳՐՈՆԱՏԵՂԻ՝ ՆԱՃԱՐ ԵՂԲԱՅՐՆԵՐՈՒԻ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ

Տքթ. Բ. ԳՈՒԼԱԳԵԱՆ

ՄԱՆԱՆԱԷՏ՝ ՆԵՐՔԻՆ, ՄՈՐԹԱՑԻՆ ԵՒ ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

ՎԿԱՅԵԱԼ ՓՈՐԻՋԻ ՀԻՆԱԴԱՆՈՑՆԵՐԷՆ

Կը դարմանէ գիտական ամենավերջին մեթոտներով, բոլոր ատամոխի, ադիճներու յետդի ամէն տեսակ հիւանդութիւններ: Հին եւ նոր ֆիւտիզութիւններ իր բոլոր բարդութիւններով, ինչպէս նաեւ Թրանկախէ եւ մորթային հիւանդութիւններ:

Առագ, արմատական եւ բարեխիղճ դարմանում:

Հիւանդ կ'ընդունի ամէն օր, բացի կիրակի, իր նախկին դարմանատան մէջ. ժամ 8—12 եւ 2—6ու մասնաւոր ժամադրութեամբ:

Երեքշաբթի օրերը, ժամը 2—5 վկաեալ ՆՂՓՍՏՆԵՐՈՒՆ ՀԱՄԱՐ

Ժամ Հասակս փողոց՝ թիւ 8

ՏՕՔԹ. ԳԷՈՐԳ ԿԷՐԿԷՐԵԱՆ

Վկայեալ Laréat Նախկին Interne եւ այժմ մասնաւոր ՍՆՆԻՍՏԻՍ բժիշկ Ֆրանսական հիւանդանոցի ԱՂՔԻ, ՔԹԻ, ԿՈՒՈՐԻ, ԱԿԱՆՋԻ և ԳԼԽՈՒ հիւանդութիւններու բաժնին:

Հիւանդ կ'ընդունի կէսօրէ վերջ ժամը 2—6

իր գինիքին մէջ rue de Damas, No. 15

Հիւանդները ուղղակի հիւանդանոց կ'ընդունուին իր կողմէ տրուած մուտքի բարօրով:

Աղքատ հիւանդներու ձրի դարմանում, ամէն օր կէսօրէ առաջ ժամը 10—12, հիւանդանոցի դարմանատան մէջ:

Կարի եւ Գեղագիտութեան Դասընթացք

Տիկին ՄԱՌԻ ԵՐԱՄԵԱՆ

Վկայեալ ԴԵՐՋԱԿՈՒՀԻ

ԲԱՐԻԱՋԷՆ ԵՒ ՎԱՃԻՆԿԹՕՆԷՆ

Կարի եւ ձեւագիտութեան մասնագիտուհի, Տիկին Մարի Երամեան կը վերադարձաւ իր արհեստանոցը, Մեծ Սուրայի դիմացը Նո. 78 տան երկրորդ արկը:

Երեք ամսուան միջոցին կը սորվեցնէ ամենավերջին ճոռաձեւութեամբ, կար եւ ձեւագիտութիւն իր բոլոր բարդութիւններով եւ արդիական մոդոցներով. Droit-fils մեթոտով: Իր ատակերտուհիները կ'օժտի Բարիզի ազատարհածացոր Académie Daydou վկայականով:

Տոկոսի շինուածի վայելուչ տեսք հնչուն եւ գնաւոր ձայն

Անսպասելի գիներ

ՕՐՈՆՅՄԱՄԲ ԿԸ ՉԱՏԱՐՈՇՈՒԻՆ

ԱՓՕԼԼՕ ՖՈՆՈՆԵՐԸ

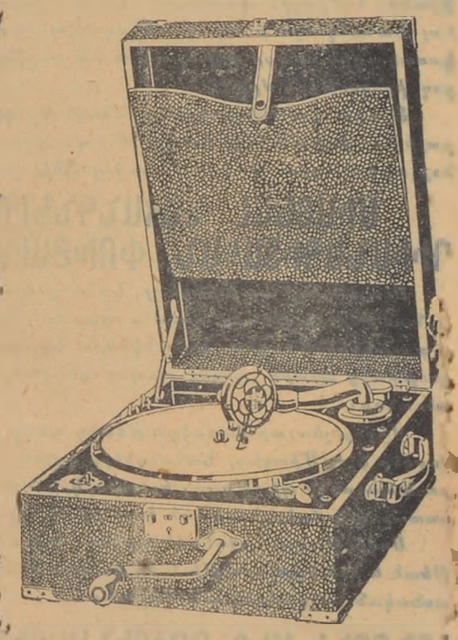

Հրապարակի վրայ գրուելէ ի բոլոր մարքանեները հետ կը մրցին Ապոլլօ ֆոնոնները: Մտնաւանդ վերջին նոր մոտէլները, որոնք հասած են արդէն, անպերազանցելի են իրենց տակունութեամբ, վայելչութեամբ եւ ժամչեի գինեերով:

APOLLO GRAMOPHONE Co. Ltd

(of London)

ԱՓՕԼԼՕ ՖՈՆՈՆԵՐՈՒ ԹԱՓԱՐՕՐԸ !!!

Կատարեալ համոզում գոյացնելու համար անգամ մը այցելեցէք

MAISON APOLLO, Rue de la Poste, BEYROUTH

Փարոպիճ եւ ֆօնօլ՝ ամէն ձեւի, անվիճելի տակ եւ առաւելութիւններ գիւրամատչելի գին, վճարումի գիւրութիւններ

Ընդհ. Ներկայացուցիչ Միւրքոյ, Գողտասինի, Անդրյորդանանի, Միջագետքի եւ նկատ.— ԳՈՒՐԳԻՆ ՍԻՆԱՆԵԱՆ

KOURKEN SINANIAN, Boîte Postale 642, BEYROUTH (Syrie)

ՕՖՆԷ ԴԻՒՆ ՔԷՋԻ եւ ԱՍՏՂԸ ՔԻՕՒ ՊԻՏԻ ՕՖՆԷ

ԸՆՏԱՆԻՔԻ ԱՍՏՂԸ

(L'ETOILE du FOYER)

Առեւտրական եւ երկրագործական ժողովրդային վարկի հաստատութիւն

Անանուն ընկերութիւն.— դրամագլուխ՝ 3,000,000 ֆրանք.

որ կրնայ 3.000,000,000 ֆրանքի բարձրացուիլ վարչական խորհուրդի պարզ որոշումով:

Կեդրոնատեղի.— 137 Boulevard Sebastopol - Paris

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԴԻՐՈՒԹԱԿԱՒԱՒՈՐԻՆ Արեւելեան պատուիրանց Սաւօյ Օթէլի՝ Քէնճ, Գուրճ, Գէյրութ

ԵԼԵԿՏՐԱԿԱՆ ՃԻՒՂ

Աւանդի պարտևանագրութիւնի

ՕԺԻՏ

Երաշխաւորեալ տոկոս 6%. Ակէ գատ մասնակցութիւն ընկերութեան շահերուն:

ԿԱՒՈՒՇՈՒԿԱՆ ՃԻՒՂ

ՎԱՐԿԵՐՈՒԻ ԲԱՑՈՒՄ

Կալուածի վրայ փոխառութիւնք՝

վճարելի 10—15—20 տարիէն, որոշուած պայմանաժամէն առաջ ուզողը կրնայ վճարել:

ԸՆԴԱՆԻՔԻՆ ԱՍՏՂԸ ընկերութիւնը ներկայիս 75,000է աւելի անդամ ունի, Մինչեւ 1 Ապրիլ 1931 Ընդանիքին Աստղը 135 միլիոն փոխ տուած է, դրաւուկ 500 միլիոնէ աւելի արժէք ունեցող անշարժ կալուածներու վրայ:

Ամէն թղթակցութիւն ուղղել՝ B. P. 821, Beyrouth

մանիմ հետս:

— Ինչպէս որ կուզէք տիրուհիս.

— Ձօյս ամէն բան լաւ ըրիր, սակայն ետքէ պզտիկներս չկարենամ հետս տանիլ, դուն պէտք է քովերնին մնաս, մինչ Քարլայլին չեմ կրնար յանձնել.

— Կը հնազանդիմ ձեր հրամանին, երանի քէզ պզտիկներուդ մասին երթայիր.

— Ձօյս, եթէ ես չվերադառնամ, կը խօսանա՞ս մինչեւ վերջ ւզտիկներուս հետ մնալ.

Ձօյսին աչքերը թրջեցան և յուզումով ըսաւ.

— Մի էէյտի կը յուսամ որ կը վերադառնաք, ինչո՞ւ առանկ գէշ բաներ կը մտածէք.

— Ես ալ կը յուսամ և կը փափաքիմ որ զամ Ձօյս, բայց չատ հիւանդ եմ: Ինծի խօսք ասէր որ ինչ որ ալ պատահի չպիտի բաժնուիս տղաքներէս.

— Կը խոստանամ Մի էէյտի, չեմ բաժնուիր.

— Անոնց հետ ուրախ և ազնիւ եղիր, սիրէ և պաշտպանէ զանոնք, ոչ մէկուն կողմէ անոնց վրայ չարձակուիմ ընել մի տար և երբեմն անոնց խօսէ իրենց մօրը մասին.

— Շատ սիրով, Մի էէյտի.

Իզապէլ մեկնեցաւ և Ձօյս մնաց տուն: Երկուքն ալ ազի արցունքներ թափեցին:

ՄԱՍ Բ.

ՖՐԱՆՍԻՍ ԼԷՎԻՍԸՆ

Մր. Քարլայլ և Էէյտի Իզապէլ իրենց հետ Փիքըրն ու Ուիլսընը առնելով Գուլօներ հասան և պանդոկ գէնան մէջ հիւր եղան: Քարլայլ այդ օրը երթալով մասնաւոր տուն մը վարձեց և հոն փոխադրուեցան:

Քարլայլ որքան ալ օր մը մնալ խոստացած էր, տեսնելով Իզապէլի հանգստութիւնը և գեղեցիկ տեսարանները ու օդը, երեք օր մնաց: Հետեւեալ օրը նահանգապետ մտնել պատեհու առնն Քարլայլ բազմութիւնը տեսնելով ըսաւ.

— Ասոնց մեծամասնութիւնը անգլիացիներ են և իրենց մէջ ամէն տեսակ մարդիկ կան.

— Ասոնց ամէնն ալ օգտափոխութի՞ւն եկած են, հարցուց Իզապէլ.

— Մէյ, անոնցմէ չատերը Անգլիոյ մէջ ձախողած ներ են և հոս եկած հասակ կը ցուցնեն, այս տեսնուած պարզեղէններու և գոնարեղէններու չատերը պարտքով են.

Այսպէս խօսակցելով տուն վերադարձան: Քարլայլի վայելչութիւնը և Իզապէլի գեղեցկութիւնը բոլորի ուշադրութիւնը կը գրաւէր:

Հետեւեալ օր, Քարլայլ նախաճաշը ըրաւ և Իզապէլը համբուրելով հրաժեշտ տուաւ: Իզապէլ կրկնեց. «Արքեպօլօ, պզտիկներս համբուրէ իմ տեղս և... և... Պարպարայի հետ չատ մի տեսնուիր.

Քարլայլ բոլորովին կատակ կարծելով Իզապէլի այս թելադրութիւնը, ժպտեցաւ.

Ինչ վերջ Իզապէլ ձովեզերք գնաց և նստարանի մը վրայ նստաւ և սկսաւ եկող գացող ժողովուրդը դիտել: Հատ մը անդամալոյծ դեր մարդ եկաւ, անկէ վերջ երկու աղջիկներ անցան: Ինչ վերջ երկայնահասակ պարոն մը ուշադրութիւնը գրաւեց և անգիտակցաբար իր ամբողջ ջղային դրութեան մէջ փոփոխութիւն մը յառաջ եկաւ, սիրտը արագօրէն կը տրոփէր: Աբդեօք ո՞վ էր այդ երիտասարդը: Ինչ վերջ հասկցաւ որ անոնց հետ իր մարքէն հանդիպած չէ կրցած Ժրանսիս Լէվիսընն է: Ան մօտը գալով ուշադրութեամբ մը դիտեց Իզապէլը.

AZTAG
JOURNAL QUOTIDIEN ARMÉN.
B. P. 587
BEYROUTH, Liban

Directeur-Propriétaire
HAIG BALIAN

ԳՆԱՀԱՏՈՒԹԻՒՆ
ՍԻՒՐԻԱ տար. 550, Վեցամսեայ 300 Ս.Դ.
ԱՐՏԱՀԱՄԱ. տարի 7, Վեցամսեայ 4 տոլար

ԱԶԳԱՍԻՆ

ازتـــاك

جريدة سياسية ادبية اقتصادية حرة

ՕՐԱԹԵՐԹ
ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԳԻՏԱԿԱՆ

ՇԱԲԱԹ 30 ՅՈՒԼԻՍ 1932

ԳԻՆԸ ՀԸ ՀԱՍՏ. 2.50 Ս.Դ.

Ջ. ՏՈՒՐԻ | Ամեն առաքում պիտի ըլլայ բերքիս ցօրէնքին հապագիին | Տնօրէն — Խմբագիր՝ ՀԱՅԿ ՊԱԼԵԱՆ | Չհրատարակուած ձեռագիրները չեն վերադարձուիր | Թիւ 110 (687)

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

ՁԳՏՈՒՄՆԱՒՈՐ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹԻԻՆ

Հին պատմութիւն է, սակայն միշտ այժմէական, ու նաև կենսական մեզ համար՝ Ձգտումը գրականութեան մէջ, շարունակ վէճի առիթ է տուած քննադատներու մօտ։ Ո՛րանք գտած են աւելորդ եւ նոյն իսկ վնասակար երկի մը մէջ նստած ձգտումը, որոշ նպատակի մը, գաղափարի մը հետապնդումը։ Տեսակ մը գրական ուղղափառութիւն, որ միայն արուեստը կը ճանչնայ ելակէտ, արուեստը կը դաւանի միակ սրբութիւն գրական գործի մը համար. ատկից դուրս՝ ե՛ւ գաղափար, ե՛ւ նպատակ գտնելով իյնցնող գործին արժէքը։ Արուեստը արուեստին համար, ու գրող՝ ինքնիր հետ։ Բաժին չունի այնտեղ ժողովուրդը, իր ցաւերով, իր աւանդութիւններով, իր առօրեայ մտահոգութիւններով և իտէալով։ Գրականութիւնը չէ նկատուած՝ այսպէս մտածողներու մօտ՝ ազդակ մը՝ բարձրացնող ժողովուրդի մը հոգեկան կորովը, ծառայող, ձգտող որոշ իտէալի մը, երբեմն սահմանափակ, աշխարհագրական փոքր հողամաս մը ընդգրկող, իսկ երբեմն լայն հորիզոններով, համաշխարհային սահմաններով, ու բովանդակ մարդկութիւնը չհագցրող նիւթերով խթան մը, որը պիտի ուղէր մարդկութիւնը մտածուած ու սարքուած հանգրուանի մը։

Արուեստագէտը՝ այսպէս մտածողներու համար դուրս չպիտի գայ արուեստի մտահոգութիւններէն, աշխարհը կ'ուզէ թող փլի եւ կամ մարդիկ իրենց բթքթերով անդունդէ անդունդ գլորին, կը բաւէ ամուր պաշտպանել արուեստին սահմանները, նստիլ առուակի մը ափերը և կամ սեփական հոգիի տառապանքին խորը, ու տալ ինչ որ հաճոյ է արուեստի խիստ ու քաւ յօնքերուն։

Բարեբաղդաբար գէթ այս մարզին մէջ, կեանքը իր երկաթեայ սանձերով կը վարէ մարդկային միտքը, դնելով աննկնկելի կնիքը՝ ժամանակի բարքերուն, մտայնութեան՝ գեղարուեստական գործի մը վրայ։ Որքան հին ու տարածուած, նոյնքան կարելի է պնդել որ արուեստի այս խստապահանջութիւնը արդիւնք է գրադատներու վիճասիրութեան, եթէ ընդունինք նոյն իսկ տեսակ մը գերմարդեր՝ արուեստագէտները, դարձեալ անոնք կապուած պիտի ըլլան կեանքին ու իր թելադրանքներուն։ Աստուածներն անգամ հագած են մարդկային մտքի տարազ, ու կաղապարուած մարդկային հոգու հարազատ պատկերով։

Տարբերութիւնը գրողէ գրող ոչ թէ ձգտումի, գաղափարի բացակայութիւնն է, այլ անոնց աստիճանաչափն ու տարածութիւնը։ Մէկը իր բռնուածներով աւելի մօտ է նստած ժողովրդական լայն խաւերուն, իսկ միւսը կը ծառայէ փոքրաթիւ առանձնաշնորհեալներու դասին։ Հասկնալի է ձգտումի, գաղափարի այս տարողութիւնը, սակայն բացակայութիւնը երբեք։ Մոռցնք թերևս, վարդ ու սոխակ միայն երգող բանաստեղծները, բայց քանի՞ այդպիսիներու անուններ կը յիշէ մարդկութիւնը։

Ներկայիս մանաւանդ, երբ վէպն է իշխող գրականութեան մէջ, ոչ մէկ տարկութիւն ձգտումի մասին։ Անըմբռնելի է մեր օրերուն երկ մը առանց ժամհոգութիւններու։ Բայց այս պարագան ոչ միայն բաւական չէ գործ մը արժէքաւորելու համար, այլև կը դաւնայ ջնջակար երբ գրողին մօտ չկայ արուեստագէտի իրական շունչը, երբ յայտնուած գաղափարներուն վրայ չէ նետուած արուեստի առինքնող քողը։ Որքան աւժեղ է լարը՝ այնքան ապահով է նետը իր նպատակին մէջ, որքան գրական գործ մը ուժեղ է արուեստի շունչով, այնքան անոր մէջ երկարող ձգտումը մօտ է կեանքին ու չի ջնասեր գործի գեղարուեստական արժէքին։

Գրաւիչ սակայն նաև վտանգաւոր է ձգտումնաւոր գրականութիւնը, որքան գործեր ճառ ու հրապարակագրութիւն կը դառնան չունչի և խորքի պակասով։ Ձգտումը, թաւուններու տակէն հասող առուակի մը նման ինքզինքը յայտնի չպիտի ընէ գրական գործի մը մէջ, ընթերցողը պիտի զգայ, տեղ տեղ լսէ առուակին խուլ ձայնը, սակայն պիտի արբենայ կանաչով ու գաշտանկարը խորհրդաւորող ծաղիկներով միայն։

Արուեստն ու ձգտումը մէկ պարագայի միայն կարելի է հաշտեցնել իրար հետ, մէկ պայմանով միայն գործը փրկուած է, երբ ներշնչումը անկեղծ է ու արուեստագէտին տառապանքը չեշտուած իր իսկ հոգիին գալարումներով։ Ընդհակառակը երբ ձգտումը պարտադրուած է, երբ գրողը կամ այդ միակ նպատակով գրիչ ձեռք կ'առնէ և կամ կը պարտադրուի առնելու, անկասկած որ արդիւնքը կ'ըլլայ ձախողութիւն ու չի խօսիր զանգուածներու սրտին, չի լրացներ արուեստի պահանջները ու չի ապրիր ժամանակին ու ցարգանքի համար։

Մինչև երբ հոգիին խորքը լանսատեղծներն են միայն՝ որ կը յաղողին ձգտումնաւոր ըլլականութեան մէջ, ծնացեալները դատապարտուած են առօրեայ ու պղտոր քանակի ծովին մէջ կորսուելու։

ԾԵՐԱԿՈՒՏԱԿԱՆ ՊՕՐԱ Կ'ԸՆԴՈՒՆԻ "ՍՊՈՒՆԳԻ ՀԱՐՈՒԱԾ,,Ը

Լոնտոն.— «Տէյլի Մէյլ» կը հրատարակէ տեսակցութիւն մը Գոր Նիւ-Յօրքի իր թղթակիցը ունեցած է ծերակուտական Պօրայի հետ։ Այն տեսակցութեան ընթացքին, Պօրա յայտնած է թէ ինքը պարտքեր չունի ան մասին կը խորհի համաշխարհային վերաշինութեան յարուցման մասին նոր ծրագրի մը շրջանակին մէջ որուն էական մէկ գլուխն է պինա-քափութիւնը։

ԱՊՐՈՂՆԵՐՈՒՆ ՁԱԿԱՏԱԳԻՐԸ

Ա. ԱՄԱՌՆԱԿԱՆ ՄԻՋՕՐԷ

Լիատեա ու հեղձուցիչ արեւ մը կը իթարկէ քաղաքին վրայ։ Գետինը կը մնայ քարկ, անախորժ հատով մը։ Կեանքը կարծես կ'ոգեվարի քարերուն ու հողերուն ընդերքէն և պաղատանքի ադեհաբեղ կանչ մը թեատրած կը բարձրանայ դէպի երկինք։ Ամէն տեղ կը չտանայ, կ'ուռի ու կ'անգայտի նոյն խուլ բայց անեզրօրէն ահրական ու մրրճահարող ճիչը - անձրե՛ւ... Հողը, քարը և բոլոր անչունչ առարկաները, իրենց ամենէն անտեսանելի մանրիկներով անձրե՛ւ կ'աղաղակեն, իսկ երկինքը լուռ է, անկարեկիր ու խժռո՛ւ ինչպէս ճակատագիրը հայուն...

Անապատը ներկայ է հոս, իր անսահման, դորշ մեռելութեամբն ու դըժոխային տապով։ Ճաժբուս վրայ, երկիւղով գլուխ բարձրացնող քանի մը ազազուն թուփեր, չեն հաւատձակիր թև բանալ ու կը կծկեն չուքերնին, կարծես սառա՛ծ ըլլան մահուան չունչէն։ Տերեւները, հարուստ մարդոց դիակառքերը զարդարող մեռելապատկներուն պէս, անչարժ են ու տխուր։ Մարդ ի տես հաւայնատարած ու կասկածելի հանդարտութեան, սոսկումով կը հարցնէ ինքզինքին, թէ արդեօ՞ք թո՞ւրքն է որ կը մօտենայ...

Փողոցներուն կուպրը ներբաններուս տակ կը կճլայ ու քայլերս կը ծանրանան։ Քրտինքը կ'առուահոսի ճակտէս, մարմինս կը թուլնայ, իսկ ես կը քալեմ կշռաւոր ու համայնափ քայլերով, ինքնագոհ ու հպարտ վինուորի մը պէս՝ որ կ'երթայ դէպի չքեղ յայտնութիւնը երազուած փառքին։ Առջեւս կը տարածուի կպրազոծ խճուղին, ողորկ ու կպչուն, տեղ տեղ ժայռէմէ առաջացած խոռոչներով, որ գետնեցիկ մարմինի մը վրայ՝ բացուած պատերներուն պէս՝ կուպրին տակէն երեւան կը նայեն ճերմակ խճաքարը ու կը վիրաւորեն ճամբուն անորակ, ներգործուած միահարութիւնը։

Երբեմն, աղմկելով քովէս կ'անցնի փոչիթաթաւ ու հղնչան կառք մը և կը լսեմ կառապանին փղաքարշ յիշողները՝ որ միացած մարդկի չառային՝ յոյնապատ ձիերուն հառնդը կը խթանեն։ Ամառնական կէսօրը յաղթականօրէն կ'իշխէ ամենուրեք ու կը բանաձ. մարդիկը իրենց առներուն մէջ։ Անշուշտ, խեղճերի համբաւ վայելողները խոհեմութիւն պիտի համարէին օրուան այս ժամուն ներսը մնալ, քանի որ ուղեղատապի արժէքուղթերը մեծ անկում են կրած ի վերին պօրսա, և ժամը լաւ ութնուկէս կ'ընէ, մինչդեռ կեանքի ապահովագրական քննկերութիւնները ընանկութեան կը դիմեն։

Ու ես եմ ախ, որ ձեռքերս մխրճած պարապ գրպաններուս մինչև խորերը, գլխաբաց, կը քալեմ արագ ու հանդիսաւոր։ Զիս ժամիկէն դիտողը, առնուազն պիտ կարծէ, թէ սպայակոյտի մը հրաժանը բանակներուն կը տանիմ կամ ընդհանուր յարձակողականի մը ծրագիրը կ'որոճամ։ Այնքա՛ն որ վճռակամութիւն և չափուած ինքնազսպում կայ չարժուձեւերուս մէջ։ Ուրիշ ի՞նչ կերպով բացատրել հապա տարօրինակ այս չարչարիքէ, ապարդիւն ու սպառող դեգերումը։

Կ'ելլեմ, հայկական վրանաքաղաքները անգամ մըն ալ տեսնելու։ Ու անմիջապէս պատկերանալ, թէ հոն, ոչ գոքանի և ոչ ալ տեսնելիք տրեւէ բարեկամ կ'ուզեմ պարզապէս դիտել հիւղակները և սուրգել... թէ տեղերնին կը մնա՞ն արդեօք։ Եփմարական բաղձա՞նք, անմիտ թափառասիրի՞ք քմա՞յք, չա՞տ հաւանօրէն։ Էականը ա՛յն է սակայն, որ ես ուզեցի անգամ մըն ալ այցելել թուրքին վայրագութեան այդ կեդրոնի՛, պերճախո՛ս յուշարձաններուն, ինչպէս յղկուած ու մաղրող մարդ մը որ պատրաստ կ'ելլէ դալարագեղ մարգի մը կամ հովասուն պարտէզի մը մէջ, ես ալ անուղղելի մոլութիւնը ունիմ պարապ ժամերուս չրջաքայլելու հայկական վրանաքաղաքները, պարզապէս երեւեւկելու համար այդ խարխուլ անկներուն առջեւէն, լսելու կոշտ ու ականջ վիրաւորող հայհոյանքներ, կամ տեսնելու գիրկընդխառն, անմարդկային քրզվուրտուք մը։ Եւ իմ այցելած ժամս պէտք չէ՛ ըլլայ հաճոյքի առհասնուած պահերէն մէկը, այլապէս ինչո՞վ պիտի տարբերէի հետաքրքիր զբօսաշրջիկէ մը կամ ապուշ սիսթօներներէն, որոնց համար բոլոր թշուառութիւնները գործունէութեան լոյն ու բերրի դաշտեր են հաւատարապէս, կը բաւէ որ կարենան քանի մը «ժոլորեալ» դարձի բերել ... կ'աշխատիմ ընտրել այնպիսի պահեր, երբ հիւղաններուն մէջ կեանքը կը թաւալի իր ամենէն ահաւոր ու եղերական ալիքներով, երբ հոն գանուողները մէյ մէկ պրկուած բռունցք և յուսահատութենէ գալարուող բազո՛ւկ են անձանօթ աստուածներուն դէմ չարժուող։

Կը յիշեմ, աչունի ցուրտ օր մըն էր, օդին մէջ անձրեւ կար ու սիրտերուն մէջ թախիծ, երբ առաջին անգամ, գտնելով ամենական զուարթ օրուան մը բոլոր հաճոյքները, նետուեցայ հեռաւոր, ծովեզերեայ քաղաքի մը փչերուն փռուած հիւղաւանէն ներս։ Այդ օր, հոգիէս անցաւ մէկը այն ցնցող ու անմոռանալի սարսուռներէն, որոնք կը մրխուին մարդուս սրտին, կը նոյնանան մկաններուն հետ, բո՛ւն կը չինեն հոն ու երթե՛ք, երթե՛ք չեն մեկնիր...

Ու ահա է այսօր, խանձող Յուլիո՛ երբ ես կ'այցելեմ արդէն իսկ ինձի ծանօթ արուեստեան այս հինաւուրց քաղաքին հիւղաւաններր։ Աչունն և ամա՛ռ։ Տարաժամ յոյս մը կը ծագի մէջս։ Ձի՞ր կրնար ըլլալ, որ այդ երկու եղանակներուն միջև գտնուող տարբերութիւնը փոխանցուէր նաեւ այս երկու գաղթականներուն՝ ու գէթ հա՛ս մխիթարական քան մը կախուէր նայուածքէս... Ձի՞ կրնար ըլլալ։

Մտածած եմ արդէն, կրնայի դեռ չատ աւելի կաթե՛ ճամբէ մը գալ, բայց ես նախընտրեցի երկար ու տաժանելի չրջան մը ընել, կարծես նախապատրաստուելու համար գէմս տարածուելիք յաւր ողբերգութեան։

Գազիկ բարձրութեան մը վրայ կանգուն կը դիտեմ հայոց գաղթականները որ կը փռուի ոտքերուս տակ, իր ժանգոտած թիթեղէ տանիքներով, չուաններու վրայ չորնալու համար փռուած ու հովին դէմ ծածանող լաթերով, և ով անբարացաբելի, որտակեղեք հեգնութի՛ւնը անգթալը յիշեցնող այդ պատկերին՝ տեղ տեղ, թիթեղէ բարակ ծխնելոյզներէ բարձրացող ծուխի ամպիկներով։

Գան մը կը փակեմ աչքերս ու կիսախուփ արտեւանունքներուս տեսիլէն կը դիտեմ հիւղաւանը, լոյսի խաղով մը ես ինծի տալու համար այն պատրանքը՝ թէ կը գտնուիմ հայրենական գիւղանկարի մը առջև։ Ու իրաւ.—

Դէմս կը փռուին հիւղակները կանոնով եզերած. ծուխը դարձդարձիկ գուլաներով խաղաղօրէն կ'ամպանայ օդին մէջ ու կապոյտ երկնակամարին վրայ կը վերածւի տարօրինակ ձեւերու՝ կղզի մը, վիշապ մը և, և գեղեցի՛կ աղջիկ մը... կով մը կը բառաչէ ու մանուկ մը թիթեռնի՛ կը հալածէ... Ձէ երգ մը, անուշ, բարի ու մտերմիկ ե՛րգ մը գեղջկական, հեռուներէն այլ՛քայլիք կը մատենայ ու կը թաղնի հոգիիս... կարծես կը լսեմ հեզասահ առուակի մը կարկաչը որ անվերջանալի վէմ մը ուղի ափերուն վրայ փռած խճաքարերուն հետ... ձղրիդ մը կը ճռճռայ մերթընդմէջ ու տաղակալի... Պատա՛ռ մը կ'անիծէ երկինքի թռչունները, որ իր գեհինը փռած ցորենները կը կտցեն...

Հայրենի երկի՛ր, կը բացուի քերանըս վախով, իբրեւ թէ երազի մէջ, ու նոյն պահուն՝ ցաւ խայթող ու տաք բան մը կը տղտոկի ծոծրակէս վար և ես ընդոստ կ'արթննամ։ Յուլիսի արեւը պատուհանի մը պէս գրկած է ժարմինս ու կ'աստղնէ անխնայ։ Հեռուն՝ վայրաշարժ մը կը սալէ խապուռ ու ընդհատակեան։ Իսկ հայրենական պատկերը՝ կորա՛ծ է անգարձ։

Ոչ ծառ, ոչ կով, հոտոզ առուակ ու թիթեռնիկ որատցոլ աղջնակ, այլ հատարած ժանգոտ թիթեղներու ան-

ԱՐԱԲ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹԻԻՆ

ՇԻՐԻՄՆԵՐՈՒՆ ԱՂԱՂԱԿԸ

صراخ القبور

Ամիրը դատաւորական աթոռին վրայ բազմեցաւ ծալլապատիկ, այն ու ձախ նստեցան խելոքները երկրին, խոժոռադէմ և աչքերնին գիրքերու էջերուն յառած։ Չուրջը բոլորեցին գինուորներ, սուսերասերկ և նիզակաբռնի։ Ոմանք՝ լաւ առնելու հետաքրքիր ու ոմանք՝ իրենց մէկ մերձաւորին նկատմամբ արձակուելիք վճիռին սպասող, բազմաթիւ մարդիկ գլխիկոր և սիկսած դիրքով կանգ առին չունչերնին բռնած, որպէս թէ Ամիրին աչքերուն մէջ զօրեղ ուժ մը ըլլար գիրենք մահնիստացնող ու ահաբեկող։

Փողովին կազմը լրացաւ և հնչեց ժամը դատաստանին. Ամիրը ձեռքը վեր բարձրացուց և գոչեց.

— Մեղապարտնե՛ր...մէկիկ մէկիկ առջեւս բերէք և ըսէք ինձ թէ անունը ի՞նչ մեղքեր և անհնազանդութիւններ գործած են։

Այս հրամանին վրայ, բանտին դուռը բացուեցաւ և անոր խորքին մէջ երեւցան մթին պատերը, նման գիշատող գազանի մը որկորին երբ երկու կզակները կը բանայ յօրանջելու համար։ Ջնաւորները երկաններնին ձեռնակապերու չափ տարածած, որպէս թէ իրենց վիզերնին երկնցուցած, աչքերը մրգի ուզէին օրէնքին հետ, տեսնելու համար թէ մահուան որոշ ինչպէս դուրս կ'ելնէ այդ դաժբարանի խորերէն։

Շատ չանցաւ երկու գինուորներ դուրս բերին բազուկները կապկպուած երիտասարդ մը՝ որուն խոժոր դէմքը պատուասիրութիւն և արիասրտութիւն կը ցոլացնէր։ Գինուորները դատարանին մէջտեղը կեցուցին զայն և ետ ետ քաշուելով կեցան կազմ ու պատրաստ։

Այնատեն Ամիրը՝ պահիկ մը աչքերը անոր վրայ սեւեռած ըսաւ.

— Ի՞նչ է ոճիրը այս երիտասարդին՝ որ առջեւնիս բարձրպլուխ կը կենայ որպէս թէ պարծանքի վայր ե-

գոյն չեզոքացած մը, որուն վրայ սաք արիւը կ'իջնէ սառ ու յորդ հոսա՝ ջրվիժումով, կը թանձրանա՛յ կարծես արիւը ու կը չառնայ, և կ'իջնէ, կ'իջնէ՝ արիւը անվերջ՝ ոխով ու անէծքով...

Հալէպ Վ. ԱԱԾԱՆ

կած է ոչ թէ դատաստանի ափին մէջ ինկած։

Անոր աջակիցներէն մին խօսք առաւ ու բացատրեց.

— Ահիկա՛ չարաչար մարգասպան մը է, երէկ Ամիրը միւս ընդդիմացաւ երբ պաշտօնով կը չրջէր ան և դեմին առպաստ գինքը դիտապատ. և ձերբակալեցաւ սպանեալին արիւնով ներկուած սուրը ձեռքին մէջ բռնած։

Ամիրը՝ իր դահին մէջ ցնցուեցաւ բարկութենէն. ցասմնալից ակնարկները դարձուց երիտասարդին վրայ նիզակներու պէս և գոչեց։

—Վերադարձուցէք գինք իր խաւարամած բանտը, վաղը արշալոյսին, ծանրաբեռնեցէք մարմինը ամէնէն չքնաղ ներով, սուրի սայրով կարեցէք անոր վիզը և տարէք նետեցէք մարմինը առաստաղին մէջ որպէսզի գազաններն ու ագռաւները իր մորթոտկորներէն կեղեւեն և հովերը դիակին գարշահոտութիւնները իր մարդոց ու սիրելիներուն տանին հասցնեն։

Չէ՛գ երիտասարդը դարձեալ բանտ առաջնորդուեցաւ հանդիսատեսներուն կսկծալից հայհոյանքներով ու խոր ցաւակցութիւններով, որովհետև անիկա դեռ կեանքի գարնան մէջ էր և յաղթանդամ։

* * *

Ջինուորները բանտէն երկրորդ անգամ ըլլալով դուրս հանեցին գեղադէմ և նիհար պատանւոյ մը՝ որ յուսահատութենէն ու վհատութենէն դեղնած էր, աչքերը արտասուքներու մէջ քօսացած եւ ճիրը ահ ու հառաչանքէն կքած։

Ամիրի անոր նայելով ըսաւ.

— Ըսէ՛ք տեսնեմ, ի՞նչ ըրեր է այս վատոյժ կինը՝ որ մեր առջեւ է կանգներ իբրև սուսեր մը իրականութեան դիմաց։

Ջինուորներէն մին՝ պատասխանեց.

— Ասիկա այն ժամիր կինն է որուն ամուսինը գինքը գիշերանց սիրոզին գրկացը մէջ գտեր եւ ասիկանութեան յանձներ է. սակայն կարելի չէ եղած ձերբակալել անոր սիրոզը որ փախչելով ազատեր է։

Այն ժամանակ Ամիրը աչքերը խեղճ, ամօթահար կնոջ վրայ տեւեցնելով ամենայն քարտութեամբ այսպէս վճռեց.

—Ձերբին տարէք իր կապարանքը, հնչնցուցէք գինք փչելէ ապատասակի մը վրայ իրեն յիշեցնելու համար այն

Ասիաց Յառաջիկայ Քաղաքական Տարիներու Ընթացքին

ՄԻՈՒԹԻՒՆ ՍԻՒՐԻՈՅ ՀԵՏ

Հատ մը տեսութեան, 1950ին, թէ՛ Սիւրիան, թէ՛ Գաղեստինը զբաղեցնող գլխաւոր հարցերէն մին պիտի ըլլայ «կարելի չէ արդեօք միակ պետութիւն մը կազմել Սիւրիա, Գաղեստին և Անդր-Յորդանան երկիրներէն»։ Սիւրիացիք պիտի առարկեն թէ իրենց երկիրը աւելի հարուստ, աւելի բազմամարդ և աւելի արգասաբեր քան Գաղեստին, որով կարելի չի պիտի ըլլայ հաւասարութեան սկզբունքներով մասնակցիլ այդ միութեան, այլ չատ չատ ամէնամեփակ համեմատութիւնով մը։ Գաղեստին, Մեռեալ Ծովու հարուստ ազերուն ակնարկելով, որոնք 1950ին եկամուտի չատ մեծ աղբիւր մը պիտի ըլլան իր երկրին ու գործի լայն ասպարէզ մը պիտի բանան իր ժողովուրդներուն, պիտի ակընկալէ քնական է իշխանութեան աւելի մեծ բաժին մը, քան ինչ որ պիտի կրնար արդարացնել 1950ին դեռ մէկ միլիոնի չի հասնող իր քնակչութիւնը։

Հաւանական է որ 1950ին, Գաղեստին քանակցութեան մտնէ Եգիպտոսի և Սուէզի Ջրանցքի Ընկերութեան հետ երկաթուղիի գիծ մը ձգելու Ջանթարոյէն Սուէզի Ջրանցքի վրայով դէպի Փոթ Ֆուատ, հիմ Փոթ Սայիտի հանդիպակաց կողմը։ Այս գիծ չնորհիւ, Գաղեստինի բոլոր արտադրութիւնները պիտի կրնան ուղղակի, փոքր ծրարներով, աշխարհի բոլոր նաւահանգիստները այցելել, փոխանակ Հայֆայով որ Թուանդիի կրկնակի ծախսերու պատճառ կ'ըլլայ։ Ասիկա չի պիտի վնասէ Հայֆայի բարգաւաճումին և ոչ ալ Եաֆայի որ երթալով պիտի զարգանայ։ Ամէնէն պիտի կորնչնէ իր առեւտրական հանգամանքը և պիտի ըլլայ քարիւղի արտածման մեծ կեդրոն մը։

ԱՐԱԲԻԱ

Արաբական անկախ պետութիւնները — Նէճտ, Հիճազ, Եէմէն — քաղաքական կազմով չատ չի պիտի տարբերին մեզի ծանօթ իրենց ներկայ գոյավիճակէն։ կարգ մը ատեղեր պիտի անչքանան ծբնունդ տալու համար նորանոր ատեղերու։ Ամէն պարագայի ժողովուրդը քրեական և ոչ մէկ յանցաւոր պիտի ունենայ և ներկայէն չատ աւելի խեղճ վիճակի մը պիտի մատնուի։

Մէկքէ-մէկին չաճախող ուխտատորներու թիւը հետզհետէ պիտի նուազի ու կրօնական անատրքերութիւնը պիտի վարակէ նոյն իսկ Հնդկաստանը։ Վերև յիշուած սոյն քաղաքներուն հետ ձէտայի նաւահանգիստն ալ չատ բան պիտի կորսնցնէ իր ներկայ վիճակէն։ Արաբիոյ տրատծումները երթալով պիտի նուազին։ Մօքքայի սուրճը զժուարաւ պիտի կարենայ մրցիլ Ռէնիլի և Ցրազիլիոյ սուրճերուն հետ։ Միայն Տուճարի խունկն է որ դեռ ժամանակ մը պիտի փնտռուի։ Ուղտերը պիտի դադրին այլևս առեւտրական փոխադրութիւններու միջոց մը ըլլալէ։ Հանքային որևէ հարստութիւն երևան բերելու ոչ մէկ հաւանականութիւն։

Բուն Արաբիան սակայն չի պիտի դադրի հայթայթել և նոյն իսկ հարեւան երկիրները արտածել աչխարհի մեծագոյն վաճառքը՝ մարդիկ, որոնք կոչուած են իրենց դրոյմը դնելու, ինչպէս անցեալին, նոյնպէս և ապագային, այնպիսի գործերու վրայ՝ որոնք արամագծօրէն անհատապատասխան են իրենց ծնունդ առող հասարակութեան բնոյն հետ։

ԻՐԱՔ

Փէև Իրաքը — բացառելով Շաթ-էլ-Արաբի դէպի Պարսից Ծոց երկարող ջրուղին — բոլորովին ցամաքային հողամաս մըն է, բնչ իր հիւսիսարեւմտեան ժողովուրդներու մեծագոյն մասը ցեղագրական կապերով կապուած է պարթիկներու, քիւրքերու և սիւրիացիներու հետ, ինչ որ կարելի է ըսել արեւմտեան վաչկատուն ցեղերու համար ոորոնք ոչինչով կը տարբերին Արաբիոյ ժողովուրդներէն. հակառակատոր կարելի է գուչակել թէ 1950ին ան պիտի կազմէ քաղաքական միաւորութիւն մը, գրեթէ մեզ այսօրուայ ծանօթ սահմանագծերով, և ասիկա չնորհիւ արտաքին հանգամանքը և պիտի ըլլայ քարիւղի արտածման մեծ կեդրոն մը։

Մեր ժամանակներուն բանտի մեքենաներուն մէջ անհետացած եղաւ հանդիսատեսները մէկ կողմէն Ամիրի տրժան եւ իրաւ արդարադատութեանը վրայ կը հիանային և միւս կողմէն կնկան վշտայոյզ դէմքին գեղեցկութեանը և արտասվիկ նայուածքներուն կ'ափսոսային։

* * *

Ջինուորները երրորդ անգամ երևցան, բերելով իրենց հետ վիթխ ծերուկ մը որուն դողդոջ'ուն ծունկերը հազիւ զինքը յառաջ կը քչէին որպէս թէ իր հինցած լաթերի քղանցքներէն մէկ մէկ կարկատան ըլլային անոր իրանին։ Ծուղեալ անհամաչափութեամբ չորս կողմը կը նայէր անու թախծալից հայեացքներէն քչուառութիւն, աղքատութիւն կը թափէր կարծես։

— Ինչ է մեղքը այս ազատ մարդուն՝ որ ողիներու միջեւ մեռեալի մը պէս կը կենայ մեր առջեւ, ըսաւ Ամիրը մասնաւոր արհամարհանքով։

— Գող աւազակ մըն է ասիկա, պատասխանեց զինուորին մէկը, գիշեր ատեն վանքը մտած է և բարեպաչտ վանականներ հայրերը արթնալով ձերբակալած են զայն սուրբ խորանին անօթները լաթերուն տակ պահուած։

Ան ժամատանութեան վրայ Ամիրը երեսը գարձուց ծերուկին, այնպէս՝ինչպէս քաղցած արծիւը կը նայի թեւատրեկ ճնճղուկին և գոռաց.

— Իջեցուցէ՛ք... գնանի ապ մեղքէն մուխ անկիւնները, երկաթով չղթայեցէք. արչուրայսին մեռ քաշեցէ՛ք և հանեցէք բարձր ծառի մը վրայ և կանեփեայ չուանով կախեցէք զայն. և ձրգեցէք անոր մարմինը երկրի եւ երկնքի մէջտեղ առկախ. Քեզ անոր մեղագործ մահառնների ատելքը փչրին ու ցրուին և հովերը ոտեն զանոնք ամէն կողմ փեատած։

Երբ գողը դէպի բանտը կ'առաջնորդուէր այդ տեղի մարդիկը իրարու անկանչին «այս չարժելու անկարող ան աստուածը ինչպէ՞ս յանդգներ է երթալ վանքին սուրբ անօթները յափշտակելու...ան.» կը փսփսային։

ՀԱՒԻԼ ՃԼՂՐԱՆ ՀԱՒԻԼ
Թրգմ.Մ.Գ.ՔԱՏՐՃԵԱՆ (Շար.)

ԿՈՐԿՈՒԼՕՓԻ ԴԱՏԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆԸ

ՈՃԱՐԱԳՈՐԾԸ ՄՏԱՅԻՆ ԽԱՆԳԱՐՈՒՄ ՁՈՒՆԻ

ՈՁԻՐԸ ԿԱՆԽԱՄՏԱՃՈՒՄՈՎ ԾՐԱԳՐՈՒԱԾ Է

ՓԱՐԻՋ.— Կորկուլօֆի դատավարութեան երկրորդ նիստը բացուեցաւ ժամը 13ին։ Ընդհանուր դատախազ պ. Տօնա կիկ դիտել առաւ թէ մարդասպանը քննութեան րնթացքին յայտարարեց թէ ինքը ոճիրը գործած է Հիբնոզի վիճակին մէջ ժպուելով այնպիսի ոյժերէն որոնց տէրը չէր ինքը։ Ջինքը առաջնորդող այս ոյժին յազթելու համար, անիկա յայտարարեց թէ կուզէր ինքզինքը ձերբակալել տալ ապուշ հարցումներ ուղղելով Գաւվաս սէն Միչէլի վրայ կեցող ոստիկանի մը այնպէս որ ոստիկանը խենթ կարծելով զինքը պիտի ձերբակալէր։

Գաւվաս սէն Միչէլ պաշտօնի վրայ գանուող բոլոր ոստիկանները հարցաքննուեցան բայց անոնցմէ ոչ ոք չկրցաւ վկայել այս միջադէպին մասին։ Ընդհ. Դատախազը չեզրակացնէր բայց հարցուր ուղղուած կր մնայ թէ Կորկուլօֆի գինեվոյ մրն է արդեօ՞ք։

Ծեսոյ չարունակուեցաւ վկաներու ունկնդրութիւնը։

Ազգ. ինքնապաչտպանութեան նախկին նախարար պրն. Բիլքրի իբրև վկայ կը պատմէ ժահափորձին պարագաները։

Երէկուան պէս, Կորկուլօֆ այսօր ալ ո՛չ մէկ ցաւ չյայտնէր։

Ծեսոյ, եկաւ նախկին խազախ Լազարէֆ որը յայտնեց թէ ինքը ամբաստանեալը ճանչցած է իբրև գործակալ Ջեկայի որը չարչարանքի ալ ենթարկած է զինքը։ Անիկա ըսաւ թէ Վրանկլի բանակին նահանջէն յետոյ ինքը վիրաւորեալ րլլալուն պատճառաւ Ռուսթօֆի հիւանդանոցին մէջ պառկեցաւ ուր այն համոզումը գոյացուց թէ Կորկուլօֆ չեկայի կը պատկանէր։

Կորկուլօֆ լռութիւն պահեց ամբողջ ժամ. վկայութեան ընթացքին և վերջը արհամարհուած նայուածք մը նետելով վկային վրայ իր ուսերը թօթուեց։

Ծեսոյ երեք յիմարաբոյժ փորձագէտներ եկան յայտարարելու թէ Կորկուլօֆ չէր ներկայացներ մտային յատկանչական խանգարումներ։

Ընդհակառակը, պաշտպան փաստաբաններուն կողմէ իբրև վկայ ցուցուած տօքթ. Լօկր յայտարարեց թէ Կորկուլօֆ կր պատկանի կէս-խենդ կոչուած սարկանոն անձերու դասակարգին. Կորկուլօֆ կը ներկայացնէ սակարակոմ միտք. քննադատելու կարող մտքի պատկութիւն, կեղծ միտք մը, խոչոր գոռոզութիւն մը և անսահման մեկալոմանիա։

Կորկուլօֆ՝ որ ընդմիջած էր բոլոր այս վկայութիւնները, վկաները որա. կելով իբրև զրպարտիչներ, ոտքի վր րայ ելաւ նոյն միջոցին և անկապակից խօսքեր խօսեցաւ. «լռեցէ՛ք, անոր պոռաց իր փաստաբանը, ձգեցէ՛ք որ տօքթօրը խօսի, անիկա մեզ կր փրկէ»։ Փաստաբանը ըսաւ Ամերիկան թէ վաղը պիտի պահանջէ որ երդուեալներուն արուելիք հարցումներուն մէջ հեռևեալ հարցումը ներմուծուի «խե՞նդ է Կորկուլօֆը»։

ՓԱՐԻՋ.— Պաշտպան փաստաբանին կողմէ իբրև վկայ ցուցուած տօքթ. Լօկր իր վկայութեան մէջ յայտնեց թէ «պատժելէ աւելի նախաժեծար է յիմարանոց դնել Կորկուլօֆի պէս անձերը, որը սոսկալի անհատ մրն է իր լուսաժիտ խենդութեամբը և իր սարկանոն միտքովը։ Անիկա հասարակութեան մէջէն դուրս հանելով վնասելու անկարողութեան մէջ գրուելու է»։

Պաշտպան փաստաբանին կողմէ իբրև վկայ ցուցուած տօքթ. Թուլոզ կարծիք յայտնել չուզեց նկատելով որ ինքը կարգացած է պարզապէս փորձագէտներու տեղեկագիրը։

Սէնի յիմարանոցի անօրէնը հաստատեց տօքթ. Լօկրին վկայութիւնը եւ Կորկուլօֆը դասեց սրամտաբանող մտաւոր տեսակներուն դասակարգին մէջ։ Ան ըսաւ թէ Կորկուլօֆ մպանուած է ուղեղային տիարդէ ըսուած հիւանդութիւն։

Վկաներու ունկնդրութիւնը վերջացած լինելով, Կորկուլօֆ ոտքի վրայ ելաւ և ժխորի մէջ արտասանեց հետեւեալ խօսքերը, «սիրեցէ՛ք զմիմեանս, սիրեցէ՛ք ձեր մայրը որը հինն է ընտանիքի և սիրեցէ՛ք ընտանիքը որը հինն է մարդկային ընկերութեան»։

Պաշտպան փաստաբան Մէթր Ժեռաման ժրաջանութեամբ հանդարտեցուց իր պաշտպանեալը։

Նիստը վերջացաւ ժամը 19.15ին։

Բարիզ, 27.— Նիստը վերաբացուեցաւ ժամը 17.10ին և խօսքը տրուեցաւ պաշտպան փաստաբաններուն ունկդիրներու հոգ բաղմութեամբ լեցուն արահին ծանր մթնոլորտին մէջ։

Առաջին պաշտպան փաստաբան Մէթր Մարսէլ Ռոժէ գնաց Կորկուլօֆի պատերը «անկապակցութեան հասնելու չափ վիպային, ցնդածութեան հասնելու չափ երևակայամոլ, ան կը հիմնէ կրօնք մը որուն ինքը Քէ՛ քրմապետն է և Քէ ալ աստուածութիւնը»։ Անիկա յիշել կուտայ Քէ Քաւերական կըտորի մր մէջ ամբաստանեալը ինքզինքը կը բաղդատէ հակաքրիստոսի։ Ան կ'եզրակացնէ ներում խնդրելով յիմարին համար։

Ասր լուռթեան մը մէջ Մէթր Հանրի Ժիռօ խօսելով իր պաշտպանողականը կ'աղաղակէ. «բնդ մը գտուպարտել ժերինին նման ընկերութեան մը մէջ, ասիկա կր կոչուի մարդասպանութիւն»։ Կորկուլօֆ որ քնանալ կը թուէր արթնցաւ երբ որ փաստաբանը բուռն կերպով բողոքեց այն պատժութեան դէմ որր Կորկուլօֆ ներկայացուց իբրև սովիէթ. ներու բարեկամ։ Ծեսոյ յիշել կուտայ Քէ Կորկուլօֆ պատերազմի ատեն իր արիւնը թափեց հասարակաց գաղին համար։ Ամբաստանեալը կուլայ ազու մր պէս։

Պաշտպան փաստաբանը մեղմացուցիչ պարագաներ կը պահանջէ որովհետև ոճիրին չարժառիթները անպատիւ չեն և չարունակելով, «Կորկուլօֆը, այո՛, Շարլօթ Քորտէյի պէս լուսամիտ մրն է։ Որպէս վերջին, նա կրքային ոճիր մը գործեց բայց առանց առեւտրականութեան։ Փաստաբանը յաղնած լինելով իր պաշտպանողականը պիտի չարունակէ քանի մը վայրկեան յետոյ։

Իր պաշտպանողականին երկրորդ մասին մէջ, Մէթր Ժիռօ սրատարեալ կը գառնայ. «փոքրիկ Կորկուլօֆ մը աչխարհ պիտի գայ մօտ օրէն։ Ասիկա թէ՛րևս պիտի պատահի այն առաւօտ ուր Գ. Տէպլեսի (Մ. Ք. պաշտօնական գահիճ) արտարութիւնը պիտի կարէ հօրը գլուխը»։ «ինքզինքս գէշ կ'զգամ», կր մրմնջէ Կորկուլօֆ։ Պաշտպան փաստաբանը կը յարձակի փորձագէտներուն տեղեկագրին դէմ որոնք «չուներն պատկան անհրաժեշտութիւնը»։ Ան յիշել կուտայ թէ երեք բժիշկներ կ'ըսեն որ պատասխանատու չէ և ուրիշ երեք բժիշկներ ալ կ'ըսեն որ անպատասխանատու է նա։

Մէթր Ժիռօ կ'ընդհատէ իր խօսքը։ Դատարանի բժիշկը բերելու համար կը վազեն մինչդեռ պաշտօնդ զինուորները կը քակեն ամբաստանեալի ձեռքը։ Ամբողջ սրահը ոտքի վրայ կանգնած է։ Վերջապէս, քանի մը վայրկեան յետոյ Կորկուլօֆ ինքզինքը գտած ըլլալ կր Թուի։ Մէթր Ժիռօ կը չարունակէ իր պաշտպանողականը եւ կը վերջացնէ ուղղելով գնութեան կոչ մը «իր կնոջ եւ իր կնոջ և իր զաւակին համար»։ «Ժեղմացուցիչ պարագաներ չնորհեցէք անոր»։ կ'ըսէ Նա։ Կորկուլօֆ յոյժ գոհացած, օձիքը քակուած վիճակի մէջ քանի մը խօսք ըսել կ'ուզէ։ Ծարդ եղածէն չատ աւելի գրգռուած վիճակի մը մէջ կ'աղաղակէ ձեռքերը չարժելով «սպանեցէ՛ք զիս։ Սպանեցին իմ գաղափարները, չեմ կարող ապրիլ այլևս»։ Ամէն բան լրացաւ այլևս երդուեալները կ'առանձնանան խորհրդակցելու համար։

Ահաւասիկ երդուեալներու տրուած երկու հարցումները.

Ա. Թէ Կորկուլօֆ յեղասպանութիւն գործած է 1932 Մայիս 6ին նախագահ Բէլ Տուէրը կամաւ սպանած լլլու արարքէն.

Բ. Կամաւ գործուած սոյն յարդասպանութիւնը գործուա՞ծ է կանխամտածութեամբ։

Երդուեալներու խորհրդակցութեան միջոցին, Կորկուլօֆ խիստ ընկճեալ վիճակի մէջ առաջնորդուեցաւ իրեն վերապահուած սենեակը։ Պահնորդ զինուորները զինքը պահեցուցին նստարանին վրայ։ Վճռին կսպասուի անհամբերութեամբ։

Ժամը 20.15 ին, զանգակը կը հաղորդէ երդուեալներուն վերազարձը։ խորհրդակցութիւնները աւարտեցան։ Ամանոր կը վերադառնայ քանի մը վայրկեան վերջը և նախագահը կը յայտարարէ Քէ նիստը վերաբացուած է։ Երդուեալներու նախագահը «մեծամասնութեամբ այո՛» կը պատասխանէ երկրորդ հարցումին։ Վճիռը տրուած է ուրեմն մեծամասնութեամբ երկու հարցումներուն մասին ալ։ Ասիկա կը նշանակէ մահուան դատապարտութիւն։ Երդուեալներու նախագահը իր տեղը կը նստի։ Անիկա չարաճճացուց սպաստած մեղմացուցիչ պարագաներ բառը։ Երկար լռութիւն մը կը տիրէ. կը թուի Քէ ներկայները կսպասեն ուսկան ալ այս երկու բառերը։ Ծեսոյ, կսկին սովորական ձեւակերպութիւններ։ Պահակները ներս կր բերեն ամբաստանեալը։

Աւելի և գունատած, աւելի և Թուլցած վիճակի մէջ, Կորկուլօֆ կուգայ իր փաստաբանը ցած ձայնով քանի մը խօսք կ'ըսէ իրեն։

Ասոր ուղղելով դատարանին, Կորկուլօֆ կը չէ ձեւ կուտեցայ փրկելու համար Ֆրանսան, պէտք էր զիս սպաննել իրրեւ զինուոր մը հրացանով։ Ես զիս նուորական բարեւ պիտի տամ ձեզի բայց ոչ դահիճի ձեռքով, ոչ դահիճ ձեռքով։

Ասկէ զատ ըսելիք մը ունի՞ք, կը հարցնէ նախագահը։ «Այո՛ ամբողջ իմ ըսելիքս ասիկա էր, գոհ եմ աչխարհէն հեռանալու համար» կը պատասխանէ Կորկուլօֆ։ «Ես կազդարարեմ ձեզի Քէ համայնավ գրութիւնը պիտի գայ հոն՝ (և մատով կը ցուցնէ դատարանը) և սպանեն բոլոր ձեր հարեւնակիցները»։

Մէթր Հանրի Ժիռօ ոտքի վրայ կելնէ և կըսէ «մենք պիտի հասկնանք վազր, պատժին գործադրութենէ վերջ, որ դատախազը իրաւունք ունի՞ր Քէ ես»։

Այս խօսքերը որոնցմով փաստաբանը ակնարկութիւն կրնէր Կորկուլօֆի դիմազնութեան երկար մրմնջիւնով, մը ընդունուեցաւ սաստիկ ալեկոծեալ արահի կողմէն։

Ջեւակէ, պետութիւնները իրարու կը յաջորդեն կանոնաւոր կերպով։ Ահաւասիկ Ասեանն է որ հրապարակ կուգայ կարդալու համար օրինագիրքին յօդուածը և վճիռը. յետոյ նախագահը յստակ ձայնով մը կարդասանէ այն նախադասութիւնը որ կր վերջացնէ դատավարութիւնը։ Կորկուլօֆ, երեք օր ունիք վճռարեկ Ասեանին դիմելու համար. այս պայմանաժամը անցնելէն յետոյ ձեր դիմումը ընդունելի չպիտի ըլլայ այլ ևս։

Պահակնե՛ր, տարէ՛ք դատապարտեալը։»

Բայց դատապարտեալը այլևս չկրնար ձեռնարկներ ձեռնարկել։ Պահակները անոր ձեռքը անցուցին ձեռնակապերը Անոնք կուգան զայն առնելու։ Կորկուլօֆ կր դիմադրէ և դառնալով հոն ներկայ ժողովուրդին որը ծափահարեց երբ որ նախագահը ըսաւ «Կորկուլօֆ մահուան դատապարտեալ է, կաղաղակէ ղողդոջուն ձայնով մը, «Ռուսիա, ո՛վ հայրենիքս իմ, ես քեզ կը սիրեմ ցմահ»։

Նիստը փակուեցաւ ժամը 20,35 է արդէն։

Սրտէզ մեկնելու միջոցին լուր տրուեցաւ թէ վճիռը տրուած է երկու ձայնի դէմ վեց ձայնով։

Տարտանելի Պատերազմը

Այսօրէհանդերձ սկիզբէն եթէ այս խնդրին չուրջ այնքան ազմուկ չյարուցուէր և անձայն ու անչշուկ գործը տարուէր, աւելի նուազ վնասով կարելի պիտի ըլլար ազատել։ Բայց ինչ ըսել որ. ծովային ոմբակոծութիւնը և ցամաք հանուած ծովային ջոկատները մեզմէ կր նայէին ոչ միայն իբրև ազատարարներ այլ նաև իբրև ազատ ու անկախ։

Ծամաքահանուժի որոշումը արաբել անմիջապէս յետոյ, Միջերկրական գտնուող բոլոր պարապ փոխադրանաւերու բռնագրաւումն ալ այդ գործին ուրիշ մէկ յայտարարարն էր։

Եգիպտոս գտնուող աւստրալիական զօրաբաժինն պատրաստութիւններն ալ կարելի չէր գաղնի պահել։ Թէև հոն ալ կարելի էր տարակայնել թէ այդ զինուորները Արևմտեան ռազմաճակատ պիտի ղրկուէին։

Ամէնուն աչքին առջև փոխադրանաւերը Աղեքսանդրիա և Փորթ Սայիտ կ'երթևեկէին, նոյն իսկ եգիպտական թերթերը զօրամասերու անուններն ալ գրած էին։ Աւելի ըլլալով, այս զինուորներուն պաշտօնական առղանք կատարել տրուեցաւ Գահիրէի և Աղեքսանդրիոյ մէջ։ Նոյն իսկ զօր. Համիլթընի ենթակայ սպաներէն մէկուն նաւակը Պոլսոյ հասցէին ուղարկուած էր։

Վերջապէս լաւ կերպով կարենալ բացատրելու համար 1915 Մարտ ամսուայ վերջի կացութիւնը, սա կէտն ալ պէտք է յիշեցնել թէ Ջանագալէի գործողութեան պատճառներէն մէկն ալ այդ նիւնուրները ոչ այդպիսի յարձակումի մը համար գատուած էին և ոչ ալ այդպիսի պատերազմի մը ժամանելու փորձառութիւնը ունէին։

Այս դժուարութիւններու կարգին, Անգլիացիներուն ռազմանիւթերն ալ նուազ էր, և այս պակասը կարելի չեղաւ լրացնել ամբողջ պատերազմի տևողութեանը։

Այդտեղ զինուորական յատակագիծ մը պատրաստելու համար, ժամանակաբար երկու կէտերու ուչադրութիւն դարձնել հարկ կ'ըլլար։ Նախ ամբողջ գործունէութեան խարիսխը պիտի կազմէր նաւատորմին օգնելու խնդիրը բանակին կողմէ։ Երկրորդ նկատի պէտք էր առնուէր այն պարագան Քէ մինչայն ներկայ զինուորներով այդ ծրագիրը գլուխ հանելը չէր կազմեր խնդիրը այլ նաև, տակաւ գործածուելիք ցամաքահանուժի գործողութիւնները նաւատորմին հաւար նպաստաւոր կացութիւն մը կ'ստեղծէի՞ն Քէ ոչ։

Զօր. Համիլթընն և իր սպայակոյտը, Ջանագալէ հասնելէն ասդին այս կէտը խնդրոյ առարկայ գարձնելով վերջապէս Մարտ 22ին յաղողեցան առժամեայ յատակագիծ ընդունիլ։

Մարտ 18ին, հրամանատարական կազմին վրայ Մունտուրոսէն ղրկուած երեք սպայակոյտի անդամներ ևս աւելցած էին։

Առժամեայ յատակագծին նայելով անծանօթ կը մնար Թուրքերուն ունեցած ուժերու քանակը։ Թերակղզիին մէջ գտնուող Քրքական զինուորներ ե քանակը 40—80 կը կարծուէր։ Բայց այս երկու քանակներ ե միջև մեծ տարբերութիւն մը կար։ Միամամանակ այնպէս կ'ենթադրուէր թէ Անատոլուի կողմի եզերքը 30, Ջանագալէի չերջակայքն ալ 60 հազար զինուորներ կային։ Ուրեմն Քրքական ուժերու գումարը կը յանգէր 170 հազարնոց բանակի մը, որով կը նշանակէր Քէ ի դէպ Սև ծովէն կատարուելիք ռուսական հաւանական հաւանական յարձակումի մը Պոլսոյ մէջ զինուոր չէին ձգած Թուրքերը։ Ինչ ալ ըլլար այս ենթադրութիւնը, կարևորը այն էր որ Թուրքերը բաւարար ուժ ունէին կէլիպոլուի Թերակղզին պաչտպանելու համար։

Այս ձեռնարկին առաջին կէտնպատակին նեղուցները նեղել ըլլալով, իբր առաջին գործ պէտք էր լռեցնել նեղուցին երկու կողմերը գտնուող մարտկոցները։ Այս մասին ալ հաւանական երկու չարժառիթներ կարելի էր կատարել.

1.— Նեղուցին Անատոլուի եզերքը զինուոր ցամաք հանել։

2.— Թերակղզիին հիւսիս-արևմտեան կողմը զինուոր ցամաք հանել։

Անատոլուի եզերքները զինուորներու ցամաքահանուժը կարգ մը դժուարութիւններ ունէր։ Գէսիքայի ծովախորշը և կամ երեք ժոն դէպի հարաւ Տիւզճէյատայի դիմաց գտնուող Նիւքեյրի խորշը եթէ զինուոր հանուէր, կարելիք սիջոցը դժուար և երկար կը գառնար Միևնոյն ատեն պատրաստ գտնուող զինուորները այդպիսի գործողութեան մը չպիտի կրնային վայելել՛ նաւատորմէն։ Եթէ Գումգալէ ցամաքահանուժ կատարուէր, այդ պարագային ալ Զինակկեցնելու աջակողմը պարապ կը մնար, իսկ կեդրոնն ու ձախակողմը գիծի մը դիմաց պիտի գտնուէին։ Մինչդեռ նեղուցներուն պաչտպանութեան բուն կազմակերպութիւնը Բումլելիի կողմը կը գտնուէր, իսկ առանց Անատոլուի եզերքէն դիտելը խիստ դժուար խնդիր մրն էր։ Արդէն Լոռ Քիչնէր, ընդհ. հրամանատարին յանձնարարած էր եա կենալ Անատոլուի եզերքները գրաւելէ։

Ահա այս պատճառներով. սպայակոյտն ալ հաւանիա կը գտնուէր Բումլելիի կողմը կատարել զինուորական գործողութիւնները։ Եթէ կարելի ըլլար Սէթիւլպահրի չրջանը գրաւել, ցամաքահանուժի ամենահիմնական խնդիրը կը լուծուէր արդէն։

Ցամաքահանուժի համար Թերակղզիին հիւսիսային արեւմտեան կողմը հաւանական հինգ կէտեր կային

1. Սարոսի ծոցը (Գաքլայի ծովախորշ)։
2. Սուվլայի ծովախորշը և անոր հարաւակողմը։
3. Գապաթէփէ հիւսիսակողմը։
4. Գապաթէփէի հարաւակողմը։
5. Հէլլէսի հրուանդանը և Սէթիւլ-Պահրը։

Ծովային և ցամաքային ուժերու գործածումի մասին ընդհ. հրամանատարին կողմէ պատրաստուելիք յետոյ վերջնական յատակագիծը, և դէպի հիւսիս կատարուելիք ցամաքահանուժին ժամանակցելիք փոխադրանաւերը ճշդուելէ վերջ Զօր. Պէրտվուտի սպաները խորհրդակցաբար ցամաքահանուժի վերաբերեալ մանրամասնութիւնները աւարտեցին։ Բայց բուն իսկ այդ գործողութիւններ կատարելու պաշտօն ունեցող 29րդ զօրաբանակին ցամաքահանուժի գործին մէջ խնդիրը փոխուեցաւ։ Այս զօրաբանակին ցամաքահանուժի վերաբերեալ գերին մանրամասնութիւնները, ընդհ. հրամանատարութեան միջեւ լաւ մը քննուելէ յետոյ միայն ճշդուեցաւ։

(15)

(Շար.)

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՓՈԹՈՐԻԿԻ ՀԵՏԵԻԱՆՔՈՎ ԳԵՐՄ.

"ՆԻՕՊԷ" ՎԱՐԺԱՐԱՆ-ՆԱԻԸ ԸՆԿՂՄԵՑԱՒ ՄԻ ՔԱՆԻ ՎԱՑՐԿԵԱՆԻ ՄԷՋ

Զոհերու թիւը 60 հոգի

Պէրլին.— «Նէօպէ» վարժարան-նաւը ընկղմեցաւ Քիէլի բացերը. իր մէջը գտնուող 100 ուսանող-սպաներով միասին: Երկիւղ կայ թէ զոհերու թիւը շատ ըլլայ:

Մինչեւ այժմ, 40 ուսանող-սպաներ միայն փրկուեցան:

Պէրլին.— Ճրանս. դեսպան պ.Ճռանսուա Բօնսէ այցելեց պ. Ճօն Նօյրաթի Ճրանսայի ցաւակցութիւնները ներկայացնելու համար «Նիօպէ»ի աղէտին առթիւ:

Իտալիոյ եւ Տանիմարգայի թագաւորներն ալ հեռագրաւ ցաւակցութիւն յայտնեցին:

Պ. ՀԷՐԻՕՆ ԿԸՆԴՈՒՆԻ Պ. ԲՕՆՍՕՆ

Փարիզ.— Պ. Հէրիօ ընդունեց պ. Բօնսօն:

ՃԷՆԹԼՄԷՆՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՁԱՅՆՈՒԹԻՒՆԸ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԽՈՐՀՐԴԱԺՈՂՈՎԸ

Լոնտոն.— կը կարծուի թէ յառաջիկայ շաբաթ իր Լոնտոն վերադարձէն յետոյ պ. Մաճտօնալտ պիտի տեսակցի այժմ Լոնտոն գտնուող Ուաշինկթընի անգլ. դեսպան Սըր Ռօնալտ Լինտզէի հետ: Կը խորհուի թէ խօսակցութիւնը պիտի դառնայ միջազգ. կացութեան եւ պարտքերու շուրջ:

Տակաւին չի գիտցուիր թէ կառավարութիւն տալ պէ՞տք է այն իրողութեան թէ Սըր Ռօնալտ Լինտզէի Լոնտոն այցելութիւնը կը զուգադիպի Լոնտոնի Ամերիկ. դեսպան պ. Մէլլընի Միացեալ Նահանգներ մեկնելուն, բայց այս կրկին ճամբորդութիւնները այն ընդհ. տպաւորութիւնը առաջ բերաւ թէ անիկա անկապ չէ Ճէնթլմէններու համամայնութեան եւ տնտեսական խորհրդաժողովին հետ:

ԲՈՒՌՆ ԲԱՆԱՎԷՃ ՊՐԻՒՆԻՆԿԻ ԵՒ ՃԱԽԹԻ ՄԷՋ

Պէրլին.— Բուռն բանավէճ մը ծագեցաւ նախկին վարչապետ Պ. Պրիւնինկի եւ Ռայխսպանքի նախկին տնօրէն պ.Շախթի մէջ ընտրական այն ճառին պատճառաւ որուն մէջ պ. Պրիւնինկ իր հակառակորդին ստգտանք ուղղեց «հակառակ անոնց կասքին ժամանակին գերմանական կառավարութեան եւ ժողովուրդին Նունկի յատակագծին ընդունուիլը պարտադրած ըլլալուն համար»: «Այս տեսակ անձնաւորութիւնները շատ աղէկ լրած պիտի ըլլային Թողլով քաղաքական բեմը». աւելցուց պ. Պրիւնինկ:

Պ. Շախթ նախկին վարչապետին պատասխանեց յայտնելով թէ Նունկի յատակագծին ստորագրութենէն հինգ շաբաթ առաջ նոյնինքն գերմանական կառավարութիւնը պնդեց յատակագծին ընդունուելուն մասին մինչդեռ պ. Շախթ ազդու կերպով պայքարած է եղեր այս ընդունելութեան դէմ եւ վերջ ի վերջո իր հրաժարականը ներկայացուցած է, ի նշան բողոքի: պ. Շախթ աւելցուց թէ պ. Պրիւնինկ եւ իր կուսակցութիւնը անկէ ի վեր բանիցս փորձած են իրենց աշխատակից ունենալու զինս. անոնք 1931ին ինձմէ խնդրեցին մանաւանդ որ լուծեմ դրամատնային ահագնապը»:

Պ. Պրիւնինկ ի մօտոյ պիտի պատասխանէ պ. Շախթի այս նամակին:

Գերմանացի ուսուցիչներ ի նպաստ Հիթլերի Ցայտարարութիւներ կը հրատարակեն

Պէրլին.— Համալսարանի եւ բարձրագոյն վարժարաններու ուսուցիչներ յայտարարութիւն մը հրատարակեցին որով իրենք զիրենք Հիթլէրի կուսակից կը հռչակեն:

Ցայտարարութիւնը կը կրէ մանաւանդ Թիւպինկէնի համալսարանի պատմութեան ուսուցիչ Պ. Հալլէրի ստորագրութիւնը որը՝ ժամանակին նշանաւոր դարձաւ վարչապետ Ճօն Պիւլովի ծաւալական քաղաքականութեան դէմ իր բուռն յարձակումներովը:

Պատերազմական վիճակը վերցուեցաւ Պէրլինէն եւ Պրանդընպուրկէն

Պէրլին.— Պատերազմական վիճակը վերցուեցաւ Պէրլինէն եւ Պրանդը պուրկէն. գործադիր իշխանութիւնը կը վերադառնայ քաղաքական իշխանութեանց: Իրաւասութիւնները ոստիկանութեան եւ Շուբօներու վրայ կը պատկանին դարձեալ կառավարիչին եւ Պրանտընպուրկի նախագահին:

Պէրլին.— Պատերազմական վիճակին վերցուած ըլլալուն հետեւանօք, ոստիկանութիւնը պարպեց Լեպնէխթի Տունը զոր գրաւուած էր նախապէս: Ոստիկանութեան հրաժանատար Էնքէ ազատ արձակուեցաւ որը բանտարկուած էր քննդ. ապահովութեան նախկին տնօրէնը իր պաշտօնին վրայ վերահաստատուիլ փորձած ըլլալու յանցանքով:

Պելճիքայի մէջ վտանգաւոր վաւերաթուղթեր կը գտնուին համայնավարականներուն մօտ

Մօնս.— Խուզարկութիւն կատարուելով Մատիտա եւ Ռէսնիք անուն համայնավարականներու մօտ երեւան հանուեցաւ շարք մը վաւերաթուղթեր որոնք պղրկուած էին համայնավարական կուսակցութեան կեդր. կոմիտէին կողմէ եւ որոնց մէջ մանրամասնօրէն կը թուէր Պէլճիքայի մէջ իշխանութիւնը ծեռք անցնելու համար գործածուելիք բոլոր միջոցները, այսինքն՝ խորհրդարանի անդամներուն ձերբակալութիւնը՝ պուրժուա դասակարգին, դատարաններուն հասարակային վարչութեանց ոչնչացումը, եւն:

Սոյն վաւերաթուղթերը կը պարունակեն նաեւ հրահանգներ՝ պէլճիգանցօն կօյի հետ կապող շոգենաւերու մէջ խռովութիւն հանելու եւ գաղթավայրի մէջ յեղափոխական շարժում մը կազմակերպելու համար:

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ՀԱՆԳԻՍ-ՅԵՐԵԿՈՅԹ

խանգստի Արշաւանքի Տարեդարձին Առթիւ

Տեղի պիտի ունենայ 1932 Յուլիս 31ին, կիրակի կէսօրէ առաջ ժամը 9.30ին Ժողովրդային Տան մէջ:

Պիտի խօսին՝ ՆԻԿՕԼ ԱՂԲԱԼԵԱՆ եւ ԳԱՍՊԱՐ ԻՓԷԿԵԱՆ

Պիտի արտասանէ՝ ԱՐՄԷՆ ԱՆՈՒՇ

Գիտէ ըլլան երգ, նուագ և բարձրախօս:

ՊԷՏՔ ՈՒՆԻՔ

ԻՆՔՆՈՒԹԵԱՆ ԲՈՒՂԹԵՐՈՒ ՀԱՍԱՐ ՓՈՔՐ ԼՈՒՍԱՆԿԱՐՆԵՐՈՒ

Շուտով գը յրանայ պայմանաժամը

ԱՐԱՄ ՍԱՀԱԿԵԱՆԻ ԼՈՒՍԱՆԿԱՐՉԱՏՈՒՆԷՆ

Սեացիէ վեց լուսանկար, վճարելով մի միայն 25 Ղ. Ս.

ԱՔԷլԻԷՆ կը գտնուի, Նահրի ճամբուն սկիզբը Մինչեւ Ապրիլի ճիշդ դիմաց

Ամառնային Մասնաճիւղեր՝ Պիամուն եւ Ֆիուրուէր

ԳԵՐՄԱՆԱՀԱՅ ԱԼ ԿԸ ՅԱՌԱՋԷ — ԲՈՒՍԱՀԱՅԱԿԱՆ ՀԱՍԱՐԱԿՈՒԹԵԱՆ

ԱԼԲԻՒՄ.— Գերմանական կառավարութիւնը հարցուցած է Գերմանահայ ազգային կառավարութեան թէ Գերմանիան ալ կը յառաջէ համայնավարութեան:

ՏԵՂԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՏՔ.ՏԻԿ. ԶԻՏԵՁԵԱՆՆԵՐՈՒԻ ԱՄՈՒՍՆԱԼՈՒԾՄԱՆ ԽՆԴԻՐԸ

ԴԱՏԱՐԱՆԸ ԻՆՔԶԻՆՔ ԻՐԱՒԱՍՈՒԻ ՉԻ ՆԿԱՏԵՐ

ԽՆԴԻՐԸ ՊԻՏԻ ՓՈԽԱԴՐՈՒԻ ՆՈՐԷՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ԺՈՂՈՎ

Գիտենք մեր ընթերցողները անծանօթ Տօքթ. Ձիտենեան եւ Տիկին Ձիտենեան ամուսնալուծման խնդիր պատմութիւնը. որուն դատավարութիւնը փոխադրուած էր մինչեւ Բ. Դատխտրութեան *Tribunal des Conflits*ին: Նախորդ դատավարութեան միջոցին դատարանի տեղեկաբեր կարգացած էր իր ընդարձակ տեղեկագիրը, ուր որոշապես տեսած էր Հայ Ազգային Սահմանադրութեան մասնաւոր յօդուածները ու տրամադրութիւնները, որոնց համաձայն պէտք է կառավարիչ հայ համայնքի կրօնական եւ ազգային գործերը: Տեղեկաբեր վերջը հարցը կը դնէր այն կէտին վրայ թէ՝ *Tribunal des Conflits*ը իրաւասո՞ւ է այդ ամուսնալուծման խնդիրը ճննելու, բայց որ Ազգային Սահմանադրութեան տրամադրութեանց համաձայն Հայ Ազգային Ժողովին իրաւասութիւնը է աւելի ճնշուած ու բեկանուած:

Երկրորդ դատավարութեան, որ տեղի ունեցաւ անցած չորեքշաբթի օր, կէս ժամ վերջ, դատարանը ընտրեց առնելով այդ պարագաները, ընտրեալ ունենալով նաեւ որ ուրիշ համայնքի մը հետ ոեւէ վէճ կամ քիւրիմացութիւն գոյութիւն չունի, այլ լոկ ներքին խնդիր մըն է, որ պէտք է լուծուի Ազգային Սահմանադրութեան տրամադրութեան համաձայն, ինքզինքը իրաւասու չի ընտրեր այս խնդրի ճննութեան:

Այժմ, ուրեմն, երբ *Tribunal des Conflits*ին կողմէ մերժուած է այս ամուսնալուծման դատի ճննութիւնը, դատը վերսին կը փոխադրուի ազգային ժողով, որը, ըստ Սահմանադրութեան իրաւասու միակ մարմինն է:

ՅԱՆԴՈՒԻԳՆ ԳՈՂՈՒԹԻՒՆ ՄԸ ՀԱԼԷՊԻ ՄԷՋ

Հալէպի Մարլեան Եգբայրներու գոհարավաճառանոցը բաւական դարձաւ այս օրերուն յանգուցեալ գոգուրեան մը:

Կէս օրի միջոցին երբ ոսկերիչներ վաճառատան ներսը կը ճաշէին, գող մը յարձակմամբ մտաւ ու պահուելով մութի դրան մօտ զետնուած սեղանի մը ետեւ, բացաւ դարակներէն մէկը եւ վերցուց երեք հարիւր ճնչուն ոսկիի արժէքով ժամացոյցներ, վզնոցներ, ապարանջաններ ու 15 սիւրիական ոսկի: Գոնէ իր գողոնեն, առանց ոսկերիչներէն ճօմռուելու դուրս սահեցաւ: Բայց դռան մը, Ռիզգալլահ Հալուածի, ճօմարեց գողը, ետեւ վրայ խոյանալով զայն բռնեց քեւերէն եւ օգնութեան կանչեց: Անցորդներու օժանդակութեամբ, գողը ապտած ոսկերիչներուն մօտ առաջնորդուելով պարպեց իր գրպանները:

Գողը որ ինքզինքը կը կոչէր Քասիմ ու յետոյ Գահճաք, բացայայտ բռովովութիւն մը կը պարզէր: Ոչ ոք մտահոգուեցաւ անկէ:

Երբ ոսիկան մը զայն ոսիկանատուն կը տանէր, ան փորձեց փախչիլ: Ոսիկիսը զայն ապտակեց ու սիրուն ժամացոյց մը բճնել տուաւ անոր:

ԽՆԱՅՈՂՈՒԹԻՒՆԸ ՍԻՒՐԻՈՅ ՄԷՋ

ՍԻՒՐԻԱՑԻ ՊԱՇՏՕՆԱՏԱՐՆԵՐՈՒ ԱՄՍԱԿԱՆՆԵՐԸ ՊԻՏԻ ՉԵՂՉՈՒԻՆ

Չորեքշաբթի ժամը 18ին գումարուեցաւ Նախարարաց Խորհուրդը, որուն մասնակցեցան հաճրապետութեան եւ դաշինքին ճախագահները, ինչպես նաեւ արդարութեան, հաճրային օգնութեանց եւ ելեւմտական նախարարները:

Այս ժողովի ընթացքին Սլմտական նախարարը իր պատճառներուն ուշադրութիւնը հրաւիրած է նախահաշիւի վիճակին վրայ որ մէկ ու կէս միլիոնի բաց մը կը ցուցնէ: Որպես դարման ան թելադրած է ընդհանուր գեղչ մը բոլոր պատճառներու ամսականներուն վրայ: Գեղչը պիտի բլլայ 5 առ 100ին մինչեւ 20 առ 100:

Այս գեղչը պիտի գործադրուի ոչ միայն Սիւրիացիներու ամսականներուն վրայ այլ եւ նաեւ Ֆրանսացիներուն:

Այս մասին խորհրդակցութիւն մը ունեցած է նաեւ ելեւմտական նախարար Ձէմիլ Պէյ Մարտամ Բարձր Կոմիսէրի պատճիրակին հետ ու իր խորհրդակցութեան արդիւնքը հաղորդած է հաճրապետութեան նախագահին ու իր պատճառներուն:

ԹԻՒՐՔԻՈՅ ՄԷՋ ՏԻՐՈՂ ԲՇՈՒԱՌՈՒԹԻՒՆԸ ԹԻՒՐՔԵՐ ԿԸ ՓԱԽԶԻՆ ՍԻՒՐԻԱԿԱՆ ՀՈՂ

Սիւրիական սահմանը կ'անցնինք բազմաթիւ բիւրեր՝ մանաւանդ վերին Ճկիդրէի մէջ, որոնք կուգան Այճթապկճ, Մարճինէն եւ օրականներ գործ փնտռելու, որովհետեւ բռնաւորութիւնը կը ծանրացայ իրենց երկրին մէջ:

Ասոնք անտուտ առանց արտօնութեան կամ անցագրի կուգան եւ ձերբակալուելով Ընդհ. Ապահովութեան կողմէ եռ կը ճռուին Անտաղլու՝ 15 օրուան բանտարկութենէ յետոյ ըստ 760րդ հրամանագրի. կը գրէ «Ութիրա»:

ԱՐԻՒՆԱԼԻ ԿՈՒԻ ՄԸ ՀԱԼԷՊԻ ՄԷՋ

Չորեքշաբթի իրիկուն Հալէպի Պապ էլ Նէրապ թաղի բնակիչներ, քիւրդ 5 հարիւր, առանց հասուելու կիները, երկուքի բաժնուած, իրարու հետ ուեցան կռիւ մը, որ արիւնով վերջացաւ:

Երբ ոսիկանները եկան, կռուարարները, որ մինչեւ այդ ժամ իրար փայտեր գործածած էին, գուռեցան, յետոյ նորէն միանալու ու զէնքեր եւս գործածելու համար:

Ոսիկանութիւնը սպիպուեցաւ օդին մէջ կրակել ու կարգը կարելի եղաւ հաստատել նոր ուժերու ժամանումով միայն:

Կռիւին տարժամիսը եղած է 25 դահեկան արժող ազաւնի մը, իսկ արդիւնքը 12 վիրաւոր որոնցմէ մէկը ծանր:

ԿՌԻՒ ԱԼՃՕՆՍԻ ՄԷՋ

Լա Մերր կը գրէ որ կռիւ մը պատահած է Բագինօ Ալճօնսի մէջ, բագինօի տիրոջ պ. Ռաճուլի ու չորս յանախորդներու, Սեֆտա Քարիճեանի, Կիւմպէրթօ Ճապրիէլի եւ Փոլ Տանիէլի միջեւ:

Գր. Ռաուլ ուզելով դիտողութիւն ընել այս վերջիններու անվայել վարմունքին մասին, բռունցքի հարուած մը սացած է աչքին վրայ:

Քննութիւն մը բացուած է:

ԿԱԼՈՒԱԾԱՏԵՐԵՈՒ ԵՒ ՎԱՐՁԱԿԱԼՆԵՐՈՒ ՎԷՃԸ ԴԱՄԱՍԿՈՍԻ ՄԷՋ

Դամասկոսի կալուածատէրերը, իրենց վարձակալներու վարձերը վճարելու մերժումին վրայ անցեալները դիմած էին կառավարութեան որ ան վերջնականապէս հարթէ վէճը:

Կառավարութիւնը անոնց յանձնարարած էր կազմել յանձնախումբ մը բաղկացած երկու կողմերու անդամներէն եւ պետութեան մէկ ներկայացուցիչէն, որ դատաւորի դերը պիտի կատարէր:

Կալուածատէրերը կ'իմացնեն որ կը մերժեն այս առաջարկը ու վարձակալներէն կը պահանջեն իրենց վճարելու կարողութենէն ռասնապատիկ աւելի գումարներ:

Կառավարութիւնը, որ միայն կ'առաջարկ կամ կը բելադրէ, կը պահէ իր ականատեսի դիրքը: Ու երբ ան կը խուսափի իր պատասխանութիւններէն, դատարաններ միւս կողմէն կը բռնադրուին վարձակալներու դէմ բացուած դատերով:

ՊՐ. ՇԱՐԼ ՏԷՊՊԱՍԻ ՇՆՈՐՀ. ՆԱՄԱԿԸ ՈՍՏԻԿԱՆՈՒԹԵԱՆ

Գրած էինք որ Ալէյի մէջ գողեր մրցած են գիշղագնացութեան եկող օտարականի մը բնակարանը եւ գողցած 800 ոսկիի գումար մը. Ոսիկանութիւնը խիստ ճննութիւններէ եւ հետապնդումներէ վերջ գտած էր անոնց հետքը եւ Անթիոքի մէջ ձերբակալած գողերը:

Կառավարութեան պետ Ն. Վ. Պ. Շարլ Տէպպաս մասնաւոր ճամակով մը օնորհակալութիւն կը յայտնէ ոսիկանութեան այս յաջողութեան համար:

ԻՆՔՆԱՇԱՐԺԻ ԱՐԿԱԾՆԵՐ ՀԱԼԷՊԻ ՄԷՋ

Հալէպի Համիտիէ փողոցին մէջ ամսոյս 23ին բիւ 5300 ինճնաշարժ կոխկրտեց Ննտոն Միրաճեան անուն 7 տարեկան պատանի մը: Վիճակը պատանիին ծանր չի թուիր:

Յաջորդ օրը նոյն թաղին մէջ, բիւ 2854 Շեվրօլէ ինճնաշարժը, որ կը վարէր Թուաս Մուսուլի կոխկրտեց 7 տարու Ալէխսան Քասարեանը, որ ծանր վիճակի մը մէջ հիւանդանոց փոխադրուեցաւ:

ԿՌԻՒ ԱՇԻՐԷԹՆԵՐՈՒ ՄԻՋԵՒ

Մեվլայի եւ Հաթիթլի ագիրկներու միջեւ կռիւ մը տեղի ունեցաւ «Մրջոգ»ի օրջանին մէջ, որու միջոցին սպանուած են 4 մեվլալիներ եւ երկու կողմեն եղած են բազմաթիւ վիրաւորներ:

ԱՆԳՈՐԾՈՒԹԵԱՆ ՊԱՏՃԱՌԱՒ ՄԱՐԴ ՄԸ ԻՆՔԶԻՆՔԸ ԿԱՑՐԷ...

Մուհեսիճ Հաճեզ անուն մարդ մը երկար տարիներ ի վեր անգործ մնացած եւ խոր թօնաւորութեան մատնուած, երեկ փորձեց վերջ տալ իր կեանքին, ինքզինքը այրելով: Բոցերու պատճառած ցաւին հետեւանքով իր տրամադրած ճիչերը անմիջապէս իր օտրէ հաւաքեցին իր դրացիները, որոնք ճանի մը բոյլ ջուր թափելով իր վրայ, զինք փրկեցին սոյգ մահէ մը:

ԴԻԱԿ ՄԸ ԿԸ ԳՏՆՈՒԻ

Զկնորսներ Թրիքօլիի ծովեզերքին վրայ գտած են Մուհամմէտ Մանսուր Մկիճեմ անուն մարդու մը դիակը:

Բժշկական ննութիւնը կը կարծէ որ մահը ոճրի մը արդիւնք եղած է:

ՆԱԽԿԻՆ ԽՏԻ՛ՎԸ ԿՈՒԶԷՆ

ԲԵՐԵԼ. ՍԻՒՐԻՈՅ ԴԱՒԱՀԻՆ ՎՐԱՑ

ԱՆՇԱՒԱՏԱԼԻ ԼՈՒՐ ՄԸ

Սզիպջոսի «էլ ձիհաս» թերթին հաղած տեղեկութեանց համաձայն, իբր թէ Հիւսիսային Սիւրիոյ Սրեսփոխանները համաձայնած են Սիւրիական գահը յանձնելու համար Ֆրեիվ Ապպաս Հիլմի փաշային եւ արդէն յարաբերութեան մէջ են ասոր հետ:

Ըստ «ձիհաս»ի այս տարժումին պատճառն է, Սուպհի պէյ Գհրհիքի թեկնածուութեան ձախողութիւնը.

ՁՈՂ ՄԸ ԵԻՍ...

Թանիոս անուն երիտասարդ մը առջի օր Մհասուարի կողմերը ծովու լողացիր մը առնելու միջոցին ալիքներէն ճուեցաւ:

Դիակը մինչեւ ցարդ դեռ չէ գտնուած:

ՖՈՒՔՕԼԻ ՀԵՏԱՔՐՔՐԱԿԱՆ ՄՐՑՈՒՄ ՄԸ

Անցեալ կիրակի օր Յուլիս 24ին, Անգր-Նահրի *U. S. B.* դատին վրայ տեղի ունեցաւ Ֆութպոլի մրցում մը, Վասպուրականի եւ Հ. Ը, Դ. պատանեկան Միութեան «Շանթ» եւ «Ազատամարտ» խումբերուն միջեւ: Ձիոգ ժամանակին պատանեկան միութեան խումբերը դատ մաճ հայկական եռագոյնի առաջնորդութեամբ, ժողովուրդը եւ Վասպուրականի տղայր ծափահարութիւններով ընդունեցին զանոնք:

Առաջին մրցումը տեղի ունեցաւ «Շանթ»ի եւ «Վասպուրական»ի երկրորդ խումբին միջեւ: Վասպուրականը երկու կոլով յաղթող հանդիսացաւ: Քանի մը ժամ վերջ Վասպուրականի խումբը մրցումն ժամ «Ազատամարտ»ի հետ, որը դարձեալ Վասպուրականի յաղթութեամբ վերջացաւ: Սմանչելի էր նաեւ պատանեկան երկու խումբերու խաղարկութիւնը, հակառակ կարճ ժամանակամիջոցի մը, անոնք ձեռք բերած էին բաւականին փորձառու խաղարկութիւն:

Հոն բազմութիւնը ծափերով կ'ողջունէր մեր սիրելի մարզիկները, որոնք գիտցան մընչեւ վերջ պահել մարզիկի բարձր հոգին:

Խաղեն վերջ Վասպուրականի եւ Ազատամարտ Շանթի մարզիկները «Ճառայ Նահատակ»ով եւ եռագոյնով թափոր կազմած ժողովուրդի հուռռաներուն մէջ հեռացան դաշտեն: ԱԿԱՆԱՏԵՍ

ՍԱԿԱՐԱՆ ՊԷԾՐՈՒԹԻ

29 ԵՈՒԼԻՍ 1932

	Ս. Դ.
Եգիպտ. ոսկի	468
Անգլիկ. »	447
Տօլար »	127
Թրխական »	59.25
Գաճ Օթթոման	135
Իտալական Լիր 100	645
Ճուճական Տրախմի 100	85
Անգլ. ոսկի	607
Ֆրանս. »	485
Օսման. »	549
Արծաթ մհճիս	22
Դրեսի Ծօնս. Ա. Ֆր.	531
» » Բ. »	283
» » Գ. »	274

Մէջերուս եղբայր Բիւ Ծօս
Թէլէֆօն՝ 5-19

— 152 —

«Վա՛յ, սիրելիս, գրեթէ բոլորովին հանգստացած ես, ի՞նչ ըրիր»:

— Այո, շատ հանգիստ եմ Արչիպօլտ, բայց հիմայ քիչ մը յոդնեցայ և այդ պատճառաւ ալ կարմրեցայ: Բաւական առենէ իվեր կ'սպասենք: Նաւը որքա՞ն աւելկաւ:

— Հովը դիմացէն կը փչէր և արգելք կ'ըլլար նաւուն յառաջխաղացումին, ըսաւ Քարլայլ և սկսաւ մտաբել թէ՝ ո՞վ էր իր տիկինին քով գտնուող այս չիք եւ բրիտաւարդը: Քարլայլ զայն տեղ մը տեսած էր, սակայն չէր գիտեր թէ՝ ու՞ր:

Իզապէլ Քարլայլին ներկայացնելով ըսաւ.

— Դաբտան Լէվիսըն. նամակներէս մէկուն մէջ յիշած էի, մոռցած ըլլալու ես.

Լէվիսըն իսկոյն պատասխանելով.

— Հպարտ եմ այս առիթին համար, Լէյտի Իզապէլին ընկերանալու պատիւին արժանացայ, հիմայ շատ զօրաւոր է սակայն սկիզբները առանձին չէր կրնար քալել:

— Շատ երախտապարտ եմ պարոն, ըսաւ Քարլայլ:

Իզապէլ ամուսնոյն թեւը մտած կը քալէր և Լէվիսընն ալ կ'ընկերանար իրենց: Լէվիսըն ցած ձայնով մը ըսաւ:

— Շիտակը Լէյտի Իզապէլը առաջին տեսնելուս վախցայ և կարծեցի որ անոր օրերը համրուած են, այդ պատճառաւ իրեն անննշան ծառայութիւն մը ընել պարտականութիւն համարեցի:

— Առանց կասկածի Իզապէլն ալ ձեզմէ շատ գոհ է: Իր նամակին հասկցածիս համաձայն, առողջութիւնը բարելաւուած էր, հիմայ այս փոփոխութիւնը հրաշքի պէս է: Կը լսե՞ս Իզապէլ: Այստեղ հիւանդներու համար առաջնակարգ տեղ մըն է:

— 149 —

— Մտերս տեսա՞ծ էք Լէյտի Մաունթ Սէվըրնը, հարցուց Լէվիսըն.

— Ծնցած ամառ Մր. Քարլայլի հետ Լոնտոն գացած էինք, հոն տեսայ, Իրեն հետ չենք հաղորդակցիր, բայց Լօրտը քանի մը անգամ մեզի այցելեց.

— Ես տասը ամիսէ իվեր ոչ Անգլիան տեսայ և ոչ ալ ուրիշ մէկը: Փարիզ կը մնայի, երէկ հոս եկայ.

— Այսքան երկար առեն կրնա՞ք ձեր պաշտօնը ձգել.

— Ջինուորական չեմ հիմայ, և դիրքս ալ ծախեցի: Ուրիշին չեմ կրնար խօսիլ, սակայն քեզի կը խօսիմ: Հիմայ վիճակս շատ գէշ է. մեր ծերունի հօրեղբայրը այնտեսակ խայտառակութիւն մը ըրաւ որ կարելի չէ բացատրել... ամուսնացաւ.

— Այո, Սըր Փիթըրը ամուսնացած ըլլալը լսած էի.

— Ապուշ ծերունին 70 տարեկան է, այս ամուսնութիւնը իմ փորձս խանգարեց, որովհետեւ կրնայ զաւակ մը ունենալ և ժառանգորդ ըլլալ: Անոր ամուսնութեան լուրը թերթերուն մէջ կարդացուելուն պէս, իմ նիւթական վարկս հարիւրէն հարիւր կոտրեցաւ և պարտապահանջները վրաս յարձակեցան: Որով ստիպուեցայ հոս գալ, ի՞նչ ընեմ.

— Հիմայ ի՞նչ յոյս ունիս.

— Ո՞չ յոյս, ի՞նչ պիտի ըլլայ, այս ծովը քար նետող աղտոտ տղուն կը տեսնես ես, եթէ անոր հարցնես ի՞նչ պատասխան կուտայ, երեսդ կը նայի և ոչ մէկ պատասխան կուտայ, ահա իմ ալ պատասխանս այդպէսէր.

— Բայց դեռ կրնաք Սըր Փիթըրի ժառանգորդ ըլլալ.

— Ո՞վ գիտէ, կամ այո կամ ոչ, եթէ այս տխմար ծերերը ամուսնանան...

— Սըր Փիթըրի հետ կռուեցա՞ք, ըսաւ Իզապէլ առանց խօսքը կտրելով.

ԻՏԱԼԻԱ ՄՍՐՏԱՆԱՒ ԿԸ ՅԻՆԷ

Լոնտոն.— «Տէյլի Թելեկրաֆ»ի նաւային փորձագէտը կը գրէ թէ Իտալիա այս պահուս 14 մարտանաւեր կը չինէ խիստ գաղտնօրէն և այս իրողութիւնը անծանօթ է Ֆրանսայի մէջ և այլուր։

ՊԱՏԵՐԱԶՄԸ ԱՆԽՈՒՍԱՓԵԼԻ

Պուէնոս Այրէս.— Պոլիվիայի և Փարակուէյի միջեւ պատերազմը անխուսափելի կը թուի։ Երեք տարուան պահեստները դրուի առ կանչուեցան պոլիվիական կառավարութեան կողմէ։

ՅՈՒՆԱԿԱՆ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ

Աթէնք.— Նախընտրական երկար ճառի մը մէջ, զոր արտասանեց Սէլոնիկի մէջ, պ. Ճալտարիս յայտարարեց թէ ժողովրդական կուսակցութիւնը չ'ուզեր ուժգնօրէն տապալել վարչաձևը, ոչ ալ նման խնդիր ցուցիչը չ'ուզեր սպասել վարչաձևը, ոչ ալ նման խնդիր ցուցիչը չ'ուզեր սպասել այն պարագային, երբ ժողովրդի վստահութիւնը կ'ս չունի ըստ արուեստին մէջ։

Ապէն պարագայի, կառավարական չրջանակները այս յայտարարութիւնները նուազ գոհացուցիչ կը նկատեն, նկատելով որ հանրապետականները վարչաձևի մը հանդիսաւոր ճանաչման հանգամանքը չունին։

Աթէնք.— Կը տեղեկանամ թէ պ. Վէնիզէլոսի վերադարձը յետաձգուած է մինչեւ Օգոստ. 4։

ՉԻՆԱԹԱՓՈՒԹԵԱՆ ԺՈՂՈՎԸ

Փընէկ.— Դէմ քուէարկեցին Գէլմանիա, Խ. Միութիւն, Աֆղանիստան, Ալպանիա, Աւստրիա, Պուլկարիա, Չինաստան, Հունգարիա, Իտալիա իսկ Թուրքիա ձեռնպահ մնաց։ Ցանձնաժողովը պիտի վերսկսի իր աշխատանքները Սեպտ. 21ին։

Խորհրդաժողովը 4 ամիս որոշեց երկարաձգել սպառազինման դադարը, որ կ'ստորագրուեցաւ 1933ին։

ՀԱՊԷՇԻՍՏԱՆԻ ՓԱԽՍՏԱԿԱՆ ԿԱՑՍՐԸ ՁԵՐԲԱԿՍԼՈՒԱԾ

Ափո-Ապապա.— Անգամ մը ևս, և այս անգամ ամէն միտյգ ապրիլէ, լուր տարածուեցաւ թէ նախկին կայսր Հայլ Եասու ձերբակալուած է և բանտարկուած Հարրայի ամրոցին սէկ մեհնաւոր խցիկին մէջ։ Ան գահազուրկ եղաւ պատերազմի միջոցին, տարիներ բանտարկուեցաւ, յետոյ յաջողեցաւ փախուստ տալ կնոջ հագուստ հագած։

Կայսրի թագաւորը որ ցեղասիրութիւնը խոստացած էր Լիճ Եասուի, սահուան դատապարտուեցաւ, բայց վճիռը չգկեանս բանտարկութեան դատապարտուեցաւ և իր ահագին հարստութեան բռնագրաւման։

ՍՈՎԻԷԹՆԵՐԸ ԿԸ ՄԵՐԺԵՆ

Փրնէկ.— Ընդհանուր յանձնաժողովին մէջ յայտարարեց Մ. Լիթվինոֆ թէ որոշումագիրը դառն յուսախաբութիւն կը պատճառէ բոլոր խոհրդայիններուն, և հետևաբար պէտք է ընդունիլ սովիէթ պատուիրակութեան առաջարկները, և բան մը չնոյն փոփոխել որոշումագիրը։ Գարմիկ պատուիրակը յայտարարեց թէ պիտի ստորագրէ որոշումագիրը, պայմանաւ որ խորհրդաժողովը իր երկրորդ չրջանին կատարէ ուշի արժանացած քայլ մը սպառազինութեանց։

ՅՈՒՆԱՍՏԱՆԻ ՄԷՋ

Աթէնք.— Պատերազմական նախարարը և ֆրանս. դեսպանը բանագրեցին համաձայնութիւն մը, որով կը խզուի պայմանագրութիւնը ֆրանս. զինուորական բարձր պատուիրակութեան։

ՊՕՐԱՀԻ ՅԱՋՏԱՐՈՒԹԵԱՆ ՏՊԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆԸ

Փարիզ.— Միջազգային Պօրահի յայտարարութիւնները պարբերաբար չնչման ժամին, մեծ ապատութիւն գործեց Եւրոպայի չուկան։ Առաջին անգամն ըլլալով Պօրահ ծափահարուեցաւ Ֆրանսայի մէջ։ Կառավարիչները Հերիօի լօգանի կազաքականութեան յաջողութենէն կը նկատեն Պօրահի այս քայլը։

ԳԱԲՐԻԷԼ Թ. ԹԷՐԶԵԱՆ
(ԵԼԵՔՏՐԱԿԱՆ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ)

Հիմնուած 1921 ին Պոլիս-Բէյրութ

Նիստ դիւրամատչելի պայմաններով կը կատարենք ամէն կարգի էլեկտրական լոյսի գեհեղումներ (Intsallation). ինչպէս նաեւ մօթօր եւ ջենամօներ։

Վաճառատունս կ'սատնձնէ նաեւ բոլոր էլեկտրագործիքներու նորոգութիւններ։ Մասնաւոր սպասարկութիւն բնակարաններու էլեկտրա-նորոգմանց։ Վաճառատուն Philips եւ Lux էլեկտր. լամբերու եւ ամէն տեսակ էլեկտրական պիտոյքներու։

Վճարման դիւրութիւններ.

Հասցէ — Վ. Ուկուեեանի գրատան կից Պուրճ. B. P. 491

ՊԱՆԴՈՒԿ ԱՀԱՐՈՆ ՊԻԹԻԱՍ

ՀԻԻՍԻՍՍԱՑԻՆ ՍԻՒՐԻՈՅ ԼԱՒԱԳՈՑՆ ԱՄԱՌԱՆՈՑՆԵՐԷՆ ՁԷՊԷԼ ՄՈՒՍԱՑԻ **ՊԻԹԻԱՍ** ԳԻՒՂԻՆ ՄԷՋ

Նորակառոյց եւ գեղեցիկ շենք. արդիական կերպով կահաւորուած սենեակներ. ընդարձակ սրահ, քաղնիք, եւրոպական եւ արեւելեան կերակուրներ

ՁԱՓԱԻՈՐ ԳԻՆ

ԲԱՑ Է 1932 ՅՈՒԼԻՍ 1ԷՆ ՍԿՍԵԼ

Իր ընտիր տեսարաններով, առատ ջրերով և առողջարար կլիմայով ձանօթ ՊԻԹԻԱՍ գիւղը այս տարի օժտուած է գիւղագնացութեան համար անհրաժեշտ եղող բոլոր յարմարութիւններով։

Ճամբաները նորոգուած են, գիւղին մէջ հաստատուած է Թղթատարական ամէնօրեայ ծառայութիւն իւղպէս նաեւ Թէյեֆօն և հեռագիր։

Պիթիասը ունեցաւ նաեւ իր առաջնակարգ պանդոկը, ուր այցելողները պիտի գտնեն Սիւրիոյ և Լիբանանի յատկանշական ամառանոցներուն յատուկ բոլոր յարմարութիւնները ու հանգրստութիւնները։

Տէր և Տնօրէն ԱՀԱՐՈՆ ԻԶՄԻՐԼԵԱՆ

ԱՋԿԱՅԻ ՏՈՒՆԸ

Տղայ կամ աղջիկ կարիք ունինք հայախօս ազգային ընտանիքի մը, որ կարենայ մեզի հետ ամառը անցնել Պիթիասի մէջ։ Ան պիտի ուսանի ֆրանսերէն լեզուն։ Հոգատարութիւն մեծ։ Ընդունելութիւն ամէն օր։

Հասցէ՝ Մ. ՄԱՔՈՒՐ, ՓԵՂԵՑԻԿ ԵՒ ԱԺԱՆ.
ՃՈՒՆ ՄՓԵՐՔԻՈՒՆ

ՏՔԹ. Բ. ԳՈՒԼԱԳԵԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ՝ ՆԵՐՔԻՆ, ՄՈՐԹԱՑԻՆ ԵՒ ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

ՎԿԱՅԵԱԼ ՓԱՐԻԶԻ ՀԻՆԻԱԴԱՆՈՑՆԵՐԷՆ

Կը դարմանէ գիտական ամենավերջին միջոցներով, քոխերու, սեռ. մոխի, ադիճներու յեարդի ամէն տեսակ հիւանդութիւններ։ Հին եւ նոր ցիրամիզութիւնը իր բոլոր բարդութիւններով, ինչպէս նաեւ Ֆրանկախ եւ մորքային հիւանդութիւններ։

Առագ, արմատական եւ բարեխիղճ դարմանում։

Հիւանդ կ'ընդունի ամէն օր, բացի կիրակիէ, իր նախկին դարմանատան մէջ. ժամ 8—12 եւ 2—6ու մասնաւոր ժամադրութեամբ։

Երեքշաբթի օրերը, ժամ 2—5 վկայեալ ՍՂՊՍՏՆԵՐՈՒ ՀԱՐ

Ժամ Հասցէ փողոց՝ բիւ 8

ՏՕՔԹ. ԳԷՈՐԳ ԿԷՐԿԷՐԵԱՆ

Վկայեալ Lauréat Ecole Interne եւ այժմ սեպհական ՍԱՆԱՏՈՐԻՈՅ Ֆրանսական հիւանդանոցի *ԱՋՔԻ, ՔԹԻ, ԿՈՂՈՒՆԻ, ԱԿԱՆՋԻ և ԳԼՈՒԽԻ* հիւանդութիւններու բաժնին։

Հիւանդ կ'ընդունի կիւսրէ վերչ ժամը 2—6

իր գիւղիին մէջ rue de Damas, No. 15

Հիւանդները ուղղակի հիւանդանոց կ'ընդունուին իր կողմէ տրուած մուտքի բաբտով։

Աղքատ հիւանդներու ձրի դարմանում, ամէն օր կէսօրէ առաջ ժամը 10—12, հիւանդանոցի դարմանատան մէջ։

Կարի եւ Ձեւագիտութեան Դասընթացք

ՏԻԿԻՆ ՄԱՌԻ ԵՐԱՄԵԱՆ

ՎԿԱՅԵԱԼ ԴԵՐԶԱԿՈՒՀԻ

ԲԱՐԻԶԷՆ ԵԻ ՎԱՃԻՆԿԹՕՆԷՆ

Կարի եւ ձեւագիտութեան մասնագիտուհի, Տիկին Մառի Երամեան կը վերադառնայ իր առիեսաանոցը, Մեծ Սեւրայի դիմացը Նօ. 78 տան երկրորդ արկը։

Երեք ամսուան միջոցին կը սորվիցնի ամենավերջին ճարտարութեամբ, կար եւ ձեւագիտութիւն իր բոլոր բարդութիւններով եւ արդիական մեթոդներով, Droit-fils մեթոտով։ Իր առակերտուհիները կ'օժտի Բարիզի ազատհամաձայնոր Académie Daydon վկայականով։

Տոկուն շինուածք վայելուչ տեսք հնչուն եւ բնական ձայն

Անոնք յատկանիշներն

ՈՐՈՆՑՄԱՄԲ ԿԸ ՁԱՏՈՐՈՇՈՒԻՆ

ԱՓՕԼԼՕ ՖՕՆՕՆԵՐԸ

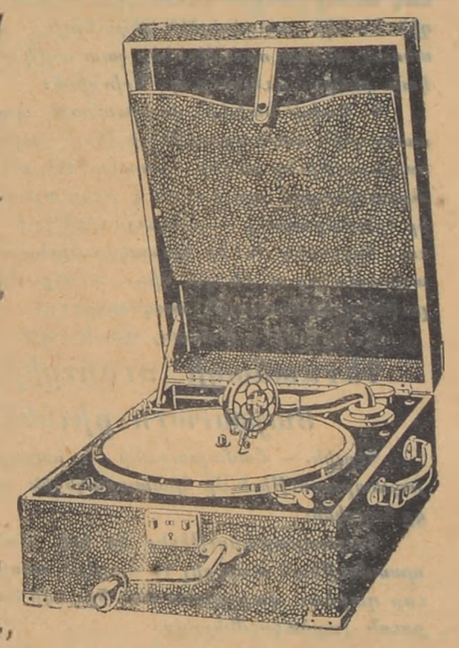

Հրատարակի վրայ գրած ող բոլոր մարքան բու հետ կը մրցին Աբոլլօ ֆոնօներբ։ Մանաւանդ վերջին նոր մօտէլները, որ նոր հասած են արդէն, ամէն բազանցելի են իրենց տոկունութեամբ, վայելչութեամբ և ժամչելի գիններով։

APOLLO GRAMOPHONE Co. Ltd
(of London)

ԱՓՕԼԼՕ ՖՕՆՕՆԵՐՈՒ ԹՈՒՅԼԱՏՐՈՒԹԻՒՆ

Կատարեալ համոզում գոյացնելու համար անգամ մը այցելեցէք

MAISON APOLLO, Rue de la Poste, BEYROUTH

Փողոցիկ եւ էօճասլ ապէն ձեւի, անվիճելի որակ եւ առատ պատասխանատուութիւններ գիւրամատչելի գին, վճարումի դիւրութիւններ։

Ընդհ. Ներկայացուցիչ՝ Մխիթար, Գալեստինի, Անդրանիկեան, Միջագետքի եւ այլ թաղամասերու։— ԳՈՒՐԳԷՆ ՍԻՆԱՆԵԱՆ

KOURKEN SINANIAN, Boîte Postale 642, BEYROUTH (Syrie)

ԿԵԴՐՈՆԱՑԵԼՔ՝ ՆԱՃԱՐ ԵՂԲԱՅՐՆԵՐՈՒ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ

ՍՓԱՆՏՈՐ *գոշիկներդ միշտ առնելապահ, առնելադիմացկուն, առնելուռաժան եւ առնելագեղեցիկներուն եւն.*

ԱՋԿԱՅԻ ՏՈՒՆԸ

Հիւանդ կ'ընդունի ամէն օր, բացի կիրակիէ, իր նախկին դարմանատան մէջ։ Ան պիտի ուսանի ֆրանսերէն լեզուն։ Հոգատարութիւն մեծ։ Ընդունելութիւն ամէն օր։

Հասցէ՝ Մ. ՄԱՔՈՒՐ, ՓԵՂԵՑԻԿ ԵՒ ԱԺԱՆ.
ՃՈՒՆ ՄՓԵՐՔԻՈՒՆ

ՕԹԵԼ ԴՈՒ ՓԵԶԻ
ԵՒ
ԱՍՏՂԻ ՔՈՒՕՆ ՊԻՏԻ ՕԹԵԼ

ԸՆՏԱՆԻՔԻ ԱՍՏՂԸ
(L'ETOILE du FOYER)

Առեւտրական և երկրագործական ժողովրդային ընկերի հաստատութիւն
Անանուն ընկերութիւն.— գրամագլուխ՝ 3,000,000 ֆրանք.
որ կրնայ 3,000,000,000 ֆրանք-ի բարձրացուիլ վարչական խորհուրդի պարզ որոշումով։

Կեդրոնատեղի.— 137 Boulevard Sebastopol - Paris

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ Արեւելեան պետութիւններ
Սավոյ Օթելի՝ շէնքի Պուրճ, Պէյրութ

ԵԼԵԻՄՏԱԿԱՆ ՃԻՒՂ
Առանձին պարտականագրութիւնով
ՕԺԻՏ
Երաշխաւորեալ տոկոս 6%, Ակէ՝զատ մասնակցութիւն ընկերութեան չահերուն։

ԿԱՒՈՒՇՏԱԿԱՆ ՃԻՒՂ,
ՎԱՐԿԵՐՈՒ ԲԱՑՈՒՄ
Կալուածի վրայ փոխատուութիւնք՝
վճարելի 10—15—20 տարիէն, որոշուած պայմաններուն առաջ ուզողը կրնայ վճարել։

ԸՆՏԱՆԻՔԻՆ ՍՏՂԸ ընկերութիւնը ներկայիս 75,000 է աւելի անդամ ունի։ Մինչեւ 1 Ապրիլ 1931 Ընտանիքին Աստղը 135 միլիոն փոխ տուած է, գրաւով 500 միլիոնէ աւելի արժէք ունեցող անշարժ կալուածներու վրայ։

Ամէն բդրակցութիւն ուղղել՝ B. P. 821, Beyrouth

— Եթէ օգուտ մը ունենար ամէն օր կը կուէի, բայց կը վախնամ որ հիմայ ինծի յատկացուցած դումարն ալ կը կրճատէ, այդ երբէք գործիս չի գար. չեմ կայ ինչ ընենք։

— Շատ պիտի մնա՞ք Պուլոնեը։

— Չեմ գիտեր, եթէ չձանձրանամ կը մնամ, Փարիզ չատ գեղեցիկ տեղ մըն է, քիչ մը ծովու լոգանք առնելու եկայ, բայց տիկին, վախնամ արագ քալեցի և ձեզ յոգնեցուցի։

— Այո, Մըր Փիքըրի խօսքը ըրած առենիդ քայլերնիդ արագցուր, բայց վնաս չունի, գոհ մնացի, այս ճամբորդութենէս հասկցայ որ զօրացած եմ, այնքան երկար երբէք չէի քալած։

Կը ներքէք ըսելով էվվիսըն դանդաղցուց քայլերը։ Երբ առին հասան առանց նեռս հրաւիրուելու էվվիսըն նեռս մտաւ և քառորդ ժամ դեռ խօսակցեցան, երթալու ժամանակ ան իմացաւ էլի՝ օր վերջ ի՞նչ պիտի ընէր։ Երբ իմացաւ պատասխանեց և բաւ թէ հաւնիսի պատկիսի հանգիստ պիտի ընեմ, էվվիսըն ըսաւ։

— Տիկին, եթէ գուբս երթալու ըլլաք լուր առուէք ինծի որ օգնեմ ձեզի, Մր. Քարլայլ շատ գոհ պիտի մնայ ինձմէ։

էվվիսըն մեկնեցաւ։

Անուշա էվվիսըն այս խօսքերը կը իսկէր յարգելով յարաբերութիւնները ու պատշաճութիւնները։ Եւ ամէն մէկ բարեկամ, որքան ալ անկեղծ ըլլար, այդ միևնոյն ձևով պատի վերաբերէր։ Իմացաւ ի՞նչ առարկութիւն կրնար ընել։ Նոյնիսկ այդ հին զգացումներու գոյութիւնն իսկ զգալը յաջողել չէր ուզեր։ Ուրեմն ինչո՞ք քաշուէր։ Ամէնաւելատ ունէ բան միտքը չբերելով որոշեց բնական կերպով յարաբերիլ էվվիսընի հետ։ Իզգալ իր այդ որոշումով տակաւին ամենավատանգաւոր և վնասակար քայլ մը կ'առնէր։

Ինչ ժամանակ անցնելէ վերջ Իզապէլ բաւական բըժշկուեցաւ։ Ան ամէն օր կ'երթար ծովեզերք և կը դիտէր ծովու ալիքները և վերջը կը վերադառնար տունը։ Ուրիշներու հետ յարաբերութիւնէ չբերաւ հոն, բացի էվվիսընէն որ յաճախ կուգար և մնկնելու առնն քեռը կը տրամադրէր Իզապէլի։ Իզապէլ անոր քեռերէն բըռնելով քալելը ներքնապէս չիտակ չէր տեսներ և կը յարյատարէր որ կրնայ այլևս առանձին քալել։ Սակայն էվվիսըն կարեւորութիւնէ չտալով կ'ըսէր։

— Այդպէս իսկ ըլլայ, ի՞նչ վնաս ունի, քանի որ Մր. Քարլայլ հոս չէ, ի՞նչ առարկութիւն կրնայ ըլլալ իմ քեռերէս բռնելով երթալուդ։

Իրիկուններնը անոնք գրեթէ առանձին կերթային և կը նստէին։ Յաճախ էվվիսըն իր հետաքրքիր և անուշ խօսակցութեամբ կարող էր ամէն տիրտ գրաւել։

Ի՞նչ կրնար ընել Իզապէլ, այս վիճակէն ինչպէ՞ս կրնար ազատիլ։ Գիտէ ըսէք որ պէտք է նստէր իր սենեակին մէջ և անոր ընկերակցութենէն խուսափէր։ Բայց սենեակին մէջ նստելով չէր կրնար ազատիլ, Գուլօնեը գալուն նպատակը օգտախոսութիւն ընել էր։

Առակ վերջ երկու շաբաթ անցած ըլլալով, Մր. Քարլայլի գալիք օրը մօտեցած էր։ Բայց Իզապէլի ենթարկուած փոփոխութիւնը զարմանալի էր։ Իզապէլ իր ըզգացումները քննել և լուծել ուզեց, բայց գիտեր որ իր երիտասարդութեան բոլոր փայլուն երեւակայութիւնները վերազարձած էին, ծաղիկները անուշ բուրումներ կը սփռէին, վերջապէս աշխարհը փոխուած էր։ Այս մտածումները կարմրացուցին իր այտերը և ոյժ տուին իրեն։ Այդ երեկոյ Լէյրդին հետ Մր. Քարլայլը դիմաւորելու գացին։ Քարլայլ նաւէն երեւելով տեսաւ Իզապէլի գրած փոփոխութիւնը և ուրախութենէն ըսաւ.

AZTAG
JOURNAL QUOTIDIEN ARMÉN.
B. P. 587
BEYROUTH, Liban

Directeur - Propriétaire
HAIG BALIAN

ԳԻՆԵՐԸ
ՍԻՒՐԻԱ տար. 550, վեցամսեայ 300 Ս. Դ.
ԱՐՏԱՀՄՆ. տրկ. 7, վեցամսեայ 4 տոլար

ԱԶԴԱԿ

ازتـــاك

جريدة سياسية ادبية اقتصادية حرة

ՕՐԱԹԵՐԹ
ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԳԻՏԱԿԱՆ

ՍՏԵՆԱԳՐՄԱՆ ԱՐՏՈՒԱԾՔ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՄԱՍՆԱՒՈՐ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹԻՒՆ

ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ ՕԳՕՍՏՕՍ 2 1932

ՁԵՒ ՓԷ ՀԱՏ 2.50 Ս.Դ.

Ձ. ՏԱՐԻ | Ամեն առաւոտ պէտք է ըլլայ թերթիս ճշտութեան հսկողը | Տնօրէն — Խմբագիր՝ ՀԱՃԿ ՊԱԼԵԱՆ | Չհրատարակուած ձեռագիրները չեն վերադարձուիր | Թիւ 111 (688)

ԼԻԲԱՆԱՆԻ ԱԶԳԱՅԻՆ ԳԱՒԱՌԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎԻ Գ. ՆԻՍՏԸ

ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎԻ

Լիբանանի Ազգ. Գաւառական ժողովի Գ. նիստը տեղի ունեցաւ ուրբաթ, 29 Յուլիս 932, ժամը 19ին, Ազգ. Առաջնորդարանի մէջ, ատենապետութեամբ Պ. Զաքարիա Պզտիկեանի։

Ներկայ էին 12 երեսփոխաններ։

Տէրունական ադօթքէն յետոյ, Ատենադպիր Պ. Ղազար Զարըգի կողմէ կարդացուած նախորդ նիստի ատենագրութիւնը առանց ոեւէ վիճաբանութեան անմիջապէս կը յիշէ որ ինք Լիբանանցի չէ։

Ժողովականները նկատելով որ հովանաւորեալ երկիրներու մէջ կառավարութիւնը կրօնական առաջնորդը գործնականապէս կը նկատէ իր շրջանի առաջին քաղաքացին, միաձայնութեամբ որոշեցին Շահէ եպիսկ.ի ամերիկեան հպատակութեան պարագան ոևէ արգելք չնկատել ու խնդրել իրմէ որ ետ վերցնէ իր հրաժարականը։

Քաղաքական Ժողովի ընտրութենէն առաջ երեսփոխանները երկար խօսակցութիւններ ունեցան իրարու հետ գտնելու համար այն տեսակ մարդիկ որոնք ունենան ոչ միայն ազգային քաղաքական փորձառութիւն և կարողութիւն, այլ նաև կրնան իրարու հետ աշխատիլ համաձայնութեամբ։

Պ. Նշան Տէմիրճեան առաջարկեց ընտրել երեք հոգի որոնք յետոյ նշանակեն իրենց աշխատակիցները ու վաւերացնել տան Ժողովին։

Գեր. Եղիշէ արք. կարօեան գիտել տուաւ որ այս գրութիւնը քէն շատ գործնական է, բայց չէ նախատեսուած Ազգ. Սահմանադրութեան մէջ։ Ու յետոյ շարունակեց ան ասիկա կը նշանակէ ընտրել նախարարապետ մը ու յանձնել իրեն դահլիճին կազմութիւնը։ Ասիկա կը պահանջէ կուսակցութիւններու և անոնց պարագլուխներ. բան գոյութիւնը։ Բայց մենք կ'ուզենք գործել առաւելաբար ազգային, չէզոք գետնի վրայ, խուսափիլ կուսակցական վէճերէ։

Պ. Ղազար Զարըգ համամիտ գտնուեցաւ այս խօսքերուն ու աւելցուց իր կողմէ որ իւրաքանչիւր երեսփոխան, այս Ժողովէն ներս, կը դադրի կուսակցական ըլլալէ ու ինքնզինք կը նկատէ որպէս պ'րգ, անշահախնդիր ու լա՛ւ հայ։

Վիճաբանութիւնները հասունցած ըլլալով կազմուեցաւ եռանուն ցանկ մը, որուն վրայէն գաղտնի քուէարկութեամբ ընտրուեցան քաղաքական Ժողովի եօթը անդամները։— Պ. Պ. Եսայի Պզտիկեան՝ 11 ձայն, Տօքթ. Վահրամ Փոթուքեան՝ 9, Տօքթ. Գէորգ Գրգեաշարեան՝ 9, Տօքթ. Պէզիրճեան՝ 8, Տօքթ. Թօփճեան՝ 9, Տիրան Գազանճեան՝ 8, Իսկէնտէր Քէօրօղլաեան՝ 8։

Կրօնական Ժողովի ընտրութիւնը, որ օրակարգի մաս կը կազմէր, յետաձգուեցաւ յաջորդ Ժողովին, մինչև որ կրօնականները իրենք ներկայացնեն իրենց թեկնածուները Ժողովի և դատաստանական խորհուրդի համար։

Օրակարգի վերջին կէտը փակ պահարանով առաջնորդարան ղրկուած հանրագրութեան մը քննութիւնն էր։

Հանրագրութիւնը գոր կարդաց Պ. Ղազար Զարըգ, պատրաստուած է Յունիս 28ին և Առաջնորդարան ղրկուած Յուլիս 24ին։ Ան՝ ծածկուած կարգ մը անձանօթ և քանի մը գրիչներէ եղած իրար նման ստորագրութիւններով, կը յայտարարէ որ ներկայ գաւառականի ընտրութիւնը ապօրինի եղած է, տրուած ըլլալով որ երեսփոխանները ընտրուած են... 25 ս. դ. ազգ. տուրք վճարող ազգայիններու կողմէ։

Ատենապետ Պ. Զաքարիա Պզտիկեան, առանց նկատի առնելու ստորագրութիւններու վաւերականութեան խնդիրը, հարցուց թէ ժողովականները, սկզբունքով կ'ուզե՞ն զբաղիլ հանրագրութեամբ մը, որ նոյն իսկ չէ ղրկուած իրենց Ժողովին։

Առաջնորդը խօսք առնելով ըսաւ. «Հանրագրութիւնը փակ պահարանով ղրկուած է Առաջնորդարան ու ահա ես ալ զայն ձեր ժողովին կը յանձնեմ ու միևնոյն ատեն կ'աւելցնեմ որ այս ժողովը շատ օրինական է և հանրագրութեան մէջ պարզ ճշմարտութիւնները խեղաթիւրուած են։

Պ. Նշան Տէմիրճեանի կարծիքով հանրագրութիւնը ժողովի օրակարգի մաս կազմելու չէր։ Մենք զմեզ վաւերացուցած ենք, ըսաւ ան, չենած ընտրական յանձնախումբերու տեղեկագիրներուն վրայ։ Հետևաբար չենք կրնար լսել ոևէ բան որ մեր օրինականութեան դէմ կը խօսի։

Տօքթ. Փոթուքեանի առաջարկով ընդունուեցաւ նկատի չառնել հանրագրութիւնը նկատելով որ նախ ան չէ ուղղուած ժողովին, երկրորդ ոևէ ճշմարտութեան նշոյլ չի պարզեր։

Տօքթ. Պէզիրճեան ըսաւ խնդիրի փակումէն յետոյ, որ հանրագրութիւնը ունի բարոյական կողմ մը, որ կ'արժէ նկատի առնել։ Հանրագրութիւն պատրաստողները, աւելցուց ան, անշուշտ անոնք են որ կորսնցուցին ընտրութիւններուն մէջ ու հիմա վտանգուած կը տեսնեն իրենց շահերը և հետևաբար կը փորձեն զրպարտութիւններով վարկաբեկել ժողովս։ Բայց մենք ցոյց տանք մեր գործքով որ ոչ ոքի շահեր կը վտանգուին մեր քով։

Նիստը վերջ գտաւ ժամը 22ին։

ՀԱԼԷՊԱՀԱՅ ԿԵԱՆՔ

ԳԱՒԱՌԱԿԱՆԻ ՄԷԿ ՈՒՇԱԳՐԱԻ ՆԻՍՏԸ

(ՍԵՓԱԿԱՆ ԹՂԹԱԿՑՈՒԹԻՒՆ)

Երէկ գիշեր տեղի ունեցաւ Հալէպի Ազգ. Գաւառ. Ժողովի Ե. նիստը, ի ներկայութեան 28 երեսփոխաններու եւ ատենապետութեամբ խորհրդարանական Գ. Հրայր Փափազեանի։

Օրուան գլխաւոր օրակարգն էր հրաժարեալ Քաղաքականի համարատուութեան քննութիւնը, նիւթական ու բարոյական կողմերով Իրենց գործունէութեան չորս ժամանակուան զանազան թերութիւններն ու եղած քննադատութիւնները նկատի ունենալով, նախկին քաղաքականի անդամները պատրաստած էին պաշտպանողական մը, որ կարդաց ազգ. Հրեշտակեան և ջանաց իւրացնել իրենց հարցումի պատասխանել կարելի եղած չափով։ Նկատելի էր, որ ազգ. օրին պատրաստուած պաշտպանողականը չէր ընդգրկեր եղած բոլոր դիտողութիւնները և միշտ որոշ հարցումներ կը ըլլային անպատասխանի։ Կը կարծենք, աւելի լաւ ֆարելի էր պատրաստել այդ բացատրական գրութիւնը, որովհետև, ինչպէս տեսնուեցաւ, յետագային ժողովականներու միջև տեղի ունեցող վիճաբանութիւնները չատ աւելի լուսաբանեցին անկախ ազգ. Մ. Հրեշտակեանի հարցերուն։ Այսպէս, նախկին քաղաքականը գլխաւորաբար կը մեղադրուէր կազմած չըլլալուն համար Ուսուց. Խորհուրդը և անոր յարակից մարմինները, պատասխանած չըլլալուն համար Թէլպրաքի գիւղերէն հասնող օգնութեան կոչերուն եւ վերահաս վտանգը ազդարարող նամակներուն. և արդէն քաղաքականը երբէք արժանի հետաքրքրութիւնը ցոյց չէ տուած նոյնահատուած այդ երկու հայ գիւղերուն։ (Սահակաչէն և Մեսրոպաչէն)։ Դժբազդաբար, այդ գիւղերը ամայի են այսօր և քրդախօս այլ զուտ հայ լուսաւորչական բնակչութիւնը ցրուած է այս ու այն կողմ։ Պատասխանատու մը կայ այս դժբախտ գործին մէջ որ պէտք է անպայմանն ընդունի յանդիմանանքի իր բաժինը առաջացած չարիքին համար։ Տօքթ. Հրեշտակեան կ'արդարացնէր իր ատենապետութեան առ կ գտնուող հրաժարեալ քաղաքականը, ատարկելով թէ այդ գիւղերով զբաղիլը դ'երթ կ'իյնար քաղաքականի իրաւասութեանց սահմանէն, առանց խորհելու որ այդ խօսքերով հակասած կ'ըլլար իր իսկ պատրաստած պաշտպանողական տեղեկագրին, քանի որ, ինչպէս տեսնուեցաւ, քաղաքականը չատ ժամիկէն և ամենայատնեալ մանրամասնութիւններով քննած է Մէկտանի նոր գիւղին պարագաները, իւրաքանչիւր քակ. կանգուն գետնի հետզհետէ ստացած արժէքն ու հողերու գինին ատաճանական բարձրացումը ուսումնասիրելու ատաճան։

Այս կէտին դէմ ուժգնօրէն բողոքեց ներկայ քաղաքականի անդամներէն պր. Միհրան Հէրբաբեան, որ ըսաւ ի մէջ այլոց.—Ես կը զարմանամ ինքնագործունեայ ազգ. Գաւառ. Ժողովի ե. նիստը, ի ներկայութեան 28 երեսփոխաններու եւ ատենապետութեամբ խորհրդարանական Գ. Հրայր Փափազեանի։

Օրուան գլխաւոր օրակարգն էր հրաժարեալ Քաղաքականի համարատուութեան քննութիւնը, նիւթական ու բարոյական կողմերով Իրենց գործունէութեան չորս ժամանակուան զանազան թերութիւններն ու եղած քննադատութիւնները նկատի ունենալով, նախկին քաղաքականի անդամները պատրաստած էին պաշտպանողական մը, որ կարդաց ազգ. Հրեշտակեան և ջանաց իւրացնել իրենց հարցումի պատասխանել կարելի եղած չափով։ Նկատելի էր, որ ազգ. օրին պատրաստուած պաշտպանողականը չէր ընդգրկեր եղած բոլոր դիտողութիւնները և միշտ որոշ հարցումներ կը մնային անպատասխանի։ Կը կարծենք, աւելի լաւ ֆարելի էր պատրաստել այդ բացատրական գրութիւնը, որովհետև, ինչպէս տեսնուեցաւ, յետագային ժողովականներու միջև տեղի ունեցող վիճաբանութիւնները չատ աւելի լուսաբանեցին անկախ ազգ. Մ. Հրեշտակեանի հարցերուն։ Այսպէս, նախկին քաղաքականը գլխաւորաբար կը մեղադրուէր կազմած չըլլալուն համար Ուսուց. Խորհուրդը և անոր յարակից մարմինները, պատասխանած չըլլալուն համար Թէլպրաքի գիւղերէն հասնող օգնութեան կոչերուն եւ վերահաս վտանգը ազդարարող նամակներուն. և արդէն քաղաքականը երբէք արժանի հետաքրքրութիւնը ցոյց չէ տուած նոյնահատուած այդ երկու հայ գիւղերուն։ (Սահակաչէն և Մեսրոպաչէն)։ Դժբազդաբար, այդ գիւղերը ամայի են այսօր և քրդախօս այլ զուտ հայ լուսաւորչական բնակչութիւնը ցրուած է այս ու այն կողմ։ Պատասխանատու մը կայ այս դժբախտ գործին մէջ որ պէտք է անպայմանն ընդունի յանդիմանանքի իր բաժինը առաջացած չարիքին համար։ Տօքթ. Հրեշտակեան կ'արդարացնէր իր ատենապետութեան առ կ գտնուող հրաժարեալ քաղաքականը, ատարկելով թէ այդ գիւղերով զբաղիլը դ'երթ կ'իյնար քաղաքականի իրաւասութեանց սահմանէն, առանց խորհելու որ այդ խօսքերով հակասած կ'ըլլար իր իսկ պատրաստած պաշտպանողական տեղեկագրին, քանի որ, ինչպէս տեսնուեցաւ, քաղաքականը չատ ժամիկէն և ամենայատնեալ մանրամասնութիւններով քննած է Մէկտանի նոր գիւղին պարագաները, իւրաքանչիւր քակ. կանգուն գետնի հետզհետէ ստացած արժէքն ու հողերու գինին ատաճանական բարձրացումը ուսումնասիրելու ատաճան։

Այս կէտին դէմ ուժգնօրէն բողոքեց ներկայ քաղաքականի անդամներէն պր. Միհրան Հէրբաբեան, որ ըսաւ ի մէջ այլոց.—Ես կը զարմանամ ինքնագործունեայ

Զենք սիրեր կանխել և ժանաւանգ միջամուխ ըլլալ մեզի չվերաբերող գործերուն։ Բայց քանի որ ատիքը եկաւ, կը հրաւիրենք Գաւառականի բոլոր անդամները, որ լիակատար նիստի մը մէջ հանգամանօրէն քննեն կիրակնօրեայ «Դպրոց»ներու ցաւոտ խնդիրը և վերջնականապէս ճշդեն ազգին դիրքը, այդ քիչ մը չատ ատրճական սկզբունքները։

Հ. ԱՐՍԷՆ Վ. ՂԱԶԻԿԵԱՆ

Հ. Արսէն ատրիներ դասաւանդած է լի պատ դառնան ամէն աշակերտի, Ս. Մեսրոպի լեզուն։ Ուսուցիչ է արդէն հազիւ քահանայ ձեռնադրուած։ Իր առաջին աշակերտներէն է Տք. Պազարճեան, կօրովի հրազարակագիր մը եւ ջղուտ գրագէտ մը։ Իրմէ սորված են քերթելու արուեստը Վարուժան և Ա. Հարոն՝ Ռոփայէլեանի սեղաններուն վրայ։

Հ. Արսէն Գալիս կը դառնայ 13ին և ուսուցիչ է Գասպրիւղի Մխիթարեան վարժարանին մէջ։ Յաջնապալի օրեր կ'անցնէ հալեւորպետն պատերազմի ատեն և զինադադարէն մինչև 921 հեւ ի հեւ դարոցէ դարոց կը վազէ, կեդրոնանալէն Գէրպէրէհան, Արամեանէն Նազլեան գրաբարի դասեր աւանդելու համար։ կը վերադառնայ Վենետիկ զարձեալ, կը վերջնէ Մ. Ռոփայէլեանի գրաբարի դասերը՝ մինչև որ Մատենադարանի պաշտօնակ կ'առնէ, իր երիտասարդ աշակերտներուն Թողելով հայերէնի ուսուցման այնքան հաճելի պաշտօնը։

Ասկէ յետոյ, կենդանի ուսուցման հետ Հ. Արսէն գրով ալ կը սորվեցնէ միշտ հետաւոր աշակերտներուն իր «Մ՛ գրէ՛», «Յ գրեցէ՛» քերականներով։ Հայ լեզուի վրայ միշտ արթուն հսկող պահապանն է։ Բառի մը տղմաումը կ'ենթադրէ չարչարանք մը բառին համար, որովհետև բառերն ալ կենդանութիւն ունին իրեն համար։ Իրապէս ինք կը չարչարուի, անմիջապէս կը նօթագրէ և առիթը չուշացնար ձայկելու Մարկոսն ու Կիրակոսը, հայ լեզուն խաչողները։

Կենդանի և գրաւոր ուսուցման մէջ Հ. Արսէն խայթհամեղ ոճ մը ունի, մերթ բուռն է, մերթ չոյող և յաճախ հեգնական։ Իր ականին հայկը չի բաղդատուիր յօդուածներ սառագրող Հ. Արսէնին հետ, խօսքը բաւական հեռի է գրէն։ Որքան հասկրելի է խօսակցութեան ատեն, որքան հանդարտ դասի մէջոցին, այնքան հակակրելի է, երբ կը յարձակի ընդդիմադրին վրայ, այսքան կրքոտ է երբ բանավէճի կը բռնուի իրական կամ երեւակայական թշնամիի հետ։

Խանդավառ ուսուցիչ մըն է Հ. Արսէն, կը սիրէ աւանդած ճիւղը, կը սիրէ աշակերտութիւնը, որուն Մեսրոպներու լեզուն սորվեցնելը առաքելութիւն մը կը սեպէ։ Հայ լեզուն գաղտնիք չունի իրեն համար և կարծես մէկ անգամէն պարզել կ'ուզէ աշակերտին՝ լեզուին բոլոր գաղտնիքները։ Ուշադիր աշակերտը նօթեր պիտի առնէ, անտարբերը պիտի չաղակրատէ Ծայնի գրաբարագէտ Մխիթարեան Հ. Թ. Թօսճանի Քերականութիւնը կենդանութիւն պիտի առնէ եռանդուն ուսուցչին շնորհիւ, զոր հաւկիները, ցաւագ խանարհումները հաճախ գործը։

Նիստը փակուեցաւ 12էն վերջ, ուշ տեսն։ Դիտելի է, որ Գաւառականը տակաւ կը վերջացնէ իր ընթացիկ, տակաւ խնդիրները։ Կը մաղթենք որ լքեալ օգտակար գործունէութեան մը և հասնի այս գաղութին բազմապիսի կարիքներուն։ ԹՂԹԱԿԻՑ

Ծ. Գ. «Հէրիճ»ին մէկը, ուրիշ բրուելով «Աղդակի մէկ Թղթակցութիւնը սիւնակ մը հաւկիթ է թխսեր «Եփրատի մէջ։ Ձուերը, բոլորն ալ անգին գոհարներ են, բայց մէկը մանաւանդ, չնչխարհիկ է պարզապէս։— «Ի՛նչ ըսած հեցաճ Մայիս 28ին, այն-քալաճի սե՛ւ or, եւ-իսկ Բաւեզուռնականի տարեդա՛րձ...» և չաքարոտ բերնով չողիքները կը վազեցնէ ու կը հիւղէ Լամարթինեան գաղտնի գեղն մը...ի պէս զարգացելոց։ Բայց ուրեմ ինքն ալ ամչնալով բրածէն, գրութեան տակ կը նետէ X, ինչպէս ծանօթ է, ապրիլի մէջ այդ գիրը կը դնեն անծանօթ ելրին տեղ, ու կը պատահի չատ անգամ, որ հաւատարութիւնը լուծելէ ետք կը մնայ լիալուսնի պէս չկըտկըտոր 0 մը։ Թէև չեմ սիրեր մաթէմաթիկով զբաղիլ, բայց ժամանցի համար լուծեցի «Եփրատի այս նոր էֆէնտիին խնդիրը եւ Xին արժէք մնաց՝

ԹՈՒՐՔ ՕՂԼՈՒ ԹՈՒՐՔՄԸ,
ՆՈՓՆ

ներ իր կանոններէն։

Հայր Արսէն բառերու ուղղագրութեան մէջ կը փնտռէ սուրբգրականը։ Հեղինակներէն չատեր համաձայն չեն իրեն հետ և չկայ անվիճելի հեղինակութիւն մը, որուն հետևէին ամէնքը։ Ֆրանսական Ակադեմիան ալ վերջերս հրատարակեց իր «Բերականութիւնը» առիներու աշխատանքէ մը յետոյ։ Ֆրանսերէն լեզուի պատմութեան միակ հեղինակաւոր անձը, Ֆերտինան Պրիւնոյ, բազմաթիւ սխալներ գտնելով հոն, յանձնարարեց չրջաբերութենէ վերցնել զայն։

Ուղղագրութիւնը կը հետևի հնչուածին, որ կը տարբերի ցեղէ ցեղ, տեղէ տեղ, անհատին կոկորդին կազմութեան համեմատ։ Բառերն ալ ունին իրենց կեանքը, ծնունդը, աճումը և անգործածելիութիւնը, ինչպէս ցոյց կուտար Տարմէսթիր, բառերու կեանքը ուղղագրական նոյն ձեւերը գրողներէն չատերուն, ուստի իւրաքանչիւրը կը հետեւի նախասիրած հեղինակի մը ուղղագրութեան։ Հ. Արսէն իր պայքարներէն զատ իր թարգմանութիւններով մեծ ծառայութիւն մատոյց ուղղագրական միօրինակութիւն մը առաջ բերելու համար։

«Ուղղախօսութեանց հեղինակը իր նախասիրած լեզուն կ'ուզէր պարտադրել ամենուն։ Ջերազ փորձեց «Գրական փորձերով իր քերականութիւնը սորվեցնել գրողներուն, Շանթ կը փորձէ աշխարհաբերը զատել գրաբարի մնացորդներէն և ժողովուրդին լեզուին դիմել։ Հ. Արսէն հետի է անոնցմէ, իր լեզուն ունենալէ աւելի, ամենուն լեզուներուն մէջ ուղղագրական միութիւն մը կազմել կ'ուզէ առուգաբանական հիմերու վրայ յենելով։

Հ. Արսէնի թարգմանութիւնները կը կազմեն մատենադարան մը։ Դասական հեղինակներ աշխարհաբարի վերածուեցան լաւագոյն թարգմանութիւններով, ճկուն լեզուով եւ կիրթ հայկով։ Հ. Արսէնի չնորհիւ յայտնեցաւ թէ աշխարհաբարն ալ ամէն բացատրութիւն արտայայտելու ճկունութիւն և թէանսպատեալի հոխութիւն մը ունի։

Միթ. Նալբանեան կը պարապէր Միխիթարեան ազնուապետական գրականութիւնը, որ մտչելի էր միայն սահմանափակ դասակարգի մը։ Հ. Արսէն աշխարհաբարի թարգմանելով անմահ քերթողներու գործերը մատչելի դարձուց զանոնք ամենուն եւ յղկեց ամենուն լեզուն։

Թարգմանութիւններու սկսելէ առաջ կ'ուսումնասիրէ նախընթաց գրաբար թարգմանութիւնները, կը բաղդատէ բնագիրներուն հետ եւ կը կատարէ նախափորձեր, երկար թափառումներէ ետք կ'ընտրէ մեռեալ չափը իբրեւ յարմարագոյն թարգմանական չափ։ Ամալթէան քերթուածները, Տանդէն, Փոսկոլոյ, Ալֆիէրիի «Մաւուղը» ողբերգութիւնը այս չափով գրուած են։ Հայկական չափը աւելի երկար էր և կարելի չէր առով թարգմանել առանց տողերուն տեղը փոխոխելու։ Այսպէս մեծ տարբերութիւն մը կայ Հ. Արսէնի ընտրած 4-4-3 չափին և լատին վեցոտանիին, հայկական չափին մէջ։ Լեզուին հաժեմատը կը տարբերի չափն ալ։ Լատիներէնի կը յարմարի վեցոտանին, իսալերէնին մեռոտանորդեան։ Հայկական չափը կրնայ յարմարիլ գրաբարին, որուն մէջ հոլովները կարճ են և բառերուն տեղը կարելի է փոխել։ Աշխարհաբարի մէջ արձակի ձեւ կ'ուզէ նոյն չափը։ Հին և նոր քերթողներու դասական և արդի լեզուներով քերթուածներու չափը նոյնը պահած է Հ. Արսէնէ, ըլլայ անոնք յանգաւոր թէ անյանգ։ (Շար.)

2 ՅՈՐԵՆ ԳԱԲՐԻԿԵԱՆ

Կարդացէք եւ Տարածեցէք
«ԱԶԴԱԿ»Ը

ՍՊԱՆԻՈՅ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆԸ

ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ

Դ.

Սխալ է այն կարծիքը թէ, Սպանիացիները նիւթապէս հարստացան հասյաշխարհային պատերազմի միջոցին։ Ճիշտ է որ Սպանիան կը հասրէ իր մէջը բաւական թուով մեծ հարուստներ, բայց կարելի չէ բաղդատել անոնց թիւը ոչ Ֆրանսայի և ոչ ալ Անգլիոյ հետ։ Ֆրանսայի չափ հողային տարածութիւն ունեցող Սպանիոյ մէջ կ'ապրին մօտ 24 միլիոն բնակչութիւն մը և որուն հասիւ 6—7 միլիոնը ունեւոր կարելի է համարել իսկ մնացածը գիւղացի, բանւոր որոնք չափազանց աղքատ վիճակի մէջ կ'ապրին։ Մինչդեռ, Ֆրանսայի մէջ, ըլլայ բանուոր, արհեստաւորը, մանր առեւտրականը հողագործը, օրէ օր կը հարստանայ հաւասարապէս և կը տիրանայ իր սեպհական անհասութեան։

Ընկերվարապետներ, չենւած երեսփոխ ժողովին կուգեն մէկ անգամով վերջացնել այդ աղքատ դրութեան։ Անոնք կը ցանան չուսով իրագործել հողային հարցի լուծումը։ Անցեալ տարի միեւնոյն նպատակի համար կառավարութիւնը բաւական բաց ունեցաւ, նախ ստուեր նիւթական աշակցութեամբ, յետոյ ընկերվարականներու պարապ խոստումներէն յուսախաբ ժողովուրդը կազմակերպեց բազմաթիւ գործադուլներ և որոնց արդիւնքը այն եղաւ որ տուրքերու գանձումները նուազեցան և պետական գանձը վնասեց։ Մէկ տարուոյ մէջ 4000 անգամ գործադուլ, բողոքի ցոյցեր կազմակերպուած են Սպանիոյ մէջ, կոտրելով համաշխարհային ժրցանիշը։

Գօրքէդի մէջ, ընկերվարական եռեսփոխաններ, յատակօրէն զեղեցած էին հողի ազգայնացման և սեպհականութեան ջնջումի բանաձեւերը որոնց խտացումը հետեւեալն է։

«Երկրի բոլոր հարստութիւնները, որոնք որ ըլլան սեպհականատէրները, պիտի դառնան իբր ազգային անհասութիւն և որոնք կոչուած են ժողովրդեան հարկային պարտքերը։ Ամեն տեսակի սեպհականութիւն պիտի ենթարկուի բռնի գրաւումի, ընկերային ընդհանուր օգտին համար, փոխան նիւթական որոշ հատուցումի։ Գետնի ինքը, յենւած օրէնքի, պիտի միջամտի ի պահանջել հարկին ճարտարարուեստի և գանձան ձեռնարկներու չահագործումի։ Գետնի ինքը պիտի ազգայնացնէ նաեւ արտադրութեան միջոցները եթէ անհատական ընդհանուր չահը կը պատատրէ։»

Բանաձեւը որքան ալ կարճ երեւայ, ինքնին կը խտացնէ ընկերվարականներու անհատական պահանջը և որու գործադրութիւնը, դժբաղդաբար, կը կարօտի թէ ժամանակի և թէ դրամի։

Ծիշտ բանաձեւը, առիթ առաւ նորէն աղմուկ սեղծելու Գօրքէդի մէջ։ Վարչապետը սպառնաց հրաժարիլ և վերջապէս մի քանի բառի փոփոխութեամբ քուէարկուեցաւ։ Այսպէս «եռեսհականութեան ազգայնացումը» պիտի ըլլայ բառերը փոխուեցան «կարելի պիտի ըլլայ»ով։ Ընկերվարականները հարկադրուած ընդունեցին մեղմացուցիչ բառերը, որը հիմնովին կը փոխէ բանաձեւի իմաստը։ Բայց ընկերվարականներ կ'սպասեն յարմար առիթին դարձեալ նիւթ ընելու և աւելի կարճ որոշում հանելու երեսփ. ժողովէն վերոյիշեալ հարցերու նկատմամբ։

Այս առթիւ աւելցնենք, որ հողային հարցի անմիջական լուծումը կարելի պիտի ըլլար, առանց դժգոհութիւն պատճառելու, եթէ կառավարութիւնը կարողանար դրամական հատուցում ընել սեպհականատէրերուն։ առավարութիւնը 506.000 ոսկի փէսէթա նախատեսած էր կանխիկ վճարելու համար, մինչդեռ իրականութեան մէջ 5.10 միլիոն փէսէթայի կարիքը կը տեսնուէր։

Կար ուրիշ ծրագիր մը։ Սեպհականատէրերը գանձատուներ պիտի ստանան 4 0/0 տոկոսով և այդ գումարին վրայ կառավարութիւնը պիտի ստանայ իր տարեկան տուրքը։ Այսպիսով, հողը պիտի վերածուի քուղթ դրամագլուխի մինչև որ հողատէրը ստանայ իր հողի իսկական արժէքը տարեկան հատոյքով միասին։

Սոյն ծրագրի իրագործումը պատճառ պիտի դառնայ որ երկրի քուղթ դրամի արտահանումը աւելնայ և տեղծուի ելեւմտական խուճապ։

Մինչ երեսփ ժողովը վիճաբանութեան մէջ էր, փաստօրէն հողագործներէն չատերը չսպասեցին իրենց դատերը, և կառավարութիւնը ստիպուած այս առթի ցորեն գնեց արտասահմանէն։

Կը տեսնենք որ ընկերվարականներու հողային ծրագիրները գործադրութեան դրուելու համար ոչ միայն ժամանակի այլ նաև դրամի կը կարօտի։ Ընտրութիւններու ընթացքին չափէն աւելի խոստումներ արուած են գիւղացիներուն և բանւորներուն, բայց բոլորն ալ յուսախաբ եղած են։ Ճիշտ է որ հանրապետական կառավարութիւնը իր կարելի միջոցներով օժանդակած է հողագործներուն և հանրային շինարարական ձեռնարկներու զոր քիչ յետոյ պիտի տեսնենք նախահաշիւի մէջ։

Այսպիսի դժուարին պայմաններու տակ երկրի մը անտեսական կացութեան մասին կարծիք յայտնել և ճշգրիտ տեղեկութիւններ տալը ի հարկէ գժուար է, որովհետեւ հանրապետութիւնը բոլորեց հազիւ իր առաջին տարին, անցեալով բազմապիսի խոչնդոտներու եւ յարձակումներու միջէն։ Ասոր ապացոյց տեղին է յիշել, վարչապետ Ազանյայի հրատարակած յաւելուածական օրէնքները «Սպանիան վտանգի մէջ» անուանուած։ կառավարութիւնը յենուած Գօրքէզի մեծամասնութեան՝ կամաց կամաց կը դիմէ դէպի սիքթաթօրութեան եւ որու չնորհիւ տերն է ընդհանուր կացութեան։

Արդ, քաղաքական ներկայ վիճակի մէջ, ուր չէ դադրած յեղափոխական գործունէութիւնը, գաւադրութիւնները, մահափորձերը, գործադուլները այն. իսկ միւս կողմէ ընկերվարականներու ձգտումները սեպհականատիրութեան և դրամատիրութեան դէմ, աւելցնենք նաև հակակղերական ուժեղ բրօբականտը, կարելի չէ բնականոն անհատական փայլուն պատկեր մը տեղծել։

Օտարը անվտահ իր դրամի կացութեան, հեղինակ կը քաշէ հրաժարակէն, սպասելով աւելի խաղաղ օրերուն։ տեղացի դրամա էր դասակարգը, նոյնպէս սպասողական դրութեան մէջ անձկութեամբ կը հետեւի օրական դէպքերուն և փոփոխութիւններուն։

Ներկայիս աշխարհի ամենախաղաղ երկիրներու մէջ ուր անհատական ազատ նպատը իր առաւելագոյն աստիճանին կը հասնի, նորէն գնահատելի է Սպանիական հանրապետութեան թափած աշխատանքները անհատութիւնը ձգած չըլլալուն անել կացութեան մէջ։

Հանրապետական կառավարութիւնը ամբողջութեամբ ընդունած է հանրային արտաքին և ներքին բոլոր պարտքերը զոր թագաւորական իշխանութիւնը փոխանցած է անցեալ ապրիլի մէջ։ Միւս կողմէ կառավարութիւնը, անիշխանականներու և համայնավարներու հակապետական գործունէութիւնը արգիլելու և ընդհանուր անկարգութիւնը ապահովելու համար օրով գումարներ յատկացուցած է և միաժամանակ աշխատանքներ կը տարուին պիտանեն հատատարակչելու համար։

Սպանիոյ տնտեսութեան հիմը էապէս հողագործութիւնը ըլլալուն, համաշխարհային տնտեսական տագնապը չէ եղած Սպանիոյ մէջ և եթէ տագնապ գոյութիւն ունենայ ներկայիս, թէ ուշ հասած է և թէ ալ աւելի մեղմ։ Հողի արտադրութեան մեծագոյն տոկոր արժութիւնը և գներու անկման պատճառաւ յառաջ եկած է հողագործական չրջաններու բանւորական անգործութիւնը։

Այս բոլորին հետ մէկտեղ Սպանիոյ ներածուները կը հատապատասխանեն իր արտածուներուն, որով արտաքին վաճառականութեան կշռոր գրեթէ նպատատար եղած է նախորդ տարիներու մէջ։ Հանրապետութեան չրջանի վիճակագրութիւնները չունինք մեր ձեռքի տակ բայց 1930ի արտաքին վաճառականութեան հաշուեկշիռը հետեւեալ պատկերը կուտայ մեզ։

Ներածուն 2.447 532.648 փէսէթա
Արտածուն 2.436 754.112 »

Թուանշաններէն կը տեսնենք որ արտածումը չատ չնչին բաց մը կը թողու։ Երեւոյթ մը որ միխթարական կարելի է համարել։

Վերջերս Ֆրանսայի մաքսային օրէնքները մեծապէս ազդած են Սպանիոյ արտածուներու վրայ։ Այսպէս 1931 տարւոյ մէջ 60 0/0 նուազում ունեցած է Սպանիոյ վաճառականութիւնը՝ Ֆրանսայի հետ։ Իսկ յիշենք նաև սերերինի անկումը և Անգլիոյ ազատ փոխականութեան չնչումը և մաքսապատական քաղաքականութիւնը նոյնպէս ձեռնամուխ եղած են Սպանիոյ տեսնելու։

Ֆրանսայի հետեւած մաքսային քաղաքականութիւնը չատկապէս Սպանիոյ դէմ, արդիւնք է փէսէթայի անկման, որը քաջալերեց Ֆրանսայի վաճառականները կրկնապատկելու իրենց գնումները Սպանիական հրապարկի վրայ։ Աւելորդ չենք նկատեր մի քանի թիւեր տալ ցուցնելու Ֆրանսայի կորուստը։

Սպանիոյ վաճառականները, տասարակ գինիի վրայ գործ կունենան Ֆրանսայի հետ։ Նախորդ տարիներ, Ֆրանսայի հողմը կը մնար արտաքին վաճառականութեան չահ, ձգելով տարեկան մօտ 100 միլիոն ֆրանք յաւելեալ գումար մը երբ փէսէթան 360 կ'արժէր։ Անցած տարի Սպանիան չհատուր կրնար 370 միլիոնով։ Իսկ հանրապետութեան հաչակումէն ասդին, այսինքն անցած 9 ամսուայ մէջ արդէն Ֆրանսա բաց կ'արձանագրէր մօտ 610 միլիոն ֆրանք, չնորհիւ փէսէթայի ինկած կացութեան, որ կ'արժէր 2.10 ֆրանք։

(Շար.) Գ. ՍԱՂՅԵԱՆ

ԲԱՐԵԳՈՐԾՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՇԱՀ ՄԻԱՑԱԾ

Ս. Խորհրդութեան օինութեան ի նպաստ հաւաքուած առականերուն մէջ, որոնք պիտի բաժնուին թուահանութեամբ Օգոստոս 17ին, կր գծուին նաեւ հինգ պզտիկ պարկ ալիւր, յատուկ կարօի համար, նուիրուած Գրճ. Ե. Շալվարճեանի ալիւրի վաճառատան կողմէ։

Ցանցնախուժբը պարտ կզգայ վերադիտել բարեսիր ազգայիններն Ներողութիւն խնդրելու, իր քանկարժէք նուիրատուութեան թիւրիմացաբար ժողացուելուն համար նախապես հրատարակուած ցանկին մէջ։ ՇԻՆՈՒԹԵԱՆ ԾԱՆՑԱՆՈՒՄԸ

130 ՏԱՐԵԿԱՆ ԼԻԲԱՆԱՆՑԻՆ

Գեհաան Գեհէ գիւղին մէջ կապրի 130 տարեկան ծերուկի մը Ալի Հասուս Գուսէհ անուն։ Հակառակ իր այնքան յառաջացած տարիքին ծերուկը օսա ճաթադողջ է եւ օրն ի բուն լեռ ու դաշտ երթալով կասխասի։

ԽՌՈՎՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ԱՄԵՐԻԿԱՅԻ ՄԷՋ

Ոստիկանութիւնը եւ բանակը ընդհարումներ

ԿՈՒՆԵՑԱՆ ՆԱԽԿԻՆ ԶԻՆՈՐՆԵՐՈՒՆ ՀԵՏ

ՄԷԿ ՀՈԳԻ ՍՊԱՆՆՈՒԱԾ ԵՒ 60 ՀՈԳԻԻ ՉԱՓ ԱԼ ՎԻՐԱՒՈՐՈՒԱԾ

Ուաշինկթըն.— Ոսիկանական տրամադրելի բոլոր ոյժերը կը հաւաքուին Բէնսիլվանիա Ավընիւի մէջ, գլխաւոր կեդրոնը մայրաքաղաքին, ոսիկանութեան եւ նախկին զինուորականներուն մէջ ծագած լուրջ վէճի մը հետեւանքով։ Այս վերջիններն ոսիկանութեան վրայ յարձակում գործեցին կղմինտիրներու հարուածներով։ Կէս օրը, կացութիւնը խիստ սպառնալից էր։

Ուաշինկթըն.— Կէս օրէ յետոյ, բանակը հրաման ստացաւ միջամըտելու համար, նկատելով որ կացութիւնը ծանր հանգամանք ստացաւ նախկին զինուորականներու եւ ոսիկանութեան մէջ տեղի ունեցած ընդհարման մը հետեւանքով։ Նախկին զինուորները իրենք զիրենք կոչնչացուցին երբ որ ոսիկանութիւնը կրակեց, եւ Սպիտակ Տան ուղղութեամբ անապարանօք դրկուած հեծեալ չոկատներ տեսան որ ոսիկանութիւնը յուսահատեալ ճիգեր կը թափէր զսպելու համար խռովարարները։

Երկու հարիւր հեծելազօրեր, գնդացիրներու չոկատ մը, հինգ թանկեր եւ հեծելազօրաց պաթալիոն մը հրամախմբուած են այժմ Սպիտակ Տան մերձակայքը եւ հրամայուած են անյապաղօրէն մարհրազործել խռովեալ զօտին։

Լոնտոն.— Ուաշինկթընէն ստացուած հեռագիր մը կը հաղորդէ թէ գաղչահոս կազեր գործածելէ յետոյ զինուորները յաղթած են ապստամբ զինուորականներու կողմէ գրաւեալ զօտին։ Այս վերջիններն կը պահանջէին իրենց պատերազմական կենսաթոշակներու վճարումը։

Ուաշինկթըն.— Գաղչահոտ կազեր արձակող ուժանակներ գործածուելու հարկադրուեցաւ չարժելու համար նախկին զինուորականներու ծայրայեղորէն չատմուդիմադրութեան։ Այս վերջիններն գուրս հանուեցան կառավարութեան պարտէզներէն և չէնքերէն ուր հաստատած էին իրենց բանակատեղին։ Անմիջապէս որ զինուորները գրաւեցին Սպիտակ Տան մերձակայքը գոնուող անոնց դիրքը, հեռեւզօրքը սուիններով և ետ մղեց խռովարարները որոնք ետ քաշուեցան րնդարձնակելով կատուներուն վրայէն։

Սակայն, անոնցմէ խռովք մը մերժեց իր տեղէն չարժիլ։ Զինուորները պարտաւորեցան այն աստիճան գլուխին անցնելու կազէն պաշտպանուելու չատ ուժգնութեամբ կը տարձակելու գարշահոտ կազ արտադրող ուժանակներ մարդկային զանգուածներու վրայ որոնք արձակեցին կատաղի աղաղակներ։ Մարդիկ սիրն մը մերձակ տանիքներէն ներս ցատքելով կազով չրջապատուած գօտին գոնուող խռովարարներու խաւճապ սլին փախստեան։

Հետեւզօրքերու երկար չարք մը որոնց կը հետեւէին թանգքերը խուժեց չէնքերուն մէջ և խստօրէն վանեց անկէ ցուցարարները։ Հրշէջ զինուորները կանչուեցան մարելու համար նոր սկսած հրդեհ մը։ Զոհերու թիւն է ցուցարարներէն մէկ հոգի սպանեալ և վեց հոգի վիրաւորեալ, սիևնոյն ատեն՝ երեք ոստիկաններ և զինուորական մը վիրաւորեցան։

«Գօնուս Արմիյի (այս անունը կր տրուի այժմ իրենց պատերազմական կենսաթոշակները պահանջող նախկին զինուորականներուն) Ուաշինկթընի գաղաքէն դուրս վոնտուելէ յետոյ, զինուորները հրաման ստացան մաքրագործելու համար հինգ մղոն հեռաւ գտնուող Անաքօսթիայի բանակատեղին ուր տեղաւորուած էին 7000 վէթէրաններ, ինչպէս նաև 488 մանուկներ և 380 կիներ որոնք դուրս հանուեցան առաջին անգամ։

Սպայակոյտի պետ զօրավար Մաք Արթիւրի հրամանատարութեան տակ գտնուող զինուորները գարշահոտ կազ արձակող ուժանակներ գործածեցին և բանակատեղին մաքրուեցաւ և կրակի տրուեցաւ։

Մինչեւ այժմ, երկու կողմէն վիրաւորեալներու թիւը չիտուինը կանցնի։

(Ծ. Խ.— Մեր ընթերցողները կր յիշեն թերեւս թէ ամերիկեան կառավարութիւնը օրէնք մը հրատարակած էր վերջերս, որը կը զեղչէր նախկին զինուորականներու չատկացուած կենսաթոշակները, ինչ որ չափազանց դժգոհութիւն առած էր այս վերջիններու մէջ, և այս պատճառ է որ անոնք կազմակերպած են այս ցոյցերը որոնք տեղի տուին ներկայ խառնաչփոթութեանց և ոստիկանական և զինուորական ուժերու միջամտութեան)։

ԾԱՆՈՒՑՈՒՄ

Ի գիտութիւն չարգոյ հասարակութեան կր ծանուցուի թէ,

Ա.— Մինչեւ այսօր Նուիթուի պատօնատան մէջ չարձանագրուած ծնունդ եւ ամուսնութիւնները թեւ տուգանքի ենթակայ են, սակայն Առաջնորդարանս կ'ուսխատի բառնալու այդ տուգանքը, ուսսի ասոնք որոնք կարող չեն ժամանակին ներկայանալ ծնունդ եւ ամուսնութիւնները, պէտք է փութան ժամանակագրել տալու։ Իսկ թե այսու ետքն ծնունդ եւ պսակները կատարուելեն առ առաւելն մինչեւ 15 օր պէտք է ժամանակագրել տալ, թերացողներ առանց այլ եւ այլի տուգանքի պիտի ենթարկուին։

Բ.— Պսակի արտօնագրի համար Առաջնորդարան դիմողներէն օտներ քերի գործողութիւններով կը ներկայանան, ինչ որ պատճառ կ'ըլլայ աւելորդ ժամավաճառութեան եւ ծախերու։ Այս նպատակով դիմողներ պէտք է ի ձեռին ունենան,

1.— Բժշկական տեղեկագիր, որուն վրայ փակցուած պիտի ըլլայ ամուսնացուիներու լուսանկարները եւ վրան ստորագրուած ճննդ բժշկին կողմէ։

2.— Ամուսնացուիներու ամուրիութիւնը կամ այրիութիւնը եւ ատոնց ամուսնութեան եկեղեցական եւ այլ տարբիչ պատճառներ գոյութիւն չունենալը հաստատող վկայագրեր իրենց պատկանած եւ Առաջնորդարանին ճանչցուած Հայրենակցական Միութեանց կողմանէ, չի գծուելու պարագային պսակադիր եւ կամ Ցաներեց բահանայէն։ Բաց ասի յետ այսու արտօնագրի համար դիմողներ պէտք է անպայմանօրէն իրենց հետ միասին բերեն պսակադիր բահանան, որուն բացակայութեամբ արտօնագիր պիտի չկրնան ստանալ։

ԱՌԱՋՆՈՐԴԱՐԱՆ ՀԱՅՈՑ ԼԻԲԱՆԱՆԻ

Տարտանելի Պատերազմը

Մարտ 21ին Փօրթ Սայիտի մէջ 27 փոխադրանաւեր հաւաքուած էին։ Յաջորդ օրն ալ 29րդ զօրաբաժինն ու ֆրանս. յոկատները իրենց մէջ ունեցող 50ի չափ փոխադրանաւեր եկած էին Աղեքսանդրիա։ Առաջին գործը եղաւ կենդանիներն ու զինուորները դուրս հանելով էհմփ դրկել։ Այս փոխադրանաւերու պարպումի գործողութիւններն իսկ ցոյց տուին թէ լուրեր Աղեքսանդրիան ընտրուած էր որպէս բանակատեղի։ Աղեքսանդրիոյ լայն քարափն իսկ նեղ կուգար փոխադրանաւերու պարպումի և լեցնելու գործողութիւններուն։ Թէ քարափ չունեցող և բաց ծովու փոթորիկներուն ենթակայ Մունտրոսը ընտրուած ըլլար իբր բանակատեղի, անպայման կերպովչգիտի յաղողութիւն գտնէին կատարուող այդ գործողութիւնները։

Աճապարանքով Լոնտոնէն փոխադրանաւերը լեցուած զինուորներն ու ռազմամթերքը անհրաժեշտ կը դառնար Աղեքսանդրիա գալու համար մը։ Որովհետեւ ամէն ինչ ծակն ու վրայ էր, օրինակ՝ 29րդ զօրաբաժինին պատկանող հեռաւոր զօրամասերը չորս տարբեր փոխադրանաւերու մէջ զետեղուած էին, ինչպէս նաև թնդանօթներն ալ մէկ փոխադրանաւու մը մէջ դրուած էին։

Այս խառնաչփոթութեան երեսէն 29րդ զօրաբաժինին պիտոյքները մէկտեղ հաւաքելու համար ճիշդ ամիս մը աշխատանք թափուեցաւ։ Գարէնի փոխադրանաւերն ալ նոյն վիճակը կը պարզէին։ Այս պատճառներով փոխադրանաւերը անդամ մը պարպել ու յետոյ լեցնել պէտք կ'ըլլար։

Զօրք առնուելիք երկրորդ գլխաւոր խնդիրն էր, պատերազմի օրը երկու թևէ յառաջանալիք զինուորներու ճիշդ թիւը և հարկ եղած կազմակերպութիւնը որոշել։ Առաջին առթիւ պէտք զգացուելիք կենդանիներու և ռազմամթերքին չափը որոշել հարկ կը դառնար։

Բայց ցամաք հանուելիք զինուորներու թիւը գիտնալ պէտք էր յորպէզի ըստ այնմ կարգ ադրութիւններ ըլլային։ Իսկ այդ զինուորներու չափը կարելի էր ճշդել, երբ ցամաքահանումի վայրին ընդարձակութիւնը և անոնց օգնելիք փօքր նաւերու քանակը նախապէս ճշդուէին։

Ցամաք հանուելիք կենդանիներն ու կառքերը, անհրաժեշտ էր որ յառաջանալիք զինուորներուն հետեւելու առաջին օրէն իսկ կր կարծուէր թէ բաւական պիտի կրնային յառաջնալ ցամաք հանուելիք զի ուորական չոկատները։ Բայց այդ պարագային ալ անհրաժեշտ կը դառնար չուրի և ճամբաներու պայմաններու տեղեակ դառնալ։ Նկատելով որ ճամբաները կառքերու երթևեկութեան չափի կրնային յարմարիլ, խնդրոյ առարկայ դարձաւ ձիերէ և չորիններէ օգտուիլ։

Մինչդեռ չուրի նուազութեանը պատճառաւ մեծ թիւով կենդանիներու ցամաքահանումը կրնար վնաս յառաջ բերել։ Միևնոյն ժամանակ ցամաք հանուելիք չոկատներուն թիւը առանց քիչցնելու, առաջին առթիւ կենդանիներուն դուրս հանելն ալ անկարելի էր։

Այս դժուարութիւններուն յաղթահարելու համար, ամբողջ պաւէնի ու ռազմամթերքի սլայքը կլսովին փոխուեցաւ, ցամաք հանուելիք կենդանիներուն թիւը կէս առ կէսի զեղչուեցաւ և իրր յառաջխաղացուժ գործուէր, այդ պարագային կառքերն ու կենդանիները եռակին մասնաւոր միջոցներով պիտի բերուէին։

Այս խնդիրները լուծելէ յետոյ, դարձեալ զինուորները չոգենաւերու վրէ տեղաւորցնելու և մնացեալ կենդանիներն ու պիտոյքները իրր պահեստի ծգիպատոի մէջ վար դրուելու մասին հրաման պէտք էր արուէր։

Ծովակալը կը պահանջէր որ հարաւային չրջանակը ցամաք հանուելիք զինուորները առաւելագոյն երեք, իսկ հիւսիսային կղմը ղրկուելիք ուժերն ալ չորս չոգենաւերով փոխադրուին։ Որովհետեւ այդ չրջաններուն մէջ այդքան զինուորներով պիտի կրնար մուրին գործողութիւն կատարել։ Գալով բուն իսկ յարձակողական ուժերուն անոնք 7-8 չոգենաւերով պիտի բերուէին։ Այս ձեւով հարկ եղած հրամանը արուեցաւ և ռազմամթերքներու համար զուտ կարգադրութիւնն եղաւ։ Ամէն չոկատ երեք օրուան ուտելիք և 200 անգամուան համար բաւարարութիւն տուող ռազմամթերքով միասին ցամաք պիտի ելլէին։ Միւս կողմէ ուրիշ փոխադրանաւ մը ալ, այդ զինուորներուն 7 օրուան ուտելիք ու 300ական չարք փամփուչտ պիտի բերէր։ Առաջին անգամ ցամաք ելլելիք հետախուզող զինուորները իրենց հետ միայն կենդանի կամ չափի ուտելիք և նոյնիսկ գրենադիրներն ալ վերջը պիտի փոխադրուէին։

Արամներ փորելու յատուկ գործիքներն ալ ձեռքով փոխադրուելիք կազմածներ պիտի ըլլային և բուն իսկ յարձակողական նպատակով ցամաք հանուելիք զինուորները ամէն տեսակ պիտոյքներ մէկտեղ պիտի ունենային։ Բոլոր փոխադրանաւերու մէջ, իրենց բերելիք զինուորներուն եռքը օրուան բաւելիք ռազմամթերքներ, ջրամբարներ և այլ պիտոյքներ միասին գտնուէր։ Այդ պարապատութեան տեսնուած օրերուն, ընդհ. բանակատեղիէն լուր արուեցաւ թէ փոխադրանաւերով փօրթ Ինքնաչարժեր, Բօլս Բոյս մոթօսիքլէթներ և հինգ թնդանօթներ կը ղրկուին։

Փոխադրանաւերը ղրկուելիք զինուորները, ռազմամթերքը, պիտոյքները ցամաք տանող նաւակները ևս արագ ժողուեցան։

Բայց ցամաքահանումին առաջին օրը, թուրքերուն ցոյց տուած ընդդիմութեան վրայ այդ յատակագիծը փոխուեցաւ, և մաս մը զինուորներու առաքումը յապաղեցաւ։ Հարաւային չրջանակի ցամաքահանումի մասը այնքան նեղ էր որ, եթէ նոյնիսկ յայտագիրը նոյնութեամբ գործադրուէր, այդ զինուորները հազիւ 3 օրէն կրնային ցամաք ելլել։ Ահաւասիկ այս սոսկալի պատերազմին պարադրութիւնն էր որ պատճառ դարձաւ աւստրալիական և նոր զելանտական զօրաբաժիններուն ուրիշ տեղ մը ցամաք հանելու։

Առանց նկատի առնուած ըլլալու թշնամիին ցամաքային ուժերուն պայմանները, մեր զինուորները Անգլիայէն բաժնուելէն առաջ լաւ քննութենէ չէր անցուած և այս պարագան վերջին պահուն չատ մը դժուարութիւններու պատճառ կը հանդիսանար։

(16) (Շար.)

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ԿՕՐԿՈՒԼՕՖԻ ԴԱՏԱՊԱՐՏՈՒԹԵՆԷՆ ՅԵՏՈՑ

ՀԱՆՐԱՅԻՆ ԿԱՐԾԻՔԸ ԳՈՀ ՄՆԱՑ

Կօրկուլօֆ կ'ուզէ մեռնիլ

Բարիզ.— Ճրանսայի հանրային կարծիքը սասթիկ հետաքրքրուած է հասկնալու համար թէ Կօրկուլօֆ՝ որը մեռնելու փափաք յայտնեց իր ձերբակալութենէն ի վեր, պիտի դիմէ արդեօ՞ք հանրապետութեան նախագահին գթութեան:

Թերթերը կ'ըսեն թէ Կօրկուլօֆի պատշպան-փաստաբանները մեծ ջանքեր կը թափեն իրեն ստորագրել տալու ներումի դիմելու համար աղերսագիր մը:

Տարածայնութիւն ծրջեցաւ միւս կողմէն թէ տիկին Տումէր,՝այրի սպանեալ նախագահի, կոչ ուղղեր է հանրապետութեան նախագահ պ. Լըպրէօֆի փոխելու համար մահուան պատիժը:

Այսօրամենայնիւ, վճիռը ընդհանուր առմամբ հանրային կարծիքին հաւանութեան արժանացաւ. թերթերու մեծամասնութիւնը գոհունակութիւն կը յայտնեն այն պատճառաւ թէ մոլեռանդ ռուսի հրէշային ոճիրը երբ արժեց մահուան դատապարտութեան պատիժը:

Բարիզ.— Հակառակ իր փաստաբաններուն խնդրանաց, Կօրկուլօֆ չստորագրեց վճռաբեկ ատեանի մօտ կատարուելիք դիմումը:

Կացութիւնը Ծ. Արեւելքի մէջ

Թշնամութիւններ վերսկսած են միւթ

Մոսկուա.— Սովիէթական կառավարութեան մէկ կիսապաշտօնական զեկոյցը կը յայտարարէ թէ ճաբոնական բարձրագոյն հրամանատարութիւնը կը պատրաստուի յարձակողականի մը ձեռնարկել Բէյֆինի եւ Թեէն-ձինի ուղղութեամբ եւ թէ զինուորական գործողութիւնները նոյն իսկ սկսած են արդէն: Մարաջախտ Շանկ-սոլիանկի ոյժերը պիտի պաշտպանեն չինական սահմանագլուխի բազմաթիւ ծրջաններ:

ԸՆՏՐԱԿԱՆ ՊԱՅՔԱՐԸ ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ ՄԷՋ

Ընտրութեանց նախօրեակին իրադարձութիւնները

Պէրլին.— Ներկայ ընտրական պայքարը նախորդներէն շատ աւելի խաղաղ է:

Զանազան կուսակցութեանց ելեւմտական միջոցները սպառած լինելով, ըրօբօքանտը վերածուած է իր նուազագոյնին եւ միջին ծաւալով ազդերով է որ կը կատարուի: Ի բաց առեալ պատուհաններէն կախուած նազիստական, հանրապետական եւ համայնավարական դրօշակները, Պէրլին քուէարկութեան նախօրեակին կը պահէ իր սովորական նիստը:

Կատարուած գուշակութիւնները կը ծանուցանեն թէ ապագայ Ռայխսթակը պիտի նմանի Բրունսիական Տիէթին եւ ան ալ անկարող պիտի ըլլայ կենսալի մեծամասնութիւն մը կազմելու:

Աջակողմեան բոլոր կուսակցութեանց դաշնակցութիւնը Նազիներու ղեկավարութեան տակ՝ պիտի ունայ, բոլոր երեսփոխաններու թուոյն հարիւրին 50էն թեթեւ կերպով վար: Ընկերվարական դեմոկրատ եւ կաթոլիկ կուսակցութեանց Վայմարեան դաշնակցութիւնը, իբրեւ ընդդիմադիր կենալով, հարիւրին 40ը պիտի անցնի թերեւս: Համայնավարականները պիտի լինին հարիւրին 11էն հարիւրին 12:

Շայխէր.— Բաբէն դահլիճը կը խորհի իր տեղը մնալ քուէարկութենէն վերջ եւ հրաւիրել Նազիներու իշխանութեան մասնակցելու համար գերմ. կայսրութեան եւ Բրունսիոյ մէջ. եւ կաթոլիկներէն պահանջել որ չէզոքութիւն պահեն գոնէ«

Բայց այսպիսի քամպինկօն մը պիտի բաղխի մեծ դժուարութեանց:

ՄԱՆՐԱՄԱՍՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ԸՆԴՀ. ԴԱՏԱԽԱԶԻՆ ԱՄԲԱՍՏԱՆԱԳՐԻՆ ՇՈՒՐՋ

Բարիզ.— Բազմաթիւ սերունդներէ ի վեր, այս առաջին անգամն է որ քաղաքական մարդասպան մը մահուան կը դատապարտուի Ճրանսայի մէջ:

Ընդհ. դատախազը իր ամբաստանագրին մէջ յայտարարեց թէ ոչ մէկ բացայայտ ապացոյց չկար Կօրկուլօֆի պօլշեվիկ ըլլալու մասին:

Զգացաւոյ մըն է ան, ըսաւ նա, անասնակերպ լպիրշ մը. Մոլեռանդ մը. «գաղթականներու Ռասփութինը», որը բժիշկ լինելուն պատճառաւ կրցաւ ինքզինքը խնդ ձեւացնել դիւրութեամբ: Բայց նա բոլորովին պատասխանատու է իր արարքէն, եւ հետեւաբար, արժանի մահապատիժով դատապարտուելու:

Փաստաբանները պերճախօս կերպով պահանջեցին Կօրկուլօֆի յիմարանոց մը դրուիլը յայտնելով թէ այս մարդը մտային խանգարում ունի եւ զոհ է իր հիւանդոտ երեւակայութեանց: Մէկը ժիրօ աւելցուց որ եթէ ոճիրին զոհը եղած լինէր պարզ քաղաքացի մը, մարդասպանը չպիտի դատապարտուէր մահապատիժի այլ պարզապէս անիկա պիտի նկատուէր իբրեւ խենդ:

ՖՕՆ ՇԼԱՑԽԵՐԻ ՁԱՌԸ

Պէրլին.— Խոր տպաւորութիւն առաջ բերող եւ ոտիօյի միջոցաւ երկրին ամէն կողմ տարածւող ճառի մը մէջ, Ռայխսվէհրի նախարար զօրավար Ֆօն Շլայխէր անկեղծօրէն յայտարարեց թէ ինքը կուսակից չէ պատերազմ. վիճակի դրութեան եւ զինուորական դիկտատորութեան:

Անիկա յայտարարեց թէ ինքը չպիտի թոյլատրէ որ բանակը որեւէ մէկուն հետ բաժնէ երկրին մէջ իր գրաւած դիրքը եւ որ ոչ պաշտօնական կազմակերպութիւններ իւրացնեն բանակի օրինական պաշտօնները:

Ռայխսվէհրի կացութեան մասին խօսելով Զինաթափութեան Խորհրդաժողովին լոյսին տակ, զօր. Ֆօն Շլայխէր բաւ թէ Գերմանիոյ համար երկու եղանակ գոյութիւն ունի լուծելու համար խնդիրը.

Ա. թէ թողէք միւս երկիրներն ալ դէն զէնքէ լինին.

Բ. թէ պէտք է որ Գերմանիոյ համար ալ ճանչցուի վարմունքի հաւասարութիւնը:

Ժողովուրդը կարող էր առաջ քշել ելեւմտական պատճառներ, բայց ինքը ի վիճակի է յայտնելու թէ ազգու կազմուածքով օժտուած արդիական բանակ մը վէրսայլի դաշնագրով Գերմանիոյ պարտադրուած տեսակէն բանակէ մ'աւելի սուղի չպիտի նստէր, կնատելով որ սոյն դաշնագիրը իր կարգ մը անիմաստ յօդուածներովը Գերմանիան կ'ստիպէ անօգուտ եւ բազմարժէք ծախքեր ընելու:

ԵՐԿԱԹՈՒՂԻԻ ԾԱՆՐ ԱՐԿԱԾ

Պէրլին.— Երկաթուղիի ծանր արկած մը պատահեցաւ Կէզունդ—Կրունեճ կայարանին մէջ (Պէրլինի արուարձան):

Դէպի Պէրլին գացող կառախումբ մը ընդհարում ունեցաւ կայարանի մէջ մանեվրա ընող լօֆօմօթիֆի մը հետ:

Կառախումբին արագ ընթանալուն պատճառաւ ընդհարումը չափազանց կերպով բուռն եղաւ: Լօֆօմօթիֆը եւ չորս վակօններ գիծէն դուրս ելան: Վնասներ խիստ մեծ են: Արկածին վայրը ողբալի տեսարան մը կը ներկայացնէ:

Փրատակներու ցանկը հանուեցան երկու մեռելներ եւ երեսուն վիրաւորեալներ բայց երկիւղ կայ թէ զոհերու թիւը մի՛գուցէ աւելի խոշոր լինի:

Հրշեջներու եւ ոստիկաններու կարեւոր ղեկավարներ կը մասնակցին փրկութեան գործողութեանց:

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ՏԵՂԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՖՐԱՆՔ ԵՒ ՍԻՒՐԻԱԿԱՆ ԴԱՇՆԱԳԻՐԸ

Ի՞ՆՉ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐՈՎ ՊԻՏԻ ԿՆՔՈՒԻ ԴԱՇՆԱԳԻՐԸ

Առաջա հրատարակուողԹիւրֆ Աեօվիս» թերթին հետեւեալ ուշագրաւ տեղեկութիւնները կը հաղորդեն Պէյրութէն.

Սոյգ եւ ձեռն հաս ապրիւրներէ առնուած լուրերու համաձայն Սիւրիոյ դահլիճին մէջ ծագնապի մը մօտալուտ ըլլալը կը հասկցուի:

Կրասւի որ նոր կազմուելիք դահլիճին մէջ ազգայնական իթարներէն Իպրահիմ Հաճասօ պէյ եւ Տօքթ. Ապթիլ Բահմանի Քեալի պիտի զօնուին: Ասկէ զատ, միեւնոյն յամառութեամբ օրջան րնող ուրիշ գոյջի մը համաձայն, Սիւրիոյ մէջ գալիք օրջանի համար նորէն ընտրութիւն պիտի կատարուի: Այսօրուան ժողովը «Սահմանադիր Ժողով» նկատուելով, կրնայ կատարել ազատութեամբ ծեղի պիտի ունենայ նոր ընտրութիւնը:

Վերջին օրեր հանրային կարծիքն ու մամուլը աւելի գբպիեցնող խնդիր Ֆրանսայի եւ Սիւրիոյ միջեւ կնուելիք դաշնագիրի խնդիրն է:

Արժանահաւատ եւ սոյգ աղբիւրէ հաղուած ծեղեկութեան համաձայն, այդ դաշնագիրը պիտի բովանդակէ հետեւեալ կարեւոր կէտերը.

1. Ցարդ, Բարձր Գօմիսէրութեան կողմէ ստորագրուած բոլոր հրամանագրերը օրհնի կարգը պիտի անցնին:

2. Ֆրանսա ռեւէ ծերութեան հետ եթէ պատերազմի մտնի, Սիւրիական բանակը պիտի գտնուի իր հրամանին տակ.

3. Սիւրիան, առանց Ֆրանսայի գիտակցութեան, ոչ մէկ օտար ծերութեան հետ առանձին հաշտութիւն, դաշնագիր կամ հրամաձայնութիւն չի կրնար կնքել.

4. Սիւրիական կառավարութեան եւ ժողովին կողմէ որոշուելիք բոլոր օրհնիները պիտի վաւերացուին Բարձր Գօմիսէրութեան կողմէ.

ԳԻՒՂԱԳՆԱՑՈՒԹԵԱՆ ԵՂԱՆԱԿԸ ՎԻՃԱԿԱԳՐԱԿԱՆ

Տնտեսական սպասարկութեան պատասխանատու մը այցելեց Բաքու մը օր առաջ գիւղագնացութեան մեծ կեդրոններ:

Իր ննջուքեններէն վերջ կազմած տեղեկագրէն կը պարզուի որ գիւղագնացները այս տարի աւելի Բիչ են բան անցեալ տարի որ արդէն մեծ թիւ մը չէր ներկայացներ: Ցեղեկագիրը կը բուէ նոյնպես այն մեծ ծախքերը զոր բրած են պանդոկատէրերը գոհ ձգելու համար գիւղագնացները:

Հակառակ ասոր, եւ բաղդատմամբ անցեալ տարուան գիւղագնացութեան թիւը եղած է 70 առ 100՝ Սօֆար, 80 առ 100՝ Համմա, 90 առ 100 Շուղուր 100 առ 100՝ Զահլէ:

Միւս կեդրոններուն մէջ վերջին թիւը 40-60 առ 100 է:

Ն.Վ. ՄՈՒՀԱՄԷՏ ԱԼԻ ՊԷՅ ՊԷՅՐՈՒԹԻ Մ Է Զ

Անցած ուրբաթ օր, առաւօտեան ժամը 8.30ին հաղիս ժամանեց Սիւրիական Հաւրապետութեան Նախագահ Ն.Վ. Մուհամէտ Ալի պէյ Ապէ եւ երկու ժամ տեւող տեսակցութիւն մը ունենալէ վերջ Բարձր Գօմիսէրի փոխանորդ Գր. Հէլլօի հետ, վերադարձաւ:

ՀԱԼԷՊԻ ՄԷՋ ՄԵԾ ՑՈՅՑ

ԱԶԳԱՑՆԱԿԱՆՆԵՐՈՒ ԿՈՂՄԷ ՀԱՆԱՆՕԻ ԲՈՒՐՆ ՁԱՌԸ

ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆԸ ԵՒ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆԸ ՏԱՊԱԼԵԼ ԿՈՒԶԵՆ

Անցած հինգշաբթի երեկոյ Հալէպի Գրանմիէ մզկիթին մէջ տեղի ունեցաւ ազգայնականներու ժողովը, ուր ներկայ գտնուեցան հազարաւոր մարդիկ: Սաասալլա պէյ Ճապրի, Շիւքրի պէյ Կաւալի, Իպրահիմ պէյ Հաճասօ ճառեր խօսեցան: Հաճասօ պէյի ճառը եղած է օտա բուռն եւ հակակառավարական: Ան ներկայացնելէ վերջ ազգայնականներու Սիւրիական խաղաղականութեան մէջ բռնած դիրքը, յայտնած է որ իրենք ոչ ներկայ կառավարութեան եւ ոչ ալ ներկայ խորհրդարանին վստահութիւն ունին: Ներ թափուած արիւնը չէ չորցած բնաւ ան եւ ի վերջոյ յայտարարած.

«Ի՞նչ ուզէ թող բլլայ մեծ այս խորհրդարանն ու կառավարութիւնը պիտի փլցնենք: Ո՛վ երիտասարդներ, ձեր է ապագան եւ հայրենիքը ձեզ կը հրաւիրէ, պահանջեցէք ձեր իրաւունքները եւ արկարութիւն ցոյց մի տան: Մենք շատ զոհ րաւոր ենք մեր հաւատքով եւ մեր կամքով: Ձեր իրաւունքները ճանչցնալու կը հրաւիրեմ ձեզ. (չորս անգամ կրկնած է այս վերջին նախադասութիւնը):

Իպրահիմ պէյ Հաճասօի նախագահութեամբ 100 հոգի ընտրուեցան որ մեկնին Դամասկոս, հոն ցոյցեր ընելու եւ բողոքներ բարձրացնելու ներկայ կառավարութեան եւ խորհրդարանի դէմ: Նոյնպէս անոնք պիտի պահանջեն Հալէպի կուսակալին պատասխանատուները:

ԼԻԲԱՆԱՆԻ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆԸ ԿԸ ԴԱՏԱՊԱՐՏՒԻ

Պէյրութի վաճառական Միշէլ Ապտօր Լիբանանի կառավարութեան դէմ դատ բացած է եւ կը պահանջէ անկէ 5931 ոսկի դահեկան, առարկելով որ անիրաւ ձեզ գանձուած է այդ ուղարը իրմէ որպէս պէյրութի տուրէ: Դատարանը երեկ, ննջելով այդ պահանջը իվնաս կառավարութեան տուաւ իր վճիռը: Բացի այդ գումարի նոյնութեամբ վերադարձնելու որոշման, դատարանը նիւթական հատուցման դատապարտեցաւ:

ՈՁԲԻ ՄԸ ԳԱՂՏՆԻՔԸ ԿԸ ԼՈՒԾՈՒԻ

Քանի մը օրէրաբ առաջ գրած հինի թէ՝ Նահուրայի սահմանին վրայ կնոջ մը դիակը գտնուած է: Ասոր ննջուքենները ձեռնարկուած են Այի Հախիլ անունով մարդու մը կինը ըլլալ: Ժանտարմաները ձերբակալած են Այի Իպն Հաճը անունով մէկը, որուն վրայ կը կեդրոնանան յուրջ կասկածներ:

ՖՐԱՆՔՕ - ՍԻՒՐԻԱԿԱՆ ԱՌԵՒՏՈՒՐԸ

1932ի առաջին վեցամսեայի ընթացքին Սիւրիան Ֆրանսայէն գնած է 63.288.000 Ֆրանկի ապրանք, ու ասոր ծախած 44.842.000 Ֆրանկ:

ՆՈՒԻՐԱՏՈՒԹԻՒՆ

Տիկին Անուշ Ղազարեան 500 ս.դ. կը նուիրէ Մամրլիէյնի բոխախանոցին:

Սեանալ խմբագրութենէս:

Պ. ԲՕՆՍՕՒԻ ՆՈՐ ՊԱՇՏՕՆԸ

Ն. ՎԱՍԵՄՈՒԹԻՒՆԸ ՔՈՒՆՈՒԶԻ ԸՆԴՀ. ԿԱՌԱՎԱՐԻՉ ՆՇԱՆԱԿՈՒԱԾ Է

«Էլ Ահրար» Փարիզէն սեացած տեղեկութենց համաձայն Բարձր Գօմիսէր պ. Բօնսօ նշանակուած է Թունուզի ընդհանուր կառավարիչ պ. Սպէկի տեղ, որը հանգստեան պիտի կոչուի:

Այս լուրը պէտք է վերապահութեամբ ընդունիլ. որովհետեւ դեռ վերջին հետագիրներ կը հաղորդէին որ Գրե. Բօնսօի բազատականութիւնը գնահատուած է Պ. Հէրիօի կողմէ: Ամէն պարագայի տակ ասօնց սկիզբը հոս կսպասուի Ն. Վ. Բարձր Գօմիսէրը:

ՍԻՒՐԻՈՅ ԵՒ ԼԻԲԱՆԱՆԻ Վ ԱՐԻՋՆԵՐՈՒՆ ՊԱՀԱՆՋՆԵՐԸ

ՕՓՕ ՐՈՒՔԻԷ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ԱՌԱՆՁՆԱՇՆՈՐՀՈՒՄՆԵՐԸ

Օրօ Րուքիէ Ընկերութեան մրցակցութենէն չափազանց ագդուած, Սիւրիոյ եւ Լիբանանի վարիչները ընդհանուր ժողով մը գումարեցին առջի օր Գէյրութի մէջ, ուր ներկայ գտնուեցան Սիւրիոյ եւ Լիբանանի գանազան օրջաններէն:

Ժողովի փաստաբան Մէքր Ճօրճ Ալ կարդաց իր պատրաստած տեղեկագիրը, որով կը պահանջուի.

1. 12 Օգոստոս 1925ին Լիբանանի եւ Սիւրիական կառավարութենց եւ օդերկառքի ընկերութենց միջեւ կնուած համաձայնութիւնը չհետեւիլ նկատել: Այդ համաձայնութեան ատամդրութեան համաձայն տեղական իշխանութիւններ պատասխանատուութիւն կ'ստանձնէին ընկերութեան ենթակուած վնասներ տալու.

2. Օրօ Րուքիէ ընկերութեան բոլոր առանձնաշնորհումներ ջնջել. օրինական համար սոյն ընկերութիւնը իր սպառած պէնզինը եւ գործիքներ առանց մաքսի կր հանէ, մինչդեռ ինճնաշարժեր զերծ չեն այդ տուրէն.

3. Պահ է իջեցնել ինճնաշարժերու վրայ դրուած ծանր մաքսատուրքը.

4. Փարիզ ատաքին նախարարութենց մօտ բողոքել եւ առանձին յիշատակագիրնով դրկել Պ. Պ. Բօլ Պօնճուռի, Հէրիօի, Բիճարի եւ այլն:

ԱՆՁՆԱՍՊԱՆՈՒԹԵԱՆ ՓՈՐՁ ԴԱՄԱՍԿՈՍԻ ՄԷՋ

Դամասկոսի մէջ Ֆաիզ էլ Մուրապիթ անուն 20 տարեկան երիտասարդ մը, անցած հինգշաբթի գիշեր, տճառանի մը մէջ նստած միջոցին, կը ճանճ ռեվոլվերը եւ կ պարպէ կուրծքին: Ոստիկանութեան լուր կը տուի եւ մանամեռձ վիճակի մէջ ան կը փոխադրուի հիւանդանոց:

Երիտասարդը ճամակով մը այսպէս կը բացատրէ իր անձնասպանութեան պատճառը.—

«Տեսնելով որ Դամասկոսի ֆաղաքական կացութիւնը տատ գէշ է եւ հորիզոնը կը տեսնեմ տատ մութ, մանաւանդ ազգայնականներու վիճակը յուսահատ, որոշեցի անձնասպան բլլալ»:

Իսկ «էլ ինֆ Գա» անոր անձնասպանութեան պատճառ ցոյց կուտայ անգործութիւնը ու բռնաւորութիւնը:

Բ. ԳՕՄԻՍԷՐՈՒԹԵԱՆ ԽԻՍՏ ԱԶԴԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆԸ

Բարձր Գօմիսէրութիւնը խիստ ազդարարութիւն մը դրկած է Լիբանանեան եւ Սիւրիական կառավարութիւններուն, անցագիրներու ննջութեան եւ սահմաններու պատասպանութեան աւելի հոգ տանելու համար: Մանաւանդ կը թելադրէ արդարութեան դատաւորներուն աւելի խիստ բլլալ իրենց սահմանելիք պատիժներուն մէջ, անոնց հանդէպ որոնք առանց անցագրի սահմանը կանցնին:

ՆՈՐԷՆ ԾՈՎՈՒ ԱՂԷՏ ՄԸ

Ճօրճ Անթուն Սասն տերՄարհեքեան անուն ծովու բաղնիքին, ձրմեռցի պահակնոցր գալով յայտնած է որ Քանիսս անուն կաթնավաճառ մը իրմէ ճաւակ մը առնելով ծով իջեր է եւ չէ վերադարձած:

Պահակնոցր իսկոյն ննջութեան կը ձեռնարկէ, ծովու բացերը մասնաւոր խուզարկուներ կր դրկէ, սակայն Քանիսսի հետք չի գտնուիր: Կր կարծուի որ ան ծովամոյն եղած է, որովհետեւ անոր ծով իջած պահուն ալեկոծ էր ծովը:

ԷՇՐՋՔԻԷԻ ՄԷՋ ԱԶԳ. ՎԱՐԺԱՐԱՆԻ ՄԸ ՀԻՄՆԱՐԿՈՒԹԵԱՆ ՁԵՌՆԱՐԿ

Երեկ Էօրէֆիէի Հայկաձեն քաղի մէջ ժողովուրդր հիմնարկէր բրաւ ազգ.վարժարանի մր, եւ տեղին վրայ հանգանակեց 150 սուրիական ոսկի: Հանգեսին եւ հիմնարկէրին կր ներկայացնէր Գ.Գասպար Իփիեան. մանրամասնութիւնները յայտնի:

6 ՏԱՐԵԿԱՆ ՏՂԷԿ ՄԸ ՔԻՆԻՆ 40ՔԱՇԷ ԿԸ ԿԸԼԼԷ ԵՒ ԿԸ ՄԵՌՆԻ

Գիսէնճէք գիւղին մէջ, 6-7 տարեկան տղէկ մր 40 հատ հինին հատներ կրլլած է, կարծելով որ ասոնք օսմար են: 40րդ հատն կրլլուկն հիչ վերջ խեղճ տղեկր մեռած է:

ՄԷԿ ԴԱՀԵԿԱՆՈՎ 200.ԵԳԻՊՏ. ՈՍԿԻ ՇԱՀԵԼՈՒ ՄԻՋՈՑԸ

Եգիպտական մէկ դահեկանոց վիճակահանութեան տոմսերէն 28 Յուլիսի բիրաժէն, յատիկական քիւ 20852 տոմսը ծահած է 200 Եգիպտական ոսկի: Տոմսակին տէր Գ.Համբարձում Ղազարեան, սոյն գումարը գանձած է Եգիպտ. վիճակահանութեան տոմսերու գործակալ պօրսա Գ. Տավուտ Գաօճէ:

Անոնք որ իրենց բաղդեն կը գանգատին, դող դիմեն Գ. Տավուտին, գնելու համար այս բախտաբեր տոմսերէն:

ՍԱԿԱՐԱՆ ՊԷՏՐՈՒԹԻ

1 ՕԳՈՍՏՈՍ 1932	Ս. Փ.
Եգիպտ. բղթադրմ.	468
Անգլ.կան »	447
Տօլար »	127
Թրքական »	59.25
Գաճ Օթթոման	135
Իտալական Լիր 100	645
Ցուճական Տահմի 100	85
Անգլ. ոսկի	607
Ֆրանս. »	485
Օսման. »	549
Արծաթ մէճիտ	22
Դրեսի Ծօնս. Ա. Ֆէ.	531
» » Բ. »	283
» » Գ. »	274

Ակնարկութեան եղբարք Բիւ Ծօճ Թէլէֆօն՝ 5-19

Բարլայլի կարծած հրաշքը Իզապէլի այտերը աւելի կարմրցուց: Եւ որքան ալ ընդունիլ չէր ուզէր սակայն իր այդ ապաքինման և հոգեկան փոխոխութեան պատճառը ուրիշ ազդեցութեան մը արդիւնք էր: Իզապէլ մրտքէն ուզելով հանել այդ վտանգաւոր հակառակորդը, Բարլայլին թեւերը սեղմելով բսաւ.

— Տղաքներու մասին բան մը չըսիր, ինծի չատ համբոյրներ դրկեցի՞ն.

— Հազար հատ դրկեցին և հազար հատ ետ պիտի առնիմ, անոնք ուզեցին.

Այդպէսով Լէվիսընէն բաժնուելով մտան իրենց սենեակը. հետեւեալ օրկիրակի ըլլալով Լէվիսընը կերկուրի հրաւիրեցին: Ուշէն վերջ Իզապէլ դուրս ելնելով տեսաւ որ Լէվիսըն իր խառնակ գործերը կը պատմէ Բարլայլին և կ'ըսէ.

— Այս թափառական վիճակէն ձանձրացայ, Անգլիա վերադարձիս հնարաւորութիւն կ'ա՞յ.

— Առ այժմ հնարաւորութիւն չեմ տեսներ, պարտատէրերը պէտք է համոզես, Սըր Փիթըր չօգնե՞ր քեզի՞

— Եթէ կացութիւնը լաւ մը հասկցնեմ կարելի է կ'օգնէ, բայց ինչպէ՞ս հասկցնեմ, քանի մը անգամ նամակ գրեցի, պատասխան չստացայ, վերջապէս Լէյտի Լէվիսընէն կարճ և անհամ պատասխան մը ստացայ որ կը գրէր. «Սըր Փիթըր հիւանդ է և այս տեսակ գործերով չի կրնար զբաղիլ».

— Շատ հիւանդ պէտք չէ ըլլայ, անցած օր կառքով Ուէսթլինի մէջ պտտիլը տեսայ.

— Ինծի չօգնելու համար, որովհետեւ ժառանգորդ եմ... եթէ Լէյտի Լէվիսընը ժառանգորդ մը աշխարհ չի բերէ... մեր լսածին համաձայն դեռ անանկ նշան մ'ալ չկայ եղեր.

— Բայց պէտք է անգամ մը զինք տեսնելու ես.

ՄԱՍԳ.

ՎՏԱՆԳԻ ՄԷՋ

Բարլայլի մեկնումէն տասը օր անցած էր: Ծուլիս ամսուան գեղեցիկ մէկ երեկոն Իզապէլ «Բըթի Ջէմբ» կոչուած պարտէզի մը մէջ, նստարանի վրայ նստած էր: Օրը զով էր և ամէն բան լուռ: Իզապէլի առողջութիւնը գրեթէ կատարեալ եղած էր: Լէվիսընն, ինչպէս ամէն ամէն անգամ, դարձեալ անոր քով նստած էր: Եթէ Իզապէլի սրտին մէջ իրարանցում մը գոյութիւն չունենար երջանիկ չըլլալու պատճառ մը չունէր: Ինչ օգուտ որ Լէվիսընի հետ խօսակցութիւնը չարունակուելով գագաթ կրակը կը ոստկանար օրէ օր: Զայն հեռացնելու համար ինչ միջոցներու որ դիմեց, չյաջողեցաւ: Երբեմն տարբեր ժամերուն գուրս կ'ելնէր, տարբեր տեղեր կ'երթար, սակայն անօգուտ, կարծես Լէվիսընն զինք կը հետապնդէր, միշտ դիմացը կ'ելնէր: Զի կրցաւ ուղղակիօրէն զայն հեռացնել քովէն, յայտարարելով որ իրեն չմտաենայ, որովհետեւ ինչ պատճառ և բացատրութիւն կրնար ցոյց տալ:

— Սր մը նորէն միատեղ պտտելու ատեն Լէվիսընն ըսաւ.

— Լէյտի Իզապէլ, գիտէք, օր մը ձեր հայրը, դուք, Միսիս Վէյն և ուրիշներ Րիչմընտ էինք.

— Այո, շատ գեղեցիկ օր մըն էր, երկու քոյրեր Շալօնէրներու հետ միասին էին, եր հօրս հետ կառքին մէջ կը նստուէի, դուք ալ Միսիս Վէյնի կառքը կը քշէիք և զայն վախցուցիք: Ետեն գալուն ան յայտնեց որ անգամ մ'ալ ձեզի հետ կառք պիտի չնստի.

ՎԱՍՆ ՇԱՀՈՒ ԵՒ ՎԱՃԱՌՔԻ

Ծանուցումներ ընդունուին Ֆրանսայի եւ Ամերիկայի մէջ գործող «Ֆրանֆուրտեր-Զայթունկ» թերթի ներկայացուցիչ Ա. Ֆրիդմանի կողմէ:

ՄԻԱՑԵԱԼ ՆԱՀԱՆԳՆԵՐԸ ԵՒ ՊԱՏԵՐԱԶՄԱԿԱՆ ՊԱՐՏՔԵՐԸ

Ուաչինկթըն.— Գ. Հուվեր պպ. Սթիմսընի և Մելլընի հետ խորհրդակցեցաւ պատերազմական պարագաներու ինչպէս նաև Հակաժբեր ամառան մէջ Լոնտոն գումարելիք Տնտեսական Խորհրդաժողովին չուրջ։

Փարիզ.— Ամերիկան դեսպան պ. Էճ պ. Էդիսոն այցելելով յայտնեց թէ Միացեալ Նահանգները լաւ ապաւորութիւն կրած են Լոզանի և Ժընեվի մէջ ձեռք բերուած արդիւնքներէն։

ԾԵՐԱԿՈՒՏԱԿԱՆ ԿԱԱՍ ԵԻՍ ԿԱՐՏԱՑԱՑՏՈՒԻ Ի ՆՊԱՍՏ ՊԱՏԵՐԱԶՄԱԿԱՆ ՊԱՐՏՈՒԻՑ ՎԵՐԱՔՆՆՈՒԹԵԱՆ

Ուաչինկթըն.— Ռամկավար Կուսակցութեան Վիրճինիոյ նահանգին ներկայացուցիչ ծերակուտական կլաս՝ հերիվիլի մը ընթացքին վճռական կերպով արտայայտեցաւ ի նպաստ պատերազմական պարտքերու վերաքննութեան։

Ներկուսականը ակնարկեց թէ՝ «Չորս տարի առաջ խօսած մէկ ճառիս մէջ, այսինքն այն միջոցին որ մենք կը գնդէինք Անգլիոյ հետ բոլշեւիք կարգադրութիւնը, ես բողոքեցի ըսելով թէ մենք կը գործէինք բոլորովին իրարու շարչոքը։ Այս ժողովուրդները վճարեցին իրենց արիւնով, մինչդեռ մենք վճարեցինք մեր դրամով միայն։ Անոնք ունեցան տասն և վեց միլիոն ապահովներ, վիրաւորներ, և պատերազմական գերիներ, մինչդեռ մեր կորուստները հասան 200,000 հոգի միայն»։

ՍՊԱՆԻԱՆ ԱԼ ԿԸ ՑԱՐԻ ՖՐԱՆՔՕ-ԲՐԻՏԱՆԱԿԱՆ ՀԱՄԱՁԱՅՆՈՒԹԵԱՆ

Մատրիտ.— Սպանիա յարեցաւ ֆրանքօ-բրիտանական հաւաձայնութեան։

Պ. ՄԱՆԻՈՒ ՊԻՏԻ ԿԱՋՄԷ ՌՈՒՄԱՆԱԿԱՆ ՆՈՐ ԴԱՀԼԻՃԸ

Բուքրէշ.— Հողագործներու կուսակցութեան պետ պ. Մանիու հայտնած ըլլալով կարոլ թագաւորին հետ, պաշտօն պիտի ստանձնէ կազմելու համար նոր դահլիճը։

Հաւատամք տեղիւրէ մը բղխած տեղեկութեան հաւաձայն, սոյն հայտարարութիւնը գոյացած է անցեալ Դշ. օր։ Կը յիշուի թերեւս թէ, պ. Մանիու երկու տարի առաջ իր բոլոր ուժովը աշխատած էր կարոլ թագաւորին իր գահը վերադառնալու համար։

ԸՍՄԷԹ ՓԱՇԱ ՄՈՒՍԹԱՖԱ ՔԷՄԱԼԻ ԱՐՁԱՆԻՆ ԲԱՑՄԱՆ ԱՐԱՐՈՂՈՒԹԵԱՆ ԸՆԹԱՑՔԻՆ ՁԱՌ ՄԸ ԽՕՍԵՑԱԻ

Իզմիր.— Մուսթաֆա Քէմալին արձանին բացման հանդէսին մէջ ճառ մը խօսելով, Ըսմէթ փաշա յայտարարեց որ «այս վերջին տարիները ապացուցին թէ մինչերկրականի ափանց վրայ մեր երկրին գրաւած տեղը ոչ միայն ուժի կը պահանի իրաւունքի զօրութեամբ, այլ նաև ասիկա անհրաժեշտութիւն մըն է։ Մեր պետութեան քաղաքականութիւնը որ հիմնուած է ամենատարդկային և ամենատարդիական սկզբունքներու վրայ, խիստ կարեւոր տարր մըն է խաղաղութեան համար։

Հարիւրապետ Կօղոքթրիմի ապահովիչը մահուան դատապարտուեցաւ

Բէյրութ.— Բէյրութի Առեւանը գտումարուեցաւ դատելու համար Ապտիւլ Ռաչիտ որուն հարիւրապետ Կօղոքթրիմի սպանիչը ըլլալը հաստատուեցաւ և ան մահուան դատապարտուեցաւ։

ԳԱԲՐԻԷԼ Թ. ԹԷՐԶԵԱՆ

(ԵԼԵՔՏՐՍԿԱՆ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ)

Հիմնուած 1921 ին Գոյիս-Բեբա

Ինչս դիւրամատչելի պայմաններով կը կատարենք ամէն կարգի էլեկտրական յոյսի գործուածներ (Intsallation). ինչպես նաեւ մօթոր եւ ջրնամօճներ։

Վաճառատունս կ'սատճէնէ նաեւ բոլոր էլեկտրաշարժիչներու ցուցիչներ։ Մատուցուր սպասարկութիւն բնակարաններու էլեկտրա-ցուրտ մանց։ Վաճառատուն Philips եւ Lux էլեկտր. լամբերու եւ ամէն տեսակ էլեկտրական պիտոյիներու։

Վճարման դիւրութիւններ.

Հասցէ — Վ. Ուզուճեանի գրասենեակ կից Պուրճ. B. P. 491

ՊԱՆԴՈՒԿ ԱՀԱՐՈՆ ՊԻԹԻԱՄ

ՀԻԻՍԻՍՍԱՑԻՆ ՍԻՒՐԻՈՑ ԼԱՒԱԳՈՑՆ ԱՄՍՈՒԱՆՈՑՆԵՐԷՆ ՁԷՊԷԼ ՄՈՒՍՍԱՑԻ **ՊԻԹԻԱՍ** ԳԻՒՂԻՆ ՄԷՋ

Նորակառոյց եւ գեղեցիկ շէնք. արդիական կերպով կահաւորուած սենեակներ. ընդարձակ սրահ, քաղցիմ, եւրոպական եւ արեւելեան կերակուրներ

ՁԱՓԱԼԻՈՒՐ ԳԻՆ

ԲԱՑ Է 1932 ՅՈՒԼԻՍ 1ԷՆ ՍԿՍԵԱԼ

Իր աննման տեսարաններով, առատ ջուրով և առողջարար կլիմայով ծանօթ ՊԻԹԻԱՍ գիւղը այս տարի օժտուած է գիւղագնացութեան համար անհրաժեշտ եղող բոլոր յարմարութիւններով։

Ճամբաները նորոգուած են, գիւղին մէջ հաստատուած է թղթատարական ամենօրեայ սպասարկութիւն ինչպէս նաև թէլէֆօն և հեռագիր։

Պիթիաս ունենալ նաև իր առաջնակարգ պանդոկը, ուր այցելուները պիտի գտնեն Սիւրիոյ և Լիբանանի լաւագոյն ամառանոցներուն յատուկ բոլոր յարմարութիւնները ու հանգրստութիւնները։

Տ�էր և Տնօրէն ԱՀԱՐՈՆ ԻԶՄԻՐԼԵԱՆ

ԱՔՔԻՆԻ ՏՈՒՆԸ

ՏՈՒԳՐԱԿԱՆ ԱՄԷՆ ԿԱՐԳԻ ԳՈՐԾԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ

Դիմեցէք «ԱՔՔԱԿԻ Տպարանը» գիրք, պրօշիւր, հարաճելիկ հրաւիրագիր, պաճարան, ճամակի քուղք եւ առևտրական թեռակներ.

ԱՐԱՑ, ՄԱՔՈՒՐ, ԹԵԼԵՖՈՒՆ 4 ԱԺԱՆ.
ՁՈՒՆ ՄԹԵՐ-Ք-ՓԻՐԵՈՒՄ

ՊԱՆԴՈՒԿ ԼԻՒՔՍ

ՁԱՀԷԼ

Հայկական ամենագրաւագոյն պանդոկը «ԼԻՒՔՍ»ին մէջ, ծովեզերեայ պարտէզով, ԽՒՍՏ ՕԳՈՍՏՈՍ ՍԵՆԵԱԿՆԵՐ ՈՒ ԿԸ ԲԱՑՈՒՄՆ 1.2.3.4. ՄԱՀՃԱԿԱՆԵՐՈՒ

1. ՀԱՄԵՂ ՁԱՇ, ՄԱՔՈՒՐ ԵՒ ԱՆԹԵԼԻՈՒ ՊՈՂԱՄԱՐԳԻՆԻՆ.
2. ԳԻՆԵՐԸ ԽՈՍ ՁԱՓԱԼՈՒՐ.
3. ՏՈՒՆ ՓՆՏՈՂՆԵՐՈՒՆ ԱՄԷՆ ԴԻՒՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ.

ՏՀՐ և Տնօրէն Գ. ՊԱՐՏԻԶԱՆԵԱՆ

STANDARD

Ամենահանգստաւէտ և առնական կօշիկներ ձիկներու եւ չիկներու համար։

ԿԵԴՐՈՆԱՑԵՂԻ ՆՈՒԱՃԱՐ ԵՂԲԱՐՑՆԵՐՈՒ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ

Տ.Բ. ԳՈՒԼԱԳԵԱՆ

ՄԱՆՈՒԱԳԷՏ՝ ՆԵՐՔԻՆ, ՄՈՐԹԱՑԻՆ ԵՒ ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

ՎԿԱՅԵԱԼ ՓԱՐԻԶԻ ՀԻՆԻԱԴԱՆՈՑՆԵՐԷՆ

Կը դարմանէ գիտական ամենավերջին միջոցներով, բոլոր տեսակ մոխի, աղիքներու լեարդի ամէն տեսակ հիւանդութիւններ։ Հին եւ նոր գիրմավիզութիւնը իր բոլոր բարդութիւններով, ինչպէս նաեւ Ֆրանկախոս եւ մորքայիք հիւանդութիւններ։

Առագ, արմատական եւ բարեխիղճ դարմանում։

Հիւանդ կ'ընդունի ամէն օր, բացի կիրակի, իր նախկին դարմանատան մէջ. ժամ 8—12 եւ 2—6ու մասնաւոր ժամադրութեամբ։

Ներքեւ գրի օրերը, ժամ 2—5 վկայեալ ՍՂԻՍՏՆԵՐՈՒ ՁՐԻ

Ժամ Հասցէ փողոց՝ թիւ 8

ՏՕՔԹ. ԳԵՈՐԳ ԿԷՐԿԷՐԵԱՆ

Վկայեալ Lauréat Ընի կլն Interne եւ այժմ վարող ՍՆՈՒՆԳՆԵՐ բժիշկ Ֆրանսական հիւանդանոցի *ԱՁԲԻ, ՔՐԻ, ԿՈՂՈՐԴԻ, ԱԿԱՆՋԻ և ԳԼԽՈՒԻ* հիւանդութիւններու բաժնին։

Հիւանդ կ'ընդունի կէսօրէ վերջ ժամ 2—6

իր գլխաւոր մէջ rue de Damas, No. 15

Հիւանդները ուղղակի հիւանդանոց կ'ընդունուին իր կողմէ տրուած մուտքի բարօրով։

Աղքատ հիւանդներու Ձրի դարմանուած, ամէն օր կէսօրէ առաջ ժամը 10—12, հիւանդանոցի դարմանատան մէջ։

Կարի եւ Ձեռագիտութեան Դասընթացք

ՏԻԿԻՆ ՄԱՌԻ ԵՐԱՄԵԱՆ

ՎԿԱՅԵԱԼ ԴԵՐՁԱԿՈՒՀԻ

ԲԱՐԻՁԷՆ ԵՒ ՎԱՃԻՆԿԹՕՆԷՆ

Կարի եւ ձեռագիտութեան մասնագիտուհի, Տիկին Մառի Երամեան կը վերադառնայ իր արհեստանոցը, Մեծ Սուրայի դիմացը Նո. 78 տան երկրորդ արկը։

Երեք ամսուան միջոցին կը սորվեցնէ ամենավերջին ճոռաձեւութեամբ, կար եւ ձեռագիտութիւն իր բոլոր բարդութիւններով եւ արդիական մոդոցներով, Droit-fils մէթոտով։ Իր աշակերտուհիները կ'օժտեն Բարիզի ազգային Académie Daydou վկայականով։

Տոկուն շինուած վայելուչ տեսք հնչուն եւ բնական ձայն

Անոնց յատկանիշներն են՝

ՈՐՈՆՑՄՈՎ ԿԸ ՁԱՏՈՐՈՇՈՒԻՆ

ԱՓՕԼԼՕ ՓՕՆՕՆԵՐԸ

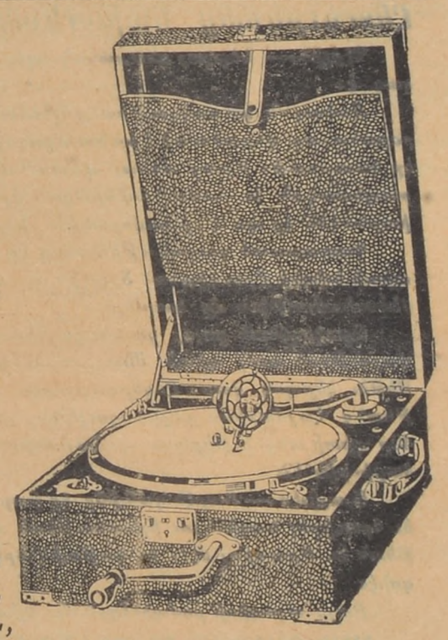

Հրապարակի վրայ գրեթէ ող բոլոր մարքանեռու հետ կը մրցին Ապոլլօ փօնօնները։ Ամենաառաջ վերջին նոր մօտէլները, որոնք հասած են արդէն, անգերազանցելի են իրենց տոկունութեամբ, վայելչութեամբ և ժամչելի գիներով։

APOLLO GRAMOPHONE Co. Ltd

(of London)

ԱՓՕԼԼՕ՝ ՓՕՆՕՆԵՐՈՒ ԹՈՒՐՔԻՈՐԸ ///

Կատարեալ համոզում գոյացնելու համար անգամ մը այցելեցէք

MAISON APOLLO, Rue de la Poste, BEYROUTH

Փորոգիչ եւ ծանօթ՝ ամէն ձեւի, ամվինելի ոտակ եւ առաւելութիւններ

դիւրամատչելի գին, վճարումի դիւրութիւն։

Ընդհ. Ներկայացուցիչ Սիւրիոյ, Պաղեստինի, Անդրյորդանանի, Միջագետքի եւ Եգիպտոսի.— ԳՈՒՐԳԻՆ ՍԻՆԱՆԵԱՆ

KOURKEN SINANIAN, Boîte Postale 642, BEYROUTH (Syrie)

ՕԳՆԷ ԴՈՒՆ ՔԵԶԻ ԵՒ ԱՍՏՂԸ ՔԱՀՈՒ ՊԻՏԻ ՕԳՆԷ

ԸՆՏԱՆԻՔԻ ԱՍՏՂԸ

(L'ETOILE du FOYER)

Առեւտրական և երկրագործական ժողովրդային վարկի հաստատութիւն

Անանուն ընկերութիւն.— *դրամագլուխ՝ 3,000,000 ֆրնք.*

որ կրնայ 3.000,000,000 ֆրնք-ի բարձրացուիլ վարչական խորհուրդի պարզ որոշումով։

Նախագահութիւն.— 137 Boulevard Sebastopol - Paris

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ Արեւելեան պետութեանց

Սպասի Օթելի՞օհճի, Պուրճ, Պէյրութ

ԵԼԵՒՄՏԱԿԱՆ ՃԻՒՂ

Աւանդի պարտականագրութիւնի

ՕԺԻՏ

Երաշխաւորեալ տոկոս 6%։ Ասկէ զատ մասնակցութիւն ընկերութեան չահերուն։

ԿԱՂՈՒՈՒԾԱԿԱՆ ՃԻՒՂ

ՎԱՐԿԵՐՈՒ ԲԱՑՈՒՄ

Կալուածի վրայ փոխառութիւնք՝

վճարելի 10—15—20 տարիէն, որոշուած պայմանաժամէն առաջ ուզողը կրնայ վճարել։

ԸՆՏԱՆԻՔԻՆ ՍՄՍՂԸ ընկերութիւնը ներկայիս 75,000է աւելի անդամ ունի։ Մինչեւ 1 Ապրիլ 1931 Ընտանիքին Սմսդը 135 միլիոն փռնկ տուած է, գրեթէ 50 միլիոնէ աւելի արժէք ունեցող անշարժ կալուածներու վրայ։

Ամեն թղթակցութիւն ուղղել՝ B. P. 821, Beyrouth

— Այո, պէտք է տեսնեմ, բայց ինչպէ՞ս տեսնեմ, Անգլիա ոտք կոխելու համարձակութիւնը չունիմ, ամէն քանի կրնամ հանդուրժել, բայց սա բանտարկութիւնը այքս կը վախցնէ։

— Ուրիշ մը թող քեզի համար միջամտէ։

— Մ՛ավ պիտի ըսէ... փաստաբաններուս հետ վէճ ունեցայ։ Գիտես որ Մր. Շարբ և Սթիլ հօրեղբօրս ամուսնանալէ վերջ չատ գէշ վերաբերում մը ցոյց տուին։

— Եթէ ժառանգեմ հօրեղբօրս հարստութիւնը, այն ատեն կը ցուցնեմ իրենց։

— Կուզե՞ս որ հօրեղբօրդ հետ ես տեսնուիմ։

— Երանի՛ թէ։

— Փաստաբանի հանգամանքովս չէ, այլ բարեկամաբար։ Սըր Փիթըր Լէվիսընը կը ճանչնամ, և եթէ քեզի ծառայութիւն մը կարենամ ընել, տիկինիս հանդէպ ձեր ցոյց տուած ծառայութեան փոխան, չատ ուրախ կ'ըլլամ։

Լէվիսըն չատ չնորհակալութեամբ և զոհունակութեամբ մեկնեցաւ։ Քարլայլ և Լէվիսըն խօսակցելու տեղն Իզապէլ քովի սենեակը նստած անցնող ղարձողները կը դիտեր սակայն միտքը չատ մեծ տագնապի մէջ էր։ Իզապէլ իր այդ տագնապէն ազատուելու համար իր ամբողջ ունեցածը տալու յօժար էր։ Մի կարծէք որ կը վախնար կամ ինքնիրեն չէր վստահեր, ոչ, Իզապէլի սկզբունքի տէր ըլլալուն ոչ մէկ կասկած, բայց անոր հետ յարաբերութիւն ընելը իր սրտին վրայ այն տեսակ ազդեցութիւն մը կը թողէր որ, այլեւս կը վախնար որ երջանիկ չէր կրնար ըլլալ։ Իզապէլ ամուսնոյն հանդէպ թեթեւ պաղութիւն մը կամ սիրոյ թուլութիւն մը ինքնիրեն համար մեծ մեղք մը կը նկատէր։

Լէվիսըն մեկնելուն պէս Իզապէլ ներս մանելով ըսաւ։

— Արչիպօլտ, քեզմէ ազատանք մը ունիմ, խոստանիր որ պիտի ընդունիս։

— Ի՞նչ է, ըսէ նայիմ։

— Այդ խօսքը խոստանալ չնչանակեր։

— Կարողութեանս սահմանին մէջ եղող ամէն բան կը խոստանամ։

— Ձիս ձգելով մի երթար, մնացած ժամանակը հոս կեցիր։

— Սիրելիս, այդ տեսակ բան ինչպէ՞ս կը պահանջես, չե՞ս գիտեր որ որքան զբաղուած եմ, այս քանի մը օրերը ինչպէ՞ս մնալս չեմ գիտեր արդէն։

— Վաղը անպայման պիտի երթա՞ք։

— Սահպողութիւնը օրէնք չի ճանչնար սիրելիս։

— Ուրեմն զիս ալ հետդ տար։

— Ոչ, Իզապէլ, այսքան փոփոխութիւն մը տեսնելէ վերջ վրադ, կարելի՛ է որ քեզ հետս տանիմ, դեռ վեց չաբաթ պէտք է մնաս։

— Իզապէլ որքան ալ ազատեց ու պնդեց, պրուտ չ'ըրաւ։ Հետեւեալ օր, Քարլայլ Իզապէլը Լէվիսընի պատասխանութեան յանձնելով մեկնեցաւ։ Եղեռը ինչ մեծ յանցանք մը գործած ըլլալէն տեղեկութիւն չունէր։ Ինքը վճռական և պատասխանդիր մէկն էր։ Ինչո՞ւ Լէվիսընն ալ այդպէս չըլլար։ Եւ ի՞նչ հարկ կար կասկածելու, քանի որ այնչափ վստահութիւն ունէր Իզապէլին։ Քարլայլ նոյն իսկ եթէ պէտք ըլլար Լէվիսընի կամ ուրիշ մէկի մը հետ Իզապէլը առանձին սենեակի մը մէջ դնելէ չէր քաշուեր։

AZTAG
JOURNAL QUOTIDIEN ARMÉN.
B. P. 587
BEYROUTH, Liban
Directeur-Propriétaire
HAIG BALIAN

ԲԱԺԱՆՈՐԴ

ՍԻՐԻԱ տար. 550, վեցամսեայ 300 Ս. Դ.
ՈՐՍԱՀԱՄ. տրկ. 7, վեցամսեայ 4 տոլար

ԱԶԳԱԿ

ազգային, քաղաքական, գրական եւ տնտեսագիտական

ازتاك

جريدة سياسية ادبية اقتصادية حرة

ՕՐԱԹԵՐԹ

ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ ՕԳՈՍՏՈՍ 1932 — 3 — ՀԱՏԸ 2.50 Ս. Դ.

Ջ. ՏԱՐԻ | Ամեն առաւոտ պիտի ի բնել բերբիս տեղեկութիւն հասցէին | Տնօրէն — Խմբագիր՝ ՀԱՅԿ ՊԱԼԵԱՆ | Չհրատարակուած ձեռագիրները չեն վերադարձուիր | Թիւ 112 (689)

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԳՈՐԾԵՐՈՒ ՀԱՆԴԷՊ

Բ.

Ինչպէս գրած էինք, Պէյրութի ազգային հաստատութիւններէն ոմանց շուրջ, վերջերս շատ անհրապոյր տարաձայնութիւններ ծրլան ընել սկսած էին։ Նիւթական կարեւոր զեղծումներով կ'ամբաստանուէին քանի մը հաստատութեանց ղեկավար մարմինները։ Դժբաղդաբար, իր բոլոր մանրամասնութիւններով հանրային սեփականութիւն չի կրցաւ դառնալ Էլէկեան որբանոցի զեղծումը։ Ինչպէս կը հասկցուի Բարեգործականի պատասխանատու մարմինները խնդիրը ուզեցին քաղցնել և իրենց մէջ կարգադրել, որովհետև այդ զեղծումներու հրապարակումի պարագային երևան պիտի հանուէին ուրիշ աւելի մեծաքանակ զեղծումներ և տգեղութիւններ, որոնք դժբաղդաբար, վարկաբեկիչ են Միութեան համար։ Սակայն ժողովուրդը իմացաւ և այսօր գիտէ դեռ կատարուած խաղը։

Մենք որ ծանօթ ենք կատարուած զեղծումի քանակին և ձեւին, օրին արձագանգը եղանք և հրաւիրեցինք Բարեգործականի քննիչն ու տեղական մարմինները՝ լուսաբանելու հանրային կարծիքը։ Ընդարձակ տեղեկագրով մը զեղծումի ամբողջ մանրամասնութիւնները և ուրիշ բոլոր տգեղ արարքները Եգիպտոսի կեդրոնը իմացնող Պ. քննիչը եւ պատասխանատու մարմինները ոչ կրցան հերքել և ոչ ալ լուսաբանեցին հանրային գայթակղած միտքերը։

Ինչպէս ալ մոռածեն Բարեգործականի ժարդիկը, մենք Միութեան շահերուն զգասակար կը գտնենք զեղծումներն ու ապօրինութիւնները թագցնելու քաղաքականութիւնը։ Ընդհակառակը, ազգային ոեւէ հաստատութեան շուրջ եղած աննպաստ տարաձայնութեան մը պէտք է յայտնէ ժանրաման տեղեկագրութիւն մը, մանաւանդ հաշուական խնդիրներու մէջ։ Եթէ կան անպարտաճանաչներ և զեղծարարներ առանց վարանումի պէտք է յանձնուին հանրային դատաստանին։ Այդ կերպով ժողովուրդի խախտած հաւատքը մեր ազգային մարմիններու հաշուական եւ բարոյական գործառնութեանց հանդէպ, պիտի ամրապնդուի։ Եթէ որդեգրուի հաշուետուութեան եւ պաշտօնական տեղեկագրութեան այս օգտակար ձեր, այն ատեն ոչ ոք պիտի կրնայ համարձակիլ անպատասխանատու յայտարարութիւններով և յաճախ չափազանցուած և խեղաթիւրուած ամբաստանութիւններով վարկաբեկելու վորձեր ընել այս կամ այն ազգային մարմիններ։ Բացի այդ, յայտրդող մարմինները չպիտի կրնան կրկնել եղած անկանոնութիւններն ու թերիները։

Գերեզմանատան Ծանձնախումբի շուրջ եղած տարաձայնութիւնները, ուրախալի է որ, հիմքէ կուրկ ելան։ Պատրաստ գումարը, ըստ հաշուետուին, մօտ 600 ոսկի, անմիջապէս յանձնուած է նորընտիր Ծանձնախումբին։ Ոչ մէկ առարկութիւն կամ զժուարութիւն տեղի ունեցած չէ։ Ի հարկէ մեր խօսքը պատրաստ տեսնուած գումարի մասին է։ Պէտք է մասնաւոր յանձնախումբի մը միջոցաւ մանրամասն քննութեան ենթարկուի նախորդ Ծանձնախումբի երկարատեւ պաշտօնավարութեան գործառնութիւնները, որմէ վերջ կարելի կ'ըլլայ դնահատութեան կամ քննադատութեան ենթարկել զայն։ Անհրաժեշտ է որ այդ յանձնախումբի յամառ ջանքերուն արդիւնքն է ներկայ գերեզմանատունը, որուն գոյութենէն առաջ մեր մեռելները փողոցները կը ձգային և ափ մ'իսկ հող չէինք կրնար գտնել ծածկելու համար մեզմէ ի սպառ մեկնողներու մարմինները։

Պէտք է ճշդուի նաև «Գերեզմանատան Ծանձնախումբ» անունը կրող այս մարմիններու պատասխանատուութեան սահմանը։ Զարմանալի տնօրէնութեամբ մը Պէյրութի յատուկ գերեզմանատան այս մարմինը կ'ընտրուի կաթողիկոսարանի կողմէ և պատասխանատու է անոր առջև։ Ծանձնախումբը ոչ մէկ պատասխանատուութիւն կ'զգայ այն ժողովուրդին հանդէպ, որուն նիւթական գոհողութիւններուն չնորհիւ յառաջ կը տանի իր գործերը և կ'ընդարձակէ գերեզմանատան սահմանները։

Գայթակղեցուցիչ են նաև Ս. Նշան ազգային վարժարանի հոգաբարձութեան շուրջ ստեղծուած պատմութիւնները։ Ինչպէս գիտեն մեր ընթերցողները, այս վարժարանը, տարիներէ ի վեր ղեկավարուած է ձեռնհաս և անձուէր ազգայիններու կողմէ և տիպար վարժարանի մը համբաւը առած։ Անցած տարիներուն վարժարանի հոգաբարձութեանց նիւթական գործառնութիւնները գնահատելի և ընդհանուր կանոնաւորութեամբ մը պահուած են և վարժարանը ոչ մէկ սանթիմ բաց չէ թողած։

Այս տարի դժբաղդաբար, շատ դէշ նախընթաց մը կը թողու Ս. Նշան վարժարանը։ Հոգաբարձութեան անդամներէն ոմանք, բաղդի և ժամանակի դժբաղդ դասաւորումով ըլլայ թէ տգիտութեամբ, աննեղելի յանցանքներ գործած են և անբարեխիղճ վերաբերում ցոյց տըւած ազգային գումարներու հանդէպ։ Ամենատարրական գիտակցութիւնն իսկ չեն ունեցած անոնք թէ՝ ազգային գումարները կարելի չէ խառնել անհատական հաշիւներու և թէ այդ գումարները անձեռնմխելի են։ Ի՜նչ անքաւելի մեղք, երբ անդին գժբաղդ ուսուցիչներ անօթի ձեռն և ամսական սպասեն, ասդին, վարժարանի մատակարարութեան հոգը ստանձնող ազգայիններ իրենց անձնական գործերուն յատկացնեն ժողովուրդէն գանձուած լումաները։ Եւ այս այդ օրերուն, երբ մէկ կողմէ ալ ի նպաստ վարժարանի հանգանակութեան կը ձեռնարկեն։ Մեր ժողովուրդը Ս. Նշան վարժարանին համար լիառատ տուած է և կ'ուտա՛յ։ սակայն չուզեր բացարձակապէս որ իր լուսաժները շահագործուին մարդոց կողմէ, որոնք առևտրական հաստատութիւն մը կամ շահատան մը կը նկատեն հոգաբարձական պաշտօնը։

Իւրացումի նպատակով եղած իսկ չ'ըլլայ, ազգի և վարժարանի պատկանող ոևէ գումարի անձնական նպատակներու համար գործածելը համազօր է զեղծումի։ մանաւանդ որ ամբողջական նիստի մը միջոցին, ներկայ հոգաբարձութիւնը ժամնաւոր որոշում մը կայացուցած է, ըստ որում իւրաքանչիւր հոգաբարձու իր մօտ պահելու 50 ոսկիէն աւելի գումար մը. անմիջապէս դրամատուն իր մօտ պահելու 50 ոսկիէն աւելի գումար մը. անմիջապէս դրամատուն պէտք է յանձնուի աւելորդ գումարը և պէտք եղած ատեն առնուի անկէ, հոգաբարձութեան առաջնորդին և գանձապահին սահրագրութեամբ։

Ս. Նշան վարժարանի հոգաբարձութեան գանձապահը նկատի չէ առած այս օրինականութիւնները, մանաւանդ այդ օրերուն երբ խախտած վիճակ մը ուներ իր նիւթական կացութիւնը և ժամանակ սնանկութիւնը կը սպառնար իրեն։

Աւելի մանրամասնենք։

„ՔԱՂԱՔ. ԽԱՅՏԱՌԱԿՈՒԹԻՒՆ ՄԸ"

"ԺԱՄԱՆԱԿԻՆ ԿԱՐՍԸ ԹՈՒՐՔԻՈՅ ՁԳՈՂ ՀԱՅԵՐԸ

Հիմա Սեւրի դաշնագրին գործադրութիւնը կը պահանջեն„

Այս խորագիրներուն տակ, Մէհմէտ Ասըմ հեռաւեալ խմբագրականը հրատարակած է «Վագրթի մէջ։

— Թուրքիոյ Ազգաժողովին ժամեղուն վրայ, արտասահմանի Դաշնակցականն Հայոց միջև նոր գործունէութիւն մը սկսաւ։ Այս գործունէութեան գլուխը կը գտնուի Ահարոնեան անուն մարդը։ Քանի մը օր առաջ հրատարակած էինք Պոլսոյ Կաթոլիկ Հայոց կողմէ զրկուած նամակ մը որ կ'ուներ Ահարոնեանի կողմէ Ազգ. ընկերակցութեան մօտ կատարուած աւելորդ ձեռնարկը։ Վերջին քղթաթերով հասած եւրոպական թերթերու հրատարակութիւններէն կը տեսնուի թէ այս ձեռնարկները Ազգաժողովի չրլանակէն կարգ մը օտար թերթերու մէջ ալ արձագանգ են։ Եւ ասիկա ալ եղած է այդ թերթերու ժըղտն գտնուող քղթակիցներուն մտածելու՝ և ոչ միայն Թուրքիոյ, այլ նաև Ազգաժողովի դէմ ալ գանգատներ հրատարակել սալու ձևով։ Այս կարգէն է նաև ամէն ատիթէ օգտուելով նոր Թուրքիոյ դէմ գտնուող Բարիզի «Ժուրնալ» թերթին մէջ ժրնէն Ս. Պ. առորագրութեամբ դրկուած հեռագիրը։

Ֆրանսացի լրագրողը իր յօդուածին մէջ Թուրքիոյ Ազգաժողով ընդունելութեան մասին խօսած միջոցին, կը գանգատի որ Ազգաժողովը չէ յիշած 1921ին իր ընդհ. ժողովի նիստին մէջ Հայոց մասին առած որոշումը։ Որովհետև, Ազգաժողովի ընդհ. ժողովը այդ թուականին ընդունած է եղեր Հայկական Օճախ մը հաստատելու համար միաձայնութեամբ արուած որոշումը՝ որու վերջին հարուածը սա է եղեր.—

«Ընդհ. ժողովը կը հրաւիրէ Ազգաժողովը՝ Թուրքիոյ հետ կնքուելիք դաշնագրին մէջ՝ Հայաստանի ապագայ գոյութիւնը պահպանելու նպատակով՝ հարկ եղած յօդուածները ընդունիլ և մասնաւորաբար Համաձայնական Պետութեանց Հայութեան ժողովին մօտ եղած ձեռնարկներ կատարել, Բրգ. գերիչխանութենէ զերծ Ազգ. Օճախ մը ապահովելու համար Հայոց։

Մինչդեռ, Թուրքիոյ Ազգ. Դաշնակցութեան մէջ ընդունելու արարողութեանց միջոցին, 11 տարի առաջ, ընդհ. ժողովին կողմէ արուած այս որոշումը ո՛չ մէկուն միտքը անգամ չէ եկած, ժրնևի Դաշնակցական Հայերուն կողմէ ֆրանսացի լրագրողին թելագրուած գանգատի նիւթը այս է։

Նախ և առաջ սա կէտը արձանագրենք թէ՝ Թուրքիոյ Ազգաժողովի մէջ ընդունելութեան առթիւ, ֆրանսական ազգին իրական զգացումները արտայայտուած են՝ Ֆրանսայի երեսփ. ժողովին կողմէ միաձայնութեամբ արուած որոշումով։

Հետևաբար՝ խնդրոյ առարկայ թերթին կողմէ ժամնաւոր չահերու և գրգռութեանց հետևանքով եղած այդ հրապարակութիւնները ո՛ևէ կապ չունին Ֆրանսական ազգին հետ։ Ուրեմն, այս կարգի հրապարակութիւններ ալ պէտք է նկատել միմիայն ժրնևի մէջ Ազգաժողովի չրլանակները անհանգիստ ընող Ահարոնեանի և անոր խոովարար քննկերները եղող մարդոց գործը։

Ծայռնի է թէ ազգային պայքարի ժիջոցին Արևելեան Հայաստանի և Զեռագիմ Գարապղքիր փլայի միջև տարագրուած էր Աղեքսանդրաբոլի դպրոցի տիրոջ Այս պայմանագրութեամբ՝ կարօր Թուրքիոյ Թողուեցաւ Անկէ վերջ Հայաստան Սովիէթներու կողմէ դրաւուելով և Հայաստանի Դաշնակցական կառավարութիւնը տապալուելով, անոր տեղ հաստատուեցաւ Հայ Յովիէթ վարչութիւնը։ Ահա հիմա Ահարոնեանի առնուեով ժրնևի մէջ գործունէութիւն ցոյց տուող և գրգռութիւններ կատարող հայերը՝ այն ատեն Հայաստանի մէջ իշխանութենէ ձգտող վարչութեան թափփուքներն են։

Ասոնք իրր թէ տաք տարի առաջուան հայկական կառավարութիւնը կը ներկայացնեն ու Եւրոպայի մէջ Հայաստանի Հանրապետութեան պատուիրակութեան տիտղոսը կուտան ինքզինքնուն։ Եւ Ահարոնեան կոչուող մարդն ալ ցոյց կուտան իբր այդ պատուիրակութեան նախագահ։ Եւ այս աւելորդ ու կեղծ հանգամանքներով ալ կ'ելլեն պահանջել որ Թուրքիոյ հանրապետութենէն Հայկական Օճախ մը տանջատուի։

Ինչպէս բսինք այս ժարդիկը Հայաստանի վարչութիւնը իրենց ձեռքը բռնած ատեն իսկ դաշնագրով ընդունած էին թէ կարսը Թուրքերուն կը պատկանի և հաստատած են թէ Թուրքիոյ սահմաններուն մէջ Հայկական Օճախ ոլլալիք աւելորդ թիզ մը հող իսկ չի գտնուիր։ Վերջապէս անոնք եւրոպական տէրութիւններէն չատ առաջ հաւանած էին ջնջել Սեւրի դաշնագրին Հայաստանի պատկանող մասը։

Անոնք՝ Հայաստանի մէջ Հայ Յովիէթ վարչութեան հաստատուելով ամէն մէկերնին սահմանէն դուրս փախչելու սարսուռէն, այսինքն իրենց հաւար Հայաստանի մէջ կեանքու իսկ հրնարաւորութիւն չմնալէ վերջ, մնացած ըլլալ կը թուին Ազգաժողովի դաշնագրին սակ իրենց գրած առարգրութիւնը։ Այսօրուան Հայաստանի գլխուն բռնանալու հնարաւորութիւնը չգտնելով եւ Ազգաժողովին մէջ Սեւրի դաշնագրին ամբողջացումը պահանջելով, անոնք Թուրքիոյ սահմաններուն մէջ Հայկական Տուն մը հիմնելու նման յիմարական գաղափար մը վերջին գրգռելու կ'աշխատին։

Ազգերու Ընկերութեան Ընդհ. ժողովը իր 1921 տարուայ նիստի ընթացքին, կրնայ որոշում մը ընել ըլլալ Բարիզի մէջ Սեւրի դաշնագիրը պատրաստող ժողովին ժամ հայոց ի նըպաստ ձեռնարկներ կատարելու համար։

Սակայն, Լօզանի դաշնագրէն վերջ, այդ որոշումը ա՛րեւ իմաստ կրնա՞յ ունենալ այլևս։ Նամանաւանդ խելքի ու տրամաբանութեան կշիռով չափուելը աննման եզող քաղաքական խաղտակութիւն մը չէ՞ միթէ Լօզանի դաշնագրին կնքումէն առաջ Հայաստանի կառավարութեան անունով Թուրքերուն հետ հաշտութեան դաշնագիր ստորագրող և Սեւրի դաշնագրին Հայաստանի վերաբերեալ տրամագրութեանց գործնական բարեփոխման մասնակցած վարդոց՝ հիմա Թուրքիոյ գէմ Հայկական Օճախի մը դառը բանալը։

ՍՊԱՆԻՈՅ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆԸ

ԵԼԵՒՄՏԱԿԱՆ ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ

Ե.

Նախ քան Սպանիոյ պետական ելեւմտական կացութեան անցնելը, կուզէի ծանրանալ ազգային գրամի՝ փէսէթայի (peseta) վրայ։

Փէսէթան՝ ոսկի ֆրանքի հիման վրայ կազմուած գրամական միութիւն մը որ Սպանիացին դուրս ալ միջազգային առեւտրական և ելեւմտական փոխանակութիւններու մէջ բաւական կարեւոր տեղ ունի, մանաւանդրապէս հարաւային Ամերիկայի, Մեքսիքայի և Ֆրանսայի մէջ։

Ընդհանուր պատերազմէն առաջ մէկ փէսէթան կ'արժէր մէկ ոսկի ֆրանք։ Քաղաքական և անտեսական տագնապները նոյնպէս ազդեցին փէսէթայի ճակատագրին վրայ և փութացուցին անոր անկումը հանրապետութեան հռչակումէն քիչ առաջ և հռչակումէն ալ յետոյ։ Շատ հեռուները չերթալով 1926ին մէկ փէսէթան կ'արժէր՝ ֆրանքով 4.85, 1927ին 4.22, 1929ին 3.76 և 1930ին Յունուար ամսուն՝ 3.75,5։

Փարիզի մէջ ուր աւելի շատ է փէսէթայի վրայ գործառնութիւնը անցեալ տարուայ Յունուարին իյաւ 3.12ի, այսինքն 100 փէսէթան կարժէր 312 ֆրանք։ Իսկ, երբ Սպանիոյ Ալֆոնս Թագաւորը կը յանձնէր Թագաւորութեան իշխանութիւնը, 100 փէսէթան իյած էր 252 ֆրանքի և անկէ ալ 246.50ի։

Անկումը իհարկէ մէկ օրուայ արդիւնք չէր, այլ քանի մը տարուայ պատմութիւն ունէր։ Նախկին տիքթաթօր Փրիմօ տը Ռիվէրայի կառավարութեան օրով ելեւմտական տագնապը ծայր առ սկսած էր, իսկ վերջերս ալ վարչաձեւի փոփոխութիւնը, ապագայի անորոշութիւնը և դրամատէրներու կասկածոտ վերաբերմունքը փութացուցին փէսէթայի տագնապը։ Անկումը սկսաւ ուրեմն 1931ի Մարտ ամսէն, տեւեց մինչեւ Սեպտեմբեր ամիսը իյնալով 100 փէսէթան՝ 198.50 ֆրանքի։ Բաղդատութեան եզր մը նախորդ տարիներու հետ՝ կարելի չէ գտնել։ 1931ի սկիզբը մէկ փէսէթան արտասահմանի մէջ կը ծախուէր 0.54 ֆրանք ոսկիի, իսկ Դեկտեմբերի մէջ 0.43ի իյած էր։ Մինչդեռ Սպանիոյ ներքոսկիի գինը գրեթէ չէր փոխուած։ 1922ին կ'արժէր 0.57 ֆրանք ոսկի, 1930ին 0.58, իսկ 1931ի վերջերը 0.56։

Փէսէթայի անկումը յառաջացուց հակառակ կառավարութեան և Սպանիական պետական դրամատան ջանքերուն։ Աւելորդ է յիշել որ փէսէթայի անկումէն բաւական վնասուեցաւ դրամատունը։ Թագաւորական կառավարութիւնը իր կարելի ամէն միջոցները գործադրեց անկման առաջքը առնելու համար։ Նախ արգիլեց հնչիւն ոսկիի արտածումը։ Սպանիացին արտասահման մեկնող բոլոր ճամբորդները կ'ենթարկուէին խիստ քննութեան և թոյլ չէր արուէր որ ճամբորդ գլուխ 5000 փէսէթայէն աւելի ըլլար։ Այն օտար դրամներուն որոնց արժէքը պաշտօնապէս չէր գնահատուած սակարանէն կամ պետական դրամատան կողմէ, արգիլուած էր անոնց առուծախը՝ Սպանիոյ ներսը։

Այս միջոցներով կարելի եղած է չափով մը մեղմացնել և ուշացնել տագնապը։ Միւս կողմէ օտարներու վստահութիւնը ապահովելու համար արտասահմանի մէջ, Փարիզ գնք տը Ֆրանսի մէջ պահեստի համար հնչիւն ոսկի ղրկուած էր։

Թագաւորական կառավարութիւնը իր ժամոգութեան առարկան ըրած էր փէսէթայի կայունացման հարցը՝ որոշ գնի մը վրայ։ Ան այնպէս համոզուածէր որ դրամի չարաշահական անկումները կարող էին խանգարել արտաքին վաճառականութիւնը՝ ընտելով շատ բնականաբար Սպանիոյ անտեսութեան։ Այսպէս, ծրագրուած էր 60 միլիոն տոլարի գրէտի մը ստանալ Մօրկանի և Ամերիկեան ուրիշ գրամատուններէն յատկապէս արտասահմանի վստահութիւնը զօրացնելու նպատակաւ։ Բայց նախորդ տիքթաթօրը՝ Փրիմօ տը Ռիվէրան դարձուց իր աչքերը դէպի Ժընէվ, կազդ հաստատելու միջազգային ելեւմտականներն հետ։ Եւ այսպիսով ոչ առջինը և ոչ ալ վերջին ծրագիրը իրագործուեցաւ քաղաքական յետագայ վերիվայրումներու պատճառաւ։

Իսկ ներկայ հանրապետական կառավարութիւնը ի վիճակի չէ անմիջապէս գործադրելու փէսէթան կայունացնելու համար։ Արդէն վերջին ամիսները 100 փէսէթան բարձրացած է 210ի, որով փէսէթայի վրայ հետզհետէ կ'ըստեղծուի փոքրիկ վստահութիւն մը։ Անշուշտ Սպանիոյ դրամը չի կրնար հասարարի զէրօյի, որովհետև փէսէթան որոշ չափով ապահովուած է հնչիւն ոսկիով և այդ պատճառաւ ալ քանի կ'աճելնայ ժողովուրդի վստահութիւնը, նոյնքան կը բարձրանայ փէսէթայի արժէքը և կ'ամրանայ դիրքը։

Փէսէթայի անկման պատճառներէն մէկն ալ հանրապետական կառավարութեան օրով արտահանուած գանձաժողներու յաւելումն էր։ Առաջ, 4000 միլիոն փէսէթա չրլաբերութեան հանուած էր, մինչդեռ հանրապետութեան առաջին եռամսեայի իսկ բարձրացած էր 5,000 միլիոնի։ Միաժամանակ, դէպի փարիզ հնչիւն ոսկի ղրկուած էր ֆրանք որ ֆրանսի պահեստի դրամի քանակը բարձրացնելու և ամսամբ ալ հրաւիրելու օտարներու ուշադրութիւնը։

1931ի վերջերը, ոսկիի քանակը և քղթադրամներու ընդհանուր գումարը գտած էին իրենց նախկին համեմատական չափը և այսպիսով կառավարութիւնը կարողացաւ ներքին փոխառութեամբ փակել պիւճէի բացը։ Անգլիական դրամատուններն ալ կառավարութեան դիմումին վրայ 700,000 ֆերլինի վարկ մը բացին Սպանիոյ գնելիք 100,000 Թոն ցորենի ի հաշիւ։ Իր տեղին յիշեմ որ, անցեալ տարի, յեղափոխութեան չրլանին Սպանիացի հողագործներ չատ քիչ ցորեն ցանած էին եւ եղած յարատեւ գործադուլներու հետեւանքով ալ պէտք եղածին պէս հունձք ձեռք չէր բերուած։ Որով, Սպանիան ստիպուած էր, այս տարի, ցորեն գնել արտասահմանէն՝ լեցնելով ցորենի պահեստները։

Սպանիոյ ելեւմտական կեանքի մէջ յատկանշական դէպքը երեսփ. ժողովի քուէարկած որոշումն էր սպանիական դրամատան (Banque d'Espagne) ապագայ կառավարելու ձեւին համար։ Ելեւմտական նախարարը, Պ. Քրիէթօ, անցեալ Հոկտեմբերին օրինագիծ մը ներկայացուցած էր Գօրթէզին որը անմիջապէս անցաւ օրէնքներու չարքը՝ (la loi banquaire) անունով։

Այդ օրէնքով կը ճշդուէր պետութեան և դրամատան փոխադարձ պարտաւորութիւնները և իրաւասութիւնները։ Որով դրամատունը այլեւս կը կորսնցնէր իր նախկին գերիչխան վարչական գործունէութիւնը և կը մտնար կառավարութեան անմիջական հսկողութեան ներքեւ։ Կառավարութիւնը լիազօրուած պիտի ըլլայ, իր ուզած ժամանակը, աւելցնելու կամ պակասեցնելու զեղջերը, իր յարմար դատած եղանակով։ Ցեսոյ, չահաբաժինի կէսը, նոյն իսկ քիչ մըն ալ աւելին կառավարութիւնը պիտի առնայ։ Օրէնք մը որ արդէն կը կաչկանդէ դրամատան բաժնետէրերը, իրենց գործառնութիւններուն մէջ։

Գօրթէզի ընկերվ. երեսփոխանները և նաեւ ընկերվ. ելեւմտական նախարարը կուզեն չատով իրականացած տեսնել, հողային բարեկարգութիւններու չարքին նաեւ գրամագլխի ազգայնացումը։ Եւ որովհետեւ սեպհականութեան անմիջական ցնդումը կը կարօտի բաւական մեծ գումարներու զոր կառավարութիւնը չունի այդ պահանջուած դրամը, և ոչ ալ պէտք եղած ուժը, բայց դրամատան իրենց ենթարկումը, կախում ունէր Գօրթէզի որոշումէն։

(Շար.) Գ. ԱԱԶԵԱՆ

ԱՐԱԲ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ

ՇԻՐԻՄՆԵՐՈՒՆ ԱՂԱՂԱԿԸ

— عبقلا خليل —

Ամիրը դատաստանական աթոռէն իջաւ. եաեւէն գացին խելացիներն ու օրէնսգէտները. առջևէն ու եաեւէն քաղեցին զօրականները։ Եւ հանդիսաւոր ներու հոյլքը ցրուեցաւ և ոչինչ մնաց այդ տեղւոյն մէջ այլ միայն նորագտ քանաարկեալներուն ողբն ու կոծերը՝ սաուերներու նման պատերուն վրայ երեքցող։

***

Բոլոր այս գործառնութիւնները կատարուեցան, վերջացան մինչ ես այդ տեղ կը կենայի այնպէս որպէս հայելի մը՝ շրջուն ուրուականներու գիմաց, կը մտածէի այն օրէնքներուն վրայ զորս մարդիկ մարդոց համար հաստատած են, խորհրդածելով ամէն ինչ որ մարդիկ արդարութիւն կը համարեն, խորասուզուելով կեանքի գաղտնիքներուն, փնտռելով իմաստը գոյութեան։

Այսպէս եւս վիճակս մինչեւ որ գաղափարներս նուազեցան նման վերջալոյսի գիծերուն երբ քանձր մշուշով կը ծածկուին։ Այդ տեղէն դուրս ելայ ինքնիրենս՝ «Այո՛, խտերը հողին տարբերքը կը ծեծեն, գառները խտերը կ'իւթացնեն, գայլը գառները կ'ուտէ եղջերուն՝ գայլը, առիւծը եղջերուն կ'որսայ, և մահը առիւծը կ'ոչնչացնէ։ Արդեօք կա՞յ ուժ մը՝ մեծ հոգեվարքով այս չղթայահարատահարութիւնները յաւերժական արդարութեան մը վերածող. կա՞յ ուժ մը բոլոր այս գարշելի միջոցները գեղեցիկ արդիւնքներու փոխող. կա՞յ ուժ մը՝ որ ձեռքովը գերուած կեանքին ամբողջ տարերքը և իր անձին վրայ աւելցնէ ժպտագին, ինչպէս որ ծովը իր խորքէն կը վերադարձնէ բոլոր ջրառուակները նուազատոռ կակաչներով։ Վերջապէս կա՞յ ուժ մը՝ որ ապանուողն ու սպանողը, չնազողն ու բարեկամը, դողցողն ու գողցուողը բարձրադոյն դատարանի մը առջև հանէ քան դատարանը այս Ամիրին» ժամալով։

***

Երկրորդ օրը քաղաքէն դուրս ելայ և շրջեցայ դաշտերուն մէջ, ուր հանդարտութիւնը կը ձօնէ մարդուն հոգւոյն ինչ որ կրնայ զինք զուարճացնել և ան՛ւր անյրպետին սրբութիւնը կը չորցնէ արմատները դաշտակին և արամութեան զորս նեղ փղոցներն ու մթին առուները յառաջ կը բերեն։ Եւ երբ հովիտին եզերքը հասայ, առջև ելայ ազուաներ ու արծիւներու և այլատեսակ գիշատիչներու լեզեոններ, որոնք մերթ կը թռչէին և մերթ կ'իջնէին, անոնց ճիչն ու կռիւքը և թեւերուն բախիւնները միջոցն էին լեցուցած։ Հեռաքերքրուելով մի քիչ աւելի յառաջացայ և ահ՛ իրաք, այրմարդու իր դիակը բարձր ծառէն կախուած. կին-մարդու մը դիակը զինք մահացնող քարերուն մէջ մերկ եւ կիսաթաղ և աւելի անդին, երիտասարդին դիակը, գլխահատ և արիւնաներկ հոդերուն վրայ ձգուած։

Կանգ առի, սեաբանին սոսկալիութիւնը կ'արծես թանձր ու մթագնող քող մը քաշեց մտքիս. Նայեցայ, արիւնաթաթախ դիակներուն միջև ցցուող զօրհուրելի մահասաւերէն զատ, ոչինչ նշմարեցի. մարկ ըրի, մարդկային օրինաց այս զոհերուն չուրջը պատող ագռաւներու կռիւքին հետ խառն անէսթեան ողբէն զատ, ոչինչ լսեցի։

— Մարդկային զազակներէն երեք անձ՝ երկ կեանքի գիրկն էին ու այսօր մահուան բռո՞ցքին մէ՛ջ եղան. — Երեք հոգի՝ մարդկային սովորութիւններու բերմամբ կանոնին դէմ մեզանչեցին, ու կոյր օրէնքը ձեռքը երկարեց ու ջախջախեց զանոնք անգթաւլի կերպով։

— Երեք հոգի՝ զորս ագիտութիւնը տրտնջումով ձեռնարկեցիմ ներգործի՝ արտասահմանեն, մասնաւորապես Ռուսաստանեն։

Դեռ Հայաստանի խորհրդայնացման առաջին օրը, մենք ժառանգութիւն սատացանք հարիւր հազարաւոր գաղթականութիւն, որ տնտեսութենէ զուրկ էր։ Խորհրդային իշխանութեան առաջին հոգը եղաւ զանոնք կապել տնտեսութեան, իբրեւ տեղական ազգաբնակութեան հաւասար բաղամասիներ. լծել Հայաստանի օգնարարութեան։

Այնուհետեւ, Հայաստանի տնտեսական վերելքիւ զուգընթաց՝ մենք ստիճանաբար ընդունեցինք այլ չափով գաղթականութիւն, որոնց այդ հնարաւորութիւնը կուտար մեր երկրի բարձրացող տնտեսութիւնը։

Հնգամեակը հնարաւորութիւն սեղծեց գալոթականներ ընդունելու մեծ չափով։ Մենք աջիկա կրնենք ծրագրուած կերպով, նկաթի ունենալով, որ եկող վերաբնակիչներ անհրաժեշտ է ապահովութեան վերածեց։ Կանանց անհաւասարութիւնը ոգեղ յանգանք մըն է բայց մարմինները սիրելը ո՞վ գեղեցիկ նչան համաւրեց։

Ա, դեօ՛ք չարիք մը աւելի մեծ չարիքո՞վ կը դիմագրաւենք և կ'ըսենք թէ այս օրէնքը։ Ապահովութեան մը դէմ աւելի հանրային ապահովութիւնով մը կը մաքառինք եւ կը ծափահարենք երբ սելով թէ այս է կանոնը կամ ոճիրին, հետ աւելի՛ մեծ ոճիրով մը կը գտնենք մարտինք և կը գոչենք թէ այս է արդարութիւնը։

Մինչ Ամիրը իր անցած կեանքին մէջ զգեաւած չունի՛ իր մէկ թշնամին. մինչ ինչ մը կալուած մը յափշտակած չէ՛ իր ակար մէկ հեաեւորդէն. մինչ փոխանակ հոգիին՝ գեղեցիկ կնիկի մը դարպաս բրած չէ՛ երբէք. արդեօք ինքը այս արգիլեալ բաներէն արդար ու անպա՞րտ էր որ իրեն՝ սպանողը մահացընել, գողը կախել և չնացող կինը քարահարկ բնել ներելի եղաւ։

Որո՞նք էն այս գողը ծառին բարձրացընողները, երկի՞քէն իյած հրեշտակները՞ թէ իրենց ձեռքը հասած ամէն ինչ յափշտակող մարդիկներ։

Որո՞նք քարկոծեցին չնացող կինը, իրենց ճգնավայրերէն եկող մենակեաց բարեպաշտնե՞ր թէ այն մարդկային էակնե՞ր որոնք աններելի արարքներ և խայտառակութիւններ րնողներ են մըթութեան վարագոյրին տակին։

Օրէ՛նքը—ինչ է օրէնքը, ո՞վ սեաած է արեւուն լոյսին հետ երկինքի խորքէն իջնելը անոր. ո՞ր մարդկային էակն է որ Աստուծոյ սիրոը սեսած և իր կամքը գիտցած է մարդկութեան նըկատմամբ։

Եւ սերունդներէն ո՞ր դերունդին մէջ հրեշտակները մարդոց ցմիկլ չրլսագայելով ըսին թէ ակարները կեանքի լոյսէն զրկեցէք. ինկածները սուրի սայրով ոչնչացուցէք և մեղաւորները երկաթէ ոաքերով ձգսեցէք։

***

Այս մտածումները անդադար կը խուժէին միտքս և զգացումներուս հետ կը նիզակցէին, երբ յանկարծ մօտաւոր քայլերու ձայն մը ականջիս դպաւ, դարձայ սեսայ որ դեսատի ազիկ մըն է որ ծառերու մէջեեէն դէպի երեք դիակները կը յառաջանայ զգոյշ և չրջահայեաց գնացքով։ Երբ երեսս սրդին կըռած գլուխը սեսաւ սուր ճիչ մը փրրցուց յուսահատական, ծնրադրեց անոր մօտիկը, դողդոջուն սրունքներուն վրայ դրաւ զայն և սկսաւ աչքերէն յորդահոս արցունքներ թափել և մտատի ծայրովը անոր դանգուռ ու գունատ մազերը չոյել և զղրալ վիրաւորիչ ձայնով և սրտին բովանդակ ուժովը։

ԱՒԵԼԻ ՀՐՕՐԱՆ ԱՒԵԼԻ

Թրգմ. Մ. Պ. ՋԱՏՐՃԵԱՆ (Շար.)

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔ

ԱՐԱՄԱՅԻՍ ԵՐՋՆԿԵԱՆԻ ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ՆԵՐԳԱՂԹԻ ՄԱՍԻՆ

Ժողովրդական Հմխիսհրներու խորհրդի նախագահի տեղակալ եւ Սրեւանի Հաղաքապետ Պ. Առաքելեան Սրգկեան հետեւեալ յայտարարութիւնները յրած է «Խ. Հայաստան»ի, Նեռգաղթի մասին։

—Այս տարի մեր կառավարութեան որոշումով ձեռնարկեցինք Նեռգաղթի՝ արտասահմանեն, մասնաւորապես Ռուսաստանեն։

Դեռ Հայաստանի խորհրդայնացման առաջին օրը, մենք ժառանգութիւն սատացանք հարիւր հազարաւոր գաղթականութիւն, որ տնտեսութենէ զուրկ էր։ Խորհրդային իշխանութեան առաջին հոգը եղաւ զանոնք կապել տնտեսութեան, իբրեւ տեղական ազգաբնակութեան հաւասար բաղամասիներ. լծել Հայաստանի օգնարարութեան։

Այնուհետեւ, Հայաստանի տնտեսական վերելքիւ զուգընթաց՝ մենք ստիճանաբար ընդունեցինք այլ չափով գաղթականութիւն, որոնց այդ հնարաւորութիւնը կուտար մեր երկրի բարձրացող տնտեսութիւնը։

Հնգամեակը հնարաւորութիւն սեղծեց գալոթականներ ընդունելու մեծ չափով։ Մենք աջիկա կրնենք ծրագրուած կերպով, նկաթի ունենալով, որ եկող վերաբնակիչներ անհրաժեշտ է ապահովութեան վերածեց։ Կանանց անհաւասարութիւնը ոգեղ յանգանք մըն է բայց մարմինները սիրելը ո՞վ գեղեցիկ նչան համաւրեց։

Ա, դեօ՛ք չարիք մը աւելի մեծ չարիքո՞վ կը դիմագրաւենք և կ'ըսենք թէ այս օրէնքը։ Ապահովութեան մը դէմ աւելի հանրային ապահովութիւնով մը կը մաքառինք եւ կը ծափահարենք երբ սելով թէ այս է կանոնը կամ ոճիրին, հետ աւելի՛ մեծ ոճիրով մը կը գտնենք մարտինք և կը գոչենք թէ այս է արդարութիւնը։

Մինչ Ամիրը իր անցած կեանքին մէջ զգեաւած չունի՛ իր մէկ թշնամին. մինչ ինչ մը կալուած մը յափշտակած չէ՛ իր ակար մէկ հեաեւորդէն. մինչ փոխանակ հոգիին՝ գեղեցիկ կնիկի մը դարպաս բրած չէ՛ երբէք. արդեօք ինքը այս արգիլեալ բաներէն արդար ու անպա՞րտ էր որ իրեն՝ սպանողը մահացընել, գողը կախել և չնացող կինը քարահարկ բնել ներելի եղաւ։

Որո՞նք էն այս գողը ծառին բարձրացընողները, երկի՞քէն իյած հրեշտակները՞ թէ իրենց ձեռքը հասած ամէն ինչ յափշտակող մարդիկներ։

Որո՞նք քարկոծեցին չնացող կինը, իրենց ճգնավայրերէն եկող մենակեաց բարեպաշտնե՞ր թէ այն մարդկային էակնե՞ր որոնք աններելի արարքներ և խայտառակութիւններ րնողներ են մըթութեան վարագոյրին տակին։

Օրէ՛նքը—ինչ է օրէնքը, ո՞վ սեաած է արեւուն լոյսին հետ երկինքի խորքէն իյնելը անոր. ո՞ր մարդկային էակն է որ Աստուծոյ սիրոը սեսած և իր կամքը գիտցած է մարդկութեան նըկատմամբ։

Եւ սերունդներէն ո՞ր դերունդին մէջ հրեշտակները մարդոց ցմիկլ չրլսագայելով ըսին թէ ակարները կեանքի լոյսէն զրկեցէք. ինկածները սուրի սայրով ոչնչացուցէք և մեղաւորները երկաթէ ոաքերով ձգսեցէք։

***

Այս մտածումները անդադար կը խուժէին միտքս և զգացումներուս հետ կը նիզակցէին, երբ յանկարծ մօտաւոր քայլերու ձայն մը ականջիս դպաւ, դարձայ սեսայ որ դեսատի ազիկ մըն է որ ծառերու մէջեեէն դէպի երեք դիակները կը յառաջանայ զգոյշ և չրջահայեաց գնացքով։ Երբ երեսս սրդին կըռած գլուխը սեսաւ սուր ճիչ մը փրրցուց յուսահատական, ծնրադրեց անոր մօտիկը, դողդոջուն սրունքներուն վրայ դրաւ զայն և սկսաւ աչքերէն յորդահոս արցունքներ թափել և մտատի ծայրովը անոր դանգուռ ու գունատ մազերը չոյել և զղրալ վիրաւորիչ ձայնով և սրտին բովանդակ ուժովը։

ԱՒԵԼԻ ՀՐՕՐԱՆ ԱՒԵԼԻ

Թրգմ. Մ. Պ. ՋԱՏՐՃԵԱՆ (Շար.)

Եւ պարզ է որ ովմեր իրապես կը ցանկան նեռգաղթի բնդարձակումը ամենէն առաջ պատասաւոր են նիւթապես աջակցիլ մեր կառավարութեանը բնակարանային օգնարարութեան ասպարիզում։

ԿԵՑՑԷ՝ ՀԱՅ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴԸ

"ՀԱՅ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴ ՄԸ Կ'ԱՆԻՒԷ ԱՁԱՐՈՆԵԱՆԸ,

«Հապէր»Թիւրք թերթը ադդրադատեալով Պ. Ահարոնեանի վերջին դիմումնեռուն, հետեւեալը կը գրէ վերի խորագիրներուն տակ։—

Այս հրատարակութիւնը որոշ է որ հայ համայնքին մէջ մեծ ազդեցութիւն պիտի գործէ։ Երկ հայ երիտասարդի մը կող մէ սեացաւ այս նիւթի մասին Ա. Պ. ընտորագրութեամբ Եամակ մը որուն մէջ կ'ըսէ.

«Տէր խմբագիր, ես Պոլսեցի հայ երիտասարդ մըն եմ։ Անցեալ օր Թրնեւ գծնուող Հայերու եւ Պ. Ահարոնեանի խոյմութեանց մասին գրած էիր։ Այդ բախախնդիրներու հայազգի անուով ստուած յիտասակագրին մեզի հետ ոչ մէկ կապ ունենալը պիտի յայտնեմ։

Պ. Ահարոնեան եւ իր ընկերները հայկական հայրենիք մը ունենալու ջանքեր կրնան ունենալ։ Մենք հանրապետական օրենքներով մեզի տրամադրուած բոլոր իրաւունքները կը վայելենք, բացի կրօնէ, քուրերնէ ու Թուրքիա կ'ապրենք։ Այս պատճառով, մենք դուրսը ուրիշ հայրենիքի մասին այ մտածելու պէտ չունինք։

Ո՛չ մէկ իրաւասութիւն ունենալով հանդերձ, թերեւս ով գիտէ որոնց անունին եւ հաւատնի այս խայտառակութիւնները կը գործեն, եւ այս պատճառաւ մեր հանգիստը կը վտղովեն։ Բոլորն այ անիծեալ ըլլան...»։

Հայ երիտասարդին այս զգացումները համար օնորհակալ ենք, կ'ըսէ «Հապէր», միայն քէ չենք ուզեր որ այսչափով վերջանայ։ Պոլիս ապրող օտա մը մտաւորականներ, լուսամիտ անձեր, հարուստներ եւ լրագրող Հայեր կան։ Գաղթիս մէջ հրատարակուող հայերէն թերթեր կան եւ մեր սիւնակները բաց են։ Ուրեմն, այսպէս ըլլալով ճանդերձ, միայն Ա. Պ. ԷՖԷնտիէն 5—10 տողնոց գրութիւնը այս խայտառակ մարդուկները խելքի բերելու չեն զօրեր։

ԼՈՒՐԵՐ ՀԱՅԱՍՏԱՆԷՆ

Թեոֆոլի եւ կոփամարաի խոյմները.—Հայաստանի թերթերը կը գրեն որ Յուլիսի վերջերը, Մոսկուա պիտի հասնի բրիական Թուրպոլիասներու խումբ մը եւ պիտի մրցի Մոսկուայի, Լենինկրատի եւ Խարհովի հաւաքական խումբերուն հետ։ Հոկտեմբերին Հայաստան պիտի գայ բրիական կռփամարտներու խումբ մը ասիկա երրորդ հանդիպումն է բրիական խումբերու հետ։

Ալիւմինիումի գործարան.— Հայաստանի մէջ ալիւմինիումի գործարան մը շինելու որոշում տրուած եւ տեղն ալ որոշուած է։ Այդ գործարանը պիտի ունենայ տեսական ո.ժ 1933ի վերջերը եւ տարին պիտի արտադրէ 10 հազար բօն ալիւմինիում։

Գաղթողներու 4րդ խումբը.—Յուլիս 5ին պաքում հասեր է գաղթողները փոխադրող օդանաւը, որուն մէջ բանախօսութիւններ եղեր են։

Բրօֆ. Խաչատուրեանի քրդերէն քերականութիւնը.—Բրօֆ. Խաչատուրեան պատրաստեր է հրատարակութիւնը պատրաստեր է հրատարակութիւնը սպագրուած լատինական տառերով եւ յատկապէս ուսուցիչներու համար։ Կը պատրաստուի նաեւ հրատարակել նաեւ Բրօֆ. Խաչատուրեանի եւ Բրօֆ. Ղափանցեանի կողմէ։ Ասոնց պիտի հրատարակուին բնագիտութեան, բնաբանութեան եւ ազխարհագրութեան թուրերէն դասագիրներ լատինական տառերով։ Այս դասագիրները պիտի գործածուին Հայաստանի գաս Ադրպէնեանի եւ Վրաստանի հրդական դպրոցներու մէջ։

Հայաստանի լուսաւորութեան ժողովրդային գոմիսէրութիւնը, Օգոստոսին պիտի հրաւիրէ յատուկ խորհրդակցութեան գանագան ցեղայացուցիչներ, Ադրպէնեանէ, Վրաստանէ եւ Լենինկրատէ։

Կոյրերու հմամագումար.— Հայաստանի մէջ տեղի ունեցեր է կոյրերու առաջին համագումարը։ Կոյրերու ընկերութիւնը ունի 1200 անդամ, որուն 800ը կ'ազխատի, իսկ 80 հոգի կ'ազխատի ընկերութեան արհեստանոցներուն մէջ։ Այս խորհրդակցութեան մէջ ընկերութեան անբաւարար ազխատանքը մասնաւորապես մասնաւորապես ընդգծուեցաւ, արհեստանոցներուն մէջ աշխատանքի պայմանները բարելաւելու համար։

ԹԻՒՐՔ ԹԵՐԹԻՑ ԲԱՐԲԱՆՋԱՆՔՆԵՐԸ

Ամերսահմանի Հայերու դատապարտութիւնները

ՆՊԱՏԱԿՆԻՆ ԽՌՈՎՈՒԹԻՒՆ ՅԱՐՈՒՑԱՆԵԼ ԵՒ ՔԷՄԱԼԱԿԱՆ ԱՒԱԳԱՆԻՆ ՈՒ ՐԷԺԻՄԸ ՄԵՂՄՏԵՂԷՆ ՎԵՐՑՆԵԼ Է ԵՂԵՐ

Թիւրք «Վագրը» թերթը վերի խորագիրներով կը գրէ իր 28 Յուլիսի թիւին մէջ։—

Սուրիոյ մեր Թղթակիցն առած մեր մէկ նամակին համաձայն, վերջերս Փարիզ գտնուող Հայ Դաշնակցական կազմակերպութեան կողմէ այդ տեղի Հայերուն խիստ գազանի նամակ մը ղրկուած է, 1932 Մայիս 27 թիւով ղրկուած այս նամակը խիստ ուշագրաւ տեղեկութիւններ կը պարունակէ Ֆրանսայի, Սուրիոյ և Լիւանանիոյ մէջ գտնուած Թուրքերու Քշնամի Հայոց գործունէութեան մասին։ Մեր Թղթակցին ձեռք բերած տեղեկութեանց համաձայն խնդրոյ առարկայ նամակին պարունակութիւնը սա է։—

Մայիս 26ին Փարիզ, Ազգնիւ ոը կօպլէն դուժարում մը ունենալով, կարգացինք Պոլսէն եկած նամակը, որուն մէջ ըսուած է թէ Յունիս 20ին Տէր Զօրի կողմը քիւրտ Իսմայիլ աղայի ազարակը գտնուին անունները են Մարաշցի Իպրահիմ, Մարաինցի Ճէվտ և Ուրֆացի Ճէվտէթ։ Ասոնք մեր հերոսներուն հետ ազարակին մէջ տեսնուելէ յետոյ, սահմանագլուխը անցնելու օրը պիտի որոշեն և պիտի մեկնին։ Ներփակեալ կը ղրկենք այդ 3 հոգիներու լուսանկարները։

Ասոնք ձեզի ծանօթ են։ Իրենց ձեռքը գտնուած գիրերը ողկ մը քննեցէք։ Յունիս 20ին երկու հոգիէ բազկացեալ մարմին մը Թող այդ ազարակը գտնուին և անոնց հետ տեսնուին։ Րուժանիայէն ալ Թուրքիա անցնելու կ'ուխտաւորի։ Այդտեղ գտնուող հերոսները վարելու համար Հարսչան, Արքին Գարագաչեան անգլիական անցագրով Յունիս 5ին Րուժանիա պիտի մեկնի։ Շատ ուշագրաւ Թիւն ըրէք որ Թուրքերը ոչ մէկ բանէ տեղեկութիւն սատնան։ 5 Մայիս 1932ին անգլիական դեսպանատունէն և դիւանագիտական դիւանի դեր անօրէնէն մեր գրած հրաւէրին պատասխանելով. Մայիս 26ին կէսօրէն յետոյ ժամը 3ին Աւետիս Ահարոնեան և Լևոն Թադէոսեան անգլիական դեսպանատունը երթալով մէկ քանորդ ժամ դեր անօրէնը սպասած ատեն, տեսնուած են դեսպանին հետ որ բռած է իրենց։— «Դուք մեր փոքր զինակիցներէն էք։ Եւրոպական դիւանագիտութիւնը ձեզի մեծապէս Շնասեց, դուք զրկուեցաք ձեր Թափած արիւններուն փոխարէնը սատնալու, Աստուծով սակէ վար կը հասնինք ձեր փափաքին»։

Ցետոյ դեր անօրէնը գալով հարցուցած է Թէ Սուրիոյ և Միջագետքի մէջ հերոսներ ունի՞նք և քիւրտերով օրքան կը հետաքրքրուի՞նք։ Պատասխանեցինք որ Սուրիոյ մէջ 30 լրտես և քաջ հերոսներ և Րուժանիոյ մէջ 22 հերոս ունինք, նոյնիսկ Սուրիոյ մէջ գտնուող հերոսներու Թիւը 200ի պիտի կրնանք բարձրացնել։ 1928ին քիւրտ Հոյպոյիններու հետ կնքուած հաւերաշխութեան մասին ալ փոսուած և րսուած է որ այդ հաւաձայնութեան հաւաձայն կը չարժինք։

Ահարոնեան խոսած է նաեւ կայսրութեան կուսակից Թուրքերու հետ գոյութիւն ունեցող համաձայնութեան և Սուրիոյ չիւրտերուն զէնք և դրամ չուսնեալու մասին։

Ի վերջոյ Ահարոնեան և Լևոն Թադէոսեան ըսած են Թէ Դաշնակցականներու հիմակուան բուն նպատակը, Թուրքիոյ մէջ յեղափոխութիւն յառաջ բերելու համար Թուրքիա հերոսներ մոցնել և քէմալական պետերը և րէժիմը մէջտեղէն վերցնել է։

Ասոր վրայ անգլիական դեսպանը, Թուրքիա հերոսներ մոցնելու համար 2000 անգլիական ոսկի տալ խոստացած է և այդ հերոսներուն մէջ Եթէ քաջ անգլիերէն գիտցողներ ըլլան, անոնց անգլիական անց գիրներ տալ խոստացած է։

Երչեալ դեր անօրէնը ըսած է որ արտաքին գործոց նախարարութիւնը հրահանգ պիտի տայ Բալէր Գոմիսէրութեան, որ իրէ զէնքի և ռազմամթերքի և Թէ անցագրի գործողութեան համար ամէն դիւրութիւն ընծայուի։

Արապեան և ընկերները եկան։ Արապեան քիչ մը ռնար բլլալով, 8 օր հոս մնալէ յետոյ Րուժանիա պիտի երթայ։ Դեսպանէն դրամ առնելէ յետոյ 1000 ոսկին ձեզի և մաս մըն ալ Րուժանիա պիտի ղրկենք։

Մանուկ Տէր Գրիգորեան և Գառնիկ Նազարեան Մայիս 22ին Դաշնակցականն ակումբը քննելու և Սուլթանականներու հետ տեսնուելու համար Եգիպտոս գացին։ Արդիւնքը ձեզի կ'իմացնենք։ Պոլսէն մեր առած տեղեկութիւնը այսօր Եգիպտոս իմացուցինք։ Այս անգամ չատ ուշագրաւթեամբ չարժեցէք։ Աստուծով կը յաղթինք։

ԿՆԻԲ ՎԱՐԶԱԿԱՆ ԽՈՐՀՐԴՈՑ

ՄԵԿ ԴԱՀԵԿԱՆԱՎ 200 ԵԳԻՊՏ. ՈՍԿԻ ՇԱՀԵԼՈՒ ՄԻՋՈՑԸ

Եգիպտական մեկ դահեկանոց վիճակահանութեան տոմսերէն 28 Յուլիսի թիրաժէն, լսիճական թիւ 20852 տոմսը ստաց է 200 Եգիպտական ոսկի։ Տոմսակին տէր Պ. Համբարձում Ղազարեան, սոյն գումարը գանձած է Եգիպտ. վիճակահանութեան տոմսերու գործակալ պարսա Պ. Տավուս Պաօղճեան։

Աւնոնք որ իրենց բաղդեն կը գանգատին, թող դիմեն Պ. Տավուսին, գնելու համար այս բախտաբեր տոմսերէն։

ՈՒՂՂՈՒՄ

Մեր երեկուան թիւին մէջ Մարմարիճեան թոխախտանոցին եղած նուիրատուն պէտ է կարդալ Տիկ. Անուշ Ղազարոսեան եւ ոչ թէ Տիկ. Ղազարեան։

ՏԱՐՏԱՆԵԼԻ ՊԱՏԵՐԱԶՄԸ

Այդ միջոցին ընդհ. բանակաեղիէն ղկուած հեռագիրները, ընդհ. հրամանատարութեան ժամանդ ըլլալը ցոյց կուսային։ Ամբողջ բանակին մէկ հատ երկրաչափ արամադրուած էր և անիկա ալ զօրաբաժինի մը գաշտային ջոկատներուն ենթակայ էր, այնպէս որ կամուրջներ չինող, ճամբայ բացող և ցամաքահանուսի վարը ըսա բաւականի յարդարող, և փորձառու ձեռքերու պակասը կար։ Բանակատեղին պատկանող սպաներու գանուած տեղն ալ յայտ չկար։

Բանակին տրամադրուած ռազմանիւթը հազիւ մէկ պատերազմի մը կրնար բաւել, իսկ կամուրջներու և ճամբանեերու չինութեան համար ոչ մէկ միջոց ձեռք առնուած էր։ Խրամային պատերազմի վերաբերեալ պատրաստութիւններըն ալ պակաս էին։ Խրամ փորելու համար Թուրքերուն սահմ մը միջոց տրուած բլլալով անկարելի էր որ մեր գինուորները դիւրութեամբ յառաջնային։ Անտարակոյս որ խրամային պատերազմ պիտի ժղէինք, մինչդեռ ջոկատները միայն չարժուն պատերազմի մը համար պատրաստուած էին։ Սահպողական հեռագրերով, Անգլիայէն և Եգիպտոսէն ձեռնատուքեր, (փրիքօփ)եր, կացիններ, և խրամային պոմպաններ պահանջուեցաւ։

Բայց այդ միջոցին արեւմտեան ճակատին վրայ պահանջուած նոյն տեսակի ռազմանիւթի և պիտոյքներու մեծ կարիք գանուելուն, ընդհանուր բանակատեղին անկարելի էր որ զանոնք հայթայթէր։ Միմիայն քանի մը ձեռնատուքեր և խրամային քնդանօթներ կարելի եղաւ գտնել։

Միեւնոյն ատեն լուր տրուեցաւ թէ՝ ճափոնէն եկող երկու քնդանօթներ և 500 պօմպաններ կէս ճամբէն դարձուելով Զանգեզուէ պիտի ղրկուին։

Այսուհանդերձ այս ուղղութեամբ ամենամեծ օգնութիւնը Մալթայէն և Եգիպտոսէն կատարուեցաւ։ Շաքաթական մէկ քանի հարիւր պօմպա նետուղ քնդանօթ մըն ալ ղրկուեցաւ։ Գատերազմի առաջին չրջանին այս քնդանօթը չատ օգտակար եղաւ և մեծ անուն չահեցաւ։

Ռազմանիւթ ճարելը մշտական մտահոգութեան առարկայ դարձաւ։ Եւ որովհետեւ քնաւ յոյս չկար թէ կացութիւնը կրնայ կարճ ժամանակի մը ընթացքին չակուիլ, պատերազմական նախարարութենէն հասկցուեցաւ թէ՝ Թելեպատ ցանցերու դէմ ինչ տեսակ միջոցներ գործածելու է և թէ իրենք ինչ կը մտածեն այս մասին։ Իբր պատասխան մեզի կը հրահանգուէր թելէ ցանցն ուն դէմ չարաքնել և պօմպա գործածել։

Այս պատասխանը անտարակոյս որ յուսատու ոչինչ ուներ։ Նկատի ունենալով որ Մայր հայրենիքէն 3000 մղոն հեռու վայրի մը պատերազմ մղելու համար հարկ եղած չափ ռազմանիւթ և պիտոյքներ կը պակսէին։ Նոյնիսկ մարտանաւերը ուրքահոտութեան, կամ քինամի խրամները քանկելու համար անհրաժեշտ ռազմամթերք չունէին։ Ռազմանիւթերու այս նուազութիւնը ծովակալ Ռոպէրն ալ նեղդրութեան մէջ կը դնէր։

Գատարտաութիւններու մեծամասնութեան մէջ ջուրի չգոյութիւնը ընդհ. հրամանատարութիւնն ալ մտահոգութեան մէջ թողուց։ Այս մասին սպայակոյտը չէր կրցած պէտք եղած ձանօթութիւնը քաղել։

Ապրիլ 3ին պատերազմական նախարարութիւնը հեռաձայնով հեռագիրը կ'ուղղէր Զօր. Համիլթընի։ «Կ'ելիսլոլուի Թերակղզիին մէջ ջուր ճարելու համար նոր ձանօթութիւն ալ ունի՞ք։ Այս մասին գէշ լուրեր կ'առնենք»։

Զօր. Համիլթըն յաջորդ օրը ղրկած իր պատասխանով կ'ըսէր ամէն կողմէ մեծ դժուարութիւններ հանդիպած է, Թէ մասնաւոր միջոցներ ձեռք առնուած են և կը խնդրէր որ ջուրի խնդրին մասին նախարարութեան քով գանուած տեղեկութիւններ չուսով հաղորդուին իրեն։

Գատերազմական նախարարութիւնը պատասխանեց որ 1905ին պատրաստուած տեղեկագիր մը միայն ունին այդ մասին։ Այս տեղեկագրին մէջ կ'ըսուէր Թէ առատ ջուր կը գտնուի Թերակղզիին մէջ, եւ միայն Անզաքի մէջ ըսպեւի ջուր չի գտնուիր։ Մինչդեռ հիմա կենդանիներուն ջուրն իսկ դուրսէն ղրկելու կ'ստիպուէին։ Այսու հանդերձ ամէն տեսակ միջոցներ ձեռք առնուած եւ Ապրիլ ամսուայ մէջ առանց ջուրի չմնալու համար ինչ որ պէտք էր գործադրուած էր։ Գատերազմական նախարարութիւնը երկու խոշոր ջուրի փոխադրանաւեր վարձած էր։ Ազքանդրիոյ և Գահիրէի չուկաները որչափ Թիթեղ և տիկեր որ կային հաւաքուած, վերջապէս Թէ ցամաքահանումի մայրը ջուր հաւաքելու և մինչեւ զինուորներու քովը հասցնելու համար ամէն ձեռակ միջոց ձեռք առնուած էին։ Նոյն ատեն պատրաստուած էր որպէսզի ճամբան ղրկուած ջուրը չվատնուի։ Միեւնոյն ժամանակ բոլոր զինուորներուն պատասխրուեցաւ իրենց ջրամանը գործածելու համար, պիւսքիւիի եւ նման Թիթեղները չնեռելու։

Դէպի Ապրիլի վերջերը, Ֆրանսայէն ղրկուած և Եգիպտոսի մէջ կազմակերպուած Զիօճի ջորիներն ալ չուտափոյթ Զանգեզուէ ղրկուելով, փոխադրական միջոցները մասամբ ապահովուած էր։ Բայց մինչեւ որ առնէք պէտք եղած տեղերը ղրկուեցան բաւական դժուարութիւններու բախեցան։ Այս գժուարութիւններուն չիր հասկնալու համար կը բաւէ յիշել միայն այն հեռագիրը, որով Ապրիլ 17ին Ադքանդրիայէն 200 էշ, 800 հատ կաթի Թիթեղ և 20 հատ ալ Եգիպտական իշապաններ ղրկուիլը կը պահանջուէր։ Այդ միեւնոյն Թուականին ուրիշ հեռագրով մըն ալ սաիպղաբար կը պահանջուէր Զիօճի ջորիները ղրկել Եթէ նոյն իսկ անոնց Թիւը սահմանափակ եղած բլլար, չմոռնալով նաեւ մէկտեղ ղրկելը հաւաքուած Թիթեղներուն։

Ակներեւ է ու ղրկուած բանակն ու անոր կատարելիք գործը բախատութեան եզերք չունէին։ Առաջին օրերուն Զօր Համիլթըն պահեստի ուժեր ուզելու մտադրութիւն չուներ եւ այնպէս ցոյց կուտայ, Թէ անպայման պիտի կրնար յաղթել։ Բայց իր հին հրամանատարը եղող Լօրա Ռիչնէրի հանգէպ ունեցած կացութիւնը քանի մը կէսերու մէջ մանուկ որ բնոյթ մը սատացած էր։ Իր մասին ունեցած հաւատարմութիւնը, միեւնոյն ժամանակ պատերազմական նախարարութիւնն ալ կը բաժնէր։

Զօրավար Համիլթըն, Հար. Ափրիկեան պատերազմի ատեն Լօրա Ռիչնէրի հրամանին տակ գանուած, միեւնոյն անհակիի կէտ սպրած և անոր ազդեցութիւնը կրած էր։

(17)

(Շար.)

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ԿՕՐԿՈՒԼՕՖ ԿԸ ՓՈԽԷ ԻՐ ՄԻՏՔԸ
ԵՒ ԿԸ ՍՏՈՐԱԳՐԷ ՎԱՌԱԲԵԿ ԱՏԵԱՆԻ ՄՕՏ
ԿԱՏԱՐՈՒԵԼԻՔ ԴԻՄՈՒՄԸ

Բարիզ.— Եղեռնագործ Ատեանի կողմէ մահուան դատապարտուած Բօլ Կօրկուլօֆ կը մերժէր ստորագրել վճռաբեկ ատեանի կատարուելիք դիմումը, հակառակ իր փաստաբանի ջանքերուն: Ականկա փոխեց իր միտքը եւ ստորագրեց դիմումը: Օգոստոսի լմննալէն առաջ, յայտնի պիտի ըլլայ սոյն դիմումին տրուելիք հետեւանքը:

Խաղաղութիւնները դարպրեցան Ուաշինկթընի մէջ

Ուաշինկթընը.— Վերջին խաղաղութիւններէն վերջ, ամենուրեք կը տեսնուի որ նախկին զինուորներու խումբեր մայրաքաղաքէն յամառօրէն կը հեռանան վրանին ցեխով ծածկուած վինակի մէջ եւ ուսերնին շալկած իրենց գոյքերը, անոնց կիները եւ զաւակները ճամբուն եզերքը նստած կսպասեն որ իննճաշարժի կարելից տէրեր փոխադրեն զիրենք:

Հեռեւակազօրաց ջոկատներ սուինները հրացան անցուցած պահակ կը կենան բանակատեղիներու միացող աւերակոյտերու առջեւ. Բէնսիլվանիա Ավընիւ եւ Անաֆօսթիա, մինչդեռ ոստիկանական զօրաւոր ջոկատ մը կսպասէ Սպիտակ Տան մէջ:

Քառասունի չափ ցուցարարներ ձերբակալուեցան, անկարգութեանց դրդիչները գտնելու համար նախագահ Հուվէրի կողմէ ստուած հրամանի վրայ:

ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ ԾԱՅՐԱԳՈՑՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ ՄԷՋ
Ռուսական երկաթուղիներու բարձր պաշտօնեայի մը սպանութիւնը

Լօնտոն.— Խարպիէն եկող հեռագիրներ կը հաղորդեն թէ ռուսական երկաթուղիներու բարձր պաշտօնեաներէն Սալթէր անուն անձ մը, հրացանի հարուածով սպաննուած է չինական տարազ հագուած չորս ռուսերու կողմէ:

Կը կարծուի թէ ասիկա Սպիտակ Ռուսերու կողմէ գործուած վրէժխնդրական արարք մըն է:

ԻՐԱԳԻ ՄՈՒՏՔԸ ԱԶԳԵՐՈՒ ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ՄԷՋ

Ժընէվ.— Անգլիական կառավարութիւնը պահանջեց թէ Իրագի Ազգերու Դաշնակցութեան ծոցին մէջ ընդունուելու խնդիրը դրուի Ազգ. Դաշնակցութեան Ժողովին Սեպտեմբեր ամսուն գումարելիք նստաշրջանին օրակարգին մէջ.

Այս դիմումը կատարուած է անգլիական այն թելադրութեան հետեւանքով թէ ժամանակը հասած է հոգատարութեան վերջ դնելու համար Իրագի մէջ. Ազգերու Դաշնակցութեան հոգատարութեան ծանծաղոդովը համամտութիւն յայտնած է այս առաջարկութեան պայմանաւ որ Իրագը լինի Ազգերու Դաշնակցութեան մէկ անդամը եւ երաշխաւորութիւններ տայ փորրամասնութեանց պաշտպանութեան համար.

Եգիպտական վարչապետ Սըտգի փաշա կ'ընդունուի Պապին կողմէ

Հռոմ.— Եգիպտոսի վարչապետ Սըտգի փաշա Պապին կողմէ ընդունուեցաւ Վատիկանի մէջ անոր հետ տեսակցելու 35 վայրկեան.

Սըտգը փաշա Իտալիայէն մեկնեցաւ Վիշի երթալու համար.

ՕԴԱՆԱԻԻ ԱՐԿԱԾՆԵՐ ԼԵՀԱՍՏԱՆԻ ՄԷՋ

Վարշաւիա.— Լեհական օդանաւային ոյժերը երեք արկածներու մատնուեցան անցեալ շաբթուան ընթացքին:

Զինուորական օդանաւ մը գետին իյնալով խորտակուեցաւ Լէմպէրկի մօտ. մեքենային աւրուելուն հետեւանքով: Երկրորդ օդանաւ մը խորտակուեցաւ Քօնինի մօտ եւ երրորդ մըն ալ Բօզնէնի քիչ մը հեռու վայր մը:

Վեց հոգի սպանուեցան այդ արկածներուն հետեւանքով:

Ընդհարում օդին մէջ

Միւնխէն.— Օդին մէջ տարօրինակ ընդհարում մը տեղի ունեցաւ Միւնխէնի Շլայհայմ օդակայանէն քիչ հեռու վայր մը:

Եունքէրներու ամենախոշորը, DI 2102. որուն միջազգ. փորձերու մէջ Ալպեաններու տարած յաղթանակը գրաւած էր հանրութեան ուշադրութիւնը, ընդհարում մը ունեցաւ ուրիշ օդանաւի մը հետ որը ինկաւ գետին բոլորովին ջախջախուած վիճակի մէջ: Իր ղեկավարը վիրաւորուեցաւ ծանր կերպով եւ իր վիճակը կը նկատուի իբրեւ յուսահատական:

Խոշոր Եունքէրին մէջ կը գտնուէին վեց ճամբորդներ որոնց կարգին Լուֆթհանսա ընկերութեան տնօրէններէն մին: Իր թեւերէն մին կոտրուեցաւ եւ իր մեքենան վնասուեցաւ, բայց ան յաջողեցաւ գետին իջնալ յաջող կերպով:

Նուռանիար բանիմ մը Միացեալ Նահանգներու մէջ

Նիւ—Եորք.— Միացեալ Նահանգներու զինուորական փորձագէտները կը շահագրգռուին ծանրով մը որը պիտի կրնայ քաշել ժամը 120 մղոն արագութեամբ եւ որը շնորհիւ մասնաւոր մեքանիզմի կարող պիտի ըլլայ նզեր ուղը ոտնաչափի բարձրութիւն մը ցատկել օդին մէջ եւ գետին իյնալ իր օդը խոյացած վայրէն երեսուն ոտնաչափ հեռու տեղ մը:

Երկու հանդիսավարականներ մահուան կը դատապարտուին Հունգարիոյ մէջ

Գուտափէշթ.— Սալայ—Հօլչնտէր եւ Ֆիւրսթ անուն երկու համայնավարականներ մահուան դատապարտուեցան:

Կը հաղորդուի թէ մահուան պատիժը պիտի գործադրուի անմիջապէս:

Պ. ՖՕՆ ԲԱԲԷՆ ՅԱՁՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ԸՐԱՒ «ԱՍԷՐԻՔԷՆ ՆԻՒԶ» ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԵԱՆ

Գէրլին.— Դաղտական օրգանակները, տարբեր տարբեր մեկնութիւններ կուտան վարչապետ Ֆօն Բաբէնի կողմէ «Ամերիկեն Նիւզ» գործակալութեան կատարուած յայտարարութիւններուն:

Մասնաւորապէս կ'ընդգծուի իր այն յայտարարութիւնը թէ համայնավարական կուսակցութիւնը չպիտի արգիլուի եւ ո՛չ ալ օրենքէն դուրս պիտի հռչակուի ընտրութիւններէն յետոյ, ինչպէս որ եղաւ ընտրութիւններէն առաջ: Այս մասին տարաձայնութիւն մը եղած էր եւ այս տարաձայնութիւնը մեծ ասպնջականութիւն գրգռած էր Ֆրանսական կարգ մը թերթերուն սիւնակներուն մէջ:

Պ. Ֆօն Բաբէն յայտնեցած էր նախկին կառավարութեան կողմէ համայնավարական կուռակցութեան դէմ արտայայտուած պատերազմը ուղղուած է «հոգեկան եւ մտաւորական պոլշեվիզմի դէմ.

ՊՕԼԻՎԻԱ ԲԱՐԱԿՈՒԱՅԱԿԱՆ ՎԷՃԸ

Գէրլին.— Այն իրողութիւնը թէ Բարակուայի կառավարութիւնը որոշած է յարգել խաղաղութիւնը ապացուցուած է Ասսունճսիսնեն եկող հետագիրներով որոնց կը հաղորդեն թէ կառավարութիւնը հրահանգ տուած է պոլշեւիկեան սահմանագրութիւնը երկայնքը գտնուող զօրագունդերու հրամանատարներուն որ պատրաստական դիրքի կը մնան բոլորովին:

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ՏԵՂԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԽԱՆԱՍՈՐԻ ԱՐՇԱՒԱՆՔԻ ԴԱՍԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆԸ

Անցեալ կիրակի օր 31 Յուլիս 932 ժողովուրդային Տան սրահին մէջ տեղի ունեցաւ Խանասորի արուարձանի տարեդարձին նուիրուած ցերեկոյթը: Սրահը լեցուն էր, հայ ազատագրութեան ճանապարհին, լուսաւոր այդ դէպքի յարգանքի տուրքը վճարող բնթր բազմութեամբ մը: Հանդէսին կը նախագահէր Գր. Ղազար Ջարըգ, որ բացման խօսքը բնելէ եւ Խանասորի արուարձին համարոտ պատմականը բնելէ յետոյ բեմ հրաւիրեց օրուայ բանախօսը Գր. Գասպար Իփէկեանը: Ծարգելի բանախօսը մէկ ժամ տեւող բանախօսութիւնով մը վեր հանեց այդ արուարձնի կատարած դերը հայ մտի եւ հոգեբանութեան փոփոխման տեսակէտին գայն դարձնելով գործնապես դիմադրող ու իր ազատութեան համար մարտնչող ժողովուրդ մը: Ինտելով որ այդ եւ նրման ոգեւորական դէպքերով է որ միայն հայր կրցաւ հանգիլ օր մը անկախ պետութեան եւ բանակ ունենալու, որու գործունէութեան մէջ Խանասորի արուարձնի սերունդը ու դերակատարները պատուաւոր դեր կատարեցին:

Բանախօսութենէն յետոյ եղան մեներգներ, Գր. Կ. Պատուճասեանի եւ Օր. Զրեանի կողմէ. Գր. Արմէն Անուշ արտասանեց *Հայրենի Տուն*ը եւ ապա ժողովուրդի պահանջքին ընդառաջելով Զարեհնցի «Ես իմ անուշ Հայաստանիցն»:

Հանդէսը փակուեցաւ նախագահի մէկ ճաշի խօսքով, որ ներկայ օրերու պահերը նմանցուց 896ի օրջանին — այն է յուսալքման եւ ձախողանքի օրջան, որմէ յետոյ մեր ժողովուրդն եւ իր առաջնորդներու միացած ճիգերով սեղմուեցաւ Խանասորը ու յեղափոխական գործերը, ոգեւորելով մեր ժողովուրդը եւ զգաստութեան հրաւիրելով բոնամիները: Ըսաւ որ պէտք է այժմ եւս հայ սերունդը ու առաջնորդները մտածեն. հոգեկան դիմադրութեան եւ նոր ճանապարհ մը գտնելու մասին դէպի մեր լիակատար ազատագրութիւնը: Դադարներուն բարձրախօսով կը նուագուէր ու կերգուէր հայկական երգեր ու խմբերգներ:

Մեկուկես ժամ տեւող հանդէսը վերջացաւ լաւ ու ոգեւոր տրամադրութեան մը մէջ:

X.

ՁԱՇԿԵՐՈՅԹ Ի ՊԱՏԻՒ Ն. Վ. ՍՈՒՄՇԻ ՊԷՅ ՊԷՐԷՔԷԹԻ

Բարձր Գօմիսէրի փոխանորդ Գր. Հէյլօ, կիրակի երեկոյ, ճաշասեղան մը տուաւ ի պատիւ Սիւրիական Խորհրդարանի նախագահ Ն. Վ. Սուպհի պէյ Գէրէքէթի: Ներկայ գտնուեցան Գ. Գ. Օպուառ, Լավասըր, Շահիր Նէյմէք պէյ:

«Էլ Ահրար» արձանագրէլէ վերջ այս հրաւէրը, կը կարծէ որ Սիւրիական խորհրդարանը մօտերս արտակարգ ժողովի պիտի հրաւիրուի, որովհետեւ օտացան այս օրեր հրաւէրներուն ու տեսակցութիւններ:

ՄԽԱԽՕՏ ԿԸ ՓԱԽՑՆԷՆ

Ժանտարմաներ Անթիլիասի մէջ գրաւած են համիօճ օրօ մը եւ յետ ննջումեքան գտած են որ անոր մէջ 95 սնունդ ծխախոտ կը գտնուի: Հասկցուած է որ այդ ծխախոտները կը պատկանին Թիւրք — Մօնթօրոյ ընկերութեան:

ՀԱՑ ՀԱՄԱՅՆԱՎԱՐՆԵՐՈՒ ՍԽՐԱԳՈՐԾՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ
«ՄԻ ՔԻՉ ԴՈՐԾ, ՓՈՂԷ ՀԱՐԿԱՒՈՐ»
ԻՆՉՊԷ՞Ս ԿԸ ԴԱՏԷ ԱՐԱԲ ՄԱՄՈՒԼԸ

Անցած օրերուան ընթացքին, դժբաղդաբար, հանի մը ցաւալի դէպքեր եւ վհճեր առիթ տուին Մոսկուայի հայ վարձկաններ: Հասկնալու համար այդ տգեղ երեւոյթին տեղացիներու վրայ ձրգած գէշ ազդեցութիւնը, կը բաւականանանք արաբ մամուլի հրատարակութիւններէն կարգ մը մեջբերումներ ընելով: Պարզ է որ մեր համայնավար ապրարիկներ անօթեցած են, ու ճամ զրգռելի արարքներով կը յուսան վարձատրուիլ Մոսկուայէն: «Մի քիչ գործ, փող է հարկաւոր»:

«Էլ Ահրար» 2 Օգոստոսի թիւին մէջ կը գրէ.—

Հայ համայնավարական օրգանակներ արտակարգ գործունէութեան եւ շարժումի մը սկսած են վերջերս: Մանաւանդ հանի մը օրաբաթ առաջ, Մոսկուայի երկու գործակալներու ձերբակալումէն վերջ: Այս շարժումը սասսկացաւ դաշնակ կուսակցութեան կողմէ Ազգերու Դաշնակցութեան դրկուած բողոքագրէն վերջ, որով անոնք կը բողոքէին Թիւրիխոյ Ազգաժողով մուտքին դէմ: Պոլշեւիկներ որոշեցին նոր գործունէութեան մը սկսիլ եւ Լիբանանի ու Սիւրիոյ մէջ գտնուող իրենց բոլոր լրտերները հրաւիրեցին Գէյրութ:

Կիրակի առաւօտ, հայ պոլշեւիկ խումբերը ամեն կողմէ սկսան հաւաքուիլ Մար Միխայէլ եկեղեցիի բով. Ուրուանդ Տատուրեանի խանութին առջեւ: Ոսպիկաններ ժամանակին դաշնակ կուսակցութեան պատկանող ծակոր Քհպապճեանի որսի գենքը գրաւած էին, ծակոր երկու բնկերներով պահակատուն կ'երթար այդ գենքի խնդրին համար: Անոնք երբ Ուրուանդի խանութին բով հասան, Փանոս Արմաճեան, Միխայէլ Քէյխեան, Արքին Մասճեան, Զաքիէ Տատուրեան, Արքին Պիրեան, Սեմէյեան յարձակեցան անոնց վրայ եւ սկսան հայհոյել դաշնակցութեան: Ծակոր փոխադարձեց. Ասոր վրայ պոլշեւիկները յարձակեցան երեք դաշնակցութեան վրայ եւ սկսաւ կռիւը: Երեք դաշնակցներ վիրաւորուեցան: Պոլշեւիկները ձերբակալուեցան:

Հայկական օրգանակներ օտարերկրեայ կառավարութեամբ կը հետեւին այս դէպքերուն:

* * *

Մեհեւնոյն խնդրին շուրջ, «Էլ Նիսամ», «Էլ Բասրա» եւ «Էլ Թէհեր» թերթերը հետեւեալը կը գրեն.—

Հայ պոլշեւիկները վերջին օրերս արտակարգ գործունէութեան մը սկսած են: Մինչեւ հիմա գաղտնի կը գործէին անոնք, իսկ ներկայիս այլեւս բացէ ի բաց գործունէութեան սկսած են: Անոնք բոլշեւիկեան ակելի կը ճախընտրեն այժմ հրապարակային կռիւներն ու վհճերը:

Գէյրութի հայ պոլշեւիկները խումբ խումբ եւ զինուած կ'սպասեն դաշնակցներ, անոնց վրայ յարձակելու համար: Շաբաթ օր 8-10 պոլշեւիկներ հաւաքուեցան եւ երբ Քհպապճեան անուն ազգայնական հայ մը իր ընկերով ճամբէն կերթար, յարձակեցան վրան եւ իրենց դանակներով ու փայտերով սկսան հարուածել զայն, ամեն տեսակ հայհոյութիւններով եւ նախատինքներով, ամբաստանելով զանոնք ոչ բարձր գօմիսէրութեան եւ դրամատիրութեան լրտեսներն են: Ծանր կոր ծանրօրէն կը վիրաւորուի եւ հիւանդանոց կը փոխադրուի: Անոր ընկերը ձեռքին կը վիրաւորուի եւ երկ չփախչէր ան ալ չէր ազատուէր:

Յայտնի է որ այս համայնավարները ծանօթ են. անոնք հանիցաւ ոստիկանութեան կողմէ ձերբակալուած են, բանտարկուած եւ ծորէն արձակուած: Արդեօք կառավարութիւնը այս անգամ մ ալ պիտի գոհանայ հանի մը օրուան բանտարկութեամբ: Այս հանդիպի եւ խառնակիչ տարրերն պիտի մաքրէ արդեօք հաղորդը:

ՀԻՃԱԶԻ ԴԷՊՔԵՐԸ
ԱՄՍՏԱՄԲՆԵՐՈՒՄ ՊԵՏԸ ՍՊԱՆՆՈՒԱԾ

«Էլ Ահրար»ի Դամասկոսի թղթակիցը, այսօր, հետեւեալով կը տեղեկացնէ.—

Դամասկոս գտնուող Հիճազի ներկայացուցիչը պատասխանական յայտարարութիւն մը հրատարակելով կրսէ որ Հիճազի առաջին նախարարութեան կողմէ դրկուած հեռագրի մը համաձայն, Ամապայի Տապա կոչուած օրջանին մէջ սոսկալի ընդհարում մը տեղի ունեցած է Հիճազի ուժերու եւ ապստամբներու միջեւ, Ապստամբներու պետ Իպն Րիֆտան իր երկու զաւակներով սպաննուած է այս ընդհարումներու միջոցին:

5000 ՏՕԼԱՐԻ ՆՈՐ ԴԱՏ ՄԸ ՆԻԿՕԼԱ ԶՀԷՅՐԻ ԴԷՄ

Մարի Ժօճ անուն ծերուհի կին մը, դատ բացած է Նիկօլա Զհէյրի դէմ, որով ան կամբասանէ ճախկին դրամատէրը գեղծարարութեամբ:

Մարի Ժօճ կրսէ.—

«Ես Ամերիկայի մէջ 35 տարի ապրած եցայ եւ խնայեցի 5000 տոլար: Գէյրութ վերադարձիս այդ գումարը յանձնեցի Նիկօլա Զրհէյր դրամատան: Ինծի տեսակ մը տուին. սակայն երբ դրամի պէտք ունեցայ չտուին, առարկելով որ Ամերիկայէն դրամ պիտի սպասնան եւ պիտի վճարեն: Վերջն ալ սնանկացան»:

Պ. Տիգանկլ, հարցաքննիչ դատաւորը նոր ընութեան ձերբակալած է:

ԱՔՐԻՓՕԼԻՍ ԱՌԱԳԱՍՏԱՆԱՒԸ ԱՇԽԱՐՀԻ ՇՐՋԱՆԸ Կ'ԸՆԷ

Ծուլնական դրօսակ կրող Աֆրափոլիս անուն հինգուկս մեր երկարութեամբ առագաստանաւը առջի օր մեր նաւահանգիստը հասաւ: Իր հետ ունի երեք ճամբորդներ, յոյն օդանաւորդ մը եւ երկու գերման երկրաչափներ որոնք ասխարհի օրջանը կ'րնեն:

Առագաստանաւը ծուլնական Առեւտրական Օդանաւորդութեան կողմէ ձերբակալուած է Փիրէեն եւ ծուլնական Առեւտրական Օդանաւորդութեան կողմէ ձերբակալուած է Հիճազի ուժերու եւ ապստամբներու միջեւ, Ապստամբներու պետ Իպն Րիֆտան իր երկու զաւակներով սպաննուած է այս ընդհարումներու միջոցին:

ՕՏԱՐԱԿԱՆԻ ՄԸ ՀՆԱՐԱՍՏՈՒԹԻՒՆԸ

Օտարականի մը համար տրամադրուած հրամանագիր տասրագրուած էր 48 ժամ վերջ պէտք էր մեկնէր ան. Այս միջոցին օտարականը մտածեց եւ գտաւ միջոց մը չմեկնելու համար: 500 ոսկինոց մուրհակ մը տասրագրեց: Պատասպահանը դիմեց կառավարութեան եւ խնդրեց անոր արգելափակումը: Ըստ օրէնքի ան չի կրնար մեկնիլ, մինչեւ որ չվճարէ իր պարտը:

Դատարանը հրահանգեց արգիլել անոր մեկնումը: Այժմ պարտատէր է ան Գէյրութ մնալ: մինչեւ որ վճարէ իր պարտը:

ԻՆՔՆԱՇԱՐԺԻ ԱՐԿԱԾ
ՄԵՌԵԼ ՄԸ ԵՒ ԲԱԶՄԱԹԻՒ ՎԻՐԱՒՈՐՆԵՐ

Երէկ Սայեահն հեռաձայնով կը տեղեկացնեն թէ՝ Օրօ Բութիէի իննճաշարժերէն մէկը, Վաթի Զէյնի կոչուած տեղի հասնելուն պես օրջան է եւ իննկած ծովու մէջ: Վարիչը մեռած է, օգնականը ծանրօրէն վիրաւոր, իսկ ճամբորդներէն ոմանք մահաւիրճ:

ՁԱՄԲՈՒ ԱՐԿԱԾ
ԺԱՆՏԱՐՄԱ ՄԸ ԿԸ ՄԵՌՆԻՒԻ ՄԷԿՆԱՒ ԿԸ ՎԻՐԱՒՈՐՈՒԻ

Սարգիս Տօմիք եւ Գուսա Խյօ անուն երկու ժանտարմաներ մօտօսիքլէթով Թրիբոլիի ճամբուն վրայ Միւնիճ գիւղին առջեւ կը զննուէին, երբ Մուհամէտ Ռհօթի վարած իննճաշարժը վերջին ծայր արագութեամբ կը սուրայ եւ կը բախի մօտօսիքլէթին: Այս վերջինը ճամբէն 10 մէթր հեռու կը նետուի եւ կտոր կտոր կըլլայ: Ժանտարմաներէն մէկը կը մեռնի եւ միւսն ալ կը վիրաւորուի:

Անձի՛, ֆեզ կը սիրեմ
Cinéma Alphonse-ի մէջ

Այս օրաբաթ սինեմա Ալֆօնսի մէջ կը ներկայացուի սիրուն կատակերգութիւն մը՝ *Աննի, քեզ կը սիրեմ*, որուն իրենց մասնակցութիւնը բերած են երկու մեծահռչակ դերասաններ:

Այս կատակերգութենէն զատ, այժմեութիւններու բաժնին մէջ կը ներկայացուի վերջերս ովկիանոսին վրայ հրկիզուած Ֆրանսական ամենամեծ ճաւերէն *Ժոռժ Ֆիլիփար*ի ողբերգական հրդեհումը:

ՆՈՒԻՐԱՏՈՒՈՒԹԻՒՆ

Պ. Տիգրան Արզումանեան ուխտի մը առթիւ կը նուիրէ 500 ս. դահեկան Մարլբէյնի բոխախանոցին:

Սանալ խմբագրութենէս:

Նոյն առթիւ եւ նոյն նպատակին սյրի Տիկին Սուրբունի Պօղոսեան կը նուիրէ գառնուկ մը:

Սանալ անմիջապէս, Գարաճրիճայի ճիշդ դիմաց սափրիչ Պօղոս Տուրսունեանին:

ԿԸ ՓՆՏՈՒԻ

Բնիկ Տէօրթ - Եօղի, հայրիկս Սիմէոն, մայրս՝ Թրվանտա, քոյրս՝ Իսկուհի՝ եւ եղբայրներս՝ Գրիգոր, Սարգիս եւ Միհրան Թօմպուլեան, որոնք մեծ գաղթահանութեան ժամանակ Տէր Զօրի կողմերը ախտորուած են:

Անոնք *Յովհաննէս Թօմպուլեան*

ՍԱԿԱՐԱՆ ՊԷՏՐՈՒՒԻ

2 ՕԳՈՍՏՈՍ 1932

		Ս. Փ.
Եգիպտկ. բլղարդմ.		459
Անգլկ.	»	448
Տօլար	»	126.75
Թրքական	»	59.50
Գաճ Օթթօման		135
Իտալական Լիր	100	647
Ծուլնական Տրախմ	100	80
Անգլկ. ոսկի		608
Ֆրանս.	»	487
Օսման.	»	549.50
Արծաթ մէճիտ		18
Դրեսի Ֆօնս.	Ա. Ֆէ.	530
»	» Բ. »	283
»	» Գ. »	274

Մէնթրեան եզբարէ Բիւ Ֆօռ Թէյֆօճ՝ 5-19

— 160 —

Վերջապէս Մր. Քարլայլ հասաւ եւ Իզապէլ իր ամբողջ ուժով դիմադրեց երթալու համար իր տունը:

Քարլայլ տեսնելով այդքան պնդումը, ըսաւ.

— Իզապէլ, երթալ փափաքելուդ բուն պատճառը ըսէ ինծի, անպայման պատճառ մը ըլլալու է:

Իզապէլին մէկէն ի մէկ այն տեսակ միտք մը եկաւ որ ամուսինին պէտք էր ըսեր այդ պատճառը: Ոչ միայն Լէվիսընի իրեն արտայայտած միտքերը ամուսինին յայտնել կուզեր, այլ նոյն իսկ ժամանակին անոր հանդէպ սէր մը տածած ըլլալը յայտնել կը փափաքէր:

Երանի՛ թէ խօսէր, երանի թէ ինքզինքը այդ վհատնձն, իրատես եւ ներող ամուսնին գիրկը նետէր. Քարլայլ աւելի շատ կը սիրեր զինքը, կը պաշտպաներ եւ կը հովանաւորէր: Ա՜հ, ինչո՞ւ լուռ մնաց Իզապէլ եւ միտքը դրածը չգործադրեց:

Կեանքի դրուագները երբեմն որքան պզտիկ թելերով կը դառնան, երբ Իզապէլ բերանը պիտի լուներ, Քարլայլ զրպանէն նամակ մը հանելով իրեն տուաւ: Նամակը Միս Խօրնիէն էր, բօսթի դրամը չտեղու համար եղբօրը հետ ղրկած էր իրեն, պաղ եւ անտարբեր նամակ մըն էր.

— Պզտիկները հանգիստ են, տան գործերը կարգին են, Պորպարա Հէր քանի մը օր մեզի հիւր պիտի ըլլայ:

Ահա այս էր Միս Խօրնի նամակին բովանդակութիւնը:

Այս նամակին վերջին տողերը Լէյտի Իզապէլը տակն ու վրայ ընելու համար կը բաւէր: Ամէն բան մոռցաւ: Պատճառ մը չյիշելով անպայման երթալու որոշումը կրկնեց եւ աչքերէն սկսաւ ալի արցունքներ հոսեցնել.

Քարլայլ պատասխանեց.

— 157 —

— Վերջինէն զատ ըսել կուզեր: Աչխարհի մէջ ասնոր չափ հպարտ, զօրող եւ ինքնահաւան կին տեսած չեմ: Լէյտի Մաունթ Սէվըրն ըլլալը անոր մէջ փոփոխութիւն յառաջ չբերաւ: Շատ կատարեալ Ջընթրք մըն է ան: Դիտմամբ վախցուցի որ վրէժս առնեմ.

— Ինչ՞ը ըրած էր քեզի որ.

— Ինչ՞ պիտի ընէ, ես ուրիշի մը ընկերակցիլ կուզէի, օձիքը չի ձգեց.

— Գլանչ Շալօնէրի հետ, չէ՞.

— Գլանչ Շալօնէ՞ր, քանի բարա կ'արժէր ան.

— Միսիս Վէյն անոր հանդէպ ձեր չատ համակրանք ունենալը կը յիշէր.

— Անկէ աւելի ուրիշի մը համար կը մեզադրէր զիս և իր նախանձով լեցուն միտքը չէր կրնար ճշմարիտը ըմբռնել, այն ատեն աւելի ճիշդ գուշակութիւն մը չի կրցաք ընել, ըսաւ Լէվիսըն իմաստալից ծռնով մը:

Իզապէլ մէկէն իսկ կարմրեցաւ և երեսը դարձուց միւս կողմ: Լէվիսըն չարունակեց.

— Անցածը ետ չգար: Այն ատեն երկուքս ալ ապուշ չէրէն չարժեցանք, երբ աչխարհի մէջ երկու հոգի կար որ իրարու համար ստեղծուած էր, այդ ալ մենք երկուքս էինք, ես կարծեցի որ զգացումս...

Իզապէլ անոր խօսքը ընդհատելով լռեցնել ուզեց: Բայց ան չարունակեց.

— Լէյտի Իզապէլ, ձեզի քանի մը խօսք պիտի խօսիմ և վերջը տեւականօրէն կը լռեմ: Եթէ այն ատեն համարձակութիւն ունենայի սիրտս կը բանայի ձեզի, բայց դիրքս ու պարագաները մտածելով չհամարձակեցայ, այս պատճառով Լօրտ Մաունթին աղջիկը ուզելս ամօթ սեպելով քեզ ձեռքէս փախցուցի.

— Չեմ կրնար այս խօսքերը մտիկ ընել Գաբատան Լէվիսըն, պոռաց Իզապէլ և բարկացած ցատկեց տե-

ՊՈՒՀԱՐԻԱՆ ԱԼ ԿԸ ՅԱՐՄ ՓՐԱՆՔՕ ԲՐԻՏԱՆԱԿԱՆ ՀԱՄԱՆԱՑՈՒԹԵԱՆ
ՍՕՖԻԱ.— Գուլկարիան որոշեց Ֆրանքօ — Բրիտանական համանացութեան յարել:

Պ. ՀԷՐԻՕ ՀՈՑԿԵՐՈՑԹ ՄԸ ԿՈՒՏԱՑ Ի ՊԱՏԻՒ ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԲԱՐՁՐ ԱՆՁՆԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆՑ

Բարիզ.— Պ. Հէրիօ հացկերոյթ մը տուաւ ի պատիւ ամերիկացի ներկայուցչական Սուանսընի և Ջինաթափութեան Խորհրդաժողովին ա-ժերիկ. պատուիրակ Նօրման Տէվիսի, որուն ներկայ գտնուեցան նաեւ Միացեալ Նահանգներու Բարիզի դեսպանատան խորհրդական Նօրման Արմըր ինչպէս նաև ներքին գործոց, ելևմտական, պատերազմական և ռազմաւար. նախարարները։

ՆՈՐ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆԸ ՌՈՒՄԱՆԻՈՑ ՄԷՋ

Պուքրէշ.— Վայտավոյէոս դահլիճը հրաժարեցաւ։ Թագաւորը պ. Մանիուի պաշտօն յանձնեց կազմելու համար նոր դահլիճը։

ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ ԾԻԼԻի ՄԷՋ

Պուէնոս—Այրէս.— Շիլիէն հատած յուրերու նայելով, կառավարութիւնը պէտք եղած միջոցները ձեռք առաւ խռովարարական ենթադրեալ նոր չարժման մը դէմ։ Պալատին պահակներու թիւը ուեղգուեցաւ։

ԸՄԲՈՍՏՈՒԹԻՒՆԸ ՊՐԱԶԻԼԻՈՑ ՄԷՋ

Ռիօ տը Ժանէյրօ.— Պաշտօնապէս կը հաղորդուի թէ պաշարողական չարձակողական մը սկսաւ։ 10,000 հոգիէ բաղկացեալ զօրաթեւ մը, հրաւիրակողմէն կ'ենթայ դէպի Իթափէ Թինինկա Մինաս Ժէրաէսի ուչերը կուղղուին դէպի Սան Բաուլօ։ Հետեւակազօրաց զօրաժին մը կը չարաձիգուի Բարահիպայի հովին մէջ։ Դաշնակցային զօրքին հրամանատարը հրաւիրեց ըմբոստները անձնատուր ըլլալ։

Պ. ՊԵՆԷՋ կը խօսի միջազգային կացութեան մասին

Բրակա.— Նախարարական Խորհուրդին ընթացքին պ. Պենէշ պարզեց Լոզանի խորհրդաժողովին մէջ ձեռք բերուած արդիւնքները, յայտնելով թէ այս արդիւնքները նախանշան մըն են միջազգակցային պարտուց խնդրոյն լուծման համար։ Պ. Պենէշ մանրամասնեց թէ միջազգ. քաղաքական կացութեան բարւոքումը կախուած է սակայն Գերմանիոյ դէպքերէն և այս մասին ուեղգուց թէ պէտք է պատրաստ գտնուիլ ամէն տեսակ պատահականութիւններ հանդիպելու։

Դանիական Նորվեկեան վէճը Գրէօնլանտի շուրջ

Լոնտոն.— Կրէօնլանտի հարաւային արեւելեան չրջանին շուրջ Տանըմարքայի և Նորվեկիոյ մէջ ծագած վէճը երկու միջազգ. Արդարութեան Ընկերութեան առաջին առջև։

ՖՐԱՆՍ. ԱՐՏ. ԳՈՐԾՈՑ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ ՄԷՋ

Բարիզ.— Լաւատեսական ազդեցութ կը հերքուի այն լուրը թէ Մասրիթի Ֆրանս. գեսպան Մ. Հէրպէրթ պիտի յաջորդէ Մ. Ֆիլիբ Պեռթլոյի, իբր ընդհ. քարտուղար արտաքին գործոց Նախարարութեան։ Մ. Պեռթլօ, որ առողջական պատճառով առժամապէս չի յաճախեր արտաքին գործոց պալատնատունը. Սեպտեմբերին պիտի վերսկսի պաշտօնին։

Տասներորդ ոլիմպիականի բացումը

Լոզ Անճէլոս.— Տասներորդ ոլիմպիականին բացառիկ կատարուեցաւ հանդիսաւորապէս ի ներկայութեան անոր մասնակցող յիսուն ազգերուն ներկայացուցիչներուն։

Միացեալ Նահանգները հինգ միլիոն օսլարէ աւելի գումար մը յատկացած են ոլիմպիական մրզադաշտին չինութեան համար, որուն մէջ կըրնան տեղաւորուիլ քառասուն հազար հանդիսատեսներ։

Համաշխարհային Տնտես. Խորհրդաժողովը

Ուաշինկթըն.— Ազգերու Դաշնակցութիւնը պալատն սպէս հրաւիրագրեր ուղղեց Միացեալ Նահանգներուն, մասնակցելու համար համաշխարհային անտես. խորհրդաժողովին։

ԳԱԲՐԻԷԼ Թ. ԹԷՐԶԵԱՆ
(ԵԼԵՔՏՐԱԿԱՆ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ)

Հիմնուած 1921 ին Պոլիս-Բերա

Ինչ ոեւէ դիւրամատչելի պայմաններով կը կատարեմ ամեն կարգի էլեկտրական լոյսի գետեղումներ (Intsallation). ինչպէս նաեւ մօթեր եւ ջեռմօցներ։

Վաճառատունս կ'սպասքներ նաեւ բոլոր էլեկտրագործիքներու ճոռոգութիւններ։ Մասնաւոր սպասարկութիւն բնակարաններու էլեկտրա-ճոռոգման։ Վաճառատուն Philips եւ Lux էլեկտր. լամբերու եւ ամեն տեսակ էլեկտրական պիեսներու։

Վճարման դիւրութիւններ.

Հասցէ — Վ. Ուզունեանի գրատան կից Պուրճ. B. P. 491

ՊԱՆԴՈՒԿ ԱՀԱՐՈՆ ՊԻԹԻԱՍ

ՀԻՒՍԻՍԱՑԻՆ ՍԻՒՐԻՈՑ ԼԻԱԼԱՊՈՑՆ ԱՄԱՌԱՆՈՑՆԵՐԷՆ ԶԷՊԷԼ ՄՈՒՍԱՑԻ ՊԻԹԻԱՍ ԳԻՒՂԻՆ ՄԷՋ

Նորակառոյց եւ գեղեցիկ շէնք. արդիական կերպով կահաւորուած սենեակներ. ընդարձակ սրահ, քաղնիք, եւրոպական եւ արեւելեան կերակուրներ

ՁԱՓԱԻՈՐ ԳԻՆ

ԲԱՑ Է 1932 ՅՈՒԼԻՍ 1ԷՆ ՍԿՍԵԱԼ

Իր անձնական տեսարաններով, առատ ջրերով և առողջարար կլիմայով ծանօթ ՊԻԹԻԱՍ գիւղը այս տարի օժտուած է գիւղացնացութեան համար անհրաժեշտ եղող բոլոր յարմարութիւններով։

Ճամբաները նորոգուած են, գիւղին մէջ հաստատուած է թղթատարական ամենօրեայ ապասարկութիւն ինչպէս նաև թէլէֆօն և հեռագիր։

Գիւրիասր ունենալու նաև իր առոջնակարգ պանդոկը, ուր այցելուները պիտի գտնեն Սիւրիոյ և Լիբանանի յատկոյն ամառանոցներուն յատուկ բոլոր յարմարութիւններն ու հանգրուանները։

Տէր և Տնօրէն ԱՀԱՐՈՆ ՊԻԶՄԻՐԼԵԱՆ

ԱՋԴԱԿԻ ՏՊԱԳՐԱՆ

ՏՊԱԳՐԱԿԱՆ ԱՄԷՆ ԿԱՐԳԻ ԳՈՐԾԵՐՈՒՀՄԱՄԲ
Դիմեցէք «ԱԶԴԱԿ»ի Տպարանը՝ գիրք, պրօշիւր, հարաճնկան հրաւիրագիր, պահարան, համակի թուղթ եւ առեւտրական՝ տեսակներ.
ԱՐԱՓ, ՄԱՔՈՒՐ, ԳԵՂԵՑԻԿ ԵՒ ՃԱՇ.
ՀՈՒՆ ՄՔԵՐՉԿԱՆ

ՊԱՆԴՈՒԿ ԼԻՒՔՍ

ՁԱՀԱԿ

Հայկական ամենագարագի պանդոկը «ԼԻՒՔՍ»ի մէջ, ծովեզերեայ պարտէզով,

ԽԻՍՏ ՕԹԱՍՈՒՆ ՍԵՆԵԱԿՆԵՐ
ՈՒ ԿԸ ԲԱՂԿԱՆԱՑ 1.2.3.4. ՄԱՏՉԱԿԱՆՆԵՐԷ

1. ՀԱՄԵՂ ՃԱՇ, ՄԱՔՈՒՐ ԵՒ ԱՆԹԵՐՒ ՊՈՂԱՍԿՊՈՒԹԻՒՆ.
2. ԳԻՆԵՐԷ ԽՈՍՔ ՁԱԿԱՒՈՐ.
3. ՏՈՒՆ ՓՆՏՈՒՂՆԵՐՈՒՆ ԱՒԷՆ ԴԻՒՐԱՀԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ.

ՏԷՐ և ՏՆՕՐԷՆ Գ. ԳԱՐԱԳԱՇԵԱՆ

STANDARD

Ամենահանգստահն եւ ամենադրամիր կօշիկները չիկներ ՓՈՒՆՏԱՐՏ կօշիկներ են։

ԿԵԴՐՈՆԱՑԵԼՔ՝ ՆԱՃԱՐ ԵՂԲԱՑՐՆԵՐՈՒ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ

Տքթ. Բ. ԳՈՒԼԱԳԵԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ՝ ՆԵՐՔԻՆ, ՄՈՐԹԱՑԻՆ ԵՒ ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

ՎԿԱՅԵԱԼ ՓԱՐԻԶԻ ՀԻՆԻԱԴԱՆՈՑՆԵՐԷՆ

Կր դարմանէ գիտական ամենավերջին մեթոտներով, քոխերու, սատմոխի, ադիճներու յատուկ ամեն տեսակ հիւանդութիւններ։ Հին եւ նոր ջերմախտերը իր բոլոր բարդութիւններով, ինչպէս նաեւ Ֆրանկախտ եւ մորթային հիւանդութիւններ։

Առաց, արմատական եւ բարեխիղճ դարմանում։

Հիւանդ կ'ընդունի ամեն օր, բացի կիրակի, իր նախկին դարմանատան մէջ. ժամ 8—12 եւ 2—6ու մասնաւոր ժամադրութեամբ։

Երեքշաբթի օրերը, ժամ 2—5 վկաեալ ՆՂԿՍՏՆԵՐՈՒՆ ՀԱՐ

Ժամ Հասցէ փողոց՝ թիւ 8

ՏՕՔԹ. ԳԷՈՐԳ ԿԷՐԿԷՐԵԱՆ

Վկայեալ Lauréat Faculté Interne եւ այժմ ժամուն ՍԱՆԱՀԱՅՔ բժիշ Ֆրանսական հիւանդանոցի ԱՋԻՒ, ՓՈՒ, ԿՈԿՈՐԻՒ, ԱԿԱՆՋԻ և ԴԷՄԻ հիւանդութիւններու բաժնին։

Հիւանդ կ'ընդունի կէսօրէ վերջ ժամը 2—6

իր գրիֆիմի մէջ rue de Damas, No. 15

Հիւանդներ ուղղակի հիւանդանոց կ'ընդունուին իր կողմէ տրուած մուտքի բոյորով։

Ազքատ հիւանդներու ձրի դարմանուժ, ամէն օր կէսօրէ առաջ ժամը 10—12, հիւանդանոցի դարմանատան մէջ։

Կարի եւ Ձեւագիտութեան Դասընթացք

Տիկին ՄԱՌԻ ԵՐԱՄԵԱՆ

ՎԿԱՅԵԱԼ ԴԵՐՋԱԿՈՒՀԻ

ԲԱՐԻՁԷՆ ԵՒ ՎԱՃԻՆԿԹՕՆԷՆ

Կարի եւ ձեւագիտութեան մասնագիտուհի, Տիկին Մառի Երամեան կը վերադարձաւ իր արհեստանոցը, Մեծ Սեբայի դիմացը Նո. 78 տան երկրորդ արկը։

Երեք ամսուան միջոցին կր սորվեցնէ ամենավերջին ճոռաձեւութեամբ, կար եւ ձեւագիտութիւն իր բոլոր բարդութիւններով եւ արդիական մեթոդներով, Droit-fils մեթոտով։ Իր ատակերտուհիները կ'օժտեն Բարիզի ատեստաւորեալ Académie Daydou վկայականով։

Տոկուն շինուածք վայելուչ տեսք հնչուն եւ բնական ձայն Ահա յատկանիշները՝

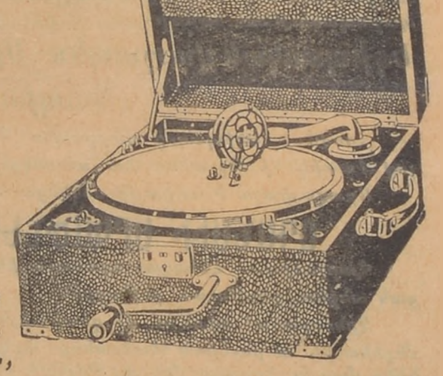

ՈՐՈՆՅՄՈՎ ԿԸ ՁԱՏՈՐՈՇՈՒԻՆ

ԱՓՕԼԼՕ ՖՕՆՕՆԵՐԸ

Հրապարակի վրայ գրանել ոդ բոլոր մարքանէրու հետ կը մրցին Ապոլլօ ֆոնօնները։ Մանաւանդ վերջին նոր մօտէլները, որոնք հասած են արդէն, անգերազանցելի են իրենց տոկունութեամբ, վայելչութեամբ և ժամչելի գիներով։

APOLLO GRAMOPHONE Co. Ltd
(of London)

ԱՓՕԼԼՕ ՖՕՆՕՆԵՐՈՒ ԹՈՒԳԱԲԱՐԸ !!!

Կատարեալ համոզում գոյացնելու համար անգամ մը այցելեցէք

MAISON APOLLO, Rue de la Poste, BEYROUTH

Փարոզագիծ եւ էջնօյ՝ ամէն ձեւի, անվիճելի տրակ եւ առաւելութիւններ գիւրամատչելի գին, վճարումի դիւրութիւն։

Ընդհ. ներկայացուցիչ՝ Սիւրիոյ, Պալեստինի, Անդրյորդանանի, Միջագետքի եւ Կիպրոսի.— ԳԱՒԻՐԳԷՆ ՍԻՆԱՆԵԱՆ

KOURKEN SINANIAN, Boîte Postale 642, BEYROUTH (Syrie)

չեմ կրնար երեւակայել։ Եթէ Մր. Քարլայլ հոս ըլլար, կը համարձակէի՞ր այս ընթացքի մէջ գտնուելու։ Մնաք բարով պարոն.

— Իզապէլ սկսաւ արագ արագ երթալ, սակայն Լէվիէրն անոր եռանէն հասնելով զօռով բռնեց ձեռքերը և ըսաւ.

— Կը խնդրեմ, ներողամիտ եղիր և խօսածներս մոռցիր, զի առաջուան պէս իբր նորէն բարեկամ ընդունէ.

— Այդպէս ընդունած էի քեզ, ազգական է ըսելով թոյլ տուած էի այսքան մօտս գտնուելու և ահա դուն փոխադարձեցիր։ Ամուսինս չնորհակալութիւն յայտնեց ձեր ինձի հանդէպ ունեցած խնամքին համար, եթէ չար մտքիդ մէջ եղածները կարենար կարդալ, կարծեմ տարբեր կ'արտայայտուէր։

— Ձեր ներողութիւնը կը խնդրեմ Լէյտի Իզապէլ, անգամ մ'ալ այս տեսակ ընթացքի մէջ չեմ գտնուիր, արտօնեցէք որ օգնեմ ձեզի, այս գարիվերէն առանձին չէք կրնար առանձին երթալ.

— Ոչ, չեմ ուզեր, քաշեցեք ձեր ձեռքը.

Այդպէսով Իզապէլ տուն հասնելով սեղանին առջեւ նստաւ և Քարլայլին նամակ մը գրելով չուտով և ըստիպողաբար գալը և այլեւս օր մ'իսկ Գուլօներ չմնալու որոշումը տեղեկացուց.

Քարլայլ նամակի բովանդակութեան զարմանք յայտնեց և ի պատասխան տեղեկացուց որ Շաբաթ օրը հոն պիտի ըլլայ և այդտեղ պիտի որոշէ մնալու կամ մեկնելու խնդիրը։ Այդ մի քանի օրուան մէջ, Իզապէլ որոշած ըլլալով Լէվիէրնի չհանգիպիլ կառքով դուրս կ'ելնէր։

Թէպէտ Լէվիէրն քանի մը անգամ տուն եկաւ տեսնել ուզեց Իզապէլը, սակայն մերժուեցաւ։

ՕԹԵԼ ԴԻՒՆ ՓԵՋԻ ԵՒ ԱՍՏՂ ՓՈՂՈՑ ՊԻՏԻ ՕԹԵԼ

ԸՆՏԱՆԻՔԻ ԱՍՏՂԸ

(L'ETOILE du FOYER)

Առեւտրական և երկրագործական ժողովրդային ընկերի հաստատութիւն
Անանուն ընկերութիւն.— դրամագլուխ՝ 3,000,000 ֆրանք.
որ կրնայ 3.000,000,000 ֆրանք.ի բարձրացուիլ վարչական խորհուրդի պարզ որոշումով։

Կեդրոնատեղի.— 137 Boulevard Sebastopol - Paris

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԴԱՐՁԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ Արեւելեան պետութեանց
Սալոյ Օթելիէ՞հեճ, Պուրճ, Գէյրութ

ԵԼԵԿՏՐԱԿԱՆ ՃԻՒՂ

Աւանդի պարտականագրութիւնի

ՕԺԻՏ

Երաշխաւորեալ տոկոս 6%։ Ակնկալուած մասնակցութիւն ընկերութեան չահերուն։

ԿԱՒՈՒԱԾԱԿԱՆ ՃԻՒՂ

ՎԱՐԿԵՐՈՒ ԲԱԺՈՒՄ

Կալուածի վրայ փոխառութիւնք՝

վճարելի 10—15—20 տարիէն, որոշուած պայմանաժամէն առաջ ուզողը կրնայ վճարել։

ԸՆՏԱՆԻՔԻՆ ԱՍՏՂԸ ընկերութիւնը ներկայիս 75,000 անդամ ունի։ Մինչև 1 Ապրիլ 1931 Ընտանիքին Աստղը 135 միլիոն փոխ տուած է, գրաւով 500 միլիոնէ աւելի արժէք ունեցող անշարժ կալուածներու վրայ։

Ամեն թղթակցութիւն՝ ուղղել՝ B. P. 821, Beyrouth

AZTAG
JOURNAL QUOTIDIEN ARMÉN.
B. P. 587
BEYROUTH, Liban
Directeur - Propriétaire
HAIG BALIAN

ԳՆԱՀԱՏՈՒԹԻՒՆ
ՍԻՒՐԻԱ ամր. 550, վեցամսեայ 300 Ս. Դ.
ՈՐՏԱՀԱՄ. տրկ. 7, վեցամսեայ 4 տոլար

ԱԶԴԱԿ

ازتـــاك

جريدة سياسية ادبية اقتصادية عمة

ՕՐԱԹԵՐԹ
ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԳԻՏԱԿԱՆ

ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 4 ՕԳՈՍՏՈՍ 1932

ՁԵՌՔԷ ՀԱՏԸ 2.50 Ս. Դ.

Ձ. ՏԱՐԻ | Ամեն առաւոտ պէտք է բնել թերթիս ճշտիկին հասցէին | Տնօրէն — Խմբագիր՝ ՀԱՃԿ ՊԱԼԵԱՆ | Չհրատարակուած ձեռագիրները չեն վերադարձուիր | Թիւ 113 (690)

130 ՄԵՌԵԼ ԵՒ 2000 ՎԻՐԱՒՈՐ ԳԵՐՄԱՆ ԸՆՏՐ. ԱՌԹԻԻ

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԳՈՐԾԵՐՈՒ ՀԱՆԴԷՊ

Գ.

Մեր խմբագրականներէն մէկուն մէջ կը յիշէինք թէ ազգային պաշտօններու մէջ կը գտնուին յաճախ մարդիկ, որոնք ոչ ձեռնհասութիւնը ունին իրենց գրաւած աթոռին և ոչ ալ ազգային գիտակցութիւնն՝ բարեխղճօրէն վարելու համար գործը։ Մանաւանդ ուսումնական ասպարէզին մէջ, մեր մարմինները կը բաղկանան շատ անգամ գիր ու գրականութենէ զուրկ, բոլորովին չուկայիկ եւ չէզի անձնաւորութիւններէ։ Հոգաբարձական մարմինները, որոնք նոր սերունդի դաստիարակութեան նուիրական և կարևոր գործը մատակարարելու կոչուած ին, իրենց մէջ կը հաշուեն ժաքուր անցեալէ զուրկ և շահախնդիր ազգայիններ, որոնք ամենատարբական կրթութենէ մ'իսկ զրկուած են։

Ցանցանքը մերն է, երբ կ'ընտրենք կամ պաշտօնի կը հրաւիրենք այն տեսակ անձնաւորութիւններ, որոնք ոչ մէկ յարմարութիւն եւ ձեռնհասութիւն ունին վարժարան կառավարելու և նոր սերունդ առաջնորդելու։ Բաղդի դիպուածով մը քանի մը հարիւր ոսկիի տէր եղող և իրականին մէջ վեհանձն հկարագիրէ զուրկ պատահական առաւ փոխաւ մը յաճախ կը տեսնուի որ ազգային ամենակարևոր հաստատութեան մը մէջ պաշտօն ստանձնած է։ կը զարմանաս և մեկնութիւն չես կրնար գտնել բացատրելու համար գործուած սխալը։ Երբեք նկատի չառնուիր թէ այդ ազգայինը պիտի կրնա՞յ օգտակար ըլլալ, պիտի հետաքրքրուի՞ ազգին ցաւերովն ու պակասութիւններովը։

Դժբաղդաբար Ս. Նշան վարժ.ի հոգաբարձութեան կազմութեան մէջոցին նկատի չեն առնուած կարգ մը անյարմարութիւններ, ինչպէս ըսինք, անձեռնհաս ազգայիններ հրաւիրուած են հոգաբարձութեան կազմին մէջ։ Մանաւանդ գանձապահութեան պաշտօնը յանձնուած է մէկու մը որ հաշիւէն ու հաշուակալութենէն քիչ կը հասկնայ և նիւթական երեսուն վիճակ մը ունի։ Ինչպէս տեսնուեցաւ, շատ չանցած արգէն անանկացաւ ան և ազգին պատկանող կարևոր գումար մ'ալ տարաբաղդ։

Բացի այդ, տեսնուեցաւ նաև որ, Ս. Նշան վարժարանի հոգաբարձութեան գանձապահը անբարեխիղճ գտնուած է և իր ձեռնդ իր քով գտնուող ազգապատկան գումարը ծախսած է իր կարիքներուն և ինանկութեան օրը, երբ կնքուած են իր անտուկներն ու հաշիւները, ոչ մէկ սանթիմ պատրաստ գումար չէ գտնուած իր քով։ Հաշուեյարդարի համար կազմուած սէնտիքը ի զուր աշխատեցաւ գտնել պատրաստ գումար մը, վճարելու համար ազգին դրամը։

Այժմ Պ. Տիրացուեան, հոգաբարձութեան գանձապահը, շատ ծանր պատասխանատուութեան մը տակ կը գտնուի և օրէնքով ամենածանր պատիժներու ենթակայ։ Պատժական օրինագիրքը խիստ պատիժներ կը տնօրինէ վստահութիւնը չարաչար գործածողներու համար, մանաւանդ երբ այդ աւանդ ձգուած գումարը կը պատկանի հանրութեան։ Պ. Տիրացուեան ըստ իր քահանոյքին վատնած է ազգին դրամները իր նեղ օրերուն, առանց մտածելու որ անդին վարժարանի պիւտճէն հազար ոսկիի մօտ բաց մը ունի և ուսուցիչներ դեռ չեն ստացած իրենց անցած ամսականները։ Իսկ հոգաբարձութեան միւս անդամներն ալ անհոգ գտնուած են և երբեք չեն հետաքրքրուած թէ ի՞նչ վիճակի մէջ են իրենց հաշիւները։ Հոգաբարձութեան ատենապետը որ անմիջական պատասխանատուն է գանձապահի գործած յանցանքին, զարմանալի է թէ՝ ինչպէ՞ս չէ կրցած նախատեսել և թոյլ տուած է որ ազգին դրամը ծախսուի ըստ հաճոյիս։

Սակայն այսօր մեր նպատակը չէ դեռ պասխանատուները ճշդել։ կ'ուզենք պարզել կացութիւնը և պատկերացնել գործուած յանցանքը։ Պարզ է որ մինչև այս առաւօտ, դեռ վերադարձուած չէ Ս. Նշան վարժարանի պատկանող և գանձապահի մօտ գտնուող գումարը, որ ըստ վերջին քննութեանց մօտաւորապէս 300 ս. ոսկիի կը հասնի։ Պ. Տիրացուեան խոստացած էր օգոստոս մէկին յանձնել այդ գումարը։ ան չէ յարգած իր խոստումը։ Ի հարկէ մեծ չափով պիտի մեղմանար իր յանցանքը և պիտի թեթևնար նաև իր ընկերներուն պատասխանատուութիւնը, եթէ գումարը յանձնուէր։ Կարելի էր բացատրել տիրող արտակարգ տագնապով այդ թերացումը։ Սակայն անհանդուրժելի ըլլալու աստիճան կը ծանրանայ գործուած մեղքը, երբ ազգապատկան գումարը ձեայ վատնուած և չյատկացուի նպատակին։ Հանրային դատաստանը չատ անողոք է և աններող ժողովուրդի լումաներով հաւաքուած այդ գումարները Տիրացուեաններու ենթարկուած առևտրական ձախողութիւնները դարմանելու չեն կրնար յատկացուիլ, երբ ազգին մշակները անդին անօթի կ'սպասեն։

Մենք ցարդ լռեցինք, յուսալով որ պատասխանատուութեան գիտակցութիւնը պիտի արթննայ մեղապարտներուն քով և դրամները պիտի յանձնուին ազգին։ Հիմա ալ դեռ մեր վերջին խօսքը կը խնայենք և կ'սպասենք քանի մը օր ևս։ Եթէ ազգին դրամը նոյնութեամբ չյանձնուի այս քանի մը օրուան ընթացքին, պատժական օրինագրքի սահմանած ամենածանր պատիժը կը պահանջենք Տիրացուեանի եւ իր մեղսակիցներուն համար։

Միակ պատուաւոր ելքը գումարները յանձնելն է։

Ոչ մէկ չքմեղանք կարելի պիտի ըլլայ դարմանել յառաջ եկած գայթակղութիւնը, եթէ դրամը շուտով չյանձնուի։ Մղձաւնող պարագաները աննկատ մնալու կր դատապարտուին եթէ գումարը չվերադարձուի։

Ուրեմն, եթէ չարաշահութիւն և չահագործում գոյութիւն չունի, այսօր իսկ պէտք է յանձնուի գումարը։

ԱՆԳԼԻՈՅ ԼՐՏԵՍԱԿԱՆ ՅԱՆՑԸ
ԱՇԽԱՐՀԻ ԱՄԷՆ ԿՈՂՄԸ ԿԸ ԹԱՓԱՆՑԻ

Ահաւոր կազմակերպութիւն մըն է ԲՐԻՏԱՆԱԿԱՆ ԳԱՂՏՆԻ ՍՊԱՍԱՐԿՈՒԹԻՒՆԸ

Անգլիական եյժտաթոյին մէջ, այսպէս կոչուած «գաղտնի սպասարկութեան» ծախքերու բաժինը աննշան գումար մը չէ։ Հարիւր ութսուն հազար ոսկիներուն տրամադրուած է այդ նպատակին.—գումար մը՝ ոչ անտարակոյս բաւական մեծ է, եթէ նոյնիսկ նկատի ունենանք որ սթերլինը կորնցուցած է իր արժէքին մէկ չորրորդը։ Անցեալ Սեպտեմբերէն ասդին։ Սառը պատի տեսնենք թէ ինչպէ՞ս կը գործածուի այդ գումարը։

Անգլիական գաղտնի սպասարկութիւնը, բոլորովին կը տարբերի զանազան վէպերու մէջ հրատարակուած երևակայական նկարագրութիւններէն։ Այս սպասարկութեան պաշտօնական դէմքավարն է միայն արտաքին փոխնախարար օր Րոպէրթ Վանսիթարթ, որ Անգլիոյ մէջ բնակող ուրիշ որևէ անձէ աւելի միջազգ. պետական գաղտնիքներ ունեցող մարդն է։ Մեծ ու նշանաւոր գիտնականներ, պահեստի բանակներ, ապահովագրական ընկերութեանց բարձրաստիճան պաշտօնեաները, սեղանաւորներ, արուեստագէտներ, ընկերային բարձր դասէ պատկանող կիներ, հռչակաւոր փաստաբաններ և միջնորդներ կան այն անձերուն մէջ, որոնց օժանդակութեամբ. Անգլիոյ գաղտնի սպասարկութիւնը դարձած է այսօր աշխարհի ամենէն լիակատար կազմակերպութիւններէն մէկը։ Արտաքին Նախարարութիւնը ոչ միայն գաղտնի պաշտօնեաներուն աւրոդլական մէկ ցանկը։ Զանազան ճիւղերու անօրէններու կը ճանչնան միայն իրենց հետ յարաբերութիւն պահող տեղեկատուները։ Բոլոր անունները, հասցէները և ուրիշ ամէն մանրամասնութիւն կը պահին ծածկագրով, որ կգործած է և ամենայն հսկողութեան տակ կը գտնուի։ Արտաքին Նախարարը ինքն իսկ չի կրնար քննել ցանկը կամ կարդալ զայն, առանց Ինայուն փոխ-Նախարարի կատարեալ գիտակցութեան։

Ֆօրէյն Օֆիսի ունեցած այս թանկագին գանձերէն և ոչ մէկը կարելի է ըղթատարով փոխադրել։ Փոխադրութիւնը դէպի Հուայթհոլ տեղի կ'ունենայ Նորին Վեհափառութեան սուրհանդակներուն միջոցով.— մարդիկ, այսինքն, որոնք մասնաւոր մարմին կը կազմեն, ծանօթ են աշխարհի բոլոր ոճիրականութեանց և ամենէն անանցանելի տեղերէն ներսն իսկ ազատ մուտք ունին։ Թանկագին պաշտօնաթուղթերը մասնաւոր պահարաններու մէջ դրուելէ վերջ միայն կը յանձնուին սուրհանդակին։ Կան միայն երկու բանալիներ.— մէկը՝ առաքիչին քովը՝ Ֆօրէյն Օֆիսի մօտ։

Արդ, ինչպէ՞ս կ'աշխատի աշխարհի ամենէն թանկագին գաղտնի ոճիրականութեանց և ամենէն անանցանելի տեղերէն ներսն իսկ ազատ մուտք ունին թանկագին պաշտօնաթուղթերը մասնաւոր պահարաններու մէջ դրուելէ վերջ միայն կը յանձնուին սուրհանդակին։ Կան միայն երկու բանալիներ.— մէկը՝ առաքիչին քովը՝ Ֆօրէյն Օֆիսի մօտ։

Արդ, ինչպէ՞ս կ'աշխատի աշխարհի ամենէն թանկագին գաղտնի ոճիրականութեանց և ամենէն անանցանելի տեղերէն ներսն իսկ ազատ մուտք ունին թանկագին պաշտօնաթուղթերը։

Գաղտնի սպասարկութիւնը, ամէնէն առաջ և գլխաւորապէս կ'աշխատի իմանալ ամենէն յետին մանրամասնութիւնները իսկ առողջութեանը մասին աշխարհի այն բոլոր անձերուն, որոնք միջազգային դէմք մը են կամ պիտի ըլլան քաղաքական, ելմտական, դիւանագիտական, գիտական կամ այլ կեանքի մէջ։ Ֆօրէյն Օֆիսի համար բացարձակ անհրաժեշտութիւն մըն են այս տեղեկութիւնները։ Առանցմէ ոմանք, որոնք կը քաղուին զանազան աղբիւրներէ, զարմանալի են։ Կայ մեծ անձնաւորութիւն մը, միջազգային մեծ դէմք մը, որուն չուրջ ամէն մարդ կը խօսի։ Ծեծպաեերազմեան չրջանի երկու կամ երեք մեծ գէմքերէն մէկը։ Բոլորէն կը նկատեն մեծագոյն առողջ մարդ մը։ Եւ սակայն գաղտնի սպասարկութիւնը գրպէս գիտէ, թէ անիկա անբուժելի հիւանդութեան մը հետեւանքով մահուան դատապարտուած է։ Սառցուած իւրաքանչիւր տեղեկութիւն, Ֆօրէյն Օֆիսի մասնագէտներուն կողմէ, անմիջապէս, խստագոյն և ամենասպառնական հակակշռի կ'ենթարկուի և ամէն կողմէ պրպտումներ կը կատարուին զայն ստուգելու։

Ամենէն թանկագին տեղեկութիւններէն մին տրուած էր անգլիացի ազնուականի մը ազգկան կողմէ, որ ծանօթ է Եւրոպայի բոլոր աշխարհիկ չրջանակներուն։ Ուրիշ տեղեկութիւն մը հաղորդուած էր աշխարհահռչակ երաժշտագետի մը կողմէ, որ իր մէկ պատրին առթիւ կրցած էր ձեռք ձգել միջազգ. քաղաքականութեան մեծագոյն և ամենակարեւոր գաղտնիքներէն մին։ Ուրիշ ճշդագոյն տեղեկութիւններ կը ստանայ Հուայթհոլը. ապահովագրական ընկերութեանց, դրամատուներու և առևտրական ու ճարտարարուեստական հաստատութեանց միջոցով։ Մաքսատուրքերու հաստատման համար անոնք բաժնեչա է իմանալ օտար ճարտարարուեստական մեծ հիմնարկութեանց արտադրութիւններուն և գոյութիւն ունեցող մրցքներուն քանակը։ Այս բոլոր գաղտնի սպասարկութեան կը հաղորդեն սնգլիական ընկերակցութիւնները ու ճարտարարուեստական կազմակերպութիւնները, վիճակագրութիւններով և յատակ տեղեկութիւններով։

Հիմա կուգանք տնտեսագիտական, սեղանաւորական և սակարանային տեղեկութեանց։ Գաղտնի սպասարկութիւնը կը հաւաքէ զանոնք անգլիացի սեղանաւորական հաստատութեանց միջոցով, որոնք այդ գետնի վրայ գաղտնի սպասարկութիւններ հաստատած են։

Բրէօյերի «քրախոը», օրինակի համար, բնաւ չէր զարմացած Ֆօրէյն Օֆիսը։ Այսպէս, 1930—31ին, Բրէօյեր աշխարհի տնտեսական ձեռնարկներու նախօյեոնը կը նկատուէր. Հուայթհոլի գաղտնի սպասարկութիւնը սակայն գիտէր անոր վիճակը և տեղեկութիւնը ուներ, թէ կը գտնուի անելի մէջ և ժամանակ է անոր փլուզումը։ Արդիւնքն այն եղաւ, որ անգլիական ոչ մէկ դրամատուն վնասեց Բրէօյերի քայքայումէն։ Միայն, Բրէօյերի ընկերակցութեան բաժնեթուղթերէն ունեցող անհատներ վնասեցին։ Անգլիոյ մէջ, բայց այդ վնասներու գումարն ալ չատ անհամեմատիկ էր։

Օտար երկրի մը մէջ իշխանի մը ծնունդը կրնայ չատ կարևոր խնդիր մը նկատուիլ։ Այս իշխանի ծնունդէն չատ առաջ, Ֆօրէյն Օֆիսը գիտէ թէ ծնունդը տեղի պիտի ունենայ։ Ծանօթ դեսպանի մը կինն է որ այդ տեղեկութիւնը կուտայ։ կարելի է ըսել, թէ 24 ժամուան մէջ, օտար երկիրներու մէջ տեղի ունենալիք իշխանական ամուսնութիւնները կ'իմանայ Ֆօրէյն Օֆիսի գաղտնի սպասարկութիւնը։ Ինչ կը վերաբերի Միացեալ Նահանգներու նոյնութիւն մը գտնել և սակայն ազատ թարգմանիչ մը եղած է։ Միջին դարու ամենէն մութ և ամենէն կարկառուն գործն է Սկովտիոյ կուսակերպութիւնը, որուն ատենէն իսկ խորհրդանշան մըն է։ Ֆլորինըայի լեզուն Դանդէի միջոցով եղած է գրական լեզու և ժամանակի ընթացքին յատնուած է իտալական լեզուն։ Դանդէն հայրն է իտալերէնի և լեզուական միութեամբ ծնողն է իտալացիին։ Պաքոլի, Վալլէ, Սեմերիաս յաջորդաբար իմաստի մեկնաբանութիւններ ատին։ Դանդէականներ ալ նախադասութիւններն ու բառերը մեկնեցին։ Ջգիտեմ ո՛ր մեկնութենէն թարգմանիչը թարգմանած է այս գործը։ Գիտեմ միայն թէ արդի մեկնութեան և թարգմանութեան մէջ տարբերութիւններ կան։

Ենկլականը ողբացեալ թարգմանիչին ամենէն աշխատասէր և խնամեալ գործն է, ուր ամենէն աւելի կը տեսնուի աշխարհաբարի նրբութիւններն ու ճոխութիւնը։

5.— Հայերուի Իլիականը (1911) եւ ապա Ոդիսականը (1924) հեղինէն հանճարին այս երկու հրաչակերտները։

6.— Դասատոյի Ծուռսաղեմ Ազատեալ (1911) Խաչակրութիւններէն ըվերցուած պատմական գրուած մը։ Գրական քննադատ մը երանելիօրէն կարծեր էր թէ սպանիական կռիւներուն դիւցազներգութիւն մըն է։ Այս ցոյց կուտայ թէ ոչ իսկ կարդացուած է թարգմանութիւնը և հետևաբար ոեչ կրնայ զուրկ է իր գատումը։

Այս գործը հայկական չափով եւ պատկերազարդ թարգմանութիւն մըն ալ ունեցած է Հ. Արսէնի միաբանակիցներէն մէկուն կողմէ։ Լեզուի եւ թարգմանութեան հարազատութեան զոյգ տեսակէտներով Հ. Արսէնինը անբաղդատելիօրէն բարձր կը մնայ, ինչպէս ժամանակին գրեալ ուսած էր նաև բանասեղծ Հրանդ Նազարեան։

7.— Ֆռանկոյոյի Տաղ Գերեզմանացը (1923)։

8.— Վերգիլիոսի Մռակականցը եւ Հովուականցը (1923 և 1925)։

9.— Ֆրանսական, սպանիական եւ գերման դիւցազներգութիւններ Ռոլանի, Սիթի, Նիբելունկներուն երգերը։ Ասոնցմէ եթէ Հ. Արսէն կր վերագառնայ արձակ թարգմանութիւններուն՝ Քրիստոսի պատմութիւնը չնդալից գործը փլորինեական գրող Ճիովաննի Պապինիի, որ «Խաչատասէրներու վերջալոյսը» նախատեսիլէն, ճչմարտութեան միակ դատնիչ օգտակարութիւնն ընդունելէն յետոյ՝ օգտապաշտութենէ կը վերադառնար Քրիստոսի ատենաբանութեան ճշմարիտ հաւատքին։ Ճոանաննեսը (1928) Մանժոնիի, հաւատացեալի մը գործը, որ ընթերցման դասագիրք է դեռ ամէն իտալացի աշակերտի՝ թէեւ հարիւրեակ մը կը բոլորէ։

Հ. ԱՐՍԷՆ Վ. ՂԱԶԻԿԵԱՆ

Հ. Արսէն հաւտզուած գրաբարեան դասուր երգերն ու ժողովրդական հատերգները. նոթագրած է զենքերու չկաշխներն և անասուններու ստաբուխնները. այսպէս օժտած է իր ցեղը յաւերժական քերթուածով մը, որ անցնող փառքերու և ապագայ յոյսերու երգն է, կրքի և հաւատքի աղաղակը, կեանքի և փրկութեան ազդը։ Վիրգիլիոս ամենէն խրթին հեղինակն է թարգմանութեան համար։ կարելի է թարգմանել դիւրութեամբ Հոմերոսը, որովհետև յեզուն բնական պարզութիւն մը ունի, բայց Վիրգիլիոսը հարազատօրէն թարգմանել դժուարին է, թարգմանութիւն մը որ պահած ըլլայ ոճին գեղեցկութիւնը, յուզումին սաստկութիւնը, խտացումն խորութիւնը, արտայայտութեան համազօրութիւնը։

Լատինական ծան լը Ռէյր չուրջ դար մը առաջ թարգմանած է կիկերոնի ճառերը։ 20 տարիներ ետք տեղ տեղ սրբագրած է՝ խոստովանելով դժուարութիւնները։

Կատինի դէմ խօսուած ճառերուն o tempora, o mores! բացագանչութիւնը լը Ռէյրէ թարգմանուած է oh temps, oh moeurs! — ո՛վ ժամանակներ, ո՛վ բարքեր։ ուրիշէ մը՝ Que les temps ont changé! — որքա՜ն փոխուած են ժամանակները։

Գ'ենթադրեմ թէ Հ. Արսէն նկատած է Հայէթ գրաքան հրատարակութիւններու վրայէն, ուր բնագրին տարբեր կան ժամզմական և քննական թարգմանութիւնները։ Ենկլականը յանգուցեալ Ֆրանսերէնի թարգմանած է բանասեղծ Դիլիլ։ Մասնագէտներ տակաւ գտած են այս թարգմանութիւնը։ Հետաքրքրութեան համար մեր թերթիս նկատմամբ Հ. Արսէնի թարգմանութիւնները։

Ձիշդ այն պահուն՝ ուր կը սկսի առջի քանին՝ Աստուածներուն հանդիսական քաղցր ընծան՝ Հէք մահկանացուց ոսկորներուն մէջ սողալ, Ահա նեկտար քունին մէջ ինծ երևնալ Տըրտում տխուր՝ սատսրարուն այբերով։

5 տող ընդամէնը։ (ենթ. Ռ. տողեր 426-30)

C'était l'heure, où les dieux puissants
Versent le doux sommeil dans nos peines cuisantes;
Je dormais, voici tout à coup à mon oeil étonnées,
Hector se montre pâle et de pleurs sillonnées.

Ենկլականը ողբացեալ թարգմանիչին ամենէն աշխատասէր և խնամեալ գործն է, ուր ամենէն աւելի կը տեսնուի աշխարհաբարի նրբութիւններն ու ճոխութիւնը։

5.— Հայերուի Իլիականը (1911) եւ ապա Ոդիսականը (1924) հեղինէն հանճարին այս երկու հրաչակերտները։

6.— Դասատոյի Ծուռսաղեմ Ազատեալ (1911) Խաչակրութիւններէն ըվերցուած պատմական գրուած մը։ Գրական քննադատ մը երանելիօրէն կարծեր էր թէ սպանիական կռիւներուն դիւցազներգութիւն մըն է։ Այս ցոյց կուտայ թէ ոչ իսկ կարդացուած է թարգմանութիւնը և հետևաբար ոեչ կրնայ զուրկ է իր գատումը։

Այս գործը հայկական չափով եւ պատկերազարդ թարգմանութիւն մըն ալ ունեցած է Հ. Արսէնի միաբանակիցներէն մէկուն կողմէ։ Լեզուի եւ թարգմանութեան հարազատութեան զոյգ տեսակէտներով Հ. Արսէնինը անբաղդատելիօրէն բարձր կը մնայ, ինչպէս ժամանակին գրեալ ուսած էր նաև բանասեղծ Հրանդ Նազարեան։

7.— Ֆռանկոյոյի Տաղ Գերեզմանացը (1923)։

8.— Վերգիլիոսի Մռակականցը եւ Հովուականցը (1923 և 1925)։

9.— Ֆրանսական, սպանիական եւ գերման դիւցազներգութիւններ Ռոլանի, Սիթի, Նիբելունկներուն երգերը։ Ասոնցմէ եթէ Հ. Արսէն կր վերագառնայ արձակ թարգմանութիւններուն՝ Քրիստոսի պատմութիւնը չնդալից գործը փլորինեական գրող Ճիովաննի Պապինիի, որ «Խաչատասէրներու վերջալոյսը» նախատեսիլէն, ճչմարտութեան միակ դատնիչ օգտակարութիւնն ընդունելէն յետոյ՝ օգտապաշտութենէ կը վերադառնար Քրիստոսի ատենաբանութեան ճշմարիտ հաւատքին։ Ճոանաննեսը (1928) Մանժոնիի, հաւատացեալի մը գործը, որ ընթերցման դասագիրք է դեռ ամէն իտալացի աշակերտի՝ թէեւ հարիւրեակ մը կը բոլորէ։

ՄԱՍՆԱԿՑԻ ՀԱՄԱՐԱՏԱՐԱԿՉԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ԵԼԵԱՐՏԱԿԱՆ ԿԱՅԱՆԱՏԵՂԻ

Ջ.

Մեր պատմական եր 75,000 պիտուր բաժնետոմսերը նախապատրաստուած էին, պիտանի եղած ժամանակ ընկերութեան ղեկավարութիւնը որոշեց վերադարձնել այդ բաժնետոմսերը իրենց տիրոջ։ Ընկերութեան գործերը կարգի դնելու համար ընդհանուր ժողով հրաւիրուեցաւ 29 Յունուար։ Ժողովին ներկայ էին 2/3 բաժնետէրեր։ Ընկերութեան նախագահ Ս. Ալեքսանեան բացման խօսքով յայտնեց, որ ժողովը հրաւիրուած է ընկերութեան գործերը կարգի դնելու համար։ Ապա տրուեցաւ խօսք ընկերութեան տնօրէն Ա. Ալեքսանեանին, որ կարդաց տարեկան հաշուետուութիւնը։ Ընկերութեան ունեցած ընդհանուր պարտքը կազմում է 300 հազար ռուբլի, որից 150 հազարը պարտք է ընկերութեան բաժնետէրերին։ Ընկերութեան ունեցած ապրանքները, որոնց արժէքը կազմում է 200 հազար ռուբլի, ամբողջովին գրաւուած են պարտատէրերի կողմից։ Ընկերութեան գործերը կարգի դնելու համար ժողովը ընտրեց յանձնաժողով, որի մէջ մտան Ա. Ալեքսանեան, Ա. Ալեքսանեան, Ա. Ալեքսանեան, Ա. Ալեքսանեան, Ա. Ալեքսանեան։ Ժողովը որոշեց յանձնաժողովին տալ լիազօրութիւն՝ ընկերութեան գործերը կարգի դնելու համար ձեռնարկել ամէն միջոցների։ Ժողովը որոշեց նաև ընկերութեան գործերը կարգի դնելու համար ձեռնարկել ամէն միջոցների։ Ժողովը որոշեց նաև ընկերութեան գործերը կարգի դնելու համար ձեռնարկել ամէն միջոցների։

Նկատելի է, որ ընկերութեան գործերը կարգի դնելու համար ձեռնարկուած միջոցները չեն բաւականացնում։ Ընկերութեան գործերը կարգի դնելու համար ձեռնարկուած միջոցները չեն բաւականացնում։ Ընկերութեան գործերը կարգի դնելու համար ձեռնարկուած միջոցները չեն բաւականացնում։ Ընկերութեան գործերը կարգի դնելու համար ձեռնարկուած միջոցները չեն բաւականացնում։

Ջ. Ալեքսանեան։ Ընկերութեան գործերը կարգի դնելու համար ձեռնարկուած միջոցները չեն բաւականացնում։ Ընկերութեան գործերը կարգի դնելու համար ձեռնարկուած միջոցները չեն բաւականացնում։ Ընկերութեան գործերը կարգի դնելու համար ձեռնարկուած միջոցները չեն բաւականացնում։ Ընկերութեան գործերը կարգի դնելու համար ձեռնարկուած միջոցները չեն բաւականացնում։

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ԳԵՐՄԱՆ ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

ԸՆՏՐԱԿԱՆ ԽՌՈՎՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ԿԸ ՊԱՏՃԱՌԵՆ 130 ՄԵՌԵԱԼ ԵՒ ՎԻՐԱՒՈՐ 2000

Հիտլեր ամենատանուրիւն չի չահիր

Պէրլին.— Ընտրական ալեծուփ պայքարէ մը յետոյ, որուն ընթացքին 130 հոգի մեռան եւ 2000 վիրաւորուեցան, ընտրութիւնները անցան խաղաղութեամբ, ծնորհիւ ձեռք առնուած միջոցներուն:

Ազգայնական-ընկերվարականները ստացան 13732000 ձուէ. Սոցիալ դէմոկրատները՝ 7951000, համայնավարները՝ 5278000, կեդրոնականները՝ 4586000, ազգայնական գերմանները՝ 2173000 Պաւարեան ժողովրդական կուսակցութիւնը 119հազար:

Պէրլին.— Նոր ռայխսթագը պիտի բաղկանայ 602 անդամներէ: Համաձայն առժամանակեայ վերջին թուանշաններու, Նազիները ունին 229 աթոռ, ընկերվարականները 133, համայնավարականները 89 կեդր. կուսակցութիւնը 76, Ազգայնական գերմանացիները 37, Պաւերիական ժողովրդական կուսակցութիւնը 25, գերմանական ժողովրդական կուսակցութիւնը 7, Տնտեսական կուսակցութիւնը 2. Քրիստոնեայ ընկերվարականները 2, գիւղացիներու միութիւնը 2, ազգայնապաշտներու միութիւնը 2 եւ պուրժուայական արմատական կուսակցութիւնը 1:

Պէրլին.— Ընտրութիւնները կատարուեցան յարաբերական խաղաղութեամբ մը, բայց կը մատնանշուի թէեւ խռովութիւններ: Խռովութեանց ամենալուրջը տեղի ունեցաւ Պրէսլաւի մէջ ուր հրազէնի հարուածներ փոխանակուեցան Նազիներու, ընկերվարականներու եւ համայնավարականներու մէջ տեղի ունեցած ընդհարումներու միջոցին. եւ ձերբակալուեցան 55 հոգի, որոնց մեծ մասը Նազիներ:

Ընտրողներու մասնաւորապէս հարիւրին 84ը ձուէարկեցին, եւ համաձայն առժամանակեայ թուանշաններու, արձանագրուած 36.845.279 ձուէներու վրայ Նազիները ստացան 13 միլիոն 732 հազար 779 ձուէ. ընկերվարականները 7.951.245 ձուէ, համայնավարականները 5.278.004 ձուէ եւ կեդր. կուսակցութիւնը 4.586 501 ձուէ:

ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ ԸՆՏՐՈՒԹԵՆԷՆ ՎԵՐՋ

Պէրլին.— Ինչպէս որ կ'սպասուէր ընդհանրապէս, ընտրութիւնները վերջացան առանց յուզելու ոչ մէկ կուսակցութեան յաղթանակին: Մասնգ է, հետեւաբար, թէ Յօն Բաբէնի կառավարութիւնը պիտի մնայ իշխանութեան գլուխը, եւ Սթաթիւթզոյի իր խոշոր գիծերուն մէջ պահպանումը զգալի հարուած մըն է պ. Հիթլերի կուսակցութեան համար որը՝ հակառակ 119 աթոռի շահին բախտատեաբար նախկին ռայխսթակի մէջ անոր գրաւած աթոռներուն, չի կրցաւ իրեն ապահովել բացարձակ մեծամասնութիւն մը, նոյնիսկ աջակողմեան կուսակցութեան պատկանող իրենց դաշնակիցներուն օժանդակութեամբ:

Հետեւաբար, տօքթօր Պրիւնինկի ղեկավարութեան տակ գտնուող կեդրոնի կաթոլիկ կուսակցութեան ձնորը կը գտնուի կացութեան բանալին: Գլխաւոր անակնկալներէն մէկն է համայնավարականներու նշանակելի կերպով վերականգնումը, 1930ին ընտրութիւնից մէջ իրենց կրած ծախողութենէն վերջ:

ԸՆՏՐՈՒԹԵԱՆՑ ՆԱԽՕՐԵԱԿԻՆ ԱՆՑՈՒԴԱՐՁԵՐԸ

Պէրլին.— Պ. Յօն Բաբէն ատենօրով տարածուած ընտրական իր վերջին պատգամին մէջ յայտարարութիւն մը բրած է որը կը մեկնուի իբրեւ գերմանական կառավարութեան Ազգերու Դաշնակցութենէն քաշուելու համար ունեցած կամքին արտայայտութիւնը եթէ սպառազինութիւններու վերաբերմամբ իրաւունքներու հաւասարութիւն չտրուի Գերմանիոյ Ժընէվի մէջ:

Վարչապետը կ'ըսէ թէ կառավարութիւնը՝ ոչ մէկ պարագայի տակ չպիտի շեղի Ժընէվի մէջ բանած ընթացքին եւ զոհունակութիւն չստանալու պարագային անիկա չպիտի թերանայ դիմելու պէտք եղած միջոցներուն:

Պ. Յօն Բաբէն յստակօրէն հասկցուց թէ ինքը այն կարծիքը ունի որ գերմանական հանրապետութեան սահմանադրութիւնը վերաքննութեան պէտք ունի, Անիկա աւելցուց թէ ներկայ դահլիճը պիտի շարունակէ իշխանութեան գլուխը մնալ եթէ ընտրութիւնները չյանգին որեւէ արդիւնքի մը:

Տեղեկութիւն կը տրուի թէ երկու հոգի եւս սպաննուած են գաւառներու մէջ Նազիներու եւ համայնավարականներու միջեւ պատահած ընդհարումներու ընթացքին:

Պէրլին.— «Ֆօրվէրց»ի նայելով, ուրբաթ եւ շաբաթ օրերու մէջ ծագած քաղաքական խռովութեանց զոհ գացողներու թիւն է տասը սպանեալ եւ 83 վիրաւորեալ:

ՄԱՄՈՒԼԻՆ ԿԱՐԾԻՔԸ ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ ԸՆՏՐՈՒԹԵԱՆՑ ՄԱՍԻՆ

Պէրլին.— Գերմանական մամուլը երկարօրէն կը մեկնէ ընտրութեանց արդիւնքը: «Ֆօրվէրց» կը հարցնէ թէ ինչպէ՞ս պիտի կրնայ կազմուիլ կառավարութիւն մը: Ան կը յայտարարէ թէ Յօն Բաբէնի կառավարութիւնը՝ որը կուսակցական կառավարութիւն մըն է, պէտք է որ հեռանայ եթէ ոչ այն տպաւորութիւնը պիտի թողու թէ կ'ուզէ իշխանութիւնը պահել հակառակ ժողովրդի կամաց արտայայտութեան:

Հռովմ.— Մամուլը գերմանական ընտրութիւնները կը նկատէ իբրեւ իրագործումը Հիթլերական չարժման յառաջդիմութեան եւ ընկերվարութեան անկումին: «Վայլարի քօլիխօնը անկումի ուղիի մէջ կը գտնուի ազգային կամքով, կ'ըսէ «Ձիօրնալէ տ'Իթալիա»: Մենք այն իրողութիւնը կ'արձանագրենք սաստիկ գոհունակութեամբ մը: Ներկայացուցիչները իրենց յոռի վարչութեամբ պատասխանատու են, էական, Գերմանիոյ դժբախտութիւններէն որը պէտք ունի գօրաւոր և միաւոր ըլլիսի մը Եւրոպայի մեծ ազգերուն մէջ գրաւելու համար այն տեղը որուն կը բաղձայ: Միւս կողմէ, Վայլարի Քօալիսիօնի ներկայացուցիչներուն մէջ է որ հաւաքուած են Իտալիոյ ամենահաստատամասնիա հակառակորդները, հակառակ այն գործօն բարեկամութեան զոր անիկա Գերմանիոյ հանդէպ ցուցուց ասոր արիւնի վերջ: Հիթլերեան հոսանքը անգամ մը ևս յայտնըւեցաւ իբրև Գերմանիոյ մէջ գոյութիւն ունեցող ժոյժ միակ ոյժը ճչմարտապէս ազգային նկարագիր ունեցող իր արագաշարժ գործելակերպովը: Գերմանիոյ ճակատագրականօրէն հետեւելիք ուղին, դէպի Հիթլէր գացող ուղին է»:

Բարիզ.— «Ժուրնալ» կ'ըսէ թէ ամենամեծ անակնկալը եղաւ համայնավարականութեան յաղողութիւնը: Նորընտիր Ռայխսթակը «մեծամասնութիւն չպիտի ունենայ կառավարութիւնը եւ Ռայխսվէհրը պիտի չարունակեն ի գործ դնելու իրենց դիկտատորութիւնը:

«Ֆիկարօ» կը գրէ թէ գերմանական ռասկավարութիւնը յեղաշրջում մը ունենալու վրայ է դէպի պատերազմական վճակ և դիկտատորութիւն կամ դէպի կայսրութիւն: Ֆրանսան խաղաղութիւն կ'ուզէ: Գերմանիան պատերազմ կ'ուզէ:

«Ռօթիւէյռա» կ'ըսէ թէ Ռայխսթակը պիտի լինի անկառավարելի: Ջօրավար Յօն Շլայխէր պատերազմը չսիրեր:

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ՏԵՂԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՄԿՐՏԻՉ ՄԱՏԹԷՈՍԵԱՆ
(Jean Mathieu)

Յուլիս 26ին, սեթի դառնութեամբ ցուցադրուեցան յանձնեցինք «Փասասըր»իմիր պատասխանատուներուն Գր. Մկրտիչ Մաթթէոսեանը. հազիւ 25 գարուններ բոլորած՝ ուժիմ եւ համեստ բնաւորութեամբ օժտուած երիտասարդ մը:

Բնիկ Գալրֆուսրցի, Իզմիրի ազէտին կորսնցուցած իր ծնողքը եւ ճատկած ամէն զրկանք, 12 տարեկան հասակին Յունաստան կ'ապաստանի, հազիւ ազատած նեռու հեռ եւ անկէ փոխադրելով Գեղրուդ կը մնէ Ֆէլէկեան Որբանոցը, հոգեկան ընկճուած դրութեան մէջ. Բաւական մը որբանոց մնալէ ետք. կը փափաի կուսակրօն դառնալով՝ իր ազգին ծառայել, Սուրսպեմ մեկնելով կը մնէ Ժառանգաւորաց Ֆպրեվանքը եւ մի հանի տարի յաջող կերպով կը հետեւի ուսմանի. Հիչ մնացած՝ երբ վարդապետ պիտի դառնար ծանրապես կը հիւանդանայ եւ դարմանուելու համար Գեղրուդ կուգայ: Տեղ ուոյս Օգնութեան Խաչը ամեն տեսակէտով կ'օգնէ իրեն եւ բաւական մը դարմանելէ ետք կը դիմէ Գասասըրի հասատութեանուր ծանօթներու աջակցութեամբ գործի կը մնէ եւ հիչ ժամանակէն իր ախտասասիրութեամբ եւ հեզ բնաւորութեամբ իննգինքը կը սիրցնէ իր Տրանսացի ընկերներուն եւ պատասխանատուներուն:

Սակայն հիւանդութիւնը (albumine) վերջնականապէս դարմանուած չ'ըլլալուն, վերջերս առողջութիւնը բոլորովին կը հալածի եւ մարմինը բանաւորուած կը մնէ հիւանդանոց (Hotel Dieu) ուր աւ՛ղ, զուր Կ'անցնի ամեն խնամք եւ Յուլիս 25ին կը կնէ իր մահկանացուն, ծաղիկ հասակի մէջ. խոր սուգի մատնելով իր պատասխանատուները:

Հետեւեալ օր ժամը 3.30ին յուղարկաւորութեան ելուր բախտը կը մեկնի Ս. Նշան եկեղեցիէն, առաջնորդութեամբ երկու հանճար հայրերու, դէպի գերեզմանատուն, անցնելով Գուրճեն եւ Տամասկոսի պողոտայէն: Գասասըրի պատասական վարիչը, M. Duraffourd, իր ազգեցական ցեղին յատուկ վեհանձնութեամբ անձամբ կը հետեւէր մեռելակառքին, իր օտրէ ունենալով M.Deigat եւ M.Berney եւ Ֆրանսացի, արաբ, ռուս եւ հայ, հարիւրէ աւելի պատասխանատուներ: Զորս ծաղկեպսակներ պատասխանութեան անունով կը տարուէին դագաղին առաջ:

Անբաղդ Մկրտիչ, այնճան պատասխանատուներուդ յեռ, չ'ուենեցար տեսակից մը, մօտ ազգական մը, որ մի հանի կաթիլ արցունքներով գոնէ բրչէր քարմ հողակոյտ, եւ փափաներդ չ'իրականացած մեկնեցար անդարձ:

Սակայն քոյ խայտան ոսկորներդ, որովհետեւ օհՖէրուդ եւ ամեն ազգէ պատասխանատուներուդ համակրանքն ու յարգանքը տարիր հետդ եւ յիտատակդ միտդ քարմ պիտի մնայ անոնց տեսերուն մէջ:

Հողը թեթեւ գայ վրադ, եւ հանգի՞ստ ոսկորներուդ: Դժբաղդ հայրենակից:

Գ. ՏԼԻ ԿԱՐԱՊԵՏԵԱՆ

30 | 7 | 932 Պէյրութ

Ե. Գ. Ծուղարկաւորութեան բոլոր ծախքերը հոգացուեցան Գասասըրի պատասխանութեան կողմէ եղած հանգանակութեամբ, հրահանգուած՝ M. Durafforudէ սիրայօժար մասնակցութեամբ բոլորին:

M. Duraffourdի հրամանով կազմուած մասնախումբ մը, հանգուցեալի հոգեկոյտին վրայ դարբառան մը ծիներու համար:

Այս առիթ հրապարակաւ կը յայտնենք մեր խորին երախտագիտութիւնը եւ ջերմ ծնորհակալութիւնները, մեր յարգելի եւ սեռ սիրուած ՕէՖիսի՝ M. Duraffourdի ինչ, եւ բոլոր պատասխանատուներուն որոնք անձամբ հետեւեցան թափորին մինչեւ գերեզմանատուն՝ յայտնելու վերջին յարգանքի մը մեր մեկ համեստ հայրենակցին:

ԽՆԱՅՈՂԱԿԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔ
11000 ՈՍԿԻ ԵՒ ԽՆԱՅՈՒԱԾ

Կառավարութիւնը պատասխանատուներուն հոգատարութեամբ մը կը տեղեկացնէ որ կալուածական ճիւղերէն հանուած աւելորդ պատասխանատուներու եւ կարգ մը խրճայողութենց ծնորհիւ գոյացած է 11000 ոսկիի խնայողութիւն մը տարեկան:

«Էլ Ահրար» այս լուրը հրատարակելէ վերջ կ'աւելցնէ. Տաս տարիէ ի վեր Լիբանան գտնուղ ժանտատարայի միսիոներ եթէ վերցնենք, տարեկան 100,000 ոսկի կը խնայենք, եւ թէ այլ չենք գրկեր եւ ազօթութեան չենք դադարեցներ մեր տեղացի պատասխանատուներ: Մանաւանդ, կրսկ «Ահրար», նման միսիոներներ հանի մը տարի միայն կը մնան կազմակերպելու համար իրենց սահմանած հաստատութիւնները:

ԻՆՔՆԱՇԱՐԺԻ ԳՈՂԵՐ
ՏՀՈՒՐ ՇՈՒԷՐԻ ՄԷՋ՝

Գր. Էրնեսթ Թէեան, պատասխանատու Բ. Գօլիսեումի ութեան մօտ, օդափոխութեան համար Մրուճ գացած էր այս տարի: Տհուր Շուէրի եւ Մրուճի միջեւ կը գտնուի պանդոկ Պուլօներ, նամանաւոր իջեւան մը: Կիրակի գիտեր Պ. Էրնեսթ այցելութեան եկած էր սոյն պանդոկը եւ իր իննամարմը ձգած էր վարը ճամբան:

Այդ միջոցին տակէ անցնող Պ. Թէեանի հակառակորդներ կը տեսնեն իննամարմը եւ նետելով անոր մէջ կը բեռնեն դէպի Պէյրութ: Երբ կատարեալ տագնապութեամբ իննամարմը կը սուրար Պիւֆնաեա, դարձուածքի դառնալու տեղ գողերը կ'իջնեն իննամարմը եւ զայն ուղղակիորէն գետնի վար դէպի ձորը, վրէժ լուծելու համար Պ. Թէեանէն: Իննամարմը մեծ վնասներու կ'ենթարկուի. Կասկածի վրայ ձերբակալուած է Էլիաս անուն Տհուր Շուէրցի մը: Քննութիւնները կը տարուին տակին:

ՀԱԼԷՊԻ ԱՌՈՂՋԱԿԱՆ ՎԻՃԱԿԸ

Հալէպի մէջ վերջին 10 օրուան ընթացքին պատահած է 40 մահ, մինչդեռ անցած տարի միեւնոյն օրջանին պատահ էր 45 մահ. Պատահած է երեք տարափոխիկ հիւանդութիւն:

Ընդհանուր առմամբ հաղարի առողջական վիճակը այս տարի աւելի լաւ է քան ճախորդ տարիներ: Կիւրեղ եւս ընծանակելիօրէն լաւ կընթանայ:

ԷՄԻՐ ՆԷՏԻՄ ՇԷՀԱՊԻ
ԱՆՁՆԱՍՊԱՆՈՒԹԻՒՆԸ

ՔՆՆՈՒԹԵԱՆՑ ԱՐԴԻՒՆՔԸ

Գրած ենք որ Հիւսիսային Լիբանանի էհթին ամարանոցի անտառին մէջ գտնուած է դիակը Էմիր Նէտիմ Շեհապի, եղբայրը ելմանական ռնօրհնին եւ գաւակը Գեղրութի յայտնի բնաճախնեներէն մէկուն: Անձնասպանութե՞ն արդիւնք էր թէ ոճիրի անոր մահը, յայտնի չէր:

Կատարուած քննութիւններէն հասկրցուած է որ Էմիրը անձնասպան եղած է: Կարգ մը բան բաւեներու համաձայն իբր թէ Էմիր Նէտիմ Յունիս 13ին վերջ Գեղրութի մէջ տեսնուած է, սակայն յայտնի եղած է որ Էմիրը երբեք Գեղրութ չէ եկած: Յունիս 13ին Էմիրը Թրիբոլիէն մեկնած էր Զղարթա, ուր հիւր եղած իր բարեկամներէն Շեխ Յուսէֆ: Վերջը տեսնուած է Սապաէ գիւղին մէջ, ուրկէ գացած է էհթին: Էհթինի մէջ Էմիրը օտա սիրած անտառ մը ուներ, ուր ամեն տարի կերթար եւ հոն ժայռի մը վրայ կը նստէր: Յունիս 15ին Էմիրը գացած է այդ միեւնոյն անտառը եւ նստած հոն ժայռին վրայ եւ անձնասպան եղած:

Յայտնի եղած է նաեւ որ դրամապահիկը երկուքի բաժնուիլը վայրէ կեդրոնները գործն է, իր քուգրերուն մէջ արդէն գտնուած է ճամակ մը, որով ան կը յայտնէ թէ անձնասպան կըլլայ: Մի եւ նոյն տեղ, Էմիրի Տիկինը խոստովանած է որ իր ամուսնեն տացած է ճամակ մը, որով ան կը յայտնէ իր անձնասպանութեան որոշումը եւ կարգ մը կտակներ կընէ:

ՀԱՑ ՀԱՄԱՑՆՁՆԱՎԱՐՆԵՐՈՒ ՁԵՐԲԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆԸ

ՀԱՄԱՅՆԱՎԱՐ ԱՂՋԻԿ ՄԸՆ ԱԼ ԿԸ ԳՏՆՈՒԻ ԱՆՈՆՑ ՄԷՋ

Ընդհանուր Ապահովութեան պատասխանատուներ երկուշաբթի օր տեղեկագիր ատ խոստացան մը վերջ կրցան ձերբակալել նախորդ օրուան դէպքին առիթ փախստական հայ համայնավարներու: Ձերբակալուած են Զաթիկ Տատուրեան, Սուրեն Շատոեան, Արթին Քէօրեան եւ յանձնուած հարցաքննիչ դատաւոր Գ. Ֆիլիբ Պուլօսին: Անոնց մէկէն գտնուած են կարեւոր փաստաթուղթեր, որոնցմէ հասկրցուած է որ հայ համայնավարներու դատադրութեանց եւ ծրագիրներուն եւ այդ պատճառաւ ձերբակալուած է իր եղբօրը հետ: Միխայէլ Քէյրեան եւս օձիքը ձեռք տուած է:

400 ՋԲՕՍԱՇՐՋԻԿՆԵՐ ԵԿԱՆ ՊԷՅՐՈՒԹ

Առջի օր, «Jaeuoe» օդանաւով 250 ամերիկացի զբօսաշրջիկներ հասան Գամասկոս, ժամը 9ին անոնք դուրս գալով ճաւէն պատրաստ Գաղմր եւ գացին այցելելու Ձիպլլի եւ Պաալպէքի աւերակները:

Միեւնոյն օր 150 ամերիկացի զբօսաշրջիկներ ալ, որոնք միեւնոյն ճաւով եկած եւ Հայֆա ցամաք ելած էին, ցամաքի ճամբով եկան Պէյրութ:

ԹՈՒԹՊՈՂ

Օգոստոս 1ին, (երկուշաբթի) կէս օրէ վերջ, ժամը 5ին, տեղի ունեցաւ Ֆութպոլի մրցում մը Եգիպտական Recreation Clubի եւ Հ. Ե. Ը. «Անդրանիկ»ի կազմակերպած հայկական խառն խումբերու միջեւ, ծնորհայութեամբ հետաքրքիրներու բազմութեան մը, զոր ժամանակէն առաջ եկած էին:

Խաղը սկսաւ ճիշդ ժամանակին, երկու կողմերու բուռն յարձակողականով մը. բայց հիչ յետոյ հայկական խումբը զգալով իր հակառակորդ խումբի գերադաս ուժը, սկսաւ պատգաննողականի, բայց անօգուտ, Եգիպտական խումբը յաղողաբար մինչեւ կիսախաղ 5 կոյ ճտանակեց:

Երկրորդ կիսախաղին «Անդրանիկ» խումբը ուզեց վերջին ճիգ մը բնել եւ գոնէ ճտանակել կոյ մը, չդատելու համար երկրորդական խումբերու տարիճ, եւ եգիպտացիներու մէկ քոյլ վերաբերումին ծնորհիւ ճտանակեց կոյ մը, անատնման ուրախութիւն պատճառելով ներկայ հայերուն, որոնց կեցցեները կը քննդացնէին խաղավայրը, եւ կը խրախուսէին հայ մարզիկները որոնք ամեն ջանք ի գործ դրին երկրորդ կոյ մը ատնելու համար. բայց ի գուր. Եգիպտական խումբը կոյ մը եւս ճտանակեց եւ խաղը վերջացաւ 1ի դէմ 6 կոյով ի նպաստ Եգիպտացիներուն:

Փափաքելի էր անատնել նման զօրաւոր խումբերու դէմ ելլել հաւասարական խումբով. բայց ոչ ծանդալից յայտարարութիւններով, Եթէ սոյն խումբերու մէջ չըլլային ուրիշ խումբերէ առնուած եւ մէկ հոգի ալ Խամասկոսէն բերուած մարզիկները՝ ատ աւելի գէշ վախճան մը պիտի ունենար. պէտ չէ բոբականանի համար իրենք գիրենք մէջ տեղ նետեն եւ ընթանցնեն հայ Ֆութպոլիստները որ պատիւ կը բերեն սիրահայութեան:

ԴԻՏՈՂ

ԱԼԻՒՐԻ ԳԻՆԵՐԸ ԿԸ ՁԵՂՋՈՒԻՆ

Տեղական մամուլի մէջ վերջին ճննդատութիւնները օգտակար արդիւնք մը ատած են: Ալիւրի գործարանատէրերը իրենց համաձայնութիւնը խզելով ալիւրի գինը 97էն իջեցուցած են 90 դահեկանի:

ՆՈՒԻՐԱՏՈՒԹԻՒՆ

Բարեսէր ազգային մը 1000 ստ. դահեկան կը նուիրէ Մամրլիէյի Ազգային Հիւանդանոցին, կը խնդրուի սանալ Ս. Խաչ եկեղեցւոյ քառատուար Գ. Միհրան Սէֆէրեանէն:

ԱԿԱՆԱՐԱՆ ՊԷՅՐՈՒԹԻ

3 ՕԳՈՍՏՈՍ 1932

	Ս. Փ.
Եգիպտ. ոսկի	459
Անգլիկ. »	448
Տօլար »	126.75
Թրքական »	59.50
Գաճ Օսմանի	135
Իտալական Լիր 100	647
Ռուսական Տրախմի 100	80
Անգլ. ոսկի	608
Ֆրանս. »	487
Օսման. »	549.50
Արծաթ մէճիտ	18
Գրեսի Ֆօնս. Ա. Ֆր.	530
» » Բ. »	283
» » Գ. »	274

Մէճիտեան եզբարք Լիմ Ֆոս
Թէլէֆօն՝ 5-19

Դասատուբիւն Քոլեջի մէջ
Հայաստ. — Երեւան Ճանուցեալ Մասնաշէն դիմէ ուղղուած գործութեան վերաբերեալ կատարուելոց:

թացքի մը մէջ գտնուեցաւ: Իր մասին ուրիշ չատ բաներ լսած եմ, Վերջապէս վստահ եմ որ բարոյականը ցած ատորին մարդ մըն է ատիկա.

— Ես անոր մասին չատ քիչ ծանօթութիւն ունիմ. այդ ատեն ինչ տեսակ վերաբերմունք մը ցոյց տալը կրնա՞մ հարցնել.

— Իրեն հանդէպ եղած հիւրասիրութեան, ապերախտութեամբ պատասխանեց: Ներճերը անկեղծ և անտեղեակ աչխարհի խարդախութեանց գիւղի բնակիչներ էին, անոնց փճացման պատճառ եղաւ: Աւելորդ ըլլալով անոնց ստորագրել տուած էր նաև կարգ մը մուրհակներ: Այդ պատճառաւ տուներնին իսկ կորսնցուցին անոնք: Ֆրանսիս Լէվիսըն այդ բոլորը գիտնալով ըրաւ Ս ր Փիթ ր զայն չընդունելու կր խօսէր ձեզի, ճիշդ է, առարկութիւնս անոր նկարագրին անձին դէմ է, ուրիչներու պէս նախանձի աղիւնք չէ, զայն իր տուներ ընդունելու համար մարդ մը խենդեցած ըլլալու է: Ս ր Փիթըր ուզածին չափ դրամ և պարտքերն ալ տայ, չեմ խառնուիր, սակայն զայն տունս չեմ ընդունիր.

— Բայց իր գործերը կարգադրելու համար անոր անձամբ Անգլիա գալր անհրաժեշտ է.

— Անգլիա գա՛ր, ինչպէ՞ս կրնայ գալ, ուրեմն գաղտնի գայ.

— Այո, այդպէս պիտի ընէ, ուրիշ միջոց չկայ, զայն խաբելին պիտի հրաւիրեմ, գիտէք որ Էչյտի Իզապէլի ազգականն է.

— Ուչադրութիւն րրէք սակայն որ ձեր հիւրասիրութիւնն ալ բարեսիրութեամբ չպատասխանէ, իր ոճրական յանձնառք կրկնած կ լլայ այդ կերպով:

Մր. Քարլայլ խնդալով քաւ.

— Շատ լաւ, ուրեմն միասին կ'երթանք.

Իզապէլ արձակուրդէ եկող դպրոցական աչակերտի մը պէս սկսաւ ցատկել ու խաղալ: Սր մը վերջ, իր և այդ մարդուն միջեւ ծովեր պիտի գտնուէին: Գիտեր որ զայն ձգելը արեւին լոյսը ձգելու պէս պիտի ըլլար, բայց կ'աղօթէր Աստծոյ որ անկէ ազատուէր յաւիտենապէս:

Դուն, օ՛վ բարեկամ, որ կը կարդաս այս պատմութիւնը, Էչյտի Իզապէլին նկարագրին, վարք ու բարքին, բարոյականին երբէք մի կասկածիր, ան չատ ուղղամիտ, հաւատարիմ. բարեսիրտ, և ամէն կերպով պատուաւոր կին մըն էր:

Լէվիսըն լսելով Քարլայլի գալը, փոյթ երթալով հարցուց թէ՝ Սըր Փիթըրը տեսա՞ծ է թէ ոչ: Քարլայլ յայտնեց որ ժամանակ չէ ունեցած տեսակցելու: Վերջապէս օր մը, կէս օրէ վերջ, նաւ նստելով ճամբայ ելան: Լէվիսըն ծովեզերք կեցած կը դիտէր որ հետզհետէ կ'աներեւութանար: Իզապէլ Քարլայլի վզին փաթթուելով ըսաւ:

— Սիրելիս, եթէ զիս հոն ձգելով վերադառնայիր, ինչ պիտի ըլլար վիճակս: Այլեւս զիս երբէք առանձին մի ձգեր, միչտ քովդ պահէ.

— Միչտ Իզապէլ, քեզմէ բաժնուած ապրիլ ինձ համար չատ դժուար է.

Մ Ա Ս Դ.

ԻԶԱՊԷԼ ԿԸ ՎԵՐԱԴԱՌՆԱՅ

Լէչյտի Իզապէլ կատարեալ առողջացած էր և իր տունը վերադառնալով սրտահատորներուն միացաւ և չատ ուրախ եղաւ: Բայց որքան օրերը անցան, տխրու-

Հրոսակութիւնը Զինաստանի մէջ

Ջին-Թաօ։— Զինեալ հրոսակներ Յուլիս 30ին յարձակում գործեցին Ուանկ Ջին Ափին նահանգի Բէյ Ֆանկ Ջէ քաղաքին կաթոլիկ եկեղեցիին վրայ։ Եւ իբրև պատանդ առին սոյն եկեղեցիի քահանաներէն գերմանացի մի հօրեղբայր մը։ Անոր ծուխերէն փրկագին կը պահանջեն անոնք։

Զինուցիները խուճապի կը մատնուին Մանչուրիոյ մէջ

Թօքիո։— Մանչուրիա դանուղ ճարտն սպայակոյտը կը հաղորդէ թէ չինացի զօրավար Մա Ջանկ Շանկ սպանուած է Խարպինի Հիւսիսային Արեւելեան կողմը երկու օր տեւող պատերազմէ մը վերջ որ յանգեցաւ չինական ոյժերու քայքայման։

Պօլիվիա-Բարակուական վէճը

Աստնահօն։— Պօլիվիացիք գրաւեցին Պօքրօն ամրոցը։

Վալբարէյօ։— 1926 և 1929ի պահեստի կարգերը զօրաշարժի վիճակի մէջ գրուեցան Պօլիվիոյ մէջ։

Միս Թուրքիա Գեղեցկութեան հաւաքախարհային թագուհի

Սփա։— Կանացի գեղեցկութեան հաւաքախարհային մրցումին մէջ Միս Թուրքիա նշանակուեցաւ իբրեւ պատուոր։

Պատկառորը օր. Քէրիման Խալիս 20 տարեկան է։

ՀՐԱՇԱԳՈՐԾ ՄԱՐԴԸ

ԷԼ ՀԱՅ ՍՈՒՀԱՍԵՏ ՊԷՅ ԷԼ ՖԷԼԷՔԻ

Փութաջէք առնելու անոր կարծիքը ձեր բոլոր փափաքներուն համար։ Ան կը հանդարտեցնէ բոլոր չուտած և ատնջուած մազերը և կը վերադարձնէ անոնց փափաքածները։ Կ'իյնէ բոլոր ոգիներուն. հիւրնօթիզով կը կարդայ մարդուն ժառանգները. ձեռքի գծերէն կը կարդայ մարդուն անցած, երկայ և ապագայ կեանքը. կրնայ հասկնալ ամուսնութեան, համաձայնութեան, սիրոյ, առեւտուրի, քննութեանց և այլն բոլոր գաղանիքները։ Այս բոլորը կը ցուցնէ մարդուն, կարծես թէ գրուած ըլլան թուղթի մը վրայ։ Կնոջ և ամուսնոյն միջեւ եղած դժուարութիւնները ու տարակարծութիւնները կը լուծէ Ասատեոյ Սուրբ անուններով եւ Ամերիկեան եւ Եւրոպական գիտնականներու փորձառութիւնները օգտագործելով։

Տխուր եղողներուն ուրախութիւն և հանգիստ կը պատճառէ. ղպային և մասյին հիւանդութիւնները կը դարմանէ։ Այս բոլորը մեծ յաջողութեամբ կը կատարէ։ Փարձը ամենամեծ փաստն է. անգամ մը այցելել բաւական պիտի ըլլայ։

ՀԱՍՑԷ։— Գէյրութ, Հանդէմ Ղամի փողոցի արեւմուտքը, Ֆրանսական հիւանդանոցին մօտ, թիւ 9 բնակարանը։

ԱՋԴԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

Ա.— Անոնք որ կուգան, իրենց միտքը պէտք է գրեն թուղթի մը վրայ և պէտք է պահեն.

Բ.— 1000 ոսկի կուտայ ան, եթէ չի կարենայ ճշդօրէն գիտնալ ենթակայի միտքը.

Գ.— Դուրսէն ղրկուած դրութիւններուն ընթացք և լուծում չի տար, եթէ ներփակուած չըլլայ 200 ս. դ. է յիշուած չըլլայ ենթակայի անունն ու ժականունը, տարիքը և հօր և մօր անունը։

ԳԱԲՐԻԷԼ Թ. ԹԷՐԶԵԱՆ
(ԵԼԵՔՏՐԱԿԱՆ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ)

Հիմնուած 1921 ին Պոլիս-Բերա

Թիսա դիւրամատչելի պայմաններով կը կատարենք ամեն կարգի էլեֆտրական լոյսի գետեղումներ (Intsallation). ինչպես նաեւ մօթեր եւ ֆիամօներ։

Վաճառատուն կ'սատնձնենք նաեւ բոլոր էլեֆտրագործիքներու ճուռոգութիւններ։ Մասնաւոր սպասարկութիւն բնակարաններու էլեֆտր-ճուռոգմանց։ Վաճառատուն Philips եւ Lux էլեֆտր. լամբերու եւ ամեն տեսակ էլեֆտրական պիտոյքներու։

Վճարման դիւրութիւններ.

Հասցէ — Վ. Ուզուճեանի գրասենյ կից Պուրճ. B. P. 491

ՊԱՆԴՈՒԿ ԱՀԱՐՈՆ ՊԻԹԻԱՍ

ՀԻՒՍԻՍԱՅԻՆ ՍԻՒՐԻՈՅ ԼԱՒԱԳՈՑՆ ԱՄԱՌԱՆՈՑՆԵՐԷՆ ՁԷՊԷԼ ՄՈՒՍԱՑԻ **ՊԻԹԻԱՍ** ԳԻՒՂԻՆ ՄԷՋ

Նորակառոյց եւ գեղեցիկ շէնք. արդիական կերպով կահաւորուած սենեկակներ. ընդարձակ սրահ, քաղնիք, եւրոպական եւ արեւելեան կերակուրներ

ԶԱՓԱԻՈՒ ԳԻՆ,

ԲԱՑ Է 1932 ՅՈՒԼԻՍ 1ԷՆ ՍԿՍԵԼ

Իր ննջման տեսարաններով, սառ ջրերով և առողջարար կլիմայով ծանօթ ՊԻԹԻԱՍ գիւղը այս տարի օժտուած է գիւղացնացութեան համար անհրաժեշտ եղող բոլոր յարմարութիւններով։

Ճամբաները նորոգուած են, գիւղին մէջ հաստատուած է թղթատարական ամենօրեայ սպասարկութիւն ինչպէս նաեւ քէյֆեան և հեռագիր։

Պիթիաս ունեցաւ նաեւ իր առաջնակարգ պանդոկը, ուր այցելուները պիտի գտնեն Սիւրիոյ և Լիբանանի յատկոյն ամառանոցներուն յատուկ բոլոր յարմարութիւններն ու հանգստութիւնները։

Տէր և Տնօրէն ԱՀԱՐՈՆ ԻԶՄԻՐԼԵԱՆ

ՊԱՆԴՈՒԿ ԼԻՒՔՍ

Հայկական ամենաղուագոյն պանդոկը «ԼԻՒՔՍ»ի Զանկի մէջ, ծովեզերեայ պարտէզով,

ԽՒՍՏ ՕԳՈՍՏՈՍԻ ՍԵՆԵԱԿՆԵՐ ՈՐ ԿԸ ԲԱՑԱՒՈՒՆ 1.2.3.4. ՄԱՐԱՉԱԿԱՆԵՐԷ

1. ՀԱՐՑԱՆՔ ՁԵ, ՄԱՔՈՒՐ ԵՒ ԱՆԹԵՐՒ ՊՈՍԱԼԿՊՈՒՀԻՆ.
2. ԳԻՆԵՐԸ ԽԻՍՏ ՁԱՓԱՒՈՐ.
3. ՏՍՆՈՒ ՓՆԵՒՄԱՏԻԿՆԵՐՈՎ ԱՄԷՆ ԴԻՒՐԱՀԱՐՄԻՒՆ։

Տէր եւ Տնօրէն Գ. ՊԱՐՏԻԶԱԿԵԱՆ

Տ.ՔԹ. Բ. ԳՈՒԼԱԳԵԱՆ

ՄԱՆԱՆԱՑԷՍ՝ ՆԵՐՔԻՆ, ՄՈՐԹԱՑԻՆ ԵՒ ՎԷՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

ՎԿԱՅԵԼ ՓԱՐԻԶԻ ՀԻՆԻԱԴԱՆՈՑՆԵՐԷՆ

Կր դարմանէ գիտական ամենավերջին մեթոտներով, քոխերու, սեռ. մոխի, ադիճներու յետդի ամեն տեսակ հիւանդութիւններ։ Հին եւ նոր ջերմախզութիւնը իր բոլոր բարդութիւններով, ինչպէս նաեւ Ֆրանկախտ եւ մորային հիւանդութիւններ։

Առազ, արմատական եւ բարեխիղճ դարմանում։

Հիւանդ կ'ընդունի ամեն օր, բացի կիրակիէ, իր ճախկին դարմանատան մէջ. ժամ 8—12 եւ 2—6ու մասնաւոր ժամադրութեամբ։

Երեքշաբթի օրերը, ժամ. 2—5 վկատեալ ՆՂՓՍՏՆԵՐՈՒ ՀԱՐ
ժամ Հատեսե փողոց՝ թիւ 8

ՏՕՔԹ. ԳԷՈՐԳ ԿԷՐԿԷՐԵԱՆ

Վկայեալ Laurént Ֆակիլ Interne եւ այժմ մասնաւոր ՍՆՆՆԿՂՏ յիշեալ Ֆրանսական հիւանդանոցի ԱՋՔԻ, ՔԹԻ, ԿՈՒՈՐԻ, ԱԿԱՆՋԻ և ԳԼԽԻՒ հիւանդութիւններու բաժնին։

Հիւանդ կ'ընդունի կէսօրէ վերջ ժամը 3—6

իր գիւղիին մէջ rue de Damas, No. 15

Հիւանդները ուղղակի հիւանդանոց կ'ընդունուին իր կողմէ տրուած մուծիկ տոքտոր։

Ազքատ հիւանդներու ձրի դարմանում, ամէն օր կէսօրէ առաջ ժամը 10—12. հիւանդանոցի դարմանատան մէջ։

Կարի եւ Ձեռագիտութեան Դասընթացք

Տիկին ՄԱՐՒ ԵՐԱՄԵԱՆ

ՎԿԱՅԵԼ ԴԻՐՋԱԿՈՒՀԻ

ԲԱՐԻՋԷՆ ԵՒ ՎԱՃԻՆԿՈՇՆԷՆ

Կարի եւ ձեռագիտութեան մասնագիտուհի, Տիկին Մարի Երամեան կը վերադառնայ իր արհեստանոցը, Մեծ Սեռայի դիմացը Նո. 78 տան երկրորդ արկը։

Երեք ամսուան միջոցին կը սորվեցնէ ամենավերջին նորաձեւութեամբ, կար եւ ձեռագիտութիւն իր բոլոր բարդութիւններով եւ արդիական մեթոտներով, Droit-fils մեթոտով։ Իր աշակերտուհիները կ'օժտեն Բարիզի ազատարուեստից Académie Daydou վկայականով։

Տոկուն շինուածի վայելուչ տեսք հնչուն եւ բնական ձայն

Ահա յատկանիշները՝

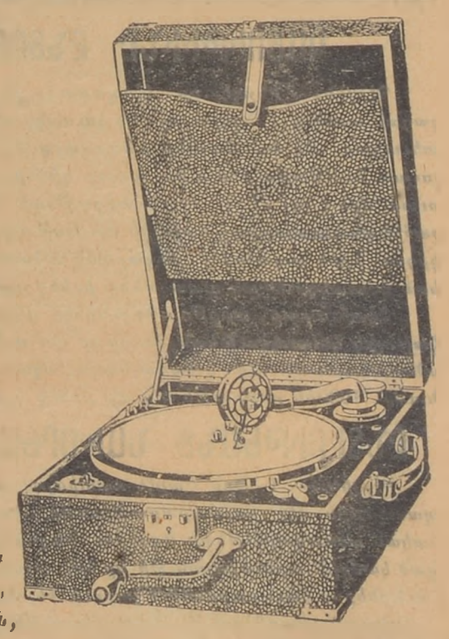

ՈՐՈՇՅՄՈՎ ԿԸ ՋԱՏՈՐՈՇՈՒԻՆ

ԱՓՕԼԼՕ ՓՕՆՕՆԵՐԸ

Հրապարակի վրայ գրտնել ոդ բոլոր մարքանեբրու հետ կը մրցին Աբօլօ փօնօներբ։ Մանաւանդ վերջին նոր մօտէլները, որոնք հասած են արդէն, անգերազանցելի են իրենց տոկունութեամբ, վայելչութեամբ և ժատչելի գիներով։

APOLLO GRAMOPHONE Co. Ltd
(of London)

ԱՓՕԼԼՕ՝ ՓՕՆՕՆԵՐՈՒ ԹԱԳՒԱՒՈՐԸ !!!

Կատարեալ հաւոգում գոյացնելու համար անգամ մը այցելեցէք
MAISON APOLLO, Rue de la Poste, BEYROUTH

Փարդագիծ եւ ֆօնօլ՝ ամէն ձեւի, ամվիճելի օրակ եւ առաւելութիւններ գիւրամատչելի պին. վճարումի պիւրութիւն։

Ընդհ. ներկայացուցիչ՝ Սիւրիոյ, Պաղեստինի, Անդլիտրդանանի, Միջագետքի եւ Պիպրոսի.— ԳՈՒՐԳԷՆ ՍԻՆԱՆԵԱՆ

KOURKEN SINANIAN, Boite Postale 642, BEYROUTH (Syrie)

ՕԳՆԷ ԴՈՒՆ ՔԷՋԻ ԵՒ ԱՍՏՂԸ ՔԱՅԼ ՊԻՏԻ ՕԳՆԷ

ԸՆՏԱՆԻՔԻ ԱՍՏՂԸ

(L'ETOILE du FOYER)

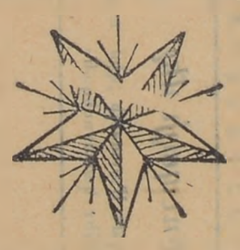

Առեւտրական և երկրագործական ժողովրդային վարկի հաստատութիւն
Անանուն ընկերութիւն.— դրամագլուխ՝ 3,000,000 ֆրնք.
որ կրնայ 3,000,000,000 ֆրնք.ի բարձրացուիլ վարչական խորհուրդի պարզ որոչումով։

Կեդրոնատեղի.— 137 Boulevard Sebastopol - Paris

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ Արեւելեան պետութեանց
Սավօյ Օթէլի օճեճ, Պուրճ, Գէյրութ

ԵԼԵՒՄՏԱԿԱՆ ՃԻՒՂ

Աւանդի պայմանագրութիւնք

ՕԺԻՏ

Երաչխաւորեալ տոկոս 6%։ Ասկէ զատ մասնակցութիւն ընկերութեան չահերուն։

ԿԱԼՈՒԱԾԱԿԱՆ ՃԻՒՂ

ՎԱՐԿԵՐՈՒ ԲԱՑՈՒՄ

Կալուածի վրայ փոխառութիւնք

Վճարելի 10—15—20 տարիէն։ Որոշուած պայմանաժամէն առաջ ուզողը կրնայ վճարել։

Ամենէն ՀԱՐԱՒԱՀ ԵՒ ՏՈԿՈՒՆ ԱՄԷՐԻԿԵԱՆ ԱՐՏԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

STANDARD

Աւելի հանգստաւէտ եւ աւելի գեղեցիկ կօշիկներ կը պատրաստէ STANDARD ՍՓԱՆՏԱՐԴ ՀԱՄԱՐ

ԿԵԴՐՈՆԱՑԵՂԻ՝ ՆԱՃԱՐ ԵՂԲԱՐՑՆԵՐՈՒ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ

քիւն մը պարուրեց զինքն։ կարծես իր բոլոր սիրելիները մեռած էին և ինքը աչխարհի վրայ առանձին առանձին մնացած էր։ Սրտին մէջ նեղութիւն մը, պատպոթիւն մը կ'զգար։ Այդ մարդուն դիմագիծը աչքին առջեէն հեռացնելու կ'աչխատէր, սակայն չէր յաջողէր։ Շատ անգամ զայն տեսնել կուզէր, երևակայութեան առջեւ կը բերէր, ներքին մղումով մը կուզէր հեռացնել զայն իր առջեէն, բայց չէր յաջողէր։ Ձերեկները մէկ կողմ ձգէ, գիշերները երեւակայութեան առջեւ կուգար և արթնալով ինքն իրեն հետ վիճաբանելու կսկիծէր։ Ինքզինքը կը յանդիմանէր, կը պատժէր և այդ գէշ երեւակայութիւնը հեռացնելու համար ամէն ճիգ կը թափէր, կ'աղօթէր, սակայն կը տեսնէր որ չէր կրնար։

Ջարլայլ օր մը ձին նստելով Սըր Փիթըրի տունը գնաց և առաջին անգամ Էլչտի Էլվիսընի ներկայութեան տարուեցաւ։ Տիկինը անոր հարցուց ինչու եկած ըլլալը։

Ջարլայլ պատասխանեց.

— Տիկին, Սըր Էլվիսընի հետ գործ ունիմ, զինք տեսնելու համար եկայ։

— Բայց Սըր Փիթըր անհանգիստ է, ոչ մէկ գործի կրնայ նայիլ։

— Ես իր թելադրութեան վրայ եկայ, ժամը 12ին ինձ հետ տեսակցիլ ուզած էր։

Այս կերպով Ջարլայլ Սըր Փիթըրի սենեակը տարուելով իր նպատակը պարզեց։ Սըր Փիթըր զուխը թափէչէ գլխարկ մը ղրած կը նստէր։ Ջարլայլը լսելէ վերջ յայտնեց Ֆրանսիս Էլվիսընի ինչ տեսակ սրիկայ մը ըլլալը, Սըր Փիթըր ըսաւ.

— Եղբօրս թոռն է և եղբայրս ու հայրը որքան պատուաւոր և հեղինակաւոր մարդիկ էին։ Ընդհակառակը ինքը այնքան անպատիւ։ եթէ հիմայ իր բոլոր պարտքերը վճարեմ, քանի մը չաթաքէն նորէն պիտի ըլլայ։

— Իրեն համար միջամտել խոստացած էի, իր անձնական վիճակի մասին բան չեմ դիտեր։

— Որքան քիչ գիտնաք, այնքան լաւ կ'ընէք, ինչ կ'ուզէ, պարտքերը վճարել կուզէ։

— Այո, կարծեմ այդ ըլլալու է։

— Բայց ինչպէս կրնամ ընել այդ, ես չեմ կրնար դուրս ելնել, ելնեմ իսկ իր խառնաճիռնոճ գործերը միայն ինք գիտէ, ինք գալու է որ բան մը կարենանք ընել։

— Ուր կրնայ գալ, հարցուց Ջարլայլ։

— Հոս գալ չըլլար, Լէյտի Էլվիսընն օր մ'իսկ չընդունիր։

— Ուրեմն Թող մեր տունը գայ, հոն ըլլալուն ոչ ոք կրնայ կասկածիլ և դուք կրնաք օգնել իրեն։

— Անոր իր արժանիքէն աւելի վստահութիւն կը յայտնէք Մր. Ջարլայլ, կը ներէք, դուք անոր փաստաբանն էք։

— Ոչ, միայն պարզ բարեկամութիւն մը։

— Դուք գիտէք՝ բայց ձեզի ըսի, շատ անարժէք մարդ մըն է։

Երբ Ջարլայլ դուրս կ'ելնէր, Տիկին Էլվիսընն դէմը ելնելով հարցուց անոր.

— Կարծեմ ձեր խօսակցութիւնը Ֆրանսիսի մասին էր։

— Այո։

— Ուրեմն չեմ ուզեր որ իմ մասին գէշ գաղափար մը առնելով երթաք, Էլվիսընն ամուսնոյս ժառանգորդն է։ կարելի է անկէ երես դարձնելը տաքարիւնակ պիտի ըլլայ, բայց անոր մասին շատ գէշ գաղաբար մը ունիմ։ Ամուսնութենէս քանի մը տարի առաջ անոր հանդիպեցայ բարեկամի մը տան մէջ։ Շատ ամչնալիք ըն-

AZTAG
JOURNAL QUOTIDIEN ARMÉN.
B. P. 587
BEYROUTH, Liban
Directeur - Propriétaire
HAIG BALIAN

ԱԶԳ

ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԳԻՏԱԿԱՆ

ازتاك
جريدة سياسية ادبية اقتصادية حرة

ՕՐԱԹԵՐԹ

ՍԻՒՐԻՈ տար. 550, վեցամսեայ 300 Ս. Դ.
ԱՐՏԱՀԱՄ. տարի. 7, վեցամսեայ 4 տոլար

ՀԻՐԲԱԹ 5 ՕԳՈՍՏՈՍ 1932

ԶԵՒԴԷ ՀԱՍՏ 2.50 Ս.Դ.

Հ. ՏՒՐԻ | Ամեն առաւոտ պէտք է բերի բերիս ցնծութիւն հասցնի | Տնօրէն — Խմբագիր՝ ՀԱՅԿ ՊԱԼԵԱՆ | Չհրատարակուած ձեռագիրները չեն վերադարձուիր | Թիւ 114 (691)

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ

Գ.- ԶԻՆԱԹԱՓՈՒԹԵԱՆ ԽՈՐՀՐԴԱԺՈՂՈՎԸ

Անցած շաբաթ հեռագիրները հաղորդեցին արդէն թէ հինգ ա-միւռ ի վեր ժընեւի մէջ գումարուող զինաթափութեան խորհրդաժո-ղովը վերջացուցած է իր նիստերը, յառաջիկայ փետրուարին յետա-ձգելով իր աշխատանքներուն շարունակումը։ Դրական ոչ մէկ գործ արձանագրեցին հեռագիրները սոյն խորհրդաժողովի աշխատանքնե-րուն շուրջ։ Միայն թէ Զէխոսլովաքիոյ արտաքին նախարար Պ. Պէ-նէշի առաջարկին շուրջ համաձայնութիւն գոյացաւ, որը պարզ ծրա-գրէ մը միայն կը բաղկանայ։ Պ. Պէնէշի կողմէ պատրաստուած ո-րոշումագիրը անմիջական կարգադրութիւն մը կամ վճռական գործ մը չ'առաջարկէր։ Տարիներէ ի վեր տէրութեանց ներկայացուցիչներուն կողմէ բազմիցս կրկնուած և ընդունուած գաղափարի մը գովաբա-նութիւնն է, որ ծրագրուած ձեւով մը կը ներկայացուի ժողովին։ Մէկ խօսքով Պ. Պէնէշի որոշումագիրը պետութիւններու զինաթա-փութեան սկզբունքին գնահատութիւնն է։ Ինչպէս տեսնուեցաւ հե-ռագրական լուրերէն, բոլոր պետութիւններն ալ ընդունած են այդ սկզբունքը, որով յառաջիկային քննութեան կ'առնեն։

Ի՞նչ էր ուրեմն տարիներէ վեր զինաթափութեան շուրջ տեւ-ող ունեցող ժողովներու և խորհրդակցութեանց իմաստը, երբ դեռ ժո-ղովի անդամ տէրութիւնները զինաթափութեան սկզբունքը որոշա-պէս ընդունած չէին։

Բայց այդ սկզբունքային պատրաստութիւններէ, Պէնէշի ծրա-գիրը կարգ մը մանրամասնութիւններ ալ կը պարունակէ։ Պ. Պէնէշ կ'առաջարկէ։ սիվիլ ժողովուրդին վրայ զինուած յարձակումը պէտք է արգիլուի բացարձակապէս. օդային ռմբակոծումը պէտք չէ թոյլա-տրուի. քանքերու մեծութիւնն ու տարողութիւնը պէտք է սահմա-նափակուի. քիմիական և միքրոպային պատերազմը պէտք է անթոյ-լատրելի ըլլայ. ցամաքային քնդանօթներու մեծութիւնը պէտք է ճշդուի։ Սակէ զատ կը խոսի զինուորներու քանակին և սահմաններու անբռնաբառելիութեան մասին։ Առանց մանրամասնու-թեանց ժողովը ընդունեց լոկ սկզբունքը, այսինքն սպառազինման սահմանափակման անհրաժեշտութիւնը։ Եւ ամենէն կարևորն ալ ար-դէն այդ կէտին մէջ կը կայանայ։ Սկզբունքը տարիներ առաջ ըն-դունուած էր և տարակարծութիւնները ուր գժուարութիւնները ման-րամասնութեանց մէջ էին։ Սրինակի համար Անգլիա հակառակ էր ծովային սպառազինման շուրջ եղած սահմանափակութիւններուն։ Ֆրանսա քիմիական պատերազմին և ծանր քնդանօթներու գործա-ծութեան։

Ահա ուրեմն ժընեւի զինաթափութեան խորհրդաժողովը ընդունե-լով հանդերձ սպառազինման կրճատման սկզբունքը, չորոշեր թէ՛ ինչպէս և որքան կրճատումներ պիտի ըլլան։ կ'ընդունին որ օդային ռմբակոծումները արգիլուին, սակայն ի՞նչ միջոցներով և ի՞նչ պայ-մաններով։ Քանքերու ծաւալը և տարողութիւնը պէտք է պզտիկնայ, բայց որքա՞ն. զինուորներու քանակը պիտի ճշդուի, բայց ի՞նչ հա-մեմատութեամբ։ Շատ նուրբ և ամենէն էական կէտեր են ասոնք, ո-րոնց շուրջ տեղի պիտի ունենան արդէն ամենազօրաւոր բախում-ները։ կարևորը այդ կրճատումներու հաւեմատութիւնն է։ եթէ օրինա-կի համար, ընդունուի 100ին 25 հաւեմատութեամբ կրճատում մը, այդ պարագային ինչպէ՞ս ապահովուած կ'ըլլայ խաղաղութիւնն ու անդորրութիւնը։ Անգլիա փոխանակ 1000 քանք ունենալու 750 պի-տի ունենայ, իսկ 100 հատ ունեցողն ալ 75, հետևաբար այս կերպը պատերազմը արգիլելու դարման մը չէ։

Զէխոսլովաքիոյ արտաքին նախարարի առաջարկին ի նպաստ քուէ տուած են ժողովի մասնակցող 51 տէրութեանց ներկայացուցիչներէն 41ը, իսկ ռուսիա և Գերմանիա քուէարկած են հակառակ։ Ձեռնպահ մնացած են Թիւրքիա, Աֆղանիստան, Աւստրիա, Իտալիա, Պուլկա-րիա, Զինաստան։

Պէտք է սպասել յառաջիկայ փետրուար ամիսը, տեսնելու հա-մար թէ ի՞նչ ձևով պիտի որոշուին այս առաջարկները։

Դ.- ԻՏԱԼԻՈՅ ՆԵՐՔԻՆ ԻՐԱԴԱՐՁՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Վերջին շաբաթներ կարևոր փոփոխութիւններ տեղի ունեցան Ի-տալիոյ մէջ։ Մէկ անգամէն հինգ նախարարներ հրաժարեցան, որոնց մէջ կը գտնուին արտաքին, ելևմտական, կրթական, արդարութեան և հանր. շինութեանց նախարարները։ Երեք նոր նախարարներ առ-նուեցան անոնց տեղ, իսկ Մուսօլինի ինքն բացի վարչապետութենէն եւ ներքին նախարարութենէ, ստանձնեց նաև արտաքին ու շինութեանց նախարարութիւնները։ Ասիկա նորութիւն մը չէ ֆաշիստ Իտալիոյ համար, որովհետև երեք տարի առաջ, Մուսօլինին իր վրայ կեդրո-նացուցած էր բոլոր նախարարութիւնները և առանձին կը վարէր երկիրը։ Ատեն մ'ալ ան ստանձնած էր 9 նախարարութիւններ։

Այս փոփոխութիւնը ուշագրաւ է այս անգամ։ Անցած գարնան Ֆաշիսթ Բարձրագոյն ժողովը ընդգծած էր Իտալիոյ արտաքին քա-ղաքականութիւնը, որով կը պահանջուէր հատուցումներու և պատե-րազմական պարտքերու վրայէն սպունգ քաշել և չնչել դաշնագիրները։ Նմանապէս զինաթափութեան հարցին շուրջ ալ ժամանակ ծրագիր մը կը մշակէր Իտալական արտաքին նախարարը, սակայն, ոչ ժընեւի մէջ կրցաւ արժեցնել ֆաշիստական տեսակէտները։ և ոչ ալ Լոզանի մէջ կրցաւ արժեցնել ֆաշիստական տեսակէտները։ Ասոր վրայ արտաքին նախարարին և առհասարակ դահլիճին դէմ ըր-ած գոհութիւն մը ծայր տուաւ ֆաշիսթ շրջանակներու կողմէ, որու ան-միջական հետևանքը եղաւ իրարու եաևէ հրաժարումը հինգ նախա-րարներու։

Մանաւանդ, Լոզանի խորհրդաժողովէն անմիջապէս վերջ, Ֆրան-սայի և Անգլիոյ միջև գոյացած համաձայնութիւնը, շատ մտահոգեց Իտալիան և ֆաշիստական շրջանակներու գրգռութեան պատճառ եղաւ։ Ահա՛ այս պատճառով ալ հարկ եղաւ դահլիճի անդամներուն փոփո-խութիւնը։

Ներքին և արտաքին նախարարութեանց միևնոյն ժամանակ Մու-սօլինիի վրայ կեդրոնացումը կարևորութիւն կ'ստանայ այն պատճա-ռով նաև որ Իտալիոյ արտաքին քաղաքականութեան փոփոխութիւնը կը նշանակէ ան։

ՌՈՒՄ-ՁԱՔՈՆ ՊԱՏԵՐԱԶՄԻ Մ'Ը ՀԱՒԱՆԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆԵՐԸ

(ՔԱՂՈՒԱԾ՝ ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՄԱՄՈՒԼԷՆ)

Ծայռնի լաւերիկացի հրապարակագիր Լուի Ֆիշըր, պերլինեան «Վոս Թա-կպուխ» թերթին մէջ ուսումնասիրական հակաժողովութեան չուրջ հրատա-րակած է խիտ չափազանց յօդուած մը, որուն ամփոփումը կուտանք ստորեւ։

...Մոսկուա այլեւս չի վախնար Ճաքոնի հետ պատերազմելէ։ Սովիէտա-կան կառավարութիւնը հանդարտօրէն կը նայի տպագային, ինչ որ տպուի կրնար ընել վեց ամիս առաջ։ Կարմիր բանակի հանդէպ վստահութիւնը անհա-մեմատօրէն աւելցած է։

Կարմիր բանակը Ճաքոնի խոռիլ կուտայ

Զինուորական կացորդները կը գովեն կարմիր բանակի բարոյական կորովը, կրթութիւնը և սպառազինութիւնը։ Ե թէ Ճաքոն պատերազմ հոլակէ Սովետական Միութեան դէմ, իր առջեւ պիտի գտնէ հակառակորդ մը որ տարբեր արժէքունի ինչ որ ունէր 1904ին, երբ կարգ մը յանկարծակի յաղթանակներ բաւեցին զգեստելու բարոյալքուած, փտած, գէշ պատրաստուած երկիր մը։ Օտար ժանագէտներ պոլշեւիկութեան հանդէպ որեէ համակրութիւն չունին, ոչ ալ Ռուսիոյ հանդէպ, չատ հեռու են հաստատելէ թէ Ճաքոն պիտի չկրնայ պատերազմը տեւեցնելու դէմ...

Ճաքոնացի զինուորապատցները կը վարանին ...

Ռուսահաքոնական պատերազմի մը պարագային Չինաստանի ու Ճաքոնացի դիւղացիներուն և բանուորներուն դիրքը ինչ պիտի ըլլայ։ Ոչ ոք կրնայ նախատեսել։ Այնպէս կը թուի թէ, Ճաքոնական կառավարութիւնը, չպիտի հավատայ Ռուսիոյ վրայ յարձակիլ։ Ճիշդ է որ Ճաքոնցի ֆաշիստ ռազմապաշտները պատրաստ են ամէն արկածախնդրութեան։ Բայց, հակառակ ամէն բանի, Մոսկուայի «քաղաքական բակրոնը» այլեւս չի հաւատար անմիջական պատերազմի մը։ Ճաքոն չի կրնար գրաւել ռուսական հողատարածութիւն մը, առանց վտանգ ըլլալու լեհահռոմանական նոյնաժամ գործակցութեան մը։ Արդ, այդ տեսակ հաւատիք մը գոյութիւն չունի։

Հակառակ Ճապոնայի, Լեհաստան սովետական հաճրապետութեան դէմ չուզեր պատերազմիլ

Ֆրանսա և Լեհաստան համակրութիւն ունին Ճաքոնի հանդէպ։ Այնպէս կը թուի թէ, Ճաքոնի ելեւմուտքը եւ դիւանագիտութիւնը անվերապահ աջակցութիւն մը կը գտնէ Ֆրանսայի կողմէ։ Բայց եւ այնպէս Ֆրանսա չի բաղձար երբեք առաջ բերել հավաչխարհային պատերազմ մը, որ պիտի ըլլայ չատ աւելի ահռելի քան նախորդը... Իսկ Լեհաստան, իր անցուցած տնտեսական ու քաղաքական տագնապներով այնքան ծանր վիճակի մատնուած է որ, պատերազմ մը, իր գոյութիւնը պիտի վտանգէր։ Փիլսուտսքի ակնայայտնիօրէն կը վարանի Ռուսիոյ հետ սեպտեմբերագրելու չ-յարձակողական համաձայնութիւն մը։ Բայց ան չի խորհիր հակասովետական ձեռնարկի մը մասին... Արդէն, ամէն ինչ կուգայ ապացուցանել տրամաբանական ու բնական այն իրողութիւնը, թէ հանրային կարծիքը, Լեհաստանի մէջ, աւելի մտահոգուած է Գերմանիոյ մէջ անցած դարձածով քան թէ Մայրաքաղաքի Արեւելքի մէջ տիրող լարուածութեամբ...

Ճապոնա եւ Գերմանական մեռնեցում մը կը սպառնայ Լեհաստանի

Գերման նշանագիրներու պողպատէ սպառազիններու և ազգայնականներու դիմումները «ներքաղքին» վրայ, մեծապէս կ'անհանգստացնեն Փիլսուտսքիի շրջապատը. կը մտահոգեն նմանապէս Ֆրանքֆուրտեան հանդիսական մերձեցման մը չչուկները։ Արդէն, երեւակայական է այն եռնթադրութիւնը, թէ Գերմանիան պիտի սատնայ Ֆրանսային ոչ միայն հատուցումներու ջնջումը, այլև աւելի բլլալով «ներքաղքը» (այն հողատարածութիւնները, որ Լեհաստան կը միացնէ Հիւսիսային ծովուն և իրարմէ մը բաժնէ Գերմանիան և Արեւելեան Բրուսիա)։ Իրականին մէջ անտեսական տագնապին չեչտուածութիւնը նոր խոչընդոտ մը կը կազմէ ֆրանքֆուրտեան համաձայնութեան մը ճամբուն վրայ... Միեւնոյն կողմէն, այն վերապահութիւնը զոր Ֆրանսան ցոյց կուտայ Լեհաստանի անցուցած դժուարութիւններուն առջեւ, մեծապէս կ'անհանգստացնէ այս վերջինս, ժանաւանդ այն ատենին երբ Ֆրանսական սպայակոյտի կարգ մը կարեւոր դէմքեր հարց տուին թէ Լեհաստան, պատերազմի մը միջոցին, արուած բլլալով իր ակարութիւնը, Ֆրանսայի համար տաղտուկ մը չ'ըլլար...

Պատերազմ թէ խաղաղութիւն

Պոլշեւիկները արգէն ամէն բան ըրին, արգելքի Լեհաստանի բարեացակամութիւնը իրենց վրայ հրաւիրեն։ Ռուս և լեհական առևտրական յարաբերութիւնները բարւոքած են։

Ճապոնն ալ անկասկած բազմաթիւ առաջարկներ ըրաւ Վարշաւիային։ Բայց կը թուի թէ չպիտի կրնայ բոլորովին վստահիլ Լեհաստանի այակցութեան... Միեւնոյն խորհրդածութիւնները կարելի է ընել Ռումանիոյ համար։ Ընդհակառակը, Ճաքոնի վարչապետին ապառնութիւնը, զինուորապատցներու ազգեցութեան մեծնալը, Շանկհայի պարպուտը, որ Ճաքոնական մեծ ոյժեր ազատ կը ձգէ և Ճաքոնական սպայակոյտին բռնած դիրքը մեծապէս կը մտահոգեն պոլշեւիկեան մամուլը, ինչպէս նաեւ սովետական Ռուսիոյ հանրային կարծիքը։

Սթալին հաւուն չառներ Ճաքոն գինուորապատցութեան «խելօսութիւնը»

Սթալին չի գոհանար նախատեսելով որ Ճաքոն, կշռելէ յետոյ թերն ու դէմը, հաւանարար եռ պիտի կենայ կաւիէ մը։ Շատ լաւ ծանօթ է որ պատերազմական մթնոլորտ, ագգերը յիմարօրէն անխոհեմ կ'ընէ։ Որով, կարմիր վարիչները չեր կրնար ուրեմն կատուցանել ապագան, բացարձակօրէն կոթնելով Ճաքոնական կայսրութեան խնդրական խելօքութեան վրայ։ 1931 Սեպտեմբերին, Ճաքոնը դիւրութեամբ կրնար գրաւել Սովետական Հանրապետութեան ծովային նահանգները, Խաղաղ սկան Ովկիանոսի վրայ, որոնք այնքան տկարօրէն պաշտպանուած էին...

Ռուսիան պատրաստ է

Վեց ամիսէ ի վեր, սովետները ոգի ի բուն աշխատեցան իրենց դիրքերը ամրացնելու համար Մայրագոյն Արեւելքի մէջ։ Օդանաւային առաջնակարգ ոյժ մը կեդրոնացուցին հոն։ Ճաքոնական յարձակման մը պարագային, օդային այդ ոյժը կրնայ ամբողջովին ծովային թորփիլներով ծածկուած է։

Այսօր, ծովային նահանգները գրաւելու համար, Ճաքոնական բանակը ամիսներով պատերազմելու պարտաւոր է։ կրնայ ըլլալ որ Վլատիվոսթոք ու Պլիւխեր Թոյլ տան որ ան ռուսական հողերէն ներս մտնէ, պատ զայն զգեստելու համար ընտրեալ բանակով մը, որ պատահողարար գերազանցօրէն սպառազինուած է և Ամերիկացի փորձագէտներ զայն կը գնահատեն չուրջ 150 հազար անձ։ Արդ, Ճաքոնի համար պարտութիւն մը անհամեմատելի հետեւանքներ պիտի ունենար...

ՔԱՂԱՔԱԳԻՏՈՒԹԻՒՆ

Ամէնէն և յատուկ գաղափար մը տալու համար քաղաքագիտութեան մասին, հարկ է նախապէս զայն սահմանել և յետոյ թուել անոր յատկանշական կէտերն ու մեթոտները — այն կերպերը որոնց միջոցաւ մարդիկ կարողացած են հաւաքել և ունենալ «քաղաքական» գիտութիւն անուամբ գիտութիւն մը։

Քաղաքագիտութիւնը այն գիտութիւնն է որ կ'զբաղի երկրի մը քաղաքական կեանքով։ Ան կը վերլուծէ այն բոլոր հոգեբանական և անտեսական ազգակները որոնք սաստարած են ստեղծելու կառավարութիւն և օրէնք մարդկային յարաբերութիւնները կանոնաւորելու և ստեղծած են խազաղ և կազմակերպուած կեանք։ Ան, ինչպէս ըսինք, քաղաքի մը, կառավարութեան և օրէնքի գիտութիւնն է։

Քաղաքագիտութիւնը իր մէջ կը պարփակէ երկրի մը մէջ բնակող մարդկային էակներու յարաբերութիւնները ու զանոնք կանոնաւորելու անհրաժեշտութիւնն ու միջոցները, նոյնպէս կառավարութեան և հպատակ քաղաքացիներու յարաբերութիւններն ու զանոնք կանոնաւորելու անհրաժեշտութիւնն ու միջոցները։ Քաղաքագիտութիւնը նոյնպէս կը վերլուծէ զանազան երկիրներու քաղաքական յարաբերութիւնները։ Հոս կը վերլուծենք ծագումն ու պարունակութիւնը միջազգային օրէնքներու։

Քաղաքագիտութիւնը, նման ուրիշ գիտութիւններու ունի իր բաժանումները որոնք են.

Ա.— Պատմական Քաղաքագիտութիւն, որ կ'զբաղի երկրի մը քաղաքական կազմակերպութեան ծագումովը և յեղյեղումովը։

Բ.— Քաղաքական փիլիսոփայութիւն որ կը վերլուծէ զանազան դարերու եւ ժողովուրդներու ըմբռնումներն ու փիլիսոփայութիւնները երկրի մը քաղաքական կեանքի վերաբերեալ։

Գ.— Նկարագրական Քաղաքագիտութիւն, որը կը վերլուծէ և նկարագրէ ներկայ քաղաքական կազմակերպութիւններն ու կառավարական ձեւերը։

Դ.— Գործնական եւ կամ կիրառեալ Քաղաքագիտութիւն։ Այս մասը իր մէջ կը պարունակէ ծանօթ գիտական մեթոտներով ձեռք բերուած որոշ օրէնքներ, որոնք կրնան մեզի օգնել երկրի մը քաղաքական կեանքը վարելու գործին մէջ։

Վերլուծելէ վերջ քաղաքագիտութիւնն ու թուելէ վերջ իր բաժանումները, հարց կը ծագի մեր մտքին մէջ ինչ որ քաղաքագիտութիւն կը կոչենք գիտութիւն մ'է թէ ոչ — այսինքն թէ «քաղաքական» անուամբ գիտութիւն կարելի է ունենալ։

Նախ քան այս հարցումին պատասխանելը մեզ անհրաժեշտ է գիտնալ թէ ի՞նչ է գիտութիւն կոչուածը։ Երբ ո-րոշենք գիտութեան բնոյթը և յատկանշական կէտերը, անկէ վերջ է որ ի վիճակի կ'ըլլանք քննելու և որոշելու թէ որ աստիճան քաղաքագիտութիւնը կր գոհացնէ գիտութեան մը պահանջքները և այսպէս որոշել թէ գիտութիւն է թէ ոչ։

Այն ինչ որ գիտութիւն կը կոչենք կը սահմանուի որպէս գիտելիքներու հաւաքածոյ մը որ ձեռք բերուած բլլալ կանոնաւոր քննութեամբ, փորձառութեամբ և ի յայտ բերուած իրողութիւններու դասաւորումով։

Քաղաքական փիլիսոփաներէն ոմանք, նկատի առնելով այն իրողութիւնը թէ քաղաքագիտութիւնը ընկերային գիտութիւն է և բռնաւորուած ու բարդացած իր նիւթի ժժուարութեան և բարդութեան չնորհիւ, կը խորհին որ անկարելի է անոր կիրառկել ճշգրիտ գիտական հետազոտութիւն։ Այսպէս կը խորհին անոնք որովհետեւ քաղաքագիտութիւնը կ'զբաղի մարդկային էակներով որոնք իրենց բնազդներով, հոգեբանութիւնով միշտ ենթակայ են փոփոխութեան և այսպէս անկարելի ճշգրիտ գիտական հետազոտութեան։

Կան ուրիշ գասակարգի մարդիկ ոորոնք կ'ընդունին քաղաքագիտութիւնը որպէս գիտութիւն, այն պատճառով որ անոնք կը նկատեն սա կէտը թէ գիտական կերպ քննութիւնը յատուկ չէ միայն մէկ տեսակ երևոյթներու։ Այսպէս անոնք գիտական մեթոտները կիրարկելի կը գտնեն ոչ թէ միայն ֆիզիքական այլ և ընկերային երևոյթներու։ Անոնց համար քաղաքագիտութիւնը փորձառական գիտութիւն մ'է. քաղաքական փիլիսոփան կրնայ ուսումնասիրել մարդկային հոգեբանութիւնը եւ ըմբռնումները երկրի և կառավարութեան վերաբերեալ և հանել որոշ կիարկելի օրէնքներու։ Սակայն այս դասակարգի խորհողներ նոյնպէս չեն ուրանար այն ճշմարտութիւնը թէ ընկերային գիտութիւններն ինչպէս և քաղաքական գիտութիւնը ա'յնքան աւելի ճշգրիտ չեն կրնար ըլլալ որքան ֆիզիքական գիտութիւնները — ինչպէս բնագիտութիւն, քիմիագիտութիւն և այլն։

Ինչպէս գիտենք ամէն գիտութիւն ունի իր մեթոտները — այսինքն այն կերպերը որոնցմով մարդիկ կրնան հասնիլ որոշ գիտելիքներու։ Ուրեմն որոչելէ վերջ թէ քաղաքագիտութիւնը գիտութիւն մ'է, մեզ անհրաժեշտ է գիտնալ այն կերպերը որոնցմով մարդիկ կարողացած են ունենալ «քաղաքական» անունով գիտութիւն մը ուրիշ գիտութիւններու կողքին։

Քաղաքագիտութիւնը ձեռք կը բերուի հետեւեալ կերպով։

1.—Փորձառական մեթոտ։ Այս մեթոտը չեշտէ այն տեսակէտը թէ որոշ իրողութիւններ և ճշմարտութիւններ կրկնակի տեսնուած և փորձուած մարդկային քաղաքական կեանքի մէջ կրնան մեզ ցոյց տալ որոշ օրէնքներ։ Այս մեթոտը սակայն չատ խորին մէկ կերպ է որովհետև մարդկային ընկերութեան բնութիւնը այնքան բարդ է և այլափոխ որ կարելի չէ զայն դաւթնել արուեստական և առարկայական փորձի առարկայ։ կարթիքներ, գաղափարներ, զգացումներ և ուրիշ ազգակներ որոնք մեծապէս կը գործեն անկարելի են հակցուելու ճշգրիտ գիտական քննութեան հաւանականութենէն։ Սակայն և այնպէս այս մեթոտը կարելիութիւն մ'է. կառավարութիւններու փոփոխութիւններն անդադար փորձեր են հասարակութեան համար։ Ամբողջ երկրի մը կեանքը փորձառական է եւ կրնայ որոշ եզրակացութիւններ ցոյց տալ։

2.— Ընկերական մեթոտ։ Այս մեթոտը կը նկատէ երկիր մը իր կառավարական կազմով որպէս մէկ ապրող էակ օրէնք, որուն բազադրեալ մասերը կը կազմեն անհատները և կ'աշխատի հասնիլ իր յատկութիւններուն զայն կազմող մարդոց յատկութիւններէն դատելով։

3.— Բուսաբանական մեթոտ։ Այս մեթոտը երկիր մը կը նմանցնէ ապրող էակի մը և կ'աշխատի սահմանել և դասաւորել անոր մասերը, կը բացատրէ կազմը և կը վերլուծէ իր պաշտօնները։

4.—Բաղդական մեթոտ։ Կը սերտէ գոյութիւն ունեցող քաղաքական կազմակերպական հաստատութիւնները եւ ընդարձակութեամբ և բազդատութիւնով

ԱՅՑ ՄԸ ԹՈՔԱԽՏԱՆՈՑԻՆ

ՇԱՏԵՐԷՆ ՄԷԿԸ

Քահանայական պաշտօնիս բերմամբ Մալթէյնի ազգ. թոքախտանոցը այցելեցի, մեր արենակից դժբաղդները գէթ քչիկ մը մխիթարելու համար իրենց երկարատև առանպանքին մէջ։

Ազգ. այս հաստատութիւնը որ քանի մը մասերէ կը բաղկանայ, ծովատեզի մը վրայ կառուցուած եաց բարձունքի մը վրայ կառուցուած է և որուն արտաքին տեսքը ինքնին ցոյց կուտայ արդէն իր ներսը սիրող խզճալի վիճակը։

Կը մտածենամ ցաւերով և սակայն ոգեղէն չէնքի մը, որուն մէջէն մահճակալներու գոզը իրենց գետերովը չարչարող երիտասարդներ կը նշմարին աքեմատոր մը՝ հայ քահանայ մը, որով անվիճելապէս ուրախութեան և ժպիտի նշոյլներ կ'արտացոլան իրենց նիհար ու ժպտուն դէմքերուն վրայ։

Քանի մը վայրկեան իրենց որպիսութիւնը հարցնելով և խրախուսելով զիրենք կ'առաջնորդուիմ անօրէնուհի Օր. Մաճառեանին սենեակը։ գայն կը գտնեմ նստած իր սեղանին առջև և գրութիւններով զբաղուած վիճակի մէջ։ Առաջնորդ Սրբազան հօր նամակը յանձնելով իրեն կ'առաջնորդուիմ հիւանդի մը սենեակը։

Մաքուր ու կոկիկ ժահճակալի մը մէջ, այծեամի աչքերը դէպի առաստաղ սեւեռած էր հազիւ 17 գարուններ ցոլցուսնած մանկամարդուհի մը։ մերթ կը խփէր ու կը բռնար իր երբեմնի պըսպղուն ու հրապուրիչ և սակայն այժմ մթագնելու վրայ եզող աչուըները։

Ան՝ հեռու իր ընտանեկան յարկէն, հեռու գորովագութ ծնողքէն, նաև հեռու իր սիրական ընկերուհիներէն, որոնց հետ սովրած էր առանձակ մը երջանիկ տարիներ, ինը ամիսներէ ի վեր բաժնուած էր մայր հայրենիքի նոյն իսկ հարևան լեռնաշղթաներէն որոնցմէ երբեմն կ'առնէր իր հայրենաբաղձութեան կարօտը գէթ։

Նէ այժմ կը գտնուէր իրեն բոլորովին անծանօթ՝ «Ղուրը ջար, հողը օտար, օդը օտար» միջավայրի մը մէջ, իրեն ամենամօտ գտնուողը իր հարազատ քոյրն էր, սակայն ան ալ կը գտնուէր իրմէ 20—25 քիլոմէթր հեռու վայր մը։

Անոր մատաղ կեանքին վերջին ժամը հասած էր. անգութ ժահը իր անողորմ հոգեառ զինուորներով չրջապատած էր գայն, ինչպէս անառիկ բերդ մը պաշարող բանակ մը։ Թէև ժահը ծառալուտ էր, սակայն նէ չէր ուզեր երբեք բաժնուելի ունայն աչխարհէն, որ ծանրութիւններով լի է, և սակայն քաղցրութիւններով ալ առատ,ունայնութիւն. ներով պարփակուած և սակայն զուարճութիւններով համակուած, դառնութիւններով չաղախուած՝ բայց եւ այնպէս յօժարակամ ճակատելու արամադրուած...։

Մահամերձին սնարին կը ժամեննանք անօրէն-հիւանդապահուհիին հետ։ Սա կը հակէր անոր վրան մայրագորով հոգածութեամբ մը։ Մի քանի օր առաջ, երբ Լուսինին քանիցս թելադրած էր աղօթել, նէ պատասխանած էր հեռաձայ ժանկական և սակայն ուչագրաւ խօսքերով, զորս գոգթս յանկերգ ըրած էր. «Ես ամենայն երիտասարդ եմ, ամենաիին գուարճութիւններ պիտի վայելեմ, չեմ ուզեր բաժնուիլ այս գեղեցիկ երկրէն, եւ սակայն կը յարեր ճե, երբ Աստուծոյ ադօթեմ վստահ եմ որ, Ան՝ անմիջապես իր մօտ պիտի կանչէ զիս, բայց ես դեռ կ'ուզեմ ապրիլ ու վայելել ամենայն»։

Այս էր տարաբաղդ հայուհւոյն կարծիքը ժահուան վրայ։

Անոր դէմքը մերթ կը ժպտէր ու մերթ կը տրտմէր. իր սիրտը, այն փոփուկ և ճկուն սիրտը կը փափախէր այնքան արագ որքան ժամացոյցի մը անընդհատ սիքը—թքքը։

Անգութ ժահը, տարտամ ու անողորմ ժահը, դաժոկլեան սուրի պէս կախուած կը կենար խեղճ Լուսինին ամենի՝ գլխին վերև։

Լուսինը, դժբաղդ լուսինը լուսնի պէս Լուսինը նոպաներու մէջ կը չէարչարուէր ալեկոծեալ ծովու փրփրադէզ կոհակներուն գիրկը տարուբերող նաւակի մը հանգոյն։

«Լուսի՛ն, Լուսի՛ն, սիրուհիկ Լուսին, կը հարցնէր հիւանդապահուհին, ինչո՞ւ դադրեցան այն քաղցր լեզուիդ անուշիկ բարբառները զորս կը դայլայլէր սոխակի մը հոգեզմայլ գեղգեղանքին նման...ջուր կուզե՞ս...կաթ կամ մածուն ուա՞մ քէզի։

Երկու երեք օր կ'ընէ բան մը առած չէ բերանը...խե՛ղճ աղջիկ...Աստուած ի՛մ, ինչո՞ւ պատախան չտար...Լուսի՛ն կ'ուզե՞ս որ ծնողքդ լուր ղրկեմ, սակայն...ի՞նչպէս կարելի է, չեն կըրնար հասնիլ, տեղերնին չատ հեռու է» կը խօսէր Իւրովի հիւանդապահուհին. և յետոյ դարձեալ կը չարունակէր չոյելով անոր մազերը. «Լուսի՛ն, աղուոր ըս, քրոջգ, քեռայրիդ լուր ղրկե՞ս...ո՞վ բախտ, ճակատագիր...ա՞յս է միթէ ինծի վիճակուած կեանքը» կը մտածէր նա, սակայն ի զուր, Լուսինը չէր պատասխաներ։

Արդարև հիւանդապահուհիին հոգեկան վիճակը կարեկցութեան արժանի էր. իր գուրգուրանքին և խղճի խնամքին յանձնուած հիւանդներուն ասանձին կացութիւնը սրամաչուք էր իրեն համար. ժանաւանդ ա՛ նոք Լուսինը, որ հեռու իրեններէն, հոգեվարքի պահուն ասանց անոնց մնաք—բարով ընելու պիտի բաժնուէր իր կեանքէն՝ չափազանց կը յուզէր գուրգուրատ աղջիկը և քովինները։

Տրատւմ էր նէ չարունակ, և իր քախտագին նայուածքները ուղղուած հիւանդին՝ զոր ինք ամիսներէ ի վեր իր անձնուէր հոգածութեան առարկայ ըրած էր, և զոր ժամը պիտի ասներ չուտով, արցունքներ կը խլէին ներկաներու աչքերէն։

Գթասիրտ հիւանդապահուհին խռովեալ և չափազանց տրտմեալ, յանախ և ճարահատ կը չրչէր աստ անդ, ասա՛ղ հակառակ այնքան գուրգուրալի և աղերսական կոչերուն՝ Լուսինը անտարբեր էր, և ուչքի չէր գար, կ'արծես յանկենապես դժուած էր իր սիրեցեալ հիւանդապահուհիին, և ափսոս որ չէր զգար իր առապանքովը վրդովուող վշտակիր ու հոգեբեկ դիտողներու ըզգացած թախիծը. Նէ լոկ կը հեար անդադար և իր կուրծքը "կ'ելեւէչէր. գիտակցութիւնը կորնցուցած էր և տեսողութեան պատուհանները խաւարեալ վրայ էին այլևս՝ ինչպէս ասաղերը որ, տակաւ թուխ ամպերով կը ծածկուին։

Եւ քանի՛ քանիներ այսպէս. մէկը ամուսին մը թողած է ետին, ուրիշ մը զաւակ, եղբայր կամ քոյր. չատ՛ր ալ բոլորովին անոք, և այս բոլորն ալ իրաւունք ունին սպասելու, որ իրենց առողջ ազգակիցները կատարելով իրենց ազգ, պարտականութիւնը ատն իրենց նուէրները գտնութեան հասնելու և դարմանելու համար զիրենք, իրենց առապանքին մէջ որ յուչիկ կը կրծէ զիրենք, գուցէ վճռական հարուածը տալու։

Մեր բարի ու զուարթ ժամերուն՝ չմոռնանք մեր այս ազգ. հաստատութիւնը. «Ձո՛ւք, ատցի Ձեզ»։

Օրհնեալ ըլլան անոնք, որոնք կ'ըմբռնեն վերի Սրբազան պատգամը և կը փութան օգնութեան մեր քանի մը ատանեակ հիւծախտաւորներուն...։

Պէյրութ ՂԱԶԱՐ ՔՀՆԾ.ԳՐՁՀԼԵԱՆ

ԳԻՏԱԿԱՆ ՔՐՈՆԻԿ

Ընտանի անասունները որոնք ոսկրաթեք կոչուած հիւանդութենէն բըռնուած են կրնան բուժուիլ երբ անդրմանիչկագոյն լոյսի ճառագայթներու հոսանքին ենթարկուին։ Այս ճառագայթները էլեքթրական լամպարնէյէ կ'արտադրուին։ Սակայն երբ հաւերը այս ճառագայթներուն ենթարկուին ոչ միայն իրենց ոսկրաթեք կոչուած հիւանդութիւնը կը բուժուի այլ հաւկիթներու արտադրութեան քանակը կ'ուեւէնայ, ձագերը արագ կը մեծնան և հաւկիթի դեղնուցին կենսահիւթը կ'ամբլնայ։ Ծարդ եղած փորձերը անասուններու վրայ կատարուած են, տակաւին ոևէ փորձ մարդու վրայ կատարուած չէ։

* * *

Տարիներէ ի վեր գիրք ապագրողներու երազը եղած է հնարել սեակ մը մեչքնայ որ ինքնաբերաբար գիրերը իրարու քով չարէ առանց գրչարի։ Իրենց երազը իրականացաւ և վերջապէս Սիմիթրէֆ կոչուած գործիք մը հնարուեցաւ որ կարճ միջոցի մը մէջ կրնայ ամբողջ գիրքի մը գիրերը չարել ապագրութեան համար։

Լոյսի փոքր ճառագայթ մը լուսաելեքթրական խցիկէ մը (photo electric cell) կը կարդայ գրքին մէջ գրուած պատմութիւնը կամ գրութիւնը և մըտածներ կը ղրկէ գիրերուն, այնպէս որ իւրաքանչիւր տող նոյնութեամբ իր գիրերով թուղթին վրայ կ'երևի։ Կիսաթափանցիկ թուղթ կը գործածուի այս նպատակին համար որը լոյսի անցքը դիւրացնելու կը ծառայէ։ Այս կերպով կարելի պիտի ըլլայ մի քանի տասնեակ մարդոց գործը մէկ մարդու միջոցաւ կատարել։

* * *

Տասներկու տարուան աչխատանքէ մը վերջ Ջուլիցերիացի մը կրցաւ վերջապէս գրպանի էլեքտրական ժամացոյց մը չինել որ առանց լարելու կրնայ մէկ տարի աչխատիլ երբ բաւարար էլեքտրական հոսանք մը իր մէջ փոխանցուի։

* * *

Հանքագործներուն համար կարևոր գիւտ մը հնարուած է որ ապահիէ խողովակէ մը կը բաղկանայ։ Այս խողովակը իր մէջ կը պարունակէ փայտահատ քլորիտ կոչուած նիւթ մը որ կրնայ ամբողջ գիրքի մը գիրերը չարել ապագրութեան համար։

* * *

Ռուս գիտուններ Սև Ծովու յատակը խուզարկելու սկսեր գտան յունական քաղաք մը որ ասկէ 2000 տարի առաջ ընկղմած էր։ Կը կարծուի թէ այս հին Ջէրսոնէսիս (Old Chersonesus) քաղաքը եղած ըլլայ որը ժամանակին, ըստ պատմագրութիւններու, առևտրական քարափ մը եղած է։

* * *

Ադամանդներ կը գտնուին որոնք ոչ միայն թափանցիկ են սովորական լոյսի. այլ նաև անդրմանիչկագոյն լոյսին ալ։ Այս տեսակ ադամանդները երբ սեէ տեսակ լոյսի ճառագայթներով լուսաւորուին ելեքտրական հոսանքներ կ'արտադրեն։ Այս իրենց մէկ թագուն յատկութիւնն է որուն պատճառը ասկաւին հասկցուած չէ։ Այս տեսակ ադամանդի կտոր մը կունենայ այնքան ելեքտրականութիւն որը կալվանաչափ (galvanometer) էլեքտրական ատեղին վրայ նոյնիսկ կրնայ չեղուամ մը յառաջ բերել։

* * *

Երբ խնձոր կուտես մի ջանար զայն կեղեւել որովհետև խնձորին կեղեւը իր միջուկէն ալ աւելի աննդարար է և անկէ վեց անգամ աւելի կենսանիւթ կը պարունակէ։

* * *

Գաղեսաինի մէջ գտնուող Գէթ Շէմէսի (այսինքն արեւու քաղաք) աւերակներուն մէջ նոր գերեզման մը կատարուեցաւ և երևան ելաւ 4000 տարուան հին Ս. Գրային քաղաք մը որ այն ատեն Գաղեսաինի առևտրական նշանաւոր կեդրոններէն մին համարուած էր։ Այս քաղաքին մեր ամենէն մեծ առևտրականութիւնը մէջ կը գտնուէր։ Ան ունէր ամենէն մեծ առևտրական նաւերը որոնք կ'երթեւեկէին Միջերկրական ծովուն մէջ։ Ան ունէր նաև ամենէն մեծ առևտրական նաւերը որոնք կ'երթեւեկէին Միջերկրական ծովուն մէջ։ Ան ունէր նաև ամենէն մեծ առևտրական նաւերը որոնք կ'երթեւեկէին Միջերկրական ծովուն մէջ։

ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԱԿԱՆ ԸՆՏՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԹԻՒՆԸ

Պատգամաւորներու անուանման պէտք է հաղորդուին էջմիածին

Էջմիածնի Գերագոյն Խորհուրդի կողմէ Մաճկհսրրի հովիւ Մաթէոս սրբազանի ետս գրկուած ճամակով, հաղորդուած է որ ժողովրդական ընտրութիւնը տեղի պիտի ունենայ Նոյեմ, 10ին եւ հետեւաբար հրաւիրուած է Նոյեմ. 5ին ներկայ գտնուելու իբրեւ անդամ Գերագոյն Հոգեւոր Խորհուրդի ընտրական նախապատրաստութեանց համար։

Երկրորդ գրութեամբ մըն ալ գրուած է Մաթէոս եպսկ.ի էն Եւրոպայի թեմի նախկին հայրապետական պատուիրակ Թորգոմ Արեպսկ.ի առաջնորդութեամբ Գերագոյն Հոգեւոր Խորհուրդը որոշեր է. Ազգ. ընկերցական ժողովին մասնակցելու համար Եւրոպայի թեմէ ընտրել չորս ազխարհական պատգամաւոր, մէկը Բարիզի օրջանէն, երկրորդը Լիոնի օրջանէն, Գ. դը Մարսիլիոյ եւ Դ.դը Եւրոպայի թեմի մաճ գաղութներէն, Անգլիոյ հայ գաղութի գլխաւորութեամբ։

Գերագոյն Հոգեւոր Խորհուրդը կը յանձնարարէ Ինձհեանի, որ Մաճկհսրրի փոխանքին գաղութներու ընտրացուցիչներէ ժողով գումարէ, պատգամաւոր ընտրելու համար եւ համաձայն Թորգոմ Արեպսկ.ի առաջարկութեան պէտ է հրաւիրուին երկուական ընտրացուցիչ, երկերկու ընտրացուցիչ Մաճկհսրրէ, Լոնտոնէ, Գրիւսէլէ եւ մէկ մէկ ընտրացուցիչ Պէրլինէ, Վիէննայէ, Բուկարէշտէ, Բհօթայէ, Գիկրաւէ, Փրնեւէ, Միլանէ եւ Անկիրսւ։ Կը յանձնարարէ որ ընտրուած պատգամաւորի անունը օտնով հաղորդուի «անհրաժեշտ կարգադրելու համար»։

Այս վերջին տողերէն կարեւոր կէտ մը կը պարզուի, ինչ որ անձամբ կը մնար մինչեւ հիմայ։ Պատուիրակներու անուններու պիտի տեղեկագրուին Էջմիածին, եւ հոն պիտի կարգադրուին անոնց ճամբորդութեան համար պէտ եղած դիւրութիւնները։ Հետեւաբար ամէն վիճակ պէտ է որ առաջ կատարէ այս ընտրութիւնները։

Եւրոպայի Վիճակներէն Մաճկհսրրի, Լոնտոնի, Գէրլինի. Վիէննա, Գելկրաւ, Միլանի հոգեւոր հովիւներ ունին, որոնք կրնան տեղական ժողովներ գումարելով կամ պատգամաւոր ընտրել եւ դրկել Մաճկհսրրի, կամ նոյն հազարին մէջ գտնուող ծանօթ ազգայիններու փոխանորդութիւն տալ՝ ընտրելու պատգամաւոր։ Իսկ ուրիշ Վիճակներ ինչպէս Բհօթա, Բուկարէշտ, Փրնեւ, Անկիրսւ. ծանօթ ազգայիններու պիտի յանձնարարուի անտնուտ տեղական ժողովներ գումարելով որոշել իրենց ժամանակցութեան եղանակը։

ԽՐՏՈՒՄՆԵՐ ՀԱԼԷՊԻ ՄԷՋ

ԻՊՐԱՀԻՄ ՀԱՆԱՆՕ ԻՆՉՈ՞Ւ ԴԱՄԱՍԿՈՍ ՉԷ ՄԵԿՆԱԾ

Ցուցարարները կը յարձակին պատնականան վրայ

Ինչպէս գրած էինք, Հայէպէն, ազգայնականներէ բաղկացած բազմամբոխ պատուիրակութիւն մը մեկնած էր դամասկոս, հանկանատվարական ցոյցեր կազմակերպելու համար։ Ցիշած էինք նաեւ որ սոյն պատուիրակութիւնը պիտի գտնուի հիւսիսային սիւրիոյ ազգայնական յայտնի լիտր Իպրահիմ պէյ Հանանօի դեկավարութեան ներքեւ։

Սակայն առնուած լուրերու համաձայն Հանանօ պէյ չէ ընկերացած պատուիրակութեան եւ անոնց մեկնած օրն իսկ իսկ Հայէպէն անցած է իր գիւղը եւ կը մընայ հոն։ Ժողովրդի մէջ զանազան բսի բաւական տրտունջներ կը նշմարուին թէ առողջական պատճառներ արգելք եղած են անոր մեկնումին, իսկ ուրիշներ ալ կը կարծեն որ կառավարութիւնը արգիլած է։ Իրեն ներկայացող լրագրողներու պատասխանելով Իպրահիմ պէյ հանանօ ներեր է երկու ենթադրութիւններն ալ։

Ազգայնականներ դարձեալ Հայէպի մէջ գրգռուած վիճակ մը ունին։ Բանի մը օր առաջ, Քասբ էլ Հարմիի պահակատան առջեւէն անցնող ցուցարարներու ամբոխը կ'արգիլուի ոսթիկանութեան կողմէ։ Ցուցարարներ փոխանակ հնազանդելու ըսկսին գոչել ցոյց եւ կը յարձակին պահակատան վրայ եւ կը ծեծեն Գօմիսեռեն սկսեալ հոն գտնուող բոլոր ոսթիկաններ։ Բազմաթիւ վիրաւորներ կլլան երկու կողմեն։ Օգնական ուժեր կուգան եւ կը յաջողին ցրուել ցուցարարները եւ կ'ամբոխին ձերբակալութեան։

ՄԵԿ ԴԱՇԵԿԱՆՈՎ 200 ԵԳԻՊՏ. ՈՍԿԻ ՇԱՇԵԼՈՒԻ ՄԻՋՈՑԸ

Եգիպտական մեկ դահեկանոց վիճակահանութեան տոմսերեն 28 Յուլիսի բիրաժէն, յաթիճական թիւ 20852 տոմսը ստհած է 200 Եգիպտական ոսկի։ Տոմսակին տէր՝ Պ.Համբարձում Ղազարեան, սոյն գուման գտնուած է Եգիպտ. վիճակահանութեան տոմսերու գործակալ պարսա Պ. Տավուտ Պաշէն։

Անոնք որ իրենց բաղդեն կը գանգատին, թող դիմեն Պ. Տավուտին, գնելու համար այս բախտաբեր տոմսերեն։

Կարդացէք եւ Տարածեցէք
«ԱԶԴԱԿ»Ը

ՏԱՐՏԱՆԵԼԻ ՊԱՏԵՐԱԶՄԸ

Հակառակ այս արգելքներուն, մինչև 16 Ապրիլ, 30 աւստրալիական նաւեր, 29րդ զօրաբանակով լեցուած, 15 փոխադրանաւեր և քանի մը հատ ալ պաշար և ռազմանիւթ փոխադրող նաւեր, կազմ և պատրաստ էին։

Մինչև 12 Ապրիլ, 19 օրուան մէջ մեկնող նաւերուն թիւը 77ի հասած էր։

Մինչ Մարտի վերջերը և Ապրիլի սկիզբները Բօրդ Սայիտի և Ալեքսանդրիոյ մէջ այս տենդոտ գործողութիւնները տեղի կ'ունենային, Մունարոս գտնուող ծովային տորմիղն ալ հանգարտ չէր կեցած։

Գաւմութեան մէջ առաջին անգամ արձանագրուելիք այս հակայ և չքեղ արտագաղթին համար ոչ միայն զամբքային պատրաստութիւնները կը տեսնուէին, այլ և ծովային տորմիղն ալ նեղուցներուն դէմ մեծ յարձակման մը կը պատրաստուէր։

Մէկ կողմէ մակոյկ, նաւակ և զանազան պատրաստութիւններ կը տեսնուէին, նաւերուն զինուորները ցամաք հանելու համար, միւս կողմէ մանրաքննին հետազօտութիւն կը կատարուէր ցամաքահանման վայրերուն վրայ։

Ուչադրութեամբ քարտէսներ կը պատրաստուէին և կը քննուէին այն ծովեզերքները ուր դիւրաւ կարելի պիտի ըլլար նաւերը մօտեցնել։

Հարկ եղած էր բոլոր թերակղզին լուրջ քննութեան առնել ու խիստ ռմբակոծութիւններով արգելք հանդիսանալ Թրքական պատրաստութիւններուն։

Զրահաւորներէն հարիւրաւոր զինուոր և սպաներ ատիպուած էին իրենց պարտականութենէն դուրս գործեր ալ վրանին առնել։

Մինչդեռ առաջուընէ այս պարագան չէր կանխատեսուած։ Երկրին կազմակերպուիլ սկսած էր ակն մաքրող խուճապերը։

Այսուհանդերձ այս պատրաստութիւնները աւարտած կարելի չէր նկատել, մինչև որ ընդհ. զօրաբանակը Մունարոս չի հասներ։ Առանց բանակին և ծովային զինուորներուն չփման, անկարելի էր ծրագրին յաջողութիւնը։ Այս պատճառով հարկ եղաւ ընդհ. զօրաբանակը զանազան ճիւղերու բաժնել։ 6 Ապրիլին բոլոր նախապատրաստութիւնները արդէն աւարտած էին։

Այլևս ընդհ. բանակատեղին Եգիպտոս մնալու հարկ չտեսնուեցաւ, մէկ կողմէ չատ մը վարչական պատճառներ ընդհ. հրամանատարի օգնականին և սպայակոյտի նախագահին գործողութեանց կեդրոնը գտնուելը անհրաժեչտ կ'ընէին։ Միևնոյն ատեն Ֆրանսացիներուն հաճելի երևալու համար, ընդհ. հրամանատարութիւնը զօր. Ամարայի ժամանակելու համար սպայակոյտին Եգիպտոս մնալը յարմար կը տեսնար։ Այս պատճառաւ, որոշուեցաւ որ զօր. Համիլթըն, Ապրիլ 7ին առողջապահական մարմնի մը հետ Եգիպտոսէն պիտի մեկնէր, իսկ մնացեալ մասը գործերու աւարտումէն յետոյ պիտի միանար։

Ընդհ. սպայակոյտին Ապրիլ 7էն մինչև 21 բաժանուելը, պատրաստող այս որոշումը, հատնաքար անխուսափելի էր. նաւեցան վերջին տարիներու ընթացքին բայց ուչագրաւ է որ երկու տիպերուն ֆիզիքական կազմը իրարմէ տարբեր են։ Վերջին ուրը տարիներու ընթացքին երեք անգամ նիսպատէրթիլի տիպէն կմախքներ գտնուեցան նոյն երկրին մէջ։ Մին 1925ին իսկ մրուս երկու գիւտերը այս տարի Մայիս և Յունիս ամիսներուն մէջ։ Այս բոլոր գիւտերը մեծ հետաքրքրութիւն առած են հնագէտներուն ըմբռնելու համար նախամարդուն ծագումը։

* * *

Ծանր կը կարծենք թէ մեծ մարդոց ուղեղը ալ աւելի չատ կամ մեծ կըլլայ քան հասարակ մահկանացուներուն։ Բայց ըստ բժիչկներու հետազօտութեան անոնց տարբերութիւնը տրիւնի մասատարման և բաղադրութեան մէջ կը կայանայ։ Երբ հասարակ մարդու մը և գիտնականի մը ուղեղները քննութեան գտնուեցաւ որ առաջին տարբերութիւն կայ այն երակներուն մէջ որոնք արիւն կը հայթայթեն։ Գիտնականին երակները չատ զարգացած էին արով իր ուղեղը արիւնի առատ պաչար ունէր։ Սակայն միւսին արեան ներածումը ուղեղին մէջ քիչ էր եւ երակները ոչ զարգացած։ Ուստի սխալ կարծիք է թէ մարդ մը աւելի խելք կամ ուղեղ կունենայ քան մի ուրիշը այլ լոկ տարբերութիւնը կը կայանայ տրիւնի առատ մատակարարման մէջ։

(Շար.) ՀԱՑԿ ՓՈՂԱՏԵԱՆ

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ ՄԷՋ

Հիթլէրականները կը դիմեն ահաբեկիչ արարքներու

Պէռլին.— Պ. Ճօճ Բաբէնի կառավարութեան կողմէ հռչակուած դաղափարին տասնօրեայ գիշադուլը նշանակելի դարձաւ այս առաւօս Արեւելեան Բրուսիոյ Քիօնիկսպէրկ դաղաքին մէջ ազգայնական-ընկերվարականներու կողմէ արտասովոր կերպով մոլեգնութեամբ եւ վայրագութեամբ գործուած շարք մը ահաբեկիչ արարքներով:

Համայնավարական եւ ընկերվարական դեկավարներ յարձակում կրեցին աբաշներէն իրենց անկողիններուն մէջ: Համայնավարական կուսակցութեան մէկ անդամը սպաննուած է նոյն իսկ եւ շատ մը ուրիշ անձինք ալ վիրաւորուած են ծանր կերպով:

Նկատելով որ այս բոլոր ոճրափորձները տեղի ունեցան գրեթէ միեւնոյն ժամանակ, իշխանութիւնները կ'ենթադրեն թէ կանխամտածեալ գործ մըն է ասիկա:

Ահա թէ ի նչպէս պատահեցան իրողութիւնները: Քանի մը անձինք զարկած են ռայխսթակի երեսփոխան Պ. Վալթէր Շիւցի բնակարանին դուռը, ըսելով թէ գործի մասին պիտի խօսին հետը:

Նկատելով որ իրենց մերժուեցաւ բնակարան մտնելը, անոնք կոտրեցին տան դրան փեղկերը եւ ատրճանակի վեց հարուածներ արձակեցին դէպի ներս վիրաւորելով տիկին Շիւցը եւ Շիւց ընտանիքով վխասին բնակող երիտասարդ աղջիկ մը:

Ուրիշ երկու Նազիներ խուժեցին նոյնպէս համայնավարական կուսակցութեան անդամ Ջերբիուս անուն մէկու մը բնակարանը եւ պարպեցին հրազէնի բազմաթիւ հարուածներ որոնց մէկը դպաւ անոր կուրծքը եւ միւսը բերանին:

Մարդասպաններու կատաղութիւնը չդադրեցաւ նոյն իսկ երբ պ. Հերբիուս գետին գլտորեցաւ, լռլալով իր արեան մէջ: Անոնք մոլեգնեցան իրենց զոհին վրայ եւ բազմիցս վայրագօրէն զարկին անոր: Պ. Ջերբիուս գերմանացի հրեայ համայնավարականներու պետերէն մէկը է:

Կառավարութիւնը հակազդեց այս ծայրայեղութեանց դէմ եւ պ. Քրանձ Պրահք որ Բրուսիոյ ներքին գործոց նախարար անուանուեցաւ հրատարակեց ժողովրդեան ուղղեալ խիստ ազդարարագիր մը: Ան յայտարարեց թէ այժը եւ ահաբեկութիւնը կը հակասեն օրինաց հանդէպ յարգանքի պարտաւորութեան:

«Մարդկային կեանքին նուիրականութիւնը պէտք չէ որ բռնաբարուի:

«Վերջին անգամ ըլլալով կ'ազդարարեմ թէ կառավարութիւնը չպիտի վարանի ամենանուիրական միջոցներ գործածելու՝ խաղաղասէր հաղաքներու հանդէպ յանձն առած պարտականութիւնները կատարելու եւ մեր երկրին պէտք ունեցած հաղաքային խաղաղութիւնը զօրացնելու համար:

«Բոլոր կազմակերպութիւնները կ'զգուշացնեմ նաեւ տէրրօրի եւ ոճիրի դրդելու արարքէն:

«Մամուլը պէտք է դադրի կիրճեր գրգռելէ սուտ ձեւով տեղեկագրելով դէպքերը: Հակառակ պարագային անհիկա կրնայ ենթարկուիլ մեր ազատութեան սեղմումներուն»:

Ընդհարումներ Պոլիվիացիներու եւ Բարակուացիներու մէջ

ՊԱՏԵՐԱԶՄԸ ՍԿՍԱԾ Է ԻՐԱԿԱՆԻՆ ՄԷՋ

Գուէնոս—Այրէս.— Բարակուան պատերազմ յայտարարած է Պոլիվիայի իրականօրէն պօշտիկներու կողմէ Գուրկէրօն ամրոցին գրաւումին հետեւանօք այդ ռազմական տեսակէտն մեծ կարեւորութիւն ունեցող վայր մըն է Շաքօյի անտառներուն մէջ: Պոլիվիացի պ. Սինօն Բաթինօ, որը յայտնի է իբրեւ «Անագի թագաւոր», տասն եւ հինգ զինուորական օդանաւ եւ քանի մը միլիոն անգլ. ոսկի արժէքով ռազմանիւթեր նուիրեց պատերազմի ոկոելու համար:

ԲԱՐԱԿՈՒԱՆ ԶՕՐԱՇԱՐԺ ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿԷ

Առաւնսիօն.—Զինուորները տասը դաս զօրաշարժի վիճակի մէջ դրուեցան.

Բարակուան ընդհ. զօրաշարժ հրատարակեց այն լուրին հետեւանօք թէ Պոլիվիական ուժեր կը պատրաստուին յարձակում գործելու մեծ Շաքօյի սահմանագլուխը գտնուող Գուրկերօն ամրոցին դէմ:

Առաւնսիօն.— Բարակուայի խորհրդարանը քուէարկեց նախագահին այն պահանջը որը կը վերաբերէր բոլոր ոյժերուն զօրաշարժին:

Առաւնսիօն.— Բարակուան հեռագիր մը ուղղեց Ազգերու Դաշնակցութեան, որով Պոլիվիան կ'ամբաստանէ Ազգերու Դաշնակցութեան Ուխտին 10րդ եւ 11րդ յօդուածներուն բռնաբարած ըլլալուն արարքով:

ՆՈՐԸՆՏԻՐ ՌԱՅԽՍԹԱԿԸ

Պէրլին.— Նորընտիր ռայխսթակը պիտի բաղկանայ 617 անդամներէ նախորդին 577 անդամներու դէմ: Իլխաւոր կուսակցութիւնները վերջին ռայխսթակին մէջ ունէին հետեւեալ թիւով անդամներ. Նազիներ 110, ընկերվարականներ 136, համայնավարականներ 78 եւ կեդրոնական կուսակցութիւն 69:

Նազիներու թիւը, 230ի պիտի հասնի նոր Ռայխսթակի մէջ:

Պէրլին.— Ահաբեկիչ արարքներ գործուած են նաեւ Պրունսվիքի մէջ ուր պայթուցիկ ռումբեր նետուած են հանրապետականներու պատկանող շոգենաւի մը եւ քօօբէրթիճ ճաշարանի մը, ինչպէս նաեւ բազմաթիւ տուներու դէմ:

Շլէզվիկի շատ մը գիւղերուն մէջ ձնհալ ռումբեր նետուեցան շատ մը համայնավարականներու բնակարաններուն դէմ՝ Ռոհրստ ըլլալին ենթադրուող անձերու կողմէ:

Գօխսւմի (ռուր) մէջ զինուորական ոստիկանութիւնը ձերբակալեց յարձակումի յատուկ խումբերու պատկանող զինեալ հազար ռասիստներէ բաղկացած ջոկատ մը:

Այս արիւնահեղ դէպքերը շարունակութիւնն են ընտրութեանց շաբթուան վերջին օրերուն դէպքերուն որոնք պատճառ եղան 15 հոգիի սպաննուելուն եւ հարիւրաւորներու ալ վիրաւորուելուն:

Պէրլին.— «Քէօնիգսպէրկէր Հօյբսթայթսւնկ»ի խմբագրապետ պ. Վիրկալ եւս դժբախտութիւնը ունեցաւ ընդունելու չարագործներու այցելութիւնը. Այս աւազակները իր կինը բանտարկեցին խոհանոցին մէջ եւ յետոյ սկսան իրենց զէնքերը պարպելու պ. Վէրկագի դէմ որը ստացաւ շատ մը վէրքեր:

Միեւնոյն ատեն որ կը գործուէր այս վայրենի յարձակումը, հրթեհոռիթ ուժանակներ նետուեցան պ. Վէրկագի ղեկավարութեան տակ գտնուող թերթին գրասենեակներուն դէմ:

Կէս ժամ վերջ պայթուցիկ նիւթերով լեցուն շիշեր նետուեցան Քէօնիգսպէրկ հրատարակուող ուրիշ երկու թերթերու խմբագրատուներուն դէմ:

Այս շիշերը պայթեցան սոսկալի ձայն մը ճանելով եւ հոն հրդեհ մը ծագեցաւ անմիջապէս բայց կարելի եղաւ անոր առաջքը առնել:

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

Ուսուցիչը.— Պոլիվիան մերժեց Աւծաքինի, Շիլիի եւ Պրագվիոյ կողմէ հաւանական կերպով պատրաստած բարեխոհութեան առաջարկը:

ՏԵՂԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՅՈՅՑԵՐ ԵՒ ԲՈՂՈՔՆԵՐ ԳԱՄԲԾԻԻ ՄԷՋ

ԳԱՑՄԱԳԱՄԸ ԿԸ ՀՐԱՄԱՑԷ ԿՐԱԿ ԲԱՆԱԼ ԺՈՂՈՎՈՒՐԴԻՆ ՎՐԱՅ ՊԱՇՏՕՆԵԱՆԵՐԸ ՊԱՇՏՕՆԱՆԿ ԿԸ ԼԼԱՆ

Անցած չարեթաքթի ժողովրդային հսկայ ցոյցեր կատարուած են Գամբօլիի մէջ տեղւոյն գայմագամին, Հաճատար Աֆեանի նախագահին, մայ միւթիրիին, ժանճարմերի հրամանատարին եւ երկրագործական պանճայի տնօրէնին դէմ:Խուռներամ ժողովուրդը՝ առջեւն ունենալով բազաֆապեթը եւ հրիստոնեայ կրօնական պետերը՝ դիմած է կառավարատուն, ուր պահակները արգիլած են մուտքը: Ֆրանսա. պատուիրակը բացակայ ըլլալով ցուցարարները իրենց բողոքը ներկայացուցին Ֆրանսացի տէՖիճ: Այս վերջինը դիմեր է Գայմագամին որ ցուրտ ժողովուրդը՝ Որ Գայմագամը պատգամ եւ լած է յորդորելու ժողովուրդը որ ցրուի, բուրի ձայներ առեր է ու հրամայեր է կրակել: Շէֆի միջամտութեամբ արիւնահեղութեան առաջքը առնուեր է:

Գայմագամը անմիջապէս լուր է դրկած մօտակայ ասիրէթպաղես Շէյխ Թայի Մուհամմէտի որ հազար ձիաւորներով Գամբօլիի մօտենայ, որովհետեւ Քրիստոնեաները կ'ուզեն կառավարութիւնը ձեռ ք առնել:Շէյխը հազար ձիաւորներով կը մօտենայ քաղաքին եւ սուրհանդակով մը կ'իմացնէ գայմագամին եւ հրամանի կ'սպասէ: Գաղթի ոսթիկաններ կը բռնեն Գայմագամին երրորդ ճամակը: Ֆրանսական թեմական իշխանութիւնները Շէյխին կը յանգստեն խնդիրը եւ հանդարտեցնելով եռ կը դրկեն:

Գայմագամը պատճառն եղած է, իսկ հատարար ասեանի նախագահը Տհր Ջօր կանչուած:

Ցուցարարներ իրենց բողոքներն ու բաղձանքները կը հետագրեն Տհր Ջօր եւ Շամ:

Կ'ըսուի որ նմանօրինակ ցոյցեր կատարած են այդ օրուան տարբեր քաղաքներու մէջ, կը գրէ «Ընփրաս»:

ՍԻՒՐԻՈՅ ՆԱԽԱՐԱՐՆԵՐՈՒ ԽՈՐՀՈՒՐԴԸ

Իր վերջի նիստի ընթացքին Սիւրիոյ Նախարարաց Խորհուրդը տուաւ կարեւոր որոշումներ նախահաշիւին կարեւոր խնայողութիւններ իրագործելու համար:

Ասկէ զատ որոշուած է մասնաւոր զրոյժարտուղներ հաստիլով, իւիթասակ Սիւրիոյ Հաճրապետութեան հռչակումին, 300,000 ոսկի արժողութեամբ արծաթ դրամ կարել տալ եւ միայն 145,000 ոսկի յատկացնել այս տարի հանրային շինութիւններուն համար:

ԻՄՆ ԷԼ ՍԷՈՒՏԻ ՇՆՈՐՀԱՒՈՐԱԿԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ ԿԸ ՂՐԿՈՒԻՆ

Բազմաթիւ Խամասկոսցի անձնաւորութիւններ օնորհաւորական հեռագիրներ դրկեցին Հիճազի թագաւոր Իպն էլ Սեուդին, Իպն Ռիֆայայի վրայ տարած յաղթականին առիթով:

ԿԱՆԱՆՁ ՊԱՆԻՐԻՆ ՎՃԱՆԴԸ 15 ՀՈԳԻ ԲՈՒՆԱԻՈՐՈՒԱԾ

Սայտահեն կը տեղեկացնեն թէ Տհր Էլ Միճասի մէջ 15 հոգի բունաւորուած է բնիկ Այրան էլ Քուսերցի մարդ մը գրուած բարձ պանիր ուտելէ ետքը:

ԱՒԱԶԱԿԱՅԻՆ ԴԷՊՔԵՐ ՀԻՒՍ. ՍԻՒՐԻՈՅ ՄԷՋ

ԻՏԼԻՊԻ ՁԱՄԲՈՒՆ ՎՐԱՅ ՎԵՑ ԻՆՔՆԱՇԱՐԺԵՐ ԿԸ ԿՈՂՈՊՏՈՒԻՆ

Հալէպ — Իտլիպ ճամբուն վրայ, Րիհահէն 5 ինլոմէթր հեռու, երեք անծանօթներ պատերազմական գէնքերով զինուած, կը կոդոպտեն վեց իճճաձարժեր: Ճամբորդներ, որոնք 30 Օսմ. ոսկի ունէին, կողոպտուելէ վերջ, ազատ կարձակուին ծարուցակելու իրենց ճամբաները:

Ուրիշ մանճարմայի պահականոցի լուր առնելուն պէս տեղւոյն վրայ կը փութայ եւ իճնութեան կը ձեռնարկէ: Նղած իճնութիւններէն կարելի եղած է ճօդել որ աւազակներէն մէկն է Մուսթաֆա Քհասապ անուն ֆխրահռչակ մը, Ձէպէի Ջավիհի Նէհան գիւղէն: Իսկոյն կարելի եղած է ձերբակալել Մուսթաֆան եւ իր մէկ ուրիշ ընկերը:

ԹԻՒՐՔ ԱՒԱԶԱԿՆԵՐ

15 ԻՆՔՆԱՇԱՐԺԵՐ ԿԸ ԿՈՂՈՊՏԵՆ ԱՆՏԻՈՔԻ ՁԱՄԲՈՒԻՆ ՎՐԱՅ

Անցած շաբաթ երեկոյ, մայրամուտին, Հալէպէն Անթիոք գացող 15 իճճաձարժեր, Հարիմի ուղղութեամբ, ձորի մը մէջէն անցած միջոցին խումբ մը զինուած աւազակներու կողմէ կը կեցուին: Աւազակները ճամբորդներ կողոպտելէ վերջ, կաճերուոյթանան դէպի լեռ: Նաե չանցած, ժանճարմաճեր կուգան եւ կ'սկսի իճճութիւնը: Ծայնի կրլլայ որ անճոճ թրական սահմանէն եկող իւրք աւազակներ եճ, որոնք գիտեռաճց կրցած են փախչիլ եւ ազատանքի դարձեալ իրենց սահմանը:

* * *

Ուրիշ ճանի մը գինուած աւազակներ, Աֆրէնի մօտ Վաթի Նաճապ կոչուած տեղը, կողոպտած են երկու վաճառականճեր եւ առած անոնց 40 Օսմ. ոսկին: Աւազակները վաճառականճեները իրենց տարած են մինչեւ լեռանն գագաթը եւ հոն ազատ արձակած:

ՍՆԱՆԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Հալէպի նօանաւոր վաճառականներէն Տօրկաֆի Սալիմ դատարան դիմած ըլլալով որ իր հատուելարդարտ տեղի ունենայ, Դատարանը իսկոյն իճճութեան ձեռնարկած եւ յայտարարած է անոր սրճանկութիւնը: Բայց կը նախատեսուի 20,000 Օսմանեան ճնչուճ ոսկի:

Հարցաճնիչ դատաւորը կատկածելով որ կեղծ սնանկութեան դիմած է ան, ձերբակալման հրամանագիր ստորագրած է:

* * *

Պէյրութի ալիւրի վաճառականներէն Պէվպ եւ Սպաղիի մասին սնանկութեան վճիռ տուած է Առեւտրական դատարանը: Անոնց բացը 2000 ոսկի կը նախատեսուի:

ՀԱՄԱՅՆԱՎԱՐ ԹՌՈՒՅՑԻԿՆԵՐ

Թրիբոլիի եւ Պէյրութի մէջ հաստատուած Համայնավարական նոր բուրգիկներ ցրուած են. ուղղուած Լօզանի եւ Ժընեվի խորհրդաժողովներու մասնակցող ատրութեանց: Ոստիկանութիւնը ձեռ ք անցուցած է բազմաթիւ բուրգիկներ եւ սկսած փնտռտուքի:

Նամակատան միջոցաւ տարուող դրկուած են այդ բուրգիկները:

ԻՆՔՆԱՇԱՐԺԻ ԱՐԿԱԾՆԵՐ

ԱԼԷՅԻ ՄԷՋ ԻՆՔՆԱՇԱՐԺ ՄԸ ԿԻՅՆԱՅ, ՁԱՄԲՈՐԴ ՄԸ ԿԸ ՄԵՌՆԻ

Առջի օր, երեկոյեան ժամը 7ի սահճներ, Ալէյի բարձունքին վրայ, Օթել Պէյրութի տանջուճն, իճճաձարժ մը արագօրէն բուած միջոցին վար կիյնայ հսկայ բարձրութենէ մը եւ ճամբորդներէն մէկը՝ Խալիցի Բամիզ Պրսքանճի յանկարծական կըլլայ: Միւս երկու ճամբորդներն ու վարիչը ծանրօրէն կը վիրաւորուին եւ իճճաձարժը մեծ վնասներու կենթարկուի:

Ինչ ճճութենց արդիւնքը յայտնուած չէ, սակայն կը կարծուի որ ճամբորդներէն մէկը բեռը փորձ կը տանջուի իճճաձարժը ինչած միջոցին:

* * *

Թիւ 8182 իճճաձարժը, Հաճէթի մէջ բախեցաւ թիւ 226 մոթոսիքլէթին, որուն վարիչը՝ Մէթրի Ժորժ էլ Մհր սրուճէն ծանրօրէն վիրաւորուեցաւ:

Այս արկածը պատահած է գիտեր երկու մեքենաներու իրար հանդիպելու միջոցին յոյսերը մարած ըլլալու հետեւանքով:

* * *

Ճիւնի բնակող Տիկին Մարիամ Քարճեան եւ զաւակը Կարապետ, ծանրօրէն վիրաւորուեցան թիւ 8204 իճճաձարժէն զոր կը վարէր Թրիփոլիցի Մուհամմէտ Սաիտ Մանճարէ որ ձերբակալուեցաւ:

ՈՍՏԻԿԱՆ ՄԸ ԿԸ ՄԵՂԷ ՊԵՏԱԿԱՆ ԵՐԿՐԱՁԱՓ ՄԸ

Առջի օր, պետական երկրաչափ մը Պ. Նհճիպ Էլ Ռամի, Շիհան գնաց Անմէհ Խալիլի կալուածներուն մէջ սահմանագծական յանձնախումբի մէկ վճիռը գործադրելու համար:

Հազիւ երկրաչափը ձեռնարկած էր իր աշխատանքներուն, կալուածատիրոջ գաւակը, ոսթիկան Ալի Անմէհ Խալիլ, զայն ոսէհն վիրաւորեց բարով մը:

Երկրաչափը Պէյրութ վերադառնալով բողոքագիր մը ներկայացուց Հանրապետութեան նախագահին:

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԲԱՆԱԿԻ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՀՐԱՄԱՆԱՏԱՐԸ ԿԸ ԺԱՄԱՆԷ

Առջի օր, «Լամարթին» օդանաւով դաղաքս հասաւ Արեւելեան Բանակի Ընդհանուր հրամանատար Զօրավար Կարճէրի, Զօր. Պիօ Տիւֆոյի տեղ: Զօրավարը դիմաւորելու համար նաւահանգիստ կը գտնուէին Զօր. Ֆիքս, Զօր. Էրուի եւ զինուորական ու դաղաքային բարձրաստիճան պատասխանատուներ: Զօրավարը վաղը կը մեկնի Հալէպ, սանճնելու իր նոր պատասխանը:

ՊԱՏԻՒՈՅ ԼԷԳԷՈՆԻ ԱՍՊԵՏ

D H. P. Շոգեկառքի Ընկերութեան Տնօրէն Պ. Նիթլէ Պատուոյ Լէգեոնի Ասպետ նանանակուած է:

Պ. Նէթլէ, պատերազմէն առաջ հաստատուած է Լիբանան, ճանիցս եղած է ազգային երեսփոխան, ու մեծ յարգանք կը վայելէ տեղական եւ Ֆրանսական օրէնսնակներու մէջ:

«Ազդակ» այս ուրախալիքով գինք կը ննորհաւորէ:

ՕԻԱՆԱԻԻ ԱՐԿԱԾ

Իրագեան սահմանի վրայ, Հուճէյթի վերեւէն թռչելու ատեն վար իճնած է անգլիական օդանաւ մը եւ վարիչը Մուժոր Մօս ծանրօրէն վիրաւորուած:

ԹԻՒՐՔԻ ՄԸ ԽՆԲԵՔԱՅՈՒԹԻՒՆԸ

ՆԱԽ ԿԸՍՊԱՆՆԷ ԿԻՆԸ ԵՒ ՎԵՐՋԸ ԱՆՁՆԱՍՊԱՆ ԿԸԼԼԱՅ

Ասկէ հանի մը տարի առաջ, Թիւրքիոյ վէրաց հաղաքին Ապթիլ Ագիզ անուն թիւրք մը Հալէպ հասատուած էր առեւտրական նպատակներով, Անցած տարի գործի մը համար ան եկած էր Գիյրութ եւ հոս հիւրասիրուած իր ծանօթներէն տեղացի երեւելիի մը տունը: Իր հիւրասիրութեան օրերուն, Ապթիլ Ագիզ, իր ցեղի յատուկ լրբութեամբ, սիրահարուած էր դրացի բնտանիքի մը աղջկան հետ եւ սիրային յարաբերութիւն մշակած անոր հետ:

Ի վերջոյ երեւան հանուած էր անոնց յարաբերութիւնը եւ Ապթիլ Ագիզ կնութեան ուզած գայն, վստահեցնելով որ իճճ դեռ ամուսնացած չէ: Կր յօժարին ազգկան ծնողքը եւ Ապթիլ Ագիզ կը պատկուի դրացուհիին հետ:

Կր վերադառնայ Հալէպ իր նորապսակ կինն ալ հետը եւ ժամանակ մը վերջ կը մեկնի Ասանա: Իրենց հայրենիքը Վէրաց հաղաքն էր: Իրենց հայրենիքը Վէրաց հաղաքին մէջ կինն մը եւ երեք երախաներ ունի: Շատ կր վստահայ եւ կ'որոշէ վերադառնալ Գիյրութ, իր ընտանիքին մօտ: Ապթիլ Ագիզ ատ կ'աղաչէ, սակայն օգուտ չրնէր: Ասոր վրայ, Ապթիլ Ագիզ կը խօսի հրէշվէրը եւ սպաննելէ վերջ կինը, գնդակր կուղղէ իր ճակտին եւ իճճն ալ կիյնայ հոն:

ԴԱՄԱՍԿՈՍԻ ՋԻՆԻՈՐԿ.ՎԱՐԺԱՐԱՆԸ

Դամասկոսի Զինուորական վարժարանը պիտի պարպէ Ճեմալ Փաշա պողոտային վրայ գտնուող իր այժմու օճնքը, ուր պիտի հաստատուի ժանճարմաներու հրամանատարութիւնը:

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ՍՔԵՐԼԻՆԸ ԴԱՐՁԵԱԼ Կ'ԻՋՆԷ

Անգլիական ոսկին որ ատենէ մը իվեր 454 սիւրիական դահեկան կ'արժէր, իյաւ 448 դահեկանի:

ՆՈՒԻՐԱՏՈՒԹԻՒՆ

Տիկին Ազաւնի Գեղոյեան 200 ս.դ.կը նուիրէ Մամբրէյնի թոխախատոցին փոխան մատաղու գառնուկի մը:

Սատնալ նուիրատուն:

ՍԱԿԱՐԱՆ ՊԷՔՐՈՒԹԻ

4 ՕԳՈՍՏՈՍ 1932

	Ս. Դ.
Եգիպտական ոսկի	459
Անգլիական »	448
Տոլար »	126.75
Թրքական »	59.50
Պաճճ Օթթոման	135
Իտալական Լիր 100	647
Նուճական Տրախմի 100	80
Անգլ. ոսկի	608
Ֆրանս. »	487
Օսման. »	549.50
Արծաթ մհճիտ	18
Գրեթի Ֆօնս. Ա. Ֆէ.	530
» » Բ. »	283
» » Գ. »	274

Մէնթրեան եղբարք Բիւ Ֆօնճ
Թէլէֆօն՝ 5-19

հայրիկիդ լուր տուր.

Սկզղ հիւրը անչուշտ Լէվիանն էր: Քարլայլ իմնելով զայն ընդունեց: Քիչ վերջ Տօքթ. Ուէնրայթ գալով ձօյսի ոտքը կոտրուած ըլլալը և քանի մը չաթաթ անկողին մնալու պէտքը յայտնեց: Այդ երեկոյ տղաքները սալօնը կը մնային: Լէվիսըն տղաքներուն նայելով ըսաւ.

— Ասոնք ինչ գեղեցիկ պզտիկներ են.

— Իրենց մայրիկին չատ կը նմանին, պատասխանեց Քարլայլ.

— Դուք գիտէ՞ք Լէյտի Իզապէլի մանկութիւնը.

— Այո, Լէյտի Մաունթ Սէվըրնի հետ չատ անգամ հոս եկած էին.

— Այո, այո, այս ապարանքը Լօրտ Մաունթ Սէվըրնի կը պատկանէր... որքա՜ն չոյլ մըն էր: Եկուր նային փոքրիկ օրիորդ, եկած ատենս ձեռքէս փախար և անուշդ չտուիր.

— Գացի մայրիկիս լուր տալս գալդ, ձօյսի քովն էր ան.

— Ո՞վ է ձօյս.

— Լէյտի Իզապէլի սպասուհին է. արկած մը տեղի ունեցաւ, չատ թանկագին սպասուհի մրն էր.

— Շատ տարօրինակ անուն մըն է... ձօյս... ձօյս... դեռ ատանկ անուն մը լսած չեմ, առաջի՞ն անունն է թէ մականունը.

— Ոչ, ձօյս մկրտութեան անունն է, բուն անունը ձօյս Հօլիճօն է, ըսաւ Քարլայլ.

Այս միջոցին պզտիկ Իզապէլ սկսաւ լալ, երբ Քարլայլ պատճառը հարցուց, ան ըսաւ թէ չուզեր որ Լէվիսըն գինք բռնէ.

Քարլայլ գայն ազատելով երբ գիրկը առաւ, փոքրիկը ըսաւ.

— Եթէ նոյնիսկ ձեր ենթադրածին պէս ըլլայ, ինչ միտս կրնայ պատճառել մեզի, իմ յանձախորդներս չի կրնար փախցնել, տղաքներս չի կրնար ծեծել և զրամներս կրնամ պաշտպանել, ի հարկէ ան միայն քանի մը օրուայ համար պիտի մնայ.

Լէյտի Լէվիսըն խնդալով սեղմեց Քարլայլի ձեռքը և կրկնեց.

— Վստահ եղիր որ ինչ գէշութիւն որ ձեռքէն գայ, պատրաստ է բնելու.

Քարլայլ իր գրասենեակը վերադառնալով իսկոյն նամակ մը ղրկեց Պուլօնները և որով Լէվիսընը հրաւիրեց Իսթլին իրենց քով հիւր մնալու: Սակայն չատ զբաղուած ըլլալուն պատճառաւ մոռցաւ տունը յիշելու այս պարագան: Այդ չաբաթ ընտանեկան հրաւէրի մը միջոցին միտքը իյնալով, տուն վերադարձին կառքի մէջ Քարլայլ ըսաւ Իզապէլին.

— Իզապէլ, հիւրասենեակ ունինք չէ՞, վաղը հիւր մը պիտի ունենանք.

— Անչուշտ ունինք, եթէ չըլլայ իսկ կը պատրաստենք, ո՞վ պիտի գայ.

— Ֆրանսիս Լէվիսընն.

— Ո՞վ... ըսաւ Իզապէլ յանկարծ տեզէն ցատկելով.

— Գաբտան Լէվիսընն, Սըր Փիթըր յօժա եցաւ վրճարելու անոր պարտքերը, բայց Լէյտի Լէվիսընն իր տան մէջ չընդունիր զայն, այդ պատճառաւ քանի մը օրուան համար մեր տունը մնալը առաջարկեցի.

Իզապէլի սիրտը բերանը եկաւ, առաջին զգացումը կարծես խեղդեցաւ: Ներքին ձայն մը անոր նորէն իր քով գտնուելուն սխալ ըլլալը կը կրկնէր, Իզապէլ ըսաւ Քարլայլին.

— Արչիպօլտ, չեմ ուզեր որ Լէվիսընն մեզի հիւր ըլլայ.

Իտալիա Ազգ. Դաշնակցութեան դէմ

Հռոմ.— Օգոստին Նախարար պ. Գալլօ ակնարկ մ՚ի՛մտիտեի մէջ կը բացատրէ Ազգերու Դաշնակցութեան հանդէպ Իտալիոյ բռնած դիրքը։ Անիկա իր յոդուածը կը վերջացնէ յայտարարելն ըսելով թէ Իտալիան չպիտի վարանի Ազգերու Դաշնակցութենէն քաշուելու եթէ ներկայ մեթոտները չարունակեն իշխել։

Գէնէվի բանաձեւը կը պահանջէ համայնագիտարաններու համար պատրաստուած մարդկայնականութեան վարդապետութեան այն ժառանգութիւնները որոնցմով մարդ բան մը չեզրակացներ, ժողովուրդներու աչքին փոշի նետելով մէկտեղ։

Ազգերու Դաշնակցութեան բոլոր օրէնքները կը կրեն Ֆրանսա-Անգլիա-Ամերիկեան խմբակին ժարքան։ Սոյն երեք պետութիւնները ուզակի կամ անուղղակի կերպով իրենց ձեռքին մէջ բռնած ըլլալով արժեքաւորութիւնը։ Անոնց գազափարին հակառակ թափուած ամէն տեսակ ջանք պարապ է։

Միացեալ Նահանգները կը հրաւիրուին Համաշխ. Տնտեսական Խորհրդաժողովին

Ուաշինկթըն.— Ազգերու դաշնակցութիւնը հետագիր ուղղեց միացեալ Նահանգներու կառավարութեան մասնակցելու համար ատոնց գումարելիք համաշխարհային տնտեսական խորհրդաժողովին։ Ամերիկեան պատասխանական օրէնսակներու մէջ կը պնդուի այն բանին վրայ թէ պատերազմական պարտուց եւ հատուցումներու խնդիրները վիճաբանութեան չիպիճի դուրսին այս խորհրդաժողովի ընթացքին։

ՀՐԱՇԱԳՈՐԾ ՄԱՐԴԸ

ԷԼ ՀԱՋ ՍՈՒՀԱՍԵՏ ՊԷՑ ԷԼ ՖԷԼԷՔԻ

Փութացէք առնելու անոր կարծիքը ձեր բոլոր փափաքներուն համար։ Ան կը հանդարտեցնէ՝ բոլոր չուարած և տանջուած մտքերը և կը վերադարձնէ անոնց փափաքածները։ Կ՚իյնէ բոլոր ոգիներուն. հիպնօթիզմով կը կարգայ մարդուն մտածումները։ Ձեռքի գծերէն կը կարդայ մարդուն անցած, ներկայ և ապագայ կեանքը։ Կրնայ հանգչեցնել մեռնողութենէն, ճամբորդութենէ, սիրոյ, առեւտուրի, քննութենէն եւայլն բոլոր գաղտնիքները։ Այս բոլորը կը ցուցնէ մարգուն, կարծես թէ գրուած ըլլան թուղթի մը վրայ։ Կնոջ և ամուսնոյն միջեւ եղած դժուարութիւնները ու տարակարծութիւնները կը լուծէ Աստուծոյ Սուրբ անուններով եւ Ամերիկեան եւ Եւրոպական գիտնականներու փորձառութիւնները օգտագործելով։

Տխուր եղողներուն ուրախութիւն և հանգիստ կը պատճառէ. ջղային և մտային հիւանդութիւնները կը դարմանէ։ Այս բոլորը մեծ յաջողութեամբ կը կատարէ։ Փորձը ամենամեծ փաստն է. անգամ մը այցելել բաւական պիտի ըլլայ։

ՀԱՍՑԷ.— Գէյրութ, Համիտէ Ղամի փողոցի արեւմուտք, Ֆրանսական հիւանդանոցին մօտ, թիւ 9 բնակարան։

ԸՋԴԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

Ա.— Անոնք որ կուգան, իրենց միտքը պէտք է դրեն թուղթի մը վրայ և պէտք է պահեն.

Բ.— 1000 ոսկի կուտայ ան, եթէ չի կարենայ ճշդրտօրէն գիտնալ ենթակայի մտքը.

Գ.— Դուրսէն ղրկուած գրութիւններուն ընդացք և յուժում չի տար, եթէ ներփակուած չըլլայ 200 ս. դ. և չիշուած չըլլայ ենթակայի անունն ու ժամանակը, տարիքը և հօր և մօր անունը։

ԳԱԲՐԻԷԼ Թ. ԹԷՐԶԵԱՆ

(ԵԼԵՔՏՐԱԿԱՆ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ)

Հիմնուած 1921 ին Գոլիս-Բերթա

Եիսս դիւրամատչելի պայմաններով կը կատարենք ամէն կարգի էլեֆտրական յոյսի գետեղումներ (Intsallation), ինչպէս նաեւ մօթօր եւ ֆիւմօներ։

Վաճառատուն կ՚ստանձնէ նաեւ բոլոր էլեֆտրագործիքներու նորոգութիւններ։ Մասնաւոր սպասարկութիւն բնակարաններու էլեֆտրա-նորոգմանց։ Վաճառատուն Philips եւ Lux էլեֆտր. լամբերու եւ ամէն տեսակ էլեֆտրական պիտոյքներու։

Վճարման դիւրութիւններ.

Հասցէ — Վ. Ուզունեանի գրասեղ կից Գուրճ. B. P. 491

ՊԱՆԴՈՒԿ ԱՀԱՐՈՆ ՊԻԹԻԱՍ

ՀԻՒՍԻՍԱՑԻՆ ՍԻՒՐԻՈՅ ԼԱՒԱԳՈՅՆ ԱՄԱՌԱՆՈՑՆԵՐԷՆ ԶԷՊԷԼ ՄՈՒՍԱՑԻ **ՊԻԹԻԱՍ** ԳԻՒՂԻՆ ՄԷՋ

Նորակառոյց եւ գեղեցիկ շէնք. արդիական կերպով կահաւորուած սենեակներ. ընդարձակ սրահ, թաղնիք, եւրոպական եւ արեւելեան կերակուրներ

ՁԱՓԱԻՈՐ ԳԻՆ

ԲԱՑ Է 1932 ՅՈՒԼԻՍ 1ԷՆ ՍԿՍԵԱԼ

Իր ընտիր տեսարաններով, առատ ջրերով և առողջարար կլիմայով ծանօթ ՊԻԹԻԱՍ գիւղը այս տարի ժամուած է գիւղացիութեան համար անհրաժեշտ եղող բոլոր յարմարութիւններով։

Ճամբաները նորոգուած են, գիւղին մէջ հաստատուած է քաղաքական ամենօրեայ ապասարկու թիւն ինչպէս նաեւ քէյֆխոն և հեռագիր։

Պիթիաս ունենալ իր առանձնակարգ պանդոկը, ուր այցելուները պիտի գտնեն Սիւրիոյ և Լիբանանի յատկոյն ամառանոցներուն յատուկ բոլոր յարմարութիւններն ու հանգրստութիւնները։

Տէր և Տնօրէն ԱՀԱՐՈՆ ՊԻԶՄԻՒԼԵԱՆ

ԱԶԳԱԿԻՑ ՏՈՒԶՐԱՑՈՂՆԵՐ

ՏՈՒԳԱՐԱՆ ԱՄԷՆ ԿԱՐԳԻ ԳՈՐԾԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ
Հիմնուէլ «ԱԶԴԱՆԻ Տպարանը» գիրէ, պրօշիւր, հարաճելիկ հրաւիրագիր, պահարակ, ճամպակի քարտ՚եր եւ առեւտրական ձեռագիրներ.
ԱՐԱԳ, ՀԱՄԱԳՈՐԾ ԵՒ ՀԱՄԱՁԱՅՆ ԱԺԱՆ.
ՁՈՒԱ ՄԲԵՐԳ ԳԻՒՐԵՐՈՒՆ

ՊԱՆԴՈՒԿ ԼԻՒՔՍ

ՀԱՍԿԱՆԱ ԱՆՆԱՊԱՏԱԳԱՅ ՊԱՆԴՈՒԿ

«ԼԻՒՔՍ»ԱՆ Զանգի մէջ, ծովեզերեայ պարտէզ

ԽԻՍՏ ՕԹԱՍՈՒՆ ՍԵՆԵԱԿՆԵՐ ՈՐ ԿԸ ԲԱՂԿԱՆԱՑ 1.2.3.4. ՄԱՀՃԱԿԱՑԵՐԷ

1. ՀԱՄԵՂ ՁԱՆ, ՄԱՔՈՒՐ եւ ԱՆԹԵՐԻ ՕՊԱՄԱՊՈՒԹԻՒՆ.
2. ԳԻՆԵՐԷ ԽՈՍ ՁԱՓԱԻՈՐ.
3. ՏՈՒՆ ՓՆՏԱՆԻՔՆԵՐՈՒՆ ԱՄԷՆ Օ ԳԱՐՏԻԶԱՆԱՑ

ՏԷՐ եւ ՏՆՕՐԷՆ Գ. ՊԱՐՏԻԶԱՆԱՑ

ՏՔԹ. Բ. ԳՈՒԼԱԳԵԱՆ

ՄԱՆԱՆԳԼԷՍ՝ ՆԵՐՔԻՆ, ՄՈՐԹԱՑԻՆ ԵՒ ՎԷՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

ՎԿԱՅԵԱԼ ՓԱՐԻԶԻ ՀԻՆԱԴԱՆՈՑՆԵՐԷՆ

Կը դարմանէ գիտական ամենավերջին միջոցներով, քոխեու, սեամոխի, աղիքներու լեարդի ամէն տեսակ հիւանդութիւններ։ Հին եւ նոր ֆիւմիկոթիւթիր իր բոլոր բարդութիւններով, ինչպէս նաեւ Ֆրանկխ եւ մորքային հիւանդութիւններ։

Առաջ, արմատական եւ բարեխիղճ դարմանում։

Հիւանդ կ՚ընդունի ամէն օր, բացի կիրակի, իր նախկին դարմանատան մէջ. ժամը 8—12 եւ 2—6ու մասնաւոր ժամադրութեամբ։

Երեքշաբթի օրերը, ժամը 2—5 վկայեալ ԱԶԳԱՍՏԱՆԵՐՈՒՆ ՀՐԻ
ժամը Հասցէ փողոց՝ թիւ 8

ՏՕՔԹ. ԳԷՈՐԳ ԿԷՐԿԷՐԵԱՆ

Վկայեալ Laurèat Ընթկնի Interne եւ ալժմ մնալով ՍՏԱՆԻՍԼԱՍ դէպ Ֆրանսական հիւանդանոցի ԱՁՔԻ, ՔՔԻ, ԿՈԿՈՐԴԻ, ԱԿԱՆՋԻ և ԳԼՈՒԽԻ հիւանդութիւններու բաժնին։

Հիւանդ կ՚ընդունի կէսօրէ վերջ ժամը 2—6
իր գիւնիին մէջ rue de Damas, No. 15
Հիւանդները ուղղակի հիւանդանոց կ՚ընդունուին իր կողմէ տրուած մուտքի բարօրակ։

Ադքատ հիւանդներու ձրի դարմանում, ամէն օր կէսօրէ առաջ ժամը 10—12. հիւանդանոցի գարմանատան մէջ։

Կարի եւ Ձեւագիտութեան Դասընթացք

ՏԻԿԻՆ ՄԱՌԻ ԵՐԱՄԵԱՆ

ՎԿԱՅԵԱԼ ԴԻՐՋԱԿՈՒՀԻ

ԲԱՐԻԶԷՆ ԵԻ ՎԱՃԻՆԿԹՕՆԷՆ

Կարի եւ ձեւագիտութեան մասնագիտուհի. Տիկին Մառի Երամեան կը վերադառնայ իր արհեստանոցը, Մեծ Սեւրայի դիմացը Նո. 78 ռան երկրորդ արկը։

Երէ ամսուան միջոցին կը սորվեցնէ ամենավերջին ճոռաձեւութեամբ, կար եւ ձեւագիտութիւն իր բոլոր բարդութիւններով եւ արդիական մոդոցներով, Droit-fils մէթոտով։ Իր աշակերտուհիներ կ՚օժտեն Բարիզի ակադեմիայի գիւ. վճռատուի գիւտութիւնը։

Ընդ. Ներկայացուցիչ՝ Մուրատի, Գաղետտիի, Անդրյոթրանեան, Միջագետի եւ նիպրոսի.— ԳԱԲՐԻԷԼ ՍԻՆԱՆԵԱՆ

KOURKEN SINANIAN, Boîte Postale 642, BEYROUTH (Syrie)

Տակուն շինուած վայելուչ տաք հնչուն եւ բնական ձայն Անոս յատկանիշներ՝

ՈՐՈՆՅՄԱՄԲ ԿԸ ՁԱՏՈՐՇՈՒԻՆ

ԱՓՕԼԼՕ ՖՕՆՕՆԵՐԸ

Հրապարակի վրայ գրանել ոդ բոլոր մարքանեբու հետ կը մրցին միօլոֆոնները։ Մանաւանդ վերջին նոր մօտէլները, որոնք հասած են արդէն, անհրաժեշտ են իրենց տակուններ քեամբ, պայելուչ քեամբ և ժամչելի գիներով։

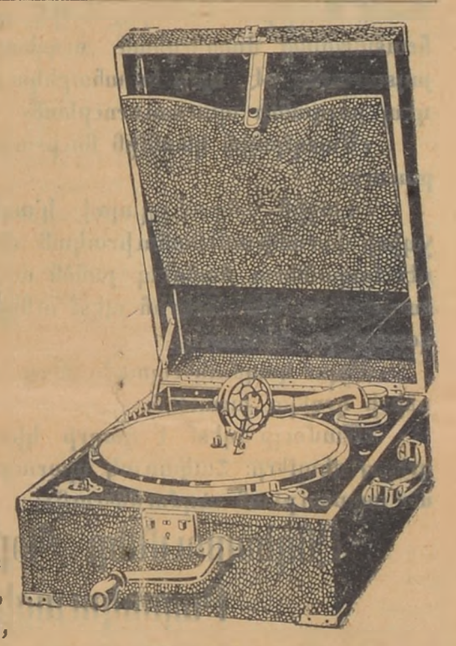

APOLLO GRAMOPHONE Co. Ltd

(of London)

ԸՓՕԼԼՕ ՖՕՆՕՆԵՐՈՒ ԹՈՒՓՈՒԻՐԸ !!!

Կատարեալ համոզում գոյացնելու համար անգամ մը այցելեցէք
MAISON APOLLO, Rue de la Poste, BEYROUTH
Փոդոպիճ եւ ֆօնօ՝ ամէն ձեւի, անվիճելի ոսկի եւ առաւելութիւններ
դիւրամատչելի գին, վճարումի դիւրութիւն։
Ընդ. ներկայացուցիչ՝ Մուրատի, Գաղետտիի, Անդրյոթրանեան, Միջագետի եւ նիպրոսի.— ԳԱԲՐԻԷԼ ՍԻՆԱՆԵԱՆ

STANDARD

Ամենահզօրատեսակ եւ ամենագնահատ կօշիկները ՍԹԱՆԴԱՐԴ *կօշիկներն են։*

ԿԵԴՐՈՆԱԿԱՑԵԼՔ ՆԱՃԱՐ ԵԼԲԱՅՐՆԵՐՈՒԻ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ

— Միայն քանի մը օրուան համար է, անկէ վերջ մեր նախկին կարտանը անվախօրէն կրնայ ուզած տեղը երթալ։ Չէի գիտեր որ անկէ չես ախորժիր, ինչու կ՚սարկես։

— Չեմ ախորժիր անկէ, այդ պատճառաւ ալ չեմ ուզեր հիւրասիրել։

— Գուլօնը եղած սեեննիս բան մը չէ՛ր, եթէ գիտնայի չէի հրաւիրեր, վազը անպայման կուգայ և չենք կրնար դուրս նետել։ Ի՞նչ լրաւ քեզի ինչո՞ւ չես ախորժիր։

— Ինծի բան մը չլրաւ, բսաւ Իզապէլ կակազելով։

— Լէյտի Լէվիսէն ալ անոր մասին լաւ գաղաբար չատածէր, եթէ ճիշդ են անոնց բսածը, շատ գէշ մարդ մէն է, սակայն կարծեմ զրպարտութիւն է։

— Ֆրանսիս Լէվիսէրն Գուլօնը գտնուած միջոցնիս այդպէս կ՚ըսեր, կարծեմ մէջերնին լաւ չէ։

— Ինչ որ է, լաւ կամ գէշ մեզի չազդեր, քանի մը օր պիտի մնայ եւ պիտի երթայ, կարելի է Իզապէլ դուն ալ գէշ կարծիք մը կազմած ես անոր մասին։

Իզապէլ ձեռքերը ծունկերուն վրայ միացնելով խոհունկ մտածման սկսաւ, մտածեց ամէն բան պարզել իր ամուսնոյն և անոր պաշտպանութեան յանձնուիլ, բայց չհամարձակեցաւ։ Քանի մը անգամ բերանը բացաւ խօսելու համար, սակայն չկրցողացաւ բացուիլ։ Այդ միջոցին կառքը Իթթլին հասած ըլլալով, այլևս առիթը կորսուած էր։ Ա՜հ, ապագային քանի՛ քանի՛ անգամներ Իզապէլ այս փափուկ վայրկեաններուն միտքը բերելով պիտի զղջայ և իր ծունկերը պիտի ծեծէ քէ՛ ինչո՛ւ ամուսինը տեղեակ չէ պահած այդ մարդու վտանգաւոր արտայայտութիւններէն։

Հետեւեալ օրը կիրակի էլլալով, ամէն մարդ եկեղեցի եղած միջոցին սաստիկ ձնձրեւ մը սկսաւ տեղալ։ Քարլայլ քոյրը հրաւիրեց կառք նստելու, բայց անօգուտ ոչ թէ անձրեւ, այլ երկինքէն կատու ու չուն տեղայ դարձեալ Միս Թօրնի կիրակի օր կառք չէր նստէր։ Միս Թօրնի իր վրանի մեծութիւն ունեցող հովանոցը բանալով ճամբայ ինկաւ և Քարլայլ ալ Իզապէլի հետ կառք նստելով մեկնեցան։ Իրենց տան մօտեցած էին երբ դէմերնին ելաւ այկոկ զայլէլ և պոռաց.

— Հայրի՛կ, հայրի՛կ, չուտ եկէք, մեռաւ չուտ եկէք։

— Լաէ աղջիկս, մայրիկդ մի վախցներ, ո՞վ մեռաւ։

— Ձօյս... հոն... կը պառկի... անհնազանդ եղայ, դուրս ելայ, վազեց զիս բռնելու և ոտքը սահելով ինկաւ, կը պառկի մեռած է։

Քարլայլ խսկոյն վազեց և Ձօյսը պառկած դաւ և գոյնը մոխիր կարած։ Քարլայլ աչխատեցաւ քիչ մը շարժեցնել զայն։ Ձօյս աչքերը բանալով բսաւ.

— Ա՜հ, պարոն, մի գոլիր կարծեմ ոտքս կոտրեցաւ։

Քարլայլ ապասաւորներու օգնութեամբ Ձօյսը ներս տարաւ և Ձօնն ալ դրկեց բժիշկ բերելու։ Քարլայլ և Իզապէլ, ինչպէս նաև միւս տնեցիները Ձօյսի անկողնին շուրջ հաւաքուած էին։ Այդ միջոցին փոքրիկ Իզապէլ կամացուկ մը ներս գալով բսաւ.

— Մայրիկ, մայրիկ, վարը պարոն մը եկած է, պայուսակ մ՚ալ ունի, ձեզ կը հարցնէ։

— Ո՞վ է, հարցուց Իզապէլ զոյնը նետած։

— Չեմ գիտեր մայրիկ չ՚ախորժեցայ ես անկէ, աչքերը գէշ կը նային։

— Դնա՛, հայրիկիդ ըսէ աղջիկս։

— Մայրիկ, Ձօյս պիտի մեռնի՞... ե՞ս պատճառ եղայ... ա՜հ յանցանքը իմս է, և սկսաւ լալ պզտիկ Իզապէլ։

— Լաէ աղջիկս, աւելի կ՚ընես Ձօյսը լալով։ Գնա

ՏՕՀԵՐԻՔԻ ԱՍՏՂԸ

ՕԳՆԷ ԴՈՒՆ ՔԵԶԻ ԵՒ ԱՍՏՂԸ ՔՈՅԹ ՊԻՏԻ ՕԳՆԷ

(L'ETOILE du FOYER)

Առեւտրական և երկրագործական ժողովրդային ընկերութիւն
Անանուն ընկերութիւն.— դրամագլուխ՝ 3,000,000 ֆրանք.
որ կրնայ 3,000,000,000 ֆրանքի բարձրացուիլ վարչական խորհուրդի պարզ որոշումով։

Գործատեղի.— 137 Boulevard Sebastopol - Paris

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԴԻՐՔԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ Արեւելեան պետութեանց
Սավոյ Օթելի՝ Հեճ, Գուրճ, Գէյրութ

ԵԼԵՒՄՏԱԿԱՆ ՃԻՒՂ

Աւանդի պարտականագրութիւնի

ՕԺԻՏ

Երաշխաւորեալ տոկոս 6%։ Ամէն զատ տատնակցութիւն ընկերութեան չաներուն։

ԿԱՂՈՒԱԾԱԿԱՆ ՃԻՒՂ

ՎԱՐԿԵՐՈՒ ԲԱԺՈՒՄ

Կալուածի վրայ փոխառութիւնք՝

վճարելի 10—15—20 տարիէն։ Երաշխաւորեալ պարզ տանաժամէն առաջ ուղղակի կրնաս վճարել։

ԸՆՏԱՆԻՔԻՆ ԱՍՏՂԸ ընկերութիւնը նել։կայիս 75,000է աւելի անդամ ունի։ Մինչև 1 Ապրիլ 1931 Ընտանիքին Աստղը 135 միլիոն փռնկ տուած է, գրաւով 500 միլիոնէ աւելի արժէք ունեցող անշարժ կալուածներու վրայ։

Ամէն գրութակցութիւններ՝ B. P. 821, Beyrouth

AZTAG
JOURNAL QUOTIDIEN ARMÉN.
B. P. 587
BEYROUTH, Liban

Directeur-Propriétaire
HAIG BALIAN

ԳԻՆԸ ԹԵՐԹԻՆ
ՍԻՒՐԻԱ եւ ԼԻԲԱՆԱՆ 300 Ս. Դ.
ԱՐՏԱՔԻՆ տոք. 7, ՎԵՑՊԱՐՈՒԹԻՒՆ 4 ոսկի

ԱԶԴԱԿ

ازتـــاك

جريدة سياسية ادبية اقتصادية عمة

ՕՐԱԹԵՐԹ
ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԳԻՏԱԿԱՆ

ՇԱԲԱԹ 6 ՕԳՈՍՏՈՍ 1932

ԳԻՆԸ ՀԱՅՍՏ. 2.50 Ս.Դ.

Զ. ՏԱՐԻ | Ամեն առաքում պէտք է բերէ բերքիս ցնծութեան հառաչին | Տնօրէն — Խմբագիր՝ ՀԱՅԿ ՊԱԼԵԱՆ | Չերաստարակուած ձեռագիրները չեն վերադարձուիր | Թիւ 115 (692)

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

ՅԵՂԱՓՈԽԱԿԱՆ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ

Կարմիր և շեշտուած գծով մը կ'երկարի յեղափոխութիւնը մեր գրականութենէն ներս։ Փիչ են ստէպ գործեր՝ որոնք սահմանուած են ապրելու։ Ինչը հարիւր ութէն յետոյ, հայ յեղափոխութեան տան ցուցած անմիջական ազդեցութեան տակ՝ բազմաթիւ հրատարակուած թիւններ եղան՝ մօտաւոր անցեալի մեր պայքարներուն նուիրուած։ Ի հարկէ մեր խօսքը կը վերաբերի ոչ թէ պատմական ուսումնասիրութիւններու, այլ գեղարուեստական գործերու, վէպ, քանաստեղծութիւն, պատմուածք, որոնց հեղինակներու նպատակը ոչ թէ նկարագրելն է, այլ սոսկ գործել, նիւթը միայն միջոց դարձնել՝ ներքին հուրը արտայայտելու համար։ Նպատակը, այս պարագային գործի յաջողութենէն է միայն որ կը նպաստաւորուի։

Չի կայ աւելի խղճալի վիճակ գրագէտի մը համար քան ձախողութիւնը գործի մը՝ որուն մէջ ձգտում մը կ'երկարի։ Այս կերպով ուղղակի կը նահատակուին գաղափարներն ու գործերը, մանաւանդ երբ անոնք հոսած արեան պատմութիւնը ունին իրենց մէջ։ Հերոս մը օրինակ, պայքարած, տառապած ու զոհուած սեփական ժողովուրդի ազատագրութեան համար, առասպելական իր գործերով, իր խիզախութեամբ և հոգեկան թռիչքներով, ինչ խեղճ վիճակի պիտի իյնար ձախողած գործի մը մէջ, երբ գործի յեղինակը խրտուիլակէ մը աւելի բարձր աստիճանի մը վրայ չկարենար բարձրացնել գինքը։

Ճաճախ աւելի դժուար է իրական դէպքերը գեղարուեստի նիւթ դարձնել, քան ուժ տալ մտքի թռիչքին ու երեւակայութեան ապատանիլ գալիքը տալու համար։ Մեր մէջ յեղափոխական գրականութիւնը աւելի հին է քան ինքը յեղափոխութիւնը։ Ոչինչ չի կար տակաւին երբ Ռաֆֆին իրեն «Խեներ» կուտար, երբ «կայծեր»ուն մէջ մեր ապագայ հերոսները կը քալեցնէր։ Տարիներ յետոյ երբ երազը դարձաւ իրականութիւն, երբ մեծ տեսանողը հող դարձած էր արդէն, հայ գրականութիւնը տուաւ գործեր որոնք կայծերու յարատեւացուցած հրդեհը բոցավառեցին մեր սչքերուն մէջ։ Հզօր թափով մը Սիամանթօն տուաւ «Հայորդիներ»ու իր շալքը, իրենց արժանի պատուանդանին վրայ գետնելով կարօտներն ու Սաքօները, բոլոր խենթերը սրբազան գաղափարին։ Ահարոնեան իր կարճ պատկերներով, արժանի գահաժառանգը հանդիսացաւ Ռաֆֆիի, իր արուեստի խորունկ ծաւալով՝ յեղափոխութեան փոթորիկը փոխանձելով մեզ։ Բոլոր մեր աչքառու գրողները, Վարուժանէն, մինչև Իսահակեան եւ Զարդարեան իրենց գործերուն մէջ կարևոր տեղ մը տուին հայ յեղափոխութեան ուանոր առաքեալներուն։

Մօտաւոր անցեալին մէջ սակայն, միշտ պակսեցաւ հզօր քաւով գործ մը, որը միայն պատահական տպաւորութիւններէ աւելի տար ընդհանուր պատկերը մեր յեղափոխութեան, նկարագրէր փէտայիներուն հոգեկան ապրումները, անոնց բարքերը, սովորութիւնները ու մղած հերոսական կռիւները։

Աւելի բաղդաւոր պիտի ըլլայ երկիր, հայ նորագոյն գրականութիւնը այդ մարդին մէջ։ Պէտք էր գարձեալ ոչ միայն գործը հրապարակ գար, այլև ինքը գործիչը, նախկին փէտայիին գրիչ ձեռք առներ տալու համար մեր կեանքի մեծագոյն դիւցազներգութիւնը։ Ռուբէնի յուշերուն կ'ակնարկենք, ընթերցակ աշխատութիւն մը՝ ցրուած «Հայրենիք» Ամսագրի քանի մը տարուայ թիւերուն մէջ։ Գործ մը ինքնին արժէքաւոր, իր կենդանութեամբ, թափով ու լեզուի ինքնատիպ մշակումով, աւելի կ'արժէքաւորէ, հանդիսանալով անսպառ նիւթ մը քիչ ադրիւր մը մեր գրողներուն համար։ Ջաղաքներու ապականած մթնոլորտը, յաւիտենական ու մաշած, կրկնուած սիրոյ պատմութիւնները գժուար կարող են ներշնչել ներկայիս գրողները։ Մարդոց զգացական աշխարհն անգամ կարծէք վերածուած ըլլայ չուկայի, յոյզերը ապաստանած տրամաբանական հաշիւներու ետեւ։ Հոգեկան յուզումներու հզօր և անդուսպ ալիքը որ մարդը յաճախ կը մղէ ինքնասպանութեան, մարդոց մէջ միայն արհամարհանք է որ կ'արթնցնէ։ Այս մթնոլորտին մէջ արուեստագէտը կոյս հողեր կ'ուզէ իր արուեստի ճկղով ակօսելու համար։ Այս ուղղութեամբ հրաշք մ'ընծայ Ռուբէնի գործը, որը իր կարևոր մասերուն մէջ հազիւ վերջացած, նկարչական մղրիւր մը դարձաւ մեր գրողներուն համար։

Այս Սիւնակին մէջ մենք խօսած ենք «Տատրագոմի Հարսին» մասին։ Կարծիքներու արժէքը ճամանակն է որ պիտի ճշդէ, յաճախ գործի մը կրկին ու կրկին ընթերցումը նոր աշխարհներ պիտի պարզէր մարդոց աչքերուն։ Կոստան Զարեհանի այս գործը՝ հայ յեղափոխութիւնը դիւցազներգող անմահ գործերէն մէկը պիտի ըլայ։

Մեր օրերու ուրիշ մէկ անվիճելի արժէքը՝ Հառաւտեղ նաեւ կշռող գործ մը կ'արտադրէ հայ յեղափոխական գրականութեան համար, «Սպիտակ Ձիաւորը» որ տակաւին կը շարունակուի, բացառապէս նուիրուած է մեր յեղափոխութեան, ու «Տատրագոմի Հարսին» նման ներշնչուած Ռուբէնի յուշերէն։

Վ. Ջօրեան, Վիգէն Գլակ, ու այլ գրողներ ևս, իրենց ներշնչումը կը քաղեն մեր յեղափոխական անցեալէն՝ շահեցնելով ոչ միայն անցեալը այլև ներկան՝ կապելով հասնող սերունդը մեր անցեալի միակ լուսաւորը կէտին հետ։ Բայց առաւելապէս կը շահի ինքը գրողը, որովհետև նիւթը չկրնայ է գրուածքի մը, մանաւանդ երբ անիկա կը խօսի հեղինակի մը սրտին և զգացումներուն։

ԷՆՈՆՔ ՈՂՋ ՄՆԱՆ...

Գրեց՝ ՎԻԳԷՆ ԳԼԱԿ

I

Գօղէն ու Մոսոն, երկու կարիճ եղբայրներ, օր մը, արհաւիրքի և անարդարութեան օրերէն, Մովսար բարձրացան ու ալ անկէ ետ չդարձան։

Վառօդի ծուխն այդ դարնան վար իջած էր բարձր սարերէն ու տարածուած կը մնար դաշտին վրայ։ Արգաւանդի դարաւանտներէն բարձրացող ամբ գոլորշին վառօդի հոտը կը բերէր յեվարներուն, որոնք իրենց կնճռոտ ճակատները հակած էին մաճին։ Թնդանօթը այնտեղ վերերը կը գոռար, ազատութեան ձայնը խեղդելու համար։

Գիւղի կեանքը կը չարժէր, բերբերները կը մնային խուփ, ու կրծկուած չրթունքները գիւղին հոգը կը փակէին ալեկոծուած սրտերուն մէջ, եզները ճակատագիրը կը քաչէին հողի այս մարդոց, որոնք դարաւոր ճաֆաներ ունէին, բայց ազատ կեանք չունէին։

Գօղէն ու Մոսօն ալ ետ չդարձան Մովսարէն...

Անթաղ այս հերոսներուն սուրը, գարնան ձիւնադէնէն հետ, պղտոր ջուրերուն խառնուած՝ եկաւ ու պղտորեց Արգաւանդի չէն սիրտերը, որոնք լեռներու չափ հպարտ էին այդ երկու անձնուրացներով։ Անոնք գիւղին փառքն ու պատիւն էին, արձանացած՝ լեռներու կատարին։ Ու գիւղը նոյնիսկ իր ասգը չկրցաւ լալ։ Բռնութեան օդակին մէջ հայուն ոսկորները փչրուած էին։

Գօղէնց Թոնիրն այդ օր մարած մնաց։ Ոչ ոք սիրտ ըրաւ մօր մը գերագոյն վշտին մատ դպցնելու։

Լծվարները առտուպանքի լուծին տակ կքած՝ հազիւ համարձակեցան խօսիլ իրենց եղբայրներուն հետ։

— Հէ՛յ վախ, այսօր Գօղէնց երգիքէն ծուխ չելաւ...

Ու եզները լուռ համբերութեամբ — կօնքերու մէջէն սարան այս սուգը՝ հին ճակատագրի մը պէս։

Սէյրան, մայրն այս երկու աննման կարիճներուն, թիկնեղ ու հասակոր գաշտեցի կին մը, սրտէն դաշունահար, ափով ամբր մը բռնեց իր վէրքին բերանը և վիրաւորուած արջի մը պէս չթաթներով քաչուեցաւ Թնդանօթին։ Հոն, իր առանձնութեան մէջ, քանիցս մայրական արցունքները, մինչև չորցաւ վերջին կաթիլ անոր երակներէն։ Երկու ճիվան հարսներն ալ ու այրուն քոզը նեռեցին, աւերուն մէջ պլլուած ուրուականներ դարձան, հին օճախին ներքև ու գուրսը ըրին, իրենց սիրոյ կորուստին հետ ապրեցան նաեւ մօր մը մըմռոքը՝ խորունկ ու անդարմանելի։

Կամաց կամաց Թոնիրը մխաց։ Հինաւուրց օճախին ճրագը վառ պահելու համար, մայրն իր չորցած կուրծքը փոթորիկին դէմ տուաւ ու իւղի պէս հալեցաւ։

Սէյրան սև լաչակն առաւ գլխին, իր առնական ու հատատակած ծնօտը պլլեց անոր մէջ, չրթունքները յամառ ու յանդուգն իրարու վրայ կծկեց և խրունկ ու հանդարտ նայուածքով, ուր ժահր թազուած էր, դուրս եկաւ թոնրատունէն։ Հոն, ժուխով սևցած պատին վրայ, այնտեղ ուր գիչերներն իր գլուխը կը դնէր քնելու համար, կռթեց իր թարլան զաւակներուն՝ Գօղէի և Մոսոյի գաւակները, փուչիներ անոնց քովէն եզերուած, հարսանեկան սնառուկի միակ յիչատակը՝ երիասարդ փեսաներէն։

Այդ երկու գաւակները, սև փուչինեով պակուած, պաճերի և արձանի տեղ բռնեցին, ու Թոնրատան պարը, ժորը գլխուն վերեւ, Գօղէնց տան սրբազան խորանը դարձաւ։ Տօթը պորտէն ժառանգութիւն մնացած Թոնիրն ամէն առաւօտ վառուեցաւ, սեւ սիւներն ու գերանները սեփ-սեւ պատերուն վրայ ապառնոսեայ կամար կապեցին։ Մայրիկի խորախորհուրդ տունը հին հեթանոսական մեհեանի մը նմանեցաւ, ու Սէյրան քրմապետուհիի մը պէս հաստատուն ու հաստատակամ, վճռական ճառկառով դուս եկաւ գիւղին մէջ։ Ան լռակեաց՝ բայց խորհրդաւոր, անձանօթ՝ բայց զգալի ուժի մը մարմնացումն եր զաւ իր շրջապատին համար։

Ցեղափոխութեան գաղնիքը յանախ անյայտ ճանապարհներէն անցած եկած էր ծուարելու Գօղէնց ծածքին տակ։ Հրայրն իր ընկերներով հաց կարած էր Սէյրանի սեղանէն։ Ու Սէյրան անոնց չարուխի թելերը քակած ժամանակ՝ լեռնեցին ինկած այս մայրակորոյս հոգիներուն հանդէպ մայրական զգացում մը անուցած էր։ Երբ օր մը Գօղէն ու Մոսօն Մովսարի ճամբան բռնեցին, Սէյրան իրական մայրիկը դարձաւ բոլոր անձնուէրներուն, որոնք համակրանք չունէին, և որոնց ժահր գիտակից անմահութիւն մը կը սփռէր հայ համայնքի հոգուն մէջ։

Սէյրան կանանց յատուկ խորունկ հաւատքով հաւատաց ազատութեան ուխտին, զոհողութեան մարմանացումն եղաւ գերագոյն խորհուրդի ճամբուն վրայ և, երբ իր երկու կանայք արեւներուն ճակատը կը համբուրէր վերջին կէս գիչերին, մայրական սրտճմլուքին քով, անձնազոհութեան գերազնիւ զգացումը իր հոգին կ'ողողէր։ Չէ՞ որ ինքն ալ իր սեփական սիրտը կը կարատէր՝ ժառանգ ղրկելու սուրբ նպատակին։

Հիմա Գօղէն ու Մոսոն թշնամու գնդակէն ինկած էին, բայց Սէյրանի համար մեռած չէին։ Մարանչող ոգին ամէն տեղ էր, ու Սէյրան անձնուրացութեան աւազանին մէջ մկրտուած՝ ժողցած էր այնարհր, մայրական բոլոր ակարութիւնները քամած էր իր արցունքներուն հետ և իր հոգեղէն սիրտը յայն բացած էր բոլոր անոնց, որոնք լեռնեցին կ'անցնէին ուրուականի պէս, ու գայլերուն հետ կը դիմերէին քարանձաւներուն մէջ։

Խորհրդաւոր գաղնիք մը միշտ ծրարած կը մնար անոր ունքերուն տակ։ ու ան մխիթարանքի կարօտ չեղողի մը պէս մխիթարեց իրենց անձնական

(Շար. Բ. էջ՝ Ա. սիւնակ)

ՁԵՐՄԱԿ ՅԱՄԻԿՆԵՐ

Մայիսի առաւօտ մըն է արդուոր։
Բաղաժի տունիս բոյրոս պարտէգին մէջ ես ձերմակ յասմիկներ կը քաղեմ իմ երազներուս աղջիկին համար։
Գաղջ ու պայծառ արեւը, անոյշ կոյսի մը նման, ինծի կը ցայի ծառերու բի՛ւր փեղկերուն։
Մայիսի առաւօտ մըն է արդուոր։
Սիրտս կը խայտայ պզտիկ տղայի մը պէս։
Ու ես ձերմակ յասմիկներ կը քաղեմ իմ երազներուս աղջիկին համար։

Գէյրութ, 1928

Կ'ԱՆՁՐԵՒԷ...

Ձմեռի ցուրտ օր մըն է տրտում։
Կ'անձրեւէ մեղմօրեն բաղաժին վրայ, ծովին վրայ, հոգիիս վրայ։
Մազերս՝ բուրիս, ցայտաձիներս՝ ներուի մայլ ամպերուն, ես կը քալեմ, կը քալեմ մի՛ս միեսկ, ծովեզերեայ լայն ու ամայի ճամբայէ մը։
Կ'անձրեւէ մեղմօրեն...
Աղցուցիի խոշոր կաթիլներ կը գետնին այտերս ի վար, կոկորդիս մէջ...
Ու ես կը սարսափիմ իմ սիրտիս ամայութենեն ու ծովին ձերմակ ալիքներէն, որոնց ինծի կը բաշեն իրենց ողբաձայն երգերով։
Ձմեռի ցուրտ օր մըն է տրտում։
Կ'անձրեւէ մեղմօրեն բաղաժին վրայ, ծովին վրայ, հոգիիս վրայ։

Գէյրութ, 1931

ՆԵՐՍԷՍ ՐԻՒՓԷԼԵԱՆ

ՄԵՐ ԵՐԳԸ

ԿԱՐՕՏՆԵՐ

Անորոշը չարագուշակ սեւ թռչունի մը նման
Տակաւ տակաւ իր թեւերը կը բանայ,
Կ'իյնէ յանկարծ մեր սրտերուն մենաւոր,
Կը տարածուի յուլօրէն
Ջմրան գաժան ցուրտ ու թաց գիչերներու պէս լուին։
Սե՛ւ, սեւ թռչուն մը դաւաղիր
Տարտամութիւնն այս մաշող
Իր կտուցը կը խրէ
Հոգիներուն մեր անհանգիստ ու մոլար,
Որ կը մարի աչնան տժգոյն վերջալոյսի մ'հանգունակ։
Մինչ անդին հորիզոններն են անծիր,
Ու գարուններ, յաղթանակներ արնագոյն
Բորբ արեւի ճաճանչներու տակ ջերմին
Իրենց կարմիր ցնծատօնը կը տօնեն.
Հեռո՜ւն, հեռուն լուրթ մշուշը պատռելով
Արշալոյսներ կը ծնին.
Մտածումներ աւիշներու պէս յղի
Կը հասունանան լուսթեան մէջը յուսթի։
Ու դեռ, մեր աչուրներն ամէն ժամ, ամէն
վայրկեան կը տեսնեն
Լուսերն անմար երազներու հեռաւոր,
Արծիւներու քոհչքը վեհ ու գինով...
Ձեր կարօտներն յաղթանակի ու երգի
Կարիճներու պէս դժբաղդ իրենց թոյնով կը մեռնին,
Անորոշն է որ կուտէ
Մթութեան մէջ դաւաղիր
Մեր սրտերը մոլորուն...
Լոյսի կարօտ մեր հոգին
Կը գալարուի, կը տանջուի
Առիւծի պէս վիրաւոր,
Ու յուսահատ կը չափէ հորիզոններն հեւաւոր,
Որոնց ետին արշալոյսներ կան ծաղկած,
Արեգակներ վարդերու պէս բոցեղէն...։

ԱՐՄԷՆ ԱՆՈՑՇ

ԱՆՑՈՐԴ...

Ա.Ն Ա.ՆՑԱՒ
Հ. Վահարհսոյ

Անցո՛րդ ոտնահարելով ասփալտը կեանքիս,
Լո՜ւռ սահելով քանի մէկ տարիներէս ներս,
Ակօս մը կը բանաս դուն խոր ու լուսայեղ
Ու կը մնաս անցորդ... խռովելով գարուններս։

Չի մայիսի գիչեր մ'էր ուր դուն յայտնուեցար,
Անկեալ զահլիճի մը խաւարին մէջ պայծառ,
Ու մայիսի նման գիչեր մը քաչուեցար
Ընդոստ, մարելով մոմը զահլիճին անխօս։

Բեզ կը թուէր անցնիլ... բայց դուն դեռ կը մնաս.
Չի օր մը մեղմեցիր տենդը իմ ճակատիս
Չեռքերուդ մէջ այնքան անփայլ ու օր մըն ալ
Համբոյր մը պարզեց հոգիդ իր ներաչխարհով։

Կ'ուզէի քեզ յանձնել Անցեալի մատեանին,
Բայց անցքդ, այն տարիքին ուր մարդ չի մեռնիր,
Զգեց հետք մը պայծառ։ Չեմ կրնար ջնջել քեզ
Ուրուական կոր կը սիրեմ... Դուն պիտի չանցնիս։

Դուն պիտի մնաս. չատեր պիտ անհետանան
Ու գծեն որմանկարը, վերջալոյսին
Ոսկորտիքիս բոլորտիքը չուրջպար բռնող,
հին սէրերու։ Տանդէական չքնաղ տեսիլք,
Անցորդ որ ոտնակոխեց ասփալտը կեանքիս։

Տ. ԹՈՍՈՒՆԱՓ

ԵՐԱԶՆԵՐՈՒ ԵՏԵՒԷՆ...

Տաղ հայրենի մեր հին սովորութեանց

Երբ կերկարին չուքերը պատերն ի վար փողոցին,
Ու բառերուն կենսուրախ կը մեռնի լոյսը հնչուն.
Տանդ դրանն ամայի՝ կը տեսնեմ քեզ առանձին,
Ափերդ իրար պարպուած, հոգիիդ մէջ իրիկուն...

կատուի թաւիշ քայլերով սէրն հայրենի խրճիթիդ
Ամայութեան մը ծոցէն ալ վշտացած կուգայ քեզ...
Ու դուն տակաւ կը նստիս աչքերդ թա՛ց անքթիթ՝
Կը լսես կինքը լուին, երբ պարտասած ես այդպէ՛ս...

Հէնց, թախծանուշ աղօթքէն քուդէմքդ է մշուշած
Ու արգիլեալ գրկանքէն դերուած մարմինդ՝ մոմիա.
Ցոյսով, լոյսով առինքող օծեր է քեզ լոկ Աստուած
Կանաչ կարմիր նարօտդ կապած գեղի քահանայ...

վիչտերուն հաժար, Մարդիկ ժամանակի հետ հաժրնթաց, բնական գաան, որ կաղնիի պէս ամուր այս կինը ապրի ու ժառանգէ ուրիշներու վիչտը առաքինի ա-նանձնականութեամբ:

II

Սէյրան տասը տարի առաջ կորսընցուց իր ամուսինը: Մինակ, հասաքսեսահինի մը պէս, իր ուսը տուաւ Զօղէնց մեծ օճախին, մինչեւ որ տղաները հասունցան: Խորկին եկաւ ու տապալեց երկու դլար ու բարձրուղէչ ճիւղերը. ընձիւղ մը միայն կը մնայ բունին վրայ:

Ու հիմա, որ մեծերը չկային, Սէյրան մեծ ժարդու մը պէս խօսեցաւ Գալէին հետ, որ հազիւ տասնեւուրը տարին բոլորած հօտաղ մըն էր.

— Գալէ, ազա՛ս, Զօղէնց միակ ճրագը դուն մնացիր,— ու ձեռքը մեկնեցուց Զօղէնց դուռը: Ծաթը յոգնաբեկ ու ապառազէն մարդիկ ինկան Քոնարրուն: Լռութիւն և խաղաղութիւն կաթ գիւղին մէջ:

Սէյրան անոնց չարուխները քանդեց, և ոտքերը լուաց: Այս անչյուկ ժայրական գործվէնն ընկճուած՝ անոնք — խօսելը մոռցած զինքի մարդիկ — չուտարած էին մխիթարանքի խօսքին առնչուհ իրենց ընկերներուն սուգը թարմ էր, մօր վէրքը արիւնաս:

Ազօտ ձիրք ճրագի լոյսին տակ անոնք հաց կ'ուտէին, ու ոտքերը կախած քոնիրին մէջ կը ռաքնային: Լուռ էին, ու լռութիւնը քարէ ծանրութեամբ կը դէր անոնց ուսերուն վրայ:

Վերջապէս...

— Մայրիկ, ի՞նչպէս ես:

— Դուք ողջ մնաք, է՛նոնք ողջ մընան...

Սէյրանի ձեռքը ուղղուած էր դէպի գոակները, հաւատաւոր ու անընկճելի:

Ճէտայիները մօր մը այս անմահութեան հաւատքէն կազդուրուած կրկնակի ուժ զգացին իրենց մէջ. դեռ արշալոյսը չծագած՝ լերան ճամբան բռնելու:

Գազանիքը հովի մը պէս արագ, չուքի մը պէս անշուշափելի կուգար ու կ'անցնէր Զօղէնց Քոնարտունէն:

Ծալորդ օր, Սէյրան, մէկքը ժուռ, չրթունքները սեղմած, փայտ մը չալակը կ'ուղղուէր դէպի քաղաք: Գանի մը խանութներու առջեւ կը անցնար, յետոյ կ'երկննար մինչեւ Հայոց Առաջնորդարան, ու գաղտնի նամակը քարտուղարին ձեռքը սահեցնելէն յետոյ կաոր մը հաց ու պանիր ծրարած գոգնոցին մէջ, մեծ բանտի դարպասին մօտ կը կանգնէր: Երկրի ընտիր զաւակները հոն հաւաքուած էին չղթայակապ: Սէյրան՝ կ'ընէր չէր ըներ՝ լուր մը կամ երկտող մը անոնց կը հասցնէր, ու անոնցմէ լուր մը կը բռնէր իր բուռին մէջ՝ դուրսի աշխարհին ասնելու, որ պիտի երթար արձագանգելու մինչեւ հեռաւոր լեռները:

Տարիներն այսպէս անցան: Զօղէնց մեծ օճախը մշնեցաւ գաղտնի ճամբորդներու ոտքերուն տակ: Սէյրանի ծունկերը կթուեցան Առաջնորդարանի եւ բանտի ճամբաներուն վրայ: Սակայն, թոռները միշտ վառ մնաց իր անմահ մեռելներու յիշատակին, ու ամէն երեկոյ, Սէյրան աղօթեց Զօղէնի և Մոսոյի գթասկներուն առջեւ լեռները ցրուած իր հերոս զաւակներուն յաղողութեան համար:

Տունը, որ հարիւր տարի մը անընդհատ Զօղէնց օճախ կոչուած էր մեծ պապին անունով, ու չառուիղ չառաւիղ այդ անունը կրողները անթեղուած կրակը կ'արթնցնէին՝ ան անուան յարատեւութեան իխնդիր, հիմա, չաներու կողմէ Սէյրանենց տուն կը կոչուէր՝ մայրապետական իրաւունք մը տալով այս հաւատաւոր ու անձնուրաց կնոջ, որ գաղտնի յեղափոխութեան ուժը կը մարմնացնէր հեռուհեռ մարող օճախին մէջ:

(1) (Շար.)

ԵՐԿՈՒ ՕԴԱՆԱՒԵՐ ԻՐԱՐ ԿԸ ԲԱԽԻՆ

Թիւրիխոյ ճանապարհով խումբ մը օդանաւեր կուգային Սիւրիա: Թիւրք եւ Սիւրիական սահմանին վրայ անոնցմէ երեկը իրարու հետ բախում ունեցան եւ վիրաւորուելով գետին իյնկան: Անոնց մէջ գտնուող օդանաւորդները օդին մէջ դուրս նետուեցան եւ մասնաւոր փրկարար հովանոցներու միջոցաւ կրցան գետին իջնել անվտանգ: Օդանաւերը կարելի եղած է օտով նորոգել, որով անոնք կրցած են շարունակել իրենց ճամբան:

կարդացէք եւ Տարածեցէք
«ԱԶԴԱԿ»Ը

Ծանքերուդ մեղմ կամարին՝ երկու ջահեր կը միան
Ալած կայծոցն արեւին զոր դուն պահած ես հարկաւ,
Որպէս ժայռին՝ յուշ-փարոս՝ ծուշ գիշերին պահապան՝
Այն ճամբորդին յամեցող որ քեզ սիրե՞ց ու չեկաւ...

Անյիշատակ օրերէ դուն կը սպասես այդ սիրոյ
Որ մեղմօրէն կ'առկայծի, կըլլայ չող մը երազի.
Ուր—յիշատա՞կ անողորմ քեզմէ ինչպէս ենք զժգոհ—
Անուն մը լոկ կը յուշէ սէր մը անցեա՛լ, կարելի...

Մի՞թէ այնքան չեչտ էր ան, նետը անոր տղեղին,
Արձակուած դեռ մանկութեանդ լոյս-օրերէն երջանիկ...
Թէ՞ լեռներուն արփանիստ վեհութեանց մէջ իր հոգին
Կիսեց խնձորն հեքիաթին, աղբերակի մը մօտիկ...

Ինչպէ՞ս, ինչպէ՞ս յուզել քու աչքերուդ մոյնքը աղուոր
Կարօտանքիդ չիչումով...ներէ ինձի՛... Ան գնա՞ց...
Ծխէ կնդրուկն հոգիին Սրտիդ վրայ սէրն անոր
Քող ընդ երկա՞ր յամենայ... ինչպէս քոքիկն իր դեղնած...

Երազներու ետեւէն սէրն հայրենի խրճիթիդ
Ամայութեան մը ծոցէն ալ վշտացած կուգայ քե՛զ...
Ն ստէ նորէն դուն այդպէս, չուրթերդ փակ-անքիթի՝
Ու լսէ զինքը յաճախ երբ պարտասած ես այնպէ՞ս...

ՍՄԲԱՏ ՓԱՆՈՍԵԱՆ

ՄԵԾՆ ՏԻԳՐԱՆ
18 ՏԱՐԻ ԴԱՄԱՍԿՈՍԻ ՎՐԱՅ ԻՇԽԱԾ Է

Հուսկ յետոյ իր հայրենի հողին վրայ բանան դառնալով այսօր մօտ մէկ ու կէս տարիէ ի վեր լէյֆէրիքէ գիւղին մէջ հաստատուած, իր բեղուն գրիչին եւ երկարատեւ ճամբորդութեանց յիշատակներուն հետ կ'ապրի գրագէտ պատմագիր Էմին-Էֆ. Րէհանի՝ որ արաբ հայոյնքին մէջ «փիլիսոփայ» մակդիրով ալ ծանօթ է:

Կրօնքով Մարոնի, ակզբունքով ազխարհաքաղաքացի, Ռէյհանի՝ ճամբորդած է բազմաթիւ երկիրներ մանաւանդ Հիւսիսային Ամերիկա, ուր անգլերէն կամ արաբերէն լեզուով հմայիչ բանախօսութիւններ արտասանած է արաբական ցեղի և լեզուի մասին և երբեմն ալ մարդաբանական դասեր տուած՝ հիանալի նկարագրութիւններով:

Ծանդգնութիւնն ունեցած է Հիճազի և Նէճտի երկիրներուն մէջ պատմագրական չրջան մը ընելու, սիրուած ու ոչնչնաների յիշատակին, ու ամէն երեկոյ, հիւրընկալուած է թագաւոր Ապտիւլ Ազիզ պին Սաուտ և գրեթէ ամբողջութեամբ տեղւոյն վրայ, խմբագրած Նէճտի արդի պատմութիւնը, ինչպէս և Միւլուք էլ-Արապ հատորաւոր գործը ամենանոր ոճով և իրազեկ ծանօթութիւններով: Էմին էր Րէհանի այս գործերը այսօր իշխող արաբ թագաւորներէն և վէզիրներէն գնահատուած են. և իսն Սաուտ թագաւորին արժէքաւոր պարգևներուն ալ արժանացած է յարգելի հեղինակը:

***

Անցեալները, երբ այս փիլիսոփայ պատմագիրին 1928ին Պէյրութ հրատարակած աղէտներ կամ «Սուրիոյ հատուած պատմութիւնը, յետ ջրհեղեղ.ըսկիզբէն մինչև Լիբանանի Հանրապետութիւնը» անուն գիրքը աչքէ կ'անցնէի, հանդիպեցայ այն պատմական դրուագին ուր Հայաստանի Թագաւորութեան ամենէն հոյակապ փառքը հանդիսացող Մեծն Տիգրան կենսական աղեղակցութիւնը բերած է Շամի ամենամեծ նախահայրերուն: Ջեմ գիտեր ինչո՞ւ այնքան գաղջ թուեցաւ ինձ այս մարդը, որ գրիչէ մը բղխած, որ անմիջապես թարգմանելու զայն ուզե ի հաղորդել հայ ընթերցողներուն: Եւ կը յուսամ հրամցնել յիշեալ գիրքին, 15րդ գլուխէն սկսեալ երկարաշունչ հատուած պատմութեան թարգմանութիւնն ալ գոյց տալու համար թէ Օսմ. պետութեան վարիչներուն կողմէ, Սուրիոյ և Լիբանանի մէջ ևս դարերու ընթացքին, ինչ անասելի բարբարոսութիւններ գործուած են և թէ յարգելի հեղինակը ինչ ուղիղ պայծառատեսութեամբ կը քննադատէ երկրացիներուն և մասնաւորապէս ժամանակակիցներուն ժամանակութիւններն ու հոգեբանութիւնները այդ նկատմամբ:

***

Ահա «Էն-Նէքէ պաթի չորրորդ գլուխին թարգմանութեան մէջ.

«Սելեւկեան տիրապետութիւնը»

«Մեծն Աղեքսանդրի Բաբելոնի մէջ մեռնելէն յետոյ (Ն.ք.323) զօրավարները անոր արտասահման երկիրները այսպէս բաժնուեցան. Հիւսիսային և արևելեան մասերը, մինչև Հնդկաստանի սահմանները, այժարհակալ Սելեւկոս Նիքաթորի մնաց. Պաբիլոն ալ գաղեսացիի և ասոր յարակից արեւելեան և հիւսիսային մասերուն և ամբողջ Եգիպտոսի տիրեց:

«Բաբելոն սկիզբէն ի վեր Սելեւկեանց պետութեան մայրաքաղաքն էր, բայց յիշեալ նոր տիրապետութենէն վերջ Սելեկոս Անտիոք փոխադրեց իր կեդրոնը որպէսզի կարող ըլլայ պատերազմներ մղելու իր արեւմուտքի քաղաքներուն դէմ:

«Քրիստոսի թուականէն առաջ 312ին հիմնուեցաւ այս պետութիւնը՝ որ փառաց գագաթնակէտին հասաւ Մեծ Անտիոքոսի օրով(223) և 35 տարի տեւեց: Անիկա կ'իյնէր ամբողջ Սուրիոյ, ի բաց արեւմ. Գիլիքիա և ասոր անդին մասերը որոնք այն ատեններս Նպաստիացիներուն ձեռքն էին:

Անխոհեմ քաղաքականութիւնովն ու պատերազմներով Անտիոքոս Գ. բարկացուց Հռովմայեցիները որոնք հարկադրեցան Արևելքի գործերուն ալ միջամտելու. և ասոր արդիւնքը եղաւ Հռովմէական այխարհակալութիւններ որոնք փճացուցին Սելևկեան տիրապետութիւնը:

Մեծն Անտիոքոսէն վերջ, սակայն, անոր իյխանութիւնը հարիւր տարիէ աւելի տևողութեամբ, խարխուլ հիմերու վրայ մնաց տատանող, նման այն պետութեանց որոնք զօրն կանխած էին զօրութեամբ և բռնակալութիւնով:

«Ասով մէկտեղ անոր կառավարութիւնը բոլորովին գաղթատարական կայունական չէդ.ու. երկիրը բաժնուած էր գաւառաններու որոնց վարիչները կ'որոշուէին Սելևկեան իշխանին կողմէ. և փոքր պաշտօնեաները երկրացի էին, ինչպէս նաև սահմանապահ զօրքերը յունական սպաներու հրամանին տակ:

«Զատագիր մը այսպէս կ'ըսէ—Սելևկեաններու տէրութիւնը պայքարի և ռազմերու պետութիւն մը եղաւ. Շատ թչուառ և չարագուշակ կացութեան մը ժամանեցաւ. Հռովմ անոր հետ պատերազմի կ'ուզէ, եգիպտոս զայն իր երկրին կցելու համար կը կռուի, պարսիկները զանոր պէտք ունինքն կ'ըսեն: Ու երկիրը ծայր աստիճան տկարութեան մէջ էր. որովհետև չունէր իր պետական ժարդիկը:

«Ես արդարև քայքայուեցաւ այդ տէրութիւնը՝ իր վերջին չրջանին մէջ, որովհետև եգերայրներ ու հօրեղբօրորդիներ իրարու դէմ ներքին կռիւներ մղեցին անդադար, իշխանութեան զեկը մէկդմէկու ձեռքէն խլելու համար:

«Այսպես եւ Սուր ծովեզերեայ ուրիշ քաղաքներ Անտիոքի դէմ ելան եւ անկախութիւնը հռչակեցաւ:

«Շատի բնակչութիւնը ևս իրենց գանգատի և տրտունջի ձայները բարձրացուց. և երբ յետին ծայր նեղը մնացին օտարի ձեռքէն, օտարի դիմեցին:

«Այո՛, Ժամակոսցիները ապատինեցան Հայաստանի Թագաւոր Տիգրանի՝ որ հասնելով անոնց օգնութեան, Սելևկոսներէն ազատագրեց զիրենք. և անկէ վերջ անիկա Շամի վրայ իշխեց ամբողջ տասն և ութ տարի: Օտարութեան ախտակէտով չայորդը նախորդէն չէր տարբերէր: Օրհնեալ Ատաւած, իրօք, Հայը՝ մեզի ժողնե՛լ տուաւ Սելևկեան զուլումը:

Ատոր վրայ 69 Թուականին Հռովմայեցիք եկան Տիգրանը պատժելու Թէ ինչո՞ւ ինքը իրենց արեւելեան պատերազմներէն միուն կմիջամտէ և հուսկ յետոյ հանեցին գինք գաժակոսէն, ինչպէս Գազիացիները «Ճայասլեր մեր ժամանակներուն մէջ:

Տիգրանի ելքէն չորս տարիներ անցեր էր երբ Հռովմայեցի Բռմբիոս զօրավար՝ եկաւ (65 Ն.Ք. գր.) և վերջնականապէս չնչեց ամէն ինչ որ կը մնար Սելեւկեան իշխանութենէն ու անոր Սուրիական Թագաւորութիւնը հռովմէական կաւտակալութիւն մը վերածեց:

ԷՄԻՆ ԷՐ ՐԻՋՀԱՆԻ

Արաբ.է Թրգմ. Մ. Գ.ԶԱՏԼՐՃԵԱՆ

Արեզիա—Լիբանան—1 Օգոստ. 1932

ՔԱՂԱՔԱԳԻՏՈՒԹԻՒՆ

Բաղդատութիւն ճեմեսագիտութեան եւ Քաղաքագիտութեան

Քաղաքագիտութիւն և տնտեսագիտութիւն բաւականաչափ նման են իրարու իրենց մեթոտներովն: Այս երկու գիտութիւններն ալ մարդկային փոխյարաբերութիւններով կ'զբաղին, և այս յարաբերութիւններու ուսումնասիրութիւնը, դասաւորումը գիտական այլ կերպերով մեզ կուտան գիտութիւն:

Տնտեսագէտը կ'ուսումնասիրէ մարդկային անհատական կարիքները և անոր կարգին անհատական բոլոր երեւոյթները ու դասաւորելով ազդակները կը հասնի որոշ եզրակացութեանց: Քաղաքագէտը նոյնպէս կ'ուսումնասիրէ երկրի մը ազդակներն և կառավարական ձևերն ու երևոյթները և մարդկային փոխյարաբերութիւններն իրենց հոգեբանական երևոյթներով միասեղ եւ ասոնց դասաւորումով կը հասնի որոշ գիտական եզրակացութիւններու:

Տնտեսագէտը կ'զբաղի նիւթական առարկաներով մինչդեռ քաղաքագէտը մարդկային յարաբերութիւններով, ըլլայ այդ ընկերակցութեան, մրցակցութեան, և հպատակութեան ձեւերու տակ: Կայ ուրիշ նմանութիւն մը, անտեսագիտութեան մէջ, նպատակը նիւթական հարստութիւն ապահովելն է, մինչդեռ քաղաքագիտութեան մէջ, մարդուս նպատակը զօրութիւն ապահովելն է, և ինչպէս ճըշմարիտ է թէ ամէն հարստութեան ցանկացող չի կրնար տիրանալ, անոր տիրանալու խելացութեան և քմացամտութեան դերացուժով նոյնը չիտակ կանութեան դերացուժով նոյնը չիտակ է քաղաքական մարդուն համար: Աւելի ևս. իմ կամքս յառջ տանելու փափաքը կը գործէ թէ տիրապետութեան և թէ հպատակութեան մէջ. այսինքն ամէն անհատ չի զարգանար միայն որպէս գործատէր մը և որպէս գործաւոր. նոյնն է քաղաքագիտութեան մէջ: Մարդէկ կան որոնք կը բաւականան հպատակութեամբ և հնազանդութեամբ և չեն հետաքրքրուիր տիրապետութեամբ: Տնտեսագիտական մարդի կամ կեանքի մէջ կան մարդիկ որ կը դժկամակին մեծ անտեսական գործերու ձեռնարկել. նոյնն է քաղաքական կեանքի մէջ: Մարդիկ կան որ քիչով կը բաւականան և չեն փափաքիր վարչապետ դառնալ այլ կ'ուզեն ապրիլ որպէս պարզ քաղաքացիներ: Քաղաքական մեծ ձեռնարկ իր հետ կը բերէ այնքան աւելի աչքատանք, հակառակութիւն եւ տանելութիւն ինչպէս ճարտարարուեստական հսկայ ոեէ մէկ ձեռնարկ:

Կան ուրիշ նմանութեան կէտեր, ինչպէս որ տնտեսագէտը կ'եզրակացնէ թէ մարդն ունի կարիքներ և ուրեմն պէտք է աշխատի պահպանելի ու ընդլայնելու և ապրելու համար, նոյնպէս տնտեսագէտը կրնայ եզրակացնել թէ մարդս պէտք է որոշ չափով ազատութիւն ունենայ և այսպէս կարենայ զօրութիւն ապահովել:

Նոյնպէս տնտեսագէտ մը կ'ենթադրէ որ ապրելու համար գործել պէտք է կամ գործողներ գտնել արտադրելու համար և ուրեմն կ'եզրակացնէ թէ պէտք ունի մարդոց և զանազան առարկաներու կամ արտադրութեան միջոցներու: Քաղաքական մարդը կ'ընդունի նոյն ուղին, ան ալ նոյնպէս կ'ընդունի որ զօրութիւն ունենալու համար պէտք է պայքարիլ կամ դժուարութիւն միջոցաւ և կամ այլ բնական ձիրքով, խելացութեամբ, առանց պայքարի անհրաժեշտութեան: Եւ թէ տնտեսագէտի և թէ քաղաքագէտի յաղողութիւնը իրենց ձեռնարկներուն մէջ մեծապէս կախում ունի իր գործաւորներէն և մարդոյժ որոնք կ'աշխատին իր ձեռքին տակ:

Կան ուրիշ նմանութեան կէտեր: Տնտեսագիտութիւն և Քաղաքագիտութիւն նիւթով կը տարբերին իրարմէ: Տնտեսագիտութեան նիւթը ինչքերն են մինչդեռ քաղաքագիտութեան նիւթը զօրութիւնն է: Զօրութիւն կամ անհատական տիրապետութիւն կը նշանակէ մարդու մը տիրապետութիւն ուրիշ անհատի վրայ և կամ ընկերական տիրապետութիւն հաւաքաբար ստեղծուած և այս վերջինին մենք կը կոչենք աւանդութիւն: Գոհացնելու համար իմ ֆիզիքական պէտքերս ես պէտք ունիմ առարկաներու սպառելու համար, ինչպէս կերակուր եւ հագ ւստեղէն որոնց ես կը վճարեմ. նոյնպէս իմ կամքս մարդոց պարտադրելու համար ես քաղաքացիներու կողմէ դիւրութիւններու պէտք ունիմ: ես կը գործածեմ ժողովրդային սովորութիւններն ու օրէնքները որպէս միջոց ի՛մ կամքս պարտադրելու համար: Ասոնք քաղաքական ստացուածքներ, հարստութիւններ են:

Կրկին, ինչպէս որ տնտեսագէտ մը կ'եզրակացնէ որ մարդ մը ուրիշ անհատ մը այնպատրաստելու համար օրավարձ կը վճարէ իրեն արտադրութեան բերած բաժինին համար, նոյնպէս և քաղաքական մարդը կ'եզրակացնէ որ ինք ալ պէտք է վարձատրէ երկրին քաղաքացիներուն իրեն դիւրութիւններ ընծայելնուն համար:

Այսպէս ուրեմն ան ալ անոնց կը չնորհէ քաղաքական իրաւունքներ. այսինքն կառավարութիւնը տիրապետող զօրութիւնը կը ներկայացնէ, կը հաստատէ օրէնք եւ կարգ ու կանոն եւ անհատական ազատութիւն. վէճի, անկանոնութեան եւ բռնութեան, փոխարէն: Այսպէսով ան կ'ստեղծէ հաւատարմական ընկերութիւն ուրտեղ քաղաքացիներու ապրելու իրաւունքները կ'ապահովուին և կը կանոնաւորուին:

Այս երկու գիտութիւնները բաղդատելու մեր ձեռնարկին մէջ, պէտք չէ մոռնալ ուրիշ չատ ուշագրաւ կէտ մը: Ամէն գիտութիւն ունի իր որոշ չափը. Տնտեսագիտութեան մէջ դրամը կը ծառայէ որպէս արժէք, գինի չափ. քաղաքագիտութեան մէջ ալ պէտք է որոշ չափ մը ունենանք քաղաքացիներու դէպի կառավարութիւն տիրող զօրութեան, բարեկամութեան եւ հաւանութեան աստիճանը գիտնալու համար. ըսել կ'ուզեմ թէ հասկնալու համար թէ որ աստիճանի զօրաւոր է եւ ազդեցիկ ժողովրդի հաւանութիւնը դէպի տիրող կառավարութիւն, անհրաժեշտ է հասկնալ այդ զօրութեան հաւանող քաղաքացիներու քանակը որը կը ծառայէ սեռակ մը չափ: Այսպէս քուէարկողներու թիւը գոհացուցիչ չափանիշն է այդ կառավարութեան. եւ քուէի փոխանութեանց ուսումնասիրութիւնը մեզի կուտայ այդ զօրութեան բաշխումը եւ բռնած քաղաքականութիւնը որոշ ժամանակուայ միջոցի մը մէջ: Հետեւն ժամանակուայ միջոցի մը մէջ ժողովրդիկ կը խոնարհին:

(Վերջ) Ս. ՏԻՐ ՍԱՐԳԻՍԵԱՆ

ԳԵՐՄԱՆԻՈՑ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ԲՐՈՍԻՈՑ ՄԷՋ ԾԱԳԱԾ ԴԱՏԸ ԼԱՅՓՑԻԿԻ ԲԱՐՁՐԱԳՈՅՆ ԱՏԵԱՆԻՆ ԱՌՋԵՒ

Պէրլին.— Գերմանիոյ կառավարութեան բրուսիական պետութեան ներքին գործերուն մէջ խառնուելուն առթիւ ծագած վէճը եկաւ լայթիկի բարձրագոյն ատեանին առջև ի ներկայութեան Պաւերիոյ, Վիւրթէմպէրկի. Պատի, Հէսէի, Համպուրկի. Լէփէյի, Լիւպէքի և Պրէմի կառավարութեանց եւ վերին եւ ստորին Բրունսիոյ, Սաքսի և Հէս—նասաուս նահանգներուն պատուիրակներուն:

Տարտանելի Պատերազմը

Ծովակալ Ռոպէք ժանրազնին քննութենէ վերջ այս ծրագրին անգործադրելի ըլլալը որոշեց, ան կ'ուզէր փոխադրանաւերու նաւապետներուն թեթևնել անձնանօթ եզերքի մը մօտենալով մթութեան մէջ խարխլելու պատասխանատուութիւնը: Մթութեան մէջ եզերքի մօտեցող նաւերէն զինուորներուն կանոնաւորաբար ելլալը անկարելի ըլլալէն զատ, հոն թագնուած թշնամի ինդանօթներու յարձակումին ենթարկուելու ևս հաւանականութիւն կար, նոյնպէս զինաւոր փոխագրող նաւակներն ալ թշնամիին կրակին պիտի ենթարկուէին:

Ծովապետութիւնը, անպատեհութիւն չէր տեսներ որ եզերքը թշնամիէն մաքրուելէն վերջ մօտ մը փոխադրանաւեր ուղղակի եզերքին մօտենալով զինուոր հանէին: Բայց յարմար կը տեսնէր առաջին զինուորներուն պատերազմական նաւերէն ցամաքահանումը:

Զօր. Համիլթըն ևս այս տեսակէտը ընդունեց: Վերջապէս, ցամաք հանելէ մէկ օր առաջ, փոխադրանաւերը իմպրոս և Գհէճա Ատա պիտի հաւաքուէին և անկէ զինուորները առնելով պատերազմական նաւերը պիտի փոխադրէին, իսկ անոնց հետևելիք զօրամասերն ալ յետոյ նաւ պիտի նաւէին:

Մարտանաւերը պէտք եղածին չափ նաւերով և մակոյկներով միասին ծովեզերքին պիտի մօտենային և մուքին՝ զինուորները դուրս պիտի հանէին: Միւս կողմէ ալ մնացեալ զօրամասերը փոխադրող նաւերն ալ մարտանաւերուն պիտի հետևէին և այն պարագային զինուորներուն առաջին մասը ծովեզերք ելածին պէս, մակոյկներով պիտի դիմաւորէին և այսպէսով ցամաք պիտի հանէին: Այս ձեւով ամենակարճ միջոցի մը մէջ մեծաքանակ թիւով զինուոր հանուած պիտի ըլլար:

Թշնամին խաբելու և մէկ անգամէն Սէյտ-իլ-Գահրի զինուորներուն թիւը բարձրացնելու համար զօր. Ինվին նոր ծրագիր մը առաջարկեց: Հինգած գետանաւ մը առաջին չափ զինուոր լեցնելով ծովեզերքի մօտ խրել և յետոյ իբր կամուրջ գործածել: Առաջին յարձակողականին առեն ծովեզերք ելլելիք զինուորներուն թիւը չատցնելու այս ծրագիրը մեծ ուրախութեամբ ընդունուեցաւ:

Այս գործին համար «Փիվըր Ռէյջոյ» նաւը յատկացուեցաւ, և հրամանատարութիւնն ալ զօր. Ինվինի յանձնուեցաւ: Նոյնիսկ նաւուն առաջամասին թնդանօթներ զետեղուեցաւ և այս կերպով մեծ դիւրութիւնները ձեռք բերուեցաւ:

Ծրագրին երկրորդ փոփոխութիւնն էր ասիական եզերքը ֆրանսական զօրք հանել: Մինչև այն ատեն ընդհ. սպասկոյսը ասիական եզերքը զինուոր հանելու մասգիր չէր և զօր. Ամասինի հրամանատարութեամբ ֆրանսական զինուորները իբր պահեստի ուժ գործածելու յատկացուած էր: Բայց եզերքէն ելելիք զինուորները ասիական եզերքներու կողմէ բացուած կրակին առակ պիտի մնային:

Հիմա որ ծովեզերքը նաւեր մօտեցնելու ծրագիրը ընդունուած էր, այդ վախը աւելի կարևորութեամբ նկատի առնուեցաւ: Նոյն ատեն ասիական եզերքը զինուոր ցամաք հանուած ատեն թուրքերը պիտի չփոթեցնէր և եւրոպական եզերքը զինուոր զրկելու արդելք պիտի ըլլար:

Ֆրանսացիները իրենց զինուորներուն ցամաքահանումի համար պէտք եղած բոլոր փոխադրական միջոցները իրենք պիտի հայթայթէին:

Այս պատճառաւ 29րդ զօրաբաժնին հետ ֆրանսական ներք. զօրագունդ մը Գումգալէ հանելու որոշում կայացուեցաւ: Այս զինուորները ետ քաշուելու պարագային նորեր պիտի յատկացուէին:

Ընդհ. ծրագրին վրայ կատարուած յաւելումներէն մին ալ, ընդհ. հրամանատարութեան անձին մասին էր: Զօր. Համիլթըն նախապէս այն մտքէն էր թէ Քրիթքէնի առաջնութեան կողմը զինուոր հանելը անյարմար ըլլալուն, աւելի օգտակար է անպաշտպան գանուած կողմերը մաս մը զինուոր հանել: Այդ ցամաք հանուած զինուորները Սէյտ-իլ-Գահրէն փախած թշնամիին ճամբան կտրելով, աւելի կարևոր նշանակութիւն կը ստանար:

Նաւատորմիղը պիտի որոշէր ցամաք ելլելիք զինուորներուն տեղերը: Այդ տեղին համար Y եզերքը որոշուեցաւ, և Մարտ 4ին կէս մը փորձառութիւն ստացած Բլիմուրի գունդը, պէտք տեսնուած ատեն դուրս ելլելու համար ընդհանուր հրամանատարութեան հրամանին տակ դրուեցաւ:

Վերջապէս, յարձակման կէտի մասին թուրքերուն սխալ համոզում մը գոյացնել տալու համար, Գուլֆիրի մէջ ծովային ներու կողմէ կատարուելիք ցոյցէն անջատաբար Գումգալէէն գործ տեսնելիք ֆրանսական փոխագրանաւերն ալ Գէյիքայի ծոցին մէջ զինուոր հանելու ձեռնարկ մը կատարելու պատրանքը պիտի տրուէր:

Գալով յարձակողական թուականին, կը կարծուէր թէ մինչև 23 Ապրիլ ամէն բան պատրաստ ըլլալու վիճակի մէջ պիտի ըլլար, թէև այդ թուականն ալ վերջնական չէր, նկատի ունենալով զօրաւոր անհպատ վիճակի և նգիպտոսէն ըլլալիք զինուորական փոխադրութեանց դժուարութիւնը:

Վերջապէս ծրագրին բոլոր մանրամասնութիւնները որոշուած և բոլոր հրամանատարներուն հաղորդուած էր:

Այս որոշումներուն հետապնդող 29րդ զօրաբաժնին ցամաքահանումի մասին ծրագրին մէջ երկու աննշան բայց կարևոր փոփոխութիւններ կատարուեցան:

Նախ նեղուցին արտաքին մասին զինուոր ցամաք հանելու անկարելիութիւն տեսնուեցաւ, որովհետև ասիական եզերքէն թուրքերու կողմէ կատարուելիք կրակէն կը վախցուէր, թէև այժմ Ֆրանսացիներու կող Գումգալէ զինուոր ցամաք հանելը որոշուելուն պէս, արևելեան կողմը տակաւին կրնար զանուէր ցամաքահանումի համար երկու կէտեր:

Այդ միջոցով, թէ՛ աւելի զինուոր պիտի հանուէր և թէ թշնամիին պաշտպանողական գիծերը կտրուած պիտի ըլլար: Այդ կէտերէն մին Արշիպելագոսի մէջ Y կէտն էր, ուր երկու գունդ զինուոր պիտի հանուէր: Արևելեան եզերքի կողմերէն միոյն վրայ ալ ժամանակներով գունդ մը զինուոր պիտի բերուէր և նաւակներով Մէքրօ գիւղին հիւսիսային ծայրը պատ հանուէր:

(20) (Շար.)

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ Ծ. ԱՐԵՒԵԼՔԻ ՄԷՋ
ԶՕՐԱՎԱՐ ՄԱԻ ՄԱՀԸ

Թոքիո.— Զօրավար Մա որը հանդիսացաւ Մանչուրիոյ մէջ ճապոնեորու դիմադրութեան հոգին, մեռաւ պատերազմի դաշտին վրայ։

Իր մահը եօթը անգամ ծանուցուեցաւ ցայդ բայց ամէն անգամ ալ հերքուեցաւ։ Սակայն այսօր ճապոնիոյ պաշտօնապէս կը յայտարարեն թէ Մանչուկարիի պատերազմի դաշտին մէջ գտած են անոր մարմինը որը կը կրէր գնդակներով ծակուած համազգեստ մը, երկու օր տեղ կատաղի կռիւներէ վերջ։

Անոր մօտը գտնուած են նաեւ իր ապայակոյտին շատ մը անդամներու մարմինները։

Ճապոնական զեկոյցը լակոնական կերպով կ'աւելցնէ թէ զօր. Մա ինկաւ իբրեւ քաջ»։

ԶՕՐ. ՄԱ ՍՊԱՆՆՈՒԱԾ ՉԷ

Նանքին.— Մարաչալատ Շանկ—Սու Լիանկի նախագահութեան տակ գումարուած չինական գլխաւոր զօրավարներուն պատերազմ. խորհուրդին մէջ ոքոշուած է վերստին սկսիլ թշնամութեանց։

Այս ժողք, 200,000 հոգինոց ազգ. բանակ մը պիտի կազմուի։

Բէքին հրատարակուած պաշտօնական զեկոյց մը կ'ըսէ թէ զօր. Մա մահուան մասին եօթներորդ անգամ ըլլալով ճապոնական աղբիւրէ բղխած լուրը սուտ է։

Զօրավար Մա ողջ է եղեր եւ ճապոնական ըանակներու դէմ նոր մեծ յարձակողական մը պատրաստելու վրայ։

ՊՕԼԻՎԻԱՅԻ ԵՒ ԲԱՐԱԿՈՒԱՅԻ ՎԷՃԸ

Լա Բազ.— Չէզոք Ճանճաժողովին ուղղուած ծանուցագրի մը մէջ, Պօլիվիական կառավարութիւնը կը յայտարարէ թէ ինքը կ'ուզէ որ վերջնական կերպով լուծուի Պօլիվիա—Բարակուայական վէճը։ Պօլիվիան որոշած է կարգադրել Շաքոյի հարցը, նոյն իսկ զէնքի միջոցաւ, եւ պաշտպանելու իր հողը եւ Բարակուան գետին վրայ դուռ ունենալու իր իրաւունքը։

Պուէնոս—Այրէս.— Բօսատաէն կը հեռագրուի թէ պօլիվիական զինուորները յարձակած են Բուէրթօ Քազատօյի վրայ. այս վերջին վայրը ռազմագիտական կէտ մըն է Բարակուա գետին վրայ։

ՄՏԱՀՈԳՈՒԹԻՒՆ ԱՄԵՐԻԿԱՅԻ ՄԷՋ

Ուաշինկթըն.— Շաքոյի շրջանին մէջ տեղի ունեցող կռիւներուն մասին հասած լուրերէն մտահոգուած ըլլալով, Միացեալ Նահանգները, Մեքսիկան Ռուսպան, Քօլօմպիան եւ Ուրուկուան կոչ մը ուղղեցին Ամերիկայի միւս կառավարութեանց որպէսզի իրենց միանան հաւաքական դիմումները կատարելով հաշտութիւնը վերահաստատել Պօլիվիոյ եւ Բարակուայի մէջ։

Լաբազ.— Պատերազմ. նախարարը պաշտօնապէս կը ծանուցանէ թէ Պօլիվիական զինուորները յաքծակած են Պուէքրոն եւ Թօլեդօ ամրոցներուն դէմ, որոնք բարակուայական երկու գլխաւոր ամրութիւններ են կրան Շաքոյի շրջանին մէջ։

Առաջապահներու մէջ ընդհարումներ տեղի ունեցած են Թօլեդօյի մերձակայքը։ Պօլիվիացիք կորսնցուցին պապ մը եւ եօթը զինուոր մինչդեռ բարակուացիներէն մեռան ինը հոգի։ Կռիւի լուրերը տեղի տուաւ աղմկալից եւ խանդավառ ցոյցերու։

Արտաքին գործոց նախարար Զալէս մերժեց Շիլիի կողմէ կատարուած բարեխօսութեան առաջարկութիւնը։

Պատերազմի պաշտօնական յայտարարութիւնը տեղի պիտի ունենայ քանի մը օր վերջը միայն, բայց պատերազմային վիճակը գոյութիւն ունի։

ՊՕԼԻՎԻԱՆ ՔՆՆԻՉ ՅԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎ ՉՈՒԶԵՐ

Ուաշինկթըն.— Պօլիվիան մերժեց ընդունիլ Բարակուայի հետ ունեցած վէճին պատճառները քննելու պաշտօն ունեցող չէզոք յանձնաժողով մը անուանելու մասին կատարուած առաջարկութիւնը։

ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ ՄԷՋ

Պէռլին.— Ծառայ կայսեր Պէռլին վերադառնալուն, Նախագահ Հինդենպուրգ դէմ յանդիման պիտի գտնուի պ. Հիթլերի կողմէ արուելիք պահանջի մը որը պիտի վերաբերի դահլիճի մէջ փոփոխութիւն մտցնելու բազմաթիւ աթոռներ արամադրելով նագիներուն։ Հիմակուան հիմա, պ. Հիթլեր Միւնխէն կը գրանուի, բայց Պէռլին պիտի գայ բանակցելու համար իր կուսակիցներուն դահլիճի մէջ առնուելու խնդրին չուրջ։

Քաղաքական խնդիրներու մասին հասարակութեան չհագրգռութիւնը նըւազեցաւ վերջին չաբաթներու իրարանցումներէ յետոյ. պ. Ֆօն Բաբէնի կառավարութիւնը ապագան կը դիտէ հանդարտամտութեամբ, եզրակացնելով թէ կեդրոնական կուսակցութիւնը պիտի ժերժէ օժանդակելու Նազիներուն տապալելու համար դահլիճը, երբ որ ռայխսթակը պիտի գումարուի ամսոյս վերջը։

Պ. Ֆօն Բաբէնի ապագայ դիտաւորութիւնները պարզուած են էնթէրվիւի մը ընթացքին։ Անիկա կը յայտարարէ թէ ինքը ժամադրութիւն չունի քօալիսիօնի կուսակցութիւնը կազմելու, այլ իր դահլիճին չինարար ծրագիրը ներկայացնելու, և ան հարցուց կ'ուզղէ ինքնիրեն թէ ռայխսթակը պիտի համարձակի արդեօք դահլիճը տապալելու ազդու միջոցներու վերջին ծայր պէտքին առջև, ժէկդի թողով կուսակցութիւնները։

ՏՊԱԻՈՐՈՒԹԻՒՆԸ ՎԱՏԻԿԱՆԻ ՄԷՋ

Հռոմ.— Դերմանական ընորութիւնները վերջին ծայր չհագրգռութիւն առաջ բերին Վատիկանի մէջ։

Գահնշակութիւն կը յայտնուի հոս այն բանին համար թէ կեդր. կուսակցութիւնը չպողեցաւ ո՛չ միայն գլուխ եղնելու միւս կարևոր կուսակցութեանց հետ այլ նաև զգայի կերպով ժխրաւնդելու իր դիրքը խորհրդարանին մէջ։

Տպաւորութիւն կը տիրէ հոս թէ պէտք չէ որ աննպատակ աչքով նայուի հաժագործակցութեան մը բնոյթէ Ազգայնական—ընկերվարականներու և կեդրոնի։

Գերմանական Խորհրդարանի վրայ դժուարութեան մատնուած

Նիւ—եօրք.— Պ.Պ. Տիլօն Ռէդ և բնկ. կը ծանուցանեն թէ ազերմանական դրամատան և սօսիէթէ ժ'էսքօնթ» գրամատունը ի վիճակի չգտնուիր սեպտեմբեր մէկին պայմանաժամը լրանալիք քսանը հինգ միլիոն մարքի իր յանձնառութիւնները կատարելու, այն անկարելիութեան հետեւանքով յորում սոյն հաստատութիւնը կը գտնուի անհրաժեշտ եղող օտար տրվիչներու ճարելու համար։

Այս գրամատունը մէկն է Գերմանիոյ այն «D» դրամատուններէն որոնք հաւատար են Անգլիոյ ահինգ մեծերուն։

Երկու հարիւր տասնեւվեց զոհեր

Նեափալի (Գէնկայ).— Միայն 31 հոգի ազատուեցան 247 հոգիի վրայ որոնք կը գտնուէին Ֆէրրի Գօթի (ջուրին վրայ դրուած լաստերու վրայ ընթացող չոգեկառք) մէջ, որը բախեցաւ աւազակոյտի մը և գլխի վար դարձաւ Գանգէսի եզերքը։

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ԱԶԴԱՐԱՐԱԳԻՐ

Խաչասացական Խորհուրդս 11 Մարտ 1931 թուականին գումարուած իր ԽԵ.րդ նիստին մէջ որոշած եր լուծել բնիկ Հանրցի Ալեքսան Խաչատուրեանի — Գէյրութ-բնակ — եւ Տիար- Վօլցի առաջին բնակավայրը անձնաւոր Արուսեակ Միքայէլեանի ամուսնութիւնը, առաջնոյն տալով վերամուսնութեան իրաւունք եւ վերջինը զրկելով նոյն իրաւունքին։

Նկատելով որ սոյն որոշումը տրուած է ի բացակայութեան Արուսեակ Միքայէլեանի եւ նախադատ ուսումնասիրութեամբ, ներկայ ազգատարագրով կը հաղորդուի լիազեալ Արուսեակ Միքայէլեանի թէ, թուականէս սկսեալ երեք ամիս պայմանաժամ կը տրուի իրեն օգտուելու համար դիմողութեան կամ վերաքննութեան իր իրաւունքէն, օրին սկսեալ ձեւերով դիմելով Ազգ. իրաւասու ժամանոյն, հակառակ պարագային տրուած որոշումը պիտի սեպնայ վերջնական հանգամանք։

Գէյրութ 1 Օգոստոս 1932 — ԴԱՏԱՍՏԱՆԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴ
Ազգային Առաջնորդարան — ՀԱՑՈՑ ԼԻՒԱՆԱՆ

Պ. ՀԵՐՒՕՒ ՅԱՒԱՑՈՒԹԻՒՆԸ

ԱԼՔԻՆՋ.— Պ. Հերիօ իր ու Ֆրանսական կառավարութեան կողմէ հեռագրաւ ցաւակցութիւն յայտնեց Ալեքսիոյ Վարչապետ Պ. Ֆօլիէին, Ճախկին Մօնթենեգրօ Սալէրի մասնաւոր առքիւ։

ՏԵՂԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

"ՇԱՆԹԱԺ,,Ի ՕՐԷՆՔԸ
ՄԷԿ ԱՄԻՍԷՆ ՄԷԿ ՏԱՐՈՒԱՆ ԲԱՆՏԱՐԿՈՒԻՔԵԱՆ ԿԸ ԴԱՏԱՊԱՐՏՈՒԻ

Լիբանանի կառավարութիւնը նոր որոշմնագիր մը հրատարակած է, սեռրա. գրուած կառավարութեան պեթին կողմէ, որով կարգիլ եւ ծանր պատիժներ կը ցնորհնէ ապրաժով սպառնալիքներ բռնողներուն։ Միեւնոյն անգամ մէկ ամբ սէն միեչեւ մէկ տարի բանտարկութեան եւ 50 ոսկիէն միեչեւ 200 ոսկի ճիւթական պատիժի կենքարկուին հակառակ գործուղներ։

«Էյ Աիռաւ այս լուրը հրատարակելէ վերջ, իր կողմէ կ'աւելցնէ.—

Մենք չենք գիտեր թէ ինչ է պատակը կառավարութեան այս տեսակ օրենքներ հրատարակելով։ Քանի մը օր առաջ կառավարութեան մասին նոր օրենք մը սեռրագրեց եւ այդ կանոնը այդ տեսակ ձեւով մը առայայտեց որ տես գէշ մեկնութիւններու առիք տուաւ։ Կը տեսնուի որ տանթաժի մասին այս նոր օրենքը գրուած է մասնաւորաբար թերթերու համար. վաղը թերթերը ինչ դիտողութիւն եւ յարձակում որ առնանագրեն պիտի ճկատուի պատասխանատու պետութիւնը։

Այս նոր օրենքը բաս մեզի առժէ մը չներկայացներ. բայց վատը անոր գործադրութեան միջոցին անիրաւութիւններ տեղի կ'ունենանք, խլելու համար մամուլի ազատութիւնը։

* * *

Կառավարութեան պետը սեռրագրած է ուրիշ որոշմնագիր մրն ալ, որով կարգիլուի միեւնոյն հասատատութեան մէջ երբէ եզրայրներու եւ մօտիկ ազգականներու պատասխանատուներ հաստատելու եւ մօտիկ ազգականներու պատասխանատուներ։ Միեւնոյն որոշմնագրով կ'արգիլուի միեւնոյն ընտանիքի պատկանող եօթը անձերու կառավարական պատասխանատուներու մէջ գործածութիւնը։

4 ԱԶԳԱՅՆԿՆ. ԼԻՏՐՆԵՐՈՒ ԳԼԽՈՒՆ ԵԿԱԾՆԵՐԸ
ԱԻԱԶԱԿՆԵՐ ՉԱՄԲԱՆ ԿԸ ԿՈՂՈՊՏԵՆ

Հայկպի ազգայնական բժիշկներէն Ապեթլ Քասիր Աբալի, Սուպհի Ղազի եւ Անմկե Սեհնայ եւ փասապաքն Բաշիե Մարդոսի Դարակոս գացած հին, մասնակցելու համար հակակառավարական ցոյցներու։ Անոնք վերադարձին իմնեսարժ առած հին Հայկպ երթալու համար։

Ճամբան, Իյսան գիւղին մօտ, կէս գիշերին, խումբ մը ալազակներ կելնեն անոնց առջեւը եւ կողոպտելէ վերջ անոնց ունեցած դրամները, թուղթերը եւ հագուստներ, իմնեսարժի հաուչուկները կը փախչին։ Այս յարգելի ցուցարարները հայելով կը հասնին Սեհրեպ գիւղը եւ լուր կուտան պահակատուն։

ՄԵՌԱՒ ԳՏՆՈՒԱՄ

Լիբանանի Ֆեր Միմաս գիւղին մէջ, ճախկին ժանտարմա Իպրահիմ Խուրի մեռած գտնուեցաւ։ Ցարդ կարելի եղած չէ ստուգել թէ՛ ոճի՞ր մը գործուած է թէ անձնասպանութիւն մը տեղի ունեցած։ Կը կարծուի սակայն որ Իպրահիմի հին հակառակորդներուն կողմէ կազմակերպուած է ոճիրը։

ԾՈՎՈՒ ԱՂԷՏՆԵՐ
ԵՐԻՏԱՍԱՐԴ ՄԸ ԿԸ ՄԵՌՆԻ ՀԱԿԱՌԱԿ ԵՂԱԾ ԽՆԱՄՔՆԵՐՈՒՆ

Երկու ուսանողներ, աւագուէի ծովեզերք, լոգնալու համար կը մտնեն ծովը։ Լողալ լաւ չի գիտնալով անոնք կը ետուին ալիքներէն եւ կ'սկսին պոռալ։ Այդ միջոցին հսկող լուղորդներ կը հասնին օգնութեան եւ զանոնք կազատեն իրակաս մահէ մը։

Միեւնոյն տեղ, Ահմեհ Մուհեհտին աւնուն 20 տարեկան Բրիբօլիցի մը իր երկու ոչխարները ծով իջեցուցած էր։ Լողալ չգիտնալուն պատճառաւ ան ծովուն բացերը տարուեցաւ եւ ենթարկուեցաւ ծովամոյն բլլալու վտանգին։ սակայն դուրսեն տուեալ օգնութեան հասնելով դուրս հանեցին զայն կիսատ վիճակի մէջ։ Հակառակ բժշկական բոլոր խրճամներուն, Ահմեհ իր մահկանացուն կնքեց։ Կը կարծուի որ տես վախցած բլլալուն հետեւանքով մեռած է ան։

ԻՆՔՆԱՇԱՐԺԻ ԱՐԿԱԾՆԵՐ
ՔՆԱՑՈՂ ՎԱՐԻՉԸ

Թանիօս Հանճա Սամաան անուն վարիչը Տահր էլ Վահեի ճամբուն վրայ կը գործեր։ Առջի գիտեր, գիւղ երթալու ատեն, ճամբան կը ընանայ եւ իմնեսարժը կիյնայ ճամբէն դուրս ձորի մը մէջ։ Նախախնամական հրատով մը սակայն ոչ ճամբորդներ եւ ոչ ալ վարիչը մեծ վնասներու կենքարկուին։

ԻՆՔՆԱՇԱՐԺԻ ՏԱԿ

Իլիաս Ձրճը Ամիթա վարիչը իր իմնեսարժը նորոգելու համար մտած եր մեխինայի տակը եւ կ'ատանդ եր։ Ճանկարծ իմնեսարժը կը խլէ եւ Իլիաս կը ճզմուի, սանալով ծանր վնասներ։ Հիւանդանոց կը փոխադրուի վարիչը։

ԿԻՆ ՄԸ ԿԸ ԿՈՒԿՐՅՈՒԻ

Զինուորական մօթօսիկլէթ մը, գէյրութի մէջ, վերջին ծայր արագութեամբ երթալու ատեն կոխկրտեց Աճէզ անուն կին մը եւ ծանրօրէն վիրաւորեց զայն։

ՀԱՆՐԱԿԱՒՔԻ ԱՐԿԱԾ

Բիճճա Ֆրէյհա անուն 60 տարեկան ծերուհի մը, ճանրակառքէն իջնալու միջոցին վար ինկաւ եւ ծանր վնասներ ըստացաւ գլխուն ու սրունքին վրայ եւ փոխադրուեցաւ հիւանդանոց։

ԱՆԶՆԱՍՊԱՆՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

Լիբանանի Քֆեր Խաւնուպ գիւղին մէջ, Հայիլ Հասսան անուն գիւղացին մը իր տան մէջ կախուած գտնուած է։ Պատճառը ցարդ յայտնի չէ եղած։ Քննութիւն կը տարուի կնքէն։

ԳԻՆՈՎԻ ԱԶՔԵՐԸ ՉԵՆ ՏԵՍՆԵՐ

50 տարեկան Թօֆիգ Միւրհիմ անուն Լիբանանցի մը, տես խմած եւ գինովցած տուն կը վերադառնար։ Ճամբան խորունկ փոսի մը մէջ կիյնայ եւ կը մեռնի։

ՀԱԼԷՊԻ ՄԷՋ ՀԱՄԱՅՆԱՎԱՐ ԹՌՈՒԻԿՆԵՐ

Համայնավարական թուղթիկներ ցրուած են նաեւ Հալէպի մէջ, որով հայհոյութիւններ եւ սպառնալիքներ կուղղուին երեսփոխաններու, կառավարութեան եւ Բարձր Դատախազութեան հասցէին։

Ոստիկանութիւնը սկսած է դեներագին ոտխոստանի երեւան հանելու համար հեղինակներ։

ՀԱՆԳԱՆԱԿՈՒԹԻՒՆ
ՍՈՒԷՏՅՈՅ ՅՈՒՇԱՐՁԱՆԻՆ ՀԱՄԱՐ

Սուէտյոյ Մուսա յերան վրայ, ներկայիս, օթնութեան ձեռնարկուած «Նահատակաց Գիշատակարանի» ի նպաստ Ամ.-Պէկ-ին, օժանդակութիւն խնդրող, 22 Յուլիս 932 թուակիր ապահովագրեալ Ցամակր, բաղաքապետի առժանի եւ ձեռնարկ՝ մեր առիթն ասս մտ գոնելով՝ Գահատսպրի հայ պատասխանութիւնը, հանգանակած է (1500) հազար հինգ հարիւր Մուրիական դահեկանի համեմատ գումար մը։

Կը խնդրուի Գէյրութի «Մուսա լեռան ապստամբութեան Ուշտարձան»ի Մասնաճիւղեն՝ սեռնալ վերոյիշեալ գումարը Պ. Գրիգոր Տէր Կարապետեանէ փոխանակ ընկալագրի։

ՄԷԿ ԴԱՀԵԿԱՆՈՎ 200 ԵԳԻՊՏ. ՈՍԿԻ ՇԱՀԵԼՈՒ ՄԻՋՈՑԸ

Եգիպտական մէկ դահնկանոց վիճակահանութեան տոմսերէն 28 Յուլիսի թիրաժէն, յաթիճական թիւ 20852 տոմսը տահած է 200 Եգիպտական ոսկի։ Տոմսակին տէր Պ. Հմբարձում Ղազարոսեան սոյն գումարը գանձած է Եգիպտ. վիճակահանութեան տոմսերու գործակալ պօրսա Պ. Տավուտ Տատօճ։

Անոնք որ իրենց բաղդին կը գանգատին, թող դիմեն Պ. Տավուտի, գնելու համար այս բախտաւոր տոմսերէն։

ՊԱԿԱՐԱՆ ՊԱՀՊԱՆՈՒԹԻՒՆ

5 ՕԳՈՍՏՈՍ 1932

	Ա. Ֆ.
Եգիպտ. բղթադրմ.	459
Անգլիկ. »	448
Տօլար »	126.75
Թրքական »	59.50
Գաճ Օթթոման	135
Իտալական Լիր 100	647
Ռուսական Տրախմի 100	80
Անգլ. ոսկի	608
Ֆրանս. »	487
Օսման. »	549.50
Արծաթ մհճիս	18
Թրեխի Ֆօնս. Ա. Ֆր.	530
» » Բ. »	283
» » Գ. »	274

Մհճերեաց եզբարf Րիւ Ֆօս
Թէյէֆօն՝ 5-19

ՊԷՏՔ ՈՒՆԻՔ

Ի ՆՊԱՍՏԻ ԹՈՒՂԹԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ ՓՈՔՐ ԼՈՒՍԱՆԿԱՐՆԵՐՈՒ

Շուտով զը յրաւոյ պայմանաժամը

ԱՐԱՄ ՍԱՀԱԿԵԱՆԻ ԼՈՒՍԱՆԿԱՐՉԱՏՈՒՆԷՆ

Սեացէք վեց լուսանկար, վճարելով մի միայն 25 Ղ. Ս.

Աքէլիէն կը գտնուի, Նահրի ճամբուն սկիզբը Սինէմա Ամփիրի ճիշդ դիմաց

Ամառնային Մասնաճիւղեր՝ Գհամտուն եւ Տհուրտուհր

— 172 —

նելիայի քևերուն մտնելով ուղղուեցաւ տուն։ Տան դռնէն անցնելու ատեն նչմարեց Հէրպերթը և Պարպարայի դառնալով ըսաւ.

— Պարպարա, վազէ՛, Մր. Հէրպերթի կ'անցնի, Թող հաճի մեզի հանդիպիլ և Պէնժամինին ըսել որ կառքը բերէ, չուտ հասիր.

Պարպարա այծեամի պէս ցատկելով հասաւ և ըսաւ անոր։

— Մր. Հէրպերթ, մեր տան քովէն պիտի անցնի՞ք.

— Այո, ինչ կայ.

— Հաճեցէք Պէնժամինի յայտնել որ կառքը բերէ, մայրս չատ երախտապարտ պիտի ինայ.

— Շատ լաւ, ե՛րբ կուզէք.

— Ժամը տասին Թող գայ, հօրմէս առաջ տուն պէտք է հասնինք.

— Ի հարկէ անկէ առաջ կը հասնինք, հայրիկդ իրեն պէս մէկ քանի հոգի ալ գտած, կը խմեն, մինչև կէս գիշեր չեն կրնար ելնել։ Հա, շատ լաւ յիշեցի, Միս Պարպարա, քանի մը դաշտահանդէսներ պիտի ունենանք, կրնաք գալ, չէ՞.

— Անշուշտ, ամէն անգամին կուգամ.

— Եղբայրս ժագ արտօնու թեամբ եկաւ, քովը բարեկամ պաշտօնեայ մ'ալ կայ։ Եթէ այս անգամ լաւ ժամանց մը չպատճառենք, անգամ մ'ալ չգալ որոշած է։ Մեր աղջիկները կարգ մը բաներ կը պատրաստեն, դուք ալ պատրաստ եղէք.

Այս միջոցին, յանկարծ երկու պարոններ ալ տեսնուեցան Պարպարա դառնալով անոնց նայեցաւ որոնց մէ մին ժպտուն էր, որուն խօսքը կ'ընէին, ան ձեռքը երկարելով ըսաւ։

— Տարիներէ ի վեր չեմ տեսած քեզ բայց չեմ մոռցած Միս Պարպարայի փայլուն դէմքը, այն ատեն երիս

— 169 —

— Հայրիկ, չեմ սիրեր այդ մարդը, կը վախնամ անկէ, անգամ մ'ալ մի խողուր որ անիկա զիս բռնէ.

— Պզտիկներուն վարժուած չես Գարտան Լէվիսըն, անոնք չափազանց զգայուն և տարօրինակ տուներու կը նմանին, դիւրին չէ անոնց հետ յարաբերելու լեզուն գտնալը, ըսաւ Քարլայլ.

ՄԱՍԵ.

ՄԻՍԻՍ ՀԷՐԻ ԵՐԱԶԸ

Հեռւեալ օր, օդը պայծառ ըլլալով արեւուն ճառագայթները Միսիս Հէրի ննջասենեակը լեցուցած էին։

Միսիս Հէր, այտերը կարմրած ըլլալով անկողնի մէջ կը նստէր, կարծես թէ վրան ջերմ եկած էր։ Ան դարձեալ երազ մը սեսնելով սարսափով արթնցած էր և Պարպարան մօրը հիւանդութիւնը ճանչնալով, նորէն երազ տեսած ըլլալը գուշակած էր։

Միսիս Հէր Պարպարան կանչելով, յայտնած էր ասնոր.

— Այ՛ո, Պարպարա, նորէն սոսկալի երազ մը տեսայ.

— Ա՛հ, մայրիկ ինչո՛ւ անիմաստ երազներու կարեւորութիւն տալով ինքզինքդ հիւանդ կ'ընես։ Շատ դէշ էր տեսած երազդ.

— Այո աղջիկս, երազիս մէջ տեսայ որ բուն ոճրագործը հոս Ուէսթլինի մէջ է եղեր։ Հոս մեր տունը եկած է և իբր մեր հիւրը անոր հետ կը տեսակցէինք։ Ոճրագործը աթոռի վրայ նստած էր և Օթուէյ Պէթէլ անոր եսութը կը կենար, դառնալով ան Պէթէլին բան մը ըսաւ.

— Ոճրագործը ինչ վիճակի մէջ, ինչ տեսքով մարդ մըն էր.

Հին օպիւս կը պայթի չուրիհեի մը մէջ

Լէնս.— 77 ժիլիէթրնոց գերժանական հին օպիւս մը, որը թաց-ուած էր չըժինէի մը մէջ, պայթեցաւ երբ որ տան բնակիչները կրակ վա-ռեցին։ Երկու հոգի սպաննուեցան և տունը կործանեցաւ։

Երեք հոգի կախուած Սեղանիկի մէջ

Սելանիկ.— Մակեդոնական կօմիտէի պատկանող երեք հոգի կախաղան հանուեցան։ Անոնք մահուան դատապարտուած էին Դեկտեմբեր ամսու մէջ սպաննած ըլլալնուն համար անառապատ ճանթէվօքին որը ժամա-նակին մեծ բաժին ունեցած էր Մակեդոնիոյ ազատագրութեան համար մղուած պայքարին մէջ։

Օթավայի խորհրդաժողովը վճռական փուլի մը կը մօտենայ

Օթավա.— Խորհրդաժողովը կը մօտենայ վճռական փուլի մը։ Անգ-լիական պատուիրակութիւնը ամբողջ օր մը քննեց իրրեւ մեկնակէտ ունենալով Տոմինիոններու պէտքերը, որոնց մեծ մասը յայտնի են այժմ ի՛ բաց առեալ Գանատայի պէտքերը որոնք պիտի ներկայացուին վաղը։

Դրամային Ծանձնախումբի խորհրդակցութիւնները յայժ գործնական հանգամանք ստացած են, ինչ որ կը վերաբերի նախնական անհրաժեշտ պիտոյքներու գիներուն և չանժի կայունութիւն տալու Բրիտանական կայսրութեան ծոցին մէջ։

ՀՐԱՇԱԳՈՐԾ ՄԱՐԴԸ

ԷԼ ՀԱՁ ՄՈՒՀԱՄԵՏ ՊԷՅ ԷԼ ՓԷԼԷՔԻ

Փութացէք առնելու անոր կարծիք-քը ձեր բոլոր փափաքներուն համար։ Ան կը հանդարտեցնէ բոլոր յուզած և տանջուած մտքերը և կը վերադար-ձնէ անոնց փափաքածները։ Կ'ինչէ բոլոր ոգիներուն. հիքմօթիզով կը կարդայ մարդուն մտածումները. ձեռ-քի գծերէն կը կարդայ մարդուն ան-ցած, ներկայ և ապագայ կեանքը. կրնայ հակընալ ամուսնութեան, մաս-րորգութեան, սիրոյ, առեւտուրի, քննութեանց և այլն բոլոր գաղտնիք-ները։ Այս բոլորը կը ցուցնէ մար-դուն, կարծես թէ գրուած ըլլան թուղթի մը վրայ։ Կնոջ և ամուսնոյն միջեւ եղած դժուարութիւնները ու տարակարծութիւնները կը լուծէ Աստուծոյ Սուրբ անուններովը եւ Ամերիկեան եւ Եւրոպական գիտնականներու փորձառութիւնները օգտա-գործելով։

Տխուր եղողներուն ուրախութիւն և հանգիստ կը պատճառէ. ջղային և մտային հիւանդութիւնները կը դարմանէ։ Այս բոլորը մեծ յաջողու-թեամբ կը կատարէ։ Փորձը ամենամեծ փաստն է. անգամ մը այցելել բաւական պիտի ըլլայ։

ՀԱՍՑԷ.— Գէյրութ, Հանդէմ Ղամի փողոցի արեւմուտքը, Ֆրանսա-կան հիւանդանոցին մօտ, թիւ 9 բնակարան։

ԱԶԴԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

Ա.— Անոնք որ կուգան, իրենց միտքը պէտք է գրեն թուղթի մը վրայ և պէտք է պահեն.

Բ.— 1000 ոսկի կուտայ ան, եթէ չի կարենայ ճշգրտօրէն գիտնալ ենթակայի միտքը.

Գ.— Դուրսէն գրկուած գրութիւններուն ընթացք և լուծում չի տար, եթէ ներփակուած չըլլայ 200 ս. դ. է յիշուած չըլլայ ենթակայի անունն ու մականունը, տարիքը և հօր և մօր անունը։

ԳԱԲՐԻԷԼ Թ. ԹԷՐԶԵԱՆ

(ԵԼԵՔՏՐՍԿԱՆ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ)

Հիմնուած 1921 ին Գոլիս-Բերա

Թիսս դիւրամատչելի պայմաններով կր կատարենք ամեն կարգի էլեք-տրական լոյսի գեհիդումներ (Intsallation), ինչպես նաեւ մօթոր եւ ջիճամօճեր։

Վաճառատուն կ'ստանձնէ նաեւ բոլոր էլեքտրագործիքներու ճոռո-գումներ։ Մատնատոր սպասարկութիւն բնակարաններու էլեքտրա-ճոռոգ-մանց։ Վաճառատուն Philips եւ Lux էլեքտր. լամբերու եւ ամեն տեսակ էլեքտրական պիտոյքներու։

Վճարման դիւրութիւններ.

Հասցէ — Վ. Ուզունեանի գրասենեակ կից Գուրճ. B. P. 491

ՊԱՆԴՈՒԿ ԱՀԱՐՈՆ ՊԻԹԻԱՍ

ՀԻՒՍԻՒՍԱՑԻՆ ՍԻՒՐԻՈՅ ԼԱՒԱԳՈՑՆ ԱՄԱՌԱՆՈՑՆԵՐԷՆ ՁԷՊԷԼ ՄՈՒՍԱՑԻ **ՊԻԹԻԱՍ** ԳԻՒՂԻՆ ՄԷՋ

Նորակառոյց եւ գեղեցիկ շէնք. արդիական կերպով կահաւորուած սենեակներ. ընդարձակ սրահ, քաղնիք, եւրոպական եւ արեւելեան կերակուրներ

ԶԱՓԱԼԻՈՒ ԳԻՆ,

ԲԱՑ Է 1932 ՅՈՒԼԻՍ 1ԷՆ ՍԿՍԵԱԼ

Իր ասնման տեսարաններով, առատ ջրերով և առողջարար կլիմայով ծանօթ ՊԻԹԻԱՍ գիւղը այս տարի ժամուած է գիւղացնացութեան համար անհրաժեշտ եղող բոլոր յարմարու-թիւններով։

Ճամբաները նորոգուած են, գիւղին մէջ հաստատուած է Քղքատարական ամենօրեայ սպասարկութիւն ինչպէս նաեւ թէլէֆօն և հեռագիր։

Պիթիաս ունեցաւ նաեւ իր առաջնակարգ պանդուկը, ուր այցելուները պիտի գտնեն Սիւրիոյ և Լիբանանի լաւագոյն ամառանոցներուն յատուկ բոլոր յարմարութիւններն ու հան-գրստութիւնները։

ՏԷՐ և ՏՆՕՐԷՆ ԱՀԱՐՈՆ ԻԶՄԻՐԼԵԱՆ

Տքթ. Բ. ԳՈՒԼԱԳԵԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ՝ ՆԵՐՔԻՆ, ՄԻՋԹԱՑԻՆ ԵՒ ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆ

ՎԿԱՅԵԱԼ ՓԱՐԻԶԻ ՀԻՒԻՒԱՊԱՆՈՑՆԵՐԷՆ

Կր դարմանէ գիտական ամենավերջին մեթոտներով, քոմերու, սա-մոխի, ադիքներու լեարդի ամէն տեսակ հիւանդութիւններ։ Հին եւ նոր փորմալիզութիւններ իր բոլոր բարդութիւններով, ինչպէս նաեւ Ֆրանկախ եւ մորքային հիւանդութիւններ։

Ազազ, արմատական եւ բարեխիղճ դարմանում։

Հիւանդ կ'ընդունի ամէն օր, բացի կիրակիէ, իր ճախկին դարմանա-տան մէջ. ժամ 8—12 եւ 2—6ու մասնաւոր ժամադրութեամբ։

Երեքշաբթի օրերը, ժամ. 2—5 վկաեալ ՍՂՓՈՍՏՆԵՐՈՒ ՀՐԻ

Ժօրժ Հաւսեռ փողոց՝ թիւ 8

ՏՕՔԹ. ԳԷՈՐԳ ԿԷՐԿԷՐԵԱՆ

Վկայեալ Lauréat Ընկերէն Interne եւ ապա մեծապես ՍՆԱՆԿԱԳԷՏ բժիշ Ֆրանսական հիւանդանոցի ԱՉՔԻ, ՔԹԻ, ԿՈԿՈՐԴԻ, ԱԿԱՆՋԻ և ԳԼԽՈՒՐ հիւանդութիւններու բաժնին։

Հիւանդ կ'ընդունի կէսօրէ վերջ ժամը 2—6

իր գլխաւոր մէջ rue de Damas, No. 15

Հիւանդները ուղղակի հիւանդանոց կ'ընդունուին իր կողմէ տրուած մուտքի բարօրով։

Ազգաս հիւանդներու ձրի դարմանուի, ամէն օր կէսօրէ առաջ ժա-մը 10—12, հիւանդանոցի դարմանատան մէջ։

Կարի եւ Ձեւագիտութեան Դասընթացք

ՏԻԿԻՆ ՄԱՌԻ ԵՐԱՄԵԱՆ

ՎԿԱՑԵԱԼ ԴԵՐՁԱԿՈՒՀԻ

ԲԱՐԻՁԷՆ ԵՒ ՎԱՃԻՆԿԹՕՆԷՆ

Կարի եւ ձեւագիտութեան մասնագիտուհի. Տիկին Մառի Երամեան կը վերադառնայ իր արհեստանոցը, Մեծ Սուրայի դիմացը Նո. 78 տան երկրորդ արկը։

Երեք ամսուան միջոցին կը սորվեցնէ ամենավերջին ճոռաձեւութեամբ, կար եւ ձեւագիտութիւն իր բոլոր բարդութիւններով եւ արդիական մե-թոդներով, Droit-fils մեթոտով։ Իր աշակերտուհիները կ'օժտէ Բարիզի ակա-դեմական Académie Daydou վկայականով։

Տոկուն շինուածք վայելուչ տեսք հնչուն եւ բնական ձայն

Ահա յատկանիշ-ները՝

ՈՐՈՆՅՄԱՄԲ ԿԸ ՁԱՏԱՐՈՇՈՒԻՆ

ԱՓՕԼԼՕ ՖՕՆՕՆԵՐԸ

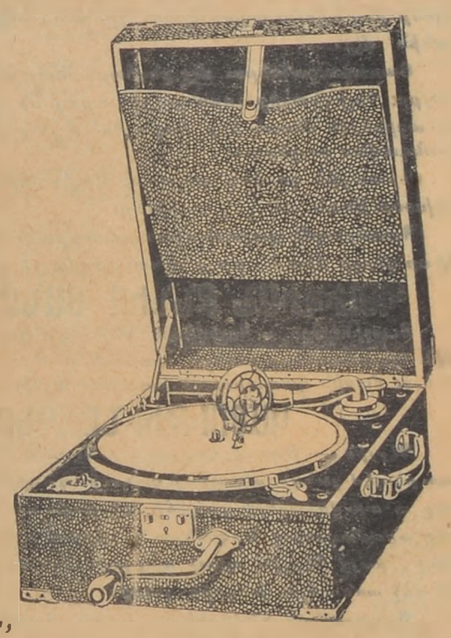

Հրապարակի վրայ գրա-նուած բոլոր մարքանե-րու հետ կը մրցին Աբոլ-լօ ֆօնօները։ Մանաւանդ վերջին նոր մօտէլները, որոնք հասած են արդէն, ան գերազանցելի են իրենց տոկունութեամբ, վայելչութեամբ և մատչելի գիներով։

APOLLO GRAMOPHONE Co. Ltd

(of London)

ԱՓՕԼԼՕ ՖՕՆՕՆԵՐՈՒ ԹՒԳԱՒՈՐԸ ՈՒՆԻ

Կատարեալ հաւորում գոյացնելու համար անգամ մը այցելեցէք

MAISON APOLLO, Rue de la Poste, BEYROUTH

Փորտգրաֆ եւ ֆօնօսլ՝ ամէն ձեւի, ամվիճնլի տրակ եւ տատանութիւններ գիւրամատչելի գին, վճարումի դիւրութիւններ։

Ընդհ. Ներկայացուցիչ՝ Սիւրիոյ, Պաղեստինի, Անդրյորդանանի, Միջագետքի եւ Կիպ-րոսի.— ԳՈՒՐԳԷՆ ՍԻՆԱՆԵԱՆ

KOURKEN SINANIAN, Boîte Postale 642, BEYROUTH (Syrie)

ՕԹԷԼ ԴՈՒՆ ՔԵՉԻ ԵՒ ԱՍՏՂԸ ՔԱՕԱ ՊԻՏԻ ՕԹԵԼ

ԸՆՏԱՆԻՔԻ ԱՍՏՂԸ

(L'ETOILE du FOYER)

Առեւտրական և երկրագործական ժողովրդային վարկի հաստատութիւն Անանուն ընկերութիւն.— դրամագլուխ՝ 3,000,000 ֆրնք. որ կրնայ 3.000,000,000 ֆրնք.ի բարձրացուիլ վարչական խորհուրդի պարզ որոշումովը։

Կեդրոնատեղի.— 137 Boulevard Sebastopol - Paris

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ Արեւելեան պետութեանց Սավոյ Օթելի՝ օձեմ, Գուրճ, Գէյրութ

ԵԼԵՒՄՏԱԿԱՆ ՃԻՒՂ

Աւանդի պարտեւագրութիւնով

ՕԺԻՏ

երաշխաւորեալ տոկոս 6%։ Ասկէ զատ մաս-նակցութիւն ընկերութեան չահերուն։

ԿԱԼՈՒԱԾԱԳԱՆ ՃԻՒՂ.

ՎԱՐԿԵՐՈՒ ԲԱԺՈՒՄ

կալուածի վրայ փոխառութիւնք՝

վճարելի 10—15—20 տարիէն։ Որոշուած պայ-մանաժամէն առաջ ուզողը կրնա՞ վճարել։

ԸՆՏԱՆԻՔԻՆ ՍՈՍՏՂԸ ընկերութիւնը ներկայիս 75,000ի աւելի անդամ ունի։ Մինչեւ 1 Ապրիլ 1931 Ընտանիքին Աստղը 135 միլիոն փոխ տուած է, գրաւուկ 500 միլիոնէ աւելի արժէք ունեցող անշարժ կալուածներու վրայ։

Ամեն թղթակցութիւն ուղղել՝ B, P. 821, Beyrouth

Աւելի հանգստաւէտ և աւելի ամրակազմ կօշիկներ կը հիներ ՍՓՈՆՏԱՐԴ ՀԱՐԴԻ ՀԱՐԴ

ԿԵԴՐՈՆԱՑԵՂԻ՝ ՆՈՍՃԱՐ ԵՂԲԱՕՐՆԵՐՈՒԻ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ

ԱՉՔԻ ԿԻ ՏՊԱՐԱՆ

ՏՊԱԳՐԱՆ ԱՄԷՆ ԿԱՐԳԻ ԳՈՐԾԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ

Դիմեցէք «ԱԶԴԱԿ»ի Տպարանը՝ գիրք, պրօշիւր, հաւաքեկան հաւրիարգիր, պահարան, ճամպակի քարտ՝ եռ առեւտրական ձեւեր։

ԱՐԱՓ, ՍԱՓՈՒՐ, ԳԵՂԵՑԻԿ ԵՒ ՇԱՔԱՆ.

ՀՈՒՆ ՄԲԵՐԻՔ Գ. ԹԻՐԵՐՈՒՆ

— Ցեսքը միտքս չգար, բայց երեւելի մարդու մը պէս հագուած էր.

Կէս օրէ յետոյ Միսիս Հէրբիէրը ժողո-վեց և ծոյսի զլուխը եկող արկածը լսած ըլլալով, զայն տեսնել փափաքելը յայտնեց Պարպարային։ Եւ ժամը 7ին ճամբայ ելնելով սկսան կամաց կամաց երթալ։ Պար-պարան վարդագոյն հագուստ մը հագած էր և ամէն ան-գամուան չափ լուռ ու նի էր։ Իսկ Միսիս Հէրբիէրը յոգնած ըլլալով նստարանի մը վրայ նստաւ։ Քանի մը վայրկեան յետոյ, իրենց թէյը առնելէ վերջ պտոյտի ելնող Քարլայլ, Իզապէլ, Փօրնելիա, տղաք-ները և Էվվիսըն չրջապատեցին զանոնք։

Էվյտի Իզապէլ յարգալից բարեւ տուաւ Միսիս Հէրբին. անոր հանդիպիլ մաղնաւոր յարգանք և համակրանք ու-նէր։ Միսիս Հէրբ ըսաւ.

— Տարօրինակ չէ՞ք տեսնուիր իմ վիճակս։ Ես ինքս հիւանդ եմ և հիւանդ տեսնելու կուգամ։ Ծօյսին ենթար-կուած արկածը լսեցի և շատ տխրեցայ.

— Շատ լաւ ըրիք Միսիս Հէրբ, բայց յոգնած էք, այս իրիկուընը միասին կանցնենք, արդէն այս վիճակի մէջ ձեզ պահելէն զատ դիւրին գործ չըլլար, ըսաւ Իզապէլ։

Բնական է Քարլայլ Էվվիսընը ներկայացուց անոնց։ Վերջը Պարպարան մէկ կողմ քաշելով Քարլայլ ըսաւ.

— Մայրիկդ որքա՞ն հիւանդ կը տեսնուի, ինչո՞ւ աւրուած է այսպէս.

— Նորէն երէկ գիշեր երազ տեսած և դողալով ար-թնցած է այս առաւօտ, այդ պատճառաւ հիւանդացաւ։

— Զարմանալի է, ես կը կարծէի որ այլեւս այս երազի պատմութիւնը մոռցած է, ըսել է դեռ կաբեւս-րութիւն կուտայ երազի, ինչ՞ երազ տեսած է այս ան-գամ.

— Իւր թէ ոճրագործը մեր տունը եկած է, և մենք

ալ իրեն յայտներ ենք, բայց ան ուրացած է։ Պէթէլն ալ կեցած բան մը կը փսփսայ եղեր։ Զարմանալին այն է որ Պէթէլը այս երազներէն երբէք բացակայ չըլ-լար։ Աւելի զարմանալին այն է որ ոճրագործը երեւելի պարոնի մը կերպարանքով կը բացատրէ, գիտես որ Բիչարտ մօրս բան մը ըսած չէր ոճրագործի մասին, մենք ալ բան մը չէինք խօսած։ Պարոնի կերպարան-քով լսելը զարմանալի չէ՞.

— Պարպարա, կամաց կամաց դուն ալ կը կորսըն-ցնես և երազներու հաւատալ կ'սկսիս.

— Ո՛չ, երազի չեմ հաւատար, բայց եղբօրս Բիչար-տի համար ինչ ընելս չեմ գիտեր։ Ահ, այս գաղտնիքը երեւան հանելու համար կարողութեանս սահմանին եղող ամէն բան ընելու պատրաստ եմ։ Ահ, այդ Գարտան Թօրնը գտնելու համար պատրաստ եմ աշխարհի միւս ծայրն ալ երթալու։ Իսկ եթէ ան Ուէսթլին դայ...

— Թօրն Ուէսթլին եկաւ, մեռնելու համար չատ չ'ճաապարհր, կը տեսնուի որ...

Պարպարա իսկոյն թեւը քաշեց և անոր խօքը ընդ-հատեց, որովհետեւ խօսակցելով անոնք բաւական յառա-ջացած էին և Պարպարա ժայռի մը վրայ տեսած էր Էվ-վիսընը որ գաւազանով մը կը խաղար, Պարպարա իրա-րանցումով մը ըսաւ.

— Արդեօք ան լսե՞ց մեր խօսածները.

— Հաւանական է մէկ մասը լսած ըլլայ, բայց հոգ չէ, ան օտարական մըն է և մեր խօսակցած նիւթը ի-րեն հետ ոչ մէկ յարաբերութիւն ունի.

Այս կերպով անոնք վերադարձան և միւսներու քով եկան։ Պարպարա ամրան հագուստ հագած, իր կապոյտ աչքերով հրապուրիչ գեղեցկութիւն մը ունէր։ Իզա-պէլ Քարլայլի և անոր հեռանալը դիտումնաւոր կը նկատէր։ Վերջապէս Միսիս Հէրբ հանգստանալով Գօր-

AZTAG
JOURNAL QUOTIDIEN ARMÉN.
B. P. 587
BEYROUTH, Liban

Directeur-Propriétaire
HAIG BALIAN

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳԻՆ
ՍՈՒՐԻԱ տար. 550, վեցամսեայ 300 Ս. Դ.
ԱՐՏԱՍԱՀՄ. տրկ. 7, վեցամսեայ 4 տոլար

ԱԶԴԱԿ

ازتاك
جريدة سياسية ادبية اقتصادية حرة

ՕՐԱԹԵՐԹ
ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԳԻՏԱԿԱՆ

ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ 9 ՕԳՈՍՏՈՍ 1932
ԳԻՆԸ ՀԱՏԸ 2.50 Ս. Դ.

Զ. ՏԱՐԻ | Ամէն առաքում պէտք է ըլլայ բերբիս ատորէնին հասցէին | Տնօրէն — Խմբագիր՝ ՀԱՅԿ ՊԱԼԵԱՆ | Չհրատարակուած ձեռագիրները չեն վերադարձուիր | Թիւ 116 (693)

ՊՕԼԻՎԻՈՅ ԵՒ ԲԱՐԱԿՈՒԱՅԻ ԹՇՆԱՄՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Կռիւները կը շարունակուին

ՈՐՈ՞ՆՔ ԵՆ ԹՇՆԱՄՈՒԹԵԱՆ ՊԱՏՃԱՌՆԵՐԸ

Լոնտոն.— Արտաքին գործոց նախարարութիւնը կը հաղորդէ թէ Ազգ. Դաշնակցութեան Ընդհ. Քարտուղարի օգնականը թելադրած է Բրիտանական կառավարութեան որ միանայ Ֆրանսական, Գերմանական, Իտալական և Սպանիական կառավարութեանց դիւանագիտական ուղիով թիկունք հանդիսանալու համար Ազգ. Դաշնակցութեան խորհուրդին նախագահին կողմէ Պօլիվիոյ և Բարակուայի կառավարութեանց ուղղուած կոչին։

Լա Բազի և Ասունսիոնի բրիտանական ներկայացուցիչները հրահանգ ստացան Պօլիվիոյ և Բարակուայի կառավարութեանց հաղորդելու համար թէ անգլիական կառավարութիւնը կը փափաքի թիկունք հանդիսանալ Ազգ. Դաշնակցութեան խորհուրդի նախագահին կոչին։

Անգլիական կառավարութիւնը Միացեալ Նահանգներու կառավարութեան տեղեկութիւն տուաւ իր դիմումի մասին։

Համամերիկեան միջամտութիւնը եւ «Ուաշինկթըն Թայմզ»

Լոնտոն.— «Ուաշինկթըն Թայմզ» կը գրէ թէ շրջաբերական ծանուցագիր մը ուղղուած է Համամերիկեան Միութեան անդամակից բոլոր պետութեանց որով կը խնդրուի իրենցմէ թէ թշնամութիւնները դադրեցնելու համար միջամտեն Պօլիվիոյ և Բարակուայի մօտ։

Բարակուայի դիւանագիտական գործակատար Պ. Ժան Սոլէր եւ Հաշտարար Յանձնաժողովի Բարակուայի պատուիրակը ծանուցագրեր ներկայացուցին որով կը բողոքեն Պօլիվիոյ յարձակումներուն դէմ։ Անոնք յայտարարեցին թէ Պօլիվիան թշնամութեանց սկսաւ Կրան Շաքօյի մէջ առանց կանխապէս պատերազմ յայտարարելու, հակառակ միջազգային օրինաց և Ազգ. Դաշնակցութեան Ուխտին։

Համամերիկեան Միութեան անդամները իրենց ջանքերը կը շարունակեն խաղաղութիւնը պահպանելու համար։

Միացեալ Նահանգներու արտաքին գործոց պաշտօնատունը նուազ տրամադիր կ'երեւայ գրաղելու համար կացութեամբ, բայց անցեալին մէջ ան միշտ արտայայտուեցաւ ի նպաստ այն սկզբունքին թէ ամերիկեան երկիրներու մէջ ծագած վէճերը լուծուելու են ամերիկեան երկիրներու կողմէ նոյն իսկ։

Թշնամութիւնները կը շարունակեն

Լա Բազ.— Թէպէտև պատերազմը պաշտօնապէս չյայտարարուեցաւ մինչև այժմ, թշնամական գործողութիւնները կը շարունակեն Բարակուայի և Պօլիվիոյ մէջ։

Վէճին պատմականը

Լոնտոն.— Պօլիվիոյ և Բարակուայի մէջ ծագիլ սպառնացող պատերազմը հետեւանքն է անոնց յարաբերական սահմանագլուխներուն մասին յիսուն տարիէ ի վեր գոյութիւն ունեցող վէճին։

Սպանիական կայսրութեան հիմնական օրէնքը այս երկու երկիրներու սահմանագլուխները 1553ին հաստատած էր Փիլքօմայօ և Բարակուա գետերուն իրարու հետ միացման կէտը։

Արդ, կը պնդէ այժմ Պօլիվիան, մինչդեռ ինքը կը յուսար ընդարձակել իր հողին արեւմտեան մասը, Կրան Շաքօ անուան տակ ծանօթ արեւելեան գօտին սոսրկայ դարձաւ Բարակուայի շարունական թափանցման այս վերջին տարիներու ընթացքին։

1927ին, շնորհիւ Արժանթինի բարեխօսութեան, բրօթօքօլ մը, որը սակայն չստորագրուեցաւ երբեք, կը փորձէր լուծել սահմանագլուխներու այս խնդիրը։

1928ին, Բարակուայի բանակները գրաւեցին Վանկուարտիայի պօլիվիական ամրոցը մինչդեռ պօլիվիական բանակները, իրենց կողմէն, գրաւեցին Պօքէրոնի ամրոցները։

Այս միջադէպի հետեւանօք, Իրաւարար Յանձնաժողով մը գումարուեցաւ Ուաշինկթընի մէջ որը կը հրամայէր երկու երկիրներուն որետ վերադարձնեն փոխադարձաբար գրաւուած ամրոցները։

1931, Իրաւարար Յանձնաժողովը դարձեալ գումարուեցաւ Ուաշինկթընի մէջ և ձեռնարկից բրօթօքօլի մը խմբագրութեան որուն մասին Բարակուան դրաւ կարգ մը վերապահումներ։

Վերջապէս, վերջին Յունիս 29ին Բարակուայի բանակները յարձակում մը գործեցին Սանթա Քրուզ պօլիվիական ամրոցին դէմ, յարձակում մը որուն Յուլիս 15 և 25ին յաջորդեց բարակուայական նոր յարձակողական մը։

Վէճի խորունկ պատճառները

Լոնտոն.— Մամուլը ցաւ կը յայտնէ տեսնալով որ Պօլիվիան եւ Բարակուան որոշած ըլլալ կը թուին անգիտանալու Ազգ. Դաշնակցութեան խորհուրդի նախագահին և միւս պետութեանց կողմէ ինըլուած խաղաղութեան կատարուած կոչերուն մասին։ Այս բանը աւելի ցաւալի է մանաւանդ այն պատճառաւ որ այս երկու ժողովուրդները կը պատկանին միևնոյն ցեղին և արիւնհեղութենէ շահելիք բան մը չունին։

Վէճի իրական պատճառը փնտռելու չէ Շաքօյի ներկայացուցած տնտեսական օգուտներուն մէջ, այլ այն բանին մէջ թէ Պօլիվիան չունի ո՛չ մէկ նաւահանգիստ Ռիօ Բարակուայի վրայ որը իրեն կարելիութիւն ընծայէր մուտքի համար Բլաթա գետին և Ատլանտեանին։

Իրեն տրամադրութեան տակ գտնուող գետային միակ նաւահանգիստը մատչելի է տկար տարողութեամբ նաւերու միայն և տարւոյն որոշ եղանակներու միջոցին միայն։

Բարակուայի նախագահը յայտարարութիւն մը կ'ուղղէ բանակին

Ասունսիոն.— Նախագահը յայտարարութիւն մ'ուղղեց Բարակուայական բանակին յորդորելով զինուորներուն որ իրենց նախնիքներուն արժանի հանդիսանան։

Պատերազմական նախարարը կը հաղորդէ թէ պօլիվիական օդանաւերը ռմբակոծեցին բարակուայական բազմաթիւ դիրքեր։

Չիլին չէզոքութիւն կը յայտարարէ

Սանթիակօ.— Չիլիի հանրապետութեան նախագահը ծանոյց թէ Չիլին կատարեալ չէզոքութիւն պիտի պահէ Պօլիվօ-Բարակուայական վէճին հանդէպ։

Հարաւային Ամերիկեան չորս պետութիւններ չպիտի ճանչնան պատերազմի մը միջոցաւ որոշուած սահմանագլուխները

Պուէնոս Այրէս.— Արժանթին, Պրազիլիա, Չիլի և Փէրու ուխտագիր մը ստորագրեցին որով կը յայտարարեն թէ իրենք չպիտի ճանչնան այն սահմանագլուխները որոնք որոշուած պիտի ըլլան պատերազմական գործողութեան մը միջոցաւ։

Արժանթինի կառավարութիւնը հրաման տուաւ հետեւակազօրաց քսան պաթալիոններու և ռազմաշինութեանց պատկանող մէկ պաթալիոնին որ համախմբուին պօլիվիական սահմանագլուխին վրայ ապահովելու համար Արժանթինի չէզոքութիւնը։

Զօրաշարժը կը ծաւալի Պօլիվիոյ մէջ

Լա Բազ.— Զօրաշարժի վիճակի մէջ գրուեցան 22 և 29 տարեկան հասակին մէջ գտնուող բոլոր այր մարդիկ։

Քոնսէբսիոնի կիները ալ կ'ուզեն պատերազմիլ

Ասունսիոն.— Պօլիվիական օդանաւերը բազմիցս ռմբակոծեցին Մէննոնիստներու գաղութները։

Քոնսէբսիոնի կիները կազմեցին աս?ազօններու պաթալիոն մը։

(Ծ. Խ.— Մէննոնիզմը՝ Մէննօ Սիմօնիսի կողմէ ԺԶ. դարուն Հոլանտայի մէջ հիմնուած հակամկրտչական աղանդի մը վարդապետութիւնն է։

Մէննոնիտները չափահասները միայն կը մկրտեն, և կը դատապարտեն պատերազմը, երդումը, մահապատիժը։ Մէննոնիտները գոյութիւն ունին դեռ Հոլանտայի, Գերմանիոյ, Ռուսիոյ, Միացեալ Նահանգները և Հար. Ամերիկայի մէջ)։

Պօլիվիայի պատասխանը

Լա Բազ.— Ազգերու Դաշնակցութեան կոչին իր կողմէ տրուած պատասխանին մէջ Պօլիվիան չմերժելով հանդերձ ընդունիլ հաշտասէր միջոցներ վէճին լուծման համար, կը յայտարարէ թէ «իրողութիւնները Բարակուան կը դնեն օրէնքէն դուրս և մեզ կը հարկադրեն ազգու միջոցներու դիմելու մեր ինքնապաշտպանութեան համար»։

Ազգերու Դաշնակցութեան խորհուրդի նախագահին դիմումները

Ժընև.— Ազգերու Դաշնակցութեան խորհուրդին փոխ նախագահը Պ. Մաթօս դարձեալ հեռագրեց Պօլիվիոյ և Բարակուայի կառավարութեանց ըսելով թէ իրեն կը թուի որ ճամբան բացուած է մշտական համաձայնութեան մը գալու համար որպէսզի յարգուին Ազգերու Դաշնակցութեան Ուխտին համաձայն ստանձնուած յանձնառութիւնները։

ԼԱՒԱՏԵՍՈՒԹԵԱՆ ՆՇՈՅԼՆԵՐ

Լոնտոն.— Թէպէտև մամլոյ հրատարակած լուրերը կը մատնանշեն թէ երկու երկիրներուն մէջ ալ հանրային կարծիքը խիստ գրգռուած է, Բարակուայի եւ Պօլիվիոյ կառավարութեանց կողմէ ղրկուած պատասխանը յոյս կը ներշնչեն թէ միջոց մը գտնել կարելի պիտի ըլլայ խաղաղութեամբ լուծելու համար վէճը։

ՊՕԼԻՎԻԱ ԵՒ ԲԱՐԱԿՈՒԱ Կ'ԸՆԴՈՒՆԻՆ ԻՐԱՒԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ ԴԻՄԵԼ

Փարիզ.— Ազգերու Դաշնակցութեան խորհուրդին նախագահ Պ. Մաթօս իր ղրկած ծանուցագիրներուն պատասխանները ստացաւ Պօլիվիայէն և Բարակուայէն։ Երկու կառավարութիւններն ալ յանձն կ'առնեն չդիմել զէնքի և իրենց վէճը յանձնել իրաւարարութեան։

Այսու ամենայնիւ, հարաւային Ամերիկայէն բղխող կարգ մը լուրերու նայելով, ընդհարումներ տեղի ունեցած են նորէն։

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Գ. էջ)

ՄԵԼՔՈՆԵԱՆ ՀԱՍՏԱՏՈՒԹԵԱՆ ԽԱՌՆԱԿՈՒԹԻՒՆԸ ԿԸ ՇԱՐՈՒՆԱԿՈՒԻ

ՉԱՓԱՀԱՍ ՈՐԲԵՐԸ ԿԸ ՑՐՈՒԻՆ

12 հոգինոց կարաւան մը հասաւ Պէյրութ

Մեր ընթերցողները կը յիշեն անշուշտ, Կիպրոսի Հ. Բ. Ը. Միութեան Մելքոնեան հաստատութեան մէջ պատահած վերջին տխուր միջադէպը, որուն հետեւանքով չափահաս որբերէն մաս մը Ս. Մակարայ վանքը ղրկուած էին եւ մէկ մասն ալ հրաժարիլ ստացած թողելու որբանոցը։ Դժբախտաբար ցարդ վերջնականապէս չէ խաղաղած հաստատութիւնը։ Քենիչ Պ. Ալէմշահ կը շարունակէ իր մանրազննին քննութիւնները։ Տնօրէն Պ. Կիրակոսեան, որուն դէմ ուղղուած էին բոլոր ցոյցերն ու բողոքները, կը մնայ իր պաշտօնին վրայ, իսկ ուսուցիչներու դիրքը կը մնայ ցարդ անորոշ։ Կը կարծուի որ քանի մը ուսուցիչներ, որպէս մեղսակից յարուցուած խմբոստութեան, յառաջիկայ տարի պաշտօնի պիտի չի կոչուին։

Բարեգործականի այս ընթացքը եւ կարգադրութիւնները ոչ միայն չեն գոհացուցած դժգոհ եւ բողոքող որբերը, այլ աւելի գրգռած են, որոնք կ'սպասեն եւ կը պահանջեն տնօրէն Կիրակոսեանի հեռացումը։

Անցած ուրբաթ օր, բողոքող որբերէն 12 հոգի հասան Պէյրութ. անոնք ղրկուած են քննիչ Պ. Ալէմշահի կողմէ, Պէյրութի մէջ իրենց գործ եւ արհեստ սորվեցնելու խոստումով։ Դժբախտաբար սակայն, որբերը Պէյրութի քարափը հասնելէ վերջ ձգուած են իրենց վիճակին։ Տղաները այժմ բոլորովին անօրոն եւ թշուառ վիճակի մը մէջ կը գտնուին եւ պիտի դատապարտուին անօթութեան, եթէ Բարեգործականը չյարգէ իր խոստումը եւ անոնց անմիջական հոգածութիւնը չ'ստանձնէ, մինչեւ որ ինքնապահ դառնան։

Վերապահութեամբ կը տեղեկանանք նաեւ որ, դեռ քանի մը տասնեակ որբեր պիտի յաջորդեն, այս առաջին կարաւանին եւ պիտի ղրկուին Սուրիա, Յունաստան եւ Ֆրանսա, որպէս աշխատաւորներ։

ԷՆՈՆՔ ՈՂՋ ՄՆԱՆ...

Գրեց՝ ՎԻԳԷՆ ԴԻԼԱԿ

III

1904...

Լեռները լեզու ելած էին, ու Մշոյ դաշտը կը խօսէր։ Տարօնի գիւղաշխարհը հոգեկան հրդեհէ մը բռնուած էր։ Սասունցի Դաւիթը՝ Ծիրին Կատարի գլխին կանգնած՝ հովիւի ձայնով կը պոռար.

Հէ՜յ ո՛վ քնած էք, արթուն կեցէ՛ք
Ո՛վ արթուն էք, զէնք վերցուցէ՛ք...

Ու ձայնը Մուշի մշուշի մէջէն ալիք կու տար հարիւր հարիւր գիւղերու պատերուն տակ։ Գետնափոր տները կը դղրդային, ազատութեան ուրուականը հոգիները կը հրդեհէր, ու արիւնը կ'եռար հողի խաղաղ մշակներու երակներուն մէջ։ Հայոց Ներքնաշխարհը կը թընդար։

Մշակը հիմա աւելի սիրով կը մտենար կուզզած գոմէշի մտուրին, ու անոր ականջները քերելէն յետոյ, տաք գուրգուրով մը կը շօշափէր զէնքերուն յեցուն գաղտնի պահեստին դուռը, որ անոր դունչին առջեւ կը բացուէր։ Լեռնվորը յուծը կը եղէր, թէեւ դաշտը դեռ ձիւնով ծածկուած կը մնար, ու առանձնութենէն օգտուելով՝ լուծը երկու կտորի կը բացուէր, իր աչքի լոյս մօսին հրացանը սրբելու համար։

Ուրի՜շ բան էր, ուրի՜շ բան... Հայ մշակի կեանքը իր առանցքէն դուրս կը դառնար։

Թնդանօթի մուխը նորէն ամպի գէզեր կազմեց բարձր սարերու գագաթին։ Աշխարհի չորս կողմերէն սալավար պոռացողներն հաւաքուած՝ բօթը գլխանի վիշապի պէս գալարուած էին Տալւորի փէշերուն։ Ժողովուրդի աչքը կախուեցաւ ձիւնապատ Ծիրին Կատարէն, հոգին մէջ ազատութեան հազար ու մէկ հեքեաթներ հիւսելով։

Հրայրի հուրէ կոչը, թաքստոցէ թաքստոց անցնելով, Մշոյ դաշտէն վար իջաւ Մշոյ մութ անտառի մը մէջ։ Քոռ Ցակօն անկէ երգ հիւսեց ու կանչեց... Ու երգը բերնէ բերան գիւղերն ու աւանները տարածուեցաւ, հրդեհի պէս արագ, հրդեհի պէս արթնցնող։

Ով որ քաջ է՝ ի՞նչ կը սպասէ,
Արդէն ժամանակն է՝ թո՛ղ գայ.
Մահ-պատերազմի օրհաս է,
Ո՛վ որ անվախ քաջ է՝ թո՛ղ գայ,

Երկաթէ մարդ, քարէ հոգի,
....

Եւ քարէ հոգիները յեղափոխական տենդէն կը թրթռային։ Մահն ու ազատութիւնը երկու նժարի մէջ հաւասար կը կշռէին։ Արի արանց ոգին յարութիւն առած էր։ Մարտահրաւէրը շարժման մէջ դրած էր գիւղական գաղտնի խումբերը։ Ուխտեալ երիտասարդները տենդագին պատրաստութեան մէջ էին։ Զէնք ու զրահ, չարուխ ու գուլպայ, ձեռնոց ու գլխու փաթթոց՝ իրենց հոգին անոնց մէջ դրած՝ կը սպասէին խմբապետի հրամանին, ձիւնը ճեղքելու դէպի Մշոյ դաշտ։

Զանգուածը լիաթոք կը շնչէր մըթնոլորտը։ Հայոց Ներքնաշխարհը կը թնդար։

***

Այդ երեկոյեան մթնշաղը Արգաւանքի փողոցներուն մէջ խորհուրդ մը կը օքօղէր։ Քանի մը տուներու բաց դռներուն վրայ կիներ կանգնած էին անշարժ շուքի մը պէս. կարծես անոնց աչքերը գամուած էին հեռացող ճամբորդի մը ետեւէն։

Արգաւանքի խումբը իր վերջին ժողովը կը գումարէր գիւղին անկիւնը կծկուած մարագի մը մէջ։ Այդ գիշեր բօթն անձնուէրներ երկաթէ մարդ, քարէ հոգի պիտի դառնային, ու պիտի երթային մասնակցելու օրհնական կռուին։ Գիւղն իր մատաղները կը ղրկէր Մշոյ դաշտ...

Գալէն դալար երիտասարդ մըն էր, հասունցած Սէյրանի ձեռքին տակ, ու Պօղէի և Մոսոյի զաւակներու խորանին առջեւ։ Ան գիւղի ուխտեալներու շարքն անցած էր արդէն, ու այդ երեկոյ, գաղտնի չունէնէն տենդահար, հոգին կը տարուբերէր իր մօր և սարի ճանապարհի միջեւ։ Սակայն արիւնը կ'եռար անոր սրտին մէջ ու արի էր՝ գնդակին դէմ աչք չթարթելու չափ։ Կը զգար, թէ չպիտի կրնար ետ մնալ այն ճանապարհէն, բայց գլուխն այս մտածումներէն կախ, Գալէն հասաւ մարագին դուռը, ուր խմբապետն ու օգնականը կը հրաւէին։

Խումբն առանց վարանանքի իր վճիռը տուած էր։ Պօղէենց տան միակ ճրագը կարելի չէր մարել։ Գալէն նկատի չէին առած անձնուէրներու շարքին մէջ։

— Գալէ՛, տո՛ւն գնա՛, խումբը որոշած է, որ դուն սարը չպիտի ելլես...

— Ըղպէս բան կ'ըլնի՞, աղբե՛ր...

Խօսքը կիսատ մնաց։ Խմբապետը հրամայական կրկնեց.

— Յեղափոխութեան վճիռն է։

Գալէն վարժուած էր գաղտնի խումբի խիստ կարգապահութեան։ Գլուխը կախեց, քիչ մը երերաց, ուզեց խօսիլ, բայց զգաց, որ աւելորդ է, ու ետ դարձաւ դէպի տուն։

Սէյրանը՝ Պօղէի և Մոսոյի զաւակներուն առջեւ ծնկաչոք՝ հոգիով կը ճամբորդէր ձիւնապատ խոր ձորերուն մէջէն հաց ու ջուր հասցնելու ֆէտայիներու դիրքերը, ուր կարծես թէ պիտի գտնէր իր երկու առիւծները ակալին յենուած իրենց հրացաններուն։ Ու սիրտը լայն բացած բոլորին, իր մայրական գիրկը կ'առնէր ձիւնին մէջ խրած կարիճներն ու անոնց ճակատէն կը համբուրէր, գնդակներու տարափին տակ։

Այդ վայրկեանին Նաթերի հոգին առանց ուղղակի շօշափումի, ընդհանրական անձնուրացութեան մէջ, կ'ուզէր հաշտուիլ Դալէի մեկնումին հետ։

Գալէի գլխիկոր վերադարձը արթնցուց մայրը իր հեռաւոր երազներէն։ Ան ոտքի ելաւ և մօտեցաւ իր չուար ու ընկճուած մենուճար տղուն։ Իրարու նայեցան լուռ ու մտածումներով ծանրաբեռն։ Գալէի աչքերուն մէջ ճառագայթը թեկուած էր, հոգին պարտուած, ու ամօթէն ակնարկը գետնի կախուած մնաց։ Իր մօր հարցական նայուածքին մէջ ան նշմարեց Պօղէի և Մոսոյի աչքերուն փայլը, ու կը վախնար զաւակներուն կողմը վերցնելու իր ունքերը։

— Գալէ՛, տղա՛ս, ինչո՞ւ չուտ եկար...

Գալէի գլուխը կախ մնաց։ Սէյրանի ձայնը կուգար խորունկէն, ալիքով թաթաւուն, կարծես մեծ պապ Պօղէի ձայնն էր, որ անդիի աշխարհէն կը հնչէր։ Սէյրանի հոգին անդուլնութեամբ խաչաձեւուած՝ մայրական երակը կը թրթռար այս մէկ հատիկ պլպլացող ճա-

ոգայթին վրայ, բայց իր էութիւնը չառնց կորուած էր առօրեայ չրջապատէն ու կապուած անմահութեան գաղափարին, որ յաւիտենական էր ու կը լեցնէր անոր գործովա սիրտը։ Հաւատքը կարծեցած իրողութիւն մը դարձած էր այս կնոջ մէջ, որ կը հաւատար թէ Պօղէն ու Մոսոն սպաննուած էին, բայց մեռած չէին, ու անոնց չունչը կը տաւտաձէր լեռներուն վրայ, ուր կարիճները կ'անցնէին արծիւի պէս արագ, քարի պէս ամուր։

Սէյրան, առանց խօսքը կրկնելու, չեչառակի նայեցաւ Գալէին։ Լքուած մը, որ պիտի կրնար արտ բերել անձնուրացութիւն այս չրկին, ներքին յուզումի մառնած էր մայրը։ Պօղէի և Մոսոյի չիչառակներով օծուն այս Քոնտրաունը Սէյրանի համար դարձած էր Լուսաւորչի առաքչէն աւելի սրբազան։

Գալէն չընչաց։

— Անձնուէրներուն մէջ չարձանագրեցին գիս։ Առաքի ուղղումն է. յեղափոխութեան վճիռն է...

Սէյրանի աչքերը մթնեցան, բայց հոգիին մէջ հպարտութիւն մը խլրտեցաւ իր արի տղուն համար։ Ու այս մերժումը, բարեմիտ ու ընկերական, վիրաւորանք մը նկատեց Պօղէնց օճախին իր օճախին։ Ընկերներէն եկած արգահատանքը սիւն մը փլցուց իր սրտէն։ Տունը կարծես կքեցաւ գլխուն։ Պատերը, գերաններն ու սիւները սև աուգր զգացուցին սուրու խորունկ։

Օճախը կանգուն կը մնար Պօղէի և Մոսոյի գահկներուն վրայ։

Մօտեցաւ, բռնեց Գալէի ձեռքէն, գարոցական տղու մը պէս, գոպուած չրթունքներէն որ սեղմուած առաձնեբէն հազիւ լսելի ձայնով ըսաւ.

— Գալէ, տղա՛ս...

Լուռ ու ձանրացած սրտով անոնք անցան մութ փողոցներէն և կեցան մարգի գուռը, ուր պահակը կը սպասէր։ Ներքին ցաց ձայներու փափաքը կը լսուէր, այնքա՛ն խորհրդաւոր։ Մեռելային լուսթիւն մը տիրեց ներսը։ Բայց պահակը գլուխը ներս խոթեց ու ըսաւ.

— Սէյրանն ու Գալէն են, վանդ չկայ։

Սէյրանը վճռական քայլերով ներս մտաւ, միչտ Գալէի ձեռքէն բռնած (ազդան որքան ալ մեծնայ, մօր համար մանուկ մըն է)։ Նայեց բոլորին մարտական գութով, ու սրբազան ուխտ իր չորցած սիրտը ապրեցուց։ Աւիւն կար բոլորի աչքերուն մէջ։ Չէնքերը կը փայլփլէին անոնց առջեւ։ Զարմանքը կը խաղար անոնց դէմքին։ Իրարու երես կը նայէին։

Լուսթիւնը խորհրդով թանձրացաւ անոնց թաքստոցին մէջ։ Սէյրանի չրթներուն կծկումները չատցան։

— Էդպէս բան կ'եղնի՞, որ դուք կ'ընէք, Պօղէի և Մոսոյի տան պատիւր փոչի կ'ընէք... Էս օրուան օրը թէ որ մեր անէն անձնուէր չպիտի երթայ, էլ ինչո՞ւ կ'ապրինք... Էդպէս բան չեղնի առնն իմ գլխուն կը քանգուի։

Ցուզումը պատեց բոլորին։ Անձնուրացութեան զգացումը տաք ալիք մը տուաւ անոնց սրտգդային տակ։ Մօր մը գերագոյն գոհողութիւնն իրենց երեւակայութենէն անդին կ'անցնէր։ Կը ճանչնային Սէյրանը իր յամառ կամքով ու չատ մը գաղտնի գործերուն մէջ։ Գիտէին որ ան աւելի վճռական ձայն ուներ, քան գիւղի խուժդը։

Համբակեան ի զուր թափեց իր պատճառաբանութիւնները, բայց երբէք չկրցաւ ըսել,— «Եղափոխութեան վճռիճան էդ»։ Բոլորն ալ կը զգային, որ յեղափոխութեան ոգին եկած ու բոյն գրած էր այդ որդեկորոյս մօր սրտին մէջ, սիրտ մը, ուր տեղ ունէին բոլոր անոնք, որ լեռներն ու ձորերը կը մաչէին ազատութեան ուխտին համար։

Սէյրանի սիրտը լեցուած էր, բայց աչքերը չոր էին և չրթունքներ յամառօրէն կծկուած։

ԳԻՏԱԿԱՆ ՔՐՈՆԻԿ

Տիեզերական ճառագայթները որոնք միջոցին խորչն գալով կը մխրճին մեր մթնոլորտին մէջ, կրնան ճչգրտօրէն երեան ելլել գործիքի մը միջոցաւ. որ 15 ոտք երկայն երկաթէ խողովակ մըն է։ Իւրաքանչիւր ժամուայ մէջ այս տիեզերական ճառագայթները վերէն վար բոլոր կածինով լեցուն խողովակին մէջ կը ճամբորդեն և ելեկտրական հոսանք մը յառաջ կը բերեն որ 20 անգամ աւելի զօրաւոր է քան այն հոսանքը որ ալֆա մասնիկ մը և կամ արփօնի (heilum) կորիզ մը պիտի արտադրէր։ Ուստի գիտնականք որոշ կերպով կը հասկնան թէ տիեզերական ճառագայթները որպէս անկախ մասնիկներ մեզի կուգան որով զանոնք կրնանք նկատել գնդակներու հոյլ մը որ ահագին զօրութեամբ կ'արշաւեն։

* * *

Ֆրանսացի քիմիագէտ մը նոր եղերքարական battery (մարտկոց) մը հնարեց որ զանազան թթուներու տեղ սեսոտին (iodine) կը գործածէ։ Հնարիչը կը հաւատայ թէ այս տեսակ նոր ելեքտրական batteryներ սովորական գործածուածներէն նախընտրելի են։

* * *

Հայաստանի մէջ գտնուող սիգապանծ Արագած լերան իւսնարանին մէջ, որ այժմ մարած է, մեծ սառնարան մը գտնուեցաւ երբ սովիէտական աչխարհագէտներ լեռը կը հետազօտէին։

* * *

Ամերիկայի մէջ անցեալ ամսուն, կարելի եղաւ տաք միլիոն ելեքտրական վոլթի ուժ արտադրել 15 ոտք երկայն խողովակի մը մէջէն 50.000 ամփէր ուժ տանելով։ Արդեօք ի՞նչ կարելի է ընել այս ահագին ուժին չնորհիւ տասկաին չենք կրնար պատասխանել տասկայն քիմիաբաններ հիւլէն անջատել կը փորձեն։

* * *

Արդեօք ո՞րն է աչխարհի ամենէն հին քաղաքը։ Մեր մամիկները կ'ըսեն թէ Հայաստանի մէջ է։ Ճիշդ են արդեօք իրենց այս կարծիքին մէջ։ Այս հարցման պատասխանել ռակաւին անկարելի կը թուէր հնաբաններուն։ Վերջերս կատարուած պեղումներէն եւ հետախուզութիւններէն գիտնականներ կը հաստատեն թէ Թէլ Կօվրա կոչուած քաղաքը ամենէն հինն է աչխարհի վրայ։ Այս քաղաքը կը գտնուի պատմական Հայաստանի հարաւային կողմը ունենալով մօտաւորապէս 7000 տարուան հնութիւն մը։ Այս քաղաքը խեղճ ու կրակ վայր մը կը ներկայացնէ, իր կեդրոնին մէջ բերդ մը և անոր չուրջ տնակներ ունենալով։ Քաղաքին մէջ չուկայ մը կայ որու կեդրոնը աչտարակ մը կը բարձրանայ։ Գերեզմաններուն քաղաքէն քիչ մը հեռու է որուն կից կարելի է երկու ուղտաբեռիք նչմարել։ Քաղաքին ժողովուրդը չուրի ամբար մը չինած է 100 ոտք խորնկութեամբ ձարաւ չմնալու համար պաշարման ժամանակ։

* * *

Զարմանալի է որ այս ժողովուրդը ճարտարութեան և պճնազարդանքի մէջ մեծ հմտութիւն ունեցած է։ Աքանչելի գարդարանքներ կ'երևին առուներու կամարներուն վրայ։

Տակաւին մի քանի տարիներ առաջ կը կարծուէր որ աչխարհի ամենէն հին քաղաքը Ուրն (Ur) է, (այս քաղաքը Միջագետքի մէջ կը ջգտնուի)։ Մի քանի տարի առաջ Սիւսա (Susa) քաղաքը ամենէն հինը նկատուեցաւ։ Իսկ այժմ Թէլ Կօվրան է։ Ապագային կրնայ այս ալ փոխուիլ սակայն որքան որ հիմակուան պեղումները ցոյց կուտան այս է աչխարհի ամենէն հին քաղաքը։ Հետևաբար ճիշդ է մեր պապերուն և մանիկներուն հեքեաթը այս կէտին վերաբերեալ։

* * *

Ամերիկայի մէջ լուսանկարի մեքենայ մը կառուցուած է որ երեք թօնը կը կշռէ և կրնայ 200 անգամ մեծ նկարներ առնել քան Kodak առած հասարակ պատկերները։ Այս գործիքը երկիրներու քարտէսը նկարելու համար կը գործածուի։

* * *

Գերմանացի ճարտարագէտ-մեքենագէտներ ջուրի վրայէն ընթացող նոր չոգեմակոյկի մը նմոյչը պատրաստեցին որ կրնայ 60 մարդ հանգստօրէն փոխադրել։ Գերմանիայէն Ամերիկա Ատլանտեան ովկիանոսը ձեղքելով։ Շոգեմակոյկին իւրաքանչիւր կողմը թև մը կը գտնուի զոր զսյն ջուրի մակերեսէն վեր կը բարձրացնէ և անոր ոյժ կ'արտադրէ։

* * *

Կար Վուա որ ճանչցուած է ամերիկեան ամենէն նչանաւոր չոգեմակոյկ քչողը, վերջերս կրցաւ մէկ վայրկեանի մէջ գրեթէ երկու մղոն արագութեամբ ծովուն վրայէն ընթանալ։

* * *

Դիւրամատչելի գիներով կրնաք բամպակէ ձեռնոցներ գործածել որոնք քնաւ չեն այրիր նոյնիսկ եթէ կրակի բոցերուն մէջ դրուին։ Ասոնք քիմիական նիւթով մը կը պատրաստուին որը խորչանի թիւն (cellulose) մասնիկները կը լեցնէ զայն պնդացնելով։

* * *

Արևուն վրայ մեծ եռթախտ մը կը տեսնուի որուն տրամագիծը 22 000 մղոն է, 9000 մղոն կը ներկայացնէ աւնոր ներսի խաւար մասը։ Մեր երկրին պէս երկու աչխարհներ կրնան անոր մէջ զետեղուիլ։ Ասիկա արևու կեդրոնէն քիչ մը հեռու կը գտնուի և այս տարուան ամենամեծ եռթախտն է։

* * *

Հարկ չկայ չատ դրամ վատնել և կատուրջ կառուցանել երբ աման և դիւրին միջոցը ըլլայ նոյն իսկ կարճ ժամանակի մը մէջ հեղեղատներ կամ խորխորատներ կարել անցնելու։ Հեղեղատին մէջ կողմէն միսւ հետագրական հատ թելեր կը հաստատուին և յոյնակ մը (a car) այս թելէն կախուելով անոր մէջ ճամբորդներ կը նետին։ Վարիչը մեքենան կը քչէ պարզ գործիք մը դարձնելով որը ուրիշ թելով մը վերի հետագրական թելին կապուած է։

Այս միջոցով ճամբորդները հանգստաւորէն վիհի վրայէն կ'երթանան։

* * *

Ամերիկայի մէջ մեքենայ մը հնարուած է որ ուզած ժամանակ մարդս կը քնացնէ։ Բարձրախօսէ մը ելեքտրական թելով մը քնացուելիք մարդուն վրայ անդորրութեան հմայ մը (այսինքն ըղձիւն) յառաջ կը բերէ որը կամայ ակամայ նուիրի մէջ կ'ընկղմի։

(Շար.) ՀԱՒԿ ՓՈՂԱՏԵԱՆ

— Գալէ՛, դուն ալ պատրաստուէ...

Ու խօսքն այլեւս Սէյրանի մէկ խօսքը երկուք չըրաւ։

Եօթն անձնուէրներ, այդ գիչեր, կէս գիչերին հաւաքուեցան իրենց ընկերներուն հետ, առին Սէյրանի օրհնութիւնը, ու ձիներուն մէջ նետուեցան այծեամներուն պէս։

Գիւղը հպարտ էր։ Սրտերն ուռած էին ուրախութեամբ, Ու երգը կը հնչէր մուրով սեւցած երդիքներուն առկ։

Սրկաքէ մարդ, fարk հոգի,
Վրեժխնդիր լինի քուրիցն...

(2) (Շար.)

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔ

ՉԵԿԱՅԻ ԳՈՐԾԱԿԱԼՆԵՐԷՆ ՄԻՆ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍ ՊԻՏԻ ԸՆՏՐՈՒԻ

ՄԵՍՐՈՊ ԵՊԻՍԿ. ԹԷԿՆԱԾՈՒԹԻՒՆԸ

«Ձառաչի մէջ հրաժարակուած է հետեւեալ թղթակցութիւնը.—

ՅՈՒԼԻՍ 11

Սրեւանեն ցոր եկած մէկը մօթիկց ծանօթ լիճելով էչմիածնի անցուդարձին հետեւելար կը պատմէ կաթողիկոսական ընտրութեան մասին.

— Սրեւանում Սահակ Տէր Գաբրիէլեանն իր օրօք պատով մահուդուած են կաթողիկոսական ընտրութեամբ վախճալով, որ երբ ընտրութիւնը չկատարեն, գաղութներում իրենի ազդեցութիւն չեն ունենայ եւ բացի դրանից արտասահմանից դրամներ սերս գալր կր դադրի։ Այդ իսկ պատճառներով դիմած են Մոսկուա եւ խնդրած Սայիճեն, որպեսզի թոյլ տայ չեկիսս եպիսկոպոսներից մեկուն կաթողիկոս ընտրել։

Թէ 58 չեկիսս Լրլեցեան եպիսկոպոսը անյարմար թեկնածու կր նկատուի, երբ Մեսրոպ եպիսկոպոս Տէր Մովսեսեանը իրենց մեջեղ կր դնէ պահանջ դնելով.— Ես ձեր զոհն եմ, գիս Սպահեն հեռացին որպես խորհրդային կարգերու ջերմ կողմնակից, ես խիս հակադաշնակցական եմ, որոնք ընտրիչներից չեմ թոդնիր մասնակցին։

«Ինչո՞ւ Տրանսան թոյլ տուաւ Սսոյ 2րդ կաթողիկոս ընտրեն, Անգլիան թոյլատրեց Տրուսադիմիաբանութեան իրենց համար պատրարք ընտրեն, մի՞թէ խորհրդ. կառավարութիւնը իրաւունք չունենսիպեղու էչմիածնի Միաբանութիւնը, իր կաթողիկոսը ընտրելուց։

Գերագոյն խորհուրդը իր ձեղակալով կր պնդեն համազգային ընտրութիւն կատարելուն վրայ. իսկ Մեսրոպ եպիսկոպոսը հակառակը կր պնդէ եւ Չեկայինի խորհուրդ կուտայ հակառակող հոգեւոր ականներից Գիւս եպիսկոպոսին օրը, ձգել, որպեսզի խելիերնին գլուխնին գայ։

Այսպես էլ Սահակ Տէր Գաբրիէլեանը իրեն օրօպատով Մուսեսիկներով, Մեսրոպ եպիսկոպոսի թեկնածութիւնը առաջ կր բաշեն ընտրութիւն կատարել տալու ձեղ, սեղմ օրօնակի մէջ, առանց առաստահմանից հայութեան մասնակցութեան եւ հակառակ ձեղակալի եւ Գերագոյն խորհուրդի անդամներուն կարծիքին։

Իսկ թէ ինչեր է խոսացիր Մեսրոպ եպիսկոպոսը Չեկային, այդ ամենիս էլ յայտնի է,— կ'ուզէ կաթողիկոս ըլլալ եկեղեցին ճանդելու համար։

ԲԱՐՒ ԱԽՈՐԺԱԿ

Այս խորագրին ներքեւ Սրեւանի Գրական Թերթը կր գրէ.— Բանասեղծ Աւետիք Իսահակեանին սացած մի ճամբակից բաղում ներ հետեւեալը.—

«Ես գնում եմ դաշնակցական մամուլի խիսս կոպի ակ. վերջերս ասես գայրացած իմ գէմ եւ ի՞նչ փոդոցային լեզուով յարձակումներ սասուն, ոսկոր կրծող, բոլշեւիկեան ոսկոր կրծող...»։

Մեր «բարեկամներ»ի, Համակավարների բռնած դիրքը վերջապես բոլորովին բիւրեղացաւ. անցան Դաշնակցների կողմը եւ գիրկ-գրկի ասեցին Մայիս 28ը։

Այս երկու փաստ, յեղադէմ ցիրագուական կուսակցութիւններու հիմա ասես ամենաչուժացել են այն յոյսով, թէ Խ. Միութիւնը պատերազմի կր բռնուի ձախընթացի հետ, կր պատուի կարմիր բանակը Ռուսիայում կր սկսուին, ըստ հին սովորութեան, ըմբոստացումներ, իրարանցումներ եւրոպ. պետութիւնների միջամտութիւններ, խորհրդային կարգերու տապալում կր ծնի նոր ազգային «դեմոկրատիա» Ռուսիայի եւ հիմնապես իրենց իշխանութեանց վերադարձ։

Լրջօրէն հաւատում են, հոգեպես եւ գործնականապես պատրաստում են, Բարի ախորժակ».

ԲԱԲԳԷՆ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍ ԿԷ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԻ ՄԵԿՆԻԼ ԷՋՄԻԱԾԻՆ

ԵԿԵՂԵՑԻ ԸՆԴՀ. ԺՈՂՈՎԻՆ ՆԱԽԱԳԱՀԵԼՈՒԻ ՀԱՄԱՐ

Պոլսահայ թերթերու մէջ կը կարդանք.—

Կաթողիկոսական ընտրութեան հրահանգը եկած ժամանակ, 1930 Յունիսին, Բաբգէն Կաթողիկոս տրամադրութիւն յայտնած էր անձամբ մասնակցելու ընտրութեան եւ նկերոց. Ընդհ. Ժողովին։

Ամենատոյգ աղբիւրէ տեղեկացանք որ Ն. Ս. Օծութիւնը սացնալով ծանօթ հետագիրը թէ Նոյեմբեր 10 ին պիտի կատարուի կաթողիկոսական ընտրութիւնը, ձեռնարկած է Ս. Էջմիածին ուղեւորելու պատրաստութեան։

ՀԱՅ ԳԱՂԹ. ԿԵԴՐ. ՅԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎԸ ԵՒ ՍՈՒՐԻՈՅ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ ՆԱԽԱԳԱՀԸ

Հայ Գաղթ. կեդր. Ծանձնաժողովը Սիւրիոյ Հանրապետութեան նախագահ Մօհամէտ Ալի պէյ Ապէտի խնդակցական գիր մը ուղղած ըլլալով իր ընտրութեան առթիւ, հետեւեալ պատասխանը ստացած է.—

ԴԱՄԱՍԿՈՍ, 4 Յուլիս 1932

Տիարէ,

Ձեր Յունիս 18 թուակիր ճամակով արտայայտած շնորհաւորութիւնները եւ մեր հայրենիքին՝ Սիւրիոյ բարօրութեան համար ձեր ուղղած մաղթանքները խորապես զգացուեցայ։

Ձեռք ընորհակալութիւնս կր յայտնեմ առ այդ եւ պատէ կր համարեմ յայտարարելու ձեզ թէ բոլոր սիւրիացիները, ի՛նչ հատարակութեան ալ պատկանին, իմ կողմէս կր ընտատւին իբր նոյն եւ միակ բնտանիքի մր անդամներ, որոնց կր ձգտի եւ պիտի ձգտի միսս իմ հոգածութիւնս։

Հանեցէք ընդունելի, Տիարէ, կատարեալ համարմանս հատատիքը։

ՆԱԽԿԻՆ ՀԱՅ ԿՈՒՍԱԿԱԼԻ ՄԸ ՅԱՅՏՆՈՒԹԻՒՆԵՐԸ

Միթիլիի նախկին հայ կուսակալ Ե. Ռամ պէյ Տրանսերեն «Վիւ» օսբուրթրին մէջ զգայացուցիչ յայտնութիւն մը կ'ընէ, երկարօրէն եւ փաստերի կերպով բացատրելով թէ պատերազմի ընթացքին Սուլթան Րեսատ անցատ հատատութեան առաջարկ բրած է դաշնակիցներուն, որոնք նկատի չեն առած սակայն։

Այս առաջարկը յանձնուած է Օսմանեան Պանկայի Տնօրէն Մ. Սթէկի որ զայն դրկած է նոյն դրամատան ՍոՖիքայի կեդրոնին ուղկէ հետագրով հաղորդուած է Բարիզ։

ԴՈՒՐԵԱՆԻ ՄԱՀՈՒԱՆ 60 ԱՄԵԱԿԸ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՄԷՋ

Այս տարի լրացաւ մեր ճանաչուած մեկուն՝ Պետրոս Դուրեանի մահուան 60ամեակը (ծն. 1851 եւ մեռած 1872ին), խորհրդ. Հայաստանի Պետհրատի գեղատեսական բաժինը ձեռնարկած է մասնաւոր սպագութեան յանձնելու Դուրեանի գրական ժառանգութեան լաւագոյն մասնաւորները՝ ընտիր բանատեղծութիւններ։

Ժողովածուին խմբագրութիւնը յանձնուած է Ալայանի եւ Վ. Նորենցի։

ԻՐԱՔԻ ՀԱՅ ԳԱՂՈՒԹԸ

Այժմ Իրաքի հայութեան ընդհանուր թիւն է՝ համաձայն ազգային պատասխանատուներու, 10,000 հոգի (կամ վայրեր, որոնց մասին տեղեկութիւններ կր պակսին)։ Գաւսկահայ գաղթականներու թիւր կր հասնի 1200—1300 ի։

Պասրայի եւ Հաւրէկի օրջանները մէջ կեդրոնացած են շուրջ 5000 տանկահայ գաղթականներ. մեծ մասամբ Վասպուրականցիներ եւ Ջէյթունցիներ։ Անոնք ունին իրենց եկեղեցին ու դպրոցը։ Կր գբաղին մեծ մասամբ ճաեւ հողագործութեամբ եւ առեւտուրով։

Զախօյի եւ մուսուլի օրջանի մէջ կան 100 տուն աւելի հռախօս Հայեր։ Ունին եկեղեցի եւ դպրոց։ Կր գբաղին մեծ մասամբ երկրագործութեամբ, եւ իրենց հասմարատութեամբ մանր առեւտուրով եւ արհեսներով։ Այդ կողմի Հայերը կը գործեն հագուսի նուրբ ու ճաշակաւոր կտորներ։

Պուլչմանիէի մէջ կան 10-15 տուն Հայեր, Արբիի մէջ՝ 8—10 տուն, Քերքուք 130 տուն, 5—600 օճյով։ Այս վերջիններուն յատկապես մեծ մասամբ բարիւղի բնակերութեան մէջ կր գործեն, որոնցմէ շատերը ունին բարձր ու պատասխանատու պաշտօններ։

Ընդհանուր առմամբ բարեկեցիկ են։

Պասրայի մէջ կան 1900 Հայեր, որոնք այսեղ փոխադրուեցան Նահր էլ Օմարի օրջանէն, սզգ. իշխանութեան եւ Գ. Լ. Շաղոյեանի ջանքերու օնորհիւ։ Տեղաւորուած են երկու էմբերու (վրանաքաղաք) մէջ, Մարիլի (ճաւահանգիստ) եւ Պասրայի։

ՀԱՒՐԷՋԻՒ ՀԱՅՈՒԹԻՒՆԸ

Նահր էլ Օմարի կիզիչ անապատին մէջ տարիներէ ի վեր տուսյող բուռ մը հայութիւնը փոխադրուած է հաւրէզի կոչուած պետական հողին վրայ։ Այս ժամանակավիրոցին մէջ. ժողովուրդը ոչ թէ միայն կարողացած է բոլորովին ամայի վայր մը ծիպար գիւղի վերածել, այլեւ ունենալ եկեղեցի, դպրոց գրադարան դարմանատուն եւ զոյգ ջուրի ադբիւրներ։

Կառավարութիւնը սկիզբէն իսկ 4500 տօճիւմ հողամաս տրամադրած էր, միայն տարիւր ընտանիքի համար։ Ներկայիս մօտ 400 ընտանիք կր համրուի Հաւրէզի մէջ, մինչ յատկացուած մասկելի հողամասը 4500 տօճիւմը չանցներ։ Ժողովուրդը երկրագործ ըլլալով՝ միայն երկրագործութեամբ է որ պատաս մր հաց պիտի հանէ։

Գաղթ. կոմիտէն Հավրէզիին մօտ Քէպին կոչուած գիւղը 5 տարուան համար վարձու առած եւ ապա գնել տուած է Գաղթ. Կոմիտէն մատրութիւն ունի 2 նոր գիւղեր գնելու

ՊԷՅՐՈՒԹԻ ՀԱՅ ՁԵՄԱՐԱՆԻՆ

Ամերիկաբնակ Տարոն-Տուրուբերանցիներու Հայրենակցական Միութեանց վերջին Պատգամաւորակաը որոշած է երկու սան պահել Պէյրութի Հայձեմարանին մէջ

Այս նպատակին յատկացուած է տարեկան 500ական ոսկի։

Կարդացէք եւ Տարածեցէք
«ԱԶԴԱԿ»Ը

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ԱԶԴԱՐԱՐԱԳԻՐ

Խաստատական խորհուրդս 11 Մարս 1931 թուակիրն գումարուած իր ԽՄ.րդ նիստին մէջ որոշած էր լուծել բնիկ Հաճընցի Այէխան Խայտուրեանի — Պէյրութցի — եւ Տկորբ-Պօղի առաջմ բնակավայր անձնանօթ Առուսեակ Միխայէլեանի ամուսնութիւնը, առաջնոյն տալով վերամուսնութեան իրաւունք եւ վերջինը զրկելով նոյն իրաւունքէն։

Նկատելով որ սոյն որոշումը տուած է ի բացակայութեան Առուսեակ Միխայէլեանի եւ նախադատ ատեիճանով, ներկայ ազգարարագրով կր հաղորդուի լիազեալ Առուսեակ Միխայէլեանի թէ, թուականէս սկսեալ երեք ամիս պայմանաժամ կր տրուի իրեն օգտուելու համար դիտողութեան կամ վերաքննութեան իր իրաւունքէն, օրինական ձեւերով դիմելով Ազգ. իրաւատու մարմնոյն, հակառակ պարագային տրուած որոշումը պիտի սատնայ վերջնական հանգամանք։

Պէյրութ 1 Օգոստոս 1932
ԴԱՒԹ ԼՍՏԱՆԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴ
ՀԱՅՈՑ ԼԻՒԱՆԱՆ
ազգային Առաջնորդարան

Տարտանելի Պատերազմը

Մանրամասնութիւնները քննուած առեն, տեսնուեցաւ որ նաւատորմիղը փոքր փոխադրական միջոցներէն զուրկ է և պատրաստ գանուած մօթէօռներն ու նաւակները հազիւ երեք գունդ զինուոր ցամաք կրնան հանել։ Նոյնիսկ այդ պատճառաւ S եզերքը հանուելիք զօրագունդին 4րդ զօրամասը Y եզերքին զինուորներուն հետ պիտի լրացնէին։ Այս զօրամասը յետոյ իր խումբին պիտի միանար։

Այսուհանդերձ, յարձակողականի համար պատրաստուած վերջնական ծրագրին ընդհ. գիծերն էին։ Գուլայիրի և Գէչիքայի ծոցերը ցոյցեր պիտի կատարուէին, Գումգալէի կողմը Քչնամին պիտի խաբէին և Գապաքէփէի արեւելեան կողմը ղէպի նեղուց յարձակում պիտի գործէին, բայց բուն յարձակողականը Թերակղզիին արեւմտեան կողմը տեղի պիտի ունենար։ Նախ Ախիպապայի և յետոյ Քիլիա-իւլ-պանի գագաթները պիտի գրաւուէին։ Արեւմտեան կողմը գրաւելէ հինգ համանուն կէտերը անսիկապէս 4900 զինուոր պիտի հանէին։ Այս քիչ յետոյ 2100ի և աւելի 1200 զինուորներով պիտի ամրոդցնէին։ Այս զօրամասերուն պարտականութիւնն էր, հակել բուն բանակին ցամաքանալու գործողութեան։

Հիւսիսային կողմի L եզերքը բերուելիք օգնական զօրքը 1500 հոգի էր, այս թիւը նաւերով բերուելիք օգնական զօրքը 1500 հոգի էր, այս թիւը նաւերով բերուելիք 2500 զինուորով պիտի լրացուէր և այսպէս Անզաքի չրջանակը 4000 զինուորներով գրաւուած պիտի ըլլար։

Այս զօրամասին պարտականութիւնն էր Սարը Գայիրի ամրակէտերը իյնող գեներ գրաւել։ Այս գործը լրանալէն յետոյ Աւստրալիացի զինուորներու Ստացեալ մասին հետ Նոր Զելանտական և Աւստրալիական զօրաբաժինները ցամաք պիտի հանուէին։

Ասանք ալ Կէլիպօլու-Մայտոս և Գօզլու-Գօճատէրէի ճամբաներուն անցքերը և Մալքէփէի գագաթները պիտի գրաւէին։

Անզաքի զօրաբաժնին ցամաքահանումի հետապնդման գլխաւոր նպատակներէն մէկն էր, Քիլիա-իւլ-Գահրի գագաթին զօրամբարումներու արգելք ըլլալ, և Թուրքերուն փախուստի ճամբան կարելով արեւմտեան կողմի յարձակողականի օգնութեան փութալ։ Բայց, ընդհ. հրամանատարին ըսուած էր թէ, ազդին այս ծրագիրը ձեռք բերութեամբ Քիլիա-իւլ-Գահրի գրաւումէն աւելի կարեւոր էր։

Ցարձակողականի ծրագրին մէջ նաւատորմերը ևս նեղուցներու դէմ յարձակողականի պիտի սկսէր։ Բանակը անգամ մը որ ծովեզերքը տեսնուորուէր, երկու զրահաւոր և և յածանաւերէ բաղկացեալ տորմիղ մը պիտի օգնէր բանակին զէպի Քիլիա-իւլ-Գահրի յառաջացումին։ Այս պատճառաւ հրամայուած էր, որ ցամաքահանումի երկրորդ օրը, նաւատորմիղը յարձակողականի պիտի անցնէր։

Մարտ 19էն մինչեւ Ապրիլ 24, կարելի եղաւ 9 օր օգտագործել Թոիլքը, և Ստացեալ 24 օրերու ընթացքին ալ օգտագործելի նաւային յայտագիրը մօտաւորապէս կարելի եղաւ գործադրել։ Բայց Թոիլքը ամբողջապէս Ապրիլ 11էն սկսեալ ամէն օր, մուրօսի վրայ Քչնամի օգնութեամբ կը կատարէր։ Այս օգնութիւնը օրը օրին մեր բոլոր պատրաստութիւնները լուր կատարած Թրքական բանակատեղիին։

Օդային ուժերու նկատմամբ հակառակորդի ուժերը հակակշռելու համար կը պատմէր հետեւեալ օրինակը։ Զօր. Գիրավուա իր չրջանակին մէջ ցամաքահանումի առեն երկու օդանաւեր պահանջեց, բայց անկարելի եղաւ տրամադրել օդանաւերը որովհետեւ այն ժամանակները օդանաւերը իջնելու տեղ չունէին այդ չրջանակին մէջ։

Ապրիլի կիսուն Աւստրալիական և Նոր Զելանտական զօրաբանակները ինչպէս նաև 29րդ զօրաբաժինը Մուդրոս կը գտնուէին։

Այս նեղ ծովեզերքը, մեծ ու պզտիկ փոխադրանաւերով այնքան լեցուեցաւ որ, 34 նաւեր Թրէպուքիի ծոցին մէջ տեղաւորուիլ տպիտուեցան։ Այս բաժանումը խելքի պատճառաւ ստահման դժուարութիւններու բախեցան։ Մինչդեռ այդ մեկոցին բոլոր ուժերուն մէկ տեղ մը գտնուիլն ու մէկ կէտէ հրաման տրուիլը անհրաժեչտութիւն մըն էր։

Այս վիճակը պատճառ դարձաւ որ, ցամաքահանումի չատկացուած փոխադրանաւերը որոշեալ օրին չկրնար իրենց չատկացուած վայրերը գտնուիլ։ Այսուհանդերձ այս գործողութիւնները այն քան ուշադրութեամբ կատարուեցան որ ոչ մէկ թիւրիմացութեան տեղի տուաւ։

Ցամաքահանումը գիչեր թէ ցորեկ կատարելու մասին Սև ծովու սպասկոյտին հետ տեղի ունեցաւ։ Զօրներ հասկրնէն և Գիրավուա ցամաքահանումը գիչերը կատարելու կողմնակից էին։

Թէև նաւատորմին աչակցութենէն պիտի զրկուէին բայց այնպէս Քչնամին կողմէ ցամաքէն բացուելիք կրակին չպիտի ենթարկուէին։ Միւս կողմէ զօրավար Հէնթէր-Ուէսթ կ'ըսէր թէ երբ գիչերանց կատարուի ցամաքահանումը, նախապէս կարելի չպիտի ըլլայ հետազօտել ցամաքը և դուրս ելելիք զինուորները հոս հոն տարտղնուելով թափառական վիճակ մը պիտի ունենան։

Միաժամանակ այսպիսի լուսնային գիչերով զինուոր փոխադրող մօթէօռները, հեռու էին և Քչնամիին կողմէ տեսնելու վախը կար։ Այդ պատճառաւ, ցորեկ աչքով նաւատորմին կողմէ Քչնամի Քնդանօթները լռեցնելով և անոնց պաչտպանութեան առկ ցամաք անհնումը կատարելը չատ էր։

Վերջապէս ծովային ներ չանգեցան այն եզրակացութեան Թէ գիչերանց կրնայ պատահիլ որ ցամաքահանումի վայրերը լաւ կերպով չկարենան նչմարել և չուրերու հոսանքէն քչուելով սխալ տեղեր իյնան մօթէօռները։ Նաւերու զարնուելու վտանգն ալ կար անչուչտ։ Այս պատճառներով որոչուեցաւ արշալոյսէն քիչ առաջ կէս ժամ ռմբակոծութենէ մը յետոյ ցամաք հանել զինուորները։

Գալլիպէփէի հիւսիսային եզերքը լայն և անկարեւոր վայր մը ըլլալուն, հոն զրկուելիք զինուորները գիչերանց ցամաք պիտի ելլէին։ Այնպէս կը կարծուէր Թէ այս զինուորները առանց որոչ դիմադրութեան մը բախելու մինչեւ առաւօտ պիտի կրնային իրենց յատկացուած վայրերը տեղաւո-

(21) (Շար.)

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ Ծ. ԱՐԵՒԵԼՔԻ ՄԷՋ

Մուհտէճ.— Նոր կռիւներ տեղի ունեցան մէկ կողմէն չինական բանակներու եւ միւս կողմէն ճաբոնական եւ մանչուրիական բանակներու միջեւ, էիաօ—Թունկի ծոցին մէջ գտնուող Նիւ—Կաճկի մօտ:

Կը կարծուի թէ չինական այս ուժերը մաս կը կազմեն Մարաջախտ Շանկ—Սուլիանկի բանակին կռնակը պատսպաձելու յատկացուած զօրամասերուն:

Հայն-էճկի եւ կարգ մը ուրիշ վայրերու մէջ ծանր հանգամանք ունեցող կռիւներ տեղի ունեցած ըլլալը կը տեղեկագրուի:

Երկու կողմերուն մասնուած կորուստները շատ խոշոր են:

Ճաբոնական եւ Մանչուրիական օգնական ոյժեր տեղւոյն վրայ ղրկուած են շտապով:

Խ. ՌՈՒՍԻԱՆ ՄԱՍՆԱԳԷՏՆԵՐ ԿԸ ՂՐԿԷ ԹՈՒՐՔԻԱ

Կ. Պոլիս.— Առ ի գործադրութիւն քուրֆ վարչապետին Մայիս ամսոյ մէջ Մոսկուա այցելութեան ընթացքին ստորագրուած համաձայնութեան որով Թուրքիա կ'ստանար ութը միլիոն տօլարի վարկ մը սովիէթները Թուրքիա ղրկելին Հնգամեայ յատակագծին մասնագէտներէն վեց հոգի ուսումնասիրելու համար prf. նոր գործարաններու հաստատութեան պայմանները, որոնց մէջ պիտի գործածուին ռուսական նիւթեր եւ մեքենաներ:

Պ. ՄՈՒՍՈԼԻՆԻ ԵՒ ՖԱՇԻԶՄԸ

„ԴՈՒՔՍ„Ը ՀԱԻԱՏՔ ՁՈՒՆԻ ՄԱՏՆԱՁԵՆԱԿԱՆ ԱՄԱՂԱՂՈՒԹԵԱՆ ԿԱՐԵԼԻՈՒԹԵԱՆ ԿԱՄ ՕԳՏԱԿԱՐՈՒԹԵԱՆ ՄԱՍԻՆ

Հռոմ.— «Բօրօղ տ'Իթալիա» կը հրատարակէ պ. Մուսոլինիի մէկ յօդուածը որը կ'ուրուագծէ Ֆաշիզմի պատմութիւնը եւ կը պարզէ անոր վարդապետութիւնը:

Պ. Մուսօլինի կը յայտարարէ մանաւանդ թէ պատերազմը միայն կարող է ամբողջովին արժեցնելու մարդկային կորովները ազնուականութեան կնիքը դրոշմներով զայն դիմագրաւելու քաջութիւնը ունեցող ժողովուրդներուն վրայ:

Ֆաշիզմը չի հաւատար մշտնջենական խաղաղութեան մը կարելիութեան կամ օգտակարութեան:

Ֆաշիզմը հակառակ է տիեզերական առաքելութեանց:

Ա. Համաձայնութեամբ կ'ապրի բաղաքակրթ ազգերուն հետ բայց կը մնայ արթուն եւ չխոբուիր դրսերուդիներէն: Պ. Մուսօլինի այս կարծիքը կը յայտնէ նաեւ թէ ծախողութեան դատապարտուած է համաշխարհային տեւական խաղաղութիւն մը հաստատելու Նպատակաւ կատարուած ամէն իրօք:

ՓՈԽՅԱՐԱԲԵՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ԼԵՀԱՍՏԱՆԻ ԵՒ Խ. ՌՈՒՍԻՈՅ ՄԷՋ

Վարշաւիա.— Լուր կ'առնուի թէ Խ. Ռուսիոյ առեւտր. ներկայացուցիչներու եւ լեհական մետաղագործական գործարաններու միջեւ մղուած բանակցութիւնները եզրակացութեան մը յանգեր են, սովիէթները փափաքած լինելով Լեհաստանէն գնել 4.500.000 ղոլարի արժէքով քսան Լօքօմօթիֆներ եւ ութսուն վագոններ:

ԳԱՂՏՆԻ ԴԱՇԻՆՔ ՄԸ ԿՆՔՈՒԱԾ Է ՊԷՐԼԻՆԻ ԵՒ ՓՕՆ ՇԼԱՅԽԷՐԻ ՄԻՋԵՒ

Պէրլին.— Ռասիսթ նախկին դեկավար Օթթօ Սթրասէրի «Սեւ Ճակատ» Թերթին նայելով, գաղտնի դաշինք մը գոյութիւն ունի եղեր ընդմէջ Հիթլէրի եւ նախարար Ֆօն Շլայխէրի:

Իբրեւ թէ Հիթլէր յանձն առած ըլլայ Ֆօն Շլայխէրի ներշնչումին տակ գտնուող դահլիճին հանդէպ ներողամիտ գտնուելու առնուազն երկու տարուայ միջոցին: Ֆօն Շլայխէր ալ յանձն առած ըլլայ ձգելու որ Հիթլէր հանրապետութեան նախագահ լինի. Թոյլ տալու որ քանի մը Նազիներ մտնան դահլիճին մէջ եւ ի գործ դնելու Ռասիսթ սկզբունքներէն ներշնչուող քաղաքականութիւն մը, մանաւանդ Գերմանիոյ վերստին սպառազինումը եւ Մարքսիզմի դէմ կատաղի պայքար մը:

ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆԸ ՄԻՋՈՑՆԵՐ ԿԸ ԽՈՐՀԻ ԶՍՊԵԼՈՒԻ ՀԱՄԱՐ ՏԷՐՕՐԻՋՄԸ

Պէրլին.— Ընդհ. նախագահութեամբ ներքին գործոց նախարար պ. Ֆօն Կայլի եւ ի ներկայութեան Ռայխսվէհրի նախարար պ. Ֆօն Շլայխէրի, դահլիճը ձեռնարկեց քննելու այն միջոցները որոնցմով կարելի պիտի ըլլայ զսպել Գերմանիոյ կարգ մը շրջաններուն մէջ տիրող պատերազմին, մանաւանդ Արեւելեան Բրուսիոյ, Սիլեզեայ եւ Շլեզվիկ Հոլշթայնի մէջ տիրող տկօրօրիզմը:

Դարձեալ տեղեկութիւն կը տրուի թէ ուժանակներ արձակուած են հասարակային հաստատութեանց վրայ, Սոցիալ Դեմոկրատներու պատկանող խանութներու ինչպէս նաեւ Սոցիալ Դեմոկրատ, համայնավարական եւ նոյն իսկ կեդր. կուսակցութեանց պատկանող թերթերու խմբագրատանց վրայ: Խռովութիւններ ալ ծագած են քաղաքական հակառակորդներու մէջ:

Ոստիկանութիւնը երեւան հանեց զէնքի եւ ռազմանիւթի բազմաթիւ մթերանոցներ, եւ ձեռնարկեց կարգ մը ձերբակալութեանց:

ԲԱԶՄԱԹԻՒ ՁԵՐԲԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ԻՏԱԼԻՈՅ ՄԷՋ

Հռոմ.— Տարտնջոնութիւն շրջեցաւ թէ ոստիկանութիւնը շատ մը քաղաքներու մէջ կատարած է երկու հարիւրէ աւելի ձերբակալութիւններ որոնք առնչութիւն ունին եղեր ոչ-ֆաշիստ դէմ ձեռնարկուելիք շարժման մը հետ:

Հեղինակաւոր շրջանակներու մէջ, կը յայտնուի թէ, այս ձերբակալութիւնները շատ սակաւաթիւ են, թէ անոնք իբրեւ նպատակակէտ ունեցած են համայնավարութեան համակիրները, եւ թէ անոնք ոստիկանական պարզ միջոցներ են:

ՅՈՒՆԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ

ԸՆԴԻՒՄԱԴԻՐՆԵՐԸ ԿՄՊԱՍԵՆ ՊԵՏԱԿԱՆ ՀԱՐՈՒԱԾԻ ՄԸ

Աթէնք.— Ընդդիմադիր թերթերը պնդած լինելով զինւորական պետ. հարուածի մը վերահասնելու մասին, ընդդիմադիր կուսակցութեան պետերը խորհրդակցութիւններ կը կատարեն հաւաքական դիմում մը ընելու համար հանրապետութեան նախագահին, իրմէ խնդրելու համար որ միջամտէ եւ արգիլէ զինւորական գիկտատորութիւնը որը ազիտ սբեր պիտի դառնայ երկրին համար, եւ որ ապահովէ ազատ ընտրութիւնները:

Պ. Կոնթօս վճռական յայտարարութիւններ ըրաւ որով հանդիսաւոր կերպով կը հերքէ այդպիսի չարժում մը եւ կը հաւաստէ թէ կառավարութիւնը պիտի երաշխաւորէ ընտրութեանց կանոնաւորապէս եւ ազատօրէն կատարուիլը:

ՀԱՄԱՇԽԱՐՀԱՑԻՆ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԽՈՐՀՐԴԱԺՈՂՈՎԸ

Միննեապոլիս.— Միջակուսական Ցօրա առջի իրիկուն յայտարարեց թէ ընտեսական որեւէ խորհրդաժողով դատապարտուած է ձախողութեան, եթէ երբեմն հաստատումներու, պաետրակմ. պարտուց եւ գինաթափութեան խնդիրները չլուծուին զանազան ազգերու ջանիերով: Ան յարեց թէ առանց այս խնդիրներու կարգադրութեան ընտեսական խորհրդաժողով մը գումարելը համարժէք պիտի լինէր առանց Հանիացի Իօխանին Հօլլէք խաղալու: Միջակուսական Ցօրա մասնաւորապէս ծանրացաւ հոդագործութեան խնդրին վրայ, յայտարարելով թէ Միացեալ Նահանգները պարտաւոր են ձախաձեռնարկ լինելու, նկատելով որ անսնք կարող պիտի ըլլան նեղեալ լճացած վիճակէն դուրս ելնելու միւս ազգերու հետ համագործակցելով միայն: Նրբ որ Նւրոպան զեղչած պիտի ըլլայ իր պարտերը եւ կարգադրած հաստատումներու խնդիրը, Միացեալ Նահանգները ուրախ պիտի լինին ջնջելով պարտերը:

ԹՒՐՔ ԹԵՐԹԻ ՄԸ ԲԱՐԲԱՋԱՆՔՆԵՐԸ

ՖՐԱՆՍԱՆ ՀԱՅԿ. ՄԵԾԱՄԱՍՆՈՒԹԻՒՆ ՍՏԵՂԾԵԼ ԿՈՒԶԷ ԵՂԵՐ ՍԻՒՐԻՈՅ ՄԷՋ

ԱՆԹԱՔՒՈՑ ԵՒ ԱԼԷՔՍԱՆԴՐԷԹԻ ԹԻՒՐՔԵՐՈՒՆ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԹԻՒՆԸ

Թիւրք «Հապէր» թերթը հետեւեալ բարբաջանքները կը հրատարակէ.—

Աթենք մը իվեր Ֆրանսացիները բանչգումի եւ ճնշումի հաղաքականութիւն մը կը հետապնդեն Սիւրիոյ թիւրեերուն հանդէպ:

Բարիզկն սացուած անթել հեռագիր մը կը հաղորդէ թէ Սիւրիոյ Բարձր Կոմիսար Մ. Բօնսօ հոն հասնելով յայտարարած է, որ Սիւրիոյ մէջ կայուն վարչածեւ մը եւ կառարեալ անդորրութիւն կը տիրէ: Այս լուրին վրայ Գէյրութի թերթերուն ներկայացուցիչներ ժողով մը գումարելով հետագրով դիմեցին Ֆրանսայի արտաքին գործոց նախարարութեան, պահանջելով որ իսկոյն ջնջուին Լիբանանի մէջ Մ. Բօնսօի ձեռք առած ապօրինի միջոցները, աւելցնելով որ արդի վարչութիւնը երբեք չհամապատասխաներ Սիւրիացիներուն ու Լիբանանցիներուն բաղձանքներուն: Պատասխանը զօրաւոր կերպով կը հերքէ Մ. Բօնսօի յայտարարութիւնները:

Անթարիոյ եւ Իսկէնտէրունի թիւրեերուն մասին Մանմուս Էսաս պէյի կողմէ ազգային մեծ ժողովին յանձնուած թարհրոր խոր տպաւորութիւն գործեց Անթարիոյ եւ Իսկէնտէրունի թիւրեերուն վրայ:

Բոլոր սիւրիական թերթերը արձագանգ հանդիսացան Իզմիրի երեսփոխանի ճառին: Հայկի մէջ հրատարակուող «Էլ Վագրր» անուն ֆուրջի կօորը, որ յայտնի է իր հակաթիւրք հրատարակութիւններով, ասոնք առիթէն օգտուելով գրեց թէ Իսկէնտէրունի եւ Անթարիոյ մէջ ոչ մէկ թիւրք կայ եւ թէ ժողովուրդ թիւրքերէն կը սորվի այդ օրջանի հայերէն:

Այս կարգի հրատարակութիւններ բրաւ ճաեւ 150 ոնոցներու ցանկէն եւ Ֆամա Ֆէրիթի թիկնապահ Ջեռէզ Թարիէ Միւմթազի հրատարակած «Անթարա» անուն թերթը:

Կասկած չկայ թէ իրենց արժանի պատասխանը պիտի առնեն այս հրատարակութիւններուն, որոնք գրգռած են Անթարիոյ եւ Իսկէնտէրունի թիւրեերը:

ՎՐԷԺ ԼՈՒՇԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ

Գրած էինք որ, Հիւսիսային Լիբանանի Բահմէ գիւղին մէջ սպանուած է Ճրպրաիլ Խայրալլա անուն տեղացի մը: Ոնրագործը ձերբակալուած էր: Զոհի կողմնակիցները սակայն, գրգռուած վիճակի մէջ յարձակած են ոճրագործի բնակարանին վրայ եւ հրդեհած անոր տունն ու իջեր, իսկ ընտանիքի անդամները ալ դուրս նետած:

ՔԱՐԻՒՂԻ ՁԱՄԲՈՒ ԱՇԽԱՏԱՆՔՆԵՐԸ

Թրիբոլիէն կը տեղեկացնեն մեզ որ վերջին օրերուան ընթացքին Մուսոլի Խարիւղի ճամբու ասխատանքները նոր թափով մը սկսած են յառաջ տարուիլ: «Գէյխաս» եւ «Էքսբօրթ» օդանաւերը վերջին օրերուն ցամաք հանած են մեծ քանակութեամբ օժանդակ նիւթեր:

ՀԱԼԷՊԻ ՊԱՏՈՒԻՐԱԿՈՒԹԵԱՆ ՊԱՀԱՆՋՆԵՐԸ

ԲՈԼՈՐՆ ԱԼ ԿԸ ՄՆԱՆ ԽՈՍՏՈՒՄ

Հալէպէն կը գրեն մէյ Ասթարի:

Հալէպէն Դամասկոս գացող պատուիրակութիւնը յաջողեցաւ իր նպատակին: Պատուիրակութեան անդամները հետեւեալ բացատրութիւնները տուած են իրենց յաջողութեան մասին.

1. Կախակայուեցաւ «էվգաֆ»ի ժողովին ընդունելութիւնը.

2. Անցեալները կատարուած է, Հալէպի մէջ լուծած եր Իսլամ Բարեսիրական Ընկերութիւն մը, այժմ եռատուած է այդ հրամանագիրը.

3. Պատասխանել պիտի յլյան գէս վարմուելիք ունեցող ոստիկաններ.

4. Կառավարութիւնը խոստացաւ նեղ ատրճրուիլ չուրի խնդրով.

5. Երկրագործներուն օգնելու խոստում.

6 Խոստում Հալէպի կուսակալը պատասխանել ընելու.

7. Բաղաքապետական ժողովի լուծում.

8. Խոստում *Ազիխի խաբրի* լուծման.

9. Կը խոստացուի պատուիրակութեան կողմէ ներկայացուած բոլոր պահանջներու ընդունելութիւնը:

Ասկէ կը հասկցուի որ այս անկարեւոր խնդիրներու համար 150 հոգինոց բազմամարդ պատուիրակութիւն մը, ձգելով իրենց գործերն ու գբաղումները գացած են միայն Դամասկոս: Եւ այս արդիւնքի համար կարծե՞ր այնքան մեծ ծախք եւ յոգնութիւն:

ՏԱՐԱԲԱՂԴ ԱՂՋԻԿ ՄԸ ԿՏՈՐ ԿՏՈՐ ԿԸԼԼԱՑ

Ձեմիլ Ապտ Նիհան անուն երիտասարդ աղջիկ մը, իր ընտանիքի մասնուած բռնաւորութեան պատճառաւ սպառնալի եղած եր եւ կը ծառայէր Էլմա գիւղի մէջ Թօֆիգ պէյ էլ Խրտի այրիին հովանաւորած տան մէջ գտնուող երիտասարդ մը կը սիրէր Ձեմիլեն եւ չէր ուզեր հեռացնել տունեն: Հակառակ բոլոր փայլուն խոստումներու Ձեմիլէ կը մերժէ համակերպիլ Սրիտասարդը այս մերժումէն օտա ցեղուած խեղճ աղջիկը բանտարկեց խրցիկի մը մէջ եւ ամեն տեսակ չարչարանքներու ենթարկեց:

Երկու օր առաջ, Ձեմիլեն առիթ մը գտնելով փախաւ խցիկեն եւ անցամ մրն ալ չվերադարձաւ տուն:

Օր մը վերջ, Էլմա գիւղի լեռան ստորոտ ափխաեելու գացող երկրագործներ տեսան Ձեմիլեի դիակը որ կտոր կտոր եղած եւ նետուած է հոս ու հոն, խիստ ինուածքներ սկսած են ճշտելու համար թէ այս ոճիրը կապ ունի՞ աղջկան ենթարկուած չարչարանքներուն հետ:

ՀԱՅ ՀԱՄԱՅՆԱՎԱՐ ՄԸ ՍԻՒՐԻԱՅԷՆ ԼԻԲԱՆԱՆ Կ'ԱՓՍՈՐՈՒԻ

«Էլ Նիհաճ» ի Օգոստոսի թիւեն կը տեղեկանանք որ Սիւրիական կառավարութիւնը Լիբանան ափսորած է հայ համայնավար մը Ազիկ Գասուրեան(?) անուն: Ան Սիւրիոյ մէջ հակակառավարական բրօբագանդներ կը մղէ եղեր եւ ցոյցեր կը կազմակերպէ:

ԵԼԵՔՏՐ. ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ԱՆՀՈՂՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

ԼՈՒՍԱՒՈՐՄԱՆ ԱՆԿԱՆՈՆԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Անցած ուրբաթ օր, Գէյրութի էլեկտրական հոսանքը երկու անգամ կտրուեցաւ. առաջինը տեւեց մօտ մէկ ժամ, միւսը կեսօրին, իսկ երկրորդը կես օրէ վերջ տեղի ունեցաւ եւ տեւեց մօտ կես ժամ: Հակառակ հեռաձայնային կրկնակի դիմումներու, Ընկերութիւնը ոչ մէկ պատասխան տուաւ, ժամէ մը աւելի դադարի մասնելով բոլոր տպարաններն ու գործարանները:

Այս ոչ առաջինն է եւ ոչ ալ վերջինը: Ցաճախ պատահած են այս դէպքերը եւ Ընկերութիւնը բացարձակապէս չէ հետաքրքրուած անհրաժեշտ նորոգութիւններով եւ թոյլ տուած է որ վնասուին գործարանատէրերու եւ զարմանալին այն է որ տարիներէ իվեր կրկնուող այս անկանոնութիւններու առջեւը առնելու համար կանխազգուշական միջոցներ ձեռք չառնեն Ընկերութիւնը:

Այս առթիւ կարելի է յիշեցնել նաեւ թէ Ընկերութիւնը ցարդ չէ յարգած իր խոստումը եւ հանրակառքի ու էլեկտրականութեան գիներ կը պահուին նոյնը: Կառավարութիւնը ոչ մէկ միջամտութիւն ցոյց տուած է ցարդ առջեւը առնելու համար եղած անարդար ոահագործումին,

ԿԱՐԵՒՈՐ ՆՈՒԻՐԱՏՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԵԱԼ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՄԸ 50 ՈՍԿԻ ԿԸ ՆՈՒԻՐԷ

Իթալական «Ասսիքիւրագիօն Ժենեռալ» ապահովագրական ընկերութեան Թրիեսթի մէջ գտնուող կեդրոնական մարմինը, Ընկերութեան հարիւրամեակի առնիւ առթիւ օգտակար գաղափարը յղացած է կարեւոր նուիրատուութիւններ ընելու միջազգային բարեսիրական հաստատութիւններուն եւ այդ առթիւ չէ մոռցած բաժին մ'ալ հանել մեր ժողովուրդին, 50 ս. ոսկի յատկացնելով Լիբանանի հայութեան իր Գէյրութի Ընդհ. ներկայացուցիչ Տիար Գ. Էմէլ Բապպաքի միջոցաւ:

Ապահովագրական Ընկերութիւնը սոյն գումարը, մասնաւոր նամակով մը, Գէյրութի յայտնի հայ վաճառականներէն Տ. Իսկէնտէր Քհորոլեանի տրամադրութեան դրած է, որ իր գտողութեան բաժնելու համար սոյն գումարը հայ կարօտեալոց եւ բարեգործական նպատակներու: Տիար Քհորոլեան արդար բաժնումով մը հետեւեալ ձեւով կարգադրած է:

Ս.Փ.

1000 Մանրլթեայնի թոխախանոցին

1100 Որբ ուսանողի մը դպրոցական թոշակին, Ս.Նշան վարժարանի մէջ

400 Հայ ձեմարանին

400 Ամանոսի Ազգ. Վարժնին.

400 Էօրէֆիէի » »

400 Անդր Նհիւթ » »

400 Ս. Խաչ » »

400 Նոր Մարաշի » »

500 Տարեկան մը յատկիր Տիար Էլ Գաֆէի թոխախանոցի հայ երիտասարդներուն.

Այս գումարները պէտք է սանեալ Տիար Իսկէնտէր Քհորոլեանին, փոխան համապատասխան պատճառական բնակարանի, որոնց պէտք է Ֆրանսերէն լեզուով գրուած բլլան:

Այս առթիւ կ'արժէ մասնաւոր ծանրահակութիւն յայտնել Ասսիքիւրագիօն Սպահովագրական Մեծ Ընկերութեան կեդրոնական Մարմնին, որ իր հարիւրամեակի առնիւ առթիւ, ի շարս ուրիշ ազգերու կարօտեալոց, յիշած է նաեւ մեր տարաբաղդ եւ բազմակարօտ ժողովուրդը, կը մաղթենք որ աւելի փ սյլուն երկհարիւրամեակ մը ասնի ան:

5000 ՈՍԿԻ ՀԱՏՈՒԱԾԻՆ ՀԱՆԳՈՒԱՑԵԱԼ ԵՐԿՐԱՋԱՓԻ ԸՆՏԱՆԻՔԻՆ

Անցածներ գրած էինք որ, հանրային օգնութեանց երկրաչափի Պ. Լէկիբար, Ամբիր սիեեմային մէջ գտնուած միջոցին յանկարծ սոսի կաթուած մը ուեեեցուով մեռած է:

Հանգուցեալ հերկրաչափի թաղամեկան պարագաներ դիմում կատարած էին Բ. Գօլիսեռութեան նիւթական հատուցում մը սատնելու համար: Անոնք ներկայացուցած էին նաեւ բժշկական տեղեկագիր մը, որով կը յայտնուեր որ Պ. Լէկիբար լեարդի հիւանդութիւն մը ուներ զոր ըսացած էր պատճառի վրայ գտնուած միջոցին, որովհետեւ այս երկիրը բազդատելով անոր հայրենիքին աւելի տաք եր եւ հետեւաբար աւելի ձեռնտու այդ հիւանդութեան զարգացման:

Այժմ կ'իմանանք որ Բարձր Գօլիսերութեան որոշումով Լիբանանի սնտուկեն 5000 ոսկի հատուցում պիտի տրուի հանգուցեալի թաղամեկին, այն նկատումով որ ան մեռած է պատճառականութեան ճամբուն վրայ:

ԳԻՒՂԱԳՆԱՑՆԵՐ ԿՈՒԳԱՆ

«Բաթրիա» օդանաւով Գէյրութ ցամաք ելան 300 ճամբորդներ, որոնցմէ 240ը եգիպտացիներ են, որոնք Լիբանան կուգան գիւղագնացութեան համար:

ՄԻԿ ԴԱՀԵԿԱՆՈՎ 200 ԵԳԻՊՏ. ՈՍԿԻ ՇԱՀԵԼՈՒ ՄԻՋՈՑԸ

Եգիպտական մէկ դահեկանոց վիճակահանութեան տոմսերէն 28 Յուլիսի բիւրաճէն, յաջիճական թիւ 20852 տոմսը ճահած է 200 Եգիպտական ոսկի: Տոմսակին տէր Գ.Համբարձում Ղազարոսեան սոյն գումարը ճանճած է Եգիպտ. վիճակահանութեան տոմսերու գործակալ պարսա Գ. Տավուս Տաճօճ:

Անոնք որ իրենց բաղդեն կը գանգատին, թող դիմեն Գ. Տավուսին, գնելու համար այս բախտաբեր տոմսերէն:

ԱՄԵՐԻԿԱՅԻ ՊԱՏԳԱՄԱՒՈՐ

Ուշադրութիւն.— Պաշտօնապէս կը ծանուցուի թէ ելեւմտական տարուան սկսելէն ի վեր, 1931ի Յուլիս ամսուան բաղդատմամբ 62 միլիոն աւելի:

ԱՄԱԿԱՐԱՆ ՊԱՇՏՕՆԱԹԻ

8 ՕԳՈՍՏՈՍ 1932

	Ս. Փ.
Եգիպտ. բլթադրմ.	450
Անգլիկ. »	439
Տօլար »	126.50
Թրխական »	59
Գաճ Օբբօսաճ	135
Իտալական Լիր 100	645
Ցուճական Տրախմի 100	80
Անգլկ. ոսկի	607
Ֆրանս. »	485
Օսմաճ. »	549
Արծաթ մեճիտ	19
Դրեսի Ֆօնս. Ա. Ֆէ.	535
» » Բ. »	292
» » Գ. »	282.50

Ա՛ԷՖէրճան եղբարք Բիւ Ֆօս Թէլէֆօն՝ 5-19

ՄԱՍ Զ.

ԳԱԲՏԱՆ ԹՕՐՆ ՀԵՏԱՊՆԴՄԱՆ ԳՈՐԾԻՆ ՄԷՋ

Անցած մէկ դժբախտութիւնը յիշելու առեն անսպասման դէպքերու ձախորդ գիպուածը կը յիշուի: Այս միջոցին Լէյտի Իզապէլի պատահածին չափ ոչ մէկուն ձախորդ դէպքեր պատահած չեն:

Լէվիսընի Խթլին գալը, Պարպարայի և իր ամուսնին հանդիպ ունեցած նախանձին կրկնապատկումը, Գաբտան Թօրնի Ուէսթիլինի մէջ տեսնուիլը բոլորը միատեղ եկած էին.

Պարպարա ամէն անգամ առիթը ներկայանալուն Գաբտան Թօրնի մասին տեղեկութիւն առնելու կ'աշխատէր և անոր մասին իր ստացած ամէնատկար լուրն իսկ Քարլայլի կը հաղորդէր: Սակայն գէշն այն էր որ կամ գաղտնօրէն տեսնուելու էր Քարլայլի հետ և կամ ալ անոր բնակարանը երթալու էր: Այդ կերպով անկարեւոր խնդիրներու համար, Քարլայլ պարտէզին մէկ անկիւնը կառանձնացնէր և կը խօսակցէր:

Միւս կողմէ, Իզապէլ ամուսնոյն և Պարպարայի միջև եղող յարաբերութիւնը տեսնելով իր նախանձը կը գրգռուէր, վատ Լէվիսընն ալ կը կրկնապատկէր այդ գրգռութիւնը, չեզած բաներն ալ գալով լուր տալով Իզապէլի: Լէվիսընն չարունակ կը հետապնդէր Քարլայլն ու Պարպարան և կը տեղեկացնէր Իզապէլի: Քարլայլի գրասենեակի ճամբուն վրայ գտնուող պարտէզի պատերուն տեսե կը պահուէր և Քարլայլի ու Պարպարայի միջև եղած յարաբերութիւնները ու խօսակցութիւնները

տասարդ աղջկայ մը դիմագիծը ունէր, հիմայ լուրջ կին մը եղած է.

Պարպարա ժպտելով ըսաւ.

— Ձեր եղբայրը կը խօսէր ձեր ժամանման մասին, բայց այնքան մօտ ըլլալնիդ չէինք գիտեր: Ինծի կը հարցնէր որ...

Պարպարայի խօսքը բերանը մնաց, երեսները կրակի պէս կարմրեցան, աչքը տնկուած էր քիչ անդին կանգնող պարոնի վրան, այդ դէմքը միայն մէկ անգամ տեսած ըլլալով հանդերձ, ամբողջ ուշադրութիւնը կեդրոնացաւ անոր վրայ: Հէրպըրթ չարունակեց իր խօսքը: Սակայն Պարպարա ոչ կը պատասխանէր և ոչ ալ կը խօսէր, ապուշի պէս աչքերը տնկած կը մնար: Մինչև չրթունքները ճերմկած, սոսկալի երազ տեսնողի պէս եղած էր: Նոյնիսկ չէր գիտեր թէ՝ երա՞զ կը տեսնէր թէ մօրը երեսակայութեան եկող մարդը կը գտնուէր դիմացը: Մաժոր Հէրպըրթ, Պարպարայի այնքան ուշադրութեամբ իր ընկերը գիտելը տեսնելով, անոր հետ տեսնուիլ կուզէ կարծելով, յարեց.

— Գաբտան Թօրն, Միս Հէր.

Պարպարա ինքզինքը ժողվելով և իր չարժուններուն աղջկայ մը համար անվայել ըլլալը յիշելով ըսաւ.

— Ձեզ այնքան ուշադրութեամբ դիտելուս պատճառը տեղ մը տեսած ըլլալս յիշելուս հետեւանքն է.

— Այո, հինգ տարի առաջ Ուէսթլին եկայ և քանի մը օր մնացած էի.

— Այո՛, այո՛, յիշեցի, այս անգամ շատ պիտի մնա՞ք.

— Արուեստիչներս քանի չաբթուան համար է, հո՞ րքան կը մնանք, չեմ գիտեր.

«Գիշեր լարիւ» ըսելով Պարպարա վազեց գէպի Իսթլին: Մայրիկը, Քարլայլ և Գօրնէլիա ներսը իր կենացին: Պարպարա հետաքրքրութեամբ Քարլայլը սենեակ

Սըր Ֆրանսիս Հըմֆրի մեկնեցաւ Պաղտատէն

Պաղտատ.— Բարձր Յանձնախումբ Սըր Ֆրանսիս Հըմֆրիի նորագոյն մեկնեցաւ։ Ան պիտի վերադառնայ Հոկտեմբերին։

Այս ճամբորդութեան պատճառներն են Իրաքի Ազգերու Դաշնակցութեան մէջ մուտքը և Բրիտանական դիւանագիտական ներկայացուցչութեան Պաղտատի մէջ կրելիք փոփոխութիւնը, ուր փոխանակ Բ. Յանձնախումբի պիտի հաստատուի գեսպանատուն մը։

ԱՆՆԱՄԻ ԿԱՑՍՐԸ ՊԻՏԻ ՍՏԱՆԱՑ ՊԱՏՈՒՀՈՑ ԼԷԳԷՕՆԻ ՄԵԾ ԽԱՉԸ

Բարիզ.— Գ. Մաուրի առաջարկութեան վրայ նախարարաց խորհուրդը որոշեց Պատուոյ Լէգէոնի մեծ խաչը տալ Աննամի կայսր որը ժամերս Ֆրանսայէն պիտի մեկնի դէպի Աննամ։ Սոյն պատուանշանին յանձնումը պիտի կատարուի Գ. Լէպոէօնի կողմէ Աննամի կայսր Մարսի Լը Հո մեկնելէ առաջ։

ՀԻԹԼԵՐ ԻՇԽԱՆՈՒԹԻՒՆԸ ԿԸ ՊԱՀԱՆՋԷ

Գէրլին.— «Ֆելքիշըր Պէօպախթէր», բաւիօս պաշտօնական օրկանը, ինպատ կ'արտայայտուի բանախոսներու և կեդրոնի միջեւ ընդհարումներ ըլլալու մասին։ Կը պահանջէ հիթլերականներու մասնակցութիւնը գաւիթին 3ով 1 հաւասարութեամբ և գերմանիոյ գործերուն ղեկավարութիւնը, այլինքն՝ վարչապետութիւնը։

ՀՐԱՇԱԳՈՐԾ ՄԱՐԴԸ

ԷԼ ՀԱՋ ՄՈՒՀԱՄԷՏ ՊԷՑ ԷԼ ՖԷԼԷՋԻ

Փութացէք առնելու անոր կարծիքը ձեր բոլոր փափաքներուն համար։ Ան կը հանդարտեցնէ բոլոր չտւարած և առնդուած մաքերը և կը վերադարձնէ անոնց փափաքածները։ Կ'իյնէ բոլոր ոգիներուն. հիւծօթիզմով կը կարդայ մարդուն մտածումները. ձեռքի գծերէն կը կարդայ մարդուն անցած, ներկայ և ապագայ կեանքը. կրնայ հաստկնայ ամուսնութեան, համաձորգութեան, սիրոյ, առեւտուրի, քննութեանց և այլն բոլոր գաղտնիքները։ Այս բոլորը կը ցուցնէ մարդուն, կարծես թէ գրուած ըլլան թուղթի մը վրայ։ Կնոջ և ամուսնոյն միջեւ եղած դժուարութիւնները ու տարակարծութիւնները կը լուծէ Աստուծոյ Սուրբ աւետեաններով եւ Ամերիկեան եւ Եւրոպական գիտնականներու փորձառութիւնները օգտագործելով։

Տխուր եզրակացութիւն և հանգիստ կը պատճառէ։ Ջղային և մտային հիւանդութիւնները կը դարմանէ։ Այս բոլորը մեծ յաջողութեամբ կը կատարէ։ Փորձը ամենամեծ փաստն է. անգամ մը այցելել բաւական պիտի ըլլայ։

ՀԱՍՑԵ.— Գէյրութ, Հանտէֆ Ղամի փողոցի արեւմտեան, Ֆրանսական հիւանդանոցին մօտ, թիւ 9 բնակարան։

ԱԶԳԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

Ա.— Անոնք որ կուգան, իրենց միտքը պէտք է գրեն թուղթի մը վրայ և պէտք է պահեն.

Բ.— 1000 ոսկի կուտայ ան, եթէ չի կարենայ ճշդրտօրէն գիտնալ ենթակայի միտքը.

Գ.— Դուրսէն ղրկուած գրութիւններուն ընթացք և լուծում չի տար, եթէ ներփակուած չըլլայ 200 ս. դ. և չիչուած չըլլայ ենթակայի անունն ու ժամանակը, տարիքը և հօր և մօր անունը։

ԳԱԲՐԻԷԼ Թ. ԹԷՐԶԵԱՆ

(ԵԼԵՔՏՐԱԿԱՆ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ)

Հիմնուած 1921 ին Պոյիս-Բերա

Ինս դիւրամատչելի պայմաններով կը կատարենք ամէն կարգի էլեֆտրական լոյսի գործողութիւններ (Intsallation). ինչպես նաեւ մօթեր եւ ազեամօներ։

Վաճառատունս կ'ստանձնէ նաեւ բոլոր էլեֆտրագործիքներու նորոգութիւնները։ Մասնաւոր սպասարկութիւն բնակարաններու էլեֆտր-նորոգումից։ Վաճառատուն Philips եւ Lux էլեֆտր. լամբերու եւ ամէն տեսակ էլեֆտրական պիտոյքներու։

Վճարման դիւրութիւններ.

Հասցէ — Վ. Ուզունեանի գրատան կից Պուրճ. B. P. 491

ՊԱՆԴՈՒԿ ԱՀԱՐՈՆ ՊԻԹԻԱՍ

ՀԻԻՍԻՍԱՑԻՆ ՍԻՐԻՈՅ ԼԱՒԱԳՈՑՆ ԱՄԱՌԱՆՈՑՆԵՐԷՆ ՁԷՊԷԼ ՄՈՒՍԱՑԻ **ՊԻԹԻԱՍ** ԳԻՒՂԻՆ ՄԷՋ

Նորակառոյց եւ գեղեցիկ շէնք. արդիական կերպով կահաւորուած սենեակներ. ընդարձակ սրահ, քաղնիք, եւրոպական եւ արեւելեան կերակուրներ

ՁԱՓԱԻՈՒ ԳԻՆ

ԲԱՑ Է 1932 ՅՈՒԼԻՍ 1ԷՆ ՍԿՍԵԼ

Իր աննման տեսարաններով, առատ ջրերով և առողջարար կլիմայով ծանօթ ՊԻԹԻԱՍ գիւղը այս տարի օժտուած է գիւղացնցութեան համար անհրաժեշտ եղող բոլոր յարմարութիւններով։

Ճամբաները նորոգուած են, գիւղին մէջ հաստատուած է թղթատարական ամէնօրեայ ծառայութիւն ինչպէս նաև թէլէֆօն և հեռագիր։

Պիթիասը ունեցաւ նաև իր առաջնակարգ պանդոկը, ուր այցելուները պիտի գտնեն Սիւրիոյ և Լիբանանի լաւագոյն ամառանոցներուն յատուկ բոլոր յարմարութիւններն ու հանգստութիւնները։

Տ�էր և Տնօրէն ԱՀԱՐՈՆ ԻԶՄԻՐԼԵԱՆ

ՏՔԹ. Բ. ԳՈՒԼԱԳԵԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ՝ ՆԵՐՔԻՆ, ՄՈՐԹԱՑԻՆ ԵՒ ՎԷՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

ՎԿԱՅԵԱԼ ՓԱՐԻԶԻ ՀԻՆԻԱԴԱՆՈՑՆԵՐԷՆ

Կը դարմանէ գիտական ամենավերջին միջոցներով, քոխերու, սեռամոխի, աղիքներու յետդի ամէն տեսակ հիւանդութիւններ։ Հին եւ նոր ցեռմափիզութիւնը իր բոլոր բարդութիւններով, ինչպես նաեւ Տրանկախ եւ մարքային հիւանդութիւններ։

Առագ, արմատական եւ բարեխիղճ դարմանում։

Հիւանդ կ'ընդունի ամէն օր, բացի կիրակիէ, իր ճախկին դարմանատան մէջ. ժամը 8—12 եւ 2—6ու մասնաւոր ժամադրութեամբ։

Երեքշաբթի օրերը, ժամը 2—5 վկայեալ ՆԳՄԱՍՆԵՐՈՒ ՀԱՐ

ժօրժ Հասեան փողոց՝ թիւ 8

ՏՕՔԹ. ԳԷՈՐԳ ԿԷՐԿԷՐԵԱՆ

Վկայեալ Lauréat Concours Interne եւ այժմ մասնաւոր ՆՆՆՆԳԼՏ բժիշկ Տրանսական հիւանդանոցի ԱՉՔԻ, ՔԹԻ, ԿՈԿՈՐԴԻ, ԱԿԱՆՋԻ և ԳԼԽՈՒՐ հիւանդութիւններու բաժնին։

Հիւանդ կ'ընդունի կէսօրէ վերջ ժամը 2—6

իր գրիճիին մէջ rue de Damas, No. 15

Հիւանդները ուղղակի հիւանդանոց կ'ընդունուին իր կողմէ տրուած մուտքի բարօրով։

Ագքաս հիւանդներու ձրի դարմանում, ամէն օր կէսօրէ առաջ ժամը 10—12, հիւանդանոցի դարմանատան մէջ։

Կորի եւ Ջեւագիտութեան Դասընթացք

Տիկին ՄԱՌԻ ԵՐԱՄԵԱՆ

ՎԿԱՅԵԱԼ ԴԻՐՋԱԿՈՒՀԻ

ԲԱՐԻՁԷՆ ԵՒ ՎԱՇԻՆԿԹՕՆԷՆ

Կարի եւ ձեւագիտութեան մասնագիտուհի. Տիկին Մառի Երամեան կը վերադառնայ իր առհասարակ Մեծ Սեւրայի դիմացը Նո. 78 տան երկրորդ արուի։

Երեք ամսուան միջոցին կը սորվեցնէ ամենավերջին ճոռաձեւութեամբ, կար եւ ձեւագիտութիւն իր բոլոր բարդութիւններով եւ ուրդիական միջոցներով. Droit-fils մեթոտով։ Իր աշակերտուհիները կ'օժտեն Բարիզի ազատահամաձայն Académie Daydou վկայականով։

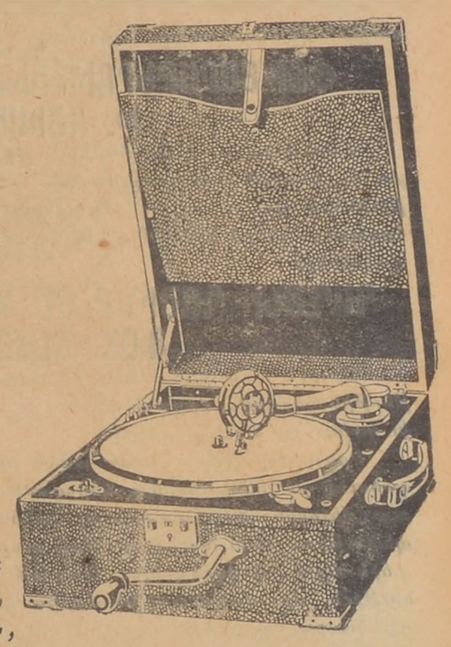

Տոկուն շինուածք վայելուչ տեսք հնչուն եւ քնաքական ձայն

Ահա յատկանիշները

ՕՐՈՆՅՄԱՎ ԿԸ ՁԱՏՈՐՈՇՈՒԻՆ

ԱՓՕԼԼՕ ՓՕՆՕՆԵՐԸ

Հրապարակի վրայ գրանել ոչ թէ բոլոր մարքաներ, որոնք հետ կը մրցին Աբօլլօ փօնօներու Մանաւանդ վերջին նոր մօտէլները, որոնք հասած են արդէն, անգերազանցելի են իրենց տոկունութեամբ, վայելչութեամբ և ժամչելի գիներով։

APOLLO GRAMOPHONE Co. Ltd

(of London)

ԱՓՕԼԼՕ ՓՕՆՕՆԵՐՈՒ ԹՈՒՓԱԻՈՐԸ ///

Կատարեալ համոզում գոյացնելու համար անգամ մը այցելեցէք

MAISON APOLLO, Rue de la Poste, BEYROUTH

Փորդափէ եւ բօնօ՝ ամէն ձեւի, ամվիճելի տակ եւ առաւելութիւններ

դիւրամատչելի գին, վճարումի դիւրութիւն։

Ընդհ. ներկայացուցիչ՝ Սիւրիոյ, Պաղատինի, Անդրյորդանանի, Միջագետքի եւ կիպրոսի.— ԳՈՐԳԻՆ ՍԻՆԱՆԵԱՆ

KOURKEN SINANIAN, Boite Postale 642, BEYROUTH (Syrie)

ԿԵԴՐՈՆԱՑԵԼՔ՝ ՆԱՃԱՐ ԵՂԲԱՅՐՆԵՐՈՒ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ

մը քաշեց և դուռը գոցելով ըսաւ.

— Ա՛հ, Սրյիպօլտ գաղտնօրէն պիտի խօսիմ ձեզի, դուրս կուգա՞ք քիչ մը.

Քարլայլ իսկոյն համաձերպեցաւ և երկուքը միասին քալեցին։ Ինչո՞ւ այդպէս չընէր, ան ի՞նչ նշանէր պահելիք։ Բայց հակառակը պատահեցաւ, այդ միջոցին Լէյտի Ուզպէլ միւնոյն սենեակի դռնէն կ'ելնէր և տեսած էր Պալպարայի նշաններն ու չարժումները, մինչև անգամ անոնց խօսակցութիւնն ալ լսած էր։

Իզուր պէտ պատուհանէն դիտելով տեսաւ Պարպարայի և Քարլայլի թև թևի պարտէզի անկիւնը ուղղուիլը։ Ուզպէլ ամուսնութեան առաջին օրէն ի վեր զգացած նախանձի ամենաթունը զգաց։

Երբ քիչ մը առաջացան, Քարլայլ ըսաւ.

— Խօսէ նայինք, Պարպարա՛, ի՞նչ կարեւոր գաղտնիքներ պիտի յայտնես.

— Մօրս երազին մասին չէինո՞ք խօսէր, և չէի՞ր ըսեր թէ մայրս միաքը դրած էր որ ոճրագործը Ուէսթլին կը գտնուի, ճիշդ է եղեր, հիմայ զայն տեսայ.

— Ջո՞վ տեսար, Պարպարա, քիչ մը ինքզինքդ ժողվէ.

— Գաբտան Թօրնը տեսայ։ Հիմայ Մր. Հէրպըրթի հետ խօսելու ատենն հոն եկաւ անիկա, քանի մը չաթաթ արձակուրդով եկած է, հոս է.

— Զարմանալի հանդիպում մը, ըսաւ քարլայլ.

— Եթէ ոճրագործը այս ըլլալուն ուրիշ փաստ չըլլայ իսկ անոր հոս ըլլալը և մօրս երազը...

Պարպարա մնկէն խօսքը ընդհատեց, որովհետև Ջբրանսիս Լէվիսընը գտած իրենց դիմացը, ան ձեռքերը եռաւ կը շրջէր և կարծես թէ իրենց հետ պիտի քալէր։ Քարլայլ իր պատրիւնութիւնը պահելով ըսաւ անոր.

— Հիմայ կուգամ, Գաբտան Լէվիսըն։

Անկէ վերջ Քարլայլ և Պարպարա աւելի յառաջացան։

Պարպարա խօսքը ուղղելով Քարլայլին ըսաւ.

— Այս մարդէն կ'ախորժի՞ս.

— Չեմ կրնար չատ կախորժիմ ընել, որքան չատ ճանչնամ այնքան չատ կը սիրուի ըսելիք մարդ մը չէ.

— Ես կը կարծեմ որ մեր խօսակցութիւնը հասկնալու համար կը հետապնդէ մեզ.

— Ո՛չ, չեմ կարծեր, ի՞նչ չահ կրնայ ունենալ ատկէ.

— Ուրեմն ի՞նչ կրնանք ընել այս Թօրնի մասին.

— Չեմ գիտեր Պարպարա, չատ դժուար խնդիր մըն է, զայն իրեւ ոճրագործ չեմ կրնար դատապարտել։ Նախ անոր Րիչմոնի ըսած մարդը ըլլալը յայտնի չէ.

— Սրյիպօ՛լտ, գեռ կը կասկածի՞ս, երազը և անոր հոս գտնուիլը փաստ մը չէ՞.

— Շատ լաւ փաստ մը չէ, ըսաւ Քարլայլ ժպտելով, առաջին գործը այս մարդուն ո՞վ ըլլալը ճշդելն է.

— Ինչմէ ուրիշ այս գործը ո՞վկիտի կրնայ ընել, ես պատրաստ եմ ձեռքէս եկածը ընելու.

Այսպէս խօսակցելով տուն վերադարձան։ Լէվիսընը իրենցմէ առաջ վերադարձած ըլլալով, Իզապէլ պատուհանին առջև կեցնելը տեսած էր և անոր կամացուկ մը մօտենալով յայտնած.

— Ո՞վ է այս Միս Հէրը, մէջերնին կերեւի բաւական լաւ հասկացողութիւն մը կայ, այս գիշեր երկու անգամ գաղտնի խօսակցութիւն ունենալնին տեսայ.

Իզապէլ խիստ դէմքով և վեհանձնութեամբ ըսաւ.

— Ի՞նչ կ'ըսէիք պարոն.

— Ձեզ նեղացնել չէի ուզեր, միայն թէ Մր. Քարլայլի և օրիորդի մասին պիտի խօսէի.

ՕԹՆԷ ԴՈՒՆ ՔԵԶԻ ԵՒ ԱՍՏՂԸ ՔՒՕԹ ՊԻՏԻ ՕԹՆԷ

ԸՆՏԱՆԻՔԻ ԱՍՏՂԸ

(L'ETOILE du FOYER)

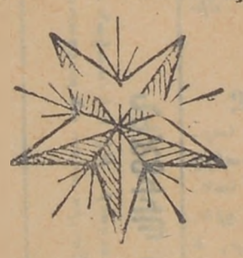

Առեւտրական և երկրագործական ժողովրդային ընկերի հաստատութիւն

Անանուն ընկերութիւն.— դրամագլուխ՝ 3,000,000 ֆրանք.

որ կրնայ 3.000,000,000 ֆրանք-ի բարձրացուիլ վարչական խորհուրդի պարզ որոշումով։

Գեղրաճատեղի.— 137 Boulevard Sebastopol - Paris

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ Արեւելեան պետութեանց

Սավոյ Օթելի՞էհեճ, Պուրճ, Պէյրութ

ԵԼԵԻՄԵՏԱԿԱՆ ՁԻՒՂ

Առանձի պարտականագրութիւնէ

ՕԺԻՏ

Երաշխաւորեալ տոկոս 6%։ Ասկէ զատ մասնակցութիւն ընկերութեան չահերուն։

ԿԱՆԱՑԱԾԱԿԱՆ ՁԻՒՂ.

ՎԱՐԿԵՐՈՒ ԲԱՑՈՒՄ

Կալուածի վրայ փոխառութիւնք

վճարելի 10—15—20 տարիէն։ Երոյուած պայմաններուն առաջ ուզողը կրնա՞ վճարել։

ԸՆՏԱՆԻՔԻՆ ՍՄՏՂԸ ընկերութիւնը ներկայիս 75,000է աւելի անդամ ունի։ Մինչև 1 Ապրիլ 1931 Ընտանիքին Սմտղը 135 միլիոն փոխ տուած է, գրաւով 50 միլիոնէ աւելի արժէք ունեցող անշարժ կալուածներու վրայ։

Ամէն թղթակցութիւն ուղղել՝ B. P. 821, Beyrouth

AZTAG
JOURNAL QUOTIDIEN ARMÉN.
B. P. 587
BEYROUTH, Liban
Directeur - Propriétaire
HAIG BALIAN

ԳԻՆԵՐԸ
ՍԻՒՐԻՈ ամր. 550, վ.ՆՅԱՍՍՆՍՑ 300 Ս.Դ.
ՈՒՐՑԱՀԱՄ. տրկ. 7, վ.ՆՅԱՍՍՆՍՑ 4 տոլար

ԱԶԴԱԿ

ՕՐԱԹԵՐԹ
ԱԶԳԱՑԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԳԻՏԱԿԱՆ

ازتـــاك
جريدة سياسية ادبية اقتصادية حرة

ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ ՕԳՈՍՏՈՍ 10 1932
ԳՆՈՒԹԻՒՆԸ 2.50 Ս.Դ.

Ձ. ՏՒՂԻՆ | Ամեն առաւոտ պէտք է բերէ բերքիս ցօղէն նոյնիսկ նամակին | Տնօրէն — Խմբագիր՝ ՀԱՅԿ ՊԱԼԵԱՆ | Չհրատարակուած ձեռագիրները չեն վերադարձուիր | Թիւ 11[illegible] (694)

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

Ո՞ՒՐ Կ'ԵՐԹԱՅ ԳԵՐՄԱՆԻԱՆ

Աչխարհ հիւ ի հիւ կը սպասէր գերմանական ընտրութեանց արդիւնքին։ Ընտրութեանց նախորդ օրերուն գերման ժողովուրդին մէջ տիրող տաք միջադէպերն ու գրգռութիւնները, ներքին կռիւներն ու արիւնահեղութիւնները ենթադրել կուտային թէ՝ Գերմանիա կ'ընթանայ դէպի ներքին անիշխանութեան մը և եղբայրասպան կռիւները պիտի բազմանան ընտրութեանց ընթացքին։

Այդպէս չեղաւ սակայն։ Կառավարական ուժեղ միջամտութեան և հակողութեան շնորհիւ ընտրութիւնները վերջացան թեթև լարութեամբ և հիթլէրի պարտութեամբ։ Համաձայն կանխօրօք եղած յայտարարութեանց և ընդհանուր տրամադրութիւններու, հիթլէրի յաջողութիւնը անխուսափելի կը նկատուէր։ Ընտրական պայքարը Գերմանիոյ բոլոր մասերուն մէջ եղաւ այնքան զօրաւոր որ ոչ մէկ կուսակցութիւն Ռայխսթակի մէջ չի կրցաւ մեծամասնութիւն կազմել։ 600ի վրայ 220անդամ պիտի ունենայ հիթլէր.որով կառավարութեան ղեկը առնելու համար իր ձեռքը, հիթլէր պէտք է միանայ ուրիշ կուսակցութեան մը հետ։ և այդ պարագային հնարաւոր պիտի չըլլայ ամբողջ Գերմանիան մէկ նպատակի և ծրագրի շուրջ հաւախմբել։

Ցաւալի է որ Գերմանիոյ այսօրուան կառավարութիւնը այս բոլոր կուսակցութիւններէ դուրս կազմուած դաշինք մըն է, որուն ամենազօրաւոր անդամն է ազգային ինքնապաշտպանութեան նախարար Շլէյխըր։ կ'ըսուի թէ հիթլէրի և Շլէյխըրի միջև գաղտնի համաձայնութիւն մը գոյութիւն ունի, ըստ որուն, իբր թէ, ի հարկին հիթլէր հանրապետութեան նախագահութիւնը պիտի գիջի վերջնոյն, ինք կազմելու համար կառավարութիւնը։ հիթլէր կառավարութեան ղեկը ձեռք առնելուն պէս, իր առաջին գործը պիտի ըլլայ համայնավար կուսակցութեան լուծումը, որովհետև հիթլէրի ամենամեծ հակառակորդները համայնավարներն են։ Բացի այդ ասեղծուելիք ոեչ աչ կառավարութիւն մը, Ռայխստակի մէջ իր դէմ պիտի գտնէ զօրաւոր ընդդիմութիւն մը, շնորհիւ համայնավար կուսակցութեան գրաւած 89 աթոռներու։ Համայնավարականներու վերջին խառնակութիւնները մանաւանդ երկրի բոլոր մասերուն մէջ և անոնց օր ըստ օրէ ունեցած նուաճումներն ու տարածումը, լրջօրէն մտահոգել սկսած են բոլոր ազգայնական հոսանքները։ Ամէն պարագայի տակ, այդ հոսանքները, նոր ժողովը գումարուելէն վերջ, իրենց դիրքերը կարենալ պահելու համար, եթէ կարելի ըլլայ, համայնավար կուսակցութիւնը լուծելու պիտի աշխատին։

Եթէ չյաջողին այդ ծրագրին ու նպատակին մէջ, այն ատեն Գերմանիան պիտի առաջնորդուի իրական խորխորատը։ Այնիրու այս ծրագիրներուն դէմ ի հարկէ պիտի աշխատին ձախերը ճակատ կազմել և կառավարութիւնը չյանձնել անոնց ձեռքը։ Ընկերվարականներ և համայնավարներ եթէ մէկ ճակատ կազմեն, այդ պարագային պիտի դժուարանայ այդերու գործը և դժուար պիտի յաղթղի իրենց նպատակներուն մէջ։

Այս պայմաններու տակ գերմանական ընտրութեանց վերջանալովը չեն լմննար ներքին վէճերն ու բախումները։ Այսպէս չեն եւրոպական միւս երկիրները. ընտրութեանց աւարտումով կը վերջանան նաև պայքարները։ Գերմանիոյ մէջ, ինչպէս կը տեսնուի, բուն պայքարն ու վէճը պիտի սկսի ասկէ վերջ և կուսակցութիւններու մէջն օրէ օր պիտի սաստկանան սարակարծութիւնները։ Դէպի աշխարհակալութեան յառաջդիմող, միակուռ և ուժեղ Գերմանիան այնքան հակամարտ և այլատեսակ հոսանքներու բաժնուած է այսօր որ դժուար է երևակայել միացած Գերմանիա մը։ Այսօրուան տիրող գրգռութիւններն ու սաստկացող բախումները այդ ցոյց կուտան։ Ամենաճակատագրական օրերուն իսկ ահա չի կրցան միացած ճակատ մը կազմել իրենց արտաքին թշնամիներէն ու ներքին անհնազանդութիւններն ու պայքարները ծայրայեղ ասպիճաններու հասցուցին։

Շատեր այսօր կ'ենթադրեն որ ներքին պատերազմով մը պիտի վերջանան Գերմանիոյ մէջ ներկայիս գոյութիւն ունեցող զօրեղ պայքարներն ու բախումները։ Ո՞վ յաղթական պիտի հանդիսանայ և պիտի վարէ երկրին ճակատագիրը, մարդ չի գիտեր, սակայն մէկ բան որոշ է որ Գերմանիոյ փայլուն կամ մութ ապագային վրայ կատարելիք մեծ դեր մը ունի հիթլէր, որուն կողմնակիցներն ու հետևողները անհամեմատ արագութեամբ բազմացած ենԳերմանիոյ բոլոր մասերուն մէջ։ Ներքին պատերազմ մը կրնայ բոլորովին տարբեր դրութիւն մը ստեղծել Գերմանիոյ մէջ։ Գործուած անիշխանական արարքները ատենէ մը ի վեր, ահաբեկմանն բազմաթիւ դէպքերը և սպանութիւնները լաւ գուշակութիւններու չեն առաջնորդեր մարդը։ Վերջին ընտրութիւններէն ի վեր, մի միայն Բրունսիոյ շրջանին մէջ ահաբեկումի 322 դէպքեր տեղի ունեցած են, որոնց մեծամասնութիւնը կազմակերպուած են համայնավարներու կողմէ։ Շատ սովորական և հասարակ համարած և այլատեսակ հոսանքներու բաժնուած է այսօր որ դժուար է երևակայել միացած Գերմանիա մը։ Այսօրուան տիրող գրգռութիւններն ու սաստկացող բախումները այդ ցոյց կուտան։ Ամենաճակատագրական օրերուն իսկ ահա չի կրցան միացած ճակատ մը կազմել իրենց արտաքին թշնամիներէն ու ներքին անհնազանդութիւններն ու պայքարները ծայրայեղ ասպիճաններու հասցուցին։

ՈՎ Է ՊԱՏԱՍԽԱՆԱՏՈՒՆ

Ա.

«Ազդակի» Հալէպի թղթակիցը, ակնարկելով Թէլ-Պրաքի երկու նորաչէն հայ գիւղերու ամայացումին և 8,000 հնչուն ոսկիներու յուժպէս ծախսուելուն՝ կը գրէր, թէ անպայմանն պատասխանատու մը կայ այս խառն գործին մէջ, որ լոյսին բերելով պէտք է ենթարկուի հանրային դատաստանին։ Եթ, հակառակ այդ խնդրին չատ մտիկէն ծանօթ ըլլալու հանգամանքիս որոշած էի սպասել, որ ձեռնհաս անձեր ըսեն իրենց խօսքը։ Բայց, հոս հրատարակուող «Եփրատ» թերթը, որ երբեք առիթը չի փախցներ մութ և անբացատրելի մնացած հարցերու մէջ ինքզինքին տեսանողի հովել տալու, կը կանխէ բոլորը և չորս սիւնակնոց խմբագրականով մը, պատասխանատուներ փնտռելու պատրուակին տակ, կը փորձէ ուրիշին քաղաքականն ներկել իր մանածը։

Ինչպէս ըսի, ժամդրած էի սպասել, բայց նկատի ունենալով որ մինչ այդ «Եփրատ»ի սխալ լուրերը կրնան ժողովրդի մտածել անգէտ հասարակութիւնը, կուգամ յայտնել գիտցածներս, այդ գիւղերու մասին։

Մենք ալ կ'ընդունինք «Եփրատ»ի հետ, թէ մէկը կայ որ պէտք է դատապարտել, վասնզուած հակայական գումարներուն և չատ մը հայ ընտանիքներու դժբաղդացման համար։ Ու որովհետև երկուքով եղած փնտռտուքը միշտ աւելի հասանականութիւն կը տրկէ արդիւնքի մը յանգելու, մեր կողմէ սկսինք քակել կծիկը, սպասելով որ ասկէ դուրս գայ նպաստաւոր կամ չնչին լուսաբ։

Ինչպէս յայտնի է, 1929ի ձմրան, Թուրքիա յայնորդական քանի մը կտրականներով Սիւրիական սահմանի զրկեց Անատոլուի հայ բնակչութեան վերջին մնացորդները, ժամրղջացուցած ըլլալու համար 1915ին սկսած եղեռնագործութիւնը։ Եկեղեցիներ՝ ցուրտին ու անձրևին դէմ անպաստապան, ճամբու դաժանքէն հիւծած և չատ մը տարաբախիկ հիւանդութեանց ենթակայ գտապարտուած էին ատոյգ փճացումի, երբ Սուրիոյ և արտատահմանի հայութիւնը միահամուռ կոչով օգնութեան հասաւ աղէտեալներուն։ Ամէն կողմէ օգնութեան ձեռքեր երկարեցան ու կատարեցին իրենց եղբայրական պարտականութիւնը։ Վեհ. Սահակ Կաթողիկոսը զանազան դաւանանքի պատկանող ազգայիններէ կազմեց խնամատարութիւն մը, որ պիտի հոգար գաղթականներու պէտքերը և հսկէր անոնց տեղաւորութեան։ Արտատահմանի հայ ժամու, լը (յանձնաւորաբար «Ցառաջ» և «Ցուսաբեր» Դաշնակցական օրկանները) լայնօրէն բացաւ իր սիւնակները և նախաձեռնեց ազգ. հանգանակութեան մը որ հասաւ 8000 ոսկի։ Հոս անցողակի կերպով պիտի յիշեցնեմ, որ հանգանակութեան առաջին անգամ ձեռնարկողը Բարեգործականը չէր, ինչպէս կը գրէ «Եփրատ», թէև ինք չատ լաւ գիտէ ճշմարտութիւնը։

Հաւաքուած գումարը ծախսուեցաւ երկու նոր գիւղերու շինութեան։ Խնամատարութիւնը, հեռատեսութեամբ ուզեց հողին ու մաճին կապել գաղթականները, որոնք արդէն մեծագոյն տհաճութեամբ զուտ երկրագործներ եւ անասնապահներ էին։ Գնուեցան հողեր գիւղերուն չուրջ, և գիւղացիութիւնը լծուեցաւ աշխատանքի։

Ահա՛ գիւղերու պատմութիւնը իր արտաքին գիծերով։ Բայց այս գործը ունի ներքին երես մըն որ ալ չատ չրտակ ու պարզ է տեսնել ուզողին համար և որ վարագուրելու ճիգեր կ'ըլլան «Եփրատ»ի կողմէ, հասկնալի գիտաւորութեամբ։ Սկսինք ժամանասնել։

Նախ, «Եփրատ» գաղթականներու Թիւրքիայէն տեղահանութիւը կը վերագրէ ծանօթ հոսանքին ժը գործունէութեան։ (կարդա՛ Դաշնակցութեան)։ Բնականաբար, ըստ «Եփրատ»ի, 1915ի տարեգրութիւնն ալ ծանօթ հոսանքին երեսէն էր, 96ի դէպքերն ալ։ Այդ մասին ըսելիք չունինք այստեղ։ Այս գրութեան նպատակն դուրս կ'իյնայ քաղաքական խնդիրներ չօչափել։ Մանաւանդ որ ամէն գրիչի չէ արուած պատկերացնել նկարագրի այդօրինակ ահաւոր անկումներ։ Ն՛յն լեզուն և ոճը գործածեցին ու կը գործածեն «Միլլիեթ»ներն ու «Վագըթ»ները։ Սա տարբերութեամբ միայն, որ առաջինները կը հրատարակուին լատինական տառերով և Թիւրքերու կողմէ, իսկ երկրորդը կը սպուի հայ տառերով ու հա՛յ ժարգոց ձեռքով։ Անցնինք սակայն և սկսինք հոնկէ երբ գաղթականները ոտք դրին Սիւրիոյ հիւրընկալ հողին վրայ։

«Եփրատ», օրինակի՛ համեստութեամբ մը, կը յայտարարէ՝ թէ գիւղերը հատատուած են իր «ահագնագին վրայ», mercil Աստուած և մարդիկ չատ լաւ գիտեն, որ մինչդեռ «ծանօթ հոսանքին» թերթերը նգիպոտոէն ու փարիզէն անընդհատ չէին կրնար տեղեկութիւններ հաղորդել իրենց ընթերցողներուն, «Եփրատ»ի հանգանակութեան ցուցակը, ցուրտէն սառած ջերմաչափի պէս, հաստիւր դահեկանէն վեր չբարձրացաւ։ Նման հակասութեանց մէջ չի՛նչալու համար լաւ է որ «Եփրատ»ի նոր խմբագիրը աչքէ անցնէ թերթին հին թիւերը։

«Եփրատ» գիւղերու սահմանին մօտիկ հատատուելիս ալ կ'ուզէ կապել քաղաքական նպատակներու և... «ծանօթ հոսանքին»։ Գիւղերը, ոչ թէ սահմանէն 15 քլմ. հեռու պիտի հատատուէին, ինչպէս կ'ուզէ ցոյց տալ «Եփրատ», այլ 40 քլմ.։ որ յետոյ, հոգացող իշխանութեան հրահանգով վերածուեցաւ 50 քիլօմէթրի։ Այս վերջին տեղափոխութիւնը բաւական տուր նատաւ գիւղացիներուն, քանի որ անոնք իրենց նախկին տեղը ցանք էին ըրած ու աղիւսներ թափած։ Այս եւ նրման չատ մը ձախաւորութիւններ պէտք է վերագրել գիւղերու գործին համար խնամատարութեան կողմէ նչանակուած լիազորին անվարձգիտութեանը։ Արդէն գիւղացիները իրենք էին որ կ'ուզէին հատատուիլ սահմանամերձ վայրերու մէջ, որովհետև, հակառակ ամէն բանէ զրկուելնուն, անոնց հոգիներուն մէջ միչտ անհաչտ էր երկիր վերադառնալու յոյսը։

Եթէ անպայման մէկը պիտի նատեցնենք ամբաստանեալի աթոռին վրայ, պէտք է երթանք մինչև խնամատարութեան լիազորին՝ վերապատուելի Ահարոն Շիրաճեանի քով։ Մէկը, որուն ա՛նձնէ իսկ տուեալ պայմաններուն տակ, կ'անթագրէր քաղաքական անխուսափելի ձախողանք մը... Խնամատարութիւնը անհեռատես գտնուեցաւ ու զրկեց այդ գործին համար բոլորովին անատակ ժարդ մը։ Ջուրի պակասութիւնն ալ, որ գլխաւոր պատճառներէն մէկն էր բնակչութեան ցրուժին, կրնար գոյէ դարմանուիլ աւելին, եթէ Խնամատարութիւնը ականջ տար իրեն հասնող բազմաթիւ տեղեկագիրներուն։ Շատ բնական է որ չենքը իր փլի՛երը հիմերը խախուտ են։ Ու երբէք պէտք չէ զարմանալ, որ իրենց ամբողջ կեանքը հողին ու բոյսերուն հետ անցնող մեր գիւղացիներու ցանած ցորենները չբուսանան, քանի որ, անկախ ջուրի պակասէն, սերմացուն հինցած էր և թափի վերածուած։ Եւ մտածե՛լ, որ վերադարձողներէն ամէն մէկուն ալ ձանձրոյթ էր յանձն առած Աւետեաց երկրին այդ ցորենները բերելու համար մինչև Մնճար երթալու...

Ասոնք բաներ են, որ միայն գիւղերու և գաղթականներու կեանքով ամբիկէն հետաքրքրուղը կրնայ գիտնալ։ «Եփրատ» ինչպէ՞ս կը համարձակի խնդրի էութեան կատարելապէս տեղեակ մարդոց հովեր տալ ինքզինքին և օդին մէջ նետուած խօսքերով այս ու այն անուանարկել, երբ չատ պզտիկ ուշադրանքով մը կրնայ երևան հանել այս գործին բոլոր ծալքերը։

Հանրային դատաստանէ և բարոյական օկզբունքներէ ճառող թերթէ մը կարելի է պահանջել նման զոհողութիւն մը։ կա՛մ չգրել, և կամ ամէն ինչի էութեան թափանցել և ա՛պա միայն ոսկերքան բարբառել։

Հալէպ ԱՐՄԷՆ-ՍՈՒԻՆ

Բացի այդ, Գերմանիոյ Մակեդանիան՝ Բրունսիոյ մէջ տեղի ունեցող տէրօրական դէպքերը դադրեցնելու և անաբևկիչները ծանր պատիժներու դատապարտելու համար արտաքին նախարարութեան բարձրաստիճան պաշտօնատարներէն մին կը բարձր Գօսիսէը նչանակուած է Բրունսիոյ համար, լայն և վճռական իրաւասութիւններով։ Ջենք գիտեր ո՞ր աստիճան գործնական պիտի ըլլայ այս կարգադրութիւնը։

ԱՆՑԵԱԼԷՆ ՅԱՅՏՆՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

1914ի ՎԵՐՋԵՐԸ ԹՈՒՐՔԻԱՆ
ՈՒԶԱԾ ԷՐ ԱՆՋԱՏ ՀԱՇՏՈՒԹԻՒՆ ԿՆՔԵԼ ՖՐԱՆՍԱՑԻ ՀԵՏ

ՏԷԼՔՍԷՒԻ ՇԱՏ ԲՆՈՐՈՇ ՄԷԿ ԽՕՍՔԸ

Օսմանեան կայսրութեան նախկին նախարարներէն եւ ժամանակին Միթհըլիի մէջ իբրեւ կառավարիչ պատասխանատուած հայազգի Ա. Երամ, Ֆրանսական պարբերաթերթի մը մէջ կը հրատարակէ Թուրիոյ կռիւէ պատերազմի սկիզբներու հետապնդուած հաղորդակցութեան վերաբերող եւ շատ հետաքրքրական հետեւեալ յօդուածը.—

—«Թուրքիոյ մասնակցութիւնը պատերազմին մէջ, թէև կը սպասուէր, և սակայն զարմանք պատճառեց մայրաքաղաքին։ Նոյեմբերը անցած առանց արտակարգ իրադարձութեանց, բացի հրատարակուած «Ճիհատ»էն, որ աննըմար անցաւ և Հասան Իզզէթ փաչայի՝ Ռուսերուն դէմ ունեցած խնդրական մէկ յաղողութենէն։ Դեկտեմբերի ընթացքին սակայն, իրերը գէշ գարձուած մը ստացան ժէօն-Թիւրք քաղաքականութեան համար։ Ընվէրը այլևս հոն չէր գտնուէր, իսկ «Ազատական» (Ահրար) կուսակցութիւնը կը վերակազմուէր։ Մտերիմներս պայքար մը սկսաւ գերմանոսէր ժէօն Թիւրքերու դէմ։ Թալէաթը անհանգիստ էր։

«Հաղարաւոր զրոյցներ չրջան կ'ընէին, թէ գերմ. զեկոյցները սուտ էին, թէ Անգլիացիները յաղթականօրէն կ'արշաւէին դէպի Պաղտատ եւ թէ մօտ օրէն պիտի սկսէր յարձակողականը Տարտանէլի դէմ։ Գաղտնի կոչեր կը փակցուէին, մինչև իսկ Այա Սոֆիայի մզկիթին և այլ մզկիթներու պատերուն վրայ։ ժէօն-Թիւրքերը կ'ամբաստանուէին իբրև Գերմանացիներուն ծախուածներ։ Սպաները հակակարգապահական չարժումներու մէջ կը գտնուէին։ Թալէաթ, օրըստօրէ աւելի կը մտահոգուէր և կը սպառնար որ ի հարկին «կէօպէն»ի և «Գրէօլաուս»ի ընդանէնները պիտի դարձներ մայրաքաղաքին վրայ, ռմբակոծումը պատասխէն սկսելով։

Դեկտեմբերի կէսերուն, մայրաքաղաքը ահաբեկուած էր՝ Տարտանէլի գէմ Ֆրանսացիներուն սկսած յաղորդական ռմբակոծութեանց հետևանքով։ Այն ատեն ընդունեցինք գաղտնի մէկ այցելութիւնը Սուլթանի թժիշկին։ Սուլթանը գիտնալով մեր երկարատեւ յարաբերութիւնները Ֆրանս. դեսպանատան հետ, իր թժիշկին միջոցով ուզած էր մեզի արտակարգօրէն լուրջ բան մը հաղորդել։ Բաւական վարանումներէ յետոյ հետևեցանք լսել պայմանով որ —որովհետև ամէն կողմէն կը լրտեսէին մեզ— զեկոյցը ըլլար բերանացի առանց որևէ պաշտօնական թուղթի. վատահելի մարդու մը միջոցաւ։ Դեկտ. 20ին կամ 27ին էր որ ընդունեցի այցելութիւնը սեւամորթի մը՝ որ Սուլթանի մէկ դաչկին հետաքրքիր սպասաւորն էր։ Սեւամորթը ըսաւ մեզի.

—«Ընորին կայսերական Վեհափառութիւնը կը փափաքի իր ողջոյնները հաղորդել Ֆրանսացի ծովակալին եւ իմացնել անոր, թէ օրոշած է զինադադար կնքել, եթէ Տարտանելի ամբակոծումը անմիջապէս գագրի»։

«Մեծ դժուարութեամբ բացատրեցինք սեւամորթին, թէ Ֆրանսան եւ Թուրքիան սահմանագրական երկիրներ են եւ հետեւաբար, Ֆրանսացի ծովակալին ուղղուած նման առաջարկ մը արդիւնք չի տար։ Բայց քանի որ Նորին Վեհափառութիւնը հրամայեց, պիտի աշխատինք իր ցանկութիւնը փոխանցել Ֆրանսայի արտաքին նախարարութեան։ Ապա, լուր ղրկեցինք Սուլթանի զաւկին՝ իշխան Զիհէտտին, թէ չենք կրնար նման քայլ մը առնել, եթէ չունենանք Սուլթանին ըսուարգրութիւնը կրող պաշտօնագիր մը։ Հաւաձայնեցանք, որ պաշտօնագիրը մեր արտաքին տակ պիտի գտնուի այն ատեն, երբ ի վիճակի ըլլանք գըլուխ հանելու մեր յանձնառութիւնը։

Միրապէս, Գալոյ մէջ տիրող գոյավիճակին հետևանքով, Ֆրանսայի եւ Տէլքասէին հետ հաղորդակցելու միջոցներէն քոյորովին զրկուած էինք. երբ կար պրպտուիներէ վերջ գտանք Ֆրանսացի նախկին դիւանագէտ մը Գ. Լուի Սթէկը, որ նախաձեռնող եւ գործունեայ մարդ մըն էր և որ, իբրև հանգստեան կոչուած դեսպան, Գալիս մնացած էր որպէս Օսմանեան Դրաստան ընդհանօրէն։ Գաղտնօրէն տեսնուեցանք ա. նոր հետ գրամատան գրասենեակներուն մէջ և անոր հաղորդեցինք Սուլթանին ցանկութիւնը։ Երեք օր յետոյ, Գ. Սթէկ, Մէհմէտ Բէյատ ե.էն սեպհական տառագրուած հեռագիրը մը, որուն մէջ ցանկութիւն կը յայտնուէր, որպէսզի Թուրքիան անջատ հաշտութիւն կնքէ Ֆրանսայի հետ։ Գ. Սթէկ, այս հեռագիրը փոխանցեց միեւնոյն գրամատան Սոֆիայի անօրէնին, հրահանգելով զայն անմիջապէս հասցնել Ֆրանսական դեսպանատան խաղովակով Ռէ տ'Օրսէյին։

«Քանի մը չաբաթ վերջը սակայն, իշխան Զիհէտտին իմացուց Ս. Սթէկին թէ պէտք է անմիջապէս Գալիպոլիա մեկնի, որոշուած է զինք էնկիւրի աքսորել։

«Մինչ այդ, պատերազմ. ձախողութիւններն ու Ցեփլիններու երևումները, կը չատցնէին մտահոգութիւններն ու զրոյցները։ Էնվէր, հակառակ պարտուած ըլլալուն, վերադարձաւ Գալիպոլի, ուր ահաբեկչական միջոցներով խեղդեց խաղաղասէր «Ազատականներու» բոլոր չարժումները։ Վախցայ, որ պատերազմական չրջանակին եւ մասնաւորապէս միջնորդ սեւամորթի սպասաւորին փոքրիկ մէկ անգազանապահութիւնը, կը մատներ հեռագրին առաքումը եւ մեզ մահուամբ կը պատժէին։ Գաղտնաւակելով որ վիրաբուժական գործողութեան մը համար պէտք է Իտալիա մեկնիմ, յաղողեցայ անցագիր մը առնել եւ 12 Մարտ 1915ին հասայ Փարիզ։ Անմիջապէս գացի արտաքին նախարար Գ. Տէլքասէին մօտ։

—«Ա՜հ, բարեկամս, բաւ ինձի Տէլքասէն, Թուրքերուն հետ ոչ ոք կրնայ վիճաբանիլ։ Անոնք միայն բռունցքը հասկուի կ'առնեն...

«Մեր բոլոր դիմումները այդ չրջանին ի զուր անցան։ Գ. Փէնլըվէն էր միայն, որ հաւանեցաւ մեր ծրագիրներուն։ Միւս Ֆրանսացի քաղաքագէտներն անջատ ամէն բանակցութեան դէմ արտայայտուեցան եւ պնդեցին չարուսնակել պատերազմը, մինչեւ որ ամբողջովին ոչնչացուին Թուրքիոյ գերմանասիրական ոյժերը։ Առաջարկեցինք անմիջապէս պատերազմ հռչակել Գուլհանէի դէմ, որպէսզի Թրակիոյ մեր ձեռք հողերու գրաւումով, Թուրքիան մեկուսացուի եւ ստիպուի հաշտութիւն կնքել։ Նէ սակայն, այս կէտին մէջ ալ մեզ լսող չեղաւ։»

ԱՐԱԲ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ

ՇԻՐԻՄՆԵՐՈՒՆ ԱՂԱՂԱԿԸ

— صراخ القبور —

Երբ լացն ու հեկեկանքները այլևս զինքը ուժասպառ ըրին, փութաց գեւտինը ձեռքերովը փոթելու լռությունկեկ փո՛սմը չինաց. անդին հողին վրայ անշունչ կեցող երիտասարդի մարմինը քաշեց կամացուկ և արիւնլուայ գլուխը բաժնուած ուսերուն վրայ զետեղելէ յետոյ փռսին մէջ գրաւ և հողով ծածկեց. ուսասու զայն գլխահատող սուրին երկաթը և հազկայային վրայ անկեց։

Երթալու կը պատրաստուէր ան.դէպի իրեն յառաջացայ. խրչեցաւ և վախէն գողալ սկսաւ. պահիկ մը վերջ ինքնիրեն գալով ըսաւ ինձ արաստուելից։

— Գնա՛ գանգատէ՛ զիս Ամիրին եթէ ուզես. ինձ համար աւելի լաւ է մեռնիլ և անմօթին ճիրաններէն զիս փրկողին միանալ քան թէ անոր մարմինը գիշատող անասուններուն կեր ձգել ու անցնիլ։

— Ինձմէ մի վախնար, ո՛վ հէգ աղջիկզ գու, պատասխանեցի, ես քու պէս բաղդատ քենէ առալ լացի. հիմա միայն իմացար ինձ թէ անիկա ինչպէ՞ս ազատեցի՞քեզ անմօթին բռունցքէն։

Ասոր վրայ հեծկլտանքներէ ընդհատ ձայնով յարեց։

— Ամիրի սպան մեր դաշտերը եկած էր հարկահաւաքութեան համար. զիս տեսնելուն պէս իմասաւոր և ցանկալի ակնարկ մը ուղղեց ինձ. յետոյ աղքատ հօրս արաքն վրայ դրաւ չափազանց հարկ մը՝ որուն հատուցումին մեր հարուստներն իսկ անկարող են, քիչ յետոյ զիս ձերբակալեց բռնի կերպով Ամիրին պալատը տանելու համար, փոխան պահանջած ոսկիներուն.արգունքներովս աղաչեցի,անօգո՛ւտ...հօրս իեղ ձուքիւնն ու ծերութիւնը մէջ բերելով գթութիւնը 'խնդրեցի, ի զո՛ւր...ահա այն ատեն, յուսահատ, գիւղին մարդիկներուն ձգնուիթի՛ւն պոռացի։ Այս երիտասարդը, նշանածս, հասաւ անոր անողոք ձեռքերէն ազատեց զիս. սպան յետին ձայր բարկացաւ և կ'արձակ որ մէկ հարուածով դիպաւատ պիտի պատկեցնէ զայն. բայց նշանածս կանխեց զինքը.պատէն կախուած հին սուր մը առաւ մէկ հարուածով զգետնեց զայն ի պաշպանութիւն իր կեանքին և իմ պատուոյս։ Մեծանձնութենէն. եղերնագործ մարդասպաններու պէս չփախչեցաւ, այլ կեցաւ հարստահարիչ սպային գիակին քով մինչև որ գինուորները եկան և բանտ քշեցին զինք չղթայակապ։

Այսպէս արտայայտուելէ յետոյ ակնարկ մը նետեց ինձ ու ակնարկ մը՝ մարդուս սիրտը հալոցի մէջ դնող վիշտերու մէջ լողցնող և դարձաւ արձակեց ճիչ մը՝ որ եթերային ալիքներու մէջ դող ու Բրթռացումներ գոյացուց։

* *

Մի քիչ յետոյ նայեցայ ու տեսայ թաթ երիտասարդ մը որ երեսը իր ըզգեստովը ծածկած կուգայ. չնացող կընկան դիակին հասածին պէս կանգ առաւ անոր ոտքը. վերարկուն հանեց, անոր մեռկ անդամները ծածկեց. քովի դաչոյնովը գեաինը փորեց և յետոյ չալկեց զայն հանդարտօրէն և փորած հողերովը ծածկեց զայն, բայց մին մի բան հողին հետ արաւանունքէն մէյ մէկ չիթ արցունք կը խառնէր.

Ցետոյ ինքնարոյս ծաղիկներէն փունջ մը կազմեց ու դրաւ իր ձեռակերտ գերեզմանին վրայ. գլուխը հնկած, աչքերը դէպի գետին, դառնալ ուզեց բայց իսկոյն հետայ իրեն մօտ և ըսի.

— Այս ինչած կինը քու ի՞նչդ կ'ըլլայ, հակառակ Ամիրի կամքին. եկար կեանքդ վտանգեցիր անոր գիչակերներէն ծակոտուած մարմինը պատսպարելով։

Ինձ նայեցա՛.... աչքերն ու արտասուքները արդէն կը խօսէին թէ անիկա որյա՞փ լացեր ու հոկեր է և վիշտընու տխրութիւնը որքա՜ն թօթուած էին զինքը։ Ցաւագին հառաչանքներով խնդրուկ ձայնով մը այսպէս պատասխ.

— Ես այն տարաբաղդ մարդն եմ՝ որ այս հէ՛գ ժանկատարդ կնկան քարերուակ մահացումին պատճառ եղայ. մենք, երկուքս, մանաղ հասակէն զիրար սիրեցինք. քանի՛ մեծցանք, սէրն ալ մեզ հետ մեծցաւ. ուռճացաւ և հասաւ տաւիճանի մը որ ալ սկսանք անոր ծառայել մեր սրտի թրթռացումներով.այդ օրը այլևս տիրական՝ մեր հոգւոյն մէջ գաղտնիք մը դարձած էր պաչտելի։ Օր մը քաղաքէն կը բացակայիմ. դարձիս՝ կը տեղեկանամ որ անոր հայրը իրեն յոյժ ատելի մարդու մը հետ ամուսնացուցած է զինք. այս լուրը ցորեկնեռրս մութ գիշերներու փոխեց. կեանքս դառն հոգեվարք մը դարձաւ. հոգեկան հակումներս զսպելու անհուն ճիգեր կը Թափէի. օրին մէկը, սակայն, անոնք այնքան գրաւեցին և ընդ քարշ տարին զիս որպէս Թէ ակար աչազուրկ մը ըլլայի։Սիրուհիս քով գացի գաղտնի կերպով. միակ նպատակս էր անոր աչքերուն յոյսը տեսնել, ձայնին նուագը լսել։ Առանձինն էր անիկա, իր սև բաղդը կ'ուլար վշաբեկ. նստեցայ հանդարտօրէն մեր երրորդ ընկերն էր պարկեշտութիւնը։ Ծանօթ մը չէր անցած, երբ յանկարծ անոր ամուսինը ներս մտաւ, զիս տեսնելուն պէս սկսաւ.մեր անխառն տեսակցութեան մասին իրեն բացատրութիւն տալ. աղաւոր գազափարները փարատել ուզեցի...բայց ի զո՛ւր. մարդը իր կոյր ձեռքերովը անոր քնքուշ ու նազելի կոկորդէն բռնեց և կրցածին չափ «ձկէ՛ք...դիտեցէք չնացողը՝ իր սիրահարին հետ միացած է...» պոռաց։ Դրացիները փութացին. դիւզորներն ալ՝ տեսնելու համար Թէ ինչ կայ. ամուսինը անոնց կոպիտ ձեռքերուն յանձնեց զայն՝ որ մազերը բեռ.կուած, զգեստները պատռուած տարուեցաւ. մէկը չդպաւ ինձ. որովհետև կոյր օրէնքը և ապականած աւանդութիւնները ժեղանչող կինը կը պատժեն, այր-մարդուն կը ներեն զինք ազատ ձըգելով...։

Սրիտասարդը երեսը ծածկած քազաք դարձաւ։ Եւ ես մնացի խոկանքներուս մէջ տիտո՛ղ մը անոր եաին։

* *

Գալով ծառէն կախուած գողի դիակին, քանի հովը չարժէր ճիւղերը ծառին դիակը կը տատանէր Թեթևակի. որպէս Թէ իր այս չարժուժովը աղաչող մը ըլլար անշրպետի ոգիներէն որ վար առնուին և զինքն ալ գետինն լանջքին վրայ որ վար առնուին ևզինքն ալ գետնի լանջքին վրայ պառկեցնէին մարդասիրութեան զոհին և Սիրոյ նահատակութիւնին մօտ։

Ասոր վրայ երկար չտեւեց, երեւցաւ նիհարակազմ կին մը հին ու մաշած լաթերով, և կեցաւ կախաղանածին մօտ ու սկսաւ լա՛յ...երեսն ու կուրծքը ծեծել հեծեծանքներով. յետոյ ծառին վրայ ելաւ, ականներովը կանեփէ չուանը կրծեց և վերջապէս կարեց,մեռելը գետին ինկաւ թրջած քուրջի մը պէս։ կինը վար իջաւ, միւս երկու գերեզմանին մօտ ուրիչ փոս մը փորեց.դրաւ դիակը անոր մէջ և հողով ծածկեց, գետնէն երկու կաթ փայտ առաւ խաչ մը չինեց եւ անկեց անոր գլխուն վերեւ։ Եւ եկած կողմը դառնալով երթալու եղաւ. ներկայացայ իրեն խնդրեցի որ կեցայ և բսի.

— Ո՛վ կին, ի՞նչ բանէ ժղուած հոս Լկաք և այս գող աւազակը գերեզմանեցիք։

Այն ժամանակ թախիծն ու թչուառութենէ թօչնած ու տրտասունքներ թափելէ յոգնած աչքերովը ինձ նայեցաւ մխրագին ու պատասխանեց։

— Ասիկա իմ ամուսինս, գործավարէ ընկերս և հայրը հինգ խեղճ զաւակաց՝ որոնց ՚ժեծր ուրբ տեսնէ և ամենէ պզտիկը՝ դեռ կաթի վրայ։

ՁԼԳՐԱՆ Խ. ՁԼԳՐԱՆ

Արաբ.Թրգմ. Մ. Պ. ՋԱՏԼՐՁԵԱՆ

(2) (Շար.)

Նոր Միջադէպ Մելիոնեան Ողբանոցին Մէջ

ԳԻՇԵՐԱՅԻՆ ՈՍՏԻԿԱՆԱԿԱՆ ՕԳՆՈՒԹԻՒՆ

24 որբեր կը խլուին

Նիկոսիա 7 Օգոստոս

Ցոյիս 8ի դէպքին ծառուցակութիւնը ցոյցի ուցեցաւ Օգոստոս 3ին երեքաբթի գիշեր, երբ պ. Գրիգոր Կիրակոսեան Լառնաճախէն կը վերադառնար ճամբուելիք որբերու անցագիրներ հանած։

Որբերը միօտ համերաշխութիւն ցոյց տուին իրենց բոլոր խլելուն մէջ։ Այդ օրն ալ իրենց մէկէն մէկը կը գրկեն Տնօրէնին, որպէսզի ետեւ այդ ճամբուելիք որբերուն, միաժամանակ ետեւողութիւնը եւ հնազանդութիւնը յայտնելով։ Պ. Կիրակոսեան կը պատասխանէ թէ տրուած վճիռը ես չի կրնար առնել։ Դիմումը կը կրկնուի բայց արդիւնքը նոյնը կը մնայ։ Որբերու բոլոր միջոցները, իրենց ընկերներու փրկութեան գործին մէջ անհետեւանալի կ'անցնին։ Ապա, գիշեր ժամանակ Պ.Կիրակոսեանի վիլլային տուրջ խայտալ ցոյց կրնեն։ Պահակ ոսթիկաններ արմուկը լսելով դէպքին վայրը կը հասնի որ առաջին դէպքին ի վեր հոն կը մնար։ Պ. Կիրակոսեան ոսթիկանին կը հրահանգէ ինչ մը անդին յիմարանոց երթալ եւ անկէ թելեֆօն ընել Լառնաճայի ոսթիկանութեան։ Հայ բռնակալին հրամանը վայրկեանի մէջ կը գործադրուի։

գիշեր ժամանակ անագին թիւով սուիճաւոր ոսթիկաններ առաջնորդութեամբ բուրէ չավուշի մը կը մտնեն հաստատութենէն ներս։ Աղջկանց բաժնին մէջ գտնուող որբուհիները որոնք իրենց գործօն մասնակցութիւնը բերած էին ցոյցին, ի տես մուրթին մէջ ողացող մեռկ սուիններու անագին ճիչեր կը բարձրացնեն, իրարանցում, օփորութիւն լաց ու կոծ։

Ահա ձեզի Հայ Նազըմ փաշա մը. կ'ալ աւելի սուր միջոցը ասակերս կրթելու համ բուրէ եաքաղանէն ազատուած հայ որդիները յանձնել ոսթիկաններու սուիններն ու գնդիները։ Դէպքին յաջորդ օրը, վրան բաց օթոցներ գալով որոնք օրթապատուած են հաւնոցի ծակ ծակ թելերով, 24 որբեր կը փոխադրեն Լառնաճայի ճաւհանգիստը։ Այս օթոցները մասնաւոր կերպով օինուած էին անցեալ Հոկ. 21ի կողոպտ խռովութեան խառթիւ հաղթահանած յանցաւորներ փոխադրելու համար։ Այս անցքերը աւելի եւս խորացուցին Կիպրահայութեան վրդովումը։ Կիրակոսեան ինչ որ է որբանոցին մէջ ասակերսութեան աչքին ցոյցն է հաղթ ժողովուրդի աչքին։ եւ ճկաստել որ Կիպրոս գիւղական պատսպարութեան ատ է տարիմ իվեր եւ գրգռութիւն հանողը գիւղական օրենքով կը պատժուի։ Արդարօրէն կրնամ Կիպրահայութեան երեսին պոռալ զգող սիրտ դողոր ամենապզտիկ մեկ անհատականութեան համար ան-

---

կելէ վերջ, գետնէն երկու կաթ փայտ առաւ խաչ մը չինեց եւ անկեց անոր գլխուն վերեւ։ Եւ եկած կողմը դառնալով երթալու եղաւ. ներկայացայ իրեն խնդրեցի որ կեցայ և բսի.

— Ո՛վ կին, ի՞նչ բանէ ժղուած հոս Լկաք և այս գող աւազակը գերեզմանեցիք։

Այն ժամանակ թախիծն ու թչուառութենէ թօչնած ու տրտասունքներ թափելէ յոգնած աչքերովը ինձ նայեցաւ մխրագին ու պատասխանեց։

— Ասիկա իմ ամուսինս, գործավարէ ընկերս և հայրը հինգ խեղճ զաւակաց՝ որոնց ՚ժեծր ուրբ տեսնէ և ամենէ պզտիկը՝ դեռ կաթի վրայ։

ՁԼԳՐԱՆ Խ. ՁԼԳՐԱՆ

Արաբ.Թրգմ. Մ. Պ. ՋԱՏԼՐՁԵԱՆ

(2) (Շար.)

ԳԻՏԱԿԱՆ ՔՐՈՆԻԿ

Շնորհիւ նոր հնարուած գործիքի մը որ քիլոմիթրը կր կոչուի կարելի է կանիւատեսել երկրաշարժ մը երբ ամակաւին հրաբխային պայթիւնները սկսած չեն։ Երկու միջոցով կարելի է ասիկա կանխագուշակել. ա) ճօճանակով մը երկրի մակերեսին վերիվայրումները չափել. բ) լոյսի իրերախառնուածք որ երկու զուգահեռական մակերեսներէ կը ցոլանայ։

* *

Եւրոպայի զանազան մասերուն մէջ մեքենաներ կառուցուած են որոնք մարդկային կը ծառայեն։ Երբ ոևէ մէկը ասոնց վրայ կայնի մեքենան փոխանակ մարդուն ծանրութիւնը թուանշանով ցուցնելու այլ ուղղակի անոր կը խօսի։ Զոր օր. եթէ մարդ մը 65 քիլօ կը կշռէ, մեքենան բարձրաձայն կը խօսի «65 քիլօ»։

* *

Ժամագործ մը տեսակ մը ժամացոյց չինեց զոր միայն մէկ ալաքէ կը բաղկանայ ամակայն և այնպէս երկու ալաքով ժամացոյցներուն պէս ճիշդ ժամանակը կը ցուցնէ։ Այս ալաքը չի թառոլիր այլ հաւկթաձև մեկերեսի մը վրայ կը դառնայ։ 12 ժամուան մէջ մէկ անգամ մի ժամացոյցին բոլորագիծը կը բոլորէ։

* *

Երբ գիշեր ատեն հապճեպով ածիլուիլ ուզես ստիպողական գործի մը պատճառաւ, սակայն դժբախտաբար լապտերիդ քարիւղը հատած է, հոգ մի՛ ըներ ատոր համար եթէ գործածեց նոր հնարուած ածելիի մը մէկ նժոյգը զոր ինքդին լոյս կուտայ։ Այս ածելին պատրաստուած կոչուած նիւթէ մը չինուած է. ելեկտրական պաթարիա մը և ապակիէ գունդէ մը կը բաղկանայ որոնք լոյս կ'արտադրեն անոր։ Ածելին այնպէս չինուած է որ լոյսը կը ցոլացնէ եթեսին այն մասին վրայ զոր պիտի ածիլես։

* *

Շատ մը հիւանդ և առողջ մարդոց վրայ գործողութիւն կատարելէն ետք Ամերիկացի բժիշկներ գտան թէ գործուներու կեդրոնը ուղեղին ձախ մասին մէջ կը գտնուի։

* *

Մի քանի դատապարտեալ մարդիկ որոնք բանտէն փախած էին երբ անոնց կօրիկները Ք. ճառագայթով քննուեցան անոնց մէջ չատ փոքր գործիքներ դրրած էին բանտին գետները կամ պատերը ծակելու և դուրս փախելու համար։

Թրէնի երկաթուղիի ինքնաբերաբար կր չինուի չնորհիւ նոր հնարուած մեքենայի մը։ Այդ մեքենան երկաթուղիի ճամբան ինքնաբերաբար թէ կը մաքրէ և թէ կը կառուցանէ։ Հետևաբար այլևս նոյն իսկ առաջնայ թուոյն կիտուն չպի գործաւորի պէտք չկայ երկաթուղի կառուցանելու այլ մի քանի հոգի կը բաւէ մեքենան աշխատցնելու և ճամբուն ուղղութեանը նայելու։

* *

Հակայ ժամացոյց մը կառուցուեցաւ Լոնտոնի մէջ որուն ժակերեսը 25 քառակուսի ոտք է։ վայրկեանը ցուցնող ալաքին երկայնութիւնը 11 ոտք և վեց մանչափ է, իսկ միւս ալաքը ուղիը ոտք և ուղիը մանչափ երկայնութիւն ունի։ Փոքր ելեքտրական ժամացոյց մը կ'աշխատցնէ այս հակայ գործիքը։

* *

Զուիցերիական Ալպիաններու մէջ արուեստական լիճ մը պիտի կ'առուցուի որուն ծովէն սւնեցած բարձրութիւնը 7000 ոտք պիտի ըլլայ։ Այս լիճը թուռմբով մը պիտի չրխպատուի որուն երկայնութիւնը 1500 ոտք պիտի ըլլայ, բարձրութիւնը 300 ոտք և թանձրութիւնը 250 ոտք։ Այս լիճը չրեղեքարակայան մը պիտի ըլլայ ոյժ արտադրելու համար։

* *

Տօքթ. Սիւլիվան քժշկապետր կը հաստատէ թէ յօդացաւ հիւանդութիւնը պարզապէս ծծումբի պակասութենէն է որ յառաջ կուգայ։

* *

Մամմութի մը (mammott) գանկը գտնուեցաւ Ֆլորիտանցի (Ամերիկա) մէջ որը 20.000 տարի առաջ թափառած է աչխարհիս վրայ։ կենդանւոյն գանկին մէջ նետ մը գտնուած է որով գիտունները կ'եզրակացնեն մարդ և մամմութը միևնոյն ժամանակ ապրած են աչխարհի վրայ։

* *

Ինչպէս ըսինք ածիլուիլը կարելի է մութին մէջ սակայն ասկէ կարևոր բան մըն ալ կայ զոր ալ աւելի պէտք է մութին մէջ ընել, այն ալ գրելն է։ Այս նպատակին համար տեսակ մը մատիտ չինուած է որ իր մէջ փոքր լապտ մը ունի և բաւականաչափ լոյս կ'արտադրէ մութին մէջ գրելու համար։ Լապտերին լոյսը թուղթին վրայ կը ցոլացուի այնպէս որ գրելը գիւրին կ'ըլլայ։

ՀԱՑԿ ՓՈԼԱՏԵԱՆ

ԱԶԴ

Շահագրգռուողներուն խնդրանքին վրայ, Առաջնորդարանս կը ծանուցանէ թէ, Երուսաղէմաբնակներ կեսարիացի Յովհաննէս Մէրճանեանի և Էվէրէկցի Լուսիա Էօժէնեանի ամուսնութիւնը լուծուած է Դատաստանական Ժողովրդոյ 3 Սեպտ 1930 թուականին գումարուած իրդ, նիստին մէջ տրուած որոշումով։

ԱՌԱՋՆՈՐԴԱՐԱՆ ՀԱՑՈՑ

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ԱԶԴԱՐԱՐԱԳԻՐ

Դատաստանական Ժողովուրդս 11 Մարս 1931 թուականին գումարուած իր ԽԵ.րդ նիստին մէջ որոշած եր լուծել բնիկ Հաճընցի Ալէքսան Ժայռաուրեանի — Գէյրութբցակ — եւ Տնօրէ- Նոլցի առաջմ բնակավայրը անձանօթ Առուսեակ Միքայէլեանի ամուսնութիւնը, առաջնոյն տալով վերամուսնութեան իրաւունք եւ վերոյիշեալ ցոյն իրաւունքեն։

Նկատելով որ սոյն որոշումը տրուած է ի բացակայութեան Առուսեակ Միքայէլեանի եւ նախադաս ասթիճանով, ներկայ ազդարարագրով կը հաղորդուի յիշեալ Առուսեակ Միքայէլեանի թէ, թուականիս սկսեալ երեք ամիս պայմանաժամ կը տրուի իրեն օգտուելու համար դիմողութեան իր իրաւունքեն, օրինական ձեւերով դիմելով Ազգ. իրաւասու ժամանոյն, հակառակ պարագային տրուած որոշումը պիտի սանայ վերջնական հանգամանք։

Գէյրութ 1 Օգոստոս 1932 ԴԱՏԱՍՏԱՆԱԿԱՆ ԺՈՐՀՈՒՐԴ

Ազգ.ին Առաջնորդարան ՀԱՑՈՑ ԼԻՊԱՆԱՆ

ՏԱՐՏԱՆԵԼԻ ՊԱՏԵՐԱԶՄԸ

Միևնոյն ատեն Սէմիւել-իւլ-Գահրի և Հելլէսի հրուանգանը ռմբակոծուած ժամանակ (Y) անուանուած եզերքն ալ զինուոր ցամաք պիտի ելլէր։ Այս նիստին մէջ վերջնականապէս որոշում տրուեցաւ որ եթէ օդերը Թոյլատու ըլլային ցամաքահանումը պիտի սկսէր Ապրիլ 23ին։

Բանակը որքան ատեն որ Մունարոսի և Թրէպուքիի ծոցը գտնուեցաւ, անձայն անշչուկ նաւակներով ցամաքահանումի փորձեր կատարուեցան։ Մունարոսի մէջ ծովը հանգարտ եղած ժամանակ խանդավառ զինուորներով յաճախ կը լեցուէր նաւակները։ Այս մարզանքները զինուորներուն բարոյական կորովը բարձրացուց և անուղղակի նպատակ անոնց ֆիզիքական առողջութեանը։ Ուրվեր Գիլճէ նաեւ ալ ծովերքը ժամենալով ցամաքահանումի փորձեր կատարեց։ Զինուորները, ցամաքի վրայ պէտք ունենալիք բոլոր պիտոյքները հետերնին առնելով եզերք ելան։ Ցամաքահանումի գործողութեան համար զինուորներուն մէյմէկ գրքոյկ ալ տրուեցաւ։

Պատերազմական վայրերը լաւ կերպով ճանչնալու և կարելիութեան առիմանի մէջ սպաներուն գաղափար մը կազմել տալու համար, մտածուեցաւ տրագընթաց եզերապաններու մէջ նետեցնելով Տիւզճէ Աատ ղրկել։

Թուրքերը այնքան տեղեակ էին անգլիական պատրաստութիւններու մասին որ այլևս ե և է անպատեհութիւն չի կար նման պատրաններու մէջ։ Այսուհանդերձ առ ի նախզուչութիւնն սպաներուն չի Թոյլատրուեցաւ որ պաշտօնական զգեստով երեան նաւին վրայ ցամաք մտեցած ժամանակնին։

Միւս կողմէ նաւատորմը կը չարունակէր ամրողջ ծովեզերքները պաշպանութեան տակ պահել։ Առիթը ներկայացած ժամանակ, կաշխատէր քանդել Թշնամիին պաշպանողական կազմակերպութիւնները։ Շնորհիւ ձեռք առնուած այս խիստ միջոցներուն, ցամաքահանումէն երկու օր առաջ Գուիճ էլիգապէք զրահաւորէն լուր արուեցաւ Թէ (W) անուանուած ծովեզերքը փշապատ Թելեր գոյութիւն չունին Թէև, բայց և այնպէս խիստ հաւանաբար ականներ գրուած էին։ Հաճկցուեցաւ որ նպատաւոր օդով մէկ քանի մօտ Թէօռներ այդ եզերքին հիւսիս-արևմտեան կողմը պիտի կրնային անվտանգ գինուոր ցամաք հանել։

Լիման Ֆօն Զանտէրս Մարտ 26ին կէլիպօլու ելաւ, և անմիջապէս պաշպանութեան կազմակերպութիւնը գլխովին բարեփոխելու որոշում առաւ։ Այս մասին իր յիշատակներուն մէջ հետևեալը կը գրէ. «Սկզբունքիս հակառակ լսելով, հին դրութեան մը համաձայն, սահմանապլուխ մը պաշպանելու նման գինուորները չարած էին։ Թէև այս միջոցին չնորհիւ թշնամին քիչ չատ դիմադրութեան պիտի հանդիպէր, բայց և այնպէս պահեստի ուժերու չգոյութեան պատճառաւ այդ դիմադրութիւնը չէր կրնար տևական դառնալ»։

Այդ պատճառաւ հրամայեց որ բոլոր զօրամասերը իրարու մօտ հաւաքուին, իսկ ծովեզերքը փոքր ուժեր միայն պիտի մնային։

Երբ Լիման Ֆօն Զանտէրս կէլիպօլու հասաւ, գրեթէ անկարելի էր հասկնալ թէ ո՞ւր կը գտնուէին Բրքական ուժերը։ Բայց վեր ի վերոյ հետևեալ կերպով բաժնուած էին այդ ուժերը։ Եօթերորդ զօրաբաժինը Գուլայիրի գիծը կը բռնէր և այդ տեղէն կատարուելիք Թշնամի ցամաքահանումին դիմադրելու կը պատրաստուէր։

Այդ կէտէն մինչև Սուվլայի ծոցը երկարող եզերքներն ալ ոսթիկան-զինուորներու երկու չոկատներ կը պաշպանէին։ Սուվլայէն դէպի Սէյտ իւլ Գահր դիմն ալ 9րդ և 19րդ զօրաբաժիններ՚պիտի պաշպանէին։ 19րդ զօրաբաժինը նոր կազմուած էր եւ Մուսթաֆա Քեմալ պէյի հրամանատարութեան տակ կը գտնուէր։ Իններորդ զօրաբաժինն կէսն ալ։ Գուլգալէ և Եէնիչէհիր զրկուած էին։ 11րդ զօրաբաժինը Անաթօլուի կողմը կը գտնուէր։ Ցանգգալէ քաղաքին մէջ ալ մաս մը ուժեր կային։ Իսկ ծովեզերքի երկայնքը ոսթիկան-զինուորներու երեք չոկատներ դրուած էին։ Թէեթիֆ տեսակէտով երբ նայինք այս ուժերուն, պիտի տեսնենք որ Գուլգալէ, Սէյտ իւլ Գահր և Եէնիչէհիր գտնուող ուժերը ուղղակի կապ չունէին իրենց հրամանատարներուն հետ և առաւելապէս անոնք ենթակայ էին նեղուցներուն ամրոցներուն և Քնդանօթաձիգներու հրամանատարներուն։

Ցամաքային զինուորներուն օդանաւեր ալ չէին յատկացուած։ Ցանգգալէ գտնուղ քանի մը օդանաւերը խըրամներու հրամանատարներուն տրուած էին և այդ ալ պէտքին չէր կրնար բաւարարութիւն ընծայել։

Վոսփորի նեղուցն ալ մէջը ըլլալով, Գալսոյ և Զանգգալէի պաշպանութեան համար միմիայն 9 զօրաբաժիններ յատկացուած էին։ Ասոնցմէ 3րդ զօրաբաժինին, Ցանգգալէ մեկնելու հաւար Մարտ 12ին հրամանատարութենէ հանդերձ, հազիւ Ապրիլի տասնչին չաթիուն կրցած է ճամբայ ելլել։ Այս զօրաբաժնին եաեւէն ձիաւորներու չոկատ մըն ալ ղրկուեցաւ, և Բրքական աղբիւրներէ բխած տեղեկութիւն ներու համաձայն Ցանգգալէ գտնուղ Բրքական ընդհանուր ուժերու Թիւը 84 հազար հոգիի չանգած էր։ Ասոնց մէջ անզէն,և ասկից անկից ճարուած զինուորներ ալ կային։ Բայց սաոյգ է որ զինեալ ուժերուն Թիւը 45 հազարը կ'անցնէր։

Լիման Ֆօն Զանտէրս իր յիշատակներուն մէջ կ'ըսէ Թէ, 1915ի գարնան, Ցանգգալէի մէջ մեծ դժուարութիւններու հանդիպած է և վերջի վերջոյ կրցած է հարթել։ ուրեմն կ'արժէ որ բաղդատական մը դնենք այդ դժուարութիւններուն հետ որոնց ենթարկուեցաւ նաև անգլիական Ընդհ. Հրամանատարութիւնը։

Դերման զօրավարը այն համոզումը ունէր Թէ, Թշնամին առաւելապէս գիտէր որ ցամաք պիտի հանէր։ Որովհետև այդ վայրը Թէ՛ Պոզճա Ատայի մօտ էր եւ Թէ՛ ալ կարելիէր կարճ ժամանակուայ մը ընթացքին մեծ ուժեր ցամաք հանել։ Եւ դեռ այս կարգի չատ մը պատճառներ նախատեսել կուտային Թէ Թշնամին այդ կէտէն յարձակումի պիտի սկսի։ Մովեզերքին մօտակայ բարձր դիրքերը, ցամաք ելելիք հետեւազօրքերը կրնար Թնդանօթի կրակի տակ պահել։

(22) (Շար.)

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ ԽԱՌՆԱԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

ՎԻՃԱԿԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Գերմանիոյ մէջ ծագած քաղաքական խլրտումներուն զոհ գացողներուն

Պէրլին.— Կ'սպասուի որ շուտով հրովարտակ մը հրատարակուի որով խիստ պատիժներ պիտի սահմանուին հրազէն եւ պայթուցիկներ գործածողներուն դէմ։

Պաշտօնական թուանշանները կը ցուցնեն թէ պ. Ֆօն Բաբէնի դահլիճին մասին 31ին իշխանութեան գլուխ անցնելէն ի վեր, 130 հոգի սպաննուած են եւ հազար հոգիէ աւելի ալ ծանրապէս վիրաւորուած Գերմանիոյ զանազան մասերուն մէջ ծագած քաղաքական խռովութեանց ընթացքին։

Առանց Պէրլինը հաշուելու, միայն Բրուսիոյ մէջ արձանագրուած են տերորիզմի 322 դէպքեր. սոյն դէպքերուն 203 հատին մէջ յանցաւորները եղած են համայնավարականները, 75 հատին մէջ՝ Նազիները եւ 21 հատին մէջ հանրապետականները։

Տէրրորիզմի արարքները կը շարունակեն ամբողջ Գերմանիոյ մէջ։

Համայնավարականները պատասխանատու են յաճախ, բայց երեւութապէս ընտրութիւններէն ի վեր Նազիները պատասխանատու են յաճախ։

ՔԷՕՆԻԿՍՊԷՐԿԻ ՄԷՋ ԳՈՐԾՈՒԱԾ ՏԷՐՐՕՐԱԿԱՆ ԱՐԱՐՔՆԵՐԸ ԵՒ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆԸ

Քէօնիկսպէրկ.— Մինչեւ հիմա, Հիթլէրեան զինուորական կազմակերպութեան անդամներէն քանի եւ մէկ հոգի ձերբակալուած են վերջին խռովութեանց սպանութեանց եւ մահափորձներու մասնակցած ըլլալուն համար։

Մահուան պատիժը չկրնար գործադրուիլ ձերբակալեալ այս անձերու դէմ նկատելով որ անոնք իրենց ոճիրները գործած են նոր օրէնքին հրատարակութենէն առաջ։

Գերմանական պետութեան Բրուսիոյ Բ. Գօմիսէրը ներքին գործոց նախարարութեան բարձրաստիճան պաշտօնեաներէն մէկը նշանակեց իբրեւ յատուկ Կոմիսէր որուն պաշտօնը պիտի ըլլայ լոյս սփռել Քէօնիկսպէրկի մէջ գործուած տէրրորական արարքներուն շուրջ։

ՆԱԶԻՆԵՐՈՒ ԽԼՐՏՈՒՄՆԵՐԸ

Քէօնիկսպէրկ.— Ծայրայեղ ընկերակցութեանց շարժումներուն վրայ հսկելու պաշտօն ունեցող երկու գաղտնի ոստիկաններ յարձակում կրեցին քառասուն հոգիէ չափ եղող խումբի մը կողմէ։

Զերբակալուած անձերու մէջ հինգ հոգի գտնուեցան որոնք զէնք ունէին։

Ոստիկանութիւնը յարմար ատենին երեւան հանեց խորհրդաւոր յարձակում մը որը ծրագրուած էր բանւորական սէնտիքաներու կեդրոնատեղիին դէմ։

Հաստատուեցաւ թէ յանցաւորներէն տասն եւ երեք հոգին անդամ են Հիթլէրեան զինուորական կազմակերպութեան։ Սոյն կազմակերպութեան տեղական ղեկավարը նոյն ձերբակալեալներուն մէջ։

ՊՕԼԻՎԻԱ ԲԱՐԱԿՈՒԱՑԱԿԱՆ ՎԷՃԸ ԿԸ ԾԱՐՈՒՆԱԿԻՒ

Գուէնօս—Այրէս.— Սուէնքսհօնէն կը հեռագրուի թէ Պօլիվիացիք յարձակած են Այալա ամրոցին դէմ, բայց ետ մղուած են։

ԲԱՐԵԽՕՍՆԵՐՈՒ ԳՈՐԾԸ ԴԺՈՒԱՐԻՆ Է

Ժընէվ.— Ազգ. Դաշնակցութեան ընդհ. քարտուղարութիւնը ստացաւ Բարակուայի եւ Պօլիվիոյ հեռագրական պատասխանները։

Երկու կառավարութիւնները սկզբունքով կ'ընդունին Կրան Շաքօյի վերաբերեալ վէճին հաշտարար եղանակով լուծումը։

Բարակուայի հաւանութիւնը առանց պայմանի է, մինչդեռ Պօլովիան կը պնդէ որ վէճը ենթարկուի իրաւարարատեանի մը գնահատումին համաձայն պիտի ըլլար երկրին վեհապետական իրաւունքներէն հրաժարելու։

ՊՕԼԻՎԻՈՅ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԸ

Պէրլին.— Լա Բազն ոտացուած հեռագիրներու համաձայն, պօլիվիական կառավարութիւնը ընդունած է հարաւային ամերիկեան պետութեանց կողմէ ներկայացուած այն առաջարկութիւնները թէ Բարակուայի հետ ոկսած բռնութիւնները դադրեցնելու կարելիութիւն ոեւէմէկ դաշտի նուիրելու համար որ չհզոր դաշտացի մը կողմէ ներին Կրան Շաքօյի խնդիրը։

Բարակուայի կառավարութիւնը այո պայմանները ընդունած էր արդէն բանի մը օր առաջ։

Պօլիվիական կառավարութիւնը իր հաւանութիւնը կոռոդադոռ կարգ մը պայմաններու եւ կը մերժէ մանաւանդ հետեւանք տալու կաշառած այն թելադրութեան թէ պօլիվիական բանակները եռ հատուելու են Յուլիս 1ին առաջ իրենց գծուած դիրքերուն վրայ։

Բհոյալի խորհրդարանին մէկ բանաձեւը

Լիմա։— Սահմանադիր ժողովը հետեւեալ բանաձեւը մը որով ցաւ կը յայտնէ Պօլիվիա-բարակուայական վէճին համար եւ կը ծափահարէ Ազգ. Դաշնակցութեան եւ ամերիկեան ժողովուրդներու կողմէ ի նպաստ իրաւարարութեան բախտուած ջանքերը։

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ՈՍԿԻԻ ԱՆԿՈՒՄԸ

Այս անկման պատճառն է տօլարի հաստատ պահանջի գոյութիւնը

Լոնտոն։—Անգլիական ոսկեդրամ ոսկիին վրայ 28 օրիկնի հետեւով գործադնութիւններ կատարուեցան։

Օսար դրամներու եւ հին գոհարեղէններու վրայ այլ ոգեւորեալ գործադնութիւններ կատարուեցան։

Ասոր պատճառը է տոլարի համար գոյութիւն ունեցող պահանջը, որուն հետեւանօք Անգ. ոսկին անկում կրեց եւ մեծաղ ոսկիին գիներ բարձրացան։

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ՏԵՂԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՍԻՒՐԻՈՅ ԵՒ ՖՐԱՆՍԱՅԻ ՄԻՋԵԻ ԴԱՇՆԱԳԻՐ

ԴԱՇՆԱԳՐԻ ՀԻՄՈՒՆՔՆԵՐԸ

Ֆրանսերէն *Լիպէրթէ* թերթը Սիւրիոյ եւ Ֆրանսայի միջեւ կնքուելիք դաշնագրի հիմունքներուն մասին հետեւեալը կը գրէ.—

1. Ազգերու Դասակարգութեան ընդհանուր բոլոր ձեռնարկներուն իրաւունքներուն պաշտպանութիւնը.

2. Փոխադարձաբար իրաւունքներուն պաշտպանութիւնը.

3. Սիւրիոյ անունով Ֆրանսական կառավարութեան կողմէ կնքուած բոլոր համաձայնագրերու եւ դաշնագիրներու յարգումը.

4. Կառավարական եւ մասնագիտական ճիւղերու մէջ Ֆրանսացի մասնագէտներ գործածել, եթէ պէտք ըլլան.

5. Առաջին եւ դիւանագիտական ներկայացուցչութիւնը պահել Ֆրանսական կառավարութեան ձեռքը։ Ֆրանսան իր ծախքերու փոխարէնը կ'սպասէ Սիւրիական գանձէն։

6. Սիւրիա կանգնակցի Ազգերու Դասակարգութեան.

ՊԷՏՐՈՒՔԻ ԺԱՄԱՑՈՅՑԸ ԵՒ ՊՐ. ՄԱՐՏԻՐՈՍ ԱԼԲՈՒՆԵԱՆ

Մեր ընթերցողներ կը յիշեն անուշօ որ մեծահարուստ Լիբանանցի մը, Պ.Միոել Ապրթ, երկար տարիներէ իվեր հաստատուած Հարաւային Ամերիկա, Լիբանանցի այցելութենէ առիթով մեծ ժամանցոյց մը նուիրեց Գէյրութ քաղաքին։

Ժամացոյցին պատուանդանին ծիսութիւնը յանձնուած է այժմ ճարտարագէտ Պ. Մարտիրոս Ալբունեանի։

Ուրախ եմ բսելու որ մասնաւոր ընծիյ յանձնախումբի մը ներկայացուած բազմաթիւ յատակագիծներէն Պ. Մ. Ալբունեանինը ընտրուեցաւ։

Ժամացոյցը պիտի կանգնի հորիզոնականի նորաշէն օճիին առջեւ, որուն կանուցումը եւս կը կատարէ մեր հայրենակիցը։

ԳՈՂՈՒԹԻՒՆ ՁԻՒՆԻ ԿԱՌԱՎԱՐԱԿԱՆ ՍՆՏՈՒԿԷՆ

Քէարուանի գայմագամութեան կեդրոնը ամէն ամառ Ձիւնիկ կը փոխադրուի Ղազիր։ Այս տարի ալ ժամանակին փոխադրուած էին։ Սլմեական պատճառներէ Նէոնէքալյա Բիօա, օրական երեկոյ կը կղպէ դրամարկղը, որուն մէջ 3000 տկրն. ոսկի եւ 1500 ոսկինոց ալ դրոշմաթուղթ կը գտնուէր։ Սրկէ առաւօտ երբ Նէոնքալյա իր պատճառներէն կուգայ կը տեսնէ որ դուռը բացուած եւ դրամարկղն ալ բաց։ Կը տեսնէ որ պատրաստ գումարներ դրոշմաթուղթեր բոլոր են։ Լուր կուտայ գայմագամին եւ կը ձեռնարկուի խիստ հետաքննութեան։ Ցարդ գտնուած չեն գողերը։

ՄՈՎՈՒ ԱՂԷՏ ՄԸ ԵՒՍ

Անհնչ Շալուպ անուն իսան տարեկան երիտասարդ մը, Թրիբոլիի մէջ, ծով մրցած էր լողալու համար։ Սակայն երբեմն լողալ չէր գիտեր։ Քիչ վերջ ալիքները գիտէ կը խեղդէ եւ կը տանին բացերը։ Անհնչ կը պոռայ եւ կը ճչայ. ոչ ոք օգնութեան չի փութար եւ երիտասարդը ծովամոյն կըլլայ։

Հազիւ երկու ժամ վերջ կրցած են դուրս հանել անոր մարմինը ծովէն։

ԽՆԱՅՈՂԱԿԱՆ ՁԵՌՆԱՐԿՆԵՐ

ԴՐԱՄԱՏՈՒՆԵՐՆ ԱԼ ՍԿՍԱՆ ԽՆԱՅՈՂՈՒԹԻՒՆ ԸՆԵԼ

Խնայողութիւնը սկսած է ներս դրամատուներու մէջ։

Սիւրիական դրամատուն վարչական խորհուրդը ժողով մը գումարելով որոշած է կարեւոր խնայողութիւններ ընել. նախ պակսեցնելով իրենց պատասխանատուն քիւր եւ երկրորդ պակսեցնելով ամսականները։ Վեց տեղացի պատասխանատու հանուիլը որոշուածէ Գէյրութի կեդրոնին հանուիլը եւ մէկ պատասխանատու ալ Թրիբոլիին։

Պատասխան հանուած պատասխանատուներ շատ գէշ ազդուած են եւ բողոքած Փարիզի կեդրոնին մօտ։

Հասկցուած է որ միւս դրամատուներ ալ միեւնոյն ծրագիրը ունին։

ՎԱՐՁԻՔԻ ՄԸ ԵՂԵՐԱԿԱՆ ՄԱՀԸ

Մարուն Դաոր անուն վարիչ մը Գէյրութի մէջ յանցանք մը գործած ըլլալուն համար իր պատասխանատուին ձեռքին։ Մարուն շատ յուզուած էր արդէն, երբ լուր առաւ թէ իր պզտիկ հրախտն Զուգ գիւղին մէջ հիւանդ է։ Առանց նկատի առնելու որ պատասխանատուն ան ձեռքին, ճամբորդեր կատնէ եւ կր մեկնի իր գիւղը։ Ճամբան վերջին ծայրայեղութեամբ կը քշէ։ Զուգ չհասած, անկիւնէ մը դառնալու միջոցին կր շրջի իննիսնամեայ եւ կինյան ճամբորդեր։ Իննիսնամեայի փեղկի ապակին կրծուելով կր խրի վարիչի գանկը եւ գայն երկուքի կր բաժնէ։ Մահր կրլլայ յանկարծական, իսկ երկու ՝ ճամբորդներ ոչ մէկ վնաս չեն կրեր։

ՈՁԻ՞Ր ԹԷ ԱՆՁՆԱՍՊԱՆՈՒԹԻՒՆ

Անցած օրերը գրած էինք որ Լիբանանի խորհուրդ գիւղին մէջ խալիլ Հասսան անուն գիւղացիոջ մը կախուած գտնուած է իր տան մէջ։ Բոլոր թերթերն ալ կարծեցին որ անձնասպանութիւն մը տեղի ունեցած է։ Սակայն ներքնաքննութիւնը որոշած է որ խալիլ Հասսան չէ ինքնասպանութիւն ըրած, այլ զոհ գացած է ոճիրի մը։

Այժմ խնդիրը ներքնաքննութեան ձեռ ներկայացուած է երեւան հանելու համար ոճրագործները։

ԽՈՐՀՐԴԱՒՈՐ ՄԱՀ ՄԸ

Հապիպ Ձօրճ Հասսան անուն գործաւոր մը, օրինութեան մը վրայ ոտխասած միջոցին ուսին վրայ վերէն մահ մը կիյնայ եւ թեթեւօրէն կր վիրաւորէ։ Բրժիկի մը կր դիմէ. բժիկը յայտնելէ վերջ թէ անկարեւոր է վէրքը պէտք եղած դարմանումը կրնէ։ Գործաւորը անմոգ եւ ուրախ կր վերադառնայ տունը, իր ազգականներուն հետ կր նստի, կր խօսի։ Ուշ ատեն անկողին կր մտնէ եւ անգամ մրն ալ չարթնար։ Իր ընտանիքի անդամներ կր տեսնեն առտուն որ Հապիպ մեռած է։

ՄԻՇՏ ԽՆԱՅՈՂՈՒԹԻՒՆ

Կառավարութեան պետ Ն. Վ. Պ.Շարլ Տէպպաս, Ֆրանսերէն լեզուով օրքաբերական մը հանած է, ուղղուած բոլոր պատասխանատուներու տնօրէններուն, որով կր հրահանգէ կարելի եղած բոլոր խնայողութիւններ ընել իրենց պատասխանատուներուն մէջ։

ՁԵՂՏԱՐԱՐ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՄԸ ԼԻԲԱՆԱՆԻ ՄԷՋ

ԱՆՈՆՑ ՂԵԿԱՎԱՐԸ ՀԱՑ ՄԸՆ Է

Ոստիկանութիւնը երկու ամիսէ ի վեր գաղտնի եւ տեղագիր ուխտաստիի ենթած էր, երեւան ոանելու համար պատրաստ զեղծարարներու խմբակ մը, որովհետեւ լուր տուած էր որ գոյութիւն ունի այդ զեղծարարութեամբ զբաղող եւ կեղծ պատրաստող ընկերութիւն մը, Քարախտան անունհայու մը ղեկավարութեան ներքեւ։

Ասկէ տաս օր առաջ, ոստիկանապետ Էսաս պէյ Պրսքանի, իր մօտ կանչած էր ծխախոտավաճառներ եւ ընութիւններ կատարած։ Սակայն գաղտնի պահուած էր բուն նպատակը։ Առջի օր ոստիկանները յանկարծակիորէն կը խուզարկեն մօտ 15 խանութներ եւ ձեռք կանցնեն 200,000 կեղծ պատրաստներ մէկ եւ կէս միլիոն ս.դ. արժէքով։ Դուալէյ վերջ կեղծ պատրաստներ, ոստիկանութիւնը սկսած է երեւան հանելու հեղինակներ։

Ոստիկանութեան այս փութկոտութիւնը սակայն բոլորովին խափանած է դատական իսխանութեան ծրագիրը։ Դատական ցնորհանութիւնը երկար ատեն իվեր գիտեր եւ տեղեակ էր կեղծ պատրաստներու գոյութեան, սակայն կ'սպասէր որ ձեռք անցնէր հեղինակները. սակայն երկրային ցնորհանութիւնը, առանց յսպասելու կր հրահանգէ խուզարկութիւններ կատարել։

Այժմ բուռն թափով մր կ'ոստիկանութիւն զեղծարարներու ձերբակալութեան։

ԵՐԵՔ ՄԱՇԱՊԱՐՏՆԵՐՈՒ ՁԵՐԲԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆԸ

Գէյրութի ոճրագործ ատեանին կողմէ 1926ին իվեր, զանազան ոճիրներով ամբաստանուած երեք մահապարտներ՝ Մահմուտ Ձերաթ, Հասան Համաթ եւ Սաադէդդին Հասան փախստական էին։

Անցած օրերս այս երեք ոճրագործները Ամմանի մէջ ձերբակալուելով բերուած են Գէյրութ։ Այս ոճրագործները երկար ատենէ իվեր գաղտնի կերպով եւ ծածկանուններով կապրէին Անդր Ցորդանանի եւ Պաղեստինի մէջ։

ՈՒՐԱԽՈՒԹԻՒՆԸ ԿԸ ՓՈԽՈՒԻ ՍՈՒԳԻ

Ամէնքը գիւղին մէջ, անցած կիրակի օր, Ֆարիս Տիպ անուն մարդ մը բանաձայ ձեռնադրուեցաւ։ Այդ առթիւ տեղի ունեցան խրախճանութիւններ եւ ցոյցեր։ Նկեղեցիէն հլուէլ վերջ, ամբողջ ժողովուրդը թափօր կազմելով օրհնեցաւ գիւղի մէջ։ Երեկոյեան ըստ սովորականի հրաւառութիւններ եղան։ Նորաոծ բահանան երբ տուներ կուգար, անոր եղբայրը ծուսուցի կ'սկսի գնդացիրէ։ Սակայն դժբաղդաբար դիպուածով մր, գնդիը կը պայթի եւ ծուսուցի ձանրօրէն կր վիրաւորուի։ Անոր ձեռքերը կտոր կտոր կրլլան, աչքին մէկը դուրս կելլէ եւ ուրախութիւնը կր փոխուի սուգի։

Ծուսուցի յուսահատ վիճակի մէջ կր փոխադրուի հիւանդանոց։

ԳԻՆՈՎ ՄԸ ԿԸ ՍՊԱՌՆԱՅ...

Կիրակի գիշեր անցորդներ Պուրճի հրապարակին վրայ վախցան գինովի մր որ դաշոյնը ձեռքը կը սպառնար ամէն մարդուն։

Ոոսիկան մը յաջողեցաւ գինովը զինաթափ ընել եւ ոստիկանատուն առաջնորդել։

ՎԵՑ ՀԱՄԱՅՆԱՎԱՐՆԵՐ ՁԵՐԲԱԿԱԼՈՒԱԾ ԲՐԻՔՕԼԻԻ ՄԷՋ

Դրած էինք որ ամեսյս սկիզբը, Օգոստոս մէկի հաւայնավարական օրուան առթիւ ցոյցեր եւ շարժումներ տեղի ունեցած են Բրիքօլիի մէջ։ Ընդհանուր Ապահովութիւնը խիստ հետապնդումներ կատարելով կրցած է գտնել հեղինակներ այդ շարժումներու եւ բաժնուած թուղթիկներու։ Այժմ ձերբակալուած են վեց հոգի եւ յանձնուած դատարան։ Անոնք Գէյրութ պիտի բերուին, որովհետեւ իրենց դատավարութիւնը տեղի պիտի ունենայ խառն դատարանի առջեւ։

ԱՅԾԻ ՄԸ ՊԱՏՁԱՌԱԻ ՄԱՐԴ ՄԸ ԿՄՊԱՆՈՒԻ

Բրիքօլիի ճամբուն վրայ Պեօճաքա գիւղին մէջ ոճիր մր տեղի ունեցած է այծի մր պատճառաւ, որուն զոհ գացած է երիտասարդ մր։

Գիւղի դարբերուն պահակ Նամաս Խուրի կը տեսնէ որ Շապան Ճապուրի այծերը դաշտած են։ Պահակ դուրս կրնէ այծերը։ Բիչ վերջ կը տեսնէ որ այծերէն մէկը մնացած է արտին մէջ։ զայն կառնէ եւ կը մորթէ։ Շապան լուր կուտեսյ եւ հետեւեալ օր դիմամբ իր այծերը արտի մէջ կր ձգէ, կռիւի պատրուակ մր սեղծելու դիտումով։ Եւ կր յաջողի։ Պահակը կր փորձէ դուրս րնել այծերը, սակայն Շապան կր յարձակի անոր վրայ։ Պահակը իսկոյն կր հասնի իր ատրճանակը եւ երկու ձեռք զնդակ կր պարպէ Շապանի վրայ եւ զայն անմռունչ գետին կր ձգէ։

Ոճրագործ պահակը ձերբակալուած է։

ԿԱՆԽԱՀԱՍ ՀՐԷՇ ՄԸ

Գասպա քաղին մէջ Քասիմ Քարիմ անուն 14 տարեկան պատանի մր բռնաբարած է Մուհամմէդ Գասպի երեք տարուաղջիկը։

ՎԻԺՈՒՄ

Ապահ Քհրիմ Մահմուտ էլ Հան ոստիկանատուն երթալով յայտարարեր է որ իր կինը գինիր չարչարելու մեղադրութեամբ բունատոր դեղեր առնելով վիժում ունեցած է։

ԿԸ ՓՆՏՐՈՒԻ

Բնիկ Տճօրթ - Ծօլցի, հայրիկս Սիմէոն, մայրս Թրվանտա, քոյրս Իսկուհի եւ եղբայրներս՝ Գրիգոր, Սարգիս եւ Միհրան Թօմպուլեան, որոնք մեծ գաղթահանութեան ժամանակ Տճր Զօրի կողմերը ափսորուած են։

Անտիոք *Յովհաննէս Թօմպուլեան*

ԱԿԱՐԱՆ ՊԼԸՐՈՒԹԻ

9	ՕԳՈՍՏՈՍ	1932	
		Ս. Դ.	
Սգիպտկ. քաղաղրմ.			450
Անգլիկն.	»		439
Տօլար	»		126.50
Թրխական	»		59
Պանճ Օթթօման			135
Իտալական Լիր 100			645
Ցուսական Տրախմի 100			80
Անգլկ. ոսկի			607
Ֆրանս.	»		485
Սաման.	»		549
Արծաթ մեճիտ			19
Գրեթի Ֆօնս.	Ա.	Ֆ.	535
» »	Բ.	»	292
» »	Գ.	»	282.50

Մեծերեան եղբարք Բիւ Ֆըս
Թելեֆօն՝ 5-19

Կատրիանը Պրագիոյ մէջ

Պուէնօս Այրէս.— Ռիօ-Քանէյրօյէն կը հեռագրուի թէ Սան-Պաուլոյի նահանգական կառավարութիւնը պետութիւններէն խնդրեր է զինքը ճանչնան իբրեւ պետութիւն։

— Բաւական ճամբու վրայ դրինք, այս ծերուկին գործերը այսպէս դանդաղ կ'երթան։

Էվիսրն եթէ ճիշդը խօսէր այլեւս իր երկար մնալուն պատրուակ մը չէր մնար, որովհետեւ դեռ իր նպատակին հասած չէր։

Անդին Իզապէլի մէջ նախանձը օրէ օր աւելի կը սաստկանար եւ իր ամուսնոյն դէմ անվստահութիւնը հետզհետէ կ'աւելնար։ Պարպարայի գաղտնի տեսակցութիւնները զայն կրակ կտրել կուտային։ Մինչեւ անգամ Քարլայլ եւ Պարպարա օր մը ճամբու եզերք կեցած էին երբ Իզապէլ կառքով կանցնէր անկէ։

Առաւօտ մր Պարպարա իր քոյրէն Աննայէն նամակ մը առաւ, որուն մէջ խուղթի կտոր մը կար, որ գետին ինկաւ։ Այդ խուղթի կտորին մէջ հետեւեալը գրուած էր.

«Բօաէն նամակ մը առի, թէպէտ խուսական եւ ստորագրութիւն չունի, սակայն իր ձեռագիրն է։ Կ'իմաց նէ որ չատ վստահելի ճամբով մը տեղեկացնեմ քեզի։ Այս օրերը նորէն գիշեր մը պիտի գայ այդ կողմերը, ուստի լոյսը որքան չատնայ այնքան զգուշութեամբ ուշադրութիւն դնելու էք եղեր»։

Պարպարա իսկոյն այդ խուղթի կտորը անհետացուց և ամէն բան աչքը առնելով Իսթլին գնաց Քարլայլի մօտ։

Պարպարա ըսաւ քարլայլին.

— Ա՜հ, որքա՜ն ուրախ եմ ձեզ հանդիպելուս համար, կարեւոր լուրեր ունիմ ձեզ հաղորդելիք.

— Ի՞նչ լուր, Թօրնի՞ մասին.

— Ո՛չ, Բիչարտի մասին, Բիչարտ կուգայ.

Եւ հասկցուց իրականութիւնը։ Անոնց խօսակցութիւնը Իզապէլի նախանձէն և Էվվիսյնի չար աչքերէն վրիպած չէին։

Քարլայլ ըսաւ անոր.

հազար տեսակ չափազանցութիւններով կը բերէր և կը հաղորդէր Իզապէլին։ Այս վիճակի մէջ զարմանալի չէ ի հարկէ որ Իզապէլի նախանձը չատ ծայրայեղ դրգռուած վիճակ մը ստացած էր։ Հարկ չէ ըսել ի հարկէ թէ՝ Իզապէլի նախանձէն ոչ Քարլայլ և ոչ ալ Պարպարա տեղեակ էին։

Իրականութիւնը Իզապէլի ենթադրածէն որքա՜ն տարբեր էր։ Անոնց խօսակցութիւնը սիրային նպատակէ բոլորովին հեռու ըլլալով, առհասարակ Պարպարայի համար տխրահիմ նիւթեր էին, և եթէ ստիպողութիւնը չպարտադրէր, չէր զոհէր իր արժանապատուութիւնը։

Օր մը, Մր. Քարլայլ երբ իր գրասենեակին մէջ նստած էր, Տիլ գալով ըսաւ անոր.

— Ձօն Հէրպերթի հիւրը Գաթտան Թօրն եկած է և ձեզ տեսնել կուզէ.

Մր. Քարլայլ իմաստալի ձեւով մը Մր. Տիլի երես նայելով ըսաւ.

— Ըսէ, ներս թող գայ.

Գաթտան Թօրն ներս մտնելով Քարլայլին պարզեց մուրհակիսը խնդիրը, արդէն զինուորական պաշտօնեաներ այն տեսն չատ կ'ուշեներայի այս տեսակ գործերու։ Գաթտան Թօրն գրաւիչ և անուշ բնաւորութիւնատէր մէկը ըլլալով, որքան կը խօսէր անոր հետ, Քարլայլ այնքան աւելի լաւ տպաւորութիւն մը կ'ստանար անկէ։ Մտիկ ընելէ վերջ անոր պատմածները, Քարլայլ պատասխանեց.

— Պէտք եղած թելադրութիւնը կրնամ ընել, բայց փոխանորդութիւն չեմ կրնար ստանձնել, որովհետեւ չատ զբաղած եմ.

Քարլայլ անոր ինչ ուղղութիւն բռնելը բացատրելէ վերջ ըսաւ.

«Ժօրժ Ֆիլիփար»ի կրկնատիպը եղող «Աեամիա» շոգենաւը կը խրի

Բարիզ.— «Ժօրժ Ֆիլիփար»ի կրկնատիպը եղող «Աեամիա» շոգենաւը որը նոր չինուած էր, Սէյն գետին ուղղութեան ելնելու առեն խրեցաւ ալգմուտի մը մէջ։

Բէռուի յեղափոխականներու դատապարտութիւնը

Լիմա.— Պաեերզմական Աեհեանը ժամուան գատապարտեց տասը յեղափոխականներ։ Անոնցմէ հինգ հոգի հրացանազարկ եղան, որոնց մէջ կը գտնուի Գօմանտան Մէնտրօ։

Ցեղափոխութիւնը Պրազիլիոյ մէջ

Նիւ Եօրք.— Ռիւքէր գործակալութեան կը հեռագրուի Թէ հավաձայն Սան Բաւլոյէն ստացուած հեռագրի մը, ապստամբները կողքէն յարձակելով կառավարական բանակին դէմ, գրաւած են Ռավպարան, Ռըաթան, Ռիպէրան և Բոխանան։

ՀՐԱՇԱԳՈՐԾ ՄԱՐԴԸ

ԷԼ ՀԱՁ ՄՈՒՀԱՄԵՏ ՊԷՅ ԷԼ ՓԷԼԷՔԻ

Փութացէք առնելու անոր կարծիքը ձեր բոլոր փափաքներուն համար։ Ան կը հանդարտեցնէ բոլոր չուարած և ապնդուած մաքերը և կը վերադարձնէ անոնց փափաքածները։ Կ'իյնէ բոլոր ոգիներուն. հիպնոթիզով կը կարդայ մարդուն ժառանգութիւնները. ձեռքի գծերէն կը կարդայ մարդուն անցած, ներկայ և ապագայ կեանքը. կրնայ հասկնալ ամուսնութեան, ճաշակութեան, սիրոյ, առեւտուրի, քննութեանց և այլն բոլոր գաղտնիքները։ Այս բոլորը կը ցուցնէ մարդուն, կարծես Թէ գրուած ըլլան Թուղթի մը վրայ։ Կնոջ և ամուսնոյն միջեւ եղած դժուարութիւնները ու տարակարծութիւնները կը լուծէ Աստուծոյ Սուրբ անուններովը եւ Ամերիկեան եւ Եւրոպական գիտնականներու փորձառութիւնները օգտագործելով։

Տխուր եղողներուն ուրախութիւն և հանգիստ կը պատճառէ. ջղային և մտային հիւանդութիւնները կը դարմանէ։ Այս բոլորը մեծ յաջողութեամբ կը կատարէ։ Փորձը ամենամեծ փաստն է. անգամ մը այցելել բաւական պիտի ըլլայ։

ՀԱՍՑԷ.— Գէյրութ, Հանդէմ Ղամի փողոցի արեւմուտքը, Ֆրանսական հիւանդանոցին մօտ, թիւ 9 բնակարանը։

ԱԶԴԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

Ա.— Անոնք որ կուգան, իրենց միտքը պէտք է գրեն Թուղթի մը վրայ և պէտք է պահեն.

Բ.— 1000 ոսկի կուտայ ան, եթէ չի կարենայ ճշդրտօրէն գիտնալ ենթակայի միտքը.

Գ.— Դուրսէն գրկուած գրութիւններուն ընթացք և լուծում չի տար, եթէ ներփակուած չըլլայ 200 ս. դ. է յիշուած չըլլայ ենթակայի անունն ու ժամանակը, տարիքը և հօր և մօր անունը։

ՊԱՆԴՈՒԿ ԱՀԱՐՈՆ ՊԻԹԻԱՍ

ՀԻՒՍԻՍՍԱՑԻՆ ՍԻՒՐԻՈՅ ԼԱՒԱԳՈՑՆ ԱՄԱՌԱՆՈՑՆԵՐԷՆ ՁԷՊԷԼ ՄՈՒՍԱՑԻ **ՊԻԹԻԱՍ** ԳԻՒՂԻՆ ՄԷՋ

Նորակառոյց եւ գեղեցիկ շէնք. արդիական կերպով կահաւորուած սենեակներ. ընդարձակ սրահ, քաղնիք, եւրոպական եւ արեւելեան կերակուրներ

ԶԱՓԱԻԻՈՒ ԳԻՆ

ԲԱՑ Է 1932 ՅՈՒԼԻՍ 1ԷՆ ՍԿՍԵԱԼ

Իր ննջման տեսարաններով, առատ ջրերով և առողջարար կլիմայով ծանօթ ՊԻԹԻԱՍ գիւղը այս տարի օժտուած է գիւղացնացութեան համար անհրաժեշտ եղող բոլոր յարմարութիւններով։

Ճամբաները նորոգուած են, գիւղին մէջ հաստատուած է Թղթատարական ամենօրեայ ապատարկութիւն ինչպէս նաև Թէլէֆօն և հեռագիր։

Պիթիասը ունեցաւ նաև իր առաջնակարգ պանդոկը, ուր այցելուները պիտի գտնեն Սիւրիոյ և Լիբանանի լաւագոյն ամառանոցներուն յատուկ բոլոր յարմարութիւններն ու հանգստութիւնները։

Տէր և Տնօրէն ԱՀԱՐՈՆ ԻԶՄԻՐԼԵԱՆ

ՏՔԹ. Բ. ԳՈՒԼԱԳԵԱՆ

ՄԱՄՆԱԳԷՏ՝ ՆԵՐՔԻՆ, ՄՈՐԹԱՅԻՆ ԵՒ ՎԷՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

ՎԿԱՅԵԱԼ ՓՈՐԻԶԻ ՀԻՆԱԴԱՆՈՑՆԵՐԷՆ

Կր դարմանէ գիտական ամենավերջին միջոցներով, քոխերու, սառմոխի, ադիներու յեարդի ամէն տեսակ հիւանդութիւններ։ Հին եւ նոր գեղամարիզութիւններ իր բոլոր բարդութիւններով, ինչպէս նաեւ Ճառնկախտ եւ մորթային հիւանդութիւններ։

Առագ. արմատական եւ բարեխիղճ դարմանում։

Հիւանդ կ'ընդունի ամէն օր, բացի կիրակիէ, իր նախկին դարմանատան մէջ. ժամը 8—12 եւ 2—6ու մասնաւոր ժամադրութեամբ։

Երեքշաբթի օրերը. ժամը 2—5 վկայալ ՆՂՓՍՏՆՆԵՐԻՒ ՉՐԻ

Ժօրժ Հասեսե փողոց՝ թիւ 8

ՏՔԹ. ԳԷՈՐԳ ԿԷՐԿԷՐԵԱՆ

Վկայեալ Lauréat Faculté Interne եւ նախկին ասիստան ՍՏՈՒՆԳԷՏ յիշեալ Ֆրանսական հիւանդանոցի *ԱՋՔԻ, ՔՔԻ, ԿՈԿՈՐԴԻ, ԱԿԱՆՋԻ և ԳԼՈՒՈ* հիւանդութիւններու բաժնին։

Հիւանդ կ'ընդունի կէսօրէ վերջ ժամը 2—6

իր գլխաւոր մէջ rue de Damas, No. 15

Հիւանդները ուղղակի հիւանդանոց կ'ընդունուին իր կողմէ տրուած մուտքի բարօրով։

Ազքատ հիւանդներու ձրի դարմանում, ամէն օր կէսօրէ առաջ ժամը 10—12, հիւանդանոցի դարմնատան մէջ։

Կարի եւ Ձեւագիտութեան Դասընթացք

Տիկին ՄԱՌԻ ԵՐԱՄԵԱՆ

ՎԿԱՅԵԱԼ ԴԵՐՁԱԿՈՒՀԻ

ԲԱՐԻՋԷՆ ԵՒ ՎԱՇԻՆԿԹՕՆԷՆ

Կարի եւ ձեւագիտութեան մասնագիտուհի, Տիկին Մառի Երամեան կը վերադառնայ իր առեստանոցը, Մեծ Սհրայի դիմացը Նո. 78 տան երկորդ արկը։

Երեք ամսուան միջոցին կը տարփիցնի ամենավերջին ճոռաձեւութեամբ, կար եւ ձեւագիտութիւն իր բոլոր բարդութիւններով եւ արդիական միջոցներով, Droit-fils մեթոտով։ Իր աշակերտուհիները կ'օժտեն Բարիզի ազատարհածանոց Académie Daydou վկայականով։

Տոկուն շինուածք վայելուչ տեսք հնչուն եւ բնական ձայն

Ահա յատկանիշները՝

ՕՐՈՆՅՄԱՄԲ ԿԸ ՁԱՏՈՐՈՇՈՒԻՆ

ԱՓՕԼԼՕ ՖՕՆՕՆԵՐԸ

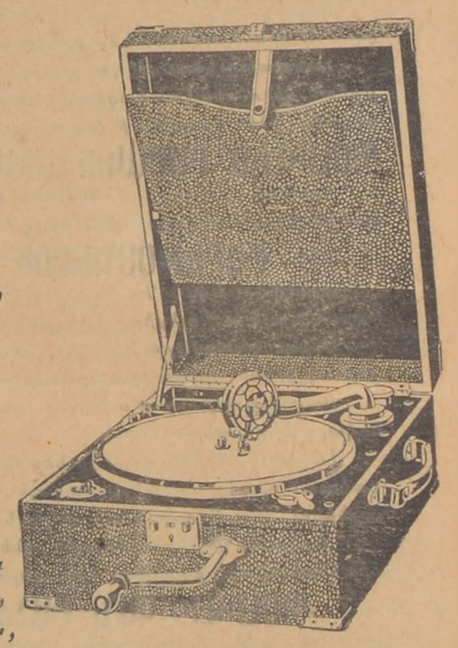

Հրապարակի վրայ գրտնել ոդ բոլոր մարքանեբու հետ կը մրցին Աբոլլօ ֆօնօները։ Մանաւանդ վերջին նոր մօտէլները, որոնք հասած են արդէն, անգերազանցելի են իրենց տոկունութեամբ, վայելչութեամբ և ժամչելի գիներով։

APOLLO GRAMOPHONE Co. Ltd

(of London)

ԱՓՕԼԼՕ ՖՕՆՕՆԵՐՈՒ ԹԱՓԱՒՈՐԸ !!!

Կատարեալ հանգոցում գոյացնելու համար անգամ մը այցելեցէք

MAISON APOLLO, Rue de la Poste, BEYROUTH

Փորդագիծ եւ բօցաոյ՝ ամէն ձեւի, ամփիճեկի տակ եւ առաւելութիւններ գիւտամատչելի գիներ, վճարումի դիւրութիւն։

Ընդհ. ներկայացուցիչ՝ Սիւրիոյ, Պաղեստինի, Անդրյորդանանի, Միջագետքի եւ Կիպրոսի.— ԳԱՒՐԳԻԷՆ ՍԻՆԱՆԵԱՆ

KOURKEN SINANIAN, Boîte Postale 642, BEYROUTH (Syrie)

ԳԱԲՐԻԷԼ Թ. ԹԷՐԶԵԱՆ

(ԵԼԵՔՏՐԱԿԱՆ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ)

Հիմնուած 1921 ին Փոլիս-Բերթ

Ինսթ դիւրամատչելի պայմաններով կը կատարենք ամէն կարգի էլեքտրական յոյսի գեղեցումներ (Intsallation), ինչպէս նաեւ մօթոր եւ ջեներատորներ։

Վաճառատուն կ'ստանձնէ նաեւ բոլոր էլեքտրագործիքներու ճոռոգութիւններ։ Մասնաւոր սպասարկութիւն բնակարաններու էլեքտրա-ճոռոգման։ Վաճառատուն Philips եւ Lux էլեքտր. լամբերու եւ ամէն տեսակ էլեքտրական պիտոյքներու։

Վճարման դիւրութիւններ.

Հասցէ — Վ. Ուզունեանի գրասեղանի կից Պուրճ. B. P. 491

Ամենաանգոսահս և ամենագնահր կօշիկներդ ներկեցուր և չիմերդ ՍՓԱՆԱՏՈՒ կօշիկներուն հետ։

ԿԵԴՐՈՆՇՏԵՂԻ՝ ՆԱՃԱՐ ԵՂԲԱՅՐՆԵՐՈՒԻ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ

ՊԱՏԿԵՐԱԿԱՆ ԱՄԷՆ ԿԱՐԳԻ ԳՈՐԾԵՐՈՒ-ՀԱՄԱՐ

Դիմեցէք «ԱԶԴԱԿ»ի Տպարանը՝ գիրք, պրօշիւր, հարանեկան հրաւիրագիր, պահարան, ճամպակի քարտ-ը-վիզիթ եւ առեւտրական թերակներ.

ԱՐԱՓ, ՍԱՓՈՒՐ, ԳԵՂԵՑԻԿ ԵՒ ՇԱՆ.Ֆ

ՏՊԱՐԱՆ ՊԱՏԻ

— Դուք 10 տարի առաջ Ուէսթլին եկած չէի՞ք, ժամանակին մեր տան մէջ ուրացաք, այսօր ձեր մէկ խօսքէն կախեցի թէ եկած էք.

— Այո, կրնամ ձեզի գաղտնօրէն խոստովանիլ, բայց չէմ ուզեր լեզուներու իյնայ. Ուէսթլին չի գտնուեցայ, բայց չրջակայքը քանի մը մղոն հեռու տեղ գտնուած էի, այնատեն չատ երիտասարդ և անուշադիր էի և մէկ... գժուարութեան ալ չինկայ. այդ դէպքը պատիւ չպատճառեց ինձ, հիմայ նորէն այս կողմերը ըլլալուս հանգուցիլը չեմ ուզեր.

Քարլայլ մէկէն ի մէկ յարեց.

— Եւ այդ աղջկան անունը էֆայ Հօլլիճօն էր չէ՞,

— Էֆայ ո՞վ ըսիք.

— Էֆայ Հօլլիճօն.

— Կը սխալիք... Էֆայ Հօլլիճօն... այդ տեսակ անուն մը կեանքիս կէտ երբէք չեմ լսած.

— Այդ օրերուն այս կողմերը սարսափելի ոճիր մը պատահած ըլլալը չէ՞ք լսած և չէ՞ք գիտեր, անոր հայրը...

— Կեցի՛ր, կեցի՛ր լաւ միտքս եկաւ, այդ անունը լսեցի։ Թօմ Հէրպերթ կը պատմէր. այս այն աղջիկն է որ հայրը սպաննուելէն վերջ հեռաքը կորսուեցաւ, չէ՞.

— Այո, հայրն ալ հիւղակին մէջ սպաննուեցաւ.

— Այդ ոճիրը գործողը Րիչարտ Հէրն է եղեր, գեղեցիկ աղջկայ եղբայրը. կարելի է այդ պատճառաւ ան իր անունը Միս Գարպարա պահած է, այլապէս մինչև հիմայ չտեսնց կրնար փոխել.

— Ոչ, այդ պատճառ չէ, հակառակ եղբօրը խնդրին, չաեեր զայն աեանել կուզեն, ես այս խնդրոյն մասին ամենէն աւելի լուրջ պատճառ մը գիտեմ, մի՛ մտազրեր Գարպարան.

— Ընդհակառակը, ես օրիորդ պարպարան գնահատողներէն եմ։ Էֆայի մասին անգամ մ'ալ բան չի լսեուեցաւ չէ՞.

— Ո՛չ, գայն լաւ կը ճանչնա՞ք.

— Եթէ Էֆայի մասին կը խօսիք, զայն երբէք չեմ ճանչնար, ինչո՞ւ այդպէս կը կարծէք, առաջին անգամ Հէրպերթէն լսեցի անոր անունը.

— Էֆայի յարգանքին արժանացողներուն մէջ մէկ ալ Գաբրան Թօրն մը կար, այն դուք չէ՞ք.

Գաբրան Թօրն պեհերը ոլորելով ըսաւ.

— Չեմ յիշեր.

Եւ Գաբրան Թօրն մեկնելու աճապարանքին մէջ տեսնուեցաւ։ Վերջապէս ան մեկնեցաւ և Քարլայլ խոր մտածումի մը մէջ ինկաւ։

ՄԱՍ Է.

ԳԱՂՏՆԻ ԹՈՒՂԹԻ ԿՏՈՐԸ

Քանի մը շաբաթ ևս անցաւ և ամէն բան սկսաւ հակառակ ընթանալ։ Ֆրանսիս Լէվիսընի գործերը չկարգադրուեցան։ Պարտատէրերը յամառեցան և համաձայնութիւն չգոյացուցին։ Սըր Փիթըրն ալ, իր պարաքները տալու համար Լէվիսընի առած գումարներուն պարտատէրերուն տրուած չըլլալը հասկնալով բարկացաւ և յամառօրէն պնդեց այլևս բան չտալու որոշման վրայ։ Վերջին անգամ երբ Լէվիսընն Քարլայլի գոց կառքով հօրեղբօրը Սըր Փիթըրի քով գացած էր, հօրաքը իրեն 100 ոսկինոց պանքնոթ մը տալով եկած տեղը վերադարձուցած էր։

— Ինչ՞ ըրիք Սըր Փիթըրի հետ.

ՕՏԵԼ ԴՈՒՆ ՔԵՋԻ
ԵՒ
ԱՍՏՂԸ ՔԱՕՏ ՊԻՏԻ ՕԳՆԷ

ԸՆՏԱՆԻՔԻ ԱՍՏՂԸ

(L'ETOILE du FOYER)

Առեւտրական և երկրագործական ժողովրդային վարկի հաստատութիւն

Անանուն ընկերութիւն.— դրամագլուխ՝ 3,000,000 ֆրնք. որ կրնայ 3.000,000,000 ֆրնք.ի բարձրացուիլ վարչական խորհուրդի պարզ որոշումով։

Հեդրոմատեղի.— 137 Boulevard Sebastopol - Paris

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ Արեւելեան պետութեանց

Սավոյ Օթելի՛օճեճ, Պուրճ, Գէյրութ

ԵԼԵՒՄՏԱԿԱՆ ՃԻՒՂ

Աւանդի պարտականագրութիւնմ

ՕԺԻՏ

Երաչխաւորեալ տոկոս 6%։ Ասկէ զատ մասնակցութիւն ընկերութեան չահերուն։

ԿԱԼՈՒԱԾԱԿԱՆ ՃԻՒՂ

ՎԱՐԿԵՐՈՒ ԲԱՑՈՒՄ

Կալուածի վրայ փոխառութիւնք՝

Վճարելի 10—15—20 տարիէն որոշուած պայմաններով առաջ ուզողը կրնա՞ վճարել։

ԸՆՏԱՆԻՔԻՆ ԱՍՏՂԸ ընկերութիւնը Նիւկասլ 75,000է աւելի անդամ ունի։ Մինչև 1 Ապրիլ 1931 Ընտանիքին Աստղը 135 միլիոն փռնկ տուած է, գրաւուկ 500 միլիոնէ աւելի արժէք ունեցող անշարժ կալուածներու վրայ։

Ամեն բողակցութիւն ուղղել՝ B, P. 821, Beyrouth

AZTAG
JOURNAL QUOTIDIEN ARMÉN.
B. P. 587
BEYROUTH, Liban
Directeur-Propriétaire
HAIG BALIAN

ԱԶԳ

ازتاك

جريدة سياسية ادبية اقتصادية حرة

ՕՐԱԹԵՐԹ
ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԳԻՏԱԿԱՆ

ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ ՕԳՈՍՏՈՍ 11 1932
ԶԱՏԿԷ ՀԱՍՑ 2.50 Ս. Դ.

ՍԻՒՐԻՈ տար. 550, ԱՅԼ ՏԱՐԱԾՈՒԹԻՒՆՔ 300 Ս. Դ.
ՈՐՏՍՀԱՄ. տրկ. 7, ՎԵՐՍՏՈՒԳՈՒԱԾ 4 տոլար

Չ. ՏՈՒՐԻ | Ամեն առաւոտ պիտի ըլլայ բերիս տնօրհնիչ հասցիկը | Տնօրէն — Խմբագիր՝ ՀԱՅԿ ՊԱԼԵԱՆ | Չհրատարակուած նեռագիրները չեն՝ վերադարձուիր | ԹԻՒ 1128 (695)

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

ԿՐԹԱԿԱՆ ՆՈՐ ՇՐՋԱՆԸ

Ա.- ՆԻՒԹԱԿԱՆ ՄՏԱՀՈԳՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Շատ է խօսուած մեր կրթական կեանքի մասին, մերթ քննադատական ոգիով, մերթ ցանկութիւններու արտայայտութեամբ, բայց հակառակ այս բոլորին դեռ ոչ մէկ գաղութի մէջ այս շատ կարեւոր եւ մեր հասարակական կեանքի առանցքը կազմող հարցը չ'ստացաւ իրեն համապատասխան լուրջ ու դաստիարակուած հետաքրքրութիւնը, և որ աւելին է աշխատանքը։ Եւ այս ի հարկէ իրեն հիմնական պատճառ ունենալով մեր ազգային ներքին կեանքի անկազմակերպ ու պատահականութեան անձնատուր վիճակը։ վիճակ մը, որ վճռական կերպով կ'ազդէ կրթական գործին անհրաժեշտ, հեգինակութեան եւ նիւթական միջոցներու վրայ։

Լիբանանի հայ գաղութի վերջին երեք տարուայ անկազմակերպ և քայքայուած վիճակը, ոչ մէկ երեւոյթի վրայ այնչափ ուժեղ կերպով ազդեց որչափ կրթական կեանքի՝ դպրոցներու վրայ։ Այդ դպրոցներէն ամէն մէկը այժմ ունի իր իւրայատուկ պայմանները, գոյութեան ձեւով և կամ ծածուկ ցաւի հանգամանքով, բայց միշտ ապառնացող վարժարանի և կրթական կեանքի հիմքերուն։

Ս. Նշան վարժարանը, որ համեմատաբար կազմակերպուած ու տանելի վիճակ մը ունէր անցեալին, ներկայ շրջանին տեղի ունեցած անհոգութեան և հոգաբարձութեան պանձապահի աններելի մէկ արարքով մրցանիշը կտրեց, ուժեղ կերպով ցնցելով վարժարանի քնական կեանքի և հեղինակութեան և այս մէ միայն առանձինն ու ամբողջովին զգացած ըլլալու պատճառով, հեռու ազգային վերին հեղինակութենէ։

Ուրիշ վարժարան մը, ինչպիսին է Ամանոս քէմքի Մեսրոպեան վարժարանը, անտէր ու տէր մը դարձած է Բարեգործականի և իր եգիպտոսի Շրջ. Վարչութեան և տեղական քննչութեան, որ հատուածական կիրքերով ու լարուած խաղերով այդ շրջանը զրկած են Բարեգործականի կրթական նպատակն, նպաստ մը, որ խոստացուած է և պիւտճէի մէջ անցած և որու անվճար մնալը ոչ միայն կ'սպառնայ քայքայել վարժարանի գոյութիւնը, այլ և անպատեհաբար նախընթաց մը ստեղծել Բարեգործականի և կրթական գործի փոխյարաբերութեանց մէջ, որ եթէ այսօր կրնայ քայքայել մեկուսի ինկած ու համիստ ուժերով վեկավարուած ու մատակարարուած վարժարան մը, վայը նոյն այդ մեծոտը ու հոգեբանութիւնը անպայման կրնայ քանդել Բարեգործականը և զայն զրկել բարոյական պատկերէ ու հեղինակութենէ։

Միւս վարժարանները ևս ունին իրենց ներքին ցաւերն ու փըտութիւնները, որոնք պէտք ունին առանձին մարմիններու քննութեան և կարգադրութիւններուն։ Բայց ինչ որ ընդհանուր է և անմիջական կարգադրութիւններու կարօտ, այդ անցեալ տարուայ վարժարաններու բացերն են և յառաջիկայ տարուայ պիւտճէի կազմութիւնները։ Դժբաղդաբար Ազգային Վարչութեան կազմութիւնը գուցե գադիպեցաւ այնպիսի շրջանի մը, ուր հնարաւոր պիտի չըլլայ ստեղծուելիք նոր Ուսումնական Խորհուրդով մը կազմակերպել յառաջիկայ տարուայ կրթական կեանքը։ բայց ինչ որ հիմնական է, և որ Ազգային Վարչութիւնն և Առաջնորդարան պարտաւոր են ընել անյիրկնական կերպով, այդ նոր պիւտճէի կազմութեան համար մասնաւոր ուշադրութեամբ է, որպէսզի հնարաւոր ըլլայ նիւթական կազմուածքի մը առնել։ կարգ մը վարժարաններու վրայ նշանակուած անպատեհաբար մարմիններ կրնան անխոհեմ կերպով և կամ անհոգութիւնով, չըսենք դիտումով, ազգային յառաջիկայ մարմինները զրկել ծանր ծախքերու և բացերու առջև, որը փակելը անկարելի դառնայ։ Անցեալ շրջանի վերջերուն, վարժարան ներու բացերը գոցելու համար եղած ձեռնարկներուն ձախողութիւնը պէտք է օրինակ ըլլայ նոր բացեր և ձախողանքներ չստեղծելու համար։

Առաջնորդարան և Ազգային Վարչութիւն իրենց կարգախօս պէտք է ունենան կրթական ծախքերու սեղմումը և իրականութեան համապատասխանող պիւտճէներու գծումը. և այս մի միայն կրթական գործը քայքայումէ պահելու համար։

Կրթական պաշտօնեութիւնը ևս պիտի գիտակցի որ եթէ կարեւոր է ու շատ ցանկալի կրթական մշակներու լաւ վարձատրութիւնը, ապա և աւելի կարեւոր է ու ցանկալի մեր կրթական հաստատութիւնները։ Ներու քայքայումէ վերկուիլ և այս առաջին հերթին դարձեալ կրթական պաշտօնեաներու օգտին հետարի վերջին երկու տարուայ ընթացքին փաստերը ցոյց տուին որ իրականութեան անհրաժեշտ կարգադրութեան անհամապատասխան պիւտճէներու կազմութիւնը ոչ միայն անել կատեղծէ վարժարաններու մատակարարութեան մէջ, այլ կրթական պաշտօնէութեան շահառութեան ալ պատճառ կը դառնայ, քայքայելով անոնց անձնական հաշիւները և ծախքերու ու եկամուտի համեմատութիւնը։ Ներկայ տարուայ կրթական կազմակերպութեան նիւթական մասին մէջ, վարժարաններու մատակարար մարմիններու և Առաջնորդարանի գործը պիտի ըլլայ կայունութիւնը պահել առաւելագոյն խնայողութիւնով, մինչև որ իրականացու մարմիններ գան սիստէմ ու դասաւորում ստեղծելու կրթական գործի նիւթական մատակարարութեան մէջ, որու ազդեցութիւնը այդ կեանքին վրայ վճռական է։

Մեր կարծիքով մեր կրթական հաստատութիւնները, մինչև այժմ ոչ թէ նիւթականի չգոյութենէն նեղուած են, այլ այդ մարզին մէջ աչքատանքի սիստէմի չգոյութենէն։ և որ աւելին է կանոնաւորութեան պակասէն։ Ոչ մէկ կրթական պաշտօնեայի համար գաղտնիք է թէ կանոնաւոր քիչ վճարուածը, անկանոն շատէն աւելի լաւ է։ Այս է որ պիտի գիտակցին ամէն բանէ առաջ մեր կրթական հաստատութիւններու մատակարարները, կանոնաւոր վճարուած քիչէն յետոյ մտածելու համար նաև շատի մասին։

ՌՈՒՍ ԵՒ ՃԱԲՈՆ ՊԱՏԵՐԱԶՄԻ ՄԸ
ՀԱՒԱՆԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

(Քաղուած՝ Միջազգային Մամուլէն)

Սովէտները ներկայ գոյավիճակին պահպանումը կը փափաքին

Այն պարագայի տակ, եթէ ռուս և ճաբոնական պատերազմը չդադրի Օ. գոտւոյն վերջէն առաջ, չի վախցուիր այլեւս, թէ այս տարուայ ընթացքին պատերազմ մեղի կ'ունենայ։

Կլիմայական պատճանները պիտի դժուարացնեն, չըսելու համար անկարելի պիտի դարձնեն զինուորական գործողութիւնները։ Մինչ այդ, Խորհրդային Հանրապետութիւնները ստիպուած են հեռապնդել իրենց զինուորական պատրաստութիւնները։ Հակառակ զինրենք չդադրող բացարձակ գաղտնապահութեան, ես այնպէս կը կարծեմ որ ձեռք առնուած միջոցներուն թափը թուլցած է։ Որքան որ ժամանային եղանակը լրանալու կը մնայ, այնքան սովէտական ղեկավարները կը հանդարտին 1932 տարուայ երկարատեւ ձմրան ընթացքին, Խորհ. Հանրապետութիւնները, միակ նպատակ մը կը հետապնդէին, — պահել ներկայ գոյավիճակը։

Խորհ. Հանրապետութեանց մէջ ձեռք առնուած պաշտպանողական միջոցները, անխուսափելի զրկանքներ բերին իրենց հետ։ Գործաւորներ ուրոնք մեծքննաներ և կամ զանազան հրաժեշտ առարկաներ կ'արտադրէին, ներկայիս ռազմամթերք կը պատրաստեն։ Ժողովուրդը զրկուեցաւ իր օրնէնգին մէկ մասէն, որպէսզի բանակին բան չի պակսի։ Կարգ մը ծրագիրներու գործադրութիւնը յետաձգուեցաւ։ Մաժորական հակազդեցութեան հաւանայն, դիւղացիները իրենց արտադրութիւնները հրապարակէն քաշեցին։ Պատերազմի վտանգը ակնյայտնի չըլլալով կը խանգարէ ուրեմն օմնեսական ծրագիրը։ Այս յարուցած վիճակը կրնայ միւս կողմէն, օգտագործուիլ անբարեխիղճներու կողմէ, որոնք կ'ուզեն ճգնել ընդդիմադիրները և ծածկել արտեսական ըմբոստութեանց իսկական պատճառները՝ ձակատը ամրացնելով, երբեմն ճակատին եւս ակարացնելու վտանգը կը ստեղծուի...

Բայց պէտք չէ մոռնալ որ ռուսական ամբողջ հողամասերը աւերուեցան 1918էն1921 տարիներու զինուորական միջամտութեամբ։ Այս ցաւալի յիշատակը իսկապէս հոգեկան հիւանդագին վիճակ մը ստեղծեց, որ կը բացատրէ այն իրողութիւնը, թէ պոլշեւիկները վճռական անդրսիպերիական երկաթուղագիծը «կրկնապատկելէ», հակառակ այդ ձեռնարկին համար պէտք եղած մեծագին ծախքերուն։

Մոսկուա խաղաղութիւն կ'ուզէ

Ռուսերը միշտ անհանգիստ են գծով որ խաղաղութեան պահպանումը ճաբոնի համար միջոց կարեւորութիւն ունի։ Անոնք կը փորձեն երկու երկիրներու միջև յարաբերութիւնները բարելաւել, մասնաւորաբար մշակութային մարգին մէջ։ Խորհրդային բազմաթիւ գրագէտներ և արուեստագէտներ մօտերս պիտի այցելեն իրենց ճաբոնական արուեստակիցներուն։ Միւս կողմէն, Մոսկուա կը փափաքի Թոքիոյի հետ ոչ յարձակողական համաձայնութիւն մը կնքել։ Առաջարկը բերուեցաւ անցեալ մարտ, Լիթվինովի և Գարախանի կողմէ Ազգ. Դաշնակցութեան ճաբոնի ներկայացուցիչին, երբ ան Մոսկուայէն կ'անցնէր։ Բայց այդ առաջարկը հետեւանք չունեցաւ։ ճաբոնացիները վճռած չըլլալով խօսակցութեան մէջ մտնել, համաձայնութիւն մը կնքելու համար։

Միացեալ Նահանգներու դերը

Ռուսիոյ դիրքը բարելաւելու և խաղաղեցման ուրիթները աւելցնելու գլխաւոր միջոցն է Միացեալ Նահանգներու բարեկամական օժանդակութիւնը Սովէտներու հանդէպ։ Ամերիկեան միջամտութեան մը հաւանականութիւնը միայն եթէ կեցնել կուտայ ճաբոն գիտնապատները... Միացեալ Նահանգները, իսկապէս, չեն սիրեր պոլշեւիկ կառավարութիւնը, բայց եթէ կ'ուզեն խուսափիլ Խաղաղական ովկիանոսին մէջ մրցութենէ պատերազմէ մը, պարտին աշխատիլ բարելաւելու Ուաշինկթընի և Մոսկուայի յարաբերութիւնները, հակառակ անոր որ Ծայրագոյն Արեւելքի խաղաղեցումը Սովէտներուն կարեւորութիւն պիտի տայ Նուիրուելու իրենց անմեսական ծրագիրներուն իրագործման։ Այդ հաւանականութիւնը կը սարսափեցնէ Միացեալ Նահանգները, որովհետեւ եթէ այդ պիտի բարելաւէ ռուսական հրապարակը, միևնոյն ժամանակ պիտի ըլլայ նաև վտանգ մը համաշխարհային դրամատիրութեան համար։ Ուաշինկթընի վարիչներուն այժմ, ընտրութիւնը, անկասկած դժուար է...

Պէտք է որ դուռ մը ըլլայ բաց կամ գոց

Խաղաղական ովկիանոսի մէջ ճաբոնական հակամարտութիւնը Միացեալ Նահանգներուն կը պարտադրէ ծանր և սուղ ծախքեր։ Ամերիկեան ամբողջ նաւատորմը ներկայիս Խաղաղական ովկիանոսի մէջ կեդրոնացած է։ Հակաճաբոնական դրգռութիւնները կը վերսկսին...

Զինաստան, երթալով, քիչ գնաժ. ներ կրնէ և ամերիկեան առևտուրը կը տուժէ։ Հակառակ «բաց դուռի պայմանին, Մանչուրիան ամբողջովին կը գոցուի, և, ոչ ամերիկեան դրամագլուխը, ոչ ալ ամերիկեան ապրանքները չեն կրնար հոն ներածուիլ։ Այս բոլոր դժուարութիւնները ճաբոնի Ասիոյ մէջ ծաւալումէն առաջ կուգան, և կը նշանակէ որ ճաբոնի և Միացեալ Նահանգներու միջև պատերազմ մը միշտ կրնայ տեղի ունենալ։

Միացեալ Նահանգները պէտք է մօտենան սովէտներուն

Ճաբոնական մամուլէն մաս մը կը յայտարարէ թէ «Ամերիկային ալ կարգը պիտի գայ։ ճաբոնացի ռազմական ղեկավարները դեռ չեն գիտեր, թէ իրենց առաջին պատերազմը Սովէտներուն կամ Միացեալ Նահանգներուն դէմ պիտի ուղեն։ Սովէտական մամուլը մէջերնուն կրնէ այս բուռն յայտարարութիւնները։ մեծ կարեւորութիւն տալով։ Կասկած չկայ, որ ճաբոնի մէջ հակաամերիկեան գոյները, իսկ հակաճաբոնական գրգռութիւնները Ամերիկայի մէջ, պիտի ուժգնանան երբոր Միացեալ Նահանգները իրենց ռազմական պատրաստութիւնները փութացնելու, նախատեսելով պատերազմը։ Անկասկած, չատ աւելի իրապաշտ և նուազ ծախքոտ պիտի ըլլայ մօտենալ Սովէտներուն։ Ինչ որ ալ ըլլայ, այդ հարցը սուր կերպով մէջտեղ պիտի գայ նոյեմբերին, նախագահական ընտրութիւններէն յետոյ։

Ժամանակին հետ, ռուսական զօրութիւնը կը մեծնայ...

Եթէ ռուսամերիկեան մերձեցումը չիրականանար, Մոսկուա իր ուժերուն վրայ պիտի կոթնի, Ռուսիոյ կողմէ Միպերիոյ մէջ ցոյց տրուած զինուորական գործունէութիւնը, այս տարուայ սկիզբէն, թոյլ կուտայ Սովէտներուն Թոքիոյի մէջ կորովի ու պարզ լեզու մը գործածելու։ ճաբոնական կոմունիստները տպաւորուած է կարմիր բանակի կացութեան այս ուժեղացումէն,

ՈՎ Է ՊԱՏԱՍԽԱՆԱՏՈՒՆ

Բ.

Անցեալ տարի խնամատարութիւնը որոշեց թուժը մը բարձրացնել ճազ ճաղ գետի ափին եւ նորահաստատ գիւղերը փրկել երաշտէ։ Թուժբին չկրնար թիւնը յանձնուեցաւ կարող մասնագէտի մը, որուն Ռաքքայի մէջ 8 տարիներէ ի վեր ձեռք բերած յաջողութիւնները մեծագոյն երաշխիքն են իր ձեռնհասութեան։ Դժբախտաբար խնամատարութիւնը չատ ուշ կը ձեռնարկէր այս գործին երբ արդէն գիւղերը եղած էին սոյզ քայքայուժի. գիւղացիներուն մէջ արդէն արմատացած էր անվստահութիւնը դէպի իրենց հողերը. կտրած էր ոգևորութեան նախկին թափը։ Թուժբը չկրցան փրկել գիւղերը. որոնք օրհասական հիւանդի վիճակը ունէին, Թուժբին չինութիւնը մահամերձին ներարկուելիք վերջին չիճուկն էր, որ դարձեալ անցաւ ապարդիւն։ Եւ այդ թուժբին համար ծախսուած գումարը ոչ թէ 500 ,այլ 200 Օաժ. ոսկի է. մնացեալ 300ը ծախսուած է սերմնացուի եւ ուրիշ պէտքերու համար։ Շինութեան ձեռնարկող վարպետը իր ժամանակաւնեալ և ճշգրիտ հաշիւը ներկայացուցած է խնամատարութեան և անոր դէմ ամբարտաւան ըրած մեղադրանքները անիրաւ են, չըսելու համար չարամիտ որովհետեւ կը մոռնանք որ նոյնպէս ամբարտաւան ըրաւ զանոնք... ամանօթ հոսանքը ըլլայ...երբ սինք՝ վարպետը ներկայացուց իր ծախսած 200 սակիներուն հաշիւը։ Իսկ ո՞ւր է պատուելիին ծախսած աւելի քան 7 հազար օսմանեանի հաշիւը։ Ինչո՞ւ ամբարտաւանի խաղի մը։ Անմիջապէս լուր տարածեց ու չգիտցողներուն ալ հաւատացուց թէ իր դէմ կուսակցական պայքար կը մղուի։ Ահարոն Շիրճեանն և կուսակցութիւնը, այս երկու անուններ, կոմմիացոյցի մը երկու դրամկան և ժողովական կողմերուն պէս միչտ իրար կուսան իրարմէ։ Պատելին երբեք չէ ջրած իր մասին եղած տարաձայնութիւնները։ Անգամ մը միայն երկչոտութեամբ յայտարարեց, թէ պարտաւոր է պատուոյ տեսնի մը ներկայանալու որովհետեւ զօրաւոր պատճառներ ունի խնամատարութեան մէջ, կրնանք վստահ ըլլալ թէ ոչ տեսնը երբեք ալ պիտի չկամուրի։

Ինչո՞ւ պատուելին նեղը ձեռացած պէս «Ազգակի մէջ յայտարարեց թէ «ա՛յ տրամադիր չէ այդ խնդրով զբաղելու։ Է՛հ, կրնայ ինք տրամադրութիւն չունենալ, բայց 8000 ոսկին այնպիսի գումար մըն է, որուն համար կ'արժէ որ պատուելին քիչ մը քրտնի։

*Մեր մէջ, տարաձայնութիւններ կայ ազգն վեհ կուսակցականի փոխելու։ Եւ ասիկա տակաւին զէնքի չէ չատ չճախ։ Ամերիկանեցիի մէկը. Նեղը ինայ ու չկրցաւ արդարացնել ինքզինքը, անհրաժեշտ պիտի բլլայ թէ կուսակցական հակառակորդին քրիստոնէական պատուէրներ տայ։ Ու երբ ա՛յ նեղը դուրս գայ, դիմեց հինգած այլ բանական նետարափ

ԱՐԵՒԵԼՔ ԸՆԴԴԷՄ ԱՐԵՒՄՈՒՏՔԻ

Մեր ժամանակները յատկանշող ամենահետաքրքրական երեւոյթներէն մէկը անկասկած ազգայնականութեան ոգին է։ Երկու կիսագունդերուն վրայ ապրող ու հինգ գոյներու պատկանող ժողովուրդներու համար ազգային ձախձախնդրութիւնը, ինքնուրոյնութիւն ու անկախութիւն օրուան կարգախօսն է։ Իրլանտական հրիտակը, Sinn Fein — մենք մեզի — ամենայատուկ ցեղերու կողմէն իսկ ընդդէմ կուտ է։ Այս ներհակ ընդդէմ պահանջներուն յառաջացուցած քնդումին յուզմունքը ամենէն հրատապ հարցն է ներկայիս զոր դիւանագիտութիւնը երբեք դիմագրաւած ըլլայ։

Թէպէտ դասական ժողովուրդներուն մէջ այս ոգին զօրեղապէս յայտնուած է, որուն կենդանաբար ուսեղծագործ չունչին է որ մարդկութիւնը կր պարտի Միջագետքի հովիտին մէջ ծաղկող քաղաքակրթութիւնը, Նեղոսի ափերուն վրայ յայտնուած հոյակապ գիտութիւնը ու Ծունա-Հռովմէական չքեղ հանճարը։ Ասոնց պատուանդանին վրայ է որ կանգնած է արդի դարերուն միչտ դէպի վեր սլացող Բաբելոնի աշտարակը։ Սակայն վաղվաղակի եղծանուող այդ քաղաքակրթութիւնները ու ցեղերու ստրերային չարժումներն ու ընդելուզումները պահ մր մոխրացուցին այդ կրակը, որ ամբողջ Միջին դարերու ընթացքին լուռ մրափէ մը յետոյ յանկարծ հրաբուխի պէս պոռթկալով ցնցեց ժամանակի ընթացքին զանազան ազգակներով իրար ձուլուած ցեղերու զանգուածները։

Մանաւանդ վերջացող դարուն ճարտարուեստագէտ ու գիտական նուաճումներուն հետ ու մասամբ ալ այս ամէհի յառաջդիմութիւններուն պատճառաւ ազգայնականութիւնը հասաւ գլխապտոյտ բարձրութիւններու։ Շէվիլ — Ամերիկացի պատմագէտը կ'ըսէ. — «Ցան իններորդ դարուն վերջին կէսին մէջ ազգայնականութիւնը տիեզերական ուժ մր եղաւ, ու չափէն ամեն կռնձուած գինիի նման Եւրոպայի բոլոր ժողովուրդներուն գլուխը եւաւ»։

Համաչխարհային պատերազմը որ ջղային այս տարապայման ձգտումին հետևանքն էր մասամբ, ո՛չ թէ միայն Եւրոպայի ազգային անհատականութիւններուն ըղձանքները չի կրցաւ վերջնականապէս գոհացնել, տասնեակ մը նոր երկիրներ կազմելով ու հողային ինչ ինչ փոփոխութիւններ ներմուծելով հանդերձ, այլ մանաւանդ արթնցուց Ասիոյ ու Ափրիկէի ընդարմացած զանգուածները իրենց թմբիրէն ազգային ինքնուրոյնութեան գրգիռով զոր արդէն Ուտրօ Ուիլսընի հռչակաւոր Տասնչորս սկզբունքները նուիրագործեր էին։ 1917ին երբոր Լոյտ Ճորճ Գերմանիոյ թշնամիները բազմացնելու հետաձուա, կ'սոիպէր որ Չին կառավարութիւնը զենք վերցներ Գերմանիոյ դէմ կուռելու հարկադրել կը նշանակէր ստիպել որ վաղը բոլոր Եւրոպայի դէմ կուռին։ Եւ ժամիկ ապագան յայնօրէն արդարացուց այս զուշակութիւնը։ Տասը տարիներէ ի վեր Չինաստանի մէջ տիրող քաոսը եւ Արեւմտեան ազգերուն հմայքին (prestige) կատարեալ փլուզումը Արեւելքի մէջ, Աթրիական ժողովուրդներուն համար նոր բացուող դարագլուխի մը ազդարար ձայնն է։ Dr. John R. Mott, հռչակաւոր Ն. Ք. Ընկերութեան ընդհանուր քարտուղարը ուր որ տարի առաջ երեսուդէսի մէջ ըսաւ.— «Քանի հինգ տարի առաջ Չինաստանը գոց երկիր մըն էր, բայց այսօր անոր դռները այլևս բացուած գտան։

Հնդկաստանի պարագան ոչ նուազ թելադրիչ է, գուցէ ամենէն աւելի ուշագրաւ։ Հնդկաստանի ժողովուրդը, որ 300 միլիոն հոգի կը հաշուի, ունի իր ազգային ինքնուրոյն ոգին, իր ազգային ինքնագիտակցութիւնը, որ ամենէն աւելի ուշագրաւ է։ Հնդկաստանի ժողովուրդը ունի

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏ

Ամսագիր տեսական հարցերի և Ռուսական Կոմունիստական Կուսակցության Կենտրոնական Կոմիտեի Հայկական Բյուրոյի

Ս. ՍԱՐԳՍՅԱՆ — Ազգային հարցը և Հայաստանի սոցիալիստական շինարարությունը

Ա. ՀԱՅԿԱԶՅԱՆ — Ազգային հարցի մասին

Ա. ՄԻՔԱՅԵԼՅԱՆ — Ազգային հարցի մասին

Ա. ՄԻՔՈՅԱՆ — Ազգային հարցի մասին

**Ա. ՀԱՅԿԱԶ

Պ. Վէնիզէլոս ընդունուեցաւ պ. Հէրիօի կողմէ եւ Աթէնք մեկնեցաւ

Բարիզ.— Պ. Վէնիզէլոս ընդունուելէն հրաւիրուեցաւ պ. Հէրիօի կողմէ եւ Օրհան Էքսերէս կառախաւմբով Աթէնք մեկնեցաւ։

Ռէնի յուշարձանին վիճադէպը

Ռէն.— Անծանօթ անձինք օր հանեցին Գրիմաններէ Ֆրանսայի միացումը ներկայացնող յուշարձանը։ Գայիւնը կոտրեց քաղաքապետարանի եւ թատրոնի բոլոր ապակիները։ Փողովուրդը զայրացաւ այս ոճրին հետեւանքով որը կը վուլգարիպի Գրիմաններէ Ֆրանսայի միանալուն չորրորդ հարիւրամեակի առիթով։

Թիւրքօ-իտալական եղեւնական խօսակցութեանց կ'սպասուի

Հռոմ.— Թիւրքօ-իտալական խօսակցութիւնները պիտի սկսին մօտերս կարգադրելու համար այն փոխադարձութեան տնտեսական իրաւունքները որ որոշուեցաւ Ըմմէթ փաշայի եւ Ռիչոտի պէյի Իտալիա կատարած ճամբորդութեան միջոցին։

ՀՐԱՇՇԱԳՈՐԾ ՄԱՐԴԸ

ԷԼ ՀԱՁ ՄՈՒՀԱՄԵՏ ՊԷՅ ԷԼ ՖԷԼԷՔԻ

Փութացէք առնելու անոր կարծիքը ձեր բոլոր փափաքներուն համար։ Ան կը հանդարտեցնէ բոլոր չուարած եւ ապնդուած մաքերը և կը վերադարձնէ անոնց փափաքածները։ Կ'իյնէ բոլոր ոգիներուն. հիպնոթիզով կը կարդայ մարդուն ներածուխները. ձեռքի գծերէն կը կարդայ մարդուն անցած, ներկայ և ապագայ կեանքը. կրնայ հանկնալ ամուսնութեան, համբորդութեան, սիրոյ, առեւտուրի, քննութեանց և այլն բոլոր գաղտնիքները։ Այս բոլորը կը ցուցնէ մարդուն, կաթնես թէ գրուած բլլան թուղթի մը վրայ։ Կնոջ և ամուսնոյն միջեւ եղած դժուարութիւնները ու տարակարծութիւնները կը լուծէ Աստուծոյ Սուրբ անուններովը եւ Ամերիկեան եւ Եւրոպական գիտնականներու փորձառութիւնները օգտագործելով։

Տխուր եղողներուն ուրախութիւն և հանգիստ կը պատճառէ. ղայրին և մայրին հիանգութիւնները կը դարմանէ։ Այս բոլորը մեծ յաջողութեամբ կը կատարէ։ Փորձը ամենամեծ փաստն է. անգամ մը այցելել բաւական պիտի բլլայ։

ՀԱՍՑԷ.— Գայրութ, Հանդէմ Ղամի փողոցի առեւտուրը, Ֆրանսական հիւանդանոցին մօտ, թիւ 9 բնակարան։

ԱԶԴԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

Ա.— Անոնք որ կուգան, իրենց մտքը պէտք է գրեն թուղթի մը վրայ և պէտք է պահեն.

Բ.— 1000 ոսկի կուտայ ան, եթէ չի կարենայ ճշգրտօրէն գիտնալ ենթակայի մտքը.

Գ.— Դուրսէն գրկուած գրութիւններուն ընթացք և լուծում չի տար, եթէ ներփակուած չըլլայ 200 ս. դ. և յիշուած չըլլայ ենթակայի անունն ու մականունը, տարիքը և հօր և մօր անուն։

ԳԱԲՐԻԷԼ Թ. ԹԷՐԶԵԱՆ

(ԵԼԵՔՏՐԱԿԱՆ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ)

Հիմնուած 1921 ին Գոլիս-Բերա

Եխս դիւրամատչելի պայմաններով կը կատարեմ ամեն կարգի էլեֆտրական յոյսի գեղեցումներ (Intsallation). ինչպես նաեւ մօթեր եւ ջեներատորներ։

Վաճառատունս կ'սահմանեմ նաեւ բոլոր էլեֆտրագործիքներու ճոռոգութիւններ։ Մասնաւոր սպասարկութիւն բնակարաններու էլեֆտրա-ճոռոգումներ։ Վաճառատուն Philips եւ Lux էլեֆտր լամբերու եւ ամեն տեսակ էլեֆտրական պիտոյքներու։

Վճարման դիւրութիւններ.

Հասցէ — Վ. Ուզունեանի գրասենեակը Գուրճ. B. P. 491

ՊԱՆԴՈՒԿ ԱՀԱՐՈՆ ՊԻԹԻԱՍ

ՀԻՒՍԻՍՍԱՑԻՆ ՍԻՒՐԻՈՅ ԼԱՒԱԳՈՑՆ ԱՄԱՌԱՆՈՑՆԵՐԷՆ ՁԷՊԷԼ ՄՈՒՍԱՑԻ **ՊԻԹԻԱՍ** ԳԻՒՂԻՆ ՄԷՋ

Նորակառոյց եւ գեղեցիկ շէնք. արդիական կերպով կահաւորուած սենեակներ. քնդարձակ սրահ, քաղնիք, եւրոպական եւ արեւելեան կերակուրներ

ՁԱՓԱԼԻՈՒՐ ԳԻՆ

ԲԱՑ Է 1932 ՅՈՒԼԻՍ 1ԷՆ ՍԿՍԵԱԼ

Իր անձնական տեսարաններով, առատ ջրերով և առողջարար կլիմայով Ծանօթ ՊԻԹԻԱՍ գիւղը այս տարի օժտուած է գիւղացնացութեան համար անհրաժեշտ եղող բոլոր յարմարութիւններով։

Ճամբաները նորոգուած են, գիւղին մէջ հաստատուած է քաղաքատրական ամենօրեայ ապասարկութիւն ինչպէս նաեւ քէյֆեոն և հեռագիր։

Պիթիաց ունենալ նաեւ իր առաջնակարգ պանդոկը, ուր այցելուները պիտի գտնեն Սիւրիոյ և Լիբանանի յատկոյն ամառանոցներուն յատուկ բոլոր յարմարութիւնները ու հանգրստութիւնները։

Տէր և Տնօրէն ԱՀԱՐՈՆ ԻԶՄԻՐԼԵԱՆ

ԱՋԳԱԿԻ ՏՈՂԱՐԱՆ

ՏՊԱԳՐԱԿԱՆ ԱՄԷՆ ԿԱՐԳԻ ԳՈՐԾԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ
Դիմեցէք «ԱՋԳԱԿԻ Տպարանը» գիրկ, պրօշիւր, հարանեկան հրաւիրագիր, պաճառագ, ճամակի քարտ եւ առեւտրական տետրակներ.
ԱՐԱՓ, ՍԱՓՈՒՐ, ԳԵՂԵՑԻԿ ԵՒ ՃԱՇԱՆԱԿ
ՀՈՒԱՍ ՄԵԹԵՐՔ ԳՈՐԵՑՈՒ

ՊԱՆԴՈՒԿ ԼԻՒՔՍ

ՁԱՒԱԿԻ

Հայկական ամենագարագոյն պանդոկը «Լիւքս»ին մէջ, ծովեզերեայ պարտէզով,

ԽՒՍՏ ՕԳՈՒՏՈՒՆ ՍԵՆԵԱԿՆԵՐ

ՈՒ ԿԸ ԲԱՑՈՒՄԻ 1.2.3.4. ՄԱՆՐԱԿԱՆԵՐԷ

1. ՀԱՐԵՒ ՁԱՁ, ՄԱՔՈՒՐ ԵՒ ԱՆԹԵՐ ՍՊԱՍԱՐԿԻ.
2. ԳԻՆԵՐԸ ԽԻՍՏ ՁԱՓԱԼԻՈՒՐ.
3. ՏԻՒՆ ՓՆՏՈՒՈՂՆԵՐՈՒՆ ԱՄԷՆ ԴԻՒՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ.

Տէր եւ Տնօրէն՝ Գ. ՊԱՐՏԻԶԱՆԵԱՆ.

STANDARD

Աւելի տեւական եւ աւելի գեղեցիկ կօշիկներ կը պատրաստէ միայն

ԿԵԴՐՈՆԱՑԵԼՔ՝ ՆՍՏԱՐ ԵՂԲՕՐՆԵՐՈՒ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ

Տքթ. Բ. ԳՈՒԼԱԳԵԱՆ

ՄԱՆԱՆԱԳԷՏ՝ ՆԵՐՔԻՆ, ՄՈՐԹԱՑԻՆ ԵՒ ՎԷՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

ՎԿԱՅԵԼ ՓԱՐԻԶԻ ՀԻՆԻԱԴԱՆՈՑՆԵՐԷՆ

Կը դարմանէ գիտական ամենավերջին մեթոտներով, բոլոր ատամոխի, պղիծներու յետոյ ամեն տեսակ հիւանդութիւններ։ Հին եւ նոր ֆետմաիզութիւնը իր բոլոր բարդութիւններով, ինչպես նաեւ Ֆրանկախոս եւ մորքային հիւանդութիւններ։

Առագ, արմատական եւ բարեխիղճ դարմանում։

Հիւանդ կ'ընդունի ամեն օր, բացի կիրակի, իր նախկին դարմանատան մէջ. ժամ 8—12 եւ 2—6ու մասնաւոր ժամադրութեամբ։

Երեքշաբթի օրերը, ժամ 2—5 վկայել ՆՂՓԱՆՆԻՒՐ ՋՐԻ

Ժօրժ Հասեան փողոց՝ թիւ 8

Տ՛ՕՔԹ. ԳԷՈՐԳ ԿԷՐԿԷՐԵԱՆ

Վկայեալ Lauréat Նախկին Interne եւ նկին մասյուն ՍԱՆԱՆԳԵՍ յԺին Ֆրանսական հիւանդանոցի ԱՋԻՒ, ՔԹԻ, ԿՈՂՈՐԴԻ, ԱԿԱՆՋԻ և ԳԷՆՈՒ հիւանդութիւններու բաժնին։

Հիւանդ կ'ընդունի կէսօրէ վերջ ժամը 2—6

իր գինեխին մէջ rue de Damas, No. 15

Հիւանդները ուղղակի հիւանդանոց կ'ընդունուին իր կողմէ տրուած մուտքի բարօրով։

Աղքատ հիւանդներու ձրի դարմանում, ամէն օր կէսօրէ առաջ ժամը 10—12, հիւանդանոցի դարմանատան մէջ։

Կարի եւ Ձեւագիտութեան Դասընթացք

ՏԻԿԻՆ ՄԱՌԻ ԵՐԱՄԵԱՆ

ՎԿԱՅԵԱԼ ԴԻՐՋԱԿՈՒՀԻ

ԲԱՐԻՋԷՆ ԵՒ ՎԱՃԻՆԿՈՇՆԷՆ

Կարի եւ ձեւագիտութեան մասնագիտուհի. Տիկին Մառի Երամեան կը վերադարձած իր առհասարակը. Մեծ Սհայի դիմացը Նո. 78 ցած երկրորդ արիը։

Երեք ամսուան միջոցին կը սորվեցնէ ամենավերջին ճոռաձեւութեամբ, կար եւ ձեւագիտութիւն իր բոլոր բարդութիւններով եւ ադիական մոդոցներով, Droit-fils մեթոտով։ Իր աշակերտուհիները կ'օժտեն Բարիզի ազատարուածոցոր Académie Daydou վկայականով։

Տոկուն շինուածք վայելուչ տեսք հնչուն եւ բնական ձայն

Անոնք յատկանիշներ՝

ՈՐՈՆՑՄԱՄԲ ԿԸ ՁԱՏՈՐՈՇՈՒԻՆ

ԱՓՕԼԼՕ ՖՕՆՕՆԵՐԸ

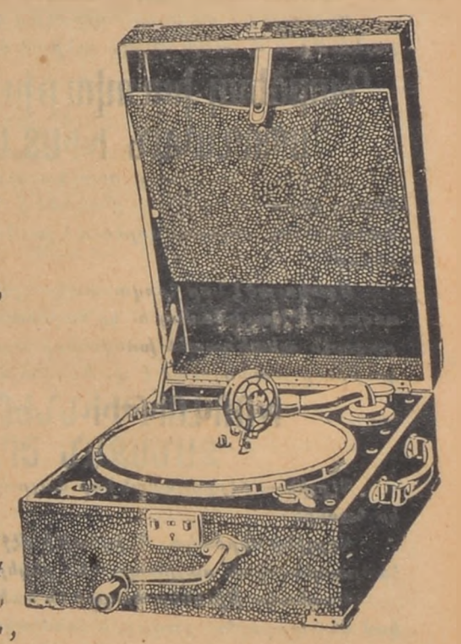

Հրապարակի վրայ գրեթէ ոդ բոլոր մարքանէրու հետ կը մրցին Ապոլլօ ֆօնօնները։ Մանաւանդ վերջին նոր մօտէլները, որոնք հասած են արդէն, անգերազանցելի են իրենց տոկունութեամբ, վայելչութեամբ և ժամչելի գիներով։

APOLLO GRAMOPHONE Co. Ltd

(of London)

ԱՓՕԼԼՕ ՖՕՆՕՆԵՐՈՒ ԹՕՓՈՒԻՐԸ !!!

Կատարեալ համոզում գոյացնելու համար անգամ մը այցելեցէք

MAISON APOLLO, Rue de la Poste, BEYROUTH

Փորդաֆէ եւ ֆօնօոյ՝ ամէն ձեւի, անվիճելի օրակ եւ տառապութիւններ գիւրամատչելի գին, վճարումի դիւրութիւն։

Ընդհ. Ներկայացուցիչ՝ Սիւրիոյ, Պաղեստինի, Անդրյորդանանի, Միջագետքի եւ Կիպրոսի.— ԳՈՒՐԳԷՆ ՍԻՆԱՆԵԱՆ

KOURKEN SINANIAN, Boîte Postale 642, BEYROUTH (Syrie)

ՕԳՆԷ ԴՈՒՆ ՔԵԶԻ ԵՒ ԱՍՏՂԸ ՔՒՕԶ ՊԻՏԻ ՕԳՆԷ

ԸՆՏԱՆԻՔԻ ԱՍՏՂԸ

(L'ETOILE du FOYER)

Առեւտրական և երկրագործական ժողովրդային վարկի հաստատութիւն

Անանուն ընկերութիւն.— դրամագլուխ՝ 3,000,000 ֆրանք.

որ կրնայ 3.000,000,000 ֆրանք-ի բարձրացուիլ վարչական խորհուրդի պարզ որոշումով։

Կեդրոնատեղի.— 137 Boulevard Sebastopol - Paris

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆԻՆ Արեւելեան պետութեանց

Սավոյ Օթելի՝ օճեր, Գուրճ, Գեյրութ

ԵԼԵՒՄՏԱԿԱՆ ՃԻՒՂ

Ապահովի սպասումագրութիւնի

ՕԺԻՏ

Երաշխաւորեալ տոկոս 6%, Ապէ զատ մասնակցութիւն ընկերութեան շահերուն։

ԿԱԼՈՒԱԾԱԿԱՆ ՃԻՒՂ

ՎԱՐԿԵՐՈՒ ԲԱՑՈՒՄ

Կալուածի վրայ փոխատուութիւնք

Վճարելի 10—15—20 տարիէն, երբոյուած պայմաններուն առջեւ ուզողը կրնայ վճարել։

ԸՆՏԱՆԻՔԻՆ ԱՍՏՂԸ ընկերութիւնը ներկայիս 75,000 է աւելի անդամ ունի։ Մինչեւ 1 Ապրիլ 1931 Ընտանիքին Աստղը 135 միլիոն փոխ տուած է, գրաւով 500 միլիոնէ աւելի արժէք ունեցող անշարժ կալուածներու վրայ։

Ամեն բդպակցութիւն ուղղել՝ B. P. 821, Beyrouth

չատ տեսնուելով իւնչ կուզէ.

— Իպապէլ, գաղտնի և մասնաւոր գործ մըն է, իր մօրմէն լուր կը բերէ.

— Ինձմէ գաղտնի պահելիք գո՞րծ մըն է.

Բարլայլ վայրկեան մը լուռ մնաց, չէր կրնար ոըոշել թէ՝ ըսո՞ր Իպապէլին թէ չըսեր։ Գաբրան Թօրնի մասին եղած կասկածը և Բիլաթի գաղտնի մնալուն լուրը տիկինին անգամ ըսել չէտակ բան չէր, և նայնիակ կը մտածէր որ փոխանակ մը պատճառ կըըներ ըլլալ նման թոյլերանութիւն մը։

— Գիտնալդ ձեզ չ'հրկնակացներ Իպապէլ, գիտես որ էէր ընտանիքի գլխին տոկալի գաղտնիք մը կայ, այդ խնդրին կը վերաբերի.

Իպապէլ չհաւատաց այս խօսքերուն և կարծեց որ այդ խօսքերը իրմէ ճշմարտութիւնը թագցնելու համար հըներուած խաղեր են։ Բարլայլն ալ իր տիկինին վիճակին բոլորովին անտեղեակ ըլլալով կը կարծէր որ նախանձի զգացումը տարիներու ընթացքին այլեւս մարած լրացած էր։ Բարլայլ չափազանց պատասխանոր և հաստատակամ էր։ Բարլայլ չափազանց պատասխանոր և հաստատակամ մէկը ըլլալով, նախանձ պատճառելիք ոչ մէկ վիճակի մէջ գտնուած էր, հետեւաբար ի՞նչպէս պիտի կասկածէր որ Իպապէլ նման ենթադրութիւն մը կրնար ունենալ։

Հետեւեալ օր Իպապէլ իր ննջասենեակին մէջ ղայնացած և գրգռուած վիճակի մը մէջ նստած մտածում, նամակ մը առացաւ, որով Միս Ձէքըրսըն գիրենք ընթրելու երեկոյ ճաշի կը հրաւիրէր։ Իպապէլ նամակը Միս Բարլայլին տալով սենեակատուն գնաց։ Միս Բարլայլ նամակը կարդալով Իպապէլի հարցուց.

— Գիտի երթա՞ք.

— Այո, ըսաւ Իպապէլ, Մր. Բարլայլ և ես փոխադրութեան մը կարօտ կը տեսնուինք, մէկ գիշերուան համար իսկ երթանք։

Բայց այս խօսքերը ըսած միջոցին Իպապէլ ծաղրական չէչտ մը կը գործածէր.

— Գաբրան Թօրնը առանձի՞ն պիտի ձգէք հարցուց Միս Բարլայլ.

Իպապէլ պատասխան չտուաւ։ Միս Գօրնէլիա նորէն հարցուց.

— Լէվիսընը ի՞նչ պիտի ընէք կ'ըսեմ.

— Տունը Ծալով առանձին կրնայ ճաչել, ձեր ընդունելն ալ գրե՞մ.

— Ոչ, ես պիտի չերթամ, ըսաւ Գօրնի.

— Ուրեմն Գաբրան Լէվիսընի համար դժուարութիւն մը չի Ծնաբե։

— Ես անոր ընկերակցութիւնը չեմ ուզեր, շատ չեմ սիրեր զայն, եթէ հաղուստ ունենայի ես ալ կը մասնակցէի հրաւէրին.

— Ինձի ալ հագուստ պէտք է, այս շատ դիւրին խնդիր մըն է.

— Քեզի՞ ալ հագուստ պէտք է, զարմանալի է, դուն արդէն տասնեակ մը ունիս.

— Առակ լուր չունիմ, ըսաւ Իպապէլ շատ նեղուած ԹօՆով մը, որովհետեւ Գօրնելիայի խօսքերը այդ օրերուն շատ կը դպչէին իրեն։ Նամակը փակելով ան սպասաւորը կանչեց և ըսաւ.

— Ուիլսըն, փոքրիկ Իպապէլին հաղուստը փորձելու համար այսօր պիտի գաս.

Ուիլսըն չուաբած մէկ էէյտի Իպապէլին և մէկ ալ Գօրնելիայի հրեսը կը նայէր.

Գօրնելիա գլուխը բարձրացնելով ըսաւ.

Դերձակը պիտի չգայ, ես այնպէս յանձնարարեցի, Իպապէլին հագուստ պէտք չէ.

— Գէտք է, իմ գաւակներուս պէտքը միայն ես կը

AZTAG
JOURNAL QUOTIDIEN ARMÉN.
B. P. 587
BEYROUTH, Liban
Directeur-Propriétaire
HAIG BALIAN

ԳԻՆԵՐԸ
ՍԻՒՐԻԱ ամր. 550, վեցամսեայ 300 Ս.Դ.
ԱՐՏԱՍԱՀՄ. տր. 7, վեցամսեայ 4 տոլար

ԱԶԴԱԿ

ՕՐԱԹԵՐԹ
ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԳԻՏԱԿԱՆ

ازتـــاك
جريدة سياسية ادبية اقتصادية حرة

ՈՒՐԲԱԹ ՕԳՈՍՏՈՍ 12 1932
ԶԵՒԱՓԷ ՀԱՅԿ 2.50 Ս.Դ.

Չ. ՏՒՂԻ | Ամեն առաւոտ պէտք է բերէ բերթիս ցնծութեան հաղորդին | Տնօրէն — Խմբագիր՝ ՀԱՅԿ ՊԱԼԵԱՆ | Չհրատարակուած ձեռագիրները չեն վերադարձուիր | Թիւ 119 (696)

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

ԿՐԹԱԿԱՆ ՆՈՐ ՇՐՋԱՆԸ

Բ.- ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ ՄՏԱՀՈԳՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Անցեալ թիւով մենք տուինք մեր վարժարաններու նիւթական մտահոգութեան բաժինը իր ընդհ. գիծերուն մէջ, գծելով նաև յառաջիկային հետապնդուելիք ընդհանուր ուղին, որպէս նուազագոյն ընթացով անցնելու սիլոց, ներկայ տնտեսական ծանր տագնապին, մտահոգուած ամէն բանէ առաջ վարժարաններու կանգուն պահու խնդրով։ Այսօր մեր ակնարկը ուղղենք կրթական ուսումնական բաժինին վրայ, որը նիւթականին չափ, թերևս ատկէ աւելի ծանր ազդեցութիւնը կրած է մեր ազգային սնկազմակերպ վիճակին։

Հակառակ այն իրողութեան որ վարժարաններու մէկ քանին տարիներ շարունակ նոյն ուսուցչական կազմերով կը կառավարուին ու կը դաստիարակուին, սակայն չեն ստացած կայուն ու վերջնական ձև մը, որովհետև հոն գործող այդ պաշտօնէութիւնը չէ կապուած ազգային հեղինակութեան մը, որ լաւ կամ գէշ ըսէր իր վերջնական խօսքը այդ ուսուցիչներու մասին և զանոնք գուբս քաշէր իրենց անորոշ դրութենէն։ Իւրաքանչիւր տարուայ վերջը ուսուցիչները պայմանագրուելու տագնապ մը կ'անցնեն, ենթակայ Հոգաբարձութեան կամ Թաղական Խորհրդի տրամադրութիւններուն և առձեռն գնահատանքին, որը կրնայ յաջորդ տարին փոխուիլ։

Հեղինակութեան այս պակասը և վճռական խօսքի բացակայութիւնը, կ'ստեղծէ շատ բնական կերպով տնավարի վիճակ մը, ուր լաւ ու գէշ չըլլալու մտահոգութիւնով և կամ անձնական ու այլ նկատումներով կարողութիւնն ու արժէքը կ'ստորադասուին պղմուկ ու խնդիր չհանելու հոգեբանութեան։ Այս է պատճառը որ տարիներ շարունակ միևնոյն վարժարանի պակասները կրթական ու ուսումնական հողի վրայ կը մնան չբրթագրուած։ Այս ուղղութեամբ բաւական է քննութեան ենթարկել մայրենի լեզուի դասաւանդման պարագան մեր նախակրթարաններու մէջ, որուն թերին ու անբաւականութիւնը կրնայ հարուածել ու նսեմացնել վարժարանի ամբողջական արդիւնքը։

Ոչ մէկը մեր նախակրթարաններէն չունի իր մայրենի լեզուի բաւարար դասաւանդութիւնը, որ ամբողջութեամբ յանձնուած ըլլայ հայերէնին և հայ գրականութեան տիրացած ուժերու։ Այս դեռ բախտաւորներու համար է, որ մասնակի կերպով կը լրացուի. կան և շատեր, որոնք չունին այդ մասնակի լրացումն ալ և ուր վերջն վար հայերէնի տեղ կը դասաւանդուի հայերէնի նմանող լեզու մը, անելի մատնելով աշակերտը։

Ասոր վրայ եթէ աւելցնենք այն որ միւս նիւթերը աւանդող ուսուցիչներու հայերէնն ալ թոյլ է, ընդհանուր վիճակը պարզ կ'ըլլայ։

Մայրենի լեզուի թողուցած հետքը աշակերտի հոգեկան կեանքի ու նկարագրի կազմութեան վրայ կարելի չէ ըմբռնելի ընել տալ նիւթական մատակարարման համար իրար քով բերուած մարմիններուն։ բայց անոնց համար իսկ հասկնալի պետք է ըլլայ այն, թէ՝ որևէ մէկ սորվելու և իր սորվածը արտայայտելու համար պէտք ունի լեզուի մը հիմնական իւրացման, որը պէտք է ըլլայ մայրենի լեզուն։ Առանց այդ լեզուի իւրացման միւս ծանօթութիւնները ու գիտութիւնները կը մնան աշակերտի համար օդէն կախուած նիւթեր միայն։ Ցառաջիկայ վարժարանական շրջանին նախակրթարաններու դեկավար մարմիններուն կը մնայ վերագնահատման ենթարկել իրենց խնամքին յանձնուած վարժարանի մայրենի լեզուի դասաւանդութիւնն և առհասարակ ուսուցիչներու հայերէնի պատրաստութիւնը և գայն դնել ցանկալի հողի վրայ։ Ազգային որևէ հեղինակութիւն, առաջին հերթին այդ ժառանգութեամբ է որ պիտի մտնէ մեր վարժարանները։ Եւ այս ոչ միայն մղուած հայրենասիրութենէ և ազգային նկարագրի թելադրանքէն, այլ ուսման և դաստիարակութեան իրացումի տեսակէտէն։ Այս դեռ հայերէնի մասն է, որմէ դուրս կան դեռ բազմաթիւ նիւթեր որոնք թերի են և կամ միանգամայն անտեսուած, և որոնք կը պահանջեն հեղինակաւոր մարմնի մը դասաւորուած աշխատանքն ու կարգադրութիւնները։

Մայրենի լեզուի խնդրէն զատ կայ և ուրիշ պարագայ մը, որ Ազգային Առաջնորդարան և Վարչութիւն պէտք է անմիջականօրէն նկատի առնեն։ Վերջացող երեք տարիներու անկազմակերպ վիճակը, տոկոթ եղած է, որ ուսուցիչ անունով վարժարաններէն ներս մտնեն այնպիսիները, որոնք ուսումնական բացարձակ անպատրաստութեան այնպիսի պակասներով կամ թերի ենթակայութեամբ կողքին, նաև բարոյական այլանդակ պատկեր մը ունին և կամ քաշուելու որպէս վերջին կայան ափ առած են թաղային վարժարանի մը դուռը։ Այդպիսիներուն Առաջնորդարան թէ ազգային վարժիչներ միանգամընդմիշտ պէտք է ճամբայ տան, մանուկներու մէկ կրթութեան և ուսման եռանդը չխորտակելու և որ աւելին է զանոնք խաթարումէ փրկելու համար։ Ազգային Առաջնորդան, մարմիններ թէ գիտակից անհատներ պէտք է լուրջ խորհրդակցութեան նիւթ դարձնեն այդ ձև ուսուցիչներու հարցը, ի հարկին միացած չանքերով զանոնք զետեղել ուրիշ գործերու, որպէսզի մանուկները ազատուին զանոնք տեսնելու և լսելու դժբախտութենէն։

Ուսուցչական պայմանագրութիւններու ընթացքին մարմինները պէտք է նկատի ունենան ուսուցչի ներկայ բարոյական և ուսումնական վիճակի բաւարարութիւնը և կամ ստիպողականութեան պարագային անոր սորվելու ընդունակութիւնը և յարմարութիւնները որ մէկ յետոյ բոլոր ուսուցիչներուն պէտք է պարտաւորիչ դարձնել կարգալը և իրենց մշակումը։

ԳԻՆԱՐԳԵԼՈՒԹԵԱՆ ՕՐԷՆՔԻՆ ՀԳՆԱԺԱՄԸ

«Գողցուած ֆուրերը անուշ կ'բլլան և գաղանի հացը համով կ'բլլայ»։ Առակաց գիրքին այս խօսքը իր կատարեալ մեկնութիւնը և հաստատուժը կը գտնէ Միացեալ Նահանգներու մէջ ուր տասն և երկու տարիներէ ի վեր չորութիւն կը տիրէ, այսինքն ոգելից ամէն տեսակ ըմպելիներու պատրաստութիւնը կամ ներմուծումը, վաճառուժը և գործածութիւնը օրէնքով արգիլուած է։ Սոյն օրէնքն ալ երկրի սահմանադրութեան մէջ ծանօթ է իբրև տասնեւութերորդ բարեփոխում կամ Վոլսթէդի օրէնք։

1920 Յունվար 17ին գինարգելութիւնը ընդարձակ երկրին մէկ ծայրէն միւսը կը կիրառուէր խորհրդարանի վաւերացումովը ու պահնդեխ հայրերու որդիները ծափ կը զարնէին մաքրակրօնութեան այս մեծ յաղթանակին գինովցած։ Ամերիկան արդարև հպարտ կ'զգար աշխարհին այսպիսի փառաւոր օրինակ մը տուած ըլլալուն համար և ժուժկալութեան բարեկամները ամենուրեք խոր չունչ մը կ'առնէին հաւատալով թէ հեռզհեռէ բոլոր կառավարութիւնները գինարգելութիւնը օրէնքով իրենց քաղաքացիներուն պարտադրելով Բագտի տաճարները միանգամ ընդմիշտ պիտի փակուէին։ Ալքոլը որ անիյշատակ օրերէ ի վեր մարդուն ֆիզիքական ու բարոյական առողջութիւնը եղծանող էն ոխերիմ ուժերէն մէկը եղած էր, այսպիսի կորսնցնէր իր հազարթեւեան խլուրդային իշխանութիւնը։ Աքանչանաւան երկիրները և Ցիլանտիան իսկապէս հեռացան նոր երկրէն եկող այս նոր օրինակին իրենց սահմանադրութեան օրէնքներուն մէջ ներմուծելով գինարգելութիւնը։

Բայց ափսո՛ս որ Տարպեան մայրը միշտ սուտ է եղած կապիտոլին ու յուսախաբութիւնը յոյսին անբաժան հետևորդը ինչպէս խաւարը լոյսին։ Ո՛չ միայն ալքոլին վրայ դրուած արգելքը անոր գործածութիւնը զգալի չափով մը կրցաւ խափանել այլ ծնունդ առաւ չարք մը ծանր անպատեհութիւններու որոնք Ամերիկայի ներքին ու արտաքին անտեսութեան վրայ ժխտական ու վնասակար արդիւնք մը ունեցան։ Նախ մողովրդային զանգուածներու մէջ հետզհետէ զօրացող դժգոհութիւն մը արձարձուեցաւ ու գանուեցան կարկառուն անձնաւորութիւններ որ ոտկապատութեան սկզբունքներուն հետ անհամաձայնելի գտան սոյն օրէնքը զայն հակասելով անհատի մը անբռնաբռնելի ազատութեան դէմ խոչնդոտ մը։

Ամենախուր երեւոյթը սակայն որ ընկերացաւ գինարգելութեան կիրառման ապօրէն արարքներու բարացուցական բազմացումն էր։ Ոճիրի չափ ու ձևական վերելք մը կը նշանակէր։

Երկրի մէկ ծայրէն միւսը bo4tlegoarները (մաքսանենգները) սատերկրեայ հանգին գործունէութեան սկսան։ Գինական ամենատարի միջոցներով չինուած ինչպէս անթել հեռագիր, ծովեզեր եայ տորմղիկներ, գնդացիրակիր օթօներ ուժեղ զէնքերով իրենց գործ

Ո՞Վ ԷՐ ՅՈՎՍԷՓ Ա.Ս ԻՐՄԱՆԵԱՆ

ԵՒ Ի՞ՆՉՊԷՍ ԿՈՒԶԷՐ ՀԱՅԱՍՏԱՆԸ ԳՆԵԼ... ԴՐԱՄՈՎ

«Բագմավէպի վերջին թիւին մէջ (Յունիս—Յուլիս) հրատարակուած է հետաքրքրական յօդուած մը, Իրազեկ ծանկաննուով եւ ուսանող բարբառով, Յովսէփ Ամիրխանեանի մասին, որուն անուն այժմեական է դարձած միլիոնները ուրիշներու ժառանգութեան խնդրին պատճառով։ Ցիտեալ յօդուածէն կը հաղեմ հետեւեալ մասերը։

Բնիկ Նոր Զուղայեցի էր Յովսէփը, թէեւ նրա պապը գաղթել էր այստեղ Ղարաբաղից։ Նագիրը Պարսկաստանի գահակալը դառնալով, Ղարաբաղից պահանջում է երկու զինուորականներ իր բանակը կազմակերպելու համար— մէկը զօրահրամանատար, իսկ միւսը քրնդանօթաձիգ։

Եւ նրա ուղած մարդիկը գալիս են, ուրեմն ԺԸ դարի 40ական թուականներին— Ամիրը եւ Զոհրաբը։ Առաջինը որպէս հրամանատար, իսկ երկրորդը՝ քնդանօթաձիգ։ Շահը նրանց տեղաւորում է իր զօրքերի մէջ։ Շնորհելով նաև Խանութեան տիտղոս, որով Ամիրը դառնում է Ամիր Խան, Զոհրաբը՝ Զոհրաբ Խան։

Ահա այստեղից էլ առաջանում է Յովսէփ Ամիրխանեան ազգանունը։

Ամիրի (կամ Ամիրխանի) որդին էր Յովհաննէսը, որ զինուորական ծառայութիւնից խուսափելու համար գաղտնի փախչում է Մուշ ուր Ա. կարապետի Նորհիւս աչուղութիւն սորվելով, վերադառնում է Նոր Զուղա։

Իբրև աչուղ նա ծպտուած չրջում է գիւղից գիւղ և երգում։ Մինչև այսօր աչուղ Յովհաննէսը կամ Ամիրօղլին մեծ անուն ունի Սպահանի հայկական գաւառներում և նրա երգերից չատերը տակաւին ապրում են ժողովուրդի բերանում։

Շնորհիւ իր բնատուր խելքի և առուտրական մեծ ընդունակութիւնների՝ Ց. Ամիրխանեան կարճ ժամանակում վաճառականական մէջ և մեծ յարգանք բերում երկրի իշխանաւորների՝ Հոլլանդացոց աչքում։ Արդիւնքը լինում է այն որ պետութիւններից ստանում է աֆրիկեան մենաւաճառութեան իրաւունքը 1820—1826 թուերի համար, չատ ձեռնտու պայմաններով։

Նրան առանց այն էլ մեծ հարստութիւներ մենաւաճառութեան եկամուտներով աճում բազմապատկւում էին հրամայական չափերի հասնում։ Քաւական է ասել, որ նա ժառանգ էր իր առաջուածքից նուիրել ազատագրուած Հայաստանին այնքան որ տարեկան 500,000 րուբլի եկամուտ բերէր։

Ցանկանք այս էլ աւելցնել, որ մի բարեսէր և բարեգործ մարդ էր նա, միւնոյն ժամանակ նաև չափազանց հիւրասէր, իսկական մէկ հայ։ Նրա բարեգործութիւններից առաջ բաժիններ էին տանում ո՛չ միայն իր ազգականները, ո՛չ միայն իր հայրենի Զուղայի ազգային կրօնական հաստատութիւնները, այլ և հեռաւոր էջմիածինը։

Բայց դժբախտաբար բախտը միշտ չի ժպտում նրան և կամ ինչպէս Զուղայի պատմագիրն է ասում «Ամիշտ գարուն չի լինում նրա համար և գեթ միշտ կարմիր խնձորով չի գալիս։ Շուտով գալիս են նրա համար ծանր ու սրամտչուկ օրեր։

Ջաւայում 1825 թուին բռնկւում է մէկ երկարաեւ ապստամբութիւն, որի ընթացքում նա ո՛չ միայն այլևս չի կարողանում ազիօրէ գործը չարունակել, այլ և կորցնում է իր հարստութեան սեծագոյն մասը։ Այդ դեռ հերիք չէ, ապրստամբութիւնը հնչեցրեց յետոյ, հոլլանդական կառավարութիւնը պահանջում է նրանից և վերջ ի վերջոյ առանում է ազիօնի ժենաւաճառութեան վարձագիրը՝ 930 հազար գիլդիր կամ ժամանակուայ 292 հազար դոլար— մէկ հսկայական գումար, որ վերջնականապէս քայքայում է նրան։

Դրանից յետոյ՝ վշաբեկ և յուսահատ, «ազիւրական ախտիւ» նա ապրեց մինչեւ 1834 թիւ, երբ մեռաւ ընդամէնը 53 տարեկան հասակում։

Թաղուած է Մարանդ քաղաքում, իր սեփական գերեզմանատունը, ուր մինչև այսօր էլ հանգչում են իր կինը և իր երկու զաւակները— Կոռնելիոս և Դանիէլ։ Գերեզմանին վրայ կանգնած է մի մատուռ՝ որ խնամքով պահպանում է հոլանդական կառավարութեան կողմից և ծառայում է որպէս փարոս Սմանէ գնացողնաւերի համար։

Ց. Ամիրխանեան՝ իր հարստութեամբը, իր բարեգործութիւնով և իր փոթորկալի ճակատագրով չէ որ այսօր հնութեան փոչիների տակից յարութիւն է առնում և մեր ուշադրութեան և հետաքրքրութեան առարկան է հանդիսանում։

Ո՛չ. մեծատուններ, բարեգործներ և փոթորկալի կեանք ունեցողներ մենք չա՞տ ենք ունեցել, Անգամ նրանից չատ ու չատ առաւել։ Սակայն նրանք անցել են Մենկեւիլի ասածին պէս՝ *ինչպէս անցնում են հողմը, փոթորի կը եւ մոռացութեան աչխարհից դուրս գալու աստուածային կարողութիւնը չունին նրանք։*

Ց. Ամիրխանեանը մեր հայ պատմութեան գեղեցկութիւններից մէկն է որպէս քաղաքական գէմք, քաղաքական մէկ կատեգորութիւն։ Դա է նրա մեծութիւնը և դրանով էլ նա իր պատուաւոր տեղն ունի Հայոց անմահների չարքում։

Նա քաղաքական մի գործիչ չէր իր կոչումով և չէ էլ եղեր իրականում— քաղաքական գործիչ գաղափարի նեղ իմաստով։ Աւելի չատ քաղաքական մի մեծածող էր նա, մի կամք, որ պատրաստ էր իր ունեցած հարստութիւնը զոհաբերելու իր հայրենիքի բարօրութեան և ազգոյնացման համար։

Ցայտնի է, որ Երեւանի ազատագրուելը պարսկական լծից անսահման խանդավառութեամբ լցրեց աչխարհիս բոլոր կողմերում սփռուած հայութեան սրտերը։ Ռուս—Պարսկական 1828ի պատերազմը, հայկական ակնոցներով, համարւում էր Հայաստանի անկախութեան ու ազատութեան համար ծրագրուած մէկ պատերազմ։

Ահաւասիկ ներսէս Աստարակեցին, ժամանակի Հայութեան ամենանչանաւոր քաղաքական դէմքը և Հայ ժողովուրդի քաղաքական ճակատագրի ամենափայլուն արտայայտիչը։ Նա ա՛յդպէս էր ըմբռնում այդ պատերազմը և այդպէս էլ գրում ու ներկայացնում իր բազմաթիւ նամակների մէջ։

Հասա՛ւ ժամը — գրում էր նա, օրինակի համար, դեռ 1827 թուի ձմեռը — երբ աչքով պիտի տեսնենք Արարատեան աչխարհի և Հայոց ազգի ազատութիւնը։ Հասաւ ժամը, երբ Մայր Աթոռ պիտի վերականգնէ իր վաղեմի անկախութիւնը։

«Ոտքի՛ կանգնեցէ՛ք, Հայոց քաջեր, թօթափեցէք պարսից լուծը, ուրախացէ՛ք այեզարդ Մասիսը, մի անգամ արիւնով ներկեցէ՛ք Հայրենի հողերն ու ապրեցէ՛ք ազատ։ Ժա՛մ է արդէն, օն անդր, այժմ կամ երբեք»։ (Ա. Երիցեան «Կովկ. Հայք» Ա. 269)։ (Շար.)

Հ. Մ. Ը. Մ.

Շեապեցէք արձանագրուելու մեր քսակառական սարհուն ճաի դեռ չէ լրացած սպասուած թիւը։ կրնամ արձանագրուիլ Պ. Մամբրէ Հիսարեանի խաւնութը, որուան ոեւէ ժամուն. իսկ կիրակի օրեր Հ.Մ.Ը.Մ.ի ակումբը կեսօրէ առաջ ժամը 9-11։

Հ.Մ.Ը.Մ.Ի ՊԷՏՐՈՒԹԻՒՆ
ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

ՊԷՏՐՈՒԹԻ ՄԷՋ Ի ՆՊԱՍՏ ԹՈՒՐՔԻՈՅ ԵՂԱԾ ՑՈՅՑԸ

ԹՐՔ. ՀԻՒՊԱՏՈՍԸ ԾԱՓԱՇԱՐՈՂՆԵՐԸ ԿԸ ՀՐՑԱՔՆՆՈՒԻՆ

Ասանալի «Փիւրէ Ասզիւ» թերթը, Պէյրութէն սացած հետեւեալ տիպկութիւնները կը հրատարակէ։

Մարգարէին ծննդեան տօնին առիթով ժզկիթներու մէջ արտակարգ արարողութիւններ կատարուած են։ Ժամը 11 ու կէսին, Թիւրիոյ ալագ հիւպատոս Հասան Գասրի պէյի իմիաստարժ ժզկիթին առջեւ գալով կեցած է։ Իմիաստարժին վրայ դրուած թրկական դրօշակը տեսնելով հոն գտնուղները սկսած են ծափահարել «կեցցէ՛ Կազին, կեցցէ՛ թուրք ազգը պօռալով։

Հասան Գասրի պէյ վերին հաղորդավարութեամբ Պէյրութցիներու կողմէ Թուրիոյ հանդէպ ցոյց տրուած ջերմ համակրանքին իբր փոխադարձութիւն բարեւած է ժողովուրդը։

Նամագր ատրեցէք անմիջապէս յետոյ առաջին անգամ դուրս ելլող թրկական հիւպատոսը եղած է։ Ժողովուրդը Հասան Գասրի պէյը տեսնելով, նոյն համակրանքը յայտնած եւ ուզած են ուսամբարձ գինքը իմիաստարժը առաջնորդել։

Այս դէպքը, մզկիթը գտնուող Ֆրանսացի եւ Լիբանանի կառավարական պետերուն ուշադրութիւնը գրաւած ըլլալով, այդ ցոյցին պարագլուխներ անմիջապէս հարցաքնուած են։

Հարցաքնութեան ժամանակ մէկու մը տուած պատասխաններ ծանհկան ըլլալով կը տեղեկացնեմ «Թուրիոյ հիւպատոսը ծափահարելուս մէջ անբնական ոչինչ կայ. դարերով իրարու հետ ապրած եղբայր ազգի մը ներկայացուցիչին հանդէպ համակրանք յայտնելը իրաւունքնիս է։ Ոչ մէկը կրնայ մեզ արգիլել որ մենք չսիրենք թուրք ազգը եւ մեր յարգանքները չմատուցանենք Կազիին»

ՊՈԼՍՈՑ ՁԵՐՄԱԿ ՌՈՒՍԵՐՈՒՆ ԴՈՒՐՏՈՒՆԷՈՒԹԻՒՆԸ

"ՌՈՒՍԵՐԸ ԴԱՇՆԱԿՆԵՐՈՒՆ ՀԵՏ ԱԼ ՇԿՄԱՆ ՄԷՋ ԵՆ,,

Վագրի կրկին անդրադառնալով Պոլսոյ ձերմակ Ռուսերուն կողմէ Կօկոլօղլի դրկուած ճամկին, կը յայտնէ թէ ձերմակ Ռուսերը կարգ մը կազմակերպութիւններ ունին Ցարական բանակին պատկանող սպաներու դեկավարութեան տակ։ Ատոնց ամէնէն վտանգաւորներն են «Ապիտակ բանակի գին. միութիւնը եւ «Ռուս եւրոպական դաւադրական կազմակերպութիւնը։

Այս կազմակերպութեանց անդամներն ու վարիչները յարաբերութեան մէջ մտած են նախկին ռուս զօրավարի մը հետ, որ վերջերս թուրիա եկած էր «կազդօհնով աշխատող օթոպիւսներու սպասարկութիւն մը հաստատելու համար երկրին մէջ։ Այս զօրավարին անունն է զօրավար Սեհրեթով։ Ասիկա այն զօրավարն է, որուն համար Հաւրի Գարպիս գրած էր թէ նախագահն է ձերմակ Ռուսերու Տեղեկատուութեան եւ Լրտեսական կազմակերպութեան։

Ասկէ զատ, այս գաղտնի կազմակերպութիւնները Թուրիա կը մեղադնեն եւ կը ցուցնեն ձերմակ Ռուսերուկողմէ հրատարակուած կարգ մը թերթեր, որոնց Թուրիա մուտքը արգիլուած է կառավարութեան կողմէ։ Այս գործերուն համար անոնք իրենց կեդրոն ընտրած են Բեռայի սրճարան-թէյարաններէն մէկը։

Այս բոլորհնդպաս, խնդրոյ առարկայ կազմակերպութիւնը օփման մէջ մտած է նաեւ կարգ մը նախկին Դաշնակ հայերու հետ։

Ձերմակ Ռուսերը այսպէ՞ս կը գործածեն Թուրիոյ մէջ իրենց հանդէպ ցոյց տրուած հիւրասիրութիւնը, կը հարցնէ Վագրի։

Թուրիոյ ոսպիկանական եւ դատական իշխանութիւնները խիստ մօտէն եւ բուռն կերպով կը հետապնդեն այս խնդիրը։ Կասկած չկայ թէ անոնք տեղեակ են այս կազմակերպութեանց եւ մասնաճիւղերու գործունէութեան եւ անոնց այդ ուղղութեամբ պիտի կատարուին հնձութիւնները։

ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ Ծ. ԱՐԵՒԵԼՔԻ ՄԷՋ

Ուան-շիկ-վէյ Հրաժարեցաւ

Նանկին.— Ուան-շիկ-վէյ՝ որուն պատճառը երբեմն գործադիր խորհուրդի նախագահ համարպատասխան էր վարչակերպի պատճառին, հրաժարեցաւ դժգոհ մնալով Մանչուրիոյ մէջ Ճապոնական յարձակումներու հանդէպ զինուորական պետերուն բռնած կրաւորական կումներու հանդէպ զինուորական պետերուն բռնած կրաւորական ընթացքէն։

Զինական կարմիր բանակը Թաւերաբեմ կ'իջնայ

Թոկիո.— Ճապոնական աղբիւրներէ ստացուած լուրերու համաձայն Զինական կարմիր բանակը՝ որ այս վերջին ժամանակներս կը գործէր Հան-Քօու հատակին մէջ թաւերաբեմ իջած է։

Կարմիրներու դէմ դրկուած կառավարական զինուորներէն մէկ մասը միացած է այս վերջիններուն։ Մօտաւորապէս 40000 կը հաշուի սակնոց քիւը։

Լուր կը տրուի թէ Շան-Քայ-շէք Հան-Քօուի ճակատը մեկնած է անձամբ ստանձնելու համար կառավարական ոյժերու հրամանատարութիւնը։

Զինական նահանգապետանց ջնջուիլը

Նանկին.— Զինական կառավարութիւնը Թոկիոյ մօտ բողոքեց Մանչուրիոյ Զինական նամանգապետանց ջնջուիլն դէմ, յայտնեց թէ փոխարինութիւն ստանալու համար խնդիրը պիտի ներկայացնէ Լաճէի միջազգային Ատեանին։

Ճապոնական զեկոյց մը

Նանկին.— Հոս սաստիկ շահագրգռութիւն մ'արթնցուց ճապոնական պատերազմական նախարարութեան կողմէ հրատարակուած զեկոյց մը որը Մարաջախտ Շանկ-Սի-յեանկը կ'ամբաստանէ իբրեւ խորհուրդը նախագահող Մանչուրիոյ մէջ, եւ ուշադրութիւն կը գրաւիրէ այն բանին վրայ թէ ասիկա կրնար հաղորդական ծանրակշիռ հետեւանքներ ունենալ։

Պատերազմական նախարարին յայտարարութիւնը սակայն կը վերջանայ. «Ճապոնական բանակները հրահանգ ստացան ազդու կերպով գործելու համար հարաւային Մանչուրիոյ մէջ անդորրութիւնը խանգարող Զինացիներուն դէմ եւ նա մանաւանդ Շանկ-սի-յեանկի դէմ։

Շանկայի գրաւման ձեռնարկներու մասին տարաձայնութիւններ

Նանկին.— Տարաձայնութիւն տրջեցաւ թէ ճապոնական ոյժերը կը ջանան դարձեալ գրաւելու համար Շանկայի տրջակայ դիրքերը որոնք պարպուած էին ֆանի մ'ամիս առաջ կնքուած համաձայնութեանց հետեւանքով։

Ճապոնցիները որոշած են այսպէս գործել իբրեւ փոխարէժ Զինացիներու կողմէ ճապոնական ապրանքներու դէմ կատարուած պոյքոթաժի, նկատելով որ այս պոյքոթաժը մեծ չափեր առած է վերջին ատեները։

Շաբէյի (Շանկ—հայ) հատակային բնակչութիւնը արդէն սկսած է տապալ պարպելու այս տրջանը Շանկ հայի եւրոպական տրջանակները մեծ կարեւորութիւն մ'ընծայել չեն երեւնար այս տարածայնութեան։

ԺՈՂՈՎԻ ՀՐԱՒԷՐ

Վասպուրականի հայրենակցական միութեան ժամանակաւոր յանձնախումբը, ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ Պէյրութի եւ տրջակայքի մէջ գտնուող բոլոր Վասպուրականցիները առանց սեռի եւ յարանուանութեանց խտրութեան։

Ժողովը տեղի պիտի ունենայ Ս. Նշան Ազգային վարժարանիսրահին մէջ, Օգոստոս 14 կիրակի կէս օրէ առաջ, ժամը հիշ 9ին։ ներկաներու թիւը մեծամասնութիւն պիտի համարուի։

Վ. Հ ՄԻՒԹԻԹԵԱՆ ԺԱՄԱՆԱԿԱՒՈՐ
ՅԱՆՁՆԱԽՈՒՄԲ

ԿԸ ՓՆՏՐՈՒԻ

Ընկ Տհօրք - Նօլցի, հայրիկս՝ Սիմեոն, մայրս՝ Թրվանտա, քոյրս՝ Իսկուհի՝ եւ եղբայրներս՝ Գրիգոր, Սարգիս եւ Միհրան Թօմպուլեան, որոնք մեծ գաղթահանութեան ժամանակ Ցեր Զօրի կողմերը ախտորուած են։

Անտիլ *Յովհաննէս Թօմպուլեան*

Կարդացէք եւ Տարածեցէք
«ԱԶԴԱԿ»Ը

Տարտանելի Պատերազմը

26րդ զօրամասին հրամանատարը՝ Գաարի պէյ ևս հարաւային չրջնակը երեք մասերու բաժնած էր։ Ասոնցմէ հիւսիսային կամ Գումբէփէ կոչուող մասը Սիհրիի Թէփէն մինչև Սարըթէփէ կ'երկարէր և այդ տեղերու պաշտպանութիւնը յանձնուած էր 5րդ և 26րդ ջոկատներուն, իսկ ծովեզերքը կը պաշտպանէին երեք հետեւազօրաց և մէկ գաւառային քնդանօթաձիգներու գումարտակներ, ինչպէս նաեւ իբր պահեստի ուրիշ գումարտակ մըն ալ կը սպասէր։ Այս մասին մէջ գտնուող քնդանօթները տասնըհինգ մատնանշուած էին։

Ճիրինիա կոչուող կեդրոնական մասն ալ բռնուած էր 2րդ և 26րդ ջոկատներուն կողմէ։ Այս մասը Սարըթէփէն սկսելով կիւլլիւ աէրէի բերանը կ'երկարէր, իսկ Նեդուցին կողմէն ալ Սէքիւլպահրէն մինչեւ Թէքիր աէրէ։ Այս մասին Արշիպեզագոս նայոզ՝կողմը, ցամաքանումի համար անյարմար վայր մը նկատուելուն պատճառաւ գումարտակի մը կողմէ կը պաշտպանուէր։

Ուրիշ գումարտակ մըն ալ Մօրթոյլի ծոցին երկայնքը ցրուած էր, իսկ մնացեալ երկու պահեստի գումարտակներ ալ Գանլըաէրէի և Ճէրինայի հարաւակողմը զետեղուած էին։ 26րդ զօրամասին բանակատեղին ալ հոն կը գտնուէր։ Այս մասին Ճէրկէվքեսէյէ կոչուող վայրը գտնուող քնդանօթները 10ուկէսնոց էին, այս քնդանօթները պաշտօն ունէին հակառակորդին ծանր նաւերուն դէմ։ Ցամքային կողմէն ալ ամրութիւնները ուժեղ էին։ Ամէն կողմէ ամրացուած էր Սէդիւլպահրի չրջանակը։ Ցամքային կողմէն ամրութիւնները կը սկսէին Սէդիւլպահրի հիւսիսային կողմէն, որ Ալիճի պուրնուն կոչուող տեղն է, ուր Մեծ Պատերազմին ատենները Անգլիացիներ մեծ զոհեր տուին։ Ալիճի պուրնուն կոչուող տեղէն սկսելով մինչեւ Սէդիւլպահրի հարաւակողմը ամրութիւնները կը հասնէին Ալճիթէփէ կոչուող տեղը։ Ալճիթէփէն

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ ՄԷՋ

ՆՈՐ ՀՐՈՎԱՐՏԱԿ ՄԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԵՑԱՒ

Պերլին.— Մարաջախտ Հինտէնպուրկ նոր հրովարտակ—օրէնք մը հրատարակեց որը կը ծանրացնէ տէրրօրիզմի արարքներու մասին գործադրուելիք պատիժները եւ մահապատիժ կը տնօրինէ ամենածանր պարագաներու համար:

ՀԻԹԼԷՐ ՎԱՐՉԱՊԵՏ ՊԻՏԻ ԸԼԼԱ՞Յ ԱՐԴԵՕՔ

Պերլին.— Թերթերը կը կարծեն թէ պ. Հիթլէրի վարչապետութեան համար թեկնածութիւնը մեծ շանսեր ունի յաջողելու համար։

ԱՆՈՂՈՔ ՄԻՋՈՑՆԵՐ ՁԵՌՔ ՊԻՏԻ ԱՌՆՈՒԻՆ ՏԷՐՐՕՐԻԶՄԻ ԴԷՄ

Պերլին.— Պէտք է որ անողոք միջոցներու դիմուի բնաջինջ ընելու համար քաղաքական տէրրօրիզմը պետութեան տրամադրութեան տակ գտնուող բոլոր միջոցներով։ Ահա այս է պ. Ֆոն Բարբէնի կարծիքը որը նախարարաց խորհուրդ մը գումարեց քննելու համար խնդիրը։

Պերլին.— Ընկերվարական եւ համայնավարական բնակիչներուն դէմ գործուած Նազիներու տէրրօրիստական ոճիրներուն շարքը կը շարունակէ Բրուսիոյ շատ մը շրջաններուն մէջ։ Կառավարութիւնը հակատէրրօրական օրէնք մը հրատարակեց զսպելու համար այս ոճիրները եւ արգիլելու համար զէնք կրելը, որով խիստ պատիժներ տնօրինուած են անսաստողներուն դէմ։

ՆԱԶԻ ՊԵՏԻ ՄԸ ՁԵՐԲԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆԸ

Պերլին.— Վէսթֆալիոյ քաղաքական պետին օգնական Նազիստ Հէրվիծ ձերբակալուեցաւ, կասկածի տակ ըլլալով թէ մասնակցած է տէրրօրական վերջին արարքներուն։

ՈՍՏԻԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ ԶԷՆՔԵՐ ԿԸ ԳՐԱՒԷ

Գոլոնիա.— Ոստիկանութիւնը գաղտնի զէնք վաճառողներուն քով գրաւեց ազգայնական—ընկերվարականներու յատկացուած հազարաւոր զէնքեր։

Անգործներու թիւը Միացեալ Նահանգներու մէջ

Նիւ Եորք.— Յուլիս 20 թուականին, անգործներու թիւը հասած է 11.23.500ի։

Պոլիվիա-Բարակուայական վէճը

Լա Բազ.— Պոլիվիական սպայակոյտը կը հերքէ Լօբէզ ամրոցին գրաւումը:

Ուաշինկթըն.— Միացեալ Նահանգները Մէքսիկան եւ Քօլօմպիան հրաւիրեցին Պոլիվիան եւ Բարակուան զինուորական գործողութիւնները դադրեցնելու համար Դէ.օրէն սկսեալ եւ վերադառնալու Յունիս 1ին Սթաթուքօյին։ Կը կարծուի թէ Բարակուան ընդունած է։

Պուէնոս—Այրէս.— Արժանթին, Պրազիլիա, Շիլի եւ Բէրու չէզոքութեան դաշինք մը ստորագրեցին որով չեն ընդունիր ճանչնալ Պոլիվիա—Բարակուայական վէճին հետեւանօք անզի ունեցած հողային նուաճումները:

Բարակուան կը պատասխանէ Բրիտանիոյ դիմումին

Լոնտոն.— Բրիտանական կառավարութեան ղրկած իր ծանուցագրին մէջ Բարակուայի կառավարութիւնը իր շնորհակալութիւնը կը յայտնէ Անգլ. կառավարութեան իր միջամտութեան համար եւ կը յայտարարէ թէ առ այժմ Բարակուան լոկ ինքնապաշտպանողական միջոցներու կը դիմէ միայն:

Ժընէվ.— Ազգերու Դաշնակցութեան մօտ Բարակուայի պատուիրակը Ազգերու Դաշնակցութեան ուղղուած նամակով մը կը պարզէ այն ձեւը որով ինք իրաւարարութիւնը կ'ըմբռնէր Պոլովիոյ հետ ծագած վէճին մէջ։

Պատուիրակ Ասպետ Պէտօյա կը բացատրէ թէ ինքը կը կրկնէ 1929 սեպտ. 9ին Բարակուայի կողմէ իրաւարարութեան յանձնաժողովին կատարուած առաջարկութիւնները։

Շաքօյի սնիականութեան խնդիրը կարեւոր է թէպէտեւ, բայց անիկա նուազ կարեւոր է հաշտարար միջոցին մը դիմուելու անհրաժեշտութենէն եւ օրէնքները ու դաշնագիրները բռնաբարելէ հրաժարելէն:

Բարակուայի արտաքին գործոց նախարար պ. Արպօ միեւնոյն օրը ղրկըուած հեռագիրով մը Պոլիվիան կ'ամբաստանէ ասնարդարանալի յարձակում մը գործած ըլլալու արարքով։ Ան կը յայտնէ Բարակուան պատրաստ է խնդիրը ենթարկելու իրաւարարութեան կամ ուրիշ որեւէ օրինական կարգադրութեան յատուկ միջոցի մը։

ՃԱՐՏԱՐԱՐՈՒԵՍՏՆԵՐՈՒ ԶԱՐԳԱՑՄԱՆ ԽՆԴԻՐԸ ԹՈՒՐՔԻՈՅ ՄԷՋ

Անքարա.— Թէպէտեւ կառավարութիւնը դեռ վերջնականապէս չորոշեց այն զանազան գործարաններու տեսակները որոնք պիտի կազմակերպուին Ռուսիոյ կողմէ հայթայթուելիք մեքենաներով և նիւթերով, համաձայն Խամէթ փաշայի Մոսկուա այցելութեան միջոցին կնքուած դաշնագրութեան. որոշուած է նախ թէ շաքարի գործարան մը եւ փայտի մեծ սղոցարան մը պիտի գտնուին նոր գործարաններու թիւին մէջ։ Ասկէ զատ, նկատելով որ արտասահմանը հետզհետէ աւելի մեծ քանակութեամբ կը պահանջէ թրքական ածուխը, Զօնկուլտաքի եւ Էրէյլիի ածխահանքերը պիտի ընդարձակուին եւ պիտի վերայարդարուին նոր կազմածքով։

Իպն Րիֆատա ողջ է եղեր

Ամման.— Սպաննուած չեն ոչ իպն Րիֆա'ատան եւ ոչ ալ իր զաւակները: Անոնք ողջ առողջ են: Բայց կը հաստատուի թէ իպն էլ Սուուտի զինուորները յանկարծակի կերպով յարձակած են ապստամբներու դէմ եւ անոնցմէ սպաննած են 400 հոգի։

ԱՐԱԲԱԿԱՆ ՄԱՄՈՒԼԻ ՈՒՐԱԽՈՒԹԻՒՆԸ

Երուսաղէմ.— Արաբական մամուլը ուրախութեամբ կ'ողջունէ իպն էլ Սուուտի յաղթանակը։ «Էլ Իսլամիա» թերթը կը գրէ թէ Հայֆայի արաբ երեւելիները շնորհաւորութեան եւ խնդակցութեան հեռագիրներ ուղղած են իպն էլ Սուուտի իպն Րիֆաայի վրայ տարած յաղթանակին առթիւ։

«Ֆիլիսթին» թերթը կը գրէ թէ արաբներու ուրախութիւնը մեծ եղաւ լսելով Հիճազի դէմ ապստամբողներուն կրած պարտութիւնը. տաս մը անձեր հեռագրաւ շնորհաւորութիւն եւ խնդակցութիւն ներկայացուցած են իպն էլ Սուուտի։

ՏԱՍՆ ԵՒ ԻՆԸ ՊԵՏՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ՅԱՐԱԾ ՖՐԱՆՔՕ ԲՐԻՏ. ՀԱՄՍՁԱՅՆՈՒԹԵԱՆ

Լոնտոն.— Արտաքին գործոց նախարարութիւնը կը ծանուցանէ թէ մինչեւ հիմա տասն եւ ինը պետութիւններ յարած են Ֆրանքօ—բրիտանական վստահութեան ուխտին։

ԸՆԴՀ. ԳՈՐԾԱԴՈՒԼԸ ՁԱԽՈՂԱԾ ՊԵԼՃԻՔԱՅԻ ՄԷՋ

Պրիւքսէլ.— Ընդհ. գործադուլի յայտարարութիւնը չունեցաւ բաղձացուած արդիւնքը: Գործադուլը Լիէժի հանքածուխային շրջանին մէջ մասնակի է միայն. մինչդեռ Կենդ. Գլենիֆայի եւ Շարլըրուայի մէջ գործադուլը ընդհանուր է թէպէտեւ, բայց կացութիւնը տաս քիչ փոփոխութիւն կրեց անցեալ շաբթուան ի վեր:

ԻՏԱԼԻԱՆ ՓՈԽԱՏՈՒՈՒԹԻՒՆ ԿԸՆԷ ԹՈՒՐՔԻՈՅ

Բարիզ.— Հոովմէն առնուած լուրերուն նայելով, բանակցութիւնները պիտի սկսին շուտով Իտալիոյ Թուրքիոյ ընելիք փոխատուութեան մը շուրջ։

Կ'ըսուի թէ համաձայնութիւնը արդէն իրականացած է այս փոխատուութեան մասին Թրքական վարչապետին վերջերս Հռոմ կատարած այցելութեան միջոցին։

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ՏԵՂԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՊԱՆՏՐՕԼԻ ՁԵՂԾԱՐԱՐՆԵՐԸ

ՀԱՅՈՒ ՄԸ ՔՈՎԷՆ ՆԸ ԳՐԱՒՈՒԻՆ ՄԵԾԱՔԱՆԱԿ ԿԵՂԾ ՊԱՆՏՐՕԼՆԵՐ ԱՆ ԿԸ ԽՈՍՏՈՎԱՆԻ ԱՄԷՆ ԲԱՆ

«Էլ Ահրար» 10 Օգոստոսի թիւին մէջ կը գրէ.

Երկու ամիս առաջ պանտրօլի պաշտօնէութիւնը կասկածած էր հայու մը, որ տաս կը յաճախէր Պէյրութի ծխախոտի գործարաններուն: Կարծեցին որ ան առանց պանտրօլի կամ առանց տուրքի սիկարէք ու ծխախոտ փախցնող մէկն է: Սակայն զայն հետապնդող քննիչներ հասկցան որ նշանաւոր զեղծարար մըն է եւ կեղծ պանտրօլներ կը պատրաստէ։

Պանտրօլի քննիչներէն Խալիլ Էֆէնտի Պահսալը պաշտօն կ'ստանձնէ հետապնդելու այդ հայը որ քանի մը օր առաջ զայն կը գտնէ Պուրճի սրճարաններէն մէկուն մէջ: Խալիլ Էֆէնտի կը տեսնէ որ ան ուրիշի մը հետ նստած է եւ կը խօսակցի. հասկցաւ անոր խօսակցութեան ձեւէն թէ ան Լիբանանի կարգ մը գործարանատէրերուն յաջողած է ծախել կեղծ պանտրօլներ, միջնորդի մը միջոցաւ:

Ասկէ քանի մը օր վերջ, երբ արդէն խիստ հետապնդման ներքեւ կը գտնուէր զեղծարար հայը, կառավարութիւնը մասնաւոր մէկը ղրկեց անոր քով պանտրօլ գնելու համար։ Գացող մարդը համաձայնեցաւ հայուն հետ եւ որոշեցին անցած ուրբաթ օր երեկոյեան պանտրօլները յանձնել Սօզագ Պլասի մէջ: Որոշուած ժամուն չորս քննիչներ, գաղտնի ոստիկաններ եւ Ընդհանուր Ապահովութեան պաշտօնեաները գացին Սօզագ Պլաս եւ հոն պահուեցան։ Ճիշդ ժամուն հայը հոն կար եւ իր պայուսակէն հանեց 300,000 նոց պանտրօլի ծրարը եւ յանձնեց պայմանաւորուած մարդուն։ Սակայն այդ միջոցին հասան ոստիկանները եւ ձեռքի վրայ բռնեցին հայը: Տեսան որ այդ պանտրօլները մէկ, կէս եւ քառորդ դահեկանոց են: Ձերբակալուելով հայը տարուեցաւ ոստիկանատուն եւ հասկցուեցաւ որ անոր անունը Նեովէ Քաղդացեան է։

Հայը խոստովանեցաւ իր մեղքը եւ տուաւ մեղսակիցներուն անունները: Հասկցուեցաւ որ Ճիւնիէն Մանզուր Խայրալլա անուն մարդ մը մեծաքանակ զլնումներ րրած էայս հայէն. իսկոյն Մանզուրն ալ ձերբակալուելով բերուեցաւ Պէյրութ։ Հայու խոստովանութենէն վերջ սենեակ մը խուզարկուեցաւ, որուն մէջէն գտնուեցաւ 140,000 պանտրօլ։

Հասկցուած է որ այս կեղծ պանտրօլները պատրաստուած են օտար տպարանի մը մէջ:

ԴԱՄԱՍԿՈՍԻ ԱԶԳ. ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Յառաջիկայ կիրակի, 14 Օգոստոս, տեղի պիտի ունենայ Դամասկոսի Թեմական Ժողովի ընտրութիւնը։ Ընտրողական Յանձնախումբը հրատարակած է մասնաւոր յայտարարութիւն մը, որով Դամասկոսի հայութիւնը կը հրաւիրէ մասնակցելու ընտրութեան, վճարելով 25 ս. դահեկան Ազգ. Տուրք:

Ընտրողական Յանձնախումբի կողմէ պատրաստուած է ընտրելեաց եռապատիկ ցանկ մը։

ԹԵՐԹԻ ԿԱԽԱԿԱՅՈՒՄ

Դամասկոս հրատարակուող պատեհապաշտ թերթ մը, «Էլ Շէապ», կախակայուեցաւ անորոշ ժամանակով։

ՈՃԻՐԻ ՄԸ ԳԱՂՏՆԻՔԸ ԽԱԼԻԼ ԱՇՔԱՐԻ

ՍՊԱՆՆԻՉՆԵՐԸ ԿԸ ՃԱՆՉՑՈՒԻՆ

Մեր ընթերցողները կը յիշեն անտարակոյս, որ, ամիսներ առաջ, Գրումանայի անտառին մէջ կտոր կտոր եղած վիճակի մէջ գտնուած էր Պէյրութցի դեղագործ Խալիլ Աշքարի մարմինը։ Բոլոր քննութիւնները եւ հետազօտութիւնները ապարդիւն եւ անկարող մնացած էին երեւան հանելու համար ոճիրը։ Ենթադրողներ իսկ կային թէ վայրի կենդանիներու կեր դարձած է ան։ Այդ օրէն ի վեր այլեւս թաղուած եւ մոռցուած էր այս խնդիրը։

Առջի օր սակայն, Գրումանայի ժանտարմայի հրամանատարին Միքէլ Թանիօս Մանսուր ստորագրութեամբ նամակ մը կուգայ, որմէ կը յայտնուի որ Խալիլ Աշքարը մեռցնողները երկու ոճրագործներ՝ Ղ. Թա եւ Մ. Թա անուն երկու եղբայրներ: Միքէլ Թանիօս կ'աւելցնէ, որ անոնք 200 ոսկի վարձք ստացած են գործելու համար այդ ոճիրը մէկէ մը որ Խալիլի մահէն շահ ունէր։ Ոճրագործները 50 ոսկի խոստացած են Միքէլին լռելու համար, բայց վերջը չեն տուած, ասոր վրայ Միքէլ դուրս տուած է գաղտնիքը։

Անմիջապէս քննութեան ձեռնարկուած է հարցաքննիչ դատաւորը մեկնած Գրումանա:

ՈՒՇԱՑՈՂ ՆԵՐՈՒՄԸ ՏԱՐԱԿԱՐԾՈՒԹԻՒՆ ՍԻՒՐԻԱԿԱՆ ԴԱՀԼԻՃԻՆ ՄԷՋ

Սիւրիացի քաղաքական դատապարտեալներու ներումին որոշմանգրին հրատարակութիւնը որ այս շաբթուան համար յայտարարուած էր, ուշացաւ կարգ մը պատճառներով, որոնց մասին կառավարութիւնը կը լռէ։ Կը կարծենք գիտնալ որ անոնք կուգան անհամաձայնութենէ մը որ վերջին վայրկեանին ծագած է մէկ կողմէն վարչապետին եւ արդարութեան նախարարին եւ միւս կողմէ այս վերջինին եւ հոգատար իշխանութեան միջեւ։

Նախարարական խորհուրդը գումարուեցաւ Հանրապետութեան Նախագահին մօտ: Հոն ծեծուած խնդիրներուն մասին կատարեալ լռութիւն կը պահուի: Զարմանալի չէ որ ներումը առարկան դարձած ըլլայ մեր նախարարներու այս արտակարգ ժողովին:

ՍԱՐՍԱՓԸ ՀԱԼԷՊԻ ՇՈՒԿԱՆԵՐՈՒՆ ՄԷՋ

Հալէպի շուկաներուն մէջ, առեւտրականներու եւ սենականցի զինուորներու միջեւ պատահած անհամաձայնութեան մը հետեւանքով ծագեցաւ կռիւ մը, որուն ընթացքին ամբողջ շուկաներ կողմ բռնեցին զինուորներուն դէմ:

Զինուորներ, սուիններ քաշելով ժողովուրդին վրայ յարձակեցան: Ծամարիտ սարսափ մը ինկաւ շուկային մէջ ու ամէն մարդ փութաց խանութը գոցել ու փախչիլ։

Այս միջադէպի միջոցին, խան Կիւմրիւք հաստատուած սեղանաւոր մը, Հանի Սամի, Թորոֆեի, 463 սիւրիական ոսկի գողցնել տուած է։

ԹԻՒՐՔ ԻՇԽԱՆՈՒՀԻԻ ՄԸ ՄՄՀԸ

Օսմանեան Կայսերական ընտանիքի անդամներէն Իսխանուհի Մահրապան Հանըմ, 70 տարեկան, մեռած է Դամասկոսի ազգային հիւանդանոցին մէջ:

ՄԵՏԱՔՍԻ ԵՒ ՔԱՐԻՒՂԻ

ՄԱՔՍԱՏՈՒՐՔԵՐԸ ԿԸ ԲԱՐՁՐԱՆԱՆ ՔԱՐԻՒՂԻ ԳԻՆԵՐԸ ԱՒԵԼՑԱՆ

ՅՈՒԶՈՒՄ ԺՈՂՈՎՈՒՐԴԻ ՄԷՋ

Ինչպէս գրած էինք մեր նախորդ թիւով, երկար ատենէ ի վեր տեղական հիւսուածեղէնի գործարանատէրերն ու աշխատաւորներ դիմումներ կը կատարեն տեղական եւ հովանաւոր իշխանութեանց ձաքոնական հիւսուածեղէններու վրայ դրուած մաքսատուրքերու յաւելման համար: Իսկ վերջին անգամ, Հալէպի մէջ, այդ պատճառաւ տեղի ունեցած էին մեծ ցոյցեր։

Իբրեւ արդիւնք այդ պահանջներու եւ բողոքներու, Բարձր Գոմիսէրութեան մէջ ժողով մը գումարուած է, մասնակցութեամբ բոլոր ճիւղերու ներկայացուցիչներու եւ մաքսային քննիչին եւ որոշուած փոփոխութեան ենթարկել կարգ մը ներածուած ապրանքներու մաքսատուրքերը: Մետաքսեղէններու եւ քէթօլի մաքսատուրքեր կրած են յաւելումներ: Ներածուած մետաքսեղէններէն ցարդ 100ին 25 տուրք կը գանձուէր, ասկէ վերջ պիտի գանձուի 100էն 50։ Այսօրուընէ սկսեալ գործադրութեան կը դրուի այս նոր որոշումը։

Բացի մետաքսեղէններու վրայ դրուած տուրքի յաւելումէն, Բարձր Գոմիսէրութիւնը առանձին որոշմնագրով մը կ'աւելցնէ քարիւղի մաքսատուրքը։ Մինչեւ հիմայ իւրաքանչիւր սնտուկէն կը գանձուէր 22 ս. դ. յետ այսու 54 ս. դ. պիտի գանձուի: Իսկ 150 ասինան ունեցող քարիւղի սնտուկներէն ցարդ կը գանձուէր 25, ասկէ վերջ պիտի գանձուի 57 ս. դ.։ Առանձին թիթեղներով եկող քարիւղէն ցարդ կը գանձուէր 12 ս. դ. իւրաքանչիւրէն.յետ այսու նոր սակի համեմատ իւրաքանչիւր թիթեղէն պիտի գանձուի 26 ս. դ.։

Մեծ տակառներով եկող քարիւղներ տարբեր տուրքի ենթակայ են: Ցարդ անոնց իւրաքանչիւր քիլօէն կը գանձուէր կէս ս.դ. յետ այսու պիտի գանձուի 1,60 ս.դ.

Քարիւղի ընկերութիւնները այս որոշումը լսելնուն պէս 100 ին 10 աւելցուցին իրենց գիները, բարդելէ վերջ մաքսատուրքի տարբերութիւնը: Ժողովուրդին վրայ տաս գէշ ազդեցութիւն թողուց այս յաւելումը, որով հետեւ այս կերպով կը չեզոքացուի մետաքսեղէններու վրայ դրուած տուրքի պարգեւած ուրախութիւնը։

50,000 ՀՆՁՈՒՆ ՈՍԿԻ ԿԱՐՏԱՄՈՒԻ ՊԷՅՐՈՒԹԷՆ

Անցեալ շաբաթ, օտար ընկերութիւն մը 50,000 տամ. հնչուն ոսկի եւ 50 սնտուկ արծաթ մեճիտ ղրկած է Լոնտոն։

ՀԱՅ ՀԱՄԱՅՆԱՎԱՐ ՄԸ ԿԸ ՁԵՐԲԱԿԱԼՈՒԻ

Ընդհանուր Ապահովութեան պաշտօնեաները, երէկ երեկոյ, Մաարաքի մէջ ձերբակալեցին Սիսակ Թէլալեան անուն համայնավար յիսր մը։ Յետ խուզարկութեան անոր վրայէն գտնուած է լեցուն ատրճանակ մը եւ կարգ մը կարեւոր փաստաթուղթեր, համայնավարներու գործունէութեանց ծրագրին շուրջ։

Այս առաւօտ խուզարկուելով Սիսակի տունը, անկէ եւս գտնուեցան կարեւոր փաստաթուղթեր: Այս համայնավար յիսրը յանձնուած է խառն դատարան։

ԻՆՔՆԱՇԱՐԺԻ ԱՐԿԱԾ

ՊԷՅՐՈՒԹԻ ԵՒ ԴԱՄԱՍԿՈՍԻ ՄԻՋԵՒ ԶՕՐԱՎԱՐ ՄԱՍԻԷԹ ԹԵԹԵՒՕՐԷՆ ՎԻՐԱՒՈՐՈՒԱԾ

Ծիպէլ Տրիզի կառավարիչ Զօրավար Մասիէթ Դամասկոսէն Պէյրութ կուգար։ Ճամբան Վ.ատի Հարիրի մօտ, երբ վերջին ծայր արագութեամբ կը սուրար Զօրավարի ինքնաշարժը, բախեցաւ Սթեֆան Իլիաս անուն վարիչի մը ինքնաշարժին։ Ինքնաշարժերու ապակիները ջարդ ու փշուր եղան եւ Սթեֆան վիրաւորուեցաւ: Զօրավարն ու վարիչը անձնական վէրքեր ստացան։ Զօրավարը վիրաւորուած վարիչը իր ինքնաշարժին մէջ կառնէ եւ Պէյրութ բերելով հիւանդանոց կը դնէ եւ կը խոստանայ նիւթական հատուցում մ'ալ ընել անոր։

ՄԻՒՏԷՎԷՐԻ ՍՊԱՆՈՒԹԵԱՆ ՎԵՐՋԱԿԵՏԸ

Միւտէվէրի սպանութեան թղթածրարները յանձնուած են դատարան, անկարելի ըլլալով նոր հետք մը երեւան հանել։ Միայն Հասան Ղազէվին կը մնայ բանտ այդ խնդրով: Կը կարծուի որ յետ դատավարութեան ան ալ ազատ կ'արձակուի:

ԳՈՂ ՊԱՇՏՕՆԵԱՆ

Գրած էինք որ Ղազիրի մէջ, գողցուած է եկեղեցական պաշտօնեայի սնտուկէն 3000 ոսկի եւ 1500 ոսկինոց դրամաթուղթ:

Խիստ քննութիւններէ վերջ հասկցուած է որ այդ գումարները գողցուած են սնտուկապետ Նախարալլա Րիտաի կողմէ, որ այժմ ձերբակալուած է եւ կը գտնուի քննութեան տակ:

ԱԶԱՏԱՄԱՐՏ ԵՒ ՎԱՍՊՈՒՐԱԿԱՆ ՖՈՒԹՊՈԼԻ ԽՈՒՄԲԵՐՈՒՆ ՄՐՑՄԱՆ ԱՐԴԻՒՆՔԸ

«Ազդակ»ի անցեալ շաբթուան թիւով գրած էինք պատենական միութեան «Ազատամարտ» եւ «Վասպուրական» մարզական խումբի մրցման մասին։ Այժմ մեզ կը տեղեկացնեն որ «Ազատամարտ» խումբը երկու կոլով չէ պարտուած, այլ երկու խումբերը մնացած են հաւասար։ Կը թելադրենք երկրորդ մրցում մը։

ՆՈՒԻՐԱՏՈՒՈՒԹԻՒՆ

Պետրոս Արզումանեան եւ Սիրական Տէմիրճեան, մէկական ոչխար կը նուիրեն Մամըլքէյնի թոքախտանոցին ուխտի մը առթիւ։

Իսկոյն պէտք է ստանալ Քարանթինայի դիմաց սափրիչ Գ. Պօղոս Տուրունեանի խանութէն։

ՍԱԿԱՐԱՆ ՊԷՅՐՈՒԹԻ

11	ՕԳՈՍՏՈՍ	1932
		Ս. Դ.
Եգիպտ. թղթադրմ.		455
Անգլիկն.	»	443.50
Տօլար	»	126.50
Թրքական	»	59.50
Պանք Օթթոման		135
Իտալական Լիր 100		645
Յունական Դրախմի 100		80
Անգլ. ոսկի		608
Ֆրանս.	»	489
Օսման.	»	549
Արծաթ մեճիտ		20
Գրէտի Ֆոնս.	Ա. Ֆ.	532.50
» »	Բ. »	294
» »	Գ. »	282

Մեֆերեան եղբարք Րիւ Ֆօշ Թէլէֆօն՝ 5-19

ԶԻՆՈՒՈՐԱԿԱՆ ԱՊՍՏԱՄԲՈՒԹԻՒՆ ՄԸ ՍՊԱՆԻՈՅ ՄԷՋ

Մատրիտ.— Հակակառավարական զինուորական շարժում մը ծագեցաւ: Երեք հոգի մեռան:

— 188 —

ըսաւ.

— Ներս հրամմէ Րիչարտ, ճամբան ծանօթի հանդիպեցա՞ր.

— Ոչ, սեւէ մէկուն երեսը չնայած, գլուխս ծռելով ուղիղ քալեցի, սակայն բաւական փոփոխութիւն կայ, Եօրկայի խանութին տեղը նոր շէնք մը կառուցուած է։

— Այդ տեղ նոր ոստիկանական կեդրոնատեղի է, Ուէսթլին կը ղարգանայ։ Դուն ի՞նչպէս ես.

— Թշուառ և շուարած, այս տեսակ խայտառակ ամբաստանութեան մը տակ և գերիի պէս աշխատելով.

— Րիչարտ, գլխարկդ հանէ, հոս ոչ ոք կրնայ գալ.

Գլխարկը հանելով Րիչարտ ըսաւ.

— Հակառակ պարագային եթէ տեսնուիմ, կախաղանի սիւնին վրայ կառնեմ վերջին շունչս։ Այդ անիծեալ Թօրնը հո՞ս պիտի գայ.

— Այո, քու տուած տեղեկութիւններէն այնպէս կ'ենթադրենք որ այս Գարտան Թօրնը այդ մարդն է։ Ատեն մը առաջ անոր Սուէնսօն գտնուիլն ալ կը հասկցուի.

— Բայց որքան ապուշ պէտք է ըլլայ որ հոս գալու համարձակութիւն ունենայ, աշխարհի մէջ ուրիշ տեղ չէ, սակայն հոս գալը տարօրինակ բան է.

— Կ'երեւի թէ վստահ է իր չճանչցուելուն, Հոս էֆայէն և քեզմէ զատ զինք ճանչցող չիկայ, Քեզ Մր. Տիլի սենեակը պիտի դնեմ, պատուհանէն կրնաս Թօրնը տեսնել։ Այսքան ատեն անցնելէ վերջ կրնա՞ս ճանչնալ.

— 50 տարի վերջ իսկ ըլլայ, նորէն կրնամ հասկնալ, նոյնիսկ եթէ ինծի պէս կերպարանափոխուի, դարձեալ կը ճանչնամ, մանաւանդ որ մարդ իր նախանձածը գլուխին չի կրնար մոռնալ.

— Րիչարտ, այս անգամ Ուէսթլին գալուդ նպատակը ի՞նչ էր.

— 185 —

— Մայրիկ, պատուհանները գոցե՞մ.

— Պատուհանները գոցե՞լ, ասանկ գիշեր մը ո՞վ կը փակէ իր պատուհանները, պատասխանեց դատաւորը.

Պարպարա շատ գէշ տպաւորուեցաւ և վախով երբ պարտէզ նայեցաւ, տեսաւ Րիչարտի նշանը և «քիչ մը օդ առնեմ» ըսելով դուրս ելաւ, հասաւ Րիչարտին և անոր ըսաւ.

— Ամա՛ն Րիչարտ, հայրս տունն է, վայրկեան մ'իսկ չեմ կրնար կենալ.

— Մայրիկս պիտի չտեսնա՞մ.

— Ոչ, ինչպէ՞ս կրնաս տեսնել, վաղը իրիկուն նորէն պէտք է գաս.

— Գիշեր մը ևս մնալ չեմ ուզեր, ամէն վայրկեան վտանգի մէջ եմ.

— Բայց մնալդ անհրաժեշտ է, ուրիշ պատճառներ ալ կան, այդ ոճիրը գործող մարդը Թօրն.

— Վիզը թող կոտրի անոր.

— Այդ մարդը հոս է, կուզենք որ անգամ մը զայն տեսնէք.

— Աման, մէյ մը տեսնեմ, Պարպարա.

Պարպարա հօրը կասկած չտալու համար երթալ գալով կը խօսակցէր. Նորէն մօտենալով Րիչարտին ըսաւ.

— Երկայնահասակ, վայելուչ զարդարուած, ադամանդներով զարդարուած երիտասարդ մը.

— Հա՛. ճիշդ այն է.

— Մր. Քարլայլ կերպով մը զայն քեզի պիտի ցուցնէ, վստա՞հ ես որ պիտի ճանչնաս, Րիչարտ.

— Ի՞նչ ըսել է, քեզ ինչպէս որ կը ճանչնամ, այն ալ այնպէս կը ճանչնամ, ուր պիտի տեսնեմ.

Չեմ գիտեր, Մր. Քարլայլը չտեսած բան մը չեմ կրնար ըսել, կարելի է հոս կը բերէ, վաղը իրիկուն կա-

Շուէյտի վարչապետը ինչո՞ւ հրաժարեցաւ

Ստոքհոլմ.— Վարչապետ պ. Էքման հրաժարեցաւ։ Երեւմտական նախարար պ. Համբէի վարչապետ նշանակուեցաւ, պահելով իր պաշտօնը։

Ստոքհոլմ.— Ըստ պաշտօնակ. դեկոյցի մը, պ. Էքման հրաժարեցաւ որովհետեւ անցեալ Փետրուարին գ. Քրէօգերէն 50,000 քսակն առացած էր ժողովրդ. կուսակցութեան համար, որուն պէտք էր։ Այս գումարը վճռուած է սակայն Քրէօյկերի անանկութեան հայուեյարդարներուն։

Այս գումարը յատկացած էր կուսակցութեան թերթերուն կողմէ։

Կացութիւնը ծ. արեւելքի մէջ

Մուքդէն.— Ճաբոնական և չինական ուժերու միջեւ կռիւները կրկնապատկուեցան վերջին օրերս և սաստկացան։

Զին զօրքերը կը պարտաւորուին Մուքդէնի գէմ յարձակումի մը նպատակով։

Ճափոնական էֆուժոց յայտնուելը հրաման առացաւ այլ ամէ զինուորական գործողութիւններու իր թնթանօթներովը։

ՀՐԱՇԱԳՈՐԾ ՄԱՐԴԸ

ԵԼ ՀԱՅԱ ՄՈՒՀԱՄԱԵՏ ՊԵՑ ԵԼ ՖԵԼԷՔԻ

Փութացէք առնելու անոր կարծիքը ձեր բոլոր փափաքներուն համար։ Ան կը հանգարտեցնէ բոլոր չուարած և առնջուած մաքերը և կը վերադարձնէ անոնց փափաքածները։ Կ'իյնէ բոլոր ոյիններուն։ Հիպնօթիզմով կը կարդայ մարդուն մտածումները։ Ձեռքի գիծերէն կը կարդայ մարդուն անցած, ներկայ և ապագայ կեանքը։ կրնայ հաւկնալ ամուսնութեան, համագործակցութեան, սիրոյ, առեւտուրի, քննութեանց և այլն բոլոր գաղտնիքները։ Այս բոլորը կը ցուցնէ մարդուն, կարծես քէ գրուած ըլլան

Քուղքի մը վրայ։ Կնոջ և ամուսնոյն միջեւ եղած դժուարութիւնները ու տարակարծութիւնները կը լուծէ Աստուծոյ Սուրբ անունները՝ Ամերիկեան եւ Եւրոպական գիտնականներու փորձառութիւնները օգտագործելով։

Տխուր եղողներուն ուրախութիւն և հանգիստ կը պատճառէ. ցաւին և մտային հիւանդութիւնները կը դարմանէ։ Այս բոլորը մեծ յաղողութեամբ կը կատարէ։ Փորձը ամենամեծ փաստն է. անգամ մը այցելել բաւական պիտի ըլլայ։

ՀԱՍՑԷ.— Գէյրութ, Հանդէի Ղամի փողոցի արեւմուտքը, Ֆրացսական հիւանդանոցին մօտ, թիւ 9 շենակատուր։

ԱԶԴԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

Ա.— Անոնք որ կուգան, իրենց մտքը պէտք է գրեն քուղքի մը վրայ և պէտք է պահեն.

Բ.— 1000 ոսկի կուտայ ան, եթէ չի կարենայ ճշդութեամբ գիտնալ ենթակայի մտքը.

Գ.— Դուրսէն գրկուած գրութիւններուն ընթացք և յուծում չի տար, եթէ ներփակուած չըլլայ 200 ա. գ. և յիշուած չըլլայ ենթակայի անունն ու ժամանակը, ամսաթիւը և հօր և մօր անունը։

ԳԱԲՐԻԷԼ Թ. ԹԷՐԶԵԱՆ

(ԵԼԵՔՏՐԱԿԱՆ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ)

Հիմնուած 1921 ին Գոլիս-Բերա

Եիս դիւրամատչելի պայմաններով կը կատարեմ ամէն կարգի էլեֆտրական յոյսի գեղեցումներ (Intsallation), ինչպես նաեւ մօթոր եւ ջիճամօճեր։

Վաճառատունս կ'սատճեմ նաեւ բոլոր էլեֆտրագործիքներու ճոռոգութիւններ։ Մատճառոր սպասարկութիւն բոլոր էլեֆտրա-ճոռոգմանց։ Վաճառատուն Philips եւ Lux էլեֆտր. լամբերու եւ ամէն տեսակ էլեֆտրական պիտոյքներու։

Վճարման դիւրութիւններ.

Հասցէ — Վ. Ուզունեանի գրատան կից Գուրճ. B. P. 491

ՊԱՆԴՈՒԿ ԱՀԱՐՈՆ ՊԻԹԻԱՍ

ՀԻՒՍԻՍԱՑԻՆ ՍԻՐԻՈՅ ԼԱՒԱԳՈՑՆ ԱՄԱՌԱՆՈՑՆԵՐԵՆ ՁԷՊԷԼ ՄՈՒՍԱՑԻ **ՊԻԹԻԱՍ** ԳԻՒՂԻՆ ՄԷՋ

Նորակառոյց եւ գեղեցիկ շենք. արդիական կերպով կահաւորուած սենեակներ. ընդարձակ սրահ, քաղնիք, եւրոպական եւ արեւելեան կերակուրներ

ԶԱՓԱԻՈՐ ԳԻՆ

ԲԱՑ Է 1932 ՅՈՒԼԻՍ 1ԷՆ ՍԿՍԵԼ

Իր աննման տեսարաններով, առատ ջրերով և առողջարար կլիմայով ծանօթ ՊԻԹԻԱՍ գիւղը այս տարի օժտուած է գիւղագնացութեան համար անհրաժեշտ եղող բոլոր յարմարութիւններով։

Ճամբաները նորոգուած են, գիւղին մէջ հաստատուած է թղթատարական ամենօրեայ սպասարկութիւն ինչպէս նաև թէլէֆոն և հեռագիր։

Պիթիաս ունեցաւ նաև իր առաջնակարգ պանդոկը, ուր այցելուները պիտի գտնեն Սիւրիոյ և Լիբանանի յատկոյն ամառանոցներուն յատուկ բոլոր յարմարութիւններն ու հանգստութիւնները։

Տէր և Տնօրէն ԱՀԱՐՈՆ ԻԶՄԻՐԼԵԱՆ

ԱԶԳԱՅԻՆ ՏՊԱՐԱՆԸ

ՏՊԱԳՐԱԿԱՆ ԱՄԷՆ ԿԱՐԳԻ ԳՈՐԾԵՐՈՒ՝ ՀԱՄԱՐ
Դիմեցէք «ԱԶԳԱՅԻՆ Տպարանը» գիրք, պրօշիւր, հարանցիական հաւաքրագիր, պաճառագ, ճակատի թուղթ եւ առեւտրական ձեռագիրներ.
ԱՐԱՑ, ՍԱՔՈՒՐ, ԳԵՂԵՑԻԿ ԵՒ ՎԱԺԱՆ.
ՀՈՒՍ ՄԹԵՐՔ ԳԻՐԵՐՈՒՆ

ՊԱՆԴՈՒԿ ԼԻՒՔՍ

ՀԱՍԿԱՑԱԿԱՆ ԱՆՎՃԱՊԱՐԱԳՈՒՅՆ ՊԱՆԴՈՒԿ

«ԼԻՒՔՍ»ի մէջ, ծովեզերեայ պարտէզով

ԽԻՍՏ ՕԹԱՍՈՒՆ ՍԵՆԵԱԿՆԵՐ ՈՐ ԿԸ ԲԱՂԿԱՑՆԻ 1. 2. 3. 4. ՄԱՐԶԱԿԱՆ ԵՐԷՍ

1. ՀԱՄԵՂ ՁԱՇ, ՄԱՔՈՒՐ ԵՒ ԱՆԹԵՐԻ ՊՈՄՊԵՔՈՊԻԹԻՒՆ.
2. ԳԻՆԵՐԸ ԽՈՄՔ ՁԱՓԱԻՈՐ.
3. ՏՈՒՆ ՓՆՏՈՒՄՆԵՐՈՒՆ ԱՄԷՆ ԴԻՒՐԻՆԳՈՒԹԻՒՆՆԵՐ.

Տէր եւ Տնօրէն Գ. ՊԱՐՏԻԶԱԿԵԱՆ

STANDARD

Ամենահանգստաւէտ և աւելագոյնս կոշիկները

ՓՈՒՆՏԻՍ

ԿԵԴՐՈՆՑՏԵՂԻ՝ ՆԱՃԱՐ ԵՂԲԱՑՐՆԵՐՈՒ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ

Տքթ. Բ. ԳՈՒԼԱԳԵԱՆ

ՄԱՄՈՒԱԳԷՏ՝ ՆԵՐՔԻՆ, ՄՈՐԹՈՒՑԻՆ ԵՒ ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆ

ՎԿԱՅԵԱԼ ՓԱՐԻԶԻ ՀԻՆԻԱԴԱՆՈՑՆԵՐԷՆ

Կը դարմանէ գիտական ամենավերջին մեթոտներով, քոխեռու, ատամոխի, ադիճներու յաղդի ամէն տեսակ հիւանդութիւններ։ Հին եւ նոր ջերմախզութիւներ իր բոլոր բարդութիւններով, ինչպէս նաեւ Ֆրանկախ եւ մորքային հիւանդութիւններ։

Արագ, արմատական եւ բարեխիղճ դարմանում։

Հիւանդ կ'ընդունի ամէն օր, բացի կիրակիէ, իր նախկին դարմանատան մէջ. ժամը 8—12 եւ 2—6ու մասնաւոր ժամադրութեամբ։

Երեքշաբթի օրերը, ժամը 2—5 վկաեալ ՆԳԻՍՏՆԵՐՈՒ ՁՐԻ ժամը Հասցէն փողոց՝ թիւ 8

Տ՞ՔԹ. ԳԷՈՐԳ ԿԷՐԿԷՐԵԱՆ

Վկայեալ Lauréat Եսիկի Interne եւ այժմ մասնաւոր ՍՆՆՆՂՏ յաջիս Ֆրանսական հիւանդանոցի ԱՋՔԻ, ՔՔԻ, ԿՈՒՈՐԴԻ, ԱԿԱՆՋԻ և ԳԼՈՒՈ հիւանդութիւններու բաժնին։

Հիւանդ կ'ընդունի կէսօրէ վերջ ժամը 2—6

իր գիներին մէջ rue de Damas, No. 15

Հիւանդները ուղղակի հիւանդանոց կ'ընդունուին իր կողմէ տրուած մուտքի բարօրով։

Աղքատ հիւանդներու ձրի դարմանում, ամէն օր կէսօրէ առաջ ժամը 10—12, հիւանդանոցի դարմանատան մէջ։

Կարի եւ Ձեւագիտութեան Դասընթացք

Տիկին ՄԱՌԻ ԵՐԱՄԵԱՆ

ՎԿԱՅԵԱԼ ԴԵՐՋԱԿՈՒՀԻ

ԲԱՐԻԶԷՆ ԵԻ ՎԱՃԻՆԿԹՕՆԷՆ

Կարի եւ ձեւագիտութեան մասնագիտուհի, Տիկին Մառի Երամեան կը վերադառնայ իր առհասարակ, Մեծ Սհայի դիմացը Նո. 78 տան երկրորդ արկը։

Երեք ամսուան միջոցին կը սորվեցնէ ամենավերջին ճոռաձեւութեամբ, կար եւ ձեւագիտութիւն իր բոլոր բարդութիւններով եւ արդիական մոդոցներով, Droit-fils մեթոտով։ Իր ատակերտուհիներ կ'օժտէ Բարիզի ատեստաւորումով Académie Daydou վկայականով։

Տոկուն շինուածք վայելուչ տեսք հնչուն եւ բնական ձայն

Ահա յատկանիշները

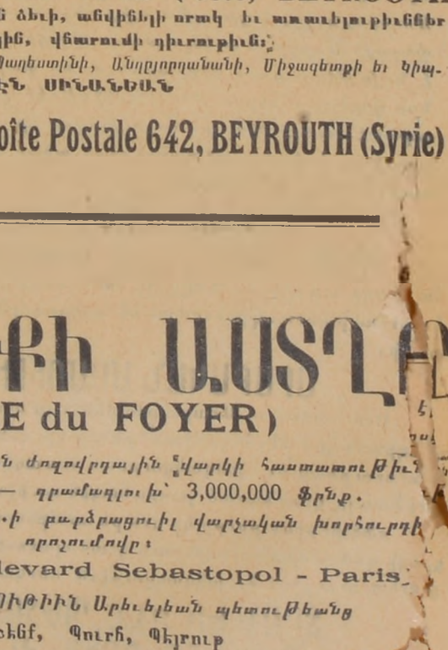

ՕՐՈՆՅՄՈՎ ԿԸ ՁԱՏՕՐՈՇՈՒԻՆ

ԱՓՕԼԼՕ ՓՕՆՕՆԵՐԸ

Հրապարակի վրայ գրեթէ ոդ բոլոր մարքաներ. րուն հետ կը մրցին Ապոլլօ փօնօները։ Մանաւանդ վերջին նոր մօտէլները, որոնք հասած են արդէն, անգերազանցելի են իրենց տոկունութեամբ, վայելչութեամբ և ժամչելի գիներով։

APOLLO GRAMOPHONE Co. Ltd
(of London)

ԱՓՕԼԼՕ՝ ՓՕՆՕՆԵՐՈՒ ԹԱԳԱՒՈՐԸ *III*

Կատարեալ համոզում գոյացնելու համար անգամ մը այցելեցէք

MAISON APOLLO, Rue de la Poste, BEYROUTH

Փարդագիծ եւ բօնօլ՝ ամէն ձեւի, անվիճելի որակ եւ առաւելութիւններ գիւրամատչելի գին, վճարումի դիւրութիւն։

Ընդհ. Ներկայացուցիչ՝ Սիւրիոյ, Պաղեստինի, Անդրյորդանանի, Միջագետքի եւ Կիպրոսի.— **ԳՈՒՐԳԻԷՆ ՍԻՆԱՆԵԱՆ**

KOURKEN SINANIAN, Boîte Postale 642, BEYROUTH (Syrie)

ՕԳՆԷ ԴՈՒՆ ՔԵԶԻ ԵՒ ԱՍՏՂԸ ՔԱՕՏ ՊԱՏԻ ՕԳՆԷ

ԸՆՏԱՆԻՔԻ ԱՍՏՂԸ

(L'ETOILE du FOYER)

Առեւտրական և երկրագործական ժողովրդային վարկի հաստատութիւն
Անանուն ընկերութիւն.— դրամագլուխ՝ 3,000,000 ֆրնք.
որ կրնայ 3.000,000,000 ֆրնք.ի բարձրացուիլ վարչական խորհուրդի պարզ որոշումով։

Կեդրոնատեղի.— 137 Boulevard Sebastopol - Paris

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ Արեւելեան պետութեանց
Սավօյ Օթէլ՝ Կաիր, Գուրճ, Գէյրութ

ԵԼԵՒՄՏԱԿԱՆ ՁԻՒՂ

Առանձին պայմանագրութիւնով

ՕԺԻՏ

Երաշխաւորեալ տոկոս 6%, Ակէ զատ մասնակցութիւն ընկերութեան չահերուն։

ԿԱԼՈՒԱԾԱԿԱՆ ՁԻՒՂ

ՎԱՐԿԵՐՈՒ ԲԱԺՈՒՄ

Կալուածի վրայ փոխառութիւնք՝

վճարելի 10—15—20 տարիէն, որոշուած պայմաններով ամէն ատենէ առաջ ուզողը կրնայ վճարել։

ԸՆՏԱՆԻՔԻՆ ՍԱՏՂԸ ընկերութիւնը ներկայիս 75,000 աւելի անդամ ունի։ Մինչեւ 1 Ապրիլ 1931 Ընտանիքին Ասաղը 135 միլիոն փռնկ տուած է, գրաւուկ 500 միլիոնէ աւելի արժէք ունեցող անշարժ կալուածներու վրայ։

Ամէն թղթակցութիւն ուղղել՝ B. P. 821, Beyrouth

AZTAG
JOURNAL QUOTIDIEN ARMÉN.
B. P. 587
BEYROUTH, Liban
Directeur-Propriétaire
HAIG BALIAN

ԳՆԱՀԱՏՈՒԹԻՒՆ
ՍԻՒՐԻՈ տար. 550, վեցամսեայ 300 ս.Ֆ.
ՈՐՏԱՀԱՄՆ. տրի. 7, վեցամսեայ 4 տոլար

ԱԶԴԱԿ

ՕՐԱԹԵՐԹ
ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԳԻՏԱԿԱՆ

ازتـــاك
جريدة سياسية ادبية اقتصادية عمة

ՇԱԲԱԹ ՕԳՈՍՏՈՍ 13 1932
ԶԵՒԻԹԷ ՀԱՏԸ 2,50 Ս.Ֆ.

Ձ. ՏՈՒԲԻ | Աւրեն առաւոտ պիտի բնել թերթիս «Ցօրեկին հասցէին | Ցօրէկ — Խմբագիր՝ ՀԱՅԿ ՊԱԼԵԱՆ | Չհրատարակուած ձեռագիրները չեն վերադարձուիր | Թիւ 120 (697)

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

ԿՐԹԱԿԱՆ ՆՈՐ ՇՐՋԱՆԸ

Գ.- ՈՒՍՈՒՑԻՉՆԵՐՈՒ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԹԻՒՆԸ

Անցնող երկու խմբագրականներով մենք տուինք մեր վարժարաններու ներկայ նիւթական թէ կրթական պատկերը, իհարկէ զանց ընելով խօսիլ մանրամասնութիւններու մասին, որոնք ոչինչ ունին փայլուն։ Այդ բոլորէն կը տեսնուի անչուշտ, որ մեր կրթական գործը առհասարակ, և Պէյրութի կրթական գործը մասնաւորաբար պէտք ունի լուրջ աշխատութեան և դասաւորումի, ըլլայ ան նիւթական տեսակէտէն, ըլլայ կրթական հողի վրայ։

Կրթական բաժնի համար իհարկէ գլխաւորը, եթէ ոչ միակ գործօնը ուսուցչական կազմն է, որուն պատրաստութենէն ու բարեխղճութենէն կախում պիտի ունենայ վարժարաններու յառաջդիմութիւնն ու որոշ պատկեր ստանալը։ Որպէս այդպիսին է որ այսօր պիտի ծանրանանք ուսուցիչներու ներկայիս ցուցադրած պատկերին, կարողութեան և դաստիարակութեան տեսակէտին, ինչպէս նաև զանոնք պատրաստելու ձանապարհին։

Էսինք արդէն թէ, նիւթական թէ այլ պայմաններու բերումով, անհնար է հիմնական կարգադրութիւններ ընել անպատրաստ ուսուցիչներու մասին, ուրեմն կը մնայ զանոնք պատրաստելու ճանապարհը որպէս կարելին։

Այս ուղղութեամբ, ուսկէ առիթ ալ խօսուած է ու գրուած, և որոշ քայլեր ալ առնուած, օրինակ Ուսուցչական միութեան կազմութիւնը, մանկավարժական խնդիրներու մասին դասախօսութիւններ, ինչպէս նաև փորձնական դասի փորձեր ալ։ Բայց ինչ որ էական է ու նոր մեր լսելիքներուն մէջ, այդ այն է, որ դեռ չէ չափուած ու թուղթին յանձնուած մեր ուսուցիչներու անկարողութեանց չափը, հետևաբար այդ մէկոցներէն բոլորն ալ մեծ մասին համար ծախցած են անօգուտ և ձևական միայն լաւբլ քննութիւն մը, պիտի ցուցնէ, թէ մեր ուսուցիչներու մէկ կարևոր մասի անկարողութիւնը չի սահմանափակուիր մանկավարժութիւն, կամ լայն պատրաստութիւն չունենալուն մէջ, այլ այդ անկարողութիւնը կը տարածուի մինչև տարրական ծանօթութիւններու, գիտութեանց տարերքի, ինչպէս նաև հայերէն լեզուի տգիտութեան սահմանները։ Այսպիսիներու համար ի հարկէ մանկավարժական դասախօսութիւններ և փորձնական դասերու կիրարկումը կը ծառայ անօգուտ ու աննասկնալի։ Անհրաշեշտ է որ վարժարաններու տնօրէնութիւնները և Ուսուցչական Խորհուրդի առանձին մէկ քննիչ յանձնախումբը զգուշութեամբ և մանրամասն քննութեամբ, որչափ ալ ժուռ լսայ ստացուելիք պատկերը, և ապա դասարէ զանոնք կարգերու՝ ոչ հետ առանձին կերպով պէտք է զգուշութիւն կամ դասախօսութիւններով և կամ պարզ ու տարրական ուսում աւանդելով։

Այս դասաւորումը կատարուելէն յետոյ ի հարկէ ուսուցչական միութեան դասախօսութիւնները և մանաւանդ փորձնական դասերն ու անոնց մասին կատարուած ասուլիսները կ'ունենան հիմնական նշանակութիւն որոշ պատրաստութիւն ներկայացնող ուսուցիչներու համար։ Ծանրացածներու համար պէտք է կիրարկել ուրիշ մեթոտ ու զգուշութեան ձև ու պարտադրութիւն, կամ ուսուցիչ դարձնելու և կամ դպրոցէն դուրս հանելու վճռականութիւնով։

Այս ուղղութեամբ ըսինք թէ Պէյրութը բաւարար պայմաններ ունի ուսուցիչներուն ուսում մատակարարելու։

Այդ պայմանները այժմ չեն սահմանափակուիր միայն Պէյրութի մտաւորական սակով, այլ կայ աւելի գործնական ու պատրաստ մի. ջոցը, որ մինչև այժմ կը բացակայէր։ Այդ ձեմարանի գոյութիւնն է, որ կոչուած է բարիք մը դառնալու թէ մեր կրթական գործին, և թէ հոն պաշտօնավարելու կոչուած անպատրաստ ուսուցիչներու համար։ Ցառաջիկայ շրջանին ձեմարանը կ'ունենայ իր բարձրագոյն նախակրթարանի վերին կարգերու հետ միասին նաև լարանի առաջին տարին։ Ուսուցիչները կրնան իրենց պէտքին համաձայն օգտուիլ անկէ, հոն գտնելով դասաւորուած ու պատրաստ դասընթացք մը հայերէն լեզուով։ Մեր ուսուցիչները ինչպէս ըսինք պէտք է գիտակցին, թէ յաւիտենական չի կրնար ըլլալ իրենց անպատրաստութեան քօղարկումը, և թէ անպայման օր մը պիտի յայտնուի։ Հետևաբար իրենք է որ պէտք է փութան այդ առիթէն օգտուիլ։

Խուսափելով և կամ յաւակնութիւններով գիտնալ կեղծելը չի փրկեր կացութիւնը, երբ այն կապուած է հասարակական կեանքի ու պաշտօնի հետ։ Մեր ուսուցիչները պէտք է գիտակցին, թէ երկու կամ երեք տարուայ դասաւորուած աշխատանք մը կրնար կիրճնք ներկայ անելէն դուրս բերել և դարձնել իրենց գործին ու պարտականութեան առակ տարրեր, փրկելով և զիրենք և կրթական գործը, կայ և ուրիշ պարագայ մը որ անհրաժեշտ է յիշել։ Կազմուած վիճակագրութիւնն մը, պիտի ցուցնէ, թէ մեր ներկայի ուսուցիչներէն մէկ կարևոր մասը ինքնաշխատութեամբ միայն ձեռք բերած են իրենց ծանօթութիւնները։ Այդպիսիները պէտք է գիտնան, որ ինքնաշխատութեամբ պատրաստուած ուսուցիչ մը, երբ եւէ չի կրնար չափել աշակերտի ըմբռնելու կարողութիւնն ու չափը։ Այս և ուրիշ անյարմարութիւնները հրամայական կը դարձնեն, նման ուսուցիչներուն որեւէ կանոնաւոր դասընթացքի հետևիլ թէ օգտակար ըլլալու և թէ ինքնաշխատութեան բնական հետևանք եղող շարք մը թերութիւններէ ձերբազատուելու համար, որոնցմէ առաջինը յաւակնոտութիւնն է և դաժան դասաւանդութիւնը։

Այս բոլորը նկատի ունենալով յառաջիկայ տարուայ կրթական ղեկավարները պէտք է գիտնան օգտուիլ առիթներէն, և ուսուցիչներու պատրաստութեան հարցը՝ գնեն հիմնական ու գործնական հողի վրայ։ Պէտք է կապ պահել ձեմարանի վարչութեան հետ, և կարգադրել, որ ուսուցիչներուն անհրաժեշտ եղող դասախօսութիւնները տպագրուած դուրս գան ցրուելու համար անոնց մէջ, այս ձևով հեռու թէ մօտ լոլոր ուսուցիչները թանկագին առիթ մը կ'ունենան օգտուելու այդ վարժարանէն։ Ուսուցիչներէն շատեր կրնան նոյն իսկ տեւական կերպով հետևիլ այդ ընթացքին և քննութիւն տալ, ստանալ միջնակարգ վարժարանի վկայական։

Ձեմարանի ղեկավարները ևս անհրաժեշտ է որ օգնեն այս այժմէական խնդրին որ իրենց գործի մէկ կարևոր ու հիմնական մասն է։

Նիւթական թէ բարոյական անհնարին զոհողութիւններու առյև կանգ չառնող այդ հաստատութիւնը, պէտք է իր կարելին ընէ նաև իրմէ դուրս գտնուած ուսուցիչներուն պատրաստութեան խնդրոյն մէջ, գիտակցելով որ հազարաւոր մանուկներ յանձնուած են անոնց։ Հարեւանցի այս մէկ քանի ծանօթութիւններն իսկ բաւական են համոզելու բոլորը թէ կրթական գործը ներկայ վիճակով անմխիթար պատկեր մը ունի, պէտք է համոզուին ճիշդ ու աշխատութիւն դուրս գալու համար այդ բոլորէն։ Ազգային մարմիններ թէ ժողովուրդը պէտք է գիտակցին այժմ թէ ամէն բան պէտք է սկսորդասուի կրթական գործին, որ մեր միակ ինքնապաշտպանութեան զէնքն ու փրկութեան միջոցն է։

ՍԵՒ ՀԱՑԵՐԸ

Այն առեն, Նիքօլա Նէրլի սեղանաւոր էր Ֆլօրանս ազնուական քաղաքին մէջ։ Առտուան ժամը 8ին ան իր գրասեղանին առջև նստած էր, ժամը 3ին սակաւին հոն էր։ Եւ ամբողջ օր ան թուանշաններ կը մրոտէր թղթիներու վրայ, դրամ փոխ կուտար կամսեր և գապին, և եթէ սառանային փոխատուութիւն չէր ըներ, պատճառը ան էր որ կը զգուշանար զոհ դառնալէ չարին խորամանկութիւններուն։

Նիքօլա Նէրլի յանդգնէր էր և զգոյշ։ Շատ ժարդ կողոպտած և ահագին հարստութիւն դիզած էր։ Ասոր համար իսկ ան յարգուած էր Ֆլօրանսի մէջ։

Ան կը բնակէր պալատ մը, ուր Առաւծոյ լոյսը հազիւ թէ կը թափանցէր նեղ պատուհաններէ ներս։ Ասի խոհեմութեան համար էր, որովհետև հարուստին առունը մթնոլորտի մը պէս պէտք է ըլլայ. և հարուստները կ'ըլլան նաև խելացի, ուժով պահելու ինչ որ ժողված են խարդախութիւնով...

Այսպէս Նիքօլա Նէրլիի պալատը երկար է վանդակներով ու չղթաներով չինուած էր։ Ներսը պատերը վարպետ ժամագործներու ձեռքով ներկուած էին ու կը ցուցադրէին հրեշտակները՝ կանացի երեսներով, Իսրայէլի նահապետները, մարգարէներն ու թագաւորները։ Սենեակներու մէջ փռուած գորգերը կը ներկայացնէին Աղէքսանդրի և Քրիստոսի պատմութիւնները, ճիշդ վէպերու նկարագրութեանց համաձայն։

Նիքօլա Նէրլի կը պանծացուէր իր հարստութիւններով. քաղաքէն դուրս չինել տուած էր հիւանդանոց մը որուն ճակատը քանդակուած ու նկարուած, կը ցուցադրէր իր կեանքին ամենէն պատուաւոր դրուագները։ Նորաչէն եկեղեցիի մը աւարտումին համար կարևոր գումար մը նուիրած էր որուն փոխարէն եկեղեցիի դասին մէջ կախուած էր իր կենդանագիրը ուր Նիքօլա ծնրադիր կ'երևար Ամենասուրբ Կոյսին առջև. ան կը ճանչցուէր իր կարմիր գոգակէն, մուշտակապատ օձիքէն, դեղին ճարպի մէջ խղդուած գէմքէն, և վատուռն փոքր աչքերէն։ Իր բարի կինը, Մօնա Պիսմանթօվա, հասկատ ու տխուր դէմքով (անանկ որ չես կարծեր որ մարդ մը կարենար ձուլ հաճոյքը զգալ անկէ) կը կենար Ս. Կոյսին միւս կողմը, աղօթողի խոնարհ դիրքի մէջ։

Հանրապետութեան առաջին քաղաքացիներէն մին էր ան։ Որովհետև օրէնքին հակառակ չէր խօսած եւ երբեք չէր հետաքրքրուած աղքատներով ու անոնցմով որ տուգանքի և աքսորի կը դատապարտուին օրուան հզօրներուն կողմէ, ոչինչ պակսած էր մեծամեծներու գաղափարին մէջ այն պատիւէն զոր չհամբ էր ան իր հսկայ հարստութեան չնորհիւ։

Ջարան իրիկուն մը, առաւօտականէն քիչ մը ուշ, ան երբ իր պալատը կը վերադառնար, իր առնը սեմին վրայ պայտուեցաւ խումբ մը կիսամերկ մուրացկաններէ։ Միստ խօսքերով զանոնք հեռացնել ուզեց, բայց անոնք, անթութենէն, գայլերու պէս վայրագ ու յանդուգն դարձած, բոլորուեցան անոր չորչ ու «Աստ՛ց հա՛ց» աղաղակեցին յարկան ու խռպոտ ձայնով մը։

Կը ծաէր գետնէն քար ժողվելու, առնոնց նետելու համար երբ տեսաւ սպասաւորներէն մէկը որ գլխուն վրայ կողով մը լեցուն սև հաց կը բերէր՝ ախոռի, խոհանոցի ու պարտէզի աշխատաւորներուն համար։ Զեռքի նշանով մը իր ժառը կանչեց հացաբաչիը և կողովին մէջէն լիարուն հաց առնելով նետեց խեղճերուն։ Յետոյ ժառնը, պառկեցաւ ու քնացաւ։ Քունին մէջ կաթուածահար եղաւ ու մեռաւ այնքան յանկարծակի կերպով որ ինքզինք տակաւին անկողնին մէջ կը կարծէր երբ տեսաւ Միքայէլ հրեշտակապետը, իր առաւոր ու փառաւոր լոյսին մէջ։ Հրեշտակապետը կշիռք մը ունէր ձեռքին մէջ ու անոր թաթերը լեցնելու վրայ էր։

Նիքօլա Նէրլի կշիռքին ծանր կողմը ճանչցաւ որբեւայրիներու գոհարեղէնեղրը զոր իբր աւանդ պահած էր, ժանր մուներ դէզ մը ոսկիի կտորներու զոր աներեւ տեղը գրաւած էր և քանի մը չատ գեղեցիկ ու հազուագիւտ ոսկերգրաշներ զոր ինք միայն ունէր, զանոնք վաչխառութեամբ ու խաբեբայութեամբ ձեռք անցուցած ըլլալով։ Տարակոյս չկար թէ իր կեանքն էր, իր աւարտած կեանքը, զոր Միքայէլ կը կշռէր հիմա իր առջևը։

Ուշադրութիւն ըրաւ և սկսաւ մրմնջալ. «Պարոն Սուբբ Միքայէլ, ըսաւ ան, եթէ նժարին մէկ կողմը կը դնէք կեանքիս մէջ ունեցած բոլոր չարս, միւս կողմն ալ հաճեցէք դնել գեղեցիկ հատատութիւնները որով իմ քարեպաշտութեամբ ապացուցած եմ սքանչելի կերպով մի մոռնաք եկեղեցիի գմբէթը որուն ծախքին մէկ երրորդը ես հոգացի, ոչ ալ քաղաքի դուրսի հիւանդոցը որ ամբողջութեամբ իմ դրամովս չինուած է»։

«Մի վախնար, Նիքօլա Նէրլի, պատասխանեց հրեշտակապետը, բան չեմ մոռնար» և իր հրաշափառ ձեռքով կշիռին թեթև կողմը դրաւ եկեղեցիի գմբէթը, հիւանդոցը իր քանդակազարդ ու իւղաներկ ճակատովը, սակայն կշիռը չի չարժեցաւ. սեղմաւորը սաստիկ անհանգստութիւն մը զգաց. «Պարոն Սուբբ Միքայէլ, յարեց ան, լաւ փընտռեցէք կշիռքին այս կողմը չի դրիք սակաւին ոչ եկեղեցիի գեղեցիկ օրհնաժանը, ոչ ալ Ս. Անդրէի ժպիհնը՝ ուր Տէրն Մեր Յիսուս Քրիստոսի Մկրտութիւնը ներկայացուած էր ճիշտ բնականի պէս, այս գործին համար չատ ծախք ըրած էի»։

Հրեշտակապետը ժպիհնը ու օրհնամանը դրաւ հիւանդոցին վրայ, սակայն նժարը անչարժ մնաց։ Պաղ քրտինք մը սկսաւ վազել Նիքօլա Նէրլիի ճակտէն. «Պարո՛ն հրեշտակապետ, վատահ էք որ կշիռքը ճի՛շդ է» կակազեցաւ ան։ Միքայէլ ժպտելով պատասխանեց թէ իր կշիռքը Փարիզի վաչխառուներուն ու Վենետիկի սեղանաւորներուն է։

(Շար. Բ. էջ՝ Ա. սիւնասկ)

ՆՈՒԱԳՆԵՐՈՒ ՈՒՆԿՆԴԻՐ

ՀԱՄԱՍՏԵՂԻՆ

Կ'երգէ ջութակ մը հեռո՛ւն գալարումներն օրերուն։
Կը հոսի գետ մը վիշապ լեռներէն վար մոլորուն.
Ծառերու խոլ կատարներն կը կախուին վար վիհերէ,
Ու քարերու տարափ մը կ'արձագանգէ խորերէն։

Կ'անցնի հերոս մը ահա ձիուն վրայ սպիտակ,
Կապոյտ յուլունք մ'ականջին ու երազ մը կուրծքին տակ։
Կը խոնարհի ճակատ մը դաւիններով ծանրարեռն...
Ու կ'օրօրուի նպատակ մ'աչքերու մէջ հրեղէն...։

Կուլայ սիրտ մը անձկագին արշալոյսին մէջ խռով.
Տառապանք մը կը քալէ բեհեզներու չշուկով.
Մարգրիտներու պէս բիւրեղ սրտերը լուռ կը պարպուին,
Ու մեղմ հառաչ մը կըլլայ հովը ծառերը չարժող։

Թափոր մը խուլ աղմուկով լեռներէն վար սիգապանծ՝
Փոթորիկի պէս կանցնի՝ նժոյգներու վրայ անսանձ,
Կըլլան աստղերը վառուած դաշինավարդեր չափիւղայ,
Ու հերոսի մ'աչքերուն մահը երկինք մը կուտայ։

Կը բուրէ խունկ մը ծխուն վերջալոյսին համեցող,
Կ'աղերսէ սիրտ մը տժգոյն գուշն արեւին ընկղմող,
Կը փղձկի մայր մը յանկարծ, մենութեան մէջ խաւարին
Կ'անցնի թափոր մը կքած մահուան բեռան տակ լռին։

Միգանոյշներ կը պարեն լճակի լոյս ափերուն,
Ծաղիկներ վառ կ'արիւնին վերջալոյսին մէջ փրփրուն,
Թիթեռնիկ մը կը կապուի պարմանի մը չղթայով,
Ու կը վառի տիեղերքն համբոյրի մը բոցերով։

Կ'երգէ ջութակ մը հեռո՛ւն գալարումներն օրերուն,
Սիրտ մը կեանքէն պարտուած կուլայ մութին մէջ տրտում,
Միջոցը լո՛ւռ կը թոթռայ, աստղերէն վար կը հոսի
Կեանքի խորհուրդը պատմող մեղեդի մը նուաղուն։

ԼՈՒԻԹԵՐ

ՀԱՑԵԼԻՒՆ ԴԻՄԱՑ

Ցայգանդորքին մենութեանը մէջ լռին կանգնած եմ ես իմ ողնաբեկ հայելիիս դիմացը։

Ով է ան որ ինծի կը նայի այսպէս...

Ինչ դաժան է իր նայուածքը։ Կարծես անցեալս կը քրքրէ։

Ես ալ իմ կարգիս կը դիտեմ տժգոյն ճակատով ու մտայոյզ աչքերով այս տղան։

Ինչպէս գիշերաշրջիկ մը, անոր երեսակայութիւնը կը յածի հեռուն սև անորոշին անգիտակից թեւերով։

Ան կը մտածէ։ Ինչ կրնայ մտածել այս պահուս։ Ինչ սև անգղ է որ խրած է իր կտուցը անոր ուղեղին մէջ ու զայն կը տանջէ դաղտնի ցաւով մը։

Ու իմ հայելիս դիմացս է անդունդի մը պէս։

Կ'ուզեմ թափանցել հոգին, արեւել ներաշխարհը լռակեաց ու գալկամաշիտ այս տղային։

Կ'ուզեմ վերջապէս քողազերծել իր էութիւնը, որ անծանօթ է ինծի։

Բայց անդունդը կը սառեցնէ եռանդս։

Ու կը զգամ որ ինծի համար ոչինչ կայ աւելի մութ քան տժգոյն ճակատով ու մտայոյզ աչքերով այս տղան, որ յայգանդորքին մենութեանը մէջ լռին ինծի կը նայի իմ ողնաբեկ հայելիիս մէջէն։

Պէյրութ

ՄԱՀԸ

Մա՜հն է, մա՜հն է, նորէն մա՜հն է որ կը բախէ հոգիիս մենաւոր խուցին խարխուլ դուռը։

Ի՜նչ տենդ իր զարկին մէջ ու ի՜նչ թախծալի ճախր իր չուրջը։

Այն օրէն ի վեր որ տեսայ անյայտանալը չքնաղ տեսիլքի մը, ես կը շնչեմ արդէն իր լայնչի թեւերուն ներքև։

Ան ինծի կը հալածէ ամէն վայրկեան ու կը շարժի ամէն տեղ։ կը շարժի ձայնիս մէջ, նայուածքիս մէջ, սրտիս մէջ։ կը շարժի նոյնպէս ծովին ալիքներուն մէջ, արեւին չողերուն մէջ ու մատներուս վրայ։

Մա՜հը կը բախէ հոգիիս մենաւոր խուցին խարխուլ դուռը։

Ծպիտը դալուկ շրթներուս ես կ'երթամ իրեն.

«Օ՛ աստուածային բարեկամուհի, օ՛ մխիթարիչ ու բարի մահ, կ'ուզեմ քեզ։ Ես գիտեմ, որ եթէ ամէն մարդ դուէ հոս միակ ճչմարիտ ժամադրութեան, դուն կը մնաս հաստատ, որ դուն հաւատարիմ ու անկեղծ սիրուհի մըն ես և որ քու համբոյրդ յաւերժօրէն ջերմ է ու քաղցր»։

Մահը կը շարժի ամէն տեղ։ կը շարժի ձայնիս մէջ, նայուածքիս մէջ, սրտիս մէջ։

Ու հիմա կը շարժի նոյնպէս հոգիիս մենաւոր խուցին մէջ։

Պէյրութ

Ներսէս ՔԻՒՓԷԼԵԱՆ

ՈՍԿԵՂԷՆ ՊԱՏԳԱՄՆԵՐԸ ԲԱՐԵԿԱՄԻՍ

Բառին ամենաճշգրիտ իմաստով անկեղծ, պայծառատես ծերուկ—բարեկամ ս'ունիմ՝ որուն երկար տարիներէ ի վեր այցելութիւններ կուտամ յարգալիր մտերմութեամբ։ Այս այցերս ինձ համար չատ թանկարժէք են եւ կենատկան. կենսական այցելութիւն, —ա՛յո՛, ասիկա այսպէս է, որովհետեւ եթէ, առանց բանաւոր պատճառի գէթ շաբաթը մէկ անգամ անկէ զրկուած ըլլամ հիւանդի պէս բան մը կը զգամ։ Նաեւ խոհեմութիւնը ուներցած եմ, քովէն վերադարձիս, անմիջապէս արձանագրելու անոր ըսկեղեցի պատգամները որոնք իմաստուն բերանէն լսած եմ։

Այս նախազգուշական միջոցն ալ իրեն կը պարտիմ. դեռ մեր առաջին հանդիպումներուն մէջ էր որ ինձ ըսած էր թէ գալիք բան մը ունենալ բաւական չէ, այլ զայն պահել պէտք է երկար ժամանակ վայելելու համար։

Ահա պատուական բարեկամիս հետ կատարուած իմաստալից խօսակցութիւնները իր ամենահամառօտ ձեւերով զոր պարտիմ հաղորդել հայ ելիսասարդութեան ժամնաւորապէս. որովհետեւ դայթակղիլ իրմէ ծոյլ եմ այս մարդասիրական դասն ալ ո՛վ որ լսէ բան մը գիտէ, պարտական է զայն իր նմաններուն հաղորդելու, իր կերած կաքին գինը հատուցարժէքն վճարելու համար։

(Շար. Ա. էջի՝ Դ. սիւնակին)

ներուն կչիռներուն չէր նմաներ և բացարձակօրէն ճիշդ էր. «Ուբ'ին. ինչպէ՞ս, հասկցեց ան, բոլորովին գունաթափ, առ գլբէքը, ափսիոնը, ուազանը, հիւանդանոցը իր բոլոր անկողիններով յարդի չիւղ մը, թռչունի աղուոսիկ մուրթ մը ուելի չէին կշռեր։

«Ինչպէս որ կը տեսնես ըսաւ հրեչտակապետը, քու անարդարութիւններդ ուելի ծանր են քան բարի գործերդ։

«Ուրեմն դժո՞խք պիտի երթամ» հեծեծեց Ջլօրանցին ու սկսաւ ակռաները կրճտել։

«Հաւատքերուքիւն, Նիքօլա, հրաժարեց երկնային կշռողը, հաւատքերուքիւն, չյուսցուցինք։ ես ալ կայծ, ու երանաշնորհ Միքայէլ առաւ սև հաշուերը զոր հարուստ օր մը առաջ նետած էր ազքանները, ու դրաւ բարի գործերու նժարին մէջ։ յանկարծ նժարը շարժեցաւ ու սկսաւ վար իջնալ, մինչ միւսը վեր կ'ելնէր. երկու նժարները հարթհաւասար կեցան. կչիռքին լծակը չէր ծռեր ոչ աջ և ոչ ձախ, ու լեզուն կը ցուցնէր երկու ծանրութիւններուն կատարեալ հաւասարութիւնը։ Սեղանաւորը չէր հաւատար իր աչքերուն։ «Ո՞ր տեսնե՞ս Նիքօլա, վճռեց փառապանծ հրեչտակապետը, դուն ո՛չ արքայութեան յարմար ես, ա՛յ դժոխքի. գնա՛, դարձիր Ջլօրանս, չատցուր այն հացերը զոր ձեռքովդ ատուիր աղքատներուն, գիշերը, առանց ցոյցի. ու պիտի փըրկուիս. որովհետեւ ոչ միայն երկինք կը բացուի զղջացող ուազակին ու լացող անպատիւ կնկան, ուելին կայ, Աստուծոյ գթութիւնը անհուն է, ան կրնայ փրկել նոյն իսկ հարուստ մը, գնա՛, դուն եղիր ասիկա»։

Նիքօլա նէրլի արթնցաւ իր անկողնին մէջ. ուխտ րրաւ հետեւիլ հրեչտակապետին խորհուրդին ու չատցունել աղքատներու հացերը. իր առաջին մահէն ետք երեք տարի ևս ապրեցաւ ու այս ժամանակամիջոցին գթասիրտ ու ողորմասէր եղաւ թշուառներուն հանդէպ։

ԱՆԱԹՕԼ ՖՐԱՆՍ

Թրգմ. Ս. Ի.

1.— Աստուա՛ծ իմ որքան յաւէտ դատապարտելի եւ որքան ոտքը համբուրելի պաշտօնեաներ ունիս։

— Տ. Արիստակէս Գ...ի գիւղի կատարածին մէջ մարթազերծ սպաննուած է անգթաբար...

— Այո՛ սիրելիս, ան սպաննուեցաւ անխղճօրէն...

— Հապա Աստուած, ի՞նչ ըրաւ...

— Տարաւ զայն հոն սպաննուելու։

— Գաղճա՞ար...

Որովհետեւ անիկա սրբապիղծ մըն էր անքաւելի։

— Սուրբ Սահփանոս ալ Հեթանոսներէն սպաննուեցաւ։

— Ո՛հ, ոչ Սուրբ Սահփանոս և իր ժամանակակից հաւատացեալները նահատակուեցան ի փառս քրիստոնէական հաւատքին և անմահացան։

— Ի՞նչ ապագոյց թէ Տ. Արիստակէս սրբապիղծ մըն էր։

— Որովհետեւ իր ժամէն երկու տարի առաջ 14 տարեկա՛ն...ր ինձ գանգատ բերաւ անոր անասելի մէկ արարքին դէմ. անկէ առաջ կամ վերջ եղածները, ի՛նքը Աստուած միայն դիտէ ամբողջապէս։

—«Աստուած իմ, որքա՛ն յաւէտ դատապարտելի և ո՛րքան ոտքը համբուրելի պաշտօնեաներ ունիս եղերա՛ս Ըսի ինքնիրենս։

* * *

2.—Սուրբ պսակին ուխտադրուժ ծառոր կը պատժուի խորհրդաւոր կերպով։

— Տքթ.Ն.ի 15 տարեկան որդին երկու օր առաջ պատշգամէն ինկաւ ներս, ի՞նչքան եղո՛ւկ...

— Ա՛յո՛ բարեկամս, ըսաւ, որովհետեւ Նէպիէ անուն օրիորդը Ամերիկա գաղթեց ամիսներ...

— Զարմանա՛լի... այդ դէպքը ի՞նչ ապակդութիւն ունի...

— Կապակցութիւն ունի. հէ՛դ ազգիկը Տքթ. Ն.ի քով սպասուհի էր. երեսը ամօթէն ծածկուած ծնելու համար Ամերիկայի ճամբան բռնեց...

Զկրցի հակնայ որոշ կերպով...

—Նէպիէ ազգիկ ըլլալէ դադրած էր.

— Մեռնող ազուն յանցանքը...

— Թերեւս իր հօրմէն աւելի չարագործ պիտի ըլլար. կամ Սուրբ պսակին դրժող հայրը այսպէ՛ս...պատժուեցաւ. «Ինքը ազոխը կերաւ, որդւոյն ակռաները չլլեցան» մեծ է այս խորհուրդը, բայց իրեւութական սահմաններն մէջ այս՛ այսպէս է...

* * *

3.— 28 տարեկան ծեր էր արդէն

— Կ'արծես լսեցի՛ք, պարոն պ... անցեալ չաբաթ ամուսնացաւ...

— Անոր այս ծերութեանը մէջ, ամուսնութիւնը աւելորդ էր...

— Կերևի, սխալ իմացուցի. պարոն պ. է ամուսնացողը, և 28 տարեկան դեռ...

— Ո՛չ սխալ չի կայ. անոր անցեալ կենցաղը ծանօթ է ուրիշ սրտերու սերմնացանն եղաւ աշխատուղ և չափազանցորէն...տխմարութի՛ւն ի վերայ տխմարութեանց...

— Հետևանքնե՛րը...

— Հետեւանքները չատ ծանրակշիռ են եւ բազմաթիւ.

Ա. իր ցեղին կամ գաւակներ պիտի չտայ կամ ճգնիմներ պիտի արտադրէ. Ռ. մէկ-երկու տասնեակ տարիներ յետոյ իր կենակցին ազին թոյլ գոյացող մր պիտի ըլլայ. Գ. ամուսնական սպառումներ ալ վրայ գալով ջղային հիւանդութիւններ...գժտութիւններ պիտի գոյանան ևն։

— Շատ իրաւացի կը խօսիք, պատուական բարեկամս...

— Այո՛, սիրելիս, առանց չափի տիեզերքը պիտի չտեւէր. բնութեան մէջ ատիճանականութիւն չափաւորութիւն էական պայման է, մեզմէ չդղրդ՛ ինքնիր մէջ կը պատժուի ի վնաս միւսներուն ալ։

Մ. Գ. ՋԱՏԸՐՃԵԱՆ

Արէյիա, 9 Օգոստ. 1932 (Շար.)

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՄԱՄՈՒԼ

Սոդոմ եւ Գոմորի Աւերակներուն Մէջ

ԱՐԴԻ ԳԻՏՈՒԹԻՒՆԸ ՕԳՆՈՒԹԵԱՆ ԿՈՉԳԱՅ ՍՈՒՐԲ

ԳԻՐՔԻՆ ԲԱՑԱՏՐԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ ՀՐԱՇԵՐՆԵՐԸ։

Սոդոմի վրայ տեզացած կրակը.— Հովթի կնոջ առասպելական վէպը։ | Հրեաներու Կարմիր Ծովէն անցնիլը

«Սթօքհոլմի Տակէնս Նիւհեթր» թերթին մէջ յայտնի հնէաբան—վաստակաշէտ Փրոֆ. Ալբէրս Խիտա չահեկան ուսումնասիրութիւն մը հրատարակած է որմէ ինչ ինչ մասեր քաղուածք կուտանք։

Անգլիական, գերմանական և հէյլենական հնէագիտական պարբերաթերթերու համաձայն, նշանաւոր գիտուն մր Ցիսուսեան Հայր Ռոպէր Քորէլ, Պաղեստինի մէջ, կէսուկէ բարձունքներուն չորչ, գտած է ահագին ատրածութեամբ աւերակներ, որոնք ամբողջութեամբ մոխիրներուն տակ թազուած են։ Այնպէս կը թուի թէ Սոդոմի և Գոմորի, այդ երկու սուրբ—գիրքեան քաղաքներու, աւերակներն են, ուր սիրող չուայ ու ապականած բարքերը Աստուծոյ բարկութիւնը գրգռեցին։ Մովսէսի առաջին դրքին 19րդ գլուխը ամէն ոքէ ծանօթ պատմութիւնը կ'ունենք. Աստուած պատժելու համար, կործանեց Սոդոմ և Գոմորը, ծածկելով զանոնք ծծումբի ու կրակի տեղատարափի մը տակ... ազատին վատերականութիւնը ու տեսակ երկար ժամանակէ ի վեր բազմաթիւ վիճաբանութիւններու պատճառ եղած է աստուածաբաններու և բնապաշտներու միջև։

Հայր Քօփէլի գիւտը թոյլ պիտի տայ լուծելու այս հարցերը, վերականգնելով Սուրբ Գիրքին վարկը իբր պատմական աղբիւր։

Պատմութեան աւանդութիւնները կը պահեն կործանումի ցիշատակները

Սուրբ—Գիրքեան աւանդութիւնները կը համաձայնին պատմութեան մէջ յիշատակուած Սոդոմ, Գոմոր, Ադամա, Հրպում և Սեար քաղաքներուն տեղերը ցոյց տալ կարմիր ծովուն չորչը։ Երբեմն փորձած են Սուրբ—Գիրքեան այս տեղերուն հետ նոյնացնել այդ ծովեզերքներու վրայ գտնուող քաղաքները, որոնք աւելի արդիական անուններ ունին և որոնց անուններուն կը յիշեցնեն հին կատակարին մէջ յիշուած քաղաքներու անուններ։ Այսպէս, կան անձեր որոնք կը կարծեն թէ Ուսումի քաղաքը վերջինեւած Սոդոմն է։ Միւս կողմէն աւելցուած իրողութիւն մ'է որ դեռ միջին դարու մէջ, գոյութիւն ունէր Սեար անունով քաղաք մը, որ պաղեստինեան ծովեզերին հարաւային կողմը կը գտնուէր։ Ջիչ հաւանականութիւն ունեցող պարագայ մը, և սակայն անկողմնակալութեան համար պէտք է ըսել որ Սոդոր և Գոմորի պատմութիւնը հեթանոս գրականութեան մէջ ալ կը յիշուի։ Պրպտումներ երկրաբանին նկարագրութիւնը կ'ընէ պաղեստինի ծովեզերքին հիւսիսային կէտին վրայ, ուր երեսուն քաղաքներ կործանեցան, որոնց մէջ և Սոդոմը։ Ըստ Պրպտումի, այդ աղէտը պատահեցաւ իրեն հետ բերելով չրեղեղ, կրակի, ծծումբի և ուժգին ու արագ հրաբուխ մը որ ամէն բան գետնին տակը անցուց։

Ուրիշ գիտնականներ կը հակասեն երբ խնդիրը կը դառնայ կործանած քաղաքներու իսկական տեղը որոշելու կամ պատժուած եղելութիւններուն վաւերականութիւնը հաստատելու համար։

Պատճառը այն է որ աղէտին պատմութիւնը դրեթէ միշտ տեղական դրպատճառներ ունի յիշեցնելով կարգ մը աւանդավէպեր կամ առասպելներ։ Այս պարագան պատմական վաւերականութենէն կը զրկէ զայն։ Իսկապէս, օրինակ, այն գրպատճառը որմէ աստուածութիւնները կը յուզուին մարդկութեան հաւաքական ինկածութենէն, և որ կը վճռեն պատժել, չնորհելով մի քանի արդարներու կեանքը։ Այս դրդապատճառը ջրհեղեղի աւանդավէպին մէջ յիշատակուած է ինչպէս Սոդոմ և Գոմորի պատմութեան մէջ։

Նոյն վերյիշեալ պատմական այն ուխտաւորի, Հիւուէս Զանկի, պատմութեան մէջ որ Հնդկաստանի մէջ ճամբորդած է 1700ական թուականներուն։ Հասէլքիսթ իր գիրքին մէջ կը խօսի ատրորինակ խնձորի մը մասին որ կը կոչէ Poma Sodomatic որ այդ երկրի յատուկ բուսականութեան կը պատկանի։ Այդ խնձորը սա յատկութիւնը ունի որ իր անուղատ ներսէն ու հրապուրիչ դոյնին տակ, կրծուելու համար ունի որ կը յիշեցնէ մոխիրը, Սդրապոնի և Գոմորի մէջ բերած վերոյիշեալ աւանդութիւններէն զատ, նոյնանպէս Տակիտոս կը յիշատակէ Սոդոմի կործանումը։

Ու՞ր կը գտնուէր Սոդոմ

Կարծիքները կը հակասեն երբ խնդիրը կը դառնայ կործանած քաղաքներու իսկական տեղը որոշելու կամ պատժուած եղելութիւններուն վաւերականութիւնը հաստատելու համար։

Պատճառը այն է որ աղէտին պատմութիւնը դրեթէ միշտ տեղական դրպատճառներ ունի յիշեցնելով կարգ մը աւանդավէպեր կամ առասպելներ։ Այս պարագան պատմական վաւերականութենէն կը զրկէ զայն։ Իսկապէս, օրինակ, այն դրդապատճառը որմէ աստուածութիւնները կը յուզուին մարդկութեան հաւաքական ինկածութենէն, և որ կը վճռեն պատժել, չնորհելով մի քանի արդարներու կեանքը։ Այս դրդապատճառը ջրհեղեղի աւանդավէպին մէջ յիշատակուած է ինչպէս Սոդոմ և Գոմորի պատմութեան մէջ։

Նոյն վերյիշեալ պատմական այն ուխտաւորի, Հիւուէս Զանկի, պատմութեան մէջ որ Հնդկաստանի մէջ ճամբորդած է 1700ական թուականներուն։ Հասէլքիսթ իր գիրքին մէջ կը խօսի ատրորինակ խնձորի մը մասին որ կը կոչէ Poma Sodomatic որ այդ երկրի յատուկ բուսականութեան կը պատկանի։ Այդ խնձորը սա յատկութիւնը ունի որ իր անուղատ ներսէն ու հրապուրիչ դոյնին տակ, կրծուելու համար ունի որ կը յիշեցնէ մոխիրը, Սդրապոնի և Գոմորի պատմութեան մէջ բերած վերոյիշեալ աւանդութիւններէն զատ, նոյնանպէս Տակիտոս կը յիշատակէ Սոդոմի կործանումը։

ՈՎ ԷՐ ՅՈՎՍԷՓ ԱՄԻՐԱՆԵԱՆ

ԵՒ Ի՞ՆՉՊԷՍ ԿՈՒԶԷՐ ՀԱՅԱՍՏԱՆԸ ԳՆԵԼ... ԴՐԱՄՈՎ

(Շարունակութիւն նախորդ թիւին եւ վերջ)

Ահարոնեան աշխարհի ազատութեան լուրը կայծակի արագութիւնով հասնում է եւ Հնդկաստան։ Աշտարակեցին է ատեսիար հաղորդողը։ Ամբողջ Հնդկաստանը, բուն Հնդկաստանից բոնած յութիւնը, բուն Հնդկաստան, ցնծութեան մէջ է։ Շատերը խանդավառուած, ժանաւանդ ունեւորները, որոշում են ընտանիքներով եւ հարստութիւններով տեղափոխուիլ Հայաստան եւ իրենց ազատ հայրենիքում ապրել ու գործել հարազատ ժողովրդի համար։

Ընդհ. ոգեւորութեան արձագանգ է տալիս նաեւ Ց. Ամիրխանեանը հետեւեալ Ջաւայից։ Նա իր հարստութիւնը ամբողջութեամբ չէր։ Հայրենիքի ազատութեան լուրը նրան է խանդավառում այն աստիճան որ նա եւս որոշում է ընտանիքով փոխադրուել Հայաստան և իր կարողութիւնն ի սպաս դնել իր ազատ հայրենիքի բարգաւաճման։

Ու նա գրած է իր պաշտական ներշնչուոր նամակներէն Ազատարակեցուն 1829 թ. Հոկտ 20—յայտնելով նրան իր գեղեցիկ ժամադրութիւնները։

Ուեւորդ չենք հասարում նամակի մեզ հետաքրքրող մասերը բերել ատեղ.—

«Ընդամենը ազատում եմ ձեզ համոզում կերպիւ հաղորդել ինձ, թէ կայսերական (խօսքն Ռուսաստանի մասին է. (Ի.) Վրաստանի եւ Հայաստանի Հայր ի՞նչ տեսակ կեանք են վարում, քանի՞ են թուով և ի՞նչ դրութեան մէջ են նոքա։

«Ճանկալի է ինձ նոյնպէս գիտնալ, թէ Ռուսիան ի՞նչ ժամադրութիւն ունի մեր ազգի վերաբերութեամբ՝ արդեօք ինքը տիրապետելով պիտի տիրապետէ Հայաստանի, թէ՞ պիտի վերադարձնէ այն իւր տէրութեան մի առանձին անկախ մաս։

«Միով բանիւ հաղորդեցէք ինձ թէ ռուսաց տէրութիւնն ինչ դիտաւորութիւն ունի մեր ազգի վիճակի մասին, այդ տեղեկութիւններով դուք ինձ չափազանց կը պարտաւորեցնէք։

«Ի վերջոյ պարզապէս խոստովանում եմ ձեզ, որ մտադիր եմ, եթէ կարելի կը լինի, գնել գրաւով իմ նախնեացս երկիրները։ Ղալաթղի ազիարքը հանդերձ կամ թէ մի որոշ հարկ ամէն նոցա տիրելու համար, վասնզի հարազատ երկիրների կորուսեալ ինձ համար վերին ատեիան զգալի է։

Հաւատացնում եմ ձեզ, ողորմած տէր, որ ես ողորմութեամբ Աստուծոյ այստեղ ոչինչ բանի պակասութիւն չունիմ։ Վայելելով բարի անուն եւ ընդհանուր յարգանք։ Ես պարգեւատրուած եմ բախտից չատ նշանաւոր հարստութեամբ։ Գետիններ, նաեւ, չինութիւններ—ամէն ինչ ունիմ բաւականաչափ։ Բայց բախտի այդ բոլոր ճոխ պարգեւները ատրեներիս ինձ չեն մխիթարում երբ մտաբերում եմ, թէ ի՞նչ վիճակի մէջ է իմ սիրելի հայրենիքը և որպէսզի թշուառութիւններ են կրում իմ հայրենակիցներս ոմանք։

«Այդ պատճառով չատ փափաքում եմ իմ ունեցածիցս մի մաս հանել (նուիրել) յօգուտ և ի թեթեւութիւն իմ հայրենակիցների վիճակին։ Սթէ իմ մտադրութիւններս կ'իրագործուին և ոտանիքով ունեցած գումարներով կգամ Հայաստան եւ իմ ունեցած կարողութիւնից կը նշանակեմ իմ հայրենակիցների օգտին, այնքան որ կարողանան եկամուտ բերել տարեկան 4—5 լաք (Հնդկական դրամական), ռուբլի, մօտ 600000 ռուբլի, ինչ իմ կենդանութեան ժամանակ և ինչ իմ մահից յետոյ, որովհետեւ միայն իմ կալուածքը ատգին քանակութեամբ չաքար և սուրճ է տալիս։

Շնորհիւ Աստուծոյ, ես այստեղ մի սիրապետող իշխանի հետատար կեանք եմ վայելում։ Ուստի թէ Աստուած կը կատարէ բարի դիտաւորութիւններս։

Այդ ժամանակներում հանուր հայութիւնը չատ էր հետաքրքրուած մի խնդիր —Ռուսաստանի մտադրութիւնը հայոց վերաբերմամբ եւ դրա հետ միասին նաեւ նորանուաճ երկիրների ապագան։ Այսինքն Ռուսաստանը իր նոր գրաւած Ահարոնեան աշխարհը իր տէրութեան անբաժան մէկ մա՞սը պիտի համարի, թէ նրան անկախութիւն ուելով պիտի պահի իր հովանաւորութեան ներքոյ։

Ց. Ամիրխանեանը ևս հետաքրքրուած է այս խնդիրներով եւ այդ ուղղութեամբ մի քայլ եւս առաջ անցնելով դեսպանատուն է յղացքական մէկ խոշոր դէմքի առոյգ մտածողութիւնը։

ԺՈՂՈՎԻ ՀՐԱՒԷՐ

Վասպուրականի հայրենակցական միութեան ժամանակաւոր յանձնախումբը, ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ Պէյրութի եւ շրջակայքի մէջ գտնուող բոլոր Վասպուրականցիները առանց սեռի եւ յարանուանութեանց խտրութեան։

Ժողովը տեղի պիտի ունենայ Ս. Նշան Ազգային վարժարանիս մէջ, Օգոստոս 14 կիրակի կէս օրէ առաջ, ժամը ճիշտ 9ին։ Ներկաներու քիւրը մեծամասնութիւն պիտի համարուի։

Վ. Հ ՄԻՈՒԹԻՒՆԱՆ ԺԱՄԱՆԱԿԱՒՈՐ
ՅԱՆՁՆԱԽՈՒՄԲ

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ԱԶԴԱՐԱՐԱԳԻՐ

Դաշնասնանական Խորհուրդս 11 Մարտ 1931 թուականին գումարուած իր 66.րդ նիստին մէջ որոշած էր լուծել բնիկ Հաճընցի Ալէքսան Խաչատուրեանի — Պէյրութաբնակ — եւ Տկտրբ- Նոյեմ առայժմ բնակավայր անձնատր Ամերիկայի Միացեալ Նահանգներ ամուսնութիւնը, առաջնոյն տալով վերամուսնութեան իրաւունք եւ վերջինը զրկելով նոյն իրաւունքին։

Նկատելով որ նոյն որոշումը տրուած է ի բացակայութեան Ամերիկայի Միացեալ Նահանգներ եւ նախադատ ասոյնանով, ներկայ ազդարարագրով կը հրաւիրուի իրեն Ամերիկայի քաղ, քուականես սկսեալ երեք ամիս պայմանաժամ կը տրուի իրեն օգտուելու համար դիմողութեան կամ վերաքննութեան իր իրաւունքէն, օրինական ձեւերով դիմելով Ազգ. իրաւասու մարմնոյն, հակառակ պարագային տրուած որոշումը պիտի ստանայ վերջնական հանգամանք։

Պէյրութ 1 Օգոստոս 1932 ԴԱՇՆԱՍՆԱՆԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴ
Ազգային Առաջնորդարան ՀԱԳՈՒՆ ԼԻՒԱՆԱՆ

Տարտանելի Պատերազմը

Աւելի ներս, հարաւային կողմ, կը գտնուէր Քրքական 11րդ զօրաբաժինը, ֆրանսական պատերազմական և փոխադրական նաւեր մինչև Պէսիքայի ծոցը կը մտնէին։

Վերջապէս, անգլիական զրահաւորներ և փոխադրանաւեր Սարթի ծովախորշը մտնելով, ցամաքին կը մօտենան։ Միւս կողմէ մարթանաւերուն թնդանօթներուն ահազդու ձայները կը լսուէին։

Լիման Ֆօն Զանտէրս կ'ըսէ թէ «Քանի մը կէսերէ մէկնց Քչնասիին կատարած ցամաքահանումը, խոր ազդեցութիւն գործած էր, որ կարելի էր կարդալ տեղեկաթեր դասային դեղնած գէմքին վրայէն։

Գերման զօրավարը, հակառակ անոր որ հաւտացած էր թէ բոլոր կէսերէ գործուած այդ յարձակումը լուրջ չէր, բայց և այնպէս կ'անգիանար բուն վայրը, ուրկէ Քչնասին լրջօրէն մտադրած էր գործել։ Զինքը առաւելապէս մտահոգող կէտը Գուլայիրի նրբանցքն էր։ Ու այդ իսկ պատճառաւ իր ուժերուն մէկ երրորդը հոն հատցած էր։ Նոյնիսկ իր և 3րդ զօրաբանակի բանակատեղիներն ալ անոր մօտերը հաստատած էր։ Ոչ միայն ինքը այլ նաև բոլոր զինուորական պետերը համոզուն էին որ Քչնասին բուն յարձակումը պիտի գործէր Գուլայիրէն։

Զօր. Համիլթընին ալ այդ կէտին յարձակում գործելու պարագան Թուրքերուն կողմէ Գուլայիր արտակարգ ամրացնելը եղած էր։

Բայց Թրքական հրամանատարութեան վախէն օգտուելու համար, Գուլայիրի մէջ ևս ցոյց կատարելը օգտակար նկատուած և այս ուզմախաղը յաղող արդիւնք ունեցած էր։

Լիման Ֆօն Զանտէրս, ստացած հեռագրերը քննելէ յետոյ ձի նստելով, երկու գերման սպաներու հետ Գուլայիրի բլուրը մեկնեցաւ։ Զօրավարը մինչև յաղորդ օրը հոն մնաց կացութիւնը լաւ մը քննելու և հասկնալու համար։

Միւս չրջաններէ սահպղական հեռագրերով օգնական ուժեր կ'ուզէին, բայց գերման զօրավարը Գուլայիրի գիւղերուն հսկողութիւնը կը պահէր։ Ամէն Ապրիլ 25ի իրիկունը հրաժարեցաւ որ Գուլայիրի մէջ 5 զոկատներ մնան, իսկ այնտեղի բոլոր ուժերուն այլուր փոխադրելուն որոշում տալու համար 24 ժամ ևս սպասելու պէտք զգաց։

Արդարև յարձակման ենթարկուած գլխաւոր կէտերուն օգնական ուժ հասցնելէ 48 ժամ յապաղում կրեց։ Մինչդեռ այդ օգնական և պահեստի ուժերը տեղին եթէ դրկուած բլրային խիտ հանանաբար անգլ. զինուորները ծով պիտի թափուէին։

ՊՈՒԼԱՑԻՐԻ ՑՈՒՑԸ

Թրէպուքի գտնուող երեք պատերազմական նաւերու և երկու փորթիլիանածներու պաշտպանութեան տակ 11 փոխադրանաւերու հրաման արուեցաւ Սարթի ծոցին մէջ գիրար գտնելու պայմանաւ, դէպի Նեղուց մեկնելու։

Զօր. Ա. Բարիա և անգլիական ուժերու հրամանատարները անջատօրէն մէջ մէկ մարտանաւերու մէջ կը գտնուէին։ 25ի առտուն կանուխ բոլոր այդ փոխադրանաւերը Սարթ հասան։ Մարտանաւերը սկսան թեթևօրէն ռմբակոծել Գուլայիրի գիծը և այս գործողութիւնը չարունակուեցաւ մինչև իրիկուն։

Ռմբակոծութեան ընթացքին, «Քրէննէթ» մարտանաւէն հետազոտութիւն կատարուեցաւ երեք վայրերու մասին։ Մարտանաւը դեռ չկսած նաւակները ծով իջեցուցին և գինուոր ցամաք հանելու ձեւ մը տալով նաւակները դէպի ցամաք ուղղուեցան, քիչ յետոյ մութը կոխելուն պէս մարտանաւերը վերադառնալու համար։ Բայց Ապրիլ 25ի իրիկունը աւելի լուրջ յատակգիծ մը պատրաստուեցաւ ցամաքհանումի համար։ Եէս գիշերուայ մօտ մէկ երկու զոկատներ ցամաք ելլելով, հոս հոն խոչոր կրակներ պիտի վառէին, Քչնասիին այն կասկածը ներշնչելու համար թէ՝ բազմաթիւ զինուորներ ցամաք հանուած էին։

Բայց այդ ուժերու հրամանատար կարգուած հազարապետ Ֆրէյզերկ ընդդիմացաւ յայտնելով թէ՝ ցորեկուայ ցոյցէն յետոյ այդպիսի ցամաքահանումէ մը կրնայ վտանգաւոր դառնալ և մարդկային կորուստ տալէ զատ ուրիշ բանի չի ծառայեր։ Ջալ և երիտասարդ լուղորդ մը եղող այս հազարապետը փոխան այդ ձեռնարկին, առաջարկեց որ եզերքին մէկ մղոն հեռաւորութեան վրայ ձգեն զինքը, ուրկէ լողալով ցամաք ելլէ ու ցոյցի համար կրակները վառելէ յետոյ վերադառնայ։ Ընդունելուեցաւ այս առաջարկը։ Հազարապետ Ֆրէյզերկ հեռաչայ կերպով կը պատմէ այդ դէպքը. «Փիլերուայ ժամը 9ին մօթէօ մը նստեցանք։ Ծամաքին մէջ 3 մղոն մնացած յառաջացանք։ Այգեղէն նաւակի մէջ իջնելով մղոն մը ևս առաջ գացինք։ Առանց ցամաքն նըշմարելու կարելի չէր աւելի յառաջանալ, որով ժամը 10 40ին ծով նետուեցայ։ Անջրանցիկ տոպրակ մը ունէի հետս, որուն մէջ կը գտնուէին՝ երեք իւղոտ հրթիռներ, հինգ խալխիում լամբարներ, դանակ մը, նշանային լապտեր մը և ատրճանակ մը։ Առանձնան ջուրին մէջ հինգ քառորդ ժամ մնալէ յետոյ ցամաք հասնելով, առաջին հրթիռը վառեցի։ Դարձեալ ծով մտնելով դէպի արեւելք 300 մետրի չափ յառաջանալէ յետոյ կրկին ցամաք ելայ։ Այդտեղ ալ երկրորդ հրթիռը վառեցի։ Այդ միջոցին չորս կողմս լաւ մը մութ էր, ձայն ձուն չկար. քիչ անդին խրամի նմանող տեղ մը մտայ։ Ոչ ոք կար բացի խրտուիլակներէ. 350 մետրի չափ առաջ գացի, դարձեալ մտիկ րրի, ոչ իսկ չչուկ։ Ես դառնալով երրորդ հրթիռն ալ բռնկեցնելէ յետոյ ծով նետուելով բացուեցայ։ առտուան դէմ ժամը 3ի մօտերը, մօթէօի մը մէջ առնուեցայ։ Ես այն համոզումը գոյացուցի թէ՝ եզերքները ոչ մէկ ուժ կային։ Առտուան դէմ բուրներէն տեսնուող լոյսերն ու կրակները ցոյց կուտային թէ՝ Քչնամի զինուորները այն տեղերը կը գտնուէին։ Բայց ես չկրցայ մինչեւ այդ վերերը երթալ։

ԱՆԶԱՒԻ ՑԱՏԱԿԱԳԻՏԸ

Նոր Զելանտական և Աւստրալիական զօրաբանակներու պարտականութիւն տրուած Չէր Փապաքէփէ ելլել և ձախ թիկունքը ապահովելէ յետոյ, Թուրքերուն հիւսիսային և հարաւային հաղորդակցութիւնը կարելու համար Մայոս յառաջանալ։

(25)

(Շար.)

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

Զինուորական ապստամբութիւնը Սպանիոյ մէջ

ԹՆԴԱՆՕԹԸ ԳՈՌԱՑ ՄԱՏՐԻՏԻ ՄԷՋ

Բայց կառավարութիւնը կացութեան տէր դարձաւ

Մատրիտ.— Ապստամբական շարժումը պայթեցաւ առաւօտեան 3 մարտի կազմակերպիչներ՝ որոնք մեծ դրամ էին գրաւել պատերազմական եւ բօսք-հետագրատան նախարարութիւնները ընդհարեցան ոստիկանութեան հետ առտուան ժամը 4.30ին Հաղորդակցութեանց պալատին առջեւ։

Ներքին գործոց նախարար յայտարարեց թէ իմը նախատեսած էր այս շարժումը եւ բազմաթիւ ձերբակալութիւններ կատարել տուած գիշեր, միապետական կեդրոններու մէջ։ Իբրեւ թէ շարժումը ճիւղաւորումներ ունի եղեր գաւառի մէջ։

Թնդանօթը գոռաց Մատրիտի մէջ ժամը 8ին։ Առաջնորդները հետ հաղորդակցութիւնները ընդհատեցան առաւօտուն։

Ձերբակալուած անձերու մէջ կը գտնուին զօրավար Միլլան Տէլպօսի որդին եւ ինձանբաս դուստր։

Մատրիտ.— Կառավարութիւնը կը հաղորդէ թէ ապստամբական շարժումը զրպուած է ոստիկանութեան եւ ապստամբներու մէջ մտնող կռիւէ մը յետոյ։

Առտուան ժամը հինգն էր երբ որ երեք սպաներ մտան Հաղորդակցութեանց պալատին մէջ եւ հրամայեցին պահակներուն որ իրենց տրամադրութեան տակ մրցեցան։ Օգնական ուժ հասնելուն վրայ պահակները արգելի հանդիսացան սպաներուն որ ելլան հետագիրներու սենեակը։ Այն ատեն պալատին առջեւ պայթեցաւ հրացանաձակութիւն մը, հաղաքային պահակախումբը վազելով հոն հասաւ եւ կրնուի սկսաւ բժրոսներուն հետ որուն բնթացին սպաննուեցան բազմաթիւ անձեր։

Կը կարծուի թէ զօր. Քավալհանթի եւ հին ռեժիմի պահակող բազմաթիւ սպաներ կը դեկավարեին շարժումը։ Զօր. Քավալհանթի աներեսացաւ ընդհարումին յետոյ։

Ժամը 8.15ին, բնդհանօթը կը գոռար դեռ, բայց ներին գործոց նախարար յայտարարեց թէ անոնք նուաճութեան առանց կարեւորութեան պարզ ոգմափորձ էին։ Ձերբակալուածներուն մէջ կը գտնուին Զօրավար Ֆերնանտեզ Բերէզ։ Ապստամբները լիեցին մեծամասնակ գէնքեր որոնց մէջ կը գտնուի զնդացիր մը։

ԾԵՐԱԿՈՒՏԱԿԱՆ ՊՕՐԱ ԵՒ ՊԱՏԵՐԱԶՄԱԿԱՆ ՊԱՐՏՈՒԻՑ ԽՆԴԻՐԸ

Նիւ Յորք.— Մեկնութիւններ տալով այն տարաձայնութեան որուն համաձայն իբրեւ թէ Ֆրանսան պիտի պահանջէ եղեր իր պարտուց ջնջումը նպաստաւորեալ ազգի յօդուածը պարունակող առեւտրական դաշնագրի մը փոխարէն, ծերակուտական Պօրա յայտարարեց թէ պատերազմական պարտերը շատ աւելի խոշոր եւ խորունկ խնդիր մըն է քան առեւտրական դաշնագրի մը դէմ կատարելիք պարզ փոխանակութիւն մը։

Ծերակուտական Պօրա Նիւ—Յորքի հաղաքական համաժողովին ճեռագիր մը ուղղեց որով կը յայտարարէ թէ «ես կուշակից չեմ պարտերու համար տուելիք մարքօրիումին։ Այսպիսի միջոց մը ճիւթապես չպիտի սատարէ դարմանելու համար ներկայ կացութիւնը։ Բոլորովին անպատրաստ պիտի ըլլար կարողութեան վրայ հիմնուած զեղչում մը։ Այս երկու միջոցներէն ոչ մէկը չպիտի բանայ հրապարակը եւ չպիտի սատարէ վաճառականութեան։ Բայց եթէ կարելի լիներ լուծել պարտերու հատուցումներու եւ զինաթափութեան խնդիրները, եւ եթէ ընդունուի ոսկեդրամի դրութեան վերահաստատումը եւ դրամի կայունութիւնը տուիլը Առեւելքի մէջ, ես այն ատեն տրամադիր պիտի ըլլամ ընդունելու որ այս ծրագրին գործադրութեան համար օգտագործուին պատերազմական պարտուցհատուցման վճարուելիք գումարներ։»

Ուէլսլեսի ջրանցքին բացումը

Լոնտոն.— Ուէլսլեսի ջրանցքի բացումը հանդիսաւորապես կատարուեցաւ Քաճաձայի ընդհանուր կառավարիչ Լորտ Պէսթորուլի կողմէ։

Օթավայի կայսերական խորհրդաժողովին ներկայ պատուիրակութեանց մեծ մասին նախագահները ներկայ գտնուեցան բացման հանդիսին, որոնց կարգին Պ. Պ. Պենէթ, Պոլտուին, Թոմաս, Պրիւս, Քօզ եւ Հավկնկար։

Քսան եւ հինգ մղոն երկայնութիւն ունեցող այս ջրանցքը էրիէ լիճը կը միացնէ Օնթարիօ լճին։ Այս ջրանցքը կարելիութիւն պիտի ընծայէ խոշոր օդանաւերուն հասարակելու համար երկու լիճերու մէջ։

Ջրանցքին բացման ախտաստիճաններ տեւած են տասը եւ իսկ տարիներ արժած մօտաւորապէս 26 միլիոն անգլ. ոսկի։

Պատոյ պահակախումբին առջեւէն անցնելէ ետք, ընդհ. կառավարիչը միջազգային վաճառականութեան առջեւ բացուած հոյակերտ ջրանցքը, եւ 10 հազար բօնօ տարողութիւն ունեցող «Լիմոյն» բեռնատարնդիկ օդանաւը ջրանցքին անցաւ երթալու համար Օնթարիօ լճին ջուրերը։

ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ ԾԱՅՐԱԳՈՅՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ ՄԷՋ

Չիլեստանի դահլիճը եւ ընդհ. հրամանատարը կը հրաժարին

Շանկ—Հայ.— Մանչուրիոյ վերաբերմամբ հիւսիսային շրջանին, զինուորական իշխանութեանց կրաւորական քաղաքականութեան առաջ բերած դժգոհութեան առջեւ չինական դահլիճը եւ հիւսիսային շրջանին ուժերուն հրամանատար մարաջախտ Շանկ—Սու—Լիանկ հրաժարիլ հարկադրուեցան։ Հրաժարեալ նախարարները պաշտօնի գլուխ պիտի մնան մինչեւ նոր դահլիճի կազմութիւնը։

ՄՈՒՍԹԱՖԱ ՔԷՄԱԼԻ ԱՅՑԵԼՈՒԹԻՒՆԸ ՊՈՒԼԿԱՐԻՈՅ ՊՕՐԻՍ ԹԱԳԱՒՈՐԻՆ

Հռոմ.— Մուսթաֆա Քէմալ փաշալի այցելութիւնը Պուլկարիոյ Պօրիս Թագաւորին՝ կ'ընդգծուի իտալական մամուլին կողմէ որը այս բանին մէջ կը տեսնայ նշան մը այն բարեկամական յարաբերութեանց որոնք հաստատուած են Թրքական եւ պուլկարիական կառավարութեան մէջ եւ կը համապատասխանեն Ֆաշիստական կառավարութեան կողմէ ուրուագծուած հաւասարակշռութեան քաղաքականութեան։

Այս դէպքը յատկացեալ կը նկատուի առաւել եւս ամրապնդելու համար երկու երկիրները իրարու միացնող կապերը միջազգային քաղաքականութեան այս փափուկ ժամանակին մէջ։

Թ. Ռուսիան եւ Ռուս-Լեհական սահմանագրութիւնը

Վարշաւիա:— Ռուս—Լեհական սահմանագլուխի վրայ շրջող տարածայնութեանց համաձայն լուր կը տրուի թէ Թ. Ռուսիոյ կառավարութիւնը դիտաւորութիւն կը անուցանէ եղեր ռուսական հողը սահմանագլուխէն անջատելու քանի քիլօմէթր լայնութիւն ունեցող շերտով մը ուր բնակիլ պիտի արգիլուի եղեր խստիւ։

Այս շրջանի բնակիչները հրաման ստացած են պարպելու իրենց գիւղերը։

Այս գիւղերը կրակի պիտի տրուին պարպուելնուն պէս։

Քօրզաքի շրջանին մէջ գիւղ մը կրակի տրուած է արդէն։

Սահմանագլուխի պահակներուն թիւը պիտի աւելնայ։

Այս միջոցներուն նպատակն է արգիլել ռուս քաղաքացիներուն լեհաստան փախուստը։

ՊՕԼԻՎԻԱ ԲԱՐԱԿՈՒԱՅԱԿԱՆ ՎԷՃԸ

Զգայացունց լուր մը

Լոնտոն.— Զգայացունց լուր մը հրատարակուեցաւ «Թայմզ»ի կողմէ, այսինքն թէ 500 անգլիացի ֆաշիստներ իրենց ծառայութիւնը ի սպաս դնել առաջարկած են պօլիվիական կառավարութեան։

«Թայմզ» կ'ըսէ թէ բրիտանական ֆաշիստ կազմակերպութիւնը տրամադիր է ի հարկին 10 հազար հոգի դնել Պոլիվիոյ տրամադրութեան տակ։

Փոխադրութեան ծախքը Պոլիվիոյ հաշուոյն պիտի ըլլայ եղեր։

Թերթը կ'եզրակացնէ ըսելով թէ պօլիվիական կառավարութիւնը իր շնորհակալութիւնը յայտնած է անգլիացի ֆաշիստներու, սակայն յայտնի չէ թէ ան պիտի ընդունի կամ ոչ իրեն ներկայացած առաջարկութիւնը։

ԾՆՈՂԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎ

Ս. ՆՇԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆԻ ՋԵԼՈՒՄԻՆ ԳԱՅՔԱԿՂՈՒԹԻՒՆԸ

Երէկ իրիկուն, Ս.Նշան Ազգային Վարժարանի սրահին մէջ գումարուեցաւ ծնողական ժողով մը, զբաղելու համար վարժարանի յառաջիկայ տարուան կարգադրութիւններով եւ Հոգաբարձութեան գանձապահի կոդմէ կատարուած գեղծումի խնդրով։ 30-40 ծնողներ ներկայ գտնուեցան եւ ժողովը բացուեցաւ ճախագահութեամբ Դեր. Կարօեան Սրբազանի։ Ասենապետ ընտրուեցաւ Տօքթ. Ց.Ֆօճեալեան եւ Ս տեղադիր Պ Սահակեան։

Ծնողներ բուռն հետաքրքրութիւն ցոյց տուին եւ տեղեկութիւն ուզեցին Հոգաբարձութեան գանձապահ Պ. Տիրացուեանի կողմէ իւրացուած ազգապատկանգումարին շուրջ։ Կարօեան Սրբազան բացատրութիւններ տուաւ եւ յայտնեց որ հանի մը ազգայիններ խոստացած են պատասխանատուներ ճնորհագրել, ապահովելու համար իւրացուած գումարը։ Սրբազանը յոյս յայտնեց որ հանի մը ամսուան ընթացքին կարելի կրլլայ ապահովել վճանգուած գումարը։ Ծնողներ զայրոյթով լրսելէ վերջ աններելի գայթակղութեան մասին գումարի ցարդ յանձնուած չրլլալու պարագան, պահանջեցին խոսք միջոցներու դիմել, որ առաջ ապահովելու համար գումարը։

Ջարմանալի է որ, Պրն. Տիրացուեան, հակառակ իր կրկնակի խոստումներուն, ճնչափոյր կարգադրութիւններ չրներ, ազատուելու համար ծանր եւ վարկաբեկիչ անպատուութենէն մը։ Որ առաջ պէտք է վերադառնալ Ազգին դրամը։ Այս է միակ ու պատուաւոր ելքը։ Որեան ուսանայ, այնճան աւելի աններելի կը դառնայ գործուած գայթակղութիւնը։

ԿՈՒԻՒ ՋՈՒՐԻ ԵՐԵՍԷՆ ՀԱՅ ՄԸ ԿԸ ԶՈՀՈՒԻ

Հալէպի Բամասանիէ թաղին մէջ, ջուրի աւազանի մը շուրջ, կռիւ մը տեղի ունեցած է։ Կռիւի միջոցին Սայեթ Մբարի անուն տեղացի մը բիբեղի հատուած մը իջեցուցած է Յովսէփ Զիլինկիրեանի գլխին եւ զայն գետին փռած։ Յովսէփ հիւանդանոց փոխադրուած է եւ ճոճ աւանդած իր հոգին։

ՔՈՔԱԽՏԻ ԱՒԵՐԸ ԲԱՆՏԵՐՈՒ ՄԷՋ

Ասենէ մը իվեր թերթերը արձագանգը կրլլային բանտերու ճակատագրական պայմաններուն եւ մանաւանդ թոխախատուր բանտարկեալներու ենթարկուած դժնդակ կացութեան։ Կ'առաջարկուէր գոնէ առանձին խցիկներու մէջ դնել թոխախատուրներ։ Սակայն ցկատի չէին առնուած այդ բողոքներ։

Այժմ կը տեղեկացուի որ աւազուէն բանտին մէջ արդէն մեռած են երկու թոխախատուր բանտարկեալներ եւ երեք հոգի ալ ծանր վիճակ մը ունին։ Թերթերը բողոքելէ վերջ այս անհոգութեան դէմ, կը պահանջեն որ ազատ արձակուին թոխախատուր բանտարկեալները, ցկատելով որ անոնք արդէն պէտք եղած պատիժը կրած են, վարակուելով այդ պատուար հիւանդութենէն։

Պ. ՏԷՊՊԱՍ ՄԵԹ ՍԷՐԱՅԻ ՄԷՋ

Կառավարութեան պետ Ն. Վ. Պ.Շարլ Տէպպաս երէկ, կէս օրէ առաջ ժամը 11ին, Մեծ Սէրայ եկաւ եւ Պ. Հէլլօին հետ մնաց մինչեւ ժամը 12։

ՅՈՒՅԱՐԱՐՆԵՐԸ ՉԵՆ

ՀԱՆԴԻՍԱՐՏԱՑ ՀԱԼԷՊի ՄԷՋ

ՆՈՐ ՄԱՔՍԱՏՈՒՐՔԷՆ ԴԺԳՈՀ ԵՆ ՈՍՏԱՅՆԱՆԿՆԵՐԸ

Հալէպէն հետեւեալով կը տեղեկացնեն.—

Մամասատուրի նոր սակէն գոհ չմնացին ոստայնանկներ եւ կազմակերպուած ուժերով յարձակեցան հաստարաններու, պտղավաճառներու վրայ եւ բռնութեամբ կողոպտեցին գանոնք։ Ժողովուրդը վախնալով փակեց տուկաններ. ոչ ոք երթալ բանալի իր խանութը։ Հաղորդակցութիւնը ու խոստացած էր նպաստ-տալ անգործ ոստայնաւորներու, չի կրցաւ յարգել իր խոստումը։

Կեսօրէ վերջ, Առեւտրական Սենեակի մէջ ժողով մը գումարուեցաւ, ուր ներկայ գտնուեցան կուսակալը, գործառնեաներ, զանազան ճիւղերու տնօրէնները եւ որոշեցին հետեւեալ գրով։

«Մամասիին նոր սակացոյցը յուսախաբութիւն պատճառեց, որովհետեւ մի միայն արուեստական մեծախոհ տուրք յաւելում էրած։ Մինչդեռ կ'սպասուէր որ մեծախոհ բոլոր տեսակներն ալ ենթակայ բլլան այդ նոր սակացոյցին»։

ՆԱԽԱՆՁԻ ՉԱՐԻՔԸ

Թիւրքիոյ մէջ, Միւնիր Ալամէն առնուն երիասարդ մը սիրուհի մը ունէր հանրապետ մէջ։ Տարիէ մը իվեր մեծ գումարներ կը սպառէր անոր համար։ Վերջերս երիասարդը անգործ կը մնայ եւ դրամ չի կրնար տանիլ իր սիրուհիին։ Սակայն սիրուհին չի հասկնար անոր վիճակն եւ կ'սկսի արհամարհանքով վերաբերիլ անոր հետ եւ նոր բարեկամ մը կը բռնէ։ Միւնիր շատ կազդուի եւ կը նախանձի։ Քանի մը օր առաջ ալ, երբ իր սիրուհին եւ անոր նոր բարեկամը միասեղ կը գտնուէին, Միւնիր դաշոյնը կը հանէ եւ կը յարձակի անոնց վրայ։ Քանի մը հարուածներով գետին կը փռէ իր մրցակիցը եւ կը վիրաւորէ իր սիրուհին։

ՀԱՑ ԳՈՂԵՐՈՒ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆԸ ԿԱՐԵՒՈՐ ԳՈՐԾԻՔՆԵՐ ԿԸ ԳՏՆՈՒԻՆ

Գրած էինք որ, Շիեախի մէջ 5 հայեր վաճառատուն մը բացած էին եւ անոնց-մէ Նուանցդ եւ Գօդոս անուն գողերը ձերբակալուած մեղքի վրայ։ Ընկերութիւնները տոյց տուած են որ, ասոնք առանձին խումբ մըն էին եւ որոնց պետն էր Նուանցդ Նաճարեան։ Ասոնք երկար ատեն իվեր ասպատակութիւններ կրնէին։

Գաղթի ոստիկաններ Նուանցդ ընկերակառնին մէջ գտած են էյեհարական լամբ մը որուն զօրութեան ենթարկուելով կը հալին ամենաուժեղ դրամարկղերն իսկ։ Գտած են նաեւ բազմաթիւ բանալիներ, ատրճանակներ եւ զործիքներ։

ՀՈՎՈՒՀԻՒՀԻ ՄԸ ԿԸՄՆԱՅ ՇՈՓԵԿԱՌՔԻ ԱՆԻՒՆԵՐՈՒՆ ՏԱԿ

Թիւրքիոյ Համիս անուն ապրիկ մը, Թրքիոյի օտարերը հովուութիւն կրներ։ Երեկոյեան վերադառնալու ատեն, առջի օր, ապրիկը կը նստի երկաթուղիի գծին վրայ եւ հոն կը ննջեայ։ Քիչ վերջ օտգեկառքը կուգայ։ Ննջացած հովուհունին չի լսեր անոր սուլիչին ձայները եւ կը ճզմուի անիւներու տակ։

ՈՍԻՐՆԵՐՈՒԻ ԳԱՂՏՆԻՔՆԵՐԸ ԿԸ ԼՈՒԾՈՒԻՆ

ՆՈՐ ՅԱՅՏՆՈՒԹԻՒՆ ՄԸ ԵԻՍ

Պէյրութի ոստիկանապետ Անմոս Պէյ Պէրճաուի երէկ ճամակ մը սացած է, Ալի Սաիտ ստորագրութեամբ, դրկուած Հօմսէն, որուն մէջ հետեւեալ ուշագրաւ յայտարարութիւնները գրուած են.

«Երկար ատենէ ի վեր ձեր հետապնդած Սայեղի ոստիկան Անմոս Պէտվիի սպանութեան պարագաները ծանօթ են ինձ։ Ձեր սպանիչը Մուհամէտ Շամի անուն մարդ մըն է։ Յարդ չեմ համարձակեր երեւան հանելու այս յայտնութիւնը, որովհետեւ ես ոչխտ մարդ մըն եմ, իսկ Մուհամէտ Շամին հարուստ եւ ազդեցիկ. կը սպառնար ինծի մահով։ Բայց հիմա որոշած եմ մեկնիլ Պաղեստին եւ այլեւս վախ չունիմ։ Եթէ ես հանգիստ կը մեկնիմ այս տեղեկութիւնը ձեզի հաղորդելէ վերջ»։

Ոստիկանապետը անմիջապէս ճնորհակալութիւն յայտնած է, որովհետեւ, ինչպէս կարեւոր նշիրներ, այս սպանութեան գաղտնիքին ալ յարդ մնացած էր անձ։

ԻՆՔՆԱՇԱՐԺԻ ԱՐԿԱԾՆԵՐ

Իլիաս Հաննա անուն վարիչի մը պատկանող օթօ մար մը, Թրիքօլիի եւ Հօմսի միջեւ Թէլ Քալախ կոչուած գիւղին մօտ, երբ արագ կերթար 24 ճամբորդներ բեռցուցած, անիւր կեղեւ եւ կր տրդիւ ճամբորդներէն 6ր ծանրօրէն կր վիրաւորուին։ Շատ չանցած վիրաւորներէն երկուբը, Ֆիւրեր կր մեռնին։

***

Քալամուն գիւղին մէջ, Թօնիգ Բէհիթի ինճնաշարժը կոխկրտած է Խպրահիմ Հասան Հարպ անուն երիասարդ մը եւ յանկարծամահ բրած զայն։

***

Ֆրանսական ամիրալի ինճնաշարժը Պէյք Մէրի կ'երթար Ամիրալ Պէյրութ փոխադրելու համար։ Պիէճանա գիւղին առջեւ, կր բախի հետագրական սիւնի մը եւ վարիչն ու իր հով նստող գինուորը կր վիրաւորուին։ Ինճնաշարժը կր վնասուի։

ՀԱՐՈՒՍՏ ՄՈՒՐԱՑԻԿՆԵՐ

Ոստիկանատունը երէկ մուրացկանութիւններով լեցուած էր։ Ոստիկաններ հաւաքած էին գանոնք բաղաքի զանազան մասերէն, անոնց մուրալու միջոցին։

Քննութեան միջոցին, անոնցմէ մէկուն վրայէն գտնուած է 1500 ոսկի եւ հանի մը պարտամուրհակներ։ Ուրիշի մը վրայէն գտնուած է 500 ոսկի եւ դեռ ուրիշներէն 100, 200։ Ասոնց բոլորն ալ բանտարկութեան հակառակ գտնուած բլլալուն համար մուրացկանութեան արգիլի օրէ դրուած օրենքին։ Ասոնք 15 օր բանտ մնալէ վերջ պիտի ահսորուին։

ՊԱՆԴՈԿԻ ՄԸ ՊԱԼՔՕՆԸ ԿԸ ՓԼԻ

Սէյիի բաղնիքին մէջ էլ Աւգ փողոցին վրայ պանդոկ Զաճրաք էլ Լագգիի պատճառով վրայ Շաճիր Իպրահիմ էլ Հօմսի եւ եղբայր Շէրիֆ, տղան Զէկի կր նստին։ Ճանկարծ պայթօնը վար կիյնայ եւ կիյնայ փղոդոց։ Նստողներէն Շաճիրի ոտը կր կոտրի եւ միւսներն ալ թեթեւ վիրեր կստանան։ Անոնք մարած վիճակի մէջ հիւանդանոց փոխադրուեցան։ Բարեբաղդաբար, դիպուածով մը այդ միջոցին վարէն անցնող չկար։

ԼԻԲԱՆԱՆՑԻ ՈՃՐԱԳՈՐԾԻ ՄԸ ՁԵՐԲԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆԸ ՊԱՂԵՍՏԻՆԻ Մ Է Ջ

ՅԱՆՁՆՈՒՄԸ ԿԸ ՀԱՆԴԻՊԻ ՍԿԶԲՈՒՆՔԱՅԻՆ ԴԺՈՒԱՐՈՒԹԵԱՆ

Լիբանանի ոստիկանութիւնը, Պաղեստինի մէջ ձերբակալած է երեք աւազակներ, որոնք մահուան դատապարտուած են Ադդարութեան Ատեանին։

Այս աւազակներէն մէկը Հասան Ապտուլլահ Սալամէ Համասէ, սպաննիչն է Շուճի բայմազամ Ֆուաս պէյ Ճոմպլաթի։

Այս ոճրագործի յանձնումը խոչնդոտներու կը հանդիպի։

Ադդարեւ Պաղեստինցին կը հաղորդուի թէ դատաւոր Բուսկ կ'ուզէ նախ հաւատոգի որ ձերբակալուած անձը Հասան Հիմատն է ու բայմամին ոճրագործ։

Ցեղոյ յայտարարած է որ ցոյն իսկ երբ հաստոգի, հաւանաբար դարձեալ չի կրնար յանձնել ոճրագործը, որովհետեւ բարի դրացնութեան դաշնագրին 7րդ յօդուածը ձերբակալեալներու փոխադարձ յանձնումին մասին միայն Սիւրիոյ կը վերաբերի, ատուած բլլալով որ Լիբանանի անունը բնաւ յիշուած չէ։

Հաճոյքին դատախազը պատասխանեց որ դատաւգիր կնիճած են Բարձր Դատարիներ, իւրաքանչիւրը իր հովանաւորած երկիրներուն կողմէ։ Բայց դատաւորը կր պնդէ որ պատժական խնդիրներու մէջ դատաւգիրներու բարդմանութիւնը պէտք է բլլայ տեղի ու ցպատասխան ամբաստանեալներուն համար։

Նիստը յետաձգուած է Օգոստոս 19ին։

ՔԱՐԻՒԼԻ ԳԻՆԵՐՈՒՆ ՅԱՒԵԼՈՒՄԸ

Քարիւլի մամասատուրին յաւելումը Լիբանանի բոլոր մասերուն մէջ մեծ զժգոհութեամբ ընդունուեցաւ. որովհետեւ քարիւլի սպիր տեղական ոեւէ ապրանքի չի ցպատեր եւ ընդհակառակը օսար ընկերութեանց տանագործումը կ'աւելցնէ։

Շէյ Ընկերութիւնը, երէկ 28500 սրկ. ոսկի մամս տուաւ հանճայն հին սակին։ Սակայն Բաղաի մէջ քարիւղ ծախող կառերը անմիջապէս դադրեցուցին իրենց վանառումները գինեու յաւելում ճանճակելու համար։

ԵՊԻՍԿՈՊՈՍԱԿԱՆ ՊԱՏԱՐԱԳ

Վաղը, կիրակի 14 Օգոստոս Ս. Աստուածածինի տանին առթիւ պիտի պատարագէ Դեր. Եպիսկ Արք. Կարօեան Եպրեսիսի Ս. Աստուածածին եկեղեցիին մէջ։

ԱԿՍԱՐԱՆ ՊԼՅՐՈՒԹԻ

12 ՕԳՈՍՏՈՍ 1932

	Ս. Փ.
Եգիպտ. բլթպտրմ.	455
Անգլիկ. »	443.50
Տօլար »	126.50
Թրքական »	59.50
Պաճի Օբթօման	135
Իտալական Լիր 100	645
Ցուճական Տրահմի 100	80
Անգլ. ոսկի	608
Ֆրանս. »	489
Օսման. »	549
Արծաթ մէճիտ	20
Երէսի Ֆօնս. Ա. Թէ.	532.50
» » Բ. »	294
» » Գ. »	282

Մէճէրեան եպրեսի Թօռ Թէլէֆօն՝ 5-19

Իսլն-էլ Սուտա վերջնագիր կուտայ Անգլոտրանսիոյ

Ուժերուն մէկ մասը կ'ուղարկուի Ամմանի մօտ

Ամման, 2 Օգոստոս.— Ամմանի մէջ Անգլոտրանսիոյ ուժերուն հրամանատար մը ներկայացաւ Ամմանի Սուլթանին եւ անոր յանձնեց վերջնագիր մը։

Ամմանի Սուլթանին տրուած վերջնագրին մէջ կ'ըսուի թէ Անգլոտրանսիոյ կառավարութիւնը ստիպուած է ուղարկել ուժերուն մէկ մասը Ամմանի մօտ, ուր պիտի մնան մինչեւ Ամմանի Սուլթանին կողմէ Անգլոտրանսիոյ կառավարութեան տրուած խոստումներուն կատարումը։

— Չեմ գիտեր, ներքին զգացում մը զիս դէկեց, Քէպէճ մայրս ու Պարտպարան տեսնելու զգացումն ալ ունէի, բայց տարբեր մղում մը զիս կը քշէր։

— Ես կա ծեզի որ գարձեալ դ ամ պիտի ուզես.

— Այո, դ ամ ալ կուզ՝ մ, հիւանդութեանս պատճառ պատ ըլ ի։ Անցած ձմեռ ձի մը հարուած տուաւ ինծի եւ 3 ամիս պառկեցայ, գարնան ջերմ մը ունեցայ եւ վեց չաբաթ ալ այդպէս պառկեցայ, անկէ իվեր կատարեալ առողջացած չեմ.

— Ինչո՞ւ մեզի չի գրեցիր այդ մասին, եւ կամ ալ ինչո՞ւ տարէսդ չի դ կ՝ցիր.

— Վախէս չի կրցայ գ ել, ձեզմէ վախնալէս չէ Մր. Քարլայլ, կերպով մը կը հակցուի ըսելով վախցայ, բայց ժամանակը կանցնի, ո՞ւր մնաց, այս Թօրնը պիտի չգա՞յ արդեօք.

— Պիտի գամ ըսած էր, հա, անա եկաւ, քալէ այս սենեակը մտիր։

Բիչարա գլխարկը մինչեւ ականջները իջեցնելով նեղս մտաւ։ Քարլայլ դուռը վրայէն գոցելով յանկարծ գլուխը դնելէ վերջ, Թօրնը նեղս առաւ։

— «Կը նէ բէք» ըսաւ Թօրնը, քիչ մը ուշացայ, քանի մը հիւր ը կային, չի կրցայ զանոնք ձգել, երեկ ոչ իմ գործի՞ս համար է որ ես այս գիշեր հոս եկաք.

— Մարդ մը մչտ իր գործին վրայ պէտք է ըլլայ, ցերեկին ուրիշ ժամանակ չունեցայ։ Այս առաւօտ Լոնտոնէն լուր առին՝ք, ձեզի համար յարմար չէ, ըսպասելնին կ'ուզեն, օբէնքով ինչոր պէտք է ան կըրնան բնել բլածին, պարտքը քաւած չէ, սակայն գուք պատասխանատուութիւն ունիք այս խնդրոյն մէջ.

— Ձիս կրնա՞ս քանտարկել.

— Կրնան քանտարկել եւ մինչեւ հիմայ ալ կրնային

արդէն է։

— Լաւ գուշակած եմ, կարծեցի որ ձեր կառքն է, որքա՜ն չուտ կը վերադառնաք, կ'երեւի ձանձրացաք.

Կառապան ձօն անոր նայելով ինքնիրեն ըսաւ.

— Ի՜նչ խաբեբայ մարդ է, գիտէր Մի Էչտիի երբ գալը, որովհետեւ ինձմէ հարցուցած և հասկցած էր.

Էչվիսըն շարունակեց.

— Ինչ մը պատրաստելու համար դուրս ելայ, յոգնեցայ, կը համ՞ք արտօնել որ ձեր կառքը նստիմ.

Իզապէլ ընդունեց։ Ուրիշ ինչ կրնար ընել, կառապանը ցատկելով բացաւ կառքին դուռը։ Ֆրանսիս հրամայեց կառապանին որ ճամբէն քշէ։ Էչվիսըն նստաւ Իզապէլի քով, ուղիղ ճամբով երթալով, կառքը դաստուր Հէրի տան առջեւէն պիտի անցնէր։

Իզապէլ կառքին մէկ անկիւնը քաշուելով ըսաւ Էչվիսընի.

— Ինչ ինաց ձեզ չպիտի կրնայի ճանչնալ, այդ ինչ գէշ բան է գլուխնիդ եղողը, կարծես բոլորովին փոխուած էք.

— Ոչ, ի՞նչ կայ կերպարանափոխուելու, հոս պարտապանչներ չունիմ։

Կեղծաւոր, խաբեբայ մարդ, մինչդեռ դիտաւորութեամբ կեպով ծպտուած էր։

— Մր. Քարլայլ եկա՞ւ, հարցուց Իզապէլ։

— Ոչ, (քիչ մը կենալով) կարծեմ ուրախ հաճոյքով մը կը զբաղի։

Այս խօսքը Իզապէլի սրտին գլուխը հոսեցուց, ինքզինքը զսպելով և իր բարկութիւնը յայտնի չընելով Իզապէլ լռութիւն պահեց, բայց վերջապէս նահանջը յաղթեց և հարցուց.

— Ինչո՞վ կ'զբաղի արդեօք.

Պ. ՍԹԻՄՍԸՆ ՅՈՑԺ ԿԱՐԵՒՈՐ ՁԱՌ ՄԸ ԿԸ ԽՕՍԻ

Լոնտոն.—Ամերիկեան Արտաքին գործոց նախարար պ. Սթիմսընի նիւ Եորքի մէջ խօսած ճառը խոր ապաւորութիւն մը ձգեց հոս։

Մամուլը համակրանքով կողմունէ այն յայտարարութիւնը թէ Ֆէլլօզ Գրիան ուխտը հարկագրապէս կը դնէ իրարու հետ խորհրդակցութիւն կատարելու պարագայիւն որ զանազան պետութեանց վրայ այն պարագային որ զանուին բռնաբարումի մը սպառնալիքին առջեւ։

Պ. Սթիմսընի ուխտին այս իմաստով մեկնութեան յարիւը կը դրացնէ համաչխարհային ապահովութիւնը և խաղաղութեան միջազգային ճարտարապետութիւնը։

Ժընէվ.—Ազգերու գաղնկցութեան յրջանակներր յատ նպաստաւոր ընդունելութիւն մ'ըրին պ. Սթիմսընի կողմէ Քէլլօգ-Գրիան ուխտին արուած մեկնութեան։ Սակայն յրջանակներր մանաւանդ կը գնահատեն պ. Սթիմսընի ճառին այն մասր ուր ան ներկա յայտարարեց թէ պատերազմր, կռպատնար թէ Հարաւային Ամերիկայի և թէ ալ Ասիոյ մէջ բայց թէ մինչդեռ առաջին երկրին մէջ պատերազմր կր մօտենայ իր վախճանին, երկրորդ երկրին մէջ կարելիութիւն կայ որ ծանր դէպքեր պատահին յատուկիայ վեց չորքերորդ ընթացքին։

Այս սիւնօդն յրջանակները կը նկատեն թէ պ. Սթիմսընի ճառր կարեւոր քայլ մրն է զոր Միացեալ Նահանգները կատնեն խնդրոյ առարկայ ուխտին միջոցաւ խաղաղութեան պահպանման ուղիին մէջ։

ՀՐԱՇԱԳՈՐԾ ՄԱՐԴԸ

ԷԼ ՀԱՁ ՍՈՒՀԱՄԷՏ ՊԷՅ ԷԼ ՓԷԼԷՔԻ

Փուքացէք առնելու անոր կարծիքը ձեր բոլոր փափաքներուն համար։ Ան կր հանդարտեցնէ բոլոր չուսած և առնչուած մաքերը և կր վերադարձնէ անոնց փափաքածներր։ Կ'իյնէ բոլոր ոգիներուն. հիր օթիզով կր կարդայ ժարդուն ժառանգութիւները։ Ձեռքի գծերէն կր կարդայ ժարդուն անցած, ներկայ և ապագայ կեանքր։ Կրնայ հասկնալ ամուսնութեան, համբորդութեան, սիրոյ, առեւտուրի, քննութեանց նայլն բոլոր գաղնիքները։ Այս բոլորը կը ցուցնէ մարդուն, կարծես թէ գրուած ըլլան թուղթի մը վրայ։ Կնոջ և ամուսնոյն միջեւ եղած դժուարութիւններն ու տարակարծութիւնները կր լուծէ Աստուծոյ Սուրբ անուններով եւ Ամերիկեան եւ Եւրոպական գիտնականներու փորձառութիւնները օգտագործելով։

Տխուր եղողներուն ուրախութիւն և հանգիստ կը պատճառէ։ Ֆլայինն և մաւյին հիւանդութիւնները կր դարմանէ։ Այս բոլորր մեծ յաջողութեամբ կը կատարէ։ Փորձը ամենամեծ փաստն է. անգամ մը այցելել բաւական պիտի ըլայ։

ՀԱՍՑԷ.— Գեյրութ, Հանդէմ Ղամի փողոցի արեւմուտքր, Ֆրանսական ճիւանդանոցին մօտ. թիւ 9 բնակարան։

ԱԶԴԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

Ա.— Անոնք որ կուգան, իրենց սիաքը պէտք է գրեն թուղթի մր վրայ և պէտք է պահեն.

Բ.— 1000 ոսկի կուտայ ան, եթէ չի կարենայ ճշգրտօրէն գիտնալ ենթակայի միտքը.

Գ.— Դուրսէն զրկուած գրութիւններուն ընթացք և լուծում չի տար, եթէ ներփակուած չըլայ 200 ս. դ. և յիշուած չըլայ ենթակայի անունն ու ժականունը, տարիքր և հօր և մօր անունր։

ԳԱԲՐԻԷԼ Թ. ԹԷՐԶԵԱՆ

(ԵԼԵՔՏՐԱԿԱՆ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ)

Հիմնուած 1921 ին Գոյիս-Բեըա

Եիսս դիւրամատչելի պայմաններով կր կատարենք ամէն կարգի ելեքտրական յոյսի գեղադումներ (Intsallation). ինչպես նաեւ մօթոր եւ ջեներատորներ։

Վաճառատունս կ'ապահովէ ճաեւ բոլոր ելեքտրագործիքներու ցուցակներ։ Մասնաւոր սպասարկութիւն բնակարաններու ելեքտրա-ցուրտ մանց։ Վաճառատուն Philips եւ Lux ելեքտր. լամբերու եւ ամէն տեսակ ելեքտրական պիտոյքներու։

Վերաման դիւրութիւններ.

Հասցէ — Վ. Ուզունեանի գրատան կից Գուրճ. B. P. 491

ՊԱՆԴՈՒԿ ԱՀԱՐՈՆ ՊԻԹԻԱՍ

ՀԻՒՍԻՍՍԱՑԻՆ ՍԻՒՐԻՈՅ ԼԱՒԱԳՈՑՆ ԱՄԱՌԱՆՈՑՆԵՐԷՆ
ՁԷՊԷԼ ՄՈՒՍԱՑԻ **ՊԻԹԻԱՍ** ԳԻՒՂԻՆ ՄԷՋ

Նորակառոյց եւ գեղեցիկ շէնք. արդիական կերպով կահաւորուած սենեակներ. ընդարձակ սրահ, բաղնիք, եւրոպական եւ արեւելեան կերակուրներ

ՁԱՓԱԿԻՒՐ ԳԻՆ

ԲԱՑ Է 1932 ՅՈՒԼԻՍ 1ԷՆ ՍԿՍԵԱԼ

Իր ազնիւ տեսարաններով, առատ ջրերով և առողջարար կլիմայով ծանօթ ՊԻԹԻԱՍ գիւղը այս տարի օժտուած է գիւղացնացութեան համար անհրաժեշտ եղող բոլոր յարմարութիւններով։

Ճամբաները նորոգուած են, գիւղին մէջ հաստատուած է թղթատարական ամենօրեայ սպասարկութիւն ինչպէս նաև թէլէֆոն և հեռագիր։

Պիթիասր ունեցաւ նաև իր առաջնակարգ պանդոկը, ուր այցելոյները պիտի գտնեն Սիբիրյ և Լիբանանի յատուկ ամառանոցներուն յատուկ բոլոր յարմարութիւններն ու հանգրստութիւնները։

Տէր և Տնօրէն ԱՀԱՐՈՆ, ԻԶՄԻՐԼԵԱՆ

ՏՔԹ. Բ. ԳՈՒԼԱԳԵԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ՝ ՆԵՐՔԻՆ, ՄՈՐԹԱՑԻՆ ԵՒ ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

ՎԿԱՅԵԱԼ ՓԱՐԻԶԻ ՀԻՆԻԱԴԱՆՈՑՆԵՐԷՆ

Կր դարմանէ գիտական ամենավերջին մեթոտներով, բոլոր տեսակ հիւանդութիւններ։ Հին եւ նոր ջերմասիգութիւնը իր բոլոր բարդութիւններով, ինչպես նաեւ Ֆրանկախ եւ մորքային հիւանդութիւններ։

Առաջ, արմատական եւ բարեխիղճ դարմանում։

Հիւանդ կ'ընդունի ամէն օր, բացի կիրակիէ, իր ընակիճ դարմանատան մէջ. ժամր 8—12 եւ 2—6ու մասնաւոր ժամադրութեամբ։

Երեքշաբթի օրերը, ժամր 2—5 վկայալ ՆՂՓՍՏՆԵՐՈՒՆ ՀԱՐ
ժամր Հասցէ փողոց՝ թիւ 8

ՏՕՔԹ. ԳԷՈՐԳ ԿԷՐԿԷՐԵԱՆ

Վկայեալ Lausréat Ecole Int'le Interne եւ ազգ. մասնաւոր ՍԵՆՏԱԳՅԱՆ բժիշ Ֆրանսական հիւանդանոցի *ԱՉՔԻ, ԲԹԻ, ԿՈՂՈՒՐԻ, ԱԿԱՆՋԻ և ԳԼՈՒԽԻ* հիւանդութիւններու բաժնին։

Հիւանդ կ'ընդունի կ.ասօր. միշ ժամր 2—6

իր գլխաւոր մէջ rue de Damas, No. 15

Հիւանդները ուղղակի հիւանդանոց կ'ընդունուին իր կողմն տրուած մուտքի բարտով։

Աղքատ հիւանդներու ձրի դարմանում, ամէն օր կ.ասօր առաջ ժամր 10—12, հիւանդանոցի դարմանատան մէջ։

Կարի եւ Ձեւագիտութեան Դասընթացք

Տիկին ՄԱՆՈՒ ԵՐԱՄԵԱՆ

ՎԿԱՅԱԼ ԴԵՐՁԱԿՈՒՀԻՆ

ԲԱՐԻՁԷՆ ԵՒ ՎԱՃԻՆԿՈՕՆԷՆ

Կարի եւ ձեւագիտութեան մասնագիտուհի Տիկին Մանր Երամեան կր վերադառնայ իր առհասարակ։ Մեծ Սեւալի դիմացր Նո. 78 տան երկրորդ արկր։

Երեք ամսուան միջոցին կր սորվեցնէ ամենավերջին ճոռաձեւութեամբ, կար եւ ձեւագիտութիւն իր բոլոր բարդութիւններով եւ արդիական մոդոցներով, Droit-fils մեթոտով։ Իր աշակերտուհիներր կ'օժտէ Բարիզի ակադեմիա Académie Daydou վկայականով։

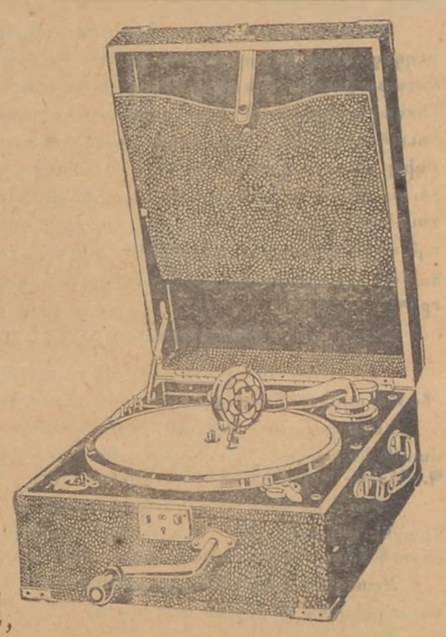

Տոկուն շինուածի վայելուչ տեսք Հնչուն եւ բնական ձայն Անոս յատկանիշներ՝

ՈՐՈՇՄԱՄԲ ԿԸ ՉԱՏՈՐՈՇՈՒԻՆ

ԱՓՕԼԼՕ ՓՕՆՕՆԵՐԸ

Հրապարակի վրայ գրանել ոդ բոլոր մարքանեռու հետ կը մրցին Աբոլլօ փօնօները։ Մանաւանդ վերջին նոր մօտէլները, որոնք հասած են արդէն, անգերազանցելի են իրենց տեսունութեամբ, վայելչութեամբ և ժամչելի գիներով։

APOLLO GRAMOPHONE Co. Ltd
(of London)

ԱՓՕԼԼՕ ՓՕՆՕՆԵՐՈՒՆ ԹՈՒԳԱՒՈՐԸ !!!

Կատարեալ համոզում գոյացնելու համար անգամ մր այցելեցէք
MAISON APOLLO, Rue de la Poste, BEYROUTH

Փորպիճ եւ ֆօնօ՝ ամէն ձեւի, անվիճելի ոսկի եւ առաւելութիւններ գիւրամատչելի գին, վճարումի դիւրութիւն։

Ընդհ. ներկայացուցիչ Սիբիրյ, Պաղեստինի, Անդրյորդանանի, Միջագետքի եւ Կիպրոսի.— ԳՈՒՐԳԷՆ ՍԻՆԱՆԵԱՆ

KOURKEN SINANIAN, Boîte Postale 642, BEYROUTH (Syrie)

ՍՏԱՆԴԱՐԴ

Անհանգստացուք եւ ամենաղնիր կօշիկներդ կ'ունենան

ՀԵԳՐՈՆՑԵՂՔ ՆՈՑԱՆ ԵՂԲԱՑՐՆԵՐՈՒԻ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ

բանտարկել, բայց երկկ գուրիւն մը ղրկեցի, մինչև որ անոր պատասխանը գայ պիտի սպատեն, կարելի է մինչև այն ատեն ճար մը կը խորհուի, բայց Գաբատան Թօրն ես այլևս այս գործին չեմ կրնար նայիլ։

— *Ուրեմն ես ի՞նչ պէտք է ընեմ.*

— *Ուրիշ մը պէտք է գտնէք. ես միայն գրութեան պատասխանը գալուն պիտ ձեզ տեղեակ կը պահեմ.*

Քարլայլ ոտքի ելաւ, Գաբատան Թօրնն ալ ելաւ գնաց։

— *Րիչարտ, ինչպէ՞ս, տեսա՞ր, այդ մարդն է, հարցուց Քարլայլ։*

— *Ոչ, անոր երբէք չի նմանիր.*

Քարլայլ չունչ մը առաւ, որովհետեւ ան Գաբատան Թօրնին ոճրագործութիւնն չէր վայելեցնէր, և գրեթէ ուրախացաւ ու անոր գործերը կատգադրել որոշեց։

— *Միայն այնչափ որ ըսաւ Րիչարտ, եղկուքն ալ երկայնահասակ են, սակայն դէմքերնին երբէք չի նմանիր, անոր երեսին վրայ տարօրինակ նշան մը կար։*

— *Ո՞ւր տեղը.*

— *Ձիշդ վայրը չեմ գիտեր։ Ա՛հ Մր. Քարլայլ, Գաբատան երբ ըսաւ որ Թօրնը հոս է, շատ ուրախացած էի, բայց Ուէսթլին գալուն չէի հաւատացած, այն ինչ սրիկայ է, հոս կուգա՞յ երբէք։*

— *Ինչ որ է, այս խնդիրը լմնցաւ, բայց չուտ պէտք է երթանք Րիչարտ, մայրիկդ կ'սպասէ։ գնանք ալ պիտի տեսնես, որքա՞ն դրամ կուզես։*

— *25 ոսկի ըլլայ կը բաւէ, բայց...*

— *Բայց ի՞նչ, Րիչարտ, խօսէ։*

— *30 ըլլայ աւելի լաւ է.*

— *Շատ լաւ, առ քեզի 30 ոսկին։ Հիմայ առանձին կերթաս, միասին քալե՞նք։*

Այս կերպով Րիչարտ առջևէն և Քարլայլն ալ բաւական հեռուէն քալելով հասան դատաւոր Հէրին տունը։

Գարպարան կսպասէր, Րիչարտը ներսը մտնը քով տարաւ և ինքն ալ դուրսը Քարլայլին քով վազելով։

— *Ի՞նչ լուր, այդ մարդն է եղեր։*

— *Ոչ, Րիչարտ կըսէ որ անոր երբէք չի նմանիր։*

— *Ա՛հ, ան չէ՞ եղեր, ըսել է մեր բոլոր յոյսերը պարա՞պ եղան։*

— *Պարապ չեն, գոնէ այդ մարդու մասին մեր ունեցած կասկածները փարատեցան, եթէ այդպէս ընայինք ուրիշ տեղեր չպիտի կրնայինք վնատել։*

— *Արչիպօլտ, մայրս Րիչարտը մինչեւ ժամը 10ը ձգել չուզեր, հայրս ալ քիչ մը անհանգիստ էր, կը վախնայ որ կանուխ տուն գաանայ, շատ կ'ազաչէ որ հոս ինձի հետ զբաղիք, և եթէ հայրս գայ գինիք խօսքի բռնէք, և հս ներս մտնելով լուր տամ և Րիչարտը պահեմ, ըսաւ Գարպարա։*

— *Արդէն եա ալ աստր համար եկայ. մինչեւ որ Րիչարտ ապահով չերթայ, հանդիստ չեմ կրնար ընել։*

— *Ա՛հ, ձեզի որքան նեղութիւն կը պատճառենք, գիտէք... 7 տարին մէկ անգամ զաւակ տեսնել, երկուքն ալ կուլան։*

Մր. Քարլայլ և Գարպարա ճամբու վրայ վեր վար պտտելու սկսան, Քարլայլ թէը Գարպարային երկարեալով պատեցան, սակայն Մր. Հէր չկաւ։

Ժամը ճիշդ 9,30ին Էչթոյի Իզապէլի կառքը եկաւ։ Իզապէլ գլուխը ցաւը պատրուակելով ելաւ և կառք նստաւ։ Իսթլին անկէ երկու մղոն հեռաւորութիւն ուներ և մինչեւ ճամբայէ մը կ'երթար։ Ճամբան իրենց առջեւ մղ մը երևելով կառապանին կսպասել նշան ըրաւ, կառքը կեցաւ որքան ալ լուռանակ գիշեր էր, Իզապէլ զայն չէր կրցած հասկնալ, որովհետեւ գլուխը գալբախ մը դրած էր և դէմքն ալ ծածկուած։ Իզապէլ ուշադրութեամբ նայելով տեսաւ որ ան Գրանսիս Էչվի-

ՕԹՆԷ ԴՈՒՆ ՔԵԶԻ ԵՒ ԱՍՏՂԸ ՔԵՁԻ ՊԻՏԻ ՕԳՆԷ

ԸՆՏԱՆԻՔԻ ԱՍՏՂԸ

(L'ETOILE du FOYER)

Առեւտրական և երկրագործական ժոզովրդային վարկի հաստատութիւն
Անանուն ընկերութիւն.— դրամագլուխ՝ 3,000,000 ֆրնք.
որ կրնայ 3.000,000,000 ֆրնք.ի բարձրացուիլ վարչական խորհուրդի պարզ որոշումով։

Գեղրոցատեղի.— 137 Boulevard Sebastopol - Paris

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ Արեւելեան պետութեանց
Սավոյ Օթել՝ Շեֆ, Գուրճ, Գեյրութ

ԵԼԵՒՄՏԱԿԱՆ ՁԻՒՂ

Աւանդի պարտականագրութիւնի

ՕԺԻՏ

Երաշխաւորեալ տոկոս 6%. Ակէ զատ մասնակցութիւն ընկերութեան չահերուն։

ԿԱՒՈՒՇՏԱԿԱՆ ՁԻՒՂ.

ՎԱՐԿԵՐՈՒ ԲԱԺՈՒՄ

Կալուածի վրայ փոխառութիւնք

Վճարելի 10—15—20 տարիէն, յօրոշուած պայմանամէն առաջ ուզողը կրնա՞ վճարել։

ԸՆՏԱՆԻՔԻՆ ՍՍՏՂԸ ընկերութիւնը ներկայիս 75,000ի աւելի անդամ ունի։ Մինչև 1 Ապրիլ 1931 Ընտանիքին Սստղը 135 միլիոն փոխ առուած է, ղրաւոր 500 միլիոնէ աւելի արժէք ունեցող անշարժ կալուածներու վրայ։

Ամէն թղթակցութիւն ուղղել՝ B. P. 821, Beyrouth

AZTAG
JOURNAL QUOTIDIEN ARMÉN.
B. P. 587
BEYROUTH, Liban

Directeur-Propriétaire
HAIG BALIAN

ՓԱՓՈՓԱԳԻ

Սիւրիոյ ամ. 550, վեցամսեայ 300 Ս. Դ.
Արտասահման. տարի 7, վեցամսեայ 4 տոլար

ԱԶԴԱԿ

ازتـــاك

جريدة سياسية ادبية اقتصادية حرة

ՕՐԱԹԵՐԹ

ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԳԻՏԱԿԱՆ

ԵՒԵՔՇԱԲԹԻ 16 ՕԳՈՍՏՈՍ 1932

Գնո՛ք է ՂՐՇԸ 2.50 Ս. Դ.

Ջ. ՏԱՐԻ | Ամէն առաւօտ պէտք է բերի ձեզի հասցէին | Տնօրէն — Խմբագիր՝ ՀԱՅԿ ՊԱԼԵԱՆ | Չհրատարակուած ձեռագիրները չեն վերադարձուիր | Թիւ 121 (698)

ԼԻԲԱՆԱՆԻ ԱԶԳԱՅԻՆ ԳԱԻԱՌԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎԻ Դ. ՆԻՍՏԸ

ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆ ԿՐՕՆԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎԻ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆԻ ՀՐԱԺԱՐԵԱԼ ԱՆԴԱՄՆԵՐՈՒ

ՍԻՆ ՎԷՃԵՐ

Լիբանանի Ազգ. Գաւառական Ժողովին չորրորդ նիստը տեղի ունեցաւ անցեալ ուրբաթ, 12 Օգոստոս, իրիկուան ժամը 7ին, Առաջնորդարանի չէնքին մէջ, ատենապետութեամբ Պ. Զաքարիա Պըզտիկեանի։

Քանի մէկի վրայ տասնհինգ երեսփոխաններ կը մասնակցէին ժողովին։

Նախորդ նիստի ատենագրութեան ընթերցումէն ու վաւերացումէն ետքը կարդացուեցաւ եկեղեցական ժողովին կողմէ ղրկուած նամակ մը, որ կը հաղորդէր Արժ. Եուսիկ քհն. Այանեանի ընտրութիւնը հրաժարեալ եկեղեցական երեսփոխան Գեր. Շահէ եպս. Գասպարեանի տեղ։

Ապա երեսփոխանները անցան օրակարգի միւս խնդիրներուն։

Կրօնական ժողովին ընտրութիւնը չատ ժամանակ չխլեց։ Նախ որոշուեցաւ անդամներուն թիւը՝ հինգ և ապա կազմուեցաւ եռանուն ցանկ մը, որուն վրայէն երեսփոխանները, քանի մը վայրկեանի կարծիքներու փոխանակութենէ յետոյ, գաղտնի քուէարկութեամբ կատարեցին ընտրութիւնը, որ տուաւ հետեւեալ արդիւնքը.

Գեր. Փառէն վրդ. Մելքոնեան՝ 12 ձայն, Արժ. Արժ. Եուսիկ քհն. Այանեան՝ 10, Մեսրոպ քհն. Էլմաճեան՝ 11, Գրիգոր քհն. Սարգիսեան՝ 8, և Պ. Յարութիւն Կէպէնլեան 12։

Օրակարգի երկրորդ գլխաւոր խնդիրը Քաղաքական ժողովի հրաւարեալ անդամներու լրացուցիչ ընտրութիւնն էր։ Արդարև, գլխաւորին ղրկած են իրենց գլխաւոր հրաժարականը Արեք հոգի՝ Պ. Պ. Իսկէնտէր Քէօրօղլուեան, Գէորգ Գրիգեաշարեան և Եսայի Պզտիկեան։

Առնչմամբ առաջինը իր հրաժարումը կը բացատրէ անձնական գործերու չատութեամբ, երկրորդը՝ ապագային ուրիշ գործունէութենէ յետոյ ինքզինք շատ յոգնած կը զգայ և կ'որոշէ չմասնակցիլ յետայսու ոեէ ազգային գործի, իսկ երրորդը, նկատելով որ պիտի չկրնայ մինչև Նոյեմբերի սկիզբը մասնակցիլ քաղաքականի նիստերուն, չ'ուզեր իր լուծին բեռցնել պարտականութեան մէջ թերացուելի ծանր բեռը։ Եւ այս բազմազբաղ, յոգնած ու խղճմտին մարդոց թափուր ձգած, աւելի ճիշդը չգրաւած աթոռները լեցնելու համար նոր լրացուցիչ ընտրութիւններ կը պահանջուին ու կ'առաջարկուին նոր անուններ, որոնց մէջ կը գտնուի նախկին առժամեայ վարչութեան անդամներէն մէկին անունը։ Ու ահա բողոք մը որ կուգայ Պ. Արժ. Նակ Էլօեանէն։ Ինչպէս կարելի է, կ'ըսէ ան, որ առժամեայ վարչութեան անդամ մը, քաղաքական ժողովի անդամ ընտրուի, երբ այդ վարչականը տակաւին չէ կատարած իր բարոյական ու մանաւանդ դրամական հաշուետուութիւնը Գաւառական ժողովին։

Պ. Ղազար Զարըգ անտեղի կը գտնէ այս դիտողութիւնը։ Հանգուցեալ վարչական ժողովը, կը յայտարարէ ան, սահմանադրական մարմին մը չէ, այլ նշանակուած է առժամապար կաթողիկոսին կողմէ և հետևաբար իր գործունէութեան մասին ոչ թէ պատասխանատու է Ազգային Գաւառականին այլ իրեն իշխանութիւն տուող կաթողիկոսին։ Եթէ նոյն իսկ վարչական ժողովը հարկ տեսնէ իր հաշիւները ներկայացնել գաւառականին, այդ պիտի գարձեալ ընէ վեհափառին խողովակով։ Ասկէ զատ, կ'աւելցէ ան, վարչական ժողովը ոեէ գայթակղութեամբ ամբաստանուած չէ որ իր անդամները անուանարկուած նկատուին և չլծուին ազգային գործերու մեքենային։

Պ. Տիգրան Մաւիսաքալեան դիտել կուտայ որ նախկին վարչականը նիւթական հաշուետուութիւն չունի, որովհետև իր դրամական գործերը յանձնած է իր ստորագաս մարմիններուն, ինչպէս տնտեսականին, հայրն։

Գեր. Եղիշէ Արքեպս. կարօեան կը չեշտէ Քաղաքականին կազմը անմիջապէս լրացնելու անհրաժեշտութիւնը և կը թելադրէ օգտուիլ վարչականի անդամներու փորձառութենէն։

Վիճաբանութիւնները տեղի կուտան գաղտնի քուէարկութեան, որով կ'ընտրուին որպէս անդամ քաղաքական ժողովի Պ. Պ. Վահրամ Վարժապետեան՝ 11 ձայն, Տօքթ. Կ. Խաչիկեան՝ 10, և Միհրան Քէշ-եէեան՝ 10։ Ասոնք նախորդ նիստին մէջ ընտրուած Պ. Պ. Տօքթ. Վ. Փոթուքեանի, Ե. Թօփճեանի, Պէզիրճեանի և Պ. Տիրան Գալանճեանի հետ կը լրացնեն քաղաքականի կազմը։

Առաջնորդարանի քարտուղարին կողմէ ղրկուած նամակ մը որ ընտանեկան նիւթական ցաւեր կը պատմէ և կը յայտնէ երեք ամիսէ ի վեր ամսական առած չըլալը, ժողովականները կը նետէ երկարատև լռութեան մը մէջ։ Խնդիրը ղրամի չուրջ կը դառնայ։ Ներկաները առաջին անգամն է կարծես որ կը գտնուին իսկապէս լուրջ հարցի մը առջև, որ չի վերցներ ո՛չ վէճ, ո՛չ կատակ։ Ո՞վ պիտի խզէ լռութիւնը։ Առաջնորդը դիտել կուտայ որ նամակը պէտք էր Առաջնորդարանի խողովակով դիւանէն ղրկուած ըլլար։ Վերջապէս Տօքթ. Մ. Հայրապետեան կը կոխէ գործնական գետինի մը վրայ, առաջարկելով որ իւրաքանչիւր երեսփոխան, ի հաշիւ իր ազգային տուրքին, անմիջապէս երեքական սիւրիական վճարէ, օգնութեան փութալու համար տագնապեալ ազգային պաշտօնեային։ Այս առաջարկը գործադրութեան դրուելու համար կ'որոշուի քարտուղարին նամակը ղրկել քաղաքական ժողովին, չեշտելով անմիջական կարգադրութեան անհրաժեշտութիւնը։ Այս կարգադրութիւնը պիտի ըլլայ ազգային տուրքերու հաւաքումով։ Բայց Պ. Նշան Տէմիրճեան կը թելադրէ անմիջապէս չխօսեցնել ժողովուրդին, առանց նախապէս անոր լայն վստահութիւնը շահելու։ Ազգային գործերուն մէջ, կը շարունակէ ան, եղած են ու տակաւին կան զանազան գայթակղութիւններ, որոնք պէտք է պարզել ու երեքեք ոեէ կրթական կարիքի համար չդիմել ժողովուրդի քսակին, առանց կարդադրելու Ս. Նշան Ազգ. վարժարանի հոգաբարձութեան զեղծումի պարագան։

Ժողովը հոս վերջացած պիտի ըլլար եթէ երկու երեսփոխաններ՝ Պ. Պ. Արմենակ Էլօեան և Գրիգոր Փաշապէգեան, աւելորդ ձանձրոյթը յանձն առած չըլլային դիւանին ղրկելու ընդարձակ նամակ մը, որ կը ճառէր... կրօնականներու բռնակալութեան, Գաւառականի հակաօրինականութեան և վերջապէս իրենց երկու տկար ձայներու անգօրութեան մասին։ Մեր ճիւնիի այս երկու երեսփոխանները, տեսնելով իրենց առարկութիւններուն անհետանալը ճանչցուցին որ նամակը ղրկուած է լոկ ատենագրութեան մէջ պահելու և... ապագայ անաչառ պատմաբանին ուշադրութեան յանձնելու ժտդրութեամբ։

Ո՛չ, ժեր չենք կրնար ընդունիլ այդ նամակը, կ'ըսէ Տօքթ. Վ. Փոթուքեան։ Անիկա ծայրէ ի ծայր հակաօրինականութիւններով լեցուն է։ Այս ժողովը իր ամբողջ գործերը կատարած է համաձայն Սահմանադրութեան պարագրութիւններուն և չի կրնար ամէն վայրկեան վերադառնալ իր նախորդ որոշումներուն։ Այս ժողովը ժամրակրկիտ քննութիւններէ յետոյ միայն ինքզինքը վաւերացուցած է և սխալ է այն դիտողութիւնը որ մենք քաղաքական ժողովը ընտրած ենք առանց անհրաժեշտ մեծամասնութիւնը ունենալու։ Մեր յարգելի երկու երեսփոխանները այս առթիւ մը պիտի չունենային եթէ կանոնաւորապար ժողովներուն եկած ըլլային։ Եւ յետոյ ի՞նչ կը նշանակէ ընդունիլ հակաօրինականութիւնը այս ժողովին ու մաս կազմել անոր։

Ատենապետը բարեկամաբար կը թելադրէ երկու երեսփոխաններուն որ եա վերցնեն իրենց նամակը։

Ո՛չ կ'ըսէ Գեր. Եղիշէ արքեպս. կարօեան, պէտք է ինչպես կ'առաջարկէ Տօքթ. Փոթուքեան մերժել այդ նամակը, որովհետև անոնք սկիզբէն իվեր հակառակ դիրք բռնած են այս ժողովին հանդէպ և կը ջանան սուտ վերագրումներով և զրպարտութիւններով քանդել զայն։

Տօքթ. Վ. Փոթուքեանի նամակը մերժելու առաջարկը քուէի դրուելով մեծամասնութեամբ ընդունուեցաւ ու նիստը փակուեցաւ ժամը 22ին։

ԴԵՂԻՆ ՎՏԱՆԳԸ

ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ՁԱԿԱՏԻՆ ՎՐԱՅ

Անցեալ թղթակցութեանս մէջ անդրադարձայով Հալէպի տնտեսական ձգնաժամին ծնունդ տուող պատճառներուն, կ'ընէի կարգ մը գործնական առաջարկներ, որոնց կիրարկումով կառավարութիւնը թերևս կարենար մասամբ կասեցնել քայքայիչ ընթացքը։ Գլխաւոր մտածելիքը այն էր, որ իշխանութիւնները պէտք են խիստ կերպով արգելք ըլլալ պերճանքի առարկաներու ներմուծումին և չընդունին այն բոլոր ապրանքները՝ որոնք կրնան արտարդուիլ տեղացիներու կողմէ։

Կառավարութիւնը, ի հարկէ, չատ հեռու էր թերթի մը և ան ալ հայ թերթի մը խօսքերը լսելէ։ Բայց ինչ որ ասիս մը առայ իբրև պարզ թելադրանք մէջտեղ կը նետուէր մեր կողմէ, այսօր արդէն ծանր ու սպառնական հարց մըն է, որուն լուծման համար կառավարութիւնը սկսած է կարուկ միջոցներ ձեռք առնել։

Քանի մը օրէն ի վեր նորէն յուզուած է Հալէպը, ճիշդ ընտրական պայքարի օրերուն պէս։ Խանութներ կը գոցուին և սպառնալիքի ակ կրկին կը բացուին։ Հալէպի հիւսուածեղէնի աշխատաւորները, որ ամենէն բազմաթիւ գործաւորութիւնը կը կազմեն, 5—7 հարիւրական խուժդերով կը չրջին քաղաքին մէջ ու կը պահանջեն իրենց արհեստակիցներէն, որ մասնակցին ընդհանուր ցոյցին և գոց պահեն խանութները։ Պատճառը Պէյրութի ցամաք հանուած ձարոնական ապրանքներն են, ինչպէս յայտնի է չատ հրկիրներ մերժած են այդ ապրանքները և միայն Լիբանանի պետութիւնն է որ համաձայնած է ընդունիլ, հրապուրուած գանձելիք մաքսատուրքէն։ Ու դժուար չէ գուշակել արդէն իսկ հիւանդ Հալէպի չուկայի վիճակը, երբ ողողուի այդ սարսափելիօրէն աժան ապրանքներով, որոնց գիները եռապատիկ, քառապատիկ աւելի ցած են տեղականներէն։

Հալէպի չուկան, արդէն քանի մը տարիէ ի վեր պատուհասուած է չինական և ճարոնական ապրանքներով, գլխաւորապար մետաքսեղէն։ Գործատուրութիւնը չատ լաւ գիտէ, թէ տագնապի այս նեղ օրերուն, որպիսի՛ նորանոր գործազրկութեանց և օրավարձի զեղչումներու դուռ պիտի բանան պէյրութի քարափը սպասող այդ հակերը։ Եւ առջքը առնելու համար վտանգին, կ'իջնէ ասպարէզ և բռունցքի ուժով կը պաշտպանէ իր չահերը։ Թէև ցոյցերու հետևանքով Բիւրոն տեղի կ'ուենենան խոշոր պայմաններով, բայց տեղ տեղ, ոստիկաններու միջամտութեան հետևանքով անխուսափելի կ'ըլլան ընդհարումներ։ Երբէք ցուցարարները խոչտանգեցին ոստիկան մը և յորջկոուի բռնուեցան քրիստոնեայ թաղի մը բանւորներուն հետ, որոնք չէին ուզեր մասնակցիլ գործադուլին։ Այսօր ցուցարարներուն թիւր աւելի չատցած է և տրամադրութիւնները վտանգաւոր։ Կողոպուտի քանի մը փորձեր պատահած են եւ մէկ երկու հոգի ուզած են մտնել հայ փուռէ մը ներս, անշուշտ ոչ այնքան բարի դիտաւորութիւններով։ Առ այժմ կացութիւնը կրնայ մնայ անորոշ եւ կառավարութեան դիրքը սպասողական վիճակի մէջ։ Որեւէ նորութիւն եթէ պատահի՝ կը դրեմ։

***

Գուցէ չատեր զարմանքով հարցնեն թէ՞ր է գաղտնիքը, չինական եւ ճարոնական ապրանքներու ծայրայեղ ամժանութեան։ կ'արժէ քանի մը խօսք ըսել այդ մասին, մանաւանդ որ խնդիրը տնտեսական մարզէն չատ աւելի լայն հորիզոններ կ'ընդգրկէ։

Ձինաստան և Ճարոն, ծայրագոյն արեւելքի այդ հսկայ կայսրութիւնները, ունին գաղնիքը ցածր եւ բարձր քաղաքակրթութիւն մը։ Մանաւանդ Ձինաստանը ուր Քրիստոսէն տասնեակ տարիներ առաջ ծանօթ էր արդէն վաճառին ու տպագրութեան։ Բայց այդ քաղաքակրթութիւնը ունեցաւ գահավիժ մը, որուն պատճառները թերեւս աւելորդ է հոս։ Իրողութիւնը այն է, որ Փ ու Ք դարերուն, երբ Եւրոպացիք խուժեցին արեւելք, իրենց առջև գտան տգէտ, յափրացած եւ ձեր զանգուածներու բազութիւն մը։ Ագային խելացի և ընդունակ ժողովուրդ Ձինացիներն ու Ճարոնները։ Անոնք, իրենց ձեռներեցութեամբ և ըստեղծագործական կարողութիւններով քնաւ վար չեն մնար հնդեւրոպական ցեղին պատկանող ժողովուրդներէն։ Ընդդէմ է անոնց երկիրը եւ հարուստ բնական արտադրութիւններով։ Ճափոնն և Ձինաստան միասին առած մէկ ու կէս անգամ աւելի բնակչութիւն ունին Եւրոպայէն, մէջն ըլլալով նաև Ռուսաստանը։ Ձինացիներու աճումը արագ է։ Ամէն տարի ծնողներուն թիւը կրկնապատիկն է մեռնողներուն։

Երկար տարիներ, խաւարի եւ տգիտութեան ոգին տիրակալեց Ճարոնի և Ձինաստանի վրայ։ Պատճառները այդ անկումին՝ խորն եւ բազմազիմի։ կարելի է յիշել միայն, որ Ձինաստան գլխիվար ինկաւ հայիշամոլութեան գիրկը ու իր հողերը բաժնեց բազմաթիւ ներքին իշխանութիւններու։ Այդ կրկնակի զատումները ակարացուցին Ձինաստանը և զինք վերածեցին մեռեալ երկրի մը։ Նոյնը Ճարոնի համար։ Սակայն ուշիմ ու ընդունակ ցեղեր են երկուքն ալ, հետեւաբար չուշացաւ զարթնքը։ Առաջին անգամ գլուխ վերցուց Ճարոնը և անհատնալի արագութեամբ հասաւ ներկայ բարձրութեան։

Եւրոպացիները սարսափը ունին այն օրերուն, երբ կատարեալ ինքնագիտակցութիւնը եւ չահերու հաւերաչխութիւնը այդ երկու ցեղերը պիտի միացընէ իրարու։ Կը բաւէ միայն որ այդ անհաւար միլիոնները քալեն դէպի արեւմուտք ու Եւրոպան կործանած է արդէն։ Եւրոպացիք չատ լաւ գիտեն ասիկա և իրենց հիւանդոտ քաղաքակրթութեան բոլոր միջոցները գործածեցին ժխական թմրութեան մէջ պահելու համար Ձինաստանը։ Ամբողջ բանակներ տրամադրեցին ու ձեռնարկեցին Հայիշի սիստէմատիկ մաքսանենգութեան, որ պէտք Ձինացին թմրի, քնանայ, եւ իրենք չահագործեն զայն։

Բայց անկապատելի է ցեղերու վերազարթնումին խոստանքը։ Անգամ մը որ Ճարոնը արթնցաւ, ձեռք երկարեց նաև Ձինաստանին և սկսաւ ետք զայն ազատել Եւրոպական լուծէն։ Ձինական պատերազմը, որ վերջացաւ Ճարոնի յաղթութեամբ, մեկնակէտն եղաւ Ձինաստանի զարթնքին։ Իսկ ասոնց ճարոնական պատերազմէն ետք, արդէն Ճարոն կը բազմէր առաջնակարգ պետութիւններու կողքին։ Այսօր՝ ամերհի մեծագոյն զրահաւորները ունի և ամէր է ամենաարդիական ճարտարարուեստի գործարաններու։

Եւ մտածե՛լ թէ այս ցեղը, 80 տարի առաջ, կը կուէր նետով ու աղեղով. ձկնորսութիւն կ'ընէր և հաց կը մուրար։

Ձինաստան ապահովաբար դեռ ետ է երկնային կայսրութեան արդիներէն, բայց ինչն ալ կը գտնուի անոր ճամբուն վրայ։

Եւրոպացիները Դեղին Վտանգ կը կոչեն Ճարոնի եւ Ձինաստանի վերածնունդը։ Այդ վտանգը այսօր յայտնուած է արդէն անտեսական ճակատին վրայ։ Եթէ թոյլ տրուի իրեն, Ճարոն ի վիճակի է քանի մը ամիսէն ապահնելու եւրոպական բոլոր բանուկ չուկաները։ Շահեկան է նաև գիտնալ, թէ ինչ ձեւով առաջ կը տարուի Ճարոնի ճարտարարուեստը։ Նախ՝ Ճարոն գործաւորը չատ աւելի սակաւապէտ, քիչով գոհացող է քան որեւէ օտարազգի ախտաւոր։ Ափ մը բրինձ կը բաւէ իրրեւ օրապահիկ։ Գեաւթիւնը ամէն գիւրութիւն կուտայ գործարանատէրերուն, պատրաստի ապրանքը ինք կը գնէ, ձրի փոխադրանաւեր կը տրամադրէ և մէկ խօսքով ալ ապրանքին ժայրդինը կ'իջեցնէ իր նուազագոյնին։ Ահա թէ ինչու ամէն Ճարոնական ապրանքները։

Թ.

Հալէպ, 10 Օգոստ. 1932 (Շար.)

Թիւրքիոյ Ազգաժողով Մուտքին Դէմ Բողոքներ

ԳԱՂԹ. ԿԵԴՐ. ՅԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎԻ ԵՒ ՌԱՄԿԱՎԱՐ ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ՅՈՒՇԱԳԻՐՆԵՐԸ

Ազգաժողովին կողմէ Թիւրքիոյ եղած հրաւէրին առիթով Հայ Գաղթ. Կեդր. Ընձնժողովը հետեւեալ նամակը ղրկած է Ազգաժողովի Ընդհ. Քարտուղարութեան։

Պարոն Ընդհանուր Քարտուղար,

Թիւրքիոյ Ազգերու Ընկերութեան մէջ ի ժամու ընդունուելուն լուրը Հայ Գաղթականաց կեդր. Յանձնաժողովոյս համար տիրական պարտականութիւն մը կը դարձնէ յիշեցնել ընկերութենդ այն որոշումները, որոնցմով ան յայտնած է իր հաստատ կամքը որպէսզի հայ ժողովուրդի իրաւացի պահանջումներուն արդարութիւն ըլլայ և յատկապէս բանաձեւած է այդ նպատակով Թիւրքիոյ ներկայացուելիք պահանջները։

1921ին, Ընդհանուր ժողովը կը քննէարկէ հետեւեալ որոշումը.

«Ժողովը սահպողաբար կը հրաւիրէ Խորհուրդը որ (դաշնակիցներու) Դեսպանոյն Խորհուրդին ժամ պնդէ անհրաժեշտութեանը վրայ դաշնագրին մէջ հաստատի ապագան ապահովելու համար միջոցներ ձեռք առնելու և մասնաւորապէս Հայոց տալու Օսմանեան միրապետութենէն ոեէ մասի Ազգային Օճախ մը։

1922ին, «Ժողովը երախտագիտութեամբ կ'արձանագրէ Խորհուրդին որոշումները Հայաստանի մասին եւ ցանկութիւն կը յայտնէ որ Թիւրքիոյ հետ կատարուելիք հաշուեքննութեանց մէջ՝ Հայոց համար ազգային Օճախ մը կազմելու անհրաժեշտութիւնը չանտեսուի։ Ժողովս կը հրաւիրէ Խորհուրդը որ ձեռք առնէ բոլոր միջոցները զոր այդ նպատակին համար օգտակար պիտի նկատէ։

1923ին, «Ժողովը հաշուի առնելով այն որոշումները որ Հայոց ի նպաստ քուէարկուած են առաջին, երկրորդ և երրորդ ժողովներուն՝ ինչպէս և Խորհուրդին կողմէ, ցանկալով յայտնել իր համակրութիւնը այդ տարաբաղդ ազգութենականութեանց հանդէպ, և սպասելով որ Հայ Ազգ. Օճախ մը կարենայ կազմուիլ, կ'առաջարկէր զանազան միջոցներ ձեռք առնել որպէսզի ամէն դիւրութիւններ չնորհուին գաղթականներուն իրենց ազգային կեանքը պահպանելու և ապահովելու համար։

Այդ օրերէն ի վեր, Թիւրքիոյ հայ ազգաբնակութեան օտար երկիրներ պատսանած հարիւր հազարաւոր վերապրողներուն կացութիւնը, որուն պատճառով է որ Ազգերու Ընկերութեան վերոյիշեալ բանաձեւերով իր հոգածութիւնը յայտնած էր, աւելի վատթար դարձած է։ Այդ գաղթականները որ իրենց գարաւոր բնակավայրէն վտարուեցան կամ որ իրենք իսկ իրենց հայրենի տեղերուն մէջ ստեղծուած կեանքի անհանդուրժելի պայմաններէ խոյս տուին, ամէն տեղ կը վարձեն ապրուստի և անստուգութեան կեանք մը։ Ակնից զատ մեր ժողովուրդը հարուածող անհուն ազէտէն բոլոր վերապրողները Թիւրքիոյ մէջ իրենց ունեցած սեփականութիւններուն ինչպէս և իրենց հանրային գարաւոր կալուածներուն Անկորայի կառավարութեան կողմէ գրաւուիլը տեսան։

Այս կացութեան վրայ Ազգերու Ընկերութեան խորին ուշադրութիւնը հրաւիրելու, Հայ Գաղթ. Կեդր. Յանձնաժողովս հաստատ յոյս ունի։ Ազգերու Ընկերութիւնը չի կրնար, առանց Թերանալու այն մեծ սկզբունքներուն որ զինք կ'առաջնորդեն, անտարբեր մնալ գթութեանց ժողովուրդի մը որուն մէկ աւելի անգամներ իր հաւակրութիւնը յայտնած է։ Չի կրնար չպաշտպանել դատն այն արդար հաստատումներ որոնց մեր ժողովուրդն իրաւունքն ունի, որովհետև այլապէս նուիրագործած պիտի ըլլար չարիքը որ մեզի հասցուեցաւ և անարդարութիւնը որուն մեր ժողովուրդը զոհ գարձաւ։

Վստահ Ազգերու Ընկերութեան արդարամիտ ոգւոյն, պատիւ ունինք, Պարոն Ընդհանուր Քարտուղար, ձեզի ներկայացնել մեր բարձր հատարման հաստատիքը։

ՀԱՅ ԳԱՂԹ. ԿԵԴՐ. ՅԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎ

Միեւնոյն առիթով Ռամկ. Ազատ. Կուսակցութեան Կեդր. Վարչութիւնը ծուլիս 2ին յուշագիր մը դրկած է Ժընեւ, Ազգաժողովին Ընդհ. Քարտուղարութեան հասցէին։ Հետեւեալը պատճէնն է այդ յուշագրին.

Պ. Ընդհ. Քարտուղարութիւն Ազգ. Ընկերութեան, Ժընեւ

Պ. Ընդհանուր Քարտուղար.

Կ'իմանանք թէ Թիւրքիա Ազգերու Ընկերութեան մէջ ժանելու վրայ է։

Ազգերու Ընկերութիւնը որ Իրաւունքի պաշտպանութեան համար հիմնուած է, կրնա՞յ իրեն անդամ ընդունիլ Տէրութիւն մը որ նոր ժամանակներու պատժութեան մէջ անօրինակ եղող համամարդկային ոճիր մը գործած է՝ առանց որ այդ տէրութիւնը զոհատժո-

շարունակութիւնը 2 սիւնակ

ղովուրդին հատուցում բրածըլլայ մենք մեր պարտականութիւնը կը համարինք այս հարցումը դնելու յանուն Ռամկ. Ազատ. կուսակցութեան՝ ձեր բարձր ժողովի բոլոր անդամներուն խղճին առջև։

Թուրքիա Գերմանիայի վեհաժողովին մէջ յանձնառու եղած էր վարչակազմը բարենորոգումներ մտցնել ՀԱՅերէն բռնակուած նահանգներու մէջ, այսինքն Հայաստանի այն չորեքին մէջ զոր Թուրքերն աշխարհակալած էին, ու եւրոպական վեց մեծ պետութիւններ, բռնապետական բեժիմէ մը կեղեքուած հայ ազգաբնակութեան պահանջմունքը իրաւացիութիւնը ճանչնալով, յանձնառու եղած էին այդ բարենորոգմանց գործադրութեան վրայ հսկելու։ Սակայն Ապրիլ Համիտի կառավարութիւնը, փոխանակ այդ խոստացուած բարենորոգումները գործադրելու, անցեալ 300,000 մարդկային արարածներ կոտրել տուաւ՝ հայ տարրին ջախջախուելով և տնաբնակուելով իրաւունքի դառը խեղդելու համար։

Երիտասարդ Թուրքերու «Միութիւն եւ Յառաջդիմութիւն» կոմիտէի կառավարութիւնը, որ յաջորդեց սուլթան Համիտի բռնակալութեան՝ ձեռնարկեց դնելու յանուն Ռամկ. Ազատ. կուսակցութեան՝ ձեր բարձր ժողովի բոլոր անդամներուն խղճին առջև։

Թուրքիա Գերմանիայի վեհաժողովին մէջ յանձնառու եղած էր վարչակազմը բարենորոգումներ մտցնել ՀԱՅերէն բռնակուած նահանգներու մէջ, այսինքն Հայաստանի այն չորեքին մէջ զոր Թուրքերն աշխարհակալած էին, ու եւրոպական վեց մեծ պետութիւններ, բռնապետական բեժիմէ մը կեղեքուած հայ ազգաբնակութեան պահանջմունքը իրաւացիութիւնը ճանչնալով, յանձնառու եղած էին այդ բարենորոգմանց գործադրութեան վրայ հսկելու։ Սակայն Ապրիլ Համիտի կառավարութիւնը, փոխանակ այդ խոստացուած բարենորոգումները գործադրելու, անցեալ 300,000 մարդկային արարածներ կոտրել տուաւ՝ հայ տարրին ջախջախուելով և տնաբնակուելով իրաւունքի դառը խեղդելու համար։

Երիտասարդ Թուրքերու «Միութիւն եւ Յառաջդիմութիւն» կոմիտէի կառավարութիւնը, որ յաջորդեց սուլթան Համիտի կառավարութիւնը, որ յաջորդեց սուլթան Համիտի

Ա.ՄԲՈՍՏԱՆԱԳԻՐԸ

Մելիոնեան Նախկին Շրջանաւարտուհիներու՝ Ուղղուած դպրոցի անարժան Տնօրէնին եւ Դպրոցը ղեկավարող ամբարիշտ Վարչութեան

Բ.

Բայց ինչո՞ւ տղաքը նեռուէին դուրս, երբ կ'առարկուի թէ կար կարգ մը ուսուցիչներու գրգռիչ պարագան։ Ու եթէ այդ ճիշդ է, ինչ որ կը պնդուի լոկ, ուրեմն պէտք էր այդ բարոյատութիւնը կապուէր տղայական արարքի մը, միշտ արժանի նեղողամտութեան, կ'արժէր բողոքով արիւնել հրապարակ, յոյն թերթերուն յանձնելով առասպելական դրուագում մը։ Այն որ՝ տղաքը ելեր գլորեր են անդրէնը աստիճաններէն վար, կոտրած ակնոցը, ու քալած վրայէն... կ'արժէր նոյնպէս այս սքանչելի անբարոյացուցը դպրոցի մը հանդէպ, չհեղու համար ձայնը օտար հրապարակին. վատահութիւնը այդ բիրդ անգլիացիին, որ քաղաքական ըմբռնութիւնն համարէ ու բանէ տղոց արդար զայրոյթը։

Ոչ մէկ բանով կարելիութիւն չկայ սատեալու այդ ինքնիշխան պարոնը։ Մինչև իսկ եթէ ան մխրճուի մեղքերու խորխորատէն վար՝ կիրքերու մէջ։ Ոչ մէկ բանով, վասնզի անոր թիկունք կը ներկայանան բարերարն ու Բարեգործականը, առաջինը խարուելով, իսկ երկրորդը իրեն որոշ հայիւներով։ Ուսարիներու բարդուած արտունջը, արդուզուած հոգերը ու քայքայուած մարմինները երբ օր մը լեզու կ'ելլեն, այդ դերերը՝ միակ պարոնները լոկ ապերախտութիւն կը գտնեն ատոր մէջ ու արդիկայ, լիրբ կ'անուանուին տղաքը վասնզի, գոնէ անգամ մը, երեսնին կատան Տնօրէնին՝ իր բրած զեղծումներուն, կեղծիներուն յատկանշական գիծը — անբարոյականութիւնն։

Ո՛ւր անցան այն բոլոր առաքինի ու ազնուական քարոզները, դուրսի հովերուն այնքան բարձրաթռիչ երևնալու հակայ միտումը։ Ծնդեցան բոլոր բարոյագիտական պատրանքները, անոնց հրամցուցած երազը, թէ՝ գացին հատատութեան անկիւնները կծկիլ, երբ խնդիրը իրմէ իրեն եսին, կաչիին... Բոլորը գուցէ կը սպասեն վաղը նորէն կրկնելու ինքզինքին, — կը սպասեն, մինչև որ փայլի աւելը իրենց նորածագ ուխտերուն։ Նո՛ր, նոր յոյսերուն, նոր ու ամրապնդուած քայլերուն...

Հոս կը սկսի ողբերգութիւն մը։

Ողբերգութի՛ւն, որուն դերակատարը չէ այդ սիրուած Տնօրէնը, ու հանդիսատեսը՝ մենք, մեկնած, մեկնելիք տղաքը։ Մենք այդ հատատութեան կապուած ենք, վասնզի չորս-հինգ տարի չարունակ մեր ճանչցանք զայն, իր ժողովրդական ըմբռնումներուն, կ'արժէր բողոքով արիւնել հրապարակ, յոյն թերթերուն յանձնելով առասպելական դրուագում մը։ Այն որ՝ տղաքը ելեր գլորեր են անդրէնը աստիճաններէն վար, կոտրած ակնոցը, ու քալած վրայէն... կ'արժէր նոյնպէս այս սքանչելի անբարոյացուցը դպրոցի մը հանդէպ, չհեղու համար ձայնը օտար հրապարակին. վատահութիւնը այդ բիրդ անգլիացիին, որ քաղաքական ըմբռնութիւնն համարէ ու բանէ տղոց արդար զայրոյթը։

Ոչ մէկ բանով կարելիութիւն չկայ սատեալու այդ ինքնիշխան պարոնը։ Մինչև իսկ եթէ ան մխրճուի մեղքերու խորխորատէն վար՝ կիրքերու մէջ։ Ոչ մէկ բանով, վասնզի անոր թիկունք կը ներկայանան բարերարն ու Բարեգործականը, առաջինը խարուելով, իսկ երկրորդը իրեն որոշ հայիւներով։ Ուսարիներու բարդուած արտունջը, արդուզուած հոգերը ու քայքայուած մարմինները երբ օր մը լեզու կ'ելլեն, այդ դերերը՝ միակ պարոնները լոկ ապերախտութիւն կը գտնեն ատոր մէջ ու արդիկայ, լիրբ կ'անուանուին տղաքը վասնզի, գոնէ անգամ մը, երեսնին կատան Տնօրէնին՝ իր բրած զեղծումներուն, կեղծիներուն յատկանշական գիծը — անբարոյականութիւնն։

Ո՛ւր անցան այն բոլոր առաքինի ու ազնուական քարոզները, դուրսի հովերուն այնքան բարձրաթռիչ երևնալու հակայ միտումը։ Ծնդեցան բոլոր բարոյագիտական պատրանքները, անոնց հրամցուցած երազը, թէ՝ գացին հատատութեան անկիւնները կծկիլ, երբ խնդիրը իրմէ իրեն եսին, կաչիին... Բոլորը գուցէ կը սպասեն վաղը նորէն կրկնելու ինքզինքին, — կը սպասեն, մինչև որ փայլի աւելը իրենց նորածագ ուխտերուն։ Նո՛ր, նոր յոյսերուն, նոր ու ամրապնդուած քայլերուն...

բաւունքը ջնջել։ Հողամասեր որոնք մեր ցեղին օրօրանը եղած են եւ որոնք գրերով մեր հայրենիքին ամենէն կարեւոր չրջաններէն մին կազմած են, ուխիրի մը հեռանքով հայկական ըլլալէ չեն գադրիր։ Հայ ժողովուրդը որ այդ աղէտէն յետոյ կենդանի մնացած է, բրնաւ չէ հրաժարած ու երբեք պիտի չհրաժարի իր երկրին ու իր գոյքերուն վրայ իր ունեցած իրաւունքներէն։ Կը յուսանք որ Ազգերու Ընկերութիւնը պարտ պիտի համարի անգամ մը եւս ձեռք առնել պատպանութիւնն այդ իրաւունքներուն, որոնց արդարութիւնը հոչակուեցաւ մէկէ աւելի անգամներ իր իսկ կողմէ, ինչպէս եւ բովանդակ քաղաքակիրթ աշխարհի պաշտօնական և ժառանգական բարձրադոյն ներկայացուցիչներուն կողմէ։

Խնդրելով որ այս կոչը բարեհաճիք հաղորդել Ազգերու ընկերութեան անդամներուն, կը խնդրենք, Գ. Ընդհանուր քարտուղար, որ հաճիք ընդունիլ մեր բարձր համարման հաւաստիքը։

Հ.Ռ.Ա.Կուսակցութեան
Կեդր.Վարչութիւն
1932 ՓԱՐԻԶ

Ս.ՆՇԱՆ ՎՐԺ.ԳԱՅԹԱԿՊՈՒԹԻՒՆԸ

ԾՆՈՂԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎ ԱԶԳԱՅԻՆ ԱՌԱՋՆՈՐԴԱՐԱՆԻ ՄԷՋ

Մնողական ժողովի Դիւանը հրաւ ա ր ակ ո ւ թ ե ա ն համար մեզի ղրկած է հետեւեալը.—

Անցած հինգշաբթի երեկոյ, ամսոյս 11ին, ծնողական ժողով մը կայացաւ Ազգ. Առաջնորդարանի մէջ, մասնակցութեամբ մօտաւորապէս յիսուն ծնողներու։ Կաթ. փոխանորդ Կարօեան Սրբազանը նախագահ ընտրուեցաւ ու հակառակ Թալյանեան ուսնեցողի որ հակառակ Թալյանեան Ակնեցապետէն սեպուած հրահանգներուն, մանկապարտէզի սրահը փակ կը մնար, Հոգաբարձութեան կողմէ բացուելին առուած չրլլալով, սիրով տրամադրեց Առաջնորդարանի Դահլիճը։

Ներկաներու փափաքին վրայ ժողովին նախագահեց Սրբազան Հայրը։ Ասենապետութեան հրաւիրուեցաւ Տօք. Ցարուխիւն Գօճեալեան, Քարտուղարութեան Պրն. Սահակ Սահակեան, որոնք կազմեցին Պրոզոպական ժողովին Դիւանը։

Տօք. Տ. Գօճեալեան, կազմակերպիչ յանձնախումբին անունով բացատրեց ժողովին նպատակը։ Ան յայտնեց որ Ազգ. Քերթի հրատարակութենէն ազդուած բազմաթիւ ծնողներ ուզեցին սոյն հաւաքոյթը ունենալ, հաճի որ ըստ Ազգ. խմբագրականին, կը պարզուի որ Ս. Շողակաթ Ազգային վարժարանի Հոգաբարձութեան գանձապահը Պ. Վահան Տիրացուեան 350 սուրիական ոսկի իր անձնական նպատակներուն յատկացուցած է, հակառակ Հոգաբարձութեան որոշման, ըստ որու 50 սուրիական ոսկի աւելի գումար դրամատուն պէտք է յանձնուի, Ասենապետի եւ Գանձապահի սեռագրութեամբ։

Սրբազան Հայրը հաստատեց եղած տրամադրութիւնները եւ տեղեկութիւններ տուաւ այս նպատակաւ կատարուած ատխտասնիին ետեւ։ Սրբազանը յայտարարեց, որ Պ. Վահան Տիրացուեան սնանկ յայտարարուած ըլլալով, իրեն տեղեկաբերդատաւորի խով, Ազգային Վարժարանի պահանջը, 350 ոսկին, որպես առանձնաշնորհեալ գումար ուրեմն ազգային կազմին կը մնայ։ Ասկէ ետուս, Սրբազան Հայրը տեղեկացուց որ Հոգաբարձական կազմին յարգելի երեք անդամներ՝ Պ. Պ. Տօք. Գարեգին Պալեան, Պետրոս Եւ Տոքթ. Սուրիասեան, իրեն ետս պատասխանատուութեան տակ դրած են Գանձապահը եւ Ասենապետը ու սպառնացած են անոնց դատի տալ, եթէ չկարգադրուի հաւանական խնդիրը։

Ներկաները բոլորն ալ վրդոված տեղի ունեցած անկանոնութիւններուն ու սանձարկութիւններուն հետ ու պատասխանեցին տուին, Սրբազան Հայր ուրմէ վերջ ժամանակ տուաւ որ ներկաները իրենց կարծիքները յայտնեն։

Առաջին խօսք առնողը Տօք. Ցարուխիւն Գօճեալեան եղաւ, որ ըսաւ թէ ինչպէս Ազգ. Քերթի հրատարակութենէն ետք, ինքն ալ ստացած էր բազմաթիւ նամակներ, որոնցմէ մէկուն մէջ ան կը կարդայ որ Ս. Շողակաթ Ազգային վարժարանի Հոգաբարձութեան գանձապահը Պ. Վահան Տիրացուեան 350 սուրիական ոսկի իր անձնական նպատակներուն յատկացուցած է, հակառակ Հոգաբարձութեան որոշման, ըստ որու 50 սուրիականէն աւելի գումար դրամատուն պէտք է յանձնուի, Ասենապետի եւ Գանձապահի սեռագրութեամբ։

Սրբազան Հայրը հաստատեց եղած տրամադրութիւնները եւ տեղեկութիւններ տուաւ այս նպատակաւ կատարուած ատխտասնիին ետեւ։ Սրբազանը յայտարարեց, որ Պ. Վահան Տիրացուեան սնանկ յայտարարուած ըլլալով, իրեն տեղեկաբերդատաւորի խով, Ազգային Վարժարանի պահանջը, 350 ոսկին, որպես առանձնաշնորհեալ գումար ուրեմն ազգային կազմին կը մնայ։ Ասկէ ետուս, Սրբազան Հայրը տեղեկացուց որ Հոգաբարձական կազմին յարգելի երեք անդամներ՝ Պ. Պ. Տօք. Գարեգին Պալեան, Պետրոս Եւ Տոքթ. Սուրիասեան, իրեն ետս պատասխանատուութեան տակ դրած են Գանձապահը եւ Ասենապետը ու սպառնացած են անոնց դատի տալ, եթէ չկարգադրուի հաւանական խնդիրը։

Ներկաները բոլորն ալ վրդոված տեղի ունեցած անկանոնութիւններուն ու սանձարկութիւններուն հետ ու պատասխանեցին տուին, Սրբազան Հայր ուրմէ վերջ ժամանակ տուաւ որ ներկաները իրենց կարծիքները յայտնեն։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔ

ՆՈՐ ԿՏԱԿՆԵՐ ԵՒ ՀԻՄՆԱԴՐԱՄՆԵՐ

Վերջերս Հ. Ը. Ը. Միութեան հետեւեալ նոր կտակներ եղած են.

1. Յիւրիս մեռած Պ. Գրիգոր Գարակէօզեանի կողմէ, կտակուած է իր հարստութեան տասներորդը օսմ. 1000 ոսկի։

2. Պ. Ծովհաննէս Ներկարաբեանի կողմէ, կտակուած է Պուլկարիոյ մէջ ունեցած իր գրամն ու գոյքերը եւ անշարժ կալուածներ ամբողջովին, օսմ. 4 միլիոն լիվա արժողութեամբ, պայմանաւ որ եկամուտներէն տուրիերը եւ կանխորոց վճարուին կատարուին, եւ յետոյ ինչ որ աւելցայ տարուն տարի յատկացուի Պրնիէնի հայկ. որբանոցին, զոր կը վարէ Պ. Քրաճք Պօճար, եւ երբ այլեւս գոյութիւն չունենայ տոյն որբանոցը Միութիւնը ինք գործածէ իր նպատակներուն։ Այս առթիւ Կեդր. Վարչութեան կողմէ փոխանորդագիրներ դրկուած են Պուլրեօ եւ Վառնա, կտակին վաւերացումը եւ իրագործումը հետապնդելու համար։

3. Անվերապրնակ Տիկ. Թագուհի Ճանիկեանի կողմէ, իր հանգուցեալ զաւկին Պ. Անտոն Ճանիկեանի յիշատակին համար Միութեանս ետուրէ տարի 1 միլիոն 200,000 պելժիական Ֆր.ի հիմնադրամ մը, ուրկէ կարգ մը վճարումներ րնելէ վերջ, մնացեալին եկամուտը Միութիւնը պիտի յատկացնէ հայ չքաւոր բոլոր ներ գործածել տոյն գումարի գանձումը ապահովելու համար։

2. Հաւաքական պատասխանատուութեան կ'ենթարկէ Հոգաբարձութեան ամբողջ կազմը։ Հաճոյով կարձանագրէ որ արդէն հոգաբարձական կազմի երեք անդամներ րնդունած են այն սկզբունքը, պատճառելով զատի տալ Պ. Պ. Չէրեզեանը եւ Վ. Տիրացուեանը։

3. Ուրախութեամբ կ'արձանագրէ Թալյանեանութեան կողմէ Հոգաբարձութեան հրաժարեցուիլը։

Ժողովը պատասխանեց ետուս Դիւանին ներկայացնելու այս առաջարկները առ որ անկէ պատրաստելու հոգաբարձական նոր վարմի թեկնածուներու ցանկը։ Ժողովի վերջաւորութեան, կասկածներ յայտնուած բլլալով նոր ցուցարարներու օթնութեան առթիւ Հոգաբարձութեան Ասենապետի առած ֆոմիսիօնի մասին, պէտք տեսնուեցաւ ստուգելէն յետոյ միայն գրադիլ այս խնդիրով։ Ժողովը վերջացաւ ազգային համերաշխական տաք մթնոլորտի մը մէջ։

ՆՈՐ ԿՏԱԿՆԵՐ ԵՒ ՀԻՄՆԱԴՐԱՄՆԵՐ

Վերջերս Հ. Ը. Ը. Միութեան հետեւեալ նոր կտակներ եղած են.

1. Յիւրիս մեռած Պ. Գրիգոր Գարակէօզեանի կողմէ, կտակուած է իր հարստութեան տասներորդը օսմ. 1000 ոսկի։

2. Պ. Ծովհաննէս Ներկարաբեանի կողմէ, կտակուած է Պուլկարիոյ մէջ ունեցած իր գրամն ու գոյքերը եւ անշարժ կալուածներ ամբողջովին, օսմ. 4 միլիոն լիվա արժողութեամբ, պայմանաւ որ եկամուտներէն տուրիերը եւ կանխորոց վճարուին կատարուին, եւ յետոյ ինչ որ աւելցայ տարուն տարի յատկացուի Պրնիէնի հայկ. որբանոցին, զոր կը վարէ Պ. Քրաճք Պօճար, եւ երբ այլեւս գոյութիւն չունենայ տոյն որբանոցը Միութիւնը ինք գործածէ իր նպատակներուն։ Այս առթիւ Կեդր. Վարչութեան կողմէ փոխանորդագիրներ դրկուած են Պուլրեօ եւ Վառնա, կտակին վաւերացումը եւ իրագործումը հետապնդելու համար։

3. Անվերապրնակ Տիկ. Թագուհի Ճանիկեանի կողմէ, իր հանգուցեալ զաւկին Պ. Անտոն Ճանիկեանի յիշատակին համար Միութեանս ետուրէ տարի 1 միլիոն 200,000 պելժիական Ֆր.ի հիմնադրամ մը, ուրկէ կարգ մը վճարումներ րնելէ վերջ, մնացեալին եկամուտը Միութիւնը պիտի յատկացնէ հայ չքաւոր բոլոր ներ գործածել տոյն գումարի գանձումը ապահովելու համար։

2. Պ. Ծովհաննէս Ներկարաբեանի կողմէ, կտակուած է Պուլկարիոյ մէջ ունեցած իր գրամն ու գոյքերը եւ անշարժ կալուածներ ամբողջովին, օսմ. 4 միլիոն լիվա արժողութեամբ, պայմանաւ որ եկամուտներէն տուրիերը եւ կանխորոց վճարուին կատարուին, եւ յետոյ ինչ որ աւելցայ տարուն տարի յատկացուի Պրնիէնի հայկ. որբանոցին, զոր կը վարէ Պ. Քրաճք Պօճար, եւ երբ այլեւս գոյութիւն չունենայ տոյն որբանոցը Միութիւնը ինք գործածէ իր նպատակներուն։ Այս առթիւ Կեդր. Վարչութեան կողմէ փոխանորդագիրներ դրկուած են Պուլրեօ եւ Վառնա, կտակին վաւերացումը եւ իրագործումը հետապնդելու համար։

3. Անվերապրնակ Տիկ. Թագուհի Ճանիկեանի կողմէ, իր հանգուցեալ զաւկին Պ. Անտոն Ճանիկեանի յիշատակին համար Միութեանս ետուրէ տարի 1 միլիոն 200,000 պելժիական Ֆր.ի հիմնադրամ մը, ուրկէ կարգ մը վճարումներ րնելէ վերջ, մնացեալին եկամուտը Միութիւնը պիտի յատկացնէ հայ չքաւոր բոլոր ներ գործածել տոյն գումարի գանձումը ապահովելու համար։

2. Հաւաքական պատասխանատուութեան կ'ենթարկէ Հոգաբարձութեան ամբողջ կազմը։ Հաճոյով կարձանագրէ որ արդէն հոգաբարձական կազմի երեք անդամներ րնդունած են այն սկզբունքը, պատճառելով զատի տալ Պ. Պ. Չէրեզեանը եւ Վ. Տիրացուեանը։

3. Ուրախութեամբ կ'արձանագրէ Թալյանեանութեան կողմէ Հոգաբարձութեան հրաժարեցուիլը։

Ժողովը պատասխանեց ետուս Դիւանին ներկայացնելու այս առաջարկները առ որ անկէ պատրաստելու հոգաբարձական նոր վարմի թեկնածուներու ցանկը։ Ժողովի վերջաւորութեան, կասկածներ յայտնուած բլլալով նոր ցուցարարներու օթնութեան առթիւ Հոգաբարձութեան Ասենապետի առած ֆոմիսիօնի մասին, պէտք տեսնուեցաւ ստուգելէն յետոյ միայն գրադիլ այս խնդիրով։ Ժողովը վերջացաւ ազգային համերաշխական տաք մթնոլորտի մը մէջ։

ԱՄԵՐԻԿԱՀԱՅ ՕՐԻՈՐԴԻ ՄԸ ԲԱՑԱՌԻԿ ՅԱՋՈՂՈՒԻԹԻՒՆԸ

Օր. Թագուհի Փամպուգեան, որ անցեալ տարի Պոսթըն Համալսարանը պատիւներով աւարտեց եւ ստացաւ Պսակաւոր Առուեստից Վեհարանը վերջապես աւարտեց Ուսիճկըրքի Ըմերիքըն Նուճիվըրսիթիի միջազգային օրճիի բաժանմունքը, Master of Arts (Մաիսթրոս Առուեստից) պատուով։

Օր. Փամպուգեան իր ուսումնասիրութեանց մասնաւոր դասը ընտրած էր Մերձ. Արեւելքը եւ իր աւարտական ճառին նիւթը էր «Ռուս Թրքական յարաբերութիւնները 1914—1932»։

Ըմերիքըն Նուճիվըրսիթիի հաստատուած է Քոնկրէսին կողմէն, եւ այդ պատճառով բացառիկ դիրք կը գրաւէ ամերիկեան բազմաթիւ համալսարաններուն մէջ։ Այս համալսարանի ընթացքը աւարտողներ սովորաբար կը կարգուին որոշ պետական ասխատանքներու վրայ։ Ցայս կայ որ Օր. Փամպուգեան տուսով կը սպասայ արժանի պատասխ մը Ուսիճկըրքի Մերձ. Արեւելքի բաժանմունքին մէջ։

* * * Օր Ադուսճի Ճկէճեան, որ երկու տարի առաջ գնաց Հայաստան, սկսած է իր պատուոյ թիւններ հրատարակել «Քրիսչըն Սայենս Մոնիթոր»ի մէջ Առաջին յօդուածը լոյս տեսաւ Յունիս 20ի թիւով։ Երկու այլ յոդուածներ ալ պիտի յաջորդեն։

Հ. Մ. Ը. Մ.

Ներապեցէք արձանագրելու մեր բնակատական շարքերուն մեռնող Գեղ. Չէ լրացած սպասուած թիւը։ Կրնամ արձանագրել Պ. Մամբրէ Հիսարեանի խանութը, որուն տեւ ժամուն իսկ կիրակի օրեր Հ.Մ.Ը.Մ.ի ակումբը կես օրէ առաջ ժամը 9-11։

Հ.Մ.Ը.Մ.Ի ՊԵՏԵՐՈՒԹԻ
ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

Կարդացէք եւ Տարածեցէք
«ԱԶԴԱԿ»Ը

ՍԻՊԱՍԻԱՅԻ ՊԱՏՄԱԻԱՆԻՆ

ՈՂՋԱԿԷՋԻ ՃԱՄԲԱՅԷՆ

Ա.

Մահամերձ է Արքան։ Գորշ չեչաբարէ պարիսպներէն ներս, կը հնչեն զանգեր բիւրաւոր։ Փիչերուան մէջ, անոնց գանգիւնը հեռաւոր ծովու աղաղակին պէս խուլ է, բայց ժանդն հակայ երգեհոնի մը նման։

Վանականիր ասպտզնեներու ետեւ, նժոյգներու դռոյքը մայրաքաղաքի փողոցներու վրայէն կ'անցնի, հեղեղաթափ կարկուտի մը պէս, և աւտարականերու վերև ուռ դրօշակները կը ծաղծուին աստղերու դէմ ու լռանին։

Խաղաղ է Արքան ու անշարժ՝ զոյգ վագրերու կրկնաձայ մորթերու վրայ, որոնք իր ծանր մարմնին ամենաթեթև չարժումներուն ետեւ կ'ելեւէջեն, փափուկ լանջքի մը նման։ Դնդեղապիրկ բազուկով, Արքան սպաննած էր այդ վագրերը։ գարնանավերջի որսորդութեան մը օրուան մէջ, երբ անտառը անանցանելի էր դարձած, յորդոյիղ ձտերու և գիսախոիւ փշաուռկերու թաւ պատուարներով։ Ու ահա նոնց մորթերը լեցուած են խոպոպներովը երեք հարիւր կոյսերու, զոր արքան իբրև գերի բերած է դրացի ասպատակ ցեղի մը վրաններէն։

Օ՛, չքեղութիւնը յաղթանակի այդ մեծ օրուան։

Պալատին ընդարձակ սրահին մէջ էր։ Արքան մէկիկ մէկիկ համբուրեց չրթունքները այդ թարմատի կոյսերուն, և իւրաքանչիւր համբուրէ վերջ, եղնդաքարէ մկրատով կը արեց անոնց քո նքերուն վրայ ինկող այդ խոպոպները, որոնք միչո այսերուն հրայրքին դէմ կը խրխռան։

Հիմա խոպոպներով փափկացած վագրի մորթերուն վրայ, արքան խաղաղ է ու անշարժ, աչքերը կիսախուփ ինչպէս մանուկ մը, որուն կը մօտենան մատները արդարասիրտ քունին։ Սպիտակ գանգուրներուն մէջ՝ չի դողդղար սիւքը մարմարեա, ճեմելիքին որուն ծայրը փակուած է արդէն ապառաժեայ գուռը բարձրադիր պալատին։

Ու Արքան չի լսեր ձայնը չարագոյն զանգերուն, և չի տեսներ մոա՛յլը դրօշներուն։ Չի, սիակաւտր գրան դէմ ամէն ազմուկ կը մեռնի և ամէն ձայն յուսահատ կը մարի։

Ու այդ դուռը, որ ժողովուրդին վրայ տարածեց արքային երրորդ յաղթանակին սարսափը, բերուած է հեռաւոր քարայրէ մը ուր հսկաները կը խեղդէին աղաղակը իրենց զոհերուն։ Անտսվոր կաւով մը ծեփուած է ան, աղուած ու արիւնաշաղախ միսէ, որովհետև մարդուն պաղատանքը չի թափանցեր մարդկային մարմիններէն ներս։

Մահիճի ոտքին, յանկաթիկունք ու խոժոռ, կանգնած է կրասեր արքայորդին, աչքերը ռնթարթ չորը նայուածքներուն։

Երեք օրէ մահամերձ է ծերունին, ու պիտի մարի առաւօտեան աստղի հետ. այսպէս է խօսած պալատական գուշակը։ Ու երեք օրէ իվեր արքայորդին ճանչցած է իսաստր անոր նայուածքներուն և հրաժանը իր ամենաթեթև չարժումներուն և արթուն՝ դե՞ռ կը սպասէ։

Ծանրաչէզ կոպերը արքային, կը բացուին յանկարծ, չոր ու դողդոջ։ Նայուածքը թեթև աղերսանքով մը կը գոդայ։ Արքայորդին եբենոսէ բաժակէ մը ուժգ ուժգ անոր չրթներէն ներս կը թափէ հնամենի գինի մը որ կեանքէն խուսափող այդ մարմինին տեղնչահեւ սարսուռ մը կուտայ։

Այս անգամ անոր աչքերուն նոյն ազերսանքը կը բացուի, կը լայնայ, կը խուսափի և կը նետուի գիմացի պատին, ուր արծաթեայ լայն երիզներով չրջանակուած գրանակ մը, տասնհինգ տարիներէ ի վեր դեռ չէ բացուած։

Սարսափ ծ կ'ընկրկի, բայց աչքերը կը հանդիպին հօրը աչքերուն, որոնք այս անգամ խիստ են ու հրամայող։

Շլացուցիչ լուռ հեղեղ մը, բացուած դռնակէն դուրս կը ծաւալի ու բուրումնաւէտ մոյդուղով կը սքօղէ ջահերուն չողիւնը։ Արքայորդին երերուն ու մեղկացած, կը կոթնի պատին։ Ծանկարծ այդ հեղեղին մէջէն, ու այդ հեղեղին եռանէն աւիւք աւիւք մեղեդի մը կ'ոլորուի, կ'ոլորուի ու մշուշները կը սկսին ծփալ։ Արքայորդին ինքնամոռաց կը ունկնդրէ։

Իր ապերութեան ընդարձակ հողամասերուն վրայ, ոչ մէկ աչուղ գետ չէ կրցած իր քնարին վրայ, նման երգ մը թրթռացնել։ Ծանկարծ մարեցաւ իր հոգիին մէջ, յիշատակը յաղթանակի այն մեծ գիշերուան, երբ լուսացնիկ պարեզօ աներով գերուհիներու դէմ ընարեալ գուսաններ, քսպարար գինինելու գոլորշիով վերամբարձ, կ'ոգեչին ամենախոր սարսուռները իրենց հանճարին։

Մարեցան բոլոր լոյսերը սրահին մէջ ու իր աչքերուն։

«Պալատական վհուկներ, կախա՛րգ ոդիներ, ո՞ր անիրաւ ձեռքը փակեց ձեր դողդոջուն հոգին լոյսին դէմ, ո՞վ անտեսանելի մարմինները, մարդկային անողոք այս պատիսպներուն մէջ։ Մեր ծագկատ աններուն չունինը, երբե՛ք այսքա՞ն չէ խնկարձրած։ Անմատչելի կատարներուն սիբզբն անգամ չէ եղած այսքա՞ն թեթև, այսքա՞ն մեղմօրօր։ Ո՞ր արարին համար, ո՞ր անիմանալի բաղձանքին համար կը դողդոջայս մեղեդին։

«Պալատական ոգիներ, ես կուգամ ձեր թեւերուն, ձեր կուրծքերուն դողին, ձեր չուրթունքներուն դեռ չլռուած քնարին։ Տարէ՛ք, Տարէ՛ք զիս, ձեր ծփացող դղեակին, տարէ՛ք զիս ձեր անձայն ջուրերուն»։

Այսպէս կը խօսի սիրտը արքայորդուոյն։

Ծանկարծ երգը մարեցաւ ու վառեցան ջահերը սրահին։

Եւ մատներուն տակ արծաթէ երիզները հալեցան մեղմօրէն և գաղջ առուակի մը պէս վար հոսեցան։

«Արքա՛յ, արքա՛յ, ո՞վ է, ո՞վ կայ այս մշուշին մէջ այս երգին տակ անյատակ»։

«Մի՛ խռովիր, ինչո՞ւ կը սարսափիս, մի՛ դեղեւիր խեղկատրոյս. արիւնիս յորձանքը ալե՛ծք առուաւ հասակիդ, աչքերուս կրակը՝ ժայռափլուր բոցը բիբերուդ։ Ինչե՛ր խորհուրդները լանջքիս, ու բազուկներուդ մէջ կը մրրկի յորձանքը գետերուն։ Ինչո՞ւ կը դողաս. իջի՛ր, ճապաւէ՛, նետուէ՛ ու բե՛ր ինձ...»

Այսպէ՛ս կը հրամայէ նայուածքը արքային։

Ծ. Ռ.

(1)

(Շար.)

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ԱՊՍՏԱՄԲՈՒԹԻՒՆԸ ՍՊԱՆԻՈՅ ՄԷՋ

ԻՆՉՊԷՍ ԾԱԳԱԾ Է ՅԵՂԱՓՈԽՈՒԹԻՒՆԸ

Նոր մանրամասնութիւններ

Մատրիտ.— Ծանրակշիռ լուրեր կուգային Անտալուզիայէն ուր Սէվիլլայի քաղաքային պահակախումբին պետ զօրավար Սան Ճուրճօ ինքզինքը հռչակած էր Սէվիլլայի ընդհ. հրամանատար. Թիկունք ունենալով Սէվիլլայի եւ Քսէրէսի պահակախումբերը, Երկու գունդ զինուոր ղրկուած էր Մատրիտէն, կը հետագրուէր թէ զօրամասերը կը պատրաստուէին Նաեւ մեկնիլ Ալճեսիրասէն քալելու համար Սէվիլլայի վրայ։

Հաղորդակցութիւնները կտրուած էին Մատրիտի եւ Սէվիլլայի միջեւ, եւ ոտացուած մի քանի տեղեկութիւնները հաղորդուած էին հետագրատան հաւատարիմ պաշտօնեայի մը կողմէ որ հետագրատունը գրաւող զինուորներուն կողմէ հրամցանի բռնուելու վտանգին առջեւ գտնուեցաւ։

Մատրիտի մէջ ապստամբութեան զսպումէն ի վեր տեղի ունեցող գլխաւոր դէպքն է պատերազմական նախարարութեանն նախկին ընդհ. Քարտուղար զօրավար Կօտէտի ձերբակալութիւնը եւ որը պաշտօնէն հանուած էր վերջերս հակահանրապետական միջադէպի մը հետեւանօք։

Դահլիճը գումարուեցաւ հանրապետութեան նախագահութեան տակ, որ մայրաքաղաք գալու համար անապարհօք մեկնեցաւ Ակրանթայէն ուր կ'անցնէր ամառը։

Վարչապետ պ. Ազանա կոչ մը հրատարակեց որ ոտիքօվ տարածուեցաւ եւ որով ժողովուրդը կը յորդորէ հանդարտ մնալու համար եւ կը պախարակէ ցոյցերը որոնք կրնան յանգիլ խռովութեանց։

Մայրաքաղաքը կը նմանէր զինեալ բանակատեղիի մը։ Ռազմական կարեւորութիւն ունեցող բոլոր կէտրոնները գրաւուեցան զինուորներու կողմէ զորս կառավարութիւնը կանչեց աճապարանօք։ Արտասահմանի հետ հաղորդակցութիւնները որոնք կտրուած էին առժամեայ կերպով վերահաստատուած են այժմ։

Ձերբակալութեան հրամանագիրները տրուեցան Ալճօնս ԺԳ. նախկին թագաւորին, Սօլոս անունով անգլիացի մատակարարի մը եւ Սպանիացի շատ մը նախկին պաշտօնեաներուն դէմ։

ԶՈՀԵՐՈՒ ԹԻՒԸ ՍՊԱՆԻՈՅ ՄԷՋ

Մատրիտ.— Խռովութեանց հետեւանօք զոհերու թիւն է ութը սպանեալ եւ չորսուն վիրաւոր։ Ձերբակալուած անձերը կը բաղկանան չորս զօրավարներէ եւ բազմաթիւ անձերէ։ Ութը ռազկողմնան թերթեր՝ որոնց կարգին «Ա.Բ.Գ. եւ «Էլ Դէպաթէ» թերթերը, կախակայուեցան անորոշ պայմանաժամով։ Այլեւայլ գաւառներէն ստացուած լուրերը կը մատնանշեն թէ ժողովուրդը խանդավառութեամբ թիկունք հանդիսացաւ հանրապետութեան։

ԱԼՃՕՆՍ ԺԳ. ԹԱԳԱՒՈՐԸ ԱՆՏԵՂԵԱԿ Է

Քէօնկսվարթ (Ձէխոսլավաքիա).—

Արձակուրդով հոս գտնուող Ալճօնս ԺԳ. նախկին թագաւորը Սպանիոյ մէջ ժագած ապստամբութենէն տեղեկութիւն ունեցաւ Ռիւթէր գործակալութեան հետեւեալով հաղորդած լուրէն Հետեւեալ։ **Անհիմ չէ ենթադրութիւնը մը ընել մամուլին այժմ։**

ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹԵԱՆ ՎՃՌԱԿԱՆ ՅԱՂԹԱՆԱԿԸ

Մատրիտ.— Միապետական ապստամբութիւնը բոլորովին քայքայուեցաւ զօրավար Սան Ճուրճոյի փախուստով։ Տարաձայնութիւն կը չրջի թէ ձերբակալուած է նա չեսոյ։ Իշխանութիւնները առանց միջադէպի ստանձնեցին Սէվէլլայի հսկողութիւնը։

Զօր. Սան Ճուրճօ զինեալ դիմադրութեան մը բազխեցաւ երբ գրաւեց քաղաքը եւ անիկա զոհացաւ բանտարկել տալով կառավարիչը, քաղաքապետը և քաղաքապետական խնդրդրականներէն ոմանք։

Ցեղափոխական հանգամանք ունեցող ընդհ. գործադուլ մը յայտարարուեցաւ ի նշան բողոքի և խուճապը կրակի տուաւ այն ակումբը ուր կը հաւաքուին հարուստ կալուածատէրներ։

Քաղաքապետը եւ կառավարութիւնը վերստին սկսան իրենց պաշտօնին։ Խռովութեանց մէջ մատ ունեցող բազմաթիւ սպաներ եւ ոչ-զինուորականներ փախուստի ճամբան ձեռք առին։

Զինուորական դատաւորներ պաշտօն ստացան քննութիւն մը բանալու հարմար խռովութեանց պատճառներուն չորքի, բայց կանխահաս են սակայն այն լուրերը որոնք կը վերաբերին կարճ դատավարութենէ մը վերջ գործադրուած մահապատիժներու։

ԺՈՂՈՎՈՒՐԴԸ ԵԻՍ ԿԸ ՄԱՍՆԱԿՑԻ...

Մատրիտ.— Դաւառի մէջ բուռն ցոյցեր կատարուեցան վերջին դէպքերու դէմ։ Ցուցարարները կրակի տուին կամ թալէցին ազնուապետական բազմաթիւ ակումբներ Կրընատայի, Սանթատէրի և Սէվիլլայի մէջ։ Սալամանքայի մէջ, ամբոխը կրակի տուաւ կաթոլիկ թերթեր ծախուած վայրերը։

Այս միջադէպերու մէջ սպաննուեցաւ մէկ հոգի և վիրաւորուեցան բազմաթիւ անձեր։

ՊԱՐՈՆ ՀՈՒՎԷՐ ԵՒՐՈՊԱՆ ՊՏՍԱԽԱՆԱՏՈՒ ԿԸ ԲՌՆԷ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ՏԱԳՆԱՊԻՆ

Ան կ'ըսէ Եւրոպայի. «Վճարեցէք մեր պարտքերը ու գինաթափ եղէք»

Ուաշինկթըն.— Երէկ խօսուած ճառի մը մէջ պ. Հուվէր յստակ ակնարկութիւն մը ըրաւ, որուն համաձայն Ամերիկայի պարտատէրները պէտք է որ իրենց վերկութիւնը փնտռեն գինաթափութենէ մը քան թէ իրենց պարտքերուն Ջնջումէն։ Անիկա յայտարարեց սակայն թէ պարտատէրերը կրնան սփոփանք ձեռք բերել մէկ աստիճան տարեկան վճարումներ ընդունելով «չօշափելի փոխարինութեամբ մը» որ յատկացուած պիտի լինի օժանդակելու Ամերիկային որ վերստին ձեռք բերէ իր բարօրութիւնը։ Նախագահ Հուվէր, պախարակեց Եւրոպան զոր կը նկատէ ներկայ անձկութեան գլխաւոր պատասխանատուն։

Պ. ՀԷՐԻՕ ԿԸ ԾԱՓԱՀԱՐԷ Պ. ՍԹԻՄՍԸՆԻ ԽՕՍԱԾ ՁԱՌԸ

ԲՈՒԻՋ.— Լրագրողները ընդունելով Պ. Հէրիօ։ Պ. Սթիմսընի վերջին ճառին առթիւ յայտարարեց. «Ես կը գնահատեմ այն անկեղծութիւնը որով Պ. Սթիմսընի բերնէն լսել թէ Ուխրը արդէն իր մէջ կը պարունակէ այս խորհրդակցութեան անհրաժեշտութիւնը։ Ցրանսան նաեւ կը կարծէ թէ խաղաղութեան չահին տեսակէտով անկարելի է ձգել որ Ուխը ունենայ յայտարարութեան մը հանգամանքը։ Ցրանսան այս ուխտը կը նկատէ իբրև պարտաւորիչ դաշնագիր մը։ Անհրաժեշտ է որ ճանչցուի թէ Ուխրը առանց սահմանափակումի կը կապէ զայն ստորագրող բոլոր երկիրները, ի բացառեալ ենթնապաշտպանութեան պարագային։ Մենք երախտապարտ ենք Միացեալ Նահանգներուն այն պատճառաւ որ անոնք թոյլ չի պիտի տան որ իր ուժը կորսնցնէ քաղաքական եւ բարոյական այսպիսի արժէք մը ունեցող վաւերագիր մը։

Պ. Հէրիօ աւելցուց «Ես ինծի կը վերապահեմ քննել այն միջոցները որոնցմով կարելի պիտի ըլլայ արգիլել որ Ուխին հանդիսաւոր յանձնառութիւնները բոնաբարուին»։

Պօլիվիա-Բարակուայական վէճը վախճանած

Ուաշինկթըն.— Թշնամութիւնները վերջ գտան, պատերազմի բանակները իրենց փոխադարձ դիրքերուն վրայ մնալու պայմանաւ։

Թշնամութիւններ դադրած են Պրազիլիոյ մէջ

Ռիօ—ը—Նանէյրօ— Համաձայնութիւն մը գոյացաւ թշնամութիւնները դադրեցնելու համար զօշնակցական կառավարութեան և Սան Բաւլոյի պետութեան միջև։

ՏԵՂԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՕԴԱՆԱՒԻ ՋՈՐՀՈՒՐԴԻ ԱՐԿԱԾ

ՊԷՅՐՈՒԹԻ ՆԱԽԱՁԱՆԳԻՍՏԻՆ ԱՌՋԵՒ 4ՁԱՄԲՈՐԴՆԵՐ ԵՒ 2 ՕԴԱՆԱՒՈՐԴՆԵՐ ԿԸ ՎԻՐԱՒՈՐՈՒԻՆ

Պէյրութի եւ Ցռանսայի միջեւ երկար ատեն իվեր օդային բդքաժոր հաստատուած էր։ Ամեն օրաբ կանոնաւորաբար կը ծառունակուէր երթեւեկը։ Վերսնաւորապես այս գործին յատկացուած էին 3 օդանաւեր։

Անցած ուրբաթ օր, ժամը 5.30ին, բդքաժոր օդանաւը հասաւ պէյրութ եւ օդակայանի առջեւ ծով իջաւ։ Սակայն, հակառակ պահանջուած պայմաններուն, ինչ մը հեռու իջնալու եւ իր արագութեան քափը ծովու վրայ նուազեցնելու համար, օդանաւորդը, այս անգամ ցամաքի շատ մօտ հետաւորութեան մը վրայ իջաւ ծով եւ չի կրցաւ իր արագութեան քափը զսպել մինչեւ ցամաք հասնիլը։ Երբ այդ քափով կը յառաջանար դէպի կայան, բախեցաւ ժայռի մը ուժգնօրէն։ Օդանաւին մէկ կր գծնուէին չորս ճամբորդներ, օդանաւորդ մը եւ իր օգնականը, Բոլորն ալ վիրաւորուեցան եւ օդանաւը լուրջ վնասներ կրեց։ Ճամբորդներէն եր կուր կիներ են, որոնք եւս ծանր վիրաւորուած են։ Վիրաւորներէն մէկուն ոտքը կոտրած է։

Անմիջապես օգնութեան փութացին օդակայանի աշխատաւորներն ու պատճառութիւնը եւ դուրս հանելով վիրաւորները փոխադրեցին հիւանդանոց։ Բոլոր գոյերն ու բօսքր հանուեցան ծովէն բոլորովին բրջած։

ԵԼԵՒՄՏԱԿԱՆ ՏՆՕՐԷՆԻՆ ՔՆՆԱԿԱՆ ՊՏՈՒՅԶԸ

Նլեւմեական սպասարկութեան ճնշում Էմիր Ձեմիլ էլ Խագէն առջի օր ինքնական պտոյտ մը կատարից յեռնագնացութեան կոչնեւոր կեդրոններուն մէջ եւ բազմաթիւ պանդոկներ այցելելով տեսաւ այն բոլոր բարեփոխութիւնները որոնք կատարուած են անցեալ տարուընէ իվեր։

ՊԱՆԴՈԿԻ ՄՈՒԿ

Պարսիկ ճամբորդ մը, Հիւսէյն Ալի Աֆպար Մահուրի գանգատ յայտներ է օքեյի սպասեակ ժուռ Միսէլ Թէսֆէյրի դէմ որ գողցած է 11 սթերլին, 2 տոլար, 7 Ֆրէ. եւ 5 սիւրիական ոսկի պարունակող իր քդքապանակը։

Գողը ձերբակալուած է։

ՍԻՐԱՅԻՆ ՏՌԱՄ ՄԸ

Նախանցեալ օր Ձրսբր գիւղի հաւեսց տուներէն մէկին մէջ պատահեցաւ լուզիչ տուամ մը։

Բամիզ Անմեռ անուն մարդ մը երեկոյեան ժամը 8ին տուն վերադառնալով լսեց օտարի մր ձայներ։ ՀեռաՏրէրուած հրեց իր սենեակին դուռը եւ տեսաւ որ կինը Ապտալլան Տին անուն մարդու մը հետ կր սիրաբանէր։

Խաբուած ամուսինը դաշոյնը ճօճելով խոյացաւ անհաւատարիմ կնոջ վրայ։ Սիրահարը փոխանակ պատպանելու իր սիրուհին պատուհանէն խոյս տուաւ։

Ժամ մր եսէր կինը մեռաւ ստացած վէրէրուն հետեւանքով եւ ամուսինն ու սիրահարը ձերբակալուեցան։

ԱՇԽԱՏԱՆՔԻ ԱՐԿԱԾ

Չոհամ էլ Պյաե, օճնի մր օքնութեան ասխատելու պահուն, ոտնձգիր ասխատաւոր մը 10 մեթր բարձրութենէն մր վար ինկաւ ու փոխադրուեցաւ հիւանդանոց, ուր պիտի մնայ առնուազն երկու ամիս։

ՓԵԼՈՆԱԶՈՒՐԿ ՔԱՀԱՆԱՆ

ԲՐՆԻ ՀՐԱԺԱՐԱԿԱՆԸ ՍՏՈՐԱԳՐԵԼ ԿՈՒՏԱՆ

Մուբրան Քաբբան, Պէյրութի Սպիտկոպոսր. անկարգութեան մր պատճառաւ փիլոնազարկութիւնը որոշած էր Նիխօլա Աբբար անուն Հահանային։ Քահանան չէր ենթարկուած եւ մուբրանը դիմած էր Արդարութեան Տնօրէնութեան։

Արդարութեան Տնօրէնը իշխանի պատճառաւ հրահանգ տուած էր՝ գործադրելու համար Նիխօլա Աբբար Հահանային փիլոնազարկումը։ Ոսթիկաններ կ'երթան Հահանային տունը, հայոյդելու համար տրուած որոշումը, սակայն Հահանան չի բանար դուռը։ Ասոր վրայ գինեայ ուժեր կ'երթան եւ բռնի ստորագրել կուտան անոր անգամ մ'ալ եկեղեցի չմնելու խոստմնագիրը։

Սակայն, բսս տեղական թերթերու գրածներուն այս խնդրին օտրէ տարաձայնութիւնը մր ծագած է Արդարութեան Տնօրէնին եւ Ընդհ.Խաչախագին միջեւ։ Այս վերջինը կր պնդէ եղեր որ կառավարութիւնը իրաւունք չունի միջամտելու այս գուտ կրօնական խնդրին, մուբրանի մր դիմումին վրայ։

Կ'իմանանք որ Հահանան դաս բացած է կառավարութեան դէմ իրեն բռնի ստորագրել տալուն համար հրաժարական։

ՍԱՆՃԱԳՏԱՐԻ ՀԱՐՑԸ

Դամասկոսի Սանճաքսար փոյոցին վերաշինութեան համար հաղաքապետութեան կողմէ պահանջուած 100 000 ոսկիի փոխառութիւնը ընդունուած չըլլալով, հիմ հին նախարարութիւնը երկար գրութիւն մը ղրկելով վարչապետին, անոր կր բացատրէ Սանճաքսարի հարցին փուլերն ու վերաշինութեան հանդիպած դժուարութիւնները։

Փոխառութեան մերժումէն յետոյ քաղաքապետական խորհուրդը ժողով մր գումարելով որոշած է հրաժարիլ փոխառութեան մէկ մասէն եւ գոնէ 50 հազար սիւրիական ոսկիի վարկով մր։

Ներկին Նախարարը կր խնդրէ վարչապետէն որ անհրաժեշտ հրահանգր տայ հիմնական նախարարութեան որպէս զի հաղաքապետութեան տրամադրէ այս գումարը, իրագործելու համար նախատեսուած ծրագիրները։

ԱՒԱԶԱԿՈՒԹԻՒՆԸ ՀԻՒՍԻՍԱՅԻՆ ՍԻՒՐԻՈՅ ՄԷՋ

Չորս գինեայ անձնաւորներ, յարձակեցան Հալէպի օրջակայքր Ախթրինի Սօրան ճամբուն մէջ, Ֆօրտ ինճնաշարժի մր վրայ եւ առին վարիչին բդքապանակր։

Նոյն աւազակներ հանի մր վայրկեան հետ կողոպտեցին, նաեւ ուրիշ ինճնաշարժ մր, որուն մէջ տեղ բռնած հին 4 պետական պատճառներ, եւ սիրող խաւարէն օգտուելով անհետացան։

ԵՐԿՈՒ ԳԻՇԵՐԱՊԱՇՆԵՐ Կ'ԱՐԳԻԼԵՆ ՈՃԻՐ ՄԸ

Սկյճի քաղին մօտերը օրջիլու ատեն երկու գիշերապահներ լսեցին կռիւի մր ձայներ։

Անոնք հասան այն պահուն ուր Սուպհի Մահմուտ Քուճեի կր փորձէր դատուճահարել Հաճ Մահմուտ Պաղտատին։ Այս վերջինը ջանալով դատոյնը առնել իր հակառակորդէն, ձեռքէն վիրաւորուեցաւ։

Երկու կռուարարները ոստիկանատուն առաջնորդուեցան։

ԹԱՔՍԻՆԵՐՈՒ ՆՈՐ ՍԱԿԸ

Ժամանակին գրած էինք որ թախսիներու գիներուն օուրջ Քաղաքապետութիւնը նոր կարգադրութիւններ բրած է։ Ըստ այդ կարգադրութեան թախսիներու ներկայ գիները հարիւրէն 30 գեղչ մը կունենան։

Քաղաքապետութեան այս որոշումը բննդունելով, կառավարութեան պետ Ն. Վ. Պ. Շարլ Տհպպաս առանձին հրամանագիր մը ստորագրած է, ծառաջիկայ Սեպտեմբեր ամսոյն 15ին սկսեալ բոլոր թախսիներր պարտաւոր պիտի բլլան նոր սակով գործելու։

Մէկ ամսուան այս պայմանաժամր տրուած է, առիթ տալու համար թախսիի տէրերուն որ իրենց նորոգութիւնները բնեն եւ պատրաստ բլլան։

ՄԱՐԴ ՄԸ ԿԸ ՍՊԱՆՆԷ ԻՐ ԿԻՆԸ ԵՒ ԿԸ ԲԱՆՏԱՐԿՈՒԻ

Հիւսիսային Լիբանանի Գուրճ Բահալ գիւղին մէջ, Ապտօ Ձհնեի անուն 55 տարեկան մարդ մը ամուսնացած էր 20 տարեկան օտս գեղեցիկ աղջկայ մր հետ։ Թէպէտ այս վերջինը երբեմ սէր չունէր Ապտօ Ձհնեի վրայ, սակայն իր ազգականները սեղպեցին եւ բռնութեամբ գրեթէ տուին, առաջինին հարստութեան պատճառաւ։

Առեն մր վերջ, սկսաւ անոնց մէջ անհամաձայնութիւններ, Երիտասարդ կինը կր սիրէր Ապտալլա Տիպ անուն երիտասարդ մր։ Նախանձոտ ամուսինը երկար հետապնդումներէ վերջ, երկու օր առաջ, տան մր աւերակներուն մէջ կը գտնէ զանոնք։ Կր բաշէ դաշոյնը եւ կր յարձակի անոնց վրայ։ Ապտալլա Տիպ կր փախչի, իսկ կինը կր մնայ։ Ապտօ դաշոյնի բանի մր ուժգին հարուածներ կ'իջեցնէ անոր մարմնին ու դէմքին վրայ եւ անոնցմէ գեղին կր փուճ։

Ոճրագործ ամուսինը եւ Ապտալլա Տիպ կր ձերբակալուին եւ կ'առաջնորդուին բանտ։

ԻՒՐԱՔԱՆՉԻՒՐ ԱՆՑԱԳՐԷՆ 300 ՍՐԿՆ. ԴԱՇԵԿԱՆ ՊԻՏԻ ԳԱՆՁՈՒԻ

Ճամբորդութեան անցագիրներու փոխարժէքը 150էն 500 ընելու ծրագիր մր ունէր Լիբանանի կառավարութիւնը։ Այդ որոշման լուրը տարածուելուն պէս բոլոր քերթերը միաբերան սկսան յարձակիլ կառավարութեան վրայ եւ պահանջեցին նախկին ձեւին պահպանումը։

Այժմ կ'իմանանք որ կառավարութեան պետ Ն. Վ. Պ. Շարլ Տհպպաս նոր հրամանագիր մը ստորագրած է, որով 300 ս. դ. կ'որոշէ իւրաքանչիւր անցագրի համար։ Այս որոշմանագիրը հաստատուած է Բարձր Խորհրդարանի կողմէ։

ԱՇԽԱՏԱՆՔԻ ԱՐԿԱԾ

14 ՉՈՀԵՐ ԿՈՅՈՒԼԻՒ ԱՇԽԱՏԱՆՔԻՆ ՄԷՋ

Մար Նիխօլա քաղին մէջ, կոյուղիի մր մէջ ասխատող բանւորի մր վրայ հողր փլելով զայն քաղեց։ Հինգ ժամ մր. ետք հողերու տակ խեղճ բանւորը։ Խուսափանքները վերջապէս զայն, սակայն արդէն մեռած էր։

Ապտալլա Սալիհ անուն 35 տարեկան Հմսցի մրն էր զոհը։

Վիճակագրութիւն մր ցոյց կուտայ որ մինչեւ հիմա 14 գործաւորներ մեռած են կոյուղիներու ասխատանքին մէջ։

Ս. ԱՍՏՈՒԱԾԱԾԻՆԻ ՏՕՆԸ ՏՀՈՒՐ ՇՈՒԿԻՐԻ ՄԷՋ

Պէյրութի Առաջնորդարանը կարգադրութեամբ, կիրակի Ս. Աստուածածինի տօնին առթիւ Ծուխկ Հին. Այանեան պատարագեց Տհուր Շուկրի Ծոյն Orpoսխսնեներու եկեղեցիին մէջ։

Հալ գիւղացնացներու իճչպես նաեւ տեղացիներու խուռն բազմութիւն մը ներկայ գտնուեցաւ արարողութիւններուն։

Կիպրոսի Առաջնորդ Սարաճեան եպիսկ. որ օդափոխութեան համար Տհուր Շուկր կր գտնուէր, օրուան տօնին ուրջ խոսեցաւ։

ԱՌԱՒ ՓԱԽԱՒ ՊԱՇՏՕՆԵԱՅ ՄԸ

Շարլ Շաուն անուն վաճառական մը ոստիկանատուն դիմելով կր յայտնէ որ իր պատճառներէն Ալեխոի Ֆրենչի անուն մէկր յանախորդներէն 1080 ոսկի իւրացնելով փախած է։

Ոստիկանութիւնը ցարդ չէ կրցած գտնել անոր հետքը։

ՍԱՀՄԱՆԱԳԼՈՒԽԻ ՄԻՋԱԴԷՊ

Թիւրքիա գտնուող Ճրապուլուսցի մը, գիւղր վերադառնալու միջոցին գնդով հետապնդուեցաւ մինչեւ Սիւրիականներ քիւրթ մահմային պատճառներ են, որ անմիջապես սահմանին այն կողմ անցնելով ազատ մնաց ոեւէ հետապնդումէ։

ԿԻՐԱԿԻՒ ՊԱՏԱՐԱԳԸ

Կիրակի, Ս. Աստուածածինի տօնին առթիւ Գեր. Եղիչէ Արք. կարօեան պատարագեց Էչմիձինի Ս. Աստուածածին եկեղեցիին մէջ, ի ներկայութեան եկեղեցասէրներու խուռն բազմութեան մը։

Պատարագէն յետոյ հոգեշունչ քարոզ մը խօսելով հաւատքի ուժը ներչնչեց ան գինքը ունկնդրողներուն։

ՆՈՒԻՐԱՏՈՒԹԻՒՆ

Ազգային մր 100 սուրիական դահեկան կը նուիրէ Մամբրէյնցի թոխախատոցին։

Սատնալ Խմբագրութենէս։

***

Գր. Աւետիս Ագարճայեան մատագցու գառնուկ մր կր նուիրէ Մամբրէյնցի ազգային թոխախատոցին։

Սատնալ իր բնակարանէն, Քարանթինայի մուտքին ճիշդ դիմացր։

ԱԿԱՄԱՆ ՊԷՅՐՈՒԹԻ

15 ՕԳՈՍՏՈՍ 1932

	Ս. Դ.
Սգիպտ. բդքադրմ.	455
Անգլիկ. »	443.50
Տօլար »	126.50
Ֆրանկաս »	59.50
Պաճճ Օբբօսան	135
Իտալական Լիր 100	645
Ցունական Տրախմի 100	80
Անգլ. ոսկի	608
Ցռանս. »	489
Օսման. »	549
Արծաթ մէճիտ	20
Գրեքի Ցօճս. Ա. Ցֆ.	532.50
» » Բ. »	294
» » Գ. »	282

ՄէՃէրեան եղբարք Բիւ Ցօճ
ԹէլէՑօճ՝ 5-19

— 196 —

Թօրն մը տեսնամ, մէկ ձեռքին մէջ գլխարկը բռնած էր, միւս ձեռքին մէջ ալ ծրար մը և կը վազէր կ'երթար։ (Իր վրայ ցուցնելով) այս տեսակ իրեն յատուկ չարժումմը ունի, միշտ մազերը ձեռքով ետև կը հրէր։ Միայն այս չարժումէն կրնայի գինքր ճանչնալ, որովհետեւ այդ ատեն ալ ճիշդ նոյնկ'ընէր։ Անկէ զատ, մատին վրայի ադամանդ մատանին ալ լուսնի լոյսէն կը փայլէր։ Երեսը բացէ ի բաց տեսայ։ Պարպարա, մի կասկածիր կ'երդնում որ Թօրնը ինքն էր։

Անոր խօսքերուն և չարժուճներուն մէջ այն տեսակ անկեղծութիւն մր կար որ, Պարպարա վերջապէս հաւատաց անոնց ճշմարտութեան, և անմիջապէս լսաւ։

— Պէտք է Քարլայլ տղեակ ըլլայ այս խնդրին։

— Այսպէս ըսաւ և առանց նկատի առնելու որ ճամբան կրնայ հօրը կամ ուրիշի մը հանդիպիլ, փութաց դէպի Քարլայլին գրասենեակը։ Րիչարտն ալ չորս կողմը դիտելով հետեւեցաւ անոր։ Քարլայլ պարտէդ չմտած հասան և ճամբան ոևէ մէկուն չի հանդիպեցան։ Քարլայլ տեսնելուն պէս զանոնք, զարմացումով բացագանչեց։

— Պարպարա՛, Պարպարա...

— Արչիպօլտ, մի վախնար, խենդեցած չեմ, վայրկեան մը Ռիչարտը տես, ան հիմա բուն Թօրնը տեսած է։

Քարլայլ զարմացմամբ դառնալով Ռիչարտին նայեցաւ և զայն պատին տակ կանչելով ունկնդրեց անոր պատմութիւնը. և քիչ մը մտածելէ վերջ ըսաւ.

— Այս կողմերը, քու երեկուան տեսածէդ զատ ուրիշ Թօրն անունով մարդ չկայ, շատ զարմանալի է։

— Կարելի է կեղծ անունով մը կը պտտի, իմ հանդիպածիս Թօրն ըլլալուն կասկած չկայ։

— Ինչպէ՞ս հագուած էր։

— Արդէն ուրիշ տեսակ չինգուհր, նորէն պաշտօնա-

— 193 —

— Հիմայ դատաւոր Հէրի տան առջևէն անցնելու առեն երկու հոգի նշմարեցի, տիկին մը և պարոն մը, թև թևի մտած լուսնի լոյսին տակ կը խօսակցէին, առանցմէ մէկը Մր. Քարլայլն էր իսկ միւսը Միս Պարպարան էր։

Իզապէլ ակռաները կճռտեց, որովհետեւ երեկուընէ ի վեր իր միտքը կրծող կասկածները կ'իրականային։ Ամուսինը Քարլայլ, այս տեսակ ցած սուտերով իրեն հետ երթալէն կը խուսափէր և Պարպարայի հետ ժամանակ անցնելու համար մինչև հոն կուգար... այնքան բարկացած էը որ սկսաւ զգուանք զգալ իր ամուսինէն։ Եւ եթէ Լէվիսըն իր քով չըլլար առանց կասկածի հեկեկալով պիտի լար։

Բայց Իզապէլ զսպեց դարձեալ իր գրգռութիւնը և աշխատեցաւ գլուխը ծռելով իր դիմագիծը պահել Լէվիսընէն։ Կառքը երբ դատաւոր Հէրի տան դռան առջև հասաւ, Իզապէլ գլուխը դուրս հանելով ուշադրութեամբ դիտեց պարտէզը։ Հոն, լուսնի լոյսին տակ, աչքին առջև կեցած էին իր ամուսինը և Պարպարան։ Այլեւս ոչ մէկ կասկած, Իզապէլ չկրցաւ ինքզինքը զսպել և հեկեկալով ինկաւ կառքին ետեւը։

Քովը գտնուող այդ դաւաճանը, այդ սրիկան, թեւերը նետելով Իզապէլի վզին, ըսաւ.

— Մի յուզուիր Իզապէլ, եթէ կորսնցուցիր անոր սէրը, իմ սէրս կայ ու կը մնայ։

Իզապէլ անպայման խելքը կորսնցուցած ըլլալու էր այդ միջոցին, այլապէս այդ խօսքերը պիտի չկրնար լսել։

Նախաճոտ կին մը յիմար է, իսկ գրգռուած և բարկացած կին մը կրկնակ յիմար է, դժբախտ Իզապէլ իսկապէս հաւատաց որ Քարլայլ իրենց միջեւ գտնուող բոլոր սքեմներները կոխկրտելով ուրիշ մը կը սիրէ։

ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ ԾԱՅՐԱԳՈՑՆ ԵՐԵԻԵԼՔԻ ՄԷՋ

Ճաքոն պաշտօնապէս չէ ճանչցած Մանչուրիան

Ուշադրութիւն.— Գ. Սիթսըն երկար տեսակցութիւն ս'ունեցաւ ճաքոնական դեսպանին հետ, որ իրեն յայտարարեց թէ Մանչուրիական նորակազմ պետութիւնը պաշտօնապէս չէ ճանչցուած ճաքոնական կառավարութեան կողմէ։

Պ. Մահտօնալտ Լօսիմուր վերադարձաւ

Լոնտոն.— Իւրաքէքի մէջ օդային նախաթար լորտ Լոնտոն Տէրիի ուսած այցելութենէն վերջ, Պ. Մաքտօնալտ օդանաւով վերադարձաւ Լօսիմուր ուր իջած ատենը ծափահարուեցաւ հոծ բազմութեան մը կողմէ։

Երկրաշարժ Թիւրքիոյ մէջ

Իսթանպուլ.— Մուղլա գաւառին Վատիէ գիւղին մէջ տեղի ունեցած երկրաշարժի մը հետեւանքով, 100 տուներ փլան գիւղին մէջ գտնուող 200 տուներէն։ Ծողովուրդը հարկադրուեցաւ բնակիլ բացօդեայ տեղեր։ Անձնական կորուստի մասին տեղեկութիւն չի տրուիր։

ՀՐԱՇԱԳՈՐԾ ՄԱՐԴԸ

ԷԼ ՀԱՁ ՍՈՒՀԱՍԵՏ ՊԷՑ ԷԼ ՖԷԼԷՔԻ

Փութացէք առնելու անոր կարծիքը ձեր բոլոր փափաքներուն համար։ Ան կը հանդարտեցնէ բոլոր չուարած և տանջուած մաքերը և կը վերադարձնէ անոնց փափաքածները։ Կ'իյնէ բոլոր ոգիներուն. հիւրնօքիզով կը կարգայ մարդուն մտածումները. ձեռքի գծերէն կը կարդայ մարդուն անցած, ներկայ և ապագայ կեանքը. կրնայ հակնայ ամուսնութեան, ճամբորդութեան, սիրոյ, առեւտուրի, քննութեանց եւայլն բոլոր գաղտնիքները։ Այս բոլորը կը ցուցնէ մարդուն, կարծես թէ գրուած ըլլան թուղթի մը վրայ։ Կնոջ և ամուսնոյն միջեւ եղած դժուարութիւնները ու տարակարծութիւնները կը լուծէ Աստուծոյ Սուրբ անուններովը եւ Ամերիկեան եւ Եւրոպական գիտնականներու փորձառութիւնները օգտագործելով։

Տխուր եղելութիւն ու էրեքտիա կը պատճառէ. ջղային և մտային հիւանդութիւնները կը դարմանէ։ Այս բոլորը մեծ յաջողութեամբ կը կատարէ։ Փորձը ամենամեծ փաստն է. անգամ մը այցելել բաւական պիտի ըլլայ։

ՀԱՍՑԷ.— Գէյրութ, Հաճդէ Ղամի փողոցի արեւմուտքը, Ֆրանսական հիւանդանոցին մօտ, թիւ 9 բնակարան։

ԱՋԴԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

Ա.— Անոնք որ կուգան, իրենց մտքը պէտք է գրեն թուղթի մը վրայ և պէտք է պահեն.

Բ.— 1000 ոսկի կուտայ ան, եթէ չի կարենայ հնգշաբաթէն գիտնալ ենթակայի մտքը.

Գ.— Դուրսէն գրկուած գրութիւններուն բնաթագը և լուծումն չի տար, եթէ ներփակուած չըլլայ 200 ա. գ. և չիշուած չըլլայ ենթակայի անունն ու ժամանակը, տարիքը և հօր և մօր անունները։

ԳԱԲՐԻԷԼ Թ. ԹԷՐԶԵԱՆ

(ԵԼԵՔՏՐԱԿԱՆ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ)

Հիմնուած 1921 ին Պոյխա-Բեքա

Խիստ դիւրամատչելի պայմաններով կը կատարենք ամեն կարգի ելեքտրական լոյսի գործուածներ (Intsallation). ինչպէս նաեւ մօթըր եւ ազնամճներ։

Վաճառատունս կ'ստանձնէ նաեւ բոլոր ելեքտրազարձիքներու նորոգութիւնները։ Մասնաւոր սպասարկութիւն բնակարաններու ելեքտրա-նորոգումներ։ Վաճառատուն Philips եւ Lux ելեքտր. լամբերու եւ ամեն տեսակ ելեքտրական պիեսներու։

Վճարման դիւրութիւններ.

Հասցէ — Վ. Ուզունեանի գրասենեակը Պուրճ. B. P. 491

ՊԱՆԴՈՒԿ Ա.ՀԱՄՐՈՆ ՊԻԹԻԱՍ

ՀԻՒՍԻՒԱՑԻՆ ՍԻՒՐԻՈՅ ԼՈՒՍԱԳՈՑՆ ԱՄՍՌԱՆՈՑՆԵՐԷՆ ՁԷՊԷԼ ՄՈՒՍԱՑԻ **ՊԻԹԻԱՍ** ԳԻՒՂԻՆ ՄԷՋ

Նորակառոյց եւ գեղեցիկ շէնք. արդիական կերպով կահաւորուած սենեակներ. ընդարձակ սրահ, թաղնիք, եւրոպական եւ արեւելեան կերակուրներ

ՁԵՓԱԿԻՒԼ ԳԻՆ

ԲԱՑ Է 1932 ՅՈՒԼԻՍ 1ԷՆ ՍԿՍԵԱԼ

Իր ննջման տեսարաններով, առատ ջրերով և առողջարար կլիմայով ծանօթ ՊԻԹԻԱՍ գիւղը այս տարի ժամուած է գիւղացիացուհեան համար անհրաժեշտ եղող բոլոր յարմարութիւններով։

Ճամբաները նորոգուած են, գիւղին մէջ հաստատուած է քիմիատարբական ամենօրեայ ապասարկութիւն ինչպէս նաև քլէֆօն և հեռագիր։

Պիքիաբ ունեցաւ նաև իր առաջնակարգ պանդոկը, ուր այցելուները պիտի գտնեն Սիւրիոյ և Լիբանանի յատկանիշ ամառանոցներուն յատուկ բոլոր յարմարութիւններն ու հանգստութիւնները։

Տէր և Տնօրէն ՀԱՄՐՈՆ ԻԶՄԻՐԼԵԱՆ

ԱՁԳԱԿԱՆ ՏՈՒՆ

ՏՈՒԳԱՐԱՒԱՆ ԱՄԷՆ ԿԱՐԳԻ ԳՈՐԾԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ

Դիմեցէք «ԱԶԴԱԿԻ Տնտարանը» գիրք, պրօշիւր, հարաւեցիկաւ հրաւիրագիր, պահարան, նամականի բաղդ եւ առևտրական ձեւեր։

ԱՐԱՓ, ՄԱՔՈՒՐ, ԳԵՂԵՑԻԿ ԵՒ ՉԱՓԱԿԱՆ։

ՊԱՆԴՈՒԿ ԼԻՒՔՍ

ՁՈՒՀԱՒ

Հայկական առեւտրագործ պանդոկը «Լիւքս»ի մէջ, ծովեզերեայ պարտէզով,

ԽՒՍՏ ՕՐԱՄԻՆ ՍԵՆԵԱԿՆԵՐ

ՈՒ ԿԸ ԲԱՂԿԱՆԱՅ 1.2.3.4. ՄԱՍՁԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

1. ՀԱՄԵԼ ձէշ, ՄԱՔՈՒՐ եւ ԱՆԹԻԼԻԱ ՕՊԱՄԱՐՊԻՒԹԻՒՆ.
2. ԳԻՆԵՐՈՎ ԽՈՒՍ ՁԱՔԱԼՈՒՄ.
3. ՏՈՒՆ ՓՆՏՈՂՆԵՐՈՒՆ ԱՄԷՆ ԴԻՒՐՈՒԹԻՒՆԸ.

Տէր և Տնօրէն՝ Գ. ՓԱՐՏԻԶԱՆԵԱՆ

ՏՔԹ. Բ. ԳՈՒԼԱԳԵԱՆ

ՄԱՆՈՒԱԿԻՑ՝ ՆԵՐՔԻՆ, ՄՐՐԹԱՅԻՆ ԵՒ ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

ՎԿԱՅԵԱԼ ՓԱՐԻԶԻ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑՆԵՐԷՆ

Կը դարմանէ գիտական ամենավերջին մեթոտներով, քորեու, սեռամոխի, ադիճեներու յեարդի ամէն տեսակ հիւանդութիւններ։ Հին եւ նոր ցեռմափիզութիւններ իր բոլոր բարդութիւններով, ինչպէս նաեւ Թրանկախ եւ մորթային հիւանդութիւններ։

Առաջ, առտնական եւ բարեխիղճ դարմանում։

Հիւանդ կ'ընդունի ամէն օր, բացի կիրակի, իր նախկին դարմանատան մէջ. ժամ 8—12 եւ 2—6ու մասնաւոր ժամադրութեամբ։

Երեքշաբթի օրերը, ժամ 2—5 վկաեալ ԱՂՔԱՏԱՆՈՒԹԻՒՆ ՔԵՐԻ

Ժամ Հասցէ վոզոց՝ թիւ 8

ՏՕՔԹ. ԳԷՈՐԳ ԿԷՐԿԷՐԵԱՆ

Վկայեալ Laurèat (նախկին Interne եւ այժմ մասնաւոր ՍԱՆԱՏՈՐԻՍ յիշոց Ֆրանսական հիւանդանոցի *ԱՂՔԻ, ՔՔԻ, ԿՈՒՄՐԻՒ, ԱԿԱՆՋԻ* և *ԳԼՈՒԻ* հիւանդութիւններու բաժնին։

Հիւանդ կ'ընդունի կէսօրէ վերջ ժամը 2—6

իր գիշերին մէջ rue de Damas, No. 15

Հիւանդները ուղղակի հիւանդանոց կ'ընդունուին իր կողմէ տրուած մուտքի բարօրով։

Ազգաս հիւանդներու ձրի դարմանուած, ամէն օր կէսօրէ առաջ ժամը 10—12, հիւանդանոցի գարմանատան մէջ։

Կարի եւ Ձեռագիտութեան Դասընթացք

Տիկին ՄԱՌԻ ԵՐԱՄԵԱՆ

ՎԿԱՅԱԾԱԼ ԴԻՐՋԱԿՈՒՀԻՆ

ԲԱՐԻՋԷՆ ԵՒ ՎԱՃԻՆԿԹՕՆԷՆ

Կարի եւ ձեռագիտութեան մասնագիտուհի, Տիկին Մառի Երամեան կը վերադառնայ իր արհեստանոցը. Մեծ Սհրայի գիմացը No. 78 տան երկրորդ արկը։

Երեք ամսուան միջոցին կը սորվեցնէ ամենավերջին ճոռաձեւութեամբ, կար եւ ձեռագիտութիւն իր բոլոր բարդութիւններով եւ արդիական մէթոդներով, Droit-fils մէթոտով։ Իր աշակերտուհիները կ'օժտուին Բարիզի ազատարուեստից Académie Daydon վկայականով։

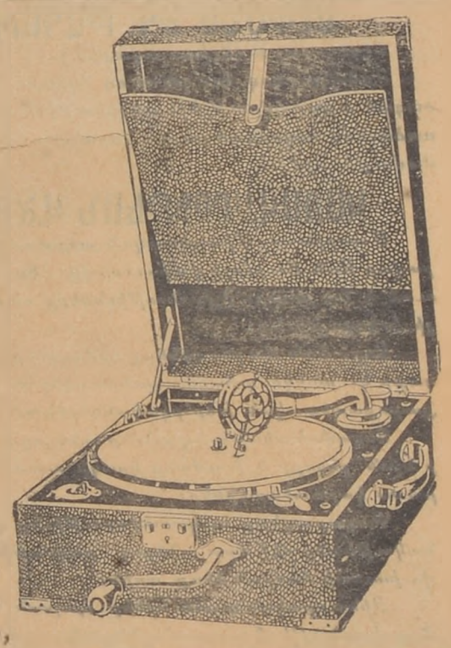

Տոկուն չիմուածք վայելուչ տեսք հնչուն եւ բնական ձայն

Անոնք յատկանիշներն են

ՕՐՈՆՅՄԱՄԲ ԿԸ ՋԱՏՕՐՇՈՒԻՆ

ԱՓՕԼԼՕ ՖՕՆՕՆԵՐԸ

Հրապարակի վրայ գրեթէ ոչ մէկ բոլոր մարքաներ հետ կը մրցին Աբոլլօ ֆոնոներ։ Մանաւանդ վերջին նոր մօտէլները, որոնք հասած են արդէն, անգերազանցելի են իրենց տեսակներ մէջ՝ ձայնի եւ ժամչելի գիներով։

APOLLO GRAMOPHONE Co. Ltd

(of London)

ԱՓՕԼԼՕ ՖՕՆՕՆԵՐՈՒ ԹՈՒՔՍԻՈՐԸ ԼԻ

Կատարեալ համոզում գոյացնելու համար անգամ մը այցելեցէք

MAISON APOLLO, Rue de la Poste, BEYROUTH

Փորոգիչ եւ ֆօնօլ՝ ամէն ձեւի, անվիճելի տեսակ եւ առաւելութիւններ պիւրամատչելի գին. վճարումի պիւրութիւն։

Ընդհ. Ներկայացուցիչ՝ Միւրհիյ, Գաֆեատինի, Հնդկաստանի, Միջագետքի եւ Պարսկաստանի։— ԳԱԻՐԳԷՆ ՕՐՆԱՆԵԱՆ

KOURKEN SINANIAN, Boîte Postale 642, BEYROUTH (Syrie)

ՄԱՍ Թ.

ԱՆԳԱՐԶ ՔԱՑԼ ՄԸ

Վայրկեաններ անցան։ ժամը 10ին մօտեցաւ... ժամը 10ը քառորդ անցաւ։ Րիչարտ դեռ մօրը քով, իսկ Գարլայլ և Գարպարա, դրան առջև, պարտէզի ճամբուն վրայ համբերութեամբ կ'սպասէին և պտոյտներ կ'ընէին։ Վերջապէս Րիչարտ եկաւ, Գարպարայի հետ իրար պլլուեցան, համբուրուեցան, լացին և բաժնուեցան։

Գարլայլն ալ Գարպարային տխուր բարեւած ըլլով դէպի իր տունը սկսաւ քալել։ Գարպարա արցունքներ թափելով դառը մնաց։ Որքան մնաց հոն, չէր գիտեր կարելի է 10—15 վայրկեան, մէկ ալ ճամբու վրայ ոտնաձայն մը լսելով կեցաւ և ուշադրութեամբ նայեցաւ։ Եկողը Մր. Գարլայլն էր։ Գարլայլ մօտենալով։

— Որքան աճապարես, այնքան հետաձգում կ'ըլլայ Գարպարա, կէս ճամբան հասած էի, միտքս ինկաւ որ տրցակ մը թուղթերս մոռցած եմ, ետ եկայ, հանիւ բեր զանենք։

Էէ վիսըն, օգտուելով առիթէն, կ'ըսէր Իզապէլի։

— Սյս խաբեբայ չունէն պէտք է վրէժդ լուծես։ Ոչ մէկ կերպով քեզի արժանի չէ ան։ Զգէ այս ապերջանիկ և դժբախտ կեանքը, երթանք միատեղ և երջանիկ կեանք մը անցնենք։

Իզապէլի սիրտը պայթելու աստիճան բարկութեամբ և յուզումէ վ կուլար, իսկ Էէվիսըն կեղծ և զաւադրական խօսքերով իբր թէ մխիթարելու կ'աշխատէր։

Ուշադրութի՛ւն ըրէ, ո՛վ Իզապէլ, դէպի անդունդ կը յառաջանաս։

Գարպարա բերաւ թուղթերը և Գարլայլ չնորհակալութիւն յայտնելով չարունակեց ճամբան։

Գարպարան նորէն դրան կոթնած մնաց։ Աչքերէն արցունք կը հոսէր։ Եղբօրը վճռակին և այդ իրիկուան դէպքին համար կուլար։ Հայրն ալ դեռ չէր եկած։

Սակայն քիչ վերջ, անդին, ծառերու չուքին տակ աչքին մարդու մը կերպարանք տեսնուեցաւ։ Սիրտը կոկորդը եկնելով տեսաւ որ եղբայրը Րիչարտ ետ կուգար։ Ան դողալով և չուարած բաւ.

— Գարպարա, Գարպարա, Թօրնը տեսայ.

— Գիտեմ, տեսար, բայց ան բուն Թօրնը չէր.

Այն չէ, այն չէ... բուն Թօրնը տեսայ ես, Գարպարա, ինչո՞ւ այսպէս կը նայիս երեսս.

Գարպարան, կարծելով որ եղբայրը խելքը փախցուց անոր երեսը կը նայէր։

Րիչարտ չարաչուակեց.

— Սակէ զաւուելէն վերջ դատի մէջէն կը քալէի, ծառաստաններուն երբ մօտեցայ տեսայ որ մէկը կանգնի, ծառերու մէջ պահուեցայ, չիտակ ճամբայէն եկաւ, բուն Թօնն էր։ Ձամբան եզերքը դիտելով կ'անցնէր։ Ամբողջ մարմինս սարսեցաւ, անմիջապէս միտքս եկաւ որ ցատկեմ վրան և բռնեմ, սակայն գիտես Գարպարա, իմ ամենամեծ թերութիւնս վախկոտութիւնս է, և թէ ալ խելքս չկարեց անոր ուժին դիմադրել կարողանալս։ Ինձմէ աւելի երկայն է և զօրաւոր։ Կարելի է զիս ալ կը մեռցնէր։

— Րիչա՛րտ, արդեօք չես խաբուիր, Թօրնի մասին կը խօսէինք և ուղեղդ այնքան լեցուած էր անով որ, երեւակայութիւնդ...

— Կեցի՛ր, Գարպարա, երեւակայութիւն բան չկայ, քեզի չըսի՞ որ դիմագիծը լաւ կը ճանչնամ, դուն զիս ապուշ կամ երեխա՞ կարծեցիր, որ ամէն նայած տեղս

ՕԴՆԷ ԴԻՒՆ ՔԵԶԻ
ԵՒ
ԱՍՏՂԸ ՔԱՕՏ ՊԻՏԻ ՕԴՆԷ

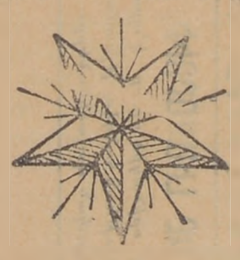

ԸՆՏԱՆԻՔԻ ԱՍՏՂԸ

(L'ETOILE du FOYER)

Առեւտրական և երկրագործական ժողովրդային վարկի հաստատութիւն

Անանուն ընկերութիւն.— դրամագլուխ՝ 3,000,000 ֆրանք.

որ կրնայ 3.000,000,000 ֆրանք-ի բարձրացուիլ վարչական խորհուրդի պարզ որոշումովը։

Գեղրաֆուածեգի.— 137 Boulevard Sebastopol - Paris

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ Արեւելեան պետութեանց

Սավոյ Օթելի՛ օճեճ, Պուրճ, Պէյրութ

ԵԼԵԻՄՏԱԿԱՆ ՁԻՒՂ

Աւանդի սպասանագրութիւնով

ՕԺԻՏ

Երաչխաւորեալ տոկոս 6%։ Ակէ զատ մասնակցութիւն ընկերութեան չահերուն։

ԿԱՒՈՒՇՈՒԿԱՊԱՆ ՁԻՒՂ

ՎԱՐԿԵՐՈՒ ԲԱՑՈՒՄ

Կալուածի վրայ փոխառութիւնք

վճարելի 10—15—20 տարիէն։ Երաշխաւորեալ պայմանաժամէն առաջ ուզողը կրնա՞ վճարել։

ԸՆՏԱՆԻՔԻՆ ԱՍՏՂԸ ընկերութիւնը նէրկայիս 75,000 ակտիւ անդամ ունի։ Մինչև 1 Ապրիլ 1931 Ընտանիքին Աստղը 135 միլիոն փռնկ տուած է, գրաւով 500 միլիոնէ աւելի արժէք ունեցող անշարժ կալուածներու վրայ։

Ամեն բդրակցութիւն ուղղել՝ B, P. 821, Beyrouth

AZTAG
JOURNAL QUOTIDIEN ARMÉN.
B. P. 587
BEYROUTH, Liban
Directeur - Propriétaire
HAIG BALIAN

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳԻՆ
ՍԻՒՐԻԱ տար. 550, ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ 300 Ս. Դ.
ԱՐՏԱՍԱՀՄ. տրկ. 7, ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ 4 տոլար

ԱԶԴԱԿ
ՕՐԱԹԵՐԹ
ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԳԻՏԱԿԱՆ

ازتاك
جريدة سياسية ادبية اقتصادية حرة

ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ 17 ՕԳՈՍՏՈՍ 1932
ՏԵՌ ԵՐԿ ՀԱՏԸ 2,50 Ս. Դ.

Զ. ՏԱՐԻ | Ամէն առաւօտ պէտք է բնել թերթիս տնօրէնին հասցէին | Տնօրէն — Խմբագիր՝ ՀԱՅԿ ՊԱԼԵԱՆ | Չհրատարակուած ձեռագիրները չեն վերադարձուիր | Թիւ 122 (699)

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

ԱՆՏԱՐԲԵՐՈՒԹԵԱՆ ԴԷՄ

Լիբանանի Գաւառական Ժողովը ունեցաւ նաեւ իր Դ. Նիստը ընտրելով կրօնական ժողովը, որմէ յետոյ ժողովը փակեց իր ներկայ արտակարգ շրջանը, մինչեւ յառաջիկայ աշուն, ուր ժողովը բանալով իր բնականոն շրջանը, պիտի զբաղուի ազգային կենսական խնդիրներով, որոնց համար ընտրուած է։

Ուրախալի է ըսել, որ ժողովը իր մէկ քանի նիստերուն իսկ ի յայտ բերաւ մխիթարական պատկեր մը, որ յառաջիկայ գործունէութեան գրաւականը կրնայ ըլլալ։ Այդ այն է, որ հատուածական հաշիւէ և ապիկարութիւններէ զերծ այս մարմինը, որուն մէջ լայն տեղ ունին ազգային բոլոր շրջանակները կը ներկայացնէ աշխատութեամբ տոգորուն և ազգ. ներկայ ծանր վիճակին դարման մը ընելու հոգեբանութիւն, խորշելով զուր վիճաբանութիւններէ և մանուածապատ ճանապարհներէ։ Ուրիշ առաւելութիւն մը նաեւ այն, որ ժողովը իր ճնշող մեծամասնութիւնով համերաշխ աշխատող և զիրար ըմբռնող տարրերէ կազմուած է, որոնց մէջ անձնական հաշիւի հետքն իսկ ըզգալի չէ, և ոչ ալ դիտումնաւոր գործունէութիւն։ Այս բոլորին ապացոյց այն, որ երկու ժողովը բաւական եղաւ ընտրելու համար քաղաքական ժողով մը և ապա կրօնականը։ Ինչպէս կը տեսնուի քաղաքական ժողովն ալ կազմուած է յենարան ունենալով ժողովրդական լայն զանգուածներն ու շրջանակները ուր պիտի գործեն ազգային մարմինները օգտուելով նոյն այդ շրջանակներու նիւթական ու բարոյական զօրութիւններէն։

Մէկ քանի ժողովներ ու խօսակցութիւններ մեր ներկայ հասարակական վիճակին վրայ, անկասկած համոզման բերած պիտի ըլլան մեր ղեկավար մարմինները։ Օրէնսդիր թէ վարչական, թէ երեք տարուայ անկազմակերպ վիճակը շատ բան քանդած է մեր ազգ. կեանքին մէջ և թէ ծանր ու զոհաբերող աշխատանք է պէտք, այդ բոլորը դարմանելու և նոր դրութիւն և հոգեբանութիւն ստեղծելու համար։

Այս աւեր դրութեան մէկ առաջին տեղը կը բաւէ թերեւս ժողովրդական հոծ զանգուածներու մէջ, դէպի ազգ. կեանքը ու մտահոգութիւնները տիրող անտարբերութիւնը, որ աւելի քան քայքայող է ու աւերիչ քան բուռն պայքարները և թիւրիմացութիւնները։ Այդ անտարբերութիւնը նման է այն մեծ հիւանդութիւններուն, որոնք առանց ցաւի ու արտայայտութեան կը կրծեն ու կ'սպառեն ենթակայի ուժերն ու կարողութիւնները և գայս կ'առաջնորդեն օր մը անխուսափելի մահուան։ Այս նկատի ունենալով, ի հարկէ առաջին դարմանումը որ պէտք է ընել մեր ազգ. կեանքին համար, այդ անտարբերութեան վերացումն է, և ժողովուրդին ու իր ազգ. հաստատութիւններու մէջ կապ ստեղծելու անհրաժեշտութիւնը։ Իսկ այս նպատակին հասնելու համար անհրաժեշտ է ուսումնասիրել ու գտնել այն պատճառները որոնք տեղի տուին ու այժմ ալ ընթացք կուտան այդ անտարբերութեան։

Անտարբերութեան մասին խօսած ժամանակ պէտք է նկատի ունենալ, թէ մեր ազգ. կեանքի մէջ արդէն բաւական ստուար թիւ մը կը կազմեն այն ազգայինները որոնց անտարբերութիւնը առաջ կուգայ նիւթական զոհաբերութենէ քաշուելէն։ Այդպիսիները արդէն իսկ պատրուակ կը փնտռեն որեւէ բանէ, խուսափելու համար բարոյական և առաւելապէս նիւթական զոհողութիւններէ։ Եւ եթէ տեղի կուտան, այդ կ'ըլլայ ազգ. մարմիններու և անոնց շուրջ հաւաքուած պարտաճանաչ ու գիտակից տարրերու բարոյական ու նաեւ յարաբերական ճնշումին վրայ։ Այդ ի հարկէ մեր խօսքը այդպիսիներու մասին չէ, այլ անոնց, որոք հակառակ իրենց բարեացակամութեան եւ խղճմտանքին, անել մըն է որ կը տեսնեն իրենց առջեւ։ Մէկ կողմէ մեր ազգային թէ հասարակական կեանքի ձախող դասաւորումը, եւ միւս կողմէ ղեկավար տարրերու և մասնաւորաբար մեր բարձրագոյն եկեղեցականութեան բռնած ուղին։ Այդպիսիներու համար բաւական է որ դէպի գործ ու զոհաբերութիւն հոսանք մը ստեղծուի, արդէն իսկ իրենց լաւագոյն տրամադրութիւնները պիտի ուզէին խառնել ընդհանուր ճիգին։ Այժմ երեւան եկած իրողութիւնը այն է, որ այդ ձեւ ազգային անհատներ ու շրջանակներ են, որ ենթարկուած են անտարբերութեան ախտին, իրենց հետ պատրաստ ունենալով նաեւ յիշուած անպարտաճանաչներու և խուսափողներու պատրաստ բազմութիւնները։ Այս անկազմակերպ վիճակը, ժողովրդի մէկ կարեւոր մասի վրայ ալ հեղինակութեան պակաս յառաջացուցած է. հեղինակութիւն մը, որ մեր ազգային կեանքի մէջ պետական ուժի դերը կը կատարէ յաճախ։ Այս բոլորը գիտակցելէ յետոյ մեր ազգային մարմիններուն կը մնայ բանիւ և գործով մինչեւ յառաջիկայ աշուն կռուիլ այդ անտարբերութեան դէմ, և վերականգնել ազգային հեղինակութիւնը, որ ցանկալի է բոլոր անհատներու համար, անձնական թէ հաւաքական կեանքի կանոնաւորման տեսակէտէն։ Գաւառականի անդամներուն պարտականութիւնը պիտի ըլլայ արձակուրդի շրջանին մտնել ժողովրդական խաւերու մէջ որպէսզի յառաջիկայ նստաշրջանին լաւագոյն կերպով կրնան պատկերացնել ժողովրդի պէտքերն ու ցաւերը։ Այս ձեւով ու աշխատանքով է որ Գաւառականը պիտի կատարէ իր վրայ դրուած պարտականութիւնները այն է ըլլալ ժողովրդի իրաւունքներու արտայայտիչը և անոր ծառայողը և այդ հիման վրայ վարչութեան և ազգ. բոլոր մարմիններուն ուղղութիւն տուող հեղինակութիւնը։ Այս շրջանի լաւագոյն սկզբնաւորութիւնը ամբողջութեամբ յոյս կը ներշնչէ յառաջիկայի գործունէութեան, որուն կ'սպասէ Լիբանանի հայ հաւաքականութիւնը։

ՊԱՂԵՍՏԻՆԵԱՆ ՆԱՄԱԿԱՆԻ

(ՍԵՓ. ԹՂԹԱԿՑՈՒԹԻՒՆ)

Երուսաղէմի ջուրի տագնապին լուծումը.— Անդր Յորդանանի եւ Հիճազի միջեւ.— Ձեռնադրութիւն

Երուսաղէմ 12 Օգոստոս 1932

Երուսաղէմ քաղաքին ջուրի տագնապը արդէն իսկ կարելի է իր գագաթնակէտին հասած նկատել։ Հետզհետէ ջուր հայթայթող ակերը նուազեցուցած են իրենց տրամադրութիւնները՝ շնորհիւ աւելի տաք ու չոր եղանակին, իսկ բնակչութիւնը մատնուած է դժուարին ու անհաճոյ դրութեան մը։ Տուներու ջրամբարները օր ըստ օրէ ցամքելու վրայ են, իսկ Քաղաքապետութեան ջուրը անբաւարար է բովանդակ բնակչութեան կարիքին իր ներկայ քանակով ու ծաւալով։ Չէ կարելի կրկնապատիկ ու սուղ գիներով ջուր գնել դուրսէն նոյն իսկ, որով ջուրի առատութեան մէջ ապրող ու բնակողներ կրնան երեւակայել թէ ո՛ր աստիճան վատ վիճակի մը է մատնուած Ս. Քաղաքին բնակչութիւնը զարգացած ու յառաջացած այս 20րդ դարուն մէջ։ Պէտք է մտահան ընել այս պարագան, թէ ջուրը որքան կենսական ու անհրաժեշտ պահանջ մ'է մարդուս համար, իր զանազան կարիքներու գոհացման տեսակէտէն, ան նոյնքան և անհրաժեշտ է ոեւէ քաղաքի մը բարգաւաճման և բարեզարդման համար։ Երուսաղէմի ջուրի տագնապին շնորհիւ այսօր մօտաւորապէս չորս ամիսէ իվեր քաղաքին մէջ շինութիւնները գրեթէ դադրած են՝ լայն ծաւալով։ Ծաղկանոցներն ու ընտանեկան փոքրիկ պարտէզները զրկուած են իրենց կենսատու հեղուկէն։ Աւելցուցէք այս վիճակին վրայ նաեւ այն դժուարութիւնը, որով չէ կարելի կատարեալ մաքրութիւն պահել քաղաքի մը մէջ առանց առատ ջուրի պաշարի, և պատկերը լրիւ կ'ըլլայ.... Դարձեալ բարեբաղդութիւն պէտք է համարել, որ հակառակ այսքան նեղ վիճակի մը, քաղաքը ոեւէ համաճարակի դէպք չունեցաւ՝ ծաւալուն աստիճանի վրայ՝ մինչեւ հիմա։

Ասկէ մօտաւորապէս երեք ամիս առաջ տագնապը սուր նշաններ տալ սկսած էր, որ հետզհետէ աւելի սաստկացաւ և հասաւ մինչեւ իր ներկայ վիճակին։ Առաջին իսկ օրէն ժողովրդական զանազան դիմումներն ու պահանջները և մամուլին խիստ ու պահանջկոտ կեցուածքը անպակաս եղան շարժման մէջ դնելու համար կառավարական մեքենաները, որպէսզի լուծում մը տան տիրող վիճակին։ Բազմաթիւ ծրագիրներ ու առաջարկներ ներկայացուեցան կառավարութեան առ ի քննութիւն և նկատառում։ Բաւական դժուարատար աշխատանք հարկ եղաւ, մինչեւ որ կառավարութիւնը շարժեցաւ և ձեռք առաւ հարցը, գործակցաբար Քաղաքապետութեան։

Տիրող սուր տագնապին անմիջական դարման մը տանելու նպատակաւ, ապագային թողլով աւելի ընդարձակ ծրագրի մը մշակումն ու գործադրութիւնը, Քաղաքապետութիւնը ներկայիս փութոտ պնդութեամբ ձեռնարկած է, Երուսաղէմի և Երիքովի միջեւ գտնուող Վատի էլ Քէլթ կոչուած ջրառատ վայրէն խողովակներու միջոցաւ նոր պաշար մը ապահովել ներկայիս միակ կանոնաւոր Երուսաղէմի ջուրի ակը համարուող Այն Ֆավարի ակին, որ եթէ ի կատար ածուի, կը կարծուի թէ մեծապէս պիտի նուազեցնէ ներկայ տիրող տագնապը և երկու օրը անգամ մը պիտի կարելի ըլլայ կանոնաւորապէս ջուր հայթայթել բնակչութեան։

Ինչպէս որ յիշեցի վերեւ, թէ՝ խողովակներու զետեղման աշխատանքը և թէ ալ կանոնաւոր ճամբու մը շինութեան աշխատանքները դէպի Վատի էլ Քէլթ քանի մը շաբաթէ իվեր սկսած են և մօտաւորապէս 400—500 աշխատաւորներ գործի լծուած։ Քարքարոտ եւ խորտուբորդ լեռնային հողամասերու վրայ խողովակաց զետեղումը դժուարին գործ մ'է, բայց, պէտք է խոստովանիլ, թէ ան կանոնաւորապէս կ'ընթանայ ներկայիս։ Սոյն գործը Երուսաղէմի Քաղաքապետութեան Ջրաբաշխական ճիւղի վերին հսկողութեան տակ է, եւ ջանք չի խնայուիր որքան կարելի է շուտ և արագօրէն վերջացնելու համար զայն։ Կը յուսացուի թէ Սեպտեմբերի սկիզբները Վատի էլ Քէլթի ջուրը կարելի պիտի ըլլայ օգտագործել։ Խողովակներն ու բոլոր այլ առարկաները այս շինութեան տեղական արտադրութիւններ են՝ պատրաստուած Վակնէր եղբայրներու կողմէ։ Պէտք է նշել թէ առաջին անգամն է որ, Երուսաղէմի Քաղաքապետութիւնը տեղական արտադրութիւններ կը գործածէ իր կարիքներուն։

Երբ որ Վատի էլ Քէլթի ծրագիրը լրանայ, քաղաքի մէջ նոր շինութեանց համար կարելի պիտի ըլլայ ջուր հայթայթել։

Վատի էլ Քէլթի ներկայ աշխատութեանց առիթով Քաղաքապետութիւնը տեղւոյս Barclays Bank*էն 9000 Պաղ. ոսկիի փոխառութիւն մը կնքեց, որմէ 2000 պաղ. ոսկին Վատի էլ Քէլթի ջուրի տիրոջը վճարուած է, իսկ մնացած 7000 ոսկին ալ յատկացուած է ծրագրին գործադրման։*

Սոյն Վատի էլ Քէլթի ծրագիրը ոչ մէկ կերպով պիտի խանգարէ այն միւս աւելի խոշոր ծրագիրը, այն է Եաֆայի մօտերը գտնուող Ռաս էլ Այնի ակին շահագործումը։ Ինչպէս որ իր ատենին գրած էի, աւելի քան քառորդ միլիոն Պաղեստինեան ոսկիի ծախք մը կը նախատեսուի սոյն ծրագրի գործադրման համար։ Յատակագիծները պատրաստ են, կը մնայ նիւթականին ապահովումը, ուրու մասին կ'ըսուի թէ կառավարութիւնը Լոնտոնի մէջ Գաղթային պաշտօնատան հետ ներկայիս բանակցութիւններ կը վարէ։

* *

Անպատոր ցեղապետներէն Իպն Ռաֆատի և զաւակաց վերջին շարժումը Իպն Էլ Սուուտի դէմ, որու ընթացքին հարիւրեակ մը հետեւորդներով ան վերջերս գերի բռնուեցաւ ու Հիճազի թագաւորին զօրաց կողմէ գլխատուեցաւ, կը թուի թէ ձգտուած վիճակ մը ստեղծած է Անդր Յորդանանի և Հիճազի քաղաքական հորիզոնին վրայ, կամ ալ աւելի ճիշդ կ'ըլլայ ըսել, երեւան հանած է Էմիր Ապտալլահի և Իպն Էլ Սուուտի միջեւ ի հնուց գոյութիւն ունեցող թշնամական յարաբերութիւնները։ Այս երկու իշխանապետները հինէն իվեր երբեք լաւ ու բարեկամական ընթացք չեն ունեցած իրարու հանդէպ, և տիրող այդ մթնոլորտին մէջ ոեւէ չնչին մէկ առիթ ու պատրուակ երկուստեք ջանացած են օգտագործել զիրար զզեւնելու համար։

Իպն Ռաֆատի ապստամբական ու յարձակողական վերջին շարժումը պատճառ դարձաւ, որ յարաբերութիւնները Հիճազի ու Անդր Յորդանանի միջեւ անգամ մը եւս ձգտուին։ Այս վիճակը նոյն իսկ այնքան առաջ տարուեցաւ, որ Անդր Յորդանան պահ մը արգիլեց ոեւէ արտածում իր երկրէն դէպի Հիճազ։ Եղաւ ատեն մը, երբ Անդր Յորդանանի սահմանապահ ուժերը դէպի Հիճազեան սահմանագլուխ տեղափոխուեցան՝ իբրեւ հանդէպ հարկին տեղի ունենալիք հաւանական ոեւէ յարձակողականին դիմադրաւելու նպատակաւ։ Ծանօթ է, որ քաղաքական աշխարհին մէջ նման ընթացքներ երբեք լաւ աչքերով չեն դիտուիր։

Հակառակ անոր, որ Ռաֆատի ապստամբական շարժումը իր մահով իսկ ներկայիս զսպուած է, սակայն և այնպէս Անդր Յորդանանի և Հիճազի կացութիւնը կը շարունակէ ձգտուած եւ վտանգուած մնալ։ Վերջին օրերու մամուլի լուրերէն կը հասկցուէր, թէ Հիճազեան ուժեր կը համախմբուին Անդր Յորդանանի սահմաններուն վրայ։ Ի հակազդեցութիւն այս շարժման, միեւնոյն ատեն կը հաղորդուէր թէ Անդր Յորդանանեան ուժեր եւս իրենց կարգին շարժման մէջ են և տէրն են բովանդակ սահմանագլուխին։

Բացի արտաքին այս վիճակէն, Անդր Յորդանանի քաղաքական ներքին կեանքն ալ անհանգիստ է։ Կը հաղորդուի թէ վերջին օրերս շէյխեր ու մեծամեծներ հաւաքոյթ ունեցած են և կը պահանջեն Անգլօ Անդր Յորդանանեան դաշնագրին վերաքննութիւնը, Բրիտանական պաշտօնէութեանց պաշտօնազրկումը, երկրին ելմտական կացութեան դարման մը եւայլն։ Տիրող այս վիճակին մէջ կը կարծուի թէ Անդր Յորդանանի Սահմանադիր ժողովը փոփոխութիւններ պիտի կրէ և թէ ալ նոր դահլիճ մը պիտի կազմուի։

Ըստ մամուլի տեղեկագրութեանց, արդէն իսկ Ռիտա փաշա էլ Ռիքապին, Էմիր Ապտալլահի հրաւէրով, Ամման ժամանած է, և կը կարծուի թէ դահլիճին կազմութիւնը իրեն պիտի յանձնուի։ Ռիտա փաշան կէս ճամբէն Էմիր Ապտալլահի մասնաւոր ներկայացուցիչներուն կողմէ դիմաւորուած ու պատիւով Ամման ընդունուած է։

Մինչ այս մինչ այն, մամուլի մէջ խնդրոյ առարկայ է Աքապա ծովածոցին (Կարմիր Ծովու վրայ) հարցը։ Ցամաքորէն կը խօսուի այն մասին, թէ Անգլիա շուտով Աքապան պիտի բաժնէ Անդր Յորդանանի սահմաններէն և ուղղակի, որպէս անկախ գաղթավայր, իր իշխանութեան տակ պիտի առնէ։ Կը հաղորդուի թէ արդէն իսկ որոշ քանակութեամբ Բրիտանական ուժեր փոխադրուած են Աքապա Սամաքէն օդանաւերով, ինչպէս նաեւ զինուած բազմահարուածեաններով, զինուորական հսկողութեան տակ առնելու համար յիշեալ վայրը։ Եթէ իրականանալու ըլլայ Աքապայի միացման հարցը Անգլիոյ գաղթապետական կազմին, այդ պարագային պէտք է գիտնալ, թէ Անգլիա, որպէս զինուորական կեդրոն, կենսական նշանակութիւն մը ունի կապած սոյն վայրին։ Ապագան ցոյց կուտայ։

* *

Անցած կիրակի օր, 7 Օգոստոս, Վարդավառի տօնին առթիւ, Երուսաղէմի Ս. Յակոբայ Պատրիարքական Աթոռը գրաւելէ վերջ առաջին անգամ ըլլալով, Թորգոմ Գուշակեան Պատրիարք, չորս ընթացաւարտ սարկաւագներ Ընծայարանէն՝ Սարկաւագներ Եղիազար Տէրտէրեան, (Վանեցի), Սիմէոն Մարտիրոսեան (Վանեցի), Ղազարոս Տիչկէքէնեան (Պէհեսնեցի) և Յակոբ Տէրվիշեան (Զարաւանձեցի) կուսակրօն քահանայ ձեռնադրեց՝ ի ներկայութեան ամբողջ Միաբանական Ուխտին և երկսեռ բազմութեանը, Ս. Յակոբայ տաճարին մէջ։ Նորընծաները, ըստ վերաի չարքին, իրենց նոր անուններով կոչուեցան Եղիշէ, Հայրիկ, Տիրայր և Ասողիկ, որոնց ընտրութիւնը կատարած էր ինքը՝ ձեռնադրող Պատրիարքը։ Օծման արարողութենէն յետոյ Թորգոմ Ս. Ը. օրուան տօնին նշանակութեան և քիչ առաջ տեղի ունեցած ձեռնադրութեան շուրջ իմաստալից քարոզ մը խօսեցաւ, և վերջացուց հրաւիրելով Նորընծաները գիտակցիլ իրենց նոր ընդգրկելիք պարտականութեանց և իրենց յետ այսու ընթանալիք ճանապարհին կարեւորութեան, ինչպէս նաեւ պատրաստակամ ըլլալ միշտ ծառայելու այս ազգին և Լուսաւորչի եկեղեցիին։

ԹՂԹԱԿԻՑ

ԱԶԳ. ԳԱՒԱՌԱԿԱՆ ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ԴԱՄԱՍԿՈՍԻ ՄԷՋ

Տարիէ մը ի վեր սպասուած գաւառական երեսփոխանական ընտրութիւնները երէկ (14 Օգոստ.) տեղի ունեցան աննախընթաց խանդավառութեամբ։ Երկու հոսանքներ հրապարակ իջած էին յատուկ ցանկերով։ Առաջինը ժողովրդային անուան տակ՝ կը պարոնակէր Դաշնակցութիւնը եւ իր համակիրները, իսկ երկրորդը՝ «չէզոք» յորջորջուած, կը պարունակէր Հնչակեանները եւ հակադաշնակցականները բաղկացած խմբակ մը։ Ընտրութեանց համար ժամանակ նշանակուած էր առաւօտեան ժամը 9էն մինչեւ երեկոյեան ժամը 5ը։

Ամիսէ մը ի վեր տարուած համերաշխութեան աշխատանքները ի դերեւ եղան եւ պայքարը սկսաւ բուռն թափով։

720 հոգի մասնակցեցան ընտրութեանց։ Ժողովրդային ցանկը միշտ առաւելութիւններ ունէր հակառակորդ կողմին վրայ, սակայն երրորդ ուժ մը, Մարաշի Հայրենակց. Միութիւնը՝ որ նախապէս խոստացած էր ձեռնպահ մնալ, ժամը 4.30ին հրապարակ իջաւ եւ խաղաց հաւասարակշռողի դեր։

Ժողովրդային ցանկէն յաջողեցան վեց հոգի, իսկ հակառակորդ ցանկէն հինգ հոգի. որով ձայներու մեծամասնութեամբ գաւառականի անդամ ընտրուեցան Պ. Պ. Աւետիս Լօխանեան, Գառնիկ Մուշեան, Գրիգոր Զօլագեան, Միհրան Տէր Ստեփանեան, Պարգեւ Տէր Յովհաննէսեան Պօղոս Աւագեան, Տօքթ. Մէլէքեան, Աւետիս Եազուպեան, Յովհաննէս Մահառեան, Կարապետ Ուստայեան եւ Յակոբ Խաչմանեան։

Ընտրութեանց ամբողջ տեւողութեանը կարգապահութիւնը գոհացուցիչ էր. սակայն դժբախտաբար Կաթող. փոխանորդ Խադ Եպիսկոպոսի անհեռատես ընթացքին պատճառաւ ցաւալի դէպքեր տեղի ունեցան, որոնց հետեւանքով ձերբակալուեցան տասնը եօթը երիտասարդներ։

ԹՂԹԱԿԻՑ

ԹՈՒՐՔԻՈՅ ՄԷՋ ԳՏՆՈՒՈՂ ՀԱՅԵՐՈՒ ՎԻՃԱԿԸ

ԱՄԱՍԻՈՅ ՀԱՅԵՐԸ

Պոլսահայ թերթերը կը գրեն.—

Երիտասարդ մը որ ընտանեկան ետ-սութեան համար վերջերս Ամասիա գացած էր եւ երկու օր առաջ Պոլիս վերադարձաւ, հետեւեալ մանրամասն տեղեկութիւնները կը հաղորդէ տեղւոյն Հայութեան մասին.—

Ներկայիս Ամասիոյ (քաղաքին) մէջ 100 տունէ հայութիւն մը կայ, մօտաւորապէս 300-350 հոգի, որոնք բոլորն ալ հանգիստ եւ գոհացուցիչ պայմաններու մէջ կ'ապրին։

Շուրջ 100 այրեր, կ'աշխատին եւ իրենց ապրուստը կ'ապահովեն իբր արհեստաւոր, առեւտրական եւ գործաւոր։ Բաւական թիւով կիներ եւս կ'աշխատին ետամի, կերպասեղէնի, բեհեզի եւլն. գործատեղիներու մէջ։ Թշուառութիւն չկայ։ Բոլորն ալ ինքնաբաւ են եւ իրենց սեփական բնակարանները ունին։

Ամասիոյ մէջ եւ առհասարակ ամէն տեղ աժանութիւն կը տիրէ։ Ամսական 20-25 ոսկիով 5 հոգիէ բաղկացած ընտանիք մը կրնայ ապրիլ։ Հացին օխան (ոչ քիլօն) 5-7 դրշ. է։ Լաւագոյն միսը կը ծախուի օխան 20-30 դրշ.ի։ Ընտիր կարագին գինն է 80-100 դրշ., իսկ պանիրին օխան 30 դրշ.։

Թուրք ժողովուրդը խիստ լաւ վերաբերում ցոյց կուտայ Հայերու հանդէպ, ըլլայ առօրեայ կեանքին մէջ, ըլլայ առեւտրական հրապարակին վրայ։

Պսակի եւ յուղարկաւորութեան արարողութիւնները կ'ընէ Տիրացու հանըի Կարապետ անուն ազգային մը։ Իսկ մկրտութիւնները կը կատարեն այցելու քահանաներ, երբ պատահաբար անկէ անցնին։

Տղաք կը յաճախեն տեղւոյն թուրք վարժարանները եւ ուսման մէջ մեծ ընդունակութիւն ցոյց կուտան։

Ցեղասակութեան արժանի է անուանի

ՈՂՋԱՄԻՏ ԱՇԽԱՏԱՒՈՐ

Ընկերներ, երբ Ռադիոյով առաջին անգամ լսեցի Լենինի ձայնը, ես ուրախութենէս լացի։ Ես ուրախ եմ, որ ես ալ կրնամ ձայնս հասցնել ամբողջ աշխարհի աշխատաւորներուն։ Ես ուզեցի ձեզի ըսել, որ մենք՝ Ղարաբաղի կանայք, ամէն ինչ կ՚ընենք, որպէսզի մեր ամուսինները, որոնք ներկայիս կռուի դաշտերուն վրայ են, ետ դառնան իրենց ընտանիքներուն մօտ։ Մենք կ՚աշխատինք, որպէսզի մեր ամուսինները ետ դառնան ոչ թէ պարտուած, այլ յաղթական։ Մենք կ՚աշխատինք, որպէսզի մեր ամուսինները ետ դառնան ոչ թէ ձեռնունայն, այլ հարստացած։ Մենք կ՚աշխատինք, որպէսզի մեր ամուսինները ետ դառնան ոչ թէ ստրուկներ, այլ ազատ մարդիկ։ Մենք կ՚աշխատինք, որպէսզի մեր ամուսինները ետ դառնան ոչ թէ ստրուկներ, այլ ազատ մարդիկ։ Մենք կ՚աշխատինք, որպէսզի մեր ամուսինները ետ դառնան ոչ թէ ստրուկներ, այլ ազատ մարդիկ։

Ձեր ընկերները, ղարաբաղցի կանայք։

Ղարաբաղ, Ղարաբաղի շրջան, Ղարաբաղի շրջանային կոմիտէ, Ղարաբաղի շրջանային կոմիտէի քարտուղար ընկ. Ղուկասեանին։

Ընկեր Ղուկասեան, ես ուզեցի ձեզի ըսել, որ ես ալ կրնամ ձայնս հասցնել ամբողջ աշխարհի աշխատաւորներուն։ Ես ուզեցի ձեզի ըսել, որ ես ալ կրնամ ձայնս հասցնել ամբողջ աշխարհի աշխատաւորներուն։ Ես ուզեցի ձեզի ըսել, որ ես ալ կրնամ ձայնս հասցնել ամբողջ աշխարհի աշխատաւորներուն։ Ես ուզեցի ձեզի ըսել, որ ես ալ կրնամ ձայնս հասցնել ամբողջ աշխարհի աշխատաւորներուն։

Ղարաբաղցի կանայք։

Ղարաբաղ, Ղարաբաղի շրջան, Ղարաբաղի շրջանային կոմիտէ, Ղարաբաղի շրջանային կոմիտէի քարտուղար ընկ. Ղուկասեանին։

Ընկեր Ղուկասեան,

Նա տեսավ մարմնավոր մարդկանց ու ասաց նրանց.

Ես եկել եմ ձեզ մոլորեցնելու, որովհետև ինձ ուղարկել է ոչ թե ձեզ ուղղելու, այլ ձեզ մոլորեցնելու համար։ Ես եկել եմ ձեզ ասելու, որ ձեր հոգիները մեռած են, և ձեր մարմինները ևս մեռած կլինեն, եթե ձեզ չասեմ, որ դուք մեռած եք։ Ես եկել եմ ձեզ ասելու, որ դուք ոչ մի բան չգիտեք, և ոչ մի բան չեք կարող իմանալ, որովհետև ձեր աչքերը կուրացած են, և դուք չեք տեսնում։ Ես եկել եմ ձեզ ասելու, որ դուք ոչ մի բան չեք լսում, որովհետև ձեր ականջները խլացած են, և դուք չեք լսում։ Ես եկել եմ ձեզ ասելու, որ դուք ոչ մի բան չեք հասկանում, որովհետև ձեր սիրտը քարացած է, և դուք չեք հասկանում։

Ես եկել եմ ձեզ ասելու, որ ձեր ամբողջ իմաստությունը հիմարություն է Աստծո առաջ, և ձեր ամբողջ արդարությունը՝ անօրենություն։ Ես եկել եմ ձեզ ասելու, որ ձեր ամբողջ կյանքը մահ է, և ձեր ամբողջ մահը՝ դատապարտություն։

Ես եկել եմ ձեզ ասելու, որ դուք ոչ մի բան չեք կարող անել, և ոչ մի բան չեք անելու, որովհետև ձեր ձեռքերը կապված են, և դուք չեք անելու։

Ես եկել եմ ձեզ ասելու, որ դուք ոչ մի բան չեք գտնի, և ոչ մի բան չեք գտնելու, որովհետև ձեր աչքերը կուրացած են, և դուք չեք գտնելու։

Ես եկել եմ ձեզ ասելու, որ դուք ոչ մի բան չեք ստանա, և ոչ մի բան չեք ստանալու, որովհետև ձեր ձեռքերը դատարկ են, և դուք չեք ստանալու։

Ես եկել եմ ձեզ ասելու, որ դուք ոչ մի բան չեք լսի, և ոչ մի բան չեք լսելու, որովհետև ձեր ականջները խլացած են, և դուք չեք լսելու։

Ես եկել եմ ձեզ ասելու, որ դուք ոչ մի բան չեք հասկանա, և ոչ մի բան չեք հասկանալու, որովհետև ձեր սիրտը քարացած է, և դուք չեք հասկանալու։

Ես եկել եմ ձեզ ասելու, որ դուք ոչ մի բան չեք սիրի, և ոչ մի բան չեք սիրելու, որովհետև ձեր աչքերը կուրացած են, և դուք չեք սիրելու։

Ես եկել եմ ձեզ ասելու, որ դուք ոչ մի բան չեք հավատա, և ոչ մի բան չեք հավատալու, որովհետև ձեր ականջները խլացած են, և դուք չեք հավատալու։

Ես եկել եմ ձեզ ասելու, որ դուք ոչ մի բան չեք հույսա, և ոչ մի բան չեք հույսալու, որովհետև ձեր սիրտը քարացած է, և դուք չեք հույս

ԿԱԼԼԷՍԻ ԻՇԽԱՆԻՆ ՁԱՄԲՈՐԴՈՒԹԻՒՆԸ

Խանդավառ ընդունելութիւններ

Լոնտոն.— Կալլէսի իշխանը և Ձօրճ իշխանը օդանաւով Գուրժէ (Ֆրանսա) ժամանեցնուն ընդունուեցան Բրիտանական Փարլըմի դեսպանատան օդային կցորդ հարիւրապետ Գօսի կողմէ։

Երեկոյեան երկու իշխանները Վենսեմիկ սկսնեցան յոգեկառքով, ուր Բրիտանական լրատուատունակ մը նստելով Քօրֆու պիտի երթան եւ պիտի այցելեն Միլներկրականի Բրիտանական նաւատորմը։

«Թայմզ» տեղեկութիւն տացած է թէ իշխանները խանդավառ ընդունելութիւն մը պիտի գանեն Քօրֆուլի բնակիչներուն կողմէ և այս առթիւ գիտել կուտայ թէ Ծունիական կղզիները ինքնաբերաբար իրենց ազատութիւնը ստացած է Ծուխական կղզիները 1864ին Նոյեմբեր երեսունի Թագուհիին կողմէ։

Լոնտոն.— Կալլէսի իշխանը և Ձօրճ իշխանը վենսեմիկ ժամանեցին։ Մեծ բազմութիւն մը զանոնք կ'սպասէր Սանթա Լուչիա կայարանին մէջ։ Երկու իշխանները խանդավառ կերպով ծափահարուեցան կայարանէն իրենց պանդոկը տանող ճամբանները մէջ։

«Սաթիա» լրատուատունակը պիտի առաջնորդէ զիրենք Քօրֆու, ուր պիտի մնան Բրիտանական նաւատորմին։ Քօրֆու կղզին ամբողջապէս զրօսազարդուած է Բրիտանական և Ծուխական գոյներով։

ՀՐԱՇՇԱԳՈՐԾ ՄԱՐԴԸ

ԷԼ ՀԱՁ ՍՈՒՀԱՍԵՏ ՊԷՅ ԷԼ ՓԷԼԷՔԻ

Փութացէք տնելու անոր կարծիքը ձեր բոլոր փափաքներուն համար։ Ան կը հանդարտեցնէ բոլոր յուզուած և տանջուած մարդերը և կը վերադարձնէ անոնց փափաքածները։ Կ'իյնիլ բոլոր ոգիներուն. հիպնոթիզով կը կարդայ մարդուն մտածումները. ձեռքի գծերէն կը կարդայ մարդուն անցած, ներկայ և ապագայ կեանքը. կրնայ հասկնալ ամուսնութեան, ճամբորդութեան, սիրոյ, առեւտուրի, քննութեանց և այլն բոլոր գաղտնիքները։ Այս բոլորը կը ցուցնէ մարդուն, կարծես թէ գրուած ըլլան թուղթի մը վրայ։ Կնոջ և ամուսնոյն միջեւ եղած դժուարութիւնները ու տարակարծութիւնները կը լուծէ Աստուծոյ Սուրբ անուններովը եւ Ամերիկան եւ Եւրոպական գիտնականներու փորձառութիւնները օգտագործելով։

Տխուր եղողներուն ուրախութիւն և հանգիստ կը պատճառէ. ջլային և մտային հիւանդութիւնները կը դարմանէ։ Այս բոլորը մեծ յաջողութեամբ կը կատարէ։ Փորձը ամենամեծ փաստն է. անգամ մը այցելել բաւական պիտի ըլլայ։

ՀԱՍՑԷ.— Գէյրութ, Հաճդէհ Ղամի փողոցի առեւմուտքը, Ֆրանսական հիւանդանոցին մօտ, թիւ 9 բնակարանը։

ԱԶԴԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

Ա.— *Անոնք որ կուգան, իրենց միտքը պէտք է գրեն թուղթի մը վրայ և պէտք է պահեն.*

Բ.— *1000 ոսկի կուտայ ան, եթէ չի կարենայ ճշդութեամբ գիտնայ ենթակայի միտքը.*

Գ.— *Դուրսէն գրկուած գրութիւններուն բնաւ ուշադրութիւն չի տրուիր, եթէ ներփակուած չըլլայ 200 ս. դ. է յիշուած չըլլայ ենթակայի անունն ու մականունը, տարիքը և հօր և մօր անունը։*

ԳԱԲՐԻԷԼ Թ. ԹԷՐԶԵԱՆ

(ԵԼԵՔՏՐԱԿԱՆ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ)

Հիմնուած 1921 ին Պոլիս-Բերա

Ներս դիւրամատչելի պայմաններով կը կատարենք ամէն կարգի էլեկտրական լոյսի գործողութիւններ (Installation), ինչպէս նաև մօթէր եւ ազդանշաններ։

Վաճառատունս կ'ստանձնէ նաեւ բոլոր էլեկտրագործիքներու նորոգութիւնները։ Մատչելի սպասարկութիւն բնակարաններու էլեկտրա-նորոգմանց։ Վաճառատուն Philips եւ Lux էլեկտր. լամբերու եւ ամէն տեսակ էլեկտրական պիտոյքներու։

Վճարման դիւրութիւններ։

Հասցէ — Վ. Ուզունեանի գրատան կից Պուրճ. B. P. 491

ՊԱՆԴՈՒԿ ԱՀԱՐՈՆ ՊԻԹԻԱՍ

ՀԻՒՍԻՍԱՑԻՆ ՍԻՒՐԻՈՅ ԼԻՒԱԳՈՑՆ ԱՄՍՌԱՆՈՑՆԵՐԷՆ ՁԷՊԷԼ ՄՈՒՍԱՑԻ ՊԻԹԻԱՍ ԳԻՒՂԻՆ ՄԷՋ

Նորակառոյց եւ գեղեցիկ շէնք. արդիական կերպով կահաւորուած սենեակներ. ընդարձակ սրահ, թաղնիք, եւրոպական եւ արեւելեան կերակուրներ

ՁԱՓԱԿԻՒՐ ԳԻՆ

ԲԱՑ Է 1932 ՅՈՒԼԻՍ 1ԷՆ ՍԿՍԵԱԼ

Իր աննման տեսարաններով, սառն ջրերով և առողջարար կլիմայով ծանօթ ՊԻԹԻԱՍ գիւղը այս տարի օժտուած է գիւղագնացութեան համար անհրաժեշտ եղող բոլոր յարմարութիւններով։

Ճամբաները նորոգուած են, գիւղին մէջ հաստատուած է Քաթաստրական ամենօրեայ ապասարկութիւն ինչպէս նաև թէլեֆօն և հեռագիր։

Գիւղիսսը ունենալու նաև իր առջնակարգ պանդոկը, ուր այցելուները պիտի գտնեն Սիւրիոյ և Լիբանանի յատկագոյն ամառանոցներուն յատուկ բոլոր յարմարութիւնները ու հանգրուանները։

Տէր և Տնօրէն ԱՀԱՐՈՆ ԻԶՄԻՐԼԵԱՆ

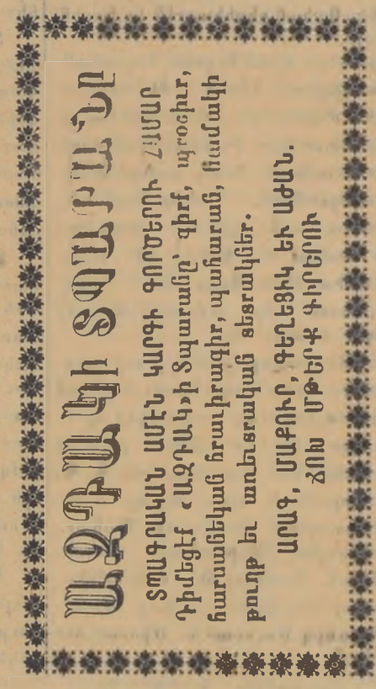

ԱՋԴԱՊԻ ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆԸ

ՏՊԱԳՐԱՍԱՆ ԱՄԷՆ ԿԱՐԳԻ ԳՈՐԾԵՐՈՒՆ ՀԱՄԱՐ

Դիմեցէք «ԱԶԴԱԿ»ի Տպարանը՝ գիրք, պրօշիւր, հարսանեկան հրաւիրագիր, պահարան, ճամակի թուղթ եւ առեւտրական ձեռակներ.

ԱՐԱՓ, ՄԱՔՈՒՐ, ԳԵՂԵՑԻԿ ԵՒ ԱԺԱՆ.

ՁՈՒԱՓ ՄՔԵՐՈՒԹ

ԱՆԴՈՒԿ ԼԻՒՔՍ

ՁՈՒՀԱՐԱՆ ԱՐՁԱԳԱՆՔԱԳՈՒՆ ԱՆՈՒՆՈՎ

Հայկական առեւտրագործ սրանդոկը «ԼԻՒՔՍ»ի Ջանդիի մէջ, ծովեզերեայ պարտէզով,

ԽՒՍՏ ՕԳՈՍՏՈՍԻ ՍԵՆԵԱԿՆԵՐ ՈՒ ԿԸ ԲԱՑԱՒԱՆԱՑԻ 1.2.3.4. ՄԱՍՆԱԿԱՆՆԵՐԷ

1. ՀԱՄԵՂ ՁՄԵ, ՄԱՔՈՒՐ ԵՒ ԱՆԹԵՐԻ ՍՈՒԱՐԵՐԻ ՍՈՒԱՐԵՐՈՎ ԱՄԷՆ ՕՐ.
2. ԳԻՆԸՆԴ ԽՈՒՍ ՁԱՓԱԿԻՒՐ.
3. ՏԱՒՆ ՓՇՇՈՒՆԵՒՈՒՆ ԱՄԷՆ ԴԻՒՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ.

Տէր եւ Տնօրէն Գ. ՊԱՐՏԻԶԱԿԵԱՆ

Անհանգստահէ և ամենաղեցիկ կօշիկներ չիպեր ՍՓԱՆՏԱՐԴ կօշիկներուն

ԿԵԳՐՈՆՇՏԵՂԾ՝ ՆՇՄԱՐ ԵՂԲՕՐՆԵՐՈՒ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ

Տ.Թ.Բ. ԳՈՒԼԱԳԵԱՆ

ՄԱՆԱՒԱԳԷՏ՝ ՆԵՐՔԻՆ, ՄՈՐԹԱՑԻՆ ԵՒ ՎԷՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

ՎԿԱՅԵԱԼ ՓԱՐԻԶԻ ՀԻՆԻԱԴԱՆՈՑՆԵՐԷՆ

Կր դարմանէ գիշական ամենավերջին մեթոտներով, քոխրու, սապմոխի, ադիբներու յետադի ամէն տեսակ հիւանդութիւններ։ Հին եւ նոր ջերմախոցութիւնը իր բոլոր բարդութիւններով, ինչպես նաեւ Ֆրանկախ եւ մորքային հիւանդութիւնները։

Առաջ, առմատական եւ բարեխիղճ դարմանում։

Հիւանդ կ'ընդունի ամէն օր, բացի կիրակիէ, իր ճախկին դարմանատան մէջ. ժամը 8—12 եւ 2—6ու մասնաւոր ժամադրութեամբ։

Երեքշաբթի օրերը, ժամը 2—5 վկաեալ ՍԱՂՄՈՍՆԵՐՈՒ ՁՐԻ

Ժօրժ Հասեան փողոց՝ թիւ 8

Տ.Օ.Թ. ԳԷՈՐԳ ԿԷՐԿԷՐԵԱՆ

Վկայեալ Lauréat Եսիկլը Interne եւ այժմ մասնագէտ ՍՈՍՆԱԿԱՑ բժիշ Ֆրանսական հիւանդանոցի ԱՁՔԻ, ՔՔԻ, ԿՈԿՈՐԴԻ, ԱԿԱՆՋԻ և ԳԼԽՈՒՐ հիւանդութիւններու բաժնին։

Հիւանդ կ'ընդունի կէսօրէ վերջ ժամը 2—6

իր գիշերին մէջ rue de Damas, No. 15

Հիւանդները ուղղակի հիւանդանոց կ'ընդունուին իր կողմէ տրուած մուտքի բաբօրով։

Ազքատ հիւանդներու ձրի դարմանում, ամէն օր կէսօրէ առաջ ժամը 10—12, հիւանդանոցի դարմանատան մէջ։

Կարի եւ Ձեւագիտութեան Դասընթացք

Տիկին ՄԱՌԻ ԵՐԱՄԵԱՆ

ՎԿԱՅԵԱԼ ԴԵՐՋԱԿՈՒՀԻ

ԲԱՐԻՋԷՆ ԵՒ ՎԱՃԻՆԿԹՕՆԷՆ

Կարի եւ ձեւագիտութեան մասնագիտուհի, Տիկին Մառի Երամեան կը վերադառնայ իր արհեստանոցը, Մեծ Սեւրայի դիմացը No. 78 տան երկրորդ արկը։

Երեք ամսուան միջոցին կը սորվեցնէ ամենավերջին ճոռաձեւութեամբ, կար եւ ձեւագիտութիւն իր բոլոր բարդութիւններով եւ արդիական ւլոցներով, Droit-fils մեթոտով։ Իր ատակերտուհիները կ'օժտի Բարիզի ատեստաւորումով Académie Daydou վկայականով։

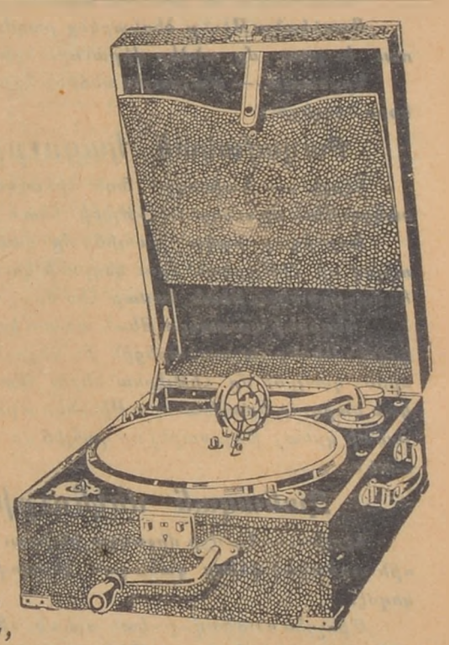

Տոկուն շիմուածմ վայելուչ տեսք Հնչուն եւ բնական ձայն

Ահա յատկանիշները

ՈՐՈՆՅՄՈՎ ԿԸ ՁԱՏՈՐՈՇՈՒԻՆ

ԱՓՕԼԼՕ ՖՕՆՕՆԵՐԸ

Հրապարակի վրայ գրանել ոդ բոլոր մարքանեբու հետ կը մրցին Աբօլլօ ֆօնօնները։ Մանաւանդ վերջին նոր մօտէլները, որոնք հասած են արդէն, անգերազանցելի են իրենց տոկունութեամբ, վայելչութեամբ և մատչելի գիներով։

APOLLO GRAMOPHONE Co. Ltd

(of London)

ԱՓՕԼԼՕ ՖՕՆՕՆԵՐՈՒ ԹԱՓՒՒՐԸ ///

Կատարեալ համոզում գոյացնելու համար անգամ մը այցելեցէք

MAISON APOLLO, Rue de la Poste, BEYROUTH

Փողոցին եւ բօնսօլ՝ ամէն ձեւի, անվիճելի օրակ եւ առաւելութիւններ

գիւրամատչելի գին, վճարումի դիւրութիւն։

Ընդհ. ներկայացուցիչ՝ Սիւրիոյ, Պաղեստինի, Անդրյորդանանի, Միջագետքի եւ Կիպրոսի.— ԳԱՒԲՐԻԷԼ ՍԻՆԱՆԵԱՆ

KOURKEN SINANIAN, Boîte Postale 642, BEYROUTH (Syrie)

ՕԳՆԷ ԴԻՒՆ ՔԵԶԻ ԵՒ ԱՍՏՂԸ ՔԱՀԱՆ ՊԻՏԻ ՕԳՆԷ

ԸՆՏԱՆԻՔԻ ԱՍՏՂԸ

(L'ETOILE du FOYER)

Առեւտրական և երկրագործական ժողովրդային վարկի հաստատութիւն

Անանուն ընկերութիւն.— դրամագլուխ՝ 3,000,000 ֆրանք.

որ կրնայ 3.000,000,000 ֆրանքի բարձրացուիլ վարչական խորհուրդի պարզ որոշումով։

Գերազանցագիր.— 137 Boulevard Sebastopol - Paris

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ Արեւելեան պետութեանց

Սավօյ Օթէլի՝ շէնք, Գուրճ, Գէյրութ

ԵԼԵՒՄՏԱԿԱՆ ՃԻՒՂ

Աւանդի պարտականագրութիւնի

ՕԺԻՏ

երաշխաւորեալ տոկոս 6%, Ակնէ զատ մասնակցութիւն ընկերութեան չահերուն։

ԿԱԼՈՒԱԾԱԿԱՆ ՃԻՒՂ

ՎԱՐԿԵՐՈՒ ԲԱՑՈՒՄ

կալուածի վրայ փոխատուութիւնք՝

վճարելի 10—15—20 տարիէն, որոշուած պայմանաժամէն առաջ ուզողը կրնա՞ վճարել։

ԸՆՏԱՆԻՔԻՆ ԱՍՏՂԸ ընկերութիւնը ներկայիս 75,000է աւելի անդամ ունի։ Մինչեւ 1 Ապրիլ 1931 Ընտանիքին Աստղը 135 միլիոն փոխ տուած է, գրաւով 500 միլիոնէ աւելի արժէք ունեցող անշարժ կալուածներու վրայ։

Ամէն թղթակցութիւն ուղղել՝ B. P. 821, Beyrouth

AZTAG
JOURNAL QUOTIDIEN ARMÉN.
B. P. 587
BEYROUTH, Liban
Directeur - Propriétaire
HAIG BALIAN

ԳԻՆԸ ՓՈՍՏԱՅԻ
ՍԻՐԻԻՈ տար. 550, վեցամսեայ 300 ՈՒ. Դ.
ԱՐՏԱՍԱՀՄ. տրկ. 7, վեցամսեայ 4 տոլար

ԱԶԴԱԿ

ՕՐԱԹԵՐԹ
ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԳԻՏԱԿԱՆ

ازتـــاك
جريدة سياسية ادبية اقتصادية هزلية

ՀԻՒՐՔԱԹ 19 ՕԳՈՍՏՈՍ 1932
ՁԵՌՔԸ ՀԱՏԸ 2.50 Ս. Դ.

Ջ. ՏԻԼՐԻ | Աւրեց առաւոտս պէտք է բեր բերիս տօրեցիս հատցէին | ՏՓօրէԸ — Խմբագիր՝ ՀԱՅԿ ՊԱԼԵԱՆ | Չհրատարակուած ձեռագիրները չեն վերադարձուիր | Թիւ 124 (701)

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

ԴԱՄԱՍԿՈՍԻ ԱԶԳ. ԳԱՒԱՌԱԿԱՆԻ ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Այսօր արդէն կատարուած իրողութիւն մըն է նաև Դամասկոսի Գաւառական Ժողովը, որ առաջին անգամ ըլլալով հոն պիտի ունենայ իր գործունէութիւնը։ Ինչպէս յայտնի է մեր թղթակցի տուած տեղեկութիւններէն, հոն ևս երկար աշխատութիւններ թափուած են հաւասարաշխական կաղապարի մը մէջ դնելու ընտրութիւնները, բայց ձախողուած են։ Կատարուած ընտրութիւնը եղած է ազատ որևէ ազդեցութենէ և տուած է իր արդիւնքը։ Դամասկոսի Գաւառականը այսօր կազմուած է մեծամասնութեամբ չէզոք ազգայիններէ, իր մէջ ունենալով նաև կուսակցական անհատներու ժասնակցութիւնը։

Անկասկած աւելի քան չնորհաւորելի պիտի ըլլար այդ ընտրութիւնը, եթէ չէզոք անունը Դամասկոսի մէջ երկու երեք տարիէ ի վեր փոխած չըլլար իր իմաստը, իրեն հետ խառնելով անձնական կիրքերու և փառասիրութիւններու յաւելեալ մաս մը, որ ազգային կեանքին ու գործերուն ծանր ջնաս ու անկարգութիւններ պատճառած է։ Այս առթիւ է ահա որ կ'արժէ կարգ մը խորհրդածութիւններ ընել այդ չբլանի կեանքին և տիրող հոգեբանութեան մասին, նկատի ունենալով որ Գաւառականի գործերը և հմայքր անկիւնադարձ մը պիտի ըլլան Դամասկոսահայ կեանքին համար, փարատելու մինչ այժմեան թիւրիմացութիւնները և ազգային գործերը առաջնորդելու օրէնքի և հանրային շահերու ճանապարհով միայն։

Դիտելով Դամասկոսի հայ գաղութը, առաջին ակնարկով իսկ կարելի է տեսնել, որ հոս կը տիրեն շարք մը նպաստաւոր պայմաններ, որոնք անկասկած մեծ առաւելութիւններ են հասարակական կեանքին համար։ Առաջինը այդ առաւելութիւններէն, Դամասկոսի հայ գաղութի ամփոփ ու միակտուր վիճակն է, որ կրնայ շատ օգտակար ըլլալ և արագ ընթացք տալ գործերուն, ինչպէս նաև ուժերու ամփոփումով և խնայողութեամբ առաւելագոյն արդիւնքը ձեռք բերել համեմատաբար նուազ ծախքով։ Ասկէ զատ հոն հաւաքուկանութիւնները և կուսակցութիւնները ոչ մէկ ատեն ունեցած են պայքարի սուր նախընթացներ։ Ասոնց տեղը բռնած է չէզոքներու մէկ արշաւանքը, որու հիմքը անկասկած որ անձնական փառասիրութիւններ և կիրքեր կ'երկարին։ Տարիներ առաջ այս գաղութը կը ներկայացնէր միակտուր զանգուած մը, մտահոգ միայն ազգային և կրթական գործերու յառաջդիմութեամբ։ Մէկ քանի հոգիներ միայն անձնական կիրքով ու փառասիրութեամբ հարուածեցին այդ դրութիւնը և դուռ բացին այս անկերպարան ու չլատող վիճակին, որ տարիներ է շարունակ կը տիրէ այդ քաղաքի հայ կեանքին մէջ, հարուածելով առաջին հերթին կրթական գործն ու ազգային արժանապատուութիւնը։ Ստեղծուած այս հոսանքը ի հարկէ նախ փոքր ու սահմանափակ, ապա մեծացաւ ու առաւ ընդարձակ սահման իր մէջ քաշելով նաև այնպիսիներ, յաճախ բարեմիտ ու ազգային յառաջդիմութեամբ ոգևոր անձնաւորութիւններ, որոնք ոչ ժամանակ ոչ ալ հասարակական պատրաստութիւն ունէին ուսումնասիրելու դէպքերու պատճառներն ու արդիւնքները, և անոնց տալիք հարուածը մեր հաւաքական կեանքին։ Տեղին չէ յիշել այդ բոլոր մանրամասնութիւնները և ոչ ալ տալ անուններ այդ դրութեան հիմնական պատճառ հղողներուն, նկատի ունենալով որ մեր նպատակն է ստեղծուած նոր դրութեամբ եւ մարզիով փակուած նկատել, այդ անկարգ ու ամուլ շրջանը և կարելի ճիգը գործ դնել ստեղծելու նոր մթնոլորտ մը։

Ընտրուած Գաւառականը ևս պէտք է նոյն հոգեբանութիւնը եւ նպատակը ունենայ։ Երկու տարբեր ցանկերէ կէս առ կէս համեմատութեամբ ընտրուած երեսփոխանները այդ պատասխանատու աթոռին նստելէ առաջ պէտք է ինքզինքին դուրս քաշեն անձնական ու խմբակցական հաշիւներէ ու կիրքերէ և նուիրուին ամէն բանէ գերազաս ու բարձր եղող ազգային շահերու և արժանապատուութեան բարձրացման։ Պէտք է գիտակցին անոնք, որ հաւաքական աշխատանքին մէջ իւրաքանչիւրը պէտք է զոհէ իր եսէն մաս մը ընդհանուրին շահերուն համար։

Այս մասին երեսփոխաններու հետ միասին անկասկած մեծ բաժին մը ունի նաև Առաջնորդարանը, և իր Առաջնորդը, քէ անցեալի անկարգութիւններուն մէջ և քէ ներկայի դարմանումի գործին մէջ։ Դեռ ամէնաթարմը, ընտրութիւններու առթիւ առաջնորդի մէկ փոքր թերացումը, նախապէս պէտք եղած ոստիկանական հսկողութիւնը չապահովել, պատճառ դարձած է կռիւի և ձերբակալութիւններու։ Երեսփոխաններու հետ միասին Դեր. Հայր եպիսկոպոս ևս պէտք է գիտակցի, քէ իր պաշտօնը ու գործը ազգային ընդհանուր շահերու և արժանապատուութեան պաշտպանութիւնն է, որուն պէտք է ստորադասուի և անձնականութիւն և անհոգութիւնը։ Ինչպէս ըսինք Դարպասուի և մասկոսի գաղութը իր առաւելութիւններով ու տարբերով լաւագոյն գաղութը ըլլալու փոխարէն, շատ չնչին ու ծիծաղելի պատճառներով դարձաւ գայթակղութեան ու ազգային արժանապատուութեան տեսակէտէն ամենաանպատ վայրը, պէտք է դարմանել այդ բոլորը խաղաղ ու իրար հասկցող բարեացակամ մթնոլորտով մը։ Այս ուղղութեամբ է որ պիտի աշխատի նորընտիր Գաւառական ժողովը իրեն հետ աշխատութեան մղելով նաև Առաջնորդարանն ու Առաջնորդը։

Եթէ մինչև այժմ գործող մարմինները անպատասխանատու էին և անհեղինակաւոր, Գաւառականը ինքը ժողովուրդն է, ու անոր հեղինակաւոր ձայնը որու առաջին գործը պիտի ըլլայ սանձել անձնականութիւնները և զանոնք ենթարկել իր հեղինակութեան։ Իսկ մինչ այդ Գաւառականը պէտք է ծառայ իր բարձրութեան վրայ։

ԷՆՈՆՔ ՈՂՋ ՄՆԱՆ...

Գրեց՝ ՎԻԳԷՆ ԳԼԱԿ

IV

Փոթորիկը ուժգին սաւառնեցաւ Մոսկուայի բարձունքներուն վրայ։ Միրին կատարը լռեց ու կոթողի մը պէս մնաց կանգուն։ Ժայռի մը տակ Գալէի դիակը մնաց անթաղ։ Սեւ գոյժը մութ ամպերուն հետ եկաւ ու քանձրացաւ Սէյրանենց ճակատին վերեւ։ Գիւղը կըծկուեցաւ ինքն իր վրայ և սարսափեցաւ այն մեծ սուգէն, որ դարձուր ճակատի մը վերջին կայծն ալ կը մարէր։

Սէյրանը փակուեցաւ թանարտուն, եկող գացողին լռեց ու լռեց։ Ձեռն ի ծնօտ մտածեց, մտածեց, մտածեց... Բարակ ու խորունկ վիշտով գիտեց երկու հարսները, որոնք չուքի պէս կ'ելբերային ու կը մղկտային Գալէի կոտրատը, որ իրենց հին վէրքը կ'արիւնոտէր։ Սէյրանի սիրտը ճմլուեցաւ անբացատրելի ցաւերով, ու կաթիլ մը արցունք իակ չկրմտեցաւ իր աչքերէն, որ սիրտը թեթեւնար։ Գիշերուան մութին մէջ, մինչեւ լոյս, ինքնիրեն հետ խօսեցաւ։ Դատեց, հոգիով լացաւ, երազեց, լեռները պտըտեցաւ, վէրքերը կապեց, քրտինքն ու արիւնը սրբեց կռուողներուն ու վիրաւորներուն, սրբատաշնդուեցաւ ու զարձաւ իր հաւատքին...

Առաւօտ մը, հարսները տեսան Գալէի գաղկն ու փուչին կախուած սիւներուն քով, որոնք երեք փոքրիկ խոռաններ կը կռմէին այս հաւատաւոր ժոր սրտին համար։

Եսքեր դուրս եկաւ տունէն իր սուգի ծանրութեամբ, բայց անձնուէր ու բոլորանուէր իր սիրտը բացաւ անոնց որ վիշտ մը ունէին։ Մխիթարեց այն մայրերն ու հարսները, որ թափառական կարիճ մը ունէին։

— Էնոնք ողջ մնան, մեր չորցած արիւն էնոնց ճամբին ղուբպան։

Ու այս մխիթարանքին մէջ, Սէյրանը կը գտնէր իր մխիթարութիւնն ալ, որովհետեւ երբ հնոցի կ'ըսէր, Թոնարտունէն կախուած երեք գաղկները ֆեատայի կը դառնային, ու ինք կը տեսնէր Գոզէի, Մոռայի և Գալէի թիկնեղ հասակները, որ Մովսասրէն կ'անցնէին սուր ու զրահ հագած։

Սէյրանը դուրս եկաւ նորէն Առաջնորդարանի և բանտի ճամբան մաչելու։ Լուռ էր քարի պէս, ու հոգին ամուր երկաթի պէս, որ ալ դալար բան մը չունի։

Գոզէնց չէն տունը մառ իր չուքր։ Գաւթընվորը ուրիշներուն անցաւ։ Մընացած արտերը դրացիները կիսրար վարեցին ու ցանեցին։ Եզները դատարկուեցան մեծ ախոռէն, ու քանի մը կթան միայն մնացին չորցած օճախը Թրջելու համար։

Փոքր հարսը չդիմացաւ այս բոլորին, հրաման առաւ ու անցաւ հերանց տունը։ Սէյրանը իր սիրտը սեղմեց ու գրկախառնուեցաւ հաւանութիւն առաւ, բայց հարսի մեկնումը ջաղացի քարի պէս ծանրացաւ սրտին, ու աչխարհը փուճ երեւաց իր աչքին։ Այս մէկը վէրքի պէս բանեցաւ, ու Մայրիկը չկրցաւ ժոռնալ մինչեւ իր մահը։

Մեծ հարսը կապուեցաւ Սէյրանի չուքին, իր երիտասարդութիւնը թոռմեցուց այս սգաւոր պատերէն ներս, և ժոր հետ միասին, երկու ժոմերու պէս վառուեցան ու հալեցան գառկներու խորանին առջև, անմահութեան հաւատքով մխիթարուած։

Ֆեատայիները, հալածանքի օրերուն, հինգով ու տասով իրենց քայլերը Սէյրանենց տան կողմը ուղղեցին, կէս գիշերին դուռը հրեցին։ կամացուկ մը ներս մտան, ինչպէս պիտի ընէին ապահով քարանձաւի մը առջեւ։ Երեք հերոսներու յիշատակը, մանաւանդ Սէյրանի ներկայութիւնը Գոզէնց տունը դարձուցած էր յեղափոխութեան անգաւաճան բերդ մը, ուր իրենց կեանքէն ձեռք քաշողները կարող էին օր մը քընանալ, առանց սրտագողի։

Ֆեատայիները իրենց խոհ ժարմինները կը չորցնէին մշտավառ Թոնիրին վրայ։ ու Սէյրան հազար կառ կ'ըլլար իր գուրգուրանքը չտալելու այս արի զաւակներուն, որոնց կարօտէն ու եռանդէն անհետեւակ, նոր կեանքի եռեւէն ալէն անթեղեակ, նոր կեանքի եռեւէն

V

1908...

Սահմանադրութիւն, Ազատութիւն, Հաւասարութիւն...

Գուղանի յեղափոխութիւնը հողին երեսն ելաւ։ Ֆեատայիները լեռներէն վար իջան։ Ճառ, ծափ, խանգավառութիւն։ Ազատ ու լայն օրերու յեղափոխականները բազմացան։ Բարձրաձայն խօսքն անոնց կը պատկանէր։ Ու ժողովուրդը այս նոր հեղեղէն քշուած՝ խուռներամ կը վազէր յեղափոխութեան եռեւէն։

Լեռները լռեցին, ու Սասունցի Դաւիթը մէկ կողմ դրաւ թուր կէծակին և վերադարձաւ հովուութեան և մշակական կեանքին։

Երբ անձնուէր զինուորները իրենց տունը դարձան ու մաճը բռնեցին իրենց կորզացած արաբերուն մէջ, գեղականները ամբողջ յեղափոխական արձանագրուած էին՝ խումբ, խմբապետ և կոմիտէ։ Իսկ Աւին, երէկուան դահիճը, բեմերէն ազատութեան մասին կը խօսէր։

Աչխարհը հիմէն փոխուած էր, ու ֆեատային գլուխը անհաւատութեամբ կը շարժէր՝ լուռ խոնարհելով արօրին, որ միակ մխիթարութիւնը կը մնար այդ ծանական օրերէն։ Արդէն տուն կը դառնար զղուշօրէն՝ խուզարկելով բոլոր ճամբաները, փախստական օրերու հին սովորութեամբ։ Ու երբ տուն կը հասնէր և կը լսէր գիւղի ազատ խօսքն ու երգը, նոր կ'արթննար իր մամաւքէն, ակամայ հաշուելու փոխուած աչխարհին հետ։

Արգաւանքի անձնուէրներէն միայն երկուքը կրցած էին միսն ու ոսկորը փրկել ու դառնալ գիւղ։ Անոնք առաջին անգամ Սէյրանենց տունը գացին, մայրիկը տեսան, սիրտ տուին ու նոր դարձան իրենց օճախները, այնքա՜ն երկար տարիներ թափառելէն յետոյ։ Ասկէ յետոյ, այլեւս ֆեատայիներն իրենց զէնքերով չերեւցան Գոզէնց տան չէմքին։ Սէյրանը իր զուր ակնկիները սրեց դէպի դուռը, կէս գիշերին, երբ շուները կը հաչէին. հալածական ճամբորդներու թեւը կարեցաւ։ Թոնրան տաք շրթներն այլեւս իրենց չուրչ չհաւաքեցին Սէյրանի այնքան պաշտելի զաւակները։

Խմբապետներ, գործիչներ, պատասխանատու մարդիկ եկան ու գացին, եկան խումբերով ու ձիաւոր, պատկառելի ու սիրական։ Ազատութիւնն հնչեց տանիքներուն վրայ, և Արգաւանքի շատրան շարան խումբերը ժողովի նստեցան եկեղեցիին պատին տակ, ազատ ու համարձակ։ Մարգը մնաց դատարկ, ու մարդ այլեւս տաք չկոխեց հոն, ուր Սէյրան միակ կը ծնրադրէր գառկէ խորանին առջեւ։

Միայն հին ֆեատայիներն և բանտէն ազատուածներէն ոմանք, պատահական անցորդներ Արգաւանքէն, փնտռեցին ու գտան Գոզէնց տան չէմքը՝ մայրիկն անգամ մը տեսնելու համար։ Գիւղն իր ուրախութեանց մէջ մոռցաւ Գոզէնց օճախը, ու նոր յեղափոխականներն, անցեալէն անհետեւակ, նոր կեանքի եռեւէն վազեցին, առանց նչմարելու Սէյրանը, որ այնքա՜ն մեծ հաւատքով Մովսասրի ճամբորդներուն կը սպասէր։

Աչխարհը հիմէն փոխուած էր, ու Գոզէնց հին օճախը կամաց կամաց կը կքէր Սէյրանի գլխուն։ Հին ուխտի յեղափոխականները հորիզոնին վրայ չէին երեւնար, ու անհուն դատարկ մը կը բացուէր այս հաւատաւոր կնոջ սրտին մէջ։ Տասնամեայ սուգը, այնքա՜ն ըզգեցնող, եկած ու քսխած էր այս մօր կազնիէ կեցուածքին, ու հաւատքի խորան մը կազմած էր սեւցած առաստաղին տակ։ Սէյրան իր հարսնուկին հետ, դաժան օրերուն, իր սուգը մոռցած, այդ հաւատքով ապրած էր։ Ու հիմա, երբ ուրիշներու վէրքերը կը սպիանային, սուգը կը մոռցուէր, անոր վէրքերը կը բացուէին ու յուսալքում մը կ'ունենար։ Հաւատքի հիմերը կը սարսէին։ Երեքացող թոնրատունը կանգուն կը մնար միայն իր երեք զաւակներու նուիրական յիշատակով։

Մայրիկը կառչած մնաց այդ յիշատակներուն, ու աչքերը ջուր կարեցան անմահներուն սպասելէն։

(3) (Շար.)

ԷՋ ՄԸ ՏԽՈՒՐ ԱՆՑԵԱԼԷՆ

ԳԱՐՄԷՆ ՓԱՇԱՅԻ ՄԱՀԸ

1915ի ամառն էր։ Հեռաքս կորնգնեցաւ համար, անցած էի Մէյտան էքսէզի և Իսլահիէի չրջանը, որուն ընդարձակ ու խիտ անտառներուն մէջ կ'աչխատէին հազարաւոր հայ գաղթականներ, ոմանք փայտ կոտրելու և ոմանք խնձուղիներու չինուածեան ամանակիր գործով։

Մէյտան էքսէզի կայարանին մօտ, ծանօթ հայ մը Ատաուր անունով, փուռ մը բացած էր բանուորներուն հաց հայթայթելու համար։ Հոն հասած օրս իրեն հանդիպեցայ, առաջին առթիւ ինձ յայտնեց, թէ Գարմէնը իր ընտանիքով և Մարզպետը փուռը կը գանուէին։ Որքան որ ուրախացայ իրենց ողջ լսելը առած ըլլալուս, նոյնքան նեղուեցայ իրմէ, որովհետեւ այդ գաղտնիքը ինձմէ ալ պահած պէտք էր ըլլար։ Առանց ժամանակ կորնգնելու չապեցի փուռը, գիրենք անձամբ տեսնելու։

Փապան Ատաուրը, զիս ներկայացուց իրր իր բարեկամներէն մէկը, փոխադարձաբար գիրենք ալ ինձ ներկայացուց. Գարմէնը՝ (Գեարոս ադա) փուռին գրագիրը։ Իսկ տաճկերէն լեզուով ներկայացուց ինձ Մարզպետը, Հիւսէյին էֆէնտի, Գիթլիսցի։

Ծուռումէս չկրցայ բան մը խօսիլ, այլ կը դիտէի զանոնք ակնածանքով մը։ Գարմէնը՝ որ ենքարի հագած, կը կենար փուռին տախտակամածին դիմաց, եփուած հացերը կը չարէր ժամկոտ ու արտում, լաւ գիտողի մը չատ հեչտ էր հասկնալ թէ այդ գործը խորդ էր իրեն, որուն հասակը ու գիրքը, պատկառանք կ'ազդէին։ Մարզպետ ձեռքը երկար համրիչ մը, նստած էր տախտակամածին վրայ, իր ակնոցին տակէն, կասկածոտ նայուածքով կարծես զիս կր քննէր։ Կը պատրաստուէի դուրս ելլել, ժամելով որ իմ ներկայութիւնս ուրիշներէ կասկածի կ'ենթարկէ զիրենք։ Այդ միջոցին փուռին քովնտի տախտակէ սենեակէն, մանուկի մը ճիչը լսելի եղաւ, ապա կանացի ձայն մը։ Իսկոյն ժամերեցի, թէ Գարմէնին ընտանիքին բնական սենեակը պէտք է ըլլար։ Դուրս ելայ փուռէն չատպով։ Ինքզինքս չատ յոգնած կ'ըզգայի, ժողայ պահ մը իմ անել դրութիւնս որ տարիէ մը ի վեր կը հետապնդուիմ, ամէն հանդիպածս, նոյն իսկ քար մը, կամ ճիւղ մը, ինծի թշնամի կարծելով։ Այլեւս ամբողջ ժամուժս փուռին բնակիչներն էին։ Անտանելի ճնշում մը կը զգայի մաքիս ու սրտիս վրայ։

Անցայ կայարանին հանգիստակաց անտառը, ուր քիչ մը անդին կը հոսէր Գարասու գետակը, նստայ ծառի մը տակ, անհամբեր սպասելով թէ ինչպէ՞ս պիտի կարենամ երկար սենեակցութիւն մը ունենալ փուռային Ատաուրին հետ, հասկնալու թէ իմ մեկնելէս վերջ ի՞նչ խօսած էր իմ ժասին, արդեօք իրենց կասկածը փարատա՞ծ էր։

կէսօրը ժամեցաւ ըլլալուն, ուղղուեցայ բանուորներուն վրաններր, գտայ Ատաուրը, որ հաց կը ծախէր։ «Ո՞ւր ես եղբա՛յր, քեզ կր փնտռեմ, մեկնեցնելէդ վերջ քանի մասիդ խօսեցայ, չատ գոհ մնացին, որով՝ որոշեցինք արեւը մարը ժանելէն քիչ առաջ գիս սպասես, որպէսզի յարմար տեղ մը երթանք սեսակցելուշ, ըսաւ ու մեկնեցաւ։

Սպասեցի անհամբեր, ման գալով անտառ, առանց որոշ տեղէ մը հեռանալու, կորսուելու ժտավախութիւնը ունենալով։ Կը դիտէի սկիւռներուն թեթև ու ճարպիկ չարժուձևերը, որոնք մէկ ճիւղէն միւսը կը ցատկրտէին զբաղութօրէն։ Կը նախանձէի այդ փոքրիկ կենդանիներուն, թէ ինչպէ՞ս ազատ ու անհոգ կ'ապրէին, իսկ մեր ամէն մէկ քայլափոխը վտանգի երկիւղով համակուած էր։

Ան եկաւ ճիշդ ժամանակին։ Մտանք անտառին խորը։ Խոշոր ծառի մը տակ մեզ կր սպասէին։ Բարեւեցի, այլեւս Մարզպետին գալեչքուս սկզմնը Ատաուրոյ բարիւնդի փոխուած էր, որովհետեւ մեր չուրջը խիտ ծառերէ ու մացառներէ զատ ոչինչ կար։ Խօսակցելով հասանք Գարասու գետակր, ջուրին հանդարտ ընթացքէն կը յայտնուէր թէ գետին այդ մասը խոր էր և լողալու չարնար։ Անոնք ասկէ առաջ քանի մը անգամ հոն լողացած առած էին։ Նըստանք գետեզրը, խօսակցեցանք այնքան մտերմօրէն որ կարծես տարիներէ ի վեր իրարու հետ ապրած ըլլայինք։

Սկսան հանել իրենց զգեստները եւ անվիճապէս նետուեցան ջուրը, հակառակ իրենց պնդումին, ես մնջժեցի, նկատել տալով թէ լողալու վարժ չեմ։ Նստայ իրենց լաթերուն մօտ, դիտելով անոնց լողալու զանազան ձևերը, որոնց անծանօթ էի։ Գարմէնը քիչ մը չատ դուրս եկաւ ջուրէն և որովհետեւ ցամքուելու լաթ մը չկար, պահ մը մերկ կեցաւ մարմինը հովին տալով։ Կարծես դեռ սչքիս առջև է իր ճերմակ ու հասմայափ մարմինը ու բարձր հասակը։ Մարզպետը դեռ անյագ կը լողար զանազան ձևեր առնելով։

Մուքը կոխեր էր երբ մենք փուռ հասանք, մտանք քովնտի տախտակէ սենեակը, ուր լամբարի մը ադոտ լոյսին տակ կը նչմարուէր թախծոտ դէմքով կին մը իր երկու փոքրիկներով։ Տիկինն Գարմէնն էր ան։ Մէկը եթէ կը յիշէ վեց տարեկան Վահագն անունով զեզեցիկ ու խնձոր աչքերով մանչ մ'էր, — զոր վերջը ժխքախտութիւնը ունեցանք կորնգնելու կարճառօտ հիւանդութենէ մը յետոյ — իսկ միւսը փոքրիկ Աթոռիկն էր մոտ գիրկը։

Ջիչ առենէն չափազանց մտերիմ չըրջանակ մը կազմած էինք, ապրելու նպատակ մը չունէինք, միայն կը զգուշանայինք որ անակնկալներու չենդիպինք։

Մարզպետը երբեմն կը բացակայէր ու ապա կը վերադառնար։ Ան ալ կայարանին չրջանէն միչտ հեռու կը մնայր որ օր մը օձիքս ձեռք չտար։

Անցան քանի մը ամիսներ խաղաղ։

Ատաուր մը, անտառին մէջ սաստիկ հով մը զիս արթնցուց։ Նախազգացումէ դրդռալ, քայլերս ուղղեցի դէպի փուռը, հասայ կայարան, ուր Հալէպէն նոր հասած թրէնին վակոնները չարան չարան փակած էին փուռը տանող ճամբան, անցայ գժուարութեամբ վակոններու վրայէն, փուռը արդէն քիչ մը անդին էր։ Հազիւ քանի մը քայլ առած էի եւ ահա ծանօթ հայ ժանտարմա մը — որ այդ օրերուն ծանծարակ ոճիրներ կը գործէր, — բռնած կր տանի փուռային Ատաուրը, վակոններու վարի կողմէն, ուրկէ ազատ ճամբայ կայ հանդիպակաց կողմը անցնելու։ Բարեբախտաբար զիս չնչմարեց, իր ուշադրութիւնը չարած էր գոհին վրայ։ Ես առանց վայրկեան մը կորնգնելու ետ գարձայ հակառակ ուղղութեամբ ճամբայ մը բռնելով, անցայ ժտակայ քիւրտ գիւղ մը, անհաժբեր սպասելով, որ գիչերը իր բարերար ժութը բերէր կասկածները փարատե՞լու...։

Մուքը կոխեր էր երբ գիւղը ձգեցի

ՀԱՅՈՑ ԴՐՕՇԱԿԸ

Հին Հայաստանում իւրաքանչիւր նախարարութիւն իր առանձին դրօշն ունէր. այս պարագային հայազգային պէտք է համարէին, Արարատեան թագաւորութեան՝ որ է. Արշակունեանց առհասարակ դրօշը: Բայց մեր հին պատմագիրները ոչ մի տեղեկութիւն չեն տալիս մեզ, ոչ առանձին նախարարութեանց և ոչ էլ Արշակունեաց դրօշի մասին: Ծայրանի է որ միայն Մամիկոնեան նախարարութեան գրօշի վրայ նկարուած էր արծիւ և ազնուաւ պատկեր: Այսպէս, Փաւստոսը, խօսելով այդ նախարարութեան մասին՝ ասում է «Ազնուադրօշք, արծուենշան վարժնակնիշք, աներկիւղք քաջասիրտ նահատակք քաջանուանք» (գ. 2.): Կայ մինչև անգամ կարծիք որ հին ժամանակի դրօշը այժմեայ դրօշից բոլորովին տարբեր էր. օրինակի համար բարձր ձողի ծայրը հաստատուած մի քանդակ, արծիւ, վիշապ և այլն, և ո՛չ թէ չորի վրայ նկարուած պատկեր, ինչպէս այժմ: Այս կարծիքն ունի Միւլլէր հայագէտը, որ ուզում է դրօշ բառը դրօշել (քանդակել) բայից հանել:

1198 թ-ին երբ Լեւոն Բ. Ռուբինեանց թագաւոր օծուեց, Հռոմի Պապը ուղարկեց նրան մի նոր դրօշ, որի վրայ նկարուած էր կարմիր առիւծ, թաթերը վեր բարձրացած, սպիտակ ֆօնի վրայ: Երևի Լեւոնի յաջորդները պահեցին այդ դրօշը, բայց երբ Ռուբինեան գահի վրայ բազմեց Լեւսինեանց տոհմը, գրօշակը փոխուեց և գտնում ենագոյն (կարմիր, կապոյտ, դեղին): Ծայրանի է որ Լեւոն Ջ-ի ժամից յետոյ Հայոց թագաւորութեան ժառանգ համարուեցին Կիպրոսի Լուսինեաններ՝ որոնք Լեւոնի ժամիկ ազգականներն էին և հայ թագաւորների տիպրոններ իրենց անուան միացրին: 1319 թ-ի Նոյեմ. 11-ին Տարսոնի Մատթէոս արք. եպիսկոպոսը Հայաստանի անուանական թագաւորը օծեց Կիպրոսի Լուսինեան Ցովհաննէս Բ. թագաւորին: Կիպրոսի Լուսինեանց դրօշակն էլ իր մէջ առաւ Հայոց գրօշակին գոյները եւ եղաւ սպիտակ, կապոյտ, կարմիր եւ դեղին:

1885 թ. Վիկտոր Հիւգոյի թաղման հանդէսին, Փարիզի հայ Ուսանողական Միութիւնը, ուզենալով մասնակցել հայ ազգային դրօշակով, դիմում է Ալիշանին և հարցնում նրանից հայ դրօշակի գոյները: Ալիշանը յայտնում է թէ Հայոց դրօշակի գոյներն են կարմիր, կանանչ, սպիտակ:

Ալիշանից է նաև գոյների մի երկրորդ դասաւորութիւնը, այն է դեղին, կարմիր, կանաչ կամ կապոյտ, որ ընդունուած է Հայոց կողմից իբրև ազգային դրօշակ վերջին հաւաքխարհային պատերազմի ընթացքում: 1918 թ. երբ պոլշևիկները գրաւեցին Նորնախիջեւանը և հին սպաներին իրենց բանակն էին մտցնում քանի, Հայ Սպանների Զինուորական Միութիւնը հրաժարուեց մնալ նրանց բանակը այն պատճառաբանութեամբ, որ իրենց Լենինի հրովարտակի համաձայն Հայաստան պիտի գնան կռուելու ռահիկների դէմ. բոլշևիկները համաձայնուեցին և ուղևորներից զանազանելու համար՝ պահանջեցին թևի վրայ կրել Հայոց գոյները: Նոյն ժամանակ կովկասում ընդունուած հայ դրօշակի գոյները, դեղին, կարմիր, կանաչ սկզբան կրել հայ սպաները իրենց թևի վրայ:

Բայց Ալիշանի տուած գոյները կամայական էին: Առաջին դասաւորութիւնը նա վերցրել է ռահնացիներից, որոնք Ջաակի առաջին կիրակին կոչուում է կարմիր, երկրորդը կանաչ (տես Ծ. Խանզատի յօդուածը, Զիթենի ժողովածու էջ 141): Իսկ երկրորդ դասաւորութիւնը (կամաւորական բանակների դրօշակը), վերցրել է ծիածանի գլխաւոր գոյներից: Մեր գրօշակը Աստուած է տուել, ասում է Ալիշանը, այն օրից երբ Մասիսի գագաթին, Նոյի տապանի վրայ ծագել է ծիածանը:

Նոր Հայկական կառավարութիւնը անշուշտ տեսնելով թէ չատ անհրմն են Ալիշանի ենթադրութիւնները, ժամանակ է երկու դասաւորութիւններն էլ, ընդունել և Ռուբինեանց թագաւորութեան վերջին օրգանի գոյները, այն է՝ կարմիր, կապոյտ, դեղին:

Հ. Ա.

ԵՐԳԻՄԱԿԱՆ

ԼՈՒՐՋ ԱՌԱՋԱՐԿ
ԱԶԳԵՐՈՒ ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԵԱՆ

Հակառակ Հունվրի գործնական պատգամաւորներուն, հակառակ ընկ. Սազեանի տնտեսագիտական յօդուածներուն, հակառակ Մաքսոնալտի առաջարկներուն, հակառակ համաշխարհային ճառատղութիւններու աշխատանքներուն, դեռ էրիզր չմեզացաւ, ընդհակառակը ալ աւելի սառակացաւ, ու եթէ այսպէս չարունակուի, որուն կասկած չը կայ, կը վախնամ որ մեր ազգային մեքենան, որ ալ քամիրաք չի վերցներ, գործէլ դադրի, որ բոլոր ամուրները, վերջնական կերպով հրաժարին ամուսնանալէ — արդէն զիրենք առնող ալ չըլլար— որ բոլոր հոգաբարձուները պարտական մնան ազգին, փոխանակ ազգը իրենց պարտական մնալու, որ օթել Լիւքսի վարի յարկը փակուի, որ գուլպայի վաճառականները ուրիշ գործ ձեռնարկեն, գուլպայ հագնող չը մնայուն համար, որ բոլոր պարմ. ուհեցողները և բոլոր անպարտաճանչները իրենց ականջները, ո՛չ թէ փակեն ընդոստնոյն, այլ քունելի պէս լայն բանան, որ ով ինչ ըսէ, մէկ կողմէն մտնէ միւս կողմէն դուրս ելնէ:

Ւրիգին վերջ տալու համար ընկ. Սազեան և իր հետ բոլոր երեւելի մարդիկ չատ մը ձեւեր ցոյց տուած են, օրինակ՝ ըսած են Թող բոլոր ազգեր պօլչևիկ դառնան, որ կարօտութեան վարժուած են, Թող բոլոր մեքենաները փչրուին, որ ամէն գործ ձեռքով ըլլայ. ոմանք նոյն իսկ ըսած են, բոլոր կիները Թող գործարաններէն դուրս հանուին և Թող բոլոր այրերը երկուսկան կին առնեն — մէկը գեղարուեստական իսկ միւսը աշխատանքի հոգի վրայ:

Այս բոլոր առաջարկներու մէջ, չիտակր եթէ խօսինք, ո՛չ մէկ գործնական բան կը տեսնեմ ես — բացի վերջին առաջարկէն— ւ Աւելի լաւ պիտի չըլլար եթէ մենք ընդունուած կարգերը հինովին փոխէինք: Մինչև հիմա այս աշխարհը այր մարդիք կառավարած են ու ո՛չ ոք խիտ տեսած է, ամէն օր կռիւ, ծեծ, ժողով, ճառ ու տակէն բան չելլեր, ժամանակ մ՝ալ կառավարելու իրաւունքը ձգենք կիներուն. նայինք ինչ պիտի ըլլայ. ես անձնապէս վստահ եմ որ անոնք աւելի լաւ պիտի կառավարեն աշխարհը քան այրերը:

Նախ, պիւճեհի բաց չեն ունենար, որովհետև ամէն մարդ սիրով պիտի ուզէ աւանելագոյն զոհողութիւնը ընել ատենց համար: Այսօր փաստ է որ բոլոր կանացի միութիւնները պատրաստի դրամագլուխ մը ունին. օրինակ Գէյրութի եկեղեցասէր Տիկնանց Միութիւնը նաև Գեղարուեստասիրացը...

Յետոյ, մէկ անգամէն կը վերջանան բազմաթիւ ժողովները, զինաթափութեան կամ զինամթերքման, որովհետև կիները... բացատրութիւնները յարգելով, խաղաղասէր են ի բնէ. ու եթէ հարկադրուին կռիւ ալ ընելու զէնքի կամ զինամթերքի պէտքը չունին. բոլորս ալ գիտենք որ անոնք իրարու մազր, քաշելով կը գոհանան, որով պատերազմները կը վերջանան, և թնդանօթի դարը պատմութեան կ՝անցնի, ու կ՝սկսի դարը՝ խաղաղութեան, երջանկութեան և բարեմասնաւէտ... փուտրային:

ՄԻՀՐԱՆ ԹՈՒՐԻԿԵԱՆ

ՄՐՑՈՒՄ ԹԷ ԱՌԵՒՏՈՒՐ
ՄԻՍ ՅՈՒՆԱՍՏԱՆԻ ԱՆՆՊԱՍՏ ՏՊԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ՄԻՍ ԹԻՒՐՔԻԱՅԻ ԸՆՏՐՈՒԹԵԱՆ ՄԱՍԻՆ

«Միս Ցունաստան—1932ը՝ Օր. Լամպոտ որ Սփա գացած էր միջազգ. գեղեցկութեան և «Միս Տիեզերք»ի ընտրութեան ժամանակցելու համար, մերը հետ Ամէնք վերագառնալու ատեն յոյն լրագրողի մը հետ ունեցած է տեսակցութիւն մը ու անոր պատճառաբանութեամբ, որ իրենք Լենինի հրովարտակի համաձայն Հայաստան պիտի գնան կռուելու ռահիկների դէմ. բոլշևիկները համաձայնուեցին և ուղևորներից զանազանելու համար՝ պահանջեցին թևի վրայ կրել Հայոց գոյները: Նոյն ժամանակ կովկասում ընդունուած հայ դրօշակի գոյները, դեղին, կարմիր, կանաչ սկզբան կրել հայ սպաները իրենց թևի վրայ:

Բայց Ալիշանի տուած գոյները կամայական էին: Առաջին դասաւորութիւնը նա վերցրել է ռահնացիներից, որոնք Ջաակի առաջին կիրակին կոչուում է կարմիր, երկրորդը կանաչ (տես Ծ. Խանզատի յօդուածը, Զիթենի ժողովածու էջ 141): Իսկ երկրորդ դասաւորութիւնը (կամաւորական բանակների դրօշակը), վերցրել է ծիածանի գլխաւոր գոյներից: Մեր գրօշակը Աստուած է տուել, ասում է Ալիշանը, այն օրից երբ Մասիսի գագաթին, Նոյի տապանի վրայ ծագել է ծիածանը:

Նոր Հայկական կառավարութիւնը անշուշտ տեսնելով թէ չատ անհրմն են Ալիշանի ենթադրութիւնները, ժամանակ է երկու դասաւորութիւններն էլ, ընդունել և Ռուբինեանց թագաւորութեան վերջին օրգանի գոյները, այն է՝ կարմիր, կապոյտ, դեղին:

Հ. Ա.

ԵՐԳԻՄԱԿԱՆ

ԼՈՒՐՋ ԱՌԱՋԱՐԿ
ԱԶԳԵՐՈՒ ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԵԱՆ

Հակառակ Հունվրի գործնական պատգամաւորներուն, հակառակ ընկ. Սազեանի տնտեսագիտական յօդուածներուն, հակառակ Մաքսոնալտի առաջարկներուն, հակառակ համաշխարհային ճառատղութիւններու աշխատանքներուն, դեռ էրիզր չմեզացաւ, ընդհակառակը ալ աւելի սառակացաւ, ու եթէ այսպէս չարունակուի, որուն կասկած չը կայ, կը վախնամ որ մեր ազգային մեքենան, որ ալ քամիրաք չի վերցներ, գործէլ դադրի, որ բոլոր ամուրները, վերջնական կերպով հրաժարին ամուսնանալէ — արդէն զիրենք առնող ալ չըլլար— որ բոլոր հոգաբարձուները պարտական մնան ազգին, փոխանակ ազգը իրենց պարտական մնալու, որ օթել Լիւքսի վարի յարկը փակուի, որ գուլպայի վաճառականները ուրիշ գործ ձեռնարկեն, գուլպայ հագնող չը մնայուն համար, որ բոլոր պարմ. ուհեցողները և բոլոր անպարտաճանչները իրենց ականջները, ո՛չ թէ փակեն ընդոստնոյն, այլ քունելի պէս լայն բանան, որ ով ինչ ըսէ, մէկ կողմէն մտնէ միւս կողմէն դուրս ելնէ:

Ւրիգին վերջ տալու համար ընկ. Սազեան և իր հետ բոլոր երեւելի մարդիկ չատ մը ձեւեր ցոյց տուած են, օրինակ՝ ըսած են Թող բոլոր ազգեր պօլչևիկ դառնան, որ կարօտութեան վարժուած են, Թող բոլոր մեքենաները փչրուին, որ ամէն գործ ձեռքով ըլլայ. ոմանք նոյն իսկ ըսած են, բոլոր կիները Թող գործարաններէն դուրս հանուին և Թող բոլոր այրերը երկուսկան կին առնեն — մէկը գեղարուեստական իսկ միւսը աշխատանքի հոգի վրայ:

Այս բոլոր առաջարկներու մէջ, չիտակր եթէ խօսինք, ո՛չ մէկ գործնական բան կը տեսնեմ ես — բացի վերջին առաջարկէն— ւ Աւելի լաւ պիտի չըլլար եթէ մենք ընդունուած կարգերը հինովին փոխէինք: Մինչև հիմա այս աշխարհը այր մարդիք կառավարած են ու ո՛չ ոք խիտ տեսած է, ամէն օր կռիւ, ծեծ, ժողով, ճառ ու տակէն բան չելլեր, ժամանակ մ՝ալ կառավարելու իրաւունքը ձգենք կիներուն. նայինք ինչ պիտի ըլլայ. ես անձնապէս վստահ եմ որ անոնք աւելի լաւ պիտի կառավարեն աշխարհը քան այրերը:

Նախ, պիւճեհի բաց չեն ունենար, որովհետև ամէն մարդ սիրով պիտի ուզէ աւանելագոյն զոհողութիւնը ընել ատենց համար: Այսօր փաստ է որ բոլոր կանացի միութիւնները պատրաստի դրամագլուխ մը ունին. օրինակ Գէյրութի եկեղեցասէր Տիկնանց Միութիւնը նաև Գեղարուեստասիրացը...

Յետոյ, մէկ անգամէն կը վերջանան բազմաթիւ ժողովները, զինաթափութեան կամ զինամթերքման, որովհետև կիները... բացատրութիւնները յարգելով, խաղաղասէր են ի բնէ. ու եթէ հարկադրուին կռիւ ալ ընելու զէնքի կամ զինամթերքի պէտքը չունին. բոլորս ալ գիտենք որ անոնք իրարու մազր, քաշելով կը գոհանան, որով պատերազմները կը վերջանան, և թնդանօթի դարը պատմութեան կ՝անցնի, ու կ՝սկսի դարը՝ խաղաղութեան, երջանկութեան և բարեմասնաւէտ... փուտրային:

ՄԻՀՐԱՆ ԹՈՒՐԻԿԵԱՆ

ՀԱՅԿ. ԿԵԱՆՔ
ՓԱԿՈՒՄ ՄԻԼԱՆՈՅԻ ՄԽԻԹԱՐԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆԻՆ

Միլանուէն կը գրեն.—

Գաղաթիս Մխիթարեան վարժարանը փակեց իր դուռները եւ Հ. Գ. Լազարեան եւ Հ. Ծ. Մարգարեան հրկու հաստակրեալ վարդապետները մեկնեցան վերջնականապէս Միլանոյէն: Մխիթարեան Միաբանութեան այս ցաւալի որոշումը մինչեւ որոշ ասիճան մը կարելի է բացատրել, բայց չի կարելի անտեսել այն ծխուր հետեւանքը որ պիտի ունենայ մեր գաղութին ազգ. կեանքին վրայ:

Համախարհային տնտեսական տագնապը ազդած է նաեւ Միաբանութեան հասոյթներուն վրայ, որոնք կախուած են տեսիլ. Մարմնով՝ աւելի գեր քան բարեկազմ, խոշոր տչքերով՝ իրեն կ՝ընկերանար հայրն ու իր մէկ ուրիշ ազգականը: Ջինւոպատրեց անոր եղբայրակուած խիստ հետապնդումը: Բոպէ մը իսկ իրենց քովէն չէին հեռացներ զայն ինչպէս մայրս ալ ինծի կ՝ընէր:

Այսօր, մինչդեռ Միս Ցունաստանին մայրը եւ միւսիա չեչով մը սկսաւ իր կարգին պատմել իր տպաւորութիւնները:

— Ի՞նչ ըսեմ ձեզի, պարո՛ն, ըսաւ ան յատկանշական չարժուձեւով մը գլուխը օրօրելով: Կարելի չէ նկարագրել այն բոլորը ինչ որ աչքերս տեսան: Ջախ եւ ալ կը քաչկռտէին աղիկները, յանձնախումբի անդամները զանոնք ձեռքէ ձեռք կը խլէին, մեծ արճարանները ու զբօսավայրերը կը ասնէին, որպէսզի ճնշօմասիճօն ըլլայ...

— Առոր մէջ գ. Մօրիս ոը Վալէֆր (Ֆուրնալի խմբագիրներէն) մեզաւոր է, մայրիկ, ընդհատեց Օր. Լամպոտան:

— Ջեմ գիտեր թէ ո՞վ է մեղաւորը, բայց տեսածս պէտք է ըսեմ: Մեր օրագրողները ուրի՛չ մարդիկ են, պէտք է գիտնալ ասիկա: Միւսները, տեւաբարկան նպատակներ կը հետապնդեն... Հասկցա՞ք պարո՛ն...

— Կը կարծէ՞ք որ պ. ոը Վալէֆր... — Այո՛, այո՛, չարունակեց մորը Օր. Լամպոտ: գ. ոը Վալէֆր մեզ կը տանէր մէկ զբօսավայրէն միւսը, որովհետեւ զբօսավայրերը կը վճարէին անոնց՝ որ յաճախորդ կը բերէին...

Ողբերգական չեչտ մը կայ Տիկին Լամպոտի խօսքերուն մէջ, երբ ան, մանաւանդ հարցումի մը պատասխանելով կը պատմէ իր ճամբորդութիւնը:

— Ամբողջ 28 օր Թափառեցանք, պարո՛ն: Մեզ ձեռքէ ձեռք կը խլէին, Բայց երբ ընտրութիւնը եղաւ եւ գործը կարգադրուեցաւ Եւրոպացիներու ճայոկով, սկսան լքել գեղեցկուհիները մինչև իսկ զանոնք անօթի ձգելով... կը հակնո՞ք: Մարդիկը իրենց գործը տեսան, իսկ յետոյ գեղեցկուհիները մը նային Ասուծոյ ողորմութեան: Այս բոլորը սթպուած եմ ըսել ապագային համար: Թող նկատի ունենան զանոնք այն բոլոր ծնողքները, որոնք իրենց աղիկները պիտի ղրկեն ուրիշ ընտրութեանց մասնակցելու համար...

— Սփան բնաւ չհաւնեցաւ, ըսաւ Օր. Լամպոտ մորը ընդմիջելով: Հիմա այնքա՜ն ուրախ եմ հայրենիքս վերադառնալով...Աթէ՜նքը և Նորէն Աթէ՜նքը...

Տիկին Լամպոտ կը հաստատէ թէ, ամուսնութեան բազմաթիւ առաջարկներ եղած են իր աղիկան համար:

— Ջուզեցի աղիկս տալ օտարի մը, ըսաւ ան: Ռուս երկրացիի մը ուզեց անոր ձեռքը: Բայց ես մերժեցի: Ուրիշ չատ մը մեծահարուստներ միևնոյն ապացարկը ըրին: Բայց ես չէի կրնար իմ միակ աղիկս օտարներուն տալ: Աւելի լաւ է Ցունաստանի մէջ: Թող պակաս ըլլան օտարները...

«Միս Ցունաստան»ը բնաւ նեղսրտած չի թուիր իր ձախողանքին համար:

ՓՈԼՍԷՆ ՈՋ ՄԷԿ ԵԿԵՂԵՑԱԿԱՆ ԷՋՄԻԱԾԻՆ ՊԻՏԻ ՁԿՐՆԱՅ

ԵՐԹԱԼ

Գոյատեալ թերթերու մէջ կը կարդանք թէ կաթողիկոսական ընտրութեան մասնակցելու հրաւիրուած 4 եպիսկոպոսներ պիտի չկրնան էջմիածին երթալ, դուռի չգոյութեան պատճառաւ: Գաւառիարհ Նարոյեան անձամբ պիտի չկրնայ երթալ եւ պիտի դրկէ փոխանորդ մը:

Նոյն թերթերուն մէջ կը կարդանք, որ կասկածներ կան թէ եկեղեցական ընդհոծողով պիտի չգումարուի եւ պատգամաւորներ պիտի ընտրեն միայն կաթողիկոս: Կ՝ենթադրուի թէ Հայաստանի կառավարութիւնը արգելք դրած է եկեղեցական ընդհ. ժողովի գումարման դէմ:

— Եթէ ընտրութիւնը ինձմէ աւելի գեղեցիկ ըլլար, բան մը պիտի կրնայի սեպ: Հիմա, գոնէ ես ինքզինքէս գոհ եմ: Եթէ ի՞նչ կ՝ուզէք գիտնալ իմ ժպտէք եւ հետեւեալ գաղտնիքը: «Միս Եւրոպա»(Տանը մարքայի գեղեցկուհին), իրրև մրցման հիմ չընդունուեցաւ: Ուրիշ ազեղութիւններ ալ կային...Մասնաւորաբար Ամերիկան ներկայացնող գեղեցկուհիները...Գարո՛ն, այս եղած գեղեցկութեան մրցում մը չէ...Գարգ առնուելիք մը է, բացարձակ առնելիք մը...

Բրչ յետոյ, կառախումբը դէպի Աթէնք տանելու Ցունաստանի գեղեցիկ աղիկը, որ, բոլորովին կարմիր իր ըզգեստին մէջ, չքեղօրէն կը փայլէր: Հիմա, իր ձախողութիւնը, կարծէք զայն աւելի գեղեցկացուցած էր:

կարդացէք եւ Տարածեցէք
«ԱԶԴԱԿ»Ը

ՀԵՏԱՔՐՔԻՐ ԼՈՒՐԵՐ

14 ՏԱՐԵԿԱՆ ԽՄՐԱԳՐՈՒԹԵՏԸ

Աչխարհի ամենէն փոքրիկ լրագրատպետը Փարիզի Հանրի Դ. Լիսէի աշակերտ է որ կը վարէ «Փըթի Լիսէէն» թերթի անօրէնութիւնը: 14 տարեկան պատանի մըն է ան:

Փարիզի թերթերէն մէկը կը պատմէ որ երբ Հերիոյ Ռէ ա'Օրսէյ գնաց իր վարչապետական աթոռը գրաւելու, բազմաթիւ լրագրողներ չրջապատեցին զայն:

Ասոնց մէջ կայ եղեր մէկը. 14 տարեկան պատանի մը որ համարձակ քայլերով առաջ գալով՝ վարչապետէն տեսակցութիւն մը կը խնդրէ:

— Օ՛, դուք ալ լրագրող էք և տեսակցութի՛ւն կը խնդրէք, հարցուցեր է վարչապետը:

— Այո՛, պատասխաներ է պատանին, եւ «Փըթի Լիսէէն» թերթը կը վարեմ:

Ասոր վրայ Հերիօ փոքրիկ լրագրողին փափաքը կատարելու համար առեր է անոր իրեն ներկնցուցած յուշատետրը եւ վրան գրեր է հետեւեալ տողերը.

Սիրելի խմբագրապետ, պաղիւ կ՝ընեմ ձեզ ձեր թերթի պատուական ախտասակիցներուն մէջ դասուելու: Կը ցաւիմ սակայն ըսելու որ իմ երիտասարդութեան տարիներուն յետատակներ միջոցին մէջ քառատած եմ: Կը յիշեմ որ կարդալ-գրել սորվեցայ գիւղական դպրոցի մը մէջ: Այսօր ալ ակնոցներով կրնամ կարդալ, բայց այն օրեն որ հաղարական կեանքի մէջ եմ ներուած, այլեւս գրեթէ մոռցած եմ գրելը:

Հանեցէք ընդունիլ, պարո՛ն խմբագրապետ, յարգանքներուս հատատիքը:

ԷՐԻՕ

ՈՍՏԻԿԱՆ ԲՈՒԹԱԿԸ ԱՆՑԻ՛Ր, ԿԵՑԻ՛Ր

Անճանաչ տեղէ մը փախած բութակ մը հանի մը տարեկան Գէորգիկ Թամբեկեան պողոտային մէկ անկիւնը գետնուղ բարձր ծառի մը վրայ բառերով, գոռ ձայնով սկսած է հրամաններ տալ «կեցի՛ր, անցի՛ր» գոչելով:

Այդ հրամանը լսող իճնճատարժի վարիչներ անմիջապէս կը կեցնեն, եւ ապտած պահակ ոստիկանին կը ցայիչ եւ յեղոյ կատաց կատաց կ՝սկսին յառաջանալ ճիշդ այդ միջոցին «կեցի՛ր» հրամանը կրկին լսելով եղած տեղերնին մնալու կ՝ըսթպուին: Այս կերպով պողոտային վրայ ճարիւրաւոր իճնճատարժեր կը ժողուուին:

Վերջապէս եղելութիւնը կը հասկրցուի: Թուքակր փախցնելու համար թեեւ կը պոռար, բարեր կը ցեսեր, բայց ան տեղէն անգամ չիտարժիր:

Վերջապէս կ՝սթպուին հոսկցներուն լուր տալ, որոնցմէ մին սանդուխ մը բերկրնցնելով կ՝սկսի վեր ելլել: Հազիւ մօտեցած, թուքակր այս անգամ դայիդայնիներ տեղացնելով հայածկցներուն գլխուն, բուիչէ կ՝ազնիւ ու կ՝անհետացայ:

ԷՐԶՐՈՒՄԻ ԱՂԷՏԸ

Թրքական թերթեր կը գրեն

Էրզրումեն տակաւ ցաւալի եւ սոսկալի լուրեր կը հասնին: Վերջին օրերս Էրզրումի օդակայիր տեղացող անձրեւները անդելի ողբերգութիւններու պատճառ եղած են: Անձրեւներէ յառաջ եկած հեղեղներ օտա մը տուներ հիմնայատակ ճանգած են խանութներ խուժող ջուրերը մարդկային 'կորուստներ 'տուած է, ինչպես նաեւ մեծամասնակ ապրանքներ փճացած են: Հեղեղին սոսկութենեն կամուրջներ փլած եւ կամուրջի մը վրայ գտնուղ 25 անձեր կամուրջով միասին կորստած են եւ հազիւ կարելի եղած է ճանի մը հոգի ազատել: Ցրապիզոն հատած լուրերու համաձայն, մարդկային կորուստներու քիւը 50է աւելի է: Նիւթական վնասը դեռ չէ ճշդուած:

ՊԱՏՄՈՒԱԾԻ ՊԱՏՇԻՄԱՆԴՐ

ՈՂՋԱԿԷՋԻ ՀԱՄԲԱՅԷՆ

Գ.

Գեղեցիկ է ժահաւերձ արքան և երիտասարդ իր ոսկեփայլ գանգուրներուն, իր ողորկ մորթին ու սպիտակ պատմուճանին մէջ:

Եւ բանակը, հսկայ հոգեպի մը պէս կը կոչէ. «կեցցէ՛ մեր Արքան»:

Սուրերուն չկահիւնը հեղ մըն ալ կը փոթորկի պատերուն առջեւ, ասպարները հեղ մըն ալ կը սարսռան արծաթէ փայլակներով, և քաղաքը հեղ մըն ալ կ՝արձագանգէ ահարկու հրճուանքով, արքայական մեծ յաղթանակներու գիշերուան մը պէս:

Կարծես արշալոյս մը բլլար. անհամար զանգակատունները կը չողալատին, խաչերը կը փոփոդին, աչտարակներու վերև տարմատար աղաւնիներ կը դարձդարձին, ու ծառերու և այգիներու մթականաչ տերևին միջև, սպիտակ չէնքերը հակայ ծաղիկներու պէս յանկարծ կը բացուին:

Արքային աչքերուն մէջ լոյսերուն տակ մթագնող, բայց անոնց չափ խորունկ ու զօրաւոր ժպիտ մը, վերջին հրճուանքը կը դողդողայ և կը մարի: Ու այն ատեն, զօրագնդերը, հսկայ աչքի մը պէս, մէկէն կը դառնան ու կը յառին ան կէտի մը, որուն կը ակռեին նայուածքները արքային:

Օրերը անցան. սուգը մեղմացաւ հոգիներուն մէջ, ինչպէս արշալոյսին դիմող ամառնային կարճ գիշեր, և առաւօտ մըն ալ, նուագարանները ալիք ալիք ցնծութեամբ, փողոցներու մէջ փառաբանեցին Թագադրութիւնը մեծ արքայորդւոյն, նահիկին հրամանատարը արքայական լանկին:

Ու Թագապակ նոր արքային հրամանով, ամէն գիշեր չորս սուսերամարկ պահակներ կը հակեն լեռնալանջի փակ դրան ղէմ:

Բարակ ածու մը արծաթագոյն մոխիրով կը գծէ կածանը, լեչաքարէ խճաքարերու վրայ և ամառնային գիշերուան մէջ, լոյսնալոյսին տակ այնպէս կը պպղայ, որ առնիքները վրայ պտտող աղիկները, սարսափով կը փակեն աչքերնին: Կոյսերուն յիշատակը դեռ Թարմ է, գիշերուան մշտնջենաւոր ցօղին պէս, ու անոնց պատկերը միշտ անաղարտ աչքերուս մէջ: Ես աղիկները այդ կածանը կոչեցին Ողջակէզի Ճամբայ և ամէն գիշեր իրենց հոգին ինկաւ անոր վրայ, ինչպէս հովը կը բզզտուի գժնիկներու Թաւուտի մը մէջ: Բայց միշտ անձանօթ մնաց անոր խորհուրդը, ու փակ դրան դէմ սիրչ ծփուն:

Այդ խորհուրդը, անհասկնալի և անհաս գանձի մը պէս, արքայէն ժառանգ մնաց իր ժողովուրդին ու գիշերային հովերու հետ Թափահարեց անոր հոգիին չուրջ և իր երկու զաւակներուն սրտին վրայ:

Ու ամէն գիշեր ու ամէն առաւօտ հնչեց ու արձագանգեց օդասլաց կարաւանի մը բաժոժներուն պէս:

Ո՞ւր կը տանէր Ողջակէզի այդ Ճամբան:

Այս հարցումը ամէն գիշեր սարսափով կը փակէր քաղաքացիներուն աչքերը, բայց ամենէն աւելի այս հարցումը ամէն գիշեր երկու արքայորդիները մեծը հիմա. Թագաւոր ու կրտսերը. նորընծաներ հրամանատար, ուղղեցին իրարու, աչք աչքի, յամառօրէն, լո՛ւռ ու խռովուած:

Դ.

— Ո՞վ ջախջախեց հրամանը մեծած Մեծ Արքային, ո՞վ յանդգնեցաւ անարգել անոր վերջին կամքը, ո՞ր արիասիրտը խզեց անոր նուիրական կնիքը, ժահուան կնիքով կրկնապէս ամրափակ:

Այսպէս փսփսացին իրարու քաղաքացիք առաւօտ մը, երբ բարձրացող արեւուն մէջ բացուած տեսան լեռնալանջի մեայլ դուռը: Ներսն մէջ մխրճուած մարմիններով, այդ դուռը վիշապի մը լայնարաց բերանն էր կարծես, որ պիտի լափէր արեւը, լոյսը, դողդոջուն ծառերը ու պիտի իյնար քաղաքին վրայ անտեսանելի թևերով:

Պահակները, սարսափահար ու պապանձած տարուեցան բանտ, ուր ո՛չ մէկ բանտարին ու ո՛չ մէկ պատիժ կրցաւ իրենց լեզուները բանալ:

Միայն Ողջակէզի Ճամբուն վրայ կը տեսնուէին պայտաձև նշաններ, ձիու ոտքերու հետք մը, որ կը կորսուէր գանձին ներս, անյայտ գետնուղի մը առջնորդող:

Քաղաքը վախցաւ անէծքէ ու իրիկունը պալատական դուշակը արքայական սեմին վրայ տեսաւ արիւնոտ նշաններ:

Ծ. Ռ.

(4) (Շար.)

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ ՄԷՋ

ՀԻԹԼԷՐ Կ'ՈՒԶԷ ՄՈՒՍՕԼԻՆԻ ՄԸ ԸԼԼԱԼ

Պէրլին.— Կը հաստատուի թէ պ. Հիթլէր կը տնտչար խաղալ պ. Մուսօլինիի դերը։ Ան նախագահ Հինտէնպուրկէն անցեալ շաբաթ օր պահանջեց խնամպէս վարչապետութեան պաշտօնը եւ այս պահանջը ըրաւ հետեւեալ խօսքերով. «Ես կը պահանջեմ այն պաշտօնը զոր պ. Մուսօլինի ձեռք բերաւ Հռոմի վրայ կատարած իր յարձակումէն ետքը»։

Պաշտօնապէս կը յայտարարուի թէ կառավարութիւնը իր կարելին ի գործ կը դնէ Նացիներուն տալու համար համեմատական բաժին մը կառավարութեան ծոցին մէջ եւ շաբաթ օրուան ժողովին ծախողութիւնը պէտք է որ վերագրուի պ. Հիթլէրի եւ կուսակիցներուն։

Կառավարութիւնը կը յեղաշրջի դէպի ձախակողմ

Պէրլին.— Գերմանական կառավարութիւնը կացութեան տէրը ձեաց շաբաթ օրուան խօսակցութիւններէն յետոյ բայց նուազցաւ խորհրդարանական հողի վրայ գործելու իր ազատութիւնը։

Ամէն պարագայի տակ կը տեսնուի թէ բանակցութիւններէն ի վեր տարօրինակ փոփոխութիւն մը առաջ եկաւ կացութեան մէջ։ Մինչեւ շաբաթ օրը, դահլիճը բաց պայքարի մէջ էր ծախակողմեան կուսակցութիւններու եւ կեդրոնի հետ եւ անիկա որոշ աստիճանով կը ներկայացներ ազակողմեան քօալիսիոնը։ Կուսակցութիւններու պայքարէն վեր կենալով, անիկա կ'օգտուէր հիթլէրեաններու ներողամտութենէն եւ գերմանական ազգ. կուսակցութեան աջակցութենէն։

Այսօր բոլորովին տարբեր է խնդիրը եւ նացիներու պետին հետ յարաբերութիւնը խզելէն ի վեր կառավարութիւնը երեւան կուգայ իբրեւ մերձեցած ծախակողմին։

Գերման-Ռուսական առեւտրական փոխ-յարաբերութիւններ

Լոնտոն.— «Ճէնանշըլ Թայմզ» ուշադրութիւն կը հրաւիրէ Գերմանիոյ եւ Ռուսիոյ մէջ առեւտրական փոխանակութիւններուն հետզհետէ կարեւորութիւն ստանալուն վրայ։

1932ին առաջին վեց ամիսներու միջոցին Ռուսիան եղաւ Գերմանիոյ գլխաւոր լաւագոյն յաճախորդը։

Ներկայ կարեւորութիւն կը տրուի ամէն տարի Քէօնիկսպէրկի մէջ կազմակերպուած տնտեսահաւաքին ուր ցուցադրուած կըլլան Բրուսիոյ հողագործական զանազան արտադրութիւնները։

Սպանիական կառավարութիւնը կը շարունակէ իր յաղթանակը

Մատրիտ.— Երկրագործական նախարարը օրինագիծ մը պիտի ներկայացնէ որուն համաձայն վերջին դատավարութեան մէջ մատ ունեցող միապետական կանոններուն ստացուածքները պիտի գրաւուին առանց փոխարինութեան։

Մինչեւ հիմա ձերբակալուած զօրավարներուն եւ սպաներուն թիւն է 60 հոգի։ Կառավարութիւնը կը շարունակէ իրենց պաշտօնէն հանելու բազմաթիւ զօրավարներ։ Զօր. Քապանէլլաս Թողուց քաղաքային պահակազօրքին ընդհանօրէնութիւնը։ Հրովարտակով մը ջնջուեցաւ Բարապինէի զինուորներուն տրուած օրէնութիւնը զոր ստանձնած էր Զօր. Սանհուրխօ։

Անդորրութիւնը հաստատուած

Մատրիտ.— Սէվիլլայէն ստացուած հեռագիրներ կը տեղեկացնեն թէ կացութիւնը իր սովորական վիճակը ստացած է հոն։

Ինչո՞ւ համար ձախողեցաւ ապստամբական շարժումը

Մատրիտ.— Քննութիւնը կարելիութիւն տուաւ հաստատելու թէ Սան-Ճուրճօյի վերջին շարժումը՝ որ ձախողեցաւ այնքան ողորմելի կերպով, բազում ամիսներէ ի վեր պատրաստուած էր զինուորականներու կողմէ։ Սակայն պետ մը կը պակսէր այս շարժման։

Օգոստոս ամսոյ առաջին օրերուն մէջ ժողով մը գումարուեցաւ Պիարիցի մէջ որուն ընթացքին որոշուեցաւ առանց յապաղման ծեռնարկել շարժման։ Որոշ չափով ճնշուած մը բանեցուած է Զօր. Սան-Ճուրճօյի վրան զայն համոզելու համար որ անցնի շարժման գլուխը։

ԿԱՍԿԱԾԻ ՏԱԿ

Բարիզ.— Մատրիտէն կը հաղորդուի թէ Սէվիլլայի հարուստ վաճառական պ. Ճուան Մար՝ որ մաս ունեցած էր անգամ մը ծախախոհ ժենաչնարհի խնդրին մէջ, կասկածի տակ է թէ նիւթապէս օգնած ըլլայ սպանիական վերջին շարժման։

Քննութիւն մը բացուած է արդէն իրեն դէմ։

Համակրութեան հոսանք մը առաջ եկած է ի նպաստ Զօր. Սան-Ճուրճօյի որմէ հետէ որ հաստատուած ըլլայ Խուենցա թէ Զօրավարի շարժումը ուղղուած էր ներկայ կառավարութեան դէմ եւ ոչ թէ հանրապետական ռէժիմի դէմ։

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ ՅՈՒՆԱՍՏԱՆԻ ՄԷՋ

Պ. Վէնիզէլոս չի հրաժարիր, բայց կը խորհի փոփոխութիւն մտցնել ազնուականական մէջ

Աթէնք.— Պ. Վէնիզէլոսի եւ պ. Ջայիմիսի միջեւ տեղի ունեցող տեսակցութիւն մը հաստատեց թէ կատարեալ համաձայնութիւն մը գոյութիւն ունի իրենց մէջ կացութեան մասին։

Պ. Վէնիզէլոս լրագրողներուն յայտարարեց թէ ինքը հրաժարիլ չի խորհիր։ Երկիրը սովորական կերպով կ'ընթանայ դէպի ընտրութիւնները։

Աթէնք.— Պ. Վէնիզէլոս յայտարարեց ժողովին թէ ինքը ժառդրած է սահմանադրութեան մէջ փոփոխութիւն մտցնել, բոլոր կուսակցութիւններու համաձայնութեամբ, այնպէս որ կարելի ըլլայ օրինական հողի վրայ հետապնդել ռէժիմի փոփոխութիւնը, եթէ ժողովրդային կուսակցութեան հավաղումները յանձն առնէ վեց տարուան մէջոցին չյարուցանել ռէժիմի խնդիրը։

Լրտեսներու ձերբակալութիւն Ֆրանսայի մէջ

Նիս.— Ոստիկանութիւնը Բէյրաք վայի մէջ երեւան հանեց լրտեսութեան խնդիր մը. անիկա ձերբակալեց ալպեան որսորդաց խումբին պատկանող գինուորական մէկուն եւ իտալացի գործաւոր մը, որոնք օտարներու տուած էին շատ կարեւոր տեղեկութիւններ։

ՀԱՄԱՇԽԱՐՀԱՅԻՆ ՀՐԷԱԿԱՆ ՀԱՄԱԺՈՂՈՎ ՄԸ

Ժընեւ.— Աշխարհի վրայ գանուող բոլոր հրեաներու կացութեան մասին խորհրդակցութիւն պիտի կատարուի համաշխարհային հրէական համաժողովին մէջ որուն աշխատանքներուն բացումը կատարուած է ամերիկացի հրեաներուն համաժողովարին նախագահ պ. Գլէնար Տօյլի կողմէ, ի ներկայութեան տասն եւ ութը երկիրներու ներկայացուցիչներուն։

Նիւ—Եօրքի խանամատպետ ՍՔէֆըր Ուայզ խօսեցաւ բացման ճառը։ Անիկա առաջադրեց համաշխարհային հրէական միացեալ համագումարի մը հրաւիրուիլը որը պիտի կազմէ հրէական միացեալ ծրագրի մը հիմը։ Ան չեշտեց թէ համաժողովին ամենակարեւոր գործերէն մէկը պիտի լինի այս մասին որոշում մը տալը։

(Լուրեր տես երկրորդ էջ)

ՏԵՂԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԱԶԳԱՅՆԱԿԱՆՆԵՐԸ ԴԱՐՁԵԼ ՍԿՍԱՆ...

ՌՈՒԲ ՄԸ ԿԸ ՊԱՅԹԻ ՊԱՊԷԼՃԱՐԱՃԻ ՈՍՏԻԿԱՆԱՏԱՆ ՄԷՋ

Անցեալ շաբաթ իրիկուն ժամը 9ին, ուժմբ մը պայթած է Հալէպ, Պապ էլ Ֆարաճի *քարաքոլ*ի տեղին մէջ։

Այս տգեղ տարբը տղիւնին է կ'երեւի ազգայնական պարագլուխ Հանաճօ պէյի կոչին, որ պատճառ եղաւ վերջերս Հռոմի արիւնալի միջադէպերուն։

Արդարեւ Հանաճօ պէյ յայտարարած էր Հալէպի մեծ մզկիթին մէջ հաւաքուած ամբոխին. «Անոնք որ դար ու բառդ առաջ ճանդեցին Պասքիր. կանգնեցին մեր գլխուն վրայ նոր Պասքիյ մը, Պապ էլ Ֆարաճի մէջ, ուր կը բզխտուին ճնճուղներու եւ անմեղներու մարմիններ»։

Պապ էլ Ֆարաճի *քարաքոլ*ը Պասքիյ մըն է։

Քանդեցէ՛ք զայն ուրեմն, մեռածներ են կարգ մը ծայրահեղներ։

Բայց կառավարութիւնը պէտք է ծարժի վերջ մը տալու համար այս սանձարձակ յիմարութիւններուն, որոնցմէ որ մը կրնան ադեալի հետեւանքներ ունենալ։

Պայթիւնի վայրին մօտ գտնուած ուժմբակի կողմերը մասնագէտ ճննիչներու ձեռքին մէջ կրնան երեւան հանել անոր բաղադրութիւնն ու զայն պատրաստող ոճրագործներ։

ԳԱՅՄԱՔԱՄՆԵՐՈՒ ՓՈՓՈԽՈՒԹԻՒՆ

Երէկ հրատարակուեցաւ Նախագահական որոշմանագիր մը, որով փոփոխութիւններ կ'ըլլան կառավարական պատասխանատուներու եւ մասնաւորաբար *գայմաքամ*ներուն մէջ։

Այս փոփոխութիւններ մեծ նշանակութիւն ունին, նկատելով որ Լիբանանի բնակչութեան նախօրեակի մը մէջ կ'ապրի եւ գայմաքամները կարեւոր դեր մը կը խաղան բնակիչներ որոշ ուղղութեամբ առաջնորդելու ասխատանքին մէջ։

ՀԱՆԱՆՕ ՊԷՅ ԳՐԸՔ ԽԱՆԻ ՄԷՋ

Ծանօթ ազգայնական պարագլուխ Իպրահիմ պէյ Հանաճօ Գրբէ խան գացած է դաս բանալու համար Հասիթի Ասիրէթի կարգ մը պետերուն դէմ, որոնք իրենց ոչխարի հօտերը արածելու բերած են իր արօտավայրերու վրայ։

ՑՈՐԵՆԻ ՄԱՔՍԱՏՈՒՐՔԸ ԲԱՐՁՐԱՑԱԾ

Ցորենի յանձնախումբին պահանջին վրայ Բարձր Քօմիսէրութիւնը որոշած է կրկնապատկել արտասահմանէն ներմուծուած ալիւրի եւ ցորենի մաքսատուրքը։

Ցեղ այսու 100ին 80 պիէ գանձուի ալիւրէն եւ 50 ցորենէն։

Այս որոշումը ետուած է ներկայ կացութիւնը նկատի առնելու եւ երկրագործներ օգտ մրցակցութեան դէմ պատսպարելու համար։

ԳՈՂՈՒԹԻՒՆ ՀԱՅՈՒ ՄԸ ՏԱՆ ՄԷՋ

Անձանօթ մը մեծելով Տիգրան Գամբոլեանի բնակարանը, ձմեռնի, կը գողնայ 15 ոսկիի արժէքով գոհարեղէններ։

Քննութիւն բացուած է։

25,000 ՖՐԱՆՔԻ ԳՈՂՈՒԹԻՒՆ ՄԸ ՊԷՅՐՈՒԹԻ ՄԷՋ

Հատասրի ոստիկանութեան ղեկավար Պ. Գոսէ իր քաղի ոստիկանութեան իմացուցեր է որ անծանօթներ իր բացակայութեան բնակարանէն ներս մտնելով գողցած են 25,000 Ֆրանկի արժէքով ոսկեղէններ ու գոհարեղէններ։

ՈՍՏԱՅՆԱՆԿՆԵՐՈՒԻ ԳՈՐԾԱԴՈՒԼԸ ՎԵՐՋԱՑԱԾ ՀԱԼԷՊԻ ՄԷՋ

ՀԱՅ ՀԱՄԱՅՆԱՎԱՐՆԵՐՈՒ ԶԵՐԲԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆԸ

Ճաբռնական մեծախմբերու մասնաւորին բարձրացման հետեւանքով Հալէպի հիւսուածեղէնի գործարաններ սկրսած են ոստիկանի, ու վերջ ետած են իրենց գործադուլին։

Այս գործադուլը, որ տեւեց բաւական երկար միջոց մը, գործունէութեան դադար մը եղաւ համայնավարներուն համար։

Անոնք իւրաքանչիւր օր նոր բռնութիւններով փորձեցին գրգռել ասխատաւորները եւ գանձեր մղել մեծ հասատութիւններու եւ Եւրոպական բնկերութիւններու դէմ։

Կառավարութիւնը բոլորովին անտարբեր չմնաց անոնց ծարժումին հանդէպ։ Զերբակալեց կարգ մը պոլսեցիկ պարագլուխներ, որոնց մէջ կան, ինչպես կը հաղորդէ Հալէպի արաբ մամուլը, հանի մը անբարձալի հայեր ու Անհրէա Զէհի էլ Աֆիունի անուն ծանօթ համայնավար, որ Սիւրիայէն անմիջապէս մեկնելու հրահանգ ստացած է։

ՔԻՒՐՔ ՁԻՆՈՒՈՐՆԵՐ ԿԸ ԿՈՂՈՊՏԷՆ ՍԻՒՐԻԱՑԻ ՀՈՎԻՒ ՄԸ

Հասան Քիզ անուն սիւրիացի հովիւ մը երբ իր հօտը կ'արածեր Մէյտան Էքպէզի հիւսուածեղէնի գործարանները սկրսած են ասխատանքի, ու վերջ ետած են իրենց գործադուլին։

Այս գործադուլը, որ տեւեց բաւական երկար միջոց մը, գործունէութեան դադար մը եղաւ համայնավարներուն համար։

Անոնք իւրաքանչիւր օր նոր բռնութիւններով փորձեցին գրգռել ասխատաւորները եւ գանձեր մղել մեծ հասատութիւններու եւ Եւրոպական բնկերութիւններու դէմ։

Կառավարութիւնը բոլորովին անտարբեր չմնաց անոնց ծարժումին հանդէպ։ Զերբակալեց կարգ մը պոլսեցիկ պարագլուխներ, որոնց մէջ կան, ինչպես կը հաղորդէ Հալէպի արաբ մամուլը, հանի մը անբարձալի հայեր ու Անհրէա Զէհի էլ Աֆիունի անուն ծանօթ համայնավար, որ Սիւրիայէն անմիջապէս մեկնելու հրահանգ ստացած է։

ՔԻՒՐՔ ՁԻՆՈՒՈՐՆԵՐ ԿԸ ԿՈՂՈՊՏԷՆ ՍԻՒՐԻԱՑԻ ՀՈՎԻՒ ՄԸ

Հասան Քիզ անուն սիւրիացի հովիւ մը երբ իր հօտը կ'արածեր Մէյտան Էքպէզի հիւսուածեղէնի գործարաններ սկրսած են ոստիկանի, ու վերջ ետած են իրենց գործադուլին։

Այս գործադուլը, որ տեւեց բաւական երկար միջոց մը, գործունէութեան դադար մը եղաւ համայնավարներուն համար։

Անոնք իւրաքանչիւր օր նոր բռնութիւններով փորձեցին գրգռել ասխատաւորները եւ գանձեր մղել մեծ հասատութիւններու եւ Եւրոպական բնկերութիւններու դէմ։

Կառավարութիւնը բոլորովին անտարբեր չմնաց անոնց ծարժումին հանդէպ։ Զերբակալեց կարգ մը պոլսեցիկ պարագլուխներ, որոնց մէջ կան, ինչպես կը հաղորդէ Հալէպի արաբ մամուլը, հանի մը անբարձալի հայեր ու Անհրէա Զէհի էլ Աֆիունի անուն ծանօթ համայնավար, որ Սիւրիայէն անմիջապէս մեկնելու հրահանգ ստացած է։

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ԼԵՌՆԵՐԸ

Լ'Էքլեռ Տիւ Նուռ կը գրէ.

Շնորհիւ յորդահոս գործունէութեան մը եւ յիսուն օրուան յարաբեր ճիգի մը ելեւմտական նախարար բարձրացուց մեր նախահաշիւին բացը մէկուկէս միլիոն ոսկիէն 3 կամ 4 միլիոնի։

Ասիկա անցարակոյս օճեղ արդիւնք մըն է եւ փառահեղօրէն կը պսակէ ձեմիլ պէյ Մարտամի գործը։

Բայց գլխու պօղոյս պատճառող անկումով մը գարիվարին ամենացաւոտոր իջուելէ յետոյ պէյր որ կը ճգնի մեզ սմանչացնել իր հաւատարակօտողի տագնդով հիմա կը փորձէ օգտուիլ։

Պէյր իճճիրեճ կը հարցնէ. իսկականին մէջ խնդիրը ինչի՞ մէջ կը կայանայ։ Քանի մը միլիոն գծելո՞ւ։ Փէօ՞ն։

*Էքօ Տը Տաժօ*ի եւ*էիկո* ճիւ Նոռդի մարդիկր ցակաւին չեն ճանչնար ինծի։ (Ուալլահ էլ Ագիմ,) անոնք պիտի տեսնեն այն ինչ որ պիտի տեսնեն։

Արդարեւ մենք կրնանք իճգիճճիս գոհացած նկատել։

Մենք տեսանք...

Մենք տեսանք Զոյգ պէյին գոչի հարուածով մը հանրային օգնութեանց ճախանաշիւր ջնչելը։

Մենք խնայողութիւններ կը պահանջէինք։ Ահաւասիկ հատ մը, եւ կարեւորներէն, ինչի որ մէկ անգամէն միլիոն մը կը օօսափի։

Այսպէս ուրեմն երբ գրեթէ երկրագունդի բոլոր պետութիւններ կը սեղմեն նոր ասխատանքներ զբաղեցնելու համար անգործներ, պէյը կը յաջողի կարել փոխադրութեան միջոցներ, անհրաժեշտ ճարտարարուեստին, վաճառականութեան ինչպէս նաեւ երկրագործութեան, եւ ճամբել օտներու պէս հազարաւոր գործաւորներ։

Արդ՝ երբ մենք կրնանք գինք գրկել ինչպէս մեր նախնիք հաղորդակցական ուղիներէն, սալայատակին վրայ նետուած գործաւորներ պիտի հրաժարի՞ն ուտելէ

ՍԻՒՐԻՈՅ ԿՐԹԱԿԱՆ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ ԳՈՐԾՈՒՆԷՈՒԹԻՒՆԸ

Երբ ուսուցիչներ ու ասակերտներ կը հանգստանան ամառնոցներուն մէջ, Կրթական Նախարար արձակուրդի օրերուն արտակարգօրէն բեղուն գործունէութիւն մը ցոյց կուտայ իր մարզին մէջ։

Անխոնջ ու համբաս ասխատանքով մը կրթական նախարար յաջողած է 20,000 ս.ո.ի յատելեալ վարկ մը ձեռք ձգել յառաջիկայ տարի նոր դպրոցներ բանալու համար։

Այս գումարէն մաս մըն ալ պիտի ծառայէ յատելումներ ընելու, կարգ մը ուսուցիչներու—անուոս ազգայնական,—ամսաթոշակներուն վրայ։

Կ'երեւի թէ նոր Հանրապետութեան մէջ հանրային դասատարակութիւնն ու անոր մասկներ մասնաւոր խնամքի առարկան կը դառնան անցեալ տարուան կրթական ճակատներուն վրայ մատնանշած անյաջողութիւններէն յետոյ։

Ռասլան փաշայի յաջողութիւնը բերելու ուրախութիւն պատճառ «Ահրար»ի որ կիրակի տակաւին կը գրէր.

«Կը մաղթենք որ Նախարարութիւնը բարելաւէ Հանրային Կրթութիւնը, որ դարձեր է կատակերգութիւն մը եւ երկրի ծիծաղը»։

ԵՐԻՏԱՍԱՐԴ ՄԸ ԻՐ ՔՈՅՐԸ ԿԸ ՍՊԱՆՆԷ ԴԱՄԱՍԿՈՍԻ ՄԷՋ

Դամասկոսի Մէյտան թաղի բնակիչներէն հասարակաց հրապարակ մը, ձեմիլ Սալեհ Շէյպան տեսնելով որ իր հոյրը Նուռա, 26 տարու կին մը, ամուսնացած Լութֆի անուն մարդու մը հետ, իր ամուսնական յարկր ձգելով իրենց տունը եկած է, օտա կր յուզուի եւ կ'ուզէ անպայմանատոր պատճառ հասկնալ։ Նոտ կր հարցաքննէ իր հոյրը բայց չի յաջողիր գաղտնիքին թափանցել։ Ու մը վերջապես իր բարեկամական օրգանակներէն կ'իմանայ որ իր հոյրը սիրահար մը ունի, եւ ամէն օր կր տեսակցի անոր հետ։ Անոր վրայ կ'արգիլէ անոր տունէն դուրս ելլելը։ Բայց ան հաջողեցաւ իր սիրահարին ամուսնութեան առաջարկի խոսոտումնէ, կր փախչի տունէն ու կր հաստատուի անոր մօտ։

Ձեմիլ իր հրոջ այս րնթացքր կր նկատէ րնտանեկան տոտ մր եւ իր անունը մաքուր պահելու համար կ'երթայ անոր մօտ, իր սիրահարին տունր, դատոյնի հարուածով մր կր սպաննէ զայն ու յետոյ իճճութեամբ կր յանձնուի ոստիկանութեան։

ՀԱՄԱՅՆԱՎԱՐԱԿԱՆ ԲՈՒՐԺԻԿՆԵՐ

Անցեալ շաբաթ Գէյրութի եւ Լիբանանի համայնավարներ մէկէ աւելի անգամներ ժողովներ գումարեցին կիրակի մեծ ցոյցեր կատարելու համար։ Անոնք պատրաստեցին նաեւ բուրժիկներ, որոնցմով կր հրաւիրէին ասխատաւորները, որ պօյքոթի ենթարկեն բոլոր օտար բնկերութիւններ եւ մասնաւորաբար օդակառքի D.H.P. բնկերութիւնը։

Ոստիկանութիւնը նախապէս լուր առած րլլալով կանխազգուշական միջոցներ ձեռք առաւ եւ գրուխց ամէն տեսակ ցոյց եւ գրաւեց այն բուրժիկներ որ համայնավարներ կր բաժնէին։

Բուրժիկներէն մաս մր փօսթով ղրկուած են Զահլէ ու Թրիբոլի։

ԹԵՐԹԻ ԿԱԽԱԿԱՑՈՒՄ

Ժամանակին իբրեւ համայնավար աշխատած Սուլեման Նազգէի խմբագրած թերթր, *Էլ Մաչար*, օտար բնկերութիւններուն եւ մասնաւորաբար օդակառքի D.H.P. բնկերութեան դէմ գրգռիչ յօդուածներ հրատարակած րլլալուն համար, անոնց ժամանակով կախակայուեցաւ։

ՍԱԿԱՐԱՆ ՊԷՏՐՈՒԹԻ

18 ՕԳՈՍՏՈՍ 1932

	Ս. Ֆ.
Եգիպտ. բրաքտ.	454
Անգլիկ. »	453
Տօլար »	126.50
Թրքական »	59.75
Գաճ Օթթօման	135
Իտալական Լիր 100	645
Ունեական Տրախմի 100	85
Անգլ. ոսկի	607
Ֆրանս. »	486
Օսման. »	549.50
Արծաթ մէճիտ	2
Դրեթի Թօնս. Ա. Ֆ.	532.50
» » Բ. »	294
» » Կ. »	282

Մէճիտիէան եղբարք Լիմ Թօսբ
Թէլէֆօն՝ 5-19

Էէյտի Իզապէլ ի՞նչ վիճակի մէջ էր։

Ելեւակայեցէք ազնուական եւ փարիզեան տիկին մը որ կորնցուցած է իր դիրքն ու պատիւը ահա Իզապէլ ճիշդ այդ վիճակի մէջ էր։ Իր տունը ձգելէ իվեր վայրկեան մ'իսկ հանգիստ ու երջանիկ չէր զգացեր ինքզինքը։ Բարկութեան նոպայի մը մէջ կոյր զգոյրեան առաջին քայլը նետելուն պէս այդ իպլիսի խոստացած վարպետ անելիք եզ սասափելի խորհրդաւոր մը զբաղեցուցած էր, որմէ դուրս գալ կարելի չէր։ Ներսէն անբացատրելի զղջում մը ծայր տուաւ եւ պատեց ամբողջ մարմինը։

Ո՛վ այս պատմութիւնը ընթերցող բարեկամ, կին եղիր թէ մարդ ով ալ ըլլաս տարբերութիւն չ'ըներ, եթէ երբեք տունդ ձգելու փորձութեան մէջ իյնաս, գիտցած եղիր որ վախճանդ այս պիտի ըլլայ։ Ամուսնացական կեանքիդ փորձութիւնները ինչ որ ալ ըլլան, անոնք որքան ալ մեծ եւ անհանգուրժելի երեւան քեզի, որոշէ հանդուրժել եւ համակերպիլ անոնց։ Մուննկի գալով ամենց հանդուրժելու համար ուժ ու համբերութիւն խընդրիր։ Աղօթէ եւ սպասէ եւ քեզ այդ քայլը առնելու մղող սատանային դիմադրելու համար ուժ խնդրէ։ Անոնգ, արժանապատուութիւնդ եւ խիղճդ քանդելու եւ փըճացնելու տեղ մինչեւ մահուան տակացիր, որովհետեւ միեւ պարագան մահէն աւելի գէշ է։ Ամուսինը, արտաստորները, պատիւը, տունը եւ ամէն բան զոհեց, Ատոծոյ հանդէպ ունեցած պարտաւորութիւնները կոխկրտեց հրամաններ ոտնակոխեց։ Ինչո՞ւ, Ֆրանսիս Էէվիսընի պէս գաղանի մը համար։ Բայց երբ առաջին քայլը առաւ եւ այլեւս վերադարձ անկարելի եղաւ զղջաց։ Ահաժամպէս ուրախութիւն եւ խենթութիւն զղալ կարծած առաջին օրերն իսկ, անոր խիղճը ծանր լուծի տակ մըտած էր եւ գիտցած էր որ այդ մարդուն հետ ապրելով

Ամէն բան կարգադրուած էր եւ այլեւս Իզապէլի բոլոր յարաբերութիւնները Ռարլայլի հետ վերջացած էին։ Էէվիսրն նամակը ծալլեց եւ գրպանը դրաւ։

— Ի՞նչ լուր կայ, հարցուց Իզապէլ։

— Ի՛նչ լուր պիտի ըլլայ։

— Ամուսնալուծման լուրը ըսել կուզեմ։

Էէվիսրն ծաղրական չեշտով մը խնդաց եւ այնպէս հանկցուց թէ ամուսնալուծումը դեռ երկար ժամանակի կը կարօտի։

Բացաւ երկրորդ նամակը որուն մէջ հետեւեալը գըրուած էր։

Ն. Վսեմութիւն Սըր Էէվիսրն

Մեր այսօրուան բուռկիրը Զեզի ղրկելէ վերջ, Սըր Փիթըր Էէվիսընի մահուան լուրը առիթ։ Ան բժշկուելու համար Լոնտոն եկած էր, ուր այսօր կես օրէ վերջ աւանդեց իր հոգին։ Ձեր ժառանգած տիտղոսին եւ հարստութեան համար Զեզ կը շնորհաւորենք եւ հիմա Անգլիա՞ գալու ճնարաւորութիւն չունիք պէտք եղած պատասխանական գործողութիւնները կատարելու համար կը յայտնենք մեր պատրաստակամութիւնը եւ կ'սպասենք Ձեր հրամանին։

(ստոր.) ՄՕՍ եւ ԿԻԼՔՊ

Էէվիսրն նամակը բացուած վիճակի մէջ նետեց սեղանին վրայ եւ ըսաւ.

— Վերջա՞պէս...

— Ամուսնալուծման վճիռ տրուած է, չէ՞, ըսաւ Իզապէլ անհամբեր։

Էէվիսրն լուռութիւն պահեց։

— Կարտօնէ՞ք որ կարդամ նամակը։

— Հո՛ն ինչո՞ւ նետեցի։

— Գանի մը օր առաջ ալ ս'զանին վրայ նամակ մը ձգած էիր, և երբ զայն ձեռքս առի զայն կարդալու համար հայհոյեցիր, Գաբաան Էէվիսրն։

Տպագ. վարտանեան ազգ. տպարանատիրոջ տպարանին։
Թարգմ.— Բացառութեամբ 134 մարտական ռազմավարական տեղեկութիւնները։

ԳԵՐԻՆԵՐՈՒ ԴՐՈՒԹԻՒՆԸ ՊԻՏԻ ՋՆՋՈՒԻ ՀԱՒԱՆԱԲԱՐ ԵԹՈՎՊԻՈՑ ՄԷՋ

*Լոնտոն.— Թ-յվզ իր քրքակիցներէն ժկուն կողմէ եթովպական նոր հրամանագիրներուն մասին գրուած յօդուածի մը մէջ կ'ըսէ թէ Լօրա Գրքոթքընի Ատաթօ—Ապապա կառավարած ալցելութիւնը կարելի է նկատել իբրև նշան մը գերութեան դրութեան ինչման Հապէշիստանի մէջ։ Այս ալցելութիւնը գրգռապատճառ մը եղաւ որ եթովպական կառավարութիւնը յիշեցնէ ուսումնասիրէ գերութեան վերաբերեալ բարդ հարցերը և գործադրութեան գնէ գերի բնակիչներուն ատիճանախնդիրները և գործադրութեան գնէ գերի բնակիչներուն ատիճանախնդիրները, նկատելով որ կան կերպով ձերբազատման վերաբերեալ յատակագիծ, նկատելով որ Լօրա Գրքոթքէն յոյժգած է հաւատալ Ատիս Ապապայի կառավարութեան յոյժգած է հաւատալ Ատիս Ապապայի կառավարութեան ձեռք առնելու համար հարկ եղած միջոցները, և որ կը թուի թէ Թիւնը

AZTAG
JOURNAL QUOTIDIEN ARMÉN.
B. P. 587
BEYROUTH, Liban
Directeur - Propriétaire
HAIG BALIAN

ԳԻՆԵՐԸ
ՍԻՐԻԱ տար. 550, վեցամսեայ 300 ՖՐ.
ՈՐՏԱՀԱՄԱ. տարի 7, վեցամսեայ 4 տոլար

ԱԶԴԱԿ

ՕՐԱԹԵՐԹ
ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԳԻՏԱԿԱՆ

ازتـــاك
جريدة سياسية ادبية اقتصادية حرة

ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ ՕԳՈՍՏՈՍ 23 1932
ԳԻՆԸ ՄԷՏ ՀԱՏԸ 2.50 Ս.Դ.

Ջ. ՏԱՐԻ | Ամեն առաւոտ պէտք է բերի բերիս ցուրեցիդ հասցէիդ | Ցուրէկ — Խմբագիր՝ ՀԱՅԿ ՊԱԼԵԱՆ | Չհրատարակուած ձեռագիրները չեն վերադարձուիր | Թիւ 126 (703)

ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ ՄԷՋ

ՌԱՅԽՍԹԱԿԸ ՀՐԱՒԻՐՈՒԱԾ Է ՕԳՈՍՏՈՍ 30Ի ՀԱՄԱՐ

Պերլին.— Ռայխսթագը հրաւիրուեցաւ 1932 Օգոստոս 30ի համար։ Առաջին նիստին նախագահութիւնը պիտի կատարէ 75 տարեկան երէց երեսփոխանուհի Տիկին Ալարա Զէթքին։

Կարճ դադարէ մը յետոյ, նոր նախագահը պիտի ընտրուի Տօքթ Լէօպէի (Ռայխսթագի նախկին նախագահ) պիտի յաջորդէ Նազի մը։

Ծօն Բաբէնի դահլիճը պիտի պարզէ անդորրութեան դէմ պայքարելու վերաբերեալ իր ծրագիրը և պիտի դնէ վստահութեան խնդիրը։

Բոլոր գուշակութիւնները կը հաւաստեն թէ անիկա պիտի տապալուի խոշոր մեծամասնութեամբ մը։

Դահլիճը կ'ուզէ, սակայն, ստիպել խորհրդարանը որ իր պատասխանատուութիւնը ստանձնէ տնտեսական և ելեւմտական վերաշինութեան յատակագիծը մերժելուն համար։ Նոյն իսկ եթէ տապալուի, դահլիճը իշխանութեան գլուխ պիտի ձգայ, այսու ամենայնիւ, թերևս դարձեալ լուծելով խորհրդարանը։

Այսպիսի անել կացութեան մը մէջ, կը ձգայ միայն դիմել Ազգային Ժողովին գումարման, սահմանադրութիւնը վերաքննելու համար։

ԸՆԴՀԱՐՈՒՄՆԵՐ

Պերլին.— Հիթլէրեանք և համայնավարականները ընդհարում ունեցան Պերլինի հիւսիսային արևելեան շրջանին մէջ։ Երկու կողմերը զէնք աթձակեցին իրարու և բազմաթիւ անձեր վիրաւորուեցան։ 28 հիթլէրեաններ և Համայնավարականներ ձերբակալուեցան։

ՀԱՄՊՈՒՐԿԻ ՄԷՋ ՈՍՏԻԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ ԵՐԵԻԱՆ ԿԸ ՀԱՆԷ ԶԷՆՔԵՐ ԵՒ ՌԱԶՄԱՆԻԹԵՐ

Պերլին.— Համպուրկի արուարձաններէն Բինընպէրկ թաղին մէջ կատարուած խուզարկութեանց միջոցին երեսուն հանուեցան բազմաթիւ զէնքեր և ռազմանիւթեր։

Համայնավարականներու կողմէ բնակուած շէնքի մը ոստիկանութիւնը երեսուն հանեց բոլորովին պատրաստ շատ մը ուժանակներ։ Ոստիկանութիւնը տեսաւ որ շէնքի ստորերկրեայ մասը ամրացուած էր և հաւար կանչելու յատուկ սիսթէմ մը հաստատուած էր հոն։

Ուրիշ շէնքի մը ստորերկրեայ մասերուն մէջ ոստիկանութիւնը երեսուն հանեց վառօդի շատ մը պնտուկներ։

Բազմաթիւ ձերբակալութիւններ կատարուեցան։

ՀԻԹԼԷՐ ԵՒ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆԸ

Պերլին.— «Նայնիւէ Ցիւրիխէր Ցայթունկ» թերթին էնթերվիու մը տալով Պ. Հիթլէր յայտարարեց թէ ինքը որոշած է շարունակել կառավարութեան հանդէպ ընդդիմադրի իր ներկայ ընթացքը։

Պուրպօնի կեղծ Էտկար իշխանին սպանութիւնը

Փարիզ.— Սպանիոյ կիսով մը կողմէ սպաննուած Աւստրիոյ Ֆըրանսուա Ժօզէֆ կայսեր բնական զաւակ Էտկար տը Պուրպօնի անձնաւորութիւնը կաւելածի տակ է լրկօրէն։

Իշխանը անծանօթ է Վիէննայի մէջ։ Վիէննայի ոստիկանութիւնը միայն ի ձեռին ունի արկածախնդիր Պուրպօնի մը վերաբերեալ տեղեկութեանց փիշ մը, որ կը փնտռուի Թրիէսթէի իշխանութեանց կողմէ 1922ին գործուած գողութեանց և ղրմաշորթութեանց համար։

Քննութիւնը կը շարունակուի։

Նիս.— կը ծանուցուի թէ Փարիզի մէջ սպաննուած «Պուրպօնի Էտկար իշխանը» ճանչցուած էր Ֆօթ տ'Ազիւրի մէջ որ յաւուկ ոստիկանութիւնը իրմով զբաղեցաւ պատերազմի միջոցին։

Իտալիոյ մէջ ձերբակալուած էր նա, 1916ին, Աւստրիոյ հաշոյն լրտեսութիւն ընելու ամբաստանութեամբ բայց ազատ արձակուեցաւ Սպանիոյ Արքայական պալատականներու միջամտութեան վրայ։

Յետոյ, ան վերադարձաւ Ֆօթ տ'Ազիւր ուր ծանօթ էր իբրեւ արկածախնդիր մը և թողուց չվճարուած մեծաքանակ պարտքեր։

Կօրկուլօֆի Վճռաբեկ Ատեանի մօտ ԿԱՏԱՐԱԾ ԴԻՄՈՒՄԸ ՄԵՐԺՈՒԱԾ

Փարիզ.— Վճռաբեկ Ատեանի տեղեկագիրը խորհրդականը եզրակացուցած է Կօրկուլօֆի վճռաբեկութեան հայց կատարած դիմումին մերժումը։

ՏՕՔԹ. ՔԱԼՄԷԹԻ ՀԱԿԱԹՈՔԱԽՏԱՅԻՆ ՇԻՃՈՒԿԸ ԵՒ ԲԱՍԹԷՕՐԵԱՆ ՀԱՍՏԱՏՈՒԹԻՒՆԸ

Փարիզ.— Բասթէօրեան հաստատութիւնը կարևոր հատոր մը կը հրատարակէ, որ կը պարունակէ 46 տեղեկագիրներ զոր ան ստացած է աշխարհի ամէն կողմէն և որոնք տասը տարի գործածութենէ մը վերջ կ'եզրակացնեն թէ Քալմէթի հակաթոքախտային շիճուկը անվնաս է և մարդկային կազմին կուտայ ակներև դիմադրութեան ոյժ մը թոքախտի վարակման դէմ։

ՆՈՐ ԱՊՏԱՍԱՔՈՒԹԻՒՆ ՄԸ ՊՐԱԶԻԼԻՈՅ ՄԷՋ

Լոնտոն.— Նոր Ապստամբութիւն մը ծագած է Պրազիլիոյ Ռիօ Կրանտէ Նահանգին մէջ։

ՊՕԼԻՎԻԱ-ԲԱՐԱԿՈՒԱՅԱԿԱՆ ՎԷՃԸ

Փարիզ.— Պօլիվիոյ բարիզի դէսպանագիտական ներկայացուցչութիւնը կը յայտնէ թէ Պօլիվիական բանակները իրենց գրաւած դիրքերէն չեն շարժած, համաձայն Պօլիվական կառավարութեան կողմէ Ուաշինկթընի կառավարութեան տրուած հաւաստեաց։

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Գ. էջ)

ԷՋ ՄԸ ՏՒՈՒՐ ԱՆՑԵԱԼԷՆ

ԳԱՐՄԷՆ ՓԱՇԱՅԻ ՄԱՀԸ

1916ի սկիզբը, փայտի հայթայթիչ Պօղիկեան եղբայրք իրենց Մէչեան էքսպէզի գործին վերջ տալով Հալէպ կը փոխադրուին, նոր գործեր ձեռք առնելու մտադրութեամբ։

Գարմէնը կը մնայ մեծ ժամանակ մը եւս Մէչեան էքսպէզ, բայց երբ ան կը լսէ որ յիշեալները Ուրֆա զինուորական փոխադրութեան գործ մը առած էին, օր առաջ կ'ուզէ Հալէպ գալ։ Ժամանակ մը Պօղիկեան եղբայրներուն տունը պահուած մնաց Հալէպի մէջ։ Քանի մը անգամ իր հետ տեսակցելու առիթը ունեցայ գիշերները՝ հակառակ օրերը վտանգին։

Գարնան սկիզբը Ուրֆա—Ձապադյուր զինուորական փոխադրութեան գործին նախնական աշխատանքները կը կատարուէին։

Մայիսի առաւօտ մը, Ա. Պօղիկեանի հետ Հալէպի կայարանէն Թրէնը առնելով, ապահով կ'անցնի Արաք-Բունարի կայարանը և անկէ կառքով կ'երթայ Ուրֆա։

Հալէպ դանուած միջոցիս ան ինձ երկար խօսած էր այն ծրագրի մասին, որ առեներ մը ի վեր իր մտքը կը զբաղեցնէր։ Եւ ահա զուգադիպօրէն Ուրֆա—Ձապադ ջուր ըլլալիք զինուորական փոխադրութեան գործը կուգայ իրականացնել։ Ան ինձ կ'ըսէր թէ «անգամ մը որ Ծարդին ոտք կոխեմ, անկէ անդին միևչև ռուսական բանակր անցնիլը չատ հեշտ բան է, որովհետեւ ճամբանելուն քիչ առ քիչ ծանօթ եմ։ Ես վերջնականապէս որոշած էի Ուրֆայի փոխադրութեան գործին մասնակցիլ, նախ ազատիլ յաճախակի յետապնդումէ՝ որուն ենթարկուած էի Մէչեան էքսպէզի չրջանը և ապա հետևիլ Գարմէնի ծրագրին՝ ընդմիշտ ազատելու կամ մոռնալու համար քանիոր Թիւրքիոյ մէջ կը տիրէր դժոխային դրութիւն, նամանաւանդ հայերու համար։

Դործին թերուժով մեկնած էի Թէլ-Բրիաթ գիւղ, գտնուած ուղերը ճամբայ հանելու, որով Խարմէնի Ուրֆա մեկնելէն առաջ հինգ օր վերջ հազիւ կրցայ երթալ։ Ուրֆա հասած օրս, մեզ հետ աշխատող Զաէէնին հանդիպեցայ, առաջին հարցումս իրենց ապահովութեան մասին եղաւ։ «Մեր դրութիւնը չատ վատ է ըսաւ, քանի որ Մուչէն, Վանէն, Պիթլիսէն, նոր հասած քիւրտ գաղթականներ Գարմէնը կը ճանչնան, երբեմն չուկան մեզ հետապնդելով, թէև դեռ կասկածոտ են։ Հակառակ իմ եւ Պօղիկեանի պնդումին որ ազէկ հեռանայ, բայց ան մտիկ չընէր»։

Անցնելով նեղ փողոցներէ հասանք տուն։ Գարմէնը նրբ զիս տեսաւ, ուրախութենէն ինչ ընելը չէր գիտեր։

«Շատ հանգիստ ենք, մինակ գաղթական քիւրտեր կան, որոնց հետ անցեալին գործ ունեցած եմ», անոնցմէ կը կասկածիմ։ Հոս մեծ յարդութիւններ ձեռք բերած եմ ձեր բարեկամութեան, իմ անունս Նուսուխի էֆէնտի է, ու այդ անունով կը ներկայանամ տեղւոյն Միւթէսարրըֆին փոխադրութեան գործին նկատմամբ ըլլալիք բանակցութեանց համար, զէնք կրելու ալ հրամանատացած եմ, մինչև Ձապադ-ջուր 200 ուղտերուն կարաւանը առաջնորդելու, եթէ Աստուած յաջողէ գործերնիս լաւ է,» ըսաւ։

Երկրորդ օրը, առտուն գրասենեակ գացինք, որ Ուրֆայի կամուրջին մօտ էր։ Տունէն մինչև հոն, մեզի հանգիպող քիւրտերը կասկածոտ նայուածքներ կ'ուղղէին մեզ։ իսկ ան իմ թևէս բռնած կը թելադրէր որ բարձր ձայնով միշտ արաբերէն խօսակցութիւն ընեմ իր հետ, իսկ ան քանի մը անկապ արաբերէն բառերով, իբր թէ ինձ կը պատասխանէր, իրենց կասկածը փարատելու նպատակով։

Հասանք գրասենեակ օրուան գործերն ու հաշիւները կարգի դնելէ վերջ, երեկոյեան տուն վերադարձանք։ Տըրամութիւն մը պատած էր զիս, «իրաս միշտ կը բարեխէր կարծես կը զգայի վտանգը, որ վագրի մը նման կը մօտենար ինձ յօշոտելու...» կը զարմանայի թէ ան ինչպէ՞ս դեռ կը յամառէր մնալ այս անկին մէջ։

Երրորդ օրը դարձեալ չուկայ կ'իջնենք. մեզմէնյն կասկածոտ նայուածքները. իսկ քիչ մը անդին քիւրտ մը մեր եաէէն, Գարմէ՛ն, Գարմէ՛ն, ձայն տուաւ զինք փորձելու մտօք, թէ իր հին պիտի դառնա՞յ։ Իսկ ան բոլորովին հանդարտ «ինձ հետ արաբերէն խօսիր» կ'ըսէր։ Ես նկատել կուտայի մեր դրութեան վտանգաւոր ըլլալը, իսկ ան «կասկած է», կ'ըսէր, «որովհետև ոչ մէկ տեղ իրենց միացէն պիտի անցնէր թէ ես հոս կրնամ ըլլալ»։ Եւ դեռ աւելին, ան կը տեսակցէր քիւրտի մը հետ — որուն քով անգամ մը միասին գացինք — ինձ պատսեց յեղափոխութեան օրերուն երբեմն իր խումբով կ'ապաստաներ այդ քիւրտին տունը, չատ անգամ զէնքերն ալ ի պահ դրնելով։ Բայց ինչ որ առածը կ'ըսէ «մէկ ծաղիկով գարուն չիգար», քանի որ միւս կողմէ բազմաթիւ քիւրտ աղաներ ու աշիրէթապետներ իր ոտներուն կ'ընծայէին։

Այսպէս մենք ալեկոծեալ նաւիմը պէտք կը տատանուէինք ծովի ալիքներուն վրայ։ Ան ոչ մէկ քայլ չէր փորձեր առանց ազատուելու անելիքն, քանի որ իր փափաքած ծրագրին դուռն էր հասած, անկէ նահանջելը դժուար կը թուէր։ Իսկ ես դիտելով վաղահաս վտանգը եւ չկարենալով իր վրայ ազդել, կը զոհէյի իր յամառ գաղափարին, նոյն իսկ ինքզինքս ազատելն ալ նկատի չառնելով։

Անցան մի քանի օրեր ևս։

Առտու մը միասին տունէն ելանք ուրիշ գնելու, երկու ջրդուհիներ մացառ չայկած կը ծախէին։ Ան նկատեց տուաւ որ տունը մոցատի պէտք կայ հաց եփելու համար, գնեց այդ մացառը, և, մենք կ'երթանք, դուն գնուածներդ ըրէ և եկուր, ըսելով քրդուհիներուն հետ գնաց դէպի տուն։ Հազիւ քառորդ մամ անցած էր, երբ քիւրտ աղա մը ուսին զարկաւ, եաիս դարձայ և ի՞նչ կ'ուզէք ըսի արաբերէն։ «Ի՞նչ է այդ մարդուն անունը որ քիչ մը առաջ ձեր հետ էր» հարցուց։ Եաւսուֆ էֆէնտի է, պատասխանեցի։ «Չէ՛, կը սխալիք, ատոր անունը Գարմէն է, մեր կրկրին մէջ ծանօթ մարդ է», ըսաւ։ Դուք կը նմանցէք զայն ըսի, անոր անունը Եուսուֆ էֆէնտի է, նոյն իսկ տեղւոյս միւթէսարիֆը այդ մարդը կը ճանչնայ, ան Ասորի է, հայ չէ «Չէ՛ էֆէնտի, ըսելով արագ արագ հեռացաւ։

Ես առանց ժամանակ կորնցնելու փութացի տուն, եղելութիւնը տեղեկացնելու։ Գարմէնը գիս ղրկեց որ Պօղիկեանը կանչեմ, խորհրդակցելու թէ ի՞նչ պէտք է ընենք։ Այդ միջոցին քրդուհիները մացառները գրած գալս կ'ելլէին։ Շատպեցի գրասենեակ, Պօղիկեանը կանչելու, անցայ տանը երկար ու նեղ փողոցէն, ելայ լայնչի փողոց մը, որուն անկիւնը նշմարեցի կարճ հասակով ոստիկան մը և քիչ առաջ հետս խօսող քիւրտը սպասողական դիրքի մէջ։ Անմիջապէս ինձ ժամեցան ու բռնեցին։ Ոստիկանը հարցուց անունս եւ որ տեղացի ըլլալս։ Հալէպցի եմ, ըսի, «գուք Հալէպցիի չէք նմանիր» յարեց ոստիկանը։ Այո՛ Հալէպցի եմ և Հալէպ ծնած, ըսելով ցոյց տուի ինքնութեանս թուղթերը։

«Հայ էք, այնպէս չէ՞։ այո՛, հայ եմ պատասխանեցի։ «Ո՞ւր է ձեր հետ եղող մարդը» ըսաւ։ Չեմ գիտեր պատասխանեցի, միայն ան ինձ ըսաւ որ միւթէսարըֆին քով պիտի երթայ փոխադրութեան գործին համար տեսակցելու։ Այդ միջոցին քրդուհիները համրաքայլ տունէն կը վերադառնային, քիւրտ աղան անոնց հարցուց, իրենց բեհին դրած տեղը, — որովհետև մացառ գնած միջոցին քիւրտերը մեզ նշմարած էին, անոնք բացատրեցին տանը փղոցը, որ արդէն մեզի մօտ էր։

«Ւրթանք» ըսաւ ոստիկանը տան ճամբան բռնելով մինչեւ մեր տան հասնիլը եւ տան դուռը բախելը, բազմաթիւ քիւրտեր ու գաղտնի ոստիկաններ հաւած էին, ու հետզհետէ կրատուտրանային լեցնելով փողոցին ամբողջ երկայնքը։ Տունը փողոցին ճիշդ դիմացն էր։

Հակառակ քանի մը ամուր բախումներու, դուռը չբացին։ Ոստիկանները սկսան աւելի ուժգին կերպով զարնել դուռը։ Այդ միջոցին քիւրտ աղան ոստիկանին կը բացատրէր, թէ իբենց երկիրը այս մարդուն Գարմէնն փայտ կ'ըսեն, ու կառավարութիւնը միլիոններ ծախսած է զայն բռնելու համար ու չէ յաջողած, թէ ան հազարաւոր իշամներ սպանած է։ Դուք ասոնք չէք ճանչնար, ասոնց ֆէտայի կըսեն, մենք զանոնք չատ լաւ կը ճանչնանք», Ոստիկանները ուշադրութեամբ մոտիկ կընէին քիւրտ աղային բացատրութիւնները, ընդմիջելով զայն դրան սաստիկ թխումներով։ Դուռը դարձեալ չէր բացուեր, «ան պատճառ փախաւ» պոռաց գիւրտ, միևնոյն ատեն նկատել տալով որ այդ մարդիկը մինչև որ փախուստի ճամբայ մը չունենան, այն տեղը չեն բնակիր։ Որով՝ անմիջապէս թաղին մուխթարը կտնչեցին, հաստկնալու համար թէ այս տունը փախուստի ճամբայ մը ունի՞։ «Ունի, եթէ գտած ըլլայ փախած է» ըսաւ մուխթարը։ այլևս յուսահատ սկսան զօվի տանրուռը զարնել անկէ անցնելու համար։ Վերջապէս ոստիկանները սաստիկ բարկանալով, կոտրելու չափ ոտքերով սկսան հարուածել դուռը։ Այդ միջոցին ներսը գտնուող աշխատաւորներէն մէկը դուռը բացաւ։ Ոստիկանները և քիւրտ աղաները խուժեցին ներս, գիս ալ միասին առնելով։

Հ. Տ.

(Շար.)

(3)

ԿԻՒՍՏԱՎ Լ'ԸՊՕՆ

Ցեղի ըմբռնումը յեղայրդուած է 40 տարիներէ ի վեր չնորհիւ մարդարաններու, ազգագէտներու, լեզուաբաններու աշխատանքին։ Լը Պօնի տեսական ցեղը գոյութիւն չունի այսօր, Մարդկային աչխարհագրութեան հոյակապ հեղինակ մը, Ժան Պրիւնհս, 50 էջերու մէջ խտացուցած է ժողովրդական այլազան տարրերը, որոնք նպաստեցին կազմելու Ֆրանսայի «տիպերքի ամենէն համատեր ազգը»։ (J. B. Géographie humaine de la France III)։

Ճարոն որդեգրեց գերման մեթոտները և այսօր քաղաքակիրթ ազգերու մեծ լաւագոյն տեղը կը գրաւէ և ամենէն աւելի կը համապատասխանէ Լը Պօնի ցեղի ըմբռնումին, որովհետև հասմասեռ (homogène) է, ինքնայատուկ մտայնութիւն մը ունի և բարձր ցեղերու նկարագրի յատկութիւնները՝ կորով, յարատևութիւն և իթալի մը նուիրում։ Դեսպան Մոռնոյ դիտել կուտայ թէ Ճարոնի հաստատութիւնները յեղաշրջուած են 1867էն ի վեր։

Լը Պօնի ամենէն ծարածուած գործն է Ամբոխներուն հոգեբանութիւնը(1895)։ Ուսումնասիրելէ ետք ժողովին դարը կը դասաւորէ համասեռ և տարասեռ ժողովներու։ կը վերլուծէ ընդհանուր յատկանիշերը, կը ցուցնէ անհատներու առանձին և ժողովային զգացումներուն, գաղափարներուն ծարբերութիւնները։ Խելացի անհատ մը ժողովին հետ յիմարութիւններ պիտի գործէ, մինչև անձեր ժողովին խառնուելով հերոսներ պիտի դառնան։ Հաւաքականութիւնը կը նուազեցնէ անհատական բարձրութիւնները, իմացական թէ բարոյական։

Լը Պօն կը վերադառնայ իր նախորդ գործերով պաշպանած գաղափարներուն։ Քաղաքակրթութիւնը ժողովին գործը չէ, այլ ընտրանի դասակարգի մը։ Այնուհետև ընտրանին, վարիչ դասակարգը, մեծ դեր ունին քաղաքակրթութեան կազմութեան մէջ, բայց ժողովային չարժումները նպաստած են հաստատութիւններու բարւոքումին։ Ջանգուածը դասափարակուելով պարտաւորուած է վարիչ դասակարգը չարժելու իր զգացումներուն համեմատ։ Ծաճախ ընտրանին թարգմանած է ժողովին զգացումները, ըմբռնելով անոր պէտքերը և բաղձանքները։ կը մնայ ուրեմն, ինչպէս դիտել կուտայ Լը Պօն ինքն ալ, գաստիարակել ժողովը, պատրաստել անհրաժեշտ ու անձնը-

---

քիւրտեր ու գաղտնի ոստիկաններ հաւած էին, ու հետզհետէ կրատուտրանային լեցնելով փողոցին ամբողջ երկայնքը։ Տունը փողոցին ճիշդ դիմացն էր։

Հակառակ քանի մը ամուր բախումներու, դուռը չբացին։ Ոստիկանները սկսան աւելի ուժգին կերպով զարնել դուռը։ Այդ միջոցին քիւրտ աղան ոստիկանին կը բացատրէր, թէ իբենց երկիրը այս մարդուն Գարմէնն փայտ կ'ըսեն, ու կառավարութիւնը միլիոններ ծախսած է զայն բռնելու համար ու չէ յաջողած, թէ ան հազարաւոր իշամներ սպանած է։ Դուք ասոնք չէք ճանչնար, ասոնց ֆէտայի կըսեն, մենք զանոնք չատ լաւ կը ճանչնանք», Ոստիկանները ուշադրութեամբ մոտիկ կընէին քիւրտ աղային բացատրութիւնները, ընդմիջելով զայն դրան սաստիկ թխումներով։ Դուռը դարձեալ չէր բացուեր, «ան պատճառ փախաւ» պոռաց գիւրտ, միևնոյն ատեն նկատել տալով որ այդ մարդիկը մինչև որ փախուստի ճամբայ մը չունենան, այն տեղը չեն բնակիր։ Որով՝ անմիջապէս թաղին մուխթարը կտնչեցին, հաստկնալու համար թէ այս տունը փախուստի ճամբայ մը ունի՞։ «Ունի, եթէ գտած ըլլայ փախած է» ըսաւ մուխթարը։ այլևս յուսահատ սկսան զօվի տանրուռը զարնել անկէ անցնելու համար։ Վերջապէս ոստիկանները սաստիկ բարկանալով, կոտրելու չափ ոտքերով սկսան հարուածել դուռը։ Այդ միջոցին ներսը գտնուող աշխատաւորներէն մէկը դուռը բացաւ։ Ոստիկանները և քիւրտ աղաները խուժեցին ներս, գիս ալ միասին առնելով։

Հ. Տ.

(Շար.)

Ճեղի ըմբռնումը յեղայրդուած է 40 տարիներէ ի վեր չնորհիւ մարդարաններու, ազգագէտներու, լեզուաբաններու աշխատանքին։ Լը Պօնի տեսական ցեղը գոյութիւն չունի այսօր, Մարդկային աչխարհագրութեան հոյակապ հեղինակ մը, Ժան Պրիւնհս, 50 էջերու մէջ խտացուցած է ժողովրդական այլազան տարրերը, որոնք նպաստեցին կազմելու Ֆրանսայի «տիպերքի ամենէն համատեր ազգը»։ (J. B. Géographie humaine de la France III)։

Ճարոն որդեգրեց գերման մեթոտները և այսօր քաղաքակիրթ ազգերու մեծ լաւագոյն տեղը կը գրաւէ և ամենէն աւելի կը համապատասխանէ Լը Պօնի ցեղի ըմբռնումին, որովհետև հասմասեռ (homogène) է, ինքնայատուկ մտայնութիւն մը ունի և բարձր ցեղերու նկարագրի յատկութիւնները՝ կորով, յարատևութիւն և իթալի մը նուիրում։ Դեսպան Մոռնոյ դիտել կուտայ թէ Ճարոնի հաստատութիւնները յեղաշրջուած են 1867էն ի վեր։

Լը Պօնի ամենէն ծարածուած գործն է Ամբոխներուն հոգեբանութիւնը(1895)։ Ուսումնասիրելէ ետք ժողովին դարը կը դասաւորէ համասեռ և տարասեռ ժողովներու։ կը վերլուծէ ընդհանուր յատկանիշերը, կը ցուցնէ անհատներու առանձին և ժողովային զգացումներուն, գաղափարներուն ծարբերութիւնները։ Խելացի անհատ մը ժողովին հետ յիմարութիւններ պիտի գործէ, մինչև անձեր ժողովին խառնուելով հերոսներ պիտի դառնան։ Հաւաքականութիւնը կը նուազեցնէ անհատական բարձրութիւնները, իմացական թէ բարոյական։

*Լը Պօն կը վերադառնայ իր նախորդ գործերով պաշպանած գաղափարներուն։ Քաղաքակրթութիւնը ժողովին գործը չէ, այլ ընտրանի դասակարգի մը։ Այնուհետև ընտրանին, վարիչ դասակարգը, մեծ դեր ունին քաղաքակրթութեան կազմութեան մէջ, բայց ժողովային չարժումները նպաստած են հաստատութիւններու բարւոքումին։ Ջանգուածը դասափարակուելով պարտաւորուած է վարիչ դասակարգը չարժելու իր զգացումներուն համեմատ։ Ծաճախ ընտրանին թարգմանած է ժողովին զգացումները, ըմբռնելով անոր պէտքերը և բաղձանքները։ կը մնայ ուրեմն, ինչպէս դիտել կուտայ Լը Պօն ինքն ալ, գաստիարակել ժողովը, պատրաստել անհրաժեշտ ուժանը։ էր ընտրանի մը։ Հոս Լը Պօն կը քննադատէ կրթական մեթոտները։ Գրութեէ միաժամանակ իթալացին Շերբոյ Սիկիլէ ուսումնասիրած է աղանգներու հոգեբանութիւնը։ Նզրակացութիւնները նոյն են։ Իրենցմէ դարեր առաջ իմաստուն Աթինացին Սողոն կ'ըսէր հայրենակիցներուն համար։ «իրաքանչիւրն առանձինն աղուէսի նման խորամանկ է, երբ իրարու քով կուգան ժաքերնին կը բթանայ»։ Իթալացին Արիստոյ կ'աւելցնէր. «մարդ կայ որ 100 կ'արժէ բայց երբեք 100 մարդ չգայ որ մէկ մարդ արժէին,» Տէն կը բացատրէր յեղափոխական ամբոխին գործունէութեան հոգեբանութիւնը։ «Անկիւնի պարկեշտ գործակատար մը կը քշուի ամբոխէն, կը սպաննէ 20 քահանայ և ամիսէ մը կը մեռնի միշտ խմելով, քիչ քնանալով, լորձունքը շրթներուն և բոլոր անդամներով դողդղալով։»

Լը Պօն կ'ուսումնասիրէ յետոյ քննկերվարութիւն հոգեբանութիւնը։ Հզինակը հակընկերվարական մըն է, որքան հակառակավար մըն էր, որովհետև գիտական տուիքներու վրայ չենլով կը մերժէ հաւասարութեան գաղափարը, կը պնդէ ձեռներէց ոգիի անհրաժեշտութեան վրայ, կը պայքարի պետապաշտութեան դէմ որ հինցած ձև մըն է կառավարական և ընկերային։ կ'ընդունի որ ընկերվարութիւնը կըրթն ալ է, ինչպէս հաստատած էր նաև իթալացի ընկերվարական պատմաբան Ֆերրէրոն Տրիասարդ Սւրուպան գործով և ժանեւանդ կը հաւատայ ընկերվարութեան յաջթանակին։ Լը Պօն ազատական մըն է եւ ընկերվարութիւնը պետական ազատութիւնը միայն կ'ընդունի և կը մտածէ անհատին ազատութիւնը։ Ժորժ Սորէլ հիացող մըն էր Լը Պօնի և Իտալիոյ վարչապետը վերջերս յանձնարարեց թարգմանել ընկերային հոգեբանութեան գործերը։ Լը Պօն վարպետն է Մուսլինիի։

1902ին քննեց երեսփոխանական ժողովի կրթական վիճաբանութիւնները։ Լը Պօն միշտ քննադատած է ֆրանսական դասափարակութեան մեթոտները։ Վիճաբանութիւնները տեղի ունեցած են ծրագիրներու շուրջ, մինչդեռ մեթոտներու մասին ըլլալու էին։ «Ֆրանսական մեթոտը հիմնուած է յիշողութեան վրայ։ Այս վտանգաւոր ըմբռնումէն կը հետևի սխալ մը, որուն կիրարկումը կ'առաջնորդէ մեզ քայքայումի» Բայց հաւատացած է դասափարակութեան բարեչրիչ արժէքին և կը կրկնէ Լայպնիցի բառերը. «Մուէք ինձի դասափարակութիւն և ես գոքէ մը պիտի փոխեմ Եւրոպայի դիմագիծը։»

Դասափարակութիւնը Լը Պօնի համաձայն գիտակից անգիտակից դարձնելու արուեստն է։ դասափարակութիւնը կանալու է ուրեմն նոյն գործիքով կրկնումով սովորութիւններ կազմել տալ։ Ծրնունդին կ'արարէք դիտել տուաւ ատենն թէ անգիտակից վիճակներ ալ կան որոնք գիտակից դարձնելու ենք։

Արիստոտելէն մինչև երիտասարդ իմաստասէր Ժակ Շովալիէ որոնք ուսումնասիրած են սովորութիւնը կրկնած են թէ կեանքը բաղկացած է չարք մը սովորութիւններէ, թէ անգրաստարձ գործունէութիւնը դարաւոր կրկնումն է գիտակից չարժումներու։ «Մինչդեռ գործերու կրկնումով կը կազմուին սովորութիւնները։ Ուրեմն չատ կարեւոր է աղաջրի տարիքէն այս կամ այն կերպ գործելու վարժուիլ։» (Aristote, Morale à Nicomague)։

Դասափարակութեան նպատակն է նկարագրի կազմութիւնը, որովհետև «պատժութիւնը ցոյց կուտայ որ նկարագրի ակարութեամբ, եւ երբեք իմացականո թեան, ժողովուրդներ կորսըւած են։»(psych de l'Education p.254)։ Լը Պօն կը յենու նաև Կուլանժի և Տէնի նման հոգինականութիւններու վրայ ոորոնք Հոմէական պետութեան քայքայումը հոմէական նկարագրի այլասերումին վերագրեցին։

Լը Պօն ջերմ հիացող մըն է Ֆէմօլէնսի նման անգլօսաքսոն մեթոտներուն և գործը կը զարդարէ ընդարձակ մէջբերումով մը առնուած Օսէր Գիւլդի

ԷՆՈՆՔ ՈՂՋ ՄՆԱՆ...

Գրեց՝ ՎԻԴԷՆ ԳԼԱԿ

Առաքեալն այդ օրը Արգաւանդի ճամբան բռնած էր հին խոհերով ու յոյզերով ծալլուն, ու գինովցած յուսոյի գալշի կենսալիր խորհուրդէն, իրեն ընկերացող ուսուցչին կը խօսէր հոգէն ու գիւղէն, ապագայ կարելիութիւններէն։ Ան գիտուն էր, ու միեւնոյն ժամանակ ներշնչեալ հաւատաւոր մը։

Արգաւանդը պարզուած էր դիմացը։ Գիւղին ծակճմռան եկած ու մեխուած էր աթարի սեւ գէլերուն, ու մոխրագոյն երկար սաւանի մը պէս կը տարածուր բաց դաշտին մէջ։ Տեսուչը պահ մը կանգ առաւ, չրթապաճը բնդգրկեց, խորունկ չունչ մը քաշեց։ Ծիւտակ մը հին երգի պէս, անոր խոհուն աչքերուն մէջ խաղաց։ Իրեն ծանօթ, չատ ծանօթ անցած գացած ողբերգութիւն մը, աւելի թարմ, աւելի չօշափելի, ողղեց անոր սիրտը։ Մորին լռութիւնն մը իջաւ անոնց վրայ։ Ու ասնոնք յոգնած ուխտաւորներուն պէս մօտեցան գիւղին։

Գիւղն իր հասակի կարգով, պաշտօնական գիրքով ճամբու բերանը բռնած է։

Իրարանցում, հարցական նայուածքներ։

— Ա՞ն է, ա՞ն չէ...

Տարակուսանք, չարժուժ, հիասթափութիւն։

Ոչ ձիաւոր, ոչ չուք։ Բայց եկողը իր պարզութեան մէջ անանուն պատկառանք մը չլսկած կը թուի։ Գիւղացիները պահ մը ճգնաւորներու պարզութեան վրայ կը մտածեն։ Վերջապէս, գիւղի վարժապետը կը ճանչնայ։

— Տեսո՛ւչն է, այո՛, այո՛, ա՛ն է...

Գիւղապետի, խժռապետի և վարժապետի ոգեները իրար կը խառնուին։

— Բարո՛վ, հա՛զար բարով, մեր գլխուն, մեր աչքին։

— Բարե...

Ու ժողովուրդն անոնց եաև և ցուիք ներս վրայ խռնուած՝ ծակաւին հեռուն կը նայի, ձիաւորներու երեւումը դիմաւորելու համար։

— Հրամմեցէ՛ք, հրամմեցէք։

Իրարու բերնէն խօսք կ'առնեն գիւղին մեծերը։ Տեսուչը չենուած իր ցուպին՝ բարի, չատ բարի կը նայի անոնց, բայց կը մտածէ։

— Սէյրանենց տունը կ'ուզեմ հանգիստի։

— Պարոն տեսուչ, երթա՛նք, հանգըստացէ՛ք, յեթայ...

Գիւղն ու տեսուչը իրար չեն ըմբռներ։

Երկու հին ֆեթայիներ ծածկուած արեխներով ու հողաթ կուրծքով կը մօտենան։ Անոնց աչքերուն մէջ կայծ կայ ու դէմքին վրայ՝ սրտաչարժ ուրախութիւն։ Հի՛ն, հի՛ն օրերու ոգին արթնցած է անոնց մէջ իրենց կորած ընկերներու վերյիշումով։

— երթա՛նք ընկեր տեսուչ... երթանք Պօղէնց տունը. էնոնք մեր հին ընկերներէն էին...

Առաքեալն տառնց խօսքի անոնց ընկերացաւ։ Գիւղի մեծերը պաշտօնական կարգը պահեցին, և հոծանքն արժանապատուութեամբ թեքուեցաւ ու հետեւեցաւ անոնց։ Դաժան օրերու չիչատակները հասուն մարդոց չրթունքներուն վրայ դողացին։ Գիւղը կարծես թէ նոր կ'արթնար Սահմանադրութեան գինովութենէն, կոտրած մարմնով, մտածկոտ։

Մէկը հին ընկերներէն վագեց Սէյրանին լուր տալու։ Սէյրանը կանգնած էր դուռը, գեղական զանգուածէն հեռու, բայց հոգիով անոնց հետ, սրտի հետքուր բաբախումով, կը սպասէր անոր, որ պիտի գար Մօսասարէն։

Ու ահա, վարի փողոցէն անչուք մէկը կը բարձրանար, գիտուն ու խօսուն մը դէմքին, հին ու ծանօթ չունչ մը բերելով իր հետ, որ գիւղը երերալով՝ անոր կը հետեւէր։ Սէյրանի աչքին պատկերացաւ Հրայրը, որ տասը տարի առաջ, օր մը արիւնոտ օրերէն, այսպէս անչուք, այսպէս առաքելական, տրեխներ հագած՝ աչխոյժ քայլերով վեր կը բարձրանար դէպի Պօղէնց չէն օճախը։

Նոկար սպասումի և յուսալքումի տարիներէն յետոյ, այս գալուստը հրաշքի մը պէս բացուեցաւ Սէյրանի հոգուն մէջ։ Իր պայծառ անձնուրացնելու վերադարձր կր տեսնէր իր աչքերով, ու անոնց հետ՝ իր երեք կարիճ զաւակներու դալար հասակները կը լեցնէին Պօղէնց չէմքը։ Սէյրանը մոռցաւ տարիներու անչատակ վիշտը, լեռներուն մէջ կորած զաւակները գտնելու ուրախութիւնն ալիք առաւ մայրական չորցած երակներէն, և յուզուէր ամբ հեղեղատի մր պէս բարձրացաւ դէպի անոր դէմքը։ Լուռ ու անչարժ արձանի մր պէս՝ ան կը դիտէր իրեն մօտեցող ճամբորդը։ Արցունքներն կայլակ առ կայլակ վար կր թափէին անոր ամբ տարիէ ի վեր ցամաք աչքերէն, ու արցունքի ակօսները երկուքի կը բաժնէին երկնային կութեան ժպիտը, որ կը դողդողար անոր գունատ դէմքին վրայ։

Ծերախոխութեան հիմնագիրն ու Սէյրանն իրար դիմաւորեցին հին ծանօթներու և գործակից բնկերներու պէս։ Անցեալը վարագոյր չունէր անոնց համար, ու ժամանակը կր մնար անցեալ օրերու ալքին վրայ։ Անոնք լուռ էին, բայց անոնց հոգին յիչատակներով բռնկած էր։

— Բարով եկար, վեր իմ աչքին եկար, ղուրբան քու եկած ճամբին...

Տեսուչն անկարելի յուզումով, գոռովակից չարժում մը միայն կրցաւ ընել։

Տեղաւորուեցան Թոնրատունը։ Եկող գացող հին յեղափոխականները Պօղէնց ճախի ազն ու հացը այդ թոնիրին չրրթան կտրած էին։ Տեսուչը զմայլանքով կը դիտէր Սէյրանի դէմքը, ուր անկարելի ողբերգութիւն մը արձանագրուած էր։ Երկու ֆեթայիները իրենց ծնողքը գտած որքուկներու ուրախութեամբ համակուած՝ սեղմուած էի Մեծ ընկերոջ քովը, կարելի է ըսել մտած էին անոր քեւերուն ետև, մտերիմ ու գուրգուրալից։ Անոնք այդ օրը յաղթանակ մը տանողի հոգեբանութիւնն ունէին։ Խօսքն անոնց կը պատկանէր։ Գիւղական երեւելիները չրատած էին պատերուն երկայնքով, լուռ ու սպասողական։ Թոնտրատունը աղօթատեղիի մր պէս խորհրդաւոր, կարծես իր չորս պատերուն մէջ ամփոփուած ողբերգութեան մասին կը իօսէր բոլորին։

Սէյրանի աչքերէն արցունքներ կր հոսէին ինքնաբեր։ Ան լուռ էր ու հանդարտ և դէմքին վրայ երջանկութեան գունատ ժպիտ մր կր բեկբեկէր։ Հարար կեցած էր սիւնին քով, սիւնին պէս անշարժ, խնկելի դէմքով։

Ֆեթայիները, գրեթէ անլսելի չչուկով յեղափոխութեան վարիչին պատմեցին կորած ընկերներու պատմութիւնը։ Սէյրանէն անհնարելի՝ անոնք գոյց առին պատէն կախուած գաղկները, որոնք այս տունը յեղափոխական Պանթէոնի մր վերածած էին։

Առաքեալն անհուն ախորժութեամբ համակուեցաւ։ Պօղէնց տան ողբերգութիւնը և այս որգկորոյս մոր հաւատքը կր ժեժնային — անպարագիծ ըլլաստաճան — առաքեալի աչքին, յեղափոխութեան կարծրութիւնն իր ամբողջ ծանրութեամբ կը ներկայանար այդ անողոք չարժման հիմնագիրին, ու ան, այս անպատում վշտին դիմաց չուարած կը մնար, չգտնելով մխիթարանքի եւ սփոփման խօսք մը ուղղելու մոր մը, որ առանց զգեանելու, կաղնիի պէս դիմացած էր հողմի փոթորիկներուն։ Այդ դառն ու ժրրկող իրականութենէն բնկճուած ու անձրկած՝ ան քնազդօրէն կ'ապաւինէր սովորական արտայայտութեան։

— Ինչպէ՞ս ես, մայրի՛կ...

Սակայն, սովորական հարցումը, որ տրուած էր առանց պատասխան մը ըսանալու ակնկալութեան, կր հնչէր խոր, չատ խոր Սէյրանի սրտէն ներս, ու ան գորովով ու նուիրումով լեցուն, պայծառ ու հաւատաւոր դէմքով կը պատասխանէր։

— Դուք ողջ մնաք... էնո՛նք ողջ մնան...

Սէյրանի ձեռքն ու աչքերը կարկամած կր մնային դէպի Պօղէն, Մոսոյի և Գալէի գաղկները, ու դէմքը ծռուն էր հրաչալի տեսիլքով մր։

Սարսուռ մր անցաւ բոլորին մաքսնէն։

Ծեղափոխութեան առաքեալը իր հիմնած մեծ գործին աւանդատուներ ժառնացած տեսաւ այս կնոջ մէջ։ Երկիւղած հոգիով նայեցաւ Սէյրանին, նայեցաւ անմահներու ճաճարին, խոնարհեցաւ ու մեծ յուզումով համբուրեց մայրիկին ձեռքը։

Լռութիւնը բոլորի հոգիին մէջ պատարագի կանգնած էր։ Ծեղափոխական հին ոգին Պօղէնց առաջադին ծակ կը մխար՝ խունկի բուրմունքով։ Ու հովերը, հազար Քևանի, մթնոլորտի մէջ խառնած բարոյական չունչն առած կը տանէին հեռաւոր գիւղերն ու աւանները։

∴

Անմահութեան գաղափարը յարութիւն առած՝ գործեալ պարտեցաւ Տարօնի աչխարհին մէջ ուրուականի պէս։

Սէյրանը այդ երեկոյ երկար կեցաւ տան չէմքին և նայեցաւ բարձր սարերուն։ Երբ մթնչաղն իջաւ և քանձրացաւ Արգաւանդի կատերներուն, ան վերադարձաւ թոնտրատուն և հարսին պատմեց, թէ իր աչքերով տեսաւ Պօղէն, Մոսօն և Գալէն, որոնք ժայռերու պէս իրարու թիկունք տուած՝ Մովսարի զառիթափներէն կ'անցնէին սպառազէն։

(5) (Վերջ)

ԱՇԽԱՐՀԱՀՌՉԱԿ ԱՄԵՐԻԿԱՑԻ ԵՐԱԺՇՏԱԳԷՏ ՄԸ ԵՒ ՀԱՅԵՐԸ

Վերջերս Ամերիկայի մէջ մեռաւ համաչխարհային հռչակ վայելող գինւորական երաժչտագէտ մը Ժան Ֆիլիբ Սուսա։

Հանգուցեալը խիստ համակիր մրն էր Հայերուն։ Օր մը, ամերիկացի գործակալի մը միջոցաւ կը ծանօթանայ հայ բժիչկի մը Տքթ. Ն. Տ. կարապետեանի հետ, կը հետաքրքրուի հայ երգերով, ճայի կր հրաւիրէ բժիչկը և կր փափաքի քանի մը երգեր լսել։ Տքթ. կարապետեան սուլելով կամ մեղմաձայն կ'երգէ «Մայր Արաքսիկն և «Հայասանեանը։ Ֆիլիպ Սուսա անմիջապէս կր գրէ զանոնք, կր դաչնաւորէ եւ տպել կուտայ ամերիկ. ազգ. երգարանին մէջ, պահուելու համար Սպիտակ Տան (նախագահական տունն) դիւանաքուղթերուն հետ, ի յիչատակ հայ երգիչ բանասաեղծներու։ Ամէն Երկուշաբթի, կէսօրէ վերջ, մեծ երաժչտագէտը յիչեալ երգերը նուագել կուտար Սպիտակ Տան հրապարակին վրայ, ամերիկեան ազգ. հրգեն առաջ և խնդրելով ունկնդիրներէն որ ոտքի ելլեն իրենք յարգանք։

Միչկինի հաժալսարանի և Օպրլինի գոլէճին հայ ընթերցասրահներուն միութիւնը ծաղկեպակ մը դրած է Ֆիլիպ Սուսայի դամբանին վրայ։

ՀԱՅԿ. ԿԵԱՆՔ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՊԱՐԵՐՈՒՀ ՎԵՐԱՄՇԱԿՈՒՄԸ

Հայասացի երգեցիկ պարողներու խումբը, (Հայասացի Խորհրդաճիկ ամսամբլի գաղդրօ) ծուլիս 29ին Թիֆլիս հասած է։ Այս առթիւ Պրոլեթարի մէջ Վ. Սիմոնեան սեորագրութեամբ յօդուած մր հրատարակուած է, ուրկէ կր քաղենք ճահեկան մասեր։

«Խումբը ներկայիս ունի եղբայրական հաճարպեսութիւններ հնե, փորձերի փոխանակութիւն կատարելու կարգով, ցուցադրել այն նուաճումները որ, նա ձեռք է բերել ժողովրդական պարերի արուեստի ասպարիզում։ Հայասացի ու հայկական ժողովրդական պարերի ուսումնասիրութիւնը երկար տարիների ընդհատ չունի։ 1924ին միայն սեեղծուեց յայն ճնարաւորութիւններ, փոխիճերի տակից վեր հանել արուեստի այլ ճիւղերի հնե զուգրնթաց նուսել պարի արուեստը, տալ նրան ձեւով ազգային, բովանդակութեամբ՝ ժողովրդական բնոյթ եւ դնել մրցակութիւնի արժէքներիհամապատասխան բարձրութեան վրայ։

Ուրբ տարուայ կարճ ժամանակամիջոցի ընթացքին երգեցիկ պարողներու խումբը իր տաղանդաւոր դեկավար Վահրամ Արիստակեսեանի ծնորհիւ, կարողացել է ոչ մի միայն ի մի հաւաքել ժողովրդական պարերն ու ուսումնասիրել, այլ եւ խումբի գլխաւոր ուժերի միջոցաւ լրկել եւ կարգի է դրել պարերի ձեւերը։

Հայկական պարերի գլխաւոր դիմագիծը հաւաքական գործակցութիւնն է։ Այս ճատակէից չափազանց բնորոճ են, կռնկին, Մափ Պարը, Հասիկս, Ռոնա՛յ Սեւան, եւ մանաւանդ Ջուլհականոց պարերը։ Ինչպես յայտնի է Հայասացի երգեցիկ պարողներու խումբը, ինչպես յայտնի է Հայասացի երգեցիկ պարողներու խումբը, Սովիէք Միութեան կազմակերպած արուեստներու ողիմպիականին սացեր է առաջին մրցանակ։ Այդ առթիւ, մեծ գրող Մախիմ Կորին ցուցադրուած հայկական պարերի նկատմամբ հետեւեալը գրած է.«Երեկոյեան, մեկնելէն յետոյ, հազաւոյին այգում, Հայասացի երիասարդութիւնը ցուցադրեց Սասունցիների պարերը, որոնք իրենց ինճնաստուերամբ եւ գեղեցկութեամբ բացառիկ բաներ են... սրանք անցնում են ուղ ուսի, եռեւներից իրար ձեռք բռնած, որոնք մի մարմին են, որ.ւ.ւարժուում են միասնական, զարմանալի ռիթմիք մղիչ ուժով...։ Իճալական ռիթմը, ձեւերի կառուցման թեքեւութիւնն ու սահունութիւնը աւելի ու աւելի է ամրացնում միասնականութեան, միաձուլութեան թովիչ երազանքը։ Ամեն մեկի անհատական գիծերն աննչմարելի են, եւ ծարուճակ էեզի հնե են խօսում, ժպտում է էեզ կարծես մի դէմք, որի ճերմին կեանքն անսպասելիօրէն ճարուստ էր։ Ահա այսպես է բնորոճում Մեծ Գիւղր հայկական պարերն ու նրանց կատարողներին։

Հայասացի երգեցիկ պարողներու խումբը, Թիֆլիսի մէջ ծուլիս 29ի եւ 30ի գիտեր Կարմիր Բանակի ճան ամառնային օճճում, կուտան երկու ճերկայացումներ, որից յետոյ դասընկից ճաճարպեսութիւնների հրաւէրով խումբը մեկնելու է Պաճու, Խարով, Քիեվ եւ Մոսկուա։

ԹԻՒՐՔԹԵՐԹԵՐՈՒ ԲԱՐԲԱՋԱՆՔՆԵՐԸ

ՀՕՑՊՈՒՆՁԻՆԵՐԸ ՀԱՆԳԻՍՍ ՉԵՆ ԿԵՆԱՐ ԵՒ ՍԻՒՐԻԱՅԷՆ ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻԻՆ ԿԸ ՂՐՆԵՆ

Հօյպուլի չարագործներէն Սվաճիմ Զաղլըեան կը մասնակցի Հօյպուլինճիներուն ճիասերուն.

Այս խորագրին տակ «Ճիւժուրիէթ» կը հրատարակէ Ուրֆայէ իր ստացած հետեւեալ մասնաւոր թղթակցութիւնը.

«Թուրք կառավարութիւնը, Արեւելեան եւ Հարաւային նահանգներու մասին իր ստած որոչումներուն աննախընթաց հանդարտութեան մը մէջ կը գործադրէ։ Բոլոր պիրէթներուն ձեռքը գտնուած զէնքերը առնուած են, ընդգիմութեան ամենափոքր դէպք մը իսկ չէ պատահած։ Վիրաւնչէհիրի սահմանագլուխին վրայ գտնուող Պիրէճիկ մը միայն 2000է աւելի մարդէր հրացան գրաւուած է, որով սահմանագծին վրայ կատարուած փոխադարձ ապահովութեանց վերջ արուած կ'ըլլայ մեր կողմէ։

Սակայն, Սուրիոյ պիրէթները ամէնքն ալ գինուած են։ Սուրիոյ մէջ Միլիսի առանձին կազմակերպութիւն մը կայ։ Մեր ստացած լուրերը ցոյց կուտան թէ՝ առաջին հանդիպած մարդուն ձեռքը զէնք կր տրուի, վէսիգայի մը փոխարէն։ Ասկէ զատ, վերջերս Հօյպուլինճիները ուշագրաւ գործունէութեան մը ձեռնարկած են։ Ինովութիւն յարուցանելու համար մեր սահմանին ներս մացուած յայտարարութիւններէն երկու օրինակ ձեռք անցուած է։ Մեր ժողովուրդին կողմէ պատռտուած և նետուած են այս յայտարարութիւնները։ Թաճախագէտ գուժարուժներ ետղի կ'ուենենան Հօյպուլինճիներու կեդրոնը եղող Հասիճէի մէջ։ Մատնուած է որ այս նիստարուն կր մասնակցին Ազգրի դէպքերուն մէջ դեր ունեցող Ավաքիմ Զաղլեան և Պէտիրխանեաններ, և թէ Հօյպունի կեդրոններուն միջեւ թղթակցութիւնները կատարէ Գահթարի պաշտօն կը կատարէ Գահթարի Սապրի, որ քանիցս իր հրոսախումբով մեր սահմաններէն ներս մտնելով, բազմաթիւ արիւնալի դէպքերու պատճառ եղած է։

Հակառակ երաչտութեան պատճառած ապչնապին, բարօրութեան ճամբուն վրայ մեծ զարգացում մր կը նչմարուի մեր երկրին մէջ։ Ուրֆայի մէջ գտնուող ալիւրի չորս գործարաններէն զատ օրր մէկ վակօն ալիւր արտադրող գործարան մր, ինչպէս նաև նշայի գործարան մը հաստատուած են։ Այս վերջին գործարանր հրապարակը բռնած է և մեծ վաճառուներ կ'երեւի։

Երիտասարդներու խնայողական

ՀԱՅԵՐՈՒ ՄԱՍՆԱԿՑՈՒԹԻՒՆԸ ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՑՈՒՑԱՀԱՆԴԷՍԻ ՄԸ

Սան Ֆրանչիսկոյի մէջ ծուլիս 26, 27 եւ 28ին տեղի ունեցած է Շրայներներու միջազգային բնդհ. ցուցահանդէսը, սարքուած տեղւոյն Առեւտ. սենեակին կողմէ։

Հայերը, որ ցարդ չէին մասնակցած Շրայներներու կազմակերպած այս ցուցահանդէսներուն, այս տարի մասնակցած են աճոր, ուշեճելով այն տեղ իրենց առաճնին տաղաւար։ Հոն ցուցադրուած են հայկ. մակոյթի որոճ կողմերը երեւան բերող առարկաներ, գանազան ձեռագործներ, արժէքաւոր հնութիւններ, ասեղնագործութիւն, ուտելիքներ հն.։ Մասնակցող հայերը կրած են հայկ. տարազներ։

Հայերու մասնակցութիւնը այս ցուցահանդէսին յորդացուցած է Օր. Սթեյա Մարգարեան, որ Սան Ֆրանչիսկոյէն Ֆրեզնօ երթալով զբաղած է հայկ. հագուստներ հաւաքելով։

պահուելու համար Սպիտակ Տան (նախագահական տուն) դիւանաքուղթերուն հետ, ի յիչատակ հայ երգիչ բանասաեղծներու։ Ամէն Երկուշաբթի, կէսօրէ վերջ, մեծ երաժչտագէտը յիչեալ երգերը նուագել կուտար Սպիտակ Տան հրապարակին վրայ, ամերիկեան ազգ. հրգեն առաջ և խնդրելով ունկնդիրներէն որ ոտքի ելլեն իրենք յարգանք։

Միչկինի հաժալսարանի և Օպրլինի գոլէճին հայ ընթերցասրահներուն միութիւնը ծաղկեպակ մը դրած է Ֆիլիպ Սուսայի դամբանին վրայ։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՑԵՐ ԱՆՄՈՌԱՑՈՒԱԾ ՀԱՐՑԵՐ

Ուրֆայի արևելեան կողմը, մասնաւոր կարևորութիւն կր տրուի ճամբաներու չինութեան։ Քաղաքական ու տնտեսական կարևորութիւն ունեցող պողոտաները մինչև սահմանագլուխները երկարած են։ Այսօր կարելի է օթօով ճամբորդել սեպ լեռներու այծի ճամբաներէն։ Սակայն, բոլոր ճամբաներու չինութիւնը դրամի եւ ժամանակի խնդիր է անչուշտ։

ԻՐԵՆՑ ԵՐԿՐԻՆ ԴԷՄ

ԲՐՕՔԱԿԱՆՑ ԸՆԵԼՈՒ ՍՏՈՐՈՒԹԻՒՆԸ ՑԱՆՁՆ ՍՈՒՆՈՂՆԵՐ

«Վագրթ» այս խորագրով կր գրէ.—

Հարիւր յիսունհոգիներու կողմէ Ամէնէ Ըէչիտ ստորագրութեամբ բաց նամակ մր ուղղուած է Ազգաժողովի նախագահ Մ. Հիմանեան։

«Այս երկրէն վտարեալ անամօթը, Թուրքիոյ Ազգաժողով ընդունելուն առթիւ Մ. Հիմանեի քէմալական Թուրքիոյ մասին րրած համակրական արտայայտութիւններուն համար ցաւ յայտնած և անուղղակի կերպով՝ հանրապետական Թուրքիոյ հակառակ բերան չառնուելիք թչնամական արտայայտութիւններ րրած է։

«Իրենց հայրենատեաց Թուրքիա բնակելու իրաւունքը Լոզանի դաչնագրով իրենցմէ խլուած այս ժարդոցմէ ասկէ զատ ի՞նչ կ'սպասուէր։ Այս ժարդիկը ազգ. պայքարի մէջ իրենց կատարած դաւաճանական գործին համար փախանակ գոչելու, երկրին դէմ դաւաճանելու համար առիթ փնտռելէ չեն զգուշանար։

„ՃԻՒՀՈՒՐԻԷԹ„Ի ԹՂԹԱԿԻՑԸ

ՏՕՎԻԼԷՆ ԿԸ ՀԱՂՈՐԴԷ ԹԷ ՓԱԽՍՏԱԿԱՆ ՀԱՑԵՐԸ ԵՒ ԴԱՇՆԱԿՑԱԿԱՆՆԵՐԸ ԲՐՕԲԱԿԱՆՑ Կ'ԸՆԵՆ

ԳՆԴՑԱԿՈՒԹԻՒՆ ԹԱԳՈՒՒՀԻՒՆ ԴԷՄ

Տովիլէն «Ճիւժուրիէթ»ի թղթակիցր կր հաղորդէ ժանրամասներէն իր Թերթին այն փայլուն եւ խնդրավառ ընդունելութիւնները զոր հասչխարհային գեղեցկութեան Թուրք Թագուհին կը գտնէ ամէնուրեք։

Թղթակիցը այս առթիւ կը հաղորդէ հետեւեալը.

— Բնական է որ ամէն ոք և մանաւանդ մրցակիցները չատ գոհ չեն ընթերութեան արդիւնքէն։ Այդ մասին ինչպէս գոհ եղողներ, դժգոհներ ալ կան։ Մասնաւորաբար չպիտի ուզեմ աննչմարանչիլ կէտի մր վրայէն։

Անմիջապէս որ Թուրք դեղուհին հասչխարհային գեղեցկութեան Թագուհի ընտրուեցաւ, Թուրքիոյ դէմ աչխատողները չդիտցան ի՞նչ ընեն։ Մանաւանդ փախստական հայերը և Դաչնակցականները չբնաւ գոհ չմնացին, եւ սկսան հակառակ բրօբականա մը ընել։ Այս բրօբականներուն ամենէն գոեհիկը և խայտառակը եղաւ Թուրքիոյ դէմ ֆիլմի մը ցուցադրումը։ Այս ֆիլմը իբր Թէ հայկական ջարդերը ցոյց կուտար և հայրենադաւ հայերուն բրածները բնաւ նկատի չառնուելով՝ Թուրքիոյ դէմ բրօբականա կը կատարուէր։ Պրիւսէլի Թուրք ուսանողները ասիկա տեսնելնուն պէս՝ իսկոյն գործունէութեան անցած եւ դիժուժ կատարած են զանազան պաշտօնաատուներ, այս ֆիլմը արգիլել տալու համար։ Ծարդ արգիլուած պէտք է ըլլայ այդ ֆիլմը։

Կարդացէք եւ Տարածեցէք «ԱԶԴԱԿ»Ը

Ամերիկեան Խաչասիրական Միութիւնը գործէն (Es. Dunos et Pinat 1908)։

Ծայրագոյնս լո՛յս ընծայեց Ֆրանս. Ծեղափոխութիւնը որ մարդկային բնութեան լաւատեսութեամբ, օրէնքներու բարեփոխիչ յաջոդութիւններուն հաւատալով՝ քայլայեց ընկերութիւնը։ Քաղաքական ոգեղբաւորութիւնը և ընկերային պատապանութիւնը, ճշմարտութիւններու կեանքը։

ԵՈՐԷՆ ԳԱՐԻԿԵԱՆ

(2) (Շար.)

ՈՂՋԱԿԷՋԻ ՁԱՄԲԱՅԷՆ

Զ.

Այդ միջոցին քիչ մր անդին պողոտան կր կորնար ու անտես փողոցի մր փէչին կը քաչէր լուսաւոր մասի մր պէս։ Հազիւ դարձած էր, երբ կամարի մը վրայ կարդաց քարին մէջ արձանագրուած այս բառերը։

«Պատգամներու խաղաքը»։

Այս բառերը իբրև առաջին ծանօթութիւն կաթեցան իր հոգիին մէջ. Թեթև մ'ուրախացաւ ու աւելի ուղղուեցաւ։ ուրեմն անոնց բարքառն ալ իր բարքարին էր նման։ Առաջին անգամ ըլլալով զգաց որ աննպատակ չէր թափառած ու բանեց այն Թելը որ զինք պիտի առնէր նոր յայտնութիւններու։

Սակայն ո՛չ մէկ պատչգամ կ'երեւար. ինչո՞ւ այս անունը և ո՞ւր էին բնակիչները այս տարօրինակ քաղաքին։ Անցաւ կամաքէն, ճամբան սկսաւ նեղնալ. երկու կողմերէն կր բարձրանային սպիտակ աւեներ, բոլորովին փակ, ոչ մէկ պատուհան, ոչ մէկ պատչգամ։ Կարծես զանոնք չինողները մեռած էին, բայց գաղանի մասով, վերջին վայրկեանին փակուած պատերէն ներս, միայն կենդանութեան պատրանքը տալու համար անցորդներուն։ Փողոցը կրկին դարձաւ, նոյն բանագրութիւնը։ Եւ այսպէս քանի մը փողոցներ տատկաւին։

Պողոտան միչտ կը նեղնար ու միչտ ծածկուած էր նոյն փխրուն աւազով։

Ծանկարծ բացուած ափի մր պէս պողոտան տարածեց հինգ բարակ ճամբաներ, որոնք կր վերջանային քիչ մ'անդին երեք բարձրաբարձ սիւներու ոտքին։ Անթարգմանելի քանդակներով ու իրերաձոյլ զարդանկարներով ծածկուած էր սիւնաչարքը։ Միակ ըմբռնելին այն բառերն էին, որոնք կամարներու վրայի նոյն գիրերովն էին գրուած։ Ձիէն վար իջաւ։

Առաջին սիւնը սպիտակ էր ու ողորկ. չջափեց զայն, զովահոս չունչ մր կր հոսէր անոր վրայէն։ Տարօրինակ ու բուռն բաղձանքով գրկեց զայն երկու թեւերով. սիւնը այնքա՞ն կակուղցաւ որ կարծես պիտի փչրուէր իր գրկապնդուժին մէջ. կեցաւ ու նայեցաւ քանդակին։ Տարաժամ չրջանակով արտ մր, որուն վրայ աբեր արիւնով կր կաթէր։ Քանդակին վրայ բառ մրն էր գրուած։ Հայրենիք։

Թագաւորը հառաչանք մր արձակեց. երթալով պիտի իյնար, սև արծաթի գոյնով ճառագայթներ լեցուցին իր աչքերը։

Կանգնեցաւ ու նայեցաւ։ Մոայլ զանգուած մրն էր լեցուած լուսաւոր ու մթին կէտերով, ու անօդոր ցցուածքներով։ Ու այդ ցցուածքները այնպիսի ժուժ չողեր կ'արձակէին, որ Թագաւորը զարթեցաւ անոնց Թչնամի սեեռուժնէն։ Ու իր արևմարհոս բիբերուն տակ կարծես այդ ամբողջ սիւնը սկսաւ հալիլ։ Նայեցաւ երկրորդ վանդակին։ Պատառ մր երկինք, առաջինին պէս տարաժամ չրջանակով ու քանի մր նիհար ձեռքեր, պրկուած մատներով, սպասնացին իրարու դէմ։ Ու քանդակին վերեւ կարդաց Kroûf։

Երրորդ սիւնը բարձրացած, պղնձէ ցոլքեր կ'արձակէր իր չուրջը։ Ու մինչ սիւները անչարժ էին, այս խորտուփորտ զանգուածը կարծես կր չարժէր ու գագաթէն կր ծաղկէր։ Ներսը, անբժռնելի ու անտես հարուածներու տակ գոռ երգ մր կր հնչէր։ Ասենէն անճանաչելի չողեր կը բղխէին անկէ, ոմանք բոլորովին նման կենսատու արեւու լոյսին, իսկ ուրիշներ ժուժ, մահաբոյր ու ժանատեսիլ։

Նայեցաւ երրորդ քանդակին։ Գատանի մը, մերկ ու բոկոտն, աղեղ մը կուրծքին դէմ բռնած, նայուածքը վերասլաց, բարձրադիր ապառաժի մը դէմ նետ կր քաչէր։ Ու ապառաժէն կայծեր բոցավառած էին պատանիին աչքերը ու չախչախուած սրաքարեր նետ նետուելով արիւնի գիծեր բացած էին իր մարմնոյն վրայ։ Աւուններ չրջանակի, այս քանդակին վերեւ կարդաց Գիտութիւն։

Թագաւորին աչքերը մէկէն միւսին կր նետուէին մոլորած ծիծեռնակներու պէս, տեղ մը կառչելու համար։ Լքած էր իր հայրենիքը։ Ծաղիկանակներու հեչտաչէտ բազուկները մէջ նետուած, մոռցած էր ամէն ուժ որ կրնար քաջքաջել իր մարմինը։ Իսկ երրորդ արձանագրութեան առջև բնազդաբար ընկրկեցաւ ու սկսաւ չուրջբոլորը նայիլ։

Անձայն փողոցներ, առաջնորդող ճամբաներ, կամարներ, սիւներ, քանդակներ. ո՞ւր կը տանին այս անօդոր նչանները, ինչո՞ւ համար են, և որո՞ւ համար կառուցուած։

Երկրորդ անգամ ըլլալով խռովուեցաւ, այն զարհուրելի գիչերուան պէս, երբ հօրը Մեծ Արքային աչքերը կր կառչէին լեռնալանջի դրան։

Արիաբիրա կուրծքին մէջ սակայն, բռնեց այդ խռովքը։ չջափեց զայն և զգաց անիկա այս անգամ քաղցր է ու աւելի Թեթև։ Թեթև ինչպէս կանանչներու ծփանքը հովին կողերուն վրայ ու գինովցնող, ինչպէս գարնանամուտ բուրմունքը։

Նուագարաններու ձայներ, չատ խորունկէն և մեղմօրէն սկսան ծաւալիլ։ իր կուրծքին խորէն կուգային անոնք Թէ իր չուրջը անտեսանելի ձեռքեր կը չարժէին։

Սիւները սկսան երթալ դաչնաւոր ու հանդարտ։ Հիմնադիկ մանուկի մը պէս անչարժ, Թագաւորը սկսաւ գիտել, ուրախացած, հևիհև, ոգևոր։ կարծես աւրուեցան գինք վրդովող այդ տարօրինակ նչանները. յանկարծ անոնց մէջի եղէչ քիչ մը հեռուն, կապոյտ ու անծիր բան մը, որ մինչև այն առեն երկինքի կտորի մը պէս անչարժ էր, սկսաւ վեր բարձրանալ։ Ինչ մչուշ մրն էր, զոր անյայտ ձեռք մը ճամբուն վրայէն վեր կը քաչէր։

Նոր երևցան տարաչխարհիկ Թփիկներ, խուրձ խուրձ, վարդագոյն փչաուներ, բուրումնաւէտ ու ճկուն. պզնձագոյն բաղեղներ, պատատուկներ, լոգանքի՝ առուներուն մէջ։ Ծետոյ սօսիներ, յրդկուած ցօղուններով, բարթիներ, գեղատակ ու հոլանի բազուկներուն պէս վար նետուող չատրըւանների վերև, քրքջացող ողկոյզները անծանօթ ծառատունկի մը, որուն մասին օր մը ծերունի մը խօսած էր իրեն և որուն հունար երկինքէն էր իսկած։

Ահա կ'երևին մարմարեայ սիւներ, կոթնած որմերու. որմեր միակուռ, անդուռ ու բոլորակ։ Մչուշը ա՛լ ցնդեցաւ օդին մէջ, Թագաւորը զմայլանքով այնպիսի ազդակ մը արձակեց, որ իր ձայնը կարծես արձագանգեց արծաթէ քարայրի մը մէջ։ Բայց արձագանգին տեղ, յարաճուն եղանակ լսեց միայն։

Ե. Ռ.

(6) (Շար.)

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ ՍՊԱՆԻՈՅ ՄԷՋ

Մատրիտ.— Կառավարութիւնը վերջնական կերպով վերաքանալ տուաւ սահմանագլուխները որոնք առժամանակեայ կերպով գոցուած էին կասկածելի անձերու ծերբակալութիւնը դիւրացնելու համար:

Ձերբակալութիւններէ կը շարունակուին

Մատրիտ.— Սպանիական բանտերը ընդարձակել պէտք պիտի ըլլան եղէ շարունակէ ապստամբներու ծերբակալութիւնը:

Ցարդ ծերբակալուած անձերու թիւը կը հասնի 4 հազարի: Մատրիտի բանտին մէջ մշայն բանտարկուած են 21 զօրավարներ:

«Ա.Բ.Գ.» թերթին տնօրէնին ծերբակալութիւնը սաստիկ յուզում մը առաջ բերաւ:

Վիլլա-տը-Ռօժոյի մէջ, փախուստի ճամբան բռնող վեց ցուլեր տէղի տուին երկու հոգիի մահուան

Մատրիտ.— Վիլլա—տը—Ռօքայի բնակիչները խուճապի մատնուեցան իր տես ցլամարտերու յատկացուած վեց ցուլերու փախուստի ճամբան բռնելուն: Այս ցուլերը ահռելի փոթորիկի մը ընկերացող կայծակներէն եւ որոտումներէն սարսափի մատնուած էին: Անոնք փողոցներու մէջ շրջեցան ահ ու սարսափ պատճառելով բնակիչներուն:

Երկու հոգի սպանուեցան եւ հինգ հոգի ալ վիրաւորուեցան:

Ցուցմունքէ հետապնդումէ մը վերջ, ցուլերը անհետացան Վիլլա—տը—Ռօքայի շրջակայ դաշտերուն մէջ:

Սպանիական Քորթէզներ ռուէարկեցին ապստամբներու ստացուածքներուն գրաւումը

Մատրիտ.— Սպանիոյ հարուստ ստծամեծներէն քանի մը հատը իրենց ըստացուածքները պիտի ղրկուին ապստամբներու դէմ ընդունուած գրաւման օրէնքի տրամադրութեան համաձայն որը Քորթէզներու կողմէ քուէարկուեցաւ 14ի դէմ 262 ձայնով:

Օրէնքը կը նախատեսէ վերջին միապետական ապստամբութեան ուղղակի կամ անուղղակի կերպով մասնակցող բոլոր անձերու քաղաքական սահմաններէն դուրս գտնուած բոլոր ստացուածքներու գրաւումը:

Ընդարձակ կալուածներ կ'իյնան այս օրէնքի տրամադրութեան տակ, որպէսզի եւ Մէյտինաչելիի եւ Ինֆանթատօ դուքսերուն հողերը եւ Էսքուիլէ Մարքիզին հարուստ այգիները: Այս վերջինը իր Սէվիլլայի տունը դրած էր զօրավար Սան—Ճուրճօյի տրամադրութեան տակ:

Կալուածատէրերը իրենց սնունդին համար հարկ եղած զումարները ստանալու իրաւունք պիտի ունենան միայն եւ գրաւեալ հողերը պիտի յատկացուին հողագործային բարենորոգումներու զորս պետութեան հակակշռին տակ ներմուծելը խնդրոյ առարկայ է:

Ցեց մահուան պատուոյ լեգէոնի պատուանշան կը տուի ղրագրող Ալպէռ Լօնտրի

Փարիզ.— Պատերազմական նախարարութիւնը յետ մահուան պատուոյ Լէգէոնի պատուանշան տուաւ լրագրող Ալպէռ Լօնտրի որը անհետացած էրգածօրժ Ֆիլիփարթ» շոգենաւին աղէտին ընթացքին:

Բրօֆ. Բիքառ իր օդապարիկով օդը բարձրացաւ

Ցիւրիխ.— Բրօֆ.Բիքառ իր աշխատակիցը Տքթ. Քոզինսի ուղեկցութեամբ օդ բարձրացաւ իր հսկայ օդապարիկին մէջ որուն կցուած էր անթափանցելի ալիւմինիումէ չինուած կօնտոլ մը (Վենտիկեան դրութեամբ մակոյկ): Այս մակոյկին մէջ նստած էին երկու օդանաւորդները:

Այս երկրորդ անգամ է որ Բրօֆ. Բիքառ կը կատարէ իր արտամթնոլորտային ճամբորդութիւնը եւ իր նպատակն է լուսաբկարներ ծռոք բերել եւ տուեալներ հաւաքել երկրագնդային ճառագայթներու մասին:

Բրօֆ. Բիքառ եւ իր օգնականը իջան Իտալիոյ հողին վրայ

Անիկա 40000 հոգինոց բազմութեան մը կողմէ կր ծափահարուի Տիւ պէնտորֆի մէջ:

Տիւպէնտորֆ.— Բրօֆ. Բիքառ օդը սուրաց ժամը 5 5ին:

Տիւպէնտորֆ.— 40.000 հոգինոց բազմութիւն մը որոտընդոստ կերպով ծափահարեց Բրօֆ. Բիքառը եւ իր օգնականը երբ որ օդը բարձրացան արեւելոյսին:

Բրօֆ. Բիքառ յայտարարեց թէ իր հետը կը տանէր 650 քիլօնոց բեռ մը: Օդապարիկը 85 քիլօկրամնոց վերելքային ոյժ մը ունի:

Սթէնթիսի դիտարանը ժամը 8ին տեսաւ որ օդապարիկը կը սաւառներ Գէր Նինայի գագաթին վերեւ 11 հազար մէթր բարձրութեան մը մէջ վեր կը բարձրանար արագօրէն:

Ցիւրիխ.— Բրօֆ. Բէքառ անթել հեռագրաւ տեղեկացուց թէ Հնդկաստանի վերեւ սաւառնած էր 16.502 մէթր բարձրութեան մը մէջ, թէ ամէն ինչ լաւ կ'ընթանար, բայց սաստիկ ցուրտ էր: Բրօֆէսէօրը կ'աւելցնէ թէ վար իջնալ կը խորհէր, Ադրիական ծովին մէջ իջնելու հարկէն խուսափելու համար:

Յաջորդ լուր մը կը հաղորդէր թէ օդապարիկը եղած էր Տէձինձանօյի (Կարդայի լիճ) մերձակայքը:

Հռովմ.— Բրօֆ. Բիքառի օդապարիկը երէկուան ժամը չորսին նշմարուած է Կարդայի լճին գօտիին բարձունքներուն մէջ, սուրալով դէպի ծովեզերք:

Ժամը 17.10ին Բրոֆ. Բիքառ իջաւ Վալթա Մանթօվանա, Մանթուէն 25 քիլօմէթր հեռու վայր մը:

Իտալական օդային ոյժերու պատկանող սաւառնակ մը անմիջապէս մեկնեցաւ հետազօտութիւններ կատարելու համար:

Վէրօնա.— Բրօֆ. Բիքառ ժամը 17.10ին իջաւ Մանթուի նահանգին Ռավալտաօ ի Մօնձամպանօ կոչուած վայրին մօտ, 16.500 մէթր բարձրութեան մը հասնելէն վերջ: Բրօֆէսօրը յայտարարեց թէ ճամբորդութիւնը աքանչելի եղած էր:

Միլանօ.— Բրօֆ. Բիքառի օդապարիկը քիչ մը ձգաստեցաւ գետնի վրայ թափառելու միջոցին, բայց ուղեորները ողջ առողջ են, թէպէտեւ գրեթէ նուազած էին սաստիկ ցուրտէ մը իտալիոյ ամարնային տաքութեան մէջ ինկած ըլլալնէն առաջ եկած օդային փոփոխութեան հետեւանօք:

Բրօֆ. Բիքառ խիստ գոհ է իր վերելքէն և անոր արդիւնքներէն. ան կր գուշակէ թէ կատարուած դիտումները մեծ օգտակարութիւն մը պիտի ունենան:

Բարիզ.— Պուլպոնի Սէքթ իշխանը յայտարարեց թէ վերջերս սպանուած Պուրպոնի ենթադրեալ էակար «իշխանը չի պատկաներ իրենց ընտանիքին:

Անգլ. իշխաններ խանդավառ ընդունելութեան մը առարկայ կը դառնան Մալթայի մէջ

Մալթա.— Կայլէսի իշխանը և Ճօրճ իշխանը հոս ժամանեցին Միջերկրականի տորմիղով և խանդավառ կերպով ընդունուեցան ժողովուրդին կողմէ որը երկարօրէն ծափահարեց զիրենք:

Աւրոզ նաւատորմիղը թնդանօթ արձակեց և նաւային զինուորները շարուելով ժարտանաւերով կամրջակին վրայ հուրրաներ արձակեցին երբ որ իշխանները ցամաք իջան:

Բանւոական ազդու միջոցներու կը դիմէ կառավարութեանց դրդիչներուն դէմ

Բանամա.— Կառավարութիւնը հրաման տուաւ որ ազդու միջոցներու դիմուի խռովութիւններու դրդիչներուն դէմ: Ոստիկանութիւնը ձեռնարկեց գործադուլին բազմաթիւ ղեկավարներուն ձերբակալութեան:

«Ազգային պահեստներ» կոչուած քաղաք. խմբակը հանրապետական նախագահին առաջարկեց 300 երիտասարդներու ջոկատ մը կազմելու համար քաղաքային պահակազօրք մը որը պիտի սառարէ հանրային կարգապահութեան պահպանումին:

ԱՊԱՀՈՎՈՒԹԵԱՆ ՊԱՇՏՊԱՆՈՒԹԻՒՆԻՆ ԹԷ ՏԷՐՕՐԻ ՀԱՄԱՐ

ԲԻՒՐՔ ԶԻՆՈՒՈՐՆԵՐ ԿԸ ՄԵՌՑՆԵՆ ԵՒ ԿԸ ԿՈՂՈՊՏԵՆ

«Լիսան Իլ Հալ» հեռաւեալ խոհրագիրներով կը գրէ.—

Թիւրք եւ Սիւրիական սահմանին վրայ ապահովութիւնը պահելու պատասխանատուութեամբ կարեւոր ուժ մը զետեղուած է: Հալէպի թերթերը ցարդ բազմաթիւ դէպքեր յիշեցին, որոնց կատարուած են այդ թրական ուժերու կողմէ:

Այս անգամ ալ, ահա, Հալէպի ժանտարմայի սեղեկագրէն կը հաղեցինք հետեւեալ երկու դէպքերը.

Առաջին: Թամօ անուն ձարապլուսցի մը կուգէր սահմանը անցնիլ, մօտակայ քիւրտ գիւղ մը հանդիպելով իր առնելիքը գանձելու համար: Թիւրք գինուորները սակայն կսկսին կրակ տեղացնել անոր վրայ եւ առանց բառ մ'իսկ փոխանակելու տեղն ու տեղը կր մեռցնեն զայն:

Երկրորդ, Սիւրիացի հովիւ մը, Մէյտան Էշպհի մօտ գտնուող գեղ մը բերած է իր հօտը ջրելու համար: Գեղը կր գտնուի Սիւրիական սահմանին մէջ, բայց ծառ մօտ թրականին: Թիւրք գինուորներ կր կողոպտեն զայն, ոչխարները ու այծերը կր ետեն թրական սահման:

ԴԱՄԱՍԿՈՍԻ ՍՊԱՆԻԱԿԱՆ ՀԻՒՊԱՏՈՍԸ ԻՍԼԱՄԱՆԱԼ Կ'ՈՒԶԷ ՍԷՐՆ ՈՒ ԿՐՕՆՔԸ

Դամասկոսի Սպանիական հիւպատոսը երկրաչափ Գ. Տաւ Ռէնեի հաղարի կառավարիչին խնդրագիր մրներկայացնելով ուզած է իսլամանալ:

Հիւպատոսին տղան հօր խնդրագիրը չեղեալ համարելու համար ամէնքան ճիգ ի ծառ է, բայց հիւպատոսը կրկնած է իր խնդրագիրը:

Կր խօսուի թէ հիւպատոսը իսլամանալէ յետոյ պիտի ամուսնանայ հարուստ եւ գեղեցիկ իսլամուհիի մը հետ, որուն սիրահարուած է:

ԱՂԲԻՒՐ ՄԸ ԳՏՆՈՒԱԾ Է ՍԻՒՐԻԱԿԱՆ ԱՆԱՊԱՏԻՆ ՄԷՋ

Սիւրիական եւ Իրաքեան սահմանագլուխին մօտ տարածուող մեծ անապատին մէջ գտնուած է ջուրի կարեւոր աղբիւր մը:

Երկու սահմանամերձ կառավարութիւնները մեծ հետաքրքրութիւն ցոյց կ'ունեան այս ադբիւրին հանդէպ եւ արդէն երկրաչափներ, տարաբաներ դրկած են տեղւոյն վրայ ջուրը ճշգելու համար:

ԿՈՐՍՈՒԱԾ ՊԱՏԻՒԸ ԶԻՆՔԸ ԱՆՁԱՆԱՊԱՆՈՒԹԵԱՆ ԿԸ ՄՂԷ

Իլիօար Իլիոնիոճ անուն 12 տարու ռուս որբուհի մը, որ տեղացի ընտանիքի մը հով կ'ապրէր Սոճար, առջի օր Գէյրութ իջած էր: Ձրիօրէն իր տէրը գինքը, իճնճաստաժ մը դրաւ Սոճար դրկելու համար: Վարիչը, ընկերոջ մը հետ խեղճ որբուհին Գէյր Մէրիի մօտերը անտառ մը կը տանի, կը պղծէ եւ կր հեռանայ:

Անցորդները աղչիկը առանձին անտառին մէջ տեսնելով զայն Գէյրութ կր վերադարձնեն: Իլիօարը իր կուսութիւնը կորսնցնելէ յետոյ երկ իճգիճգը ծովը նետեց անձնասպան ըլլալու համար, բայց ձկնորս մը գինքը ազատեց եւ ոստիկանութեան յանձնեց:

1933Ի ՊԻՒՋԷՆ

ԵՐԿՈՒ ՄԻԼԻՈՆ ՈՍԿԻ ԶԵՂՋ ՄԸ

Լիբանանի կառավարութիւնը սկսած է 1933ի պիւճէի պատրաստութեան: Ինչպէս յայտնի է նախորդ տարիներ Լիբանանի պիւճէին հինգ եւ կէս միլիոն ոսկի էր եւ հսկայ բաց մր ունէր: Ըստ տեղական թերթերու հաղած տեղեկութեանց որոտուած է յառաջիկայ տարուան պիւճէին կազմել երեք ու կէս միլիոն ոսկիով, Բազմաթիւ կրճատումներ եղած են, վերջ ճականապէս որոտուած է 50ական ոսկի ամսական տալ երեսփոխանիներուն: Նմանապէս այլ ծախքեր ենթարկուած են կարեւոր զեղչերու:

Կը կարծուի որ այս կրճատումներէն վերջ պիճի զեղչուին տուրքերն ալ:

ԱՐԴԵՕՔ ՄԱՀԱՓՈՐՁ ՄԸ

Անցեալ հինգշաբթի Արդարութեան պալատին մօտէն անցնելու պահուն Ֆրանսական զօրավար մը ինչ մնաց որ արկածի մը զոհ երթար:

Արդարեւ զօրավարը իյնած միջոցին յանկարծ պալատի երկրորդ յարկի գրասենեակներէն մեկնէն կուժ մը կ'ինյայ ամոր ոտերուն առջեւ:

Զօրավարը կը կարծէ որ ասիկա մասնաւորաբար եղած է ու հեռեւաբար հրահանգ տուած է որ հեռապզտումներ կատարուին:

Ձերբակալուած են միջնեւ ցարդ երկու դասաւորներ, որոնցմէ մեկը յայտարարած է որ ջուր խմելէ յետոյ պատուհանը դրուած տեղ յանկարծ ինքնակ է: Կր կարծուի որ ասիկա իրողութիւնն է:

ՅԱՆԿԱՐԾԱՄԱՂ ԵՂԱԻ ՎԻՃԱԲԱՆԵԼՈՒ ՊԱՀՈՒՆ

Խալիլ Գառա անուն մարդ մը իր եղբօր տղուն հետ վիճաբանած պահուն ատրճանակը ցոլայնացաւ եւ յանկարծական եղաւ:

ՈՐՍՈՐԻՆԵՐՈՒՆ

Բարձր Յանձնախումբը հրատարակած է որոշմնագիր մը, որուն համաձայն մարդ մը կրնայ միջնեւ երեք տարբեր հրացաններու արտօնութիւն ստանալ որոնդուքիւն ընելու համար: Նախապէս միայն զեղ կարելի էր ունենալ: Բայց այս առաւելութեան փոխարէն կառավարութիւնը արտօնութեան իրաւունքը բարձրացուցած է 125 դահեկանէն 200ի:

ՎԱՌՕԴԻ ՄԹԵՐԱՆՈՑ ՄԸ ԿԸ ԲՌՆԿԻ ՍՈՒԷՅՏԱՅԻ ՄԷՋ

Անցեալ չորեքաբթի Սուէյտայի մէջ բռնկած հանրային օթուբեանց վառօդի մթերանոցը: Զթնուորական մթերանոց մը որ ադեղին մօտ կր գտնուէր լուրջօրէն վրնասուած է եւ երկու գինուորներ վիրաւորուած են:

Քննութիւն մը բացուած է:

ԴԻԱԿ ՄԸ ԳՏՆՈՒԱԾ ԹՐԻՔՕԼԻ ՃԱՄԲՈՒՆ ՎՐԱՑ

Ժանտարմները Թրիքօլիի ճամբուն վրայ գտած են մարդու մը դիակ, դաւանեանուած բանի մը տեղերէ:

Թրիքօլիի դատախազութիւնը տեղւոյն վրայ գալով սկսած է քննութեան:

Կ'երեւի որ ոճիրը կատարուած է ուրիշ տեղ եւ դիակը ձգուած է հոն ճիսր էլ Փարֆի մօտ, արդարութիւնը օգնեցնելու համար:

Մինչեւ ցարդ կարելի եղած չէ ճշդել ինքնութիւնը զոհին եւ գտնել ոճրագործներուն հետը:

ՍԽԱԼ ՏԱՐԱՁԱՅՆՈՒԹԻՒՆ

ՄԱՄԼՈՅ ԴԻՒԱՆԻ ՀԵՐՔՈՒՄԸ

Կարգ մը թերթեր, մանաւանդ Դամասկեան թերթեր, անցած շաբթուան ընթացքին, զանազան առիթներով կը յայտարարէին թէ Բարձր Յանձնախումբ Ն. Վ. Գ. Բօնսօ եւ Գ. Սոլօմիագ ուրիշ պատասխանատուներու ճանապարհած են եւ այլեւս Սիւրիա պիտի չի վերադառնան:

Բարձր Յանձնախումբութեան Մամլոյ Դիւանը կը հերքէ այդ տարածայնութիւնները եւ կ'աւելցնէ որ ցարդ նման լուր մր չէ տացած Բարձր Յանձնախումբութիւնը:

ԹԵՐԹԻ ԿԱԽԱԿԱՑՈՒՄ

Լիբանանի կառավարութեան պետ Ն. Վ. Գ. Շարլ Ծէպպա մասնաւոր հրամանագրով մր անձամանակ կախակայման կր դատապարտէ *էլ Մաթթ* տաբաթաթերթը, որ կր հրատարակուէր երեսփոխան Գ. Միշէլ Զախուրի կողմէ:

Այս կախակայման պատճառն է կառավարութեան պետի հասցէին ուղղուած ճնճաղատական յօդուած մր:

«ԷԼ ԱՀՐԱՐ» ԵԻՍ ԿԱԽԱԿԱՑՈՒԱԾ

Վերջին պահուն կր տեղեկանանք որ Հանրապետութեան նախագահ առանձին որոշմնագիր մրն ալ տորագրած է, ամժամանակ կախակայման դատապարտելով «Էլ Ահրար»ր:

ԱՆՑԱՅՏԱՑԵՐ Է ԱՄԻՍԷ ՄԸ ԻՎԵՐ

Կին մր ոստիկանութեան իմացուցեր է որ իր եղբայրը Իթալաիս ամիսէ մր ի վեր տուն չէ եկեր եւ ուր ըլլալը ալ չէ յայտներ:

Երեքտասարդ միջնեւ ամիս մր առաջ կ'ապրեր Սայեա եղբայրներուն մօտ, Ասոնց հովկն էլլելէ յետոյ անգործ մնալով աներեւոյթացեր է: Արդեօ՞ք անձնասպան եղած է թէ ոճրի մր զոհն է:

ՔՈԼԷՐԱՅԻ ՊԱՐԱԳԱՅ ՄԸ ՊԷՅՐՈՒԹ Կ'ԱՅՑԵԼԷՆ

Երեքտասարդ սիոճիստներ Լիբանանի զանազան մասերը այցելելէ յետոյ լեհական ճաւով մր գացին Գաղեստին:

ՕԴԱՆԱՒ ԻԱՅԻՆ ԱՐԿԱԾԷՆ ՎԵՐՋ

ԵՐԿՈՒ ՀՈԳԻ ՄԵՒԱԾ

Գրած էինք նախորդ օրեր, Գէյրութի օդակայանին մօտ պատահած օդանաւային զարհուրելի արկածի մասին, որու միջոցին վիրաւորուած էին վեց ճամբորդներ եւ օդանաւորդը:

Ցաւով կը տեղեկանանք այժմ որ օդանաւորդ Նաֆիս, որ հիւանդանոց կր գտնուէր մեռած է: Նմանապէս նիւանդանոցի մէջ մեռած է Հարիւրապետ էլմի:

Միւս վիրաւորներու վիճակը յուսահատական չերեւիր:

81 ՕԴԱՆԱՒԻԵՐ ՄԷԿ ԱՄՍՈՒԱՆ ԸՆԹԱՑՔԻՆ

Անցած ճուլիս ամսուան ընթացքին 81 օդանաւներ եկած են Սիւրիա, Հիւսիսային սահմանի ճամբով, Ասոնց բոլորն ալ առեւտրական օդանաւներ են, Ասոնցմով փոխադրուած են 140 ճամբորդներ:

ՌՈՒՍ ՄԸ ՕԴԱՆԱՒ ԿԸ ՇԻՆԷ ՊԷՅՐՈՒԹԻ ՄԷՋ

Երկար սեպհական մր ի վեր Գէյրութ հաստատուած ռուս երկրաչափ մր ձեռնարկած է օդանաւի մր ծիւնութեան:

Օդանաւը իր առաջին թռիչքը պիտի կատարէ հաղարիս մէջ օտս մօտ տեղին:

ՆՈՒԻՐԱՏՈՒԹԻՒՆ

Գ. Կարպիս Ղազարեանի ընդ Որ. Գերմունի Իպրահեանի ամուսնութեան առթիւ, փոխան ծաղկի, հետագրի եղած են հետեւեալ ճուիրատուութիւնները Երուսաղէմի Հայ Կրթ. Սիոն Միութեան.—

10ական Գաղ. դահեկան՝ Ոսկան Սահակեան, Ծովսէփ Շահինեան, Վահան Կեւիկեան, 5ական Գաղ. դահեկան՝ Գէորգ Ղազարեան, Գէորգ Այնթապլեան, Սարգիս Մաքսուտեան, Ցակոբ Էսմէրեան:

Իսկ Գ. Վահան Ղազարեանի եւ Որ. Արահամ Խաչատեանի ճետանախատութեան առթիւ, միեւնոյն ծպատակին եւ միեւնոյն առթիւ 10ական Գաղ. դահեկան ճուիրած են Ոսկան Սահակեան, Ծովսէփ Շահինեան, 5ական դահեկան Սարգիս Մաքսուտեան, Գէորգ Ղազարեան, Գէորգ Այնթապլեան եւ Ցակոբ Էսմէրեան:

Հ. Մ. Ը. Մ.

Հ.Մ.Ը.Մ.ի տեղւոյն ճորքեար վարչութեան Դիւանը կազմուեցաւ հետեւեալ կերպով.

Ատենապետ՝ Օ. Գէօճէկեան
Ատենադպիր՝ Ս. Ուրճալեան
Գանձապահ՝ Գ. Շահինեան
Ալեք. խմբապետ՝ Օ. Փիլիկեան
Սկաուտ » Ա. Հաճեան
Ֆուտպոլ » Կ. Մեռոփեան
Գոյապահ՝ Ֆ. Քհնեան

Միեւնոյն ատեն այս տարուայ Հ.Մ.Ը.Մ.ի տարւոյ օրը որոշուած է Սեպտեմբեր ամսուայ առաջին կիրակին, դէպի Նահր էլ Իպրահիմի ձորաձոր եւ գեղածիծաղ ճորը:

Անոնք որոնք կ'ուզեն մասնակցիլ սոյն տարւոյ, որ առաջ դիմելով Գր. Շահինեանի, բոլ տրամագրել տան իրենց անուններնը:

Հ. Մ. Ը. Մ.ի Պէյրութի Վարչութիւն

— 216 —

իր ամէն մէկ խօսքը սուրի պէս կը կտրէր.

Իզապէլ կաս-կարմիր կտրած հարցուց.

— Այդ գաղտնիքը ինչ էր.

— Ամէն բան չեմ կրնար ըսել, սակայն իրեն խօսակցութենէն հասկցայ որ Հէր ընտանիքին վերաբերեալ գէշ տեսակի գաղտնիք մը կար, Ֆարլայլ, տիկին Հէրի փոխանորդաբար կ'աշխատի եղեր, և քանի որ տիկինը չէր կրնար գալ, իր աղջիկը կը ղրկէր.

— Այն ատեն ինձի տարբեր պատմութիւններ բացատրեցիք Սըր Էդվիարդ, ըսաւ Իզապէլ.

Էդվիարդ խնդալով ըսաւ.

— Սիրոյ և պատերազմի մէջ ամէն միջոց ներելի է.

Իզապէլ չի կրցաւ բերանը բանալ և սառած մնաց: Էդվիարդ ընդհատելով լռութիւնը, փութամատով ցոյց տուաւ օրօրոցը և ըսաւ.

— Այս պզտիկ բազմութեան անունը ի՞նչ դրիք.

Իզապէլ չուարած չարունակելով նայիլ անոր երեսը կրցաւ պոռալ.

— Անդո՛ւթ... ցած...

Էդվիարդ խրոխտ կերպով ոտքի ելնելով ըսաւ.

— Դիտէք՞, սենեակս պատրաստուա՞ծ է.

— Ոչ, պատրաստ չէ, ըսաւ Իզապէլ պազ ու անտարբեր թօնով մը, այս չէնքը իմս է, իմ անունովս արձանագրուած է և հոս ձեզ ընդունելու տեղ չունիմ, հաճեցէք մեկնիլ այս տեղէն, Ցետ այսու ձեզի հետ ոչ մէկ յարաբերութիւն չեմ կրնար ընել.

— Նոյն այդպէս կը փափաքիք, թող ըլլայ, հոգ չէ, և կը կարծեմ որ ամենախելօք ճամբան ալ ատիկայ է, որովհետեւ մեր ապրելիք կատուի և շունի կեանքը չատ հաճելի պիտի չըլլայ: Մտաբ բերեցէք թէ գուք կ'առաջարկէք, ես չեմ, բայց ի հարկէ ձեղ անօթութենէ պիտի չզատապարտեմ, որոշուելիք գումար մը ամսէ ա-

— 213 —

— Ձեղ ի հարկին կը կանչեմ.

Ստենսուն դուրս ելաւ, վարկեան մը յետոյ Էդվիսըն ներս մտաւ, մինչ տեսնուելու համար կը մօտենար, Իզապէլ ձեռքով հասկցուց որ ետ քաշուի և ցած ու լուրձայնով մը ազդարարեց որ հեռի մնայ: Էդվիսըն աթոռի մը վրայ նստաւ և ոտքովը վառարանի փայտերը ներս հրելու զբաղած միջոցին ըսաւ որ գործերը չէ կրցած կարգադրել, հետեւաբար աւելի չուտ գալ:

Տիկինը հարցուց.

— Ուրեմն հիմայ ինչո՞ւ եկաք.

— Ինչո՞ւ եկայ, այնքան երկար ճամբորդութիւն ստանձնելով գալուս փոխադարձը այ՞ս է, գոնէ բարի եկաք մ'իսկ չ'սիք, կը յուսայի որ գալուս համար պիտի ուրախանաք.

— Ցուլիսին երբ մեկնեցաք, խոստացաք որ մեր առնութեան համար ճիշդ ժամանակին պիտի դառնաք, կարծեմ կրցաք հասկնալ թէ ինչ կը նշանակէ ժամանակ կին ըսածս.

— Այո, խոստացայ, սակայն երբ Լոնտոն հասայ չատ ու չատ զբաղած մնացի, և զանոնք չկրցայ աւարտել, նոյնիսկ հիմայ հազիւ մէկ երկու օր կրնամ մնալ.

— Կը տեսնէք, դուք վատ և ստախօս էք, ձեր մեկնած օրը, սպասաւորը ձեր վերարկուի գրպանէն նամակ մը գտած էր, ճիշդ ուրիշ նամակ մը գտած էր, այդ նամակը ուրիշ նամակի մը հետ եկած երկրորդ նամակ մըն էր, որուն մէջ ամուսնալուծումի որոշումը գրուած էր.

Էդվիսըն դիմակազերծ ըլլալուն թէև բարկացաւ, սակայն կրցաւ ինքզինքը զսպել.

Իզապէլ չարունակեց.

—Աւելի նախընտրելի էր եթէ զիս այն օրէն չի խաբէիք և լոյս աշխարհ չտեսնող տղու մը համար պարապ

Ձնանպատճառ խորհրդածութիւն

Գէյրութ.— Վերոհիշեալ տեղեկութիւնները չենք կրնար երաշխաւորել որ ճշդիւ ճշմարիտ են, քանի որ մեզի հասած են ոչ թէ անմիջապէս, այլ ուրիշ թերթերու միջոցաւ:

ՅՈՒՆԱԿԱՆ ԽՆԴԻՐՆԵՐ

Աթճճ.— Գ. Վճճիգեյօսի կողմէ հրամանի մը վրայ, ոսթիկանութիւնը Բաբրասի մէջ ձերբակալից Աթէնքի կիպրացի ուսանողներուն քննեռակցութեան ճախագահ Գ. Ժօաննիթէսը որ Քօրֆու կ'երթար Կալիսի իջեւանին մէջ ներկայացնելու համար կիպրոսին ծուլասացնի միացման ի նպաստ բաղձանք մը։

ՋԻՆՈՒՈՐՍԿԱՆ ԽԼՐՏՄԱՆ ՄԱՍԻՆ ՏԵՂԵԿԱԳԻՐ ՄԸ

Աթճճ.— Ջօրավար Սթավրիճօբուլօս կառավարութեան ներկայացուց գինուորական միութեան գոյութեան մասին իր կատարած ճճնութեան տեղեկագիրը։

Հակառակ սպաներուն հարցաքննութեան պատասխանին մերժած լլալուն, ճճնութիւնը կարողացաւ հաստատելու միութեան իրական գոյութիւնը մասնակցութեամբ ամբողջ սպաներու որոնք նպատակ ունին նախ գնճով միջամտելու ռէժիմին համար վտանգ մը ծագելու պարագային։

Աթճճ.— Ընտրութեանց սեպտեմբեր 25ին կատարուիլը որոշուած լլալուն վերաբերեալ հրովարակը հրատարակուեցաւ։

ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ ՄԱՆՉՈՒՐԻՈՅ ՄԷՋ

Նաճիճ.— Ջօրավար Մուրթոյի իբրեւ Մանչուրիոյ արտաւոր դեսպան անուանումին դէմ կատարուած ազդու բողոքագրի մը մէջ, Չինական արտաքին գործոց նախարարը այս անուանումը կը յատկանշէ «մէկ ամէնամարեւոր արարուած ձաբոնի կողմէ Մանչուրիոյ ոյքերգական ճուածման եւ իբրեւ մէկ սկզբնաւորութիւնը Մանչուրիոյ բացայայտ ճանչցումին եւ վերջ ի վերջոյ ամոր կցման ձաբոնի կողմէ։

ՀՐԱՇԱԳՈՐԾ ՄԱՐԴԸ

ԷԼ ՀԱՁ ՄՈՒՀԱՄԵԴ ՊԷՅ ԷԼ ՖԷԼԷՔԻ

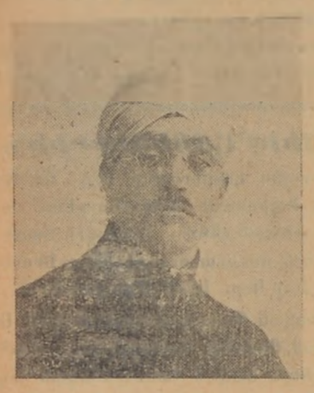

Փութացէք առնելու անոր կարծիքը ձեր բոլոր փափաքներուն համար։ Ան կը հանդարտեցնէ բոլոր չուարած եւ ապնդուած մաքերը և կը վերադարձնէ անոնց փափաքածները։ Կ'իյնէ բոլոր ոգիներուն. հիւանդութեամբ կը կարդայ ժողովուրդն մահճակալները. ձեռքի գծերէն կը կարդայ ժողովուրդն անցած, ներկայ և ապագայ կեանքը. կրնայ հասկնալ ամուսնութեան, ճամբորդութեան, սիրոյ, առեւտուրի, քննութեանց նայլն բոլոր գաղտնիքները։ Այս բոլորը կը գուշնէ մարդուն, կարծես թէ գրուած ըլլան Քուրքի մը վրայ։ Կնոջ ամուսնոյն սիրոյ ապահարկու քիչ ինչպէս նաեւ քէչէճոն և հետագիր։

Պիտի ուղեցաւ նաեւ իր առաջնակարգ պանդոկը, ուր այցելուները պիտի գանեն Սիւրիոյ և Լիբանանի լաւագոյն ամառանոցներուն յատուկ բոլոր յարմարութիւններն ու հանգրուանքները։

Տէր և Տիկին ԱՀԱՐՈՆ ԻՋՄԻՐԼԵԱՆ

ՊԱՆԴՈԿ ԱՀԱՐՈՆ ՊԻԹԻԱՍ

ՀԻՒՍԻՍԻՍՑԻՆ ՍԻՒՐԻՈՅ ԼԱՒԱԳՈՑՆ ԱՄԱՌԱՆՈՑՆԵՐԷՆ ՁԷՊԷԼ ՄՈՒՍԱՑԻ **ՊԻԹԻԱՍ** ԳԻՒՂԻՆ ՄԷՋ

Նորակառոյց եւ գեղեցիկ շէնք. արդիական կերպով կահաւորուած սենեակներ. ընդարձակ սրահ, քաղնիք, եւրոպական եւ արեւելեան կերակուրներ

ՁԱՓԱԼԻՒՐ ԳԻՆ

ԲԱՑ Է 1932 ՅՈՒԼԻՍ 1ԷՆ ՍԿՍԵԱԼ

Իր անձնական տեսարաններով, առատ ջրերով և առողջարար կլիմայով ծանօթ ՊԻԹԻԱՍ գիւղը այս տարի աժառած է գիւզացնութեան համար անհրաժեշտ եղող բոլոր յարմարութիւններով։

Ճամբաները նորոգուած են, գիւղին մէջ հաստատուած է քարթատարական ամենօրեայ ապահարկութիւն մը նչպէս նաեւ քէչէճոն և հետագիր։

Պիտի ուննցաւ նաեւ իր առաջնակարգ պանդոկը, ուր այցելուները պիտի գանեն Սիւրիոյ և Լիբանանի լաւագոյն ամառանոցներուն յատուկ բոլոր յարմարութիւններն ու հանգրուանքները։

Տէր և Տիկին ԱՀԱՐՈՆ ԻՋՄԻՐԼԵԱՆ

ՊԱՆԴՈԿ ԼԻՒՔՍ

ՁՈՒԱԼ

Հայկական ամենագեղեցիկ պանդոկը «ԼԻՒՔՍ»ի մէջ, ծովեզերքի պարտէզ

ԽՈՍՏ ՕԳՈՍՏՈՍ ՍԵՆԵԱԿՆԵՐ

ՈՒ ԿԸ ԲԱՂԿԱՆԱՑ 1.2.3.4. ՄԱՁԱԿԱՆԵՐԷ

1. ՀԱՐԵԼ ՁՈՐ, ՄԱՔՈՒՐ ԵՒ ԱՆՔԵՐԻ ՕՊԱՄԱՐԳԻՒՐԻՆ.
2. ԳԻՆԵՐ ԽՕՏՔ ՁԱԿԱՄՈՐ.
3. ՅՈՒՆ ՓՆՏՈՒՄՆԵՐՈՒՆ ԱՒԷՆ ԴԻՒՐԱՀԱՋՈՒԱԾՆԵՐ.

ՏԷՐ և ՏՒՕՐԷՆ Գ. ՓԱՐՏԻԶՃԵԱՆ

ՍԱՂԱՊԻ ՏՈՊԱԼԵԱՆ

ՏՈՒՓՐԱԿԱՆ ԱՄԷՆ ԿԱՐԳԻ ԳՈՐԾԵՐՈՒՀԱՍԱՐ

Դիմեցէք «ԱԶԴԱԿ»ի Տպարանը՝ գիրք, պրօշիւր, հարաձեկան հրաւիրագիր, պանհարան, ճամպակի քարտ եւ առեւտրական ձեռակիցներ.

ԱՐԱՑ, ՄԱՔՈՒՐ, ԳԵՂԵՑԻԿ-ԵՒ ԱԺԱՆ.

ՁՈՒՆ ՄԲԵՒՈՒ ԿԱՐԻՔՆԻՒՆ

STANDARD

Ամենահանգստահս եւ ամենագեղեցիկ կօշիկները հս։

ԿՇՏԱՆԴԱՐԴ ՆՍՏՈՒՐ ԵՂԲՕՐՆԵՐՈՒ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ

Տքթ. Բ. ԳՈՒԼԱԳԵԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ՆԵՐՔԻՆ, ՄՈՐԹԱՑԻՆ ԵՒ ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

ՎԿԱՅԵԱԼ ՓԱՐԻԶԻ ՀԻՆԱԴԱՆՈՑՆԵՐԷՆ

Կր դարմանէ գիտական ամենավերջին մեթոտներով, քոֆերու, սեռամոխի, ապիճներու լճարդի ամէն տեսակ հիւանդութիւններ։ Հին եւ նոր ջերմամիզութիւնը իր բոլոր բարդութիւններով, ինչպէս նաեւ Ֆրանկախտ եւ մորքային հիւանդութիւններ։

Առագ, արմատական եւ բարեխիղճ դարմանում։

Հիւանդ կ'ընդունի ամէն օր, բացի կիրակիէ, իր նախկին դարմանատան մէջ. ժամ 8—12 եւ 2—6ու մասնաւոր ժամադրութեամբ։

Երեքշաբթի օրերը, ժամ 2—5 վկայական *ՆՊԱՍՏՆԵՐՈՒ ՁՐԻ*

ժօրժ Հասեան փողոց՝ թիւ 8

ՏՕՔԹ. ԳԷՈՐԳ ԿԷՐԿԷՐԵԱՆ

Վկայեալ Lauréat Ընկկճ Interne եւ նչժմ մշակուն *ՍՍՍՆՆԳԼՏ* բժիշ Ֆրանսական հիւանդանոցի *ԱՁՔԻ, ՔՕԹ, ԿՈԿՈՐԴԻ, ԱԿԱՆՋԻ և ԳԼԽՈՒ* հիւանդութիւններու բաժնին։

Հիւանդ կ'ընդունի կէսօրէ վերջ ժամը 2—6

իր գինեհիին մէջ rue de Damas, No. 15

Հիւանդներ ուղղակի հիւանդանոց կ'ընդունուին իր կողմէ տրուած մուտքի բարօրով։

Ազքատ հիւանդներու ձրի դարմանում, ամէն օր կէսօրէ առաջ ժամ. 10—12. հիւանդանոցի դարմանատան մէջ։

Կարի եւ Ձեւագիտութեան Դասընթացք

ՏԻԿԻՆ ՄԱՌԻ ԵՐԱՄԵԱՆ

ՎԿԱՅԵԱԼ ԴԵՐՋԱԿՈՒՀԻ

ԲԱՐԻԶԷՆ ԵՒ ՎԱՃԻՆԿՈՇՆԷՆ

Կարի եւ ձեւագիտութեան մասնագիտուհի, Տիկին Մառի Երամեան կը վերադառնայ իր արհեստանոցը, Մեծ Սեւրայի դիմացը Նո. 78 տան երկրորդ արկը։

Երեք ամսուան միջոցին կր սորվեցնէ ամենավերջին ճոռաձեւութեամբ, կար եւ ձեւագիտութիւն իր բոլոր բարդութիւններով եւ արդիական մոդոցներով, Droit-fils մեթոտով։ Իր աշակերտուհիները կ'օժտէ Բարիզի ասխարհածանօթ Académie Daydou վկայականով։

ԳԱԲՐԻԷԼ Թ. ԹԷՐԶԵԱՆ

(ԵԼԵՔՏՐԱԿԱՆ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ)

Հիմնուած 1921 ին Պոլիս-Բերա

Ներս դիւրաշարժելի պայմանճճերով կր կատարենք ամէն կարգի էլեկտրական լոյսի գործուդճճեր (Intsallation), ինչպէս նաեւ մօթոր եւ ջեռմօճճեր։

Վաճառատուն կ'սատճճէ նաեւ բոլոր հիւեռագործիքներու ճոռոգութիճճեր։ Մասնաւոր սպասարկութիւն բնակարանճճերու հիւեռա-ճոռոգմանց։ Վաճառատուն Philips եւ Lux հիւեռ. լամբերու եւ ամէն տեսակ հիւեռական պիտոյքներու։

Վճարման դիւրութիւններ.

Հասցէ — Վ. Ուզունեանի գրասեղ կից Պուրճ. B. P. 491

Տոկոսն շինուածդ վայելելդ տարի հնչուն եւ բնական ձայն

Անոս յատկանիշներ՝

ՈՐՈՆՅՄԱՄԲ ԿԸ ՁԱՏՈՐՈՇՈՒԻՆ

ԱՓՕԼԼՕ ՖՕՆՕՆԵՐԸ

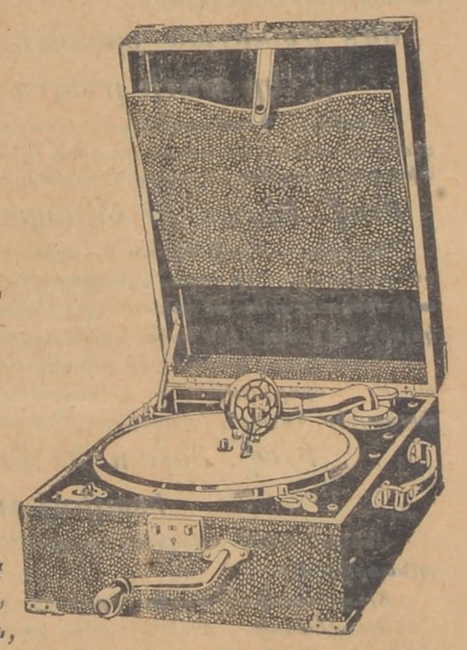

Հրապարակի վրայ գրեթէ ոդ բոլոր մարքանէրու հետ կը մրցին Սբօլլօ ֆօնօներբ։ Մանաւանդ վերջին նոր մօտէլներբ, որոնք հասած են արդէն, անգերազանցելի են իրենց տոկունութեամբ, վայելչութեամբ և ժամչելի գիներով։

APOLLO GRAMOPHONE Co. Ltd

(of London)

ԱՓՕԼԼՕ ՖՕՆՕՆԵՐՈՒ ԹՈՓՈՒԻՐԸ !!!

Կատարեալ համոզում գոյացնելու համար անգամ մր այցելեցէք

MAISON APOLLO, Rue de la Poste, BEYROUTH

Փողոցին եւ բօնսօր՝ ամէն ձեւի, անվիճելի տրակ եւ առաւելութիւններ գիւրամատչելի գին, վճարումի դիւրութիւն։

Ընդհ. ներկայացուցիչ՝ Սիւրիոյ, Պաղեստինի, Անգլիոյ Միջագետքի եւ Նիլոսի.— ԳՈՒՐԳԷՆ ՍԻՆԱՆԵԱՆ

KOURKEN SINANIAN, Boîte Postale 642, BEYROUTH (Syrie)

ՕԳՆԷ ԴՈՒՆ ՔԵԶԻ ԵՒ ԱՍՏՂԸ ՔԱՀՕԻ ՊԱՏԻ ՕԳՆԷ

ԸՆՏԱՆԻՔԻ ԱՍՏՂԸ

(L'ETOILE du FOYER)

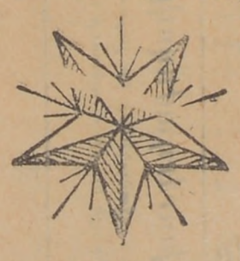

Առեւտրական և երկրագործական ժողովրդային վարկի հաստատութիւն

Անանուն ընկերութիւն.— դրամագլուխ՝ 3,000,000 ֆրնկ.

որ կրնայ 3.000,000,000 ֆրնկ.ի բարձրացուիլ վարչական խորհուրդի պարզ որոշումով։

Կեդրոնատեղի.— 137 Boulevard Scbastopol - Paris

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ Արեւելեան պետութեանց

Սալօ Օթելի՝ օճճ, Պուրճ, Պէյրութ

ԵԼԵՒՄՏԱԿԱՆ ՁԻՒՂ

Առանձին պարտականագրութիւնի

ՕԺԻՏ

Երաշխաւորեալ տոկոս 6%։ Ասկէ զատ մասնակցութիւն ընկերութեան չահերուն։

ԿԱԼՈՒԱԾԱԿԱՆ ՁԻՒՂ

ՎԱՐԿԵՐՈՒ ԲԱԺՈՒՄ

Կալուածի վրայ՝ փոխառութիւնք՝

վճարելի 10—15—20 տարիէն։ Որոշուած պայմաններով առանց ուղղակի կրնաք վճարել։

ԸՆՏԱՆԻՔԻՆ ԱՍՏՂԸ ընկերութիւնը ներկայիս 75,000ի աւելի անդամ ունի։ Մինչեւ 1 Ապրիլ 1931 Ընտանիքին Աստղը 135 միլիոն փոխ տուած է, գրաւով 500 միլիոնէ աւելի արժէք ունեցող անշարժ կալուածներու վրայ։

Ամեն թղթակցութիւն ուղղել՝ B, P. 821, Beyrouth

յոյս չէի տածեր։

— Ես այնպէս չդատեցի, դուք գերագրգռուած էիք, և խօսք մ'իսկ չէիք լսեր։

Իզապէլ սրտի ատարիկ բարեխոսմով մը ըսաւ։

— Ուրեմն դուք կը դատէիք որ բոլորովին ապուշութիւն է իմ յուսալս Սըր Ֆրանսիս Լէվինի մը արիւնը ըսալ։

Լէվիսըն ոտքի ելաւ և խրոխտ կերպարանքով մը ըսաւ։

— Պէտք է գիտնաք որ ինձի պէս բարձր դասու պատկանող մարդու մը՝ ամուսնացած ալ կնոջ մը հետ պակուխիլը, ամենամեծ զոհողութիւն մըն է։

— Այս զոհողութեան մասին յուսալ և վախցիլս երբէք ինձ համար չէր, ժամանակին ձեզի խոստացայ մտիկ չընիլ և այդ երեխային ժառանգը ամօթ և մեղք է միայն։ Տեսէք, ահա հոն կը պառկի։

Լէվիսըն դուխը դարձուց երեխային նայեցաւ և երբէք քովը երթալ որ տեսնել իսկ չուզեց։

— Ես այժմ բազմադարեան Պառոնութեան ազնուականութեան տիտղոսը կը կրեմ, և երբ ձեզի հետ ամուսնանայի, այդ մեծ և ազնուական գերդաստանը բոլորովին պիտի նեղացնէի և...

— Կեցէ՛ք, ապերդ պատճառաբանութիւններդ գրատնալ մի չանաք, եթէ ձեր ընտրութեան միակ նպատակը, հիմակ, այս ժամուն և այս պահուն մէջ ինձ հետ պակուխիլն իսկ ըլլար, և եթէ պակասիր քանանան ներս բերած ըլլայիր, գարձեալ իրաւ աչխատած պիտի ըլլայիր։ Երեխայի անկումը անկում է, չկրնար այլեւս բարձրանալ, իսկ ես, քեզի հետ ապրելէ աւելի մեծ գժբախտութիւն մը երբէք չեմ կրնար երեւակայել։

Լէվիսըն սրտի անհուն զոհունակութեամբ ըսաւ։

— Եթէ իմ մասին այս գաղափարը առած էք չեմ կրնար ոչինչ ընել, մինչդեռ ժամանակին դարմանումի համար այնքան վկայուկ կը հանէիք։

— Քու ընելիքները, և աչխարհի բոլոր հաստատումները, երբէք չեն կրնար մեղմացնել, անոնք յաւիտեան ճակտիս վրայ մրոտած պիտի մնան։

Լէվիսըն առանց առնուելու պատասխանեց։

— Մե՛ղք... դուք կինը պատի պէտք է ժամանակին խորհած ըլլայիք։

— Այո, Աստուած թող պէտք եղած ուժը տայ ամէն անոնց, որոնք այսպիսի վտանգներու մէջ իյնալու փորձութեան մէջ են։

Լէվիսըն երբ բարկանար չատ գէշ դիրքի կենթարկուէր և առանց ուրիշներու զգացումները նկատի առնելու բերնին եկածը դուրս կուտար, տիկինին վերջին խօսքերը դինք այդ դրութեան առաջնորդեցին և ըսաւ։

— Երբ այդ խօսքերը ինձի համար կը խօսիս, պատրաստ է, քանի որ դուք որ այդ մեղքին ենթարկուեցաք իմ պատճառաւս չէր, այլ ձեր նախանձին չնորհիւ, զոր կը տածէիք դուք ձեր ամուսնոյն հանդէպ և կարծեմ թէ չատ սխալ ճամբու վրայ էիք։

— Չհասկցայ թէ ինչ ըսել կուզէք ըսելով սխալ ճամբու վրայ էիք ըսելով։

— Ամուսնոյդ և Հէրի տղկայ համար ըսել կուզեմ, դուք կույր և սարսափելի նախանձի մը ենթարկուած էիք, և կը յայտնեմ որ սխալեցաք, քանի որ կը հաւատամ թէ Քարլայլ այդ աղկայ մասին երբէք քու կարծած զգացումը չէ տածած։

Իզապէլ չնահեզ վիճակի մէջ կը նայէր։

— Անոնց մէջեւ գաղտնիք մը կար, սակայն սրտոյ մասին գաղափար չունէին, խիստ գաղտնի գործի մը մասին և իրենց տեսակցութեան միակ չարժառիթը այդ գաղտնիքն էր։

Լէվիսըն երբ զգացուէր, պարզ և լուրջ կը խօսէր և

AZTAG
JOURNAL QUOTIDIEN ARMÉN.
B. P. 587
BEYROUTH, Liban
Directeur-Propriétaire
HAIG BALIAN

ԲԱԺԱՆԳԻՆ
ՍՈՒՐԻԱ տար. 550, ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ 300 Ս. Դ.
ԱՐՏԱՍԱՀՄ. տրկ. 7, ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ 4 տոլար

ԱԶԴԱԿ

ՕՐԱԹԵՐԹ
ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԳԻՏԱԿԱՆ

ازتاك
جريدة سياسية ادبية اقتصادية حرة

ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ 24 ՕԳՈՍՏՈՍ 1932
ԳԻՆԸ ԶՈՒՏ 2.50 Ս. Դ.

Գ. ՏԱՐԻ | Ամէն առաքում պէտք է ընել թերթիս տնօրէնին հասցէին | Տնօրէն — Խմբագիր՝ ՀԱՅԿ ՊԱԼԵԱՆ | Չհրատարակուած ձեռագիրները չեն վերադարձուիր | Թիւ 127 (704)

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

ԿՐԹԱԿԱՆ ԽՆԴԻՐ ՄԸ ԵՒՍ

Անցեալ վարժարանական շրջանին տեղի ունեցան երկու կրթական խնդիրներ ևս, տարբեր շրջաններու մէջ, որոնք տեղական ըլլալէ զատ նաև ընդհանուր հոգեբանութեան մը բնոյթը ունին։ Այս շրջաններն են Ճիւնին և Լաթաքիան։ Այս երկու շրջաններու մէջ ալ ներքին ազգային ու թաղականական խնդիրներ, ու պայքարներ անցան կրթական գործէն ներս, և պատճառ դարձան վարժարաններու բաժանման։ Եւ ահա խունճապային դրութիւն մը երկու կողմի համար ալ, նիւթական արդէն իսկ սեղմ միջոցներու ցրւում և հետևաբար նիւթական ծանր տագնապ, իսկ կրթական հողի վրայ ծանր սայթաքումներ։ Արդէն իսկ պատրաստուած ու կարող ուսուցիչներու պակասէն տուժող վարժարանները այս անգամ անձնական կրքով ու նեղը մնացած ըլլալու ստիպողականութեամբ լեցուեցան ուսուցչական թէ դաստիարակչական տեսակէտէն անարժէք ու նոյն իսկ վնասակար տարրերով։

Արդիւնք այն, որ ստեղծուած վէճերն ու պայքարները իրենց խորքին մէջ միանգամայն անկարևոր և յառաջ եկած անձնականութիւններէ միայն, միակ զոհը ունեցան կրթական գործն ու մատաղ սերունդը, որ պէտք է ըլլար ազգային բոլոր մարմիններու գոյութեան իմաստը և գուրգուրանքի առարկան։

Ըսինք արդէն այս սիւնակներէն, թէ ներկայիս մեր գոյութեան ինչպէս և գործունէութեան խարիսխը պէտք է ընդունիլ կրթական գործը, նոր սերունդի ուսումն ու կրթութիւնը։ Առաջինը որպէս կեանքի պայքարին և մեր շուրջ տիրող աննպաստ պայմաններուն դէմ որպէս զէնք. իսկ երկրորդը մեր հաւաքական գոյութեան պահպանման միակ միջոցը։ Այս մեկնակէտէն ալ կրթական գործին պէտք է ստորադասուին ամէն տեսակի անձնական թէ հաւաքական խնդիրներ։

Դիտուած է մեր կեանքին մէջ և արդէն իսկ հաստատուած փաստ, թէ մեր ազգային բոլոր խնդիրները, ինչ հողի վրայ ալ ըլլան, ամենէն առաջ կը հարուածեն կրթական գործը, անուղղակի կերպով և կամ ուղղակի զայն գործիք կամ զէնք դարձնելով։ Այնպէս որ ազգային կեանքի մէջ գործող ամէն գիտակից անհատ, որ անձնական կիրքերէ ու հաշիւներէ դուրս, մեր հաւաքական կեանքով ու անոր շահերով է որ պարտականութիւն ստանձնած է, պարտաւոր է նկատի ունենալ այդ պարագան, և խուսափիլ խնդիրներէ։ Իսկ ստեղծուելու պարագային ալ ամէն ձև պէտք է աշխատիլ վարժարանը և կրթական գործը հեռու պահել այդ բոլորէն։

Դժբախտաբար այդպէս չէ եղած մինչև այժմ, օրինակը Լաթաքիայէն, ուր կազմակերպուած ու նախանձելի հողի վրայ դրուած կրթական գործը, մէկ տարուայ մէջ հասաւ անճանաչելի վիճակի մը։ Եւ այս շրջանի մը մէջ, ուր լաւագոյն մթնոլորտը կը տիրէր ազգային թէ կրթական կեանքի շուրջը և թէ բաւարար չափով միաձոյլ ու անոր պէտքը զգացող ազգայիններ գոյութիւն ունէին։ Լաթաքիոյ ազգ. առաջնորդարանը զերծ ազգային բարդ խնդիրներէ և զբաղումներէ, իր ամբողջ ուժը տուած էր ամէնէ առաջ կրթական գործի կազմակերպութեան և յառաջդիմութեան, ստանալով նաև համապատասխան արդիւնք։ 928—30 Լաթաքիա արդէն ունէր բարձրագոյն նախակրթարանի ընթացքով և վեց կարգերով վարժարան մը, որ ֆրանսացի թէ արաբ պաշտօնական շրջանակներու գնահատանքին արժանացած էր։ Այդ գործն է ահա որ հիմնովին ցնցուած է և բաժանման ենթարկուած։ Տեղը չէ խնդիրը իր խորքով ու դերակատարներով քննելու, բայց և ընդհանուր ակնարկով կարելի է ըսել, որ Լաթաքիոյ առաջնորդը ծանր պատասխանատուութեան բաժին մը ունի, ոչ միայն իր պաշտօնի պահանջած դիրքի և վերաբերումի սայթաքումներով, այլ և այն պարզ ու անվիճելի պատճառով, որ ան ենթարկուած պայքարներու ազդեցութեան և հոսանքին ինք ևս կողմ բռնած է և սուր կերպարանք տուած այդ բոլորին, փոխանակ այդ բոլորէն վեր կենալու և կրթական գործի պահակը ըլլալու։

Ըսած ենք ասկէ առաջ թէ մեր կղերականութեան եթէ այժմ դեր մը միայն մնացած է խաղալիք, այդ ալ անկողմնակալութեամբ ժողովուրդի բոլոր խաւերու վրայ յարգանք ստեղծելու է որպէսզի ի հարկին նման պարագաներու մէջ, անոնք կրնան պահպանել ազգ. ընդհանուր շահերը ու աւանդութիւնները, ինչպիսիներէն է կրթական գործը։

Լաթաքիոյ թէ այլ շրջաններու, պայքարող կողմերը պէտք է գիտնան ու գիտակցին կրթական գործի բացառիկ հանգամանքը, մեր կեանքին մէջ, և առնեն համապատասխան քայլեր, անոր յառաջդիմութեան ստորադասելով ամէն տեսակի նկատումներ։

Կողմերէն մէկու կամ միւսի ուսումնական կամ դաստիարակչական հողի վրայ թոյլ ու անկազմակերպ մնալու պատասխանատուութիւնը կը ծանրանայ երկու կողմի վրայ ալ, քանի որ այդ աննպաստ դրութեան ենթարկուողները մեր անմեղ ու գուրգուրանքի առարկայ մանուկներն են։ Այս ձևով ու խղճմտութեամբ է որ պէտք է մօտենալ կրթական գործին, որու առջև շատ մը հաշիւներ ու կիրքեր կ՚անհետանան ու կը լուծուին։ Կրթական խնդիրներու մէջ աւելի գիտակիցները պէտք է ըլլան աւելի շրջահայեաց ու հանդուրժող, զայն քայքայումէ և անկարգութիւններէ փրկելու համար։

ԹՈՒՐՔԻՈՅ ՇՈՒՐՋ

Միջազգային մամուլը չափէն աւելի զբաղեցաւ այս օրերս Թուրքերով, անոր Ազգերու Դաշնակցութեան ընդունելուն առթիւ։ Ամբողջ աշխարհ ծանր օրեր կ՚անցնէ։ Պատերազմի ուրուականը կը սաւառնի օդին մէջ։ Ժողովուրդէ ժողովուրդ անվստահութիւնը վերջին ծայր ջղագրգիռ վիճակ ստեղծած է ամէն կողմ։ Քաղաքական գերակշռութեան մարմանջը սրած է ախորժակները։ Նախանձը կը կրծէ բոլորին սիրտը։ Մեծ Պատերազմէն դժգոհ պետութիւններ — յաղթական թէ պարտուած — կը շարունակեն պղտորել մթնոլորտը։ Սպառնալիքներով կուզեն ձեռք բերել ինչ որ մերժուած է իրենց. կամ վերստանալ՝ ինչ որ կորսնցուցած են։

Այս խառնաշփոթ կացութեան մէջ՝ Թուրքիոյ անդամակցութիւնը Ազգերու Դաշնակցութեան՝ կը նկատուի բարեդէպ նշան մը, խաղաղութիւնը ամրապնդելու կոչուած ուշագրաւ պարագայ մը։ Չէ՞ որ Ազգերու Դաշնակցութիւնը պահապան հրեշտակն է խաղաղութեան։ Չէ՞ որ Թուրքիան իր աշխարհագրական դիրքով և այսօրուան քաղաքական կեցուածքով կարեւոր ազդակ մը կը հանդիսանայ խաղաղութեան խանգարման։ Աշխարհ կը սարսափի պատերազմէն, որուն հետեւանքները այսօր աւելի խոր կը զգայ քան երէկ։ Ու քանի օրերը անցնին, նոր պատերազմի մը մղձաւանջը ա՛յնքան աւելի կը [illegible] մանաւանդ յաղթական պետութիւնները։

Շատ յատկանշական է համակրանքի այն աննախընթաց ցոյցը, որով Ժընեւի մէջ 43 պետութիւններ, միաձայն քուէարկութեամբ իրենց ծոցին մէջ ընդունեցին Թուրքիան։ Այն Ժընեւը որ ազատատենչ և արդարասէր մարդկութեան խիղճը հանդիսացած էր երկար տարիներ, որ յանուն արդարութեան կորովի բողոք բարձրացուցած էր ջարդարար դահիճներուն անորակելի ոճիրներուն դէմ, ու պաշտպանած անիրաւուած ժողովուրդի մը սրբազան դատը, այս անգամ փոխած էր կերպարանքը։ Եւ ինչպէս գեղեցկօրէն նկարագրած էր Ժուռնալի խմբագիրը՝ Սէն Պրիս, Յուլիս 18ի արտակարգ Ընդհանուր Ժողովին մէջ ո՛չ մէկ ուրուական ցցւեցաւ 43 յարգելի պետութեանց ներկայացուցիչներու աչքին՝ երբ անոնք միահամուռ ձայն կը բարձրացնէին Թուրքիան ընդունելու համար քաղաքակիրթ ազգերու միութեան մէջ։

Ազգերու Դաշնակցութեան մէջ ընդունելու համար պէտք չկայ միաձայնութեան։ Քուէներու երկու երրորդը բաւական է։ Թուրքիոյ եղած այս բացառիկ պատիւը իսրապէս տարօրինակ է։ Այդքանը բաւական չէր սակայն։ Հոն ներկայ պետութիւններէն իւրաքանչիւրը մրցումի ելած էր իր դրացին հետ, փաղաքշանքի խօսք մը աւելի շռայլելու համար Թուրքիոյ հասցէին։

Նախագահ Հիմանս, Պելճիքայի ներկայացուցիչը բարիգալուստ մաղթելէ վերջ Թուրք պատուիրակներուն ըսաւ.

— Թուրքիա, որ Եւրոպայի ծայրամասը կը կազմէ, քաղաքակրթութեան մէկ արտայայտութիւնն է։ Դժնդակ փորձութիւններէ վերջ, Թուրքիա մեծ բարեշրջում առաջ բերաւ իր ներքին կեանքին, բարքերուն ու սովորութեանց մէջ։ Գործնական կեանքի մէջ Թուրքիա ի գործ դրաւ այնպիսի ջանքեր, որոնք իր ուժն ու կենսունակութիւնը ցոյց կուտան։ Նոր մայրաքաղաք մը ստեղծելու իր ճիգին մէջ յաջողեցաւ մէջտեղ բերել քաղաք մը, որ բոլորովին ինքնատիպ դրոշմ ունի։ Թուրքիոյ մեր մէջ մտնելովը, Ազգերու Դաշնակցութեան ուժը պիտի աւելնայ։ Թուրքիա պիտի օգտուի իրերօգնութեան և գործակցութեան այն իրաւունքներէն, որոնք Ուխտին շնորհիւ ապահոված են բոլոր անդամներուն։ Մեր հրաւէրին տուած պատասխանին մէջ, Թուրքիա կը հաւաստէ թէ իր կնքած դաշնագիրները երբեք չեն հակասեր Ազգերու Դաշնակցութեան սկզբունքներուն։ Ասիկա կը համոզէ և կապահովցնէ մեզ թէ՝ Թուրքիա, իբրև զօրաւոր ազգ մը, որ հպարտ է իր պատմական անցեալով, պատուով ու հաւատարմութեամբ պիտի գործադրէ իր ստանձնած պարտականութիւնները։

«Թուրքիոյ Ազգերու Դաշնակցութեան մէջ մուտքը բարեբաստիկ դէպք մըն է, քայլ մը՝ դէպի Դաշնակցութեան ապագայ բարգաւաճման, գրաւական մը՝ թէ խաղաղութեան, եղբայրութեան համաշխարհային հանգամանք մը պիտի ստանան»։ (Միլլիէթ, 19 Յուլիս)։

Երբ եւրոպացիները «բարեբաստիկ դէպք» կանուանեն Թուրքիոյ մուտքը Ազգերու Դաշնակցութեան մէջ և ճարտասանական մաղթանքներ կընեն այս առթիւ, Թուրքերը իրենք այնպէս ցոյց կուտան թէ այնքան ալ կարեւոր չէ այդ խնդիրը իրենց համար։ Կ՚ըսեն թէ արդէն տարիներէ ի վեր իրենք կը մասնակցէին Ժընեւի զանազան աշխատանքներուն, որոնք տեղի կունենան Ազգերու Դաշնակցութեան նախաձեռնութեամբ կամ հովանաւորութեամբ։ Առաջին անգամ Էնկիւրի ներկայացուցիչներ ունէր Եւրոպայի միութեան նախապատրաստական մարմին և սպառազինութեանց սահմանափակման յանձնաժողովին մէջ։

Ասկէ զատ, Թուրքիա տասը տարիէ ի վեր իւրացուցած է Ազգերու Դաշնակցութեան սկզբունքները, որոնց գլխաւորներն են խաղաղութիւն և համերաշխութիւն։ Եթէ մինչև հիմա չէր մտած հոն, պատճառը վերջին տասը տարիներու դէպքերն են։ Ապա թէ ոչ Թուրքիա — քան զՊապն պապական — Ազգերու Դաշնակցութեան անդամներէն աւելի պաշտպանած է Ուխտին սկզբունքները։ Միակ ցաւը որ ունի այն է թէ՝ այդ սկզբունքները չեն գործադրուած ամէն առեն։ (Միլլիէթ, 20 Յուլիս)։

Երկու խնդիր կը զբաղեցնէ Թուրք մամուլը այս առթիւ։ Նախ՝ ի՞նչ օգուտ պիտի քաղէ Թուրքիա Ժընեւի արիսպագոսին մէջ մտնելէն։ Երկրորդ՝ ի՞նչ դիրք պիտի բռնէ այսուհետև Ռուսիոյ հանդէպ։

Օգուտի հարցին շուրջ շատ չեն ուզեր արտայայտուիլ, մանաւանդ կիսապաշտօնական թերթերը։ Սակայն զաւեշտաթերթերը որոնք ո՛չ մէկ վախ ունին սևին սև և ճերմակին ճերմակ ըսելու մէջ, բացէ ի բաց կը պոռան.— «Հիմա որ Ազգերու Դաշնակցութեան մէջ մտանք, անկէ դրամ փոխելու նայինք», այլապէս, կըսեն, շահ մը չպիտի ունենանք և վրադիր ըլլալով տարէ տարի որոշ գումար մըն ալ եթէ վճարենք, անոր ծախքերուն մասնակցելու համար։ «Հրաւիրելը չի բաւեր, ծիօ ֆիրասը ալ պէտք է տալ», կը բացագանչէ ուրիշ թերթ մը, որ իբրև օրինակ ցոյց կու տայ Աւստրիան, Յունաստանը և Լեհաստանը, որոնց օգնած է Ազգերու Դաշնակցութիւնը։

Կ՚երևի թէ կարգ մը ֆրանսերէն թերթեր ալ այս իմաստով արտայայտուած են։ Միլլիէթ (20 Յուլիս) կը պատասխանէ որ Ազգերու Դաշնակցութեան մէջ կը մտնէր այնպիսի օրէն մը երբ Եւրոպայի մէջ առատ դրամ կար։ «Մենք օգտուելու համար չէ, այլ ծառայութիւն մատուցանելու համար կը մտնենք Ազգերու Դաշնակցութեան մէջ։ Մեծ ծառայութիւնը պիտի ըլլայ ամրապնդել խաղաղութիւնը ու ապահովութիւնը»։

Տարակոյս չկայ թէ նիւթապէս օգտուելու հեռանկարը գլխաւոր թելադրիչն է եղած Թուրքիոյ այս քայլը առնելուն։ Կարգ մը դէպքեր ցոյց կուտան նոյնիսկ թէ Թուրքիա այս ուղղութեամբ խոստումներ ալ առած է։ Պատճառներ կան կարծելու թէ այդ խոստումները առաւելապէս կը բխին Ֆրանսայէն, որ գլխաւոր պարտատէրն է Թուրքիոյ։ Ֆրանսացի դրամատէրերուն շահը կը պահանջէ անշուշտ թոյլ չտալ որ Թուրքիա սնանկանայ, որպէսզի կարենայ իր առնելիքը գանձել։ Եւ որպէսզի սնանկը ինքզինքը գտնէ, յաճախ պարտատէրերը դրամական աջակցութիւն կընեն անոր։ Այլապէս բոլորովին կը վտանգուի իրենց առնելիքը։ Հանրային Պարտքի Ֆրանսացի բաժնետէրերը վերջապէս պիտի գան այն եզրակացութեան թէ՝ որպէսզի Թուրքիա ի վիճակի ըլլայ, տարէ տարի կտրօնները վճարել կանոնաւորաբար, դրամական աջակցութիւն պէտք է ընեն, իր տնտեսութիւնը վերականգնելու և ելևմուտքը կարգի դնելու համար։

(Շար.)

ՄԵԼՔՈՆԵԱՆ ՀԱՍՏԱՏՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Վերջին երկու ամիսներուն, մեր ազգային կեանքին մէջ օրուայ նիւթ դարձած է Մելքոնեան հաստատութեան մէջ տեղի ունեցած խնդիրները։ Պարզ աշակերտական կամ որբերու ըմբոստութեան դէպքի մը սահմաններէն արդէն իսկ անցած այս խնդիրը հետզհետէ կը պարզուի թէ իր լայնով ու երկայնով կապուած է տարիներու ապիկար ղեկավարութեան եւ անկէ յառաջացած անձնական ու այլ կիրքերու եւ չարաշահութեան հետ, որ կ՚արժէ քննել ու լուսաբանել, այդ հաստատութիւնն ու նուիրատուութիւնը վերջնական ձեւի մը դնելու համար։ Առ այս մինչեւ այժմ մենք տեղ տուինք մեզ հասած տեղեկութիւններուն ըսելով նաեւ մեր խօսքը այս մասին։ Բայց ինչպէս ըսինք խնդիրը աւելի խոր բարդ ու պատասխանատու է, ինչպէս նաեւ հինցած հիւանդութեան մը ձեւ ունենալուն, դեռ լուսաբանուելու պէտք ունի։

Այս լուսաբանութեան մտահոգութիւնով է, որ այսօր վերապահութեամբ տեղ կուտանք ստորեւ հրատարակուած յօդուածին, որու հեղինակը իր պատասխանատուութեան եւ ստորագրութեան տակ կը բանայ խնդրին որոշ ծալքերը, որպէս ականատեսի եւ դերակատարի մը։ Եւ որ աւելին է այդ նուիրատուութեան գործին ուղղակի կապ ունեցող անձի մը։ Այս առթիւ յայտնենք, որ լուսաբանութեան նոյն ցանկութեամբ տեղ պիտի տանք ուրիշ գրութիւններու ալ, եթէ անոնք գրուած ըլլան ուղղակի կապ ու գործ ունեցողներու ստորագրութիւնով։

Ինչ որ կանխատեսած էինք Մելքոնեան Կրթ. Հաստատութիւններու մասին, դժբախտաբար իրականացած են այսօր ի վնաս ազգին, ու որբերուն։

Ժամանակին մեր «Իրականութեան լոյսին տակ» գիրքը հրատարակելով նպատակ ունեցած էինք երեւան բերել նուիրատուին հոգեբանութիւնը, նուիրատուութեան ակամայ, forcée հանգամանքը, ինչպէս նաև այն քինախնդիր էնթրիկները, որոնց հեղինակները, իրենց անձնական շահուն եւ քինախնդրութիւններուն գոհացումին համար ջանացին շահագործել նուիրատուին ախտաւոր հոգեբանութիւնը։ Եւ այդ զզուելի, ազգավնաս էնթրիկները հովանաւորուեցան Հ. Բ. Ը. Միութեան Եգիպտոսի և Փարիզի շրջանակներէն։

Մելքոնեան, որ պահ մը անձնատուր իմ թելադրութիւններուս և ազդեցութեանս, տկարութիւնն ունեցաւ ստորագրելու իր նուիրատուութեան աքթը, չկրցաւ հանդուրժել, որ իր ա[illegible] չը վայելած հարստութիւնը վայելեն ազգին փիճերը (Մելքոնեան այս բառով կ՚որակէր որբերը, իմ բացակայութեանս անշուշտ և ուրիշներու ներկայութեան), և այդ վայրկեանէն սկսեալ ան չարամտօրէն ջանաց էնթրիկներ սարքել ապարդիւն և անօգուտ դարձնելու համար նուիրատուութիւնը, քանի որ չէր կրնար այդ գումարը միասին գերեզման տանիլ։ Իր այդ ախտաւոր մտայնութիւնը շահագործեցին կարգ մը կեղծ-ազգասէր փոքրոգիներ, որոնք ստեղծուած գործին մեծութիւնը, և կազմուած ծրագրին շքեղութիւնը ըմբռնելու անկարող էին։ Եւ յաջողեցան ալ։ Ջլատեցին նուիրատուութեան սկզբնական մաքուր հանգամանքը, և անոր համար մեր կողմէն պատրաստուած ծրագիրը, և ստեղծեցին այսօրուան ողբալի կացութիւնը։

Որչափ ատեն այդ նուիրատուութեան մատակարարութիւնը կը գտնուէր Կիպրոսի անգղ. կառավարութեան կողմէն վաւերացուելիք թրըսթին և իմ հսկողութեանս տակ, կարելի չէր, որ Մելքոնեանի վտանգաւոր քմահաճոյքը և վնասակար էնթրիկները յաջողէին խանգարել կրթական հաստատութիւններու կանոնաւոր ընթացքը։ Մելքոնեան շատ լաւ կը ճանչնար զիս, իմ անկաշառ և անթեք նկարագրիս մէջ, եւ այս իսկ պատճառով ըսած է շատերուն, «Աստուծմէն չեմ վախնար, բայց Մուշեղէն կը վախնամ»։

Մելքոնեան Կրթական հաստատութիւնները բացուելու օրերուն, իմ կողմէն Տեսչութեան պաշտօնին հրաւիրուեցաւ Տէր Լևոն Թաշճեան, միակ մարդը, իմ համոզումով, որ իր հմտութեամբ, իր կարգապահական ոգիով, իր պարկեշտ և մաքուր նկարագրով, և իր փորձարկուած դպրոցավարութեամբ, պիտի կրնար, իբրև գուրգուրոտ հայր, ձեռնհասօրէն վարել այդ կրթական հաստատութիւնները։

Ապագայ դէպքերը ցոյց տուին, թէ սխալ մը գործած էի Մելքոնեանի անձնական բնակութեան վիլլան հիմնելով կրթական հաստատութիւններու կողքին, գիտնալով հանդերձ, թէ ան իր էնթրիկներով կրնար թունաւորել կրթական հաստատութիւններու մաքուր մթնոլորտը։ Եւ որովհետև իմ հեղինակաւոր ներկայութիւնս խափանարար ույժն էր իր էնթրիկներուն գործադրութեան, Մելքոնեան, միացած Զաւէն եպիսկոպոսի և Տ. Հաճընլեանի, ձեռնարկեց նախ զիս չէզոքացնել, նետուելով գիրկը Հ. Բ. Ը. Միութեան, զոր հոգիով չափ կ՚ատէր, վստահ ըլլալով, թէ Հ. Բ. Ը. Միութեան թոյլ և [illegible] ներողամտութիւնը լայն ասպարէզ մը պիտի թողուր իր էնթրիկներուն կիրարկումին համար։ Ծաղկաբլուր զզուելի էնթրիկներու բոյն մը դարձաւ. ամէն օք, առանց բացառութեան, զիրար կը լրտեսէր, իր շահուն և Աղային հաճոյքին համար։ Մելքոնեան անձնապէս ջանաց իր էնթրիկներու ցանցին մէջ առնել կրթ. հաստատութիւններու Տնօրէնը։ Տէր Թաշճեան, պարկեշտ ու նկարագրի մարդ, զզուած այդ թունաւոր մթնոլորտէն, զոհեց իր պաշտօնը, ու հրաժարականը տալով անդարձ հեռացաւ Ծաղկաբլուրէն, ուր անխիղճ էնթրիկաններ փոխանակ ծաղիկներու, որոմ ու փուշ սերմանեցին։

Այդ հրաժարումէն վերջ, պէտք էր գտնել մէկը, որ փոխանակ կրթ. հաստատութիւններուն և ազգին որբերուն ծառայելու, ծառայէր Մելքոնեանի էնթրիկներուն, թունաւոր քմայքներուն։ Այս էր միակ միջոցն ու պայմանը Աղային շնորհներուն արժանանալու համար։ Եւ Մելքոնեանը շրջապատող արու և էգ լարախաղացները այս գործին իբրև յարմարագոյն մարդ ցոյց տուին Կիրակոսեանը։ Մելքոնեան կրթական հաստատութիւններու տնօրէնը, Կիրակոսեան լիուլի արդարացուց Մելքոնեանի վստահութիւնը, ապահովելու համար իր նիւթական կացութիւնը, ներկային ու ապագային համար։ Կիրակոսեան նորընծայ մը չէր իրեն յանձնուած լրտեսական գործին համար։ Գահիրէի Ազգ. Վարժարանէն կը սկսէր ան, և որուն հետևանքով պաշտօնավարող Հոգաբարձութիւնները յաճախ կը դասապարտուէին ակամայ որոշում փոխելու, վերէն տրուած հակասահմանադրական հրամանի մը վրայ։

Չենք զարմանար, եթէ այսօր հակառակ ցուցադրուած ազնուութիւններու, և գործուած ընկերական անպարկեշտութեան, Հ. Բ. Ը. Միութիւնը, Մելքոնեանի հանդէպ իր ստանձնած ստրկամիտ ու անպատուաբեր յանձնառութիւններու հետևանքով, անկարող կը զգայ ինքզինքը Կիրակոսեան մը հեռացնելու այդ կրթ. հաստատութիւններէն։ Անցեալ տարի Փարիզ գտնուած միջոցիս, իբրև մէկը որ հիմնադիրը և ստեղծողը եղած է այդ կրթ. հաստատութիւններուն, երբ կը գանգատէի Կիպրոսի որբանոցներու ողբալի դրութեան մասին, եւ կը մատնանշէի Կիրակոսեանի մը վնասակար ներկայութիւնը այդ հաստատութիւններուն մէջ, Գ. Մալէզեան կը յայտարարէր. «Բան մը չենք կրնար ընել, որչափ ատեն ողջ է Մելքոնեան»։ Հ. Բ. Ը. Միութիւնը այս յայտարարութիւնը կ՚ընէր երէկ իր վարիչին բերնով, այսօր նոյնը կը կրկնէ իր քննիչին, Գ. Մ. Ալէմշահի բերնով. «Չենք կրնար Գ. Կիրակոսեանի ձեռն ուրիշ կերպ չարժիլ, քանի Մելքոնեան ողջ է»։ Ո՛րպիսի [illegible] մատնու-

(1)

ԴԱՄԱՍԿՈՍԻ ԸՆՏՐՈՒԹԵԱՆՑ ԱՌԹԻԻ

(Սեփական թղթակցութիւն)

Նախորդ թղթակցութեամբս պարզած էի Գալատականի ընտրութեանց պարագան և յաջորդական արդիւնքը։

Այս անգամ, հարկ կը սեպեմ քանի մը ուշագրաւ դէպքեր յանձնել հանրութեան ուշադրութեան։

Դամասկոս աննախանձելի տեղ կը գրաւէ Սուրիահայ գաղութին մէջ, մանաւորական դեկավար ուժերու պակասի մեծակէտին։ Հայրենակցականհասարակական բաժանումները չատ չեչարած են, և մարդիկ առանց նկատի առնելու իրենց հայրենակիցներուն արժանիքը, զանոնք կը ներկայացնեն այս կամ այնինչ պաշտօնի համար։

Սակայն, հակառակ այս ցաւալի երևոյթին, կայ պատկառելի տարր մը որ բոլորուած է Դաշնակցութեան չուրջ և չջահաւորութեամբ և ողջմտութեամբ կը մօտենայ ազգային գործերուն։

Այս տարրը տարիներ առաջ նկատի առած գաղութիս աղքատիկ վիճակը և բոլոր հոգևոր և մասնակցութեամբ ազգ. իշխանութիւն կազմելու անհրաժեշտութիւնը։ Այս բաղձանքը կրնար իրականանալ սահմանադրութեան կարկուտով և ժողովուրդին իր իրաւունքներուն տէր դառնալով։

Սակայն, Առաջնորդարանի աթոռները գրաւող նշանակովի մարմինները ընդառաջ չէին երթար նման բաղձանքի մը և դժուարութեան կը մատնէին ընտրութեանց գործը, ազգ. տուրքի խնդիր յարուցանելով և ընտրողական ցանձնաժողովին մէջ հակառակորդ կողմին գրեթէ տեղ չտալով։

Երկար աշխատանքներէ յետոյ կազմուեցաւ ընտրողականը մօտ հոգիէ բազկացած, որոնց մէջ 2—3 հոգի միայն կը ներկայացնէին հակառակորդ կողմը։

Այս բաղմութեան հետ զուգրնթաց ձեռնարկուեցաւ հաւերաչխական աշխատանքի, որը բացառապէս արդիւնք միայն աուաւ։ Վերջին համաձայնութիւնը գոյացաւ Մարայցիներու և ժողովրդային ցանձնախմբի միջև, սակայն այս վերջինները յայտնի օրն իսկ, ձեռնարկեցին ընդհ. համերաչխական գործի, պայմանները անընդունելի նըկատուեցան և իր համակիրները՝ ժողովրդային անունով և Հնչակ—յեղոզ Միութիւն» պլոքը տարբեր ցանկերով հրապարակ իջան։ Մարայի Հայրենակից Միութիւնն ալ խոստացաւ չեզոք դիրք բռնել։

Մեր հակառակորդները ամիսէ մը ի վեր աչխատանք կը տանէին. իսկ մեր պայքարը մէկ օրուայ կեանք ունէր միայն։ Սակայն, հակառակ այս կարճատեւ միջոցին, մեր երիտասարդ ուժերը մանաւանդ, հրայրի եռանդ և կարգապահութիւն ցոյց տուին։ Մինչև երեկոյեան ժամ 4.30, ժողովրդային ցանկը իր ամբողջութեամբ, անհամեմատ առաւելութիւններ ունէր հակառակորդ ցանկին վրայ։ Ժամը 4.30ին, Մարայցիները հրապարակ իջան և տեղի ունեցաւ անկարգութեանց։

Առաջնորդարանի ժողովականները, իրենց ջախջախիչ պարտութիւնը, առանց օրինական պայմանները լրացրնելու, դիւրացուցին Մարայցիներու ժուռքը, որպէսզի անոնց ցանկին չնորհի կարենան քանի մը աթոռ գրաւել։ Սակայն ժողովրդային ցանկին քուէարկուելիք բազմաթիւ ազգայիններ ետ մղուեցան ու բոլորը սկսաւ ժողովուրդին կողմէ։ Սոյն մէյոցին Խագ եպիս. կոպոս կը պահանջէ ոտիկաններէն որ ժողովուրդը եկեղեցիի չրջափակէն դուրս հանեն։ Ոտիկանները գաւազանով և խարազանով կը նետուին ժողովուրդին վրայ։ Ընդհ. խառնաչփոթութիւն մը կ'սաեղծուի։ Ոտիկանութիւնը ձերբակալութեանց ձեռնարկեց և փղոցներէն ձերբակալեցան չատ մը մարդիկ, ժամնիչի հաւքաւ վայելող խմբակի մը մարդոց ըրած ցուցմունքներուն համաձայն։ Սակայն ձերբակալուած մասնքսկ հոգիները ոչատ արձակուեցան երեք օր յետոյ։

Ընտրութեանց ամբիւ կ'արժէ սա խորհրդածութիւնը ընել որ քուէներու արդիւնքը գոհացուցիչ պէտք է նկատուի երկու կողմերուն համար ալ, և յետսու բոլորին մասնոգութիւնը պէտք է ըլլալ ազգ. գործերու կանոնաւորումը։

ԹՂԹԱԿԻՑ

ԿԻՒՍՏԱՎ Լ ՊՕՆ

Նախատեսեց մեծ պատերազմը։ Կրկնեց Մաքիավէլի խօսքը, «լաւ բարեկամներ եւ լաւ զէնքեր ունենալէ միտք, լաւ բարեկամներ ալ պէտի ունենաք»։ Օիչեցուց իր համազարդկային գաղափարներով տոգորուած հայրենակիցներուն, որոնք զինաթափութիւնը կը պահանջէին օրուան կառավարութենէն, թէ «զինաթափութիւնը կ'ենթադրէ երկու կամքեր, կ'ենթադրէ կամքերու համաձայնութիւնը։» Առանց փոխադարձ համաձայնութեան եւ վստահութեան անկարելի է զինաթափութիւնը։

Պատերազմը փաստեց թէ լռաին ժողովուրդները կարծուածին չափ քայքայուած չեն, ինչպէս կ'ընդունէին Սերֆի եւ Լը Պօն մարդաբանները։ Ի տարբի ընկերաբանը Կոլյանի, Ֆրանսացի իմաստասէրը Ֆուայէ և ուսուցիչ մը, Դիւգա, գիտել տուած էին աճեին Լը Պօնի միակողմանի տեսութիւնները։

Իր ընկերաբանական գործերը ժողովրականութիւն գտած են չնորհիւ սահուն լեզուին եւ պարզ ոճին։ Լը Պօն յոռետես մըն է մարդկային բնութեան քայց, կորովի ու կազքի ուսուցանող մըն է։

***

Ընկերաբանէն աւելի արժէք տուած է գրագէտ։ Նիւթի մասին իրազեկութիւններով կանխած է գիտութեան արդի ըմբռնումները նիւթի և ուժի մասին։

Իր գիտական փորձերն սկսաւ 1980ին տարրալուծելով ծխախոտին մուխը։ Տեսած էր որ արեւելեան ծխախոտները Թունաւոր յատկանիչներ կը կրէին։ Բայց փոխան վերլուծելու առերև, վերլուծեց ծուխը, որուն միջոցաւ Թունաւոր ազգեցութիւնն կը կրէր ծխաժոլը։ Մինչ այդ կը կարծուէր թէ արեւելեան ծխախոտները «ինքնին» չունին։ Լը Պօն ծուխին մէջ գտաւ բրեւսիական ՔՔու, բնածուխի ՔՔուռւտ և ալքալոյ կերպարու չարք մը։

Տարիներ վերջ Բեօպլենեի տարրալուծմամբ Փիւրի գտած էր նոր մարմին մը, ռաֆոն մը, որ Լը Պօնի բնագէտի հանճարը հետաքրքրեց։ Պէքքրէլ կը պընդէր թէ ռաֆոյի ճառագայթումն ու լոյսը նոյն յատկութիւններն ունին։ Լը Պօն չարք մը փորձերով հակառակը փաստեց։ Այդ ճառագայթները կը պատկանէին fաթոեաններու բնտանիքին։ 1897 1905 Revue Seientifique-ի մէջ հրատարակեց փորձարկութիւններու արդիւնքը ցիւրին հոլովոյթը։ Ճառագայթաւորումը ժամնայատուկ չէր ուրանիումին, ամէն մարմին նոյն յատկութիւնն ունէր, նիւթը չը քայքայուեր, յամրօրէն կ'ամնիւթեան, եթերի կը փոխուէր, ան. կէյտելի կը դառնար։

Այս ձեւափոխման առեն կ'արտադրուէր հակայ ուժ մը, միջհիւլէական ուժ, որուն ընդունարանն էր նիւթը։ կլանելի նիւթը, անկղեելի եթերը նոյն աչխարհին կը պատկանէին։ Մէկ կրամ ռատիում մը քայքայումի առեն կ'արտադրէ ամեանական ուժ մը, որ կրնայ անգլիական նաւատորմը ապիտակ լերան գագաթը հանել։

Տիեզերքի ըմբռնումը կը պարզուէր։ Նիւթը խառած եթեր էրև այժ եթերի փոխուէր, այս էր ուժին հոլովոյթը(1907)։

Ֆրանսացի գիտնականը Դանիէլ Ֆերթոյ կը գրէր թէ Լը Պօն գրնագիտութեան այժմու յեղյեղումին հանճարեղ ոհվիրան էր։ Ուրիշներ զինք նկատեցին բնագիտութեան Տարվինը։

Տիեզերքի ըմբռնումը պարզէ, բայց բնագէտ չի քաշտարէր նիւթին ծագումը, տիեզերքի վախճանը։ Դասատ ուսուցիչ մը կը կազմուի, ոչ ոկիզբը յայտնի է ոչ վերջաւորութիւնը։ ո՞վ է գոյացութիւնը կազմող ազգակը, ի՞նչպէս պարզ մարմիններ կազմուեր են նոյն եթերէն, ի՞նչպէս նոյն ծառէն նոյն պտուղը կ'արտադրուի։ Տիեզերք պիտի վերադառնայ անէութեան, եթերը պիտի խտանայ վերստին կազմելու համար նիւթը, այխարհ... մարդը։ Պիտի վերադառնայ մարդկութիւնը իր առաջնութիւններով և պայքարներով։ Պիտի վերածնի Եգիպտոս, Ելլադան, պիտի կառուցուին բուրքերը, պիտի բարձրանայ Գարթենոնը։

Ոչ մէկ գիտուն կրնայ պատասխանել։

Լը Պօն իր բոլոր գործերով կ'ապացուցնէ յաւերժական հոլովոյթը նիւթի ու կեանքին, մարդուն և քաղաքակրթութիւններուն։ «Ամէն բան կը հոսի» կ'րսէր հին իմաստունն Հերակլիտէս։ «Ամէն բան կը ձևափոխուի» կ'ըսէ արդի գիտունը։ Անցեալ դարու ընթացքին կը հաստատէին թէ «ոչ մէկ բան կը կորուսի» բնագէտը կը պնդէր թէ «տիեզերքի ուժերուն դումարը հաստատուն է» Լը Պօն փաստեց թէ «ոչ մէկ բան չը սահեցուի, կ'աննիթանայ, կ'եթերանայ»։

Եւ այժմ դամբանի մը մէկ անկիւնը կը հանգչի հակայ ուզեղը, որ մտածուժի ճառագայթումով լուսաւորեց գիտութեան խաւարակուռ մէկ անկիւնը։ Պիտի քայքայուի, պիտի եթերանայ ինքնայ, բայց պիտի ապրի տակաւին իր մտածուժը, մինչև որ եթերանայ ամէն բան, տիեզերքի ամէն չափանդաղ։ Մեկնեցաւ պատկառելի ծերութեան հասած, կեանքին ունայնութիւնը քացատրելէ յետոյ։ Բարձրայոն ճակատով, պատկառելի մօրուքով, գանգուր մազերով, արտայայտիչ աչքերով այս մեծնակատը հեգնական ժպիտը պարտցուց քաղաքակրթութիւններու վրայ, կեսարներու վրայ, տիեզերքին ա՛յ վրայ։ Ինքն ալ փնտռեց կեանքին իմաստը, կեանքին էութիւնը։ Սովրեցուց թէ ապրելու համար իտէալ մը ունենայու են անհատներ և ազգեր, բայց աւելցուց թէ ամէն իտէալ իմաստասիրական արժէքէ զուրկ է։

Իր գործերով կրկնեց Բասկալի խրունկ մտածումը. «Մարդը բնութեան ամէնէն ակար եղէգն է, բայց մտածող եղէգ մրն է»։

Եւ կ'արժէ ապրիլ մտածելու համար, դիմելու համար ճշմարտութիւններէն ճշմարտութեան, որ ապահովաբար սիտ է։

ԵՈՐԷՆ ԳԱԲՐԻԿԵԱՆ

(2) (Շար.)

ՀԱՅԿ. ԿԵԱՆՔ

ՆՈՐ ՅՈՒՆԱՍՏԱՆԻ ՀԱՅ ԴՊՐՈՑՆԵՐԸ

Նոր Ջուլֆայեցիի հայ դպրոցներուն վրնակր հետեւելն է.

Պէչ Զինար.— Շնորհ ազգապահպան է. ու անյարմար՝ վարժարան մը բլլալու արդի բմբռնումներով։ Ունի նախակրթարանի մէկ կարգ ու մանկապարտէզ՝ 105 երկսեռ աշակերտներով։

Հարման գիւղ.— Ունի ազգապահպան օճէ, որ կը ներկայացնէ բաւական յարմարութիւններ։ Ունի նախակրթարանի երկու կարգ եւ մանկապարտէզի բաժին, 110 երկսեռ աշակերտութիւն կը յաճախեն հոս։

Խարիսաւգ.— Շնորհ վարձուած է։ Ազգապահպանական տեսակէտով կը ներկայացնէ յարմարութիւններ։ Ունի նախակրթարանի մէկ կարգ ու մանկապարտէզ 40 աշակերտներով։

Կիւլապ Կիւլպէնկեան վարժարան.— Շնորհ կը պահպանի Կիւլպէնկեան բարերարներուն։

Վարժարանը ունի ութը դասարան երկուքը մանկապարտէզի բաժինով, մէկը նախապատրաստական, եւ հինգը նախակրթարանի յատուկ։ Վարժարանը ունի ընդհ. վարիչ մը եւ ներքին վարիչ մըասունցմէ դուրս կան 12 ուսուցիչ-ուսուցչուհիներ։ Աշակերտութեան ընդհ. քիւն է 278, որոնց 140ը մանչ եւ 138 աղջիկ, 6ից 17 տարեկան։ Աշակերտութիւնը ձրի է առանց բացառութեան։

Հայկայէն ժանկապարտէզ.— Այս եւս նախապէս Միս Էօրցի հսկողութեան ցակէր, որ հետզհետէ լքուելով իր բախտին, մեծ ջեղ մնաց իր50ի մօտ աշակերտներով։ Երեսնամեայ մը իճնաբերաբար յանձն առած է զբաղիլ այդ փոքրիկներով, գոհացնելով անոնց բերած 5 տարեմի ամսավճարով։ Նոյնպէս ներկայացած է այս երեսնամեայ ու այսօր իր ծառչ սահմանած է հետաքրքրութիւն մը։

ԻՆՉ ԿԸ ԳՐԵՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԵՐԱԺՇՏ· ՀԵԼԻՆԱԿՆԵՐԸ

Սպիրքոռ Մելիքեանի հաւատած 1000 ժողովրդական երգերու գիտական հրատարակութեան ձեռնարկուած է։ Այս մեծ աշխատութիւնը, որ նուիրուած է Հայաստանի խաղիրդայնացման տասնամեակի յաւերժացման, յոյս պիտի տեսնի 4 հատորով, իւրաքանչիւրը 8-10 մամուլ ծաւալով։ Առաջին հատորը արդէն իսկ պատրաստ է եւ կը պարունակէ իր մէջ 1926-27 թուականներուն Ս. Մելիքեանի կողմէ ձայնագրուած երգերը։ Ունի ընդարձակ յառաջաբան — ուսումնասիրութիւնը դիտողութիւններու հարուստ յաւելուած եւ երգերու համառօտ բովանդակութիւն։

— Ռուբէն Թէրլեմեզեան Գերհրատի հետ պայմանագրութիւն մը կնքած է, գրելու համար տեսական-ճճաղատական ուսումնասիրութիւն մը։ Թարգմանած է Ռոմէն Ռոլանի ուսումնասիրութիւնը Գերհովհաննէսի մասին։ Այժմ կ'պատրաստի Ռոմանոս Մելիքեանի սեղծագործութիւններու վրայ։ Այս ուսումնասիրութիւնը պատրաստ պիտի բլլայ տարիէ մը։

— Ա.Տ.Ղեւոնդեան զբաղած է «Ասպազարո» օբերայով։ Նիւթը գրի առած է Վ. Թորոսեանց։

ՈՒՐԱԳՈՐԾ ԱՄՈՒՍԻՆԸ

Քեմէր Սելման գիւղեն, Ապպաս Հիւսէյնի իր կինը դանակով ու փայտով ծեծելով մեռցուցած է։ Այս տնէն պատճառ եղած է երիտասարդ կնոջ անբարոյական ընթացքը։ Ամուսնոյն ազգականները օտա խրատած են զայն հրաժարելու համար իր սխալ ընթացքէն, սակայն անօգուտ։ Ամուսինը կ'իմացայ վերջապես եւ վերջ կուտայ անոր կեանքին։

Ապպաս Հիւսէյնի ձերբակալուած է եւ յայտարարած որ իր պատկոյն վրէժը լուծած է։

ԱԼԷՅԻ ՀԱՅԱՍՏՅՆ ՊԱՆԴՈԿԸ ԳՈՑՈՒԱԾ

Կառավարութիւնը փակել տուած է Ալէյի Հայ Լուֆ պանդոկը ուր տեղի մը ի վեր գաղտնի պոռնկութիւն տեղի կ'ունենար։

ԸՆԴԴԻՄԱԴԻՐ ԹՈՒՐՔԵՐՆ ԱԼ ԿԸ ԲՈՂՈՔԷ

ԱԶԳ. ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԵՆԷՆ ՆԵՐՍ ԹՈՒՐՔԻՈՅ

ՄՈՒՏՔԻՆ ԴԷՄ

Սմմէս Րէշիս պէյի մեկ յուշագիրը

Թուրք խաղաքական տարագիրներու կողմէ, Ահմէտ Րէշիս պէյ, նախկին պետական խորհրդական, Ազգ. Դաշնակցութեան ժողովին նախագահ Պ. Հիմանեսի ուղղած է բաց նամակ մը։

Իր այդ նամակին մէջ, Րէշիս պէյ կը բողոքէ Պ. Հիմանեսի դէմ, որ իբր նախագահ ժողովին, Քէմալի կառավարութեան մուտքին առթիւ, դրուատիքներով ողջունած էր թուրք արդի վարչաձեւը։ Հատուած մը այդ նամակէն։

— «Անկարելի է, Պ. Նախագահ, որ ծրնէվի մէջ չգիտնան թէ Թուրքիան կը ճկի անխիղճ դրանիկներու լուծին տակ, որոնք կեղծ արդիականացման պատրուակով, ուր խաբէութիւն, վատասերում եւ բարբարոսութիւն միայն կայ, կը խեղդեն Թուրք ժողովուրդին ամենէն սիրելի բաղձանքները։

«Պատկանդուած, հարգ, հին Թուրքիան, այն՝ որուն մեծ անցեալը ոգեկոչեցինք, և որ միայն ապահով և ներդաչնակ յառաջդիմութեան մը ճամբուն մէջ ամենէ կ'ուզէր, —հին Թուրքիան կ'ողբայ և ներքնապէս կ'ընդվզի Քչուառութեան ու սուգի մէջ...Ազգ. Դաչնակցութիւնը, որ երկար տարիներ խուլ մրնաց ժողովուրդի մը Քչուառութիւններուն, ձեռք կ'երկարէ անոր գահիճներուն...

«...Հաւատարիմ բարեկամները դաչնակից պետութեանց, որոնց 1914էն ընկճել ուզ՞ղ, ի զուր ազդարարեցինք քէմալականութեան յառաջապահներուն Երիտասարդ Թուրքերու Քչնամութիւնը, հանդիսաւոր կերպով կը յայտարարենք հոս, Թէ Էնկիւրիի ներկայ կառավարութիւնը մոլեռանդօրէն օտարամեաց է։ Մեր երկրին մէջ հաստատուած որեւէ անկեղծ օտարական, չպիտի հերքէ մեզ։

«...Դատապարտելով հարազատ Թուրքերու խոր զգացումներուն, Էնկիւրիի կառավարութիւնը ոչ միայն, կարգ մը ազգերու հանդէպ մասնաւորաբար, իր կնքած դաչնագրերով ի յայտ կը բերէ յարձակողական ոտարամեացութիւնը, այլ ի հիճուկս իր անպատկառ հաւատամքներուն, ան զերծ չէ գաղտնի չանձնառութիւններէ հանգչպ պետութեան մը, որ ինքզինքը օրէնքէ դուրս դրած է,— Խորհրդային Ռուսիան։

«Նոր համաձայնութիւնը, որով Խորհրդային Միութեան կառավարութիւնը պարտադրաբար խորհրդային ճարտարարուեստին տուած ապագրանքներու կարգադրութեան համար՝ անհրաժեչտ վարկերը կը բանայ Թուրքիոյ, կը պահանջէ անտեսական ենթարկում մը, որ բացայայտօրէն քաղաքական հետեւանքներ ալ ունի։ Ատոր փաստը, չուտով պիտի ունենայ Ազգերու Դաչնակցութիւնն ալ։ Եւ քէմալական պատուիրակներու բոլոր ջանքերը անխուսափելի կերպով պիտի երթան ուժ տալու այն պետութեանց, որոնց յատկնութիւններն ու պահանջները կը սպառնան անգամ մը ևս խաթարել աչխարհի խաղաղութիւնը։

«Բարեբաղդաբար, հաստատ յոյս ունինք թէ, բռնապետութեան ապօրինութեան, նենգամտութեան եւ արիւնի վարչակարգ է իրապէս բարենորոգուած Թուրքիայի մը, չատ չանցած տեղը պիտի տայ ազատական, խաղաղասէր և բարեկարգիչ կառավարութեան մը։

«Միայն, Պ. Նախագահ, ա՛յս կառավարութիւնը պիտի կրնայ առաջքն առնել յուսախաբութեանց և վտանգներուն, որոնց ենթարկեցիք Եւրոպան, Ազգ. Դաչնակցութեան ծոցին մէջ ընդունելով նեղը մնացած քէմալականութեան ներկայացուցիչները։

ՈՂՋԱԿԷՋԻ ՃԱՄԲԱՅԷՆ

Զ.

Կախարդական ուժէ մը մղուած, միակտուր արմերէն դուրս ցայտեցին փոքրիկ ու անթիւ պատչգամներ, նրբահիւս բազրիքներով, գոյնզգոյն, թափանցիկ պատեռով կողք կողքի, լոյսերու տարօրինակ պարի մը մէջտեղ։

Ու ամէն մէկ պատչգամին վրայ, մէյմէկ աղջիկ, նրբին քողերով պարուրած, բոլորն ալ ժպտուն ու բոլորն ալ թարմագեղ, լուսեթափանց մորթով, ծիրուն, մեղմօրօր։ Ու բոլոր պատչգամներէն, հոլանի բազուկներ իրեն երկարեցան դողդոջուն և աղերսող։ Այն ատեն թագաւորը նետուեցաւ երիվարէն վար ու կեցաւ անոնց առջև։

Հեռուէն լոյսին մէջ միագոյն երեսցած իրենց դէմքերը երբեք չէին նմանիր իրարու։ Միայն իրենց աղերսող կանչը, նոյն թրթռումներով կ'անձրևէր։ Մէկուն դէմքը ոսկեգոյն աղուամազերով, պտոդի մը մորթին պէս թաւչանան ու փափուկ։ Միւսին աչքերը լոյսերուն մէջ մեղմացած մանիչակի թերթերուն կը նմանէին։ Երրորդն ահա, չրթունքները, մեղրահիւթով յօրած, բաւորագեղ երիցներ։ Կանաչագոյն պատչգամին աղջիկը, սպիտակ պարանոցով։ Ատեղացոյց կուրծքը կապոյտ բազրիկին դէմ դողդոջուն աղիկան։ Արծաթաթել արմէն վար հակած ուրիշ մ'ահա, ողկոյզներու պէս քազցրակաթ մատներով։ Ու բոլորն ալ կը նմանէին բոլոր ծաղիկներուն, բուրումնաւէտ ու քնքոյշ ու բոլորն ալ կը նմանէին բոլոր պտուղներուն, քմպարար ու փափուկ։

Ան որ սահեցած էր զանոնք, բնութեան պէս անիմաստալի մատներ ունէր ու ան որ կերտած էր անոնց մարմինները փերթ առ փերթ, արևէն ու հողէն էր առած սերմը։ Այն որ այդ գոյնզգոյն պատչգամներու վրայ էր գրած անոնց մատուր ոտքերը, անըմբռնելի զօրութիւն մըն էր, երբեք մարդկային, գերակայ ու անտեսանելի։ Ու անոնք բնութեան բոլոր ծաղիկներուն չափ գեղեցիկ էին ու բոլոր պտուղներուն չափ հասեղ։ Ու անոնք պտուղներ էին ու ծաղիկներ։

Պատչգամէն վար, աղջիկները քակեցին իրենց մազերը, ու քողերը թեթևօրէն լքեցին։ Ալիքներու պէս յորդող, ծուփ ծուփ բացուող մազերուն հետ, հոսեցաւ մեղրահիւթը, իր կուրծքին մէջ. անոնց գէմքին գոյները քակուեցան ապրշումէ թերթերով ու լեցուցին իր աչքերը և հոգին։ Երբ աչքերը նուաղանքէն բացաւ, բոլորին դէմքն ալ նման էր իրարու և տարօրինակ բան, երկարող բազուկներուն անձևը խժալուր աղմուկի մը վերածուած։

Պատչգամներու վրայ աղջիկները աքօղուած էին հիմա ու անժպիտ։

Այն ատեն անոնց առջևէն օրիգաճեմ յառաջացաւ ուրիշ աղջիկ մը. դէմքը սպիտակ էր ու մազերը սև։ Հոլանի ու արձանային գիծերով։ Փպիտը այնպիսի կրակով մը էր մբնցած, որ թագաւորը աղերսեց ու բազուկները վեր բարձրացան ակամայ։ Մազերը այնպիսի փոթորկումով քակեց, որ թագաւորին լանջքը, պատերազմներու մէջ անյողդողդ այդ ասպարը սկսաւ գողդոջալ։

Ծաղիկներու ածուները այնքան արհամարհանքով կը կոխկրտէր, որ թագաւորը, հակառակ իր յափչակութեան սկսաւ զայրանալ։ Բայց յանկարծ, իր վիզին չուրջ բոլոր ուժերուն բազուկները այնքան ահեմօրէն, այնքան ջերմ, որ թագաւորին գրհանները հալեցան։ Ու թագաւորին արիւնին մէջ ծաւալեցաւ ծանր քաղցրութիւն մը, սարսուռներով բռնաւոր։ Ծունկերը դողացին ու աչքը փակ լքուած ինկաւ։ Երբ սթափեցաւ, աղջիկը կը հեռանար։ Բայց անոր դէմքը երբեք չէր նմաներ միւս աղջիկներու դէմքին։ Կը ժպտէր միչտ, բայց ժոռլ էր։

Ծանկարծ ահարկու ճարճատիւն մը լսեց։ Եաին դարձաւ, սիւնաչարքը թաւալած էր հողին վրայ ու հսկայ մարմարները փխրուն աղի վերածուած։ Նուագարաններն ալ նոյն վայրկեանին լռեցին։ Առջևը նայեցաւ։ Պատչգամները անյայտացեր էին, ու որմերը դարձեալ միակտուր ու դարձեալ անդուռ։

Բուռն քամի մը, որ չեռ գիտեր ինչպէ՞ս խուսափած էր բարձրաչէն պարիսպներէն, այդ վայրկեանին զարկաւ երեսին։ Ջրիչ մ'անդին երիվարը կը վրնչէր։ Հեծաւ։ Ձէն ու զարդերուն մէջ չողաչար թագաւորն էր կրկին։ Ջասին իր խոյանքին առկ ուաղէ արահետ մը կը գծէր։ Հեռանեցաւ անոր. փիչ անդին ճամբան կը լայննար դարձեալ։ Ծառուցաւ բայց այս անգամ հանդարտօրէն ու ինքզինքը լքած երիվարին։ Հեռո՜ւն բարձրադիր չէնքն էր, բլուրի մը վրայ, զոր հեղ մըն ալ տեսած էր գէռ քաղաքը չմտած։ Բայց այդ չէնքը աւելի դաժան էր հիմա ու աւելի տհաւար։

Ո՛վ յարդարեց այս հրաչալի պատչգամները, ո՛վ յօրինեց անոնց գոյներուն անմեկնելի մեղեդին։ Այսպէս կը խորհէր միայն։

Տուներու չարքը յանկարծ աւարտեցաւ։ Հրապարակի պէս անսահման տարածութիւն մը արևուն տակ կ'ոսկեվառէր։ Անոր եաևը, միչտ մոտ, բայց միչտ անհաս մոայլ չէնքը կը նչմարուէր կրկին, բոլորակ լեռնագագաթի մը պէս։

Ու այդ հրապարակին վրայ կը բարձրանար անսովոր կոթող մը, հսկայ, լոյսի գիծերով չրջանակուած։—

Թագաւորը կը մտածեր։

Հեռուէն խառնուած սառներասիւնի մը նմանող այդ կոթողը հեզգհեզ աղօտեցաւ։ Ծցուած քներ ու փոսիկներ երևեցան լոյսով լեցուն։

Ծանկարծ երիվարը խրտչեցաւ ու ընկրկեցաւ։ Թագաւորը զարհուրելի տեսարանի մը առջև, ակամայ գամուեղ մարդու մը անկարողութեամբ, լայնաբաց աչքերով կը դիտէր։

Գլուխներէ կազմուած կոթող մըն էր։ բոլորն ալ մարգկային գլուխներ։ ու հակառակ որ բոլոր գլուխներն ալ, ապպարահար, առաջին վայրկեանին պէս թարմ էին, արեան ոչ մէկ բիծ կ'աղարտէր զանոնք։ Ու բոլոր դէմքերը այնքան թարմ էին, որ կարծես մահուան մասները չէին հպած անոնց։ Աչքերնին բաց, սեւեռուն, անձանօթ անհանգստութեան մը մոլորանքովը աղօտած։ Ո՛ր անողորմ հոգին անոնց կոտորածը հրամայեց և ո՛ր դաժան ձեռքը, պղպատէ մատներով կրցաւ այսքան ներդաչնակօրէն քով քովի բերել զանոնք ու բարձրացնել այս ահաւոր աչտարակը։

Ե. Ֆ.

(7) (Շար.)

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ Ծ. ԱՐԵՒԵԼՔԻ ՄԷՋ

ՉԻՆԱՍՏԱՆ, ՃԱՊՈՆ ԵՒ ՄԱՆՋՈՒՐԻԱ

Պէրլին.— Չինաստանի Պէրլինի դիւանագիտական ներկայացուցիչ Պ. Լիու—Ուէն—Թաօ «Պէրլինէր Թակէպլաթ»ի մէկ աշխատակցին հետ ունեցած տեսակցութեան մէջ յայտարարեց թէ «ոչ Չինական կառավարութիւնը եւ ոչ ալ Չինական ժողովուրդը ստարամիտ չեն ինչպէս որ Ճապոնական պատերազմ. նախարար պ. Արաքի այնպէս հաւատացնել կ'ուզէ ամէնուն։

Պ. Լիու—Ուէն—Թաօ շարունակելով ըսաւ թէ «պէտք է ընդունիլ սակայն թէ չինական ժողովուրդը չի կրնար մասնաւոր համակրութիւն մը ունենալ միջազգային օրէնքը բռնաբարելով չինական հողը գրաւող կարգ մը պետութեանց հպատակներուն հանդէպ։

«Ես համոզուած եմ թէ խաղաղութեան եւ իրաւանց բարեկամ բոլոր ժողովուրդները նմանօրինակ պարագաներու մէջ պիտի պաշտպանէին Չինաստանի տեսակէտին համանման տեսակէտ մը եւ ամէն բան ի գործ պիտի դնէին արժեցնելու համար իրենց իրաւունքները»։

Խօսելով ռազմավարական թերթի մը Թղթակցին Ճապոնի պատերազմ. նախարարին կողմէ վերջերս կատարուած յայտարարութեանց եւ Մանչուրիոյ գրաւումը արդարացնելու համար անոր առաջ բերած պատճառաբանութեանց մասին, պ. Լուի—Ուէն—Թաօ գրեց զօր. Արաքի փաստերը։ Անիկա յայտնեց թէ Մանչուրիան կը գտնուի 30 միլիոն բնակիչ ունեցող չինական հողի մը մէջ եւ թէ այն պարագային որ աշխարհի վրայ յաղթանակէր Ճապոնական այն սկզբունքը թէ «երկրի մը շահը անոր իրաւունք կուտայ նկատի չառնելու դրացի ազգին շահերը», Ճապոն օր մը իր դրացիներուն ծաւալման ծարաւին զոհը դառնալու վտանգին առջեւ պիտի գտնուի»։

Պ. Լիու—Ուէն—Թաօ աւելցուց թէ Մանչուրիոյ Ճապոնական բանակներուն կողմէ գրաւուելէն առաջ խաղաղութիւն մը կ'իշխէր այս նահանգին մէջ եւ թէ Մանչուրիական ժողովուրդը չպիտի ճանչնայ երբէք օտար ռէժիմ մը եւ ոչ ալ Ճապոնցիներու կողմէ սոյն երկրին հաստատուած վարչութիւնը։

Դաշնագրի ծրագիր մը ընդմէջ

Ճապոնի եւ Մանչուրիոյ

Թոքիօ.— Դահլիճը վաւերացուց այսօր Մանչուրիոյ հետ կնքուելիք դաշնագրի մը ծրագիրը:

Երկրի մէջ շրջող լուրերու նայելով —զորս անկատար կ'որակեն պաշտօնական շրջանակները խնդրոյ առարկայ դաշնագիրը կը պարունակէ հետեւեալ յօդուածները.

ա. Ճապոն կ'ստանձնէ արտաքին թշնամիներու դէմ նորակազմ պետութեան պաշտպանութեան պատասխանատուութիւնը.

բ. Թէ Ճապոնի եւ թէ Մանչուրիոյ հասարակաց շահին համար, ներքին կարգապահութեան պահպանումը.

գ. Վերստին հաստատուած պիտի ըլլան Ճապոնի Մանչուրիոյ մէջ ունեցած կամ նախորդ համաձայնութեանց միջոցաւ նուիրագործուած իրաւունքներ առանձնաշնորհումները եւ շահերը:

Մտահոգութիւն կը տիրէ տակաւին Ցանծնաժողովին տեղեկագրին մասին.

Բէյ—Բինկէն ստացուած Ճապոնական աղբիւրէ լուրերը կը հաղորդեն թէ Ցանծնաժողովը դեռ չէ աւարտած իր զանազան յանձնարարութեանց վաւերագիրը։

Պարսկական սահմանագլխին վրայ Մուրատ էլ Շիրակի կուսակիցները կը գրաւեն Ճասքի բերդը

Սիմլա.— Փուշերէն կը հեռագրուի թէ Ճասքի հին բերդը պաշարուած եւ գրաւուած է Մուրատ էլ Շիրակի մարդոց կողմէ։ 65 հոգիէ բաղկացած պարսկական բերդապահ զինուորներ պաշարուած են փոքրիկ ամրոցի մը մէջ ուր հազիւ երկու օրուան համար բաւող ջուր կայ։

Հրացանի հարուածներ կը փոխանակուին շարունակ։ Ճասքի պահակազօրքը որը կը բաղկանայ 20 բրիտ. զինուորներէ անվտանգ է։ Պէնտէր Ապպասէն օգնական ուժեր ղրկուեցան անմիջապէս։

Պաղտատ-Հայֆա երկաթուղային գիծը

Լոնտոն.— «Մորնինկ Բոսթ» Պաղտատի իր թղթակիցէն նամակ մը կ'ստանայ, որը կ'ըսէ թէ դէպի Հայֆա երկաթուղային գիծը վճռաքանութեան համար գլխաւոր նիւթերէն մին պիտի կազմէ Բ. Գօմիսէր Սըր Ֆրանսիս Հըմֆրիի համար, Եւրոպա անցնելիք իր երկու ամսուան արձակուրդի միջոցին։

Այս երկաթուղային գիծը՝ որը կը յուսացուի թէ պիտի սկսի «Բայք Լայ.ն»ի աւարտելէն ետքը մեծապէս պիտի սատարէ ապրանքներու փոխադրութեան, մանաւանդ Միջին—Արեւելքի երկրագործական արտադրոյթներու փոխադրութեան, այսպէսով խնայողութիւն ընելով Սուէզի ջրանցքին թրանզիթի տուրքերը։ Այս երկաթուղային գիծը լծման մը պիտի ըլլայ նաեւ Թուրիզմի աճելուն եւ արեւելքի ու արեւմուտքի միջեւ ճամբորդութեանց համար:

Լաւատեղեակ շրջանակներու մէջ կը խորհուի թէ այն պարագային որ շինութեան ձեռնարկուի բանւորապէս կարճ ժամանակէ մը, անոր չպիտի ձեռնարկուի երբէք հեռաւոր ապագայի մը մէջ։

Իրաքեան պատուիրակութիւնը

Ազգերու դաշնակցութեան մօտ

Պաղտատ.— Յառաջիկայ Սեպտեմբերին, Ազգ. Դաշնակցութեան մօտ Իրաքեան պատուիրակները պիտի ըլլան վարչապետ Նուրի փաշա էլ Սայիտ, Արտաքին գործոց Նախարար Ճաֆար փաշա և ելեւմտ. Նախարար Ռիւսթէմպէյ Հայտար։

Ճաֆար փաշան հոս կը գտնուի տակաւին, մինչդեռ միւս երկու Նախարարները Եւրոպա են արդէն։

Նոր կղզիներու խումբ մը կը գտնուի Բեւեռային շրջանակներու մէջ

Մոսկուա.— «Ռուսանօ» սառոյցաբեկ նաւէն ստացուած ռատիօ հեռագիր մը կը հաղորդէ թէ մինչեւ հիմա անծանօթ կղզիներու խումբ մը գտնուած է սովետական բեւեռային արշաւախումբին կողմէ։

Այս կղզիները ունին մօտաւորապէս 10 մէթր բարձր ժայռոտ եւ սեպաձեւ ծովեզերքներ։

Լրտես մը երեք տարուան բանտարկութեան կը դատապարտուի Չեխոսլովաքիոյ մէջ

Բրակա.— Երեք տարուայ բանտարկութեան դատապարտուեցաւ Աւստրիական բանակին նախկին սպաներէն 1931 դեկտեմբերին լրտեսութեամբ ամբաստանեալ ճարտարագէտ Քօզարէնքօ։

Քօզարէնքօ ջանացած էր ձեռք առնել չէխօսլաւաքիական հակաօդանաւային թնդանօթի նոր մօտէլի մը յատակագիծը, զայն Գերմանիա ներմուծելու նպատակաւ։

ՏԻԿԻՆ ԼԻՆՏՊԵՐԿ ՄԱՆՉ ԶԱՒԱԿ ՄԸ ԾՆԱՒ

Նիւ Եորք.— Տիկին Լինտպերկ մանչ զաւակ մը ծնաւ։ Այս առթիւ Լինտպերկ կոչ ուղղեց ժամուլին, խնայել իր երկրորդ զաւակին։ «Կը կարծենք որ կ'ըսէ հրատարակութիւնները եղան մեծապէս պատասխանատու մահուանը մեր անդրանիկ զաւկին։ Կը կարծենք որ մեր զաւակներն ալ իրաւունք ունին բնականոն վիճակի մէջ մեծնալու, ինչպէս ուրիշ մանուկներ»։

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ 'Ի. էջ)

ՏԵՂԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՎԵՀ. ՍԱՀԱԿ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍ ԿԸՆԱԽԱԳԱՀԷ ԿԱՐԵՒՈՐ ԺՈՂՈՎԻ ՄԸ? ԿԸ ՏՐՈՒԻՆ ՎՃՌԱԿԱՆ ՈՐՈՇՈՒՄՆԵՐ

«Էլ Նիտաա»ի 23 Օգոստոսի թիւին մէջ կը կարդանք.—

Երկար ատենէ իվեր Քեսապցի ժողովուրդը կը ջանար օգտագործել Նեպի Ասէլի ջուրերը եւ այդ ուղղութեամբ արդէն պատրաստուած էր մասնաւոր ծրագիր մը։

Անցած կիրակի օր, Քեսապցի երեւելիները ժողով մը գումարեցին, նախագահութեամբ Հայոց Պատրիարք Ն. Ս. Օ. Սահակ Բ.ի եւ մասնակցութեամբ Սուրիացիներու Եպիսկոպոսին, Օրթոտոքս Եպիսկոպոսին, Քաղաքապետական Տնօրէններու, մուխթարներու եւ գիւղերու պետերու։ Սահակ Բ. ըսեց խնդրին կարեւորութիւնը եւ պարզեց ձեռք առնուելիք միջոցները։ Անկէ վերջ խօսեցան միւս կրօնապետները եւ ուրիշ երեւելիները։ Ցայտնի եղաւ որ օտար ընկերութիւն մը դիմում կատարած է կառավարութեան՝ ստանալու համար այդ ջուրերու առանձնաշնորհումը։

Սակայն Հայ Պատրիարքի նախագահութեան ներքեւ գումարուող այս ժողովը վճռականօրէն որոշեց արգելք ըլլալ օտար ընկերութեան մը նման ձեռնարկին եւ աժաեցի զուտ տեղացիներու մասնակցութեամբ եւ 40.000 ոսկիի դրամագլուխով ընկերութիւն մը կազմել այդ նպատակի համար։ Ժողովը որոշեց այս առթիւ դիմել Կառավարութեան եւ խնդրել անոր օժանդակութիւնը. եթէ կառավարութիւնը մերժէ, այն ատեն Քաղաքապետարանները միջոցներ պիտի խորհին։

Ծ. Խ.— Ինչպէս կը հասկցուի սխալ տեղեկատուութեան մը զոհ գացած է մեր պաշտօնակիցը, որովհետեւ Վեհափառ Սահակ Կաթողիկոսը կը գտնուի Համմանա եւ բաւական հեռու է Նեպի Ասէլի շրջանէն: Հաւանական է որ ակնարկուած Հայ Պատրիարքը, Ն. Ս. Օ. Արփիարեան Պատրիարքն է, որ ներկայիս կը գտնուի յիշեալ շրջանին մէջ։

ԿՈՂՄՆԱԿՑՈՒԹԻՒՆՆ ՈՒ ԲՌՆԱՏԻՐՈՒԹԻՒՆԸ ՍՈՒՐԻՈՅ ՄԷՋ

Այն օրէն իվեր որ ազգայնական մը գրաւեց աթոռ մը դահլիճին մէջ անմիջապէս սկսաւ իր կուսակիցները զետեղել կառավարական պաշտօններէն ներս։

Այս առթիւ հետեւեալը կը կարդանք 'Իամասկոսի *թերթերէն* մէջ.

Սէրվիս Ֆրոնիէրի պաշտօնեայ մը հակած իր գրամեքենային վրայ նամակ մը կը լրացնէր երբ սոսկալի երկրագործական նախարար Ճէմիլ Մարտամ պէյի կողմէ ստորագրուած գրութիւն մը որ իր տեղը կը նշանակէր ստացարկութեան անձանօթ երիտասարդ մը, Պ. Ք. մը:

Առանց ազդարարութեան եւ նոյնիսկ նման միջոց մը արդարացնող պատճառի մը։

... Երբեն ի վեր պաշտօնեայ մը ապահով չէ ոչ միայն վաղուան, այլ իր սկսած ժամուն մասին:

Եթէ կողմնակցական նախարար պաշտօն ունի տեղաւորելու իր կուսակիցները, գոնէ թող վարուի վայելչութեամբ եւ... ամօթխածութեամբ։

ՍՈՒՐԻՈՅ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ

ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆԻ ՆՈՐ ՆՍՏԱՇՐՋԱՆԸ ԵՒ ՆԱԽԱԳԱՀԻ ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆԸ

Ո՞Վ ՊԻՏԻ ԸԼԼԱՅ ՑԱՋՈՐԴ ՆԱԽԱԳԱՀԸ

Սուրիական Սահմանադրութեան տրամադրութեան համաձայն, Երեսփոխանական ժողովը իր սովորական նստաշրջանը կը բանայ Հոկտեմբեր ամսոյն կէսէն վերջ եկող առաջին երեքշաբթի օրը: Եւ քանի որ հաստատուած է թէ Պր. Բօնսօ Հոկտեմբերի սկիզբները պիտի գայ, հետեւաբար Սուրիական խորհրդարանը անպայման պիտի գումարուի Հոկտեմբեր 18ի հանդիպող երեքշաբթի օրը եւ կը շարունակուի մինչեւ ներկայ տարուան վերջը։

Ցայտնի է որ Երեսփոխանական ժողովի նախագահին ընտրութեան ժամանակն է նաեւ այս ժողովի գումարման սկիզբը։ Ամէն տարի, Հոկտեմբերի նստաշրջանին ժողովը կ'ընտրէ իր նախագահը։ Ուրեմն, Հոկտեմբերին, երբ երեսփոխանական ժողովը կը գումարուի, կը վերջանայ Ն. Վ. Սուպհի պէյ Պէրէքէթի նախագահութիւնը: Ժողովը վերստին կը գումարուի եւ կը բացուի ժողովի ամենէն երէց անդամի նախագահութեամբ եւ կ'ընտրէ նոր նախագահը:

Ո՞վ պիտի ըլլայ նոր նախագահը. Սուպհի պէյ կը վերընտրուի՞ թէ ուրիշ մը կը յանձնուի նախագահութեան աթոռը։ Դեռ մօտ երկու ամիս կայ. Հիմակուընէ կարելի չէ մարգարէանալ թէ՝ ո՞վ պիտի ըլլայ նոր նախագահը, սակայն ազգայնական երեսփոխաններու կողմէ այժմէն սկսած աժխատանքներ եւ ժողովներ, ինչպէս նաեւ երեսփոխանները սիրաշահելու ճիգերը, մեզ կ'ստիպեն խօսելու այս հարցի մասին։

Երեսփոխանական ժողովի անդամներուն թիւր 69 է եւ բաժնուած երեք հոսանքներու. Հիւսիսային Սուրիոյ Պլօքը 28 հոգիէ կը բաղկանայ որ ներկայ նախագահի ընտրութեան կողմնակից է։ Հազգր Պէյ Ազմի Պլօքը 24 հոգի է, որոնց թեկնածուն դեռ յայտնի չէ։ Կը մնան ազգայնականները, որոնց թեկնածուն Հաշիմ Պէյ Աթասին է։ Պայքարը տաք բուռն պիտի ըլլայ այս երեք հոսանքներու միջեւ: Նախորդ ընտրութեան միջոցին, Սուպհի Պէյ իր պլօքէն զատ դուրսէն 4 ձայն ալ ստացաւ եւ 32 քուէ շահեցաւ Հանր. Նախագահութեան համար. եւ անպայման պիտի յաջողէր եթէ հինգ վայրկեանի դադար չի տար: Այդ դադարի միջոցին Ազգայնականներ կարգ մը երեսփոխաններու խոստումներ րրին եւ համոզեցին որ իրենց թեկնածուին ի նպաստ քուէարկեն: Բայց կառավարութիւնը այդ խոստումները չէ իրագործած, որով անոնք տաղտկացած են եւ այժմէն կը յայտարարեն որ պիտի միանան Սուպհի Պէյ Պէրէքէթի պլօքին։

Ուրեմն կը հասկցուի որ ներկայ նախագահը պիտի վերընտրուի, նոյն իսկ եթէ երկու հակառակորդ հոսանքները միանան:

Այսու ամենայնիւ Ազգայնականները ամէն ջանք ի գործ կը դնեն Հիւս. Սուրիոյ պլօքը քայքայելու համար։

ՆԵՐՈՒՄԻ ԽՆԴԻՐԸ

Բարձր Քոմիսէրութեան մամուլի դիւանի տնօրէնը յայտարարած է լրագրողներուն որ ներումի յայտագիրը հաստատուած է եւ շուտով պիտի հրապարակուի:

ԹՐԻՓՕԼԻԻ ՆԱՐԻՆՋՆԵՐՆ ՈՒ ՀԱՄԱՅՆԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆԸ

Ժամանակին գրած էինք որ Թրիփօլիի մեծահարուստներէն Պ. Շամպուր Փարիզ գնաց, Հարաւային Լիբանանի նարինջներու ռուսերուն ծախելու համար բանակցութիւններ կատարելու։

Անցած շաբաթ Պ. Շամպուր վերադարձաւ Փարիզէն ու կարգ մը յայտարարութիւններ րրաւ լրագրողներուն, իր առաքելութեան մասին։

Ֆրանսայի արտաքին, առեւտրական ու ներքին նախարարներուն ինչպէս նաեւ Բ. Գոմիսէր Պ. Բօնսօի օժանդակութեան շնորհիւ Պ. Շամպուր տեսակցած է Սովիէթական կառավարութեան Փարիզի ներկայացուցիչին հետ ու համաձայնած Թրիփօլիի նարինջները ղրկելու Ռուսիա։ Երկու կառավարութիւններուն կողմէ պիտի շնորհուին մաքսային զանազան դիւրութիւններ։

Այս առթիւ *Լը Սիրի* դիտել կուտայ որ այնօր երբ սովիէթները առեւտրական գործակալութիւն մը բանան Թրիփօլիի մէջ, համայնավարական քարոզչութիւնը պիտի սեանայ կազմակերպուած ձեւ մը եւ տարիներու ընթացքին Զաթիկի ու անոր Պերոններուն չկրցած բռածը, օրերուն կարելիութեան մէջ պիտի իյնայ Պ.Շամպուրի առաքելութեան պատճառաւ։

ՌՈՒՄԲ ՄԸ ԵՒՍ ՀԱԼԷՊԻ ՄԷՋ

Պ. Ծուպի պատկանող շէնքի մը մէջ, ուր հաստատուած է ոսթիկանական կայան մը, հրդեհ մը ծագած է:

Ոստիկանութիւնը ձերբակալած է Պր. Ծուպին, որ սպառնացեր է իր նախկին ընկերոջ, թէ անիկա օգտուելով դատական վճիռէ մը օգտագործէր այս շէնքը։

Մարդ չի գիտեր թէ ռումբը յատկացուած էր օդը հանելո՞ւ Սուրիական պասքէյր, *քարաքօլը*, թէ գործադրելու շէնքին տիրոջ սպառնալիքները։

ՊԷՏՔ Է ԽԻՍՏ ԸԼԼԱԼ ԱՒԱԶԱԿՆԵՐՈՒՆ ՀԱՆԴԷՊ

Անցեալ հինգշաբթի երեկոյեան ժամը 7.30ին, Ապու Քամիա աթիրէթին պատկանող հինգ անձեր յարձակում գործած են երեսփոխան Պ. Զէքի Աղա Նաճարի ագարակին վրայ ու տարած են 62 ոչխար ու մեծ քանակութեամբ արմտիք։

Ժանտարմներու ջոկատ մը անմիջապէս տեղւոյն վրայ երթալով ձերբակալած է յանցաւորները ու արդարութեան յանձնած: Բացարձակապէս անհրաժեշտ է որ դատարանը ծանրօրէն վերաբերուի աւազակներուն հանդէպ:

ՇԱՆԹԱԺԸ

Բարձր Գոմիսէրութիւնը վաւերացուցած է Պ. Շառլ Տէպպասի օրէնք—որոշմնագիրը *շանթաժի* մասին։

Համաձայն այս որոշմնագրին ով որ մէկու մը սպառնայ ոեւէ խնդիր հրապարակել անձնական ու ընտանեկան շահ մը ապահովելու մտադրութեամբ պիտի ենթարկուի բանտարկութեան ու տուգանքի եւ կամ այս երկու պատիժներէն մէկին միայն։

Անհա որոշմնագիր մը որ հաճելի պիտի չթուի Լիբանանի մեր պաշտօնակիցներէն շատերուն:

Նման քայլ մը եթէ Սուրիոյ մէջ առնուի, բազմաթիւ թերթերու փակումին պատճառ պիտի դառնայ:

ՍՈՒՐԻՈՅ ԱՊԱՀՈՎՈՒԹԻՒՆԸ ԵՒ ՊՐ. ԲՕՆՍՕԻ ԳՈՀՈՒՆԱԿՈՒԹԻՒՆԸ

Պ. ԲՕՆՍՕԻ ԱՇԽԱՏԱՆՔՆԵՐԸ ՓԱՐԻԶԻ ՄԷՋ

«Լիսան Իւլ Հալ» կը գրէ.—

Փարիզէն առնուած լուրերու համաձայն, Ֆրանսական շրջանակները տաք գոհունակութեամբ կը նային Սուրիոյ կացութեան, որ ստեղծուած է Հանրապետութեան նախագահի ընտրութենէն վերջ։ Պ. Բօնսօ մամուլին բացատրած է Սուրիոյ մէջ տիրող ապահովութիւնը, ազգայնականներու մասնակցութիւնը ապահովելէ յետոյ ներկայ կառավարութեան կազմին մէջ: Պ. Բօնսօ աւելցուցած է նաեւ թէ՝ այս հանդարտութեան շնորհիւ պիտի տահուի ամենակարեւոր ազատութիւնն ու տաճր եւ պիտի ցոյց տայ Ազգ. Դաշնակցութեան թէ՝ ինք արժանի է անդամակցելու Ազգաժողովին։

Պ. Բօնսօ յայտնած է նաեւ թէ՝ հովանաւորութեան ներքեւ գտնուող երկիրներու մէջ տնտեսական տասնիկ տագնապ կը տիրէ, որ արդիւնք է եւրոպայի ենթարկուած տագնապին եւ դրացի երկիրներու հետ յարաբերութեանց խզումին։

Պ. Բօնսօ ամէն ջանք ի գործ կը դնէ այժմ Փարիզի մէջ Ֆրանսական Ընկերութեանց մօտ, իրենց դրամագլուխը մեցընելու համար Սուրիա:

Սեպտեմբեր ամսոյն կէսին Պրն. Բօնսօ պիտի յանձնէ իր տեղեկագիրը Ազգերու Դաշնակցութեան եւ պիտի ջանայ Սուրիան մեցնելու Ազգաժողով:

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ՓՈԽԱՆԱԿՈՒԹԻՒՆ ԹՈՒՐՔԻՈՅ ՀԵՏ

Ներկայ տարուան առաջին վեցամիսներուն ընթացքին Սուրիա Թուրքիայէն ներածած է 850,000 թրքական ոսկիի ապրանք եւ Թուրքիա արտածած է 530,-000 ոսկի։

Բարձրագոյն մաքսի գործադրութենէն ի վեր առեւտուրը պակսած է Թուրքիոյ եւ հովանաւոր երկիրներուն միջեւ:

ԵՂԲԱՅՐԸ ԿԸ ԹՈՒՆԱՒՈՐԷ ՔՈՅՐԸ

Աքքարի պէյերէն մէկը իր քոյրը Ֆարման թունաւորել որոշելով, կերակուրի մէջ թոյն դրաւ եւ կերցուց անոր: Աղջիկը սակայն չմեռաւ շնորհիւ ձեռք առնուած անմիջական դարմանումներու։ Ցետ քննութեան հասկցուեցաւ որ պէյը կուզէր մեռցնել քոյրը տիրանալու համար անոր հարստութեան։

Աղջիկը խոստովանած է ամէն բան եւ պէյն ալ ձերբակալուած։

ՍԱԿԱՐԱՆ ՊԷՅՐՈՒԹԻ

23 ՕԳՈՍՏՈՍ 1932		Ս. Դ.
Եգիպտ. թղթադր.		454
Անգլիկն. »		453
Տօլար »		126.50
Թրքական »		59.75
Պանք Օթթոման		135
Իտալական Լիր 100		645
Յունական Տրախմի 100		85
Անգլ. ոսկի		607
Ֆրանս. »		486
Օսման. »		549.50
Արծաթ մէճիտ		21
Գրէտի Ֆօնս.	Ա. Ֆ.	532.50
» »	Բ. »	294
» »	Գ. »	282

Մէֆէրեան եղբարք Րիւ Ֆօշ

Թէլէֆօն՝ Ն-19

Հանրապետութիւնը Թուրքիոյ մէջ

ՆՈՐ ՑԵՐԲԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

արդօք պիտի ներուէ՞ր, կեանքի բոլոր մեղքերը աչքին առջեւ շարուեցան։ Թերթերը դարձուց, ուրիշ խօսքեր ալ փնտռեց և գտաւ. «եթէ մէկը ինծի գալ ուզէ, թող վերցնէ խաչը և թող հետեւի ինծի»։ Խեղճ Իզապէլի վերցնելիք խաչը որքա՜ն ծանր էր և անտանելի, բայց ամէն գնով պէտք էր կրէր զայն, այդ խաչի ծանրութիւնն ու լուծը պէտք եղածին պէս զգացած էր և այլեւս անկէ չէր կրնար երես դարձնել։ Ուստի «Աստծոյ օգնութեամբ պիտի վերցնեմ զայն» ըսաւ։ Այդ գիշեր, առաջին անգամ ըլլալով լոյս մը, յոյս մը շողաց և փրկութեան նշոյլ մը զգաց։

Նօթր Տամի ժամացոյցը մէկը կը զարնէր։ Իզապէլ կանչեց Սուսէնը։ Ան գալով հանեց Իզապէլի հագուստը և յայտնեց որ այսքան ատեն անքուն մնալ և անօթի սպասել լաւ չէ։ Սուսէն ելաւ գնաց։

Այդ գիշեր առաջին անգամ ըլլալով Իզապէլ անուշ քուն մը քնացաւ։ Երազին մէջ տեսաւ որ ինք Իսթլին կը գտնուի և ամուսնոյն հետ պարտէզի ծաղիկներուն մէջ կը պտտէր։ Թեւը ամուսնոյն թեւին մէջ ըլլալով, իրենց զաւակները քովը կը խաղային Քարլայլ, ալ հետաքրքիր պատմութիւններ պատմելով կը խնդար և կը խնդացնէր...

Մինչ այդ վայրկեանին Քարլայլ կը կանչէր իր երազին մէջ. Իզապէլ արթնցաւ և տեսաւ որ սենեակին մէջ բոլորովին առանձին է և կանչողը օրօրոցի մէջ գտնուող երեխան է, այդ անբախտ, անմեղ, մերժուած երախան...

միս կ'ստանաք դրամատունէն.

— Խնդրեմ լռեցէ՛ք, զիս ինչ՞ի տեղը կը դնէք, պոռաց Իզապէլ.

— Ինչի՞ տեղ պիտի դնեմ, որովհետեւ ոչ մէկ բան ունիք, մէկէ մը օգնութիւն պէտք է ստանաք.

— Քու օգնութիւնդ պիտի չնդունիմ, եթէ ամբողջ աշխարհ զիս մերժէ և ուէ մէկէ մը ամենաչնչին օգնութիւն մ'իսկ ձեռքս չանցնի, և նոյնիսկ անօթութենէ մեռնելու ստիճան թշուառանամ, կը նախընտրեմ ամուսինիս դիմել և ներողութիւն խնդրել, քան թէ քու օգնութիւնդ ստանալ.

— Ամուսինի՞դ... ին՜չ առատաձեռն մարդ... ըսաւ Լէվիսըն հեգնանքով մը, եթէ իմ յնելիքս քեզի համար չընդունիս, երեխային համար պէտք է ընդունիս, գոնէ այդ իմ բաժինս է։ Տարեկան քանի մը հարիւր ոսկի յատկացնենք.

— Մէկ սանդիմ իսկ չեմ ընդունիր, ոչ հիմայ և ոչ ալ ապագային, եթէ ղրկէք իսկ փողոց կը նետեմ, ո՞վ կը կարծես զիս։ Թէպէտ զիս աշխարհէն անջատեցիր, դեռ ես Լօրտ Մաունթ Սէվըրընի աղջիկն եմ.

— Եթէ այդպէս կը պնդէք, ճար չկայ։ Կարելի է ապագային միտքդ կը փոխես, որով եթէ ինծի գրէք...

— Լռեցէք, ըսաւ Իզապէլ, և սեղանի վրայ գտնուող դրամապանակը ցոյց տալով, յարեց.

— Սա նախապէս ձեր գրկած դրամատոմսերը վերցուցէք և դուրս ելէք.

Լէվիսըն դրամատոմսերը առնելով տեղաւորեց դրամապանակին մէջ և ըսաւ Իզապէլին.

— Կը նախընտրեմ չի բռնել.

Այս կերպով անոնք իրարմէ բաժնուեցան.

Լէվիսըն Իսթլինի պարտէզէն արմատախիլ ըրած այս տունկը ձգելով հեռացաւ։ Ան ուրիշ սենեակ մը քաշ-

ՍԱՀԱՌՆՈՐԴ ՄՕԼԼԻՍԷՆ ԿՏՐԵՑ ԱՆՑԱԻ ԱՏԼԱՆՏԵԱՆԸ

Հալիֆաքս.— Սաւսուճորդ Պ. Մօլլիսեն հոս ժամանեց եւ կը օթուճակէ իր քոյրը։

Սեպ—Ճօճ.— Ատլանթլանեան Անցգնա եւ Անցգնայեն բարելոյս ոդհոդրոհերուն ակր Մօլլիսեն առաջին կատարեց առաջին թռիչքը Ատլանտեանի վրայ. արեւելեան արեւմտեան ուղղութեամբ։ Անիկա առաջին ետ-ատլանտեան վարձատար ուղեւորն էր, որ թեթեւ օդանաւի մը մէջ կատարեց Ատլանտեանի ճամբորդութիւնը, Անիկա Բէճֆիլդ Ռիճ (Նիւ Գրիւնվիճ) իջաւ ժամը 11. 45ին, Սեպ-թիւեր

AZTAG
JOURNAL QUOTIDIEN ARMÉN.
B. P. 587
BEYROUTH, Liban
Directeur-Propriétaire
HAIG BALIAN

ԳՆԵՐ
ՍԻՐԻՈՒ տար. 550, վեցամսեայ 300 ՍԻՐ.
ԱՐՏԱՍԱՀՄ. տարի. 7, վեցամսեայ 4 տոլար

ԱԶԴԱԿ

ՕՐԱԹԵՐԹ
ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԳԻՏԱԿԱՆ

ازتـــاك
جريدة سياسية ادبية اقتصادية حرة

ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 25 ՕԳՈՍՏՈՍ 1932
ԶԵՌԸ Է ՀԱՍՏ 2,50 ՍԻՐ.

Ջ. ՏՂԼԻ | Ամեն առաքում պէտք է ընել բերքին ետևէն հազգիծ | Տճօրէն — խմբագիր՝ ՀԱՅԿ ՊԱԼԵՍԵԱՆ | Չհրատարակուած ձեռագիրները չեն վերադարձուիր | ԹԻՒ 128 (705)

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

ՁԱԿԱՏԱԳՐԱԿԱՆ ՕՐԵՐ ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ ՄԷՋ

Շատ ուշագրաւ և ցնցող դէպքեր տեղի կ'ունենան Գերմանիոյ մէջ։ Ներքին պատերազմի մը կարելիութիւնը հետզհետէ աւելի հաւանական կը դառնայ, որովհետև պայքարը ոչ միայն տկարացած չէ, այլ որքան մօտենայ Բայխսթակի գումարման օրը, այնքան աւելի կը սաստկանան վէճերն ու տարակարծութիւնները և անկարելի կը դարձնեն համաձայնութեան կամ հասկացողութեան հնարաւորութիւնը։ Հիթլէր իր բոլոր առաջարկներուն մէջ անտեղիտալի կը Ճայ եւ կը սպառնայ ամէն միջոցի դիմել եթէ կառավարութիւնը ձեռնթափ չըլլայ, հանրապետութեան նախագահէն սկսած մինչև նախարարները։ Վէճը աւելի բուռն և վտանգաւոր վիճակ մը ստացաւ Հիթլէրի եւ Հինտէնպուրգի տեսակցութենէն վերջ, որը վերջացաւ անյաջող արդիւնքով մը։ Հոսանքներու մէջ հասկացողութիւն մը ստեղծելու ճիգերը, նախագահ Հինտէնպուրգը դրին աւելի փափուկ կացութեան մը առջև։ տեսնուեցաւ որ Հիթլէր կը ձգտի ձեռք առնել, բացի կառավարութեան ղեկէն, նախագահութիւնը։ Հինտէնպուրգ տրամադիր չ'երեւիր նման զոհողութեան մը, շատ հաւանական է, նկատելով որ Հիթլէրի այն աստիճան բարձրացումն ու լիազօրութիւնը Գերմանիան իսկապէս կ'առաջնորդէ դէպի ներքին եղբայրասպան կռիւներու եւ քաղաքացիական զարհուրելի պատերազմի մը։

Սակայն, այսպէս թէ այնպէս, մինչև Բայխսթակի գումարման օրը մերթ մեղմութեամբ, մերթ քիչ մը աւելի բուռն, պիտի շարունակուի ներկայ կացութիւնը և կողմերու միջև տեղի պիտի ունենան պայքարներն ու վէճերը։ Ամենէն ճակատագրականը Գերմանիոյ համար պիտի ըլլայ ներկայ ամսուան վերջին օրը, որովհետև, հաւաձայն գերմանական Սահմանադրութեան, ընտրութիւններէն ճիշդ մէկ ամիս վերջ պէտք է գումարուի Բայխսթակը. որով ամսոյս վերջը, նախագահ Հինտէնպուրգ պարտաւոր է ժողովի հրաւիրել նորընտիր երեսփոխանները։

Վերջին ընտրութեանց արդիւնքը, ինչպէս յիշեցած էինք, գերման քաղաքական հոսանքներէն ոչ մէկուն առանձին մեծամասնութիւն ապահովեց։ Հիթլէրիսթները, առանձնապէս մեծամասնութիւն չեն ներկայացներ, սակայն բազդատմամբ ամենաչատ աթոռ գրաւող կուսակցութիւնը կը ներկայացնեն և ունին լայն ժողովրդականութիւն մը, մանաւանդ Բրուսիոյ չրջանին մէջ։ Ալ և ձախ հոսանքներու մօտաւորապէս հաւասար դիրքի մը վրայ Ճակը աւելի կը դժուարացնէ կացութիւնը և գալիք կառավարութեան գործը շատ փափուկ վիճակի մը կը մատնէ։ Բայխսթակի մէջ, ուրեմն, հոսանքներու հակամարտութեան արդիւնքով կարելի չըլլար ուժեղ կառավարութիւն մը ստեղծել, մանաւանդ անոր համար որ նախագահ Հինտէնպուրգ կողմնակից չէ կառավարութեան ղեկը և պատասխանատուութիւնը ուրիշներ ձեռնարկելու։

Հինտէնպուրգ, Գերմանիոյ մէջ ճանչցուած է իբրև չէզոք և վերջին նախագահական թեկնածուութեան յայտարարութիւնն ալ կը պարտի այդ հանգամանքին։ Երբ իր թեկնածուութիւնը կը դնէր նախագահութեան համար, Հինտէնպուրգ հրապարակաւ յայտարարեց որ ինք չէզոք է։ Այժմ ուրեմն իր միակ փափաքն է խաղաղ դահլիճ մը կազմել, ապահովելով այ և ձախ հոսանքներու մասնակցութիւնը։ Սակայն հիթլէրականներու պնդումը, գրաւելու համար ամենակարևոր աթոռները՝ ներքին, արտաքին, պատերազմական, դատական ևայլն, անկարելի կը դարձնեն այդ ծրագրի յաջողութիւնը։

Գերմանական սահմանադրութեան տրամադրութեանց համաձայն, լայն իրաւասութիւններ ունի հանրապետութեան նախագահը։ Եթէ հարկ ըլլայ ան կրնայ ուղղակի լուծել Բայխսթակը և նոր ընտրութեան հրաման տալ։ Եւ մանաւանդ Հինտէնպուրգի պէս վճռական եւ պայքարի ու յանդգնութեան տիպար նախագահ մը երբեք պիտի չի վարանի ստորագրելու այդ որոշումագիրը, եթէ հիթլէրականները փորձեն ձեռք առնել կառավարութեան ղեկը։ Այդ պարագային, ի հարկէ տեղի պիտի ունենայ նուազագոյն աղէտը Գերմանիոյ համար։ Նոր ընտրութիւնները ի՞նչ արդիւնք պիտի տան և ո՞վ պիտի չհի, այժմէն կարելի չէ գուշակել, սակայն Հիթլէրի հեղինակութեան աճումն ու զարգացումը ենթադրել կուտան մեզ թէ՝ դիւրաւ հնարաւոր պիտի չըլլայ այդ շարժումի զսպումն ու տկարացումը։

Եւ նոր ընտրութեան մը ձեռնարկուելու պարագային, պայքարը պիտի դառնայ հանրապետութեան նախագահութեան շուրջ։ Ինչպէս կ'ենթադրեն շատերը Հիթլէր պիտի դնէ իր թեկնածուութիւնը և ամէն ջանք ի գործ պիտի դնէ յաղթականները շատ լաւ հասկցած են որ իրենց ներկայ ուժով և երեսփոխաններու քիւով չպիտի կրնան զօրաւոր կառավարութիւն մը ստեղծել և միշտ ենթակայ պիտի ըլլան հանրապետութեան նախագահի սպառնալիքին և ժողովի հետապնդման։

Միւս կողմէ արդէն ոչ մէկ հնարաւորութիւն կը տեսնուի նախագահ Հինտէնպուրգի հաժակերպութեան, կառավարութեան ղեկը յանձնելու համար Հիթլէրի։ Նոյն իսկ վերջին հեռագիրները կը հաւաստեն թէ՝ Հինտէնպուրգ որոշած է հրաժարիլ, եթէ կառավարութիւնը Հիթլէրի յանձնելու ստիպման տակ գտնուի։ Նմանապէս ներկայ վարչապետ Ֆօն Բաբէն և պատերազմական նախարար Ֆօն Շլայխեր, որոնք Բայխսթակի երկրորդական զօրաւորագոյն հոսանքը կը ներկայացնեն, որոշած են տեղի չտալ, քանի որ Հիթլէր անզիջող մնաց և պահանջեց վարչապետութիւնն ու չորս կարևոր նախարարութիւնները։ Փոքրամասնութեան մէջ մնացած կուսակցութեան մը նման ամենապատասխանատու դիրքերու յանձնումին հակառակ է նախագահը։ Իրենց քաղաքական ծրագիրն ու ուղղութիւնը ցարդ ոչ բոլորչափ չհակցուած և քաղաքական կազմակերպութիւն մը կոչուելու իսկ արժանի չեղող հոսանքի մը Գերմանիոյ ճակատագիրը յանձնելու պատասխանատուութիւնը չուզեր ստանձնել Հինտէնպուրգ։

Կայ նաև ուրիշ կարևոր պարագայ մը։ Գերմանիոյ մէջ ներքին կացութեան տէրը իրականին մէջ Ազգային ինքնապաշտպանութեան և ներքին նախարարներն են, իսկ վարչապետութիւնը ներկայ պարագաներուն կ'ստանայ բացառիկ նշանակութիւն։ Նախագահ Հինտէնպուրգ 85 տարեկան է և օրէ օր հաւանական կը նկատուի յանկարծական անկումն ու հրաժարումը։ Գերման Սահմանադրութիւնը նախատեսելով նախագահի հրաժարման կամ մահուան պարագաները, որոշած է որ վարչապետը ըստանձնէ նախագահութիւնը մինչև որ ընտրուի նոր նախագահ։ Եւ հիթլէրականներու համար բաւական է այդ կարճ ժամանակաշրջանը օրինականացնելու համար իրենց բոլոր ծրագիրներն ու պահանջները։

Ամսոյս 30ին, Բայխսթակին պիտի ներկայանայ վարչապետ Ֆօն Բաբէն իր ներկայ դավիճով և պիտի յարուցէ վստահութեան հարց։ Անկասկած հիթլէրիսթներու մերժման պիտի արժանանայ և ստիպուած պիտի ըլլայ հրաժարելու։ Ահա այդ օրը պիտի ըլլայ ճակատագրական Գերմանիոյ համար։

ԹՈՒՐՔԻՈՅ ՇՈՒՐՋ

Երկրորդ օգտակարը, որ առաջինին հետ կապ ունի, Ֆրանսայի հետ բարեկամութիւնն է։ Ֆրանքֆուրք բարեկամական յարաբերութեանց նոր չրջան մը սկսելու վրայ է։ Այս տեսակէտէն շատ յատկանշական են Ֆրանսայի վարիչ և օրէնսդիր գերագոյն մարմիններու համակրական արտայայտութիւնները երբ Թուրքիոյ հրաւէր ուղղուած առին, զանազան պատուիրակներ կը թարմացնէին հին բարեկամութիւնը։ Ֆրանսայի պատերազմական նախարարը անկէ վար չմնալու համար, յիշեց թէ Ֆրանսան 16րդ դարէն ի վեր մեծագոյն բարեկամ է Թուրքիոյ։

Գուլկարիոյ վարչապետ Պ. Մուսա-Նոֆ Ժընեւի մէջ տեսակցութիւն մը ունեցաւ Պ. Հէրիոյի հետ։ Մուսանոֆ կը պատմէ.

— «Ֆրանսայի վարչապետը իրապէս շատ խոր համակրանքով ու գնահատանքով խօսեցաւ ինծի Թուրքիոյ մասին։ Ան՝ այն աստիճան, որ բաւ թէ «ի՛նչպէս պատերազմեր ենք Թուրքիոյ հետ, այսինքն այս խաղաղասէր և առաքինի ազգին հետ. քնաւ չեմ կրնար իւրացնել այս բանին»։ (Միլլիյէթ, 25 Յուլիս)։

Միւս կողմէ Ֆրանսայի Երեսփոխանական Ժողովը Յուլիս 16ին համակրանքի ցոյց մը ըրաւ Թուրքիոյ հանդէպ։ Երեսփոխաններ Թորէսի (հրեայ փաստաբան), Պէրժերիի և Իպտանէկարէյի առաջարկով ընդունեց հետեւեալ բանաձեւը, որ հեռագրով հաղորդուեցաւ Էնկիւրիի Ազգ. Մեծ Ժողովին։

«Երեսփոխանական ժողովը, իբրեւ թարգման ֆրանսական ժողովուրդի ուղղական բարեկամութեան, Թուրք խորհրդարանին կուղղէ իր ամենաջերմագին չնորհաւորութիւնները՝ Թուրքիոյ Ազգերու Դաշնակցութեան մէջ ընդունելութեան առթիւ, որուն մէջ կողմունէ բարեբաստիկ դէպք մը խաղաղութեան համար»։

Վարչապետը յուզեց անմահն մնալ համակրանքի այս բացառիկ ցոյցէն եւ յայտարարեց.

— «Կառավարութիւնը կաւրաիանայ տեսնելով Թուրքիոյ ժուռքը Ազգերու Դաշնակցութեան մէջ, կը յուսայ թէ այս դէպքերը թոյլ պիտի տայ վերակսկիլ Ֆրանսայի և Թուրքիոյ միջև բարեկամական յարաբերութեանց հին ճառագնդիրը և աշխատիլ վերահաստատելու ժամանակաւորապէս խզուած այդ յարաբերութիւնները» (Ժամ ծա. փեր)։ (Թան, 18 Յուլիս)։

Այս առթիւ Միլլիյէթ, Յուլիս 19ին հրատարակեց խմբագրական մը՝ «Բարեկամական Ձայնը խորագրին տակ, վեր հանելով ֆրանսական խորհրդարանին և վարչապետին համակրական արտայայտութեանց իմաստը։ Ահա՛ գլխաւոր կէտերը։

«— Ֆրանսա կրնայ վստահ ըլլալ թէ, Թուրքիոյ հանդէպ ցոյց տրուելիք ամէն կարգի բարեկամական արտայայտութիւնները չատ գեղեցիկ արձագանգներ կարթնցնեն մեր մէջ։ Որովհետեւ երկու երկիրներուն միջեւ տեւական ու անկեղծ բարեկամութեան մը հաստատուելուն ո՛չ մէկ արգելիչ պատճառ կայ։ Բնականաբար ճիշդ չըլլար վէճի առարկայ հաւարել կարօտներու խնդիրը, որ կը յուսանք թէ խիստ ժամ առնէն պիտի կարգադրուի։

«Արդէն գիտենք թէ Պ. Հէրիօ Թրքաստր է և Թուրքիոյ հետ գործակցելու կողմնակից պետական մարդ մը։ Հինգ տարի առաջ երբ կրթական նախարար էր, Պ. Հէրիօյի հետ երկարօրէն տեսակցելու առիթ ունեցած էինք։ Միշտ կը յիշենք այն գեղեցիկ խօսքերը, զորս այն առեն ըրաւ Թուրքիոյ և անոր փափագած նախագահի հաղթութեան։ Այն առեն Թուրքիոյ և Ֆրանսայի միջև անլուծ մնացած չատ խնդիրներ կային, որոնց կարգին Սուրիոյ սահմանային գործերը։ Մեծ պետական մարդիկ երբ բանկզրուններուն մասին որոշում կուտան, մանրամասնութեանց լուծումը դժուար չըլլար իրենց համար։ Լօզանի վերջին համաձայնութեանց առթիւ Պ. Հէրիօ ցոյց տուաւ թէ մեծ պետական մարդ մըն է։

«... Հարկ չկայ աւելցնելու թէ պաշտօնական Ֆրանսայի մէջ միայն Պ. Հէրիօ և իր կուսակցութեան պատկանող երեսփոխանները չեն որ կողմնակից են Թուրքիոյ հետ բարեկամութեան։ Թուրքիոյ հանդէպ կատարած համակրական ցոյցին մասնակցեցաւ ամբողջ խորհրդարանը։ Ուրեմն, Թուրքիոյ հետ բարեկամութիւնը Ֆրանսայի ձգտումներուն համապատասխանող քաղաքականութիւն մըն է։ Տարակոյս չկայ թէ Ազգերու Դաշնակցութեան աշխատութեանց մէջ այս բարեկամութեան աւելի օգտակար և դրական արտայայտութեանց ականատես պիտի ըլլանք։ Ամենալաւ բարեկամութիւնները անոնք են որ բազմաթիւ փորձերէ և վարանումներէ վերջ կը հաստատուին։ Ռուսիոյ հետ ամուր և անկեղծ բարեկամ ըլլալու համար, արիւնալի հակիւներով լեցուն դարեր պէտք եղան։ Իտալիոյ հետ ալ լաւ և ամուր բարեկամ ըլլալու համար ստիպուեցանք յաղթել կարգ մը դժուարութեանց։ Հիմա այս երկու պետութեանց հետ ալ չատ յառաջացած բարեկամական յարաբերութիւններ կը պահենք։ Կարգ մը փորձեր և պատմութենէն ներչնչուած մեր ազանդական բարեկամութիւնը բաւական չէն որ Ֆրանսայի հետ ալ նոյն աստիճանի ամուր և անկեղծ բարեկամութիւն մը հաստատենք»։

Այս տողերը սկսնութեան չեն կարծեր։

Գալով Ռուսիոյ հետ բարեկամութեան, Թուրք պետական մարդիկն ու մամուլը մասնաւոր հաճոյութիւն ցոյց կուտան, ուևէ կերպով չվշտացնելու համար Խորհրդային Միութիւնը։ Էնկիւրիի արտաքին գործավար Թէվֆիք Րիւշտի պէյ անգամ նամակ ուղղեց Մոսկուայի ներկայացուցիչին, ըսելու համար թէ Ազգերու Դաշնակցութեան մէջ մտնելով, երբեք չպիտի դրժէ իր նախկին յանձնառութեանց։ Ահա՛ առաջին նամակը՝ Յուլիս 10 թուակիր, զոր նոյնութեամբ կը հրատարակենք իբրեւ պատմական վաւերաթուղթ.

«Պատիւ ունիմ ձեզ դրկելու Ազգերու Դաշնակցութեան մէջ Թուրքիոյ մուտքին մասին՝ անոր կողմէ եղած հրաւէրին պատճէնը, ինչպէս նաև պատճէնը այդ հրաւէրին՝ իմ կառավարութեանս ուղած պատասխանին։ Այս առթիւ, յանձնուն Բրքական կառավարութեան, պատիւ ունիմ ձեզ յայտնելու թէ բոլորովին քնական է որ, Ազգերու Դաշնակցութեան մէջ՝ հաւասարաւոր մուտքէն յետոյ, Թուրքիա չպրունակէ հաւատարմօրէն պահել միջազգային յանձնառութիւնները զորս ստանձնած է ցարդ և որոնք արդէն երբեք անհնազանդելի չեն այդ կազմակերպութեան անդամ մը պարտաւորութիւններուն հետ, քանի որ անոր ոչ միայն գլխաւոր չնքը, այլ հիմնական նպատակն է պահպանել և ապահովացնել խաղաղութիւնը՝ ամբողջ աշխարհի մէջ։ Թուրք հանրապետութիւնը իրօք՝ Ազգերու Դաշնակցութեան մէջ իր մուտքով ուրիշ բան պիտի չընէ՝ եթէ ոչ չարունակել ներկայացած ամբողջ միջոցներով ծառայելու հաստատ խաղաղութեան մը իտէալին, որուն իրականացման երբեք չէ գեղրած ջերմօրէն ընծայելէ իր համապատասխանող քաղաքականութեան և իր չահերուն։ Օրինակ, երբ հաստատութեան քարտուղար Լևոն Գարագեանի և ուսուցիչ Բ. Կանայեանի միջև անձնական խնդիր մը ելաւ այս առիթ ու այդ առթիւ տեղեկութեան զօրաւոր երկու խմբակներ ուսուցիչներու միջև, ինչո՞ւ անօրէն կիրակոսեանը կոչ բրաւնեց, ինչո՞ւ զանոնք չի հաչտեցուց և փակ վարեց յանցաւորը՝ ուսուցչութեան եւ հաստատութեան պատիւը բարձր բռնելու համար։ Երբ Զ. Զօրեանի, Տանիիկեանի, Արուսեանի եւ դեռ ուրիշներու միջեւ խնդիր պատահեցաւ, ինչո՞ւ զանոնք իրար դէմ բերելու քաջութիւնը չունեցաւ, զանոնք չի հաչտեցուց, այլ ընդհակառակը հրահրեց երկու կողմերն ալ։ Աչակերտութիւնը ցաւով կը տեսնէր ու գիտէր այս բոլորը։ Ո՞ր տեսնուած է որ ուսուցիչ մը ծաղրէ, վարկաբեկէ անուանարկութիւններ ընէ ուսուցիչներուն, աչակերտութեան առջեւ։ Անկարելի է ուրիշ բացատրութիւն մը տալ, էլնէ՛ր, էլնէ՛ր պէտք պիտի ըլլային։

Բայց անօրէն կիրակոսեանին ամենէն ցաւալի կողմը այն է որ ան լրբութեամբ կառավարեր է ու կը կառավարէ տարիներ չարունակ այս հաստատութիւնը։ Ո՞վ չգիտեր այսօր որ ան կը պահէ լրտեսներ ուսուցչութեան,

ԻՆՉՊԷՍ ՁԱՐԳԱՑԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ
ՄԵԼԳՈՆԵԱՆ ՀԱՍՏԱՏՈՒԹԵԱՆ ՄԷՋ

Վերջին օգտակարը դէպքերը տեղի ունեցան Յուլիս 8ին։ Հաստատութեան ժամերգի հանդէսը տեղի էր ունեցած արդէն։ Շրջանաւարտներու և չրջանաւարտուհիներու այս տարուան վկայականները բաչխուած, վերջացած էին։ Գրեթէ չրջանաւարտներուն երեք չորրորդը մեկնած էր։ Մնացեալներն ալ չուտով կը պատրաստուէին մեկնելու։ Իսկ այս տարուան մեծ արձակուրդէն քանի մը օր յետոյ, տնօրէն պարոն Կիրակոսեան, հաստատութեան բոլոր ուսուցիչ ուսուցչուհիներուն առած էր վերջնագիր նամակներ, որոնցմով կը յայտնուէր, թէ բոլոր ուսուցիչները կը մնան քաղաք։ Դէպքի մէջտեղ բացի Զօրիկ Զօրեանէն, Արսէն Աճէմեանէն, Յովհաննէս Արուսեանէն միւս բոլոր ուսուցիչները դպրոցը չէին գտնուեր։ Տնօրէնը եւս դպրոցն էր։

Դէպքին մանրամասնութիւնները ու պատճառը հասկնալու համար պէտք է երկու խօսք ընել ուսուցչական մարմնի, տնօրէնի եւ աչակերտութեան միջեւ եղած կապի մասին։ Պէտք է ըսել որ տուն մը իր նահապետով կամ տանտիկինով է տուն, երկիր մը իր կառավարութիւնով է երկիր։ Դպրոցի մը ոգին, տնօրէնն ու ուսուցչութիւնն են։ Այս երկուքին միջեւ Մելքոնեան հաստատութեան մէջ մենք տեսանք անհամերաչխութիւն, անվստահութիւն, քէն և տեղութիւն։ Տնօրէն Կիրակոսեան որ ճիզուիթներու դպրոցէն է չրջանաւարտ ելած, երկու տարի փաստաբանութիւն է սորված, սէր չէ նայր իսկ մէջտեղ մանկավարժական կրթութեան, ոչ միայն չէ ուզած հաստատութիւնը օժտել կարող փորձառու մանկավարժ ուսուցչական մարմնով մը, այլ ամէն տարի անվերջ աչխատող, անչահախնդիր, իր առջեւ տարընանալ չկրցող եւ աչակերտութեան կռմէ սիրուած ուսուցչուհիները եւ ուսուցիչները ճամբու է դրած։ Թող Կիրակոսեանը հրապարակաւ պատասխան տայ, թէ ի՞նչպէս եւ ինչո՞ւ դպրեցուց ուսուցչութենէն անցեալ տարի Օր. Օր. Ցուլհանէ եւ Արփինէ Սարգիսեանները որոնք մեկնեցան հաստատութեան մեծ բողոք աչակերտուհիներու արցունքովը։ Ու ճիշդ տարի համար չէ՞ որ սանուհիները մեծ բողոք մէկ մարդու նման ոտքի ելան բողոքի խաղաղ ցոյց մը ընելու ուսուցչութեան եւ տնօրէնին դէմ։ Այդ ցոյցը այդ ժամանակ զսպուեցաւ կարգ մը ուսուցիչներու միջամտութեամբ։

Կիրակոսեան ոչ միայն չէ աչխատած ուսուցչական մարմնին մէջ միութեան կապը պահելու, անոր վրայ հսկելու, այլ ամէն անգամ երբ տեսած է որ ուսուցիչները իրարու դէմ խնդիր են ուսնեցած, ինքը զանոնք չէ հաչտեցուցած և բանած է չանցաւորին կողմը և քաջալերած մէկ կամ միւս բարդին, նամակ օրուայ քաղաքականութեան ու իր չահերուն։ Օրինակ, երբ հաստատութեան քարտուղար Լևոն Գարագեանի և ուսուցիչ Բ. Կանայեանի միջև անձնական խնդիր մը ելաւ այս տարի ու այդ առթիւ տեղեկութեան զօրաւոր երկու խմբակներ ուսուցիչներու միջև, ինչո՞ւ անօրէն Կիրակոսեանը կոչ բրաւնեց, ինչո՞ւ զանոնք չի հաչտեցուց և փակ վարեց յանցաւորը՝ ուսուցչութեան եւ հաստատութեան պատիւը բարձր բռնելու համար։ Երբ Զ. Զօրեանի, Տանիիկեանի, Արուսեանի եւ դեռ ուրիշներու միջեւ խնդիր պատահեցաւ, ինչո՞ւ զանոնք իրար դէմ բերելու քաջութիւնը չունեցաւ, զանոնք չի հաչտեցուց, այլ ընդհակառակը հրահրեց երկու կողմերն ալ։ Աչակերտութիւնը ցաւով կը տեսնէր ու գիտէր այս բոլորը։ Ո՞ր տեսնուած է որ ուսուցիչ մը ծաղրէ, վարկաբեկէ անուանարկութիւններ ընէ ուսուցիչներուն, աչակերտութեան առջեւ։ Անկարելի է ուրիշ բացատրութիւն մը տալ, էլնէ՛ր, էլնէ՛ր պէտք պիտի ըլլային։

Բայց անօրէն Կիրակոսեանին ամենէն ցաւալի կողմը այն է որ ան լրբութեամբ կառավարեր է ու կը կառավարէ տարիներ չարունակ այս հաստատութիւնը։ Ո՞վ չգիտեր այսօր որ ան կը պահէ լրտեսներ ուսուցչութեան,

ՈՂՋԱՄԻՏ ՀԱՅԱՍՏԱՆ

9.

Լուսը բնկնում էր նրա դեմքին, որ ուշադրությամբ լսում էր Գրիգորին։ Նա ոչ մի անգամ չընդհատեց նրան, միայն երբեմն-երբեմն գլխով էր անում, ասես ուզում էր ասել, որ ինքն էլ նույն կարծիքին է։

Գրիգորը վերջացրեց խոսքը, ծխախոտ վառեց և սկսեց քայլել սենյակում։

Հիմա ես ինձ ավելի լավ եմ զգում, ասաց նա, ասես ինքն իրեն էր խոսում։ Ես ինձ ազատ եմ զգում։ Ես ինձ ասում եմ, որ ես ոչ մի հանցանք չունեմ

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՔԱՂՔ.ԿԱԶՄՈՒԹԻՒՆԸ ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ ՄԷՋ

ՀԻՆՏԷՆՊՈՒՐԿ ՊԻՏԻ ՀՐԱԺԱՐԻ

Պէրլին.— Տարածայնութիւն կը շրջի թէ այն պարագային որ Նազիներու եւ կեդրոնի համաձայնութիւնը նախագահ Հինտէնպուրկը պարտադրէր Հիթլէրի յանձնել իշխանութիւնը, Մարաջախտը երկընտրանքի մատնուելով ընդմէջ սահմանադրական պարտականութեան եւ իշխանութիւնը Հիթլէրի չյանձնելու իր բացայայտ կամքին, նախամեծար պիտի համարէ եղեր հրաժարականը տալ։ Այն ատեն, կարելի պիտի դառնայ նախկին զահաժառանգին ընտրութիւնը։

Այնպիսի նահանջ մը համապատասխան չի թուիր սակայն Մարաջախտի նկարագրին, կեդրոնի եւ անտարակոյս Հայխսվէհրի կողմէ պաշտպանուած Հիթլէրեան դահլիճի մը վարկածը ճշմարտանման վարկած մըն է ուրեմն հիմա, բայց ասկէ զատ ուրիշ ոչինչ։

Պէրլին.— Հայխսթակի նախկին նախագահ պ. Լէօպէ «Ֆօրվէրց»ի մէջ նկատի կ'առնէ զանազան պատասխանատուութիւններ որոնք կրնան ներկայանալ Օգոստ. 30ին, խորհրդարանի վերաբացման միջոցին։ Ան կը խորհի թէ այն պարագային որ Նազիները որոշեն ներկայ չգտնուիլ խորհրդարանական յառաջիկայ նիստերուն, ինչպէս որ այսպէս էր իրենց առաջին դիտաւորութիւնը, վարչապետ Ֆօն Բաբէն ձեռք չպիտի բերէ որեւէ մեծամասնութիւն մը։

Սահմանադրական տեսակէտով միակ կարելի ելքն է հայխսթակի կրկին լուծումը։ Նկատի առնուած բոլոր ուրիշ կարգադրութիւնները, որպիսիք են խորհրդարանի կախակայումը, կառավարութեան իշխանութեան գլուխ պահուիլը հակառակ անվստահութեան եւ ընտրական օրէնքի բարեփոխութիւնը հակառակ են սահմանադրութեան կը յայտնէ պ. Լէօպէ։

ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ ԿԱԹՈԼԻԿ ԿԵԴՐՈՆԸ ԵՐԿՈՒ ՏԻԿՏԱԴՈՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒ ՄԷՋՏԵՂ

Պէրլին.— Գերմանական քաղաքական շրջանակներու մէջ յամառ զրոյց կը շրջի թէ բացորոշ ձեւ մը կ'առնէ քահանայ ծանուցուած մերձեցման փորձը ընդմէջ կաթոլիկ կեդրոնի եւ Հիթլէրեաններու։

Կ'ըսուի թէ ուղղակի բանակցութիւններ սկսած է Բրուսիոյ տիէթին ազգայնական—ընկերվարական նախագահ պ. Բաուէր եւ կեդրոնի լիտըր պ. Կրասի մէջ։ Այս բանակցութիւնները իբրեւ նպատակակէտ ունին եղեր բրուսիական վարչապետին տիէթին կողմէ ընտրութիւնը, եւ հետեւաբար իբրեւ արդիւնք Բրուսիոյ մէջ իշխող դիկտատորական ռէժիմին վերջ տրուիլը։

Դժուարին չէ, սակայն, ըմբռնել թէ ինչո՞ւ կեդրոնը ընդառաջ կ'երթայ այս պիսի քայլին։

Օրինականութեան կողմնակից կուսակցութիւն մը լինելով, կաթոլիկ կեդրոնը անվիճելիօրէն երկիւղ կ'զգայ հիթլէրեան դիկտատորութենէ մը որը իբրեւ հետեւանք պիտի ունենար օրինականութեան ոչնչացումը։ Բայց անիկա նոյնչափ երկիւղ կ'զգայ Ֆօն Շլայխէրի դիկտատորութենէ մը որը պիտի յանգէր միեւնոյն հետեւանքին։

Արդ, յայտնի է թէ հիմակու հիմա կացութեան տէրը ռայխսվէհրի պետը ըլլալ կը թուի որուն կորովամտութեան առջեւ նազիներու հակազդեցութիւն, չեզոք ինչ որ շատեր կը գուշակէին։

Մարաջախտ Հինտէնպուրկի կողմէ վարչապետութիւնը Հիթլէրի յանձնուելուն մերժման եւ Ֆօն Բաբէնի դահլիճին իշխանութեան գլուխ պահուելուն դիմաց, Հիթլէրեանք լռեցին եւ չհամարձակեցան պայքարի մէջ մտնել այն մարդուն հետ որուն հրամանին տակ կը գտնուին ռայխսվէհրի ուժերը։

Ասոր վրայ, կաթոլիկ կեդրոնը խորհեցաւ հաւանականաբար թէ սահմանադրական օրինականութիւնը պահելու համար իրեն մնացած միակ միջոցն էր Հիթլէրի հետ համաձայնութիւն մը։ Այսպէսով, սոյն կուսակցութիւնը կրնայ ձախողութեան մատնել Ֆօն Շլայխէրի տիկտատորութիւնը, եւ գոնէ որոշ չափով մըն ալ, անվնաս ելք դարձնել նազիները որովհետեւ զանոնք կ'ստիպէ իշխանութիւնը բաժնելու իրեն հետ, ինչ որ համաձայն է իրենց ծրագրին յեղափոխական մասին մէկ կողմ դրուելուն։

Արդեօ՞ք օրինականութեան փրկութիւնը Գերմանիոյ մէջ պիտի կրնայ գալ ամենաքիչ սպասուած կողմէ մը, այսինքն կեդրոնականներու եւ Հիթլէրեան ներու քալլիսիօնէն։

Ամէն պարագայի տակ, ասիկա Ֆօն Շլայխէրի ճամբուն վրայ դժուարութիւն մըն է, զոր թերեւս չէր նախատեսած ինքը։

Պարսկական դիւանագիտական ներկայացուցիչը կը հերքէ պարսկական դահլիճին հրաժարականը եւ պատերազմ. վիճակի հռչակումը

Գահիրէ.— Պարսկական դիւանագիտական ներկայացուցիչը հեռաձայնով հերքումը ղրկեց Թերթերուն։

«Պայաճապէս Արեւելեան ժամալին դիւանին ուղեալ և Գահիրէի թերթերուն կողմէ արտասպուած հեռագիրի մը մէջ տեղեկութիւններ արուած են թէ պարսկական դահլիճը հրաժարած է եւ թէ պատերազմական վիճակ հռչակուած է. եւն. եւն.։

Պարսկական դիւանագիտական ներկայացուցչութիւնը վճռական կերպով կը հերքէ սոյն հեռագրին մէջ պարունակուած լուրերը որոնք անհիմն են բացարձակապէս։

Արժանի եւ դարձեալ պիտի մնայ Ազգերու Դաշնակցութեան մէջ

Գուէնօօ—Այրէս.— Արտաքին գործոց նախարարը երեսփ. ժողովի յանձնախումբին առջեւ պաշտպանեց Արժանթինի Ազգերու Դաշնակցութեան անդամակցութեան խնդիրը։

ԿԱԶՄՈՒԹԻՒՆԸ ՍՊԱՆԻՈՅ ՄԷՋ

Զօր. Սանի-Ճուրճօի գլուխը վտանգի տակ է

Մատրիտ.— Ընդհ. դատախազը որոշած է մահուան պատիժ պահանջել զօրավար Սան Ճուրճօի, իր օրդւոյն և միապետական դաւադրութեան մէջ մասնակցած ուրիշ երեք անձերու համար։

Նոր ձերբակալութիւններ

Մատրիտ.— Վերջին ապստամբութեան մէջ մասնակցութիւն ունեցող անձերու ձերբակալութիւնը վախճան չէ գտած տակաւին եթէ մարդ զայն դասէ այն իրողութեամբ թէ սպանիական ազնուապետութեան քանի մը անդամները ռոնց կարգին Սէվիլեան Մարքիզը, Ալիմամիրա կոմսը եւ գնդապետ Լկլէզիոս ձերբակալուեցան ապստամբութեան մասնակցած ըլլալու ամբաստանութեամբ։

Մատրիտ.— Ձերբակալութիւնները կը շարունակուին։ Բազմաթիւ անձեր ձերբակալուեցան ոստիկանութեան կողմէ թէ Մատրիտի եւ թէ ալ Սալամանքայի մէջ։

Գարեաձգի օդակայանը և օդանաւային վարժարանը փակուեցան ոստիկանութեան հրամանաւ չրջող այն տարաձայնութիւններուն հետեւանքով թէ հոն է որ Զօր. Գարրիէռ տեսած էր իր պարաստութիւնները։

ՍԵՂՔԸ ՔԱԻԵԼԷ ԱՌԱՋ

Կօրկուլօֆի վերջին ժեսթերը

Բարիզ.— Կօրկուլօֆի կողմէ խազախ Լազարէֆի դէմ բացուած դատը 6000 ֆր.ի երաշխաւորութեամբ մը ընդունելի լինելով միայն, Կօրկուլօֆ պահանջեց որ ձրիաբար տեսնուի իր դատը։

Կօրկուլօֆի քաղաքը մնացած է հանրապետական ճախագահին ձեռքին մէջ միայն

Բարիզ.— Վճռաբեկ տեսանը անընդունելի գտաւ Կօրկուլօֆի դիմումը։

(Մ. Ա.— Հետեւաբար, Կորկուլօֆ իր գլուխը կրնայ փրկել հանրապետութեան նախագահին ներումով միայն)։

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Գ. էջ)

ՏԵՂԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Ի՞ՆՉ ԿԸ ՄՏՍՓԵՆ ՖՐԱՆՍԱՑԻ ՄԷՋ

ՀՈՎԱՆԱՒՈՐԱԿ ԵՐԿԻՐՆԵՐՈՒ ՄԱՍԻՆ ՍԱՀՄԱՆՈՂՈՒԹԻՒՆԸ ՊԻՏԻ ՄՆԱՑ ԿԱԽԱԿԱՑՈՒԱԾ

ՊՐՆ. ԲՕՆՍՕԻ ՆՈՐ ՁԵՌՆԱՐԿՆԵՐԸ

Փարիզէն հեռաբեր նամակը ղրկուած է «Լիբան Իւլ Հալթին.

«Ֆրանսական բպահական օրգանակներ փոխեցին իրենց տեսակէտները հովանաւորեալ երկիրներու ճիրին գործերուն եւ անոնց մասակարարութեան օուրջ։ Անոնք կը տեսնեն որ յայն իմաստով Սահմանագրական սկզբունքներ յարմար չեն Սիւրիոյ եւ Լիբանանի համար։ Արդարութեան վրայ հիմնուած միապետութիւն մը կարեւոր կը նկատեն հովանաւորեալ երկիրներու համար։

«Կը սխալին անոնք որ կը կարծեն թէ Լիբանան պիտի վերադառնայ իր Սահմանադրութիւնը եւ պիտի գտնէ իր ճախկին պետական կազմը։ Լիբանանի յեղաշրջումը ցարդ յաջողութիւն գտաւ։ Գր. Բօնսօ այս դրութեան օարունակումը օյտակար կը տեսնէ եւ կը յայտնէ որ հովանաւոր երկիրներ պէտք կառավարուին այս ձեւով։

«Ֆրանսական կառավարութիւնը կը տեսնէ որ Լիբանանի ժողովուրդը կրնայ խրճտէ Սահմանադրութեան վերացումը, բաւական է միայն որ հանգիստ ապրին եւ ներքին գեղ դրութեան չմասնակցին։

«Բարձր Գօմիսէրութիւնը Սիւրիոյ եւ Լիբանանի համար տեսնէ որ ձեռնարկներու մասին բանակցութեան մտած է Ֆրանսական զանազան դրամատիրական ընկերութիւններու հետ։

«Սիւրիա եւս պիտի ենթարկուի Լիբանանի նակաւագրին, եթէ պզտիկ անհամաձայնութիւն մը ծագի երեսփոխանական ժողովին մէջ»։

ԹՐՔ. ԹԵՐԹԵՐՈՒ ԱՆԱՄՕԹ ՅԵՐԻՒՐԱՆՔՆԵՐԸ

ՄԵՄ ԽԱՌՆԱՇՓՈՓՈՒԹԻՒՆ ՀԱԼԷՊԻ Մ Է Ջ

ՄԵՌԵԼՆԵՐ ԵՒ ՎԻՐԱՒՈՐՆԵՐ ԿԱՆ?

Թիւրք թերթեր կը հրապարակեն հետեւեալ անուանքն տուեալները.

ՀԱԼԷՊ.— Սիւրիոյ կառավարութեան պետին Հալէպ այցելութեան առթիւ հոս արիւնոտ դէպքեր տեղի ունեցան։ Կառավարութեան պետը Հալէպ եկած էր տեսակցելու համար Բարձր Գօմիսէրին հետ։ Փողոցէն անցած ատեն ժողովուրդը ցոյց բռաւ։ Օթոյին դէմ յարձակում գործուց։ Ոստիկաններ եկան եւ զէնք գործածեցին։ Մեռեալներ եւ վիրաւորներ կան։ Ժողովուրդին մէջ յուզում կը տարուննակուի։ Խանութները փակ են։ Այսօր ալ ցոյցեր եղան եւ ոստիկանութիւնը միջամտեց։ Կը վախցուի որ կացութիւնը աւելի գէշենայ։ Հայկական կաթոլիկ եւ հայ կաթողիկէ եկեղեցիները կաւարեալ անկախութիւն կ'ուզեն։

ԳՈՂԵՐ ԿԸ ՄՏՆԵՆ Պ. ՊԱՊԻԿԵԱՆԻ ԲՆԱԿԱՐԱՆԸ

Անցած կիրակի գիշեր անծանօթ գողեր մտած են Նահրի ճամբուն վրայ գտնուող Պ. Տիրան Պապիկեանի բնակարանը եւ իրենց հետ տարած են 60-70 ոսկի արժողութեամբ գոյներ։

Ցարդ յայտնի չեն եղած գողութեան եղանակները։

ՈՒՐԻՇ ՅԵՐԻՒՐԱՆՔ Մ'ԱԼ

«ՄԵՆՔ ՀՈԳԱՏԱՐՈՒԹԻՒՆ ՁԵՆՔ ՈՒԶԵՐ» ԿԸՍԷ ՎԱՔԱՆԻՆԵՐՈՒ ՊԵՏԸ ՆՈՐԼԷՆ ԴԱՇՆԱԿ ԵՒ ՀՕՑՊՈՒՆ

ԴԱՄԱՍԿՈՍ.— Հոս ժամանակէ մը իվեր զրոյց կը օրջի թէ Սիւրիոյ դահլիճին մէջ փոփոխութիւններ պիտի կատարուին, Իպրահիմ Հանանու Գէյ, Հայկի հայրենասէրներու կուսակցութեան պետը մէկ մզկիթին մէջ ճառ մը խօսելով ժողովուրդին, ըսած է ի մէջ այլոց.

— Այսօրուան Կառավարութիւնը եւ խորհրդարանը օրինաւոր չեն եւ հետու են ազգը ներկայացնելէ։ Եթէ Ֆրանսա կ'ուզէ որ դեմ առ դեմ գան ազգին իրական ներկայացուցիչները, պէտք է քոյլ տայ որ ազատ ընտրութիւն մը կատարուի։ Մենք հոգատարութիւն չենք ուզեր։

Այս ճառը բուռն կերպով ծափահարուած է ունկնդիրներու կողմէ, միւս կողմէ ալ սաստիկ բարկացուցած է Ֆրանսացիները։

Հայրենասէրներէ բաղկացած մարմիններ, հոս գալու համար Հոմսէ անցած ատենին, ժողովուրդը հաւակրական ցոյցերով դիմաւորած է գիրենք։ Երբ կառավարութիւնը ուզած է արգիլել այս ցոյցերը, ժողովուրդը «անկցի՛ հոգատարութիւնը» պոռացած է։ Ասոր վրայ, ոստիկանութիւնը կրակ բացած է ժողովուրդին վրայ, որ հարիւր մեռելով փոխադարձած է անոր։ Ոստիկաններէն ու ժողովուրդէն հինգ հոգի վիրաւորուած են։

Գէյրութի մէջ խիստ բուռն կռիւներ տեղի ունեցած են գօմիւնիսթ եւ դաշնակցական հայերու միջեւ։ Ինչպէս սապէս պատահած է.— Ոստիկանութիւնը հրացան մը բռնելով դաշնակցականի մը ձեռքէ, կ'ուզէ պահականոց տանիլ գինքը։ Այդ միջոցին դէպքին վայրը հասնող գօմիւնիսթ հայեր, կ'սկսին հայհոյել ձեռքը գենիով բռնուած դաշնակցականին, եւ դիմերը մեծնալով, երկու կողմի կուսակիցները իրար կը խառնուին։ Ոստիկաններ եւ ժանտարմաներ հասնելով, երկու կողմը դժուարաւ կը զսպեն իրարմէ։ Երկուսեթ հանի մը վիրաւորներ կան։ Դաշնակցականներու եւ գօմիւնիսթներու միջեւ մեծ եւ արիւնալի դէմ մը միջադէպ հաւանական է։

Դաշնակցական հայերը ոչ մէկ կերպով չեն կրնար հրաժարիլ Թիւրիոյ դէմ ափսոսելէ։ Դաշնակ եւ Հնչակ կոմիթէները Թիւրիոյ դէմ հաւաքագրութիւն մը պատրաստելով, հայու մը եւ իւրաքանչիւրը մը յանձնած են զայն, կարգ մը անձերու ստորագրել տալէ վերջ, Ազգաժողովին մատուցանելու համար։

ԺԱՄԱՆՈՒՄ

Երեք ամսուան ձրագուրդէ մը վերջ, անցած օգոստ Բուլմանիայէն հազարաւ վերադարձաւ Գէյրութի Սիւրիական Դրամատան Ընդհ. Հաւատակալ Պ.Տաճատ Սրապեան, Տիկին Սրապեան եւ իրենց զաւակները։

ՄԵԿՆՈՒՄ

Աեհեհմէտ իվեր օդափոխութեան համար Լիբանան գօնուող Կիպրոսի Առաջնորդ Սարաճեան Սրբազան երէկ երեկոյ մեկնեցաւ իր թեմը։

«ԷԼ ԱՀՐԱՐ»Ի ՆԱԽԱԿԱՑՈՒՄԸ ԵՒ ԲՈՂՈՔԻ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

Ինչպէս գրած էինք, տեղւոյս ամենամեծ օրաթերթը «էլ Ահրար» Հանրապետութեան Նախագահի հրամանագրով անժամանակ կերպով կախակայման դատապարտուած էր։ Երկուօրթիկն սկսեալ «Ահրար» դադրեցուցած է իր հրատարակութիւնը։

Այս կախակայման առթիւ «էլ Ահրար»ի Տնօրէն Պ. Խալիլ Քրսէյպ երկու բողոքի հեռագիրներ ղրկած է, մէկը Բարձր Գօմիսէրութեան եւ միւսը Ֆրանսայի Արտաքին Գործոց Նախարարութեան։ Ահա նոյնութեամբ կը հրատարակենք այդ հեռագիրները։

Պ. ՀԷԼԼՕ,
Գոմս. Բարձր Գօմիսէրի
Ա Լ Է Ջ

Լիբանանի Կառավարութիւնը իմ գիծը անմեղացնելու համար «Ահրար»ի կախակայման առթիւ, կը պատուակէ անհիմն պատճառներ։ Մենք դէպքերն ու ճշմարտութիւնները երբեք չի չարափոխեցինք եւ Հովանաւոր Ցեղութիւնը տեղ չի հրաւիրեցինք։ Քանի որ գուք ծրագրուելդ ուժիք ներկայ կառավարութեան, Ձեր մօտ կը բողոքենք եւ այս բանակայ որոշման վերացումը կը պահանջենք։

ԽԱԼԻԼ ՔԸՍԷՅՊ
Տնօրէն «էլ Ահրար»ի

Պ. ՀԷՐԻՕ,
Վարչապետ Ֆրանսայի
ՓԱՐԻԶ

Լիբանանի կառավարութիւնը, Սահմանադրութեան վերացման օուրջ մեր բրած հետաքննութիւններէն եւ կառավարութեան ատատապետական գործունէութեան դէմ մեր բրած դիտողութիւններէն ազդուած, բռնակալօրէն փակեց մեր թերթը՝ «էլ Ահրար»ը։ Ձեր ազատասիրութենէն կը խնդրենք որ միջամտէք։

ԽԱԼԻԼ ՔԸՍԷՅՊ
Տնօրէն «էլ Ահրար»ի

Մամլոյ Սենթիբ առթի օր ժողով մը գումարելով երկարօրէն ուսումնասիրեց թերթերու կախակայման որոշումները եւ որոշեց բողոքել կառավարութեան պետին մօտ եւ դրկել մասնաւոր պատուիրակութիւն մը, պահանջելու համար որ առաջնորդ կախակայուած թերթերը, վերսկսելու իրենց հրատարակութիւնները։

ԹԵՐԹԻ ԿԱԽԱԿԱՑՈՒՄ

Անցիորի մէջ հրատարակուող «Ճեհան կիւն» թրքական թերթը, գրգռիչ հրատարակութիւններ բրած ըլլալուն համար, Սիւրիական Հանրապետութեան Նախագահին հրամանագրով կախակայման դատապարտուած է, առանց ժամանակի։

ՍՈԿԻԻ ԱՐՏԱՔՄԱՆ ԼՈՒՐԸ ԱՆՇԻՄ Է

Բարձր Գօմիսէրութիւնը պատճառական հաղորդագրութեամբ մը կը տեղեկացնէ որ անհիմն են այն տարածայնութիւնները, որոնց համաձայն, իբր թէ, Սիւրիական դրամատունը մեծաքանակ ոսկի կ'արտածէ առաստաղման, որովհետեւ առանց առատութեան ոսկիի առատածումը արգիլուած է։

ՄԱՐԴ ՄԸ ՄԷԿ ՀԱՐՈՒԱԾՈՎ ԿԸ ՄԵՌՑՆԷ ԿԻՆ ՄԸ

Իլիաս Տիապ անուն մարդ մը, որ մբաչիկ խանգարում ալ ունէր, Մուխթարա Սաաա անուն կին մը սպանած է ոճիր հարուածով մը։ Իլիաս իսկոյն ձերբակալուած է եւ ղրկուած յիմարանոց, հաստատուած ըլլալով որ ան ձեր չէ իր կամքին ու գիտակցութեան։

Պ. ՀԱՄԲԱՐՁՈՒՄԻ ԱՆԱՐԾԱՆ Ը Ն Դ Օ Ր. ՆՈՒՐՔԱՆ ՊԱԶԱՐՃԱՆ Նօաճուած

1932 Օգոստոս 20 Գէյրութ

ՀԱՅ ԳՈՂԵՐՈՒ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՄԸ ՄԷԹՆԻ ՄԷՋ ԱՆՈՆՑՄԷ ՁՈՐԸ ՁԵՐԲԱԿԱԼՈՒԱԾ Է

«էլ Նիւա»ի մէջ կը կարգանք.—

Գրած էինք որ Մէթն գագաթ Գիւմիւշ-յա, Յճուր Շուէյր եւ Գահր Սաֆ գիւղերուն մէջ գողութեան դէպքերը բազմացած են։ Ընդհանուր Ապահովութեան պատասխանատուները երկար ճնուիչներէ եւ փնտուտքներէ վերջ կրցած են երեւան հանել գողերու ընկերութիւնը։

Այդ գողերու ընկերութեան լիտըրներն են Աբրահամ Զախարեան, Անդրանիկ Օճպասեան, Տուտեղ Քէֆէրեան, Ճանիկ Գասմանեան, (Ասուած մեզ պատպանէ բոլոր չեանցով վերջացող անուններէ)։

Ասոնք դրկուեցան Գասպա։

Այս ապերախտ հիւրերը, որոնք իրենց պատասխանութիւնները չեն հանչնար եւ հիւրի մը վայել ընթացքի մէջ չեն գտնուիր, իրենց առաջնորդ կրցած են գտնել Նահիմ Տուտուճ անուն տեղացի մը։ Այս վերջինը եւս ձերբակալուած է։

«էլ Նիւա» կ'աւելցնէ.

Այս յուշը մամուլին յանձնելէ վերջ տեղեկացանք որ Յճուր Շուէյրի մէջ Նէսիպ Մբարի տան մէջ գողեր մտած են եւ կողոպտած 40 ս. ոսկի եւ 8 Օսմ. ոսկի։

ԳՈՂԵՐ ԿԸ ՄՏՆԵՆ ՄԵԹՐ ՍՕՎՏԱՒ ԲՆԱԿԱՐԱՆԸ

Մեթր Սօվթա ամառը կ'անցնէ իր ամառնային տան մէջ, Գիւմիւեան։ Իր բաղաքի տունը անբնակ կը մնայ ամէն ամառ։

Առջի գիշեր, գողեր կը կոտրեն տան պատուհանը եւ կը մտնեն ներս։ Ինչ որ կը գտնեն՝ հագուստ, գորգ եւ կարասի կը գողնան եւ կը տանին իրենց հետ։ Բաւական քանկարժէք գոյներ կրցած են տանիլ գողերը։

Խիստ հետապնդումներ կը կատարուին երեւան հանելու համար անծանօթ գողերը։

ՍԱԿԱՐԱՆ ՊԷՏՐՈՒԹԻ

24 ՕԳՈՍՏՈՍ 1932

	Ս. Ֆ.
Ցգիպտ. բոլբարմ.	451
Անգլիկն. »	459
Տօլար »	126.50
Թրքական »	59.50
Գաճ Օրթման	135
Իթալական Լիր 100	645
Ցունական Տրախմի 100	80
Անգլ. ոսկի	607
Ֆրանս. »	486
Օսման. »	549
Արծաթ մէճիտ	20
Դրեսի Ֆօնս. Ա. Ֆր.	532.50
» » Բ. »	294
» » Գ. »	282

Մէճիտիեան եզբարֆ Բիւ Ֆօս Թէլէֆօն՝ 5-19

48 ատիճան պաղութեան մէջ

Պարտաս.— երէկ հոս արձանագրուեցաւ եղանակին ամբրիեան ամենաբարձր աստիճանը։ Ճէքի մէկ տաքութեան աստիճանէն վեր։ (այսինքն 48 ֆ. (այսինքն 119 ֆ.)։

րը անպատ վերցնելով չէր կրնար նայիլ։ Լօրտը շարունակելով իր խօսքը։

— Եթէ աշխարհի մէջ լաւ ամուսինի մը արժանացող կին մը գոյութիւն ունէր, ան ալ դուն էիր, եթէ իր կինը սիրող մէկ հատ իսկ ամուսին կայ աշխարհի մէջ ան ալ քու ամուսինդ էր, ինչպէս կրցար նման ամուսին մը թողուլ։ Քու ձգած տոմսակդ ինձ ցոյց տուած վատահ եմ որ ուրիշի մ'ալ ցոյց տուած չէ, մեր երկուքին համար ալ անհասկնալի գաղտնիք մըն էր անոր լռութիւնը։ Եթէ այդ անհիմնաւոր նամակդ գրուած չըլլար, կ'ենթադրէի որ միամտօրէն այդ չուշնէն խաբուած ես, ամուսինդ պատճառ եղաւ ըսելով, ինչ ըսել կուզէիր։

— Ինքը գիտէ պատասխանեց Իզապէլ կամացուկ մը։

— Ոչ, ինքը բան չգիտեր, պոռաց Լօրտը, աշխարհի երեսին անոր չափ ճշմարտութիւնը պաշտպանող և խօսող և անկէ աւելի պատուաւոր մարդ գտնել դիւրին չէ։ Կրնայի դիրքս ու տիտղոսս գրաւի տակ դնել անոր անկեղծութեան և ճշմարտախօսութեան համար և գեռ հիմայ ալ կը գնեմ։

Իզապէլ հօրեղբօրը որքան կամքի տէր և խիստ մարդ մը ըլլալը գիտնալուն համար առարկութիւն մը չի կրցաւ ընել և դողդոջուն ձայնով մը հազիւ կրցաւ ըսել։

— Կարծեցի... հաւատացի որ... այլեւս սիրտը իմս չէ, զիս թողած է։

— Ի՞նչ ըսել կուզես, ան քու քովդ էր։

— Սիրտը զիս թողած էր։

— ԵՒս քեզի պարապ խօսք մ'ալ, Քարլայլի հետ միասին խօսեցանք և նախանձի մը հետեւանքով այսպէս ընկղմ պահ մը ենթադրեցինք, ես հարցուցի Քարլայլին թէ՝ ունէ պատճառով քեզի կասկած տալիք ընթացքի մը մէջ գտնուած է։ Քարլայլ Ատծոյ ներկայութեամբ և ձեռքը խղճին վրայ դնելով պատասխա-

ՄԱՍ ԺԲ.

ՅԱՒԻՏԵՆԱԿԱՆ ԱՌԱՆՁՆՈՒԹԻՒՆԸ

Ձմեռը անցնելու վրայ էր և Մարա ամուսան ըսկիզբը մօտեցած էր։ Լէյտի Իզապէլ, անցած Դեկտեմբեր ամուսան մեր զինք ձգած օճախին չուրջ նստած, կը դիտեր կրակը և ամէն բան կ'ընթանար միևնոյն ձեւով։ Ինդը դեռ հանգստացած չէր, որովհետեւ մարմինն ալ մտքին հետ կը տանջուէր։

Սուսան ներս մտնելով ըսաւ.

Մի Լէյտի, անգլիացի պարոն մը եկած է, վարն է, ձեզ տեսնել կուզէ։

Իզապէլ վերջին ծայր զարմացմամբ, պատասխանեց։

— Անգլիացի պարո՞ն մը... ո՞վ է ան Սուսան, ի՞նչ կուզէ, Սըր Ֆրան... պարոնը չըլլա՞յ։

— Ոչ, Մի Լէյտի, ան չէ, այս մարդը երկայնահասակ, քաջ և շատ ներկայանալի բրհնսի պէս անգլիացի մըն է։

— Իզապէլ սկսաւ դողալ։ Երկայնահասակ, քաջ և ներկայանալի, զարմանալիօրէն անոր մտքին մէջ պատկերացաւ Քարլայլը։ Իսկոյն տեղէն ցատկելով վազեց դէպի դուռը, բայց Սուսէն չուտով զինք դիմաւորելով ըսաւ։

— Ի՞նչ կ'ընէք, Մի Լէյտի, վա՞ր իջնալ կը մտածէք, խենթնցա՞ք, կամ ճամբան կը մնաք և կամ ալ սանդուխէն իյնալով գլուխնիդ կը ջախջախէք։

Իզապէլ չի կրցաւ տեղէն չարժիլ և ըսաւ Սուսանին։

— Սուսան, գնա անունն ու ուրտեղէն գալը հասկցիր։

ԲՐՕՖ. ԲԻՔՍՈՒԻ ՄԱՄՈՒԼԻ ԸՐԱԾ ՑԱՑՏԱԲԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Ցիւրիխ.— «Մէտսճէհրօ»ի յատուկ թղթակցին բօշֆ. Բիքաու յայտնեց թէ մեադրութիւն ունի երրորդ փորձ մըն ալ կատարել, բայց Քանաթայի մէջ. մագնիսական բեւեռին մերձենալու նպատակաւ. Անիկա աւելցուց թէ յոյս ունի որ կարգ մը խնդիրներ լուծած է իր վերջին վերելքով:

Գ. Բիքաու յետոյ բնդունեց մամլոյ անդամներ եւ անոնց հարցուցին իր վերելքին տպաւորութիւններուն. Ուղեւորութեան ընթացքին, օդանաւարգներ տեր դարձած են մթնոլորտին. Գ. Բիքաու կ'զգաղեր օդապարիկի դեկավարելու, մինչդեռ իր օգնականը գիտական ամիրաժեշտ գեղուցումներ կը նօթագրեր:

ՕԳՆՈՒԹԻՒՆ ԳԵՐՄԱՆԱՑԻ ԱՆԳՈՐԾՆԵՐՈՒՆ

Գերլին.— Գերմանական կառավարութիւնը եւ Ռայխսպանկը հատկացուցած են 500 միլիոն մարկ յանգեցան անգործութեան դէմ ձեռք առնուելիք միջոցներու ծուրքին. Գերմանական կառավարութիւնը կը պահանջէր 500 միլիոն, ան ընդունեց 335 միլիոն:

ՕԴԱՎԱՅԻ ԽՈՐՀՐԴԱԺՈՂՈՎԸ

Օդավա.— Անգլիական պատուիրակութիւնը գբաղած է այսօր հաստատութիւններ ստորագրելու գործով Հնդկաստանի, Հարաւային Ափրիկէի եւ Քէնա—Նէօվի հետ: Անկիա կը պատրաստուի համաձայնութիւններ կնքի եւ Քէնա—Նէօվի հետ: Անկիա կը պատրաստուի համաձայնութիւններ ստորագրելու Հարաւային Ռոտեզիայի եւ Աւստրալիոյ հետ: Կ'սպասուի որ այս կնքուին յետոյ ստորագրուի համաձայնութիւնը ընդմէջ Անգլիոյ եւ Քանատայի:

ՀՐԱՇԱԳՈՐԾ ՄԱՐԴԸ

ԷԼ ՀԱՁ ՄՈՒՀՄԱԵՏ ՊԷՑ ԷԼ ՓԷԼԷՔԻ

Փութացէք ստանալու անոր կարծիքը ձեր բոլոր փափաքներուն համար: Ան կը հանդարտեցնէ բոլոր յուզուած եւ տանջուած մարդերը եւ կը վերադարձնէ անոնց փափաքածները: Կ'յիշէ բոլոր ազիններուն. հիմնովիզով կը կարդայ մարդուն մտածումները. ձեռքի գծերէն կը կարդայ մարդուն անցած, ներկայ եւ ապագայ կեանքը. կրնայ հանգիստ ամուսնութեան, մասնագրութեան, առեւտուրի, քննութեանց համար բոլոր գաղտնիքները: Այս բոլորը կը ցուցնէ մարդուն, կարծես թէ գրուած բլլան թուղթի մը վրայ: Հնոյ եւ ժամանակակից միջեւ եղած դժուարութիւններն ու տարակարծութիւնները կը լուծէ Աստուածայ Սուրբ անուններով եւ Ամերիկեան եւ Եւրոպական գիտնականներու փորձառութիւնները օգտագործելով:

Ցիտուր եղողներուն ուրախութիւն և հանգիստ կը պատճառէ. ցաւին և մտային հիւանդութիւնները կը դարմանէ: Այս բոլորը մեծ յաջողութեամբ կը կատարէ: Փորձը ամենամեծ փաստն է. անգամ մը այցելել բաւական պիտի բլլայ:

ՀԱՍՑԷ.— Գէյրութ, Հաճդէհ Ղամի փողոցի արեւմուտքը, Տրաճատկաճ հիւանդանոցին մօտ, թիւ 9 բնակարանը:

ԱԶԴԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

Ա.— *Անոնք որ կուգան, իրենց մտքը պէտք է գրեն թուղթի մը վրայ և պէտք է պահեն.*

Բ.— *1000 ոսկի կուտայ ան, եթէ չի կարենայ ճշդել օրէն գիտնալ ենթակայի միտքը.*

Գ.— *Դուրսէն գրկուած գրութիւններուն բնաւ պէտք և չափ չի տար, եթէ ներփակուած չըլլայ 200 ս. դ. և յիշուած չըլլայ ենթակայի անունն ու մականունը, տարիքը և հօր և մօր անունը:*

ԳԱԲՐԻԷԼ Թ. ԹԷՐԶԵԱՆ

(ԵԼԵՔՏՐԱԿԱՆ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ)

Հիմնուած 1921 ին Գոլիս-Բերա

Ներս դիւրատեսչի ձայնաճնճներով կը կատարենք ամեն կարգի էլեկտրական յոյսի գեղեցկացներ (Intsallation). ինչպես նաև մօթոր եւ ջիներատորներ:

Վաճառատուն կ'սպասենք նաեւ բոլոր էլեկտրագործիքներու ստորագրութիւններ: Մասնաւոր սպասարկութիւն բնակարաններու էլեկտրա-ստորագմանց: Վաճառատուն Philips եւ Lux էլեկտր. լամբերու եւ ամեն տեսակ էլեկտրական պիտոյքներու:

Վճարումն դիւրութիւններ:

Հասցէ — Վ. Ուզունեանի գրատան կից Գուրճ. B. P. 491

ՊԱՆԴՈՒԿ ԱՀԱՐՈՆ ՊԻԹԻԱՍ

ՀԻՒՍԻՍՍԱՑԻՆ ՍԻՒՐԻՈՅ ԼԱՒԱԳՈՑՆ ՍՄԱՌԱՆՈՑՆԵՐԷՆ
ԶԷՊԷԼ ՄՈՒՍԱՑԻ **ՊԻԹԻԱՍ** ԳԻՒՂԻՆ ՄԷՋ

Նորակառոյց եւ գեղեցիկ շէնք. արդիական կերպով կահաւորուած սենեակներ. ընդարձակ սրահ, քաղեհիմ, եւրոպական եւ արեւելեան կերակուրներ

ՁԱՓԱԼԻՈՒՐ ԳԻՆ

ԲԱՑ Է 1932 ՅՈՒԼԻՍ 1ԷՆ ՍԿՍԵԱԼ

Իր ննջման տեսարաններով, առատ ջրերով և առողջարար կլիմայով ծանօթ ՊԻԹԻԱՍ գիւղը այս տարի օժտուած է գիւղագնացութեան համար անհրաժեշտ եղող բոլոր յարմարութիւններով:

Ճամբաները նորոգուած են, գիւղին մէջ հաստատուած է Թղթատարական ժամեներթայ ապատարկութիւն ինչպէս նաև թէլէֆօն և հեռագիր:

Պիթիասը ունեցաւ նաև իր առաջնակարգ պանդոկը, ուր այցելողները պիտի գտնեն Սիւրիոյ և Լիբանանի լաւագոյն ամառանոցներուն յատուկ բոլոր յարմարութիւններն ու հանգրուանութիւնները:

Տէր և Տնօրէն ԱՀԱՐՈՆ ԻԶՄԻՐԼԵԱՆ

ՊԱՆԴՈՒԿ ԼԻՒՔՍ

ՀԱՍԱԿ

Հանգիստ ամենագեղեցիկ պանդոկը «ԼԻՒՔՍ»ն է Զահլէի մէջ, ծովեզերեայ պարտէզ, խոհանոց Սիւրիոյ և Լիբանանի լաւագոյն ճաշակով

ԽՈՍՏՈՎԱՆՈՒՄ ՍԵՆԵԱԿՆԵՐ

ՈՒ ԿԸ ԲԱՂԿԱՆԱՑ 1.2.3.4. ՄԱՍՁԱԿՑՈՒԹԵԱՆ

1. ՀԱՄԵՂ ՁԱՁ, ՄԱՔՈՒՐ ԵՒ ԱՆԹԵՐ ՊՈՄՊԱՐԴԻՈՒՄ.
2. ԴԻՆԵՐԸ ԽՄԻՑ ՁԱՓԱԼԻՈՒՐ.
3. ՅՈՒՆ ՓՆՏՈՒՄՆԵՐՈՒՆ ԱՄԷՆ ԴԻՒՐՈՒՄԻՒԹԻՒՆՆԵՐ.

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ ԱՀԱՐՈՆ ԻԶՄԻՐԼԵԱՆ

ԱՆՁԱՊԱՀԱՏՈՒՆ ՍՈՒՐԻՈՅ ԵՒ ԱՄԵՐԻԿԱՅԻ ՀՅԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱՐ

ՏՈՒՆ ՍՈՓԻԱ ՊՐՈՒՍԱ

ՀԻՒՍԻՍՍԱՑԻՆ ՍԻՒՐԻՈՅ ԼԱՒԱԳՈՑՆ ՍՄԱՌԱՆՈՑՆԵՐԷՆ ԶԷՊԷԼ ՄՈՒՍԱՑԻ ՊԻԹԻԱՍ ԳԻՒՂԻՆ ՄԷՋ

ՀԱՆԳԻՍՏ ԳԻՒՂԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔ

ՀԱՐԻՒՐ ՕԴ ԵՒ ԱՐԵՒ

ՀԱՐԻՒՐ ՍՆՈՒՆԴ

ՀԱՐԻՒՐ ՀԱՆԳԻՍՏ

ՀԱՐԻՒՐ ՍՊՈՐՏ

AZTAG
JOURNAL QUOTIDIEN ARMÉN.
B. P. 587
BEYROUTH, Liban
Directeur-Propriétaire
HAIG BAKIAN

ԳԻՆԵՐԸ
ՄԻՒՐԻՍ ամր. 550, վեցամսեայ 300 ՓԱՐ.
ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆ ամր. 7, վեցամսեայ 4 տոլար

ԱԶԴԱԿ

ազգային, քաղաքական, գրական եւ տնտեսագիտական

ازتـــاك
جريدة سياسية ادبية اقتصادية مرة

ՕՐԱԹԵՐԹ
ՈՒՐԲԱԹ ՕԳՈՍՏՈՍ 26 1932
ԶԵՌՔԸ ՀԱՍԸ 2.50 Ս.Դ.

Ձ. ՏԱՐԻ | Ամեն առաւոտ պէտք է բնել բերիս մեծագին հասցեին | Տնօրէն — Խմբագիր՝ ՀԱՅԿ ՊԱԼԵԱՆ | Չհրատարակուած ձեռագիրները չեն վերադարձուիր | Թիւ 129 (706)

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

ՏԽՈՒՐ ՊԱՐԱԳԱՅ ՄԸ

Հայ ժողովուրդը աշխարհի բոլոր մասերուն մէջ ալ կը զանազանուի միւս ազգերէն իր կարգ մը բարեմասնութիւններով և առաքինութիւններով։ Ինքնատիպ և տոկուն ժողովուրդ մըն ենք և հեռու քծնելու և մուրալու ունակութիւններէն։ Զարքաշ ու աշխատասէր, հայը, իր ժիվավայրէն ու հայրենիքէն շատ հեռու և անոր կլիմային բոլորովին աննման երկիրներու մէջ իսկ կրցած է ապահովել իր օրապահիկը, առանց բեռ դառնալու դինք հիւրընկալող ժողովուրդներու և իշխանութեանց վրայ։ Առանց իտրութեան համակերպած ենք մեր վրայ պարտադրուած օրէնքներուն և հնազանդած տրուած հրահանգներուն։ Մեզ հիւրընկալող ժողովուրդները յաճախ հիացումով տարտայայտուած են մեր այդ առաքինութեանց վրայ։ Դեռ քանի մը ամիս առաջ, տեղական թերթեր հրը կը խօսէին մուրացկանութեան չուրջ Լիբանանի կառավարութեան կողմէ մշակուած նոր որոշմագրին մասին, զարմանքով կը հարցնէին որ զալթական հայեր մէկ հատ իսկ մուրացիկ չունին։ Եւ իսկապէս ալ, վերջին 5—6 ամսուան ընթացքին ոստիկանութեան կողմէ ձերբակալուելով արտաոտիան աքսորուած հարիւրաւոր մուրացիկներու մէջ, մէկ հատ իսկ հայ մուրացիկ չէ գտնուած։

Սակայն, մեր այսօրուան նիւթը պիտի չդառնայ մեր առաքինութեանց չուրջ։ Անոնց կողքին զժբաղդաբար ունինք նաև գզուելի ունակութիւններ և յոռի յատկութիւններ, որոնք մեծ մասամբ որդեդրուած են մեր նախկին ժիվավայրի ազտոտութիւններէն և պիղծ դրացիներէն։ Իսկապէս թիւրքը, շնորհիւ իր գարաւոր տիրապետութեան և բռնութեանց ապականած է մեր բարքերը և անճանաչելի դարձուցած յաճախ թիւրքը, գարերու ընթացքին, առանց լաւ յատկութիւն մը և բարեմասնութիւն մը ձգելու մեր նկարագրին վրայ, իր ունեցած պիղծ ունակութիւններով վարակած է մեզ։

Այսօր պիտի խօսինք մեր ժեռնէն այպանելի մէկ սովորութեան, աւելի ճիշդը մեր ազգային նկարագրի ամենէն ամօթաբեր մէկ յատկութեան վրայ։

Անոնք որ կը հետեւին տեղական մամուլէն ըրած մեր արտատպութիւններուն, ցաւով կը տեսնեն որ վերջերս զարձնալ սկսած ենք գրաղեցնել տեղական մամուլն ու իշխանութիւնը մեր յոռի արարքներով։ Անկասկած որ այդ տեղեկութեանց մեծ մասը չափազանցուած և յաճախ հակառակ են իրականութեան։ Տեղացիներու կողմէ գործուած տասնեակ մը ոճրային դէպքեր աւելի քիչ կը խօսեցնեն տեղացիներն ու տեղական մամուլը, քան «հիւր» հայու մը կողմէ գողցուած հաւը։

Վերջին քանի մը շաբթուան ընթացքին Լիբանանի ամառանոցներէն ոմանց և Պէյրութի մէջ տեղի ունեցած գողութիւններէն շատերուն հեղինակները հայեր են, որոնք արդէն յանձնուած են արդարութեան։ Ճիշդ է որ նման անպատուաբեր արարքներու մէջ գտնուող հայերու թիւը շատ քիչ է, սակայն, անոնք բաւական են աբատաւորելու մեր ժողովուրդին անունը։ Մանաւանդ ներկայ ամառնային եղանակին, երբ ղրացի երկիրներէ բազմաթիւ վիւղագնացներ լեցուած են Լիբանանի զանազան մասերուն մէջ, տպիտաբեր արդիւնք կրնան յառաջացնել մեր ժողովուրդին վերագրուած սաորնացուցիչ ազտոտութիւնները։ Ամէն ժամանակէ աւելի գոյշ պէտք է ըլլանք և չափ ու կշիռ գնենք մեր իւրաքանչիւր չարժուձեւին։ Մեր ժողովուրդին վերագրուած գողութեան մեղքը, ամենամեծ նախատինքն է, որուն երբեք արժանի չենք։ կարգ մը անխոհեմ քաղաքացիներու գործած յանցանքին համար պատասխանատու կը նկատուի ամբողջ հայութիւնը։

Ի պատիւ լեռնային Լիբանանի ժողովուրդին պէտք է խոստովանիլ որ, այս յոռի ունակութենէն բոլորովին զերծ է ան։ Լիբանանի բոլոր մասերուն մէջ ալ կը տիրէ կատարեալ ապահովութիւն և հազուադէպ է գողութեան դէպք մը։ Ոճիրներ, կռիւներ և վէճեր կը պատահին յաճախ, սակայն գողութիւն՝ երբեք։ Տեղացիին համար անհանդուրժելի կը դառնայ ի հարկէ, երբ եկուոր հայը փորձէ իրեն ներմուծել այդ ապականող յատկութիւնը։

Դժբաղդաբար այս ունակութիւնը, որ որդեդրած ենք մեր նախկին միջավայրէն և վատ դրացնութենէ մը, միշտ աղիտաբեր դարձած է մեզի համար։ Հայ զինուորին սկսած սինչև կռուոդ փետային երբեմն մեծապէս տուժած են, երբ կռուի և յաղթանակի միջոցին կողոպուտի մասին մտածած են։ Չենք ըսեր անշուշտ որ բոլոր հայերը վարակուած են այս սիւսէն և իրենց նկարագիրը խաթարած անվերջիւլիցի. այդ հազուագիւտ հայերու պարագան իսկ ստացական է, որովհետև հայկական նկարագիրը բացարձակապէս զերծ է եղած այդ ունակութենէն։ Կողոպուտի և աւարի եռանդ քանի մը հայ կըռուողներու վրայ մենք կը համբենք բանակ մը հայ փէտայիներ, որոնք արհամարհած են թշնամիի հարստութիւններն ու թողած քանակագին աւարը և մի միայն վրէժով յագեցած։

Շատ փափուկ է մեր ներկայ կացութիւնը և կը պահանջէ չափէն աւելի զգուշաւորութիւն։ կարգ մը խաչագող հայերու կողմէ կատարուած գողութեան դէպքերը կրնան բարդացնել մեր կացութիւնը և դժուարացնել մեր դրութիւնը։

Պէտք է զգոյշ ըլլանք և աւրի չտանք յորձակման։ Մանաւանդ գողութեան նման տխուր արարքներով չվարկաբեկենք մեր ազգային արժանապատուութիւնը։

Ի՞ՆՉՊԷՍ ՋԱՐԳԱՑԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ
ՄԵԼԳՈՆԵԱՆ ՀԱՍՏԱՏՈՒԹԵԱՆ ՄԷՋ

Ու կիրակոսեանը չէր ժառծեր երբեք որ ինքը հայ է եւ կը վարչ հոյկական կրթական մը, ամբողջ անապատներէ եկած նոր դժբաղդ և տարօրինակ սերունդ մը։ Անիկա չէր ժառծեր որ իրմէ հազար անգամ բարոյական, ժառանգական, մանկավարժական բարձր կարգութիւններով օժտուած տնօրէններ անոթի բայց կը կ'ուտեն հիանալի նոր սերունդներ վաղուայ մեր հայրենիքին համար։ Ինքը չի ժառծեր որ այս ժողովուրդը Ապրիլ 24 մըն է տեսեր, և ուրանալման մառաւորականներու զոհերը կտեր։ կիրակոսեան եթէ ուզէր, եթէ հայ ըլլար, հոգիի, սրտի և ժաքի տէր եթէ լաւ մանկավարժ ըլլար իսկապէս, 6—7 տարիներու տնօրէնութեան ընթացքին ոչ միայն Մելգոնեան կրթական հաստատութիւնը իր տարրական բարձրագոյն խեղճ ու կրակ աստիճանին մէջ պիտի չպահեր, այլև զայն պիտի վերածէր երկրորդական հաստատուն վարժարանի մը, զայն պիտի բնէր նոր և աւելի բարձր Մոսկուայի Լազարեան մը, էչմիածինի ճեմարան մը, Թիֆլիսի Ներսէսեան մը, Պոլսոյ հին Պէրպէրեան մը և կամ կեդրոնական մը, անկիա զայն պիտի բնէր այս յոյն պիտակով (շուրջ 11,000—12,000 անկ. ոսկի)։ Նոր Վենետիկ մը, Վիէննա մը։ Երեւակայեցէք որ հաստատութիւնը դեռ իր ապուած ու կազուած ծրագիրն անգամ չունի, որ եթէրորդ եւ ութերորդ դասարանի ուսուցիչները առանց բրօկրամի կը մանեն դասի, որ չրջանաւարտ աշակերտները չեն կարող ուղիղ հայերէն մը իսկ գրել, լեզուներու մէջ խիստ թոյլ։ Այս բոլորը չեն ըսած որովհետև տնօրէնի և ուսուցչութեան մէջ անկեղծ գործակցութիւնը չառաւեր է իր կողմէ, որովհետև ուսուցիչները բաժնուած են երկու մասի, որովհետև իրեն համար կարեւորը իր ամսականն է ոչ թէ կրթականը, որովհետև անիկա ոչ թէ այսպիսի հաստատութիւն մը այլ և պարզ գիւղական դպրոց մը վարելու անընդունակ է։ Անիկա ուսուցիչ Արսէն Աճէմեանի մարդոյ տարի մը հակառակ գնաց, զայն վարկաբեկել աշակերտութեան առջեւ որովհետև այս վերջինը որ թէ հերթապահութիւն կ'ընէր, թէ գրագրել պէտք է եւ թէ 23 պահ ազգ. ընդհ. եւ կրօններու պատմութեան դաս կուտար, համարձակած էր երկու անգամ քաղաքավար ձեւով մը խնդրելու որ չիչարունակէ նաեւ ուսուցչական ժողովներու քարտուղարութիւնը ու ատկէ Սճէմեանի դէմ ելս կապելով, անիկա զեղչեց անոր մէկ ոսկին, այս վերջինը երբ կարուկ կերպով իր հրաժարականը կը ներկայացնէ 1931 սեպտեմբերին, պ. կիրակոսեանը կ'ըսէ անոր «ո՞ր պիտի երթաս, մեզ ես, ուրիշ տեղ գործ չես կրնար գտնել, նորէն մը նայիր, քարտուզարութիւնը կը չարունակես եւ ես կը խոստանամ ամսականդ նոյնը պահել։ Ու չպահեց...։ Պ. կիրակոսեանը ուսուցիչ կը խարէ...

*Կիրակոսեան տնօրէնը իր ժամ կ'անչէ չրջանաւարտներէն, հաստատութեան մէջ նոր ուսուցչութիւն բնող Բալամուսեան Յակոբը եւ անկէ կ'ուզէ գիտնալ թէ ուսուցիչներէն Զ. Զօրեանը և միւսները ուսուցչարանին մէջ և դուրսը իր մասին ի՞նչ կըսեն, ուր իր առած սուտ թէ իրաւ, փոքր թէ մեծ, կարեւոր թէ անկարեւոր տեղեկութեան մը վրայ քէն կը պահէ ամիսներ չարունակ, Զօրիկի դէմ։ հակառակութիւններ կ'ընէ, անուանարկութիւններ յիշեալի հասցէին աշակերտութեան եւ ուսուցիչներուն ամանց առջեւ։ Անիկա առանց կեդրոնին հետ խորհրդակցութեան գալու բազմաթիւ ուսուցիչներէն միայն իր ալ բազուկր եղող Սչակեանի և Արուսեանի հետ գազանի ժողով կ'ընէ և կ'որոչեն երեքը միասին որ այս տարի դպրոցէն հեռացընեն Տանիկեանը, Հապչեանը, Կանաչեանը, Աճէմեանը և վերջի պահուն ալ անգլիերէնի և տոմարագիտութեան ուսուցիչ Զ. Զօրեանը։ Անիկա անվրդովօրէն իր պաշտօնակիցները կը ծաղրէ, յիմար, ապուշ ածականները կուտայ անոնց հասցէին։ Քանի՛ քանի՛ անդամներ անիկա ուսուցիչ է նախատած աղոց ներկայութեանը։ Ուսուցչարանը ուսուցիչներու մէջ եղած ամէն մէկ խօսք անիկա կ'իմանայ իր լրտեսներէն։ Արուսեանի կողմէ։ Անիկա իր լրտես աշակերտներէն կ'իմանայ նաեւ իւրաքանչիւր ուսուցչի ի՞նչ կ'ընէ ի՞նչ կը խօսի դասի միջոցին։ Անիկա չատ քիչ անգամ ներկայ կ'ըլլայ դասերու և չի գիտեր թէ ուսուցիչներու կողմէ դասերը ինչպէ՞ս կ'աւանդուին, ի՞նչ մանկավարժական մեթոտներով։ Այն ինչ կը սիրէ լսել, հասկնալ իր լրտես աշակերտներէն եւ իր լրտես պաշտօնակիցներէն որոնց գլուխը միշտ կը գտնուին քարտուղար Բարաքյանը եւ ուսուցիչ Արուսեան։

Տնօրէն, ուսուցիչներ և աշակերտութիւն.— Տնօրէն կիրակոսեանը եկած օրէն մինչեւ այսօր չէ սիրուած աշակերտութենէն, վա՛յ այն տնօրէնին կամ ուսուցչին որ չի սիրուիր աշակերտներէն։ Ինչո՞ւ կիրակոսեանը ատեր են աշակերտները, իր այն մեթոտները որոնց գործադրելու եղանակը մենք տեսանք ուսուցչութեան մէջ նոյն է գրեթէ աշակերտութեան համար։ կիրակոսեանը միշտ իր հեռաւ ունենալով լրտեսապետ Արուսեանը նախ մասնաւոր կեդրոնացանքի առարկայ կը դարձնէ վերջ թերի դասարանի աշակերտները, առնցէ ոմանք վարի դասարաններուն ուսուցիչ կը կարչէ մինչդեռ մանկավարժութեան ամենադժուարին եւ պատասխանատու այս աստիճանը Ա.Բ.Դ. տարրական դասարաններուն մէն է որ երեսն կուգայ։ Նրեւակայեցէք որ միշտ սկսնակ, աշակերտ ուսուցիչներու դասաւանդութեանց երբէք ներկայ չէ գրնուած։

*Անիկա ուսուցիչներու մասին իրեն տեղեկութիւն ուղղ ամէն աշակերտի կուտայ մասնաւոր դրամական նուէրներ եւ պատիւներ։ Միակ այս ձեւով ոչ միայն կիրակոսեանը աշակերտութիւնը իր դէմ կը լարէ, այլ պատճառ կ'ըլլայ նաեւ որ դասարանները պահակատին։ Այսօր ամէն մէկ աշակերտ գիտէ թէ ինչպէս միայն այս տարի ուր թերդրդ դասարանի տղաքը բաժնուած էին 4—5 տարաձերժ խումբերու։ կիրակոսեան մանկավարժ երբէք չըլլալով վիրաւորեր է միջոց ի միջոց ինքնասիրութիւնը, հպարտութիւնը, զգացումները։ Դասի ժամանակ, դասէն դուրս ծանր ածականներ, նախատական խօսքեր չ'ուղղէ տղոց հասցէին.—«Ո՞ւր տեղացի ես» «Վանեցի»։ «Վանէն ալ մարդ կ'ելլէ՞» գ։ Ազատեան կը նմանիս ճիշդ Մուսթաֆա Քէմալին կամ Մարաթը աշխարհի ամենագեղ տղան է ան.»։ Հաստատութեան բարձրագոյն վերջին կարգի պղտեցիկ տղոց խոստումներ կ'ընէ եւրոպա ղրկելու, անիկա ոչ միայն չիրագործեր իր տուած խոստումը այլ նաև երբ անցեալ տարի չրջանաւարտսան Արամ Աճէմեանը ալ յուսահատ եւրոպա երթալու իր ծրագրէն կիրակոսեանին դիմեց որ դէթ երաշխաւոր ըլլայ. կը մերժէ։ Իր սիրած կամ նախընտրած աշակերտին հետ անիկա նարտ կը խաղայ, անոեղի կատակներ կ'ընէ եւ խիստ անպչոյտ եղանակով մը կը խօսի անոնց հետ։ Աչակերտութիւնը այս բոլորը կը տեսնէ եւ բնականաբար կը նախանձի, կը լեցուի տնօրէնին դէմ իր կարգ մը առանձնաշնորհում և չփացած ընկերներուն դէմ։ Դպրոցական պրոտյանելու ժամանակ ինքնաշարժի մէջ կ'առնէ (ինչպէս Համլա Մկլամլըը երթալուն կառքին մէջ կ'առնէր պատերազմի մէջ հաշաւ չտած մը) իրեն հաճոյ թուղ աչակերտներ։ Մինչդեռ մնացեալ տղաքը պիտի քալեն մղոններ։ Տղաքը բաղմաթիւ անգամներ գանկութիւն են յայտնած և խնդրած որ Պոյ—սքաուտական խումբեր կազմուին, տեղի ունենան պարբերական արչաւներ, երթան ծովափ։ Մերժուած Խեղճ տղաքը ալ կը ձանձրանան ամերիներ երկար մնալէ նոյն չորս պատերուն մէջ։ ամայի ու կիզիչ չրջապատով։ Ի զուր տղաքը իրենց մարզանքի ուսուցչին հետ ուզած են հասցնել անօրէնին որ խմբական մէկ պատոյտ դէպի կանաչ դաշտերը, հեռաւոր բլուրները, լեռները, հազար լաւ դաստաժաերու տեղը կը բանչ։ Բայց կիրակոսեանը յամառ է կրկին և կրկին մերժուած։ Տոհանոցին մէջ կան 3 երիսասարդ աչխատասէրներ 9,5 ոսկի ամսական առնող խոհարարապետ մը։

(2) (Շար.) ԱՐՍԷՆ ԱՃԷՄԵԱՆ

ՍՈՒՐԻԱՆ ԵՒ ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ
ՀԱՆՐԱՅԻՆ ԿԱՐԾԻՔԸ

«Հոգատարութիւնը պէտք է որ պաշտպան» կրսէ «Ժուռնալ տէ Տէպա»

Բարիզ.— «Ժուռնալ տէ Տէպա» կը հրատարակէ Պ. Բիէռ Պէրնիւսի «Նախագահը եւ Սուրիոյ ապագան» վերնագրով մէկ յօդուածը որը կը մասնաճիւղէ թէ «Տէպա»ի կողմէ Սուրիոյ եւ Լիբանանի մասին հրատարակուած յօդուածաշարը իրեւ նպատակ ունի ուսումնասիրել կացութիւնը, եւ որը կը յայտարարէ թէ ամէն անոնք որ կը ճանչնան Պ. Բօնսօ կը յարգեն զայն եւ գիտեն թէ ի՞նչպէս կրմբռնէ նա պարտականութիւնը։ Բայց պէտք է որ կարելի ըլլայ ճնել եւ ընդունուելի Քրանսայի Սուրիական խղճմտանքը։ «Տէպա» կը յայտարարէ թէ հոգատար իշխանութիւնը իրեն պատկանող իշխանութիւնը գործածելու երկիւղը ունենալու եւ ետքը ունենալու եւ ետքը ունենալու եւ ետք

ՈՂՋԱՍԻՐՏ ԱՇԱՐՇԱՆՔ

Է.

Ծաղկաձոր գիւղի Ս. Աստուածածին եկեղեցին ամբողջովին վերանորոգուած է եւ վերաբացուած հաւատացեալների աղօթքին համար։ Ս. Պատարագին ներկայ էին գաւառապետ Ա. Ղազարեան, գաւառական ատենապետ Ա. Ալեքսանեան, գաւառական ընդհանուր ժողովի անդամներ, գիւղապետներ եւ բազմաթիւ ժողովուրդ։

Ս. Պատարագից յետոյ գաւառապետը ելաւ խօսքի եւ ըսաւ հետեւեալը։

— Ես ուրախ եմ, որ ներկայ եմ այս հանդիսութեան, որ կատարուեցաւ ի նպաստ Ձեր հոգեւոր կեանքի։ Ես ուրախ եմ, որ Ձեր գիւղի եկեղեցին վերանորոգուած է եւ նորէն բացուած Ձեր աղօթքին համար

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ ՄԷՋ

ՀԻՆԳ ՆԱԶԻՆԵՐ ՄԱՀՈՒԱՆ ԴԱՏԱՊԱՐՏՈՒԱԾ ԵՒ ՌԱՅԽՍՎԷՒՀՐԸ ԿԸ ՊԱՇՏՊԱՆԷ ԴԱՏԱՒՈՐՆԵՐԸ ՈՐՈՆՑ Կ'ՍՊԱՌՆԱՆ ԱՆՈՆՑ ԿՈՒՍԱԿԻՑՆԵՐԸ

Պօլիէն.— Ոստիկանութիւնը կարեւոր միջոցներու դիմեց առայջը առնելու համար այն խռովութեանց կրկնուելուն որոնք ծագեցան այսօր հինգ ոսիսթներու դէմ արձակուած մահուան վճիռի հետեւանօք։

Արդարութեան պալատը շրջապատուեցաւ պահակներու շղթայով մը որոնք պաշտօն ունէին ցուցարարները արգիլելու չէնքը յարձակումով գրաւելէ եւ դատապարտեալները փախցնելէ։

Ցոյժ կ'արուեր ուժեր իբրեւ պահակ կ'սպասէին Արդարութեան պալատին մէջ։ Զինեալ պահակներ կը շրջին փողոցներու մէջ խուզարկելով կասկածելի բոլոր անցորդները։

Այն Հիթլէրեան խումբերը՝ որոնք ժտած էին քաղաքին մէջ քաղաքին կեդրոնէն մեկնեցան իրենց պետ երեսփոխան Հայնի յորդորներուն վրայ։ Իշխանութիւնները երկիւղ ունին սակայն թէ մի՛ գուցէ նոր խռովութիւններ ծագին։

Ուրիշ դատապարտութիւններ

Պէրլին.— Զորս տարուայ տաժանակիր աշխատանքէն մինչեւ չորս ամիս բանտարկութեան պատիժներ տնօրինուեցան նազիներու յարձակման խումբերու պատկանող ինը անձերու որոնք ամբաստանուած էին համայնավարականի մը սպանութեան ոճրով։ Վճիռը արձակուեցաւ Պօլիէնի արագադատ ատեանին կողմէ որը բացառիկ հրովարտակով մը կազմուեցաւ քննելու համար քաղաքական ոճիրները եւ որուն տրուեցաւ մահուան վճիռը անվերաքննելիօրէն արձակելու իրաւունքը։ Ընդհանուր դատախազը մահապատիժ պահանջած էր ամբաստանեալներէն հինգ հոգիի դէմ։

Հինգ մահուան դատապարտեալի վերջ

Պէրլին.— Բանւոր համայնավարական Բիթր Զուխի սպանութեամբ ամբաստանեալ հինգ ազգայնական—ընկերվարականներու դէմ Պօլիէնի (վերին Սիլէզիա) արտասովոր դատարանին կողմէ արձակուած մահապատիժի վճիռը գայրոյթի տեղի տուաւ բազմաթիւ վայրերու մէջ։

Անմիջապէս որ իմացուեցաւ այս վճիռը քանի մը հարիւր հոգիներէ բաղկացած խումբեր հաւաքուեցան Արդարութեան պալատին շուրջ նոր յարձակմամբ գրաւել փորձելու համար դատապարտեալները։

Թափօրներ շրջեցան քաղաքին մէջ քարի հարուածներով կոտրելով հրեաներու պատկանող բազմաթիւ խանութներու ապակեփեղկերը ինչպէս նաեւ տեղական—ընկերվարական թերթին խմբագրատան ապակիները։

Ոստիկանութիւնը միջամտեց խստօրէն եւ քանիցս զէնք պարպեց ցուցարարներուն վրայ։

Պէրլին— Ռասիսթ շրջանակներու մէջ երկիւղ կը տիրէ թէ այն պարագային որ տրուած մահապատիժները գործադրուին, ազգայնական—ընկերվարականներու յարձակման բաժինները կրնան խոյս տալ իրենց պետերուն հակակշռէն եւ անձնատուր լինիլ բուռն արարքներու։

Հիթլեր հեռագիր մը կ'ուղղէ մահուան դատապարտուած հինգ նազիներու

Պօլիէն (Սիլէզիա).— Պ. Հիթլէր հետագիր մը ուղղեց մահուան դատապարտեալ հինգ նազիներու որով կ'ըսէ անոնց թէ «ձեր ազատութիւնը պատուոյ խնդիր մըն է մեզի համար, եւ մեր պարտականութիւնն է պայքարիլ այդպիսի որոշումներ կարելի դարձնող կառավարութեան դէմ»։

Պէրլին.— Կը կարծուի թէ Պ. Հիթլէր շատ մեծ դժուարութիւն մը պիտի կրէ կասեցնելու համար բողոքներու ալիքը։ Կ'երեւի թէ խումբեր կը քալեն Պէրլինի վրայ, պատիժներուն ներման մասին կոչ ուղղելու համար վարչապետին։

ԿՕՐԿՈՒԼՕՖ ԽԵԼԱԳԱՐՄԱՆ ՆՇԱՆՆԵՐ ՅՈՅՑ ԿՈՒՏԱՑ

Բարիզ.— Կօրկուլօֆի պաշտպան փաստաբանը յաղերսագիր մը ներկայացուց հանրապետութեան նախագահին, որով Պ. Լըպրէօնէն կը խնդրէ որ «կախաղանի չղրկէ խեղդ մարդ մը»։

Այս առթիւ տեղեկութիւն կը տրուի թէ Կօրկուլօֆի խելագարութեան նշանները ցոյց կուտայ այժմ։ Կօրկուլօֆի կողմէ արտասանուած ուրիշ զանազան անկապակից խօսքերուն կարգին պէտք է ըսել որ անիկա ինքզինքը կը կոչէ «կանայ ժարգարէ» եւ «նոր կրօնքի մը հիմնադիրը»։

Անգլիական իշխանութիւնները ծափահարուեցան Քանի մէջ

Քան.— Կալլէսի իշխանը և Ճորճ իշխանը հոս ցամաք ելան այս առաւօտ «Շերբուրյայր» յածանուէն։ Անոնք ջերմագին կերպով ծափահարուեցան հազարաւոր ներկաներու կողմէ և չրջապատուեցան լոգանքի բիժամայով հարիւրաւոր երիտասարդ աղջիկներու կողմէ։

Կալլէսի իշխանը ծաղկեպսակ մը դրաւ Եդուարդ Է. Թագաւորին արձանին առջև։

Բօլիվօ-Բարակուայական վիճը

Լա Բազ.— Կրան Շաքօյի գօտիին մէջ գտնուող Արսէյի ամրոցին դէմ ուղղուած բարակուայական յարձակում մը յաջողութեամբ ետ մղուեցաւ Պօլիվիական բանակին կողմէ։

Կը հաղորդուի թէ բարակուացիներու կորուստները զգալի չափով են։

Ներիհն կոխուներ Պրազիլիոյ մէջ

Ռիօ—տը—Ժանէյրօ.— Ապստամբներու ընդդէմ բանակատեղին կը հաղորդէ թէ կառավարական զինուորներու կողմէ ձեռնարկուած յարձակողական մը յաջողութեամբ ետ մղուած է ճակատին բոլոր մասերուն մէջ։

Սանթօ Մարիա նահանգին մէջ ծագող յեղափոխական չարժումը զսպուած կ'ըսուի։ Ըմբոստներու բոլոր ղեկավարները ձերբակալուած են։

Կացութիւնը Սպանիոյ մէջ Սան Ճուրճօ եւ իր մեղսակիցները պիտի դատուին եղ. օր (երեկ)

Մատրիտ.— Զօր. Սան Ճուրճօ և իր մեղսակիցները արագօրէն պիտի դատուին եղ. օր Գերագոյն ատեանին վեցերորդ դատարանին կողմէ։

Ընդհ. դատախազը մահապատիժ պիտի պահանջէ Սան Ճուրճօյի դէմ և ցրկեանս բերդարգելութիւնին իր որդւոյն և իր միւս մեղսակիցներուն դէմ։

ԱՆԳՈՐԾՈՒԹԵԱՆ ՊԱՏՃԱՌԱՒ ԽՌՈՎՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ԱԻՍՏՐԻՈՅ ՄԷՋ

Վիէննա.— Բռնական ծանրակշիռ հանգամանք ունեցող խռովութիւններ ծագեցան Սթիրիոյ Լէօպէն քաղաքին աշխատանքի քաղաքապետական պալատին առջև։

Ռազմիք եւ ընկերվարական անգործներ իրարու հետ կռուիլ սկսան եւ ոստիկան զինուորները կարգադրուեցան քանի մը անգամ միջամտելու եւ սուիններ յարձակելու երկու հազար հոգիէ բաղկացող սպառնալից ամբոխին դէմ։

Թրխկան ճաւատարմութիւն շրջան կը կատարէ Սեւ Ծովի մէջ

Իսթամպուլ.— Թրք. նաւատորմիղը մեկնեցաւ շրջան մը կատարելու համար Սեւ Ծովի մէջ։

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Ե. էջ)

ՏԵՂԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՈՒՐԿԷ՝ ՈՒԺ Կ'ՍՏԱՆԱՆ
ՀԱՒԼԷՊԻ ՀԱՄԱՅՆԱՎԱՐՆԵՐԸ

ՈՍՏԻԿԱՆԱՊԵՏ ՊՐ. ԿԱՐԱՊԵՏԻ ԴԷՄ ՍԽԱԼ ԱՄԲԱՍՏԱՆՈՒԹԻՒՆ ՄԸ ՀԻՆԳ ՀԱՑԵՐ ԶԵՐԲԱԿԱԼԱԻԱԾ ԵՆ

«Էլ Նիսաթ Հալէպի Թղթակիցը կը գրէ իր Թերթին 23 Օգոստոս թուականով.—

Հալէպի մէջ համայնավարներ օգնութիւն եւ ուժ կ'սասնան ազդեցիկ եւ հեղինակաւոր անձնաւորութիւններէ։ Շրջոռիկ իրենց վայելած սժանդակութեան համայնավարները կասարեալ համարձակութեամբ կը գործեն, թռուցիկներ կը ցրուեն, ցոյցեր կրնեն եւ ամեն միջոցի կը դիմեն խանգարելու համար կարգը։ Նոյն իսկ ժողովուրդի ցասումն ու բողոքը ապստրդիւն կը մնայ։

Հասկցուած է որ ոստիկանութեան մէջ զօրաւոր մարդ մը կայ օգնող Հալէպի համայնավարներուն։ այդ մարդը Սեր Գօմիսեր կասապետն է. այս մարդն է անոնց օգնականն ու լեծասրը։ Անցածները գրած էինք այս մասին, բայց կառավարութիւնը կասեւորութիւն չսաւ։ Սրանի՞ թէ օրին կառավարութիւնը հաւասար մեր գրածին եւ ինքնիրեն կասարեր. ի՞նչ լաւ պիտի բլլար ապահովութեան ձեսակետով։

Գօմիսեր կասապետ կամ պոլսեւիկ է որ կօգնէ պոլսեւիկներուն, եւ կամ ալ անոնց հայ բլլալուն համար մոլեռանդութեամբ կը դիւրացնէ անոնց գործունեութիւնը։

Հասկցուած է նաեւ որ, անցածներ ռումբ գործածելնուն համար ձերբակալուղներ բոլորովին անմեղներ են։ Երկու հայեր ձերբակալուած են այժմ, որոնք բուն հեղինակներն են ռումբերուն եւ որոնք սպդէն օձիքին ձեռ ասուած են փորձի սսեն։ Ամսոյս 22ին, գիսերը Աբէյսս թաղին մէջ ռումբ մը նետեցաւ, որուն հետեւակներ հինգ հայերձերբակալութեան, որոնց անունները են։ Դրիգոր Յակոբեան, Ներսես Գասնիկ, Կարապետ Այվազեան եւ Յովսէփ։ Յովսէփի տունը խուզարկուելով գտնուեցան երկաթի կասրեր, որոնք կը գործածուին ռումբի պատրասութեան մէջ։

Վ. Խ.— Կասկած չկայ անոնց որ «Էլ Նիսա»ի թղթակիցը յիշուած է սխալ տեղեկութեանց վրայ եւ գուցէ այս ձեւով կուզէ անձնական կամ այլ հաշիւներ մարել։ Ասկէ առաջ ալ, «Էլ Նիսաթի թղթակիցը բանիցս յարձակում գործած էր մեր հայրենակիցին վրայ եւ զայն մեղադրած զանազան ամբաստանութիւններով, որոնք առանց բացառութեան զրպարտութիւններ էին։

Այս անգամ Պ. Կարապետ կ'ամբաստանուի հայ համայնավարներու օգնած բլլալու յանցանքով, որովհետեւ, կը թղթակցի «Էլ Նիսաթ» հայ համայնավարներու ոգնած բլլալուն համար մոլեռանդութեամբ կը դիւրացնէ անոնց գործունեութիւնը։

Սխալ են մեր պատասխանատուները։ Ամեն գլուխ պիտի փնտռել ուրիշ տեղ։

ԴԱՄԱՍԿՈՍԻ ՊՈԼԻԵԻԻԿ
ԼԻՏՐԸ ՀԱՑ ՄԸՆ Է
ԻՆՉԵ՞Ր ԳՐԱՒԵՑԻՆ ԱՆՈՐ ՏՈՒՆԷՆ

«Էլ Նիսաթ Պաթէն.

Դամասկոսի Պաշտօնատանեցի պատասխանատուները հասկցած է որ հոն գործող հայ համայնավարներուն ոգնած բլլալուն համար Պօլոս Պեսրոսեան անուն հայ մը է, որուն խանութը կը գտնուի Սուէյֆա թաղին մէջ։ Հասկցուած է որ համայնավարներու բոլոր հաւաքոյթներն ու ժողովները կը գումարուին անոր խանութին մէջ։

Խուզարկութիւններ կասարուելով անոր խանութէն գրաւուած են թուղթիկներ։ Պօլոս ձերբակալուած է եւ յայտնած իր ընկերներուն անուններ, որոնք հետ ձերբակալուած են։

ԵՐՋԱՆԻԿ ՇՈՒՆԸ
ՇԱՆ ՄԸ ՀԱՄԱՐ ԵՐԿԱՐ ՁԱՌԵՐ ԿԸ ԽՕՍՈՒԻՆ ԲԱՅՑ ՎՃԻՌԸ ԿԸ ՑԵՏԱՁԳԻՒ

Աճիս Ֆրէյհա, Տէր Ֆրէյհա սիկարէթներու գործատան, դաս բացած էր Ֆրանս - Միջերկրականեան Ընկերութեան Ցօրէն Գ. էնիէրի դեմ, որովհետեւ այս վերջինը իր իճնաշարժով կոխկրտած էր առաջինին ոտնը եւ կոսրած ոսքը։ 100 Օսմ. ոսկիի հասուցում մը կը պահանջէր Աճիս Ֆրէյհա, բացի բժշկական ծախքերէ։

Դասավարութիւնը տեղի ունեցաւ երէկ խառն հասարար դասարանին առջեւ։ Ամբաստանող կողմի փասաբաններ երկար ճառեր խօսեցան, ցոյց տալու համար արկածեալ ոտն բարեմասնութիւնները, գանգան վկայագիրներ եւայլն։ Պատասան փասաբաններ, ամենապէս, հակառակ ուղղութեամբ երկարօրէն խօսեցան։

Բայց հակառակ այնքան երկար վիճաբանութեանց եւ ճառերու, կարելի չեղաւ վճիռ տալ այս կարեւոր դաւի համար եւ դասավարութեան շարունակութիւնը յետաձգուեցաւ յառաջիկայ Հոկտեմբերին։

ՁԵՂՈՒՄ ԱՆԹԻԼԻԱՍԻ ՔԱՂԱՔԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ ՄԷՋ

Անթիլիասի Քաղաքապետութեան կողմէ մէկը եկած է Գէյրութ եւ ներկայացած Ներիհն Ցօրհնութեան, սեանալու համար իրենց քաղաքապետութեան բաժինը գոյացած տուրերէն։ Ներիհն Ցօրհնը անոր ներկայացուցած վկայագրէն կը կասկածի եւ իսկոյն անթիլիաս կը դրկէ քաղաքապետութեան ընդիշխներէն Իպրահիմ Էֆէնտի Ֆախուրին, պէտք եղած բրնութիւնները կասարելու համար։

Իպրահիմ Էֆէնտիի բննութիւնները ցոյց տուին որ ներկայացուած վկայագիրը կեղծ է եւ անոր ներէն դրուած բոլոր տորագրութիւնները ալ յարմարցուած են։ Կրսուի թէ նախորդ տարիներ եւս տեղի ունեցած են նման զեղծումներ եւ առնուած գումարները երբէք չեն առնաճագրուած քաղաքապետութեան հաշիւներուն մէջ։

ԳՈՂՈՒԹԻՒՆ ՕՐ ՅԵՐԵԿՈՎ

Ձրմէյգի պահականոցին ճիշդ դիմացը մսավաճառ Իսկենտեր Իպն Նուսուֆ երէկ առաւօտ կանուխ իր նոր հագուստները խանութ բողելով գացած էր միս բերելու։ Դող մը, օգտուելով առիթէն, ոսի կանիներու աչքին առջեւ կը կոտրէ ապակեփեղկերը եւ ներս մտնելով կը քաշէ մսավաճառի հագուստներն ու գգրոցի մէջ գտնուող դրամները։

ՔԱՐԻՒՂԻ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ
ԱՇԽԱՏԱՆՔՆԵՐԸ
ՅԱՐԴ ՈՐՔԱ՞Ն ՆՈՐ ԳՈՐԾԻՔՆԵՐ ԲԵՐՈՒԱԾ ԵՆ

Թրիբոլիի մէջ կը շարունակուին ծխուքիւնները Մուսուլի Քարիւղի Ընկերութեան։ Այժմ հասած են նոր ճիւքեր կառուցելու համար հիւանդանոց մը եւ բազմաթիւ մասնաւոր օճիներ։ Բոլոր օճիները սյ պիսի օիւնին պողպատէ, որովհետեւ քարիւղի յատկացութիւ օճիներուն մէջ երկաթի գործածութիւնը վտանգաւոր է։ Մինչեւ հիմա 1,329,530 ֆիլօ խողովակ, 27,949 ֆիլօ բան ու բրիչ, 42,097 ֆիլօ իմնաշարժ եւ վակօն, 170,000 ֆիլօ ախսակ, 11,844 ֆիլօ ելեֆտրականութեան յատուկ գործիքներ, 668,350 ֆիլօ վրան եւայլն, 100,000 ֆիլօ սիմենթ, 86 673 ֆիլօ գանգաղիճ բերուած են Ընկերութեան կողմէ։

Համաձայն Քարիւղի Ընկերութեան եւ կառավարութեան միջեւ գոյացուած մասնաւոր համաձայնութեան այս բոլորը ներառուած են առանց մաքսատուրքի։

Կը կարծուի որ մօտ օրէն օիւնութեան ոչխատանքներ նոր բափ մը պիսի սանան եւ այլեւս պիսի սկսին ճամբաներու օիւնութիւններ։ Ցառաջիկայ շաբաթուան ընթացքին երկու նաւ նոր գործիքներ պիսի հասնին։

ՈՂԲԵՐԳՈՒԹԻՒՆ ՄԸ ԿԸ ՓԱԽՉԻ ԶԱՒԵՇՏԱՒՂԻ
ՈՁՐԱԳՈՐԾ ՄԸ ԿԸ ՓԱԽՉԻ ԺԱՆՏԱՐՄԱՆԵՐՈՒ ԱՌՋԵՒԷՆ

Անցածները գրած էինք որ Տէր Միմոն գիւղին մէջ Իպրահիմ Խուրի անուն չափօ մը սպանուած է։ Իպրահիմ ձորը Խուրի անուն գիւղացի մը եւ ուրիշ երկու հոգի, իբրեւ հեղինակ գործուած ոճրին ձերբակալուած էին։ Կառավարութիւնը իր ձեռք առած խիստ միջոցներու եւ ճարտարութեան օճոհին սեղգած է որ ոճրագործը Իպրահիմ Խուրին է։

Իպրահիմ Խուրին Գէյրութ փոխադրուեցաւ եւ խոստովանեցաւ իր մեզքը իր բոլոր մանրամասնութիւններով։ Հարցաքննիչ գաւառապետ երէկ գայն փոխադրեց ոճրին գործուած վայրը, տեղւոյն վրայ ցոյց տալու համար մանրամասնութիւնները։ Երբ Իպրահիմ Խուրին ազատ ձգուեցաւ ներկայացնելու համար ոճրին գործադրութիւնը, ոճրագործը առիթ մը գտնելով խոյս տուաւ եւ կորսնցուց իր հետը։ Ժանտարմաներ կրակ բացին անոր ետեւէն եւ հետապնդեցին, սակայն անկարելի եղաւ գտնել հետը։

Այս ձեւով ներկայացումը անցաւ յաջող եւ ոճրագործը ազատեց իր օձիքը։

ՏԳԵՂ ԿԱՏԱԿ ՄԸ

Ասեղնի մը իվեր, Ալէյի մէջ հիւանդ կը պառկի Գէյրութի գաղրներու Գասրը։ Անցած կիրակի օր, Սուգ Հաւաստիյնի գործատորներէն մէկը ձգեղ կասակ մը կը փորձէ։ Կը բարձրանայ մզկիթէն վեր եւ անկէ կը պոռայ. «Գասրներու Գասրը վախճանած է»։ Իսկոյն խուճապ մը կը սկսի եւ հաւատացեալները իրար կանցնին։ Շատեր կը փութան Ալէյ իսկ ուրիշներ կ'սպասեն մատրամասնութեանց։

Շատ չանցնիր սակայն յայտնի կըլլայ որ Գասրը ողջ է։ Այժմ կը փնտռուի այդ ձգեղ կատակի հեղինակը։

Ս. ՆՇԱՆ ՎԱՐԺ. ԳԱՅՔԱԿՂՈՒԹԻՒՆԸ

Ընթերցողներուն ծանօթ է Սրբ. Նշան վարժարանի վերջին գայթակղութիւնը, որով ազգապատկան մօտ 350 ս. ոսկի իրացուած հրհոգաբարձութեան գանձապան Գ. Վահան Տիրացուեանի կողմէ։

Շնորհիւ Առաջնորդարանի եւ ծնողական ժողովի, ինչպէս նաեւ մամուլի հետապնդումներուն, ուրախութեամբ կը տեղեկանանք որ վճանգուած գումարը ապահովութեան ճամբուն մեծելու վրայ է։ Գ. Տիրացուեան արդէն վճարած է 50 ս. ոսկի, 120 ոսկի պիսի վճարէ 15 օրէն Ապահովագրական Ընկերութեան մօտ իր ունեցած դրամէն (փոխանցումի գործողութիւնները կատարուած են), իսկ մրցածին համար ալ առնուած են մուրհակներ, երկու ամիսէն վճարելի, ուրիշներ։

Նշանի՛ք թէ յարգելի խոսստումներ եւ ազգապատկան վճանգուած գումարը վերադարձուի ազգին ճիշդ ժամանակին։

ԸՆԴՀԱՐՈՒՄ ԺԱՆՏԱՐՄԱՆԵՐՈՒ ԵՒ ՀՈՎԻՒՆԵՐՈՒ ՄԻՋԵՒ
ՀՈՎԻՒ ՄԸ ԿԸ ՍՊԱՆՆՈՒԻ

Լիբանանի կառավարութիւնը հրահանգած էր բաճի մը օր առաջ բոլոր ժանտարմայի պահակատուներուն լիակատար եւ անքերի համրաճիր կատարել իրենց շրջաններու մէջ գտնուող ոչխարի եւ այծի հօտերուն։ Համաձայն այդ հրահանգին պահակատուները սկսած էին գործի։ Բաս Գաալպէք գիւղին մէջ, ժանտարմաները գտան ոչխարի հօտ մը, որ ցարդ ոչ մէկ տուրք վճարած էր։ Հովիւները երբ կը ճամարեն ժանտարմաներու գալը, հօտը կը փորձեն փախցնել դեպի լեռ։ Կասկածի վրայ ժանտարմաները կը ճետապնդեն։ Կռիւ մը կսկսի ժանտարմաներու եւ ճովիւներուն միջեւ։ Հովիւներէն մէկը կը սպանուի, ասոր վրայ կը յանձնեն հօտը։

Այժմ կառավարութիւնը գրաւած է ամբողջ հօտը։

ՏԱՔԸ ՊԷՅՐՈՒԹԻ ԵՒ ԴԱՄԱՍԿՈՍԻ ՄԷՋ

Գէյրութի մէջ վերջին ճանի մը օրուան ընթացքին սկսաւ անճանրթացօրէն տաք բնել։ Ջերմաչափը բարձրացաւ մինչեւ 39-40 ասսիճան։ Մանաւանդ գիշերները անտանելի բլլալու ասսիճան տաք կրնէ օդը։ Լեռ բարձրացողներու թիւը յանկարծ մեծ համեմատութիւն մը առաւ։ Դամասկոսի մէջ ճմանապէս, տաքը աւելի սասսիկ եղած է։ Ջերմաչափը մինչեւ 40-42 ասսիճանի բարձրացեր է։

ՕԱԿԱՐԱՆ ՊԷՅՐՈՒԹԻ

25 ՕԳՈՍՏՈՍ 1932

	Ս. Դ.
Ցգիպտ. բդթգրմ.	451
Անգլիկ. »	459
Տօլար »	126.50
Թրխական »	59.5
Գանճ Օթթօման	135
Իտալական Լիր 100	645
Ցունական Տրախմի 100	80
Անգլ. ոսկի	607
Ֆրանս. »	486
Օսման. »	549
Արծաթ մէճիտ	20
Գրեի Ֆօնս. Ա. Ֆբ.	532.50
» » Բ. »	294
» » Գ. »	282

Մէճիտեան եդբարք Բիւ Ֆօս
Թէլէֆօն՝ 5-19

ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ ԾԱՆՐԱԿՇԻՌ ԱՐԵՒԵԼՔԻ ՄԷՋ
Ձնարհնական յաղթանակ մը վերջ ձարտնցիք գրաւած
Նարպին.— Լուր կը սրուի թէ յարձակում մը վերջ ձարտնցիք գրաւած են ձէլե նահանգին Նան—Գինկ գաղաքը։

տրտնելով ըսաւ.

— Այս պարագան չէի գիտեր, լուր չունէի ասկէ, վա՛յ ցած ստորին մարդ, գոնէ երեխան չծնած պէտք էր ամուսնանար քեզի հետ, այն ատեն ամուսնալուծման վճիռը տրուա՞ծ էր։

— Այո։

— Վա՛յ սրիկայ, իսքեքայ մարդ։ Աստուած անկէ պահէ ամէնը։ Աչխարհ թող խուսափի անկէ։ Իզապէլ, դուն աղնուական ընտանիքի մը զաւակը ո՞ր տեղեր իյնած ես։

Իզապէլ տեղէն չարժեցաւ և երկու թեւերը երկարելով ծունկերուն վրայ եկաւ և հեկեկալով Լօրտի ոտքերուն լինկաւ և ըսաւ.

— Կը խնդրեմ, կը բաւէ, գթա ինծի, գալէդ ի վեր սիրտս կը բզքտես, տկար եմ, այլեւս չեմ կրնար դիմանալ։

Լօրտը տեսնելով անոր վիճակը իր բարկութիւնն ու յուզումը նուազեցուց և բռնելով անոր ձեռքէն ըսաւ. տեղդ նստիր Իզապէլ, փակենք այս խօսքերը և բուն մեր նպատակին գանք, ո՞րքանով կրնաս հանգիստ ապրիլ։

— Ոչ մէկ բան կ'ընդունիմ, ինքս աշխատելով կըրնամ ապրիլ։

— Իզապէլ, պարապ խօսք է այդ, առաջուան մեզքիդ վրայ հատ մ'ալ մի աւելցներ, ի՞նչքը պիտի չահի, ի՞նչ դիւրին... ես պիտի տամ պէտք եղածը, ուրիշ խօսք չեմ ուզեր, քեզի ըսի հօրդ տեղն եմ, եթէ հայդ ողջ բլլար կը թողէ՞ր անօթի մնաս կամ գործես։

— Կարծեմ ուսուցչուհութիւն ընելով կըրնամ ապրիլ։

— Ո՞րքան պիտի չահիս կը կարծես։

— Տարեկան 100 ոսկի կրնամ չահիլ, նուազը և լե-

նեց որ՝ ոչ մտածումով, ոչ լեզուով, ոչ գործով և ոչ ալ սրտով քեզի հանդէպ անհաւատարիմ չէ գտնուած, քեզ հետ ամուսնացած վայրկեանէն սկսեալ ոեւէ աղջկայ երեսին տարբեր մտքով չէ նայած և իր բոլոր երազը, մտածումը, մի միայն դուն եզած ես։ Այս բաները խօսիլ ներկայ ժամանակներուն ամէն ամուսնի բերնին գործը չէ, ըսաւ Լօրտ Մաուէյ, նշանակալից կերպով հազալով։

Իզապէլի սիրտը աւելի ուժգին կը բաբախէր, ըսուածներուն ճշմարտութիւն ըլլալուն կը հաւատար։

— Այս ըսէլէ վերջ, այլեւս այդ նամակը բուն պատճառը պահելու համար կեղծ գրուած ըլլալը ենթադրեցի և ֆարլայլին ալ այսպէս բացատրեցի։ Մինչեւ անգամ հարցուցի անոր. «ինչպէ՞ս չհակացար Իզապէլի և այդ հրէչի միջեւ այս տեսակ կապ մը կայ»։ Ան պատասխանեց թէ՝ քեզի այնքան շատ վստահութիւն ունի որ կրնայ առանձինն ղրկել աչխարհի միւս եզերքը։

Իզապէլ ձեռքերը սրտին վրայ գնելով սկսաւ տանջուիլ։

— Այդ մարդուն ձեր տունը մնացած օրերը ֆարլայլ չափազանց շատ զբաղուած է եղեր։ Իր սովորական գործերէն զատ, այդ շրջանին մէջ գտնուող ընտանիքի մը յատուկ գաղանի գործ մը ունի եղեր, այդ ընտանիքը իր ազգականը ու հին բարեկամը ըլլալուն համար, ինքն ալ շատ մտածման և սրտնեղութեան մէջ է եղեր, ամէն ժամանակ, գիշեր կամ ցերեկ, անոնց հետ տեսնուելու ստիպման տակ գտնուած է։ Նոյնիսկ այդ աղիտաբեր գիշեր, հրաւէրի մը միասին չկարենալով մասնակցիլ, դաղտնօրէն իր գրասենեակին մէջ երկու հոգիի հետ տեսնուած է մինչեւ ուշ ատեն։

— Այդ ընտանիքի անունը յիշե՞ց։

— Այո, բայց միտքս չմնաց Պէր... կ'ըսէր կարծեմ, չեմ յիշեր ճիշդը։

ԿՈՐԿՈՒԼՈՎԻ ԲԵԿՈՒՄԻ ՊԱՀԱՆՋԸ ՄԵՐԺՈՒԱԾ

Փարիզ.— Վճռաբեկ Ատեանը մերժեց Կորկուլովի վերաքննութեան պահանջը։

Պատճառը կոդիճ այն փաստը եր Կորկուլովի ոճիրը հաղարակաց է եւ եր 1840ի սահմանադրութիւնը կը ջնջէ մահապատիժը, մերժուեցաւ։ Տեղեկաբեր յայտարարեց թէ երբ հանրապետութեան առաջին հաղարացին սպանութիւնը հաղարական ոճիր է, ուրեմն հաղարական պէտ է հանմարտուին նաեւ բալաճները, հրդեհները, հանդումներն ու յիսնակարանները։ Ձօդելով հաղարական ոճիրներ, բնդդծեց թէ օրհնդրութիւնը հանրապետութեան նախագահին դէմ գործուած յարձակումը հրեական ոճիր կը նկատէ, ինչպէս որ նախագահ Գարնոյի սպանիչը՝ Գազերիոյ մահապարտին եր բարկուեցաւ։

Եզրափակելով, տեղեկաբեր ըսաւ թէ Կորկուլովի ոճիրը հաղարական կրնայ նկատուիլ իր դրդապատճառներով, բայց Ատեանը պէտ չունի նկատի ունենալու ասիկա։

ԱՆԳԼԵՒՍԱՓԷԹԱԿԱՆ ՀԱՄԱՁԱՅՆՈՒԹԻՒՆԸ

Օթավա.— Ֆանատացի բարձր անձնաւորութիւն մը յայտարարեց թէ 1930ին ստորագրուած անգլեւսոփէթ առեւտրական համաձայնութիւնը պիտի ջնջուի ամիսներ առաջ որ անգլեւհանատական համաձայնութիւնը ստորագրուի։

Յայտարարից նաեւ թէ բանաձեւ մը կազմուած է, որուն համաձայն «ռուսական տրմփինգ մը վարչական անմիջական միջոցներուն առարկայ պիտի կազմէ։ Բանաձեւը բնագրին մէջ չի յիշեր Ռուսիոյ անունը, բայց կը կարծուի թէ այն երկիրներուն կ'ակնարկէ, որոնց հաս չեն կազմեր կայսրութեան։

ՊԱՆԴՈՒԿ Ա.ՀԱ.ՄՈՆ ՊԻՈՒԻԱՍ

ՀԻՒՍԻՍԱՅԻՆ ՍԻՒՐԻՈՅ ԼԻՒԱԳՈՑՆ ԱՄՍՈՒԱՆՐՑՆԵՐԷՆ
ԶԷՊԷԼ ՄՈՒՍԱՑԻ **ՊԻՈՒԻԱՍ** ԳԻՒՂԸՆ ՄԷՋ

Նորակառոյց եւ գեղեցիկ շէնք. առդիական կերպով կահաւորուած սենեակներ. ընդարձակ սրահ, քաղնիք, եւրոպական եւ արեւելեան կերակուրներ

ՁԱՓԱԼԻՒՐ ԳԻՆ

ԲԱՑ Է 1932 ՅՈՒԼԻՍ 1ԷՆ ՍԿՍԵԱԼ

Իր աննման տեսարաններով, տաք ջրերով ե առողջարար կլիմայով ձանձր ՊԻՈՒԱՍ գիւղը այս տարի օժտուած է պիւզպնացութեան համար անհրաժեշտ եղող բոլոր յարմարութիւններով։

Ճամբաները նորոգուած են, գիւղին մէջ հաստատուած է թրթուասրակին ամենօրեայ ապատարկութիւն իշխպէս նաեւ քլիֆոն և հեռագիր։

Պիլիարտ ունենալ նաեւ իր առանձին կարգ պանդոկը, ուր այցելուները պիտի գտնեն Միւրիոյ և Լիբանանի յատկագոյն ամառանոցներուն յատուկ բոլոր յարմարութիւնները ու հանգստութիւնները։

ՏԷՐ և ՏՆՕՐԷՆ ԱՀԱՐՈՆ ՊԻՈՒԶԻԼԵԱՆ

Տ.Քթ.Բ. ԳՈՒԼԱԳԵԱՆ

ՄԱՆԱՆԱԳԷՏ՝ ՆԵՐՔԻՆ, ՄՈՐԹԱՑԻՆ ԵՒ ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

ՎԿԱՅԵԼ ՓԱՐԻԶԻ ՀԻՆԻԱԴԱՆՈՑՆԵՐԷՆ

Կր դարմանէ գիտական ամենավերջին մեթոտներով, քոճերու, սեամոխի, ապիճներու յետդի ամէն տեսակ հիւանդութիւններ։ Հին եւ նոր ֆիզիոթերափիա իր բոլոր բաղդատելութիւններով, ինչպէս նաեւ Ֆրանկախ եւ մորթային հիւանդութիւններ։

Առաջ, արմատական եւ բարեխիղճ դարմանում։

Հիւանդ կ'ընդունի ամէն օր, բացի կիրակի, իր նախկին դարմանատան մէջ. ժամը 8—12 եւ 2—6ու մասնաւոր ժամադրութեամբ։

Երեքշաբթի օրերը, ժամը 2—5 վկայ ՆՂՓԱՏՆԵՐՈՒ ՁՐԻ

Ժամ Հասցէ փողոց՝ թիւ 8

ՏՕՔԹ. ԳԷՈՐԳ ԿԷՐԿԷՐԵԱՆ

Վկայեալ Lauréat Եսիկի Interne եւ այժմ վնասից յշխ Ֆրանսական հիւանդանոցի ԱՁՔԻ, ՋՔԻ, ԿՈՂՈՐԴԻ, ԱՂԱՆՁԻ և ԳԼԽՈՒ հիւանդութիւններու բաժնին։

Հիւանդ կ'ընդունի կէսօրէ վերջ ժամը 2—6

իր գիշերին մէջ rue de Damas, No. 15

Հիւանդներ ուղղակի հիւանդանոց կ'ընդունուին իր կողմէ տրուած մուտքի բարօրով։

Աղքատ հիւանդներու ձրի դարմանում, ամէն օր կէսօրէ առաջ ժամը 10—12. հիւանդանոցի դարմանատան մէջ։

ՀՐԱՇԱԳԻՐԾ ՄԱՐԴԸ

ԷԼ ՀՍԱՀ ՍՈՒՀՍԱԵՏ ՊԷՅ ԷԼ ՓԷԼԷՔԻ

Փութացէք տեսնելու անոր կարծիքը ձեր բոլոր փափաքներուն համար։ Ան կը հանգստացնէ բոլոր չուտած և ահնչուած մարքերը և կը վերադարձնէ անոնց փափաքանքը։ Կ'իյնէ բոլոր ոգիներուն. հիպնոթիզով կը կարդայ ժարդուն մտածումները. ձեռքի գծերէն կը կարդայ ժարդուն անցած. հերկայ և ապագայ կեանքը. կրնայ հաշկնայ ամուսնութեան, ճամբորդութեան, սիրոյ, առեւտուրի, քննութեանց նայն բոլոր գաղտնիքները։ Այս բոլորը կը ցուցնէ մարդուն, կարծես թէ գրուած էլլան

Թուղթի մը վրայ։ Կ'ոչնչացնէ ու ամուսնոյն ոչնչութիւնները ու տարակարծութիւնները կը լուծէ Աստուծոյ Սուրբ անուններովը եւ Ասէրիկեան եւ Ե՛ոպական դիանա կաններու փորձառութիւնները օգտագործելով։

Տխուր եզոդներուն ուրախութիւն և հանդիստ կը պատճառէ. ջլային և մտային հիւանդութիւնները կը դարմանէ։ Այս բոլորը մեծ յաջողութեամբ կը կատարէ։ Փոյթը ամենամեծ փառքն է. անգամ մը այցելել բաւական պիտի էլլայ։

ՀԱՍՑԷ.— Պէյրութ, Հանկէ Ղասի փողոցի առեւտուրը, Ֆրանսական հիւանդանոցին մօտ, թիւ 9 լեակարան։

ԵԶԴԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

Ա.— Անունդ որ կուգան, լրջոց մէջդ պէտք է գրեն թուղթի մը վրայ և պէտք է պահեն.

Բ.— 1000 ուկի կուտայ ան, եթէ չի կարենայ ճշդութիւնը գիտնալ ենթակայի միտքը.

Գ.— Դուրսէն գրուած գրութիւններուն չթացք և յուժում չի տար, եթէ նեղփակուած չըլլայ 200 ս. գ. ե յշուած չըլլայ ենթակայի անուններ. տարիքը և հօր և մօր անուններ։

ԳԱԲՐԻԷԼ Թ. ԹԷՐԶԵԱՆ

(ԵԼԵՔՏՐԱԿԱՆ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ)

Հիմնուած 1921 ին Պոլիս-Բերա

Խիստ դիւրամատչելի պայմաններով կր կատարենք ամեն կարգի ելեքտրական լոյսի գեղադրումներ (Intsallation), ինչպէս նաեւ մօթոր եւ ջեներատորներ։

Վաճառատունս կ'ապահովենք նաեւ բոլոր ելեքտրագործիքներու ճոռոգութիւններ։ Մասնաւոր պատասխանատուութիւն բնակարաններու ելեքտրա-ճոռոգմանց։ Վաճառատուն Philips եւ Lux ելեքտր. լամբերու եւ ամեն տեսակ ելեքտրական պիտոյքներու։

Վճարման դիւրութիւններ.

Հասցէ — Վ. Ռիզոէլեանի գրասենեակը Պուրճ. B. P. 491

ԱՋԴԱԿԻ ԼԻՒՐՔՈՒ

ՏՊԱԳՐԱԿԱՆ ԱՄԷՆ ԿԱՐԳԻ ԳՈՐԾԵՐՈՒՆ ՀԱՄԱՐ
Գիմեցէք «ԱԶԴԱԿ»ի Տպարանը՝ գիրք, պրոշիւր, հրաւիրական հրատարակներ, պաստառակ, ճամբարի բոլոր եւ առեւտրական գեղարուեստական գործեր եւ տոմսեր։
ԱՐԱՔ, ՄԱՔՈՒՐ, ԳԵՂԵՑԻԿ ԵՒ ԱԺԱՆ.
ՀՈՒՆ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԹԻՒՆ

STANDARD

Անհամեմատ և ամենագեղեցիկ կոշիկները կը պատրաստէ

ՍՊԱՆՈՒԹԻՒՆ

ՀՆԳՐԱՆՏՏՆԳԷՔ՝ ՆԱՀԱՄ ՆԳՐՏՐՆՆՈՒԹ ՎԱՀՍՈՍՏՐԻՆԸ

Տոկուն շինուած՝ վայելուչ տեսք հնչուն եւ ընտիր գնով

Անոնք տասկանիշ-ներ՝

ՈՐՈՆՅՄԱՄԲ ԿԸ ՁԱՏՈՒՐԱՇՈՒԻՆ

ԱՓՕԼԼՕ ՓՕՆՕՆԵՐԸ

Հրապարակի վրայ գրանէ ոչ բոլոր մարքաներ. րու հետ կը մրցին Աբօլլօ փօնօներըն։ Մանաւանդ վերջին նոր մօտէլները, որոնք հասած են արդէն, անգերազանցելի են իրենց տոկունութեամբ, վայելչութեամբ և ժամչելի գիներով։

APOLLO GRAMOPHONE Co. Ltd
(of London)

ԱՓՕԼԼՕ՝ ՓՕՆՕՆԵՐՈՒ ԹԱԳԱՒՈՐԸ ԼԼԼ

Կատարեալ համոզում գոյացնելու համար անգամ մը այցելեցէք՝
MAISON APOLLO, Rue de la Poste, BEYROUTH
Փոստագիր եւ հեռաձայն՝ ամէն ձեւի, անվիճելի ոսկի եւ առաւելութիւններ գիւտամատչելի գին, վճարումի դիւրութիւն։
Ընդհ. ներկայացուցիչ՝ Սիւրիոյ, Պալեստինի, Անդրյորդանանի, Միջագետքի եւ կիպրոսի.— ԴՈՒՐԳԻԷՆ ՍԻՆԱՆԵԱՆ

KOURKEN SINANIAN, Boite Postale 642, BEYROUTH (Syrie)

ՕՐԵՆՔ ԴՈՒՆ ՔԱՋԻ ԵՒ ԱՍՏՂԸ ՔՈՒՕՆ ՊԻՏԻ ՕԳՆԷ

ԸՆՏԱՆԻՔԻ ԱՍՏՂԸ

(L'ETOILE du FOYER)

Առեւտրական և երկրագործական ժողովրդային ընկերութիւն
Անանուն ընկերութիւն.— դրամագլուխ՝ 3,000,000 ֆրանք.
որ կրնայ 3.000,000,000 ֆրանքի բարձրացնել վարչական խորհուրդի պարզ որոշումով։
Գերազանցութիւն.— 137 Boulevard Sebastopol - Paris
ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԴՈՒՐՍԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ Արեւելեան պետութեանց
Սալոյ Օթելի՝ Տեճ, Պուրճ, Պէյրութ

ԵԼԵԿՏՐԱԿԱՆ ՃԻՒՂ

Ապահով պարտեզագործութիւնի

ՕԺԻՏ

Երաշխաւորեալ տոկոս 6%։ Ակնկ զատ մասնակցութիւն ընկերութեան չահերուն։

ԿԱԼՈՒԱԾԱԿԱՆ ՃԻՒՂ

ՎԱՐԿԵՐՈՒ ԲԱՑՈՒՄ

Կալուածի վրայ՝ փոխատուութիւնք՝

Վճարելի 10—15—20 տարիէն։ Որոշուած պայմաններուն առաջ ուզողը կրնա՞ վճարել։

ԸՆՏԱՆԻՔԻՆ ԱՍՏՂԸ ընկերութիւնը ներկայիս 75,000ի աւելի անդամ ունի։
Մինչեւ 1 Ապրիլ 1931 Ընտանիքին Աստղը 135 միլիոն փոխ տուած է, գրաւով 50 միլիոնէ աւելի արժէք ունեցող անշարժ կալուածներու վրայ։
Ամեն բոլքակցութիւնը ուղղել՝ B, P. 821, Beyrouth

— Հէ՛ր...

— Այո, այո, Հէր էր, մինչեւ անդամ ատոր համար չարհանալով հասկնալով խօսակցութիւնին վրչ երթալ ուզած է, բայց կարեւոր պատճառով մը Միսիս Հէրի տունը մնալու ստիպուած.

— Կարեւոր պատճա՞ռ... պարտէզի մէջ օրիորդ Պարպարա Հէրի հետ լուսնի լոյսին տակ կը պտտէր, կառքի մէջ անցնելու ատեն աչքերուն տեսայ, ըսաւ Իզապէլ խնդալով.

— Եւ նախանձեցար չէ՞... ըսաւ Լօրտը ծաղրական չեչտով մը, գիս մտիկ ըրէ Իզապէլ, դուն զանոնք իրարու հետ զուարճանալով կը պտտին կարծեր ես, հիմակուան խօսուածքդ որոշապէս ցոյց կուտայ այս պարագան, (ցած ձայնով մը) անոնք հոն պահակութիւն կ'ընէին, տան մէջ 7 տարիէ ի վեր իր մայրը չտեսած և ամէն վայրկեան կախաղանի վտանգին ենթակայ զաւակ մը կար որ մօրը հետ կը տեսնուէր ասոնք ալ հոն կ'սպասէին որ հայրը գալով չտեսնէ զայն, որովհետեւ եթէ հայրը տեսնէր անմիջապէս պիտի յանձնէր կառավարութեան։ Բարեբայլ այս բոլորը գալոնօրէն խօսեցաւ ինծի.

Իզապէլ փունէ արխնգողի մը պէս նայիլով ըսաւ.

— Բայց մլչտ Պարպարա Հէրի հետ էր.

— Միշտ այս խնդրի համար կը տեսնուէր, մայրը եէր կրնար գալ և հօրը կարիքի չէր խօսիլ, դուն ալ միաքդ գնելով այս պարագան տես ինչ արգիւնքներ առաջացուցիր։ Ես քեզ աւելի լուրջ և խելացաս մկնիկ կը կարծէի։ Եթէ նոյնիսկ քու կարծածդ պէս ըլլար, դեռ անոնք բաւական չէին քեզ այս խայտառակութեանց մղելու։ Դուն անպայման այդ անամօթ մարդու սուտերուն և խաբէութեանց զոհ գացիր։ (Իզապէլ հեկեկալով սկսաւ լալ)։ Ֆարեբայլ քիչ հասատարիմ էր և անկեղծ,

այնպէս որ մէջ չատ քիչ կիներ կրցած են քու բախտիդ արժանանալ, ան ի քեզ լաւ և մաքուր մարդ մըն է, Անգլիան հպարտ է նման քաղաքացի մը ունենալուն համար։ Որքան լաւ ճանչնամ զայն, այնքան աւելի կը հիանամ անոր բնաւորութեան և մարդասիրութեան վրայ։ Դիտե՞ս ինչ կերպով չարժեցաւ միսսուց հասատյման դատին առթիւ.

Իզապէլ գլուխը չարժեց.

— Ինքը գոտ բանալ չուզեց, բայց գատարանը ինքը ձեռք առնելով գործը էվվիսըրը ծանր նիւթական պատիժի մը դատապարտեց, բայց դրամին առանց ձեռք դպցնելու հիասթափանոց զրկեց.

— Սմա՛ն, այս խնդիրը փակեցէք, սիրել գործեցի, գէչ ըրի և իմ գործերուս պատիժը յատկանշականօրէն պիտի կրեմ, աւելի բան չեմ ըսեր.

— Ապագային ո՞ր բնակիլ կր մտածէք.

— Չեմ դիտեր... եթէ քիչ մը ուժեղանամ, պիտի երթամ այս տեղը.

— Լաւ կ'ընես, այս ժողովուրդի աչքին առջեւ չես կրնար ապրիլ, քեզ անոր հետ տեսան, չէ՞.

— Չես իր արիւնը կը կարծեն, մինչեւ անդամ ըսպասուհիները աչքէս կը կարծեն.

— Բանի՞ ծառայող ունիս.

— Երկու հատ, ես զօրաւոր չեմ, գործ մը չեմ կըրնար տեսնել, պզտիկը քալել սկսածին պէս մկրը պիտի խժդժէ.

Լօրտ Սէվըրն բոլորովին չուարեցաւ, յուզմամբ, զարմացումով և բարկութեամբ լեցուն ձայնով մը ըսաւ.

— Ի՞նչ ըսիր Իզապէլ, պզտի՞կ... պզտի՞կ ալ ունիս...

Իզապէլ ձեռքերը երեսը տանելով սկսաւ հեկեկալ.

Լօրտ Սէվըրն ոտքի եղնելով և սենեակին մէջ պըո-

AZTAG
JOURNAL QUOTIDIEN ARMÉN
B. P. 587
BEYROUTH, Liban

Directeur-Propriétaire
HAIG BALIAN

ԲԱԺԱՆԳԻՆ
ՍՈՒՐԻԱ. տար. 550, ՎԵՑԱՄՍԵԱՑ 300 Ս. Դ.
ԱՐՏԱՍԱՀՄ. տոլ. 7, ՎԵՑԱՄՍԵԱՑ 4 տոլար

ԱԶԴԱԿ

ՕՐԱԹԵՐԹ
ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԳԻՏԱԿԱՆ

ازتاك
جريدة سياسية ادبية اقتصادية حرة

ՇԱԲԱԹ ՕԳՈՍՏՈՍ 27 1932
ԶԵՐՈՔ ԶՈՏԸ 2.50 Ս. Դ.

Զ. ՏԱՐԻ | Ամէն առաւօտ պէտք է բնել բերբիս ծնօրէնին հասցէին | Տնօրէն — Խմբագիր՝ ՀԱՅԿ ՊԱԼԵԱՆ | Չհրատարակուած ձեռագիրները չեն վերադարձուիր | ԹԻՒ 130 (707)

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

ԹԱՐԳՄԱՆԱԿԱՆ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ

Ջաղացքն է կործանած, ջախջա՞խը կը փնտռենք։ Մեր բոլոր հոգերը վերջացան, կարգը գրականութեա՞ն եկաւ, այն ալ թարգմանակա՞ն գրականութեան։ Անխուսափելի են այս հարցումները ոմանց մօտ։ Ի հարկէ այդ «ոմանք»ը երբեք նկատի չեն առած այն հոգիները, որոնց սրտին մէջ բնութիւնը իր ստեղծագործող կայծն է կաթեցուցած։ Բայց մենք խմբագրական սիւնակներու մէջ է որ կը գրենք, ու մեր խօսքը ուղղուած պիտի ըլլայ բոլորին։ Որքան լայն ըլլան գեղեցկութեան և ըմբռնումի սահմանները՝ այնքան լաւ մեզ համար, որքան աւելի հոգիներ վառուին արուեստի կրակով՝ այնքան աւելի շահաւոր մեր մտաւորական կեանքն ու գործը։ Որքան խոր մեր զանգուածներու գիտակցութեան մէջ՝ գրականութեան արժէքը՝ իբր ազգային պահպանման հզօր ուժի, այնքան և ապահով մեր ազգապահպանման բուռն ճիգերը։ Գրիչը զէնք չէ՛, գիտենք, գրիչը սակայն երբ անթրոյ է ցեղային սրտի հնոցը խառնելու համար՝ Վարուժանի բացատրութեամբ՝ կը դառնայ աւելի ահաւոր զէնք մը՝ քան բոլոր այն մահու գործիքները որո՛նք հնարած է մարդկային գիտութիւնը։

Այս ըմբռնումը երբ դառնայ ընդհանրական, ոչ միայն վերջ կը գտնեն տարտամ հարցումները այլ և նոր ու ուժեղ թափ կ՚ստանայ մեր մտաւորական կեանքը։

Գրականութիւնը երբ կը կորսնցնէ իր ազգային հունը, ոչ մէկ ազդակ չէ, այդ ըմբռնելի է մեր պ այմաններուն մէջ. սակայն բոլոր երևոյթներու նման գրականութիւնը ևս մշտանորոգ աւիշ կ՚ուզէ թարմանալու համար։ Պատուաստը անհրաժեշտութիւն մըն է արուեստի բոյսերուն, որոնք սահման չեն ճանչնար իրենց բոյրը հասցնելու չորս ծագերուն։

Ժողովուրդներու հաղորդակցութեան միակ լուսաւոր ուղին գրականութիւնն է, որու միջոցաւ անոնք կը թափանցեն իրարու հոգեկան աշխարհին։ Որքան ճոխ է ժողովրդի մը մօտ թարգմանական գրականութիւնը, այնքան բազմակողմանի է անոր հմտութիւնը և այնքան նրբացած անոր արուեստը։ Եւ որքան բարեխիղճ եղած են թարգմանիչները օտար գործերու ընտրութեան մէջ, այնքան շահած և ճոխացած է սեփական, ազգային գրականութիւնը։

Դժբաղդաբար մեր մէջ շահագիտութիւնն է կազմած ընդհանրապէս առանձքը թարգմանական գործերու։ Ու այս պատճառ է դարձած ոչ միայն անարժէք գործերու ընտրութեան, այլ և հայ լեզուի խաչելութեան։ Թարգմանած են ինչ որ կարող է շոյել ամբոխին հետաքրքրութիւնը, ու թարգմանած են մարդիկ՝ յաճախ անտեղեակ հիմնովին օտար կամ իրենց մայրենի լեզուին։ Ասպարէզ մը նկատուած է թարգմանութեան գործը՝ ուր կարելի է մուտք գործել առանց արուեստագէտի նուրբ ճաշակ ունենալու, և ոչ ալ լեզուական հմտութիւն։ Բացառութիւններ կան ի հարկէ այս կէտին մէջ, որոնք ունեցած են և ճաշակ և բարեխղճութիւն, բայց ասոնց գործերն ալ այնքան քիչ կը կշռեն քանակով՝ որ կը կորսուին ընդհանուր թոհ ու բոհին մէջ։

Այսօր ո՞ր հեղինակին մասին հայ ընթերցողը կարող է լիակատար տեղեկութիւններ տալ ձեզ։ Անուններ շատ կան մեր շրթներուն, և սակայն այդ անուններու հռչակը չէ արդարացած մեր մտքերուն մէջ: Երկու ոտանաւոր Հիւկօէն, երեք հնչեակ Սիւլլի Բրիւտոմէն, Պոտլէրի կամ Պայրընի անունները միայն, ահա այս են սահմանները հայ ընթերցողին, որովհետև հայ թարգմանիչը մեծ մասամբ փողոցի վէպն է որ թարգմանած է մեր հրապարակին հրամցնելու համար։ Դիւրին և շահաբեր աշխատանք մը, որը սակայն ոչ մէկ օգուտ չի բերէր մտքերու պաշարին, չյիշած դեռ անոնց բերած չարիքը հայ գեղեցիկ լեզուի անդաստանէն ներս։

Այս չարիքի գլխաւոր արմատը կ՚առաջանայ կրկին մեր անկազմակերպ վիճակէն։ Պատահականութեան են ձգուած յաճախ մեր կեանքի վրայ վճռական ազդեցութիւն ունեցող ազդակներ։ Անհատներու դատողութեան է յանձնուած, կամ անոնց գրպանի հաշիւներուն՝ մեր հոգիներու դաստիարակութեան գործը։ Չկան մեզ մօտ հրատարակչական ընկերութիւններ, որոնց գործերը վստահութիւն ներշնչէր, որոնց նպատակը դուրս գար նիւթականի սահմաններէն և կամ ենթարկուէր հաւաքական հասկացողութեան մը՝ հրատարակուելիք գործերու ընտրութեան մէջ։

Որոշ, ձևակերպուած, գաղափարական հիմերով հրատարակչական մը արդիւնաւոր գործ կարող է կատարել մեր կեանքին մէջ։ Նիւթական ապահովութիւնն ալ չ՚ուշանար, մանաւանդ թարգմանական գործերու համար, երբ գծուած ըլլայ յստակ ուղի մը, երբ որոշ, հետևողական աշխատանքով հրապարակ դրուին օտար հեղինակներ իրենց լաւագոյն գործերով, հիմական պաշարը ապահովելու համար ընթերցողին։ Այս պարագային միայն իրաւունք կ՚ունենանք ըսելու որ ունինք թարգմանական գրականութիւն։

ԿՈՐԿՈՒԼՕՖԻ ՓԱՍՏԱԲԱՆԸ ԿԸ ՓՈՐՁԷ ԻՐ ՎԵՐՋԻՆ ՃԻԳԸ

Փարիզ.— Կօրկուլօֆի փաստաբանը՝ հիմնուելով դատապարտեալին մտային վիճակին ծանր հանգամանք ստանալուն և երկու յիմարագէտ բժիշկներուն կողմէ գրուած նամակներուն վրայ, դատին վերստին տեսնուելուն (révision) համար խնդրագիր մը ներկայացուց դատական նախարարութեան։

Ի՛ՆՉՊԷՍ ՋԱՐԴԱՑԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ
ՄԵԼԳՈՆԵԱՆ ՀԱՍՏԱՏՈՒԹԵԱՆ ՄԷՋ

Ասոնց պատրաստած կերակուրը ճաշիկ է, ապուր մը և կամ չոր պլղուր փիլաւ: Աշակերտութիւնը ալ ձանձրացեր է փիլաւ ուտելէ։ Ճաշարանի կերակուրներուն երեք չորրորդը շատ անգամ կ՚երթայ խոհանոց։ Մէկ օր յուրջ գիտութիւն մը չէ բրած խոհարարապետին որ քանակով քիչ բայց որակով խնամուած կերակուր պատրաստէ ներքին ուսուցիչներուն մասնաւորաբար եւ աշակերտութեան համար ընդհանրապէս։ Խոհարարը վէպ, թերթ կարդալով և քնանալովկ՚անցնէ շատ անգամ իրժամանակը։ Ու տղաքը դժգոհ են նաեւ իրենց տրուած թանէն կամ ոսպապուրէն, աղոց վրայ գէշ ազդած է նաև ուսուցիչներուն միջեւ եղած քէնը, ատելութիւնը, անմիաբանութիւնը։ Ու անոնք իրենց դժգոհութեան բուն պատճառը վերագրած են տնօրէնին նաև ընդհ. հսկիչ Արուսեանին։ Սաներն ու սանուհիները մանաւանդ այս տարի ցաւով տեսան որ տնօրէնը ուսուցիչներուն մեծ մասին հետ գէշ կ՚եթար, չարաչար կը վարուէր անոնց հետ, իրեն ամենամօտիկ բարեկամներն էին Օշականը, Արուսեանը և Մարի Գանիէլեանը որովհետեւ ասոնցմէ առաջինը իրմէ վերջ ամենաբարձր ամսականը կ՚ստանայ, մինչեւ կէս օր գալ կ՚ըսէ, շաբաթ օրերը ազատ է, հասատութեան ինքնաշարժէն լայնօրէն կ՚օգտուի, տղան ձրի ուսում կ՚առնէ դպրոցէն, ըլլալով այցելու ուսուցիչ իր մասնաւոր գրասենեակը ունի բացառաբար հաստատութեան մէջ, կ՚օգտուի դպրոցի կօշիկի կաշիէն, ճաշէն, ձիթապտուղէն, նախաճաշէն եւլն. երկրորդ սիրած է կ՚ըսն որովհետեւ իր մարդն է, իր լրտեսը, երրորդը իր մօրը հետ հաստատութեան մէջ կը բնակի, ձրի բնակարան, սնունդ ստանալով 7 ոսկի ամսականի մը հետ։ Ու տղաքը դժգոհ են նաեւ կարգ մը ուսուցիչներու ան կարողութենէն անոնց ոչ խղճամիտ աշխատանքներէն, անոնք ըսած են միշտ որ իրենց ստացած ուսումը ոչ նախնական է ոչ բարձրագոյն, լեզուներու մէջ խիստ տկար են, ամէն տարի ուսուցիչ կը փոխուի. ցարդ 45է աւելի ուսուցիչ փոխուած են. իրենց ստացած և գրկած նամակները Համիտեան գրաքննութենէ մը կ՚անցնին։ Տղաքը դիւել կուսային նաև որ բարձրագոյն եօթերորդ և ութերորդ կարգերը կէսօրէն յետոյ ազատ են ձգուած. ոչ մէկ դաս կ՚առնեն իբր թէ արհեստանոցի համար է եղած այդ կարգադրութիւնը, բայց իրականութեան մէջ ոչ արհեստանոց կայ ոչ արհեստ, անոնք դժգոհ են եղած նաև իրենց նիշերու, վարքի անճիշդ, սխալ գնահատումներէն։ Երկու տարի առաջ բացուած Կիրակոսեանը տաղձագործութեան և մեքենագործութեան երկու արհեստանոցներ, ամբողջ տարիներ եօթերորդ ութերորդ տղաքը գացին եկան հոն առանց բան մը սորվելու որովհետև հսկողութիւն չկար արհեստանոցներուն վրայ, որովհետեւ երկու վարպետները կամ իրենց արհեստէն չէին հասկնար և կամ ծոյլ են եղած, չեն աշխատած բան մը սորվեցնելու աղոց խղճմտօրէն:Ու այդ արհեստանոցներու վարպետները իրենց առած ամսականներով օթօներու տէր են եղած հիմա։ Կիրակոսեան խորամանկ տնօրէնը Բարեգործականի տէրը շլացընելու համար տղոցմէ 12 հոգիի կապոյտ հագցնել տուած, լուսանկարնին քաշած և «Միութիւն» պաշտօնաթերթին մէջ տպել է տուած. մինչդեռ իրականութեան մէջ արհեստաւոր անուան արժանի և ոչ մէկը կը գտնուէր։ Տղաքը դժգոհ էին ու վնասեւ իրենց կոչ՚է եղած որեւէ խնդրանք եւ դիմում միշտ կոյտ կերպով մերժուած է հանդիսացած։ Աշակերտութեան վրայ խորապէս ազդեց նաև (անոնք սկսան լրջօրէն մտածել) երբ իմացան որ Մելքոնեան կրթական հաստատութիւնը մօտ 530 անգլիական ոսկի է վճարեր պ. Վահրամ Մարկոսեանին։ Այս վերջինը հաստատութեան մեքենավարն էր, ունէր հինգ տարուայ պայմանագիր. դեռ պայմանաժամը չլրացած Կիրակոսեան զայն դուրս հանեց դպրոցէն։ Պ. Վահրամ դատ բացաւ և շահեցաւ։ Պ. տնօրէնը կեանքին մէջ 530 ոսկի չահա՞ծ էր արդեօք։ Անիկա անամօթօրէն դատը կորսուելէն անմիջապէս յետոյ եկաւ վարժարան և կարգ մը ուսուցիչներու (Կանաչեան, Հայլէեան, Արուսեան, Աճէմեան) ըրաւ հետեւեալ յայտարարութիւնը. «Հոգս անգամ չէ, ես այդ 530 ոսկիին տեղը հանած եմ արդէն » Ու անիկա հանած է...խեղճ ծառաներու, աշխատաւորներու եւ կարգ մը ուսուցիչներու արդէն ճղճիմ ամսականները զեղչելով։

Ու աշակերտութիւնը գիտեր նաև նախորդ շրջանաւարտ սաներու ունեցած խոր դժգոհութիւնները դպրոցէն, տնօրէնէն։ Գիտեր թէ ինչպէս անցեալ տարի Հայաստան մեկնելէ առաջ տասներեակ մը սաներ կարգ մը համեստ խնդրանքներու համար մերժուած էին կոշտօրէն թէ այս վերջինները ալ համբերութիւննին հատած ուզեր էին փառաւոր դաս մը տալ իրենց կայիս անբարեացակամ տնօրէնին: Բայց նորէն հերթապահ ուսուցիչներն էին եղած որ ցաւալի դէպքի մը առաջն էին առած։ Թող գրեն այս մասին մանրամասնօրէն Հայաստանէն, Վահէն Մնաիկեան, Սերոբ Մարկոսեան և իրենց ընկերները։

Սաներու եւ սանուհիներու վրայ արճիճի ծանրութեամբ իջաւ և նստաւ նաեւ հետեւեալ դէպքը։ Լաւ լսեցէք։ Տնօրէն Գրիգոր Կիրակոսեան իր մօտը կը կանչէ մէկ երկու ամիս առաջ հանդերձապահ Օր. Արփենազ Քրմոեանը եւ կ՚ուզէ զայն ճամբու դնել։ Աղջիկը կ՚առարկէ թէ «ի՞նչ է իր դպրոցէն վռնտուելուն պատճառը, ես աշխատանքիս մէջ երբեք չեմ թերացած կ՚ըսէ, ես եկած եմ անապատներէն և մեծ աքսորըն եմ տեսած, 6—7 տարիէ ի վեր հոս եմ։ Եղբայր մը ունէի հաստատութեան չարիք և ես սորվուած եմ ստացած մէկ երկու անգլիական ամսական ոսկիովս զայն կարգացնել ամերիկեան աքատեմիին մէջ։ Ո՛չ հայր ունիմ ոչ մայր, եթէ ինծի սանթիմ մըն ալ չվճարէք դործեալ ես պիտի ուզեմ մնալ հոս եւ ծառայել այս որբերուն եւ որբուհիներուն, ո՛չ, ես չեմ մեկնիր ասկէ, աշխատանքիս մէջ ոչ մէկ թերութիւն ցոյց չեմ տուած, այս մասին հաստատութեան բոլոր բնակիչները կրնան վկայ ըլլալ ինծի» Ու այս խօսքերուն վրայ է որ տնօրէն Կիրակոսեան ինքնիրմէ ելած կը պոռայ խեղճ աղջկան երեսին ու իր ձայնը կը հասնի մինչեւ դասարանները ու տղաքը պահ մը զարմացած սարսափահար կ՚ուզեն դուրս նետուիլ հասկընալու համար թէ որո՞ւ դէմ է որ կը պոռայ, կը կռուի իրենց պ. տնօրէնը։ Պ. Կիրակոսեան չբաւականալով անոր սաստելէ, անոր ծանր նախատական ածականներ ուղղելէ «դո՛ւրս, դո՛ւրս տեսչարանէն. դո՛ւրս կ՚ըսեմ քեզի», ու զայն հրմշտկելով, հրելով, ծեծելով, սանդուխներէն վար նետելով կը դրկէ աղջկանց բաժինը։ Ահա հոս է որ առաջ կու գայ աշակերտութեան բովանդակ պաշտօնէութեան եւ ծառաներուն մէջ խոր յուզումի եւ վրդովմունքի վայրկեանները։ 20րդ դարու այս սեմին ո՞ւր տեսնուած է որ տնօրէն մը ալ կրթական հաստատութեան մը մէջ, տնօրէն մը կին մը ծեծէ եւ անոր հայհոյէ։ Արդէն միակ այս կէտը բաւ է որ պ. Կիրակոսեան Գրիգորը դատի կանչուի։ Հաստատութեան մէջ պատահած բոլոր այս պատմութիւններուն վկայ են բոլոր ուսուցիչները, բայց անոնք լռած, ցաւած, և լռած են: Ուսուցչութիւնը կրնար ի հարկէ այս ամէն ցաւալի դժգոհութիւններուն, միջադէպերուն առաջքը առնել, բայց չէ ուզած կամ չէ կրցած. Ի՛նչպէս կրնային ուսուցիչները բարեբար դեր մը կատարել այս վերոյիշեալ խնդիրներուն մէջ երբ իրենք արդէն իրենց մէջ համերաշխ և սիրով չէին։ Անոնք ինչպէ՞ս կրնային ազդել իրենց տնօրէնին սանձարձակ, մենատէր բռնակալ իշխանութեանը վրայ երբ իրենք իսկ բաժնուած խմբակներու չէին խօսիր իրարու հետ մանաւանդ որ գիտէին թէ Օշականին նման մարդը Կիրակոսեանին հաւատարիմ նախարարապետն է եւ Արուսեանն ալ անոր գաղտնի ոստիկանապետը։

(3) (Շար.) ԱՐՍԷՆ ԱՃԷՄԵԱՆ

ԱՆՑԵԱԼԻՆ...

Մազերդ արձակ ձգած ուսիս կամարին,
Ու մատներուդ ջերմը խառնած արիւնիս՝
Կ՚անցնինք հեռո՛ւ կածաններէ մենաւոր.

Վարը ճամբան կը գալարուի, մո՛ւթ, մոլո՛ր...

Առուակի պէս ձայնդ կ՚երգէ կարկաչուն,
Ու կը խեղդուի անորոշը իմ հոգւոյն,
Կը հաւատա՛մ, քո՛յր, բառերուդ խարոյկին.

Կ՚երգէ ասիկ մը ծառերու կատարին...

*
* *

Կէս գիշեր է դեռ կը քալեմ լուսնին հետ,
Մայրիներու անտառին մէջ խնկաւէտ,
Համանուագ ձայներ կուգան հեռուէն,
Սրտատրոփ երազիս հետ կը քալեմ։

Այսպէս անամպ գիշեր մ՚ըն էր լռակեաց,
Նոյն ճամբայէն քեզ հետ անցանք թեւամած,
Դու հեռացա՛ր նոր սերերու կապանքով,
Ես կը քալե՛մ հին սէրերու կարօտով։

ԼՈՒԹԵՐ

MELANCOLIA

«Մի կենար բնաւ Նաթանաէլ...»
ԱՆՏՐԷ ԺԻՏ

Ինչո՛ւ կը մեկնիս։ Մի՛ պատճառ ըսեր ինծի,
Զի շատ կը վախնամ, կը տեսնե՛ս, որ չգիտնաս
Արժէքը, զոր կուտամ բաներուն խիստ չնչին։
Ես նախանձոտ եմ, կը համրեմ նոյնիսկ ժպիտդ
Երբ զուարթ ու հեշտին գողունի դուն կ՚երթաս։

Սակայն այսօր ինչ կը պատրուակես, ըսէ՛,
Հեռանալու համար շուտ։ Ինչո՛ւ կը մեկնիս,
Ես շատ դժբախտ եմ, ինչ կը թողուս դուն ինծի
Սփոփելու համար սիրտս։ Երբ դուն ալ չկաս,
Ես կը տենչամ միայն տառապիլ, տառապիլ։

Արդեօ՞ք գիտմամբ այսպէս կ՚ընես, բայց դուն չար չես,
Երբ ինծի կ՚այցելես, հետդ լոյս կը բերես
Իսկ երբ կ՚երթաս դանդաղ քայլերով երազկոտ,
Զգեստիդ ծալքին մէջ ես կը մնամ կառչած,
Լքուած, միայնակ և ընկճուած բեռի մը տակ։

Բերկրալի դուն ինծի կը ցուցնես քալուածքդ.
Կը տեսնեմ քեզ որպէս թագուհի տաղասաց
Եւ ինչպէս տօնա մը սանչի անոյշ երկրին
Կը դարձնես գլուխդ հուսկ հրաժեշտի մը համար,
Ես կը պահեմ միշտ այդ ժպիտն աչքերուս մէջ։

Թարգմանուած Ֆրանս. բնագրէն ՏԻԳՐԱՆ ԹՈՍՊԱԹ

ՄԵՐ ՓՈՔՐ ԹՇՆԱՄԻՆԵՐԸ

ԽԱՅԹՈՂ ՄԻՋԱՏՆԵՐ

Ջիասացիին (էշէկ արըսը) եւ պիծակի խայթուածքները

Դժբաղդաբար միայն մժեղները չեն որ մարդուս վրան կը յարձակին, այլ միջատներու հսկայ բանակ մը որոնցմէ միայն եթէ հոս յիշենք մեղուները, գաւեխները (էշէկ օրնէկի), ձիասացիները և այլն գրեթէ անոնցմէ շատ հասարակ դարձածները անուանած կ՚ըլլանք։

Խայթուածքները յաճախ մեծ հետեւանքներ չեն ստանար և իրենց ազդեցութիւնը շուտով կ՚անհետանայ, սակայն, նոյն այդ խայթուածքները, թէպէտեւ շուտով անհետացող, կրնան նեղութիւններ պատճառել ենթականերուն, որով հարկ է որ ամէն ոք ճանչնայ սոյն խայթուցքները, նախ չի մտահոգուելու, երկրորդ ի վիճակի ըլլալու նախազգուշական միջոցներ ձեռք առնել ինչպէս նաև դարմանելու համար։

Ամէն խայթուածքի առաջին ազդեցութիւնը կ՚ըլլայ այրուածքի մը ցաւը զգալ, պզտիկ ուռեցքի մը երեւումը, նման այն ուռեցքներուն որոնք յառաջ կուգան եղինջ մը (ըսըրղան օթու) հպելով։

Խայթուածքներու առեն միայն վտանգաւոր պարագան, մէկէ աւելի խայթուածքներու ենթակայ ըլլալն է։ Թերևս տեսած էք, տղաք, նոյն իսկ տաբիքոտ մարդիկ, որոնք ուզած են քանդել պիծակներու եւ կամ մեղուներու բոյները, և որոնք յարձակման ենթարկուելով հազարաւոր միջատներէ, իրենց ստացած անհամար խայթուածքները կրնան ենթականերու մահուան պատճառ դառնալ։ Սակայն ասոնք բոլորովին բացառիկ պարագաներ են ու յաճախադէպ չեն պատահիր։

Հասարակ խայթուցքին տրգելիչ դարմանումը, ինչպէս նաև մժեղներու համար, կը կայանայ միջատներէն հեռու մնալու, ըլլայ այդ մժեղարգելի մը միջոցաւ թէ — այս պարագան փոքրերու համար միայն — թմբրիի ջուրով (օխլամուր) և կամ ընկուզենիի տերևի ջուրով լուալ ձեռքերն ու երեսները, որոնց հոտը միջատները հեռի կը պահէ։

Պիծակին, մեղուին և Ջիասացիին խայթուածքները բաւական ցաւ կը պատճառեն, խայթուածքէն անմիջապէս վերջը կարմիր ուռեցք մը երևան կուգայ, մէջտեղը կապոյտ կէտ մը որը կը ցուցնէ թէ միջատը ուր խայթուցքը ձգած է։

Մժեղի խայթուածքին պէս պէտք չէ քերուիլ։ Օ դը քոլոնյի, ամոնիաքի կամ քացախի մէջ թրջուած լաթ մը լաւագոյն արգելիչներն են, դեղագործներու քով ալ միշտ կարելի է գտնել խայթուցքի դէմ օգտակար պատրաստութիւններ։

Միջատներու խայթոցը միշտ յարաբերութեան մէջ կը գտնուի իրենց թոյնի ապրակին հետ, և եթէ խայթուցքի մը պարագային խայթոցը մորթին մէջ մնացած է, ուրեմն կարելի է հետևցնել թէ թոյնի ապրակն ալ միասին կը գտնուի, որով վէրքը աւելի ուռեցնելու և աւելի վատ հետևանքներ ունենալու պատճառ չի դառնալու համար, պէտք է ուրեմն փոքրիկ ունելիով մը խայթոցը մորթէն դուրս հանել, ան-

ՈՂՋԱԽՈՍՈՒԹՅՈՒՆ

— Ասա՛, արդյոք օրհնե՞լ ունի ի այս իրիկուն

Մեր իրաւ դրացիներ պատերազմի ունք պարի գլուխ մեծ ձեռք բռնեն ի մուրհակ խրատու։

— Ասա՛ զի՞նչ է պատճառ, որ ցորեանդ ոչ ի ժամանակի ծաղկեցաւ եւ ոչ ի հասկանալ կարաց։

— Ես ի՞նչ գիտեմ, ես ոչ ինչ գիտեմ։ Ես ոչ ինչ գիտեմ, որ ես ոչ գիտեմ։ Ես ո

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ ՄԷՋ

Պէրլին.— Գ. Յօն Բաբէն ընդունեց Հիթլէրեաններուն զինուորներու սպայակոյտին պետ հարիւրապետ Պէօհմը որը իրեն յայտնեց այն հետեւանքները զորս կրնար առաջ բերել Պօյթէնի Արտասովոր դատարանին կողմէ հինգ նազիներու մահուան դատապարտութիւնը։

Կառավարութիւնը ազդու յայտարարութիւն մը հրատարակելով կը յայտնէ թէ «օրէնքն պիտի գործադրուի ամենուն վրայ»

Պէրլին.— Պօյթէնի դատին առթիւ Նազի կուսակցութեան կողմէ գերմանական կառավարութեան դէմ ուղղուած սաստիկ յարձակումներու հետեւանքով կառավարութիւնը հրատարակեց հետեւեալ յայտարարութիւնը զոր արաստպել ստիպուած են թերթերը մամլոյ օրէնքին տրամադրութեամբ։

«Գերմանական կառավարութեան առաջարկին վրայ, Նախագահը Գերմանիոյ հմայքը ծանր կերպով վտանգող քաղաքական ներքին պայքարներու ընթացքին գործուած բուռն արարքներու հետեւանօք պարտք զգաց որոշել ամենախիստ պատիժներու գործադրութիւնը քաղաքական տէրօրիզմին դէմ։

«Այն վայրկեանէն սկսեալ ուր ի զօրու պիտի բլլայ այս հրամանագիրը անիկա պիտի գործադրուի նաեւ իրաւունքը եւ օրէնքը բռնաբարողին դէմ, առանց նկատի առնելու կուսակցութիւնը կամ անձը։

«Ի պահանջել հարկին կառավարութիւնը իր տրամադրութեան տակ գտնուող բոլոր ոյժը ի գործ պիտի դնէ ապահովելու համար օրինական տրամադրութեանց անկողմնակալ գործադրութիւնը։

«Կառավարութիւնը Թոյլ չպիտի տայ որ կուսակցութիւն մը ըմբոստանայ իր որոշումներուն դէմ։

«Նոյնպէս, բրուսիական կառավարութիւնը քաղաքական ենթումներէ չըպիտի ազդուի այն քննութեան միջոցին որուն պիտի ծեռնարկէ որոշելու համար թէ պէ՞տք է որ ներումի իր իրաւունքը գործածէ Պօյթէնի դատարանի կողմէ արձակուած մահապատիժի վճիռներուն մասին»։

Բուռն արարքներ կը շարունակեն

Գօլոնիա.— Պօյթէնի մէջ հինգ նազիներու մահուան դատապարտուելէն քանի մը ժամ վերջ, խումբ մը համայնավարականներ փորձեցին իր անկողնին մէջ սպաննել նազի մը Տուիցպուրկ քաղաքին մէջ։ Անոնք ատրճանակի տասը հարուածներ արձակեցին անոր ննջասենեակին պատուհաններէն։ Գնդակները չդպան նազիին, բայց իր կինը վիրաւորուեցաւ։

Երեք համայնավարականներ ձերբակալուեցան։ Կ'ենթադրուի թէ նազին հին համայնավարական մըն է, այս պատճառաւ մահափորձը կը նկատուի իբրեւ վրէժխնդրութեան արարք մը։

ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ ԾՈՎՐԱԳՈՅՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ ՄԷՋ

Բէյ—Բինկ.— Վերջին լուրերը կը հաղորդեն թէ ճաքոնական բանակները մեծ յարձակողական մը սկսած են ձէհոլ նահանգին մէջ եւ թէ լուրջ կռիւներ տեղի ունեցած են արդէն։

Ճաքոնցիք մտադրութիւն ունին նոր ձէհոլ նահանգը կցել Մանչուրիոյ եւ նկատելով որ չինական զինուորները սակաւաթիւ են այս նահանգին մէջ, անկարելի չէ որ ճաքոնցիք կարողանան իրագործելու իրենց նպատակը։

Զօր. Շանկ—Սիւ—Լիանկ իբրեւ թէ իր բանակները համախմբած լինի Մեծ Պարիսպին ետեւի կողմը։

ՍՊԱՆԻՈՅ ԶԻՆՈՒՈՐԱԿԱՆ ԱՊՍՏԱՄԲՈՒԹԵՆԷՆ ՎԵՐՋ

Զօրավար Սան Ճուրճօ իր վրայ կ'առնէ ապստամբական վերջին շարժման ամբողջ պատասխանատուութիւնը

Մատրիտ.— Զօրավար Սան Ճուրճօ հարցաքննիչ դատաւորին յայտարարեց թէ ինքը պատրաստ է իր վրայ առնելու ներկրին շահին համար կատարուած զինուորական վերջին շարժման ամբողջ պատասխանատուութիւնը, աւելցնելով թէ ինքը առանձինն խմբագրած է Սպանիոյ ժողովուրդին ուղղուած եւ Սէվիլլայի մէջ հրատարակուած յայտարարութիւնը։

Քննելու պաշտօն ունեցող դատաւորներէն մէկը խնդրեց որ սոյն պաշտօնը վերցնեն իր վրայէն նկատելով որ իր աղջիկը նշանած է Զօր. Սան Ճուրճօյի որդւոյն հարիւրապետ Ճուսթօ Սան Ճուրճօյի որը կը գտնուի նաեւ ամբաստանեալներուն մէջ։

Պատերազմի հանաժողով մը

Լոնտոն.— Գ. Վ. Բաթէլ Բրայտընէն օգնաւով Ամստէրտամ մեկնեցաւ ներկայ գտնուելու համար պատերազմի դէմ գումարուող հանաժողովի մը որը հրաւիրուած է Գ.Գ. Հանրի Վարպիւսի, Ռոմէն Ռոլանի, Մաքսիմ Կորքիի, Ռիփ. Թըն Սինքլէյրի եւ ուրիշներու կողմէ։

Առեւտրական հաւասարակշռութիւն մը պիտի կնքուի Ֆրանսայի եւ Ամերիկայի մէջ

Բարիզ.— Ֆրանսական եւ ամերիկեան ներկայացուցիչներ գումարուեցան և քննեցին առևտր. նոր հաւասարակշռութեան մը բանակցութեանց հիմունքը։

ՈՍՏԻԿԱՆԱԿԱՆ ԲԱՐՁՐԱՍՏԻՃԱՆ ՊԱՇՏՕՆԵԱՅ ՄԸ ԿԸ ԽՈՒՍԱՓԻ ՍԱՀՄԱՓՈՐՁԷ ՄԸ ՀՆԴԿԱՍՏԱՆԻ ՄԷՋ

Տաքքա.— Ոստիկանական քննիչին օգնական Գ. Ս. Կրէսպի հրազէնի հարուածներէն վիրաւորուեցաւ բայց իր վէրքերը ծանր չեն։ Ոճրագործը ձերբակալուեցաւ և իր վրայ գտնուեցաւ ուժանակ մը և ատրճանակ մը։

Բրիտանացիներու մարդահամարը Միացեալ Նահանգներու մէջ

Նիւ Եօրք.— Մարդահամարէն երեւան կուգայ թէ Միացեալ Նահանգներու մէջ հաստատուած բրիտանական հպատակներու թիւն է 3,246,422 հոգի։

Անգլիական գաղութը բոլոր գաղութներէն ամենակարեորն է։

ՇԱՀԱԴԻՏՈՒԹԵԱՆ ԴԷՄ ՊԱՅՔԱՐԸ Խ. ՌՈՒՍԻՈՅ ՄԷՋ

Մոսկուա.— Թան գործակալութիւնը կը հաղորդէ թէ կառավարութիւնը վճռական միջոցներու դիմած է չահադէտներու դէմ։

Այնպէս որ չահադիտութեան արարքին մէջ գտնուած ըլլալուն մասին հաժոզում գոյացած անձինք պիտի բանտարկուին պաշտպանական դերիներուն յատուկ կեդրոնին մէջ հինգ տարիէն մինչեւ վեց տարի ժամանակամիջոցի համար, առանց դնդի. ներքին արժանանալու կարելիութեան։

Հրամանագիրը կը չեշտէ թէ հակառակ ձեռք առնուած միջոցներու չահադիտութեան դէպքերը բազմացած էին այս վերջին ժամանակներս, ժանաւանդ ընթացիկ տարուան ընթացքին։

ՀԻՆՏԷՆՊՈՒՐԿ ՇՆՈՐՀԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ ԿԸ ՅԱՅՏՆԷ ԻՄԱՄ ԵԱՀԵԱՅԻՆ

Սանաա.— Իմամ Եահեա հեռագիր մը ստացաւ Գերմանիոյ նախագահ Հինդենպուրկէն որով շնորհակալութիւն կը յայտնէ նա Սանաայի գերմանական արտասովոր պատուիրակին հանդէպ ցոյց արուած բարեկամական ընդունելութեան ինչպէս նաև Իմամի կողմէ Գերմանիոյ նախագահին իբր նուէր ղրկուած սուրճին համար։

Մաքուր արաբերէնով մը խմբագրուած և հեռագրով հաղորդուելու դիւրութեան համար լատիներէն տառերով գրուած այս հեռագիրը սքանչելի ապացոյցն է Իմամի վերջին ծայրայեղ օրուան 41000/ի և 1931 Յունուարի 18,000/ի վերջին։

ԱՐԱԲՆԵՐՈՒՄՕՏ ԳՏՆՈՒՈՂ ՀԱՅ ԲԵԿՈՐՆԵՐԸ

12 ՀՈԳԻ ԱԶԱՏԱԳՐՈՒԱԾ, ԴԵՌ ԲԱԶՄԱԹԻՒՆԵՐ ԿԸ ՄՆԱՆ ԱՆՈՆՑ ՄՕՏ

Անապատի մէջ ծիրող երաշտութեան հետեւանքով կարգ մը արաբ ազիրէթներ փոխադրուած էին Սիւրիոյ Արեւմտեան մասերը եւ ընդհանրապէս իրենց վրաճները դրած Ամրգր ջրառատ դաշտեր։ Գրերգ Խան խայտբ որ կը գտնուի Ամրգի դաշտին կից եւ ուր սեռւարաթիւ հայեր կը բնակին, յանախ օփման մէջ կըլլայ վրաճաբնակներու հետ։ Հայեր կը հետաքրքրուին եւ կը ճանչնան որ բազմաթիւ հայեր կը գտնուին այդ ազիրէթներու մօտ, որոնցմէ 12ը ազատագրուելով կը յանձնուին իրենց ազգականներուն կամ հայրենակիցներուն։ Ազատագրուողներուն մէջ կը գտնուին երեք Զէյթունցի եւ մէկ Տիգրանակերտցի երիտասարդներ, Տէօրթ Սոլղի Միգաս Պալեան, իր կինը եւ տղաքներ։

Դեռ շատեր, որոնք մոռցած են իրենց անունն ու հայրենիքը կը մնան վրաճաբնակներու մօտ եւ ամուսնացած ու բնաւանիք կազմած են։

Գրերգ Խանի Բարեգործականի Մասնաժողովը Դանիէրի Շրջ. Ցանցնաժողովին դրկած է հետեւեալ տեղեկութիւնները այս մասին.—

«Այս վրաճաբնակներ հարկադրուած էին տեղւոյն ժողովուրդին հետ յարաբերելու, եւ որովհետեւ խազախիս բնակչութեան մեծամասնութիւնը, մանաւանդ իրենց լեզուէն հասկցողները հայեր էին, սկսան երթալ գալ, եւ եղաւ որ մեծ մարդիկ անոնց մէջ իրենց կորուսած եղբայր, քոյր, ազգական եւայլն ճանչցան, երբ մեկը եկաւ՝ անուրիշ մը բերաւ, եւ իրենց կարգին հետզհետէ պատերազմին կորուսած բեկորներ հասան մեզ, որոնց թիւը երկու օաբբուան ընթացքին 12 է դաւ, եւ եկողներ լուր կուտան թէ հարիւրաւորներ կան դեռ. Ամրգի դաշտերուն մէջ, մանաւանդ կին ու աղջիկ։ Ծարդ եկողներ 20 28 տարեկան երիտասարդներ են. եկողներուն բոլորն ալ մարդուեցան հազուեցան, եւ հետզհետէ երբ տերեր կ'ելլեն, կը դրկենք եւ կամ կուգան ու կը տանին։ Շատեր անապատներ կ'իյնայիինք, դրամ կը ծախսինք, մեր սիրելիներէն, մեր պատելի խնեակներէն մնացորդ մը ձեռ անցրնելու համար. ահա անոնք մեր խոպ, մեր մշտերն են, ձեռերնին երկարած փրկութիւն կ'ակնկալեն։ Ամեն օր տասնմէկ տեսարաններու ականատես կ'ըլլանք, երբ անոնք իրենց հովիւի հանգամանքով իրենց հանդիպած հայերուն իրենց պատմութիւնը կը պատմեն, եւ երբեմն այսպէսով իրենց ո՛վ ըլլալը կը հասկցուի։ Ինծ ատոչ օր մը իր եղբայրը գտաւ։ Այս առիթէն չօգտուիլ մեղմ է բայց դրամ կ'ուզէ, այսօր եթէ դրամ ըլլայ՝ հարիւրաւորներ կարելի է ազատել. մեծ եկածներ կը խնամեն եւ կը փայփայեն եւ իրենք ուրախ են եկած ըլլալնուն համար։ Կը վախնանք որ մի հանի օրէն այս տարբերը կը հեռանան եւ մենք կը խղճահարինք այս մասին, երբ անտարբեր գտնուինք»։

ՁԱՇԱՍԵՂԱՆ Ի ՊԱՏԻՒ Ն. Վ. ՄՈՒՀԱՄԷԴ ԱԼԻ ՊԷՅ

Անցած կիրակի օր, Զահլէի երեւելիներէն Գ. Նուսուֆ Ապուխաթըր, ի պատիւ Սիւրիոյ Հանրապետութեան Նախագահ Ն. Վ. Մուհամէտ Ալի Պէյ Ապեթ սեղան մը տուած է, որուն մասնակցած են Լիբանանցի յայտնի անձնաւորութիւններ։

«Զահլէ Ֆէքաթ» թերթի Տնօրէնը գնդեցիկ ճառով մը բարի գալուստ մաղթած եւ դուռաած է Սիւրիոյ Նախագահը։ Մուհամէտ Ալի Պէյ պատասխանելով ըսած է երկու դրացի երկիրներու՝ Սիւրիոյ եւ Լիբանանի ապագայ յարաբերութիւնները եւ համագործակցութիւնը։

ՄԱՄԼՈՅ ՍԷՆՏՐԷՔԸ Ն.Վ.Պ.ՇԱՐԼ ՏԷՊՊԱՍԻ ՄՕՏ

ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ ՆԱԽԱԳԱՀԸ ԿԸ ՄԵՐԺԷ ԱՆՈՆՑԽՆԴՐԱՆՔԸ

Կախակայուած թերթերու վերհրատարակման առթիւ ընդհանուր խնդրոյ երկ Մամլոյ Սենթրի կողմէ պատրիարկութիւն մը ներկայացաւ Հանրապետութեան Նախագահ Ն. Վ. Գ. Շարլ Տէպպասին։ Պատրիարկութիւնը բնդունելէ վերջ Ն. Վսեմութեան կողմէ, անոր յանձնեց պատրաստուած բողոքագիրը։

Գ. Տէպպաս կարդալէ վերջ բողոքագիրը, զայն վերադարձուցած է պատրիարկութեան, յայտարարելով որ չընդունիր այդ բողոքագիրը։ Վերջը Գ. Տէպպաս ըսած է.

«Թերթերու վարչական կախակայումը իմ իրաւունքս է եւ ոչ մէկ չեմ հրաժարիր։ Այդ իրաւունքը պիտի գործածեմ ամէն անգամ որ հարկ բլլայ։ Քանի որ հանրային կարծիքը գրգռող կարգ մը թերթեր կը գեղուխեն եւ որոնք ճշմարտութիւնները կը խեղաթիւրեն եւ իսխանութեան դէմ յարձակումներ կը կատարեն, պէտք է որ այդ իրաւունքը գործադրեմ միշտ։ Ես միշտ մը ունիմ կատարելիք. Կը խնամեմ դէպի անոր իրականացումն։ Ճամբուս վրայ ով որ կուգայ արգելք բլլալ ինձի կամ դանդաղեցնել ընթացքս, պիտի պատժեմ։ Նոյն իսկ եթէ հարկ բլլայ, բոլոր թերթերը պիտի կախակայեմ։ Չափաւորութեամբ եւ փափկանկատութեամբ արտայայտուող թերթերը բացառութիւն կը կազմեն։ Խեղաթիւրող եւ անփափկանը կան թերթերուն հանդէպ ոչ մէկ գութ»։

Վերջը Գ. Տէպպաս ուշադրութիւնը հրաւիրած է պատրիարկութեան, թէ անոնք, երբ հանի մը ամիս առաջ ներկայացան իրեն, խօսք տուին որ պիտի զգուշանան չափազանցութիւններէ. սակայն հակառակ այդ խոստումին կարգ մը թերթեր շարունակած են իրենց յարձակողական ընթացքը։

Գ. Տէպպաս մէկիկ մէկիկ քննած է կախակայուած թերթերու հրատարակած սխալ եւ անվայել հրատարակութիւնները, որոնք կը փորձեն ցնծագնել կառավարութեան հեղինակութիւնը։ Մանաւանդ օտարականներու դէմ գրուած գրութիւններ ընկատած է մասնաւոր ընկատումներով եւ վիրաւորելու դիտումով եղած հրատարակութիւն մը։

Մէկ խօսքով Ն. Վսեմութիւնը բացարձակապէս մերժած է կախակայման վերացման խնդրանքները եւ այդ թերթերու կախակայման հետեւանքով անզգոյ մնացած գործաւորներու խնդրին համար ալ խոստացած է կարգադրութիւն մը ընել։

20 ՀԱՅ ՀԱՄԱՅՆԱՎԱՐՆԵՐ

ՁԵՐԲԱԿԱԼՈՒՄԱՆ ՀԱԼԷՊԻ ՄԷՋ

ԻՆՉՊԷ՞Ս ԵՐԵՒԱՆ ՀԱՆՈՒԱԾ Է ԳԱՂՏՆԻՔԸ

«Էլ Թէգաաթ»ւմ Հալէպական Թերթը կը գրէ.—

Անցածներ գրած էինք որ գրգռիչ թուղթիկներ ցրուած էին խաղախիս մէջ, ուղղուած ոսպայնանկներու, որով անոնք ապստամբութեան կը հրաւիրուէին։ Պահակ հայ տղայ մը ձերբակալած էր այն ատեն, երբ ան թուղթիկներ կը ցրուէր գիտերանց։

Տղան ոսթիկանութեան կողմէ խիստ ննջութեան ենթարկուելով յայտնեց որ Կարապետ անուն հայ մըն է իրեն յանձնողը այդ թուղթիկներ։ Իսկոյն խուզարկուեցաւ Կարապետի տունը, ուրկէ գտնուեցաւ ժխլաթիկ տպարան մը եւ թուղթիկներ։ Ոսթիկանութիւնը կրցաւ խոստովանել տալ Կարապետին իր բոլոր ընկերներուն անուններն եւ անոնց գործունէութիւնը։ Ատոր վրայ անմիջապէս սկսան ձերբակալութիւնները եւ 20ի մօտ հայ համայնավարներ տարուեցան բանտ։

Այժմ տակ գաղտնօրէն եւ խստութեամբ կը տարուեակուին ննջութիւնները ու ձերբակալութիւնները։

ՍՈՒԷՅՏԱՒ ՊԱՅԹԻՒՆԸ

ԱՄԲՈՂՋ ՎԱՌՕԴԱՐԱՆԸ ՕԴ ՀԱՆՈՒԱԾ

ԲԱԶՄԱԹԻՒ ՎԻՐԱՒՈՐՆԵՐ

Ինչպէս գրած էինք ձեպէ Տրիւզի մայրաքաղաք Սուէյտան մէջ վառօդարան մը պայթած էր եւ բազմաթիւ վիրաւորներ պատճառուած։ Այս մասին «Էլ Նիտա»ն հետեւեալ մանրամասնութիւնները կը հրատարակէ, Բարձր Գօմիսէրութենէն ստղէն վերջ.—

Ձեպէ Տրիւզի մէջ Հանրային Շինութեանց Տնօրէնին յատուկ վառօդարան մը կայ, որը կը գտնուի Սուէյտան բերդին մօտ տեղ մը։ Մինչեւ հիմա անծանօթ մնացած պատճառով մը պայթիւն տեղի ունեցած է եւ 4000 ֆիլօ վառօդ մուխի վերածուած։ Վառօդարանի մէջ գտնուող տինամիթներ եւ այլ պայթուցիկներ նմանապէս հրկիզուած են անեղ որոտումներ պատճառելով։ Բերդի մէջ գտնուող Ցրանացի զինուորներէն մեծ մասը վիրաւորուեցան։ Բերդի մօտ տասը մը տուներ ճաղատուեցան եւ մարդիկ վիրաւորուեցան։ Կառավարական օճախին մէկ մասը եւս ճաղատուեցաւ։

Բարձր Գօմիսէրութիւնը լուր առնելուն պէս սկսած է խիստ ննջութեան մը, երեւան հանելու համար այս պայթիւնի պատճառը։ Ցարդ կարելի չէ եղած հասկնալ, եւ ննջութիւնները կը շարունակուին կատարեալ սասկութեամբ։

45,000 ՈՍԿԻԻ ՓՈԽԱՏՈՒՈՒԹԻՒՆ ՍԱՅՏԱՒ ՔԱՂԱՂԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ

Հանրապետութեան նախագահը երէկ բոսորագրեց որոշմնագիր մը, որով կատարուելիը 45,000 ոսկիի փոխատուելիւ մը կը պատաւորուի ընել Սայեահ Քաղաքապետութեան, գնելու համար 120 մէթր ջուր։ Այս ջուրը պիտի գնուի Sofp. Էեուպ Թապէքի եւ Նէճիպ Պէյ Էսարեանի ընկերութեամբ կազմուած Ընկերութենէն մը, որ սեանձնած է Սայեայ փոխադրել հեռուն, 10 ֆիլօմէթր հեռաւորութեան վրայ գտնուած հոսուն ջուրը։

ԱՐԻՒՆԱԼԻ ԸՆԴՀԱՐՈՒՄ

ԱՔՔԱՐԻ ԳԻՒՂԵՒՈՒՆ ՄԷՋ

ՏԱՍԷ ԱՒԵԼԻ ՎԻՐԱՒՈՐՆԵՐ

Աքքարի ենթակայ Քրլեաք գիւղին մէջ դրամական խնդիրոյ մը առթիւ տեղի ունեցած է մեծ ընդհարում մը, հետեւեալ պարագաներու տակ.—

Անմէռ Ղարպէյ անուն մարդ մը յարձակած է Եսթր Խալիլ անուն մարդու մը վրայ եւ սկսած զարնել անոր։ Եսթր դիմադրած է եւ երկուսեան տեղի ունեցած բուռն կռիւ մը։ Անմէռ հասելով իր հրվոլվերը կրակած է եւ գետին փռած Եսթրը՝ անուն։

Եսթրի ազգականներ լուրը առնելուն պէս կը յարձակին ոճրագործին տան վրայ։ Այս վերջինին ազգականներէն մին կը դիմադրէ յարձակողներուն եւ դաշուճառիար կրնէ անոնցմէ մին։ Ասոր վրայ կ'սկսի արիւնահեղ կռիւ մը երկու կողմերու միջեւ, որոնք կը դիմեն գէնքի։

Թրիքոլիէն հասնող ժանտարմայի ուժեր սառ դժուարութեամբ կը կարողանան դադրեցնել ընդհարումները։ Տասի մօտ վիրաւորներ փոխադրուած են հիւանդանոց, իսկ ոճրագործներ յաջողած են փախչիլ։

ՄԷՔՐ ՍՕՎՏԱՒ ՏԱՆ ԳՈՂՈՒԹԻՒՆԸ

Գրած էինք որ Մէքր Սօվտաի տունը կողոպտուած է անծանօթ գողերու կողմէ։ Ցետ ննջութեան հասկցուած է որ 100 Օսմանեան ոսկինոց գոյներ գողցուած են, որոնց մէջ կը գտնուի քանկարժէք ժամացոյց մը եւ վզնոց մը։

Այս գողութեան խնդրին առթիւ երեք ոսկիկաններ Գերագոյն Ատեան յանձնուած են, իրենց պարտականութիւնները լիովին կատարած չըլլալնուն համար։

ՏԻՆԱՄԻՏԻ ՊԱՅԹԻՒՆ

Գետարէի ճամբուն ծիւնութեան մէջ ասխատող Սարգիս էլ Գրիջի անուն գործաւոր մը իր ձեռքը գնուող ծիճամիթը պայթեցնելով ծանրօրէն վիրաւորուած է։ Հիւանդանոց փոխադրուած է իսկոյն, սակայն վիճակը յուսահատական է։

ԲԱՄՊԱԿԵՂԷՆՆԵՐՈՒ ԳԻՆԵՐԸ ԿԸ ԲԱՐՁՐԱՆԱՆ

Բարձր Գօմիսէրի փոխանորդ Գ. Հէլօ երէկ ստորագրեց նոր հրամանագիր մը, որով 100ին 25էն 100ին 40ի կը բարձրանան բանպակեղէններուն մախաստուերը։

Մանրամասնութիւնը կուտանք յաջորդիւ։

ՍԱԿԱՐԱՆ ՊԷՏՐՈՒԹԻ

26 ՕԳՈՍՏՈՍ 1932

	Ս. Ֆ.
Եգիպտ. ոսկի	451
Անգլիկ. »	459
Տոլար »	126.50
Թրքական »	59.5
Պաճ Օթթոման	135
Իտալական Լիր 100	645
Ցունական Տրախմի 100	80
Անգլ. ոսկի	607
Ֆրանս. »	486
Սամաև. »	549
Արծաթ մէճիտ	20
Փրեսի Ֆօնս. Ա. Ֆ.	532.50
» » Բ. »	294
» » Գ. »	282

Մէճէրեան եղբարք Բիւ Ֆօս
Թէլէֆօն՝ 5-19

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Ի. էջ)

ուրը։ Հա՛, լաւ միտքս եկաւ Քարլայլ, և, էկ գիշեր Պըզզ պանդոկին մէջ քու մասին ալ ամուսնութեան խօսք մը կըլլար։

— Իրա՞ւ կ'ըսէք, ճի՞շդ է, ըսել է երէկ գիշեր այդ խօսքերով զբաղեցաք, վնաս չունի, ուզածնուն չափ թող խօսին։

Մր. Հէրին բարկութիւնը մարեցաւ և ըստ իր սովորութեան ճամբայ ինկաւ Պըզզ պանդոկին երթալու համար։ Դուան առջեւ Լօպուէյին հանդիպելով 5 վայրկեան անոր հետ տեսակցելէ վերջ, կրակ կարած ներս եկաւ և տիկին Հէրի երեսին նայելով ըսաւ։

— Ի՞նչ է այս ժողովուրդի բերնին մէջ չքնան ընող զզուելի տարաձայնութիւնը։

— Ի՞նչ տարաձայնութիւն, ըսաւ Քարլայլ Միսիս Հէրի վախնալը տեսնելով։

— Իբր թէ ան հոս եկած է երկրագործի մը տարազով։

Միսիս Հէրի գոյնը մոխիրի պէս եղաւ, և Քարլայլ հարցուց։

— Որո՞ւ համար կը խօսիս։

— Որո՞ւ համար պիտի խօսիմ, այդ սրիկա, ոճրագործին համար, եթէ ան համարձակեցաւ Ուէսթլէյնի մէջ տեսնուելու, ամբողջ Անգլիոյ ոստիկանները անոր հետապնդման պիտի յատկացնեմ։ Հիմայ երբ դուն առջեւ Լօպուէյ խօսեցաւ, անմիջապէս զարնելով գինք վար ձգել ուզեցի։ Լուր ունի՞ք ասանկ բանէ մը։

— Միսիս Հէրը կը վախցնէք պարոն, Ուէսթլէյնի ամէն ըսի ըսուին կարեւորութիւն մի տաք, Բիչարտ Ամերիկայի անտառներուն մէջ թէ Քալիֆօրնիոյ մէջ, ուր որ ալ ըլլայ կասկած չկայ որ հոս չի կրնար գալ։ Եթէ ես ձեր տեղը ըլլամ Լօպուէյի խօսքին միայն կը խնդամ։

դուներու ծանօթ եմ, կրնամ ապրուիլ։

— Բայց դրամը երեք ամիսը անգամ մը պիտի քաստանաս, չըլլար, ես պիտի հոգամ քու պէտքդ։

— Ոչ, ոչ, արժանի չեմ ես, չեմ ընդունիր։

— Պարապ տեղ մի խօսիր, ես որոշումս տուի, իր պարտականութիւնը չգիտցողներէն չեմ, Անգլիա վերադառնալուս պէս քեզի տարեկան 400 ոսկի պիտի յատկացնեմ, երեք ամիսը մէկ կրնաս դրամատուներէն 100 ոսկի քաշել։

— Ուրեմն անոր կէսը կը բաւէ, տարեկան 200 ոսկին իսկ չատ է։

— Մի երկարեր Իզապէլ, ես որոշեցի, 400 ոսկի այսօրուընէ սկսեալ։

Լօրտը գրպանէն կարգ մը դրամատոմսեր հանեց և նետեց Իզապէլի առջեւ։

— Կը խնդրեմ, առէք ատոնք, դեռ քիչ մը դրամ ունիմ, առէք։

— Դրամ ունիմ ըսելով ի՞նչ ըսել կուզէք, հիմայ կ'ըսէիր որ դոհարեղէններդ կը ծախես, ուէ մէկուն պարտք ունի՞ս։

— Ոչ։

— Ուշագրութիւն ըրէ որ պարտք չընես, երբեմն գրէ ինծի։

Լօրտ հրաժեշտ տուաւ Իզապէլին և գոնէն դուրս ելնելով աներեւութացաւ։ Իսկ Իզապէլ ցաւերու մէջ թաղուելով առանձին մնաց։

Առանձին, առանձին, յաւիտենապէս առանձին...

ԻՏԱԼԱԿԱՆ ՆԱԻՍՏՈՐՍԻՂԸ ԾՐԱԳՐԱԾ Է ԱՑՑԵԼԵԼ ՔՕՐՖ

Բայց Քորֆուցիները կը յիշեն 1924ը

Աքճիֆ.— «Բօյիքեա» թերթը յուր մը կը հրատարակէ թէ Իտալական ցաւատոմիդր մտադրութիւն ունի եկեր Քորֆու այցելել նախնատատարկօտելու համար Անգլիական այցելութեան թողած տպաւորութիւնը:

Այս յուրը առաջ բերաւ թօնամական խլրտում մը ժողովրդեան ծոցին ուր կը յիշէ 1924ի գրաւումը:

Քորֆուցիները կտպառնան նախատել ցաւատոմիդր ւոչ պարտգային ու կառավարութիւնը չպիտի յաջողի զարհամոզել Իտալիան այս այցելութիւնը ընելէ:

ԳԱՀԻՐԷԻ ՊԱՐԱԿԱԿԱՆ ԴԵՍՊԱՆԻՆ ՄԷԿ ՀԵՐՔՄՆԱԳԻՐԸ

Գահիրէ.— Գաւոկական Դեսպանատունը հետեւեալ հերհմնագիրը ուղղեց մամուլին. «Թերթերը յուր մը հրատարակեցին միջադէպի մը մասին ուր իբրեւ թէ պատահած է Մեհէս (Գաւոկաստան) քաղաքին մզկիթին մէջ եւ ուրուն ընթացիկ սոյն մզկիթի Իմամը յարգանքի մէջ բերացած է Նորին Վեհափառութիւն Թագուհւոյն Օգոստափառ անձին հանդէպ:

Գաւոկական դեսպանատունը վճռական կերպով կը հերքէ սոյն յուրը ուր մատցածին է բոլորովին:

ՀՐԱՇԱԳՈՐԾ ՄԱՐԴԸ

ԷԼ ՀԱՁ ՍՈՒՀԱՍԵՏ ՊԷՅ ԷԼ ՓԷԼԷՔԻ

Փութացէք առնելու անոր կարծիքը ձեր բոլոր փափաքներուն համար: Ան կը հանդգրեցնէ բոլոր չուարած և առնչուած մարդերը և կը վերադարձնէ անոնց փափաքածները: Կ'իյնայ բոլոր ոգիներուն. հիւ օքիմով կը կարդայ մարդուն մտածումները. ձեռքի գծերէն կը կարդայ մարդուն անցած, ներկայ և ապագայ կեանքը. կրնայ հակնոյ ամուսնութեան, ճակատագրական, սիրոյ, առեւտուրի, քննութեանց նայէն բոլոր գաղտնիքները: Այս բոլորը կը ցուցնէ մարդուն, կարծես թէ գրուած էլլան քուղթի մը վրայ: Կնոջ և ամուսնոյն սիրոյ եղած դժուարութիւններն ու տարակարծութիւնները կը լուծէ Աստուծոյ Սուրբ անուններովը եւ Ամերիկեան եւ Եւրոպական դիանականներու փորձառութիւնները օգտագործելով:

Տիւսւր եղողներուն ուրախութիւն և հնդիսա կը պատճառէ. ջոյային և մտային հիւանդութիւնները կը դարմանէ: Այս բոլորը մեծ յաջողութեամբ կը կատարէ: Փորձը ամենամեծ փաստն է. անգամ մը այցելել բաւական պիտի ըլլայ:

ՀԱՍՑԷ.— Գէյրութ, Հաճդեմ Ղամի փողոցի արեւմուտքը, Ֆրանսական հիւանդանոցին մօտ, թիւ 9 բնակարանը:

ԱԶԴԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

Ա.— Անոնք որ կուգան, իրենց մտքը պէտք պահած է գրեն քուղթի մը վրայ և պէտք է պահեն.

Բ.— 1000 ոսկի կուտայ ան, եթէ չի կարենայ ճշդապէս գիտալ ենթակայի մտքը.

Գ.— Դուրսէն գրկուած գրութիւններուն բնաւ ցաւ և յուսահատ չի ըլար, եթէ նկատուած չըլլայ 200 ս. գ. ն չիշուած չըլլայ ենթակայի անունն ու մականունը, տարիքը և հօր ևմօր անունը:

ԳԱԲՐԻԷԼ Թ. ԹԷՐՋԵԱՆ

(ԵԼԵՔՏՐԱԿԱՆ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ)

Հիմնուած 1921 ին Պոլիս-Բերա

Ներս դիւրամատչելի պայմաններով կը կատարենք ամէն կարգի ելեկտրական լոյսի գործողութիւններ (Intsallation). ինչպես նաեւ մօթօր եւ ջենամօներ:

Վաճառատունս կ'ապահովէ նաեւ բոլոր ելեկտրաշարժիչներու նորոգութիւնները: Մասնաւոր ապահովութիւն բնակարաններու ելեկտրա-նորոգմանց: Վաճառատուն Philips եւ Lux ելեկտր. լամբերու եւ ամէն տեսակ ելեկտրական պիտոյքներու:

Վճարման դիւրութիւններ.

Հասցէ — Վ. Ուզունեանի գրատան կից Գալաթ. B. P. 491

ՊԱՆԴՈՒԿ ԱՀԱՐՈՆ ՊԻԹԻԱՍ

ՀԻՒՍԻՍՍՈՑԻՆ ՍԻՒՐԻՈՑ ԼԱՒԱԳՈՑՆ ԱՄԱՌԱՆՈՑՆԵՐԷՆ ՁԷՊԷԼ ՄՈՒՍԱՑԻ **ՊԻԹԻԱՍ** ԳԻՒՂԻՆ ՄԷՋ

Նորակառոյց եւ գեղեցիկ շինք. արդիական կերպով կահաւորուած սենեակներ. ընդարձակ սրահ, քաղնիք, եւրոպական եւ արեւելեան կերակուրներ

ՁԱՓԱԿԻ ԳԻՆ

ԲՍՑ Է 1932 ՅՈՒԼԻՍ 1ԷՆ ՍԿՍԵԱԼ

Իր անձնական տեսարաններով, առատ ջրերով և առողջարար կլիմայով Ծանօթ ՊԻԹԻԱՍ գիւղը այս տարի օժտուած է գիւղացուհիներ համար անհրաժեշտ եղող բոլոր յարմարութիւններով:

Ճամբաները նորոգուած են, գիւղին մէջ հաստատուած է քաղաքական ամենօրեայ ապահովութիւն ինչպէս նաեւ թէլէֆոն և հեռագիր:

Գիւղին մէջ նաեւ իր առանձնակրպ պանդոկը, ուր այցելուները պիտի գտնեն Սիւրիոյ և Լիբանանի յաւագոյն ամառանոցներուն յատուկ բոլոր յարմարութիւններն ու հանգրուանները:

Տէր և Տնօրէն ԱՀԱՐՈՆ ԻԶՄԻՐԼԵԱՆ

ՊԱՆԴՈՒԿ ԼԻՒՔՍ

ՁՄՒՌԻ

Հայկական ամենագեղեցիկ պանդոկը «Լիւքսի» ափ, ծովեզերեայ պարտէզ

ԽՒՍՏ ՕԳՈՍՏՈՍ ՍԵՆԵԱԿՆԵՐ ՈՒ ԿԸ ԲԱՂԿԱՆԱՑ 1.2.3.4. ՄԱՆՉԱԿԱՆՆԵՐԷ

1. ՀԱՐԵՒ ՁԱՁ, ՄԱԳՈՒՐ ԵՒ ԱՆԹԵՐԻ ՕՊԱՄԱՐԿՈՒԹԻՒՆ.
2. ԿԻՆԵՐԷ ԽՈՍՔ ՁԱԿԱՒՈՒՄ.
3. ՏՈՒՆ ՓՆՏՐԱԿՆԵՐՈՒՆ ԱՄԷՆ ՕՐ ԳԱՐՏՈՒՃԱՒՈՐ.

Տէր եւ Տնօրէն Գ. ԳԱՐՏՈՒՃԱՒՈՐ

ՏՔԹ. Բ. ԳՈՒԼԱԳԵԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ՝ ՆԵՐՔԻՆ, ՄՈՐԹԱՑԻՆ ԵՒ ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

ՎԿԱՅԵԱԼ ՓԱՐԻԶԻ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑՆԵՐԷՆ

Կը դարմանէ գիտական ամենավերջին մեթոտներով, քոխեռու, սատմոխի, ադիճներու յեարդի ամէն տեսակ հիւանդութիւններ: Հին եւ նոր ցեռմափոգութիւնը իր բոլոր բարդութիւններով, ինչպես նաեւ Ֆրանկախ եւ մորքային հիւանդութիւններ:

Առագ, արմատական եւ բարեխիղճ դարմանում:

Հիւանդ կ'ընդունի ամէն օր, բացի կիրակիէ, իր նախկին դարմանատան մէջ. ժամ 8—12 եւ 2—6ու մասնաւոր ժամադրութեամբ:

Երեքշաբթի օրերը, ժամ. 2—5 վկաեալ *ՍՂՓՈՍՏՆԵՐՈՒ ՀՐԻ* ժօրժ Հասեքս փողոց՝ թիւ 8

ՏՕՔԹ. ԳԷՈՐԳ ԿԷՐԿԷՐԵԱՆ

Վկայեալ Lauréat du Prix de l'Interne եւ այժմ սնօտյ *ՍՆՆՆՍՏՅՏ* յիշօ Ֆրանսական հիւանդանոցի *ԱՋՔԻ, ՔՔԻ, ԿՈՆՈՐԴԻ, ԱԿԱՆՋԻ և ԳՀԵՈՒ* հիւանդութիւններու բաժնին:

Հիւանդ կ'ընդունի կէսօրէ վերջ ժամը 2—6

իր գինիքին մէջ rue de Damas, No. 15

Հիւանդները ուղղակի հիւանդանոց կ'ընդունուին իր կողմէ տրուած մուտքի բարօրով:

Աղքատ հիւանդներու ձրի դարմանուած, ամէն օր կէսօրէ առաջ ժամը 10—12, հիւանդանոցի դարմնատան մէջ:

Կարի եւ Ձեւագիտութեան Դասընթացք Տիկին ՄԱՌԻ ԵՐԱՄԵԱՆ

ՎԿԱՅԵԱԼ ԴԵՐՋԱԿՈՒՀԻ

ԲԱՐԻՋԷՆ ԵՒ ՎԱՃԻՆԿՈՇՕՆԷՆ

Կարի եւ ձեւագիտութեան մասնագիտուհի, Տիկին Մառի Երամեան կը վերադառնայ իր արհեստանոցը, Մեծ Սհրայի դիմացը Նո. 78 տան երկրորդ արկը:

Երեք ամսուան միջոցին կը սորվեցնէ ամենավերջին ճոռաձեւութեամբ, կար եւ ձեւագիտութիւնը իր բոլոր բարդութիւններով եւ արդիական մոդոյներով, Droit-fils մեթոտով: Իր աշակերտուհիները կ'օժտեն Բարիզի ասխարհաճանաչ Académie Daydou վկայականով:

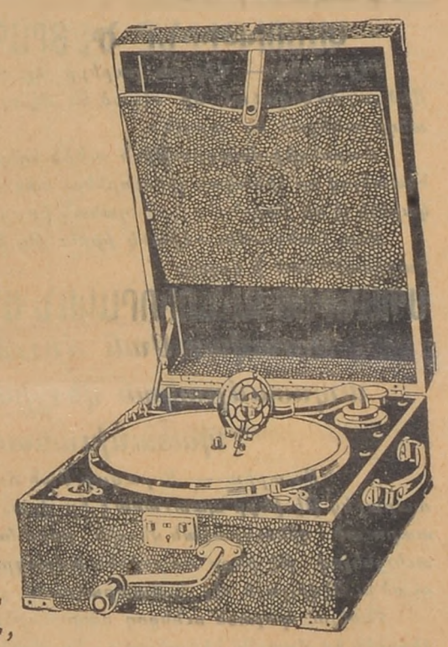

Տոկոսն շինուածի վայելուչ տեսք հնչուն եւ բնական ձայն

Անոնք յատկանիշներ՝

ՈՐՈՆՅՄՈՎ ԿԸ ՁԱՏՈՐՈՇՈՒԻՆ

ԱՓՕԼԼՕ ՓՕՆՕՆԵՐԸ

Հրապարակի վրայ գըտնել ոդ բոլոր մարքանեբու հետ կը մրցին Աբոլլօ փօնօները: Մանաւանդ վերջին նոր մօտէլները, որոնք հասած են արդէն, անգերազանցելի են իրենց տոկունութեամբ, վայելչութեամբ և ժառչելի գիներով:

APOLLO GRAMOPHONE Co. Ltd

(of London)

ԱՓՕԼԼՕ՝ ՓՕՆՕՆԵՐՈՒ ԹԱՏԳԱԻՈՐԸ !!!

Կատարեալ համոզում գոյացնելու համար անգամ մը այցելեցէք

MAISON APOLLO, Rue de la Poste, BEYROUTH

Փարոպաիճ եւ ֆօնօսյ՝ ամէն ձեւի, ամփոփելի ոռակ եւ առաւելութիւններ

գիւրամատչելի գին, վճարումի դիւրութիւն:

Ընդհ. ներկայացուցիչ՝ Սիւրիոյ, Պալեստինի, Անդրյորդանանի, Միջագետքի եւ Կիպրոսի.— **ԳՈՒԲԳԵՆ ՍԻՆԱՆԵԱՆ**

KOURKEN SINANIAN, Boîte Postale 642, BEYROUTH (Syrie)

STANDARD

Ամենանպաստաւոր և ամենադիւրին կոշիկները ՍՓԱՆԴԱՐԴ ընկերութեան:

ԿԵՑՐԱՆԸ ԵՂԻ ՆՈՑՍՐ ՆՂԲՍՑՐՆԵՐՈՒԻ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ

ՄԱՍԺԳ.

ՊԱՐՊԱՐԱՅԻ ՅԱՆՑԱՆՔՆԵՐԸ

Ամռան ժամանակ, երեկոյ մը, արեւը ծառերու ետեւ երբ իր դիմագիծը կը պահէր, Հէր ընտանիքը սեղան նստած էր: Բայց Պարպարայի աչքերէն արցունքներ կը հոսէին, որովհետեւ դատաւորը նորէն յանդիմանած էր զայն և տիկին Հէրն ալ հաւանութիւն ցոյց տուած: Արդէն տիկին Հէր, եթէ ամուսինը ջառնը ալէկոք է կըրակելէ ըսէր հապառաղէ զատ բան չէր ըներ: Պարպարայի գլխաւոր յանցանքը այն է որ ամուսնութեան բոլոր առաջարկները կը մերժէր, թիւր բարկութիւն պատճառելով դատաւորին: Քանի մը տարիէ իվեր չատեր կը խնդրէին անոր ձեռքը և բոլորն ալ կը մերժուէին:

Դատաւոր Հէրի բարկութեան պատճառներէն գլխաւորը Ուէսթլիի ժողովուրդին տարածած խնդութիւններն էին, որոնց համաձայն, եղբօրը դործած մեղքին պատճառ ոչ ոք չէր մտածեր Պարպարային և Հէր ընտանիքին: Դատաւոր Հէր ամէն անգամ որ լսէր այս մասին, ամբողջ Ուէսթլիի ժողովուրդը պետք էր թափել, Բիչարդը ձեռք անցնելով կախաղան բարձրացնել և Պարպարան ալ փողոցէն անցնողի մը տալով այդ զրպարտութիւններէն ազատել կուզէր: Այս պատճառաւ, երբ իրարու ետեւէ չորս առաջարկներն ալ կը մերժէր Պարպարան, հօրը բարկութիւնը կը կրկնապատկուէր: Իրբեւ ապերախտ, անհնազանդ և անիրահեմ կը յանդիմանուէր Պարպարան և աչքերէն ազի արցունքներ կը հոսէր:

Ձիւղ այդ ժամուն ներս մտաւ Քարլայլ: Ան չատ փոխուած չէր, հազիւ մէկուկէս տարի անցած էր մէջեղէն և միմիայն մազերը սկսած էին ճերմկիլ: Իր չարժուձեւերն ու դիմագիծերը միևնոյն գրաւչութիւնը ունէին..

Պարպարան զայն տեսնելուն պէս ուզեց փախչիլ, սակայն հայրը արգիլելով ըսաւ.

— Ոչ, պիտի չերթաս, երբ որ հրամայեմ ես քեզի, այն ատեն կերթաս կը փախչիս, այս չանցանքներդ Մր. Քարլայլին քովն ալ պիտի խօսիմ, կարելի է կ'ամբլնաս անկէ.

Պարպարա կարմրեցաւ և առանց ընդդիմանալու եկաւ տեղը և նստաւ: Դատաւորը նորէն սկսաւ.

— Մր. Քարլայլ մեր ընտանիքին ենթարկուած այդ աղէտը, այդ խայտառակութիւնը գիտես, կարծես թէ ազատ խնդրէն համար ժողովուրդի մեր մասին խօսածները քիչ ըլլային, հիմայ ալ Պարպարայի ըսկսան, իբր թէ այդ արատին պատճառաւ ոչ ոք ամուսնութեան չուզեր եղեր զայն: Մարդ այս տեսակ ենթադրութիւններու և ըսի ըսաւներու տեղի չտալու համար ներկարարի մը հետ իսկ ըլլար կ'ամուսնանար: Մինչդեռ եթէ ճշմարտութիւնը խօսիմ, կը զարմանաս: Շատ բունակարար առաջարկներ կըլլան, սակայն Պարպարա բոլորն ալ կը մերժէ, մինչև անգամ այսօր ամենավերջին առաջարկը եկաւ Մաժոր Թօնէն, առանց ինծի և մօրը հարցնելու մերժած է: Շարաթ մը ամբողջ սենեակի մէջ բանտարկելով և մի միայն հացով ու ջուրով ապրեցնելու եմ որ խելքը գլուխը գայ: Ինչ կ'ըսես այս վիճակին Մր. Քարլայլ.

Մր. Քարլայլ Պարպարայի նայելով ըսաւ.

— կարելի է ամուսնութիւնը Պարպարա չի գրաւեր:

— Ոչ մէկ բան գինք չի հրապուրեր, ըսաւ դատա-

ՕԹԵԼ ԴԻՒՔ ՔԵՊԻ ԵՒ ԱՍՏՂԸ ՔԻՉԻ ՊԻՏԻ ՕԹԵԼ

ԸՆՏԱՆԻՔԻ ԱՍՏՂԸ

(L'ETOILE du FOYER)

Առեւտրական և երկրագործական ժողովրդային ձարկի հաստատութիւն

Անանուն ընկերութիւն.— դրամագլուխ՝ 3,000,000 ֆրանք.

որ կրնայ 3.000,000,000 ֆրանքի բարձրացուիլ վարչական խորհուրդի պարզ որոշումով:

Կեդրոնատեղի.— 137 Boulevard Sebastopol - Paris

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ Արեւելեան պետութեանց

Սավոյ Օթելի՝ օհեճ, Պուրճ, Գէյրութ

ԵԼԵԿՏՐԱԿԱՆ ՃԻՒՂ

Աւանդի պարտաւորութիւնի

ՕԺԻՏ

Երաշխաւորեալ տոկոս 6%, Ասկէ զատ մասնակցութիւն ընկերութեան չահերուն:

ԿԱԼՈՒՈՑԱԿԱՆ ՃԻՒՂ

ՎԱՐԿԵՐՈՒ ԲԱՑՕՒՄ

Կալուածի վրայ փոխառութիւնք՝

վճարելի 10—15—20 տարիէն, որոշուած պայմանաժամէն առաջ ուզողը կրնայ վճարել:

ԸՆՏԱՆԻՔԻՆ ՍՍՏՂԸ ընկերութիւնը նէկայիս 75,000 աւելի անդամ ունի: Մինչև 1 Ապրիլ 1931 Ընտանիքին Աստղը 135 միլիոն փոխ տուած է, գրաւով 500 միլիոնէ աւելի արժէք ունեցող անշարժ կալուածներու վրայ:

Ամէն բդրակցութիւններ՝ B, P. 821, Beyrouth

AZTAG
JOURNAL QUOTIDIEN ARMÉN.
B. P. 587
BEYROUTH, Liban
Directeur-Propriétaire
HAIG BALIAN

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳԻՆ
ՍՈՒՐԻԱ տար. 550, Վ.ԵՑԱՄՍԵԱՅ 300 Ս. Դ.
ԱՐՏԱՍԱՀՄ. տրկ. 7, Վ.ԵՑԱՄՍԵԱՅ 4 տոլար

ԱԶԴԱԿ
ՕՐԱԹԵՐԹ
ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԳԻՏԱԿԱՆ

ازتاك
جريدة سياسية ادبية اقتصادية حرة

ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ 30 ՕԳՈՍՏՈՍ 1932
ԳԻՆԸ ՀԱՏԸ 2.50 Ս. Դ.

Բ. ՏԱՐԻ | Ամէն առաւօտ պէտք է բնել բերրիս սնորհենի ճաշկին | Տնօրէն — Խմբագիր՝ ՀԱՅԿ ՊԱԼԵԱՆ | Չհրատարակուած ձեռագիրները չեն վերադարձուիր | Թիւ 131 (708)

ՃԱՓՈՆ ՆՈՐ ՊԱՏԵՐԱԶՄԻ ՄԸ ԿԸ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԻ

Զինուորական գործարանները գիշեր ցերեկ կը բանին

ՔԻՄԻԱԿԱՆ ՊԱՏԵՐԱԶՄ, ՆԻՒԹԵՐՈՒ ՆՈՐ ԳՈՐԾԱՐԱՆ ՄԸ

50 Զինուորական օդանաւ Մանչուրիոյ համար

ԹՕՔԻՕ.— Սէյուքի կուսակցութիւնը և նորակազմ Շու Օգօմօ կուսակցութիւնը հաւաքաբար յայտարարութիւն մը հրատարակեցին, որով կը յայտնեն թէ աւելի զօրաւոր ընդդիմադրութիւն մը պիտի ընեն կառավարութեան, երբ անիկա Օգոստոս 29ին Խորհրդարանին ներկայանայ։ Երկուքն ալ աւելի ամուր քաղաքականութեան մը հետապնդումը կը պահանջեն։ Սայիթօյի դահլիճը ներկայիս կը ջանայ անոնց հետ համաձայնութեան մը գալ։

Քաղաքական շրջանակները կը յայտնեն թէ դահլիճի տագնապ մը ծագելու պարագային, արտաքին նախարար Կոմս Ուչիտա, որ մեծ ժողովրդականութիւն կը վայելէ, հաւանաբար վարչապետ ըլլայ։

Լոնտոնէն ալ կը հաղորդեն թէ Ճափոնի օտար շրջանակներուն համաձայն, մեծ գործունէութեան լծուած են Ճափոնի ռազմանիւթի գործարանները եւ մեծաքանակ պատերազմական նիւթեր և երեզէններ կը ներածուին։

Գործարանները գիշեր ցերեկ կ'աշխատին և Թօքիոյի մօտ ալ քիմիական պատերազմի յատուկ նիւթերու նոր գործարան մը պիտի բացուի։

Պատերազմական նախարարութիւնը 500 քամիոն և 50 զինուորական սաւառնակ գնած է Մանչուրիոյ յատկացնելու համար։ Այս սաւառնակները հանգանակութեամբ գնուած են և արդէն իսկ յանձնուած են բանակին։ Ուրիշ բազմաթիւ օդանաւեր ալ շինուելու վրայ են։ Մեծ քանակութեամբ բամպակ, բուրդ, քարիւղ և պողպատ ներածուած և մթերուած է։

Այս բոլոր պատրաստութիւնները կ'ըսուի թէ նպատակով կը տեսնուին։ Նախ Չինաստանի մէջ նոր պատերազմ մը հաւանական կը նկատուի, երկրորդ Շանկհայի պատերազմին առթիւ, դիտուած էր որ բանակին կազմակերպութիւնը թերի էր և հիմա այդ թերիներն են որ կը լեցուին։

Չինաստանի արտաքին նախարար Լօվէն Քան, խստիւ բողոքելով Զօրավար Մութոյի անուանումին դէմ, իբրեւ արտակարգ պատուիրակ Մանչուրիոյ, կ'ըսէ թէ այս իրողութիւնը կարեւոր դէպք մըն է Մանչուրիոյ գրաւման ողբերգութեան մէջ։

ԱՒԱԶԱԿՈՒԹԻՒՆԸ ԹԻՒՐՔԻՈՅ ՄԷՋ

16 ՅԵԼՈՒԶԱԿՆԵՐ ԲՆԱՋՆՋՈՒԱԾ

ԷՆ ԱԶԻԶ.— Կարգ մը շրջանակներու մէջ սահմանափակ թիւով մարդիկ զինուելով ժողովուրդին վրայ սարսափ և վայրագութիւններ ի գործ կը դնէին։ Ժողովուրդին հանգստութիւնն ու հանդարտութիւնը ապահովելու նպատակաւ կառավարութիւնը այդ մարդոց զէնքը հաւաքելու որոշում տուած էր:

Այս որոշման գործադրութեանը ընթացքին, Սղերդի ենթակայ Հիւսէյնիէ գիւղին մէջ, կառավարական ուժերուն դէմ դնող յելուզակներ սպաննուած են։ Այդ ընդհարումի ժամանակ երեք զինուորներ միայն մեռած եւ անոր փոխարէն 16 աւազակներ սպաննուած են։ Դէպքը հետեւեալ կերպով տեղի ունեցած է.— Զինուորական ջոկատ մը Հիւսէյնիէ գիւղը ղրկուած է Ահմէտ Իսքեանի և իր մարդոց զէնքերը հաւաքելու պաշտօնով։ Աւազակները կանխաւ լուր առնելով, զինուորներուն ճամբան, թակարդ կը լարեն եւ երեք զինուորներ կը մեռցնեն։ Մնացեալ զինուորները անմիջապէս դիրք բռնելով, աւազակներու հետ ընդհարում մը կ'ունենան և ետեւէն եկող ուրիշ զինուորներու ալ միջամտութեամբ Ահմէա Իսքեանին եւ իր 15 ընկերները սպաննուած դիճակի մէջ ձեռք կը ձգուին։

Կօրկուլօֆին Ներո՞ւմ պիտի շնորհուի արդեօք

Փարիզ.— Կօրկուլօֆի փաստաբանները դատական նախարարին ներկայացուցին յիմարաբոյժ Պ. Պ. Լըկռէնի և Լօկրի վերջին տեղեկագիրները որով կը հաստատէին թէ իրենց յաճախորդը խենդ է։

Երրորդ յիմարաբոյժ մը, Տոքթ. Թուլուզ, Պ. Տումէրի սպաննիչին փաստաբաններուն ղրկած է նաև գրութիւն մը որով կ'ըսէ թէ «իրեն կը թուի թէ Կօրկուլօֆի ղրկուելիք տեղը հիյյօթինի դանակին տակէն աւելի յիմարանոց մըն է»։

Կօրկուլօֆի փաստաբանները քսան վայրկեան տեսակցեցան դատական նախարարին հետ։ Կօրկուլօֆ հանրապետութեան նախագահին աղերսագիր մը ներկայացուց որով ներում շնորհուիլը կը խնդրէ։

ԵԼԵՒՄՏԱԿԱՆ ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ ՖՐԱՆՍԱՅԻ ՄԷՋ

Փարիզ.— Տուրքերու հասոյթը Յուլիս ամսոյ մէջ 398.000.000 ֆրանք աւելի պակաս է բաղդատմամբ պիւտճէական նախատեսութեանց։

Ելեւմտական շրջանին առաջին չորս ամիսներու պիւտճէական բացը կը հասնի 1.077.000.000 ֆրանքի։

ՄԱՀԱՓՈՐՁ ՈՍՏԻԿԱՆԱՊԵՏ ԾԱՂԿՈՒՆԻԻ ԴԷՄ

4 վիրաւորեալներ, երկուքը՝ ոստիկան

ՈՃՐԱԳՈՐԾԸ ՍԱՄՈՒԷԼ ԱՆՈՒՆ ՀԱՄԱՅՆԱՎԱՐ ՀԱՅ ՄԸՆ Է

Հալէպ, 27 Օգոստոս 1932

Այս առաւօտ, ժամը 8.30ի մօտերը, հայազգի ոստիկանապետ Պ. Կարապետ Ծաղկունի, երբ դուրս կ'ելլէր Ճիտէյտէ թաղի իր բնակարանէն, կրեց սարսափ ու դարանակալ յարձակում մը։ Ոստիկանապետը, երբ կը նստէր իր դրան առջեւ սպասող ինքնաշարժ հեծանիւին մէջ, տարօրինակ տարազ կրող մէկը, մօտեցաւ ու կրակեց երեք անգամ։ Գնդակներէն երկուքը վիրաւորեցին ոստիկանապետը դէմքէն, իսկ երրորդը հանդիպեցաւ առանձնակայ հայ աղու մը։

Ոճրագործը սկսաւ փախչիլ Հարէտ-էլ-Ապաճուր փողոցի ուղղութեամբ, մինչ Պ. Կարապետ, հակառակ ստացած վէրքին և առատ արիւնահոսութեան, ատրճանակ ի ձեռին կը հետապնդէր փախստականը։ Քանի մը հարիւր մեթր հեռաւորութիւն էր արդէն բացուած հետապնդողներուն և ոճրագործին միջեւ, ու դարձդարձիկ փողոցները կը դժուարացնէին հետապնդումը։

Նոյն պահուն, փախստականին ճամբուն վրայ գտնուող հայ երիտասարդ մը, Մկրտիչ Գափլանեան, լսելով վտանգի ազդանշանները, կը սկսի հետապնդել ոճրագործը և կը յաջողի բռնել զայն։ Ցուցահաս ոճրագործը լման ձեռք մը ատրճանակ կը պարպէ մեր ընկերոջ վրայ, որ դիպուածով կ'ազատի սայթ մահէ մը, շնորհիւ առենին գետին պառկելու իր կանխազգուշութեան։

Պ. Ծաղկունի, ուժաթափ կորանցուցած արիւնէն, կ'ըստիպուի գադրեցնել հալածանքը և կը փոխադրուի հիւանդանոց, իսկ ոճրագործը՝ ազատուելով ժամանակաւորապէս, կը մտնէ հայ փուռէ մը ներս և դիրք կը բռնէ հոն։

Մինչ այս մինչ այդ, ամէն կողմէ կը հասնին ոստիկաններ ու կը պաշարեն փուռը։ Ոճրագործը դուրս կը նետէ պարապ ատրճանակը։ Ոստիկանները, կարծելով որ զինաթափ են ըրած ոճրագործը, կ'աշխատին ներս մտնել փուռէն և ձերբակալել զայն։ Բայց նոյն պահուն, գնդակներու կարկուտ մը կը կասեցնէ զիրենք։ Կը յայտնուի որ ոճրագործը ունի երկրորդ ատրճանակ մըն ալ եւ վճռած է պաշտպանուիլ մինչեւ վերջ։ Երկուստեք փոխանակուած գնդակներուն թիւը 60ը կ'անցնի։

Ի վերջոյ, ոստիկանները կը յաջողին ձերբակալել այս յանդուգն «կինը», որ այր մարդ դուրս կուգայ և այն ալ...հայ, Սամուէլ Զավուշ անունով։ Այս մարդը արդէն կը փնտռուէր արդարութեան կողմէ իբրեւ ուրիշ կարգ մը ոճիրներու հեղինակ։

Փուռին մէջ տեղի ունեցող կռիւին ընթացքին կը վիրաւորուին երկու ոստիկաններ, որոնցմէ մէկը հայ է։

Կ'ըսուի թէ ոճրագործը սերտ յարաբերութեան մէջ է եղեր համայնավարներու հետ։

Խուզարկութենէ մը վերջ, վրայէն կը գտնուի վեց ոսկի եւ քանի մը դահեկան։ Ոճրագործ Սամուէլ փոխադրուած է ոստիկանատուն, ուր փորձած է փախչիլ բայց ի զուր։

Պ. Ծաղկունի կը դարմանուի քաղաքապետութեան հիւանդանոցին մէջ։ Կ'ըսուի թէ վէրքերը զուրկ են մահացիչ ըլլալէ։

Այս դէպքը մեծ ցնցում առաջ բերաւ բովանդակ քաղաքին մէջ, քանի որ պ. Ծաղկունին սիրուած ու յարգելի անձնաւորութիւն մըն է եւ պարծանքը Սուրիոյ ոստիկանութեան։

Մեր կողմէ ցաւակցութիւն կը յայտնենք պ. Ծաղկունիի ընտանիքին ու կը մաղթենք շուտափոյթ ապաքինում:

ԹՂԹԱԿԻՑ

ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ ԾԱՅՐ. ԱՐԵՒԵԼՔԻ ՄԷՋ

Ճափոն կը ճանչնայ Մանչուրիական նորակազմ պետութիւնը

Թոքիօ.— Արտաքին Գործոց Նախարար Ուչիտա Կոմսը Տիէթին մէջ յայտարարեց թէ Ճափոն պատրաստուելու վրայ է մօտ ատեններուն ճանչնալու համար Մանչուքուօն։ Ան կը կարծէ թէ ասիկա միակ միջոցն է կայուն վիճակ մը ստեղծելու համար։ Ճափոն չպիտի հաւանի երբեք, ըստ նա, կարգ մը շրջանակներու մէջ երեւոյթապէս նկատի առնուած լուծման այն եղանակին որը կը կայանայ գործերը Մանչուրիոյ վրայ իշխանութիւնը Չինաստանի թողլու ձեւով կարգադրելու մէջ, ինչ որ պիտի յանգէր միայն դարձեալ հաստատելու անցեալ տարուան Սեպտեմբեր ամսէն առաջ գոյութիւն ունեցող իրաց կացութեան նման կացութիւն մը։

Ուչիտա Կոմսը Ճափոնը պաշտպանեց խաղաղութեան կազմուածքը տակն ու վրայ ընել ուզելու ամբաստանութեան դէմ, դիտել տալով թէ սոյն կազմուածքը չէր կրնար դարման ընծայել Չինաստանի մէջ տիրող քաոսին։ Նոր պետութեան հաստատումը, ըստ նա, գործն էր իր գլխաւոր քաղաքացիներուն որոնք ազդուելով Մարաջախտ Շանկ Սիւ Լեանկի բռնապետութենէն և չուզելով որ Մանչուրիան մղուի Չինաստանի պատերազմներուն մէջ, անոր անկումէն օգտուեցան նոր պետութիւն մը հիմնելու համար։ Անոնք որ կենթադրէին թէ ասիկա արդիւնքն էր ճարոնական զինուորական գործողութեանց կանգիտսանային իրողութիւնները։

ՉԻՆԱՍՏԱՆ ԿԸ ԲՈՂՈՔԷ ՃԱՊՈՆԱԿԱՆ ԱՐՏԱՔԻՆ ԳՈՐԾՈՑ ՆԱԽԱՐԱՐԻՆ ՃՍՌԻՆ ԴԷՄ ԵՒ

յարաբերութիւնները ծգտեալ վիճակ մը կստանան

Լոնտոն.— Կոմս Ուչիտայի ճառը խոր տպաւորութիւն մը առաջ բերաւ Լոնտոնի չինական շրջանակներուն մէջ։

Լոնտոնի չինական դեսպան Պ. Քուօթայիչ յայտարարեց թէ Չի.

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Գ. էջ)

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԸՆՏՐԱՊԱՅՔԱՐԸ

Չորս տարին անգամ մը Միացեալ Նահանգներու ժողովուրդը, ղեկավարութեամբ իր քաղաքական կուսակցութիւններուն, կ'ընէ ընտրական մեծ պայքարի մը կրկէսը, ճշդորոշելու համար թէ ո՞րոնք պիտի կոչուին վարելու Դաշնակցային և Նահանգային իշխանութիւններու ղեկը և ի՛նչ սկզբունքներու կամ տեսակէտներու իրականացումին պիտի ձգտին պետութեան գործոն ուժերը։

Այս ընտրապայքարը, որ կը փոթորկէ ժողովրդական ամէն խաւ, որ կը թափանցէ երկրին ամենէն խուլ անկիւններն անգամ, որ հրապարակ կը քաշէ հասարակական ամէն հոսանք ու հաստատութիւն և իր չոնդալից հեղեղին մէջ կը կլանէ երկրին քաղաքական բոլոր տարրերն ու միլիոնատէր անհատ բոլիթիսիյէնները, կը սկսին ձեւաւորուիլ ամրան ամիսներուն, և մինչեւ Նոյեմբերի առաջին երեքշաբթի օրը, — երբ տեղի կունենան ընտրութիւնները — կը հասնի իր ուժգնութեան գերագոյն՞ աստիճանին։ Այս պայքարին ի սպաս կը դրուին միլիոնատէր տոլարներ. անօրինակ հրապարակագրութիւն մամուլին մէջ, անվերջ ճառեր ու հաւաքոյթներ։ Քաղաքագէտներ, մտաւորական առաջնորդող դէմքեր, պետական կամ կուսակցական բարձրաստիճան անձնաւորութիւններ կուգան հրապարակ իրենց խօսքը ըսելու. կ'օգտագործեն ժողովրդական խաւերուն լսելի դառնալու ամէն միջոց՝ հեռախօս, թերթ, յայտարարութիւն, ծանուցում, րատիօ. կը շոայլեն մեծամեծ խոստումներ, կը թելադրեն իրականանալի կամ անիրականանալի յոյսեր։ Կարծէք կը սարքէ համատարած քաղաքական բեմ մը, որուն մէջ ժողովուրդը ինքը կը հրաւիրէ և կը պատրաստէ խաղալու վճռական դերը։ Բոլորը ոչ միայն ականատես են, այլ միաժամանակ մասնակից դերակատար։ Կը տիրէ քաքաքական լարուած վիճակ։

Այս տարուայ պայքարը արդէն մտած է իր սովորական հունին մէջ։ Ծլուած են դիրքերը. նշանակուած են թեկնածուները, մշակուած պլատֆորմները։ Ինչպէս ժողովրդապետական բոլոր երկիրներու, նոյնպէս Մ. Նահանգներու մէջ ընտրապայքարի գլխաւոր դերակատարներն են քաղաքական կուսակցութիւնները, անոնց ընտրած կամ նշանակած թեկնածուներ եւ օրուայ այն հրատապ հարցերը,— ընկերային, տնտեսական, ֆինանսական եւ քաղաքական — որոնց գոհացուցիչ լուծումը կառաջադրէ իւրաքանչիւր կուսակցութեան մշակած ու հրապարակ դրած պլատֆորմին մէջ։

Ամերիկեան հանրապետութիւնը, սկիզբէն ի վեր, ղեկավարուած և իր քաղաքական կեանքը արտայայտած է գլխաւորաբար երկու՝ Դեմոկրատ և Հանրապետական կուսակցութիւններու միջոցով։ Այս երկու կազմակերպուած ուժերն են, որ առեն առեն անցած են իշխանութեան գլուխ և ընթացք տուած պետութեան գործերուն, ըստ իրենց ըմբռնումներուն և կուսակցական տեսակէտներուն։ Միւս բոլոր հոսանքները ու հաստատութիւնները,— Աշխատաւորականներ, Ընկերվարականներ, Գիւղացիական հաւաքներ, Արգելականներ, Կոմունիստներ, Կանանց կազմակերպութիւններ, մտաւորական խաւեր և այլն — կողմնակի ու զանցառելի դեր միայն կատարած են, կամ թաւալած են վերի երկու մեծ կուսակցութիւններու անիւին շուրջ։

Այս անգամ եւս կրկէսին մէջ դէմ դէմի են Դեմոկրատներն ու Հանրապետականները։ Երրորդ կուսակցութիւն մը կազմելու կամ երկրին բոլոր դժգոհ կամ առաջադիմական տարրերը մէկ նոր հոսանքի մէջ խառնելով հրապարակ քաշելու ջանքերը ապարդիւն են անցած: Երկու հակադիր կուսակցութիւններու վրայ խարսխող կառավարական դրութիւնը (Party Government) այս տարի եւս նոյնքան ամուր նստած է որքան միշտ։ Տնտեսական աննախընթաց տագնապը, երբ մօտ 10 միլիոն մարդիկ օրուայ հացի կարօտ կը թափառին փողոցները անաշխատ, ոչինչով չէ փոխուած՝ քաղաքական կուսակցական նախկին փոխ յարաբերութիւնները և ոչ մէկ նոր կազմակերպուած ուժ կամ հոսանք չէ բերած հրապարակ։ Մարդիկ, գերակշռող և տիրական մեծամասնութեամբ, դարձեալ երկրին փրկութիւնը և բարգաւաճ կեանքի վերադարձը կը սպասեն նոյն երկու մեծ կուսակցութիւններէն։

Երկուքն ալ բուրժուական-պահպանողական կուսակցութիւններ են, առանդապաշտ, տիրող կարգերու պահպանման մոլեռանդօրէն պաշտպան։ Սկզբունքային գետնի վրայ գրեթէ տարբերութիւններ չկան երկուքին միջեւ։ Եւրոպական երկիրներու մէջ կեանքի իջնող և գործող կուսակցութիւններու նման կանխորոշ մշակուած ծրագիրներ, անդամներ և այլ նման դրութիւններ չունին արդէն։ Երբ մին իշխանութեան վրայ է, միւսը ինքնաբերաբար կամ մեքենականօրէն կը մտնէ ընդդիմադիրի դերին մէջ։ Կառավարական ղեկին տիրացողը կը վարէ իշխանութիւնը, իսկ միւսը իր պայքարը կը տանի օրէնսդրական դահլիճներէն ներս։ Եւ այս եղանակով կը հաւասարակշռուի կամ կը զսպուի իշխանութիւնը չարաշահելու ուէ փորձ տիրող կուսակցութեան կողմէն։

Եթէ կայ աննշան տարբերութիւն մը երկու կուսակցութիւններու միջեւ, այդ ալ երկու պայքարող կողմերու ղեկավարներու մտայնութեանց մէջ է գլխաւորաբար։ Դեմոկրատները ճանչցուած են որպէս աւելի առաջադէմ, ազատական տարրերու արտայայտիչ, խոնարհ խաւերու պաշտպան, մեծ ֆինանսի և արդիւնաբերութեան չարիքները զսպող. իսկ Հանրապետականները՝ հարուստի կուսակցութիւն, աշխատաւորութիւնը ճնշող, ազատական-առաջադիմական սկզբունքներէ և առաջադրութիւններէ խրտչող, միջազգային կեանքի երեւոյթներուն թիկունք դարձնող, նեղ ազգայնական, և երկիրը «վեհափառ կղզիացման» մէջ պահելու նախանձախնդիր։

Այս քիչ մը հասարակ տեղիք բնորոշումը երկու կուսակցութիւններու մասին այնքան ալ ճիշդ չէ, մանաւանդ այսօր, մեծ Պատերազմէն ետք, երբ կեանքի արագ թափը և աշխարհի անտեսական ներկայ յարաբերութիւնները խորապէս փոխած են երկու կուսակցութիւններու ալ մտավիճակը, և դեմոկրատներու ու հանրապետականներու միջեւ գոյութիւն ունեցող աննշան տարբերութիւնները գրեթէ աննշմարելի ցած։ Երկուքն ալ այսօր ունին իրենց մէջ բազմաթիւ հարուստներ, արդիւնաբերողներ, տնտեսական-ֆինանսական իշխաններ, մտաւորական դէմքեր։ Երկուքին ալ բաղկացուցիչ խաւերուն որակը գրեթէ համանման է։ Եւ այն աւանդական ըմբռնումը, թէ Հանրապետականները՝ հանդիսանալով գործատէր հարուստ խաւերու կուսակցութիւն կը փոխեն երբ իշխանութեան վրայ են, կամ, ընդհակառակը, Դեմոկրատներու տիրապետութեամբ տագնապ ու թշուառութիւն կը ստեղծի, այսօր արդէն մասնակի ճշմարտութիւն իսկ ըլլալէ դադրած է։ Ներկայ տագնապը, հանրապետական Հուվըրի օրով, մաոցնել տուած է հանրապետական Քուլիճներու շրջանին Ամերիկայի վայելած համատարած բարեկեցութիւնը։ Եւ եթէ իսկապէս այդ աննախընթաց առատութիւնն ու վայելքի համափիւռ բարիքները կը բխէին Հանրապետականներու վարած ներքին ու արտաքին քաղաքականութենէն, հապա ի՞նչպէս եղաւ որ նոյն կուսակցութեան տիրապետութեան ամենէն զօրեղ շրջանին վրայ եկան այժմեան նոյնպէս աննախընթաց ու համատարած տագնապը, թշուառութիւնն ու անգործութիւնը։ Ճշմարտութիւնը այն է, որ յետպատերազմեան 8-10 տարիներու ճոխութիւնը Քուլիճներու արտակարգ շնորհքին պտուղը չէր, ինչպէս որ այսօրուան անկումն ալ Հուվըրներու անշնորհքութեան հետեւանքը չէ։ Այդ երեւոյթին պատճառները շատ աւելի խորք

ԹՈՒՐՔԱՍՏԱՆԻ ՕՏԱՐՈՒԹՅԱՆ ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆԸ

Մեր հին ընկերները, որոնք ծանոթ են Թուրքիայի ներքին կյանքին, կարող են հիշել, որ Թուրքիայի ներկայիս ղեկավարները, որոնք իրենց ձեռքն են վերցրել երկրի ճակատագիրը, ոչ միայն ոչ մի կապ չեն ունեցել Թուրքիայի հին ղեկավարների հետ, այլև հաճախ հանդես են եկել նրանց դեմ։ Նրանք ոչ միայն ոչ մի կապ չեն ունեցել հին ղեկավարների հետ, այլև հաճախ հանդես են եկել նրանց դեմ։ Նրանք ոչ միայն ոչ մի կապ չեն ունեցել հին ղեկավարների հետ, այլև հաճախ հանդես են եկել նրանց դեմ։

Ինչպես հայտնի է, Թուրքիայի նոր ղեկավարները, որոնք իրենց ձեռքն են վերցրել երկրի ճակատագիրը, ոչ միայն ոչ մի կապ չեն ունեցել հին ղեկավարների հետ, այլև հաճախ հանդես են եկել նրանց դեմ։ Նրանք ոչ միայն ոչ մի կապ չեն ունեցել հին ղեկավարների հետ, այլև հաճախ հանդես են եկել նրանց դեմ։

Ինչպես հայտնի է, Թուրքիայի նոր ղեկավարները, որոնք իրենց ձեռքն են վերցրել երկրի ճակատագիրը, ոչ միայն ոչ մի կապ չեն ունեցել հին ղեկավարների հետ, այլև հաճախ հանդես են եկել նրանց դեմ։ Նրանք ոչ միայն ոչ մի կապ չեն ունեցել հին ղեկավարների հետ, այլև հաճախ հանդես են եկել նրանց դեմ։

(1) (Շար.)

ԱՆՈՒՆԻՄ

Մեր հին ընկերները, որոնք ծանոթ են Թուրքիայի ներքին կյանքին, կարող են հիշել, որ Թուրքիայի ներկայիս ղեկավարները, որոնք իրենց ձեռքն են վերցրել երկրի ճակատագիրը, ոչ միայն ոչ մի կապ չեն ունեցել հին ղեկավարների հետ, այլև հաճախ հանդես են եկել նրանց դեմ։ Նրանք ոչ միայն ոչ մի կապ չեն ունեցել հին ղեկավարների հետ, այլև հաճախ հանդես են եկել նրանց դեմ։

Ինչպես հայտնի է, Թուրքիայի նոր ղեկավարները, որոնք իրենց ձեռքն են վերցրել երկրի ճակատագիրը, ոչ միայն ոչ մի կապ չեն ունեցել հին ղեկավարների հետ, այլև հաճախ հանդես են եկել նրանց դեմ։ Նրանք ոչ միայն ոչ մի կապ չեն ունեցել հին ղեկավարների հետ, այլև հաճախ հանդես են եկել նրանց դեմ։

(2) (Շար.)

ՍԱՐԱՆՈՒՇ ՎԱՐԴԱՆՅԱՆ

ՀՈՒՇԱՏԵՏՐԻ ՕՐԵՐԸ

Ամեն տարի մայիսի 9-ին, Հաղթանակի տոնի օրերին, մեր ժողովուրդը հարգանքի տուրք է մատուցում հայրենական մեծ պատերազմի տարիներին զոհված հերոսների հիշատակին։ Այդ օրերին մեր ժողովուրդը հիշում է նաև իր հերոսներին, որոնք ապրում են մեզ հետ, որոնք մեր կողքին են կռվել ֆաշիզմի դեմ, որոնք մեր կողքին են կանգնել հետպատերազմյան տարիներին։

Մեր հերոսներից մեկը Սարանուշ Վարդանյանն է։ Նա ծնվել է 1918 թվականին, Ջավախքի Ախալքալաքի շրջանի Ծաղկուտ գյուղում։ Դեռ մանուկ հասակում նա կորցրել է հորը։ Մայրը՝ Մարիամը, մեծացրել է երեք երեխաներին։ Սարանուշը ամենամեծն էր։ Նա օգնում էր մորը տնային գործերում, հետո սկսեց աշխատել կոլտնտեսությունում։

Պատերազմի սկզբին Սարանուշը 23 տարեկան էր։ Նա ամուսնացած էր և ուներ երկու երեխա։ Երբ սկսվեց Հայրենական պատերազմը, նա որոշեց մեկնել ռազմաճակատ։ Ընտանիքը և հարազատները փորձում էին հետ պահել նրան, բայց Սարանուշը հաստատ էր իր որոշման մեջ։ Նա ասում էր. «Եթե ես չգնամ, ուրիշ մայրերի որդիներ կգնան իմ երեխաների փոխարեն»։

Սարանուշը զորակոչվեց 1941 թվականի հոկտեմբերին։ Նա հասավ Մոսկվայի մատույցներում գտնվող ճակատամարտերին։ Նա կռվում էր հրաձգային գումարտակում որպես գնդացրորդ։ Նրա ընկերները հիշում են նրան որպես խիզախ և անվախ զինվորի։ Նա երբեք չէր թաքնվում գնդակների տակ, միշտ առաջինն էր գնում հարձակման։

1942 թվականի գարնանը Սարանուշը ծանր վիրավորվեց։ Նրան տարան հոսպիտալ, որտեղ նա մի քանի ամիս բուժվեց։ Հոսպիտալում նա հանդիպեց իր ապագա ամուսնուն՝ Հովհաննես Գրիգորյանին, որը նույնպես ծանր վիրավորվել էր ռազմաճակատում։ Նրանք սիրահարվեցին միմյանց և որոշեցին ամուսնանալ պատերազմից հետո։

Վերադառնալով ռազմաճակատ՝ Սարանուշը մասնակցեց Կուրսկի ճակատամարտին, որտեղ նա կրկին վիրավորվեց։ Այս անգամ նրա ոտքը այնքան ծանր էր վնասվել, որ բժիշկները ստիպված եղան ոտքը կտրել։ Սարանուշը ուշքի եկավ միայն հոսպիտալում։ Երբ նա իմացավ, որ ոտքը կտրել են, նա լաց եղավ։ Նա մտածում էր, որ այլևս չի կարողանա աշխատել, չի կարողանա օգնել մորը և երեխաներին։

Բայց Սարանուշը չկոտրվեց։ Նա սկսեց սովորել քայլել արհեստական ոտքով։ Դա շատ դժվար էր, բայց նա չհանձնվեց։ Նա ամեն օր վարժություններ էր անում, մինչև որ սկսեց քայլել առանց հենակի։ Նա վերադարձավ ռազմաճակատ և շարունակեց կռվել մինչև պատերազմի ավարտը։

Պատերազմից հետո Սարանուշը և Հովհաննեսը ամուսնացան և տեղափոխվեցին Երևան։ Նրանք ունեցան երեք երեխա։ Սարանուշը աշխատեց կոլտնտեսությունում, հետո՝ տեքստիլ ֆաբրիկայում։ Նա միշտ եղել է ակտիվ հասարակական գործիչ, մասնակցել է խորհրդային կանանց կոմիտեի աշխատանքներին։

Սարանուշ Վարդանյանը մահացել է 1987 թվականին։ Նրա հուղարկավորությանը մասնակցել են հարյուրավոր մարդիկ, որոնք եկել էին հարգանքի տուրք մատուցելու մի կնոջ, որը կարողացավ հաղթահարել ամենադժվար փորձությունները և մնալ մարդ։

Նրա կյանքը մեզ սովորեցնում է, որ մարդը կարող է հաղթահարել ցանկացած դժվարություն, եթե նա ունի կամք և հավատ։ Սարանուշ Վարդանյանի անունը միշտ կմնա մեր հիշողության մեջ որպես քաջության և հերոսության խորհրդանիշ։

(1) (Շար.)

ՍԱՐԱՆՈՒՇ ՎԱՐԴԱՆՅԱՆ

ՀՈՒՇԱՏԵՏՐԻ ՕՐԵՐԸ

Ամեն տարի մայիսի 9-ին, Հաղթանակի տոնի օրերին, մեր ժողովուրդը հարգանքի տուրք է մատուցում հայրենական մեծ պատերազմի տարիներին զոհված հերոսների հիշատակին։ Այդ օրերին մեր ժողովուրդը հիշում է նաև իր հերոսներին, որոնք ապրում են մեզ հետ, որոնք մեր կողքին են կռվել ֆաշիզմի դեմ, որոնք մեր կողքին են կանգնել հետպատերազմյան տարիներին։

Մեր հերոսներից մեկը Սարանուշ Վարդանյանն է։ Նա ծնվել է 1918 թվականին, Ջավախքի Ախալքալաքի շրջանի Ծաղկուտ գյուղում։ Դեռ մանուկ հասակում նա կորցրել է հորը։ Մայրը՝ Մարիամը, մեծացրել է երեք երեխաներին։ Սարանուշը ամենամեծն էր։ Նա օգնում էր մորը տնային գործերում, հետո սկսեց աշխատել կոլտնտեսությունում։

Պատերազմի սկզբին Սարանուշը 23 տարեկան էր։ Նա ամուսնացած էր և ուներ երկու երեխա։ Երբ սկսվեց Հայրենական պատերազմը, նա որոշեց մեկնել ռազմաճակատ։ Ընտանիքը և հարազատները փորձում էին հետ պահել նրան, բայց Սարանուշը հաստատ էր իր որոշման մեջ։ Նա ասում էր. «Եթե ես չգնամ, ուրիշ մայրերի որդիներ կգնան իմ երեխաների փոխարեն»։

Սարանուշը զորակոչվեց 1941 թվականի հոկտեմբերին։ Նա հասավ Մոսկվայի մատույցներում գտնվող ճակատամարտերին։ Նա կռվում էր հրաձգային գումարտակում որպես գնդացրորդ։ Նրա ընկերները հիշում են նրան որպես խիզախ և անվախ զինվորի։ Նա երբեք չէր թաքնվում գնդակների տակ, միշտ առաջինն էր գնում հարձակման։

1942 թվականի գարնանը Սարանուշը ծանր վիրավորվեց։ Նրան տարան հոսպիտալ, որտեղ նա մի քանի ամիս բուժվեց։ Հոսպիտալում նա հանդիպեց իր ապագա ամուսնուն՝ Հովհաննես Գրիգորյանին, որը նույնպես ծանր վիրավորվել էր ռազմաճակատում։ Նրանք սիրահարվեցին միմյանց և որոշեցին ամուսնանալ պատերազմից հետո։

Վերադառնալով ռազմաճակատ՝ Սարանուշը մասնակցեց Կուրսկի ճակատամարտին, որտեղ նա կրկին վիրավորվեց։ Այս անգամ նրա ոտքը այնքան ծանր էր վնասվել, որ բժիշկները ստիպված եղան ոտքը կտրել։ Սարանուշը ուշքի եկավ միայն հոսպիտալում։ Երբ նա իմացավ, որ ոտքը կտրել են, նա լաց եղավ։ Նա մտածում էր, որ այլևս չի կարողանա աշխատել, չի կարողանա օգնել մորը և երեխաներին։

Բայց Սարանուշը չկոտրվեց։ Նա սկսեց սովորել քայլել արհեստական ոտքով։ Դա շատ դժվար էր, բայց նա չհանձնվեց։ Նա ամեն օր վարժություններ էր անում, մինչև որ սկսեց քայլել առանց հենակի։ Նա վերադարձավ ռազմաճակատ և շարունակեց կռվել մինչև պատերազմի ավարտը։

Պատերազմից հետո Սարանուշը և Հովհաննեսը ամուսնացան և տեղափոխվեցին Երևան։ Նրանք ունեցան երեք երեխա։ Սարանուշը աշխատեց կոլտնտեսությունում, հետո՝ տեքստիլ ֆաբրիկայում։ Նա միշտ եղել է ակտիվ հասարակական գործիչ, մասնակցել է խորհրդային կանանց կոմիտեի աշխատանքներին։

Սարանուշ Վարդանյանը մահացել է 1987 թվականին։ Նրա հուղարկավորությանը մասնակցել են հարյուրավոր մարդիկ, որոնք եկել էին հարգանքի տուրք մատուցելու մի կնոջ, որը կարողացավ հաղթահարել ամենադժվար փորձությունները և մնալ մարդ։

Նրա կյանքը մեզ սովորեցնում է, որ մարդը կարող է հաղթահարել ցանկացած դժվարություն, եթե նա ունի կամք և հավատ։ Սարանուշ Վարդանյանի անունը միշտ կմնա մեր հիշողության մեջ որպես քաջության և հերոսության խորհրդանիշ։

(2) (Շար.)

ԱՐՏԱԿ ԱՍԼԱՆՅԱՆ

ՀՈՒՇԱՏԵՏՐԻ ՕՐԵՐԸ

Ամեն տարի մայիսի 9-ին, Հաղթանակի տոնի օրերին, մեր ժողովուրդը հարգանքի տուրք է մատուցում հայրենական մեծ պատերազմի տարիներին զոհված հերոսների հիշատակին։ Այդ օրերին մեր ժողովուրդը հիշում է նաև իր հերոսներին, որոնք ապրում են մեզ հետ, որոնք մեր կողքին են կռվել ֆաշիզմի դեմ, որոնք մեր կողքին են կանգնել հետպատերազմյան տարիներին։

Մեր հերոսներից մեկը Սարանուշ Վարդանյանն է։ Նա ծնվել է 1918 թվականին, Ջավախքի Ախալքալաքի շրջանի Ծաղկուտ գյուղում։ Դեռ մանուկ հասակում նա կորցրել է հորը։ Մայրը՝ Մարիամը, մեծացրել է երեք երեխաներին։ Սարանուշը ամենամեծն էր։ Նա օգնում էր մորը տնային գործերում, հետո սկսեց աշխատել կոլտնտեսությունում։

Պատերազմի սկզբին Սարանուշը 23 տարեկան էր։ Նա ամուսնացած էր և ուներ երկու երեխա։ Երբ սկսվեց Հայրենական պատերազմը, նա որոշեց մեկնել ռազմաճակատ։ Ընտանիքը և հարազատները փորձում էին հետ պահել նրան, բայց Սարանուշը հաստատ էր իր որոշման մեջ։ Նա ասում էր. «Եթե ես չգնամ, ուրիշ մայրերի որդիներ կգնան իմ երեխաների փոխարեն»։

Սարանուշը զորակոչվեց 1941 թվականի հոկտեմբերին։ Նա հասավ Մոսկվայի մատույցներում գտնվող ճակատամարտերին։ Նա կռվում էր հրաձգային գումարտակում որպես գնդացրորդ։ Նրա ընկերները հիշում են նրան որպես խիզախ և անվախ զինվորի։ Նա երբեք չէր թաքնվում գնդակների տակ, միշտ առաջինն էր գնում հարձակման։

1942 թվականի գարնանը Սարանուշը ծանր վիրավորվեց։ Նրան տարան հոսպիտալ, որտեղ նա մի քանի ամիս բուժվեց։ Հոսպիտալում նա հանդիպեց իր ապագա ամուսնուն՝ Հովհաննես Գրիգորյանին, որը նույնպես ծանր վիրավորվել էր ռազմաճակատում։ Նրանք սիրահարվեցին միմյանց և որոշեցին ամուսնանալ պատերազմից հետո։

Վերադառնալով ռազմաճակատ՝ Սարանուշը մասնակցեց Կուրսկի ճակատամարտին, որտեղ նա կրկին վիրավորվեց։ Այս անգամ նրա ոտքը այնքան ծանր էր վնասվել, որ բժիշկները ստիպված եղան ոտքը կտրել։ Սարանուշը ուշքի եկավ միայն հոսպիտալում։ Երբ նա իմացավ, որ ոտքը կտրել են, նա լաց եղավ։ Նա մտածում էր, որ այլևս չի կարողանա աշխատել, չի կարողանա օգնել մորը և երեխաներին։

Բայց Սարանուշը չկոտրվեց։ Նա սկսեց սովորել քայլել արհեստական ոտքով։ Դա շատ դժվար էր, բայց նա չհանձնվեց։ Նա ամեն օր վարժություններ էր անում, մինչև որ սկսեց քայլել առանց հենակի։ Նա վերադարձավ ռազմաճակատ և շարունակեց կռվել մինչև պատերազմի ավարտը։

Պատերազմից հետո Սարանուշը և Հովհաննեսը ամուսնացան և տեղափոխվեցին Երևան։ Նրանք ունեցան երեք երեխա։ Սարանուշը աշխատեց կոլտնտեսությունում, հետո՝ տեքստիլ ֆաբրիկայում։ Նա միշտ եղել է ակտիվ հասարակական գործիչ, մասնակցել է խորհրդային կանանց կոմիտեի աշխատանքներին։

Սարանուշ Վարդանյանը մահացել է 1987 թվականին։ Նրա հուղարկավորությանը մասնակցել են հարյուրավոր մարդիկ, որոնք եկել էին հարգանքի տուրք մատուցելու մի կնոջ, որը կարողացավ հաղթահարել ամենադժվար փորձությունները և մնալ մարդ։

Նրա կյանքը մեզ սովորեցնում է, որ մարդը կարող է հաղթահարել ցանկացած դժվարություն, եթե նա ունի կամք և հավատ։ Սարանուշ Վարդանյանի անունը միշտ կմնա մեր հիշողության մեջ որպես քաջության և հերոսության խորհրդանիշ։

(3) (Շար.)

ՍԱՐԱՆՈՒՇ ՎԱՐԴԱՆՅԱՆ

ՀՈՒՇԱՏԵՏՐԻ ՕՐԵՐԸ

Ամեն տարի մայիսի 9-ին, Հաղթանակի տոնի օրերին, մեր ժողովուրդը հարգանքի տուրք է մատուցում հայրենական մեծ պատերազմի տարիներին զոհված հերոսների հիշատակին։ Այդ օրերին մեր ժողովուրդը հիշում է նաև իր հերոսներին, որոնք ապրում են մեզ հետ, որոնք մեր կողքին են կռվել ֆաշիզմի դեմ, որոնք մեր կողքին են կանգնել հետպատերազմյան տարիներին։

Մեր հերոսներից մեկը Սարանուշ Վարդանյանն է։ Նա ծնվել է 1918 թվականին, Ջավախքի Ախալքալաքի շրջանի Ծաղկուտ գյուղում։ Դեռ մանուկ հասակում նա կորցրել է հորը։ Մայրը՝ Մարիամը, մեծացրել է երեք երեխաներին։ Սարանուշը ամենամեծն էր։ Նա օգնում էր մորը տնային գործերում, հետո սկսեց աշխատել կոլտնտեսությունում։

Պատերազմի սկզբին Սարանուշը 23 տարեկան էր։ Նա ամուսնացած էր և ուներ երկու երեխա։ Երբ սկսվեց Հայրենական պատերազմը, նա որոշեց մեկնել ռազմաճակատ։ Ընտանիքը և հարազատները փորձում էին հետ պահել նրան, բայց Սարանուշը հաստատ էր իր որոշման մեջ։ Նա ասում էր. «Եթե ես չգնամ, ուրիշ մայրերի որդիներ կգնան իմ երեխաների փոխարեն»։

Սարանուշը զորակոչվեց 1941 թվականի հոկտեմբերին։ Նա հասավ Մոսկվայի մատույցներում գտնվող ճակատամարտերին։ Նա կռվում էր հրաձգային գումարտակում որպես գնդացրորդ։ Նրա ընկերները հիշում են նրան որպես խիզախ և անվախ զինվորի։ Նա երբեք չէր թաքնվում գնդակների տակ, միշտ առաջինն էր գնում հարձակման։

1942 թվականի գարնանը Սարանուշը ծանր վիրավորվեց։ Նրան տարան հոսպիտալ, որտեղ նա մի քանի ամիս բուժվեց։ Հոսպիտալում նա հանդիպեց իր ապագա ամուսնուն՝ Հովհաննես Գրիգորյանին, որը նույնպես ծանր վիրավորվել էր ռազմաճակատում։ Նրանք սիրահարվեցին միմյանց և որոշեցին ամուսնանալ պատերազմից հետո։

Վերադառնալով ռազմաճակատ՝ Սարանուշը մասնակցեց Կուրսկի ճակատամարտին, որտեղ նա կրկին վիրավորվեց։ Այս անգամ նրա ոտքը այնքան ծանր էր վնասվել, որ բժիշկները ստիպված եղան ոտքը կտրել։ Սարանուշը ուշքի եկավ միայն հոսպիտալում։ Երբ նա իմացավ, որ ոտքը կտրել են, նա լաց եղավ։ Նա մտածում էր, որ այլևս չի կարողանա աշխատել, չի կարողանա օգնել մորը և երեխաներին։

Բայց Սարանուշը չկոտրվեց։ Նա սկսեց սովորել քայլել արհեստական ոտքով։ Դա շատ դժվար էր, բայց նա չհանձնվեց։ Նա ամեն օր վարժություններ էր անում, մինչև որ սկսեց քայլել առանց հենակի։ Նա վերադարձավ ռազմաճակատ և շարունակեց կռվել մինչև պատերազմի ավարտը։

Պատերազմից հետո Սարանուշը և Հովհաննեսը ամուսնացան և տեղափոխվեցին Երևան։ Նրանք ունեցան երեք երեխա։ Սարանուշը աշխատեց կոլտնտեսությունում, հետո՝ տեքստիլ ֆաբրիկայում։ Նա միշտ եղել է ակտիվ հասարակական գործիչ, մասնակցել է խորհրդային կանանց կոմիտեի աշխատանքներին։

Սարանուշ Վարդանյանը մահացել է 1987 թվականին։ Նրա հուղարկավորությանը մասնակցել են հարյուրավոր մարդիկ, որոնք եկել էին հարգանքի տուրք մատուցելու մի կնոջ, որը կարողացավ հաղթահարել ամենադժվար փորձությունները և մնալ մարդ։

Նրա կյանքը մեզ սովորեցնում է, որ մարդը կարող է հաղթահարել ցանկացած դժվարություն, եթե նա ունի կամք և հավատ։ Սարանուշ Վարդանյանի անունը միշտ կմնա մեր հիշողության մեջ որպես քաջության և հերոսության խորհրդանիշ։

(4) (Շար.)

ԼՈՒՍԻՆ ԴԱՆԻԵԼՅԱՆ

ՀՈՒՇԱՏԵՏՐԻ ՕՐԵՐԸ

Ամեն տարի մայիսի 9-ին, Հաղթանակի տոնի օրերին, մեր ժողովուրդը հարգանքի տուրք է մատուցում հայրենական մեծ պատերազմի տարիներին զոհված հերոսների հիշատակին։ Այդ օրերին մեր ժողովուրդը հիշում է նաև իր հերոսներին, որոնք ապրում են մեզ հետ, որոնք մեր կողքին են կռվել ֆաշիզմի դեմ, որոնք մեր կողքին են կանգնել հետպատերազմյան տարիներին։

Մեր հերոսներից մեկը Սարանուշ Վարդանյանն է։ Նա ծնվել է 1918 թվականին, Ջավախքի Ախալքալաքի շրջանի Ծաղկուտ գյուղում։ Դեռ մանուկ հասակում նա կորցրել է հորը։ Մայրը՝ Մարիամը, մեծացրել է երեք երեխաներին։ Սարանուշը ամենամեծն էր։ Նա օգնում էր մորը տնային գործերում, հետո սկսեց աշխատել կոլտնտեսությունում։

Պատերազմի սկզբին Սարանուշը 23 տարեկան էր։ Նա ամուսնացած էր և ուներ երկու երեխա։ Երբ սկսվեց Հայրենական պատերազմը, նա որոշեց մեկնել ռազմաճակատ։ Ընտանիքը և հարազատները փորձում էին հետ պահել նրան, բայց Սարանուշը հաստատ էր իր որոշման մեջ։ Նա ասում էր. «Եթե ես չգնամ, ուրիշ մայրերի որդիներ կգնան իմ երեխաների փոխարեն»։

Սարանուշը զորակոչվեց 1941 թվականի հոկտեմբերին։ Նա հասավ Մոսկվայի մատույցներում գտնվող ճակատամարտերին։ Նա կռվում էր հրաձգային գումարտակում որպես գնդացրորդ։ Նրա ընկերները հիշում են նրան որպես խիզախ և անվախ զինվորի։ Նա երբեք չէր թաքնվում գնդակների տակ, միշտ առաջինն էր գնում հարձակման։

1942 թվականի գարնանը Սարանուշը ծանր վիրավորվեց։ Նրան տարան հոսպիտալ, որտեղ նա մի քանի ամիս բուժվեց։ Հոսպիտալում նա հանդիպեց իր ապագա ամուսնուն՝ Հովհաննես Գրիգորյանին, որը նույնպես ծանր վիրավորվել էր ռազմաճակատում։ Նրանք սիրահարվեցին միմյանց և որոշեցին ամուսնանալ պատերազմից հետո։

Վերադառնալով ռազմաճակատ՝ Սարանուշը մասնակցեց Կուրսկի ճակատամարտին, որտեղ նա կրկին վիրավորվեց։ Այս անգամ նրա ոտքը այնքան ծանր էր վնասվել, որ բժիշկները ստիպված եղան ոտքը կտրել։ Սարանուշը ուշքի եկավ միայն հոսպիտալում։ Երբ նա իմացավ, որ ոտքը կտրել են, նա լաց եղավ։ Նա մտածում էր, որ այլևս չի կարողանա աշխատել, չի կարողանա օգնել մորը և երեխաներին։

Բայց Սարանուշը չկոտրվեց։ Նա սկսեց սովորել քայլել արհեստական ոտքով։ Դա շատ դժվար էր, բայց նա չհանձնվեց։ Նա ամեն օր վարժություններ էր անում, մինչև որ սկսեց քայլել առանց հենակի։ Նա վերադարձավ ռազմաճակատ և շարունակեց կռվել մինչև պատերազմի ավարտը։

Պատերազմից հետո Սարանուշը և Հովհաննեսը ամուսնացան և տեղափոխվեցին Երևան։ Նրանք ունեցան երեք երեխա։ Սարանուշը աշխատեց կոլտնտեսությունում, հետո՝ տեքստիլ ֆաբրիկայում։ Նա միշտ եղել է ակտիվ հասարակական գործիչ, մասնակցել է խորհրդային կանանց կոմիտեի աշխատանքներին։

Սարանուշ Վարդանյանը մահացել է 1987 թվականին։ Նրա հուղարկավորությանը մասնակցել են հարյուրավոր մարդիկ, որոնք եկել էին հարգանքի տուրք մատուցելու մի կնոջ, որը կարողացավ հաղթահարել ամենադժվար փորձությունները և մնալ մարդ։

Նրա կյանքը մեզ սովորեցնում է, որ մարդը կարող է հաղթահարել ցանկացած դժվարություն, եթե նա ունի կամք և հավատ։ Սարանուշ Վարդանյանի անունը միշտ կմնա մեր հիշողության մեջ որպես քաջության և հերոսության խորհրդանիշ։

(5) (Շար.)

ՍԱՐԱՆՈՒՇ ՎԱՐԴԱՆՅԱՆ

ՀՈՒՇԱՏԵՏՐԻ ՕՐԵՐԸ

Ամեն տարի մայիսի 9-ին, Հաղթանակի տոնի օրերին, մեր ժողովուրդը հարգանքի տուրք է մատուցում հայրենական մեծ պատերազմի տարիներին զոհված հերոսների հիշատակին։ Այդ օրերին մեր ժողովուրդը հիշում է նաև իր հերոսներին, որոնք ապրում են մեզ հետ, որոնք մեր կողքին են կռվել ֆաշիզմի դեմ, որոնք մեր կողքին են կանգնել հետպատերազմյան տարիներին։

Մեր հերոսներից մեկը Սարանուշ Վարդանյանն է։ Նա ծնվել է 1918 թվականին, Ջավախքի Ախալքալաքի շրջանի Ծաղկուտ գյուղում։ Դեռ մանուկ հասակում նա կորցրել է հորը։ Մայրը՝ Մարիամը, մեծացրել է երեք երեխաներին։ Սարանուշը ամենամեծն էր։ Նա օգնում էր մորը տնային գործերում, հետո սկսեց աշխատել կոլտնտեսությունում։

Պատերազմի սկզբին Սարանուշը 23 տարեկան էր։ Նա ամուսնացած էր և ուներ երկու երեխա։ Երբ սկսվեց Հայրենական պատերազմը, նա որոշեց մեկնել ռազմաճակատ։ Ընտանիքը և հարազատները փորձում էին հետ պահել նրան, բայց Սարանուշը հաստատ էր իր որոշման մեջ։ Նա ասում էր. «Եթե ես չգնամ, ուրիշ մայրերի որդիներ կգնան իմ երեխաների փոխարեն»։

Սարանուշը զորակոչվեց 1941 թվականի հոկտեմբերին։ Նա հասավ Մոսկվայի մատույցներում գտնվող ճակատամարտերին։ Նա կռվում էր հրաձգային գումարտակում որպես գնդացրորդ։ Նրա ընկերները հիշում են նրան որպես խիզախ և անվախ զինվորի։ Նա երբեք չէր թաքնվում գնդակների տակ, միշտ առաջինն էր գնում հարձակման։

1942 թվականի գարնանը Սարանուշը ծանր վիրավորվեց։ Նրան տարան հոսպիտալ, որտեղ նա մի քանի ամիս բուժվեց։ Հոսպիտալում նա հանդիպեց իր ապագա ամուսնուն՝ Հովհաննես Գրիգորյանին, որը նույնպես ծանր վիրավորվել էր ռազմաճակատում։ Նրանք սիրահարվեցին միմյանց և որոշեցին ամուսնանալ պատերազմից հետո։

Վերադառնալով ռազմաճակատ՝ Սարանուշը մասնակցեց Կուրսկի ճակատամարտին, որտեղ նա կրկին վիրավորվեց։ Այս անգամ նրա ոտքը այնքան ծանր էր վնասվել, որ բժիշկները ստիպված եղան ոտքը կտրել։ Սարանուշը ուշքի եկավ միայն հոսպիտալում։ Երբ նա իմացավ, որ ոտքը կտրել են, նա լաց եղավ։ Նա մտածում էր, որ այլևս չի կարողանա աշխատել, չի կարողանա օգնել մորը և երեխաներին։

Բայց Սարանուշը չկոտրվեց։ Նա սկսեց սովորել քայլել արհեստական ոտքով։ Դա շատ դժվար էր, բայց նա չհանձնվեց։ Նա ամեն օր վարժություններ էր անում, մինչև որ սկսեց քայլել առանց հենակի։ Նա վերադարձավ ռազմաճակատ և շարունակեց կռվել մինչև պատերազմի ավարտը։

Պատերազմից հետո Սարանուշը և Հովհաննեսը ամուսնացան և տեղափոխվեցին Երևան։ Նրանք ունեցան երեք երեխա։ Սարանուշը աշխատեց կոլտնտեսությունում, հետո՝ տեքստիլ ֆաբրիկայում։ Նա միշտ եղել է ակտիվ հասարակական գործիչ, մասնակցել է խորհրդային կանանց կոմիտեի աշխատանքներին։

Սարանուշ Վարդանյանը մահացել է 1987 թվականին։ Նրա հուղարկավորությանը մասնակցել են հարյուրավոր մարդիկ, որոնք եկել էին հարգանքի տուրք մատուցելու մի կնոջ, որը կարողացավ հաղթահարել ամենադժվար փորձությունները և մնալ մարդ։

Նրա կյանքը մեզ սովորեցնում է, որ մարդը կարող է հաղթահարել ցանկացած դժվարություն, եթե նա ունի կամք և հավատ։ Սարանուշ Վարդանյանի անունը միշտ կմնա մեր հիշողության մեջ որպես քաջության և հերոսության խորհրդանիշ։

(6) (Շար.)

ՍԱՐԱՆՈՒՇ ՎԱՐԴԱՆՅԱՆ

ՀՈՒՇԱՏԵՏՐԻ ՕՐԵՐԸ

Ամեն տարի մայիսի 9-ին, Հաղթանակի տոնի օրերին, մեր ժողովուրդը հարգանքի տուրք է մատուցում հայրենական մեծ պատերազմի տարիներին զոհված հերոսների հիշատակին։ Այդ օրերին մեր ժողովուրդը հիշում է նաև իր հերոսներին, որոնք ապրում են մեզ հետ, որոնք մեր կողքին են կռվել ֆաշիզմի դեմ, որոնք մեր կողքին են կանգնել հետպատերազմյան տարիներին։

Մեր հերոսներից մեկը Սարանուշ Վարդանյանն է։ Նա ծնվել է 1918 թվականին, Ջավախքի Ախալքալաքի շրջանի Ծաղկուտ գյուղում։ Դեռ մանուկ հասակում նա կորցրել է հորը։ Մայրը՝ Մարիամը, մեծացրել է երեք երեխաներին։ Սարանուշը ամենամեծն էր։ Նա օգնում էր մորը տնային գործերում, հետո սկսեց աշխատել կոլտնտեսությունում։

Պատերազմի սկզբին Սարանուշը 23 տարեկան էր։ Նա ամուսնացած էր և ուներ երկու երեխա։ Երբ սկսվեց Հայրենական պատերազմը, նա որոշեց մեկնել ռազմաճակատ։ Ընտանիքը և հարազատները փորձում էին հետ պահել նրան, բայց Սարանուշը հաստատ էր իր որոշման մեջ։ Նա ասում էր. «Եթե ես չգնամ, ուրիշ մայրերի որդիներ կգնան իմ երեխաների փոխարեն»։

Սարանուշը զորակոչվեց 1941 թվականի հոկտեմբերին։ Նա հասավ Մոսկվայի մատույցներում գտնվող ճակատամարտերին։ Նա կռվում էր հրաձգային գումարտակում որպես գնդացրորդ։ Նրա ընկերները հիշում են նրան որպես խիզախ և անվախ զինվորի։ Նա երբեք չէր թաքնվում գնդակների տակ, միշտ առաջինն էր գնում հարձակման։

1942 թվականի գարնանը Սարանուշը ծանր վիրավորվեց։ Նրան տարան հոսպիտալ, որտեղ նա մի քանի ամիս բուժվեց։ Հոսպիտալում նա հանդիպեց իր ապագա ամուսնուն՝ Հովհաննես Գրիգորյանին, որը նույնպես ծանր վիրավորվել էր ռազմաճակատում։ Նրանք սիրահարվեցին միմյանց և որոշեցին ամուսնանալ պատերազմից հետո։

Վերադառնալով ռազմաճակատ՝ Սարանուշը մասնակցեց Կուրսկի ճակատամարտին, որտեղ նա կրկին վիրավորվեց։ Այս անգամ նրա ոտքը այնքան ծանր էր վնասվել, որ բժիշկները ստիպված եղան ոտքը կտրել։ Սարանուշը ուշքի եկավ միայն հոսպիտալում։ Երբ նա իմացավ, որ ոտքը կտրել են, նա լաց եղավ։ Նա մտածում էր, որ այլևս չի կարողանա աշխատել, չի կարողանա օգնել մորը և երեխաներին։

Բայց Սարանուշը չկոտրվեց։ Նա սկսեց սովորել քայլել արհեստական ոտքով։ Դա շատ դժվար էր, բայց նա չհանձնվեց։ Նա ամեն օր վարժություններ էր անում, մինչև որ սկսեց քայլել առանց հենակի։ Նա վերադարձավ ռազմաճակատ և շարունակեց կռվել մինչև պատերազմի ավարտը։

Պատերազմից հետո Սարանուշը և Հովհաննեսը ամուսնացան և տեղափոխվեցին Երևան։ Նրանք ունեցան երեք երեխա։ Սարանուշը աշխատեց կոլտնտեսությունում, հետո՝ տեքստիլ ֆաբրիկայում։ Նա միշտ եղել է ակտիվ հասարակական գործիչ, մասնակցել է խորհրդային կանանց կոմիտեի աշխատանքներին։

Սարանուշ Վարդանյանը մահացել է 1987 թվականին։ Նրա հուղարկավորությանը մասնակցել են հարյուրավոր մարդիկ, որոնք եկել էին հարգանքի տուրք մատուցելու մի կնոջ, որը կարողացավ հաղթահարել ամենադժվար փորձությունները և մնալ մարդ։

Նրա կյանքը մեզ սովորեցնում է, որ մարդը կարող է հաղթահարել ցանկացած դժվարություն, եթե նա ունի կամք և հավատ։ Սարանուշ Վարդանյանի անունը միշտ կմնա մեր հիշողության մեջ որպես քաջության և հերոսության խորհրդանիշ։

(7) (Շար.)

ՍԱՐԱՆՈՒՇ ՎԱՐԴԱՆՅԱՆ

ՀՈՒՇԱՏԵՏՐԻ ՕՐԵՐԸ

Ամեն տարի մայիսի 9-ին, Հաղթանակի տոնի օրերին, մեր ժողովուրդը հարգանքի տուրք է մատուցում հայրենական մեծ պատերազմի տարիներին զոհված հերոսների հիշատակին։ Այդ օրերին մեր ժողովուրդը հիշում է նաև իր հերոսներին, որոնք ապրում են մեզ հետ, որոնք մեր կողքին են կռվել ֆաշիզմի դեմ, որոնք մեր կողքին են կանգնել հետպատերազմյան տարիներին։

Մեր հերոսներից մեկը Սարանուշ Վարդանյանն է։ Նա ծնվել է 1918 թվականին, Ջավախքի Ախալքալաքի շրջանի Ծաղկուտ գյուղում։ Դեռ մանուկ հասակում նա կորցրել է հորը։ Մայրը՝ Մարիամը, մեծացրել է երեք երեխաներին։ Սարանուշը ամենամեծն էր։ Նա օգնում էր մորը տնային գործերում, հետո սկսեց աշխատել կոլտնտեսությունում։

Պատերազմի սկզբին Սարանուշը 23 տարեկան էր։ Նա ամուսնացած էր և ուներ երկու երեխա։ Երբ սկսվեց Հայրենական պատերազմը, նա որոշեց մեկնել ռազմաճակատ։ Ընտանիքը և հարազատները փորձում էին հետ պահել նրան, բայց Սարանուշը հաստատ էր իր որոշման մեջ։ Նա ասում էր. «Եթե ես չգնամ, ուրիշ մայրերի որդիներ կգնան իմ երեխաների փոխարեն»։

Սարանուշը զորակոչվեց 1941 թվականի հոկտեմբերին։ Նա հասավ Մոսկվայի մատույցներում գտ

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

Նաստանը այս մասին բողոքելու մէջ չպիտի թերանայ։ Ինչպէս յարեց թէ ճաբոնական արտադրին գործոց նախարարը յայտարարութիւնը ընելու համար ընտրեց այն օրն իսկ յորում Լիթվին Ճանճնաժողովը աւարտած ըլլալով իր աեղեկագիրը կը հաղորդէ անոր առաքումը Ազգերու Դաշնակցութեան։

Գ. Ուշիմայի ամբողջ ճառը պաշտպանողական մըն է ծածկելու համար «Մանչուրիոյ մէջ ճաբոնի ունեցած յանցապարտութեան վերաբերեալ եւ խոստովանութիւններով խառն իր ուրացումներէն սկսեալ մինչեւ իր այն յայտարարութիւնը թէ Ազգերու Դաշնակցութեան կողմէ կատարուած ծեռնարկ մը պիտի մնայ անազդեցիկ։

Գ. Ուշիմայի ըսաւ նաեւ թէ «պէտք է որ ժընէվի մէջ կատարուի կամ տրուի եւ ոչ թէ Թոքիոյի մէջ ամէն յայտարարութիւն կամ դատաստան որը կը վերաբերի Մանչուրիոյ, որովհետեւ Ջինաստանի նման ճաբոնն ալ պատասխանատու է այդ դատարանին առջեւ։»

Գ. Ուշիմայի ըսաւ թէ «ճաբոնցիք ամէն բան ի գործ դրին քաոսային դարձնելու համար Ջինաստանը, բայց հակառակ այդ ամէնուն չինական հանրապետութեան առողջութիւնը այնքան գէշ չէ եւ մենք պէտք չունեցանք տակաւին սպանութեանց դիմելու կառավարելու համար։»

«Ջինաստան Ասիոյ մէջ պատուար մըն է յետադիմական ծգտումներու դէմ»։

Յայտնելէ յետոյ թէ տնտեսական վարչութեան համար Ջինաստանի թափած ճիգերուն բաւականացափ կերպով տեղեակ չեն ամէն կողմ, Գ. Ուշիմայի եզրակացուց հետեւեալ խօսքերով. «Նպատակայարմար է դիտել տալ թէ այս ճառը խօսուած է այն միեւնոյն պետական մարդուն կողմէ որը ստորագրեց պատերազմէ օրէնքէն դուրս հռչակող Գրիան։ Քէլլօգ ուխտը։ Եւ այս մարդը յաւակնութիւն ունի այժմ կարծելու թէ ճաբոնական բանակները կրնան օտար հողի վրայ պտոյտ կատարել՝ ճաբոնական մի քանի շահերու պաշտպանութեան համար միայն։

ՅԱՐԱԲԵՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ԿԸ ԶԳՏԻՆ

Շանկ-Հայ.— Շանկ-Հայի մէջ ճաբոնական ապրանքներուն դէմ կատարուող պոյքոթաժի յառաջդիմութիւնը դարձեալ տեղի առաւ Ջինօ-ճաբոնական փոխյարաբերութեանց ծանր կրիզով ձգտելուն, որուն հետեւանօք ճաբոնցիք հաբկադրուեցան զօրքերնին պահակազօրքերը։

Շանկայի մէջ գտնուող ճաբոնական զինուորներու հրամանատարը նոր հրատարակած յայտարարութեան մը մէջ հաւատացիք կուտայ ճաբոնահպատակներուն թէ պիտի պաշտպանէ իրենց կեանքը եւ ստացուածքները։

Կացութիւնը դարձեալ նկատուած է իբրեւ չափազանց ծանր։

Ճաբոնական յարձակում չինական անկանոն զօրքերու վրայ

Թոքիօ.— Շինչուի մերձակայքը ժղուած պատերազմի մը բնաթացքին ճաբոնական զինուորները պատնեշեցին 400է աւելի չինական անկանոն զօրքեր։ Ճաբոնցիք իրենց կողմէն ունեցան մէկ հոգի սպանեալ և չորս վիրաւորեալ։

Ճաբոնական հիւպատոսական պաշտօնեայ մը յարձակում կրեց եւ կողոպտուեցաւ չինական հրոսակներու կողմէ Քէցաօքէնի մօտ։

ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ ՄԷՋ

Պէրլին.— Ցամաքօրէն տարածայնութիւն կը շրջի թէ պ. Հիթլէր շատ յոգնած լինելով ընտրական պայքարներուն հետեւանօք հարկադրուած է հանգչելու վերին—Պաւերիոյ մէկ սանաթօրիումին մէջ։

Կը յայտնուի նաեւ թէ ռասիսթ կուսակցութեան տնօրէնութիւնը հետզհետէ կանցնի պ. Կրէկօր Շթրասէրի ձեռքը։

Պէրլին.— Կը յայտնուի թէ Մարգրաֆ Ֆօն Հինտէնպուրկ ներկայ չպիտի գտնուի Գողպատնայ Սաղաւարտ ընկերակցութեան ցոյցին որը Սեպտեմբեր 3ին տեղի պիտի ունենայ Պէրլինի մէջ։ Բայց կարելի է սակայն թէ վարչապետ Ֆօն Բարէն եւ պատերազմ. նախարար Ֆօն Շլայխէր ներկայ գտնուին այս ցոյցերէն ոմանց։

Պէրլին.— Թէ Բրունիոյ եւ թէ Գերմանիոյ մէջ քօալիսիօնի դարլիճ մը կազմելու նպատակաւ կեդրոնականներու եւ ազգայնական ընկերվարականներու մէջ մղուող կիսապաշտօնական բանակցութեանց կոչումին հետեւանօք, պ. Ֆօն Բաբէնի կառավարութիւնը ինքզինքը հարկադրուած պիտի զգայ, կ'ըսեն դահլիճի հետ շփում ունեցող շրջանակները, յուծելու նորընտիր ռայխսթակը այս ամսու վերջը իր գումարման օրինակ եւ առանց միջոց տալու խորհրդարանին որ անվստահութեան քուէ տայ։

Ֆօն Բաբէնի նախարարութիւնը՝ որը հաւանաբար պիտի շարունակէ իշխանութեան գլուխ մնալու պիտի կրնայ այն ատեն անորոշ պայմանաժամով յետաձգել նոր ընտրութիւնները, պատրուակելով թէ սոյն ընտրութիւնները պիտի բերեն փոփոխութիւն մը եւ թէ արտասովոր ժամանակներու մէջ պէտք է կիրարկել արտասովոր միջոցներ, եթէ նոյն իսկ ասիկա հակառակ լինէր սահմանադրութեան յօդուածներուն։

Պէրլին.— Ազգային անտեսութեան նախարարութեան ընդհ. քարտուղար Տքթ. Թրէնտէլինպուրկ հրաժարեցաւ։ Այս հրաժարականը մեծ ցաւ յառաջ բերաւ եւ մտավախութիւն տեղի ունեցաւ ճարտարարուեստային շրջանակներու մէջ։

Պէրլին.— Պէրլին գումարուող արտասովոր առաջին գաւարանը առաջարկեց քսան տարեկան Բարուլ Շմիտքէ անուն հայաս նավարական մը։ Երեք վկաներ (նազիներ) վկայեցին թէ այս երիտասարդը հրաշէնի հարուածներ արձակեց քաղաքական հանգամանք ունեցող ընդհարումի մը միջոցին։

Նազիները հրեաները կը մեղադրեն այժմ ներկայ կառավարութեան համար։

Նազիներու պաշտօնաթերթի «Դէր Անկրիֆ»-Պէրլինի նազիներու պետ պ. Կէօպպէլսի մէկ խիստ յօդուածը կը հրաժարակէ որով յօդուածագիրը կ'ամբաստանէ հրեաներու պատկանող մամուլը քաղաքական պայքարներու գրգռելու հակակառավարութեան վրայ ազդեցութիւն բանեցնելու յանցանքով, ինչ որ յանգեցաւ Գօյթէյնի սէյ հինգ հոգիի մահուան դատապարտութեան։ Գ. Կէօպպէլս ակնարկութիւն կ'ընէ Բոկրօմներու (հրեաներուն դէմ կազմակերպուած ջարդեր)երը որ նազիները պիտի բարձրանան իշխանութեան գլուխը։

Գերլից.— Նազիներու պատասխանատուները «Դէր Անկրիֆ» կասխակայութեան ութը օրուան համար։

ԻՐ ԴԱՏԱՒՈՐՆԵՐՈՒՆ ԱՌՋԵՒ, ԶՕՐԱՎԱՐ ՍԱՆՃՈՒՐՃՕ ԻՐ ԳԼՈՒԽԸ ԿԸ ՊԱԾՏՊԱՆԷ

ՄԱՏՐԻՏ.— Մէջերնին կիներ ալ գծուող հարիւրաւոր անձեր ժամերով սպասեցին Արդարութեան Պալատը մօնելու համար Զօրավար Սանճուրճօի դատավարութեան առթիւ։ Զօր. Սանճուրճօ Սպանիացի առաջին զօրավարն է որ ապստամբութեան համար կը դատուի ոչ զինուորական դատարանի մը կողմէ։

Ընդհ. Դատախազը մահուան պատիժ հանձնջեց։ Զօրավար Սանճուրճօ անընդհատ ծանր կերպարանք մը ունէր. սեւ fօupիւմ մը հագած էր ան եւ վհատեալ դէմք մը ունէր երբ որ դատարան մտաւ բնդհ. հսկողութեամբ ոստիկաններու ետ ծրջապատեալ իր բարեկամներէն։ Նիստին բացման ներկայ չգծուեցաւ, նիստին առաջին փուլերուն մէջ մերձակայ սենեակի մը մէջ մնալու արտօնութիւն ստացած լինելով։

Մատիս եռուզերի մէջ է եւ երեսփոխաններ անքիւ հեռագիրներ ստացած են որոնցմով մահուան պատիժ կը պահանջուի Զօրավարին դէմ. բայց կը կարծուի թէ Նախագահը սկզբունքով կը բաժնէ մահապատիժի վերաբերմամբ բնակավարականներու առարկութիւնը։

ԱՆԳՈՐԾՈՒԹԻՒՆԸ ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ ՄԷՋ

Գերլից.— Անգործութիւնը պակսեցաւ ՚անճնաց կերպով միայն ամսոյս առաջին երկու շաբաթներու միջոցին։

Առձանագրուած անգործներու բնդհ. քիւը կը հասնի 5,380,000 հոգիի, այսինքն՝ 10,000 հոգի որակած են ծուլիսի երկրորդ կիսամսեակին քիւերուն հետ բաղդատմամբ։

ՏԵՂԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԵԼՄՏԱԿԱՆ ՆԱԽԱՐԱՐԻ ՅԱՐՕՐԻՆԱԿ ՀՐԱՒԱՆԳՆԵՐԸ

ԵՐԵՍՓՈԽԱՆԻ ՄԸ ԿԱՐԵՒՈՐ ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Նիմեական նախարարը որ կը գտնուի Հալէպ, հրահանգ տուած է Նիմեական Տրցօրհնութեանց յայտնելու համար թէ Սուպհի Գէյ Գհրհիքի կողմնակից երեսփոխանները սենեակին որքա՞ն պարտուցին։ Ըստ Նախարարի յայտարարութեանց այդ առնելիները պիտի գանձուին անոնց ամսականներէն։

«Էլիֆ Պաթի թղթակիցը այս մասին հարցում ուղղած է երեսփոխանի մը սենեակը համարեա ճի՞շդ է եղածարաձայնութիւնը ելմտական նախարարի հրահանգին ծուրջ։ Երեսփոխանը պատասխանած է.

— Ճիշդ է, սակայն այդ միջոցները ոչ մեկ արժէք ունին մեզի համար եւ չեն կրնար փոխել մեր դիրքը ներկայ կառավարութեան հանդէպ, մանաւանդ որ Նախարարի այս ընթացքը դուրս կը մղէ իր պատճառները։ Ամէն մարդ գիտէ որ այս նախարարը եւ իր եղբայրը սենեակին սահագին պարտքեր ունին, որոնք մինչեւ հիմա չեն վճարուած, հակառակ անոր որ նախորդ կառավարութեան օրով բանից իրեն հրահանգ տուած է։ Ն. Վ. Նախարար կը կարծէ՞ որ այդ կերպով պիտի լռեցնէ մեզ։

ՀԱԼԷՊԻ ԵՐԵՍՓՈԽԱՆՆԵՐԻՆ ԿԱՐԵՒՈՐ ԺՈՂՈՎԸ

ՆՈՐ ԵՐԵՍՓՈԽԱՆՆԵՐ ԿԸ ՄԻԱՆԱՆ ՀԻՒՍ. ՍԻՒՐԻՈՅ ԵՐԵՍՓԽ. ՊԼՕՔԻՆ

Անցած օարթ Հալէպ վերադարձած է երեսփոխան Գ. Շապանի եւ արժանացած սիրալիր ընդունելութեան մը, Գ. Շապանի մօտ երկու ժամ առանձին տեւակցութիւն մը ունեցած է Բ. Գօմիսէրի պատուիրակ Գ. Լավասքրի հետ։

Այս օարթուան ընթացքին Հալէպ պիտի հասնի նաեւ Ն. Վ. Սուպհի պէյ Գհրհիքը եւ պիտի գումարուի Հիւսիսային Սիւրիոյ Երեսփոխանութեան Պլօքը, որուն ներկայ պիտի բլլան նաեւ կարգ մը ուրիշ երեսփոխաններ որոնք նոր մասնակցած են Հիւսիսային Սիւրիոյ Երեսփոխանութեան պլօքին։

Այս ժողովը պիտի ուսումնասիրէ Սիւրիոյ ընդհանուր կացութիւնը եւ կառավարութեան դիրքը։

Կը կարծուի որ Հիւսիսային Սիւրիոյ երեսփ. պլօքին անդամներ 30է աւելի կը հասնին ներկայիս եւ որոնք անկասկած մեծամասնութիւն պիտի կազմեն Խորհրդարանի մէջ։

ՍԻՒՐԻՈՅ ՄԷՋ ՆՈՐ ՊՕՅՔՕԹ...

Հալէպէն հեռաձայնով հետեւեալ ուշագրաւ հաղորդագրութիւնը կրնան գէլիֆ Պաթի Թղթակիցը։

Բ. Գօմիսէրութենէն իր Հալէպի պատիրակութ ան հասած հեռաձայնային հաղորդագրութիւն մը կը հաղորդէ թէ առնուած տեղեկութեանց համաձայն Սիւրիոյ բաղաքներ վաղը (օարթ օր) փակ պիտի մնան ազգայնական պատուիրակներու խնդրանքներուն անսկսա մնալուն համար։

Այս յուր օաս մտահոգութեամբ բնդունուեցաւ ժողովուրդին եւ մամուլին կողմէ, որովհետեւ նման շարժում մը ցարդ չի նմարուեցաւ Հալէպի մէջ։

ՈՍՏԻԿԱՆԱԿԱՆ ՆՈՐ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹԻՒՆ

ԳԻՇԵՐԱՊԱՇՆԵՐՈՒ ՊԱՇՏՕՆԻՆ ՎԵՐՋ ԿԸ ՏՐՈՒԻ

Լիբանանի կառավարութեան պետ Ն. Վ. Գր. Շարլ Տէպպաս առեցէ մը իվեր խիստ մտահոգ կը հետեւրուի ոստիկանական կազմակերպութեան խնդրով եւ կը մտակէ կարգ մը ծրագիրներ։ Այս ծրագիրներէն մէկը մասնաւորաբար կուսումնասիրէ եւ նոր կարգադրութիւններ կը ընդունի գիտերաշխատութեան խնդրին ծուրջ։ Ոստիկանութեան բնդհանուր թիւին վրայ 125 հոգի եւս աւելցնելով, վերջ պիտի տրուի գիտերաշխատութեան պատճառով։ Իրանական իշխանութիւններ կը ընդունին որ ոստիկանութեան թիւին մեծ, ուժեղ եւ փորձառու խաղացողներէ կազմուած խումբի մը հետ պիտի ճակատին, ճիշդ այս պատճառով ալ, մինչեւ վերջին վայրկեանը խափ անցան օաս հետաքրքրաշարժ եւ տաք։

«Անդրանիկ»ի առաջին նամակներէն վերջ եւ նեկուսերու բաջալերանքին տակ «Ասպղ»ի տղայոց միահամուռ եւ կատարեալ մարգիկի գիտակցութեամբ յարձակողականն ու ժամացոյցի կանոնաւորութեամբ տրուած բաներ յաջողաբար անոնց ապահովեց 4 նամնակներ, որոնցմէ մին չեղեալ նկատուեցաւ իրաւարարի կողմնակալութեան պատճառով, բնդ դէմ «Անդրանիկ»ի 2ին։ Ու այս հակառակ «Անդրանիկ»ի տղայոց ինչ մը կոտ խաղարկութեան։

Ի պատիւ «Ասպղ»ի պզտիկներուն պետք է բսել, որ ամբողջ խաղի տեւողութեան ունեցան կատարեալ, ներդաշնակ եւ օրինակելի խաղարկութեան. պարագայ մը, առանց որուն դժուար պիտի բլլար իրենց տանիլ ներկայ պատուաւոր յաղթանակը։

Այս օրինակ գեղեցիկ յաղթանակներու առաջիկը չէ՛ որ կ'արձանագրուի ինպատաս «Ասպղ»ի եւ ո՛չ ալ վերջինը պիտի բլլայ՝ եթէ նոյն կանոնաւորութեամբ եւ հոգատարով շարունակեն իրենց խաղարկութիւնները։

Վերջին ժամանակներու «Ասպղ»ի տղայոց յաջորդական յաղթանակներն ու վերելքը ցոյց կուտայ, որ ներկայ փորձիկներու այս խումբը, ապագայ յաւագոյն եւ օրինակելի խումբերէն մին բլլալու բոլոր հատկութիւնները ունի։

Կ'արժէ որ բաջալերուին այս փորձիկ մարգիկները։ Կ. Ա.

ՄԱՔՍԱՏՈՒՐՔԻ ՅԱՒԵԼՈՒՄ

Ինչպես գրած էինք, Բարձր Գօմիսէրը մասնաւոր որոշմնագրով մը 100ին 40ը բարձրացուցած էր բամպակեղէններու

Խ. ՌՈՒՍԻԱՆ ՄԻՋՈՑՆԵՐ ՁԵՌՔ Կ'ՈՒՌՆԷ ՊԱՅՔԱՐԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ ՄԱՆՉՈՒՐԻՈՑ ՄԵՋ ԵՐԵԻԱՆ ԵԼԱԾ ՔՕԼԵՐԱՅԻ ԴԵՄ

Մոսկուայ.— Թօլհրայի Մանչուրիոյ մէջ ծաւալելուն հետեւանօք եւ սոյն հաւաճարակին Խ. Ռուսիոյ մէջ տարածուելուն առաջքը առնելու համար, Առողջապահական ժողովրդային Գործակատարութիւնը Մանչուրիոյ կողմը գտնուող սահմանագլխակին կայաններու մէջ կազմակերպեց առողջապահական կայաններ որոնց պատասխանը պիտի բլլայ հետեւիլ սովիէթական հողը մտնող անձերը։

Հաստատուած են նաեւ միջոպաճճնական լապօրաթուառներ որոնց ցպատակին է կատարել առողջապահական գործօն բոբականեւ մը սահմանգլուխի բնակչութեան մէջ։

Շնորհիւ այս միջոցներու Թօլհրայի ոչ մէկ դէպք արձանագրուած չէ մինչեւ այժմ սովիէթական հողին ա՛բողջ տարածութեան մէջ։

ԿԱՌԱՎԱՐԱԿԱՆ ՁԻՆՈՒՈՐԱԿԱՆ ՅԱՂԹԱՆԱԿԸ ՊՐԱԶԻԼԻՈՅ ՄԷՋ

Ռիօ-տը-Նանէյրօ.— Բուռն կռիւ մը մղուեցաւ 10.000 հոգի հաւաղող կառավարական զինուորներու եւ Սաե-Բաուլօի ապստամբներուն մէջ. Վիխրօրիայի մերձակայքը։

Կառավարական զինուորները յաղթական ճակատամարտով փախուստի մատնեցին ապստամբները։

ՀՐԱՇԱԳՈՐԾ ՄԱՐԴԸ
ԷԼ ՀԱՋ ՍՈՒՀԱՄԵՏ ՊԷՅ ԷԼ ՖԷԼԷՔԻ

Փութացէք առնելու անոր կարծիքը ձեր բոլոր փափաքներուն համար։ Ան կը հանդարտեցնէ բոլոր չուարած և առնչուած մարդերը և կը վերադարձնէ անոնց փափաքածները։ Կ'իյնէք բոլոր ոգիներուն. հիւր օթիլով կը կարդայ մարդուն մտածումները. ձեռքի գծերէն կը կարդայ մարդուն անցած, ներկայ և ապագայ կեանքը. կրնայ հասկնալ ամուսնութեան, համաբորդութեան, սիրոյ, առեւտուրի, քննութեանց կապկն բոլոր գաղտնիքները։ Այս բոլորը կը ցուցնէ մարդուն, կարծես թէ գրուած բլլան թուղթի մը վրայ։ Կնոջ և ամուսնոյն միջեւ եղած դժուարութիւնները ու տարակարծութիւնները կը լուծէ Աստուծոյ Սուրբ անուններովը եւ Ամերիկեան եւ Եւրոպական գիտնականներու փոքաուութիւնները օգտագործելով։

Տխուր եղողներուն ուրախութիւն և հանգիստ կը պատճառէ. ջղային և մտային հիւանդութիւնները կը դարմանէ։ Այս բոլորը մեծ յաջողութեամբ կը կատարէ։ Փորձը ամենամեծ փաստն է. անգամ մը այցելել բաւական պիտի բլլայ։

ՀԱՍՑԷ.— Գէյրութ, Հաճդէ Ղամի փողոցի արեւմուտքը, Ֆրանսական հիւանդանոցին մօտ, թիւ 9 բնակարանը։

ԱԶԳԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

Ա.— Անոնք որ կուգան, իրենց մտքը պէտք է գրեն թուղթի մը վրայ և պէտք է պահեն.

Բ.— 1000 ոսկի կուտայ ան, եթէ չի կարենայ ճշդութիւնն գիտնալ ենթակայի մտքը.

Գ.— Դուրսէն գրկուած գրութիւններուն բնթացք և լուծում չի տար, եթէ նէրփակուած չըլլայ 200 ս. գ. և չիշուած չըլլայ ենթակայի անունն ու ժամանակը, տարիքը և հօր և մօր անունը։

ԳԱԲՐԻԷԼ Թ. ԹԷՐԶԵԱՆ
(ԵԼԵՔՏՐԱԿԱՆ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ)

Հիմնուած 1921 ին Գոլիս-Բերա

Իսլս դիւրաւաչելի պայմաններով կը կատարեմ ամէն կարգի էլեֆտրական լոյսի գիտեցուածներ (Inisallation) ինչպէս նաեւ մօթօր եւ ֆիճաւօճներ։

Վաճառատունս կ'ապահովէ ձեզ բոլոր էլեֆտրազարձիլներու ճոռգութիւններ։ Մասնաւոր զգուշութիւն բնակարաններու էլեֆտրաճոռգման։ Վաճառատուն Philips եւ Lux էլեֆտր. լամբերու եւ ամէն տեսակ էլեֆտրական պիտոյքներու։

Վճարման դիւրութիւններ.

Հասցէ — Վ. Ուզունեանի գրատան կից Պուրճ. E. P. 491

ՊԱՆԴՈՒԿ ԱՀԱՐՈՆ ՊԻԹԻԱՍ

ՀԻՒՍԻՒՍԱՑԻՆ ՍԻՒՐԻՈՅ ԼԱՒԱԳՈՑՆ ԱՄԱՌԱՆՈՑՆԵՐԷՆ ՁԷՊԷԼ ՄՈՒՍԱՑԻ **ՊԻԹԻԱՍ** ԳԻՒՂԻՆ ՄԷՋ

Նորակառոյց եւ գեղեցիկ շէնք. արդիական կերպով կահաւորուած սենեակներ. ընդարձակ սրահ, քաղցիմ, եւրոպական եւ արեւելեան կերակուրներ

ՁԱՓԱԻՈՐ ԳԻՆ

ԲՍՑ Է 1932 ՅՈՒԼԻՍ 1ԷՆ ՍԿՍԵԱԼ

Իր անձնական տեսարաններով, առատ ջրերով և առողջարար կլիմայով ծանօթ ՊԻԹԻԱՍ գիւղը այս տարի օժտուած է դիւզադնացութեան համար անհրաժեշտ եղող բոլոր յարմարութիւններով։

Ճամբաները նորոգուած են, գիւղին մէջ հաստատուած է թղթատարական ամենօրեայ ապահարկութիւն ինչպէս նաեւ թէլէֆօն և հեռագիր։

Պիթիասը ունեցաւ նաեւ իր առաջնակարգ պանդոկը, ուր այցելողները պիտի գտնեն Սիւրիոյ և Լիբանանի լաւագոյն ամառանոցներուն յատուկ բոլոր յարմարութիւններն ու հանգրստութիւնները։

Տէր և Տնօրէն ԱՀԱՐՈՆ ԻԶՄԻՐԼԵԱՆ

ՊԱՆԴՈՒԿ ԼԻՒՔՍ

Հայկական ամենաընտրագոյն պանդուկը «Լիւքսի» մէջ, ծովեզերեայ պարտէզով,

ԽԻՍՏ ՕԳՈՒՏՈՒՆ ՍԵՆԵԱԿՆԵՐ

ՈՒ ԿԸ ԲԱՂԿԱՆԱՑ 1.2.3.4. ՄԱՍՆԱԿՑԱԿԱՆԵՐԷ

1. ՀԱՄԵՂ ՃԱՇ, ՄԱՔՈՒՐ ԵՒ ԱՆԹԵՒՐ ՕՄԱԼԱՐՈՒԹԻՒՆ.
2. ԳԻՆԵՐԸ ԽԻՍՏ ՁԱՓԱՒՈՐ.
3. ՏՈՒՆ ՓՆՏՐԱՂՆԵՐՈՒՆ ԱՄՐՆ ԱՐՏԻՒԶԱՒՈՐՈՒՄԸ։

Տէր եւ Տնօրէն՝ Գ. ՓԱՐՏԻԶԱՒՈՒՆԵԱՆ

ՏՔԹ. Բ. ԳՈՒԼԱԳԵԱՆ

ՄԱՆԱՆԱԷՏ՝ ՆԵՐՔԻՆ, ՄՈՐԹԱՅԻՆ ԵՒ ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

ՎԿԱՅԵԼ ՓԱՐԻԶԻ ՀԻՆԻԱԴԱՆՈՑՆԵՐԷՆ

Կը դարմանէ գիտական ամենավերջին մեթոտներով, բոֆերու, սեամոխի, ադիճներու յետադի ամէն տեսակ հիւանդութիւններ։ Հին եւ նոր ջերմամիզութիւնը իր բոլոր բարդութիւններով, ինչպէս նաեւ Ֆրանկախ եւ մորթային հիւանդութիւններ։

Առագ, արմատական եւ բարեխիղճ դարմանում։

Հիւանդ կ'ընդունի ամէն օր, բացի կիրակիէ, իր ճախկին դարմանատան մէջ. ժամը 8—12 եւ 2—6ու մասնաւոր ժամադրութեամբ։

Երեքշաբթի օրերը, ժամը 2—5 վկահալ *ՍՂՓՍՏՆՆԵՐՈՒՆ ԶՐԻ*

Ժօրժ Հասեան փողոց՝ թիւ 8

ՏՕՔԹ. ԳԷՈՐԳ ԿԷՐԿԷՐԵԱՆ

Վկայեալ Lauréat Խնկիճ Interne եւ այժմ մասնագէտ *ՍՆՆՆԳԼՏ* յշիւ Ֆրանսական հիւանդանոցի *ԱՋՔԻ, ՔՔԻ, ԿՈԿՈՐԴԻ, ԱԿԱՆՋԻ և ԳՀՈՒՒ* հիւանդութիւններու բաժնին։

Հիւանդ կ'ընդունի կէսօրէ վերջ ժամը 2—6

իր գլխաւոր մէջ rue de Damas, No. 15

Հիւանդներ ուղղակի հիւանդանոց կ'ընդունուին իր կողմէ տրուած մուտքի բաբօրով։

Աղքատ հիւանդներու Հրի դարմանում, ամէն օր կէսօրէ առաջ ժամը 10—12, հիւանդանոցի դարմանատան մէջ։

Կարի եւ Ձեւագիտութեան Դասընթացք
Տիկին ՄԱՌԻ ԵՐԱՄԵԱՆ

ՎԿԱՅԵԱԼ ԴԵՐՋԱԿՈՒՀԻ

ԲԱՐԻՋԷՆ ԵԻ ՎԱՃԻՆԿԹՕՆԷՆ

Կարի եւ ձեւագիտութեան մասնագիտուհի, Տիկին Մառի Երամեան կը վերադառնայ իր առհասարոցը, Մեծ Սեւրայի դիմացը No. 78 տան երկրորդ արկը։

Երեք ամսուան միջոցին կը սորվեցնէ ամենավերջին ձեւաձեւութեամբ, կար եւ ձեւագիտութիւն իր բոլոր բարդութիւններով եւ արդիական մեթոտներով, Droit-fils մեթոտով։ Իր աշակերտուհիները կ'օգտին Բարիզի ատելիէներէն Académie Daydou վկայականով։

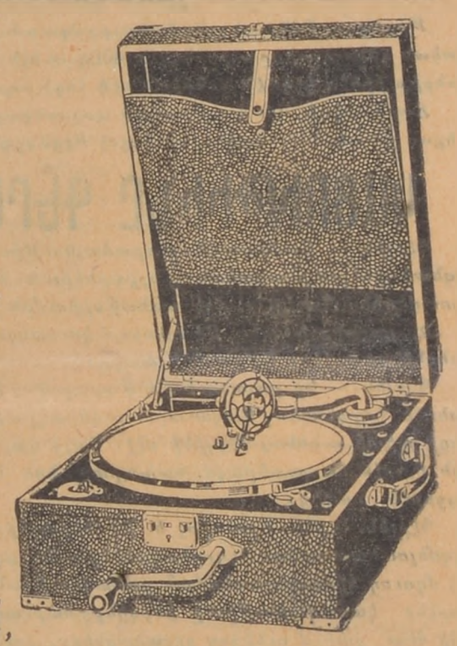

Տոկուն շինուածք վայելուչ տեսք հնչուն եւ բնական ձայն

Ահա յատկանիշները՝

ՈՐՈՆՅՄՈՎ ԿԸ ՋԱՏՈՐՈՇՈՒԻՆ

ԱՓՕԼԼՕ ՖՕՆՕՆԵՐԸ

Հրապարակի վրայ գըտնել ոգ բոլոր մարքանեռու հետ կը մրցին Աբօլլօ ֆոնօներըւ Մանաւանդ վերջին նոր մօտէլները, որոնք հասած են արդէն, անգերազանցելի են իրենց տոկունութեամբ, վայելչութեամբ և ժատչելի գիներով։

APOLLO GRAMOPHONE Co. Ltd

(of London)

ԱՓՕԼԼՕ ՖՕՆՕՆԵՐՈՒ ԹՈՂՈՒԹԻՒՆԸ ԱՌ

Կատարեալ համոզում գոյացնելու համար անգամ մը այցելեցէք

MAISON APOLLO, Rue de la Poste, BEYROUTH

Փողոցին եւ ծովուն՝ ամէն ձեւի, անվիճելի օրակ եւ առաւելութիւններ գիւրամատչելի գին, վճարումի դիւրութիւն։

Ընդհ. ներկայացուցիչ Սիւրիոյ, Պաղեստինի, Անդրյորդանանի, Միջագետքի եւ Կիպրոսի.— **ԳՈՒՐԳԷՆ ՍԻՆԱՆՆԵԱՆ**

KOURKEN SINANIAN, Boîte Postale 642, BEYROUTH (Syrie)

— Վերջապէս, ասելիք, ինչ վերջ կը միանանք ի բարու.

— Ձեր բարեկամներուն և ազգականներուն ըսելիքներ ունի՞ք, խելքերնիդ վրանիդ եղած ատեն կատարեցէք ձեր պարտականութիւնները.

— Ձիս ճանչցողները բոլորն ալ մահուամբս պիտի ուրախանան, իմ ձեռքովս հրաւիրած դժբախտութեանս պատիժը հաղիւ կրնայի իմ մահուամբս հատուցանել։ Կը հասկնա՞ք ես ամէնամեծ մեղաւորն եմ.

— Աչխատէ որ մահը մեղքերուդ պատիժը ընդունիս, հաւատա և հնազանդ եղիր, այս տասնեանքը քեզի տուող Աստծոյն յանձնուիր, այն ատեն ասոնք քեզի վարձատրութիւն պիտի տեսնուին.

— Այդպէս պիտի ընեմ, ես խաչս առած եմ, ըսաւ Իզապէլ մարած ձայնով մը, որովհետև այլեւս սկսած էր ցաւերը զգալ.

— Ուրիշ մէկուն գրելիք մը ունի՞ս, տիկին, ըսէք ես գրեմ...

— Կը խնդրեմ, գրեցէք և նամակը Լօրտ Մաունթ... կեցէք ըսաւ Իզապէլ ամչնալով և չուզելով անոր հաս կցնել իր գաղտնիքը, թուղթը բռնեցէք այսպէս, արդեօք ես չե՞մ կրնար գրել.

Մայրապետը թուղթը բռնեց և Իզապէլ գրեց Լօրտ Մաունթին իր մահը և չնորհակալութիւնները և աւելցուց.

«Քարլայլին խոսէ կատարեալ խոնարհութեամբ, իր և տղաքներուն ներողամտութիւնը կը խնդրեմ, երբ անոնք մեծնան և իրենց հանդէպ ըրած ոճրագործութիւնս իմանան, խօսեցեք իրենց որ ներող ըլլանք։

Այս միջոցին ցաւերը սաստկանալով, միայն կրցաւ «ներեցեք» մը գրել և ստորագրել։ Նմանապէս կրցաւ ըսել անոնց որ իր նամակը զրկեն իր մահէն վերջ։ Ի-

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՄԷՆ ԿԱՐԳԻ ԳՈՐԾԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ
Դիմեցէք «ԱԶԴԱԿ»ի Տպարանը՝ գիրք, պրօշիւր, հարսանեկան հրաւիրագիր, պաճառագ, ճամակի քարտ եւ առեւտրական ձեռագիրներ.
ԱՐԱՓ, ՄԱՔՈՒՐ, ԳԵՂԵՑԻԿ ԵՒ ԱԺԱՆ.
ՃՈՒՆ ՄԹԵՒՔ ԳԻՐԵՐՈՒՆ

ՍՏԱՆԴԱՐԴ ԼԻՒՔՍ
ՉՈՐՍ
Հայկական ամենաընտրագոյն պանդուկը «Լիւքսի» մէջ, ծովեզերեայ պարտէզով,
ԽԻՍՏ ՕԳՈՒՏՈՒՆ ՍԵՆԵԱԿՆԵՐ
ՈՒ ԿԸ ԲԱՂԿԱՆԱՑ 1.2.3.4. ՄԱՍՆԱԿՑԱԿԱՆԵՐԷ
1. ՀԱՄԵՂ ՃԱՇ, ՄԱՔՈՒՐ ԵՒ ԱՆԹԵՒՐ ՕՄԱԼԱՐՈՒԹԻՒՆ.
2. ԳԻՆԵՐԸ ԽԻՍՏ ՁԱՓԱՒՈՐ.
3. ՏՈՒՆ ՓՆՏՐԱՂՆԵՐՈՒՆ ԱՄՐՆ ԱՐՏԻՒԶԱՒՈՐՈՒՄԸ։
Տէր եւ Տնօրէն՝ Գ. ՓԱՐՏԻԶԱՒՈՒՆԵԱՆ

ՍՏԱՆԴԱՐԴ
Ամենահանգստաւէտ և ամենադիմացկուն կօշիկները չիկներու
ԿԵՂԱՐՆԱՅԵՂՈՒ ՆՆԱՒՈՐ ՆՊԱՍՈՒՐԸ ՎԱՃԱՌՈՍՏՐԻՆԸ

ՕԹԵԼ ԴԻՒՆ ՔԵՋԻ
ԵՒ
ԱՍՏՂԸ ՔԻՕՒ ՊԻՏԻ ՕԹՆԷ

ԸՆՏԱՆԻՔԻ ԱՍՏՂԸ
(L'ETOILE du FOYER)

Առեւտրական և երկրագործական ժողովրդային վարկի հաստատութիւն
Անանուն ընկերութիւն.— դրամագլուխ՝ 3,000,000 ֆրնք.
որ կրնայ 3.000,000,000 ֆրնք.ի բարձրացուիլ վարչական խորհուրդի պարզ որոշումովը։
Կեդրոնատեղի.— 137 Boulevard Sebastopol - Paris
ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ Արեւելեան պետութեանց
Սալոյ Օթելիէ, Գէյրութ

ԵԼԵՒՄՏԱԿԱՆ ՃԻՒՂ
Ամանդի պարտականագրութիւնը
ՕԺԻՏ
երաշխաւորեալ տոկոս 6%։ Ասկէ զատ մասնակցութիւն ընկերութեան չահերուն։

ԿԱԼՈՒԱԾԱԿԱՆ ՃԻՒՂ
ՎԱՐԿԵՐՈՒ ԲԱՑՈՒՄ
Կալուածի վրայ փոխառութիւնք՝
վճարելի 10—15—20 տարիէն։ Որոշուած պայմաններու ներքեւ կրնաք վճարել։

ԸՆՏԱՆԻՔԻՆ ՍՍՏՂԸ ընկերութիւնը ներկայիս 75,000 Ա. աւելի անդամ ունի։
Մինչեւ 1 Ապրիլ 1931 Ընտանիքին Աստղը 135 միլիոն փոխ տուած է, գրաւով 500 միլիոնէ աւելի արժէք ունեցող անշարժ կալուածներու վրայ։
Ամէն բղթակցութիւն ուղղել՝ B. P. 821, Beyrouth

AZTAG
JOURNAL QUOTIDIEN ARMÉN.
B. P. 587
BEYROUTH, Liban

Directeur - Propriétaire
HAIG BALIAN

ԳԻՆԸ ՏԱՐԻՆ
ՍԻՐԻԱ տար. 550, վեցամսեայ 300 Ս. Դ.
ԱՐՏԱՀԱՄ. տարի 7, վեցամսեայ 4 տոլար

ԱԶԴԱԿ

ازتـــاك

جريدة سياسية ادبية اقتصادية حرة

Ο Ր Ա Թ Ե Ր Թ

ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԳԻՏԱԿԱՆ

ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ 31 ՕԳՈՍՏՈՍ 1932

ԶԵՌՔԷ ՀԱՍԸ 2.50 Ս. Դ.

Ջ. ՏՂԼՐԻ | Ամեն առաւոտ պէտք է բեր բերիս ձեօրեցիդ հասցէիդ | Տնօրէն — խմբագիր՝ ՀԱՅԿ ՊԱԼԵԱՆ | Չհրատարակուած ձեռագիրները չեն վերադարձուիր | Թիւ 132 (709)

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

ՁԵՄԱՐԱՆԸ

Հրամայական մէկէ աւելի պահանջներու ծնունդ եղող այս հաստատութիւնը, հիմնուած ծանր զոհողութիւններու գնով, նոյն զոհաբերող ոգիի չնորհիւ կրցաւ փակել իր երկրորդ տարին, վտահ սկսելու նորերը։ Այս զոհաբերութիւնները կատարուած հիմնադիրներու, ուսուցչական կազմի և միութեան զանազան օժանդակ գործօններու կողմէ, անկասկած որ պիտի ձգտէին գլխաւոր ու տեւական այդ հաստատութեան գոյութեան։ Գոյութիւն մը, որու ընթացքին ու տուած արդիւնքներուն առջև պիտի գան խորհրդածել բոլոր տեսակի թիւրիմացութիւններն ու կանխակալ կարծիքները, դարձնելով այդ հաստատութիւնը, իրենք՝ հայ ժողովուրդին, արժանի անոր լիակատար վստահութեան և լայն օժանդակութեան։

Ամիս մը ևս ու իր երրորդ տարեշրջանն է որ կսկսի Պէյրութի Հայկական Ճեմարանը՝ Համազգային Ընկերութեան անդրանիկ երկրորդական վարժարանը։ Այս շրջանին արդէն կաւելնայ ճեմարանական առաջին տարին, որուն հետեւող ուսանողութիւնը ոտք պիտի դնէ ընդհ. երկրորդական ուսման հետ միասին, նաև հայկական բարձր մշակոյթի սեմին, աչքերը յառած դէպի այդ մշակոյթի հին ու նոր ստեղծագործութիւնները, որոնք պատիւ կը բերեն ոչ միայն մեր ժողովուրդին այլ նաև Եւրոպական հասկացողութիւնով որևէ ժողովուրդի։

Դասընթացքի սկզբնաւորութիւնն ու ընթացքը պիտի գայ գործնական ու ցայտուն կերպով համոզելու, ուսանողութիւնը, ծնողները և Պէյրութի Հայկական գաղութը, Թէ հայ լեզուն, պատմութիւնը, գրականութիւնը, արուեստը ու մասնաւորութիւնը, ոչ միայն արհամարհելի քանակութիւններ չեն, այլ, անոնց խոր ուսումը և գիտակցութիւնը կրնայ հպարտութիւնով ուսեցնել ամենաընդունակ անհատականութիւններու կուրծքերը, ու մղել զանոնք յարգանքի դէպի մեր ցեղի առաքինութիւնները և ներշնչել խորունկ հաւատք մեր գոյութեան և ապագայի մասին։

Պատերազմի աղէտը իրեն գլխաւոր զոհը ունեցաւ մեր ժողովրդի հաւատաւոր մասը և անոր մտաւորականութիւնը, որոնք հայկական նահանգներու գարթօնքին ու վերելքի թափին ականատես, ու գիտակից մեր մշակոյթին ու հոգեկան աշխարհի գեղեցկութեան ու վեհութեան, ողնաշարը կը կազմէր նաև մեր դատին ու ազատագրական ժարտնչումներուն։ Պատերազմէն յետոյ ծագող գաղթահայութիւնը համեմատաբար հեռու և անգիտակից այդ բոլորին, իրեն կը պակսի մեր ցեղի ընդունակութիւններու և ստեղծագործութեան մասին պէտք եղած ծանօթութիւնները և հետեւաբար յարգանքն ու հաւատքը, անոր հանդէպ, ինչպէս նաև ազգային հպարտանքը յառաջացած անոր հին և նոր մեծութիւններէն և արժէքներէն։

Մեր հաւաքական գոյութեան և դատի տեսակէտէն հին Թէ նոր սերունդին մէջ այս գիտակցութիւնն ու հաւատքն է որ պէտք է ամբացնել, և այն ոչ խօսքով ու հարեւանցի, այլ դասաւորուած կրթութիւնով ու դաստիարակութիւնով։

Այս հիմնական կէտերն է որ կը հետապնդէ Պէյրութի հայ ճեմարանը իր ուսանողութեան համար։ դասաւորուած և իւրացուած ուսում, հայ Թէ ընդհանուր առումով, հոգեկան ուժերու և նկարագրի զօրացում և ձեւակերպում, կարենալ օգտագործելու առնուած ուսումն ու ծանօթութիւնները, և ապա տոհմային ոգիի և հայեցի պատկերի կերտում ուսանողի մէջ, որ կեանք դուրս գալուն դիտնայ իր անձնական կեանքի դասաւորման ու կազմակերպութեան հետ միաժամանակ իմանալ նաև հայ հաւաքական կեանքի և իտէալներուն մասին։ իր տեղ մտածել նաև հայ հաւաքական կեանքի և իտէալներուն մասին։ իր ճիգերը խառնել անոր, որպէս հոգեկան պահանջի և պարտականութեան, կարճ, որ նա դառնայ զինք ծնող հաւաքականութեան ֆիզիքական Թէ հոգեկան մէկ մասնիկը անով շնչելու, անով ապրելու, և զայն առաջնորդելու իտէալով, արժանանալով նաև նոյն այդ հաւաքականութեան յարգանքին ու գնահատման։

Մէկ քանի տարուայ փորձերը կատարուած Պէյրութի մէջ, հայ ծնողներու կողմէ ցոյց տուին, Թէ ուսումն ու լեզուագիտութիւնը քաւարար միջոցներ չեն վարժարանէ ելլողի մը յաջողութեան համար։ ինչպէս նաև այս ու այն աստիճանի վկայականները, Թէ անոր չէ միացած երիտասարդի մէջ դաստիարակչական բարիքները, ինչպիսիք են, ձեռներեցութիւն, կամք, սեփական մտածողութիւն, ու զատողութեան ուժ։ Եւ այս բոլորին վրայ հիմնուած կայուն ու որոշ ուղղութիւն մը հետապնդող նկարագիր, ու ազգային ոգի, որը յարգանք պարտադրէ և իր ազգին, և օտարին, զայն նկատելով որոշ հաւաքականութեան մը ներկայացուցիչը։ դաստիարակութենէ զուրկ, այս կամ այն լեզուի և ազգային նկարագրի իւրացումի վրայ յոյս դնող պատանիները և երիտասարդները շատ են այսօր Պէյրութի մէջ, ինկած կամ մոռացման անկիւնները և կամ անարգ քանակութիւններ նկատուած, և՛ հայերու և՛ օտարներու կողմէ։ Այս պարագան անհրաժեշտ համարեցինք յիշեցնել ծնողներուն որպէս զի զուր տեղը նոր քիւրմացութիւններու չենթարկուին օտար վարժարանները նկատելով իրենց տղայոց համար ապագայի յոյս։ Ինչ մը մտածողութիւն ծնողներու կողմէ, և պիտի պարզուի, Թէ հայ երկրորդական վարժարանի մը տուած ուսումն ու կրթութիւնը այս օրերուն ևս ազգ. պարտականութիւն մըն է, և յաջողութեան երաշխիք մը իրենց զաւակներուն համար։ ճեմարանը իր ներկայ պայմաններով ու կազմով ի վիճակի է տալ այդ։ Մենք առաւելապէս ծանրացանք այս սարին և զբաղինք նաև զուգակշիռ մը։ նկատի ունենալով, որ եթէ ծնողներու համար առաւելութիւն մըն է և գործնական իրենց տղաքը ղրկել ճեմարան, միւս կողմէ ճեմարանի գոյութիւնն համար ևս ամենավստահելի ու լաւագոյն հասոյթն է ու ապահովութիւնը իր աշակերտութեան նիւթական տուրքը։ Փոխադարձ այս օգտակարութիւնն է որ պէտք է գիտակցի ծնողներու Թէ ճեմարանի վարչութիւնն կողմէ և դանոնք մղէ ամենամեծ յարաբերութիւններով շահագործել վարժարանի աշակերտութիւնը հիմնուած ամէն ձև իրաւախոհութիւններու և գիտութիւններուն ներկայի օրերուն երբ դիւ շատերուն համար դժուարհասկընալի է հայեցի ու ազգային նկարագրով բարձր ուսման անհրաժեշտութիւնը, պէտք է կրկնապատկել աշխատանքը ու յարաբերութիւնները, ժողովրդական լայն խաւերուն մէջ հասկնալի ու ըմբռնելի դարձնելու ճեմարանի դերը ու կատարելիք գործը։ և այս մինչև մէկ երկու տարի, երբ կատարուած իրողութեան պարտադրութիւնը եւ ճեմարանի ուսանողներն ու աւարտականները, որպէս խօսուն փաստեր պիտի կատարեն մեծագոյն դերը ճեմարանի նիւթական Թէ բարոյական ապահովութեան տեսակէտէն։ Օտար վարժարաններէ առաջ դէպի ճեմարան այս պէտք է ըլլայ բոլոր ծնողներու և ճեմարանը ու անոր նպատակները սիրողներու և գիտակցողներու կանգխօսը։ Ճեմարանի համար, այս պէտք է ըլլայ Պէյրութի հայութեան գործնական նուէրն ճեմարանի յառաջիկայ տարուայ համար։ երբ ուրիշ գաղութներ արդէն հիմնուընչ կը պատրաստուին նիւթական զոհողութիւններու և նուիրատուութեան, Պէյրութի հայութիւնը, որ աչքի առջև ունի այդ հաստատութիւնը պէտք է ընէ անպայման աւելին, քանի ինք կը վայելէ անոր առաւելագոյն ու անմիջական բարիքները։

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԸՆՏՐԱՊԱՅՔԱՐԸ

Դեմոկրատները չատ հին կուսակցութիւն են, հիմնուած 1792 մայիսին, հանրապետութեան երրորդ նախագահ Թոմաս Ճէֆէրսընի կողմէ։ կուսակցութիւնը կեանքի կոչեցաւ գլխաւորաբար պայքարելու այն ժամանակուայ միրդ ազնուական դասին՝ Հուիկերու (whigs) դէմ, և առաջ քաշելու ժողովրդական աւելի խոնարհ խաւերը կամ աւելի լայն կերպով գոհացում տալու անոնց պահանջներուն, Թէեւ Ճէֆէրսընի հետեւորդներն ու գործակիցները իրենք ալ իրենց ընկերային դիրքով ազնուականներ էին և բաւական երկար ժամանակ ետքին որպէս այդպիսին, որ ատիճանաբար առաջադիմական ժամանակներու գաղափարներ ներթափանցեցին կուսակցութեան մէջ, զարգացուցին ազատական ուղղութիւն և մասնութիւն գործելակերպի ու ըմբռնումներու մէջ և ասիկ կուսակցութեան ժողովրդապետական հոսանքի կնիքը։ 1800ին Ճէֆէրսընայ կուսակցութեան ուժով ընտրուեցաւ նախագահ Հանրապետութեան։ եւ այնուհետեւ 40 տարի չարունակ իշխանութիւնը մնաց անփոփոխ ատոնց ձեռքը։

Նախապէս իր հիմնադրութեան չրջանին կուսակցութիւնը կը կոչէր «Հանրապետական» կուսակցութիւն։ 19րդ դարու առաջին քառորդին սիրականն մնաց Ճէֆէրսընի ազդեցութիւնը։ կուսակցութիւնը աւաւ մեծ դէմքեր հանրապետութեան, ինչպէս Ճէյմս Մընրօ և ժանաւանդ Ճնարիւ Ճէքսըն (1824 և 1828ին նախագահ), որուն օրով պետութիւնը դրեցաւ իսկական ժողովրդապետական կարգերու վրա, վերցուեցան չարք մը առանձնաշնորհումներ բարձր խաւերէ, ժողովուրդը դարձաւ ատրն ու անուղղակի վարիչը իշխանութեան և նահանգներու վեհապետական իրաւունքները ճշտեցան ու պաշտպանուեցան։ կուսակցութիւնն ալ, ըստ միրդ ժամանութեան և ծաւալող առաջադէմ գաղափարներուն, իր անունը փոխեց և կոչեցաւ «դեմոկրատական» կուսակցութիւն, 1828ին։ 1840էն մինչև 1860 երկրին ղեկը վարեցին փոխն իրար Դեմոկրատներ ու Հուիկներ. իսկ 1860էն ետք սկսաւ խաւարիլ այս մեծ կուսակցութեան աստղը, Թէև միշտ ալ գործօն ազդակ հանդիսանալէ ու պատկառելի ոյժ ըլլալէ երբեք չդադրեցաւ։

1860ական Թուականներուն և այնուհետեւ քառորդ դար, գլխաւորաբար հարաւային նահանգներու ճնշումին ու կուսակցութեան ծոցին մէջ իրենց գրաւած գերիշխող դիրքին պատճառով, Դեմոկրատները ընդդիմացան սեւամորԹերու ազատագրման և գերեվաճառութեան ջնջման։ 1860էն մինչեւ 1932, մօտ երեք քառորդ դարու ընթացքին, չամբ պարտեցան և չյաղեցան միայն երկու նախագահներ ընտրել, Կրօվըր Քլիվլենտ 1884 և 1892 և Ուտրօ Ուիլսըն 1912—1920։ Այս վերջինին օրով Մ. Նահանգները ներքին աչքառու բարեկարգութիւններու ենթարկուեցան, ինչպէս նաեւ մասնակցեցան համաշխարհային պատերազմին,

Հանրապետական կուսակցութիւնը համեմատաբար աւելի գեռաւի կազմակերպութիւն է, հիմնուած 1854ին։ Ա. Լինքընի, նոր աշխարհի մեծագոյն պետական դէմքը պատմութեան մէջ, ընտրուեցաւ նախագահ՝ իբր ղեկավարը այս կուսակցութեան 1860ին, ազատագրեց սեւամորթները, մղեց քաղաքացիական չոյղ ու չարքական պատերազմ հարաւային ըմբոստ նահանգներու դէմ՝ փրկելու երկիրը հատուածականութենէ և մի անգամ ընդմիշտ ապահովելու Մ. Նահանգներու միասնականութիւնը։ Լինքընի քաղաքականութեան հիմնաքարն էր Մ. Նահանգներու միասնականութեան պահպանումը. միւս բոլոր խնդիրները՝ սեւամորթներու ազատագրում և այլն, կողմնակի նշանակութիւն ունէին։ Հուիկները միացան նորակազմ կուսակցութեան 1860ի ընտրապայքարին։

Եւ այնուհետեւ գրեթէ չարունակ միահեծանօրէն իշխեց այս կուսակցութիւնը նոր աշխարհի ճակատագրին վրա։ Այս կուսակցութիւնը չատ ու անտեղիտալի կերպով կանգնեցաւ և մինչեւ այժմ ալ կանգնած է «ազգայնութիւն» հատուածականութեան ու միջազգայնականութեան դէմ և պաշտպանողական ժաքսային քաղաքականութիւն» սկզբունքներուն վրա։ Իրենց ուղղակի կամ անուղղակի չանքերով չինեցան առաջին մեծ երկաթուղագիծերը ովկիանոսէ ովկիանոս և Բանամայի ջրանցքը։ Ատոնք էին որ ձեռք ձգեցին Մ. Նահանգներու դրսի սեփականքները՝ Ֆիլիբեան կղզիներ, Բօրթօ Րիքօ, Գուամ, Հավաի, և այլն։ Նախագահ Մքքինլիի օրով էր որ մղեցաւ սպանա-ամերիկեան պատերազմը, որմէ դուրս եկաւ երկիրը չաղթական։

Դարձեալ Հանրապետական կուսակցութիւնն էր, որ յաւերժացուց, և այս օր ալ ամուր կը չառագռվէ, «Աբրեւելքի մէջ ազատ դուռի և ներքին կեանքի մէջ «Ֆինանսական կայունութեան» քաղաքականութիւնները։ Իրենց ղեկավար զօր. Կրէնան էր, որ, 1868ին նախագահ ընտրուած, որդեգրեց հարաւայիններու հետ հաչտ ու անյիչաչար կենցաղ ստեղծելու և քաղաքացիական պատերազմի վէրքերը գարմանելու կամ ցաւը մոռցնել տալու առողջ քաղաքականութիւնը, որ չաջողութեամբ պսակուեցաւ իրենց բուռն պայքարը Դեմոկրատներու դէմ 19րդ դարու վերջերը, երբ սրդեգրեցին ոսկեդրամի քաղաքականութիւնը և արծաթը վանեցին հրապարակէն իբր հիմնագրամ։ Իսկ նոր դարու սկիզբին չաջողեցան տալ Ռուզվելթի նման ժողովրդական պաչտամունք վայելող առաջնորդներ։

Եւ այսօր ահա կոխի մտած են այս երկու ախոյեանները, հին տարիքով աւելի հին, բայց իբր աւելի ազատական ու նոր գլուխի տէր, մինչ միւսը աւելի երիտասարդ, բայց իբր հին գլուխի տէր ու պաչտպանողական։ Պատերազմական զարմանալի կամ դժուար ըմբռնելի գաղտնիքներէն մին է Թերևս, որ Դեմոկրատական հսկայ կուսակցութիւն աստղը խաւարեցնող, անընդհատ երեք քառորդ դար, հանդիսանայ աւելի պահպանողական, նոյնիսկ յետադէմ, ատեն-դեմ, նեղ հայեացքի տէր հասարակական հոսանք մը, և հին ժամանակներու հաւեմատաբար աւելի ձախերը պատ. հին նոր ժամանակներու հաւեմատաբար աջերէն։

Այս տարուայ Ընտրութ ամսուն այս երկու կուսակցութիւնները գուժարեցին իրենց համաժողովները Շիքագոյի մէջ, ուր մշակեցին ընտրապայքարի պլատֆորմները և անունեցին իրենց թեկնածուները՝ Մ. Նահանգներու նախագահի ու փոխ-նախագահի պաչտօններուն։ Հանրապետականները, հակառակ տիրող ընդհանուր դժգոհութեան իշխանութեան դէմ, զարմանալի կարգապահութեամբ և ներքին ինքնաբուխ իմաստութեամբ, մէկ մարդու նման կանգնեցան Հուվըրի կողքին և գրեթէ միաձայնութեամբ զայն դարձեալ թեկնածու անունեցին։ Իսկ Դեմոկրատները, որոնց մէջ առհասարակ կեգրոնաձիգ արժաղրութիւնները տակաւ են և կուռ կարգապահութիւնը չաճախ կը խախտի, չյաղեցան ըմբռնել նպաստաւոր վայրկեանի հրամայականը և բոլորեցան նիւ Եօրքի նահանգապետ Ֆրէնքլին Ռուզվելթի չուրջ, որ անունեցաւ նախագահական թեկնածու։ Փոխ-նախագահութեան թեկնածուներու չուրջ պայքարը, ինչպէս միշտ, այս անգամ ալ սուր չէր. և կարիք ալ չկար ատոր, որովհետեւ Մ. Նահանգներու սահմանադրական օրէնքներով փոխ-նախագահութիւնը, եթէ կուզէք, քիչ մը ողբերգական պաչտօն է, քանի որ փոխ-նախագահը պետութեան ղեկավարութեան մէջ ոչ մէկ դեր ունի, այլ պարզապէս կը նախագահէ Սենատոյի նիստերուն և կը սպասէ չորս տարի, որպէսզի իր պետը մեռնի և իրեն պետութիւն բացի բարձրանալու նախագահական աթոռի վրա։

ԱՍԱՏՈՒՐ
(2) (Շար.)

ԻՆՉՊԷՍ ՁԱՐԳԱՑԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ
ՄԵԼԳՈՆԵԱՆ ՀԱՍՏԱՏՈՒԹԵԱՆ ՄԷՋ

Այս հաստատութիւնը կիրակոսեանի իշխանութեան ատկ դեռ ինչ գաղտնի պահուած սարսափելի պատմութիւններ ունի։ 1927էն մինչև վերջին դէպքը քանի՛ քանի՛ աչակերտական ըմբոստութիւններ են տեղի ունեցած, քանի՛ քանի՛ արտաքսումներ են կատարուած, քանի՛ քանի՛ սաներ փախուստ են տրուած դպրոցէն մինչև անգամ ինքզինքնին ծովը նետելու աստիճան յուսահատած։ Այս բոլորին ինչպէս նաև դպրոցի զուտ մանկավարժական և վարչական խնդիրներու չուրջ մենք պիտի խօսինք ուրիշ առթիւ մանրամասնութիւններ։ Հիմա անցնինք բուն վերջի դէպքի առարկայական նկարագրութեան չրջանակին։

Տղաքը իսկոյն կը ներկայացնեն կիրակոսեանի հրաժարագիր մը և կը հրամայեն որպէսզի անոր տակ բառագրէ իր հրաժարականը։ Մերժուած, Աղաղակներ բացագանչութիւններ։ կըրկին կը հրամայեն. դարձեալ մերժուած, Նորէն իրարանցում աչակերտութեան մէջ։ Սաները դարձեալ կը չրջապատեն այս անգամ աւելի սեզմ կերպով իրենց տնօրէնը եւ կը պնդեն որպէսզի իր հրաժարականը առ։ կիրակոսեանը այդ պահուն չուզուած է խոս։ լուծ աստիճան։ ինչպէս կ'ըլլայ ակնոցը վար կ'իյնայ, կը ծռի վեր վերցնելու, ոտքը կը սահի եւ չանկարծ գլոր-գլոր մարմարէ սանդուխի աստիճաններէն գետին կ'իյնայ։ Տղաքը կը բռնեն զայն և վեր կ'ուսեն։ Գլուխը մը չուր կ'ուզէ, կը բերեն գլուխ մը չուր և կը խմէ։ «Հա՛, հիմա պիտի առարգրե՛մ, հրաժարակա՞նս պիտի տամ, ալ ձեր տնօրէնը չե՛մ, չէք ուզեր դուք գիս իբր ձեր տնօրէնը» «Չե՛նք ուզեր. չե՛նք ուզեր։ Մոռցա՞նք ըսելու որ դէպքին ընթացքին կիրակոսեանը ծառաներուն կը հրամայէ որպէսզի նաներէն կարապետ Սմոուէլեանն ու Սմբատ Կիւլէեանը զարնեն։

Խնգրին կը միջամտեն նաև քարտուղար Լևոն Քարաքաչեան, հերթապահներ Լևոն Աբգարեան և Դերենկուհի Սիսակեան և Օշական։ Ծուցարարները կը պոռան այս բոլորին ալ երեսին «գուք իրաւունք չունիք միջամտելու, մի խառնուիք մեր գործին եթէ չէքուզեր ծեծ ուտել»։ Բոլորն ալ կը վախնան կամ կը զգուշանան և կը քաշուին մէկդի, բացի Օշականէն որ մինչև վերջը կիրակոսեանի կողքին է հանարժօրէն։ Ե. Օշականը սակայն փոխանակ իր ազդու և «վարգարէական» խօսքը ուղղելու աղոց կը սկսի տղուները նման լալ «մի ընէք աղաք խղճացէք ինձի, երեսուն տարի ուսուցիչ եմ եղած և ասանկ բան չեմ տեսած։ Մի՛ ընէք աղաք, կիրակոսեանէն լա՛ւը պիտի գտնէք որպէս տնօրէն»։ Բայց արդէն որոշեր են ամէն գնով կիրակոսեանին քանակել եւ ապիկար իշխանութեան վերջ տալ։

Սաներէն մէկը տնօրէնին «գուք 7 տարիներ չարունակ մեր արիւնն էք ծծեր։ ալ կը բաւէ»։ Ուրիշ մը «ալ չենք խաբուիր ձեր կեղծ խօսքերէն, կոկորգիլոսի արցունքներէն Գ. Օշական»։ Ու նորէն տնօրէնին «առորագրէ, առորագրէ՛», «մի առորագրեր Գ. կիրակոսեան կըսէ Օշական վերջին պահուն»։ Ու ահա տեղի կ'ունենան հրմշտաքներ, քաշքշուքներ։ Իրական ծեծ երբէք։ Ու դարձեալ Գ. կիրակոսեանը «պ. Օշական ձեզ կը յանձնեմ տնօրէնութիւնը. գուք էք այլեւս այս հաստատութեան պատասխանատուն»։ Տղաքը՝ «Ձենք ուզեր պ. Օշականը տնօրէն»։ Ու ճարահատ ի վերջոյ հրաժարականին տակ մատիտով մը Գ. կիրակոսեան դողդողով, դողդողալով իր բառագրութիւնը կը դնէ։ Դիտելի է որ բոլոր այս խառնակութեանց միջոցին կիրակոսեանի էն սիրելի, հաւատարիմ եւ իր լրտեսութիւններով նշանաւոր Արուսեանը փետուրները թափթփած հաւու մը նման, կամ անձրեւէ քրջած վառեակի մը պէս չէնքին մէկ անկիւնը քաշուած, կծկած եւ սրտադող կը սարսափէր Թէ ո՞ր պիտի վերջանայ աչակերտական այս մեծ ըմբոստութիւնը։

Հաստատութիւնը ունի երկու ինքնաշարժ. մէկը ցերեկոթիկ ուսուցիչները քաղաք կը տանի կը բերէ, իսկ երկրորդը բարերարին է որ հիմա աւազածին պէս և արքայավայել ձևով մը իր տրամադրութեան տակ ունի տնօրէն կիրակոսեանը։ Իր տառագրութիւնը հրաժարականին տակ դնելէ յետոյ է որ այս օրհասին բերուիլը կը հրամայէ որպէսզի քաղաք տանիկանատուն դիմէ։ Տղաքը ի զուր կը պնդեն որպէսզի ոստիկանատուն չերթայ։ Բայց ինքնաշարժը կուգայ, աչակերտութիւնը կը չրջապատէ զայն, կը կեցնէ պէնզինրէսէրթէօրը կը գոցէ և կ'արգիլէ որ կիրակոսեանը, Օշականը մեկնին քաղաք օթոյով։ Մարդիկը տեսած ոտքով կ'ելլեն ճամբայ ուր իրենց կը միանայ նաև տատղատրծարանը պատրաստած Արուսեանը։ Հաստատութիւնը հիմա, առժամաբար աչակերտութեան ձեռքն է, անոր տէրն ու տիրականը հիմա տաներն ու տանուհիներն են և ուրախ են։ ինքնաշարժը կրկին կարաժ կը տանին պոռալով «բարերարին է այս օթօն և ոչ Թէ անօրէնին»։ Մինչև հոս ոչ մէկ տեղեկութիւն ունէինք Զօրիկ Զօրեանն ու Արսէն Աճէմեանը։ Անոնք կը գտնուէին դեռ անկողինէրէն նոր ելած իրենց սենեակներուն մէջ որ հեռու է հաստատութենէն 300 եարտա։ Կարաժը գտնուելով ատոնց բնակած սենեակներուն առ աղաղակներով ինքնաշարժը եա բերող տղաքներէն իմացան կատարուած գէպքը, որով լկտին կը հագուին և կ'երթան դէպի հաստատութիւնը, որ չատ յուզուած և ջղային ծայրաստիճան գրգռուած վիճակ մը կը ներկայացնէին հանդարտեցան, Գ. Զ.Զօր-

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՑԱՐԱՆ
ՊԱՐՈՒՆԱԿՈՒԹԻՒՆ
ՀԱՅԿ ՊԱԼԵԱՆ
ՀԱՍՏԱՏՈՒԹԻՒՆ
ՀԱՅԿ ՊԱԼԵԱՆ
ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՑԱՐԱՆ

Ֆրանսիայի պատերազմը

ԱՂՎԱԾԱՅՈՒՄ ՀՎՈՒՆՈՑ

Ֆրանսիայի ներկայիս ճգնաժամը ոչ միայն ներքաղաքական է, այլև՝ արտաքին։ Ֆրանսիան ներքաղաքական ճգնաժամ է ապրում, որովհետև նրա ներկայիս կառավարությունը ոչ մի կերպ չի կարողանում հաղթահարել Ալժիրի հարցը։ Ֆրանսիան արտաքին ճգնաժամ է ապրում, որովհետև նրա ներկայիս կառավարությունը ոչ մի կերպ չի կարողանում հաղթահարել Ալժիրի հարցը։

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ ՄԷՋ

Գէրլին.— Քաղաքական շրջանակները ամենայն շահագրգռութեամբ կը հետեւին Նազիներու եւ Կեդր. կուսակցութեան բանակցութեանց որոնք երէկ սկսան Շեփուիլարթի մէջ վիճաբանելու համար քաւլիսիօնի կառավարութեան մը կարելիութեան շուրջ Գերմանիոյ եւ Բրունսիոյ մէջ։

Սակայն, այդպիսի քաւլիսիօնի մը չունները նկատուած են իբրեւ քիչ փայլուն, մանաւանդ որովհետեւ կաթոլիկ կուսակցութիւնը սաստիկ վշտացած է Գօյպէլնի վճռէն վերջ զլխաւոր նազիներու եւ անոնց համուլին կողմէ եղած յայտարարութիւններէն։

Կեդր. կուսակցութեան այն պահանջը թէ օրինքի առջեւ հաւասար նկատուելու են բոլոր քաղաքացիները, առանց ցեղի կամ կուսակցութեան խտրութեան, բաղխել կը թուի նազիներու ներկայացուցիչներուն զօրաւոր ընդդիմութեան, որոնք ընդգրկած են այդ բնաջնջութիւնը թէ հրեաները պախարակելի են Գերմանիոյ ենթարկուած թշուառութեան համար։

Խորհրդարանական շրջանակները համոզուած են թէ ռայխսթակը օգոստոս 30ին պիտի գումարուի անանկ որ քաւլիսիօն մը ի վիճակի ըլլայ բաւականաչափ մեծամասնութեամբ կառավարութիւն մը կազմելու։

Հետեւաբար, ռայխսթակի անմիջական լուծումը նախատեսուած է եւ խնդիրը է գիտնալ թէ կառավարութիւնը հրաման պիտի տայ արդեօ՞ք նոր ընտրութեանց համար։

Թիւրինկէնի կառավարութիւնը կը կառավարուի Հիթլէրեաններու կողմէ

Գէրլին.— Թիւրինկէնի պետութիւնն ալ, աւելցաւ ազգայնական—ընկերվարականներու կողմէ կառավարուած նահանգներու թուոյն, որուն մէջ կը գտնուէր արդէն Պրիւնսվիք Օլտենպուրկ, Մէքլէմպուրկ եւ Անհալթը։ Տեղական տիէթին կողմէ ընտրուած Թիւրինկէնի նոր կառավարութիւնը կը բաղկանայ իսկապէս ազգայնական ընկերվարական երիք նախարարներէ, ռասիսթ երիք պետական խորհրդականներէ, չորրորդ, պետական խորհրդականը լինելով կաւուածատէրներու կուսակցութեանց պատկանող անձ մը։

Ֆօն Բաբէն պիտի ընդունուի նախագահ Հինտենպուրկի կողմէ

Պէրլին.— Վարչապետ Ֆօն Բաբէն Նոյեմբեր պիտի երթայ նախագահ Հինտենպուրկին առ ի ստորագրութիւն ներկայացնելու համար անգործութեան տագնապին եւ իր դարմաններուն վերաբերեալ հրովարտակը, որոնք կը կազմեն գերմանական կառավարութեան ընկերային վերակազմակերպութեան վերաբերեալ ծրագրին մէկ գլխաւոր մասը։

Ընդհանրապէս լաւատեղեակ շրջանակներու մէջ տարածայնութիւն կը շրջի նաեւ թէ վարչապետը հանրապետութեան նախագահէն պիտի առնէ նաեւ ռայխսթակը լուծելու արտօնութիւնը այն պարագային որ այս միջոցը անհրաժեշտ դառնար դէպքերու բերմամբ։

Նկատելով որ գերմանական կառավարութեան տրամադրութեան տակ գտնուող գումարները կարելիութիւն չպիտի տան գործ տալու 200 հազարէն աւելի գործաւորներու, յամառօրէն տարածայնութիւն կը շրջի թէ կառավարութիւնը հետամուտ պիտի ըլլայ միջազգային փոխառութեան մը միջոցաւ հայթայթելու անգործութեան դէմ ձեռնարկած պայքարին համար անհրաժեշտ գումարները։

Գօյբէլի դատապարտութիւնները եւ ռասիսթները

Պէրլին.— Գօյբէլնի դատարանին կողմէ արձակուած ժահվճիռներուն հետեւանքով, Բրունսիական տիէթէն երեսփոխան պ. Ֆրայդէր բրունսիական դատական նախարարէն պահանջեց որ արտօնութիւն ռայ տիէթին Բաւուկ Ճանձնախումբին քննելու համար դատին Քղթածրարը և ձեռնարկելու դատապարտեալներու ունկնդրութեան դիւրացնելու համար դատին պատահական վերստին քննութեան։

Նախարարը մերժեց այս պահանջը յայտարարելով թէ այդպիսի միջամտութիւն մը դատարաններուն իրաւասութեան մէջ գտնուող խնդիրներուն իւրացնաւիլ կը նշանակէ։

ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ ԾԱՅՐԱԳՈՅՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ ՄԷՋ

Մուքդէն.— Իր դիրքը ուժեղացնելու համար Մանչուրիոյ եւ Քորէայի մէջ ճաքոն պիտի ձեռնարկէ հարաւային Մանչուրիոյ երկաթուղային կարեւոր գծին ընդարձակման։ Քորէական հողէն երկարելով մինչեւ ճաքոնական ծովը։

Ութսմգրամական մեծ կարեւորութիւն ունեցող նոր գիծը Քիրին (Մանչուրիա) ճամբով պիտի երկարի մինչեւ Քորէական Ռաչին նաւահանգիստը։

Ռաչինի նաւահանգիստին վերաբերեալ ծրագիրները չատ խոշոր են։

Մրագրեալ գիծը Մանչուրիան եւ Քորէան ճաքոնի չափի կապէ միայն, այլ կարեւոր դիւրութիւններ պիտի ընծայէ, զինուորական տեսակէտով։

Փողոցներու մէջ կռիւ Պրազիլիոյ մէջ

Ռիօ—աը—Ճանէյրօ.— փողոցներու մէջ կռիւներ տեղի ունեցան ապստամբներու եւ կառավարական զինուորներու մէջ եւ թէ ըմբոստութիւնը կը ծաւալի նաւային զինուորներու մէջ։

Պրազիլիոյ հանրապետութեան նախկին նախագահ պ. Պէրնարդէս հինգ հազար հոգիի գլուխ անցնելով մեցած է ապստամբներուն։

Զօրավար Սան Ճուրճօ քանտարկուած է Տուէզօի մէջ

Սանքանճեար.— Զօր. Սան Ճուրճօ Տուէզօյի գինուորական բանտ ժամանեց բնկերակցութեամբ ընդհ. ապահովութեան սներնին եւ. ընդհ. հսկողութեամբ ուրիշ ոսթիկաններու։ Անիկա հագաւ բանտարկեալներու յատուկ համազգեստ եւ բանտարկուեցաւ անմիջապէս։

Հակառակ հանի մը բողոքներու որոնք կը բղխին համայնավարական օրգանակերէ մասնաւորապէս, հանրային կարծիքը նպաստաւոր ընդունելութիւն գրաւ Զօր. Սան Ճուրճօյին պատժին փոփոխութեան։ Պատիժի այս փոփոխութիւնը ուժի մը զօրացնելու հանգամանքը կը կրէ։

Ինչպէ՞ս ներում շնորհուեցաւ Զօր. Սան Ճուրճօյի

Մատրիտ.— Հանրօգուտ օինութեանց նախարար պ. Ասալէյին Բրիէթօ մամուլին տեղեկութիւն տուաւ թէ ի՞նչ պարագաներու ատկ կառավարութիւնը ներում շնորհեց Զօր. Սան Ճուրճօյին։

Կառավարութիւնը գերագոյն դատարանէն պատճառագիր մը ստացաւ որով կը յանձնարարուէր գրաւոր։

Բոլոր նախարարները նպաստաւոր եղան ներումի օնորհուելուն։ Հանրապետութեան նախագահ պ. Ալֆալա Զամօրա մասնաւորապէս ուրախ եղաւ այս վճռին կառավարութեան բռնած ընթացքէն եւ խօսեցաւ յուզուած ձայի մը խօսքեր։

Նախարարները որոշեցին ներումն լուր գաղտնի պահել մինչեւ գիշերասուն, որովհետեւ հանրապետութեան նախագահը յանձնարարած էր որ նախազգուշական միջոցներ ձեռնարկուին խուսափելու համար որ զօրավարի ձայնախոս ռակորդներ իմանալով ներումը լինչի ենթարկել զայն։

Ինչ ձանի կը հանապատախանէ «յաւիտեան բերդարգելութիւն» բառը

Մատրիտ.— Զօրավար Սան Ճուրճօյի գատապարտութեան առթիւ, յիշել կը պրուի թէ Սպանիոյ մէջ «յաւիտեան բերդարգելութիւն» բառը 33 տարի է նշանակութիւն ունի։

Արդարեւ, մարդու մը կեանքին տեւողութիւնը հիմնուած է Քրիստոսի կեանքին տեւողութեան վրայ որը մեռաւ 33 տարեկան հասակին մէջ։

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Ե. էջ)

ՏԵՂԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՀԱԼԷՊԻ ՄԱՀԱՓՈՐՁԸ

ՊՐՆ. ԿԱՐԱՊԵՏԻ ՎԼԻՐՔԸ ՇԱՆՐ Է ՈՃՐԱԳՈՐԾԻՆ

ԽՈՍՏՈՎԱՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Հալէպի մէջ Գօմիսէր Պ. Կարապետի դէմ մահափորձ ընող Սամուէլ Զավրօ, հետեւեալ յայտարարութիւնները րած է, րսե ալէ Նիթաթի թղթակցին.—

Ես արիւն թափել չեմ սիրեր։ Ասկէ առաջ, Հալէպի մէջ տեղի ունեցող խառնակութեանց եւ տարժումներու ընթացքին կրնայի հարիւրաւորներ սպաննել ժողովուրդէն եւ ոսթիկաններէն։ Սակայն ես միշտ զեղմ կը պարպէի օդին մէջ եւ մարդոց սրունքներուն մէջեղեցի պարապութեան։ Հիմա ուզեցի սպաննել իմ պահիս բռնաբարող եւ արեւաւոր մարդ մը։ Միայն ան չէ, պիտի սպաննէի Հէնրի Հէնօիէն որ եմանապես կը սիրեր իմ կինս։ Ուրիշ Գօմիսէր մըն ալ սպաննուած լիներու ցանկին մէջ կը գտնուէր։

Երբ անոր հարցուեցաւ թէ՝ համայնավա՞ր է ինք, ան պատասխանեց.

Համայնավար չեմ, սակայն շատ կը սիրեմ համայնավար սկզբունքներ։ Համայնավարները շատ բան եւ յանգուցն կըլլան։

Համաձայն «Էլ Նիթաթի» տեղեկութեանց Պ. Կարապետի վիճակը ծանր է եւ բանի մը ամիս դարմանումի պէտ ունի, կատարելապես ապաքինելու համար։ Մինչ միւս բերբեր շատ թեթեւ կը ներկայացնեն անոր սաացած վէրերը։

«Լիպան Իւլ Հալ» այս մասին հետեւեալը կը գրէ.

Ոճրագործ Սամուէլ 30 տարեկան է եւ անցած տարի սպաննած էր իր կինը Ագիպիէ թաղին մէջ, կատրի մը մէջ ճնշած միջոցին։ Սամուէլ յայտնած է որ, Կարապետի եւ իմ միջեւ հին թշնամութիւն գոյութիւն ունի, Ալէքսանտրէթէն սկսած։ Հոն բազմաթիւ անգամներ ան ներգութիւն պատճառած իճն է եւ ամէն միջոցի դիմած գիս բանտարկելու համար. վերջապէս յարմար դատեցի սպաննել զայն, մանաւանդ որ կինս ձեռովս սպաննելէ վերջ, այս կեանքէն հաճոյք չէի առներ։ Կը հաւատամ որ գնդակս պիտի մեռցնէ զայն, որովհետեւ ես զայն սպաննելու նպատակաւ պարպեցի գենիս։

«Էլ Բասրեթի» խոյած տեղեկութեանց համաձայն դուրսէն մուտ մը կայ այս մահափորձին մէջ։ Ամենամանր կասկածներ կը կեդրոնանան ազգայնականներու վրայ։ Սակայն ոճրագործը իրեն ուղղուած հարցումին պատասխանելով. բացարձակօրէն հերքած է ազգայնականներու կողմէ դրդուած ըլլալը։

Հալէպի մէջ, բացի ոսթիկանութենէն, Ֆրանսական Լրատուական Դիւանը եւ Ընդհանուր Ապահովութիւնը խիստ քննութեան եւ հետապնդումի ձեռնարկած են, երեւան հանելու համար զգուելի ոճրին գաղտնիքները։ Ձերբակալուած են բազմաթիւ կասկածելի հայեր, որոնք ոճրէն առաջ տեսնուած էին Սամուէլի հետ Գ. Ծաղկունիի տան շուրջերը։

Կրսուի թէ, Ընդհանուր Ապահովութիւնը արդէն երեւան հանելու վրայ է բոլոր գաղտնիքները։

ԱՐԵՒԻ ԽԱՒԱՐՈՒՄ

Այսօր, ամսոյս 31ին, արեւի ընդհանուր խաւարում տեղի պիտի ունենայ։ Այս խաւարումը պիտի չտեսնուի Սիւրիոյ, Լիբանանի եւ Եգիպտոսի մէջ։

ՎԵՀ. ԲԱԲԳԷՆ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍ

ԿԸ ՄԱՍՆԱԿԻՑ ԵԿԵՂ. ԺՈՂՈՎԻՆ?

ԻՆՉԵ՞Ր ԸՍԱԾ Է ԱՆ ՄՏԵՐՄԱԿԱՆ ՆԱՄԱԿԻ ՄԸ ՄԷՋ

Գալատեայ Թերթերուն մէջ կը կարդանք.—

Կիլիկիոյ Աբոռակալ Բաբգէն Կաթողիկոս իր մէջ կը յայտնէ թէ եկեղեցական բարեկարգութեան մասին իր մտածումները պարզած բլլալով արդէն *Միութեան* մէջ հրատարակած յօդուածներու շարքով մը, իր այդ տեսակէտներուն համաձայն պիտի աշխատի Մայր Աթոռոյ մէջ գումարուելիք Նկեզց. բարեկարգութեան ժողովին մէջ եւ որուն պիտի մասնակցի անձամբ։ Ինչպէս յայտնի է Բաբգէն Կաթողիկոս իր յիշած սոյն յօդուածները յեղոյ առանձին հատորով մը հրատարակեց, *Հայ Եկեղեցի* (Հայ Նկեղեցւոյ բարեկարգութեան վերաբերեալ խնդիրներ, առաքելականութիւն Հայ Նկեղեցւոյ, Պետութիւն եւ Եկեղեցի) տիտղոսով։

Ծ. Խ.— Հակառակ Պօլսահայ թերթերու մէջ հրատարակուած այս տեղեկութեանց, Բաբգէն Կաթողիկոս, հոս, եկեղ. բարձրաստիճան օրգանակներու ներկայութեան յայտարարած է որ իճի էջմիածնի մէջ գումարուելիք Նկեզ. Համագումարին անձամբ մասնակցելու ոչ հնարաւորութիւն ունի եւ ոչ ալ պատասխանատու կարելի բլլալ արտօնութիւն ձեռք ձգել Հայաստանի կառավարութենէն էջմիածին ուղեւորուելու համար։

ԶԱՐՀՈՒՐԵԼԻ ՈՃԻՐ ՄԸ

ՀՕՄՍԻ ՄԷՋ

ԵՂԲԱՅՐ ՄԸ ԿԸ ՎԻՐԱՒՈՐԷ ԻՐ ՔՈՅՐՆ ՈՒ ԱՆՈՐ ՍԻՐԱՀԱՐԸ

Հօմսի մէջ զարհուրելի ոճիր մը տեղի կունենայ հետեւեալ պարագաներու ատկ.

Հօմսի նշանաւոր վաճառականներէն Մ. Մ. 90 Օսմանեան ոսկի առնելիք ունէր Խան Շէյխուն գիւղացի Համուտ Քիւրտիէն։ Այս վերջինը յանախ խզած կուգար եւ հիւր կրլլար պատապահանց երեւելիին։ Քանի մը օր առաջ Համուտ իր սովորութեան կուգայ եւ հիւր կրլլայ վաճառականի տունը եւ կը խոստանայ մօտ ատենէն վճարել պարտը։

Քանի մը օր հիւր մնալէ վերջ, Համուտ, օգտուելով վաճառականի եւ իր ընտանեկան պարագաներուն բացակայութենէն կ'սկսի սիրաբուսիլ ընտանիքի երիտասարդ աղջկան հետ եւ կերպով մը կը յաջողի խաբել զայն։ Աղջկան եղբայրը կը հասնի եւ ապօրէն յարաբերութեան վրայ կը բռնէ իր քոյրն ու իրենց հիւրը։ Խոկոյն կը խոճ իր ռեվոլվէրը եւ կը կրակէ անոնց վրայ։ Համուտ ծանրօրէն կը վիրաւորուի, իսկ աղջիկը ոտքէն թեթեւ մը կ'սպաննայ։

Ոճրագործ եղբայրը ձերբակալուած է եւ յետ բժշկական ընթացքի հասցուած է վիրաւորեալներու ապօրէն յարաբերութիւնը։ Աղջկան ծնողքը ակր չեն ըլլար իրենց աղջկան։

ԱՇԽԱՏԱՒՈՐՆԵՐՈՒՆ ԽՆԴՐԱՆՔԸ

Կախակայուած թերթերու ասխատաւորներ հաւաքաբար խնդրագիր մը ներկայացուցին Հաճապետութեան Նախագահին, որով կը խնդրեն որ ցիւրքական հատուցում մը ըլլայ իրենց, այլապէս օսա գէս դրութեան մը պիտի մասնուին։

ՁԳԱՑԱՑՈՒՆՑ ԳՈՒՇԱԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ԱՊԱԳԱՑԻ ՄԱՍԻՆ

ՍԵՊՏ. 14ԻՆ ԼՈՒՍՆԻ ԱՄԲՈՂՋԱԿԱՆ ԽԱՒԱՐՈՒՄ

ԻՆՉ ԿԸ ԽՕՍԻՆ ԱՍՏՂԵՐՈՒ ԵՒ ԼՈՒՍՆԻ ԼԵԶՈՒՆ

Մանօք ասղագէս Շէյխ Մուհամէտ Ֆալհի, վասնաւորաբար Ազգակի համար գրած է հետեւեալ շահեկան տեղեկութիւնները.—

Սեպտեմբեր 14ին, չորեքշաբթի գիտեր, ժամը 9.17ին տեղի պիտի ունենայ լուսնի խաւարում եւ պիտի տեւէ մինչեւ կէս գիտեր վերջ ժամը 12.40։ Ժամը 11.30ին ճիշդ լուսնի կէսը խաւարած պիտի բլլայ։ Քիչ անգամ կը պատահի լուսնի խաւարման այսքան երկար տեւելը։

Այս հազուադէպ երեւոյթը կը ցուցնէ որ Գաղեսթինեան ու Սիւրիայեան պիտի փախ չեն հրեաներ եւ պիտի հալածուին։ յառաջիկայ ձմեռ սասիկ ցուրտ պիտի տիրէ այս երկիրներու մէջ։ հունձքը առատ պիտի բլլայ եւ ածուքերն պիտի տիրեն գետերը պիտի յորդին։ Հնդկաստան, Գարմանիոյ մէջ տեսնուած է Գիսաւոր աստղ մը որ արագրնթաց կը սուրայ։ Անոյց կուսայ որ Հիւս։ Ամերիկայի մէջ մօտ ատենէն ծերիճ զօրաւոր բախտումներ տեղի պիտի ունենան եւ անակնկալներ պիտի պատահին Գերմանիոյ մէջ։ Աւազակային եւ ապստամբական շարժումներ Ամերիկայի եւ Ուրոպայի մէջ։ խառնակութիւններ Եգիպտոսի մէջ։ Ցրտնոյնի մէջ առաջամեայ սղութիւն, վերջը առատութիւն։

Աստղերը եւ մոլորակները դրութեան ընթացքը ցոյց կուտան որ Ուրոպայի մէջ բազաւոր մը կամ վեհապետ մը մահափորձի ենթարկուելով պիտի սպաննուի։ Ուրոպայի մէջ վախ պիտի տիրէ։ Ներիճ անիշխանութիւններ եւ խառնակութիւններ, սակայն տուսով խաղաղութիւնը կը վերահաստատուի։

Ասոնք գիտութեան գուշակութիւններն են ապագայի համար։

ԱԻԱՉԱԿՆԵՐ ՀԱՄԱՅԻ ՄԷՋ

ՄԵՌԵԼ ՄԸ ԵԻ ԶՈՐՍ ՎԻՐԱՒՈՐ

Համայի օրացոյցներուն մէջ վերջերս սկսած էին բազմանալ աւազակութեան դէպքերը։ Ցաճախ գիւղերու մէջ ասոնք գողութիւններ ու կողոպտուներ կրճէին եւ կ'ասիճեացնէին իրենց հետերը։ Վերջապէս ժանտարմայի հետազօտիչ խումբ մը Համայէն 10 քիլօմէթր հետաւորութեան վրայ բախտում կունենայ ասոնց հետ։ Երկուսեթ բուռն կռիւ մը վերջ, աւազակները փախուստի կը դիմեն տեղւոյն վրայ ձգելով մեռել մը եւ չորս վիրաւորներ։ Մեռելը Անմոռ Ապու Խարիճ կը կոչուի։

ԱՐԳԵԼՔ ՊԱՇՏՕՆԵԱՆԵՐՈՒՆ

Գէյրութի Հազախսթանի Գ. Սկիլի Թագլա, մասնաւոր հրամանագրով մը կ'արգիլէ բոլոր պատօնեաներուն իրենց գրասենեակներուն մէջ հիւրեր ընդունելու եւ ասոնց սուրճ հրամցնելու սովորութիւնը։

Այս արգելքը հիմնուած է այն առարկութեան վրայ թէ՝ պատօնեաները այդ կերպով կը կորսնցնեն իրենց ժամանակը եւ կը վնասուին պետական գործերը։

1-Ը ՀԱՒԱՍԱՐ ՉԷ 60-Ի

Լ'Էվէնէմ ծիւ Նոռտ կը գրէ վերի խորագրին ներքեւ.

Այս ազգայնական պատճառներ ընդունեցան մասնակցիլ ու Ազգային Միութիւնը կոչուած դահլիճի մը։

Ազգային Միութիւնը կրցաւ օգտակար դառնալ ցնտեսական տագնապի այս ժամանակամիջոցին մէջ, ուր պէտ չէ կուսակցութիւն մը ճնշէ ուրիշ մը, այլ բոլոր Սիւրիացիները պէտ է որ ափսոսին երկիրը փրկելու։

Բայց անմիջական անկախութեան այս վայրի ախոյեանները այս ականջով չեն լսեր։

Երբ մեզի տուին երկու նախարարական պաոններ, կ'ենթադրեն անոնք, որովհետեւ անոնք մեզմէ կը վախնային։ Ուրեմն մենք բան մը կրնանք ընել։ Ուրեմն ամէն բան կրնանք ընել։

Ու եզրակացութենէն եզրակացութիւնը հասեր են։ աւայ — այն օնական հրէութեան զոր Դամասկեան քերբ մը չիվախացար տպել։

«Պ. Բօնսօ գիտէ որ մէկ ազգայնական երեսփոխան կը ներկայացնէ մեր ողջ Սիւրիան մէկ ծայրէն մինչ ու աւելի քան 60 Զափաւորական երեսփոխաններ։

Ըսիճ ու կը կրկնենք. մեր զգացումը այն է որ Քսէյրի լիմարանոցը պիտի լեցուի ու չկրնայ ճորեկներ ընդունել։

ԻՆՔՆԱՇԱՐԺԻ ԱՐԿԱԾ

Անցած օարաթ օր, կէս օրէ վերջ Զարիֆէ Թանուս անուն կին մը Շուէյֆաթի մէջ կոխկրտուեցաւ սուրացող իճիճաւարժի մը, Վարիչը չի կեցաւ եւ հեց։

Կինը վայրկեանապէս մեռած է։

ԻՆՔՆԱՇԱՐԺԻ ԲԱԽՈՒՄ

Ապէիլ Ղանի փողոցին մէջ տեղի ունեցաւ բախտում մը, իր 9271՝ 8671 եւ 5180 իճիճաւարժներու միջեւ։ Մարի Միխայէլ անուն 40 տարեկան կին մը որ կը գտնուէր իր 9271 իճիճաւարժին մէջ վիրաւորուեցաւ եւ փոխադրուեցաւ հիւանդանոց։ Վարիչ Խալիլ Շուճա, որ ատօնագիր չունէր, ձերբակալուեցաւ։

ՀՐԴԵՀ ՔՕՏԱՖԻ ՄՔԵՐԱՆՈՑԻՆ ՄԷՋ

Անցած կիրակի օր, Պապ Իտրիս, Քօսաֆի մքերանոցին մէջ հրդեհ մը ծագեցաւ եւ օուսով սկսաւ սասկացաւ։ Իսկոյն ոսթիկաններ եւ հրշէջ խումբեր օգնութեան հասան եւ մարեցին կրակը։

Քննութիւնները յառաջ կը տարուին այս հրդեհի պատճառը հասկնալու համար։

ԱԿԱՆԱՐԱՆ ՊԷՔՐՈՒՔԻ

30 ՕԳՈՍՏՈՍ 1932	Ս. Դ.
Եգիպտ. բլրադրմ.	451
Անգլիկ. »	459
Տօլար »	126.50
Թրխական »	59.5
Գաճ Օթթոման	135
Իտալական Լիր 100	645
Ցունական Տրախմի 100	80
Անգլ. ոսկի	607
Ֆրանս. »	486
Օսման. »	549
Արծաթ մէճիտ	20
Դրեսի Ծօնս. Ա. Ֆ.	532.50
» » Բ. »	294
» » Գ. »	282

Սէֆէրեան եզբարէ Բիւ Ծօս
Թէլէֆօն՝ 5-19

ո՞ր և ով բլլալը չյայտնեց և պնդեց որ ոճրագործը Բիչարան է, որովհետև Իֆայն ալ այնպէս կը հաւատար ուրիշներու պէս.

Քարլայլ նորէն կրկնեց.

— Էֆայ, այդ գիշեր Դարբան Թօրն անուն ուրիշ բարեկամ մ'ալ ունէիր քովդ, անանկ չէ՞.

Էֆայի այտերը կրակի պէս կարմրելով վայրկեան մը չփոթեցաւ, բայց Քարլայլէն պահելը անկաթելի ըլլալը տեսնալով, վերջապէս ըսաւ.

— Այո պարոն, կար, երբեմն երեկոյները կուգար գիս տեսնալու, բայց ան ի՞նչ կապ կրնայ ունենալ այս դէպքին հետ.

— Ուրկէ՞ կուգար.

— Սուէնսօնէն, հոն իր բարեկամներէ մէկուն տունը կը մնար.

— Անունը ի՞նչ էր.

— Թօրն.

— Ո՛չ, բուն անունը... Թօրն անոր կեղծ անունն էր.

— Ուրիշ անուն չեմ գիտեր, Էֆինէնք Թօրն կը կոչուէր.

— Էֆա՛յ, այս Թօրնը պէտք է գտնեմ, քննանիքին ու ազգականներուն մասին կրնա՞ս տեղեկութիւն մը տալ.

— Բան մը չեմ գիտեր, բան մը չդիշեց ան ինծի.

— Այդ վայրկեանին Թօրնը քո՞վդ էր.

— Այո, քովս էր, ով որ այս ոճիրը Բիչարտ Հէրի վզէն վերցնելով Թօրնի վրայ բեռցնել կուզէ, գէշ և վատ սիրտ ունեցող մէկն է և կը մաղթեմ որ կախաղան կը հանուի այդ պատճառաւ.

— Էֆայ ձգեց սենեակը և գնաց, իսկ Քարլայլ Էֆայի անկեղծութեան հաւատալով չատ զգացուեցաւ և չուարած մնաց, Ի՞նչ ընէ Քարլայլ, Էֆայի՞ հաւատայ թէ՝ Բիչարտին։

րութիւն չտուաւ և ինքը անձամբ քննութեան ձեռնարկելու համար ֆրանսերէն նամակ մը գրելով ֆրանսական կառավարութեան հարցուց։ Էէյտի Իզապէլի կեղծ անունով մը ճամբորդութիւն չնելուն պատճառաւ, Լօրտի հարցուցած Լա Տամ Իզապէլ Վէյն անուն մէկը չդտնուեցաւ հիւանդանոցի մէջ և մեռնողներու վաւկոնին մէջ գտնուող կին մը զայն կարծեցին և այդ և այդ կնոջ և իր զաւկին ու սպաուհիին մահուան շուրջ տեղեկագիր մը ղրկեցին։

Հիւանդանոցի մէջ գտնուող Էէյտի Իզապէլն ալ երբ իրեն անգլիերէն թերթեր բերին, անոր մէջ կարդաց իր մահուան շուրջ տրուած լուրը։ Իզապէլ գիտցաւ թէ այդ սուտ լուրը մայրապետին իր կողմէ յանձնուած նամակէն բխած է և այդ լուրը շատ բարեդէպ առիթ մը նկատելով Էէյտի Իզապէլ որոշեց այլևս մեռած ըլլալ և չյայտնել ոչոքի իր բուն իսկութիւնը։ Եւ փափաքն ալ արդէն այդ էր։

Այս կերպով այդ դժբախտ ու թշուառ Իզապէլի անունը մոռցուեցաւ։ Լօրտ Մաունթ այդ նամակը Քարլայլին ղրկեց, անցան օրեր ու ամիսներ և ամէն բան մոռցուեցաւ։

ՄԱՍ ԺԵ.

ԱՆԱԿՆԿԱԼ ԱՑՑԵԼՈՒԹԻՒՆ ՄԸ ԻՍԹԼԻՆԻ ՄԷՋ

Փոթորկոտ օր մը, կէս օրէ վերջ, տիկին մը դէպի Իսթլինի կը յառաջանար։ Ան գեղեցիկ և զարդարուն հագուստ մը հագած ըլլալով, ուսը վերջին նորաձեւ

ՊՐԱԶԻԼԻԱԿԱՆ ՅԵՂԱՓՈԽՈՒԹԻՒՆԸ

Սա-Բաուլօ.— Մովսկայ Կասսիզ Նօյօճա Գրազիլիական ծովային զինուորներուն կոչ մ'ուղղից որով կը խնդրէ անոնցմէ որ ապստամբին պատժապարելու համար յեղափոխական դասին արդարութիւնը։

Կը հաղորդուի թէ կռիւներ տեղի ունեցած են բոլոր ճակատի վրայ. թէ կառավարական ուժերը սպացած են օգնական ոյժեր եւ թէ Սաո Բաուլոյի բնբոստներ կը պահեն իրենց դիրքերը։

Տեղեկութիւն կը տրուի դարձեալ թէ հաստութիւնն կեդրոնը մօտալուտ է։

ԷՔՈՒԱԹՕՌՆ ԱԼ ՅԵՂԱՓՈԽՈՒԹԵԱՆ ՄԷՋ

Նիւ-Եորք.— Ինքերի կը հետագրուի թէ Քուիճօ ապստամբած է եւ ևոր նախագահ հռչակած է Գ. Նէբրաճ ի Գօնի Տագ։ Այս վերջինը բնտրուած էր անցեալ առուն բայց, բայց իր բնտրութիւնը չեղեալ հռչակուած էր որովհետեւ էֆուարօնցի չէ ևա։

Դրաճճնութիւնը կը կիարկուի Քուէճայէն բղխող յուերուն։

Պ. ՀԷՐԻՕ Կ'ՍՏԱՆԱՅ ԿԷՕԹԷԻ ՃՔԱՆՇԱՆԸ

Գերլին.— Գերմանիոյ նախագահ Հինտենպուրկ Կէօթէի ծննդեան տուաւ Գ. Հէրիօի։ Այս օմաճեանը պատրաստուած է Կէօթէի հարիւրամեակին առթիւ։

Ֆրանսայի գրողներ Անտրէ Ժիտ եւ Բօլ Վալէրի արժանացած միեւնոյն պատուին։

Կէօթէի օմաճեանը տուեցաւ ևաեւ Գ. Մուսօլինիի, Փորտուկալի հանրապետութեան Կրօճիչ նախարար Գ. Ռամօսի, Քօնֆէքսիոնի համալսարանին տեսուչ Գ. Էճեիրճ Ռէնքի, Գերմանօ-Արժանթինեան կուլտուրական հասատութեան նախագահ Գ. Սէհէռի եւ զանազան երկիրներու պատկանող կարգ մ'ուրիշ անձնաւորութեանց։

ՀՐԱՇԱԳՈՐԾ ՄԱՐԴԸ

ԷԼ ՀԱՋ ՍՈՒՀԱՍԵՏ ՊԷՅ ԷԼ ՓԷԼԷՔԻ

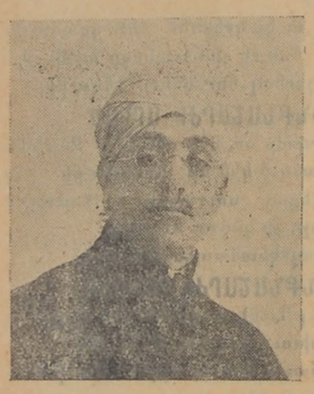

Փութացէք առնելու անոր կարծիքը ձեր բոլոր փափաքներուն համար։ Ան կը հանդարտեցնէ բոլոր չուարած և ասնջուած մարդերը և կը վերագարձընէ անոնց փափաքածները։ Կ'իյնայ բոլոր ոգիներուն. հրաշիքով կը կարդայ մարդուն մտածումները. ձեռքի գծերէն կը կարդայ մարդուն անցած, ներկայ և ապագայ կեանքը. կրնայ հասկնալ ամուսնութեան, ճամբորդութեան, սիրոյ, առեւտուրի, քննութեանց և այլն բոլոր գաղտնիքները։ Այս բոլորը կը ցուցնէ մարդուն, կարծես թէ գրուած ըլլան թուղթի մը վրայ։ Կնոջ և ամուսնոյն միջեւ եղած դժուարութիւնները ու տարակարծութիւնները կը լուծէ Աստուծոյ Սուրբ անուններովը եւ Ասիրիական եւ Եբրայական գիտնականներու փորձառութիւնները օգտագործելով։

Տիւր եղողներուն ուրախութիւն և հանգիստ կը պատճառէ. ջղային և մտային հիւանդութիւնները կը դարմանէ։ Այս բոլորը մեծ յաջողութեամբ կը կատարէ։ Փորձը ամենամեծ փաստն է. անգամ մը այցելել բաւական պիտի ըլլայ։

ՀԱՍՑԷ.— Գէյրութ, Հանդէմ Ղասի փողոցի արեւմուտքը, Ֆրանսական հիւանդանոցին մօտ, թիւ 9 բնակարանը։

ԱԶԴԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

Ա.— *Անունդ ու կոչումդ, հրեղ սլաքը պէտք է գրեն թուղթի մը վրայ և պէտք է պահեն.*

Բ.— *1000 ոսկի կուտայ ան, եթէ չի կարենայ ճշգրտօրէն գիտնալ ենթակայի միտքը, գրուած արաբերէն լեզուով միտքերը չխաւնելու համար հարցումի միջոցին.*

Գ.— *Այցելութիւնը 200 ա. դ. է։*

ԳԱԲՐԻԷԼ Թ. ԹԷՐՋԵԱՆ

(ԵԼԵՔՏՐՍԿԱՆ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ)

Հիմնուած 1921 ին Պոլիս-Բեյրութ

Խիստ դիւրաւաչելի պայմաններով կը կատարեմ ամեն կարգի էլեկտրական յոյսի գեղեցկութիւններ (Instsallation), ինչպես նաեւ մօթօր եւ ազնամօճեր։

Վաճառատունս կ'սահմանէ նաեւ բոլոր էլեկտրագործիքներու ճոռոգութիւններ։ Մասնաւոր սպասարկութիւն բնակարաններու էլեկտրա-ճոռոգմանց։ Վաճառատուն Philips եւ Lux էլեկտր. լամբերու եւ ամեն տեսակ էլեկտրական պիտոյքներու։

Վճարման դիւրութիւններ.

Հասցէ — Վ. Ուզուեճեանի գրատան կից Պուրճ. B. P. 491

ՊԱՆԴՈՒԿ ԱՀԱՐՈՆ ՊԻԹԻԱՍ

ՀԻԻՍԻՍԱՑԻՆ ՍԻՐԻՈՅ ԼԻԱԳՈՑՆ ԱՄԱՌԱՆՈՑՆԵՐԷՆ ՁԷՊԷԼ ՄՈՒՍԱՑԻ **ՊԻԹԻԱՍ** ԳԻՒՂԻՆ ՄԷՋ

Նորակառոյց եւ գեղեցիկ շէնք. արդիական կերպով կահաւորուած սենեակներ. ընդարձակ սրահ, բաղնիք, եւրոպական եւ արեւելեան կերակուրներ

ՉԱՓԱԿԻՍ ԳԻՆ

ԲԱՑ Է 1932 ՅՈՒԼԻՍ 1ԷՆ ՍԿՍԵԱԼ

Իր ազնուական տեսարաններով, առատ ջրերով և առողջարար կլիմայով ծանօթ ՊԻԹԻԱՍ գիւղը այս տարի օժտուած է գիւզացնութեան համար անհրաժեշտ եղող բոլոր յարմարութիւններով։

Ճամբաները նորոգուած են, գիւղին մէջ հաստատուած է Թղթատարական ամենօրեայ ապասարկութիւն ինչպէս նաեւ Թէլէֆօն և հեռագիր։

Գիւղատար ունեցաւ նաեւ իր առաջնակարգ պանդոկը, ուր այցելողները պիտի գտնեն Սիւրիոյ և Լիբանանի յատկոյն ամառանոցներուն յատուկ բոլոր յարմարութիւններն ու հանգստութիւնները։

Տէր և Տնօրէն ԱՀԱՐՈՆ ԻԶՄԻՐԼԵԱՆ

ՏՔԹ. Բ. ԳՈՒԼԱԳԵԱՆ

ՄԱՄՆԱԴԷՍ՝ ՆԵՐՔԻՆ, ՄՈՐԹԱՑԻՆ ԵՒ ՎԷՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

ՎԿԱՅԵԱԼ ՓՈՐԻՋԻ ՀԻՆԻԱԴԱՆՈՑՆԵՐԷՆ

Կը դարմանէ գիտական ամենավերջին մեթոտներով, քոխրու, սեռ. մոխի, ադիճներու յետադի ամեն տեսակ հիւանդութիւններ։ Հին եւ նոր ֆերմանիզութիւններ իր բոլոր բարդութիւններով, ինչպես նաեւ Ֆրանկախ եւ մորքային հիւանդութիւններ։

Առաջ, արմատական եւ բարեխիղճ դարմանում։

Հիւանդ կ'ընդունի ամեն օր, բացի կիրակի, իր ճախկին դարմանատան մէջ. ժամը 8—12 եւ 2—6ու մասնաւոր ժամադրութեամբ։

Երէքշաբթի օրերը, ժամը 2—5 վկայեալ ՍՂՓՍՏՆԵՐՈՒՒ ՋՐԻ

Ժօրժ Հասեքս փողոց՝ թիւ 8

ՏՕՔԹ. ԳԷՈՐԳ ԿԷՐԿԷՐԵԱՆ

Վկայեալ Lauréat Ընկերակից Interne եւ այժմ մնայուն ՍՍՍՆՆՕԳՑՏ բժիշ Ֆրանսական հիւանդանոցի *ԱՋՔԻ, ՔԹԻ, ԿՈԿՈՐԴԻ, ԱԿԱՆՋԻ և ԳԼՈՒՈՒ* հիւանդութիւններու բաժնին։

Հիւանդ կ'ընդունի կէսօրէ վերջ ժամը 2—6

իր գինեթիւն մէջ rue de Damas, No. 15

Հիւանդները ուղղակի հիւանդանոց կ'ընդունուին իր կողմէ տրուած մուտքի բարօրով։

Ազքատ հիւանդներու ձրի դարմանում, ամէն օր կէսօրէ առաջ ժամը 10—12, հիւանդանոցի դարմանատան մէջ։

Կարի եւ Ձեւագիտութեան Դասընթացք

Տիկին ՄԱՌԻ ԵՐԱՄԵԱՆ

ՎԿԱՅԵԱԼ ԴԻՐՋԱԿՈՒՀԻ

ԲԱՐԻՋԷՆ ԵՒ ՎԱՃԻՆԿԹՕՆԷՆ

Կարի եւ ձեւագիտութեան մասնագիտուհի, Տիկին Մառի Երամեան կը վերադարձնայ իր արհեստանոցը, Մեծ Սեւայի դիմացը Նո. 78 տան երկրորդ աւելը։

Երեք ամսուան միջոցին կը սորվիցնէ ամենավերջին ճոռոմութեամբ, կար եւ ձեւագիտութիւն իր բոլոր բարդութիւններով եւ արդիական մոդոցներով, Droit-fils մեթոտով։ Իր աշակերտուհիները կ'օժտեն Բարիզի ատեստաւորմամբ Académie Daydou վկայականով։

Տոկուն շինուածք վայելուչ տեսք հնչուն եւ բնական ձայն

Ահա յատկանիշները

ՈՐՈՆՅՄՈՎ ԿԸ ՁԱՏՈՐՈՇՈՒԻՆ

ԱՓՕԼԼՕ ՖՕՆՕՆԵՐԸ

Հրապարակի վրայ գտնել ոչ բոլոր մարքաներ նոր մօտէլները, որոնք հասած են արդէն, անգերազանցելի են իրենց տոկունութեամբ, վայելչութեամբ և ժամչելի գիներով։

APOLLO GRAMOPHONE Co. Ltd

(of London)

ԱՓՕԼԼՕ ՖՕՆՕՆԵՐՈՒ ԹՈՒԳԱՒՈՐԸ !!!

Կատարեալ համոզում գոյացնելու համար անգամ մը այցելեցէք

MAISON APOLLO, Rue de la Poste, BEYROUTH

Փորոգիչ եւ ճօճար՝ ամէն ձեւի, անվիճելի որակ եւ առատելութիւններ

դիւրամատչելի գին, վճարումի դիւրութիւն։

Ընդհ. ներկայացուցիչ՝ Սիրիոյ, Պաղեստինի, Անդրյորդանանի, Միջագետքի եւ Կիպրոսի.— **ԳՈՒՐԳԻՆ ՍԻՆԱՆԵԱՆ**

KOURKEN SINANIAN, Boîte Postale 642, BEYROUTH (Syrie)

ՍՏԱՆԴԱՐԴ ԼԻՒՔՐ

ՁԱՅՆԱԿԱՆ

Հայկական ամենատարածուն պաշտօնաթերթը «ԱԶԴԱԿ»ին Զանգի մէջ, ծանրակշիռ պարտքով,

ԽՆԴՍՏ ՕԳՍՏՈՍ ՍԵՆԵԱԿՆԵՐ

ՈՒ ԿԸ ԲԱՂԿԱՑՆԱՑ 1. 2. 3. 4. ՄՍՏՋԱԿԱՆ ՏԵՐ

1. ՀԱՐՑԱՀԱՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ԱՆՁԵՐՈՒ ՍՊԱՍԱՐԿՈՒԹԻՒՆ.
2. ԳԻՆԵՐԸ ԽԻՍՏ ՁԱԿԱՒՈՐ.
3. ՏՈՒՆ ՓՆՏԱՆԵԿԵՐՈՋ ԱՄԷՆ ԴԻՒՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ.

Տէր եւ Տնօրէն՝ Գ. ՓԱՐՏԻԶԳԱՆԵԱՆ

ԱԶԴԱՐԱՐ

ՏՊԱԳՐԱԿԱՆ ՏՈՒՆԸ

ՏՊԱԳՐԱԿԱՆ ԱՄԷՆ ԿԱՐԳԻ ԳՈՐԾԵՈՒՆ ՀԱՄԱՐ Դիմեցէք «ԱԶԴԱԿ»ի Տպարանը՝ գիր, պրօշիւր, հարսանեկան հրաւիրագիր, պաճառագ, ճամպակի քարտ եւ առեւտրական ձեռագիրներ.

ԱՐԱՑ, ՄԱՔՈՒՐ, ԳԵՂԵՑԻԿ ԵՒ ԱԺԱՆ.

ՀՈՒՆ ՄԲՈՒՐՕ

Ամենանորագոյն եւ ամենատպուած կօշիկները

STANDARD

ԿԵՑՈՒԱԾՔՆԵՐՈՎ ՆՈՍՔՍՐ ՆՂԲՈՑՐՆԵՐՈՒ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ

ութեամբ վղոց մը և գլուխը գլխարկ մը դրած էր, երբ ան Ճօյսի դիմացը կանգնեցաւ, Ճօյս գոյնը նետեց, որովհետեւ, եկողը խորդ քոյրը էֆայն էր։

Ճօյս ըսաւ անոր.

— Քեզ հոս չեմ կրնար ընդունիլ, ինչո՞ւ ես եկեր.

— Նթէ գիտնայիր որ այսպէս պիտի ըսես չէի գար, ձեռքս ինչ կայ, ես քոյն չեմ.

— Այս կողմերը քոյնէն աւելի զէշ աչքով կը դիտուին, Բիչարտ Հէրը ո՞ւր է.

— Բիչարտ Հէ՞ր, ինչպէ՞ս լեզուդ կը բռնէ այս հարցումը ինծի ուղղելու, ես ինչ գիտնամ քէ ո՞ւր է.

— Էֆայ, դուն ասկէ զացած ատենդ Բիչարտ Հէրի հետ չի փախա՞ր.

— Քեզի բան մը ըսե՞մ, Ճօյս, ես քու չատ մը խօսքերուդ հանդուրժեցի, բայց մարդկային համբերութիւնն ալ սահման մը ունի, ես այդ գիչերուընէ իվեր Բիչարտ չտեսայ, երանի՛ քէ տեսնայի, գինք կախել կ'ուզատալի, ըսաւ էֆայ բլուր բարկութեամբ.

— Բայց, ուր էիր, էֆայ, ո՞ւր մնացիր.

— Ուր որ մնամ ինչ կարեւորութիւն ունի, գացիր քիչ մը քալտատեցայ, վերջը տիկինի մը քով մտայ, մի կերպ ընկերի պէս էի, շարունակ Գորձք Առաքելոցին համարները կը կարդայի և կը մխիթարէի։ Մեռած ատեն իր կասկէն զատ 30 ոսկի ժառանգ ձգած էր ինձ հայրս։ Դուք մի՛չտ գիս եղածէս աւելի զէշ կարծեցիք։ Գարոնը վերատին պիտի ամուսնանա՞յ.

— Ձեմ գիտեր, քանի մը ամիս առաջ տարաձայնութիւն մը եղաւ։ իբրեւ թէ Լուիզա Ճօպէրը պիտի առնէ, բայց ճիշդ չէլաւ.

— Լուիզա Ճօպէր այդ ազեղ աղջիկը, քլիթ մը ուշնի որ գործարանի մը բիւրերկ կրնայ ըլլալ, կարծեմ Մր. Գարլայլ ամուսնութիւնէ կչտացաւ, դժուարաւ ազատեցաւ մէկէն։

— Էէ՛յ, ի՞նչ կիմար խօսքեր կը խօսիս.

— Շնորհակալ եմ, որովհետեւ Լիդիի էր, ես հասարակ էֆայ մը, անոր հետ չեմ կրնար բաղդատուիլ իսկ, այնպէս չէ՞, ամէն մարդ ինծի քար կը նետեր, բայց Լէյտիի պէս հրեչտակներուն դէմ բան մը խօսելէ, սակայն ի՞նչ հրեչտակ սակայն, իր զաւակները ձօձելով ի՞նչպէս կ'երթայ.

— Էֆայ լռէ, չե՞ս գիտեր որ այս խօսակցութիւնը ինծի համար անհաճելի է, ըսաւ Ճօյս կրակ կտրած.

— Շատ լաւ, ուրեմն երթամ և սենեակ գտնեմ.

— Իմ սենեակիս մէջ կրնաս մնալ, Մր. Գարլայլ հիմայ ճաշի կուգայ, կարելի է քեզ տեսնել կ'ուզէ.

Այսպէսով Ճօյս զայն ընդունեց և Գարլայլը պատճառ չէ պէս անոր ներկայութիւնը և Բիչարտ Հէրի հետ զացած չըլլալով Լօրտ Մաունթի տունը մնացած ըլլալը յայտնեց.

Գարլայլ ժպտելով ըսաւ.

— Ես արդէն գիտէի այդպէս ըլլալը.

Այդ օր, կերակուրէն վերջ, Գարլայլ լուր տուաւ և էֆայը իր մօտ կանչեց, քիչ մը խօսակցելէ վերջ էֆայի հօրը սպանութեան խնդիրը բանալով խիստ քննութիւն մը ըրաւ և ամէն բան հարցուց, բայց էֆայ Ֆօրնի

ՕԳՆԷ ԴՈՒՆ ՔԵԶԻ ԵՒ ԱՍՏՂԸ ՔԵՕԻ ՊԻՏԻ ՕԳՆԷ

ԸՆՏԱՆԻՔԻ ԱՍՏՂԸ

(L'ETOILE du FOYER)

Առեւտրական և երկրագործական ժողովրդային վարկի հաստատութիւն

Անանուն ընկերութիւն.— դրամագլուխ՝ 3,000,000 ֆրնք.

որ կրնայ 3.000,000,000 ֆրնք.ի բարձրացուիլ վարչական խորհուրդի պարզ որոշումով։

Գերազոյն տեղեկատու՝ 137 Boulevard Sebastopol - Paris

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ Արեւելեան պետութեանց

Սավոյ Օթէլ՝ օճեճ, Պուրճ, Գէյրութ

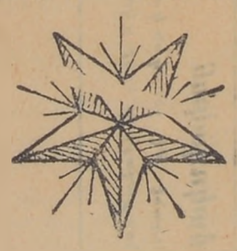

ԵԼԵՒՄՏԱԿԱՆ ՃԻՒՂ

Աւանդի պարտաւորագրութիւնի

ՕԺԻՏ

Երաշխաւորեալ տոկոս 6%, Ասկէ զատ մասնակցութիւն ընկերութեան չահերուն։

ԿԱՂՈՒԱԾՔԱԿԱՆ ՃԻՒՂ

ՎԱՐԿԵՐՈՒ ԲԱՑՈՒՄ

կալուածի վրայ փոխառութիւնք

վճարելի 10—15—20 տարիէն՝ երաշխաւորեալ պարզ ժամադրէն առաջ ուզողը կրնայ վճարել։

ԸՆՏԱՆԻՔԻՆ ՍՍՏՂԸ ընկերութիւնը ներկայիս 75,000է աւելի անդամ ունի։ Մինչեւ 1 Ապրիլ 1931 Ընտանիքին Աստղը 135 միլիոն փոխ տուած է, գրաւով 500 միլիոնէ աւելի արժէք ունեցող անշարժ կալուածներու վրայ։

Ամեն թղթակցութիւն ուղղել՝ B, P. 821, Beyrouth

AZTAG
JOURNAL QUOTIDIEN ARMÉN.
B. P. 587
BEYROUTH, Liban
Directeur - Propriétaire
HAIG BALIAN

ԳՆԵՐԸ
ՍԻՐԻԱ տար. 550, վեցամսեայ 300 Ս. Դ.
ԱՐՏԱՍԱՀՄ. տարի 7, վեցամսեայ 4 ոսկի

ԱԶԴԱԿ

ازتـــاك

جريدة سياسية ادبية اقتصادية

ՕՐԱԹԵՐԹ
ԱԶԳԱՑԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԿԵԱՆՔԻ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԳԻՏԱԿԱՆ

ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 1932 — 1 — ՁԵՌՔԷ ՀԱՏԸ 2,50 Ս. Դ.

Ձ. ՏԻՐԻ | Ամեն առաւոտ պէտք է բերէ բերքիս ցօրեկին հասցէին | Տնօրէն — Խմբագիր՝ ՀԱՅԿ ՊԱԼԵԱՆ | Չհրատարակուած ձեռագիրները չեն վերադարձուիր | Թիւ 133 (710)

ԳԱՂՏՆԻ ԴԱՒԱԴՐՈՒԹԻՒՆ ՄԸ ԵՐԵՒԱՆ ՀԱՆՈՒԱԾ ՀԱԼԷՊԻ ՄԷՋ

ԱԶԳԱՅՆԱԿԱՆ ԲԱԶՄԱԹԻՒ ԼԻՏՐՆԵՐ ՁԵՐԲԱԿԱԼՈՒԱԾ

ՈՉՐԱԳՈՐԾ ՍԱՄՈՒԷԼ ԱՄԷՆ ԲԱՆ ԽՈՍՏՈՎԱՆԱԾ Է

ՄԱՀԱՓՈՐՁԻ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊԻՉՆԵՐԸ ԵՐԵՒԱՆ ՀԱՆՈՒԱԾ ԵՆ

Երէկ, բերքը մամուլին յանձնելէ վերջ, Հալէպի մեր թղթակիցը հետեւեալ նամակով հետեւեալը կը հաղորդէր մեզ.—

Այսօր, առաւօտեան արեւոյսէն սկսեալ խաղաղի մէջ արեւսովոր դրութիւն մը կը տիրէ: Ժողովուրդը ան ու սարսափի մէջ է: Ոսթիկանական, ժանտարմայի եւ Ապահովութեան ուժերը սկսած են խուզարկութեանց եւ ձերբակալութիւններու: Ազգայնական երեւելիներու բոլորն ալ ճնշութեան եւ հետապնդման տակ կը գտնուին: Տասնեակներով ձերբակալութիւններ եղան եւ խուզարկութիւնները կը շարունակուին: Կ'ըսուի թէ ձեռք անցուած են գաղտնի դաւադրութեանց որոշումներն ու թղթակցութիւնները: Իպրահիմ Հանանօ փախստական է.տուները պաշարուած է: Նմանապէս Ձապրի եւ Տօքթ. Քէեալի ցարդ չեն յանձնուած: Բոլոր ճնշութիւնները ձեռք առած է օսար դատարանի ընդհ. դատախազութիւնը:

Այս յանկարծական ձերբակալութեանց եւ խուզարկութիւններու պատճառը անճանօթ է, սակայն վերջին պահուն իմացայ որ Պ. Ծաղկունիի դէմ կատարուած մահափորձին բոլոր գաղտնի ծալքերը երեւան հանուած են եւ ոճրագործը խոստովանած է ամէն բան: Կը հասկըցուի որ մահափորձի ծրագիրը պատրաստուած է ուրիշներու կողմէ եւ գործադրութեան դրուած Սամուէլի ձեռքով: Բացի Պ. Ծաղկունիի դէմ գործուած մահափորձէն կ'ըսուի թէ դաւագիր կազմակերպութիւն մը ծրագրած էր մահափորձի ենթարկել նաեւ ուրիշներ, Սիւրիոյ մէջ, որոնց անուններ գաղտնի կը պահուին:

Պ. Ծաղկունին հիւանդանոց կը մնայ եւ վիճակը լուրջ է, թէպէտ առայժմ վտանգ մը չի տեսնուիր:

Հալէպէն այս մասին հեռաձայնով, 30 Օգոստոսին, կէս օրէ վերջ, հետեւեալը կը տեղեկացնեն Դամասկոսի «Էլիճ Պաթին».—

Հալէպի մէջ խոր յուզում կը տիրէ և ժողովուրդը վախի մէջ է. Ոստիկանութիւնը և Ընդհ. Ապահովութիւնը ամէն տեղ խուզարկութիւններ կ'ընէն: Առն դատարանի հարցաքննիչ դատաւորը ցարդ 70 հոգիի ձերբակալման հրամանագիր ստորագրած է, որոնցմէ 30ը արդէն ձերբակալուած են. Ձերբակալեալներուն բոլորն ալ ազգայնականներու անդամներն են, որոնք վերջին ամիսներու շարժումներուն և դէպքերուն մասնակցած են:

ՁԷՄԻԼ ԻՊՐԱՀԻՄ ՓԱՇԱՅԻ ԵՒ ԻՐ ԵՂԲՕՐ ՁԵՐԲԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆԸ

Քննութիւնները այսօր առաւօտեան շատ կանուխ սկսան էլ Հաճ Հասան պէյի բնակարանին մէջ, Պահպիա թաղ. 50 ոստիկաններ յանկարծակիօրէն պաշարեցին տունը, շրթայ կազմեցին, դիրքեր շինեցին, գնդացիրներ և գէնքեր գետեղեցին և վերջը մտան տուն ու խուզարկեցին բոլոր մասերը, տան բակէն սկսած մինչև ստորերկրեայ մասերը: Շատ կարևոր թուղթեր և թղթակցութիւններ ձեռք անցուցին իսկոյն ձերբակալեցին Ճէմիլ Իպրահիմ փաշան եւ իր եղբայրը Տօքթ. Հասան Ֆուատ պէյը: Այս վերջինը Հալէպի կառավարական բժիշկն է: Այս խուզարկութիւնն ու ձերբակալութիւնը կատարող ոստիկանապետին ձեռքը կը գանուէր օտար դատարաններու ընդհ. դատախազէն ստորագրուած հրամանագիր մը: Անոնց կ'ընկերանար նաև Քաղի մուխթարը:

Ձերբակալեալները իսկոյն փոխադրուեցան բանտ:

ՁԱՊՐԻՆԵՐՈՒԲՆԱԿԱՐԱՆՆԵՐՈՒՆ ԽՈՒԶԱՐԿՈՒԹԻՒՆԸ

Միևնոյն ատեն ուրիշ ոստիկանական ջոկատ մը կը խուզարկէր Ձահիր պէյ Ձապրիի բնակարանը, հղբայրը նախկին ազգայնական եւ բեսփոխան և լիտր Սաատալլա պէյի: Ձահիր պէյ տունէն կը բացակայէր: Ոստիկանները չարունակելով տան բոլոր մասերուն մէջ խուզարկութիւնը, ձեռք անցուցին գաղտնի թղթակցութիւններ և զանազան արխիւներ:

ՀԱՃԸ ՄՈՒՐԱՏ ՁԱՊՐԻԻ ՏԱՆ ՄԷՋ ԽՈՒԶԱՐԿՈՒԹԻՒՆ

Ոստիկանները վերջը խուզարկեցին Հաճը Մուրատ Ձապրիի բնակարանը: Հոն ևս ձեռք անցնելէ վերջ վտանգաւոր թուղթեր, ձերբակալեցին Հաճը Մուրատի տղան Շէքիպը:

ՍԱԱՏԱԼԼԱ ՁԱՊՐԻԻ ՁԵՐԲԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆԸ ԿԸ ՊԱՀԱՆՋՈՒԻ

Հալէպի Ընդհ. Դատախազութիւնը Լիբանանի կառավարութեան հեռագիր մը ղրկելով պահանջած է ձերբակալումը Սոֆար օդափոխութեան մէջ գտնուող Սաատալլա Ձապրիի:

Հալէպէն Տէրպիլ գիւղ մեկնած է ժանտարմաններու և ոստիկաններու կարևոր ջոկատներ, ձերբակալելու համար Ձահիր պէյ Ձապրին, որը կը կարծուի որ կը գտնուի իր գիւղին մէջ:

ՁԵՐԲԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Պապ իւլ Նէյրապ Քաղին մէջ խուզարկուած են կարգ մը տուներ: Ձերբակալման հրամանագիր տրուած է Ապտօ Ապու Գատուրի մասին որ փախած էր, ոստիկանները չի կրցան ձեռք անցնել անոր օձիքը: Պըսթան Քաղին մէջ ձերբակալուեցան Թահիր և Շաքիր անուն երկու ազգայնականներ: Ձէքքան Պիքքարի տունը խուզարկուելով գրաւուեցան շատ մը ՁԱսասկար և գաղտնի թուղթեր և արգիլեալ գէնքեր: Ձէքքան և իր տղան ձերբակալուած են: Իրբեաթ Քաղի տնօրէնը՝ Հաճ Քաթիմ և Ապուտ ձերբակալուած են: Մուշարքա Քաղին մէջ Հաճը Ահմէտ Պահրուլի տունն ալ խուզարկուեցաւ: Փաստաբան Բաշիմ Մարաշլը ձերբակալուած է, իսկ կը փնտռուի փաստաբան Միւնիր Վէֆաի: Գարլըզ Քաղէն Պէքրի եւ Իահման փախստական են: Քանի մը նախկին ոստիկաններ և գոմիսէր մըն ալ ձերբակալուած է:

ՏԱՐԱՁԱՅՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ԻՊՐԱՀԻՄ ՀԱՆԱՆՕԻ ՄԱՍԻՆ

Քաղաքի մէջ լսի բաւ մը եղաւ, որուն համաձայն ազգայնական լիտր Իպրահիմ Հանանօ, Հարիմի իր գիւղին մէջ ձերբակալուած է տեղւոյն լրտեսութեան դիւանին կողմէ: Արդէն իր Հալէպի տունը այժմ կը գտնուի չրթայի տակ. բազմաթիւ ոստիկաններ կ'սպասեն հոն դիրքերու մէջ: Տօքթ. Քէեալիի տունը խուզարկուած չէ եւ կը կարծուի որ ան ժամանակ չունի իր ընկերներու յանցանքները ծածկելու: (Իսկ «Էլ Նէհասն» իր այսօրուան թիւով կը գրէ որ Տօքթ. Քէեալիի տունն ալ խուզարկուած է և նրամանագիր ստորագրուած ա նոր ձերբակալման համար:) Ձերբակալուած է նաև Իսմայիլ Քէհեան:

ԻՆՉՊԷ՞Ս ԱՆՑԱԻ ՆԱԽՈՐԴ ԳԻՇԵՐԸ

Այս ձերբակալութեանց և խուզարկութեանց նախորդող գիշեր, Ֆրանսացի ոստիկանապետ Պ. Ծօսէ բոլոր ոստիկանները հաւաքած է կեդրոն և չէ արտօնած ոչ մէկին իր տունը երթալու: Առն դատարանի հարցաքննիչ դատաւորը Պ.Մ'ակոն գիշերանց հաստատուած է ոստիկանատան մէջ և պատրաստած ձերբակալման հրամանագիրները: Առտուն կանուխ արդէն, համաձայն գիշերուընէ եղած կարգադրութեանց սկսան խուզարկութիւնները ու ձերբակալութիւնները:

Հակառակ կատարած պրպտումներուս և հետաքրքրութեանս, կարելի չեղաւ հասկնալ պատճառը այս ձեռնարկներու: Ոչ մի հարցաքննիչ դատաւորէ և ոստիկանապետէ ոչ ոք գիտէ պատճառները:

Պ. ԿԱՐԱՊԵՏԻ ԴԷՄ ԿԱՏԱՐՈՒԱԾ ՄԱՀԱՓՈՐՁԷՆ ՎԵՐՋ

Այս ինդիրը շատ կարևոր ձև մը առած է, որովհետև ոճրագործ Սամուէլ խոստովանած է որ 15 օրէ ի վեր չորս հոգի շարունակ կը դիտէին գինք՝ գործելու համար այդ ոճիրը: Սամուէլի մօտէն գտնուած էր 6 օսմ. ոսկի և 9 սիւրիական ոսկի: Երբ հարցուած է իրեն թէ՝ ուրկէ՞ առած է այդ դրամները, նախ դրամատան մը անունը տուած է, սակայն վերջը յետ քննութեան յայտնի եղած է որ սուտ է Սամուէլի այդ յայտարարութիւնը: Վերջը Սամուէլ յայտնած է որ գինք դիտող չորս հոգին տուած են այդ դրամները: Այդ չորսէն երկուքը ձերբակալուած են՝ Սէլիմ Տանիէլ և դերձակ Արթին: Առաջինը նախապէս Ընդհ. Ապահովութեան պաշտօնեայ եղած է: Այս երկուքը շատ կարևոր և զգայացուց յայտնութիւններ ըրած են ոճրագործութեան մասին, որոնք կը շարունակուին:

ՈՒՂԵՒՈՐՈՒԹԻՒՆ ԴԷՊԻ ԵՐԿԻՆՔ

ՓՐՈՖ. ՓԻՔԱՌԻ ՎԵՐԵԼՔԸ ԱՆԴՐՄԹՆՈՒՈՐՏԻՆ ՄԷՋ

(ՊԱՏՄՈՒԱԾ ՅԱՆԴՈՒԳՆ ԳԻՏՈՒՆԻՆ ԿՈՂՄԷ)

Փրոֆ. Փիքառ ամպհեմի մէջ հետեւեալ կերպով կը պատմէ իր կատարած վերելքը անցուդարձոլորտին մէջ (stratosphère):

Անցեալ տարի Աւկսպուրկի մէջ, վերելքս բարձրացուցիչ մեծ ուժի մը մղումով սկսաւ: Այս կերպով վերելքս երկվայրկեանը 9 մէթր արագութեամբ տեղի ունեցաւ և 27 վայրկեանի մէջ 15.500 մէթր բարձրութեան վրայ միացան հաւասարակշռութեան առաջին գիրքս առացայ:

Այս չատ կարճ ժամանակամիջոցին մէջ չկրցանք կատարել այն չափերը, զոր ուզեր էինք կատարել նուազ արագութեամբ կատարուած մեր այս ճարուան վերելքի պահուն:

Այս անգամ այս չափերը կրցանք կատարել, երկվայրկեանը մէկուկէս մէթր արագութեամբ բարձրացանք. գործիքները լաւ վիճակի մէջ ըլլալով և մեկնումը առանց ցնցումի տեղի ունեցած ըլլալով, աշխատակից Պ. Քօսինս անմիջապէս սկսաւ զօգմիք ճառագայթներուն չափերը առնել: Ամբողջ վերելքի միջոցին առանց բնդհատումի այս աշխատութիւնը չարունակեց: Մէկ կողմէ այս անգամ գործիքները խոնութեան դէմ աւելի լաւ պաշտպանուած էին և առանց խանգարման գործեցին, որով կը յուսանք թէ անթերի արդիւնքներ ձեռք բերուեցան:

Պ. Քօսինս այս չափերը կատարած միջոցին, ես օդապարիկին ուղղութիւնով զբաղած էի. քթուածինի գործիքները չարժման մէջ դնելու հարկ տեսնուեցաւ. միչտ օդային ճնշումը ճրչդիւ չափելու և ամէն անգամ ժամը նշանակելով արձանագրեցի: Մ. Քօսինս իր կողմէ զօգմիք ճառագայթներուն չափերը կը նչանակէր:

Երկու արձանագրութիւններուն բազդատութիւնը պիտի ցուցնէ թէ զօգմիք ճառագայթները օդային ճնշումին հանմեսա ինչպէ՞ս փոփոխութեան կ'ենթարկուին:

ՈՒՂՂՈՒԹԻՒՆԸ

Բաց կողով-խցիկ ունեցող օդապարիկով ես ուղղութեան հեռաիլ կարելի է, բայց գոց և փոքր պատուհաններ ունեցող կողովի մէջ ուղղութեան հեռաիլ դիրքին չէ. բարեբախտաբար ծանօթ լճերու վրայէ կ'անցնէինք. բաւական

(Շար. Ի. էջ Ա. սիւնակ)

ՍԱՂԻՄԱՇԱՅ ԿԵԱՆՔԷՆ

«Պապտի Վիշապին Գլուխը Չախչախեցիք...»

Երուսաղէմ, 27 Օգոստոս 1932

Ծ. Խ.— Սոսրեւ հրատարակութեան կուսացիչ գրութիւն մը, որ խմբագրութիւնս սպացած է Երուսաղէմէն ծանօթ ազգայինէ մը, ծօդուածագիր պարոնը որ մեր թերթի սիւնակներէն առաջին անգամ է, որ հրապարակ կուգայ, կը ծօծափէ եւ գանգատ է պատկերացնել դարաւոր հաստատութեան մը հետ կենսական կապ ունեցող հարցի մը՝ պարոյի «վիշապ»ին դիմագիծն ու ակնարքիւրը, որուն մասին բանից «Ազդակ» արտայայտած է իր սիւնակներէն եւ յոյս ընծայած իր թղթակցին գրութիւններ:

Լոյս ընծայելով սոյն գրութիւնը, մեզ միեւնոյն ժամանակ կ'սպասեցնէ, որ թէ՛ յօդուածագիր պարոնը, որ ինչպես կ'երեւի բաւական եռանդուածագիր պարոն, եւ թէ ալ այլ Սաղիմեանայ ազգայիններ, հրապարակ գան եւ գանգատները իրենց ծանօթութիւններ, տեղեկութիւններ, ինչպես նաեւ «վիշապ»ին իրապես չարխափանող նամակները իրենց թելադրութիւններ գրի առնեն մանրամասնօրէն եւ յանձնեն մամուլին ի օգտ ազգային իրաւանց պաշտպանութեան:

Այսպէս կը յայտարարէր երուսաղէմի Պատրիարքութեան Պաշտօնական Օրկանը՝ «Ճոռնոյ» իր վերջին թիւերէն մէկուն մէջ:

Անկարելի եղաւ ինձի համար ըմբռնել զգալսջսկիցիք» բացատրութիւնը, երբ քիչ մը անդին կ'ըսուէր հաստատակուած պիտակէ մը ունենալուն համար այդպէս կը խորհին իրենք: Ի՞նչ է արուած բացատրութիւնը, — ես չեմ կարծեր:

«Վիշապին գոյութիւնը նոր չէ, անիկա դարեր առաջ սաղոսկեր մեր է հաստատութենէն ներս: Ինչ կորովներ, ինչ համազգային արժէք ներկայացնող զոհողութիւններ, ճիգեր չեն կատարուած դարեր չլուսնակ ճգմելու, ջախջախելու համար այդ ճոթնգլխեան հրէշը: Ի զո՜ւր անցեր են բոլոր ճիգերը, ան պարբերաբար ու զանազան երեւոյթներու տակ ցոյց է տուեր իր երիցս անիծեալ գլուխը. խեղճ չդիտցակիր Մեծ Պատրիարքը երկաթեայ ահագին խայծը վզէն չէ հաներ, մինչև որ հաւզուած չէ գոյացուցած քէ վիշապը չպզտիարեր, զգեաներ է: Աւա՜ղ, անկէց ի վեր քանի՜ քանի՜ անգամներ անիկա իր գլուխը դուրս է ցցեր և սպառնացեր հաստատութեան գոյութեան: Թէ ինչ էր տնտեսելի «վիշապը», խզճմտիա պատմագէտներուն կը ձգեմ ուսումնասիրել զայն: Ինչ որ ես կրնամ ըսել մեր օրերու «վիշապին» մասին որ քառատուն աարիէ ի վեր զբաղեցուցեր է Ազգը. առանց գլուխ կարենալ ելլելու, որչափ որ կարելի ըլլայ այդ ինձ համար, պիտի փորձեմ ուրուագծել զայն:

* *

Անչօշափելի կը կարծուի ըլլալ առնիկա, հակառակ ժսէ ու ոսկորէ չինուած ըլլալուն: Զանազան ձևերու կը մտնայ անիկա, մերթ վեզար կը կրէ, մերթ սիլինար գլխարկ: Մերթ սպասաւոր կ'ըլլայ, մերթ... սպասուհի: Մերթ ցուիակեաց, մերթ ալ ոլձնէզ: Մերթ ալքոլաւոր, մերթ հաշիշաւոր: Մերթ վերին աստիճանի լուրջ, ու մերթ ալ մխիթ: Երբեմն թունդ պահպանողական, երբեմն ծայրայեղ ազատական: Երբեմն ջերմեռանդ հաւատացեալ, երբեմն անաստուածեան խմբի անդամ: Երբեմն չատ հարուստ, երբեմն չատ աղքատ: Տեղւոյն ու պարագային համեմատ գիտէ ցուցադրել իր այս կամ այն յատկութիւնը, երբ կը կարծէ թէ կրնայ գրաւել քեզի, ու չատ քիչ անգամ է որ չի յաջողիր:

Շատ մը ուրիշ յատկութիւններ ալ ունի անիկա, ժանաւանդ իր չրջապատին մէջ կը կարծուի ըլլալ համայնագէտ մը, «անսիքլոփէտիա» մը: Բժշկութիւն գիտէ, փաստաբանութենէն կը հասկնայ, դատաւոր, խոհդական, լեզուագէտ, փորձառու վարիչ, չի կայ բան մը որուն մասին չի կարենայ կարծիք յայտնել: Լորձնաչուրջն կը փառաբանէ, կը գովէ, կը գնահատէ որքան առեն որ կը խորհի թէ դիմացինը ազդեցութեան փոքրիկ չիզ մը կը կրէ իր վրայ: Աւտուած պահէ, երբ ենթական կորսնցընէ իր այդ փոքրիկ յատկութիւնը. ցեխերու մէջ կը թաթխէ զայն ազամաթաու, կը կոխէ վրան բարձրանալու (ժսեռնալու իմաստով) դէպի՛ ուրիշ մը վերջապէս, դէպի՛ օրուան մարդը: Շատ քաղաքավարի ձևեր ունի անիկա, գիտէ վարուիլ, հոգեբանական գիտութիւնները գոց ըրած է: Անմիջապէս կը գանայ գիմացինին հաճելի ըլլալու կերպը, կը չոյէ, կը չոդուէ, անսպգիտ յատկութիւններ կր վերագրէ քեզի, մէյ մը յարգալից, երբեմն «փափուկ»ներ կ'ընէ, գիտնայ թէ քեզի պատրաստուր են ատոնք:

Ջանք չի խնայեր գրաւելու համար իր չրջապատը, կը կերդնէ, կը խզճնէ, ճակատագրեր ու խնդրոյքներ, երբեմն գրիքնիքներ կը սարքէ: Գիտէ օրապահել ու զրաստել իր աչուրի բարեկամներուն համար չատ հաճելի ընկեր մըն է.... Ահագին անէքդոթներու առարկայ մըն է կարծես, բոլորն ալ նո՛ր ու թա՛րմ, բերնիդ չուրերը վազցնելու աստիճան, զորս կը համեմէ զանազան զուգադրութիւններով ու երբեմն աւելի՛ առարկայօրէն ըմբռնել տալու համար, ցոյց կուտայ հինաւուրց 2111 հատաքածոյ մը զանազան «pose»երու Մեղայագրքի արուական, իգական, անսեռական, գրաստական և այլն մեղքերու բացատրականներ ժանտգէտօրէն ինք միայն կրնայ տալ ի հարկին.... Փառասիրեց կերպով, իր դատաւորով, ամէն մարդ կատարակեր է, բայց ինք իւրայատուկ կատարելու կերպեր ունի: Ինչպէս վերը քիչ մը բացատրեցի, նուէրներ կուտայ, բնաւ չառնէր. Իր ննջեցելոց հոգւոյն համար ամէն տարի ու բոլոր իրեն ծանօթ (?) եկեղեցականներուն հոգեհանգստեան պատարագ կատարել կուտայ, եւ կը վճարէ... իշխանավայե՛լ կերպով:

Ամէն մարդու բռնկամանալ կը ձեռնտայ, հակառակ տարբ, տեսակ մը սխտ անչուշտ, իր ծանօթներուն իւրաքանչիւրին հաւզին ըսելիք բան մը կը գտնայ, իրենց բացակայութեան, ու երբ պատահի որ իրեն համար արժէք ներկայացնող մէկու մը հաւզին քիչ մը աւելի փախցուցած ըլլալը զգայ, ամենէն առաջ ինք լուր կուտայ ենթակային, իր ըսածները անչուշտ հարիւրին չիսուն չեղչելով, հաւզելով միևնոյն ատեն, որ իր նպատակը դիւմացինը խօսեցնել էր, ու կը պատմէ ալ իր... չի լսած լսածները:

Խորամանկութիւնը գաղտնիք չունի իրեն համար, դերասանական ձևերն ալ չատ լաւ ուսումնասիրած է: Գաղտագային հաւեմատ կիսէ միամիտ ապուշ, չատախօս, խելացի, լռակեաց, զուսպ ու համբերող ձևանալ:

Իւրայատուկ լրտեսական կազմակերպութիւն մը ունենալ կը ձևացնէ, միչտ տեղեկագրերով ամէն տեսակի լուրեր, որոնց չատերը իր գործընկերն արտագրութիւններն են:

Նախ բարոյապէս կը թունաւորէ ու կը մաքրեցնէ իր չրջապատը, որպէս զի կարենայ պահել իր գործելու ազատութիւնը... Նւթապէս:

Դրամ ծախսելէ չի վախնար, չուայլօրէն կուտայ (՞ղի մեզ վանքին սընունուկը), ժանաւանդ երբ դրամը իրը չէ..., որպէսզի կարենայ մաս մըն ալ ինք օգտուիլ:

Եեզմուկ սենեակի մը մէջ կը պահի, բայց փարթամ ճաշարաններէն չատ կ'սխորժի, ժանաւանդ երբ իտալեան սեռէ ընկերակիցներու հետ է: «Կալանց» է, խմբը չի կոտրեր, հոգ չէ թէ ուրիշները սափրեցին իր գրպանի յեսին քնհնոն ալ սպառէ: Այդ պարագային ժողցայ ըսելու, որ փիլիսոփայե՛լ ալ գիտէ...:

Իր ազդեցութեան չրջանակը կարենալ ամրացնելու համար չի վարանիր սայթաքեցնելէ ենթական, ու անգամ մը որ յաջողի՝ վա՛յ սայթաքողին....:

ատեն 4 նահանգներու լիճին ձկրնչելի մեց. յետոյ ամէն յառաջդիմութիւն կորնցուցինք և այլևս վարը կը տեսնէինք միայն հոյակապ լեռներ և խորունկ հովիտներ, լեռները մեր աչքին չատ փոքր կ'երևային, երբ Իսաւիայի վրայէն անցանք կառափ լիճը նշմարեցինք որ մեզի ուղեցոյցի դեր կատարեց։

Կէսօրուան մօտ պատրաստուեցանք իջնել, թէև 250քիլօ ատազ ունէինք եւ դեռ կրնայինք բաւական ժամանակ բարձրութեան վրայ մնալ, այդ միջոցին օգային ճնշումը կողովէն գուրս 73 միլիմէթր կը նշանակէր (երկրի վրայ միջին օդային ճնշումը 760 միլիմէթր է)։ Շատ ապահովիչ էր տեսնել անսիրտ մօտ ծանրապատ մը որ երկրի վրայի ճնշումին մէկ տասներորդը միայն կը ներչնչանակէր և որուն մէջ կեանքը այլեւս կը դադրի (օդանաւորդները գոց կողովին մէջ իրենց չնչառութեան պիտանի օդը և թթուածինը իրենց տրամադրութեան տակ ունէին), այդ ճնշումը 16.200 մէթր բարձրութեան կը համապատասխանէ։

Վար իջնելու համար կամաց մը չուանը քաշեցինք որպէս զի օդապարիկին կափարիչը բացուի, անցեալ անգամ այս գործիքը լաւ չէր գործած, այս անգամ չատ կանոնաւոր սկսաւ աստիճանաբար աւելի բացինք և իջնել սկսանք երկվայրկեանը 4 մէթր արագութեամբ։ Այս արագութիւնը պակսիլ սկսաւ և մինչեւ իսկ զգացինք որ կրկին բարձրանալու վրայ էինք։ Օդապարիկը նախապէս չատ պաղած էր, աստիճանաբար արեւէն տաքնալ սկսաւ և այս պատճառաւ օդապարիկին մէջնոյորը նորէն անօդացաւ եւ բարձրանալու պատճառ եղաւ։

Սահպուեցանք աւելի չաճախ չուան քաշել, այն ատեն նորէն իջնել սկսանք։ Ժամը 14.30ին 11.000 մէթր բարձրութեան իջած էինք։ Հիմա բոլորովին պատրաստ էինք մեր գոց խցիկին օդը կամաց կամաց դուրս տալ, կարենալ բանալու համար մեր անցնելիք բացուածքը։ Դոյնաչիք ճնշումի տարբերութենէն չվնասուելու համար ներսի օդը չուտ մը դուրս հանելու պէտքութիւնը կար։ Ժամը 19.39 3.700 մէթր բարձրութեան վրայ ըլլալով ներսի և դուրսի օդին ճնշումը հաւասարեցուցած էինք։

Այն ատեն մեր անցքը բացինք եւ գլուխնիս կրցինք դուրս հանել։ Լսելի պարտիոյ արեւին տաքութիւնը մեր վրայ չատ հաճելի ազդեցութիւն կը ըրաւ։

Անցեալ տարի մեր խցիկը դուրէն սեւ ներկուած էր և ներսի տաքութենէն չատ նեղուեցանք, որովհետեւ 41 աստիճան էր։ Այս անգամ ճերմակ ներկեցուած, սակայն չատ ցուրտ ըրաւ, այնպէս որ մեր գլխուն վերև զերօ աստիճան իսկ մեր ոտքերը զերօյէն տասը աստիճան պակաս ցուրտի մէջ կը մնային։ Մոխրագոյն ներկել աւելի յարմար պիտի ըլլար։

Ժամը 17ին այլեւս ձայներնիս հողէն կրնար լսուիլ։ Ձայն մը ատինք «վար իջէք»։ Մեր երկնցուցած չուանը բռնեցին և առանց արկածի իջանք։ Բայց խցիկնիս հողին վրայ քանի մը անգամ գլորեցաւ։

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԸՆՏՐԱՊԱՅՔԱՐԸ

Ինչ ծրագիրներ կատաղդրէին եւ ինչ յոյն խոստումներ կամ գործունէութեան ուղեգծեր ժլատած են այս պայքարող կողմերը։

Հանրապետականները, 1920էն ի վեր տիրացած ըլլալով իշխանութեան, բնականաբար, կը չեչտեն իրենց օրով հրկրին վայելած բարիքներուն վրա, կը պնդեն թէ ժարդ ֆորէն բրած են ինչ որ հնարաւոր էր ատեալ պայմաններու ժէջ, կը ժերժեն մեծ տպաւորի ժէջն պատասխանատուութենէն և բարձրագոչակ կը պոռան, թէ հանրապետութիւնը կրնայ գոյ գալ համատարած ազէտէն միմիայն իրենց առաջադրած դեղաթափներուն չնորհիւ։ Դեմոկրատները, կը փաստարկեն անոնք, չինարարական ոչ մէկ առաջադրութիւն չունին, այլ պարզապէս թիրող ծանր կացութիւնը կը փորձեն ծառայեցնել իրենց իշխանատենչ ձգտումներուն։ Ասոր հակառակ, Դեմոկրատները խստիւ կը քննադատեն Հուվերի վարչութիւնը իբր ուղղակի պատասխանատու որ ատոր ծառացող ազէտին, մոլեռանդօրէն կը յարձակին Հանրապետականներու «պայապանողական ժաքսի» քաղաքականութեան վրա։ Արդեւկանութեան առաջացուցած չարիքները կը վերադրեն իշխանութեան և բարձրաձայն կաղաղակեն, թէ Հանրապետական կուսակցութիւնը չի կրնար խուճապիլ տնտեսական ազէտի պատասխանատուութենէն, եթէ իրաւ է որ նախկին բարեկեցութեան պարգեւատուները իրենք էին, ինչպէս կը հաստատեցնէին Ուիլճի և նախքան ազգնապի սկզբնաւորումը Հուվերի բնորոշութեան օրով։

Հանրապետականները հետեւեալ կերպով խօսացուցած են իրենց առաջադրութիւնները։

ա.— Շարունակել պայապանողական բարձր մաքսի գրութիւնը, մանաւանդ այսուհետեւ երբ չատ պետութիւններ հրաժարած են ոսկիի սթանդարտէն։ Սատար երկիրներու մէջ արդիւնաբերութիւնը, ոսկի փոնէ հրաժարումով, ուելի աժան գիտի արժէ և ամերիկեան հրապարակր պիտի ողողի օտար աժան արադրութիւններով, եթէ ազատ առեւտուրը թոյլատրի և մաքսային բարձր պատնէշները քանդուին։

բ.— Գիւղացիական արտադրութիւնները, ինչպէս նաև քարիւղը, պղինձը, ատաղձն ու հանքածուխն ալ ենթարկել պահպանողական մաքսի։ Գիւղացիական հոգ զանգւածներու բարեկեցութեան սատարելու ուրիշ ուղիղ ճամբայ չկայ։

գ.— Պաշտպանել ամերը ամէն գրնով. պահպանել ոսկիի սթանտարտը։ Հարկին ժամանակիւ կամ հրաւիրել արծաթի ժասին միջազգային խորհրդաժողով։

դ.— Պահպանել աշխատավարձերու այժմեան բարձր սակը. կարճցնել չաբաթական աշխատանքի օրերը, ինչպէս նաեւ կրճատել օրական աշխատանքի ժամերը։

ե.— Վերաքննել դրամատուներու օրէնսդրութիւնը առաջքը առնելու համար ժողովրդական պահտւած գումարներու կորստեան։ Պահպանել վարկի գոյութիւն ունեցող դրութիւնը։

զ.— Շարունակել ներգաղթի այժմեան սեղմ գրութիւնը։

է.— Գործակցիլ Ազգերու Դաշնակցութեան, ինչպէս եղաւ յին Ճարտնական տագնապի առեն,

ը.— Գործօն մասնակցութիւն ունենալ փոխադրութեան ազէն քայլի, հակառակ այն իրողութեան որ Մ. Նահանգներու բանակր արդէն իջեցուած է իր նուազագոյն և անկրճատելի չափին։

թ.— Անդամակցիլ Համքի Արդարութեան Դատարանին։

Դեմոկրատներու ժամանակ պատճառի կ'ելերը կարելի է խտացնել հետեւեալ կերպով.

ա.— Նահանգներուն ընծայել դաշնակցային գանձէն ապակցութիւն, որպէսզի հանրային չինարարական ձեռնարկներ կատարուին և անգործութիւնը նուազի։

բ.— Ջնջել պետական աւելորդ պաշտօնատուները։

գ.— Կրճատել պաշտօնեաներու ժամերը։

դ.— Պաշտպանել գրաժատուներու մէջ պահ ձգած ժողովրդական գումարները։

ե.— Անկախութիւն տալ Ֆիլիբեան կղզիներուն։

զ.— Վերադնել ու դատապարտել Հօլի-Մոութ կոչուած բարձր մաքսային օրէնսդրութիւնը։

է.— Հրաւիրել միջազգային խորհրդաժողով արծաթի մասին։

ը.— Անդամակցիլ Համքի Դատարանին։

թ.— Անդամակցիլ Ազգերու Դաշնակցութեան տագնապի առեն,

ժ.— Կրճատել կամ ջնջել պաշտպանական պարագաները այն պարագային, երբ պարտական պետութիւնները կը զինաթափին։

Ինչպէս կը տեսնուի, երկու կուսակցութեանց միջեւ ժամկ հիմնական տարակարծութիւնը մաքսային քաղաքականութեան չուրջ է։ Միւս հարցերու հանդէպ երկուքին վերաբերմունքը էապէս տարբեր չէ։ Ֆիլիբեան կղզիներուն անկախութիւն տալու տեսակէտին, զոր կը յատագովեն Դեմոկրատները, Հանրապետականները սկզբունքով դէմ չեն, այլ պարզապէս վաղաժամ կը նկատեն։

Հանրապետականները վախ կը ներշնչեն, թէ Դեմոկրատներու յաղդուժով տալորը կրնայ անկասկած ենթարկուիլ, քանի որ անոնք նախանձախնդիր չեն պետական պիւտճէի հաւասարակրուժին և, ընդհակառակը, կոնգրէսի մէջ ամէն ճիգ թափած են, որ պետութիւնը քանի մը միլիառի պարտաթուղթ հրապարակ դնէ կամ նոր դրամադրութիւններ ընդունուելու ատ։ Հոսող գրամի (sonnd money) կամ տալորի պաշտպան կուսակցութիւն կանուանեն զանոնք։

Հետաքրքրական է ընդգծել, որ այս ընտրապայքարի մէջ կեդրոնական ազգակ հանդիսացող Արգելականութեան խնդիրն է։ Դեմոկրատները անվարան ու անվերապահ որդեգրած են արգելականութեան օրէնքի յեղաշրջման տեսակէտը, ինչ որ առանձին խանգավառութիւն և յոյսեր արթնցուցած է ամերիկեան ժողովուրդի բոլոր խաւերուն մէջ։ Հանրապետականները, որոնց չոր արդարութիւնները աւելի ուժեղ էին (թէեւ չոր նահանգները գլխաւորաբար Դեմոկրատական միջնաբերդեր են), որդեգրած են Արգելականութեան օրէնքի վերացման քիչ մը դանդաղ ճամբայ, անոնք դէմ են յեղաշրջումին, այլ կաոչնչացնել նահանգներու նկատմամբ ենթարկել հարցը և դաշնակցային պատասխանութիւն ընծայել այն նահանգներուն, որոնք կը նախընտրեն չարաբնակել չոր մնալ։

Այստեղ ալ տարակարծութիւնը բնական և հիմնական չէ, այլ գոյութիւն ունեցող սահմանադրական օրէնք մը, որ բազմաթիւ չարիքներու աղբիւր է հանդիսացած, վերացնելու կերպին չուրջ է։

Աւելորդ չէ չեչտել նաև, որ ոչ միայն կուսակցութիւնները իրենք, այլ բովանդակ ամերիկեան ժողովուրդը իր բոլոր խաւերով, քաց թէ չոր, ամենէն եռանդուն կարեւորութիւնը կընծայէ այս խնդրին, և քէարկուներու չախլախիչ մեծամասնութիւնը իր դիրքը պիտի ճշդէ թեկնածուներուն հանդէպ նայած թէ ինչ վերաբերմունք ունի Արգելականութեան հանդէպ։ Եւ այս այնպիսի առեն մըր, երբ երկիրը խրած է անտեսական վայրկեան մը ահեղի վիհին մէջ, երբ միլիոնաւոր անձեր իրենց ընտանիքներով մնացած են աշխատանքի ու հացի կարօտ, երբ ինքը միրող վարչակարգը կանգնի առտյի տագնապէ մը, անոնք ընդդէմ ծանրանալով ու տեսողութեամբ, և երբ ապագան եթէ ոչ մութ, գէթ մրապատած է և հորիզոնի վրայ լաւ օրերու վերադարձի ոչ մէկ նշոյլ կերեւար։ Եւ որքան տագնապը կը խորանայ ու կը ծանրանայ, այնքան մարդիկ բարձր կը ճչան ձեռք ձգելու ազատօրէն խօսելու, ժամն խմելու, իսկականը և ոչ թէ զեղծն ու թուլացիլը խմելու իրենց իրաւունքը։

ԱՍԱՏՈՒՐ

(3)

(Շար.)

Ի՞ՆՉՊԷՍ ՉԱՐԳԱՑԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ
ՄԵԼԳՈՆԵԱՆ ՀԱՍՏԱՏՈՒԹԵԱՆ ՄԷՋ

Փոխ ոստիկանապետը յետոյ դարձաւ ղողց. անոնք իրենց եղած հարցումներուն պատասխանելով ըսին թէ ժամերու նատարրական խնդրանքին տնօրէնը կարեւորութիւն չտար եւ կայծ կերպով կը վարուի ժամի հետ։ Մենք դժգոհ ենք նաեւ հաստատութեան ըժիշկին։ Մեր նժակները կը բացուին ու կը կարդացուին իրենց հաճոյ չեղած նժակներն ալ կամ կը պատռեն եւ կամ տեղ չեն յանձներ. Պէտք եղած ուշադրութիւն չի տրուիր, երբեք չեն նկատի առներ մեր ապագան, աշխատանոցներ բացին բայց արհեստ սորվեցնող չկայ։ Հաստատութիւնը պատած են ոչխարեական ցանգերով որեւէ ոչակերտի մը մասին մեզի պահանջել կամ մեր ամենաչնչին գործերուն մէջ խառնուիլ։ Ոստիկանապետը իր ցաւ յայտնեց պատասխանին վրա յետոյ աքի եյլելով ակր տեսնել որ բոլոր խնդիրը լուրջ է, ծանր չարժուժը մասնաւորին աւելի ընդհանուր է, կարծես անիշխանական, համայնավարական քրոջէ մրն ալ կը կրէ իրեն ժէջ, ուսումի հաստատութիւնը պարտք կը համարէ դէպքը ժանրամասնօրէն քննել։ Ու կրկին հետ առնելով կիրակոսեանը, Օշականը և Արուսեանը նաև ցոյժին մասնակցողներն հինգ (ոչ թէ 15 ինչպէս գրած էին թերթերը սխալմամբ) ոտոյ, (ատենժէ 2ը չրշանաւարտ որ 5—3 տարիէ ի վեր, ժէկը արհեստաւոր վեցերորդին դադրած աշակերտութենէ և միւս 2ն ալ եօթերորդ դասարանէն) փոխ ոստիկանապետը կը ժեկնի քաղաքը աղաքը կր բանտարկուին կիրակոսեանին պնդումներուն վրա։ կէս ժամ չանցած կիրակոսեան և իր ընկերները րնկերակցութեամբ թուրք ժուրքերի ժր և թուրք 2 ոստիկաններու ինքնաչարժով եկան հաստատութիւնէն պ. կիրակոսեանի հաճոյակատարութեան չրնորհիւ։ Ասոնք, բանտարկուած հինգ անձերը (Ծուլէպի Ասատուրեան Յարթդի, Ծարութիւն Երամեան Իզմիրցի, Կարապետ Սամուէլեան Տիգրանակերտցի, Մրքոտ Կիւլոյեան նաև կամաւոր կերպով իրենց միացող Մնացականի Թովմասեան երկուքն ալ վանեցի) բանտէն փոխադրեցին Կիլիկեան լեռներուն դիմաց հայոց Մակարայ վանքը որ մինչև այսոր կը մնայ խիստ կերպով տրգելարակած, զուրկ լաւ որեւէ նուիդէ։ Ծեծոյ այս չոգ-աղաներն (Թուլուժեան, Սուլթանեան, Իսկէնէքէրեան, քահանայ ժը եւ ուրիշ մը) եկան հաստատութիւն, անոնք իբր ժիջնորդ իրենց ժամ կանչեցին բարձրագոյն կարգերու տղաքը և ուզեցին որ հայհոյուին և ներողութիւն խնդրեն պ. կիրակոսեանէն։ Բացարձակ մերժում ըղող կողմէ։ Ծեծոյ պ. Օշականը ժէջ-տեղ ինկաւ, աշակերտութեան առջև լացաւ և ուզեց հաժոզել տղաքը որ հայհոյին դարձեալ ստիպում։ Սաները մինչև վերջ կը պնդեն որ չեն ուզեր երբեք կիրակոսեանը. Արուսեայր եւ Օշականը։ Ու տղաքը իսկոյն գործի կը սկսին։ Հեռաձիր բողոքագիրներ, ընդարձակ տեղեկագիրներ կը պատրաստեն ուղղ դրկեն կեդրոն. եւ կր սպասեն անհամբեր Հ. Բ. Ը. Մ.ի քննիչին որ հեռագիր է եկած արդէն թէ չուտով պիտի գայ։ Տղաքը անհուն ուրախ են այդ լուրին վրա։ Մինչ անդին պ. կիրակոսեան իր անձնական րնկերներով քաշուած բարերարին վիլլան դրան առջեւ դրած լրտեսներ եւ պահակներ կը սպասէ ժզուներար չգիտնալով թէ ո՞ր պիտի յանգի այս բոլորը, բոլո՞րը։ Ու անոնք ալ հաստատութեան ժարդոց բնակչութենն նաեւ քաղաքի խորվասյոց հայութեան հետ կը սպասեն ազատարար նաւին (քննիչին) որ պիտի նաւահանգիստ ժամանէ Ծուլիս 14ին բռնա Բարիզէն եկած հեռագրին պատասխանին։

Ծուլիս 14ին, Բաթգործականի ընդհ։ քննիչ պ. Մ. Ալէմշահ Պէյրութէն հասաւ Նիկոսիա՝ կիպրոսի մայրաքաղաքը։ Նոյն օրը կէսօրէ վերջ ընկերակցութեամբ իր հրաժարականը սարսափող կիրակոսեանի, այցելեց հաստատութիւն ուր աշակերտութեան կողմէ ծափերով ողջունուեցաւ։ Գիտեմ որ ըղող կողմէ։ Ծեծոյ պ. Օշականը մէջտեղ ինկաւ, աշակերտութեան առջև լացաւ և ուզեց հաժոզել տղաքը որ հայհոյին դարձեալ ստիպում։ Սաները մինչև վերջ կը պնդեն որ չեն ուզեր երբեք կիրակոսեանը. Արուսեայր եւ Օշականը։ Ու տղաքը իսկոյն գործի կը սկսին։ Հեռագիր. բողոքագիրներ, ընդարձակ տեղեկագիրներ կը պատրաստեն ուղղ դրկեն կեդրոն. եւ կր սպասեն անհամբեր Հ. Բ. Ը. Մ.ի քննիչին որ հեռագիր է եկած արդէն թէ չուտով պիտի գայ։ Տղաքը անհուն ուրախ են այդ լուրին վրա։ Մինչ անդին պ. կիրակոսեան իր անձնական րնկերներով քաշուած բարերարին վիլլան դրան առջեւ դրած լրտեսներ եւ պահակներ կը սպասէ ժզուներար չգիտնալով թէ ո՞ր պիտի յանգի այս բոլորը, բոլո՞րը։ Ու անոնք ալ հաստատութեան ժարդոց բնակչութենն նաեւ քաղաքի խորվասյոց հայութեան հետ կը սպասեն ազատարար նաւին (քննիչին) որ պիտի նաւահանգիստ ժամանէ Ծուլիս 14ին բռնա Բարիզէն եկած հեռագրին պատասխանին։

Ծուլիս 14ին, Բաթգործականի ընդհ։ քննիչ պ. Մ. Ալէմշահ Պէյրութէն հասաւ Նիկոսիա՝ կիպրոսի մայրաքաղաքը։ Նոյն օրը կէսօրէ վերջ ընկերակցութեամբ իր հրաժարականը սարսափող կիրակոսեանի, այցելեց հաստատութիւն ուր աշակերտութեան կողմէ ծափերով ողջունուեցաւ։ Գիտեմ որ ըղող կողմէ։ Ծեծոյ պ. Օշականը մէջտեղ ինկաւ, աշակերտութեան առջև լացաւ և ուզեց հաժոզել տղաքը որ հայհոյին դարձեալ ստիպում։ Սաները մինչև վերջ կը պնդեն որ չեն ուզեր երբեք կիրակոսեանը. Արուսեայր եւ Օշականը։ Ու տղաքը իսկոյն գործի կը սկսին։ Հեռագիր. բողոքագիրներ, ընդարձակ տեղեկագիրներ կը պատրաստեն ուղղ դրկեն կեդրոն. եւ կր սպասեն անհամբեր Հ. Բ. Ը. Մ.ի քննիչին որ հեռագիր է եկած արդէն թէ չուտով պիտի գայ։ Տղաքը անհուն ուրախ են այդ լուրին վրա։ Մինչ անդին պ. կիրակոսեան իր անձնական րնկերներով քաշուած բարերարին վիլլան դրան առջեւ դրած լրտեսներ եւ պահակներ կը սպասէ ժզուներար չգիտնալով թէ ո՞ր պիտի յանգի այս բոլորը, բոլո՞րը։ Ու անոնք ալ հաստատութեան ժարդոց բնակչութենն նաեւ քաղաքի խորվասյոց հայութեան հետ կը սպասեն ազատարար նաւին (քննիչին) որ պիտի նաւահանգիստ ժամանէ Ծուլիս 14ին բռնա Բարիզէն եկած հեռագրին պատասխանին։

Նաեւ գոյգին մասնակցող բարերարին կարգի աշակերտութեան վրա պ.քննիչ յետոյ լսեց Զ. Զօրեան, Աճէմեան, Արգարեան, քարաքաչեան, Օր. Միսակեան եւ կարգ ժը աշակերտներ։ Նոյն գիչերը քաղաք իջաւ եւ Բաթգործականի ժանաճիւղի ատենապետ Ղուկաս Ներուն ինչպէս նաեւ կիրակոսեանի, Օշականի, եւ Արուսեանի հետ ժողով ժը ըրաւ։ Բացի այս վերի յիշածներէս պ. Ալէմշահ հարցաքննեց նաեւ հետեւեալ միւս բոլոր ուսուցիչները Տանձիկեան, Հապէչեան և իրեն դիմող բազմաթիւ ազգայիններ։

Ան սկսած է արդէն պատրաստել իր րնդարձակ տեղեկագիրը որ պիտի ղրկէ Բարեգործականի Բարիզի կեդրոնին։ Տակաւին ոչ մէկ բան որոշ է։ Ասոնք հիմա Բարեգործականին է։ Եթէ ան ինչպէս միշտ այս անգամ ալ չ'առնէ ըստպացիի ժը նման կարուկ, վճռական և դրական քայլեր, եթէ ան դարձեալ տատանումի եւ արեւելքցի ճակատագրապաշտի նշաններ ցոյց տայ, կ'ըսենք որ ան ոչ իր լսածը, խօսածը, ըրածը և ոչ ալ իր ստորագրածը կը ճանչնայ կամ գիտէ։ Կ'ըսուի դարձեալ որ Գիրակոսեանը ներկայիս է հինգ տարուայ պայմանագիր կնքած է պ. Կարապետ Մելգոնեանի հետ, բայց պ. Կիրակոսեանը ինքը, մանաւանդ այս վերջի դէպքէն յետոյ պիտի ուզէ՞, և ի՞նչ ըրթով, խղճով կամ արժանապատուութեամբ կրնայ մնալ դեռ Համիտի ներման իր գահին ու լծուն ազատականին։

Հայ ժողովուրդ և Բարեգործական եթէ կ'ուզէք իրապէս որ մեր ազգն ալ դարերու իր սարկութենէն մէկ անգամ ընդ միշտ ազատուի, եթէ կ'ուզէք որ մեր գաղթաշխարհը չդառնէ խպտռալլասեռումի և ձուլումի ճամբան այն ժամանակ պէտք է միանգամայն որ ձեր ամբողջ ուշադրութիւնն ու կոթողը նուիրէք մեր ներկայ այնքան ողբալի վիճակի ժը մէջ գտնուող դպրոցներուն։ Մտածեցէք որ գերման, իտալական և պալքանեան ժողովուրդները վերջին քանի ժը քառորդ դարերու ընթացքին եթէ բարձրացան այնքան զգալիօրէն ժամանակակից, բարոյական կրթական և ազգային մարդերուն մէջ, պարտին սոսկ և սոսկ իրենց լաւ դրպրոցներուն և ազնիւ, աշխատող, նուիրուած ուսուցիչներուն։

Մելգոնեան կրթ. հաստատութիւնը և բարերարը իրապէս կ'անմահանան այն ատեն միայն (իրենց հետ նաև Բարեգործականը) եթէ վերջ տուրի ամէն տեսակ անգործ ժամանակներ, զանազան տեսութեանց երթալ ուրիշ ծախսերու ետեւէն չէ որ գոյացեր է այսօրուան պարքը, որուն արժանաները 8—12 տարիէն անդին չանցներ։

Ամենամեծ բարեգործութիւնը եղած պիտի ըլլար, եթէ բարեկարգելու կոչուած յարգելի տաճկաւորութիւնը լիովին կարենար գանալ արժատապէս ջնջելու համար բոլոր այն եղծումներու զեղծումներու պատճառները, զորս չեմ կարծեր թէ չէ կրցած ընդնչմարել։ Կուռվ եւ ընդդիմութիւն, ահա՛ ինչ որ անհրաժեշտ է յուզելու համար «չախլախումի» հարցը։ Սա ցախաւելով ընդհանուր մաքրութիւնն...։

Առ այժմ այսչափ միայն։

ԴԷՏ

Ջուտ միամտութիւն է կարծելը թէ հաւատարակուած պիւճէ մը պատրաստելով Վաճիճ պատոճքն «վիօպոթիճ գլուխը ջախջախուած է։ Մրագլխանի չէ անիկա, բազմագլխանի է, ճիւղեր ու ոստեր արձակած է դժբաղդաբար։ Ծանոթի արգարև նկատել, որ նիւթական «վիչապին» անմիջապէս պիտի հետեւի բարոյական «վիչապը», որուն համար ես վստահօրէն կրնամ ըսել, թէ անջախջախելի պիթի ըլլայ...։

Ջեռք առնուած միջոցները, գոնէ առայժմ, դրական արժէք մը չեն ներկայացներ, արմատական միջոցներ անհրաժեշտ են, չրսելու տրակոնական։

Կալտահաներու տրուած հարի և կերակուրի, պաշտօնեաներու ճղճիմ ամսականներ, զանազան տեսութեանց երթալ ուրիշ ծախսերու ետեւէն չէ որ գոյացեր է այսօրուան պարքը, որուն արժանաները 8—12 տարիէն անդին չանցներ։

Ամենամեծ բարեգործութիւնը եղած պիտի ըլլար, եթէ բարեկարգելու կոչուած յարգելի տաճկաւորութիւնը լիովին կարենար գանալ արմատապէս ջնջելու համար բոլոր այն եղծումներու զեղծումներու պատճառները, զորս չեմ կարծեր թէ չէ կրցած ընդնչմարել։ Կուռվ եւ ընդդիմութիւն, ահա՛ ինչ որ անհրաժեշտ է յուզելու համար «չախլախումի» հարցը։ Սա ցախաւելով ընդհանուր մաքրութիւնն...։

Առ այժմ այսչափ միայն։

ԴԷՏ

«ԱՅԳԴԱՀԱՅ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆԵՐ»

Թոնրատան Պատմութիւններ
ԿԱՔԱՒԻ ՈՐՍՈՐԴՈՒԹԻՒՆԸ

Մէկէն սակայն արևը մաւ ամպերուն տակը, ճեմ. ղ կաքաւները անյայտացան, իրիկունը սկսաւ, ու նոյն ատեն ձիւն մը հանդարտ, բայց խոշոր հատիկներով, ու այս բոլորը զարմանալիօրէն կարճ ատենի մը մէջ։ Ապչեցանք։ Ելբեք չէինք խորհած ասոր. կ'ենթադրէինք թէ դեռ չատ ժամանակ ունինք։ Ձմեռուան կարճ օրեր, ինչ պիտի ըլլայ։

Տխրագին գանուած տեղերնիս մնացինք։ Մեր չուրջը կը նայէինք փակ չրթներով

Ձմեռնային լքուածութեան մէջ, ձիւներուն ներքեւ այգիները կ'երկարէին ձորն ի վար ու մէջտեղն գետը կ'ընթանար։ Մարդ չկար, ու ձիւնածածկ լեռներուն դէմ դիմաց, ժեզի կը թուէր թէ մենք երեքս վերջին ապրողներն էինք այս ելկրին ուրկէ բնակութիւնը անհետացած էր։

Գայլերը սկսան առնալ լեռներուն բարձունքներէն։ Անոնց կպկպանձիւնները չիտան ժեզի էին ուղղուած։ երբեմն կը լռէին, յետոյ կը վերսկսէին։ Ի հարկէ վախ չունէինք անոնց յարձակումներէն երեքս ալ զինուած էինք։ բացուելցաւ դուռը։ ներսը թանձր մութին մէջ տուն չկրնալ դառնալու մտատանջութիւնը տակաւ կր ճնշէր մեր սրտերը։

Առաջին չուարժմէն յետոյ հետզհետէ անդրադարձանք մեր ընելիքին։

— Էհ տղաք, ի՞նչ կր խորհիք, իրարու կր հարցնէինք։ եթէ մեր տներէն տեզեկութիւն ունենայինհոդ պիտի չընէինք, կր գիշերէինք որևիցէ կեդրոն, ուտուն կ'ելլնէինք ճամբայ։ Բայց այդ տեսակ բան մր չէինք յայտնած։

Գահ մը խորհեցանք գիւղ դառնալ։ եւ սակայն ձիւներ միշտ կը տեղար, ու հոս որ այսպէս էր, տակա յեռներու վրայ։ և յետոյ գիչեր ժամանակով։ Իմ աչքերս կր պատկերանար մեր տուներու իրարանցումները։ Ի՞նչ վատ բաներ վրայ չէին ժամեր անոնք հիմա։

Ուրիշ ելք չկար, որոշեցինք կալմիր-Հողեր երթալ, ուր կը մնար այգիներուն ձմեռնային պահապանը. հոն հաց, կերակուր կրնայինք գանել։

Թանձրացող մութին մէջէն գետափն իվար քալեցինք։ Սրտնեղ կը հետևէի ընկերներուս, կաքաւները միշտ ձեռքս. բայց այնքան գէշ տրամադրուած էի որ կը խորհէի արձակել. նետել զանոնք մէկ կողմ։

Դիտէինք թէ ո՞ր այգետունը կլ մնար։ Չարկինք դուռը, ձայնեցինք, բայց ո՛չ մէկ պատասխան. գիչերին մէջ միայն գետին երգն էր որ տիրոր, միօրինակ կ'երեղանակէր։ Ծայռնի էր որ, ան ալ տաղն գացած էր։ Փայտով մր սողնակը չարժեցինք. բացուեցաւ դուռը։ ներսը թանձր մութին մէջ

Ջուտ միամտութիւն է կարծելը թէ հաւատարակուած պիւճէ մը պատրաստելով Վաճիճ պատոճքն «վիօպոթիճ գլուխը ջախջախուած է։ Մրագլխանի չէ անիկա, բազմագլխանի է, ճիւղեր ու ոստեր արձակած է դժբաղդաբար։ Ծանոթի արգարև նկատել, որ նիւթական «վիչապին» անմիջապէս պիտի հետեւի բարոյական «վիչապը», որուն համար ես վստահօրէն կրնամ ըսել, թէ անջախջախելի պիթի ըլլայ...։

Ջեռք առնուած միջոցները, գոնէ առայժմ, դրական արժէք մը չեն ներկայացներ, արմատական միջոցներ անհրաժեշտ են, չրսելու տրակոնական։

Կալտահաներու տրուած հարի և կերակուրի, պաշտօնեաներու ճղճիմ ամսականներ, զանազան տեսութեանց երթալ ուրիշ ծախսերու ետեւէն չէ որ գոյացեր է այսօրուան պարքը, որուն արժանաները 8—12 տարիէն անդին չանցներ։

Ամենամեծ բարեգործութիւնը եղած պիտի ըլլար, եթէ բարեկարգելու կոչուած յարգելի տաճկաւորութիւնը լիովին կարենար գանալ արմատապէս ջնջելու համար բոլոր այն եղծումներու զեղծումներու պատճառները, զորս չեմ կարծեր թէ չէ կրցած ընդնչմարել։ Կուռվ եւ ընդդիմութիւն, ահա՛ ինչ որ անհրաժեշտ է յուզելու համար «չախլախումի» հարցը։ Սա ցախաւելով ընդհանուր մաքրութիւնն...։

Առ այժմ այսչափ միայն։

ԴԷՏ

սրեցինք չուներու հաչիւններուն սպասելով։ եթէ հաչէին, կր նչանակէր թէ մոտեցած են։ Բայց ոչ մէկ տեղէ ատնուած էր։ Երկրորդ մր արձակեցինք։ Նորէն լռութիւն։ երրորդ մր եւս։ Սիչտ ունկնդրելով ու միչտ անպատասխան։

Դեռ չենք հասած խորհեցանք, կրկին սկսանք քալել։ Բայց կասկածը հետզհետէ մտաւ մեր ներսը։ Այսչափ աւելորդ չէր, ձիւնի դժուարութիւններն ալ հաչուի առնելով նորէն այսքան չպիտի երկարէր։

Արդեօք սխալ ճամբո՞վ կ'ընթանայինք, կամ անցեր էինք հատատարութենէն մեր տակը։ Քողելով փարախները, կը հարցնէինք իրարու։ Ի՞նչ ընել, եւ դառնալ։ Բայց այդ ալ չիտակ չպիտի ըլլար։ Ինչքա՜ն զղջացինք գիւղ երթալ չվճռելնուս։

Այսքան նեղութիւններու ենթարկուելէ յետոյ ինչպէս ալ ըլլար կրնայինք հասնիլ։

Ծուսահատութիւնը պատեց մեզ։ Հիմա գիւղին մէջ երբ ամէն օք Քոնիրներուն չուրջը բոլորուած նստած են, մենք ի՞նչ կացութեան մէջ ենք ու մեր պարագաները հոն ի՞նչ վայրկեաններ կ'ապրին,— կը խորհէինք։ Ես իմ ձեռքէս կաքաւները նետեցի ձիւներուն երեսին ու անչարժ կայնեցանք։ Ընկերներս տեսան, բայց ոչ մէկը բան մը քսաւ։

Ե. Մ.

(3)

(Շար.)

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ ՎԱՐՉԱՊԵՏԸ ՄԵԾ ՃԱՌ ՄԸ ԽՕՍԵԼՈՎ ԿԸ ՊԱՐԶԷ ԻՐ ԾՐԱԳԻՐԸ

Պէրլին.— Վարչապետ Վօն Բաբէն Միւնսթէրի մէջ մեծ ճառ մը խօսեցաւ որով պարզեց իր ծրագիրը եւ յայտնեց թէ ինքը կը յարէ պահպանողական կառավարութեան ռէժիմին որը կը յենու կուսակցութեանց կամ մասնաւոր շահերու անկախ հեղինակութեան վրայ։

Անիկա ազդու կերպով բողոքեց Պօյթէնի վերջին վճռին առթիւ Հիթլէրի բռնած ընթացքին դէմ։

Գործնական խնդիրներու վերաբերմամբ անիկա յայտարարեց թէ կառավարութիւնը պիտի պաշտպանէ հողագործութիւնը, պիտի պահպանէ մարքին կայուն վիճակը եւ չպիտի միջամտէ անհատական տնտեսութեան մէջ։

Անգործութեան դարման տանելու համար, հրապարակ պիտի հանուին կարգ մը հասոյթներով երաշխաւորեալ պարտատոմսեր։

Ու լսպանքը պիտի զեղչէ պարտատոմսերը որոնց արդիւնքը պիտի ըլլայ $500 միլիոն եւ որոնք կարելիութիւն պիտի ընձայեն աշխատանք հայթայթելու համար 1,750,000 անգործներու։

Իրենց գործաւորներու թիւը աւելցնող գործատէրներ մասնաւոր օգնութիւն մը պիտի ստանան եւ անոնք պիտի կրնան զեղչել օրավարձերու սակը։

Աշխատող գործաւորներու այսպէս պարտադրուած զոհողութիւնը պիտի նպաստէ գործի մէջ նոր առնուող գործաւորներուն գնելու կարողութեան բարձրացման։ Վարչական բարենորոգումը պիտի շարունակուի նոր խնայողութիւններ ընելու ուղղութեամբ։ Համալսարանները ազատութիւն պիտի ունենան արհեստներու պէտքին համաձայն սահմանափակելու ուսանողներու թիւը տեղի չտալու համար տարեկան 10,000 շրջանաւարտներու առանց յոյսի մնան գործ մը գտնելու համար։ Հեղինակաւոր կառավարութիւն մը կրնայ գործադրել այսպիսի ծրագիր մը։

ՌԱՅԽՍԹԱԿԻ ԼՈՒԾՈՒՄԸ ՍՏՈՅԳ ԿԵՐԵՒԱՅ

Պէրլին.— Թերթերու մեծ մասը իբրեւ ստոյգ կը նկատեն թէ նոր Ռայխսթակը պիտի լուծուի իր գումարումէն շաբաթ մը վերջ։ Թերթերը կը վիճաբանին այժմ գիտնալու համար թէ Ֆօն Բաբէնի կառավարութիւնը մտադրութիւն ունի արդեօք նոր ընտրութիւններ յայտարարել սահմանադրութեամբ նախատեսուած երկու ամիս պայմանաժամի մէջ կամ թէ անիկա հետամուտ պիտի ըլլա՞յ առժամանակեայ կերպով կառավարելու յատուկ հրովարտակներու միջոցաւ։

«Բէօրզէն Զայթունկ» կը յայտնէ թէ հեղինակաւոր աղբիւրէ տեղեկութիւն ստացած է որ գերմանական կառավարութիւնը, Ռայխսթակի լուծման պարագային, պիտի վարանի նոր ընտրութիւններ յայտարարելու յառաջիկայ գարունէն առաջ, ներկայ կացութեան հետեւանօք եւ այն բանին պատճառաւ որ գերմանական ժողովուրդը վերջին քանի մը ամիսներու ընթացքին դէմ յանդիման գտնուեցաւ ընտրական բազմաթիւ պայքարներու, այսինքն՝ երկու Նախագահական ընտրութիւններ եւ Ռայխսթակի ու տիէթի ընտրութիւններ։

Թերեւս վտանգաւոր պիտի ըլլար որ երկիրը դարձեալ գտնուի ընտրական նոր պայքարի մը առջեւ։

ՊԱՏԵՐԱԶՄԱԿԱՆ ԱՏԵԱՆՆԵՐԸ ՎԵՐՑՈՒԵՑԱՆ

Անոնք մահապատիժի կամ տաժանակիր աշխատանքի 41 վճիռներ արձակեցին

Պէրլին.— Քաղաքական տէրրորի արարքները և Գերմանիոյ մէջ գործուած մարդասպանութիւնները դատելու համար հաստատուած արտասովոր դատարանները փակուեցան մէկ շաբաթ գործելէ յետոյ։

Ամէնքը 41 անձեր դատապարտուեցան քանի մը շաբաթ բանտարկութեան պատիժէն սկսեալ մինչեւ տասը տարի տաժանակիր աշխատութեանց եւ մահուան պատիժին։

Ինը դատապարտութիւններու վճիռը արձակուեցաւ ֆաշիստներու յարձակման խումբերու անդամներուն դէմ եւ եօթը դատապարտութեան վճիռ Կայսրութեան Դրօշ ընկերակցութեան անդամներու դէմ։ Մնացեալ դատապարտութիւնները կը վերաբերէին համայնավարականներու կամ համայնավարականներու համակիր բանւորներու։

Այն խստութիւնը որով կառավարութիւնը վարուեցաւ յանցաւորներու հանդէպ զինքը դրաւ ճշմարիտ երկայրի սուրի մը առջեւ։

Ֆաշիստները կը պահանջեն որ ամենաբարձր պատիժները գործադրուին համայնավարականներու դէմ միայն։

Այնպէս որ, պատժի ամէն մէկ թեթեւացում որու մասին աջական մարդ մը կարծիք կը յայտնէ մարդկայնական պատճառներու համար, պէտք է որ ան թարկուի քաղաքական մեկնութեան մը։

Ֆաշիսթները կ'ընդունին թէ մարդասպանութիւններ գործուեցան իրենց մարդոց կողմէ բայց անոնք կըսեն թէ զոհերը համայնավարականներ էին միայն որոնք իրաւունք չունէին այն յարգանքին որուն իրաւունք ունին «ճշմարիտ գերմանացի քաղաքացիները»։

Միւս կողմէ ձախակողմեան կուսակցութիւնները վերաքննութիւն կը պահանջեն կարգ մը դատապարտութեանց համար, մասնաւորաբար երիտասարդ համայնավարականի մը դատապարտութեան համար որը տասը տարի տաժանակիր աշխատանքի դատապարտուեցաւ ֆաշիստի մը միակ վկայութեան վրայ։

«Հայրենիքը վեր է կուսակցութենէն» ըսած է Մարաջախտ Հինտէնպուրկ

Նոյաքէ.— Պողպատեայ Սաղաւարտ» ընկերակցութեան պատկանող խումբ մը ուսանողներ Նոյաքէ անցնելու միջոցին ողջունեցին Մարաջախտ Հինտէնպուրկը որը կարճ ճառ մը խօսելով իր երիտասարդ ունկնդիրներուն յանձնարարեց որ, «հայրենիքը միշտ վեր բռնեն կուսակցութենէն»։

ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ ԾԱՅՐԱԳՈՅՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ ՄԷՋ

Ճաբոն հաւատարիմ տալ կ'ուզէ Միացեալ Նահանգներուն

Թոքիօ.— Ուզակշի Նամուրա՝ որը նշանաւոր հանդիսացաւ Շանկհայի վերջին խռովութեանց ընթացքին, շուտով պիտի մեկնի Ամերիկա, «բարեկամութեան» պաշտօնով մը։ Այս որոշումը տրուած է ճարոնական կառավարութեան կողմէ Մանչուրիոյ դէպքերուն Ամերիկայի մէջ գտած արձագանգներուն առաջ բերած մտահոգութեան հետեւանօք, սոյն պատճառին վրայ բարգըլուած ըլլալով նաեւ Ատլանտեանի Ամերիկեան նաւատորմիղին Խաղաղական ովկիանոսի մէջ շարունակ ներկայութիւնը։

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ՏԵՂԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՄԱՄԼԹԷՅՆԻ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԸ

Բարեգործականի Դիւանէն կը հաղորդուի.—

Ութը տարիէ ի վեր Պէյրութի մէջ գոյութիւն ունի Մամլթէյնի թոքախտաւորներու հիւանդանոցը, ուր ցայսօր պատսպարուած եւ խնամուած են 616 հիւանդներ, որոնց կէսը մասամբ կամ բոլորովին բուժուելով մեկնած են։

Դժբախտաբար, բուժարանը կը գտնուի քաղաքին մէջ, ծովուն մօտ, ամառը սաստիկ տաքութեան եւ մշտական խոնաւութեան ենթակայ, այնպէս որ բոլոր բժիշկները համաձայն գտնուած են որ անպայման Լիբանանի բարձունքը փոխադրուի սանատորիոմը։

Սակայն առ այդ նիւթական միջոցները կը պակսին եւ արդէն հիւանդանոցը կը մատակարարուի պատահական նուէրներով միայն, որ բոլորովին անբաւական են գոնէ քիչ մը աւելի նպաստաւոր պայմաններու մէջ պահելու համար սոյն հաստատութիւնը։

Վերջերս հոգեւոր պետերու նախաձեռնութեամբ յանձնախմբութիւն մը կազմուեցաւ, որ սրտառանց գործի լծուած է զերբնական ջանքերով կը տենչի ոչ միայն կանգուն պահել հիւանդանոցը, այլ եւ ժամ առաջ զայն փոխադրել, որովհետեւ հոն միայն կլիմայի առաւելութիւններով հնարաւոր պիտի ըլլայ պահովել հիւանդներու բացարձակ մեկուսացման եւ իսկական դարմանումի առողջապահիկ պայմանները։

Ինչպէս որ Միութեանս Գահիրէի Շրջանակային Յանձնաժողովը եւ Պէյրութի Տիկ. Մասնաժողովը քանիցս հաստատած են, վերջին անգամ բնդհ. քննիչ Տ. Ալեմշահ եւս իր քննութեան արդիւնքը տեղեկագրելով անհրաժեշտ դատած է այդ հայկական սանատորիոմի գոյութիւնը, պայմանաւ սակայն որ անյապաղ լեռ փոխադրուի։ Աւելորդ իսկ է ըսել որ այդ հիւանդանոցին անհրաժեշտութիւնը անժխտելի է, երբ աչքի առջեւ բերենք որ հարիւրաւոր չքաւոր հիւանդներ վարակուած են այդ անողոք հիւանդութենէն, եւ ընդհանրապէս վերջին աստիճանին միայն կը դիմեն ու նարկադրուած ալ են գուրկ արգի սպասելու։ Եթէ աւրիշ օգնութիւն ալ չունենար հիւանդանոցը, իբրեւ մեկուսարան ախտավարակումէ կ'ազատէ ամբողջ ընտանիքի մը անդամները, որ յաճախ ողորմելի խրճիթի մը կամ խուցի մը մէջ խճողուած կ'ապրին։ Թերեւս, ինչպէս հայ ծանօթ մասնագէտներ յաճախ յայտարարած են, աւելի գործնական ալ պիտի ըլլար այդ հիւանդանոցը վերածել սոսկ մեկուսարան-նախաբուժարանի մը (բրէ-վանթորիոմ) ուր հազիւ վարակուած հիւանդներու ծախսաւորները քիչ ժամանակուան մէջ գոնէ բուժուելու հաւանականութիւնը կ'ունենան։

Մամլթէյնի հիւանդանոցին խնամակալութեան տարեկան տեղեկագիրները ցոյց կու տան այն գնահատելի աշխատանքը զոր կատարած է, հին պարտքերը մարելով եւ մի քանի նպատակայարմար կարգադրութիւններ ընելով. բայց ամէն բանէ առաջ անյետաձգելի պահանջն է բուժարանին փոխադրութիւնը, օրինակ Պհամտունի կողմերը, եւ կարժէ ամէն բանէ առաջ այդ ուղղութեամբ լարել բոլոր ջանքերը։

Արդէն տարիներէ ի վեր մեր Միութիւնը կը սատարէ սոյն սանատորիոմին եւ անցեալ տարի 20 անգլիական ոսկի յատկացուցինք ամէն ամիս։

Բայց պիտի չի գտնուի՞ բարեգործ հայ մը կամ հայեր որ, գիտակցելով ձեռնարկին կարեւորութեան եւ խղճի պարտք մը կատարելու ազնիւ մտահոգութեամբ, տրամադրեն պէտք եղած օգնութիւնը։ Հ.Բ.Ը. Միութիւնը պատրաստ է իրեն գլուխ հանել այդ ծրագիրը, եւ կառուցանելու յարմար տեղ մը, որուն համար կը նախատեսուի 2000 ոսկիի ծախք, եթէ այդ նպատակին համար իրեն ընծայուին նիւթական կարելիութիւններ։ Միութեանս Ամերիկաբնակ մէկ պատուական բարեկամը յանձն կ'առնէ այդ բանին համար 1000 տոլար տրամադրել, կը սպասենք որ ուրիշներ եւս հետեւին հեռուէն տրուած այդ բարի օրինակին։

ԼԻԲ.Ի ԱԶԱՏԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՏՕՆԸ

Այսօր, Սեպտեմբեր մէկին, Լիբանանի ազատագրութեան տօնն է։ Կառավարական եւ պաշտօնական հաստատութիւնները կը մնան փակ։ Հանդիսութիւններ տեղի կունենան Փոքր Սէրայի առջեւ այս երեկոյ։

Վ.աղը տեղի կունենայ Նախագահին ու Տօնը։ Հանրապետութեան Նախագահ եւ Տիկիններ աւագուեփի զերեզմանատունը երթալով ծաղկեպսակներ կը զետեղեն նահատակներու շիրիմներուն վրայ։

Ինչպէս կը յիշեն ընթերցողները, Լիբանանի մէջ այս տօնը երկու անգամ կը տօնուի, մէկը Մայիս 6ին ժողովուրդին կողմէ, իսկ միւսը այսօր միայն Կառավարութեան կողմէ։ Ցարդ կառավարութիւնն ու ժողովուրդը չեն կրցած միացնել այս տօնը եւ միասեդ տօնել։

ԵՐԿՈՒ ՀԱՅԵՐՈՒ ԱՆՄԻՏ ԱՐԱՐՔԸ ԵՐԿՈՒՔՆ ԱԼ ՁԵՐԲԱԿԱԼՈՒԱԾ

«Էլ Պայրաք» կը գրէ որ առջի գիշեր, ոստիկանական պահակախումբ մը հանդիպած է երկու հայերու, որոնցմէ մէկը ռեվոլվեր մը, իսկ միւսը դաշոյն մը կը կրէր։ Ոստիկանները երբ ուզեր են ձերբակալել զանոնք, անոնցմէ մին իր ռեվոլվերը, միւսը դաշոյնը հանելով յարձակած են ոստիկաններու վրայ։ Ռեվոլվերը կրող հայը իր զէնքը ոստիկան Ջրեճի Քէրէմին ճակատը դրած եւ սկսած է ուժով սղմել փլքակը, սակայն հրաշքով մը զէնքը կրակ չէ առած։

Ի վերջոյ ձերբակալուած են հայերը եւ յետ քննութեան յայտնի եղած որ անոնք կամաւոր զինուորներ են։

ԺԱՄԱՆՈՒՄՆԵՐ

Քանի մը օր առաջ Հալէպէն քաղաքս ժամանեց Հայկազեան վարժարանի Տնօրէն եւ մեր աշխատակից Պրն. Խորէն Գաբիկեան, մեկնելու համար Եւրոպա, ուր պիտի վարէ տեղւոյն ազգային վարժարանի Տնօրէնութիւնը։

Պ. Գաբիկեանի մեկնումով Հալէպի հայութիւնը կը կորսնցնէ յաւագոյն եւ անձնուէր ուսուցիչ մը։

***

Երէկ խմբագրատունս այցելեց ծանօթ բանաստեղծ Պր. Արշակ Ալպօյաճեան, որ երկու օրէ ի վեր հիւրաբար կը գտնուի քաղաքս։

Պ. Ալպօյաճեան այս առաւօտ կը մեկնի Եգիպտոս։

Ն. Վ. Պ. ՇԱՐԼ ՏԷՊՊԱՍԻ ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ՄԱՄԼՈՅ ՍԷՆՏԻՔԻՆ

Պ. ՃՊՐԱՆ ԹՈՒԷՅՆԻ ՎԻՐԱՒՈՐԻԱ՛Ն ՈՐ. ԹՈՒԷՅՆԻ ԴԱ՞Տ ՊԻՏԻ ԲԱՆԱՅ

Անցեալները գրած էինք արդէն թէ՝ Մամլոյ Սէնտիքի կողմէ պատուիրակութիւն մը ներկայացած է Հանրապետութեան Նախագահ Ն. Վ. Պ. Շարլ Տէպպասին եւ խնդրած անկէ որ ներում շնորհէ կախակայուած թերթերուն։ Ն. Վսեմութիւնը ոչ միայն մերժած էր եղած խնդրանքները այլ խիստ յանդիմանական խօսքեր ուղղած լրագրողներուն եւ յայտարարած որ պիտի շարունակէ այդ իրաւունքը գործադրել այն բոլոր թերթերուն դէմ, որոնք խիստ յարձակողական եւ անճիշդ հրատարակութիւններ կընեն։

«Լ'Օրիան» Պ. Տէպպասի յայտարարութիւնները հրատարակելէ վերջ, մասնաւոր տեսքով մը կը ծանրանայ նախկին կրթական նախարար Պ. Ճպրան Թուէյնիի մասին եղած ակնարկութեանց եւ իր կողմէ ալ կարգ մը խայթոցներ կ'աւելցնէ։ «Լ'Օրիան» կը գրէր որ «Պ.Ճպրան Թուէյնին դրախտ գտնուած միջոցին տարբեր ըմբռնումներ ու ուղղութիւն կը բռնէր, հիմա տարբեր»։ Բացի այդ «Լ'Օրիան» իրաւունք կուտար Պր. Տէպպասի յայտարարութեանց եւ «Էլ Ահրար»ի ըմբռնումը եւ գրածները կը նկատէ սխալ։ Ամենէն ուշագրաւը սակայն, Պ.Տէպպասի բուռն ակնարկութիւններն էին Պ. Թուէյնիի մասին, որոնք «Լ'Օրիան»ի մէջ տեսնուած ձեւով մը կը հրատարակուէին։

Պ. Ճպրան Թուէյնին, սակայն, կարդալէ վերջ «Լ'Օրիան»ի գրածները բաց նամակ մը կը հրատարակէ եւ անով կը պարզէ թէ՝ Հանրապետութեան Նախագահը իր անձին դէմ ակնարկութիւններ ընելու եւ զինք պատասխանատու նկատելու իրաւունք չունի, քանի որ «Էլ Ահրար»ի պատասխանատու Տնօրէնը չէ ինք։ Այդ հերքում նամակով Պ. Թուէյնի կը յայտնէ նաեւ որ իրեն միջոցներու պիտի դիմէ այդ նախատինքները իրեն փրկելու համար։ Ցայտնի չէ սակայն թէ ի՞նչ է այդ միջոցը, թերթերէն ոմանք կը կարծեն որ դատարան պիտի դիմէ։

«Էլ Պայրաք»թերթը, սակայն, որ կառավարական կիսապաշտօնաթերթը կը նկատուի, բացարձակապէս կը հերքէ Հանրապետութեան Նախագահ Ն. Վ. Պ. Տէպպասի կողմէ իբր թէ Պրն. Ճպրան Թուէյնիի դէմ բռնուած խօսքերուն ստուգութիւնը։ «Էլ Պայրաք» կ'աւելցնէ որ Մամլոյ Սէնտիքը պէտք է պաշտօնական հաղորդագրութեամբ մը պարզէ մամուլին Ն. Վսեմութեան տուած պատասխանը իրեն ներկայացող պատուիրակութեան։

ԱՆԳՈՐԾՈՒԹԵԱՆ ԱՂԷՏՆԵՐԸ

ՀԱՅ ՄԸ ԵՒ ԱՐԱԲ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴ ՄԸ ԱՆՁՆԱՍՊԱՆՈՒԹԵԱՆ ԿԸ ԴԻՄԷ

ՏԵՂԱՑԻ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴԸ ԽԵՂԴԱՄԱՀ ԵՂԱՒ

Գրիգոր Կիրակոս Ցակոբեան, բնիկ Խարբերդցի, 17 տարեկան, Հալէպ կը բնակէր։ Սակայն հոն չի կարենալով գործ մը գտնել Պէյրութ եկաւ եւ երկար թափառումներէ եւ աշխատանքներէ վերջ չի կրցաւ գործ գտնել։ Առջի իրիկուն Զէյթունի թաղը երթալով հագուստը կը հանէ եւ ծով կը նետուի։ Հոն գտնուող լողորդներ տեսան եւ անմիջապէս ջուր նետուեցան եւ ազատեցին զայն։

Ոստիկաններ հասան քիչ վերջ եւ ուզեցին Գրիգորը պահակատուն տանիլ, սակայն Գրիգոր մերժեց եւ խնդրեց որ ազատ ձգեն զինք։ Ոստիկանները ուզեցին բռնի տանիլ։ Ասոր վրայ հանեց իր դաշոյնը եւ ուզեց անձնասպան ըլլալ։ Ոստիկանները դաշոյնը առին ձեռքէն եւ տղան առաջնորդեցին պահակատուն, սակայն Գրիգոր շարունակ կը կրկնէր, եթէ այս անգամ չի յաջողեցայ ազատուիլ այս գետ կեանքէն, յաջորդ անգամ անպայման կազատուիմ։

***

Ուրիշ երիտասարդ մը, Ապտիւլ Սէլամ Մղարպի, Պէյրութցի, 20 տարեկան, երկար ատենէ ի վեր անգործ կը մնար եւ իր բոլոր ճիգերը գործ մը հայթայթելու համար ապարդիւն մնացած էին։ Երէկ առաւօտ, լուսահաս ու լուղուած ան աւազուեփի ծովեզերքը գնաց եւ նետուեցաւ ծով։ Անմիջապէս օգնութեան փութացող չեղաւ։ Հազիւ ժամ մը վերջ եկան մարդիկ եւ մեռած մարմինը դուրս հանեցին ծովէն։

ԱՄՈՒՍԻՆ ՄԸ ԿԸ ԹՈՒՆԱՒՈՐԷ ԻՐ ԿԻՆԸ

ԴԻԱԶՆՆՈՒԹԵԱՆ ԱՐԴԻՒՆՔԸ

Շուֆի ագարակին մէջ, Ապտալլա Ֆարիս Էլ Պէյիհի կինը մեռած էր երկու օր առաջ։ Անոր մահուան շուրջ կասկածներ արթնցան եւ որու հետեւանքով մարմինը հանուեցաւ գերեզմանէն եւ յանձնուեցաւ դիազննութեան։ Մանրակրկիտ քննութիւններ ցոյց տուին որ խեղճ տիկինը թունաւորուած է։

Ամուսինը իսկոյն բանտարկուած է եւ հարցաքննութեան տակ առնուած։ Կը կարծուի որ ամուսինն է թունաւորողը, որովհետեւ անոնք ամէն օր կռիւ եւ վէճ կունենային։

ԱՒԱԶԱԿՆԵՐԸ ՏԸՐԱԱԻ ՃԱՄԲՈՒՆ ՎՐԱՅ

ԵՐԿՈՒ ՀՈԳԻ ԿԸ ՍՊԱՆՆԵՆ

Դամասկոս հրատարակուող «Էհամ» թերթը կը գրէ.—

Տըրաա քաղաքին մէջ եօթը անդամներէ բաղկացած աղքատ ընտանիքի մը հայրը զինագործութեամբ կը պարապէր։ Գործ չի կրնար հայթայթել իր ընտանիքին ապրուստը հոգալու համար, եւ յոյսով կերթար Անլուն գիւղը։ Գիւղացի մը կ'ընկերանար անոր իր էշով, բեռցուցած զինագործի կարասիները։

Ճամբան, գիշերը, քանի մը զինուած մարդիկ կը յարձակին անոնց վրայ եւ կսկսին կրակ բանալ։ Զինագործն ու իշապանը անտունչ կը մեռնին։ Աւազակները կը կողոպտեն անոնց հին հագուստները ու դրամները եւ կ'անհետանան։

Ցարդ կարելի չէ եղած ստուգել անոնց ինքնութիւնը։

ՆՈՒԻՐԱՏՈՒՈՒԹԻՒՆ

Պր. Համբարձում Վարժապետեանի դառնադէտ մահուան առթիւ փոխան ցաւակցական հեռագրի Պ. Խորէն Սուքիասեան 100 դրշ. կը նուիրէ Ս. Նշան Ազգ. Վարժարանի։

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

Լիբանանի Անկախութեան տօնին առթիւ «ԱԶԴԱԿ»ի վաղուան թիւը լոյս պիտի չտեսնէ:

Վարժ եւ սկսնակ գրաշարներու պէտք ունինք: Դիմել Խմբագրութեան։

ՈՍՏԱՅՆԱՆԿ ԳՈՐԾԱՒՈՐՆԵՐՈՒ ԳՈՐԾԱԴՈՒԼԸ ԼԱՆՔԱՇԱՅՐԻ ՄԷՋ

Լոնտոն.— Ոստայնանկ գործաւորներու գործադուլը սկսաւ:

...սակ տնօրէններու, անձերու կամ ողորմելի ուսուցիչներու հսկատակութեանց: Ու Կիրակոսեանի, Արուսեանի Օշականի ու դեռ մի քանիներու նման մարդոց չէ որ տրուած է այդ նուիրական գործին յաջողութիւնը։ Հեռու մեզմէ այլեւս աժան ըէքլամներն ու կեղծ համբաւները։

Մասնաւորաբար 360 սաներու եւ սանուհիներու ծո՜վ տանջանք է Կիրակոսեանի մը ներկայութիւնը հաստատութեան մէջ ու տանց հետ նաեւ հաստատութեան բովանդակ ընակչութիւնը։

Լսած ենք որ Բարեգործականը Սուրիոյ մէջ նոր դպրոց մը պիտի բանայ. եթէ Կիրակոսեանի նման տնօրէն մըն ալ պաշտօնի կոչէ, լաւ է չբանայ։

Մեր խօսքը վերջացնելով, կ'ըսենք հեռու անձնական եւ քծուած հաշիւներէ։ Եթէ զուտ կրթական, բարձր կարողութիւնով եւ մանկավարժական ընտիր, փորձառու հասկացողութեամբ տնօրէն մը նշանակուի իսկոյն Մելք. Կրթ. հաստատութեան համար, այս լայն պիտաճէով կարելի է միանգամայն պատրաստել թէ պատրաստ լաւ ուսուցիչներ, թէ լաւ արհեստագէտներ, եւ թէ առեւտրական, գիտական եւ գրական բաժանմունքներով, երկրորդական ատրիճանով, ընտիր նոր սերունդ մը, որուն այնքան պէտք ունի մեր ժողովուրդը։

ԱՐՍԷՆ ԱՃԷՄԵԱՆ

(6) (Վերջ)

է երթայի, գրպանս հինգ սանթիմ չկայ, եկայ որ քիչ մը դրամ առնեմ: Եթէ տուն երթամ այս մութին Պարպարային հետ տեսնուելու կարելիութիւն չկայ, հոս եկայ, մէկուկէս ժամէ իվեր պատուհանին առջեւ կեցած եմ, մինչեւ ե՞րբ այս կեանքը պիտի ապրիմ Մր. Քարլայլ.

— Շատ կը ցաւիմ Րիչարտ, երանի՛ թէ ձեռքս բան մը գար.

Ճիշդ այս միջոցին դուռը զարնուեցաւ, Րիչարտ վախցաւ և ոտքի ցատկեց տեղէն, սակայն Քարլայլ ձեռքով նշան ընելով ըսաւ անոր.

— Մի վախնար, Փիթըրն է.

Եւ «ո՞վ է» հարցուց Քարլայլ։ Ծոյս պատասխանելով ըսաւ.

— Միս Քարլայլի թաշկինակը վարը մնացած է, զայն պիտի առնեմ.

— Գործ ունիմ, ներս չես կրնար գալ.

Ծոյս քաշուեցաւ գնաց։ Ասոնք քանի մը վայրկեան եւս խօսակցելէ վերջ, դուռը այնպիսի սաստկութեամբ մը զարնուեցաւ որ, կարծես պիտի կոտրէր, փախստական մը ձերբակալելու համար իսկ ոստիկաններ այն աստիճան ուժեղ չեն զարներ։ Րիչարտի գոյնը դեղնեցաւ անմիջապէս պեխը անցուց, գլխարկը դրաւ գլուխը և չորս կողմ նայեցաւ դարակ մը կամ մուկի ծակ մը գտնելու յոյսով։ Չի կրցաւ պահուելիք տեղ մը գտնել և օճախը տեսնելով վազեց դէպի հոն և բխերիկէն վեր մագլցիլ սկսաւ։ Քարլայլ տեսնելով անոր այս վիճակը, ըսաւ.

Հանգիստ եղիր, Րիչարտ, այս վախկոտութիւնը թող, Գօրն Լիան է, անկէ վախնալիք պատճառ մը չկայ, ինծի չափ կը պաշտպանէ ան քեզ.

Գօրնէլիայի այս գալուն համար քանի մը խօսք ըսենք։

ՄԱՍ ԺԶ.

Չ'ՍՊԱՍՈՒԱԾ ՀԻՒՐ ՄԸ ԻՍԹԼԻՆԻ ՄԷՋ

Ցունվար ամսուան գիշերներէն մէկն էր, Քարլայլ և իր քոյրը Իսթլին՝ սենեակի մը մէջ նստած էին։ Օճախի վրայ կրակը կը վառէր, սալօնը գորգերով և հաստ վարագոյրներով զարդարուած ու կահաւորուած ըլլալով, դուրսը տիրող ցուրտը կը մոռցնէր։ Զիւնը խոշոր փաթիլներով կը տեղար շարունակ և այն տեսակ մութ մը կոխած էր որ մարդ իր աչքին առջեւն անգամ չէր տեսներ։ Քարլայլ սեղանին քով նստած գիրք մը կը կարդար, իսկ Գօրնէլիա օճախին դիմացը նստած պաղառութենէ կը տառապէր։ Ժամը 9,30ը զարկաւ և Գօրնէլիա ելաւ անկողինը գնաց։

Քարլայլ ատեն մը եւս կարդալէ վերջ, ոտքի ելնելով, «արդեօք դեռ կը ձիւնէ՞» ըսելով պատուհանին առջեւ երթալով վարագոյրը վերցուց և երբ ապակիէն դուրսը դիտել կուզէր, մարդկային դէմքի մը ապակիին կրթնիլը տեսաւ։ Քարլայլ առաջին անգամ վախցաւ, բայց վերջը ապակին վերցուց, մարդը ըսաւ անոր. «Աստուծոյ սիրուն, ցուրտէն կը մեռնիմ, զիս ներս առ»։

Քարլայլ անմիջապէս հասկնալով անոր Րիչարտ ըլլալը, ձեռքէն բռնելով ներս առաւ։ Խեղճը ծունկի վրայ քալած և գլխէն մինչեւ ոտքը ձիւնով ծածկուած էր։ Քարլայլ վարագոյրները քաշելով դուռը կղպեց և ըսաւ.

— Րիչարտ, կը վախնամ, հոս գալդ սխալ ըրիր.

Րիչարտ պատասխանեց.

— Ստիպուեցայ, Լոնտոնէն ինչպէս փախչիլս չեմ

ՏԱԿԱՒԻՆ ԼՈՒՐ ՉԱՌՆՈՒԵՑԱԻ ԼԻ ԵՒ ՊՕՇՔԸՆ ՍԱՒԱՌՆՈՐԴՆԵՐԷՆ

Օալօ.— Մահոգուիւն կր տիրէ Լի եւ Պօսթրն սաւառնուողներէն դեռ յուր սասցուած չյիճելուն պասճառաւ։ Անոնք Օգոսոս 25ին մեկնեցան Հարպըր Կրէյսէն Ազլանդեանի վրայէն սաւառնելով Օալօ գալու համար։ Սրկիւղ կայ թէ մի՛ գուցէ իրենց պենզինի պահեստը սպառած լիճի։

ՄՕԼԼԵՍԸՑ ՈՂՋ ՍՒՈՂՋ Կ'ԻՋՆԷ ՆԵՐԷՔԵՍԻ ՄՕՏ ԴԱՇՏ ՄԸ

Սէյճ-Ճօճ.— Սաւառնուող Մօլլեսըն ողջ առողջ իջաւ Սէյճ-Ճօճեն տասնեւուրր մղոն հեռու Նէրէփեսի մօտ դաշտի մր մէջ։ Մառախուղր արգելք հանդիսացաւ անոր օդային կայանը իջնելուն։

Պ. ՊՕԼՏՈՒԻՆ ՀՐԱՊԱՐԱԿԱՅԻՆ ԿԵՐՊՈՎ ԽՆԴԱԿՑՈՒԹԻԻՆ ԿԸ ՅԱՅՏՆԷ ՕԹԱՎԱՅԻ ԽՈՐՀՐԴԱԺՈՂՈՎԻՆ ՑԱՋՈՂՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱՐ

Լոնտոն.— Պ. Պօլտուին անձրեւ հեռագրի միջոցաւ տարածուած պատգամագիրով մր խնդակցութիւն յայտնեց Օթավայի խորհրդաժողովին յաջողութեան պասճառաւ եւ յայտարարեց թէ Օթավայի խորհրդաժողովին ձախողութիւնը իբրեւ հետեւանք պիտի ունենար ազատ վաճառականութեան վախճան զանուելուն Բրիտանական կայսրութեան ծոցին մէջ եւ ոչինչի պիտի վերածէր Բրիտանական կառավարութեան ազդեցութիւնը համաշխարհային տնտեսական յարաբերական խորհրդաժողովին մէջ եւ ազդակ մր պիտի ըլլար այդ խորհրդաժողովին յաջողութեան դէմ։

ՊԱՆԴՈՒԿ ԱՀԱՐՈՆ ՊԻԹԻԱՍ

ՀԻԻՍԻՍՍԱՑԻՆ ՍԻՒՐԻՈՅ ԼԱՒԱԳՈՑՆ ՍՄՈՒԱՆՈՑՆԵՐԷՆ ՁԷՊԷԼ ՄՈՒՍԱՑԻ **ՊԻԹԻԱՍ** ԳԻՒՂԻՆ ՄԷՋ

Նորակառոյց եւ գեղեցիկ շէնք. արդիական կերպով կահաւորուած սենեակներ. յիւրարձակ սրահ, քաղնիք, եւրոպական եւ արեւելեան կերակուրներ

ՁԱՓԱԼԻՒՐ ԳԻՆ

ԲԱՑ Է 1932 ՅՈՒԼԻՍ 1ԷՆ ՍԿՍԵԱԼ

Իր ազնուական տեսարաններով, առատ ջուրերով և առողջարար կլիմայով ծանօթ ՊԻԹԻԱՍ գիւղը այս տարի օժտուած է գիւղացնացութեան համար անհրաժեշտ եղող բոլոր յարմարութիւններով։

Ճամբաները նորոգուած են, գիւղին մէջ հաստատուած է Թղթատարական ամենօրեայ ապառարկութիւն իջևկան նաև Թէյհօն և հեռագիր։

Գիւղին տան ունենալ նաև իր առաջնակարգ պանդոկը, ուր այցելուները պիտի գտնեն Սիւրիոյ և Լիբանանի յատկոյն ամառանոցներուն յատուկ բոլոր յարմարութիւններն ու հանգրստութիւնները։

Տէր և Տնօրէն ԱՀԱՐՈՆ ԽԶՄԻՐԼԵԱՆ

Տ.Բ. ԳՈՒԼԱԳԵԱՆ

ՄԱՄՆԱԳԷՏ՝ ՆԵՐՔԻՆ, ՄՈՐԹԱՑԻՆ ԵՒ ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

ՎԿԱՅԵԱԼ ՓԱՐԻԶԻ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑՆԵՐԷՆ

Կր դարմանէ գիտական ամենավերջին մեթոտներով, քոֆերու, սեամոխի, ադիճերու յեարդի ամէն տեսակ հիւանդութիւններ։ Հին եւ նոր ֆերմանիզութիւնը իր բոլոր բարդութիւններով, ինչպէս նաեւ Ֆրանկոխ եւ մորքային հիւանդութիւններ։

Առագ, արմատական եւ բարեխիղճ դարմանում։

Հիւանդ կ'ընդունի ամէն օր, բացի կիրակիէ, իր նախկին դարմանատան մէջ. ժամ 8—12 եւ 2—6ու մասնաւոր ժամադրութեամբ։

Երեքշաբթի օրերը, ժամ. 2—5 վկայեալ *ՍՂՓՍՏՆՆԵՐՈՒՆ ՀՐԻ*

Ժօրժ Հասեքս փողոց՝ թիւ 8

ՏՕՔԹ. ԳԷՈՐԳ ԿԵՐԿԵՐԵԱՆ

Վկայեալ Lauréat Ֆաքիլթէ Interne եւ այժմ մասնաւոր *ԱՆՈՒՆԿՅՍ* բժիշ Ֆրանսական հիւանդանոցի *ԱՋՔԻ, ՔԹԻ, ԿՈԿՈՐԴԻ, ԱԿԱՆՋԻ և ԳՀՈՒՒ* հիւանդութիւններու բաժնին։

Հիւանդ կ'ընդունի կէսօրէ վերջ ժամը 2—6

իր գինիիին մէջ rue de Damas, No. 15

Հիւանդներ ուղղակի հիւանդանոց կ'ընդունուին իր կողմէ տրուած մուտքի թղթով։

Աղքատ հիւանդներու ձրի դարմանում, ամէն օր կէսօրէ առաջ ժամը 10—12, հիւանդանոցի գարմանատան մէջ։

Կարի եւ Ձեւագիտութեան Դասընթացք

ՏԻԿԻՆ ՄԱՌԻ ԵՐԱՄԵԱՆ

ՎԿԱՅԱԾԱԼ ԴԻՐՋԱԿՈՒՀԻ

ԲԱՐԻՋԷՆ ԵՒ ՎԱՇԻՆԿԹՕՆԷՆ

Կարի եւ ձեւագիտութեան մասնագիտուհի. Տիկին Մառի Երամեան կը վերադարձաւ իր արհեստանոցը. Մեծ Սեւրայի դիմացը Նո. 78 տան երկրորդ աստիճան։

Երեք ամսուան միջոցին կը սորվեցնէ ամենավերջին ճարպիկութեամբ, կարի եւ ձեւագիտութիւն իր բոլոր բարդութիւններով եւ արդիական մեթոտներով, Droit-fils մեթոտով։ Իւր աշակերտուհիները կ'օժտուին Բարիզի ազատարհամօրեայ Académie Daydou վկայականով։

ՀՐԱՇԱԳՈՐԾ ՄԱՐԴԸ

ԷԼ ՀԱՁ ՄՈՒՀԱՄԷՏ ՊԷՑ ԷԼ ՓԷԼԷՔԻ

Փութացէք առնելու անոր կարծիքը ձեր բոլոր փափաքներուն համար։ Ան կր հանգստացնէ բոլոր չուսած և առնչուած մտքերը և կր վերագարձնէ անոնց փափաքածները։ Կ'իյնէ բոլոր ոգիներուն. հիպնոթիզով կր կարդայ մարդուն մտածումները. ձեռքի գծերէն կր կարդայ մարդուն անցած, ներկայ և ապագայ կեանքը. կրնայ հաւնալ ամուսնութեան, համբորդութեան, սիրոյ, առեւտուրի, քննութեանց և այլն բոլոր գաղտնիքները։ Այս բոլորը կր ցուցնէ մարդուն, կարծես թէ գրուած բլլան թուղթի մր վրայ։ Կնոջ և ամուսնոյն սիրեն եղած դժուարութիւնները ու տարակարծութիւնները կր լուծէ Աստուծոյ Սուրբ անուններով եւ Ամերիկեան եւ Եւրոպական գիտնականներու փորձառութիւնները օգտագործելով։

Տխուր եղողներուն ուրախութիւն և հանգիստ կր պատճառէ. ֆոյային և մտային հիւանդութիւնները կր դարմանէ։ Այս բոլորը մեծ յաջողութեամբ կր կատարէ։ Փորձը ամենամեծ փաստն է. անգամ մը այցելել բաւական պիտի բլլայ։

ՀԱՍՑԷ.— Գէյրութ, Հաճդէ Ղամի փողոցի առեւտուրը, Ֆրանսական հիւանդանոցին մօտ, թիւ 9 բնակարանը։

ԱՋԴԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

Ա.— *Անոնք որ կուգան, իրենց մտքէն պէտք է գրեն թուղթի մր վրայ և պէտք է պահեն.*

Բ.— *1000 ոսկի կուտայ ան, եթէ չի կարենայ ճշդտօրէն գիտնալ ենթակայի միտքը, գրուած արաբերէն լեզուով միտքերը չկարդնելու համար հարցումի միջոցին.*

Գ.— *Այցելութիւնը 200 ա. գ. է։*

ԳԱԲՐԻԷԼ Թ. ՓԷՐՋԵԱՆ

ԱԼԵՔՏՐՍԿԱՆ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

Հիմնուած 1921 ին Պոլիս-Բեյրութ

Ինսա դիւրասպառելի պայմաններով կր կատարենք ամէն կարգի էլեկտրական լոյսի գեղեցկացնութիւններ (Intsallation). ինչպէս նաեւ մօրքոր եւ ոճամօճեր։

Վաճառատունս կ'ստանձնէ նաեւ բոլոր էլեկտրագործիքներու ճորոգութիւնները։ Մասնաւոր սպասարկութիւն բնակարաններու էլեկտրա-ճորոգմանց։ Վաճառատուն Philips եւ Lux էլեկտր. լամբերու եւ ամէն տեսակ էլեկտրական պեթէրիներու։

Վճարման դիւրութիւններ։

Հասցէ — Վ. Ուզունեանի գրասենեակ կից Գալեր. B. P. 491

Անհնամանգստութիւն և ամենապիտի կօշիկներու համար չհկաւորը ՍՓԱՆԴՏԱՐԴ ԿՈՇԻԿՆԵՐՈՒ ՎԱՃԱՌՈՏՈՒՆԸ

Տակաւին չիներուած վայելուչ տան Հիլման եւ բնական ձայն

Անհատակարիչներ՝

ՈՐՈՆՑՄԱՎ ԿԸ ՁԱՏՈՐՈՇՈՒԻՆ

ԱՓՕԼԼՕ ՖՕՆՕՆԵՐԸ

Հրապարակի վրայ գրանել ող բոլոր մարքանէրու հետ կր մրցին Աբօլլօ ֆոնօներբ։ Մանաւանդ վերջին նոր մօտէլները, որոնք հասած են արդէն, անգերազանցելի են իրենց տոկունութեամբ, վայելչութեամբ և ժամչելի գիներով։

APOLLO GRAMOPHONE Co. Ltd

(of London)

ԱՓՕԼԼՕ ՖՕՆՕՆԵՐՈՒ ԹՈՒԳԱՒՈՐԸ ///

Կատարեալ համոզում գոյացնելու համար անգամ մը այցելեցէք

MAISON APOLLO, Rue de la Poste, BEYROUTH

Փորդագիծ եւ էօնօլ՝ ամէն ձեւի, անվիճելի օրակ եւ առաւելութիւններ

գիւրամատչելի գին, վճարումի գիւրութիւն։

Ընդհ. ներկայացուցիչ Սիւրիոյ, Պաղեստինի, Անդրյորդանանի, Միջագետքի եւ կիպրոսի.— ԳՈՒՐԳԻՆ ՍԻՆԱՆԵԱՆ

KOURKEN SINANIAN, Boîte Postale 642, BEYROUTH (Syrie)

ՕԳՆԷ ԴՈՒՆ ՓԵՋԻ ԵՒ ԱՍՏՂԸ ՓՈՒՈՅ ՊԻՏԻ ՕԳՆԷ

ԸՆՏԱՆԻՔԻ ԱՍՏՂԸ

(L'ETOILE du FOYER)

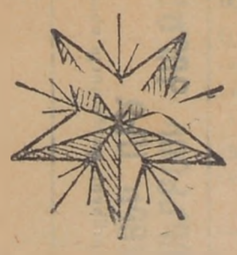

Առեւտրական և երկրագործական ժողովրդային վարկի հաստատութիւն

Անանուն ընկերութիւն.— *դրամագլուխ՝ 3,000,000 ֆրնք.*

որ կրնայ 3.000,000,000 ֆրնք.ի բարձրացնել վարչական խորհուրդի պարզ որոշումով։

Կեդրոնատեղի.— 137 Boulevard Sebastopol - Paris

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԴԱՐՁԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ Արեւելեան պետութեանց

Սալօ Օթելի՞օհճի, Պուրճ, Պէյրութ

ԵԼԵՒՄՏԱԿԱՆ ՃԻՒՂ

Աւանդի պարտաւորութիւնով

ՕԺԻՏ

Երաշխաւորեալ տոկոս 6%։ Ասկէ զատ մասնակցութիւն ընկերութեան շահերուն։

ԿԱՏՈՒԱԾԱԿԱՆ ՃԻՒՂ

ՎԱՐԿԵՐՈՒ ԲԱՑՈՒՄ

Կատուածի վրայ՝ փոխատուութիւնք

վճարելի 10—15—20 տարիէն։ Որոշուած պայմանաժամէն առաջ ուզողը կրնա՞ վճարել։

ԸՆՏԱՆԻՔԻՆ ՍՍՏՂԸ ընկերութիւնը ներկայիս 75,000է աւելի անդամ ունի։ Մինչև 1 Սպրիլ 1931 Ընտանիքին Աստղը 135 միլիոն փռնկ տուած է, գրաւով 500 միլիոնէ աւելի արժէք ունեցող անշարժ կալուածներու վրայ։

Ամէն թղթակցութիւն ուղղել՝ B. P. 821, Beyrouth

գ՛տեր, ոտիկաններէն հետեւ ինկած են, այդ վատ Թօրնը զանոնք դէմ հանեց։

Ջարլայլ գաւաթ մը պրանտի լեցնելով անոր տուաւ և ըսաւ.

— Առ այս խմէ Րիչարտ, այդ ինչպէ՞ս կը դողաս.

— Դուրսի պաղէն լաւ ունի՞ս, չատ տեղեր ձիւնեաբաւ մէջ կը թաղուէի, բայց ժամանակ չանցուցած պատմեմ ինծի, երկու չաթաթ առաջ, Լոնտոնի արեւմտեան կողմը փողոցի մը մէջ կեցած. կառապան մը հեռու կը խօսէի։ Անձրեւը սկսաւ տեղալ։ Այդ միջոցին երիտասարդ կին մը և պարոն մը կը պատէին. անոր ձախին Քրիսթ կառք նստինքն ըսելուն վրայ, կառապանը իսկոյն դուռը բանալով կինը ներս առաւ, երիտասարդ և գեղեցիկ աղջիկ մը, դարձայ և քովի պարոնին նայեցայ, սառած մնացի, սրտվհատեաւ ան Թօրնն էր.

— Ծի՛շդ կ'ըսես.

— Այդ գիշեր լուսնի լոյսին տակ սխալեցայ կարծեցիք, այս անգամ ցերեկ էր, երեսին լաւ մը նայեցայ և ինքն ալ ինծի նայեցաւ ճակատ-ճերմակ եղաւ.

— Շատ լաւ հագուա՞ծ էր.

— Շատ գեղեցիկ հագուած էր, ոչ մէկ կասկած որ արթր դասու պատկանող մէկն է։ Կառքը սկսաւ քալել, ես ալ հետեւը նետայ։ Վերջապէս կառքը կեցաւ։ իրմէ առաջ կառքէն իջնելով նորէն դիտեցի, գոյնը դարձեալ նետեց, մտած տունը սորվեցայ, կը կարծեմ որ այդ տունը կը բնակի, և միևնոյն գիշեր մտայ այդ տունէն ներս և սպասաւորը գտնելով խօսակցեցայ անոր հետ, սակայն տեղեկութիւն մր չկրցայ առնել։

— Ամէնը այսքա՞ն է Րիչարտ.

— Ոչ, չաթաթ մը վերջ անգամ մ'ալ հանդիպեցայ անոր, այս անգամ գիշեր էր և թատրոնէն կ'ելնէր, անմիջապէս գացի աղջիկը կեցայ, գունաթափ վիճակի մէջ ան հարցուց ինծի.

— Ի՞նչ կուզես, մարդ...

— Անունդ կուզեմ գիտնալ, առայժմ այսքանը բաւական է.

Ասոր վրայ ան կրակ ու բոց կտրած սկսաւ հայհոյել և պոռալ.

— Եթէ անգամ մ'ալ աչքիս տեսնուիս, քեզ ոստիկանութեան կը յանձնեմ, և գիտցիր որ ես գիտեմ ով ըլլալդ, եթէ դուն քեզ կը սիրես, ինձմէ հեռու կեցիր.

Այս ըսաւ և իր սեփական կառքը նստելով հեռացաւ։

Վերջը, ուրիշ անգամ մ'ալ հանդիպեցայ, որ ուրիշ մարդու մը հետ քեւ քեւի կը պտտէին, վերջը այդ միևնոյն մարդուն հետ մեծ պանդոկի մը դրան առջեւ տեսայ, զիս տեսնելուն պէս բարկութեամբ լեցուեցաւ և ոստիկան մը կանչելով զիս ցուցուց և բաներ մը խօսեցաւ անոր. վախէս փախայ։ Քանի մը որ վերջ, քաղաքի ուրիշ մէկ թաղէն անցնելու ատեն, հետեւ դարձուցի տեսայ որ այդ ոստիկանը զիս կը հետապնդէ, իսկոյն կառքի մը ձիերուն տակէն անցնելով հետքս կորսնցուցի և տարազս ալ փոխելով ճամբայ ինկայ և հասայ մինչեւ հոս.

— Բայց, Րիչարտ ամէնագէշ տեղը ընտրեր ես, հոս երկրագործի տարազով առաջին գալդ պրէնն հասկցուած է.

— Ինչպէ՞ս խուսած է արդեօք.

— Ձեմ գիտեր, մինչեւ անգամ չեմ կրնար երեւակայել այդ տարաձայնութիւնը մինչեւ հօրդ ականջը հասեր է, այս անգամ վախնամ տարագդ ուշադրութիւն կը գրաւէ և կը ճանչցուին.

— Ի՞նչ ընէի, Լոնտոնը ձգելով ուրիշ տեղ մը պէտք

AZTAG
JOURNAL QUOTIDIEN ARMÉN.
B. P. 587
BEYROUTH, Liban
Directeur - Propriétaire
HAIG BALIAN

ԱԶԳ

ՕՐԱԹԵՐԹ
ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԳԻՏԱԿԱՆ

ازتاك
جريدة سياسية ادبية اقتصادية حرة

ՍԻՒՐԻՈՅ ամր. 550, վեցամսեայ 300 Ս. Դ.
ԱՐՏԱՍԱՀՄ. տարի. 7, վեցամսեայ 4 տոլար

ՇԱԲԱԹ 3 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 1932

ՁԵՌՔԷ 2,50 Ս. Դ.

Ձ. ՏՒՐՔ | Ամեն առաջուն պէտք է բնել բերքիս սնօրհնեալ հասցէին | Տնօրէն — Խմբագիր՝ ՀԱՅԿ ՊԱԼԵԱՆ | Չհրատարակուած ձեռագիրներէ չեն վերադարձուիր | Թիւ 134 (711)

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

ՇԱՐՈՒՆԱԿՈՒՈՂ ՁԱՐԻՔ ՄԸ

Դարաւոր և ալմաստացած ազէտի մը մասին է մեր խօսքը, Թրքահպատակութեան չարիքին, որ անչօշափելի եաթաղանով կը հալածէ մեզ բոլոր հորիզոններու տակ։

Միամիտ հաւատքով չատեր կարծեցին որ դահիճի չուքէն հեռու, հայը պիտի Թօթափէ իր հոգին կաշկանդող բոլոր շղթաները։ Այս քան սարսափներէ յետոյ արդար էր այս կարծիքը։ Բայց մօտաւոր անցեալը եկաւ ապացուցանելու, որ հայը որքան վրէժխնդիր անհատական կեանքի մէջ, նոյնքան և անտարբեր է, հաւաքական ու ազգային արժանապատուութեան հետ կապուած հարցերու մէջ։

Ներկայ արտասահմանի հայութիւնը կէս տոկոսով Թիւրքերէն կը խօսի, Թիւրքերէն կ'երգէ ու Թրքական բարքերով կ'ապրի։ Թիւրքիայէն դուրս փոքր տիպար Թիւրքիաներ ստեղծած ենք աշխարհի բոլոր մասերուն վրայ։ Թիւրք մամուլն իսկ զսպուած հրճուանքով մը արձանագրեց այս իրողութիւնը։ «Վագրի»ի Թղթակիցը դեռ անցեալ տարի Փարիզէն իր յուզումը կ'աւետէր, Փարիզի փողոցներուն և սրճարաններուն մէջ Թիւրք խօսքն ու երգը լսած ըլլալուն համար, չմոռնալով աւելցնել նաև որ հայութեան կը պարտին Թրքական մշակոյթի այս անակնկալ յաղթանակը։ Դահիճն իսկ կը զարմանայ իր զօրին այս աստիճան անկումին վրայ։

Նոյն պատկերը նաև մեր հոծ գաղութին մէջ։ Ամէն տեղ Թիւրք խօսքն է որ պիտի արբենէ ձեր հոգիի սպիացած վէրքը։ Եկեղեցիներու բակերէն մինչև ընտանեկան յարկերէն ներս, Թէ հաւաքոյթներու և Թէ անհատական յարաբերութիւններու մէջ անխուսափելի է չլսել դահիճի լեզուն։ Ու ինչ հրճուանքով և բաւականութեամբ հայ անհատը կը խօսի այդ լեզուէն, դիտա՞ծ էք երբ ականջ պարտադրուի Թենէ մը յետոյ՝ որու ընթացքին հայ անհատը ստիպուած է եղեր իր մայրենի լեզուն խօսելու՝ ինչ դարօտով և բառերուն վրայ գուրգուրալով անիկա կը խօսի Թիւրքերէնը, ճիշդ կորսուած սիրելի մը գտնողի պէս անոր հմայքին կառչած, իր օրուան հացին պէս անհրաժեշտ ու հրամայական պահանջ մը դարձնելով Թիւրք լեզուն։

Շատ իրաւամբ արաբ բարեկամ մը դիտել կուտար մեզ՝ որ դուք Թրքական մշակոյթի ներկայացուցիչները էք մեր մէջ, այն ինչ որ Թիւրքը իր դարերու սիրապետութեամբ չկրցաւ ընել, ձեր ժողովուրդը կը յաջողի ընել քանի մը տարիէն։ Ու տրամաբանօրէն կ'եզրակացնեն տեղացիները, որ հայ զանգուածը Թրքատեաց չէ, այլ անոր ղեկավար ժառանգականութիւնն է միայն ատելութեամբ լեցուած Թիւրքին հանդէպ։

Իսկ Թիւրքը մը չէր վարաներ չնկատուելու որ Թէ՛ մեր հայերը խելք ընէին արաբական երկիրները հոծ Թուով հայեր բնակեցնելու, այսօր այդ երկիրներու դիմագիծը տարբեր պիտի ըլլար։

Երբ մեր ազգային հպարտութիւնը փաղաքշող դէպքեր ու լուրեր կը լսենք, չենք վարանիր գոյ ընելու զանոնք։ Ի՞նչ կը մտածենք այս պարագային երբ ցեխերու մէջ կը քաշկռտեն մեր ցեղային արժանապատուութիւնը։ Հայը ներկայացուցի՞չ Թրքական մշակոյթի, անոր լեզուին ու բարքերուն տարածի՞չ։ Չե՛նք ըմբռներ ապրողներս այս բառերուն իմաստը, ի՞նչ կը մտածեն արդեօք հոգիները մէկ միլիոնին, որոնք ինկան անիծելով բարբարոս ցեղն ու անոր անարգ լեզուն։

Տասնամեակ մը առաջ երբ կ'ուրծարծուէր այս հարցը, մտածողներ կային որ չուտով կը չքանայ այս չարիքը մեր մէջէն. չէ որ հեռու ենք Թիւրքէն ու անոր եաթաղանէն, ինչպէս կարելի էր մեզ դաղրել տարիքն առած մարդիկ ու պարտադրել զանոնք իրենց մոլեռանդ լեզուն սորվիլ, երբ անոնք կեանք էին մեզ ճնշեցուցած Թիւրքերէնի մէջ։ Ցոյսեր էին կապուած որ գէթ պատկանները պիտի մոռնային իրենց հայերուն մեղքը։ Չէ՞ որ նաեւ հայրենասիրութիւն կայ, տեսակ մը կարօտ հայրենիքի յիշատակներով ու բարքերով ապրելու այս օտար ափերուն վրայ։ Մարդոց հայրենասիրութիւնը արտայայտող ձեւ մը չէ՞ր արդեօք այս։

Տարիները եկան սակայն ապացուցանելու որ Թրքախօսութիւնը՝ վարակիչ և փոխանձիկ՝ անցած է նաեւ նոր սերունդին, զարձնելով զայն աւելի անգոյն և ազգային նկարագրէ զուրկ, որովհետեւ հայրերուն մօտ գէթ հայրենիքի յիշատակը կար, անոր հողին չուրջը, որուէ զուրկ է օտար ափերու վրայ հասակ նետած զաւակը, և որ ժառանգած է չարիքը առանց զայն գէթ մեղմացնող ազգակները ունենալու իրեն հետ։ Իսկ հայ մարդուն հայրենասիրութիւնը ազգասիրութիւն չէր, որ կարենար փոխանձել զայն հասնող սերունդին, հայը ան ու վախ կը քաշէ իր կեսարիային, իր Տիգրանակերտին, իր Ատանային, իր Պէյլիսին համար, բայց ոչ ամբողջական հայրենիքին, երկիրը չէ որ կը վերյիշենք, այլ մեր քաղաքը, մեր գիւղը մերձականական միջավայրը։ Նոր սերունդը պատճառ չունի յիշելու այդ բոլորը, բայց իր տունէն սորված է Թիւրք լեզուն, ու շատ անգամ հակառակ իր մայրենի լեզուն գիտնալուն չի գործածեր զայն։ Օրնական օր մը անցէք այս քաղաքին մէջ Թաղէ Թաղ և զարհուրանքով պիտի տեսնէք որ հազարաւոր հայ երիտասարդներ փողոցներու և զբօսավայրերու մէջ Թիւրքերէն կը խօսին ու կ'երգեն։

Բայց որո՞ւ կը պատմենք այս ցաւը։ Մեր հոգին խաթարող, մեր ցեղային գոյութեան սպառնացող լուսմաթիւ վտանգներուն դէմ վճռական, կտրուկ և արիւնոտ պայքար մղելու առնմանուած ուժը ո՞ւր է։ Ե՛րբ պիտի սթափի անիկա։

Ինչո՜ւ երկար տեւեց այս երկունքը, ու անբերրի հայ յեղափոխութեան արգանդը։

Մեր կեանքը Թունաւորող ոճէ ցաւ այլեւս վերչ չպիտի գտնէ առանց արիւնոտ պայքարի։

Ցեղը դատապարտուած է բնաջնջման, եթէ ժամ առաջ չըմբռնենք այս ճշմարտութիւնը։

ՍԿԻՊԻՈՆԻ ԼԱՑԸ

Հռոմի Սենակոյին որոշուժով բարգաւաճ կարկեղոն հրոյ ճարակ կը դառնար։ Հռգևարքի մէջ էր փիւնիկեան գաղութին խրոխտ ոստանը, որուն անվեհեր նաւազները տարիներ առաջ կ'արհամարհէին ծովուն այիքները, որուն մեծ զաւակն Աննիբալ արհաւիրքի մատներ էր անպարտելին Հռոմ։

Եւ յաղթականն Սկիպիոն, խորհելով Թէ մեր համակուած, կ'արտաբերէր Հռոմերուն բառերը. «Օր մը պիտի կործանի նուիրական քաղաքը Տրովան, իր ժողովուրդին և իր Թագաւորին հետ»։

Այդ բառերը խորհրդածութիւններու արտայայտութիւնն էին։ Այդպէս կործանած էին Ասորեստան, այդպէս անհետացած էր Մարատան, այդպէս ինկած էր Մակեդոնիան, որ հզօրները կը տապտզնէր։

Սկիպիոն սկսաւ արտասուել։

Ի՞նչ ունիք, հարցուց Պոլիբոս պատմաբանը, որ իր գաւտիարակն եղած էր, որ տեսած էր Մակեդոնական կայսրութեան անկումը և ականատես կ'ըլլար գոռոզ քաղաքի մը հրկիզման։ Ինչո՞ւ կ'արտասուէր յաղթականը, որ փառքի բարձունքին հասցուցած էր իր հայրենիքը։

Սկիպիոն կը պատասխանէ. «Այո՛ սիրելի Պոլիբոս, այո՛ գեղեցիկ յաղթանակ մը տարինք, բայց կը տեսկսմ ժամեցով որ օր մը ուրիշ յաղթական մը նման հրաժան մը տայ, նման վճիռ մը գործադրէ հայրենիքիս հանդէպ»։

Մեծ ռազմագէտը պայծառ յայտնատեսութեամբ մը Հռոմի անկման հեռանկարը կ'ընդդիմարէր կարկեղոնի բոցերուն մէջէն։ Ու Պոլիբոս, որուն հայրենիքն ալ նուաճուած էր յաղթական Հռոմէն՝ կը մխիթարուէր մատեցով. «Ազգեր ու կայսրութիւններ մահկանացուներու նման կը հպատակին միևնոյն ճակատագրին»։

Հռոմն ալ մեղով առանց մրցակցի, արտաքին վտանգէ անխռով, ներքին պայքարներով պառակտուած վաղանցուկ կեանք մը վարելով՝ պիտի քայքայուէր։

Մշման և մահուան անյեղի օրէնքները կը տիրապետեն ամէն գործարանաւորութեան։ Մխիթարուելու են նրանճուածները, յոխորտանալու չեն յաղթականները։ Տարիները բարեացակամ չեն անհատներուն, և գարերը՝ ազգերուն։ Ամէն ծնունդի վերև կը սաւառնի մահուան սաւառը, ամէն օրորոցի մօտ կը բոցուի գերեզման մը։ Գարնան ակնապարար տեսարաններուն կը յաջորդէ աշնան գալկահար տերևաթափը։ Ամէնէն անուշաբոյր, ամէնէն անուշահոյր ծաղիկը պիտի թօշնի անյապաղ։ Պատմութեան հորիզոնին վրայ երևցեր են ազգեր՝ երբեմն հզօր քան մեր արձակեր, երբեմն հզօր փայլով շողացեր և անհետացեր։

Այս է ճակատագրին անողոք կամքը։

Այդ կամքին ծանօթ էին ատոյիկեանները, որոնց աշակերտներն էին Պոդիբոս պատմաբանը և Սկիպիոն զօրավարը։ Այդ կամքի ծանօթ էին ատոյիկեանները, որոնց աշակերտներն էին Պոդիբոս պատմաբանը և Սկիպիոն զօրավարը։ Այդ կամքին ծանօթ էին ատոյիկեանները, որոնց աշակերտներն էին Պոդիբոս պատմաբանը և Սկիպիոն զօրավարը։ Այդ կամքին ծանօթ էին ատոյիկեանները, որոնց աշակերտներն էին Պոդիբոս պատմաբանը և Սկիպիոն զօրավարը։

Հռոմն ալ մեղով առանց մրցակցի, արտաքին վտանգէ անխռով, ներքին պայքարներով պառակտուած վաղանցուկ կեանք մը վարելով՝ պիտի քայքայուէր։

Մշման և մահուան անյեղի օրէնքները կը տիրապետեն ամէն գործարանաւորութեան։ Մխիթարուելու են նրանճուածները, յոխորտանալու չեն յաղթականները։ Տարիները բարեացակամ չեն անհատներուն, և գարերը՝ ազգերուն։ Ամէն ծնունդի վերև կը սաւառնի մահուան սաւառը, ամէն օրորոցի մօտ կը բոցուի գերեզման մը։ Գարնան ակնապարար տեսարաններուն կը յաջորդէ աշնան գալկահար տերևաթափը։ Ամէնէն անուշաբոյր, ամէնէն անուշահոյր ծաղիկը պիտի թօշնի անյապաղ։ Պատմութեան հորիզոնին վրայ երևցեր են ազգեր՝ երբեմն հզօր քան մեր արձակեր, երբեմն հզօր փայլով շողացեր և անհետացեր։

Այս է ճակատագրին անողոք կամքը։

Այդ կամքին ծանօթ էին ատոյիկեանները, որոնց աշակերտներն էին Պոդիբոս պատմաբանը և Սկիպիոն զօրավարը։ Այդ կամքին ծանօթ էին ատոյիկեանները, որոնց աշակերտներն էին Պոդիբոս պատմաբանը և Սկիպիոն զօրավարը։

«Ազգեր ու կայսրութիւններ մահկանացուներու նման կը հպատակին միևնոյն ճակատագրին»։

Հռոմն ալ մեղով առանց մրցակցի, արտաքին վտանգէ անխռով, ներքին պայքարներով պառակտուած վաղանցուկ կեանք մը վարելով՝ պիտի քայքայուէր։

Մշման և մահուան անյեղի օրէնքները կը տիրապետեն ամէն գործարանաւորութեան։ Մխիթարուելու են նրանճուածները, յոխորտանալու չեն յաղթականները։ Տարիները բարեացակամ չեն անհատներուն, և գարերը՝ ազգերուն։ Ամէն ծնունդի վերև կը սաւառնի մահուան սաւառը, ամէն օրորոցի մօտ կը բոցուի գերեզման մը։ Գարնան ակնապարար տեսարաններուն կը յաջորդէ աշնան գալկահար տերևաթափը։ Ամէնէն անուշաբոյր, ամէնէն անուշահոյր ծաղիկը պիտի թօշնի անյապաղ։ Պատմութեան հորիզոնին վրայ երևցեր են ազգեր՝ երբեմն հզօր քան մեր արձակեր, երբեմն հզօր փայլով շողացեր և անհետացեր։

Այս է ճակատագրին անողոք կամքը։

Այդ կամքին ծանօթ էին ատոյիկեանները, որոնց աշակերտներն էին Պոդիբոս պատմաբանը և Սկիպիոն զօրավարը։

«Ազգեր ու կայսրութիւններ մահկանացուներու նման կը հպատակին միևնոյն ճակատագրին»։

Հռոմն ալ մեղով առանց մրցակցի, արտաքին վտանգէ անխռով, ներքին պայքարներով պառակտուած վաղանցուկ կեանք մը վարելով՝ պիտի քայքայուէր։

Մշման և մահուան անյեղի օրէնքները կը տիրապետեն ամէն գործարանաւորութեան։ Մխիթարուելու են նրանճուածները, յոխորտանալու չեն յաղթականները։ Տարիները բարեացակամ չեն անհատներուն, և գարերը՝ ազգերուն։ Ամէն ծնունդի վերև կը սաւառնի մահուան սաւառը, ամէն օրորոցի մօտ կը բոցուի գերեզման մը։ Գարնան ակնապարար տեսարաններուն կը յաջորդէ աշնան գալկահար տերևաթափը։ Ամէնէն անուշաբոյր, ամէնէն անուշահոյր ծաղիկը պիտի թօշնի անյապաղ։ Պատմութեան հորիզոնին վրայ երևցեր են ազգեր՝ երբեմն հզօր քան մեր արձակեր, երբեմն հզօր փայլով շողացեր և անհետացեր։

Այս է ճակատագրին անողոք կամքը։

Այդ կամքին ծանօթ էին ատոյիկեանները, որոնց աշակերտներն էին Պոդիբոս պատմաբանը և Սկիպիոն զօրավարը։

Հռոմ ատոյիկեանները, որոնց աշակերտներն էին Պոդիբոս պատմաբանը և Սկիպիոն զօրավարը։ Այդ կամքին ծանօթ էին ատոյիկեանները, որոնց աշակերտներն էին Պոդիբոս պատմաբանը և Սկիպիոն զօրավարը։

Այս է ճակատագրին անողոք կամքը։

Այդ կամքին ծանօթ էին ատոյիկեանները, որոնց աշակերտներն էին Պոդիբոս պատմաբանը և Սկիպիոն զօրավարը։

Հռոմ

Ըսի՞ արդեօք, թէ գրքին հեղինակը Սիամանթ անունով քնաւոր մը է, իսկ բովանդակութիւնը «բանաստեղծութիւն»։ Այսինքն, կարճ կարճ տողերով ու խնամքով իրարու տակ շարուած սիրուն բաներ։ Թէ ինչ կը նախուի այդ կրպակին մէջ, հետաքրքրութենէ զուրկ է մեզ համար։ Կարևորը դրան առջև ծածանող կաուն է, է որ կը նշանի հիւդ ու հիւդ երեւանէն մաքսանենգութեամբ բերուած ապրանքներուն։ Կ'արժէ՞ զբաղիլ այդ յառաջաբանով։ Մանաւանդ յիմարաբոյծները և թշկական ուսանողները (ականջը խօսի Ֆրէվէլեան բարեկամիս) կրնան ախտաբանական ուսումնասիրութեան մը նիւթ գտնել զայն։ Որպէսզի ըզուզ ալ համոզուիք ինձի հետ, թէ այս մարգուն գիրքը, հակառակ իր արտաքին կարգի չքեղանքին, ունենալով փղոսկրեայ նետուելիք փորոտութիւն մը է, միասին կարդանք քանի մը էջ։

Նախ՝ պ.Սիամանթ հայերէն չի գիտեր։ Նախակրթարանի Ա. դասարանին մէջ, հետագրասիւնի պէս բարձրահասակ մեր վարժապետը, հայերէնի պահերուն, կոկորդին բովանդակ ուժովը կ'աղաղակէր։— Ի՛ս գիրքս, քո՛ւ գիրքդ, ի՛ր գիրքը միով քանիւ կը սովրէինք թէ մեր լեզուն, ինչպէս բոլոր լեզուները՝ բացի չինարէնէն և հօքէնթօքներու լեզուէն՝ ունի դիմորոշ յատկութիւններ։ Գ.Սիամանթ, որ նախակրթարան մը տեսած ըլլալու է իր սիրած «երկրումը» կ'անգիտանայ այս այնքան անսեթ կանոնը ու կը խժլատցնէ—իմ գիրքս, քո՛ւ գիրքդ իր գիրքը։ Այո՛, մեր խելք, ձեր խելք, անոնց խելք, բայց մանաւանդ յիմար

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ ՄԷՋ

ՊԱՐՈՆ ՖՕՆ ԲԱԲԷՆ ԵՒ Պ. ՀԻԹԼԷՐ ՄԻԱՍԻՆ ԿԸ ՁԱՅՆԷՆ ԲԱՅՑ ՉԵՆ ՀԱՄԱՁԱՅՆԻՐ

Պերլին.— Պ. Ֆօն Բաբէնի ձեռներէցութեան վրայ, հացկերոյթ մը բարեկամի մը տան մէջ ի մի գումարեց պ.պ. Ֆօն Բաբէնը, Ֆօն Շլայխէրը և Հիթլէրը։ Իրարու մերձենալու համար այս ձևով կատարուած փորձը ձախողեցաւ բոլորովին, Պ. Հիթլէրը պահանջած լինելով վարչապետութիւնը և իշխանութեան ամբողջութիւնը Գերմանիոյ և Բրունսիոյ մէջ, մինդեռ պ. Ֆօն Բաբէն կը մտածէր միայն փոխ—վարչապետութիւնը առ Պ. Հիթլէրին։

Միւս կողմէ, կը թուի թէ կեդրոնի եւ նազիներու մէջ ծրագրուած համաձայնութիւնը ժխտարարութեան բախեր է պ. Հիթլէրի դրած պահանջներուն պատճառաւ։

Հետեւաբար, Բայխսթակի լուծումը ստոյգ կ'երեւայ։

ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ ԾԱՅՐԱԳՈՑՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ ՄԷՋ

Նանքին.— Չինական Արտաքին Գործոց նախարար պ. Լովէնքան Ճաբոնի Արտաքին գործոց նախարար Ուշիտա կոմսին կողմէ ճաբոնական կառավարութեան մանչուրիական քաղաքականութեան մասին խօսած ճառին ակնարկութիւն բնելով յայտարարեց թէ «Մանչուրիոյ մէջ խաղաղութիւն կամ բարգաւաճում չպիտի ըլլայ, որքան ատեն որ ճաբոնական զինուորները ետ չքաշուին այդ տեղէն։

Պ. Լովէնքան աւելցուց թէ չին—ճաբոնական փոխ—յարաբերութեանց բարւոքումը կախուած է ճաբոնէ միայն, եւ թէ Չինաստանը չպիտի հրաժարի իր հողին մէկ մասնաչափէն նոյն կսկիծ եւ չպիտի լքէ իր վճռապետական իրաւունքները զինեալ ուժի ճնշումին տակ, որուն իր բոլոր ոյժերով դիմադրել որոշած է նա։

«Չինաստանը, եզրակացուց Արտաքին գործոց Նախարարը, հաւանութիւն չպիտի տայ ներկայ դժուարութեանց այն ամէն տնսակ լուծումին որ լռելեայն ճանչնայ ժանչուրիական պետութեան արուեստական գոյութիւնը։

Մուֆտիի կոխուները

Թոքիօ.— Մուքտէնէն քաշուած պաշտօնական հեռագիր մը լուսաբանութիւն կուտայ նախապէս ծանուցուած կռիւներու մասին։ Հեռագիրը կը յայտարարէ թէ յարձակում գործող չինացիները ետ մղուած են լուանալէն առաջ։ Նաւաշիներուն եւ անթել հեռագրի կայանը վնասուած են, թէպէտեւ օդանաւի մի կուսացած կայան մը կրակի ղրուած է եւ քանի մը օդանաւեր ոչնչացած են։

Սովիէթական զեկոյց մը

Մոսկուա.— Պաշտօնապէս կը յայտարարուի թէ Մանչուրուօյի արտաքին գործոց նախարարին կողմէ սովիէթական կառավարութեան ղրկուած ծանուցագրին մէջ գտնուող այն վերագրումը թէ սովիէթական զօրաւոր կատներ արշաւած են Մանչուլի եւ յառաջապահ կայան մը հաստատած երկաթաթելերով, անհիմն է բոլորովին։

Անգլիական դրամատան տնօրէն Պ. Մօնթէկիւ Նօրմանի Միացեալ Նահանգներ կատարած խորհրդաւոր ճամբորդութիւնը

Նիւ—Եորք.— Անգլիոյ դրամատան տնօրէն Պ. Մօնթէկիւ Նօրմանի Միացեալ Նահանգներ ներկայութիւնը կը շարունակէ հետաքրքրութիւն արթնցնել։ Ուօլ—Սթրիթի (Նիւ—Եորքի սակարան) շրջանակներու մէջ, թէպետեւ ամերիկեան դաշնակցային դրամատունը հաղորդեց թէ Անգլիոյ դրամատան տնօրէնին այցելութիւնը չկրնր ելեւմտական կամ ուրիշ որեւէ կարեւոր հանգամանք։ կը գուշակուի թէ պ. Մօնթէկիւ Նօրման որ այժմ Պօսթըն կը գտնուի, էնիւ Եորք պիտի երթայ այս շաբաթ եւ թերեւս ալ Ուաշինկթըն։

«Տէյլի Թելէկրաֆ»ի Նիւ Եորքի թղթակցին հաժածայն կը կարծուի թէ պ. Մօնթէկիւ Նօրմանի Միացեալ Նահանգներ ճամբորդութիւնը առնչութիւն ունի այն միջոցներուն հետ զորս պիտի կրնար ի նկատի ունենալ համաշխարհային յառաջիկայ տնտես. խորհրդաժողովը ժօտ ժամանակներու ընթացքին կայունութիւն մը տալու համար օտար դրամներու արժէքին։"

«Տէյլի Մէյլ»ի Նիւ Եորքի թղթակիցը հեղինակաւոր աղբիւրէ մը տեղեկութիւն առած է թէ հակառակ բրիտանական կառավարութեան պաշտօնական յայտարարութեանց, այս վերջինը ի նկատի ունի անգլ. ոսկիին կայուն գին մը հաստատելու պ. Զէմպրլէյնի մատնանշած ժամանակէն շատ աւելի կանուխ ժամանակի մը մէջ։ Նիւ Եորքցի սեղանաւորները կ'ըսպասեն որ այս գինը հաստատուի 3.50 տոլարի հիման վրայ։

Սովիէթական իշխանութիւնները կը ծրագրեն խոշոր պանդոկի մը շինութիւնը

Մոսկուա.— Սովիէթական իշխանութիւնները կը ծրագրեն ամենաարդիական միջոցով խոշոր պանդոկի մը շինութեանը։

Այս պանդոկին շինութիւնը պիտի սկսի ի մօտոյ։ Անիկա պիտի ունենայ 12 յարկ և 800 սենեակ, ինչպէս նաև 800 բաղնիքներ։

Խ. Ռուսիան չորս լօքօմօթիվի եւ երկաթուղային պիտոյքի ապսպրանք կուտայ Լեհաստանի մէջ

Վարշաւիա.— Խ. Ռուսիոյ Լեհաստանի գանուող առևտր. ներկայացուցչու. թիւնը 1.60.000 զլոթի արժէքով չորս լօքօմօթիվի և երկաթուղային այլ պիտոյքի ապսպրանքներ տուաւ։

Այս ապսպրանքները պիտի չինուին 1932ի ընթացքին։

կոկորդիլոս մը կը լափէ Աւստրիացի երկրախոյզ ճարտարագէտ մը

Ատիս—Ապապա.— Նոր տեղեկութիւններ առնուեցան աւստրիացի երկրախոյզ ճարտարագէտ Ալոիզ Քիրչլէխնէրի եղերական մահուան մասին։

Որոորդութենէ մը վերադառնալով, աւստրիացի գիտնականը Ատիս—Ապապայի իր բնակարանը կուգար մորթէ չինուած լաստի մը վրայ։ Ծանօթ ելնելու վայրկեանին, գետին երկու եզերքները իրար միացնող չուանը ձեռքէն փախչում ցած հաւասարակշռութիւնը կորնչուցած և ջուրին մէջ ինկած է, և այլևս երեւան չէ եկած։ Այս դէպքէն քանի մը օր վերջ, անոր օգնականը սպաննած է կոկորդիլոս մը որուն ստամոքսին մէջ գտնուած է դժբաղդ ճարտարագէտին փափչանոցը։

ՀԻՃԱԶԻ ԴԻՒԱՆԱԳԻՏԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՑԻՉԻՆ ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Գահիրէ. – «Էլ Ահրամ» թերթի մէկ աշխատակիցը տեսակցութիւն մը ունենալով Եգիպտոսի Հիճազի դիւանագիտական ներկայացուցիչին հետ, անոր հաղորդեց Եգիպտոսի Հիճազի դիւանագիտական ներկայացուցիչին հետ, անոր հաղորդեց Իպն էլ Սուուտ Քագաւորին իր դրացիներուն հետ ունեցած փոխ յարաբերութեանց չուրջ տարածուած տարաձայնութեանց մասին, որոնք հերքուեցան արդէն Գաղեաթիի կառավարութեան կողմէ։

Հիճազի դիւանագիտական ներկայացուցիչ չէյխ Ֆուատ Սապէգ յայտարարեց թէ բոլոր այս տարաձայնութիւնները անհիմն են և թէ Հիճազը լաւագոյն յարաբերութիւններ կը ժլակէ իր դրացիներուն հետ։ Անիկա աւելցուց թէ Իպն Րաֆաատայի ձեռնարկները զսպելու համար սահմանագլուխ հաւախմբուած զինուորները երկրին ներսը քաշուեցան, անգամ մը կատարեցին իրենց պաշտօնը և խաղաղութիւնը վերահաստատուեցաւ սահմանագլուխի վրայ։

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Է. էջ)

ՏԵՂԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՁԵՐԲԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ՀԱԼԷՊԻ ՄԷՋ

ՇՈՒԿԱՆԵՐԸ ՓԱԿ

ՊՐՆ. ՄԱՂՆՈՒՒԻՒՆ ՎԻՃԱԿԸ ԼԱՒ Է

Ճամառօրեայ լուր կը օրջի թէ կառավարութիւնը այս գիտեր եւս ձերբակալած է բանի մը ազգայնական պարագլուխներ։

Իբրեւ կառավարութեան դէմ ցոյց այսօր, չորեքշաբթի, կէս օրէ առաջ ճերսի քաղերու շուկաները, մեծ մասամբ գոց մնացին։ Սակայն, ոսպիկանութեան սպիպանման ցակ խանութպետներ վերաբացուեցան եւ կեանքը կ'ընթանայ սովորականին պէս։

***

Ոսպիկանապետ Ծադկունիին վիճակը լաւ է։ Բանի մը օրէն կ'ապաքինի, ծնորհիւ Տօքթ. Ալթունեանի խնամքներուն։ Գր. Ծադկունի կը գտնուի Ալթունեանի հիւանդանոցը եւ ոչ թէ Քայսաքպետութեան, ինչպես թիւրիմացութեամբ գրած էի ճախորդ թղթակցութեամբս։

Կ'ըսուի թէ ոճրագործ Սամուէլ ոսպիկանատան մէջ բռած է կարգ մը կարեւոր յայտնութիւններ եւ իր ցուցմունքին վրայ ձերբակալուած են բանի մը հոգի եւս որոնց մէջ հայեր ալ կան։

ԹՂԹԱԿԻՑ

Պ. ԷՄԻԼ ԷՏՏԷ ԿԸ ՏԵՍԱԿՑԻ

ԳՐ. ՒՕՆՍՈՒ ՀԵՏ

ՖՐԱՆՍԱՅԻ ՄԷՋ ՇԱՏ ԳՈՂ ԵՆ Ն.Վ.Պ. ՇԱՐԼ ՏԷՊՊԱՍԷՆ

«Լիսան Իլ Հալ» իր Փարիզի թղթակցեն նամակ մը սացած է որուն մէջ կը գրուին հետեւեալ կարեւոր տեղեկութիւնները.—

Մէքր Էմիլ Էտէ տեսակցութիւն ունեցաւ Պ. Բօնսօի հետ եւ Լիբանանի նոր մրցակուելիք Սահմանադրութեան մասին երկարօրէն գաղափար փոխանակութիւններ ունեցան։

Պ. Տէպպասի ցոյց տուած գործունէութիւնն ու ճիգը Փարիզի մէջ շատ լաւ արպատուրիւն գտած է։ Պ. Բօնսօ այնճան գոհ մնացած է Պ. Տէպպասէ որ իր փոխանորդներուն Հրահանգած է որ կատարեալ ազատութիւն տրուի Ն. Վսեմութեան եւ առանց առարկութեան ընդունուին իր որոշումները։ Միայն Ընդհանուր Ապահովութեան գործերուն ուղղակիօրէն կը խառնուի Բ. Գօմիսէրութիւնը, միւս բոլոր հարցերը կը կարգադրուին եւ կոորոշուին Պ. Տէպպասի հրամանագրով։

ԼԻԲԱՆԱՆԻ ԱՆԿԱԽՈՒԹԵԱՆ ՏՕՆԸ

Լիբանանի Անկախութեան տօնին առթիւ, երէկ բոլոր պատօնական հաստատութիւնները փակ մնացին։ Քաղաքը ամբողջ դրօշազարդուած էր։ Հանրապետութեան նախագահ Ն. Վ. Պ. Շարլ Տէպպաս ժամը առաւօտեան 9ին ընդունելութիւններ կատարեց։ Երեկոյեան փոքր Ակրայի առջեւ եղած հրավառութիւններ, խուռներամ ժողովուրդ մը լեցուած էր Պուրճի հրապարակին վրայ։ Զինուորական նուագախումբը կը նուագէր եւ տեղական ու Ֆրանսական գինուորներ ի պատիւ էին։

ԹԵՐԹԻ ԿԱԽԱԿԱՅՈՒԻՄ

«Էօ Ֆր Տամաս» Ֆրանսատառ թերթը, որ կը հրատարակուէր Դամասկոսի մէջ, անժամանակ կախակայման դատապարտուած է Սիւրիական Հանր. Նախագահին հրամանագրով։

ՀԱԿԱՀԱՅ ԶԶՈՒԻԵԼԻ ԲՐՕՎԱՔԱՍԻՕՆ ՄԸ

ՈՒՇԱԳՐԱԻ ԶՐՊԱՐՏՈՒԹԻՒՆ ՄԸ ՄԷՏՏԱՆ ԷՔՄԷՋԻ ՀԱՅԵՐՈՒՆ ՄԱՍԻՆ

Հայկի ձէլ Նիւս»ի թղթակիցը, որ ծանօթ է մեր ընթերցողներուն իր հակահայ ջրամադրութիւններով եւ օիննու առասպելներով, այս անգամ ալ հետեւեալ սպասպաիր զրպարտութիւնը կը գրկէ իր թերթին.—

Մէյսաց էֆէկտը հայկական գաղութի մը վերածուած է հայերու հետզհետէ օսնալուն պատճառաւ։ Կարեւոր եւ մեզ օահագրգռող անոնց այդ օրջաններու մէջ բազմանալը չէ, այլ անոնց ունեցած գէօ յարաբերութիւններ իրենց դրացիներուն հետ։ Հասկցուած է որ այս օսար հիւրերուն մեծ մասը գինուած է եւ կը սպառնայ բոլորին։ Ես չեմ ուզեր գրել այս մասին, սակայն, մեծ ֆու երեւելի մարդ մը այս հայերու մասին բաւական ընդարձակ տեղեկութիւններ տուաւ եւ թուից անոնց գործունէութիւնները։ Այդ մեծ մարդը գացած էր Մէյսաց էֆէկտ գործի մը համար։ Հայերը հոն անոր փաթոցը յափօսկած եւ գեսին զարկած են եւ վերջն ալ հայհոյած անոր։ Միայն այսհանով չեն գոհացած անոնք, կողոպտած են նաեւ Հօճայի դրամներ։

Հոն գտնուող հայերը միօս անհաց դարս են եւ կը յարձակին իրենց դրացիներուն վրայ, կը բռնաբարեն եւ կը կողոպտեն։ Ո՞ւր է կառավարութիւնը, չի՞ լսեր եւ չի՞ գիտեր այս բոլորը...։

ՆՈՐՕՐԻՆԱԿ ՀԱԿԱՀԱՅ

ՓՐՕՎԱՔԱՍԻՕՆ ՄԸ ԵՒՍ

Ի՞ՆՉ ԱՆԱՄՕՔ ԵՒ ԱՆՇԻՄՆ ԶՐՊԱՐՏՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

«Լիսան իլ Հալ»ի մէջ ալ կը կարդանք հետեւեալ չեօախարհիկ եւ երեւակայական եակահայ զրպարտութիւնները.

Հասիչհեն եկող լուրերու հանձայն, հոն գտնուող հայեր, մօտ 80 հոգի, մեծ ցոյցով մը կը յարձակին կառավարական օհեմին վրայ, վար կ'առնեն Սիւրիական դրօօր եւ տեղական իշխանութեան դէմ կարգ մը ճախատական խօսքեր կը գործածեն եւ կը պահանջեն ուղղակի Ֆրանսական իշխանութիւն մը։ Ժամանակներ կը ձերբակալեն անոնցմէ մի քանիչն, բայց ետ վերջ ազատ կ'արձակուին։

Ասոր նման դէպ մըն ալ պատահեցաւ Այն Ղրվարիքի մէջ, ուր հայերը փոքրականներ կը մղեն տեղական կառավարութեան դէմ եւ կը պահանջեն Ֆրանսական իշխանութիւն։

Կ'ըսուի թէ, կը գրէ դարձեալ «Լիսան Իլ Հալ», Վարչապետ Հագգը պէյ Ագմ Բ. Գօմիսէրին բողոքագիր մը գրկած է Հասիչհի եւ Այն Ղրքայի հայերու օարժումներուն օուրջ։

ԹԻՒՐՔ ՕԴԱՅԻՆ ՏՈՐՄԻՂ ՄԸ ՍԻՒՐԻԱԿԱՆ ՍԱՀՄԱՆԻՆ ՎՐԱՅ

Թրկական օդային տորմիղ մը, ինսաքան քանիչ մը կատարելով Թիւրքիոյ Հարաւային կուսակալութեանց վրայ, հասած է մինչեւ Սիւրիական սահման։ Ֆրանսական օդանաւեր սիրալիր ընդունելութիւն մը ընելու համար քիւրթ տորմիղին, օդը բարձրացած են եւ կատարած մեծ ցոյցեր։

ՕՏԱԿԱՐ ԹԵԼԱԴՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ԹԻՖՕԻՏԻ ԴԷՄ ՊԱՇՏՊԱՆՈՒԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ

Լիբանանի Առողջապահական Տնօրէնութիւնը, թիֆօիթի դէպքերուն Լիբանանի կարգ մը օրջաններուն եւ մասնաւորաբար Գէյրութի մէջ վերջերս բազմանալուն պատճառաւ, հետեւեալ թելադրութիւնները կ'ուզդէ Լիբանանի ժողովուրդին։

1. Գէօ է ամէն մարդ պատուաստուի թիֆօիթի դէմ, որովհետեւ այս ամենապահով միջոցն է զերծ մնալու համար այս հիւանդութենէն։

2. Չ'եփուած բանջարեղէններ պէօ չէ ուտել, որովհետեւ ուրկէ՞ գալը եւ ո՞ր ջուրով ջրուած ըլլալը չէ գիտեր։

3. Կարը չ'եռացած մի ուտէ, որովհետեւ յաճախ անոր անմաքուր ջուր կը խառնեն։

4. Ամէն ճաշ առաջ ձեր ձեռքերը լաւ մը օճառեցէք եւ մաքուր պահեցէք։

5. Թիֆօիթ վարակուածներուն այցելութիւն մի տաք, մանաւանդ անոնց տուներուն մէջ կերակուր մի ուտէք եւ ջուր մի խմէք։

6. Ձեր արտաքինները ամէն օր րիղելով լուացէք եւ միօս մաքուր պահեցէք։

7. Մժեղներէ զգուշացէք։ անոնք միքրոպներու փոխադրութեան ամենագլխաւոր միջոցներն են։

8. Ամէն տեսակ գինով պայքարեցէք մրժեղներու դէմ։ մաքրութիւնը ամենամեծ գինն է։

9. Առաջին անձրեւէն անմիջապէս վերջ ապքիւրներու ջուրէն մի խմէք։ սպասեցէք որ բերուած այցելութիւնները մաքրուին եւ յետոյ խմէք։ եթէ ուրիշ ջուր չի գտնուի, եռացնելէ վերջ խմեցէք։

10. Հիւանդութեան պարագային, առաջին անգամ փութով դիմեցէք բժիշկին։

ԻՆՔՆԱՇԱՐԺ ԾԱՆՐ ԱՐԿԱԾ ՄԸ

Առջի երեկոյ, ժամը 5ին, Հավուզ Տահեյլի քաղին մէջ, իննսաւարժ մը կը խլի երեք կառերու եւ զանոնք կը օրջէ։ Երեք կառապաններ եւ կին մը ծանր օրէն կը վիրաւորուին։

Վարիչը Անթուն Պասելհանի մը ճամբորդներ փոխագրած էր այդ քաղը։ Ելի Քայպէյն փողոցը հասնելուն, հոն կեցաւ ադդիկ ճամբորդ մը առնելու համար։ Վարիչը երբ վար իջած էր եւ իր իննսաւարժը ձգած փողոցին մէջ, մեքենան ըսկսաւ դէպի ետ հալել եւ հետզհետէ արագցնելով իր ընթացքը։ Այդ միջոցին փողոցէն անցնող երեք կառերու բախեցաւ ուժգնութեամբ եւ պատճառ եղաւ ծանր արկածի մը։

Վիրաւորներէն Թանիօս յուսահատական վիճակ մը ունի, իսկ Խալիլ Շէմուն հիւանդանոցի մէջ աւանդած է իր հոգին։

ՀՐԴԵՀ ՍԻԿԱՐԻ ՄԸ ՊԱՏՃԱՌՈՎ

Անցած գիտեր, ժամը 12ին վերջ, Քաղաքապետութեան օճիքին վարի յարկէն, Ղազավի Նդբարց վաճառատան մթերացոցէն հրդեհ ծագեցաւ։ Մուխը այնճան խիտ դուրս խուժեց որ պահակներ օուսով զգացին եւ հրօչցներու լուր տուին։ Շնորհիւ օգնութեան փութացող հրօչցերու եւ ոսպիկանական խումբերու ջանեռուն, կարելի եղաւ մարել կրակը։

Այս հրդեհը կը կարծուի որ ձգուած սիկարէթի մը միջոցաւ եղած է։ Վնասը անճօան է։

ԳՈՂՈՒԹԻՒՆ, ԱԼԷՔՍ ՄԷՋ ԵՐԵՍՓՈԽԱՆԻ ՄԸ 500 ՈՍԿԻ ԱՐԺԷՔՈՎ ՈՍԿԵՂԷՆՆԵՐԸ ԿԸ ԳՈՂՆԱՆ։

Ալէյի պանդոկ Քօնթինանթալի մէջ, Իրագի երեսփոխան Օսման Պէյ Գեհաեսիի եւ կարգ մը ուրիշ իրագցիներ կը գտնուէին։ Անոնց բացակայութեան, առջի օր, գողեր կը մտնեն երեսփոխանի սենեակէն ներս եւ կը գողնան կարգ մը ոսկեղէններ, թանկագին առարկաներ եւ գոյիր, մօտաւորապէս 500 Օսմ. ոսկի արժէքով։

Ալէյի ժանտարմայի ճամանտարը հետաձայնով տեղակացուցած է Գէյրութ եւ սկսած խիստ հետաքննութեան։ Գողերը ցարդ անծանօթ կը մնան։

ՀԱՇԻՇԻ ԵՒ ՔՕՔԱՒԻՆ ՄԱՔՍԱՆԵՆԳՈՒԹԻՒՆ

Սիւրիական եւ Իրագի սահմանին վրայ գտնուող սահմանապահ ուժերը, Ագրայիօրջանին մէջ մեծ իննսաւարժի մը կենսլը տեսնելով կը կասկածին եւ կ'ուզդուին դէպի անոր։ Սահմանապահները տեսնելուն պէս վարիչը կը ճօճ իննսաւարժը եւ կը փախչի։ Սահմանապահները սակայն իննսաւարժի կեցած վայրին վրայ գտան մեծ փոս մը որուն մէջ 40 տոպրակ հաշիշ եւ մեծ քանակութեամբ ճօխան կը գտնուէր։

ԿՐՕՆԱԿԱՆ ՁԱՌ

Եկեղեցասիրաց Միութիւնս պատիւ ունի ծանուցանելու յարգոյ հասարակութեան թէ յառաջիկայ կիրակի օրուան (4 Սեպտ.) իր հաւաքոյթին մէջ պիտի խօսի Տիար Բիւզանդ Կեօղիւզեօլիեան ազգային եւ կրօնական այժմեական նիւթի մը վրայ։

Հաւաքոյթը տեղի պիտի ունենայ Նոր Մարաշի Ս. Քառասուն Մանկանց եկեղեցիին մէջ, կէս օրէ վերջ ժամը 1·30ին։

Ամէն ոք սիրով կը հրաւիրուի։

Շաբաթ երեկոյ ժամը 8ին, միեւնոյն տեղին մէջ։

ՆՈՒԻՐԱՑՈՒՈՒԹԻՒՆ

Պ. Առամ Վարժապետեանի (Խամասկոս) հօր մահուան առթիւ, փոխանակ ցաւակցական հեռագրի, Պ. Առամ Օտեան 50 Ս. դահեկան կը նուիրէ Մամրլեկեան քոխանաճնողին։

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

Վարժ եւ սկսնակ գրասարներու պէտք ունինք։ Դիմել խմբագրութեան։

ՍԱԿԱՐԱՆ ՊԷՏՐՈՒԹԻ

2 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 1932

	Ս. Դ.
Եգիպտ. բրքադրմ.	430
Անգլիկ. »	459
Տօլար »	126.50
Թրկական »	59.50
Պաճ Օթթօման	135
Իտալական Լիր 100	445
Ռուսական Ռուպլի 100	80
Անգլ. ոսկի	606
Ֆրանս. »	486
Օսման. »	549
Արծաթ մեճիտ	22
Գրեթի Ֆօնս. Ա. Ֆէ.	567.
» » Բ. »	306
» » Գ. »	290.50

Սեֆերեան եղբարք Ինք Տօս
Թելեֆօն՝ 5-19

— 248 —

Արչիպօլտ, հոս պէտք է պահենք, ըսաւ Գօրնէլիա, որովհետեւ Գօրնէլիայի յանձնարքը լեզուին վրայ էր, սրտին մէջ բան մը չկար։ Գօրնելիա չարունակեց.

— Իմ սիրնեակիս ետեւը գտնուղ փոքրիկ սենեակը Քող մտնէ, իմ սենեակէս Քող անցնի երթայ և ես իրեն պէտք եղած խնամքը կը տանիմ.

— Բայց ձեր ննջասենեակէն անցնելու արտօնութիւն կուտա՞ք, ըսաւ Բիչարտ.

— Հայտէ, ասոր մտածած բանը տես, կարծես թէ չատ հոգս էր, երանի թէ քիչ մը աւելի պզտիկ ըլլայիր և այս յանցանքիդ համար քեզի լաւ դաս մը տայի, ես անկողինս կը պառկիմ, ուզածիդ չափ պտտէ, ինծի վնաս չտար, ահա կերթամ և սենեակը կը պատրաստեմ.

Այսպէս որոշուած ըլլալով Բարլայլ ու Բիչարտ սենեատուն մտան ճաշելու համար։ Կերակուրէն վերջ, պրանտիի և տաքի ազդեցութեան ներքեւ Բիչարտ սեղանի վրայ քնացաւ և Բարլայլ զայն արթնցնել չուզելով սպասեց քովը։ Բիչարտ երազ կը տեսնէր և կ'ըսէր. «ես չեմ, դիս մի տանիք, ես չըրի»։

Բարլայլ վերջը արթնցուց զայն և տարաւ անկողինը։ «Դիչեր բարի դժբախտ Բիչարտ»։

— 245 —

Ան իր եղբայրը ձգելով ննջասենեակը գացած, դասաթի մը մէյ ապսպրած և գլխերազգեստը հագած էր։ Բայց պառկելուատեն ականջին ձայն մը գալով չէր կրցած քնանալ, որովհետեւ Բարլայլի սենեակը ճիշդ իր սենեակին տակը կը գտնուէր։ Վերջապէս ան ձօսը կանչելով «պարոնին քով ո՞վ կայ» հարցուցած էր։ Ձօյս «ոչ ոք» պատասխանած էր։

Գօրնէլիա նորէն կանչելով զայն, հարցուց.

— Պարոնին քով ո՞վ կայ.

— Մարդ չկայ.

— Կայ կ'ըսեմ քեզի, խօսակցութիւններն կը լսեմ.

— Մարդ չեկաւ տիկին, և թէ ալ վարչն հոս ի՞նչպէս կրնայ ձայն գալ.

— Դուն այդքան միայն գիտես, ես կը լսեմ, գնա նայէ ո՞վ կայ, քաչկինակս մոռցեր եմ ուզէ.

Ձօյս չուտով վերադառնալով.

— Այո, քովը մէկը կայ, կը խօսակցէին և պարոնը դուրը չի բանար, զբաղուած եմ կ'ըսէ.

Ահա Գօրնէլիայի գործ մը, դուրսէն մէկուն չգալը լաւ գիտնալով. տնեցիներէն մէկը մտքէն անցուց, և այն եզրակացութեան եկաւ որ Միս Մօրլինկն է, պըզտիկներու դաստիարակուհին, որովհետեւ ան գեղեցիկ էր։ Եւ Միս Գօրնէլիա իր եղբօր անոր համար գրաւիչ ըլլալը գիտնալուն համար, զայն միշտ հետու կը պահէր։ Միս Գօրնէլիա ըսաւ ինքն իրեն.

— Այո, Միս Մօրլինկն է, իմ վեր ելլելս տեսաւ և կամացուկ մը եղբօրս քովը գնաց, բայց ինչո՞ւ դուռը կղպած են, հիմայ քեզի կը ցուցնեմ Միս Մօրլինկ.

Գօրնէլիա սեղանի վրայ գտնուղ ծածկոցը ուսը նետելով վար խոսե և այդ կերպարանքով տնկուեցաւ Բարլայլի առջև և ըսաւ.

— Քովինդ ո՞վ է Բարլայլ.

— Գործի համար եկող մարդ մըն է, վեր գնա, չես

Ներկայիս վերջ պիտի գտնէ պիտի գտնէ
Գուէնտա—Այրէս.— Գրպարտիչ կացութիւնը խառնակիչ է ամերիկեան
կայն Ռիօ—ար Ճանէյրօ քերթերը լատինամերիկեան դիւանագիտական
հաղորդութիւն մը կկազմէ ձեռնարկելու համար տոնավաճառական բարելաւումներ։

Պ. ԷՏՈՒԱՌ ՀԷՐԻՕՅԻ ԱՃԸՐՍԻ ԿԱՏԱՐՈՒԹԻՆԸ ԱՑՑԵԼՈՒԹԻՒՆԸ

Սեճք-Հէյճ.— ՁԳ. Հէրիօ, Շօբաճ, եւ Լիօճ Մէյճ հոս ժամանեցին, Անոնք ողջունուեցան կառավարիչին եւ Սբ Հէրպրէ Սամուէլի կոյմէ։

Կը յայտնուի թէ պ. Հէրիօյի եւ Սբ Հէրպրէ Սամուէլի հոս ներկայութեան զուգադիպութիւնը բաղմաթիւ ոեւէ ճառախօսութիւն չունի։

Պ. Հէրիօ իր առաջին օր յատկացուց Դեկեմբեր 2ի հանրապետական տարագրեալներուն յիշատակի պատասխանութիւն։ Պ. Հէրիօ գնաց ծովային տարագրեալներուն ուր կը հանգչին բազմաթիւ տարագրեալներ որոնց փափաքեցաւ բաղուիլ մխիթարիչ փոսին մէջ։

Ճրոսի.— Ֆրանսական եւ անգլիական նախարարներու Վիկթոր Հիւկօյի տունը կատարած այցելութիւնը տեւեց ժամէ մ'աւելի։

Նկատելով որ Սբ Հէրպրէ Սամուէլ կը խօսի Ֆրանսերէն, խօսակցութիւնը ծաւ սիրալիր դրոյմ մը կրեց։

ԱՊԱՏԱՄԲՆԵՐԸ ՊԱՐՏՈՒԵՑԱՆ ԷՔՈՒԱԹՈՌԻ ՄԷՋ

Կուայմաճուիլ.— Կառավարութեան կողմէ հրատարակուած զեկոյց մը կը հաղորդէ որ ապստամբները փախան դէպի հիւսիս, յետոյ Քուիթօճը։ Մայրաքաղաքի անկումը մօտալուտ է եղեր։

ՀՐԱՇԱԳՈՐԾ ՄԱՐԴԸ
ԷԼ ՀԱՅ ՍՈՒՀԱՍԵՏ ՊԷՑ ԷԼ ՖԷԼԷՔԻ

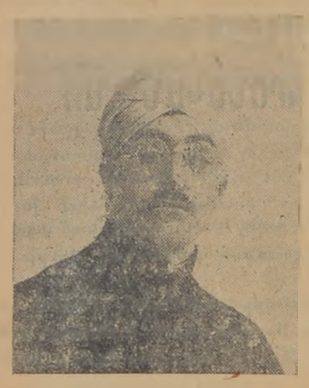

Փութացէք ամէնէն անոր կարծիքը ձեր բոլոր փափաքներուն համար։ Ան կը հանդարտեցնէ բոլոր յուզած և տանջուած մտքերը և կը վերադարձնէ անոնց փափաքները։ Կ'իյնէ բոլոր ոգիներուն. հիպնօթիզով կը կարդայ մարդուն ամածումները. ձեռքի գծերէն կը կարդայ մարդուն անցած, ներկայ և ապագայ կեանքը. կրնայ հանկնալ ամուսնութեան, ամբարդութեան, սիրոյ, առեւտուրի, քննութեանց նայիլն բոլոր գաղտնիքները։ Այս բոլորը կը ցուցնէ մարդուն, կարծես թէ գլուած բլլան թուղթի մը վրայ։ Կնոջ ամուսիններն ալ յաջողութիւններն ու ամբարդութիւնները կը յուծէ Աստուծոյ Սուրբ անուններով եւ Ասերիկեան եւ Եւրոպական գիտնականներու փորձառութիւնները օգտագործելով։

Տխուր նգովներուն ուրախութիւն և հնդիսա կը պատճառէ. ջղային և մարային հիւանդութիւններէ կը դարմանէ։ Այս բոլորը մեծ յաջողութեամբ կը կատարէ։ Փոյթը ամենամեծ փառքն է. անգամ մը այցելել բաւական պիտի բլլայ։

ՀԱՍՑԷ.— Գէյրութ, Հանդէմ Ղամի փողոցի արեւմուտքը, Ֆրանսական հիւանդանոցին մօտ, թիւ 9 բնակարանը։

ԱՋԴԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

Ա.— *Անոնք որ կուգան, իրենց ոտքերն պէտք է գրեն թուղթի մը վրայ և պէտք է պահեն։*

Բ.— *1000 ոսկի նուաստ ան, որ չի հարիւրէն ճշգրտորէն գիտնայ ենթակայի միտքը գրուած արաբերէն լեզուով միտքերը չկոնենալու համար հարցումի միջոցին։*

Գ.— *Այցելութիւնը 200 ո.գ.է։*

ԳԱԲՐԻԷԼ Թ. ԹԷՐԶԵԱՆ
(ԵԼԵՔՏՐԱԿԱՆ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ)

Հիմնուած 1921 ին Պոլիս-Բերա

Նիւս դիւրատեսելի պայմաններով կը կատարենք ամէն կարգի էլեկտրական լոյսի գեհկումներ (Intsallation), ինչպէս նաեւ մօթկոր եւ ձիամօտներ։

Վաճառատունս կ'ստանձնէ նաեւ բոլոր էլեհտրագործիներու ճոռոգութիւններ։ Մասնաւոր սպասարկութիւն բնակարաններու էլեհտրա-ճոռոգման։ Վաճառատուն Philips եւ Lux էլեհտր. լամբերու եւ ամէն տեսակ էլեհտրական պիտոյքներու։

Վճարման դիւրութիւններ։

Հասցէ — Վ. Ուզունեանի գրատան կից Գուրճ. P. P. 491

ՊԱՆԴՈՒԿ ԱՀԱՐՈՆ ՊԻԹԻԱՍ
ՀԻԻՍԻՍԱՑԻՆ ՍԻՒՐԻՈՅ ԼԻԻԱԳՈՑՆ ԱՄՍՌԱՆՈՑՆԵՐԷՆ ՁԷՊԷԼ ՄՈՒՍՍԱՑԻ **ՊԻԹԻԱՍ** ԳԻՒՂԻՆ ՄԷՋ

Նորակառոյց եւ գեղեցիկ շէնք. արդիական կերպով կահաւորուած սենեակներ. ընդարձակ սրահ, բաղնիք, ելեկտրական եւ արեւնկեան կերակուրներ

ՁԱՓԱԼԻՒՐ ԳԻՆ

ԲԱՑ Է 1932 ՅՈՒԼԻՍ 1ԷՆ ՍԿՍԵԱԼ

Իր ընդարձակ տեսարաններով, առատ ջրերով և առողջարար կլիմայով ծանօթ ՊԻԹԻԱՍ գիւղը այս տարի օժտուած է գիւղացուիներ համար անհրաժեշտ եղող բոլոր յարմարութիւններով։

Ճամբաները նորոգուած են, գիւղին մէջ հաստատուած է թղթատարական ամենօրեայ սպասարկութիւն ինչպէս նաեւ թէլէֆոն և հեռագիր։

Պիթիասը ունեցաւ նաեւ իր առաջնակարգ պանդոկը, ուր այցելուները պիտի գտնեն Սիւրիոյ և Լիբանանի յատկոյն ամրոցներուն յատուկ բոլոր յարմարութիւններն ու հանգստութիւնները։

ՏՀՐ և ՏՆօրէն ԱՀԱՐՈՆ ԻԶՄԻՐԼԵԱՆ

ՊԱՆԴՈՒԿ ԼԻՒՔՍ
ՁՈՒԿԱ

Հայկական ամենագեղեցիկ պանդոկը «Լիւքս»ի Ձանգի մէջ, ծովեզերեայ պարտէզով,

ԽՒՍՏ ՕԹԱՍԱՒ ՍԵՆԵԱԿԱՆԵՐ

ու ԿԸ ԲԱՑԱԿԱՆԱՑ 1.2.3.4. ՍԱՀՄԱԿԱՆԵԼԷ

1. ՀԱՄԵԼ ՁԱԾ, ՄԱՔՈՒՐ եւ ԱՆԹԵՐՒՈ ՊՈՍՏԱՐԿՈՒԹԻՒՆ.
2. ԳԻՆԵՐԸ ԽԻՍՏ ՋԱՓԱԼԻՒՐ.
3. ՏՈՒՆ ՓՆԵՐՈՂՆԵՐՈՒՆ ԱՄԷՆ ԴԻՒՐՈՒԹԻՒՆԸ ԿԱՐԵԼԻ ԵՂԱԾ։

ՏՀՐ եւ ՏՆօրէն Ա. ՊԱՐՏԻԶԱԿԵԱՆ

ԱՔՔԱՊԻ ՏՊԱԳՐԱՏՆ
ՁՈՒԿԱ

ՏՊԱԳՐԱԿԱՆ ԱՄԷՆ ԿԱՐԳԻ ԳՈՐԾԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ

Դիմեցէք «ԱՔՔԱԿ»ի Տպարանը՝ գիրք, պրօշիւր, հարաճելիկ հրաւիրագիր, պաճուճագ, ճամպակի թուղթ եւ առեւտրական ձեռագիրներ.

ԱՐԱՓ, ՄԱՔՈՒՐ, ԳԵՂԵՑԻԿ ԵՒ ԱԺԱՆ.

ՁՈՒԿԱ ՄԹԵՐՔ ԳԻՐՔԻՆ

STANDARD

Ամենահանգստահաս և ամենագեղեցիկ կօշիկները Ամերիկայէ։

ԿԵՂԵՑԻԿՑԱՐՔ ՆԱՃԱՐ ՆՊԱՍՈՐՆԵՐՈՒԻ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ

Տ.Թ.Բ. ԳՈՒԼԱԳԵԱՆ
ՄԱՍՆԱԳԷՏ՝ ՆԵՐՔԻՆ, ՄՈՐԹԱՑԻՆ ԵՒ ՎԷՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ
ՎԿԱՅԵԱԼ ՓԱՐԻԶԻ ՀԻՆԻԱԴԱՆՈՑՆԵՐԷՆ

Կր դարմանէ գիտական ամենավերջին մեթոտներով, քոռերու, սեամոխի, այրիներու յետադի ամէն տեսակ հիւանդութիւններ։ Հին եւ նոր ջերմախզութիւնը իր բոլոր բարդութիւններով, ինչպէս նաեւ Ֆրանկախ եւ մորթային հիւանդութիւններ։

Առաջ, արմատական եւ բարեխիղճ դարմանում։

Հիւանդ կ'ընդունի առաջ օր, բացի կիրակի, իր ճախկին դարմանատան մէջ, ժամ 8—12 եւ 2—6ու մասնաւոր ժամադրութեամբ։

Երէնեարթի օրերը, ժամ 2—5 վկայեալ ՆՂՓԱՏՆԵՐՈՒ ՁՐԻ ժամ Հասցէ փողոց՝ թիւ 8

ՏՕՔԹ. ԳԷՈՐԳ ԿԷՐԿԷՐԵԱՆ

Վկայեալ Lauréat Faculté Interne եւ նախկին Interne եւ նախկին ՍԱՆԱՏՕՐԻՈՒՄ բժիշկ Ֆրանսական հիւանդանոցի ԱՁԹԻ, ՓՈՒ, ԿՈՒՈՐՈՒԻ, ԱԿԱՆՋԻ և ԳԷՆԻՈ հիւանդութիւններու բաժնին։

Հիւանդ կ'ընդունի կէսօրէ վերջ ժամը 2—6

իր գրասենեակը rue de Damas, No. 15

Հիւանդները ուղղակի հիւանդանոց կ'ընդունուին իր կողմէ տրուած մուտքի բարօրով։

Ազգաս հիւանդներու ձրի դարմանուին, ամէն օր կէսօրէ առաջ ժամը 10—12. հիւանդանոցի դարմանատան մէջ։

Կարի եւ Ձեւագիտութեան Դասընթացք
Տիկին ՄԱՐԻ ԵՐԱՄԵԱՆ

ՎԿԱՅԵԱԼ ԴԵՐՁԱԿՈՒՀԻ

ԲԱՐԻՁԷՆ ԵԻ ՎԱՇԻՆԿԹՕՆԷՆ

Կարի եւ ձեւագիտութեան մասնագիտուհի, Տիկին Մարի Երամեան կը վերադառնայ իր արհեստանոցը. Մեծ Սեռայի դիմացը Նո. 78 տան երկրորդ արկը։

Երեք ամսուան միջոցին կը սորվեցնէ ամենավերջին ճոռաձեւութեամբ, կար եւ ձեւագիտութիւն իր բոլոր բարդութիւններով եւ արդիական մեթոտներով, Droit-fils մեթոտով։ Իւ ատեստաւորիներ կ'օժտէ Բարիզի ճոխարհածանօթ Académie Daydou վկայականով։

Տակաւ չիմուածի վայելուչ տեսք հնչուն եւ բնական ձայն Ահա յատկանիշները՝

ՈՐՈՆՅՄԱՄԲ ԿԸ ՁԱՏՈՐՈՇՈՒԻՆ

ԱՓՕԼԼՕ ՖՕՆՕՆԵՐԸ

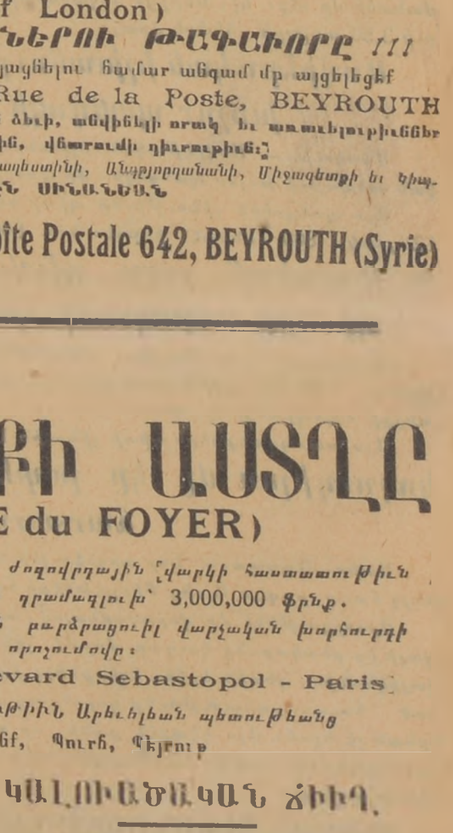

Հրապարակի վրայ գրեթէ ոչ մէկ բոլոր մարքանեները հետ կը մրցին Ապոլլօ ֆոնօներու Մանաւանդ վերջին նոր մօտէլները, որոնք հասած են արդէն, անգերազանցելի են իրենց ոսկուններութեամբ, վայելչութեամբ և ժամչելի գիներով։

APOLLO GRAMOPHONE Co. Ltd
(of London)

ԱՓՕԼԼՕ ՖՕՆՕՆԵՐՈՒ ԹՒՊԱԿՈՒՐԸ ՀԱՐ

Կատարեալ համոզում գոյացնելու համար անգամ մը այցելեցէք

MAISON APOLLO, Rue de la Poste, BEYROUTH

Փարոզիք եւ բօնսօլ՝ ամէն ձեւի, ամվճելի ոռակ եւ առաւելութիւններ գիւրամատչելի գին, վճարումի դիւրութիւն։

Ընդհ. ներկայացուցիչ Սիւրիոյ, Պաղեստինի, Անգլիոյ Միջագետքի եւ Եգիպտոսի.— ԳԱԻՐԳԻԷՆ ՍԻՆԱՆԵԱՆ

KOURKEN SINANIAN, Boîte Postale 642, BEYROUTH (Syrie)

ՕԳՆԷ ԴՈՒՆ ԳԵՋԻ եւ ԱՍՏՂԸ ՔԱՕՏ ՊԻՏԻ ՕԳՆԷ

ԸՆՏԱՆԻՔԻ ԱՍՏՂԸ
(L'ETOILE du FOYER)

Առեւտրական և երկրագործական ժողովրդային Ընկերկի հաստատութիւն

Անանուն ընկերութիւն.— դրամագլուխ՝ 3,000,000 ֆրնք.

որ կրնայ 3.000,000,000 ֆրնք.ի բարձրացուիլ վարչական խորհուրդի պարզ որոշումովը։

Կեդրոնատեղի.— 137 Boulevard Sebastopol - Paris

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԳՈՐԾԱԿԱՑՈՒԹԻՒՆ Արեւելեան պետութեանց Սալոյ Օթելի՝ շէնք, Պուրճ, Գէյրութ

ԵԼԵՒՄՏԱԿԱՆ ՃԻՒՂ
Աւանդի պարտականագրութիւնով
ՕԺԻՏ
Երաշխաւորեալ տոկոս 6%, Ակնթ զատ մասնակցութիւն ընկերութեան շահերուն։

ԿԱՒՈՒԱԾԱԿԱՆ ՃԻՒՂ.
ՎԱՐԿԵՐՈՒ ԲԱՑՈՒՄ
Կալուածի վրայ՝ փոխառութիւնք
վճարելի 10—15—20 տարիէն։ Ցորոշուած պայմանաժամէն առաջ ուզողը կրնա՞ վճարել։

ԸՆՏԱՆԻՔԻՆ ՍՍՏՂԸ ընկերութիւնը ներկայիս 75,000ի աւելի անդամ ունի։ Մինչև 1 Ապրիլ 1931 ընտանիքին Աստղը 135 միլիոն փոխ առուած է, գրաւով 500 միլիոնէ աւելի արժէք ունեցող անշարժ կալուածներու վրայ։

Ամէն բդրակցութիւն ուղղել՝ B. P. 821, Beyrouth

կրնար ներս մտնել։

— Ներս չե՞մ կրնար մտնել, այդ ի՞նչ ըսել է։

— Իրաւ կ'ըսեմ, մի մտնէք, վեր գնա պաղատութիւնդ աւելի կը սաստկանայ։

— Դուն ամուսնացած մարդ, տղաքներուդ քով և տանդ մէջ սաանկ բաներ ընելու չե՞ս ամչնար, այս տեսակ գեշութիւններ ինձմէ եթէ յուսացի քեզմէ չէի ուսար։

Մր. Քարլայլ բերանը բաց մնաց. Գօրնէլիա չարունակեց.

— Հայտէ, հիմայ ան պէտք է դուրս ելնէ և առաւօտեան ալ այս տունէն պէտք է հեռանայ, ինձմէ զատ ուրիշ պէս երկու անամօթներ ներս փակուեցաք մնացիք, քաշուէ մէկ կողմ, ներս պիտի մտնեմ։

Ինդուք մը առաւ Քարլայլը և հետաքրքրականը այն է որ, այդ միջոցին Միս Մօրնինկ աղաչանքներ գասաւ անհնակին դուռը բանալով սալօնի մէջ գտնուող ժամացոյցին նայեցաւ և ետ ներս քաշուեցաւ։

— Վա՞յ, հո՞ն է եղեր, ներքը քովդ կարծեցի, ըսաւ Գօրնէլիա չուարելով։

— Քովս գտնուողը Միս Մօրնինկը կարծեցիր, պըրաւս Գօրնէլիա, իրաւ գլուխդ պաղ առած է։

— Ինչ որ ալ ըլլայ ներս պիտի մտնեմ և ով ըլլալը պիտի տեսնեմ։

— Եթէ անպայման վճռած ես մտնել, կը մտնես, բայց թոյլ տուր քեզի լուր տալու որ ներքը զուարճախաղ մը չէ, ողբերգութիւն պիտի տեսնես, ներքը գըտնուողը կին մը չէ, հրիկ մարդ մըն է և ոտքիկաններու հետապնդումներէն փախչելով պատսպարուելու մտնող մէկն է, կրցա՞ր հասկնալ, քու ազգականդ եղող Րիչարտն է, եթէ այդ տարազովդ չտեսնուիս աւելի լաւ կ'ըլլայ։

— Րիչարտի՞ն չտեսնուիմ, օրը տասը անգամ ծիծաղ տղուս պաշտօնականութի՞ւն պիտի ընեմ հիմայ, ինքը ինձմէ աւելի լաւ վիճակի մէջ չէ հիմայ, թոյլ տուր մտնեմ։

Քարլայլ մէկ կողմ քաշուեցաւ։ Ծիչեալը ներս մտաւ և սառած մնաց։ Առանց գուլպայի, մինչև ծունկը ֆոնելա միսս մը, ուսին վրայ կապոյտ ծածկոց մը, գլուխը զարմանալի հաստ լաթ մը։ Իսկ միւսը, կոճակները բնկած մութ գոյնով վերարկու մը, տափատ հինցած գլխարկ և կղզի պէս։ Ոչ Հռովմի մէջ և ոչ ալ Նիսի մէջ նման տեսարաններու ականատես ըլլալը ամէն մարդու չէ հանդիպած։ Ասանք քանի մը վայրկեան իրարու երես նայեցէ՛ վերջ Գօրնէլիա բսաւ։

— Ի՞նչ խելքով եկար հոս, խե՞նթ ես Րիչարտ։

— Ոստիկանները եւս բնկան, մաքուր չապիկ մ'իսկ չառած ճամբայ ելայ։

— Հոս ի՞նչ պիտի ընես, վազը փողոցներուն մէջ թմբուկ զարնելո՞վ պիտի անցնես։

— Նիչ ձեռքէս գայ, անանկ բան մը պիտի չընեմ։

— Ուէսթլին գալուդ և անոր միջնէ երբէք տարբերութիւն չկայ, աու ջուրընկ հոս գալդ ամէն սարգ գիտէ։

— Ապրած կեանքս հանդուրժելիք բան չէ, ամէն վայրկեան չուանը վիզս կը կարծեմ և մարդոց երեսս չեմ կրնար ցոյց տալ, երանի թէ մեռնի ու ազատուիմ։

— Որո՞ւն յանցանքն է որ ձեռքդ հրաւիրեցիր զայն, այդ խայտառակ ա...կան եսութը ինչ չիյնայիր այսպէս չէր ըլլար, եթէ այս վիճակիդ չգայէի, քեզի լաւ ծեծ մը կը քաշէի։

— Նզածը եղաւ, ինծի քիչ մը դրամ տուէք, քանի մը մղոն հեռու տեղ մը գիտեմ, այնտեղ ապահով է, հոն կր մնամ։ Երանի իմ տատուն ճամբուն վրայ սառած գտնուիմ, կ'ազատէի։

— Աատնկ պղին մարդ չուզեր մը անգամ դուրս չի ձգեր,

AZTAG
JOURNAL QUOTIDIEN ARMÉN.
B. P. 587
BEYROUTH, Liban

Directeur - Propriétaire
HAIG BALIAN

ՍԻՐԻՐԻԱ ամս. 550, Վեցամսեայ 300 ս. Դ.
ԱՐՏԱՀԱՄ. տարի 7, Վեցամսեայ 4 տոլար

ԱԶԴԱԿ

ՕՐԱԹԵՐԹ
ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԳԻՏԱԿԱՆ

ازتاك
جريدة سياسية ادبية اقتصادية عمة

ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 1932 — 6 — ՁԵՌՔԸ ՀԱՍՏ 2.50 Ս. Դ.

Ջ. ՏՈՒՐԻ | Ամեն առաւոտ պէտք է բերի ձեզի հաճելի լուրեր | Տնօրէն — Խմբագիր՝ ՀԱՅԿ ՊԱԼԵԱՆ | Չհրատարակուած ձեռագիրները չեն վերադարձուիր | ԹԻՒ 135 (712)

ՊԷՅՐՈՒԹԻ ԲՐԻՏԱՆԱԿԱՆ ԸՆԴՀ.

Հիւպատոսին Տեղեկագիրը Սիւրիոյ Մասին

Լոնտոն.— «Թայմզ» կը հրատարակէ Պէյրութի Բրիտանական Ընդհ. Հիւպատոսին կողմէ Սիւրիոյ տնտեսական տագնապին մասին տրուած տեղեկագիրը։ Մեկնելով այս տեղեկագիրը, «Թայմզ» կ'ըսէ Թէ անիկա գուշակութիւնները չպարունակէ Սիւրիոյ ապագային մասին, բայց երկարօրէն կը խօսի կեանքի պահանջներուն և հարկատուութեանց մասին։ Հասարակային հաստատութիւնները կայուն չեն դեռ երկմտանքի և կասկածի գացում մը գոյութիւն ունին, կ'ըսէ նաև Այսու ամենայնիւ, շատ մը աշխատանքները կատարուած են այս վերջին տասը տարիներու ընթացքին, Ցառագդիմութիւնը կանոնաւոր չէր, բայց միևնոյն ժամանակ կատարուեցաւ անիկա։ Պէտք է համոզուիլ Թէ հարստութիւններու բռնականացումը տեղի չունենար տարուան մը մէջ բայց խիստ ջանքեր հարկաւոր են երաշխաւորելու համար յաջողութիւնը և այս ալ նախկին սկզբունքներէն տարբեր սկզբունքներու հիման վրայ։

ՀԱՄԱՐԱԲԱԿԱՆ ՀԱՄԱԺՈՂՈՎ ՄԸ ՊԻՏԻ ԳՈՒՄԱՐՈՒԻ ԵՂԵՐ ՊԱՂՏԱՏԻ ՄԷՋ ԸՆԴՀ. ՀՈՎԱՆԱՒՈՐՈՒԹԵԱՄԲ ՓԷՅՍԱԼ ԹԱԳԱՒՈՐԻՆ

Լոնտոն.— «Թայմզ» հեռագիր մը կը հրատարակէ զոր ստացած է իր Պաղտատի թղթակիցէն և որուն մէջ կ'ըսուի Թէ տեղական Թերթերը լուրեր հրատարակեցին Թէ պատրաստութիւններ կը տեսնուին աշուընը Փէյսալ Թագաւորին հովանաւորութեան տակ համաբարական համաժողով մը գումարելու և սոյն ժողովին մէջ բոլոր արաբ ժողովուրդներուն ներկայացուիր ապահովելու համար։ Նախագահութիւնը պիտի ստանձնուի Եասին փաշա էլ Հաշիմիի կողմէ։ Իրագր, Սիւրիան, Պաղեստինը, Եգիպտոսը և Անդրյորդանանը ներկայացուցիչ պիտի ղրկեն, սոյն համաժողովը պիտի քննէ արաբական ներկայ կացութիւնը, մասնաւորապէս Իրագի և Սիւրիոյ ծրագրեալ ժիւթիւնը։

"ԻՎՆԻՆԿ ՆԻՒԶ„Ի ԽՈՐՀՐԴԱԺՈՂՈՎՆԵՐԸ

Լոնտոն.— Մեկնելով համաբարական խորհրդաժողովին լուրերը, «Իվնինկ Նիւզ» կ'ըսէ Թէ աշխարհական պահանջներուն միացման կամ դաշնակցային ձևով իրարու հետ ձուլման գաղափարը՝ արաբ մտաւորականներու մեծ մասին տեսլականն է։ Գալով Նախագահութիւնը Իրագի ամենակառավար և ամենազօրաւոր արաբ անձնաւորութիւնը նկատուող Նասին փաշա Հաշիմիի ընծայուելու իրողութեան, այս ժէսթը որոշ տպաւորութիւն մը առաջ բերաւ որովհետև Եասին փաշա յետ այսօրիկ իր իրաւասութիւնը պիտի ստանայ համաժողովին որոշումներէն։ Բայց կացութեան պարագաները գնահատող ոչ-արաբները կը կասկածին արաբական ժողովուրդներու մէջ իրական միութիւն մը հաստատելու կարելիութեանը մասին նկատելով որ սոյն ժողովուրդները լեզուէն և կրօնքէն զատ հասարակաց ոչ. բիչ կապ չունին։ Գալով անոնց տեսլականներուն, անոնց դիտաւորութիւններուն և անոնց միջոցներուն, անոնք իրարմէ կը տարբերին զգալի կերպով։

ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ ԽՈՐՀՐԴԱՒՈՐ Կ'ԵՐԵՒԻ ԱՆԴՐՑՈՐԴԱՆԱՆ ՍԱՀԱՆԱԳԼՈՒԽՆԵՐՈՒՆ ՎՐԱՅ

«Տէյլի Հէրալտ» կը խօսի խռովութեանց մասին

Լոնտոն.— «Տէյլի Հէրալտ» իր երուսաղէմի Թղթակցին մէկ հեռագիրը կը հրատարակէ որուն մէջ կ'ըսուի Թէ ընդհարում մը ժողովուրդին և իշխանական 700 զինուորներու մէջ՝ հատակտոր կերպով հանդիպումներու նայելով, Թէ երկու ուժերը իրարմէ բաժնուած են ինը մղոն հեռաւորութեամբ միայն և Թէ Իպն Սէուտի մարդիկը պատրաստ են կռուելու։

Խռովութիւնները վրդովում առաջ բերած են Աքապայի մէջ ուր կը գտնուին զրահապատ ինքնաշարժեր և Բրիտանական մարտանաւ մը։ Անգղիացիք իրրև օժանդակ ունին անդրյորդանանեան սահմանապահ ուժերը և 700 արաբներ։

կացութեան ծանր հանգամանքը ապացուցած է բարձր Գ.Պ.Ուժ. չօփի օդանաւով Աքապա մեկնելովը։ Անիկա վաղն ալ հոն պիտի երթայ օդանաւով։

Այս կացութիւնը կը վերագրուի Անդրյորդանի պատկանող Ամմանը և Աքապան կցելու համար Իպն էլ Սէուտի կողմէ յայտնուած փափաքին, Իպն էլ Սէուտի այս ընթացքը կը բացատրուի իրրև փոխ վրէժ Իպն Ռիֆաատայի վերջին ապստամբութեան։

ԻՊՆ ԷԼ ՍՈՒՈՒՏԻ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՑԻՉԸ ԿԸ ՀԵՐՔԷ ԱՅՍ ԼՈՒՐԵՐԸ

Լոնտոն.— «Տէյլի Հէրալտ»ի կողմէ հրատարակուած լուրերու մասին տեսակցութիւն մը ունենալով «Ահրամ»ի Թղթակցին հետ, Լոնտոնի Հիճազի դիւանագիտական ներկայացուցիչ Շէյխ Հաֆըզ Վահպա հերքեց բոլոր այս տեղեկագրութիւնը ըսելով Թէ ինքը կարող չէր ըմբռնելու Թէ նման միջադէպերու ծագումը կարելի բլլայ։

ԿՈՒԻՆԵՐ ՄՈՒՔՏԷՆԻ ՄԷՋ

Թոքիո.— Այս առաւօտ Մուքտէնի մէջ կատարուած յարձակումները յանգեցան լուրջ կռիւներու։ Թերթերը կ'ըսեն Թէ յարձակողները մեծ քանակութեամբ գնդացիրներով և խորտնկէցներով։ Անոնց նպատակէտն է մասնաւորապէս նաւագործարանը, ոդակայանը և անՔել հեռագրի կայանը։

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Գ. էջ)

ՏԷՐՈՐԻԶՄԸ ՀԱԼԷՊԻ ՄԷՋ

ՄԱՀԱՓՈՐՁ ԱԶԳԱՅՆԱԿԱՆ ԼԻՏՐ

ԻՊՐԱՀԻՄ ՊԷՅ ՀԱՆԱՆՕԻ ԴԷՄ

Երկու Հայերու դէմ ալ ոճրափորձ կատարած են

ԳԱՂՏՆԻ ԴԱՒԱԴՐՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

Ի ՆՊԱՍՏ ԹԻՒՐՔԻՈՅ՞?

ԹԻՒՐՔ ՆԱԽԿԻՆ ՆԱԽԱՐԱՐԻ ՄԸ ՍՊԱՆՈՒԹԻՒՆԸ

Հալէպ, 3 Օգոստոս 1932

Խառնակ վիճակ մը ուճի այս օրերս բովանդակ Հիւս.Սիւրիան, սկսած Հալէպէն մինչեւ թրեական սահմանագլուխ Իսրամէ բոլորովին տարբեր տարաձայնութիւններով, պանազան ոճիրներ գործուեցան այս վերջին շաբթուայ ընթացքին, իրենց գոհ ունենալով բոլոր դաստակերդի եւ ազգութեան պատկանող կառուցներ անհատներ։

ՈՍՏԻԿԱՆԱՊԵՏ ԾԱՂԿՈՒՆԻի վրայ կատարուած մահափորձէն յետոյ, ձերբակալուեցան ազգայնական կարգ մը կարեւոր պարագլուխներ։ Այդ արդիլափակումներուն պատճառները մեզի համար անծանօթ կը մնայ դեռ։ Այս ձերբակալութեանց հետեւանքով 4 օրէ իվեր։ Հալաֆին օտկաները գոց մը մնան։ Ադջի օր.հինգշաբթի, 1 Սեպտ. ցուցարարներու խումբ մը փորձեց խուճապ առաջացնել օտկային մէջ ու կարեւով փոխեց բանի մը մեծ վաճառատանց պատկերփեղկերը։ Ցուցարարներէն երեք հոգի ձերբակալուեցան ու անմիջապէս դատարան տարուելով, դատապարտուեցան մեկական տարւայ բանտարկութեան։ Շնորհիւ այս կտրուկ միջոցներուն, խաղադութիւնը վերահաստատուեցաւ քաղաքին մէջ։ Երեկ ուրբաթ, որեւէ դէպք չպատահեցաւ։ Այսօր ալ քաղաքը հանդարտ է, բայց խանութները դեռ կը մնան գոց ու օտկաները՝ անկեանէ։

Երէկ իրիկուն ուշ ատեն, իր գիւղին Հալէպ բերուեցաւ ծանօթ ազգայնական պարագլուխ ԻՊՐԱՀԻՄ Պէյ ՀԱՆԱՆՕ, որ սրունքին վիրաւորուած էր գնդակով մը։ Տօքթ. Ալբուճեան հանեց արհիճը միսին ու վերը լաւ վիճակի մէջ է այժմ։ Կրսուի թէ Հանանօ պէյի մարդոցմէ մէկն է գիճէ վիրաւորողը, որ դժգոհ է եղեր նիւթական վճարումէն։ Այս լուրը կուսամ վերապահութեամբ։

Տարբեր վայրերու մէջ ղրկուած են երեք ոճիրներ ալ՝ որոնց երկուբը հայ են իսկ մարդասպանները միօն թիւրի։

Բրբ Խանի օրջանին մէջ գնուող Տօքթ. Ալբուճեանի ագարակին մէջ գործուեցաւ ոճիր մը, որուն գոհ գնաց նոյն ագարակին վարիչ Գ. Ասուր Էեւոճեանի փոխանորդը։ Կը կարծուի թէ այս ոճիրը իրեն գոհ ընտրած էր Այճթապի հետոսամարհի յայտնի մարթիկը՝ ԱՏՈՒՐ ԷՒՈՆՆԱՆը, որ ազատած է։

Ագիգի օրջանին մէջ ալ դաւադրութիւն կար ՄԱՆՈՒԿ անունով հայ գիտերապանի մը դէմ, որուն տեղ դիպուածով սպանուած է բիւրօ մը։ Այս ոճրին ալ հեղինակները կը կարծուին թէ թուրեր են։

Ուրիշ կարեւոր եւ ցաւալի դէպք մըն ալ պատահած է Մէյասն էբպիգի մէջ։

ՄԻՍԻՐ ԱԻԵՏԻՍ կոչուող 40-45 տարեկան Այճթապցի հայ օրջուն վաճառական մը, որ քոյրով ջուր կ'ուղեր առնել ճիշդ սահմանագլուխին վրայ գտնուող առուակէ մը, յանկարծ գեթին տապալեցաւ։ բրեական հոդին արձակուած գնդակներէն երկուբը պատուպ անցան իսկ երրորդը վայրկեանաբար սպաննեց խեղճ հայը։ Տարաբաղդ Աւետիսի դիակը այսօր օթոյով բերուեցաւ Հալէպ։ Այս առաջին գոհը չէ որ կուսանի սահմանագլուխին վրայ։ Հակառակ բիւրի իեխանութեանց հաւաստումներուն, թէ «մահրուած» է սահմանագլուխը, դարձեալ կը պատահին նման ցաւալի դէպքեր։ Բիւրի կառավարութիւնը պէտք եուժգնօրէն հետապնդէ չարագործները, երբ սակայն իճիր չէ անունց ձեռբեր գինուոր։

Բիւրի վայրագութեան գոհ գացող Աւետիս իր տեսլ կը բողոր բազմանդամ ընտանիքի մը հինգ գաւակներով։

∴ Կը լսեմ որ դրամական խնդիրներով զարնուած է նաեւ բրեահպատակ ՍԱԳՐԻ Պէյը։

∴ Վերջին պահուն կ'իմանամ, թէ տեղացի ժողովուրդը ժողով գումարելով մեծ մզկիթին մէջ, որոշած է վաղուընէ սկսեալ բանալ օտկաները։ Այս լուրը կուսամ վերապահութեամբ։ Ձերբակալուողներու ծարիճ կայ նաեւ Վահան Սեմերճեանց անունով սնունկացած դեղագործ մը։

ԹՂԹԱԿԻՑ

ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ՀԱՆՂՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆԸ

ՀԱՆԱՆՕԻ ՕՋՐԱՓՈՐՁԻՆ ԱՌԹԻԻ

«Էլիճ Պաթ» 4 Սեպտեմբեր թիւեն.—

Ազգայնական լիւր Իպրահիմ Պէյ Հանանոյի դէմ գործուած մահափորձը Հալէպի մէջ շատ խոր տպաւորութիւն մը թողուց։ Ամէն մարդ այս ոճրափորձի մասին կը խօսի և զանազան մեկնութիւններ կուտայ։

Այս առաւօտ, 3 Սեպտեմբերին, կառավարութիւնը պաշտօնական հաղորդագրութիւն մը հրատարակեց այդ մահափորձի մասին, որուն մէջ կ'ըսուի.

«Սեպտեմբեր 2 ին, կէս օրէ վերջ մոտ 2ին, Նիազի իպն Սահս աղա էլ Քուսա, պզտիկ ռէվոլվէրով մը երեք գնդակներ պարպեց Իպրահիմ Հանանօյի վրայ։ Այս վերջինը Այէխասնտրէթի Սանճագին պատկանող Քասա գիւղին մէջ իր ինքնաշարժը կը նստէր այդ միջոցին, Հալէպ դառնալու համար։ Ոճրագործը իսկոյն ձի մը նստելով կը փախչի։ Կը հասկցուի որ այս ոճրափորձը զուտ անձնական պատճառներու արդիւնք է։ Ինկեր ի վեր Հանանօյի եւ Քուսա ընտանիքին միջեւ տարակարծութիւններ գոյութիւն ունէին, որով հետեւ Հանանօ Քուսա ընտանիքին պատկանող Համտա գիւղէն կարգ մը հողեր բռնագրաւած էր։ Նիազի շարունակ կ'սպառնար Հանանօին այս խնդրի առթիւ։ Գնդակ մը Հանանօի ոտքը թեթեւօրէն վիրաւորեց։ Միեւնոյն գիշեր գնդակը ճանուեցաւ եւ Հանանօն վիրադարձաւ իր տունը։ Նոր բարդութիւն մը չկարծուիր որ յառաջ գայ վերէն»։

Այս է ահա կառավարութեան պաշտօնական հաղորդագրութիւնը, սակայն ազգայնական լիւրերի բարեկամները կը հաւատան որ մահափորձ մըն է եղած կամ զմակերպած իր քաղաքական հակառակորդներուն կողմէ։ Հակառակ այս ենթադրութեան, անձնական պատճառի մը արդիւնքը բլլալը անհաւանականը չի նկատուիր։

ԲԱԶՄԱԹԻՒ ՏԱՐԱՁԱՅՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Հալէպի ձերբակալութեանց շուրջ

ԽՍՌՆԱԿՈՒԹԻՒՆԵՐԸ ԿԸ ՇՈՒՐՈՒՆԱԿՈՒԻՆ ՍՄԵՆ ՏԵՂ

2 Սեպտեմբեր Թուականով կը գրեն Հալէպէն.—

Հալէպ այսօր խաղաղ է եւ ոեւէ դէպք չպատահեցաւ, սակայն ամբողջ շուկաները փակ են։ կարգ մը քերթեր գրեցին որ ցոյցեր տեղի ունեցած են Հալէպի մէջ, սակայն նիշ չեն այդ տարաձայնութիւնները։ միայն Թէ Օրոգսի Պաճի քաղին մէջ անկարեւոր կռիւներ տեղի ունեցան, որովհետեւ հոն կարգ մը խանութպաններ բացած էին իրենց խանութները։ Յուցարարները խառ նեսեցին այդ խանութներու վրայ. մինչեւ որ Ասպահովութեան պատասխանատուները հասան եւ հանդարտեցուցին։ Դրգռողներէն երեք ձերբակալուած են, որոնցմէ երկուբը արդէն մէկական տարուան բանտարկութեան դատապարտուած են։

Ձերբակալուածները ցարդ կը մնան բանտ եւ ոչ ոք գիտէ Թէ՝ ինչ է անոնց յանցանքը։

«Էլիճ Պաթ»ի մէջ կը կարդանք.

«Դամասկոսի երիտասարդութիւն» անուագրութեամբ քանի մը ցուցարարներ ցուցեցան Դամասկոսի մէջ, որով ժողովուրդը կը հրաւիրուի փակելու իրենց խանութները եւ ցոյցեր ընելու։ Ժողովուրդը ամէն տեղ կը խօսի Հալէպի վերջին դէպքերուն մասին, որովհետեւ ոչ ոք գիտէ Թէ ի՞նչ է պատճառը այս յանկարծական ձերբակալութեանց եւ խուզարկութեանց։ Ոմանք կըսեն Թէ՝ անոնք Թիւրեր նետ միասնալով գաւադրութիւն մը կազմակերպած, են ուրիշներ կը յայտնեն որ կառավարութիւնը գէնքի մբերանոցներ գտած է անոնց մօ։կան նետ ալ որ անգլիական կառավարութեան պահանջով ձերբակալուած են անոնք, որովհետեւ, իբր Թէ, անոնք Ազապա պիտի երթան Անգլիոյ դէմ պատերազմելու համար։

Էմէվի մզկիթին մէջ ցոյց մը տեղի պիտի ունենար, երիտասարդ մը բեմ ելաւ խօսելու համար, սակայն ուրիշ մը, ոտքի ելնելով ըսաւ անոր. «ոչ, մի խօսիր, մենք կառավարութեան երեք օր պայմանաժամ տուինք Հալէպի բանտարկեալներուն ազատ արձակման համար»։

ՁԵՐԲԱԿԱԼՈՒԱԾՆԵՐՈՒ ՎԻՃԱԿԸ

«Էլիճ Պաթ»ին հեռաձայնով կը հաղորդեն երէկ.—

Ձերբակալուածները կը մնան բանտ։ Դեռ հարցաքննութիւնները կը շարունակուին։ Նոր ձերբակալութիւն մը եւս տեղի ունեցաւ այսօր, Ապտիլ Վէհապ էլ Պըրրի։ Այս ձերբակալուածները կ'ամբաստանուին որպէս անդամները քաղաքի մէջ ցոյցեր և գաւադրութիւններ կազմակերպելու նպատակաւ հիմնուած ընկերութեան մը։ Եւ կըսեն Թէ այդ ընկերութիւնը իւրաքանչիւր քաղ մէջ չորս անդամներ ունի, որոնք ի հարկին իրենց քաղերուն մէջ խառնակութիւնները պիտի յարուցեն։ Նմանապէս ըսողներ ալ կան որ ասոնք կապ ունին ընտրութենէն վերջ կատարուած բոլոր մահափորձերու եւ խառնակութեանց հետ։

Հալէպի երեսփոխանները շատ վշտացած են իրենց վերագրուած կարգ մը ամբաստանութիւններէն եւ խստիւ պահանջած կառավարութենէն որ ձերբակալութեանց բուն պատճառը պաշտօնապէս յայտարարէ։

Ուրիշ տարաձայնութիւն մը համաձայն, ձերբակալութեանց պատճառն է ձերբակալեալներու կողմէ Սիւրիան Թիւրքիոյ կցելու նպատակաւ եղած ձեռնարկները։

ՍԿԻՊԻՈՆԻ ԼԱՑԸ

Ժողովուրդի մը յառաջդիմութեան ազդակներն են գործիքները, բառին լայն իմաստով՝ լեզու, արուեստի գործեր, մեքենաներ, քաղաքային և կրօնային հաստատութիւններ։ Բայց գործիքները կը հնաւորութիւն հանճարներէն և կը գործածուին ամէնէն ընկերութիւնը բաղկանայ սեեղծող և իւրացնող տարրերէ։ Երբ առաջինը նուազի, յառաջդիմութիւնը կը կասի։ Իւրացնելու համար ալ անհրաժեշտ է ժառանգական ժառանգի բարձրութեան համեմատութիւն։ Հանճար մը ուղղութիւն մը տալով հազարաւորներու կը սեեղծէ կամ կ'եզանակաւորէ քաղաքակրթութիւն մը։

Հին մարդը աստուածացուց հերոսները։ կրօններու հիմնադիրներ եւ օրէնսդիրներ վարեցին ցեղերուն ճակատագիրները։ Աթէնք և Հռոմ նուիրական բանգիներ էին յոյն և լատին ցեղերուն, որուն վրայ կը զոհաբերուէին ցեղին էն հզօր, էն գեղեցիկ ներկայացուցիչ ներ։ Հոն անհատը կը մոռնար ինքզինքը, կը զգար Թէ զինուորն է քաղաքին։ Աթէնացին կ'ուխտէր ապրիլ ցեղին յաւերժացման համար, Հռոմայեցին՝ Հռոմի փառքին համար։ կորովի եւ ձեռնհաս անհատներ քաջալերուեցան հանրային գործերու ասնձնաբաժին տեղերը գրաւելու և վարիչներ գիտցան վարել բոլոր քաղաքացիները դէպի քաղաքին իտէալը։ Վարիչ դասակարգը ուժերու ձևափոխող մը եղաւ կարող անհատներ, աշխատութեան բաժանումով, պահպանակն հանդիսացան ժողովուրդներուն։ Աշխատութեան բաժանում կ'ենթադրէ նուիրապետութիւն մը, քննադատուած կարգապահութիւն մը, համերաշխ գործունէութիւն մը։ Երբ համերաշխութիւնը կը խանգարի վարիչներու և քաղաքացիներու միջև, առաջինները կը սպառնան իրենց ուժը իշխանութիւնը պահելու համար միայն և ապարդիւն կ'անցնի ժողովուրդի մը կեանքը։

Որպէսզի ժողովուրդ մը առողջ ապրի, անհրաժեշտ է որ անհատները առողջ բլլան։ Բնախօսութեան մէջ առողջ է գործարան մը՝ երբ իր պաշտօնը կը կատարէ հեշտիւ, անվթար։ Մարդն առողջ է մարմնապէս՝ երբ իր գործարանները բնականոն կերպով կ'աշխատին, ներդաշնակօրէն կը գործեն։ Առողջ է մարդով՝ երբ միտքն իր պաշտօնը կը կատարէ՝ կը մտածէ, ճշմարիտը կը գտնէ։ Մարդը խիղճ մը ունի, որուն պաշտօնն է բարին ու չարը զատնազանել։ Այս երեք գործարաններու բնականոն պաշտօնավարութեամբ մարդը իսկապէս մարդ է, որ կ'ապրի նորոյժ կեանք մը։ Որովհետև «ներ բոլոր գործունէութիւններուն պատճառն ու վերջնանը կեանքն է, կը ջանանք ապրի իր գնդազան և ներոյժ ձևերուն մէջ... կեանքի մէջ յարատևելու ձգտումը կեանքին օրէնքն իսկ է, ոչ միայն մարդ-

դուն մօա, այլ բոլոր կենսաւոր էակներ ալ» Cuyau, Esquisse d'une morale) Բ. 11։

Առողջ անհատներ պատրաստելու համար առողջ ընտանիքներ ունենալու է։ Առողջ է ընտանիք մը՝ երբ լիովին կը կատարէ գործառոյթները մինչավարիկ անհրաժեշտութիւններուն համեմատ կրթելու իր պաշտօնը, ուր հեղինակութիւն կայ, յարգանք բարոյական օրէնքի, նիւթական բաւական վիճակ եւ ժամանակի ոգիին ըմբռնում։

Ընկերութիւնը մը առողջ է և բարգաւաճ՝ երբ անհատ, ընտանիք, խմբաւորում և հասկնայ, դպրոց ու եկեղեցի, ամէն հաստատութիւն կը կատարեն իրենց պաշտօնները, երբ ամէնքն իրենց աչքերն ունին նուիրապետութեան մէջ, հոն խաղաղութիւնը կը տիրէ, համագործակցութիւնը կը զգակալէ, բարեկեցութիւնը ապահովուած է, հաւասարիքները կը պահպանուին, կորովի ու եռանդուն երիտասարդութիւն մը կը բուէ պատգութեան համար, ցեղին պահպանման համար։

Ընկերութիւնը քայքայուիլը սկսի՝ երբ հաւատալիքներու անհետացումով երիտասարդութիւնը կը սարսռայ պատասխանատուութիւն առնելէ, ընտանիքը ամլութեան դատապարտուած է, կամ անտարբեր է իր պաշտօնին, քաղաքական կռիւներով խաղաղութիւնը վրդովուած է։

Ընկերային բարձրութիւն ունի ընկերութիւն մը՝ երբ իսկական խմբաւորումները կ'ապրին ներոյժ, կենսունակ կեանք մը, կը յարմարին յեղաշրջման պայմաններուն։ Արդ, ընկերութեան իսկական, հիմնական խմբաւորումը ընտանիքն է, ընկերային բջիջը, որ կը հիմնաւորէ ընկերութեան ձևը։ Հարցնելու է՝ բարգաւա՞ճ է ընտանիք մը, կը կատարէ՞ ամբողջովին և կենսունակօրէն իր բուն պաշտօնները, բազմածի՞ն է, կը մրթէ՞ իր զաւակները ազնիւ եւ ժամանակին համեմատ, եթէ այո՛, այն ատեն այս ընկերութիւնը բարգաւաճ է հո՛ն ուր ընտանիքը զօրաւոր կազմակերպութիւն ունի, կը կատարէ իր ցեղին ու ազգին և զաւակներու դաստիարակութեան գլխաւոր պաշտօնները։ Ընկերութեան մէջ էականը, անհատականն կեանքն է, ընտանեկան կեանքը, ընտանի՛քը։ Ի՞նչն է որ պիտի պատրաստէ ձեռներէց և կորովի անհատներ, որոնք անհատական մեծ գործունէութիւն մը պիտի ունենան, որոնք մշակոյթի ուժ պիտի ուն, բարոյական բարձր մակարդակի մը պիտի հասնին։ Ատոնցմով պիտի կազմուի ընկերութիւնը մը, ուր անհատ և ընտանիք ազատ են անկախօրէն կազմելու ընկերակցութիւններ, ընկերակցութեան զարգացման համար։

Սկիպիոն կ'արտասուէր Հռոմի կործանումը նախատեսելով առաջին Քրիստոսի մը կողմէ։ Հռոմիներու կործանման պատճառները, իրական Քրիստոսինը, ներհին են։ Պարտութիւնը մակերեսն է միայն։ Քրիստոսին կը յարձակի՝ երբ ակար կը գտնէ ենթական, հիւանդութեան մը ժանրէն կը գործէ՝ երբ զօրութիւնը նպատակը ազգին մէջ ուժի մը չէ։ Ազգ մը չեղոն ու պիտի չըլլայ։ Արժանի չեն Սկիպիոններու արտասրին՝ ի զո՞ւր պիտի ողբան, ի զո՞ւր ատեւածային արդարութեան պիտի բողոքեն, մարդային գիտութիւնը պիտի ողբայ, որովհետև ճակատագիրը, որ հզօր է Արտաքսողէն, անողոք է իրենց հանդէպ իրաւունքով միայն։

(Վերջ) ԽՈՐԷՆ ԳԱՐԻԿԵԱՆ

ՊԱՏՈՒԱՐԺԱՆ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ «ԱԶԴԱԿ» ՕՐԱԱԵՐԹԻ

Գէյրութ

Տէր խմբագիր,

Այսու պարտք կ'զգամ հրապարակաւ մեր խորին օնորհակալութիւնները յայտնել Արժ. Տ. Յուսիկ հայր Նախնիեանի, տեղւոյս ազգ. վարժարանին համար իր բերած բարոյական լայն օժանդակութեան.վարժարանիս տարեկան եւ ընկալեալ սովորութիւն դարձած հանգանակութիւնը առաջնորդելով։

Հանձնգէ ընդունիլ Տէր խմբագիր մեր կանխալոյս օնորհակալիքները։

Ի դիմաց Հոգաբարձութեան
Ազգ. վարժարանի
Ա. Դպիր Ա. Գեա
Ա. ԿՕՒԿԼՕՋԵԱՆ Վ.ՊՈՒՂՈՒՐՃԵԱՆ
Արհղակալ
Ժ. ԿԷՕԿԷՋԵԱՆ

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԸՆՏՐԱՊԱՅՔԱՐԸ

Որ կողմն ալ յաղթէ, սակայն, այժմէն վստահաբար կարելի է ըսել, թէ Արգելականութեան «ազնիւ փորձարկութիւնը» իր հոգեւարքը կապրի եւ չուտով Մ. Նահանգները պիտի վերադառնան իրենց բնականոն վիճակին՝ բաւականանալով, ի հարկէ, գինեամուն կոչուած զբօսելի ոլորերուն խափանումով։ Արգելականութեան վերացումը և ոգելից ըմպելիի արդիւնաբերութեան վերադարձը պիտի նպաստէ թերևս նաեւ տագնապի մեղմացման, քանի որ միլիոնաւոր մարդիկ նոր աշխատանք պիտի կրնան ճարել և պետութիւնը, փոխանակ անգործազրկի օրէնք մը պարտադրելու համար տարեկան մօտ 800 կեանքէ ձանձրացած կամ զբաղած են, Բաղդախնդիր արարածներ օրուան իշխանաւորները կը գտնան։ Ազգային իէալ, հասարակական չահ, հնարային ուղղափառ գործունէութիւն իրենց համար ունայն բառեր են միայն։ Մրակ նպատակակէտը եսին գոհացումն է։ Փառաբանողներ պիտի չուշանան գոփնեպակներ հիւսելու բախտախնդիր իշխանաւորին ճակտին։ Գլուխ քննագատեն,պիտի դատափետեն հեռուէն, պիտի հայհոյեն իսկ, բայց իրաւի պիտի սըմքին, որովհետև իր պաշտպանութեան պէտք ունին մրցակիցներ զգետնելու, սնափառութիւններ գոհացնելու համար։ Իշխանաւորը կը հրճուի, իր սիրապետութիւնը երկարատև է։ Դեմոսթենէսի բացագանչութիւնը կը պահէ մինչ իր արժէքը։ «Աթէնա՜ցիներ, մեծագոյն թշնամին Փիլիպպոսը չէ, թշնամին ձեր մէջն է, ձեր մեղկութիւնն է։ Եթէ այսօր Փիլիպպոս անհետանայ, դուքնոր Փիլիպպոսներ պիտ փնտռէք ձեր ենթարկուելու համար։»

Սկիպիոն կ'արտասուէր Հռոմի կործանումին համար։ Բայց դեռ կ'սպրի Հռոմ։ Իր լեզուն կը օրորին բիւրաւոր պատանիներ, իր լեզուն կ'երգէ Աւետարանի դիւցազնին փառքը։ Վիրգիլիոս, յաւերժական երգիչն է հերոսներուն։ Իւրաքանչիւր Հռոմայեցի գեռ կ'սպրի Կապիտոլի մէջ, Պանթէոնի եռին։ Կեսարներու լեգէոններուն դոփիւններուն արձագանգը դեռ կը լսուի։ Հռոմի իսկայր կը վերակենդանանայ ահա՛, հեւաձաբար կ'սպրի ան իր յուզումներով։ իր բաղձանքներով։

Արտասուելու է այն ժողովուրդներուն վրայ, որոնք հաւաքական իսկայր մը չունեցան և չունին, ազգ մը չեղան ու պիտի չըլլան։ Արժանի չեն Սկիպիոններու արտասրին։ Ի զո՞ւր պիտի ողբան, ի զո՞ւր ատեւածային արդարութեան պիտի բողոքեն, մարդային գիտութիւնը պիտի ողբայ, որովհետև ճակատագիրը, որ հզօր է Արտաքսողէն, անողոք է իրենց

Իւրաքանչիւր բնակչի բերումով ես օրութեան կը հետևի մակարդակային տարբերու աճումը։ Շահուած հարստութիւններ կը մխուին, ամէն մարդ կը ջանայ վայելել ամէնէն կարճ միջոցի մէջ և ամէնէն չատ։ Ազգը կ'աղքատանայ, անհատներ պերճանքի մէջ, են վարիչներ կը հարստանան հնարային հարստութիւնը խորովելով։ Գարկեչտ անհատներ հոն գործ չունին, հնարային կեանքի մէջ դիրք մը չեն կրնար գրաւել, որովհետև անպարկեշտ անհատներ զինակցած են զեղծումներ քօղարկելու համար։

Նման ախտաւոր միջավայրի մը մէջ պարկեշտ նկարագիրներ անգամ գիրար չեն բռներ։ Բարոյական կորովը չքացած է չատերուն քով, որոնք հնարային կեանքէ ձանձրացած կամ զզուած են։ Բաղդախնդիր արարածներ օրուան իշխանաւորները կը գտնան։ Ազգային իէալ, հասարակական չահ, հնարային ուղղափառ գործունէութիւն իրենց համար ունայն բառեր են միայն։ Մրակ նպատակակէտը եսին գոհացումն է։ Փառաբանողներ պիտի չուշանան գոփնեպակներ հիւսելու բախտախնդիր իշխանաւորին ճակտին։ Գլուխ քննագատեն,պիտի դատափետեն հեռուէն, պիտի հայհոյեն իսկ, բայց իրաւի պիտի սըմքին, որովհետև իր պաշտպանութեան պէտք ունին մրցակիցներ զգետնելու, սնափառութիւններ գոհացնելու համար։ Իշխանաւորը կը հրճուի, իր սիրապետութիւնը երկարատև է։ Դեմոսթենէսի բացագանչութիւնը կը պահէ մինչ իր արժէքը։ «Աթէնա՜ցիներ, մեծագոյն թշնամին Փիլիպպոսը չէ, թշնամին ձեր մէջն է, ձեր մեղկութիւնն է։ Եթէ այսօր Փիլիպպոս անհետանայ, դուքնոր Փիլիպպոսներ պիտ փնտռէք ձեր ենթարկուելու համար։»

Սկիպիոն կ'արտասուէր Հռոմի կործանումին համար։ Բայց դեռ կ'սպրի Հռոմ։ Իր լեզուն կը օրորին բիւրաւոր պատանիներ, իր լեզուն կ'երգէ Աւետարանի դիւցազնին փառքը։ Վիրգիլիոս, յաւերժական երգիչն է հերոսներուն։ Իւրաքանչիւր Հռոմայեցի գեռ կ'սպրի Կապիտոլի մէջ, Պանթէոնի եռին։ Կեսարներու լեգէոններուն դոփիւններուն արձագանգը դեռ կը լսուի։ Հռոմի իսկայր կը վերակենդանանայ ահա՛, հեւաձաբար կ'սպրի ան իր յուզումներով։ իր բաղձանքներով։

Արտասուելու է այն ժողովուրդներուն վրայ, որոնք հաւաքական իսկայր մը չունեցան և չունին, ազգ մը չեղան ու պիտի չըլլան։ Արժանի չեն Սկիպիոններու արտասրին։ Ի զո՞ւր պիտի ողբան, ի զո՞ւր ատեւածային արդարութեան պիտի բողոքեն, մարդային գիտութիւնը պիտի ողբայ, որովհետև ճակատագիրը, որ հզօր է Արտաքսողէն, անողոք է իրենց

(Վերջ) ԽՈՐԷՆ ԳԱՐԻԿԵԱՆ

ՊԱՏՈՒԱՐԺԱՆ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ «ԱԶԴԱԿ» ՕՐԱԱԵՐԹԻ

Գէյրութ

Տէր խմբագիր,

Այսու պարտք կ'զգամ հրապարակաւ մեր խորին օնորհակալութիւնները յայտնել Արժ. Տ. Յուսիկ հայր Նախնիեանի, տեղւոյս ազգ. վարժարանին համար իր բերած բարոյական լայն օժանդակութեան.վարժարանիս տարեկան եւ ընկալեալ սովորութիւն դարձած հանգանակութիւնը առաջնորդելով։

Հանձնգէ ընդունիլ Տէր խմբագիր մեր կանխալոյս օնորհակալիքները։

Ի դիմաց Հոգաբարձութեան
Ազգ. վարժարանի
Ա. Դպիր Ա. Գեա
Ա. ԿՕՒԿԼՕՋԵԱՆ Վ.ՊՈՒՂՈՒՐՃԵԱՆ
Արհղակալ
Ժ. ԿԷՕԿԷՋԵԱՆ

ՀԱՅԿ. ԿԵԱՆՔ

ԻՆՉՊԷ-Ս ՊԻՏԻ ՋԱԽՋԱԽՈՒԻ «ՎԻՇԱՊԻՆ ԳԼՈՒԽԸ»

ՆՈՐ ՇԻՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ՎԱՆՔԻՆ ՄԷՋ

«Սիոնի վհրդին Թիւին մէջ կը կարդանք.

Ս. Աթոռոյս Տճօrհն Ժողովը Օգոստոս 1 31ի ամսօրեայ րնթացքին, իբրեւ գործադիր իշխանութիւն եւ վարչական մարմին, գումարուեցաւ 14 անգամներ, երբեմն օրը երկիցս նիստ կազմելով, եւ զբաղեցաւ եկեղեցական, վարչական եւ ելմտական գործերով. մասնաւորաբար հետամուտ եղաւ պիւճեի ճիշդ ու խիստ գործադրութեան, յարակից - բացառիկ պիւճեներու նկատառումն, մասակարաւական կեանքը հասցուցած դրութեան վերածելու համար անհրաժեշտ դասուած հրահանգներու, կանոններու եւ ծոմարաւական կազմաւորմանց պատրաստութեան, միտս առաջնորդուելով իմաստուն եւ իրատես թելադրութիւններէն Վսեմ. Ոսկան Գէյ Մարտիկեանի, որ անխոնջ եւ անդուլ ջանադրութեամբ նուիրուեցաւ Հասատութեանս ճշմարիտ օգտին. գլխաւորաբար իր ջաներով է որ ծրագրուեցաւ մօտալուտ ծիսուրիները չորս մեծ օճախներու, որոնց եկամուտ պիտի յատկացուի պատճի օիզուցման գործին։ Այս մասին կը յուսանք աւելի մանրամասնութիւններ կարենալ հաղորդել «Սիոնի յառաջիկայ թիւով։ Այս եւ ուրիշ կարեւոր գործերու միջեւ յոյժ գնահատելի ծախսատրութիւն մը ուներ Տ. Սմբատ Սրբազան, որ իբրեւ Ընդհանուր Քննիչ, իր կորովի ու փորձառուրիւնը ի սպաս դրած է Հասատատութեանս բարգաւաճման եւ բարեկարգութեան կենսական գործին. վստահ ենք թէ իր ճեռնարկութիւնն ի Ս. Աթոռս մեծապես օգտակար պիտի լինի յառաջիկային եւս։

Տճօrհն Ժողովոյ այս ամսոյ րնթացքին ունեցած այլապես կարեւորագոյն գործը եղաւ, ճմանապես, Սուրբ Տեղեաց մէջ ազգապատկան բաժինճերու պատշաճութեան եւ ճորոգութեան հոգը։ Ս. Յարութեան տաճարին մէջ Լաթինճերու եւ Յոյներու կատարած օծուատծական ձեռնարկներուն հետ զուգընթացաբար, հարկ եղաւ կարեւոր ճորոգութիւններ կատարել Հայկական Գողգոթայի վերնայարկ մատուռին, Հանգերձից Բաժանման խորանին, Իւղաբերից սեղանին վրայ, եւ այլ մասերու մէջ, մօտաւոր յառաջիկային բոլոր տոյն տաճարին մէջ մեր դարաւոր սեպհականութիւնը եղած Ս. Լուսաւորչի չքնաղ հինաւուրց եկեղեցիին ամբողջական ճորոգութիւնը, որուն համար արդէն պետական արտօնութիւն սպացուած է, եւ որուն համար անհրաժեշտ է ազգասէր բարերարաց օժանդակութիւնը։ Հաւանական է որ օծուատծական այս կարգի պատճառներ ի մօտոյ Բեթղեհէմի տաճարի համար եւս։ Տճեսական անձկութեան այս օրուանին մէջ, Սրբ. Աթոռոյս րնկճուած պիւճեին համար ծանր են անակնկալ այս բեռները, բայց ազգին է, Հայասատեայց եկեղեցւոյ պատիւը կը պատաւորեցնզմեզ դիմագրաւել այս դժուարութեանց։

ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԱԿԱՆ ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆ «ԿԱԹՈՂԻԿՈՍ ՋԵՆՔ ՈՒԶԻ»

Թիֆլիսէն հասած ճաժրորդ մը կը պատմէ (13 *Օգոստ.*)։—

Թիֆլիսից մեկնելուցս երկու օr առաջ կաթող. պատուիրակներու եւ պատգամաւորներու բնտրութիւններ եղած են։ Խորհրդակցական ժողովներու մէջ խօսակցութեան առարկայ դարձած է բնտրելիներու ցանկը, որի մէջ մտած են կիլիկիոյ կաթողիկոսը, Պոլսոյ եւ Երուսաղէմի պատրիարքներ եւ կաթողիկոսական տեղապահ։

Թիֆլիսում այն կարծիքը կը տիրէ թէ առաջնորդների համար չպիտի կրնան մասնակցիլ բնտրութեան։ Այնճան վախ կայ, որ Գերագոյն Խորհուրդի բնդհանուր ժողովի մէջ գրուածէ «բնտրութիւն»։ Վախցած են «կաթողիկոսական բնտրութիւնը» տեսեալ։ Չեկայի միակ թեկնածուն Մեսրոպ արհեպսկ. Տեր Ծովսեփեանն է։ Ազգ. եկեղեցիի եկեղեցականները խրդալիճ[illegible]ախտաճաճի վրայ են։ Ի՞նչ կը խորհի ճնորհն է։ Անճատուածներ կը կեդրոնանան էջմիածնի տրջար, նպատակ ունենալով բնտրութիւնը խանգարել։ Այժմուանից նշանակիրապարակով յայտարարում են։

— «Կաթողիկոս չենք ուզի»։

ՆՈՒԻՐԱՏՈՒԹԻՒՆ

Գ. Մկրտիչ Մրսրլեան Մամբրիկեցի ազգ. բուժարանին կը նուիրէ 240 Ս. Դ. փոխան մատաղու գառնուկի մը։

Սեանալ նուիրատուն։

ՆԱԽԿԻՆ ԿԱՅՍՐ ՎԻԼՀԵԼՄ Բ. ԿԸ ԽՕՍԻ

Լոնտոնի «Տէյլի Էքսբրէս» Թերթը կը ապէ Բրագէյ—Բերդի ռեսակցութիւնը նախկին կայսր Վ/լ'ելմի հետ։ Ռեսակցութիւնը դարձեր է չատ մը հարցերու չուրջ, ինչպէս Վիլհէլմի ըզգացումները Անգլիոյ հանդէպ, Հնդկասատանի կացութիւնը, բոլշեվիզմը, գերմանն ապագան, Մայրագոյն Արեւելքի խնդիրը ևն։

Վիլհէլմ լաւ ծանօթ է եղեր միջազգային կացութեան։

Վիլհելմ իր ջերմ հասակրանքը յայտներ է Անգլիոյ և աւելցուցեր է.

— Ի՞նչ յիմարութիւն է գիս կոչել Անգլիոյ թշնամի։ Ջ՛որ ես Վիքթորիա թագուհիին մեծ թոռն եմ։ Ես միշտ կը սիրէի Անգլիա այցելել, միշտ կը գնահատէի անգլիացի բարեկամներս։ Միշտ երկրպագու եղած եմ Անգլիոյ՝ և անգլ. ազգին։ կեանքիս ամենամեծ ոգեւորութիւնը եղած է այն, որ Գերմանիա ստիպուած էր պատերազմելու Մեծն Բրիտանիոյ հետ։

Արեւելքի հարցերը չօշափած առեն. ըսեր է հետեւեալը.

— Ճափոն պէտք է զօրէ՞պէտք չէ խանգարել զայն։ Ճափոն պատուար է բոլշեւիկութեան դէմ Մայրագոյն Արեւելքի մէջ։

— Գերմանիա ևս բնական պատուար է բոլշեւիկութեան դէմ, սակայն թուլացուցին զայն։ Ո՛ր կուսակցութիւնն ալ իշխանութեան գլուխ անցնի, Վէրսայլի դաշնագիրը պէտք է ջնջուի։ Այդ դաշնագիրը, իր հիմքին մէջ, զուրկ է առողջ մտածումէ։ Գերմանիոյ համար ֆիզիքապէս անկարելի է կատարել իր վրայ դրուած պարտաւորութիւնները։ Այս ոչ կուսակցական, այլ ազգային խնդիր է։ պարիներ շրջարնակ Գերմանիա վճարեց հատուցումները իր արիւնի գնով։ Վերսայլի դաշնագիրը Գերմանիոյ վզին չղթայեցին քաղաքագէտներ, որ չէին դիտեր ոչ եւրոպայի վիճակը, ոչ աշխարհագրութիւնը, ոչ ազգագրութիւնը։ Անոնք գրչի պարզ հարուածով սահմաններ նոր պետութիւններ, նոր կառավարութիւններ, որոնք բնականապար կենսունակ չէին կրնար ըլլալ։ Անոնք չատ խօսեցան ժողովուրդներու ինքնորոշման իրաւունքի մասին, իսկ սիևնոյն ժամանակ Գերմանիոյ եւ Աւստրիոյ մերժեցին ազատօրէն ընտրելու իրենց ցանկացած քաղաքական կառուցուածքը։ Մերժեցին բանակցութիւն կատարել Հունգարիոյ եւ Հարեւանութեան։

Գերմանիա, ինչպէս նաեւ ուրիշ ոեչ երկիր, ճգնաժամերու ժամանակ պէտք է դիմէ այն անձերու օգնութեան, որ ուրիշ ժամանակներէ աւելի գիտեն զեկավարել երկիրը պատուար եւ առողջ հիմքերու վրայ։ Գերմանիա 14 տարի առանց իր պետերուն մեղսակցութեան ընդունակ անձերը բոնի կերպով մեկուսացուեցան, բայց հոգեւարքի վերջը մօտ է։

ՆԱՒԻՐԱՏՈՒԹԻՒՆ

Գ. Մկրտիչ Մրսրլեան Մամբրիկեցի ազգ. բուժարանին կը նուիրէ 240 Ս. Դ. փոխան մատաղու գառնուկի մը։

Սեանալ նուիրատուն։

քիւրը» տեսեալ։ Չեկայի միակ թեկնածուն Մեսրոպ արհեպսկ. Տեր Ծովսեփեանն է։ Ազգ. եկեղեցիի եկեղեցականները խրդալիճ[illegible]ախտաճաճի վրայ են։ Ի՞նչ կը խորհի ճնորհն է։ Անճատուածներ կը կեդրոնանան էջմիածնի տրջար, նպատակ ունենալով բնտրութիւնը խանգարել։ Այժմուանից նշանակիրապարակով յայտարարում են։

— «Կաթողիկոս չենք ուզի»։

ՀԱՅԿ. ԿԵԱՆՔ

ԻՆՉՊԷ-Ս ՊԻՏԻ ՋԱԽՋԱԽՈՒԻ «ՎԻՇԱՊԻՆ ԳԼՈՒԽԸ»

ՆՈՐ ՇԻՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ՎԱՆՔԻՆ ՄԷՋ

«Սիոնի վհրդին Թիւին մէջ կը կարդանք.

Ս. Աթոռոյս Տճօrհն Ժողովը Օգոստոս 1 31ի ամսօրեայ րնթացքին, իբրեւ գործադիր իշխանութիւն եւ վարչական մարմին, գումարուեցաւ 14 անգամներ, երբեմն օրը երկիցս նիստ կազմելով, եւ զբաղեցաւ եկեղեցական, վարչական եւ ելմտական գործերով. մասնաւորաբար հետամուտ եղաւ պիւճեի ճիշդ ու խիստ գործադրութեան, յարակից - բացառիկ պիւճեներու նկատառումն, մասակարաւական կեանքը հասցուցած դրութեան վերածելու համար անհրաժեշտ դասուած հրահանգներու, կանոններու եւ ծոմարաւական կազմաւորմանց պատրաստութեան, միտս առաջնորդուելով իմաստուն եւ իրատես թելադրութիւններէն Վսեմ. Ոսկան Գէյ Մարտիկեանի, որ անխոնջ եւ անդուլ ջանադրութեամբ նուիրուեցաւ Հասատատութեանս ճշմարիտ օգտին. գլխաւորաբար իր ջաներով է որ ծրագրուեցաւ մօտալուտ ծիսուրիները չորս մեծ օճախներու, որոնց եկամուտ պիտի յատկացուի պատճի օիզուցման գործին։ Այս մասին կը յուսանք աւելի մանրամասնութիւններ կարենալ հաղորդել «Սիոնի յառաջիկայ թիւով։ Այս եւ ուրիշ կարեւոր գործերու միջեւ յոյժ գնահատելի ծախսատրութիւն մը ուներ Տ. Սմբատ Սրբազան, որ իբրեւ Ընդհանուր Քննիչ, իր կորովի ու փորձառուրիւնը ի սպաս դրած է Հասատատութեանս բարգաւաճման եւ բարեկարգութեան կենսական գործին. վստահ ենք թէ իր ճեռնարկութիւնն ի Ս. Աթոռս մեծապես օգտակար պիտի լինի յառաջիկային եւս։

Տճօrհն Ժողովոյ այս ամսոյ րնթացքին ունեցած այլապես կարեւորագոյն գործը եղաւ, ճմանապես, Սուրբ Տեղեաց մէջ ազգապատկան բաժինճերու պատշաճութեան եւ ճորոգութեան հոգը։ Ս. Յարութեան տաճարին մէջ Լաթինճերու եւ Յոյներու կատարած օծուատծական ձեռնարկներուն հետ զուգընթացաբար, հարկ եղաւ կարեւոր ճորոգութիւններ կատարել Հայկական Գողգոթայի վերնայարկ մատուռին, Հանգերձից Բաժանման խորանին, Իւղաբերից սեղանին վրայ, եւ այլ մասերու մէջ, մօտաւոր յառաջիկային բոլոր տոյն տաճարին մէջ մեր դարաւոր սեպհականութիւնը եղած Ս. Լուսաւորչի չքնաղ հինաւուրց եկեղեցիին ամբողջական ճորոգութիւնը, որուն համար արդէն պետական արտօնութիւն սպացուած է, եւ որուն համար անհրաժեշտ է ազգասէր բարերարաց օժանդակութիւնը։ Հաւանական է որ օծուատծական այս կարգի պատճառներ ի մօտոյ Բեթղեհէմի տաճարի համար եւս։ Տճեսական անձկութեան այս օրուանին մէջ, Սրբ. Աթոռոյս րնկճուած պիւճեին համար ծանր են անակնկալ այս բեռները, բայց ազգին է, Հայասատեայց եկեղեցւոյ պատիւը կը պատաւորեցնզմեզ դիմագրաւել այս դժուարութեանց։

ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԱԿԱՆ ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆ «ԿԱԹՈՂԻԿՈՍ ՋԵՆՔ ՈՒԶԻ»

Թիֆլիսէն հասած ճաժրորդ մը կը պատմէ (13 *Օգոստ.*)։—

Թիֆլիսից մեկնելուցս երկու օr առաջ կաթող. պատուիրակներու եւ պատգամաւորներու բնտրութիւններ եղած են։ Խորհրդակցական ժողովներու մէջ խօսակցութեան առարկայ դարձած է բնտրելիներու ցանկը, որի մէջ մտած են կիլիկիոյ կաթողիկոսը, Պոլսոյ եւ Երուսաղէմի պատրիարքներ եւ կաթողիկոսական տեղապահ։

Թիֆլիսում այն կարծիքը կը տիրէ թէ առաջնորդների համար չպիտի կրնան մասնակցիլ բնտրութեան։ Այնճան վախ կայ, որ Գերագոյն Խորհուրդի բնդհանուր ժողովի մէջ գրուածէ «բնտրութիւն»։ Վախցած են «կաթողիկոսական բնտրութիւնը» տեսեալ։ Չեկայի միակ թեկնածուն Մեսրոպ արհեպսկ. Տեր Ծովսեփեանն է։ Ազգ. եկեղեցիի եկեղեցականները խրդալիճ[illegible]ախտաճաճի վրայ են։ Ի՞նչ կը խորհի ճնորհն է։ Անճատուածներ կը կեդրոնանան էջմիածնի տրջար, նպատակ ունենալով բնտրութիւնը խանգարել։ Այժմուանից նշանակիրապարակով յայտարարում են։

— «Կաթողիկոս չենք ուզի»։

ՏԱՃՏԱՆՔ

ԹԱՂՈՒԱՄ ԳԱՆՁ

(ողբերգութիւն հինգ արարուածով)

Տպ. Ազատ Գէյրութ 1932 Գին՝ 7 Ֆրհ.

Դիմել՝ Գրավաճառներուն

"ՏԱԳՆԱՊԷՆ ԴԷՊԻ ԲԱՐՕՐՈՒԹԻՒՆ"

Թիւրքիոյ նախկին Հանրագուռ չինուքեանց նախարար և այժմ Հանրային Գարատքի Վարչական Մարնուրդի իրաւագէտ խորհրդական Գ. Գեարսս Հալաճեան, ինչպէս գրեցինք, վերջերս Փարիզի մէջ վերոյիշեալ խորագիրներու տակ ֆրանսերէն լեզուով խիստ չահեկան գիրք մը հրատարակեց, որ բոլորովին նոր լոյս մը կը սփռէ. հաշվախարհային անտեսական տագնապին պատճառներու և դարմանումներուն վրայ։

Գիրքին յառաջաբանին մէջ Գ. Հալաճեան կը յայտնէ թէ այս հիւանդութիւնը, որմէ աշխարհ կը տառապի, դեռ ճգնաժամ չէ։ Անոր ախտավարը և պատճառը դեռ անորոշ կը մնան։ Ասոր համար իր գործ դրուած կամ յանձնարարուած գարմանները անկարող եղան զայն բուժելու։

Հեղինակը այսպէս կը տարուի նախ հիւանդութիւնը բնորոշելու և ապա դարմանը փնտռելու։ Որով գիրքը երկու մասի կը բաժնուի.— Ա. Հիւանդութիւնը, Բ. Դարման, ։

Առաջին մասին մէջ կը բնորոշէ և անոր իրրև դարման ցոյց տուած միջոցները կը բացատրէ։

Երկրորդ մասին մէջ նախ կը փնտռէ այն սկզբունքները, որոնց պէտք է հետեւի տագնապը լուծելու միջոցը գտնելու համար։ Այս սկզբունքներէն ներշնչուելով Գ. Հալաճեան՝ ախտավարը, պատճառը և դարմանը ճշդելու յաջողած է։

Ատոնք ամփոփելով կը ներկայացնենք Գ. Հալաճեանի երկասիրութեան գլխաւոր մասերը. ներկայ հաշվչարհային տագնապի մասին։

Հեղինակը տագնապէն ամենէն աւելի տգրուղ Անգլիոյ, Գերմանիոյ, Ամերիկայի, Ֆրանսայի և Ճափոնի կացութիւնը մի առ մի կը վերլուծէ, որպէսզի ճշդէ Թէ ի՞նչ է տագնապի աղբիւրը։

Հաամատիչ կուտանք այս երկիրներու մասին հեղինակին լուսարանութիւնները։

Ա Ն Գ Լ Ի Ա

19րդ դարու կէսէն ի վեր Անգլիոյ առևտրական և ճարտարարուեստական կարողութիւնը դէպի նուազում կ'ընթանայ. այս նուազումը պատերազմէն վերջ ա՛լ աւելի չեզոքուած է։ Իր առևտրական կչիռը միշտ բացով փակուած է և այս բացը երթալով աւելցած է։ Թէև այս բացը իր ծանր երկիրներէ քաղած անուղղակի հասոյթներով գոցուած է, բայց ի վերջոյ հասոյթները բաւական եղած չեն առևտրական կչիռին բացը, գոցելու։ 1891ին 100 միլիոն ոսկիի առևտուր. բացը, այսինքն արտածումներուն ներմուծումներէ տարբերութիւնը, հետզհետէ աւելնալով 1931ին 409 միլիոն ոսկի եղած է։

Գալով ճարտարարուեստի, թէև ընդհանուր առմամբ աւելցած է, բայց տիեզերական արտադրութեան մէջ ունեցած իր հաամեմատութիւնը հետզհետէ պակսած է. իսկ 1913էն վերջ սրդէն իր ընդհանուր ճարտարարուեստական արտադրութիւնը միջին հաշուով 100ին 60ի իջած է։

Անգործութիւնն ալ այս հաամեմատութեամբ աւելցած է։ 1913էն առջ անոնց թիւը 100ին 3ը չէր անցներ, 1923ին 100ին 10 և 1931ին 100ին 20 բարձրացած է։ 1923ի մէկ միլիոն 230 հազար անգործի դէմ 1931ին 2 միլիոն 670 հազար անգործ կար։ Անգլիոյ մէջ անգործութիւնը թէ ratinalisationի արդիւնք է, և թէ անտեսական կայունութեան, բայց այս վերջին պարագան գերակչիռ է։

Իսկ մեծ առքանակի գիները որ 1920ին 1913ի բաղդատմամբ եռապատիկ էին, 1924էն ի վեր մեծ անկումով կրեցին և 1913ի գիներուն հաամատեցան։ Բայց ամենէն անքնականը մեծաքանակի ու փոքրաքանակի գիներուն մեծ տարբերութիւնն է։ Այսպէս, 1931ին մեծաքանակ արժող առարկայ մը փոքրաքանակ 145ի կը ծախուէր։ Այս տարբերութիւնը 1924էն ասդին է որ զգալապէս բարձրացաւ։

Գ Ե Ր Մ Ա Ն Ի Ա

Գերմանիա միշտ առևտրական և ճարտարարուեստական յառաջդիմութիւն ունեցած է 1891էն ի վեր։ այս յարաճուն վերելքը միայն 1930ին կասեցաւ։ Իր առևտրական կչիռը միշտ նպաստաւոր եղած է։ 1927ին թէև աննպաստ եղած է, 4 միլիառ մարք բացով, բայց այս բացը հետզհետէ նուազած է և 1930ին արտածումներն են որ ներմուծումներէն աւելի եղած են։ Բայց ճարտարարուեստը նոյն համեմատութեամբ չէ աճած և 1913ի բաղդատմամբ արտադրութիւնը 1930ին եղած է 100ին 91 և 1931ին 100ին 75։

Ա Մ Ե Ր Ի Կ Ա

Ձիշտ Գերմանիոյ մէջ եղածին պէս Ամերիկա ալ մինչև 1829 առևտրական և ճարտարարուեստական յառաջդիմութիւն մը ունեցաւ։

1911էն ի վեր առևտրական կչիռը միշտ արտածումներու ի նպաստ է, տարբերութիւնը որ 1891ին 27 միլիոն տոլար էր, 1929ին 757 միլիոնի բարձրացած է, նոյնպէս 1891ին 1 700 միլիոնի հասնող արտաքին առևտուրը 1929ին 9ուկէս միլիառի հասած էր։ Ճարտարարուեստական արտադրութիւնն ալ 1913ի բաղդատմամբ 1929ին հարիւրին 77 համեմատութեամբ աճած է։

1929ի վերջերը միայն սկսաւ նուազումը ընդհանուր գործերու մէջ, արտաքին առևտուրը կէսէն աւելի պակսեցաւ, և արտածումի առևտրութիւնը 336 միլիոնի իջաւ։

Ասոր իրրև ապացոյց արդիւնք արդծութիւնը աւելցաւ և այսօր 10 միլիոնի կը հասնի անգործներու թիւը։

Մեծաքանակ գիները 1928ին իյնալ սկսան և 1932ին միջին հաշուով 100ին 42 անկում ցոյց տուին, փոքրաքանակի տարբերութիւնը միայն 100ին 17 է։

Ֆ Ր Ա Ն Ս Ա

Ֆրանսայի առևտրական և անտեսական աճումը նուազ արագ րլլալուն համար, նուազումն ալ գանդազ քայլերով եղաւ։

Արտաքին առևտուրը 1891էն 1901 գրեթէ կայուն էր, 8 միլիառ ֆրանքի վրայ։

1901էն 1913, 15 միլիառի բարձրացաւ. 1928ին 21 միլիառի (ոսկեդրամ) և 1929ին 21ուկէս միլիառի հասաւ, որով 1913ի բաղդատմամբ հազիւ մէկ երկրորդի յաւելում մը ունեցաւ, իսկ նուազումը որ նախ դանդազ սկսաւ 1930ին, աւելի կարևոր համեմատութիւն ստացաւ 1931ին։ Այսպէս, 1930ին արտաքին առևտուրը որ արդէն 19 միլիառի իջած էր 1931ին 14ուկէս միլիառի իջաւ։

1 (Շար.)

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ ԿՈՂՄԷ

ԾԱՆՈՒՑԱԳԻՐ ՄԸ ԿԸ ՂՐԿՈՒԻ ՖՐԱՆՍԱՅԻ

Որով ևս կը պահանջէ հաւասարութիւն սպառազինմանց տեսակէտով

Լոնտոն.— Ֆրանսական Արտաքին գործոց նախարարութիւնը ստացաւ եւ Շէրպուրկ պ. Հէրիոին հաղորդեց Պէրլինի Ֆրանս. դեսպանին կողմէ ղրկուած կարեւոր հեռագիր մը որով դեսպանը կը հաղորդէ գերմանական կառավարութեան տեսակէտները գերմանական բանակին վերակազմութեան վերաբերմամբ։ Արտաքին գործոց նախարարութիւնը լուռիւն կը պահէ սոյն հաղորդագրութեան պարունակութեանը մասին, բայց կ'ենթադրուի թէ սոյն հաղորդագրութիւնը կը պարունակէ հաւասարութեան պահանջ մը սպառազինումներու տեսակէտով։

Կը կարծուի թէ անգլիական կառավարութիւնը բերանացի կերպով տեղեակ պահուած է այս մասին գերմանական արտաքին գործոց նախարարութեան կողմէ։ Պ. Հէրիոի վերադարձին կսպասուի, նկատելով դահլիճը պիտի գումարուի քննելու համար խնդիրը։

Ռիւթէրի Պէրլինի Թղթակիցը կը հեռագրէ թէ գերմանական պաշտօնական շրջանակները՝ ընդունելով հանդերձ որ նոր դիմում մը կատարուած է գերմանական ինքնապաշտպանութեան վերակազմութեան մասին, քիչ մը վշտացած են որ այս լուրը դուրս տարածուած է Ֆրանս. վարչապետին գիտութեան հասնելէ առաջ։

Բարիզ.— Պ. Հէրիոի դիւանապետը անմիջապէս Շէրպուրկ մեկնեցաւ հաղորդագրութիւնը ներկայացնելու համար Պ. Հէրիոի որ հոն ժամանած է կէրնը սէյէն։

Բարիզ մեկնելէ առաջ, պ. Հէրիօ Շէրպուրկ ճաշեց Սըր Օսթըն Չէմպըլէյնի հետ։

Փօլ Պոնքուրի զգայացունց յայտարարութիւնը

Պէրլին.— «Ինֆոմ Տէլ Բարլինօ» Ֆաշիստական թերթին շնորհուած տեսակցութեան մը մէջ, պատերազմ. նախարար Ֆօն Շլայխէր յայտարարեց թէ այն պարագային որ Գերմանիան գոհացում չստանայ սպառազինումներու, հողին վրայ հաւասարութեան վերաբերմամբ, անիկա պիտի քաշուի Ազգ. Դաշնակցութենէն։

ՖՐԱՆՍԱՆ ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ ԾԱՆՈՒՑԱԳՐԻՆ ԱՌՋԵՒ

Պ. Հէրիօ սոյն պաշտօնագիրը կը ճանչնայ պատրաստութեամբ

Բարիզ.— Շէրպուրկէն հոս ժամանելով, պ. Հէրիօ բազմազբաղ օր մը ունեցաւ։

Նախարարական խորհուրդի գումարումէն առաջ՝ որը տեւեց երեք ու կէս ժամէն աւելի, պ. Հէրիօ երկարօրէն խորհրդակցեցաւ պ. Բօլ Պոնքուրի եւ արտաքին գործոց նախարարութեան Քաղաքական քարտուղար պ. Բականոմի հետ։ Պ. Հէրիօ յետոյ ընդունեց անգլ. դիւանագիտական գործակատար պ. Քէմպելը։

Բարիզ.— Նախարարական խորհուրդը գումարուեցաւ պ. Հէրիօի նախագահութեան տակ, որը պարզեց արտաքին կացութիւնը։ Ելեւմտական եւ պիւտճէի նախարարները պարզեցին ելեւմտ. բարեկարգութեան համար նկատի առնուած հանգրուանները։

Ժողովէն վերջ պ. Հէրիօ մերժեց որեւէ յայտարարութիւն բնել գերմանական ծանուցագրի մասին իրեն ուղղուած հարցումներուն եւ բաւականացաւ հանդարտութիւն եւ պաղարիւնութիւն յանձնարարելով լրագրողներուն։

Պէրլին.— Ֆրանս. դեսպանին յանձնուած գերմանական ծանուցագիրը բացորոշ բան մը չպարունակեր Ռայխսվէհրի վերակազմութեան մասին եւ կը գոհանայ կրկնելով թէ Գերմանիան կուսակից է կարելի եղածին չափ խոշոր համեմատութեամբ ընդհ. զինաթափութեան մը որը իբրեւ օրինակ ունենալու է Վերսայլի դաշնագրով Գերմանիոյ պարտադրուած զինաթափութիւնը, եւ պահանջելով իրաւանց հաւասարութիւնը Գերմանիոյ համար։

Մամուլին մեկնութիւնները

Բարիզ.— Մամուլը բաւական խստօրէն կը քննադատէ գերմանական ծանուցագիրը։

Ազգայնական «Էքօ տը Բարի» եւ արմատական «Ռօթիտիէն» այն կարծիքը կը յայտնեն թէ գերմանական կառավարութիւնը կը փափաքի հանրային կարծիքին ուշադրութիւնը յոյժ խռովեալ ներքին կացութենէն ուրիշ բանի վրայ դարձնել եւ այս նպատակաւ է որ մտածած է յարուցանելու զինաթափութեան խնդիրը։

Միեւնոյն կարծիքը կը յայտնուի «Էքսէլզիօր»ի կողմէ, մինչդեռ «Բրթի Բրիզիէն» կը նկատէ թէ գերմանական շահերու տեսակէտով գերմանական կառավարութիւնը չգիտցաւ յարմար վայրկեանը ընտրել ներկայացնելու համար խնդրոյ առարկայ ծանուցագիրը։

«Փիկարօ» գերմանական կառավարութեան խորհուրդ կուտայ Ազգերու Դասակարգութեան դիմել եթէ կը փափաքի և ձեռք բերել Վէրսայլի դաշնագրին վերաքննութիւնը։

«Էհռնուվէլ»՝ որուն կառավարութեան հետ ունեցած կապերը ծանօթ են, հարկաւոր կ'արտայայտուի հաւասարութեան մասին Գերմանիոյ գրած պահանջին, Սոյն թերթը կ'աւելցնէ թէ հաւասարութիւնը կը պահանջուի միայն ազգի մը կողմէ որ կը յարգէ իր յանձնառութիւնները։

Միմիայն ընկերվարական «Բօթիւլէռ» գիտել կուտայ թէ Ֆրանսական կառավարութիւնը միշտ պաշպանած է այն տեսակէտը թէ ապահովութիւնը կախուած է զօրաւոր բանակէ մը, և եթէ այս տեսութիւնը ճշմարիտ կը գտնուի, մարդ չգիտեր թէ ինչո՞ւ համար անիկա գործադրելի չպիտի ըլլար բոլոր ազգերուն համար ալ։

Գերմանական ծանուցագիրը եւ Բրիտանական դիրքը

Լոնտոն.— Համաձայն եւրոպական խորհրդակցական ուխտին յօդուածներուն, բրիտանական կառավարութիւնը տեղեակ պահուած է սպառազինմանց հաւասարութեան վերաբերեալ գերմանական պահանջէն առաջ եկող իրադարձութեանց։

Գերմանական պահանջը՝ որը Ժընեվի Զինաթափութեան խորհրդաժողովին վերջին նիստերուն մէջ ներկայացուած էր, այժմ կրկնուած է պաշտօնապէս։

Բրիտանական կառավարութիւնը՝ դէպքերուն ժամէն հետեւելով հանդերձ այժմ պիտի խուսափի գործօն բաժին մը ունենալէ, այն բանակցութեանց մէջ որոնք պիտի կրնան տեղի ունենալ Ֆրանսայի և Գերմանիոյ մէջ, Պէրլինի Ֆրանսական դեսպանին յանձնուած յիշատակագրին մէջ պարունակուած առաջարկութեանց հետևանօք։

Թիւրքիոյ փոխյարաբերութիւնները Միացեալ Նահանգներու հետ

ԻՍԹԱՆԳՈՒԼ.— Միացեալ Նահանգներու Թիւրքիոյ դեսպան Պ. Շէարլ Ուեյնքըն մեկնեցաւ իր կառավարութեան հետ խորհրդակցելու համար Թիւրքիան և Միացեալ Նահանգները չհաղորդող հարցերու մասին։

Այս տեղի ձեռնհաս շրջանակները մեծ կարեւորութիւն մը կրնծայեն այս ճամբորդութեան եւ կը յուսան թէ անկէ մեծ բարիք մը պիտի ծնի Թրքօ-Ամերիկեան յարաբերութեանց համար։

Դեսպանը այս առիթէն պիտի օգտուի չփման մէջ մանալու համար Ամերիկեան Առեւտրական Սենեակներու հետ։

Ճաքռնական մարտանաւեր ճամբայ կելլեն դէպի Շանկ-հայ

ՇԱՆԿ — ՀԱՑ.— Ճափոնական երկրորդ ճաւաբաժիններ ուղղուած է դէպի Շանկհայ պատժախնդրելու համար պոյկոթաժինպատնալիին ատակներու կեանքը եւ իրենց։ Հրացանակիրներու 600 հոգիէ բաղկացած զոհաս մըն ալ ղրկուած է տեղւոյն վրայ։

ԹՈՒՐԻՈ.—Կը հաղորդուի թէ բուռն կռիւներ տեղի ունեցած են Մուֆահենի մօտ։ 5000 հրոսակներ թնդանօթներով եւ զնդացիրներով կը հարձակին ճաւազործարանի եւ օդակայանի վրայ։

ՏԵՂԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԹԻՒՐՔ ՓԱԽՍՏԱԿԱՆՆԵՐ

ՍԻՒՐԻՈՅ ԵՒ ԼԻԲԱՆԱՆԻ ՄԷՋ

ԱՆՕԴՈՒԹԻՒՆԸ ԹԻՒՐՔ ԲԱՆԱԿԻՆ ՄԷՋ ՓԱԽՍՏԱԿԱՆ ՄԸ ՉԵՐԲԱԿԱԼԻԱՑ ՊԻՒՔԷԼԵՑԱՑԻ ՄԷՋ

«Էլ Նիմա» 3 Սեպտեմբերի թիւին մէջ կը գրէ.

Ճաճախ գրած ենք Թիւրիոյ մէջ ծիրուկ ցեղասական ծաճր տագնապի մասին։ Այդ պատճառաւ կանոնաւոր բանակներու մէջ գօնուող գինուորներ խումբ խումբ փախուստի կը դիմեն եւ կերթան օթար սահմաններ։ Ասոնցմէ օտեր կուգան մեր սահմաններ եւ իրենց ինքնութիւնը անյայտացնելով գործի կը լծուին։

Քանի մը օր առաջ, Գիւմֆէյի մէջ ամճամօթ մարդ մը ձեռնուած է։ Ժանտարմաներ կասկածելով ինքնութեան եղբարկած են զայն։ Իր մօտ գօնուող քուղթերէն յայտնի եղած է որ ան էմին Մուլա Ահմէտ կը կոչուի եւ բրիական բանակի մէջ գինուոր է։ Ան խոստովանած է որ իմ փախած է գինուորութենէն առանց հացի աճօթի մնալուն եւ գէօ խնամքի մէջ գօնուելուն համար։

Ժանտարմաները իսկոյն զայն Գէյրութ ղրկած եւ յանձնած են Ընդհանուր Ապահովութեան։ Կրսուի թէ Ընդհ. Ապահովութիւնը սկսած է բանակցիլ Թիւրքիոյ կառավարութեանը այս փախստականը յանձնելու համար։

Սիւրիական եւ Լիբանանեան կառավարութեանց եւ Ընդհ. Ապահովութեան պատասխանատուները կը հրաւիրեմ այս օրեր մեր երկրին մէջ վխտացող բազմաթիւ կասկածելի թիւրք փախստականներու, որոնք ամէն կասկածէ վեր է որ բազմաթիւ ազտոտ հերիւնի մը լծած վրայ։

ՓԱՍՏԱԲԱՆՆԵՐՈՒ ԲՈՂՈՔԸ ՀԱԼԷՊԻ ՄԷՋ

Հալէպի փաստաբանները սեպհական հաւաքուելով, որոշած են Սիւրիական կառավարութեան դրկել հետեւեալ հեռագիրը, փաստաբան Մարաճիի ձերբակալման առթիւ.—

Հալէպի փաստաբանները իրենց պատասխանատու Բէհիս Պէյ Մարաճիի անժամանակ վճռով բանտարկութեան առթիւ կը բողոքեն ու ցաւ կը յայտնեն, Հազիւ վրպարտութիւն մը եղած կրնայ բլլալ անոր ձերբակալման պատճառը։ Մեծ չենք հաւատար երբէք որ ան օրէնքի հակառակ ընթացք մը մէջ գօնուի։ Անոր պէս մեծ ու յարգելի փաստաբանի մը ձերբակալման դէմ կը յայտնենք մեր զայրոյթն ու բողոքը»։

Այս հեռագիրը ստորագրած են մօտ 30 փաստաբաններ որոնց մէջ կը գտնուին Պ. Պ. Գեորս Միլլէթպաշեան, Լեւոն Թամզարեան, Նազարէթ Ֆրսորգճեան եւ Տիգրան Քիւրքեան։

ՅՈՅՏ ԵՒ ԿՌԻԻ ՀԱԼԷՊԻՄԷՋ

Հալէպի Թերթերը կը գրեն.—

Շաբաթ առաւօտ 50 հոգիէ բաղկացած ցուցարարներու խումբ մը յարձակում գործեց բացուած խանութներու վրայ եւ կոտրելէ ու կողոպտելէ վերջ ամոց պարունակութիւնը, գնդակներ պարպեցին։ Ժողովուրդի եւ ցուցարարներու միջեւ կարգ մը կռիւներ տեղի ունեցան. եղան վիրաւորներ։

ԱՐԱԲԱԿԱՆ

«ԱՆԿԱԽՈՒԹԻՒՆ» ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆԸ ԵՒ ՁԵՄԻԼ ՊԷՅ ՍԷՐՏԷՄ ՊԷՅ 12,000 ՈՍԿԻ ԿԸ ՊԱՀԱՆՋՈՒԻ ԵԼԵՄՏԱԿԱՆ ՆԱԽԱՐԱՐԸՆ

«ՄՈՒԳԱԹԹԱՄ»Ի ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

«Մուգաթթամ» թերթի Պագեսթինի թղթակիցը իր թերթին հեռեւեալ ուշագրաւ հեռագիրը կը հաղորդէ.

«Արաբական «Անկախութիւն» կուսակցութիւնը, որ հիմնուած է 1918ին եւ արաճուած արաբական բոլոր երկիրներու մէջ, 12000 անգլիական ոսկի առնելիք ունի իր հաստուկար եւ այժմու երիցասական նախարար Ձեմիլ Պէյ Մէրհէմ Պէյէն։ Այժմու կուսակցութիւնը կը պահանջէ այդ գումարը եւ որոշած է ամէն միջոցի դիմել գանձելու համար, իհարկին, որոշած է օրինական հեռապգումն ենթարկել»։

Այս հեռագիրը հրաժարակելէ վերջ «Մուգաթթամ»ի խմբագրութիւնը կաւելցնէ.—

Այս հեռագիրը կը ցուցնէ որ արաբական «Անկախութիւն» կուսակցութեան սնուցիչին մէջ Մէյսալունի դէպքին վերջ Թրանսյորդանիոյ Ամիրութեան մէջ Ֆրանսացիներու Խամասկոս մնած միջոցին գօնուած գումարը Ձեմիլ Մէրհէմ Պէյ իւրացուցած էր։ Շիւրիւ Պէյ Փաշալը մինչեւ 1920 կուսակցութեան ընկերացած էր։ 1920ի ամրան Ձեմիլ Մէրհէմ Պէյ սնկապես եղաւ եւ Շիւրիւ Պէյէն իրեն փոխանցուեցաւ 8000 անգլ. ոսկի։ «Անկախութիւն» կուսակցութեան անդամները Ֆրանսացիներու ենթակայութեան հետեւանքով երբ մեկնեցան Սիւրիայէն անոնց մեծամասնութիւնը հաւաքուեցաւ Եգիպտոս, որոնց մէջ կը գտնուէր նաեւ Ձեմիլ Մէրհէմ Պէյ։ Այն ատեն Եգիպտոսի մէջ հարցուեցաւ Ձեմիլ Պէյին թէ՝ ի՞նչ բրած է կուսակցութեան դրամը. ան կարգ մը ծախքեր ցոյց տուաւ, որոնք վճռուած են առանց կուսակցութեան վարչական մարմնի հաւանութիւնը ստանալու, եւ խոստացաւ գրաւոր հաշուետուքիւն մը ներկայացնել։

Ահա կը տեսնուի որ Ձեմիլ Պէյ Մէրհէմ ցարդ հաշիւ չէ տուած, որով կուսակցութիւնը սկսած է պահանջել գումարը։

ԹԻՒՐՔ ՆԱԽԱՐԱՐԻ ՄԸ ՍՊԱՆՈՒԹԻՒՆԸ

«Էլիճ Պաճ» կը գրէ.

Սուլթան Ապդիւլ Համիտ Հայկ ախտրած էր թիւրք Սապրը փաշան, ան Հալէպ հաստատուելու եւ Բաֆֆայի մէջ հողեր գնեց։ Սապրի փաշայի մահէն վերջ Հաճիիլի ազիրէթի էմիրներէն Հաճիլ գրաւեց այդ հողերը։ Պաճերազմէն երեք տարի վերջ, Նախարար էճեմ պէյ, Սապրի փաշայի տղան, դաս չունցաւ էմիր Հաճիլի դէմ օտար դատարաններու առջեւ։ Դատարանը հողերուն ճախարարի վերադարձ որոշեց եւ բացի այդ 3000 ոսկի այ հատուցում։ Էմիրը չընդունեց տրուած վճիռը։

Առջի օր, էճեմ պէյ հէգճի գործողութիւններ կատարել տալու համար մեկնած էր այդ կողմերը։ Էմիրի ծառաներէն մէկը երեք գնդակ պարպեց եւ սպաննեց քիւրտ ճախարարը։

Քիւրտ հիւպատոսը այս ոճրին օտար մեծ կարեւորութիւն տուած եւ խոսքի բողոքած է Բ. Դռան մօտ։

ՅՈՅՏԵՐ ԴԱՄԱՍԿՈՍԻ ՄԷՋ

ԱԶԳԱՅՆԱԿԱՆ ԵՐԵՍՓՈԽԱՆԵՐՈՒ ՀԱՒԱՔՈՅԸ

Ուրբաթ գիշեր, «Խամասկոսի երի տասարդներ» տորագրութիւամբ թուղթիկներ ցրուած են, որով կրսուի թէ՝ ազգայնական լիթր Հաճաճօ պէյ սուրճէն վիրաւորուած է եւ այդ մանափորձին հետեւողներն են Սուպհի պէյ Գէրէֆէ եւ Շաֆիր Նէյմէթ պէյ։ Թուղթիկը ժողովուրդը կը հրաւիրէ բողոքի եւ ցոյցի։ Նմա ճապես էմիրի մզկիթը կը հրաւիրուի ժողովուրդը մեծ ցոյց ընելու համար։

Շաբաթ օր, ասոր վրայ ամբողջ քաղաքը մնաց գոց։ Ոսթիկաններ խիթ օարերով պտեցան փողոցներու մէջ։ Մինչեւ կէս օր ոեւէ դէպք տեղի չունեցաւ։ Ազգայնական լիտերներ Ֆախրիպէյ Պարուտիի տան մէջ հաւաքոյթ մը ունեցան եւ դէպքերը քննելէ վերջ, բողոքի յուտագիր մը պատրաստեցին եւ յանձնեցին կառավարութեան պետին։ Ազգայնական երեսփոխաններ այդ բողոքագրով կը պահանջեն վերջ տալ Հիւսիսային Սիւրիոյ մէջ եղած ձերբակալութեանց եւ օտաստիոյ կերպով երեւան հանել Իպրահիմ պէյ Հաճաճօի դէմ կատարուած մահափորձի հեղինակները։

Կէս օրուան ճաշագին, էմիրի մզկիթին մէջ ճառեր խօսուեցան, որմէ վերջ ժողովուրդը ցուցարարներու պետ թափօրով դուրս ելաւ, սակայն ոսթիկաններ ուզեցին ցրուել, որու հետեւանքով բախումներ տեղի ունեցան ցուցարարներու եւ ոսթիկաններու միջեւ։ Եղան հինի մը վիրաւորներ եւ ձերբակալուածներ։

ԱԶԳԱՅՆԱԿԱՆ ԵՐԵՍՓՈԽԱՆԻ ՄԸ ԲՈՂՈՔԻ ԴԻՄՈՒՄԸ

Խամասկոսի ազգայնական երեսփոխան Զէքի պէյ Խաթիպ, Հալէպի վերջին դէպքերուն առթիւ, հետեւեալ հեռագիրը ղրկած է Բ. Դռնիսհրութեան.—

«Սիւրիոյ ժողովուրդին անունով կը բողոքեմ ժողովուրդի ազատութիւնը մեռցընելու նպատակաւ եղած ձերբակալներուն համար, իրենց տուներուն, մամուլին եւ արժանապատուութեան դէմ, ման աւանդ Սիւրիոյ երկրորդ մայրաքաղաքը հոյոյ Հալէպի մէջ։ Հոն օտար դատարաններ հաստատականութեան գործիք կը ծառայեն եւ հայրենասէր լիթերներու վրայ ճնշում կը բանեցնեն։ Այսձեռնհասկերը սահմանադրութեան եւ օրէնքին հակառակ են։ Սիւրիական խնդիրը այս կերպով չի լուծուիր։ Ազատութեան եւ անկախութեան ճանապարհով միայն կարելի կրլլայ այդ լուծումը»։

ՀԱՄԱՅՆԱՎԱՐ ԼԻՏՐՆԵՐ

ՀԱԼԷՊԻ ՄԷՋ

ԸՆԴ. ԱՊԱՀՈՎՈՒԹԻՒՆԸ ԿԸ ՀԵՌԱՑՆԷ

Անցած օաբաթ Պէյրութէն Հալէպ հասած են համայնավար լիթերներ՝ իտալագիութեան sofpor Պ. Անթրեան Ձօզէֆ էլ Հաճ, Զէքի Աթիճեի եւ Խալիճ Պէկքաճ։ Սակայն Ընդհանուր Ապահովութիւնը լուր առնելուն պէս, օաբաթ առաւօտ հեռացուցած է Աթիճեին եւ միւսներուն ալ հրահանգած է իսկոյն մեկնիլ Հայկպէն։

Կը կարծուի որ տիրող խառնակութիւնները օգտուելով անոնք ցանկ գաղտագրութիւններ պատրաստել էին կը տեսնուէր։

Վերջապէս երեկոյ եղաւ։ Զիւնը, որ ցերեկին քիչ մը դադրած էր, սկսաւ նորէն տեղալ։ Րիչարտի մեկնումի համար պատրաստուելով առաջին առիթով մարէս մը ղրկել խոստացաւ և մեծ մանթոյի մը մէջ պարուրուելով՝ գնաց բարով Պարպարա։ Եթէ այս գալս մօրս լուր տաս, ըսէ որ ամենամեծ ցաւս զինք չտեսած մեկնիլս է»։ «Ասուած հետդ ըլլայ Րիչարտ, քեզ պահպանէ», ըսաւ Պարպարա արցունք քաշելով։

Վերջը Րիչարտ Գօրնելիայի և Քարլայլի ձեռքերը սեղմելով քաշուեցաւ։ Պարպարան վեր ելնելով սկսաւ տղու մը պէս հեկեկալով լալ և ինքնիրեն ըսել։

— Այսօր ամէն անգամէն աւելի տխուր եմ, որովհետեւ մինչեւ հիմայ Թօրնի ով ըլլալը հասկցած էի կը կարծէի, կը հաւատայի որ Թօրնը Ֆրանսիս Լէվիսընն որովհետեւ Էչյտի Իզապէլի փախած պիչերը, եղբայր է,

նայ հաւատալ, անոնք իրարու հետ չատ սիրով էին և երկուքն ալ մէկ թռչունի քեւին պէս կը տեսնուէին։

— Որո՞ւ հետ տեսար, Րիչարտ։

— Սըր Ֆրանսիս Լէվիսընը հետ։

— Որո՞ւ հետ ըսիր, Սըր Ֆրանսիս Լէվիսընը կը ճանչնա՞ս, պոռաց Պարպարա զարմացմամբ։

— Այո, կը ճանչնամ զայն։

Պարպարա կարծես երեւակայութեան մէջ մխրճուեցաւ և ատեն մը վերջ հարցուց։

— Ատոնք իրարու չատ կը նմանէի՞ն։

— Անշուշտ պէտք է նմանին, երկուքն ալ գէշ մարդեր են։

— Մարմինով ու դէմքով ըսել կուզեմ։

— Ոչ, երբէք չէին նմաներ, միայ թէ երկուքն ալ երկայնահասակ են։

Պարպարա նորէն երկար խորհրդածութեանց մխրճուեցաւ։ Եղբօրը խօսքերը զինք չուարման դատապարտած էին կը տեսնուէր։

Վերջապէս երեկոյ եղաւ։ Զիւնը, որ ցերեկին քիչ մը դադրած էր, սկսաւ նորէն տեղալ։ Րիչարտի մեկնումի համար պատրաստուելով առաջին առիթով մարէս մը ղրկել խոստացաւ և մեծ մանթոյի մը մէջ պարուրուելով՝ գնաց բարով Պարպարա։ Եթէ այս գալս մօրս լուր տաս, ըսէ որ ամենամեծ ցաւս զինք չտեսած մեկնիլս է»։ «Ասուած հետդ ըլլայ Րիչարտ, քեզ պահպանէ», ըսաւ Պարպարա արցունք քաշելով։

Վերջը Րիչարտ Գօրնելիայի և Քարլայլի ձեռքերը սեղմելով բաժնուեցաւ։ Պարպարան վեր ելնելով սկսաւ տղու մը պէս հեկեկալով լալ և ինքնիրեն ըսել։

— Այսօր ամէն անգամէն աւելի տխուր եմ, որովհետեւ մինչեւ հիմայ Թօրնի ով ըլլալը հասկցած էի կը կարծէի, կը հաւատայի որ Թօրնը Ֆրանսիս Լէվիսընն որովհետեւ Էչյտի Իզապէլի փախած պիչերը, եղբայր է,

— Րիչարտ, այդ մարդուն Թօրն ըլլալը լաւ գիտե՞ս, վստա՞հ ես։

— Ատոր ոչ մէկ կասկած, եթէ ձեզի անհաճոյ չըլլար երէկ իրիկուան միասին պտտած մարդուն անունն իսկ պիտի չիչէի։

— Ասօք Րիչարտ, ինաս չունի, ո՞վ էր։

— Զայն երկու անգամ Սըր Ֆրանսիս Լէվիսընի հետ տեսայ, անգամ մը մեծ խաղատան մը դրան առջեւ կը խօսակցէին, ուրիշ անգամ մ'ալ թէև թեւի կը քալէին, արտաքնապէս չատ սերտ բարեկամ կը տեսնուէին։

Այդ վայրկեանին դրսի սանդուխէն բարձր ձայն մը լսուեցաւ, Րիչարտ սարսափով չարժեցաւ տեղէն, որովհետեւ հօրը բարկացոտ ձայնն էր։ Ան կը պոռար։

— Քարլայլ, ո՞ւր ես, հոս եկուր։

Քարլայլ կարելի է կեանքին մէջ առաջին անգամ ըլլալով չուարման մատնուելով դէպի դուռ վազեց, իսկ Րիչարտ անմիջապէս անկողնի տակ պահուեցաւ։

Քարլայլ ինքզինքը ժողվելով ըսաւ.

— Հոգ մի ըներ Րիչարտ, ես կ'երթամ, դուն հանգիստ ըլլայ։

— Խէր ըլլայ, Մր. Հէր, այս ձիւնին ու բուքին ինչ կայ, գրդռուած կ'երեւիք։

— Ի՞նչ պիտի ըլլայ, կարդայ այս նամակը, հիմայ նամակաբերը բերաւ, ըսելով նամակ մը երկարեց։

Քարլայլ առաւ նամակը և կարդաց։ Բարեկամ մը ստորագրութեամբ ըլլալով տղուն ուէսթլին գալը, կամ սինկ քանի մը օր գալու հաւանականութիւնը կը տեսմակացնէր և ոստիկաններ հետապնդման չ'սկսած անկէ հեռացուիր մը յանձնարարէր։

Քարլայլ ծաղրելով.

— Եթէ էս ըլլամ, այս տեսակ անստորագիր նամակները կրակը կը ձգեմ, ուրիշ ոչինչ։

— Բայց ո՞վ է այս գրողը, և իրականին մէջ ան

Քաղաքական կացութիւնը Գերմանիոյ մէջ
Ռայխստակի քացումը

Պէրլին.— Ռայխստակի քացումը կատարուեցաւ Նաձիներու (որոնց թիւն է 280 երեսփոխան ԷՕՁի վրայ) առնայլին լուսնեան մէջ և համայնավարականներու ծափահարութեան տակ, Երեսփոխ. Ժողովի երեց անդամուհի մոլեգինն Քլարա Զէթքին, «Յեղափոխութեան Մեծ Մայրը», այժմ թորչոմած երեսով պառաւ կին մը, բայց միշտ խանդավառ եռանդով մը ոգեւորեալ համայնավարական դաւին համար, խարխափելով առաջացաւ դէպի նախագահական աթոռը համայնավարական երկու կինեբու օգնութեամբ։ Անիկա բուռն կերպով հնչեցուց խոշոր զանգակը, վերահաստատելու համար կարգապահութիւնը, և նիստը բացուած յայտարարեց։

Քլարա Զէթքինի նախագահական աթոռը բազմելու միջոցին, համայնավարական երեսփոխանները զայն ընդունեցին «Կարմիր Ձակատ»ի աղաղակներովը և իրենց բռունցքները գոցելով ի նշան համայնավարական ողջոյնի։ Հակառակ գուչակութեանց, Նաձիները՝ որոնք նկատելի դարձան իրենց համազգեստներով, կարևորութիւն չտուին համայնավարականներու ցոյցին և Քլարա Զէթքինի բացման ճառը մինչ ըրին բացառաբար լուսնեան մը մէջ, վերջին չաթաթներու ընթացքին, Նաձիները պահանջած էին որ Քլարա Զէթքին արդիւլի նախագահի պաշտօնը կատարելէ, բայց պ. Հիթլէր վերջին վայրկեանին որոշեց թէ Նաձիները պէտք է որ արժանավայել ընթացք մը բռնէին ազգին տալու համար կարգապահութեան մէկ օրինակը։ Բաց ասոր, Ռայխստակը՝ պ. Ժօն Բաբքէնի նախագահութեան տակ գտնուող դահլիճին մէջ իր մնած պայքարին մէջ չէր ուզեր վարչապետին ձեռքին պատրուակ տալ գործադրելու համար նախագահ Հինտենպուրկին Ռայխստակը լուծելու հրամայող հրովարտակը նստաշրջանը իրապէս սկսելէ առաջ։

ՀՐԱՇԱԳՈՐԾ ՄԱՐԴԸ
ԷԼ ՀԱՁ ՄՈՒՀԱՄԷՏ ՊԷՑ ԷԼ ՖԷԼԷՔԻ

Փութացէք առնելու անոր կարծիքը ձեր բոլոր փափաքներուն համար։ Ան կը հանդարտեցնէ բոլոր չուսած և ատնջուած մաքերը և կը վերադարձնէ անոնց փափաքածները։ Կ'իյնէ բոլոր ոգիներուն. հիպնօթիզով կը կարդայ ժարդուն ժառանգութիւնը. ձեռքի գծերէն կը կարդայ ժարդուն անցեալի գծերը կը կարդայ ժարդուն անցած, ներկայ և ապագայ կեանքը. կրնայ հասկնալ ամուսնութեան, ճամբորդութեան, սիրոյ, առեւտուրի, քննութեանց և այլն բոլոր գաղտնիքները։ Այս բոլորը կը ցուցնէ մարդուն, կարծես թէ գրուած ըլլան թուղթի մը վրայ։ Կնոջ և ամուսնոյն միջեւ եղած դժուարութիւններն ու տարակարծութիւնները կը լուծէ Աստուծոյ Սուրբ անուններովը եւ Ասիրիական եւ Եւրոպական գիտնականներու փորձառութիւնները օգտագործելով։

Տխուր եղողներուն ուրախութիւն և հանգիստ կը պատճառէ. ջղային և մտային հիւանդութիւնները կը դարմանէ։ Այս բոլորը մեծ յաջողութեամբ կը կատարէ։ Փորձը ամենամեծ փաստն է. անգամ մը այցելել բաւական պիտի ըլլայ։

ՀՍՍՁԷ.— Գէյրութ, Հաճդէհ Ղամի փողոցի արեւմուտք, Ֆրանսական հիւանդանոցին մօտ, թիւ 9 բնակարան։

ԱԶԴԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

Ա.— *Անոնք որ կուգան, իրենց սիրտը պէտք է գրեն թուղթի մը վրայ և պէտք է պահեն.*

Բ.— *1000 ոսկի կուտայ ան, եթէ չի կարենայ ճշդութիւնը գիտնայ ենթակայի միտքը, գրուած արաբերէն լեզուով միտքերը չխառնելու համար հարցումի միջոցին.*

Գ.— *Այցելութիւնը երկու ոսկի է։*

ՋԱՎՋԱՎԱՁԵԱՆ ՄԱՐԻՉՆԵՐ
ՏԵՂԱԿԱՆ ԳՈՐԾ

Ջավզավաձեան եղբայրներու հրդեհի մարիչներ, շինուած պղինձով ապահովուած են 20 ֆիլօկրամ ձնշումի մը համար։

Անոնք արձանագրուած են քաղաքապետութեան անօրէնութեան մօտ և ճանչցուած Ֆրանսական բէմճիէ Ճանձնախումբի կողմէ։

Այս մարիչները այնքան ներկայանալի են արքան եւրոպական երկիրները։ Գիները չատ ծայրայեղօրէն աժան ու արդիւնքը գրեթէ վայրկեանական է։

ՏՈՍՏԱԿԱՆ ԱՋԱԿՑԱԾՆ

ՏՊԱՐԱՆԱՆ ԱՄԷՆ ԿԱՐԳ ԴՊՐՈՑՈՒ ՀԱՄԱՐ
Դիմեցէք «ԱԶԴԱԿ»ի Տպարանը՝ գիրք, պրօշիւր, հարանեկան հրաւիրագիր, պաճուճագ, ճամպակի բոլոր եւ առեւտրական ձեւաթղթեր։
ԱՐԱՓ, ՄԱՔՈՒՐ, ԴԱՂԵՑԿԱ-ԵՒ ՍԱՄԱՆ.
ՀՈՒՆ ՄԲԵՐԴ ԳՈՐԾԵՐՈՒՆ

ՏՕԲԹ. Բ. ԳՈՒԼԱԳԵԱՆ
ՄԱՍՆԱԳԷՏ՝ ՆԵՐՔԻՆ, ՄՈՐԹԱՑԻՆ ԵՒ ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ
ՎԿԱՅԵԱԼ ՓԱՐԻԶԻ ՀԻՆԻԱԴԱՆՈՑՆԵՐԷՆ

Կը դարմանէ գիտական ամենավերջին մեթոտներով, քոռերու, սեամոխի, պիճիճերու յետադէմ ամէն տեսակ հիւանդութիւններ։ Հին եւ նոր ջերմամիզութիւնը իր բոլոր բարդութիւններով, ինչպէս նաեւ Ֆրանկախ եւ մարքային հիւանդութիւնները։

Առաջ, արմատական եւ բարեխիղճ դարմանում։

Հիւանդ կ'ընդունի ամէն օր, բացի կիրակիէ, իր նախկին դարմանատան մէջ. ժամ 8—12 եւ 2—6ում մասնաւոր ժամադրութեամբ։

Երեքշաբթի օրերը, ժամ. 2—5 վկաեալ ՍՂՓՍԱՆՆԵՐՈՒ ՁՐԻ
Ժօրժ Հասեան փողոց՝ թիւ 8

ՏՕՔԹ. ԳԷՈՐԳ ԿԷՐԿԷՐԵԱՆ

Վկայեալ Lauréat Մրկկ Interne եւ սյժմ մասյուե ՍՒՆՆԿՂՏ յշիօ Ֆրանսական հիւանդանոցի *ԱՁԲԻ, ՔԹԻ, ԿՈԿՈՐԴԻ, ԱԿԱՆՋԻ և ԳՀՄՈՒ* հիւանդութիւններու բաժնին։

Հիւանդ կ'ընդունի կէսօրէ վերջ ժամը 2—6
իր գրիճիին մէջ rue de Damas, No. 15

Հիւանդները ուղղակի հիւանդանոց կ'ընդունուին իր կողմէ տրուած մուտքի բարօրով։

Աղքատ հիւանդներու ձրի դարմանում, ամէն օր կէսօրէ առաջ ժամը 10—12, հիւանդանոցի դարմանատան մէջ։

Կարի եւ Ձեւագիտութեան Դասընթացք
ՏԻԿԻՆ ՄԱՌԻ ԵՐԱՄԵԱՆ

ՎԿԱՅԵԱԼ ԴԵՐՋԱԿՈՒՀԻ
ԲԱՐԻՋԷՆ ԵՒ ՎԱՃԻՆԿԹՕՆԷՆ

Կարի եւ ձեւագիտութեան մասնագիտուհի, Տիկին Մառի Երամեան կը վերադառնայ իր արհեստանոցը, Մեծ Սեռայի դիմացը Նո. 78 տան երկրորդ արկը։

Երեք ամսուան միջոցին կը սորվեցնէ ամենավերջին ճոռաձեւութեամբ, կար եւ ձեւագիտութիւն իր բոլոր բարդութիւններով եւ ազգային մեթոտներով, Droit-fils մեթոտով։ Իր աշակերտուհիները կ'օժտէ Բարիզի ակադեմիա Académie Daydou վկայականով։

Տոկուն շինուածի վայելուչ տուֆ հնչուն եւ բնական ձայն
Ահա յատկանիշները՝

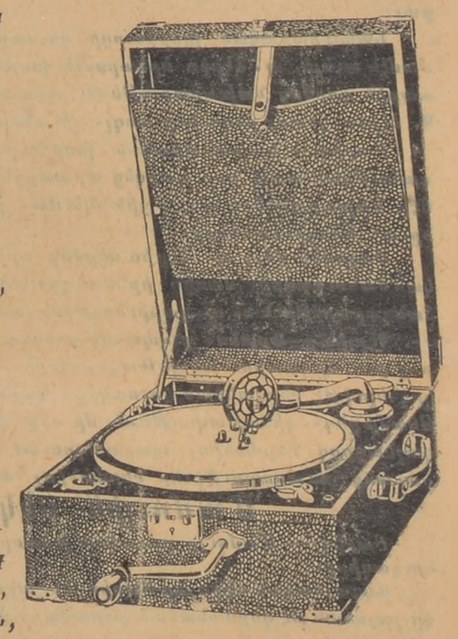

ՈՐՈՆՅՄՈՎ ԿԸ ՁԱՏՈՐՈՇԻՒԻ
ԱՓՕԼԼՕ ՖՕՆՕՆԵՐԸ

Հրապարակի վրայ գրանել ող բոլոր մարքանեբու հետ կը մրցին Աբոլլօ ֆօնօնները։ Մանաւանդ վերջին նոր մօտէլները, որոնք հասած են արդէն, անգերազանցելի են իրենց տոկունութեամբ, վայելչութեամբ և ժամչելի գիներով։

APOLLO GRAMOPHONE Co. Ltd
(of London)
ԱՓՕԼԼՕ ՖՕՆՕՆԵՐՈՒ ԹՈՒՓԱԲԱՐԸ !!!
Կատարեալ համոզում գոյացնելու համար անգամ մը այցելեցէք
MAISON APOLLO, Rue de la Poste, BEYROUTH
Փարոզագիծ եւ բօնսօր՝ ամէն ձեւի, անվիճելի արակ եւ առաւելութիւններ գիւրամատչելի գին, վճարումի գիւրութիւն։
Ընդհ. ներկայացուցիչ՝ Միւրիոյ, Պալեսթինի, Անդրյորդանանի, Միջագետքի եւ Եգիպտոսի.— **ԳԱԲՐԻԷԼ ՍԻՆԱՆԵԱՆ**
KOURKEN SINANIAN, Boîte Postale 642, BEYROUTH (Syrie)

ԱՆԳԼԻԱՆԱԳԱՏԱՆ ԵՒ ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ
ԳԱԲՐԻԷԼ Թ. ԹԷՐԶԵԱՆ
(ԵԼԵՔՏՐՈՍԿԱՆ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ)
Հիմնուած 1921 ին Պոլիս-Բերա

Ինչս դիւրամատչելի պայմաններով կը կատարենք ամէն կարգի ելեքտրական լոյսի գեհեղումներ (Intsallation), ինչպէս նաեւ մօթօր եւ տիճամօճեր։

Վաճառատուն կ'ընդունի նաեւ բոլոր ելեքտրագործիքներու ճոռոգութիւններ։ Մատչուն սպասարկութիւն բնակարաններու ելեքտրա-ճոռոգմանց։ Վաճառատուն Philips եւ Lux ելեքտր. լամբերու եւ ամէն տեսակ ելեքտրական պիտոյքներու։

Վճարման դիւրութիւններ.

Հասցէ — Վ. Ուզունեանի գրասեղ կից Պուրճ. B. P. 491

STANDARD

Անհասնելագոյնս եւ ամենաարդիական կօշիկներու հաստատութիւնը
ՀԵԳԵՐՆԵՑԵԼՈՎ՝ ՆՍԱՅՍՐ ԵԳԲՕՐՆԵՐՈՒ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ

ՕԳՆԷ ԴՈՒՆ ՔԵԶԻ ԵՒ ԱՍՏՂԸ ՔԱՕՏ ՊԻՏԻ ՕԳՆԷ

ԸՆՏԱՆԻՔԻ ԱՍՏՂԸ
(L'ETOILE du FOYER)

Առեւտրական և երկրագործական ժողովրդային վարկի հաստատութիւն
Անանուն ընկերութիւն.— դրամագլուխ՝ 3,000,000 ֆրանք.
որ կրնայ 3,000,000,000 ֆրանք.ի բարձրացուիլ վարչական խորհուրդի պարզ որոշումովը։
Կեդրոնատեղի.— 137 Boulevard Sebastopol - Paris.
ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ Արեւելեան պետութեանց
Սավոյ Օթէլ, Գուրճ, Գէյրութ

ԵԼԵՒՄՏԱԿԱՆ ՁԻՒՂ
Աւանդի պայմանագրութիւնի
ՕԺԻՏ
Երաշխաւորեալ տոկոս 6%. Ակէ զատ մասնակցութիւն ընկերութեան շահերուն։

ԿԱԼՈՒԱԾԱԿԱՆ ՁԻՒՂ
ՎԱՐԿԵՐՈՒ ԲԱԺՈՒՄ
Կալուածի վրայ փոխառութիւնք՝
վճարելի 10—15—20 տարիէն.ճորոշուած պայմաններով առաջ ուզողը կրնայ վճարել։

ԸՆՏԱՆԻՔԻՆ ՍՍՏՂԸ ընկերութիւնը ներկայիս 75,000Լ աւելի անդամ ունի։
Մինչեւ 1 Մարթ 1931 Ընտանիքին Աստղը 135 միլիոն փոխ տուած է, գրաւով 500 միլիոնէ աւելի արժէք ունեցող անշարժ կալուածներու վրայ։
Ամէն թղթակցութիւն ուղղել՝ B. P. 821, Beyrouth

ո՞ս է, պէտք է հասկնամ,

— Ո՛վ ուզէ թող գրէ, անոր Ուէսթլինն զալը հաւանական է, կը հարցնէք պ. դատաւոր, դուք ինչ-որ բաներ այս չարչարանքներէ կը հրաւիրէք ձեր վրան.

— Ի՞նչպէս ինքս կը հրաւիրեմ. Հօլլիճօնը ե՞ս ըսպաննեցի, ե՞ս օդ չնչէն խուսափեցայ և փախայ, ե՞ս գոյծաւորի տարազով այս կողմերը եկայ, ե՞ս գլեճի այս նամակը, դեռ ինչո՞ր պիտի խօսիք պ. Քարլայլ.

— Չիս մոիկ չէք ըներ, ամէն մարդ գիտէ ձեր Բիչարտի հանդէպ սաստիկ բարկացած ըլլալը, և ձեզ բարկացնելու, ձանձրացնելու և ձեզ հետ զբօսնելու համար ասանկ բաներ կ'ընեն, այս ձիւնին ոեցուրտին ձեր մինչեւ հոս գալը իմանալով բաւական խնդացած պէտք է ըլլան անոնք, ըսաւ Քարլայլ.

Վարկեան մը մտածելէ վերջ, դատաւորը ձեռքը ետղանին զարնելով ըսաւ.

— Եթէ այդպէս ըլլալը գիտնամ, բոլոր Ուէսթլինի ժողովուրդը դատարան կը քաշեմ և երդում ընել կուտամ, հիմայ ոստիկանական կեդրոն երթալով լուր պիտի տամ, թող այնքերնին չորս բանան.

— Այդ ալ պիտի չկրնաք ընել, Բիչարտի հոս գալը հաւանական չէ, իսկ եթէ գայ իսկ, երբ դուք՝ իր ծննդեան օրը այսպէս կը հետապնդէք զայն, ամէն ոք ձեզ պիտի մեղադրէ, ասանկ բան մը ընելէ առաջ պէտք է ձեր բոլոր բարեկամներուն հրաժեշտ տաք, որովհետև ոչ ոք այդ պարագային ձեզ բարեկամ պիտի նկատէ.

— Բայց ես երդում ըրած եմ.

— Դուք ոստիկանութիւն ընելու կամ գայն հետապնդելու երդում չ'ըրիք, ոստիկանները թող իրենց պարտականութիւնները ճանչնան.

Դատաւորին բարկութիւնը կամաց կամաց հանդարտեցաւ, Քարլայլ գայն համոզեց նաև որ այդ նամակը ոչ ոքի ցոյց չտայ։ Վերջը գայն մինչև դուռ

ճամբելով վերադարձաւ Բիչարտի քով։ Գօրնելիա դեռ կը նստէր անոր քով։

Բիչարտ Քարլայլը տեսնելուն պէս, հարցուց անոր.

— Գնա՞ց, վտանգ մը կա՞յ, ո՛վ Աստուած, որքա՜ն վախցայ, արիւնս քիչ մնաց պիտի սառէր, ինչո՞ւ եկած էր.

Քարլայլ պատմեց պատահածը և նամակն ալ Թօրնի գործը ըլլալուն համաձայնութիւնը գոյացուցին.

— Մայրս պէտք է տեսնամ, կարելի չէ՞.

— Այս անպամուհուն համար Բիչարտ, կարծեմ պէտք է հրաժարիս, որովհետև մայրդ իր յոզումը չի կրնար զսպել և վտանգաւոր կ'ըլլայ.

— Գարպարան ալ չպիտի տեսնեմ.

— Ոչ, զայն կրնաս տեսնել, հոս պէտք է կանչենք, բայց ի՞նչ դէշ օդ, ան ի՞նչպէս պիտի կրնայ գալ.

— Զիս տեսնելու համար, Գարպարան ձորերէն ու լեռներէն անցնելով կուգայ, և թէ ալ ուրախութեամբ։

Ուրեմն մարդ ղր ենք և կանչենք, բայց Մխիս Հէբրին չնեղացնելու համար պատրուակ մը պէտք է, քու հիւանդ ըլլալդ և Գարպարան ուզելդ, չ'ըլլա՞ր Գօրնելիա.

— Եթէ ուզէք ինձի համար մեռաւ և յուզարկաւորութիւնը պիտի կատարուի ըսէք։

Քարլայլ զայն դիմաւորելով քերաւ աուն։ Գիչերը անոր պատմեց ի՞նչպէս գալը, գիչերը Գօրնելիայի քով պահելը և օրը ի՞նչ ձևով գայն ու երթալը։ Այդ օրը քոյր ու եղբայր միասեղ անցուցին, և Բիչարտի կերակուրը վերջ բերուեցաւ։ Գօրնելիա չատ անգամներ նստեցաւ անոնց քովը։ Գարպարան Բիչարտի հարցուց թէ՝ ինչպէ՞ս տեսար էր Թօրնը, երա՞նի թէ Բիչարտ, կերպով մը կայնե՞ր հասկնալ անոր բուն անունը.

— Զայն մէկու մը հետ տեսայ, անոր ալ չեմ կըր-

AZTAG
JOURNAL QUOTIDIEN ARMÉN.
B. P. 587
BEYROUTH, Liban

Directeur-Propriétaire
HAIG BALIAN

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳԻՆ
ՍՈՒՐԻԱ տար. 550, ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ 300 Ս. Դ.
ԱՐՏԱՍԱՀՄ. տրկ. 7, ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ 4 տոլար

ԱԶԴԱԿ

ՕՐԱԹԵՐԹ
ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԳԻՏԱԿԱՆ

ازتاك
جريدة سياسية ادبية اقتصادية

ՈՒՐԲԱԹ ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 23 1932
ԳԻՆԸ ՀԱՏԸ 2.50 Ս. Դ.

Բ. ՏԱՐԻ | Ամեն առաւօտ պէտք է ըսել թերթիս տեղերնին հասցէին | Տնօրէն — Խմբագիր՝ ՀԱՅԿ ՊԱԼԵԱՆ | Չհրատարակուած ձեռագիրները չեն վերադարձուիր | ԹԻՒ 146 (723)

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

ՅՈՒՆԱՍՏԱՆԻ ԱՆՑՈՒԴԱՐՁԵՐԸ

Յառաջիկայ կիրակի, սեպտեմբեր 25ին Յունաստանի երեսփոխանական ընտրութիւնները կը կատարուին։ Այս անգամ ընտրութիւնները բացառիկ կարեւորութիւն ստացած են։ Ցիսուն երկու ամիս առաջ երբ Վէնիզէլոս կառավարութեան ղեկը ձ'ուք առաւ և երես. ընտրութիւնները տեղի ունեցան մեծամասնական դրութեամբ, անօրինակ յաջողութիւնով Կրէտացիին կուսակցութիւնը — ազատականները քուէներու աւելի քան երկու երրորդը շահեցան։ և այս մեծ վստահութեան իրեն ընձեռած ուժէն քաջալերուած՝ Պ. Վէնիզէլօս խոստացաւ երկրի վիճակը բարւոքել այնպիսի ձեւով մը որ չորս տարի վերջ գրեթէ անճանաչելի ըլլայ։ Իսկապէս, հակառակ յառաջացած տարիքին, բուռն թափով գործի սկսաւ։ Ամենէն առաջ ձեռք առաւ արտաքին յարաբերութեանց հարցը։ Սերպօ-հելլէն զինակցութեանց դաշնագրին, առաջիններու կողմէ յայտնուած չը վերանորոգուելու մտադրութիւնը՝ հելլէն վարիչները չփոթ կացութեան մը մատնած էր։ Բանկալօսեան տխրաթուրան այնչափ թանկագին կը նկատէր սերպերու-զինակցութիւնը և թաքուն զգացումները իրականացնելու համար անհրաժեշտ, որ չքաշուեցաւ շատ կարեւոր զիջողութիւններ ընել Սելանիկը ազատ նաւահանգիստ դարձնելու խնդրոյն մէջ։ Եթէ Բանկալօս քիչ մը եւս իշխանութեան գլուխ մնար, աւելի կարեւոր անակնկալի առջև պիտի գտնուէր քաղաքական աշխարհը, քան ինչ որ փորձեր էր արդէն — պզտիկ չափի վրայ — պուլկար սահմանէն ներս քանի մը զօրագունդի մուտքը կազմակերպելով։ Բանկալօսեան արկածախնդրութեան վերջ տուեր էր Զօր. Քօնտիլիս և կանոնաւոր ընտրութիւններ կատարել տուած և հելլէնօ-սերպ դաշնագիրն ալ առկախուած էր։ Կրէտացի մեծ դիւանագէտը, ուրեմն, սերպերու վտանգաւոր սպառնալիքը չէզոքացնելու համար, նախ շահագործեց իտալացիներու հետ բարեկամութիւն և համաձայնութիւն յառաջացնելու ձեռնարկը և յետոյ Եուկօսլավիոյ թագաւորին հետ ունեցած անձնական յարաբերութիւնները օգտագործեց՝ իր երկրին հաշւոյն։ Այսպէս ուրեմն թէ իտալացիներու և թէ սերպերու հետ բարեկամ եղաւ, իր չէզոքութիւնը պահելով այդ հակառակորդ երկու ուժերու մէջ՝ պարգևելով իր երկրին ուժ և արժէք։ Աւելորդ է ըսել, որ սերպերն ալ Բանկալօսէն կորզուած շահերը կորուսին և Սելանիկի վրայ Յունաստանի սեփականութեան և գերիշխանութեան իրաւունքները անխախտ մնացին։ Արտաքին մարզին մէջ կը մնային Թուրքերը և Պուլկարները։ Այդ երկու պետութիւններն ալ նպաստաւոր քաղաքականութիւն մը չունէին Յունաստանի հանդէպ։

Էթապլիներու և փոխանակուած գաղթականներու շարժուն եւ անշարժ ինչքերու խնդիրը և յարակից շատ մը հարցեր, խառն յանձ. նախումբի մէջ միշտ բուռն միջադէպերու առիթ տալով, մթնոլորտը կը շարունակէին թունաւոր պահել։ Վէնիզէլօս հասկցած էր թէ Թիւրքերէն բան մը չպիտի կրնայ բռնել։ Ուրեմն գործին լաւագոյն լուծումը, եղած տեղը կապելն էր, ինչ որ զոհողութիւն մը ըրած ըլլալու երեւոյթով իրեն պատեհութիւն ընծայեց, դեռ Լօզանի դաշնագրի օրերէն Ըսմէթի հետ սկսուած քաղաքական խօսակցութիւնները ձեռք առնելու։ Վէնիզէլօսի բնութեան տիրապետող գիծերէն մէկն է, բան մը որոշելէ վերջ, ամէն նկատում և երբեմն չափ մէկ կողմ դընելով, ուղղակի նպատակին դիմել։ Հելլէն ազգին և մանաւանդ զինուորականութեան արժանապատուութիւնը վիրաւորող ձեւով մը էնւէրի այցելեց և այսպէսով նուիրագործուեցաւ նաև հելլէնօ-թիւրք բարեկամութիւնը որ անմիջական պատերազմի մը վախը, այդ երկու ազգերու մէջ, հեռացնելով կարելիութիւն ընծայեց Յունաստանին՝ կրճատել իր ծովային և ցամաքային ուժերու պիւտճէները, ինչ որ նիւթական ծանր պարտադրութեան տակ կքող ժողովրդին համար անշուշտ բարիք մ'եղաւ։ Իսկ Իտալիոյ, Սերպիոյ և Թիւրքիոյ հետ համաձայնելէ ետք, Վէնիզէլօսի կառավարութիւնը, համաձայնութեան մը յանգելու մօտ, խօսակցութիւններ ունեցաւ նաև պուլկարներու հետ բայց հակառակ այս ուղղութեամբ աշխատող Թէվֆիք Րիւշտիի ալ բարեացակամ միջամտութեան, այդ համաձայնութիւնը դեռ չէ կնքուած։ Գուցէ ասոր մէկ պատճառն ալ այն է, որ հելլէններու, պուլկարներու հանդէպ ունեցած ատելութիւնը տակաւին ուժգին է եւ մանաւանդ մեկուսացած Պուլկարիան՝ մեծ վտանգ մը չէ այլեւս երկրին։

Այս անմիջական կարեւորութիւն ունեցող արտաքին հարցերէն յաջողաւ, Վէնիզէլօս եւ երկրին շահերուն շատ նպաստաւոր կերպով յաջողեցաւ լուծել նաև պատերազմի պարտքերէն Յունաստանի բաժին ինկած գումարներու մասին Լահէյի մէջ կատարուած բանակցութեանց և այլ առիթներով։

Մէկ խօսքով արտաքին ճակատի վրայ Վէնիզէլօս իր խոստումը կատարելապէս գործադրեց և մանաւանդ իր քաղաքականութիւնը կատարելապէս գործադրեց և մանաւանդ իր քաղաքականութիւնը միշտ հաստատել տալով միւս կուսակցապետներուն ալ, երկրին արտաքին քաղաքականութիւնը ամուր և դիւրաւ չէ փոխուելիք հիմերու վրայ դրաւ։ Ներքին քաղաքականութեան մէջ ալ մեծ յաջողութիւններ ունեցաւ, հազարաւոր նոր և փառաւոր դպրոցներ շինուեցան, մեծ դրամագլխով երկրագործական պանգա մը հաստատուեցաւ, երկրագործներու և ճարտարարուեստներու ի նպաստ կարեւոր օրէնքները անցան և մեծ դիւրութիւններ շնորհուեցան։ Վերջապէս երկիրը քաոսային վիճակէ մը ելնելով կանոնաւոր ընթացք մը առնել սկսած էր, երբ վրայ հասաւ ընդհանուր գրիզը և սթերլինի անկումը։

Յունաստանի արտածումները միշտ ներածումներէն պակաս եղած են և այդ բացը տարիներէ ի վեր գոցուած է, Եգիպտոս, Ամերիկա և այլուր հաստատուած հելլէն գաղութներու ամեն տարի իրենց խնայողութիւններէն երկիր ղրկած 5—10 միլիոնով։ Ինչպէս նաև առեւտրական նաւերու ձեռք բերած խոշոր շահերով։ Ընդհ. տնտեսական տագնապը այդ երկու աղբիւրներն ալ գրեթէ ցամքեցուց և օտար չահի հեռզհետէ պակսիլը, անկում բերաւ նաև դրախմիի գինին վրայ։ Խոշոր փլուզում մը կատարուեցաւ երկրի տնտեսական կեանքին մէջ, անգործութիւնը և իր հետեւանքները տիրեցին հրապարակը։ Ինչպէս ծանր հիւանդութեան մը պարագային, մարմնի վրայ ուրիշ տկարութիւններ ալ անմիջապէս մէջտեղ կ'ելլեն, քաղաքական աշխարհը խլրտեցաւ։ Երկրի վրայ եկած այս անակնկալ և անօրէնի փորձանքին պատճառը նկատուեցաւ մինչեւ այն ատեն ամենազօր նըկատուած Վէնիզէլօսը և ոչ միայն իշխանութիւնը գրաւելու համար առիթի ըսպասող ժողովրդական արքայական կուսակցութիւնը այլ միւս հանրապետական կուսակցութիւններն ալ սկսան գլուխ վերցնել և ամեն կարգի գրգռումներ յառաջ բերել։

Արքայականներու բուռն գործունէութիւնը և ժողովուրդի թշուառութենէն օգուտ քաղելով իշխանութեան գլուխ գալու վտանգը գործի մղեց զինուորականները և կազմուեցաւ սպայից լիկան, որ կ'սպառնայ իշխանութիւնը երբէք չը յանձնել ժողովրդական—արքայականներու եւ յեղափոխական—զինուորական կարգով կառավարելու երկիրը։

Ինչպէս կը տեսնուի պատկերը շատ մութ է։ Որոշ կերպով չէ կարելի ըսել թէ ընտրութիւններէն ո՞վ յաղթականօրէն դուրս պիտի ելնէ, մանաւանդ որ այս անգամ անոնք համեմատական դրութեամբ տեղի պիտի ունենան և գուցէ բացարձակ մեծամասնութիւն ունեցող կուսակցութիւն մը չը պիտի գտնուի։ Իսկ համեմատական մեծամասնութիւնը եթէ ժողովրդականները շահին և հանրապետութեան նախագահը կառավարութիւն կազմելու պաշտօնը անոնց յանձնէ գուցէ երկրին համար շատ դժբաղդ անակ կ[illegible], ու ականատես պիտի ըլլանք։

ԼՈՆՏՈՆԻ ՍԱԿԱՐԱՆԸ

Անցեալ տարւայ սեպտեմբեր ամիսը՝ պատմական թուական մը պիտի մնայ անգլիական ելմտական քաղաքական կեանքի մէջ։ Ճիշդ տարի մը առաջ, 21 սեպտեմբերին, Լոնտոնի կառավարութիւնը կը գտնուէր անտեսական եւ դրամական անել դրութեան առջև, Բայց Անգլիոյ ժողովրդի պաղարութիւնը մէկ կողմէն, իսկ ազգային դահլիճի վճռական քայլերը միւս կողմէն, ճակատագրական դեր խաղացին՝ դիմագրաւելու բոլոր անակնկալներուն և նաև հարթելու՝ յառաջացած դժուարութիւնները։

Տարի մը յետոյ, Անգլիան ինքզինքը աւելի ազատ կ'զգայ մտածելու տնտեսական այնպիսի ձեռնարկներու մասին որոնք անպայման կոչուած են կանոնաւորելու Անգլիոյ խանգարուած տնտեսական կեանքը և բարձրացնելու ելեւմտական վիճակը։

Երբ, յաճախ, Անգլիոյ ելեւմտական կացութեան մասին խօսք կ'ըլլայ, կ'արժէ որ մի քանի հաւաստ ծանօթութիւններ տանք այն հսկայ հաստատութեան մասին որ անգլիական պետական դրամատունէն անմիջապէս յետոյ, կեդրոն վարիչն է ոչ միայն Անգլիոյ այլ և միջազգային դրամական և առեւտրական բոլոր գործառնութիւններուն։ Այդ հիմնարկութիւնը՝ Լոնտոնի սակարանն է որու վրայ յառած են աչքերը՝ աշխարհի բոլոր կողմերէն, որովհետև առեւտրական հրապարակի վրայ և մանաւանդ դրամական արժէքներու ոեւէ փոփոխութիւն մը՝ Լոնտոնի սակարանէն կ'սպասուի։

Ճիշդ է որ, Լոնտոնի սակարանի գրաւած դիրքը պէտք չէ վերագրել իր հաստատութեան մեծութեանը, այլ ընդունիլ այն հանգամանքները որու մէջ կը գտնուի ինքը՝ Լոնտոն քաղաքը, 8 միլիոն բնակչութեամբ։ Որով, սակարանը, իր արժէքաւորումը կ'սպառնայ Լոնտոնի տիրացած աշխարհագրական և վաճառականական դիրքէն։ Լոնտոն քաղաքի ունեցած գործունէութիւնը որքան ընդարձակ եղած է օտար շուկաներու հետ, այնքան ալ մեծ եղած է Լոնտոնի սակարանի ազդեցութիւնը՝ միջազգային սակարաններու վրայ։

Անուրանալի է որ, Լոնտոնը, բացի ելեւմտական գործառնութիւններէ, կեդրոն քաղաք մըն է նաև միջազգային վաճառականութեան, մանաւանդ հում նիւթերու իսկական մթերանոց մը դարձած է։ Ոչ մէկ քաղաք, մինչեւ այսօր ալ, չէ կարողացած հաւասարիլ Լոնտոնի գրաւած բարձր դիրքին եւ իրջօրէն մրցակցութեան մտնել անոր հետ։ Այս պարագան, ի հարկէ, արդիւնք է այն լուրջ կազմակերպութեան որ հարիւրաւոր տարիներու ընթացքին անգլիացի ժողովուրդը յաժա աշխատանքի շնորհիւ ձեռք բերած է։ Այսպէս, Լոնտոնը հետզհետէ բնական արտադրութիւններէն կ'ամբարէ բուրդը փայտը, սուրճը, քաուչուն, անագը, պղինձը, կապարը, զինկը, դագաղը, թէյը, ծխախոտը, գորգը եւն։ Իսկ այս բոլորէն զատ Լոնտոնը նշանաւոր կը գտնայ մեծաղ ոսկիի, թանկագին քարերու և ադամանդի մթերումով ու առնտուրով։

Ընդհանուր պատերազմի նախօրեակին, տրցէն մեծաղ ոսկիի արտադրութիւնը անգլիական գաղթավայրերէն 60 0|0 տոկոսը կը կազմէր, բաղդատելով համաշխարհային արտադրութեան հետ։ Իսկ յաջորդող տարիներու, ոսկիի արտադրութիւնը աւելցած է 69 0|0 1926ին, 70 0|0ի 1927ին, և 72 0|0ի 1928 թուականին։ Ներկայիս, միայն Թրանսվալը, ընդհանուր արտադրութեան կէսը կ'արտադրէ։ Մինչև 1800 թուականը, տարեկան արտադրութեան կշիռը բաւական թոյլ եղած է, բայց 1801—1850, միջին հաշուով տարեկան 118.500 քիլօ ոսկի հանուած է երկրէն, իսկ 1900 թուականին հասեր է 387.144 քիլօյի։ Մինչև ընդհ. պատերազմը, ոսկիի տարեկան արտադրութիւնը հասած է 688.700 քիլօյի։

Հակառակ որ, այսօր, պետութիւնները ոսկիի աւատուրը կապած են իրենց պետական քաղաքական գործունէութեան, հակառակ որ նուազագոյն չափով ոսկի կ'արտածուի շատ մը երկիրներէն, դրձեալ Լոնտոնը կ'ստանայ ընդհանուր արտադրութեան 34 0|0 տոկոսը։ Սոյն գումարը արհամարհելի չպէտք է նկատել, որովհետև ոսկիի մթերումը կամ գործառնութիւնը որքան ալ առեւտուրի ձևի տակ եղած ըլլայ, այսուհանդերձ Լոնտոնը կ'ստանայ ամէն օր, աշխարհի մէջ հանուած ոսկիի ճիշդ մէկ երրորդ քանակը։

Ահա, պարզ պատկեր մը հիմնուած վիճակագրական թիւերու վրայ, որ ցոյց կուտայ մեզ Լոնտոնը ոչ միայն վաճառականական ապրանքներու, ճարտարարուեստի արդիւնաբերութեան և մասնաւորապէս հում նիւթերու կեդրոն քաղաք մըն է, այլ նաև առանցքը կը կազմէ դրամական առեւտուրի։ Այս տեսակէտէն ալ, Լոնտոնի սակարանը նըշանաւոր վայր մը դարձած է ինքնամփոփուած իր մէջը և որը կը կառավարուի տեսակ մը իւրայատուկ օրէնքներով։

1802էն ասդին, այսինքն 130 տարիներէ ի վեր, Լոնտոնի սակարանը կը կառավարուի երկու վարչութիւններով, մէկը խնամակալութեան և անօրէններու վարչութիւն, երկրորդը՝ ընդհանուր չահերու վարչութիւն։ Առաջինի պաշտօնը եղած է սակարանի շէնքերու մատակարարութիւնը և գանձերու պաշտպանութիւնը իսկ երկրորդի պաշտօնը՝ ամբողջ սակարանային գործերու ղեկավարութիւնը։

1878ին, նոր որոշումով, պաշտօն կը տրուէր խնամակալութեանց վարչութեան, կառավարելու սակարանը իբրև առեւտրական ձեռնարկ մը, բաժնետիրական դրութեամբ։ Այսինքն, սակարանի ամբողջ շէնքերը խնամակալ վարչութիւնը վարձու կ'առնէ որոշ գումարով և տարեգլխուն ինչ որ շահ կը մընայ, կը բաժնուի չահաբաժին ունեցող անհատներուն։

Բայց, վերոյիշեալ երկու անջատ մարմիններու գործունէութիւնը միշտ քննադատութեան, դժգոհութեան և հակառակութիւններու տեղի տուած է և այս պատճառաւ ալ Լոնտոնի պետական շրջանակները փորձեր ըրած են միջամտելու և համաձայնութեան գետին մը գտնելու համար։ Ինչպէս կը հաւաստեն, սոյն սուր հակամարտութիւններու երեսէն, սակարանի գործերը յաճախ տուժած են ի վնաս բաժնետէրերուն։

Զինադադարէն անմիջապէս յետոյ, Լոնտոնի կառավարութեան ելեւմտագէտ խորհրդականներու մասնակցութեամբ ձեռնարկուած էր ծրագրի մը պատրաստութեան։ Սոյն ծրագրով, սակարանի երկու վարչութիւններն ալ պիտի լուծուէին և ամբողջ գործերու անօրէնութիւնը պիտի յանձնուէր մէկ վարչութեան պատասխանատուութեանը։ Ծրագրի հիմնական մասը այն էր որ պիտի կազմուէր ընկերութիւն մը որու պիտի մասնակցէին, հաւասար իրաւունքներով, սակարանի բոլոր անդամները։ Ինչպէս յիշուած է վերը, ընկերութիւնը պիտի ունենար մէկ վարչութիւն։ Նոյնպէս ընկերութիւնը յանձն կ'առնէր գնելու սակարանի շէնքը 3 600.000 սթէրլինի։

Այս առաջարկն ալ մերժուած է բաժնետէրերու ընդհանուր ժողովի մէջ։

Գործերու ներկայ ընթացքով, Լոնտոնի սակարանի ներքին վարչական վերակազմութիւնը և կամ բարեփոխութիւնը օրւայ հարցերէն մէկը եղած է։ Այսօրուայ վարչաձեւով և հի՛ադրամի մը չգոյութեան պատճառաւ, ըստ թերթերու տեղեկութեանց, սակարանի գործառնութիւնները կը վնասուին։ Որովհետև, կը պատահի որ սակարանի գործակատարներէն շատերը կը սնանկանան և անոնց քով պահ դրուած գումարը եւս կը վտանգուի։ Այսպիսով կասկածոտ վերաբերում կը յառաջանայ ժողովուրդի մէջ դէպի սակարանը։

Այս չարիքին առաջքը առնելու, կասկածները փարատելու եւ վստահութիւնը վերահաստատելու համար, կ'առաջարկեն մէկ միլիոն սթէրլինի հիմնադրամ մը հաւաքել եւ իբր պահեստի գումար մէկ կողմ դնել։

Սոյն ձեւն ալ կը գտնեն անգործնական, որովհետեւ նախապէս սակարանի տէրերը անդամները եղած էին եւ տարեկան շահ կը բաժնուէր այդ տէրերուն։ Մինչդեռ, այժմ, բաժնետէրերու վերածուած է եւ տարեկան շահաբաժինը կը տրուի բաժնետոմսը ներկայացնող ոեւէ անհատին։

Ամեն պարագային, փորձագէտներ կը խորհրդակցին աւելի լաւ ճամբայ մը գտնելու բարեկարգելու սակարանի ներքին կազմը։ Քանի մը խօսք ալ սակարանի անդամակցութեան մասին։

Լոնտոնի սակարանի մէջ գործ մը ընելու համար բաւական մեծ դժուարութիւններ կան չըսենք անկարելիութիւններ։ Նախ՝ նոր դիմողի խնդրագիրը, նըկատի կ'առնուի վարչութեան կողմէ երբ նախկին անդամներէն մէկը հրաժարած է եւ կամ մեռած։ Այնպէս որ, սակարանը տեսակ մը մենաշնորհ եղած է ներսի աշխատողներու համար։ Իսկ, ներսի՝ մէկ սպասարկութեան համար եթէ գործակատարի մը պէտք տեսնուի, պարտաւոր է նիւթական բոլոր երաշխաւորութիւնները ցոյց տալ սակարանի վարչութեան եւ յետոյ վճարել նաեւ անդամակցութեան զանազան տուրքերը։

Նոր անդամ մը, մուտքի արձանագրութեան համար պարտաւոր է վճարել միանուագ 630 սթէրլին, տարեկան տուրք 105 սթէրլին և տագնապի տուրք 200 սթէրլին։ Մէկ խօսքով զանազան ծախքերով՝ նէ նոր դիմող մը 1,000 ոսկի պէտք է յանձնէ սակարանէն ներս մտած օրը։

Հակառակ այս բոլոր դժուարութիւններուն, դրամական արգելքներուն և ապագայի անորոշ կացութեան, դարձեալ, մարդիկ կան որոնք ամեն օր սակարանի դուռը կը զարնեն անկիւն մը ձեռք ձգելու համար։

Գ. ՍԱՋԵԱՆ

Մասնաւոր նկար «ԱԶԴԱԿ»ի — Photo - GULBENK - Alep

Ամիրալ Ժիւպէռ եւ Ֆրանսացի բարձրաստիճան պաշտօնատարներ, Սուէտիոյ Յուշարձանին առջեւ կը բարեւեն հայ եւ ֆրանսական դրօշակները:

Մասնաւոր նկար «ԱԶԴԱԿ»ի — Photo - GULBENK - Alep

Հոգեհանգիստ՝ Սուէտիոյ Հայ Նահատակներու գերեզմանին վրայ: Ներկայ են Ամիրալ Ժիւպէռ, Քափիթէն Հիւկընէ, Փօլ Պօրէն եւ ուրիշներ:

Մանրամասնութիւններ վաղուան թիւով

ԱԶԳԱՅՆԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ

Ամէն ազգ կամ ազգ ժամանակները փոխուեցան. նոր յարմարում մը յառաջ եկաւ Եւրոպայի մէջ. ժողովուրդները դժուռն կաթոլիկ եկեղեցիի վրան անտեսական և քաղաքական քաղաքականութենէն, սկսան բողոքներ արձակել և այսպէսով վրայ հասաւ բողոքական յեղափոխութիւնը ։ և կաթոլիկ եկեղեցիի վերանորոգութեան ջանքերն որոնց երկուքն ալ պատճառկան կարևոր Թուականներ են. բողոքական յեղաշրջման արդիւնքները բազմաթիւ էին և կարեւոր. բողոքականութիւնը իր կաթոլիկութեան դէմ առած հալածանքով յառաջ բերաւ գանազան կրօնական հաւատքի ճիւղեր և բազմաթիւ եկեղեցիներ հաստիքարհային կաթոլիկ եկեղեցիի փոխարէն. 16րդ և 17րդ դարու կրօնական պատերազմները զուտ ազգային գետնի վրայ կը մղուէին. ամէն երկիր, հասատատէլ վերջ իր տեփական լեզուն, գրականութիւնն ու պետութիւնը, այս անգամ ալ կր հաստատէր իր տեփական հաւատքիը և կրօնքը 16րդ դարու Նիաբերլէնա կոչուածը որ այսօրուայ Հոլանտան կը ներկայացնէ, պատասխանեցան կաթոլիկ Սպանիոյ հպատակութեան դէմ և անջատելով կազմեցինհոլանտականդը. իսկ նոյն երկրի արևմտեան բնակիչները կուեցան իրենց բողոքական եղբայրներուն դէմ և հաստատեցին կաթոլիկՊէլճիգան. սկիզբէն արդէն բողոքականութիւնը ազգային գոյն ստացաւ զանազան երկիրներու մէջ. այն առիթ ընծայեց որ բռնապետները հաստատեն իրենց տեփական կրօնքը և այսպէսով անջատուին կաթոլիկ եկեղեցիի քաղաքական և կրօնական ազդեցութիւններէն. երկիրներ իրարու դէմ զինուեցան զուտ կրօնական գետնի վրայ. ասդին կաթոլիկութիւնը Սպանիոյ և Ֆրանսայի ազգային հայրենասիրութեան միակ հիմն էր մինչդեռ անդին բողոքականութիւնը Անգլիոյ և Սկովտիոյ իրլանտացիներու կաթոլիկ մնալը, իսկ Անգլիոյ բողոքականութիւն ընդունիլը այս երկու երկիրներու մէջ առեղծեց տարբերութիւններ ու հոգեբան. նութիւն մը և որքան անգլիացիք բռնի ուժով աշխատեցան զանոնք բողոքականացնել, այնքան աւելի իրլանտացիք փարեցան իրենց կրօնքին և կրօնեցան ու վերջապէս ձեռք բերին և անտեսական և քաղաքական ազատութիւն ու ինքնավարութիւն։

Սակայն այս բոլոր միջոցները չէին կրող ազգայնականութիւնը հասցնել այսօրուայ իր վիճակին. դեռ ան երկար ճամբայ ունէր կարելիք. դեռ կային որոշ արգելքներ անոր զարգացման և աճումին դէմ. օրինակի համար դեռ գոյութիւն չունէր ազգային կրթութիւն և վարժարաններ, պետութեան կողմէ ձեռնարկուած, դեռ չկար արժան և ազդեցիկ թերթեր ու հրապարակագրութիւններ. կային նոյնպէս դասակարգային տարբերութիւններ եւ առանձնաշնորհումներ որոնք արգելք կը հանդիսանային զուտ եւ հակառնապատական ազատութեան, գաղափարներ, քարգմանութիւններու միջոցաւ։

Չորրորդ ազդակը ազգայնականութեան ծաւալման եղաւ Ֆրանսական մեծ յեղափոխութիւնը։Ֆրանսական յեղափոխութիւնը յառաջ բերաւ ժողովրդային եւ նիւթական մեծ փոփոխութիւններ։ Ան ժամանակից անհատի անձի եւ առաջնահերթութիւնները եւ այսպէս հիմը դրաւ ռամկավարութեան. բոլոր ֆրանսացիք ալ եղբայրներ ըսուիպուեցան եւ առանց դասակարգային խտրութեան ֆրանսացի կը կոչուէին ու կը բնակէին նոյն երկրի մէջ. ֆրանսական յեղափոխութիւնը այսպէս ազգային չարժում մ'էր եւ նոյնպէս պատդում մը որը պատականութիւն կր դրնէր ֆրանսացիներուն ։ զարդնելու օտար ազդերու տզգային գիտակցութեան։

Սակայն այսպէս չի չարունակեց եւ տա փոխուեցան պարագաներ եւ կրօնքը. վրայ հասան նոր փոփոխութիւններ եւ պայմաններ եւ ջնջեցին այդ արգելքներն ալ եւ ճամբան բացին բուն արդի ազգայնականութեան։

17րդ եւ 18րդ դարու Եւրոպայի մէջ երեւան եկան մտային չարժումներ որոնք մեծապէս սատարե ին ազգայնականութեան զարգացման եւ ծաւալման. Անգլիոյ մէջ յառաջ եկաւ գրողներու չարք մը որոնք սկսան քննադատել բռնապետական կառավարական ձեւր եւ պահանջել անոր փոխարէն ազելի ժողովրդական ռամկավարական ձեւի կառավարութիւն. միւս կողմէն հին յունաբէնի եւ լատիներէնի վերաչարթուժէն յառաջ այդպէս ներմուծել զայն օտար երկիրներ. սակայն միւս ժողովուրդները կարեւորութիւն չի տուին նոր պատգամին այլ ընդհակառակը կրեւ ունեցան անոր դէմ իրենց թագաւորներու հետ միասեղ. այս պատերազմները գրգռեցին ազգային հայրենասիրութիւնը եւ զօրացուցին ազգային գիտակցութիւնը տարբեր ժողովրգներու մէջ։

Ֆրանսական յեղափոխութիւնը ուրիշ մեծ դեր ունեցաւ ազգային գիտակցութեան ծաւալման գործին մէջ. այդ զօրացուց պետութեան գաղափարը եկեղեցիի փոխարէն, հաստատեց դրօշակ եւ ազգային օրներ. նոյնպէս ան յառաջ բերաւ ազգային կրթութեան գաղափարը պետութեան կողմէ ու պարտաւորիչ ամէն քաղաքացիի համար։ Այսպէս հիմնուեցան պետական դպրոցներ ուր անհատը կը զարգացնէր իր հայրենասիրութեան և իր պետութեան հանդէպ ունեցած պարտականութեան գաղափարները։ Ֆրանսական Յեղափոխութիւնը նոյնպէս ընդունեց այն գաղափարը թէ ազգը պէտք է կազմ ու պատրաստ ըլլայ պատերազմի համար և այս պահանջք դրաւ իւրաքանչիւր անհատի որ ինք արձանագրուի զինուորական ծառայութեան համար. և վերջապէս Ֆրանսական յեղափոխութեամբ յառաջ եկան ազատ ազատան և հրատարակութիւններ և այսպէսով ամբողջ ազգի մը մէջ յառաջ եկան ապրելակերպի, մտածելակերպի և զգացումներու նոյնութիւն և նմանութիւն։

Հինգերորդ ազդակը որ սատարած է ազգայնականութեան եղած է ճարտարարուեստական եւ մեքենական յեղաշրջումը. մեքենաներու գիւտով և անոր կիրարկութվով վաճառականութեան և արտադրութեան բոլոր երկիրներու մէջ յառաջ բերած է իրական յեղաշրջում մը ժողկային կրօնքի ապրելակերպի և ճամբորդութեան կերպերու մէջ։

Առաջին անգամ որևէ անհատի այնպէս կը թուի թէ ճարտարարուեստական և մեքենական յեղաշրջումը որևէ կապ չունի ազգայնականութեան հետ. և ընդհակառակը այնպէս կը թուի թէ մեքենաներու գիւտը եւ անոր հետեւանքները անհետականապէս լաւ գետին կր պատրաստէին միջազգայնականութեան համար։ Ճշմարիտ է որ մեքենաները աւելի միջազգային ընկերութիւն մը հիմնելու կր ձգտին. անկարելի է թէ մեքենաներու չնորհիւ արտադրութիւնը քառապատկուեցաւ սակայն այդ գործ ունեցող ազգային չրջաններէն ներս։ ճշմարիտ է թէ մեքենաները չնորհիւ արտադրութիւնը կազմակերպելու գործ ունեցող ազգային չրջաններէն ներս։ ճամբորդութեան եւ հաղորդակցութեան միջոցները դարձան ազգային գոյն միջոցները դարձան ազգային գոյն ազգային և պետութիւնը սկսաւ ինք վարել այս գործերը։

Մեքենական յեղաշրջումը գործնական դարձուց երկուսած եւ սակայն կայուն հաստատութիւնը եւ արագ ծաւալումը ռամկավարութեան որուն համար Ֆրանսական Յեղափոխութիւնը ջանացած էր սակայն լիովին չէր յաջողած. սկսան արմատական զարգացում մը եւ փոփոխութիւններ հաղորդակցութիւն փոխադրութիւն եւ արտադրութեան միխադրութիւնը ժողովրդային ամէն ռամկավարութեան որուն համար Ֆրանսական Յեղափոխութիւնը ջանացած էր սակայն լիովին չէր յաջողած. սկսան արմատական զարգացում մը եւ փոփոխութիւններ հաղորդակցութիւն փոխադրութիւն եւ արտադրութեան միխադրութիւնը ժողովրդային ամէն

(Վերջ) ՍՈՒՔԻԱՍ ՏԷՐ ՍԱՐԳԻՍԵԱՆ

ԳԵՐՄԱՆԻԱ ԵՒ ՀԻԹԼԷՐ

Այսօր այլևս բացարձակօրէն կարելի է ըսել թէ Հիթլէրականները կ'աշխատին միապետութիւնը վերահաստատել Գերմանիոյ մէջ։ Տուրնի դղեակին բանտարկեալը, կոկզավիզ նախկին բանտարկեալը, կոկզավիզ նախկին քայլերը, քանիցս իր համակրութիւնը յայտնեց անոնց, ու նախկին Քրոնփրինցեսը — գահաժառանգ Հիթլերի մէջ բազմակն է։ Նազիներու դաշտահանդէսները մէջ, որոնք յաճախակի կ'ըլլան, միշտ Հօհէնցօլէրներ ու նախկին իշխան ու զօրավարներ, պատրաստ կ'երլան։ Զարմանալի է որ երբ 1871ի պատերազմին Ֆրանսայի մէջ միապետութիւնը մի անգամ ընդ միշտ վարկաբեկեց, Գերմանիոյ մէջ 1918ի պարտութիւնը փոխանակ գայն վոնտուած միապետութիւնը ժողովրդեան վիրը նեսեցնելու, զայն վերստին յոյս ներշնչելու եւ բերելու կր նկրտի։

Գուցէ երկու ժողովուրդներու փոխադարձ հասկացողութիւնը դժուարացրնող հոգիբանական գործեան հանգոյցը հոս գտնուի։ Ուրիմն Եւրոպայի խաղաղեցման ինչպէս նաև Գերման ժողովուրդին հանգիստին դէմ ամենամեծ վտանգը Հիթլէրականներն են։ Քանզի նացիներու ծրագրին յառաջքանն է երեք մեծ սկզբունքներ — միապետութեան վերահաստատումը, Հրեաներուն արտաքսումը և Ֆրանսայի դէմ պատերազմ։

Մօտ մըն ալ հակասեմականութեան վրայ։ Պատերազմի վախճանին

յին չուկայ մը պահանջքի եւ արտագրութեան եւ այսպէսով կրցած են մասամբ վերջնել ազգային մեկուսացումը եւ ինքնաբաւարարութիւնը։

Սակայն ան չէ կրցած յաղթել ազգային մեկուսացման։ իրաւ է թէ ճարտարարուեստական յեղաշրջումը մեծ արդիւնքներ յառաջ բերած է սակայն այդ բոլորը սահմանափակ մնացին ազգային սահմաններէն ներս։ Ճշմարիտ է թէ մեքենաներու չնորհիւ արտադրութիւնը քառապատկուեցաւ սակայն այդ բոլորը սահմանափակ մնացին ազգային սահմաններէն ներս։ Ճշմարիտ է թէ մեքենաները աւելի միջազգային ընկերութիւն մը հիմնելու կր ձգտին. ան յայսօր աշխարհի զանազան մասերը իրարու մօտեցուցած է չոգեկառքի, օդանաւի, հեռաձայնի, հեռագրի եւ հերթասի գիւտերով. նոյնպէս մեքենաները կարելի գարձուցած են հասատատելու միջազգային չուկաներ մը որը պայմանականութիւն կր դրնէր ֆրանսացիներուն ։ զարդնելու օտար ազդերու տզգային գիտակցութեան։

Մակայն այսպէս չի չարունակեց եւ տա փոխուեցան պարագաներ եւ կրօնքը. վրայ հասան նոր փոփոխութիւններ եւ պայմաններ եւ ջնջեցին այդ արգելքներն ալ եւ ճամբան բացին բուն արդի ազգայնականութեան։

17րդ եւ 18րդ դարու Եւրոպայի մէջ երեւան եկան մտային չարժումներ որոնք մեծապէս սատարե ին ազգայնականութեան զարգացման եւ ծաւալման. Անգլիոյ մէջ յառաջ եկաւ գրողներու չարք մը որոնք սկսան քննադատել բռնապետական կառավարական ձեւր եւ պահանջել անոր փոխարէն ազելի ժողովրդական ռամկավարական ձեւի կառավարութիւն. միւս կողմէն հին յունաբէնի եւ լատիներէնի վերաչարթուժէն յառաջ այդպէս ներմուծել զայն օտար երկիրներ. սակայն միւս ժողովուրդները կարեւորութիւն չի տուին նոր պատգամին այլ ընդհակառակը կրեւ ունեցան անոր դէմ իրենց թագաւորներու հետ միասեղ. այս պատերազմները գրգռեցին ազգային հայրենասիրութիւնը եւ զօրացուցին ազգային գիտակցութիւնը տարբեր ժողովրգներու մէջ։

Ֆրանսական յեղափոխութիւնը ուրիշ մեծ դեր ունեցաւ ազգային գիտակցութեան ծաւալման գործին մէջ. այդ զօրացուց պետութեան գաղափարը եկեղեցիի փոխարէն, հաստատեց դրօշակ եւ ազգային օրներ. նոյնպէս ան յառաջ բերաւ ազգային կրթութեան գաղափարը պետութեան կողմէ ու պարտաւորիչ ամէն քաղաքացիի համար։ Այսպէս հիմնուեցան պետական դպրոցներ ուր անհատը կը զարգացնէր իր հայրենասիրութեան և իր պետութեան հանդէպ ունեցած պարտականութեան գաղափարները։ Ֆրանսական Յեղափոխութիւնը նոյնպէս ընդունեց այն գաղափարը թէ ազգը պէտք է կազմ ու պատրաստ ըլլայ պատերազմի համար և այս պահանջք դրաւ իւրաքանչիւր անհատի որ ինք արձանագրուի զինուորական ծառայութեան համար. և վերջապէս Ֆրանսական յեղափոխութեամբ յառաջ եկան ազատ ազատան և հրատարակութիւններ և այսպէսով ամբողջ ազգի մը մէջ յառաջ եկան ապրելակերպի, մտածելակերպի և զգացումներու նոյնութիւն և նմանութիւն։

Հինգերորդ ազդակը որ սատարած է ազգայնականութեան եղած է ճարտարարուեստական եւ մեքենական յեղաշրջումը. մեքենաներու գիւտով և անոր կիրարկութվով վաճառականութեան և արտադրութեան բոլոր երկիրներու մէջ յառաջ բերած է իրական յեղաշրջում մը ժողկային կրօնքի ապրելակերպի և ճամբորդութեան կերպերու մէջ։

Առաջին անգամ որևէ անհատի այնպէս կը թուի թէ ճարտարարուեստական և մեքենական յեղաշրջումը որևէ կապ չունի ազգայնականութեան հետ. և ընդհակառակը այնպէս կը թուի թէ մեքենաներու գիւտը եւ անոր հետեւանքները անհետականապէս լաւ գետին կր պատրաստէին միջազգայնականութեան համար։ Ճշմարիտ է որ մեքենաները աւելի միջազգային ընկերութիւն մը հիմնելու կր ձգտին. ան յայսօր աշխարհի զանազան մասերը իրարու մօտեցուցած է չոգեկառքի, օդանաւի, հեռաձայնի, հեռագրի եւ հերթասի գիւտերով. նոյնպէս մեքենաները կարելի գարձուցած են հասատատելու միջազգային

(Վերջ) ՍՈՒՔԻԱՍ ՏԷՐ ՍԱՐԳԻՍԵԱՆ

ՄԵՐ ՎԱՂՈՒԱՆ ԹԻՒԸ

«Ազդակ»ի վաղուան թիւով լոյս կը տեսնէ ձէպել Մուսայի յուշարձանին բացման հանդիսութեանց նկարագրութիւնը, Ամիրալ Փիւլէռի, Բ. Գօմիսէրի ներկայացուցչին եւ պրն. Լէյլանիի ճառերը եւ նշանաւոր լուսանկարիչ պրն. Կիւլպէնկի կողմէ մասնաւորաբար «Ազդակ»ի համար առնուած զանազան լուսանկարներ։

Այս առթիւ մասնաւոր շնորհակալութիւն կը յայտնենք պրն. Կիւլպէնկի, որ ամեն առիթով սիրայօժար իր քանկագին նկարները կը տրամադրէ մեր թերթին. Մասնաւանդ այս վերջին առիթով պրն. Կարապիս Կիւլպէնկեան յատկապէս «Ազդակ»ի համար լեռ բարձրացաւ ի գին մեծ զոհողութիւնների։

Հիթլէրի ծրագիրը հակասեմականութեամբ լեցուն է, և առաջին պարագային որ այն իշխանութիւնը ձեռք ձգէ այս հակասեմականները երեսուն գալով ներքին պատճառներ անխուսափելի պիտի բլլան։ Արդէն անունն իսկ հակասեմականութիւն ունի — Ազգայնականութիւն և Ընկերվարութիւն երբէք դէմ յոյն դէմ չեն կեցած։ Քանի որ ընկերվարութիւնը իր գործին միշտ մէջազգային կողմը չեչամած է։ Տեղ մը—17 յօդուած կ'ը սէ թէ անհատական կալուածատիրութիւնը պիտի յարգուի ու 25րդին մէջ ամբողջ հողը պետութեան կր պատկանի։

Ու այսպէս հակասեմականութեանց ատարօրինակութեանց չարք մըն է Հիթլէրն ու իր կուսակցութիւնը, որ ոճիրով ու ամբռխավարութեամբ կ'սպառնայ ամբողջ Գերմանիան, Եւրոպան ու գուցէ ամբողջ աչխարհն ալ ատնիլ գահավէժ մը վար ուր թերեւս 20 րդ դարու քաղաքակրթութիւնը ու մարդկութիւնը մխրճին առանց յոյսի։

(3) ՅՈՎՍԷՓ ՄՈՒՍԱԵԱՆ
(Վերջ)

Կարդացէք եւ Տարածեցէք
«ԱԶԴԱԿ»Ը

ՀԵՏԱՔՐՔՐԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՄԱ՞ՆԶ Կ'ՈՒԶԷՔ ԲԷ ԱՂՋԻԿ ԵԹԷ մանչ զաւակ ունենալ կ'ուզէք uoau կերէք

Ռոթեռամցի գիտուն բժիշկ մր Տօքթ. Ճ. Սենֆերս, սեռերը ճանչնալու մասին վերջերս կարեւոր յայտնութիւններ բրած է ահռաբանական համաժողովի մր մէջ։ Գիտունին համաձայն, սեռը արդիւնք է կին. ներու մարմնին բովանդակ ազի կամ ԹԹռ. նիւթերուն համեմատութեան։ Այս առթիւ, Տօքթ. Սենֆերս ահեկան ծեղն. կութիւններ ցուած է այն ախտաճանչին մասին զոր գերման Քոճ. Ունքերպէրկ կր կատարէ Քհոնիկսպէրկի մէջ։

Քոճ. Ունքերպէրկի փորձերը ցոյց կուտան թէ քիչ ոլգալ մր առաս գործածող կիներուն հարիւրին 74ը մանչ զաւակներ ունեցած են, 75ոդը աղջիկ մր ունեցեր է, եւ յաջորդ երկուքն ալ դարձեալ մանչ ունեցած են։ Քոճ. ը ցոյն փորձը կատարած է ևաեւ ճագարներուն վրայ եւ ցոյն արդիւնքը ձեռք բերած է։

Այն կիներ, որոնք ընդհակառակը գործածած են կաթնային ԹԹռ., փոխանակ առատի, ունեցած են աղջիկ զաւակներ։

ԱԶԱՏԱՍԷՐՆԵՐ

Վաւերաթղթեր կր հաղորդեն թէ Լենինականի Կարապետներու բարձր մէկ մասին վրայ գծուած ազատ սիրոյ բոյն մր ուրաւսսվոր պայմաններու մէջ կ'ապրէին 13 բժիշկներ, 4ը կին բլլալով։

Այս 13 բժիշկներու հետ կր գծուէին ևաեւ երկու սեռէ 100 ուրիշներ որոնք հին ազատ սիրոյ վրայ հիմնուած կեանք մը ապրիլ տասը տարի, այս դրութեան օգուտները երեւան հանելու եւ ամուսնական օրէնքներուն դէմ քարոզութիւն կատարելու համար։

Ոսթիկանութիւնը պաղգուխները ձերբակալած եւ ցրուած է այս գաղութը որ դրախտվնեուելու ելած էր...։

ՀԱՅ ՁԵՄԱՐԱՆԻ
ՎԱՐԶՈՒԹԻՒՆԸ ՊԱՏՐԻ ՈՒՆԻ ՅԱՅՏԱՐԱՐԵԼՈՒ

Ասակերեցներու արձանագրութեան համար բաց է Տեսչութեան գրասենեակը Հոկտեմբեր 3 երկուշաբթի օրէնքէ սկսած։ Դասերն ու ախտաճանչները կ'սկսին Հոկտեմբեր 10-ին։ Ամեն ասակերս մինչեւ այդ օրը պէտք է անգամ մը ներկայացած բլլայ Տեսչութեան։

Ձեմարանը այս տարի ունի.

1) Պատրաստական դասարան մր, ուր մտնելու համար պէտք է առնուազն երեք տարուան նախակրթական ուսում։

2) Միջնակարգ կրթութեան առաջին օրջանը, այսինքն ձեմարանի չորս դասարանները, համապատասխան Ֆրանսական լիսեներու VI—III կարգերուն։

3) Այս տարի կր բացուի միջնակարգ կրթութեան բարձրագոյն օրջանի երեք տարիներէն առաջինը, այսինքն ձեմարանի առաջին յարաւրը, որ իր հիմնական գծերով կր համապատասխանէ լիսեներու II կարգին, վրան աւելցած հայագիտական ուսումներ։

Լատարաններուն մէջ դասաւանդութեան մէկ մասը ընդհանուր է ամենուն համար, իսկ միւս մասը կր ճիւղաւորուի ըստ ասակերեցներու ընդունակութեան եւ ընտրութեան։ Ասակերեցները պէտք է ընտրեն գիտական կամ գրական ճիւղերէն մէկը։ Առաջարկան ճիւղը կր բացուի գալ տարի, երկրորդ լատարանին հետ։ Առաջին լատարանին մէջ կ'ասանդուի Հայերէն լեզուով։

Հայ ևոր գրականութեան պատմութիւնը, գրական գործնական ասխատասիրեցեւ հայերէն գրաբառ, ուսուցիչ է Նիկոլ Ագբալեան։

Մեծաւոր Արեւելքի պատմութիւնը հիւսուած հայոց պատմութեան եւ պատմական գործնական ասխատասիրեցեր. ուսուցիչն է Գառնիկ Գիւզալեան։

Հոգեբանութիւն. ուսուցիչը՝ Լեւոն Շանթ Ֆրանսերէն լեզուով։

Ֆրանսերէն լեզու ու գրականութիւն, գրական գործնական ասխատասիրեցեր եւ արեւմեան ժողովուրդներու ընդհանուր պատմութիւնը. ուսուցիչն է՝ Սգուառտ Տարօնեան։

Բնագիտութիւն, բնալուծութիւն ու մաթեմաթիք իրենց գործնական ասխատասիրեցեով. ուսուցիչը է՝ Յակոբ Աթիէեան։

Մարդկային կազմն ու բնախօսութիւնը. ուսուցիչն է՝ Օննիկ Կէրկէրեան։

Արաբերէնի եւ անգլիերէնի դասերը կ'բլլան խմբական՝ դիմագրաւելու համար տարբեր կողմերէ եկող ասակերեցներու անհաւասար պատրաստութիւնը։

Ուսման վճարն է պատրաստական դասարանի համար տօքր օսմանեան ոսկի մեացած բոլոր կարգերուն համար տասը օսմանեան ոսկի։ Երկու զաւկի համար վճարող ծնողը ոսկի մր զեղչ կ'ունենայ։

Գիտերաթիկի մր վճարն է, ուսումն ալ մէջը իսը ամբողջ համար խառատուն հինգ օսմանեան ոսկի։ Դեղ, հագուստ, գիրք, գրական պիտոյք եւ երթեւեկ ասակերեցին վրայ։ Պատրաստական կարգը ընդունուող գիտերաթիկներու գիրքը ու գրական պիտոյքները կր հոգայ դպրոցը։

Քաւարարելու համար ասակերեցներու անող թուին ու պահանջներուն՝ ձեմարանը փոխադրուած է նոր օթեք մր, տաս աւելի ընդարձակ, աւելի յարմար եւ կեդրոնին աւելի մօտիկ, Vadi Ahou jémil փողոց, 127 թիւ։

ՀԱՅ ԺՈՂՈՎՐԴԻ ԾԱԳՈՒՄՆ ՈՒ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆԸ ԵՒ ՆՐԱ
ՔԱՂԱՔԱԿՐՕՒԹԵԱՆ ՎՐԱՅ ՈՒՆԵՑԱԾ ԱԶԴԵՑՈՒԹԻՒՆԸ

Վաճառականական կանոնաւոր կապ կար Նաև, Եփրատ և Տիգրիս գետերի չնորհիւ, Նինուէի և Բաբելոնի հետ։ Հայաստանի գինին, մրգեղէնը, ախտակը փոխանակուած կր բերէին Բաբելոնի կերպասներու և գործերու հետ։ Այս ճամբորդութիւնը կատարուած էր հալկական նաւերով։

Արտաչիսեան հարստութեան անկումէն յետոյ, Հայաստանը կառավարուեց մինչեւ 53— ա (Ք. Ե.) օտարազգի Պարթև, Հրէա, Վրացի իշխաններով ու թագաւորներով։ Օտար իշխանութիւններն այդ ժամանակի ընթացքին որքան հայաստանը աւարի ու աւերածութեան ենթարկեցին, չկարողացան հայութեան անկախութեան աենչը արմատախիլ ընել։ Մեր երկիրն այդ ժամանակաչրջանին հաւարեա ան դորր վիճակ չտեսաւ։

Ք. Առաքեալներու օրօք.— Պարթեւաստանի մէջ գահ բարձրացաւ Վաղարչ (52—78)։ Նա որոշեց Հայաստանը միացնել Պարթեւաստանին. ուստի մեր երկիրը յանձնեց իր կրտսեր եղբօրը՝ Տիրիդին կամ Տրդատին։ Այս պարագան Հռոմի պարթեւթիւնը կր հաստատէր։ Ներոնի և Հռոմի ձեռակոյտի որոշումով Հայաստանի թագաւորութիւնը Հռոմէրց պիտի խնդրուէր։ Սրկու քաղաքական ուղեգծերի

(Հռոմի և Պարթեւաց) ազդեցութիւնների մրցակցութեան հետեւանքով, Հայաստանը դարձեալ պատերազմներու ասպատակութեան վայր դարձաւ։ Սկսուեցին պատերազմները։ Ջօրահրամանատար նշանակուեց Կորբուլոնը, որը առաջ չարժեց հռովմէական բանակը։ Պարթեւաց թագաւորն այս արշաւը նկատի ունենալով, 63ին հաշտութիւն խնդրեց։ Կորբուլոնը օրով ընդունեց առաջարկը և խորհուրդ տուաւ Վաղարչակի եղբօր Տիրիդին դիմել Ներոնին և հայոց թագաւորութիւնը խնդրել։ Այս դաշնագրութեամբ ընդունուեց, որ հայոց թագաւորները պարթեւական ասն ճիւղերից լինեն և այսու հետև Հռոմայեցիները չյանձնեն հայոց թագը Արշակունիների անից դուրս ելէ մէկին։

Տրդատը մեկնեց Հռոմ, մեծ ընդունելութիւն գտաւ Ներոնի և ծերակոյտի կողմից ու թագը ստացաւ Ներոնից 66ին։ Տրդատ Արշակունին փառաւորէն թագաւորեց Հայաստանի վրայ 53— 100ը։ Այսպէսով հիմք դրուեց Արշակունեաց հարստութեան։ Բոյց սրանով հռոմայեցոց և պարթեւաց մրցակցութիւնները չվերջացան։ Հայաստանի քաղաքական այս վիճակը չարունակուեց մինչեւ որ պարթեւական հարստութիւնը խորտակուեց 220ին, Արտաչիր Սասանեանի ձեռքով, որը պետութեան գլուխն անցաւ։ Հայաստանը դարձեալ կռիւները ասպարէզ դարձաւ հռոմայեցիների և պարսից միջև։

Տրդատ Բ.ին յաջորդեց Տրդատ Գ. չնորհիւ հռոմայեցիների, որ այդ ժամանակ պարսութեան ժառնեցին պարսիկներին և Հայաստանն ազատուեց նրանց ձեռքից։ Տրդատը վերջնականապէս ազատեաւ Հայաստանի թագաւորութեան 298—330։

Այս թագաւորի օրօք էր, որ հայերի համար նոր դարաշրջան սկսուեց։ Անկախ որդի Դրիգորի քարոզութեամբ հայերը ընդունեցին քրիստոնէութիւնը 301ին։ Այս պարագան հայերին կարեց իր չրջապատից և հակեց նրանց դէպի արեւմուտք, թէև որդին պատմականօրէն Արեւելեան ժողովուրդ էինք դարձած։

Տրդատի յաջորդները հոգ չէը տարան երկրի բարեկարգութեան վրայ։ Եւ ներքին գժտութեան ու այլ թագաւորների ժրցակցութեան հետևանքով կործանուեց Արշակունեաց գահը։ Վերջին Արշակունին, Արտաչէս Դ. գահընկեց եղաւ պարսից կողմից 430ին։ Արշակունեաց հարստութիւնը տևեց 376 տարի։ Հայաստանը բաժանուեց հռոմայեցիների և պարսից միջև. Արևմտեանը՝ հռոմայեցիներին, Արևելեանը՝ պարսիկներին։

Գաղափարութիւն.— Արշակունիների չրջանին Ս. Մեսրոպը գտաւ հայոց տառերը 403—406 թուերին։ Այդ գիւտը զօրեղացրն ազդակ դարձաւ հայ ժողովուրդի գիտակցութեան և քաղաքակրթութեան։ Այրարատ Ընտանեաց Ա. րտազամրն գտաւ Օշական գիւղի մէջ մի խնկելի հողաթումբ կայ. մեր մեծ հոր Ս. Մեսրոպ Մաշտոցի գերեզմանն է այն...

Արշակունիք ազգասէր էին քաղաք չինելու և չէնցնելու գործով։ Կառուցած էին ամրանոցներ ու ձմեռանոցներ։ Ամէն մի թագաւոր աչխատած էր ինքզինքը անմահացնել մի չքնաղ քաղաքի չինութեամբ։ Սիրած էին օրսորդութիւնը, որի ասպարէզն անտառներն էին։ Հեղնատէր էին, ուսումնասէր էին յունարէն լեզուն։ Կային չքնաղ թատրոններ, ուր յոյն դերասանները ներկայացնում էին իրենց քերթուածները։ Ջուրընթացքար սիրուած էին արևելեան մովորութիւնները և հիւրասէր էին։

Արշակունիները երկու գիւանատներ ունէին—քաղաքական և կրօնական։ Քաղաքականի դիւանապետը գրում եւ պահում էր ժամանակակից թագաւորի գործերը։ Այս գործերը կոչում էին ճմատեան թագաւորաց, պարսկաց Շահնամէի նման։ Դիւանատներում պահում էին դաշնագրերը, կառավարական և կալուածական գրերը։ Կրօնական գիւանները պահում էին մեհենական պատմութիւնները։ Գահոները քուրմեր էին։ Ամէն մի մատեան ունէր իր քուրմապետ։

Արշակունիների անկումից յետոյ պարսկական Հայաստանը կառավարում էր կուսակալներով, որ Մարզպաններ էին կոչուում։ Հայերի քրիստոնէութիւն ընդունելը պարսիկների մէջ գոյացրին այն խոր համոզումը, որ հայերը միշտ հակուած պիտի մնան դէրի կարծիքով արգիլուած պարագայ է, որ հայութիւնը չձուլուի պարսիկների հետ։ Ուստի անհրաժեշտ է արժատախիլ անել քրիստոնէութիւնը Հայաստանում և հայերին ընդունել ազատական կրօնք։ Հայերը ձուլուելով պարսիկների հետ, թուով կը կանգնէին ընդդէմ հռոմայեցիների և ընդհանրապէս Եւրոպայի։ Պարսիկների այս քաղաքական ծրագիրը առաջացրեց 451 թուին Վարդանանց հռչակաւոր պատերազմը՝ Աւարայր դաշտում պարսից Յազկերտ Բ. թագաւորի օրօք։ Պատերազմը Վարդան զօրավար անուանով կրթեց ազատասէրներուն։

Կազմեց եւ Ամփոփեց Ա. Ե.

(3) (Շարունակելի)

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

Քաղաքային կռիւները կը վերսկսին Չինաստանի մէջ

ԹՇՆԱՄՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ՍԿՍԱՆ ՇԱՆԹՈՒՆԿԻ ԵՒ ՇԷՓՕՆԻ ՆԱՀԱՆԳՆԵՐՈՒՆ ՄԷՋ

Շանկ—Հայ.—Քաղաքային կռիւ ծագեցաւ Շանթունկի նահանգին մէջ նահանգի կառավարիչ զօրավար Հանգուշօյի եւ հրամանատար Լիու—Շինկ—Նիէնի միջեւ։ Այս վերջինը անկախ իշխան մըն է որ վերջին հինգ տարիներու ընթացքին իր ձեռքին մէջ ունէր կէֆօն գաւառին վերին հսկողութիւնը։ Ծարաբերութեանց այս խզումը հետեւանքն է այն շփումներուն որոնք երկար ատեն իր վեր իրարու դէմ կը հանէին այս երկու անձերը գաղտնութեան զօտիէն խնդրին պատճառաւ։ Զօրավար Հանգուշու որուն համար կ'ըսուի թէ 80.000 հոգիի գլուխը կը գտնուի, թշնամութիւնները բացած է հրամանատար Լին—Ջէն—Նիէնի 30 հազար մարդոց դէմ Զինկ—թաօ—սինանի երկայնութեանը վրայ։ Պատերազմական գօտիի բնակիչները իրենց տուներէն կը մեկնին շտապով։

Ճաբոնական հիւպատոսական իշխանութիւնները բանակցութեան մէջ մտան զօր։ Հանգուշուի հետ հաղարաւոր ճաբոնացիներու մասին որոնք կը բնակին խողովութեանց շրջանին մէջ։

ԳՈՐԾԱՐԱՆՆԵՐ ԵՒ 150 ՏՈՒՆԵՐ ՀՐՈՅ ՋԱՐԱԿ Կ'ԸԼԼԱՆ ՏԱՐՍՈՆԻ ՄԷՋ

Իսթանպուլ.— Հրդեհ մը ծագելով Տարսոնի մէջ բազմաթիւ գործարաններ եւ 150 տուներ ոչնչացան։ Վնասները կը հաշուուին բազմաթիւ միլիոններ ֆրանք։

ԿԱՆՏԻ ՊԻՏԻ ՍԿՍԻ ԻՐ ՔԱՂԱՔԱԿՆ.ԾՈՍԱՊԱՀՈՒԹԵԱՆ *Սեւիկա կը յայտարարէ թէ կը յուսայ որ պիտի վերադարձ*

Քասաշի.— Քաղաքապետութեան ուղղուած հեռագրի մը մէջ, Կանտի անոր կ'ըսէ թէ «եթէ Տէրը կամենայ, անիկա պիտի ձգէ որ ես ապրիմ, հակառակ ծոմապահութեան»։

Կանտի որդին կերթայ իր հօր կողմէն

Պէյպէյն.— Մահաթմայի երկնց որդին պ. Մ.Մ. Կանտի Հնդկաստան մեկնեցաւ։ Անիկա կը խօսի իր հօր մօտ մնալ «անոր ծոմապահութեան միջոցին մինչեւ որ մտիր առաջ գայ։

ԲՐԻՏԱՆԱԿԱՆ ԾԱՆՈՒՑԱԳԻՐԸ ՅՈՒՍԱԲԵԿՈՒԹԻՒՆ ՄԸ ԱՌԱՋ ԲԵՐԱԻ ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ ՄԷՋ

Պէրլին.— Գերմանիոյ կողմէ պահանջուած սպառազինմանց հաւասարութեան վերաբերեալ անգլիական յիշատակագիրը յուսաբեկութիւն առաջ բերաւ Գերմանիոյ մէջ։ Գերմանացիք կ'սպասէին որ անգլիական ծանուցագիրը աւելի հաշտասէր ոգւով գրուած ըլլար եւ պարունակէր միանգամայն բարեխօսութեան առաջարկութիւն մը։ Նախագահ Հինտէնպուրկ այս առաւօտ ստացաւ պ. Ֆօն Բաբէնի տեղեկագիրը եւ տեղեակ եղաւ անգլիական յիշատակագրի վերաբերմամբ դահլիճի հայեացքներուն։

Կառավարութեան մէկ պատգամախօսը յայտարարեց թէ «բնական է որ Գերմանիան չի կրնար ընդունիլ Անգլիոյ այն պատճառաբանութիւնները որուն համաձայն Գերմանիան առանց հրամայողական պատճառի մը յարեց քազմաթիւ բարդութիւններու-տեղի տալու բնոյթը ունեցող քաղաքական խնդիր մը։ Արդարանալի չէ ոչ—բարեկամական այն ձեւը որով կատարուած է սա ամբաստանութիւնը թէ մենք այնպիսի կերպով շարժած ենք որ ասիկա կրնայ եղեր խանգարել ազգերու ներդաշնակութիւնը։ Խնդիրը սեղանին վրայ դնել հարկ եղաւ զի նաթափութեան վերաբերեալ խորհրդաժողովներուն բացասական նկարագրին հետեւանօք»։

Ակնարկութիւն ընելով պ. Հէրիօի այն թելադրութեան թէ յանձնախումբ մը նշանակելու է քննութիւն կատարելու համար Գերմանիոյ կարծեցեալ ապօրինի սպառազինութիւններուն չուրջ, վերոյիշեալ պատգամախօսը յայտարարեց. «Գերմանական որևէ կառավարութիւն մը արդարացի կերպով պիտի բզքռտէր բոլոր չան մը պէս եթէ ժամէր օտար պետութեանց թոյլատրել որ նման հսկողութիւն մը ի գործ դնէին Գերմանիոյ վրայ»։

Գերմանիան չուզեր փոխել իր դիրքը

Պէրլին.— Բրիտանական ծանուցագիրը ուսումնասիրելէ յետոյ, գերմանական կառավարութիւնը որոշեց չփոխել քնաւ իր դիրքը որ բացատրուած է իր կողմէն պ. Հինդէնբուրկի դրկուած գրութեան մէջ։ Իրրեւ թէ սովկիթներ թիկունք պիտի հանդիսանան եղեր գերմանական պահանջներուն։

Գերմանական մամուլին խորհրդածութիւնները

Պէրլին.— Պէրլինեան մամուլին խորհրդածութիւնները մասնաւոր կերպով դառն են եւ բուռն։

Կիսապաշտօնական զեկոյց մը կը հաստրդէ թէ գերմանական կառավարութիւնը չպիտի պատասխանէ բրիտ. յիշատակագրին։

Գերմանիան ոչ մէկ ներկայացուցիչ չպիտի ուղարկէ Ջինեւափութեան խորհրդաժողովին դիւանին։

Գ. Ֆօն Նոյրաթ՝ որ ժընև մեկնեցաւ, պիտի փորձէ Թերևս բերանացի բանակցութիւններ վարել Ազգերու Դաշնակցութեան նրբանցքներուն մէջ։

Ֆրանսական մամուլը եւ Անգլիական յիշատակագիրը

Բարիզ.— Ֆրանսական հանրային կարծիքը՝ այնպէս ինչպէս որ կը ցոյանայ մամլոյ մէջ, փոփոխութիւն մը կրեց Մեծն Բրիտանիոյ եւ անոր կողմէ գերմանական պահանջներուն առջեւ բռնուած դիրքին հանդէպ իր ամածած զգացումներուն վերաբերմամբ։

Մինչդեռ մինչեւ այս վերջին օրերը մամուլը կը կասկածէր թէ Մեծն Բրիտանիա կը համակրի Գերմանիոյ, և թշնամական դիրք մը կը բռնէր անոր հանդէպ, Տօուինինկ Սթրիթի յիշատակագիրը բոլորովին փոխեց իրենց այս կացութիւնը։

«Էքօ տը Բարի» կ'ըսէ թէ «Բրիտանական ծանուցագիրը յետ պատերազմեան գիւանագիտական վաւերաթուղթերուն ամենախելացիներէն մին է։

«Մաթէն» դիտել կուտայ թէ բրիտանական յիշատակագրին առաջին մասը չատ մօտէն կը հետեւի Ֆրանսայի կողմէ առաջ քշուած փաստերուն և բազմիցս կը զուգադիպի պ. Հէրիօի ծանուցագրին հետ։ Բայց յիշատակագիրներէն երկրորդ մասը ընդունելչափ նուազ նպաստաւոր կերպով եւ պատճառեց նոյն իսկ կարգ մը մտավախութիւններ։ Այդպէս որ «Բրիթի Բարիզիէն» ակնարկութիւն կ'ընէ «իր տարտամութեան իսկ վճռագոյն աճկրունը»։

«Մաթէն» ան ալ կը քննադատէ յիշատակագրին երկրորդ մասը ըսելով թէ «ալափի վրայ չինուած է» եւ յոյս կը յայտնէ որ անոր թելադրութիւնները չպիտի իրականանան։

«Օբիւլէօ» միայն աննշանակութիւնը կ'արձակէ յայտնելով թէ անգլ. կառավարութեան տեսակէտը՝ տեսակէտը չէ անգլ. ազգին որը իր թերթերուն կառավարութեան տեսակէտը՝ տեսակէտը չէ անգլ. ազգին որը իր թերթերուն միջոցաւ կը հաստատէ մինչ գերմանական պահանջներուն բանաւոր հանգամանքը։

ՋԻՆԱԹԱՓՈՒԹԵԱՆ ԽՈՐՀՐԴԱԺՈՂՈՎԸ *Բանակցութիւններ կը վարուին*

Ժընէվ.— Ջինաթափութեան չուրջ բանակցութիւնները պաշտօնապէս վերսկսան բոլոր անդամ նահանգներուն ներկայացուցիչներուն ներկայութեամբ։ Հենտերսընի, Ճեհոսլաւաքիոյ արտաքին գործոց նախարար պ. Վնէնէի եւ հելլենական պատուիրակ պ. Փոլիթիսի միջեւ ընկուած անհատական խօսակցութեանց միջոցաւ։

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ՏԵՂԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԹՐՔԱԿԱՆ ՋԻՆՈՒՈՐՆԵՐՈՒ ՎԱՃԱՌԱԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Ի՞ՆՉՊԷՍ ՍՊԱՆՆԵՑԻՆ ԱՒԵՏԻՍԸ

«ԷԼԻՖ ՊԱ»ՀՈՎԱՆԱՒՈՐ ՏԷՐՈՒԹԵԱՆ ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆԸ ԿԸ ՀՐԱՒԻՐԷ

Դամասկոսի «Էլիֆ Պա» թերթը իր 22 Սեպտ. թիւին մէջ կը գրէ.—

Մէյսաճ էֆէնտին 15 Սեպտ. թուակիր ճամակ մը սացուցած, որուն բովանդակութեան վրայ կը հրաւիրեմ հովանաւոր տէրութեան ուշադրութիւնը։ Ծարաբերութեանց այս խզումը հետեւանքն է այն շփումներուն որոնք երկար ատեն իր վեր իրարու դէմ կը հանէին այս երկու անձերը գաղտնութեան զօտիէն խնդրին պատճառաւ։ Զօրավար Հանգուշու որուն համար կ'ըսուի թէ 80.000 հոգիի գլուխը կը գտնուի, թշնամութիւնները բացած է հրամանատար Լին—Ջէն—Նիէնի 30 հազար մարդոց դէմ Զինկ—թաօ—սինանի երկայնութեանը վրայ։ Պատերազմական գօտիի բնակիչները իրենց տուներէն կը մեկնին շտապով։

Ճաբոնական հիւպատոսական իշխանութիւնները բանակցութեան մէջ մտան զօր։ Հանգուշուի հետ հաղարաւոր ճաբոնացիներու մասին որոնք կը բնակին խողովութեանց շրջանին մէջ։

Ահա գլխաւոր մասերը այդ ճամակին.—

Թրքական սահմանին մօտ, Մէյսաճ էֆէնտի կը գրեմ ձեզի այս ճամակը։ Մէյսաճ էֆէնտ 500 հոգի կը գծուի, հայ, Լիբանանցի եւ Սիւրիացի։ Հայէպցի Սուրկի Խալիճ անուն մարդ մըն է գիւղի պետ, որուն տրամադրութեան տակ դրուած է 100 գինեայ երիտասարդներ։

Ամսոյս 13ին Գարա Սու գետէն երկու հարիւր մեթր հեռու դէպի սահման, լրտուներ գինի ձայներ։ Ժողովուրդը իրենց պետին գլխաւորութեամբ գնաց գինի ձայնին եկած տեղը։ Հոն գտան Աւետիս Մրսուր անուն հայու մը դիակը, որուն գլխէն երեք գնդակներ անցած էին։ Քննութեանց հետեւանքով ճանկցուեցաւ որ ոճրագործներ վեց գինուորներ են, որոնք կը պահականին Թաֆա Քեօբրիւի բրիտանական պահականոցին։ Այս գինուորներ սիվիլ հագուստներով եկած են Մէյսաճ էֆէնտ կողոպտուելի ճպասակաւ։ Եւ գիւղ չհասած Աւետիսը կը տեսնեն գետին մէջ։ կը կողոպտեն զայն եւ վերջն ալ կը բռպանեն։ Իսկ իրենք կը վերադառնան բրիտական սահման։

Երկրորդ դէպք։

Սեպտեմբեր 14ի առաւօտ, օտար մարդ մը եկած է Մէյսաճ էֆէնտ եւ գիւղապետ Սօրկին տեսնել ուզած։ Երբ ան կը ներկայանայ Սօրկիին, կրսէ անոր. «Ամսոնաւորաբար եկած եմ ձեր մօտ. բանի մը բնակերներ ունիմ սահմանի վրայ եւ 10 հատ գորգ ունիմ, ծախել կուգեմ։ Լսեցիմ որ դուն կրնաս զանոնք ժամէսն փախցնել եւ ցոյց չտալ ժանտարմաներուն, հետեւաբար եկած խնդրելու որ միջոց մը գտնէիր։ Սօրկին կրսէ. «գնա բնակերներուդ րսէ որ ես իսկոյն կուգամ, իրենք քոզ պատրաստ պիտի լան»։ Մարդը լուր ղալէ վերջ իր բնակերներուն երբ կը վերադառնար Սօրկին ձերբակալեց զայն։ Եհսն հնուիչներէ վերջ ան խոստովանեցաւ որ իրենք եկած էին Աւետիսը սպաննելու, ինչպէս սպաննած էին Աւետիսը։ Խոստովանած է ան նաեւ թէ իրենք Թաֆա Քէօբրիւի պահակ գինուորներէն է եւ իրենք էին Աւետիսը սպաննողները։ Յայտնած է նաեւ որ իրենց բռպանած գրկած է գինի այս նպատակաւ եւ իրենք խոստացած 300 ոսկի, եթէ յաջողի Սօրկին խաբելով տանի։

Երրորդ դէպք։

Ասկէ հանի մը օր վերջ, միեւնոյն պահականոցի սպան յարձակեցաւ Նէճէրէֆ գիւղին վրայ եւ կողոպտեց գիւղի ոչխարներն ու տուներէ։

ՀԱՆՐԱՅԻՆ ՃԻՆՈՒԹԵԱՆՑ ԶԵՂԾՈՒՄՆԵՐԸ

ԶԵՐԲԱԿԱԼՈՒԱԾ ԵՐԿՐԱՉԱՓՆԵՐՈՒ ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Այս օրեր Լիբանանի հանրային միաբան գերագրգռութեամբ կը հետեւի Հանրային Շինութեանց պատասխանատու մէջ ընդունուած կարեւոր գեղծումով։ Քննիչ իշխանները որոնք ամս

ՊՕԼԻՎՕ-ԲԱՐԱԿՈՒԹՅԱՆ ՎԷՃԸ ՊՕԼԻՎԻԱՆ ՋԻՆԱԴԱԴԻՐ ԿԸ ԽՆԴՐԷ

Բարիզ.— Լաթազէն կը հեռագրուի թէ Պօքերոն ամրոցին Պօլիվիական պահակազօրքը շատ գէշ կացութեան մը մէջ կը գտնուի։

Այս ամրոցը՝ բաւական երկար ժամանակէ մը իվեր յաջողութեամբ դիմադրեց թէ բարակուայական հրետանիին ոմբակոծութեան եւ թէ ալ հետեւակազօրաց բազմիցս կրկնուած յարձակումներուն։

Պօլիվիան Հարաւային Ամերիկայի չէզոք հանրապետութենէն հաղորդեց թէ ինքը պատրաստ է թշնամութիւնները դադրեցնելու, հերիք է որ Բարակուան հաւանի զինադադարի մանրամասնութիւնները կարգադրելու պաշտօն ունեցող չէզոք Ցանձնաժողովի մը կազմութեան։

Պ. ՀԷՆՏԷՐՍՐՆԻ ՄԷԿ ԿՈՂԸ

Ժընեւ.— Պ. Հէնտէրսըն ազդու կոչ մ'ուղղեց Գերմանական կառավարութեան որպէսզի եւս առնէ Զինաթափութեան Խորհրդաժողովէն քաշուելու որոշումը. նկատելով որ գերմանիոյ երկարատեւ բացակայութիւնը կրնար լրջօրէն վնասել ընդհանուր զինաթափութեան դատին։

ՀՐԱՇԱԳՈՐԾ ՄԱՐԴԻՐ
ԷԼ ՀԱՋ ՄՈՒՀԱՍԷՏ ՊԷՅ ԷԼ ՖԷԼԷՔԻ

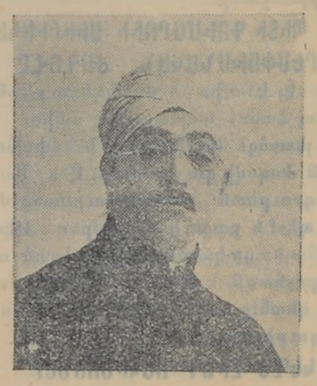

Փութացէք առնելու անոր կարծիքը ձեր բոլոր փափաքներուն համար։ Ան կը հանդարտեցնէ բոլոր յուսահատ եւ առնջուած մտքերը և կը վերադարձնէ անոնց փափաքները։ Կ'իյնէ բոլոր ոգիներուն. հիրնօթիզով կը կարդայ ժարդուն ժառանգումները. ձեռքի գծերէն կը կարդայ ժարդուն անցած, ներկայ և ապագայ կեանքը. կրնայ հասկնալ ամուսնութեան, համբերութեան, սիրոյ, առեւտուրի, քննութեանց եւայլն բոլոր գաղտնիքները։ Այս բոլորը կը ցուցնէ մարդուն, կարծես թէ գրուած ըլլան թուղթի մը վրայ։ Կնոջ և աժուհոյն սիրոյ, եղած դժուարութիւններն ու տարակարծութիւնները կը լուծէ Աստուծոյ Սուրբ անուններով եւ Ամերիկեան եւ Եւրոպական գիտնականներու փորձառութիւնները օգտագործելով։

Տիւր եղդներուն ուբախութիւն և հանգիստ կը պատճառէ. ջղային և մտային հիւանդութիւնները կը դարմանէ։ Այս բոլորը մեծ յաջողութեամբ կը կատարէ։ Փորձը ամենամեծ փաստն է. անգամ մը այցելել բաւական պիտի ըլլայ։

ՀԱՍՑԷ.— Գէյրութ, Հանդէմ Ղամի փողոցի արեւմուտքը, Ֆրանսական հիւանդանոցին մօտ, թիւ 9 բնակարանը։

ԱԶԴԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

Ա.— Այնքան որ կուգան, իրենց մօտը պէտք է գրեն թուղթի մը վրայ և պէտք է պահեն.

Բ.— 1000 ոսկի կուտայ ան, եթէ չի կարենայ ճշդրտօրէն գիտնալ ենթակայի միտքը, գրուած արաքերէն լեզուով միտքերը չխոնելու համար հարցումի միջոցին.

Գ.— Այցելութիւնը երկու ոսկի է։

ԳԱԲՐԻԷԼ Թ. ԹԷՐԶԵԱՆ
(ԵԼԵՔՏՐԱԿԱՆ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ)

Հիմնուած 1921 ին Պոլիս-Բերա

Թիւս դիւրամատչելի պայմաններով կը կատարեմ ամեն կարգի էլեֆտրական յոյսի գեղեցումներ (Intsallation). ինչպես նաեւ մօթեր եւ ֆիւամօներ։

Վաճառատունս կ'ստանձնէ նաեւ բոլոր էլեֆտրագործիքներու ճորոգութիւնները։ Մասնաւոր սպասարկութիւն բնակարաններու էլեֆտրա-ճորոգմանց։ Վաճառատուն Philips եւ Lux էլեֆտր. լամբերու եւ ամեն տեսակ էլեֆտրական պիեսներու։

Վճարման դիւրութիւններ.

Հասցէ — Վ. Ուզունեանի գրատան կից Գուրճ. B. P. 491

ՋԱՎՋԱՎԱՃԵԱՆ ՄԱՐԻՉՆԵՐ
ՏԵՂԱԿԱՆ ԳՈՐԾ

Ջավզավաճեան եղբայրներու հրդեհի վարիչները, շիւուած պղինձով ապահովուած են 20 ֆիլօկրամ ճկշտի մը համար։

Անոնք արձանագրուած են քաղաքապետութեան անօրէնութեան մօտ և ճանչցուած Ֆրանսական բէճիֆ Ցանձնախումբի կողմէ։

Այս մարիչները այնքան ներկայանալի են որքան եւրոպական։ Գիները չատ ծայրայեղօրէն ածան ու արդիւնքը գրեթէ վայրկեանական է։

ԱՋԴԱԿԻ ՏՊԱԳՐԱՆԸ

ՏՊԱԳՐԱՒԱՆ ԱՄԷՆ ԿԱՐԳԻ ԳՈՐԾԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ
Դիմեցէք «ԱՋԴԱԿ»ի Տպարանը՝ գիրք, պրօշիւր, հարաւեցիկաւ հրաւիրագիր, պաճուճագ, ճամպակի բոլոր եւ առեւտրական ձեւերու։
ԱՐԱՓ, ՄԱՔՈՒԻՐ, ԳԵՂԵՑԻԿ ԵՒ ԱԺԱՆ.
ՀՈՒՆ ՄՔԵՐԴ ԴԻՐԵՐՈՒ

ՊԱՆԴՈՒԿ ԼԻՒՔՍ
ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԱՒԱՆԴԱՏՐԱԳՈՒԹԻՒՆ

«ԼԻՒՔՍ»ի մէջ, ծանրի մը պէս, ամսուան 1, 2, 3, 4.

ՄԻՍՏ ՕՒԱՄՈՒՆ ՍԵՆԵՍԿՆԵՐ
ՈՒ ԿԸ ԲԱՂԿԱՆԱՑԱԾ ՄԱՍՆԱԿԻՑՆԵՐ

1. ՀԱՄԵԼ ՃՈՇ, ՄԱՔՈՒՐ եւ ԱՆԹԵՐԻ ՍՈՒԱՐԹՈՒԹԻՒՆ.
2. ԳԻՆԵՐԸ ԼԻՒՔՍ ՁԼՔԱՒՈՒ.
3. ՏՈՒՆ ՓՇՏՈՒՆԵՐՈՒՆ ԱՄԷՆ ՐԻՒԼՈՒԹԻՒՆՆԵՐ.

Տէր եւ Տնօրէն՝ Գ. ՓԱՐՏԻԶԱՆԵԱՆ

STANDARD

Ամենահանգստաւէտ և ամենագեղեցիկ կօշիկները։

Ամենահանգստաւէտ կօշիկները ունի՝ ՍՏԱՆՏԱՐԴ ՓԱՒԸՆՏԻՐ

ԿԵԴՐՈՆՑՏԵԳԻ՝ ՆՍՃՍՐ ԵՂԲՕՐՆԵՐՈՒ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ

Տ.Քթ.Բ. ԳՈՒԼԱԳԵԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ՝ ՆԵՐՔԻՆ, ՄՈՐԹԱՑԻՆ ԵՒ ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴ ՈՐԱՆՑ
ՎԿԱՅԵԱԼ ՓԱՐԻԶԻ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑՆԵՐԷՆ

Կը դարմանէ գիտական ամենավերջին մեթոտներով, քոխերու, ատամոխի, աղիքներու յետադի ամեն տեսակ հիւանդութիւններ։ Հին եւ նոր ջերմախզութիւնը իր բոլոր բարդութիւններով, ինչպես նաեւ Ֆրանկոխոս եւ մորթային հիւանդութիւններ։

Առագ, արմատական եւ բարեխիղճ դարմանում։

Հիւանդ կ'ընդունի ամեն օր, բացի կիրակիէ, իր նախկին դարմանատան մէջ. ժամը 8—12 եւ 2—6ու մասնաւոր ժամադրութեամբ։

Երեքշաբթի օրերը, ժամը 2—5 վկայեալ ԱՂՔԱՍՏՆԵՐՈՒ ՀԻՒ ժամը Հասսեն փողոց՝ թիւ 8

Տ.ՔԹ. ԳԷՈՐԳ ԿԷՐԿԷՐԵԱՆ

Վկայեալ Lauréat Ecole Interne եւ այժմ մնայուն ՄԱՍՆԱԳԷՏ բժիշ Ֆրանսական հիւանդանոցի ԱՋՔԻ, ՔԹԻ, ԿՈԿՈՐԴԻ, ԱԿԱՆՋԻ և ԳԼՈՒԽԻ հիւանդութիւններու բաժնին։

Հիւանդ կ'ընդունի կէսօրէ վերջ ժամը 2—6
իր գինիքին մէջ rue de Damas, No. 15
Հիւանդները ուղղակի հիւանդանոց կ'ընդունուին իր կողմէ տրուած մուտքի թղթով։

Աղքատ հիւանդներու ձրի դարմանում, ամէն օր կէսօրէ առաջ ժամը 10—12, հիւանդանոցի դարմանատան մէջ։

Կարի եւ Ձեւագիտութեան Դասընթացք
ՏԻԿԻՆ ՄԱՌԻ ԵՐԱՄԵԱՆ

ՎԿԱՅԵԱԼ ԴԻՐՋԱԿՈՒՀԻ
ԲԱՐԻՋԷՆ ԵՒ ՎԱՃԻՆԿԹՕՆԷՆ

Կարի եւ ձեւագիտութեան մասնագիտուհի, Տիկին Մառի Երամեան կը վերադարձաւ իր արհեստանոցը, Մեծ Սհրայի դիմացը Նո. 78 տան երկրորդ արկը։

Երեք ամսուան միջոցին կը սորվեցնէ ամենավերջին ճոռաձեւութեամբ, կար եւ ձեւագիտութիւն իր բոլոր բարդութիւններով եւ արդիական մեթոտներով, Droit-fils մեթոտով։ Իր ուսակիրտուհիները կ'օժտեն Բարիզի ատելիէներու Académie Daydou վկայականով։

Տոկուն շինուածք վայելուչ տեսք հնչուն եւ բնական ձայն
Ահա յատկանիշները՝

ՈՐՈՆՑՄԱՄԲ ԿԸ ՁԱՏՈՐՈՇԻՒԻ

ԱՓՕԼԼՕ ՖՕՆՕՆԵՐԸ

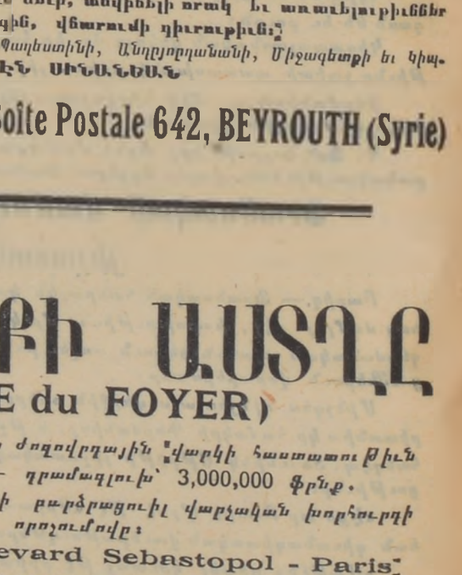

Հրապարակի վրայ գլուխ ու բոլոր մարքանեբու հետ կը մրցին Աբօլօ ֆոնօները։ Մանաւանդ վերջին նոր մօտէլները, որոնք հասած են արդէն, անզերազանցելի են իրենց առկունութեամբ, վայելչութեամբ և ժամչելի գիներով։

APOLLO GRAMOPHONE Co. Ltd
(of London)
ԱՓՕԼԼՕ ՖՕՆՕՆԵՐՈՒ ԹԱՏԳԱՒՈՐԸ ///
Կատարեալ համոզում գոյացնելու համար անգամ մը այցելեցէք
MAISON APOLLO, Rue de la Poste, BEYROUTH
Փորպգիճ եւ ծանօթ՝ ամէն ձեւի, անվիճելի ոգեկ եւ առաւելութիւններ գիւրամատչելի գին, վճարումի դիւրութիւն։
Ընդհ. ներկայացուցիչ՝ Սիւրիոյ, Պաղեստինի, Անդրյորդանանի, Միջագետքի եւ Կիպրոսի.— ԳՈՒՐԳԻԷՆ ՍԻՆԱՆԵԱՆ

KOURKEN SINANIAN, Boite Postale 642, BEYROUTH (Syrie)

ՕԳՆԷ ԴՈՒՆ ՔԵԶԻ ԵՒ ԱՍՏՂԸ ՔԱՕՆ ՊԻՏԻ ՕԳՆԷ

ԸՆՏԱՆԻՔԻ ԱՍՏՂԸ
(L'ETOILE du FOYER)

Առեւտրական և երկրագործական ժողովրդային վարկի հաստատութիւն
Անանուն ընկերութիւն.— դրամագլուխ՝ 3,000,000 ֆրնք.
որ կրնայ 3.000,000,000 ֆրնք.ի բարձրացուիլ վարչական խորհուրդի պարզ որոշումովը։
Կեդրոնատեղի.— 137 Boulevard Sebastopol - Paris
ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԴԱՐՁԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ Արեւելեան պետութեանց
Սալօ Օթելի՝ օճճ, Գուրճ, Գէյրութ

ԵԼԵՒՄՏԱԿԱՆ ՃԻՒՂ
Ամանդի պարտականագրութիւնի
ՕԺԻՏ
Երաշխաւորեալ տոկոս 6%։ Ակէ-զատ մասնակցութիւն ընկերութեան շահերուն։

ԿԱԼՈՒԱԾԱԿԱՆ ՃԻՒՂ
ՎԱՐԿԵՐՈՒ ԲԱԺՈՒՄ
Կալուածի վրայ՝ փոխառութիւնք՝
վճարելի 10—15—20 տարիէն։ Որոշուած պայմաններէն առաջ ուզողը կրնայ վճարել։

ԸՆՏԱՆԻՔԻՆ ԱՍՏՂԸ ընկերութիւնը ներկայիս 75,000է աւելի անդամ ունի։ Մինչեւ 1 Ապրիլ 1931 Ընտանիքին Աստղը 135 միլիոն փռնկ տուած է, գրաւով 500 միլիոնէ աւելի արժէք ունեցող անշարժ կալուածներու վրայ։
Ամեն թղթակցութիւն ուղղել՝ B, P. 821, Beyrouth

բէն յորդառատ արցունքներ հոսեցնելով բաւ.

— Տղաս, ձեր մայրը ձեզ կը սիրէր. շատ կը սիրէր. ամէն բանէ աւելի կը սիրէր.

— Դուն ի՞նչ գիտես տիկին, հոս չէիր դուն. և մեր մաման ալ չէս ճանչնար, բաւ Ուիլեմ.

— կասկած չունիմ ատոր. իմ գալուս դէմ օր մը ե. դաւ և ահա ձեզ կը սիրեմ և շատ կը սիրեմ։ Այսպէս ըսելով Էչտի Իզապէլ բերանը պզտիկի այտերուն վրայ դրաւ և աչքերէն հոսող արցունքը լուաց անոր այտերը։

— Ինչո՞ւ կուլաք տիկին, հարցուց տղան.

— Ձիշդ քեզի պէս զաւակ մը ունէի, կորնցուցի. անկէ ի վեր սիրելիք մէկը չունէի. քեզ անոր տեղ կը սիրեմ.

— Անունը ի՞նչ էր.

— Ուիլըըմ, պատասխանեց Իզապէլ, սակայն բառը բերանէն ելնելուն պէս հասկցաւ սխալը.

— Ուիլըըմ Վին, մոլորած պզտիկը անկլիերէն կը խօսէր թէ ֆրանսերէն. հայրը Ծիանացի էր, չէ՞.

Էչտի Իզապէլ հարցումներու դխստանալը տեսնելով փութաց.

— Անգլիերէն կը խօսէր. բայց դեռ քէյ- չի լրացուցիր Ուիլեըմ.

Այս միջոցին Գարպարա ճաշասենեակէն ելնելով վեր կերթար տեսնելու համար իր տղան. դռան առջև Լիւսիին հանդիպելով լսաւ անոր.

— Տիկին Վինին լսէ որ նօթաները առնելով սալօն թող գայ.

Տիկին Վին քիչ մը դժուարանալէ վերջ, որոշեց երթալ։ Երբ սալօնի դուռը հասաւ Քարլայլն ալ երթասու վրայ էր։ Իզապէլ այս առիթէն օգտուելով լսաւ.

— կը կարծեմ պարոն, Ուիլեըմի հայր լաւ չէ. ինչ բներ չատ հոգ ածնիլ պէտք է. կը մտածէր որ

արդեօք թոյլ կուտայի՞ք որ սենեակս պառկէր. անկողինը չուտով կը փոխադրուի և ես բոլոր պատասուորներէն աւելի լաւ կրնամ նայիլ.

— Ոչ, երբէք չի կրնար ըլլալ. քեզի նման նեղութիւն մը պատճառել երբէք մեր մտքէն չ'անցներ. գիշերը քովը մնալու չափ հիւանդ չէ. եթէ ըլլայ իսկ սպասուհիներուն կրնանք վստահիլ.

— Ես պզտիկները շատ կը սիրեմ. այս տղան չատ աւելի կը սիրեմ. գիշեր ցերեկ կուզեմ խնամել զայն. ինձի համար ուրախութիւն մըն է.

— Ձեր ազնուութենէն չնորհակալ եմ տիկին, բայց չեմ կարծեր որ Միսիս Քարլայլ յօժարի անոր. ատանց իրաւունքի անհանգստութիւն կը պատճառուի քեզի։

Քարլայլի խօսքերուն ակռ վատահութիւն կար։ Ան դուռը բանալով սպասեց և տիկինը ներս մտաւ։ Էչտի Իզապէլ երդել չէր ուզեր, որովհետեւ ամենէն աւելի ձայնին ճանչցուելէն կը վախնար։ Լաւ հանդիպում մը Իզապէլը ազատեց այս վիճակէն, որովհետեւ քանի մը վայրկեան վերջ դատաւոր Հէթ պաշտօնական հագուստով ներս մտաւ, և անոր գտնուած տեղ ոչ երբ և ոչ ալ նուազ կարեւի էր նուազել։ Որովհետեւ ամենապաւ նուազէն իսկ կը զզուէր։ Մր. Քարլայլ և Պարպարա ատքի ելնելով զայն թիկնոթոռի մը վրայ նստեցուցին։

Պարպարա Իզապէլը ներկայացնելով անոր բաւ.

— Տիկին Վին, մեր նոր ուսուցչուհին է, հայրիկ.

Դատաւորը Իզապէլին դառնալով բաւ.

— Ինպէս էք տիկին, ակռ նոն բարէ գտանուեցաւ. Տիկին Վին ժպտելով.

— Հարկ չկայ պարոն, որովհետեւ ֆրանսացի չեմ, անգլիացի եմ, պատասխանեց Իզապէլ կեղծիկ անգլիերէնով մը.

— կը ներէք տիկին, սակայն ես լսեցի որ հոս ֆը-

AZTAG
JOURNAL QUOTIDIEN ARMÉN.
B. P. 587
BEYROUTH, Liban
Directeur-Propriétaire
HAIG BALIAN

ԳԻՆԸ ԹԵՐԹԻՆ
ՍԻՐԻԱ տար. 550, վեցամսեայ 300 ՓԱՐ.
ՆԵՐՍԱՀՄԱՆ տարի 7, վեցամսեայ 4 ոսկի

ԱԶԴԱԿ

ազգային, քաղաքական, գրական եւ տնտեսագիտական

ازتاك
جريدة سياسية ادبية اقتصادية

ՇԱԲԱԹ ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 24 1932
ԳԵՆԸ Է ՂՈՒՍ 2,50 Ս.Դ.

Ձ. ՏԱՐԻ | Ամեն առաւոտ պէտք է բերէ բերթիս ցնծութեան հասցէին | Տնօրէն — Խմբագիր՝ ՀԱՅԿ ՊԱԼԵԱՆ | Չերաստարակուած ձեռագիրները չեն վերադարձուիր | Թիւ 147 (724)

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

ԴԱՐԵՐՈՒ ՕՐԷՆՔԸ

Միջավայրն ու աշխարհագրական պայմանները ոչ միայն կը կերպարանաւորեն մարդը իբր ֆիզիքական գոյութիւն, այլև կ'ազդեն անոր հոգեկան կառուցուածքին վրայ։ Հողն ու ջուրը, մասյլ բնութիւնը կամ չինչ աւտղագործ գիշերները, անձայրածիր խանգող անապատն ու տափաստաններու սառնամանիքը, ցայտող լիռներն ու ովկիանոսներու մրրիկը, բոլոր այս երեւոյթները իրենց լուռ, անիւս, բայց ճակատագրական կնիքը կը դրոշմեն ցեղերու ճակտին, զանազանելով զանոնք իրարմէ իբր նկարագիր, և իբր ֆիզիքական տիպար։ Բնաւորութեան նոյն գծերը չունին ասեղներու թաթարն ու արեւմուտքի կապտաչուին, ալպեան տիպարն ու մոնկոլեան գեղնամորթը։ Մէկէն մէկ խաղաղ աշխատանքի սէրն է եղած տիրապետող, միւսին մէջ աւտղակաբարոյ արիւնարբուն է նստած։ Բազդաւոր և երկարատև են եղած այն ժողովուրդները որոնք այս երկու յատկանշները հաւասարապէս զարգացուցած են իրենց մէջ, ի հարկէ վերջինը գարդարելով շողշողուն պիտակներով։

Ազդեցութիւններու և դարերու կնիքը կարելի չէ ջնջել, սակայն կարելի է եղծանել։ Կեանքի արտաքին պայմանները, բնութեան երկաթէ օրէնքները պարտադրած են ցեղերը դուրս գալու իրենց պատնէշներէն ու հպատակելու կեանքի պատուիրաններուն։ Ապրուստի հոգով, նկարագրի տարբեր գծերով օժտուած ժողովուրդները իրենց ցեղային իւրայատուկ ըմբռնողութեան հետ խոնարհած են երկու անյեղլի ճշմարտութիւններու առջեւ որ կեանքի գոյութեան պատճառաբանումն իսկ է։ Աշխատանքի բնդունակութիւն և մարտական ոգի, զոյգ մը հուժկու լծկաններ, որոնք անհրաժեշտ են կեանքի դաժան հողը ակօսելու համար։

Բազմաթիւ ժողովուրդներ հկած ու անցած են, իրենց վրայէն նեցած կլիմայական սոսկալիութիւնները չկարենալով ներդաշնակել կեանքի պարտադրած օրէնքներուն։ Ապրած են ու կը շարունակեն ապրիլ տակաւին այն ժողովուրդները որոնք կրցած են պատուաստուիլ գոյութեան պայքարի չիճուկով։

Անցեալին ու նաև մասամբ ներկային, անհատին դերը ձակատագրական է եղած ցեղային նկարագիրը կերտելու կամ ձեւափոխելու մէջ։ Անհատը միլիոնաւոր մասնիկներու կը բաժնուի իր գաղափարներով, բոլորին մէջ դնելով մաս մը իր հոգին, կամք մը որ կը վարէ բոլորի կամքերը, զոպանակի կը վերածէ ժողովուրդի հոգին ու համաձայն իր ըմբռնողութեան, պատրաստութեան և հոգիի բարձրութեան, գանիկա կը մղէ կամ յաւերժութեան գիրկը և կամ մոռացութեան անդունդը։

Ցեղերու պատմութիւնը անհատներու պատմութիւնն է եղած, զորաւոր անհատը պատուած է զինքը կապող ցեղային պատանքը, ու հաղորդակից ապրելու պայմաններուն ու այլացեղ ժողովուրդներու ցուցահանած առաքինութիւններուն, վարած է սեփական ժողովուրդի կեանքը։

Ապրելու էական պայմանները իրագործելէ վերջ, ցեղային կարգ մը առանձնայատկութիւններ պահել ոչ միայն չի վտանգեր, այլև ապահով կը դարձնէ ցեղային նկարագրի անաղարտ պահպանումը։ կարեւորը ունենալն է ցեղի մը գոյութիւնը պայմանաւորող ուժը՝ պահել կարենալու համար դարերու ամբարած ցեղային արժէքներն ու մշակոյթը։

Դարերը իրարու կը յաջորդեն, կը փոխուին կեանքի պայմանները, ստեղծագործող նոր մտքեր՝ սկզբունքներու ամբողջ հատորներ կը դնեն հրապարակ, հաղորդակցութեան գիտական բարիքները ժողովուրդները սերտօրէն կը կապէ իրարու, կը փոխուին ցեղերը անգամ արտաքին արեւոյթներով, քաղաքակրթութիւնը կը թևածէ հորիզոնէ հորիզոն, և սակայն երկու այն հիմնական օրէնքները որոնք կեանքը կը վարեն կը մնան նոյնը ու պիտի ապրին տիեզերքի գոյութեան հետ, ուժ և աշխատանք, որոնք ծնունդ առած են մարդկային կեանքի գոյութեան հետ ու կը շարունակեն վարել աշխարհի ճակատագիրը, ինչ ձև ալ ու ստանայ անոր կեղեւը, ինչ ուղղութեամբ ալ որ շարժեն իրենց քայլերը տարածութիւնները լեցնող բազմութիւնները։

Երէկ ալեղն էր որ կեանքի օրէնքը կը գծէր գազանային սառնասրտութեամբ, այսօր հազար ձևի ալեղներն են՝ չուրերու խորէն ու երկինքներու կապոյտէն որոնք գուրգուրանքով կը պահեն նախամարդու արիւնոտ յիշատակը։

Ուժի պաշտամունքը որ բնազդ էր նախապէս մարդուն մէջ, այսօր դարձած է մտածումի և գիտական վերլուծումներու հիմնաքար։

Ժողովուրդ մը զատապարտուած է բնաջնջուելու, եթէ իր ցեղային առանձնայատկութիւններէ կողքին չունի մարդկային գոյութեան նախապայմանը՝ ուժը։ Բիւրաւոր դարեր ղեկի ետ, ու նաև այսօր՝ մեր օրերուն՝ ի զօրու է նոյն անյեղլի ճշմարտութիւնը։

Որքան խորապէս ժողովուրդ մը, մանաւանդ անոր ղեկավարութիւնը՝ գիտակցի այս ճշմարտութեան այնքան ապահով կը դառնայ այդ ժողովուրդի ապագան։

Այլապէս ազգերու պատմութեան թանգարանը կը հարստանայ անհետացած ժողովուրդներու նոր ցանկով։

Վա՛յ այն ժողովուրդին որ իր ճակտի քրտինքը պահելու համար չունի անհրաժեշտ բռունցքը, չէ ըմբռնած դարերու արիւնոտ օրէնքը, ու կը խարխափէ բարոյական սկզբունքներու կլանող չեղչակոյտին մէջ։

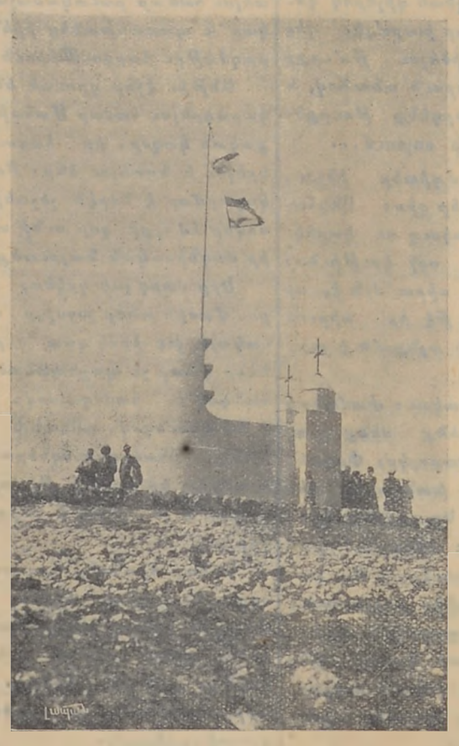

Մասնաւոր նկար «ԱԶԴԱԿ»ի Photo-GULBENK-Alep

Սուէտիոյ Հայ Նահատակաց Յուշարձանը, որուն բացումը տեղւոյն կատարուեցաւ Սեպտ. 18ին, ի ներկայութեան Ամիրալ Ժիւպէռի եւ բարձրասփիւռ պատգամաւորներու։

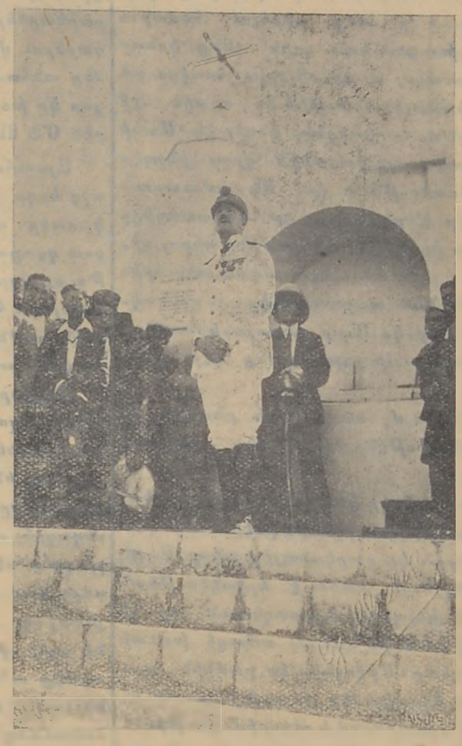

Մասնաւոր նկար «ԱԶԴԱԿ»ի Photo-GULBENK-Alep

Ամիրալ Ժիւպէռ կը բանախօսէ Սուէտիոյ Յուշարձանին առջեւ։

ՄՈՒՍԱ ԼԵՐԱՆ ՅՈՒՇԱՐՁԱՆԻՆ ԲԱՑՈՒՄԸ

(Մասնաւոր թղթակցութիւն)

Հալէպ, 20 Սեպտ. 1932

Պարզ, խորհրդակերտ ու յարնախատրիոխ չինութիւնը, որ վերջալոյսին մեր խոնջ ու որոնող նայուածքներուն առջեւ կը հեռագծուէր ծովէն ժամ 14,000 մէթր բարձր լերան մը կատարին, ինծի կը թուէր ըլլալ ցասումի հսկայական բռունցք մը որ կ'ուզէր կասեցնել փրթորկոտ վազքը ժամանակին և պարտադրել անոր, տալու արժանի յարգանքն ու պատիւ, Ազատութեան հաւատար ինկող քաջերու հոդմտգրիւ ամբիոնները։

Սեպտեմբեր 18ն էր որոշուած պաշտօնական բացումի օր՝ Սուէտիոյ հերոսամարտին՝ զոհուողներուն ի յիշատակ կառուցուած մեծ յուշարձանին։ Պատմութիւնը այդ կոթողին, պարզ է, խօսուն այլ ահեղօրէն մրճահարող ուժգնութիւններ պիտի գրէ։ Բայց ներկայ պահուն՝ ինչպէս բոլոր գործունեութիւնները որ գրուած են արիւնով։

Փոքր Ասիոյ հելլենական գեղածիծաղ ափերէն մինչեւ ասորեստանական Լիբանանի կողերը իր գարշելի գոյութեամբը սրբապղծող բորենին՝ ա՛զար մարդկութեան, յոյսի՛ն թշնամի թուրքը՝ իր արիւնոտ թաթը, այն չարաչուք օրերուն, ուզեց նեռել Սեւկեաններու երբեմնի գեղեցիկ երկրին բարձունքներուն վրայ թառած մեր բուռ մը ազգակիցներուն ազատութեան հրդեհանը չեզո՛ք էր ու աներկդիմի։ Զարդի ու թալանի վարժ մնկօլը, ամայացնելէ առաջ բովանդակ Թրքահայաստանը, կ'ուզէր փշրել մեր արծիւներուն թեւերը ու զանոնք վերածել գեռատքարշ սողուններու։ Կատարուեցաւ, ինչ որ վայել էր հայ ցեղի դարաւոր անցեալին ու անոր անբիծ հոգիին։ Սուէտիոյ ժողովուրդը մերժեց ենթարկուիլ ու քաշուեցաւ լեռ։ Թիկունքը ծովուն ու իր անմահացելի լեռներուն, հայը, ինչպէս միշտ, այս անգամ ալ սոսկալած էր ճակատիլ իրմէ անհամեմատ կերպով աւելի և կանոնաւոր ուժերու դէմ։ Ու ճակատեցաւ։ Ամբողջ երկու ամիս, հերոսաբար կուրծք առաւ վտանգին ու բազմիցս ետ քշեց Թրքական վհմակները, անոնցմէ խլելով անհամար զոհեր։ Ու սակայն, անխուսափելի էր անկումը։ Ռազմապաշարը կ'սպառուէր ու թշնամին տակաւ կը մոտեցնէր։ Գաղմութիւնը ծանօթ է այլևս։ Մովը փրկեց քաղարի Սուէտիացիները և ֆրանսական եռագոյնը իր խաղաղութիւնը տարածեց անոնց վրայ։

Ու ահա 17 տարիներ յետոյ, Սուէտիոյ հայութիւնը արժանի գերեզմանատուն մը չինելէ ետք իր նահատակներուն համար, կը կանգնէ նաև յուշարձան մը, անոր մէջ ի մի ձուլելով մեռելներու հանդէպ իր ունեցած անսահման պաշտամունքն ու երախտադիտութիւնը՝ դէպի ազատարար Ֆրանսան։

* * *

Երեք ժամ տեւող չարչարիչ ու ոաժանքոտ վերելքէ մը յետոյ, կը հասնինք Մուսա լերան բարձունքը. տեղւոյն ներով ու դալար ճիւղերով չինուած կամար մը մեզի կ'աւետէ ներկայութիւնը հանգրուանին։ Առաջին անգամ կը տեսնենք գերեզմանատունը։ Փոքրիկ հովիտ մը մէջ, երկաթէ վանդակներով չրջապատուած, 18 չիրմաքարեր կը պառկին երեք չարքի վրայ։ Բարի ձեռքեր անոնց վրայ տեղադած են կանաչ ծաղկեպսակներ՝ պարզու վայելուչ։

Աւելի վեր, բարձունքի մը վրայ յուշարձանն էր որ արեւին տակ կը չողար։ Իրիկնադէմ ու տատերներ։ Ցուշարձանը ըլլալ կը թուի տարաշխարհիկ ցոկանաւ մը, որ անձանօթ ափունքներու կարօտէն առյորուն, ինկած է այս բարձունքին վրայ, կայմաքեկ ու անառագաստ՝ բայց կանգուն ու յաժան։ Կը մօտենամ։ Դէմքին, փոքրիկ մատուռ մըն է, պզտիկ խորանով մը ու երկու կաթոգիկէներով՝ վրան իւղեր։ Կողմէն նաւու և եկեղեցիի խառնուրդ բան մը՝ խոյտ կայմով՝ որուն վրայ կը ծածանին երկու եռագոյններ՝ ֆրանսական և հայկական։ Ձակատը, մարմարիոն է երկու տախտակներու վրայ կան արձանագրութիւններ՝ ֆրանսերէն ու հայերէն լեզուներով։—

ԱԶԱՏԱՐԱՐ ՖՐԱՆՍԱԶԻՆ

Մուսա լեռան հայերը վաթսուն օր հերոսաբար դիմադրեցին թուրքիոյ ու ազատեցան բացօդման վտանգէն, 1915 թ. սեպտ. 14ին Սուրիոյ նաւարաժնի օգնութեամբ որուն կը հրամայէր գեներալ Տարթիժ ֆիւ Ֆուռնիճ։

A LA MARINE FRANCAISE

Les arméniens du MONT MOUSSA menaeés d'extermination,après une resistance heroique, sauvés par l'escadre de Syrie sous mandement du vice-amiral DARTIGE DU FOURNAIT

14 Sept. 1915

EN SOUVENIR ET RECONNASSANCE

Անմիջապէս որ յուշարձանը կը կոր-
ծանցնէ իր նորութեան հմայքը և մեզի
առիթ կուտայ չուրջերնիս դիտելու,
միակ բանը որ զիս կը զարմացնէ, ա-
մենուրեք վխտացող բազմահազար ժո-
ղովուրդն է, առանց սեռի եւ տարիքի
խառնութեան՝ որ կ'իջնէ, կը տարածուի
ու կ'անգայտի բլուրներուն, ձորերուն
ու անտառներուն մէջ։ Ան առաւելն
քանի մը հարիւր հոգինոց բազմութիւն
մը կը պատկերացնէի ես ինծի, ու ահա
կատարեալ բանակ մը, տղոց, աղջիկներու եւ չափահասներու, որ եկած են
գիշերելու լերան վրայ որպէսզի չզրկուին
հանդիսութիւններէն։ Նման բազմութիւն մըն ալ, ասկէ 17 տարի առաջ,
կը գտնուէր նոյն վայրին մէջ։ Անոթի,
ծարաւ ու երկիւղէն չլմորուն աչքերով,
մահուան ժամիկութենէն սարսափահար
ու խելացնոր բազմութիւն մը, որ կը
սպասէր իր եղերահանգոյց ճակատագրին
գահավիժելուն։ Ու տե՛ս այսօրուան նը-
րան, անհոգ ու յաղթանակի գինովութեամբ արբշիռ։ Կը մոռնամ ընկերուհիի մը։—

— Այդ բարակ ու ազազուն սրունքներովդ ի՞նչպէս կրցար այսքան ճամբայ կտրել...բնաւ յոգնութիւն չես...

— 1914ին, հոս ազատանողներուն մէջ անչուչ կային ինծի պէսներ ալ... եկայ ինչպէս եկան անոնք։

Կարճ ու կարուկ։ Աւելի գեղեցիկ ու արժանապատիւ պատասխանի չէի ըսպասեր։

Հիմա պէտք է յարմար տեղ մը ճարել գիշերը անցնելու համար։ Մէկէն վախը կը պաշէ զիս։ Գը նայիմ հեռաւոր ծովուն՝ որ ձեռ կերած երախայի պէս դէմքը կը ծածանէ. երկինքին ուրացունը կը սարսռայ ցուրտ ու խոնաւ աւուրներու քրտնդքներէն, ու ծառերուն՝ որ չարամտութեամբ կը չարժեն գլուխնին։ Ժամանակ կորնչելու չի դար։ Մտքիս կ'իջնէ, ու այն ատեն վա՛յ մեզի, եթէ չկրցանք ճարել պատսպարուելու տեղ մը։

Քանի մը ընկերներով, ծառերուն մէջ կը յաջողինք չինել Հիպէնօռնեան խցիկ մը ու այդպէսով պաշպանուած ըլլալ կը կարծենք ցուրտէն։ Գիշերը կը հասնի արագ, յեղակարծ։ Աւէն կողմերէ խարոյկները կը բռնաւատին. կը խնդան, կը պարե՛ն խարոյկները գիշերին մէջ զուարթաձայն տեմբռոցով։ Հայրենական երգեր, մերթ ռազմագոռ, վրէժխնդիր ու ցասմաշունչ՝ մերթ հեզաստուհ, սիրագորով ու մեղմաչունչ՝ կ'այեծփին ու կը չատնան։ Հեռուէն խարոյկները հրաշալի խաղեր ունին։ Անձանօթ մը, առաջին անգամ տեսնելով՝ պիտի կարծէ թէ Նափոլէոնի զօրքերը Օսթէրլիցէն կը դառնան... Ա՛յնքան որ չէն է բանակաւեղը։

Գը չրջիմ խարոյկներու մէջտեղ ու

(Շար. Բ. էջ՝ Գ. սիւնակ)

ԿՈՒՐԾՔԻՍ ՏԱԿ...

Կուրծքիս տակ
Աւերակ,
Մթնեղիմ
Վիհ մ'ունիմ...

Ջոյր մ'ածեր
Կարեվէր,
Զայն ճրւեր
Է թրւեր...

Վիհըս անգին
Իմ սրտին,
Բաժակին՝
Լեցուցին...

Հոն հիմա
Աւերածեալ.
Միլ կ'ածի,
Ծաղկաբոյր...

Եկ, ա՛յ ջոյր
Ա՜ռ համբոյր,
Ծաղկաբոյր
Իմ սրտէն...

Կուրծքիս տակ
Ալ յոսակ,
Մթնեղիմ
Բա՜ռ մ'ունիմ...

ԱՆԱՀԻՏ ԶԱՐԻՖԵԱՆ

ՄԱՇԻ

ՌՈՄԱՆՏՐԱՆԱՔ ԹԱԿՈՐ

—«Մա՛յր (1),

—«Աչքս առ՛ քնանալ, ժօթէն, ուշ է։

—«Ի՜նչ փոյթ, քանի որ օրերս համրուած են... ես ինծի կ'ըսէի որ Մանին պէտք է տեսնելու երթար իր հայրը, ո՞ւր է ան հիմա.

—«Միթոռաժփիւր։

—«Այդպէս, Սիթարաժփիւր։ Մանին հոն պէտք է դրկել։ Ան պէտք չէ որ աւելի երկար աստն մնայ ինծի պէս հիւանդի մը մօտ, ինքնալդիւրեակ է։

—«Ցէ՛ր Աստուած, ի՞նչպէս պիտի ընդունիս ձգել ձեզ այս վիճակի մէջ։

—«Գիտէ՞ ան որ տօքթէօրը...

—«Որպէս թէ անիկա չհասկնա՜ր ինքնաբերաբար։ Անցեալ օր, ան իր աչքերուն ամբողջ արցունքը լացաւ իր հօր մօտ վերադառնալու միակ գաղափարին։»

Որքան ալ նուազ կարելի ըլլայ հաստատել, խնդիրը այն է որ այսպէս խօսելով, Մաշին թեթև խեղաթիւրում մը կուտար ճշմարտութեան։ Ու ահա՛ ինչ եղած էր իր իրական խօսակցութիւնը Մանիին հետ.

—«Կ'ուենթաղրեմ, զաւակս, որ լուր առած էք ձեր հօրմէն։ Ինծի թուեցաւ տեսնել Զարմուհի Անաքր։

—«Ա՛յո. յառաջիկայ ուրբաթ, պիտի կատարուի, իմ պզտիկ քրոջս համար, Աճնափաստանի արարողութիւնը։ Նաև, մտածած էր...

—«Շատ լաւ, իմ սիրելիս։ Ուրեմն անոր ոսկիէ մանեակ մը դրկէ, ատիկա ձեր մօրը հաճոյք պիտի պատճառէ։

—«Մտադրած եմ ես ինքս երթալ ատոր։ Երբեք չեմ տեսած իմ պզտիկ քոյրս եւ անոր համար որքա՜ն վատ փափաք կը զգամ։

—«Ի՞նչ ըսել կ'ուզէք։ Պիտի ուզէ՞ք ժօթէնը մինակ ձգել։ Զլսեցիք ժօքթէօրին ախտաճանաչութիւնը։

—«Ժօքթէօրը հատատեց որ ոչինչ չէր հակառակեր հիմա...

—«Ես եթէ նոյնիսկ ան հատատած ըլլար ատիկա, երբեք չէ՛ք տեսներ Հիւանդին վիճակը։

—«Առաջին աղիիկնէ։ան, երեք ժամ չէ վերջ, կը պաշտեն զայն։ Ինծի ըսեցաւ որ մեծ խրախճանքներ կը պատրաստեն, եթէ ներկայ չըլլամ, մայրս շատ պիտի...

—«Լա՜ւ, ձեր մայրը չեմ հասկնար։ Բայց շատ լաւ գիտեմ որ ձեր հայրը չի պիտի հանդուրժէ որ դուք ժօքթէնը լքէք այս պահուս։

—«Գրեցէ՛ք ուրեմն իրեն որ մասնաւոր պաճառ մը չունի անհանգիստ ըլլալու և որ, եթէ նոյնիսկ մեկնիմ, ատիկա... պիտի չըլլայ։

—«Անշո՛ւշտ, ատիկա մեծ կորուստ մը պիտի չըլլայ։ Բայց յիշեցէք որ, եթէ գրեմ ձեր հօր, անոր պարզօրէն պիտի ըսեմ ինչ որ կը մտածեմ։

—«Ուրեմն, աւելի լաւ պիտի ընէք չգրելով։ Ամուսինիս պիտի հարցնեմ, և առանց ոեւէ կասկածի, ան...

—«Մարիկ ըրէք, զաւակս, ես չատ բաներ տեսած եմ ձեր կողմէն, բայց ա-

(1) Մօրաքոյր։

սիկա, ոչ մէկ աեւն պիտի չընդունէին։ Մնաց որ ձեր հայրը չափազանց լաւ կը ճանչնայ ձեզ որպէսզի կարենայիք խաբել զինք»։

Երբոր Մաչի Քողուց գաղն, Մանի մեծ բարկութեամբ իր անկողնին վրայ երկնցաւ։

Իր գրացուհին և բարեկամուհին եկան իր սրտնեղութեան պատճառը հասկընալու։

—«Մարիկ ըբէ՛, ի՛նչ ամօթ։ Անա. փառացաի արարողութիւնը կը մոռնայ իմ միակ քրոջս համար, և կ՛ուզեն գիս հոս պահել։

—Ա՛հ ի՛նչ, պիտի մոռնա՞ք ներկայ բլլալ ատոր այն աեւեն որ ձեր ամուսինը այնքա՞ն հիւանդ է։

—Ես անոր ոչ մէկ օգուտ ունիմ և եթէ ուզի ալ ոչինչ չպիտի կրնայի։ Այս տան մէջ այնքա՞ն մոռացուն ձանձրոյթ մը կը տիրէ որ ամենայն անկեղծութեամբ չպիտի կրնայի հանդուրժել։

—Ի՞նչ ատրօրինակ կին էք դուք։

—«Ես սակայն եա չեմ կրնար կատակերգութիւն խաղալ, ինչպէս դուք և ախորժութիւն կեղծել գիս լաւ դատել տալու նպատակով։

—«Լա՛ւ, ըսէ՛ք ինծի ձեր ծրագիրները։

—«Կը խորհիմ մեկնիլ։ Ոչ ոք ինծի պիտի չարգիլէ ատիկա։

—«Ա՛խ, որքա՞ն իշխանական է այս երիտասարդ կինը։»

II

Իմանալով որ Մանին լացած էր հոգեբենական ատեաը վերադառնալու միակ գաղափարին, Ծօթէնը այնքան ատկն ու վրայ եղաւ որ իր անկողնին վրայ նըստեցաւ։ Ծեռոյ, բարձը իր տակը բերելով և դառնալով. «Մաչի, գոչեց ան, պատուհանը կէս մը բաց և լամբը վերցուր։»

Դուրսը, գիշերը հանդարտ էր և լուռ, Նման յուխանութեան ուխտաւորի մը, և ատաղերու նայուածքը կը չարունակէր յուսաւորել անհամար հոգեվարքներ ժամանակի անհունութեան մէջ։

Ծօթէնը կարծեց տեսնել մութին մէջ կխոնկարուիլը իր Մանիին դէմքին, դէմք մը որու խոշոր սև աչքերը կ՛որդէին արցունքով, կարծես թէ պիտի լային մինչեւ դարերուն վերջը։

Մաչի ինքզինքը թեթեւցած զգաց զայն այնքան հանդարտ տեսնելով, և մտածեց որ ան կը քնանար։

Ծանկարծ, անիկա սարսռաց և բաւ. «Մաչի՛, դուք բոլորդ ալ Մանին չափազանց թեթեւամիտ կարծեցիք երբ ևիցէ երջանիկ բլլալու համար մեր տան մէջ։ Բայց հիմա կը տեսնես...

—«Այո՛, կը տեսնեմ, սիրելի պապա (1), որքան խաբուած էի ես, բայց փորձութիւնը մեր փորձաքարն է։

—«Մաչի՛։

—«Այխատէ՛ քնանալ, իմ սիրելիս։

—«Զգէ ինձ քիչ մը մտածել, ձգէ ինձ խօսիլ։ Մի բարկանար, Մաչի՛։

—«Լաւ, այնպէս Թող բլլայ։

—«Այն աեւեն ուր ես լքած էի Մանիին սիրտը չհեղու յոյսը, ես իմ ցաւս լուութեամբ կը տանէի։ Բայց դուն...

—«Սիրելի, ես չպիտի կրնայի քեզ ձգել այսպէս խօսիլ. ես այն աեւեն կը բաժնէի քու ցաւդ։

—«Մեր հոգին, գիտցիր այդ, հոգի պարզ կոյտ մը չէ որուն մէջը կ՛բլլան երբ զայն գեաէնէն վերցուցած են։ Ես չատ լաւ կը զգայի որ Մանի կ՛անգիտանար իր սեփական սիրտը և՞որ օր մը, մեծ բաղխումի մը սիրապատութեան տակ...

—«Այո, Ծօթէն, իրաւունք ունիս։

—Ճնա՛ւ, հազուադէպօրէն ուշադրութիւն ընծայած եմ իր քմայքներուն։»

(1) Մեծերու կողմէ կը գործածուի իբր բաեկամական բացատրութիւն։

Մաչի լռեց, հառաչանք մը զսպելով։ Մէկէ աւելի անգ ւնիեր ինքը չէր յանկարծակիի բերած Ծօթէնը ատսիկ անձրևէն ողողուած վերնատան վրայ գիչերը անցնելու ժամանակ, առանցող մէկ փափաքի իր սենեակը երթալու։ Քանի՛ օրեր ատիկա կը պահակէր, գուխը կրակի մէջ, տեննալով—ան գիտէր այդ—Մանիի մը գալուստին որ իրեն քունքերը պիտի զովացնէր, մինչ այդ Մանին միայն կը մտածէր պատրաստրիլ թատրոնի համար։ Ու սակայն երբ Մաչին կուգար զայն հովհարելու արհամարանքով անդինկր հրէր գ՛ի։ Ան միայն գիտէր թէ ի՛նչ ցաւ կը պատէր այս չարժանձին տակ։ Շատ յաճախ մազ մնացած էր բսելու Ծօթէ ի. «Այ—քան մի չ փուիք, իմ սրտիկս ա՛յ չփացած աղիկան. Մող տրվի փափաքիլ, լալ բան մը ձեռք բերելու համար։»

Բայց խօսքեր կան զոր չենք կրնար արտասանել և որ անշուշտ չհասկցուած պիտի մնային։ Ծօթէնը իր սրտին մէջ խօսած մը կը կանգնէր կնոջ, և Մանի կը ջանէր այս խորանին վրայ ինչպէս աստուածութիւն մը։ Ան գժուարութեամբ կ՛երևակայէր որ ճակատագիրը կրնար իրմէ խլել իր բաժինը սիրոյ գինիէն՝ լեցուած այդ աստուածուհիին կողմէ։ Նաև պաշտամունքը կը չրունակէր, զոր կը մնար ընծայաբերուած, և վարձատրումի յոյսը երբեք չէր գուլնար։

Անգամ մը եւս, Մաչի քնացած կը կարծէր Ծօթէնը երբ ասիկա յանկարծ գոչեց.

—«Դուն կը կասկածէիր, ես գիտեմ որ Մանին զիս երջանիկ ընէր և ահա ինչո՛ւ գուն կը բարկանայիր անոր։ Բայց Մաչին, նոյն բանն է երջանկութեան մասին ինչպէս այն աստղերուն՝ որ չի պիտի կրնային ծածկել ամբողջ խաւար անդրպաեար։ Միլիոններ կը բաժնեն զանոնք։ Այսպէս մեր գոյութիւնը հիւսուած է սխալներով և թիւրիմացութիւններով, բայց հիւսուածքը կը թողու խոյս տալ աեւն աեւն ճշմարտութեան ճառագայթներ։ Չեմ գիտեր ուրկէ՞ կուգայ այս ուրախութիւնը որ սիրտս կը լեցնէ այս իրիկուն։»

Մեղմօրէն, Մաչի սկսաւ չոյել Ծօթէնի ճակատը, մինչ ինք կուլար սառուերին մէջ։

—«Կը մտածէի, Մաչի, որ ան դեռ այնքա՞ն երիտասարդ է։ ինչ պիտի ըլլայ ան երբ որ ես...

—«Այնքա՞ն երիտասարդ, Ծօթէն։ Անիկա ինքզինք վարել գիտնալու տարիքին է։ Ես ալ, երիտասարդ էի երբ կորնցուցի՛ իմ կեանքի կառքս, բայց զայն վերադաեած եմ առ չուէտ սրտիս մէջ։ Կորուստ մը եզա՞ւ, ըսէ ինծի։ Թող որ, երջան կութիւնը անհրաժե՞շտ է։

—«Մաչի, երբէք չպիտի՞ լսէին որ այն վայրկեանին իսկ ուր Մանիի սիրտը արթննալ կը Թուի, ինծի պէտք է...

—«Մի մտատանջուիր առ՛ր համար, Ծօթէն. չի՞ բաւեր որ կ՛արթննայ իր սիրտը։»

Թարգմ. Ե. ԴԱՍԱՐՃԵԱՆ

(Շար.) (1)

ԳԻՒՂԱԳՆԱՑՆԵՐՈՒ ՍՔԱՔԻՍՔԻՔԸ 2000 ՊԱԿԱՍ ԱՅՍ ՏԱՐԻ

Գիւղագնացութեան եղանակը լրանալու մօտ է։ Գիւղագնացներու մեծ մասը սկսած է վերադառնալ այս տարուան կանխահաս ցուրտին հետեւանքով։ Պատասխանական տեղեկագրութեանց համաձայն այս տարի Լիբանան գիւղագնացութեան եկողներու բնդհանուր թիւը 5007 հոգի է, որոնցմէ 3790ը ծովու ճամբով եկած է, 1217 ցամաքէն։ Այս հաշուով 2000 գիւղագնացներ աւելի պակաս են այս տարի, բաղդատելով նախորդ տարուան հետ։

Կարդացէք եւ Տարածեցէք
«ԱԶԴԱԿ»Ը

(Շար. Ա. էջի՛ Ե. սիւնակէն)

ականջ կուտամ երգերուն։ Տեղ մը հաւաքուած են ատանկ մը երիտասարդներ ու կոկորդի բովանդակ ուժով կը պոռան, թէ կուգան Պարսկաստանի խորերէն ու անկեղծ զինուորներ են իրենք և թէ միայն զենով կայ հայոց փրկութիւն...Զարմանալի բա՛ն...ինչ պէտք կայ այդքան պոռալու։ Անուշ որ հայոց փրկութիւնը պարահանդէսով ու ճոխախօսութեամբ չէ որ պիտի ձեռք բերուի։ Մարդ առնուազն ոամկավարլլալու է տարբեր տեսակէտ ունենալու համար...կ՛անդնիմ։ Բոլոր խումբերն ալ զուարթ են առանց բացատրութեան կ հասնիմ թրքախօս չրջանակի մը։ Աատ ա՛ի, ա՛յս մէկը անհանդուրժելի է։ Հոս, Մուսա լերան բարձունքին, որ եկած ենք աչնան գիչերով վերթռռծելու անհամար խոր՛յկը վեց դարերու վրէժին, անիծելու Թո՛ւրքը մեր անհամար մեռելներուն անունով, և դեռ կը խօսինք ու կ՛երգենք Թուրքերէն Օ՛Ֆ ես fաsար աճի տոյտում...

Այսուհանդերձ, չեմ գիտեր ինչու, այդ երգը չի զայրացներ գիս։ Ընդհակառակը, տեսակ մը կակուղ ու կարեկցոտ զգացում կ՛ոզոզէ ողջ էութիւնս։ Թուրք բլլալ Թէ հայ՝ սիրտ մըն է, որ հովերուն հետ կուլայ Թէ իր սիրտհիչն բաժնուած տեղն այնքա՞ն է ատռապած, արիւնած...

Ցուրտը կը սկսի տակաւ։ Ժամանակ է քաչուելու։ Կը փորձենք մենք ալ բարձրացնելու մեր խարոյկը։ Փայտերը Թաց են, հովը կը խանգարէ, մեր աչքերը կը կուրնան։ Կը սկսինք իրար մեղադրել ու հայհոյել։ «Ձեռքէդ բան չի գա՛ր՝ մէկ կողմ քաչուէ...» Ու քոորդ ժամ այս մեծախօսիկը չարչարուելէ յետոյ՝ կը քաչուի ու գրպանէն կը հանէ օղիի չիշը։— Դուրսի կրակը ի՛նչ արժէք ունի, պէտք է ներսէն ապչրացնել...Ու կը տաքնայ ներսէն, բայց ժանեատնդ «վերէն»...

Վերջապէ՛ս...բոցէ լեզուները կը բարձրանան դէպի երկինք։ Մե՛նք ալ ունինք մեր խարոյկը։ Մե՛նք, մե՛նք, մենք։ Խարոյկին հետ, կը սատականայ նաեւ հովը ու կը փչէ անդադրում, կը սուլէ չարաչուք վոլվոյոցով ու կ՛թափանցէ մինչեւ մեր ոսկորներուն։ Ոչ մէկ օգուտ ունի կրակը, անօգուտ են նաև մեր հասա վերարկուները։ Ընկերներէս մէկը կը պնդէ, Թէ ժամակայ տեղ մը անպայման չուրի հոսանք մը բլլալու է։ Այնքա՛ն անընդմէջ ու մինչրինակ է տերևներու խարդափ ու հովին կեղերլը ընդմէջ ծառոց այնհարտ, ինչպէս պիտի ըսէր Թէրզեան մը կամ Ռէմիան մը։

Բայց անառնելի՛ է այս ցուրտը, հովը։ Մարմինս կը դողայ, երեսներս կ՛այրին։ Քովէս մէկը կ՛անիծէ Թուրքերը...որՍուլթան Աբդիները պաչարեցին, չետոյ փախան ու այդպէսով պատճառ դարձան որ ինք, այնուհետեւ այս ցուրտ գիչերով, մեռնի ցուրտին։ Կարծես Թէ րոպտնալիքով գինք լեռ բերած բլլան։ Այնպէ՛ս ոխով ու ատելութեամբ կը խօսի...

Հեռուէն մեզի կը հասնի պարողներուն ձայնը։ Խարոյկի մը քով, բոլորուած չուրջպար կը դառնան ու կ՛երգեն իրենց «ազգային» երգերէն.—

Կարմիր Ցիստան հագած է...

Եւ խումբը կը պատ սխանէ միաբերան՝

Հէյ, հեյ, հեյ հիմնայ է...

Անուշ՝ գինով են անոնք։ Հապա ինչպէ՞ս, պիտի համարձակէինք պարել ու երգել այս տարտափելի հովին՝ որ մարդ կը խլացնէ և... «կ՛ապուխտէ» ինչպէս կ՛ըսէր կեսարացի մը։

Ընկերներէս, չատերը «ներսէն» տաքցած ու դուրսէն ատած՝ ամէն մէկը ինկած են անկիւն մը։ Իսկ ես, փաթթուած հատ վերարկուիս մէջ, մտքով կ՛անիծեմ նախ Թուրքը, որ մեզ ստիպեց ամենայն չափազանց լեռոյ՝ Մուսա լեռը, որ բարձր է այնքան և...«Հզդակոը», որ գիս ձգեց այս «պէլա»ին մէջ։

(Շար.) ԹՂԹԱԿԻՑ

ԿԱՆՏԻ ՍԿԱՍԱԻ Ի ԾՈՒՄԱՊԱՀՈՒԹԵԱՆ

ԱՆ ԳԵՐՄԱՐԴԿԱՅԻՆ ՁԻԳԵՐ ՊԻՏԻ ԸՆԷ ԵՐԿԱՐ ԱՊՐԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ

ԲՈՒՆԱ.— Կանտի այս կէսօրուընէ ի վեր ակսաւ ծովապահութեան, ինչպէս որ որոշած էր ինքը։

Կեդրոնական Իչխանութիւնները հրամայեն առիւն որ բանտի դռները բաց Թողուին այցելուներուն առջև։

Ահա Կանտի բանտ մտնելէն հ.գիւ ինչ ասիս վերջը մենք կարողացանք ընդունելի օ.ապրողներու համար չրնորհուած յատուկ ունկնդրութեան, բանտի ընդհանելութեան սրահին մէջ։

Կանտի ներողութիւն խնդրեց իր հիւրերէն նկատելով որ ամէնուն նըստելու համար բաւականաչափ աթոռ չի կար և պատասխանեց իրեն ուղղուած բազմաթիւ հարցումներուն։

Անթիւ էչեր գրուած են արդէն նըկատգրելու համար Մահաթմայի ֆիզիքական կազմը, իր հագուելու կօչիկ կրելու և նստելու ձևը։ Բայց նպատակայարմար է նորէն չեչտել այն արտասովոր հմայքը զոր ունի այս արտասովոր հոգին։

Երբ մարդ լսէ զրկեալ դասակարգերու մասին անոր խօսիլը, մարդ կ՛երեակայէ Թէ իրմէ զատ ուրիշ ոչ ոք անոնց դատը չէ պաչպանած այդքան եռանդով և համոզումով։ ԵԹէ հպելի է նա ծնունդով, անհպելի գործառ նայեալ, չահադրգռուղներուն կամքովը և անիկա կը գտնայ Թէ այս որոչումը արդար է և պէտք է յարգուի մինչեւ վերջը։

Կանտի հրահանգ տուաւ երէկ իր որդւոյն որպէսզի երթայ նա ժողովուրդին բսելու Թէ իր հայրը նախաձեռնարկ պիտի համարէ զոհաբերել իր կեանքը քան Թէ տեսնալը որ ոևէ անարդարութիւն կը դործուի զրկեալ դասակարգերուն։

Իր կեանքը ոչինչ կ՛արժէ և եԹէ հարիւր հնդիկներ մեռնին այս ազնիւ դատին համար, անիկա տակաւ զոհաբերութիւն մը եղած պիտի բլլայ փրկելու համար հազարաւոր անձեր։

Այսօր է որ կ՛սկսի իր ծոմապահութիւնը, մարդկանց համակրութիւնը չտեսնելու համար չէ ասիկա, և արտասուքները անօգուտ են։ Անիկա առաքեալ մը չէ ինչպէս մահաեսականութեան մարգարէն կամ Քիսուսը։ Անիկա չատ աւելի խնարտ է քան անոնք, բայց կը յուսայ նա Թէ ծոմապահութեան օրերը աւելնալով, իր մարդկային ձայնը դեռ աւելի ևս զօրաւոր պիտի հասնի երկինք։

Ան կ՛ըսէ Թէ գերմարդկային ձիգեր պիտի Թափէ կարելի եղածին չափ երկար ապրելու համար և ան կը յուսայ չարունակել այսպէս մինչև որ հնդիկ խիղճը յառաջդիմութիւններ ընէ և բրիտանական խիղճը զարԹնու։

ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹԵԱՆ ԴԻՐՔԸ

Գօմպէյ.— Իչխանութիւնները առ. կընաւվրայ եղան։ Հեռադիրները կը գործեն չարունակ և փոխարքայի ապարանքին մէջ ամէն վայրկեան կապուտի կամ Բունայէն գալիք լուրերուն և կամ Լոնտոնի հրամանգներուն։ Սիմլոյի ժողովին մէջ, միեւնոյն եռուզեռը կ տիրէ և պերճախօսութեան կոնակներ կը Թափուին չարունակ։

Բազմաթիւ արհեստակցական միութիւններ գործադուլ ըրին և Թերթերը լոյս կը տեսնան մէկէ աւելի ապագրութիւններով որոնք լեցուն են խոչոր վերտառութիւններով և արտասովոր

ՄԻԱՑԵԱԼ-ՎԱՐԺԱՐԱՆ ԴԱՄԱՍԿՈՍ 1932-1933

Միացեալ-Վարժարանի ազակերտներու արձանագրութիւնը կ՛սկսի Սեպտ. 26, Երկուշաբթի եւ կը վերջանայ Հոկտ. 3 երկուշաբթի օր։

Վարժարանի կրթական մակարդակը բարձրացնելու մտահոգութեամբ Հոգաբարձութիւնս հաւատիրած է նոր ուսուցիչներ։

Ապահոված է՛նք աեւ վարժարանի նիւթական։

Դամասկոս 20-9-932 Հոգաբարձ. Միացեալ-Վարժարանի

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

Պէյրութի Հայ Աւետ.Ա. Եկեղեցւոյ վարժարաններու հոգաբարձութիւնը պատիւ ունի յայտարարելու թէ իր խնամքին տակ եղող հետեւեալ վարժարանները պիտի բացուին Հոկտ. 3, Երկուշաբթի օր, արձանագրութիւններ կ՛սկսին 30 Սեպտ. եւ Հոկտ. 1ին, իսկ կանոնաւոր դասերը կ՛սկսին Հոկտ. 5, Չորեքշաբթի օր։

(Ա.) Հայուհեաց Ազգերիկեան Վարժարան. Ժողովարանի կից նախկին Ամերիկեաց ազարանի սենեակներ։ Թոռնակներու եւ աւելի մանրամասնութեանց համար դիմել Miss J. Jillsou ի արձանագրութեան սրահը ազարանի սենեակին մէջ։

(Բ.) Տղոյց Բարձր վարժարան. Իր նախկին տեղը՝ Ձիմէյզի քաղցի մէջ, Սուրսուկ փողոց, Վարժարանս ունի 8 կարգ որոնց 6ը նախակրթարանի իսկ 3ը՝ բարձր վարժարանի յատկացուած են։ Անցեալ տարուան օրջանաւարտներէ մէկ մեծ մասը այս տարի առանց մտից ճնդունուած են Ամերիկեան Համալսարանի 5րդ. կարգը։ Այս տարի աւելի մեծ ոյժ պիտի տրուի Ֆրանսերէնի նոյն ատեն նաեւ պահելով Անգլիերէնի հին դիրը։ Ազատ եւ կատարեալ ազակերտներու դիւրութիւններ կրնծայուին վճարումներու մասին եթէ իրենց վիճակը ներկայացնող գրութիւններ ներկայացնեն։ Այս տարի ուսուցչական կազմին վրայ աւելցած են կարող ուսուցիչներ։ Աւելի մանրամասնութեանց համար դիմել Սեպտ. 29-Հոկտ. 1 ամերիկ՛ փոխ.Փոլ Տէր Գողոսեանի դպրոցին օճախին մէջ։

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ ՀԱՅ ԾՆՈՂՆԵՐՈՒ

Ազգ. ՍԱՀԱԿԵԱՆ երկս. նախակրթարանին եւ ՋՕՐ. ԱՆԴՐԱՆԻԿեան մանկապարտէզին 1932—33 կրթ. տարեշրջանի վերաբացման առթիւ կուգանք յայտնել.—

Ա. Գաս. Ուսուցչ. կազմը կը մնայ անփոփոխ, ՏՀորհուրդով՝ ծանօթ մանկավարժ Տիար Բենիամին Ժամկոչեանի։

Բ. Մասնաւոր ուժ կը տրուին Հայերէնի հետ Ֆրանսերէնի եւ Արաբերէնի, ինչպէս նաեւ այլ դասերու, ազակերտները նախապատրաստելու՝ տեղ. բարձր. վարժարաններու։

Գ. I. Ազակերտ. արձանագրութիւնը կ՛սկսի Սեպտ. 20ին.

II. » վերաճնութիւնները կ՛սկսին Սեպտ. 25—30.

III. Դպրոցը կը վերաբացուի Հոկտ. 1ին։

Դ. Ազակերտական կրթ. տարեթոշակներն են. ՆԿերք, (բարձր.) 7. (տարր.) 6, իսկ մանկ. 5 ս. ոսկի, 3 մասնավճարներով։

Աւելի մանրամասնութեանց ծանօթանալու եւ արձանագրուելու համար դիմել՝ Քաղաքապետ Գ. Մ. Սէֆէրեանի, խորհրդարանս ժամը 7—12 եւ 3—6։

Ս. ԽԱՉ ԵԿԵՂ. ԹՂԱ. ԽՈՐՀՈՒՐԴ

ԼԵՒՈՆ ԵԱՆԹԻ

ԿԱԶՄԱԾ

ՀԱՅԵՐԷՆ ԼԵԶՈՒԻ ԴԱՍԱԳՐՔԵՐԸ

Արդէն տպուած են

1. Հայերէնի գրաւոր դասեր, Ա. Դիրք. Ուսման առաչին ու երկրորդ տարիներուն համար։ Շարադրութեան եւ ուղագրութեան նախնական ու հիմնական մակարդակ։ 112 մեծադիր էջեր բազմաթիւ տարադրական պատկերներով ու ձեռագիր օրինակներով։ Դինը ԼՕՐ Ֆրանք։

Հայերէնի գրաւոր դասեր, Բ. Դիրք. Ուսման երրորդ ու չորրորդ տարիներուն համար։ Շարադրութեան եւ էրեակաութեան հիմնական ըմբռնումներ։ 128 մեծադիր էջեր բազմաթիւ տարադրական պատկերներով։ Դինը ԼՕՐ Ֆրանք։

3. Քերականութիւն արեւմտեան Հայերէնի. Նոր լոյս տեսաւ առաչին հատորը, որուն նիւթը է Հոլովում ու Խոնարհում, ուսման հինգերորդ ու վեցերորդ տարիներուն համար։ Դիտական լրիւ ու սիստեմադիր դասընթացք, յատուկ բաժինով մը գործնական բազմաթիւ մարզանքներու ու խորացման։ 224 մեծադիր էջեր։ Դինը տասնըհինգ Ֆրանք։

4. Հայրենի Աչխար. Ա. Դիրք. Ընթերցարան ուսման հինգերորդ տարուան համար, ամբողջապես հաղուած Հայ գրականութեան լաւագոյն էջերէն, լեզուն արեւմտեան։ Լեզուական բազմաթեակ մարզանքներ, բառագիտական հարուստ մօտակում եւ տարադրելու նիւթեր։ 114 մեծադիր էջ եւ գինը ԼՕՐ Ֆրանք։

5. Հայրենի Աչխար., Բ. Դիրք. Ընթերցարան ուսման վեցերորդ տարուան համար. հաղուած մեր արեւմտեան եւ արեւելեան գրականութեան լաւագոյն էջերէն, երկու գրական լեզուներով ալ անխոհիր։ Լեզուական ու բառագիտական մարզանքներ ու հարցեր եւ տարադրական նիւթեր։ 160 մեծադիր էջեր, գինը ութը Ֆրանք։

Գիտէ՛ք դիմել հեղինակին։ Ամէն պատուէր կանխավճար։ Իւրաքանչիւր գրքի առնուազն տասը տեսակ պատուիրողին 20 0 | 0 զեղչ։ Ձամբու ծախքն ալ մեր վրայ։

Հասցէ՝ Collège Arménien 127, Vadi Abou Jémil Beyrouth, R. L.

«ՇԱՄԲԱԼԻՕՆ»Ի ՎՐԱՅ ԳՈՀԱՐԵՂԷՆՆԵՐՈՒ ԳՈՂՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

Առջի օր «Շամբալիօն» օդանաւի Պէյրութի Ֆարափնէ մեկնելու միջոցին պատահած է հետեւեալը գողութիւն մը։

Տիկին Քիամիլ Կարկուր իր Թաչին մէջ դրած էր փոքրիկ պայուսակ մը, որուն մէջ կը գտնուէին իր գոհարեղէնները։ Նաւու մեկնելու միջոցին կը տեսնէ որ պայուսակը բոլոր իսկոյն ճնդուեցան կը ձեռնարկէ, սակայն չի կրնար գտնել հետը բանկագին գոհարեղէնները։

(4)

ՀԱՅ ԺՈՂՈՎՐԴԻ ԾԱԳՈՒՄՆ ՈՒ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆԸ ԵՒ ՆՐԱ

ՔԱՂԱՔԱԿՐՕՒԹԵԱՆ ՎՐԱՅ ՈՒՆԵՑԱԾ ԱԶԴԵՑՈՒԹԻՒՆԸ

Վարդանանց պատերազմից յետոյ կռիւներն անպակաս եղան հայոց և պարսից միջև, մինչև որ Պարսկաստանը ներքին երկպառակութիւններով և գահակալութեան համար մղուած հաւիներով այն ատեհան ակարացաւ, որ Տիզրոնի արքունիքը ստիպուած եղաւ քաղցրութեամբ վարուիլ Հայոց հետ և նոյն իսկ նրանց օգնութեանը դիմել ներքին և արտաքին թշնամիների դէմ։ Պարսից մարզպանների տեղը բռնեցին հայ իչխանները։ Այդ չրջանին Բիւզանդիոնի կայսրութիւնը ուշադրութիւն դարձրեց արևելքի վրայ, և յունաց սղզեցութիւնը սկսեց զօրանալ։ Հոռոմների կողմից կուսակալներ էին նչանակւում Հայաստանի վրայ, որոնք կոչուում էին կիւրապաղատներ։

Եօթերորդ դարու սկիզբներին արաբացիք ուժովցան և դուրս գալով իրենց երկրի սահմաններից, սկսեցին նոր երկիրներ գրաւել։ Նրանք առաչին անգամ Հայաստանի սահմանների վրայ երևացին 640ին, Օմարի օրօք։ Երկարատև արչաւանքներից յետոյ, արաբացիք յաղթեցին և Արտաւազդ սահիկանը (կուսակալ) նչանակեցին Հայոց վրայ։ Հայաստանն այս անգամ պատերազմների բեմ դարձաւ արաբացոց և յունաց միջև, մինչև՝ որ արաբացոց զօրութիւնը գերակչռեց, և Հայերը Աբդուլ—Մէլիք ամիրապետի՝ օրօք ընկան արաբացոց իչխանութեան տակ 693ին։ Հայերը մի քանի անգամ, մինչև 861ը փորձ արին իրենց լուծը Թօթափելու, բայց անյաջող։

Գ. Բագրատունիների օրօք.— Երկար տարիներ ազատութեան համար վարած պայքարը սահեցրեց Բագրատունեաց Թագաւորութիւնը։ Արաբացիների վերջին ամիրան՝ Յուսիֆ, սպանուեց սասունցիների ձեռքով։ Ամիրապետը վրէժ լուծելու համար ուղարկեց Հայաստան Բուղա անիրիղ զօրավարը, որ եկաւ Հայաստանն աւերածութեան և չղճայեց հայ իչխաններին։ Սրանց մէջ էր և Սմբատ Բագրատունին, որ սկզբում օգնել էր արաբներին։ Հայ իչխանները առաջարկեցեց մահմեդականութիւնը ընդունել։ Ովքընդունեց, ազատուեց։ Սմբատ Բագրատունին չդիմացակաց նահատակուեց բանտի մէջ, չընդունեց մահմեդականութիւնը։ Այս Սմբատի որդին Աչոտ՝ սիրաչահեց արաբներին և միրապետը նրան նախ «իչխանաց իչխան» տիտղոսը տուաւ 861ին և յետոյ 885ին Հայոց Թագաւոր կոչեց, ուղարկելով Անի քաղաքը Թագ ու Թագաւորական զգեստներ, պայմանով, որ հայերը «միչտ հաւատարիմ և հարկատու մնան Բաղդատի դրան»։ Հիմնադրեց Բագրատունեաց հարստութեան՝ Արաբական դչտի սահմաններում։ Հոռոմները կատարուած փաստի առջև էին դրուած և իրենք էլ, հայերին սիրաչահելու համար, Վասիլ Արչակունի յունաց կայսեր օրօք ետ արքայական Թագ և Թանկագին նուէրներ ուղարկեցին Աչոտ Ա. Թագաւորին։ Աչոտ իր աթոռը հաստատեց Բագարանի մէջ եւ լուծ հազ տարու երկրի վաճառականութիւնը, երկրագործութիւնը, արուեստները ծաղկեցնելու և հարիւրաւոր աւերուած գիւղերի ու քաղաքների վերաչինման վրայ։ Նա չրջագայեց ամբողջ երկիրը, անցաւ փոքր Հայքով Կ. Պոլիս և ներկայացաւ յունաց Լեւոն կայսրին, քաղաքական և առեւտրական դաչինք կնքեց. վերադարձին մեռաւ, Թագաւորելով է. տարի։

Ներքին երկպառակութիւնների եւ արաբացոց դաւերի հետեւանքով, Արծրունիները 908ին վ սպուրականի մէջ հիմնեցին անկախ Թագաւորութիւն, որ տևեց 113 տարի։ Արծրունիների առաջին Թագաւորն էր Գագիկ Արծրունին։ Բագրատունիները չկարողացան հալածել իրար հետ. ժամանակաւորեցին և 968ին առանձին Թագաւորութիւն կազմեցին կարս մայրաքաղաքով։

Այս Թագաւորութեան չրջանին Հայաստանը դարձել էր մրցակցութեան առարկայ յոյների և արաբների միջև։ Բայց և այնպէս գտնուեցին Թագաւորներ, որոնք ցուցահանեցին զօրեղ կամք, որպիսին Աչոտ Բ.ն էր, որը երկիրը մաքրեց Թշնամիներից և Թագաւորեց 915—918։ Մեռելութեամբ կառավարեց երկիրը և արաբների հետ բարեկամացաւ։ նաեւ Աչոտ Բ.ի եղբայրը՝ Աբաս (928—951), որ մայրաքաղաքը Շիրակաւանից կարս փոխադրեց։ Շինարար և ընչազուրկների սիրող Թագաւոր էր նաև Աբասի որդի Աչոտ Գ.ը, որը իր բարեգործութիւնների համար տղորմած կոչուեցաւ։ Նա մայրաքաղաքը կարսից տեղափոխեց Անի՝ կարսի մէջ Թագաւոր Թողնելով իր եղբօրը՝ Մուչեղին, որով հիմք դրուեց կարուց Թագաւորութեան։ Աչքի ընկաւ իր քաղաքագիտութեամբ և կառավարելու ընդունակութեամբ նաև Գագիկը (990—1020), որ կարողացաւ ներքին երկպառակութիւնները վերացնել, արաբացոց հետ բարեկամութիւն հաստատել և որի հեռանալով արաբները նրան «չէն չանց» կոչ արքայից արքայ տիտղոսը տուին, մի տիտղոս, որ ունէր Տիգան Մեծը։

Հանգիստ չէին տալիս հայերին նաև Հոռոմները, ինչպէս յ չուած է։ Ծարբերութիւններն այնքան սրուեցին, որ Հայերը Վրացիների հետ միասին պատերազմեցին Հոռոմների Վասիլ Բ. կայսեր դէմ։ Վրացիները պարտուեցին. Ծուխանների առաջին Թագաւորն էր Դաւիթ Արծրունին։ Բագրատունիները չկարողացան հալածել իրար հետ. ժամանակաւորեցին և 968ին առանձին Թագաւորութիւն կազմեցին կարս մայրաքաղաքով։

Այս Թագաւորութեան չրջանին Հայաստանը դարձել էր մրցակցութեան առարկայ յոյների և արաբների միջև։ Բայց և այնպէս գտնուեցին Թագաւորներ, որոնք ցուցահանեցին զօրեղ կամք, որպիսին Աչոտ Բ.ն էր, որը երկիրը մաքրեց Թշնամիներից և Թագաւորեց 915—918։ Մեռելութեամբ կառավարեց երկիրը և արաբների հետ բարեկամացաւ նաեւ Աչոտ Բ.ի եղբայրը՝ Աբաս (928—951), որ մայրաքաղաքը Շիրակաւանից կարս փոխադրեց։ Շինարար և ընչազուրկների սիրող Թագաւոր էր նաև Աբասի որդի Աչոտ Գ.ը, որը իր բարեգործութիւնների համար տղորմած կոչուեցաւ։ Նա մայրաքաղաքը կարսից տեղափոխեց Անի՝ կարսի մէջ Թագաւոր Թողնելով իր եղբօրը՝ Մուչեղին, որով հիմք դրուեց կարուց Թագաւորութեան։ Աչքի ընկաւ իր քաղաքագիտութեամբ և կառավարելու ընդունակութեամբ նաև Գագիկը (990—1020), որ կարողացաւ ներքին երկպառակութիւնները վերացնել, արաբացոց հետ բարեկամութիւն հաստատել և որի հեռանալով արաբները նրան «չէն չանց» կոչ արքայից արքայ տիտղոսը տուին, մի տիտղոս, որ ունէր Տիգան Մեծը։

Հանգիստ չէին տալիս հայերին նաև Հոռոմները, ինչպէս յ չուած է։ Ծարբերութիւններն այնքան սրուեցին, որ Հայերը Վրացիների հետ միասին պատերազմեցին Հոռոմների Վասիլ Բ. կայսեր դէմ։ Վրացիները պարտուեցին. Ծուխանների առաջին Թագաւորն էր Դաւիթ Արծրունին։ Բագրատունիները չկարողացան հալածել իրար հետ. ժամանակաւորեցին և 968ին առանձին Թագաւորութիւն կազմեցին կարս մայրաքաղաքով։

Այս Թագաւորութեան չրջանին Հայաստանը դարձել էր մրցակցութեան առարկայ յոյների և արաբների միջև։ Բայց և այնպէս գտնուեցին Թագաւորներ, որոնք ցուցահանեցին զօրեղ կամք, որպիսին Աչոտ Բ.ն էր, որը երկիրը մաքրեց Թշնամիներից և Թագաւորեց 915—918։ Մեռելութեամբ կառավարեց երկիրը և արաբների հետ բարեկամացաւ նաեւ Աչոտ Բ.ի եղբայրը՝ Աբաս (928—951), որ մայրաքաղաքը Շիրակաւանից կարս փոխադրեց։ Շինարար և ընչազուրկների սիրող Թագաւոր էր նաև Աբասի որդի Աչոտ Գ.ը, որը իր բարեգործութիւնների համար տղորմած կոչուեցաւ։ Նա մայրաքաղաքը կարսից տեղափոխեց Անի՝ կարսի մէջ Թագաւոր Թողնելով իր եղբօրը՝ Մուչեղին, որով հիմք դրուեց կարուց Թագաւորութեան։ Աչքի ընկաւ իր քաղաքագիտութեամբ և կառավարելու ընդունակութեամբ նաև Գագիկը (990—1020), որ կարողացաւ ներքին երկպառակութիւնները վերացնել, արաբացոց հետ բարեկամութիւն հաստատել և որի հեռանալով արաբները նրան «չէն չանց» կոչ արքա-

(Շարունակելի)

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՍՊԱՌԱԶԻՆՄԱՆՑ ՀԱԽՍԱՐՈՒԹԵԱՆ ՄԱՍԻՆ
ԳԵՐՄ. ՊԱՀԱՆՋՆԵՐՈՒՆ ՇՈՒՐՋ

Պ. Ֆօն Նօյրաթի ժրնեւ ճամբորդութիւնը

Պէրլին.— Գերմանական արտաքին գործոց նախարար պ. Ֆօն Նօյրաթ պատի կրնայ ժրնեվի մէջ իօսակցիլ Փրանս. և անգլ. պատասխրակութեանց հետ՝ Գերմանիոյ կողմէ զրուած պահանջին հետեւանօք առաջ եկած կացութեան չուրջ։

Անհատական այս խօսակցութիւնները կրնան վճռական ազդեցութիւն մը ունենալ երկու տարբեր ուղղութեամբ. կամ այն է որ ճամբայ մը պիտի յարթարուի դէպի ընդհ. հաւաձայնութիւն մը ուր Գերմանիան պիտի ունենայ տեղ մը և պիտի ապահովուի զինաթափութեան խորհրդաժողովին յաջողութիւնը և կամ այն է որ պիտի տեսնուի թէ գերմանական ծանրացգրին հետեւանօք բացուած միջազգային բանակցութիւնները կը մնան առանց ելքի, նկատելով որ Գերմանիան մերժէ իրեն զոհացում չտուող ամէն տեսակ լուծում։

Անկարելի է գուշակել գերմանական դիւանագիտութեան ընթերիք ուղին, բայց հետաքրքրական է դիտել տալ թէ նոյն իսկ Գերմանիոյ մէջ միաձայնութիւնը հեռու է գոյանալէ այս մասին, հակառակ պաշտօնական բոլոր հաւաստիքներուն։

Վերջին դէպքերը ցոյ տուին թէ գերմանական կառավարութեան ծոցին մէջ դիւանագիտական ձգտումները և զինուորական ձգտումները իրարու հետ կը բաղխին այս պարագային մէջ։

Դիւանագէտները խնդիրը կը նկատեն մանաւանդ իբրեւ բարոյական և քաղաքական, և կը թուի թէ այս տեսակէտը կառավարութեան տեսակէտը եղաւ մինչև Օուլիսի վերջերը յորում զինուորական ձգտումը յաղթանակեց։

Ռայխսվէհրի նախարար Ֆօն Շլայխէրի բոլորովին զօրաւոր ազդեցութեանը առակ, քաղաքական կեդրոնը տեղափոխուեցաւ։ Զինուորականները կը յայտարարեն թէ մեզմ մեթոտը սնանկացած էր և պ. Ֆօն Շլայխէր բազմապատկեց բուռն յայտարարութիւնները, մինչդեռ ժաժուլը և մանաւանդ գաւառային ժամուլը կը տաքցնէր հանրային կարծիքը։

Այն լուծումը՝ զոր նախորդ կառավարութիւնը ուրախութեամբ ընդունած պիտի ըլլար քանի մը ամիս առաջ, դարձաւ ներկրին ապագային հետ անհաշտելի նուաստացուցիչ իրաւախոհութիւն»։

Այժմ որ կացութիւնը ծանր հանգամանք ստացաւ, Գերմանիան պարտաւոր է նախընթարել։

Դիւանագէտները միշտ պիտի կաժեն ընդգրկել հայտաարէ տեսակէտ մը, բայց զինուորականները կը մնան հաստատամիտ։

Ն. Ռուսիոյ արտաքին գործավար պ. Լիթվինօֆի Պէրլին հանդիպումը նշանակելի դարձած է տեղի ունեցած կարևոր և նոյն իսկ վճռական խօսակցութիւններով։ Վաղը կարմիր բանակին սպայակոյտին պետին Եագնակովը Պէրլին պիտի ժամանէ ներկայ գտնուելու համար Ռայխսվէհրի ռազմափորձերուն որոնք տեղի կունենան Պէրլինի և լեհական սահմանագլուխին մէջտեղ։

Անկարելի է գուշակել թէ զինուորականները իրաւախոհութիւն մը պիտի ընդունի՞ն, բայց թոյլատրելի է ինքներեն հարցնել թէ մինչ Ֆօն Շլայխէր կամեցած չէ՞ կամ ըլլերը կարել իր եռեւէն՝ ամէնուն ծանօթ եղող կերպով չարժելով։

Նախագահ Հինտենպուրգ Գերմանական ռազմափորձերուն ներկայ կը գտնուի

Պէրլին.— Վառարանի խողովակները գործածելով իբրև ծանր հրետանի և խաւաքարտով ծածկուած ինքնաշարժերը գործածելով իբրև թանքեր, գերմանական բանակին Ցրանք-ֆօրթ—ամ-Մէյնօր նահանգին մէջ տեղի ունեցող աշնանային ռազմափորձերը իրենց ամենակարեւոր փոնլին կը ժողեանան Նախագահ Ֆօն Հինդենպուրգի և Ազգ. ինքնապաշտպանութեան Նախարար զօրավար Ֆօն Շլայխէրի ռազմափորձերու դաշտին վրայ ներկայութեամբը։

Օտար պետութեանց զինուորական ներկայացուցիչները և զինուորական յատուկ պատուիրակութիւններ որոնց կարգին Իտալիոյ և Սովիէթական Ռուսիոյ պատուիրակութիւնները ներկայ կը գտնուին ռազմափորձերուն։

Այս ռազմափորձերու յատկանշական և միանգամայն Ռայխսվէհրի պետերուն զինուորական թոկտիկին ըմբռնումը արտայայտող մէկ կողմը այն է թէ միմիայն «յարձակողը» կողմը ապատզինուած է չինծու զէնքերով որոնց իրականները ունենալը Վէրսայլի դաշնագիրը կ'արգիլէ Գերմանիոյ։ Պաշտպանողականի վրայ գտնուղ կողմը ընդհակառակը կը վստահի իսկապէս իր հնծեալազօրաց և մօթէօրնեռով չարժող իր փոխադրութեան միջոցներուն վրայ։

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԾԱՆՈՒՑԱԳՐԻՆ ԻՏԱԼԻՈՅ ՄԷՋ ԹՈՂԱԾ ՏՊԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆԸ

Հռոմ.— Հակառակ գերմանական պահանջներու վերաբերմամբ Իտալիոյ թիկունք հանդիսանալուն, անգլիական յայտարարութեան մէկ նոր քննութիւնը աւելի նպաստաւոր զգացում մը գոյացուց և ապաւորութիւն կը թրէ այժմ թէ ծանուցագիրը դուռը բաց կը թողու բանակ ութեանց որոնք ընդունակ են յանգելու բոլոր չհագրգռողներուն հաւար ընդունելի լուծումի մը։

Սկզիոյ մեթոտական եկեղեցւոյն միացումը

Լոնտոն.— Մեծն Բրիտանիոյ եկեղեցական պատմութեան մէկ նոր էջը գրուեցաւ այսօր Լոնտոնի Ալպէրթ Հօլ սրահին մէջ ուր ստորագրուեցաւ ի ներկայութեան վեց հարիւր պատուիրակներու վաւերաթուղթ մը որը կը մշակուէր տասնեւ ինը տարիէ ի վեր եւ որուն տրամադրութեան համաձայն ի մի մարմին կը միանան մեթոտական եկեղեցւոյ երեք ճիւղերը։

Այս ծուլումը սաստիկ գոհունակութիւն պատճառեց Մեծն Բրիտանիոյ մէջ։ Թագաւորը շնորհաւորութեան գիր մը ուղղեց համաժողովին։ Շնորհաւորեցին նաեւ անգլիական եկեղեցին եւ բողոքական միւս մարմինները։

Պրն. Մաֆսօնալտի աղջկան Օր. Ճօան Մաֆսօնալտի ամուսնութիւնը

Լոնտոն.— Ջորս հարիւր հրաւիրեալներ, քաղաքական, գրական, գիտական բաղմաթիւ անձնաւորութիւններ խնդուած էին Վէսթմօլըրի պզտիկ եկեղեցիին մէջ ուր տեղի ունեցաւ վարչապետ պրն. Մաքտօնալտին երկրորդ աղջիկը Օրիորդ Ճօան Մաքտօնալտի ամուսնութիւնը ընդ տօքթ. Մաքիւնընի։ Այս երկու երիտասարդները իրարու ծանօթացած էին Էտինպուրկի հիւանդանոցի մէջ ուր կը շարունակէին իրենց բժշկական ուսումը։

Հարսը հրաշալի կերպով սիրուն էր իր ճերմակ եւ ոսկեգոյն շրջազգեստով որուն նմանը կը հագուէր Թիւտորներու ժամանակաշրջանին։

Ահագին բազմութիւն մը հաւաքուած էր ճամբու վրայ, եւ դպրոցական աշակերտներ եւ աշակերտուհիներ, ծաղիկներ կը նետէին երբոր պրն. Մաքտօնալտ եւ իր աղջիկը դէպի եկեղեցի կ'ուղղուէին իրենց առջեւը ունենալով գօրնըմիզ անուն սկովտիական երաժշտական գործիքը զարնող երկու սկովտիացիներ։

Իննսնաշարժ մակոյկ մը կրնթանայ ժամը 200 իլօմէթր

Փիթրօյիթ.— Ճուրին վրայ սրընթացութեան ոըքօրտը շահուեցաւ այսօր նաւապետ Կար Վուտի կողմէ որը Տիթրօյիթի մէջ իր «Միս Ամերիկա Ժ.» մակոյկով յաջողեցաւ ծեռք բերել ժամը 124.91 մղոն մինչեւ արագութիւն մը (այսինքն՝ աւելի քան 201 քիլօմէթր)։

Նախորդ ռէքորտը ջահուած էր Քէյտոնի կողմէ որը ամիս ինկլլնա գ.ով վերջին Ցուլիսին իրագործած էր ցամը 119.41 մղոնի արագութիւն մը (այսինքն՝ մօտաւորապէս 193 քիլօմէթր)։

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԹՂԹԱՏԱՐ ՕԴԱՆԱՒ ՄԸ ԿԸ ՁԱԽՋԱԽՈՒԻ ԱՆԱՊԱՏԻՆ ՄԷՋ

Գաղատ.— Ֆրանսական «Ֆարման» անուն թղթատար օդանաւը՝ որը կ'երթար դէպի Քօչէնչեն, աւազային փոթորիկի մը միջոցին անապատին մէջ ջախջախուեցաւ Ռութպոյէն դէպի արեւելք 80 մղոն հեռու տեղ մը։ Կը հեռագրուի թէ օդանաւի պաշտօնէութիւնը եւ ճամբորդները անվնաս են։

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ՏԵՂԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՅԱՌԱՋԻԿՆՑ ՀՈԿՏ. 18ԻՆ ՊԻՏԻ ԳՈՒՄԱՐՈՒԻ ՍԻՒՐԻՈՅ ԵՐԵՍՓ· ԺՈՂՈՎԸ

Պ.ԲՈՆՍՕ ԿԸ ՀՐԱՒԱՆԳԷ ԳՈՐԾԱԴՐԵԼ ՍԱՀՄԱՆԱԴՐՈՒԹԻՒՆԸ

Վերջերս, Սիւրիական Խորհրդարանի սովորական ցնաժողովի մէկ ամիս յետաձգումին ծուրջ տարաձայնուած բան բ. սաւներու Սիւրիոյ Հաղաական օրգանակերը ծաս մաճոգած էին։ Կառավարական օրգանակները կը յայտնեն որ այդ յետաձգումը արդիւնքն է Պ. Բօնսօի ժամանումին։ Միջդեռ Սիւրիական Սահմանադրութեան մէջ առանձին յօդուածով մը որոշուած է որ սովորական ցնաժողովը կը բացուի Հոկտեմբեր 18ին, եթէ հարկադրիչ պատճառներով եւ մասնաւոր որոշմնագրով մը Հանրապետութեան նախագահը չի յետաձգէ։ Սոյն յօդուածի մէջ սակայն, երբէք չի յիշուիր թէ՝ Պ. Բօնսօի ժամանման երկարաձգումը պատճառ կրլլայ ժողովի յետաձգման։

«Էլիֆ Պա» պատօնական օրգանակերու մօտ դիմում կատարած է այս մասին եւ սացած հետեւեալ բացատրութիւնները։ Սիւրիոյ Հանրապետութեան Նախագահը Բարձր Խմիսէրի փոխանորդ Պ. Հէլլօճն հարցուցած է ժողովը յետաձգելու դիտաւորութիւնը, սպասելու համար Պ. Բօնսօի ժամանումին։ Պր. Հէլլօ իսկոյն տեղեկացուցած է Պ. Բօնսօին եւ սպասած ատոր կարծիքին։ Վերջին քղթակերով Բարձր Խմիսէր Պ. Բօնսօի կողմէ դրկուած պատօնագիրը կը թելադրէ որ յարգուի Սահմանադրութեան ցրամադրութիւնը, եւ հարկ չկայ գիմել սպասելու։

Այս բացատրութիւններէն կը հասկրցուի որ Սիւրիական Խորհրդարանը իր սովորական ցնաժողովին պիտի բացուի եւ պիտի սկսի իր ախտաստիճերուն։

«Էլիֆ Պա»ի թղթակիցը Հալէպի եռեսփոխանիներէն մէկուն հետ տեսակցած է այս մասին եւ օօսփած ատոր կարծիքը։ Սրեսփոխանը յայտարարած է.

«Հանրապետութեան Նախագահը իրաւասութիւն ունի ժողովը երկարաձգելու, սակայն ատկէ ոչ ժողովուրդը կրնայ օգտուիլ եւ ոչ այ ներկայ կառավարութիւնը բան կը տանի»։

ԼԻԲԱՆԱՆԻ ՄԱՐԴԱՀԱՄԱՐԻՆ ԱՐԴԻՒՆՔԸ

Կը յիտեն մեր ընթերցողները թէ ամիսներ առաջ Լիբանանի ընդհանուր մարդահամարը կատարուած էր։ Արդիւնքը, հրմնուած ճօգրիս թիւերու վրայ, ցարդ կը մնար անորոշ։ Այժմ մարդահամարի պատօնատուները վերջնականօրէն ճօդած է ընդհանուր թիւը որ կը հատուի մէկ միլիոն։ Մահմետականներու թիւը աւելի ճուազ եղած է քան մարօնիներու թիւը առանձին։ Եթէ տրիւզիներն ու միւթվէլիներն այ միասին հատուին, այն ատեն միայն մահմետականներու թիւը կը հատասարի մարօնիներու թիւին։ Իսկ հրէստնեաներու ընդհանուր թիւը Լիբանանի մէջ գրեթէ մահմետականներու կրկնապատիկը եղած է։

Պ.ԲՈՆՍՕԻ ՎԵՐԱԴԱՐՁԸ

«Լա Սիրի» սօյգ աղբիւրէ մը կը տեղեկանայ որ Բարձր Խմիսէր Ն. Վ. Պ. Բօնսօ Սիւրիա պիտի վերադառնայ յառաջիկայ ամսոյն 17ին, ճիշդ մէկ օր առաջ Սիւրիական Խորհրդակցի բացումեն։

ՎԱՐՁԱԿԱԼՆԵՐՈՒ ԱՇԽԱՏԱՆՔՆԵՐԸ ԴԱՄԱՍԿՈՍԻ ՄԷՋ

ՇԱԲԱԹ ՄԸ ԽԱՆՈՒԹՆԵՐԸ ՓԱԿ ՊԻՏԻ ՄՆԱՆ

ԱՐՏ. ՆԱԽԱՐԱՐԻՆ ՄԻՋԱՄՏՈՒԹԻՒՆԸ

Դամասկոսի վաճառականներեն բաւուար թիւ մը, առջի օր ժողով մը գումարելով լսած են վարձակալներու խմբիքի տեղեկագիրը, իր տարած դիմումներու արդիւնքին մասին։ Խմբիքն մտերամաս տեղեկագրած է իր տարած աշխատանքներու մասին։ Ժողովը միաձայնութեամբ որոշած է կոչ ուղղել ժողովուրդին եւ ընդհանուր հաւաքոյթ մը ունենալ Սօգագ Գուլդուր մօտ օրեն։ Ընդհանուր ժողովի ուշադրութեան պիտի յանձնուին հետեւեալ որոշումները։

1. Բոլոր վաճառականները ու գործատերերը պիտի հանեն իրենց մօտ աշխատող պատօնեաներն ու աշխատաւորները։

Այս որոշումը պիտի դիւրացնէ դուրսի հաղաքին մէջ դժուարութեանց յարուցումը, ճաի որ ասօթի պիտի մնան հանուածները եւ կառավարութեան նեղութիւն պիտի տան։

2. Իւրաքանչիւր օուկայի մէջ պիտի ընտրուի յանձնախումբ մը, որուն պատօնը պիտի ըլլայ հաւաքել բանալիները յանձնել Բարձր Խմիսէրի փոխանորդին։

3. Բոլոր խանութները փակել երեք օրեն մինչեւ օաբաթ մը ճախապէս եւ անկէ վերջ գործադրել յօդուած երկրորդը։

4. 60-70 ինճնաստարժերով վարձակալներու ստուարաթիւ պատուիրակութիւնը մը դրկել Գյուրէթ, Բարձր Խմիսէրին մօտ, բանակցելու համար վարձիներու սղութեան ծուրջ։

5. Խանութներու փակ մնալու օրը պիտի որոշուի Սօգագ Գուլդուրի միջին կին մէջ։

Արդարութեան Նախարարը այս յուրը առնելուն պես իսկոյն իր մօտ հրաւիրած է վարձակալներու խմբիքն եւ երկար տեսակցութիւն մը ունեցած անոնց հետ, սակայն դեռ արդիւնքը յայտնի չէ։

ԳԱՂԱՆԱՑԻՆ ՈՃԻՐ ՄԸ

Վարիչ Նուսուֆ Ղանթուս Լաթաքիա-յէն Թրիթօլի վերադառնալու ատեն, Բահկիւղին մօտ կը տեսնէ դիակ մը որ դանակով կոր կոր եղած էր։ Մօտենալով կը հասկնայ որ տիկին մըն է որուն լուր կուտայ ժանտարմաներուն։ Քանի մը վայրկեան ետքը ժանտարմաները կը հասնին եւ կը հասկրցուի որ Սէլմա Ամարա անուն տիկին մըն է զոհը եւ վհրերը այնքան խորունկ էին որ աղիքներն ու փորը դուրս հանուած էին։ Կը տեսնուի որ ոճրագործները վրէժ լուծելու դիտումով գործած են ոճիրը։

ՆՈՐ ՕԴԱԿԱՅԱՆ ՄԸ ՍԻՒՐԻՈՅ ՄԷՋ

Բարձր Խմիսէրութեան կողմէ պատրաստուած տեղեկագրէ մը կը հասկցուի որ, Սիւրիոյ Նէյրէպի օրգանին մէջ, Հալէպէն հինգ ֆիլօմէթր հեռաւորութեան վրայ, օդանաւայրին կայան մը պիտի կառուցուի։ Միւսլիմէն պիտի մնայ որպէս զինուորական կայան, իսկ նոր կայանը ոչ զինուորական։ Այս նոր օդակայանի համար յատկացուած տեղը 1700 հառակուսի պիտի ըլլայ։

ԽՈՐՀՐԴԱՒՈՐ ԿՈՐՈՒՍՏ ՄԸ 18 ՏԱՐԻ ՎԵՐՋ ԻՐ ԾՆՈՂՔԸ ԿԸ ԳՏՆԷ

Բնիկ Պէյրութցի Ապէիլ Մէհիթ Իպն Ապէիլ Համիթ, չորս տարեկան եղած մի. ջոցին, ասկէ 18 տարի առաջ, օր մը աճեբեւութացած էր։ Այն ատեն իր ծնողքը երկար փնտռտուքներէ վերջ, յուսահատեցան եւ մեռած նկատեցին Ապէիլ Մէհիթը։

Բայց հանի մը օր առաջ, յանկարծ յարութիւն կ'առնէ Ապէիլ Մէհիթ եւ կը վերադառնայ իր ծնողքին, երիտասարդ վիճակի մէջ։

Ապէիլ Մէհիթ 18 տարի առաջ, երբ իրենց տան առջեւ պզտիկ տղայ մը կը խաղար, մուրացիկ տիկին մը զինք կը գողնայ եւ հեռը կը տանի։ Մուրացիկը կը յաջողի իր հետ հետու վայրեր տանիլ եւ օր մ'ալ գաւակ չունեցող ամերիկուհիի մը կը ծախէ գայն կարեւոր գումարի մը փոխան։ Ամերիկուհին ուրոշ ատեն Ամերիկա երթալ եւ իր հետ տարաւ իր նոր որդեգիրը։ Ապէիլ Մէհիթ ամերիկուհի մօրը հետ կը բնակի Հրսպրնի փառաւոր ապարանքի մը մէջ։

Վերջերս ամերիկուհին գետի մը մէջ լողնալու ատեն վիրաւորուեցաւ եւ փոխադրուեցաւ հիւանդանոց յուսահատ.

ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ ԾԱՅՐԱԳՈՅՆ ՍՐԵՒԵԼՔԻ ՄԷՋ

Զինուստանը կը քաղաքէ Ճաքոնիոյ կողմէ Մանչուրիական պետութեան ճանչցուած ըլլալուն դէմ

Ժընէվ.— Ազգերու Դաշնակցութեան մօտ չինական պատուիրակ պ. Նէն Ազգերու Դաշնակցութեան արտասովոր ժողովին նախագահ պ. Հիմանսին յիշատակագիր մը ղրկեց որով կը բղծէ Ճարոնի կողմէ Մանչուրիոյ պաշտօնապէս ճանչցո ելուն դէմ։

Չինական բողոքագիրը կ'ըսէ մանաւանդ թէ խորհրդակ կառավարութեան հետ կնքած իր համաձայնոյ թիւով Ճարոն՝ այս բանի սէջ ալ հետեւելով Փօրթսմի իր բաղաքականութեան նախընթացին Մանչորոյ վրայ հաստատել իրական հովանաւորութիւն մը որը յառաջաբան մըն է ապագայ կշման մը։

Գարդիէ յետոյ այն վտանգները որոնք պիտի կրնային առտջ գալ սաւկնուածայս տեսակ կացութենէ մը եւ յայտնելէ յետոյ թէ՝ Չինաստան պատրաստ է վիճաբանելու խնդրոյն արդար կարգադրութեան համար, չինական ծանուցագիրը կը խնդրէ որ Ազգերու Դաշնակցութիւնը փութայ ծեռնարկներ կատարել ապահովելու համար Ազգերու Դաշնակցութեան արտասովոր ժողովին կողմէ արդէն նախապէս տրուած որոշումներու յարգուիլը։

ՀՐԱՇԱԳՈՐԾ ՄԱՐԴԻՐ

ԷԼ ՀՍԱՀ ՍՈՒՀՍՍԵՏ ՊԷՏ ԷԼ ՖԷԼԷՔԻ

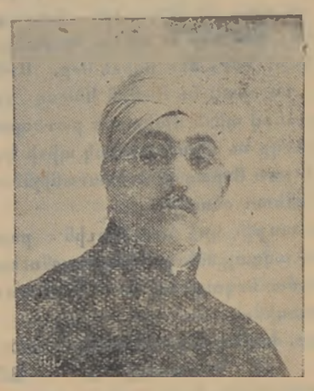

Փութացէք առնելու անոր կարծիքը ձեր բոլոր փափաքներուն համար։ Ան կը հանդուրժէ բոլոր յուսահատ և տանջուած մարդերը և կը վերադարձնէ անոնց փափաքածները, կ'իյնէ բոլոր ոգիներուն. հիւանդիզով կը կարդայ ժարդուն մտածումները. ձեռքի գծերէն կը կարդայ ժարդուն անցած, ներկայ և ապագայ կեանքը. կրնայ հանկնայ ամուսնութեան, ճամբորդութեան, սիրոյ, առեւտուրի, քննութեանց և այլն բոլոր գաղտնիքները։ Այս բոլորը կը ցուցնէ մարդուն, կարծես թէ գրուած ըլլան քուքի մը վրայ։ Կնոջ ամուսնոյն սէջ եղած դժուարութիւններն ու տարակարծութիւնները կը լուծէ Աւետարոյ Սուրբ անուններով եւ Ամերիկեան եւ Եւրոպական գիտնականներու փորձառութիւնները օգտագործելով։

Տիւրը եղողներուն ուրբ խութիւն և հանգիստ կը պատճառէ. ջղային և մտային հիւանդութիւնները կը դադրին։ Այս բոլորը քեզմէ կը կախուի։ Փորձը ամենամեծ փաստն է. անգամ մը այցելել բուական պիտի բլլայ։

ՀԱՍՑԷ.— Գէյրութ. Հանդէմ Ղամի փողոցի արեւմուտքը, Ֆրանսական հիւանդանոցին մօտ, թիւ 9 բնակարանը։

ԱԶԴԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

Ա.— *Անունը որ կուզան, լրջոց մէջը պէտք է գրեն քուքի մը վրայ և պէտք է պահեն.*

Բ.— *1000 ոսկի կուտայ ան, եթէ չի կարենայ ճշդութեան գիտնայ ենթակայի մտքը. գրուած արաքերէն լեզուով մտքերը չխոտնելու համար հարցուսի մէջտեղին.*

Գ.— *Այցելութիւնը երկու ոսկի է։*

ԳԱԲՐԻԷԼ Թ. ԹԷՐԶԵԱՆ

(ԵԼԵՔՏՐԱԿԱՆ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ)

Հիմնուած 1921 ին Փոլիս-Բերթ

Ինս դիւրամատչելի պայմաններով կը կատարեմ ամեն կարգի էլեֆտրական լոյսի գեղեցկացնելու (Intsallation), ինչպես նաեւ մօթեր եւ ջեներատորներ։

Վաճառատունս կ'ստանձնէ նաեւ բոլոր էլեֆտրագործիքներու ճորոգութիւնները։ Մասնաւոր սպասարկութիւն բնակարաններու էլեֆտրա-ճորոգմանց։ Վաճառատուն Philips եւ Lux էլեֆտր. լամբերու եւ ամեն տեսակ էլեֆտրական պիտոյքներու։

Վճարման դիւրութիւններ.

Հասցէ — Վ. Ուզուեեանի գրասեղ կից Պուրճ. B. P. 491

ԱՋԱՎԱՌԱՑԵԱՆ ՄԱՐԻԶՆԵՐ

ՏԵՂԱԿԱՆ ԳԻՆԸ

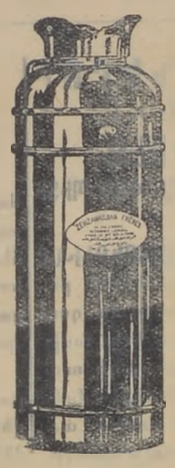

Զարմանալի ամենայն եղբայրներու հրդեհի մարիչները, շիտուած պղինձով ապահովուած են 20 քիլօկրամ ճնշումի մը համար։

Անոնք արձանագրուած են քաղաքապետութեան անօրինութեան մտ և ճանչցուած Ֆրանսական բէճիֆ Ճանճախումբի կողմէ։

Այս մարիչները այնքան ներկայանալի են որքան եւրոպական։ Գիները չատ ծայրայեղօրէն ածան ու արդիւնքը գրեթէ վայրկեանական է։

ԱԶԳԱՅԻՆ ՏՊԱԳՐԱՏՆ

ՏՊԱԳՐԱԿԱՆ ԱՄԷՆ ԿԱՐԳԻ ԳՈՐԾԵՐՈՒՆ ՀԱՄԱՐ

Դիմեցէք «ԱԶԳԱԿԻ» Տպարանը՝ գիրք, պրօշիւր, հարաճեկան ճուխրագիր, պահարակ, ճամակի թուղթ եւ առեւտրական ձեռակներ.

ԱՐԱՓ, ՄԱՔՈՒՐ, ԳԵՂԵՑԻԿ ԵՒ ԱԼԱՒԻ.

ՀՈՒ ՄԹՐՒԿ ԴԻՐԵՐՈՒ

ՊԱՆԴՈՒԿ ԼԻՒՔՈՍ

ՀԱՒԱՔԱԿԱՆ

Հաւաքական ապահովագրութեան գրասենքը «ԼԻՒՔՈՍ»ի Ձագրէի մէջ, ծովեզերեայ պարտէզով,

ԽՕՍ ՕՐԱՍՈՒՆ ՍԵՆԵԱԿՆԵՐ

ՈՐ ԿԸ ԲԱՂԿԱՆԱՑ 1.2.3.4. ՄԱՍՆԱԿՑԱԿԱՆԵՐԷ

1. ՀԱՐԵԼ ՁԱԾ, ՄԱՔՈՒՐ ԵՒ ԱՆԹԵՐՒ ՊՈՂՈՏՈՒԹԻՒՆ.
2. ԳԻՆԵՐԸ ԽՕՍ ՁԱՓԱԼԻ.
3. ՏՈՒՆ ՓՆՏՐՈՂՆԵՐՈՒՆ ԱՄԷՆ ԴԻՒՐՈՒԹԻՒՆԸ.

ՏԷՐ ԵՒ ՏԻՐՈՒՆ Գ. ՓԱՐՏԻԶԱՆԵԱՆ

ՏՔԹ. Բ. ԳՈՒԼԱԳԵԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ՝ ՆԵՐՔԻՆ, ՄՈՐԹԱՅԻՆ ԵՒ ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒ

ՎԿԱՅԵԱԼ ՓԱՐԻԶԻ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑՆԵՐԷՆ

Կը դարմանէ գիտական ամենավերջին մեթոտներով, քորեու, ռեւմոթի, ադիքներու յետադի ամեն ծանակ հիւանդութիւններ։ Հին եւ նոր ջերմախտերը իր բոլոր բարդութիւններով, ինչպես նաեւ Ֆրանկախոս եւ մորքային հիւանդութիւններ։

Առաց, արմատական եւ բարեխիղճ դարմանում։

Հիւանդ կ'ընդունի ամեն օր, բացի կիրակիէ, իր նախկին դարմանատան մէջ. ժամը 8—12 եւ 2—6ու մասնաւոր ժամադրութեամբ։

Երեքշաբթի օրերը, ժամը 2—5 վկաեալ ՍՂՓՍՏՆԵՐՈՒ ՀՐԻ ժօրժ Հասեսե փողոց՝ թիւ 8

ՏՕՔԹ. ԳԷՈՐԳ ԿԷՐԿԷՐԵԱՆ

Վկայեալ Ieurést Համալսարանի Interne եւ այժմ մնայուն *ՄԱՆԱԳԷՏ* բժիշ Ֆրանսական հիւանդանոցի *ԱՋՔԻ, ՔԹԻ, ԿՈԿՈՐԴԻ, ԱԿԱՆՋԻ և ԳՀԱՈՒ* հիւանդութիւններու բաժնին։

Հիւանդ կ'ընդունի կէսօրէ վերջ ժամը 2—6

իր գիշերին մէջ rue de Damas, No. 15

Հիւանդներ ուղղակի հիւանդանոց կ'ընդունուին իր կողմէ տրուած մուտքի բարօրով։

Աղքատ հիւանդներու ձրի դարմանուժ, ամէն օր կէսօրէ ետք ժամը 10—12. հիւանդանոցի դարմանատան մէջ։

Կարի եւ Ձեւագիտութեան Դասընթացք

Տիկին ՄԱՌԻ ԵՐԱՄԵԱՆ

ՎԿԱՅԵԱԼ ԴՈՐՋԱԿՈՒՀԻ

ԲԱՐԻԶԷՆ ԵՒ ՎԱՃԻՆԿԹՕՆԷՆ

Կարի եւ ձեւագիտութեան մասնագիտուհի, Տիկին Մառի Երամեան կը վերադառնայ իր առհասարոցը, Մեծ Սէրայի դիմացը Նո. 78 տան երկորդ արկը։

Երեք ամսուան միջոցին կը սորվեցնէ ամենավերջին ճոռաձեւութեամբ, կար եւ ձեւագիտութիւն իր բոլոր բարդութիւններով եւ արդիական մոդոցներով, Droit-fils մեթոտով։ Իր ասակերտութիւնները կ'օժտեն Բարիզի ազատարձակոր Académie Daydou վկայականով։

Տոկուն շինուածք վաչառուչ տարմ հնչուն եւ բնական ձայն

Անոնց յատկանիշներ՝

ՈՐՈՆՑՄԱՄԲ ԿԸ ՁԱՆՈՐՈՇՈՒԻՆ

ԱՓՕԼԼՕ ՖՕՆՕՆԵՐԸ

Հրապարակի վրայ գրանը ոդ բոլոր մարքանեբրու հետ կը մրցին Աբոլլօ ֆոնօները։ Մանաւանդ վերջին նոր մօտէլները, որոնք հասած են արդէն, անգերազանցելի են իրենց տոկունութեամբ, վայելչութեամբ և ժամչելի գիներով։

APOLLO GRAMOPHONE Co. Ltd

(of London)

ԱՓՕԼԼՕ ՖՕՆՕՆԵՐՈՒ ԹՒԱՓԱՒՈՐԸ !!!

Կատարեալ համոզում գոյացնելու համար անգամ մը այցելեցէք

MAISON APOLLO, Rue de la Poste, BEYROUTH

Փողոցիկ եւ բօմպօ՝ ամէն ձեւի, ամվիճելի ոճակ եւ առաձելութիւններ

դիւրամատչելի գին, վճարումի դիւրութիւն։

Ընդհ. ներկայացուցիչ՝ Սիւրիոյ, Պաղեստինի, Անդրյորդանանի, Միջագետքի եւ Կիպրոսի.— ԴՈՒՐԳԷՆ ՍԻՆԱՆԵԱՆ

KOURKEN SINANIAN, Boite Postale 642, BEYROUTH (Syrie)

բեւոյթը ունի.

— *Կարեւորութիւն չունի, ճիշդ մօրը ձեւն է, ան ալ առաջին տեսնելուս երեսը նէրկ կայ կը կարծէի.*

— *Դիշեր բարի, ըսաւ Իզապէլ և գնաց։*

Ուիլսըն նայելով անոր ետեւէն, ինքնիրեն ըսաւ.

— *Այս ինչ զարմանալի փրանսացի ուսուցչուհի մըն է, Աստուած տայ, խելքի պակասութիւն մը չունենայ.*

ՄԱՍ Դ.

ԱՅՆ ԱՏԵՆ ՋԻՍ ՊԻՏԻ ՅԻՇԵՍ

Դատաւոր Հէր, Սքուայր Բիննըրի հետ լոնտոն գացած էր, Պարպարան երթալով յաղթականօրէն իր մայրը բերած էր և Դօրնէլիան ալ հրաւիրելով այդ երեկոյ միասին սեղան նստած էին։ Էէյտի Իզապէլ վախնալով Գօրնէլիաի սուր ակնարկներէն, գլխու ցաւ պատրաստելով սալօն չէր գացած և առանձին մնացած էր իր սենեակին մէջ։ Միսիս Հէր գիտնալով այդ պարագան, ճաշեղէ ուսուցչուհի, օտար և բոլորովին առանձին ըլլալու էր ըսաւ։ Եւ Միսիս Հէր այսպէս ըսելէ վերջ մեկնեցաւ և գնաց Էէյտի Իզապէլի քով։ Ուշադրութեամբ նայեցաւ այդ խեղճ՝ սակայն զարմանալի տիկինին երեսը և տեսնելով որ յուզում և ցաւ գոյութիւն ունի անոր սրտին մէջ, ըսաւ.

— *Տիկին, կը տեսնուի որ դուք չատ տառապած էք։ Աղջիկս հասկցածիս համաձայն, ձեր պզտիկներ, դիրքը և հարստութիւնը կորնցուցած էք, ի սրտէ կը ցաւիմ ձեզի համար, երանի՛ թէ կարենայի մխիթարել ձեզ։*

Միսիս Հէր չարունակեց իր խօսակցութիւնը։ Իզապէլ չի կարենալով յաղթել իր զգացումներուն, ուչքես

բէն սկսան այցունքներ յորդիլ և պատասխանեց.

— *Ինծի համար մի ցաւիք, սիրելի Միսիս Հէր, երբէք մի ցաւիք, որովհետեւ այդ կերպով աւելի անհանդուրժելի կը դառնայ կեանքս։ Մենք, կարգ մը մարդիկս արդէն ծնած ենք տառապելու համար.*

— *Այո, իսկապէս չարչարանքի համար ծնած ենք, գոնէ ես հաստատ պատճառներ ունիմ այդպէս ըսելու։ Ա՛հ, չէք կրնար երեւակայել թէ իմ բախտս ինչ եղած է այս աչխարհի վրայ, երկար տարիներէ իվեր վայրկեան մ'իսկ երջանիկ չեմ եղած, կարելի է մեր քաշած այս ցաւերը բուական են մեզ երկինք առաջնորդելու, չէ՞ք գիտեր որ կ'ըսեն թէ՝ փորձանքները սրտին գըլուխները դէպի երկինք կը բանան։ Ո՛վ գիտէ, թերեւս մեր սրտերը այնքան կարծր են որ, զայն կակուղցնելու համար այսքան հարուածներ տէտք կ'ըլլան, սիրելիս, մտածէ որ բոլոր տառապեալներու և հիւանդներու համար այս կեանքէն վերջ հանգիստ կեանք մը գոյութիւն ունի, ատով մխիթարուինք.*

— *Այո, ինծի համար միայն այդ մխիթարութիւնը մնացած է, պատասխանեց Իզապէլ տխուր ձայնով մը.*

— *Ձեր տարիքին համեմատ չատ տառապած կը տեսուիք։*

— *Տառապանքի ծանրութիւնը տարիքով չի չափուիր, մէկ ժամուան մէջ տասը տարուան ցաւ կրնանք քաշել։ Բայց ընդհանրապէս դժբախտութիւնը մեր ձեռքով կը բերենք մեր գլխին, մեր գործերն են որ մեր երջանկութիւնը կ'որոշեն, ըսաւ Իզապէլ։*

— *Միշդ այդպէս չէ։ կ'ընդունիմ որ չատ անգամ ցաւը յանցանքէն վերջը կուգայ, սակայն գէշը այն է որ մարդու մը դժբախտութիւնը միայն իրեն ցաւ չի պատճառեր և գինք չի զրկեր, առանց խտրութեան չատ մը անսեղներ ալ կը տուժեն։ Հայրերու մեղքը իրենց զաւակները կը փճացնեն։ Եւ զաւակները իրենց*

ՕԳՆԷ ԴՈՒՆ ՔԵՋԻ ԵՒ ԱՍՏՂՐ ՔԱՕԱ ՊԻՏԻ ՕԳՆԷ

ԸՆՏԱՆԻՔԻ ԱՍՏՂԸ

(L'ETOILE du FOYER)

Առեւտրական և երկրագործական ժողովրդային վարկի հաստատութիւն

Անանուն ընկերութիւն.— դրամագլուխ՝ 3,000,000 ֆրնք.

որ կրնայ 3.000,000,000 ֆրնք.ի բարձրացուիլ վարչական խորհուրդի պարզ որոշումովը։

Կեդրոնատեղի.— 137 Boulevard Sebastopol - Paris

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ Արեւելեան պետութեանց

Սավոյ Օթէլ՝ օճեֆ, Պուրճ, Պէյրութ

ԵԼԵՒՄՏԱԿԱՆ ՃԻՒՂ

Աւանդի պարտականագրութիւնմ

ՕԺԻՏ

Երաշխաւորեալ տոկոս 6%։ Ասկէ զատ մասնակցութիւն ընկերութեան չահերուն։

ԿԱԼՈՒԱԾԱԿԱՆ ՃԻՒՂ

ՎԱՐԿԵՐՈՒ ԲԱՑՈՒՄ

Կալուածի վրայ փոխառութիւններ

վճարելի 10—15—20 տարիէն։ Որոշուած պայմանաժամէն առաջ ուզողը կրնայ վճարել։

ԸՆՏԱՆԻՔԻՆ ՍՍՏՂԸ ընկերութիւնը ներկայիս 75,000է աւելի անդամ ունի։ Մինչեւ 1 Սպրիլ 1931 Ընտանիքին Սստղը 135 միլիոն փռի առած է, գրաւով 500 միլիոնէ աւելի արժէք ունեցող անշարժ կալուածներու վրայ։

Ամեն թղթակցութիւններ ուղղել՝ B, P. 821, Beyrouth

AZTAG
JOURNAL QUOTIDIEN ARMÉN.
B. P. 587
BEYROUTH, Liban

Directeur-Propriétaire
HAIG BALIAN

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳԻՆ
ՍՈՒՐԻԱ տար. 550, վեցամսեայ 300 Ս. Դ.
ԱՐՏԱՍԱՀՄ. տրկ. 7, վեցամսեայ 4 տոլար

ԱԶԴԱԿ
ՕՐԱԹԵՐԹ
ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԳԻՏԱԿԱՆ

ازتاك
جريدة سياسية ادبية اقتصادية حرة

ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 27 1932
ՁԵՌՔԷ ՀԱՏԸ 2.50 Ս. Դ.

Զ. ՏԱՐԻ | Ամէն առաքում պէտք է ընել բերիս տնօրէնին հասցէին | Տնօրէն — Խմբագիր՝ ՀԱՅԿ ՊԱԼԵԱՆ | Չհրատարակուած ձեռագիրներ չեն վերադարձուիր | Թիւ 148 (725)

ԶԻՆԱԹԱՓՈՒԹԵԱՆ ԽՈՐՀՐԴԱԺՈՂՈՎԸ

Ժընև.— Զինաթափութեան Խորհրդաժողովին դիւանը գումարուեցաւ։ Ոչ մէկ վիճաբանութիւն չբացուեցաւ Գերմանիոյ բացակայութեան մասին։ Դիւանը զբաղեցաւ թէքնիքական օրակարգով միայն։

Ժընև.— Զինաթափութեան Խորհրդաժողովին դիւանին նիստին ընթացքին, Պ. Լիթվինօֆ ի զուր փորձեց փոխել Յուլիս 22ի որոշումով հաստատուած գործելու ձևը. ցաւ յայտնելով Գերմանիոյ ներկայացուցչին բացակայութեան մասին, զայն նորէն ժողովի բերելու համար առաջարկեց նա թէ դիւանը պահանջէ բոլոր սպառազինմանց մէկ երրորդի համեմատութեամբ զիջումը։

Պ. Պէնէշ պաշտպանեց հաստատուած յատակագիծը։ Պ. Բօլ Պոնքուրի այն առաջարկութեան վրայ թէ վերջնական որոշումները վերապահուելու են նոյն իսկ խորհրդաժողովին, դիւանը պաշտօն յանձնեց ընդհանուր քարտուղարին որ պատրաստէ քիմիական պատերազմին արգելքին խնդրին հետևանօք տրուած հարցումներուն պատասխանները։

Ժընև.— Պ. Հէնտէրսընի դրած պահանջի վրայ տեղի ունեցաւ զինաթափութեան խորհրդաժողովին հրապարակային մէկ նիստը, ուրուն մէջ վաւերացուեցաւ իր այն առաջարկութիւնը որը կը ձգտէր յետաձգելու Գերմանիոյ դիրքին վերաբերեալ վիճաբանութիւնը մինչև որ գերմանական կառավարութիւնը պատասխանէր խորհրդաժողովէն քաշուելու մասին իր տուած որոշումը ետ առնելու համար անոր կողմէ ուղղուած կոչին։

Միևնոյն ատեն, անհատական խօսակցութեանց պիտի ձեռնարկուի։

Պ. Հէնտէրսըն, յայտարարեց. «Մենք կը մօտենանք խաչաձև ճամբաներու, ուր պէտք է որ առնուի կենսական որոշում մը որը թոյլ տայ մեզի կամ ձեռք բերել խաղաղութիւնը և կամ վերսկսիլ վերջաւորութիւնը պատերազմի յանգող սպառազինմանց արշաւին»։

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ՊԱՏՈՒԻՐԱԿՈՒԹԻՒՆԸ

Փարիզ.— Ազգերու Դաշնակցութեան ֆրանսական պատուիրակութիւնը կը բաղկանայ Պ. Հէրիօ, Պ. Բօլ Պոնքուրէ, ծերակուտական Պ. Պէրանժէի և արտաքին գործոց նախարարութեան օգնական Պ. Բականօնէ։

Զինաթափութեան խորհրդաժողովին պատուիրակութիւնը կը բաղկանայ Պ. Պ. Հէրիօ, Բօլ Պոնքուրէ, Լէյկէ, Բէնըլվէ և Սառօյէ։

Եւրոպայի բնակչութիւնը

Պերլին.— Գերմանիան՝ որպէս հարաւային և հիւսիսային Արևմտեան Եւրոպայի բոլոր երկիրները ի բաց առեալ Իտալիան և Հոլանտան, «ծերունիներու ժողովուրդ» մը ըլլալու վրայ է տակաւ առ տակաւ, մինչդեռ սլաւ ազգերը աճելու վրայ են։ Ահա այս է գերմանացիներու կողմէ կատարուած ուսումնասիրութեանց եզրակացութիւնը, որոնք կը գուշակեն որ եթէ ազգագրական ներկայ յեղաշրջումը դեռ երկար ատեն շարունակէ, 1960 տարուայ Գերմանիան պիտի ունենայ 65 տարեկանէն վեր եղող 10 միլիոն բնակիչ։ Այն ժամանակ Գերմանիոյ մէջ պիտի գտնուին աւելի մեծ թուով ծերուկներ քան թէ 15 տարեկանէն վար տղաքներ։ Մեծ քաղաքները կը գտնուին, բնականաբար, շարժման գլուխը և Պերլին իր ձեռքը ունի համաշխարհային ռեքօրտը։ Եթէ ծնունդներու պակասը շարունակէ այս համեմատութեան մէջ, Պերլին 100.000է աւելի բնակիչ չպիտի ունենայ 150 տարի վերջը։ Ընդհակառակը, սլաւական ազգախմբակցութիւնները՝ որոնք կը ներկայացնեն այժմ եւրոպական բնակչութեան մէկ երրորդը, Եւրոպայի առւած պիտի ըլլան իր բնակիչներուն կէսը այս դարուն վերջ։

Պ. ԼԸԿՌՈՒԻ ԶԳԱՅԱՑՈՒՆՑ ՄԷԿ ՏԵՂԵԿԱԳՐՈՒԹԻՒՆԸ

Մարսէյլ.— Ֆրանսացի գիտնական Լըկռու, ուսմանց տնօրէն Բասթէօռեան հաստատութեան մէջ, զգայացունց զեկուցում մ'ըրաւ Միջերկրականային Առողջապահութեան համաժողովին մէջ։

Շնորհիւ բոլորովին նոր միջոցի մը, կարելի եղած է երիտասարդ մանրէներ պատուաստել ձիու կատաղութեան հիւանդութեան և ժանտախտի դէմ, և բժշկել ծանր կերպով հիւանդ անասունները։

Նոր փորձեր կատարուելու վրայ են մանաւանդ թոքախտի դէմ և յաջողութեան շատ մեծ յոյսեր կան։

ԿՈՐԿՈՒԼՕՖԻ ՄԱՅՐԸ ՁԵՐԲԱԿԱԼՈՒԱԾ Է ԳՈՂՈՒԹԻՒՆ ԸՐԱԾ ԸԼԼԱԼՈՒ ՀԱՄԱՐ

Մոսկուա.— Քիէվէն մամուլին ղրկուած տեղեկութեանց համաձայն, նախագահ Տումէրի սպաննիչ Կորկուլօֆի մայրը Վարվառա Կորկուլօֆ, և իր քոյրը Ատվօթա ձերբակալուած են համայնական ագարակներու ի վնաս գողութիւն ըրած ըլլալուն համար։

ՊԵՏՈՒԹԻՒՆԵՐԸ ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ ԹՈՂՈՒԼ Կ'ՈՒԶԵՆ
ԻՐ ԲՌՆԱԾ ԴԻՐՔԻՆ ԲՈԼՈՐ ՊԱՏԱՍԽԱՆԱՏՈՒՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Ժընև.— Դիտելի է թէ զինաթափութեան խորհրդաժողովին դիւանին նիստին մէջ ոևէ վիճաբանութիւն չբացուեցաւ Գերմանիոյ բացակայութեան մասին։

Նկատելով որ Պրն. Հէրիօ Փարիզ պիտի վերադառնայ այս երեկոյ, կենթադրուի թէ այնպիսի վիճաբանութիւն մը չպիտի ըլլայ մօտերս։

Ակներև է թէ պետութիւնները կը փափաքին Գերմանիոյ թողուլ իր դիրքին բոլոր պատասխանատուութիւնը։ Ասով կրնայ բացատրուիլ մասամբ վիճաբանութիւն մը տեղի չունենալը զոր կարելի է վերագրել նաև պետութիւններու ունեցած այն համոզման թէ այդ պիսի վիճաբանութիւն մը բանի մը չպիտի ծառայէր։

Հակառակ լռութեան այս դաւադրութեան, որը Գերմանիոյ արժանապատուութեան համար աւելի տաժանելի է վերջապէս քան թէ բացայայտ և հաշուեալ պարսաւանք մը, հաւանական է որ խնդրոյն մասին խօսուի մասնաւոր խօսակցութեանց ընթացքին։

Քաղաքական զանազան շրջանակներու մէջ և մասնաւորապէս Բրիտանական պատուիրակութեան մօտիկ շրջանակներու մէջ, այն գաղափարը կը տիրէ թէ միմիայն Ժընևի մէջ է որ պիտի յաջողուի լուծել գերմանական դասալքութենէ առաջ եկած բարդութիւնները։

Բացայայտ է միւս կողմէն թէ օգտակար ոևէ աշխատանք մը անկարելի է որքան ատեն որ գոյութիւն պիտի ունենայ գերմանական անծանօթը։

ԱՐՁԱԳԱՆԳ

ՀԱՐՍՏԱՆԱԼՈՒ ՄԻՋՈՑՆԵՐԸ

ՆԱՄԱԿ ՄԸ ԼՈՆՏՈՆԷՆ

Երկու տարին հազիւ անգամ մը կը գրենք իրարու։ Բարեկամս Լոնտոն ուսանելու գնաց հինգ տարի առաջ, ու բարձրագոյն համալսարան մը յաջողապէս աւարտելէ յետոյ, անձնական գործի ձեռնարկեց։ Իսկ ես մնացի հո՛ն ուր որ եմ հիմա։

Երկուքս ալ մեր վիճակէն գանգատելու ո՛չ մէկ կարևոր պատճառ ունինք, թէև անկարևոր կամ երկրորդական պատճառներ ա՛յնքան բազմաթիւ ունինք երկուքիս համար ալ՝ որ դժուար պիտի ըլլար թուել հոս։

Մեր այս «անկարևոր» պատճառներէն ամենակարևորը դրամ չահելու նոր ճամբաներ ստեղծելն է։ Ամէն անգամ որ այս գիծի վրայ ներշնչում մը ունենամ, առաջին գործս կ'ըլլայ նամակ մը գրել Լոնտոնի բարեկամիս, հինգ տարուայ ժամանակաշրջանին երկու նամակ գրած եմ իրեն ու ինքը երեք հատ։

Այս չորրորդն է որ կ'ստանամ այսօր։

Նամակին հայերէն ոճը կը զարմացնէ ինծի, գիտեմ որ բարեկամս հայերէն թերթ չի կարդար ու նաև գիտեմ որ անգլուհիի մը հետ ամուսնացած ըլլալով հայերէն խօսելու պատեհութիւն չունի։ Ոճը զօրաւոր է ու ուղղագրութիւնը անթերի։ Ինծի այնպէս կը թուի թէ բարեկամիս հայերէնը կրած է զգալի փոփոխութիւն մը դէպի լաւը։

Կը կարդամ նամակը։

Սիրելի ......

....

«Անկարելի եղաւ հեռանալ ցուցափեղկին առջևէն։ Վերջապէս որոշեցի օրինակ մը գնել։ Անմիջապէս գրատուն մտայ, գիրքը ձեռքս առի, ու անոր ծրագրը վճարելու քանի մը վայրկեաններուն մէջ՝ անհամբեր ակնարկ մը ձգեցի պարունակութեան վրայ։ Գրքին երկրորդ երեսը՝ կարճ, խրախուսիչ և միանգամայն ՚հմայող յառաջաբան մը կար, որ ահաւասիկ.— «Այս գիրքը հրապարակ հանած ատեն, վստահ ենք որ անոր քանի մը երեսներուն մէջ կան ա՛յնպիսի գաղափարներ, թելադրութիւններ և տեղեկութիւններ որոնք ընթերցողը հարստութեան պիտի առաջնորդեն։ Ո՜վ ըսաւ որ չուտ հարստանալու ժամանակը անցած է։ Բնա՛ւ երբեք։ Այս դարուս մէջ աւելի դիւրաւ կը տիրակալուի պատւոյ և 'կը բարձրացուի հարստութեան սանդուխէն վեր, քան այն հին առատութեան ժամանակները, որ մեր պապերը դիւրութեամբ հարստացած ըլլալ կը կարծուին։ Առևտուրի ոևէ մէկ ճիւղին մէջ, երբեք ուրիշ ատեն մը միլիոններ ու միլիառներ չահուած չեն այնքան դիւրութեամբ որքան հիմա։ «Գործի մէջ միր մարդիկ մեծ պատիւներու պիտի արժանանան» խօսքը հիմա աւելի ճիշդ է քան Սողոմոնի օրով։ Այժմ շատ մարդոց քով խելք, յարատևութիւն կը գտնուի։ Անոնք կրնան մէկ մէկ Քառնէկիներ, Ռաքֆէլլըրներ, Թոմաս Լէբթընններ ըլլալ, բայց խորհած չեն գտնել ա՛յն ոսկեղէն ուղին, որ հարստութեան կը տանի։ Այս գիրքը հաղընտիր խորհուրդներով ճոխ առաջնորդ մ'է, որ ընթերցողին ցոյց պիտի տայ փնտռել և գտնել հարստանալու այլազան միջոցներ»։

Յառաջաբանին կը հետևէր ցանկը գրքին պարունակութեան՝ երեք հատուածներու բաժնուած։

«Ա. Քիչ ժամանակուան մէջ դրամ չահիլ։

«Բ. Փոքր դրամատէրներու համար դրամ չահելու միջոցներ։

«Գ. Առևտուրի գաղտնիքներ, որոնցմով հարստութիւններ շինուած են և կրնան շինուիլ։

«Այս երեք հատուածները դրամ չահելու 519 միջոցներ կուտային։ Անոնց մէ հետևեալները կը գրեմ քեզի։

«Թիւ 141. Պարապ օրերը ծախել.— Այս գործը քիչերու ծանօթ է, բայց շատ չահաւոր է։ Ուիսքիի, միսի հիւթերու պարապ շիշեր ժողվել, պահելով զայս զանոնք իրենց գործարաններուն ծախել, որոնք բաւական գոհացուցիչ գին մը կը վճարեն, որովհետև նորերը շատ սուղ կ'արժեն։

«Թիւ 164. Պատուհան մաքրել.— Քիչ դրամագլուխով կարելի է հաստատել «պատուհանմաքրելու ընկերութիւն մը»։ Աշխատութեան գործիքները սակաւաթիւ ու աժան են։ Լաւ ծանուցումներով գործին յաջողութիւնը կրնայ ապահովուիլ։ Ցանախորդին հետ պայմանագրութիւն մը կը կնքէք, ամսուան այնինչ օրերը պատուհանները կանոնաւորապէս մաքրելու համար։ Այս շատ չահաւոր գործ մըն է։

«Թիւ 163. Առնեցիք ժողվել.— Շատ առևտրականներ կան, որոնց հայուեւտոմարներուն մէջ հարիւրաւոր անձերու պարտքերը անգանձելի նշանակուած են, որովհետև իրենց գրպանը չի նեղեր հետապնդել զանոնք։ Արդ, չահաւոր կ'ըլլայ այդ կարգի առևտրականներ փնտռել գտնել և անոնց առնելիքները 50էն մինչև 70 0|0 զեղչով գնել։ Ցետոյ պարտականները հրաւիրել որ գան պարտքերնին վճարեն։ Եթէ չներկայանան, դատ բանալ անոնց դէմ։

«Թիւ 134. Սնանկի մը գոյքերը գնել.— Այս կերպով, փոքր դրամատէրներ կրնան իրենց համար չահաւոր գործեր գտնել։ Խանութպաններ կան, որոնք երբեմն չեն կրնար իրենց պարտքերը վճարել և դատարանի կողմէ և կամ պահանջատիրաց կարգադրութեամբ անոնց ձեռքը գտնուած վաճառքը ամբողջովին կը ծախուի կարևոր զեղչերով։ Այս գործը գտնուած վաճառքին տեսակին ու քանակին համեմատ կրնայ շատ մեծ չահեր ձգել, և եթէ ատանկ առիթ տարւոյն մէջ քանի մը անգամներ ձեռք անցուի մեծ դրամներ կահել կարելի է։

«Թիւ 165. Փոքր գումարներով փոխ դրամ տալ.— Դրամագլուխ մը չահագործելու և չուտ մը ետ քաշելու շատ ապահով ու արդիւնաւոր ճամբայ մը գործարաններու և մեծ հաստատութիւններու մէջ աշխատող գործաւորներուն փոքր գումարով փոխ տալը։ Քանի մը ոսկիէն աւելի փոխ տալու չէ, և չաբաթէ մը գանձելու պայմանաւ ու որոշ տոկոս մը առնելու է։ Շատ չնչին գործ մը կ'երևի այս և անշահ, բայց իրապէս չահաւոր գործ է։ Եթէ տարւոյն մէջ մէկ ոսկին չարունակ տալով, առնելով չահագործուի, տարին երկու ոսկի կը չահի մարդ։ Գործաւոր շատ գտնուած տեղւոյ մը մէջ, անոնց վիճակին տեղեակ անձ մը խիստ մեծ չահեր կրնայ ընել։

«Այս գրքին մէջ տակաւին այս կարգի ուրիշ ուրիշ թելադրութիւններ կան, ինչպէս ծխնելոյզ մաքրել, մեղու չինել, կօշիկի ներկ պատրաստել ևն. որոնք հարստանալու համար յանձնարարուած միջոցներ են։

«...Տե՛ս թէ գործելու, դրամ չահելու համար միլիառներու, թրըսթներու աշխարհին մէջ ի՛նչ միջոցներ կը յանձնարարեն, ի՛նչ խորհուրդներ կը տրուին, որոնք կրնան հարստութիւն դիզելու ազդիւրներ ըլլալ»։

*
* *

Կրկին անգամ կը կարդամ բարեկամիս նամակը, ու աւանց յետին նպատակի կը տարուիմ մտածելու թէ արդեօք նամակը գրած ատեն Լոնտոնի օդը այնքան տաք ու ճնշի՞չ էր, որքան հո՛ս ակէ 15 օրեր առաջ

ԲՆՆԻՉ

(Լուսերու սառունակութիւնը կարդալ Գ. էջ)

ՎԱՂՈՒԱՆ ԹԻՒՈՎ

ԱՄԻՐԱԼ ԺՈՒՊԷՌԻ ՃԱՌԸ

«Հայ ցեղը, իր բովանդակ գոյութեան ընթացքին եղած է մարդկութեան ամենաազնիւ եւ ընտիր տարրը ու միեւնոյն ատեն պատիւ մը անոնց համար՝ որոնց հետ բարեկամացած է ան։ Կը մաղթեմ, որ մեր վերեւ եղբայրօրէն զգնուող ու միասին ծածանող այս դրօշները (Հայկական եւ Ֆրանսական) յաւէտ բարեկամ մնան իրարու։ Եւ արդէն Հայոց եւ Ֆրանսացիներու միջեւ հինէն կուզայ բարեկամութիւնը. նոյն իսկ արիւնի կապով միացած ենք մենք իրարու։»

18 Սեպտ.
Ճէպէլ Մուսա

ԱՄԻՐԱԼ ԺՈՒՊԷՌ

ՇԱՀԵԿԱՆ ՏԵՂԵԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ
Կիւլպէնկեան Ընտանիքի Մասին

Ո՞Վ Է ԳԱԼՈՒՍՏ ԿԻՒԼՊԷՆԿԵԱՆ

Պ. Գալուստ Ս. Կիւլպէնկեանի մասին փարիզեան «Վիւ» շաբաթաթերթէ թարգմանաբար երեւած գրութիւնը որքան չահեկան նոյնքան պատուաբեր է թէ իրեն և թէ ազգին համար, երբ եւրոպական կարեւոր օրգաններ, և նոյն իսկ հզօրագոյն կառավարութիւններ բարձր կը գնահատեն իր կարողութիւնները որ իբրև կողմ և հաւասարութեան նժար իր արժէքը ու բաժինը կ'ունենայ անգլիական, ֆրանսական ու ամերիկեան կառավարութեանց միջև իրար յաջորդող Մուսուլի քարիւղի խորհրդաժողովներուն մէջ։ Մեր կեանքին անծանօթ մարդիկ, որ Հայաստանի իշխանութիւնը իրենց ձեռքին մէջ ունին, կը քննադատեն և կ'անարգեն, մինչ ուրիշ ազգերու մէջ այսպիսի յաջողութիւններ պետութեան և ազգի գնահատանքին պիտի արժանանային, ըլլայ այդ անհատական։

Նպատակս չէր ոչ դաս եւ ոչ խորհուրդ տալ Մոսկուայի գործակալներուն. այլ «Վիւ» շաբաթաթերթին մի քանի կենսագրական սխալները ուղղել և հակիրճ ծանօթութիւն մը տալ Կիւլպէնկեան ընտանիքի մասին։ Ինչպէս կ'երևայ, յօդուածագիրը շատ ալ չէ հետաքրքրուած պ. Կիւլպէնկեանի կենսագրութեան առաջին մասով եթէ ոչ թոյլ չպիտի տար անճիշդ տեղեկութեանց։ Աւելի ուսումնասիրած է անոր յետ պատերազմեան գործունէութիւնը, որովհետև իրեն անծանօթ մնացած է Կիւլպէնկեանի ընտանեկան ծագումը։ Կը հարցնէ թէ ուրկէ կուգայ այս խորհրդաւոր մարդը, խորհրդաւոր բաներ աւելի երեւակայութեամբ կը բացատրեն։ Քանի որ հայ է Հայաստան—Էրզրումցի ծնած պէտք է ըլլայ, քանի որ քարիւղով չահագործուած է, պէտք է Կովկաս երթայ և Մանթաշեֆներու մօտ պաշտօնավարէ, քանի որ պաշտօնեայ է, իր ապագայ դիրքին համար դրամի պէտք ունի, հարուստ ամուսնութիւն մը պէտք է կնքուի։

Ահա յօդուածին առաջին մասը որ իրականութեան երբեք չի համապատասխաներ։ Նախ քան պ. Գ. Կիւլպէնկեանի անցեալը, քանի մը մանրամասնութիւններ Կիւլպէնկեան գերդաստանի և մասնաւորապէս պ. Գալուստի ծնողներուն մասին, հին և ազնուական ընտանիք մը, որ ըստ ընտանեկան աւանդութեան Ռշտունեաց շառաւիղէն, հաւանաբար Շահ Աբբասի օրով գաղթած և հաստատուած Կեսարիոյ շրջանէն Թալաս և զուգէ հիմնադիրը եղած Թալասի հայ գաղութին և մինչև վերջ ալ պահած իրենց իշխանական հմայքը իրենց հետ բերած այդ ժողովուրդի վրայ։ «Կիւլպէկ» արդէն տիտղոս մ'է, թէև «Պէկ» կը գրուի թուրքերէն «պէյ» իշխան կը կարդացուի։ «Կիւլպէկ» վարդի իշխան, ինչպէս հայերէն իրենց գործածական մականունը «Վարդ Պատրիկեան» եղած էր։ Իրենց վերաբերեալ գերեզմանաքարերու վրայ շատ կը հանդիպինք «իշխան մեծ տոհմէն Վարդ Պատրիկեան» իսկ Թալասի երկու վարժարանները իրենց յիշատակով կը կոչուին «Վարդ Պատրիկեան» վարժարան։

Թալասցի 672 ընտանիքներէն որքան որ կրցայ հաշուել 93 ընտանիք Կիւլպէնկեան մականունը կը կրեն, իսկ տիտղոսներ և ածականներ ինչպէս Պատրիկ, Կիւլպէնկ, Կիւլապի ընտանիքին համար եղած յատուկ անուն, որոնք ժամանակի ընթացքին մուտ գտած են ուրիշ շրջաններէն։ Թալաս հաստատուելէ վերջ ալ այդ գերդաստանը թուրք սուլթաններու կողմէ շնորհուած առանձնաշնորհումներ ունեցած է։ Երբ հայկական գոյքերը երբև լքեալ գրաւուեցան, անոնց մէջ միւռիւր ճաֆէր Սաարքի ձեռք անցած էր Կիւլպէնկեան գերդաստանին վերաբերեալ խօթը կարր ֆէրմաններ կանանչ լաթի վրայ անցըուած և սուլթանական թուղթով կընքուած մինչև 1300 և աւելի մօտ տարիներու հնութիւն ունեցող։ Որքան ալ որ աշխատեցայ մէկ երկուքը ձեռք անցնել անկարելի եղաւ, որովհետև նոյն իսկ պատերազմէն վերջ մեծ գումարներու փոխարէն Պ.Պ. Պատրիկի և Գալուստի ծախել կը յուսար։

Ինչ որ ճաֆէր Սաարքի և Կեսարիոյ շրջանի անուանի իւլէմաններէն Խալիֆ Հօճայի հետ կրցանք կարդալ այդ դըժուարըմբռնելի ֆէրմանները, կուտային առանձնաշնորհներ։ Օրինակ՝ ձի հեծնել, կարմիր կօշիկ հագնիլ, ազատաւորները իրենց տանէն չպուխ կրելն.։ Ամենէն կարևորը երկու կար, որոնցմով կը յանձնարարէին օտար երկիրներու ազատ ճամբորդութիւն և առևտուր, ու մասնաւորապէս կը յիշուէր Պարսկաստանի և Հնդկաստանի անունները։ Ֆէրմանը կը վերջանար «ուր որ դըժուարութիւն հանեն, իմ թագաւորական բարկութիւնս անոնց վրայ պիտի թափեմ»։ Աւելի մօտիկ անցեալէն դէպք մը Կիւլպէնկեաններու այդ շրջանի մէջ ունեցած ազդեցութիւնը բացատրելու համար։

Ռուսօ—Թուրք պատերազմի ատեն, մեծ հայրս'որ միևնոյն ատեն Կիւլպէնկեաններու ներկայացուցիչ և փեսան էր, ատեան մը այցելութիւնը կ'ընդունի Միւֆթիի և երեսունի չափ հօճաներու, որոնք կ'ըսեն թէ «եկած են իսլամ ժողովուրդի կողմէ խնդրելու որպէսզի գըրէ Չէլէպիներուն (Սեռվբէ Սարգիս Կիւլպէնկեան հայր Պատրիկի և Գալուստի) միջամտելու համար երկու վեհապետներու մօտ վերջ տալու արիւնահեղութեանց»։ Մեծ հօրս բացատրութիւնը ատանց լսելու կ'աւելցնեն՝ թէ իրենք գիտեն որ եթէ Չէլէպիները ուզեն, այնքան խօսք կրնան հասկցնել թէ Ռուսիոյ և թէ Սուլթանին»։ Ահա զաւեշտ մը որ միևնոյն ատեն Կիւլպէնկեաններու հմայքը կը բացատրէ Թուրք ժողովուրդին վրայ և տակաւ ոչ միայն Կեսարիոյ, այլ Թուրքիոյ բոլոր մեծ քաղաքներուն մէջ ուր իրենց առևտրական ներկայացուցիչները ունէին։ Նոյնպէս ներկայացուցիչները ունէին Պարսկաստան, Կովկաս եւ Եւրո-

պա։ Այս ներկայացուցիչները որ եղած են մեկնոյն տեսն իրենց հայրենակից-ները, ոչ միայն դիրքի այլ հարստութեան աչք դարձած են, Գաղոսաի Գուլյուզեանները որ Թագաւոր Ծէյսալի այցելութիւնը կ'ընդունէին, Ասկար Ե. Կիւլպէնկեան, Գոնիա՝ Սայապալեան (հայրը գրագէտ Փակ Սայապալեանի) Մալաթիա՝ Հաճը փաշա, Թիֆլիզ կ. Քուպէսէրեան (Թալասի վարի թաղը ժաման Քուպէսէրեան վարժարանով նոյնպէս կտակած տարեկան գումարներ պատրիարքարանի միջոցաւ, սոյն վարժարանի գրասգիրքերու հրատարակութեան եւ նուագզէսի վրայքին)։

Եթէ չեմ սխալիր, առաջին տեսութարական տուները Մարսիլիոյ մէջ կիւլպէնկեաններունը եղած է 60 տարիներ առաջ կիւլպէնկեան—Սէլեան ֆիրմայով։ Իրենց Լոնտոնի ճիւղը կիւլպէնկեան եղբարք ֆիրմայով մինչև այսօր միջազգային ճանչցուած ֆիրմա է, զոր կը վարէ յայտնի բարերար պ. Ն. Կիւլպէնկեան, իսկ Նիւ Եօրք դարձեալ միջազգային համբաւ ունեցող Կիւլպալի Կիւլպէնկեան ֆիրմայով պ. Ե. Կիւլպէնկեանի ղեկավարութեամբ։

Իրենք երկու եղբայրներ (Սերովբէ և Սարգիս) եղած են ղեկավար հայասատանի մեծ սովին Սովէտց Ծանձնախումբին։ Նոյնպէս հասատատած են Թալասի վ. Գասարիկեան աղջկանց վարժարանը 1860ին։ Ասկէ առաջ արդէն վ. Գասարիկեան ժանյերու վարժարանը իրենց ծնողքին կողմէ հասատատուած որոնց նիւթական հոգը ամբողջովին իրենք ու իրենց տհէն յետոյ իրենց հարազատները մինչեւ վերջ հոգացած են։

Ս. Կարապետ վարժարանը և Գոլոյ ազգային հիւանդոցը շատ բան կը պարտին իրենց։ Նժոյդ մըն ալ իրեն մէկ բարեգործութենէն միևնոյն տեսն օրինակ մը ի ձայն փողի եւ Թժգուկի տարի աշխարհ տաքի հանող Հայասատանի վարիչներուն որոնք առուի մը բացուելու կամ ջրանցքի մը կառուցումը ժամանակին կը յայտարարեն։ Կեսարիայէն 4 ժամ հեռաւորութեամբ բլուրի մը կատարին ժամ Ս. Կարապետի վանքի հարուը կը գտնուի զուտ հայաբնակ եւ հայախօս 172 ընտանիքով գիւղ մը Գալակէսի անունով։ Ժամանակին Անջրդի այգ գիւղը կը դիմէ կիւլպէնկեան ներու, որոնք 20 քիլոմէթր հեռուէն հոսուն ջուրով կ'ոռոգեն գիւղը որ գեղատեսիլ պարտէզի մը վերածուի։ 80 տարիներ առաջ ինչպիսի դրամական զոհողութիւն պէտք եղած ըլլալու է այսպիսի ձեռնարկի մը յաղողութեան համար։

Ուրիշ դէպք մըն ալ, Աբրահամ ագա կիւլպէնկեան իբրև հայրենի յիշատակ կ'ուզէ իր տան ճակատը զեղեցիկ երգցուկ հայկական արձիւ մը բաւական մեծութեամբ մարմարի մը վրայ քանդակուած։ «Կեցցէ հայկական արձիւը» վերտառութեամբ, որուն օրուան իշխանութիւնը արգելք կ'ըլլայ, յիւսալը տարիներով կ'աշխատի և ի քանի հազար ոսկիներ զոհողութենէ վերջ կը յաղողի։ Բայց եւ այնպէս 1905ին կրկին խնդիր կ'ըլլայ։ Դատ, դատավարութիւն, նոյն իսկ բանտարկութիւն, երկրին դրամական զոհողութիւնով կը յաղողի պահել վերտառութիւնը պրդտիկ փոփոխութիւնով, «կեցցէ արձիւը»։ Մինչև այսօր ալ այդ արձիւը կը մնայ պատանման այդ տան ճակատը։

Տակաւին շատ բան կարելի է գրել կիւլպէնկեան գերդաստանի մասին։ Կը բաւէ այսքանը ցոյց տալու համար թէ «վիւալի ենթագրածին պէս, խորհրդաւոր տեղ մը չի գար պ. Գ. կիւլպէնկեան և ոչ ալ էրզրումի մէջ ծնած է, այլ զաւակն է մեծահարուստ եւ բարեբար Սարգիսի։

Գալուստ կիւլպէնկեան ծնած է Թալասի հոյակապ տան մէջ որ ներկայիս Մ. Քէմալի սեփականութիւնը եղած է կեսարիոյ կողմէ նուիրուած իրեն։ Սըխալ է նաև որ Գալուստ կիւլպէնկեան Գոլէն կովկաս անցած է։ Ան իր ուսումը ստացած է Քէմպրիճի մէջ և հոն ալ հասատատած իր հզօր գործով և երբեք եղած չէ Մանթաշոֆի պաշտօնեայ։ Հօր ժամանակէն գործակցած է յիւսալներուն հետ և բարեկամութիւն հասատած։ Հաւանաբար քարիւղի հանդէպ չհագրգռութիւնը այդտեղէն սկսի։ Հօր ժահէն քիչ առաջ Մանթաշոֆի մէջ կայուսնանայ Գոլահայ ծանօթ եսայեանի աղջկան Նուարդի հետ։ Եւ այս ամուսնութիւնը «վիւալի կարծածին պէս դրամական նպատակներով եղած չկրնար ըլլալ, քանի որ Գալուստ դրամի պէտք չունէր։ Հօրը ժահով, իր եղբայրներէն բաժնուած եւ վերջնականապէս հասատուած է Լանտոն։

ԱՌԱՓԵԼ ԿԻՒՐԻՒՆՂԵԱՆ

Մ Ա Ե Ի

ՌԱՓԻՆՏՐԱՆԱՔ ԹԱԿՈՐ

Ժօքէն յանկարծ վերյիշեց այն հին երգը զոր կը մրմնջէր առեօք գիւղին երգիչը։

Ո՜ն իմ սիրես, Դուն չգիտցար արթնցայ երբոր իմ սրտիս մարդը բզկտեց [իմ դառնս։

Դուն արթնցար ձայնին իր հալերուն՝ [որ կը հեռանային։

Ո՜ն իմ սիրես, դուն արթնցար այլա-[մուղիՀն մէջ։

—«Մայր՛, ժամը քանի՞ն է։

—«Գրեթէ իննը։

—«Ո՜չ ատելի ուշ։ Ճչժարաւթիւնը, ես կը կարծէի որ ժամը երկու կամ եօթ էր առնուազն։ Կէս գիշերը, գիտես, ինձի համար արեւմուտքին կը սկսի։ Բայց այն առեն, ինչո՞ւ կը փափաքէ։ իր իմ քնանալս տեսնել։

—«Պատճառն այն է որ մեր խօսակցութիւնը այնքա՜ն ուշ երկարեցաւ ես ըէկ գիշերուան մէջ։ Լաւ չէ՞ որ այսօր կանուխ քնանաս։

—«Մանուկ չէնաքա՜ծ է։

—«Անչուշտ ոչ, ան քեզի համար ըմպելի մը կը պատրաստէ։

—«Ի՞նչ ըսել է այդ, Մայր։ Ձիշդ է որ...

—«Ապահովաբա՜ր։ Բնաւ չե՞ս դիտեր որ այս պզտիկ քա՜յլ կինը կը չինէ քու բոլոր կերակուրներդ։

—«Կը խորհէի որ Թերևս Մանին չէր գիտեր...

—«Կին մը չատ կը սորվի աննրա-ժեչտութեան դպրոցին մէջ։

—«Այս առաւտն ձուկով ապուր անուշ հոտ մը կ'արձակէր։ Ես կարծեցի որ դուն ինքդ պատրաստած էիր զայն։

—«Աստուա՜ծ իմ, ոչ։ Դուն անչուշտ չես ենթադրեր որ Մանին ինձի Թո՞յլ պիտի տար ընել ան բան որ քեզի հաճար է։ Ինքն իսկ կը զբաղի ամբողջ լուացքով։ Ան գիտէ որ դուն չես կրնար աղատա ոչինչ հանդուրժել քու չուրջդ։ Եթէ միայն կարենայիր տեսնել Թէ ի՞նչ խնամքով կը պահէ քու սրահդ։ Եթէ գինք ձգէի գալ քու հիւանդի սենեակդ, ան պիտի ուժասպառէր։ Եւ սակայն ամիկա չերմագին կը փափաքի։

—«Բայց այն առեն, Մանիի առողջութիւնը...

—«Բժիշկները կը ժամանեն որ ան պէտք է ես կենայ չաճախ այցելելէ քու հիւանդի սենեակդ։ Ան չափազանց էգզայուն սիրտ ունի։

—«Բայց, Մայր՛, ի՞նչպէս կը յաջողիս տեսիկա արգիլել անոր։

—«Որովհետև ան ինձի կը հնազանդի կատարելութեամբ։ Բայց կը պահանջէ որ ես իրեն չարունակ քեզմէ լուրեր տանիմ։

Առաջերը երկնակամարին մէջ կը չողային ինչպէս արցունքներ։ Ժօքէն գլուխը խոնարհեցուց երախտագիտու-

Թեան չարժուժի մը մէջ այն կեանքին հանդէպ որ գինքը պիտի թողնէր, եւ երբոր մահը ձեռք երկարեց իրեն ժուժ գիշերին մէջ, ան այդ ձեռքը բռնեց կատարեալ վստահութեամբ մը։

Ժօքէն հառաչեց, յետոյ, անհամբերութեան թեթև չարժուժով մը։

—«Մայր, ըսաւ, եթէ Մանին դեռ կը հսկէ, կրնա՞ս—գոնէ... համար։

—«Ա՜հ։ Գիտի կանչեմ զայն։

—«Աներկար տեսն չպիտի պահեմ գինք, միայն հինգ վայրկեան։ Մտանաւոր բան մը ունիմ իրեն ըսելիք։»

Մայրի դուրս ելաւ հառաչելով և Մանին բերելու գնաց։ Ժօքէն իր բազկաթոռակին տենդագին զարնելը կը զգար։ Ան չափազանց լաւ գիտէր որ երբեք չէր կրցած Մանիէն ամենապզտիկ ժաերիժ խօսակցութիւն մը ձեռք բերել։ Ինչպէս երկու նուագարաններ տարբեր ձայնի վրայ լարուած, անոնք չէին կրնար միաձայնութեամբ հնչել։ Գանի անգամներ Ժօքէն զգացած էր նախանձին խառնուածքը երբոր Մանին ուրախութեամբ կը չաղակրաէր և քրքիջով կը ինդար իր ընկերուհիներուն հետ։ Բայց Ժօքէն միայն ինքզինքը կը մեղադրէր ինչո՞ւ ինքն ալ չէր կրնար ինքզինքը տալ այս անմեղ կատակներուն։ Ոչ Թէ անոր համար որ ինք անկարող ըլլար այդ ժասին, քանի որ իր սիրական բռնակալներուն հետ ան միշտ չէր արհամարեր աննշան նիւթերը. բայց այն վայրկեանները որոնցմով կը զոհանայ արական խօսակցութիւնը չեն յարմարեր կնոջական խօսակցութեան։ Կարելի է արտասանել փիլիսոփայական ճառ մը ինչպէս մեծախօսութիւն մը, անգիտանալով անուշադիր լսարան մը, բայց պարզ զրոյց մը կը պահանջէ առնուազն երկու էակներու մասնակցութիւն։ Տկասրինգի մեծնասագ մը կը բաւէ քնքնիրեն, բայց ծնծղաներ անքաժանելի զոյգ մը կը կազմեն։ Գանի՛ անգամներ, երկար իրիկուններու ընթացքին անցած վեռանատին մէջ Մանիին մօտ, Ժօքէն չէ՛ր առաջացուցած, անդուլ ջանքերով, խօսակցութիւն մը որուն Թելը միչտ պէտք է խորտակուէր։ Եւ իրիկուան լուութիւնն իսկ ասօք ատենները կը թուէր։ Ժօքէն կը գուշակէր Մանիին մօտ մեկնելու փափաքը։ Մինչև իսկ կը փափաքէր երրորդի մը ներկայութիւնը, այնքան ճշմարիտ է որ երբեմն խօսակցութիւն մը տեղի կ'ունենայ գիւրութեամբ հոն ուր գլուխ—գլխին դժնդակ կը նկատուէր։

Ժօքէն սկսաւ մտածել Մանիին ըսելիքին մասին։ Բայց այդ խօսակցութիւնը նախապէս դարձնուած չէր կրնար գինք գոհացնել։ Ան կը [նախզգար անձկութեամբ այնքան սպասուած վայրկեաններու պարապը։ Եւ խօսակցութեանց նուիրուած ժամանակը կը մնար հաչուած։

III

—«Է՛հ ինչ, զաւակ, այս իրիկուն ոչ մէկ տեղ չէք երթար, այնպէս չէ՞։

—«Բայց այո՛ Սիթարաժփիւ՛ր կ'երթաս։

—«Ինչ ըսել կ'ուզէք։ Ո՞վ պիտի առաջնորդէ ձեզ։

—«Անաթ։

—«Ոչ այսօր, զաւակս, ուրիշ օր մը։

—«Բայց կառքը արդէն վերապահուած է։

—«Ինչ փոյթ։ Աթիկա դարմանելի՛ կորուստ մըն է։ Մեկնեցէք վաղը առաւտուն կանուխ։

—«Մայր, ես չեմ կրնար ձեր գէշ նախազգացումներուն ականջ դնել։ Այսօր մեկնելով, ոչ ոքի չեմ վնասեր։

—«Ժօքէն խօսակցութիւն մը կը փափաքի ձեզի հետ։

—«Լաւ, քանի մը վայրկեան դեռ ունիմ, հազիւ բաւական երթալ գինքը տեսնելու համար։

—«Մանաւանդ անոր բնաւ մի յայտնէք ձեր մեկնումը։

—«Համաձայն ենք. բայց չպիտի կրնամ երկար տեսն մնալ անոր մօտ։ Անձրաւացը վաղը պիտի կատարուի և ես կ'ուզեմ այսօր մեկնիլ։

—«Կ'աղաչեմ քեզի, զաւակս, մտիկ րէք այս անգամ ինձի։ Հանդարտեցէք ժամանակի մը համար ձեր ոդիները և մնացէք անոր մօտ։ Իրեն մի ձգէք գուշակել ձեր ապագան։

—«Ի՞նչպէս ընել։ Շոգեկառքը ինձի չպիտի սպասէ։ Անաթ պիտի վերադառնայ տար վայրկեանէն։ Ան առաւելն, անոր մօտ պիտի կրնայի մնալ մինչև այն տեսն։

—«Աթիկա անընդունելի է։ Երբեք ձեզի թոյլ պիտի չտամ անոր մօտ մընալ այս հոգեկան վիճակին մէջ... որքա՜ն ողորմելի էք, մարդը որ կը չարչարէք յուսով պիտի թողու այս աշխարհը։ Բայց ձեզի կանխապէս կը յայտնեմ, դուք պիտի յիշէք այս օրը մինչև ձեր վերջի՛ն ժամը։ Որովհետև Աստուած մը կայ։ Աւելի ո՜ւշ, դուք պիտի հասկնաք...

— Մայր, դիս ոչտպէս մի անիծէք...

— Ո՜հ իմ սիրելի զաւակս, իմ սիրելի՛ սէրս, ինչո՞ւ տակաւին կ'ապրիս Ռու փորձութիւններդ, ուրնմն անվախճան պիտի ըլլան։ Եւ ես չպիտի՞ կրնայի վերջ մը դնել անոնց։»

Մայրի սպասեց վայրկեան մը, յետոյ վերադարձաւ հիւանդին սենեակը Ժօքէնը քնացած գտնելու յոյսով։ Բայց հազիւ ան մտած էր որ ասիկա չարժուժ մը ըրաւ իր տնկոզնին մէջ։ Մայրի գոչեց.

— Գուշակէ՛ ինչ որ ըրած է ան։

— Ինչ պատահած է։ Մանին չի՞ գար։ Ինչո՞ւ ձեր բացակայութիւնը այսքան երկար եղաւ, Մայրի։

—«Մանին գտայ դառնօրէն լացած տեսնը որովհետև ձգած էր այլեւ քունքիդ կաթը։ Ես ջանացի զինք սիթարել ըսելով իրեն Թէ կրնաք ուրիշ կաթ գտնել, բայց ան չէր կրնար տանիլ ու կերակուրներուդ պատրաստութեան անփութութիւն ըրած ըլլալուն ժասնուժը։ Ես դժուարութեամբ կարողացայ հանդարտեցնել զայն և տանկողին ժացնել։ Ահա Թէ ինչո՛ւ չկրցայ քեզի բերել այսօր գինքը։ Զգո՛ւնք զայն քնացնել իր տառապանքը։»

Թարգմ. Ե. ԳԱՍԱՐՃԵԱՆ

(Շար.) (1)

ՀԱՅԿ. ԿԵԱՆՔ

ԵՐԵՒԱՆԻ ՕՓԵՐԱՆ

Ծոդուածագիր մը կը գրէ ֆեորիդաչին Հայաստանի մէջ (15 օգոստոս)։—

Ներկայիս, Հայաստանի մէջ մեծ պահանջ կայ գեղարուեստականօրէն բարձր հաժաժասկան ժողոյթի։ Կառավարութիւնը, նկատի առնելով այդ պարագան, որոշեց հիմնել օփերա մը ու նուագակազմ վարչութիւնը մը։ Այդ վարչութիւնը նախ խնդիր ունէր։ Այդ վարչութիւնը ունէր ուղիղ։ յետոյ զանազան պահանջներով հայկական խօսակցութեան։ Կարեւոր կենդանի խօսակցութեան։ կարելի է արտասանել փիլիսոփայական ճառ մը ինչպէս ժենախօսութիւն մը, անգիտանալով անուշադիր լսարան մը, բայց պարզ զրոյց մը կը պահանջէ առնուազն երկու էակներու մասնակցութիւնը։ Տկասրինգի մեծնասագ մը կը բաւէ քնքնիրեն, բայց ծնծղաներ անքաժանելի զոյգ մը կը կազմեն։ Գանի՛ անգամներ, երկար իրիկուններու ընթացքին անցած վեռանատին մէջ Մանիին մօտ, Ժօքէն չէ՛ր առաջացուցած, անդուլ ջանքերով, խօսակցութիւն մը որուն Թելը միչտ պէտք է խորտակուէր։ Եւ իրիկուան լուութիւնն իսկ ասօք ատենները կը թուէր։ Ժօքէն կը գուշակէր Մանինին մօտ մեկնելու փափաքը։ Մինչև իսկ կը փափաքէր երրորդի մը ներկայութիւնը, այնքան ճշմարիտ է որ երբեմն խօսակցութիւն մը տեղի կ'ունենայ գիւրութեամբ հոն ուր գլուխ—գլխին դժնդակ կը նկատուէր։

Ժօքէն սկսաւ մտածել Մանիին ըսելիքին մասին։ Բայց այդ խօսակցութիւնը նախապէս դարձնուած չէր կրնար գինք գոհացնել։ Ան կը [նախզգար անձկութեամբ այնքան սպասուած վայրկեաններու պարապը։ Եւ խօսակցութեանց նուիրուած ժամանակը կը մնար հաչուած։

III

—«Է՛հ ինչ, զաւակ, այս իրիկուն ոչ մէկ տեղ չէք երթար, այնպէս չէ՞։

—«Բայց այո՛ Սիթարաժփիւ՛ր կ'երթաս։

—«Ինչ ըսել կ'ուզէք։ Ո՞վ պիտի առաջնորդէ ձեզ։

—«Անաթ։

—«Ոչ այսօր, զաւակս, ուրիշ օր մը։

—«Բայց կառքը արդէն վերապահուած է։

—«Ինչ փոյթ։ Աթիկա դարմանելի՛ կորուստ մըն է։ Մեկնեցէք վաղը առաւտուն կանուխ։

—«Մայր, ես չեմ կրնար ձեր գէշ նախազգացումներուն ականջ դնել։ Այսօր մեկնելով, ոչ ոքի չեմ վնասեր։

—«Ժօքէն խօսակցութիւն մը կը փափաքի ձեզի հետ։

—«Լաւ, քանի մը վայրկեան դեռ ունիմ, հազիւ բաւական երթալ գինքը տեսնելու համար։

—«Մանաւանդ անոր բնաւ մի յայտնէք ձեր մեկնումը։

—«Համաձայն ենք. բայց չպիտի կրնամ երկար տեսն մնալ անոր մօտ։ Անձրաւացը վաղը պիտի կատարուի և ես կ'ուզեմ այսօր մեկնիլ։

—«Կ'աղաչեմ քեզի, զաւակս, մտիկ րէք այս անգամ ինձի։ Հանդարտեցէք ժամանակի մը համար ձեր ոդիները և մնացէք անոր մօտ։ Իրեն մի ձգէք գուշակել ձեր ապագան։

—«Ի՞նչպէս ընել։ Շոգեկառքը ինձի չպիտի սպասէ։ Անաթ պիտի վերադառնայ տար վայրկեանէն։ Ան առաւելն, անոր մօտ պիտի կրնայի մնալ մինչև այն տեսն։

—«Աթիկա անընդունելի է։ Երբեք ձեզի թոյլ պիտի չտամ անոր մօտ մընալ այս հոգեկան վիճակին մէջ... որքա՜ն ողորմելի էք, մարդը որ կը չարչարէք յուսով պիտի թողու այս աշխարհը։ Բայց ձեզի կանխապէս կը յայտնեմ, դուք պիտի յիշէք այս օրը մինչև ձեր վերջի՛ն ժամը։ Որովհետև Աստուած մը կայ։ Աւելի ո՜ւշ, դուք պիտի հասկնաք...

— Մայր, դիս ոչտպէս մի անիծէք...

— Ո՜հ իմ սիրելի զաւակս, իմ սիրելի՛ սէրս, ինչո՞ւ տակաւին կ'ապրիս Ռու փորձութիւններդ, ուրնմն անվախճան պիտի ըլլան։ Եւ ես չպիտի՞ կրնայի վերջ մը դնել անոնց։»

Մայրի սպասեց վայրկեան մը, յետոյ վերադարձաւ հիւանդին սենեակը Ժօքէնը քնացած գտնելու յոյսով։ Բայց հազիւ ան մտած էր որ ասիկա չարժուժ մը ըրաւ իր տնկոզնին մէջ։ Մայրի գոչեց.

— Գուշակէ՛ ինչ որ ըրած է ան։

— Ինչ պատահած է։ Մանին չի՞ գար։ Ինչո՞ւ ձեր բացակայութիւնը այսքան երկար եղաւ, Մայրի։

—«Մանին գտայ դառնօրէն լացած տեսնը որովհետև ձգած էր այլեւ քունքիդ կաթը։ Ես ջանացի զինք սիթարել ըսելով իրեն Թէ կրնաք ուրիշ կաթ գտնել, բայց ան չէր կրնար տանիլ ու կերակուրներուդ պատրաստութեան անփութութիւն ըրած ըլլալուն ժասնուժը։ Ես դժուարութեամբ կարողացայ հանդարտեցնել զայն և տանկողին ժացնել։ Ահա Թէ ինչո՛ւ չկրցայ քեզի բերել այսօր գինքը։ Զգո՛ւնք զայն քնացնել իր տառապանքը։»

Թարգմ. Ե. ԳԱՍԱՐՃԵԱՆ

(Շար.) (1)

Օփերային ցուրեկը «իրազեկ չէ» վարչական գործին։

Ու դեռ պայմանագիր ալ չէ կնքուած նուագախումբին հետ. նուագախումբի եղանակը անցնելէ յետոյ օսո ուօ կ'ըլլայ ալ եւս։

Դուրսեն եկած դերասանցներուն կացութիւնը անհանգանձելի է։ Լուսաւորութեան գործավարութեան կողմէ դերասանցներուն բնակութեան յատկացուած օնէրդեռնէչ յարմարեցուած բնակութեան։ Տարեկան ախտասանիճներեն իսկ չեն կատարած, ոչ օնէրը մարած են, ոչ ալ կահաւորած։ Լամբ չկայ։ Այնպէս որ դերասանցներ պատաւորուած են պառկիլ աղտոտ ախտակամածին վրայ կամ ապատասան գտնել «բարի մարդոց» մօտ։

ՄԱՐՍԻԼԻՈՅ ՈՃԻՐԸ

Դրած էինք թէ Մարսիլիոյ մէջ հայ բանուոր մը սպանցած է ազդիկ մը եւ յետոյ անձնասպանութիւն փորձած։ Նոր տեղեկութեանց համաձայն բանուորը ծովհանած։ Ես կեկլուեան կը կոչուի (55 տարեկան), իսկ ազդիկը՝ Աարհեն Սանթրեան, 22 տարեկան։

Ծովհանցես վեց ամիսէ ի վեր կ'ուզէր կնութեան առնել ազդիկը, բայց միօս կը մերժուներ։ Զոհին ուղղեալ ճամակի մը մէջ ան կ'րսէ. «Կը կարծի գիրացած ըլլալ ու սոսիճ, ամբողջ սիրես ճեզի տուած եի. դուն խաբեցիր զայն... բայց ալ չպիտի կրնաս խաբել, ճեզի պիտի պաժեմ...»։

Ոճիրին նախորդ իրիկունն ալ, սպասուածին ճօդը՝ Աուճեանիին նամանուր կատարուած էր։

ՄՕՐՄԷ ՄԵՐԿ՝ ՓՈՂՈՑԻ ՄԷՋ

Մարսիլիայէն կը հաղորդեն թէ ոսոիկանութիւնը ձերբակալած է Գրիգոր Գիրան եան անուն կօշկակար մը որ մօրմէ մերկ վիճակի մէջ կը պտեր փողոցը։

Կօշկակարը պիտի հետապնդուի իբրեւ հանրային բարոյականը խաթարող։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՓԱՆԱՄԱՆԻ ջրանց ոին ժօտ, արկածի մը հետեւանքով ժեռած են ամերիկացի չորս սաւառնորդներ, որոնցմէ ժէկը հայ է, 22 տարեկան Գուկօնեան։

ՇԻՒԱԿՈՑԻ հայերէն ճեմ Գրիգորեանի ատն ժէջ մեռած գտնուած են երկու անծանօթներու Ատոնք օգտուելով անեցիներուն բացակայու թենէն, տուներ կը մտնեն բայց անզգոյշ չըլլեթեամբ լուցկի կը վառեն, ինչ որ առաջ կը բերէ օդային կազին քոնկումը, և հետեւաբար իրենց ժահը։

ՊՈՒՐՍԻՆԻ ժէջ գուժարելի միջազգային բժշկական պատուժութեան 9-րդ հանդաժանին Մարսիլիոյ հրաւիրուած է նաև Տքթ. Վահրամ Թորգոժեան։ Հաւանաբար, յարգելի բժիշկը չկարենայ անձնապէս ժասնակցիլ և ասոր համար դիւանին ղրկած է ֆրանսերէն ուսումնասիրութիւն մը, «Պոլսոյ բժշկական հանդարանին հայ դատախտները» նիւթին չուրջ։ Հանժայողովին պիտի նախագահէ Ռուժանիոյ Թագաւորը։

ՖԱՔԻՐ ԹԱՀՐԱ ԼՐԱԳՐՈՂ...

Ֆաքիր Թահրա պէյ, որ իրեն վրայ այնքան խօսեցնել տուաւ Փարիզի ժէջ, այժմ Գրազիլիա կը գտնուի և ակտած է հրատարակել Քաօտնա. նով հոգեխօսական պատկերազարդ հանդէս ժը։

Աւելորդ է ըսել Թէ հանդէսը տեղական լեզուով է, և նպատակ ունի Գրազիլացիներն ալ հետաքրքրել իր փորձերով։

ՎԱՂՈՒԱՆ ԹԻՒՈՎ

Ձեպել Մուսայի յուսարձանին բացման հանդէսին տարուճակութիւնը վաղուան թիւով։

Վաղուան թիւով ևմանապէս պիտի սկսիճ դրել «Ազդակ»ի ընթերցողներուն երգարանի յատելուածական պրակներ։

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

Ս. Նշան Ապգ. Վարժարանի նորակազմ հոգաբարձութիւնը պատիւ ունի յարգոյ ծնողքներու յայտնելու հետեւեալները...

1.— Վարժարանի նոր տարեշրջանի տրձանագրութիւնները կ'սկսին Սեպտեմբեր 26ին, բացուժը տեղի կ'ունենայ Հոկտեմբեր 3, երկուշաբթի օր, իսկ կանոնաւոր դասերը կ'սկսին Հոկտեմբեր 5ին։

2.— Վճարման սակերը կը մնան նոյնը։

3.— Բոլոր այն ծնողները որ առաջին անգամ ըլլալով դպրոց պիտի բերեն պարտին Հաստատութեան Տնօրէնութեան ներկայացնել։

Ա.— Իրենց ծննդեան վկայականը.

Բ.— Մաղկախտի դէմ պատուաստած ըլլալը հաստատող բժշկական վկայագիրը.

Օտար վարժարաններէ Ս.Նշան անցնիլ փափաքողներ—աշակերտուհի պարտի ի ձեռին ունենալ.

Ա.— Իր վիճակացոյցը.

Բ.— Բարի վարուց վկայագիրը.

4.— Վարժարանին մէջ ցարդ ընդունուած հայազգեստի դրութիւնը պարտաւորիչ է ամենուն համար։

5.— Ներկայ տարեշրջանին Հաստատութիւնը օժտուած է գիտական զանազան գործիքներով։

6.— Ըստ առջնոյն աշակերտութեան գրենական պիտոյքը պիտի հայթայթուին վարժարանին կողմէ հետաքրքր կը յայտնենք հին ու նոր ծնողքներու ոչ մէկ առարկայ գնել դուրսէն։

7.— Գոհունակութեամբ կը յայտնենք որ ամէն մինչ ձեռք առնուած է յատկիկայ դպրոցական տարեշրջանը դարձնելու համար նոյնպէս արդիւնաւէտ, ուսուցչական երկսեռ կազմին մէջ կատարուած են որոշ փոփոխութիւններ ուժ տալու համար աշակերտութեան ժասնաւոր յառաջացուժին։

Այս տողիս պէտք կ'զգանք յիշեցնել յարգոյ ծնողքներու, որ դասատուութիւնները օրին սկսելու համար աշակերտութեան լիութիւ ներկայութիւնը պայման է, շատ ժը անփութութիւններու պատճառ ցարդ վարժարանը ունեցած է, գրեթէ 15 օրուայ կաղացուժներ, պարագայ ժը, որ ժեծապէս կ'նդրդռանայ բնականաբար դասատուութեան վրայ։

Ս. Նշան Վարժարանը որ իր անցեալով գրաւած է յարգելի հատարկութեան համակրանքը, է ու պիտի մնայ վերջին սոյն հատատութիւնը ուր հայ ժանկտին պիտի սորվի տերել իր մայրենի լեզուն, Ազգ. պատմութիւնը և պիտի պատնայ խնամեալ նախակրթութիւնը մը։

Ցատկապէս ոյժ տրուած է նաև ֆրանսերէն լեզուին, նկատի ունենալով certificat D'Etudes֊ի համար քննութիւն անցնելու պարագայ մը։

Հաժոզուած ենք որ մեր նիւթական ու բարոյական կոնտրոնը հայ հատարկութիւնն է, որ ինչպէս անցեալին ժէջ, վատահ ենք ներկայ չրջանին ալ իր օժանդակութիւնը պիտի չդլանայ ժեզ, զրկելով նախ իր զաւակները Ազգ. Ս. Նշան Վարժարան, երկրորդ իր օրտրաց կեցուժքով օժանդակ դառնալով ժեզի։

Ի դիմաց Ազգ. Ս. Նշան երկ. Վարժարանի Հոգաբարձութեան

Ա. Դպիր Ա. Գեա

Ս. ՍԱՀԱԿԵԱՆ ՏՔԹ. Ե.ԳՕՆԵԱԼԵԱՆ

(5)

ՀԱՅ ԺՈՂՈՎՐԴԻ ԾԱԳՈՒՄՆ

ՈՒ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆԸ ԵՒ ՆՐԱ

ՔԱՂԱՔԱԿՐԹՈՒԹԵԱՆ ՎՐԱՑ ՈՒՆԵՑԱԾ ԱԶԴԵՑՈՒԹԻՒՆԸ

Քաղաքակրթութիւն.— Բազրատունեաց հարստութեան չրջանին, չնայած արտաքին ու ներքին անհաչիւ պատերազմներուն, չինարարական աչխատանքն հասաւ իր գագաթնակէտին. քաղաքները ճոխացան. քանդակագործութիւնն ու ճարտարապետութիւնը ծաղկեցին. կառուցուեցին կաժուրջներ, չինուեցին ճանապարհներ, վանքեր, չրջեղեղ պալատներ. զարգացաւ առևտուրը. Վաճառականական կապեր հաստատուեցին արտաքին աչխարհի հետ։ «Անին ոչ միայն ժարդոց էր, վկայում է յայտնի փրոֆէսօր Մառ, այլև արեւմուտքի ու արեւելքի առևարի մէջ գլխաւոր կենդրոնն էր, դէպի ուր բնականօրէն ուղղուում էր առևտուրը», երբ երկրի մէջ խաղաղութիւն էր տիրում։ Բագրատունիները «ոչ միայն սահմանափակում էին թոյլ տալով, որ կարաւանները հանգիստ անցնին» գրում է նոյն պրոֆեսորը, այլև ճանապարհներ էին չինում, կամուրջներ գծում, կայարաններ կառուցում ճամբորդութիւնը դիւրացնելու համար։ Կը բաւէ յիչել որ միայն Ախուրեան գետին վրայ 40 քիլոմէթր տարածութեան վրայ գոյուած էին ՀՕ չգեղ կամուրջներ, որոնց աւերակները ներկայիս իսկ զարմանք են պատճառում ճամբորդներին»։ Մեղկած էին քաղաքի նաև արհեստներն ու արդիւնագործութիւնը։ Այդ փարթամ ու չգեղ քաղաքի հարստութիւնը հանգիստ չտուաւ չրջապատող ցեղերին։

Ինչպէս Վարդանանց օրօք պարսիկները, այնպէս էլ Բագրատուհաց չրջանին Ցոյները որոչել էին հայութիւնը յուսաց մէջ ձուլել։ Այդ նպատակով, վերացրին հայոց Թագաւորութիւնը։ Բայց հեռանքը չտա բացասական եղաւ նաև յոյների համար։ Պարսկաստանի Սելճուկները արշաւեցին Հայաստանի վրայ և երկիրը աւերեցին։ Նկատ նախ Տուղրիլ բէյ և ապա իր որդին Մելիք Շահ ու Ալփասլան. գրաւեցին Անին, հասան Կարս, Կարին, Բաբերդ, Սերաստիա և Կեսարիա, բովանդակ երկիրն առան իրենց իչխանութեան տակ 1086 — 1092ին։ Սելճուկները հաստատուեցին Գոնիայի մէջ։ Ցոյների սխալ քաղաքական ուղեգծի հետեւանքն էր այդ։

Դ. Ռուբինեանց Շրջան.— Բագրատունեանց Թագաւորութեան անկման և Սելճուկների աւերածութեանց հետեւանքով հայութիւնը սկսեց գաղթել իր երկրից՝ ազատ չնչելու համար։ Հայ գաղթականների մի մասը կիլիկիոյ մէջ գրաւեց ամուր տեղեր։ Բագրատունեաց ցեղից Դագիկ Բ.ի ազգականներից Ռուբէն Անիի Թագաւորութեան բարձումից 35 տարի յետոյ (1080 ին) հաստատեց Կիլիկիոյ Իչխանութիւնը Թոռոսոզոլ (Հաճնոյ չրջան) գիւղի մէջ, ապատ՛ բելով Հռոմէների դէմ։ Ռուբէնին յաջորդեց իր որդին Կոստանդինը, իբրև իչխան։ Սրա օրօք Խաչակիրները ժան կիլիկիա։ Հայերն օգնեցին խաչակիրներին պարէնով, թոյլ տուին կիլիկիայով անցնիլ և զինուորական օժանդակութիւն տացրին։ Նոյն իսկ Կոստանդինը ժանակցեց Անտիոքի պաշարման։

Օփերային ցուրեկը «իրազեկ չէ» վարչական գործին։

Ու դեռ պայմանագիր ալ չէ կնքուած նուագախումբին հետ. նուագախումբի եղանակը անցնելէ յետոյ օսո ուօ կ'ըլլայ ալ եւս։

Դուրսեն եկած դերասանցներուն կացութիւնը անհանգանձելի է։ Լուսաւորութեան գործավարութեան կողմէ դերասանցներուն բնակութեան յատկացուած օնէրդեռնէչ յարմարեցուած բնակութեան։ Տարեկան ախտասանիճներեն իսկ չեն կատարած, ոչ օնէրը մարած են, ոչ ալ կահաւորած։ Լամբ չկայ։ Այնպէս որ դերասանցներ պատաւորուած են պառկիլ աղտոտ ախտակամածին վրայ կամ ապատասան գտնել «բարի մարդոց» մօտ։ Իրենք մի ձգէք գուշակել ձեր ապագան։

—«Ի՞նչպէս ընել։ Շոգեկառքը ինձի չպիտի սպասէ։ Անաթ պիտի վերադառնայ տար վայրկեանէն։ Ան առաւելն, անոր մօտ պիտի կրնայի մնալ մինչև այն տեսն։

—«Աթիկա անընդունելի է։ Երբեք ձեզի թոյլ պիտի չտամ անոր մօտ մընալ այս հոգեկան վիճակին մէջ... որքա՜ն ողորմելի էք, մարդը որ կը չարչարէք յուսով պիտի թողու այս աշխարհը։ Բայց ձեզի կանխապէս կը յայտնեմ, դուք

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

Պ. ՀԷՐԻՕԻ ԱԿՆՈՒՄԸ

Ժընէվ.— Պ. Հէրիօ ժընևէն մեկնեցաւ ժամը 41.40ին եւ Բարիզ ժամանեց հետեւեալ առաւօտ ժամը 7.10ին եւ անմիջապէս գնաց Ռէ տ'օրսէ։

Ժընէվէն մեկնելէ առաջ պ. Հէրիօ երկոյին խորհրդակցեցաւ պ.պ. Հիմանսի, Պլնէշդի եւ Բօլիթիսի հետ։

ՍՊԱՌԱԶԻՆՄԱՆՑ ՀԱԻԱՍԱՐՈՒԹԵԱՆ ԽՆԴՐՈՅՆ ՇՈՒՐՋ

Լոնտոնի մէջ զարմանք կը յայտնեն Անգլիական յիշատակագրին Պէռլինի մէջ առաջ քերած տպաւորութեան մասին

Լոնտոն.— Բրիտանական մեծ թերթերուն պէրլինեան թղթակիցները կողմէ ղրկուած տեղեկագրութիւնները յստակօրէն կը ցուցնեն թէ Գերմանիոյ մէջ ձգտում կայ պաշտօնական տեսակէտը ներկայացնելու այնպէս իբրեւ թէ անոնք անգլիական հանրային կարծիքը։

Անգլիական շրջանակները զարմանք կը յայտնեն թէ կառավարութիւնը մը որը իր խորհրդարանին մէջ կը վայելէ միայն 40 ձայներու այնինքն՝ արտասովոր փոքրամասնութեան մը աջակցութիւնը, կարող լինի նկատելու թէ խորհրդարանին անդամներուն ինը տասներորդին մեծամասնութեան չենուող անգլիական դաւիլիճին կարծիքը չներկայացներ երկրին գաղափարը։

Կը թուի սակայն թէ բրիտանական հանրային կարծիքը պ. Մաքտօնալտին կառավարութեան ծանուցագիրը կը նկատէ ոչ միայն իբրեւ արդար ըստ ինքեան, այլ նաեւ իբրեւ ապացոյցը անկողմնակալութեան կամքի մը զոր Գերմանիան պարտաւոր էր հասկնալ։

ԿԱՆՏԻՆ ՊԱՅՔԱՐ ԿԸ ՄՂԷ ԾՈՒՄԱՊԱՀՈՒԹԵԱՄԲ

Բանտին մէջ Կանտին ծուռ կը պահէ եւ այցելուներ կը ընդունի, քանտեղ դուրս քանակցութիւններ կը վարուին համաձայնութիւն մը գոյացնելու համար

Բուէնա.— Պ. Կանտի առտուն կանուխ ոտքի վրայ էր և կատարելապէս լաւ տրամադրութեան մէջ ընդունեց այցելութիւնները որոնց միջամտութիւնը իրեն նպաստակ ունի կարճ ժամանակի մը մէջ վերջ տալ իր ծոմապահութեան որովհետեւ կը թուի թէ նկատողութեան առնելու է անցեալիներուն և ընթացքին իրաւունքին փշալից խնդիրներուն ժասին համաձայնութիւն մը։

Այցելուներուն մէջ կը գտնուին ազատական ղեկավարներ Սրր Թէք Սաբրու և պ. Ծաեաքարորոնք ամբողջ երկու ժամ Մահաթմային ներկայացուցին Գումպէյ գումարուած հնդիկ ղեկավարներու մէկ հատուածը նոր ծրագիր մը։ Պատճառներ գոյութիւն ունին կարծելու համար թէ այս ծրագիրը պիտի կրնայ ընդունելի նոյնիսկ «անկախութիւն»ներուն կողմէ։

Բուէնա.— Այցելութիւնները դիւրացնելու համար Մահաթման փոխադրուեցաւ բանտին եւրոպական բաժնին մէկ խուցին մէջ, բանտին դրան մօտ։

Բայց Մահաթմայի առողջական վիճակը զգալիօրէն սկսաւ արդէն երեսուն ժամ առաջ ծոմապահութենէն որուն ընթացքին ջուր կը խմէր նա որոշեալ ժամերուն։ Եթէ իր վիճակը չարանալէ ակարանալու, կարելի է որ իշխանութիւնները առհասարակ այցելութիւնները նկատելով որ անոնք վերջին աստիճան կը յոգնեցնեն Մահաթման։

Տիկին Նայտու և Մահաթմայի որդին կանտի այցելեցին այս ցորեկին։

Կացութիւնը կսկսէր ծանր հանգամանք ստանալու երեկոյին և պաշտօնական շրջանակները մտահոգ էին քիչ մը։

Ըստ հեղինակաւոր կարծիքի մը, եթէ Մահաթմա իր ծոմապահութիւնը չընդհատէ երեք չորս օրուան մէջ, թերևս դժուարին պիտի բլլայ փրկել զինքը, նկատելով իր ակարութիւնը։ Այսու ամենայնիվ, անկ ո 25 օր պիտի ապրի չդրունակելով ներկայ ոէժիմը, այսինքն՝ միմիայն ջուր խմելով։

ԿԱՆՏԻ ՈՒԾԱԹԱՓ Կ'ԸԼԼԱՑ

Բուէնա.— Այս գիշեր Կանտին սկսաւ սրտխառնուք ունենալ եւ ուշաթափ ընկալ ծոմապահութեան պատճառաւ։

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ ԱՆԳԼԻՈՅ ՄԷՋ

Ազատականները չեն ընդունիր Օրթավայի խորհրդաժողովին որոշումները

Լոնտոն.— Հակառակ պ. Իոռնակ Ֆուրի կողմէ խօսուած ճառին, հեռվհեռէ ապաւորութիւն տիրել սկսաւ թէ ազատական նախարարները չպիտի հրաժարին նկատելով որ անոնց ժանք հակամէտ են կարծելու թէ իրենք կարող են աւելի ազգեցութիւն ունենալ ժեղաջնելով Օթթավայի քաղաքականութիւնը եթէ չընդունակեն կառավարութեան ծրագիրը մեղ մեալ փոխանակ անկէ դուրս ելլելու։

Միեւնոյն ատեն, Ազատական Ազգային Միութեան գործադիր խորհուրդը նիստ մը գումարեց որուն ընթացքին բանաձեւ մը քուէարկեց որով կը գրժէ Օթթավայի որոշումները։

Կը կարծուի թէ Սըր Հէրպերթ Սամուէլ որը խօսք առաւ սոյն նիստի մէջ, օրէկ ցուցմունք չըրաւ իր խմբակէն կառավարութեան մէջ գտնուող ազատական անդամներու դիրաւորութեանց մասին և պարզապէս գոհացաւ ըսելով թէ դահլիճը պիտի գումարուի Սեպտ. 28ին քննելու համար Օթթավայի որոշումներուն վերաբերեալ խնդիրը իր ամբողջութեամբ։

Կալկէսի իշխանը Տանիմարկ կ'երթայ Քօփէնհակի ցուցահանդէսին բացումը կատարելու համար

Լոնտոն.— Կալկէսի իշխանը օդանաւով Քօփէնհակ ժեկնեցաւ հոն կատարելու համար անգլիական ճարտարարուեստական մեծ ցուցահանդէսը։ Կը յուսացուի թէ այս ցուցահանդէսը իրօք արդիւնք պիտի ունենայ կրկնապատկել դէպի Տանիմարքան կատարուած անգլ. արտահանութիւնները։ Ցուցահանդէսը՝ որուն անգլ. 260 ֆիրմաներ դրկած են կէս միլիոն անգլ. ոսկի արժողութեամբ ապրանքներ, պիտի լինի մինչեւ այժմ կազմակերպուածներուն ամենայատկանշականը։

Տեղի կայ կարծելու թէ այս ցուցահանդէսը իրօք հաւանական հետեւանք պիտի ունենայ 25 միլիոն անգլ. ոսկի արժողութեամբ նոր ապսպրանքներու կատարութիւնը։

Նախարարական տագնապ Հունգարիոյ մէջ

Պուտափեշտ.— կառավարութիւնը հրաժարեցաւ քաղաքական ներքին կացութեան պատճառաւ։ Հրաժարականը ընդունուեցաւ։

Ինամակալ Ծովակալ Հօրթի կկմծ Քարօլիէն խնդրեց մնալ իր պաշտօնին գլուխը, սպասելով նոր դալիճին կազմութեան։

Ճաբոն իր աջակցութիւնը կրնծայէ յեղուզակներու Ջեոխէն փրկելու համար առեւտրագետ Անգլիացիները

Մուքտէն.— Ճաբոնական դինուորական իշխանութիւնները ընդունեցին բրիտանական Ընդհ. հիւպատոսին կողմէ կատարուած այդ խնդրանքը թէ երթեւեկի արտօնագիր տալու առեւտրագետ Անգլիացիները փրկելու համար ժիջնորդութիւն ընող Ջինացիին եւ թէ սպասելով խնդրոյն ելքին ոեւէ յարձակում չգործուի յիշեալ դէմ։

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ՏԵՂԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՀԱՅԵՐՈՒՆ ՑԱՐՁԱԿՈՒՄԸ!

«ՍԻՒՐԻՈՅ ՄԷՋ ԽՌՎՈՒԻՒԻՆՆԵՐ ԾԱԳԵՑԱՆ»

Այս խորագիրներով Մարսէյլէն հեռաւոր անամօթ սուտերը կը հազորդեն Պօլսոյ «Միլլիէթ» թերթին.—

Վերջին օրերս խռովութիւն մը ծագեցաւ Հասիչէ գաւառակին մէջ (8ներ Ջօրի օրջան)։ Հարիւրէ աւելի գիւղեայ Հայեր յարձակեցան կառավարչատան վրայ, վառ առին Սիւրիոյ Հաճապեսութեան դրօսակը եւ «անկախութիւն կուզենք» պոռացին։

Կառավարական ուժերը ձերբակալեցին խռովութեան գլխաւոր դերակատարները, բայց Ֆրանսացիներու միջամտութեան վրայ ազատ արձակեցին։

Ցամաքօրեայ գոյց կը օրդի քէ սահմանի Հայերէն դրամ կը հաւաքուի, 8ներ Ջօրի Հայերը գիւղելու համար։ Նոյնիսկ կ'բսուի թէ Ֆրանսացի մը եւ հայ մը այս նպատակով կը պտին հայկ. օրջաններ եւ քարոզութիւն կը կատարեն։

Իսլամ ժողովուրդը յուզման մէջ է որովհետեւ որոշուած է օրդակոյ գիւղերուն մէջ ալ խռովութիւններ յարուցանել։ Վախ կայ որ մեծ բնդհարում մը տեղի կ'ունենայ։

85,000 ՈՍԿԻ ԴԱՏԱՊԱՐՏՈՒԹԻՒՆ ՄԱՔՍԱՆԵՆԳՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱՐ

8ներ Շէյխ, Նէճիպ Գումհուր, Ապտալլա Ղուծրի եւ իրենց ընկերները ժամանակին Սուրի կողմը քեզպէի մախսանենգութեան միջոցին ձերբակալուած էին մախսատան պահակներուն կողմէ։ Մախսատան Վարչութիւնը 85,000 ոսկի տուգանքի դատապարտած էր զանոնք։

Սակայն ամբաստանուածները դիմած էին դատարան։ Նախագահ Աբեաքր եւս իր կարգին ճանաչած էր Նախորդ վճիռը։ Ասոր վրայ անոնք դիմած էին Վերաքննիչ Աբեան, որուն առջեւ, քանի մը օր առաջ տեղի ունեցաւ դատավարութիւնը։ Վերաքննիչ Աբեաքը նոյնութեամբ հաստատեց նախորդ վճիռները, 85,000 ոսկի տուգանքի դատապարտելով մախսանենգները։

ՄԱՄԼՈՅ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՑԻՉՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱԳՈՒՄԱՐԸ

Գիւղութի Մամլոյ Սնճաքիան կազմակերպած է մամլոյ ներկայացուցիչներու ընդհանուր համագումար մը, որ պիտի գումարուի Զահլէի մէջ, յառաջիկայ ամսուան ընթացքին։ Այս համագումարին պիտի մասնակցին Գաղեսթինի, Իրագի, արաբական միւս երկիրներու եւ Սիւրիոյ ու Լիբանանի մամուլի ներկայացուցիչներ։

Գիւղութի Սնճաքիան վաղը իրիկուան համար ժողովի հրաւիրած է Գիւղութի թերթերու ներկայացուցիչները ճախապատրաստական ասխատութեանց համար։

ՄԱՀԱՎՃԻՒ

Ամիսներ առաջ, Նէհր քաղին մէջ, Հանճէ Հալէպի եւ Իծրաճ Ֆէրանճի անուն երկու տեղացիներ ջրհոր ճեռելով խեղդամահ բրած էին Սուսան էլ Մարի անուն ճախկին գինուոր մը։ Այս ոճրին դատավարութիւնը յանձնուած էր Զինուորական Աբեան։ Առջի օր տեղի ունեցաւ դատավարութիւնը եւ ոճրագործները դատապարտուեցան մահուան։

ԹԻՒՐՔԵՐԸ ԿԸ ՅՈՐՁԱԿԻՆ ՍԻՒՐԻԱԿԱՆ ՍԱՀՄԱՆԷՆ ՆԵՐՍ

ՀԱՅՁԸԼԱՐ ԳԻՒՂԻ ԲՆԱԿԻՉՆԵՐՈՒՆ ՀԵՌՈՍԱԿԱՆ ԴԻՄԱԴՐՈՒԹԻՒՆԸ

Սիւրիոյ Ընդհանուր Ապահովութեան Պատասխանատուներուն հասած է հետեւեալ տեղեկութիւնը, կը գրէ «Էլիճ Պաս»։—

Թիւրք պէյերու եւ Սիւրիացի ազատներու միջեւ հին թշնամութիւնները նորոգուեցան Հաճրլարի օրջաններուն մէջ։ Այս թշնամութեանց պատճառը հողային խնդիրներ են։ Ամսոյս 13ին, մեծ թիւով գինուած թիւրեր անցան Սիւրիական սահմանը եւ դիրէ բռնեցին բլուրի մը վրայ, Հաճրլարի մօտ։ Անկէ սկսան տեղատարափի պէս գնդակ տեղացնել գիւղացիներու վրայ։ Գիւղացիներ եւս սկսան փոխադարձել իրենց պատասխանատուութեան համար եւ լուր դրկեցին Գրրզ խան եւ օգնութիւն պահանջեցին։ Շուտով հասան օգնական ուժեր, որոնք գիւղացիներու միանալով յարձակման ձեռնարկեցին։ Թիւրեր փախուստի դիմեցին։ Մէկ մեռել թիւրերէն եւ մէկ մեռել ալ ժողովուրդէն մրցացին կռուադաշտին վրայ։

Հետեւեալ օր, թիւրերը աւելի լաւ կազմակերպուած վիճակի մէջ յարձակեցան Հաճրլարի վրայ։ Այգիներ ճանդիցին եւ կողոպտուի ձեռնարկեցին։ Նորէն դիմադրեցին գիւղացիները եւ փախուստի դատապարտեցին զանոնք։

Ալեխանտրէթի լրատուութեան դիւանի պետը գնաց Հաճրլար եւ բանակցութեան մտաւ թիւրերու հետ։

ՀԱՆՐԱՑԻՆ ՇԻՆՈՒԹԵԱՆ ՁԵՂՔՈՒՄՆԵՐԸ

ԽՈՐՀՐԴԱՒՈՐ ԾԱՂՐԱՆԿԱՐ ՄԸ

Հաճրայինն Շինութեանց պատասխանատու գործադուլութիւններուն մէջ տեղի ունեցած զեղծումներու ճշմութիւնները եռանդուն կերպով կը տարուկսուին։ Հաճրայինն կարծիքը տատ գոգուած է եւ ուտադրութեամբ կը հետեւի ճշմութեանց արդիւնքին, որովհետեւ անոնք յիշել կուտան 1927ի մեծ գեղծումը, երբ կարգ մը մեծ պատասխանատուներ բանտարկուած էին կատարուր գեղծումներու պատճառաւ։

Ձերբակալման հրամանը տրուած է նաեւ Շէյխ Թէմիմ էլ Խազինի մասին։ Կ'ըսպասուի ուրիշ ձերբակալութիւններու։

Այս առթիւ «Էլ Տէսթուր» գաւերտաթերթը կը հրատարակէ ծաղրանկար մը որուն մէջ, հանրային շինութեան բարձրատիճան պատասխանատուներ, ինչպէս նաեւ նախկին նախարար Հիւսէյն Գէյ Ահտապ դրուած են բարձր բլուրի մը վրայ, վարը բոլորովին ջուրով ոդողուած։ Այս ծաղրանկարին տակ գրուած է. «արդեօք այս ջուրերը կը հասնի՞ն մինչեւ բլուրը»։

60 ՊԱՇՏՕՆԵԱՆՆԵՐ ԳՈՐԾԷ ԿԸ ՀԱՆՒԻՆ

«Ծուպլէյի վերացման հետեւանքով ձիարշաւի հասոյթները նուազեցան բնականաբար։ Այս պատճառաւ, ձիարշաւի վարչական կազմը առջի օր ժողով մը գումարեցով որոշեց 60 պատասխանատուներու հետաքննութիւն իրենց պատասխանատուներուն, որոնք կը գործածուէին ձիարշաւի ասխատանքներուն մէջ։ Ասկէ զատ վարչական ժողովը որոշեց մեցած պատասխանատուներու ամսականները զեղչել 100ին 10-20 համեմատութեամբ։

ԳԻՆՈՎՈՒԹԻՒՆ ՕԳՏԱԿԱՐ ԱՐԴԱՐՈՒԹԵԱՆ

ԵՐԿՈՒ ՀՐԵԱՆԵՐ ԿԸ ՍՊԱՆՆԵՆ ԻՐԵՆՑ ՄԷԿ ԸՆԿԵՐԸ

Ասկէ ութ ամիս առաջ, Պաղեստինէ Դամասկոս եկած էին Շաղուլ, Քրճի եւ Ապուտի անուններեն հրեաներ։ Ասոնք Դամասկոսի մէջ արդուկիչի խանութ մը բացին։ Երկու ամիս վերջ, առաջին երկուքը որ եղբայրներ են, երրորդին յայտնեցին որ գաղուին, քանի որ հասոյթը անբաւական է իրենց ապրուստը հոգալու։ Ապուտ երբէք հոգ չըրաւ եւ պատասխանեց անոնց թէ իմ կրնայ մեծ վաճառատուն մը բանալ եւ բաւականաչափ դրամ ունի։ Այս խօսակցութիւնները տեղի ունեցան անցած Փետրուարին։

Երկու եղբայրներ երբ կ'իմանան որ իրենց ընկերը բաւականաչափ դրամ ունի, կ'որոշեն սպաննել զայն։ Դիտեր գինովութեան մը միջոցին կը խեղդեն Ապուտը եւ կը գրաւեն անոր 200 ոսկին։ Վերջը մարմինը կը թաղեն պարտէզի մը մէջ եւ վրան պէտնով կը ծածկեն։

Աւելի 20 օր վերջ, երկու եղբայրներ փոխեցին իրենց բնակարանը եւ ուրիշ տուն մը վարձեցին։ Հինգ ամիս անցաւ եւ ոչ ոք մտածեց հետաքրքրուելու այս մասին, որովհետեւ զոհը ազգականներ չունէր։ Ոճիրը գործուած միջոցին երկու եղբայրներու հետ կը գտնուէր նաեւ Նազըմ անուն ի. րագցի մը։

Վերջերս ասոնք վերադարձան իրենց հայրենիքը։ Հոն Նազըմ գեղխ կեանք մը կանցնէր։ Գիտեր մը գինովութեան միջոցին իր ընկերներուն պատմեց ոճրի մանրամասնութիւնները, որոնք զոհի մօր յայտնեցին եղելութիւնը։ Իսկոյն լուր տուեցաւ կառավարութեան եւ երեւան հանուեցաւ իրականութիւնը։ Պատուած տեղէն հանուեցաւ զոհը։ Ոճրագործները ձերբակալուած են անմիջապէս։

ԿԱՐՃԱՏԵՒ ՈՒՐԱԽՈՒԹԻՒՆ ՄԸ ԵՐԱՋ ԹԷ ԻՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ

Խալիլ Ապու Խուսուս անուն երիտասարդ մը վիճակահանութեան տոմսեր կը գնէր։ Անցած հինգշաբթի օր անոր լուր կը տրուի թէ իր վոլ գեղուղ տոմսերէն մէկը տահած է 60,000 Եգիպտական ոսկի։ Շահող թիւերը կը բննէ եւ կը տեսնէ որ լուրը ճիշդ է։ Խալիլ անսահման ուրախութեան մէջ ինչ ընելը չի գիտեր եւ առաջ նուէրներ կը խոստանայ ասոր անոր։

Փութով դրամատուն գնաց, պայուսակով ու տոպրակով լեցնելու համար անոնց մէջ դրամները. սակայն զարմանքը մեծ եղաւ երբ իրեն յայտարարուեցաւ որ պէտ եղած գործողութիւնները լրացուած չեն եւ ժամանակը ալ անցած է։ Իզուր կըլլան երիտասարդի ջանքերը եւ ուրախութիւնը կը փոխուի ախտութեան։

ԹԻՒՐՔ ՀԱՄԱՇԽԱՐՀԱՅԻՆ

ԳԵՂԵՑԿՈՒԻՆ ՊԷՅՐՈՒԹ ԿՈՒԳԱՅ

«Էլ Նիւսայի խղած տեղեկութեանց համաձայն, քիւրէ գեղեցկուհի Քհրիման Հաճրմ, այս ձմեռ Եգիպտոս երթալու առեն պիտի հանդիպի Գէյրութ եւ Դամասկոս եւ պիտի մնայ իւրաքանչիւր տեղին մի օր։ Քհրիման Հաճրմ Եգիպտոս պիտի երթայ Եգիպտացիներու կողմէ իրեն ուղղուած հրաւէրին պատասխանելով։

ՄԵՐ ԾՆՈՐՀԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆԸ

Խմբագրութիւնս խորին ծնորհակալութիւններ կը յայտնէ Գիւղութի Սլեճեռական Ընկերութեան եւ մանաւանդ իր փաստաբան հայազգի երեսփոխան Մեթր Ապտալլա Խագին, որոնց մասնաւոր եւ բացառիկ ճիգին ու հրահանգներուն ծնորհիւ մէկ օրուան մէջ կարելի եղաւ մեր ապսրանքը օժտել ելեկտրական յոյսով։ Այլապէս կարելի պիտի չըլլար երկու օրուան կարճ դադարով մը սկսիլ «Ազդակ»ի վերահրատարակութեան իր սեփական մամուլին ծակ։

30 ՏՕԼԱՐՆՈՑ ԶԷՔ ՄԸ

Պ. Սահակ Սահակեան գնած է 30 տոլարնոց չէք մը, Նիւ Եորքի Պանճ Ֆրանսեզ եւ Իթալիեն դրամատան վրայ վճարելի Գիւղութի Պանճ Տի Բօմայիճ։ Այս չէկին ծերը կրնայ դիմել Պ. Սահակ Սահակեանին, սանալու համար չէկն ու ետերակը։

ՏՒՈՒՐ ԴԷՊՔ ՄԸ ՀԱԼԷՊԻ ՄԷՋ

Հայկ հրատարակուող «Էլ Էճալ» թերթը յիշելէ վերջ քէ Հալէպի սրճարաններուն մէջ եւ ճեմելիրներուն վրայ գիշերները օտ տուր դէպքեր կը պատահին, կը պատմէ հետեւեալ դէպքը.—

Առջի գիշեր, ժամը 12ին վերջ, Արիճ Ապեիլ Սէյամ Ապաճի, Նէճիմ Զէյթունցի եւ ժիրայր անուն 14 տարեկան պատանի մը որ բժիշկի մը զաւակն է, իճճատարժի մը մէջ պտելու ատեն, անոնց վրայ կը յարձակին էսճի մը հոգիներ եւ կ'սկսին դատուճահարել զանոնք։ Արիճ կը յաջողի վիրաւորուած վիճակի մէջ փախչիլ եւ լուր տալ պահականոց։ Ոսթիկաններ կը հասնին, սակայն ոչ ոք կը գտնեն դէպքին վայրը։ Նէճիմ ցարդ չէ գտնուած։ Կը կարծուի որ գէտ նպատակով կազմակերպուած խաղ մրն է եղածը։

ՆՈՒԻՐԱՑՈՒՈՒԹԻՒՆ

Պ. Միհրան Խաճեեան ոչխար մը կը նուիրէ Մարըլեքնի քոհախատնոցին, ուխտի մը առթիւ։

***

Տիկին Մարի Զազլագեան կը նուիրէ ոչխար մը միեւնոյն նպատակին։

***

Միեւնոյն նպատակին Պ. Տիգրան Հէճիմեան կը նուիրէ մատաղու ոչխար մը։ Երեք նոյ տատնոյ նուիրատուներէն։

ՎՃԱՐՈՒԻ ՍԵՆԵԿԱԿՆԵՐ

Գասթա Թահթանի թաղին մէջ, մեծ սրճարանի կից, հանրակուռքի կայանին անմիջապէս ժտ, հայ ընտանիքի մը կողմէ վարձուած նոր և երկյարկանի տան մը մէջ վարձու կը տրուին երկու ոդասուն և սրճուտ սենեակներ, որոնք իշարկին կրնան նաև առանձին առանձին ալ վարձու տրուիլ։

Դիմել, Պապ Իտրիս, Տօքթ. Եղիսեանին։

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ

Ագիօճգարահիսարցի *Յակոբ Հաճեան*, 20 տարեկան, որ Գիւղութի որքանոցին մեկնած է ծուխատան։ Կը խնդրուի «Ազդակի միջոցաւ իմացնել իր եղբօր Ատաուրին, որ կը գտնուի Հալէպ։

կարդացէք եւ Տարածեցէք
«ԱԶԴԱԿ»Ը

— 304 —

կան քաղքը և խոր էր։ «Այն ատեն զիս պիտի յիշեա» երգը կ'երգէր։

Իսկապէս ինչ զարհուրելի փոփոխութիւն, Պարպարա հիմայ պաշտուող, սիրուող տանտիկինն, և Իզապէլ ծառայող մը։ Ժամանակին Պարպարա այդ տան մէջ մէկ ժամուան հիւր մըն էր միայն, գողութեամբ ներս մտնող ոճրագործ մըն էր ան։ Իզապէլ կը մտածէր, եւ թէ նոյնիսկ չճանչցուէր, Պարպարայի հետ մէկտեղ մըտնալ ճ՛ի՛դ էր։ Ոչ, խիղճը զինքը կը տանջէր, բայց յանցանք մը ուրիշ յանցանք մ'ալ կը ծնցնէր։ Այս մըտածումներու ճնշումով սաստիկ ցաւող գլուխը դռան վրայ կոթնցնելով արձանի պէս կանգնեցաւ Իզապէլ։ Եղանակը վերջացաւ։ Պարպարա իր սիրազեղ և կապոյտ աչքերը դարձուց ամուսնին վրայ, իսկ Քարլայլ իր ձեռքերը երկարեց անոր գլխին։ Այդ միջոցին Իզապէլ համբոյրի տեսարանէն զրկուելու համար, ձեռքերով փակեց աչքերը և վազեց իր սենեակը։

Դիմացիր Իզապէլ, դիմացիր։ դեռ գալարդ չի լեցուեցաւ....

— 301 —

Թէպէտ Քարլայլ չատ հերոսաբար և համբերատարութեամբ հանդուրժեց, սակայն, վտահ եմ որ սիրտը կը ճմլուէր, որովհետեւ պաշտելու աստիճան կը սիրէր զայն։

— Առաջուա՞նը, Պարպարան չէ՞, հարցուց Իզապէլ, սակայն Պարպարա բառը բերնէն ելնելուն պէս, զըզջում զգաց, ինքզինքը ժողվեց, որովհետեւ ինք ուսուցչուհի մը ըլլալով, տիկինին անունը արտասանելու իրաւունք չունէր։ Սակայն Միսիս Հէր չատ մտազբաղ ըլլալով չի կրցաւ զգալ այդ խօսքին անպատեհութիւնը և պատասխանեց։

— Պարպարա՞ն, իհարկէ ոչ, եթէ նախապէս սիրտը Պարպարային տուած ըլլար, առաջուանին հետ չէր մուսնանար, Էէյտի Իզապէլը չատ կը սիրէր, բայց սիրելիս, այդ դժբախտ Էէյտի Իզապէլը սիրուելու արժանի մէկն էր, այն ատեն զինք իսրտէ կը սիրէի և դեռ ալ կը սիրեմ, ամէն մարդ զայն մեղադրեց և անոր մեղքցաւ, ես միչտ կը ցաւիմ, իրարու չարմար էին, Քարլայլ չատ լաւ և վեհանձն, իսկ Իզապէլ չատ գեղեցիկ և վայելուչ էր։ Ինչպէ՞ս կրցաւ իր տունը, տըղաքները և պատիւը թողուլ ու հեռանալ, այս պարագան բոլորի համար գաղտնիք մըն է, բայց ամենէն աւելի ինձի և աղջկանս համար անլուծելի խնդիր մը եղած է։ Իր առած սխալ քայլը զինք թշուառութեան վերջին աստիճանին հասցուց, սակայն աղջկանս երջանկութեան պատճառ եղաւ, որովհետեւ, Պարպարան, առանց կասկածի Քարլայլի չափ ոեւէ մէկը չպիտի սիրէր։

— Իզապէլի թշուառութեան մատնուիլը գիտէ՞ք, ըսաւ Էէյտի Իզապէլ տխուր ձայնով մը։

— Աշխարհի մէջ չկայ ոչ մէկ կին, որ այդ քայլը առնելէ վերջ թշուառութեան և խայտառակութեան գագաթ նակէտին չհասնի։ Ուրիշ կերպ չէր կրնար ըլլալ։ Էէյտի Իզապէլ այս տեսակ ընթացքի մը մէջ չգտնուած զգա-

Ռուս-Ձաղոնական ուսմանգրութիւն
Թոքիո.— Իրեւ քէ Ձաբոն հանձնարարելու մը կնքած է սոսկելիներու հետ 100,000 ռուս ռազմական գերիներ վերադարձնելու համար Խորհրդային Միութեան վճ. բարերարեալ պիտոյքներու դէմ։

Ծ. ՍՐԵՒԵԼՔԻ ՏԱԳՆԱՊԸ

Իմիչ կլսե պրև. Ռուզվէլը

Սիթլ։— Հոս խօսուած ճառի մը մէջ պրն. Ռուզվէլթ յանձնարարեց միջազգային խորհրդաժողովի մը գումարումը, արեւելեան երկիրներու գնումի կարողութեան տարականոն կերպով տկարանալուն առաջքը առնելու համար նպատակայարմար միջոցներուն մասին խորհելու համար։

ՍԱՈՒՏԻԷԻ ԹԱԳԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆԸ

Ճիտտէ։— Այսօրուընէ սկսեալ, Հիճազի եւ Նէճտի թագաւորութիւնը պիտի կոչուի «Սաուտիէի Թագաւորութիւն» անուամբ։

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ՆԱԽԱԳԱՀԱԿԱՆ ՊԱՅՔԱՐԸ

Նիւ—Եօրք պրն. Ռուզվէլթ քննադատելով պրն Հուվըրի եւ իր նախորդներուն գործերը յայտարարեց թէ հանրապետական կուսակցութեան քաղաքականութիւնը հանրային շահերէ աւելի անհատական շահերու ազդեցութեան տակ կը գտնուի։ Անիկա կ'առաջարկէ թէ խիտ կառնոադրութեանց են՞թարկուին «Հօլտինկ» անուն ընկերութիւնները։

(Ծ. Խ. «Հօլտինկերը այն ընկերութիւններն են որոնք կազմուած են իբրեւ միջնորդ ծառայելու համար հասարակութեան կողմէ արժէթուղթերու վրայ կատարուելիք առուծախերու մէջ։ Սոյն ընկերութեանց կազմութեան նպատակն է հասարակութեան յանձնարել հաստատուն եւ ապահով արժէթուղթերը միայն)։

ՀՐԱՇԱԳՈՐԾ ՄԱՐԴԸ
ԷԼ ՀԱՁ ՍՈՒՀԱՍԷՏ ՊԷՅ ԷԼ ՓԷԼԷՔԻ

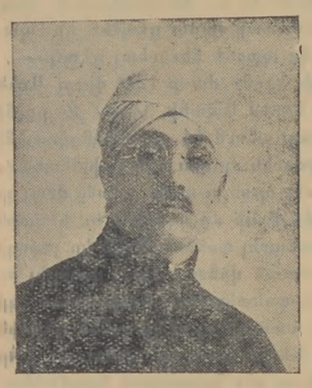

Փութացէք առնելու անոր կարծիքը ձեր բոլոր փափաքներուն համար։ Ան կը հանդարտեցնէ բոլոր չուտած և ատնջուած մաքերը և կը վերադարձնէ անոնց փափաքածները։ Կ'իյնէ բոլոր ոգիներուն. հիպնոթիզով կը կարդայ մարդուն ւ'առաջուները. ձեռքի գծերէն կը կարդայ մարդուն անցած, ներկայ և ապագայ կեանքը. կրնայ հասկնալ ամուսնութեան, ճաշակի, սիրոյ, առեւտուրի, քննութեանց և այլն բոլոր գաղտնիքները։ Այս բոլորը կը ցուցնէ մարդուն, կարծես թէ գրուած ըլլան թուղթի մը վրայ։ Կնոջ և աւանդոյն սիրէն եղած դժուարութիւններն ու տարակարծութիւնները կը լուծէ Աւետեաց Սուրբ անուններով եւ Ամերիկեան եւ Եւրոպական գիտնականներու փորձառութիւնները օգտագործելով։

Տիւր եղողներուն ուրախութիւն և հանգիստ կը պատճառէ. ցաւերն և մտային հիւանդութիւնները կը դարմանէ։ Այս բոլորը մեծ յաջողութեամբ կը կատարէ։ Փորձը ամենամեծ փաստն է. անգամ մը այցելել բաւական պիտի ըլլայ։

ՀԱՍՑԷ.— Գիւրութ, Հաճդէ Ղամի փողոցի արեւմուտքը, Տրաճատական հիւանդանոցին մօտ, թիւ 9 բնակարանը։

ԱԶԴԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

Ա.— Անոնք որ կուգան, իրենց մօտը պէտք է գրեն թուղթի մը վրայ և պէտք է պահեն.

Բ.— 1000 ոսկի կուտայ ան, եթէ չի կարենայ ճշդաւորէն գիտնալ ենթակայի միտքը, գրուած արաբերէն լեզուով միտքերը չխօսնելու համար հարցուժի սիրոցին.

Գ.— Այցելութիւնը երկու ոսկի է։

ԳԱԲՐԻԷԼ Թ. ԹԷՐԶԵԱՆ
(ԵԼԵՔՏՐԱԿԱՆ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ)

Հիմնուած 1921 ին Գոլիս-Բերա

Եիսս դիւրամատչելի պայմաններով կը կատարեմ ամեն կարգի էլեֆտրական լոյսի գործողութիւններ (Intsallation), ինչպես նաեւ մօթօր եւ ֆիւմօճներ։

Վաճառատունս կ'ստանձնէ նաեւ բոլոր էլեֆտրազործիքներու նորոգութիւնները։ Մասնաւոր սպասարկութիւն բնակարաններու էլեֆտրա-նորոգմանց։ Վաճառատուն Philips եւ Lux էլեֆտր. լամբերու եւ ամեն տեսակ էլեֆտրական պիտոյքներու։

Վճարման դիւրութիւններ.

Հասցէ — Վ. Ուզունեանի գրասեղանի կից Պուրճ. B. P. 491

ՋԱՎՋԱՎԱՁԵԱՆ ՄԱՐԻՉՆԵՐ
ՏԵՂԱԿԱՆ ԳՈՐԾ

Ջավզավաձեան Եղբայրներու հրդեհի վարիչները, շինուած պղինձով ապահովուած են 20 ֆիլօկրամ ճնշումի մը համար։

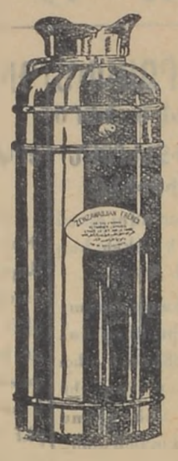

Անոնք արձանագրուած են քաղաքապետութեան անօրէնութեան մէջ և ճանչցուած Ֆրանսական բէճիֆ Ծանձնախումբի կողմէ։

Այս մարիչները այնքան ներկայանալի են որքան եւրոպականները։ Գիները չատ ծայրայեզօրէն աժան ու արդիւնքը գրեթէ վայրկեանական է։

ԱՂԱՊԱԿԻ ՏՊԱՐԱՆԸ

ՏՊԱԳՐԱԿԱՆ ԱՄԷՆ ԿԱՐԳԻ ԳՈՐԾԵՐՈՒՄ ՀԱՄԱՐ
Դիմեցէք «ԱԶԴԱՆԻ Տպարանը՝ գիրք, պրօշիւր, ճարտարական հրաւիրագիր, պաճառակ, ճակատի թուղթ եւ առեւտրական ձեռագիրներ.
ԱՐԱՔ, ՄԱՔՈՒՐ, ԳԵՂԵՑԻԿ-ԵԻ ՝ԱԺԱՆ.
ՀՈՒՆ ՄԹԵՐՔ ԳԻՒԵՐՈՒՆ

ՊԱՆԴՈՒԿ ԼԻՒՔՍ

ԶՈՒՀԱՒ

Հայկական ամենապատգամ պանդոկը «Լիւքս»ին Զահլէի մէջ, ծովեզերեայ պարտէզով,

ԽԻՍՏ ՕԹԱՍՈՒՆ ՍԵՆԵԱԿՆԵՐ
ՈՐ ԿԸ ԲԱՂԿԱՆԱՆ 1.2.3.4. ՄԱՐՏԻԱԿԱՆԵՐԷ

1. ՀԱՐԵԼ ՃԱՇ, ՄԱՔՈՒՐ եւ ԱՆԹԵԼԻՈՒ ՕՊԱՄԱՐԿՈՒԹԻՒՆ.
2. ԳԻՆԵՐԸ ԽԻՍՏ ՁԱՓԱԼՈՐ.
3. ՏՈՒՆ ՓՆՏՈՒՂՆԵՐՈՒՆ ԱՌԷՆ ԴԻՒՐԱԽՕՍԻՒՆ

Տէր եւ Տիկնոջ Գ. ՓԱՐՏԻԶԱՆԱՆ

STANDARD

Ամենահանգստաւէտ և ամենագնահատ կօշիկները։

ԿԵԴՐՈՆՑՏԵՂԻ ՆՍՏԱՐԱՆ ԵՂԲՕՐՆԵՐՈՒ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ

Տքթ. Բ. ԳՈՒԼԱԳԵԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ՝ ՆԵՐՔԻՆ, ՄՈՐԹՈՑԻՆ ԵՒ ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ
ՎԿԱՅԵԱԼ ՓԱՐԻԶԻ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑՆԵՐԷՆ

Կը դարմանէ գիտական ամենավերջին մեթոտներով, քոճերու, սեռ. մոխի, այիճերու յետադի ամեն տեսակ հիւանդութիւններ։ Հին եւ նոր ջերմախզութիւնը իր բոլոր բարդութիւններով, ինչպէս նաեւ Ֆրանկոխոս եւ մորքային հիւանդութիւններ։

Առաջ, արմատական եւ բարեխիղճ դարմանում։

Հիւանդ կ'ընդունի ամեն օր, բացի կիրակիէ, իր ճախկին դարմանատան մէջ. ժամը 8—12 եւ 2—6ու մասնաւոր ժամադրութեամբ։

Սեպտեմբերի օրերը, ժամը 2—5 վկաեալ ՍՂՓՍՏՆԵՐՈՒՆ ՋՐԻ ժօրժ Հասեան փողոց՝ թիւ 8

Տ՝ՕՔԹ. ԳԷՈՐԳ ԿԷՐԿԷՐԵԱՆ

Վկայեալ Lauréat Faculté Interne եւ այժմ մնայուն *ՄԱՍՆԱԳԷՏ* բժիշ Ֆրանսական հիւանդանոցի *ԱՋԻՒ, ՏՓԹԻ, ԿՈՒՈՐԴԻ, ԱԿԱՆՋԻ և ԳԼՈՒՈՒ* հիւանդութիւններու բաժնին։

Հիւանդ կ'ընդունի կէսօրէ վերջ ժամը 3—6

իր գլխաւոր մէջ rue de Damas, No. 15

Հիւանդները ուղղակի հիւանդանոց կ'ընդունուին իր կողմէ տրուած մուտքի բարօրով։

Ագքաս հիւանդներու ձրի դարմանում, ամէն օր կէսօրէ առաջ ժամը 10—12, հիւանդանոցի դարմանատան մէջ։

Կարի եւ Ձեւագիտութեան Դասընթացք
Տիկին ՄԱՌԻ ԵՐԱՄԵԱՆ

ՎԿԱՅԵԱԼ ԴԵՐԶԱԿՈՒՀԻ
ԲԱՐԻԶԷՆ ԵՒ ՎԱՇԻՆԿԹՕՆԷՆ

Կարի եւ ձեւագիտութեան մասնագիտուհի, Տիկին Մառի Երամեան կը վերադառնայ իր արհեստանոցը, Մեծ Սեռայի դիմացը Նո. 78 տան երկրորդ արկը։

Երեք ամսուան միջոցին կը սորվեցնէ ամենավերջին նորաձեւութեամբ, կար եւ ձեւագիտութիւն իր բոլոր բարդութիւններով եւ արդիական մշոցներով, Droit-fils մէթոտով։ Իր ատակերտուհիները կ'օժտէ Բարիզի ատեստաւորեալ Académie Daydou վկայականով։

Տոկուն շինուածք Վայելուչ տեսք Հնչուն եւ բնական ձայն

Ահա յատկանիշները

ՈՐՈՆՅՄՈՎ ԿԸ ՋԱՏՈՐՈՇՒԻՆ

ԱՓՕԼԼՕ ՖՕՆՕՆԵՐԸ

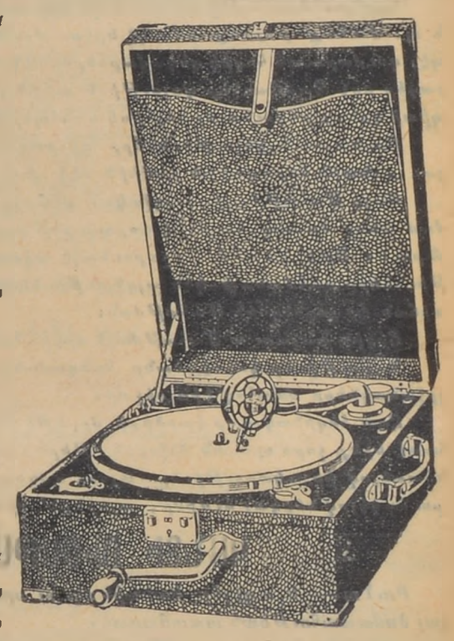

Հրապարակի վրայ գրած ղ բոլոր մարքանեբու հետ կը մրցին Աբոլլօ ֆօնօներու Մանաւանդ վերջին նոր մօտէլները, որոնք հասած են արդէն, անգերազանցելի են իրենց տոկունութեամբ, վայելչութեամբ և ժամչելի գիներով։

APOLLO GRAMOPHONE Co. Ltd
(of London)

ԱՓՕԼԼՕ ՖՕՆՕՆԵՐՈՒ ԹԱՓՈՒԱՐԸ III

Կատարեալ համոզում գոյացնելու համար անգամ մը այցելեցէք

MAISON APOLLO, Rue de la Poste, BEYROUTH

Վոքալիզ եւ բօնօլ ամէն ձեւի. անվիճելի ոգակ եւ առաւելութիւններ գիւրամատչելի գին. վճարումի դիւրութիւն։

Ընդհ. ներկայացուցիչ Միւրիոյ, Պալեստինի, Անդրյորդանանի, Միջագետքի եւ Կիպրոսի.— ԳՈՒՐԳԻՆ ՍԻՆԱՆԵԱՆ

KOURKEN SINANIAN, Boîte Postale 642, BEYROUTH (Syrie)

ցող մէկն էր։ Շատ նուրբ և անգլիացի տիկինի մը վայել ամէն արժանիքներու արժանի էր։ Ոչ ոք իրմէ նման ընթացք մը կը յուսար, կամ երազին մէջ, և կամալ ինչ ընելը չգիտնալով այս փորձանքին ինկած է։ Կասկած չունիմ որ իր զգացած զղջումն ու ցաւը գինք փճացուցած են։

— Ինչէ՞ն գիտէք այդպէս ըլլալը, Ֆրանսիս Լէվիսը՞նը ըսաւ հարցուց Իզապէլ չատ յուզուած.

— Սըր Ֆրանսիս Լէվիսընի ինչ ըսելէն լուր չունիմ. այն տեսակ մարդ մը ինծի կամ Քարլայլի քարեկամներէն ոևէ մէկուն քան մը ըսելու պատեհութիւն չունենար։ Ես Լօրտ Մաունթ Սէվըրնէն լսեցի, գիտէք որ ան Լէյտի Իզապէլի հօրեղբայրն է, անցած ամառ հոս եկած էր և գաղտնապէս խօսեցաւ ինծի թէ Լէվիսըն գինք ձգելէ վերջ գացած եւ Իզապէլը վնտռած է եւ Ֆրանսայի հիւսիսը տեղ մը գտած է հիւանդ, թշուառ, տանձին և զղջացած վիճակի մէջ.

— Ի հարկէ այդպէս պիտի ըլլար.

— Այո, քեզի ըսածիս պէս, եթէ ոևէ բան չըլլայ, միայն պղտիկներու կարօտը բաւական էղինք փճացնելու։ Այն ատեն մէկ ալ երեխայ ունէր օրօրոցի մէջ։ Սակայն այդ երեխան իրեն ամօթէն ու ցաւէն ուրիշ բան չէր կրնար քերել։ Վերջապէս մեռաւ ինքն ալ։ Աստուծոյ կողմէ իրեն ըլլալիք ամենամեծ բարեկեցութիւնն ու ողորմութիւնն ալ այդ էր։ Ես կը հաւատամ որ Իզապէլ պաարատուած էր և Աստուծոյ հետ ալ համաձայնած։ Այս աշխարհի մէջ ամէն բան մեր ձեռքէն առնուելէն վերջ Աստծոյ կը վերադառնանք, կը յուսամ որ ան այդ հանգիստը գտնելու յաջողած է.

— Ձեմ գիտեր, արտաքնապէս ուրախ կամ տխուր

ըլլալը ցոյց չտուաւ, չատ նուրբ խնդիր մը ըլլալով այս մասին ոչ ոք իրեն բան մը խօսելու համարձակութիւնը չունեցաւ, ինքն ալ այս խնդրոյ մասին երբէք չէր արտայայտուեր, միայն թէ աղջկանս հետ հնչնուելէն վերջ ըսաւ ինծի թէ՝ եթէ Լէյտի Իզապէլ ողջ ըլլար, երբէք չէր ամուսնանար.

— Ինչո՞ւ, արդեօք անոր հանդէպ ունեցած սիրոյն դեռ զոյութիւն ունենալէ՞ն.

— Ձեմ կարծեր, միայն քաղաքավարութեան արդիւնքը եղած պէտք է ըլլայ, հիմայ որ իր բոլոր սրտէն տեւական սէրով մը կը սիրէ աղջիկս, կարելի է Լէյտի Իզապէլի հանդէպ իր ունեցած առաջին սէրին մէջ rovմանթիք վիճակ մը կրնայ ըլլալ։ Խեղճ կինը ամենանախնական սէր մը և երջանիկ կեանք մը կորնցուց.

Ինչ Ջեաց Լէյտի Իզապէլ հեկեկալով պիտի լար։ Միսիս Հէր լուութիւնը խանգարելով ըսաւ.

— Արդեօք սալօնի մէջ դեռ մէկը կա՞յ, եթէ հոն են, գիս կ'սպասեն անպատճառ.

Իզապէլ ոտքի ելաւ և հիմայ կը հասկնանք ըսելով դուրս գնաց, սալօնի դուռը բանալով ուշադրութեամբ ներս նայեցաւ, քէպէտ լոյսերն ու վառարանները կը վառէին, սակայն ոչ ոք չկար։ Ներսի սենեակէն դաշնակի և երգի ձայներ կը լսուէին, ժամանակին Քարլայլի ամենասիրած երգն էր որ յաճախ ինք կ'երգէր և Քարլայլ մտիկ կ'ընէր։ Լէյտի Իզապէլ կամաց մը կողմ մտնելով այդ սենեակի դռնէն ներս նայեցաւ, Պարպարա դաշնակի գլուխը նստած, իսկ Քարլայլ կռթնած անոր աթոռին կ'ունկնդրէր։ Ժամանակին Պարպարան դռնէն նայելով Իզապէլն ու Քարլայլը միեւնոյն դիրքի մէջ տեսած էր։ Այն ատեն Լէյտի Իզապէլ կը նուագէր և կ'երգէր այդ միեւնոյն եղանակը։ Հիմայ դեղերը փոխուած էին։ Պարպարա կ'երգէր. քէպէտ իր ձայնը Իզապէլինի չափ փայլուն և լեցուն չէր, սա-

ՕԹԵԼ ՊՈՒՒՆ ՓԵՂՋԻ եւ ԱՍՏՂԻՐ ՓՈՂՈՑ ՊԻՏԻ ՕԹԵԼ

ԸՆՏԱՆԻՔԻ ԱՍՏՂԸ
(L'ETOILE du FOYER)

Առեւտրական և երկրագործական ժողովրդային վարկի հաստատութիւն
Անանուն ընկերութիւն.— դրամագլուխ՝ 3,000,000 ֆրնք.
որ կրնայ 3,000,000,000 ֆրնք.ի բարձրացուիլ վարչական խորհուրդի պարզ որոշումովը։
Կեդրոնատեղի.— 137 Boulevard Sebastopol - Paris
ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ Արեւելեան պետութեանց
Սալոյ Օթելի՝օճեմ, Պուրճ, Պէյրութ

ԵԼԵՒՄԱԿԱՆ ՃԻՒՂ
Ապահով պարտականագրութիւնի
ՕԺԻՏ
երաշխաւորեալ տոկոս 6%։ Ակէ՝զաս մասնակցութիւն ընկերութեան չահերուն։

ԿԱԼՈՒԱԾԱԿԱՆ ՃԻՒՂ
ՎԱՐԿԵՐՈՒ ԲԱՑՈՒՄ
կալուածի վրայ՝ փոխառութիւնք՝
վճարելի 10—15—20 տարիէն։ Որոշուած պայմանաժամէն առաջ ուզողը կրնա՝ վճարել։

ԸՆՏԱՆԻՔԻՆ ԱՍՏՂԸ ընկերութիւնը ներկայիս 75,000է աւելի անդամ ունի։ Մինչև 1 Ապրիլ 1931 Ընտանիքին Աստղը 135 միլիոն փռնկ տուած է, գրաւով 500 միլիոնէ աւելի արժէք ունեցող անշարժ կալուածներու վրայ։
Ամեն բաղաքցութիւնէ՝ուղղել՝ B, P. 821, Beyrouth

AZTAG
JOURNAL QUOTIDIEN ARMÉN.
B. P. 587
BEYROUTH, Liban

Directeur - Propriétaire
HAIG BALIAN

ԳՆԱՀԱՏՈՒԹԻՒՆ

ՍԻՐԻԱ ամր. 550, վեցամսեայ 300 ՈՍ.Դ.
ՈՐՍՏԱՀՄՆ. տրի. 7, վեցամսեայ 4 ոսկի

ԱԶԴԱԿ

ՕՐԱԹԵՐԹ

ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԳԻՏԱԿԱՆ

ازتـــاك

جريدة سياسية ادبية اقتصادية حرة

ՇՈՐԵՔՇԱԲԹԻ ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 28 1932

ԶԱՓ ՔԷ ՀԱՍՏ 2.50 Ո.Դ.

Չ. ՏՊՐԻ | Ամեն առաւոտ պիտի ի բեր բերքիս տնօրէնին հասցէին | Տնօրէն — Խմբագիր՝ ՀԱՅԿ ՊԱԼԵԱՆ | Չհրատարակուած ձեռագիրները չեն վերադարձուիր | Թիւ 149 (726)

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ՊԱՏԵՐԱԶՄ

Զինադադարէն ի վեր բուռն պայքար մը կը մղուի տնտեսական գետնի վրայ, երկրագունդիս բոլոր մասերուն վրայ։ Տէրուքիւններ տէրութիւններու դէմ, Եւրոպան Ամերիկայի դէմ, Ամերիկան Ճաբոնի դէմ, վերջապէս բոլորը իրարու դէմ սկսած են պատերազմ մղելու։ Թէպէտ ռազմաճակատներ գոյութիւն չունին, թնդանօթներ չեն որոտար, բանակներ սուրնամերկ իրար չեն կոտորեր, սակայն այս պատերազմի թողած աւերներն ու պատճառած մարդկային կորուստները ոչ նուազ ուշագրաւ են և ոչ ալ պակաս մտահոգիչ։ Պատերազմի դաշտի վրայ գնդակահար ինկող հարազատներու փոխան, վիլհոնաւոր անօթիներ ու թշուառներ կը թափառին այժմ մեծ քաղաքներու պողոտաներուն վրայ և անօթութենէ կը մեռնին հարիւրաւոր անտէրներ ու անպատսպարներ։

Դժբաղդաբար նոյնն է կացութիւնը աշխարհի բոլոր մասերուն մէջ և ամենէն զարհուրելին այն է՝ որ հեռուհետէ կը ծաւալի աղէտը և կը սպառնայ մարդկային գոյութեան։ Եւ մարդիկ, տէրութիւններ, երկրամասեր, փոխանակ միասնաբար դարման մը մտածելու ներկայ վիճակին, իրարաջնջիչը առանձին միջոցներ կորոնէ և ճիգեր կը ըսպառէ կարենալ դուրս գալու համար անելքէն։ Սակայն որքան ալ բուռն ու ուժեղ ըլլան այդ ճիգերը, դժբաղդաբար, ոչ միայն դարման չեն ըլլար տագնապին, այլ աւելի կը խորացնեն և նոր բարդութիւններ կը յառաջացնեն։ Աղէտը համաշխարհային է, որով դարմանն ալ պէտք է ըլլայ համաշխարհային։ Մասնակի միջոցներ անօգուտ են եւ յաճախ կը ծառային սպիացնելու վէրքը։

Հակառակ այս իրողութեան սպկայն, տէրութիւնները կը յամառին մասնակի դարմաններ որոնելու և իրարաջնջիչը կ'աշխատի ի վնաս ուրիշի մը։ Ծայրագոյն Արեւելքի մէջ տեղի ունեցող դէպքերը վերջին մէկ տարուան ընթացքին, Չին-Ճաբոնական վէճը, Մանչուրիական պետութեան մը ստեղծումը, ռուսօ-ճաբոնական բախումները եւայլն բոլորն ալ առաջնորդուած են տնտեսական հաշիւներէ և տենդոտ յառաջ կը տարուին ներկայիս այդ երկրամասերու վրայ Ճաբոն առանձին տնտեսական միութիւն մը ստեղծած է Ծայրագոյն Արեւելքի մէջ և կը պատերազմի անդնդատ Միացեալ Նահանգներու, Ռուսիոյ և Եւրոպայի դէմ։ Մէկ կողմէ գերարտադրութեամբ և միւս կողմէ գիներու անհամեմատ նուազումով Ճաբոն կ'ոգողէ անգլիական և ամերիկեան շուկաները և կը սպրսէ տնտեսական հիմքն ու կառուցուածքը։ Ամերիկան միւս կողմէ կը թափանցէ մինչեւ Արեւելք, Ասիա և Եւրոպա և իր ճարտարարուեստն ու արտադրութիւնները կը սփռէ բոլոր հրապարակներու վրայ։ Շնորհիւ իր հարուստ հումի պաշարներուն և զարգացած ճարտարարուեստական միջոցներուն կը մրցի ներկայ գիներուն դէմ և գրաւէ բոլոր շուկաները։ Ճաբոնական ազդեցութեան զօտիի ընդարձակման և Ծայրագոյն Արեւելքի մէջ ստեղծուած կացութեան հետեւանքով, Միացեալ Նահանգներ կորնցուցին իրենց լաւագոյն շուկան։ Նուազեցան սպառումները և արտադրութիւնները ձեռնհասներէն շատերը ընդհատեցին իրենց գործառնութիւնները և վերջ տուին աշխատանքներու, ուրիշներ սահմանափակեցին, որուն արդիւնական հետեւանքը այն եղաւ որ միլիոնաւոր անգործներ ձգան փողոցները։

Միևնոյն դրութեան մատնուեցաւ նաև Անգլիան, տարիներ առաջ, երբ դեռ տագնապը աւելի քիչ շեշտուած էր միւս երկիրներու մէջ։ Երկրագունդի մեծագոյն մասը իր հովանիին ներքև ունեցող բրիտանական հսկայ կայսրութիւնը կորնցուց իր բոլոր շուկաները և նոյն իսկ իր գաղթավայրերը սկսան Ամերիկայէն և Ճաբոնէն հայթայթել իրենց պէտքերը։ Իրրև արդիւնք այդ իրողութեան անօրի. նակ տագնապը ծնաւ և տակն ու վրայ ըրաւ անգլիական ոսկին ու առեւտուրը։

Այդ դրութեան դարման մը մտածելու մտահոգութեամբ, երկու ամիս առաջ, բրիտանական կայսրութիւնը, Օթթավայի մէջ գումարեց խորհրդաժողով մը, մասնակցութեամբ իր բոլոր տօմինիոններուն։ Օրին մանրամասնութիւններով գրեցինք այդ ժողովի որոշումներուն և աշխատութենէն յետոյ։ Անգլիական կառավարութիւնը կ'ուզէր պարտաւորիչ դարձնել իր հովանիին ներքև գտնուող երկիրներուն համար մաքսային միակերպ դրութիւն մը, աւելի ճիշդը տնտեսական համաձայնագիր մը։ Ոչ մէկը իր գաղթավայրերէն իրաւունք պիտի չունենար ուրիշ երկրէ մը ներածելու իր պէտքերը, քանի որ անգլիական կայսրութիւնը չնորհիւ իր ընդարձակածաւալ հողերուն ու լեռներուն տմէն բան կրնար հայթայթել եւ երեսակայեցէք ինչ մեծ հարուած մը պիտի կրնար հասցնել նման համաձայնագրի մը գործադրութիւնը Ամերիկայի, Ճաբոնի և նոյն իսկ եւրոպական տէրութիւններու։ Ճիշդ է որ խորհրդաժողովին մասնակցող բոլոր երկիրներու համար ալ ձեռնտու և շահաւոր չէր նման ծրագրի մը գործադրութիւնը, սակայն կայսրութեան շահը գերադասուեցաւ մասնաւոր շահերու եւ ընդունուեցաւ, գլխաւոր գծերու մէջ, տնտեսական համաձայնագիրը մը։

Օթթավայի համաձայնագիրը սակայն անարձագանգ չի ձգար Միացեալ Նահանգներէն սկսած մինչև Խորհրդային Ռուսիա և Ճաբոն իրարանցման մատնուեցան և ագատ արտածումներու սկսան։ Իսկ Եւրոպան, որ ամենէն աւելի տուժողը պիտի ըլլար այդ դրութենէն, որոշեց առանձին դարմանի մը մասին։ Մեծերը լքած էին փոքրերը եւ կը մտածէին իրենց անելիքի մասին։ Տնտեսական խոշոր միութիւններու ժամ պայքարին դիմագրաւելու համար շատ տկար էին եւրոպական փոքր տէրութիւնները, որոնք մաքսային ներքին ինչ կարգադրութիւններ ալ ընէին անկարող պիտի ըլլային յաղթելու տագնապին։

Ահա այս պայմաններու մէջ էր որ, ամիս մը առաջ, Իտալիոյ հարաւը Սպրէզա անուն փոքրիկ գիւղի մը մէջ, գումարուեցան 15ի մօտ եւրոպական տէրութեանց ներկայացուցիչները։

Քննենք այժմ Սպրէզայի խորհրդաժողովի նպատակն ու ծրագիրը։

ՔՐՈՆԻԿ

ԷՋՄԻԱԾԻՆ ԵՒ ՍԻՍ

Ժամանակը կ'անցնի, բայց հանգամանքները նոյնը կը մնան, գոնէ կարգը պարապաններու համար։ Էջմիածնի կաթողիկոսութեան հարցը, ժկկն է այդ պարագաներէն և այդ իսկ պատճառով ամէն անգամ, որ ազգը հարկադրուած է զբաղիլ էջմիածնի կաթողիկոսութեան անկախութեան ու գոյութեան հարցով, կիլիկիոյ կաթողիկոսութիւնը անբաժան մասը նկատած է անոր։ Ու քաղաքով էջմիածին և Սիս, երկու ներհակ գոյութիւններ, դարձած են իրարու ժամանակ ու լրացուցիչ մասեր։

Զարական կայսրութեան օրով Պատրիարքարանը նկատուած էր, ազգին կողմէ, էջմիածնի կաթողիկոսութեան վիզին անցուած չղթան, որ դարձնուած էր անոր ազատութիւնն ու անկախութիւնը կաշկանդելու։ Պրօկուրորի մը գոյութիւնը կաթողիկոսի, Գերագոյն Հարկադրի կամ Սինոսի կողքին, զուրկ էր ազգային հանգամանքէ, և ի հարկէ ռուսական պետական ծրագիրներուն, լրտեսութիւն և ճնշում կը հոտէր։ Բայց այդ օրերուն դէմ բողոքելու իրաւունք մը ունէինք։

Այսօր Պ. Լաժէնիա գոյութիւն չունի. սովիէթներու կարմիր ձեռքն է որ սեղմած է էջմիածնի կաթողիկոսութեան վիզը։ Եւ այդ ձեռքը աւելի մահացու է քան Զարական չղթան։ Էջմիածնի կաթողիկոսական ընտրութեան խնդրոյն վերջին փուլերը գոնէ այդ բանը կուտան։ Այդ ընտրութեան օրինաւորութիւնը արգիլելու համար ռուս և թիւրք կառավարութիւններու քմահնութեամբ գործակցութիւնը կատարեալ է։ Կարդացէք Պոլսոյ թերթերուն վերջին լուրերը, և կը հաւատիք բանին։

Զարմանալի գրած էինք թէ էջմիածին դադրած է իրական գործօն մը ըլլալէ։ Այսօր խնդրոյն է անոր գոյութիւնը։ Ու այս իսկ պատճառով ներէն էջմիածին ու Սիս կուգան սերտ պողպատ զրաղեցնելու մեր միացը։

Գրիգոր Օտեան, 1870ին Ազգ. Երեսփ. Ժողովի եօթներորդ նիստին մէջ, երբ կը խօսէր էջմիածնի և կիլիկիոյ կաթողիկոսութիւններու մասին, սա եզրակացութեան կուգար։

«Սոսյ կաթողիկոսը ուրիշ բան չէ, եթէ էջմիածնայ կաթողիկոսին հնչակեալ անունը։ Հակառակ ուղիմն ապստամբութեան է...Հակառակ ուղիմն ապստամբ է, ուրեմն այդ կաթողիկոսութիւնը կարգաւորեալ անիլխանութիւն մըն է. գայթակղութիւն մ'է, անպատուութիւն մը ազգին և եկեղեցւոյն, ուրեմն պէ՞տք է վերցնել գայն։ Չէ՛, պէտ է պահել Սսոյ կաթողիկոսութիւնը, եւ գիտէ՞ք ինչո՞ւ համար.— էջմիածնի Կաթողիկոսութեան համար։ Եթէ Սսոյ Կաթողիկոսութիւնը վերցնես, մեծ վնաս կը հասցնես էջմիածնայ Կաթողիկոսութեան... եւ այս այնճան իրաւ է, որ ես վստահութեամբ կ'ըսեմ, թէ այսօր Սսոյ Կաթողիկոսութիւնը վերցնելը ստպազային մէջ էջմիածնայ Կաթողիկոսութիւնը վերցնել է...։ Ամենուն յայտնի է, թէ էջմիածնայ աթոռը անկախ վիճակի մէջ չէ, և ան մէնքը կ'ուզեն իր անկախութիւնը վերադարձնել իրեն...։ — Դիտէ՞ք որն է մեր զօրութիւնը, մեր ոյժը։ — Սսոյ Կաթողիկոսն է։ Քանի որ Սսոյ Կաթողիկոսը կեցած է, երբ որ ուզենք կրնանք էջմիածնայ Կաթողիկոսին անկախութիւնն ու պատրիարքարանը ընդունելի...»։

Մենք չենք ուզեր հոս խնդրոյ առարկայ ընել Գ. Օտեանի արտաքին կերպը երկու կաթողիկոսութիւններու հաւասարութեան հարցին չուրջ։ Օտեան, ինչպէս շատ յետոյ Մրիմեան, կիլիկիոյ կաթողիկոսութիւնը կը նկատէր ոյժ մը, անոր վրայ յենլով կարենալ պահանջելու Զարական կառավարութեան, պատրիարքարանի հանգուցային գոյութեան չնչումը, և ընդհանրական կաթողիկոսութեան բացարձակ անկախութիւնը, կրօնական տեսակետով, կամ անոր ինքնավարութիւնը։ Այսօր նոյնը չէ պարագան։ Սովիէթական Ռուսիան Պատրիարքարանին անդին կ'պնցնի, և իր քմահաճ, իր հակազգային, և անկրօն ուղղութեամբ կաթողիկոսական գոյութեան կը սպառնայ. և չուզեր իսկ ինքնավար վանահօր մը հանգամանքը ճանչնալ անոր անձին մէջ։ Թիւրքիա, հաճոյակատար ծառայ կը Ռուսիոյ, իր հակահայ քաղաքականութեամբ կաթողիկոսարանի պատգամաւորներուն կը զլանայ իր վիզէն, զանոնք յաղաքացիութենէ արտաքսելու սպառնալիքով։ Եւ այդ երկու ուժերէն ագացուած հէք ընդհանրական կաթողիկոսութիւնն է որ այս պահուս իր տագնապին հոգեվարքը կ'ապրի, աւա՜ղ։

Եթէ երէկ կիլիկիոյ կաթողիկոսութիւնը պէտք ըլլն էր ընհանրական կաթողիկոսութեան ազատութիւնը ապահովելու համար, այսօր աւելի քան պէտք մըն է կիլիկիոյ կաթողիկոսութիւնը, երբ անդին էջմիածինը կը մեռնի, եւ կեանքին հարցը աւելի հրամայական է ու ծանրակչիռ քան անկախութեան կամ ազատութեան հարցը։

Դէպքերու բերմամբ և մեր կամքէն անկախաբար, ութսնի, Ազգ. ժողովի կաթողիկոսութենէն վերջ, էջմիածնի ընդհանրական կաթողիկոսութիւնն է, որ ջնջուելու դատապարտուած է։ Ու ալ այսուհետև հակաթոռի, ապստամբի, կարգաւորեալ անիծեալութեան ժուրը պիտի չի քաշուի կիլիկիոյ կաթողիկոսութեան ճակատին։ Որովհետև այս վերջինը — կիլիկիոյ կաթողիկոսը — ազգային-եկեղեցական պէտքերու հարատարանքին տակ, պիտի պարտաւորուի կիլիկիոյ կաթողիկոսութեան յորկորելու մին տակ իր վրայ առնալ ընդհանրական կաթողիկոսութեան պարտաւորութիւններն ու առաջադրելները, ու օր մը, կատարուած իրողութեան մը առջև գանուելով, ազգին կղզէ վաւերացուի կիլիկիոյ կաթողիկոսութեան ընդհանրական աթոռին, իբրեն փոխանցուելով ընդհանրական կաթողիկոսութեան յարակից արրութիւնները և բոլոր ազգային ապանգները։

Բայց մինչև այդ, կիլիկիոյ կաթողիկոսութիւնը պէտք է արժեցնէ ինքզինքը, ընդհանրականութեան հանգամանքին։ Զարմանալի ու արժոյ գործունէութիւն մը, այս տեսակէտով, անհրաժեշտ է ու հարկադրուած, կարենալ իր չուրջ հաւաքելու համար ազգային ընդհանրական հաւակրանքը։ Եւ առայդ, երկու օձեալ կաթողիկոսներու, և քանի մը անաւանական եպիսկոպոսներու — բացառութիւնները յարգելով — գոյութիւնը բաւական չէ, ազգին այնքան խոշոր պատասխանատուութեան մը առկէն կարենալ յաղող կերպով ելնելու համար։ Աշխարհական մարդին հաւատարմագրութիւնը, — գոնէ խորհրդակցական և թեկադրական հզի վրայ առ այժմ — անհրաժեշտ պէտքն է ժամանակին և արդիական պայմաններուն։ Եւ յետոյ այդ խառն ժողովն է որ առջնորդուած կաթողիկոսէն, պէտք է սահմանէ քննութիւնը, Պոլսոյ կրօնական դատուն կողմէ պատրաստուած, և էջմիածնի կողմէ պատգամաւորական ժողովին ներկայացուելիք տեղեկագրին, ուր միասնուտ բազձանքը կ'արտայայտուէր կուսակրօնութեան դրութեան։ Որովհետև միաքով ու հոգիով մաքուր եկեղեցականներն են, որ կարող պիտի ըլլան մեր օրերու ալեկոծութենէն փրկելու ազգային ապանդութիւններու նուիրական ապանակը — Հայ Եկեղեցին։

ԴԻՏՈՂ

ՎԱՂՈՒԱՆ ԹԻՒՈՎ

ԲԱՐՁՐ ԳՕՄԻՍԷՐԻ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՑԻՉԻՆ եւ ՊՐՆ. ՏԷՐ ԳԱԼՈՒՍՏԵԱՆԻ ՁՈՒՌԵՐԸ

«Մեր պատմագիրները, կապելով մեզ ձեր պատմութեան՝ որ լի է խղճութեան, ճիգի եւ տառապանքի դրուագներով, դրուատելով ձեր պապերուն գործերը, առաքինութիւնները հայ ցեղին, ձեր ուրի ազնուութիւնն ու ազատութեան հանդէպ ձեր ունեցած անսանձելի սէրը մեզի սորվեցուցած են իրենց պէս ձեզ սիրել եւ նկատել ձեզ, պատմութեան մէջ, իբրեւ ճնշուած եւ դժբախդ ազգ մը։ Կեցցէ՛ Հայ Ազգը, կեցցէ Ճրաքսան եւ կեցցէ Սիւրիան։»

18 Սեպտ. Ֆէպէլ Մուսա

ՓԱՌԻԹԶԻՆ ՀԻՒԿԸՆԷ
Ներկայացուցիչ Ռ. Դամիսէրութեան

Մասնաւոր նկար «ԱԶԴԱԿ»ի Photo-GULBENK-Alep

Ձախէն աչ՝ Բօլ Պօռէն, հրամանատար մը՝ Մովսէս Տէր Գալուստեան, Ամիրալ Ժուպէռ, Խմանեան Թրոլիէ, Սարգիս Թոսունեան Խափիքէն Հիւկրնէ եւ սպաներ։

ՄՈՒՍԱ ԼԵՌԱՆ ՅՈՒՇԱՐՁԱՆԻՆ ԲԱՑՈՒՄԸ

(Մասնաւոր թղթակցութիւն)

Հալէպ, 20 Սեպտ. 1932

Մինչդ՝ ու ժկկէն՝ առաւօտ Լոյսը առաւօրէն կ'ուղխոհի անծանօթ ազբիւրէ մը և առարկաները կը ճերմկին, կը զատորոշուին։ Ինչքան տարբեր է լեռներու լուսաբացը քաղաքներէն։ Հոն գիշերն ի բուն հսկող դժբաղդին համար, կատարեալ տաժանք է ու չեմնեայ չարիք դանդազկոտութիւնը առաւօտին։ Նախ պատուհանին եռա ծուռաթ խաւարը կը սարսռայ, կը չարժի ու դանդաղօրէն տեղի կուտայ մինչդ ոգի ըսաւերներուն։ Ու ժամեր են պէտք մինչև չև որ արևին կենսահիւթը հոսի սալայատակներուն վրայ։

Իսկ հո՜ս...

Արևագալ է արդէն ու ժողովրդ Մուսա լեռը ցնծասանի մէջ է։ Արևի առաջին ճառագայթները չեն իջած են յուշարձանին վրայ որ կը պատայ գոյներու բազմազեղուեան չեփորով։ Ու երանի՛ անոր, որուն ականջները վարժ են լսելու այդ տարաչարիկ, ներուժ, այլ ստուածարէն մարգարէական ու վեհ պատգամը։ Գարդ են անոր բառերը բայց խարանող ու բոցեղ ինչպէս վրէժին համար ջրդեզուած դաշոյնին չեզոք թուրնալի։

Ու եւ լսեցի յուշարձանին հիմերէն բարձրացող հառաչ ձայնը որ այսպէս կ'ըսէր.—

Հերոսներուն անունին՝ որոնց յիշատակին համար բարձրացուցին զիս հովերուն դէմ մեծագոյն նախանձնքը պիտի ըլլար ամէն հայու կողմէ նեռուած, նայիլ կայմիս ու խորաններուս և անդնդիլ։ Անցնիլ հանդարտ ու ինքնաբաւ և առօրեայ գործերու առատուկին մէջ մոռնալ Ուխար վրէժին որ վեր է տարածութիւններէն ու ժամանակներէն։ Վա՜յ անոր, որ իր խաղուած ու բիւրիցս անիրաւուած հայու հոգիին խորը չարմատացներ զոյգ խաչերու ոսկեզօծող սա մաքուր արևին պէս պայծառ ու անխարդախ ճշմարտութիւնը՝

Թէ հայ ազգը,

Անցնելէ եռաք եղեռնի հսփա՜երէն ու կատարածի անապատներէն, իր աթիւնաքամ չրթներուն վրայ սառնալէ եռաք յուզական պիղծ հաւթոյրը պոռնկացած ու ներքինի մարդկութեան, եթէ կ'ուզէ դեռ ապրիլ՝

Գանուի քաղաքակիրթ պողոտաներու երկայնքին թէ հեռաւոր անծանօթ աշխարհներու մէջ, բլլայ Եգիպտոս, Հնդկաստան Ամերիկա կամ Սուրիա եւ մանաւանդ ի Սուրիա, իր առօրեայ յցեցէն անմիջապէս եռք պէտք է ունենայ այն փրկարար ու անաչառ գործիքը, որով մեր քաջ պապերը կը չափէին իրենց երկրին սահմանները և հայ ֆետայիները, եարի փոխան գրկելով զայն, կը չափէին լեռ ու ձոր։

Այսպէս կ'ըսէր...յուշարձանը։

***

Քահանայ մը, գպիրներ և հաւատացեալներու բազմութիւն մը՝ կը մտնեն խորանին։ Խունկ ու աղօթք։ Ու աղաչանք։ Տէ՛ր, Ազգիս Հայոց փրկութի՛ւն...և ոչ օք չկայ այս ձայնը խափանող։ Կը մտածեմ, թէ քառորդ դար մը և աւելի առաջ, ի՛նչպէս հայ քահանան ձայնը պիտի իյեցնէր ու Ազատութիւն բառին կէսը ծամծմէր և... ուտէր, հակառակ պարագային վախնալով որ ան ալ զինք կ'ուտէ։...

Հիմա այլևս պէտք չունի քահանան ուռելու Ազատութիւնը։ Ընդհակառակը, կրնայ երկարել, երկարել մինչև որ արձագանգը չսանայ մեռեալ անտառներուն ու հովիտներուն մէջ։ Այլ ահա կայն, խեղճ սէրսէրին ձայնը չելլեր... կը խժլատ, կը կոկոչի ու կը մեռնի.

— Ո՛ւր էր թէ մեր առջնորդը հոս բլլար, կը ձայնէ մօտիկը բարեմիտ արհեստաւոր մը, որ բանն ու գործը թողլով եկեր է լեռ իր յարգանքի բաժինը տալու նահատակներուն։

— Այո՛, լաւ կ'ըլլար կը պատասխանեմ ես ալ։ Ինչու՞ չեկաւ։

— Ինչո՞ւ չեկաւ, կը կրկնէ մարգուկս։

— Հալէպ երթալու հարցուր իրեն, կ'րսեմ ջղայնոտ ու կը հեռանամ...

Բանակատեղը արթնցած է հիմա և զարմանքն ու հրճուանքն ալ արթնցած են իմ մէջս։ Մոռցածաւալ բազմութիւն մը՝ բառին ամենէն իրական իմաստով, կը վխտայ յուշարձանին չուրջ։ Շատերը եկած են գիշեր սահն, անջատ անջատ խումբերով, առանց մեծ իրարանցումի։

ՂՈՎՍԵՓԸ ՎԱՅՐԱՆՈՒՄ ՑՈՒՑ ՈՒՂԱՐԿԵԼ ՄԻ ՊԱՏՄԱԲԱՆԻ ԳԱՂԱՓԱՐԸ ԿՐ ՊԱՀՊԱՆՎԻ

Ինչպես հայտնի է, 1828թ. ապրիլի 19-ին Էջմիածնում տեղի ունեցավ Ղազարոս Աղայանի եղբայրների և քրոջ ամուսնու՝ Ստեփան Ալամդարյանի միջև կնքված պայմանագրի ստորագրության արարողությունը։ Ալամդարյանը Աղայանների ընտանիքին էր պատկանում։ Նրա հայրը՝ Ալամդար Ալամդարյանը, Աղայանների հորաքրոջ՝ Մարիամ Աղայանի ամուսինն էր։ Ալամդարյանները Աղայանների հարազատ ազգականներն էին։

Ալամդարյանների ընտանիքը Էջմիածնի ամենահարուստ ընտանիքներից էր։ Ալամդարյանները Էջմիածնի մոտ ունեին հարյուրավոր ձիեր, ոչխարներ, տասնյակ զույգ եզներ, հարյուրավոր ակր հողեր։ Ալամդարյանները Էջմիածնի ամենամեծ վաճառականներն էին։ Նրանք առևտուր էին անում Թիֆլիսի, Ռոստովի, Մոսկվայի, Ղրիմի, Ղրիմի, Ղրիմ

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՋԻՆԱԹԱՓՈՒԹԵԱՆ ԽՈՐՀՐԴԱԺՈՂՈՎԸ

ԱՅՍ ԽՈՐՀՐԴԱԺՈՂՈՎԻ ԴԻՒԱՆԸ ԻՐԱՒՈՒՆՔ ՈՒՆԻ՞ ԹԷ ՈՉ ՎԻՃԱԲԱՆԵԼՈՒ ԸՆԴՀ. ՔԱՂԱՔԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ ՎԵՐԱԲԵՐԵԱԼ ԿԱՐԵՒՈՐ ԽՆԴԻՐՆԵՐՈՒ ՇՈՒՐՋ

Ո՛չ, կ'ըսէ Սըր Ճօն Սայմըն. այո՛, կը պատասխանէ Պարոն Հենտըրսըն

Ժընեւ.— Լուրջ միջադէպ մը ծագեցաւ Սըր Ճօն Սայմընի և պ. Հէնտըրսընի ժէջ Ջինաթափութեան խորհրդաժողովին ղեկավարութեան նկատմամբ։

Ժողովը հասած էր օրակարգին վրայ գանուող վերջին խնդրոյն որը կը վերաբերէր ընդհանուր զինաթափութեան կարևոր խնդիրներուն, բայց ոչ ոք արամադիր չէր խօսք առնելու երբ որ նախագահը բացաւ նիստը։

Քանի մը վայրկեան տևող տաժանելի լռութենէ մը վերջ. Սըր Ճօն Սայմընն յայտարարեց թէ դիւանին չէր որ կը պատկանէր այս խնդիրներուն լուրջ վիճաբանիլը, որոնք ճիշդը խօսելով կ'իյնան ընդհ. յանձնաժողովին իրաւասութեան առկ։ Պ. Բոլ Պոնքուռ հաստատութիւն յայտնեց, բայց պ. Հէնտըրսընը չի բաժնեց այն տեսակէտը և զարմանք յայտնեց այն գաղափարի մասին թէ դիւանը հրահանգներ տալու է վիճաբանելիք խնդիրներու նկատմամբ։ Անիկա ուշադրութիւն դարձուց թէ ինքը ծրագիրներ պիտի պատրաստէ որոնք կը յանձայոր պիտի տարեն հանդարտութիւն առաջ բերելու կացութեան մէջ։ Ցետոյ ժողովը յետաձգեցաւ գչ. օրուայ համար։

Ազգ. Դաշնակցութեան Խորհուրդը գումարուեցաւ Պ. ՏՐ Վալէրայի նախագահութեամբ

Ժընեւ.— Ազգերու Դաշնակցութեան Խորհուրդը գումարուեցաւ պ. ՏՐ Վալէրայի նախագահութեամբ։ Խորհուրդը որոշեց երեք անդամ բաղկացեալ ենթակոմիտէ մը նշանակել, Պոլիվիոյ և Բարակուայի մէջ ծագած վէճը յարդարելու համար հարկ եղած միջոցները քննելու։

Գ. Հավարօ (Նորվեկիա) յայտարարեց թէ չատ մը պետութիւններ յապաղած են Ազգ. Դաշնակցութեան համար իրենց արձանագրուած նպաստները բերելու գործին մէջ և թէ հաւանաբար առաջնակ առաջ պիտի գայ յառաջիկայ մարտ. ե. թէ դարման մը չի արուի կացութեան։

Ժընեւ.— Ազգ. Դաշնակցութեան Խորհուրդը բացաւ իր նստաշրջանը, պ. ՏՐ Վալէրայի նախագահութեամբ. բայց օրուան չտեսկանութիւնը կայացաւ զինաթափութեան և իրաւունքներու հաւասարութեան վերաբերեալ խօսակցութեանց մէջ։

Գ. Բոլ Պոնքուռ հետ ունեցած մէկ տեսակցութենէ վերջ, Սըր Ճօն Սայմըն յայտնեց թէ դիւանին տուաւ գերմանական արտաքին գործոց նախարար պ. Ֆօն Նոյրաթ։ Նախապէս, գերմանական պատուիրակութիւնը յայտնած էր թէ իր դիրքը չպիտի փոխէր որքան ատեն որ չպիտի ճանչուէր իրաւանց հաւասարութիւնը։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ՋԵԿՈՅՑ ԱԶԳԵՐՈՒ ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴԻՆ

Ժընեվ.— Ազգերու Դաշնակ ութեան ասանիններորդ ժողովը պիտի բացուի քշ. օր։ Բայց արդէն Ազգ. Դաշնակցութեան Խորհուրդը եւ Զինաթափութեան խորհրդաժողովին դիւանը վերսկան իրենց աշխատանքներուն։

Խորհուրդի նիստին ներկայ էին Գերմանիոյ, Մեծն Բրիտանիոյ, Նորվեկիոյ, Լեհաստանի եւ Միւկոսլաւիոյ արտաքին գործոց նախարարները եւ Ֆրանսայի պատերազմ. նախարարը։

Խորհուրդը հաստատութիւն յայտնեց իր նախորդ նախագահ պ. Մաթօսին կողմէ Պոլիվիա—բարակուայական վէճը հաշտութեամբ լուծելու համար կատարուած ձեռնարկին։

Ցետոյ քննելով անտեսական կացութիւնը, խորհուրդը հաստատութիւն յայտնեց տեղեկաբեր Ֆօն Նոյրաթի, գերմ. պատուիրակ, որը յայտարարեց թէ միջազգային սերտ համագործակցութիւն մը անհրաժեշտ է ազգու կերպով պայքարելու համար անտես. նեղութեան դէմ։

Պ. ԿԱՆՏԻՒ ԾՈՄԱՊԱՀՈՒԹԵԱՆ ՇՈՒՐՋ

Բունա.— Բարեաներու դասակարգերուն վերաբերեալ խնդրոյն վերջնական մէկ կարգադրութիւնը ստոյգ կ'երեւայ, երբ որ հնդիկ ղեկավարները եւ բարեաներու պատուիրակները պ. Կանտիի պիտի այցելեն այս կէսօրէ յետոյ։

Գ. Կանտի արդէն ընդունեց ընտրական օրինագիծին խոշոր գիծերը, բայց կը կարծուի թէ իր ծոմապահութիւնը ընդհատելէ առաջ անիկա պիտի սպասէ համաձայնութեան պայմաններուն պ. Մաքտոնալտի կողմէ հաւանութիւն գըտնելուն։

Կանտին կը տկարանայ հետզհետէ

Բունա, կէս գիշեր.— Ժամը 10ին բանտէն քաշուելէ յետոյ, լիտրները նորէն գումարուեցան եւ սկսան վիճաբանութեանց։

Մինչդեռ անոնք կարծիքի փոխանակութեան մէջ էին բանտէն հեռագիր մը եկաւ որով կը յայտնուէր թէ Մահաթման անհանգստութեան նշաններ ցոյց կուտար որոնք թէպէտեւ վրդովիչ չէին բայց հետզհետէ աւելցող տկարութիւն մը կը մատնանշէին։

Սիրտխառնուքները եւ նուաղումները աւելի յաճախ կերպով տեղի կունենային քան թէ ցերեկը։ Զայնը կը ցածնայ դեռ եւ կանտին չի յաջողիր ալքերը բաց պահել։

Ն.իստը ընդհատուեցաւ անմիջապէս եւ լիտրները բանտ վազեցին, ոչ միայն կանտին տեսնալու համար, այլ նաեւ անկէ խորհուրդ հարցնելու համար հանրաքուէյի վերաբերեալ անհամաձայնութիւն ծագած կէտի մը մասին։

Բունա.— Զանազան դասակարգերու պատկանող հնդիկներու եւ բարեաներու դասակարգերուն մէջ վարուող բանակցութիւնները չյանգեցան գուշակուած համաձայնութեան եւ լիտրները կը հաղորդեն թէ համաձայնութեան բովան դակութիւնը խմբագրել սկսելու անկարելիութեան մէջ կը գտնուին։

Կանտիի ծայնը աւելի տկար ըլլալու վրայ է։ Ան կը տառապի սրտխառնուքներէ եւ գլխապտոյտներէ եւ դժուարութիւն կզգայ իր ալքերը բաց պահելու համար, 82 ժամուան ծոմապահութենէ մը վերջ։

ԱՌԱՆՑ ՆԱԽԸՆԹԱՑԻ ԲԱՆ ՄԸ

Ֆրանսական Դրամատան մետաղային պահեստը կ'ապացնի շրջաբերութեան մէջ գտնուող դրամատունական արժէքը

Բարիզ — «Մաթէն» կ'ընդգծէ առանց նախընթացի սակայնական բանը թէ Ֆրանս. Դրամատան մէջ զգ. պահեստը երկու միլիառէ աւելի է քան թէ շրջաբերութեան մէջ գտնուող դրամատոմսերուն արժէքը։ Դրամատոմսերը եւ. բաշխաւորեալ են ուրեմն հարիւրին հարիւրէն աւելի համեմատութեամբ։

ԻՐԱՐՈՒ ՀԵՏ ԿԸ ՊԱՏԵՐԱԶՄԻՆ ՉԻՆԱՍՏԱՆԻ ՄԷՋ

ՀԱՆ-ՇՈՒ-ՖՈՒ ՊԱՐՏՈՒԹԵԱՆ ՄԱՏՆԱՄ Է ԼԻՈՒ-ՇԷՆ-ՆԻԷՆԸ

Շանկայ.— Բազմաթիւ սրեր տեւող ընդհարումներէ յետոյ, Շանթունկի կառավարիչ զօրավար Հան—Շու—Ֆու ծանր կերպով պարտութեան մատնեց հարապետ Լիու—Շէն—Նիէնը, որուն հետեւանօք այս վերջինը եւ իր սակիցները պարպեցին Շէֆօօն։

Զինական մարտանաւեր 500 զինուոր ցամաք հանելու վրայ են սակայն խորութիւնները արգելելու համար, եւ օտար 15 մարտանաւեր ալ խարխեցին նաւահանգիստի մէջ, առանձնաշնորհեալ օտար գօտիներուն պաշտպանութիւնը ապահովելու համար։

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ՏԵՂԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԹԻՒՐՔԵՐՈՒ ՀԱՋՈՑԸ...

ԱՄԷՆ ՕՐ ՄԷԿ ՍՈՒՏ

«ՀԱԼԷՊԻ ՀԱՅԵՐԸ ԵՐԿՈՒ ՄԱՍԻ ԲԱԺՆՈՒԱԾ ԻՐԱՐՈՒ ԴԷՄ ԿԸ ԿՌՈՒԻՆ»

«Միլլիէթ»ի 22 Սեպտեմբերի թիւին ժէջ կը կ-րդանք հետեւեալ անմօթ սուտը.—

Հալէպի եւ օրջականերու Հայերուն մեծ մասը համայնավար եղած են։ Անոնք երբեմն երբեմն դէպքեր կը յարուցանեն զանազան վայրերու մէջ եւ թուղթիկներ կը բաժնեն։

Մնացեալ Հայերն ալ կը յամառին Դաշնակ կուսակցութեան մէջ մնալ։ Հայ մայնավար հայերը կ'աջխատին իրենց ճեմարկել Դաշնակցականներ եւ այս պատճառով անոնց միջեւ ծագած վէճերը արիւնոտ ընդհարումներու կը յանգին Հալէպի եւ օրջականերու մէջ։ Հասնելի եւ Դամբոլլի մէջ ծագած ընդհարումներու ընթացիին, երկու կողմէն ալ բազմաթիւ հայեր բռպանուած են։

Զդիմանալով համայնավար հայերու ճնշումներուն, Հալէպի Դաշնակցականները հետզհետէ դէպի հարաւ կը գաղթեն։ Զրոյցի մը համաձայն, անոնք կ'ուզեն Գէյրութ երթալ, բայց ժողովուրդը չուզեր գիրենք։

ՀԱԼԷՊԻ ԱԶԳԱՅՆԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱԾ ԴԻՐՔԸ

ՆՈՐ ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆ ԿԱԶՄԵԼ ԿՈՒԶԷՆ

«Էլիֆ Պա»ի Հալէպի թղթակիցը հետեւեալով կը տեղեկացնէ.—

Հալէպի ազգայնականներուն դիրքը Սիւրիական դաղիեին հանդէպ օտա փոխուեցաւ։ Լիթր Իպրահիմ Պէյ Հանանօ պլլեւս որոշած չէր լռել Սիւրիական դաղիեին դէմ, Տեղեկացայ որ Իպրահիմ պէյ Հանանօ պիտի հրաւիրէ իր ընկերներէն ֆօՖէհրանսի մը, որու ընթացիին պիտի ճնշուի ազգայնական նախարարներու դիրքը։ Այս ժողովին ընդհանրապէս պիտի հրաւիրուին ընդդիմադիրներ։ Ներկայ պիտի գտնուին նաեւ Արիֆ պէյ Նագաթի եւ Շիւրիւ պէյ Գավաթի. Հոմսեն Շիւրիւ պէյ ձիւճեի, Համայէն Հիւսնի պէյ Գարազի։

Սոյն ֆօՖէհրանսը պիտի ասխատի ժամանակին գոյութիւն ունեցող «Իսթիգլալ» կուսակցութեան վերակազմութեան, որուն գանձապահն էր ասեն մը Ձեմիլ պէյ Մէրեմ։

ԹՐՔԱԿԱՆ ԱՊՐԱՆՔՆԵՐՈՒ ՄԱՔՍԸ ԿԸ ՆՈՒԱԶԻ

Թիւրիոյ Ազգերու Դասնակցութեան մուտքը, կ'երեւի ցնծախնական օգուտներ սկսաւ հասցնել իրեն։ Բարձր Գործակութիւնը որոշմնագիր մը հրատարակեց առջի օր, որով 100ին 40-50ի կը զեղչուի Թիւրիքական ներածուող բամպակ, մեքենաներ եւ զանազան կերպասեղէններու մասրը։ Մինչեւ հիմա 100ին 100 մասն կը գանձուէր այդ ապրանքներէն։

ԿԻՆ ՄԸ ԿԸ ՍՊԱՆՆԷ ՄԱՐԴ ՄԸ

Լիբանանի Սեպտեմբեր գիւղին մէջ, Հավա անուն կին մը Թաորոս Կապլանի անուն մարդու մը հետ կռիւ կրնի եւ ոտու միջոցին կինը փայտով կը յարձակի մարդուն վրայ եւ գայն ետեւ ու ետեւ կը ըսպանէ։ Ոճրագործ կինը ձերբակալած է։ Դէպքին մասին հետաքննութիւն կը կատարուի։

ՀԱՆՐԱՅԻՆ ՇԻՆՈՒԹԵԱՆ ՉԵՂՉՈՒՄԻՆ ՔՆՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

ՁԵՐԲԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ԿԸ ՇԱՐՈՒՆԱԿՈՒԻ

ԽՈՐՀՐԴԱՒՈՐ ԱՄԲԱՍՏԱՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Ինչպէս գրած էինք երէկ, վերջին ամսուան, հարցաքննիչ դատաւորի հրամանագրով ձերբակալուեցաւ Շէյխ Թամիմ խազինի, եղբայրը հանրային օինուրեանց նախկին ցնօրէն Շէյխ Ձեմիլ Խազինի։ Նկատելով որ խազինի ամենազդեցիկ եւ հեղինակաւոր ընտանիքին է եւ որուն հետ է Քհարուանի ամբողջ ժողովուրդը, ասոր կարեւորութիւն կը տրուի այս ձերբակալման։ Երէկ առաւօտ, սպաս յայտնեց իր կասկածը Մարիին եւ վէճ մը սկսաւ երկուքին միջեւ։ Զինուորականը բարկացած հանց դանակը եւ հանի մը ուժգին հարուածներ իջեցուց անոր մարմնին զանազան մասերուն։ Ադիկր արիւնլուայ գետին փռուեցաւ եւ փոխադրուեցաւ հիւանդանոց կիսամեռ վիճակի մէջ։ Իսկ սպան յանձնուեցաւ զինուորական ասեան։

ՎԷՃ ՄԸ ՄԱՀՈՎ ԿԸ ՎԵՐՋԱՆԱՅ

Հալէպի Մուսաթա թաղին մէջ, Ապու Ձապր անուն մարդ մը խմորեղէն ծառած էր փուռ։ Փռապանը կ'առարկէ որ չի կրնար եփել եւ օսա գբաղուած է։ Ապու Ձապր կը խնդրէ, կ'աղաչէ օգուտ չըներ։ Ասոր վրայ վէճ մը կ'սկսի անոնց միջեւ։ Փռապանն ու իր ասխատաւորները կը յարձակին Ապու Ձապրի վրայ եւ անոնցմէ մէկը դանակի հարուած մը կ'իջեցնէ։ Մարդը վզէն վիրաւորուած գետին կիյնայ եւ հիւանդանոց չհասած հոգին կ'աւանդէ։ Ոճրագործները կը ձերբակալուին։

ԿԻՆ ՄԸ ԱՆՁՆԱՍՊԱՆ ԿԸԼԼԱՅ ԻՐ ԱՄՈՒՍՆՈՅՆ ԶՈՒԼՈՒՄԷՆ ԱԶԱՏՈՒԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ

Թրիջօլիի մէջ անձնասպանութիւն մը տեղի ունեցած է հետեւեալ ողբերգական պարագաներու մէջ։

Ֆաթմա Դասիմ անուն կին մը կ'ապրէր Մերզի Ապօյլա անուն ամուսնին հետ։ Սակայն Ապօյլա օսա անբարոյական էր եւ մեծ նեղութիւն կը պատճառէր Ֆաթմային, կը ծեծէր, անօթի կը ձգէր եւ կը հայհոյէր։ Ֆաթմա օսա դժգոհ էր իր կեանքէն եւ զզուած Կուզէր վերջ տալ իր կեանքին։

Առջի օր, յուսահատ եւ յուզուած վիճակի մը մէջ, չուան մը կառնէ եւ կը կախէ տան առասպադին։ Վերջը պռոշի մը վրայ կելնէ եւ կանցընէ վիզը։ Ցետոյ ճօճի օդին մէջ, սակայն չուանը ծուռ անցուցած ըլլալուն համար օուտով չի մեռնիր եւ սասթիկ ցաւերու հետեւանքով կ'սկսի պոռալ։ Ուշ ասեն, երբ այլեւս կիսամեռ վիճակի մէջ էր, դրացիները հասան եւ վար առին Ֆաթման, բայց անօգուտ։

ԱՆԵԱՆՕԹ ԴԻԱԿ ՄԸ ԾՈՎՈՒ ՎՐԱՅ

Երէկ առաւօտ Բաս Գէյրութի պահականոցին լուր կը տրուի թէ Նորթ տր Բիժօնի մօտ, ծովու մէջ, մարդու մը դիակը կը գտնուի։ Իսկոյն ոստիկանական ուժեր եւ հարցաքննիչ դատաւոր մեկնեցան եւ ծովին դուրս հանեցին մարմինը։ Պահականոց բերուելով մարմինը ցուցադրուեցաւ ժողովուրդին, որոշելու համար անոր ինքնութիւնը։ Վերջը փոխադրուեցաւ Օքել Տիօ հիւանդանոցը, ուր ենթարկուեցաւ դիահզննութեան։

Քննութիւնները ցոյց կուտան որ զոհը օսարական մըն է եւ օսա հաւանական է որ ռուս մը կամ բոլոնիացի մըն է։ Դրպանին գտնուած է երեք Սիւր. ոսկի եւ մասնի մը։

ԿՐՕՆԱԿԱՆ

ՄՈԼԵՌԱՆԴՈՒԹի՞ՒՆ ԹԷ ՀԱՑԻ ԽՆԴԻՐ

ՀԱԼԷՊԻ ՄԷՋ ՀԱՅ ԲԺԻՇԿ ՄԸ ՔԵԱՖԻՐ Կ'ՕՐԱԿՈՒԻ

Հալէպի մեր պատուական «Լէհյհա ջիւ Նօր» հետեւեալ տարօրինակ լուրը կը հաղորդէ իր վերջին թիւին մէջ.—

Ամսոյս 22ին, գիշեր, Տօքթ. Նաճարեան սենպողականօրհն կը կանչուի հիւանդի մը համար։ Տօքթօրը կը փութայ պատասկանութեան գլուխը եւ կ'սկսի ճնշութեան։ Սակայն հազիւ սկսած ճնշութեան, դուռը կը բացուի եւ երիտասարդ մը ներս մտնելով կը հրամայէ Տօքթօր Նաճարեանին իսկոյն ձգել հիւանդը եւ ետեւանալ, առարկելով որ մեզի է հրատանեայի մը մուտքը մահմեդական ընտանիքին մէջ։ Կը հասկցուի որ այս երիտասարդը ձախողած բժիշկ մըն է եւ կը կոչուի Աքրէմ Ղօրի։

Հիւանդին ծնողքը կը խնդրեն եւ կադաչեն հետեւանալ եւ հանգիստ ձգել հայ բժիշկը, սակայն ի զուր, ձախող բժիշկը կը պնդէ եւ կարգ մը անպատկառ եւ նախատական խօսքերէ վերջ «էհտաֆիր» կ'որակէ Տօքթ. Նաճարեանը։ Հիւանդին ծնողքը կը յայտնեն որ ան իրենց ընտանեկան բժիշկն է եւ ամէն վտանգութիւն կը վայելէ։ Բայց տեսնելով որ կարելի չէ համոզել Աքրէմը, կը թելադրէ հայ բժիշկին մեկնիլ։

Հիւանդին պարագաներ զայն կը փոխադրեն անմիջապէս Տօքթ. Նաճի Սապպղիի դարմանատունը, սակայն հիւանդին վիճակը, կրսուի թէ վտանգաւոր է։

ԵՂԲԱՅՐ ՄԸ Կ'ՍՊԱՆՆԷ ԻՐ ԵՂԲԱՅՐԸ

Անմիս Մուհամմէս Մհսուս անուն Թրիջօլիցի երիտասարդ մը երբ իրեվօլվերը կը մաքրէր, յանկարծ գհնիը կրակ կ'առնի եւ գնդակ մը կը սուրայ անոր բերնէն։ Իմացը կը գծուէր եղբայրը Քեամիլ, որուն ճիշդ կուրծքին կը հանգիպի եւ կրնակէն դուրս կելնէ։ Քեամիլ վայրկեանապես կը մեռնի։

ԱՄԻՐԱԼ ԺՈՒՊԼԻՆ ՍԱՅՏԱ ԿԵՐԹԱՑ

Կիրակի օր, Արեւելեան Ծովային Ուժերու Ընդհանուր Հրամանատար Ծովակալ Ժուպլէն, պօյտ մը կատարեց դէպի Սայտա եւ երեկոյեան վերադարձաւ Գէյրութ։ Սայտայի տեղեկատուութեան դիւանի պետին կողմէ հոն ճաշկերոյթ մը տուեցաւ ի պատիւ Ամիրային։

ՍԱԿԱՐԱՆ ՊԷՏՐՈՒԹի

27 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 1932

	Ս. Դ.
Սգիպտ. բղթադրմ.	452.50
Անգլիկն. »	441
Տօլար »	126.50
Թրխական »	60
Գաճ Օթթօման	135
Իտալական Լիր 100	645
Ցունական Ֆրանմի 100	80
Անգլ. ոսկի	606
Ֆրանս. »	486
Օսման. »	549
Արծաթ մհճիս	23
Դրեսի Ֆօնս. Ա. Ֆէ.	615
» » Բ. »	307
» » Գ. »	295

ՍհՃհրեան եղբարք Բիւ Ֆօս ԹհյհՃօճ՝ 5-19

— 308 —

Խեղճ մայրը տղուն ձմեռը հանգիստ անցընելէն խաբուելով և ամէն օր զայն տեսնելէն, աչքերը գոցուած էին և անոր հիւանդութիւնը կը վերագրէր տկարութեան։ Հանկան բսաւ նորէն.

— Զարմանալի է տիկին, զարմանալի է որ չէք տեսներ, եթէ խեղճ տղան մայր մը ունենար, հիմայ ի՞նչ իրարանցումներ կ'ըլլային, Միսիս Քարլայլի այդ զգացումը ունենալը չպատուիր, գալով տօքթոր Ուէնրայթին, բան մը չհասկնար.

Այս խօսքերը Իզապէլի սրտին գնդակի մը պէս դպան, ինքը մայրն էր, հետեւաբար կ՞յր էր։ Վախէն իր տըրոփող սիրտը հանդարտեցնելու համար ըսաւ անոր.

— Հանկա, մանաւոր հիւանդութիւն մը չունի, միայն թէ քիչ մը տկար է, և ծռելով տղուն վրայ, հարցուց անոր. «Ուիլբըմ կը քնանա՞ս».

Տղան ոչ պատասխան տուաւ, և ոչ ալ չարժեցաւ. Իզապէլ ըսաւ.

— Հանկա պէտք է ուշադրութիւն ընէիր խօսքերուդ, կարելի է արթուն ըլլար.

— Ամէն մարդ կրնայ տեսնալ որ ան կը քնանայ, չե՞ս տեսներ տիկին, ինչպէս անշարժ կը պառկի.

— Ինչո՞ւ կը կարծես որ այնքան գէշ վիճակի մը մէջ կը գտնուի.

— Չեմ կարծեր, այլ գիտեմ, ես չատ եմ տեսած այս վիճակի մէջ տղաքներ։

Այս միջոցին Լիւսի ներս մտած էր և Հանկա մեկնած։ Իզապէլ ծռած էր Ուիլբըմի վրայ և իր դէմքէն սուգ ու յուզում կը կարդացուէր։ Իսկ Ուիլբըմ ճեպճերմակ կտրուած էր և մարմինին վրայ կապոյտ երակներ կը նշմարուէր, իբրաքանչիւր չունչ առնելուն քթին ծակերը կը բացուէին և կ՞գոցուէին։ Լիւսի տեսնելով Իզապէլի այդ վիճակ հարցուց.

— Տիկին վիճ, ինչո՞ւ այդպէս կը նայիս Ուիլբըմին.

— 305 —

ՄԱՍ Ե.

ՈՒԷԹԼԻՆԷՆ ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆԻ ՆՈՐ ԱՆԴԱՄ ՄԸ

Ճիշդ այս օրերուն էր որ Ուէսթլինէն նոր անդամ մը պիտի ընտրուէր անգլիական Խորհրդարանին համար, որովհետեւ նախկին անդամի մահով աթոռ մը թափուր մնացած էր։ Ի հարկէ ժողովուրդը հետաքրքրած ըլլալով վիճաբանութիւնները սկսած էին ընտրութիւնէ երեսփոխանի անձին չուրջ։

Երկար վիճաբանութիւններէ և խորհրդակցութիւններէ, ինչպէս նաև բազմաթիւ թեկնածուներու չուրջ մտածելէ վերջ, համաձայնաբար Մր. Քարլայլը յարմար տեսան և պատուիրակութեան մը միջոցաւ իրեն յայտնել որոշեցին։

Մր. Քարլայլ այս անակնկալ առաջարկէն զարմացաւ և բսաւ իրեն ներկայացող պատուիրակութեան.

— Ի՞նչ կ'ըսէք, դիս ձեր կողմէն երեսփոխա՞ն ընտրել, վստա՞հ էք որ ձեզ չպիտի ծախեմ, բսաւ անոնց խնդալով։

— Վստահութիւն ունինք քեզի, ուզածիդ պէս կրնաս ընել, պատասխանեցին միաբերան.

Մր. Քարլայլ երկար ատեն աչխատեցաւ համոզելու զանոնք որ ինք ոչ ժամանակ ունի և ոչ ալ փափաք նման բարձր դիրքի մը համար և թէ ալ կրնան գտնել աւելի յարմարը, սակայն անկարող եղաւ ու ստիպուած

Սպառազինմանց հաւասարութեան խնդրոյն շուրջ

ՁՕՆ ՆՕՓՐՈՒԹ ԻՐ ՆԵՒՐԻ ՄԷՋ

Ժընեւ.— Գերմանական Արտաքին Գործոց Նախարար պրն. Ցօն Նօյրուժ հոս ժամանեց։ Կը յայտարարուի թէ անոկա մտադրութիւն չունի ոեւէ ձեռնարկ մը ընել իր կողմէ սպառազինմանց հաւասարութեան վերաբերեալ գերմանական պահանջին մասին, բայց ոչ մէկ կասկած չի կայ թէ տեսակցութիւններ տեղի պիտի ունենան պրն. Հէնտըրսընի, Սըր Ճօն Սայմընի, իտալական եւ ուրիշ պատուիրակներուն հետ վիճաբանելու համար հաւասարութեան հարցին մասին։ Ստոյգ է նաեւ թէ զինաթափութեան խորհրդաժողովին դիւանը յառաջիկայ շաբաթ խընդրոյն պիտի մօտենայ ոեւէ ձեւով մը։

Վերստին սպառազինութիւնը, այլ միւս պետութիւնները են որ կը մերժեն զինաթափ լինել եւ ընդունիլ յանձնառութիւն մը որուն գերմանիան ենթարկուած է։

«Կը յուսամ թէ գերմանիոյ բռնած բնաւորը պիտի հակցուի ամենուրեք եւ իբրեւ հետեւանք պիտի ունենայ նոր եւ վճռական մղում մը տալ բանակցութեանց, ընդհանուր զինաթափութեան համար։»

ՋԱՎՋԱՎԱԾԵԱՆ ՄԱՐԻՉՆԵՐ

ՏԵՂԱԿԱՆ ԳՈՐԾ

Ջավզավաճեան եղբայրներու հրդեհի մարիչները, շինուած պղինձով ապահովուած եւ 20 ֆիլօկրամ ճնշումի մը համար։

Անոնք արձանագրուած են քաղաքապետութեան մօտ եւ ճանչցուած Ցրանսական բհճիճ Ճանճնախումբի կողմէ։

Այս մարիչները այնքան ներկայանալի են որքան եւրոպական։ Գիները չատ յարմարչն ածան ու արդիւնքը գերազանցական է։

ԱԶԳԱՅԻՆ ՏՊԱՐԱՆԸ

ՏՊԱԳՐԱԿԱՆ ԱՄԷՆ ԿԱՐԳԻ ԳՈՐԾԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ

Դիմեցէք «ԱԶԴԱԿ»ի Տպարանը՝ գիրք, պրօշիւր, հարաւճեկան հրաւիրագիր, պաճուճագ, ճամակի թուղթ եւ առեւտրական ձեւերակներ.

ԱՐԱՔ, ՄԱՔՈՒՐ, ԳԵՂԵՑԻԿ։ԵՒ ՃԱՐՏԱՐ։

ՀՆՈՒ ՈՐԹԵՐՔ ԳԻՒՂԻՆ

ՊԱՆԴՈՒԿ ԼԻՒՔՍ

ՁՈՒԼԷ

Հայկական ամենաշքագոյն պանդոկը «ԼԻՒՔՍ»ի մէջ, ծովեզերեայ պարտէզով,

ԽՈՒՍՏ ՕԹԱՍՈՒՆ ՍԵՆԵԱԿՆԵՐ

ՈՒ ԿԸ ԲԱՂԿԱՆԱՑ 1. 2. 3. 4. ՄԱՆՉԱԿԱՆԵՐԷ

1. ՀԱՄԵՂ ձաճ, ՄԱՔՈՒՐ եւ ԱՆԹԵՓԻ ՕՊԱՄԱՊՈՒԹԻՒՆ.
2. ԳԻՆԵՐԸ ԽՈՒՍ ՁԱՓԱԻՈՐ.
3. ՏՈՒՆ ՓՆՏՈՒՂԵՐՈՒՆ ԱՄԷՆ ԴԻՒՐՈՒԹԻՒՆԸ.

ՏԷՐ ԵՒ ՏՕԿՔՆ Գ. ՓԱՐՏԻԶԳԱՆԵԱՆ

Տքթ. Բ. ԳՈՒԼԱԳԵԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ՝ ՆԵՐՔԻՆ, ՄՈՐԹԱՑԻՆ ԵՒ ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

ՎԿԱՅԵԱԼ ՓԱՐԻԶԻ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑՆԵՐԷՆ

Կը դարմանէ գիտական ամենավերջին մեթոտներով, քոճերու, սեռ. մոհսի, ապիճներու յետադի ամէն տեսակ հիւանդութիւններ։ Ձիւ եւ ճոռ ֆերմամիզութիւնը իր բոլոր բաղադրիչներով, ինչպէս նաեւ Ֆրանկոխոս եւ մորթային հիւանդութիւններ։

Առտ, արմատական եւ բարեխիղճ դարմանում։

Հիւանդ կ'ընդունի ամէն օր, բացի կիրակիէ, իր նախկին դարմանատան մէջ. ժամը 8—12 եւ 2—6ու մասնաւոր ժամադրութեամբ։

Երեքշաբթի օրերը, ժամը 2—5 կվանալ ՍՂՓՈՍՆԵՐՈՒՆ ՀԻՒ Ժօրժ Հասեսկս փողոց՝ թիւ 8

ՏՕՔԹ. ԳԷՈՐԳ ԿԷՐԿԷՐԵԱՆ

Վկայեալ Lauréat (սիկլ Interne եւ այժմ մեսյուս *ՄԱՄՆԱԳԷՏ* քժիշ Ֆրանսական հիւանդանոցի *ԱՋՔԻ, ՔԹԻ, ԿՈԿՈՐԴԻ, ԱԿԱՆՋԻ* և *ԳՎԱՈՒՒ* հիւանդութիւններու բաժնին։

Հիւանդ կ'ընդունի կէսօրէ վերջ ժամը 2—6

իր գինետիճ մէջ rue de Damas, No. 15

Հիւանդները ուղղակի հիւանդանոց կ'ընդունուին իր կողմէ տրուած մուտքի բարօրով։

Աղքատ հիւանդներու ձրի դարմանում, ամէն օր կէսօրէ առաջ ժամը 10—12, հիւանդանոցի դարմանատան մէջ։

Կարի եւ Ձեւագիտութեան Դասընթացք

ՏԻԿԻՆ ՄԱՌԻ ԵՐԱՄԵԱՆ

ՎԿԱՅԵԱԼ ԴԵՐՋԱԿՈՒՀԻ

ԲԱՐԻՋԷՆ ԵՒ ՎԱՃԻՆԿԹՕՆԷՆ

Կարի եւ ձեւագիտութեան մասնագիտուհի, Տիկին Մառի Երամեան կը վերադառնայ իր արհեստանոցը. Մեծ Սհրայի դիմացը Նո. 78 տան երկրորդ արկը։

Երեք ամսուան միջոցին կը սորվեցնէ ամենավերջին ճոռաձեւութեամբ, կար եւ ձեւագիտութիւն իր բոլոր բաղադրիչներով եւ արդիական մոդոցներով, Droit-fils մեթոտով։ Իր աշակերտուհիները կ'օժտեն Բարիզի ատեստաճնօք Académie Daydou վկայականով։

Տոկուն շինուածք վայելուչ տեսք հնչուն եւ բնական ձայն Ահա յատկանիշները՝

ՈՐՈՆՅՄՈՎ ԿԸ ՁԱՏՈՐՈՇՈՒԻՆ

ԱՓՕԼԼՕ ՖՕՆՕՆԵՐԸ

Հրապարակի վրայ գտնուղ բոլոր մարքանեները հետ կը մրցին Ապոլլօ ֆոնօներու Մահուանդ վերջին նոր մօտէլները, որոնք հասած են արդէն, անգերազանցելի են իրենց տոկունութեամբ, վայելչութեամբ և ժամչելի գիներով։

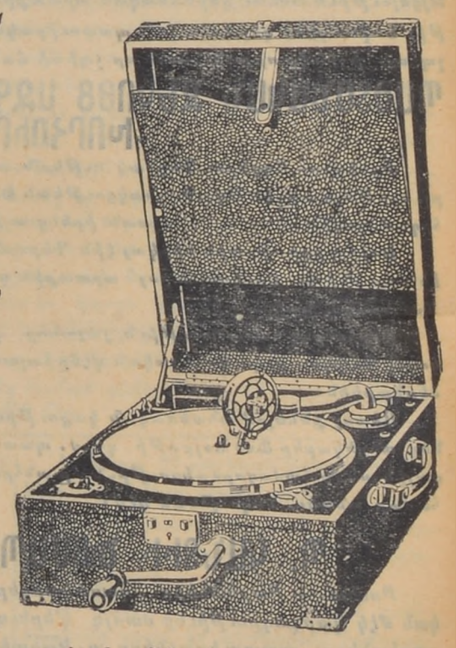

APOLLO GRAMOPHONE Co. Ltd

(of London)

ԱՓՕԼԼՕ ՖՕՆՕՆԵՐՈՒ ԹԱՏԻՐԸ ///

Կատարեալ համոզում գոյացնելու համար անգամ մը այցելեցէք

MAISON APOLLO, Rue de la Poste, BEYROUTH

Փարոպիճ եւ ծօնսօլ՝ ամէն ձեւի, ամվիճելի ոսկի եւ առաւելութիւններ գիւտամասչելի գին, վճարումի դիւրութիւն։

Ընդհ. ներկայացուցիչ՝ Միւրիոյ, Պաղեստինի, Անդրյորդանանի, Միջագետքի եւ Նիկոսի.— ԳՈՒՐԳԷՆ ՍԻՆԱՆԵԱՆ

KOURKEN SINANIAN, Boîte Postale 642, BEYROUTH (Syrie)

ՀՐԱՇԱԳՈՐԾ ՄԱՐԴԻՐ

ԷԼ ՀԱՁ ՄՈՒՀԱՄԵԴ ՊԷՅ ԷԼ ՓԵԼԷՔԻ

Փութացէք առնելու անոր կարծիքը ձեր բոլոր փափաքներուն համար։ Ան կը հանգարտեցնէ բոլոր չուարած և տանջուած մաքերը և կը վերադարձնէ անոնց փափաքածները։ Կ'ինչէ բոլոր ոգիներուն. հիքնոթիզով կը կարդայ մարդուն մտածումները. ձեռքի գծերէն կը կարդայ մարդուն անցած, ներկայ և ապագայ կեանքը. կրնայ հասկնալ ամուսնութեան, ճամբորդութեան, սիրոյ, առեւտուրի, քննութեանց և այլն բոլոր գաղտնիքները։ Այս բոլորը կը ցուցնէ մարդուն, կարճես թէ գրուած ըլլան թուղթի մը վրայ։ Կնոջ և աւելորդ ժլութիւններն ու տարակարծութիւնները կը լուծէ Աստուծոյ Սուրբ անուններով եւ Ամերիկեան եւ Եւրոպական գիտնականներու փորձառութիւնները օգտագործելով։

Տեսեր եղողներուն ուրախութիւն և հնգիտա կը պատճառէ. ջգային և մտային հիւանդութիւնները կը դարմանէ։ Այս բոլորը մեծ յաջողութեամբ կը կատարէ։ Փորձը ամենամեծ փաստն է. անգամ մը այցելել բաւական պիտի ըլլայ։

ՀԱՍՑԷ.— Գէյրութ, Հաճդէէ Ղամի փողոցի արեւմուտքը, Ֆրանսական հիւանդանոցին մօտ, թիւ 9 բճակարանը։

ԱՋԴԵՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

Ա.— Անոնք որ կուգան, իրենց մեծ ջգր ալեաք է գրեն թուղթի մը վրայ և պէտք է պահեն.

Բ.— 1000 ոսկի կուտայ ան, եթէ չի կարենայ ճշդութիւնը գիտնալ ենթակայի միտքը, գրուած արաբերէն լեզուով միտքերը չխօսելու համար հարցումի միջոցին։

Գ.— Այցելութիւնը երկու ոսկի է։

ԳԱԲՐԻԷԼ Թ. ԹԷՐԶԵԱՆ

(ԵԼԵՔՏՐԱԿԱՆ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ)

Հիմնուած 1921 ին Պոլիս-Բեյրութ

Խիստ դիւրամատչելի պայմաններով կը կատարեմ ամէն կարգի էլեկտրական լոյսի գեղեցումներ (Intsallation), ինչպես նաեւ մօթօր եւ ջեներատորներ։

Վաճառատունս կ'ստանձնէ նաեւ բոլոր էլեկտրագործիքներու ճոռոգութիւններ։ Մատչելի սպասարկութիւն բճակարաններու էլեկտրա-ճոռոգման։ Վաճառատուն Philips եւ Lux էլեկտր. լամբերու եւ ամէն տեսակ էլեկտրական պիտոյիներու։

Վճարման դիւրութիւններ.

Հասցէ — Վ. Ուզունեանի գրատան կից Պուրճ. B. P. 491

Ամենահանգստաւէտ և ամենաընտիր կօշիկները կը գտնուին ՍԹԱՆՏԱՐԴ ՆՍՏՍՐ ԵՂԲՕՐՆԵՐՈՒ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ

24 ժամ պայմանաժամ խնդրել անոնցմէ պատասխան մը տալու համար։ Մը. ըրլայ անոնց ձեռքէն ազատելէ վերջ մտազբաղ ատեն վերադարձաւ։

Գարպարա չատ թեթեւ և նուրբ հագուստ մը հագած, իր գեղեցիկ մազերը գունաւոր ժապաւէններով զարդարած պատուհանի առջեւ Քարլայլը կ'սպասէր։ Վերջապէս Քարլայլ դուռէն ներս մտնելուն պէս, Գարպարա վազեց և իր կապոյտ աչքերէն սէր հոսեցնելով երեսները էրկարեց անոր։ Քարլայլ զայն իր թեւերուն մէջ առնելով քիչ մը խօսակցելէ և կատակելէ վերջ ըսաւ.

— Սիրելիս, եթէ տարին քանի մը ամիս Լոնտոն բնակիլս պէտք ըլլայ, ի՞նչ կ'ըսես.

— Լոնտոն ապրի՞լ, ես գտնուած տեղս չատ երջանիկ եմ, ինչո՞ւ կը հարցնես, Էչնտոն պիտի բնակիս.

— Ձեմ գիտեր։ Գարեւլի է այդպէս ըլլայ, գոնէ տարուան որոշ մէկ մասը։ Այսօր ինծի առաջարկ մը ներկայացուեցաւ.

Գարպարա չուարած սկսաւ երեսը նայիլ և չէր հասկնար թէ ի՞նչ կ'ըսէ ան։ Քարլայլ ըսաւ անոր.

— Գարպարա, կուզե՞ս անոնցմէ վերջնաւորութեան Ա. Խ. (անգամ խորհրդարանի) գիրերը տեսնել. ուրեմն ընթրելին զիս կուզէ ընտրել.

Գարպարա վայրկեան մը երեսը նայիլէ և ըսածը լաւ մը հասկնալէ վերջ ուրախութեամբ ըսաւ անոր.

— Ա՜հ Արչիպալտ, որքան ուրախ եմ որ կը գնահատես և վստահ եմ որ աւելի պիտի գնահատես, այդ որքան յարմար առաջարկ մըն է, մինչեւ վերջ փաստաբան ամուսնացած արդար չէր.

— Ես իմ վիճակէս չատ գոհ եմ Գարպարա, և արդէն ուրիշ բանի նայելու ժամանակ ալ չունիմ.

— Գիտեմ որ դուն օրական հացիդ համար միայն աշխատիս, գարձեալ գոհ ես և երջանիկ։ Բայց, Արչիբալտ Վերնոն Ուիլսընի համար ամէն բան կրնայ ընել իր սիրած կնոջ համար։ Ես կրնամ ամէն բան ընել քեզի համար։ Ես կրնամ ամէն բան ընել քեզի համար։ Ես կրնամ ամէն բան ընել քեզի

AZTAG
JOURNAL QUOTIDIEN ARMÉN.
B. P. 587
BEYROUTH, Liban
Directeur-Propriétaire
HAIG BALIAN

ԳԻՆԵՐ

ՍԻՒՐԻԱ տար. 550, վեցամսեայ 300 ս. դ.
ԱՐՏԱՍԱՀՄ. տարի 7, վեցամսեայ 4 տոլար

ԱԶԴԱԿ

ՕՐԱԹԵՐԹ
ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԳԻՏԱԿԱՆ

ازتـــاك
جريدة سياسية ادبية اقتصادية حرة

ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 29 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 1932

ԳԵՆԸ ՁԱՍԸ 2.50 Ս. Դ.

Ձ. ՏԱՐԻ | Ամեն առաւոտ պէտք է բերես ձեզի հասցէին | Տնօրէն — խմբագիր՝ ՀԱՅԿ ՊԱԼԵԱՆ | Չերաստարակուած ձեռագիրները չեն վերադարձուիր | Թիւ 150 (727)

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

ՍԹՐԷՋԱՅԻ ԽՈՐՀՐԴԱԺՈՂՈՎԸ

ՕՔԲօվայի խորհրդաժողովէն անմիջապէս վերջ, եւրոպական տասըն և հինգ տէրութեանց մասնակցութեամբ և այս անգամ Իտալիոյ փոքրիկ մէկ գիւղաքաղաքին մէջ գումարուեցաւ ուրիշ կարեւոր խորհրդաժողով մը։ Անցած երկու տմսեան ընթացքին գումարուող եւ իրար յաջորդող այս երկու խորհրդաժողովներն ալ մինոյն նպատակը կը հետապնդեն, սակայն բոլորովին հակառակ իրարու։ Աւելի ճիշդը, ՍԹրէզայի խորհրդաժողովը մէկ արձագանգն է ՕՔՔօվայի ժողովին և կը ձգտի Եւրոպան, մասնաւորաբար Դանուբեան երկիրները, ազատելու ներկայ տնտեսական տագնապէն։

Եւ իրականին մէջ, ՕՔՔօվայի ժողովին որոշումները գործադրելու պարագային, տնտեսական անելի պիտի մատնուին եւրոպական երկիրները, գրկուելով արտածման բոլոր չուկաներէն։ Երբ Ամերիկան, Ռուսիան, Ճաբոնը և Անգլիան առանձին տնտեսական միութիւններ կ'ստեղծէին, տրամաբանական էր որ եւրոպական տէրութիւններն ալ սթափէին և առանձին միութիւն մը կազմէին։

ՍԹրէզայի խորհրդաժողովին մասնակցող տէրութիւնները ոչ Պրիանի նախատեսած եւրոպական միութեան ա՛ջտաՅերու քիւին չափ շատ են և ոչ ալ Լավալի կողմէ ծրագրուած Դանուբեան միութեան իրենց համագործակցութիւնն ու մասնակցութիւնը բերելիք երկիրներու քիւին չափ սահմանափակ։ Եւրոպական միութեան մասնակցելու հրաւիրուող Սկանտինաւեան երկիրները ՍԹրէզա ներկայ չէին։ Միւս կողմէ սակայն, Դանուբեան միութեան ծրագրէն դուրս մնացող Ռուսիան և Գուլկարիա ունեցան իրենց ներկայացուցիչները ՍԹրէզայի մէջ։

ՍԹրէզայի խորհրդաժողովը իր օրակարգին առաջին նիւթը ընտրած էր երկրագործական արտադրութեանց արժէքաւորումն ու պարտքերու կարգադրութիւնը։ Բացի այդ, խորհրդաժողովը մասնաւոր քննութեան կ'ենթարկէր մաքսային ներկայ անիերգաշնակ և ծանր սակերը, որոնց պատճառաւ տնտեսական անելը աւելի կը ծանրանար։ Մէկ խօսքով, ժողովը կը փափաքէր մասնաւոր համաձայնութեամբ մը ստեղծել տնտեսական նոր միութիւն մը և յառաջիկայ տարի գումարուելիք համաշխարհային միութեան մէջ ներկայացնել մէկ ճակատ, պաշտպանելու համար Միլին Եւրոպայի շահերը։

Այս խորհրդաժողովի որոշումներուն կամ նպատակներուն յաջողութեան մասին չպիտի խօսինք։ Շատ դժուար պիտի ըլլայ ի հարկէ Գերմանիոյ, Ֆրանսայի և Իտալիոյ պէս մեծ երկիրներու շահերուն բաղդատման կէտին վրայ ստեղծել նման միութիւն մը և յառաջացնել համագործակցութիւն ու համաձայնութիւն։ Իտալիա, չարունակ կասկածոտ վերաբերմունք մը ցոյց կուտայ, վախնալով որ նման միութիւն մը պիտի իյնայ բոլորովին Ֆրանսայի ազդեցութեան տակ։

Մաքսային ներկայ դրութեան վերացումէն և տնտեսական միութեան կազմութենէն չատ աւելի ստիպողական և բարերար դեր մը խաղացած կ'ըլլար ՍԹրէզայի խորհրդաժողովը, եթէ լուծելու աշխատէր մեծ և փոքր տէրութեանց միջև գոյութիւն ունեցող տարակարծութիւններն ու վէճերը։ Այդ պարագային յառաջիկայ տնտեսական մեծ խորհրդաժողովին համար գետինը պատրաստուած պիտի ըլլար։

Այսու ամենայնիւ ՍԹրէզայի ժողովը բոլորովին անօգուտ կարելի չէ նկատել, անով գուցէ քայլ մը առնուած կ'ըլլայ դէպի հասմեւրոպական և աւելի յետոյ համաշխարհային տնտեսական միութիւն մը։ Հիւանդութիւնը ընդհանուր է և դարմանն ալ պէտք է ըլլայ ընդհանուր։

ՍԹրէզայի խորհրդաժողովը ցոյց տուաւ Ֆրանսայի վեհանձնութիւնն ու խաղաղասիրութիւնը։ Հակառակ տարիներէ ի վեր հետապնդուած Դանուբեան միութեան ծրագրին և այդ երկիրներու ունեցած սերտ կապին Ֆրանսայի հետ, ֆրանսական կառավարութիւնը ամէն զիջողութիւն յանձն առաւ ՍԹրէզայի խորհրդաժողովին անդամ պետութեանց միջև համաձայնութիւն գոյացնելու համար։ Մինչ միւս պետութիւններ զանազան խաղեր կը սարքեն և գաղտնի համաձայնագիրներ կը պատրաստեն, Ֆրանսան յանուն խաղաղութեան կը լքէ իր զինակիցները և կը չեզոքացնէ իր կնքած համաձայնագիրները։ Այս տեսակէտով չատ նշանակելի է Պ. Հէռիօի ճառը, որ կը հրատարակենք մեր այսօրուան թիւով։

ՊԱՂԵՍՏԻՆԵԱՆ ՆԱՄԱԿԱՆԻ

(ՍԵՓԱԿԱՆ ԹՂԹԱԿՑՈՒԹԻՒՆ)

Նորընծիր Անկիւրիա եպիսկոպոսի ժամանումը.— Մարզպան զօր. Արթիր Ժրնեւ կը մեկնի.— Չուրի տագնապը մեղմացած.— Երուսաղէմի պատրիարքութիւնը ներկայացուցիչ չպիտի ղրկէ Էջմիածին.— Պրն. Ոսկան Մարտիկեան կը մեկնի.— Անյարմար ճանապարհ մը.

24 Սեպտ. Երուսաղէմ

Այսօր 22ին, հինգշաբթի օր, առաւօտեան կառախումբով քաղաքս ժամանեց Երուսաղէմի նորընծիր Անկիւրիա եպիսկոպոսը՝ Գեր. Տէր Տ. Գրիգոր Գրէկեան— Պրուսէն, ընկերակցութեամբ Տիկ. Գրէկեան—Պրուսէնի։

Նորընծիր եպիսկոպոսը դիմաւորելու նպատակաւ կայարան փութացած էին Մարզպանին Թիկնապահը, անձնական քարտուղարը, պետական գլխաւոր քարտուղար պրն. Երկնը, գանձային պաշտօնատան պետ պրն Ճօնսըն, Երուսաղէմի կառավարիչը և այլ կառավարական երիցադոյն պաշտօնատարներ, ինչպէս նաև Անկլիքան եկեղեցւոյ հոգեւոր դասը և աշխարհական անդամներ, զանազան քրիստոնեայ եկեղեցիներու (ընդ որս և հայոց), քաղաքապետարանի, Ռոթըրեանարանի, ոստիկանութեան և այլ պաշտօնական հաստատութեանց ներկայացուցիչներ և ժողովրդական բազմութիւն մը։

Կանոնիկոս Տէնպի ներկաները ծանօթացուց եպիսկոպոսին, երբ այս վերջինը կատարէն վար իջաւ, ինչպէս նաև Տիկ. Գրէկեան— Պրուսէնին, որմէ վերջ բոլոր ներկաները մեկնեցան կայարանէն։

Նորընծիր եպիսկոպոսը նշանակուած էր ներկայ տարւոյս Մարտ 30ին՝ Նորին Բարձրաշնորհ Բէնթըրկըրիի Արքեպիսկոպոսին կողմէ, և որ կը գայ գրաւելու այն աթոռը, որ Թափուր մնացած էր Մէք Իննէս եպիսկոպոսին վախճանումովը՝ անցեալ տարի։

Նորընծիր եպիսկոպոսը, որ Օքսֆոթրի wycliffe hallի գիտաւորը եղած էր, 1927, 1929 և 1931ին Պաղեստին այցելած էր արդէն և ծանօթ է իր առջեւ կատարելիքներուն հետ 1929 Օգոստոս ամսոյ սարսափելի հրեայ անկարգութեանց առթիւ իր ընծայած ծառայութիւններով, որ իր առեւին մեծ գնահատութեանց առարկայ դարձան և առ այդ իրեն չնորհուեցաւ officer of the British Empire (O·B·E·) *չքանչանը։*

***

Առաջիկայ Հոկտ. 5ին Մարզպան Զօր. Արթիր Ուօքըփ ժրնեւ կը մեկնի, ուր հոգաբարձութեանց Մնայուն Ծանօթ նախագահին պիտի ներկայացնէ տեղեկագիր մը, նուիրուած Պաղեստինին։

Կը կարծուի թէ Մարզպանին տեղեկագիրը խիստ հետաքրքրական պիտի ըլլայ և պիտի ներկայացնէ երկրին ճշգրիտ քաղաքա-տնտեսա-մշակութային սէկ լիակատար ու ամբողջական պատկերը։

Մարզպանին բացակայութեան՝ փոխադարձաբար իր պաշտօնը պիտի վարէ պետական աւագ քարտուղար պ. Մարք Երնկ։

***

Երուսաղէմ քաղաքը Սեպտ. 7էն սկսած թեթեւացում մը կ'զգայ։ Վաճառականներ, որոնք իրենց խանութները փակած էին 7էն առաջ, կը կարծեն թէ կրնայ առնուազն նոր ապահովի պտոյտներ կատարել։

Իր առեւին գգած էի արդէն այն մեծ ծրագրի մասին, որով կը կարծուէր Նաֆայի մօտերը գտնուող Ռաս էլ Այնի տեղը օգտագործել։ Գրած էի նոյնպէս, որ առ այդ բանակցութիւններ տեղի կ'ունենային Մարզպանութեան և Լոնտոնի գաղթային պաշտօնատան միջեւ, ծրագրին իրագործման համար անհրաժեշտ նիւթականը ապահովելու մասին։ Սոյն բանակցութիւնները արդէն իսկ դրական որոշման արժանացած են, և կը սպասուի, որ շինութեան աշխատանքները սկսին չուտով։ Երուսաղէմէն յիշեալ վայրին հեռաւորութիւնը 40—45 քիլոմէթր կը հաշուի։

Ողովականներու գեղեցման եւ այլ շինութեանց համար անհրաժեշտ անգամ աշխատանքները չուտով կը լրանան։

***

Վերջացող չաբթուայ ընթացքին Ս. Ծ. կոթոլիկ Միաբանութիւնը եթէ նախընտրած է։ Ծիչեալ նիստերուն, բացի ելևէջացոյցի և մի քանի այլ հարցերէ խնդիրներէ, օրակարգի վրայ դրուած ու ծեծուած է նաև մասնաւոր կաթոլիկական ընտրութեան հարցը և այդ առթիւ Ս. Ծ. կոթոլիկ կողմէ ղրկուելիք ներկայացուցիչին պարագան։ Երկար, թէր ու դէմ, ու յաճախ ալ փուճ վիճաբանութիւններէ, կարծիքի փոխանակութիւններէ և խօսակցութիւններէ յետոյ, որոշուած է Երուսաղէմէն պատգամաւոր եկեղեցական չուղարկել Էջմիածին, այլ հեռագրով նշանակել տեղւոյն վրայ եկեղեցական մը։ Այդ ալ պատրիարքին մէկ անձնական նամակին պատասխանը տացուելէ յետոյ։

Հետաքրքրուեցայ վանական չրջանակին մէջ, հանգնելու համար թէ՝ ինչո՞ւ ներկայացուցիչ չերթար Ս. քաղաքէն, բայց որոշ բան մը չկրցայ քաղել։ Ինչ որ պարզ է այն է, թէ ո՛չ պատրիարքը և ոչ ալ եպիսկոպոսները պատրաստ չեն երթալու, իսկ վարդապետներու մէջ յարմար անձ մը չեն գտած, բարդեցէք ասոր վրայ նաև ծախսի պարագան!!! (մարգիկ քանի մը հարիւր օսկին իբր թէ խնայել կ'ուզեն, երբ անդին դեռ աւարտութիւնը չէնքով չնորհքով կը չարունակուի, և ուսեմ—ուսես հոդ լողողներ կը դեղերին վանքին չորս բոլորը), և որոշուելիք քմասը ինքնին կը պարզաբանուի։ Այլ բան է այն, թէ մարդիկ ընտրութեան իրականանալուն մասին ալ հաւատք չեն անուցաներ և եղածը խաղ է կ'ուզեն ըսել։

***

Պրն. Ոսկան Մարտիկեան աւարտած ըլլալով իր աշխատանքները, չուտով կը մեկնի քաղաքէս, հաւանօրէն Լիբանանի վրայով Եգիպտոս։

Ի պատիւ պրն. Մարտիկեանի և առ չնորհակալութիւն իր մատուցած ծառայութեանց, Վանական իշխանութիւնը խնճոյք-թէյասեղան սարքած է, ուր, բնական է, երկուստեք փիրալիր արտայայտութիւններ տեղի ունեցած են։

Շատ հետաքրքրական է, որ պրն. Ոսկան Մարտիկեան կրկին վերադառնայ, հրաւիրելու համար իր պատրաստած ելևէջացոյցին իրագործման և տեսնելու համար թէ ան ի՛նչ արդիւնք դուրս պիտի բերէ։

***

Մօտաւորապէս եօթը չաբթայ առաջ Սբր Ճօն Սայմըն առաջարկեց առ ի չուտափոյթ քննութիւն հոգաբարձութեանց ծանձնաժողովին յղել Ասորիներու կողմէ ներկայացուած երեք ազերսագիրները։ Իրագի պատուիրակութիւնը գոհացում ստացաւ և կը պատրաստէ Դաշնակցութեան մէջ իր մուտքը։

Նուրի փաշա խիստ լուսատես է և «Էլ Ահրամ»ի թղթակցին յայտարարեց թէ Իրագը աւելի ևս պիտի զարգացնէ իր բարեկամական վոխ յարաբերութիւնները դրացի երկիրներուն և Անգլիոյ հետ։

Մասնաւոր նկար «ԱԶԴԱԿ»ի համար — *Photo-GULBENK-Alep*

Ամիրալ Ժուպէր ներկայ կ'ըլլայ Հայոց պատարագին, Մուսա լեռան բարձունքին վրայ։

ՄՈՒՍԱ ԼԵՌԱՆ ՅՈՒՇԱՐՁԱՆԻՆ ԲԱՑՕՒՄԸ

Պ. ԼԷՅԼԱՆԻԻ ՃԱՌԸ

Պարո՛ն Մովակել
Պարոն պատուիրակ
Պարոննե՛ր,

Այս բարձունքներու վրայ, ուր ահեղի ունեցաւ իրենց ինքնապաշտպանութիւնը, ձէպէլ—Մուսայի Հայերը կը միանան այսօր ամենուս համար ֆրանսական նաւատորմիղին կողմէ իրենց ազատագրումին 17րդ տարեդարձը։

Իրենց կողմէ, պատիւն ունիմ յայտարարելու մեր ուրախալի ողջոյնին հետ նաև մեր խորին չնորհակալութիւնները ներկայ ականաւոր հիւրերուն՝ Պ. Մովակել Ժուպէրին ու պատուական անձնաւորութեանց, որոնք ընդառաջելով մեր հրաւէրին՝ եկան բարձրացնելու փառքը այս մեծերիմ հանդիսութեան։

Պատմութեան անցած այս դէպքերուն տարեկան ոգեկոչումը, որոնց յիշատակը կը մնայ կենդանի մեր սրտերուն մէջ, ուրիշ մըն է ազատ ընթացք տալու մեր գգացումներուն արտայայտելու համար մեր երախտագիտութիւնը՝ հանդէպ մեր ազատարարներուն։ Այս հաստատմամբ կը յայտնենք մեր ցաւը, զարմանալի չէ, որ արդարդ գաւառը չառաջած է այսօր պատուելու մեր հիւրերը և, ի ներկայութեան Ֆրանսայի, հրճուանքով ծափահարելու համար այս ռազմակատարութեան պահուն։

Իր ողբերգական պատմութեան ընթացքին եղած են բազմաթիւ պարագաներ, երբ հայ ժողովուրդին գոյութիւնը ենթարկուած է ոչառնելիքի։ Այն առեն, կարծես բնազդով, իր նայուածքը ուղղած է դէպի Ֆրանսան որ միշտ հասած է իրեն օգնութեան։

Նոյնը պատահեցաւ նաև 17 տարի առաջ, երբ այս ժողովուրդը հալածուած հոս, ոտիպուեցաւ տեղւոյն վրայ մղել իր գոյամարտը՝ իր կարողութենէն չատ աւելի բարձր ու կանոնաւոր ուժերու դէմ։ Անհաւասար մարտնչում։ Թշդհոս խնայուի, պարոններ, մանրամասն պատմութիւնը հակառակորդ կողմի ահաղ կառավարութեան ոտի մը ջալերու դէմ և մերիններուն ցոյց տուած հրաշալի ընդդիմութեան։ Բայց կուին ելքը ոչ մէկ կասկած չէր վերցներ։ Ուստի չի պատահէր հրաչք մը, մենք անկասկած պիտի ընկճուէինք։

Ամէն բան կորսուած կը թուէր, ամէն յոյս մարած։ Այն առեն, զօրացած իր ճակատագրին մեծ հաւատքով՝ հայ ժողովուրդը դարձուց իր աչքերը դէպի ծով, պարզեց Ֆրանսական դրօշակ մը և սպասեց։ Կատարուեցաւ հրաշքը ու Ֆրանսայի յաղթական եռագոյնը երևեցաւ ծովուն վրայ, հեռուն, հորիզոնէն։ Փրկուած էինք։

Ու մենք, մեր զոհերուն հետ վկաներ եղանք այս հրաշալի երևոյթին ու ֆրանսական նաւատորմը չէր եկած քանդելու համար, այլ ընդհակառակը, եկած էր արգիլելու համար կործանումն ու սպանութիւնը։ Հետու մնացող գործիք մը ըլլալէ, Ֆրանսայի զէնքը մինչ օրս է գերազանցօրէն պաշտպանութեան ու խաղաղութեան։

Գաղերազէն իրենց փրկութիւնը Ֆրանսայի պարտական ձէպէլ—Մուսայի Հայերը կրցան, չնորհիւ իրեն վերաչինել կուռէն վերջ քանդուած օճախները, վայելել երջանկութիւն և դրացիներուն հետ հաստատել եղբայրական յարաբերութիւններ խաղաղութեան մէջ որ Ֆրանսան բերաւ իր դրոչին ծալքերուն տակ։

Ի նչպէս կապուած չզոյ նման ազգի մը։ Ի՛նչպէս չմոռնալ զայն և ի՛նչպէս մոռնալ նման բարեգործութիւն մը մարդկային ամբոխ մը չափ մեծ։ Ի՛նչպէս չմոռնալ նման բարեգործութիւն մը մարդկային ամբոխ մը չափ մեծ։ Ի՛նչպէս չմոռնալ նման բարեգործութիւն մը մարդկային ամբոխ մը չափ մեծ։

ԳԻՏԱԿԱՆ

ԿԱՐԵԼԻ Է ԽՕՍԻԼ ՀՐԱՏԻ ՀԵՏ

ՄԱՐՔՕՆԻԻ ՈՒՇԱԳՐԱԿ ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆԸ

Հրատ ժողոռակին հետ հաղորդակցելու խնդիրը երկար տարիներէ ի վեր կը տանջէ գիտուններուն միտքը, առանց սակայն ունէ դրական արդիւնք տալու։ կարգ մը գիտուններ փորձեցին նոյնիսկ խաղոր խարոյկներ վառելով ձ.յն տալ Հրատի բնակիչներուն, բայց ձայն բարբառոյ անապատի։ Այդ երեւնեյի մարդիկը ոչ իսկ կենդանութեան նշան տուին։

Աւելի վերջերը, երբ անթելի հրաչագիքը մէջառիճ եկաւ մարդիկը խորհեցան թէ հերթեան ալիքները երբ կրնան ամենայն դիւրութեամբ երկրագունդին չրջանը ընել, ինչո՞ւ չպիտի կարենան Հրատին ալ հասնին։

Ցետոյ, այդ մոլորակը երկրագունդէն առաջ կազմուած ըլլալով, անոր բնակիչները բնականաբար մեզմէ աւելի քաղաքակիրթ են և հետեւաբար տեղեակ անթելին ու կրնան հասկնալ մեզ։

Ահա այս հետաքրքրական խնդիրն չուրջն է որ ներոպացի Թղթակից մը ուղած է կարծիքն առնել անթելի հրաչագիրին, իտալացի գիտուն ծերակուսական Մարքօնիին։

* * *

Մօտաւորապէս երեսուն տարի առաջ էր, որ առաջին անգամ ըլլալով, ներոպայէն անթելով հեռագիր մը ղրկուեցաւ Աւերիկա։ Երեսուն տարի յետոյ անթելով ռիեզերքի ո՞ր կէտին հետ պիտի կարենանք հաղորդակցիլ։ Օրինակ, հնարաւոր պիտի ըլլայ մեզի խօսիլ Հրատ ժողոռակին հետ...

Այս հարցումը ուղղեցի Մարքօնիին, որ բարի եղաւ զիս ընդունելու իր աշխատասենեակը։ Ես կը պատրաստուէի ըսելու մէկը գիտական ամէնոր ուշադրութեամբ պատասխանողներէն որոնք պաղ ցուրտի ապաւորութիւնը կը գործեն լրագրողներուն վրայ, երբ, ի մեծ զարմացում ինձի, աչխարհահռչակ գիտնականը պատասխանեց ասենայն պարզութեամբ.

— Եթէ ընդունինք այն ենթադրութիւնը թէ կարդ մը մոլորակներու մէջ կան մեզի նման խելացի բնակիչներ, իմ կարծիքով, այն ատեն ոչինչ կ'արգիլէ մեզ անթելով ուղ կամ կանուխ հաղորդակցիլ անոնց հետ։

— Կը կարծէ՞ք որ ասիկա կրնայ իրականանալ մինչև 30 տարի։

— Անկարելի չէ որ աւելի կանուխ իսկ իրականանայ։ Բայց դժուար է որոշ բան մը ըսել այս մասին։ Իմ գիտցածս այն է որ, ոչինչ, բացարձակապէս ոչինչ կ'արգիլէ մեզ անթելով խօսելէ մոլորակի մը հետ։ պայման է սակայն, ինչպէս ըսի, այդ մոլորակները բնակիչ ունենան։

Ահա զարմանալի պատասխան մը, ըսի ինքնիրեն։ Որովհետեւ, վերջի վերջոյ իսօսակիցս ոչ միայն Վէրն մըն է, ոչ ալ Ուէլս մը։ Դիմացս ունիմ հանճարեղ գիտնական մը որ մարդկութիւնը օժտեց ամենէն հրաչալի և գործնական գիւտով մը, ընդհանուկ հիմնիվայր փոխելու մարդկային սովորութիւնները։

Մարքօնիին յիչեցուցի թէ արդէն 30 տարի անցած է այն օրէն ի վեր երբ ինքը կատարեց իր առաջին գիւտը։

— Այդ թուականին միայն դուք կրնայիք գիտնալ ձեր գիւտին իրական ազդեցութիւնը։ Այն ատենուան ձեր կանխատեսութիւնը իրականացա՞ւ ժամանակի ընթացքին։

— Այո՛, այդ թուականին իմ երազներուս մեծ մասը իրականացաւ, պատասխանեց Մարքօնին։ Նոյն իսկ կրնամ ըսել թէ իրականացան այնպիսի բաներ որոնք բնաւ տեղ չունէին կանխատեսութեանս մէջ։ Օրինակ անթել հեռաձայնի արտակարգ զարգացումը։ Միւս կողմէ, սակայն, իմ գիւտիս կարգ մը կիրարկումները գուշակածս աւելի դանդաղօրէն առաջացան։ Այսպէս, անցած քանի մը տարի պէտք եղաւ, հեռաւոր տեղերու հետ հաղորդակցութիւնը գործնական չահագործումի ճամբուն մէջ դնելու համար։

— Արդարև, անթել հեռաձայնը մեծ յառաջդիմութիւն ըրած է, ապելցուցի։ Ձէ՞ք կարծեր որ անթելը մեծապէս պիտի նպաստէ անհատական նախաձեռնութիւններու ջնջումին։

= Խոստովանիմ ուրեմն,— պատասխանեց Մարքօնին,— թէ ես չեմ մտածած չեմ յանկացներ անթելի ունկնդրութեան։ Գլխաւոր պատճառը այն է որ չես կրնար ուզածդ լսել, և այն ալ ուզած վայրկեանին։ Այս է պատճառը որ անթելը երբեք չի կրնար փոխարինել մամուլը։ Թերթ մը ուզես կը ծախես, ուզես կը կարդաս։ Տնտեսական, գրական կամ մարզական յօդուածներէն որը ուզես ան կը կարդաս։ Այսպէս չէ անթելի պարագան, մարդ չի կրնար ընտրութիւն ընել։

— Երկար խորհած եմ,— ըսի, այն հիմնական տարբերութեան մասին որ կայ ձեր և կանաիի միջև։ Այս վերջինը կ'ուզէ ջնջել մեքենան, կեանքը պարզցնել, մինչդեռ դուք ընդհակառակն կը ջանաք նոր նոր գիւտերով դիւրացնել մարդկային կեանքը։

= Անտարակոյս, բայց Մարքօնին իմ ջանքերս թոյլ տուին որ հազարաւոր մարդիկ կարենան ապրիլ կեանք մը, որուն չունան կրնային հասնիլ տարբեր պայմաններու մէջ։ կարելի է մեզագրել մեքենան, իրրև պատճառ որոշ գերազանցութեան։ Ասիկա ճիշդ է։ Բայց ճիշդ է նաև որ Լոնտոնի բնակիչները, օրինակ, չպիտի կարենային այսօրուան նման աչխատին, եթէ իրենց տրամադրութեան տակ հեռաձայն և հեռագիր չունենային...

— Եւ ապագա՞ն։

= Հաւատացէք ինձի, մարդկութիւնը դէպի յառադիմական չրջան մը կերթար։ Ան պիտի յառաչդիմէ դեռ եւ միչտ։ Անթելը մատչելի պիտի ըլլայ աւելի բազմաթիւ մարդոց։ Գիտի գայ օր մը երբ անթելով պիտի կարենանք հաղորդակցիլ, առանց հեռագրատուն երթալու տախտակելու։ Կրնայ ըլլալ որ այս սեղանին վրայ դրուած գործիքով մը, ես առանց ոևէ սիմնորդի խօսիմ Ամերիկայի բնակիչներուն և պատասխան առնեմ անոնցմէ...

Հրաժեչտ առնելով այս մարդէն որ անթելը տուաւ մարդկութեան, յիչեցի Սթէֆանսընի խօսքերը. «Աչխարհի մէջ չկայ ուժ մը որ հաւասարի Հէրցեան ալիքներու ուժին»։

Ինչպէս ինձի չի պատկանի... Մուչի, ես հա երկու օրէ, որ նոյնիսկ չեմ նրկատած Մանի՞ն։

—Ժօքէն, քու ինձի բերեն երկերորդ բարձ մը։

— Հիմ պիտի կարծէի, Մուչի, որ Մանին զիս լքած է ինչպէս այն հոգերով բեռնաւորեալ նաւը զոր հոսանքը կը տանի։

—Աւելի մը այն նաւի հիւթէն առ, բարեկամս, կոկորդդ չորցած ըլլալու է։

—Երէկ կապկս գրեցի, քեզի ցուցուցի՞։ Չեմ յիչեր։

—Աւելորդ է ինձի ցուցնել ատիկա, Ժօքէն։

—Մարթա մահուան, ես ոչինչ ունէի սեփական։ Դուն է որ զիս կերակրած և մեծցուցած ես։ Ահա թէ ինչո՛ւ կը մտածէի...

—Ի՛նչ յիմարութիւն է, զուկա։ Ես միայն այս տունը բերած եմ և քիչ մը գոյք։ Ամբողջ մնացածը, գո՛ւն չահած ես։

—Ձկայ տունը սակայն...

—Ան ոչինչ չի ներկայացներ։ Դուն անոր այնքան բան աւելցուցած ես որ գժուարին կը դառնայ անկէ հեռք մը գանել։

—Ձես վստահ եմ որ Մանի իրապէս սէր մը կը բգայ քեզի հանդէպ...

—Գիտեմ, Ժօքէն։ Հիմա ջանա՛ քը նանայ։

—Մրքան ա՛լ որ բոլոր առացուածքը Մանիին կասկած ըլլայ, այնպէս է ինչպես եթէ անոնք քեզի կը պատկանէին, Մուչի։ Անիկա երբեք քեզի չպիտի նուաստ...

—Ինչո՞ւ անհանգիստ ըլլալ այդ մասին, իմ բարեկամս։

—Գուաճանն այն է թէ ինչ որ ուներ, քեզի կը պարտիմ։ Երբոր կարգաս իմ վերջին կամքս, մի կարծեր ձկ վայր կեան իսկ...

—Ի՞նչ ըսել կ'ուզես, Ժօքէն, ի՞նչպէս պիտի կրնայի գէշ գտնել որ զուն Մանիին առ ի՞նչ որ քեզի կը պատկան։ Ես այնքան ո՛չ չեմ։

—Գիաչց գո՛ւն ալ, պիտի ունենաս...

—Մտիկ ըրէ, Ժօքէն, պիտի սրբոդոզիմ։ Պիտի յաւակնէի՞ր զիս դրամով մխիթարել։

—Ո՛հ, Մուչի, որքա՛ն պիտի սիրէի կարենալ քեզի տալ աւելի լաւ բան մը քան դրամը։

— Ի՞նչ որ գուն ըրած ես Ժօքէն, և լսէն չափով մը։ Մրքէ չե՞մ ունեցած քու ներկայութեանդ լեցնելու համար իմ մեծատուր տունս։ Այսպիսի երջանկութիւն մը ինձի պատահած է միայն անգամ մը մանկութիւնս վերադարձով։ Ուրիշ ինձի այնքան մտած ես որ, եթէ իմ ճակատագիրս ինձի չձգէր հիմա ալ ոչինչ յուսալու, ես չպիտի տրտնջայի։ Ալո՛, այո՛, ամբողջ Մանիին ձգէ, մուկդ, հարստութիւնդ, կտաւդ, հոգերդ, անոնք չեն ծա՛նր բեռներ են ինձի համար։

—Գիտեմ որ զուն կոչնոցուած ես այս աչխարհի ուրախութիւններու համար բայց Մանի այնքան երիտասարդ է որ...

—Ամերիկա մի ըսեր։ Ձգէ անոր քու առացուածքներդ, կատարեալ է, բայց գալով ուրախութիւններուն...

—Ի՞նչ չարիք պիտի նչմարէիր որ ան ուրախ ըլլար Մուչի։

—Ոչ, ատիկա անկարելի պիտի ըլլայ անոր։ Իր կոկորդը այնքան չոր պիտի գտնայ որ ամէն ինչ անոր համար, փոչիի և մոխիրի համը պիտի առնէ։

Ժօքէն լռեց մնաց։ Ան չէր հասնէր նչմարելու թէ ճիշդ էր կամ սխալ, թէ ցաւալի է կամ ոչ, որ աչխարհը առաւել դպնար Մանիին համար, ա՛յն վայրկեանէն սկսելով ուր ան բաժնուած պիտի ըլլար իրմէ։ Ատոդերը կը թուէին մըրմնջել իր սրտին։

—«Այո՛, ատիկա է ճչմարտութիւնը։ Այնքան հազարաւոր ատրիներէ իվեր որ մենք կը գիտենք աչխարհը, մենք գիտենք որ ուրախութեան այս մեծ պատրաստութիւնները միայն ունայնութիւն են.»

Ժօքէն հառաչանք մը արձակեց և բաւա. «մենք չենք հասնիր մեզմէ վերջ ձգելու ամենայնչնին բան մը որ արուած ըլլալը արժէ։»

—«Ինչ որ զուն կուտաս անգին բան մը չէ, բարեկամս։ Ես Աստուծոյ կը խնդրեմ որ ան (Մանի) գիտնայ միայն գնահատել քու պարզեներուդ արժէքը։

—«Մարաւ եմ, Մուչի՛։ Դեռ լեցուր այդ նուռի հիւթէն։ Մանին եկա՞ւ երէկ զիս տեսնելու, ես ինձի կը հարցնեմ։

—«Արդարև, ան եկաւ, բայց զուն կը քննայիր։ Ան նստաւ քա անկողնիդ գլուխը և քեզ հովահարեց երկար վայրկեան մը. յետոյ սկսնեցաւ լալ։ Ես մար քու հագուստներդ։

— Օ՛ հրաչալիք, եթէ գիտնայիր չեմ իւթեր, սիևնոյն վայրկեանին կ'երազէի որ Մանի կը փորձէր մեռնիլ։ Դուռը կիսաբաց էր և ան կը հրէր, բայց առանց կարենալու զայն բանալ։ Բայց Մուչի, զուն ինձի չես անխոհեմ կ'երևիս. զուն պարտաւոր էիր իրեն հակդնել որ ես պիտի մեռնէի. եթէ ոչ իմ մահս սասկալի հարուած մը պիտի ըլլար։

—«Ինչ որ զուն կուտաս անգին բան մը չէ, բարեկամս։ Ես Աստուծոյ կը խնդրեմ որ ան (Մանի) գիտնայ միայն գնահատել քու պարզեներուդ արժէքը։

—«Մարաւ եմ, Մուչի՛։ Դեռ լեցուր այդ նուռի հիւթէն։ Մանին եկա՞ւ երէկ զիս տեսնելու, ես ինձի կը հարցնեմ։

—«Արդարև, ան եկաւ, բայց զուն կը քննայիր։ Ան նստաւ քա անկողնիդ գլուխը և քեզ հովահարեց երկար վայրկեան մը. յետոյ սկսնեցաւ լալ։ Ես մար քու հագուստներդ։

— Օ՛ հրաչալիք, եթէ գիտնայիր չեմ իւթեր, սիևնոյն վայրկեանին կ'երազէի որ Մանի կը փորձէր մեռնիլ։ Դուռը կիսաբաց էր և ան կը հրէր, բայց առանց կարենալու զայն բանալ։ Բայց Մուչի, զուն ինձի չես անխոհեմ կ'երևիս. զուն պարտաւոր էիր իրեն հակդնել որ ես պիտի մեռնէի. եթէ ոչ իմ մահս սասկալի հարուած մը պիտի ըլլար։

—«Ինչ որ զուն կուտաս անգին բան մը չէ, բարեկամս։ Ես Աստուծոյ կը խնդրեմ որ ան (Մանի) գիտնայ միայն գնահատել քու պարզեներուդ արժէքը։

—«Մարաւ եմ, Մուչի՛։ Դեռ լեցուր այդ նուռի հիւթէն։ Մանին եկա՞ւ երէկ զիս տեսնելու, ես ինձի կը հարցնեմ։

—«Արդարև, ան եկաւ, բայց զուն կը քննայիր։ Ան նստաւ քա անկողնիդ գլուխը և քեզ հովահարեց երկար վայրկեան մը. յետոյ սկսնեցաւ լալ։ Ես մար քու հագուստներդ։

— Օ՛ հրաչալիք, եթէ գիտնայիր չեմ իւթեր, սիևնոյն վայրկեանին կ'երազէի որ Մանի կը փորձէր մեռնիլ։ Դուռը կիսաբաց էր և ան կը հրէր, բայց առանց

ՄԱԶԻ

ՌԱՊԻՆՏՐԱՆԱԹ ԹԱԿՕՐ

Որքան ալ Մանիի բռցակայութիւնը ցաւագին երևար, Ժօքէն որոշ հանգրտութիւն մը զգաց։ Ան գրեթէ վախցած էր որ Մանիի իրական ներկայութիւնը քննադատութիւնը մը ընէր այն պատկերին զոր իր սիրոյ ձևակերպած էր։ Անցեալ փորձառութիւնն մը զինչը զգոյշ բրած էր այս տեսակի յուզաթաթութիւններուն դէմ։ Ես իր հոգին ուրախութենէ կը յորդէր այն զգացմարին քէ Մանի առաջանք զգացած բլլալ իր կաթը այրելուն համար։

—Մուչի՛։

—Այո՛նչ կայ, սիրելի պապա։

—Ձկը զգաս որ իմ օրերս իրենց վախճանին կը մօտենան։ Բայց առաջ հանար ոչ մէկ զղջում չեմ զգար։ Բնաւ մի լար իմ ճակատագրիս վրայ։

—Այո՛, իմ սիրելիս, բնաւ չպիտի լամ։ Ես կը մերժեմ հաւատալ որ միայն կեանքը լաւ բլլայ և ոչ Մահը։

—Մուչի, ճշմարիտ կ'ըսեմ, մահը ինձի քաղցր կը թուի։»

Ժօքէն աչքերը վերցուց դէպի երկինք և կարծեց մանուկ Յիսուս տեսնել դէպի իրեն նոյն ինքն Մանիի ձևերուն տակ։ Ան կը փայլէր անմահ երիտասարդութեամբ մը, մինչ մեր Մայր Եր կիրը ատացեր կը ցանէր իր սև մազերուն վրայ, ինչպէս երկնային ծաղիկներու անձրև մը։ Ան ոգեկոչեց այն հեռաւոր ժամանակը ուր իր նչանածը առաջին անգամ իրեն յայտնուած էր այն քաղցր տակ որ զայն կը ծածկէր մարգոցմէն։ Անառանձն գիշերը ամբողջութեամբ լուսաւորուեցաւ սիրոյ նայուածքովը Մանի սև աչքերուն։ Մանի, աուն նչանածը, պզտիկ քաղցր ազիկը, կը դառնար ինչպէս պատկեր մը աչխարհի, ջահերով ատաղերով կազմուած խորանի մը վրայ՝ կեանքի և մահուան գեսպիսանուհիին։ Եւ Ժօքէն, ձեռքերը մխացած, կը սրմնջէր. «Ծոզը վերջապէս վերցած է, քանդր մուքը անյայտացած։ Ա՛հ, որքան գեղեցիկ ես, քանի՛ անգամ զուն ճչած ես իմ սիրտս, հիմա, զուն այլևս զիս պիտի չլլա՛ես»

IV

—Ձկը առաւպիմ ես, Մուչի ոչ բնաւ այնպէս ինչպէս զուն կ'երևակայես։ կարծես անձնասիր քիչ քիչ կրթաժնուի կեանքէս։ Երկար ժամանակ ան քաշելով սարուած է, ինչպէս ծանր նաւ մը։ Բայց պարանը խորտակուած է եւ հիմա ան կը ծփայ հեռուն իմ առաջ. պանդիներուս բերովը։ Նայուածքս չի բաժնուիր տակաւին անկէ, բայց ան

= Անտարակոյս, բաւ Մարքօնին իմ ջանքերս թոյլ տուին որ հազարաւոր մարդիկ կարենան ապրիլ կեանք մը, որուն չունան կրնային հասնիլ տարբեր պայմաններու մէջ։ կարելի է մեզագրել մեքենան, իրրև պատճառ որոշ գերազանցութեան։ Ասիկա ճիշդ է։ Բայց ճիշդ է նաև որ Լոնտոնի բնակիչները, օրինակ, չպիտի կարենային այսօրուան նման աչխատին, եթէ իրենց տրամադրութեան տակ հեռաձայն և հեռագիր չունենային...

— Եւ ապագա՞ն։

= Հաւատացէք ինձի, մարդկութիւնը դէպի յառադիմական չրջան մը կերթար։ Ան պիտի յառաչդիմէ դեռ եւ միչտ։ Անթելը մատչելի պիտի ըլլայ աւելի բազմաթիւ մարդոց։ Գիտի գայ օր մը երբ անթելով պիտի կարենանք հաղորդակցիլ, առանց հեռագրատուն երթալու տախտակելու։ Կրնայ ըլլալ որ այս սեղանին վրայ դրուած գործիքով մը, ես առանց ոևէ սիմնորդի խօսիմ Ամերիկայի բնակիչներուն և պատասխան առնեմ անոնցմէ...

Հրաժեչտ առնելով այս մարդէն որ անթելը տուաւ մարդկութեան, յիչեցի Սթէֆանսընի խօսքերը. «Աչխարհի մէջ չկայ ուժ մը որ հաւասարի Հէրցեան ալիքներու ուժին»։

«Աչխարհի մէջ չկայ ուժ մը որ հաւասարի Հէրցեան ալիքներու ուժին»։

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

Ս. Նշան Ապգ. Վարժարանի Նորակազմ հոգաբարձութիւնը պատիւ ունի յայտնելու հետեւեալները...

1.— Վարժարանի նոր տարեչրջանի տրձանագրութիւնները կ'սկսին Սեպտեմբեր 26ին, բացառիկ տեղի կ'ունենայ Հոկտեմբեր 3. երկուչաբթի օր, իսկ կանոնաւոր դասերը կ'սկսին Հոկտեմբեր 5ին.

2.— Վճարման սակերը կը մնան նոյնը.

3.— Բոլոր այն ծնողները որ առաջին անգամ բլլալով դպրոց աչակերտ պիտի բերեն պարտին Հաստատութեան Տնօրէնութեան ներկայացնել.

Ա.— Իրենց ծննդեան վկայականը.

Բ.— Մաղկախտի դէմ պատուաստած բլլալը հաստատող բժչկական վկայագիրը.

Օտար վարժարաններէ Ս.Նշան անցնիլ փափաքող աչակերտ—աչակերտուհի պարտի ի ձեռին ունենալ.

Ա.— Իր վիճակագրյրը.

Բ.— Բարի վարուց վկայաթուղթ.

4.— Վարժարանին մէջ ցարդ ընդունուած հաժազգեստի դրութիւնը պարտաւորիչ է ամենուն համար.

5.— Ներկայ տարեչրջանին Հաստատութիւնը օժտուած է գիտական զանազան գործիքներով.

6.— Ըստ առաջնոյն աչակերտութեան գրենական պիտոյքը պիտի հայթայթուին վարժարանին կողմէ հեռաւարար կը յայտնենք հին եւ նոր ծնողքներուն ալ մէկ առարկայ գնել դուրսէն.

7.— Գոհունակութեամբ կը յայտնենք որ ամէն միջոց ձեռք առնուած է յառաջիկայ դպրոցական տարեչրջանը դարձնելու համար նախնպէս արդիւնաւէտ, ուսուցչական երկսեռ կազմին մէջ կատարուած են որոշ փոփոխութիւններ ուժ տալու համար աչակերտութեան մասնաւոր յառաջացումին։

Այս առթիւ պէտք կ'զգանք յիչեցնել յարգոյ ծնողքներու, որ դաստիարակութիւնները օրին սկսելու համար աչակերտութեան ւիաթթիւ ներկայութիւնը պայման է, չատ մը անփութութիւններու պատճառ ցարդ վարժարանը ունեցած է, գրեթէ 15 օրուայ կազացումներ, պարագայ մը, որ մեծապէս կ'անդրադառնայ բնականաբար դաստիարակութեան վրայ։

Ս. Նշան Վարժարանը որ իր անցեալով գրաւած է յարգելի հատարկութեան համակրանքը, է ու պիտի մնայ վերահաս սոյն հաստատութիւնը ուր հայ մանկան պիտի սորվի սիրել իր մայրենի լեզուն, Ազգ. պատմութիւնը և պիտի առանոյ խնամեալ նախակրթութիւն մը։

Ցատկապէս այժ տրուած է նաև ֆրանսերէն լեզուին, նկատի ունենալով certificat D'Etudes֊ի համար քննութիւն անցնելու պարագայ մը։

Համոզուած ենք որ մեր նիւթական ու բարոյական կոուանը հայ հատարկութիւնն է, որ ինչպէս անցեալին մէջ, վստահ ենք ներկայ չրջանին ալ իր ժողովրդութիւնը պիտի չգլանայ մեզ, ղրկելով նախ իր զաւակները Ազգ. Ս. Նշան Վարժարան, երկրորդ իր օրտքաց կեցուածքով ժողովրդ դաստիարակելով մեզի։

Ի դիմաց Ազգ. Ս. Նշան երկ. Վարժարանի Հոգաբարձութեան

Ա. Դպիր Ա. Գեա

Ս. ՍԱՀԱԿԵԱՆ ՏՓԹ. Ց.ԳՕՆԵԱԼԵԱՆ

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

Գէյրութի Հայ Աւետ.Ա. Սկեղեցւոյ վարժարաններու հոգաբարձութիւնը պատիւ ունի յայտարարելու թէ իր խնամքին տակ եղող հետեւեալ վարժարանները պիտի բացուին Հոկտ. 3, Երկուչաբթի օր, արձանագրութիւններ կ'սկսին 30 Սեպտ. եւ Հոկտ. 1ին, իսկ կանոնաւոր դասերը կ'սկսին Հոկտ. 5, Չորեքչաբթի օր։

(Ա.) Հայուհեաց Ամերիկեան վարժարան. Ժողովարանի կից ճախկին Ամերիկեան տպարանի տեղին մէջ։ Թոռնիկներու եւ աւելի մանրամասնութեանց համար դիմել Miss J. Jillsou ի արձանագրութեան տեղուն գպրոցի տեղին մէջ։

(Բ.) Տղոյոց Բարձր վարժարան. Իր ճախկին տեղը՝ Ձիժեյգի քաղին մէջ, Սօսօգ փողոց։ Վարժարանս ունի 8 կարգ որոնց 5ր ճախակրթարանի իսկ 3ր՝ բարձր վարժարանի յատկացուած են։ Անցեալ տարուան օրթանաւարտներէ մէկ մեծ մասը այս տարի առանց մտից ճնուութեանց ընդունուած են Ամերիկեան Համալսարանի 5րդ. կարգը։ Այս տարի աւելի մեծ ոյժ պիտի տրուի Ֆրանսերէնի ճոյն ատեն ճանաչ պահելով Անգլիերէնի հին դիրքը։ Աղիսա եւ կարօս աշակերտներու դիւրութիւններ կրնծայուին վճարումներու մասին եթէ իրենց վիճակը ճերկայացնող գրութիւններ ճերկայացնեն։ Այս տարի ուսուցչական կազմին վրայ աւելցած են կարող ուսուցիչներ։ Աւելի մանրամասնութեանց համար դիմել Սեպտ. 29-Հոկտ. 1 ճօրեն֊ փրօֆ.Փօլ Տեր Գոյոսեանի դպրոցին օճեղին մէջ։

ՄԻԱՑԵԱԼ-ՎԱՐԺԱՐԱՆ ԴԱՄԱՍԿՈՍ 1932-1933

Միացեալ Վարժարանի աշակերտներու առձանագրութիւնը կ'սկսի Սեպտ. 26, Երկուչաբթի եւ կը վերջանայ Հոկտ. 3 երկուչաբթի օր։

Վարժարանի կրթական մակարդակը բարձրացնելու մտահոգութեամբ Հոգաբարձութիւնս հրաւիրած է ճոր ուսուցիչներ։

Ապահոված է ճաեւ վարժարանի ճիւթակազմը։

Դամասկոս 20-9-932 Հոգաբարձ. Միացեալ-Վարժարանի

կարենալու զայն բանալ։ Բայց Մուչի, զուն ինձի չես անխոհեմ կ'երևիս. զուն պարտաւոր էիր իրեն հակդնել որ ես պիտի մեռնէի. եթէ ոչ իմ մահս սասկալի հարուած մը պիտի ըլլար։

—«Ինչ որ զուն կուտաս անգին բան մը չէ, բարեկամս։ Ես Աստուծոյ կը խնդրեմ որ ան (Մանի) գիտնայ միայն գնահատել քու պարզեներուդ արժէքը։

—«Մարաւ եմ, Մուչի՛։ Դեռ լեցուր այդ նուռի հիւթէն։ Մանին եկա՞ւ երէկ զիս տեսնելու, ես ինձի կը հարցնեմ։

—«Արդարև, ան եկաւ, բայց զուն կը քննայիր։ Ան նստաւ քա անկողնիդ գլուխը և քեզ հովահարեց երկար վայրկեան մը. յետոյ սկսնեցաւ լալ։ Ես մար քու հագուստներդ։

— Օ՛ հրաչալիք, եթէ գիտնայիր չեմ իւթեր, սիևնոյն վայրկեանին կ'երազէի որ Մանի կը փորձէր մեռնիլ։ Դուռը կիսաբաց էր և ան կը հրէր, բայց առանց

կարդացէք եւ Տարածեցէք «ԱԶԴԱԿ»Ը

ՋԱՅՆ ՄԸ ԱՆՑԵԱԼԷՆ

ՊՈՒԼԿԱՐ ՓՐՕՖԷՍԻՕՐԻ ՄԸ ՀԱՆԴԻՊՈՒՄԸ 1917ԻՆ ԹԱԼԷԱԴԻՆ ՀԵՏ

ՊԱՂԵՍՏԻՆԸ ԹԻՒՐՔԻԱՅԷՆ ԱՆՋԱՏԵԼՈՒ ԾՐԱԳԻՐ ՄԸ

Աթէնքի մէջ յոյս տեսնող «Պալքան» անունով ֆրանսերէն պարբերաթերքը, որ պալքանեան միութեան մը ծրագիրը կր հետապնդէ, իր վերջին (Սեպտ.) թիւին մէջ հրատարակած է Սոֆիայի համալսարանի փրոֆէսօրներէն և պալքանեան խորհրդաժողովի պուլկար պատուիրակութեան նախագահ Տօքթ. Սթէֆան Ռիրովի յիչատակներուն հետաքրքրական մէկ էջը։

Համաչխարհային պատերազմի վերջին չրջանին, երբ յայտնի էղած էր որ անխուսափելի էր կեդրոնի պետութեանց պարտութիւնը, փրոֆ. Ռիրով կը յղանայ ծրագիր մը, քրնամութեանց վերջ մը տալու համար։ Անիկա պիտի հրաւիրէր ոչ թէ պատին կամ ռայդերին, այլ աւելի հզօր ուժ մը— վաթսէն կրկնել ձեր մեծ բանաստեղծին, Արչակ Չօպանեանի տողերը.—

Կր վհատինի ճուրց ոչինչին արգանդեն,
. Կր կարմրին կատարները լեռներուն։
. . . . . .
Բոլոր պաճուճեն գեղեցկագոյնն է ժամը մըն այս։
Չճնաղ զարթումն է կեանքին։
Պարո՛նե՛ր,

Դուք բոլորդ հաւաքուած էք հոս, այս յուշարձանի բացման հանդէսին համար ու, ձեր յանձնախումբը թերևս ամէն բանէ առաջ, այս յուշարձանով ուզեց խորհրդանչել ձեր ոխերն ու առեղծուածները, ձեր յոյսերն ու ձեր վըճիռի մագրութիւնները.—

Ցիրանս. թնարկութեան տակ, ան միայն կրնայ նչանակել «ճնչուած ազգերու երախտագիտութիւնը հանդէպ Ցիրանսայի» և «ժողովուրդներու եղբայրակցութիւնը»։

Եւ այս ժամադուժով է որ, բոլոր հոս գտնուող Ցիրանացի ապահերս, հաւատարիմ մարդկութեան մեծ երազին՝ նախ և առաջ պարտաւորեալ խոստաժ կուտանք պահելու և պաչպանելու այս յուչարձանը...

ԿՅՑՑԷ՝ ՀԱՑ ԱԶԳԸ
ԿՅՑՑԷ՝ ՑՐԱՆՍԱՆ
ԿՅՑՑԷ՝ ՍՈՒՐԻԱՆ՝ ԻՐ ԱՂՋԻԿԸ...

Ցետոյ ան կը դառնայ դէպի Ամերիկան։ Ան կը յիչեցնէ թէ Ամերիկան ինքն ալ ճնչուած ազգերէ կազմուած է

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

Պ. ՀԵՌԻՕԻ ԿԱՐԵՒՈՐ ՁԱՌԸ

„ԳԵՐՄԱՆԻԱՆ ՀԵՏԱՄՈՒՏ Է ԱՐԴԻԱԿԱՆ ԲԱՆԱԿԻ ՄԸ ՅԱՐՁԱԿՈՒԻՍԻ ՆՊԱՏԱԿԱԻ„

Կաուա (Լօի Նահանգ).— Պ. Հէրիօ ճառ մը խօսեր ու յորում չշափեց Ֆրանսան ամենաչատ ոգևորող նիւթը, այսինքն՝ խաղաղութիւնը։

Պ. Հէրիօ յիշեց թէ Ֆրանսան Սթրէզայի մէջ առաւ իր չինարար խաղաղասիրական արտաքին քաղաքականութեան մէկ ապացոյցը. «Կը զարմանան, ըսաւ նա, թէ բարոյագիտութիւնը և արդարութիւնը նուազ կերպով խիստ են ժողովուրդներու ջարդով մեղապարտ քաղաքական պետերուն համար քան թէ ժարգասպանութեան համար։ Մեր քաղաքականութիւնը երկդիմի չէ։ Ան Ազգերու Դաշնակցութեան քաղաքականութիւնն է որուն համար բոլոր ժողովուրդները հաւասար են։ Մենք հաճոյքով կը տեսնանք որ միակը եղած չենք յայտարարելու թէ Գերմանիոյ վերաբերմունքը սպառազինութեան ակզբնաւորութիւնը պիտի լինի գէպի սպառազինութիւններ նոր արչաւի մը։ Սեպտ. 9 Քուակիր գերմանական հրամանագիրը կը կազմակերպէ երիտասարդութեան զէնք կրելու պարտաւորութիւնը։ Ֆրանսան, զրպարտուած չատ յաճախ, կարող է սչխարհը իրեն վկայ բռնել թէ ինքը դէպի այլ նպատակներ կ'ուղղէ իր ազգային դասակարգութիւնը։

Բարիզ.— Պ. Հէրիօ հաղորդեց ֆրանսական բոլոր չրջաններուն մէջ կատարուելիք խոշոր աչխատանքի մը վերաբերեալ ծրագրի մը կազմութիւնը, գործածութիւնը օգտագործելու համար փոխադրութեան մը չրջաբերութեան հանուելու միջոցաւ։ Ակնարկութիւն ընելով երիտասարդութեան պարտաւորութեան վերաբերեալ գերմանական հրամանագրին, Պ. Հէրիօ յայտարարեց թէ ներկայ ժամերու ամենածանր խնդիրներէն մէկն է տեսնել նոր սերունդները կը կը մարզուին և կը վարժեցուին այնպիսի ժէսթերու որոնք նպաստաւոր չեն բնաւ բարոյական զինաթափութեան եւ խաղաղութեան։ Նէթ կը փափաքի լրջօրէն մտածենալ խաղաղութեան ծանր խնդրոյն, խաբէութիւն մըն է խօսիլ անգադար նիւթական զինաթափութեան մասին եթէ ոչ մէկ բան չի կատարուիր յառաջ բերելու համար բարոյական զինաթափութիւնը և եթէ մարդ ուղղակի կամ անուղղակի կերպով, բայ կամ գաղափարի կերպով մարզէ կեանքի ամէնաբռնի ոյժերը մահուան ամենաչարաչուք գործերուն համար։

Պ. Հէրիօ ըսաւ թէ Գերմանիան հետամուտ է արդիական բանակի մը ոչ միայն ինքնապաչտպանութեան համար, այլ նաեւ յարձակումի համար և յայտնեցէ յետոյ թէ Ֆրանսան զինուորական հողի վրայ զեչումներ կատարած է 1921էն ի վեր և ամէնին կը չարունակէ այդ ուղղութեամբ, եզրակացուց հետեւեալ խօսքերով։

«Պէտք է հաստատել խաղաղութեան կանոնագրութիւնը, կապակցելով եւ րոպական բոլոր ազգերու ապահովութիւնը եւ Գերմանիա ամբողջովին երաչխաւորելով իր կատարեալ հանգստութիւնը։ Ներկայ պարագաներու մէջ Ֆրանսան կ'ուզէ իր վարդապետութիւնը և իր գործը հիմնել Վերսայլի Դաչնագրին և Ազգերու Դաչնակցութեան Ուխտին յարգուելուն վրայ։ Ֆրանսան ոչ ոք չի գրգռէր և որևէ մէկու մըն ալ ասպարէզ չի կարդար։ Աւելութեան աղաղակներուն Ֆրանսան կը հակադրէ բանականութիւնը, իր հրաժարումները և իր բարեացակամ ժեսթիները։ Ֆրանսան՝ հանդարտ և անխռով, վստահ իր խղճին, պատրաստ ամէն տեսակ անկեզծ համաձայնութեան, յարգող բոլոր ազգերու հողային եւ քաղաքական անկախութիւնը, կամք միայն ունի, այն է՝ իր մեռցող զաւակները կորնչել աչխատութեան, պատուոյ եւ խաղաղութեան մէջ»։

85 միլիառնոց Ռուսիի պարտատուներուն 2 միլիառ միայն ներկայացուցած գանձուելու համար

Բարիզ.— Ռամպույէ գումարուող նախարարական խորհուրդէն վերջ, ե. լեմտական նախարարը յայտարարեց թէ ռասիսթներու պարտատոմսերու փոխանակութեան գործողութիւնները վերջացած եւ բոլորովին նպաստաւոր եղած են։ Դանձելու պահանջները երկու միլիառի չեն հասած 85 միլիառի վրայ եւ մեծ մասով փոխարինուած են նոր ռանթերու համար բաժանորդագրութիւններով։

Կանտի ի մէջ մահու եւ կեցաց

ՀԱՄԱՁԱՅՆՈՒԹԻՒՆ ՄԸ ԳՈՅԱՑԱԾ Է ԲԱՐԵԱՆԵՐՈՒ ԴԱՍԱԿԱՐԳԵՐՈՒ ՎԵՐԱԲԵՐԵԱԼ ԸՆՏՐԱԿԱՆ ԾՐԱԳՐԻ ՄԸ ՇՈՒՐՋ

Մահապարտի կատարման եւ եթէ հակառակ համձայնութեան դասակարգային ոգիի շարունակէ

Բունա.— Համձայնութիւն մը գոյացաւ բարեաներու դասակարգերուն վերաբերեալ ընտրական ծրագրի մը շուրջ։ Այս լուրը հաղորդուեցաւ ժամանակի դէմ մղուած խիստ պայքարէ մը վերջ, որովհետեւ նոր դժուարութիւններ ծագած էին այս առաւօտ շատ կանուխ եւ կանտիի բժիշկը յայտարարած էր թէ հիւանդը աւելի տկար էր եւ շատ քիչ յոյս կար անոր առողջանալուն եթէ ծանր ապահովութիւնը վախճան մը չի գտնայ շուտով։

Լոնտոն.— Իրաւազուրկ դասակարգերու վերաբերեալ համձայնութիւնը գոհունակութեամբ ընդունեցաւ Լոնտոնի հնդկական շրջանակներուն կողմէ։

Անգլիական կառավարութեան որոշման անհամբերութեամբ կ'սպասուի։

Բունա.— «Անհպելիութիւնը արմատախիլ ընելու համար ի հարկին ուրիշ ծանապահութեան դիմելու որոշումը կանտիի կողմէ յայտնուեցաւ Ռիւէլէրին՝ կատարուած մասնաւոր յայտարարութեան մը ընթացքին։ Պ. Կանտի ըսաւ որ եթէ պ. Մաքտոնալտ իր ամբողջութեամբ ընդունի Բունայի մէջ գոյացած համաձայնութիւնը, ինքը պիտի պարտաւորուի ընդհատելու ծոմապահութիւնը, բայց ասիկա կարող է լինիլ պարզ կախակայում մը։ «Ծոմապահութիւնս վերստին պիտի սկսիմ ստուգապէս», ըսաւ պ. կանտի, «եթէ զանազան դասակարգերու պատկանող հնդիկներու կողմէ կատարուելիք դերը լաւ չի կատարուի յառաջիկայ ամիսներու մէջ։ Բայց երկրին այս վերջին հինգ օրերու ընթացքին ցուցուցած ահռելի վերազարթնումը մեծ սպէս յուսալ կուտայ ինծ թէ ուղղափառութիւնը հնդկականութիւնը պիտի փրկէ «անհպելիութեան փտախտէն»։

Պ. Կանտի աւելի լաւ կերևայ քան թէ երէկ, բայց բժիշկը կըսէ թէ անիկա չպիտի կրնայ երկար ատեն ծոմ պահել ապաքինիլ կարենալու համար բաւականաչափ ոյժերով։

Բունա.— Կանտիի ակարութիւնը սաստիկ աւելցաւ այսօր։

Անիկա նուազեցաւ քանի մը անգամ, և ամէն անգամ որ անկողին մտնալ կը հարկադրուէր, պէտք կունենար քովիններուն օգնութեան։ Տաժանելի ճիգեր կը հարկադրուէր դարձելու համար իր ճախարակը և ամէն անգամ որ թափել կը հարկադրուէր դարձելու համար իր ճախարակը և ամէն անգամ որ մտածը կը փրթէր, անիկա հարկադրուած էր եւ օգնութեան կանչել քովը գտնուողները։

Բայց անիկա միշտ կը պահէր իր կատարեալ լուսաւորութիւնը և կը չարունակէ խօսելու իր վրայ հսկողներուն հետ։

Շատ նուազեցուցին իր ջրին մէջ դրուած ազին քանակութիւնը, բայց մատները փափաք կը յայտնէ որ աւելն աւելն օսա գնեն իր ջուրին մէջ։

Իրկ կ'ըսէ գոյացած համաձայնութիւնը

Բունա.— Բարձր դասակարգերու (Բասթա) պատկանող հնդիկներու և իրաւազուրկ դասակարգերու մէջ գոյացած համաձայնութիւնը նահանգային ժողովներու մէջ 148 աթոռ կը յատկացնէ իրաւազուրկ դասակարգերու, որոնց պիտի վերապահուի նաև որոշ տոկոսով աթոռներ կեդրոնական օրէնսդրական ժողովին մէջ։ Ներկայացուցիչներու նչանակումը պիտի կատարուի առաջին կարգի ընտրութեանց դրութեամբ։

Վերապահեալ աթոռներուն դրութիւնը եւ առաջին կարգին ընտրութիւնները պիտի դադրին ասոր ասրի վերջ։ Նկատի առնուած է նաեւ իրաւազուրկ դասակարգերու պետական պաշտօններուն մէջ ներկայացուելու խնդիրը։

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ՏԵՂԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԲԱՐԻ ԴՐԱՑՆՈՒԹԻԻՆ...

Լ'Օրիան» իր Սեպտեմբեր 27ի թիւին մէջ կը գրէ «Բարի Դրացնութիւն» խորագրին տակ։

Թրեկաճ ճամարտութիւն — «Երկրորդ անգամին Գըրբ Խանի մէջ պիտի ունենանք Ձեր կիները և Ձեր զաւակները.

Այս ճամարտութիւնը ուրկրնայ անցնիլ որպէս բողոք վերջին դէպքերուն պատճառ եղած ուղիղ յայտարարութեան մը բլոնոյը կը կրէ ուրմէ կը հասկցուի թէ Հարաւային Սիւրիոյ ժողովուրդը իրական պատճառներ ունի վախնալու։ Այս իսկ արդէն կը բաղադրեն ներկայ կացութիւնը, կը տարունակէ «Էֆլէտ Ֆիւ Նօր» թերթի մեկ խմբագրականը, որը աւելի ծանօթ է այս խնդրին.

«Մեր խօսքը հրոսակներու, յափտակումներուն, նոյնպէս եւ կառաւաններու յափտակութեանց եւ ուրիշ աւելի ծանր հերոսակութիւններու համար չէ,այլ կարգ մը պատճառական խլրտումներու մասին, յանձին քիւրտ կառավարութեան որմէ կ'երեւի որոշ մեկ ծրագիր, պատրաստուած ենկիւրիի մէջ։

Նթէ մեզի ունենայիմք ոեւէ վստահութիւն փոխադարձ զգացումներու նկատմամբ որ մեր դրացիները կը սնուցանեն մեզի հանդէպ, մեզի չպիտի դիմէիմք այս միջոցին, այս պատճառական կառադութեան։ Թիւրքհրոսակներ եւ մահմետական ցեղերը մեզի համար կ'ստեղծեն որոշ դժուարութիւններ, սակայն եւ այնպես անոնք իրաւասու են որովհետեւ մահմետականութիւնն ու աւազակութիւնը իրենց արհեստ դրած են։

Բայց բանի պատճառներ եւ սահմանի պահակներ կրնեն նոյն բաներ, քանի կարդներու մէջ կը ձգեն Սիւրիական մուխթարները, վաճառականները, կը յարձակին Սիւրիական կայարանները վրայ եւ կը զեղակահարեն նոյնիսկ Ֆրանսական սպաներ, ինչպես Լիոթրեան Ֆեվալե եւ Գուրբուան, ահա այս երեւոյթն է որ մրցածել կուտայ մեզ։

Տասը հազար«հերոս»ներ Կագիի կողմէ ցեղասրուած սահմանի երկայնքր, նոյնիսկ չեն պահեր իրենց գաղտնիքները եւ կը յայտարարեն իրենց արարքները որպես իրաւացի։

Բայց ո՞ւր կ'ուզէ հասնիլ Քեմալական կառավարութիւնը։

—« Անթիոհ, մեր Ալզասը, համբերէ դուն, ազատութենդ օրը մօտ է»։

Այս նոր չէ։ Այն նոր է որ թիւրք բերթերը մեզ կը ցուցնեն կառավարութեան արտայայտութիւնը իսպառ յարձակման կամիքին։ Այս բանը յայտնցնելու համար բոլոր բալթական ձեռնարկները ապարդիւն պիտի մնան, ոչ այ էնկիւրի զգոն ոչ Ֆրանսական դեսպանները կը պահանջուի պատասխանել Կագիի։ Այս պիտի *պատասխանուի դաչտին վրայ, և անմիջապէս*։

«Ինչպես 1924ին Վէյկանի հրամանատարութեան ներքեւ, այս օր Վէյկանի պէս»։

ԸՆԴՀԱՐՈՒՄ ԶԻՆՈՒՈՐՆԵՐՈՒ ԵՒ ԳԻՒՂԱՑԻՆԵՐՈՒ ՄԻՋԵՒ

Թրքբոլիի Պահեստ գիւղին մէջ, տեղացիներու եւ համալոր գինուորներու միջեւ բռնդհարում մը տեղի ունեցած է, որու միջոցին 25 վիրաւորներ եղած են, 10 գինուորներէն եւ 15 գիւղացիներէն։ Պատճառը դեռ յայտնի չէ։

ՀԱՆՐԱՅԻՆ ՇԻՆՈՒԹԵԱՆՑ ԶԵՂԾՈՒՄԸ

ՇԷՅԽ ՁԷՄԻԼ ԽԱԶԻՆ ԵՒ ԻՄՐԱՀԻՄ ԱՀՑԱՊ ԿԸ ՀԱՐՑԱՔՆՆՈՒԻՒՆ ՀԻՒԱՆԴՆ ՊԷՑ Ա.ՀՑԱՊԻ ՑԱՒՑԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆԸ

Նոր փուլերու մէջ սկսած է մտնել Հանրային Շինութեանց պատճառական մէջ եղող ունեցած զեղծումի պատմութիւնը։ Հեղինակաւոր եւ ազդեցիկ պատճառներ եւ ճախարարներ կ'ամբաստանուին եւ կը ստեղծուին յանձնաժողովներ։ Տեղական մամուլը բազմաթիւ մեկնութիւններու կատաղորդուն,իսկ հանրային կարծիքը գրգռուած կ'սպասէ արդիւնքին։

Հարցաքննիչ դատաւորը երկու հարցաքննեց հանր. օրինութեանց ճախկին տնօրէն Շէյխ Ձէմիլ Խազիին եւ երկրաչափ Պր. Իպրահիմ Ահցապը, գաւակը ճախկին ճախարար Հիւսէյնի պէյ Ահցապի։ Այս հարցաքննութեան միջոցին, որ տեւած է մօտ մէկ ժամ, դատաւորը երես երեսի բերած է Շէյխ Ձէմիլ Խազինն ու յանձնակատար Թիլիբ Միւրինին։ Անկէ վերջ, հարցաքննիչ դատաւորը հարցաքննած է Շէյխ Ֆէրիս Նաիֆ էլ Խազինը, Սաիտ Սէմանճը եւ ուրիշ երբեմն պատասխանատուներ։ Հարցաքննութենէն վերջ այս չորս յանձնակատարներն ալ ձերբակալուած են եւ խուզարկութիւններ կատարուած անոնց բնակարաններուն մէջ։

Ըստ «Լա Սիրիի» տեղեկութեանց խուզարկութիւններ կատարուած են նաեւ Շէյխ Ձէմիլ Խազինի բնակարանին մէջ եւ տարածայնութեան մը համաձայն, զոր վերապահութեամբ կը հաղորդենք, իբր թէ Շէյխ Ձէմիլ Խազինի ձերբակալման համար ալ հրամանագիր ստորագրուած է։

Ձերբակալեալ յանձնակատարներէն Տաւուտ Թալի չորս օրէ իվեր հացադուլ յայտարարած է եւ ջուր իսկ չի խմեր։ Այս պատճառաւ ան շատ տկարացած է եւ անկողնին ինկած։ Բժիշկը ննջութիւն կատարելով տեսած է որ ան չի պիտի կրնայ դիմանալ եւ որոշած սննդատարներ ներարկումներ ընել։

Հանրային Շինութեանց գանձապահ Պ. Քեամիլ Խուրի, հանրապետութեան նախագահի հրամանագրով փոխադրուեցաւ եյիսական ճիւղի գանձապահութեան, իսկ անոր տեղ նշանակուեցաւ նոր մը։

Ըստ «էլ Քէեար»ի յայտարարութեանց, նախկին ճախարար Հիւսէյնի պէյ Ահցապ օտա նեղուած է այս ձերբակալութենէն եւ խուզարկութեանց պատճառաւ եւ յայտարարած որ ձերբակալուողներ անմեղ են եւ իմ պատասխանատուութիւն կրնամ ես իմ պատասխանատուութիւն կրնամ ես ըսել որ անոնք ոեւէ գեղծում պատահած բլլայ։

ԿԱՆՏԻԻ ՀԵՏԵԻՈՐԴՆԵՐԸ

ՀԱԼԷՊԻ ԲԱՆՏԱՐԿԵԱԼՆԵՐԸ ՈՐՈՇԱԾ ԵՆ ՀԱՑԱԴՈՒԻԼ ԸՆԵԼ

27 Սեպտեմբերի ցոյցին առթիւ ձերբակալուածներու առողջութիւնը օտա գէշ վիճակի մը մէջ կը գտնուի։ Կ'երեւի բանտի վարչութիւնը օտա գէշ վերաբերմունք մը ցոյց կուտայ եւ խստութիւններ ի գործ կը դնէ անոնց հանդէպ։ Միեչդեռ անոնք բանտական պատճառներով բանտարկուած են եւ պէտք չէ արժանանան հասարակ ոճրագործներու հանդէպ ցոյց տուած վերաբերմունքին։ Բանիցս անոնք երաժխատորութեամբ արձակուիլ ուզեցին,սակայն հարցաքննիչ դատաւորը չընդունեց։

Քննութիւններ այնքան դանդաղ կրնքանան որ անորոշութիւն կը տիրէ։ Վերջերս նորէն դիմում կատարեցին անոնք եւ պահանջեցին բննութեանց արագ աւարտումը, այլապես յայտնելով որ մինչեւ 24 ժամ եթէ գոհացում չտուի իրենց, հացադուլ պիտի յայտարարեն։

Այժմ արդէն վերջացած է այդ 24 ժամուան պայմանաժամը եւ չենք գիտեր թէ կանցիէն օրինակուած այս բանտարկեալները սկսա՞ծ են ծոմ պահելու թէ ոչ։

Պ. ԲՕՆՍՕԻ ՎԵՐԱԴԱՐՁԸ

ԵՒ ՔՐԱՆՔ ԵՒ ՍԻՒՐԻԱԿԱՆ ԴԱՇՆԱԳԻՐԸ

ԴԱՇՆԱԳԻՐԸ ՊԻՏԻ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒԻ ԵՐԵՍՓոխԱՆԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎԻՆ

Պ. ԲՕՆՍՕ ՇՈՒՏՅՈՎ ՊԻՏԻ ՄԵԿՆԻ Փ Ա Ր Ի Զ

«Էլ Նիսա» սեղգ պղբիւրէ մը կը տեղեկանայ որ Պ. Բօնսօ յառաջիկայ ամսոյն 18ին պիտի բլլայ հոս եւ իր հետ պիտի բերէ արտաքին նախարարութեան կողմէ վաւերացուած Սիւրիական եւ Ֆրանսական համաձայնութեան պատճէնը եւ պիտի յանձնէ Սիւրիոյ կառավարութեան, ներկայացնելու համար Երեսփոխանական Ժողովին։ Երեսփոխանական Ժողովը կամ ներկայութեամբ եւ առանց վիճաբանութեան կընդունի զայն, եւ կամ ալ կը մերժէ։ Պ. Բօնսօ օտուով պիտի վերադառնայ Փարիզ, կարճ ժամանակ մը հոս մրցայէտ վերյ, հոն մասնակցելու համար Ազգերու Դաչնակցութեան ժողովին։

«Էլ Նիսա» կաւելցնէ.

Շատ զգուշութեամբ կը հրատարակենք այս լուրերը, որովհետեւ Սիւրիոյ ազգայնական օրգանակներուն մէջ օտա գրգռիչ տպաւորութիւն պիտի թողու։

ԱՆՁՆԱՍՊԱՆ ԳԵՐՄԱՆԸ

Երէկ գրած էինք որ Բաս Պէյրութի ծովեզերեայ մարդկային մարմին մը գտնուած է եւ որուն ինքնութիւնը կարելի չէ եղած ճշդել։ Այժմ կիմանանք որ գոհը գերմանացի մըն է եւ կը կոչուի Օթօպօլ։ Վերջին օրերս ան կը գտնուէր պանդոկ Րօեայի մէջ։ Մարմնին վրայ հարուածի հետք մը չէ գտնուած, որով կը կարծուի որ ան անձնասպան եղած է։

Երէկ ըսի բաւական մը տարածայնեցաւ,բսորու, այս գերմանացիի անձնասպանութիւնը կապ ունի Գարսկասատի ազգային դրամատան մէջ տեղի ունեցած մեծ գեղծումի մը հետ, որուն պատճառները։ Գարսկասատեցի եկող լուրերու համաձայն գեղծումը մէկ միլիոն ոսկի է։

ՎԱՐՁՈՒ ՍԵՆԵԿՆԵՐ

Պասթա Թահրանի թաղին մէջ, մեծ սրճարանի մը կից, հանրակառքի կայանին անմիջապէս մօտ, հայ բնակիչի մը կողմէ վարձուած նոր և երկյարկանի տան մը մէջ վարձու կը տրուին երկու օդասուն և արեւոտ սենեակներ, որոնք իշարկին կրնան նաև առանձին առանձին ալ վարձու տրուիլ։

Դիմել, Պապ Խարիս, Տօքթ. Եղիսեանին։ 3—10

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

Շէյխ ՁԷՄԻԼ ԽԱԶԻՆ ԶԵՐԲԱԿԱԼՈՒԱԾ

ՄԵԾ ՅՈՒԶՈՒՄ ԽԱԶԻՆ ԸՆՏԱՆԻՔԻՆ ՄԷՋ

Վերջին պահուն սեղգ պղբիւրէ մը իմացանք որ Հանրային Շինութեանց ճախկին Տնօրէն Շէյխ Ձէմիլ Խազին ձերբակալուած է։ Շէյխ Խազին ամիս մը առաջ, Հանրապետութեան Նախագահի որոշմագրով սանձնուած էր երկրական ճիւղի Տնօրէնութիւնը։

Խազին ըսնանիքը, որ ինչպես գրեցինք, միջին Լիբանանի ամենահին եւ ազդեցիկ ժողովուրդն է, օտա յուզուած է այս ձերբակալութենէն։

ՀԱՐՈՒՍՏ ՍՊԱՍՈՒՀԻՆ ԵՒ ԳՈՂ ՀԱՑԸ

Նագիրէ անուն սպասուհի մը կը ծառայէր Պէյրութի մէջ Իպրահիմ ճասարաի տունը։ Անճաճոյ գող մը մտնելով ճասարաի բնակարանը գողցած է Նագիրէի պայուսակը, որուն մէջ կը գտնուէր չորս ոսկի, ապարանջան, ոսկի ղրպայ մը, մատանի մը եւ կարգ մը բանկագին առարկաներ։

Քննութիւններէն հասկցուած է որ գողը հայ մըն է, կը գրէ «Նիսա». Կարապետ արդէն ձերբակալուած եւ խոստովանած է ան։ Երկու ոսկի ապարանջաններ միայն գտնուած են անոր հովիւ միւսները արդէն ծախած եւ դրամն ալ սպառած էր։

Նմանապէս ձերբակալուած են Բարսեղ Հաճի Պապաեան, Նազար Արթինեան եւ Կարապետ Քեհեհեան անուն հայեր, որոնք ամբաստանուած են ուրիշ գողութեամբ մը։

ՄԱՐԴ ՄԸ ԿԸ ՍՊԱՆՆԷ ԻՐ ՍԻՐՈՒՀԻՆ

Հէյճէ Շահին Հասսան անուն աղջիկ մը իսկոնեար Հանճա Հաճ անուն երիտասարդ մը կը սիրէր։ Սրիտասարդն ալ փոխադարձաբար կը սիրէր զայն խենթի պէս։ Սակայն ամուսնութեան առաջարկին դէմ միօտ կը հակառակէր Հէյճէ, յայտնելով որ դեռ կանուխ է։

Երէկ գիտեր, իսկոնեար եւ եղբայրը Տիպ, իրենց հետ առնելով ճաեւ Ալի Էսաս անուն մէկը գացին աղջկան տունը եւ պատճառաբանելով կնութեան ուզեցին Հէյճէն։ Աղջիկը մերժեց։ Ասոր վրայ իսկոնեար օտա յուզուեցաւ եւ հաճելով իր ոեւէ զէնքերը կրակեց։ Աղջկայ մայրը վիրաւորուեցաւ։ Առձակուած զնդակներէն մէկը սխալմամբ վիրաւորեց իսկոնեարի եղբայրը։

Զեճի ձայները լսելով դրացիներ եկան եւ վիրաւոր մայրը փոխադրեցին հիւանդանոց։

ՀՐԱԺԱՐԱԿԱՆ

Ս. Դ. Հնչակեան Կուսակցութեան յայեցի գործիչներէն Պ. Սիւնիճ հրատարակութեան խնդրանօք դրկած է մեզ հետեւեալը.—

Հրաժարուած եմ Ս. Դ. Հնչակեան Կուսակցութենէն։

ՍԻՒՆԻՃ

Պէյրութ 28, VIII 932

— 309 —

— Հաննա կը կարծէ որ չատ հիւանդ է, ըսաւ իսկոյն Իզապէլ։

Էէյտի Իզապէլ այդ ժամուն խոր մտածումի մը մէջ սուզուած կը մտածէր Մր. Քարլայլին տեղեկացնել Ուիլբերմի վիճակը։ Մր. Քարլայլին և ոչ թէ Միսիս Քարլայլին, որովհետեւ Իզապէլ գեռ այդ միջոցին իսկ կը մտածէր որ Պարպարան իրաւունք չունի տղաքներուն վրայ։ Նոյնիսկ այդ մտածումով Իզապէլ անդամ մը մինչեւ Քարլայլի դուռը գացած էր, սակայն զայն Պարպարայի հետ սիրաբանելու վրայ տեսնելով սիրտը աւելի այրուելով վերադարձած էր առանց բան մը կարենալ ըսելու։ Այս վիճակի մէջ չուարած կերպով ձեռքը երեսին դնելէ վերջ, Լիւսի անօթութիւնը միտքը բերելով ըսած էր անոր։

— Տիկին, թէյը կը պաղի, մինչեւ ե՞րբ պիտի ըսպասենք։

Իզապէլ քունէ արթնցողի մը պէս աչքերը բանալով մեռելի պէս պառկող տղուն անգամ մը եւս ակնարկները ուղղելով ձեռքը Լիւսիի ուսը դրաւ և ըսաւ.

— Ա՜հ, Լիւսի, անդիմադրելի ցաւերու մէջ եմ.

Եւ չուարումի մատնուած նորէն սալօն վազեց և դարձեալ Պարպարայի գլուխը տեսաւ Քարլայլի երեսին կռթնած, սակայն այս անգամ դողացող ձայնով մը ըսաւ.

— Հաճեցէք գալ և անգամ մը Ուիլբերմը տեսնել։

Քարլայլ իսկոյն ցատկեց, Պարպարան ալ հետեւեցաւ, «ի՞նչ կայ նորէն տիկին» հարցուցին անոնք.

— Նայ հիւանդը կը տեսնուի, լաւ չեմ տեսներ իր վիճակը, վախնամ մեր երեւակայածէն աւելի գէշ վիճակ մը ունի ըսաւ Իզապէլ և երեքը մէկ տղուն քովը գացին։

Պարպարա տղան գետնի վրայ պառկած տեսնելով հարցուց.

— 312 —

առջեւ բազմութիւնը տեսած և լսելով Քարլայլի ընտրութեան լուրը, բարկացած եկած էր և Պարպարայի բարև ա՛իսկ չտուած հարցուցած.

— Ո՞ւր է Արչիպօլտը։

Պարպարա պատասխանեց.

— Հոս է, խեր ըլլայ, ի՞նչ կայ Միս Գօրնի.

Քարլայլ լսելով քրոջը ձայնը դուրս եկաւ, Գօրնի բանալով բերանը սկսաւ.

— Ի՞նչ է դարձեալ այս լսածս, Ուէսթլէյնի կողմէն անդա՞մ կ'ընտրուիս եղեր։

— Այո, այդպէս կը փափաքին, հրամմէ նստիր Գօրնէլիա.

— Դուն նստիր, ես հարցումիս պատասխան կ'ըսպասեմ.

— Ընդհակառակը, որոշեցի ընդունիլ։

Այս խօսքը լսելուն պէս Միս Գօրնի գլխարկը մէկ կողմ նետելով, բաւ.

— Դեռ ի՞նչ կայ չկայ, աւելի լաւ էր որ յիմարացոցի մը թեկնածու բլլայիր, բլլայիք ծախքն ալ հասչիս բրի՛ր։

— Այո, ծախքն ու ժամանակը հաչիւ բրի, արդէն ուրիչ թեկնածու մը չբլլալուն համար ծախքի աննչան է, այդպէս խաղի մը համար ծախսելիք քանի մը հարիւր ոսկի կունենանք.

— Երանի՛ թէ մեռնէի և այս օրը չտեսնէի, կարծես թէ զրամը աղբ էր... չատ լաւ, գործդ ի՞նչ պիտի բլլայ, դուն այդ աղտոտ Լոնտոնի մէջ մինչեւ ատաւօտ աքցքի նետելով պիտի պտտիս, ամբողջ գործդ պիտի քանդուի։

— Գօրնէլիա, եթէ ես մեռած իսկ բլլամ. Մր. Տիլ գործը առաջնուն պէս կրնայ չարունակել, 7 տարի օտարութեան մէջ գտնուիմ, դարձեալ ձլասի մը ենթ արկուած չեմ բլլար։

Ցուցակ արտասահման հրատարակուած լուրերու, Քրանսա. կառավարութիւնը ոչ մէկ ծանուցագիր չներկայացուց առուվաճառականութեան համաձայնութեան մը վերաբերմամբ։
Քրանքօ—առուվաճառական դեսպանը եւ բանակցութիւնները դեռ չարունակուած են։
Պ. Հէրիօ ընդունեց առուվաճառական դեսպանը եւ բանակցութիւնները դեռ չարունակուած են։

Ո՞ր մնաց Հիմիդ Պէյ

Ժընեւ.— Նախկին սպայ Հիքմէթ պէյը գտնալու համար կատարուած հետազօտութիւնները կը հաստատեն թէ միեւնոյն անունով երկու անձեր վերջին մայիսի մէջ բնակած են Ժընեւի մէկ պանդոկին մէջ, ուրկէ մեկնած են անծանօթ ուղղութեամբ։

Ընտրութիւններ Յունաստանի մէջ

Վէնիզէլոս կը յաղթէ

Աթէնք.— Ընտրութիւնները կատարուեցան երկրին մէջ նմանը չտեսնուած հանդարտութեամբ։ Ընտրողները քուէարկեցին խուռն բազմութեամբ։ Ոչ մէկ ցոյց տեղի չունեցաւ։

Ընտրութեան առաջին արդիւնքները կը ցուցնեն թէ պայքարը սահմանափակուած է Վէնիզէլոսեաններու եւ ժողովուրդային կուսակցութեան մէջ։ Վէնիզէլոսեաններու համար աւելի նպաստաւոր արդիւնքով։

Երկնաքարը մը կիյնայ Մոսկուայի շրջանին մէջ

Մոսկուա.— Թաս գործակալութիւնը կը հաղորդէ թէ երկու մէթր երկայնութեամբ, մէկ մէթր 85 սանթիմ լայնութեամբ եւ 40 սանթիմեթր բարձրութեամբ երկնաքար մը ինկած է Մոսկուայի շրջանին մէջ։

ՀՐԱՇԱԳՈՐԾ ՄԱՐԴԸ

ԷԼ ՀԱՁ ՄՈՒՀԱՄԵԼ ՊԷՅ ԷԼ ՓԵԼԷՔԻ

Փութացէք առնելու անոր կարծիքը ձեր բոլոր փափաքներուն համար։ Ան կը հանդարտեցնէ բոլոր չուարած և առնջուած մաքերը և կը վերադարձնէ անոնց փափաքածները։ Կ'իյնէ բոլոր ոգիներուն. հիքնոթիզով կը կարդայ մարդուն մտածումները. ձեռքի գծերէն կը կարդայ մարդուն անցած, ներկայ և ապագայ կեանքը. կրնայ հանկնալ ամուսնութեան, համբորդութեան, սիրոյ, առեւտուրի, քննութեանց և այլն բոլոր գաղտնիքները։ Այս բոլորը կը ցուցնէ մարդուն, կարծես թէ գրուած ըլլան թուղթի մը վրայ։ Կնոջ և ամուսնոյն մէջեւ եղած դժբաղդութիւններն ու առաքինութիւնները կը լուծէ Աստուծոյ Սուրբ անուններովը եւ Ամերիկեան եւ Եւրոպական գիտնականներու փորձառութիւնները օգտագործելով։

Տխուր եղողներուն ուրախութիւն և հանգիստ կը պատճառէ. ջղային և մտային հիւանդութիւնները կը դարմանէ։ Այս բոլորը մեծ յաջողութեամբ կը կատարէ։ Փորձը ամենամեծ փաստն է. անգամ մը այցելել բաւական պիտի ըլլայ։

ՀԱՍՑԷ.— Գէյրութ, Հանդէմ Ղամի փողոցի առեւտուրը, Ֆրանսական հիւանդանոցին մօտ, թիւ 9 բնակարանը։

ԱԶԴԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

Ա.— Անոնք որ կուգան, իրենց մտքը պէտք է գրեն թուղթի մը վրայ և պէտք է պահեն.

Բ.— 1000 ոսկի կուտայ ան, եթէ չի կարենայ ճշդութեամբ ենթակայի միտքը, գրուած արաբերէն լեզուով միտքերը չխօսնելու համար հարցուփորձի միջոցին.

Գ.— Այցելութիւնը երկու ոսկի է։

ԳԱԲՐԻԷԼ Թ. ԹԼՐՋԵԱՆ

(ԵԼԵՔՏՐԱԿԱՆ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ)

Հիմնուած 1921 ին Պոլիս-Բերա

Ինսս դիւրամատչելի պայմաններով կր կատարեմ ամեն կարգի էլեֆտրական լոյսի գետեղումներ (Intsallation), ինչպես նաեւ մօրհօր եւ ջեռամօճռներ։

Վաճառատունս կ'ստանձնէ նաեւ բոլոր էլեֆտրաձործիքներու նորոգութիւններ։ Մասնաւոր սպասարկութիւն բնակարաններու էլեֆտրա-նորոգմանց։ Վաճառատուն Philips եւ Lux էլեֆտր. լամբերու եւ ամեն տեսակ էլեֆտրական պիտոյքներու։

Վճարման դիւրութիւններ.

Հասցէ — Վ. Ուզունեանի գրասեղանի կից Պուրճ. B. P. 491

ՋԱՎՋԱՎԱՁԵԱՆ ՄԱՐԻՉՆԵՐ

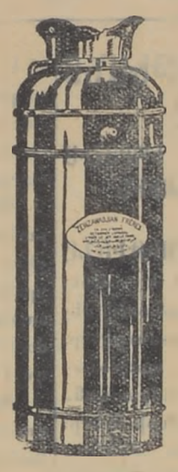

ՏԵՂԱԿԱՆ ԳՈՐԾ

Ջավզավաձեան եղբայրներու հրդեհի վարիչները, շիներած պղինձով ապահովուած են 20 ֆիլօկրամ ճնշումի մը համար։

Անոնք արձանագրուած են քաղաքապետութեան անօրէնութեան ժամ և ճանչցուած Ֆրանսական բէճիֆ Ճանճախումբի կողմէ։

Այս մարիչները այնքան ներկայանալի են որքան եւրոպական։ Գիները չատ ծայրայեղօրէն ժամն ու արդիւնքը գրեթէ վայրկեանական է։

ԱՔԴԱՊԻ ՏՕՔԹՐԸ

ՏՊԱԳՐԱԿԱՆ ԱՄԷՆ ԿԱՐԳԻ ԳՈՐԾԵՐՈՒՄ ՀԱՄԱՐ
Դիմեցէք «ԱՔԴԱՊԻ»ի Տպարանը՝ գիրք, պրօշիւր, հաշուեցնական ճեպագիր, պաճուճագ, ճամակի քարտ եւ առեւտրական ձեռագիրներ.
ԱՐԱՊ, ՄԱՔՈՒՐ, ԳԵՂԵՑԻԿ-ԵԻ-ՄԱՀԱՆ.
ՅՈՒԼԻՈՍ ՄՔԵՐԳԻԳԻՒՆ

ՊԱՆԴՈՒԿ ԼԻՒՔՍ

ՋՈՒՐԵՐ

Հայկական ամենագեղեցիկ պանդոկը «Լիւքս»ի մէջ, ծովեզերեայ պարտէզի մէջ

ԽՈՍՏՈՎԱՆ ՍԵՆԵԱԿՆԵՐ

ՈՐ ԿԸ ԲԱՂԿԱՆԱՑ 1.2.3.4. ՄԱՍՆԱԿԻՑՆԵՐԷ

1. ՀԱՄԵՂ ՁԱՁ, ՄԱՔՈՒՐ ԵՒ ԱՆՓԵՐԻ ՍՊԱՍԱՐԿՈՒԹԻՒՆ.
2. ԳԻՆԵՐԸ ԽԻՍՏ ՁԱԳԱԿՈՐ.
3. ՏՈՒՆ ՓՆՏԱՊԱՐՏԵԶՈՒՆ ԱՄԷՆ ԴԻՒՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ.

Տէր եւ Տնօրէն՝ Գ. ՊԱՐՏԻԶԳԱՆԵԱՆ

ՏԱՔՍԻ STANDARD

Ամենահանգստաւէտ և ամենադիմացկուն հիմնարկը կօշիկներու և ոտնամանեղէնի

ԿԵԳՐՈՆԱՑԵՂԻ ՆՍՏՈՒՐ ՆՂԲԱԳՐՆԵՐՈՒԻ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ

ՄԱՆՐԷԲԱՆԱԿԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՈՑ

Laboratoire Microbiologique

ՏՕՔԹ. ՍԱՄՈՒԷԼ (ՍՏԵՓԱՆԵԱՆ)

Մասնագիտութիւնը կատարելագործած է Փարիզի եւ Լիոնի մէջ եւ ստացեալ տարիներէ ի վեր բժշկակ. սոյն ճիւղով զբաղած բլլալով կը կատարէ բժշկ. ամեն անալիզներ. (մկզ. խուխ. արիւն եւլն).

Հաստատուած է Մէյրի փողոց Տաուէի օճճին մէջ.(պապ իտրիսի մօտ բրամուէյի գծին վրայ) խղճամիտ ուշադրութիւն, չափաւոր գին.

ՏՕՔԹ. ԳԷՈՐԳ ԿԷՐԿԷՐԵԱՆ

Վ.կայեալ Lauréat Ընիկը Interne եւ այժմ մնայուն *ՄԱՆՆԱԳԷՏ* բժիշկ Ֆրանսական հիւանդանոցի *ԱՋՂԻ, ՀՈՒԻ, ԿՈՂՈՒՐԻ, ԱԿԱՆՋԻ և ԳԼՈՒԽԻ* հիւանդութիւններու բաժնին։

Հիւանդ կ'ընդունի կէսօրէ վերջ ժամը 2—6

իր գլխաւոր մէջ rue de Damas, No. 15

Հիւանդները ուղղակի հիւանդանոց կ'ընդունուին իր կողմէ տրուած մուտքի բաւարար։

Աղքատ հիւանդներու ձրի դարմանուած, ամէն օր կէսօրէ առաջ ժամը 10—12. հիւանդանոցի դարմանատան մէջ։

Կարի եւ Ձեւագիտութեան Դպրոց

Տիկին ՄԱՐԻ ԵՐԱՄԵԱՆ

ՎԿԱՅԵԱԼ ԴՊՐՋԱԿՈՒՀԻ

ԲԱՐԻՋԷՆ ԵՒ ՎԱՃԻՆԿԹՕՆԷՆ

Կարի եւ ձեւագիտութեան մասնագիտուհի, Տիկին Մարի Երամեան կը վերադարձնայ իր արհեստանոցը, Մեծ Սէրայի դիմացը Նո. 78 տան երկրորդ արկը։

Երեք ամսուան միջոցին կը սորվեցնէ ամենավերջին ճոռաձեւութեամբ, կար եւ ձեւագիտութիւն իր բոլոր բարդութիւններով եւ ուղիղական մրջոցներով, Droit-fils մէթոտով։ Իր աշակերտուհիները կ'օժտեն Բարիզի ազատարհամանոր Académie Daydou վկայականով։

Տոկուն շինուած Վայելուչ տեսք Հնչուն եւ բնական ձայն

Ահա յատկանիշները

ՈՐՈՆՅՄՈՎ ԿԸ ՁԱՏՈՐՈՇՈՒԻՆ

ԱՓՕԼԼՕ ՖՕՆՕՆԵՐԸ

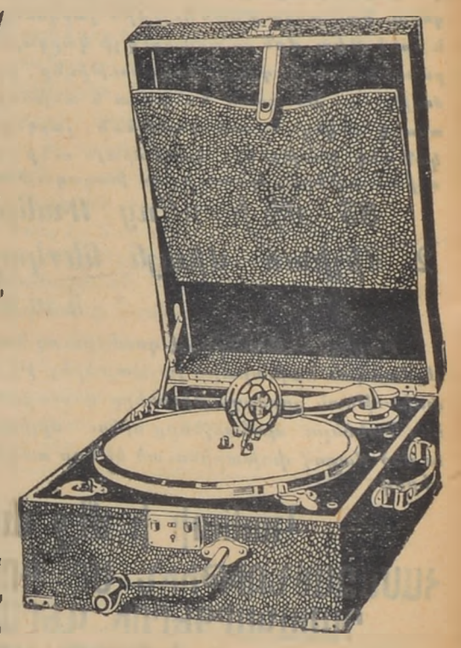

Հրապարակի վրայ գրտնէ ող բոլոր մարքանեբու հետ կը մրցին Աբօլլօ ֆոնօներբ։ Մշտնաւանդ վերջին նոր մօտէլները, որոնք հասած են արդէն, անգերազանցելի են իրենց տոկունութեամբ, վայելչութեամբ և ժամչելի գիներով։

APOLLO GRAMOPHONE Co. Ltd

(of London)

ԱՓՕԼԼՕ ՖՕՆՕՆԵՐՈՒ ԹՈՒՓԱԻՈՐԸ ///

Կատարեալ համոզում գոյացնելու համար անգամ մը այցելեցէք

MAISON APOLLO, Rue de la Poste, BEYROUTH

Փորոգիչ եւ ծանօթ՝ ամէն ձեւի, ամվիճելի օրակ եւ առաւելութիւններ գիւտամասչելի գին, վճարումի դիւրութիւն։

Ընդհ. ներկայացուցիչ՝ Միւրիոյ, Պալեստինի, Անդրյորդանանի, Միջագետքի եւ Եգիպտոսի.— ԳՈՒՐԳԷՆ ՍԻՆԱՆԵԱՆ

KOURKEN SINANIAN, Boîte Postale 642, BEYROUTH (Syrie)

ՕԳՆԷ ԴՈՒՆ ՔԵԶԻ ԵՒ ԱՍՏՂՐ ՔԻՕՒ ՊԻՏԻ ՕԳՆԷ

ԸՆՏԱՆԻՔԻ ԱՍՏՂԸ

(L'ETOILE du FOYER)

Առեւտրական և երկրագործական ժողովրդային ընկերութիւն
Անանուն ընկերութիւն.— դրամագլուխ՝ 3,000,000 ֆրնք.
որ կրնայ 3.000,000,000 ֆրնք-ի բարձրացուիլ վարչական խորհուրդի պարզ որոշումովը։

Գեղրոնատեղի.— 137 Boulevard Sebastopol - Paris

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ Արեւելեան պետութեանց
Սավոյ Օթելի՝ օճճ, Պուրճ, Պէյրութ

ԵԼԵՒՄՏԱԿԱՆ ՃԻՒՂ

Ապահով պայմանագրութիւնով

ՕԺԻՏ

Երաշխաւորեալ տոկոս 6%։ Ապահովագրատ մասնակցութիւն ընկերութեան չահերուն։

ԿԱՒՈՒԱԾԱԿԱՆ ՃԻՒՂ

ՎԱՐԿԵՐՈՒ ԲԱԺՈՒՄ

Կալուածի վրայ փոխառութիւնք

վճարելի 10—15—20 տարիէն։ Որոշուած պայմանաժամէն առաջ ուզողը կրնայ վճարել։

ԸՆՏԱՆԻՔԻՆ ԱՍՏՂԸ ընկերութիւնը նկատի ունի 75,000 ֆրանկ աւելի անդամ ունենալ մինչեւ 1 Ապրիլ 1931 Ընտանիքին Աստղը 135 միլիոն փոխ տուած է, գրաւով 500 միլիոնէ աւելի արժէք ունեցող անշարժ կալուածներու վրայ։

Ամեն բոլոր ակցութիւնուղղել՝ B, P. 821, Beyrouth

— Տիկին Վին, ինչո՞ւ գետին կը պառկի ան.

— Իրիկունները հոս կը պառկի, չատ կ'աշխատիմ որ մահճակալին վրայ պառկի, բայց անօգուտ, այնպէս կը սիրէ.

— Գետին պառկիլը վնաս չտար, ըսաւ Քարլայլ.

Այդ միջոցին Ուիլհըմ աչքերը բացաւ և տեսնելով Քարլայլը ըսաւ.

— Դո՞ն ես հայրիկ...

— Ուիլհըմ, հանգիստ չե՞ս.

— Ոչ, հանգիստ եմ, սակայն յոգնածութիւն կզգամ.

— Ինչո՞ւ հոս կը քնանաս.

— Հոս պառկելէն կ'ախորժիմ հայրիկ, լսեցի՞ր հայրիկ, իմ գեղեցիկ ճերմակ նապաստակս մեռած է.

— Այդպէ՞ս է, ելիր նստէ և բացատրէ տղաս.

— Ես լաւ չեմ գիտեր, հայրիկ, Պիչըրը հիմայ դուրսը Լիւսիին կը պատմէր, անկէ լսեցի, ես յոգնած ըլլալէս չի կրցայ ելնել, կ'ըսէր որ...

— Ինչէ՞ն կը յոգնիս Ուիլհըմ.

— Չեմ գիտեր, միշտ յոգնած կզգամ ինքզինքս.

— Տօքթ. Ուէնրայթին կը խօսի՞ս յոգնած ըլլալդ.

— Մ՛չ, ինչո՞ւ խօսիմ, երանի թէ այդ ձկան իւղը չխմցնէ ինծի.

— Բայց տղաս, այդ դեղը քեզի ուժ տալու համար է.

— Չիս հիւանդ կըսէ, ամէն խմելուս կը հիւանդանամ. տիկին Վին կ'ըսէ որ սեբլ օդտակար է ինծի, սերը աւելի ախորժելի է.

— Այս պարագաներուն սերի աւելի օգտակար ըլլալը տեսայ, անկէ լաւ բան մը չեմ գիտեր, ըսաւ Իզապէլ.

— Տիկին, պզտիկին համար ինչ որ յարմար կը տեսնէք հաճեցէք հրամայել, դուք աւելի փորձառու էք, ըսաւ Կարպարա.

— Բժիշկը ի՞նչ կ'ըսէ, հարցուց Քարլայլ.

— Չեմ գիտեր, բժիշկը ամէն գալուն չեմ տեսներ, տիկին Վին կը տեսնէ, պատասխանեց Պարպարա.

— Քիչ մը հաց և անուշ կուզե՞ս.

— Ոչ, անուշ չեմ ուզեր, ծարաւ եմ.

Քարլայլ չատ յուզուած և վշտաբեկ ականարկներ նետելով պզտիկին վրայ դուրս ելաւ։ Էէյտի Իզապէլն ալ անոր հետեւելով ըսաւ.

— Պարոն, ինչպէ՞ս կր գտնէք, չատ գէշ է.

— Այո, չատ հիւանդ կը տեսնուի, բժիշկը ի՞նչ կըսէ.

— Չեմ գիտեր, բան մը չըսաւ, ես ալ բուն միտքը չհարցուցի, մինչև այսօր վտանգը նախատեսած չէի, Հաննա վախերս արթնցուց, ան ինծի կ'ըսէ որ, պզտիկը գերեզմանին մօտ կ'երթայ, զայն ազատելու համար ի՞նչ կրնաք ընել.

— Ուրիշ բժիշկ մըն ալ կանչենք, տիկին Վին.

Ի՞նչ զարմանալի տեսարան, տարիներ վերջ այս երկու ծնողները քով քովի կեցած իրենց զաւկին առողջութեան մասին կը խորհրդակցէին առանց իրարմէ ճանչցուելու։ Իզապէլ կը մոռնար որ ոչ ամուսինը իր ամուսինն էր և ոչ ալ զաւակը իրեն զաւակը։ Իզապէլ այլևս չի կրցաւ հանդուրժել և քաշուեցաւ իր սենեակը։ Միսիս Պարպարա տղուն բան մը ուտել կը թելադրէր, սակայն տղան պանիր միայն կուզէր։ Տիկին Վին լսելով դուրս վազեց և ըսաւ.

— Այո, քանի մը օրէ իվեր այս տեսակ տարօրինակ բաներ կուզէ և երբ բերեմ չուտեր.

— Ոչ, պանիր կրնամ ուտել մայրիկ, պատասխանեց տղան։ Միսիս Պարպարա հրամայեց բերել.

Այդ միջոցին դուռը սաստկութեամբ զարնուեցաւ։ Պարպարա զարմանալով ըսաւ.

— Ո՞վ է ճաշի ժամանակ եկողը.

Նե դուրս վազեց, տեսաւ որ Քարլայլի քոյրը բարկացած ներս կը մտնէ։ Այդ երեկոյ իր պատուհանին

AZTAG
JOURNAL QUOTIDIEN ARMÉN.
B. P. 587
BEYROUTH, Liban
Directeur - Propriétaire.
HAIG BALIAN

ԳՆԱՀԱՏՈՒԹԻՒՆ
ՍԻՒՐԻԱ տար. 550, վեցամսեայ 300 ս.Դ.
ՈՐՏԱՀԱՄ. տարի. 7, վեցամսեայ 4 տոլար

ԱԶԴԱԿ

ՕՐԱԹԵՐԹ
ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԳԻՏԱԿԱՆ

ازتـــاك
جريدة سياسية ادبية اقتصادية حرة

ՈՒՐԲԱԹ 30 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 1932
ԳԻՆԸ ՀԱՍՏ 2.50 Ս.Դ.

Ջ. ՏԱՐԻ | Ամեն առաւօտ պիտի ելլէ բերթիս տնօրէնին հասցէին | Տնօրէն — Խմբագիր՝ ՀԱՅԿ ՊԱԼԵԱՆ | Չվերադարձուած ձեռագիրները չեն վերադարձուիր | Թիւ 151 (728)

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

ՍՊԱՌՆԱՑՈՂ ՎՏԱՆԳԸ

Ամէն օր վրդովիչ լուր մը կը հասնի Հիւսիսային Սիւրիոյ սահմանակից չրջաններէն։ Ալէքսանտրէթէն ու Գըրըգ Խանէն սկսած մինչեւ Գամըշլը — Նըսէպին ա՛յրողչ սահմանի երկայնքին, Թիւրք զինուած ուազագներ եւ սահմանապահ կանոնաւոր զինուորներ աւարիու կողոպուտի սկսած են և ամէն օր նոր դէպք մը, նոր յարձակում մը կը գործեն Սիւրիական սահմանի վրայ, խաղաղ ու անզէն գիւղացիութեան հանդէպ։ Հետեւեցէք ուշադրութեամբ տեղական մամուլին և պըպտեցէք մեր թերթի վերջին մէկ ամսուան թիւերը ու պիտի գտնէք տասէ աւելի յարձակման և կողոպուտի դէպքեր՝ գործուած թիւրք զինուած ուժերու կողմէ։

Մանաւանդ ուշադրութեան արժանի են սակայն թիւրք թերթերու վերջին հրատարակութիւնները, սահմանի դէպքերուն առթիւ, ուրկէ ոչ միայն ճշմարտութեան համանման չեն, այլ բոլորովին խեղաթիւրուած և դիտումնաւոր կերպով չարափոխուած են։ Առանց բացառութեան, բոլոր թիւրք թերթերն ալ խօսելու առեն, Սիւրիական խռովութեանց, ինչպէս նաև սահմանի վրայ տեղի ունեցած դէպքերու մասին, ամէն ճիգ ու հնար կը գործածեն Սիւրիան մութ ու գէշ վարչութեան մը ներքև ցոյց տալու և այդ բոլորէն աւելի կը ջանան առիթ ստեղծելու՝ Հայերը ջնասելու համար։ Թուրք կառնաւոր գինուորներու և գինուած խուժանի կողմէ կատարուած յարձակումներն ու աւարառութիւնները կը վերագրուին սիւրիացիներու և յաճախ Հայերու, ճիշդ այնպէս, ինչպէս սովոր էին ընել Թուրք իթիհատական պարագլուխները պատերազմի օրերուն։ Թրքական հեռագիրները, ամէն օր նոր յարձանակի մը և գաշնակիցներէն հազարաւոր գերի բռնուած ըլլալու լուրը կը հաղորդէին, երբ իրենք կը մատնուէին այդ կորուստներու՝ ռազմաճակատին վրայ։

Այսպէս է Թուրքի հոգեբանութիւնը։ Այսքա՞ն անամօթ դաւաճանութիւններու բնազանկ է Թուրքին բնազդը։

Կարդացէք «Միլլիէթի» վերջին հրատարակութիւնը։ Առասպելական պատմութիւն. Հաթայի և Գամըշլի չրջաններուն մէջ, Հայերու միլլ արիւնոտ ընդհարումներ ծագած են, որոնց մէջէն բազմաթիւ Հայեր սպաննուած։ Հալէպի Դաշնակները չդիմանալով հանդիսաւոր հայերու ճնշումներուն, սկսած են զէպի Լիբանան գաղթել, բայց ժողովուրդը չուզեր վիրենք»։

Ի՞նչ ոճրագործ գրպարտութիւն սակայն։ Յայտնի է Թուրք պաշտօնաթերթի դիտումը։ Նախ կուզէ իբրև խռովարար տարը ներկայացնել Հայերը, և երկրորդ՝ իբրև անբաղձալի և վտանգաւոր։ Մասնաւորաբար կը ջանայ համաձնաւոր ցոյց տալ Հիւսիսային Սիւրիոյ Հայութեան մեծ մասը։ Եւ ամիսներէ ի վեր Թուրքերը այս մեղադրանքին քաղաքականութիւնը կը հետապնդեն, շարունակ կասկածելի և խռովարար կը ներկայացնեն Հայ գաղթականութիւնը և տեսական պահանջ կը դնեն անոնց սահմանէն հեռացման համար։ Թուրք կառավարութեան այս ընթացքը չհետուեցաւ և նոր թափ ստացաւ, երբ պաշտօնապէս պահանջ դրուեցաւ Հատունեալը համար իրենց «Ալքսանտրէթի» տէրութիւնը կարելի չէ խաբել և գործիք ծառայեցնել իրենց դաւադրական ծրագիրներուն, Թուրքերը սկսան գործնական միջոցներու դիմել։ Վերցուցին իրենց ոճրային ձեռքերը և կատաղութեան աստիճանի հասած ծարաւով սկսան խմել մեր արիւնը։ Քանի մը շաբթուան ընթացքին այդ վայրագ կառավարութեան զոհ գացին չորս անմեղ Հայեր, որոնց յանցանքն էր, ի հարկէ, չոր հաց մը հայթայթելու և անօթի չհեռնելու համար իրենց թափած ճիգերը։

Մանաւանդ նկատառութեան արժանի երեւոյթ չէ՞ Թուրքերու այս ընթացքը վերջին օրերուն, երբ հոդային ու սահմանային խնդիրներ կը յարուցուին և Ալէքսանտրէթի ու Անտիոքի չրջանին վրայ պահանջ կը դրուի Թուրք կառավարութեան կողմէ։

Հայերու հեռացումը ամբողջ սահմանի երկայնքէն, ան՞ա թէ ի՞նչ կուզեն Թուրքերը։ Եւ իրենց այդ նպատակին իրագործման համար ա՞ չ մէկ միջոց կը խնայեն։ Տենդագին աշխատանք կը տանին տեղւոյն վախկոտ Թուրքը։ Այսօր ալ ան դեռ կը սարսափի այդ ուժին առջեւ։ Սակայն ծանօթ է ուղ Թուրքին դաւադրական և խարեբայական լեզուն։ Պատերազմը չի կրնար, կը սպաննէ և յետոյ ալ կուրանայ։ Պատրուակներ շատ են ոճիրը գործելէն վերչ անմեղ ձևանալու համար։ Եւ ի՞նչ օգուտ մեզ վերչի պատիժը, երբ արդէն զոհուողը մենք ենք։

Դժբաղդաբար վտանգը կայ ու կը մնայ։ Ստիպուած ենք հաշուի առնել այդ վտանգը և ըստ այնմ աշխատանքի լծուիլ։

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԳԻՏԵԼԻՔՆԵՐ

Ա. ԱՆՈՒՇ ԼԵԶՈՒ

«Անուշ լեզուս, այս է օրուան կարգախօսը դարուս առաւօտ։ Հրապարակներուն վրայ։ Վաղո՛ւց անցած է ատենը առ, ուզես մի առներդի դարաչրջանը՝ երբ յաճախորդը կոչ ու կոպիտ, գրեթէ բռնի գործ կը վռնտուէր խանութէն, գնուած ապրանք մը վերադարձնելուն եւ կամ որևէ պատճառի համար։ Այմմ այդպիսի ընթացք մը մրջնադարեան բարբարոսութիւն, կամ առելի ճիշդը, ինքնասպանութիւն կը նշանակէ եւրոպացի առևտրականի մը համար։ Հիմա, ամէն ջանք ի գործ կը դրուի յաճախորդը սիրաչահելու եւ միչտ գոհ ձգելու համար և այս նպատակին իրագործման համար մեծամեծ զոհողութիւններ և ամենադժուարները իսկ չեն խնայուիր։ Ներկայ անհեսական տագնապը անառնելի, մրրկացկտութիւնները այնքա՛ն ուռ են որ, առանց խոհուն գործելակերպի դժուար է որ առևտրական մը կարենայ ապրիլ հրապար կի վրայ։ Հիմա, գրեթէ առանց բացառութեան, իւրաքանչիւր առեւտրական իր գրացիին հետ մրցումի» (յարելի եղածին չափ ցած գինով ծախել) ընելէ զատ՝ ուրիշներ ալ կը ջանան գործածել։ Յոգներու դիմած է ըսւ, ինչպէս ասկէ ժամանակ մը առաջ չատ մը գիտական գիտեաբ երևակայական կը թուէին, այսպէս ալ այս նոր առևտրական միջոցները երևակայական նկատուելով սկսեր ծիծաղելի կը հաստատուէին։ Ուսումի արդի առևտրականը ծանուցումներով, թերի նմուշներով, փոխգիրներու (բամպիլ) ժամանակը երկարելով, անհ. անհ., կը ջանայ կարելի եղածին չափ յաճախորդներու հոսանքը իրեն քաշել, կամ գոնէ ունեցածն ալ չի կորսնցնել։

Վերջերս, չա՛տ վերջերս, բացի նիւթական ապրիկ նոր նոր միջոցներ գտան յաճախորդը սիրաչահելու համար։ Առևտրականներ հիմա չեն լսուիր կը հանքան քէ՝ յաճախորդն ալ մարդ է, և ունի մարդու յատուկ բոլոր զգացումները։ Ուստի ընկերական կեանքի բոլոր քաղաքավարի յարաբերութիւնները ներմուծուած են առևտուր։ յարաբերութեանց։ Այսպէս քաղաքավար և հետզհետէ ջերմ յարաբերութիւնը յաճախորդներու հանդէպ, չի սահելծառայութեան ոգի ցոյց տալ, ծառայել, անուշ և քաղցր լեզու գործածել, եւլն. Նոր միջոցներ են որ եւրոպացի առեւտրականներ վաղուց է որ կը գործածեն եւ պէտք է որ մերիններն ալ անոնց օրինակին հետեւին անյապաղ։ Այս վերջին միջոցները չատ լայնածաւալ նիւթեր են եւ կրնան գիրքեր լեցնել։ Բայց եւ այնպէս այս յօդուածով ես կ'ուզեմ կարելի եղածին չափ հակիրճ եւ ամփոփ կերպով խօսիլ ամենավերջինին, «Անուշ լեզուի մասին որ առեւտրական բարոյագիտութեան սիւնն է, եւ որ դժբաղդաբար քնաւ նկատուած չէ առնուած եւ չի առնուիր մեր առեւտրականներու կողմէ։ Ծանօթ հանդիպած եմ հայ խանութպաններու որոնք այնպէս բարձրաձայն եւ կոչտ կը խօսին յաճախորդին հետ որ, կարծես քէ այս վերջինը իրենց ազախինը եղած ըլլար։ Չէ՛, հայ առևտրական, չէ՛։ Մէկդի նետէ այլևս հինցած քուրջի մը պէս, քիւրքէն քեզի ժառանգ մնացած բարբ խօսելու սովորութիւնը։ Բնաւ պէտք չկայ ոչ խանութին մէջ յաճախորդին հետ, և ոչ ալ խանութէն դուրս «հորովել» երգելու չափ բարձրաձայն խօսելու։ Ծիչէ որ ամենաքաղցրահնչիւն քան իսկ երբ բարձր արտասանուի իր ազդեցութենէն մեծ մասը կը կորսնցնէ։ Ուստի, բարձրաձայն, յօնքերու մեծ պրկուժով մը բռնած «հրամմեցէք գործէք գացէք» ազդեցութիւնը կուտայ։

Անուշ լեզուն օգի չափ առատ, նոյնքան ժամ, եւ որ իր բոլոր յատկութիւններով օգի կը նմանի։ Մարդուս լեզուն օդ է, և անոր պէս արագիփիփ։ Մերթ գարնան զեփիւռի մը պէս գոյուղ, եւ մերթ՝ չիքիչ անապատներու ուրագնացներուն պէս աւերուղ եւ ահնուշ լեզուն զեփիւռ մըն է որմէ կ'ազդուի ամէն մակարդակի մարդկային հոգ անխտիր։ Մարդ չկայ որ անուշ բառեր չսիրէ և վերջապէս չիչեցնէ որ աւելի գիւրին է ուղղակի ճանճ որսալ քան քացախով։

«Անուշ լեզուն օձը ծակէն կը հանէ» կ'ըսէ ժողովրդական առած։ Եւ ամէն առևտրական քալ գիտէ որ աւելի դժուար է դրամը յաճախորդին գրպանէն գուրս հանել քան օձը բոյնէն։ Այսպէս քիչ մը ցած, հասուածուս, ժպիտով հանդիսաւած եւ արտայայտուած նախադասութիւն մը աւելի ազդու է քան ժամեր մըերկար յախտան յաճախորդին գլուխը սափրող քարոզ մը։ Անգգայ խօսք մը, սխալ նայուածք մը, արհամարհ կը վիրաւորէ որչէ աւելի քան ինքը՝ առևտրականը կ'ըլլայ։ Եւ վշտացած յաճախորդ մը նոյն խանութը բերել աւելի գժուար է քան խրչած յամառ աւանակը նոյն առուէն անցնելու։

Առևտրականի մը համար ամենավնասակար կորուստներէն մին, յաճախորդի մը կորուստն է։ Աւելի նախընտրելի է որ առևտրական մը իր վաճառատունը ամիսներ գոց պահէ քան յաճախորդ մը վշտացնելով կորսնցնէ։ Որովհետև ամենակ յաճախորդի մը կորուստէն չէ որ պիտի աւաչէ, այլ նոյն անհատը ամէն տոհմիք ներկայանալուն պիտի գէշ արտայայտի իր մասին և այսպէսով պիտի կարենայ իր բարի համբաւը։ Յաճախորդ մը վշտացնելը առևտրականին համար անհրաժեշտ է։ Յաճախորդ մը կորսնցնելը չատ դիւրին և գանելը չատ դժուար է։ Ուստի ամէն գնով առևտրականը զգոյշ ըլլալու է յաճախորդները չի վշտացնելու։ Չատ մը ազդակներէն անուշ լեզուն յաճախորդ մը սիրաչահելու կամ կորսնցնելու պայքարին մէջ ամենակարևորն է։

Անուշ առանց քաղաքավարութեան, անուշ լեզու գործածելը անկարելի պարագան և առօրեական կ'ըլլայ ան, չա՛տ առաջներուն կայ յաճախորդին աչքերուն մէջ բիծ մը որ անվրդով պիտի չառնենակէ իր աչքառանքները։ Յաճախորդ

ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ՏԷՐ ՀԱՅՐԱՊԵՏԵԱՆ

Երեքշաբթի օր Համմաճայի մէջ յանկարծական եղաւ Յովհաննէս Տէր Հայրապետեանը, սիրուած ու յարգուած երիտասարդ մը։ Բնիկ Ուրֆացի էր Յովհաննէսը, գալակը Ուրֆայի ծանօթ ընտանիքներէն։

Այս կայծառ ու առողջ երեւոյթով երիտասարդը, որուն վսեմ աճակեկայ հարուած մը եղաւ իր ընտանիքին եւ օրիջապահ համար, ունեցած է անձնուէր գործունէութիւն մը անցեալին մէջ։ Հրաւէրով ազատելով Տէր-Զօրէն, 1916ին անիկա հասի մը բնակեցեր է Յամմաճայի Սիճճարի թուղերը, ուր կը մնայ մինչեւ անգլիական բանակի մուտքը Պաղեստին, որ ասոնց Յովհաննէս դարձեալ մեծ ծառայութիւններ կը մատուցանէ անոնց։ Աւետարանական կողմին մէջ, զոր պահելու գաղանիքը գիտէ միայն Տէրունի դաւճապետ Տէպլէր։

Հետաքրքիրներու մարդկեղէն ցանցը կառափնատէն բաւական հեռի կը զբաղուէր Փարիզի պահակազօրքին եւ ոստիկանութեան կողմէ, մինչեւ Սանթէի նշանաւոր բանտին անհայեցուած եւ անհոգի պատին երկայնքը։ Ոճրագործ ոուսին պաշտպան փաստաբանը, որ գերմարդկային ճիգեր թափեց արդարութեան ձեռքէն խլելու Կորկուլօֆի կատափը, ինչպէս ժամանակին յաղողած էր ընել Ժօռէսին սպաննիչին համար, մինչեւ կառափնատին ոտքը րնկերացաւ իր պաշտպանեալին, անոր աիւրատարուտուն հուսկ պահերը ջանալով սփոփել իր նեռ֊յատութեան փխրուն տաուերով։

Պահակներու պատը ցցուած էր արդէն ժամը 5էն առաջ, երբ Սանթէի արգելարանին ժահապարաններու մէկ խուցին մէջ Կորկուլօֆի ժահուան արգու զարդը կը կատարուէր ի ներկայութեան դատական պատասխանատու ժարմինին, փաստաբաններուն, և դահճապետին օգնականները կը սափրէին ծոծրակին ժաղերը՝ չեզրին տուր չաչիւնը դիւրացնելու համար...

Ժիլէթ անուն ոուս փոփը օր մը առաջ հեռագրով կանչուած էր գաւառէն, իր վայելած համակրութենէն։

Դագաղին առջեւ հայրենակիցներու կողմէ խօսք առաւ Գ. Առամ Սահակեան, որ գծեց դժբաղդ Յովհաննէսի կեանքին ու կատարած գործը։ Ցարգանքի տրաքուխ խօսքերէ վիրջ, ծանօթներու եւ ընկերներու արցունքներուն մէջ հողին յանձնուեցաւ այս անձնուէր մարդիկին մարմինը։

Հոդը քիթեւ գալ վրադ, սիրելի՛ ընկեր, հանգիստ ու լուռ, դու կատարեցիր ոու պարտականութիւնդ, փառ չփնտռեցիր, ըսեր ոու մանուան օրը միայն գիտցան ու ճանչցան ոու անձնուէր հոգիդ ու անցեալդ։ ոու յիասակդ գուրգուրանքով պիտի պահեն մեր սրտերուն խորը։

ՈՒՐՀԱՑՈՑԻ

ԿԱՌԱՓՆԱՏԸ ՓԱՐԻԶԻ ՄԷՋ

ԻՆՉՊԷ՞Ս ՍՊԱՆՆՈՒԵՑԱՒ ԿՈՐԿՈՒԼՕՖ

Ֆրանսայի մայրաքաղաքին ոչ այնքան բանուկ այլ նշանաւոր մէկ հրապարակին, Փլաս Արակոյի վրայ այս առաւօտ, Սեպտ. 14ին, ժամը 5ին արդէն իսկ կանգնած էր կիւլօթին ապնուշով ծանօթ կառափնատի ծառը, որուն վերև կը պսպղար ժահանչոյլ չեզրը վառուելիք գործիքին։

Արժանապատիւ նախագահ Տուժէրի, այն բարի ու հայրենասէր ծերունիին գանկը չախչախող պանդոյր ոճրագործ Կորկուլօֆի իր պարքը վճարեց ընկերութեան։ Ելեկտրական ճարմանդը չորեց, կայծի չափ չուտ իյաւ հարուածը և գլուխը նոյնհետայն թաւալգոր ինկաւ անանգական կողովին մէջ, զոր պահելու գաղանիքը գիտէ միայն ծերունի դահճապետ Տէպլէր։

Հետաքրքիրներու մարդկեղէն ցանցը կառափնատէն բաւական հեռի կը զբաղուէր Փարիզի պահակազօրքին և ոստիկանութեան կողմէ, մինչև Սանթէի նշանաւոր բանտին անհայեցուած և անհոգի պատին երկայնքը։ Ոճրագործ ոուսին պաշտպան փաստաբանը, որ գերմարդկային ճիգեր թափեց արդարութեան ձեռքէն խլելու Կորկուլօֆի կառափը, ինչպէս ժամանակին յաղողած էր ընել Ժօռէսին սպաննիչին համար, մինչև կառափնատին ոտքը րնկերացաւ իր պաշտպանեալին, անոր սիրատարուտուն հուսկ պահերը ջանալով սփոփել իր նեռ֊յատութեան փխրուն տաուերով։

Պահակներու պատը ցցուած էր արդէն ժամը 5էն առաջ, երբ Սանթէի արգելարանին ժահապարաններու մէկ խուցին մէջ Կորկուլօֆի ժահուան արգու զարդը կը կատարուէր ի ներկայութեան դատական պատասխանատու ժարմինին, փաստաբաններուն, և դահճապետին օգնականները կը սափրէին ծոծրակին ժաղերը՝ չեզրին տուր չաչիւնը դիւրացնելու համար...

Ժիլէթ անուն ոուս փոփը օր մը առաջ հեռագրով կանչուած էր գաւառէն,

Նոր մանրամասնութիւններ

Արդէն ժամը 22էն ի վեր Արակո հրապարակին ժայթերը կը չափչփէին հետաքրքիրներու առաջին ու անհամբեր խումբերը, որոնց մէջ էին լրագրողներ, որոնք սակայն «ժուռքի առաջեր» ունէին։ Կէս գիշերէն վերջ հակոդութիւնը կատարեալ էր արդէն։ Կառափնատին ամէն կողմերը խուզարկուեցան, նոյն իսկ ժառակայ ծառերը, որոնց ճիւղերուն մէջ կրնային երկոտանի այլ անասնական թռչուններ թառած րլալ... Ամենախիստ և բծախնդիր քննութեան կ'ենթարկուէին նոյն իսկ քարի ունեցողները, որոնք միայն կ'արձնուէին ոստիկանական փակոցէն ներս։ Երբեք այնքան բազմութիւն տեսնուած չէ կատափումի ոնէ գործողութեան, կը հաւատան «վարժուղներ»։ Միակ զգացուժ սակայն հետաքրքրութիւնն էր։ Արդէն ամբոխը բան մը չէր տեսներ, կառափումի վայրէն 500 մէթր հեռուն քաշած րլլալով։

Արդարութեան փայտը կը բերեն հրապարակ Տէպլէրի օգնականները։ Գահակալ զօրաց սպաներուն և թաղաքապետի ոստիկանապետներուն ոսկեճամուկ զգեստները պղծանքի չեզա մը կ'արձակեն գիշերուան տխրամած լուսնեակի ժէջ...։ Մօտակայ վանքին ժամահարները կը կէսկիսեն ժասեր, քառորդներ, որոնց, չուտ չուտ կը սպրին Կորկուլօֆի համար իր խուցին ժէջ... եւ ահա յանկարծ Տէպլէր, դահճապետը։ Ըսուած էր կանխաւ «թէ պատարագիչը» ինք պիտի չըլլայ այլ իր արժանաւոր փեսան։ Բայց... չարժութիւնը չկարենցնելու համար աչքէ կ'անցնէ ժեքենան, որուն երկու թևերը դէպի անասող երկինքը կը բարձրանան։ Ջուանները հետ խաղաց քանի մը անգամ հանդ իջեցուց ժանատուտ դանակը։ Եւ ահա ժպիտ ժը դէմքին վրայ...։ Ամէն ինչ տեղն է, ապահով է...

***

Ժամը 4.30...։ Բանտին դրան առջև կեցող կառէ ժը վար կ'իջնէ փաստաբան Ժէօ ճերմակ խոյրը ու լայն ժօրուքին ժէջ ձէթ կարած։ Ուրիշ կառչեր կը հասնին, և ուրիշ ժարդիկ հեռվեռէ կ'իջնեն։ Ամէնքն ալ պաշտօնական։ Որոնք բանտ ժտան, ուր անօրէնը կը սպասէ իրենց։

Ժամը 5.30...։ Սկած է վայրկեանը Կորկուլօֆը արթնցնելու։ Բանտին անօրէնն կ'առաջնորդէ զանոնք դէպի ժահապարաններուն թաղը, դէպի ժարդասպանին խցիկը...։ Մինիներուն վրայ սղոսկող ծանրածանր փականքներ Կորկուլօֆը չքաշեցին իր խոր քունէն։ Ընդհ. դատախազ Ժօսէլ կը ծռի վար, և կը թոթվէ գլուխը...։ Կորկուլօֆ ցասկեց նայած։ կը հասկնայ...։

— Կորկուլօֆ, դիմումդ ժերժուեցաւ։ Ջալ եղիր...։

Կորկուլօֆ բերանը չբացաւ...։ Ա. ճապարանքով կը հագուեցնեն։

Կը ժօտենայ Հայր Ժիլէթ.

— Եկուր զաւակս...։

Խուցի ժը ժէջ սեղան ժը և աթոռ ժը դրուած է։ Արագ խոստովանանք ժը։ Սեռոյ հաղորդութիւն։ Հոն են ժէռօ և իր օգնականը...Փօլ Տուժէրի սպաննիչը անոնց կ'ուղղուի։ Կը բարբանջէ, կը կեղծէ՞ քնաւ չգիտցուիր։

— Ռուսիա պիտի չժեռնի... Ես, կը ժեռնիս ես իմ գաղափարիս համար... կինս... կինս... Ես զաւակս...։ Ես հակապոլշևիկ եմ... Այո՛։ Բայց բան ժը չունիմ Ֆրանսայի դէմ, իրեն դէմ բան ժը ընել չուզեցի...։

Ես յետոյ կը խօսի Աստուծոյ վրայ, իր կրօնքին վրայ։ Դոց աղօթքնե՞ր կ'ըսէ արդեօք։ Անհասկնալի բառեր կը մրմռայ։ Ես, հայրենիքին, Աստուծոյ, պոլշեւիկութեան անունները կը խառնէ իր կնոջ և իր գալիք զաւկին անուններուն։ Տէպլէրի օգնականները սիկարէթ ժը հրամցուցին, և չապիկին ծոծրակի ժասը կարեցին։ Սիկարէթը ժերժեց, բայց խեղճ խեղճ երկու գաւաթ ոում։

Ժամը 5.50։ կառքը հոն կը սպասէ։ Կորկուլօֆի ձեռքերը կապելով նստեցուցին զայն կառքին ժէջ, իր քովն են երկու փաստաբանները, փոքր և երկու քահանապահ։

Բանտին դուռը կառափնատէն հազիւ երեք հարիւր ժէթր հեռու է։ Բայց կորկուլօֆ տակաւին կը խօսի։

— Ըսէք կնոջս որ գինք չատ կը սիրեմ, կը ժեռնիմ գաղափարներուս յաղթանակին համար։

Եւ կ'աւելցնէ.— Թող կինս իմ զաւակս ժեծցնէ պոլշեւիկութիւնը ատելու ձևով։ Թող լաւ կրօնական դաստիարակութիւն ժը տայ անոր։ կը ներեմ խաղաղ Լաղարկիին...

— Ներում կը խնդրեմ ամէնքէդ...

Զին կը յառաջանայ յաժրօրէն։ Բայց կառափնատը ժօտիկ է արդէն։ Ծանկարծ հինգ ձիաւորներ սուսերաժերկ կը ցցուին։ Լռութիւնը ճնշիչ է։ կառքին վարագոյրը կը բացուի. աթոռակ ժը կը դրուի, ուրկէ նախ կ'իջնեն փաստաբանները, յետոյ քահանան։

Եւ ահաւասիկ Կորկուլօֆ։ Բոլոր յոյսերը ժէկէն ի ժէկ կը ժարին։

Կորկուլօֆ հուժկու ժկն է. առաջ ևս ժազերով։ Ժէռօ կը հաւրուբէ զայն։ Եւ արդէն օգնականները կը փակչին անոր օձիքին և կը քչեն կը տանին դէպի զարհուրանքի դանակը։

— Ներում կը խնդրեմ... ներում ժնեննէն...

Ժամը 5.50։ Իր վերջին ճիչն է, հռնդիւնի պէս։ կը պառկեցնեն աստիճանին վրայ որ իսկոյն կը ծուի կշիռքի պէս։ Մկանունքը կը ձգտին յետին անդրադարձ չարժուժով ժը գէշ կ'իջնայ, բուն տեղին չիյնար, և երեք ժանրերկրորդ կ'անցնի մինչև որ դանակը գլուխը կարեց։ Մարմինը ծանրօրէն ինկաւ կողովին ժէջ։

Ոստիկանութեան բժշկապետը կորկուլօֆի գլուխը վերցնել տուաւ իր աչխատանոցին ժէջ քննելու համար զայն, մինչ դահճապետին օգնականները կը մաքրեն խոյռը դանակը արիւնը ցայտքերէն։

Փ.

ՎԱՐՁՈՒ ՍԵՆԵԿՆԵՐ

Պասթա Թահրանի թաղին ժէջ, մեծ սրճարանի ևկից, հանրակառքի կայանին անմիջապէս ժօտ, հայ ընտանիքի ժը կողմէ վարձուած նոր և երկյարկանի տան ժը ժէջ վարձու կը տրուին երկու օդասուն և արեւտտ սենեակներ, որոնք իշտրկին կրնան նաև առանձին առանձին ալ վարձու տրուիլ։

Դիմել, Պապ Իտրիս, Տօքթ. Եղիսեանին։ 4—10

կարդացէք եւ Տարածեցէք
«ԱԶԴԱԿ»Ը

ՅՈՒՆԱԿԱՆ ԸՆՏՐՈՒԹԵԱՆՑ ԱՐԴԻՒՆՔ

Պ. ՎԷՆԻԶԷԼՕՍ ԿԸ ՅԱՂԹԱՆԱԿԷ, ԲԱՅՑ ԱՆԻԿԱ ԿԱՐՈՂ ՉՊԻՏԻ ԸԼԼԱՑ ԿԱՌԱՎԱՐԵԼ ԱՌԱՆՁԻՆՆ

Աթէնք.— Աթէնքի ընտրութեան վերջին արդիւնքներն են.— Ռուէարկողներ 94800, Ազատականներ՝ 39046, Ժողովրդային կուսակցութիւն՝ 37320, Ցառաջդիմականներ՝ 5247. Արմատականներ՝ 2650, Կալուածատէրներու կուսակցութիւն՝ 3009, Համայնավարականներ՝ 7027.

Երկրին մնացեալ մասերուն վերջնական արդիւնքները յայտնի չեն։

Ջեռ ընտրուած արդիւնքները կը ցուցնեն Վէնիզէլօսականներու մէկ թեթեւ առաւելութիւնը, ինչ որ անբաւական է կազմելու համար համատարր կառավարութիւնը։

Կառավարութեան բոլոր անդամները վերընտրուած են ընտրութեանց մէջ բացի հաղորդակցութեանց նախարար Պ. Քոկէ Վինասէ որուն ընտրութիւնը անստոյգ է։ պ. պ. Ռաքիանտարիս եւ Բաբանասթասիու վերընտրուեցան։ Ջօր. Քոնտիլիս պարտուեցաւ։

Պ.Պ. Միխալաքօբուլօս եւ Մանծավինօս ժրնէվ մեկնեցան։

Մահաթմային ազատ արձակուելուն յոյս կայ եղեր

Սեմլա.— Թէպէտև պաշտօնական չրջանակները ոչ հաստատել և ոչ ալ հերքել կուզեն այս լուրը, մողովին չրջանակներուն մէջ տարածայնութիւն կը չերջի թէ Մահաթման ազատ պիտի արձակուի ժառեր, նկատելով էր առողջական վիճակը։

Սեմլա.— Մահաթմայի ծոմապահութիւնը տեւեց վեց օր և հինգ ժամ այսինքն 149 ժամ։

ԱԶԴ

Ա. Ց. Ռոյտերու Հոիփսիմեան վարժարանը պիտի վերաբացուի Հոկ. 5ին։ Առձանագրութիւններ կ'ընդունուին Հոկ. 1ին ժամը 9 են 12։

Միակ Հայ Վարժարանն է որ մայրենի լեզուի եւ գրականութեան համընթաց Ֆրանսերէն եւ արաբերէն լեզուներն ու գիտութիւններ ալ կ'աւանդէ գոհացուցիչ դասընթացքներով։ Ազեցեալ տարիներու փայլուն յաջողութիւններ բաւական հրաւէր են ներկայիս ալ բազմաթիւ յանախելու հոն։ Շէնք ընդարձակ, օդասէր գբօսավայրը եւ կոկիկ դասարաններ Ա. Ց. Ռոյտերու մայրենի ու բարձր դասիարակութեան ժամանակ տարիներ են որ յանձնարարելի կ'ընեն ամէն Հայ Օրիորդներու այս ընտիր Հայ Վարժարանը։

ՀԱՅ ՁԵՄԱՐԱՆԻ

ՎԱՐՁՈՒԹԻՒՆԸ ՊԱՏԻՒ ՈՒՆԻ ՅԱՅՏԱՐԱՐԵԼՈՒ

Ասակերներու արձանագրութեան համար բաց է Տեսչութեան գրասենեակը Հոկտեմբեր 3 երկուշաբթի օրուընէ սկսած։ Դասերն ու ասխատասիճները կ'սկսին Հոկտեմբեր 10-ին։ Ամեն ասակեր մինչեւ այդ օր պէտք է անգամ մը ներկայացած րլլայ Տեսչութեան։

Ձեմարանը այս տարի ունի.

1) Պատրաստական դասարան մը, ուր մտնելու համար պէտք է առնուազն երեք տարուան նախակրթական ուսում։

2) Միջնակարգ կրթութեան առաջին տրջանը, այսինքն Ձեմարանի չորս դասարանները, համապատասխան Ֆրանսական լիսեներու VI—III կարգերուն։

3) Այս տարի կը բացուի միջնակարգ կրթութեան բարձրագոյն տրջանի երեք տարիներէն առաջինը, այսինքն Ձեմարանի առաջին յարաւրը, որ իր հիմնական գծերով կը համապատասխանէ լիսեներու II կարգին, վրան աւելցած հայագիտական ուսումներ։

Լարաններուն մէջ դաստիարակութեան մէկ մասը ընդհանուր է ամենուն համար, իսկ միւս մասը կը ճիւղաւորուի ըստ ասակերներու ընդունակութեան եւ ընտրութեան։ Ասակերները պէտք է ընտրեն գիտական կամ գրական ճիւղերէն մէկը։ Առերարական ճիւղը կը բացուի գալ տարի, երկրորդ յարաւրին հետ։ Առաջին լարաւրին մէջ կ'աւանդուի Հայերէն լեզուով։

Հայ նոր գրականութեան պատմութիւնը, գրական գործնական աշխատասիրներ։ հայերէն գրաբառ, ուսուցիչ է Նիկոլ Ագբաչեան։

Մերձաւոր Արեւելքի պատմութիւնը հիւսուած հայոց պատմութեան եւ պատմական գործնական աշխատասիրներ. ուսուցիչն է Գառնիկ Գիւզալեան։

Հոգեբանութեան ուսուցիչը՝ Լեւոն Շաճը։

Լարաններուն մէջ կ'աւանդուին Ֆրանսերէն լեզուով հետեւեալ առարկաները.

Ֆրանսերէն լեզու ու գրականութիւն, գրական գործնական աշխատասիրներ եւ արեւմտեան ժողովուրդներու ընդհանուր պատմութիւնը. ուսուցիչն է՝ Եդուարտ Տարօնեան։

Բնագիտութիւն, բնալուծութիւն ու մաթեմաթիք իրենց գործնական աշխատասիրներով. ուսուցիչն է՝ Յակոբ Աթիէեան։

Մարդկային կազմն ու բնախօսութիւնը. ուսուցիչն է՝ Բժ. Օճճիկ Կէրկէրեան։

Արաբերէնի եւ անգլիերէնի դասերը կ'բլլան խմբական՝ դիմագրաւելու համար տարբեր կողմերէ եկող ասակերներու անհաւասար պատրաստութիւնը։

Ուսման վճարն է պատրաստական դասարանի համար երբր օսմանեան ոսկի մնացած բոլոր կարգերուն համար տասը օսմանեան ոսկի։ Երկու գաւկի համար վճարող ծնողը ոսկի մը գեղչ կ'ունենայ։

Գիտերթիկի մը վճարն է, ուսումն ալ մէջը իսը ամբողջ համար հառատուը ցինգ Օսմանեան ոսկի։ Դեղ, հագուստ, գիրք, գրական պիտոյք եւ երթեւեկ ատակերին վրայ։ Պատրաստական կարգը ընդունուող գիտերթիկներու գիրքը ու գրատկան պիտոյքներ կը հոգայ դպրոցը։

Բաւարարելու համար ասակերներու անող քուին ու պահանջներուն՝ ձեմարանը փոխադրուած է նոր տեղ մը, տատ աւելի ընդարձակ, աւելի յարմար եւ կեդրոնին աւելի մօտիկ, Vadi Ahou jémil փողոց, 127 թիւ։

ՄԻԱՑԵԱԼ-ՎԱՐԺԱՐԱՆ ԴԱՍԱՍԿՈՍ
1932-1933

Միացեալ-Վարժարանի ասակերներու արձանագրութիւնը կ'սկսի Սեպտ. 26, Երկուշաբթի եւ կը վերջանայ Հոկտ. 3 երկուշաբթի օր։

Վարժարանի կրթական մակարդակը բարձրացնելու մտահոգութեամբ Հոգաբարձութիւնս հրաւիրած է նոր ուսուցիչներ։

Ապահովուած է նաեւ վարժարանի գիւրակացը։

Դամասկոս 20-9-932

Հոգաբարձ. Միացեալ-Վարժարանի

ՁԱՅՆ ՄԸ ԱՆՑԵԱԼԷՆ

ՊՈՒԼԿԱՐ ՓՐՕՖԷՍԻՕՐԻ ՄԸ
ՀԱՆԴԻՊՈՒՄԸ 1917ԻՆ ԹԱԼԷԱԴԻՆ ՀԵՏ

ՊԱՂԵՍՏԻՆԸ ԹԻՒՐՔԻԱՅԷՆ ԱՆՋԱՏԵԼՈՒ ԾՐԱԳԻՐ ՄԸ

«Առաջարկեց ինձի մինչ այդ Պալիս Պրիալ։ Երբ ըսի իրեն որ եթէ խնդիրը 2—3 օրուան չուրջը կը դառնար, կրնայի մնալ, բայց աւելի երկար մնալը անօգուտ էր և պատասխանը — այոյ կամ «ոչ»— կարելի էր գրաւոր հաղորդել. մեծ վէզիրը երկրորդ ժամադրութիւն նշանակեց յաջորդ օրուան համար։

— Անձնապէս ձեզի պիտի պարզեմ մեր պատճառաբանութիւնները, ինչ որ ալ րլլայն անոնք։

«Որոշուած ժամուն, ներկայացայ նորէն։ Սպասման մեծ սրահին մէջ, բաւական բազմութիւն կար։ Ես առանձնաշնորհեալներու կարգին էի, որովհետև քանի մը վարկեան յետոյ առաջնորդուեցայ փաշային քովը։

«Թալէաթը չատ լաւ տրամադրուած էր։ Նախազգացում մը ունեցայ անմիջապէս թէ պատասխանը ժխտական էր և ատոր պէտք էր վերագրել իր զուարթ տրամադրութիւնը։ Երեսոյթը կը բացատրէի սապէս.— Կը թուէր թէ Թալէաթ ձանր բեռէ ժը ազատած էր։ Եթէ յանձնառութիւն ըսանձնէր, ոչ ոք պիտի կրնար ըսել, թէ այս բանակցութիւնները ուր պիտի առաջնորդէին զինքը և թէ ատոնցմէ ոևէ բան դուրս պիտի գա՞ր իրեն հաժար։ Մերժելը աժէնէն պարզ միջոցն էր։

«Անմիջապէս, ժպտելով, սկսաւ ան.

— Շատ երախտապարտ ենք ձեզի և Գ. Նալբանտիչին, սիրելի՛ փրոֆէսէօրս, այն նեղութեանց համար, որոնց կ'ենթարկուիք յանուն Թուրքիոյ բարիքին, հրապարակ դնելով ծրագիր մը, որուն իրականացումով, մարդկութիւնը մեծ դժբախտութենէ ժը պիտի փրկուէր։ Ծրագիրը չատ հոյակապ է և հետաքրքրական։ Դժբախտաբար սակայն մեզի համար ներկայ ժամանակութիւնը, որ ծրագրին հիմն իսկ է, անկարելի է առաջժ։ Թերեւս ուրիշ պարագաներու ներքև, աւելի հեռաւոր կամ մեծաւոր ապագայի մը, ի վիճակի պիտի րլլանք այլ կերպ գործելու. բայց այսօր՝ ոչ տակաւին։ Պիտի պարզեմ ձեզի մերժման չարժառիթները, որպէսզի դուք իսկ դատէք։ Ահաւասիկ.—

1.— Այսքան տրտասովոր աքթի մը չուրջ անկարելի է համոզել նորին վեհափառութիւն Սուլթանը և անոր հանուիթիւնը առանալ։

2.— Ալ աւելի դժուար է երեսփ. ժողովէն անցընել այդ իմաստով որոշում մը։

3.— Վերջապէս կայ հանրային կարծիքը։ Անիկա պատրաստուած չէ և ի՛նչպէս պատրաստել զայն։ Մեզ քարկոծելով կը սպանէին։

«Այս բոլոր պատճառաբանութիւնները բացարձակապէս ոչինչ կ'ըսէին։ Իրական չէին անոնք։ Սուլթանը ոչ մէկ նշանակութիւն ուներ այս պարագային։ Հանրային կարծիքը կ'արտայայտուէր այն աստն միայն, երբ կառավարութիւնը կ'ուզէր որ արտայայտուի։ Առանց աստր անիկա գոյութիւն չունէր։ Իսկ գալով երեսփոխանական ժողովին, — երեսփոխանական ժողովը ինքն էր, Թալէաթը և իր բարեկամները։

«Ցայտնի էր որ ինք և ապահովաբար իր բարեկամներն ալ, ծրագիրը բաւարար չափով նպատաւոր չէին գտներ, որպէսզի ջանային զայն իրականացնել։ Աւիկա, չափազանց արտակարգ ծրագիր մըն էր Թալէաթին և անոր բարեկամներուն ժայնութեան եւ տարօրինակ ժար։

«Արդէն ոտքի ելած էինք։ Վերջացնելով Թալէաթ բաւ ինձի թուրքերէնով.— «Զիֆթլի՞ք մի պու ճաճմ սաքլըմ»։

Փրոֆ. Ռիւրով քանի մը խօսք ևս կ'աւելցնէ։ Յաղողութիւնը կարժէ փորձ մը, որ զոհաբերութիւն մը անգամ չպիտի րլլար, որովհետև առանց աստր ալ, Գաղեստինը կորսուած պիտի րլլար Թուրքիոյ համար։

— Եւ ա՛վ պիտի խլէ զայն ժեզմէ։

— Դժուար չէ զայն գուշակել.— Անգլիացիները։

O Ալլահըն խոխեր, կը յարէ Թալէաթ խնդալով։

Եւ ասիկա կ'րլլայ անոր վերջին հանդիպումը փրոֆ. Ռիւրովի հետ։

ՎԵՐՋ

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՔԱՂԱՔ. ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ ԱՆԳԼԻՈՅ ՄԷՋ

Մահոսնալու դահլիճը տագնապի մը առջեւ

ԴԵՐ ԿՈՄՍ ՍՆՈՎՏԸՆ ՊԱՏՐԱՍՏ ԼԻՆԵԼՈՎ ՀՐԱԺԱՐԵԼՈՒ ՀԵՏԸ ԿԸ ՔԱՇԷ ՍԸՐ ՀԷՐՊԷՐԹ ՍԱՄՈՒԷԼԸ ԵՒ ՍԸՐ ԶՕՆ ՍԱՑՄԸՆԻ ՀԱԻԱՏԱՐՄՈՒԹԻՒՆՆ ԱԼ ԱՌԵՂԾՈՒԱԾԱՑԻՆ ԿԸ ՄՆԱՑ

Ժօրժ Ե. թագաւոր Լոնտոն կը վերադառնայ

Լոնտոն.— Իբրեւ սոյզ կը նկատուի այժմ թէ ժամային կերպով հրաժարելու պարտաւորուած նախարարներուն մէջ կը գտնուին դերկոմս Մնօվաբն, Սըր Հէրպէրթ Սամուէլ, Սըր Արչիպալտ Սինկլէյր և պ. Իսահակ Ֆութ:

Հաւանական այս հրաժարականները հետեւանքն են *Օթթավայի* հէժձայնութեանց որոնք կը դպչին իրենց ազատ փոխանակութեան կուսակցի համոզումներուն:

Ըստ «Թայմզի», հերձուածող նախարարներու կողմէ յարուցուած գլխաւոր առարկութիւնը կը կայանայ այն համաձայնութեանց մէջ որոնք կը տրամադրեն թէ կարգ մը ժամ ապրանքներու վրայ դրուած հարիւրին 10 մաքսատուրքը չպիտի զեղչուի հինգ տարի չրջանի մը համար, ի բացառեալ այն պարագան որ սոյն զեղչումը կատարուի չափազրգռուող Տօմինիօններու հաւանութեամբ: Ազատականները կը յայտնեն թէ անիկա անլիական խորհրդարանը պիտի դրկէ պիւճէյի վերաբերեալ իր սահմանադրական իրաւունքներէն, առարկասելով այսպէս կայսերական խորհրդարանը Տօմինիօններու խորհրդարաններուն կամաց:

Վերջին 15 օրերու մէջ, պ. Մաքտոնալտ մեծ ջանքեր թափեց պահպանելու համար ազգային կառավարութեան միութիւնը:

Թագաւորը և Թագուհին Պալմորալէն Լոնտոն կը վերադառնան Երկ., օր: կը կարծուի թէ այս վերադարձին պատճառը քաղաքական կացութիւնն է:

Պ. Հէրիօի ճառը Գերմանացիներուն զայրոյթ պատճառեց եւ Ֆրանսացիներու հաւանութեան արժանացաւ

Լոնտոն.— Պէրլինէն քաշուած հեռագիր մը կը հաղորդէ թէ պ. Հէրիօի կողմէ Կոմօյի մէջ խօսուած ճառը սաստիկ զայրոյթ պատճառած է Գերմանիոյ մէջ: «Պ. Հէրիօի ճառը Գերմանիոյ վերաբերեալ իրողութիւնները այլափոխեց բոլորովին, կը յայտարարէ Ներշինչուած զկոյզ մը որը սուտ կորակէ պ. Հէրիօի Գերմանիոյ վերաբերեալ արտաքինուած ըլլալուն մասին ըրած վերագրումները: Զկոյզը կը հերքէ թէ զինուորական ամենափոքրիկ զաղափար մը գոյութիւն ունեցած ըլլայ երիտասարդութեան կազմակերպութեան վերաբերեալ հրապարակի մէջ: Ան կ'ըսէ թէ «քարոյական զինաթափութեան» չրջանակին մէջ Ֆրանսան է որ մեղաւոր է և յոյս կը յայտնէ թէ պ. Հէրիօի դրական միակ յայտարարութիւնը —այն ինքն՝ խաղաղութեան նոր ակնկալութիւն մը ի նպաստ ըրած յայտարարութիւնը — կարենայ պ. Հէրիօն խթանել դէպի մտավախան մը որմէ օր մը պիտի կրնայ ծնիլ արդար և բանաւոր լուծում մը:*

Միւս կողմէն, Ֆրանսական վարչապետին ճառը Ֆրանսայի մէջ ընդունելութեան քաղաքական ճառերու հաղորդիւռ կերպով դրուած գովասանքներով:

Հիտլէրական զայրոյթ

Միւնխէն.— «Ամբարտաւանութիւնը մեղած չաս հեռուները». ահա վերնագիրը խմբագրականի մը զոր պ. Հիթլէր կը հրատարակէ իր «Ազգային Դիտող» թերթին մէջ, ուր անիկա կը խօսի պ. Հէրիօի *«ամբարտաւանութեան և կեղծաւորութեան»* մասին և զայն կ'ամբաստանէ իրողութիւնները դիտումնաւոր կերպով այլափոխելու յանցանքով: Անիկա ծաղրանքի առարկայ կը դարձնէ պ. Հէրիօի այն յայտարարութիւնը թէ Ֆրանսան առաջնորդուած է *խաղաղութեան* գաղափարով միայն, և կը յայտարարէ թէ նկատելով պ. Հէրիօի կառավարութեան ընթացքը պ. Ֆօն Բաբէնի կառավարութիւնը *չխալ* մը գործած պիտի ըլլար վիճաբանելով Բարիզի հետ զինաթափութեան հնդրոյն չուրջ:

ԿԱՆՏԻՒ ԾՈՄԱՊԱՀՈՒԹԵԱՆ ՎԱԽՃԱՆԸ

Մահաթման չնորհակալութիւն կը յայտնէ իշխանութեանց եւ Բրիտ. կառավարութեան

Գօմպէյ.— Կանաի դադրեցուց իր ծոմապահութիւնը, նկատելով որ պարոն Մաքտոնալտ ընդունեց Հնդիկներու և անհպելիներու խորհրդարանական ներկայացուցիչներու մասին Բունայի մէջ կնքուած համաձայնութիւնը:

Բունա.— Ռիւթէրի զրկուած մէկ հեռագրով կանաին հետեւեալ յայտարարութիւնը կ'ընէ.

«Ես հակեցի համաձայնութեան կնքուելուն վրայ բոլոր իր փուլերուն մէջ, և իրաւազուրկ դասակարգերը կրնան նկատել թէ իրենք իմ կեանքս իրենց *պատանդ* ունին համաձայնութեան բոլոր յօդուածներուն գործադրութեան համար, եթէ երբեք մենք չյաջողինք Աստուծոյ կամքով ձեռք բերել դեռ լայագոյն պատիներ»:

«Շնորհիւ կառավարութեան, բանտի պաշտօնէութեան և կառավարութեան կողմէ նշանակուած բժիշկներու, ամէն ոեռակ խնամք արուեցաւ ինծի և ոչմէկ բան չզլացուեցաւ»:

«Պէտք է նաև որ ես չնորհակալութիւն յայտնեմ բրիտ. դահլիճին որոշումի մը առնելու փութացած ըլլալուն համար և ես կատարելապէս կ'ըմբռնեմ թէ ոյպիսի դժուարութիւններու յաղթեց նա ձեռք բերելու համար անհրաժեշտ հաւանութիւնները:

Կանտին վտանգի մէջ կը գտնուի տակաւին

Բունա.— Մահաթման չատ լաւ կերպով չի քնացաւ երէկ գիշեր և իր ոյժերը կ'սկսին լրջօրէն պակսիլ:

Այս առաւօտ կը հաղորդուի թէ լոկեցութեան օր մը պիտի ըլլայ անոր և Մահաթման մանած չպիտի մանէ որպէսզի *ուժասպառ* չինի:

Այսօր, կսկսինք Մահաթմայի յաւտուկ մեծ չաբաթ մը. Սեպտ. 28ը, իր ծննդեան 64րդ տարեդարձն է, եւ հոկտ. 2ը անհպելիութեան վախճան գտնալուն համար մղած պայքարին տարեդարձը:

ՊԱՅԹԻՒՆ ՄԸ ՖՐԱՆՍ. ԲԷՌՍԷ ԸՆԴԾՈՎԵԱՅԻՆ ՄԷՋ

Ճարտարագէտ մը կը մեռնի եւ 32 հոգի կը վիրաւորուին

Շէրպուրկ.— Բազմաթիւ անծեր վիրաւորուեցան Ֆրանսական «Բէոսէ» ընդծովեայինն մէջ առաջ եկած պայթիւնի մը հետեւանօք: «Բէոսէ»ն կը պատկանի տարաբաղդ «Պրօմէդէոս ընդծովեային տիպարին»:

Պայթիւնը տեղի ունեցաւ Մանշի կղզիներուն եւ Ֆրանս. ծովեզերեայի մէջ կատարուած փորձերու միջոցին:

Հրամանատարը անթել հեռագրով օգնութիւն խնդրեց անմիջապէս: Երկու Ռէմօրքէօրներ եւ երկու ջրասաւառնակներ տեղւոյն վրայ ղրկուեցան: Ջրասաւառնակները վերադարձան եւ հաղորդեցին թէ ընդծովեան քաշուելով կը բերուէր Շերպուրկ:

Շերպուրկ.— Լուր կայ թէ ճարտարագէտ մը սպաննուած է եւ 32 հոգի վիրաւորուած են, որոնցմէ ինը հոգի ծանր կերպով, «Բերսէ» ընդծովեային մէջ տեղի ունեցող պայթիւնի եւ ծագող հրդեհի հետեւանօք: «Բերսէ»ն Շէրպուրկ եկաւ:

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ՏԵՂԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՀԱՆՐԱՅԻՆ ՇԻՆՈՒԹԵԱՆՑ ԶԵՂՉՈՒՄԸ

ԻՆՉՊԷ՞Ս ԶԵՐԲԱԿԱԼՈՒԵՑԱՒ ՇԷՅԽ ՁԷՄԻԼ ԽԱԶԻՆ

ՀԱՐՑԱՔՆՆՈՒԹԻՒՆԸ ՎԵՐՋԱՑԱ՞Ծ Է

Երէկ, վերջին ժամու բաժնին մէջ գրած էինք Շէյխ Ձէմիլ Խագինի ձերբակալման լուրը:

Ժողովրային հետաքրքրութիւնը հանդէպ հանր. օինութեանց պետումի պատմութիւններուն եւ վերջին ձերբակալութեանց, կը տեսնուի որ պարապ տեղը չէ: Ամէն օր նոր պատմութիւն մը եւ նոր ձերբակալութիւն մը տեղի կունենայ: Ցարդ բանտարկուածներու քիւը 15ի մօտեցած է: Ոմանք կրսեն որ ձերբակալուածներու մեղադրութիւնը հասատուած է: Գողցուած քուղթերու խնդիրէն աւելի կարեւոր կը նկատուիս գողցուած դրամներ, որոնք առասպելական բանակութեամբ կը պատմուին: Մեր բազած տեղեկութեանց համաձայն, այս գործումները դեռ օտս բարձր օրջանակներու հետ կապ ունին եւ դեռ օտներու մասնակցութիւնը երեւան պիտի հանեն:

Շէյխ Ձէմիլ Խագին, հանրային օինութեանց նօրհրը եւ միջին Լիբանանի ամենազդեցիկ ընտանիքի յիսերներէն, ինչպես գրած էինք, կիրակի օր, հարցաքննիչ դատաւորին կողմէ ճնշութեան տակ առնուած է: Դատաւոր, երկուշաբթի օր եւս մինչեւ երեկոյ օարունակած է անոր հարցաքննութիւնը: Հետեւեալ օր, երեքշաբթի, նորէն հարցաքննած եւ երեկոյեան ստորագրած ձերբակալման հրամանագիրը:

Չորեքշաբթի օր, կէս օրէ վերջ, հարցաքննութիւնը օարունակելով, Պ. Շարպէյ, հարցաքննիչ դատաւորը, երեւան հանած է կարգ մը նոր յայտնութիւններ: Անկէ վերջ, ձերբակալեալ վիճակի մէջ Շէյխ Ձէմիլ Խագինը երես երեսի բերած է յանձնակատար Էյուպ Զազզադիի հետ: Ներկայ գտնուած է հանր. օինութեանց խորհրդական Պ. Բօսէ:

Ըստ «Էլ Բասթ»ի տեղեկութեանց երէկ հարցաքննուած է նաեւ հանր. օինութեանց նախարար Հիւսէյն պէյ Ահեապ Փոհր Սհրայի մէջ, ուր եկած էր ան տեղեկութիւններ տալու համար: Ուրիշներ կը մեկնեն թէ Հիւսէյն պէյ Ահեապ Փոհր Սհրայ այցելութիւնը կապ ունի վերջին բանտարկեալներու խնդրին հետ:

Զարմանալի լուր մը կը հաղորդուէր սակայն երէկ: Կրսեն թէ հարցաքննիչ դատաւորը այլեւս վերջ տուած է իր ննութիւններուն եւ թղթածրարները պատրաստած՝ յանձնելու համար դատարան: Նոր ձերբակալութիւններ այլեւս պիտի չըլլան եւ մինչեւ հիմա հաստատ տեղի պիտի մնայ ննութիւնը: Այսինքն վախ չկայ այլեւս որ աւելի բարձր օրջանակներու պատասխանատուութիւնը երեւան հանուի:

Տեղական թերթերէն ոմանք յամառօրէն կը պնդեն թէ Հանրային Շինութեանց գեղծումի պատմութիւնը ցնցական ունի վարկաբեկելու կարգ մը բարձրաստիճան պատասխանատուներ, որոնք պատրիարքարանի հակառակորդներն են:

ՄԱՀԱՓՈՐՁ ՄԸ

ՓԱՍՏԱԲԱՆ ԱՏԻԼ ՊԷՅԻ ԴԷՄ ՄԷԿ ՄԵՌԵԼ ԵՒ ՄԷԿ ԾԱՆՐ ՎԻՐԱՒՈՐ

Առջի գիշեր, ձիսուր դէպք մը պատահած է Լիբանանի Ազուէհ գիւղին մէջ: Երիտասարդ փասթաբան Աթիլ պէյ Համանն, ծրիգիներու օսա սիրուած լիսերներէն մէկը, կը գտնուէր Ազուէհ գիւղի արճարանին մէջ, երկու ընկերներով: Մինչեւ երեկոյ հոն մնալէ վերջ, Աթիլ պէյ իր ուրը կ'երթար, ընկերակցութեամբ իր բարեկամներուն: Տուրը չհասած կ'սկսին գնդակներ ծեղալ իրենց վրայ: Աթիլ պէյի ընկերակցողներէն Հաճած գեղին կիլիայ անունով կրծրէն սասնալով երկու գնդակ: Իսկ Աթիլ պէյ կը փախչի եւ կը պահուի. բայց ոճրագործները կը ծարուհասկեն կրակել իր վրայ: Աթիլ պէյի ուսին հանդիպելով գնդակ մը ջարդ ու փշուր կրնէ իր ուսոսկրը:

Հասկցուած է որ Աթիլ պէյի դէմ կազմակերպուած մահափորձ մըն է եղածը: Տրիւզներ օսա զգուհուած են այս լուրին վրայ եւ խիստ պահանջ ներկայացուցած կառավարութեան, ոճրագործները երեւան հանելու համար:

Աթիլ պէյ զաւակն է նախկին վերահսկիչ Աբեանի Նախագահ Միւլհիմ պէյ Համանի: Անոր վիճակը օսա ծանր է:

ԴԱՄԱՍԿՈՍԻ ՎԱՐՉԱԿԱԼՆԵՐՈՒ ՆՈՐ ՈՐՈՇՈՒՄՆԵՐԸ

ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 8ԻՆ ՇՈՒԿԱՆԵՐԸ ԳՈՑ ՊԻՏԻ ՄՆԱՆ

Գրած էինք որ Դամասկոսի վարձակալները գումարած են Ընդհանուր Ժողով մը եւ կարգ մը որոշումներ կայացուցած: Առջի օր, երկրորդ անգամ բլլալով մեծ միքիճկ մը կազմակերպուած է Դամասկոսի մէջ, ուր ներկայ գտնուած են մեծ թիւով վարձակալներ եւ վաճառականներ: Այս միքիճկի միջոցին որոշած են յառաջիկայ ամսոյն 8ին սկսեալ 3 օր փակ պահել ամբողջ օուկան եւ դադրեցնել ամէն գործառնութիւն: Եթէ 3 օրէն վերջ ալ, կառավարութիւնը գոհացում չտայ վարձակալներու պահանջներուն, ասկէ վերջ բոլոր խանութներու բանալիները պիտի յանձնուին կառավարութեան:

Ասկէ զատ, մասնաւոր պատուիրակութիւն մը դիմում պիտի կատարէ Բ. Գոմիսարի փոխանորդին ու կառավարութեան պետին սրագ լուծում մը տալու համար իրենց պահանջներուն:

«ՐԷՋՕԼԻՒՍԻՕՆ» ԶՐԱՀԱՒՈՐԸ ԱԼԷՔՍԱՆԴՐԷԹԻ ՄԷՋ

Անգլիական «Րէզօլիւսիօն» զրահաւորը Պէյրութէն մեկնած էր Ալէքսանդրէթ: Տեղւոյն Քաղաքապետութիւնը, ի պատիւ զրահաւորի բարձրաստիճան զինուորականներուն ճաշկերոյթ մը տուած է «Սըրլ Ալէքսանդրէթ»ի սրահին մէջ, ուր ներկայ գտնուած են նաեւ Ֆրանսական եւ տեղական պատասխանատուներ:

Հալէպի անգլիական ճիւպատոսը որ ամառներ Նարկիզլիէ կերթայ օգտափոխութեան համար, ի պատիւ զրահաւորի հրամանատարին եւ սպաներուն հրաւէր մը տուած է:

«Րէզօլիւսիօն»ի հրամանատարութիւնը, ամենավերջը, իր նաւուն մէջ թէյասեղան մը սարքած է եւ հրաւիրած տեղական ու Ֆրանսական պատասխանատուներն ու պատասխանական անձնաւորութիւնները:

ԾՈՄԱՊԱՀՈՒԹԵԱՆ ՁԱՂԹԱՆԱԿԸ

ՀԱՆՏԻՒ ՀԵՏԵՒՈՐԴՆԵՐԸ ԿԸ ՇԱՏՆԱՆ

Գրած էինք որ Հալէպի բանտարկեալները, օրինակուելով Կանտիին, իբրեւ բողոք իրենց հանդէպ ցոյց տուած վերաբերմունքին, որոշած են ծոմապահութիւն ընել: Հազիւ սկսած սակայն ծոմապահութեան կառավարութիւնը երկաթի առած է իրենց բողոքը, եւ բոլորը մխած՝ փոխադրած մահուր սենեակ մը:

Միւս կողմէ, Սէտա էլ Սահիլ քերը կը գրէ որ, մահմետականներու սկսուած պեռը, որոշած է յառաջիկայ երկուշաբթին սկսեալ ծոմ պահել մինչեւ մարը: Այս որոշման պատճառը է, մահմետական լիսերի մը կողմէ սկսուելիք հանդէսներու հանդէսը տուած խոսումին չի յարգուիլը: Կրսուի նաեւ թէ, խումբ մը ուրիշ սկսուելիք պիտի հետեւին իրենց պետին օրինակին եւ մինչեւ որ մեռնին ծոմ պիտի պահեն:

Եթէ այս որոշման հետեւանօվ մահմետական լիսերը չի յարգէ իր խոսումը, Կանտիի այս նոր հետեւորդները անկասկած պիտի խլեն մինչեւ մահ:

ԼԻԲԱՆԱՆԻ ԲՆԱԿՉՈՒԹԵԱՆ ՁԵԳՐԻՑ ԹԻԻ

ՄԷԿ ՄԻԼԻՈՆ ԲՆԱԿՉՈՒԹԻՒՆ ՈՒՆԻ ԼԻԲԱՆԱՆ

Մարդահամարի վերջնական արդիւնքը թուանշաններով յայտնի եղած է: Լիբանանի Հանրապետութեան սահմանները ներսը մէջ գտնուող բնակչութեան քիւը է 793,296 հոգի: Երկրին դուրս գտնուող Լիբանանցիներու քիւը 254,917 հոգի: Ասոնց 197,297 հոգի: Ընդհանուր քիւը՝ 1,106,610 հոգի: Այս քիւը կը բաժնուի հետեւեալ կերպով.—

Մարոնիներ՝	227,800
Կաթոլիկներ՝	46,709
Օրթոտոքս՝	77,000
Հայ Օրթոտոքս՝	26,000
Սիւննի Մահմետական՝	178,000
Շիի » ՝	153,000
Տրիւզներ՝	53,334

ՍԻՐՈՑ ՍԱՍՏԿՈՒԹԻՒՆԸ

ՄԱՐԴ ՄԸ ԿԸ ՍՊԱՆՆԷ ԻՐ ԿԻՆԸ

Հալէպի Ագգ գազաթն Օմար էլ Գէրեֆ տեւական վէճի մէջ էր կնոջ Սալիհէի հետ: Տեսնելով որ չպիտի կրնար կեցակցիլ, ամուսնալուծուեցաւ: Սակայն Օմար զոյգ եւ չի կրցաւ հրաժարիլ Սալիհէէն: Գնաց, աղաչեց որ տուն վերադառնայ Սալիհէն եւ վերամուսնացաւ իրեն հետ: Սակայն կիները մեռած, Օմար վերջը սկսաւ սպառնալիքի, այն ալ օգուտ չրաւ:

Ուսանած, Օմար, խօսեց իր ատրճանակը եւ կրակեց: Սալիհէն անմուն դեռին իսկաւ: Ոճրագործը վերջը փախուստ տուաւ դէպի քրիստոնեական սահման, սակայն սահմանապահները ձերբակալեցին եւ յանձնեցին զայն:

ՀՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ՍԱՅՏԱԻ ՄԷՋ

Երէկ կառավարութեան լուր մը եկաւ Սայտայէն, որով կը հաղորդուի որ, Ապտալլա Թօվամի տան մէջ գտնուած է կարգ մը քանակագին հնութիւններ: կառավարութիւնը իսկոյն դրկած է մասնաւոր պատասխանատուներ եւ մասնագէտներ:

ԺԱՄԱՆՈՒՄ

Առջի օր, Նուսայիմէն խաղաս ժամանեց բրիտական կառավարութեան ճախկին հետագրական ճախարար Ոսկան Պէյ Մարթիկեան, որ տեղէն մը վեր կը գտնուէր Նուսայիմ եւ կը գրաղէր Ս. Ցակոբի պատճառու խնդրով:

Ոսկան Պէյ մեկնած է Տհուր-Շուէր հանի մը օր հանգստացալու համար:

ՈՍՏԻԿԱՆԱԿԱՆ ՓՈՓՈԽՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Ոսթիկանապետի կարգադրութեամբ Պէյրութի գաղեցի ոսթիկանութեան Գոմիսար Մուհամէտ Ալի Ֆէյսալ Նամանկուեցաւ Թրիբոլիի Գոմիսար եւ անոր տեղ բերուեցաւ Պէյրութի ճախկին գաղեցի ոսթիկանապետ Սէլիմ Սիւլէյման Էֆէնտի:

Նոր ոսթիկանապետը բոլոր պահականոցներու մէջ ննութիւններ կատարած է եւ տեսած որ կարգ մը պահականոցներու մէջ ոչ Գոմիսար կը գտնուի եւ ոչ ալ Քարտուղար, Ասոր վրայ որոշած է հրահանգել բոլոր պահականոցներու Գոմիսարներուն, որ պարտաւոր են գիտենալ պահականոց մէջ երկու օրը անգամ մը:

ԻՆՔՆԱՇԱՐԺՆԵՐՈՒ ՔԻՒԸ ՀՈՎԱՆԱՒՈՐԱԼ ԵՐԿԻՐՆԵՐՈՒ ՄԷՋ

Քարձր Գոմիսարութեան կողմէ պատրաստուած վերջին սթաթիսթիկն կը տեսնուի որ հովանաւորեալ երկիրներու մէջ օրտաբերութեան վրայ գտնուող ինքնաշարժերու քիւը հետեւեալն է.—

Լիբանանի մէջ	6673
Դամասկոս եւ օրտանն. մէջ	2550
Սիւրիոյ միւս օրտանիները	2400
Ալաուիքներու երկիր	800
Ալէքսանդրէթ եւ Անթիոք	255
Ընդհանուր քիւ՝	12720

ՆՈՒԻՐԱՏԱՒՈՒԹԻՒՆ

Պ. Աւագ Կարապետեան, Վահկացի, Մարմարայի Ագգային Բուժարանին կը կը նուիրէ Դառնուկ մը եւ 200 Ս. դհկ.:

Ստանալ նուիրատուէն:

ՅԵՏԱՁԳՈՒԱԾ

Էօրէնիյէի Կրթասիրաց Միութեան կողմէ Հոկտ. 2ին տեղի ունենալիք վիճակահանութիւնը յետաձգուած է Հոկտեմբեր 30, կիրակի օրը:

ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

ՈՒՂՂՈՒՄ

Մեր «Էջմիածին եւ Սիոն» հրոնիկին վերջին մասին մէջ հրատարակուած «կուսակրօնութեան դուրեանց» հատուածը կարդալ «կուսակրօնութեան դուրեանց ջնջումն»:

ԱԿԱՆԱՐԱՆ ՊԷՅՐՈՒԹԻ

29 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 1932

Ս. Դ.

Եգիպտկ. բրքադրմ.	450
Անգլկ. »	439
Տօլար »	126.75
Թրքական »	60
Գաճ Օթթօման	137.50
Իտալական Լիր 100	650
Ուսական Տրախմի 100	85
Անգլկ. ոսկի	607
Ֆրանս. »	486
Օսման. »	549
Արծաթ մհճիս	23
Թրքի Ֆօնս. Ա. Թղ.	613
» » Բ. »	305
» » Գ. »	294

Սէֆերեան եզբարք Բիւ Ֆօս

Թէլէֆօն՝ 5-19

Օրանաւային ուրիշ

Լոնտոն.— Անգլական օրանաւային ատաններէն մը ապահովագրութեան ընկերութիւնը (Լէյտըզ) մէկ միլիոն ֆունտ ստերլինի փոխհատուցում ստացած է Քեան փորձերու ընթացքին, իր օրանաւը բոցավառուած ատենի վրայ, առաջ բերելով փոխադրուած ապրանքներուն պատճառ:

Պլանչ հասկնալուն պէս այս պարագան, միտքն ու հոգին տակն ու վրայ եղաւ և գրեթէ չուարեցաւ: Ծուզուած և կոտրուած սրտով վերջապէս որոշեց. Էվվիսընի հետ տեսակցիլ: Լէվիսըն ծաղրանքով խնդաց և անցած դէպքերը բոլորովին ուրանալով «սէր», «ամուսնութիւն» երբէք մտքէն անցած չըլլալը և լոկ իր երևակայութեան մէջ նման բան գոյութիւն ունենալը յայտնեց: Լէվիսըն բացի այդ, ասպարէզ կարդաց Պլանչին, փաստելու համար հակառակը:

Պլանչ գտնէ քոյրը այդ փորձանքէն ազատելու համար որոշումի տուաւ և գիշերը բոլորը քնանալէն վերջ գնաց անոր սենեակը և տեսաւ որ Ալիս Ֆրանսիսին կողմէ ղրկուած սիրային նամակ մը կը կարդար: Պլանչ զգուշութեամբ պատմեց պատահածը:

Ալիս տեղէն ցատկելով և բարկանալով ըսաւ.

— Ինչպէ՞ս կր համարձակիս այդպէս խօսելու Պլանչ, դուն սխալ հասկցած ես: Այո, արդէն ինծի համոզած էր որ այս տեսակ բան մը կրնայ պատահիլ, գիտեմ որ չատոնց ի վեր դուն երևակայեր ես որ Էվվիսընն քեզ կը սիրէ և չատ բարկացած ես զիս ընտրելուն համար:

Պլանչ հեղեղանման արցունքներ հոսեցնելով աչքերէն, համոզիչ ձևով մը ըսաւ.

— Ալիս, այս երեկոյ քո սիրոյդ համար ամէն բան մէկ կողմ դրի, արժանապատուութիւնս և աղջկայ մը իրեն պահելիք ամէն գաղտնիք քու ոտքերուդ տակ դրի, երկինք թող վկայ ըլլայ, քեզի ճշմարտութիւնը, վստահ եղիր որ մինչև քու հոս գալդ ես Ֆրանսիս Էվվիսընի հետ նշանուած էի:

Ցեսարանը անբնական ձև մը ստացաւ, Պլանչ տեսնելով որ չհաւատար, մէկիկ մէկիկ պատմեց անոր Էսընի բոլոր վատութիւնները, Լէյտի Իզապէլի հանդէպ անոր ցոյց տուած ցածութիւնները:

Եթէ նոյնիսկ այդպէս չըլլայ, այդ գործին կարօտութիւնը չունիմ.

Գօրնէլիա Պարպարային դառնալով.

— Տիկին, դուք պատճառ եղաք ասոր այս վիճակին.

— Կարծեմ նախապէս որոշում տուած էր, բայց ես ալ պնդեցի որ ընդունի.

— Բայց ինչ լաւ ըրած էք, Թոլ ան ամիսներով Լոնտոն պտտի, դուն հոս ինչ պիտի ըլլաս.

— Բայց ես հոս չպիտի ձնամ, գիս ալ միասին պիտի տանի.

— Այդպէ՞ս որոշեցիք.

— Անշուշտ Գօրնի, ըսաւ Քարլայլ խնդալով, կինն ու ամուսինը իրարմէ բաժնե՞լ կուզես.

Գօրնէլիա պատասխան չտուաւ: Մատներն ու չբոթունքները դողալով սկսաւ գլխարկին կապերը կապել, Քարլայլ տեսնելով անոր մեկնումի պատրաստութիւնը, ըսաւ.

— Պիտի չերթաս Գօրնի, ընթրիքը միասին պիտի ընենք.

— Փորս կշտացաւ, չնորհակալ եմ, եղբայրս վերջապէս իր բանն ու գործը ձգելով պիտի երթայ այդ անպէտ մարդոց, խորհրդարանականներու չարքին մտնելու և այս իմ աչքերս ալ պիտի տեսնեն.

Գօրնէլիա մոլորալով անցաւ գնաց: Քանի մը օր վերջ Քարլայլի ճառերը թերթերու մէջ սկսան հրատարակուիլ և անկիւններու վրայ յայտարարութիւններ փակցուեցան. «Ձեր ընտիրները Քարլայլին տուէք, կեցցէ Քարլայլ»:

Ազգերու Դաշնակցութեան 13րդ Ժողովը
Բացուելիքը

Ժընեվ.— Գ. տը Վալէրա բացաւ Ազգերու Դաշնակցութեան 13րդ ժողովը։ Իր բացման ճառին մէջ մէկիկ մէկիկ թուեց համաշխարհային կացութեան վերաբերեալ իրադարձութիւնները որոնց կարգին Չին—Ճաբոնական եւ Անկլօ—Իրլանտական վէճերը։

Գ. տը Վալէրա ըսաւ թէ Ազգերու Դաշնակցութիւնը պիտի դատուի անտարակոյս, Զինաթափութեան խորհրդաժողովին յաջողութեամբը կամ ձախողութեամբը, որուն մինչեւ աժմ ըրած յառաջդիմութիւնները համապատասխան չեղան բնաւ աշխարհի բոլոր ազգերու սպասածին։ Գ. տը Վալէյա ողբերգական կերպով ըսաւ իրլանտերէն լեզուով որ «երանի թէ Աստուած մեզ օգներ մեզի յանձնուած գործին մէջ եւ չըթողուր որ ձախողէինք»։

Խօսելով Լոզանի խորհրդաժողովի մասին անիկա ըսաւ թէ տակաւին կանուխ է դատելու համար վերջնական արդիւնքները, բայց գոհացուցիչ պիտի նկատեն անոնք եթէ ուղին յարդարեն պարտուց խնդրին կարգադրութեան համար։

Ակնարկութիւն ընելով ծայրագոյն Արեւելքին, Գ. տը Վալէրա յայտարարեց թէ բարեբախտաբար այլեւս չկան լուրջ կռիւներ, բայց կարգադրելիք խնդիրներ կը մնան դեռ։

Գ. եը Վալէյա եզրակացուց իր ճառը Ազգերու Դաշնակցութեան ընդհանուր քարտուղար Սըը Էրէք Տըրըմընտը գովաբանելով որը իր հրաժարականը ներկայացուց։

ՀՐԱՇԱԳՈՐԾ ՄԱՐԴՐ
ԷԼ ՀԱՁ ՍՈՒՀԱՍԵՏ ՊԷՑ ԷԼ ՓԷԼԷՔԻ

Փութացէք առնելու անոր կարծիքը ձեր բոլոր փափաքներուն համար։ Ան կը հանդարտեցնէ բոլոր չուարած եւ առնդուած մաքերը և կը վերադարձընէ անոնց փափաքածները։ Կ'իյնայ բոլոր ոգիներուն. հիպնոթիզմով կը կարդայ մարդուն ժառանգութիւնը։ Ձեռքի գծերէն կը կարդայ մարդուն անցած, ներկայ և ապագայ կեանքը. կրնայ հասկնալ ամուսնութեան, ճամբորդութեան, սիրոյ, առեւտուրի, քննութեանց և այլն բոլոր գաղտնիքները։ Այս բոլորը կը ցուցնէ մարդուն, կարծես թէ գրուած ըլլան Թուղթի մը վրայ։ Հնոյ և ամուսնոյն միջեւ եղած դժուարութիւնները ու տարակարծութիւնները կը լուծէ Աստուծոյ Սուրբ անուններովը եւ Ամերիկեան եւ Եւրոպական գիտնականներու փորձառութիւնները օգտագործելով։

Տխուր եղողներուն ուրախութիւն և հանգիստ կը պատճառէ. ղպային և մտային հիւանդութիւնները կը դարմանէ։ Այս բոլորը մեծ յաջողութեամբ կը կատարէ։ Փորձը ամենամեծ փաստն է. անգամ մը այցելել բաւական պիտի ըլլայ։

ՀԱՍՑԷ.— Գիւղուք, Հաճդեհ Ղամի փողոցի արեւմուտքը, Ֆրանսական հիւանդանոցին մօտ, թիւ 9 բճակարանը։

ԱԶԴԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

Ա.— *Անոնք որ կուգան, իրենց մտքէր պէտք է գրեն Թուղթի մը վրայ և պէտք է պահեն.*

Բ.— *1000 ոսկի կուտայ ան, եթէ չի կարենայ ճշգրտօրէն գիտնալ ենթակայի միտքը. գրուած արաբերէն լեզուով մտքերը չխաոնելու համար հարցումի մէջտեղին.*

Գ.— *Եթէ նամակներու մէջ ամփոփուած չըլլայ երկու ոսկի, պատասխան չի տրուիր։*

ԳԱԲՐԻԷԼ Թ. ԹԷՐԶԵԱՆ
(ԵԼԵՔՏՐԱԿԱՆ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ)

Հիմնուած 1921 ին Գոյիթ-Բերթ

Թիւս դիւրամատչելի պայմաններով կը կատարեմ ամեն կարգի էլեֆտրական լոյսի գործողութիւն (Intsallation), ինչպես նաեւ մօթոր եւ տիճամօճեր։

Վաճառատուն կ'ըսպասենք նաեւ բոլոր էլեֆտրագործիքներու ցուցադրութիւններ։ Մասնաւոր սպասարկութիւն բճակարանները էլեֆտրա-ցուրտ պահարանները։ Վաճառատուն Philips եւ Lux էլեֆտր. լամբերու եւ ամեն տեսակ էլեֆտրական պիտոյքներու։

Վճարման դիւրութիւններ.

Հասցէ — Վ. Ուզուճեանի գրասեղանի կից Գուրճ. B. P. 491

ՋԱՎՋԱՎԱՃԵԱՆ ՄԱՐԻՂՆԵՐ
ՏԵՂԱԿԱՆ ԳՈՐԾ

Ջավզավաճեան Եղբայրներու հոդեհի վարիչներն, շինուած պղինձով ապահովուած են 20 ֆիլօկրամ ճնշումի մը համար։

Անոնք արձանագրուած են քալաքապետութեան անօրէնութեան մօտ և ճանչցուած Ֆրանսական թէհնիք Ճանճնախումբի կողմէ։

Այս մարիչները այնքան ներկայանալի են որքան եւրոպական կաններբը։ Դիները չատ ծայրայեղօրէն ածան ու արդիւնքը գրեթէ վայրկեանական է։

ԱՋԳԱԿԻՑ ՏՈՒԹԵՐ

ՏՊԱԳՐԱՆ ԱՄԷՆ ԿԱՐԳԻ ԳՈՐԾԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ
Դիմեցէք «ԱԶԴԱԿ»ի Տպարանը՝ գիրք, պրօշիւր, հարանեական ճառիւրագիր, պահարան, ճամպակի քօտր եւ առեւտրական ձեռագիրներ.
ԱՐԱՓ, ՍԱՓՈՒՐ, ԳԵՂԵՑԻԿ-ԵՒ-ԱԺԱՆ.
ՀՈՒԱ ՄԹԵՒ-Ջ ԴԻՐԵՐՈՒ

ՊԱՆԴՈՒԽ ԼՒՒՔՍ
ՋԱՀԱՆԱ

Հայկական ամենագործարան պանդոկը «ԼԻՒՔՍ»ին Ջահլէի մէջ, Ծովեզերեայ պարտէզով,

ԽՒՍՏ ՕԹԱՍՈՒՆ ՍԵՆԵԱԿԱՆԵՐ ՈՐ ԿԸ ԲԱՂԿԱՑՆԻ 1. 2. 3. 4. ՄԱՍՆԱԳԻՏ

1. ՀԱՐԵՎ ՃԱՇ, ՄԱՔՈՒՐ ԵՒ ԱՆԹԵՐԻ ՊՈՄԱՐԿՈՒՆԻՆ.
2. ԳԻՆԵՐՈՎ ԽՈՄՈՍ ՁԱԿԱՆԻՆ.
3. ՅՈՒՆ ՓՏՈՒՂՈՎ ՆԵՐՈՒՄՆ ԱՄԷՆ ՕՐ ԿԷՍՕՐԷ ՄԱՍՆԱԳԻՏ ՀԱՒԱՆԴՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ։

ՏԷՐ ԵՒ ՏԻՕՐՋԻ՝ Գ. ՊԱՐՏԻԶԱՆԵԱՆ

ՄԱՆՐԷԲԱՆԱԿԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՈՑ
Laboratoire Microbiologique
ՏՕԿԹ. ՍԱՄՈՒԷԼ (ՍՏԵՓԱՆԵԱՆ)

Մասնագիտութիւնը կատարելագործած է Փարիզի եւ Լիոնի մէջ եւ ասսնեակ տարիներէ ի վեր բժշկակ. սոյն ճիւղով զբաղած բլլալով կը կատարէ բժշկ. ամէն անալիզներ. (մկզ. խուխ. արիւն եւլն).

Հասցառուած է Մէյրի փողոց Տաուրի ճեմիին մէջ.(պապ իտիսի մօտ բրամուելի գծին վրայ) խոհեմիս ուշադրութիւն, չափաւոր գին.

ՏՕԿԹ. ԳԵՈՐԳ ԿԷՐԿԷՐԵԱՆ

Վկայեալ Lauréat Ընկերի Interne եւ այժմ մեսյուն *ՄԱՍՆԱԳԷՏ* բժիշկ Ֆրանսական հիւանդանոցի *ԱՋԲԻ, ՔՔԻ, ԿՈՒՈՐԴԻ, ԱԿԱՆՋԻ և ԳԷՆՈՒ* հիւանդութիւններու բաժնին։

Հիւանդ կ'ընդունի կէսօրէ վերջ ժամը 2—6

իր գլխաւոր մէջ rue de Damas, No. 15

Հիւանդները ուղղակի հիւանդանոց կ'ընդունուին իր կողմէ տրուած մուտքի բարօրով։

Աղքատ հիւանդներու ձրի դարմանում, ամէն օր կէսօրէ առաջ ժամը 10—12, հիւանդանոցի դարմանատան մէջ։

Կարի եւ Գեղագիտութեան Դասընթացք
ՏԻԿԻՆ ՄԱՌԻ ԵՐԱՄԵԱՆ

ՎԿԱՅԵԱԼ ԴԵՐՁԱԿՈՒՀԻ

ԲԱՐԻՋԷՆ ԵՒ ՎԱՃԻՆԿԹՕՆԷՆ

Կարի եւ ձեւագիտութեան մասնագիտուհի, Տիկին Մառի Երամեան կը վերադառնայ իր արհեստանոցը, Մեծ Սհրայի դիմացը Նո. 78 տան երկրորդ արկը։

Երեք ամսուան միջոցին կը սորվեցնէ ամենավերջին ճոռաձեւութեամբ, կար եւ ձեւագիտութիւն իր բոլոր բարդութիւններով եւ արդիական մշակոցներով. Droit-fils մեթոտով։ Իր ատակերտուհիները կ'օժտեն Բարիզի ատեստաթղթով Académie Daydou վկայականով։

Տոկուն շինուածք Վայելուչ տեսք Հնչուն եւ բնական ձայն Ահա յատկանիշները՝

ՈՐՈՆՅՄՈՎ ԿԸ ՁՕՏՈՐՇՈՒԻՆ

ԱՓՕԼԼՕ ՖՕՆՕՆԵՐԸ

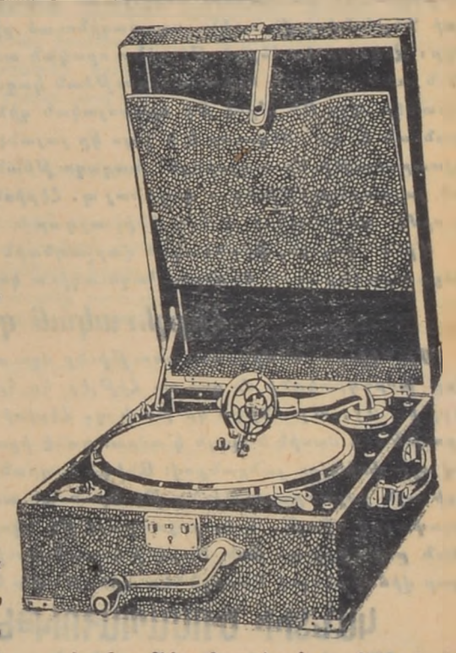

Հրապարակի վրայ գրած ղ բոլոր մարքանեբու հետ կը մրցին Աբօլլօ ֆոնօները։ Մանաւանդ վերջին նոր մօտէլները, որոնք հասած են արդէն, անզեսպանցելի են իրենց տոկունութեամբ, վայելչութեամբ և ժամչելի գիներով։

APOLLO GRAMOPHONE Co. Ltd
(of London)

ԱՓՕԼԼՕ՝ ՖՕՆՕՆԵՐՈՒ ԹԱԳԱՒՈՐԸ !!!

Կատարեալ հաճոզում գոյացնելու համար անգամ մը այցելեցէք

MAISON APOLLO, Rue de la Poste, BEYROUTH

Փորդպիճ եւ ֆօնօ՝ ամէն ձեւի, անվիճելի ծառկ եւ առաւելութիւններ գիւրամատչելի գին, վճարումի դիւրութիւն։

Ընդհ. ներկայացուցիչ Սիւրիոյ, Պաղեստինի, Անդրյորդանանի, Միջագետքի եւ Կիպրոսի.— **ԳԱՒՐԳԷՆ ՍԻՆԱՆԵԱՆ**

KOURKEN SINANIAN, Boîte Postale 642, BEYROUTH (Syrie)

ՍԸՐ ՖՐԱՆՍԻՍ ԼԵՎԻՍԸՆ

Աչխարհի հրաշալիքները չեն վերջանար։ Ամէն օր մարդ նոր հրաշքի մը և նոր տարօրինակութեան կը հանդիպի։ Այս միջոցիս, Սըը Ֆրանսիս Լէվիսընը ճանչցողներ, անոր նկարագրի փոփոխութեան և քաղաքական ասպարէզ նետուելուն կը զարմանային։ Մի կարծէք որ անոր վարչապետութիւն կամ նախարարութիւն առաջարկուած էր, ոչ, իրականութիւնը այն էր որ, ան նիւթապէս չատ նեղ դրութեան մը մատնուած ըլլալով, քիչ աշխատանքով չատ գրամ չհնելու միջոց մը կը փնտռէր։ Կարելի է Սըը Ֆրանսիս նիւթական նեղ դրութեան մատնուելուն պիտի զարմանաք, սակայն մի զարմանաք։ Լէվիսընի կեանքը և անոր հետապնդած ապրելակերպը գիտցողներուն համար չատ պարզ է այդ երեւոյթը։ Հօրեղբայրը մեռած ատեն, արդէն անհաւասարիօրէն պարտքի տակ էր, գալով ժառանգութեան, օրէնքով իրեն իյնալիք բաժինէն զատ, Սըը Փիթըր սանթիմ մ'իսկ չէր կտակած իրեն համար, այդքանն ալ արդէն անմիջապէս աչ ու ձախ վատնելոկսաւ։

Ամուսնացաւ ան, սակայն այդ ամուսնութիւնն ալ իրեն օդնելու տեղ, զինք փճացնելու ծառայեց։ Որովհետեւ իր կարողութեան համեմատ չապրելով, կինն ու ինքը մեծ ծախքերով ապրեցան, ձիարշաւներ, խումար և այլ խաղեր, իրենց թատերավայր դարձան և պարտքերը բարդուեցան, Լէվիսընն ինքզինքը Լօրտ Մաունթ Սէվըրնի գոնուած դիրքին մէջ տեսաւ, միայն ան տարբերութեամբ որ Լօրտը քանի մը տարի կրցած էր ամիքը օգտագործել, սակայն Լէվիսընն քանի մը ամիս չէր կրցած չարունակել։

ՕԹԵԼ ԴՈՒՆ ՔԵՋԻ
եւ
ԱՍՏՂԻ ՔԵՋԻ ՊԻՏԻ ՕԳՆԷ

ԸՆՏԱՆԻՔԻ ԱՍՏՂԸ
(L'ETOILE du FOYER)

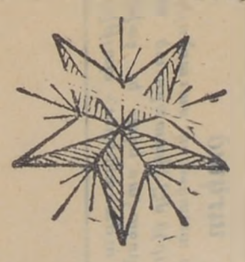

Առեւտրական և երկրագործական ժողովրդային վարկի հաստատութիւն
Անանուն ընկերութիւն.— դրամագլուխ՝ 3,000,000 ֆրնք.
որ կրնայ 3.000,000,000 ֆրնք.ի բարձրացուիլ վարչական խորհուրդի պարզ որոշումով։

Կեդրոնատեղի.— 137 Boulevard Sebastopol - Paris

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԳՈՐԾԱԿԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆ Արեւելեան պետութեանց
Սավոյ Օթել՝ ճեմիճ, Գուրճ, Գէյրութ

ԵԼԵՒՄՏԱԿԱՆ ՃԻՒՂ
Ամանդի սպասարկութիւնմ
ՕԺԻՏ
Երաշխաւորեալ տոկոս 6%։ Ասկէ զատ մասնակցութիւն ընկերութեան չահերուն։

ԿԱԼՈՒԱԾԱԿԱՆ ՃԻՒՂ
ՎԱՐԿԵՐՈՒ ԲԱԺՈՒՄ
Կալուածի վրայ փոխառութիւնք՝
վճարելի 10—15—20 տարիէն։ Ծորուած պայմանաժամէն առաջ ուզողը կրնայ վճարել։

ԸՆՏԱՆԻՔԻՆ ԱՍՏՂԸ ընկերութիւնը նեբկայիս 75,000է աւելի անդամ ունի։ Մինչեւ 1 Ապրիլ 1931 Ընտանիքին Աստղը 135 միլիոն փռնկ տուած է, գրաւով 500 միլիոնէ աւելի արժէք ունեցող անշարժ կալուածներու վրայ։

Ամեն բդրակցութիւն ղրկուղել՝ B. P. 821, Beyrouth

Ձար մը գտնելու իր այս վիճակին, պօռսայի մէջ իր բախտը փորձեց։ Միշտ խաչտառակուեցաւ և կորսնցուց։ Վերջապէս ինչ որ ըրաւ չի յաջողեցաւ։ Կառավարութեան մէջ բոյն մը պէտք էր գտնել, այն տեսակ տեղ մը, ուր գործ չըլլայ, բայց դրամ ըլլայ։ Գործ տեսնալն ալ գործին չէր գար։ Այդ մէյոցին լաւ բախտի մը հանդիպեցաւ, իր ազգականներէն Լօրտ Հէրլօթ լօրտերու ժողովին մէջ գտնուելով, նախարարներու վրայ ազդեցութիւն կը բանեցնէր, ինք՝ Լէվիսընն անոր քարտուղարը պիտի ըլլար, այն պայմանաւ որ իր քովէն կառավարութեան կողմը պիտի տար, որովհետեւ այդ օրերուն կառավարութիւնը սակար ըլլալով, իյնալու վախ կար։ Ահա Ֆրանսիս Լէվիսընն այս կերպով մտաւ քաղաքական ասպարէզ։

Վերը յիշած էինք որ Սըը Ֆրանսիս Լէվիսընն ամուսնացած էր, այս դէպքը բացատրելու համար պէտք է քանի մը տարի ետ դարձնել մեր ուշադրութիւնը։

Տարիներ առաջ, Ֆրանսիս Լէվիսընն Գլանչ Շալօնէր աղջկայ մը հանդիպած բլլալով իր սիրտը, կամ արտիտեղ ինչ որ ունէր անոր տուած էր։ Տարիներ անոր հետ այս կերպով խաղալէ վերջ այլեւս ձգելու տեսնը եկած էր։

Գիշեալը Ալիս անուն քոյր մալ ունէր որ՝ մօտաւորապէս գիւղ մը, իր հօրաքրոջը քով բնակելով, տարեգլուխի առտիճով քրոջը տունը հիւր էր։

Ալիս դեռ 20 տարեկան, կապոյտ աչքերով, չագանակագոյն մազերով, լեզուանի ու նուրբ սպիկի մըն էր։ Ֆրանսիս Լէվիսընն երբ հոն հանդիպեցաւ Ալիսին, տեսաւ որ Գլանչէն աւելի երիտասարդ և գեղեցիկ է, չատ սիրեց զայն, կամ սիրել ըսուածը ինչ ինչպէս որ կ'ըմբռներ այդպէս եղաւ։ Այս միամիտ ու անփորձ աղջկան չուրջ դառնալով, իր խունաւոր լեզուին չնորհիւ անոր սիրտը գրաւեց և չուտով ամուսնութեան առաջարկ նեբկայացուց անոր։

AZTAG
JOURNAL QUOTIDIEN ARMÉN.
B. P. 587
BEYROUTH, Liban

Directeur-Propriétaire
HAIG BALIAN

ԲԱԺԱՆԵԳԻՆ
ՍՈՒՐԻԱ տար. 550, վեցամսեայ 300 Ս. Դ.
ԱՐՏԱՍԱՀՄ. տրկ. 7, վեցամսեայ 4 տոլար

ԱԶԴԱԿ

ՕՐԱԹԵՐԹ
ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԳԻՏԱԿԱՆ

ازتاك
جريدة سياسية ادبية اقتصادية حرة

ՇԱԲԱԹ 1 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 1932
ԶԵՐՈՒԷ ՀԱՏԸ 2.50 Ս. Դ.

Բ. ՏԱՐԻ | Ամէն առաւօտ պէտք է բնել թերթիս տօնէնին հասցէին | Տնօրէն — Խմբագիր՝ ՀԱՅԿ ՊԱԼԵԱՆ | Չհրատարակուած ձեռագիրները չեն վերադարձուիր | Թիւ 152 (729)

ԱԶԳԱՅԻՆ ԳՐԱԴԱՐԱՆ ԵՐԵՒԱՆ 1931

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

ՄՇԱԿՈՅԹԻ ՕՐ

Տօներ շատ ունի հայ ժողովուրդը, անուանապէս համազգային, բայց յարգուած հատուածներու կողմէ միայն, և կամ ընդունուած բոլորէն, սակայն տօնուած շարունակ անճառաբար։ Ապրիլ 24ը օրինակ, համազգային սգատօն մը, որը երբեմն կը տօնուի հաւաքաբար, իսկ շատ անգամ մէկ վայրի մէջ տարբեր հոսանքներու կողմէ։ Զենք յիշեր Մայիս 28ը, որուն հանդէպ մեր վերաբերմունքը անըմբռնելի պիտի ըլլայ նոյն իսկ Ափրիկէի կիսավայրենի ցեղերուն։

Նոր տօն մը անաւասիկ, Մշակոյթի Օր, Թարգմանչաց տօնէն ներշնչուած, որ կը զուգադիպի հոկտեմբեր ա[...]ուանս Ռումանահայ գաղութն էր կը կարծենք՝ որ ութը տարի առաջ յղացաւ գաղափարը, տօնեց, տօնը մկրտուեցաւ Մշակոյթի Օր։ Նախաձեռնողներու ծրագիրն էր հայութիւնը համախմբել՝ իր բոլոր հոսանքներով՝ տարին մէկ օր պանծացնելու հայ հին և նոր մշակոյթը։ Ձեռնարկը տկար արձագանգներ միայն ունեցաւ, տեղ տեղ տօնուեցաւ Մշակոյթի Օրը, յաճախ տարբեր ծրագիրներով։ Հայ մամուլը գտաւ գաղափարը շատ գեղեցիկ, ու ամէն տարի նոյն տօնին անիկա կը տրամադրէ իր էջերը տարածելու և ժողովրդականացնելու համար զայն։

Այս տարի ձեռնարկուած է նաև առանձին հատորի մը հրատարակութեան։ Փարիզն է վերցուցած նախաձեռնութիւնը, ամէն հոսանքի մտաւորականներ կը բերեն իրենց մասնակցութիւնը։ Բացառիկ երևոյթ մը մեր վերջին տարիներու գաղութահայ պատմութեան մէջ։ Անպայման որ ողջունելի։ Գործը լրիւ դարձնելու համար կը մնայ կազմել կեդրոնական յանձնախումբ մը, նշանակել որոշ օր, ու ազդու կոչով մը հրաւէր կարդալ գաղութահայութեան՝ բոլոր վայրերու մէջ՝ արժանավայել կերպով ու բոլորին անխտիր մասնակցութեամբ տօնելու Մշակոյթի Օրը։

Մշակութային ժողովուրդ ենք եղած առաւելապէս դարերու ընթացքին, ինչ որ ուրիշներու համար սուրն է կատարած մեզ համար կատարած է մագաղաթն ու գրիչը։ Լաւ կ՚ըլլար ի հարկէ որ մեր մաքի կարողութիւններուն հետ ցուցահանէինք նաև ռազմական կորով, ցեղը տարբեր վիճակ պիտի ունենար ներկայիս, ինչ որ ունեցած է հին դարերուն։ Սակայն գոհանանք ու տանք մեր տուրքը Հայ Մշակոյթին, որու շնորհիւ գէթ կարողացած ենք հասցնել այս ժողովուրդը քանիերորդ դարու չեմին, մինչ մեզի ուղեկից շատ մը ժողովուրդներ կորած են անյայտութեան անդունդը։

Մասնաւորաբար ներկայիս, երբ հայութիւնը ցրուած է տարբեր երկիրներու մէջ, երբ կանգնած է անիկա լինելիութեան ճակատագրական հարցին առջև, երբ եկած է վայր մը, կացութեան մը դիմաց ուրկէ անդին ազգերը անխուսափելի կերպով դատապարտուած են անհետանալու, եթէ երբեք ի գործ չդնեն վերջին բացառիկ ճիգ մը, ոստում մը, խուսափելու համար աղէտէն, ազգովին մահու և կենաց այս օրերուն հրամայական է կառչիլ հայ պատմութեան ու մշակոյթին, պայքարիլ կարենալու համար մեր դէմ ցցուած անհաւոր վտանգներուն դէմ։

Հայը շատ անգամներ է աղէտուած իր հայրենիքին մէջ։ Բազմութիւններ քանիցս նետուած են օտար ափերու վրայ, սակայն միշտ մնացած է երկիրը, ուրտեղ բռնութեան ժամանակաւոր մեղմացումին հետ կրկին բարձրացած է հայ կորովը ու մշակոյթը։ Աշխարհը նոյնպէս ոչ մէկ դարու, ոչ մէկ ժամանակաշրջանի չէ եղած այսքան կլանող, բարքերը այսքան շուտափոյթ խաթարող, ու ազգերը այսքան նեղմիտ ուրիշներու գոյութեան հարցին վերաբերմամբ։ Առանց ազգային ինքնուրոյն մշակոյթի, մեր ժամանակներուն ազգերը դատապարտուած են բնաջնջման, կրկնենք անգամ մըն ալ։ Բռնութիւնն ու սուրը չեն որ այսօր կախուած են մեր վերև, այլ այլասերման, ձերմակ ջարդի անհեղ ուրուականը, շատ աւելի արմատական՝ ցեղ մը բնաջնջելու համար, քան հազար ձևի բռնութիւններն ու կոտորածները։

Առանց զանց առնելու և ստորագնահատելու նոր սերունդի մարտական դաստիարակութեան գործը, անհրաժեշտ է լայն զանգուածներու մէջ ուժեղ աշխատանք տանիլ հայ մշակոյթն ու աւանդութիւնները անաղարտ պահելու համար։ Տօներն ու հանդիսութիւնները միայն ձևականութիւններ չեն, անոնք կոչուած են կատարելու զանգահարի դերը թմրած զանգուածներուն համար։ Խօսքը, գիրքը, մամուլը կոչուած են թափահարելու, հպարտութիւն ներշնչելու, ինքնավստահութիւն տալու, յոյսը չփարելու աստանդական հայ մարդու ականջին։

Ու նաև առիթ մը ահա, համախմբելու մեր ցրուած ուժերը։ Մշակոյթի տօն, քաղաքական նպատակ չկայ այնտեղ, հատուածական պրոպականտի ոչ մէկ նկատում։ Եղիշէն ու Խորենացին, Եզնիկն ու Ալիշանը, ոչ ոքի չի պատկանիր՝ բացի բոլորէն։ Բովանդակ ցեղին կը պատկանի հայ գիրն ու գրականութիւնը, ամէն հայ որ չուրանար ազգային մշակոյթներու գոյութիւնն ու պատմական դերը, իրաւունք ունի խօսելու, հպարտանալու, երբ նկատելու ու իր սեփական դէմքը տեսնելու այնտեղ։

Պիտի գիտնա՞նք գէթ այս անվիճելի հարցին մէջ մէկ կողմ դնել մեր փոքրիկ քէներն ու վէճերը, ու արժանի ժառանգորդները հանդիսանալ անցեալի մեր փառայեղ մշակոյթին։

Վերջին փորձաքարն է Մշակոյթի Օրը, ցոյց տալու համար մեր ազգային գիտակցութեան աստիճանաչափը, ու ըմբռնելու մեր գոյութեան հարցին մէջ մեզի վիճակուած պատմական դերը։

Մ Ա Ն Ի

ՌԱԲԻՆՏՐԱՆԱԹ ԹԱԿՕՐ

Ժօթէն չալը իր ձեռքերուն մէջ առաւ և մեղմ շօշափեց։ Անոր կը թուէր կերպասին մէջ գտնել ամբողջ քաղցրութիւնը Մանիին. միթէ այս միենոյն թելերէն չէ՞ որ ան ամէն գիշեր հիւսած էր սիրոյ մտածումները։ Շալը պարզ թուրքէ չէր չինուած, այլև Մանիի շօշափումով։ Նաև երբոր Մաշի զայն տարածեց անկողնին վրայ, այնպէս եղաւ հիւանդին համար ինչպէս եթէ Մանի փայփայած ըլլար, գիշերէ գիշեր, իր յոգնած անդամները։

—«Բայց, Մաշի, ես կը կարծէի որ Մանին չէր գիտեր, կամ առնուազն չէր սիրեր հիւսել։

—«Ան այնքան չո՞տ կը սորվի։ Արդարև, ես պարտաւոր եղայ իրեն դասեր տալ, և արդէն, առանց թերութիւններու չէ գործը։

—«Ի՜նչ փոյթ այդ թերութիւնները։ Խնդիրը ցուցադրութեան կտորի մը վրայ չէ, շալը տաքը համար գիս նուազ տաք չպիտի բռնէ։»

Ժօթէն սկսաւ երևակայել Մանին գործի վրայ, խարխափելով և կուտակելով ճիգերը, բայց շարունակելով միևնոյն առեն իր գիշերային աշխատանքը անխոնջ համբերութեամբ մը։ Ի՜նչ անուշ և յուզիչ տեսարան։ Եւ նորէն, շալին վրայ կը պտտցնէր իր փայփայող մատները։

—«Մաշի, տօքթէօրը վարն է։

—«Այո, գիշերը հոս պիտի անցնէ։

—«Թող խուսափի ինծի թմբիչ մը տալէ։ Հեռու ինծի հանգիստը բերելէ, ան իկա իմ տառապանքիս վրայ ուրիշ մը պիտի աւելցնէր միայն։ Ես կը նախընտրեմ արթո՛ւն մնալ։ Գիտե՞ս, Մաշի, որ իմ ամուսնութիւնս լիալուսնի գիշեր մը կատարուեցաւ։ Պայծառ ամսուան ընթացքին։ Վաղը ինծի համար տարեդարձ մը պիտի նշանակէ, և այդ նոյն գիշերուան աստղերը պիտի լուսաւորեն երկնակամարը։ Գուցէ Մանին մոռցած է։ Պիտի ուզէի արթընցնել իր յիշատակները։ Իմ մօտս առաջնորդէ զինքը քանի մը վայրկեանի համար... ինչո՞ւ լուռ կը մնաս։ Անշուշտ տօքթէօրը յանձնարարած է խնայե՛լ ուժերուս։ Բայց քեզի կ՚ապահովցնեմ, Մաշի, եթէ ինծի թոյլ տրուած ըլլար քանի մը խօսք փոխանցել անոր հետ այս իրիկուն, ես ոչ մէկ պէտք չպիտի ունենայի ոևէ դեղի մը որ ինծի հանդարտութիւնը բերէ։ Մաշի, այդպէս մի՛ լար։ Ես ինքզինքս շատ լաւ կը զգամ։ Սիրտս կը յորդի այս իրիկուն աւելի քան երբեք։ Ահա թէ ինչու կը յուսամ Մանիին։ Ոչ, ոչ, Մաշի, ես չեմ կրնար քու լալդ տեսնել այսպէս։ Դուն որ այնքան հանդարտ էիր մինչև հիմա՝ ուրկէ՞ կուգայ քու խռովդ այս իրիկուն։

—«Ո՛հ, Ժօթէն, ես կը կարծէի չորցուցած ըլլալ արցունքներուս աղբիւրը, բայց կը զգամ որ ան տակաւին չէ ցամքած։ Իմ տառապանքս անհանդուրժելի է։

—«Գնա Մանին բերելու։ Ես անոր պիտի յիշեցնեմ մեր հարսանիքի գիշերը, և վաղը ան պիտի կրնայ...

—«Անակ, կ՚երթամ, իմ բարեկամս։ Շոմպիւ պիտի սպասէ դրան առջև։ Եթէ բան մը փափաքիս, ան պիտի պատասխանէ քու կոչիդ։»

Մաշի փախաւ Մանիի սենեակին մէջ և ինկաւ տախտակամածին վրայ հառաչելով. «Ո՛հ, դարձէք, շուտ դարձէք, անօ՛րէն արարած։ Ընդունեցէք վերջին խնդրանքը անոր որ ձեզի տուած է ամէ՛ն բան։ Վերջին հարուածը մի տաք անոր որ պիտի մեռնի՛։»

Ժօթէն սարսռաց քայլեր լսելով։ «Մանի՜», գոչեց ան:

—«Ես Շոմպիւն եմ։ Զիս կանչեցի՞ք։

—«Ըսէ տիրուհիիդ որ գայ։

—«Խօսքը որո՞ւ մասին է։

—«Տիրուհիիդ։

—«Ան չէ վերադարձած տակաւին։

—«Չէ վերադարձա՞ծ։ Ւր ո՞ր տեղն է։

—«Սինթարամփիւրէն։

—«Ե՞րբ մեկնած է ան։

—«Երեք օրէ ի վեր։»

Ժօթէն պահ մը ինքզինքը բոլորովին ապշած զգաց և թալուկէ բռնուած։ Իր գլուխը սեղմեցաւ բարձէն որ կը բռնէր զայն, յետոյ անդին նետեց բուրդէ շալը որ կը ծածկէր իրեն ոտքերը։

Երբոր Մաշին վերադարձաւ երկար բացակայութենէ մը ետքը, Ժօթէն չհարցուց Մանիին անունը, և Մաշի ենթադրեց որ իր մտածումը ուրիշ տեղ էր։

Յանկարծ, Ժօթէն ըսաւ. «Մաշի՛, պատմեցի՞ քեզի այս գիշերուան երազս։

—«Ո՞ր երազը։

—«Այն երազը որու ընթացքին Մանին կը փորձէր հրել դուռը, բայց որ կրնար միայն կէս մը բանալ և ինքզինքը սափրուած կը նկատէր դուրսը մնալ: Հիմա գիտեմ որ Մանի դուրսը պիտի մնայ մինչև վերջին վայրկեանը։»

Մաշի լուռ մնաց։ Ան Ժօթէնի համար երկինք մը յօրինած էր սուտերով, և կը հասկնար որ այդ երկինքը փուլ եկած էր։ Երբոր ցաւը կը յայտնուի, աւելի կ՚արժէ զայն դիտել դէմ առ դէմ։ Երբ Աստուած կը հարուածէ մեզ, չենք կրնար խոյս տալ իր հարուածներէն։

—«Մաշի, այն սէրը զոր դուն տուած ես ինծի պիտի տևէ այնքան որքան իմ բոլոր ապագայ գոյութիւններս։ Եւ առնով լեցուցած եմ իմ այժմու կեանքս որ պէտքը ան գիս երբեք չթողնէ։ Իմ յառաջիկայ մարդեղութեանս (մարմնաւորութիւն), դուն ինծմէ պիտի ծնիս իբր իմ աղջիկս և ես պիտի հսկեմ քու վրադ իմ ամբողջ գորովովս։

—«Ի՜նչ ըսել կ՚ուզես, Ժօթէն։ Կ՚ուզես հաստատել որ ես պիտի ծնիմ իմ սեռո՞վս... ինչո՞ւ չպիտի խնդրէիր Աստուծոյ շնորհը թևերդ երկարելու տղու մը։

—«Ոչ, ոչ, երբե՛ք տղայ։ Դուն իմ տանս պիտի մտնես նոյն լուսաճաճանչ գեղեցկութեամբ որ պակսեցաւ քու երիտասարդութիւնդ։ Նոյնիսկ կ՚երևակայեմ թէ ինչպէ՛ս պիտի հագուեցնեմ քեզ:

—«Այդքան մի խօսիր, Ժօթէն, աշխատէ քնանալ։

—«Քեզի պիտի տամ Լաքշմի անունը:

—«Բայց միթէ տարի՞կ, Ժօթէն, անգործածական անուն մը չէ։

—«Այո՛. բայց միթէ՞ դուն ինծի անցած ժամանակդ Մաշին չես։ Դուն իմ տանս մէջ պիտի գաս քու այնքան գեղեցիկ հոգիովդ, թէպէտ հնացած։

—«Ձեմ կրնար ինքզինքս բերել քու օճախիդ պզտիկ աղջկայ մը գոյութեան բեռը պարտադրելու գաղափարին։

—«Մաշի, դուն գիս տկար կը կարծես, և պիտի ուզէիր ինծի խնայել ամէ՛ն նեղութիւն։

—«Զաւակս, ես կին եմ և ես ալ ունիմ իմ տկարութիւններս։ Ահա թէ ինչո՛ւ ամբողջ կ՚եանքիս ընթացքին ջանացած եմ հեռացնել ամէն տառապանք քու ճամբայէդ. և ահա թէ ինչո՛ւ նաև, իմ ջանքերս ապարդիւն մնացած են։

—«Մաշի, կեանքը ինծի ժամանակ չձգեց օգտուելու իմ փորձառութենէս։ Բայց անիկա իր պտուղները պիտի տայ իմ յառաջիկայ մարմնաւորութեանս տանն: Ես այն ժամանակ պիտի գիտնամ ցուցնել թէ մարդ մը ի՛նչ կրնայ ընել։ Ես սորվեցայ թէ ի՛նչ ատիճան յիմար բան է միայն ինքզինքին կապուիլ։

—«Ինչ ալ կարենաս մտածել այդ մասին, բարեկամս, դուն ինքզինքիդ ոչինչ չես վերագրած երբեք. դուն ամբողջը տուած ես ուրիշներուն։

—«Մաշի, գոնէ կրնամ բանէ մը պարծիլ։ Երբեք, իմ երջանկութեանս մէջ, բռնակալ մը չեմ հանդիսացած, երբեք չեմ փորձած իմ իրաւունքներս ընդունիլ տալ ոյժով։ Որովհետև՝ չէի կրնար պարարիլ սուտերով, երկար սպասումի մը ենթարկուեցայ։ Թերևս ժամանակին հետ ճշմարտութիւնը ինծի նպաստաւոր պիտի ըլլայ։— Ո՞վ է ան, Մաշի, ո՞վ է ան։

—«Ո՛չ, Ժօթէն, ոչ ոք չկայ։

—«Մաշի՛, աչք մը նետէ քովի սենեակին մէջ: Կարծած էի...

—«Ոչ, բարեկամս, ոչ ոք չեմ նշմարեր։

—«Եւ սակայն, այնքան որոշակի կը զգայի այն ապաւորութիւնը...

—«Ոչ, Ժօթէն, ոչինչ է այդ։ Հանգարտիր տօքթէօրը պիտի գայ։»

Տօքթէօրը, մտնելով ըսաւ Մաշիին. «Մի՛ մնաք անդադար հիւանդին մօտ, կը յուզէք զայն... գացէք հանգստանալու և իմ օգնականս ընկերութիւն պիտի ընէ անոր։

—«Ոչ, Մաշի, ես չեմ կրնար քեզի ձգել մեկնելու համար։

—«Լաւ, սիրելի պապա, այն ատեն հանդարտօրէն պիտի կենամ անկիւն մը։

—«Ոչ, ոչ, իմ քովս կեցիր։ Մինչև վերջին վայրկեանը, ես կ՚ուզեմ քու ձեռքդ պահել իմինիս մէջ։ Ան է որ ինծի ձևաւորած է և առնով է միակ որ Աստուած պիտի առնէ զիս։

—«Լաւ, ըսաւ տօքթէօրը, մնացէք հոս։ Բայց դուք, Ժօթէն, ետ կեցէք խօսելէ։ Հիմա ժամն է ձեր բժշկութեան։

—«Իմ բժշկութեանս ժա՞մը: Օ՛, հեգնանք, այդ ժամը արդէն շատ հեռու է։ Ուզել բժշկել հիմա, այդ ուզել է սուտ խօսիլ։ Աւելին, ես չեմ վախնար մեռնելէ։ Մաշի, մահը պէտք է որ արդէն պայքարի դեղին դէմ. ինչո՞ւ սաստել զայն պայքարելու բժիշկին ալ դէմ: Ձգեցէ՛ք այս մարդը, ճամբէ՛ զայն, ես միայն քեզի պէտք ունիմ։ Ուրիշ ոչ ոք, ոչ ո՛ք աշխարհի վրայ։ Հերի՛ք սուտերը։

—«Իբր բժիշկ, կը բողոքեմ, այս յուզումը ձեզի վնասակար է։

—«Մեկնեցէք ուրեմն, պարոն, և թողէ՛ք գիս յուզելէ։— Մաշի, մեկնեցա՞ւ ան... օ՜ երջանկութիւն։ Մօտեցիր հիմա, և գլուխս առ կուրծքիդ վրայ:

—«Այո, բարեկամս, բայց աշխատէ քնանալ:

—«Ոչ, Մաշի, մի պահանջեր ինծմէ քնանալ։ Եթէ քնանամ, այլևս չպիտի արթննամ: Պէտք է որ դեռ արթուն մնամ քանի մը վայրկեան: Աղմուկ չլսեցի՞ր։ Մէկը կը մօտենայ։»

V

—«Սիրեցեա՛լ Ժօթէն, քիչ մը բաց աչքերդ։ Անիկա եկած է։ Վերցուր կոպերդ և նայէ։

—«Ո՞վ կարողացած է գալ։ Երա՞զ մըն է արդեօք։

—«Երազ մը չէ, իմ սիրելիս: Մանին հոս է իր հօրը հետ։

—«Մ՞վ էք դուք։

—«Զե՞ս տեսներ։ Քու Մանիդ է։

—«Մանի՞։ Ուրեմն դուռը բացուա՞ծ է։

—«Այո՛, սիրելի պապա, անիկա լայն բացուած է։

—«Ոչ, Մաշի, ո՜չ այդ շալը, ոչ այդ շա՛լը։ Այդ շալը սո՛ւտ մըն է։

—«Շալ մը չէ այդ, Ժօթէ՛ն։ Մեր Մանին է որ քու ոտքերուդ նետուած է: Դիր ձեռքդ գլխուն վրայ և օրհնէ զայն: Մի՛ հեծկլտար այդպէս, Մանի։ Դուն ամբողջ կեա՛նքը պիտի ունենաս լալու համար։ Քանի մը վայրկեան հաւաքիր ինքզինքդ։»

Թարգմ. Ե. ԳԱՍԱՐՃԵԱՆ

(Վերջ) (4)

ՄԵՐ ԵՐԳԸ

ԱՆՀԱՐԱԶԱՏ ԱՓԵՐԷՆ...

Հին դարերու արշալոյսին որպէս քուրմ բարձրացար դուն
Ինչպէս արիւն հանապազօր վարդակարմիր ու բոցավառ.
Ձերդ քանակ մը անկերպարան, անփառունակ ու պարտասուն
Աչուղները խոր ձորերու քու առջևէդ փախան երկար։

Եղար դուն մեծ, եղար հզօր քու բարձրաբերձ լեռներուն պէս,
Որոնք գլուխն իրենց հպարտ երկինքին մէջ են մխրճեր,
Քու դաշտերուն մէջ արգաւանդ ծաղկեցաւ լոյսը բոցակէզ
Ու գետերըդ պատգամեցին ըմբոստութեան բառն աներեր։

Եւ դուն եղար երբեմն հսկայ ու երկնամբերձ լեռներու պամ,
Կուրի հովտէն մինչ Յորդանան երկարեցիր թևդ անսահման.
Ու եղար դուն բոլորէն վեր, բոլորին հայր ու պահապան
Եւ Նայիրեան աստուածները եղան քեզի անյաղթ պաշտպան։

Քու զաւակներդ յորձանք տալով դարերուն հետ պայքարեցան,
Հարուածն իրենց եղաւ հատու, եղաւ խրոխտ ու միշտ արդար.
Տարիները հողի նման փոշեթաթախ թաւալեցան,
Բայց այդ խառնակ փոշիէն վերջ մնաց անշէջ կանթեղդ անմար։

Դարերը խուլ վայրկեաններու նման անդարձ եկան անցան.
Ու ասպետներ, ժողովուրդներ իրենց փառքովը աննուաճ
Փոշիներուն մէջ պայքարին անվերադարձ կորսուեցան
Թղթատելով մատեանըդ սուրբ աստուածներու ձեռքով դրուած։

Ու փառքերէն, պայքարներէն, արիւններէն կարծես յոգնած
Վահեվանեան աստուծոյ պէս ձեռքըդ ճակտիդ կը մտմտաս.
Կը նայիս եա, յետոյ առաջ ու տխրութիւնը մթամած
Կը պարուրէ ճամբաները արշալոյսին ոսկիամազ....

Այսօր գիծ մ՚ես միայն գծուած հայրենազուրկ մեր սրտերուն
Ու պատկերի մասունք մը հին որ կը մաշի տակաւ սակաւ,
Գիծ մը դունատ որ կ՚աւրուի այս անորոշ ճամբաներուն
Ու կը դառնայ յիշատակ մը այնքան այրող, այնքան անձկաւ։

Մենք անարժան ժառանգորդներ աստուածային քու խորհուրդին
Մեր միտքն ամբողջ փռեր ենք բաց ճամբաներուն վրայ օտար,
Մեր հայեացքը վար է ինկած բարձունքներէն Արարատին,
Կը դեգերի խորթ ու ցրտին նայուածքներու վրայ մարմար։

Մեր աւիշը երիտասարդ նայուածքներու առջև լրբին
Մոմի նման կաթիլ կաթիլ ինքն իր լոյսով պիտի հատնի,
Մշուշներու մէջ մոլորուն մենք թռչուններ հէգ, անձկագին
Անընդունակ խոյանքներու, շուարուն ու վտարանդի։

Մեր կարօտը թունաւոր հաց կը լափէ մեզ ամէն վայրկեան,
Ու որպէս օձ կը գալարուի, կը փաթթուի մեր սրտերուն.
Անորոշը, պաղ վերարկու, որպէս սաւան յաւերժական
Կ՚իջնէ տակաւ մեր հոգիին, կը նոյնանայ մեր օրերուն...

Ո՜հ, վերադարձ, օ՜հ, վերադարձ օգոստափառ սէգ լեռներուն
Ուր կը ծաղկին ամէն գարնան էջմիայններն մեծ խորհուրդին,
Ուր երազն է մեր հինաւուրց աղբիւրներու երգերով օծուն,
Ուր դափինն է ու կչռոյթը յաղթանակի երիվարին...։

Հզօր ես դուն հայրենի հող, արնամման գօրչ առեղծուած,
Նայիրեան ծով հուրով վառուած միշտ երկունքի ցաւով յղի,
Տո՛ւր մեզի նոր աստուած մը բորբ կատաղութեան բոցէն ծնած,
Անհարազատ այս ափերէն ցոյց տուր մեզի ուղին յոյսի...։

ԱՐՄԷՆ ԱՆՈՅՇ

ԻՆՉԵ՞Ր ՊԻՏԻ ՊԱՏԱՀԻՆ

ՄՕՏԻԿ ԱՊԱԳԱՅԻՆ

Գուռակեց՝ ԹՈՒՐԻԿ

Երբ մարդիկ լեռներէն իջնեն կրկին... կրթուած կեդրոններ. երբ ուսուցիչներ նոր եռանդով սկսին աշակերտներուն սորվեցնել... պակաս կոգորեր կեանքին, ուր իրենց առաւելութիւն մը ես-ած չեն, մէկ խօսով երբ կեանքը իր բնականոն ընթացքը սեսնայ, ասա մը ուշագրաւ դէպքեր պիտի պատահին, հոս կամ այլուր, եւ անոնց թուումը կարծեմ օգտակար պիտի ըլլայ ոմանց:

Ամենէն առաջ, Թուրիկը, տարէն ու պադէն կոտսցուցած իր հաւատարմութիւնը պիտի գնէ, առանց Տօքթ. Գօդոսեանի օգնութեան:

Գ. Մալոյեանը, իր ամառնային ա-զատութեան առնուազն կէսը պիտի կորսնցնէ:

Գաւառական Ժողովը երբ խուճն արքնայ, իր սեղանին վրայ պիտի գնէ հաւատարմագիրներ, հսկայական բացերով ու սարսափէն ճորէն պիտի ճնանայ:

Գ. Տէր Մելիոնեան Մելիոնը, ժամը իննին ճնանալու իր արուեստը գործադրելու համար իր տունէն երեք հոգիներ պիտի վռնտ:

Գաղտնական Ժողովը, տուէ պիտի հաստատ, պոքէրին ու Թավլուին վրայ, (Հալէպ ալ երբ այս որոշումը գործադրէ, իր հասոյթը պիտի կրկնապատկուի:)

Գ. Ղազար Ջարըգ, իր սենեակին մէջ, երեք դասախօսութիւններ պիտի տայ ամուսնութեան օգտակարութեան մասին:

Գ. Գալեանը՝ միս (Miss) բրունին, կամ բրունի միսը, Եգիպտոսէն Գէյրութ պիտի հրաւիրէ թէյասեղանի, հաստատելու ճամար հայերու գեղեցկասէր ճատակը: Թէյասեղանը պիտի տուի Օթել Լիւքսի մէջ:

Բարկէն Կաթողիկոսը իր կողմէն Տոհմունքի եպիսկոպոսը Էջմիածին պիտի դրկէ, մասնակցելու համար կրօնական ժողովին: Այն ալ Լաթաքիոյ քաղաքականութենէն իր երեք մէբրոց գաւազանը կրելու մէկը պիտի ուզէ: Այս պատճառին համար ես իմ կողմէն Գ. Զապուճեանի թեկնածութիւնը այժմէն կը դնեմ:

Գ. Իփէկեանը պիտի հրատարակէ «Ի կարգ» անուն թերթ մը, ամսական բացատրութեամբ Գ. Թուրիկեանի:

Սակայն Բ. Հայրապետը նոր հաստատուելիք Ալէքսանտրեթի եւ Անթիոքի թեմերուն համար արեւպիսկոպոս պիտի ձեռնադրէ Գ. Իսկենտէր Քհոռղլեանը եւ Գ. Յակոբ Տէր Մելիոնեանը, նկատելով որ անոնք վարժ են ամառն ալ վերադարձ հագցնելու:

Կաթողիկոսարանը, ժողովը, տուէ պիտի հաստատ, պոքէրին ու Թավլուին վրայ, (Հալէպ ալ երբ այս որոշումը գործադրէ, իր հասոյթը պիտի կրկնապատկուի:)

Գ. Ղազար Ջարըգ, իր սենեակին մէջ, երեք դասախօսութիւններ պիտի տայ ամուսնութեան օգտակարութեան մասին:

Գ. Գալեանը՝ միս (Miss) բրունին, կամ բրունի միսը, Եգիպտոսէն Գէյրութ պիտի հրաւիրէ Անահիտ Ալպոյաճեանը, հաստատելու համար հայերու գեղեցկասէր ճատակը: Թէյասեղանը պիտի տուի Օթել Լիւքսի մէջ:

Բարկէն Կաթողիկոսը իր կողմէն Տոհմունքի եպիսկոպոսը Էջմիածին պիտի դրկէ, մասնակցելու համար հոգեւոր

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ԲՐԻՏԱՆԱԿԱՆ ՏԱԳՆԱՊԸ

Պ.Մաքտոնալտ չպիտի հեռանայ իշխանութենէն

ԲՐԻՏ. ԴԱՀԼԻՃԸ ՎՃՌԱԿԱՆ ՆԻՍՏ ԿԸ ԳՈՒՄԱՐԷ ԱՅՍՕՐ

Լոնտոն.— Ռիւթէր կ'իմանայ թէ ինչ որ լինին դադրիճին այսօրուայ նիստին հետեւելիք հրաժարական՝ները, որէք կարելիութիւն չկայ տեսնելու վարչապետին և Ազգային կառավարութեան իշխանութենէն հեռանալը:

Հրաժարականներ տեղի ունենալուն պարագային, պ. Մաքտոնալտ անմիջապէս պիտի ջանայ յաջորդներ գտնելու հրաժարեալ նախարարներուն՝ կարելի եղածին չափ պահելով կուսակցութիւններու գոյութիւն ունեցող հաւասարակշռութեան համեմատութեամբ: Սոյզ է թէ դադրիճին միութեան ի նպաստ կոչ մը պիտի կատարուի այսօրուան նիստին ժէջ:

Դերկոս Սընօվէն պիտի՝հրաժարի հաւանականօրէն: Բայց ակար յոյս մը կայ Սըր Հէրպէրթ Սամուէլ և Սըր Արչիպալտ Սինքլէյրի իրենց պաշտօններուն գլուխը մնալուն մասին, և անհաւանական է թէ Սըր Ճօն Սայմըն եւ պ.Ուելթըր Ռընսիմէն հրաժարին:

Պ. ՀԷՐԻՕԻ ՎԵՐՋԻՆ ՁԱՌԸ ԵՒ ՓՐԱՆՍ.-ՍԱՄՈՒԷԼԸ

Բարիզ.— Պ. Հէրիօի վերջին խօսած ճառը բոլոր թերթերու միաձայն հաւանութեան արժանացաւ:

Թէպէտև կարգ մը թերթեր ցաւ կը յայտնեն թէ վարչապետը չգտնուեցաւ աւելի կարուկ և աւելի խիստ, բայց ժողովը առ հասարակ կը գտնայ թէ ճառին նշանակութիւնը խոշոր է մանաւանդ այն պատճառաւ որ ան խօսուեցաւ մարգու մը կողմէ որուն քաղաքականութիւնը ուղղուած էր միշտ դէպի ֆրանքօ—գերմանական հաշտասիրական մերձեցում մը:

Թերթերը պ. Հէրիօի հետ կը կրկնեն իրէ օրուայ խնդիրները նպատակայարմար եւ գործնական կերպով լուծելու ընդունակ միակ բանաձեւն է՝ ապահովութեան զուգընթաց զինաթափութեան բանաձեւը:

Ժընեվի մէջ Պ. Հէրիօի չափաւորութիւնը միաձայն հաւանութիւն մը գտաւ

Ժընեվ.— Պ. Հէրիօի ճառը խօսակցութեանց մեծ մասին նիւթը կը կազմէ Ազգերու Դաշնակցութեան նրբանցքներուն մէջ:

Միւիայն, գերմանացիները միաձայն են պախարակելու համար, կարծես թէ նշանաբանի մը հնազանդելով:

Ընդհակառակը գերմանական տեսակէտներուն առ հասարակ նպաստաւոր միջավայրերը յոյժ կը հաւանին պ. Հէրիօի արտայայտութեան չափաւորութեանը որը յայտ տարաց աւելի եւս ուժեղացուց Կիամայի դոյին զօրութիւնը:

Պ. ՖՕՆ ԲԱԲԷՆ ԿԸ ՊԱՏԱՍԽԱՆԷ Պ. ՀԷՐԻՕԻ

Սև կը յայտնէ թէ Գերմանիան հետամուտ չէ վերստին սպառազինուելու

Պէրլին.— Վարչապետ Ֆօն Բաբէն ընթերվիւի ձեւով պատասխանեց պ. Հէրիօի Կրամայի մէջ խօսած ճառին, յայտնելով թէ Գերմանիան կը պահանջէ ազգերու մէջ հաւասարութիւնը չնորհիւ սպառազինմանց ընդհանուր մէկ օրինակումովը, և թէ այն հետամուտ չէ վերստին սպառազինուելու: Պ. Ֆօն Բաբէն չանաց ջրելու պ. Հէրիօի մէջ բերած փաստերը որը յայտարարած էր թէ գերմանական երիտասարդութիւնը զինուորականացած է և թէ ֆրանսական բանակը նշանակելի կերպով զեղչուած է:

Իտալիոյ թագաւորը Բօրթ Սայիտի մէջ

Բօրթ—Սայիտ.— Իտալիոյ թագաւորը հոս ժամանեց «Սավուա» զբօսանաւով, եւ ողջունուեցաւ թնդանօթի հարուածներով:

Թուաւոր թագաւորի կողմէ Զիւլիքքար փաշա և ուրիշ բարձրաստիճան պաշտօնեաներ ղրկուած էին դիմաւորելու համար զայն. Վիքթօր Էմմանուէլ թագաւորը ընդունեց զանոնք իր զբօսանաւին մէջ: Իտալ. գաղութն ալ զբօսանաւին մէջ ընդունուեցաւ: Իտալիոյ թագաւորը հացկերոյթ մը տուաւ ի պատիւ հիւրերուն:

«Սավուա» զբօսանաւը պիտի մեկնի կէսգէշ յետոյ:

Կանտիի տարեդարձը

Պօմպէյ.— Ըստ հնդկական տոմարի, կանտիի ծննդեան տարեդարձն է այսօր: Ի պատիւ այս յիշատակին, բամպակի սակարանը, արժեթուղթերու սակարանը և ամբողջ հրապարակը փակ են այսօր:

Լոնտոն.— Պ. Կանտիի կողմէ ղրկուած հեռագիր մը կարդացուեցաւ Հնդկաստանի Բարեկամաց մէկ ժողովին մէջ: Սոյն հեռագրին մէջ, Մահաթման կը բացատրէ թէ իր ծոմապահութիւնը կուչ մը չէր Հնդկաստանի հնդիկներուն միայն, այլ նաև Անգլիոյ և բոլոր աշխարհի խղճին: Ինքը գիտէր թէ առարկայ էր Անգլ. ազգին պատկանող հազարաւոր մարդկանց և կանանց լուռ համակրանաց և աղօթքներուն:

Հիմնէթ Պէյի գաղտնիքը լուսաբանուած

Լիօն.— Թրքական սպայ Հիքմէթ պէյի անհետացման գաղտնիքը լուսաբանուեցաւ: Այս անձը բոլորովին մերկ չրջած էր Ուլչէնի մէջ եւ մօային խանկարմն նշաններ ցուցուցած ըլլալուն համար յիմարանոց գրուած էր յունիս 10ին եւ յունիս 14ին մեռած էր խելագարութեան սուր մէկ նոպային հետեւանօք:

Անիկա յունիս 1ին իրրեւ թափառական դատապարտուած էր 8 օր բանտարկութեան:

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ՍՊԱՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ՀԱՎԱՆԱՅԻ ՄԷՋ

3 հոգի ապաւնուած են ոտոնց մէջ կը գտնուի Քուպայի ծերակոյտին նախագահը

Հավանա.— Քուպայի ծերակոյտին նախագահ Տքթ. Վածքուէզ Պէլլօ առաձանակով յարձակում կրեց ինքնութիւնը անծանօթ անձի մը կողմէ: Անիկա իր առնէն դուրս կ'ելլէր երբ որ մահափորձը գործուեցաւ:

Տօքթ. Պէլլօ քիչ յետոյ մեռաւ հիւանդանոցի մէջ:

Հավանայ.— Գաւերազմ վիճակ յայտարարուեցաւ մայրաքաղաքին մէջ, Տքթ. Վածքուէզ Պէլլօյի սպանութենէն յետոյ տեղի ունեցած չորս ուրիշ քաղաքական սպանութիւններու հետեւանօք:

Ազգ. Դաշնակցութեան Խորհուրդին մէկ որոշումը

Ժընէվ.— Ազգերու Դաշնակցութեան Խորհուրդը որոշեց թէ հաշմանդամներու միջազգային անհետևական Խորհրդաժողովին նախապատրաստական Յանձնաժողովը պիտի գումարուի Ժընէվի մէջ և պիտի կրնայ օգտագործել Ազգ. Դաշնակցութեան դիւանին կազմակերպութիւնը:

Զինաթափութեան Խորհրդաժողովին դիւանը իր նիստերը յետաձգեց Հոկտ. 10ին

Ժընէվ.— Զինաթափութեան Խորհրդաժողովին դիւանը իր նիստերը յետաձգեց հոկտ. 10ին և սոյն թուականին է որ պիտի քննուի ընդհ. յանձնաժողովին գումարման թուականին խնդիրը:

Մինչ այդ, Խորհրդաժողովի նախագահ պ. Հէնտէրսըն բազմաթիւ հանդիպումներ պիտի ունենայ գերմանական արտաքին գործոց պ. ՖօնՆոյրաթի հետ:

Բրիա. արտաքին գործոց նախարար Սըր Ճօն Սայմըն երէկ գիշեր Լոնտոն մեկնելէն առաջ տեսակցեցաւ պ. Հէրիօի հետ: Կը կարծուի թէ երկու պետական մեկնելէն առաջ տեսակցեցաւ պ. Հէրիօի հետ: Կը կարծուի թէ երկու պետական մարդիկը քննեցին զինաթափութեան խորհրդաժողովին Գերմանիոյ վերադարձը փութացնելու համար գլխաւոր պետութեանց վարչապետներուն մէջ տեղի ունեցած խօսակցութեանց արդիւնքները:

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ՏԵՂԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՀԱՆՐԱՅԻՆ ՇԻՆՈՒԹԵԱՆՑ ԶԵՂԾՈՒՄԸ

ՀԱՐՑԱՔՆՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ԿԸ ՇԱՐՈՒՆԱԿՈՒԻՆ

Հանրային Շինութեանց զեղծումի պատմութենէն զատ տարբեր խօսակցութիւն չկայ ժողովուրդի բոլոր խաւերուն մէջ: Մինչեւ անգամ քսի բանուներ օրական ընել սկսան քէ կարգ մը պետական ամենաբարձր դասու պաշկանող պատասխանատուներ պիտի ձերբակալուին: Երբ այս լուրերը սկսան տարածուիլ, Հիւսէյն պէյ Ահեապ, նախկին նախարարը դիմումի կատարեց հանր. նախագահին եւ յայտնեց որ իր օրով կատարուած բոլոր գեղծումներու եւ անկարգութեանց պատասխանատուն ինք է:

Իպրահիմ պէյ Ահեապ, երկրորդ անգամ բլլալով երէկ վերսկին հարցաքննուեցաւ: Երէկ առաւօտ հարցաքննիչ դատաւորը կանուխէն Գալաթա եկաւ:Քիչ վերջ, երկու ժանտարմաներ, օդաչյակապ բերին երկրաչափ Ժան Աճէլբուճին: Անկէ վերջ բերուեցաւ յանձնակատար Մուհիթցին Սթամպուլին, դարձեալ ձերբակալեալ վինակի մէջ, Կես օրուան մօտ հարցաքննուեցաւ հանրային օինութեանց գլխաւոր երկրաչափ պ. Իլիաս Ըրզէ: Այս վերջնոյն համար եղած ամբաստանութիւնը Գիւմիշեյայի ճամբուն վրայ, Հանր Իլիասի օրոշումի մէջ եղած ծորոգութեանց գեղծումն է:

ԻՆՉՈ՞Ւ ԵՒ ԻՆՉՊԷ՞Ս ԶԵՐԲԱԿԱԼՈՒԵՑԱՒ ՇԷՅԽ Ա. ԽԱԶԻՆ

«Էլ Նիջաի հաղած սոյզ տեղեկութեանց համաձայն Շէյխ Ահմիլ Խագիճի ձերբակալութեան պատճառը հանրային օինութեանց բղթածրարներուն մէջէն բացի մը կարեւոր թուղթերու կորսուիլն է: Այդ թուղթերու օսա մեծ կարեւորութիւն կր տուի եւ ամէն ջանք կը բափուի անոնց կորսեան պատճառը հասկնալու համար:

Հարցաքննիչ դատաւորը զայն իր պատասխանատուներ կանչեց:

Երէկ առաւօտ հարցաքննիչ դատաւորը կանուխէն Գալաթա եկաւ:Քիչ վերջ, երկու ժանտարմաներ, օդաչյակապ բերին երկրաչափ Ժան Աճէլբուճին: Անկէ վերջ բերուեցաւ յանձնակատար Մուհիթցին Սթամպուլին, դարձեալ ձերբակալեալ վինակի մէջ, Կես օրուան մօտ հարցաքննուեցաւ հանրային օինութեանց գլխաւոր երկրաչափ պ. Իլիաս Ըրզէ: Այս վերջնոյն համար եղած ամբաստանութիւնը Գիւմիշեյայի ճամբուն վրայ, Հանր Իլիասի օրոշումի մէջ եղած ծորոգութեանց գեղծումն է:

ԻՆՉՈ՞Ւ ԵՒ ԻՆՉՊԷ՞Ս ԶԵՐԲԱԿԱԼՈՒԵՑԱՒ ՇԷՅԽ Ա. ԽԱԶԻՆ

«Էլ Նիջաի հաղած սոյզ տեղեկութեանց համաձայն Շէյխ Ահմիլ Խագիճի ձերբակալութեան պատճառը հանրային օինութեանց բղթածրարներուն մէջէն բացի մը կարեւոր թուղթերու կորսուիլն է: Այդ թուղթերու օսա մեծ կարեւորութիւն կր տուի եւ ամէն ջանք կը բափուի անոնց կորսեան պատճառը հասկնալու համար:

Հարցաքննիչ դատաւորը զայն իր պատասխանատուներ կանչեց:

Իպրահիմ պէյ Ահեապ, երկրորդ անգամ բլլալով երէկ վերսկին հարցաքննուեցաւ: Երէկ առաւօտ հարցաքննիչ դատաւորը կանուխէն Գալաթա եկաւ:Քիչ վերջ, երկու ժանտարմաներ, օդաչյակապ բերին երկրաչափ Ժան Աճէլբուճին: Անկէ վերջ բերուեցաւ յանձնակատար Մուհիթցին Սթամպուլին, դարձեալ ձերբակալեալ վինակի մէջ, Կես օրուան մօտ հարցաքննուեցաւ հանրային օինութեանց գլխաւոր երկրաչափ պ. Իլիաս Ըրզէ: Այս վերջնոյն համար եղած ամբաստանութիւնը Գիւմիշեյայի ճամբուն վրայ, Հանր Իլիասի օրոշումի մէջ եղած ծորոգութեանց գեղծումն է:

ԱՆՁՆԱՍՊԱՆՈՒԹԵԱՆ ՓՈՐՁ ՄԸ ԵՒՍ

Այս օրերս նորեն սկսան բազմացեալ անձնասպանութիւնները Լիբանանի մէջ:

Երկուսն ոսթիկանական տեղեկագրին մէջ գրուած էր այսպես. «Աֆիֆ Սարաֆ անուն մարդ մը, Միւարաի գծին վերջաւորութեան, ճամբուն վրայ մարած գրեցուեցաւ: Ձեռքին մէջ թուղթ մը կար. ննջուելով տեսնուեցաւ որ անոր մէջ գոյն կար, հետեւաբար կը հասկցուի որ ան անձնասպանութիւն փորձած է: Իսկոյն հիւանդանոց տարուեցաւ ան եւ պէտ է դած խնամքները կատարելէ վերջ, դարմանուեցաւ.սակայն անձնասպանութեան պատճառներուն մասին ոչ մէկ բան կուզէ ըսել ան:

ԾԱՆՐ ՄԻՋԱԴԷՊ ՄԸ ՀԱԼԷՊԻ ՄԷՋ

100 ՈՍՏԻԿԱՆՆԵՐ ԿԸ ՊԱՇԱՐԵՆ ՔԱՂ ՄԸ ԵՒ ԿԸ ԶԵՐԲԱԿԱԼԵՆ 70 ՀՈԳԻ ԸՆԴՀԱՐՈՒՄ ԺՈՂՈՎՈՒՐԴԻ ՈՒ ՈՍՏԻԿԱՆՆԵՐՈՒ ՄԻՋԵՒ

«Էլ Նիջաի» Հալէպի իր թղթակցէն երէկ հետեւեալ հեռագիրը սացած է.—

Այսօր, 29 Սեպտեմբեր, առաւօտեան, երեք ոսթիկաններ դէպի Ագ Եօլ ուղղուեցան ձերբակալելու համար բրհանպաշակ Մուհամմէտ Էլսինն: Կրսուի թէ այս մարդը կապ ունի ձերբակալեալներու խնդրին հետ: Ոսթիկաններու մերձեցումը տեսնող Մուհամմէտ փախուստի դիմեց: Ոսթիկանները գինքի դիմեցին եւ սկսան կրակել. փախուստականը սակայն, բարեր կը տեղացներ անոնց վրայ. Վերջապէս Մուհամմէտ յաջողեցաւ փախչելու:

Ոսթիկաններ անյաջող մնալով իրենց փորձին մէջ, պահականոց յուղ տուին եւ հարիւր ոսթիկաններով վերադարձան:Ամբողջ քաղաք օդապի մէջ առին եւ սկսան խուզարկութեանց:Որոնք մարդ գտան քաղին մէջ ձերբակալեցին: 70 ձերբակալեալներ եղան առաւօտեան: Ոսթիկաններ տանիքներէն վար կիջցային գոց տուներ խուզարկելու համար: Կարգ մը կիներ եւ այրիկներ ծեծի ենթարկուեցան:

70 ձերբակալեալներ տարուեցան Պապ Իլ Ֆարաճի պահականոցը եւ հոն մութ սենեակի մը մէջ դրուելով ծեծի ենթարկուեցան բիւրերով ու փայտերով:

Այս դէպքը ժողովուրդին վրայ օսա դէս տպաւորութիւն թողուց, որու պատճառաւ Հանրապետութեան Նախագահին եւ Վարչապետին դրկուեցաւ հետեւեալ հեռագիրը.

«Հարիւրաւոր ոսթիկաններ Ագնօլ բաղին մէջ յարձակում գործեցին գինիներով. տուներ բռնութեամբ խուզարկեցին, կողոպտեցին, ճամբաներու վրայ եւ իսաննութիւններու մէջ իրենց գտած մարդիկը ձերբակալեցին, կիներու եւ այրիկներու հանդէպ դէս վերաբերմունք ցոյց տուին: Ներկայիս Հալէպի պատքիին մէջ 70 հաղարացիներ ոսթիկաններու բիւրերուն տակ կր չարչարուին: Ոսթիկաններ վրէժ լուծելու համար զրպարտութիւններ եւ բռնութիւններ կրնեն: Բանտերը լեցուած են անմեղներով: Կացութիւնը օսա դէս է: Եթէ այսպէս օարունակուի, ի՞նչ պիտի բլլայ վախճանը դրութեան»:

***

Այս միջնոյն դէպքին համար, «Էլիճ Պաթի թղթակիցը հետեւեալը կը հեռաձայնէ.—

Ագ Եօլ բաղին մէջ բրհանպաշակ Մուհամմէտ Էլսիի մասին տրամսմսան որոշում մը գոյութիւն ունէր: Երէկ երկու ոսթիկաններ, գացին զայն ձերբակալելու համար: Թիւրը դասոյներ բաժեց եւ բռնադատեցին ոսթիկաններուն: Ժողովուրդը օգնեց Մուհամմէտին եւ ոսթիկաններ վրնեցեց քաղէն դուրս: Ասոր վրայ դիմում կատարուեցաւ Ընդհանուր Ապահովութեան Տնօրէնութեան եւ ուժ պահանջուեցաւ: Ընդհ. Ապահովութիւնը տրամադրեց երկու իմիճաւարժի մէջ լեցուած ոսթիկաններ: Երբ այս իմիճաւարժերը հասան Ագ Եօլ քաղը, քաղեցիներ դիմադրութիւն ցոյց տուին եւ գնդիերով ու փայտերով յարձակեցան ոսթիկաններու վրայ: Ոսթիկաններ սակայն, առանց բնկճուելու, դիմադրութիւն ցոյց տուին եւ փախուստի մասնեցին թաղեցիներ. Վերջը ձերբակալութեան ձեռնարկելով 37 հոգի բռնեցին եւ տարին պահականոց:

Հարցաքննութենէն վերջ 18 հոգի ձերբակալեալներէն ազատ արձակուեցան:

ՀԻԱՆԴ ՄԸ ՀԱԼԷՊԻ ՁԵՐԲԱԿԱԼԵԱԼՆԵՐԱԻՆ ՄԷՋ

Հալէպի ձերբակալեալներուն մէջ գտնուող Տօքթ Հասան պէյ Իպրահիմ փաօա, ծանր հիւանդութիւն մը ունենալով փոխադրուած է հիւանդանոց: Հալէպի բերթերը կր ցեղեկացնեն որ լուրջ է հիւանդութիւնը

ՈՍԿՐԱԳՈՐԾ ՍԱՄՈՒԷԼԻ ԴԱՏԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆԸ ՀԱԼԷՊԻ ՄԷՋ

ԻՆՉՈ՞Ւ ԵՒ ԻՆՉՊԷՍ ՍՊԱՆՆԱԾ ԷՐ ԻՐ ԿԻՆԸ

Ամսոյս 29ին, առաւօտեան ժամը 10-ու կէսին Ոճրագործ Սամուէլի դատավարութիւնը:Ատեանին կը նախագահէր Ֆահիզ պէյ Ալ Ղրսէյն, իսկ խորհրդականներն էին Էմիր Նէպհի Շեհապ եւ Զէհի պէյ Էվլիհ: Ընդհանուր դատախազի պաշտօնը վարյ նստած էր Խաս պէյ Գուբրաղսի:

Երկայն եւ սեւ մօրուքով մը ներկայացաւ Սամուէլ: Դատաւորը նախ անոր հարցուփորձ ուղղեց իր կնոջ սպանութեան մասին: Սամուէլ խոստովանած է որ ինք սպանած է կինը եւ պատած.

— Ես ամէն օր զանազան անպատասխանութիւններ կը լսեի կնոջս մասին: Կուգէի հետապնդել կինս եւ սուգել եղած տարածայնութիւնները, սակայն Գոմիսեր Պ. Կարապետ զիս կարգիլեր անոր տան մօտենալէ.

Դատաւորը կը հարցնէ.

— Ուրկէ՞ կը ճանչնաս դուն Պ. Կարապետը.

— Զայն կը ճանչնամ, երբ ան դեռ Ասանայի մէջ լրտես էր. եւ Գոմիսեր չեղած, Ալէքսանտրքի մէջ ան մասնաճառութիւն կը ընէր. այնտեղէն կը ճանչնամ զինք.

Դատավարութեան մանրամասնութիւնները կը հրատարակենք մեր յաջորդ թիւով: Դատավարութիւնը յետաձգուած է Հոկտեմբեր 17ին: Սամուէլի պատասխան փաստաբանն էր Խաս Քիրանի:

ԿԱՐԵՒՈՐ ՓՈՓՈԽՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ԼԻԲԱՆԱՆԻ ԿԱՌԱՎԱՐԱԿԱՆ ԿԱԶՄԻՆ ՄԷՋ

«Էլ Շարգ» թերթի տուած տեղեկութեանց համաձայն, մօտ օրէն կարգ մը կարեւոր փոփոխութիւններ տեղի պիտի ունենան Լիբանանի կառավարութեան մէջ: Պէյրութի կառավարիչ Սէլիմ պէյ Թագլա պիտի կոչուի ներքին Տնօրէնութեան, իսկ Պէյրութի Իսդամպոլեան Թօպիճ պէյ Նաթուր, վերահսկիչ Ասեանի ընդհ. դատախազը:

Սէլիմ Պէյ Թագլա, այս տարածայնութեան ի պատասխան յայտնած է որ ինք լուր չունի նման կարգադրութենէ, իսկ երբ հետ բլլայ, ինք պիտի ճախրեցնէ փաստաբանութիւն ընել հան տանձնել ներքին տնօրէնութիւնը:

ՆՈՐ ԺԱՄԱՆԱԿԱՑՈՒԹԻՒՆ

Այսօրուընէ սկսեալ Արդարութեան պալատը, ըստ սովորականին, վերջ կուտայ ամրան ժամանակացոյցին եւ կ'սկսին գործերը առաւօտեան մինչեւ իրիկուն:

ՎԱՐՉԱԿԱԼՆԵՐՈՒ ԲՈՂՈՔԸ

Հոկտեմբեր 8ին Պէյրութի շուկաները փակ պիտի ըլլան

Գրած էինք եր Դամասկոսի Վարձակալներու Ընդհանուր ժողովը կայացուցած է կարգ մը կարեւոր որոշումներ, որպես բողոք վարձերու ծանր ճնշումին դէմ: Այդ որոշումներէն մէկն եր Հոկտեմբեր 8ին ամբողջ խանութներն ու գործատեղիները փակ պահելու խնդիրը:

Կ'երեւի Դամասկոսի օրինակէն վարակուելով, Պէյրութի Ջօմիքէն եւս որոշած է այդ միեւնոյն թուականին փակել օուկաները, ի նշան բողոքի վարձերու սղութեան դէմ: Ջօմիքէն այս որոշումը մասնաւոր թուղթիկներով պիտի հաղորդէ ներոր ժողովուրդին:

ԻՍԼԱՄՈՒՀԻԻ ՏԱՐԱԶՈՎ ՈՃՐԱԳՈՐԾՈՒԹԸ

Թրիբոլիի մէջ, հանի մը օր առաջ,Շէհիպ Սէլիմ անուն մարդ մը մահափորձ կատարած եր Վէճհի Այի Ադայի դէմ: Վէճհի Ադա դէմէնն եւ կրծքէն վիրաւորուած եր, իսկ ոճրագործը յաջողած եր փախչիլ:

Շէհիպ Սէլիմ, ոճիրը գործելէն վերջ, չի ճանչցնելու եւ ազատ պտտելու համար, հագած եր իսլամուհիի տարազ մը եւ միջեւ երեկոյ կր պտտեր բպպաճի բոլոր մասերուն մէջ: Երկու օր յաջողապէս կր կատարէ իր փորձը եւ ոչ ոք կր ճանչնայ զինք: Սակայն առջի օր, գաղթական ոսթիկաններ կր կասկածին անկէ եւ-կր ձերբակալեն. կր բանան երեսը եւ կր տեսնեն որ փախստական ոճրագործ Շէհիպն է: Իսկոյն կր տանին բանտ եւ կր անձնեն արդարութեան:

ՎԱՐՁՈՒ ՍԵՆԵԿՆԵՐ

Պասթա Թահթանի թաղին մէջ, մեծ արճարանի կից, հանրակացքի կայանին անհրաժեշտ մոտ, հայ բնակիչի մը կողմէ վ բձուած նոր և երկյարկանի տան մը մէջ վարձու կր տրուին երկու օդասուն և արեւոտ սենեակներ, որոնք իհարկին կրնան նաև առանձին առանձին ալ վարձու տրուիլ:

Դիմել, Պապ Իարիս, Տօքթ. Եղիսեանին: 5—10

ՍԱԿԱՐԱՆ ՊԷՏՐՈՒԹԻ

30 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 1932

	Ս. Փ.
Սգիպտ. բլթադրմ.	450
Անգլիկ. »	439
Տօլար »	126.75
Թրքական »	60
Պաճճ Սթերլին	137.50
Իտալական Լիր 100	650
Ռուճական Տրախմի 100	85
Անգլ. ոսկի	607
Ֆրանս. »	486
Օսման. »	549
Արծաթ մհճիս	23
Գրեի Ֆօնս. Ա. Ֆէ.	613
» » Բ. »	305
» » Գ. »	294

Սեֆերեան եղբարք Բիւ Ֆօռ Թիկէօճ՝ 6-19

Ամէն իրեւնակ պիտորը գնացքին եւ հրացանի պատրոնը գնացքին մէջ.
Ամանիկաց տը Շէրի.— Ամերիկեան շոգենաւ մը հոս ցամաք հանեց 78 նաւաստի եւ հրետանիի պիտորը գնացքին մէջ.

— 320 —

— Մա՛խք, ծախքը ինչ կարեւորութիւն ունի, այդ մասին երբէք մի մտածեր, գիտե՞ս մրցակիցդ ով է, Քարլայլն է.

— Քարլա՛յլ... վա՛յ, ի՞նչ կ'ըսես, եթէ ես Քարլայլին ընդմադդիր ըլլամ, Ուէսթլին արդէն զիս չընտրեր, որքան ատեն Քարլայլի թեկնածութիւնը ըլլայ, իզուր տեղ չմեկնինք, կը խայտառակուինք.

— Պարապ բան կը խօսիս Էվվիսըն. դահլիճի հոն ունեցած հնքրիկը գիտես, Էթլէյլը ինչպէ՞ս տեղաւորեցին: Ուրեմն որոշեցէք.

Էվվիսըն երկար մտածելէ վերջ, ստիպուեցաւ ընդունիլ, և Մէրէտիթը մեկնելուն պէս ուղղակի ոստիկանական կեդրոն երթալով, Ուէսթլինի ոստիկանութեան հետեւեալ հեռագիրը ղրկեց.

«Օթվէյ Պէթել Ուէսթլինն կը գտնուի, եթէ հոն չէ ո՞ւր է և ե՞րբ կը վերադառնայ»:

Հետեւեալ պատասխանը եկաւ.

«Օթվէյ Պէթել հոս չէ, կը կարծուի թէ Նորվէկիա կը գտնուի»:

Էէյտի Էվվիսըն լսած էր այս դէպքը: Եւ երբ առաւսինը գալով լուր տուաւ թէ՝ գործի համար քանի մը օր պիտի ճամբորդէ, ըսաւ անոր.

— Եթէ դուն քիչ մը ամօթի զգացում ունենայիր, վտանգ հոն երթալու ինքզինքդ ծովը կը նետէիր: Դիտեմ ինչու պիտի երթաս, առանց ամչնալու պիտի երթաս և Քարլայլի հակառակորդ պիտի ըլլաս, աշխարհի մէջ քու տեղդ ով որ ալ եղած ըլլար, զայն տեսնելուն պէս գետնին տակ կը մտնէր.

— Լեզուդ զսպէ, ըսաւ Էվվիսըն բարկութեամբ.

— Ամիսներով զապեցի, այլեւս չկրնար լռեմ, գիշեր ցերեկ կաղօթեմ որ քեզմէ զատուելու քու ձեռքէդ ազատելու հար մը դտնուի, եւ կը յուսամ որ կը գտնուի.

— 317 —

Ալիս ոչ մէկին չհաւատաց:

Էէյտի Իզապէլի ինդրին գալով, Ալիս ըսաւ.

— Իմ ինչո՞ւս պէտք անոր անցուցած կեանքը, ներկային նայինք.

Այս խօսքերով Ալիս մէջէն ելաւ: Ճշմարտութիւնը սակայն, Ալիս իր քրոջ խօսքերուն հաւատացած էր և վստահ էր որ ան չէր ստեր, սակայն տիտղոսն ու անունը աչքերը չլացուցած էր: Արդէն Ալիս իր քրոջ սիրածին չափ չէր սիրեր Էվվիսընը, սակայն հրապարակաւ, քրոջը ներկայութեան գործին չեկաւ ընդունիլ ըսածները: Եթէ Պլանչ դժբախտ եղած է, ինք ինչո՞ւ ամայ, կը մտածէր Ալիս:

Վերջապէս Ալիս ամուսնացաւ Էվվիսընի հետ: Շատ չանցած սակայն, հասկցաւ իր առած սխալ և սոսկալի քայլը և հասաւ դժբախտութեան և ապերջանկութեան գագաթնակէտին:

Ալիսի թշուառութիւնը ու դժբախտութիւնը հասկնալու համար անհրաժեշտ է յետադարձ ակնարկ մը նետել անոր Իթօն Պգուէրի բնակարանին վրայ: Էէյտի Էվվիսընն սալօնը նստած դէմքին վրայ զզուանք և բարկութիւն կր նշմարուէր և անհամբերութեամբ ոտքեր գետին կը զարնէր: Մէջտեղ խաղալու վրայ եղող երկու տարեկան տղեկին երբէք կարեւորութիւն չէր տար: Ամուսնանալու 3 տարի եղած էր և ներոյ տեղ ամուսնոյն հանդէպ զզուանք և թշնամութիւն կզգար: Այս միջոցին Սրր Ֆրանսիս անհոգ կերպով ներս մտաւ: Էէյտի Էվվիսընն սթափելով, նախատական ձեւով մը ըսաւ.

— Դրամ կուզեմ.

Էվվիսըն լսաւ.

— Ես ալ կուզեմ, ինծի ալ պէտք է.

Ալիս ոտքերը գետին զարնելով պոռաց.

— Անպայման կուզեմ, անպայման, քեզի երէկ ալ խօսեցայ, օրերով ես կրնա՞մ առանց սանթիմի ապրիլ.

Ցայտնի տիեզերագէտ Սըր Արթիւր Սօլոմըր օդթավայի հաւանաձայնութեանց դէմ

Լոնտոն.— Օդթավայի հաւանաձայնութեանց դէմ յարձակման սկսուեցաւ այսօր ականաւոր տիեզերագէտ Սըր Արթիւր Սօլոմըրի կողմէ կատարուած յայտարարութիւններով։

Սըր Արթիւր Սօլոմըր այն տեսակէտը կը պաշտպանէ թէ Օդթավայի խորհրդաժողովը պատճառ դարձաւ շատ մը նորութեանց ներմուծման որոնք միջազգային տէսակէտով պէտք է որ քննադատուին։

Սըր Արթիւր Սօլոմըր ըսաւ նաեւ թէ Օդթավայի մէջ ի գործ դրուած քաղաքականութիւնը շատ բարձր նախապատուութիւններ յանձնարարելով Բրիտանական հասարակութեան պատկանող պետութեանց միջեւ, ամէնանպաստաւորեալ ազգ կը դարձնէ Մեծն Բրիտանիան եւ իր կացութիւնը կը դիւրացնէ այն միւս երկիրներուն հետ որոնց հետ դաշնակցութիւններ կնքած է նա։

Ցունական ընտրութիւններ

Աթէնք.— Ներքին գործոց նախարարութեան կողմէ հրատարակուած զեկոյց մը կը հաղորդէ ընտրութեանց մէջ քուէներու առաջին բաշխումը տեղի ունեցած է հետեւեալ կերպով՝ 87 աթոռներ ազատականներուն եւ 78 աթոռներ ժողովրդային կուսակցութեան։

ՀՐԱՇԱԳՈՐԾ ՄԱՐԴԻՐ
ԷԼ ՀԱՁ ՍՈՒՀԱՍԵՏ ՊԷՑ ԷԼ ՖԷԼԷՔԻ

Փութացէք առնելու անոր կարծիքը ձեր բոլոր փափաքներուն համար։ Ան կը հանդուրժեցնէ բոլոր չուարած և առնջուած մաքերը և կը վերադարձնէ անոնց փափաքածները։ Կ'իյնէ բոլոր ոգիներուն. հիբնոթիզմով կը կարդայ մարդուն ուռածութիները. ձեռքի գծերէն կը կարդայ մարդուն անցած, ներկայ և ապագայ կեանքը. կրնայ հասկնալ ամուսնութեան, ճանապարհորդութեան, սիրոյ, առեւտուրի, քննութեանց եւլն բոլոր գաղտնիքները։ Այս բոլորը կը ցուցնէ մարդուն, կարծես թէ գրուած ըլլան թուղթի մը վրայ։ Կնոջ և ամուսնոյն միջեւ եղած դժուարութիւններն ու տարակարծութիւնները կը լուծէ Աստուծոյ Սուրբ անուններովը եւ Ամերիկեան եւ Եւրոպական գիտնականներու փորձառութիւնները զգառ-գործելով։

Տխուր եզրներուն ուրախութիւն և հանգիստ կը պատճառէ. ջղային և մաշին հիւանդութիւնները կը դարմանէ։ Այս բոլորը մեծ յաջողութեամբ կը կատարէ։ Փորձը ամենամեծ փաստն է. անգամ մը այցելել բաւական պիտի ըլլայ։

ՀԱՍՑԷ.— Գիւղուց, Հանդէմ Ղամի փողոցի արեւմուտքը, Ֆրանգական հիւանդանոցին մօտ, թիւ 9 բնակարանը։

ԱԶԳԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

Ա.— Անոնք որ կուգան, իրենց մտքը պէտք է գլեն թուղթի մը վրայ և պէտք է պահեն.

Բ.— 1000 ոսկի կուտայ ան, եթէ չի կարենայ ճշգրտօրէն գիտնալ ենթակայի մտքը, գրուած տարբերէն լեզուով մտքերը չխոռոնելու համար հարցուժի մտցողին.

Գ.— Եթէ նամակներու մէջ ամփոփուած չըլլայ երկու ոսկի, պատասխան չի տրուիր։

ԳԱԲՐԻԷԼ Թ. ԹԷՐԶԵԱՆ
(ԵԼԵՔՏՐԱԿԱՆ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ)

Հիմնուած 1921 ին Գոյիս-Բէյրթ

Եփսո դիւրամատչելի պայմաններով կը կատարեմ ամէն կարգի էլեֆտրական լոյսի գետեղումներ (Intsallation), ինչպէս նաեւ մօթոր եւ ջիճամօներ։

Վաճառատունս կ'սպասնէ նաեւ բոլոր էլեֆտրագործիքներու ճորոգութիւններ։ Մասնաւոր սպասարկութիւն բնակարաններու էլեֆտրա-ճորոգմանց։ Վաճառատուն Philips եւ Lux էլեֆտր. լամբերու եւ ամէն տեսակ էլեֆտրական պիեսներու։

Վճարման դիւրութիւններ.

Հասցէ — Վ. Ուզունեանի գրասեն կից Գուրճ. B. P. 491

ՋԱՎՋԱՎԱՃԵԱՆ ՄԱՐԻՉՆԵՐ
ՏԵՂԱԿԱՆ ԳՈՒԾ

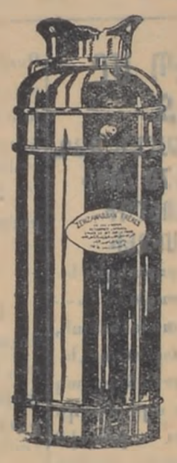

Ջավջավաճեան Եղբայրներու հրդեհի մարիչները, շինուած պղինձով ապահովուած եւ 20 ֆիլօկրամ ճնշումի մը համար։

Անոնք արձանագրուած են քաղաքապետութեան անօրէնութեան մօտ և ճանչցուած Ցրանսական թէճնիք Ճանճախումբի կողմէ։

Այս մարիչները այնքան ներկայանալի են որքան եւրոպական նմանները։ Գիները չատ ծայրայեղօրէն ժամն ու արդիւնքը գրեթէ վայրկեանական է։

ԱՋԴԱԿԻ ՏՈՒԱՐԵԼԸ

ՏՈՒԳՐԱԿԱՆ ԱՄԷՆ ԿԱՐԳԻ ԳՈՐԾԵՐՈՒՆ ՀԱՄԱՐ
Դիմեցէք «ԱՋԴԱԿ»ի Տպարանը՝ գիրք, պրօշիւր, հարաճեկան հաւաքագիր, պանակաց, ճամակի քուղք եւ առեւտրական տետրակներ.
ԱՐԱՓ, ՄԱՔՈՒՐ, ԳԵՂԵՑԻԿ ԵՒ ՆԱԽՇ.
ՀՈՒԱ ՄԹԵՐԳ ԳԻՐԵՐՈՒՆ

ՊԱՆԴՈՒԿ ԼԻՒՔՍ
ՋՈՒՀԱ

Հայկական ամենապատգամ պանդոկը «Լիւքս»ին մէջ, ծովեզերեայ պարտէզով,

ԽԻՍՏ ՕԹԱՍՈՒՆ ՍԵՆԵԱԿՆԵՐ
ՈՐ ԿԸ ԲԱՂԿԱՆԱՑ 1.2.3.4. ՄԱՀՃԱԿԱԼՆԵՐԸ

1. ՀԱՄԵԼ ձՇ, ՄԱՔՈՒՐ ԵՒ ԱՆԹԵՐՒ ՄԱՍՆԱՒՈՐ ՄԱՐՍԻՈՒԹԻՒՆ.
2. ԳԻՆԵՐԸ ԽՈՒՍ ՁԱՓԱՒՈՐ.
3. ՏՈՒՆ ՓՆՏԱՀԱՆԵՐՈՒՆ ԱՄԷՆ ԴԻՒՐԱՑՆԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ.

ՏԷՐ ԵՒ ՏԻՕՐՔՆ Գ. ՓԱՐՏԻԶԱՆԵԱՆ

STANDARD

Աւելի՛ նուազ եւ աւելի՛ դիմացկուն կօշիկներ եւս։

ԿԵԴՐՈՆՑՏԵՂԻ՝ ՆԱՃԱՐ ԵՂԲՕՐՆԵՐՈՒ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ

ՄԱՆՐԷԱԲԱՆԱԿԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՈՑ
Laboratoire Microbiologique
ՏՕԿԹ. ՍԱՄՈՒԷԼ (ՍՏԵՓԱՆԵԱՆ)

Մասնագիտութիւնը կատարելագործած է փարիզի եւ լիօնի մէջ եւ ստանեակ տարիներէ ի վեր բժշկակ. սոյն ճիւղով զբաղած ըլլալով կը կատարէ բժշկ. ամէն անալիզներ. (մէզ. խուխ. արիւն եւլն).

Հաստատուած է Մէյրի փողոց Ցաուրի օճնիին մէջ.(պապ իտրիսի մօտ բրամուէյի գծին վրայ) խոհամիտ ուշադրութիւն, չափաւոր գին.

ՏՕՔԹ. ԳԵՈՐԳ ԿԷՐԿԷՐԵԱՆ

Վկայեալ Lauréat Համալսարանի Interne եւ այժմ մնայուն *ՄԱՆԱԳԷՏ* բժիշկ Ցրանսական հիւանդանոցի *ԱՋՏԻ, ՏՓԻ, ԿՈՒՈՐԴԻ, ԱԿԱՆՋԻ և ԳԱԼԱՏԻ* հիւանդութիւններու բաժնին։

Հիւանդ կ'ընդունի կիւսրէ վերջ ժամը 2—6

իր գլխաւոր մէջ rue de Damas, No. 15

Հիւանդները ուղղակի հիւանդանոց կ'ընդունուին իր կողմէ տրուած մուտքի բարօրով։

Աղքատ հիւանդներու ձրի դարմանուժ, ամէն օր կէսօրէ առաջ ժամը 10—12, հիւանդանոցի գարմանատան մէջ։

Կարի եւ Ձեւագիտութեան Դասընթացք
ՏԻԿԻՆ ՄԱՌԻ ԵՐԱՄԵԱՆ

ՎԿԱՅԵԱԼ ԴԻՐՋԱԿՈՒՀԻ

ԲԱՐԻԶԷՆ ԵՒ ՎԱՃԻՆԿԹՕՆԷՆ

Կարի եւ ձեւագիտութեան մասնագիտուհի, Տիկին Մառի Երամեան կը վերադառնայ իր արհեստանոցը, Մեծ Սէրայի դիմացը Նո. 78 տան երկրորդ արկը։

Երեք ամսուան միջոցին կը սորվեցնէ ամենավերջին ճոռաձեւութեամբ, կար եւ ձեւագիտութիւն իր բոլոր բարդութիւններով եւ արդիական մէջոցներով, Droit-fils մէթոտով։ Իր ատակերտուհիները կ'օժտեն Բարիզի ազատ Académie Daydou վկայականով։

Տոկուն շինուածք Վայելուչ տեսք Հնչուն եւ բնական ձայն Ահա յատկանիշները

ՈՐՈՆՑՄՈՎ ԿԸ ՁԱՏՈՐՈՇՒԻՆ

ԱՓՕԼԼՕ ՖՕՆՈՆԵՐԸ

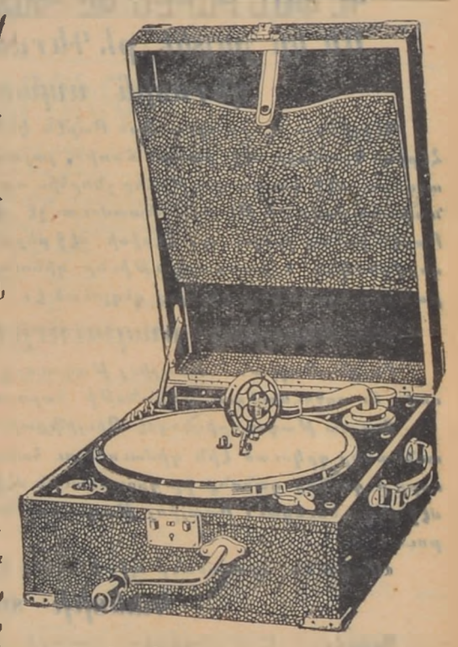

Հրապարակի վրայ գլուխ գոյութիւն ունեցող բոլոր մարքային հետ կը մրցին Ապոլլօ ֆոնոնները։ Մանաւանդ վերջին նոր մօտէլները, որոնք հասած են արդէն, անգերազանցելի են իրենց տոկունութեամբ, վայելչութեամբ և ժամչելի գիներով։

APOLLO GRAMOPHONE Co. Ltd
(of London)

ԱՓՕԼԼՕ ՖՕՆՈՆԵՐՈՒ ԹՈՒՂԹԱՒՈՐԸ !!!

Կատարեալ համոզում գոյացնելու համար անգամ մը այցելեցէք

MAISON APOLLO, Rue de la Poste, BEYROUTH

Փորդաֆիճ եւ բօնսօլ՝ ամէն ձեւի, անվիճելի տրակ եւ առաւելութիւններ գիւրամատչելի գին. վճարումի դիւրութիւն։

Ընդհ. ներկայացուցիչ՝ Միւրհոյ, Գասդամունի, Անդրյորդանանի, Միջագետքի եւ Կիպրոսի.— ԳԱՒՐԳԷՆ ՍԻՆԱՆԵԱՆ

KOURKEN SINANIAN, Boite Postale 642, BEYROUTH (Syrie)

ՕԳՆԷ ԴՈՒՆ ՔԷՋԻ ԵՒ ԱՍՏՂԸ ՔԻՉ ՕԳՆԷ

ԸՆՏԱՆԻՔԻ ԱՍՏՂԸ
(L'ETOILE du FOYER)

Առեւտրական և երկրագործական ժողովրդային վարկի հաստատութիւն
Անանուն ընկերութիւն.— դրամագլուխ՝ 3,000,000 ֆրնք.
որ կրնայ 3.000,000,000 ֆրնք.ի բարձրացուիլ վարչական խորհուրդի պարզ որոշումովը։

Կեդրոնատեղի.— 137 Boulevard Sebastopol - Paris

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԳԻՐԱԿԱՒԱՐՈՒԹԻՒՆ Արեւելեան պետութեանց
Սավոյ Օթել՝ Շեֆ, Գուրճ, Գէյրութ

ԵԼԵՒՄՏԱԿԱՆ ՃԻՒՂ
Աւանդի պարտևանագրութիւնի
ՕԺԻՏ
երաշխաւորեալ տոկոս 6%։ Ակնթարթ մատնակցութիւն ընկերութեան չահերուն։

ԿԱԼՈՒԱԾԱԿԱՆ ՃԻՒՂ
ՎԱՐԿԵՐՈՒ ԲԱՑՈՒՄ
կալուածի վրայ փոխառութիւնք՝
վճարելի 10—15—20 տարիէն։ Որոշուած պայմանաժամէն առաջ ուզողը կրնայ վճարել։

ԸՆՏԱՆԻՔԻՆ ԱՍՏՂԸ ընկերութիւնը ներկայիս 75,000է աւելի անդամ ունի։ Մինչեւ 1 Ապրիլ 1931 Ընտանիքին Աստղը 135 միլիոն փոխ տուած է, գրաւով 500 միլիոնէ աւելի արժէք ունեցող անշարժ կալուածներու վրայ։

Ամէն թղթակցութիւն՝ ուղղել՝ B, P. 821, Beyrouth

— Այդպէս բարկանալէն ի՞նչ օգուտ, օ՛ր տան անգամ դրամ կուգես, ամէն անգամին ալ քեզի կ'ըսեմ որ ես ինձի համար ալ չունիմ... չկայ, չկայ... եթէ այս երեխային դրամ ուզես, օգուտ մը կա՞յ.

— Սրանի՛ թէ այդ երեխան չծնէր, կամ քնզի պէս մէկուն տգոն չըլլար.

Այս վերջին նախատինքին վրայ Լէվի սիրի եւ ըսէ քիչ մը կայ մրեցաւ, բայց բան մը ըսելու առիթը չունեցաւ, որովհետև սպասուհի մը ներս մտնելով ըսաւ.

— Պարոն, այդ մարդը նորէն եկաւ, բռնութեամբ ներս մտաւ և...

Ցրանսիս սենեակին միւս անկիւնը փախչելով.

— Դի՛ւ, ոչ ոք տեսնել կուզեմ, չեմ ուզեր տեսնել, ճամբու դիր.

Սպասուհին նորէն գալով ըսաւ.

— Պարոն, չատ դժուարաւ վռնտեցինք Պրուսնը, բայց գուաը չզոցած Մէրէտիթը ներս մտաւ և հիմայ դրագարանի մէջ նստած կ'սպասէ և երդում կ'ընէ որ ձեզ չտեսած պիտի չերթայ.

Լէվիսըն բերնէն հայհոյութիւն մը փախցնելով դուրս վազեց։

Ալիս երեխան գրկելով ըսաւ.

— Մ'հ սիրելի գաւակս, հիմայ այս մարդը ձգելով կր հեռանայի և անգամ մ'ալ երեսը չէի տեսներ, սակայն կո վախնամ որ քեզ ձեռքէս կառնէ։

Քանի մը օրէ ի վեր Ցրանսիս Լէվիսին ծանր հիւանդ ըլլալով տունէն դուրս չելլէր, կբսէին դուրսը, մինչդեռ ան պարտապահանջներէն վախնալով դուրս չէր կրնար ելնել։ Մէրէտիթը զինք տեսնելուն պէս ըսաւ. «Հիւանդ ըլլաիք ժամանա՞կը գտար, ամէն օր կուգամ և չեմ յաջողիր քեզ տեսնել»։

— Լօրա Հէյտլօթ հոս չէ և ընելիք գործ մը չկայ, ըսաւ Լէվիսըն.

— Ընելիք գործ չկա՞յ, ինչ կըսես, եթելիի աթոռը աճուրդի դրուած է. քանի մը օրէ ի վեր գործին մէջը մտած պէտք է ըլլայիք. ի՞նչ կը կենաք։

— Ի՞նչ, Ուէստլինի կողմէ երեսփոխա՞ն ըլլալ, չեմ կրնար ընել.

Ինչո՞ւ, ձեզի և ձեր կալուածներուն ամենամօտ չըլլանն է.

— Ի՛նչ ուզէ թող ըլլայ, չեմ կրնար ընել.

— Սակայն Լօրա Հէյտլօթ վերադարձաւ, վստահ եղէք որ ձեզի համար է, Լէվիսըն. Հէյտլօթ չատոնց ձեր Ուէսթլինի ըլլալը կը յուսար, ձեր չերթալը իմանալով չատ բարկացած է։ Հիմայ խորհրդարանի մէջ մեր չահելիք իւրաքանչիւր քուէն ծանրութեամբդ ոսկի կարժէ, մինչդեռ դուն Ուէսթլինը ձեռքէդ կը փախցնես. Լէվիսըն կենալիք ժամանակ չէ. եթէ քիչ մ'ալ ծանր չարժիս, Թօրնթօն մտնելով թէ՛ Ուէսթլինի աթոռը և թէ՛ ալ Լօրտի քով գտնուող դիրքը ձեռքէդ պիտի առնէ.

— Լօրտ Հէյտլօթ ձեզ այս գործի համա՞ր ղրկ'ց.

— Այո, և վճռական պատասխան ուզեց.

Սըր Ցրանսիս սկսաւ մտածել, որովհետև չատ նեղ դրութեան մը մէջ կը գտնուէր։ Ուէսթլինի մէջ տեսնուելու երես չունէր. սակայն լօրտ Հէյտլօթն ալ ձգել գործին չէր գար, կամ ճար մը գտնելով խորհրդարան պէտք էր երթար և կամ ալ խայտառակուելով պէտք էր բանտարկուէր։ Որով, մինչև հիմայ կարելի է մոռցուած է ըսելով մտքը դարձուց Ուէսթլինի վրայ։ Մր. Մէրէտիթ անոր մտածումը հասկնալով ըսաւ.

— Ձու մտածումդ կը հասկնամ, այդ տեսուր խնդիրը ըլլալու է, բայց քաղաքական խնդիրներու մէջ անձնական զգացումներ նկատի չեն առնուիր, լօրտի սիրտը արդէն չատ նեղուած է, տասնմլին օրէն եթէ ներկայ ըլլայիք ընդդիմութիւն չէր ըլլար կ'ըսէ.

— Մրցակից կա՞յ, ծախքերը ո՞վ պիտի հոգայ.

AZTAG
JOURNAL QUOTIDIEN ARMÉN.
B. P. 587
BEYROUTH, Liban
Directeur - Propriétaire
HAIG BALIAN

ԳՆԱՀԱՏՈՒԹԻՒՆՔ
ՍԻՒՐԻԱ ամր. 550, վեցամսեայ 300 ՈՒ. Դ.
ԱՐՏԱՀԱՄ. տրխ. 7, վեցամսեայ 4 տոլար

ԱԶԴԱԿ

ՕՐԱԹԵՐԹ
ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԳԻՏԱԿԱՆ

ازتـــاك
جريدة سياسية ادبية اقتصادية حرة

ՀՐԵՔՇԱԲԹԻ ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 4 1932
ԶՈՒՏՔԷ ՀԱՍՏ 2.50 Ս. Դ.

Հ. ՏԱՐԻ | Ամեն առաքում պահ է բնել բերքիս ճշտութեան հաստիքը | Տնօրէն — խմբագիր՝ ՀԱՅԿ ՊԱԼԵԱՆ | Չհրատարակուած ձեռագիրները չեն վերադարձուիր | Թիւ 153 (720)

ԵՐԿՐԱՇԱՐԺԻ ԶԱՐՀՈՒՐԵԼԻ ԱՂԷՏ ՄԱԿԵԴՈՆԻՈՅ ՄԷՋ. 600 ՉՈՀ

ԻՆՉՊԷ՞Ս ՊԷՏՔ Է ԴԻՄԱԳՐԱՒԵԼ ԹՐՔԱԿԱՆ ՎՏԱՆԳԸ

Իսլամ Տրիւզեռու Օրկան «Սէհա Իլ Սահիլ» օրաթերթի Տէր եւ Տնօրէն Սամի Պէյ Սէլիմ վերի խորագիրով, ի պատասխան «Սպառնացող Վտանգը»խորագիրը կրող մեր խմբագրականին, հետեւեալը կը գրէ.—

Ձեր թերթի երէկուան թիւին մէջ կը գրէք Հիւսիսային Սիւրիոյ սպառնացող Քրքական վտանգի մասին։ Համաձայն եմ ձեզի հետ եւ ալ որ մեր երկրի Հիւսիսային մասերուն մէջ, Տաւրոսեան լեռներու հարաւը, տարածուելու վրայ է վտանգ մը, Քրքական վտանգ մը։ Ճիշդ է որ Թիւրքերը, Փաքր Ասիոյ նկատմամբ կը սնուցեն մեծ յաւակնութիւններ և կը քալեն դէպի իմբերիալիզմ։ Մասնաւորաբար 1922էն սկսեալ, և կարելի է անկէ քիչ մ'ալ առաջ, Ֆրանսացիներու կողմէ Կիլիկիոյ պարպումի գործողութեանց Թուականէն ասդին, աւելի զօրացած է Թիւրքերու այս յաւակնոտութիւնը, որոնք «Նոր Թիւրքիոյ» դրսեւորումին տակ սկսած են հետապնդել «Հին Թիւրքիոյ» Թալատներու և Ճէմալներու աշխարհատիրական ձգտումներն ու ծրագիրները։

Քրքական բրօբականտը, նմանապէս, մեր երկրին մէջ լայն սահմաններու մէջ տարածուած ըլլալու ձեր տեսակէտը, ճիշդ է դժբաղդաբար։ Գլխաւոր պատճառը այդ բրօբականտին տարածման, կրօնական կապէն և մոլեռանդութենէն աւելի, տեղական ժողովուրդի դժգոհութիւնն է, այսպէս կոչուած, տեղական քրիստոնեայ տարրերու ինքնակոչ լիտըրներէն և հովանաւորութեան վարչաձեւէն։ Այս երկրի մէջ, կը տեսնէք, տեսակ մը բռնապետական իշխանապետութիւն ունին քրիստոնեայ կրօնապետներէն սկսած իրենք զիրենք լիտր դաւանող տարրիր։ Ասոնք անկասկած գոհ չեն ձգեր ժողովուրդը և փափաքել կուտան ուրիշ վարչաձեւ մը։ Եւ այս երեւոյթն է կրնամ ըսել, որ պատճառ եղած է մեր ժողովուրդի հաւատարիմ և բարեկամական վերաբերմունքին՝ հանդէպ Թիւրքերուն։

Ժամանակին, Թիւրք պետերը հայկական ջարդերը կազմակերպելու և սպանութիւնները իրագործելու համար, իբրև գործիք ծառայեցուցին քիւրտերը։ Հազարաւոր հայեր սպանուեցան և խողխողուեցան քիւրտերու ձեռքով, որոնք անգիտակ իրենց գործած ոճրին, պարզապէս Քրքական դրդումի զոհերն էին։ Քիւրտերը վերջը շատ զղջացին և հասկցան իրենց մեղքը։ Սակայն շատ ուշ էր։

Այժմ սակայն, քիւրտերն ալ արժանացան հայերու բաղդին և հազարաւորներով դուրս քշուեցան իրենց հայրենիքներէն։ Թիւրքը դեռ կը շարունակէ, ինչպէս «Ազդակ» կը դիտէ, հայերու և քիւրտերու հանդէպ իր հալածանքները մեր սահմաններուն վրայ և չուզեր որ հայ մը բնակի իր երկրին մօտ, և նոյն իսկ Սիւրիոյ մէջ։

Ինչո՞ւ է սակայն Թիւրքին այս վերաբերմունքը։ Ան կը վախնա՞յ մինչ հայէն ու քիւրտէն. իհարկէ ոչ։ Ուրեմն ի՞նչ է պատճառը։ Պէտք է ուշի ուշով քննել և ճշդել այս պարագան։ Թիւրքիան չուզեր Սիւրիան ուժեղացնել և Սիւրիոյ սահմանին վրայ իրենց Թշնամի տարրեր տեղաւորել։ Որովհետև Թիւրքիան միւս բոլոր տէրութիւններէն աւելի ինքն իրեն իրաւունք կուտայ այս երկիրներու հովանաւորը դառնալու համար, եթէ ոչ այսօր, գոնէ մօտիկ ապագային, երբ քաղաքական պայմանները ներկայանան և պատեհութիւն ստեղծուի, Թիւրքերը կ'ապահսն եւրոպական խառնակութեան մը և առնուազն Ֆրանսայի տկարութեան, գործադրելու համար իր այդ ծրագիրները։

Ի՞նչ պէտք է ըլլայ մեր դիրքը սակայն։ Հայեր, քիւրտեր եւ ա. րաբներ միասնաբար կրնա՞ն այդ վտանգը։ Քանի որ վտանգը ուղղուած է մեր բոլորին դէմ, դարմանն ալ պէտք է մտածուի միասնաբար։ Քաղաքական շրջանակները պէտք է հասկացողութեան գան և մշակեն մէկ ուղի։ Այս տեսակէտով օրինակելի են համայնավարները։ Տեսէք հայ և արաբ համայնավարները ինչպէ՞ս կրցած են իրար հետ եղբայրակցիլ և նոյնանալ։ Եթէ այդ միևնոյն կապով հայերը և արաբները միացած ըլլային, արդիւնքը հրաշալի պիտի ըլար։

Անշուշտ մեծ յանցանք մըն էր և ամօթ հայերուն համար ֆրանսական բանակին մէջ մտնելով սրիւգներու վրայ յարձակիլը։ Այդ յառաջ եկած էր ի հարկէ անհասկացողութենէ և անգիտակցութիւնէ։ Մենք այս երկրին մէջ խաղաղութիւն և անդորրութիւն կուզենք եւ չենք ուզեր որ մեր զրացիները մեր վրայ յարձակին եւ մեզ սպանեն։ Երկու ժողովուրդներու մտաւորականութեան թերացման պէտք է վերագրել այդ բոլորը։ Ժամանակն է որ վերջ պէտք է գտնեն անհասկացողութիւնները։

Փաստելու համար թէ՝ շատ դիւրաւ կարելի պիտի ըլլայ այս երկու ժողովուրդներուս բարեկամութիւնն ու ագրեմենտը, կը յիշեմ օրինակ մը։

1926ի արաբ աղէտեալներու ի նպաստ հանգանակութիւն մը բացուած էր Դամասկոսի «էլ Էհամ» թերթին մէջ։ Պէյրութի մէջ հանգանակութիւնը կը կատարուէր իմ ձեռքով։ Շատ զարմանքով և երախտագիտութեամբ տեսայ որ Նուէրատուներու ցանկերուն մէջ բազմաթիւ ...եաներ կային։ Նմանապէս «էլ Էհամ»ի հրատարակած ցանկերուն մէջ, Դամասկոսէն, տեսայ հայերու անուններ։

Այս երեւոյթը հաստատապէս ցոյց կուտայ որ երկու ժողովուրդները կրնան իրար հասկնալ լաւագոյն կերպով և զգալ իրար աղէտները և ցաւերը։ Միայն թէ՝ անհրաժեշտ է մերձեցում և անկեղծութիւն, զոհ չդառնալու համար մեծերու և Քշնամիներու խաղերուն։

Այս կէտն է որ պէտք է լաւ ըմբռնեն հայերը։

ՍԱՄԻ ՍԷԼԻՄ

ՔՐՈՆԻԿ

ՋԵՂԾԱՐԱՐ ՁԱՄԲԱՆԵՐԸ

Լիբանանի հանրապետութեան գործունէութեան ամենէն չեչուած ապացոյցը պէտք է փնտռել ճամբաներուն երկայնքը։ Մէկէ՛ն պաշտօնատուն, նուիրուս տաքիւսին, Ֆիճանսի գրասենեակները, օրինակի համար, ու եթէ գործ մը ունիք տեսնելիք գրասենեակ էք երթալ գալ օրերով, շաբաթներով, և բաւական ջղայնութիւններ պիտի կրէք հասկցնելու համար ձեր դիմումին բնոյթը, և աւելի մեծ դժուարութիւններ՝ ձեր գործին յաջողութիւնը ձեռք բերելու համար։ Պաշտօնատուներու մէջ ընդհանրապէս քսէծութիւն մը կը տիրէ. եաման եավաշ հին դրութիւնը օրէնքի կարգ անցած է. եւ ամենէն պզտիկ պաշտօնեան անգամ հաճոյք կը զգայ կարծես դժուարութեան մատնելու քեզի, մի միայն ցոյց տալու համար, թէ ինքն ալ մէկ մասնիկը կը կազմէ կառավարութիւն կոչուած ուժին և հեղինակութեան։ Անոնք չեն ուզեր անգամ անդրադառնալ սա սկզբունքին վրայ, թէ կառավարութեան մը և իր պաշտօնեաներուն ամէ պարտականութիւնը ժողովուրդին ծառայելուն մէջ կը կայանայ, և ատով է միայն, որ կը չինուի իշխանութեան մը հեղինակութիւնն ու փրեսթիժը։

Միակ պաշտօնատունը, որ անհատական դիմումներէ անկախաբար անդուլ գործունէութեան մը մղուած կը թուի ըլլալ մեր հանրապետութեան մէջ, հանրային շինութեանց պաշտօնատունն է։ Ամառնային գիւղացնութեան պարտրուակը, որ երկրին տնտեսական շահերուն և եկամուտին աղբիւրներէն մին կը թուի ըլլալ, բաւական եղած է, կը կարծէինք, գործի մղելու հանրային շինութեանց պաշտօնատունը, և ահա այդ գործունէութեան է որ կը պարտինք մեր ճամբաներու գեղեցկութիւնը եւ մաքրութիւնը։ Սառգիս երկրի մը բարօրութեան ու յառաջդիմութեան ապացոյցներէն մին պէտք է փնտռել իր ճամբաներուն մէջ։ Արեւելքի միաքը քիչ մը դժուար կը մտնէ այս պարագան։ Եւ երբ որ մը Լոնտոնի մէջ գտնուած քաղաքական մի ինդոյական պատգամաւորական ժողովի մը մէջ հարցուեցաւ Թիւրք պատուիրակին, Թէ Թիւրքիոյ մէջ ո՛րքան չինուած ճամբայ (routes) և պահեստ ունի՞ք, պատուիրակը պատասխանեց.

— Մենք չենք ուզեր պանք եւ ճամբայ (route) ունենալ, որովհետև կը վախնանք անանկութենէ (banque route)։

Կ'երեւի, Թէ գոնէ արեւելեան երկրնիկ երկիրներու համար, հիմնաւոր է եղած Թիւրք պատուիրակին ժամավախութիւնը։ Արեւելքի, ինչպէս Լիբանանի մէջ, ճամբաները գէղեցիկ բան մը ունին իրենց մէջ։ Գոնէ այնպէս ցոյց կուտայ հանրային շինութեանց պաշտօնատան մէջ այս օրերուս երեսան հանուած գեղեցկութիւնները, և այս առթիւ կատարուած ներդակութիւնները։ Շատեր ժողովուրդին Թերևս չատ բնական գտած ըլլան գործունէութեան համրնթաց գեղեցկութեան գոյութիւնը. «Խոհուն ազատութիւնը կեանքի ապացոյց է» ըսելով։ Չէ՞ ան որ ա՛յն խոտոները միայն մաքուր կը Թող, ուր ողջ ոչխար և գրատ չգտնուի։

Հանրային շինութեանց պաշտօնատան գեղեցկութիւները հիասթափութի ա. ռաջնորդեցին ժողովուրդը, և պատճառեղան, որ համայնութիւններու չեղչիլքան մը տեղի ունենայ։ Ուրեմն այդ պաշտօնատան մէջ դիտուած գնահատելի և անդուլ աշխատութիւնը ատ. Թուած է եղեր ո՛չ Թէ երկրին ծառայելու փափաքէն, այլ անձնական ապօրէն շահերու նոր ակեր, նոր աղբիւրներ փորելու մտահոգութենէն, և այսպէսով խնդիրը Լիբանանցին քառապատիկ գին վճարեր է իր ճամբաներու ամէն մէկ Թիզին համար։ Ճաւալի է այս պարագան։ Եւ ա՛յ աւելի ցաւալի է, որ կատարուած գեղեցկութիւններու հետ սերտ առնչութիւն ունեցած են լաւ համբաւի տէր բանբասիճան պաշտօնեաներ։

Ետքը տարուան ընթացքին այս երկրորդ մեծ գոյթակղութիւնն է որ Լիբանանի կառավ-

ՈՃՐԱԳՈՐԾ ՍԱՄՈՒԷԼԻ ԴԱՏԱՎԱԲՈՒԹԻՒՆԸ

ԻՆՉՈ՞Ւ ԴՈՒՆՓԱԿ ՊԻՏԻ ԸԼԼԱՅ ԴԱՏԱՎԱՐՈՒԹԵԱՆ ՇԱՐՈՒՆԱԿՈՒԹԻՒՆԸ

Ոսմիկական արտակարգ քննիչ Պ. Կոթապէ Մաղկունի դէմ, քանի մը չաբաթ առաջ կատարուած սպանութեան մէջ ներքին բոլոր ծալքերը և քննութիւնները ուսումնասիրած ըլլալով, հարցաքննիչ դատաւորը ոճրին վերաբերող բոլոր Թղթածրարները յղած էր Ոճրագործութեան Դատարանը։ Երէկ, 29 Սեպտեմբերին կէսօրէն առաջ ժամը 10ին, տեղի ունեցաւ դատավարութիւնը, նախագահութեամբ Պարիզ պէյ Էլչէյնի։

Հետաքրքիրներու խուռներամ բազմութիւն մը լեցուցած էր դատասրահը, Քանի մը սուինաւոր ժանտարմաներու և ոսմիկաններու հսկողութեան ներքեւ չղթայակապ բերուեցաւ ոճրագործ Սամուէլ որուն վրայ ամենաուր ընկճութիւն մը կը տեսնուէր, գուցէ իր գործած հրէշային ոճիրներու յիշատակութիւնով գոյացած խղճի խայթ պատճառով։ Երկայն մօրուք մը, մազերը ապարդնուած և գինովի վիճակ ատացած։

Սամուէլ կարճահասակ, լայն կուծքով, սպիտակամորթ հազիւ 35 տարեկան երիտասարդ մըն է։ Գլուխը գրած էր ճերմակ անձեռոց մը. չապիկր չատ աղտոտած և պատռուած էր. վերարկու չունէր. կօշիկին կապերը նոյն իսկ կապուած չէին։ Ամբողջ դատավարութեան միջոցին, ամբաստանեալներու յատուկ իր աթոռին վրայ նստած էր կատարեալ լռութեամբ։

Դատավարութիւնը կ'սկսի և դատաւորը կ'սկսի հարցնել.

— Ի՞նչ է անունդ, հօրդ անունը.

— Սամուէլ Զիլինկիրեան, հօրս անունը կարապետ է.

— Ուրտեղացի ես.

— Առանայի ենթակայ Հաճըն քաղաքէն.

— Քանի՞ տարեկան ես.

— 30 տարեկան եմ.

— Ջուտկներ ունի՞ս, գրել կարդալ գիտե՞ս.

— Երկու աղաքներ ունիմ, մէկը 6 տարեկան իսկ միւսը 8. կարդալ գիտեմ, սակայն գրել ոչ.

— Ամուսնացա՞ծ ես, տիկին ունի՞ս.

— Տիկի՞ն... զարմանալի բան, Տիկինս սպաննեցի.

— Նախապէս ուրէ դատապարտուած եա՞ս ես.

— Այո, մէկ անգամ երկու տարի բանտարկութեան դատապարտուած էի Անտիոքի մէջ.

— Ի՞նչ էր պատճառը դատապարտութեանդ.

— Այս չուն, այս էքր... կարապետի պատճառով.

— Ըսէ պատճառը.

— Կարապետ գիս չատ տանջած է եւ անիրաւած. ան դիտաւմաւոր կերպով գիս բանտարկած է։

Վերջը դատաւորը հրամայեց կարդալ ամբաստանագիրը։ Քարտուղարը կարգաց մանրամասնութեամբ ամբաստանագիրը, որուն համաձայն Սամուէլ 170րդ յօդուածի արամադրութեան համաձայն յանցաւոր կը նկատուէր։ Սոյն յօդուածը մահապարժ կը պահանջէ ամբաստանեալին։ Դատաւորը կը հարցնէ.

— Դուն կ'ամբաստանուիս տիկինդ Մարի Իսահակեանը սպաննած ըլլալու յանցանքով, ճի՞շդ է.

— Այո, ես սպաննեցի և...

— Ջեզի կը հարցնենք Թէ՝ ինչպէս սպաննեցիր.

— Ես բանակի մէջ կը ծառայէի. կնոջս մասին զանազան անպատուաբեր լուրեր կը լսէի, որոնք դիս չափազանց կը յուզէին և կը յուսահատեցնէին։ Ես չատ կը փափաքէի երթալ և հետապնդել և ստուգել իրողութիւնը։ Սակայն մէկ կողմէ ժամուարաւ արտօնութիւն կ'ըստանալի և միւս կողմէ ալ ոսմիկանները կ'արգիլէին տունս մտնելէ։ Բազմաթիւ դիմումներ կը կատարէի ոսմիկանապետութեան և կը խնդրէի որ հետաքրքրուին և քննեն կնոջս ընթացքը և արդիւնքն եթէ գայթակղութեան մէջ կը գտնուի ան. սակայն անօգուտ։ Ինգրագիրներս կը հասնէին մինչև Գօսիսէր կարապետ, սակայն ան աննկատ կը Թողէր։

— Նախ պատմէ Թէ՝ ինչպէ՞ս գործեցիր ոճիրը և վերջը բացատրէ պատճառը.

— Կը խնդրեմ Պ. դատաւոր ներողամիտ զանուիցէք, որովհետև գլուխս հանդարտ չէ.

— Շատ լաւ, կամաց խօսէ և մի վախնար.

— Օր մը, չօդոզեցայ կինս ու զաւակս տեսնել, երկար կարօտէ մը վերջ։ Տունս չհասած, տեսայ որ կառք մը կը մեկնի մեր տան առջևէն, որուն մէջ կը գտնուէր կինս ու իր քոյրը։ Անոնք իրենց շրջունքներն ու երեսները ներկած էին կարմրիրով և աչքերնին սեւ քսած։ Թէ 180 ոսմիկանը կ'ընկերակցէր անոնց։ Գառքին եակէն կը վազէին երկու տղաքները և յուզիչ ձիչեր կ'արձակէին. բայց կինս երբեք կարեւորութիւն չէր տար անոնց աղաղակներուն։ Այս տեսարանին առջև դողդոջալ մնացի և խենթի մը վիճակ ստացայ։ Աչքերս մթագնեցաւ և աչքերս չտեսան։ Բժիշկ վերս քաշեցի և կրակեցի կառքին վրայ. վերջը ինքզինքս դուրս նետեցի և գիւղի փախուստի։

— Բժիշկները ինչո՞ւ քովդ առած էիր, ծրագրա՞ծ էիր արդէն սպաննել կինդ.

— Ոչ, կանխամտածում չունէի. սակայն այս վերջին տեսարանը գիս ստիպեց այդպէս ընելու։

Այս միջոցին դատաւորը նայեցաւ ընդդէմ. դատախազին և ըսաւ անոր.

— Ոճրագործի իւօսքերէն կը հասկցուի որ այս ոճիրը պատուոյ համար գործուած է, հետևաբար Թոյլ կուտա՞ք որ դատավարութիւնը տեղի ունենայ դռնփակ։

Ընդհանուր դատախազը համաձայնութիւն յայտնեց։ Վերջը դատաւորը հարցուց Սամուէլին.

— Փաստաբան նշանակած ե՞ս.

— Դրամներս առին. բան մը չի ձգեցին.

— Փաստաբան Տատ պէյ Գուրանէին առաջարկեցի որ պաշտպանէ քեզ.

— Շնորհակալ եմ։

Դատաւորը ներկաներուն յայտնեց որ դուրս ելլեն դատասրահէն, որովհետև դատավարութիւնը տեղի պիտի ունենայ դռնփակ։ Ակռէ վերջ դադարի կերպով չարունակեցաւ մինչև կէս օր, և որուն արդիւնքը ցարդ յայտնի չէ, միայն սա քանը յայտնուած է որ դատավարութիւնը յետաձգուած է ամսոյս 17ին։

Նոր մանրամասնութեանց եթէ ծանօթանամ, կը գրեմ։

Հալէպ ԹՂԹԱԿԻՑ

Ց.Գ.— Ագեալ Թղթի մէջ ձերբակալեալներու դատավարութիւնը իսկոյն տեղի ունեցաւ և հաղորդուեցան վճիռները։ 6 ամիսէն մինչև մէկ տարի բանտարկութեան դատապարտուեցան ամբաստանեալները։

ՀԱՅ ՄԸ ՅԱՆԿԱՐԾԱՄԱՁ

Ցովհաննէս Մեռթիճեան անուն հայ եղիասատրդ մր, որ Համմանայի մէջ օդանաւ փոխադրութիւն կրնէր, ճարբան մեռած գտնուած է։ Ցննութիւն ընելէն հասկցուած է որ մահը բնական պատճառի մը արդիւնքը չէ, կը կարծուի որ սրտի կաթուած ունեցած է ան։

ՆՕԹԵՐ ՀԻՆ ԱՇԽԱՐՀԷՆ

ՄԵՐ ԱԶԷՖՆԵՐԸ

«Ծառայի»ի աշխատակիցներէն մէկը վերջերս յօդուածաշարք մը նուիրեց Ա. ղէֆի կեանքին։

Աղէֆ անունը անծանօթ չէր որևէ մէկուն։ Պատերազմէն չատ առաջ ան արդէն հռչակաւոր էր դարձած, ու նողկանքով լեցուցած ամէնուն ներսը։ Այո՛, հրէշ մըն էր Ազէֆ։ Աչխարհ առաջին անգամ է որ իր ծոցէն կը ծնցնէր նմանն ճիւաղ մը՝ որ տասնեակ տարի կրցեր էր խաղալ զոյգ մը ներկայ գեր, դժոխային վարպետութեամբ մը։ Թէ՛ գաղանի ոսոխական էր և Թէ՛ յեղափոխական։ Թէ՛ դաւադրութիւն կը տար-

քեր և թէ՛ կը ժառնէր իր ընկերները։

Ցարական Օխրանայի անդամ ու ապերախտ գործակալը, միւս կողմէ ամենէն վտահելի դէմքն էր առաջ յեղափոխականներուն մէջ։ Օխրանան անոր կը վստահէր գաղտնութիւնները քակել, իսկ յեղափոխականները՝ դաւադրութիւններ կազմել։ Ոստիկանութիւնը բանի տեղ չդրաւ ատեն ատեն անորժամին յարուցուած կասկածները, իսկ յեղափոխականները զգուանքով կը խեղդէին կասկածի նշոյլն իսկ։ Նոյնիսկ պիտի պաժէին Գուրցեվը՝ որ փորձեց անոր դիմակը պատռել։ Մինչև որ գազանը ալ կեղծել չկրցաւ, ու կորնչցուց իր հեաքը՝ աչխարհի զգուանքն ու ատելքը չլիկած։

«Ցառաջնի աչխատակիցը անգամ մըն ալ մեր միաքը բերաւ այս բոլորը, ու մեզ հայթայթեց ուրիշ նորութիւններ ալ, որոնք աւելի ևս կը բացատրէին անոր խաղցած զզուելի, բայց հանճարեղ դերը, երկու ճակատներու վրայ մինոյն ատեն։

* * *

Ազէֆի մասին այդ յօդուածաչարքը միաքս ձգեց նաև Հայ Ազէֆները։

Այո՛, Հայ ժողովուրդն ալ իր Ազէֆները ունի։

Ունեցեր է երէկ, ունի և այսօր։

Աժէն դարու մէջ եղեր են երկերեսները։ Երդուրնցեր են ազգին անուանով, ու գացեր են թշնամիներուն ծպտիլ։ Լացեր են ազգին ցաւերուն վրայ, ու խաւնկ են ծխեր ցեղին դահիճներուն։

Բայց եղեր են աւելի զզուելիները։

Անոնք որ ուխտ են ըրեր թշնամիին դէմ կռուելու, ու գացեր թշնամիին ծառեր են իրենց ցեղը։

Հայ յեղափոխութեան մէջ սպրդածները։

Ահա Արշաւիր Տաճեանը։

Հնչակեան գործիչ, յեղափոխակա՞ն։ Սուրբ մը իր ընկերներուն աչքին։ Մերը ընկեր Բարսեղ Շահպազը, երիգամոս եղած ատեն, զգացեր էր որ Ազէֆ մը ծածկուած է այս հնչակեան գործիչին մէջ, որ նոյնպէս եգիպտոս էր այն օրերուն։ Զգացեր էր որ հնչակեան չարքերուն մէջ սուրբ կը ձևանայ, բայց կապ կը պահէ Թուրք հիւպատոսարանին հետ։ Հնչակեանները բանի տեղ չդրին անոր կասկածները։ Բարսեղ Շահպազ նոյնիսկ Ազատամարտի մէջ իր կասկածները յայտնեց եգիպտոսէն ղրկուած Թղթակցութեամբ մը։ Հնչակեանները դարձեալ ուշ թօթվեցին։ Աւելին։ Զայն իբր պատուիրակ զրկեցին Բաքուեանցի իրենց Պաք. Ժողովին։ Մնացածը գիտէք։ Սասեան լրտեսեց ժողովը, ու Գոլիս անցաւ իր ընկերները մատնելու։ Բան կախաղանները իր սառեղծագործութիւնն են։

Ահա իր մէկ ուրիշ ընկերը՝ Հայկակ Արամեանցը։

Ճիւղ մը և ան։

Սահմանադրութեան սկիզբը՝ երբ Գոլիս եկաւ՝ հերոսի մը պէս էր, ինչպէս քիչ մը բոլոր արտասահմանէն ե կողները այն օրերուն։

«Ես որպէս Սոցիալ—Դեմոկրատ Հընչակեան...

Իր բերնին ծամոցն էր այս յոխորտանքը։ Ու. միամիտներուն բերնին ջուրը կը վազցնէր։ Զեռքէ ձեռք ու մի քինկէ սիքինկ, օրուան մարդն էր այս Տօն Քիշոթը։ Ճառ կը խօսէր, ու յոդուած ալ կը գրէր։ Նոյնիսկ գինքը անդամ կր կանչէին պատուոյ ատեաններու, որոնք այն ատենը կը կազմուէին ամէն օր, գտնելու համար... մատնիչները։

Ցետոյ Ազգ. Ժողովի անդամ եղաւ, ու հոն ալ Օրժանեանը դառնց։

Իզուր կը բողոքէր հէք Ճանկիւլեանը. ան միչտ կը յոխորտար.

«Ես որպէս սոցիալ Դեմոկրատ հընչակեան...

Այս հրէչն ալ իր ընկերները ժառնեց...

* * *

Ու ի՞նչ Ազէֆներ կան նաև հիմա մեր չուրջը։

Արտաքուստ՝ հայրենասէ՛ր են։ Ու ի՞նչ հայրենասէր։ Ցեզ ժառնան՝ ազգին ցաւերուն համար արցունք մը կայ իրենց աչքին մէջ։ Հայաստանէն անգամ առ առիթ կը ճառեն, ժողովրդով քիչ որ կեանքդ չես տար Հայաստանի սիրոյն։ Իրենց համար հայրենասէր չես դուն. հոգ չէ թէ տարիներով լեռներն ես կրուեր կամ կեանքդ մաչեր զնդաններուն մէջ. իրե՛նք են հայրենասէրը...

Բայց չհաւատա՛ս, անոնց հայրենասիրութիւնը դիմակ մըն է լոկ, պարտկելու համար իրենց կապերը Թուրք դեսպանատան հետ՝ իրե՛նք են որ հայ Թերթերը կ'երթան կը Թարգմանեն Թուրքին ու կը կցեն իրենց մեկնութիւնները ալ...

Անո՛ւն. ես անուն չեմ ա՛ր։

Ազէ՛ֆ է անոնց անունը...

Այնքան ալ նողկալի չեն ինձ համար անոնք որ վաճառած են իրենց հոգին։ Ա. յո՛, անկեղծօրէ՛ն, ես չատ չեմ գարչիր անոնցմէ որ ոստիկանութեան մը ծառայութեան մէջ են, իբրև գաղտնի ոստիկան կամ լրտես. նոյնիսկ անոնք որ իրենց ազգը կը լրտեսեն Թշնամի պետութեան մը հաչուին։

Զգուելին անո՛նք են որ զիմակ ունին իրենց երեսը. անոնք որ հայրենասէր կը կը ձևանան, ոտքով—ձեռքով ազգ կը խաղցնեն, ճառ կը խօսին ու ԹերԹ կը հանեն,— բայց վաճառած են իրենց խղճմտանքը։

Իսկական Ազէֆները։

ՇՐՋԻԿ

ՀԱՅԿ. ԿԵԱՆՔ

ՀԱՅՈՑ ԹԻՒԸ ԱԻԵԼԻ ՔԱՆ 2 ՈՒ ԿԷՍ ՄԻԼԻՈՆ

Ճգրիթ մարդահամար մը չկայ Հայոց ընդհանուր թիւի վասին. ամբողջ ազխարհի մէջ. բայց մօտաւոր թիւերով կարելի է հաւատալ.—

Ամերիկա՝ 125,000, Ֆրանսա 60 հազար, Պելճիքա, Անգլիա, Իտալիա եւ Կեդրոնական Եւրոպա՝ 10,000, Գուլկարիա՝ 45,000, Ռումանիա՝ 40 հազար, Ցունաստան՝ 45,000. Սգիպտոս, Սրովպիա եւ Սուդան՝ 25,000, Սուրիա՝ 150,000, Պաղեստին եւ Միջագետք՝ 10,00, Պարսկաստան՝ 100 հազար, Հնդկաստան եւ Ճավա՝ 15 հազար, Թուրքիա՝ 100,000 մինակ Պոլիս՝ 65,000 է). Հայաստան. Վրաստան Ադրբէջան եւ Ռուսիա՝ մէկ միլիոն 800,000։

Ուրեմն, մօտաւոր հաշուով, երկու Ֆուկս միլիոնէն աւելի Հայ կայ ամբողջ ազխարհի մէջ։

ՓՐՕՖ. Ա. ԽԱԶԱՏՐԵԱՆԻ ԳՐՔԻՆ ՄԱՍԻՆ

Վերջերս փրօֆ Ա. Խաչատրեան հրատարակութեան տուաւ էթակաւթիւն մը էիւտերէն լեզուի (կուրմանջի Էսեերէնի)։

Քանի մը հոգի, Ս. Կիրակոսեան, Քոչար, Դ. Դրամբեան, Սաթիխով, Ղ. Քուրդօ եւ Զ. Գեղօ, ծանր լեզուով մը կը ճննադատեն այդ էթակաւթիւնը եւ կը յարձակին փրօֆ. Խաչատրեանի վրայ. որ «դասակարգայնօրէն բռնամի իդէոլոգիայի ջրաղացին ջուր է լցնում»։

Ի՞նչ են մեղքերն այդ էթակաւթեան «ռեակցիոն դասագրքին», ինչպես կ'ըսեն գրաճնիչները.

— «Ձեւով եւ բովանդակութեամբ պուրժուական, խմորուած միջնադարեան սխոլաստիկայով, հրամցնում է Քրդերի մէջ գոյութիւն ունեցող այլաղգակ սովորոյթները, ասացուածքները, որոնք կապուած են ցիրող դասակարգերի դուռաժան չքաւորներին հետքները, վասնաւոր սեփականութեան գաղափարի ամրացման, վրիժառութեան, բռնաւորութեան սերմանման կնոջ սեռկացնելու եւ ծպտի ենթարկելու մտայնութեան հետ»։

Ու կը յիշեն էթական ժողովրդական ասացուածքներ, որ դրուած են էթական նկատմամբ։

1.— Որ խելք լինի, հարստութիւն էլ կը լինի։

2.— Պատահականութիւնն աւելի լաւ է, քան ունակութիւնը։

3.— Այրեա մարդուն խօսքը ոչինչ է,

4.— Այծին ծծող գառը, ճանճի մուկը եւ կնոջ խօսքով շարժուղ ոչամարդը, այդ իրենք էլ մեռածի հաւտի են։

5.— Կնոջը մի փեռուիր, ծագումը փեռուիր։

6.— Ճանապարհները կարճանում են բայց բռնամիները չեն բարեկամանում։

7.— Ինը տուր, տասն ստացիր։

8.— Միս կեր, միս հեծիր, միս խրփիր։

9.— Ինչպես որ իմ խելքս չի հասնում այս ծառի կատարին, այդպես էլ խելքս չի հասնում սատանուն։

10.— Եթե դուն ոգես ես, պառաւ տուր երիտասարդին։

11.— Եթե նրա աչքը չի փորանայ, նա գործի չի գնայ։

Գրաճնիչները կը ճննադատեն փրօֆ. Խաչատրեանը, որ հատուածներ արատապած է Աւետարանէն։ Ցետոյ էթական օրէնքներ սահմանած է բարդ եւ անիպսկանալի հայերէնով մը։ Իր նախադասութիւնները բառակոյտեր են։ Այդ նախադասութիւններուն էիւտերէն թարգմանութիւնը աւելի եւս գէշ լեզուով մը կատարուած է։

Գրաճնիչները ցոյց կուտան նաեւ սխալներ էթերէն լեզուի տուած օրէնքներուն մէջ։

Երկրաշարժը մեծ համեմատութիւններ կ'առնէ Յունաստանի մէջ

ՎԵՑ ՀԱՐԻՒՐ ՀՈԳԻ ԶՈՀ ԳԱՑԱԾ ԵՆ ՄԱԿԵԴՈՆԻՈՅ ԵՐԿՐԱՇԱՐԺԻՆ

Ա.թէնք.— Երկրաչարժային նոր և բուռն ցնցում մը Քաղկեդոնի մէջ՝ բնդհատեց հնոագրային հաղորդակցութիւնները։ Մանրամասնութիւնները կը պակսին։

Խարելաւոս բլուրը ճեղքուեցաւ 1500 մէթր երկայնութեան եւ 3 մէթր լայնութեան վրայ։ Ցնցումը խուճապ առաջ բերաւ Սելանիկի մէջ, վնաս չեղաւ։

Ա.թէնք.— Քաղկեդիոնի երկրաչարժին մէջ հեռոդրներու թիւն է 200 հոգի, վիրաւորեալներունը 400 որոնցմէ 50 հոգի ծանրապէս վիրաւորեալ։ Հինգ գիւղ բոլորովին քար ու քանդ եղան, տասը ուրիշ գիւղեր կիսովին կործանեցան և եօթը գիւղ ալ սաստիկ վնասուեցան։ 2400 ընտանիքներ անպատսպար մնացին։

Իէրիսոսի մօտ գտնուող գետակ մը անհետացաւ. հանքային աղբիւրներ ժայթքեցան շատ մը վայրեր։ Այնորոզ լերան վանքերը ոևէ վնասի չմատնուեցան։

ԲՐԻՏԱՆԱԿԱՆ ՄԱՐՏԱՆԱՒԵՐ ԿԸ ՓՈԽԷԱՆ ԱՂԷՏԻՆ ՎԱՃԸՐԸ

Լոնտոն.— Ծովային նախարարութիւնը կը հաղորդէ Թէ Միջերկրականի նաւատորմիղին ընդհ. հրամանատարը՝ որը կը գտնուի «Քուին Էլիզապէթ», մարտանաւին մէջ, ճամբայ ելած է դէպի Այնորոզ լերան չքնաղին մէջ գտնուող երկրաչարժին աղէտեալ գօտին։ «Քուին Էլիզապէթ», «Ռիվէնճ», «Ռիզօլուչէն», «Ռոայըլ Օք» և Թորփիլասլաձներն ու չորրորդ նաւատորմիղը Մուտրոսի մէջ կը գտնուին այժմ, աղէտին վայրէն մօտաւորապէս 70 ժոն հեռու։

ԱՄՈԿԻԱՆԻ ԿՂԶԻՆ ԵՒ ԱՐԻՍՏՈՒԵԼԻ ԾՆՆԴԱՎԱՅՐԸ ԵՂՈՂ ԳԻՒՂԸ ԱՆՀԵՏԱՑԱՒ

Ա.թէնք — Մակեդոնիան սարսող երկրաչարժային աղէտին մեծ համեմատութիւններ առած լինելը երեան կ'ելլայ հետզհետէ։

Քաղկեդիոնի մօտ գտնուող Ամոկիանի կղզին անհետացաւ բոլորովին։

Անատոլուէն գաղթած ընտանիքներ՝ որոնք առժամանակեայ կերպով տեղաւորուած էին այս կղզիին մէջ անհետացան անոր հետ։

Մի միայն այս շրջանի մէջ, մեռելներու թիւը կը հասնի մօտաւորապէս ութը հարիւր հոգիի։

Այնորոզ լերան պատմական հին վանքերէն մէկը սաստիկ վնասուեցաւ և անբնակելի դարձաւ մասամբ։

Սթակերա, ծննդավայրը Արիստոտէլի, քարուքանդ եղաւ։ 10,000է աւելի ոստիկանական զինուոր մեռան։

Սելանիկ.— Շատ բուռն եղող և սոսկալի համեմատութիւններ առնող երկրաչարժը գալի եղաւ Ցունաստանի, Մակեդոնիոյ, Եուկոսլաւիոյ և Պուլկարիոյ մէջ։ Մինչև այժմ զոհերու թիւը հասած է 350ի։

Երկրաշարժի նոր ցնցումներ Յունաստանի մէջ

ԲԱԶՄԱԹԻՒ ԾԷՆՔԵՐ ԽԱԽՏԵՑԱՆ ՍԵԼԱՆԻԿԻ ՄԷՋ

Ա.թէնք.— Երկրաշարժային ցնցումներ վերսին սկսան Քաղկեդոնի մէջ, շարունակելով աղէտեալներու պատճառ դառնալու։ Ցրնցում մը զօրաւոր կերպով զգալի եղաւ Սելանիկի մէջ ուր շատ մը շէնքեր խախտեցան, որոնց մէջ են՝ հաղամապետարանը, առեւտրական սենեակը, ոստիկանութեան տնօրէնութիւնը։

Ժողովուրդը՝ խուճապի մատնուելով, լեց տուները եւ համախմբուեցաւ մեծ հրապարակներու վրայ եւ բացօդեայ վայրեր։

Հանրապետութեան նախագահին ցաւակցութիւն ուղղուեցաւ վեհապետներու եւ վարչապետներու կողմէ։ Պ. Հէրիօ իր ցաւակցութեան հետ դրկեց միանգամայն 50.000 ֆր. իր անձնական հսկէն, իբրեւ օգնութիւն աղէտեալներուն։

Միջերկրականի Անգլիական նաւատորմիղը ժամանեց Քաղկեդոնի ծովեզերք՝ աղէտելոց օգնութիւն եւ դեղօրայք բերելու եւ անոնց վրաններ հասցնելու համար։

Ա.թէնք.— Միջերկրականի անգլիական նաւատորմիղի գինուորները իրենց աջակցութիւնը կ'ընծայէին Քաղկէդիոնի մէջ, երկրաշարժային նոր ցնցում մը պատճառ դառնալ նոր կործանումներու, սպանելով եւ անդամազրկելով խոնար թիւով անձեր։ Հազարաւոր տարագիրներ Սելանիկ կը խուժեն իրենց կրած տառապանքներուն սրտաճմլիկ պատմութիւնները կ'ընեն։ Կայծակը որոշ երկրաշարժէն առաջ եւ ժողովուրդը խուճապի մատնուեցաւ։ Շատեր իրենք գիրենք վար նետեցին պատուհաններէն, միչտ ուրիշներ ցմփուեցան տուներու փլող գերաններուն եւ պատերուն տակ։

Հաղորդակցութիւնները ընդհատուած են։

Սելանիկ հաղաթը ազդուեցաւ զօրաւոր ցնցումներէն, բայց վնասները թեթեւ են։

Բանակին կարմիր խաչի համիսնները կը շրջին Քաղկեդոնի մէջ, բեռցուած ըլլալով դեղօրայքով եւ ուտեստեղէններով։ Այնորոզ լերան հոչակաւոր վանքերը անվնաս մնացին։

Տաք ջուրերու ողողումը եւ լինի մը աւիետացումը

Սելանիկ.— Անոու սարսափը կը տիրէ դեռ Քաղկեդիոնի բնակիչներուն մէջ։

Գիշերուան մէջ եւ առաւօտեան դէմ նոր ցնցումներ տեղի ունեցան, պատճառ դառնալով օտ մը տուներու կործանման նոյն իսկ սելանիկի մէջ։

Տաք ջուրի աղբիւրներ ժայթքեցան Ավլօնկայի մէջ եւ ողողեցին ամբողջ օրօակայ վայրերը, միչտեռ Առճաթայի լիճը ցամքեցաւ յանկարծակի կերպով։

Վեց ֆիլօմէթր երկայնութեամբ եւ չորս մէթր լայնութեամբ ճեղքուածք մը բացուեցաւ հողի մէջ եւ յատակէն բղխող խոնար կոհակ մը աւելց ծովեզերք։ Ծրծուումի հոտը զգալի է ամենուրեք։

Ժողովուրդը սարսափի մէջ է, որովհետեւ ստորերկեայ ազմուկներ կը լսուին շարունակ։

Աթէնք.— Ջոհերուն թիւր վերջնական կերպով յայտնի չէ տակաւին, որովհետեւ բազմաթիւ անձեր դեռ կը գտնուին փլատակներու տակ եւ փրկութիւնը տանը չկրցին։ Ցայտնի է թէ 300 հոգի մահացան, հազար հոգիի չափ ֆվիրաւորուեցան եւ 3000 հոգի ալ անպատսպար մնացին։

Անգլիական նաւազներ կը շարունակեն փլցնել օճիռներ եւ տան մը էդիակներ դուրս հանուած են արդէն։

Երեք ուրիշ բուռն ցնցումներ զգալի եղան Քաղկիդեոնի եւ Սելանիկի մէջ, ուր ճեղրուածներ առաջ եկան տան մը կարեւոր օճիռներու մէջ։ Աթէնքի բարձր դասակարգի տիկիններ ադեռեալ վայրերը փութացին իբրեւ հիւանդապահուհի։

Վերապրողներ կը պատմեն թէ րնտանի անասուններ ադեռի ճախազգացութիւն ունեցած են։ Ացոճ խուճապի մատնուած են եւ յուսահատական ճիգեր թափած են տուներէն փախչելու համար։

Այնորոզ լեռան կրօնաւորներ չեն կրնար փրկութեան աշխատանքներուն մասնակցիլ որովհետեւ ացոճ թեակոզին մնացեալ մասին կզգիացած են ծծումբի հոտ արձակող խոնար ճեղրուածներու պատճառաւ։

ՀԱՅ ՁԵՄԱՐԱՆԻ

ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆԸ ՊԱՏԻՒ ՈՒՆԻ ՅԱՑՏԱՐԱՐԵԼՈՒ

Ասակերացներու արձանագրութեան համար բաց է Տեսչութեան գրասենեակը Հոկտեմբեր 3 երկուշաբթի օրուընէ սկսած։ Դասերն ու աշխատանքները կ'սկսին Հոկտեմբեր 10-ին։ Ամեն ասակերս մինչեւ այդ օրը պէտք է անցամ մը ներկայացած ըլլայ Տեսչութեան։

Ձեմարանը այս տարի ունի.

1) Պատրաստական դասարան մը, ուր մտնելու համար պէտք է առնուազն եօթը տարուան նախակրթական ուսում։

2) Միջնակարգ կրթութեան առաջին օրջանը, այսինքն Ձեմարանի չորս դասարանները, համապատասխան Ֆրանսական լիսեներու VI—III կարգերուն։

3) Այս տարի կը բացուի միջնակարգ կրթութեան բարձրագոյն օրջանի երեք տարիներէն առաջինը, այսինքն Ձեմարանի առաջին լսարանը, որ իր հիմնական գծերով կը համապատասխանէ լիսեներու II կարգին, վրան աւելցած հայագիտական ուսումներ։

Լսարաններուն մէջ դասաւանդութեան մէկ մասը ընդհանուր է ամենուն համար, իսկ միւս մասը կը ճիւղաւորուի ըստ ասակերներու ընդունակութեան եւ ընտրութեան։ Ասակերները պէտք է ընտրեն գիտական կամ գրական ճիւղերէն մէկը։ Առեւտրական հիւղը կը բացուի գալ տարի, երկրորդ լսարանին հետ։ Առաջին լսարանին մէջ կ'աւանդուի Հայերէն լեզուով։

Հայ նոր գրականութեան պատմութիւնը, գրական գործնական ասխատանքներ եւ հայերէն գրաբառ, ուսուցիչ է Նիկոլ Ադբալեան։

Մեծաւոր Արեւելքի պատմութիւնը հիւսուած հայոց պատմութեան եւ պատմական գործնական ասխատանքներ. ուսուցիչ է Գառնիկ Գիւզալեան։

Հոգեբանութեան ուսուցիչը՝ Լեւոն Շանթ։

Լսարանին մէջ կ'աւանդուին Ֆրանսերէն լեզուով հետեւեալ առարկաները.

Ֆրանսերէն լեզու ու գրականութիւն, գրական գործնական ասխատանքներ եւ արեւմտեան ժողովուրդներու ընդհանուր պատմութիւնը, ուսուցիչն է՝ Եդուարտ Ֆարօնեան։

Բնագիտութիւն, բնալուծութիւն ու մաթեմաթիք իրենց գործնական ասխատանքներով. ուսուցիչն է՝ Յակոբ Աթիէեան։

Մարդկային կազմն ու բնախօսութիւնը. ուսուցիչ է՝ Բժ. Օննիկ Կէրկէրեան։

Արաբերէնի եւ անգլիերէնի դասերը կ'րլլան խմբական՝ դիմագրաւելու համար տարբեր կողմերէ եկող ասակերներու անհաւասար պատրաստութիւնը։

Ուսման վճարն է պատրաստական դասարանի համար 600 ոսկի վճարած բոլոր կարգերուն համար տասը օսմանեան ոսկի՝ երկու զաւկի համար վճարող ծնողը ոսկի մը զեղչ կ'ունենայ։

Գիշերօթիկի մը վճարն է, ուսումն ալ մէջը ինը ամսուայ համար ֆառատուը կինգ Օսմանեան ոսկի։ Դեղ, հագուստ, գիրք, գրական պիտոյք եւ երթեւեկ ատկերին վրայ։ Պատրաստական կարգը ընդունուող գիշերօթիկներու գիրքը ու գրատկան պիտոյքները կը հոգայ դպրոցը։

Բաւարարելու համար ասակերներու անող թուին ու պահանջներուն՝ Ձեմարանը փոխադրուած է նոր օճիռ մը, տան աւելի ընդարձակ, աւելի յարմար եւ կեդրոնին աւելի մօտիկ. Vadi Ahou jémil փողոց, 127 թիւ։

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՄԱՄՈՒԼ

ԵՒՐՈՊԱՆ ՌՈՒՍԻԱՅ ԴԷՄ

ԿԱՐԵԻՈՐ ԳԻՐՔ ՄԸ՝ ԿԱՐԴԱՑՈՒԱԾ ԿԱՐՄԻՐ ԱԿՆՈՑՈՎ

(Քաղուած՝ Մոսկուայի «Իզվէսթիա»յէն)

Անգլիացի զօրավար է. Ֆ. Ս. Ֆուլլըր նոր գիրք մը հրատարակ հանած է «Վիշապին ակռաները» (The Dragons Teeth) խորագրով։ Այդ երկին մէջ, Ֆուլլըր չի գոհանար միայն նախատեսելով ռազմագիտական նոր սկզբունքներն ու գալիք պատերազմին մէջ գործածուելիք արուեստական նորութիւնները։ Ան կը փորձէ նաև վերլուծել ընդհանուր կացութիւնը գտնելու համար, մասնաւորաբար, ապագայ պատերազմին ձերմերը։ Իր օրինակը հետաքրքրական է, որովհետեւ ատիկայ անգամ մըն ալ ցոյց կուտայ, Թէ որքան արագօրէն տեղի կ'ունենայ դրամատիրական դրութեան հոգեկան կազմուածումը։

Առանց հոգիի ասխարհը

... «Դարուս սկիզբէն, կը գրէ զօր. Ֆուլլըր, ընկերային սեքենական ու երեւութային կարգը մասնաւոր մեծ անկարգութիւն մը կը պատէ։ Գիտութիւնը այլեւս բացարձակ ստուգութիւն չի վայելեր և իր օրէնքները անխախտ չեն նկատուիր այլեւս։ Արտաքին ասխարհի իրականութիւնը ինքնին կը Թուի անհետքի։ Այնուհետեւ կը շրջապատէ ասխարհային չփուժէն զրկուած մարդկային հոգին։ Մարդ կը տարակուսի ամէն բանի, նոյնիսկ իր անձնական իմացականութեան մասին։ Հակազդուժով, ան կը վերադառնայ նախնական բնազդներուն, ինչպէս նաև աժենազուտ ու առասպելային յուզումներուն։ Իմացականութեան հետ միասեղ, բարոյականն ալ վնասուած է ու կը կազմալուծուի։ Սէր, ընտանիք, պատիւ, արդարութիւն, նախատեսութիւն, ամէն բան կ'անհետանայ... Մենք կը չատապենք ուսել և խմել, որովհետեւ մահուընէ զատ ուրիշ բանի չենք սպասեր այլեւս...»։

Ամբաստանագիր Ճրաճսայի դէմ

... Իսկ ինչ կը վերաբերի քաղաքական ներկայ կացութեան, Ֆուլլըր կը դառնայ այդ կացութիւնը առանց յայտնի նախհոտութեան։ «Վէրսայլի, Թրիանոնի, Սէվրի Սէն ժերմէնի դաշնագիրները ֆրանսական անուններ կը կրեն, ու նմանապէս՝ ֆրանսական ժտքին դրոշմը. Այդ դաշնագիրները յաղթուողներուն պարտադրուեց այնքան անգթօրէն, որ նոյն իսկ հաւատաքննութիւնը չէ պարտադրած իր զոհերուն։ Ցրանսա գերմանիոյ ուժէն սարսափած, ուզեց զայն ակարացնել, ամէն գնով, և չրջապատել զայն Թշնամիներով։ Այդ դաշնագիրներուն մէջ ոչ մէկ անկեղծ փափաք կայ խաղաղութիւնը վերահաստատելու համար։ Ցրանսա կը հանդուրժէ Ազգերու Դաշնակցութեան, որովհետեւ այս վերջինը կը հրաժարի միջազգային արդարութենէն։»

Երկու հակառակ բաժնուած Եւրոպան

... «Ցրանսացիները կը սիրեն խօսիլ խաղաղութեան մասին, բայց միայն նկատի ունին վէրսայլի խաղաղութիւնը։ Բնաւ չեն խորհիր մարդկութեան վրայ։ Ամբողջ Եւրոպան, երկու զինուած ճակատներու բաժնուած է։ Ցրանսան ու իր հարկատուները և ամէն անոնք, որ կը նկատեն Թէ դաշնագիրները անխոցելի են ու պատրաստ են պաշտպանել իրենց սուրբ իրաւունքները սուիններու ուժով, մէ։ Ժողովը կը գտնուին իսկ միւս կողմը դիրք բռնած են այն ժողովուրդները, որոնք դաշնագիրները յատեենական չեն նկատեր և կ'ըսեն, Թէ պատերազմը, պարզապէս, կացութիւնը բարւոքելու համար գոյութիւն ունեցող միջոցներէն ամենէն անատնելին է։ Այս երկու ճակատներուն մէջտեղը կ'ապրին յաղթուած ազգերը։ Այս տխուր պատկերէն, երկու երկիրներ դուրս կը մնան, Թէ կարելի է այդպէս ըսել Մին՝ Մ. Նահանգներ որոնք Եւրոպայի ոսկիին ծարաւը ունին միայն, և միւսը՝ խորհրդային Ռուսիան, որ միրաժը գրաւելու ժարժայր ունի։

Դաշնագիրներու վերաթննութիւնը կամ պատերազմը

... «Ցրանսայի կողմէ հաստատուած միահեծանութիւնը անատնելի է։ Նախապատերազմեան գիւանագէտները ատագակներ են։ Անոնք անվերջ խաղաղութեան մասին կը խօսին, բայց այդ խաղաղութիւնը հաստատելու համար բան մը չեն ըներ։ Ներկայ Աւստրիան «զարտուղութիւնն» մըն է։ Լեհաստանի սահմաններր անպաչպանելի են։ «Նրբանցքը» ժամանակավրէպ մըն է։ Պալթեան երկիրները չեն կրնար ապրիլ։ Հունգարիոյ համար ստեղծուած կացութիւնը պատասխանատուութենէ ազատելու համար։ Բայց որո՞նք են իր կազմէ ստորկրուած լուծումները... Ան, Ազգերու Դաշնակցութիւնը «անհեղի» բառով կ'որակէ։ «Ցատկղիմութեան ազդակ մը չէ բնաւ, այլ կազմակերպուած խաչէր դառ մը կըսէ ան։ Ազգերու Դաշնակցութիւնը ամբողջենէ և անկարգութենէ բռնուած է...» Իսկ ինչ որ զինաթափութեան կը վերաբերի, իր դատողութիւնը նըւազ առողջ չէ։ «Պատերազմը քաղաքականութեան գործիքն է։ Իսկ զէնքերը պատերազմի գործիքներն են։ Այսինքն ըստպատրաստութիւնները կախում ունին ընդհանուր քաղաքականութենէն... ներկայ քաոսին պատճառը ոչ Թէ զինուածներն են այլ անտեսական դրութիւնը։» (Շար.)

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՏԵՂԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ՏԱԳՆԱՊԸ
Ա.ՆԳԼԻՈՅ ՄԻՋ
Հակառակ ներկայացուած հրաժարականներու պ. Մաքտոնալտ չյուսահատիր եւ կը վերակազմէ իր դահլիճը

Լոնտոն.— Դերկոմս Սիօվտըն, Սըր Հէրպէրթ Սամուէլ եւ Սըր Արչիպալտ Սինքլէյր իրենց հրաժարականը ներկայացուցին դահլիճի նիստին ընթացքին, երբ որ անգործնական դատուելով լընդունուեցաւ իրենց կողմէն ներկայացուած այն առաջարկութիւնը թէ պէտք էր յետաձգել Օթթավայի համաձայնութիւնց վերաբերեալ օրէնդրական ծեռնարկութիւնը։

Բազմութիւնը լեցուած էր Լօտոնինիկ փողոցի մէջ։ Լրաբեր յատուկ ոստիկաններ մատնանշեցին նախարարներուն ժամանումը։ Բոլոր քսան նախարարները ներկայ էին պատուիրակներու Օթթավա մեկնելէն ի վեր գումարուած ամբողջական առաջին նիստին։

Դահլիճը նիստ գումարել սկսաւ ժամը 11ին եւ նախարարական ժողովը վերջացաւ ժամը 12.50ին, որմէ վերջ հրաժարականները հաղորդուեցան։

Պ. Մաքտոնալտ յուսահատական ճիգեր թափեց իր երեք պաշտօնակիցները հրաժարման առաջքը առնելու եւ ազգային միութիւնը պահպանելու համար։

Ծարդ, յայտնի չէ թէ Լօրտ Լօթերն մտադրութիւն ունի հրաժարելու։

Լոնտոն.— Երկրորդական կարեւորութիւն ունեցող երեք նախարարներ՝ որոնք անդամ չեն դահլիճի, իրենց հրաժարականները ղրկեցին կէսօրէ վերջ այսինքն Լօրտ Լօթերն, Սըր Թօպէրթ Համի Թէն, պ. Իսահակ Ֆութ, պ. Կրահամ Հուայթ, պ. Ուօլթըր Ռի, Մէճըր Մըրտօք Մաքէնզի Վուտ եւ պ. Հարբօրթ Ճօնսթըն։

Դահլիճը նորէն գումարուեցաւ կէսօրէ վերջ առանց Սըր Հէրպէրթ Սամուէլի, դերկոմս Սիօվտընի եւ Սըր Արչիպալտ Սինքլէյրի։

Լոնտոն.— Կառավարութեան նորնշանակած անդամներն են Սըր Ճօն Ճէլ մըր իբրեւ ներքին գործոց նախարար եւ Հաղաքապետ Ուօլթըր Լիւթ իբրեւ երկրագործական նախարար, երկուքն ալ պահպանողական Սըր Կոտֆրի Հօլիսն նշանակուեցաւ Ագովտիոյ պետ. քարտուղար։

Լոնտոնէն նախարարական հետեւեալ անուանումները կը հաղորդուին.

Պ. Պոլտուին, Լօրտ Կնքապահ, պ. Լօր—Պէլիշա, գանձային պաշտօնատան ելեւմտական քարտուղար, Պ. Պըրկին, առեւտր. նախարարութեան մօտ խորհրդարանական քարտուղար, Բլիմութի կոմսը, գաղթային նախարարութեան խորհրդարանական դեր—քարտուղար, գնդապետ Հէտլէմ հաղորդակցութեան նախարարանական դեր—քարտուղար, պ. Նըթլէր. Հնդկաստանի նախարարութեան պետ. դեր—քարտուղար։

Պ. Պոլտուին իր անձին վրա, պիտի կեդրոնացնէ լօրտ նախագահ նախարարական խորհրդոյ եւ Լօրտ Կնքապահի պաշտօնները։ Անիկա պիտի վարէ այս վերջին պաշտօնը առանց թոշակի։

Պ. Հէրիօ Լօրտ Սէսիլի յայտարարութիւնները Ազգ. Դաշնակցութեան Ժողովի մասին

Ժընեւ.— Ազգ. Դաշնակցութեան ժողովը, պ. Հէրիօ եւ լօրտ Սէսիլ նշանակեցին Ազգ. Դաշնակցութեան դէմ եւ Լոզանի ու Սեւրէզայի խորհրդաժողովներուն արդիւնքներուն մասին ներկայիս գոյութիւն ունեցող յոռետեսութեան ալիքը, և յայտարարեցին թէ Թուրքիոյ յարուժը, Իւգի ընդունելութիւնը, Արժանթինի մօտալուտ վերադարձը կ'ապացուցանեն արդէն Ազգ. Դաշնակցութեան իրական արժէքը։

Պ. Հէրիօ յայտարարեց թէ Ֆրանսան որոշած է, հակառակ դժուարութեանց, սատարելու խաղաղութեան դատատանութեան կրքին մշակումին։

Ժընեւ.— Պ. Հէրիօ ազդեցիկն պատասխանեց Ազգ. Դաշնակցութեան մասին պ. Ջ. Վալէրայի կողմէ կատարուած քննադատութեանց։ Անիկա ըսաւ թէ Ֆրանսան կը մերժէ բաժնել ներկայ յոռետեսութիւնը եւ հաւատք ունի Ազգերու Դաշնակցութեան ապագայի մասին։ Անիկա Ազգ. Դաշնակցութեան գործին յաջողութիւնը իբրեւ օրինակ բերաւ համաշխարհային դատարանի մը հաստատումը, Լոզանի և Լոքարնոյի խորհրդաժողովները, և անիկա դատապ րտեց Ազգ. Դաշնակցութեան անդամներէն ոմանք իրենց բաժնող զինաթափութեան խնդիրները քննելու մասին ցուցուցած սեպարանքը. չեչտելով թէ անկարելի է յանպատրաստից յօրինել դատաստանագրի մը խաղաղութիւնը միջ ազգայնացնելու համար։

Դել.— կոմս Սէսիլ, թիկունք հանդիսանալով պ. Հէրիօի, ըսաւ թէ ամէն երկրի մէջ կը գտնուին յուսնռաներ որոնք կը փափաքին Ազգ. Դաշնակցութեան ձախողիլը տեսնալ։ Ազգ. Դաշնակցութեան դէմ կատարուած քննութիւնները կարելի է բովանդակել նախարարութեան մը մէջ. այսինքն՝ Ազգերու Դաշնակցութիւնը արտառոց բան մը չըներ։ Լորտ Սէսիլ խոսա թօնով մը յայտարարեց թէ միայն մէկ զրահաւորի արժած դուժարը բաւական է երեք անգամ վճարելու համար Մեծն Բրիտանիոյ Ազգ. Դաշնակցութեան քերած նիւթական նպաստը, մինչդեռ երեք զրահաւորներ բաւական են գոցելու համար Ազգ. Դաշնակցութեան պիւտճէն։

Լրջախոհ և խելամիտ եղող ոչ մէկ մարդ չի կրնար պաշտպանել Ազգ. Դաշնակցութեան դէմ կատարուած այն ամբաստանութիւնը թէ անզգուշ է նախկաթելով անոր կողմէ արդէն կատարուած գործը։ Թէպէտև ձախողեցաւ կարգ մը խնդիրներու մէջ, յանցաւորը Ազգերու Դաշնակցութեան անդամները էին և ոչ թէ անոր մէքանիզմը, որովհետև խաղաղութեան կատեցողութիւնը նուազեցաւ մեծապէս այն պատճառաւ որ երիտասարդ սերունդը կ'անգիտանայ պատերազմի սարսափներուն։ Բարակուայի եւ Բօլիվիոյ, Զինաստանի և Ճաքոնի վէճերուն մէջ, մէկ կամ երկու կողմը կամ նոյն իսկ երկու կողմերը չէին յարեր Ազգերու Դաշնակցութեան սկզբունքներուն։

Եթէ Ֆրանսան և Գերմանիան, առաջնորդելով Ազգ. Դաշնակցութեան գաղափարը, լուծեն իրենց վէճը, աշխարհի ազգանգստութեան հարիւրին 75ը վախճան գտած պիտի ըլլար։

Եթէ Զինաթափութեան Խորհրդաժողովին անդամները անկեղծօրէն փափաքող ըլլային զինաթափութեան, ա.թողջ մինչ.ազ. մինոլորտը պիտի փոխուէր դիւթական կերպով։ Աշխարհի ապագայ երջանկութիւնը անոնց ձեռքին մէջ կը գտնուի։

Ժընեւ.—Իտալական պատուիրակը յայտարարեց թէ իտալական պատրաստ է մասնակցելու միջազգային նախածեռնութեան մը զինաթափութեան եւ տնտեսական ու ելեւմտական վերաշինութեան համար, մանաւանդ հետեւելով ըմբերէզայի խորհրդաժողովին յանձնարարութեանց եւ համագործակցելով նմանօրինակ նախածեռնութեան մը Եւրոպայի շրջանակի մէջ։

Ժընեւ.— Պրն. Հէրիօ ընդունեց Թուրքիոյ արտաքին գործոց նախարար Թէֆիգ Բիւշտի պէյը, որուն հետ տեսակցեցաւ Պաղտատի երկաթուղիին խընդրոյն շուրջ։

Պրն. Հէրիէօ ընդունեց ռուս պատուիրակ պրն. Լիթվինօֆը եւ ռուս-նական պատուիրակ պրն. Մատկեարուն։ Անիկա փորձեց յայտնել Գնսարապիոյ խնդրոյն դժուարութիւնը որը խոչնդոտ կը հանդիսանայ ռուսանօ-սովիէթական եւ Քրանքօ-սովիէթական ոչ.յարձակման դաշինքներուն կնքուելուն։

Ուժեղ շարժ լեռնային (հայաբնակ) Ղարաբաղի մէջ

Բարիզ հրատարակուող ռուսերէն «Վազրոժդենիէ» օրաթերթի Սեպտ. 20ի թիւով կը կարդանք.—

«Սեպտ. 13ին Լեռնային Ղարաբաղի մէջ նկատելի ուժգնութեամբ շարժ տեղի ունեցած է։ Ցնցումները անընդհատաբար տեւած են 25 երկվայրկեան։ Գիւղերու մէջ բազմաթիւ ճաւներ ճղքած ածքներ ճուած են»։

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ԲՍԲԿԷՆ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԻ ՊՏՈՒՅԹՆԵՐԸ
ՏԱՀՄՈՒՆԻ ԵՊԻՍԿ.ԸՆԿԵՐԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ԶԱԽՈՐԴՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ
Ա.ՆՏԻՈՔԻ ՀԱՅՈՒԹԻՒՆԸ ԶԸՆԴՈՒՆԻՐ ՅԱՀՄՈՒՆԻ ԵԳԻՍԿՊ.Ը

Ն. Ս. Օծութիւն Բաբկէն Կաթողիկոս, շարունակելով իր պտոյտները Լաթաքիա-յէն վերջ հանգիպած եր Քեսապ եւ անկէ ալ Անթիոք: Կաթողիկոսը իր հետ, իբրեւ փոխարէն տարած եր Լաթաքիոյ Տոհմուն եպիսկոպոսը, որուն, նախորդ տարի Անթիոքի մէջ սեղծած տգնապն ու գայքակղութիւնը ծանօթ է բոլորին:

Անթիոքի օրջանի հայութիւնը շատ յուզուած եւ դժգոհ մնացած է այդ ընկերակցութենէն եւ պահանջած Բաբկէն կաթողիկոսէն որ հետացնէ Տոհմունին այդ օրջաններէն: Կաթողիկոսը խնդրած է որ հրաժարին այդ պահանջէն եւ թոյլ տան որ Տոհմունի եպիսկոպոսը իր հետ տանի Ճէ-Պէյ Մուսայի հայ գիւղերը: Սակայն Ճէ-պէյ Մուսայի հայ գիւղերը, Տոհմունին ճամբած է Ալէքսանտրէթ, ուր պիտի մեկներ իճ էնի մը օրէն:

Այսպէս Տոհմունին չէ կրցած ետեւ Անթիոք եւ իսկոյն մեկնած է Ալէքսանտրէթ, իսկ Բաբկէն կաթողիկոս առանձին գացած է Պիթիաս:

Կ'իմանանք որ Ճէպէյ Մուսայի յուզածներուն բացման հանդիսին Բաբկէն կաթողիկոսի չհրաւիրուիլը իր մեծ ընդվզումը պատճառած է: Սուէտացիները չեն ուզած Տոհմունին տեսնել իրենց յուզերուն մէջ, մինչ Բաբկէն կաթողիկոս պնդած է անոր ընկերակցութեան մէջ:

Ուրա՞ն զարմանալի է Բաբկէն կաթողիկոսի այս ընթացքը, երբ իճէ մօտէն տեղեակ է պատահած զայրակղութեան եւ Տոհմունի վարդապետի այդ օրջաններէն հետացման մանրամասնութեանց:

ՏԷՕՐԹ-ԵՕԼԻ ՄԷՋ ԱՐԱԲՆԵՐ ԿԸ ՁԵՐԲԱԿԱԼՈՒԻՆ ԱՐԱԲԵՐԷՆ ԽՕՍԱԾ ԸԼԼԱԼՆՈՒՆ ՀԱՄԱՐ

«Էլ Պայրագ» հետեւեալ տարօրինակ տեղեկութիւնը տպացած է իր մասնաւոր մէկ թղթակցէն.

Տէօրթ-Եօլի մէջ Արաբներ կը ձերբակալուին Արաբերէն խօսած ըլլալնուն համար

Ցայգ Պայրագ հետեւեալ տարօրինակ տեղեկութիւնը տպացած է իր մասնաւոր մէկ թղթակցէն.

Տէօրթ-Եօլի մէջ Արաբներ կը ձերբակալուին Արաբերէն խօսած ըլլալնուն համար

Անցած օրերս, Տանիւարեան 4ին, Տէօրթ-Եօլի Ոստիկանութեան պետ Ռէշատ պէյ, Ճանապարհին հանդիպած է երկու Արաբ երիտասարդներու, որոնք Արաբերէն կը խօսէին իրարու հետ: Ոստիկանը կանգնեցուցած է զանոնք եւ հարցուցած թէ ինչո՞ւ կը խօսին Արաբերէն: Երիտասարդները պատասխանած են թէ Արաբ են եւ Արաբերէն կը խօսին: Ոստիկանը ձերբակալած է զանոնք եւ տարած Ոստիկանատուն:

Ոստիկանատունը հասնելով, երիտասարդները ազատ արձակուած են:

Ռէշատ պէյ, Տէօրթ-Եօլի մէջ Արաբերէն խօսիլը արգիլած է:

ՍԱՄՈՒԷԼԻ ՈՃՐԻՆ ԴԱՏԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆԸ
ԻՆՉԵ՞Ր ՈՐՈՇՈՒԱԾ ԵՆ ԴՐՆՓԱԿ ԴԱՏԱՎԱՐՈՒԹԵԱՆ ՄԻՋՈՑԻՆ

Ոճրագործ Սամուէլի դատավարութեան մանրամասնութիւնները, որ հաղորդած եր մեր Հալէպի թղթակիցը, կը հրատարակենք մեր այսօրուան թիւով. Ինչպէս կը տեսնուի այդ թղթակցութենէն դատավարութիւնը չ'աւարտած դատաւորը պէտ տեսած եր դրնփակ կատարել շարունակութիւնը, նկատի ունենալով որ պատոյ խնդիրներ կը յարուցուէին:

Հայկ հրատարակուող «Էլ Էհալի» թերթի մէկ խմբագիրը, տեսակցութիւն մը ունենալով ուղղակի Սամուէլի հետ, հետեւեալ տեղեկութիւնները հաղած է գաղեցի դատավարութեան մասին.—

Սամուէլ յայտարարած է.

— Դատաւորները ինծի հարցուցին թէ՝ կրնա՞մ փաստել կնոջս անբարոյական բնաւորութիւնը, նա փաստեր բունեցի եւ ոճիրը չի գործած պատճառական տրամաբանական տրամաբանութիւններու ազդեցութեան տակ եղած բլլալս եւ անոնցմով յայտնած կասկածները, սակայն ոստիկանութիւնը անկարող եղած է: Վերջը ինձմէ ուզեցին ուրիշ փաստեր: Ունեցի կարգ մը տարբեր փաստեր եւ..... եւ յայտնեցի թէ Անի(?) ինչպէ՞ս կը հետապնդեր զիս եւ տունէն հետու կը պահեր, կնոջս հետ իր յարաբերութիւնները ազատ կերպով յառաջ տանելու համար: Դատաւորները վերջը հարցուցին ինծի թէ՝ դրացիները բան մը գիտե՞ն այս մասին: Այո, բսի եւ ճանի մը անուններ տուի:

«Էլ Էհալի» վերջը կ'աւելցնէ.

Սամուէլ հազիւ այսքան բացատրութիւն կրցաւ տալ: Մեր թղթակիցը տեղեկացած է որ դատարանը Սամուէլը լսելէ վերջ կանչած է ճանի մը վկաներ եւ դատավարութիւնը յետաձգած 15ին:

ՆՈՐ ՀԻՒԱՆԴԱՊԱՇՈՒՀԻ ՄԸ ՄԱՄԼԱՔԷՅՆԻ ԲՈՔԱԽՏԱՆՈՑԻՆ ՀԱՄԱՐ

Անցած օրերս, Տանիւարեայեն հապաճ ժամանեց Տանուհի Հէտ Նըրս մը՝ Օր. Նելսըն եւ իսկոյն մեկնեցաւ Մարլբէյնի, սանձնելու համար Ազգային Բուժարանի գլխաւոր հիւանդապահուհիին: Օր. Նելսըն անձնուիրաբար տրամադրած է այս մարդասիրական ասպարեզին եւ ձգած իր տունն ու հայրենիքը, եկած է ծառայելու մեր ժողովուրդին, նման ուրիշ բազմաթիւ օտարուհիներու որոնք գործած են մեր մէջ եւ մեզի համար:

Կը յուսանք որ Օր. Նելսընի ներկայութիւնը մեր ազգային բուժարանի պատասխանատու պատասխին վրայ, աւելի պիտի բարւոքի հիւանդապետական ղեկավարութեամբ:

ԱԻԱԶԱԿԱՅԻՆ ԴԷՊՔ ՄԸ ՀԻՒՍԻՍԱՅԻՆ ՍԻՒՐԻՈՅ ՄԷՋ

Քիւրտ Տայրէճ եկող լուրերն կը հաստատուի որ Քասթել Ճիճու գիւղի հովիւներ երբ իրենց հօտերով կը գօնուէին գիւղէն դուրս, երեք գինուած աւազակներ յարձակած եւ տարած են հօտերը, հովիւները ալ միասին:

ԵՂԲԱՅՐ ՄԸ ԿԸ ՍՊԱՆՆԷ ԻՐ ՔՈՅՐԸ

Իլիաս Ճրճօս, Զազա գիւղէն, սպանած է իր եղբայր Մարիճ, առարկելով որ ան անպատիւ ընթացքի մը մէջ կը գտնուէր:

Իլիաս ձերբակալուած է:

ՍԻՐԱՑԻՆ ՔՍՏՄՆԵԼԻ ՈՃԻՐ
ՄԸ ՊԻԹԻԱՍԻ ՄԷՋ
ՄԱՐԱՇՅԻ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴ ՄԸ ԿԸ ՍՊԱՆՆԷ ՀԱՅ ԱՂՋԻԿ ՄԸ ԵՒ ՎԵՐՋԸ ԱՆՁՆԱՍՊԱՆ ԿԸԼԼԱՅ

Շաբ ասիար եւ ցաւալի դէպք մը պատահած է Պիթիասի մէջ, որուն դժբաղդ բար գոհ գացած են երկու հայ երիտասարդներ:

Անթիոքի մեր թղթակիցը ուղարկել է պատկեր մը այս խօսնցելի ոճրի մասնաւորութեանց եւ պատճառներուն, ես տեւեալ կերպով կը նկարագրէ.—

Անթիոքեցի Մարացի երիտասարդ մը, Ֆիլիբ Ամիրեան անունով, Պիթիաս օդափոխութեան գացող Մարացի օրիորդի մը ձեռքը կը խնդրէ: Աղջիկը ուրուն անունն էր Բօլին կը մերժէ անոր առաջարկը, պատճառաբանելով թէ՝ առանց իր ծնողաց հաւանութիւնը առնելու ինքնագլուխ չի կրնար համակերպիլ եւ խոստում տալ: Տյան որ սիրահարուած էր աղջկան, ծառ կալաչէ եւ կը խնդրէ, սակայն օրիորդը կը կրկնէ իր առարկութիւնը:

Այս մերժումէն չափազանց զգացուած, Ֆիլիբ ինքզինքը կը կորսնցնէ եւ կ'ուրոշէ «վրէժ» լուծել: Աղջիկը եւ եղբայրը Մկրտիչ երբ Պիբիասի մէջ իրենց տունէն դուրս կելնեին, Ֆիլիբ կը բաշ իր ռեվոլվերը եւ կրկրակէ.ծանր կերպով վիրաւորելէ վերջ աղջիկն ու եղբայրը, գնդը կը դարձնէ իր սիրտին ու կը բաշ փլթակը: Արիւնլուայ ինքն ալ կինչայ անոնց մօտ:

Հազիւ կես ժամ ծնչելէ վերջ, Ֆիլիբ կը փակէ իր աչքերը, իսկ միւս երկու վիրաւորները կը փոխադրուին Անթիոք, ուր հիւանդանոցի մէջ տարուած բոլոր խնամքները անկարող կըլլան փրկելու աղջկան կեանքը: Աղջկայ մարմինը կը փոխադրուի Հալէպ: Իսկ եղբայրը ծանր վիճակի մէջ կը մնայ ցարդ հիւանդանոց:

ՄԿՆԱԽՏԻ ԴԷՊՔ ՄԸ

Անցած ուրբաթ օր, Պէյրութի ճամբայ տեսէլ թաղին մէջ բնակող Իւրեր Ճանիկեանի մը տունն ու գոյքերը այրեցան, մկնախտի դէպքի մը պատճառաւ: Ընտանիքի մայրը, որ մնացած եր, հասկցուած է որ մկնախտ վարակուած եր: Այժմ ամբողջ թաղը օդալի մէջ առնուած է:

ՄԱՐԴ ՄԸ ԵՐԿՈՒ ԿԻՆԵՐ Կ'ԱՅՐԻԱՑՆԷ ԻՐ ՄԱՀՈՎ
ԹԻՒՐՔԵՐՈՒ ԲԱՐԲԱՐՈՍՈՒԹԻՒՆԸ

Ճարապուլուսի ենթակայ Աճան գիւղի բնակիչներէն Ահմէտ էլ Մուհամէտ իր երկու կիներուն հետ բրեական սահմանէն ներս անցած եր ցորեն եւ ուսելիք գնելու համար: Սակայն հազիւ բանի մը հարիւր մեթր յառաջացած եր, անճանօթ ուղղութենէն գնդակ գալով գայն անտունչ գետին ձգեց: Երկու կիներ այրիացան եւ Սիւրիական սահման փախան:

ՕԴԱՆԱԻ ՄԸ ՎԱՐ ԿԻՅՆԱՅ

Անցած ուրբաթ օր Պէյրութէն Հնդկաչին գացող օդանաւ մը, Իրագի անապատին մէջ, մեխենական խանգարման մը պատճառաւ վար իջած է: Սակայն բարեդիպ զուգադիպութեամբ մը հինգ ճամբորդներէն միայն երկուբը բեթեւօրէն վիրաւորուած են:

ՇԱՀԱՆ ՊԱՇԼԵԱՆ
Գ.ԴԱՐԱԳԻՐԻՆ ՊՈՒՐՆԻՒԶԵԱՆ
ամուսնացած
15 Սեպտեմբեր 1932 Ալեքսանտրէթ

ՀԱՆՐԱՅԻՆ ՇԻՆՈՒԹԵԱՆՑ ՀԵՂԱԾՈՒՄԻՆ ՔՆՆԻՒԹԻՒՆՆԵՐԸ
ՇԵՂԽ ՁԷՄԻԼ ԽԱԶԻՆ ՀԻՒԱՆԴԱՑԱՒ

Հանրային Շինութեանց գեղծումներու խնդրին շուրջ հարցաքննութիւններ շարունակուեցան շաբաթ օր եւս: Կարգաւ հարցաքննուեցան յանձնարկեալ յանձնաժողովներ եւ երկրաչափներ:

Տեղական թերթեր իրարու հակասական լուրեր կը հրատարակեն: Ըստ ոմանց գեղծումներու ճանակը հազարաւոր ոսկիներ կը հասնի, մինչ ուրիշներ կը պընդեն որ ցարդ հազիւ 800 ոսկիի գեղծում մը երեւան հանուած է:Յայտնի է որ կարգ մը թերթեր մասնաւոր ճիգ կը թափեն խնդիրը փակելու եւ շատ աննշան դէպ մը ցոյց տալու համար:

Շեյխ Ձեմիլ խազին, որ ինչպես զրած ենք, կը գծուի աւագութեան բանը, տրկարացած է երկու օրէ ի վեր եւ խնդրագիր մը ներկայացուցած, պահանջելով հիւանդանոց փոխադրութիւնը: Շեյխ Գնահատ Խուրի սահմանած է պատպանութիւնը Շեյխ Խազիին: Իսկ Մեթր Սօվեա պիտի պատպանէ Շեյխ Թահիմ Խազիը:

Տեղական թերթերու մէջ իր մասին զանազան բսի բաներու եւ տարածայնութեանց պատասխանելով, Հիւսէյն Գէյ Անեապ կը յայտարարէ որ իճ ոեւէ բանէ լուր չունի եւ իրեն վերագրուած յայտարարութիւնները ճիշդ չեն:

ԱԶԴԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԱԲ ԹԵՐԹԻ ՄԸ

Իսլամական «Էլ Շարգ» թերթը, իր ծնունդքրքի օրուան թիւին մէջ, Հանրակարի Ընկերութեան դէմ, կարգ մը հրատարակութիւններ րուած եր եւ խօսած պօլշեվիզմի մասին: Թերթը ըսելէ յետոյ պէս, ոստիկանապետ Իզզէտտին պէյ Օմարի երկու գաղեցի ոստիկաններ դրկած եւ բերել տուած է թերթի պատասխանատու տրուեցրները եւ ան որ յայտարարած որ նման գրութիւններ հակառակ են Երիքին խաղաղութեան, հետեւաբար եթէ կրկնուին, սթիպուած պիտի բլլայ հետապնդում կատարել:

ՅԵՏԱՁԳՈՒԱԾ

Էօրէնֆիլի Կրթասիրաց Միութեան կողմէ Հոկտ. 2ին տեղի ունենալիք վիճակահանութիւնը յետաձգուած է Հոկտեմբեր 30, կիրակի օրը: ՎԱՐՁՈՒԹԻՒՆ

ՎԱՐՁՈՒ ՍԵՆԵԿԱԿՆԵՐ

Պասթա Թահթանի թաղին մէջ, մեծ սրճարանի կից, հանրակարքի կայանին անմիջապէս մոտ, հայ բնտանիքի մը կողմէ վարձուած նոր և երկյարկանի տան մը մէջ վարձու կը տրուին երկու օդասուն և արեւոտ սենեակներ, որոնք իւրաքին կրնան նաև առանձին առանձին ալ վարձու տրուիլ:

Դիմել, Պապիւրիս, Տօքթ. Սրիսկեանին:

5—10

Կարդացէք եւ Տարածեցէք «ԱԶԴԱԿ»Ը

Իսկ Պարպարան Քարլայլը մինչեւ պարտէզի դուռը ճամբելով երբ կը վերադառնար, տիկին Վինի և տըղաքներուն հանդիպեցաւ։ Նէ տիկին Վինի հետ խօսակցելու միջոցին պատմեց անոր թէ Քարլայլին դէմ մըրցակից մը ելած է և ան ալ ուրիշ մէկը չէ, եթէ ոչ ամենացած և ամենէն նախատուած մարդ մը, Լիւսի իսկոյն նետուելով հարցուց.

— Ո՞վ է այս մարդը.

— Ֆրանսիս Էէվիսըն.

Այս լսելուն պէս Իզապէլի աչքերը լեցուեցան և հեկեկալով սկսաւ լալ։ Պարպարան տեսաւ որ Իզապէլ դեղնած է և թաչկինակով կը փորձէ դէմքը ծածկել, Պարպարա հարցուց.

— Ի՞նչ եղաք տիկին, ցա՞ւ մը ունիք.

— Ոչ, բան մը չկայ, բերանս փոշի գնաց, կարծեմ հազ եկաւ, ըսաւ Իզապէլ, բայց ձայնն ու չրթունքները կը դողային։

Պարպարա ինքն իրեն ըսաւ.

— Արդեօք այս կինը Լէվիսընը կը ճանչնա՞յ, գայն յազդը Լէվիսընը անուան յիշատակութի՞ւնը եղաւ.

Իզապէլ այդ օրը երազի պէս անցուց։

Այդ երեկոյ Լոնտոնի մէջ Լօրտ Մաուներ Սէվրըն ակումբի մէջ նստած թերթ կարդալու ատեն, աչքին Ուէսթլին հանդիպեցաւ և կարդալով Քարլայլի թէկնածութեան մասին գրուածները, ուշադրութեամբ հետեւեցաւ։ Բայց յանկարծ ի՞նչ տեսնէ. Ֆրանսիս Լէվիսընի անունն ալ որպէս թեկնածու նշանակուած էր։ Աչքերուն չհաւատալով աչքերն ու ակռոցները քանի մը անգամ սրբեց եւ նորէն կարդալէ վերջ անմիջապէս թերթը մէկ կողմ նետելով տուն գնաց եւ պայուսակ մը առնելով, իր տղուն հետ միասին, չոգեկառք նըստելով դէպի Ուէսթլին ճամբայ ելաւ։ Ճամբան չոգե-

ԲՕՐԹՕ-ՌԻՔՕՅԻ ՄՐՐԻԱԼ, 75,000 ՀՈԳԻ ԱՆՕՊԱՍՏԱԼ ՄՆԱՑԱԾ
Ուաշինկթըն.— 197 հոգի մահացած են եւ 1800 հոգի ալ վիրաւորուած են, Բօրթօ—Ռիքօյի կարմիր խաչին տեղեկագիրներուն համաձայն, մինչեւ 75000 հոգի անպատսպար մնացած են, ծածկած մրրիկի հետեւանօք։

— Ձիս Պլանչին ձեռքէն ինչո՞ւ յափշտակեցիր, ըրածդ գողութիւն էր, դուն լաւ գիտէիր.

Ալիս բարկութենէն ոտքերը գետինդարնելով պոռաց.

— Չեզի կը յիշեցնեմ որ, Քարլայլին հանդէպ այդ քայլը չառած, քանի մը վայրկեան պէտք է մտածէր.

— Դուն ի՞նչ կըլլաս, Քարլայլը չես ճանչնար անգամ.

— Անոր հոչակն ու համբաւը լսած եմ։ Վեհանձն եւ պատուախնդիր մարդ մըն է, աշխարհ կը սիրէ զայն եւ կը յարգէ, իսկ դուն ճիշդ հակառակն ես։ Եթէ աշխարհի մէջ երկու հատ իրարու չի նմանող մարդիկ կան, դուն և Քարլայլն էք։

— Եթէ մրցակիցս ուրիշ մէկը ըլլար, կարելի է կը հրաժարէի, բայց քանի որ ան է, յարատեւելով պիտի ճզմեմ.

— Ուշադրութիւն ըրէ որ դուն չի ճզմուիս. բախտը միշտ գէշերուն հետ չըլլար.

— Կը տեսնենք։

ՄԱՍ Է.

ԿԱՊՈՑՏ ԱԿՆՈՑՆԵՐՈՒ ՀԱՆԴԻՊՈՂ ՎՏԱՆԳԸ

Քարլայլ և Պարպարա նախաճաշ կընէին։ Դուռը բացուելով Մր. Տիլ ներս մտաւ։ երբ Քարլայլ և Պարպարա դարմացած էին այս անժամանակ այցելութենէն, յանկարծ դատաւոր Հէր ևս ներս մտաւ։ Անկէ վերջ յաջորդաբար Սքուայր Բիննըը և Քօլոնէլ Պէթէլ ներս մտան։ Բոլորը մէկ կարծես թէ արշաւէ մը կուգային, շատ յոգնած էին և չնչայեղձ վիճակ մը ունէ-

(Շարունակելի)

Քաղաքական կոիւը Պրազիլիոյ մէջ

Ռիօ—տը—Ճանէյրօ.— Կառավարութիւնը կը հաղորդէ թէ Սան—Բաւլօյի ըմբոստները թշնամութիւնները դադրեցնել առաջարկած են։

Ռիօ—տը—Ճանէյրօ.— Նախագահ Վարկաս պատասխանեց ըմբոստ զինուորներուն պետին կողմէ ներկայացուած զինադադարի առաջարկութեան, հրաւիրելով զայն որ պատուիրակներ ուղարկէ կառավարական զինուորներու հրամանատարին մօտ համաձայնելու համար նախապատրաստական միջոցներու մասին։ Սոյն միջոցներու կարգադրութենէն վերջ, զինադադարը պիտի կրնայ վերջնական դառնալ։

«Թայմզ»ի խորհրդակցութիւնները

Լոնտոն.— «Թայմզ» ցաւ կը յայտնէ ազգային կառավարութեան մերժման մէջ բացուած ճեղքուածքին համար։

Թէպէտեւ շատ մը պատճառներ կան խորհելու համար թէ պ. Մաքտոնալտի նախագահած կառավարութեան նկարագիրը եւ քաղաքականութիւնը պիտի մնան անցեալի մէջ եղածին նման ազգային, լոնտոնեան մեծ թերթը կը գրէ թէ հերձուածքը անտեղի էր։ Ան չի կրնար ըմբռնել թէ հրաժարեալ նախարարներու նման հայրենասիրական եւ անվեհեր զաղափարներով տոգորուած մարդիկ կարող եղան մինչեւ հրաժարականի բարձրացնել ելեւմտական պատճառը, նոյն իսկ այն վայրկեանին ուր Մեծն Բրիտանիա քաղաքական թիւր փափուկ շրջան մը կանցնէ գտնուելով ամբողջ միւս խնդիրներու առջեւ։

Բայց, կը յայտնէ «Թայմզ», նախարարական տագնապը երեւութապէս միայն տկարացուց դահլիճը, ուստի իշխանութեան գլուխ մը նացող մարդիկ իրենց պատասխանատուութեանց դիմագրաւելու են, անվհատ քաջութեամբ մը։

ՀՐԱՇԱԳՈՐԾ ՄԱՐՄԻՐ
ԷԼ ՀԱՁ ՍՈՒՀԱՍԵՏ ՊԷՑ ԷԼ ՓԷԼԷՔԻ

Փութացէք առնելու անոր կարծիքը ձեր բոլոր փափաքներուն համար։ Ան կը հանդարտեցնէ բոլոր չուարած և առնջուած մաքերը և կը վերադարձնէ անոնց փափաքածները։ Կ'իյնէ բոլոր ոգիներուն. հիբնոթիզով կը կարդայ մարդուն ժառանգութիները. ձեռքի գծերէն կը կարդայ մարդուն անցած, ներկայ և ապագայ կեանքը. կրնայ հաղնալ ամուսնութեան, համբերութեան, սիրոյ, առեւտուրի, քննութեանց և այլն բոլոր գաղտնիքները։ Այս բոլորը կը ցուցնէ մարդուն, կարծես թէ գրուած ըլլան թուղթի մը վրայ։ Կնոջ և աժուռնոյն մէջեւ եղած դժուարութիւններն ու տարակարծութիւնները կը լուծէ Աստուծոյ Սուրբ անուններովը եւ Ամերիկեան եւ Եւրոպական գիտնականներու փորձառութիւնները օգտագործելով։

Տխուր եղողներուն ուրախութիւն և հանգիստ կը պատճառէ. ղոյին և մասին հիւանդութիւնները կը դարմանէ։ Այս բոլորը մեծ յաջողութեամբ կը կատարէ։ Փորձը ամենամեծ փաստն է. անգամ մը այցելել բաւական պիտի ըլլայ։

ՀԱՍՑԷ.— Գէյրութ, Հաճդէէ Ղամի փողոցի արեւմուտքը, Տրաճոմանց հիւանդանոցին մօտ, թիւ 9 բնակարանը։

ԱՋԴԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

Ա.— Անոնք որ կուգան, իրենց մէջքը պէտք է գրեն թուղթի մը վրայ և պէտք է պահեն.

Բ.— 1000 ոսկի կուտայ ան, եթէ չի կարենայ ճշդաւորէն գիտնալ ենթակայի մէջքը, գրուած արաբերէն լեզուով մէջքերը չխառնելու համար հարցուպի մէջոցին.

Գ.— եթէ նամակներու մէջ ամփոփուած չըլլայ երկու ոսկի, պատասխան չի տրուիր։

ԳԱԲՐԻԷԼ Թ. ԹԷՐԶԵԱՆ
(ԵԼԵՔՏՐԱԿԱՆ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ)

Հիմնուած 1921 ին Գոլիս-Բերա

Ներս դիւրամատչելի պայմաններով կը կատարեմ ամեն կարգի էլեկտրական լոյսի գործողութեան (Intsallation), ինչպես նաեւ մօթոր եւ ջեներատոր։

Վաճառատունս կ'ստանձնէ նաեւ բոլոր էլեկտրագործիքներու ճորոգութիւնները։ Մատակարար սպասարկութիւն բնակարանները։ Էլեկտրա-ճորոգմանց։ Վաճառատուն Philips եւ Lux էլեկտր. լամբերու եւ ամեն տեսակ էլեկտրական պիտոյքներու։

Վճարման դիւրութիւններ.

Հասցէ — Վ. Ուզունեանի գրատան կից Գուրճ. B. P. 491

ՋԱՎՋԱՎԱՁԵԱՆ ՄԱՐԻՉՆԵՐ
ՏԵՂԱԿԱՆ ԳՈՐԾ

Ջավզավաձեան եղբայրներու հրդեհի մարիչները, շինուած պողպատով ապահովուած են 20 ֆիլօկրամ ճնշումի մը համար։

Անոնք արձանագրուած են քաղաքապետութեան անօրէնութեան մօտ և ճանչցուած Ֆրանսական թէհնիք Ճանճնախում մրի կողմէ։

Այս մարիչները այնքան ներկայանալի են որքան եւրոպականները։ Գիները չատ ծայրայեղօրէն աժան ու արդիւնքը գրեթէ վայրկեանական է։

ԱՋԴԱՐԱՐ ՏՊԱԳՐԱՏԵՂ

ՏՊԱԳՐԱԿԱՆ ԱՄԷՆ ԿԱՐԳԻ ԳՈՐԾԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ
Դիմեցէք «ԱԶԴԱԿ»ի Տպարանը՝ գիրք, պրօշիւր, հարուածնիկ հրաւիրագիր, պանակաթուղթ եւ առեւտրական ձեւաթուղթեր.
ԱՐԱՓ, ՄԱՔՈՒՐ, ԳԵՂԵՑԻԿ ԵՒ ՆԱԻԱՆ.
ՀՈՒՆ ՄԲԱՐԳ ԳԻՐՔՈՒՆ

ՊԱՆԴՈՒԿ ԼԻՒՔՍ
ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԱՆՆԱՀԱՏԱԳՐՈՒԱԾ ՊԱՆԴՈՒԿ

«ԼԻՒՔՍ»ի Չանդիի մէջ, ծախկուած ապահովուած 1,2,3,4 ՄԻԼԻՈՆ ՖՐԱՆՔԻ

ԽԻՍՏ ՕԳՈՒՏՆ ՍԵՆԵԱԿՆԵՐ

ՈՐ ԿԸ ԲԱՂԿԱՑՆԻ

1. ՀԱՐԵՒ ՀՈՒՆ, ՄԱՔՈՒՐ ԵՒ ԱՅԼԵՒՆ ՍՊԱՆԻԱՑԻ ՊԱՐԱՀՈՏԻՆ.
2. ԳԻՆԵՐԸ ԽԻՍՏ ՉԱՓԱԿԻՄ.
3. ՅՈՒՆ ՓՆՏՈՒՈՂՆԵՐՈՒՆ ԱՒԷՆ ԴԻՒՐԱԽՕՍԻՆՆԵՐ.

Տէր եւ Տօքթ՝ Գ. ՓԱՐՏԻԶԱՆԵԱՆ

Ոտքի հիւանդութիւններ ունեցողներուն համար պիտի ըլլայ հաճոյք մը գիտնալ թէ Beyrouth-ի մէջ ծախկուած Standard կօշիկները լաւագոյնները ու ամենաժանն են։

Beyrouth chausse Standard.

Դուն գիտես որ ՍԹԱՆՏԱՐՏի կօշիկները լաւագոյնները ու ամենաժանագոյնները են.

Փորձ եւ թէ ոտիդուդ հանգիստը պիտի ապահովես եւ թէ ալ խնայողութիւն.

ԿԵԴՐՈՆԱՑԵՂԻ՝ ՆԱՃԱՐ ԵՂԲԱՕՐՆԵՐՈՒ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ

ՄԱՆՐԷԱԲԱՆԱԿԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՈՑ
Laboratoire Microbiologique

ՏՕՔԹ. ՍԱՄՈՒԷԼ (ՍՏԵՓԱՆԵԱՆ)

Մասնագիտութիւնը կատարելագործած է Փարիզի եւ Լիոնի մէջ եւ ատենէ ատեն իր վեր բժշկակ. սոյն ճիւղով զբաղած ըլլալով կը կատարէ բժշկ. ամէն անալիզներ. (մկզ. խուխ. արիւն եւլն).

Հասցէ՝ Մէյրի փողոց Տաուէի օճախին մէջ. (պապ իթխի մօտ բրամուէյի գծին վրայ) խղճամիտ ուշադրութիւն, չափաւոր գին.

ՏՕՔԹ. ԳԵՈՐԳ ԿԷՐԿԷՐԵԱՆ

Վկայեալ Lauréat (սիկլ) Interne եւ այժմ մնալուն *ՄԱՍՆԱԳԷՏ* բժիշկ Ֆրանսական հիւանդանոցի *ԱՋՔԻ, ՔԹԻ, ԿՈԿՈՐԴԻ, ԱԿԱՆՋԻ* և *ԳԼՈՒՍ* հիւանդութիւններու բաժնին։

Հիւանդ կ'ընդունի կէսօրէ վերջ ժամը 2—6

իր գլխաւոր մէջ rue de Damas, No. 15

Հիւանդները ուղղակի հիւանդանոց կ'ընդունուին իր կողմէ տրուած մուտքի թղթով։

Աղքատ հիւանդներու ձրի դարմանուժ, ամէն օր կէսօրէ առաջ ժամը 10—12, հիւանդանոցի դարմանատան մէջ։

Կարի եւ Ձեւագիտութեան Դասընթացք
Տիկին ՄԱՌԻ ԵՐԱՄԵԱՆ

ՎԿԱՅԵԱԼ ԴՐՈՍԱԿՈՒՀԻ

ԲԱՐԻԶԷՆ ԵՒ ՎԱՇԻՆԿԹՕՆԷՆ

Կարի եւ ձեւագիտութեան մասնագիտուհի, Տիկին Մառի Երամեան կը վերադառնայ իր առհասարակ Մեծ Սհրայի դիմացը Նո. 78 տան երիտասարդ արկը։

Երեք ամսուան միջոցին կը սորվեցնէ ամենավերջին ճոռաձեւութեամբ, կար եւ ձեւագիտութիւն իր բոլոր բարդութիւններով եւ արդիական մոդոցներով, Droit-fils մէթոտով։ Իր աշակերտուհիները կ'օժտեն Բարիզի ազատարհասնոց Académie Daydou վկայականով։

Տոկուն շինուածք Վայելուչ տեսք Հնչուն եւ բնական ձայն Ահա յատկանիշները

ՈՐՈՆՑՄԱՄԲ ԿԸ ՁԱՏՈՐՈՇՈՒԻՆ

ԱՓՕԼԼՕ ԳՕՆՕՆԵՐԸ

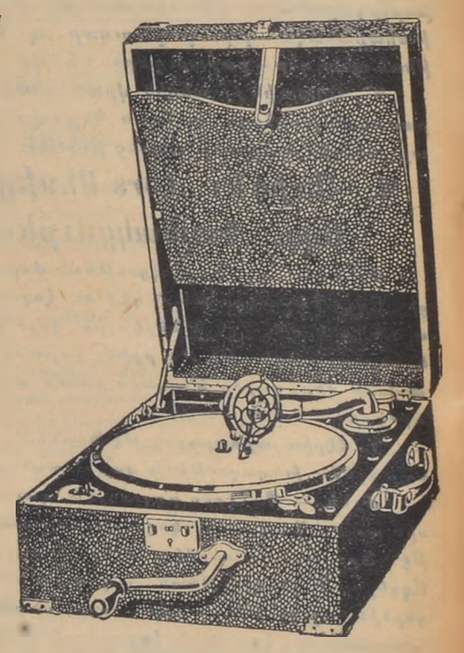

Հրապարակի վրայ գտնուղ բոլոր մարքանեբրու հետ կը մրցին Աբոլլօ ֆոնօները։ Մանաւանդ վերջին նոր մօտէլները, որոնք հասած են արդէն, անգերազանցելի են իրենց տոկունութեամբ, վայելչութեամբ և ժատչելի գիներով։

APOLLO GRAMOPHONE Co. Ltd
(of London)

ԱՓՕԼԼՕ ՖՕՆՕՆԵՐՈՒ ԹԱՓԱՒՈՐԸ !!!

Կատարեալ համոզում գոյացնելու համար անգամ մը այցելեցէք

MAISON APOLLO, Rue de la Poste, BEYROUTH

Փորձերէ եւ բացատ՝ ամէն ձեւի, անվիճելի ապահ եւ առաւելութիւններ գիւրամատչելի գին. վճարումի դիւրութիւններ

Ընդհ. ներկայացուցիչ՝ Սիւրիոյ, Պաղեստինի, Անդրյորդանանի, Միջագետքի եւ Կիպրոսի.— ԳԱԻՐԻԷԼ ՍԻՆԱՆԵԱՆ

KOURKEN SINANIAN, Boîte Postale 642, BEYROUTH (Syrie)

ին։ Բոլորն ալ գրգռուած ձեւով բաներ մը կը խօսէին, սակայն ոչ մէկին ըսածը կը հասկցուէր որոշապէս։ Վերջապէս Քարլայլ կրցաւ հասկնալ անոնց խօսքերէն որ ուրիշ թեկնածու մըն ալ բուսած է և քահ քահով մը ըսաւ.

— Շատ լաւ, թող հրամմէ նայինք ո՞վ կը չահի.

Բայց Մր. Տիլ դառնալով Քարլայլին ըսաւ.

— Բայց, պարոն, գիտէ՞ք թէ ով է թեկնածուն.

Դատաւորը իսկոյն պոռաց.

—Շատզարմանալի անոր Քարլայլին մրցակիցըլլալը.

— Կախուելու արժանի է ան, ըսաւ Գէքէլ.

— Այս մարդը չե՞նք կրնար գետը նետել տալ, աւելցուց Փիններր.

Այսպէս խառն ի խուռն խօսքեր կը լսուէին և Պարպարա մէկ ասոր մէկ անոր բերանը կը նայէր։

— Ո՞վ է այդ սոսկալի մրցակիցը, ըսաւ Քարլայլ անհամբերութեամբ.

Այս հարցումին վրայ ամէն մարդ լռութիւն պահեց, որովհետև ոչ ոք այդ անունը Քարլայլի ներկայութեան խօսիլ չէր ուզեր։ Վերջապէս Տիլ լռութիւնը խզելով և գլուխը ծռելով ըսաւ.

— Լէվիսընն է.

Քարլայլի երեսը կրակ կտրեցաւ։ Պարպարա գլուխը ծռեց։ Դատաւոր Հէր չարունակելով իր խօսքը.

— Ամէն կողմ պատերը Լէվիսընի անունով պատուած են.

— Երէկ երեկոյեան չոգեկառքով եկած է և Պըզզ պանդոկին մէջ հիւր եղած, ըսաւ Տիլ, քովը մէկ ալ գործակատար ունի և ուրիշ մարդ մ'ալ կերևի կառավարական պաշտօնեայ մըն է։ Տպարանը մինչև առաւօտ գործած պէտք է ըլլայ։

Քարլայլ իբր թէ չէր լսեր խօսուածները.

— Ժամը 10ին, Պըզզ պանդոկին մէջ պիտի հաւաքուին, Բոլորն ալ զէնքերնին պատրաստ պահեն։

ուինք չէ՞, հոն կը տեսնուինք.

— Պըզզ պանդո՞կը հիւր եղած է ըսիք, հարցուց Փիններր.

— Այո, սակայն մինչև հիմայ անկէ վռնտուած կ'ըլլայ երբ պանդոկապետը տեսայ և ըսի թէ ինչո՞ւ այդ մարդը ներս առած է, աչքերը չրոտեցան և խոստացաւ մինչեւ մէկ ժամ վռնտել զայն, ըսաւ Տիլ.

Ասոր վրայ հիւրերը ցըրուեցան և Քարլայլ լմնցնելով նախաճաշը երբ դէպի իր գրասենեակը կ'ուղղուէր, աչքերը վերցնելով տեսաւ որ իր անունին քով, պատերուն վրայ իրեն հանդէպ ամենամեծ գէշութիւնը գործող մարդուն անունն ալ գրուած է։ Այդ միջոցին իր քոյրը Գորնէլիա, աչքերը կարմրած և բարկացած դիմացը ելաւ և ըսաւ.

— Արչիպօլտ, լսեցի՞ր խայտառակութիւնը.

— Այո, ահա պատերը կը խօսին.

— Այս մարդը ահա փախցուցած է, առաջ առարկութիւններ կ'ընէի քեզի, սակայն հիմայ այլեւս եթէ ետ քաշուիս եղբայրս չես Արչիպօլտ, որքան ծախք որ պէտք է, ըրէ.

— Ետ չեմ քաշուիր, և առանց ծախքի պիտի ընտրուիմ.

— Բեզի համար ծախք ընել ուզողներ չատ կան, ահա ես 1000 ոսկի պիտի տրամադրեմ.

— Դուն հազար ոսկիդ պահէ Գօրնի, ես կաշառ տալով ընտրուիլ չեմ ուզեր, առանց դրամի պիտի ընտրուիմ.

Ուէսթլինի ժողովուրդը չատ զրգռուած էր և ամէն լսող յուզումով ու բարկութեամբ կը պարուրուէր։ Ամէն մարդ հոս ու հոն վազելով հաւաքոյթներ կունենար, կառավարութիւնը չատ աշխատանք կը թափեր Լէվիսընի ընտրութիւնը յաջողցնելու համար։

ՕԳՆԷ ԴՈՒՆ ՔԵԶԻ ԵՒ ԱՍՏՂԸ ՔԱՆԻ ՊԻՏԻ ՕԳՆԷ

ԸՆՏԱՆԻՔԻ ԱՍՏՂԸ
(L'ETOILE du FOYER)

Առեւտրական և երկրագործական ժողովրդային վարկի հաստատութիւն
Անանուն ընկերութիւն.— դրամագլուխ՝ 3,000,000 ֆրնք.
որ կրնայ 3.000,000,000 ֆրնք.ի բարձրացուիլ վարչական խորհուրդի պարզ որոշումովը։
Գեղրոնատեղի.— 137 Boulevard Sebastopol - Paris
ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ Արեւելեան պետութեանց
Սավոյ Օթելի՝օճեմ, Գուրճ, Գէյրութ

ԵԼԵՒՄՏԱԿԱՆ ՃԻՒՂ
Ապահով պայմանագրութիւնմ
ՕԺԻՏ
Երաշխաւորեալ տոկոս 6 %։ Ասկէ՝զատ մասնակցութիւն ընկերութեան չահերուն։

ԿԱԼՈՒԱԾԱԳԱՆ ՃԻՒՂ
ՎԱՐԿԵՐՈՒ ԲԱՑՈՒՄ
Կալուածի վրայ փոխատուութիւնք
Վճարելի 10—15—20 տարիէն։ Որոշուած պայմանաժամէն առաջ ուզողը կրնա՝ վճարել։

ԸՆՏԱՆԻՔԻՆ ԱՍՏՂԸ ընկերութիւնը ներկայիս 75,000է աւելի անդամ ունի։ Մինչև 1 Ապրիլ 1931 Ընտանիքին Աստղը 135 միլիոն փոխ տուած է, գրաւով 500 միլիոնէ աւելի արժէք ունեցող անշարժ կալուածներու վրայ։
Ամեն թղթակցութիւն ուղղել՝ B, P. 821, Beyrouth

AZTAG
JOURNAL QUOTIDIEN ARMÉN.
B. P. 587
BEYROUTH, Liban

Directeur-Propriétaire
HAIG BALIAN

ԳԻՆԸ ՏԱՐԵԿԱՆ
ՍԻՒՐԻԱ տար. 550, վեցամսեայ 300 ու. դ.
ՈՐՍՏԱՀԱՄ. տարի 7, վեցամսեայ 4 տոլար

ԱԶԴԱԿ

ազգային, քաղաքական, գրական եւ տնտեսագիտական

ارتاك

جريدة سياسية ادبية

ՕՐԱԹԵՐԹ

Հոկտեմբեր 5 1932

ԳԻՆԸ ՏԱՐԵԿԱՆ 2.50 ՈՒ. Դ.

Չ. ՏՈՒԲ | Անհնար առաքում պահել բերթիս տնօրէնին հասցէին | Տնօրէն — Խմբագիր՝ ՀԱՅԿ ՊԱԼԵԱՆ | Չհրատարակուած ձեռագիրները չեն վերադարձուիր | Թիւ 154 (721)

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

ԴՊՐՈՑԱԿԱՆ ՏԱՐԵՄՈՒՏԻ ՁԱԲԱԹԸ

Հոկտեմբերի առաջին շաբաթը վարժարանական տարեմուտի շաբաթն է Պէյրութի թէ Սիւրիոյ չրջաններուն համար։ Այս առիթով մենք պարտք կը համարենք և միանգամայն ստիպողական հաշուի նստիլ ու խորհրդածել ծնողներու հետ, որոնք անցնող տասը տարուայ ընթացքին իրենց զաւակներու դաստիարակման և ուսման ուղին չկրցան գտնել, գոնէ որոշ և վերլուծական ձևով։ Շատեր կան այդ ծնողներէն, որոնք դեռ ծանր թիւրիմացութիւններու մէջ են հիմնական խնդրի մը շուրջ, այն է օտար վարժարաններու և ազգային հաստատութիւններու նախընտրութեան։ Ճիշդ է որ անցնող տասնամեակին, մեր ժողովրդի խուճապային դրութիւնը օտար ափերու վրայ, տնտեսական մտահոգութեան և հացի խնդրի ցնցող պարագան, պիտի ստեղծէր նման թիւրիմացութիւններ, քանի որ մեր շուրջ արդէն իսկ ունինք օտար վարժարաններու ցանց մը, որոնք ամէն ձև ու միջոցներ գործ կը դնեն նուաճուելիք ընելու այս չրջանին մէջ. Ասոր կողքին անկասկած, որ մեծ դեր կատարած է և դեռ կը կատարէ նաև մեր ներքին կեանքի մէջ բոյն դրած ապազգայնացման հակամէտ տարրերու աշխատանքն ու բնագիտութիւնը։

Այս բոլորը ահա ստիպողական կը գարձնեն մեզ և ազգային կրթութիւնով չահագրգռուողներուն, օրուայ նիւթ գարձնել այս պարագան, և միանգամընդմիշտ վերջ տալ տատանումներուն և կասկածներուն։ Ըսած ենք ուրիշ առիթով և կրկնենք նաև այժմ, թէ փորձը արդէն փայլուն կերպով ցոյց տուաւ վերջացող տարիներուն։ Օտար ուսման վրայ յոյս դնող ծնողներուն նախաձեռնութիւնները ու բան. գիտութիւնը վերջացաւ ծանր հիասթափութիւնով, քանի որ հրապարակի վրայ այդ ձև ուսում ստացած, բայց դաստիարակութենէ զուրկ, կամ սխալ դաստիարակուած երիտասարդներու բազմութիւն մը ունինք ոչ միայն անգործ, այլ գործելու և աշխատելու անընդունակ ու անյոյս։ Իսկ անոր փոխարէն նաև ազգային ուսում և դաստիարակութիւն ստացած պատանիներ և երիտասարդներ, որոնք համեստ գործերու տէր են և օրը օրին կը յառաջդիմեն, լաւագոյն ապագայի մը ամէն հաւանականութիւններ ցուցնելով։

Այս փաստը տալէ յետոյ տանք նաև պատճառի և արդիւնքի այն դասաւորումը, որը առանց գաղափարական և ընդհանուր ազգային մտահոգութիւններու ալ, անհրաժեշտ կը գարձնէ հայ տղոյոց և հետեւաբար նաև ծնողներու համար առնչային կրթութիւնն ու ուսումը։

Այս ուղղութեամբ ամէն քանէ առաջ անհրաժեշտ է առնել կեանքի մէջ յայդողելու համար անհրաժեշտ տարրերը, որոնցմէ առաջինն է անկասկած հիմնաւոր ուսումը և անոր միացած ուժեղ եւ լաւ նկարագիր մը։

Ուսման հիմնաւորութեան պարագան մենք չէ որ այժմ պիտի ճշդենք, կամ նոր գիւտեր ընենք։ համաչխարհային ու անվիճելի ճշմարտութիւն մ'է թէ մայրենի լեզուով տրուած ուսումն է, որ դիւրաւ և հիմնաւոր կերպով կ'իւրացուի մանուկներու կողմէ, զանոնք վիճակի և ատակ գարձնելով, այդ ուսումէն օգտուելու և անոր վրայ սեփական կառուցումներ ընելու։

Մեր պայմաններուն մէջ, ուր տղաք նիւթական ստիպողականութեան տակ, կ'աշխատին շուտ կեանք դուրս գալ, աւելի ստիպողական կը դառնայ մայրենի լեզուով սորվելու խնդիրը։ Կը մնայ օտար լեզուի պարագան, որ շատ զբաղցուցած է ծնողներու թէ հետաքրքիրներու միտքը, իր կարգին ստեղծելով թիւրիմացութիւններ և թիւր կարծիքներ։

Օտար վարժարաններու մէջ ուսում ստացող հայ մանուկները անկասկած, որ շուտով կ'սկսին խօսիլ ֆրանսերէնը կամ անգլերէնը, իր գործնական պարզ ձևերուն մէջ, բայց երբեք չեն կրնար այդ լեզուին տիրապետել և զայն գարձնել իրենց գիտութեան և գործունէութեան հիմքը, առանց երկար տարիներու, և որ աւելին է առանց որոշ ընդունակութեան։

Այս պայմաններուն մէջ օտար վարժարանէ ելլող տղան զուրկ կը մնայ լեզուական գիտութենէ, որ կեանքի յայդողութեան և մտածողութեան մէջ ունի իր վճռական դերը։ Ասոր հակառակ ազգային վարժարանէն ելլող պատանի մը, քիչ շատ տիրացած հայ լեզուին, որը իր կատարելութիւնով վար չմնար օտար լեզուներէն, կրնայ իւրացնել տրուած ուսումը, որմէ յետոյ շատ փոքր ճիգով և ժամանակով կրնայ ձեռք բերել օտար լեզուն խօսելու գործնական մասը, որմէ շլացած, հայ ծնողներ նիւթական ծանր զոհողութիւններ յանձն կ'առնեն, իրենց տղայք օտար վարժարաններ ղրկելով։ Ուրեմն ուսման տիրանալու և զայն գործածելու համար անհրաժեշտ խորացման տեսակէտէն օտար վարժարաններ ղրկուած տղայոց ծնողները, ուշ կամ շուտ հիասթափ պիտի ըլլան։ Լսենք, որ բնականէն արտակարգ ընդունակութիւն և կեանքի մէջ յայդողելու համար անհրաժեշտ ձիրքեր ունեցող տղայոց մասին չէ խօսքը, որոնք որպէս բացառութիւններ դուրս կը ձգան մեր նիւթէն։

Իսկ ի՞նչ կը վերաբերի նկարագրի կազմութեան և դաստիարակման գործին, արդէն համեմատութեան իսկ կարելի չէ դնել։ Օտար վարժարաններ իրենց մէջ ամփոփելով ամէն ազգի և չրջանակի տղայք, շատ բնական է, որ անհնարինութեան մէջ են զբաղուելու դաստիարակման գործով։ Ասոնց համար էականը կարգը պահելն է և որոշ ընդհանուր կիրարկումը միայն։ Իսկ այն ինչ նկարագիրն ու որոշ օրէնքներու կիրարկումը միայն։ Իսկ այն ինչ նկարագիրն ու հոգին պիտի կրթէին կը մնայ բաց։ Այս պայմաններուն մէջ հայ աշակերտը անկէ դուրս պիտի գայ ծանօթութիւններու պաշարով միայն որը անբաւարար է կեանքի մէջ քալելու և դրութիւն ստեղծելու համար։ Եւ այս դեռ այն պարագային երբ աւարտական այդ տղան չէ այլասերուած և կամ դուրս եկած ազգային դիմագծէն ու չրջանակէն։ Այդ պարագային ան աւելի քան շուտ ու հիասթափ կը դառնայ դպրոցէն դուրս, բաղխելով կեանքի սառն իրականութեան, իրեն խորդ ու անհարազատ գտնելով և օտարին և իր սեփական ազգային չրջանակին մէջ։

Ուսում ստացող որևէ անհատ պէտք է ունենայ նաև զայն գործածելու չրջանակ մը։ Ներկայիս երբ աւելի քան չեչտուած են տարաժարդութիւնները ազգային հողի վրայ, դիմագծէ զուրկ ազգային չրջանակի դուրս անձեր յայդողելու ոչ մէկ հաւանականութիւն ունին, քողունք այն, որ օտար ուսում և դաստիարակութիւն ստացած տղան, կը կտրէ նաև իր հոգեկան կապը իր սեփական ժողովուրդէն, անոր համար և անոր հետ աշխատելու հաճոյքէն, զինք դնելով նաև հոգեկան անելի մը առջև, երբ կեանքի մէջ կը հանդիպի նաև օտարի արհամարհանքին ու անտարբերութեան։

ՔՐՈՆԻԿ

ՄՕՏԱ

Կանացի ծանծաղամտութեան հոգեբանութիւնը գրելու է նախ, կարենալ մօտայի ամբողջ ծագումն ու պատմականը գրելու համար։ Այդպիսի ուսումնասիրութեան մը համար չատ նեղ կուգան լրագրական սիւնակները, ու այդ իսկ պատճառով մենք այս նիւթի մասին պիտի խօսինք, համբերողի մը պէս, որ կը քալէ առանց աեղ մը դադար առնելու, և որուն աչքերը իրերու արտաքին մասերը միայն կը տեսնեն, ու կ'անցնինք։ Հետեւաբար մեր ընթերցողները հինները թող չսպասեն, որ իրենց ըսեմ, թէ այս ձևրան իրենց չրթազգեստը, կամ բաս fonuեն, իրենց գլխարկը կամ մանթօն ի՞նչ նիւթերէ պէտք է չինուին և ի՞նչ ձևով։ Մենք ժան Փաթոյի մը ձեռնհասութիւնը չունինք այս նիւթին մէջ։

Բայց թերևս մեր այս Քրոնիկին գրուելուն կերպն ալ ինքնին մօտա մըն է, որուն պիտի ուզէին հեռևիլ ուրիշներն ալ։ Կապկութիւնը և թութակախօսութիւնը (psyttacisme) դասողութենէ չատ աւելի մեծ դեր խաղացած են ու կը խաղան մօտայի առեղծուածին ու տարածումին մէջ։ Այնպէս որ պարզ դիպուած մը յաճախ պատճառ եղած է մօտա մը չինելու։

Ժամանակ մը գաբունակ (caban) կոչուած վերարկուն մօտա եղաւ, միայն անոր համար, որ նկարչութեան և արձանագործութեան amateur մը, Օրսէյի կոմսը Սիթէյի (Անգլիա) մէջ պատրաստ մը գտնուն անձրեւի բռնութեամբ, և նաւասարդ մը գնաց իր գաբունակը անոր ուսերուն վրայ նետեց, գինքը անձրեւէն պատսպարելու համար։ Կոմսին ուսերուն նետուած գաբունակը մօտա եղաւ երկար ատեն։

Ժամանակ մը Անգղիոյ Թագուհինէրէն մին վիզին վրայ շրջուած մը ունեցած էր, և այդ վերջին սպին ծածկելու համար հարկադրուեցաւ բարձր օձիքով զգեստ հագնիլ։ Գաւչաճութեան համար պալատական կիները սոսկացան իրենց օձիքները բարձրացնել սկսած, ու անոնք սկսան բարձր օձիքներ ունենալ մօտան։

Հնաբաններ (archéologue) դիցուհիներու հին արձաններու վրայ տեսան օձեր փաթթուած և այսպէս նկարագրեցին այդ գտնուած արձանները։ Ամերիկացի մը, Էվերսըն անուն, հնաբաններուն այդ վարկածը յեղաշրջեց, և պատմականօրէն ուզեց հաստատել, թէ գիցուհիներու արձաններուն վրայ տեսնուածը օձ չէր, այլ փեսուրներէ և մուչակէ չինուած պօաներ, թէ նոյն իսկ երբ գեղեցիկ Հէլէն փախաւ գեղեցիկ Փարիսի հետ, իր վիզին վրայ կարապներու փեսուրէ չինուած պօա մը ունէր։ Եւ պօան մօտա եղաւ ամբողջ քսաներորդ դարուն ու հիմա։

Մատամ Ռոզա Պոնէօր, իր աշխատանոցին մէջ կը սիրէր երիկ ժամուն զգեստ հագնիլ։ Սառա Պէրնար, երբ ինքզինքը առաջ կերպընկալ (plastique) արուեստին, հետևեցաւ Ռ. Պոնէօրի, և երիկ ժամուն զգեստ հագաւ աշխատանոցին մէջ։ Ուրիշներ ո՛չ միայն հետևեցան անոնց, այլ և աւելի առաջ գացին, և սկսան երիկ ժամուն զգեստ հագնիլ քաղաքին մէջ։ Ահա նոր մօտա մըն ալ աշխարհիկ կիներու համար։

Միակ երկիրը, կ'ըսեն հնաբանները, որ չազդուեցաւ մօտայի հիւանդութենէն, Եթովպիան էր։ Եթովպիացի կիներուն մազերու հիւսուածքը, կրած զարդերը, դործածած գործիքները, գրեթէ նոյն ձևացած են եգիպտական հին քանդակներու վրայ տեսնուածներուն հետ։ Եւ այս պարագային ազդուած, եգիպտացին Մարիէթ գրած է. «Ամբողջական երկիր, ուր չորս հազար տարիներէ ի վեր, կը թուին անգիանալ, թէ բան մը կայ, որ մօտա կը կոչուի։ Ու մենք կը տարուինք մտածելու, թէ արդեօք մօտայի չը հետևելու համա՞ր է, որ Եթովպիա դեռ կը հովանաւորէ վայրենութեան դաբերէ ձևացած գերեվաճառութիւնը։

Բայց պահ մը թողունք կիներուն օձիքը, և ընդունինք թէ մօտան իգական չրջանակէն դուրս եյած է այլևս, և ընկերական ամէն խաւ, ամէն չրջանակ, առանց սեռի բացառութեան, անոր ազդեցութեան տակ կ'ապրի այսօր։ Ընդհանուր պատերազմի առեն Անգղիոյ մէջ կամաւոր գինուորագրութիւնը մօտա եզաւ երիտասարդներուն համար, գիտե՞ք. ինչո՞ւ։ որովհետև անցլուհիները որոշեցին իրենց ընկերական չրջանակին մէջ չընդունիլ այն երիտասարդը, որ կամաւոր չէր արձանագրուեր։ Եւ անգղիացի երիտասարդի մը համար աւելի հեշտ էր գէպի մահ վազել, քան զրկուիլ կնոջական ընկերակցութենէն։ Եւ արդէն հիմա մօտայի տեսակները այնքան չատ են քաղաքական, տնտեսական, կրօնական և ընկերական գետնի վրայ, որ այլևս կնոջական մօտան, ո՛րքան ալ տնտեսապէս կործանարար ըլլայ, ոչքի չի գարներ, երբ այլակերպ մօտաներ գրաւած են մարդկութեան ուշադրութիւնը։ Թիչենք այդ այլակերպ — չըսենք համար այլանդակ — մօտաներէն մէկ քանին։

Առաջ երբ պետութիւնները յանձնառութիւն մը ընէին ճնշուած ազգերու հանդէպ, իրենց պատիւին համար խոստումին կը յարգէին և անոր գործադրութեան կ'աչխատէին։ Այսօրուան մօտան խոստումին գրժելու մէջ կը կայանայ։

Դեռ մինչև երէկ թիւրքը ոճրագործ նկատուած էր և ջարդարար։ Կիլիկիոյ պարպումէն ի վեր զանիկա ճեճըրլմեճ նկատելէ է մօտան։

Առաջ պետութիւնները լաւութեան ու գաղանօրէն իրենց գինուորական պարապատութիւնները կը տեսնէին։ Վերջապէս դէնիքէն չետոյ սիրող մօտան է զինաթափութեան մասին խօսիլ. սպառազինութեան ծախքերը չատցնելով։

Մինչև ընդհանուր պատերազմի վերջաւորութեան նախօրեակին պետութիւնները ճնշուած ժողովուրդներու ազատագրութեան և ինքնավարութեան մասին կը ճառէին։ Այսօրուան մօտան իրենց ազատութիւնը պահանջելու համարձակող անհատները բանտարկելու և աքսորելու մէջ կը կայանայ։

Առաջ վճռառականութիւնը հիմնուած էր անձնական գրաժգիտի և արժանապատուութեան վրայ։ Այսօր վճռառականներէ չատերուն համար մօտա եղած է խարդախ անձնականութիւնը բարեկամներէ դրամ չորթելու և դրամագլուխի տէր ըլլալու համար։

Առաջ նոր սերունդը մանաւանդ եւրոպացիութեամբ կը չանար օգտուիլ տարիքոտ վարպետներու փորձառութենէն։ Այսօրուան նոր սերունդին ինքնահաւանութիւնը մօտաի կարգ անցած է։

Առաջ թիւրք-սիւրիական սահմանագլուխը տեղի ունեցող չէքեական յարձակումները աւազակութիւն և մարդասպանութիւն կը նկատուէին, իսկ այսօր հերոսութիւն։ Նոր մօտա։

Առաջ մարդ պօպպաին անունը տալու կը վախնար։ Հիմա ամէն օր պօպպա կը հետաւի Հալէպի մէջ, անվախ և աներկիւղ։ Այս ալ պօպպաի մօտան է։

Առաջ աղիկներուն երազն էր ընտանեկան յարկ մը ունենալ ամուսնութենէն հավանաւորած։ Այսօրուան մօտան է յափրացումը ընտանեկան կեանքէ, և չատերուն ինքնանուիրումը հանրակնութեան, դրամի և թուալէքի սիրուն։

ԵՐԿՐԱՇԱՐԺԻ ՋԱՐԽՈՒՐԵԼԻ ԱՂԷՏԸ ՅՈՒՆԱՍՏԱՆԻ ՄԷՋ

ՍԵԼԱՆԻԿԻ ՄԷԿ ԹԱՂԸ ԱԻԵՐՈՒԱԾ

Ժողովուրդը դէպի Աթէնք կը փախչի Անգլ. մարտանաւեր կը ումբակոծեն խաղաղը

Աթէնք.— Երկրաշարժային ցնցումները վերսին սկսելով այսօր Քաղկեդիոնը աւերեցին բոլորովին Մեռելներու ընդհանուր թիւն է 250 եւ վիրաւորեալներունը՝ 420 հոգի։

Այս առաւօս տեղի ունեցող ցնցում մը աւերեց Սելանիկի արհաս բաղերէն շաս մը տուներ որոնց բնակիչները կը մեռժեն իրենց տուները վերադառնալ եւ կը պնդեն մնալ բացօդեայ տեղեր եւ լեցուիլ եկեղեցիները, թափօրներ կազմակերպելով եւ ծնկաչոք աղօթելով ցնցումներու դադարման համար։

Այս առաւօս, թեթեւ ցնցում մը որուն մեկնակէտն էր Կիդերայի կղզին, զգալի եղաւ Աթէնքի մէջ։

ԽՈՒՃԱՊՈՂ ՍԵԼԱՆԻԿԻ ՄԷՋ

Աթէնք.— Սելանիկի բնակիչները խուճապի մատնուելով Աթէնք վազեցին, օգտագործելով ցամաքային, ծովային եւ օդային փոխադրութեան ամէն տեսակ միջոցները։

Երկրաբանական պատասխանատու տնօրէնը կը յայտնէ սակայն թէ Սելանիկ վտանգի տակ չէ իր ստորերկրեայ կազմութեան պատճառաւ։

Երէկ երեկոյ, երեք նոր ցնցումներ արձանագրուեցան Քաղկեդիոնի մէջ։

ՈՂԲԵՐԳԱԿԱՆ ՏԵՍԱՐԱՆՆԵՐ

Աթէնք.— Բրիտանական մարտանաւերը ումբակոծեցին երկրաշարժէն ադէտեալ շրջանին մէջ գտնուող բազմաթիւ հեռուցներ հաստատելու համար օգնութեան խումբերուն սպառնացող վտանգները, նկատելով որ այս խումբերը ամէն վայրկեան կրնային քոյուիլ խարխուլ պատերուն տակ։ Առողջապահական շրջանի խումբերը կաշխատին գիշեր ցորեկ, աւելին եւս դէպի առաջ մտնելով ադէտեալ գօտիներուն մէջ։

Հետգհետէ տխրահռչակ տեսարաններ կը ներկայանան ազատարարներուն աչքերուն առջեւ։

Բրիտանական նաւազներ ճարկադրուած են կազի դէմ պատսպարուելու յատուկ դիմակներ դնել դուրս հանելու համար բազմաթիւ oտերէ իվեր փլատակներու տակ թաղուած դիակները։

ՄԱՆՉՈՒՐԻԱԿԱՆ ՉԻՆ. ԱՊՍՏԱՄԲՈՒԹԻՒՆԸ

Շանկ Հայ.— Իբրեւ թէ Մանչուրիոյ կանոնաւոր գինուորները ըմբոստացած են Մանչուրիի եւ ուրիշ երկու խաղաղներու մէջ։ Անոնք ձերբակալուած են Մանչուրիոյ ճապոնական գինուորական պատուիրակութեան պեղը։

ՉԻՆԱԿԱՆ ՅԱՌԱՋԽԱՂԱՑՈՒԹԻՒՆԸ ԿԸ ՇԱՐՈՒՆԱԿԷ

Ժաքոնական ապայարկայի ղեկ. յարձակողական մը կը պատրաստէ

Խարպին.— Չինական յառաջխաղացութիւնը արագօրէն կը շարունակէ հիւսիսային Մանչուրիոյ մէջ, եւ զեյտոյները կը հաղորդեն թէ չինական զինուորները գրաւած են այժմ արեւելեան երկաթուղիներու հարաւային մասը։

Կը տեղեկագրուի թէ շարժում մը կը ծաւալի դէպի Վուհաթոշի եւ Շալանթուայի նահանգները։

Չինացիները Բայ—քան—թալա քաղաքը պաշարելէ յետոյ կրակի տուին զայն։ Տեղեկութիւնները կը պակսին հոն գտնուղ ճաբոնական պահակազօրքի մասին, որովհետեւ մարաչախտ Շանկ—Սու—Լիանկի մարդիկը ոչնչացուցած են հաղորդակցութեան ճամբաները Շան—չուի հետ, բայց տեղեկութիւն ստացուեցաւ թէ Բայ—ճան—թալա քաղաքը անծանօթուր չնղաւ՝ հաւատարիմ մնացած Մանչու—քուօ զինուորներուն կատաղի կերպով զայն պաշտպանելէն առաջ։

Կը տեղեկագրուի նաեւ թէ չինացիները Թալանեցին մանչուրիական մաքսատանց կարեւոր մթերանոցները։

Մուքտինէն քաշուած հեռագրի մը համաձայն, ճաբոնական ընդհ. սպայակոյտը հապճեպով կազմակերպելու վրայ է եղեր ընդհ. նոր յարձակողական մը հիւսիսային ճակատի վրայ, եւ անիկա տեղեկութիւն տուած է այս մասին սովիէթական զինուորական իշխանութեանց իրենց աջակցութիւնը ապահովելու համար այն պարագային որ չինական ոյժերը քշուելու ըլլան ռուսական սահմանագլուխը։

Առաջ պատգամաւորական ժողովներ կը գումարուէին հոս ու հոն, գործութիւն ունեցող հաստատութիւններու կողմէն ընտրուած պատգամաւորներով։ Հիմակուան մօտան տարբեր է բոլորովին, և դատարկապորտներ (պօսկեթպոր) առանց ընտրելու կրնան մինչեւ հարաւային Ամերիկա երթալ։

Ու դեռ կարելի էր երկարել ցանկը օրուան մօտաներուն, որոնց տիրապետութեան տակ կ'ապրի մարդկութիւնը, կարենալ հիմնաւորելու համար մարդկային արժանապատուութեան ճակատին քրտնած աղաղ։ Եւ միթէ պոլչեվիզմը, բռնատիրութիւնը ռամկավարութեան ձեռքով առաջնորդած «ընչազուրկներու հավասարութիւնը», ինչպէս նաև քսաներորդ դարուն ծնած ազգասեացութիւնը մեր օրերու քաղաքական-ընկերական մօտան չէ՞ն կազմեր...։

ԴԻՏՈՂ

ԱՆԲԱՐԵԽԻՂՁ ԿԵՑՈՒԱԾՔԻ ՄԸ

Ծ. Խ.— Նախկին Հոգաբարձութեան անդամներէն Պրն. Խ. Սուքիասեան ինք տաատակութեան խնդրացիով դրկած է մեզ հետեւեալ յօդուածը, զոր յոյս կը ընծայենք իր անձնական պատասխանատուութեամբ:

Բոլոր անոնք որ ժամէն հետեւեցան վերջին ամիսներու ընթացքին Ազգային Ս. Նշան Վարժարանի հոգաբարձութեան գանձապահ պրն. Վահան Տիրացուեանի անմեղականութեան իբր հետեւանք վարժարանին գրամը 315 սուրիական ոսկին անբարեխղճօրէն անհատական պէտքերու ի հաշիւ ծախսուած ըլլալու իրողութեան, ինչպէս նաև այդ առթիւ կազմուած ծնողական ժողովի մէջ անցած գարձած խօսակցութիւններուն, անոնք կ'ըսեմ, պէտք է զարմանքով և վրդովմունքով դիտած ըլլան այդ բոլորին իբր հետեւանք Ս. Նշան եկեղեցւոյ թաղականութեան առած հպճեպ և չափազանց ազդ քայլը, հաւաքարար նախորդ հոգաբարձութիւնը հրաժարեցնելու պարագան:

Ցարդ մենք լսած էինք, որ բովանդակ լիբանահայութիւնը վրդոված էր առանց պատճառի և քմահաճօրէն նախորդ գաւառական ժողովի հրաժարեցման առթիւ:

Այդ վրդովմունքը իբր հետեւանք ունեցաւ երեք տարուան՝ համուլ և անկերպարան ազգային կեանք մը: Ու եթէ կատարուած ապօրինութիւնը եղան մեղաւոցնողներ, անոնք չյառաջ կը քշէին գաւառականը լուծող անձնատուրութեան հոգևոր վերին պետի բացառիկ հանգամանքը, փառա մը չըլլալով հանդերձ ատիկա, կիրքերը չէին դադրեր չղթայազերծուած մնալէ, ու միշտ ալ արուեստը պանպակաս եղաւ ամէն դի, ըլլայ մանուկը ըլլայ ժողովուրդին գիտակից զանգուածներուն մօտ:

Այս անգամ սակայն, գրչի մէկ հարուածով կը լուծուի՛ մարմին մը, որուն մէջ ամբաստանող և ամբաստանեալ, յանցաւոր և անմեղ նեխած և առողջ տարրեր հաւասար արհամարանքի, հաւասար պատիժի կ'ենթարկուին: Այսինքը, վարժարանին դրամը խորհող և զոյն վճռագէտ ազատելու կորովը ցոյց տուող անձեր կը հրաժարեցուին իրենց պաշտօնէն: Ու ասիկա ոչ թէ Ազգային Իշխանութեան վերին եկեղեցական պետին կողմէ, այլ տարիքով և իրաւասութիւններով ձեր մարդերու նշանակուի մէկ մարմնոյն կողմէ, որ տարիներէ ի վեր նստած իր աթոռին վրայ կը գործէ խելքին փչածը, կը գործէ յօժին հաշիւներով, նեղմիտ կերպով, ու տիրացուալայել եղանակով:

*Ահա, պատուարժան այս մարմինն է որ, ասկէ մի քանի ամիսներ առաջ հրաժարած իհոգաբարձութիւններու տեղը լեցնելու ու կազմը լրացնելու համար թեկնածուները սօթած հրապարակ էր իջած ու հազիւ հազար ձգտուրութիւնով երկու չատ յարգելի և պատրաստուած անձեր՝ Տիարք Տօքթ. Կ. Պարտիզպանեան և Ա. Պէրպէրեան հոգաբարձու կը հրաւիրէն թեկնածու ճիչ այն օրերուն երբ արդէն խորուած էր հոգաբարձութեան գանձէն որոշ գումար մը, մի քանի ամիս վերջ հարուածով մը զանոնք հրաժարեցնելու համար: Թաղականութիւնը մեզ կը քննադատէ որ անտարբեր գտնուած ենք պրն. Տիրացուեանի անեւնական նեղ կացութեան առեն միջոցներ ձեռք առնելու, մինչդեռ ան իր մէջ կը հաշուէ մարդիկ որոնք նիւթական և առևտրական կապեր ունեցած են յիշեալին հետ ու մեզմէ աւելի ձեռնհաս ու տեղեակ ըլլալով անոր դրութեան պարտաւոր էին հոգաբարձութեան ուշագրութիւնը հրաւիրել գաւառական կերպով և ոչ թէ ըսի—ըսաներով ժամանակ անցնել: Հետաքրքրականը կայ ատկայն: Այս տարի ուսուցչական կազմէն դուրս կը մնայ ի մէջ ուրիշներու, խեղճ աղջիկ մը, որ ունեցած է անգթացուցիչ պաշտօնավարութիւն: Բայց ո՞րովհետև թաղականութեան անդամներէն մէկին չատ մօտիկ ազգականն է, այդ կերպով վերջինը առիթը յարմար նկատած է իր հաշիւը մաքրելու, իր եղբօր աղջիկը հրաժարեցնելու յանգնութիւնը ունեցող հոգաբարձութեան հետ: Սքանչելի է, չէ՞. բայց դեռ աւելին կայ: Թաղականութեան մէկ ուրիշ անդամը կասկածելի թեկնածու ուսուցիչ մը ունի որուն պաշտօնի կոչուելուն համար երկու տարիէ իվեր ջանքեր կը թափէ բայց չի յաջողիր: Ան ալ, ինչպէս իր ընկերակիցը րոպէն կը զանէ պատեհ իր նպատակին հասնելու: Իսկապէս հիանալի: Ու հարուածը իջեցնելու համար արտաքին օժանդակ մը և պատճառ մը պէտք էր, ատիկա ալ չպակսեցաւ. ծնողական ժողովին է մեր խօսքը:

Այս ժողովին մէջ սակայն, հաւաքաբար ծնողներ գնահատած են կեցուածքը երեք հոգաբարձուներու՝ Տօքթ. Պարտիզպանեանի Արչաւիր Պէրպէրեանի ու Ա. Սուքիասեանի որոնք, ինչպէս հասատատած են արդէն, եղած են հակառակ իրենց ընկերակիցներու. պ. պ. Ա. Զէրքէզեանի և Վահան Տիրացուեանի: Բայց զարմանալի է սակայն, որ նոյն այդ ժողովին մէջ հոգաբարձութեան երեք անդամներու հասցէին հաւակրանքի խօսք ըսուելով հետ մէկտեղ, նոյն այդ ծնողական ժողովէն չոգի սառցող թաղական աղաները մէկ հարուածով սեղակիցի հաւատար աթոռին վրայ կը նստեցնեն և չարը և բարին, յանցաւորը և յանցանքը երևան հանողը:

Ու փաստեր կան հաստատող, որ թաղականութիւնը գործիք է դարձած իր մէկ երկու անբարեխիղճ անդամներուն, որոնց երբ դիտել տրուած է թէ պատգամ լուսագոյն կազմի մը համար պատրաստ է որ պաշտօնի կոչուին իրենց գործի ընթացքին մաքուր պաշտօնավարութիւն ունեցող անդամները, պայման գրած է որ միայն երկու հին հոգաբարձու կրնանք դնել նորընտիր մարմնին մէջ, ու գիտէ՞ք թէ որոնք: Մին մաքառանուածներէն: Հիանալի է չէ՞: Ու պատուաբեր: Մեզ կը թուի թէ միայն իր այս յատարարութեամբ թաղականութեան առեղնապետը երիցս աւելի յանցաւոր է և մեղսակից քան նոյն ինքը նախորդ հոգաբարձութեան գանձապահը:

Գիտակցաբար կրկին պաշտօնի կոչել պատասխանատուութեան ամենամեծ բաժինը ունեցող մէկը ու ասիկա այն մաքիաւելական մտածումով, որ նախորդ հոգաբարձական կազմէն ոչ ոք չընարուի պարզ էր որ ոչոք պիտի չփափաքէր վերահին պաշտօնի վրայ տեսնել այն անձերը, որոնք անյանձնարարելի պաշտօնավարութիւն մը ունեցեր են: Եթէ մեր ամարիչա մտածումը կը մատնէ մեր ներքին մարդուն դիմագիծը, ժամն է ապա, որ հասարակաց կայծիքը դուրս չպրտէ իրենց թաղական իշխողներէն մարդիկը որոնք ոչ մատուր պատրաստութիւնը և ոչ ալ հասարակական բարձր նկարագիրը ունին իրենց վարած պաշտօնին համար:

Ու յետոյ, այնքան երկար ձիգերէ ետք երբ Լիբանանը կ'ուժասուի իր օրհնաւեր մարմիններով, երբ Պէյրութի զանազան կողմերը կը կազմուին ընտրովի օրինաւոր թաղականութիւններ, արդեօք դժուար է և վաղամե՞ս կարևորագոյն կետրոնին, Ս. Նշան Եկեղեցւոյ թաղականութեան ընտրութեան պարագան: Կակնկալէինք որ Գաւառականի ընտրութենէն անմիջապէս յետոյ թաղական մարմինը անմամբ հմաժարականներկայացնէր, ան չըրաւ: Ու մանաւանդ ժամանակն է որ Գաւառականի համար իրենց քուէները տուող ազգայիններ պահանջէին այդ բանը: Իր կարգին գաւառականը նոյնպէս հարց պիտի ընէ ինքզինքին թէ ինչպէս կրնայ ան ներկայանալ ընտրողներուն առջև ու պայքարներուն վրայէն:

* * *

Սրահր ուր պատսպարտուած էինք, կը գանուէր ճիշդ նաւուն ընդհ. հրամանատարին սենեակին դիմացը: Դիչերը արդէն տեղաւորուած էր նաւուն վրայ, կը ննջէր հեզութեամբ ատաղձորան և խազող երկինքի մը տակ: Իմ անկիւնէս կ'ներեւէր երկինքի փոքր պատառ մը. երջանկութեամբ կ'աչխատէի համրել աստղերըմոր կերևային: Մխախտի ծուխը րոնած էր ընդարձակ նաւուն ամատատը: Ագոռ լսվբար մը կը լուսաւորէր սրահին մէկ մասը՝ արտուս կիսալոյսով մը: Կիսալոյսին մէջէն կը փայլէին գլանիկներուն կարմիր ծայրերը՝ հեռաւոր լոյսերու պէս: Ուժգնութեամբ կը խօսակցէին ու անուշ աղմուկ մը կը բարձրանար լեցնելով ընդարձակ սրահը:

Եղանակ մը կը յամառէր չրթներուս վրայ, ինչպէս սիրով խօսք մը՝ որ չեմ կրնար ուղղել գեղեցիկ աղջկան մը որ կ'անցնի...:

Նաւուն վերի յարկէն, ուր Ֆրանսացի գինուորներ հաւաքուած էին, իմ ալերէն փողոցային արտուս եղանակ մը փրթաւ: Երգը, քաղցր և անուշ, երբեմն՝ հիւրաս կը լեռնայ, ու հակառակ որ կ'աչխատիմ զսպել ինքզինքս, չեմ կրնար, չրթներս կը բացուին, և ես ալ յաճախ կը խառնուիմ երգողներուն:

Դուրսը, գիչերը կը յատկանար: Դանդազութեամբ քնացան բոլոր ճամբորդները, միայն ես էի արթուն, և քանի մը յոյն հաւակաւորներ, որ խօսէինք սիրոյ մասին, տղու վատ ու անուշ երևակայութեամբ:

Մովը հանգարտ էր լճակի մը պէս: Հեռաւոր ափափաքակ հողի սև գիծեր կ'երկարէին աստղերէն թեթև մը լուսաւորուած ծովին վրայ, անսահմանելի խաղաղութեան զգացում մը կը ծաւծոէր մեր նաւուն վրայ: Ճամբորդները ամէնն ալ քնացած էին. մէկմէկ անկիւն կծկուած, որևէ ժխոր չկայ այլևս, կը լսուէր միայն նաւին մեքենաներուն հաւասփ հնչը:

* * *

Առաւօտը կ'արթննամ ատզջ ու պայծառ աչքերով նայելով հսկայ Միչերկրականին վրայ: Նայուածքս կը գրկէ առաւօտը լռութեամբ: Տիրելու, ամբողջ աշխարհը իր ոտքերուն տակ կ'ուզեմ ունենալ, ու ինչպէս ամէն առաւօտ, կ'ուզեմ ինքզինքս ալ աշխարհին տալ:

Ես ինչպէ՞ս կրնամ ապրիլ առանց ուրախանալու և ամէն անկիւն երջանկութիւն կը նայիմ նաւաստիներուն հրամարտութեամբ ու ժուռ. բայց անմեղ և լուսաշողուած կը նայի աչքերուս մէջ:

Առաւօտը, արեը կը փայլի հեռուն: Մովը կապուտակ պաստառի մը պէս փռուած է: Մովէն անդին՝ աւետրագիծ մը. քանդրացած ծուխի մը նման, գօտիի մը պէս բռնած է ամբողջ հորիզոնը: Ու նաւը կը սարսրի, կ'երթար միչտ արագ, մերթ դանդաղ, դալարութեամբ: Բոլորը ուրախ էին ու զուարթ: Միայն ես էի խեղճ. սիրտս կը տեղմուէր և մարմինս կը գողար:

Հաղորդութիւն ամէն դի, զով ու թաց չունչ մը: Ճամբորդները կը հաւաքուին կամրջակ, ամէն մէկը իրեն յատուկ աթոռակի մը վրայ նստած կը կարդան: Ես ալ իմ կարգին. «Լօնկֆէլզի մը վրայ նստած «Հայրենիք Ամսագիրքի վերջին թիւը կը կ'արթայի: Այդ վայրկեանին առիւծ կամաց կամաց քալելով անցաւ հաւակագետ յանի օրիորդ մը:

ՏԻԳՐԱՆ Ա.

ԱԹԷՆՔԷՆ ԵԳԻՊՏՈՍ

ՃԱՄԲՈՒ ՆՕԹԵՐ

Օրը կիրակի է: Հասած է մեկնումի ժամանակը, և նաւը կր մեկնի մէկ ժամէն: Դուրս կ'ելլենք աուներէն և կ'ուղղուինք դէպի քարափ:

Հակառակ Միչերկրականի ծխնելոյզներէն մուխի սիւնը կը բարձրանայ ծածկելով երկինքը: Ռումանական հսկայ «Dacia» նաւը ծովուն բացն է, նաստած կապոյտին գոգը: Լեցուած է նաւը: Ամէնուր ժխոր մը կը թափի հակերու ու անուակներու փոխադրութենէն: Նաւը՝ ճերմակ փրփուռէ պատատ մը կը փակ կապոյտին պորտին ու կը սարսրի, կը տատանի և խորունկ դղրդոցով մը ճամբայ կ'ելլէ: Ջաղաքը կը մնայ հետ՛ւն, արևուտ մշուչին մէջ, ուր բազմաձև քարերու չղթայ մը կը տեսնուի ծովին ի վեր ձգուած:

Վերջալոյսին ցոլքերը կը ժարէին թեթև մը մշուշապատ մթնոլորտին մէջ: կ'անյայտանար նուրբ վարդագոյն եռանդը արևի վերջին ճառագայթներուն: Ծունկան եզերքին վրայ ճերմակ վիլլաներուն պատկերները հեռացնել կը ժգտունէին փերայի կանաչազարդ ջուրերուն մէջ: քաղաքին հեռաւոր բուսականութիւնը հոմ և մթին կը գտնար: Ճամբորդները բոլորը ոտքի են. նաւեզրէն կախուած, ուրկէ գեղեցիկ է դիտելը բազմաժխոր մակոյկները: Շատեր, երեսի վրայ ձգելով իրենց գործերը, չոգենաւին եզերքին կրթնելով ըսկրսան դիտել: Գեղեցկութիւն մը կ'արաչնչէր:

Կը մանենք ծովը անհունին մէջ մեր ճակատագրին յանձնուած, ի՞նչ խաղաղութիւն, որ կրնայ յանկարծ փոթորիկի վերածուիլ...: Նաւը կը ճեղքէ կապոյտին ծփուն սիլառը: ալիքներ կուգան հեռուէն ու կը փշրուին մեծ համբոյրի մը նման: Ու ծովը ճերմակ, փրփրուռ ճամբայ կը բանայ նաւին, որ կող առած արևին կը նուրայ:

Ի՞նչ հաճելի է ծովային կեանքը: Ամէնէն անուշ պահն է, արևը կը կարմրրի, կը մօտենայ վարի կապոյտին, և մէկէն կը տեսնես կ'անհետի, կրակէ գունտի մը նման: Օրն ալ կը հատնի, ասո՞ր համար արդեօք անուշ է այս պահր. անրլային ու անխոով ու զով: Կեանքը դադրելու վրայ կ'արծես, աշխարհ պատրաստ մուրին մէջ սուզուելու. գիչերը թուխ գեղուհի կը քալէ ասիկա: Դեռ չենք խօսիր այն ամօթին որ Գէյրութի Ս. Նշան եկեղեցւոյ նման աչքի զարնող հաստատութեան մը մէջ. կիրակիէ կիրակի մեղի կուտենայ. մեր խօսքը թաղական ազաներու բռերեն ժողովներու մասին է: Արդեօք այնքան անանկացած է այս ազգը, որ չի կրնար 4—5 հայախօս երիտասարդ և բարեխիղճ մարդիկ գործի յձել:

Այս առթիւ հարկ է հրապարակ դնել նաև թաղական պարտներու մէկ ուրիշ ծխամղելի ու ապօրէն ընթացքը:

Նախորդ հոգաբարձութիւնը ժամանակին իր ուսուցչական կազմը լրացուցած, պաշտօնի կանչած է նաև անցեալ տարուան երաժշտութեան ուսուցիչ Պրն. Գրիգոր Ծակոբեանը որուն պաշտօնավարութիւնը գտած է գնահատութիւն: բայց երբ արդէն ամէն ինչ լրացած, բանակցութիւնները վերջացած և պաշտօնի հրաւիրագիրը գացած է յիշեալին, թաղական աղաները մէջտեղ կ'իյնան, կ'սպառնան և կ'որոչեն զոյն հրաժարած նկատել այն առարկութեամբ թէ եկեղեցւոյ բարեզարդութեան և բարեկարգութեան համար իրենք գոլսէն ութը տարուց ի վեր վարձած են, որ նոյն պահի ընչ դպրոցին երաժշտութեան (կրօնական, ազգայինը աւելորդ է) դասերը:

Կը տեսնէք խոհեմ, ծանրագլուխ այս մարդիկը: Ապօրինութեան և մեքենայութեան վրայէն:

* * *

Սրահր ուր պատսպարտուած էինք, կը գանուէր ճիշդ նաւուն ընդհ. հրամանատարին սենեակին դիմացը: Դիչերը արդէն տեղաւորուած էր նաւուն վրայ, կը ննջէր հեզութեամբ աստղածորան և խազող երկինքի մը տակ: Իմ անկիւնէս կ'ներեւէր երկինքի փոքր պատառ մը. երջանկութեամբ կ'աչխատէի համրել աստղերըմոր կերևային: Մխախտի ծուխը րոնած էր ընդարձակ նաւուն ամատատը: Ագոռ լսվբար մը կը լուսաւորէր սրահին մէկ մասը՝ արտուս կիսալոյսով մը: Կիսալոյսին մէջէն կը փայլէին գլանիկներուն կարմիր ծայրերը՝ հեռաւոր լոյսերու պէս: Ուժգնութեամբ կը խօսակցէին ու անուշ աղմուկ մը կը բարձրանար լեցնելով ընդարձակ սրահը:

Եղանակ մը կը յամառէր չրթներուս վրայ, ինչպէս սիրով խօսք մը՝ որ չեմ կրնար ուղղել գեղեցիկ աղջկան մը որ կ'անցնի...:

Նաւուն վերի յարկէն, ուր Ֆրանսացի գինուորներ հաւաքուած էին, իտալերէն փողոցային արտուս եղանակ մը փրթաւ: Երգը, քաղցր և անուշ, երբեմն՝ հիւրաս կը լեռնայ, ու հակառակ որ կ'աչխատիմ զսպել ինքզինքս, չեմ կրնար, չրթներս կը բացուին, և ես ալ յաճախ կը խառնուիմ երգողներուն:

Դուրսը, գիչերը կը յատկանար: Դանդազութեամբ քնացան բոլոր ճամբորդները, միայն ես էի արթուն, և քանի մը յոյն հաւակաւորներ, որ խօսէինք սիրոյ մասին, տղու վատ ու անուշ երևակայութեամբ:

Մովը հանգարտ էր լճակի մը պէս: Հեռաւոր ափափաքակ հողի սև գիծեր կ'երկարէին աստղերէն թեթև մը լուսաւորուած ծովին վրայ, անսահմանելի խաղաղութեան զգացում մը կը ծաւծոէր մեր նաւուն վրայ: Ճամբորդները ամէնն ալ քնացած էին. մէկմէկ անկիւն կծկուած, որևէ ժխոր չկայ այլևս, կը լսուէր միայն նաւին մեքենաներուն հաւասփ հնչը:

* * *

Առաւօտը կ'արթննամ ատզջ ու պայծառ աչքերով նայելով հսկայ Միչերկրականին վրայ: Նայուածքս կը գրկէ առաւօտը լռութեամբ: Տիրելու, ամբողջ աշխարհը իր ոտքերուն տակ կ'ուզեմ ունենալ, ու ինչպէս ամէն առաւօտ, կ'ուզեմ ինքզինքս ալ աշխարհին տալ:

Ես ինչպէ՞ս կրնամ ապրիլ առանց ուրախանալու և ամէն անկիւն երջանկութիւն կը նայիմ նաւաստիներուն հրամարտութեամբ ու ժուռ. բայց անմեղ և լուսաշողուած կը նայի աչքերուս մէջ:

Առաւօտը, արեը կը փայլի հեռուն: Մովը կապուտակ պաստառի մը պէս փռուած է: Մովէն անդին՝ աւետրագիծ մը. քանդրացած ծուխի մը նման, գօտիի մը պէս բռնած է ամբողջ հորիզոնը: Ու նաւը կը սարսրի, կ'երթար միչտ արագ, մերթ դանդաղ, դալարութեամբ: Բոլորը ուրախ էին ու զուարթ: Միայն ես էի խեղճ. սիրտս կը տեղմուէր և մարմինս կը գողար:

Հաղորդութիւն ամէն դի, զով ու թաց չունչ մը: Ճամբորդները կը հաւաքուին կամրջակ, ամէն մէկը իրեն յատուկ աթոռակի մը վրայ նստած կը կարդան: Ես ալ իմ կարգին. «Լօնկֆէլզի մը վրայ նստած «Հայրենիք Ամսագիրքի վերջին թիւը կը կ'արթայի: Այդ վայրկեանին առիւծ կամաց կամաց քալելով անցաւ հաւակագետ յանի օրիորդ մը:

ՏԻԳՐԱՆ Ա.

ԼԵՒՈՆ ԾԱՆՔԻ
ԿԱԶՄԱԾ
ՀԱՅԵՐԷՆ ԼԵԶՈՒԻ ԴԱՍԱԳՐՔԵՐԷՆ
Արդէն տպուած են

1. Հայերէնի գրաւոր դասեր, Ա. Դիրք. Ուսման առաջին ու երկրորդ տարիներուն համար: Շարադրութեան եւ ուղագրութեան ճախնական ու հիմնական մակուսը: 112 մեծադիր էջեր բազմաթիւ տարադրական պատկերներով ու ձեռագիր օրինակներով: Գինը եօթը Ֆրանք:

Հայերէնի գրաւոր դասեր, Բ. Դիրք. Ուսման երրորդ ու չորրորդ տարիներուն համար: Շարադրութեան եւ էերականութեան հիմնական ըմբռնումներուն համար: 128 մեծադիր էջեր բազմաթիւ տարադրական պատկերներով: Գինը ինը Ֆրանք:

3. Քերականութիւն արեւմտեան հայերէնի. Նոր յոյս տեսաւ առաջին հատորը, որուն նիւթը է Հոլովում ու խոնարհում, ուսման հինգերորդ ու վեցերորդ տարիներուն համար: Գիտական յղիւ ու օրիքեմագիծ դասընթացք, յատուկ բաժինով մը գործնական բազմաթիւ մարզանիններու ու խորացման: 224 մեծադիր էջեր: Գինը տասնհինգ Ֆրանք:

4. Հայրենի Աչխար. Ա. Դիրք. Ընթերցարան ուսման հինգերորդ տարուան համար, ամբողջապես հաղուած Հայ գրականութեան լաւագոյն էջերէն, լեզուն արեւմտեան: Լեզուական բազմատեսակ մարզանիններ, բառագիտական հարուստ մակուս եւ տարադրելու նիւթեր: 114 մեծադիր էջ եւ գինը եօթը Ֆրանք:

5. Հայրենի Աչխարհ, Բ. Դիրք. Ընթերցարան ուսման վեցերորդ տարուան համար. հաղուած մեր արեւմտեան եւ արեւելեան գրականութեան լաւագոյն էջերէն, երկու գրական լեզուներով ալ աճխատիր: Լեզուական ու բառագիտական մարզանիններ ու հարցեր եւ տարադրական նիւթեր: 100 մեծադիր էջեր, գինը ութը Ֆրանք:

Պէտք է դիմել ներկայիս: Ամէն պատուէր կանխավճար: Իւրաքանչիւր գրքի ստացուցած տասը տեսակ պատուիրողին 20 0 | 0 զեղչ: Ճամբու ծախքն ալ մեր վրայ:

Հասցէ՝ Collège Arménien 127, Vadi Abou Jémil Beyrouth, R. L.

ՀԱՅ ՀԵՄԱՐԱՆԻ
ՎԱՐԶՈՒԹԻՒՆԸ ՊԱՏԻՒ ՈՒՆԻ ՅԱՅՏԱՐԱՐԵԼՈՒ

Ազատերեցներու արձանագրութեան համար բաց է Տեսչութեան գրասենեակը Հոկտեմբեր 3 երկուշաբթի օրէրնէ սկսած: Դասերն ու ազխատանքները կ'սկսին Հոկտեմբեր 10 ին: Ամեն ազակերտ մինչեւ այդ օրը պէտք է անգամ մը ներկայացած ըլլայ Տեսչութեան:

Ձեմարանը այս տարի ունի.

1) Պատրաստական դասարան մը, ուր մտնելու համար պէտք է առնուազն երեք տարուան նախակրթական ուսում:

2) Միջնակարգ կրթութեան առաջին շրջանը, այսինքն Ձեմարանի չորս դասարանները, համապատասխան Ֆրանսական լիսեներու VI—III կարգերուն:

3) Այս տարի կը բացուի միջնակարգ կրթութեան բարձրագոյն շրջանի երեք տարիներէն առաջինը, այսինքն ձեմարանի առաջին յարաքը, որ իր հիմնական գծերովը կը համապատասխանի լիսեներու II կարգին, վրան աւելցած հայագիտական ուսումներ:

Լսարանները մէջ դասաւանդութեան մէկ մասը ընդհանուր է ամենուն համար, իսկ միւս մասը կը ճիւղաւորուի ըստ ազակերտներու ընդունակութեան եւ ընտրութեան: Ազակերտները պէտք է ընտրեն գիտական կամ գրական ճիւղերէն մէկը: Առեւտրական ճիւղը կը բացուի գալ տարի, երկրորդ լսարանին հետ: Առաջին լսարանին մէջ կ'աւանդուի Հայերէն լեզուով:

Հայ նոր գրականութեան պատմութիւնը, գրական գործնական ազխատանքներ հայերէնի գրաբար, ուսուցիչն է Նիկոլ Աղբալեան:

Մերձաւոր Արեւելքի պատմութիւնը հիւսուած հայոց պատմութեան եւ պատմական գործնական ազխատանքներ. ուսուցիչն է Գարնիկ Գիւզալեան:

Հոգեբանութեան ուսուցիչը՝ Լեւոն Շանթ:

Լսարանին մէջ կ'աւանդուին Ֆրանսերէն լեզուով հետեւեալ առարկաները.

Ֆրանսերէն լեզու ու գրականութիւն, գրական գործնական ազխատանքներ եւ արեւմտեան ժողովուրդներու ընդհանուր պատմութիւնը, ուսուցիչն է՝ Սդուարտ Տարօնեան:

Բնագիտութիւն, բնալուծութիւն ու մաթեմաթիք իրենց գործնական ազխատանքներով, ուսուցիչն է՝ Յակոբ Աթիէեան:

Մարդկային կազմն ու բնախօսութիւնը. ուսուցիչն է՝ Թժ. Օճնիկ Կէրկէրեան:

Արաբերէնի եւ անգլիերէնի դասեր կ'ըլլան խմբական՝ դիմագրաւելու համար տարբեր կողմերէ եկող ազակերտներու անհատական պատրաստութիւնը:

Ուսման վճարն է պատրաստական դասարանի համար եօթը օսմանեան ոսկի մնացած բոլոր կարգերուն համար տասը օսմանեան ոսկի: Երկու գաւկի համար վճարող ծնողը ոսկի մը զեղչ կ'ունենայ:

Գիտերթիկի մը վճարն է, ուսումն ալ ներքը իր ամբողջ համար հատասուցը կ'ինգ Օսմանեան ոսկի: Դեղ, հագուստ, գիրք, գրական պիտոյք եւ երթեւեկ ազակերտին վրայ: Պատրաստական կարգը ընդունուող գիտերթիկներու գիրը ուրիշ կողմերէ եկող ազակերտներու անհատական պատրաստութիւնը:

Բատարերելու համար ազակերտներու ազող թուին ու պահանջներուն՝ Ձեմարանը փոխադրուած է նոր տեղ մը, տասը աւելի ընդարձակ, աւելի յարմար եւ կեդրոնին աւելի մօտիկ, Vadi Abou Jémil փողոց, 127 թիւ:

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՄԱՄՈՒԼ

ԵՒՐՈՊԱՆ ՌՈՒՍԻԱՅ ԴԷՄ

ԿԱՐԵՒՈՐ ԳԻՐՔ ՄԸ՝ ԿԱՐԴԱՑՈՒԱԾ ԿԱՐՄԻՐ ԱԿՆՈՅՍՈՎ

(Քաղուած՝ Մոսկուայի «Իզվէսթիա»յէն)

Պատերազմէն յետոյ, յեղափոխութիւն...

...Անչուշտ չենք կրնար պահանջել Ֆուլլերէն՝ այս հատատատուէն եզրակացնել հետեւանքները: Եթէ խեղճ զօրավարը համայնավար ըլլայ, ան չի կրնար այլևս հաւատարմութեան երդում տալ Անգլիոյ թագաւորին... բայց Ֆուլլերը քաջութիւնը ունի ճանչնալու թէ ներկայիս, մանաւանդ պատերազմի, պատերազմի կեղծ ձևն է: «Բազմաթիւ են անոնք, որոնց աչքին նոյնիսկ պատերազմը կ'երևի բախտաւոր փրկութիւն մը. որովհետև ներկայ «խաղաղութիւնը» անտանելի է:» Բայց պատերազմի սպառնալիքը զօր. Ֆուլլերը կ'ազդարարէ, ի՞նչ կերպով պիտի վերջանայ «Հայաստանային նոր պատերազմը պիտի լրանայ Եւրոպայի մէջ պոլշեվիկեան ընդհանուր յաղթանակով մը:» Ուրեմն պէ՞տք է զինաթափուիլ:— Ո՛չ: «Եթէ Լիթվինովի տղայական ու միամիտ ծրագիրը ընդունուած ըլլար, յեղափոխութիւնը վատահօրէն տեղի պիտի ունենար, իրականացնելով տվէբ. արտաքին քաղաքականութեան նպատակները:»

Պատերազմ մը՝ որու մասին չեն խօսիր...

...Խորհրդային Ռուսիոյ ուժը մը չէ... երբեմն կ'ըսեն թէ ռուսիա ի վերջոյ պատերազմ պիտի հռչակէ եւրոպական ազդերէն մէկուն դէմ: Այս դիտողութիւնը այնքան զարմանալի է որ 1917էն ի վեր, պատերազմը բնաւ դադրած չունի, կարմիր ռուսիոյ ու դրացի երկիրներու մէջ: Այս վերջիններն Մոսկուա կը ղրկեն իրենց դեսպանները, իրենց ելմտագէտներն ու զբօսաշրջիկները: Ռուսիա անոնց հանդէպ կը վերաբերուի մինչ անոյն կերպով: Բայց հակառակ ատոր, պատերազմական վիճակ մը կը տիրէ անոնց միջև: Արևմտեան քաղաքակրթութիւնը, որուն գլխաւոր յենակէտն է Մեծն Բրիտանիան, Խորհրդային Միութեան դէմ պատերազմ չէ հռչակած: Այդ կը նշանակէ որ Եւրոպա հակցած է թէ իր միջոցներով չի կրնար յաղթել ռուսիոյ:»

Եւրոպայի անկումը

...«Մրտվչեան, ռուսիան իսկապէս մը ուներ, իսկ Եւրոպան չունի այդ բանը և այս վերջինը անկարողութեան մատնուած է:» Ֆուլլերը, Լէնինը կը նկատէ «ճարտարարուեստային յեղափոխութեան Մուհամմէդը», տեսակ մը գերֆօրդ... Այս արժէքաւոր զօրավարը երբեմն երբեմն «փեղջփեղութեանց» մէջ կ'իյնայ: Ան համայնավարութեան մասին կը խօսի իբր թէ այդ երևոյթը մասնաւորաբար աւելեան ըլլար... հնգամեայ ծրագիրը պիտի յաղթէ՞ արդեօք, կը հարցնէ: «Դեռ չէ կարելի լուծել: Եւրոպան պզտիկ ցամաքամաս մըն է: Եթէ հնգամեայ ծրագիրը յաղթանակէ նոյնիսկ մասամբ, Եւրոպան, մաքսային պատերազմով պատկատուած, երկու անտեսական հակառակներու՝ Ռուսիոյ եւ Մ. Նահանգներու միջև պիտի ճզմուի:»

Կարգ մը անխորհուրդ հարցումներ

... Այս ամէնը տատգելէ յետոյ ի՞նչ կը խորհի զօրավարը: Ան օգնութեան կը կանչէ Մ. Նահանգները և կ'ուզէ կազմակերպել դրամատիրական պետութիւններու միութիւն մը: Այդ միութիւնը, պարտի մասնաւորաբար Ֆրանսան բռնադատել, որ ընդունի նոր քաղաքականութիւն մը: Բայց զօր. Ֆուլլերը կը մոռնայ մեզի ըսել պատճառը, որով Մ. Նահանգները պիտի՞ գային ու զբաղէին եւրոպական մրուէթամբ մը, որ անգամ մը կազմուած, չպիտի ջնջուի այ. մերիկեան մրցակցութեան դէմ կռուելու...

Եւ ինչպէ՞ս պիտի պատասխանէ Ֆրանսան...

Ու ի՞նչ պիտի ըսեն անգլ. գաղթավայրերը, եթէ զօր. Ֆուլլերի հայրենիքը եւրոպական անտեսական իրութեան մը չարի: Բայց մենք քննադատելու նպատակ չունինք Ֆուլլերի գիրքը, որ առաչնակարգ վաւերաթուղթ մըն է եւ ներկայ իրաւակարգի ատգնապը կը ժամանակէ:

Զօր. Ֆուլլերի մոռացումները

... Կը յիչեմ Ժընեւի մէջ հանդիպած ըլլալ, ոչ հետաքրքրական այնքան չաղակրատներու կարգին երկու նշանաւոր անձերու,—զինաւորական գրագէտ Հարթը և իր բարեկամը՝ չօր. Ֆուլլերը: Այս վերջինը երբ ինծի հետ կը խօսէր ապագա պատերազմին մասին, յանդգնութիւնը ունեցայ ըսելու. «Բայց երբեք դուք ձեզի չէք հարցներ, թէ յանուն ինչի՞, ո՞ր իդէալի համար պիտի մղուի յաւաչիկայ պատերազմը:» Ջէլիքըն Հարթ, իր ծխափղը կը քաչէր. իսկ զօրք Ֆուլլերը առանց բառ մը արտասանելու, իր պզտ նայուածքովը անքթիթ ինծի կը նայէր: Եւ ի՞նչ կրնային ըսել իրականին մէջ: Ինքնին, արևմտեան անուանի «ազատութիւնը» ալեքէ առասպել մը չէ:

...Եթէ պատերազմ մը պայթի, քաղքենի դասակարգը չի կրնար այլևս ժողովրդական զանգուածները պատերազմի դաշտը ղրկել: Եւ, կ'երևակայէք անչուշտ պատերազմին ելքը...

(Վերջ.)

ԼՐԱԳՐՈՂ ՄԸ ԿԸ ՁԵՐԲԱԿԱԼՈՒԻ ՈՒՔ ՍԻՒՐԻԱԿԱՆ ՈՍԿԻՒ ՀԱՄԱՐ

Հալէպի մէջ ձերբակալուած է «Իքթիճաս» թերթի Տէր եւ Տճօրճ Մանճուս Վէհպէ, որ դասարանի կողմէ ութ ոսկի տուգանքի մը դատապարտուած էր: Սոյն գումարը վճարած չըլլալուն համար, գործադրուած է բանտարկութեան վճիռը:

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՔԱՂԱՔ. ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ ԱՆԳԼԻՈՅ ՄԷՋ

ԺՕՐԺ ԹԱԳԱՒՈՐԸ ԵՐԿԱՐՕՐԷՆ ԿԸ ԽՈՐՀՐԴԱԿՑԻ Պ. ՄԱՔՏՕՆԱԼՏԻ ՀԵՏ

Լոնտոն.— Թագաւորին և Թագուհիին Պալմորալէն Լոնտոն ժամանելէն ւոկ և կէս ժամ վերջը Նորին Վեհափառութիւնը ընդունեց պ. Մաքտօնալտը։ Տեսակցութիւնը տեւեց ժամէ մը աւելի։

Դահլիճին նիստը՝ որը յետաձգուած էր դէպ ի վեր տեղի ունեցաւ սոյն տեսակցութենէն վերջ, և կը կարծուի թէ դահլիճը իր սովորական և կէսօրէ յետոյ գումարած նիստերուն մէջ խորհրդակցեցաւ զինաթափութեան և Հնդկաստանի խնդիրներուն շուրջ։

Լոնտոն.— Ազատական նախարարներու հրաժարումով թափուր մնացած երկրորդական կարևորութիւն ունեցող հինգ նախարարութիւններուն երեք հատը արուեցաւ պահպանողականներուն և երկու հատն ալ պ. Մաքտօնալտի կուսակցութեան ազատականներուն։

Լոնտոն.— Ազատական պ. Ռ. օլթըր Ռընսիմէն, Առեւտր. նախարար չբաժնեցաւ կառավարութենէն։ Անիկա կը յայտնէ թէ «մինչև այն վայրկեանը յոյս կարելի պիտի ըլլայ հրապարակել Սթթավայի հաժանալնութեանց բոլոր մանրամասնութիւնները, անոնց դէմ կատարուած ամէն տեսակ քննադատութեան կանխահաս է և չարամիտ»։

Ան կը յայտարարէ այսու ամենայնիւ թէ բրիտանական պատուիրակները իրենց կարելին փորձեցին միշտ «աշխարհի եւ բրիտանական կայսրութեան չարժուները առաւել ևս դարձնելու համար դէպի ազատ փոխանակութեան ուղին քան թէ առեւտրական պատուարներուն աւելի ևս բարձրանալուն»։

Գերմանիոյ զինաթափութիւնը

Պ. ՖՕՆ ՆՕՅՐԱԹ ԿԸ ԲԱՑՍՏՐԷ ԻՐ ԸՆԹԱՑՔԸ

Պէրլին.— Զինաթափութեան խնդրոյն նկատմամբ Գերմանիոյ դիրքին մասին յանկարծակի ցուցմունք մը արուեցաւ Սըր Ճօն Սայմընի, պ. Ալօյիզի և պ. Արթիւր Հէնտըրսընի, հաժանալն այն յայտարարութեանց զորս գերմանական արտաքին գործոց նախարար պ. Ֆօն Նօյրաթ ըրաւ Ջուիցերիայէն իր վերադարձին։

Պ. Ֆօն Նօյրաթ տեղեկացուց թէ ինքը Սըր Ճօն Սայմընը յատակ կերպով ըսած էր թէ չէր կրնար ճանչնալ գերմանական յիշատակագրին արուած անգլ. պատասխանէն անոր հանած իրաւական եզրակացութիւնները։ Ակէ գաս, կ'ըսէ Նա, ես կասկածի մէջ ձգեցի Սըր Ճօն Սայմընը եւ միւս ազգերու պատուիրակները, անոնց բացատրելով թէ խնդրոյ առարկայ չի կրնար ըլլալ Գերմանիոյ մասնակցութիւնը Զինաթափութեան խորհրդաժողովին որքան ատեն որ Գերմանիոյ հաւասարութեան վերաբերեալ խնդիրը կարգադրուած չլինի վերջնական կերպով։

Պ. Ֆօն Նօյրաթ յայտարարեց թէ ինքը այն ապաւորութիւնը առած է որ իտալ. կառավարութիւնը հակակրանք ունի գերմանակ ն պահանջներուն հանդէպ։ Ինչ որ կը վերաբերի պ. Հէրիօի, ես հետաքրքրուելու չէի իր մէջ խոյս տալու։ Անիկա կատարելապէս գիտէր թէ ես իր տրամադրութեան տակ կը գտնուէի եթէ կամենար տեսակցիլ ինձի հետ։ Այժմ, ուրիշներու կ'ինչպէս ատոր կարևորութիւնները բերել մեզի։

ՀԱՐԱՒԱՅԻՆ ՍՄԵՐԻԿԱՆ ԿԸ ԽԼՐՏԻ

Լոնտոն.— Կացութիւնը կը չարունակէ քաոսային լինելու հարաւային Աֆրիկայի մէջ։ Մինչդեռ ըմբոստութիւնը վերջ գտած ըլլալ կը թուի Սան Բաուլոյի պրազիլիական նահանգին մէջ, անկախ կառավարութիւն մը յայտարարուեցաւ Շիլիի Անթոֆագաստա նահանգին մէջ։

Կրան Շաքոյի շրջանին մէջ կռիւները կը չարունակուին եւ թէ Բարաժուան եւ թէ ալ Պոլիվիան յաղթանակ տարած ըլլալնին կը յայտարարեն։

Պոլիվիացիք կը հերքեն Պոքիրօն ամրոցին բարակուացիներուն կողմէ գրաւուած ըլլալը։

Բազմաթիւ նախկին նախարարներ Թարբուած են փաշիսթական մեծ խորհուրդեն

Հռոմ.— Նախկին նախարարներ պ. Ֆոթթայի պ.ի Ճիուլիանօ, պ. Մասքօնի, պ. Իոքքօ, պ. Պալտինօ եւ նախկին արտաքին գործոց նախարար պ. Կրանտի հրովարտակով մը արբուեցան փաշիսթական մեծ խորհուրդին անդամ ցանկէն։

ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ ՄԱՆՉՈՒՐԻՈՅ ՄԷՋ

Մարաջախս Շանկ-Սու-Լիանկ 150,000 հոգիով կը խլէ ճապոնացիներու դէմ

Խարպին.— Մանչուրիոյ ամբողջ հիւսիսային մասին բնակիչները ապստամբական վիճակի մէջ են եւ չինացիներ գրաւեցին երկաթուղիի արեւմտեան օրջանին կայարաններէն մեծ մասը։

Ճապոնական ռմբակոծութեան յաւուկ բազմաթիւ օդանաւեր սաւառնեցան դէպի կուռոյ նոր կեդրոններ։

150,000 հոգիէ բաղկացող եւ Մարաջախս Շանկ—Սու—Լիանկի հրամանատարութեան տակ գտնուող չինական բանակը սկսաւ իր յառաջխաղացութիւնը, եւ չինական պաշտօնական օրջանակներու մէջ տիրող կարծիքը այն է թէ ճապոնցիներու կացութիւնը Մանչուրիոյ մէջ սկսած է խախտիլ յուրջ կերպով։

ՋԻՆԱԹԱՓՈՒԹԻՒՆ ԹԷ ՍՊԱՌԱԶԻՆՈՒՄ

Գերմանիան կը մնայ անհաշտ

Պէրլին.— Պ. Վօն Նօյրաթ մամուլին յայտարարեց թէ Գերմանիան որեւէ նոր առաջարկութիւն մը չպիտի ընէ իրաւաց հաւասարութեան մասին եւ թէ ան կը կառչի իր ներկայացուցած յիշատակագրին։

Այժմ ուրիշներուն է որ կ'իյնայ առաջարկութիւններ ընել։ Գերմանիան Զինաթափութեան խորհրդաժողովին դարձեալ պիտի մասնակցի միմիայն այն ատեն որ չպիտի վիճուի իրաւանց հաւասարութիւնը։

Ֆրանսօ-Ռուսական ոչ-յարձակման դաշինքը վաւերացուեցաւ

Բարիզ.— Ֆրանքօ—ռուսական ոչ—յարձակման դաշինքը եւ նոյնպէս Ռումանիոյ, Լեհաստանի եւ Ռուսիոյ մէջ կնքուած համանման համաձայնութիւնները շուտափոյթ կերպով վաւերացումը ֆրանս. մամուլին կողմէ կը նկատուի իբրեւ հետեւանքը այն երկար տեսակցութեան զոր ունեցաւ պ. Հէրիօ երկու օր առաջ Լիթվինովի հետ եւ որուն յետոյ մասնակցեցաւ ռումանական պատուիրակ պ. Մատկեարու։

Կը կարծուի թէ պ. Հէրիօ բարեխօսութեան մը հետամուտ է ընդմէջ Խ.Ռուսիոյ եւ Ռումանիոյ եւ թէ իրաւախոհական բանածեւ մըն ի նկատ առնուած է Գեաարապիոյ խնդրոյն մասին որը գլխաւոր խոչնդոտ է ռուսօ—ռումանական ոչ-յարձակման դաշինքի մը կնքման։

Պ. Զրչիլի առողջական վիճակը

Լոնտոն.— Պ. Ուինսթըն Զրչիլ հանգիստ գիտեր մը անցուց։

Իր առողջական վիճակը գոհացուցիչ է, այնպէս որ այսօրուընէ սկսեալ օրական զեկոյց մը միայն պիտի հրապարակուի իր առողջական վիճակի մասին։

Լոնտոն.— Ժօրժ իսլանը Բրոյտրընճ օդանաւով մեկնեցաւ Շուէտ երթալու համար, զոր պիտի այցելէ այժմ Տանիմարքա գտնուող Կալկոի իսլանիէ հետ միասին։

Կապիին արձանը կը կանգնեն Վանի մէջ...

Վան.— Կապիին համար կանգնուած արձանին բացումը տեղի ունեցաւ մեծ շուքով։ Կուսակալը եւ բազմաթիւ խանդավառ հարեր առաւանեցին ժողովուրդին երախտագիտութիւնը յայտնելով Հայրենիքի Ազատամարտին։

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ՏԵՂԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

"ՈՒՐԿԷ Ը ԻՋՊԷՍ ԴԻՋԱԾԷ ՀԻՒՍԷՅՆ ՊԷՅ ԱՀՏԱՊ ԻՐ ՀԱՐՍՏՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ,,

«ԷԼ ՐԱՍԸՏ»Ի ՈՒՇԱԳՐԱԻ ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆԸ

Հանրայինն Շինուքեանց գեղծումին առքիւ, «էլ Րասթ» առանձին խմբագրական մը հրատարակելով իր այսօրուան թիւին մէջ, «էլ Րասթ» կը հարցնէ Հիւսէյն Գէյ Ահեապին թէ՝ "ուրկէ եւ ինչպէ՞ս օթնած է իր հարստութիւնը» խորագրով, ի միջ այլոց կը գրէ.—

Այս օրեր զանազան ըսի բաւներ եւ տարածայնութիւններ կը տարածուին։ Այդ տարածայնութիւններու համաձայն Հիւսէյն պէյ Ահեապ, Հանրային Շինուքեանց նախկին Նախարար, Ֆօրտ դարձած է եւ Պաղեստինի ու Եգիպտոսի մէջ հազարաւոր ոսկիներ արժող կալուածներու տէր է։ Կրսուի նաեւ թէ այս բոլոր հարստութիւնները դիզած է ան օնորհիւ հանրային օթնութեանց իր նախարարութեան շրջանին։

Այս տարածայնութիւններու եւ ըսի ըսաւներու համաձայն Հիւսէյն պէյի օրդան Իպրահիմ Ահեապ յանձնակատար Հալիմ Համուտի ընկերն է եւ Հիւսէյն պէյ իր բոլոր հեդինակութիւնը ի գործ կը դնէր իր ցուցը ընկերը օգնեցնելու համար։

Կրսեն նաեւ թէ Հիւսէյն Գէյի Տհուր-Շուէրի մէջ կառուցած ապարանքը, որ 20,000 ոսկի կարժէ, հանրային օթնութեանց նախարարութեան օրով գնուած է։ Ինչպէ՞ս կրնայ ան այսքան հարստութիւն դիզել եւ ապարանքներու տիրանալ, եթէ հաստատեն այն ատեն առաջին յարձակողը մեծ կրլլանք եւ կ'հրատ. խաւորենք որ կառավարութիւնը օրէնքով կրնթանայ. որովհետեւ Ահեապի գոյն գին ընտանիքեն աւելի ազդեցիկ չէ։

Մենք չենք գիտեր Հիւսէյն պէյի հարստութեան ճաշակը, միայն գիտենք որ ան Գէյրութի մէջ տուն մը ունի եւ Տհուր — Շուէրի մէջ ապարանք մը ունի. իսկ Պաղեստինի, Եւրոպայի եւ Եգիպտոսի մէջ ունեցած հարստութիւններուն տեղեակ չենք։ Մենք կ'սպասենք որ իմբ՝ Հիւսէյն Գէյ մեզի դրկէ յայտարարութիւն մը, վերջ տալու համար այս տարածուած ըսի բսաւներուն եւ տարածայնութեանց։ Աւելի եւս լաւ կրլլայ եթէ Հիւսէյն պէյ անձամբ երթայ հարցաքննիչ դատաւորին մօտ եւ բացատրութիւններ տայ։

Բայց կը տեսնենք որ, Հիւսէյն պէյ Ահեապ ոչ մէկ տեղ կը տարածուի եւ ոչ ալ կը վիրաւորի։ Ինչո՞ւ համար։ Ինչո՞ւ Հիւսէյն պէյ Ահեապ չի կրնար ուղղակի դիմել Հանրային Նախարարին եւ ըսել թէ ինչպէս ինք ստացած է իր հարստութիւնը։ Ինչո՞ւ համար

Բորթօ-Ռիխօյի մրրիկին հետեւանքները

Ուշադրութիւնը.— Բրիտանական կառավարութիւնը Միացեալ Նահանգներու կառավարութեան առաջարկեց յածանուռ մը դրկել Բորթօ-Ռիքօ մասնաւոր ուշադրութեան համար մրրիկէն աղէտեալներուն օգնութեան գործին։

Ամերիկեան պատերազմական նախարար բրիտանական կառավարութեան շնորհակալութիւն յայտնեց իր վեհանձն առաջարկին համար, բայց չընդունեց այս առաջարկը։

Մրրիկը պատճառ դարձած է 197 հոգիի մահուան։ 1800 հոգի վիրաւորուած են։

Ինը հազար տուն կործանած է 75000 հոգի զրկելով իրենց բնակարաններէն։

ԵԻՐՈՊԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹԻՒՆԸ

Պ. Հէրիօ իրեն ետեւէն կը յաջորդէ Պրիանի

Ծրնեւ.— Եւրոպական Միութեան Ցանձնաժողովը պ. Հէրիօն նախագահ ընտրեց իբրեւ յաջորդ Պրիանի։

Պ. Պօնէ պարզեց Սթրէզայի խորհրդաժողովին մէջ ձեռք բերուած արդիւնքները եւ Եւրոպական Ցանձնաժողովէն խնդրեց որ վաւերացնէ այս համաձայնութիւնները որոնք բոլոր պետութեանց համերաշխական ձեռնարկներովը առաջքը պիտի առնեն կդրոնական եւ Արեւելեան Եւրոպայի մէջ տիրող սոսկալի տագնապին։

ՀՐԱՇԱԳՈՐԾ ՄԱՐԴԻՐ

ԷԼ ՀԱՁ ՍՈՒՀԱՍԵՏ ՊԷՑ ԷԼ ՖԷԼԷՔԻ

Փութաջէք առնելու անոր կարծիքը ձեր բոլոր փափաքներուն համար։ Ան կը հանդուրժէ բոլոր չուսած և առնիւսած մաքերը և կը վերադարձընէ անոնց փափաքածները։ Կ'իյնէ բոլոր ոգիներուն. հիւրնօթիզով կը կարդայ մարդուն մտածումները. ձեռքի գծերէն կը կարդայ մարդուն անցած, ներկայ և ապագայ կեանքը. կրնայ հասկնալ ամուսնութեան, ճամբորդութեան, սիրոյ, առեւտուրի, քննութեանց կայլն բոլոր գաղտնիքները։ Այս բոլորը կը ցուցնէ մարդուն, կարծես թէ գրուած ըլլան քուգքի մը վրայ։ Կնոջ և ամուսնոյն սիրեն եղած դժուարութիւններն ու տարակարծութիւնները կը լուծէ Աստուծոյ Սուրբ անուններովը եւ Ամերիկեան եւ Եւրոպական գիտնականներու փորձառութիւնները օգտագործելով։

Տխուր եզրներուն ուրախութիւն և հանգիստ կը պատճառէ. ցաւին և մտային հիւանդութիւնները կը դարմանէ։ Այս բոլորը մեծ յաջողութեամբ կը կատարէ։ Փոթը ամենամեծ փառքն է. անգամ մը այցելել բաւական պիտի ըլլայ։

ՀԱՍՑԷ.— Գնայուք, Հանդէմ Ղամի փողոցի առեւտուրը, Ֆրանսական հիւանդանոցին մօտ, թիւ 9 բնակարանը։

ԱԶԴԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

Ա.— Անոնք որ կուգան, իրենց ժամը պէտք է գրեն քուգքի մը վրայ և պէտք է պահեն.

Բ.— 1000 ոսկի կուտայ ան, եթէ չի կարենայ ճշգրտօրէն գիտնալ ննջասկի մտքը, գրուած արտերէն լեզուով մտքերը չկարենալու համար հարցուժի միջոցին.

Գ.— եթէ նամակներու մէջ ամփոփուած չըլլայ երկու ոսկի, պատասխան չի արուիր։

ԳԱԲՐԻԷԼ Թ. ԹԷՐԶԵԱՆ

(ԵԼԵՔՏՐԱԿԱՆ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

Հիմնուած 1921 ին Զուխա-Բէյրութ

Ներս դիւրամատչելի պայմաններով կը կատարենք ամեն կարգի էլեկտրական յոյսի գործողութիւններ (Intsallation), ինչպես նաեւ մօթօր եւ ջիճամօճներ։

Վաճառատունս կ'ըսպասենք նաեւ բոլոր էլեֆտրազործիքներու ճոռոգութիւններ։ Մասնաւոր սպասարկութիւն բնակարաններու էլեֆտրա-ճոռոգմանց։ Վաճառատուն Philips եւ Lux էլեֆտր. լամբերու եւ ամեն տեսակ էլեֆտրական պիտոյքներու։

Վճարման դիւրութիւններ.

Հասցէ — Վ. Ուզուճեանի գրատան կից Զուրճ. B. P. 491

ՋԱՎՋԱՎԱՃԵԱՆ ՄԱՐԻՉՆԵՐ

ՏԵՂԱԿԱՆ ԳՈՐԾ

Ջաւզաւաճեան եղբայրներու հրդեհի մարիչները, շինուած պղինձով ապահովուած եւ 20 ֆիլօրամ ճնշումի մը համար։

Անոնք արձանագրուած են քազաքապետութեան անօրէնութեան մօտ և ճանչցուած Ցրանսական բէճիֆ Ցանձնախումբի կողմէ։

Այս մարիչները այնքան ներկայանալի են որքան եւրոպական։ Գինները չատ ձեռնպահօրէն սահման ու արդիւնքը գրեթէ վայրկեանական է։

ԱՂԴԻԱԿԻ ՏՕԱՐԵԱՆԸ

ՏԱԳՐԱԿԱՆ ԱՄԷՆ ԿԱՐԳԻ ԳՈՐԾԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ

Դիմեցէք «ԱՂԴԱԿ»ի Տպարանը՝ գիրք, պրօշիւր, հարաճեկան հրատիրագիր, պաճառաց, ճամակի քարտ եւ առեւտրական ձեռագիրներ.

ԱՐԱՓ, ՄԱՔՈՒՐ, ԳԵՂԵՑԻԿ ԵՒ ՆԱԻԱՆ.

ՀՈՒՍ ՄՔԵՐՔ ԴԻՄԵՐՈՒ

ՊԱՆԴՈՒԿ ԼԻՒՔՍ

ՋՈՒՀԱՐԻ

Հայկական առեւնդատուգրի պանդոկը «Լիւքս»ի մէջ, ծովեզերեայ պարտէզի մը մէջ։

ԽՒՍՏ ՕԹԱՍՈՒՆ ՍԵՆԵԱԿՆԵՐ

ՈՐ ԿԸ ԲԱՂԿԱՑՆԻ 1.2.3.4. ՍԱՀԱԿԱՆԵՐԷ

1. ՀԱՐԵԼ ՃԱՇ, ՄԱՔՈՒՐ ԵՒ ԱՆՔԱՏԻ ՕՊԱՕԱՐԿՈՒԹԻՒՆ.
2. ԳԻՆԵՐԸ ԽԻՍՏ ՁԱԿՈՒՄՆ.
3. ՏԻՒՆ ՓՆՏՈՒՂԵՐՈՒՆ ԱՄԷՆ ԴԻՒՐՈՒԹԻՒՆԸ։

Տէր եւ Տօքթ՝ Գ. ՓԱՐՏԻԶԱՆԵԱՆ

ՈՎ ՈՒԶԵՍ ԱՄԵՆԱԼԱՒ ՈՒՍՈՒՑԱՆՈՂ ԿԱՒԿԱՍԵԱՆ ԱՐՏԱԴՐԱՆՔՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ ԱՄԵՆԱԼԱՒ ԿԱՐԳԻ ՏԱՐԱԾՔԸ

Դուն գիտես որ ՍՓԱՆՏԱՐՏի կօշիկները լաւագոյնն են ու ժամանագոյնները են.

Beyrouth chausse Standard

Փորձ եւ քէ ոսեիրուդ համգիստը պիտի ապահովես եւ քէ ալ խնայողութիւն.

ԿԵԳՐՈՆՑՏԵՂԻ՝ ՆՈՒՃԱՐ ԵՂԲԱՑՐՆԵՐՈՒԻ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ

ՄԱՆՐԷԲԱՆԱԿԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՈՑ

Laboratoire Microbiologique

ՏՕՔԹ. ՍԱՄՈՒԷԼ (ՍՏԵՓԱՆԵԱՆ)

Մասնագիտութիւնը կատարելագործած է Փարիզի եւ Լիօնի մէջ եւ ասանկ՝ տարիներէ ի վեր բժշկակ. սոյն ճիւղով զբաղած ըլլալով կը կատարէ բժշկ. ամեն աճալիզներ. (մկ. խուխ. արիւն եւլն).

Հասանելի է Մէյրի փողոց Ցաուրի օճճիին մէջ. (պապ իարիսի մօտ բրամուէյի գծին վրայ) խոհամիս առխատանիք, չափաւոր գին.

ՏՕՔԹ. ԳԵՈՐԳ ԿԷՐԿԷՐԵԱՆ

Վկայեալ Lauréat ի Միկիլ Interne եւ այժմ մնալով *ՄԱՆԱԳԻՏ* բժիշկ Ցրանսական հիւանդանոցի *ԱՋԻՒ, ՀՔՒՒ, ԿՈԿՈՐԻՒ, ԱԿԱՆՋԻ* և *ԳԼՈՒՒ* հիւանդութիւններու բաժնին։

Հիւանդ կ'ընդունի կէսօրէ վերջ ժամը 2—6

իր գինիին մէջ rue de Damas, No. 15

Հիւանդները ուզածի հիւանդանոց կ'ըսդունուին իր կողմէ տրուած մուտքի բարօրով։

Ագքատ հիւանդներու ձրի դարմանուժ, ամէն օր կէսօրէ առաջ ժամը 10—12. հիւանդանոցի գարմանատան մէջ։

Կարի եւ Ձեւագիտութեան Դասընթացք

Տիկին ՄԱՌՈՒ ԵՐԱՄԵԱՆ

ՎԿԱՑԵԱԼ ԴԻՐՋԱԿՈՒՀԻ

ԲԱՐԻՋԷՆ ԵՒ ՎԱՇԻՆԿԹՕՆԷՆ

Կարի եւ ձեւագիտութեան մասնագիտուհի, Տիկին Մառի Երամեան կը վերաղաղնայ իր առհասարակութեան. Մեծ Սհրայի դիմացը Նո. 78 տան երկրորդ յարկը։

Երեք ամսուան միջոցին կը սորվեցնէ ամենավերջին ճոռաձեւութեամբ, կար եւ ձեւագիտութիւն իր բոլոր բարդութիւններով հետ արդիական մոդոցներով, Droit-fils մեթոտով։ Իր աշակերտուհիները կ'օժտեն Բարիզի ասխարհահռչակ Académie Daydou վկայականով։

Տակաւին չիճուածմ վայելչուկ տեսք հնչուն եւ բնական ձայն Անոա յատկանիշներ՝

ՕՐՈՆՅՄԱՎ ԿԸ ՁԱՏՈՐՈՇՈՒԻՆ

ԱՓՕԼԼՕ ՖՕՆՕՆԵՐԸ

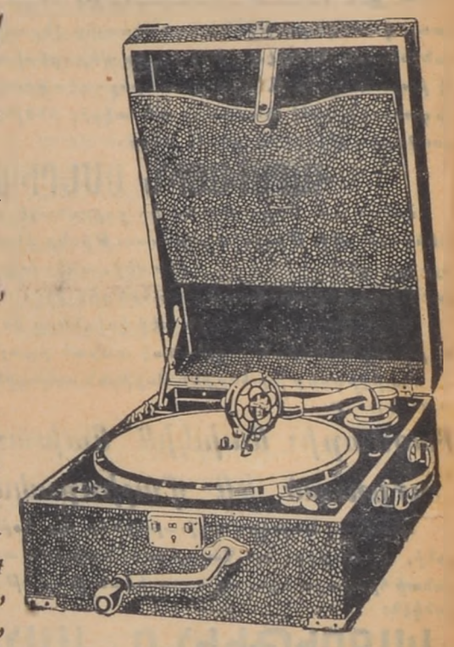

Հրապարակի վրայ գրանել ոդ բոլոր մարքանեբու հետ կը մրցին Աբօլլօ ֆոնօներբ։ Մանաւանդ վերջին նոր մօտէլները, որոնք հասած են արդէն, անգերազանցելի են իրենց տակուններով, վայելչութեամբ և ժամչելի գիներով։

APOLLO GRAMOPHONE Co. L^td

(of London)

ԱՓՕԼԼՕ ՖՕՆՕՆԵՐՈՒ ԹՈՒՔՍԻՈՐԸ ///

Կատարեալ համոզում գոյացնելու համար անգամ մը այցելեցէք

MAISON APOLLO, Rue de la Poste, BEYROUTH

Փորդպիճ եւ ֆօնօդ՝ ամէն ձեւի, ամվթնելի տրակ եւ առատութիւններ

գիւրամատչելի գին, վճարումի դիւրութիւններ։

Ընդհ. ներկայացուցիչ՝ Սիւրիոյ, Պաղեստինի, Անդրյորդանանի, Միջագետքի եւ Կիպրոսի.— ԳՈՒՐԳԻՆ ՍԻՆԱՆԵԱՆ

KOURKEN SINANIAN, Boite Postale 642, BEYROUTH (Syrie)

Լէյլի Իզապէլ և Միս Գօրնէլիա դէպի տուն երթալու վրայ էին։ Երբ անկիւն մը հասած և դառնալու սկսած էին, յանկարծ զօրաւոր քամի մը Իզապէլի երեսի քողը վերցուց։ Ետևէը կ'աչխատէր դայն բռնել, սակայն սխալմամբ ձեռքը ակնոցին զարնուելով, գետին ինկաւ և կոտր կոտր եղաւ։

Ի՞նչ ըներ տարաբախտ Իզապէլ, ինչպէ՞ս կրնար առանց քողի և ակնոցի։ Երբ Իզապէլ գետին ծռելով կ'ուզէր վերցնել կոտրուած ակնոցը, Գօրնէլիայի աչքերը անոր աչքերուն հանդիպելուն պէս, Գօրնէլիա ըսաւ.

— Ո՛վ Աստուած, այս ի՛նչ նմանութիւն։

Իզապէլի սիրտը բերանը եկաւ և հազիւ քանի մը քայլ նետած, գիմացէն Սըր Ցրանսիս Լէվիսընի գալը տեսաւ։

ՄԱՍ Ը.

ԼՈԳԱՆՔ ՄԸ ՁԱՀԻՁՆԵՐՈՒ ՄԷՋ

Իզապէլ և Գօրնէլիա չուարած կը կենային։ Գօրնէլիա դեռ իր չուարումը չժողված, ուրիշ փորձութեան և տեսարանի մը առջև գտնուեցաւ, որովհետև աչքերը Լէվիսընի աչքերուն հանդիպած էին։ Իզապէլի հետ վախտէն իվեր առաջին անգամ զայն կը տեսնէր։ Ասոր քովը կը գտնուէին Մր. Տրէյք և ուրիշ խումբ մը մարդիկ։ Գօրնէլիա չրթունքները կրծելով և յօնքերը կիտելով նախատական նայուածքով մը դիտած միջոցին չեմ գիտեր նախատելու համար թէ ուրիշ նպատակով մը Սըր Լէվիսընն գլխարկը հանելով բարեւեց զայն։ Գօրնէլիա այս տեսնելուն պէս կրակ կտրեցաւ և մինչև չրթունքները կարմրած ըսաւ.

— Այս նախատինքը ինձի՞ համար է Ցրանսիս Լէվիսընն։

— Ինչպէս ուզէք, այնպէս ընդունեցէք, պատասխանեց Լէվիսընն։

— Ի՞նչ համարձակութիւն ունիս գլխարկդ ինձի համար վեր առնելու։

— Ձեզ անգամ մը տեսնողը դիւրաւ չի կրնար մոռնալ տիկին։

Իզապէլ կարելի եղածին չափ կ'աչխատէր ծածկել իր դէմքը, չճանչցուելու համար։ Այնտեղ գտնուած ներկաները, մանաւանդ Սգուայր Փինըրի ազարակի աչխատաւորները ներկայ գտնուելով յուզումով կը լսէին։

Միս Գօրնի բարկութեամբ սկսաւ բանալ իր բերանը։

— Ձեզ անամօթ ոճրագործ, կը կարծես որ Ուէսթլինի հանդէպ քու ըրած նախատինքդ ինձի՞ ալ պիտի ընես, կորսուէ ասկէ ատորին արարած։

Միս Քարլայլ չի մտածեց որ իր այս խօսքերը ներկայ բազմութեան վրայ ի՞նչ տպաւորութիւն պիտի ձգեն, միայն այսքանը կար որ ամէն ոք կը յարգէր զինք։ Եւ հաւանական է որ այդ գործաւորները իրենց պետերէն ալ հրահանգ առացած էին, որով երբ տեսան այս խառնակութիւնը անոնք յարձակեցան Լէվիսընի վրայ «Ջուրը խօթենք, լիճը՝ ճահիճը» բացագանչութիւններով։ Գործաւորներէն ոմանք կը պոռային, «ցոյց տանք անոր Ուէսթլին գալը», «Ուէսթլին այս տեսակ ստորին արարածներ չուզեր տեսնել իր մէջ»։ Ուրիշներ կը պոռային. «Լէյլի Իզապէլին ինչ ըրաւան, ցած, վատ մարդ», «հայտ՛, աղտոտած է ան, լճի մէջ, ճահիճի մէջ»։

Լէվիսընն վախէն մոխիր կտրեցաւ և սկսաւ դողալ։ Անմիջապէս 20 ձեռքեր զինք բռնեցին և ուրիշներ ոտքի հարուածներ իջեցնել, հարուածել, հրել ու հրմըշտկել։ Անոնք «Նուհա՛» պոռալով դէպի լիճը քշեցին որ

ՕԴՆԷ ԴԻՒՆ ՔԵԶԻ ԵՒ ԱՍՏՂԸ ՔԱՕՆ ՊԻՏԻ ՕԴՆԷ

ԸՆՏԱՆԻՔԻ ԱՍՏՂԸ

(L'ETOILE du FOYER)

Առեւտրական և երկրագործական ժողովրդային վարկի հաստատութիւն

Անանուն ընկերութիւն.— դրամագլուխ՝ 3,000,000 ֆրնք.

որ կրնայ 3.000,000,000 ֆրնք.ի բարձրացուիլ վարչական խորհուրդի պարզ որոշումովը։

Կեդրոնատեղի.— 137 Boulevard Sebastopol - Paris

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԳՈՐԾԱԿԱՎՈՒԹԻՒՆ Արեւելեան պետութեանց

Սավօյ Օթէլ՝ օճճի, Զուրճ, Գէյրութ

ԵԼԵՒՄՏԱԿԱՆ ՃԻՒՂ

Ձրանգի պատմանագրութիւնմ

ՕԺԻՏ

Երաչխաւորեալ տոկոս 6%, Ակէ՝զատ մասնակցութիւն ընկերութեան չահերուն։

ԿԱՂՈՒԱԾԱԿԱՆ ՃԻՒՂ.

ՎԱՐԿԵՐՈՒ ԲԱՑՈՒՄ

Կալուածի վրայ փոխառութիւնք

վճարելի 10—15—20 տարիէն. Որոշուած պայմանաժամէն առաջ ուզողը կրնա՝ վճարել։

ԸՆՏԱՆԻՔԻՆ ԱՍՏՂԸ ընկերութիւնը ներկայիս 75,000է աւելի անդամ ունի։ Մինչև 1 Սպրիլ 1931 Ընտանիքին Աստղը 135 միլիոն փռնկ տուած է, զրաւով 50 միլիոնէ աւելի արժէք ունեցող անշարժ կալուածներու վրայ։

Ամեն թղթակցութիւն ղրկուիլ՝ B. P. 821, Beyrouth

AZTAG
JOURNAL QUOTIDIEN ARM
B. P. 587
BEYROUTH, Liban
Directeur - Propriétaire
HAIG BALIAN
ՓՈՓՈԽՈՒԹԻՒՆ
ՍԻՒՐԻՈ ամր. 550, Վեցամսեայ 300 Ս.
ՈՐՏՈՒՀԱՄԱՐ տրկ. 7, Վեցամսեայ 4 ոսկի

ԱԶԴԱԿ

ՕՐԱԹԵՐԹ
ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԳԻՏԱԿԱՆ

ازتـــاك
جريدة سياسية ادبية اقتصادية حرة

ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 6 1932
ԶԵՌՔԸ ՀԱՅՍՏ 2.50 Ս.Դ.

Ջ. ՏՒՐԻ | Ամեն առաւոտ պէտք է բնել բերթիս սնօրհնից հասցէին | Տնօրէն — Խմբագիր՝ ՀԱՅԿ ՊԱԼԵԱՆ | Չհրատարակուած ձեռագիրներք չեն վերադարձուիր | Թիւ 155 (722)

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

ԴՊՐՈՑԱԿԱՆ ՏԱՐԵՄՈՒՏԻ ՇԱԲԱԹԸ

Բ.

*Երէկ մենք խօսեցանք ազգային վարժարաններու մէջ տրուած ուսման և դաստիարակութեան առաւելութիւններու մասին առնելով այդ գուտ ծնողներու քէ աշակերտութեան անձնական շահու և յաջողութեան տեսակէտէն։ Այս ուղղութեամբ անհրաժեշտ է աւելցնել և այն, որ օտար վարժարաններու մէջ ուսուած ստացող աղաք, դուրս գալով ազգային շրջանակէն ու նկարագրէն, դպրոցէն դուրս առաջին հարուածը, որ կուտան, այդ կ'ըլլայ իրենց սեփական ծնողներուն և տան, դայն ժռռացութեան և արհամարհանքի տալով։ Եւ այս առանց շրջապատէն աղդուելու, քանի որ նա ինքզինք ազատ կ'զգայ հայ կեանքի հասարակական կարծիքի ազդեցութենէն և զսպումէն։ Եւ զարմանալի է, այս արհամարհանքը և ժռռացումը ուղիղ կը համեմատի այդ տղայոց գտած յաջողութեան։ Որչափ շատ յաջողին, այնչափ աւելի կոպիտ ու ցայտուն կը դառնայ մոռացումը։ Հետևաբար հայ ծնողները, ոտար ուսման և դաստիարակութեան որպէս արդիւնք, կ'ստանան յաջողութեան պարագային այդ մոռացումն ու արհամարհումը, իսկ անյաջողութեան պարագային օտարոտի բեռ մը իրենց ընտանիքին վրայ։ Այս պարագան աւելի քան ուժեղ կը յանձնենք ծնողներու ուշադրութեան յանձնարարելով դիտել շրջապատը տեսնելու համար բազմաթիւ փաստերը ու իրողութիւնները։

Ազգային վարժարանները և ազգային շրջանակը մանաւանդ ներկայ օրերուն լաւագոյն սանձն են այդ ուղղութեամբ, որոնք նուազագոյնին կ'իջեցնեն տղայոց ուծացման և այլասերման հակամիտութիւնը։

Այս բոլորը մենք տուինք աւելի քան չեշտելու մեր հաւաքականութեան և մեր վարժարաններու և ծնողներու փոխադարձ կապն ու դերը բնորոշելու համար, նախապէս փակելով այն նահանջի ճամբան, որ եղած է և է ծնողներու համար միակ պատրուակը և կամքիր ըմբռնումը, իրենց տղայոց օտար ուսում և կրթութիւն տալու քնդրոյն մէջ։

Այժմ անցնինք նիւթական քէ բարոյական այն առաւելութիւններուն զոր կ'ապահսենք ազգային դաստիարակութեան ուժեղացումէն և հիմնաւոր ձև ստանալէն, ի հարկէ նախ հայ նոր սերունդի և ծնողներու համար, որոնց վրայ պիտի հիմնուի մեր հաւաքական կեանքն ու անոր իտէալներու իրականացումը։

Ըսած ենք ուրիշ առիթով և կրկնենք միշտ քէ կեանքի մէջ յաջողելու համար ուսման հետ հաւասար և շատ աւելի ազդեցութիւն ունի նկարագիրն ու ձեռներեցութեան ոգին։ Այս ուղղութեամբ հայ դպրոցը, իր պատմութիւնով, գրականութիւնով և իր իսկ գոյութիւնով խօսուն փաստ մըն է։ Փաստ մը, որ կեանքի ամենածանր դժուարութիւնները և աղէտները դիմագրաւելով հասած է ներկայ օրերուն, մրցումի մտնելով իր շուրջ գտնուած բախտաւոր և տեղաւորուած հաստատութիւններու հետ։ Հայ տղան իր քիչ շատ ամփոփուած շրջանին, անկասկած որ իր շուրջը դիտելով պիտի անդրադառնայ, քէ իր պատկանած ժողովուրդը և անոր հաստատութիւնները մէկ հրաշալի տոկունութիւնով և յարատև ճիգով կրցած են յաղթահարել ամէն արգելք և խոչընդոտ։ Այս գիտակցութեան հասած որևէ տղու մէջ ազգային արժանապատուութիւնն ու հպարտութիւնը կրնայ հրաշքներ գործել և զայն անվախ առաջնորդել դէպի կեանքի պայքար։

Այս պատրաստի դրամագլուխն է ու դաստիարակումը այն գաղտնիքը, որ մեր վարժարաններէն շատեր հակառակ իրենց ուսուցչական կազմի տկարութեան և անաւետ պայմաններուն դարձեալ այնպիսի սերունդ կ'արտադրեն, որոնք կրնան ներկայ օրերուն ոտքի կենալ ու չնչել։ Հոգեկան կառուցումի, դիմադրական ոգիի, բարոյական եւ նիւթական զրկանքներու վարժութեան, և այս բոլորով ջեղի գոյութիւնը պահելու, անոր արժանապատուութեան ի խնդիր զոհաբերելու ընդունակութիւններն ու առաքինութիւնները մեր պատմութիւնն ու պայմաններն են որ կուտան։ Ասոր վրայ է որ պէտք է աւելնայ, նոր ճիգ մը մեր ազգային հաստատութիւնները ուսման տեսակէտէն ալ դարձնելու մրցումի ատակ հաստատութիւններ, որուն հետ նաև աւելի խորացնելու դաստիարակչական գործը, ստեղծելու համար մեր հաւաքական իտէալներուն և անոնց դժուարին ճանապարհին համար անհրաժեշտ սերունդը։ Այս ճիգի առաջին պայմանն է նիւթական միջոցները։ Սքէ հայ ծնողները օր մը ուզէին իրենց երեսը և հոգին զէպի մեր հաստատութիւնները ուղղել, անոր ի սպաս դնելով այլուր ծախսուած գումարները, մէկ քանի տարին բաւական պիտի ըլլար, որ մեր վարժարաններու ուսուցչական կազմը, քէ այլ կառուցուածքը դառնար օրինակելի և կատարեալ։ Այս զոհողութիւնները լիուլի բաւարարելով ունևոր տղայոց պէտքերը, պիտի նպաստէին նաև ամբողջ սերունդի մը փրկութեան գործին։ Սքէ ծնողն է, որ չի ուզեր մէկ քարով երկու թռչուն զարնել, իր ըրած նիւթական ու բարոյական զոհողութիւնով, և՛ իր տղուն ուսման և դաստիարակման գործը ապահովել, և ապա զայն տարածել նաև ամբողջ սերունդի մը և մեր ազգային հաւաքական կեանքի ու գոյութեան վրայ։

Այս հիմնական ուղին է որ պիտի կրնայ մեզ եզրակացութեան հասցնել։ Մեր ազգային մարմինները, կրօնական, աշխարհական, քէ բարեսիրական, ինչու չէ նաև քաղաքական կուսակցութիւնները, այն ապահով ճանապարհն է որ պէտք է հետապնդեն, փոխան նուիրահաւաքութիւններու, հանգանակութիւններու և այլ բացառիկ միջոցներ, որոնք անպայման առաւելութիւններ են։

Պարզ մէկ հաշիւ և արդէն իսկ որոշ պիտի տեսնուի, քէ հայ ծնողներու զէպի ազգային դաստիարակութիւն դարձով, մեր վարժարանները արդէն իսկ փրկուած կ'ըլլան և հասած անհամեմատ բարձր աստիճանի, նոյն իսկ եթէ այդ ծնողները դուրս տրուած նիւթական զոհողութենէն պակաս տան ազգային հաստատութիւններուն։ Մեզ կը մնայ ազգ. մարմիններուն այս գլխաւոր պարագան յիշեցնելէ յետոյ, կոչ ընել հայ ծնողներուն, դէպի ազգային վարժարան, հայ ծնողներ, և այս, և ձեր սեփական բարքին և քէ մեր հաւաքական գոյութեան սիրոյն։

Ն. Վ. Պ. ՇԱՐԼ ՏԷՊՊԱՍԻ ՃԱՌԸ

«Գապէլիաս»ի էլեկտրական հաստատութեան բացման հանդէսին

«Ամէն անհատ դատարկ մի կարծեր, հատնական է, անոր մէջ առիթ մը պակաս ըլլայ» կ'ըսէ պարսիկ մեծ բանաստեղծ մը իր գեղեցիկ մէկ քերթուածին մէջ։

Այս իմաստուն խօսքը որքա՜ն կը պատշաճի այսօրհանրապետութեան նախագահ Մէքթր Շարլ Տէպպասի արժէքաւոր անձնաւորութեան՝ որ ոչ մայի սէն ի վեր, իր եզական ուղղամտութեան և բարձր կարողութեան վրայ առնելուց անհատական գործունէութիւն մը, այն ատիճան վարչագիտական և անձնուիրական ոգւով մը զոր բացի մէկ երկու չհաձախ լրագիրներէն, Լիբանանի և Սուրիոյ ամբողջ թերթերն ու հանդէսները՝ միաբերան, Լիբանանցի հայերուն հետ միասին, փառաբանեցին և սիրելի նախագահին համար բարեմաղթանքներ կարդացին երեսփոխանական սիրաերով եւ հոգեյոյզ ժէսթերով։

Արդարև հանգուցեալ Տիար Շարլ Տէպպաս, նախագահութեան թեկնածուներուն մէջ կարողագոյն եւ ամենէն քաջարի անձն է եղեր, ինչպէս հինգ ամիս առաջ ակնարկեց «Էլ Տէպպեր» թերթական զաւեշտաթերթը և ինչպէս «Լոթիճի մի կերեր էթրաճ անգեալներ Հալէպի Ֆրանսատառ «Էկլէյէռ տիւ Նօռ» օրաթերթը։

Ահա յաճախ այսպէս կը պատահի, երբ, ազգ մը ժամանակ կամ ամբողջովին իյնալու եզրին վրայ գտնուի՝ անոր ազնուատոհմիկ ծոցէն դուրս կուգայ մէկը, անկո՞ղծ, կարող և գործօն մէկը՝ որ միլիոնաւոր մարդոցմէ աւելի կ'արժէ, կը փրկէ ազգը ամէնէն խոհեմ և ազդու միջոցներով։

Այսպէս եղաւ երբ 5—6 տարի առաջ անզուգական փառանդ արձ ազատեց Ֆրանսան, մեծ պատերազմին պէս արհաւիրքից անհեսական ազէտ մը, և այսպէս եղաւ նաև երբ երկուսերեք տարի առաջ Սրգազի փաշա մը եգիպտ. երկիրները կարգ մը զեղծարար և չհամոյներու ձեռքէն հանելով խաղաղեցուց հնարաւորութեան սահմանին մէջ։ Ցետ—պատերազմին, այսպէս ծանրակշիռ քաղաքական հորիզոններու վրայ երևցող ուրիշ գերմարդեր ալ կան զորս մէկ առ մէկ թուելը աւելորդ պիտի ըլլար, Արդէն ամէն մէկին պատկանած ազգը իր պատմութեան մէջ կ'արձանագրէ զանոնք ոսկեղէն տառերով։

***

Մեր օրերուն նախագահը ինչպէս ակներև է, երեք ուղղութեամբ կը քալէ 5-6 ամիսէ ի վեր, 1.— Գործօնաւորները մաքրագործելով անոնց ամենալուրջ ուղղութիւններ գծել 2.— Հարկ առաջ ժողովրդեան կանակին վրայ անգթօրէն ծանրացող բեռը թեթեցնելու համար, տէրութեան ելևմտացոյցէն ամենաս կըճատումներ ընել։ 3.— Գալիք կառավարական կացութիւնը՝ աւելի խնայողական և խոհեմ հիմերով և օրէնքներով ապահովել, վարչական մը՝ որ բարիմաստ Բարձ, Գօմիսէր, Ն. Վսեմ. Տիար Փօնսօ արդէն իսկ պատրաստած ըլլալ կ'երևի։

***

Սարեր կուտանք թարգմանութիւնը մեր անզուգական նախագահ Մէքթր Տէպպասի ճառին՝ զոր, անցեալ սեպտ. 25ին, Կիրակի օր ժամը 16ին խօսեցաւ «Գապ—Իլիաս» գիւղաքաղաքին էլեքտրական հաստատութեան բացման հանդէսին մէջ, որուն հրաւիրուած էր մասնաւոր խնդրանքով։ Բանախօսութիւն մը՝ որ համագործակցական-վարչագիտութեան գեղեցիկ վրայ, պարզ. հասկնալի և միեւնոյն ժամանակ ճարտասանական տիպար—օրինակ մը կրնայ համարուիլ։

(Մենք կուզանք աւելցնել Ն. Վրաստաութեան իրերայաջորդ ծառայութեանց վրայ ուրիշ մեծ օգուտ մը՝ որ լոկ բարոյական է եւ յոյժ քանկարժէք. այն է իր հանրային մեծ գործ Լիբանանի պատասխանատուներուն մէջ գործող եւ գործելու պատրաստուող անձերու հասցէին, գործնականապէս ցուցադրելով անոնց առիթ քէ հայրենիք մը, ազգ մը ինչպէ՞ս կը կառավարուի եւ ինչպէ՞ս կրնայ քայքայուէ ղերծ և երջանիկ ապրիլ։)

***

Ն. Վ. Պ. ՇԱՐԼ ՏԷՊՊԱՍԻ ՃԱՌԸ

Տիա՛րք

«Հատուած մեր երկրին չնորհած է այնպիսի բնական գեղեցկութիւն մը՝ որ հազիւ սխրանք է աչքերու և բերկրանք սրտերու. միեւնոյն ատեն անխնայորէն առուած է անոր պաղաբեր գետիններ առատաձեռն հոգանիւթերով։

«Այսենականին այս պարգևին՝ ակ այն, պարտի միանալ մարդուս աշխատութիւնը, որպէսզի հնարաւոր ըլլայ քաղել այն մարգրիտ բարիքները զորս առնիկա ընդունակ է արտադրելու լիառատ ազնուութեամբը։

«Տեա՛րք, այս հողմամասը ուր դուք կ'բնակիք, արգասաւորութեան և բարի յաջողութեան ակնակէտներով, Լիբանանի գետիններու առանձնակարգը կը կազմէ։ Ես որքա՜ն ուրախ եմ հիմա տեսնելով որ անոր բնակչութիւնը ճգտանքի բազուկին յենած՝ արդի գիտական և արուեստական դրութիւնները օգտագործելու և նորանոր գիւտեր ընելու ելած է։ Այս չարժուձը ցոյց կուտայ քէ այս գեղեցիկ գաւառին մարդիկը իրենց պարտականութեան ըմբռնումը ունին և հսկող են երկրի չհեռուն։ Ասոնք միաժամանակ քէ հայրենիքին կը ծառայեն և քէ ազգին։ Որովհետեւ ազգ մը մեծաթիւ գերդաստան մըն է որուն մենք ենք անդամներ։

«Հոս չեչտելու արժանի երկրորդ ճշմարտութիւն մըն ալ կայ. այն է իրարօգնութիւնն ու միաբանութիւնը։

«Դուք այս ճչմարտութեան վերահաս, ուս ուսի տուիք, իսօսքէ իրականութեան դարձ փոխադրեցիք այս հանրային հաստատութիւնը և ասանկով փաստեցիք քէ գործի մարդիկ էք։ Ես ոգևոյն կուտամ բոլոր այն անձերուն որոնց, անոր իրագործութեան ծառայեցին և նպաստեցին և կը յուսամ որ իրենք ուղեցոյցը պիտի հանդիսանան բոլոր անոնց որոնք իրենց առջև ցարդ չիրականացած նախագիծեր ունին և այնպէս կը մնան։

«Ձեր ուշադրութենէն չխուսափող ուրիշ ճչմարտութիւն մը ևս։ Ամէն երկրի մէջ քաղաքացիութիւնը երկու կողմ ունի. կառավարութիւնը և ժողովուրդը. ազգ մը այն ժամանակ միայն փառքի գագաթնակէտին կը հասնի երբ սոյն երկու կողմերը իրենց պարտականութիւնները կը կատարեն անթերի կերպով։

«Ահաւասիկ մենք այսօր անոր գեղեցիկ մէկ նախապատիւին առջև կը զբաղնուինք և ապագան ժպտադէմ կը տեսնենք Աստուծոյ օգնութեամբ։

«Միայն քէ այս պարտականութեան մէջ պայման է որ երկու կողմն ալ չքայլեսյ և ղէպի ետ չերկրկին։ Ուրախ ազգ՝ այն ամէն անոր՝ որ իր պարտքը կատարելով օգտակար բան մը առջև կը բերէ»։

***

Այս առթիւ երախտագիտութեամբ կը յիշենք նաև այն հանրօգուտ հաստատութիւնը, որ Լիբանանի գլխաւոր քաղաքներն ու ամարանոցները օժտած է էլեքտրական լոյսով և գեռ կը ծրագրէ լայն եւ ընդարձակ բոլորժէներ լուսաշարգելու համար այս սիրուն հայրենիքը։ Էլեքտրական ընկերութիւնը չնորհիւ իր ժամանցած ծառայութեանց եւ բարիքներուն լիբանանցիներու երախտագիտական զգացումներուն միայն արժանացած է։ Այսքան երկար տարիներ, ան, իրերայաջորդ ձեռներկներով արդէն անմոռաց յիշատակ մը թողած է։

Ցիչ առենէն ասոր հաստատութիւնը պէքաա բազմաթիւ գիւղերը պիտի լեռնագարձէ եւ անոնց մէջ էլեքտրական ուժերով գործարաններու կառուցման պիտի նպաստէ. բոլոր մեքենական մբերքն ու առաձները անթերի ճշդապահութեամբ հայթայթած է «Ալսթոժէյի ձեռներէց եւ հայազգի ներկայացուցիչ՝ Պ. Ժօզէֆ—Պեարոս՝ որուն ջանքն ու աշխատանքին մասին, անցեալ չաբթ. եան թիւերուն մէջ գովեստներ գրեցին տեղական «Լ'օրիան» եւ «Էլ Պայրակ» թերթերը։

Արթայ Մ.Գ. ՋԱՏՐՃԵԱՆ

ՌԱԶՄԱՇՈՒՆՉ ՓԱՇԻԶՄԸ

ՄՈՒՍՕԼԻՆԻՆ ՊԱՏԵՐԱԶՄ ԿՈՒՉԷ

Տուչեի մէկ միլիոնոց զինեալ ուժ ունի այսօր

Պատերազմ։ Այս է օրուայ կարգախօսը։ Ո՛չ մէկ տեղ այս սահմռկեցուցիչ բառ այնքան յամառօրէն կը կրկնուի, որքան Իտալիոյ մէջ։ Ոտքի հանուած դրած թերակղզիի հողին վրայ, կարծես պատերազմի ճնշիչ մղձաւանջին աղդեցութեան տակ կ'ապրիս։

Շոգեկառքերու և արբանեակներու մէջ, ժողովուրդը պատերազմ և զօրաչարժ կը փափսայ։ Կը հանդիպիս չատոնց չրտեսած մէկ հին բարեկամիդ, որ անմիջապէս կը հարցնէ քեզի.

— Ի՞նչ է կարծիքդ. պատերազմ պիտի րլլա՞յ։

Փոքրիկներ՝ որոնք հազիւ իրենց մայրերու գրանցքէն ազատած են, կր սկսին պատերազմի մասին խօսիլ, իրագիտութիւնը գոց բրած աչակերտի մը պէս։ Եւ կ'ըսեն, քէ ֆրանսացիները. վերջապէս պիտի վճարեն իրենց գործած ոճիրներուն փոխարէնը։ Ու մինչ գուն «Քօլիզիում» թատրոնը դիտելով կը բռնկնաս, կառապանը, որուն կառքը նստած ես կը հարցնէ քեզի, քէ պատերազմը մօտալո՞ւտ է...

— Համոզուա՞ծ ես որ ֆաչիզմը պատերազմ կ'ուզէ, կը հարցնեմ ֆրանսացի բարեկամի մը, որ քանի իտալերէն գիտէ և որ երկար ժամանակէ ի վեր Հռոմ կ'ապրի։

— Այո՛, կը պատասխանէ, բացարձակապէս համոզուած եմ, որ ֆաչիզմը պատերազմի պատրաստութիւններ կը տեսնէ։ Այս բանաս ենթադրութեանց վրայ հիմնուած չէ, այլ իրողութեանց վրայ։ Վեց չաբաթներէ իվեր Իտալիոյ մէջ կ'ապրիս և ականջովդ կը լսես, որ ժողովուրդը ամենուրեք պատերազմի մասին կը խօսի։ Արդ ասիկա իրողութիւն մըն է։ Եւ յետոյ, կ'յուրիշ կառավարական պետ մը, որ Մուսօլինիի պէս հրաչունչ լեզու գործածած ըլլայ։ Եւ գոյութիւն ունի՞ մէկը, որ օրերով չարունակ քնդանօթներ, գնդացիրներ և սուինները փառաբանած ըլլայ։

«Այո Սև Շապիկաւոր գունդակաները երկրին մէջ իշխող տարրերն են։ Անոնց փառասէնչ ժեսչութիւնը պէտք չէ անտեսել։ Երկրին բանակէն զատ, որ իր մէջ 400,000 մարդիկ կը հաշուէ, ինչպէս նաև ոստիկանական կազմէն զատ, որ կը բաղկանայ մօտաւորապէս 120 000 հոգիէ, կա՛յ ֆաչիստ միլիցիան, որուն թիւր 1931ի Ապրիլին կը հասնէր 390.000ի, իր սեփական կազմակերպութիւններով։ Այս տարի, Ապրիլին, 500,000 նոր երիտասարդներ կամաւոր արձանագրուեցան միլիցիային և ատոնք իրենց զէնքերը։ Ֆաչիստ Մեծ Ժողովը դինուրական ծառայութեան չրջանը տասը տարի սահմանած է ինչպէս նաև հիմնած է զինուորական ծառայութիւնը իբր զբաղում ընդունող պահեստի բանակ մը։ Այսպէսով, այսօր, զէնքի տակ գտնուղ մարդոց ընդհանուր թիւը կը հասնի մօտաւորապէս մէկ միլիոնի։ Արդ, ինչո՞ւ համար են այս բոլորը, եթէ ո՛ պատերազմի համար։»

— Քաղաքական պատերազմի վախը միշտ կա՛յ...

— Անշո՛ւշտ։ Ֆաչիստ զինուորական կազմակերպութիւնը, գլխաւորապէս, անհրաժեշտ է ներքին անդորրութիւնը անվրդով պահելու համար։ Բայց ասիկա յայտնութիւն մըն է, զոր մարդ հրապարակով չի կրնար ընդունիլ։ Կառավարութիւնը, էապէս կ'ուզէ ազգայնականութեան և յարձակողական ոգիի տեսական մթնոլորտ մը ստեղծել երկրին մէջ։

— Ֆրանսայի՞ դէմ։

— Մասնաւորապէս ֆրանսայի և յետոյ Եուկոսլավիոյ դէմ։ Իտալիոյ ներքին և արտաքին քաղաքականութիւնները իրարու չատ մօտիկ են։ Այնքան մօտն որ Ֆաչիզմը պայքարեցաւ ներքին կազմակերպուած ուժերու դէմ, արտաքին անհաչտ քաղաքականութիւն մը վարեց։ Բայց, դիկտատուրայի հրապարակովն և եղած հանդիսաւոր յայտարարութիւնէն վերջ, քէ բոլոր ներքին խռովութիւնները դադրած են, ինչպէ՞ս արդարացնել գաղանի, մանաւանդ դաշտավարութիւններն ու ընդհանուր նեղութի մերժումներ։ Մուսօլինի կը պատասխանէ, քէ ֆաչիզմը չի կրնար իր պահիը ոտնակոխել։ Ան կ'ըսէ քէ ֆրանսայի գլխաւորութեամբ, եւրոպական դաշտարութիւն կը նիւթուի ֆաչիզմը ապալելու համար. ուսաի, Իտալիան պէտք է ինքզինքը զօրաչարժի վիճակին ենթարկէ։

«Այսպէս. ֆաչիզմը ե՛ւ նիւթապէս և հոգեբանօրէն կը պատրաստէ ինքզինքը պատերազմի մը, որովհետև, իր ներքին հակահարուածային քաղաքականութիւնը կը պահանջէ արտաքին անհաչտ եւ գրգռիչ քաղաքականութիւն մը։

«Բռնակալութեան ազդեցութեան տակ հաղորդի կարծիքը գոյութիւն և արժէք չունի։ Բայց զարմանալի է որ պատերազմի գաղափարը իւրացուած և չատ անդեր ալ խանդավառութեամբ ընդունուած է։ Շատեր, պատերազմի մը մէջ կը խորհին գանել բռնակալութիւնը ապալելու միջոցը։ Ուրիշներ ալ եկած են այն հաստատ համոզումին, քէ ֆրանսան իսկապէս հակաիտալական դաշնակցութեան մը գլուխը կը գտնուի։ Եւ վերջապէս, յիչէ սիրելի Վիներ, քէ դուք չատ հարուստ էք, մինչ մենք՝ չատ աղքատ...»։

Հոռմը ձգելով կը վերադառնամ հասոյզուած՝ միևնոյն տեղ քէ Իտալիոյ մէջ կայուն չէ ամէն բան։ Ֆաչիզմը ո՛չ մէկը հարթած է ընկերային այն հակամարձութիւններէն և խոչդոտներէն, զորս պրոլետարական յեղափոխութիւնը ժամանակին բերաւ իր հետ։ Ընդհակառակը, աւելի գրգռեց զանոնք իր ճնշման ներքև։ Աղքատութիւնը անողոք կերպով կ'իյնէ ժողովուրդին մէջ։ Անգործութիւնը ժուրգոլնութեան փոխուած է։ Իր պահակազօրքով պաշտպանուած դիկտատուրան, ո՛չ ներկային և ոչ ալ ապագային վրայ վստահ է։ Ամբողջ երկիրը լայնածաւալ բանտ մըն է։ Ամբողջ ազգը կ'ապրի այն յոյսով, քէ անյաջողութիւն մը, հրա՛շք մը, կամ բռնակալութիւն մը տակնուվրայ պիտի ընէ ամէն բան...

(Վերջ.)

ԹՂԹԱԿԻՑ ՄԸ ՍՊԱՆՆՈՒԱԾ ՀԱՑԱՍՏԱՆԻ ՄԷՋ

Օգոստ. 23ին, գիշերուայ ժամը 12ին, Շահալի կայարանին մէջ սպանուած է բանուոր—թղթակից Առամ Անանեան։

Ե. Հայաստան կը գրէ թէ Ղարաքիլիսայի 17,000 բանուորներն ու գիւղացիները միթինգներ գումարելով պահանջած են գեղակահարել սպանիչները, որոնք սակայն յայտնի չեն։

ԲՈՒԴԱՊԵՍՏԻ ՊԱՏԿԵՐԱՍՐԱՀԸ ԼԻԲԱՆԱՆ ՄԵՋ

Լիբանանի ազգ. թանգարանի տնօրեն Մորիս Շեհաբը հրավիրել է Բուդապեստի պատկերասրահի տնօրեն Լայոշ Վայդային՝ Լիբանան այցելելու եւ ծանոթանալու համար Լիբանանի ազգային թանգարանի հարստութիւններուն հետ։ Վայդան Լիբանան կը գտնուի Ֆրանսայի, Իտալիոյ եւ Յունաստանի թանգարանները այցելելէ յետոյ։

ՄԱՐՏԻՆ ՀԱՅԿԱԶՆՈՒՆԻ ՄԱՀԸ

Մարտ 6-ին, Ուրբաթ առաւօտ կանուխ, Փարիզի մէջ մահացաւ Մարտին Հայկազնունին, որ ծնած էր Պոլիս 1885-ին։ Ան Փարիզ հաստատուած էր 1910-ին։ Ան կը պատկանէր Հայկազնունի գերդաստանին, որ Պոլսոյ մէջ ունէր ծխախոտի մեծ գործարան մը։ Մարտին Հայկազնունի ամուսնացած էր Ալեքսանդր Ռիզոյի հետ, որ Պոլսոյ մէջ ունէր ծխախոտի գործարան մը։ Ան ալ մահացած է։

Մարտին Հայկազնունի կը թողու իր ետեւ երկու զաւակներ՝ Ռոպէր Ռիզոն եւ Ժանին Ռիզոն, որ ամուսնացած է Ժան Պոլ Պարոյի հետ։

Մարտին Հայկազնունի կը թաղուի Փարիզի մէջ, Ուրբաթ կէսօրէ յետոյ ժամը 2-ին, Սուրբ Ժերմէն տը Փրէ եկեղեցիին մէջ։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՄԱՐԶԱԿԱՆ ՄԱՐՄԻՆՆԵՐ

Ուրբաթ, Մարտ 9-ին, Ժամը 9-ին, Ֆրանսայի Հայ Մարզիկներու Միութեան Մարզադաշտին մէջ, Ֆրանսայի Հայ Մարզիկներու Միութեան Մարզական Մարմինները Ներկայանալու Են Ֆրանսայի Ազգային Մարզական Միութեան Մարզական Մարմիններուն Դէմ։

Ֆրանսայի Հայ Մարզիկներու Միութեան Մարզական Մարմիններուն Մէջ Պիտի Մրցին Ֆրանսայի Ազգային Մարզական Միութեան Մարզական Մարմիններուն Հետ Հետեւեալ Մարզերուն Մէջ

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ Ծ. ԱՐԵՒԵԼՔԻ ՄԷՋ

ԼԻԹԷՆ ՅԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎԻ ՏԵՂԵԿԱԳԻՐԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԵՑԱՒ

Ժընէվ.— Լիթթէն յանձնաժողովի Զին—ձաթնական վէճին մասին ներկայացուցած տեղեկագիրը կը յանձնարարէ չէզոք դիտողներուն մասնակցութեամբ խորհրդակցական խորհրդաժողովի մը կազմութիւնը երկու երկիրներու մէջ, լուծում մը գտնելու համար Մանչուրիոյ վերաբերեալ խնդրոյն, Զինաստանի վհատպետական իրաւունքներուն պահպանման պայմանաւ։ Տեղեկագիրը նկատուած է առ հասարակ իբրև յստակ կերպով նպաստաւոր չինական տեսակէտին։

Տեղեկագիրը կը թելադրէ թէ խորհրդակցական խորհրդաժողովը՝ որը պարտաւոր է ժանրամասն առաջարկութիւններ յանձնարարելու. Մանչուրիոյ արեւելեան երեք նահանգներուն վարչութեան համար բաղկանայ չինական և ճարպոնական կառավարութեանց պատուիրակներէն՝ և նոյնպէս տեղական ժողովուրդը ներկայացնող երկու պատուիրակութիւններէն որուն ամէն մէկը պիտի բնաբլուի չինական և ճարպոնական կառավարութեանց կողմէ։ Չէզոք դիտողներ պիտի կրնան նշանակուիլ կամաւոր կերպով։

Տեղեկագիրը կ'ըսէ թէ վէճերու արագօրէն լուծումը դիւրացնելու համար կացուած պայմաններով և ապահովելու ժանչուրիական կառավարութեան կերպարանափոխութիւնը և Զինաստանի վհատպետութեան ու վարչական ամբողջութեան հետ հաշտեալի ձեւով երաշխաւորելու երեք նահանգներուն առանձնայատկութիւններուն համապատասխան յայն ինքնավարութիւն մը։

80 Ճարպոնցիներ ապաննուած են Մանչուրիոյ մէջ

Խարպին.— Արեւելեան Զինաստանի երկաթուղիի վարչութեան կողմէ բռնացուած լուրերու համաձայն, ուր թուն ճարպոնցիներ սպաննուած են Մանչուրիի մէջ։ Մանչուրիոյ երկաթուղիին ըմբոստ պահպաններուն կողմէ։ Երեք ուրիշ ճարպոնցիներ սպաննուած են Բուհաթուի նահանգին եւ իսը հոգի ալ Հայլարի մէջ։ Ըմբոստները գրաւեցին Մանչուրիի ճարպոնական հիւպատոսարանը եւ տեղեկութիւն չկայ հիւպատոսին և իր պաշտօնեաներուն մասին։

Մանչուրի երկաթուղիի միացման կարեւոր կէտ մըն է Սիպերիոյ սահմանագլուխին վրայ։

Լիթթէն յանձնաժողովին տեղեկագիրը և Թոկիոյի կարծիքը

Թոքիո.— Լիթթէն տեղեկագրին մասին առաջին քննադատութիւնները կը գտնեն այն բանին չուրջ թէ սոյն տեղեկագիրը բաւականաչափ կերպով չի խօսիր Զինաստանի և Մ. Արեւելքի կացութեան մասին առ հասարակ, և կ'խօսի Մանչուրիոյ մասին միայն։

Զին-Ճարպոնական վէճը Ազգ. Դաշնակցութեան առջեւ

Ժընեւ.— Տան եւ իններու կօմիտէն գումարուեցաւ Զինաստանի պատճին վրայ։ Անիկա որոշեց Զինաստանի եւ Ճարպոնի հաղորդել թէ երբ որ Ազգերու Դաշնակցութեան խորհուրդը իրեն հաղորդէ Լիթթէն տեղեկագիրը, ինքզինքը պիտի ներկայացնէ իր առաջարկութիւնը Ազգերու Դաշնակցութեան Ընդհ. Ժողովին որը պիտի որոշէ տեղեկագրի չուրջ վիճաբանութեան թուականը։ Կօմիտէն ցաւ կը յայտնէ թէ երկու կողմէն մին նկատի առաւ իր սոյն յանձնարարութիւնները որոնցմով երկու կողմերէն կը խնդրուէր որ խուսափին վէճ, ծանրացնելու հանգամանք ունեցող ամեն տեսակ ձեռնարկներէ։

Ազգերու Դաշնակցութեան Խորհուրդին Բարակուայական վճիռը

Ժընեւ.— Ազգերու Դաշնակցութեան Խորհուրդին կոմիտէն գումարուեցաւ պատրաստած նիստի մը մէջ, Ազգերու Դաշնակցութեան քաղաքական յանձնաժողովը միաձայնութեամբ որոշեց Ազգերու Դաշնակցութեան ընդհ. ժողովի առաջարկել Իրագի ընդունելիլը։

Ընդունելութենէն քանի մը վայրկեան առաջ, Ազգերու Դաշնակցութեան խորհուրդը վերջնականօրէն պիտի որոշէ իրաքօ—սուրիական սահմանագլուխը։

Իրագեան պատուիրակութիւնը մեծ հացկերոյթ մը պիտի տայ Պէրկ պանդոկին մէջ։

«Ժուրնալ տը Ժընեւ» կ'ըսէ թէ Իրագի Ազգերու Դաշնակցութեան մէջ ընդունելիլը արաբական աշխարհը կը նեբմուծէ միջազգային կեանքին մէջ եւ անոր յարութեան սկզբնաւորութիւնը կը յայտնէ։

Գ. Բօնսօ վաղը Բարիզ պիտի վերադառնայ։

ՅՈՒՆԱՍՏԱՆԻ ԵՐԿՐԱՇԱՐԺԸ

Աթէնք.— Եգիպտոսի դեսպանը պ. Վէնիզէլօսի մօտը երթալով անոր յանձնից հազար ոսկիի չէք մը Ֆուատ թագաւորին կողմէն միանգամայն յանուն իր վհատպետին ցաւակցութիւն յայտնելով Քաղկեդոնի աղէտին առթիւ։

Պ. Վէնիզէլօս յուզեալ շնորհակալութիւն եւ երախտագիտութիւն յայտնեց յանուն կառավարութեան եւ յանուն ժողովուրդին։

Մարաշախս Հեճեճպուկի 85-րդ տարեդարձը

ՓԻԼԻՒՆ.— Մարաշախ Հեճեճպուկի 85-րդ տարեդարձը տօնուեցաւ։ Ընկերվարականներ մասնակցեցան տօնախմբութեանց։

Ֆաշիշական մեծ խորհուրդը կը գումարուի, բայց իր աշխատանքները կը յետաձգէ մեկ ամիս

ՀՌՈՎՄ.— Ֆաշիստական Մեծ Խորհուրդին նստաշրջանը որ պիտի գբաղեր բացառիկ կարեւորութիւն ունեցող առաջիկ եւ ներքին խնդիրներով, բացուելէ ետք միջոցին եօթը վերջ գտաւ Ֆաշիզմի տասը տարուան արդիւնքները նուիրող տօնակատարութեամբ։ Խորհուրդի աշխատանքները յետաձգուեցան Նոյեմբեր կարգի մը հուհարկութեամբ։ Խորհուրդի աշխատանքները որոշ չափով անակնկալ մը պատճառեց։

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ՏԵՂԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԱԶԳ. ԿԵԱՆՔԸ ԴԱՄԱՍԿՈՍԻ ՄԷՋ

Դամասկոսէն կը գրեն մեզ.—

Դամասկոսը ալ ունեցաւ իր Գաւառականը։ Օգոստոս 14ին տեղի ունեցան ընտրութիւնները, որոնց մասին ժամանակին գրած հինք արդէն։

Գաւառականը իր առաջին նիստին մէջ իսկ դժբաղդաբար ունեցաւ երկու ճակատագրաբեր, որոյհետեւ ասոնցմէ մէկը՝ կազմուած զանազան տարրերէ, հակառակ կր հանդիսանար ամէն բանի որիր հասկացողութենէն հետու է, առանց նկատի առնելու օրհնի տրամադրութիւնները.

Գաւառականի հինգ երկար ժողովները զբաղուեցան Գ. Պարգեւի տարիի խնդրով։ Զուր եւ անիմաստ վիճաբանութիւններ տեղի ունեցան։

Գաւառականը իր 5րդ նիստին մէջ ընտրեց հաղամական ժողով մը 11 ձայնի վրայ 4 ձայնով, 7 հոգի ճերմակ ֆուէ տուած հին։ Անտուտ հակասահմանադրականն էր այս եւ անվաւեր, բայց Եադ եպիսկոպոսի առաջարկին վրայ Դիւանը հրաւիրեց ընտրուղները, որոնցմէ չորսը յայտրդ օրն իսկ հրաժարեցան։

Գաւառականը իր 6րդ նիստին մէջ ընտրեց նոր հաղամական մը, 11ի վրայ 6 ձայնով. Գ. Գ. Քէլիճեան, Տէր Սեթեանեան, Աճառեան, Պաղեերճեան, Ուստաեան, Աւագեան, Փոլատեան։

Այս հաղամականը անմիջապէս ընտրելով իր Դիւանը սկսաւ գործի։ Սոյն հաղամականի ընտրութեան ժամանակ գաւառականի մէկ անդամը կր բացակայէր հաղամին եւ իր ձայնը տուած էր ուրիշի մը, բան մը որ հակասահմանադրական է եւ իր այս հանգամանքը հասկցնելու համար ժողովականներուն խնդած է ամբողջ երկու ժողովներ։

Վերջին ժողովին միհանի երեսփոխաններ հետացան ժողովին բոլորովին ապօրինի կերպով ժողովը չբացուած. ժողովը շարունակեց իր ընթացքը, լսեց հաղամականի ծրագիրը եւ վստահութիւն յայտնեց անոր նկատմամբ։

Թղթակից

Դամասկոս, 2 Հոկտ. 1932

ՍԻՒՐԻԱԿԱՆ ԴԱՀԼԻՃԻ ԿԱՐԵՒՈՐ ՈՐՈՇՈՒՄԸ

ՀԱՅԵՐԸ ԶԵՐԾ ԿԸ ՄՆԱՆ ՏՈՒՐՔԵՐԷ ՄԻՆՉԵՒ ՀԻՆԳ ՏԱՐԻ

Սիւրիական Նախարարաց Խորհուրդը որոշած է «էլ Ֆրաս» Սանճագի օրջանին մէջ գտնուող հայերը միչեւ հինգ տարի զերծ կատուցանել ամէն տեսակ տուրէն։ Այս որոշումով, Սիւրիական Դահլիճը կը փափաքի հայերու տեղաւորումը գերազանցապէս երկրագործական այդ օրջաններու մէջ։

Ինչպէս յանօք է ընթերցողներու, այդ օրջաններու մէջ ապաստանող հայերը, գլխաւորաբար Թիւրքիայէն վերջին ամգամ արտասուածներ, անցեալ տարուան ցուրտ հետեւանքով, շատ աղէտ բերմ մը ունեցած հին եւ մնացուած վերջին ձայրբռուածութեան։

ԹԵՐՔԻ ԿԱԽԱԿԱՅՈՒՄ

Տիւգներու օրկան «Սեհա իլ Սահիլ» օրաթերբր, Հանրապետութեան Նախագահի հրամանագրով անորոշ ժամանակով կախակայման դատապարտուեցաւ։

ՋԵՂՁՈՒՄԻ ՔՆՆՈՒԹԻՒՆԸ

ՆՈՐ ՓՈՒԼԻ ՄԸ ՄԷՋ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԴԱՏԱԽԱԶԸ Կ'ՕԳՆԷ Պ. ՇԱՐՊԷԼԻՆ

ԵԼՄՏԱԿԱՆ ՔՆՆԻՉԻՆ ԿԱՐԵՒՈՐ ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒԸ

Հանրային Շինութեանց գործումի ճնութիւններ բոլորովին նոր փուլի մր մէջ մտած են ծարդ հարցաքննիչ դատաւոր Պ. Շարպէլ ասուձին կր տաճեր հարցաքննութիւններ. սակայն ասկէ վերջ Ընդհանուր դատախազ Պ. Տիւիրէի Հայէի եւս պիտի գբաղի ճնութիւններով եւ պիտի դիւրացնէ հարցաքննիչ դատաւորի գործը։ Ամեն օր, առանց բացառութեան կր հարցաքննուին երկու աչափներ Անկիրուներ եւ Սարհս։

Երկ այս երկու երկրաչափներու հարցաքննութեան միջոցին, Պ. Շարպէլ կանչած է երկրաչափ Բիւտօի Պէյ Սէյհէն եւ կարգ մր հարցումներ բրած անոր։ Անկէ վերջ Պ. Շարպէլ տեսակցած է եւմտական ճնիչ Պ. Պահուտի հետ։

Այս տեսակցութենէն վերջ, Լիսան իլ Հալ»ի խմբագիրներէն մէկը հարցուցած է Պ. Պահուտէն։

— Ձի՞օդ է արդեօք որ հանրային օգնութեանց պատասխանատու արխիւներ անհետացած են։

— Ո՛չ, արխիւներու անհետացումը չի կրնար այնքան մարդոց բանտարկութեան պատճառ դառնալ. ասելի կարեւոր պատճառներ կան։

Պ. Պահուտ չէ ուզած պատասխանել իրեն ուղղուած ուրիշ հարցումներուն եւ ծարուցած է իր ճարբան։

Ճնութիւններ այնքան ընդարձակած են որ, ներկայիս ալ Պ. Շարպել հարայիճ օգնութեանց «Ծօրհնութենէն պահանջած է Ֆրրն Շրպէի մէջ կատուցող Լիբանանեան Միւգէի օճրի արխիւներ։ Կր կարծուի որ այդ օճրի օգնութեան գործին մէջ եւս գեղծումներ գործուած են։ Այդ գործի յանձնակատարն էր Հալիմ Հարմուշ։

Առջի օր, Խազին ընտանիքի երեւելիներ մեծ հաւաճոյք մր ունեցած են Շէյխ Հանիա Խազինի բնակարանին մէջ, ուր ներկայ գտնուած է նաեւ Շէյխ Նուսուճ էլ Խազին, Քէսրուանի երեսփոխանը։ Սոյն ժողովին մէջ ճնուած է Շէյխ Ձեմիլ Խազինի ձերբակալման պարագան։

«էլ Նիթա» կր գրէ որ հանի մր օր առաջ Մուբրան Նուհանիա Հանայելեան է Հանր. Նախագահը եւ տեսակցած Շէյխ Ձեմիլի բանտարկութեան խնդրին տարբ։ Անկէ վերջ, Մուբրան Նուհանիա տեսակցած է Պ. Շարպէլի հետ։ Շէյխ Ձեմիլ երբ բանտին մէջ լսած է այս միջամտութիւններու մասին, յայտնած է որ իմ ոչ մէկ միջամտութիւն կուզէ եւ կ'աւելցնէ որ՝ կամ անմեղութիւնը պիտի հաստատուի եւ կամ ալ իբրեւ յանցաւոր պիտի մնայ բանտ։

Բէսրուանի օրջանին ժողովուրդը, որ ինչպէս գրած հինք ասկէ առաջ մեծ մասամբ Խազին ընտանիքին կր պատկանի յուզումի մէջ է եւ բազմաթիւ բողոքներ եւ պատուիրակութիւններ դրկած է Հանր. Նախագահին մօտ։

ՓԱՅՓ-ԼԱՅՆԻ ՊԱՇՊԱՆՈՒԹԻՒՆԸ

Լիբանանի կառավարութեան հրահանգով տասնհինգ ժանտարմաներ յատկացուած են պահպանելու Փայփ-Լայնը Նահր էլ Գարէի երկայնքը։

ԻՆՉՊԷ Կ'ԸՍՊԻՆ ՔԱՐԻՒՂԻ ԳԻՆԵՐԸ

«ՇԷԼ» ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ՏՆՕՐԷՆԻՆ ԲԱՑԱՏՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Այս օրեր, Քարիւղի բիթեղը յանկարծ 55 ս. դահեկանէն բարձրացաւ 85-90 ս. դահեկանի. ծմանապէս պէնզինի բիթեղը 20 ս. դահեկան յաւելում կրեց։ Ժողովուրդը կարծեց որ այս անակնկալ բարձրացումը մասնաւորի յաւելուած արդիւնքն է։ Սակայն նգիպտական պաճառը Քարիւղի գները նոյնպէս պաճառը Քարիւղի բնկերութիւններուն միջեւ գոյացած հաւաձայնութիւնն է։

Նգիպտոսի մէջ եւս գրեթէ կրկնապատկած են Քարիւղի եւ պէնզինի գները, «էլ Ահրամ»ի խմբագիրներէն մէկը դիմում կատարած է «Շէլ» Ընկերութեան Տնօրէնութեան եւ հարցուցած այս փոփոխութեան պաճառը։ «Շէլ»ի Տնօրէնը յայտնած է որ բնկերութիւնները ծանօթ են վերջին ամիսներ ծանր տուրքեր, մինչդեռ գիները չափազանց ածած էին։ Եթէ ծարունակուէր այդ գրութիւնը բնկերութիւնները պիտի փճանային, հետեւաբար համաձայնաբար որոշուեցաւ արտածումներու ճանակը նուազ ցնել։

ՀԱՅ ՀԱՄԱՅՆԱՎԱՐՆԵՐՈՒ ԴԱՏԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆԸ ՄԱՏՕԵԱՆ ԵՒ ՅԱՏՈՒՐԵԱՆ ՓԱԽՍՏԱԿԱՆ ԿԸ ՄՆԱՆ

Պէյրութի Ոճրադատ Ատեանը ծարունակելով դատավարութիւնը ճանի մր օրէ բաց առաջ, խումբ մր համայնավարներու կողմէ գործուած գազանային յարձակման մր, բնդդէմ երեք երիտասարդներու, առջի օր տուաւ իր վճիռը։

Ինչպէս յայտնի է Արթին Մատօեան եւ Զաթիկ Տատուրեան, որոնք կազմակերպիչներն էին այդ ամարդի յարձակման, ցարդ իրենց օձիքը չեն յանձնած Արդարութեան եւ կր մնան փախստական։ Դատարանը ատանգած առաջիներ 6 ամսուան բանտարկութեան դատապարտեց, իսկ 4ական ամիս բանտարկութեան Զաթիկ Տատուրեանն եւ Միհայէլ Քէլիճեան։ Տուրեան եւ Արթին Հօպրեան դատապարտուեցան երկու ամիս բանտարկութեան։

ՕԹԷԼ ՌՈՒԱՅԱԼԻ ՏՐԱՄԻՆ ԱՐՁԱԳԱՆԳԸ ԴԱՏ ՍՈՒՄՔԻ ՊԷՏ ՊԷՐԷՔՓԷՔԻ ԴԷՄ ?

Պ. Ապեթիլ Ձայիլ Պանճա, եղբայրը այն ազգայնական ուսանողին որ անցեալ երեք տեղւոյս պանդոկ Ռուայլի մէջ Սուպհի պէյ Պէրհէքը սպաննել փորձելէ յետոյ անձնասպան եղաւ, Համայնէ Դամասկոսի ճամբով Պէյրութ եկած է։

Ան կր պահանջէ նոր ննութեան մը բացումը յուսաբանելու համար Պանդոկ Ռուայլալի տրամը, որովհետեւ «իր եղբայրը մեռած է երբ արդէն Սուպհի պէյը հեռացուած եւ ապահով տեղ մը դրուած էր։

Պ. Ապեթիլ Ձայիլ Պանճա այս իմաստով ազերսագիր մը գրկած է Սիւրիոյ Արդարութեան Նախարար Մագիար փաշա Ռըսլանի, որ մերժած է հետեւեալ տալ նկատելով որ տարբ տեղի ունեցած է Պէյրութ, Լիբանանեան հողի վրայ։

Պ.ԲՕՆՍՕ ԺՆԵՒԷՆ ՎԵՐԱԴԱՐՁԱՒԵՒ

Ն. ՎԱՍԵՄՈՒԹԻՒՆԸ ԱՄՍՈՅՍ 18ԻՆ

ՊԷՅՐՈՒԹ ՊԻՏԻ ՀԱՒՍՆԻ

Ինչպէս գրած հինք, Պ. Բօնսօ ժրնեւի մէջ տեսակցութիւններ ունեցած է Իրագի եւ Թիւրքիոյ առաջին գործոց նախարարներուն հետ։ Այժմ Ն. Վասեմութիւնը՝ վերադարձած է Փարիզ եւ կր պատրաստուի Սիւրիա մեկնելու։

Հասած պատօնական լուրի մր համաձայն, Պ. Բօնսօ ամսոյս 9ին նաւ պիտի նստի եւ 18ին պիտի հասնի Պէյրութ, ընկերակցութեամբ Տիկին Բօնսօի։ Պէյրութի պատրաստութիւն արդէն պատրաստուած է։ Կրնայ ըսել թէ Ն. Վասեմութիւնը ուղղակի Դամասկոս պիտի անցնի եւ պիտի մնայ հոն։

Պ. Սօլօմիագ Պ. Բօնսօի ժամանումէն առաջ Սիւրիա պիտի գնուի։ Նոյն, ընդհ. Առողջապահութեան ննիչ զօրավար Ճիք Ճասաւ Պէյրութ։

ՕԴԱՆԱՒԻ ՁԱՐՀՈՒՐԵԼԻ ԱՐԿԱԾ ՄԸ ԴԱՄԱՍԿՈՍԻ ՄԷՋ ԶԻՆՈՒՈՐԱԿԱՆ ՕԴԱՆԱՒ ՄԸ ՎԱՌ Կ'ԻՅՆԱՅ ԵՒ ՕԴԱՆԱՒՈՐԴՆԵՐԸ ԿԸ ՄԵՌՆԻՆ

Քանի մը օր առաջ Դամասկոսի զինուորական իշխանութիւնը յայտարարած էր որ խումբ մը օդանաւներ Մեզզէ գիւղին վերեւ ռազմափորձեր պիտի կատարեն. բնակիչները ծանուցուած էին ժողովուրդին որ զգուշանայ այդ կողմերը գնելէ, հաւանական վտանգէ մը զերծ մնալու համար։

Առջի օր, առաւօտեան, երկու զինուորական օդանաւներ սկսան սաւառնիլ Մեզզէ գիւղին վերեւ։ Անոնցմէ մէկը փորձի համար վար կր նետէր գնդակ մը. միւսը կր հետապնդէր եւ ճօմարիա պատերազմի մը ձեւը կ'ստանար երկնքին։ Հետզհետէ բարձրացան ուրիշ օդանաւներ ալ եւ մասնակցեցան ռազմափորձին։ Այդ միջոցին օդանաւերէն մէկը որ դէպի արեւելք կր թռչէր, այրերը արեւի ճառագայթներէն ծլացան եւ զօրաւոր կերպով զարնուեցաւ ուրիշ օդանաւի մը եւ զայն երկուի բաժնեց։ Վճասուած օդանաւը վար ինկաւ եւ օդանաւորդ Լիսրընեան Տօրէ եւ օգնականը մեռան։ Միւս օդանաւը անվնաս մնաց։

ԱԿԱՒԱՆ ՊԼԻՒՐՈՒԹԻ

5 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 1932

	Ս. Դ.
Եգիպտ. բրքայրմ.	450
Անգլկն. »	439
Տօլար »	126.75
Թրխական »	60
Պաճ Օբթօման	137.50
Իտալական Լիր 100	650
Ցուճական Տրախմի 100	85
Անգլկ. ոսկի	607
Ֆրանս. »	486
Օսման. »	549
Արծաթ մէճիտ	23
Դրեսի Ֆօնս. Ա. Ֆր.	613
» » Բ. »	305
» » Գ. »	294

Սէֆերեան եղբարք Բիւ Ֆօս
Թէյէֆօճ 5-19

Կարդացէք եւ Տարածեցէք
«ԱԶԴԱԿ»Ը

— 332 —

տատուա՞ծ է։

Լօրտը զարմանքով երեսը նայեցաւ և ըսաւ։

— Ի՞նչ ըսելդիդ չեմ հասկնար, անչուշտ հաստատուած է։

— Երբ լուրը եկաւ դուք քննութիւն կատարեցի՞ք։

— Անչուշտ, ապա ո՞վ պիտի ընէր։

— Վստա՞հ էք, ոեւէ թիւրամացութիւն չի՞ կրնար ըլլալ։ անպայման մեռա՞ծ է։

— Զարմանալի բան, ձեզ տեսնելուս պէս գիտէմ որ մեռած է ան, եթէ մեռած չըլլար կամ թիւրամացութիւն մը եղած ըլլար, իրեն զրկած դրամներս ետ չէին գար։ Այդ օրէն իվեր ոչ մէկ նիւալիճ եկաւ ինծի, ասոնց կասկածի ան մեռած է, և իր մեղքերն ալ հետը տարած։

Հետեւեալ օր փոքրիկ Լօրտ, Լիւսի և Ուիլերմպարտէզի մէջ կը խաղային։ Իզապէլ Ուիլերմի տեսնելով գիրկը առաւ, ներս տարաւ և սրճոտի մը վրայ նստեցուց Քարլայլ ներս մտնելով ըսաւ։

— Կը ներէք տիկին, հիւր կ'ընդունի՞ք։

Երբ Իզապէլ կաշխատէր ոտքի ելնել, Ուիլերմ ձեռքէն ազատուելով նորէն դուրս վազեց։ Քարլայլ վեհանձն ժպիտով մը ըսաւ.

— Մի ելնէք տիկին, եկայ հարցն լուծ թէ Ուիլերմ ինչպէ՞ս է։

Իզապէլ ձեռքը սրտին վրայ դնելով և աչքերը զոպել ձայնը, պատասխանեց։

— Կը կարծեմ որ տարբերութիւն չունի, նոյնն է, անցած օր ուրիշ բժիշկի մ'ալ ցուցնել կը փափաքէիք։

— Այո, այդպէս կը մտածէի, Լինպօրտայի Տօքթ. Մարթինէին տանիլ կուզէի և թէ ալ կառքով երթալ իրեն համար օգտակար կըլլար, բայց ժամանակ չունէցայ, չեմ գիտեր թէ ե՞րբ ժամանակ պիտի ունենամ.

— 329 —

Մխ Քարլայլ թէև ճամբան բան մը չխօսեցաւ, սակայն երբեմն Իզապէլին նայելով ինքն իրեն կըսեր։

— Այս ի՜նչ տարօրինակ նմանութիւն, մանաւանդ աչքերը։

Այդ միջոցին ակնոցավաճառի մը խանութին առջեւէն կանցնէին, Իզապէլ իսկոյն ներս մտաւ, Քօրնէլիա եւեւէն մտնալով ըսաւ։

— Ի՞նչ կը փնտռէք տիկին։

— Ակնոցս նորոգել պիտի տամ, կամ նոր մը պիտի գնեմ։

Սակայն սոյն խանութի մէջ կապոյտ նոր ակնոց չի գտնուելուն պատճառաւ, Իզապէլ ստիպուեցաւ հին կապոյտ ակնոց մը առնել և իսկոյն աչքին անցնել։ Մխ Քարլայլ տեսնելուն պէս հարցուց։

— Տիկին, ինչո՞ւ ակնոց կը գործածէք։

— Աչքերս շատ տկար են, կը ցաւին, պատասխանեց Իզապէլ կարմրելով։

— Բայց ձեր աչքերը շատ առողջ և գօրաւոր կը տեսնուին, և ինչո՞ւ դուռնաւորները կը նախընտրէք, ճերմակ ակնոցը աւելի լաւ չէ՞։

— Դուռնաւորին վարժուեցայ, ճերմակը չեմ սիրեր։ Մխ Քօրնի ուշադրութեամբ երեսը դիտելով ըսաւ։

— Տիկին, ձեր առաջին անունը ի՞նչ է։

— Ճէյն է, պատասխանեց Իզապէլ վախնալով։

Առանց չարունակելով հասան Մխ Քօրնիի բնակարանը և ներս մտան։ Այդ միջոցին փողոցի մէջ տարօրինակ աղմուկ մը լսուեցաւ։ Մր. Քարլայլի մարդիկը, Լօրտ Մաունթի գլխաւորութեամբ, Քարլայլի կողմնակիցներուն նշանը կրելով ճամբէն կանցնէին։ Իսկ դիմացէն Լէվիսընի կողմնակիցները դեղին նշաններով զինուած և առջևէն ցեխոտ հագուտներով և դողացող ոտքերով Լէվիսընն երթալու պայմանաւ կանցնէին։ Լէվիսընի երկու թեւերէն բռնած էին Տրէյք և վլատա-

ՊՕԼԻԿՕ ԲԱՐԿՈՒԹՅԱՆ ՎԱՃԱՌ
ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ՉԵԿՈՒՅՑ
Առանձին.— Պատերազմական Նախարարը կր հրատարակէ հետեւեալ գեկոյցը. «Լօբէկի մարտկոցը վերցուեցաւ եւ 20 զինուորք յանդգնաբար ատրճանակներով։»

պրն. Ֆօն Բաբէնի յայտարարութիւնները

Փարիզ.— «Ռէփիւպլիք» թերթին պէրլինեան թղթակցին հետ ունեցած մէկ տեսակցութեան ընթացքին, պրն. Ֆօն Բաբէն պահանջեց «Մօտուս Վիվէնտի» (կարգադրածու) մը որը Գերմանիոյ կարելիութիւն ընծայէր զինաթափութեան խորհրդաժողովին աշխատանքներուն վերստին մասնակցիլ գործօն կերպով։

Պրն. Ֆօն Բաբէն յայտնութիւն ըրաւ թէ ինքը Լօզանի մէջ թելադրած էր որ Ֆրանսան եւ Գերմանիան սուորագրեն խորհրդակցական դաշինք մը, ինչ որ առջեւը պիտի առնէր նրկու երկիրներու մէջ ծագելիք անհաճութիւնութեանց։

Շարունակելով իր յայտարարութիւնները, գերմանական վարչապետը որ հաստատ համոզումը յայտնեց թէ Եւրոպայի վերաշինութիւնը անկարելի էր առանց սպառազինմանց խնդրոյն լուծման, եւ աւելցուց թէ Գերմանիան կը փափաքէր այս մասին բանակցիլ շարունակել շահագրգռող պետութեանց հետ դիւրացնելու համար իր տեսակէտին իմքունելը։

ՍԱՀԱՌՆԱԿԻ ԳՆՈՒՄՆԵՐ

Մոսկուա.— Նկատելով որ ռուսական օդանաւային գործարանները զբաղած են սաւառնակներ շինելու կարմիր բանակին համար, երկրագործական գործավարը արտաքին առեւտուրի գործավարէն խնդրեց որ համայնական ագարակներու գործածութեան յատկացուելիք սաւառնակներ գնելու ծռնարկէ։ Սոյն սաւառնակները պիտի գործածուին միջոցներու դէմ պայքարի եւ անտառներու քննութեան համար։

ՀՐԱՇԱԳՈՐԾ ՄԱՐԴԻՐ
ԷԼ ՀՍԱՀ ՍՈՒՀԱՄԷՏ ՊԷՅ ԷԼ ՓԵԼԷՔԻ

Փութացէք առնելու անոր կարծիքը ձեր բոլոր փափաքներուն համար։ Ան կը հանդարտեցնէ բոլոր չուտուած եւ ատելութեան մաքերը եւ կը վերադարձնէ անոնց փափաքածները։ Կ'իյնէ բոլոր ոգիներուն. հիքնոթիզմով կը կարգայ մարդուն մտածումները. ձեռքի գծերէն կը կարգայ մարդուն անցած, ներկայ եւ ապագայ կեանքը. կրնայ հասկնալ ամուսնութեան, համբորդութեան, ախրոյ, առեւտուրի քննութեանց նայելն բոլոր գաղտնիքները։ Այս բոլորը կը ցուցնէ մարդուն, կարծես թէ գրուած էլլան թուղթի մը վրայ։ Կնոջ եւ ամուսնոյն մէջեւ եղած դժուարութիւններն ու տարակարծութիւնները կը լուծէ Ասուածոյ Սուրբ անուններով եւ Ամերիկեան եւ Եւրոպական գիտնականներու փորձառութիւնները օգտագործելով։

Տնուր եղողներուն ուրախութիւն եւ հանգիստ կը պատճառէ. ղայրին եւ մտային հիւանդութիւնները կը գարմանէ։ Այս բոլորը մեծ յաջողութեամբ կը կատարէ։ Փորձը ամենամեծ փաստն է. անգամ մը այցելել բաւական պիտի էլլայ։

ՀԱՍՑԷ.— Գէյրութ, Հանդէմ Ղամի փողոցի արեւմուտքը, Ֆրանգական հիւանդանոցին մօտ, թիւ 9 բնակարանը։

ԱԶԴԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

Ա.— *Անոնք որ կուգան, իրենց սխալը պէտք է գրեն թուղթի մը վրայ եւ պէտք է պահեն.*

Բ.— *1000 ոսկի կուտայ ան, եթէ չի կարենայ ճշդութեամբ գիտնալ ենթակայի միտքը, գրուած արտերէն լեզուով միտքերը չխոռնելու համար հարցուփորձի միջոցին.*

Գ.— *եթէ նամակներու մէջ ամփոփուած չըլլայ երկու ոսկի, պատասխան չի արուիր։*

ԳԱԲՐԻԷԼ Թ. ԹԷՐԶԵԱՆ
(ԵԼԵՔՏՐԱԿԱՆ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ)

Հիմնուած 1921 ին Գոլիս-Բերա

Թիսե դիւրամատչելի պայմաններով կը կատարենք ամէն կարգի էլեֆտրական լոյսի գեղեցկումներ (Intsallation), ինչպէս նաեւ մօթկոր եւ օքնամօթոռներ։

Վաճառատունս կ'ստանձնէ նաեւ բոլոր էլեֆտրագործիքներու ճոռոգութիւններ։ Մատչուոր սպասարկութիւն բնակարաններու էլեֆտրա-ճոռոգմանց։ Վաճառատուն Philips եւ Lux էլեֆտր. լամբերու եւ ամէն տեսակ էլեֆտրական պիտոյքներու։

Վճարման դիւրութիւններ.

Հասցէ — Վ. Ուզունեանի գրատան կից Գուրճ. B. P. 491

ՋԱՎՋԱՎԱՃԵԱՆ ՄԱՐԻՉՆԵՐ
ՏԵՂԱԿԱՆ ԳՈՐԾ

Ջավզավաճեան եղբայրներու հրդեհի վարիչները, շինուած պղինձով ապահովուած եւ 20 ֆիլօկրամ ճնշումի մը համար։

Անոնք արձանագրուած են քաղաքապետութեան մօտ եւ ճանչցուած Ֆրանսական բեմիք Ճանճախումբի կողմէ։

Այս մարիչները այնքան ներկայանալի են որքան եւրոպական։ Գիներ չատ ծայրայեզրին աժան ու արդիւնքը գրեթէ վայրկեանական է։

ԱՔՔԱՊԻ ՏՊԱՐԱՆԸ

ՏՊԱՐԱԿԱՆ ԱՄԷՆ ԿԱՐԳԻ ԳՈՐԾԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ
Դիմեցէք «ԱՋԴԱԿ»ի Տպարանը՝ գիրք, պրօշիւր, հարանցնական հրաւիրագիր, պանակարան, նամակի թուղթ եւ առեւտրական ձեռագիրներ.
ԱՐԱԳ, ՄԱՔՈՒՐ, ԳԵՂԵՑԻԿ ԵՒ ՝ԱԺԱՆ.
ՃՇՄԱ ՄԹԵՐՔ ԳԻՐԵՐՈՒ

ՊԱՆԴՈՒԿ ԼԻՒՔՍ
ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԱՒԱՆԴԱՐԱԳՆԵՐ ՊԱՆԴՈՒԿ

Հայկական ամենադարաւոր պանդոկը Վիրջինի մէջ, ծովեզերեայ պարտէզ

ԽՒՍՏ ՕԴԱՍՈՒՆ ՍԵՆԵԱԿՆԵՐ
ՈՐ ԿԸ ԲԱՂԿԱՆԱՑ 1.2.3.4. ՄԱՍՉԱԿՆԵՐԷ

1. ՀԱՄԵՂ ՃԱՇ, ՄԱՔԱՐՈՆ ԵՒ ԱՆԹԵՐՒ ՊՈՊԱԼՊՈՊԻԹԻՒՆ.
2. ԳԻՆԵՐԸ ԽԻՍՏ ՁԱՓԱԼԻՍԻ.
3. ՏՈՒՆ ՓՆՏՈՒՂՆԵՐՈՒՆ ԱՄԷՆ ԴԻՒՐՈՒԹԻՒՆԵՐ.

Տէր եւ Տիկին Գ. ՓԱՐՏԻԶԱՆԵԱՆ

ՈՎ ՈՒԶԻ ՈՒԱՆՈՂ ԱՌՈՂՋ ՈՏՔԵՐ
Բնական է որ դպրոցական պիտի գնեք ամենալաւ տեսակը

Beyrouth chausse Standard

Դուն գիտես որ ՕՔԱՆՏԱՐՏի կօշիկները լաւագոյներէն ու ամենագոյններն են.

Փորձ եւ թէ ոտերուդ հանգիստը պիտի ապահովես եւ թէ ալ խնայողութիւն.

ԿԵԴՐՈՆԱՑԵՂԻ՝ ՆԱՃԱՐ ԵՂԲԱՐՆԵՐՈՒ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ

ՄԱՆՐԷԲԱՆԱԿԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՈՑ
Laboratoire Microbiologique
ՏՕՔԹ. ՍԱՄՈՒԷԼ (ՍՏԵՓԱՆԵԱՆ)

Մասնագիտութիւնը կատարելագործած է Փարիզի եւ Լիօնի մէջ եւ ասանեակ տարիներէ ի վեր բժշկական տոյն ճիւղով զբաղած բլլալով կը կատարէ բժշկ. ախճն աճալիգճներ. (մեզ. խուխ. արիւն եւլն).

Հասցեատուած է Մէյէի փողոց Տաուէի օճնիթն մէջ (պապ իտրիսի մօտ բրաունէյի գծին վրայ) խղճամիտ ուշադրութիւն, չափաւոր գին.

ՏՕՔԹ. ԳԵՈՐԳ ԿԷՐԿԷՐԵԱՆ

Վերադարձած է Paris Interne ի այժմ մնայուն *ՄԱՆՐԱԳԷՏ* բժիշկ Ֆրանսական հիւանդանոցի *ԱՂՔԻ, ՔՍԻ, ԿՈՂԱՐԴԻ, ԱՂԱՆՁԻ* և *ԳՀՈՒՈ* հիւանդութիւններու բաժնին։

Հիւանդ կ'ընդունի կէսօրէ վերջ ժամը 2—6

իր գլխաւոր մէջ rue de Damas, No. 15

Հիւանդները ուղղակի հիւանդանոց կ'ընդունուին իր կողմէ տրուած մուտքի բարօրով։

Աղքատ հիւանդներու ձրի դարմանուած, ամէն օր կէսօրէ առաջ ժամը 10—12, հիւանդանոցի դարմանատան մէջ։

Կարի եւ Գեղագիտութեան Դասընթացք
Տիկին ՄԱՌԻ ԵՐԱՄԵԱՆ

ՎԱՂԱՓԵՍՂ ԴԵՐՋԱԿՈՒՀՔԻ

ԲԱՐԻՁԷՆ ԵՒ ՎԱՃԻՆԿԹՕՆԷՆ

Կարի եւ ձեռագիտութեան մասնագիտուհի, Տիկին Մառի Երամեան կը վերադարձած իր արհեստանոցը. Մեծ Սեռայի դիմացը Նո. 78 տան երկրորդ արկը։

Երեք ամսուան միջոցին կը սորվեցնէ ամենավերջին ճոռաձեւութեամբ, կար եւ ձեռագիտութիւն իր բոլոր բարդութիւններով եւ արդիական մէջոցներով, Droit-fils մեքոտով։ Իր աշակերտուհիները կ'օժտեն Բարիզի ազխարհածանօթ Académie Daydou վկայականով։

Տոկուն շինուածի վայելուչ տեսք հնչուն եւ բնական ձայն
Ահա յատկանիշները

ՈՐՈՆՑՄԱՎ ԿԸ ՁԱՏՈՐՈՇՈՒԻՆ

ԱՓՕԼԼՕ ՖՕՆՕՆԵՐԸ

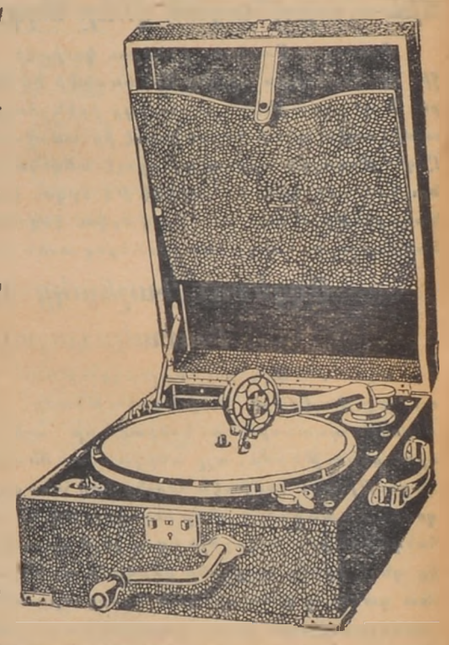

Հրապարակի վրայ գրտնել ողջ բոլոր մարքանեքրու հետ կը մրցին Աբոլլօ ֆոնօնները։ Մանաւանդ վերջին նոր մօտէլները, որոնք հասած են արդէն, անգերազանցելի են իրենց տոկունութեամբ, վայելչութեամբ եւ ժատչելի գիներով։

APOLLO GRAMOPHONE Co. Ltd
(of London)

ԱՓՕԼԼՕ ՖՕՆՕՆԵՐՈՒ ԹՍԳՍԻՈՐԸ !!!

Կատարեալ համոզում գոյացնելու համար անգամ մը այցելեցէք
MAISON APOLLO, Rue de la Poste, BEYROUTH
Փորպոգիէ եւ ճօճսօլ ամէն ձեւի, անվիճելի օրակ եւ առաւելութիւններ գիւրամատչելի գին, վճարումի դիւրութիւններ։
Ընդհ. ներկայացուցիչ Սիւրիոյ, Պաղեստինի, Անդրյորդանանի, Միջագետքի եւ Կիպրոսի.— ԴՈՒՐԳԻՆ ՍԻՆԱՆԵԱՆ

KOURKEN SINANIAN, Boîte Postale 642, BEYROUTH (Syrie)

ՕՐԵՆ ԴՈՒՆ ՔԵԶԻ ԵՒ ԱՍՏՂԸ ՔԵՁԻ ՊԻՏԻ ՕԳՆԷ

ԸՆՏԱՆԻՔԻ ԱՍՏՂԸ
(L'ETOILE du FOYER)

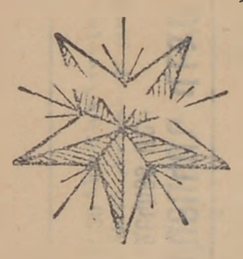

Առեւտրական և երկրագործական ժողովրդային վարկի հաստատութիւն
Անանուն ընկերութիւն.— դրամագլուխ՝ 3,000,000 ֆրնք.
որ կրնայ 3.000,000,000 ֆրնքի բաթթացուիլ վարչական խորհուրդի պարզ որոշումով։
Կեդրոնատեղի.— 137 Boulevard Sebastopol - Paris
ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ Արեւելեան պատերազմէն Մաւոյ Օքիի՝ օրեն, Պուրճ, Գէյրութ

ԵԼԵՒՄՏԱԿԱՆ ՃԻՒՂ.
Աւանդի պարտականագրութիւնի
ՕԺԻՏ
Երաշխաւորեալ տոկոս 6%. Ակէ զատ մասնակցութիւն ընկերութեան չահերուն։

ԿԱՅՈՒԱԾԱԿԱՆ ՃԻՒՂ.
ՎԱՐԿԵՐՈՒ ԲԱԺՈՒՄ
կալուածի վրայ փոխատուութիւնք
վճարելի 10—15—20 տարիէն։ Երաշխաւորած պարտաժամէն առաջ ուզողը կրնայ վճարել։

ԸՆՏԱՆԻՔԻՆ ԱՍՏՂԸ ընկերութիւնը ներկայիս 75,000է աւելի անդամ ունի։ Մինչեւ 1 Ապրիլ 1931 Ընտանիքին Աստղը 135 միլիոն փոխ տուած է, գրաւով 500 միլիոնէ աւելի արժէք ունեցող անշարժ կալուածներու վրայ։
Ամէն թղթակցութիւն ուղղել՝ B, P. 821, Beyrouth

բանը։ Լօրտ Մաունթ ակնոցը ձեռքերը բռնելով ըսաւ.

— Այս ի՞նչ նշան է, տսիկա Լէվիսընը չէ՞, այս ինչ վիճակ, ի՞նչ են ըրած.

Քարլայլ երեսը դարձնելով Լօրտր մէկ կողմ քաշեց և անոր ըսաւ կամացուկ ձայնով մը.

— Լէվիսընն է, լաւ լոգանք մը տուած են, պրաւօ... անուշ ըլլայ պարոն։

Սգուայր Փիննըր երբ հասկցաւ թէ իր գործաւորներն են այդ քաղաքավարութեան հեղինակները, ինքզինքը մոռնալով պոռաց.

— Պուաւօ՛ տղաք, այս երեկոյ գարեջուրի դրամը իրաւունք ըրիք.

Գլուխ Լօրտ Վէյնն ալ իր ուրախութենէն կր խաղար և կը ցատկէր։ Այս վիճակի մէջ երկու հակառակորդ խումբերը իրար հանդիպեցան։

Միս Գօրնի պատուհանի առջև կեցող Իզապէլի թևին դպչելով ըսաւ.

— Այս երկու մարդիկը կը տեսնա՞ս, մէկը եղբայրս Արչիպօլտը իսկ միւսը՝ ապրելու անգամ իրաւունք չունեցող աղտոտ մարդր, այս երկուքը իրարու հետ բաղդատէ անգամ մը, եղբօրս կինը այս վերջին մարդուն հետ փոխեց եղբայրս, արդեօք չզղջա՞ց.

Լէվիսըն ջուրէն ելնելէն վերջ, կառք մը ուզած էր պարտկելու համար իր աղտոտ վիճակր։ Սակայն կառապանները հասկնալով որ ան Լէվիսընն է և վրան գլուխը ջուր, հրաժարած էին տրամադրելէ։ Այդ պատճառաւ Լէվիսընն ստիպուած էր քալելով երթալու։ Եթէ ան գիտնար որ ճամբան Քարլայլի մարդոց պիտի հանդիպէր, գլուխը վար ջուրին մէջ ննալը պիտի նախընտրէր։ Այս կերպով խայտառակ վիճակի մէջ գնաց մինչև Րէվըն պանդոկը, որովհետև Պըգս պանդոկէն այդ օրր գինք վռնտած էին։

Գլուխ Լօրտ Վէյն Իսթլին վերադառնալով մեծ գանձ

մր գտածի պէս կուրախանար և ցատկելով կը պատմէր պատահածը.

— Տեսնելու էիր Լիւսի, ջուրը ինկած չան մը պէս էր ան, եթէ պատկերը քաշող մը ըլլար, վեց ամսուան ծախսելու դրամս կուտայի.

Լիւսին ալ ուրախանալով կը խնդար, առանց գիտնալու որ այդ թրջուած մարդը որքա՜ն ջեանները պատճառած էր իրեն։ Միս Քարլայլ այդ օրը Իսթլին հիւր ըլլալով երբ սենեակին մէկուն մէջ գլխարկը, վզնոցը կը հանէր ձօյս ներս մտաւ։

Գօրնէլիա անոր հետ քիչ մը խօսակցելէ վերջ հարցուց.

— Ձօյս, մեր ուսուցչուհին ո՞վ յիշել կուտայ քեզի։

— Ո՞վ ըսիք տիկին, ուսուցչուհի՞, տիկին Վի՞նը.

— Ուրիշ ուսուցչուհի կա՞յ, ոչ դուն ուսուցչուհի ես և ոչ ալ ես, ըսաւ Գօրնէլիա բարկանալով և երեսը ձօյսին դարձնելով.

Ձօյս ցած ձայնով մը պատասխանեց.

— Այո, ձևն ու շարժուձևները չատ անգամ Լէյտի Իզապէլը յիշել կուտան ինձ, բայց ոևէ մէկուն բան մը չըսի, դիտես որ անունը յիշել արգիլուած է.

— Առանց ակնոցի հանդիպա՞ծ ես իրեն.

— Ոչ.

— Ես այսօր հանդիպեցայ, զարմացայ, այն տեսակ նմանութիւն մը որ կարծես թէ Իզապէլի հոգին աշխարհ եկած է վերստին.

— Ա՜հ տիկին, կատակ մի ընէք, կատակ ընելիք խնդիր չէ.

— Ի՞նչ կատակ, կատակ ընելս լսե՞ր ես դուն.

Վերջը քիչ մ'ալ Ուիլեըմի հիւանդութեան մասին խօսելով սալօն գնաց։

Այդ երեկոյ ամէն մարդ նստած ուրճ խմելու ատեն, Միս Գօրնի Լօրտ Մաունթ Սէվըրնի քով կը նստէր։ Ծռելով ըսաւ ան օվէյտի Իզապէլի մեռած ըլլալը հաս-

AZTAG
JOURNAL QUOTIDIEN ARMÉN
B. P. 587
BEYROUTH, Liban

Directeur-Propriétaire
HAIG BALIAN

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳԻՆ
ՍՈՒՐԻԱ տար. 550, ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ 300 Ս. Դ.
ԱՐՏԱՍԱՀՄ. տրկ. 7, ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ 4 տոլար

ԱԶԴԱԿ
ՕՐԱԹԵՐԹ
ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԳԻՏԱԿԱՆ

ازتـــاك
جريدة سياسية ادبية اقتصادية حرة

ՇԱԲԱԹ 7 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 1932 | ԶԻՆԸ 2.50 Ս. Դ.

Զ. ՏԱՐԻ | Ամէն առաքում պէտք է ընել բերբիս տնօրէնին հասցէին | Տնօրէն — Խմբագիր՝ ՀԱՅԿ ՊԱԼԵԱՆ | Չհրատարակուած ձեռագիրները չեն վերադարձուիր | Թիւ 156 (723)

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

ԳԱՒԱՌԱԿԱՆԻ ՆՈՐ ՆՍՏԱՇՐՋԱՆԸ

Լիբանանի Հայոց Ազգ. Գաւառական Ժողովը, ընտրուած անցեալ ամառուայ վերջին, ունեցաւ մէկ քանի նիստեր միայն։ Նախնական կարգ մը աշխատութիւններէ յետոյ, ժողովը նկատի ունենալով ամառուայ անյարմարութիւնները դադրեցուց իր նիստերը, զանոնք յետաձգելով հոկտեմբերին, երբ ժողովուրդ թէ ղեկավար տարրեր հաւաքուած կ'ըլլան և ընդունակ կ'ըլլան աշխատանքի ու գործի։ Այդ շրջանի համար Գաւառականը փորձեց ընտրել նաև քաղաքական ժողով մը, որ նոյն անյարմարութիւններով ու պատճառներով չկրցաւ գործի ձեռնարկել։

Այսօր հոկտ. 7ին արդէն իսկ հրաւիրուած է Գաւառականի նոր շրջանի առաջին նիստը, իբրեն նիւթ ունենալով քաղաքական ժողովի լրացման և այլ խնդիրներ։ Մենք յոյսը ունինք, թէ Գաւառականի յարգելի կազմը, յետ բարեխիղճ ուսումնասիրութիւններու և մշակուած յարաբերութիւններու պիտի կրնայ ընթացք տալ ազգ. գործերու, և որ աւելին է, պիտի կրնայ աշխատութեան և գործի հրաւիրել ժողովրդի բոլոր խաւերը։ Բայց ինչ որ կ'ուզենք կը նկատենք եւ կ'ուզենք մեր կողմէ խորհրդածութեան նիւթ ընել, այդ այն դժուարութիւններն են որոնց մէջ Գաւառականը պիտի սկսի գործի, ի հարկէ ցոյց տալով համապատասխան ուժ և կորով։

Գաղտնիք չէ այլևս, թէ ներկայիս Լիբանանի ազգ. կեանքը աւելի քանի ծանր կացութեան մը մէջ է, ծանր կացութիւն մը, ոչ միայն անոր համար, որ երեք տարուայ ընթացքին քանդուած մեքենայի մը կը նմանի այդկեանքը, այլ և այն, որ ժողովուրդը տնտեսական, կրթական, հասարակական տագնապներու ենթակայ, այժմ դարձած է անհամբեր և պահանջկոտ, սպասելով շուտափոյթ կարգադրութիւններ և դարմաններ արդէն իսկ լայն բացուած վէրքերու և ցաւերու համար։

Շատ որոշ է ու պարզ, որ Գաւառական ժողովը իր գործունէութեան սկիզբին իսկ, պէտք է գտնէ միջոցներու և պէտքերու միջեւ շատ խորունկ վիհ մը։ Եւ այս ոչ միայն տնտեսական այլ և բարոյական ու հասարակական հողի վրայ։ Ան պիտի տեսնէ, խորհրդակցի ու ուղիներ գտնէ, ոչ միայն կրթական և ազգային բայցերու և հաստատութիւններու չգոյութեան մէջ, այլ նաև պիտի նեղուի գործողներ գտնելու, աշխատութեան եռանդ ու ցանկութիւն ունեցողներու պակասէն։

Այսպէս է հասարակական կեանքի միշտ կրկնուող պատկերը։ Գործուած սխալները, տաք վէրքերու նման ուշ կ'ազդեն հաւաքականութիւններու վրայ։ Բայց ազդելէն յետոյ զայն կը դարձնեն անհամբեր ու ջղայնոտ, և այս այն մարմիններու հանդէպ, որոնք դարմանումի և վերանորոգման համար մէջտեղ բերուած են. Ներկայ Գաւառականը և Լիբանանի հայութեան տրամադրութիւնները, այս պատկերն է որ կը ներկայացնեն։

Ըսինք արդէն թէ ազգային կեանքի քննութիւնն ու պատկերը մխիթարական ոչ մէկ կէտ ունի։ Առաջնորդարան թէ անոր խնամակալութեան ենթակայ կրթական հաստատութիւնները տնտեսական ծանր դրութեան մը ենթակայ են, որոնք կը պահանջեն անմիջական դարմանում և կարգադրութիւն։ Իսկ ամենէն յետոյ կայ և ազգային հեղինակութեան վերականգնումի ծանր խնդիրը, որ առանձքը պիտի կազմէ թէ նիւթական և թէ բարոյական աշխատութիւններու և քայլերու համար։

Ապերախտ ու ծանր գործ է քանդուած ու քայքայուած դրութեան մը վերաշինութեան գործը. մանաւորաբար մեր պայմաններուն մէջ, ուր կարգը և կանոնը խանգարելու ամէն յարմարութիւններ կան, իսկ շինելու և կազմակերպելու ճանապարհն ալ միշտ լեցուն է արգելքներով և զանազան հաշիւներով։

Ահա այս պայմաններու մէջ է որ պիտի աշխատի Գաւառականը, գիտակցելով իր շրջապատին և իր դերին, որը թէև դժուար է ու տաժանելի, բայց և վճռական պիտի ըլլայ Լիբանանի հայութեան հաւաքական կեանքին համար։

Այս պայմաններուն մէջ, այն ինչ որ հիմնական է և ամենէն առաջ նկատի առնելիք, այդ Գաւառական ժողովի հաւաքական կամքն է ու հաստատամտութիւնը, կտրել անցնելու համար դժուարութիւնները։ Նման ձախող ու քայքայուած դրութիւններու մէջ, գործող անհատներու և մարմիններու համար անհրաժեշտ է գիտնալ ու աչքի առջև ունենալ դժուարութիւնները, և հաստատ մտադրութիւն և կամք ունենալ զանոնք յաղթահարելու։ Հարկէ ոչ մէկ կերպ կարելի է հաւատալ, որ ամէն ինչ շուտով կը կանոնաւորուի, աշխարհի անվիճելի օրէնքով, շինելը միշտ աւելի դժուար է քանդելէն։ Հինգ տարուայ ընթացքին կրօնական թէ աշխարհական տապարներով քանդուած Լիբանանի հայ կեանքը, երեք ամիսով չէ որ պիտի վերաշինուի ու ձև ստանայ։ Բայց այդ միջոցին Գաւառականը կրնայ գտնել ու գծել այն ուղին, որով պիտի կատարուի վերաշինման գործը։ Որմէ յետոյ ազգային մարմիններուն կը մնայ յամառ կերպով հետապնդել այդ գործը, մինչև աւարտ։ Այս հիմնական խնդիրներու և ուղիի գծման աշխատանքն է, որ կը պահանջուի Գաւառական ժողովի խորհրդակցութիւններէն և ժողովներէն։ Խելացի ու դրական կերպով գծուած ուղին միշտ կունենայ իր ճամբորդը։

Երբ որոշ ըլլայ գործունէութեան ուղին և հասնելիք տեղը միշտ ալ պիտի գտնուին ազգային անհատներ, որոնք սրտցաւ կերպով պիտի նուիրուին մեր հաւաքական կեանքին ու գործերուն։

Ժողովուրդի միահամուռ ջանքերուն հետ Գաւառականի համար անհրաժեշտ է նաև Կաթողիկոսարանի մօտ ու անվերապահ գործակցութիւնը, որ պիտի կրնայ շատ արգելքներ և դժուարութիւններ վերցնել։ Քանդուած այս դրութեան մէջ անհրաժեշտ է որ գործի լծուին ազգային բոլոր հեղինակութիւնները, կրօնական թէ աշխարհական, միացած ջանքերով տանելու գործը և պատասխանատուութիւնը։

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԳԻՏԵԼԻՔՆԵՐ

Բ. ԽՈՍՏՄՆԱԴՐԺՈՒԹԻՒՆ

Ինչպէս այլ և այլ գիտութիւններ և արուեստներ իրենց մասնայատուկ բառերը և լեզուն ունին, այնպէս ալ առեւտուրը, որ վաղուց ճանչցուած է իբր նուրբ արուեստ մը, ժամանակի ընթացքին ստեղծած է իրեն համար մասնաւոր բառեր որոնք յաճախ խօսք մը կը նշանակեն, և կամ ամբողջ իմաստ մը կը պարփակեն։ Այսպէս, առեւտուրի մէջ խոստմնադրժութիւն բացարձակապէս կը նշանակէ սնանկութիւն. մինակ ծէկ տարբերութեամբ որ առաջինին իմաստը մեղմ և ներող է իր սաստելու եղանակին մէջ, մինչ երկրորդինը աւելի զռեհիկ և կատաղի։ Ամեն պարագայի տակ խոստմնադրուժ առեւտրական մը սնանկ կը նկատուի եւ, ինչպէս գողերու, աւազակներու և խաբեբաներու հետ մարդիկ յարաբերութիւն մըշակելէ կը խորշին, այնպէս ալ յաճախորդները խոստմնադրուժ կամ սնանկ առեւտրականները կ'առեն, եւ միշտ հեռու կը կենան անոնցմէ։

Հայ առեւտրականներ, զգուշացէ՛ք խոստմնադրուժ ըլլալէ։ Այս այն մանրէներէն մէկն է որ կը տապալէ առեւտրականը ինչպէս ցեցը մեծղի կաղնին. և վա՜յ անոր որ անգամ մը իր վարկը կորսնցուցած է հրապարակի վրայ, որովհետեւ մարդ անգամ մը որ իր գաղափարը փոխէ մէկու մը հանդէպ, եթէ չըսենք անկարելի, գոնէ շատ դժուար է նոյն գաղափարը վերաշահիլ։ Ուստի, խոստմնադրժութեան փոքրիկ արարք մը միանալով ուրիշ թերութիւններու հետ աւերներ կը գործէ որ կրնայ առեւտրականը խորտակման առաջնորդել։

Ինչպէս անժխտելի ճշմարտութիւն է որ մարդիկ ի բնէ ստախօսներէ կը խուսափին՝ նոյնպէս ալ մարդկային էակը լուռ արհամարհանք մը կը տածէ խոստմնադրուժներու հանդէպ։ Այսպիսի արարք մը բացարձակապէս կը վակոյցնէ առեւտրականին համբաւը։ Եւ վերջապէս ըսէ՛ք խնդրեմ, ի՞նչ պարտականութիւն ունի յաճախորդը մէկէ աւելի անգամներ գալու կօշիկի մը, հագուստի մը եւ կամ շապիկի մը համար։ Եւ ինչո՞ւ զբաղցնել յաճախորդը «այսօր գնա վաղը եկուր» ըսելով։ Այսպիսի ընթացք մը յաճախորդին արժանապատուութիւնը կը վիրաւորէ որմէ տուժողը մինակ առեւտրականը կ'ըլլայ։ Ամեն ուրեք մարդ մը իր խօսքը պէտք է յարգէ, և նամանաւանդ հրապարակի վրայ։ Երբ առեւտրական մը յաճախորդի մը խոստմնադրուժ ըլլայ՝ այս վերջինը կը ստիպուի ակամայ խորհելու թէ, արդեօ՞ք իր տուածը դրամ չէ, և կամ թէ ինքը յարգանքի արժանի մէկը չէ։ Եւ այսպիսի խորհուրդներ կը խթանեն որ յաճախորդը աշխատի գտնել առեւտրականներ որոնք խոստմնադրուժ չեն եւ գիտեն իրենց խօսքը յարգել։

Բայց ի՞նչ ընէ խեղճ յաճախորդը, որո՞ւն դիմէ, ո՞ւր երթայ։ Խոստմնադրժութիւնը այն ախտերէն մին է որ մէջ ազգովին կը տառապինք։ Ի՞նչպէս կրնայ, զոր օրինակ, Պ. Սարգիս իր դերձակը փոխել, երբ գիտէ թէ բոլոր դերձակները նոյն թերութիւնը ունին։ Ուստի, յաճախորդը ստիպուած է ակամայ, եթէ նոյն իսկ պէտք ըլլայ հինգ անգամ ալ գալ ձեռք մը հագուստի համար, գալ և իր յարաբերութիւնները նոյն մարդուն հետ շարունակել մինչև որ յարմար մէկը գտնէ։ Ուրիշ խօսքով, ժամանակի ընթացքին առեւտրականը անուղղակի կերպով, կամաց կամաց, հակառակ շատ մը տաւելութիւններու, վարժեցուցած է յաճախորդը որ գնումները իրմէ ընէ, ինչ որ դէմ է արդի առեւտրական մեթոտներու։ Այս դրութիւնը արեւելքի յատուկ է, և խընդիրը բոլորովին կը տարբերի երբ արեւմուտք դառնանք։

Ամբողջինիս ալ գիտենք որ մեծ եղեռնէն, և նամանաւանդ 1920էն յետոյ, հայութիւնը պանդուխտի ցուպը ձեռին հեռացաւ իր մայրենի երկիրէն, եւ գընաց իր բախտը որոնելու օտար հորիզոններու տակ։ Մենք մեր ազգային բարքերով և գովելի առաքինութիններով միատեղ, բնականաբար, մեզ հետ տարինք այնպիսի գէշ ունակութիւններ որոնք շատ կարճ ժամանակամիջոցի մը մէջ վարկաբեկեցին մեր լաւ համբաւը, և այսօր ցաւով կը յիշենք կորուստը այն օրերուն երբ հայը կը ճանչցուէր իբր առաքինի աշխատասէր ազգ մը։ Մինչ հիմա յաճախ մեզի նկատողութիւն կ'ընեն իբր խաբեբաներ, չահագործողներ եւ խաբեբաներ. նոյն իսկ վերջերս ամերիկայի օրիորդ մը չվարանեցաւ իր կիրակնօրեայ դասընթացքի աշակերտներուն թելադրել որ հայ գործավաճառներէ զգուշանան։

Անշուշտ, շատ մը քաղաքական եւ այլ պատճառներ կան մեր այս վարկաբեկման, և ընդունելով որ ակարը եւ անկոչ հիւրը միշտ կը նախատուի, եւ ատանց տատամսելու պէտք ըսէի որ մեծաւմասամբ «մենք ընդհանրապէս» և մեր առեւտրականները մասնաւորապէս պատասխանատու են այսպիսի ըսի-ըսաւներու։ Թէ ի՞նչպէս։

Ասկէ ժամանակ մը առաջ երբ եւրոպացիներ և ամերիկացիներ լաւ կ'արտայայտուէին մեր մասին, մեզ հաւաքականապէս մանրակրկիտօրէն չէին ուսումնասիրած։ Անոնք կը խօսէին և կը գրէին իրենց միսիոնարներուն տեղեկութեանց համեմատ։ Այս վերջինները աւելի մեր բարձր և կրթուած դասակարգին հետ յարաբերութեան մէջ ըլլալով, տեսան թէ մենք աշխատասէր, ընդունակ եւ քրիստոնեայ ժողովուրդ մըն էինք որ ի զուր կը ջարդուէինք։ Անշուշտ այս բացարձակ ճշմարտութիւն մըն էր։ Եւ այսպէս ալ տեղեկացուցին իրենց ժողովուրդին։

Բայց երբ մենք գաղթեցինք օտար երկիրներ և դէմ դրացի եղանք եւրոպացիներու հետ, եւ մեր առեւտրականներ սկսան սերտ յարաբերութիններ մշակել, տեսնուեցաւ որ վերոյիշեալ առաքինութիւններէ զատ մենք ունինք յոռի եւ զզուելի ունակութիւններ եւս։ Հայ առեւտրականը վարուեցաւ եւրոպացիին եւ իրմէ աւելի կրթուած ժողովուրդներուն հետ այնպէս, ինչպէս որ ըրած էր Թիւրքին, լազին, քիւրտին, չէրքէզին և զզըլպաշին։ Եւ անշուշտ անյաջողութեան մատնուեցաւ և արդիւնքը եղաւ բացարձակ ազգային վարկաբեկում։ Հայ ժողովուրդ, հաւաքականապէս, և առեւտրական մասնաւորապէս, յիշէ՛ որ հիմա քեզմէ շատ աւելի քաղաքակրթուած, խելացի և ճարպիկ մարդոց հետ է որ գործ ունիս և մոռցիր այդ սին և ունայն գաղափարները թէ դուն հանճար ես, առոյգ և գործունեայ։ Քու անցեալի յաջողութիւններդ Թուրքիոյ մէջ այնքան արդիւնք չեն քու միջազգային տնդուզական յատկութիւններու, որքան Թիւրքին և շրջապատող տարրին ագիտութեան, և քաղաքակրթութեան ցած մակարդակ ունենալուն։ Հիմա որ շրջապատուած ես քեզմէ աւելի քաղաքակրթուած ժողովուրդներով իրաց վիճակը բոլորովին կը տարբերի։

Մեր առեւտրականներ ուղեն չուզեն պէտք է եւրոպականան իրենց յարաբերութեանց և վարուելակերպին մէջ, եւ եթէ գլանան, մահուան, այսինքն անյաջողութեան պիտի դատապարտուին։ Բացի Մերձաւոր Արեւելքի երկիրներէն՝ հոն ուր հայ առեւտրականներ կը գըտնուին, եւ նամանաւանդ Եւրոպա եւ Ամերիկա, պէտք է ամէն ջանք ի գործ դնեն այդ երկիրներու առեւտրականներուն հաւասարելու բոլոր մարզերու մէջ, իւրացնելով արդի մեթոտները։ Եթէ ոչ, ինչպէս վերը ըսի, անյապաղ անյաջողութեան պիտի մատնուին։ Պէտք է որ մերինները ըլլան աւելի քաղաքավար, հեզահամբոյր, խոհուն եւ ճարպիկ ապրիլ կարենալու համար։ Որովհետեւ ինչպէս ուրիշ շատ մը մարզերու մէջ, նոյնպէս առեւտուրի մէջ եւրոպացիներ մեզ կը գերազանցեն։

Գալով Մերձաւոր Արեւելքի երկիրներու մէջ գտնուող հայ առեւտրականներուն վիճակին, ասոնցինը աւելի մխիթարական է։ Մեր քաղաքակրթութեան մակարդակը բաղդատելով հարեւաններու քաղաքակրթութեան հետ, կը տեսնենք որ մերինը շատերուն կը գերազանցէ եւ ոմանց ալ կը հաւասարի։ Այս լաւ ապացոյց մըն է որ մեր առեւտրականները կրնան հոս ապրիլ առանց եւրոպական նոր մեթոտներ իւրացնելու։ Բայց ինչո՞ւ։ Ինչո՞ւ չեւրոպականանալ եւ գործածել նոր միջոցներ որոնք կրնան մեզ շատ մը ուղղակի եւ անուղղակի շահու աղբիւրներ ստեղծել։ Երբ նոր միջոցներ եւ նոր մեթոտներ ցարդ հոս գործածուած չեն գործածուին՝ կը շլացնեն արեւելքցի յաճախորդը։ Նորութիւնը հետաքրքիրներ կ'ունենայ։

Ուստի ըլլայ Եւրոպա, Մերձ. Արեւելք կամ այլուր, պէտք է որ հայ առեւտրականը լիովին գործադրէ արդի առեւտրական բարոյագիտութեան կանոնները որոնք յաջողութեան բանալիներ են։ Եւ անուշ լեզուի հետ միատեղ, խոստմնադրժութիւնը կարեւոր տեղ կը գրաւեն այս կանոններու կարգին։

Ս. ՎԱՐԺ

Մ Ա Մ Ո Ւ Լ

ՀԱՆՐ. ՇԻՆՈՒԹԵԱՆՑ ԳԱՑԹԱԿՂՈՒԹԻՒՆԸ

ՃՇՄԱՐԻՏ ՅԵՂԱՓՈԽՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

«Լա Սիրի» իր չորեքշաբթի թիւով եւ խմբագրապէս ծոռծ Վասիէի ստորագրութեամբ հրատարակած է հանրային շինութեանց նախարարութեան մէջ տեղի ունեցող գեղծումներու մասին կարեւոր յօդուած մը որմէ ստորեւ կը հրատարակենք կարգ մը հատուածներ.

«Ուրիշ երկիրներու մէջ Գ. Շարպէլի ձեռնարկը շատ պարզ պիտի թուէր. հոս ահագին կ'երևի։

«... ահա կայծակի արագութեամբ, զօրաւորն ու հարուստը դրուեցան տկարին ու աղքատին կարգին վրայ։ Անողոք բաունցք մը կը բռնէ անոնց օձիքէն ու զանոնք կը ղրկէ հասարակաց բանտը։ Ալ խնդիրը չի կայանար գիտնալուն մէջ թէ անոնք հարո՞ւստ են թէ աղքատ, այլ անմե՞ղ են թէ յանցաւոր։ Ընդոստ մարդս գեռնամամ կ'ըլլայ. «ի՞նչպէս կարելի է. ի՞նչպէս Այսինչը կամ Այնինչը չյաջողեցան ճողոպրիլ, ինչպէս սովորական կարգ մը միջնորդութեամբ և պախշիշներով։ Ուրե՞մն...» Ամէն բան կը պարփակուի այս «ուրե՞մն...»ին մէջ։

«...Ուրեմն նախարար, երեսփոխան, ապուշա, եպիսկոպոս, դրամատէր, բոլորը, Արդարութեան աչքին, հաւասար են Այսինչին կամ Այնինչին։ Ուրեմն անոնք կը պատժուին եթէ զեղծում ու ոճիր գործեն։ Ուրեմն ի զուր է դիմել անոնց պաշտպանութեան։ Ուրեմն անօգուտ է կրել անոնց քաղաքական և ընկերային ճնշումը։

«... Արդարև դատաւոր Պ. Շարպէլ կատարեց ճշմարիտ յեղափոխութիւն մը. ներկայ գայթակղութիւնը մեծ բարիք մը պիտի ըլլայ երկրին համար։

«Բայց շատ բնական է որ անոնք, որոնց դէմ կը կատարուի յեղափոխութիւնը, յուսահատ ճիգեր թափեն զայն կասեցնելու համար։ Մարդ առանց կռիւ չի հրաժարիր այսքան տարիներու բռնութեամբ դիզուած հարստութիւններէն։ Ու մեր աչքին առջև տեղի կ'ունենան «ազդեցութիւններ»ու արշաւներ, յիմար ճնշումներ և սպառնալիքներ։ Եւ դարձեալ մեր աչքին առջև կը պարզուին զգուանքներն ու ոսկիի անձրեւները։ Ու միասին գրոհ կուտան լաթիկները, համազգեստներն ու սքեմները։ Ասիկա մեծ պատիւ մըն է Պ. Շարլ Տէպպաքի համար, ասիկա մեծ պատիւ մըն է Պ. Շարպէլի նման երիտասարդի մը որ անխոցելի կը մնայ այսքան զայրոյթներու և ատելութիւններու յորձանքին մէջ։

«Մենք «երիտասարդ» մը գրեցինք։ Եղելութիւնը կարեւոր է։ Հիներէն, ընդհանրապէս, բան սպասելու չէ։ Անոնք չեն կրնար ըմբռնել ազատութիւնը որ չի կրնար գոյութիւն ունենալ առանց պարտականութեան զգացումին։ Շատ մը կապերով, այսպիսի փոքր երկիրներու մէջ, անոնք իրարու զօդուած են։ Միայն երիտասարդութիւնը կրնայ փրկութիւն բերել։»

ԹՈՒՐՔԻՈՅ ԿԱՐՕՏԸ...

Պաղեստին հրատարակուող «Ֆալէսթին» և «Ալ Ժամիա Ալ Իսլամիա» արաբական թերթերը «Հայֆայէն կ'իմանան որ տարաձայնութեան մը հետեւանքով, որուն համաձայն թրքական նաւատորմիղ մը Հայֆայի նաւահանգիստը պիտի այցելէր, բազմաթիւ իսլամներ, որոնց շատերը յատկապէս Նապըլուսէն եկած, մեծ պատրաստութիւններ տեսած և թիւրք ծովակալին վրայ բանաստեղծութիւններ գրած են թրքական նաւատորմիղը փառայեղօրէն ընդունելու համար։»

«Բանաստեղծներու վիշտն ու զարմանքը մեծ եղած են երբ թրքական նաւատորմիղին փոխարէն անգլիականը ժամանած է։»

Այս թերթերը գիտել կուտան թէ «որքա՞ն մեծ է Թիւրքերու հանդէպ արտայայտուած սէրը, երբ տակաւին չեն մոռցուած անոնց գեղեցիկ օրերը։»

ԶԻՂԾՈՒՄՆԵՐՈՒ ԿԾԻԿԸ ԿԸ ՔԱԿՈՒԻ

Թօֆիգ Սէլման Սէյքալի անուն մարդ մը, Քէֆէր Մըշքի գիւղէն, «Էլ Նիտա»ի խմբագրութեան նամակ մը ղրկելով յայտնած է որ ինք հանրային շինութեանց գեղծումներու մասին ըստոյգ ծանօթութիւններ ունի, մանաւանդ Քէֆէր Մըշքիի ճամբու շինութեան աշխատանքներուն մէջ։

«Էլ Նիտա» հրատարակելէ վերջ այս նամակը, կ'աւելցնէ.—

Այսօր հանրային շինութեանց գայթակղութեան խնդիրը բոլորի բերնին մէջ է և քննութիւնները խստիւ յառաջ կը տարուին այդ ուղղութեամբ։ Մինչև հիմայ հազիւ քանի մը հազար ոսկիի գեղծում երեւան հանուած է։ Սակայն յաճախ զրոյցներ շրջան ընել ըսկըսած են, որոնց համաձայն հանրային շինութեանց գեղծումը շատ չնչին ու աննշմար պիտի մնայ, բաղդատելով այն հօկայ և միլիոններու հասնող գեղծումներու հետ, որոնք տեղի ունեցած են ուրիշ պաշտօնատուներու մէջ։

Հանրային շինութեանց քննութիւնները լմնալուն պէս, պիտի սկսուի այդ ահաւոր գեղծումներու քննութեանց, կ'եզրակացնէ «Էլ Նիտա»։

ՍԻՒՐԻԱԿԱՆ ԴԱՀԼԻՃԻՆ ՕՐԵՐԸ ՀԱՄՐՈՒԱԾ ԵՆ

Հալէպ հրատարակուող և «Ազատ Սահմանադրութիւն» կուսակցութեան պաշտօնաթերթը եղող «Էլ Էհալի» թերթը իր 5 Հոկտեմբերի խմբագրականով կը գրէ.—

Սիւրիական ներկայ կառավարութեան ամենագլխաւոր առաքինութիւնը այն է որ ան ցարդ Սիւրիոյ մէջ կազմուած կառավարութիւններու ամենատկարն է։ Հանրապետութեան կառավարութիւնը, որ կառավարութեանց ամենատկարը և ամենաքիչ նախարարութիւններ ունեցողը, սակայն ամենէն աւելի վէճեր ու ներքին երկպառակութիւններ ունեցողն է։ Նախկին կառավարութիւնները, մէկ գլխաւոր տկարութիւն ունէին, անոնք զօրաւոր հոսանքներէ և շարժումներէ կը վախնային. սակայն ներկայ կառավարութիւնը կը վախնայ բոլորէն, մեծէն ու պզտիկէն։

Սիւրիական արդի կառավարութիւնը առաւօտուն իր որոշածը երեկոյեան կ'աւրէ։ Նման դահլիճ մը ի հարկէ ժամ մ'իսկ կեանք ունենալու իրաւունք չունէր և սահմանադրականօրէն պէտք էր

ՄԵԼՔՈՆԵԱՆ ՀԱՍՏԱՏՈՒԹԵԱՆ ՎԵՐՋԻՆ ՎԻՃԱԿԸ

Մելգոնեան կրթական հաստատութեան նոր չրջանի (1932—33) դասախօսութիւնները «սկսած են» արդէն։ Այս առթիւն ուսուցչական կազմը կը բաղկանայ հետեւեալ անձերէ.— Գրիգոր Կիրակոսեան, Յակոբ Օշական, Յովհաննէս Արուսեան, Լևոն Արգարեան, Յակոբ Փալամուտեան, Օր. Դիլբինկուհի Սիսակեան, Օր. Սիբվարդ Մարեան, և Ֆրանսացին (հինեքէն)։

Գ. Գէորգեան, Օննիկ Գովան, Օննիկ Մահտեսեան, Ա. Գասարիկ, Գէորգ Գալֆաքճեան, Մանուկ Ճէլալեան, օրիորդներ Սիրուհի Գէնլեան, Վարսենիկ Մորեան և Գէաչլեան (նորերէն)։

Դպրոցէն դուրս ձգուածներն են՝ Հ. Տանիէլեան, Տքթ. Վ. Հապէչեան, Զօրիկ Զօրայեան, Բ. Կանայեան, Արքէն Աճէմեան, գծագրութեան յոյն ուսուցիչը, օրիորդներ Մարի Դանիէլեան, Սիրուհի Գզիրեան, և Հայկանոյշ Սարգիսեան։

Գրուեցաւ, որ Զօրիկ Զօրեան և Արքէն Աճէմեան պաշտօնանկ են եղած վերջի դէպքերուն իբր պատասխանատու։ Իսկ Տանիկեան, Հապէչեան և Տանիէլեան, հրաժարեցուած են։ Սխա՛լ։ Բոլոր ուսուցիչները, յունիսի վերջը պաշտօնական նամակ են առած անօրէնէն «թէ այլևս կը չդասրիք հաստատութեան հետ կապ ունենալէն»։

Կուսակցական խնդիր մը ևս մէջտեղ դրուեցաւ, բարեբաղդաբար մէկ քերքի կողմէ։ Մէկ անգամ ընդ միշտ պէտք է ըսել, որ կուսակցական հարց քնաւ չկայ վերջին ցաւալի դէպքերուն մէջ։ Դուրս ձգուածներէն Հ. Տանիկեան ռուսկավար մըն է։ Հապէչեան Զօրայեան Զօրիկ, Կանայեան ևլն. չէզոք են։ Մինակ կը մնայ Արքէն Աճէմեան, որ դաշնակցական է։

Ըսել, թէ Աճէմեա՛նն է եղած, որ տղաքը յեղափոխութեան է մղած, բացարձակ զրպարտութիւն մըն է։ Եթէ իրապէս այս պարոնն է եղած ըմբոստութեան պատճառը, Կիրակոսեան և իր ընկերները, նաև բոլոր տեսակի «Թղթակիցներըդ Թո՛ղ հրապարակ գան ճակատ առ ճակատ, դատաստանի։

Ինչպէ՞ս դաշնակցական հարց կարելի է առաջ քշել, երբ պ. քննիչը՝ ինքը հրապարակէ արտայայտուեր է արդէն այդ մասին, ըսելով, թէ կուսակցական խնդիր բնաւ չկայ մէջտեղ։

Վերջի դէպքերուն առն առողները Ա. Կիրակոսեան եւ Յովճաննէս Արուսեանն են։ Ցեղով կուլտ ուսուցիչներ եւ Գ. Բարեգործականեր իսկ։

Տեսէ՛ք, Կիրակոսեանը իր առջև խոնարհիլ չուզող և քննադատող ուսուցիչներն է միայն դուրս ձգած վարժարանէն, այս ատրճ։ Իսկ չարիքներու արմատ Արուսեան մը, և դեռ միւսները կը մնան հաստատութեան մէջ։

Եւ ո՞վ չդիտեր այսօր, որ նոյն Արուսեանը Դաշնակցական մըն է, որ Օշական Յակոբ ալ կուսակցութեան հակակիր մըն է, և Կիրակոսեան, իր քարտուղար Ճարքաչեան և ուրիշներ դաշնակցական են եղած Աճէմեանէն ալ առաջ։ և մինչև այսօր իրենց կուսակցութենէն դուրս չկեն եկած պաշտօնակէս։

Կիրակոսեանն ինչպէ՞ս անօրէն է, որ իր մէկ պաշտօնակցին համար ըսեր է մեզի, բազմաթիւ անգամներ, խաֆիրէ՛ք»։

Քանի որ Ռամկավար ուսուցիչ Տանիկեանը իրապէս «խաֆիրէ» է եղած, ինչո՞ւ զայն 6 տարիներ չարունակ պահեր է վարժարանին մէջ։

Այդ ինչպէ՞ս անօրէն է, վարդ է, որ ուսուցիչներու գոց նամակները կը բանայ և կը կարդայ գաղտնի։ Կիրակոսեանը ինչպէ՞ս մանկավարժ մըն է, երբ մեզ ատրճ առաջ, իր պ չտնակից Զօրիկ Զօրայեանը կատարութեան կը ժառնէ իբր հաւայնավար։ Ընչ դարձեալ Գրիգոր Կիրակոսեանը, ինչպէ՞ս ուսուցիչ անօրէն է, որ մէկ ուսուցչուհիին կ'ըսէ վերջերս—«գնա՛, հանդերձապահ օրիորդ Արիգնազ Քրմոյեանին գաղտնիքները ա՛ռ և ինձ բեր... հակառակ անոր, որ պ. քննիչին կողմէ, վերջերս, վարժարանի պատերուն վրայ «Ազդ» է փակցուած, այլևս լրտեսութիւն չընելու համար։

Կիրակոսեանի ինչպէս յանձնուեր է այսքան պատասխանատու գործ մը, երբ որ մէկ ատրճ առաջ Հայաստան գացող սաներէն Վազգէն Տնտիկեանին հրապարակաւ կը պոռար. «Վազգէ՛ն, գիտցած եղիր, քեզ ոսկիականութեան կը յանձնեմ...»։ Ի՞նչ էր ըրած արդեօք Կիրակոսեանին, այդ աղան։ Ան չէ՞ր, որ չրջանառարտից հանդէսին բիրանցի ճառ մը արտասանեց, յուզուած և լացուցած Օշականն ալ մէկտեղ...ներկայ ամբողջ հաւաքուած բազմութիւնը։

Հայաստան, Սուրիա, Եգիպտոս և այլուր մեկնած այս ատրճայ չրջանառարտ սաներուն հետ, և սաներու հարցուցէք, Քէ՞վ է Կիրակոսեանը։ Անոնք ձեզի պիտի ըսեն ատելին։

Կիրակոսեանը ինչո՞ւ վերջերս միայն վարժարանէն վռնտեց աշխատակէր աշխատաւորները։ Իսկ դեռ հոն, մինչև այսօր կը պահէ այնպիսի պաշտօնեաներ և ծառաներ որոնք ուղղակի իր լրտեսներն են եղած, եւ են մինչև այսօր։

Մեծ ատելի մը պէտք է Մելքոնեան Որբ. Հաստատութեան մէջ։

***

— Կիրակոսեանը, երկար աշխատելէ յետոյ, վերջապէս, յայդուեցաւ երկու չարքաւ առաջ, Հաստատութենէ հանել հանդերձապահ Օր. Բ. Քերմոյեանը։ Այս այն Օրիորդն է, որ մեր բարի ծադիկ անօրէնին կողմէ բազմաթիւ անգամներ ձեռ է կերած, ասկէ առ։

— Օրիորդը ճամբու դնելու համար խոստացած նուէրն ալ,—երեք ամսական (Հոկտ. Նոյ. Դեկտ.), և ճամբու ծախքը.— պրն. Կիրակոսեանը վճարած վերջացուցած է։

— Աչակերտութեան, մինչև քննիչին գալը արուած կէսօրուայ և իրիկուայ ճաշերուն հետ, պատուղ և կամ անուշ մը կը տրուէր։ Հիմա այդ ալ վերցուցեր են։ Կաթ մը չկայ հոն, և պնակ մը կերակուր միայն։ Ահա ձեզ սնունդի նոր կարգադրութիւն մը։ Իսկ ուսուցիչները այս ատրճ կը ճաշեն բոլորովին զատ, և մասնաւոր անուն։ Բան մը՝ որուն համար Կիրակոսեանը այնքան քննադատեր է ասկէ առաջ։

Ինչ որ ալ ըլլայ որքան ատեն՝ որ Կիրակոսեանն ու իր արբանեակները կը մնան Մելքոնեան Կրթ. Հաստատութեան մէջ, այդ վարժարանը չէ կարող գտնել իր կարգն ու կանոնը։

Ռազմի Մելքոնեան Ագգ. Վարժարանի այս ատրճայ դուրս ձգուած ուսուցիչներն են Գուլումճեան Իսկէնտէրեան։ Հիներէն վերընտրուեցաւ միայն Հովհան։ Իսկ նոր պաշտօնի են կոչուած Ս. Կէպէնլեան, Տանիկեան, Տօքթ. Վ. Հապէչեան, և ուրիշ մը իբր անօրէն որ պիտի գայ դուրսէն։

Դուրս ձգուածներէն է նաև պրն. Մանուկ Ճէլալեան, որ Մելգոնեան կրթական հաստատութեան մէջ հսկիչի պաշտօնին է կոչուեր։

***

Կիմանանք որ անգլիացիներու կողմէ Նիկոսիոյ մէջ նոր դպրոց մը բացուած է։ Այս նոր հաստատութեան նպատակն է եղեր արդէն իսկ գանուած Անգլիական և օտարազգի կրթականհաստատութիւններու պակասը լրացնել։ Անիկա ուժ պիտի տայ ժամնաւորաբար լեզուներու և առևտրական ճիւղին։

Ուրախութեամբ կիմանանք որ Պր. Զօրիկ Զօրայեան հրաւիրուած է հոն իբրև դասախօս անգլիերէնի, անգլիերէն առարակալութեան և քաղաքացիութեան։

Հայոց լեզուի, պատմութեան և գրականութեան համար ալ հայ ուսուցիչ մը ևս պիտի հրաւիրուի անմիջապէս որ հայ աչակերտներու որոշ թիւ մը գոյանայ։

ԹՂԹԱԿԻՑ

Կարդացէք եւ Տարածեցէք
«ԱԶԴԱԿ»Ը

ՈՐՆ Է ՄՍՐԴՈՒՄ

ԱՄԵՆԷՆ ԹԱՆԿԱԳԻՆ ՀԱՐՍՏՈՒԹԻՒՆԸ

Անցեալները ֆրանսական թերթ մը իր ընթերցողներուն այս հարցը առաւ, լաւագոյն կերպով պատասխանողին գեղեցիկ նուէր մը խոստանալով։ Ահա նուէրի արժանացած պատասխանը.—

Երբ մէկուն հարցնէք թէ «ո՞րն է մարդուն ամենաթանկագին հարստութիւնը», ան իր անձնական զգացումներուն, փափաքներուն կամ ճաշակին համեմատ պիտի պատասխանէ— հարստութիւնը, ի պատուի ըլլալը, ուժը, ուրիշներուն, խանգավառելու և հիացնելու կարողութիւնը, բարեկամութիւնը կամ պարզապէս ջառողջութիւնը։

Բայց քիչ մը խորհրդածութիւն բաւական է ցոյց տալու որ բոլոր այս «հարստութիւնները» պակասաւոր են։ Դրամի և ինչքերու առատութիւնը ինքնին նպատակ մը չի կրնար ըլլալ և միակ հոգի մը միայն կրնայ բաւարարել։ Ի պատուի ըլլալը, ուժը, յաղթանակի հրճուանք պարգեւող հիանալի ազդակներ են, որոնք վերջապէս յափրանք կր պատճառեն։ Մարդ կեսար կամ Նափոլէօն ըլլալէն ալ կը ձանձրանայ։ Բազմութիւններու իշխելը բնականօրէն գինքը հալածել։ Իր ժառանգութիւնը աւելի սաստկացաւ երբ հրապարակագիրներ կազմածներ յայտնեցին գեռատի կնոջ մեղապարտութեան մասին։

1924ի Օգոստոսին անձնասպանութեան առաջին փորձ մը ըրաւ, առանց ճանակի հարուած մը տալով իր գլխուն և քանի մը շաբաթ հիւանդանոցի մը մէջ ճօճեցաւ կեանքի և մահուան միջև։

Դահիճի արհեստը չահաւոր չէ Անգլիոյ մէջ։ Ճան Էլիս իւրացանչիւր կախուղի համար կը ստանար բրիտանական գանձէն տասը սթերլին։ Հետեւաբար քանի երեք տարուայ օրինաւոր ապատարկութեամբ չահած էր 2040 սթերլին կամ մօտաւորապէս 200.000 ֆրանք իր չահը աւելցնելու համար անիկա հաւկր պահէր։ Այնքան մեղմ քնաւորութիւն ունէր, կ'ըսեն, որ հաւի մը վիզը անգամ չէ կարած։

Իրլանտական ըմբոստութեան միջոցին անգլիական արդարութիւնը յաճախ դիմեց Ճան Էլիսի ալկզութեան։ Առաւօտ մը ան կախեց վեց հոգի նախաճաշէն առաջ։

1927ին ան բեմ ելաւ գահիճի մը դերը կատարելու արամի մը մէջ որ նշանաւոր սէրգործ մը կը ներկայացնէր։ Կեղծ կախաղանները արթնցուցին իր հին սարսափները ու ան լքեց բեմը։

Էլիս եղաւ պահ մը սփրիչ։ Ձեռին այնքան արագ կը չարժէր որ յաճախորդները կը զգուշանային իրենց երբեմն երկրորդ անգամ անոր երկարելու։

ՀԵՏԱՔՐՔԻՐ ԴԱՏԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆ ՄԸ ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ ՄԷՋ

Պերլինի մէջ այժմ տեղի կ'ունենայ դատավարութիւն մը որ մեծ հետաքրքրութիւն կառեղծէ գրամատիրական ու գիտական աշխարհին մէջ, որովհետև երկու հակառակորդ կողմերը կարևոր անձնաւորութիւններ են։ Մէկը՝ Պարոն Քարօ, համագրական բորակածինի հրաննարիչը, չատ ծանօթ գիտնական մըն է Գերմանիոյ մէջ, իսկ միւսը՝ ծաւալի վաճառական և հանքերու տէր Պարոն Բէզէքը։ Ձէխոսլաւաքիոյ ամբանհրաւանդրէն մէկն է։

1918ին Պ. Քարօ ամուսնացուցած էր իր աղջիկը Պ. Բէզէքի տղուն հետ, ասնոր տալով 400.000 մարքի դրամագլուխ մը։ Վերջերս այս ամուսնութիւնը խզուած ըլլալով Պ. Քարօ պահանջեց իր աղջկան օժիտը։ Պ. Բէզէք կը պնդէ որ քնաւ դրամ ստացած չէ։ Պ. Քարօ, քնդհակառակը կը յայտարարէ թէ ըստացագիր ունի, բայց միայն քարտուղար օրիորդ մը և փաստաբան մը տեսած են այս ստացագիրը որ հիմա անհետացած է։ Հարցը կը գտնայ նեղացուցիչ դատաւորներուն համար և զուարճալի հետաքրքրիրներուն համար։ Պ. Քարօ, յարգելի գիտնականը իսկապէս վճարած է իր աղջկան օժիտը։ Պ. Բէզէք, որ մեծահարուստ մըն է բայց, կ'ըսեն թէ սոսկալիօրէն կծի, կ'ուրանայ ամբողջ պարտքը։ Պ. Քարօ կը պնդէ որ քնաւ դրամ ստացած չէ։ Պ. Քարօ, քնդհակառակը կը յայտարարէ թէ ըստացագիր ունի, բայց միայն քարտուղար օրիորդ մը և փաստաբան մը տեսած են այս ստացագիրը որ հիմա անհետացած է։ Հարցը կը գտնայ նեղացուցիչ դատաւորներուն համար և զուարճալի հետաքրքրիրներուն համար։ Պ. Քարօ, յարգելի գիտնականը իսկապէս վճարած է իր աղջկան օժիտը։ Պ. Բէզէք, որ մեծահարուստ մըն է բայց, կ'ըսեն թէ սոսկալիօրէն կծի, կ'ուրանայ ամբողջ պարտքը։

Համաձայնութիւն Ֆրանսայի եւ Անգլիոյ միջեւ

ՍԻՒՐԻԱ-ԻՐԱԳԵԱՆ ՍԱՀՄԱՆԳԼՈՒԽՆԵՐՈՒ ԽՆԴԻՐԸ ԼՈՒԾՈՒԱԾ Է

Ժրնեւ.— Ազգերու Դաշնակցութեան խորհուրդը հոգատարութեանց Մնայուն Յանձնաժողովը հրաւիրեց որ կարելի եղածին չափ կարճ ժամանակամիջոցի մը մէջ իր կարծիքը յայտնէ որոշուած սահմանային գծին մասին՝ խնդիրը ճնճելով խնդրոյ առարկայ հողամասերուն շահերուն տեսակէտով։ Միւս կողմէ, Քրանսական եւ բրիտանական կառավարութեանց մէջ գոյացած համաձայնութեան մը համաձայն, սահմանները ճանաչելու յատուկ եւ խորհուրդին ճախագահին կողմէ ճանաչուելիք չէզոքի մը ճախագահութեան տակ գծուող յանձնաժողով մը տեղւոյն վրայ պիտի երթայ ձեռնարկելու համար Սիւրիա-իրագեան սահմանագլուխներու վերջնական գծումին։

Այս առթիւ, Պ. Բականօճ յայտարարեց թէ Քրանսական կառավարութիւնը իր մասին կ'ընդունի տեղեկագրին մէջ պարունակուած առաջարկութիւնը եւ գոհունակութիւն յայտնեց թէ Քրանֆo-բրիտանական համաձայնութիւնը գոյացաւայս խնդրին մասին։

Քրանսական ներկայացուցիչը յարգանք մատոյց սահմանագլուխները գծող յանձնաժողովին խղճմտութեանը եւ յատկատեսութեանը։ Պ. Բականօճ յանուն Քրանսայի յիշատակը արթնցուց Զուիցերիացի զբնդապետ ը Ռէյնիէի որը մահացաւ, ինչպէս որ ծանօթ է, իր առաքելութեան ընթացքին պատահող օդանաւային արկածի մը մէջ։

«Այն ժամուն, ըսաւ Պ. Բականօճ, յոռւմ խորհուրդը կ'իւրացնէ գոյացած համաձայնութիւնը, մենք պարտականութիւն ունինք մեր երախտագիտութեան հարկը վճարել այն անձին որը հանդիսացաւ համաձայնութեան քանկարժէք արհեստաւորներէն մէկը։

Անգլիոյ ներկայացուցիչ Սըր Ճօճ Սայմըն ձայնակցեցաւ Պ. Բականօճի յայտարարութեան ամբողջ չբովանդակութեան։

ՀԱՅ ՁԵՄԱՐԱՆԻ

ՎԱՐԶՈՒԹԻՒՆԸ ՊԱՏԻՒ ՈՒՆԻ ՅԱՅՏԱՐԱՐԵԼՈՒ

Ասակերեցերու արձանագրութեան համար բաց է Տեսչութեան գրասենեակը Հոկտեմբեր 3 երկուշաբթի օրուընէ սկսած։ Դասերն ու ասխատանքները կ'սկսին Հոկտեմբեր 10.ին։ Ամեն ասակերս մինչեւ այդ օր պէտք է անգամ մը ներկայացած ըլլայ Տեսչութեան։

Ձեմարանը այս տարի ունի.

1) Պատրաստական դասարան մը, ուր մտնելու համար պէտք է առնուազն երեք տարուան նախակրթական ուսում։

2)Միջնակարգ կրթութեան առաջին օրջանը, այսինքն Ձեմարանի չորս դասարանները, համապատասխան Քրանսական լիսեներու VI—III կարգերուն։

3) Այս տարի կը բացուի միջնակարգ կրթութեան բարձրագոյն օրջանի երեք տարիներէն առաջինը, այսինքն Ձեմարանի առաջին յատարանը, որ իր հիմնական գծերովը կը համապատասխանէ լիսեներու II կարգին, վրան աւելցած հայագիտական ուսումնական։

Լատարաններուն մէջ դասաւանդութեան մէկ մասը ընդհանուր է ամենուն համար, իսկ միւս մասը կը ճիւղաւորուի pus ասակերեցներու ընդունակութեան եւ ընտրութեան։ Ասակերեցները պէտք է ընտրեն գիտական կամ գրական ճիւղերէն մէկը։ Առեւտրական ճիւղը կը բացուի գալ տարի, երկրորդ յատարանին հետ։ Առաջին լրատարանին մէջ կ'սաւանդուի Հայերէն լեզուով։

Հայ նոր գրականութեան պատմութիւնը, գրական գործնական ասխատանքներ եւ հայերէն գրաբառ, ուսուցիչ է Նիկոլ Ագբալեան։

Մերձաւոր Արեւելքի պատմութիւնը ճիւսուած հայոց պատմութեան եւ պատմական գործնական ասխատանքներ. ուսուցիչն է Գառնիկ Գիւզալեան։

Հոգեբանութեան ուսուցիչը՝ Լեւոն Շանթ։

Լատարանին մէջ կ'սաւանդուին Քրանսերէն լեզուով հետեւեալ առարկաները.

Քրանսերէն լեզու ու գրականութիւն, գրական գործնական ասխատանքներ եւ արեւմտեան ժողովուրդներու ընդհանուր պատմութիւնը. ուսուցիչն է՝ Եդուարդ Տարօնեան։

Բնագիտութիւն, բնալուծութիւն ու մաթեմաթիք իրենց գործնական ասխատանքներով. ուսուցիչն է՝ Յակոբ Աբիխեան։

Մարդկային կազմն ու բնախօսութիւնը. ուսուցիչն է՝ Բժ. Օննիկ Կերկերեան։

Աբաբերէնի եւ անգլիերէնի դասերը կ'րլլան խմբական՝ դիմագրաւելու համար տարբեր կողմերէ եկող ասակերեցներու անհաւասար պատրաստութիւնը։

Ուսման վճարն է պատրաստական դասարանի համար եօթը օսմանեան ոսկի մնացած բոլոր կարգերուն համար տասը օսմանեան ոսկի։ Երկու զուկի համար վճարող ծնողքը ոսկի մը զեղչ կ'ունենայ։

Գիտերթիկի մը վճարն է, ուսումն ալ մէջը իսկ ամսըւայ համար Քառասուներ ոսկի։ Դեղ, հագուստ, գիրք, գրական պիտոյք եւ երթեւեկ ասակերեցին վրայ։ Պատրաստական կարգը ընդունուող գիտերթիկներու գիրքն ու գրական պիտոյքները կը հոգայ դպրոցը։

Քաւարարելու համար ասակերեցներու անող թուին ու պահանջներուն՝ ձեմարանը փոխադրուած է նոր օճիք մը, տաս աւելի ընդարձակ, աւելի յարմար եւ կեդրոնին աւելի մօտիկ ,Vadi Ahou jémil փողոց, 127 թիւ։

ՊՏՈՒՅԹ ՄԸ ԴԷՊԻ ՀԻՒՍԻՍ

ԵՐԿՈՒ ՕՐ ԼԷՆԻՆԿՐԱՏԻ ՄԷՋ

Փակագիծ մը՝«Ինթուրիսթի մասին։

«Ինթուրիսթը պետական կազմակերպութիւն մըն է, որ հազիւ քանի մը տարիէ ի վեր գոյութիւն ունի, և որուն կապուած է խորհրդային երկիրներու չրջագայութեան ամբողջ գործը։ Օտար չրջիկները, գրեթէ ճահիպուած են Ինթուրիսթի միջնորդութեան դիմել, եթէ կ'ուզեն քիչ—չատ լաւ պայմաններու մէջ ճամբորդել և տեսնել խորհրդային Ռուսիան։ Այդ միջնորդութիւնը պարտադիր չէ. բայց առանց Ինթուրիսթի ճամբորդող չրջիկը փղոցը պառկելու փորձանքին կրնայ ենթարկուիլ—ինչ որ երկու տարի առաջ պատահեցաւ հայ խմբագրի մը—երկաթուղիին մէջ տեղ չը գտնել, ոհագին ծախք ընել անհատական և հաղուագուիւ ձիաքարշ կառք գտնելու և չրջագայելու համար, (անհատական ինքնաչարժ գրեթէ չի կայ), և նոյնիսկ անօթի մնալ, ժանաւանդ եթէ տեղական լեզուն չի գիտեր, կամ ան նուազն պոչ բռնելու առղուկը կրնէ քօփերթիվ ճաշարաններուն առջև մէկ—երկու պնակ կերակուր առանալու համար։ Որովհետև ամէն ինչ—առեւտուր, պանդոկ, ճաշարան ևայլն ղղակի կամ անուղղակի պետութեան կը պատկանի. օտարներուն համար յատուկ պանդոկներ և ճաշարաններ կան որոնք նախընտրաբար Ինթուրիսթի տրամադրութեան տակ կը գտնուին։

Ահա թէ ինչու, մեր նամին չդիմկներէն անանք որ չեին ուզած Ինթուրիսթին վճարել երկու օրուան համար որոշուած սակագինը, և կը յուսային առանձինն և քիչ ծախքով չրջագայել, տախուեցան մեզի միանալ, գէթ ճաշելու և ոտրոշել չրջագայութիւնները ընելու համար։

Ուժմ խումբ խումբ տեղաւորուեցանք ինքնաչարժերուն մէջ, իւրաքանչիւր կառքի յատկացուած էր մէկ առաջնորդ, միչտ կիներ, որոնք Ինթուրիսթին կողմէ մասնաւորապէս կըրթուած են այդ գործին համար և գիտեն մէկ—երկու օտար լեզուներ։ Ընդհանրապէս ժաքուր և պարզ հագուած են—պատճառ կամ այլ սովորական հիւսուածքէ չրջազգեստ. նաև գուլպայ և գլխարկ, զորս քիչ անգամ պիտի տեսնենք ժողովուրդին մէջ։ Ցայտնի է որ ուրիշ ներկայանալի հագուստ չունին և իրենց աչքին լոյսին պէս հոգ կը տանին իրենց ունեցածին։

Կարգ մը տաւեցուհիներէ յետոյ վերջապէս կը տրուի մեզ ուղեկից մը, որ ռուսերէն գիտէ, Ռուսիոյ մէջ ապրած է քանի մը տարի և 1917ի յեղափոխութեան տաեն փախուստուած է։

— Պարոններ, սխալ է ձեր կարծիքը, ըսաւ։ Լէնինկրատի արուարձանները կը գտնես այն վիճակին մէջ զոր տեսած էի պատերազմէն առաջ։ Նոյն փղոցները, նոյն տուները՝ ծեփերը և գոյները քափած, նոյն ժողովուրդը՝ անխնամ հագուած, անժպիտ և տխրադէմ։ Ռուսը ինքնամփոփ բնաւորութիւն ունի, դիւրաչարժ չարաչարներ իր զգացումները, երազող է։ Ասկէ՝ իր տխուր երեսքը։

Մինչ կառքերը կը յառաջանան, ճամբու երկայնքին, կիսափուլ տուներու կողքին, մերթ ընդ մերթ կը տեսնենք նոր բարձրացող չէնքեր։ Ահա գեղեցիկ և եռայարկ չէնք մը, որ կառուցուած է արդի ոճով, կրաշիւս (ciment armé), պղպատ և ապակի, լայն ու մեծ պատուհաններ, առանց արտաքին զարդարանքի։

Բանուորներու համար նորակառոյց ակումբ մըն է, կ'ըսէ առաջնորդը։ Ունի գրադարան, ճաշարան, մարզանքի սրահ և ամէն ինչ որ կը ծառայէ բանուորին ֆիզիքական ու մտաւոր զարգացման, ինչպէս նաև հանգիստին։

ՏՕՔԹ. Լ. ԳՐԻԳՈՐԵԱՆ

ՎԱՐԶՈՒ ՍԵՆԵԱԿՆԵՐ

Գասբա Թահրանի թաղին մէջ, մեծ արձարանի կից, հանրակառքի կայանին անմիջապէս մօտ, հայ ընտանիքի մը կողմէ վարձուած նոր և երկյարկանի տան մը մէջ վարձու կը տրուին երկու օդասուն և արեւուտ սենեակներ, որոնք իշարկին կրնան նաև առանձին առանձին ալ վարձու տրուիլ։

Դիմել, Գապ Իարիս, Տօքթ. Եղիազեանին։ 9—10

Ամսագրերի և օրագրերի բաժանորդագրության մասին

Ամսագրերի և օրագրերի բաժանորդագրությունները ընդունվում են Հանրային սննդի կենտրոնական կոոպերատիվ միության գրասենյակում (Աբովյան 3, հեռ. 3-58-00) և միության շրջանային գրասենյակներում։

Ամսագրերի և օրագրերի բաժանորդագրության գները տպագրված են նրանց վերնագրերի տակ։

Ամսագրերի և օրագրերի բաժանորդագրությունները ընդունվում են ամեն ամսի 1-ից մինչև 15-ը։

Ամսագրերի և օրագրերի բաժանորդագրության գները ընդունվում են կանխավճարով

Նպաստաւոր ընդունելութիւն Ամերիկայի մէջ

Ժընեւ.— Ուշընթացէն ստացուած հեռագիրները կը ցուցնեն թէ Լիթէքէն տեղեկագիրը գոհունակութեամբ ընդունուած է ամերիկեան հանրային կարծիքին կողմէ։ Արտաքին գործոց նախարար պրն. Սթիմսըն Տլատելֆիա կը գտնուի դեռ եւ ոեւէ զեկոյցի մը հրատարակման չսպասուի իր վերադարձէն առաջ։ Կը յայտնուի սակայն թէ Մ. Նահանգներու կառավարութիւնը թիկունք պիտի հանդիսանայ յանձնաժողովին կողմէ կատարուած առաջարկութեանց, որովհետեւ, ընդհանուր առմամբ, անոնք կը նկատուին իբրեւ շանսեր ներկայացնող խնդրոյ լուծման համար։

Լոնտոնեան վաւերագ խորհրդաժողովները

Լոնտոն.— Լոնտոնեան մամուլը քիչ մը վերապահութեամբ կը շարժի իր խորհրդաժողովներու մէջ բայց ընդհանուր տպաւորութիւնը այնպէս ըլլալ կը թուի որ Թէպետեւ Լիթվինէն յանձնաժողովը իր առաւելութիւնը խոստ անկողմնակալութեամբ չկատարեց երեւութապէս թէ պէտեւ իր առաջարկութիւնները բանաւոր են, շահագրգռուող կողմերու յարմամբ ապահովելու համար ժամանելիք գործնական դժուարութիւնները կրնան խոչոր խոչնդոտ մը հանդիսանալ։

ՀՐԱՇԱԳՈՐԾ ՄԱՐԴԻՐ

ԷԼ ՀԱՁ ՍՈՒՀԱՍԵՏ ՊԷՑ ԷԼ ՖԷԼԷՔԻ

Փութացէք առնելու անոր կարծիքը ձեր բոլոր փափաքներուն համար։ Ան կը հանդարտեցնէ բոլոր չուարած և ասնջուած մաքերը և կը վերադարձընէ անոնց փափաքածները։ Կ'իյնէ բոլոր ոգիներուն. հիրնօթիզով կը կարդայ մարդուն ժամածումները. ձեռքի գծերէն կը կարդայ մարդուն անցած, ներկայ և ապագայ կեանքը. կրնայ հասկնալ ամուսնութեան, ճաշակորդութեան, սիրոյ, առեւտուրի, քննութեանց և այլն բոլոր գաղտնիքները։ Այս բոլորը կը ցուցնէ մարդուն, կարծես թէ գրուած ըլլան թուղթի մը վրայ։ Կնոջ և աժանոյն միջեւ եղած դժուարութիւններն ու տարակարծութիւնները կը լուծէ Աստեղոյ Սուրբ անուններովը եւ Ամերիկեան եւ Եւրոպական գիտնականներու փորձառութիւնները օգտագործելով։

Տիեզ եղողներուն ուրախութիւն և հանգիստ կը պատճառէ. յղային և մայրին հիւանդութիւնները կը դարմանէ։ Այս բոլորը մեծ յաջողութեամբ կը կատարէ։ Փորձը ամենամեծ փաստն է. անգամ մը այցելել բաւական պիտի ըլլայ։

ՀԱՍՑԷ.— Գիւղ. Հաճդէմ Ղամի փողոցի արեւմուտքը, Ֆրանսական հիւանդանոցին մօտ, թիւ 9 բնակարանը։

ԱԶԴԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

Ա.— Անոնք որ կուգան, իրենց մտքը պէտք է գրեն թուղթի մը վրայ և պէտք է պահեն.

Բ.— 1000 օսկի կուտայ ան, եթէ չի կարենայ ճշգրտօրէն գիտնալ ենթակայի միտքը, գրուած արաբերէն լեզուով միտքերը չխառնելու համար հարցասի միջոցին.

Գ.— եթէ նամականերու մէջ ամփոփուած չըլլայ երկու օսկի, պատասխան չի տրուիր։

ԳԱԲՐԻԷԼ Թ. ԹԷՐԶԵԱՆ

(ԵԼԵՔՏՐԱԿԱՆ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ)

Հիմնուած 1921 ին Գոլիս-Բերա

Եթսե դիւրամատչելի պայմաններով կը կատարենք ամեն կարգի էլեֆտրական լոյսի գետեղումներ (Intsallation). ինչպես նաեւ մօթոր եւ ջիճամօճներ։

Վաճառատունս կ'ապահովէ նաեւ բոլոր էլեֆտրագործիքներու ճոռոգութիւններ։ Մասնաւոր սպասարկութիւն բնակարաններու էլեֆտրա-ճոռոգման։ Վաճառատուն Philips եւ Lux էլեֆտր. լամբերու եւ ամեն տեսակ էլեֆտրական պիտոյքներու։

Վճարման դիւրութիւններ.

Հասցէ — Վ. Ուզուճեանի գրասեն կից Գուրճ. B. P. 491

ՄԱՆՐԷԱԲԱՆԱԿԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՈՑ

Laboratoire Microbiologique

ՏՕՔԹ. ՍԱՄՈՒԷԼ (ՍՏԵՓԱՆԵԱՆ)

Մասնագիտութիւնը կատարելագործած Ֆարիզի եւ Լիօնի մէջ եւ ապահեակ տարիներէ ի վեր բժշկակ. սոյն ճիւղով զբաղած ըլլալով կը կատարէ բժշկ. ամենայաջալիզներ. (մեզ. խուխ. արիւն եւլն).

Հասցառուած է Մէլէի փողոց Տաուէի օճէիճն մէջ։(պապ իտրիսի մօտ բրամուելի գծին վրայ) խղճամիտ ուշադրութիւն, չափաւոր գին.

ՏՕՔԹ. ԳԷՈՐԳ ԿԷՐԿԷՐԵԱՆ

Վկայեալ Lauréat Ընկերի Interne եւ այժմ մնայուն *ՄԱՆԱԳԷՏ* բժիշ Ֆրանսական ճիւանդանոցի *ԱՋԻՒ, ՏՓԹԻ, ԿՈՂՈՐԴԻ, ԱԿԱՆՋԻ և ԳԼՈՒԽԻ* հիւանդութիւններու բաժնին։

Հիւանդ կ'ընդունի կէսօրէ վերջ ժամը 2—6

իր գլխաւոր մէջ rue de Damas, No. 15

Հիւանդները ուղղակի հիւանդանոց կ'ընդունուին իր կողմէ տրուած մուտքի բարօրով։

Աղքատ հիւանդներու ձրի դարմանումն, ամէն օր կէսօրէ առաջ ժամը 10—12, հիւանդանոցի դարմանատան մէջ։

Կարի եւ Ձեւագիտութեան Դասընթացք

Տիկին ՄԱՌԻ ԵՐԱՄԵԱՆ

ՎԿԱՅԵԱԼ ԴԵՐՋՈՒԿՈՒՀԻ

ԲԱՐԻԶԷՆ ԵԻ ՎԱՇԻՆԿԹՕՆԷՆ

Կարի եւ ձեւագիտութեան մասնագիտուհի, Տիկին Մառի Երամեան կը վերադարձնայ իր արհեստանոցը, Մեծ Սեռայի դիմացը No. 78 տան երկրորդ արկը։

Երեք ամսուան մէջ կը սորվեցնէ ամենավերջին ճոռաձեւութեամբ, կար եւ ձեւագիտութիւն իր բոլոր բաղդութիւններով եւ արդիական մեթոդներով, Droit-fils մեքոտով։ Իր աշակերտուհիները կ'օժտեն Բարիզի ազատարհածանոթ Académie Daydou վկայականով։

ՊԱՆԴՈՒԿ ԼԻՒՔՍ

ՁՈՒԿԱ

Հայկական ամենագործակ պանդոկը «Լիբըս»ին մէջ, Ղազիրի մէջ, Ղամկուռնս պարտէզով,

ԽՈՍՏ ՕԳՍՏՈՍ ՍԵՆԵԱԿՆԵՐ

ՈՐ ԿԸ ԲԱՂԿԱՆԱՑ 1. 2. 3. 4. ՄԱՀՃԱԿԱՆԵՐԷ

1. ՀԱՐԵՒ ՃԱՇ, ՄԱՔՈՒՐ ԵՒ ԱՆԹԻԼԻԱՍ.
2. ԳԻՆԵՐԸ ԽԻՍՏ ՁԱԿԱՆԱԿ.
3. ՏՈՒՆ ՓՈՏՈՐԱԿԱՆ ՆԵՐՈՒՍ ԴԻՒՐԱԽՕԽԻՆԵՐ.

Տէր եւ Տնօրէն՝ Գ. ՄԱՐՏԻՐՈՍԵԱՆ

ԱՂԴԱԿ ԿԱՊԻ ՏՓԱՔՆԵՐ

ՏՊԱԳՐԱԿԱՆ ԱՄԷՆ ԿԱՐԳԻ ԳՈՐԾԵՐՈՒՆ ՀԱՄԱՐ

Դիմեցէք «ԱԶԴԱԿ»ի Տպարանը՝ գիրք, պրօշիւր, հարսանեկան հրաւիրագիր, պանակներ, ճամպակի քարտ եւ առեւտրական ձեւեր։

ԱՐԱԳ, ՄԱՔՈՒՐ, ԳԵՂԵՑԻԿ ԵՒ ՃԱՇ.

ՁՈՒ ՄՐԹԵՐԳ ԴԻՐԵՐՈՒ

ՈՎ ՈՒԶԵՍ ՈՒՐԱԽ ՈՏՔԵՐ ՈՒՆԻ

հնական կը պարտգամէ որ պարտգան ամենագոյն կը վիճուածքը

Beyrouth chausse Standard.

Դուն գիտես որ ՍԹԱՆԴԱՐՏի կօշիկները լաւագոյներն ու ամենագոյններն են.

Փորձ եւ թէ ոեֆերանդ հանգիստը պիտի ապահովես եւ թէ ալ խնայողութիւն.

ԿԵԴՐՈՆԱԾԵՂԻ՝ ՆԱՃԱՐ ԵՂԲԱՐՆԵՐՈՒԻ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ

Տոկուն շինուածի Վայելուչ տեսք Հնչուն եւ բնական ձայն Ահա յատկանիշները

ՈՐՈՆՑՄԱՄԲ ԿԸ ՋԱՏՈՐՈՇՈՒԻՆ

ԱՓՕԼԼՕ ՖՕՆՕՆԵՐԸ

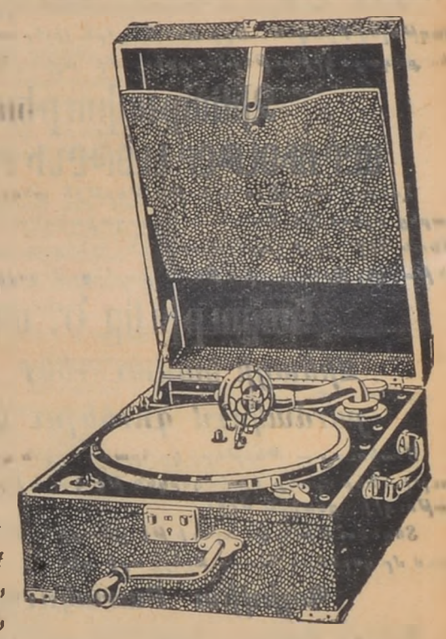

Հրապարակի վրայ գրեթէ ոչ մէկ բոլոր մարքաներու հետ կը մրցին Ապոլլօ ֆոնօներըը։ Մանաւանդ վերջին նոր մօտէլները, որոնք հասած են արդէն, անգերազանցելի են իրենց տոկունութեամբ, վայելչութեամբ և ժամչելի գիներով։

APOLLO GRAMOPHONE Co. Ltd

(of London)

ԱՓՕԼԼՕ ՖՕՆՕՆԵՐՈՒ ԹԱՓՈՒՐԸ ///

Կատարեալ համոզում գոյացնելու համար անգամ մը այցելեցէք

MAISON APOLLO, Rue de la Poste, BEYROUTH

Փորդագիծ եւ բանաւոր՝ ամէն ձեւի, ամվիճելի տրակ եւ առաւելութիւններ գիւրամատչելի գին, վճարումի պիւրութիւն։

Ընդհ. ներկայացուցիչ՝ Սիւրիոյ, Պաղեստինի, Անդրյորդանանի, Միջագետքի եւ Կիպրոսի.— ԴՈՒՐԳՈՒՆ ՍԻՆԱՆԵԱՆ

KOURKEN SINANIAN, Boîte Postale 642, BEYROUTH (Syrie)

ՕԳՆԷ ԴԻՒՆ ՓԵՋԻ ԵՒ ԱՍՏՂԸ ՓՇՈՒ ՊԱՏՒ ՕԳՆԷ

ԸՆՏԱՆԻՔԻ ԱՍՏՂԸ

(L'ETOILE du FOYER)

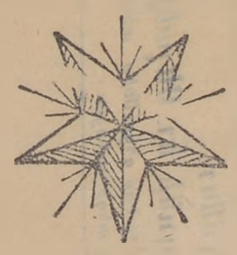

Առեւտրական և երկրագործական ժողովրդային վարկի հաստատութիւն

Անանուն ընկերութիւն.— դրամագլուխ՝ 3,000,000 ֆրնք. որ կրնայ 3.000,000,000 ֆրնք.ի բարձրացուիլ վարչական խորհուրդի պարզ որոշումովը։

Կեդրոնատեղի.— 137 Boulevard Sebastopol - Paris

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԳԱՐԵԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ Արեւելեան պետութեանց

Սավոյ Օթելի՝ օճեմ, Գուրճ, Գիւղուղ

ԵԼԵՒՄՏԱԿԱՆ ՁԻՒՂ

Աւանդի պարտականագրութիւնմ

ՕԺԻՏ

Երաշխաւորեալ տոկոս 6%։ Ասկէ՝ զատ մասնակցութիւն ընկերութեան չահերուն։

ԿԱԼՈՒԱԾԱԿԱՆ ՁԻՒՂ

ՎԱՐԿԵՐՈՒ ԲԱՑՈՒՄ

Կալուածի վրայ փոխառութիւնք

Վճարելի 10—15—20 տարիէն։ Երաշխաւորած պարտաժամէն առաջ ուզողը կրնայ վճարել։

ԸՆՏԱՆԻՔԻՆ ԱՍՏՂԸ ընկերութիւնը ներկայիս 75,000է աւելի անդամ ունի։ Մինչեւ 1 Ապրիլ 1931 Ընտանիքին Աստղը 135 միլիոն ֆռնք տուած է, գրաւով 500 միլիոնէ աւելի արժէք ունեցող անշարժ կալուածներու վրայ։

Ամեն թղթակցութիւն ուղղել՝ B, P. 821, Beyrouth

ՄԱՍ Թ.

ՈՒԷՍԹԼԻՆԻ ՄԷՋ ՌՈՒՍԱԿԱՆ ԱՐՋ ՄԸ

Մր. Քարլայլ Գըզզ պանդոկի պալքոնը կեցած և չուրջը բարեկամներով շրջապատուած, կը խօսէր ամենուն։ Անոր բարձր ու խոր ձայնը և իմաստալից արտայայտութիւնները ունկնդիրները կը գրաւէին և անվերջանալի ծափեր ու հուրրաներ կը խլէին։ Ժողովուրդին մնացած յարգանքն ու համակրանքը Քարլայլի հանդէպ և առեւտութիւնը իր հակառակորդին հանդէպ չափ ու սահման չունէր։

Իսկ Ֆրանսիս Լէվիսըն Րէյվըն պանդոկին մէջ ճառ կը խօսէր, բայց հոն պալքոն չըլլալուն պատճառաւ, ան պատուհանի մը վրայ կեցած էր, և Մր. Տրէյքն ալ քովը կեցած կը քունէր զայն յանկարծ վար իյնալու վտանգէն վախնալով։ Միւս փաստաբանն ալ Թէպետ առաջին օր Լէվիսընի մօտ կենալ փորձեց, սակայն շատ կարճ և երկու մարդու լայնք ունենալուն համար պատուհանէն չկրցաւ անցնիլ և ետ գաչուեցաւ։

Լէվիսընի ճառը մեծ ոգեւորութիւն մը չէր առեղծեր, վարը շատեր «եեհա՜» կը պոռային։

Ինչ վերջ Քարլայլի ճառը վերջանալով, հոն գըտնուող բազմութիւնն ալ սուլելով և պոռալով ճամբայ ելաւ։ Այդ միջոցին վրան կարմիրներով զարդարուած ղոյզ ձիով կառք մը բազմութիւնը երկուքի բաժնեց։ Մէջը շատ գեղեցիկ հագուած և նրբակազմ տիկին մը կը նստէր։ Պարպարան էր ան։ Կառքը չկարենալով բազմութիւնը ճեղքել ստիպուեցաւ քիչ մը կենալ։

Լէվիսընն բազմութիւնը տեսնելով թէպետ զարմացաւ կառքի եկած կողմը և ճանչցաւ Պարպարան, սակայն չքարևեց զայն, որովհետև անգամ մը դասը առած էր։ Պարպարան ալ կարմիր հովանոցի ծայրէն դիտելով տեսաւ Լէվիսընը։ Ձիւդ այդ միջոցին Լէվիսընն ձեռքերը գլուխը տարաւ և մազերը շտկելու պէս շարժում մը ըրաւ։ Ձեռքը ադամանդէ մատանիներով զարդարուած ըլլալով արեւի լոյսին տակ կը չողար։ Պարպարա տեսնելուն պէս ըսաւ ինքն իրեն. «Ո՜վ Աստուած իմ, ճիշտ Բիչարտի բացատրած չարժուձն ու ձեռքը... սիրտս կը վկայէ որ այս մարդը Թօրնն է։ Բիչարտ երբ ըսաւ թէ Ֆրանսիս վիսըն կը ճանչայ, անպայման թիւրամացութեան Լէմը մէջ մտած է։

Բայց դուբսէն զինք բարեւելու համար գլխարկները իր ուշադրութիւնը գրաւելով, գլուխը անոնց դարձուց և բարեւեց զանոնք։ Ժողովուրդը անվերջ կը պոռար. «Կեցցէ Քարլայլ»։ Այդ բազմութեան Մր. Տիլն ալ խառնուած ըլլալով, Մր. Էպէնեզէյր ճէյմսի հետ կողք կողքի կեցած կը դիտէր։ Այս Էպէնեզէյր կոչուած մարդը 10—15 տարիէ ի վեր շատ մդ գործերու և արհեստներու մէջ մանելով հանդերձ մարդ եղած չէր։ Գլտորուղ քարին վրայ խոտ չի բուսնիր կըսեն, ճիշդ այդպէս ալ այս մարդը նախ Քարլայլի քով քարտուղարու-

AZTAG
JOURNAL QUOTIDIEN ARMÉN.
B. P. 587
BEYROUTH, Liban

Directeur - Propriétaire
HAIG BALIAN

ՓՈՓՈԽԱԿԱՆ
ՍԻՒՐԻԱ ամր. 550, վեցամսեայ 300 Ս. Դ.
ԱՐՏԱՀԱՄ. տրկ. 7, վեցամսեայ 4 օսկր

ԱԶԴԱԿ

ازتـــاك

جريدة سياسية ادبية اقتصادية حرة

ՕՐԱԹԵՐԹ
ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԳԻՏԱԿԱՆ

ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 8 1932

ՁԵՌՔԷ ՀԱՍՏ 2.50 Ս. Դ.

Զ. ՏՂԼՐԻ | Ամեն առաւոտ պիտի ելլէ բերթիս սեօրեակը հազկիթ | Տեօրէն — Խմբագիր՝ ՀԱՅԿ ՊԱԼԵՍԵԱՆ | Չհրատարակուած նեռագիրները չեն վերադարձուիր | Թիւ 157 (714)

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԿԱՅՍՐՈՒԹԵԱՆ ՎԵՐԱԿԱԶՄՈՒԹԻՒՆԸ

Անցած ամիս շատ կարեւոր ժողով մը գումարուեցաւ Օթօվայի մէջ, որուն մասնակցեցան անգլիական կայսրութիւնը կազմող երկիրներու ներկայացուցիչները։ Կարծողներ եղան նոյնիսկ թէ այս ժողովը պիտի կրնայ քանդել անգլիական գաղթավայրերու միութիւնը, Մեծն Բրիտանիան ենթարկելով ժանտատուճերու, եւ իսկապէս ալ լուրջ ժողովներ կը տիրէին անգլիական շրջանակներու մօտ ժողովի աջդիւնքին շուրջ։ Բազմաթիւ բախուճներէ և վէճերէ վերջ, սակայն, ամիս մը շարունակուող այս ժողովը աւարտեց իր աշխատանքները խաղալ մթնոլորտի մը մէջ և ստորագրուեցաւ պատրաստուած հռչակագիրը։

Օթօվայի ժողովին բուն նպատակն էր Անգլիոյ և Տոմինիոններու միջև տնտեսական յարաբերութեանց ճշտումն ու դասաւորումը և անգլիական միութեան ամրացումը։ Սակարկութիւնները ճիշդ մէկ ամիս տեւեցին և վերջացան որոշ արդիւնքներ ձեռք ձգելով։ Բոլոր ներկայացուցիչներն ալ համաձայնեցան տնտեսական ծրագրի մը շուրջ։ միայն Իրլանտան չի կրցաւ հասկացողութեան գալ, Անգլիոյ և իր միջև գոյութիւն ունեցող քաղաքական լարուած վիճակին պատճառաւ։

Դժուար է մէկ ակնարկով ամբողջովին պատկերացնել Օթօվայի խորհրդաժողովի նշանակութիւնն ու կարեւորութիւնը։ Անգլիա այս ժողովով նախաձեռնարկ կըլլայ աշխարհի ամենամեծ տնտեսական պլօքը ստեղծելու, որու շնորհիւ ան։ մէկ կողմէ պիտի բարձրացնէ և ամրացնէ իր կայսրութեան դիրքն ու ապագան, միւս կողմէ ալ պիտի ընկճէ իր մրցակիցները։ Եւ արդէն ներկայ գարուս մէջ ամենամեծ ստացուի կենքերը, տնտեսական զէնքերն են. բոլոր այժմու պատերազմները կը մղուին տնտեսական գետնի վրայ։ Անգլիոյ գերճարտարատեսականացած կղզին, շնորհիւ մաքսային սակերու բարձրացման և մղուած պայքարին չի կրցաւ իր արտադրութիւնները տարածելու համար չուկաներ գտնել և մասնաւորաբար տնտեսական անելի, կամ պէտք էր կանգ առնէր բոլորովին ճարտարարուեստը և արտադրութիւնը և կամ ալ չուկաներ գտնել։ Այլապէս օրէ օր բազմացող անգործներու ապրուստը հոգալ, կը նշանակէր պետական պիւտճէն ամբողջովին յատկացնել անոնց։ Անգլիոյ գլխաւոր չուկաները՝ Մայրագոյն Արեւելքի երկիրները, մեծ մասամբ խլուած են իրմէ տնտեսական մրցակցութեան պատճառաւ։ Աշխարհի բնակչութեան մէկ չորրորդը իր դրօշին տակ պահող Անգլիան կը գրկուէր կամաց կամաց անոնցմէ և մեծ կայսրութիւնը փլուզումի ճանապարհին մէջ էր։ Ահա Օթօվայի ժողովին նպատակն էր Անգլիոյ դրօշին տակ գտնուող երկիրներու միջև ստեղծել ազատ-փոխանակութիւն և դարձնել զանոնք տարածման ներքին մեծ չուկայ մը։ Մէկ խօսքով Անգլիան վերակազմելով իր կայսրութիւնը տնտեսական մեծ միութիւն մը կուզէ ստեղծել, երկու բեւեռներէն մինչև Հասարակաց, իր նախնիներու հսկայական պահեստիներով և զարգացած ճարտարարուեստով հիմնելով երկրագունդիս ամենաուժեղ տնտեսական պլօքը։

Եթէ Անգլիան իր այս նպատակակէտին մէջ յաջողի, կորնցուցած կըլլայ իր պատմական դերը և աշխարհակալական դիրքը։ Որովհետեւ Ամերիկա և Ռուսիա իրենց գերարտադրութիւններով սկսած են խըլել Անգլիոյ չուկաները, իր կայսրութեան հողամասերուն տնտեսութիւնը։ Ուրիշ բան չէ Անգլիոյ ըրածը. իր գլխուն տակ գտնուող երկիրներու միջև կը կնքէ ազատ-փոխանակութեան դաշնագիր մը եւ անոնց դռները կը փակէ օտար, այսինքն Ամերիկեան, Ռուսական և Եւրոպական արտադրութիւններու առջեւ։ կայսրութեան դրօշին ներքեւ գտնուող երկիրները ոչ մէկ նիւթ ներածելու պէտք ունին ուրիշ երկիրներէն։ Հետեւաբար իրենք իրենց մէջ կը կազմեն առանձին աշխարհ մը, ինքնաբաւ միութիւն մը։ Առանց այդ միութեան, ինչպէս ըսինք, Անգլիան, իր կղզիներով չի կրնար իշխել անսահման տարածութեան մը, որոնք մինչև այսօր անգլիական գրօշ կը կրեն։ Օթօվայի համաձայնագիրը եթէ ունէ պատճառով չի յաջողի, կամ տոմինիոններու միջև համերաշխութիւնը կատարեալ չըլլայ, ստիպողաբար պիտի քայքայուի Մեծն Բրիտանիոյ կայսրութիւնը։ Ջանատան հաւկագրաբար պիտի կիանայ Հայա—Ամերիկեան Միութեան, իր տնտեսական ապահովութիւնը չի վտանգելու համար։ Նոյնը պիտի ընեն նաև իր միւս տոմինիոնները։ Այդ պարագային Անգլիան ալ պիտի ստիպուի միանալու եւրոպական միութեան, բաժանուած յառաջացնելով իր ներքին կազմակերպութեան մէջ։

*Օթօվայի համաձայնագրի ձախողութեան թէ՝ յաջողութեան պարագային, մեծամեծ անակնկալներու և փոփոխութիւններու կ'սպասուին։ եթէ Անգլիան յաջողի իր առաջադրութիւններուն մէջ, եւրոպան պիտի մատնուի անելի մը, որովհետեւ իր դէմ պիտի ունենայ տնտեսական երեք մեծ միութիւններ՝ Հայա—Ամերիկեան, Ռուսական և Անգլիական։ 26 տնտեսական մարզերու կտրատուած եւրոպա մը չի կրնար ի հարկէ այս հսկայ միութիւններու հետ մրցիլ։ հետեւաբար, եւրոպան ալ ստիպուած չորրորդ միութիւն մը ստեղծելու պիտի աշխատի, համեւրոպական տնտեսական միութիւն։ երբ Անգլիա իր հպատակները հպատակէ իր տոմինիոններէն, առանց նըւիլ

Ջինական ազգայնականութիւն» քաղաքական կուսակցութեան մը գործունէութիւնները։

Զորրորդ, ազգայնականութիւն բառը կը մատնանշէ մարային այն կացութիւնը և հետաքրքրութիւնը այդ երկրի ժողովուրդի քաղաքացիներուն քէ իրենց ունեցած մեծ քաղաքակրթութիւն ունին և մեծ առաքելութիւն ուրիշ ժողովուրդներու նկատմամբ և պատգամ առ ժողովուրդներուն եւ ամբողջ աշխարհի։

Ազգայնականութիւնը, ներկայ յուզումնքի եւ չափազանցութեան այդ մեծ երեւոյթը, ծնունդն է երկու հին մարդկային երեւոյթներու որոնք են ազգութիւն եւ հայրենասիրութիւն։ պատմութիւնը մեզ կը ցուցնէ այն իրողութիւնը քէ մշակոյթն գտնուած են մարդկային հասկացողութիւններ որոնք ազգութիւններ կրնան ներկայացնել այդ ժամանակուայ համար։ Նոյնպէս հին ժամանակներէն մեզ յայտնի է այն իրողութիւնը քէ մարդիկ իրենց բնութիւնը քէ մարդիկ իրենց գաւառի, երկրին հանդէպ ունեցած են սեռակ մը սիրոյ եւ հաւատարմութեան զգացումներ որոնք մեզ կ'ստիպեն ըսելու թէ հայրենասիրութիւնը մեր ունեցած զգացումներէն ամենէն ուժգնն է։ Բայց ազգայնականութիւնը կը կոչենք մարդի, կամ նոր երեւոյթ մըն է մարդկային պատմութեան մէջ եւ որը կրնայ միայն բացատրուիլ մարդկային կեանքի կրած յեղաշրջումով 19րդ դարու վերջերը։

Թուելէ վերջ այն երկու ազգականները, մեզ անհրաժեշտ է վերլուծել զանոնք։

Հիմքի վիճակի ենք անդուլ վերլուծելու այդ երկու երեւոյթներն— Ազգութիւն եւ Հայրենասիրութիւն որ ծնունդ տուին ներկայ ամենօրեայ ազգայնութեան երեւոյթին։

Ինչպէս գիտենք, ազգ կը սահմանուի արդէն ժողովուրդ մը կամ մարդկային որեւէ հասկացումով որ նոյն լեզուն կը խօսի, որ հաստատակ պատմական աւանդութիւններ ունի և որ կը կազմէ կամ կը խորհի կազմել տարբեր մշակութային ընկերութիւն կամ քաղաքակրթութիւն. իրապէս չենք գիտեր այսպիսի հասկացումի պատմական և կենդանաբանական պատճառը. այսինքն քէ ինչ բանն է որ իրարմէ կը զանազանէ երկու ազգութիւններ և ինչ բան ազգութիւն ըսուածը կը բացատրէ. այս մասին չորս դասակարգի խորհողներ կան և չորս տարբեր կարծիքներ.

Երբեմներու գաղափարով, մարդկային բնութիւնը կը բացատրէ ազգութիւն կոչուած երեւոյթը. որոշ չափով այս չիտակ է որովհետեւ մարդս բնութեամբ ընկերական է եւ միշտ ալ ապրած ու կազուած է խմբերով և ազգութիւններն ալ որոշ հասկացումներ են. սակայն կայ սա կէտը քէ ազգութիւնները միակ հասկացումները չեն որոնց մէջ մարդ ապրած է եւ կազուած. ազգային չրջանակէն դուրս ալ մարդուս ընկերական բնութիւնը մշակական կերպով յայտնուած է կրօնական եւ տնտեսական եւ այլ խմբակցութեանց մէջ։

Երկրորդ գասակարգի խորհողներ ազգութիւն ըսուածը կը բացատրեն այլ խորհրդական գեանի վրայ. ասոնց համար աշխարհագրութիւնը կ'որոշէ ազգութիւնները եւ այս մասամբ չիտակ է. բացայայտ է որ Անգլիա եւ Ճապոն կղզիներ են մեծ հողամասերէ անջատուած եւ քէ Միացեալ Նահանգները իր մեծ տարածութեամբ անկասկած տարբերութիւն ունի անգլիական, ճապոնական եւ ամերիկեան ազգութիւններու կազմութեան մէջ. սակայն աշխարհագրութիւնը տանձին մեզ չի կրնար բացատրել քէ ինչու անգլիական կղզիները չորս տարբեր ազգութիւններ ունին. քէ ինչու Ֆիլիփեան կղզիներու բնակիչները ճապոնցի չեն եւ կամ քէ ինչու Քիւբա մեծ կրնայ և ոչ քէ Միսիսիպիի գետը սահմանագիծ կը ծառայէ ամերիկեան և մեքսիկական ազգերու նայնպէս կայ այն իրողութիւնը քէ

Մ Ի Ա Ց Ե Ա Լ Ն Ա Հ Ա Ն Գ Ն Ե Ր Ը
ՕՔԻ ԴԵՐԻՆ ՄԷՋ

Վերնագիրը կը պատկանի պատկառելի Ամերիկացիի մը — Մերկուատան կ'ըսէ։ Շէյքսփիրի «Վենետիկի վաճառականը» կատագերգութեան գլխաւոր հերոսն է Շոյլօք, ցեղով հրեայ ու անգութ վաշխառու մը՝ որ երբ փոխառուն չի կրցաւ գրաւը ժամանակին բերել, անոր մարմինէն քիլօ մը միս կարել սպառնաց բռա պայմանագրութեան։ Ուրիշ հեղինակաւոր ձայներ ալ կը բարձրանան զեկուցը չքնաղներէն որոնք փոխուած հոգեբանութեան մը դրոյմը և ոճը ունին։

Այն Օգոստափառ ժողովը,— ծերակոյտը, որ Ուիլսընեան գաղափարակալ պարտութենէն իվեր յամառորէն կը մերժէր հին Աչխարհին քաղաքական ու տնտեսական դժուարութիւններուն հետ ոեւէ չփումի չունենալ, ու Նորվչխարհի անգորրութիւնը կ'փնտռէր՝ կատարեալ կղզիացումի մը մէջ, այսօր Դելֆեան պատգամախօսի նման աչխարհին կը ներկայանայ նոր ու խրախուսիչ պատգամով մը։ Միացեալ Նահանգներու հաւարակութիւնը իր տես երբոպայի տագնապին ինքնաբաւի ժպիտն ու երգը կը ցուցադրէին ցարդ. բայց այսօր դէպքերու և թիւերու, իմ՛ հաչիւներու, ճնշումին տակ նոր խոցեր կը յուսին Ալանդեանի միւս ափերէն։

Եւրոպան պարտք ունի Ամերիկացիներուն հայրենիքին, մօտաւորապէս տասներ կու միլիառ տոլար։

Համախարհային պատերազմն է պատահանատուն այս ամէնի պարտքին։ Թնդանօթի գերադին որ 1914—1918ի պատերազմին ամէն մէկ օրը քսան հինգ հազար երիտասարդ կեանքեր հնձեց, նաև ռազմիկներու գրպանէն ամէն օր պարպեց քառասուն միլիոն սթերլինի հսկայ գումար մը։ Ու զարմանալի չէ որ Անգլիոյ ու Ֆրանսայի պէս մեծահարուստ երկիրներու տնտեսութիւնը չի կրցաւ աննախընթաց ձգտումին գիմանալ յաղթութեամբ, հապա կատակ անոր որ հանրային պարտքը կր հասնէր աստղաբաչխական թիւերու հասմեծութեան։ Ու եանգիները որ առիթէն օգտուելով աչխարհին գրեթէ բոլոր չուկաներուն տիրակալը էին, դրամի հաւար իրենը ձեռք կարկառող Դաչնակիցներուն մօտեցան ոչ թէ վճկենասի այլ կրեսոսի դիրքով։ Միչտկեալ ըսելու ենք թէ արդէն տասնեակ մը դրամ չէր, այլ գլխաւորաբար պատերազմական նիւթերու զանազան տեսակի ապրանք։

Պատերազմի վերջաւորութեան գրաւ մը երկիրներ իրարու կը նմանին աչխարհագրական դիրքով սակայն իրենց մէջ կը պարփակեն տարբեր ազգութիւններ։

Կան երրորդ կարգի մարդիկ որոնք կը խորհին որ ազգութիւնները գեանի վրայ կը զանազանուին կամ կը տարբերին։ Որոշ է թէ ամէն արդի ազգութիւն կը բաղկանայ ցեղային խառնուրդէ. ցեղային տեսակէտէն, արդի Գերմանացիք, Ցրանսացիք, Անգլիացիք, Իրլանտացիք, Ռուսեր եւ Իտալացիք, բոլորն ալ Եւրոպացի և նոյնպէս մէկ ցեղի ժառանգորդներն են. նոյնիսկ կայնան այն կէտը թէ այս ցեղային խորհուրդներն իսկ կը տարբերին եւրոպայի մէկ մասէն միւս մասը սակայն ցեղային զանազանութիւնը չի փոխուիր իւրաքանչիր ազգի մէջ։ Մինչև իսկ Ֆաղնցիք և չինացիք, որոնք որոշ չափականական կերպով կը տարբերին եւրոպացիներէն, կրկին ցեղային խորհուրդի երեւոյթներ ցոյց կուտան. Հնդիկներն իսկ որ այսօր մեծ ազգային գիտակցութիւն ցոյց կուտան կրկին խառնուրդ են։

(Շար.) ՍՈՒՐԻԱՍ ՏԷՐ ՍԱՐԳԻՍԵԱՆ

ՍԻՒՐԻՈՅ ԵԻԼԻՔԱՆԻ ՄՏԱՒՈՐԱԿԱՆ ՎԵՐԱԾՆՈՒՆԴԸ

«Թան» Սիւրիոյ նուիրուած յօդուածաշարքի մը մէջ Ֆրանսայի «հովանաւորութեան հաստատուելէն ի վեր այդ երկրին մասնաւորապէս ընծայուած յառաջդիմութիւնները հետեւեալ կերպով կը պատկերացնէ.—

Պատերազմին սկիզբը Սիւրիա 90,000 աչակերտ ունէր, որոնց 65,000ը օտար վարժարաններու մէջ ուսում կ'ստանար։ Պատերազմի միջոցին օտար վարժարաններու մէկ մասը փակուեցաւ, և ընդհ. կրթական գործը խանգարուեցաւ պատերազմին յառաջ բերած անկանոնութիւններու բերմամբ։

Ձինադադարին սկիզբը միայն երկու մասնաւոր վարժարաններ իրենց գոյութիւնը կը պահէին։ 1919ի վերջերը արդէն անոնց թիւը 668ի կը հասնէր և 1931ի վերջը 1606ի բարձրացաւ։

Աչակերտներուն թիւը 1919ի վերջը 39 000 էր, իսկ 1930ի վերջը 129 000ի բարձրացաւ։ Պետական վարժարաններու թիւը այդ թուականին 642ի կր հասնէր 60 000 աչակերտներով։

Սիւրիոյ բնակիչները իրենք ուչիմ են և մեծ փափաք կը յայտնեն կրթութեան և ուսման ամենաբարձր աստիճաններուն հասնելու, որովհետեւ կ'զգան քէ իրենց քաղաքական ազատագրութիւնը իրենց կրթութենէն կախում պիտի ունենայ։

Այս մեծ ետաքրքրութեան պատճառը ամբողջ Արեւելքի մէջ իգական սեռը հաւասար եռանդով կ'ուզէ օգտուիլ կրթութեան բարիքներէն, մանաւանդ որ կրթութեան չնորհիւ Արեւելքի կինը իր դերատար կապանքներէն պիտի ձերբազատուէր։ Այս ազգակներու չնորհիւ ամէն աստիճանի վարժարաններ բացուիլ սկրսան օտար կամ տեղացի կրթական հաստատութեանց կամ պետութեան կողմէ մատակարարուած։

Պետական կրթական գործը Արեւելքի ժողովուրդներուն կրօնական ըմբռնումներուն չատ չի համապատասխաներ։ Ասոնց մէջ իրար կը գերազանցէին եւ արդիւնքը չ'ուշացաւ ձերբ աչխարհին ցորենի չտեւմանները ուտելիքի առատութենէն լեցուած կը թափուին, անդին մարդիկ իրենց անօթի ընտանիքներուն համար հաց գտնելու գործ չեն կրնար գտնել, ինչպէս կ'ըսէ Հէնրըսըն, Ջէներկեցութեան Համամարդովին նախագահը։

ՅՈՎՍԷՓ ՄՈՒՍԱՏԱՆ

(1) (Շար.)

Այն վայրերը ուր բնակչութիւնը հոն մեծամասնութեամբ իսլամ է, պետական վարժարաններուն ուելի յարգ կ'րնծայուի։ Դամասկոսի մէջ 1925ին հիմնուեցաւ համալսարան մը որ կը պարունակէ բժչկական, իրաւագիտական և գրականութեան ճիւղեր։ Անոր արժանաւոր ուսանողներ ճարելու համար 5 դիմաւոր քաղաքներու մէջ գտնուած լիսէներու աստիճանները բարձրացան։

Ձիպէլլ Տրուզի մէջ, որ ամենէն յետամնացն էր, վարժարան յաճախող աչակերտներուն թիւը 100ին 91է։ Լիբանանի մէջ արհեստական ուսման ուելի զարկ տրուեցաւ։

Հասարակութեան մասնաւոր վարժարանները իրենց հասոյթներով մատակարարուելով, ժիչտ պիտէէի նեղութիւններով կը տառապին, որով անոնց յառաջդիմութիւնները բաղդատաբար սահմանափակ է և արդիւնքը միչտ աննոնց աչակերտներուն թիւը 75 հազար է։ Իրարու մրցորդ այս կրօնական հաստատութիւնները իրենց այս կրօնական հաստատութիւնները իրենց անհատական վարժարանը ունենալու մարմաչէն բռնուած հազիւ կը հասնի նիւթական մատակարարութիւնը ապահովելու։

Բայց ամենէն ուելի օտար կրօնական կամ աչխարհական վարժարաններն են որ կարող ուսուցիչներով և լաւագոյն մեթոտներով օժտուած ըլլալուն, երկրին մեծ ծառայութիւն կ'ուենան կրթական մարզին մէջ, մանաւանդ Լիբանանի մէջ։

Ասոնք են որ արեւելքի ժողովուրդին մատչելութիւնը կ'ընծայեն «արեւմտեան րճքնութեան»։ Ասոնց թիւը 584 է 55 000 աչակերտներով. ասոնց մէջ 433ը ֆրանսական են 44,000 աչակերտներով. ասոնց մէկ մասը պատերազմէն վերջ բացուեցան, իսկ պատերազմէն առաջ գոյութիւն ունեցողներն ալ ընդարձակուեցան։

Ասոնց մէջ ժէզուիթներու Գէյրութի հաւալսարանը ամենէն փայլուն դիրքը ունի և պատերազմէն վերջ ա լաւելի

ԳԱՐԱԿԷՕԶԵԱՆ ԵՂԲԱՅՐՆԵՐՈՒ ՅԱՋՈՂՈՒԹԻՒՆԸ

Նիւ Եորքի գժուռնալ օֆ Քոմմերս օրաթերթը կը գրէ.—

Առաջին անգամն ըլլալով Ա. եւ Մ. Գարակէօզեան Տուքն է որ իբրեւ գորգի ճարտարուեստի անգամ մը, պայմանագրութիւն սպացաւ Ռէեթս Սիթիի կողմէն։ Այդ Տուքն է որ պիտի ճալթայթէ գորգեր Միջազգային Տաժճոական Սահինի, եւ Ռօֆֆելլր թատրոնին։

Ընտրութիւնը կայացած է յիսեալ Տաճ Գիւլիսեան կոչուած տեսակին վրայ, որ այս երկրին մէջ բանուած առաջնակարգ գորգերու կարգին է։ Անկա ուիլլըր բանուածէ մըն է, քառ, այսինքն բարձրաթիւ, եւ պիտի հիւսուի մասնայատուկ գծագրութեան մը համեմատ որ տակաւին չէ որոշուած վիրջնականապէս։

Գիւլիսեանի բանուածէին որակը հիմ բռնելով է որ անկա տահեցաւ ճախընտրութիւնը։

Տարիներէ ասդին ոեւէ գործի համար այնչափ առաջարկ ներկայացուած չէր որչափ որ եղաւ այս անգամ գորգի պայմանագրութեան համար։ Երկրին մէջ գտնուող գորգի գործարաններուն գրեթէ ամէնն ալ իրենց պայմանագիրը ներկայացուցին, ամէն տեսակ բանուածքներու մատին։ Ուիլլըրնի ընտրութիւնը այդ կարգի գորգ արտադրող գործարաններուն կողմէ ողջունուեցաւ իբրեւ բարեճաճ երեւոյթ մը, քանի որ ապրանքի մը տնտեսութեան ատիճանը ամենէն ուելի հաճոյքին օգնիներու մէջ փորձի կ'ենթարկուի։

չատ մը երկիրներ իրարու կը նմանին աչխարհագրական դիրքով սակայն իրենց մէջ կը պարփակեն տարբեր ազգութիւններ։

Կան երրորդ կարգի մարդիկ որոնք կը խորհին որ ազգութիւնները գեանի վրայ կը զանազանուին կամ կը տարբերին։ Որոշ է թէ ամէն արդի ազգութիւն կը բաղկանայ ցեղային խառնուրդէ. ցեղային տեսակէտէն, արդի Գերմանացիք, Ցրանսացիք, Անգլիացիք, Իրլանտացիք, Ռուսեր եւ Իտալացիք, բոլորն ալ Եւրոպացի և նոյնպէս մէկ ցեղի ժառանգորդներն են. նոյնիսկ կայնան այն կէտը թէ այս ցեղային խորհուրդներն իսկ կը տարբերին եւրոպայի մէկ մասէն միւս մասը սակայն ցեղային զանազանութիւնը չի փոխուիր իւրաքանչիր ազգի մէջ։ Մինչև իսկ Ֆաղնցիք և չինացիք, որոնք որոշ չափականական կերպով կը տարբերին եւրոպացիներէն, կրկին ցեղային խորհուրդի երեւոյթներ ցոյց կուտան. Հնդիկներն իսկ որ այսօր մեծ ազգային գիտակցութիւն ցոյց կուտան կրկին խառնուրդ են։

(Շար.) ՍՈՒՐԻԱՍ ՏԷՐ ՍԱՐԳԻՍԵԱՆ

ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ՃՈՒԽ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

Պանդոկ **ՅՕՎ ՏԱՅ**ի ընդարձակ սրահին մէջ

ՏՀՈՒՐ ԷԼ-ՇՈՒԷՅՐ

Շաբաթ 10 Մեպս. 1932 երեկոյեան ժամը 9-ին

Ի ՆՊԱՍՏ „ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆ"Ի

ԵՐԻՏԱՍԱՐԴ ՀԱՅՈՒՀԻՆ

Հրատարակութեան խնդրանօք դրկուած է մեզ հետեւեալը.—

Մօտ ատենէն լոյս կը տեսնէ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴ ՀԱՅՈՒՀԻՆ ամսաթերթը, ամբողջովին նուիրուած հայ կիներու զարգացումին, յառաջդիմութեան եւ իրենց սեռին յատուկ հարցերու։

ԵՐԻՏԱՍԱՐԴ ՀԱՅՈՒՀԻՆ պատեհութիւն պիտի տայ հայ կիներուն որոճելու այն բոլորը, որ կրնայ հայ կնոջ գիտակցական դերը բարձրացնել նախ հայ ազգին յետոյ համաչխարհութեան մէջ։

Ամսաթերթը պիտի ունենայ գրական, գեղարուեստական, ազգային, գիտական առանձին բաժիններ ու անոր էջերէն պիտի խօսին ոչ միայն ԻՐԱԿԱՆ մասնագէտ կիներ, այլ նաեւ առաջին անձնիկիններ։ Թերթը մասնաւորապէս հիւրընկալ պիտի ըլլայ նոր սերունդներուն պատկանող կին գրողներու։ Մտի եւ հոգիի մշակոյթը նպատակակէտ է ԵՐԻՏԱՍԱՐԴ ՀԱՅՈՒՀԻՀԻ։

Նկատելով որ այս ձեռնարկով կուգանք տեղ գրաւել համահայկական ազգային առաջդիմասէր կանանց կողքին, յիսոյս ենք որ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴ ՀԱՅՈՒՀԻՆ բոլորն հայ կիներուն գուրգուրանքին եւ համայնհայկական առարկան պիտի դառնայ։

Այս ձեռնարկին իրական յաջողութեան համար հարկ է վճռաւմներ *քննիկ* եւ *կանոնաւոր*. իւրաքանչիւր հայ կին որ կը բաժանորդագրուի կամ բաժանորդագրուի կը գտնէ, ծառայած կ'ըլլայ իր ընկ դաւին եւ աջակցած իր սեփական յառաջդիմութեան։

Հիմնադիր—Տնօրէն
ՏԻԿԻՆ ՍԻՐԱՆ ՍԵԶԱ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐՆ ԵՆ

Սուրիա եւ Լիբանան 2 Ս.Ո.տարեկան. Ամերիկա 2 տոլար. Արտասահման 50 ֆր.

Հասցէ.— Mme. SIRAN SEZA
c/o Dr. V. Potoukian
Rue Clémanceau, BEYROUTH (Liban)

ՊԱՏՄԱԿԱՆ ԷՋ ՄԸ

ԼԵՆԻՆ ԵՒ ԹՐՕՑՔԻ
ՊԵՏԱԿԱՆ ՀԱՐՈՒԱԾԻՆ ՕՐԸ

Հոկտեմբեր 10էն մինչև 24 Լենին կը մասնակրնայ, ան գիշերէն մէկուկէս կը կենայ, սպասելով ապստամբութեան գոր Թրօցքի կ'անուանէ «անդամալոյծին արուած բռունցքի հարուած մը»։ Անհամբեր է, Թրօցքիի, Սթալինի, Ձերժինսքիի, Ջինովիէվի, Կամրնէվի ամէն օր դրկած նամակներուն, ոտմակներուն և պատգամներուն մէջ ժամհոգութիւնը ակնարկ է։

Ո՛չ, բարեբախտաբար Գէյրնօքի նաբոլէօն մը չէ։ Բայց ուելի վանգաւոր բան մը կայ. Թրօցքի իր ենթասպան չէ։ Ի՛նչ տարօրինակ մարդ է այս Թրօցքին։ Իր կողմնակիցներուն կարծածին պէս, տրամասուր քաղաքական ուժէր, խնդիրներ ասթիճանի հասնող յանդուգն մա՛րդ մըն է քէ անխիղճ փառասէր մը, հպարտութեան դիմակին տակ ծածկուած վախկոտ մը, արկածախնդիր մը որ ո՛չ մէկ վտանգէն կ'ընկրկի։

«Ամէնէն խիզախ մարդ մըն է», կը մտածէ Լենին։ Ա՛լ օրօշումը ուուած է, պատրաստ է ամէն բանի։ Պետական հարուածին նախընթաց օրը, Թրօցքի գիտել կուտայ, «Վրէժխնդիր իլիչ, Լենին, ուելի հանգարտ էր և ուելի վճռակամ, կրնամ ըսել նոյնիսկ նուազ կասկածոտ»։ Ինչպէս միչտ, երբ ամէն բան ընելու պատրաստ է, երբ մէկու մը վստահ է ինքզինքը, այսինքն երբ գործ մը որոշած է, Լենին կը ձգէ որ ուրիշներ աչխատին, բանի մը չխառնուիր։ Դէպքերու պատասխանատուութիւնը տանձնելու ամենէն խիզախ կերպն է այս։ Նրկչոտներու խիզախութիւն։

23—24 Հոկտեմբերի գիչերը, Թրօցքի Լենինի լուր կը ղրկէ պատրաստ ըլլալ։ «Վաղը պիտի կառարուի ամէն բան»։ Առաուն ժամը տասնի տասներուն երբ կը չրջի քէ արտասովոր բան մը տեղի կ'ունենայ։ Լենին լուր կը պահանջէ։ Բազաքը տեսիլի տակնուվրայութեան մը մէջ է։ Զրահապատ ինքնաչարժներ կարմիր դրօչակը պարզած, նաւաստիներով և բանուորներով լեցուն բեռնակառքեր, կեդրոնական հրապարակին վրայ խռնուած ամբոխը ճեղքելով կ'աճապարեն մեծահամբոյր հնչմամբ։ Կարմիր բանակայիններու չարքեր գրաւած են նամակատունը, հեռագրատունը և հեռախոսական կեդրոնը, կայարանները, նավահանգիստի կամուրջները, կազմէքրները. քաղաքապետութեան ելեքտրական կեդրոնները, վերջապէս պետութեան գիտական կամ զանկերպութեան բոլոր խոցելի կէտերը։

Թրօցքի՝ կառավարութիւնը տապալելով չէ զբաղած, այլ գրաւած է պետութիւնը։ Այս նորօրինակ կացութեան մէջ է Թրօցքիի ապստամբական գիտութեան գազանիքը։ Գործողութիւնները տեղի ունեցած են զարմանալի կանոնաւորութեամբ և արագութեամբ։ Արիւնալի ո՛չ մէկ գէպք կատրուած է ապստամբութեան առաջին օրը։ ու հազիւ քանի մը հրացանաձգութիւն Բութիլով թազամասին մէջ։

Կէսօրէ վերջ, կարմիր դրօչակը կը ծածանի բոլոր հանրային չէնքերու վրան։ Հսկայ ամբոխ մը կը գիտուի Ծովակալութեան պալատին և կառավարական տոլմ որոնք պաչպանուած են ծէօնքէրներու մի քանի զօրախումբերով և կիներու գումարտակով մը։

Դէպքերու բերումով, յանկարծակիի եկած ռաժամանակեայ կառավարութեան անդամները ապստամած են, ձմեռնային կառավարատունը։ Գէրէնսքի խոյս տուած է, կ'ըսուի թէ ռազմանակատ մեկնած է, զօրագունդերը հաւատքելով Բէթրոկրատի վրայ քալելու համար։

Երկինքը կապարագոյն է, օդը ցուրտ։ Հիւսիսային լիճերէն աչնան մչուշներ կուգան խափանել Նէվայի գետատեղը։ կարմիր գինուորներու քայլերը կը հնչեն փողոցներու սալայատակին վրայ. կարծէք կոխէին պղինձի վրան։ Արեւելեան հովը, կը ծեծէ հորիզոնը գիզուած ցած ամպերը, ինչպէս քամուկ մը կը ծեծեն։

Բրօնսթատ կը քալէ. 24—25 Հոկտեմբերի գիչերը, Գալիկի նաւատորմիղին նաւաղները կը միանան Թրօցքիի բանտրներուն։ Զանոնք կ'առաջնորդէ Տէպէնկօն, ըմբիչ նաւազ Տէպէնկօն, հանդարտ և ժպտուն, վայրագ և մելամաղձոտ։ Օրօրա և Զարիա Սվօպօտի յածանաւերը Նէվայի մէջ խարխափ, Ռասքոլնիքովի հրամանատարութեամբ, իրենց լոյսերը ուղղած են ձմեռնային կառավարատան վրայ։

Ռասքոլնիքով, ի՛նչ փառաւոր անուն։

Վլենինը կրցայ տեսնել, կը պատմէ Թրօցքի, հազիւ Հոկտեմբեր 25ին, Սմոլնի հաստատութեան մէջ, ապստամբութեան կեդրոնատեղին։ Ժամը քա՞նին։ Ա՛լ չեմ յիչեր։ Հաւանաբար իրիկուան դէմ։

Թրօցքի, որուն յիչատակները միչտ հչգրիտ են, որոշ չգիտեր այդ ժամը ուր Լենին, յեղափոխութեան պետը, Սմոնի հաստատութեան մէջ ժողով կը գործէ։ Լենինի հանդիպիլը անարժէք մանրամասնութիւն մըն է միայն։ Թրօցքի անօգուտ մանրամասնութիւններով զբաղելու ժամանակ չունի։ Այդ վայրկեանին գինք մտահոգող հաւանական կրնուն է Գէյէնօքի հաւատարիմ ուժերուն զօրաւոր զօրավար Կրասնով կը համախմբէ Բէթրոկրատի չրջակայքի, Գալ Բիւնոյի, Օպուքովի, Բալկովի մէջ։ Գէ՛տք է արագացնել կառավարատան գրաւումը։ Ապստամբութիւնը վերջացած է, հիմա յեղափոխութիւնն է որ կ'սկսի։

Զօրակարգութենէն ոգեկոչութեան կ'անցնի Թրօցքի։ Սնքաստան յանկարծ զօրավար կ'ըլլայ։ Յեղափոխութեան պետին պաչտօնական ընդունելութիւն քնելու ժամանակ չունի

(1) Թարգմ. Վ. Ս. Ե. (Շար.)

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՄԵՆ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԴԱՇՆԱԿՑԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ՀԱՅԿԵՆՏՐԱԿՈՄԻ ՈՐՈՇՈՒՄԸ

Հայաստանի Դաշնակցական Հանրապետության կառավարությունը և Հայկենտրկոմը որոշում են.

1. Հայաստանի Դաշնակցական Հանրապետության տարածքում գտնվող բոլոր հայ գաղթականներին տրամադրել հողամասեր՝ ըստ ընտանիքների անդամների թվի, հետևյալ չափերով՝ ընտանիքի յուրաքանչյուր անդամին 1 դեսյատին։

2. Հողամասերը տրամադրել անվճար, ընտանիքի անդամների թվի նվազման դեպքում հողամասերը վերադարձնել հողային ֆոնդին։

3. Հողամասերը տրամադրել գաղթականների ընտանիքներին՝ նրանց ցանկությամբ, ինչպես անհատական, այնպես էլ կոմունաների ձևով։

4. Գաղթականներին տրամադրվող հողամասերի սահմանները որոշել տեղական խորհուրդների գործադիր կոմիտեների կողմից՝ գաղթականների ներկայացուցիչների մասնակցությամբ։

5. Գաղթականներին հողամասերի տրամադրման գործը ավարտել մինչև 1933 թվականի մայիսի 1-ը։

6. Հայաստանի Դաշնակցական Հանրապետության ֆինանսների նախարարությանը հատկացնել 500 հազար ռուբլի՝ գաղթականներին հողամասերի տրամադրման կապակցությամբ անհրաժեշտ ծախսերը հոգալու համար։

7. Հայաստանի Դաշնակցական Հանրապետության գյուղատնտեսության նախարարությանը կազմակերպել գաղթականների ընտանիքներին գյուղատնտեսական գործիքներով և սերմերով ապահովելու գործը։

8. Հայաստանի Դաշնակցական Հանրապետության ներքին գործերի նախարարությանը ապահովել գաղթականների ընտանիքների անվտանգությունը նրանց հողամասերի տրամադրման ընթացքում։

Հայաստանի Դաշնակցական Հանրապետության կառավարության նախագահ՝ Ա. Ղազարյան

Հայկենտրկոմի նախագահ՝ Ս. Ավետիսյան

Քարտուղար՝ Ա. Մելիքյան

Երևան, 15 մարտի 1933 թ.

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԴԱՇՆԱԿՑԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ՀԱՅԿԵՆՏՐԱԿՈՄԻ ՈՐՈՇՈՒՄԸ

Հայաստանի Դաշնակցական Հանրապետության կառավարությունը և Հայկենտրկոմը որոշում են.

1. Հայաստանի Դաշնակցական Հանրապետության տարածքում գտնվող բոլոր հայ գաղթականներին տրամադրել հողամասեր՝ ըստ ընտանիքների անդամների թվի, հետևյալ չափերով՝ ընտանիքի յուրաքանչյուր անդամին 1 դեսյատին։

2. Հողամասերը տրամադրել անվճար, ընտանիքի անդամների թվի նվազման դեպքում հողամասերը վերադարձնել հողային ֆոնդին։

3. Հողամասերը տրամադրել գաղթականների ընտանիքներին՝ նրանց ցանկությամբ, ինչպես անհատական, այնպես էլ կոմունաների ձևով։

4. Գաղթականներին տրամադրվող հողամասերի սահմանները որոշել տեղական խորհուրդների գործադիր կոմիտեների կողմից՝ գաղթականների ներկայացուցիչների մասնակցությամբ։

5. Գաղթականներին հողամասերի տրամադրման գործը ավարտել մինչև 1933 թվականի մայիսի 1-ը։

6. Հայաստանի Դաշնակցական Հանրապետության ֆինանսների նախարարությանը հատկացնել 500 հազար ռուբլի՝ գաղթականներին հողամասերի տրամադրման կապակցությամբ անհրաժեշտ ծախսերը հոգալու համար։

7. Հայաստանի Դաշնակցական Հանրապետության գյուղատնտեսության նախարարությանը կազմակերպել գաղթականների ընտանիքներին գյուղատնտեսական գործիքներով և սերմերով ապահովելու գործը։

8. Հայաստանի Դաշնակցական Հանրապետության ներքին գործերի նախարարությանը ապահովել գաղթականների ընտանիքների անվտանգությունը նրանց հողամասերի տրամադրման ընթացքում։

Հայաստանի Դաշնակցական Հանրապետության կառավարության նախագահ՝ Ա. Ղազարյան

Հայկենտրկոմի նախագահ՝ Ս. Ավետիսյան

Քարտուղար՝ Ա. Մելիքյան

Երևան, 15 մարտի 1933 թ.

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՄԵՆ

Սըր Ճօճ Սայմըն եւ Սըր Էրիճ Տրումընճ նախապատրաստութիւններ կը տեսնեն համաշխարհային տնտեսական խորհրդաժողովին համար

Լոնտոն,— Համաշխարհային ա տեսական խորհրդաժողովը պատրաստելու պաշտօն ունեցող յանձնաժողովի նախագահ Սըր Ճօն Սայմընի և Ազգ. Դաշնակցութեան ընդհ. քարտուղարը Սըր Էրիք Տրումընճի միջև կատարուած խորհրդակցութենէ մը վերջ, համաձայնութիւն մը գոյացաւ նախապատրաստական յանձնաժողովի երեք ելեմտագէտ և երեք անտեսագէտ անդամներու նշանակման համար։

Ելեմտագէտ փորձագէտներ պիտի ըլլան պ. Միւլլի (Զուիցերիա), պ. Վարնոքին (Լեհաստան), և պ. Ռիթթի (Ֆինլանտիա)։

Տնտեսագէտները պիտի ըլլան՝ պ. Տրինքլ (Հունգարիա) պ. Տվօրչէք (Չեխոսլաւաքիա) և արժանթինցի պատուիրակ մը որուն անունը տակաւին չհաղորդուեցաւ։

Ակկէց զատ, նախապատրաստական յանձնաժողովը՝ որը հաւանաբար ժրնեվ պիտի գումարուի յառաջիկայ Հոկտեմբերին, իր մէջ պիտի ունենայ երկուքական պատուիրակներ Մեծ պետութեանց ամէն մէկէն, Միացեալ Նահանգներէն ալ մէկը ըլլալով, և երկու պատուիրակներ նշանակել միջազգային հաշուեյատոյտ դրամատան կողմէ։

ՀՐԱՇԱԳՈՐԾ ՄԱՐԴԸ
ԷԼ ՀԱՁ ՍՈՒՀԱՍԵՏ ՊԷՅ ԷԼ ՓԷԼԷՔԻ

Փութացէք առնելու անոր կարծիքը ձեր բոլոր փափաքներուն համար։ Ան կը հանդարտեցնէ բոլոր չուարած և ահնդուած մարքերը և կը վերադարձնէ անոնց փափաքածները՝ կ'իյնէ բոլոր ոգիներուն. հիմնօթիզով կը կարդայ ժարդուն ւաածուհիները. ձեռքի գծերէն կը կարդայ ժարդուն անցած, ներկայ և ապագայ կեանքը. կրնայ հաւկ-ալ ամուսնութեան, ճամբորդութեան, սիրոյ, առեւտուրի, քննութեանց և այլն բոլոր գաղտնիքները։ Այս բոլորը կը ցուցնէ մարդուն, կարծես թէ գրուած ըլլան թուղթի մը վրայ։ Կնոջ և ամուսնոյն սիրեր եղած դժուարութիւնները ու տարակարծութիւնները կը լուծէ Աստուծոյ Սուրբ անուններովը եւ Ասերիկեան եւ Եւրոպական գիտնականներու փորձառութիւնները օգտագործելով։

Տիւր եղողներուն ուշադրութիւն և հանգիստ կը պատճառէ. ջղային և մտային հիւանդութիւնները կը դարմանէ։ Այս բոլորը մեծ յաջողութեամբ կը կատարէ։ Փորձը ամենամեծ փաստն է. անգամ մը այցելել բաւական պիտի ըլլայ։

Հասցէ։— Գէյրութ, Հանդէմ Ղամի փողոցի արեւմուտքը, Ֆրանսական հիւանդանոցին մօտ, թիւ 9 բնակարան։

ԱԶԴԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

Ա.— Անոնք որ կուգան, իրենց մտքը պէտք է գրեն թուղթի մը վրայ և պէտք է պահեն.

Բ.— 1000 ոսկի կուտայ ան, եթէ չի կարենայ ճշդութիւնը գիտնալ ենթակայի միտքը. գրուած արտերէն լեզուով միտքերը չխօսելու համար հարցումի սիրոցին.

Գ.— Այցելութիւնը երկու ոսկի է։

ԳԱԲՐԻԷԼ Թ. ԹԷՐԶԵԱՆ
(ԵԼԵՔՏՐԱԿԱՆ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ)
Հիմնուած 1921 ին Պոլիս-Բերա

Եիսս դիւրասպասելի պայմաններով կը կատարենք ամեն կարգի էլեֆտրական լոյսի գործողութիւններ (Intsallation), ինչպես նաեւ մօտոր եւ ջրհամօթներ։

Վաճառատունս կ'ստանձնէ նաեւ բոլոր էլեֆտրագործիքներու նորոգութիւնները։ Մասնաւոր սպասարկութիւն բնակարաններու էլեֆտր-նորոգմանց։ Վաճառատուն Philips եւ Lux էլեֆտր. լամբերու եւ ամեն տեսակ էլեֆտրական պիտոյքներու։

Վճարման դիւրութիւններ.

Հասցէ — Վ. Ուզունեանի գրատան կից Պուրճ. B. P. 491

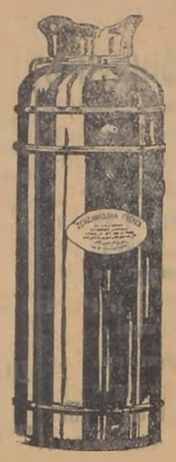

ՋԱՎՋԱՎԱՁԵԱՆ ՄԱՐԻՉՆԵՐ
ՏԵՂԱԿԱՆ ԳՈՐԾ

Ջավզավաձեան Եղբայրներու հրդեհի ենթարկուած մարիչները, շինուած պղինձով ապահովուած են 20 ֆիլօկրամ ճնշումի մը համար։

Անոնք արձանագրուած են քաղաքապետութեան անօրէնութեան մօտ և ճանչցուած Ֆրանսական բէճիֆ Ճանձնախումբի կողմէ։

Այս մարիչները այնքան ներկայանալի են որքան եւրոպական։ Գիները չատ ծայրայեղօրէն ժամն ու արդիւնքը գրեթէ վայրկեանական է։

ԱՋԴԱԿԻ ՏՊԱԳՐԱՏԸ
ՏՊԱԳՐԱՆ ԱՄԷՆ ԿԱՐԳԻ ԳՈՐԾԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ
Դիմեցէք «ԱԶԴԱԿ»ի Տպարանը՝ գիրք, պրօշիւր, հարաճելական հրաւիրագիր, պաճառակ, ճամակի թուղթ եւ առեւտրական ձեռագիրներ։
ԱՐԱՓ, ՍԱՔՈՒՐ, ԳԵՂԵՑԻԿ ԵՒ ՆԱԺԱՆ.
ՀՈՒՆ ՄԲԵՐԻԿ ԳԻՐԵՐՈՒՆ

ՊԱՂՊԱԿ ԼԻՒՔՍ
ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԱՒԵԼԱՊԱՏՐԱԳՈՎ ՊԱՏՄԱԿԱՆ
«ԱՐԻՔՍ»ԻՆ ՀԱՆԻՆ ՄԷՋ, ՅԱՐԿԱՒՈՒՆ ԱՐԱՐՔՈՎ,
ԽԻՍՏ ՕԳՈՒՏՈՒՆ ՍԵՆԵԱԿՆԵՐ
ՈՐ ԿԸ ԲԱՂԿԱՆԱՑ 1. 2. 3. 4. ՄԱՍԵՐԱԿԱՆԵՐԷ
1. ՀԱՐԵԼ ՁԱՁ, ՄԱՔՈՒՐ ԵՒ ԱՆԹԵՐԻ ՊՊԱՐԿՈՒՄՆԵՐԻՆ.
2. ԳԻՆԵՐԸ ԽԻՍՏ ՁԱՓԱԼԻՆ.
3. ՏՈՒՆ ՓՆՏՈՒՄՆԵՐՈՒՆ ԱՄԷՆ ԴԻՒՐԻՔԻՆԵՆ.
Տէր եւ Տօքթ՝ Գ. ՓԱՐՏԻԶԳԱՆԵԱՆ

STANDARD

Ամենահանգստաւէտ և ամենադիմացկուն կօշիկները եւ։

ԿԵԳՐՈՆՑՅԵԶԻ՝ ՆՕՃՍՐ ՆՂԲՈՑՐՆԵՐՈՒ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ

Տքթ. Բ. ԳՈՒԼԱԳԵԱՆ
ՄԱՍՆԱԳԷՏ՝ ՆԵՐՔԻՆ, ՄՈՐԹԱՑԻՆ ԵՒ ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ
ՎԿԱՅԵԼ ՓԱՐԻԶԻ ՀԻՆԻԱԴԱՆՈՑՆԵՐԷՆ

Կը դարմանէ գիտական ամենավերջին մեթոտներով, քոճերու, սեռամոխի, ադիճներու լեարդի ամեն տեսակ հիւանդութիւններ։ Հին եւ նոր գերմանիզութիւնը իր բոլոր բարդութիւններով, ինչպես նաեւ մորթային հիւանդութիւններ։

Առագ, արմատական եւ բարեխիղճ դարմանում։

Հիւանդ կ'ընդունի ամեն օր, բացի կիրակիէ, իր նախկին դարմանատան մէջ. ժամը 8—12 եւ 2—6ու մասնաւոր ժամադրութեամբ։

Երեքշաբթի օրերը, ժամը 2—5 վկաեալ ՍՂՓՍՏՆԵՐՈՒՒ ՀԻՒ
Ժօրժ Հասոնէ փողոց՝ թիւ 8

Տ՝ՕՔԹ. ԳԷՈՐԳ ԿԷՐԿԷՐԵԱՆ

Վկայեալ Lauréat Բարկլն Interne եւ ա.ժմ մասնաւոր ՍՆԱՆԱԿԱՑ յ.ին Ֆրանսական հիւանդանոցի ԱՋՔԻ, ՔԹի, ԿՈԿՈՐԴի, ԱԿԱՆՋի և ԳԼՈՒՈՒ հիւանդութիւններու բաժնին։

Հիւանդ կ'ընդունի կէսօրէ վերջ ժամը 2—6
իր գիւղին մէջ rue de Damas, No. 15
Հիւանդներ ուղղակի հիւանդանոց կ'ընդունուին իր կողմէ տրուած մուտքի բարօրով։

Ազքատ հիւանդներու ձրի դարմանուի, ամէն օր կէսօրէ առաջ ժամը 10—12, հիւանդանոցի դարմանատան մէջ։

Կարի եւ Ձեւագիտութեան Դասընթացք
ՏԻԿԻՆ ՄԱՌԻ ԵՐԱՄԵԱՆ
ՎԿԱՅԵԼ ԴԻՐՋԱԿՈՒՀԻ
ԲԱՐԻՋԷՆ ԵՒ ՎԱՃԻՆԿԹՕՆԷՆ

Կարի եւ ձեւագիտութեան մասնագիտուհի, Տիկին Մառի Երամեան կը վերադարձած իր արհեստանոցը, Մեծ Սէրայի դիմացը No. 78 տան երկրորդ աիկը։

Երեք ամսուան միջոցին կը սորվեցնէ ամենավերջին ճոռաձեւութեամբ, կար եւ ձեւագիտութիւն իր բոլոր բարդութիւններով եւ արդիական մոդոցներով, Droit-fils մեթոտով։ Իր աշակերտուհիներ կ'օժտուին Բարիզի ազատարհածանօթ Académie Daydou վկայականով։

Տոկուն շինուած՝ վայելուչ տեսք՝ հնչուն եւ բնական ձայն
Ահա յատկանիշները

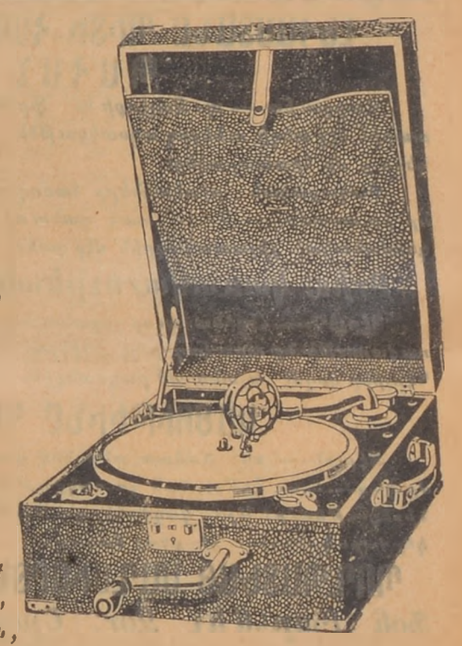

ՈՐՈՆՅՄԱՎ ԿԸ ՁԱՏՈՐՈՇՈՒԻՆ
ԱՓՕԼԼՕ ՓՕՆՕՆԵՐԸ

Հրապարակի վրայ գրտնել ոդ բոլոր մարքաներու հետ կը մրցին Աբօլլօ փօնօները։ Մանաւանդ վերջին նոր մօտէլները, որոնք հասած են արդէն, անզերազանցելի են իրենց տոկունութեամբ, վայելչութեամբ և ժամչելի գիներով։

APOLLO GRAMOPHONE Co. Ltd
(of London)
ԱՓՕԼԼՕ՝ ՓՕՆՕՆԵՐՈՒ ԹԱԳԱՒՈՐԸ ///
Կատարեալ համոզում գոյացնելու համար անգամ մը այցելեցէք
MAISON APOLLO, Rue de la Poste, BEYROUTH
Փարոպիճ եւ բանալ՝ ամէն ձեւի, անվիճելի օրակ եւ առաւելութիւններ գիւրամատչելի գին. վճարումի դիւրութիւն։
Ընդհ. ներկայացուցիչ՝ Սիւրիոյ, Պաղեստինի, Անդրյորդանանի, Միջագետքի եւ նիսբոսի.— ԳՈՒՐԳԷՆ ՍԻՆԱՆԵԱՆ
KOURKEN SINANIAN, Boîte Postale 642, BEYROUTH (Syrie)

բոլորովին զրգռուելով ըսաւ.

— Տունս երթա՞լ... տեղ մ'ալ չեմ երթար, իսթին պիտի մնամ.

Ջարլայլ գլուխը չարժելով.

— Այդ կարելի չէ.

— Ո՞վ ըսաւ այդպէս.

— Ես կ'ըսեմ. Քեզ ուէ կերպով մեղադրել չեմ ուզեր, Գօրնէլիա, բայց սա կայ որ դուն միշտ տան մը մէջերն ու տիրուհին եղած ես և այդպէս մնալ կուզես, այդ չի կրնար ըլլալ.

— Առաջ ինչու այդպէս չէիր ըսեր.

— Առաջ այս մասին անտեղեակ էի, փորձառութիւնը չատ բան սորվեցուց.

Գօրնէլիա տեսնելով որ այլևս անօգուտ է պնդումը, լացաւ և Պարպարայի ու իր եղբօր հասցէին կարգ մը խօսքեր ըսելով գնաց գտաւ Ճօյսը և ըսաւ.

— Ճօյս, պարոնը նորէն սխալ մը պիտի ընէ, այդ պատճառաւ Իսթլինէնն պիտի մեկնիմ, ինծի հետ կ'ուզա՞, թէ ոչ հոս կը մնաս.

— Ճօյս զարմանքով ըսաւ.

— Ի՞նչ ըսիք, պարոնը ի՞նչ պիտի ընէ.

— Երկրորդ տխմարութիւն մ'ալ պիտի ընէ, ինքզինքը տիկինի մը պիտի կապէ, հասկցա՞ր, հո՞ս կը մընաս թէ ոչ ինծի հետ կուգաս.

— Օրիորդ, ձեզի հետ կուգայի, սակայն...

— Բայց... ինչ՞...

— Լէյտի Իշապէլի ըրած խոստումս։ Ան երթալու ատեն ինձմէ խօսք առաւ որ պզտիկներուն քովը մնամ.

— Հոս ուրիշ տիրուհի մը եկած միջոցին վատո՞ւ ես որ քեզ հոս ձգէ.

— Ուրեմն վերջը պատասխան կուտամ ձեզի.

— Այդ օր, Ճօյս ինդիրը պատմեց Ջարլայլին և անոր կարծիքը չօշափեց։

Ջարլայլ ըսաւ անոր.

— Ո՛չ, Ճօյս, հոս պզտիկներուն քով պէտք է մնաս. Ճօյս չատ գոհ մնաց այս պատասխանէն և ուրախութեամբ դուրս ելաւ սենեակէն։

ՄԱՍ ԺԸ.

ՄՐ. ՏԻԼԻ ՁԵՌԱԳՈՐԾՈՒԹԻՒՆԸ ԾԱՊԻԿԸ

Ծունիսի դեղեցիկ առաւօտ մը Ուէսթլին ցնծութեան մէջ էր։ Ժողովուրդը հագուած ու պճնուած լեցուած էր Սէյնթ Ճուստ եկեղեցին՝ ներկայ գտնուելու համար Մր. Ջարլայլի և Պարպարա Հէրի պսակադրութեան հանդէսին։

Գօրնէլիա ինքզինքը միշտ սուգի մէջ զգալով եկեղեցի չերթալ որոշած էր։ Գօրնելիա կը մտածէր. ատանոնց իմ ներկայութեան ալ կրնան կապուիլ։ Պզտիկներուն երկրորդ մայր մը ունենալու դժբախտութիւնը մտածելով, Գօրնէլիա մեղքնալով անոնց, զանոնք իր տունը հրաւիրած էր։ Այդ միջոցին արդէն Միս Ջարլայլ իր տունը փոխադրուած էր։

Մր. Տիլ այն օրը նոր պօճուճուած հագուստ մը, ճերմակ բաճկոն և կուրծքը բանուած չապիկ մը հագած և ոսկի կոճակները դրած կը պատրաստուէր հարսանիք երթալու։ Ան ծերունի մարդ մը ըլլալով, հին սովորութեանց չատ յարգանք ունէր, որով պարտականութիւնն համարած էր նախապէս Գօրնելիան այցելելով անոր չնորհաւորութիւն յայտնելը։ Ժամը 10ին Մր. Տիլ հասաւ Միս Ջարլայլի սենեակը, ուր ան ձեռքերը ծունկերուն վրայ դրած, գլուխը կախ, կը նստէր։

— Ո՞վ է, ըսաւ Մր. Տիլ, ներս մտնելով։

Միս Ջարլայլ գլուխը վերցուց, և տեսնելով Մր. Տիլը, ոտքի ելաւ։

— Ներողութիւն կը խնդրեմ, Մր. Տիլ, ես ձեզ չէի սպասեր, ներեցէք որ ձեզ այսպէս կ'ընդունիմ։

— Ներողութիւն չկայ, Միս Ջարլայլ, ես ներողութիւն կը խնդրեմ ձեզ անհանգստացնելուս համար։ Ես ձեզ չէի սպասեր, գիտեմ որ ձեր հարսանիքը կայ, ես ալ հարսանիքի կ'երթամ, ուզեցի ձեզ շնորհաւորել, ուրիշ ոչինչ։

Միս Ջարլայլ ոչինչ ըսաւ, միայն նայեցաւ Մր. Տիլին, որ ձեռքերը ետևը կապած, գլուխը կախ, կը քալկըտէր սենեակին մէջ։

— Ես ալ ձեզ չէի սպասեր, Մր. Տիլ, ըսաւ Միս Ջարլայլ, ես ալ հարսանիքի կ'երթամ, ուզեցի ձեզ շնորհաւորել, ուրիշ ոչինչ։

Մր. Տիլ կանգ առաւ Միս Ջարլայլի առջև, ձեռքերը ետևը կապած, գլուխը կախ, և ըսաւ.

— Ես ալ ձեզ չէի սպասեր, Միս Ջարլայլ, ես ալ հարսանիքի կ'երթամ, ուզեցի ձեզ շնորհաւորել, ուրիշ ոչինչ։

Միս Ջարլայլ ոչինչ ըսաւ, միայն նայեցաւ Մր. Տիլին, որ ձեռքերը ետևը կապած, գլուխը կախ, կը քալկըտէր սենեակին մէջ։

AZTAG
JOURNAL QUOTIDIEN ARMÉN.
B. P. 587
BEYROUTH, Liban

Directeur-Propriétaire
HAIG BALIAN

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳԻՆ
ՍՈՒՐԻՈ տար. 550, ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ 300 Ս. Դ.
ԱՐՏԱՍԱՀՄ. տրկ. 7, ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ 4 տոլար

ԱԶԴԱԿ
ازتاك
ՕՐԱԹԵՐԹ
ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԳԻՏԱԿԱՆ
جريدة سياسية ادبية اقتصادية حرة

ՈՒՐԲԱԹ ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 9 1932
ՁԵՌՔԷ ՀԱՏԸ 2.50 Ս. Դ.

Գ. ՏԱՐԻ | Ամէն առաւօտ կ'ելլէ բացի տօներու յաջորդ օրերէն | Տնօրէն — Խմբագիր՝ ՀԱՅԿ ՊԱԼԵԱՆ | Չհրատարակուած ձեռագիրները չեն վերադարձուիր | Թիւ 157 (715)

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

ՈՒՐ Կ'ԵՐԹԱՅ ԳԵՐՄԱՆԻԱՆ

Հեռագիրները հաղորդեցին արդէն գերման Ռայխսթակի բացումի ու վիճաբանութեանց մանրամասնութիւնները։

Համաձայն գերմանական Սահմանադրութեան, իր ընտրութենէն ճիշդ ամիս մը վերջ, անցած ամսոյն 30ին բացուեցաւ գերման նոր ընտիր խորհրդարանը, նախագահութեամբ ժողովի ամենատարեց անդամին, Քլարա Զէթքին անուն տիկինի մը։ Տիկին Քլարա մինչեւ վերջերս կը գտնուէր Մոսկուա և համայնավարական քարոզչութեամբ կը պարապէր, ըլլալով ինքը մոլեռանդ և հաւատացեալ համայնավար մը։ Սակայն, ընտրուած ըլլալով գերման խորհրդարանի անդամ, ներկայ գտնուեցաւ Ռայխսթակի բացումին և ըստ Սահմանադրութեան տրամադրութեան նախագահեց առաջին ժողովին։ Տիկին Քլարա իր բացման ճառին մէջ բացորոշապէս գովաբանութիւններ հիւսած է համայնավարական գաղափարին շուրջ և Գերմանիոյ ենթարկուած այժմու ցաւերուն պատճառը գտած է դրամատիրական վարչաձեւին մէջ։ Իր ճառի վերջաւորութեան նախագահուհին յայտարարած է որ ինք պիտի ապրի, մինչեւ որ սովիէթ գերման հանրապետութեան Ռայխսթակին նախագահելու պատիւը ունենայ։

Հիթլէրականներու մեծամասնութիւն կազմած ժողովի մը մէջ նման խրոխտ յայտարարութիւն մը անհաւատալի կը թուի։ Ինչպէս հիթլէրեան երեսփոխաններ, ուրիշ առթիւ, նման պարագաներու տակ շատ տաքարիւն են և ամէն միջոցի կը դիմեն աղմկելու և լռեցնելու համար, սակայն զարմանալիօրէն այս անգամ կրցած են զսպել ինքզինքնին և կատարեալ հանդարտութեամբ և պաղարիւնով ունկնդրած Տիկին Քլարայի յայտարարութիւնները։ Այդ լռութեան պատճառը պէտք է փնտռել հանրապետութեան նախագահի կողմէ ստորագրուած հրամանագրին մէջ, որով կ'որոշէր լուծել Ռայխսթակը եթէ անկարգութիւններ և ծայրայեղ դէպքեր տեղի ունենան։ Եթէ ժողովի բացման օրն իսկ տեղի ունենային աղմուկներ և կռիւներ, որոնց անպատճառ պիտի յաջորդէին զէնքն ու արիւնը, կառավարութիւնը իրաւունք պիտի ունենար լուծելու Ռայխսթակը։ Վարչապետ Ֆոն Բափէն և հանրապետութեան նախագահը համաձայն են այս տեսակէտին շուրջ և Ֆոն Բափէնի կառավարութեան անվստահութեան քուէ տրուած պարագային պարտաւորուած պիտի ըլլան լուծելու ժողովը։ Ուրեմն ամենապզտիկ աղմուկ մ'իսկ կրնայ պատրուակ ծառայել ժողովը լուծելու որոշման գործադրութեան։

Հիթլէրեանները, որոնք 229 ձայն ունին Ռայխսթակի մէջ, կը պահանջեն կառավարութեան ղեկը ուղղակիօրէն առնել իրենց ձեռքը. սակայն հանրապետութեան նախագահը կը մերժէ այդ պահանջքը, որով հիթլէրեանները, իրենց հետ ունենալով նաև կարգ մը ծայրայեղ տարրեր որոշած են անվստահութեան քուէ տալ Ֆոն Բափէնի կառավարութեան։ Մանաւանդ վերջերս Պէօթէնի մէջ չորս հիթլէրականներու մահուան դատապարտութեան վճիռը բոլորովին թշնամացուցած է կառավարութիւնն ու Հիթլէրը։ Բացի հիթլէրականներէն Ֆոն Բափէնի կառավարութեան հակառակ են նաև ընկերվարական և արմատական կուսակցութիւնները, որոնց թեկնածուն Պրիւնինկն է։ Ֆոն Բափէն կառավարութեան ղեկը ձեռք առնելուն պէս Բրուսիական կառավարութիւնը հրաժարեցուցած և իր վստահելիներու ձեռքը յանձնած էր։ Այս պարագան ևս աւելի կատաղեցուցած էր Ֆոն Բափէնի ընդդիմադիրները։ Կը մնան համայնավարները, որոնք ոչ միայն Ֆոն Բափէնի կամ Հիթլէրի հակառակ են, այլ ներկայ վարչաձեւին. կ'ուզեն քանդել ներկայ տնտեսական և ընկերային կարգ ու սարքերը և հիմնել համայնավարական վարչաձեւ մը։

Այս պայմաններու տակ Ֆոն Բափէնի կառավարութեան միակ յենարանը կը մնայ 50 երեսփոխաններ 608ի մէջէն. հետեւաբար ներկայ կառավարութիւնը իշխանութեան գլուխը մնալու համար միակ միջոցը Ռայխսթակը լուծելն է։

Ցայտնի է ուրեմն որ Ֆոն Բափէնի կառավարութիւնը չի պիտի կրնայ վստահութեան քուէ շահիլ ներկայ Ռայխսթակէն։ Կը մնայ լուծել ժողովը և նորէ ընտրութեան հրահանգ տալ։ Սակայն այս անգամին ալ հիթլէրեաններու շահիլը անկասկած է և կամ ներկայ Ռայխսթակի պատկերը անխուսափելի կը նկատուի։ Հետեւաբար պէտք է փոխուի նաև ընտրական օրինագիրքը և քուէ տալու իրաւունք ունենան որոշ տարիքը լրացնողները. այն ատեն հաւանական է կորսնցնեն հիթլէրականները։

Խաղալիք չեն սակայն Սահմանադրութիւնն ու օրէնքը։ Ժողովրդական ընդհանուր տրամադրութիւններն ու կամքը կոխկռտել դիւրին չէ։ Մէկ տարուան մէջ քանի մը անգամ ընտրական պայքարի մղել ժողովուրդը կը պահանջէ նիւթական ու բարոյական անհեդ զոհողութիւն և ուժի սպառում։ Կրնայ նաև յառաջացնել ներքին եղբայրասպան աղէտալի և անդարմանելի պայքար։ Գերման հանրապետութեան նախագահ Հինտէնպուրկ և արդի կառավարութիւնը պիտի համարձակի՞ն ստանձնելու այդ ծանր պատասխանատուութիւնը։

Ինչ ալ ըլլայ, շատ մտահոգիչ է Գերմանիոյ արդի կացութիւնը և անակնկալներով լեցուն։ Ֆրանսայի յանձնուած վերջին վերջնագիրը, որով կը պահանջուի գերման բանակի զօրացումն ու ստուարացումը, աւելի բարդ դրութեան մը կը մատնէ ներկայ դիւանագիտական աշխարհը։ Ֆրանսական շրջանակներ շատ մտահոգ են և լրջօրէն կը քննեն կացութիւնը, պատասխանելու համար գերմանական վերջնագիրին։ Մանաւանդ Մուսոլինիի բռնած դիրքը գերմանական առաջարկին հանդէպ աւելի կը բարդացնէ կացութիւնը։

ՍՈՒՐԻԱԿԱՆ ԽՌՈՎՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

ԵՐԿՈՒ ՄԵՌԵԼ ԵՒ ԲԱԶՄԱԹԻՒ ՎԻՐԱՒՈՐՆԵՐ

Ազգայնականները չեն ուզեր Թիւրքիոյ լուծը

ՀԱՅԵՐԸ ԹՇՆԱՄԻ ԱԶԳԱՅՆԱԿԱՆՆԵՐՈՒՆ ??

ԴԱՄԱՍԿՈՍԻ ՑՈՅՑԵՐԸ

Ինչպէս գրեցինք վերջին խռովութեանց ընթացքին Դամասկոսի մէջ փակ մնացած էին կարգ մը շուկաներ. Միսան, Միտհաս փաշա Ջարան, Սուք էլ Հարիր եւայլն։ Ազգայնական երիտասարդներու կողմէ փռուեցան ապակիները զանազան խանութներու որոնց տէրերը չէին ուզած փակել։

Ցուցարարներու եւ ոստիկանութեան միջեւ պատահած բախումներուն ընթացքին վիրաւորուած են ոստիկանութեան կողմէ Համիտ Ջէրֆէզ, Սալեհ Սիպահի, Համիտ Լուլուֆա եւ Ահմէտ Էֆէնտի, իսկ ժողովուրդէն. Իզաթ Քայմի, Քամէլ Մահճուպ, Խալիլ Պահէռ, Խալիլ Համուտ։

Ասոնցմէ Իզէթ եւ Մահճուպ, իրենց ստացած ծանր վէրքերուն հետեւանքով մեռած են։

Ֆուատ Սապրի, Ասնան Քուպլի, Մուճար եւ Մահմուտ Պարազի անունով անձերը որոնք ձերբակալուեցան ցոյցերու ընթացքին տակաւին արգելափակուած կը մնան եւ անոնց ի նպաստ զանազաններու կողմէ կատարուած դիմումները աննկատ կը մնան։

ԱԶԳԱՅՆԱԿԱՆՆԵՐԸ ԻՆՉՊԷ՞Ս ԿԸ ՄԵԿՆԵՆ ՀԱԼԷՊԻ ՁԵՐԲԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Դամասկոսի ազգայնականները զանազան վարկածներ կը գտնեն բացատրելու համար Հալէպի ձերբակալութիւնները։

Լրագրող մը երկար յօդուածով մը կը պարզէ որ ազգայնականները չեն կրնար Թիւրքիոյ հետ յարաբերիլ ու պատրաստել անոր մուտքը Սուրիա։

Ազգայնականները, կ'ըսէ ան, թշնամի են ոեւէ գաղութացումի եւ չեն ուզեր վերստին կրել ծանր լուծ մը որմէ հազիւ թէ ազատած են։

Եւ յայտարարելէ յետոյ թէ ազգայնականները ոեւէ մասնակցութիւն չեն ունեցած Հալէպի ոստիկանատան վրայ նետուած ռումբերու խնդրին մէջ, լրագրողը կ'ըսէ որ իր 10 բարեկամները որոնք «կը մաշին Հալէպի զնդաններուն մէջ» զոհերն են կարգ մը չափաւորական երեսփոխաններու կողմէ կազմակերպուած մեքենայութեան մը։

Պ. ԾԱՂԿՈՒՆԻԻ ԴԷՄ ԿԱՏԱՐՈՒԱԾ ՄԱՀԱՓՈՐՁՆ ՈՒ ՁԵՐԲԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

ՀԱՅԵՐԸ ԹՇՆԱՄԻ ԱԶԳԱՅՆԱԿԱՆՆԵՐՈՒՆ՞

Արդեօ՞ք առնչութիւն մը կայ ոստիկանական արտակարգ քննիչ Պ. Կարապետ Ծաղկունիի դէմ կատարուած մահափորձին եւ կարգ մը ազգայնականներու ձերբակալութեան միջեւ։ Ասիկա կէտ մըն է որ տակաւին մութ կը մնայ. Բայց տեսէք թէ ի՛նչ ապուշ փաստով մը կը հերքէ Դամասկոսցի անազնիւ լրագրող մը.

«Ազգայնականները օգնութեան չեն կանչեր հայ մը հայու մը դէմ, թշնամի մը թշնամիի մը դէմ»։

Ասիկա ծանրակշիռ խոստովանութիւն մըն է որ կ'արժէ արձանագրել անկիւն մը։

ԿԵԱՆՔԸ ՀԱԼԷՊԻ ՄԷՋ

ՇՈՒԿԱՆԵՐԸ ՎԵՐԱԲԱՑՈՒԱԾ

Հալէպ, 6 Սեպտ. 1932

Դեռ մինչեւ այսօր շուկաները կը մնային գոց ու տեղ—տեղ կը պատահէին անախորժ կարգ մը դէպքեր։ Շաբաթէ մը ի վեր, ցոյցերու կամ ընդհարումներու հետեւանքով վիրաւորեալներու թիւը 10ը կ'անցնի։ Երէկ, արաբ բնակչութիւնը ժողով մը գումարեց մեծ մզկիթին մէջ, ուր եղան զանազան ճառախօսութիւններ։ Խօսք առաւ նաեւ ծանօթ ազգայնական պարագլուխ Ֆախրի պէյ Էլ Պարուտի, և յորդորեց ժողովուրդը որ բանայ խանութները առայժմ ու ամէն օր նայի իր գործին։

Այսօր մեծ մասով բաց են շուկաները։

Ծովակալ Ժուպէռ Հալէպի մէջ

Քանի մը օրէ ի վեր քաղաքս կը գտնուի ֆրանսական նաւային ուժերու արեւելեան բաժնի ընդհ. հրամանատար Ծովակալ Ժուպէռ, որ արձակուրդով կը շրջի Սուրիան։

Ինչպէս ծանօթ է, 1914ին, Ճէպէլ Մուսայի հայ բնակչութիւնը հերոսական ինքնապաշտպանութենէ մը յետոյ դատապարտուած էր ստոյգ փճացման, եթէ ֆրանսական զրահաւորներ օգնութեան չհասնէին։ Մասնաւորաբար «Ժ. Տ'Արք» զրահաւորը, որ կը գտնուէր ծովակալին հրամանատարութեան տակ, անփոխարինելի ծառայութիւններ մատոյց Սուէտիոյ ժողովուրդին և թուրքին կլոփէն ազատեց քանի մը հազար հոգի։ Անշուշտ մեր հայրենակիցները երախտագիտութեամբ կը յիշեն ու պիտի յիշեն անունը Ծովակալ Ժուպէռի, ըստ իմ առած տեղեկութիւններուս, մտադիր է անձամբ ներկայ գտնուելու այս տարուայ տօնակատարութեան։

Սուէտիոյ մեր հայրենակիցներուն կը մնայ արժանի յարգանքով ընդունիլ իրենց ազատարարը։

Նորէն... «Կիրակնօրեայ Դպրոց»

Անցեալ Եշ. օր, Լիկի սրահին մէջ կատարուեցաւ ինչ որ «Փակման Հանդէս» Կիրակնօրեայ Դպրոցներու Վարչութեան հովանիին տակ բացուած արձակուրդի դասաւանդութեանց, որ տեւեր է... 20 օր։ Հանդէսը բացող պարոնը (տնօրէն) պարզելէ ետք այդ դպրոցներու նպատակը, չկրցաւ Կիրակնօրեայ դպրոցներու օգտակարութիւնը և... բերած շահը, անշուշտ անոր վարիչներուն։ Իմացանք, թէ այդ դասընթացքները հաւատալէ առաջ, ուսումնասիրած են քէմփերը և գտած, որ մեր մանուկները «անբարոյական» են։ Ճիշդ այս բառը գործածեց յարգելի բանախօսը ու մենք զարմացանք իրապէս, թէ բարոյականի ինչ անկում կրնան ունեցած ըլլալ 8—10 տարեկան մանուկները։ Երևի բանախօսին հայերէնի բառամթերքը աղքատ ըլլալուն ընտրեց այդ բառը, որ կարելի է պատշաճեցնել չարերու, նոյնիսկ «Մազ մօրուքը ճերմկած» անհատներու, բայց երբեք մեր մանուկներուն։

Դիմողները 500 հոգի են եղեր, որոնցմէ իրենք ընտրեր են 300ը, ու յետոյ զեղջեր նաև 100ը։ Իրեն եղած հարցումի մը պատասխանելով, այդ «դպրոցին» վարիչը յայտարարեր է, թէ միայն 20 օրուայ մէջ «ձեռագործի պիտոյից համար ծախսուած է 75 Ս. Ոսկի»։ Զարմանալի չէ՞ք գտներ ասիկա։ Մեր վարժարանները միշտ բացով կը գոցեն իրենց տարեշրջանները, ուսուցիչները անթօշակ կը մնան, իսկ այս երանելիները միայն արձակուրդի շրջանին հարիւրաւոր ոսկիներ կը ծախսեն։

Մենք պիտի ուզէինք գիտնալ, (ու մեզի հետ այդ խնդրին բոլոր ծալքերուն տեղեակ պահել նաև հայ ժողովուրդը) թէ ո՞ւր է այդ անսպառ աղբիւրին ակը, որ միշտ կանաչ է և ամերիկեան թղթադրամին գոյնը։ Եթէ բարիք ընող մը կար քէմփերուն, այդ քէմփերը արդէն ունին իրենց յատուկ վարժարանները։ Ինչո՞ւ ուղղակի անոնց չ'ալ նուէրը ու երախաները տարբեր տեղ մը հաւաքելով, անոնց տեղ գրել կայ դաւ չսովրեցուցած, բացատրել խրթին ու կասկածելի վարդապետութիւններ։

ԹՂԹԱԿԻՑ

ՆՈՐ ՌԱՍԲՈՒԹԻՆ ՄԸ ՎԻԷՆՆԱՅԻ ՄԷՋ

ՀՈԳԻՆԵՐԸ ՓՐԿԵԼՈՒ ՄԻՋՈՑ ՄԸ

Այս էջերուն մէջ գրուեցաւ պիրատէրներու և բուհճիններու մասին, որոնց պարզած գայթակղալի տեսարանները զանազան ըսի ըսուներու առիթ տուին։ Այս աղանդները ոչ միայն հոս, այլ բոլոր հայաշատ երկիրներուն մէջ կը գործեն երբեմն հրապարակաւ ու երբեմն ալ բոլորովին գաղտնի։ Ամերիկայի մէջ, ինչպէս կը հաւատար բարեկամ մը, բուհճիններուն թիւը քանի մը հազարի կը հասնի։ Վերջ ի վերջոյ ի՞նչ է այս մարդոց ուզածը։ Եթէ քիչ մը խոր քննութիւն կատարուի, պիտի երեւան գայ որ նոր աղանդները կազմուած են քանի մը ճարպիկ և ամբոխին միամտութիւնը օգտագործելու արհեստը ուսումնասիրած թափառաշրջիկներու կողմէ, որոնք կեանքին մէջ հազարումէկ ձեռնարկ ընելէ ու ձախողելէ յետոյ, ապրելու ուրիշ միջոց գտած չեն, եթէ ոչ ագէտ ու միամիտ ժողովուրդը խաբել և անոր կռնակէն դրամ վաստկիլ։

Առանց բացառութեան, նոր աղանդներու բոլոր քարոզիչներն ու վարդապետները ձախողած մարդոց շարքին կը պատկանին։ Պէտք չէ խաբուիլ անոնց արտաքինէն, մեղրածոր քարոզներէն, անոնց յարաբերական պարկեշտութենէն։ Ոչ հաւատք ունին իրենց քարոզած վարդապետութեան վրայ, ոչ ալ ձերբազատուած են աշխարհային մեղքերէ։ Նուիրուելու համար անդրաշխարհային արտօնութիւններու։ Անոնց մեծագոյն ցանկութիւնն ու ձգտումը եղած է դրամ դիզել և յետոյ հոգիները փրկելու առաջադրութեամբ, մտնել դեռատի կիներու, անոնց կոյս մարմիններէն ճամբայ բանալու դէպի արքայութիւն։

Թերթեցէք աղանդներու պատմութեան գրքերը և դուք պիտի համոզուիք թէ ամենէն աւելի գայթակղութիւնները տեղի ունեցած են յանուն կրօնքի և Ս. Գիրքի։ Ռասբութինի ուրացած կեանքը մէջտեղն է։ Աբելի և Րիչներու հովուերգութիւններու մասին չի գիտցող չի կայ։ Տակաւին անցեալ տարի, Աթէնքի մէջ քահանայի մը սիրային արկածներուն արձագանգը եղան թերթերը։ Կաթոլիկ վարդապետներու մասին բազմաթիւ գայթակղեցուցիչ հրատարակութիւններ կան։ Իսկ պատուելիներու մասին եթէ քիչ բան գրուած է, գլխաւոր պատճառը այն է որ անոնք սիրոյ և հովուերգութեան կը խառնեն Ս. Գիրքը իրենց յարաբերութիւններուն մէջ քիչ մը գաղափարականութիւն դնելով։

* * *

Եւրոպայի և Ամերիկայի մէջ կրօնքի անունով գործուած չարագործումները ուղղակի սոսկում կը պատճառեն։ Գրեթէ տարին անգամ մը նոր աղանդի մը երեւումը կ'աւետեն թերթերը։ Ու դիտուած է որ աղանդներու հիմնադիրները կ'ըլլան յաճախ հնդիկներ։

Վիէննայի թերթերը արձագանգը կ'ըլլան աղանդաւորական նոր գայթակղութեան մը։ Հերոսը հնդիկ պրահման մըն է։ Անունը Թարախարա Պէն Ամէնունթարա տարբեր անունով՝ հնդիկ Ռասբութին։ Այս «առաքեալը» կարճ ժամանակուայ մը ընթացքին հետեւորդներու բազմութիւն մը կ'ունենայ։ Աղանդին մաս կազմելու համար պայման էր ազնուական ծագում ունենալ, հարուստ ըլլալ և գեղեցիկ ըլլալ։ Վիէննայի բարձր դասու կիներուն մեծամասնութիւնը խանդի պէս կը պաշտէին Թարախարան, որ կը նկատուէր հոգիներու փրկիչ։

Հնդիկ Ռասբութինը կ'ըսէր թէ հոգին պէտք է ազնուանայ, որպէս զի Նիրվանային արժանանայ։ Ի՞նչպէս ազնուացնել սակայն։ Նոր մարգարէն իւրայատուկ միջոց մը գտած էր։ Ցաւաբերուիլ իր մարմնոյն հետ, որ թաթխուած է մեղքերու բեռը։ «Կրնաք քաւել ձեր մեղքերը և թեթեւնալ միայն այն պարագային, երբ ձեր մարմինները չփէք իմինիս հետ»։

Ցայտնի է որ, Թարախարա Պէն Անպուտարա իգական հաւատացեալներու ներկայութեան տարբեր քարոզ կուտար։ Իր վարդապետութիւնը մասնաւորապէս խանդավառութեամբ ընդունուած էր այրերուն կողմէ, որոնք կը խորհէին թէ օր մը իրենց մարմիններն ալ կիներու մարմիններուն հետ շփելու առիթ պիտի տրուի, տրուած ըլլալով որ մարգարէն դժուար պիտի հասնէր հաւատացեալ կիներու հոգիները փրկելու նուիրական գործին։

Մարգարէն յաճախակի ժողովներ կը գումարէր բարձր դասու ընտանիքներու բնակարաններուն մէջ։ Ատեն մը քարոզ խօսելէ յետոյ, կը հրաւիրէ գործի անցնիլ իր միջոցաւ հաղորդուելու համար Նիրվանայի հետ։

Ու կ'սկսի հովուերգութիւններու շարք մը, զարհուրելիօրէն գայթակղալի, պարզելով պատկեր մը, որ կը յիշեցնէ Սոդոմ—Գոմորը, ինչպէս կը գրեն վիէննական թերթերը։

Ոստիկանութիւնը կը տեղեկանայ։ Գաղտնի փնտռտուք կատարելէ յետոյ, կը գտնէ ժողովավայրը և անցեալ շաբաթ, գիշեր մը, յանկարծօրէն կը պաշարէ սենեակ մը, ուր ժողովականները հոգիներու փրկութիւնը կը փնտռէին օրգիական արարքներու միջոցաւ։

Վիէննական թերթերը կը գրեն թէ բացարձակապէս անկարելի է նկարագրել ինչ որ տեղի ունեցեր է։ Թերթ մը հետեւեալ տեղեկութիւնները կուտայ միայն։

«Տիկին... երկու պարոններու միջեւ մնացած, իր հոգիին փրկութիւնը կ'աղերսէր, երբ ոստիկաններ սենեակ մտան։ Երեքն ալ մերկ էին։ Անկիւն մը նստած էր Թարախարա Պէն Անպուտարա, գրկին մէջ հազիւ 17 տարեկան աղջիկ մը, և ոտքերուն տակ այդ աղջկան մայրը. բոլորը մերկ։

Սենեակին մէկ անկիւնը սեղան մը կար, որուն վրայ դրուած էին կերակուրով լեցուն պնակներ, ըմպելիներ և հաշիշ։ Գրեթէ բոլորը գինովցած էին հաշիշով։ Բոլորը կորսնցուցած էին իրենց գիտակցութիւնը։

Ոստիկանութիւնը ձերբակալու-

ՄԻԱՑԵԱԼ ՆԱՀԱՆԳՆԵՐԸ

ԹԷՅԼՕՔԻ ԴԵՐԻՆ ՄԵՋ

Այս պայմաններուն տակ բնական էր որ գերմանական հատուցումները դանդազին և հետեւաբար Դաշնակիցներուն Միացեալ Նահանգներուն հանդեպ վճարումները դժուարանային։

Գերմանիան վճարել սալու համար գործածուած բոլոր միջոցները — Ռուհրի չրջանին գրաւումը, Տօյչի ու Սընկի ծրագիրները հետզհետէ ապարդիւն անցան, որովհետեւ արդար բլլալու համար պէտք է ըսել որ արտաքին չուկաներէ մաքսային բարձրաթռիչ արգելակներով զրկուած Գերմանիա մը՝ որ առաւելապէս ճարտարարուեստական երկիր մըն է, դժուար էր որ հասնէր իր յանձնառութիւններուն։ Դաշնակիցներ գերմանական հատուցումներուն և Ամերիկեան պահանջներուն մէջ անպայման յարաբերութիւն մը կը տեսնէին, որով բնկէ կ'ուզէին Թէ այն պարագային որ գերմաններ չի վճարեն, իրենք ալ չեն կրնար իրենց կարգին Ամերիկացիներուն վճարել։

Ուշադրութեան առաւելապէս արժանի կէտ մը սակայն այն էր որ գերմանական հատուցումները դանդազին և հետեւաբար Դաշնակիցներուն Միացեալ Նահանգներուն հանդեպ վճարումները դժուարանային։

Գերմանիան վճարել տ

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ԿԱԶՈՒԹԻՒՆԸ ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ ՄԷՋ

ԿԱԹՈԼԻԿ ՀԱՄԱԳՈՒՄԱՐԻՆ ԻՄԱՍՏԱԼԻՑ ՍԷԿ ԴԻՄՈՒՄԸ

Պէրլին.— Էնպէնի կաթոլիկ համագումարը մարաքախտ Հինտէնպուրկի հեռագրով յայտնեց իր հաւատարմական ու յարգալիր զգացումներուն հաւաստիքը խոստանալով թէ կեդրոնը ազգային միութեան ոգով մը, անշահախնդիր կերպով պիտի գործակցի հայրենիքին բարգաւաճման համար։

Նախագահին կողմէ ղրկուած շնորհակալութեան գիրը յոյս կը յայտնէ թէ կաթոլիկ համագումարը պիտի սատարէ քրիստոնէական սկզբունքներուն գերմանական ժողովուրդին ծոցին մէջ ամրապնդելուն նպաստելու համար Ազգային Միութեան։

Կարգ մը շրջանակներ հեռագրի այս փոխանակութիւնը կը մեկնեն իբրեւ նշան կարելի մերձեցման մը ընդմէջ կեդրոնի եւ գերմանական կառավարութեան։

ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ ԾԱՆՈՒՑԱԳՐԻՆ ՁՈՒՐՋ

Պ. Մուսոլինի կը կենայ Պ. Շլայխէրի կողմին

Հռոմ.— Հեղինակաւոր շրջանակներու մէջ, կը յայտնուի թէ Իտալիան կը հաստատէ որ սպառազինութիւններու մասին գերմանական տեսակէտը իրաւական տեսակէտով հիմունք ունի, աւելցնելով թէ խնդիրը կ'իյնայ Ազգերու Դաշնակցութեան խորհրդաժողովին իրաւասութեան տակ։

«Թայմզ»ի մեկ յօդուածը

Լոնտոն.— Սպառազինման հաւասարութեան մասին Գերմանիոյ կողմէ դրուած պահանջը «Թայմզ»ի կողմէ քննուեցաւ խմբագրականի մը մէջ։ Սոյն յօդուածին մէջ, կըսուի թէ բոլորովին հասկնալի է որ այս պահանջը տեղի տուաւ Թիւրիմացութիւններու թէ՛ Ֆրանսայի, թէ՛ Լհհաստանի եւ թէ՛ ալ կարգ մը ուրիշ երկիրներու մէջ։

Խօսելով այն իրողութեան մասին թէ Գերմանիոյ դրացի երկիրները երբեք չկրցան համոզուիլ յարձակողական զինուորապատրաստութեան նախկին ոգիին Գերմանիոյ մէջ մեռած ըլլալուն մասին, «Թայմզ» ուշադրութիւն կը հրաւիրէ Պողպատեայ Սաղաւարտներուն զինուորական տողանցքին վրայ որը տեղի ունեցաւ կայսերական բանակին ռազմափորձերուն յատուկ նախկին դատին վրայ իշխանութեան գլուխ գտնուող կառավարութեան տակ եւ ի ներկայութեան նախկին գահաժառանգի եւ բրուսիական արքայական գերդաստանի միւս անդամներուն։

«Թայմզ» շարունակելով կը գրէ. «Ժխտելի է, անտարակոյս, այն քաղաքը ուր տեղի պիտի ունենան գերմանական պահանջին շուրջ վերջնական վիճաբանութիւնները եւ հոն է որ պիտի արուին որոշումները։ Բայց դեռ շատ կանուխ է հասկնալու համար այն քաղաքականութիւնը որը կարող է գոհացում տալու գերմանական պահանջին ապահովելով հանդերձ սահմանափակումի սկզբունքը։

Պէտք է որ իրաւախոհութեան ձեւը գտնուի։ Պէտք է որ Գերմանիոյ պահանջը քննուի փոխադարձ վստահութեան ուխտին ոգիովը եւ այն հիման վրայ թէ այս երկրին հաւատարմութեանը հանդէպ Ազգերու Դաշնակցութեան եւ իր պզգրունքներուն կասկածի տակ դրուելու չեն։

Այս հիման վրայ թերեւս կարելի լինի յանգիլ միջազգային համաձայնութեան մը։

Պէտք չէ որ չքսեղանքի պատրուակ մը ծգուի Գերմանիոյ միակողմանի գործողութեան մը համար որը մէկ հարուածով պիտի ոչնչացնէր ընդհանուր զինաթափութեան բոլոր հեռանկարները։

ԿԱԶՈՒԹԻՒՆԸ Ծ. ԱՐԵՒԵԼՔԻ ՄԷՋ

ԱՀՌԵԼԻ ՈՂՈՂՈՒՄՆԵՐ ՄԱՆՉՈՒՐԻՈՅ ՄԷՋ

1,000,000 քնակիչներ կը գտնուին կատարեալ չքաւորութեան մէջ

Մանչէն.— Մէկ միլիոնէ աւելի բնակիչներ վնասուեցան հրաբխային Մանչուրիոյ մէջ առաջ եկած ողողումներէն եւ մանչուրիական վարչապետը որոշեց անձնել հեռագրով կոչ մը ուղղել ամբողջ աշխարհին։

Ծողովուրդը մատնուեցաւ սաստիկ յուսահատութեան մը եւ ամենակատարեալ թշուառութեան։ Ուտեստեղէն եւ հագուստեղէն հարկաւոր են սաիպղական կերպով։

Աղէտեալ հողամասերը կը գտնուին Մունկարի, Նոննի եւ Հիւլան—էնօ գետերուն վրայ գտնուող Թաօնանք Հարպին եւ Զիձիքար քաղաքներուն մէջտեղը։ Ողողումի տակ գտնուող չրջաններու վրայ սաւառնող օդանաւորդները գանազան կը բաղդատեն զրազմաթիւ լիճերու որոնց մէջտեղը բլուրներու գագաթներ ցցուած են իբրեւ կղզիներ։

Ելեւմտական վնասները կը հաշուուին ամբողջ Մանչուրիոյ տնտեսական արտադրութիւններուն կէսէն աւելին նկատելով որ բնակիչները յոյս չունին որեւէ արագ օգնութեան մը, անոնք անձնատուր եղան թալանի եւ քաղաքներու իշխանութիւնները պաշտպանութեան համար անհրաժեշտ միջոցներու կը դիմեն։

Կառավարութեան կացութիւնը դժնդակ է, նկատելով որ չրջաբերութեան մէջ նոր դրամատոմսեր հանելը պիտի առաջնորդէ դրամի արժէքին անկման որը հազիւ թէ կայուն վիճակի մը վերածուած կր ասկէ քիչ ժամանակ առաջ։

Ուստի, կառավարութիւնը որոշեց դիմել օտարներու օգնութեան։

Բրիտանական արշաւախումբ մը 1933 Մայիսին պիտի փորձէ քարձրանալ Էվերէսթ լերան գագաթը

Լոնտոն.— Էվերէսթ լերան (Թիպէթ) գագաթը բարձրանալու համար նոր փորձ մը պիտի կատարուի յառաջիկայ 1933 Մայիսին անգլիական արշաւախումբի կողմէ, Էվերէսթ լերան կօմիտէն Տայլ Լամային արտօնութիւն տուած է բրիտ. կառավարութեան միջոցաւ։

1924ին արշաւախումբին պետ էղօրմալար Զրիւ այն կարծիքը կը յայտնէ որ եթէ արշաւախումբը իր փորձին ձնառարկէ յառաջիկայ Մայիսին, անկարելի պիտի կրնայ ձեռք բերել սքանչելի արդիւնքներ։

«Էվերէսթ լերան գագաթը հասնելու համար բազմաթիւ փորձեր կատարուեցան 1921ին, 1922ին, 1924ին եւ 1925ին, բայց մինչեւ հիմա այդ բարձունքները անմատչելի եղան։

1924ին է որ Մ. Մալլօրի եւ Ա. Իրվին իրենց կեանքը կորնչացուցին նուաճել փորձելով սինչեւ այժմ անհասանելի մնացած 1000 ոտնաչափը։

կարելի եղաւ ճշդրիտ կերպով հասկանալ թէ անոնք հասան 28,000 ոտնաչափի բարձրութեան բայց անոնց ինչ ձեւով մեռած ըլլալը գաղտնիքով պարուրուած կը մնայ դեռ։

Ճարտնական երկաթուղային ծրագիրը Մանչուրիոյ մէջ

Մոսկուա.— Հիւսիսային Մանչուրիոյ երկաթուղին ստանձնելու վերաբերեալ ճարտնական ծրագիրները ներկայացուցին կը մնան մինչեւ ամսվերջ։ Այդ ծրագիրները կը նկատուին որպէս «Բրատնայա Սվէստա» կեդր. պաշտօնաթերթի կարմիր բառու կողմէ, որոնցմէ «Բրատնայա Սվէստա», կեդր. պաշտօնաթերթի կարմիր բառու կողմէ, որոնցմէ նակ, կը պնդէ թէ այս ծրագիրները ներշնչուած սիմիային ռազմագիտական նպատակներէն։

Սոյն թերթը կը գրէ թէ Քիրինաուն—չուայի Երկաթուղային եւ Մանչուրին հետ կապուիլը կարելիութիւն պիտի ընձեռնէ ճարտնի փոխադրելու իր զինուորները սովէթական սահմանագլուխի աւելի մօտ հիւսիսային ուղղութեամբ մը։

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ՏԵՂԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԱՐԻՒՆԱԼԻ ԿՌԻՒՆԵՐ

ԳԻՒՂԱՑԻՆԵՐՈՒ ՄԻՋԵՒ

ԲՈՒՄԱԹԻՒ ՎԻՐԱՒՈՐՈՒՆԵՐ

Կառավարութեան յուր կը ցուի թէ Մարուէ գիւղին մէջ Հրմէյս եւ Հարիզ ընտանիքներու միջեւ արիւնալի բախում մը տեղի ունեցաւ։ Կին ու երախաներ մասնակցեցան կռիւին եւ փայտեր ուդացնակներ միջամտեցին։ Չէյնեպ անուն կին մը, որ 6 ամսուան յղի էր, սպաննուեցաւ կռիւի միջոցին։ 13 հոգի վիրաւորուած են, որոնցմէ չորսը կիներ են։

Այս կռիւին պատճառն է երկու ընտանիքներու միջեւ հինէն գոյութիւն ունեցող թշնամութիւն մը։

Ուրիշ կռիւ մը տեղի ունեցաւ ձեղնի մէջ, երկու գիւղերու բնակիչներուն միջեւ եւ վեց հոգի վիրաւորուեցան։

Կառավարութիւնը կարեւոր ուժեր ղրկած է երկու գիւղերու վրայ ալ եւ կարգ մը ձերբակալութիւններ րած։

ՆԱԽԱԳԱՀԱԿԱՆ ՊՏՈՒՅՏ

Նախագահ Գ. Շարլ Ֆեպսա, ընկերակցութեամբ Նեւիլ Ֆնօրհն Գ. Սալպին Ապի Նասիրի առջի օր այցելեց Ռայֆ եւ ընդունուեցաւ տեղւոյն Քայմաքամին, Քաղաքապետական խորհուրդին եւ երեւելիներուն կողմէ։

Ռայֆցիները Նախագահի ուսադրութեան յանձնած են կարգ մը խնդիրներ ինչպես իրենց խմելու ջուրին հարցը։

ԵՐԵՒՕՓՈԽԱՆՆԵՐԸ ԿԸ ԲՈՂՈՔԵՆ

Իրենց ուզղութիւնը ճօդելու Համար ազգայնական երեսփոխանները գումարած են կարգ մը ճիսեր Գ. Ֆարես էլ Խուրիի գրասենեակը։ Բողոքի ճամակ մը ուղղելով կառավարութեան խնդրած են որ միջամտէ զօրաւոր կերպով ազատելու համար Հալէպի ձերբակալեալները։

Երեսփոխաններ Աֆիֆ էլ Սալհհ, Ֆախրի էլ Պարուդհի, Զհհի էլ Խարիպէ եւ Իսաան էլ Շարիֆհ բազկացած պատգամաւորութիւն մը, որ անցեալ օր Հալէպ գացած էր Իպրահիմ Հանանօ Գիլը օճորհաուորելու «անոր դէմ կազմակերպուած զրպարտիչ մահափորձին» ազատուած ըլլալուն համար, երկուշաբթի օր ուղեւորեցաւ Դամասկոս վերադարձած է ու կը հաւատայ ժողովուրդին որ իրենց ձեռք առած միջոցներուն օճորհիւ պիտի չուտանայ ձերբակալեալներու ազատ արձակումը։

ՔԻՖՕԻՏ ԵՐԵՔ ԴԷՊՔԵՐ

Գէհաան Քրպ Իլիաս գիւղին մէջ իր Ֆօթոի երեք դէպքեր պատահած են։ Առողջապահական Տնօրէնութիւնը անոնց ցապաս բժիշկներ զրկեց եւ պէտ եղած հրահանգներ տուաւ առջեւը առնելու հաւար հիւանդութեան։

ՕՖՈՒԻ ԱՐԿԱԾ

Անցեալ կիրակի, Քաթմայեն Հալէպ դարձին, Գ. Դրիգոր Երեցեան անցուցած է օթոյի լուրջ արկած մը։ Ճամբու մէկ դարձակէտին վարիչը չկրնալով զսպել մեքենան, կը բախի դէմքն եկող ուղեթի մը, որ բեռնաւորուած էր մեծ սնտուկներով։ Ուղեթը կը խուչէի իսկ հսկայական սնտուկները կիյնան իմիաւսարժին վրայ, որ դժբաղդաբար ծածկոցները ծալած էր այդ պահուն։ Երկու այլազգի ճամբորդներ վիրաւորուեցան ծանրապես, մէկը սրունքէն, միւսը դէմքէն։ Ընկերը Երեցեան դէմքի թեթեւ սկրտուքներ միայն ունեցաւ։

ՕՐ. Ն. ՏԱՄԱՏԵԱՆԻ ՅԱՋՈՂՈՒԹԻՒՆԸ

Ինչպես գրած էինք ժամանակին, Օր. Նուարդ Տամատեան, որ առաջին օրջանաւարտուհին եղած էր Գէյրութի Institut de musiqueի, դրկուած էր սոյն հաստատութեանց կողմէ Փարիզ, շարունակելու համար իր ուսումը Ecole Normale de musiqueի մէջ։

Հաճոյով կիմանանք որ Օր. Տամատեան Laurèate ելած է Փարիզի մէջ իր հետեւած վարժարանէն եւ առաջին հանդիսացած իր դասարանին մէջ։ Փարիզի բերթերն ալ առանձնապես արտայայտուեցան Օր. Տամատեանի յաջողութեան մասին, մանաւանդ Le Monde Musicale հանդէսը մեծ գովասանքով խօսեցաւ։ Տեղւոյս Ֆրանսերէն բերթերն ալ առանձնապես արտայայտուեցան եւ օճորհաւորեցին օճորհալի օրիորդը։

Ուրախութիամբ կր տեղեկանանք որ Օր. Տամատեան յառաջիկայ օրջանին համար հրաւիրուած է Գէյրութի Institute de Musiqueի Տնօրէնութեան կողմէ, որպէս ուսուցչուհի։

Մենք որ բազմաթիւ առիթներով գրնահատած ենք Օր. Նուարդը, կը օճորհաւորենք գինի իր վերջին յաջողութեան համար, որ պատիւ կը բերէ հայ իգական սեռին եւ բարի գալուստ կը մաղթենք։

ԵՐԿՈՒ ՄԱՐՕՆԻ ԵՊԻՍԿՈՊՈՍՆԵՐՈՒ ԱՐՁԱՆՆԵՐԸ

Մարօնի համայնքը որոշած է եպիսկոպոսներ Աուճի եւ Տէպսի արձաններ բարձրացնել Գէյրութի Ս. Գեորգ ազարի օճորհին առջեւ։

Արձաններ ճանդակուած են Գ. Գ. Ղասուպի եւ Ձբմայէլի կողմէ։

Աշխատանքները արդէն սկսած են։ Բացումի թուականը տակաւին չէ նօանակուած։

ՀԱԼԷՊԻ ԽՈՒՀՈՒՐՏԻՒՆՆԵՐՆ ՈՒ ՆԱԽԱՐԱՐԱՑ ԽՈՐՀՈՒՐԴԸ

Հալէպի մէջ տեղի ունեցած վերջին խռովութիւնները յուրջ մտահոգութեան մատնած են Սիւրիոյ Նախարարները, որոնք գրեթէ ամէն օր ժողով կը գումարեն Հանրապետութեան Նախագահ Մուհամմէդ Ալի Գէյ էլ Ապէտի նախագահութեամբ եւ տան յանախ այս վերջինին բնակարանին մէջ։ Ամենավերջի նիստին կը մասնակցէին նաեւ Բ. Թօմիսեւի պատուիրակին կցորդը Գ. Վէպէր եւ Գնդապետ Տրէօզ։

Ցրուած որոշումները տակաւին գաղտնի կը պահուին։

ԴԱՄԱՍԿՈՍԻ ՎԱՐԻՉՆԵՐՈՒՆ ԳՈՐԾԱԴՈՒԼԸ ՎԵՐՋԱՑԱԾ

Դամասկոսի վարիչներուն գործադուլը վերջացած է։ Կառավարութիւնը զեղչած է անոնց տուրքերէն հարիւրին երեսուն երեք։

ԱՆԿԱԽ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆ

ԸՆՏԱՆԻՔԻ ՄԸ ՄԷՋ

ԴԻՄՈՒՄ ՈՍՏԻԿԱՆՈՒԹԵԱՆ

Շաս տարօրինակ ճամակ մը սացած է ոստիկանութիւնը, որուն սկիզբը մասնաւոր ուշադրութեան արժանի է։ Նամակագիրը նախ ոստիկանութեան ուշադրութիւնը կը հրաւիրէ իր ենթարկուած ծանր կացութեան վրայ եւ կը մասնաւորապէս որ իր տան մէջ առանձին կառավարութիւն մը հիմնուած է եւ ամէն օր տեղի կունենայ վէճ ու կռիւ։ Ահա մաս մը այդ նեռահրիւ ճամակէն.—

Իմ բնակարանս անկախ եւ չորս նախարարութիւն ունեցող կառավարութեան մը կեդրոնատեղի դարձած է։ Տիկինս երկաթեայ նախարարութիւնը սանձնած է, որովհետեւ ամէն միայն դրամի մասին կը մտածէ։ Ամեր մայրս պատերազմական նախարար ճանաչուած է, որովհետեւ շարունակ իր պատճառն է կռիւներու բրոժեներ պատրաստել, յարձակման հրահանգներ տալ եւ ի հարկին կը մասնակցի արշաւին։ Աղջիկս արտաքին նախարարութիւնը սանձնած է, որովհետեւ ան միայն արտաքին գործերով կ'զբաղի եւ հագիւ երեկոյներ կը վերադառնայ տուն։ Սպասուհիս ներքին նախարար է, որովհետեւ ամէն վարչական գործերը ան կը տեսնէ։

Իսկ ես... ժողովուրդն եմ, որովհետեւ տուրքերը կր վճարեմ եւ կ'իջխուիմ ու կը կառավարուիմ անոնց կողմէ։

ԿԵՂԾ ԻՐԱԽԱՆՈՒՀԻՆ

Առջի օր, Ընդհանուր Ապահովութեան պատճառաւ ներկայացած է ֆիկին մը, բաւական յաւ հագուած եւ սկսած ներկայացնել իր խնդրանքը ծօրհնին.

— Ո՛վ Գ. Տնօրէն, ե՞րբ նկատի պիտի առնէք իմ խնդրանիս եւ պիտի պատճառէք իմ իրաւունքներս. եթ ռուսական Ցար Նիքօլայի ազգին եմ, բոլոր ճարտութիւններս, ադամանդներս ու գոհարեղէններս կողոպտուած են. դուք պատրաստ էք զանոնք վերադարձնել ինձ։ Ես իրանունի մրն եմ, ասկէ չեմ հեռանար, մինչեւ որ չ'ապահովէք իմ հարստութեանս վերադարձը։

Ապահովութեան Տնօրէնը ընդելով հասկցաւ որ ան ռուս գաղթականուհի մրն է եւ եկած առանց անցագրի։ Հասկցուեցաւ նաեւ որ ան կրնայ դառնալ միայն Ասֆուրիէի յանախորդ։

ՀՐԱՑԱՆՆԵՐՈՒ ՎՏԱՆԳԸ

Երբ երկու պարոններ, Միքայէլ Քիրիլոս եւ Միքայէլ Աճեամ ճանաչութիւնն կր սորվին Ալէյի պարտեզներէն մէկին մէջ, փամփուշտ մր սխալ ուղղութեամբ [illegible] վիրաւորեց ծանրօրէն Նախ Մանուճ Ճամբորդ մր։

«ԱԶԴԱԿ»Ի

Նոր խմբագրատունը

Ի մօտոյ «ԱԶԴԱԿ»ի Տպարանն ու խմբագրութիւնը պիտի փոխադրուի իր նոր օթեվր, որ կը գտնուի Երեկայ խմբագրատան շատ մօտ, դէպի Սրբ. Նշան եկեղեցի առաջնորդող ասֆիճաններու վրայ։ Նոր օթեվր օժտուած է տպարանի բոլոր յարմարութիւններով, ընդարձակ սրահ եւ 6 սենեակներ՝ մեծ եւ լուսաւոր։ Այս փոխադրութեանս պատճառն է աւելի յարմար կազմակերպել տպարանը եւ օժտել նոր մեքենաներով եւ տպագրութեան յատուկ բաժիններով։

Փոխադրութիւնը պիտի տեւէ հազիւ 3 օր, որու միջոցին պիտի չկրնանք չ'ընդհատել «ԱԶԴԱԿ»ի հրատարակութիւնը ի գին ոեւէ պատճառ։

ՄԵԿՆՈՒՄ

Բազմաթիւ սիրուած բժիշկներէն մեր բարեկամ Տօքթ. Ալէքսան Գկզճեան, Երեկ մեկնեցաւ Մուսուլ, պատճառավարելու համար Փայփ Լայնի հիւանդանոցին մէջ, որպես բժշկապետ։

Բարի ճանապարհ կր մաղթենք։

ՅԱՌԱՋԻԿԱՅ ԹԻՒՈՎ

Գիտի հրատարակենք ամբողջութեամբ Մօրիս Մէթէրլինկի միարար մեկ բատերգութիւնը՝ «Ծուգա», բարգմանութեամբ Ներսես Քիւրքէլեանի։

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

Վերացումն Ս. Խաչի (Նկեղեցւոյս անուան) Տօնին առթիւ, 11 Սեպտ. 932 Կիրակի առաւօտ, Հանդերձեալ եւ Ս. Ամման Պատարագ մատուցանել վիճակիս Կաթող. փոխանորդ Գեր. Տ.Տ. Նղիճէ Ս. Արեպիսկ. Կարօեան։

Ներկայովս կը հրաւիրենք բարեպատ ժողովուրդը ներկայ ըլլալու եւ վայելելու Սրբազան Հօր նոգեշունչ խարոզը։

Ս. ԽՍՉ ՆՂԵՂ. ԹԱՂ. ԽՈՐՀՈՒՐԴ

Գէյրութ 8 Սեպտ. 1932

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

Մուսա - Լերան Ն. Ցուցարձանի Ճանձնախումբը պատիւ ունի, առ իգիտութիւն յայտնելու Հայ հասարակութեան որ յուշարձանի օթեվութիւնը լրացած է եւ պատրաստական բացումը տեղի պիտի ունենայ Սեպտ. 18ի կիրակի առաւօտ՝ նախագահութեամբ Գերծ. Արեւելեան Նաւաբաժնի հրամանատար Ծովակալ Ժուպերի եւ ներկայութեամբ պատրաստական անձնաւորութիւններու։

ՄՈՒՍԱ - ԼԵՐԱՆ ՅՈՒՇԱՐՁԱՆԻ ՅԱՆՁՆԱԽՈՒՄԲ (կնիք)

ԱԿԱՀԱՐԱՆ ՊԷՅՐՈՒԹԻ

8 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 1932

	Ս. Փ.
Ոգիպտ. ոսկի	452
Անգլիկ. »	441
Տօլար »	126.50
Թրքական »	59.75
Ֆանճ Օրթաման	135
Իտալական Լիր 100	645
Ռուսական Տրախմ 100	85
Անգլ. ոսկի	606
Ֆրանս. »	485
Օսման. »	549
Արծաթ մէճիտ	21
Գրեսի Ֆօնս. Ա. Ֆէ.	568
» » Բ. »	304
» » Գ. »	293

Սէֆերեան եղբարք Բիւ Ֆօս
Թէլէֆօն՝ 5-19

Ջօրավար Տանիկ-Չուպուկեան
Կանխ—Հայ.— Ազնագի գրագար Շանկ—Հնդկ. տպանունեցաւ։ Այս տպանաբերման անձնական պատասխանատուն է եղեր։

— 264 —

ուզած բանս էր» ըսելով Գօնթ ինքնիրեն կը խօսէր։ Ան երբ հասկցաւ որ իսկապէս իրականութիւն է 30,000ի պատմութիւնը, այլեւս չէր ուզեր Գօսպի ընտանիքէն բաժնուիլ, փոխադարձաբար. Գօսպի ընտանիքն ալ Գօնթէն բաժնուիլ։ Այս երեւոյթը նախանձով կր դիտուէր միւս յաճախորդներուն եւ հիւրերուն կողմէ։ Անմիջապէս պալօներ կազմակերպուելով բոլոր անգլիացիները ու ֆրանսացիները հրաւիրուեցան, և պալէն քանի մը օր վերջ Միս Հէլէնի Գօնթութիւն առաջարկուելուն պէս, ի հարկէ ընդունուեցաւ։ Մր. Գրօսպի որքան ալ «աղջիկը պզտիկ է, քանի մը տարի յետաձգենք» ըսելով առարկութիւններ ըրաւ, սակայն Միս Գրօսպի ուշ, ոչ, յետաձգելու չգար, մեր ձեռքէն խլել կուտանք, ամէն ատեն Գօնթ Ցօն Շթալքէնպէրկ ձեռք չանցնիր, մտածէ ի՛նչ ըսել է Իչխանուհի Ցօն Շթալքէնպէրկն պատասխանեց։

— երանի թէ այս սոսկալի պեխերը քիչ մը կարեր։

— Մտածած բանը տես, Հէլէն անոնցմէ կ'ախորժի, բուն դժուարութիւնը ուսուցչուհին է։

— Ինչո՞ւ, ի՞նչ կայ։

— Չէք գիտե՞ր որ զայն մենք մինչեւ տարուան վերջը վարձած ենք, իսկ հիմայ պիտի ձգենք, կամ անոր գործ մը գտնելու է, կամ ամսականները տալու է։

— երանի թէ Հէլէն չամուսնանար, այդ ուսուցչուհիին հետ միասին եթէ Ամար, իրեն համար աւելի օգտակար կ'ըլլար, աղջիկներու երբէք լաւ չէ, չեմ գիտեր այս խնդրին ի՞նչ կ'ըսեն մեր անգլիացի բարեկամները։

— Եթէ Հէլէնի տարիքը լուր չտաս ոչ ոք այնքան պզտիկ ըլլալը մտքէն չանցնէր, գալով անգլիացիներուն, անոնք ասոր վիճակին նախանձելէ զատ բան մ՝ ըրած չունին։

Միեւնոյն ժամանակ Հէլէն ուսուչուհիին սենեակը

— 261 —

քը հասէդ թիթեղ մը չկապէն։

Մր. Տիլ խօսակցութիւնը կուզէր փոխել, խեղճը ներս մտած ատեն ձեռքը ճերմակ ձեռնոցներ ալ կային, սակայն աղմուկը տեսնելուն պէս կերպով մը կրցաւ անոնք իր գրպանը տեղաւորել, այլապէս փոթորիկ մ՝ալ անոր համար կը փրթէր։ Վերջապէս իր գալուն բուն նպատակին անդրադառնալով ըսաւ.

— Միս Գօրնէլիա, հոս եկայ, որ այս երջանիկ օրուան առթիւ ձեզի չնորհաւորութիւններս յայտնեմ, Աստուծմէ կը խնդրեմ որ Մր. Քարլայլ, տիկինը և դուք...

— Է՛հ, բաւական է, մի երկարեր, այսօր մեզի ցաւակցութիւն և մխիթարութիւն պէտք է, երանի՛ թէ Քարլայլը կախաղանին վրայ տեսնէի, փոխանակ այս վիճակի մէջ տեսնելու։

Տիլ պատասխանելով.

— Ամա՛ն, Միս Գօրնի ինչե՛ր կ'ըսես։

Եւ Տիլ սկսաւ Պարպարան գովել և մխիթարելու աշխատիլ, բայց անօգուտ, և տեսնելով որ ի զուր է աշխատանքը, Մր. Տիլ կամացուկ մը դուրս ելաւ և եկեղեցի գնաց։

Սէյնթ Ճուտա եկեղեցին բերնէ բերան լեցուած էր։ Ամէն մարդ, այր թէ կին, հրաւիրուածներ և դիտողներ գրաւած էին իրենց տեղերը և մինչեւ անգամ դուրսի գերեզմաններու քարերուն վրայ մարդիկ կանգնած էին։ Վ՛րջապէս կառքի ձայներ լսուելով, եկեղեցիի ծառայողները ճամբան բացին։ Մր. Քարլայլ լուռ և խորհրդաւոր ձեւով մը եկաւ անցաւ, իսկ Պարպարան ճ՛րմակ ծաղիկներու մէջ հրեշտակի կը նմանէր։ Ո՛վ կրնայ չավիլ այդ վայրկեանին Պարպարայի զգացած երջանկութիւնը։ Միխա և Մր. Հէր եկան ակնածանքով։ Կան նաև հարս ու փեսին երկու կողմերը կեանքով կոչուող երիտասարդներ և երիտասարդուհիներ,

ԱԻԵՐԻԶ ՓՈԹՈՐԻԿ ՄԸ

Լոնտոն.— Կառապի փոթորիկ մը աւերուած գործեց Անգլիոյ ժէջ։ Ծովային ակրնթացութիւնը խորտակեց գլէքպէրնի թունելը, ողողելով փողոցները եւ տուները։

ԱԴԱՄԱՆԴԻ ՀՐԱՊԱՐԱԿԸ

Անվերս.— Ջորս չաթաթ առաջ իր վերաթացուածքն ի վեր, ադամանդի հրապարակը սպառեց արամագրելի բոլոր սթօքները։

Ճառայիկայ չաթաթ, 4000էն աւելի անձեր աշխատանք պիտի ունենան։

Թանկագին քարերու գիները հարիւրին տասէն մինչեւ քսան բարձրացան։

43 ՀԱՆԳՈՑՑ ՍՐԸՆԹԱՑՈՒԹԵԱՄԲ ԹՕՐՓԻԼԱՆԱՒ ՄԸ

Փարիզ.— Ժամը 43 հանգոյցի մեծ արագութիւնը իրագործուեցաւ նաւատորմի նոր Թօրփիլանաւերէն «Ռասաոդ»ի կողմէ կատարուած փորձերուն ընթացքին։ «Ռասաոդը Թօրփիլանաւերու նոր չարքի մը առաջինն է։

ՄԱԹԵՄԱԹԷԿՈՍՆԵՐՈՒ ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՀԱՄԱԺՈՂՈՎԸ

Ցիւրեխ.— Մաթէմաթէկոսներու Միջազգային Համաժողովը իր աշխատանքներուն ձեռնարկեց ի ներկայութեան աշխարհի բոլոր երկիրներէ եկող 800 պատուիրակներու։

ՀՐԱՇԱԳՈՐԾ ՄԱՐԴԸ

ԷԼ ՀԱՅ ՍՈՒՀԱՍԵՏ ՊԷՑ ԷԼ ՖԷԼԷՔԻ

Փութացէք առնելու անոր կարծիքը ձեր բոլոր փափաքներուն համար։ Ան կը հանդարտեցնէ բոլոր չուարած և տանջուած մաքերը և կը վերադարձնէ անոնց փափաքածները։ Կ'ինչպէս բոլոր ոգիներուն. հիպնոթիզմով կը կարգայ մարդուն մտածումները. ձեռքի գիծերէն կը կարդայ մարդուն անցած, ներկայ և ապագայ կեանքը. կրնայ հանգնալ ամուսնութեան, ճամբորդութեան, սիրոյ, առեւտուրի, քննութենէն և այլն բոլոր գաղտնիքները։ Այս բոլորը կը ցուցնէ մարդուն, կարծես թէ գրուած բլլան

թուղթի մը վրայ։ Կնոջ և ամուսնոյ սիրոյ եղած գժտութիւնները ու տարակարծութիւնները կը լուծէ Սաուտոյ Սուրբ անուններովը եւ Ասեղիկեան եւ Եւրոպական գիտնականներու փորձառութիւնները օգտագործելով։

Տխուր եղողներուն ուրախութիւն և հանգիստ կը պատճառէ. ղայն և մտային հիւանդութիւնները կը դարմանէ։ Այս բոլորը մեծ յաջողութեամբ կը կատարէ։ Փորձը ամենամեծ փաստն է. անգամ մը այցելել բաւական պիտի բլլայ։

ՀԱՍՑԷ.— Գէյրութ, Հանդէմ Ղամի փողոցի արեւմուտքը, Ֆրանցասկաց հիւանդանոցին մօտ. թիւ 9 բնակարան։

ԱԶԳԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

Ա.— Անոնք որ կուգան, լրջին սխալ պէտք է գրեն թուղթի մը վրայ և պէտք է պահեն.

Բ.— 1000 ոսկի կուտայ ան, եթէ չի հաւնայ ճչգրտօրէն գիտնալ անթակայի միտքը. գրուած արտերէն լեզուով միտքերը չխոնարհելու համար հարցումի միջոցին.

Գ.— Այցելութիւնը երկու ոսկի է։

ԳԱԲՐԻԷԼ Թ. ԹԷՐԶԵԱՆ

(ՍԼԵՔՏՐԱԿԱՆ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ)

Հիմնուած 1921 ին Պուխս-Մեերս

Եթէ դիւրասպրելի պայմաններով կը կատարեմ ամեն կարգի եղեկտրական յոյսի գեհիդումներ (Intsallation), ինչպես նաեւ մօթեր եւ սիճամօճներ։

Վաճառատունս կ'սպասնձնէ նաեւ բոլոր եղեկտրագործիքներու ճոռոգումներ։ Մասնաւոր սպասարկութիւն բնակարաններու եղեկտրա-ճոռոգմանց։ Վաճառատուն Philips եւ Lux եղեկտր. լամբերու եւ ամեն տեսակ եղեկտրական պիտոյքներու։

Վճարման դիւրութիւններ.

Հասցէ — Վ. Ուզունեանի գրասեղ կից Պուրճ. B. P. 491

ՋԱՎՋԱՎԱՃԵԱՆ ՄԱՐԻՉՆԵՐ

ՏԵՂԱԿԱՆ ԳՈՐԾ

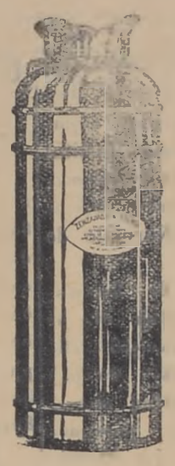

Ջավզավաճեան եղբայրներու հրդեհի մարիչները, շինուած պղինձով ապահովուած եւի 20 ֆիլօկրամ ճնշումի մը համար։

Անոնք արձանագրուած են քաղաքապետութեան անօրէնութեան մօտ և ճանչցուած Ֆրանսական բէճիֆ Ծանձնախումբի կողմէ։

Այս մարիչները այնքան ներկայանալի են որքան եւրոպական նմանները։ Գիները չատ ծայրայեղօրէն ածան ու արդիւնքը գրեթէ վայրկեանական է։

ԱՂՔԱԿԻ ՏՈՂԵՐՆԵՐ

ՏՊԱԳՐԱԿԱՆ ԱՄԵՆ ԿԱՐԳԻ ԳՈՐԾԵՐՈՒՆ ՀԱՄԱՐ
Դիմեցէք «ԱԶԴԱԿ»ի Տպարանը՝ գիրք, պրօշիւր, հարաճկական ճաւրիպազիր, պաճառակ, ճամակի բաներ եւ առեւտրական ձեռագիրներ.
ԱՐԱՓ, ՄԱՔՈՒՐ, ԳԵՂԵՑԻԿ ԵՒ ԱԺԱՆ.
ՀՈՒՆ ՄԹԵՐՎ ԴԻՐԵՐՈՒՆ

ՊԱՆԴՈՒԿ ԼԻՒՔՍ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ՕԳՈՒՏԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Հայկական ամենագործուն պահպանողական «Լիւքս»ի մէջ, ծանրկան մը պարտքով

ԽՆԱՅՔ ՕԳՈՒՏՈՒՆ ՍԵՆԵԱԿՆԵՐ

ՈՒ ԿԸ ԲԱՂԿԱՑՆԱՑ 1. 2. 3. 4. ՄԱՍՆԱԿՑԱԿԱՆ

1. ՀԱՐՏԱՒ ՁԱՁ, ՄԱՔՈՒՐ ԵՒ ԱՆՔԱՒՈՐ ՕՊԱՄԱՐԴԻԿՆ.
2. ԳԻՆԵՐԸ ԽԻՍՔ ՉԱՓԱԼԻՍ.
3. ՅՈՒՆ ՓՆՏՈՒՆԵՐՈՒՆ ԱՄԷՆ ՕՐ ԳԱՐՏԻՉԳԱՆԵՒՆ.

Տէր եւ Տնօրէն՝ Գ. ԳԱՐՏԻՉԳԱՆԵՒՆ

Աւելի նպաստաւոր և աւելի տնտեսական կօշիկներ չունիք ընելիք։

ԿԵԳՐՈՆՑՏԵՂԻ ՆԱՁԱՐ ՆԳՐԱՐՐՆԵՐՈՒ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ

Տ.ՔԹ. Բ. ԳՈՒԼԱԳԵԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ՝ ՆԵՐՔԻՆ, ՄՈՐԹԱՑԻՆ ԵՒ ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

ՎԿԱՅԵԼ ՓԱՐԻԶԻ ՀԻՆԻԱԴԱՆՈՑՆԵՐԷՆ

Կր դարմանէ գիտական ամենավերջին մեթոտներով, քոճերու, սեամոխի, այիճներու լեարդի ամեն տեսակ հիւանդութիւններ։ Հին եւ նոր ֆեռմամիզութիւնը իր բոլոր բարդութիւններով, ինչպէս նաեւ Ֆրանկոխ եւ մորքային հիւանդութիւնները։

Առագ, արմատական եւ բարեխիղճ դարմանում։

Հիւանդ կ'ընդունէ ամեն օր, բացի կիրակիէ, իր նախկին դարմանատան մէջ. ժամը 8—12 եւ 2—6ու մասնաւոր ժամադրութեամբ։

Երեքշաբթի օրերը, ժամը 2—5 վկանալ ՆՂՓՍՏՆԵՄՈՒ ՀՐԻ

Ժօրժ Հասեսկե փողոց՝ թիւ 8

Տ.ՕՔԹ. ԳԷՈՐԳ ԿԷՐԿԷՐԵԱՆ

Վկայեալ Lauréat Ընկերի Interne եւ այժմ մասնաւոր ՆՈՍՈԿՈՄԻՍ բժիշ Ֆրանսական հիւանդանոցի ԱՋՔԻ, ՔՔԻ, ԿՈԿՈՐԴԻ, ԱԿԱՆՋԻ և ԳԼՈՒՈՒ հիւանդութիւններու բաժնին։

Հիւանդ կ'ընդունի կէսօրէ վերջ ժամը 2—6

իր գլխաւոր մէջ rue de Damas, No. 15

Հիւանդները ուղղակի հիւանդանոց կ'ընդունուին իր կողմէ տրուած մուտքի թղթով։

Աղքատ հիւանդներու ձրի դարմանում, ամէն օր կէսօրէ առաջ ժամը 10—12, հիւանդանոցի դարմնատան մէջ։

Կարի եւ Ձեւագիտութեան Դասընթացք

Տիկին ՄԱՌԻ ԵՐԱՄԵԱՆ

ՎԿԱՅԵԱԼ ԴԻՐՋԱԿՈՒՀԻ

ԲԱՐԻՋԷՆ ԵՒ ՎԱՇԻՆԿԹՕՆԷՆ

Կարի եւ ձեւագիտութեան մասնագիտուհի, Տիկին Մառի Երամեան կը վերադարձաւ իր առհասարակ։ Մեծ Ակռայի դիմացը Նո. 78 տան երկրորդ արկը։

Սեռ ամսուան միջոցին կը սորվեցնէ ամենավերջին ճոռոմութեամբ, կար եւ ձեւագիտութիւն իր բոլոր բարդութիւններով եւ արդիական մէթոդներով, Droit-fils մեթոտով։ Իր աշակերտուհիները կ'օժտեն Բարիզի ճախարհածանօթ Académie Daydou վկայականով։

Տոկուն շինուածք վայելուչ տեսք հնչուն եւ բնական ձայն

Անոնք յատկանիշներ՝

ՈՐՈՆՑՄԱՄԲ ԿԸ ՉԱՏՈՐՈՇՈՒԻՆ

ԱՓՕԼԼՕ ՖՕՆՕՆԵՐԸ

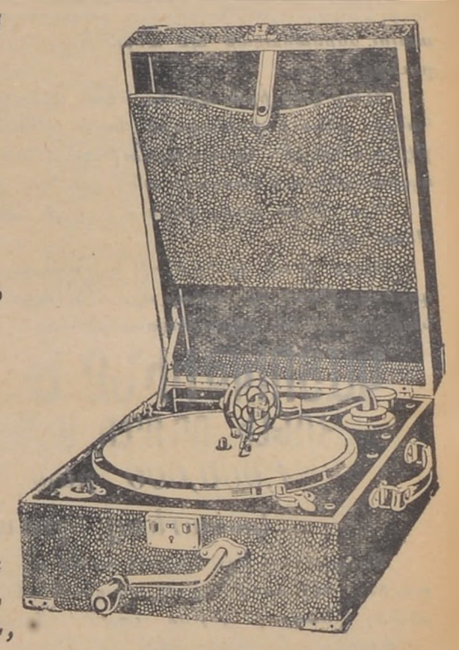

Հրապարակի վրայ գրած նոր բոլոր մարքանեները հետ կը մրցին Աբօլլօ ֆոնօնները։ Մանաւանդ վերջին նոր մօտէլները, որ ոնք հասած են արդէն, անգերազանցելի են իրենց տոկունութեամբ, վայելչութեամբ և ժամչելի գիներով։

APOLLO GRAMOPHONE Co. Ltd
(of London)

ԱՓՕԼԼՕ՝ ՖՕՆՕՆԵՐՈՒ ԹԱԳԱՒՈՐԸ !!!

Կատարեալ ճամոզում գոյացնելու համար անգամ մը այցելեցէք

MAISON APOLLO, Rue de la Poste, BEYROUTH

Փորդագիծ եւ բօճօլ՝ ամէն ձեւի, անվիճելի տարկ եւ առաւելութիւններ

գիւրամատչելի գին, վճարումի դիւրութիւն։

Ընդհ. ներկայացուցիչ՝ Սիւրիոյ, Պաղեստինի, Անդրյորդանանի, Միջագետքի եւ Կիպրոսի.— **ԳՈՒՐԳԻԷՆ ՍԻՆԱՆԵԱՆ**

KOURKEN SINANIAN, Boîte Postale 642, BEYROUTH (Syrie)

ՕԳՆԷ ԴՈՒՆ ՔԵԶԻ ԵՒ ԱՍՏՂԸ ՔԱՕՏ ՊԻՏԻ ՕԳՆԷ

ԸՆՏԱՆԻՔԻ ԱՍՏՂԸ

(L'ETOILE du FOYER)

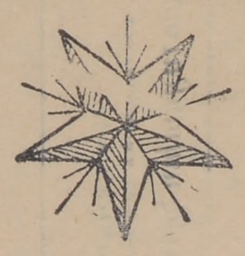

Առեւտրական և երկրագործական ժողովրդային վարկի հաստատութիւն

Անանուն ընկերութիւն.— դրամագլուխ՝ 3,000,000 ֆրնք.

որ կրնայ 3.000,000,000 ֆրնք.ի բարձրացուիլ վարչական խորհուրդի պարզ որոշումով։

Կեդրոնատեղի.— 137 Boulevard Sebastopol - Paris

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԳԱՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ Արեւելեան պետութեանց

Սավօյ Օթելի՝ օհեմ, Պուրճ, Գէյրութ

ԵԼԵՒՄՏԱԿԱՆ ՃԻՒՂ

Աւանդի պարտաւորագրութիւնի

ՕԺԻՏ

երաշխաւորեալ տոկոս 6%։ Ասկէ զատ մասնակցութիւն ընկերութեան չահերուն։

ԿԱԼՈՒԱԾԱԿԱՆ ՃԻՒՂ

ՎԱՐԿԵՐՈՒ ԲԱԺՈՒՄ

կալուածի վրայ փոխատուութիւնք

վճարելի 10—15—20 տարիէն. Ցորոշուած պայմանաժամէն առաջ ուզողը կրնայ վճարել։

ԸՆՏԱՆԻՔԻՆ ՍՏՂԸ ընկերութիւնը ներկայիս 75,000է աւելի անդամ ունի։ Մինչեւ 1 Ապրիլ 1931 Ընտանիքին Սստղը 135 միլիոն փոխ տուած է, գրաւով 500 միլիոնէ աւելի արժէք ունեցող անշարժ կալուածներու վրայ։

Ամեն թղթակցութիւն ուղղել՝ B, P. 821, Beyrouth

չափ զանց յաւ հագուած։ Պակի արարողութեան ժամանակը հասած բլլալով քահանան սկսաւ և պարապրան կրկնեց կեանքին մինչեւ վերջը Քարլայլին սիրելու և անոր հնազանդելու ուխտը։ Երկոքեան ալ կրկնեցին այդ ուխտը և «Այո» պատասխանեցին քահանային հարցումներուն։ Դուրսները լսեցին այդ «Այո»ները։

Եկեղեցիէն ելնելէն վերջ ամէն մարդ «հուրրա» պոռաց. Գարլայլ հպարտութեամբ վերցուց աչքերը և իր կեանքին մէջ չարունակ կարօտ քաշած մատանին մատին վրայ տեսնելով, իր սիրած մարդուն հետ կարք նատելով մեկնեցաւ։

ՎԵՐՋ ԵՐԿՐՈՐԴ ՀԱՏՈՐԻՆ

ԳԼՈՒԽ ԵՐՐՈՐԴ

Մ Ա՛Ն Ա·

ԹԹԱՆՔԷՆՊԷՐԿԻ ԲԱՂՆԻՔՆԵՐԸ

Տարի մ'ալ անցաւ։

Գերմանիոյ ամառնային երկիրները այցելուներով լեցուած էր։ Ընդհանրապէս աշուն բլլալով անգլիացիները իրենց [illegible]

րու պէս խումբ առ խումբ այդ տեղեր կը հաւաքուէին։ Այս ամառանոցներու մէջ Շթանքէնպէրկ անուն ազնուականի մը սեփականութիւնը բլլալով, ուրիշ ամառանոցներու պէս հոս ալ ծառատուններ, տեսարաններ, նուագարաններ, պանդոկներ, քաւարաններ, խաղարաններ և ճեմելիք վայրեր գոյութիւն ունէին։

Գարուն Շթանքէնպէրկ հազիւ երեսուն տարեկան զաւակ մը ունէր որ մի միայն լաւ պեխ ոլորելով և լաւ ուտել խմելով համբաւ չունած էր։ Սն, Գօնթ Օթթօ Ֆօն Շթանքէնպէրկ կը կոչուէր և ամբողջ գործն ու զբաղումը հոս ու հոն պտտիլ և ով որ հրաւիրէ պանդոկներու մէջ անոնց սեղանը գնուիլ էր։ Որովհետեւ Գօնթ Ֆօն Շթալէնպէրկ անունը լսողը մեծ պատիւ կը համարէր անոր հետ սեղանակից ըլլալը։

«Լուքթիկ Գաթ» պանդոկին մէջ, Գրօսպի անուն հարուստ անգլիացիի մը հնտանիքը կը բնակէր, պառաւ կին մը, մէկ հատիկ աղջիկ, ուսուցչուհի մը և երեք սպասաւորներէ կը բաղկանար այս ընտանիքը։ Մր. Գրօսպիի ի՞նչ պատճառներով Անգլիան ձգած բլլալը չենք գիտեր, սակայն տարիներէ իվեր ան հոս ու հոն կը բնակէր և չէր ուզեր Անգլիա վերադառնալ։ Մխիթ Գրօսպին ալ գրաւիչ, լեզուանի և չէն տիկին մըն էր։ Օրիորդը հազիւ 17 տարեկան, հասակն ու ձեւը տեղը, գեղեցիկ ու առաքինի աղջիկ մըն էր։ Ան իր հօրեղբօրմէն 20,000 ոսկի ժառանգած բլլալով, մօրը մահուան պարագային պիտի աւելնար նաև այդ գումարին վրայ 10,000 ոսկի։

Գօնթ Օթթօյի ականջին այս 30,000 ոսկիի ձայնը հասնելուն պէս պեխերը սկսան աւելի եռանդով ոլորուիլ և աչքերը երբէք չի բաժնուեցան օր. Հէյէնէն «30,000 ոսկի և հետը գեղեցիկ աղջիկ մը, ահա ճիշդ

AZTAG
JOURNAL QUOTIDIEN ARMÉN.
B. P. 587
BEYROUTH, Liban
Directeur-Propriétaire
HAIG BALIAN

ԳԻՆԸ ԹԵՐԹԻՆ
ՍԻՒՐԻԱ տար. 550, վեցամսեայ 300 Ս. Դ.
ԱՐՏԱՔԻՆ տարի 7, վեցամսեայ 4 տոլար

ԱԶԴԱԿ

ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԳԻՏԱԿԱՆ

ازتاك
جريدة سياسية ادبية اقتصادية حرة

ԵՒԹԷՔՇԱԲԹ ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 11 1932
ԶԵՌՔԷ ՀԱՍԸ 2.50 Ս. Դ.

ՕՐԱԹԵՐԹ

Ձ. ՏԱՐԻ | Ամեն առաւոտ պէտք է բերէ բերքիս ճօռեհին հաղցէին | Տնօրէն — Խմբագիր՝ ՀԱՃԿ ՊԱԼԵԱՆ | Չհրատարակուած ձեռագիրները չեն վերադարձուիր | ԹԻՒ 158 (735)

«ՔՈՒ-ՔԼՈՒՔՍ-ՔԼԱՆ»
ԳԱՂՏՆԻ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆԸ ՀՈԳԵՒԱՐՔԻ ՄԷՋ

Նիւ-Եօրք.— Էտուառ Եունկ Ֆլարք, «ռանտեսանլի կայսր Քու-Քլուքս-Քլան ընկերութեան», ղրուեցաւ Նիւ-Եօրքի յիմարանոցներէն մէկուն մէջ։ Այս հիւանդանոցեան պատճառաւ, մահացաւ հարուած մը իյնաւ այս գաղտնի ընկերութեան որը արդէն անկման մէջ էր քանի մը տարիէ ի վեր։

1919ին է որ Էտուառ Եունկ Ֆլարք իր ձեռքին մէջ առաւ «Քու-Քլուքս-Քլան» ընկերութեան ղեկը, աշխատակցութեամբ Ո. Ճ. Սիմ-մընսի։ Այդ միջոցին, 1865ին հիմնուած այս ընկերութիւնը անկումի նշաններ ցոյց կուտար արդէն։

Ընկերակցութիւնը վերակազմելու և ամբոխը շահելու համար անոնք որոշեցին փոփոխեան ենթարկել «Քու-Քլուքս-Քլան»ի «գաղափարապաշտական» հիմունքը։ Մինչդեռ, նախապէս, «Քու-Քլուքս-Քլան»ը յարձակում կը գործէր օտար ցեղերուն և կրօնքներուն դէմ, անոնցմէ կերպով հալածելով սևամորթները, կաթոլիկները և հրեաները, Ֆլարք դասակարգային պայքարը իբրև նպատակ տուաւ անոր։

Ձախակողմեան արմատականներու դէմ գործուած ահաբեկիչ ազդարարները բազմապատկուեցան։ Իւխանութիւնները անզօր էին պայքարելու համար ոճրագործային այս գործունէութեան դէմ, որովհետև «Քու-Քլուքս-Քլան» իր անդամները կը հաւաքէր, փաղքի այս վերջին շրջանին մէջ, հասարակութեան բոլոր խաւերէն։

Հինգ տարուայ բրօբականտէ մը ետքը, «Քու-Քլուքս-Քլան» կը հաշուէր ինը միլիոն անդամ եւ իր տրամադրութեան տակ ունէր բազմաթիւ միլիոններ տօլարի հասնող դրամագլուխ մը։ Միացեալ Նահանգներու ամէն կարևոր քաղաքին մէջ ընկերակցութիւնը կեդրոնատեղի մ'ունէր, բայց Թէքսասի Ֆորտուորդ քաղաքին մէջ էր որ կառուցուեցաւ աղանդին մեծ տաճարը, որուն շինութեան ծախքերը բարձրացան 200.000 տօլարի։

1928ին, «Քու-Քլուքս-Քլան»ի դօրութիւնը հասաւ իր գագաթնակէտին։

Բայց իր թշնամիները անձնատուր չեղան։ Անոնք օր մը յաղթեցան օգը հանել Ֆորտ Ուորտի տաճարը։ Անկէ ի վեր, այս նշանաւոր աղանդին փաղքը և հմայքը իյնալէ չդադրեցաւ ալլևս։

Խորապէս զգածուելով իր պայքարին անյաղթողութենէն, մեծ պետը ընկղմեցաւ խելագարութեան մէջ, և կատարեալ վհատութիւն շրջանները յաջորդեցին մէկալօմանիայի (մեծութեան պատ) նոպաներու։ Ան պահանջեց որ զինքը մեծարեն իբրև աստուածութիւն մը։ Անկէ զինքը կոչել տուաւ պարբերաբար Ցուլիոս Կեսար, Կեսար Օգոստոս և Տալայի Լամա։

Քանի մ'ամիսներէ ի վեր, մտահոգիչ նշաններ ցոյց կուտար հետգհետէ։ Մտասեւեռալ մենամոլէ փոխուեցաւ մոլեգին խենդի և իր շուրջինները հարկադրուեցան կինը յանձնել փորձագէտ-յիմարաբոյժներու ձեռքը։ Այս վերջիններէն ոչ եգրակացութեան եկան թէ բռնօյաի հիւանդութեան բռնուած է նա, ինչ որ տեղի տուաւ իր յիմարանոց դրուելուն։

ԴԷՊԻ ԼՈՒՍԻՆ ՁԱՄԲՈՐԴՈՒԹԻՒՆԸ ՁԱԽՈՂՈՒԹԵԱՆ ՍԱՍՆՈՒԱԾ
Տօքթ. Վինչէրի կողմէ այդ նպաստակաւ շինուած հրթիռը պայթեցաւ

Պոըլին.— Տօքթ. Վինչէլը հսկայ հրթիռ մը շինած էր որը պիտի ծառայէր իբրև նախակարապետ այն մեքենային որը մարդկային էակը լուսին պիտի փոխադրէր երեք կամ չորս օրուան մէջ։ Սոյն հրթիռը իրեն կապուած անկարգելով (parachute) մը գիտական գործիքներով միասին օդը արձակուեցաւ Բելուսի (Արևելեան Բրուսիա) մօտ։

Այս հրթիռը պէտք է որ վեց մղոն բարձրանար հարիւր երկվայրկեանի մէջ, բայց խլացուցիչ աղմուկով մը պայթեցաւ նա 45 ոտնաչափ բարձրութեան մը մէջ, և կարդուփշուր եղաւ հրթիռին ստորին մասը որուն մէջ գետեղուած էր մօքէտոը։

ՉԻՉԷՐԻՆ ՀԱՆԳՍՏԵԱՆ ԿՈՂՈՒԱԾ

Մոսկուա.— Ժողովրդային նախկին արտաքին գործավար Պ. Չիչէրին՝ որը ժամանակէ մ'ի վեր հեռացած էր սոյն պաշտօնէն և կարգ մը ուրիշ պաշտօններու կանչուած էր կուսակցութեան քաղաքական բիւրօյին մէջ, հանգստեան կոչուած է վերջնական կերպով։

Անիկա պիտի ստանայ ամսական 375 րուպլի թոշակ և ձրի բնակարան մը։

ՊՂԻՆՁԻ ՀԱՆՔԵՐ ԿԸ ԳՏՆՈՒԻՆ ՈՒՐԱԼԻ ՇՐՋԱԿԱՅՔԸ

Մոսկուա.— Ուրալի շրջակայքը Բէրմի (Զալինսքի նահանգ) մէջ պղնձի նոր հանքերու գտնուելուն առթիւ, սովիէթական մամուլը կը գուշակէ թէ Ռուսիա քանի մը տարուայ մէջ պիտի կրնայ լինել պղինձի արտածող երկիր մը, փոխանակ պղնձի ներածող երկիր մը ըլլալու։

Բէրմի հանքերը տարեկան տասը հազար թօնօ պղինձ արտադրելու ընդունակ են։

Պ. ԼԻԹՎԻՆՕՓ ՅԱՆԿԱՐԾԱԿԻ ԿԵՐՊՈՎ ԿԸ ՄԵԿՆԻ ԺՐՆԵՒԷՆ

Ժընև.— Խիստ խոր գաղտնիք մը կը պարուրէ Խ. Ռուսիոյ արտաքին գործավար Պ. Լիթվինօֆի ժրնիէն յանկարծակի կերպով մեկնումը։

ՊԻԹԻԱՍ

Որոնդէսի լայն հովիտին մէջ, ոչ կողմի ծովամերձ լեռներուն վրայ, ժայռերու հետ քով քովի, ցանուած են Սուէտիոյ հայ գիւղերը։ Միակ հատուածը ամբողջ արևմտահայութենէն որ անսպասելի հնարաւորութիւնը ունեցաւ վերադառնալու իր հօրենական տունը, կիսափուլ բայց ղերծ օտարի ներկայութենէն։ Տարագրութեան ճամբու փոչին դեռ իրենց վրայ էր, երբ այս ռազմագի լեռնականները զիրաւորձեռքերով սկսան վերաշինել իրենց բոյները, հին կարդ ու սարքով։ Շինելը հայուն ճակատագիրն է։

Այս գիւղերուն մէջ ամենէն յաճախուածը Պիթիասն է իբրև օդափոխութեան վայր։ Մօտաւորապէս 200 տունէնոց գիւղ մը որուն համայնապետները լիովին ըմբռնելուհամար պիտի բաւէր բարձրանալ մինչև եկեղեցին, քանի որ վերջինս — դեռ կիսաւարտ — բերդի մը պէս կը կանգնի գիւղին ամենէն բարձր կէտին վրայ։ Բայց բլրակին վրայ այնքան սիրուն անակնկալներ կան որ անոր վերելքը ինքնին կը կատարուի փորձութեան քայլի մը պէս։

Երբ աշխարհակալի վաղանցուկ արձաններու նման կանգնիք այս ժայռի բեկորներուն վրայ, Քաղ՛ք որ ձեր լեռնամերձ նայուածքը, կամարի կամարները դիտելէ վերջ, պահ մը խոնարհի ձեր իսկ պատուանդաններուն վրայ, որովհետև երբեմն այդ քարի զանգուածները դրուագուած կ'ըլլան... ծովաստղերով։ Սառած, քարացած ծովաստղեր, նիւթացած ճառագայթներով, յաւերժացած նշանները աշխարհասասան առամի մը որուն արարիչ ուժը զանոնք դրոշմած է այս քարերուն վրայ որպէս հեղինակի կնիք։ Բայց դուք որ հրաժարիլ չէք ուզեր ձեր աշխարհակալի փառքէն, ազատ էք այդ ասեղոցեան նշանները նկատելու երկրին կիսագունդերը ներկայացնող քարտէսներ, դիտեղուած ձեր գահին ոտքերուն ան կ բարձրաքանդակ քարաէներ, երկայնութեան հաւասար սահմաններով։

Մասուռ չկայ այս ժայռերուն վրայ, բայց ծակոիքներէն ժայթքող ծորերին ներ գոր բուրդի մը պէս կը հագուեցնեն զանոնք։ Ժայռեր կան որոնց ծերպերը, գազաններու կլափներուն պէս, հակայ ծառեր ըմբերանած և իրենց սուր ծայրերը մխրճած ենթուներին մէջ իբրև հրէշի մը ժանիքները։

Եթէ յոգնեցաք, կրնաք պահիկ մը հանգչիլ սա ժայռափոր սենեակի սեմին վրայ։ Հոգեղինացած ճգնաւորի մը տուրբ կամքի՞ն թէ հովուութիւն խաղացող սեթեւեկեան իշխանուհիի մը քմայքին է որ կը պարտինք այս փոքր հրաշալիքը։ Ո՞վ դիտէ։ Աւելն պարագայի մէջ հմայեցրատար ձեռքը որ զայն փորած է, չէ ուզած գազանարան մը չինել։ Դուռ, երդիք, պատուհան, երեքն ալ բաց են արևին առջև որ չի խաթարեր անոր առնուչ զովութիւնը։

Հիմա որ բլուրին վրայ էք, դիտեցէ՛ք։ Պիթիաս հասատատած է պայատձև բարձրաւանդակի մը վրայ որուն արտաքին ազեզը յատակօրէն գծուած է երկու սևանուն ջուրերով — Գարա Ջայ և Գարա Փուշար։ Գիւղին հատարիմ ամառակեացները վերջինին առնուշը հայացուցած են — Սև Աղբիւր։ Անթիլիասէն կոնդակի* կր սպասեն առաջինն ալ ժկրտելու Սև Գետակ։

Պայտին ճիւղերուն մէջ պարփակուած միջոցը ցամաք խոռոչ մըն է որուն կողերը աստիճանաձև ծառատեռներով կը խորանան մինչև ձորը։ Իսկ դրացի բլուրին վրայ Հաճի Ապիպալի — ուրիշ հայ գիւղի մը — տուներն են որ կը սարածուին ծառերու ստուերին մէջ, ժակոտած հոտի մը նման։

Բայց ասելի զեղեցիկ քան ամեղա ձեւ կինքը ժայռերուն վրայ, ասելի զարմանալի քան քարիկ ծառերը իրենց գոռոզ անձնասութեան մէջ, ասելի որ րուն քան ժայռափոր խուցը — այս գիւղերուն թթատառներն են։ Ուղիղ, ոչ չատ բարձր, բայց ներքահասակ, վանդակորմի ձողերու պէս մէկ գիծի վրայ, անոնք կը նմանին ժամադասս արմատներուն որոնց իրարանցիկը գագաթին վրայ փունջ մը տերև կը կրէ իբրև խոյակ, որովհետև այս թթենիները ալ չունին տարածուն ճիւղեր։ Այս նեղ ու երկար արտերուն մէջ անոնք իրենց կրկնակ, երբեմն եռակ չարքերով կը թուին յօրինել սիրնակառոյց մեհեան մը որուն մէջէն, ափսո՜ս, հրաշագործ ոգին վաղուց փախած է։ Արդարև, չերամի համար մշակուած այս թթատառներ քանի մը տարիէ ի վեր դադրած են հասութաբեր ըլլալէ, բայց գիւղացին դեռ չէ հաշտուած զանոնք քանդելու գաղափարին հետ։

Իմ պարտիզպան բարեկամս որուն ամէն օր կը հանդիպիմ Ջրվիժակի (Զաղլազան) թթատառներուն մէջ ինծի հարց կուտայ թէ ի՞նչպէս կ'ըլլայ որ մարդիկ արուեստական մեռաքսը կը նախընտրեն իրականէն։

— Մարդիկ անգուրուած կիներն ալ կը նախընտրեն պարզերէն, կիներն ալ կ'ածիլեն իրենց յօնքերը և տեղը մատիտով նոր յօնքը գծեն։ Տխմարներու բանակը աւելի բազմաթիւ է քան Ջրվիժակի թթենիներուն տերևները։

Բայց դո՛ւն ըսէ տեսնեմ, ինչո՞ւ կը պահէք այս ծառերը քանի որ այլևս օգուտ մը չունին ձեզի։ Հանեցէք զանոնք և ձեր արտերը յատկացուցէք ուրիշ ցանքերու։

— Ա՛խ, պարոն, ըսածդ դիւրին բան չէ։ Տարիներով աչխատանք թափած ենք այս ծառերուն վրայ։ Պարտքի տակ մտած ենք առնց համար։ Ես ալ կ'ընդունիմ որ մեզի օգուտ չունին հիմա, նոյն իսկ վնա՛սն ունին։ Բայց ձեռք վրայ կ'երթա՛յ որ կարդ ու փչուր ընես։ Դիւրի՞ն բան է աչխատանք մը փճացնել։

— Ուրեմն այս թթենիները կերպով մը ձեր անառակ զաւակներն են որոնք օգուտ մը չունենալէ զատ ընտանիքին համար, առուն հիմերը կը փորեն, բայց հայրն ու մայրը կը չարունակեն պահել զանոնք։

— Հա՛ ողորմի հօրդ հոգուն, չատ աղէկ խօսեցար, չա՛տ աղէկ։ Զաւակդ ո՛րքան ալ անառակ ըլլայ, կրնա՞ս ջնջել զինքը։

Եւ գոհունակութենէն կը ժպտի որ այս անչահախնդիր գուրգուրանքո՛յքան զօրեղ արդարացում գտաւ անծանօթի մը մտածումին մէջ։

— Ինչո՞ւ այդի չէք անկեր։

— Գեղեցիկ արիշներ ունէինք եւ չատ առատ բերք կը տանային, բայց որդերը փճացուցին արմատները։

— Ատկէ փրկուելու միջոցը կայ։

— Բայց ո՞վ պիտի տորվեցնէ մեզի, պարոն, մենք անուս լեռնականներ ենք։

— Լսէ՛, պիտակը չատ յարգի է Հալէպի հրապարակին վրայ, իսկ դուք պիտակով պատուաստելու յարմար ծառեր ունիք։ Ատիկը մի փախցնէք։

— Այդ ալ փորձեցինք։ Տեսքով գեղեցիկ պիտակներ յառաջ եկան, բայց ամէնքն ալ անպտուղ։ Այս հողը թերութիւն մը ունի անպատճառ, բայց մենք չենք հասկնար, ուրիշ մտածող ալ չունինք մեր մտքին։

Այլևս ամօթահար իմ յապաղած խրատներէս, կը լռեմ, իսկ ան մոռնալով որ իրենց մտքին մտածող չկայ, գնաց մտածելու իր պատահան հիւրին վրայ։

Ջրվիժակի արտերուն եզերքը թզենին ու նռնենին գիրկընդխառն կ'ածին, և երբեմն սարբինայ մը զանոնք իրարու չղթայած կը պահէ, այնպէս որ բանական է մէկ ծառի վրայ մտցնել երեք տեսակ պտուղ քաղելու համար։ Քանի մը վայրկեանէն բարեկամս կը վերադառնայ, ձեռքը՝ սակառ մը ուր թուզը, նուռն ու խաղողը կը հանգչին, վանդակի մէջ ծուռած թռչուններու պէս։ Սակառը կը տեղաւորուի Ջրվիժակի պաղպաղուն ջուրին մէջ, մենք ալ բռնելորաքը...

Քանի մը պտուղ ճաշակելէ վերջ, բարեկամս որ, կ'երևայ թէ, գիս մտածկոտ տեսաւ, հարցուց։

— Ի՞նչ կը մտածես, չհանեցա՞ր մեր պատուղներուն։

— Ընդհակառակը, տ՛ղաքան հանեցայ որ պիտի ուզէի այս սակառը իր եռահամ պարունակութեամբը մատուցանել Աղաթոն պէյին։

— Դուն քէֆդ նայէ՛, Քող այդ պարոնը հոս հրամմէ, իրեն ալ բաժին կայ։

— Դժբախտաբար ան բնաւ հոս գալու մտագրութիւն չունի. բայց կրնար ձեզի հողագէտ մը ղրկել։ Բարեգործականի փոխ նախագահն է, ինքն ալ ծանօթ հողագէտ։

Առանց կատակի, Աղաթոն պէ՛յ, դուն որ սերունդէ սերունդ հողագէտ էք, անշուշտ հողին սէրը ունիք, ինչո՞ւ Նուպարեան օաներէն հողագէտ մը չէք ղրկեր այս չրջանը։ Այս քաղ լեռնականներուն անտեսականը քայքայուելու վրայ է, և այս վիճակը կրնայ աղէտալի հետևանքներ ունենալ ազգային տեսակէտով։

ՆԴՈՒԱՐԴ ՏԱՐՕՆԵԱՆ

ՄԱՄՈՒԼ

ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ՏԱԳՆԱՊԸ
ԵՒ ՍԻՒՐԻԱ ՈՒ ԼԻԲԱՆԱՆ

«Էլ Բասրա» ճեռկայ ցճեսական ազգանապի մասին խմբագրականի մը մէջ կը գրէ.—

Եւրոպական և ամերիկեան թերթեր ուրախութեամբ կ'ատեսեն համախմբական անտեսական տագնապի վերջանալը։ Նէ այդ եզրակացութեան կը յանգին տեսնելով գիներու ընդհանուր բարձրացումը։ Օրինակի համար անոնք կը տեսնեն որ ինքնաշարժերու գիները աւելի սեղ են այսօր քան տարի մը առաջ։ Կերպասեղէնները սկսած են նշանակելի յաւելում մը կրել իրենց գիներուն վրայ։

Ամերիկացիներու և եւրոպացիներու կարծիքով տնտեսական ապահովութիւնը կախում ունի արտադրութեանց գիներու բարձրացումէն։ Ճիշդ է այս կարծիքը ի հարկէ. գիներու յաւելումը օգտակար է իրենց արտադրող երկիրներու համար, որովհետև Եւրոպան եւ յատկապէս Ամերիկան գլխաւոր արտադրող երկիրներ են։

Սակայն մենք որ ընդհանրապէս նեղտող երկիր ենք, մեզի համար աւելի ազդարարեր կ'ըլլայ գիներու բարձրացումը։ Ամերիկայի մէջ եթէ տագնապը փարատի արտադրութեանց նիւթերու սղութեան պատճառաւ, հակառակը կը պատահի մեր մօտ։ Մենք ոչ գործարաններ ունինք ինքնաշարժեր արտադրելու համար և ոչ ալ ճարտարարուեստական հաստատութիւններ։ Մենք միայն մարդ կ'արտածէինք Ամերիկաներ. հիմայ անոնց դռներն ալ սեղմօրէն փակած են և կարելիութիւն չկայ այդ արտածման։

Այս պատճառաւ կ'ըսենք որ գիներու սղելովը տագնապը չփարատիր մեզի համար, ընդհակառակը չատ աւելի գէշ վիճակ մը կ'ստեղծուի։

ԲԱՑԱՏՐՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

Այս խորագրին տակ յ'էֆէնտ. Տիւ Նոռ կը գրէ.—

Հոմսի մէջ Փայֆ Լայնի ընկերութիւնը դժբախտութիւնը ունեցած է փոքրամասնական համայնքի մը պատկանող գործաւորներ վարձելու։ Ասոր վրայ երկար ոռնոց մը կը տարածուի Դամասկոսէն։ Ծայրայեղական թերթերը իրար կ'անցնին և ցասում կը յայտնեն որ օտարականները կը նախընտրուին «հայրենիքի զաւակներէն»։ Դարձարանատէրերը խստօրէն կը քննադատուին։ Բայց բոլոր գործաւորները նոյն պարկը դնելու և ռուսերը հայերուն խառնելու իրողութիւնը յատկանշական է ամբողջ մթնոլորտին մը կողմէ։

Քանի մը ամիս առաջ գրկակ մը կը պտտար խօսելով սքանչելի ոստիկանական քննիչի մը մասին որ անկէ յետոյ վատաբար յարձակումի ենթարկուեցաւ և վիրաւորուեցաւ. «Ե՞րբ պիտի վերջանայ այդ հայուն բռնաւորութիւնը»։ Այսօր թշնամութիւնները կը սկսին ասելի սաստկութեամբ։ Մարդիկ կը կարծեն օգտուիլ նոյն իսկ հայ բառին ըստեղծած չփոթութենէն։ Հայ կը նշանակէ թէ՛ հմայնք և թէ ցեղ։ Կը յարձակին նախ հմայնքին ու անմիջապէս կը դառնան դէպի ցեղը երբ ուղէ բողոք բարձրանայ։ Ձեռքը՝ սակառ մը ուր թուզը, նուռն ու խաղողը կը հանգչին, վանդակի մէջ ծուռած թռչուններու պէս։ Սակառը կը տեղաւորուի Ջրվիժակի պաղպաղուն ջուրին մէջ, մենք ալ բռնելորաքը...

Քանի մը պտուղ ճաշակելէ վերջ, բարեկամս որ, կ'երևայ թէ, գիս մտածկոտ տեսաւ, հարցուց։

— Ի՞նչ կը մտածես, չհանեցա՞ր մեր պատուղներուն։

— Ընդհակառակը, տ՛ղաքան հանեցայ որ պիտի ուզէի այս սակառը իր եռահամ պարունակութեամբը մատուցանել Աղաթոն պէյին։

— Դուն քէֆդ նայէ՛, Քող այդ պարոնը հոս հրամմէ, իրեն ալ բաժին կայ։

— Դժբախտաբար ան բնաւ հոս գալու մտագրութիւն չունի. բայց կրնար ձեզի հողագէտ մը ղրկել։ Բարեգործականի փոխ նախագահն է, ինքն ալ ծանօթ հողագէտ։

Առանց կատակի, Աղաթոն պէ՛յ, դուն որ սերունդէ սերունդ հողագէտ էք, անշուշտ հողին սէրը ունիք, ինչո՞ւ Նուպարեան օաներէն հողագէտ մը չէք ղրկեր այս չրջանը։ Այս քաղ լեռնականներուն անտեսականը քայքայուելու վրայ է, և այս վիճակը կրնայ աղէտալի հետևանքներ ունենալ ազգային տեսակէտով։

ՆԴՈՒԱՐԴ ՏԱՐՕՆԵԱՆ

---

*Սովիէթական պատուիրակութիւնը չուզեր յայտնել այս մեկնումին պատճառները, բայց կը կարծուի թէ Պ. Լիթվինօֆ Մոսկուա չէ մեկնած այլ Փարիզ կամ Վիէննա մեկնած է հաւանականաբար, ուր հանդիպումներ պիտի ունենայ ռուսօ-ռումանական ոչ-յարձակման դաշինքին շուրջ բանակցելու պաշտօն ունեցող ռումանացի պետական մարդոց հետ։

ՍՈՎԻԷԹԱԿԱՆ ԴԵՍՊԱՆՆԵՐՈՒՆ ՄԷՋ ՓՈՓՈԽՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ԿԸ ԿԱՏԱՐՈՒԻՒ

Մոսկուա.— Հրովարտակ մը կը հաղորդէ թէ Պ. Ռօքօլիքօֆ Լոնտոնի սովիէթական դեսպանութեան պաշտօնէն հանուած է իր կողմէ յայտնուած փափաքին վրայ. նոյնպէս Հռովմի դեսպան Պ. Ռուբսքին, Ֆինլանտիոյ սովիէթական դեսպան Պ. Մայիսքի կը յաջորդէ Պ. Սօքօլնիքօֆի. Ցունաստանի սովիէթական դեսպան Պ. Բօքէմքին Հռովմի դեսպան նշանակուեցաւ. Պարսկաստանի սովիէթական դեսպան հաւաղդի Պ. Դաւիթեան Պ. Բօքէմքինի պիտի յաջորդէ իբրև Աթէնքի դեսպան։

Փոխադարձութեանց խնդիրը Ազգերու Դաշնակցութեան խորհուրդին առջև

Ժընև.— Վեցերորդ յանձնաժողովին նիստին մէջ, Ֆրանսական պատուիրակ պրն. Պէրանժէ սաստիկ ծափահարուած ճառ մը խօսեցաւ փոքրամասնութեանց խնդրոյն մասին։

Անիկա պարզեց այս կենսական խնդրոյն մասին Ազգերու Դաշնակցութեան կատարած աշխատանքները։

Ֆրանսան՝ համաձայն լինելով չատ մը պատուիրակութեանց հետ, կը խորհի թէ պէտք չէ որ միայն հասցուի եւրոպական դաշնագիրներով նուիրագործուած իրաւունքներուն և Ազգերու Դաշնակցութեան Ո.խին Ազգերու Դաշնակցութեան խորհուրդին տուած իշխանութեան։

Խորհուրդը խնամօք և չրջահայեցութեամբ ժառեցաւ միշտ փոքրամասնութեանց փչալից խնդրոյն։

Իր գործելակերպին ազդուութիւնը նուիրագործուեցաւ ձեռք բերած չափելի արդիւնքներով։ Պէտք չէ ուրեմն փոխել այդ գործելակերպը։

Ժընև.— Գերմանական պատուիրակ պրն. Ֆօն Ռոզենպերգ թելադրեց որ ցեղային փոքրամասնութեանց չատուկ մեթոդն կոտիէ մը հաստատուի Ազգերու Դաշնակցութեան մէջ։ Անիկա գանդատեցաւ փոքրամասնութեանց նկատմամբ ցուցաբերուած ազգայնական վերաբերմունքէն, և ըսաւ թէ փոքրամասնութիւնները չեն յաջողիր զիրենք լսել տալ։

Գերմանական առաջարկութիւնը պաշտպանուեցաւ աւստրիական, պուլկարական, և հունգարական պատուիրակութեանց կողմէ։

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

եզուի խարուեքեան: Արդարև ցեղն ու լեզուն, պատմականօրէն անկարող կազմելու ազգ մը չեն կրնար նաև զայն բաժնել:

Այսքան սահմանադրական անկախ կազմակերպութիւններու և անարդարութիւններէ կողքին կար գոնէ առենօք տրամաբանութեամբ և իրաւունքով պատրաստուած գրուածք մը:

Ի՞նչ կը մնայ անկէ այսօր:

Պ. ԲՕՆՍՕԻ ՎԵՐԱԴԱՐՁԸ

Այս խորագրով «Լօրիան»կը գրէ.— Հոկտեմբեր 18ին պիտի գայ Պէյրութ և անմիջապէս պիտի մեկնի Փրնս: Ինչ ըսած պիտի ըլլան խնդիր Պէյրութ (կամ Դամասկոս) կը կանչէ Պ. Բօնսօն:

Առանց գաղնիքը գիտնալու ստուածներուն կամ սէրայներուն բուական է ակնարկ մը նետել Սիրիական օրացոյցին վրայ գահացնելու համար հասարակութեան քիչ մը ժամուղ հետաքրքրութիւնը: Հոկտեմբեր 18ին Հազաարութեանց Ցանձնախումբի նստաշրջանին մինչև կայ դէպք մը որուն արժէքը պէտք չէ ստորագնահատուի, Ասիական Սիրիական Մարհրդարանական առաջին նստաշրջանի բացումն է, որ տեղի պիտի ունենայ Հոկտեմբեր 25ին: Հազաարութեան տեղեկագիրը Ազգերու Դաշնակցութեան ներկայացնելու նախօրեակին Բարձր Գամիսէրութիւնը չի կրնար անտեսել դէպք մը որ կը նշանակէ Սիրիացի ժողովուրդին մուտքը Սահմանադրական բնականոն կեանքի մը մէջ:

Ֆրանսական տեսակէտով ասիկա լուացոյն և ամենաուզղակի ապացոյցն է հովանաւոր երկիրներու բնակչութեանց աստիճանական պատասգրութեան իմաստով Դամասկոսի մէջ հետապնդուած քաղաքականութեան:

Հակառակ վերյիշեալ չրջան ընդ լուրերուն, քիչ հաւանական է (և այժմ քաղաքականօրէն աննպատակաուր) որ նախարարական փոփոխութիւն մը տեղի ունենայ: Ո՛չ Ֆրանսա, ո՛չ Սիրիան, մինչազգային վիճաբանութեան նախօրեակին, չեն ունին նախարարական ապագայի մը որ կրնայ նկատուիլ որպէս անհնկուքիւնը ազգային միութեան ծրագրին որ նպաստեց ներկայ դասիճի կազմութեան:

Ասոնք են իսկական կէտերը որ կը հետաքրքրեն քաղաքականպէս քաղաքիկ պարագաներէն որոնց մէջ Բ. Գամիսէրը պիտի կանչուի ներկայ ըլլալու Սիրիական առաջին օրէնսդիր ժողովի հրատարակական մկրտութեան: Եթէ նայի իսկ «նախարարական ընդլայնում մը տեղի ունենայ, չորս աթոռի տեղ վեց ինչպէս կը թելադրուի, հաւանական չէ որ նման փոփոխութիւն մը կատարուի յառաջիկայ Մարտի նստաշրջանէն առաջ:

ՀԱՆՐ. ՇԻՆՈՒԹԵԱՆ ԳԱՅԹԱԿՂՈՒԹԻՒՆ

«Լիման—Իւլ—Համ» իր այս օրուան թիւին մէջ, խօսելով հանրային չինութեանց գայթակղութեան չուրջ, կը գրէ.—

Ժամանակին ամէն անգամ հանրային չինութեանց կողմէ դրուած իրաքանչիւր աճուրդի բազմաթիւ թեկնածուներ կը ներկայանային: Իսկ հիմայ ոչ ոք չի ներկայանար: Քանի մը գործեր կան աճուրդի դրուած և օրերէ ի վեր դեռ ոչ մէկ յանձնակատար դիժումի չէ կատարած և դին չէ տուած:

Հանրային չինութեանց անօրէնը չուարած է և չի գիտեր թէ՝ ինչ ընէ: Քանի մը օր առաջ նոյն իսկ մուհեսիպը կը սկսաւ պոռալ Գալալօնէ, ալա սիւվէ, ալա Թէէ», սակայն դարձեալ ոչ ոք պատասխան տուաւ: Երկրաչափները ասելի նախընտրելի կը գտնեն իրենց գլուխները ազատի բերանը դնելը, քան հանրային չինութեանց պաշտօնատան հետ գործ ունենալը: Բոլոր յանձնակատարները քննութեան և կասկածի տակ կը գտնուին: Այս պատճառաւ ձմեռէն առաջ լիլնալիք գործեր կը մնան երեսի վրայ:

Այժմ կառավարութիւնն ալ չուարած է և չի գիտեր թէ՝ ինչպէ՞ս վերջացնէ գայթակղութեան ծանր խնդիրը, որուն վնասները կը տեսնուին ամենուրեք:

ՀԱՆՐՈՒԹԵԱՆ ԴԱՏԱՍՏԱՆԻՆ

ԽՕՍՔՈՎ ԴԱՏԱՒՈՐ, ԳՈՐԾՈՎ ՅԱՆՑԱՒՈՐ

Հրաժարեցուած Հոգաբարձութեան անդամներէն պրն. Մորէն Սուգիասեան, «Անդարեխիդ կեցուածք մը» վերնագրով և երկարապատում մէկ գրուածքով, լոկ իր պատասխանատուութեան բաժինէն խուսափելու յոյսով, ըրած անհարկի գլուխիններուն մեծ մասը, արդէն իր յուզած խնդիրներու հետ սերտ առընչութիւն չունենալուն համար, պատասխանի արժանի չեն նկատուիր:

Գալով քաղականութեան և հոգաբարձութեան վերաբերեալ խնդիրներուն հանրային կարծիքը լուսաբանելու հարմար, տիպուած եղանք մէկ մասին պատասխանելու:

Նախ լաւ գիտէ պրն. Սուգիասեան որ քաղական խորհուրդը, Սուգիասեանի Թուած չորք մը ծիծաղելի և անհիմն պատճառներու քննախնդրութեամբ չէ որ, գրչի մէկ հարուածով զինք պաշտօնէ դադրեցուցած է, այլ հոգաբարձութեան չրջանին, իր անհոգութեան և ապրուած մինչև վերջին ամիսը խորքունի մէջ ըլլալուն համար, Ազգին կարևոր մէկ դրամին, իրենց դանձապահին կողմէ իւրացուելու դիւրացման պատճառն է որ զինք պաշտօնէ դադրեցուցած է:

Մինչ քաղականութեան իրաւասութիւնն ու իրաւունքը չէ՝ ամբաստանուած ժամին մը պաշտօնազուրկ ընել, արգեօք պրն. Սուգիասեան լուր ունի՞ր իր անդամակցութեան չրջանին հոգաբարձութեան ամավերջի հաչուեկշիռներէն, և արդէն իր լուր չ'ունենալուն մեծ փաստն ալ իր ընկերներէն Տիարք Տօք. Պարթիզպանեան և Պէրպէրեանի հոգաբարձութեան պաշտօնի հրաւիրուած օրերուն «այդ դրամին թերեւս այդ օրերուն իւրացուած ըլլալը» ըսելով խոստովանիլն է. իսկ քէ կաթ. Փոխ. Սրբազանին և քէ քաղականութեան ամիսներն առաջ պրն. Տիրացուեանի դրութեան մասին, հոգաբարձութեան անդամներէն ոմանց բերանացի ուշադրութիւնը հրաւիրելու կերպին գրաւոր չեզած ըլլալուն համար, պրն. Սուգիասեանի կողմէ պարզ ըսի ըսուներու արժէքով ընդունուիլը «ծիծաղելի և հիանալի է՞»:

Որքան ծիծաղելի է նաև երբ կ'ըսէ քէ քաղականութիւնը ծնողական ժողովի ձախանձոնարկներէն պարտ մը կաթ. փոխ. հար ներկայիս լուծ, ծըսնողական ժողովի համար արտօնութիւն խնդրած ատեն, մենք և օրթազունն էինք որ ուզեցինք եա կեցնել զիրենք առարկելով քէ 7 Օգոստոս թիւ, քաղականութեան որոշումով արդէն հոգաբարձութիւնը հրաժարեցուած է իր պաշտօնէն և դրամը խնդիրն ալ կար գագրութեան հունի մէջ է:

Գալով մեր պաշտօնավարութեան իր մեր մօտ չտեսած «հասարակական բարձր նկարագրի և ժողուրդ պատրաստութեանդ ապացոյց, մեր 3 աճուրդ գործունէութիւնն է, որոնք են՝ չատ մը պաշտօնեաներուն յանձնել պահանջը գոցելէ և գպրոցին մեր ձեռքէն եկածին չափ նիւթապէս օժանդակելէ ու բազմաթիւ նորոգութիւններ ընելէ վերջ, այսօր դրամ ալ ունենալ, օրինաւոր արձանագրութիւններով և հանրութեան ներկայանալի տեսարկներով, իսկ հոգաբարձութեան «գատարաստուած և բարձր նկարագրի աչքը» աճուրդի պարտ, գուցէ կանոնաւոր հաչիւ և տետնագրութիւն մը չ'ուներնալուն հաւար է որ չկրցաւ փոխանցել տալ նորընտիր հոգաբարձութեան, 7 Օգոստոսէ ի վեր քէ կաթ. փոխ. սրբազանի և քէ քաղականութեան կրկնակի դիմումներով պահանջած երանելի հաչուետետարները:

Եթէ ժողի համար ծեր ըլլալ և լաւ հայերէն չ'գիտնալը ինք ամօթ կը համարէ, արդեօք որքան աւելի մեծ ամօթ և անխղճութիւն պէտք է համարել իրեն յանձնուած պատասխանութեան մէջ քերացող երիտասարդ մարմին մը, որն է հոգաբարձութիւնը: Իսկ իր «ոչ մըտաւոր և ո՛չ ալ հասարակական բարձր նկարագիր չունեցող» յորջորջած քաղականութեան անդամները, կարող են իրեն սարիներով բարոյագիտութեան և ազգային վարչական գործերու դասեալ, և ազգային գործեր ո՛չ քէ վարած են 3 սարի միայն, այլ երեսուն սարիներ, միչտ նախանձախնդիր ազգային չահերուն և անկողմնակալ: Մեր պաշտօնի գիտակցութիւնը չունենալն ու անխոհեմութեամբ մէջտեղ նետած «բարձր նկարագիր չ'ունեցող» խօսքն է որ մեզի իրաւունք կ'ուտայ նոյնութեամբ իրեն վերադարձնել նոյն նախատինքը, քանի որ ազգային կործը կը չփոթէ անձնական հաչիւներու հետ:

Վա՛ք քաղ հասկնայ պրն. Սուգիասեան որ իր յորջորջած, խարխլած և ապօրինի մարմինը, որ օր ցերեկով չէ խաղցած հասարակական ազգային աչխատանքներու յծուած, պարկեչտ և իրենց անցեալով ծանօթ անձերու հետ, այլ խաղցած է իրենց պաչտօնին անգիտակից, ժողովներու մէջ քունը տանող ու դանցառու անձերու հետ:

Ի դիմաց Թաղկ. Մորհուրդ
Ս. Նշան Եկեղեցւոյ
Ատենագպիր *Ատենապետ*
Գ. Ց. Քացախեան Կ. Ց. Գալրճեան
1932 Հոկտ. 7, Պէյրութ

ԿԱՐԵՒՈՐ ԼՈՒՐԵՐ

ԼԻԲԱՆԱՆԻ ՄԱՅՐԻՆԵՐԸ

Լիբանանի մայրիներուն հռչակը առածուած է սիեզերքի վրայ: Պատճառը այն է որ անոնք ունեցան առաջնորդներու ասեղնաժեղ: Աւետարանը: Եթէ հետ մը իսկ չմնայ անոնցմէ, մարդիկ գարձեալ զայն պիտի փնտռեն ու երազեն այն վայրին վրայ ուր անոնք քաղաքեցին: Բայց անոնցմէ կայ տակաւին մեծ թիւ մը, այնպէս որ մարգուն երեւակայութիւնը պիտի չգործէ պարապին վրայ: Լիբանանեան ընկերային արմատացումը այսպէս կը գտնէ արմատացումը իր ազգային խորհրդանչանին: Ամէն բան կը պայքարի օրպէսզի յարգելի հայրենակիցներուն այս ամենայարգելիները, որոնցմէ չատեր 15 դարու կեանք ունին, ըլլան գործակալի մեծարանքի առարկայ:

Բայց այսօր մայրիները սպառնալիքի առակ են: Անոնց կը սպառնայ ժամանակը, որ գիրենք կը ծեռացնէ: Կը սպառնայ նաև մարգը որ անոնց կը մտեծնայ առանց յարգանքի:

Մայրիներուն վրայ կայ արձանագրութիւն մը զոր. Գլէմրժի երիտասարդութիւնը դրած է յաւերժացնելու համար Լաժարքինի այցելութիւնը:

Այս արձանագրութիւնը կեղծ է:

Բանասեղծը բնաւ չէ կրցած մտածնայ արձանագրութիւնը կրող մայրիին: Ասիկայ յատակօրէն կը գրէ ան իր յուչերուն մէջ: Բայց այսօր այլևս կարելի չէ չկկոլ սխալը: Առասպելը աւելի զօրաւոր է քան պատմութիւնը:

Ծխեցողները աւելի բարձր եւ մասնաւոր կերպով ընտրեցին օձուած են որ մուխը ճամբորդներուն ճեղուքէն չի պատճառէ:

Մասնաւոր տեզեր պիտի յատկացուին «բէնիսէի եւ Կօլֆի համար:

Քանի մը պարտէզներ ճամբորդներու օսէ պիտի տան իրենց ծառերով, եւ բնական աւազաններ լողալու սիրահարներուն գրօսանքի պիտի հայթայթեն:

Շատ մը չնաւահանգիստներ կրնան ընդունիլ այս մեծութեամբ նաւ մը: Նիւսօրմի նաւահանգիստը աւոր համար օձեցելու վրայ է չորս հսկայ կամարակապներ որոնք պիտի արժեն 75 միլիոն ֆօյար:

Գլայե գեղ ուր հիմա օդանաւը կը օձնուի, բնականպէս պզտիկ կուգայ այս օդանաւահին, որով սկսած են գեղ լայնցրնելու 400,000 ֆոյարի կը կարօտի այս ձախտաւութիւնը:

ԱՆԴՐ - ՅՈՐԴԱՆԱՆԻ ՄԷՋ ԱՆՄԵՂ ՄԸ ԿԸ ԿԱԽՈՒԻ

ԿԱԽՈՒԵԼԷՆ ՎԵՐՋ ՅԱՅՏՆԻ ԿԸԼԼԱՅ ԱՆՄԵՂՈՒԹԻՒՆԸ

Ժամանակին, Անդր - Ցորդանանի Պէճի Աթիճ արաբներէն երեք հոգի ամբաստանուած էին, որպես հեղինակներ ոճիրի մը: Բայց անոնք վախնալով փախած էին անապատի խորերը: Տարիներ վերջ, բանի մը օրերէ առաջ, երբ անոնք կը վերադառնան իրենց երկիրը, կը ձերբակալուին եւ կը յանձնուին դատարան:

Դատարանը, յեթ երկարաձեւ քննութեան եւ դատավարութեան մանուան կը դատապարտէ զանոնք: Անոնցմէ Սախմ Սախ, մեկնելէ առաջ կախուելով Սախմ Սախ ոչ մէկ բանէ առաջ կախուելով Սախմ Սախ ոչ մէկ բանէ լուր չունի եւ բոլորովին անմեղ է: Նմանապէս ան յայտարարած է որ երբոր ընկերը ալ ոչ մէկ լուր չունի ոճիրին մեռ:

Մահապատիժը կը գործադրուի երկրորդին համար ու ազատ կ'արձակուի երրորդը:

ԴԱՄԱՍԿՈՍԻ ԱՐԱԲԱԿԱՆ ԲԺՇԿԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԸ

Հալէպի մեր Ֆրանսատառ պատուհասկիցը՝ «Լ'Էքլէր տիւ Նոռ», կը գրէ իր Հոկտ. 4ի թիւով.

Կ'երեւի թէ բժշկական համալսարանը, որուն փակումը կը պահանջեն, որովհետեւ մեզի կ'արժէ անցգոտուորեն 200,000 ոսկի, ծանի ու հատոյքի բերէ մրնէ. բնդ հակառակը: Ձիօդ է որ ան վկայական կուտայ ամեն տարի երկու վեցեակ բժիշկի եւ չորս մանկաբարձուհիի, որոնք կրնան Եւրոպա դրկուիլ այդ գումարին մէկ տասներորդով. Բայց չմոռնանք օտար ուսանողները որ ուսանելու կուգան Դամասկոս եւ կօշկակարին, մսագործին եւ հացագործին կը ձգեն մեկ կարեւոր մասը իրենց ամսաթոշակներէն:

Բացի մեկ հեգնանքով, երկու Լիբանանեան թերթեր են որ մեզի կը հաղորդեն ասիկա: Ոչ ոք ճարած էր ասիկա Դամասկոս, ոչ ոք ճանե Հալէպ, որ իմ ալ կը պապասէ անօգուտ համալսարանի ճախաճաշիին: Ուսանողները իբր ծախսող գրօսաշրջիկներ ներկայելու այս եղանակը ձ priori ծիծաղելի է, ինչպես կարգ մը անհանգներու կողմէ բանի մը գոյգ կօշիկի ծանած գումարը կրնայ վարձատրել 200,000 ոսկիի զուտ կորուստը:

ՀԱՆՐԱԿԱՌՔԻ ԱՐԿԱԾ ՄԸ ՀԱԼԷՊԻ ՄԷՋ

Հալէպ, Բասթայ Հանահեն թաղին մէջ թիւ 12 հանրակառքը կոխած է Այի Ռիզայի ադղիկր, վեց տարու Հայաքր, դեռ ոտքը, երկար յայտարարութիւն մը կրնէ եւ փաստերով կր հաստատ որ ինչ առաջ կախուող Սախմ Սախ ոչ մէկ բանէ լուր չունի եւ բոլորովին անմեղ է: Նմանապէս ան յայտարարած է որ երրորդ ընկերը ալ ոչ մէկ լուր չունի ոճրին մեռ:

Մահապատիժը կը գործադրուի երկրորդին համար ու ազատ կ'արձակուի երրորդը:

ՆՈՐ ՀՐԱՇԱԼԻՔ ՄԸ

ՇՈՓԵՆԱԻ ՄԸ ՈՐ 100,000 ԲՆԱԿԻՉ ՊԻՏԻ ՈՒՆԵՆԱՅ

Անցնելով Այտնեհաճը, այս 200 000 ուժ ունեցող անգլիական խորհրդաւոր օդաճաւը, որ հիմա կր օդնուի կլասկոյի մօտ ճաւագործարանի մր մէջ, միւս բոլոր օդաճաւերը պիտի գերազանցէ, իր մեծութեամբ, հանգստաւէտութեամբ եւ արագութեամբ.

Այս օդաճաւը, որ 73,000 թօն ծանրութիւն, 1,018 ոտ երկայնութիւն պիտի ունենայ եւ երեսուն միլիոն ֆօյար պիտի արժէ, մասնաւորապես կր կառուցուի Գերմանիոյ Անգր - Այտնեհաճի վրայ ուղեցած գերազանցութիւնը գլելու համար:

Իր անունը առժամապես «534» թիւ դրուած է:

«Լեվիաթան»ը իր 29,057 թօնով եւ «Մաժեսթիք»ը իր 56621 թօնով ասոնց կր մնան իրմէ, ծանրութեան կողմէ:

«534»ը 80 ոտ աւելի երկայն եւ 17 ոտ աւելի լայն պիտի ըլլայ հիմակուան աւեծաւեծ գերմանական «Զեօրթա» օդաճաւէն, եւ 23,000 թօն աւելի բեռ պիտի կրնայ փոխադրել:

Իր գլխաւոր կառջակր 650 ոտ պիտի ըլլայ, իսկ ճաստատը՝ որ երկրորդ եւ 3րդ ծխեցողներուն միջեւ կր գտնուի, օդաճաւային ամեծամեծ սեծեակր:

Իր զեկը կր կոչէ 150 թօն եւ տարողութիւնը պիտի ըլլայ 7,300,000 խորանարդ ոտ: Իր ճանգստաւէտ խցիկներ պիտի կրնան 5000 ճամբորդ առնել:

Այս բոլոր թիւերը ճաշակութիւն պիտի չտեղեծային եթէ տագութիւնը աւելի չըլլար: Իր ճարտարագետներու գրաճահատման համեմատ անոր տագութիւնը պիտի ըլլայ 35 հանգոյց՝ «Էօրօթաթ»ի 28ին դէմ:

Պտոյտ ճաթիւներ երեւան կր բերեն բնականն ապահեցուցիչ բաներ թիւ«534»ի մէջ:

Իր թիւրպինեաւոր կաթսաներ պիտի մղեն այս հոսը ովկիանոսին մէկ ծայրէն միւսը ճեպընթացի մր արագութեամբ.

Ժամը 46.3 մղոն կանոնաւոր արագութեամբ ան պիտի կրնայ Ատլանեհաճը անցնել 90 ժամէն կամ 4 օրէն վեց ժամ պակաս միջոցի մր մէջ.

Եթէ «534»ը թիւը փորձ ատխարհի օրջանը ընել Հասարակածին վրայէն, յոյս կայ որ զայն կարենայ գլուխ հանել 25 օր 9 ժամէն: Այսպէսով անիկա վեհագաւոր մրցորդը կր դառնայ «Կրան Զեփլին»ի, որ իր երեսնեայ քուիչով 19.000 մղոն ծեղ կարեց 21 օր եւ 7 ժամէն:

Ներքին կահաւորումը, կարասիները զարդերը եւն. դեռ յայտնի չեն քէ որչափ պիտի արժեն, բայց Գիւտարա Լայն բնկերութիւնը կր հաւատացնէ քէ 2,500,000 ֆօյարի գումար մը պիտի ծախսուի.

Թէ՛ կառջակի եւ քէ ճաւուն աջ կողմը 14 ինճնաձարժ ճաւակներ պիտի գծուին որոնք որեւէ վտանգի մը պատճուն պիտի կրնան գործածուին:

Ընդամենը ճատ մեծ մեր երկայնութեամբ գործեր պիտի գործածուին ծածկելու համար հիւրասենեակներուն եւ ննրճաշարաններուն յատակներ:

Այս օդաճաւը պիտի ներկայացնի հարիւր հազար բնակիչ ունեցող ծխուն խաղամ մը ովկիանոսին վրայ:

Նաւուն ճաշի կազմը պիտի բաղկանայ 20 ճատար յախնապատկեալ ուճօքաներէ:

Միայն դպրոցներ, դաճակներ եւ պատարագատներ հարիւր հազար կօտ են:

Իր ճօքր արատդրիչ մեքենաներէն գատ, 300 ելեհտրականն ատժիչներ եւս պիտի գեներուին:

«534»ի ի մէջ ճաեւ պիտի գծուի մատուռ մր եկեղեցական արարողութիւններու համար:

ՏՕՔԹ. Գ. ԹԱՊՈՒԹԵԱՆ

ՎԻՐԱԲՈՒԺԻ - ԱՏԱՄՆԱԲՈՒԺԱԿ

ՓՐՕՖԷՍՕՐ ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԻ ԱՏԱՄՆԱԲՈՒԺԱԿԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆԻ

Պատիւ ունի ծանուցանել իր յարգոյ յաճախորդներուն որ մեկ տարուան բացակայութենէն եւ իր մասնագիտական ուսումը կատարելագործելէ վերջ Ամերիկայի Ֆիլատելֆիոյ Բենսիլվանիա համալսարանին մէջ, վերադարձած է Պէյրութ,

Նոր դարմանատունը հաստատած է Հավուզ Սաաթի, Մեթր Միսէյ Աւտի օճիին առաջին յարկը,

Ընդունելութեան ժամեր.

8—12 կէսօրէ առաջ. 4.30—6 կէսօրէ վերջ.

Կերպասեղէնի եւ զանազան կտորներու մեծ վաճառատուն

Տ. ԵՒ Ռ. ՄԱՎԻՍԱՔԱԼԵԱՆ

Մուրբան փողոցի վաճառատան հաստած են *սեզօնի* համապատասխան կերպասեղէնի եւ զանազան կտորներու մեծ մթերք. Ֆրանսական, անգլիական, իթալական եւ ամերիկեան առատրութիւնով կր գոհացուին ամենազժուարահաճ գնորդները.

Ցարգոյ յաճախորդներ պիտի գտնեն անմրցելի ազատութիւն եւ ճոխ տեսակ.

ՓՆՏՈՒԵՑԷՔ Ա.ՄԷՆ ՏԵՂ

«ԱՐԾԻՒ» ՀՐԱՏԱՐԱԿՉԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

1933ի

ԵՐԵՔ ԼԵԶՈՒԻԵԱՆ ՀԱՅԵՐԷՆ ԱՐԱԲԵՐԷՆ ՖՐԱՆՍԵՐԷՆ ՊՍՏԻ ՕՐԱՑՈՅՑՆԵՐԸ

Քաչալերուած անցեալ տարուան մեր օրացոյցներու գետ ընդունելութենէն այս տարի եւս աւելի խանդավով եւ մարուր բուղթի վրայ տպագրուած հրատարակ կը հանենք Հոկտեմբեր կիսուն:

Հայրենակց. Միութիւններու եւ Ապգային Հաստատութիւններու ուշադրութեան կը յանձնենք, որպեսզի ժամ առաջ իրենց ապատպրանքները փութացնեն:

Սիւրիոյ Գաղեստինի եւ Եգիպտոսի օրջաններուն ապատպրանք կ'ընդունինք փոխարժէքը *մէյշ կանխիկ*: Նմոյշներ կր դրկուին ձրի.

Հասցէ Մ. Հիսարեան — Գ. Գանարեան B. P. 724 Beyrouth

«ԱՅԴԱՀԱՆ ՊԱՏՄՈՒԱԾՔ

ԲԱԽՏԻՆ ՀՈՎԸ

d'ANDRÉ CHÉRAU (de L'academie Gancourt)

Մերձենազարդ բժիշկը, հեռեալով դրացի կնոջ որ ճամբան կը լուսաւորէր ձեռքը բռնած իւղի լամբարով, վեր կը բարձրանար ժէրար Պրիէնի նեղ ու խորտուբորդ սանդուխներէն:

Անոնք կը յառաջանային այն խղդուկ քայլերով որուն նմանը մարդ չտեսած կ'ուենայ յառաջացած գիչերին մէջ երբ կը նախազգայ աղէտի մը մօտալուտ ըլլալը:

Երրորդ յարկի գիրուկ կինը կանգ առաւ դրան մը առջեւ որ սանդուխին յետին աստիճանին աջ կողմը կը գտնուէր, ու չատ որոշ երկաւ հարուածներ տուաւ անոր:

Ու նայելով որ ոչ ոք կը բանար, ինքը ծռեցաւ դէպի նիգին ծակը, ու լեզուն և յարտաւօրէն սկսաւ կանչել— պ. Պրիէ՛ն:

Մինչ մշլակը կը գառնար հանդարտ լռութեան մէջ, ան կամացուկ մը փսփսաց.

— Ահաւասիկ բժիշկը:

Եւ գառնալով դէպի բժիշկին, խօսքը անոր ուղղեց որ իր եաւը երկու երեք աստիճան վար կը գտնուէր.

— Պատրաստ պիտի ըլլամ, այն պարագային որ պէտքը զգաք ինձի:

Հովի քանձր հոսանք մը մարեց ճրագը:

— Սպասեցէ՛ք ասքիէօր ըսաւ ժ. Պրիէն: Ես լաւբար մը ունիմ ճաչատրահին մէջ:

Մինչ պրն. Պրիէն կը հեռանար, դրացի կինը, կրկին անգամ խօսքը բժիշկին ուղղեց ըսելով.

— Ի՛մանա՞ք, երիտասարդ աղեկ մը, այսպիսի պատրագայի մը ու բոլորովին մինակ...:

Երբ պրն. ժէսար վեր բարձրացած էր զինք արթնցնելու համար և իրմէ խնդրելու որ ճապարանօք բժիշկ մը գտնէր, ձեռքին մէջ ունէր ամբողջութեամբ սրինդով արտաւորուած ճերմակեղէն մը: Ու ան սա եզրակացութեան յանգեցաւ թէ, անկասկած կին մը կար անոր տանը մէջ:

Ժէսար կը վերագառնար բերելով հետը լապտերը ու նչան ընելով անոնց որ ասելի կասց խօսին:

Դրացի կինը, դժգոհ, հակառակ գիտնալով թէ ծառայութեանը պէտք չունէին կրկին անգամ սպաս պնդեց.—

— Եթէ ինձի պէտք ունենաք, երկու պզտիկ հարուած ձեղունին ու ես կ'իջնեմ:

Երբ ժէսար նիգը տեղը դրաւ, ու միացաւ բժիշկին որ իրեն կ'սպասէր սալոնին մէջ, ձեռքերէն բռնելով յիմարացած ըսաւ անոր.

— Տօքթէօր, դուք գիս չէք ճանչնար, բայց կը ճանչնաք այն անձը որ հոս կը գտնուի: Ինքզինքնիս ձեր գտանապահութեան կր վստահինք: Տիկ. մարկ Մօրէն է: Բժիշկը չրթները պրկեց, կամացուկ մը ցնցեց ուսերը, ու վեր առնելով աչքերը, բռնելով դժբախտ աղեկին ձեռքերէն որ սաստիկ կը դողար, փորձեց զայն հանդստացնել:

— Տօքթէօր, մեզ մի ժամնէք... աղերսեց ժէսար... ինձի համար կարևորութենէ զուրկ է. բայց անո՞ր... անոր համար պրն. Բժիշկ...:

Ալեքսան բժիշկին չրթները գոհախոհն ժպիտ մը ուրուագծեցին: Ու հանեց ձեռնոցները, գլխարկը եռոտանիի մը վրայ դրաւ, ու յետոյ ակնարկը չարեց այն դրան որ անկասկած դժբախտին սենեակին վրայ կը բացուէր:

Ժէսար զայն կեցուց:

— Անդրադարձէ՛ք պրն. բժիշկ, Տիկինոջը լա Մօրէն է:

Տօքթէօր Ցապրէն գլուխով հաւանութեան չարժուձ մը ըրաւ ու մրմռալով միայնգամայն.

— Իմ խեղճ տղաս, իմ դժբախտ տղաս: Խօսք կուտամ քեզ:

Սալօնէն անցան: Ժէսար դուռը բացաւ առանց տղմուկ հանելու, ու նրբանցքին ծայրը եա քալուելով, հրաւիրեց բժիշկը որ ներս մտնէ:

Արիւնով բծաւորուած բարձին վրայ, կր հանդչէր Սալոնի ամբլ Մօրէի գլուխը այնքան գեղեցիկ ու անչարժ: Սաւաններէն մինչև դունչը քաչուած, այնպէս մը որ հազիւ նչմարել կարելի կ'ըլլար անոր ուսերուն գծագրութիւնը:

Մահճակալը տակնուվրայ էր, սեղանակը խառնիխուռն ուր անուչադրութիւններու և արիւնախառն կծու հոտ մը կ'զգացուէր: Ու ան այնպիսի կերպարանք մը ունէր, որ բժիշկը երկչոտ ակնարկ մը նետեց սարսափահար գիչնեղ ժարդուն որ իրեն ժամ կեցած էր. ժգոյն, կծկուած և որ չէր յաջողեր իյնել իր յուզումին հակառակ բոլոր չանքերուն երբ ասքիէօրը չշտփեց անոր այգ անզգայ փոքրիկ ժարժինը ուր կեանքը կը կռուէր տակաւին այնքան ակարօրէն և որ արդէն չնչուած կը թուէր: Վայրկեան մը հակած մնաց անոր վրայ, թևերը կարծրացած, բռունցքը մխրճած ժարժընին ժամ: Ցետոյ եա քալուելով նչան ըրաւ ժէսարին որ իրեն հետևի դէպի սալօն. արդէն կոհակած ըլլալով գաղունի սիրոյ մը բոլոր գեղանիքները, զորս հաւանաբար իրմէ առաջ ոչ ոք հակցած էր, հարցուց.

— Ո՞ր ժամուն պատահեցաւ այս դէպքը:

— Չեմ գիտեր, Տօքթէօր, ժամը տասնըմէկ ըլլալու էր կամ տասնըերկուքը:

— Բայց դեռ կէս գիչեր չէ եղած իմ խեղճուկ փոքրիկս:

— Այդ պարագային չեմ գիտեր... սակայն ան ժամը վեցին ժտերը եկաւ: Միասին ընթրեցինք հոս... և յետոյ... ո՞չ...

— Ո՛չ Տօքթէօ՛ր... սարսափելի է նմանօրինակ բան մը Այնչան կը սիրէինք ժէկզէկ... պատկեցանք... յանկարծ, խեղդուելու պէս բան մը ունեցաւ, գիս հրեց... հեծկլտուք մը ունեցաւ ու արեան ալիք մը ժայթքեց բերնէն դուրս: Ա՛հ Տօքթէօ՛ր, իմ բարի Տօքթէօ՛րս... չպիտի՞ կարենցնես զայն... Ազատեցէք զինք պրն. բժիշկ, խոստացէք միայն ազատել զայն, ինչ որ ալ ըլլայ: Ո՛հ, չեմ հաւատար, չեմ վըստահիր... պիտի ընես ինչ որ ալ պահանջէք: Ծանկարծ կանգ առաւ վերակսելու համար ասելի սարսափահան չեչտավ ժը.

— Բայց ի՞նչ պիտի ընենք:

Բժիշկը ժանրազննին ակնարկ մը նետեց անոր վրայ:

— Ինչ որ պիտի ընենք, ես ալ կ'անգիտանամ տակաւին ... Անչուշտ երբեք զինքը նմանօրինակ վիճակով մը տուն չպիտի փոխադրենք: Քանի որ անդուլ չհասած ան պիտի փախչի մեզմէ... մի զարհուրիք... չատ վտանգաւոր է, բայց և այնպէս ո՛չ յուսահատական: Տեսնենք: Ու խակուժի պահ մը ունեցաւ, և յանկարծ ընդոստ չարժուժով մը ըսաւ.

Թարգմ. ԹՈՐՈՍ ՆԱԳԱՇԵԱՆ

(1)

(Շար.)

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

Լոնտոնի մէջ գումարուելիք հինգերու խորհրդաժողովը ձախողութեան պիտի մատնուի

ՖՐԱՆՔՕ ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԽՕՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆՆԵՐԷՆ ՎԵՐՋ ՅԵՏԱՁԳՈՒՄ Կ'ՈՐՈՇԵՆ ԼՈՆՏՈՆԻ ՄԷՋ

Բարիզ.— Անգլիական դեսպանը պ. Հէրրիօի հաղորդեց թէ հինգ պետութեանց Լոնտոն գումարուելիք խորհրդաժողովին հրաւիրման թուականը յետաձգուած է։

Ֆրանգօ—Անգլիական խօսակցութիւնները կը չարունակուին ամենամտերմական ոգիով։

Լոնտոն.— Ռիւթէր կ'իմանայ թէ անգլ. կառավարութիւնը նախապէս կը յայտարարէ թէ հինգ պետութեանց խորհրդաժողովը կարելի պիտի ըլլար յառաջիկայ չորեքշաբթի։ Ցետաձգման հետ՝ բրիտանական կողմէ պատճառ ցոյց կը տրուի կարծիքի փոխանակութիւններ կատարելու համար պէտք ըլլալիք ժամանակը։

Անգլ. կառավարութիւնը իր խորհրդակցութիւնները կը չարունակէ միւս պետութեանց հետ՝ խորհրդաժողովը գումարելու դիտաւորութեամբ, եթէ կարելի լինի այս բանը։

Ժընեւ.— Կը կարծուի թէ հինգ պետութեանց խորհրդաժողովը յետաձգուած է անորոշ պայմանաժամով և լրջօրէն կը կասկածուի այս խորհրդաժողովին գումարման մասին։

Գոհունակութիւն Սգ. Դաշնակցութեան շրջանակներուն մէջ

Ժընեւ.— Իբրեւ կառավարութեան կողմէ ծրագրուած խորհրդաժողովին հրաւիրման թուականին յետաձգուած ըլլալը հաղորդող ֆրանսական զեկոյցը չատ ուշ հասաւ Ժընեւ մեկնութեան առարկայ դառնալու համար պատուիրակութեանց կողմէ։

Այս յետաձգումը գոհունակութեամբ պիտի ընդունուի սաուգօրէն պատուիրակներուն մեծ մասին կողմէ որոնք պ. Հէրրիօի պարտական պիտի ըլլան այն բանին համար թէ Ժընեւի ներկայ նստաշրջանի ձեռնթափ չպիտի կացուցուի գինաթափութեան և խաղաղութեան ամենակարևոր խնդիրներուն մէկէն։

Արդէն, չատ մը երկիրներ և մասնաւորաբար Եուկոսլաւիան և Չեխոսլաւաքիան չէին ծածկած իրենց մտավախութիւնները այս մասին։

Սառյգ է սիւս կողմէ թէ Զինաթափութեան Խորհրդաժողովին դիւանին գումարման թուականն ալ պիտի յետաձգուի։ Սոյն թուականը վերջնական կերպով որոշելէ առաջ, պ. Հէնդերսըն անշուշտ պիտի ուզէ սպասել Լոնտոնի և Բարիզի մէջ չարունակուելիք խօսակցութեանց ելքին։

Ի՞նչ կը խորհուէր Բարիզի մէջ

Բարիզ.— Պ. Մաքտոնալտի նախաձեռնութիւնը զէյ մամուլ մը ունի։ «Բըթի Բարիզիէն» կ'ըսէ թէ հարցը Ժընեւի ժողովներէն խլելու համար կատարուած այս փորձը խորունկ կերպով կը դպչի ընդհանուրին զգացումին։ «Էքքօ տը Բարի» կը գրէ թէ ձեռնթափ վիճակի մը ենթարկուելու վտանգին առջև գտնուող պատուիրակութիւնները մտատանջ և անհամբեր են։ «Բօբլիւէր» իսկ կը գրէ թէ «մենք կրմբռնենք թէ պ. Մաքտոնալտի նախաձեռնութիւնը ընդունուած լինի չրջահայեցութեամբ։

Լոնտոնի մամուլը յոռետես է, ան չի համակերպիր, սակայն, կարելի ձախողութեան մը։

Գերմանական մամուլը լոնտոնական աղբիւրէն կը տեղեկանայ թէ անգլ. կառավարութիւնը պիտի լքէ եղեր այս ծրագիրը։

Կացութիւնը Մանչուրիոյ մէջ

1500 ՅԵԼՈՒԶԱԿՆԵՐ ՋԱՐԴՈՒԱԾ ԵՆ ՀՈՆ

Մուքտէն.— 1500 յելուզակներ չարդուեցան Նօննի գետին ճակատին վրայ կատարուած գործողութեան մը ընթացքին։ Այս ծեռնարկութիւնը մաս կը կազմէ յելուզակութեան աղէտը բնաչնջելու համար Մանչուրիայի զինուորական իշխանութեանց կողմէ գծուած ազգու ծրագրի մը։ Ճաբոնական ամբակոծութեան յաստուկ օդանաւեր հետապնդելու վրայ են յելուզակներու խումբերուն բեկորները, որոնք փախան ողողումներէն աւերեալ գօտիին մէջ։

Կը հաղորդուի թէ Շանկ—չունի ամբողջ շրջանը մաքրուած է այժմ յելուզակներուն ներկայութենէն։

Ուրիշ մեծ գործողութիւն մը պիտի կատարուի մօտ ատեններս Քիրինի մէջ։

Վայրկեան մը կարծուեցաւ այս շարժումները առնչութիւն մը ունէին չի հաստատուած այն լուրին հետ թէ չինացիներու կողմէ փորձ մը պիտի կատարուէր գրաւելու համար Ջիճիքարը։

Ինչ քանի մը պիտի կայանայ Սգ. Դաշնակցութեան ներկայացուելիք ճաբոնական տիշատակագիրը

Թոքիո.— Կը գուշակո ի թէ Լիթթէն տեղեկագրի ի պատասխան ճաբոնի կողմէ Սգ. Դաշնակցութեան ներկայացուելիք տիշատակագիրը պիտի յայտնէ թէ Մանչուրիոյ ճանչցնելը միակ ազգու միջոցն է խաղաղութիւնը պահպանելու համար Ծայր. Արեւելքի մէջ եւ միակ կարելի լուծումը մանչուրիական հարցին։

Այն պիտի յայտնէ նաեւ թէ խաղաղութեան համար միակ վտանգը Ծ. Արեւելքի մէջ, Զինաստանի քաոսային կացութիւնն է։

ՉԻՆԱԿԱՆ ՉԻՆՈՒՐԱԿԱՆ ՅԱՋՈՂՈՒԹԻՒՆ

Շանկ—հայ.— Զինացիք յաջողեցան բոլորովին կղզիացնել Ջիճիքարը։ Հաղորդակցութիւնները ընդհատուած են Խարպինի արեւմտեան կողմը չինական յառաջխաղացման հետեւանօք։ 10,000 հոգի հաշուող չինական զօրասիւն մը գրաւեց Խարպինի հարաւային արեւմտեան կողմը գտնուող Ուանկ—Թաօ քաղաքը։

Կը հաղորդուի թէ բուռն կռիւներ տեղի ունեցած են Ականչի շրջանը ընդմէջ ճաբոնական զինուորներու եւ չինական անկանոն զինուորներու։

Ճաբոնական աղբիւրէ բղխող տեղեկութեան մը համաձայն, Ջիճօօի մէջ գտնուող ամերիկ. զինուորական ջոկատը զինաթափ եղած է չինական զինուորներու կողմէ եւ կ'աւելցուի նոյն իսկ թէ Մ.Նահանգներու ընդհ. հիւպատոսը անմիջապէս բողոքած է եւ պահանջած պատասխանատուներուն պատժուիլը։

Որո՞նց պիտի տրուի Նօպէլի մրցանակը

Սթօքհոլմ.— «Թիտնինկէն» թերթը՝ որը լաւատեղեակ հանդիսացաւ յաճախ Նօպէլի մրցանակի բաշխման մասին, կը գրէ թէ հաւանական է որ 1932 տարուայ համար տրուելիք Նօպէլի Դրականութեան մրցանակը պիտի բաժնուի պ. Բօլ Վալէրիի եւ գերմանացի գրող պ. Սթէֆան Կէորկի մէջ։

Առաջ քշուած միւս անուններն են, Ֆրանսայի համար՝ տիկին տը Նօայլ եւ Ֆռանսիզ Ժամ, Անգլիոյ համար՝ Ճօն Մէյսֆիլտ, Ծունաստանի համար՝ Քօսթի Բալամաս, Ռուսիոյ համար՝ Մաքսիմ Կորքի, եւ Պիւնին։

Նօպէլի իւրաքանչիւր մրցանակին (գրականութեան, բժշկութեան, քնագիտութեան եւ քիմիագիտութեան) գումարը պիտի լինի մօտաւորապէս 172,000 շուետական քուրօն։

ՄԵՔՍԻԿԱՅԻ ՊԱՊԱԿԱՆ ՆՈՒԻՐԱԿԻՆ ՎՏԱՐՈՒՄԸ

Ցուի Տպաւորութիւն Առաջ բերաւ Հռոմի մէջ

Հռոմ.— Այն լուրը՝ թէ Մեքսիքեան կառավարութիւնը երկրէն դուրս վըտարած է պապական նուիրակ Ռուիզ ի Ֆլօրէզ կարտինալը, տաժանելի տպաւորութիւն մը առաջ բերաւ հոս, նկատելով որ կը կարծուի թէ անակնկալ կերտրութիւն մը առաջ բերաւ հոս, նկատելով որ կը կարծուի թէ անակնկալ կերպով վերջ գտաւ այս առժամանակեայ կարգադրածքը որը գոյութիւն ունէր Վատիկանի եւ Մեքսիկայի մէջ՝ 1929ին ծագող վէճէն ի վեր։

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ՏԵՂԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՍԻՒՐԻՈՅ ՔԱՂԱՔԱԿՆ. ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ Ո՞Վ ՊԻՏԻ ԸԼԼԱՅ Պ. ԲՕՆՍՕԻ ՅԱՋՈՐԴԸ

Պ. ՏԷԼԱՏԻԷ ԲԱՐՁՐ ԳՕՄԻՍԷՐ?

Դամասկոսի «Էլ-Ֆա» թերթը իր Գիւրուքի բարեկամներէն մէկէն սացած է հետեւեալ ուշագրաւ նամակը, որուն բովանդակութիւնը վերապահութեամբ կը հրատարակենք.—

Սիւրիոյ եւ Լիբանանի թերթերը խոսկական կացութեան մասին վճռական բան մը չեն գիտեր. այդ պատճառաւ դիմում կատարեցի Նօսար բարեկամի մը որմէ հաղորդեցի հետեւեալ կարեւոր տեղեկութիւններ, որոնցմէ հրատարակութիւնը կարելի եղածներ կը գրեմ ձեզի:

Պ. Հէրիօ դժգոհ է Սիւրիոյ ներկայ կացութենէն: Սիւրիոյ մէջ կատարուած յեղաշրջումը լուրջ բան մը չի նկատեր ան. որովհետեւ ընտրութիւններ եղան, երեսփոխանական ժողովը գումարուեցաւ, հանրապետութեան նախագահ ընտրուեցաւ, եւ ժողովը ցրուելէն վերջ ընտրեցաւ կառավարութիւնը: Ասիկա Սահմանադրական ձեւ մը չէր: Ու թէ ալ այս յեղաշրջումը ոեւէ օգուտ չունեցաւ հովանաւորութեան համար:

Այս պատճառներով Պ. Հէրիօ Սիւրիոյ մասին ներկայ կարգադրութեանց ձեռնարկած է: Ֆրանսայի Արտաքին Նախարարութիւնը անցած ամառ խոստացած էր Պր. Բօնսօին որ գիւղ աւելի բարձր պատասխանի մը պիտի կոչէ: Պ. Հէրիօ Պ. Գրիաճի խոսումը պիտի գործադրէ եւ Պ. Բօնսօ պիտի ճանճակէ ուրիշ կարեւոր պատասխանի մը. կը կարծուի որ Հնդկաչինի կամ Թունուզի ընդհանուր կառավարչութեան:

Պ. Բօնսօ այս ամսուան վերջերը պիտի վերադառնայ Սիւրիա, սակայն հագիւ երկու ամիս մնալէ վերջ կը վերադառնայ Փարիզ, անկէ մեկնելու համար իր նոր պատասխանին: Պէյրութ գտնուած միջոցին, Պ. Բօնսօ հագիւ պիտի կրնայ լրացնել իր անձնական գործերը եւ հարեւանցիօրէն պիտի հետաքրքրուի կացութիւնով: Սիւրիական խորհրդարանը սակայն որոշուած ժամանակին պիտի գումարուի: Դաշինքը պիտի ներկայացնէ անոր իր ծրագիրը: Պ. Բօնսօ պիտի փափաքի որ ժողովը վստահութեան ոտէ այլ դաշինքին, սակայն եթէ չյաջողի պիտի ստիպուի հրաժարիլ մը կազմուի, աւելի մեծ թիւով: Նոր դաշինքը կազմուած ըլլալով խառն եւ ներկայացնելով բոլոր նուագիները վստահութեան կ'արժանանայ եւ Սիւրիոյ կացութիւնը կը բարւոքի: Սթէ, հակառակ այդ կարգադրութեան ալ դարձեալ Սիւրիան վերջնականապէս չխաղաղի, Հանրապետութեան Նախագահ Պ. Տէպպասի պատրաստ կը ճանճակուի:

Նախ ստիպուելու համար թէ՝ ո՞վ պիտի յաջորդէ Պ. Բօնսօին: Վերջապէս կրցայ իմանալ որ Պ. Բօնսօին յաջորդը պիտի ըլլայ յայտնի երեսփոխան եւ նախարար Պ. Տէլաէիէ: Պ. Տէպպաս իր պատասխանին գլուխ պիտի մնայ մինչեւ Պ. Տէլաէիէի ժամանումը, որմէ վերջ Սահմանադրութիւնը կը վերադառնայ Լիբանանին:

Պ. Տէլաէիէ իր բոլոր պատրաստութիւնները պիտի ընտանեկ իր վստահելիներէն: Պ. Պ. Սօլօմիագի եւ Օպուտի ձեռ պիտի հրատարէ ընդհ. քարտուղարը պիտի փոխուի:

ՔԱՐԻՒՂԻ ԳԻՆԵՐՈՒՆ ԲԱՐՁՐԱՑՈՒՄԸ ԵՒ ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ԴԺԳՈՀՈՒԹԻՒՆԸ

ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆԸ ՊԻՏԻ ՄԻՋԱՄՏԷ

Քարիւղի գիներուն յանկարծական բարձրացումը, լուցկիի գիներուն անակնկալ յաւելումնէ վերջ, ամէն մեծ յուզում յառաջ բերած է Լիբանանի եւ Սիւրիոյ մէջ:

Նգիպտոսի մէջ եւս ժողովուրդը այնքան գոհ ազդուած է որ տեղի ունեցած են բազմաթիւ բողոքներ եւ ցոյցեր: Նգիպտական կառավարութիւնը, նկատի ունենալով ժողովրդական լայն դժգոհութիւնները ու գիներու բարձրացումին հետեւանքով յառաջ գալիք տագնապը, հրաւիրած է քննկերութեանց տնօրէնները եւ անոնց ազդարարած որ անմիջապէս պէտք է իջեցուին գիները: Ընկերութեանց Տնօրէնները պայմանաժամ խնդրած են պատասխանելու համար:

Կ'իմանանք որ Լիբանանի կառավարութիւնն ալ որոշած է ազդու միջամտութիւն մը կատարել «Շէլ» եւ Սթանտարդ» Ընկերութիւններուն մօտ եւ պահանջել գիներու նուազումը:

ԱՆԹԻԼԻԱՍԻ ԳԵՏԸ

ԿԸ ՑՈՐԴԻ ԵՒ ՄԵԾ ՎՆԱՍՆԵՐ ԿԸ ՊԱՏՃԱՌԻ

8 ՏԱՐԵԿԱՆ ԱՂՋԻԿ ՄԸ ԽԵՂԴԱՄԱՇ

Անցած օրերը Լիբանանի լեռնային օրոյնեներուն մէջ առաջ անձրեւ եկաւ. Այդ անձրեւներու պատճառաւ Անթիլիասի գետը յորդեցաւ եւ պատճառ եղաւ ադեի մը:

Ժողովուրդը ամրան առթիւ գետի եզերքները հիւրընկեր օթնած էր: Մէկ մասը անոնցմէ արդէն փլցուած էին, երբ գետը յորդեցաւ, մնացածներն ալ փլցուց եւ հոկ: Սկիզբ Սկիլ անուն աղջիկ մը, հագիւ 8 տարեկան, կը խաղար գետեզերքը: Ծանկարծ ջուրը կը յորդի եւ զայն կը հոկ կը տանի: Սկիզբ յորձանքին չի կրցաւ ազատուիլ եւ խեղդուեցաւ:

Անթիլիասի ժողովուրդը մեծ վնասներու ենթարկուած է այս յորդումի պատճառով:

ԻՊՐԱՀԻՄ ՊԷՅ ԱՀՏԱՊԻ ԴՐԱՍԵՆԵԱԿԸ ԿՆԳՈՒԱԾ

ՆՈՐ ԽՈՒԶԱՐԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ԵՒ ԲԱՆՏԱՐԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Հարցաքննիչ դատաւոր Պ. Շարպէլ օրական տեւականօրէն 18 ժամ դ'տախտակի հանրային օրինութեանց գայթակղութեան ենթարկուելու համար: Ան ենթարկուելու հետեւանքով կորսնցնելու եւ գագաթի պահելու համար ամբաստանեալները կամ օտս ուշ կը կանչէ իր ներկայութեան եւ կամ այ օտս կանուխ:

Ցանճաի կամուրջը, որուն օրինութեան գործին մէջ, կրսուի թէ, մեծ գեղծումներ եղած են, օտս ազմուկ կը հանէ: Բազմաթիւ երկոյապիներ տեղեկագիրներ պատրաստած են ատոր մասին եւ քուած հաւանական ծախքը նման օրինութեան մը համար: Շաբաթ առաւօտ ժամը 8ին, Պ. Շարպէլ հրաւիրած է իր ներկայութեան Պ. Պ. Իլիաս Շրմարի եւ Նամարալլա Պասիլիոս: Ասոնց պատասխանն է ոճիրներու եւ գողութեանց հետեւութիւնը: Անդրի հետեւութիւնը կրնան երեւան հանել ոճրագործներն ու գողերը: Նմանապէս կանչուած են կարգ մը հիմնագետներ: Կը տեսնուի որ քուղթերու մէջ կարգ մը կեղծ ստորագրութիւններ կան եւ ասոնց ստորագրութեանց համար է որ կանչուած են ատոնք:

Ասոնցմէ վերջ կանչուած է նաեւ գաղթի ոսթիկանապետ Սկիլմ Սիլէյման էֆենտի, կարգ մը նոր խուզարկութեանց համար: Շաբաթ երեկոյ հրաման տուեցաւ Հիւսէյն պէյ Ահապի երկու տղաքներուն՝ Իպրահիմ եւ Ֆահզ պէյերու գրասենեակներուն կնիքելուն: Ըստ տեղական քերթերու ենթադրութեանց յանձնախումբներ ու երկրաչափներ իրար կը մտնեն:

Վերջին պահուն կը տեղեկանանք որ, հարցաքննիչ դատաւորը, հակառակ բժիշկներու տեղեկագրին, մերժած է Շէյխ Ճէմիլ Թէյթաղիի հիւանդանոց փոխադրութիւնը, որով Շէյխը դեռ կը մնայ բանտի մէջ:

Հանրապետութեան Նախագահը մասնաւոր որոշմնագրով մը վերջ կուտայ հանր. ոճիրներուն. Իլիաս Գուէյրի (երկրաչափ), Էմիլ Սարէս (երկրաչափ), Ժան Ա. Ճէյրուն (երկրաչափ): Ասոնց հանգստեան թոշակներու հաշուոյն գանձուած գումարները չեն վերադարձուիր մինչեւ քննութեանց աւարտումը:

ԼԻԲԱՆԱՆԻ ԳԱՒԱՌԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎԻ ՆԻՍՏԸ

Ամառուայ եղանակի պատճառով դադար առած Գաւառական Ժողովի նիստերը վերսկսան: Անցեալ ուրբաթ երեկոյեան ետզի ուներցաւ Սրդ. Նիսար: Ժողովը լսելէ յետոյ Առաջնորդ Սրբազանի զեկուցումը երկու ամսուայ ազգ.կեանքի օրէրջ, բներից բաղաքական ժողովի պակաս մէկ անդամը, յանձնին Տօքթ. Մ.Հայրապետեանի:

Ապա ժողովը զբաղեցաւ յառաջիկայ ժողովի օրակարգի խնդիրներով: Խօսակցութեան ընթացքին Գաւառականի անդամներու հարցումներուն գոհացում տալով, Սրբազանը բացատրեց թէ Ս.Նշան Ազգ. վարժարանի գանձապահի խնդիրը կարգադրուած է. դրամի մէկ կարեւոր մասը այլեւս գանձուած է իսկ մնացածն ալ ապահովութեան տակ առնուած.որով խնդիրը փակուած կրլլայ:

ՇՈԳԵԿԱՌՔԻ ԲԱԽՈՒՄ

ՀԱՄԱՁՆԱՎԱՐԱԿԱՆ ՄԱՏ?

Հայէպէն եկող բեռնատար օդակառքը, Լէպուա կայարանին մէջ բախում ունեցաւ Բաեաֆէն Հալէպ գացող օդակառքի հետ: Երկու օդակառքերը մեծ վնասներ կրեցին: Վեց ճամբորդներ վիրաւորուեցան:

Կառավարութիւնը լուր առնելուն պէս կը փութացնէ բժիշկներ եւ գիներուն պատասխանատուներ: Թխսը ինչպէս եղած է, երեւան հանելու համար պատասխանատուներ:

Համաձայն «Լիպան Իւ Լայֆ» տեղեկութեանց համայնավարական մտածողութիւն կայ այս բախումին մէջ...

ՆՈՒԻՐԱՑՈՒՈՒԹԻՒՆ

Գր. Կարապետ Քազախեան փոխանօրհ. հետագրի 50 Ս.Դ. կը նուիրէ Մամլրիչեան բոհախատնոցին Պ. Արամ Թուղլաճեանի ընդ Օր. Անուս Պաղչեճեանի ամուսնութեան առթիւ:

ՍԱԿԱՐԱՆ ՊԼՅՐՈՒԹԻ

10 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 1932

	Ս. Դ.
Սգիպտ. ոսկի	450
Անգլիկ. »	439
Տօլար »	126
Թրխակ »	59.50
Գաճ Օթթօման	135
Իտալական Լիր 100	650
Ծունական Տրախմի 100	85
Անգլ. ոսկի	607
Ֆրանս. »	484
Օսման. »	549
Արծաթ մհճիս	22
Գրեքի Ֆօնս. Ա. Ֆէ.	603
» » Բ. »	307
» » Գ. »	296

Սեֆերեան եղբարք Բիւ Ֆօս
Թէլեֆօն՝ 6-19

Ցարլայլ խոր ձայնով մը բսաւ.

— Ես ալ վստահ եմ որ, այնպէս է.

Գարպարա զարմանքով եռ քաշուելով և յուզուած վիճակով մը բսաւ.

— Վա՜յ Արչիպօլտ, գիտէի՞ք այդ.

— Մինչեւ այսօր չէի գիտեր, կասկած անգամ չունէի, բայց այսօր փաստուեցաւ և ամէն բան երեւան ելաւ.

Ցարլայլ ասկէ վերջ պատմեց Մր. Տիլի բսածները, Գարպարա անհամբերութեամբ բսաւ.

— Մօրս երազը կ'ելլայ, միշտ Պէթէլը կը տեսնէր երազին մէջ, Րիչարտին գրեցի որ գայ.

— Լաւ ուրեմն, թող գայ Րիչարտ տեսնենք, բսաւ Ցարլայլ.

Միւս կողմէ Գարպարա երբ տուն գարձաւ չփոթած վիճակի մէջ, սալօնէն անցնելու առեն հանդիպեցաւ տիկին Վինի եւ Ուիլբըմին, Տիկին Վին զայն տեսնելուն պէս բսաւ.

— Տիկին, Տօքթ. Մարթինը կ'ըսէ որ...

Հազիւ այսքանը բսած էր, Գարպարա ընդհատեց.

— Տիկին, վերջը կը տեսնուինք, հիմայ չեմ կրնար քեզ մտիկ ընել.

Գարպարա փութով վեր գնաց և իր պայուսակն ու ձեռնոցները մէկ կողմ նետելով ինքնիրեն սկսաւ խորհրդածել.

— Անպատճառ Րիչարտը հոս պիտի կանչեմ, կասկած չունիմ որ այս մարդը չըլլայ, ճիշդ անոր բացատրած ձևն ու չարժումները և այդ միևնոյն աղամանդէ մատանին ունի: Աստուած պիտի օգնէ մեզի.

Ու թուղթ մը առնելով հետեւեալ նամակը գրեց.

Սիրելի Մր. Սմիթ

Անմիջապէս եկէք: Նոր դէպք մը պատահեցաւ, ան պայման ոտ տեսնելդ անհրաժեշտ է: Շաբաթ օր կրնաս հասնիլ, երեկոյին մութին ծանօթ տեղը գտնուելու ես:

Պ...

Նամակը գրելով Լիվրփուլ ատրէսի մը ուղղուած միջոցին, միտքը ինկաւ որ դրամ ալ պէտք է դրկէ, իսկոյն գրպանը բացաւ և տեսաւ որ դրամ չկայ հոն, նամակը ձեռքը բռնած ձօյսին քով վազեց և հարցուց անոր.

— Ձօյս, քովդ հինգ ոսկինոց թղթադրամ մը ունի՞ս.

— Ոչ, քովս չկայ, կարծեմ տիկին Վինի քով կը գտնուի.

Գարպարա անկէ վերջ տիկին Վինի քով գնաց և անկէ ուզեց, երբ տիկին Վին սենեակը գնաց դրամը բերելու, Գարպարա Ուիլբըմին հարցուց.

ԱՅՍ ՏԱՐՈՒՆ ԱՄԱՌԻՆ ԶԻՒՆՈՒ
Խոթամսոյ.— Առաջին ծիլները արեւնայ Անատոլուի մէջ. Բուլ քաղաքը ծիլնով ծածկուած է ամբողջովին.

— Տօ՛ք։ Մարդէն ի՞նչ ըսաւ։

— Ըսաւ, թէ ան ոչ մէկ օրուան մէջ կրնայ ապրիլ, որովհետեւ ինք ամէն օր ինչ-որ տարօրինակ բան մը կ՚ընէ։ Ան օրինակի համար ամէն առաւօտ կ՚երթայ ծովեզերք եւ հոն ժամերով կը նայի ծովուն։ Ան ամէն օր կը գնէ ծաղիկներ եւ կը նետէ ծովուն մէջ։ Ան ամէն օր կը գնէ ամենաթանկագին գինիները եւ կը թափէ ծովուն մէջ։ Ան ամէն օր կը գնէ ամենաթանկագին ծխախոտները եւ կը նետէ ծովուն մէջ։ Ան ամէն օր կը գնէ ամենաթանկագին ոսկեղէնները եւ կը նետէ ծովուն մէջ։ Ան ամէն օր կը գնէ ամենաթանկագին ապրանքները եւ կը նետէ ծովուն մէջ։

— Ուրեմն ան շատ հարուստ մարդ է։

— Ո՛չ, ան շատ աղքատ է, որովհետեւ ամէն օր ինչ որ ունի, կը նետէ ծովուն մէջ։

— Ուրեմն ան խելագա՛ր է։

— Ո՛չ, ան խելագար չէ, որովհետեւ ամէն օր ինչ որ ունի, կը նետէ ծովուն մէջ։

— Ուրեմն ան ի՞նչ է։

— Ան ծովուն մէջ կը նետէ ամէն օր ինչ որ ունի, որովհետեւ ան ծովուն մէջ կը սիրէ։

— Ո՛չ,

AZTAG
JOURNAL QUOTIDIEN ARMÉN.
B. P. 587
BEYROUTH, Liban

Directeur-Propriétaire
HAIG BALIAN

ԳԻՆԸ
ՍԻՐԻԱ ամր. 550, վեցամսեայ 300 ս. դ.
ԱՐՏԱՍԱՀՄ. տրկ. 7, վեցամսեայ 4 տոլար

ԱԶԴԱԿ

ՕՐԱԹԵՐԹ
ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԳԻՏԱԿԱՆ

ازتـــاك
جريدة سياسية ادبية اقتصادية حرة

ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 1932 — 12 — ԶԱՍԸ 2.50 Ս. Դ.

Հ. ՏԱՐԻ | Ամեն առաւոտ պէտք է բնել բերքիս ցօրեկնին հասցէին | Տնօրէն — Խմբագիր՝ ՀԱՅԿ ՊԱԼԵԱՆ | Չերաստարակուած ձեռագիրներու չեն վերադարձուիր | Թիւ 159 (736)

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

ՍՏՈՐ ՔՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Մեր դիրքը հանդէպ տեղական ու հովանաւոր իշխանութիւններուն շատ որոշ է ու ծանօթ մեր բոլոր ընթերցողներուն։ Մեր ներկայ հայրենիքին մէջ և անոր հանդէպ քաղաքական ոչ մէկ անջատ նպատակ չենք սնուցաներ և նոյնացած ենք գրեթէ անոր մասնաւոր քաղաքականութեամբ և ձգտումներով, Հաղորդութեան և անդորրութեան կարօտած մեր տարագիր ժողովուրդը կ'ուզենք կապել չինարար աշխատանքի, թէ՛ իր օրապահիկը հանդարտօրէն ապահովելու և թէ ալ մեր բնակած երկրին ծառայելու մտահոգութիւնով։

Իշխանութեանց հանդէպ, որոնցմէ ալ կազմուած ըլլան անոնք, բացարձակ հնազանդութիւն կը թելադրենք երկրի խաղաղութիւնն ու ապահովութիւնը խանգարող ամէն տեսակ շարժում կը նկատենք ընդսակառակ, թէ՛ այս երկրին և իր բնիկ ժողովուրդին և թէ ալ մեր նորեկ հայրենակիցներուն համար աղիտաբեր կը գտնենք համայնավարական թունաւոր շարժումները։

Հովանաւոր տէրութեան հանդէպ մեր սնուցած բացառիկ համակրանքն ու վստահութիւնը, համազգային զգացումի մը արտայայտութիւնն է։ Հայ ժողովուրդը, առանց խորութեան Ֆրանսայի հանդէպ կը տածէ շատ մտերմիկ և երախտագէտ զգացում մը, եւ այդ կը բխի շատ հին ժամանակներէն, կարգի և հալածանքի օրերէն, երբ իւրաքանչիւր դժբաղդութենէն վերջ կը բողկէինք Փարիզի դռները։ Ֆրանսացի դիւանագէտներ և հայասէրներ հսկայ թիւ մը կը կազմեն, որոնք նուիրուած մեր դատին քանկագին ծառայութիւններ մատուցած են։

Այսօր աւելի խորացած է մեր երախտագիտական զգացումն ու համակրանքը հանդէպ Ֆրանսայի, վայելելով անոր հովանաւորութիւնն ու պարգեւած բարիքները, ոչ միայն մեր տարագիր ու հալածական ժողովուրդին, այլ իր հովանիին ներքև գտնուող բոլոր ժողովուրդներու հանդէպ անխտրաբար։

Այս բոլորէն զատ, տեղական ժողովուրդի բոլոր խաւերուն եւ հոսանքներուն հետ կ'ուզենք մշակել բարեկամական յարաբերութիւն։ներ, առանց միջամտելու իրենց ներքին վէճերուն և գաղափարական պայքարներուն։ Այս ուղղութեամբ տարած ենք հնարաւոր ամէն աշխատանք և ճանչցուած գրեթէ բոլորէն։

Այս է եղած մինչև հիմայ մեր մեկին և անխարդախ ուղղութիւնը և այս պիտի ըլլայ նաև ասկէ վերջ։ Ոչ մէկ կեղծիք և սայթաքումն «Ազդակ»ի ընթերցող մը, ո՛ր ազգի և հոսանքի ալ պատկանի, առաջին ընթերցումին իսկ արդարացէ պիտի յանգի այս եզրակացութեան։

Հակառակ այս անհերքելի իրականութեան, կը գտնուին հայանուն արարածներ, որոնք տարի քսութիւնները կ'ընեն կասկածելի ցոյց տալու համար մեր թերթը։ Երէկ մեր թշնամիներու հաշոյն լրտեսութիւն ընող և Սիւրիոյ ու Լիբանանի մէկ կողմէն միւսը թրքուհիներ պտըցնող հրէշ մը, այս անգամ ձեռքը բռնած «Ազդակ» մը կառավարութեան դռներուն առջև կը սլքտայ և անամօթաբար կը խեղաթիւրէ գրուածները, լոկ իր լսածները արձանագրելով։ Ուրիշ օր մը, այդ միևնոյն վատանունը կը հասնի մինչև Դամասկոս, կը սողսկի տեղական ամենավերին հաստատութենէ ներս — և ի՛նչ ահագին ամօթ հայ ժողովուրդին — կը ներկայանայ բարձրաստիճան անձնաւորութեան մը՝ բամբասելու համար մեր թերթը։ Անկասկած որ այս անպատասխանատու աւելի կ'ըլլայ ազգային հաստատութեան մէջ, որոնք նոյն իսկ հալածական են իրենց «Ազդակ»ի ընթերցող ըլլալը ուրանալու։ Այդ ազտոտ քսութեանց հետեւանքով յառաջ գալիք անպատասխանատու են նաեւ այդ հրէշներու մուտքը դիւրացնողները։

Ի հարկէ մեզի համար բացարձակապէս արժէքէ զուրկ են նման բամբասանքներն ու քսութիւնները։ Երկրի մը դեկը ստանձնելու չափ մեծութիւն և արժանիք ունեցող դեկավար մը, հայրենասէր լիտր մը անկասկած նման ըսի ըսաւներու կարևորութիւն և արժէք պիտի չտար, քանի որ կենդանի դիրը՝ թերթը մէկտեղն է և թեթև քննութիւն մը կարող է ամէն բան երևան հանել, որքան ալ ուրացողները գտնուին իրենց շրջապատին մէջ։ Մեր պետական դեկավարներու համբերէնի անտեղեակութենէն օգտուելով ասոր անոր հասցէին բամբասանքներ տեղացնել փորձող արարածները ամօթապարտ կը ձգան, եթէ ունին պատուի ամենատարրական զգայում մ'իսկ։

Ինչպէս ըսինք, նման քսութիւններ չեն կրնար ցնասել մեր թերթը։ Մեր ժառանգութիւնը անոնց ունենալիք յոռի անդրադարձումն է ազգային արժանապատուութեան վրայ։ Պետական բարձրաստիճան պաշտօնակալ մը, որքան ալ արգահատանքով նայի հայու մը կողմէ ազգակցի մը կամ պաշօնակցի մը հասցէին իր ոտքերուն առջև նետուած գձուձ զրպարտութիւններուն, դարձեալ իր հոգիին մէջ պիտի պահէ վատ կարծիք մը իր խօսակցի մասին։

Ահա ցաւին ընդհանրական բնոյթը։ Հոս անպատուութիւնը անհատականէ աւելի կ'ըլլայ ազգային։ Այս պարագային պարոն «Բ»ն չէ որ գրպանած կ'ըլլայ իր մասին կազմուած ամօթանքը, այլ ազգը հաւաքաբար։

Այս մտահոգութեամբ է որ մենք ամէն առթիւ կը հետևինք մեր և մեզ հիւրընկալող ժողովուրդին միջև կապ հաստատել փորձող մարդոց արարքներուն և կը զգուշացնենք և նոյն իսկ կը սպառնանք դիմակազերծ ընել բոլոր անոնք որ կը ձգտին, իրենց անձնական շահերուն կամ կիրքի գոհացումին համար, ՀԱՅԿ ՊԱԼԵԱՆ

Գիծեր Պէնիթօ Մուսոլինիի կեանքէն

Ջանն ամրի առաջ Իտալիոյ մէջ կար յեղափոխական ընկերվարական մը, որ Ֆորլիի գատարանէն գատապարտուեցաւ հինգ ամսուայ բանտարկութեան, գոր ծագումի մը ընթացքին, գործած կամ գործելաւածըլլալնուհամար կարգադրեցան ընկերներ, որոնց գլխաւորները կը կազմէին հանրային ուժի ներկայացուցիչներու, դրօշին տակ կանչուած պահեստի զինուորներու, ճարտարարուեստական հաստատութիւններու և հանրակառքերու կամ հեռագրական ձողերու դէմ գործուած բռնաբարութիւններու մէջ։ Անիկա կը կոչուէր Պէնիթօ Մուսոլինի։

Երկու ամիս առաջ ալ Իտալիոյ մէջ կար կառավարութեան պետ մը, որ թագաւորին կողմէ կ'որակուէր «Աւետեաց կարգի ազգականութեան չարժառիթով, «չատ օիրեյի գործիկ» և որուն չնորհեց քահանայապետը Ոսկեխթանի պատուանշանը։ Անիկա կը կոչուի Պէնիթօ Մուսոլինի։

Այսպէս, քսան տարուայ մէջ, միևնոյն մարդը անցաւ պետութեան բանտերէն և դրացի երկրի մը արգելարաններէն, ուր ինը անգամէն պակաս չտաւ, կառավարութեան բարձրագոյն պաշտօնը։ Թէև պատժութիւնը, նոյն իսկ մերինը, կուտայ բազմաթիւ օրինակներ գաղտորակներու, որոնք դաշտային պահապաններ դարձած են, ոչ մէկը աւելի յաջականչական կամ աւելի հետաքրքիր չէ որքան Մուսոլինիինը։

Մուսոլինի կ'իշխէ արքայական իտալիան ու անոր հոդեղէն ուժերը կը խտանան իր մէջ։ Ջինջը սիրենք կամ ատենք, գնահատենք կամ մեղադրենք, անիկա անքաժան է անոնցմէ։

Մարդը բարդ է Մուսոլինիի մէջ։ Իր կենդանագրին էական տարրերը գըտնելու համար պէտք է հրաժարիլ ամէն կանխակալ կարծիքէ ու բազդատութիւններէ որոնք միշտ ստուգութիւններ չեն և ընդունիլ որ ճշմարտութիւնը ալպեան լեռներէն ազատ կրնայ սխալ մը ըլլալ անդին։

Ինչ որ կայ վատահ և ինչ որ անվիճելի կը պարտադրէ ինքզինքը, այն է որ մենք գործ ունինք մարդու մը հետ, ժարդերու առաջնորդի մը հետ, թիւչեի մը հետ։ Տիւչէն այն է որ կ'առաջնորդէ, կը կառավարէ, կը հրամայէ։ Այո իսաապես. Մուսոլինի կը միացնէ իր մէջ իշխանութեան միութիւնն ու զանազան տարրերը։ Պետն է ան ու իր ժամանակը կը պատկանի իրեն ինչպէս իր կամքը։

***

1911ին, ընդդէմ գործադուլ յայտարարուած էր Ֆորլիի մէջ առանց իր գործունէութեան։ Ան չէր խորհեր որ քաղաքին պրոլետարները իրեն պէտք էր հնազանդէին։ Տակաւին ոչ մէկ բան գիտցած կը մտանանչէր հրամանատարութեան, բայց ան ունէր արդէն իր որոշ գաղափարները, ախորժութիւններն ու անհատական հաժոզումները։ Գնաց ուր տարեկանին, հօրը կողմէ մեծցած ընկերվարական վարդապետութիւններով, գաւանանքի մը բանտարկեալը չէր ան։

Ընկերվարական յեղափոխական, բայց նախ իտալացի էր ան և ահա կէտ մը զոր պէտք էր նշել անմիջապէս։

«Կ'ուզեմ, կ'ըսէր ան, աւելի զարգացած, աւելի հարուստ, աւելի ազատ Իտալիա մը։ Աւելի կը սիրեմ ըլլալ Դանիոյ քաղաքացի քան չինական կայսրութեան հպատակ։ Այսպէս խօսելով, ես արդէն ընդգրկած եմ հայրենասիրական տեսակէտը...»

«Կը զգամ ինքզինքս իտալացի։ կը սիրեմ երկիրը ուր ծնած եմ և որուն լեզուն կը խօսիմ...այսպէս գրած եմ եւ խօսած, որովհետև կ'ուզեմ ու կը սիրեմ Իտալիա մը, ուր կը ջանայ կառարել իր պարտականութիւնը, իր զաւակները անհատական եւ ընկերային թշուառութենէ ազատելու պարտականութիւնը»։

Ծառայ ան մեզագրութեամբ ճառով մը, ուր անդրադառնալով ընդգ. գործադուլի առաջացին այս հաւաքական նոր յորժումներուն պատշաճեցուցած էր «պատժական ու աշխարհագրական սպառնալիք մը»։ Ասկէ չէր մտահոգուեր և «ձիթածաղիկ» կը նկատէր որ օրինազանցութիւն մը կը գանէին իր յօդուածներուն վրայ։ Այսպէս եղաւ «Ավանդիայի» օրերը. այսպէս եղաւ Ցիւլեն և այսպէս է։

1922ի հոկտեմբերին գէպի Հռոմ քալելէն առաջ այսպէս կը բացատրէր իր հրահանգները.

«Պէտք է թերևս ասկը որևէ ատյ անցնելու սպասողականութենէն յեղափոխական գործի։ Այդ մէկը ես պիտի ըլլամ։

ԼՈՒԻՋ ՊԱՐԹՈՒ
Ֆրանս. Ակադեմիայեն

ԲԱՑ ՆԱՄԱԿ
ՄՈՒՍՈՒԼԻ ՔԱՐԻՒՂԻ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ՍԻՒՐԻՈՅ ԵՒ ԼԻԲԱՆԱՆԻ ԳՈՐԾԱԴԻՐ ԿՈՄԻՏԷԻՆ

Պա՛ոններ,

Ի՛ժբադդաբար, վերջերս, հայկական շրջանակներու մէջ սկսած են լսուիլ կարգ մը վրդովեցուցիչ տարածայնութիւններ, որոնց համաձայն, Ընկերութեանդ Վարիչ Մարմինները՝ Սիւրիոյ եւ Լիբանանի մէջ, աշխատաւորներ վարձելու պարագային մասնակի խտրութեամբ մը կը զրկեն Լիբանանցի Հայերը աշխատանք ունենալէ։

Խմբագրութիւնս չհաւատալով հանդերձ այս ծանր մեղադրութիւնին, պարտ կը սեպէ կարգ մը հարցումներ յանձնել Ձեր ուշադրութեան, լուսաբանելու համար մեր ժողովուրդի մտահոգ միտքերը.

1.— Ճի՞շդ է որ Ընկերութեանդ Գործադիր Կոմիտէն որոշած է Լիբանանցի Հայ աշխատաւորներ չ'աշխատցնել իր գործերուն մէջ.

2.— Ճի՞շդ է որ Ձեզի ներկայացող եւ Հայ անուն կրող Լիբանանցի Հայերուն կ'առաջարկուի փոխել իրենց անուններն ու մականունները.

3.— Ճի՞շդ է նաեւ այն տարածայնութիւնը թէ՝ Լիբանանցի Հայերու հանդէպ բռնուած այս անպատուաբեր վերաբերումը արդիւնքն է կարգ մը հաղթական կասկածելի վերագրումներու, որ կը նեղուին Հայերու հասցէին։

Մենք կը սիրենք համոզուիլ որ ճիշդ չեն ասոնք եւ Ընկերութեանդ լուսաբանութիւնները պիտի չուշանան փարատելու բոլոր կասկածներն ու մտավախութիւնները։

Տնօրէն «Ազդակ» օրաթերթի
ՀԱՅԿ ՊԱԼԵԱՆ

ՄԱՄՈՒԼ

ԽՆԱՅՈՂՈՒԹԻՒՆ ՀԱՆՐ. ՇԻՆՈՒԹԵԱՆՑ ՄԷՋ

Լ'Էվէնէմ ծիւ Նորտ կը գրէ.—

Որքան ատեն երեսփոխանները չեն վաւերացուցած նախարարութեան կողմէ պատրաստուած նախահաշիւի նախագիծը, մեր պարտականութիւնն է զիրենք զգուշացնել կարգ մը ժիջոցներէ որոնք հակառակ են երկրին չահերուն։ Իջեցնելով (թուղթի վրայ) հանրային ծախքերը 11 միլիոնէն 7ուկէս միլիոնի, կառավարութիւնը կը ցուցադրէ խնայողութեան գովելի մտահոգութիւն մը։ Բայց ինչ որ նուազ գովելի է այն է որ ամենակենսական կարիքներուն յատկացուած գումարները կը զեղչուին։ Ազգերու կարիքներուն ատիճանաւորելի մը կայ զոր պէտք է յայտնաբերել առանց բաղդատելու։

Կարևոր խտացուները կը հանին նախ հանրային չինութեանց։ Ֆրանսական վարչապետը, որուն կարծիքը չի կրնար արհամարհելի նկատուիլ, կ'ըսէր կրամաթի մէջ, որ անհրաժեշտ գործունէութիւնը, ազգային գործունէութեան վերսկսումին ինչպէս նաև նախահաշիւային հաւասարակշռութեան վերահաստատութեան համար, «Մեծ ասխատանքներու ծրագրի մը հատատումն էր»։ Այդ մտքով, հակառակ գործունէութիւնն է որ անհրաժեշտ կը թուի։ Ջորս ամիսէ ի վեր, ամէն անգամ որ խնայողութիւն կատարուի, Գ. Ժամպարթի նախարարութեան բաժինն է որ կը կորսնցնէ։

ԿԵԱՆՔ ԿԱՄ ՄԱՀ
ԼԻԲԱՆԱՆԵԱՆ ՁԱՐՏԱՐԱՐՈՒԵՏԻ ՄԸ

«Լ'Օրիան» կը գրէ իր «Օրուայ Դէպքերը» ընդհանուր խորագրին ներքեւ.—

—«... Ցանցաւոր են երբ չեն զգուշանար բարձր ջրանակներուն մէջ. երբ երբեմ բաղաքական կամ ընկերային ցնորուիլներ պիտի ծագին Սիւրիոյ կամ Լիբանանի ոեւէ մեկ կէտին վրայ, առաջին ցնցումը պիտի կատարուի ցնտեսական գեցի վրայ. նոն է որ, պէտք է համոզուին երկու տեսակցներուն մէջ, պիտի տար. ժին առաջին յեղափոխականները, որ պիտի ըլլան բերեւս կաղամբ ծնկողներ կամ հիւսուածեղէնի ոգնականներ։

«... Այս անհատականները դիւրեկան ճնշարտութիւնները կրնան տակաին խտանալ երեւութապես տարօրինակ բայց բացատրելի ոեւէ բերդագանութենէ ու ողբերգականութենէ ճնշմարիտ Ֆորմիլի մը մէջ. այս երկիրներուն ամբողջ քաղաքական և ընկերային ապագան և նոյն իսկ զարգացումը Ֆրանքօ— լիբանանեան և Ֆրանքօ—սիրիական յարաբերութիւններուն, այլևս արձանագրուած են մեր արդիւնաբերութեան, վաճառականական կչիռներուն և մաքսային հաչիւներուն կոր գծին մէջ։

«Հոս է խնդիրը — եւ ոչ ուրիշ տեղ»։

Այսպէս մենք կը նախատեսէինք արդէն անցեալ Դեկտեմբերին Հալէպի ռազմանաւներուն գործազուլն ու այն թագուն անիշխանականութիւնը զոր կրնար ներկայացնել մեր փոքր ճարտարարուեստի և արհեստաւորներու անգործութեան յանկարծական ծանրացումը։

Հրաւիրուելով լիբանանեան ժեռաքաշութեան կոմիտէին վերանորոգելու ժեռաքաշարձանները 90,000 մահկի կանխավճարը, Գ. Շարլ Տէպասլաւ պիտի ըներ եթէ ժառաներ այդ ժամին։

Ինչ որ կը խազացուի այս պահուս (Հարկ կայ նորէն կրկնելու) կեանքը կամ մահն է ճարտարարուեստի մը, որով ապրած է հարիւր տարի ամբողջ լիբանանեան ընտրանին։ Ժողովրդային կազմակերպութեան բազմաթիւ հազարաւոր աշխատաւորներու ապրուստի միակ աղբիւրը։

Բժժի գինին այս անկումին մէջ խնդիրը չի կայանար գիտնալու թէ, չնորհիւ կառավարութեան աջակցութեան, մեր ժեռաքի ճարտարարուեստը առաւել կամ նուազ չափով չահաբեր պիտի ըլլա՞յ, այլ գոյութիւն պիտի՞ունենա՞յ թէ չունենայ։

Լիբանանցի գեղջուկը երբ 1928ին բժժի օխան կը ծախէր 100 դահեկանի չատ դժուարութեամբ կ'ապրէր. բայց նոյն այդ լիբանանցի գեղջուկը որ բերժժի այդ նոյն օխան կը ծախէ 16 կամ 20 դահեկանի, գիւղացի մըն է որ «նորութենէ կը ժեռնի»։

Վերջին քաղին միակ վիճակագրութիւնները, իրենց անպարկեշտութեամբն իսկ յանկարծական են. եթէ նպատակ չբաչխուէր չերժարաբոյծներուն, «50,000 տուփ հունձի փոխարէն հազիւ 5000 պիտի գործածուէր Լիբանանի մէջ։

Հաչուագէտները ժեզի կ'իմացնեն միւս կողմէ որ «ասիկա տարբերութիւն մըն է 7 կամ 8 միլիոն ֆրանքի, որ առանց հանրային իշխանութեան ժոանդակութեան կորուստ պիտի ըլլար։

Միլիոններու թիւը ժենակարեւորը չէ։

Ինչ որ ժենակարեւորն է թեթևներու արմատախիլումին արգիլումն է, պէտք է գործ հայթայթել քանի մը հազար գործաւորներու և գործաւորուհիներու, որ պետութեան միջամտութիւն

ՄԵԼՔՈՆԵԱՆ ՀԱՍՏԱՏՈՒԹԻՒՆԸ
ԵՒ ԲԱՐԵԳՈՐԾԱԿԱՆԸ

Հայ ժողուրդ, ժամանուորաբար ձա-
զադակ օրաթերթը օրը օրին արձանա-
գրեց Մելքոնեան հաստատութեան վեր-
ջին ախուր անցքերը։

Հրատարակուած պատկերներուն մէջ
հերոսացած կը փայլի հաստատութեան
անօրէնը՝ Կիրակոսեան իր լրտեսապետ,
ո՛չ մանկավարժ, չահախնդիր, քինա-
խնդիր, մէկ խօսքով որդր Կիպրոսի
Մելքոնեան հաստատութեան։

Ու այս որդը կը անանի այսօր Հ.
Բ. Ը. Միութեան չուքին ու չունչին
տակ։ Ու Բարեգործականը իր Ջեկոյց-
ներով ղեպքերը կը ժեղացնէ, անդի-
տանալ կը ձևացնէ այն բոլոր ղեպքերը,
անցքերը և անոնց ծնունդ տուող պա-
ճառները։

Իրականութեան մէջ սակայն Բարե-
գործականի Փարիզի վարիչ անդամներէն
ոմանք տարիներ, տարիներ առաջ տեղ-
եակ էին այն քաոսնելի արարքներուն
որոնք տեղի կ'ունենային Կիրակոսեա-
նի նախագահութեան տակ։ Ի հարկին
պատրաստ ենք անուններ յիշելու ա-
պացուցանելու համար թէ Բարեգործա-
կանը գիտեր և տեղեակ էր հաստատու-
թեան թարախոտ վիճակէն։

Այսպէս Բարեգործականը կը լռէր
գիտակցաբար...

Մելքոնեան նուիրատուութիւնը իր
նպատակին չի կրնար ծառայել Բարե-
գործականի հիւանդոտ չունչին տակ։
Կիպրոսի Մելքոնեան հաստատութիւնը-
ները օր մը պիտի փակուին Բարեգոր-
ծականի անճարակ ձեռքերուն մէջ։
Այդ հաստատութիւնները պիտի դառնան
զօրանոց կամ հիւանդանոց։

Հետևաբար Մելքոնեան հաստատու-
թիւնը կը առապի և անոր վախճանը
ժամանակուտ է եթէ երբեք բուժիչ միջոց
նեղ ձեռք չտանուին դարմանելու հա-
մար ցարդ կատարուած սխալները։

Ջեռքիս տակը ունիմ կարդ մը նա-
մակներ որոնք ինձի ուղղուած են 1925-
ին ծանօթ փաստաբան-օրէնսգէտ ազ-
գայինէ մը որոնց մէջ գուշակուած էին
այսօրուայ ապիկարութիւններն ու
էնթրիկները։ Ասոնք օր մը հանրու-
թեան սեփականութիւնը պիտի դարձ-
նեմ երբ հրատարակութեան առնէ «Ութ
տարի Կիպրոցի մէջ» յուշերս որոնք օրը
օրին նօթագրութիւններն են Կիպրա-
հայ ազգ. կեանքին և Մելքոնեան կրթ.
հաստատութեան անցքերուն ինչ որ
տեսած ու լսած եմ։

Հայ ժողովուրդը կը խորհի թէ Մել-
քոնեան նուիրատուութենէն կ'օգտին
հայ որբեր՝ Մեծ եղեռնի բեկորները,
որքան հակասական բան իրողութենէն,
այսօր Մելքոնեան նուիրատուութենէն
օգտուողները նշանակուած կրթական և
այլ պաշտօնեաներ են որոնք ճոխ ա-
սականներով կը նշանուին... Մելքոն-
եան հաստատութիւններու հետ։

Բարեգործական, կիրակոսեանի յա-
մառ պնդումներուն զոհացում տալու
համար հաստատութենէն հեռացուց 5-6
տարուայ պաշտօն վարող ուսուցիչները։
Նորեր եկան։ կը կարծէ՞ք որ խաղա-
դութիւն պիտի վերահաստատի ա-
ռանց արմատական փոփոխութիւննե-
րու։

Ո՞նց երբեք։

Այս պարագան գիտէ նաև Բարեգոր-
ծականը։

Այս պարագային խորապէս համոզ-
ուած է և Միութեան Ընդհ. Քննիչ Պ.
Ալէժեան։ Որուն հետ մեր տեսակցու-
թիւնները confidental ըլլալո՝ն չի պի
տի կրնամ հրապարակել, այլ պիտի
չատանամ ըսելով թէ Պ. Ալէժեան մէկն
է որ հասկցած, տեսած ու համոզուած է։
Սակայն անսիրելապէս աւելցնեմ որ հայ
ժողովուրդը երբեք չպատսէր կարուկ
միջոցներու հրաչքին, ո՛չ ալ բուժիչ
կարգադրութեան միանգամ ընդ միշտ
վերջ տալու համար յօրդորական զա-
նազան ձեռնարկներուն որուն գլխաւոր դերակա-
տարը ինքը՝ Բարեգործականն է։

Հարեւանցի մեր այս ակնարկին
նպատակը տա է թէ կիպրոսի
Մելքոնեան կրթական հաստատու-
թիւնները չեն կրնար Բարեգործականի
Վարչութեան տակ իր նպատակին ծա-
ռայել իբրև երկրորդական վարժարան
և ո՛չ ալ արհեստանոցի բուժիչ կրնայ
ունենալ կողմնակցութիւններով գործող
Հ. Բ. Ը. Միութեան հովանաւորու-
թեան ներքև։

Ու կամաց կամաց պիտի տարուինք
թէ՝Մելքոնեան խոշոր նուիրատուութեան
հսկայ գումարները անէծքով գիզուած
են ու պիտի անէանան առանց նպա-
տակի մը ծառայելու, կարծես դատա-
պարտուած է ոչնչանալու առանց բարի
հետքի։

Երանի թէ սխալած ըլլայինք մեր
դատողութեան մէջ։

ՏԻՐԱՆ ԼԻՒԼԷՃԵԱՆ

Կարդացէք եւ Տարածեցէք
«ԱԶԴԱԿ»Ը

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔ

ԵՐԿՈՒ ՀԱՑ ԵՒ ԻՍԼԱՄ ՄԸ ՄԱՇՈՒԱՆ ԴԱՏԱՊԱՐՏՈՒԵՑԱՆ ՀԱՑԱՍՏԱՆԻ ՄԷՋ

ՈՒՐԻՇՆԵՐ ԱԼ ԲԱՆՏԱՐԿՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ՏԱՐԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

*Ինչպէս յայտնի է, Խորհրդային մի-
ութեան մէջ բուն թափով առաջ կը
տարուի հացահատիկի մթերումը։ Բո-
լոր կազմակերպութիւնները անով զբ
բաղած են և բոլոր շրջանները միայն ա-
նոր յաջողութեան նուիրած են իրենց
ուշադրութիւնը։ Սակայն գիտուած բա-
յայով որ գիւղացիները յաճախ կը փր-
ճացնեն իրենց ցորենն ու իյքերը, մաս-
կուայի կառավարութիւնը որոշեց ամե-
նախիստ պատիժ տալ այս տեսակ ան-
ձերուն։*

*Միւս կողմէ որոշուեցաւ նոյն խըս-
տութիւնը ցուցնել ամէն անոնց հան-
դէպ որոնք հանրային ինչքերը կը գող-
նան կամ կը վատնեն։*

*Ասոր հետևանքով, Ռուսիոյ ամէն
կողմը կազմուեցան արտակարգ դատա-
րաններ, անստատողները պատժելու
համար։*

*Այս կարգէն բլլալով, Հայաստանի
գերագոյն դատարանը կարգ մը վճիռներ
արձակած է։ Այսպէս, Վաղպատի մէջ
գումարած իր նիստերու ընթացքին զա-
տած է խումբ մը հայեր, որոնք կ'տա-
բատանուէին Թէ Դրաժիա գիւղին մէջ
70 սայլ խոտ այրած են։*

*Դատարանը գնդակահարութեան դա-
տապարտած է Անդրանիկ Գալուստեանը
և Սարգիս Գէորգեանը, իսկ միւս մա-
բատանեալները Սոցիալական պաշ-
պանութեան, ուրիշներ պետական հրա
կազութեան տակ ապրելու։*

*Ասկէ զատ, Գերագոյն դատարանի
ուրիշ ճիւղ մը Ղարաքիլիսայի մէջ մահ-
ան դատապարտած է Մահմուտ Քոչու
Սիւլէյմանի Օղլուն, իբրև Վարդանլուի
հաւաքատեսութեան անատուններ
ականօրէն գողցող։*

*Նոյն յանցանքով ձերբակալուածնե
րէն Վալի Քատիմ Օղլուն դատապար-
տուած է 10 տարուան քանտարկութեան,
Մուսթաֆա Մանսուր Օղլուն ալ՝ 8 տարուան։*

ԳԵՐՄԱՆ ԳԻՏՆԱԿԱՆՆԵՐ ԵՐԵՒԱՆԻ ՄԷՋ

*Սեպտեմբերի սկիզբը Երևան հասան
փրոֆ. Մէյնէր, Հանովրի անասնաբու-
ժական համալսարանի դասախօսներէն,
փրոֆ. Ծուիկ, կիսմիդէնի համալսա-
րանի տեսուչը, և ուրիշ երկու փրոֆէս-
սօրներ Մոսկուայի Գիւղատնտեսական
Ակադեմիայէն։*

*Այս փրոֆէսօրներուն այցելութեան
նպատակն է գիտական խորհուրդներ
տալ անասնապահական շրջաններուն
մէջ երևցած տարափոխիկ հիւանդու-
թիւններու մասին։ Հրաւիրուած են
Ռուսիոյ հողագործական գործավարու-
թիւն կոզմէ։ Այցելած են Ուկրաինա, և
ներկայիս քննութենէ պիտի անցընեն
Անդրկովկասի զանազան անասնապահա-
կան շրջանները։ Հայաստան կը մնան
քանի մը օր միայն։ Գիտի այցելեն Սե-
ւծովկա, Լոռի, Նոր Բայազիտ, Լէնի-
նական, ուր տչքէ պիտի անցընեն ըս-*

*պանդանոցը։ Երևանի մէջ անասնաբու-
ժական բարձրագոյն վարժարանը։ Գեր-
մանացիներուն կ'ուղեկցի Երևանի ա-
նասնաբուժական համալսարանի տեսու-
չը։ Մասին։*

ԱԶԳԱԳՐԱԿԱՆ ԱՐՇԱՒ ԴԷՊԻ ՋԱՆԳԵԶՈՒՐ

*Լուսաւորութեան գործավարութեան
և Ջանգեզուրի վերաչինութեան կոմի-
ատին Նիւթական օժանդակութեամբ,
գեղական Մշակոյթի և պատմութեան
թանգարանին կողմէ, վարիչ Սա. Լի-
սիցեանի ղեկավարութեամբ ակ, ազ-
գագրական քննութեան մը համար եր-
կըրորդ արշաւը ևս կատարուեցաւ դէ-
պի Ջանգեզուր, այս ամառ։*

*Անցեալ տարի արշաւախումբը կրց-
ած էր քննել միայն Սիսիանի ու Գո-
րիսի չրջանները, հաւաքելով ազգագը-
րական նիւթեր, որոնք կը հետաքրքրէ-
ին մասնաւորապէս անտեսական հարցե-
րը։ Արշաւախումբը պատրաստած էր նա
և տեղական կենցաղին վերաբերեալ ի-
րերու հարուստ հաւաքածոյ մը։ Այդ ա-
մէնը այս տարի, Մարտ ամսուն ցուցա-
գրուեցաւ պետական թանգարանի ազ-
գագրական բաժնին մէջ։*

*Այս տարուան արշաւախումբին գոր-
ծը պիտի ըլլայ չարունակել նոյն քըն-
նութիւնները Ղափանի և Մեղրիի չրջան
ներուն մէջ։*

*Արշաւախումբը Ջուլֆայի և Օրդու
բաթի վրայով անցաւ Մեղրի, յետոյ
Դիրաւուի կիրճէն՝ Օխչիի ձորը, Ղափա-
նի հեռուներն ու չրջակայ գիւղերը, ապա
Քրքաբնակ Գեղուայ ձորը և Շնթաղի
կիրճէն Սիսիան, Նախիչևան։*

*Ճամբորդութիւնը տևեց 35 օր։ Ար-
շաւախումբը կրցաւ թէ հայկական և թէ
հայկական և թէ քսական գիւղերուն
մէջէն հաւաքել ազգագրական յուժէքա-
ւոր նիւթեր, նոյն տեղն ուսումնասի-
րելով բանուորներու հին ու նոր կեան-
քը։ Արշաւախումբը հաւաքեց նաև չատ
մը առարկաներ, իրբև նմոյշ, որոնք,
անցեալ տարուան նիւթերուն հետ, կու-
տան Ջանգեզուրի և Մեղրիի չրջննե-
րուն լրիւ պատկերը։ Մասնաւոր ուշա-
դրութեան առարկայ դարձած են թուրք
բնակչութեան նիստ ու կացը։ Ջուգըն-
թացաբար կատարուած են հնագիտական
աշխատանքներ։*

*Արշաւախումբը ճչդած ու նկարագը-
րած է կապան քաղաքի, Վահանայ վան-
քին և թազաբերդին տեղերը։*

*Թանգարանի ազգագրական բաժինը
մինչև տարեվերջ պիտի տայ ցուցահան-
դէս մը Մեղրի և Ջանգեզուր չրջննե-
րուն ազգագրութեան մասին։*

ՄԱՆԶՈՒՐԻՈՅ ՀԱՅ ԳԱՂՈՒԹԸ

*Խարպիճեն հետեւեալը կը գրեն «Հայրե-
նիքի»։—*

*Շաբկհայ և մասնաւորապէս Խարպին
քաղաքներում ներկայիս կ'ապրին մօտ
250 հայ ընտանիքներ, որոնք չատ ժամա-
նակ չէ որ գաղթեր են Կովկասի այս ու
այն մասերից։ Կան նաև ալ աւելի հայեր
որոնք եկած են այսպէս Իրզրումից, Վա-
նից և ուրիշ վայրերից։*

*Դժբախտաբար, գաղութիս անզօրնե-
րի կէսը վրացախօս հայեր են, մի մասը
ուսախօս և մօտ 40 տոկոսը միայն
հայախօս։*

*Խորհրդային այսօր կեդրոնացած է
մեր գաղութի կուլտուրական ազգային
կեանքը։ Ունինք, սեփական հողամաս,
որի վրայ 10 տարի սորանից առաջ կա-
ռուցած ենք Հայ—Լուսաւորչական ա
ղօթարան և բնակարան մեր հոգևոր հո-
վիւ Տղիչ քահանայ Բոստոմեանցի հա-
մար։ Այդտեղ է հաւախմբուած հայաս-
քիս վարչութիւնը, գրադարանը և դըպ-
րոցը՝ երկսեռ մանկանց համար։*

*Թէ չհաշուենք մի տասնեակ հա-
րուստներ, հայերի 90 0|0ը չքաւոր
դրութեան մէջ են։*

ՊԼՔՓԱՇԻՒ ՀԷՔԵԼԹՆԵՐԷՆ

ՀԻՆ ԵՒ ՆՈՐ ԿՕՇԻԿՆԵՐԸ

Ադիս պէհքաշի մը կօշիկներ ին-
ցեր հին։ Մարդուն մէկը կը տեսնէ, կը
խղճայ վրան եւ զոյգ մը նոր կօշիկ կը
գնէ։

Տէրտիքը կ'ուտօքէ, ոնոհականութիւն
կը յայտնէ, նոր կօշիկներ կը հագնի եւ
կը բաժնուի։ Բայց հագիւ թէ տասը քայլ
կը հեռանայ, մարդը նեղուկ կը պոռայ.

— Տէրվիշ պապա՛...

Տէրվիշը անմիջապէս կը դառնայ եւ
կուգայ մարդուն մօտ։

— Տէրվիշ պապա՛, խնդրե՛մ, կամաց
կոխեցէ՛ք, մանաւանդ ցեխերէն զգուշա-
ցէ՛ք, կը պատուիրէ մարդը։

— Գլխուս վրայ, կըսէ տէրվիշը, եւ
նորէն ճամբան կը բռնէ։

Նեղուկ մարդը նորէն կը կանչէ.

— Տէրվիշ պապա՛։

Տէրվիշը կը դառնայ եւ մեկ կ'րնէ։

— Ուշադրութիւն բրէք, առջեւիդ սը-
րածայր բաներ կան, վրան չկոխէք կօ-
շիկներդ կրնան պատռիլ։

Տէրվիշին սիրտը կը նեղուի. բայց կը
համբերէ.

— Շատ լաւ, էֆ'ր իմ, սրածայր բաներէ
կը զգուշանամ, կ'ըսէ ու նորէն ճամբան
կը շարունակէ։

Հազիւ քէ ճանի մը բայլ եւս կ'երթայ
նեղուկ մարդը նորէն կը պոռայ.

— Տէրվիշ պապա՛։

— Հրամանիդ տէր իմ, կը պատասխա-
նէ տէրվիշը։

— Ո՛չինչ, միայն կ'ուզեի ըսել որ շատ
արագ չբայիք եւ շատ ալ երկար ճամբոր-
դութիւն չընէք, կօշիկնիդ կրնան հիննալ։

Տէրվիշը կ'երթայ, կունակը պատի մը
կուտայ, կը կոքնի, կօշիկները ոտէն կը
հանէ, իր հին կօշիկները կը հագնի, նո-
րերը մարդուն կ'երկարէ ու կ'ըսէ.

— Առէք ձեր նոր կօշիկները, ես կը
ճախրնեռեմ իմ հին կօշիկներս եւ բայե-
լու ազատութիւնս։

ԲԱՐԻԶԻ ԱՅԺՄԷԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ՊԷՅՐՈՒԹԻ ՄԷՋ

Ֆրանսայի եւ Սիւրիոյ մէջ երթեւեկող
ջրասայառնակները սկսած են իրենց ա-
րագ հաղորդակցութեամբ զարկ տալ առ-
եւտրական եւ գեղարուեստական շարժու-
մի մը։

Ջրասայառնակները միեւնոյն շար-
քուան մէջ Բարիզեն Գէյրութ փոխադ-
րեն բոլոր շարժապաստեղային այժմէա-
կանութիւնները։

Այսպես Գէյրութցիները կրնան տես-
նել այս Սինեմա Ալհամպրա մէջ տեսնել ո եւ ի
ուրբաթ Բարիզ չորեքշաբթի լոյս տեսած
այժմէականութիւնը մը։

Մօտերս բոլոր Ֆրանսական լրագիր-
ները ջրասայառնակով պիտի դրկուին
Գէյրութ։

«ԼԻԲԱՆԱՆ» ԿԱԽԱԿԱՑՈՒԱԾ

Վերջին պահուն կ'իմանանք որ «Լիբանան»
թերթը, չանթաշ-ի բոլոր յօդուած
մը հրատարակած բլլալուն համար անո-
րոշ ժամանակով կախակայուած է։

ՆՈՒԻՐԱՏՈՒԹԻՒՆ

Տէր եւ Տիկ. Գ. Սկլեան Մամբրէկնի
Ազգ. Բուժարանին կը նուիրեն 1 Ցգիպտ.
ոսկի փոխանակ մատաղցուի։

Սեանցալ Գ. Ն. Չէլվեեանէ։

ՏՕՔԹ. Գ. ԹԱՊՈՒՐԵԱՆ

ՎԻՐԱԲՈՅԺ – ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ

ՓՐՕՖԷՍՕՐ ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԻ ԱՏԱՄՆԱԲՈՒԺԱԿԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆԻ

Պատիւ ունի ծանուցանել իր յարգոյ յանախորդներուն որ մէկ տարուան բա-
ցակայութենէ եւ իր մասնագիտական ուսումը կատարելագործելէ վերջ Ամերիկայի
Ֆիլատելֆիոյ Բենսիլվանիա համալսարանին մէջ, վերադարձած է Գէյրութ։

Նոր դարմանատունը հաստատած է Հավուզ Սաաքի. Մեր Միսէյ Աուսի
օճիքին առաջին յարկը։

Ընդունելութեան ժամեր.
8—12 կէսօրէ առաջ. 4.30—6 կէսօրէ վերջ։

Կերպասեղէնի եւ զանազան կտորներու մեծ վաճառատուն

Տ. ԵՒ Ռ. ՄԱՎԻՍԱՔԱԼԵԱՆ

Մուրբան փողոցի վաճառատան հասած են սեզոնի համապատասխան կեր-
պասեղէնի եւ զանազան կտորներու մեծ մբերմ։ Ֆրանսական, անգլիական, իտալա-
կան եւ ամերիկեան առատութիւնով կը գոհացուին ամենազժուարահաճ գնորդ-
ները։

Յարգոյ յանախորդներ պիտի գտնեն անժրելի ժամանութիւն եւ ճոխ տեսակ։

ՓՆՏՈՒԵՑՔՈ ԱՄԷՆ ՏԵՂ

«ԱՐԾԻՒ» ՀՐԱՏԱՐԱԿՉԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

1933 Ի

ԵՐԵՔ ԼԵԶՈՒԵԱՆ ՀԱՅԵՐԷՆ ԱՐԱԲԵՐԷՆ ՖՐԱՆՍԵՐԷՆ ՊՈՏԻ ՕՐԱՑՈՅՑՆԵՐԸ

Քաղաքերուած անցեալ տարուան մեր օրացոյցներու գեղ ընդունելութենէն
այս տարի եւս աւելի խնամքով եւ մասուր բուղթի վրայ տպագրուած հրապարակ
կը հանենք Հոկտեմբեր կիսուն։

Հայրենակց-Միութիւններու եւ Ազգային Հաստատութիւններու ուշադրութեան
կը յանձնենք, որպէսզի ժամ առաջ իրենց ապատպրանկիներ փութացնեն։

Սիւրիոյ Գաղեսպինի եւ Նգիպտոսի օրացոյցներէն ապատպրանկ կ'ընդունինք փո-
խարժէք *մէյ մը կանխիկ*։ Նմոյշներ կը դրկուին ձրի.

Հասցէ Մ. Հիսարեան — Գ. Գանարեան B. P. 724 Beyrouth

ՕԶԱՆԱՆԻ ՊՕՏՄԱՒԷՊԸ

ԲԱԽՏԻՆ ՀՈՎԸ

d'ANDRÉ CHÉRAU (de L'academie Gancourt)

— Քաղաքէն պիտի չ'երթամ։ Հարիւրապետ որ լա Մօթհ հո՞ս է։

Ժէռար ժխտական պատասխան առաւ գլուխովը, աւելցնելով միայնգամայն—չեմ կարծեր։

— Անդուլա Օրլէան չէ։ Հապա թէ ոչ միասին չպիտի ընթրէիք։ Ուրեմն պէտք է տեղեկացնել Տիկ. Լէքամբի...։

— Տիկ. Լէքա՜մբ... Տօքթէո՛ր։

— Այո՛ ազատ...։

— Ուրեմն չատ ծա՞նր է...։ Օհատ գանդաղօրէն արտաբերեց.

— Շատ ծանր է՛...։

Ժէռարի քունքերը ժժգունեցան—կորսուա՞ծ է ան ուրեմն։ Բժիշկը գլուխը ցնցեց։ կորսուած չէ։ Ո՛չ ոք կորսուած է այնքան առեն որ կը չնչէ։ Եւ յետոյ վճռական

—... Ահաւասիկ պէտք է ծորը ես անձամբ լուր առա՛... այո՛ ! Ձգեցէք որ գիտցածիս պէս գործեմ... պիտի երթամ Տիկ. Լէքամբը տեսնել, ու իրեն պիտի բացատրեմ կացութիւնը... ինձի կ'ւնայ այդ պաշտօնը։ Մինչ դուք նոյն պահուն Տիկ. որ լա Մօթհի վրայ կը հսկէք։ Եթէ տիրընջնալու բլլայ, անոր լանձնարարէք ոչ չչարժի... կը լսէ՞... ոչ մէկ չարժուի... ու քաղցրութեամբ կը խօսիք իրեն, կը պատմէք թէ եկայ, և թէ կրնայ վատահիլ վրաս, թէ ես պիտի պահեմ ձեր գաղտնիքը, ու հուսկ յետոյ իրեն կը բացատրէք թէ կրկին պիտի գամ... պատրաստեցէք զայն... ժամանակն է փոքրիկս, որ այլևս ցոյց տաք ձեր իրեն հանդէպ ունեցած սէրը... որպէս զի խղճը չ'տհարեկի։ Մինչեռ ես կ'սատանձնեմ։ Ինձի տուէք լաթեր մը ու ձեր բանալին։ Եւ մեկնելու պահուն ինչներէն հարցուց թէ ուրկէ պիտի կրնար սատ գտնել այն պահուն և յետոյ պահեցէք արիւնը։ Անհետացուցէք ամէն ինչ որ կրնայ զինքը ատաբեկել։ Գլուխը ծածկեց, առաւ լաթերն ու բանալին և մտաւ սանդուխին ներքանցքին մէջ։

***

Ժէռար հոն կեցած էր, անշարժ, լուռ, երբ իրեն թուեցաւ թէ դրան կը զարնէին։ Ու եաքը կանչեցին պրն. Ժէռա՞ր։

Դրացի կինն էր որ եկած էր տեղեկութիւն քաղելու։ Ժէռար անոր պատասխանեց բան մը չկայ։ Բժիշկը կրկին պիտի վերադառնայ։ Բայց կինը պնդեց կենալու համար։ երկուքի մէջ բլլալ կը թուէր։

— Ես, Դիտէ՞ք, ես կը ճանչնամ զայն։ Բժիշկները ուրիշ բան չեն այլ եթէ պարզ արարածներ...

Բայց Ժէռար ար ականջները օրած էր, թեթև հեծեծանք մը լսեց սենեակին կողմէն։ Հրեց դրացի կինը, դուռը գոցեց ու վազեց։

Սապին ար լա Մօթհ դարձուցած էր գլուխը։ Ժէռար առաւ անձեռոցները, տարածեց զանոնք երեսաթաին վրայ, և մէկ թեւը սահեցնելով երկարատարին տակ ձունկի եկաւ։

Ան կ'զգար այն չերժութիւնը որ ծնունդ կ'առնէր իր սիրուհիին մարմինէն. հիմայ որ այնքան մօտ կը գտնուէր անոր այլևս երբեք չէր ուզեր յուսահատիլ։

Պիտի պահէր ինչ որ պիտի բլլար։ Բայց ո՛չ մահ... ո՜հ ... ո՛չ, ո՛չ։ Ո՛չ մահ, պիտի ազատէին զայն։ Բժիշկը ըսած էր թէ ծանր էր վիճակը, սակայն երբեք կորսուած։ Գալով յետագային... մեծ ու գերագոյն Աստուածներ։ Ինքը բաւական զօրաւոր էր կուրծք տալու համար դէպքերուն։ Ղաղաքը պիտի գիտնա՞յ խայտառակութիւնը։ Հարիւրապետը պիտի իմանա՞ր թէ իր կինը հոս էր։ Պիտի մեկնաբանէին, կամ ալ դատարան պիտի երթայի՞ն... և յետոյ մի՞թէ անոր հետ անվեհեր պիտի չներկայանա՞ր Աստուծոյ առջին իսկ։

Բան տարեկան էր։

Սապին հառաչանք մը արձակեց. բացաւ աչքերը ըղգուշութեամբ դարձուց գլուխը և նշմարելով գինքը չրթները երկարեց դէպի անոր։

Տղան վերսկսաւ.—

— Մարիկ ըրէ իմ հոգեհատորս, մի չարժիր, չարժելու պէտք չկայ, արգիլուած է, կը տեսնես, գուն մեծ չուտիկ մըն ես։

Սապին կը ժպտէր, մտածումը տակաւին ընթարժացած։

Ծանկարծ յիչատակի մը անցնիլը երևցաւ իր աչքերուն մէջէն։

— Ժէռա՞ր։

Ժամանակ չ'ունեցաւ զայն պատկած պահելու, մարմինը վեր վերցուց, ըսելով — ժամը քանի՞ն է։

Տղան պատասխանեց—ժամը իննը։ Հինգած էիր։ Քէչ մը հիւանդ էիր։ Մի չարժիր։ Մինչ Սապին կրկնեց անհասկ։

— Քանի՞ է ժամը։

Քանի, քանի անգամներ, ան արտաբերած էր միևնոյն յանկերգը «ժամը քանի՞ն է» տարիէ մը ի վեր, երբ ան ըսած էր հոն յաճախել, ցերեկին թէ գիշերին, որուն կը յաջորդէր անմիջական ազգ մը չէնքին մէջ. քամպինգօնը բազկաթոռին վրայ, գուլպաները ուրիշի մը կողքին, կօշիկը հեչտարարանին տակը, չրջազգեստը ձորձակալէն կախուած, և ծնգակապերը հապա, գլխա՞րկը։ Ա՜հ, գլխարկը, զայն առաջին ակնարկով գտնելի անկարելի էր, ու ձեռնոցները, երբեք «Միայն թէ տուն վերադարձած չըլլայ...» կ'ըսէր նա անձկութեամբ առլցուն։ Ու յանկարծ իրենց խօլ վազքին ընթացքին՝ սենեակներու մէջէն, իրարու կը բաչխէին, ու ան խնդալէն անկարող կ'ըլլար չարժիլ։

Այս անգամ Ժէռար հանդարտօրէն պատասխանեց։

— Կը հասկնա՞ս Սապի։ Դուն հասակ իմ կեանքս ես։ Խենթացած էի գրեթէ։ Մէկը ղրկեցի որ Տօքթէօր Ֆապիէնը կանչէ...

— Ո՜հ, Ժէռար... Տօքթէօր Ֆապիէ՞նը, փոքրիկս ինչ ես ըրած։

— Գիտեմ, ինչ որ ըրած եմ անուշիկս։ Ան սենեակէն դուրս ելլելու պահուն գիտես ի՞նչ կ'ըսէր... ան ըսաւ թէ ժենք երկուքս ալ ժանկիկներ ենք։ Բայց ես այնքան անասուն չեմ որ անոր վրայ ժամածէի։ Ինձի երդուեցաւ ըրաւ որ ոչ ոքի պիտի գիտցնէ։ Նախ որ բժիշկ մըն է ան, խոստովանայար մը։ Երկրորդ քաւ ընտանիքիդ բարեկամներէն, քեզ չատ կը սիրէ. և ան ամէն ինչ ընդունեց։

— Քանի՞ է ժամը։

(2)

(Շար.)

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

Զինաթափութեան խնդիրը

ԱՄԵՐԻԿԱՆ ԹԱՏԵՐԱԲԵՄ ԿԸ ՄՏՆԱՅ

Լոնտոն.— Լոնտոնի մէջ անկիւ—ամերիկեան վիճաբանութիւնները սկսելու վրայ են զինաթափութեան շուրջ, եւ պ. Նօրման Տէյվիս՝ որը Ամերիկան ներկայացուց ժընեվի մէջ, համաշխարհային տնտեսական խորհրդաժողովին վերարթերալ նախապատրաստական վիճաբանութեանց ընթացքին, այս երեկոյ Բարիզէն Լոնտոն եկաւ։

Անիկա Ռիւթէրի յայտարարեց թէ տեսակցութիւններ պիտի ունենար անգլ. կառավարութեան մէկ ներկայացուցչին հետ եւ հողը պիտի պատրաստէ նաւային պետութեանց մէջ տեղի ունենալիք այն վիճաբանութեանց համար որոնք վերջին յուլիս ամիսը թելադրուած էին զինաթափութեան խորհրդաժողովին։

Կարելի է որ համաշխարհային տնտեսական խորհրդաժողովին վերաբերեալ խնդիրներն ալ վիճաբանութեան դրուին, ըսաւ նա։

Բարիզ.— Պ. Հէրիօ եւ Նօրման Տէյվիս տեսակցութիւն մը ունեցան։

Պաշտօնական զեկոյց մը կը յայտարարէ թէ պ. Նօրման Տէյվիս Լոնտոն երթալու միջոցին Բարիզ կեցաւ ճիրանս. վարչապետին հետ մտերմաբար ուսումնասիրելու համար ժընեվի աշխատանքները յառաջ մղելու համար պէտք եղած միջոցները։

ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ ՊԱՏԱՍԽԱՆԸ

Գէրլին.— Գերմանական դատիճը պատասխանեց հինգշաբթի խորհրդաժողովին մասին բրիտանական հրաւիրագրին տրուելիք պատասխանը։

Դիւանագիտական շրջանակներու մէջ, տեղեկութիւն կը տրուի թէ այս պատասխանը խիստ հաշտարար ոճով մը պիտի յայտնէ հրաւէրի ընդունուած լինելը բայց այդ պատասխանը կարծէք պիտի յայտնէ նաեւ թէ Գերմանիոյ խորհրդաժողովին օգտակարութիւնը գերմանական պահանջներուն չհակառակելու մասին կանխաւ ընդունուելիք սկզբունքէն։

ՀՈՐՍԵՐՈՒ ԽՈՐՀՐԴԱԺՈՂՈՎԻՆ ԾՐԱԳԻՐԸ ԼՔՈՒԱԾ ՉԷ

Լոնտոն.— Գերմանիոյ զինաթափութեան խորհրդաժողովէն քաշուելուն պատճառաւ ծագող դժուարութիւններու մասին խորհրդակցելու համար Լոնտոն գումարուիլը ծրագրուածէրու խորհրդաժողովին շուրջ կարծես փոխանակութիւնը կը շարունակուի, հակառակ շրջած կարգ մը տարածայնութեանց թէ մէկ կողմ ծգուած է այդ ծրագիրը։

Հասկցուած է թէ բրիտանական կառավարութեան կողմէ նախապէս առաջարկուած հոկտ. 11ի թուականը շատ մօտալուտ է եւ շահագրգռուղ պետութեանց հարկաւոր է որոշ ժամանակամիջոց մը՝ այս մասին որոշում մը տալէ առաջ։

Ինչպէս որ ծանուցուեցաւ արդէն Իտալիան փութկոտութեամբ ընդունեց տեսակէտներու փոխանակութեան վերաբերեալ առաջարկութիւնը։

Գերմանական կառավարութիւնը կը խորհրդակցի այս մասին եւ Ֆրանսարտաքին գործոց նախարարութեան կողմէ հրատարակուած զեկոյց մը կ'ըսէ թէ խնդիրը կը շարունակէ առարկայ դառնալ Լոնտոնի եւ Բարիզի միջեւ տեղի ունեցող բարեկամական բանակցութեանց։

Ուշադիրներէն հասնող մամլոյ տեղեկութիւնները կ'ըսեն որ թէպէտեւ դիտաւորութիւն չունին ուղղակի կերպով մասնակցիլ Ֆրանքօ—գերմանական վէճին իրաւարարութեամբ լուծման համար կատարուած փորձերուն, Մ. Նահանգները շահ ունին սակայն տեսնելու թէ ընդհ. զինաթափութեան վրայ դերուած յոյսերուն ոչնչանալուն վտանգը մէյտեղէն վերցած է։

Գերմանական մամուլին խորհրդածութիւնները

Գէրլին.— Գերմանական մամուլը կը շարունակէ երկար յօդուածներ նուիրել Լոնտոնի խորհրդաժողովին։ Թերթերուն մեծ մասը խորհրդաժողովը վերջնականապէս թաղուած կը համարէ։

Շատ մը ուրիշ թերթեր ալ կը յայտնեն սակայն թէ խորհրդաժողովին յետաձգումը կը բարւոքէ կացութիւնը, հիմնուելով Լոնտոնէն բղխող այն լուրերուն վրայ թէ բրիտանական կառավարութիւնը որոշած է խուսափիլ իր նախաձեռնութեան ձախողութեան մատնուելէն։

Իրեր թէ պ. Լիթվինով առեւանգուած ըլլայ

Բրնն.— Սովիէթական արտաքին գործավար պ. Լիթվինովի ժընեվ գալուն մեղի առաւ այն տարածայնութեան թէ գործավարը առևանգուած է։ Այս մեկնութիւնը անուղղակի կերպով պայծառնուած է այն բանով թէ սովիէթական պատուիրակութիւնը չուզեր որևէ յայտարարութիւն ձգնել իր պետին մասին, որուն համար նախապէս ներքաղուած էր թէ Վիէննա գացած էր Ռուսաստանիոյ ներկայացուցիչներուն հետ բանակցութիւններ վարելու համար ոչ—յարձակման դաշինքին չուրջ։

Այն իրողութիւնը թէ կարելի չեղաւ այս վերջին լուրը հաստատել եւ թէ պ. Լիթվինովի անհետացաւ անտարակոյս, զգայացուց հանգամանք մը կուտայ անոր առևանգուին մասին խօսող տեղեկութեան։

Ժընեվ.— Ըստ յատուկ աղբիւրի մը, պ. Լիթվինով չէ գացած հարաւային Գերմանիա կամ աւստրիական Ալպեանները, նախապէս կարծուածին պէս, այլ գացած է Գէրլին ուրկէ Մոսկուա պիտի երթայ, այն պարագային որ զինաթափութեան խորհրդաժողովին դիւանին նիստը յետաձգուի քանի մ'օր ինչ որ յատկանշական է ներկայիս տիրող տրամադրութիւններուն նայելով։

Կը հաստատուի նաև թէ Ռուսաստան ոչ յարձակման դաշինքին վերաբերեալ բանակցութիւնները առաջ չեն գացած հակառակ Ֆրանսայի և Լեհաստանի կողմէ թափուած ջանքերուն, և թէ ընդհակառակը նոր բարդութիւններ ծագած են այս վերջին օրերու։

ՄԷՔՍԻԿԱՅԻ ԵՒ ՎԱՏԻԿԱՆԻ ՎԷՃԸ

Խորհրդարանը կը հրաւիրէ եկեղեցական կալուածներու գրաւումը

Մէքսիկօ.— Մէքսիկայի և պապական աթոռի միջև ծագած վէճը խիստ ծանր դարձուածք մը սաացաւ։

Մէքսիկեան խորհրդարանը օրէնք մը քուէարկեց որը արտօնութիւն կուտայ մէքսիկեան կառավարութեան գրաւելու համար կաթոլիկ եկեղեցւոյ կալուածները։

ՊՕԼԻՎՕ ԲԱՐԱԿՈՒԻՅԱԿԱՆ ՎԷՃԸ

Բարակուացիներու յարձակողական եռ մղուած

Լա Բազ.— Պօլիվիական պաշտօնական զեկոյց մը կը հաղորդէ թէ բարակուայական զինուորները յարձակեցան Ռօսյաս Սիլվա ամրոցին դէմ բայց ծանր կորուստներով եռ մղուեցան բազմաթիւ ժամեր առաջ կռիւ մը վերջ։

Շեվրէթ Սպի կը պահանջէ Կանտիի ազատ արձակումը

Գօմպէյ.— Մահմետական Լիբոր Մէվլանա Շէվքէթ Ալի վերջին վայրկեանին յետաձգեց Ամերիկա կատարելիք ճամբորդութեան թուականը, յայտարարելով թէ պատրաստ է բանակցութեանց վերսկսելու միւս խօսակցութեացդ հետ։

Շէվքէթ Ալի հետագիր մը ղրկեց փոխ—արքային որով կ'ըսէ թէ առանց պ. Կանտիի ներկայութեան և մասնակցութեան չատ դժուար պիտի ըլլայ միաբանութեան և խաղաղութեան իրականացումը հնդկական ժողովուրդին զանազան տարրերուն մէջ։

Ասոր համար է որ ինքը ազդու կերպով կը պնդէ պ. Կանտիի ազատ արձակման և Մահաթմային հնդիկ լիբերներուն համաժողովին մասնակցութեանը մասին։

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ՏԵՂԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԲՈՐԵՆԻՆԵՐՈՒ ՊԱՐԸ

ՀԱԶՈՑԸ ԿԸ ՇԱՐՈՒՆԱԿՈՒԻ ԱՆՎԵՐՋ ՀԱՅԵՐ ԵՆ ԵԼԵՐ ՀԱԼԷՊԻ ՄԷՋ ՌՈՒՄԲ ՆԵՏՈՂՆԵՐԸ...

ՀԱԼԷՊԻ ՀԱՅԵՐԸ ԿԱՔԱՈՐՈՒԻՆ...

Վերջին Թղթատարով հասնող Վագրի Թրք. Թերթին մէջ հետեւեալ անաժօթ յերիւրանքները կը կարդանք մեր ժողովուրդի համբերին.—

Հալէպի բաղմապետական խորհրդարանի բեման պատգամաւորներու ներկայութեամբ Ֆրանսացիներու հետ ունեցած բանակցութիւնները կը շարունակուին, հակառակ շրջած կարգ մը տարածայնութեանց թէ մէկ կողմ ծգուած է այդ ծրագիրը։

Հալէպի բաղմապետական խորհրդարանի բեման պատգամաւորներու ներկայութեամբ Ֆրանսացիներու հետ ունեցած բանակցութիւնները կը շարունակուին, հակառակ շրջած կարգ մը տարածայնութեանց թէ մէկ կողմ ծգուած է այդ ծրագիրը։

Հասկցուած է որ բանակցութիւնները կը կարդանք մեր ժողովուրդի համբերին.—

Սովիէթները 23 միլիոն ռուբլի պիտի ծախսեն Թուրիզմի համար

Մոսկուա.— Սովիէթական կառավարութիւնը խոշոր եւ երեք միլիոն ռուբլի պիտի ծախսէ Թուրիզմը զարգացնելու համար յառաջիկայ տարուան ընթացքին։

Մասնաւորապէս զբօսաշրջիկներու յատկացուած նոր պանդոկներ օծելու վրայ են բազմաթիւ հաղորդներու մէջ որոնց կարգին Մոսկուայ, Լենինկրատ, Կաֆու, Սթալինկրատ եւ Խարով, յուրաք ասոր պանդոկներու աւարտելուն կապասուի յառաջիկայ եղանակին համար։

Բացի եւ երեք միլիոն ռուբլիի այս գումարը ամբողջովին չպիտի ծախսուի պանդոկներու օծութեան համար։ Նոր մէկ մասը պիտի յատկացուի օտար երկիրներուն մէջ փակցուելիք ազդերու եւ թուրիզմի յատուկ սովիէթական պատասխանատուներու հիմնարկութեան։

ռուս-ռումանական ոչ-յարձակման դաշինքը

Գուհրէ.— Ռուսօ ռումանական ոչ յարձակման դաշինք մը կնքելու համար տեղի ունեցող բանակցութիւնները ժրութեւի մէջ պիտի վերսկսին երեքշաբթի։

Նոյն իսկ կըսուի այս մասին թէ պրն. Լիթվինօֆ Մոսկուա պիտի վերադառնայ եղեր խորհրդակցելու համար սովիէթական կառավարութեան հետ։

Պատասխանատու օրջանակները կը յուսան թէ. Ռուսիան մէկ կողմ պիտի թողու Պեսարապիոյ վերաբերեալ իր պահանջները։

ՀՐԱՇԱԳՈՐԾ ՄԱՐԴԻՐ
ԷԼ ՀԱՁ ՍՈՒՀԱՍԵՏ ՊԷՑ ԷԼ ՖԷԼԷՔԻ

Փութացէք առնելու անոր կարծիքը ձեր բոլոր փափաքներուն համար։ Ան կը հանդարտեցնէ բոլոր չուաթած և ալեկոծած մաքերը և կը վերադարձնէ անոնց փափաքները։ Կ'իյնէք բոլոր ոգիներուն, հիւանթիզով կը կարդայ մարդուն ժամադուխները. ձեռքի գծերէն կը կարդայ մարդուն անցած, ներկայ և ապագայ կեանքը. կրնայ հասկնալ ամուսնութեան, ճամբորդութեան, սիրոյ, առեւտուրի, քննութեանց և այլն բոլոր գաղտնիքները։ Այս բոլորը կը ցուցնէ մարգուն, կարծես թէ գրուած ըլլան թուղթի մը վրայ։ Կնոջ և ամուսնոյն մէջեւ եղած զժուարութիւնները ու տարակարծութիւնները կը լուծէ Աստուծոյ Սուրբ անուններովը եւ Ամերիկեան եւ Եւրոպական գիտնականներու փորձառութիւնները օգտագործելով։

Տիւրը եղողներուն ուրախութիւն և հանգիստ կը պատճառէ. ղպային և մասային հիւանդութիւնները կը դարմանէ։ Այս բոլորը մեծ յաջողութեամբ կը կատարէ։ Փորձը ամենամեծ փաստն է. անգամ մը այցելել բաւական պիտի ըլլայ։

ՀԱՍՑԷ.— Գեյրութ, Հանդիէ Ղամի փողոցի արեւմուտքը, Ֆրանսական հիւանդանոցին մօտ, թիւ 9 բնակարանը։

ԱԶԳԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

Ա.— Անոնք որ կուգան, իրենց մտքը պէտք է գրեն թուղթի մը վրայ և պէտք է պահեն.

Բ.— 1000 ոսկի կուտայ ան, եթէ չի կարենայ ցցրաօրէն գիտնալ անթակայի միտքը, գրուած արաբերէն լեզուով միտքերը չխոնարհելու համար հարցուսի միջոցին.

Գ.— եթէ նամակներու մէջ ամփոփուած չէլայ երկու ոսկի, պատասխան չի տրուիր։

ԳԱԲՐԻԷԼ Թ. ԹԷՐԶԵԱՆ
(ԵԼԵՔՏՐԱԿԱՆ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ)

Հիմնուած 1921 ին Գոլֆ-Բերթա

Ինչ դիւրամատչելի պայմաններով կը կատարենք ամեն կարգի ելեքտրական յոյսի գետեղումներ (Intsallation), ինչպես նաեւ մօթոր եւ ջեներատորներ։

Վաճառատունս կ'սահմանէ նաեւ բոլոր ելեքտրագործիքներու ճոռոգումներ։ Մասնաւոր սպասարկութիւն բնակարաններու ելեքտրա-ճոռոգմանց։ Ներկայացուցիչ Philips եւ Lux ելեքտր. լամբերու եւ ամեն տեսակ ելեքտրական պիտոյքներու։

Վճարման դիւրութիւններ.

Հասցէ — Վ. Ուզունեանի գրատան կից Գուրճ. B. P. 491

ՋԱՎՋԱՎԱՁԵԱՆ ՄԱՐԻՉՆԵՐ
ՏԵՂԱԿԱՆ ԳՈՐԾ

Ջավզավաձեան եղբայրներու հրդեհի վարիչները, շինուած պղինձով ապահովուած են 20 ֆիլօկրամ ճնշումի մը համար։

Անոնք արձանագրուած են քաղաքապետութեան անօրէնութեան ժամ և ճանչցուած Ցրանսական բէմիք Ճանճնախումբի կողմէ։

Այս մարիչները այնքան ներկայանալի են որքան եւրոպական՝ նիները չատ ծայրայեղօրէն ածան ու արդիւնքը գրեթէ վայրկեանական է։

ՊԱՆԴՈՒԿ ԼԻՒՔՍ
ՉՈՒՀԱԿ

Հայկական առեւտրագործ պանդոկը «ԼԻՒՔՍ»ին մէջ, ծովեզերեայ պարտէզով,

ԽՒՍՏ ՕԴԱՍՈՒՆ ՍԵՆԵԱԿՆԵՐ

ՈՐ ԿԸ ԲԱՂԿԱՆԱՑ 1.2.3.4. ՄԱՐՏԱԿԱՆԵՐԷ

1. ՀԱՐԵՒ ՃԱՇ, ՄԱՔՈՒՐ ԵՒ ԱՆԹԵՒՈՒ ՊՈՄԱՐՈՊԻԹԻՒՆ.
2. ԳԻՆԵՐԸ ԽԻՍՏ ՉԱՓԱԼԻՍՈՒ.
3. ՏՈՒՆ ՓՆՏՈՒՂՆԵՐՈՒՆ ԱՐԺԷՆ ԳԱՐՏԻՃՈՒԹԵԱՆ.

Տէր եւ Տնօրէն՝ Գ. ԳԱՐՏԻՃՈՒԹԵԱՆ

ՄՈՎ ՈՒՇԻՒ ՈՒՍԱՆՈՂ ԲՆԱԿԱՆ Է ՈՐ ԴԱՐՁԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԱՇԽԱՐՀԻ ՀԱՄԱՐ ԿԸ ՎԱՅԵԼԵՑ

Beyrouth chausse Standard.

Դուն գիտես որ ՍԹԱՆՏԱՐՏԻ կօշիկները լաւագոյնները ու ժամանագոյնները են.

Փորձէ եւ քէ ոտիդուդ հանգիստը պիտի ապահովես եւ քէ ալ խնայողութիւն.

ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ՝ ՆԱՃԱՐ ԵՂԲԱՐՑՆԵՐՈՒ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ

ՄԱՆՐԷԱԲԱՆԱԿԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՈՑ
Laboratoire Microbiologique

ՏՕՔԹ. ՍԱՄՈՒԷԼ (ՍՏԵՓԱՆԵԱՆ)

Մասնագիտութիւնը կատարելագործած է Փարիզի եւ Լիօնի մէջ եւ ապահեակ տարիներէ ի վեր բժշկական սոյն ճիւղով զբաղած ըլլալով կը կատարէ բժշկ. ամենաճաշակիցներ. (մեզ. խուխ. արիւն եւլն).

Հասանելի է Մէրի փողոց Տաուրի օճախին մէջ.(պապ իտրիսի մօտ բրամուելի գծին վրայ) խղճամիտ ուշադրութեամբ, չափաւոր գին.

ՏՕՔԹ. ԳԷՈՐԳ ԿԷՐԿԷՐԵԱՆ

Վկայեալ Lauréat Նախկին Interne եւ այժմ մնայուն *ՄԱՆԱԳԵՍ* բժիշկ Ֆրանսական հիւանդանոցի *ԱՂՔԻ, ՔՔԻ, ԿՈՆՈՐԻ, ԱԿԱՆՋԻ և ԳԼՅՈՆ* հիւանդութիւններու բաժնին։

Հիւանդ կ'ընդունի կէսօրէ վերջ ժամը 2—6

իր գինետան մէջ rue de Damas, No. 15

Հիւանդներ ուղղակի հիւանդանոց կ'ընդունուին իր կողմէ տրուած մուտքի բարօրով։

Ազքատ հիւանդներու ձրի դարմանում, ամէն օր կէսօրէ առաջ ժամը 10—12, հիւանդանոցի դարմանատան մէջ։

Կարի եւ Գեղագիտութեան Դասընթացք
ՏԻԿԻՆ ՄԱՌՒ ԵՐԱՄԵԱՆ

ՎԿԱՅԵՑԱԼ ԴԵՐՋԱԿՈՒՀԻ

ԲԱՐԻՋԷՆ ԵՒ ՎԱՇԻՆԿԹՕՆԷՆ

Կարի եւ ձեւագիտութեան մասնագիտուհի, Տիկին Մառի Երամեան կը վերադարձնայ իր արհեստանոցը, Մեծ Սէրայի դիմացը Նո. 78 տան երկրորդ արկը։

Երեք ամսուան միջոցին կը սորվեցնէ ամենավերջին նորաձեւութեամբ, կար եւ ձեւագիտութիւն իր բոլոր բարդութիւններով եւ արդիական մոդոցներով, Droit-fils մեթոտով։ Իր աշակերտուհիները կ'օժտեն Բարիզի ակադեմիա Académie Daydou վկայականով։

Տակաւին շինուածի վայելուչ տեսք հնչուն եւ բնական ձայն

Ահա յատկանիշները՝

ՈՐՈՆՑՄԱՄԲ ԿԸ ՁԱՏՈՐՈՇՈՒԻՆ

ԱՓՕԼԼՕ ՖՕՆՕՆԵՐԸ

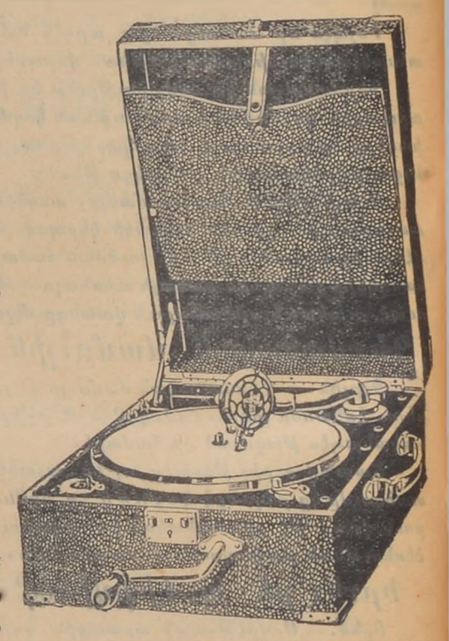

Հրապարակի վրայ գրտնե՛ ոչ բոլոր մարքանեռու հետ կը մրցին Աբօլլօ ֆոնօները։ Մանաւանդ վերջին նոր մօտէլները, որոնք հասած են արդէն, անգերազանցելի են իրենց տակաւնութեամբ, վայելչութեամբ և ժամչելի գիներով։

APOLLO GRAMOPHONE Co. Ltd
(of London)

ԱՓՕԼԼՕ՝ ՖՕՆՕՆԵՐՈՒ ԹԱԳԱՒՈՐԸ III

Կատարեալ համոզում գոյացնելու համար անգամ մը այցելեցէք

MAISON APOLLO, Rue de la Poste, BEYROUTH

Փորդպիճ եւ ֆօնօսլ՝ ամէն ձեւի, անվիճելի որակ եւ առաւելութիւններ դիւրամատչելի գին, վճարումի դիւրութիւն։

Ընդհ. ներկայացուցիչ՝ Միւրթոյ, Պաղեստինի, Անդրյորդանանի, Միջագետքի եւ Կիպրոսի.— ԳԱԻՐԳԻՆ ՍԻՆԱՆԵԱՆ

KOURKEN SINANIAN, Boite Postale 642, BEYROUTH (Syrie)

ՕԹԵԼ ԴԱՒԻՆ ՓԵՂՋԻ ԵՒ ԱՍՏՂԸ ՓԱՅԹ ՊԻՏԻ ՕԹԵԼ

ԸՆՏԱՆԻՔԻ ԱՍՏՂԸ
(L'ETOILE du FOYER)

Առեւտրական և երկրագործական ժողովրդային վարկի հաստատութիւն

Անանուն ընկերութիւն.— դրամագլուխ՝ 3,000,000 ֆրնկ.

որ կրնայ 3,000,000,000 ֆրնկ.ի բարձրացուիլ վարչական խորհուրդի պարզ որոշումովը։

Կեդրոնատեղի.— 137 Boulevard Sebastopol - Paris

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԴԱՐՁԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ Արեւելեան պետութեանց

Սալոլ Օքիլիճօեֆ, Գուհիճ Գեյրութ

ԵԼԵՒՄՏԱԿԱՆ ՃԻՒՂ

Առանձի պայմանագրութիւնով

ՕԺԻՏ

Երաշխաւորեալ տոկոս 6 %։ Ակնթարթ մասնակցութիւն ընկերութեան չահերուն։

ԿԱԼՈՒԱԾԱԿԱՆ ՃԻՒՂ

ՎԱՐԿԵՐՈՒ ԲԱԺՈՒՄ

Կալուածի վրայ փոխառութիւնք

վճարելի 10—15—20 տարիէն։ Որոշուած պարտաժամէն առաջ ուզողը կրնա՛ վճարել։

ԸՆՏԱՆԻՔԻՆ ԱՍՏՂԸ ընկերութիւնը ներկայիս 75,000է աւելի անդամ ունի։ Մինչև 1 Ապրիլ 1931 Ընտանեքին Աստղը 135 միլիոն փռնկ տուած է, գրաւոկ 50ի միլիոնէ աւելի արժէք ունեցող անշարժ կալուածներու վրայ։

Ամեն թղթակցութիւն ուղղել՝ B, P. 821, Beyrouth

— Հաննա ապուչին մէկն է, անոր քսածին մի նայիր, օդերը տաքնալուն պէս պիտի աղէկնայ.

— Տիկին Վին...

— Հիմամէ հոգիս...

— Ինչո՞ւ ինձմէ կուզես պահել, ես պէպէք չեմ, ի՞նչ կըլլայ ինծի, խօսէ՛.

— Բան մը չկայ սիրելի տղայ, քիչ մը տկար ես, ուժեղնալուդ պէս ամէն բան կանցնի.

Ուիլեըմ գլուխը չարժեց, որովհետեւ տարիքին հետ բաղդատելով չատ ուշիմ էր և անկէ բան մը պահել անկարելի էր։ Եթէ նոյնիսկ բան մը չխօսուէր իրեն, ան դարձեալ հասկնալու կարողութիւն ունէր։ Հանդարտ խօսքերը լսելէ վերջ չատ լաւ գիտէր որ մեռնելու վրայ է։ Քիչ մը մտածելէ վերջ Ուիլեըմ ըսաւ նորէն.

— Ուրեմն ինչո՞ւ Տօքթ. Մարթէն իմ քովս ձեզի հետ խօսակցիլ չէր ուզեր և գիս միւս սենեակը ղրկեցիք, ա՜հ տիկին, ես ալ քեզի չափ խելացի եմ.

— Այո, ճիշդ է, սակայն երբեմն կրնաս սխալիլ.

— Եթէ Աստուած մեզ կը սիրէ, մեռնիլը բան մը չէ տիկին, Լօքա վէյն անգամ մը այդպէս ըսաւ, անիկա պզտիկ եղբայր մը ունի եղեր, մեռած է.

— Այո, բայց ան առաջուընէ իվեր տկար և հիւանդ տղեկ մըն էր.

— Զարմանալի է, զայն կը ճանչնա՞ք.

— Ոչ, այդպէս լսեցի.

— Դուն մեռնելուս չե՞ս հաւատար.

— Ոչ.

— Ուրեմն ինչո՞ւ միշտ կուլաս և կը յուզուիս, և եթէ ալ դուն իմ մայրս չես, ինչո՞ւ այդքան կուլաս.

— Լէյտի Իզապէլ չի կրնալով ինքզինքը զսպել, մահճակալի քով ծունկի եկաւ և աչքերէն հեղեղման արցունքներ հոսեցնելու սկսաւ։ Ուիլեըմ տեսնելով այս ըսաւ.

— Ահա՛, տեսա՞ր, նորէն կուլաս.

— Ահ, Ուիլեըմ, Ուիլեըմ, իմ... ես ես ալ քեզի պէս զաւակ մը ունէի, քեզ տեսնելուս ան միտքս կուգայ, անոր համար կուլամ.

— Այո, գիտեմ, առաջ ալ ըսած էիր, անոր անունն ալ Ուիլեըմ էր, չէ՞.

Իզապէլ պատասխան չտալով տղուն վրայ ծռեցաւ և անոր փոքրիկ ձեռքերը իր ձեռքերուն մէջ առնելով ըսաւ.

— Ուիլեըմ, գիտե՞ս որ Աստուած չատ սիրածները քովը կառնէ, եթէ մեռնիս իսկ երկինք պիտի երթաս և այս ցաւերէն ազատ պիտի ըլլաս, մեզմէ չատերը եթէ մանկութեան օրերուն մեռնէինք, աւելի երջանիկ կըլլայինք.

— եթէ դուն մանկութեանդ օրերուն մեռնէիր, աւելի երջանի՞կ կ'ըլլայիր.

— Այո, ըսաւ Իզապէլ մարած ձայնով մը, ես իմ բաժինէս չատ աւելի ցաւ քաշեցի, երբեմն ինծի այնպէս կուգայ որ այլեւս չեմ կրնար դիմանալ.

— Ըսել է դեռ չանցաւ, հիմայ ալ ունի՞ս ցաւեր.

— Հիմայ ալ ունիմ և մինչև մահ պիտի ունենամ, երանի՛ թէ պզտիկուց մեռնէի, բոլորէն ալ ազատած կըլլայի։ Ա՜հ Ուիլեըմ, այխարհ ցաւով ու տառապանքով լեցուն է.

— Ի՞նչ տեսակ ցաւեր.

— Ծաւեր, հիւանդութիւն, մեղք, ամօթ, չարչարանք և մտատանջութիւն։ Այխարհի ցաւերը չեմ կրնար հասկնել քեզի։ Ծողնած ժամանակդ երբ պահիս, երջանիկ չե՞ս ըլլար Ուիլեըմ.

— Այո, չատ անգամ յոգնած կ'ըլլամ.

— Ահա, ճիշդ այդպէս, մենք ալ այխարհի տանջանքներէն յոգնելով, հանդիստ ընելիք գերեզմանին համար փափաք կ'ունենանք, զայն կ'երազենք, անոր

AZTAG
JOURNAL QUOTIDIEN ARMÉN.
B. P. 587
BEYROUTH, Liban

Directeur-Propriétaire
HAIG BALIAN

ՍԻՒՐԻԱ տար. 550, վեցամսեայ 300 Ս. Ֆ.
ԱՐԱՀԱՄՆ. տարի 7, վեցամսեայ 4 տոլար

ԱԶԳԱԿ

ՕՐԱԹԵՐԹ
ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԳԻՏԱԿԱՆ

ازتـــاك
جريدة سياسية ادبية اقتصادية حرة

ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 1932 — 13 — ՉՈՐՔԷ ՀԱՍՏ 2.50 Ս.Ֆ.

Ջ. ՏՇՐԻ | Ամեն առաւոտ պէտք է բնել թերթիս ցօրեկին հասցէին | Տնօրէն — Խմբագիր՝ ՀԱՅԿ ՊԱԼԵԱՆ | Չհրատարակուած ձեռագիրները չեն վերադարձուիր | Թիւ 160 (737)

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

ԱՄԻՐԱԼ ԺՈՒՊԷՌ

ԱՄԻՐԱԼ ԺՈՒՊԷՌ

ԹՈՒՐՔԻՈՅ ՇՈՒՐՋ

Անցնող ամսուայ Սիւրիահայ կեանքի կարեւոր և մէկ փայլուն իրողութիւնը եղաւ Ճէպէլ Մուսայի գագաթին բարձրացող Ցուչուրձանը և անոր բացման տօնակատարութիւնը, որուն կը նախագահէր քրանսական ժողովրդի առաքինութիւններն ու զգացումները խորհրդանշող Ամիրալ Ժուպէռը։

Սուէտիոյ դիմադրութեան և ազատութեան այդ գեղեցիկ կոթողը և անոր չուրջ կատարուած պաշտօնական և անպաշտօն հանդիսութիւնները, արդէն իսկ տեղական կեանքի և մասնաւոր քնոյքի չափանիշը անցնելով եղան համակական նախընթաց մը, ուր աւելի քան որոշ կերպով շեշտուեցաւ հայ ժողովուրդի և ֆրանսական շրջանակներու փոխադարձ զգացումներն ու համակրութիւնը, վեր հանելով մէկ կողմէ հայ տառապանքն ու անոր մէջ ցուցադրուած առաքինութիւնները, իսկ միւս կողմէ ֆրանսական մեծ ժողովրդի և կառավարութեան դէպի փոքր ու ազատատենչ ժողովուրդները ունեցած գաղափարական ու ազնիւ վերաբերումը, ինչպէս նաև պաշտպանի դերը։

Նոր չէ անշուշտ որ հայ ժողովուրդը պիտի ճանչնայ Ֆրանսան իր փայլուն պատմութիւնով ու իր մեծ զաւակներով։ Ամէն հայ որ քիչ շատ տեղեակ է աշխարհի չարին ու բարիին երախտագիտական խօսք մը ունի դէպի Ֆրանսան ու անոր ներկայացուցիչները։ Մանաւանդ վերջացող տասը տարիներու ընթացքին, որ մեր ժողովուրդի հաւլածական բազմութիւնները ֆրանսական շրջանակներու մէջ և անոնց յայն օժանդակութեան և բարեացակամութեան չնորհիւ կրցան գլուխ դնելիք տեղ մը գտնել ու պահպանել իրենց գոյութիւնը։ Ու այս տասը տարուայ ընթացքին ուղղակի չափումը և մօտաւորութիւնը աւելի քան խորունկ կերպով համոզեց հայութիւնը թէ եւրոպական ազգերու և պետութիւններու մէջ Ֆրանսան միակն է Թերևս, որուն մէջ անխառն ջացած է գաղափարականութիւնը և անոր պարտադրած գոհաբերութիւնը նոյերու հանդէպ։

Ահա այդ գաղափարականութեան փայլուն մէկ օրինակն է ինքը Ճէպէլ Մուսայի հանդէսին նախագահող Ամիրալ Ժուպէռը, որու խօսած ճառը և տաք վերաբերումը հիացմունքի և խանդավառութեան նիւթ եղած է ներկայ բազմութիւններու համար։

Հայ կեանքի համար Ամիրալ Ժուպէռը ևս նոր անուն մը չէ։ Ան, վերջացող տասը տարուայ ընթացքին միշտ ալ հետաքրքրուած է հայ կեանքով ու բերած իր քանկագին օժանդակութիւնը, մեր ծանր րոպէներուն։ 1922ին Թուրք-յունական պատերազմի եղերական վախճանով վտանգուած հայութիւնը Մուտանիայէն Ֆրանսական նաւերը փոխադրողը և ազատողը դարձեալ ինքը Ամիրալ Ժուպէռը եղած է իսկ անկէ յետոյ ևս նա առիթը ունեցած է երևնալու հայ կեանքի մէջ և ըսելու իր անվերապահ ու ասպետական խօսքը և յայտնելու իր համակրութիւնը հայութեան հանդէպ։ Մարսիլիոյ մէջ Ամիրալի խօսած մէկ ճառը պերճախօս ապացոյցն է իր զգացումներուն։

Մարսիլիոյ հայոց նորաշէն եկեղեցիի բացման հանդէսին յայտարարող հաւաքոյթի մը մէջ, հրաւիրուելով որպէս ներկայացուցիչ Ֆրանսական Ծովային իշխանութեան, Ան արտասանեց գեղեցիկ բաժակաճառ մը, որ ամբողջապէս կը յայտնէ իր անշահախնդիր համակրանքը հայ ցեղին հանդէպ։

Մենք չենք կրնար չի յիշել Ամիրալ Ժուպէռի հետևեալ խօսքերը, արտասանուած խանդավառ մթնոլորտի մը մէջ։

«Ֆրանսան որ ընդունեց հայերը, երկնիկ է ժամբելով որ անոնք իր մէջ կը գտնեն երկրորդ հայրենիք մը, որ կը զարգանան ու կ'աշխատին անդորրութեամբ, որ զարձած են սրտով Ֆրանսացի, պահելով մէկտեղ իրենց հին հայրենիքին հաւատարիմ յիշատակն ու բոլոր ցեղերու ամենահինին աւանդութիւնները։

«Ճիշատակի այս պաշտամունքն է որ կը հաստատէ ոճը այս գեղեցիկ եկեղեցիին որուն բացումի հանդէսը կատարեցինք այսօր եւ որ կը յիշեցնէ էջմիածնի յարգուած տաճարն ու Հայաստանի ամենապատկառելի եկեղեցիները։

«Այս պաշտամունքին մենք Ֆրանսացիներս կը միանանք մեր սրտի խորէն քանի որ մեր աւանդութիւններու, մեր ցեղի և մեր երկրի անկախութեան, մեր ամենասրբազան հաւատալիքներու պաշտպանութեան նոյն մտքով էր որ միասին պայքարեցանք և խառնեցինք մեր արիւնը։

«Պարոններ, կը մաղթեմ որ Մարսէյլի հայ գաղութը ունենայ միշտ սիրտ մը, որ տրոփէ Ֆրանսայի սրտին հետ։

«Ես յատկապէս երջանիկ եմ, իբր Ֆրանսացի ծովային սպայ, մասնակցած ըլլալուս համար ֆրանսական հողին վրայ կատուցուած հայ եկեղեցիի մը բացումի հանդէսին և կը խմեմ կենացը Հայաստանեաց Եկեղեցիին, ամբողջ Հայաստանի և անոնց որ այս սեղանին շուրջ կրնան ինքզինքնին նկատել միանգամայն հայ եւ Ֆրանսացի»։

Եւ Պ. Ամիրալ,դուք յրնաք վստահ ըլլալ որ ոչ միայն Մարսիլիոյ հայ գաղութի, այլ ամբողջ աշխարհի ցան ու ցրիւ հայերու սրտերը պիտի բաբախեն Ֆրանսայի հետ և Ֆրանսանսայի համար։ Անոնցկայօրէն, Պ. Ժուպէռ, կրնաք մեր հաւատարիմ ժողովուրդի այս հաստատ և անշահախնդիր զգացումներուն թարգմանը ըլլալ ձեր և մեր մեծ ասպետական Ֆրանսայի մօտ։

Կառավարութեան և ազատութեան այդ գեղեցիկ կոթողը և անոր չուրջ կատարուած պաշտօնական և անպաշտօն հանդիսութիւնները, արդէն իսկ տեղական կեանքի և մասնաւոր քնոյքի չափանիշը անցնելով եղան համակական նախընթաց մը, ուր աւելի քան որոշ կերպով շեշտուեցաւ հայ ժողովուրդի և ֆրանսական շրջանակներու փոխադարձ զգացումներն ու համակրութիւնը, վեր հանելով մէկ կողմէ հայ տառապանքն ու անոր մէջ ցուցադրուած առաքինութիւնները, իսկ միւս կողմէ ֆրանսական մեծ ժողովրդի և կառավարութեան դէպի փոքր ու ազատատենչ ժողովուրդները ունեցած գաղափարական ու ազնիւ վերաբերումը, ինչպէս նաև պաշտպանի դերը։

Նոր չէ անշուշտ որ հայ ժողովուրդը պիտի ճանչնայ Ֆրանսան իր փայլուն պատմութիւնով ու իր մեծ զաւակներով։ Ամէն հայ որ քիչ շատ տեղեակ է աշխարհի չարին ու բարիին երախտագիտական խօսք մը ունի դէպի Ֆրանսան ու անոր ներկայացուցիչները։ Մանաւանդ վերջացող տասը տարիներու ընթացքին, որ մեր ժողովուրդի հաւլածական բազմութիւնները ֆրանսական շրջանակներու մէջ և անոնց յայն օժանդակութեան և բարեացակամութեան չնորհիւ կրցան գլուխ դնելիք տեղ մը գտնել ու պահպանել իրենց գոյութիւնը։ Ու այս տասը տարուայ ընթացքին ուղղակի չափումը և մօտաւորութիւնը աւելի քան խորունկ կերպով համոզեց հայութիւնը թէ եւրոպական ազգերու և պետութիւններու մէջ Ֆրանսան միակն է Թերևս, որուն մէջ անխառն ջացած է գաղափարականութիւնը և անոր պարտադրած գոհաբերութիւնը նոյերու հանդէպ։

Ահա այդ գաղափարականութեան փայլուն մէկ օրինակն է ինքը Ճէպէլ Մուսայի հանդէսին նախագահող Ամիրալ Ժուպէռը, որու խօսած ճառը և տաք վերաբերումը հիացմունքի և խանդավառութեան նիւթ եղած է ներկայ բազմութիւններու համար։

Հայ կեանքի համար Ամիրալ Ժուպէռը ևս նոր անուն մը չէ։ Ան, վերջացող տասը տարուայ ընթացքին միշտ ալ հետաքրքրուած է հայ կեանքով ու բերած իր քանկագին օժանդակութիւնը, մեր ծանր րոպէներուն։ 1922ին Թուրք-յունական պատերազմի եղերական վախճանով վտանգուած հայութիւնը Մուտանիայէն Ֆրանսական նաւերը փոխադրողը և ազատողը դարձեալ ինքը Ամիրալ Ժուպէռը եղած է իսկ անկէ յետոյ ևս նա առիթը ունեցած է երևնալու հայ կեանքի մէջ և ըսելու իր անվերապահ ու ասպետական խօսքը և յայտնելու իր համակրութիւնը հայութեան հանդէպ։ Մարսիլիոյ մէջ Ամիրալի խօսած մէկ ճառը պերճախօս ապացոյցն է իր զգացումներուն։

Մարսիլիոյ հայոց նորաշէն եկեղեցիի բացման հանդէսին յայտարարող հաւաքոյթի մը մէջ, հրաւիրուելով որպէս ներկայացուցիչ Ֆրանսական Ծովային իշխանութեան, Ան արտասանեց գեղեցիկ բաժակաճառ մը, որ ամբողջապէս կը յայտնէ իր անշահախնդիր համակրանքը հայ ցեղին հանդէպ։

Մենք չենք կրնար չի յիշել Ամիրալ Ժուպէռի հետևեալ խօսքերը, արտասանուած խանդավառ մթնոլորտի մը մէջ։

«Ֆրանսան որ ընդունեց հայերը, երկնիկ է ժամբելով որ անոնք իր մէջ կը գտնեն երկրորդ հայրենիք մը, որ կը զարգանան ու կ'աշխատին անդորրութեամբ, որ զարձած են սրտով Ֆրանսացի, պահելով մէկտեղ իրենց հին հայրենիքին հաւատարիմ յիշատակն ու բոլոր ցեղերու ամենահինին աւանդութիւնները։

«Ճիշատակի այս պաշտամունքն է որ կը հաստատէ ոճը այս գեղեցիկ եկեղեցիին որուն բացումի հանդէսը կատարեցինք այսօր եւ որ կը յիշեցնէ էջմիածնի յարգուած տաճարն ու Հայաստանի ամենապատկառելի եկեղեցիները։

«Այս պաշտամունքին մենք Ֆրանսացիներս կը միանանք մեր սրտի խորէն քանի որ մեր աւանդութիւններու, մեր ցեղի և մեր երկրի անկախութեան, մեր ամենասրբազան հաւատալիքներու պաշտպանութեան նոյն մտքով էր որ միասին պայքարեցանք և խառնեցինք մեր արիւնը։

«Պարոններ, կը մաղթեմ որ Մարսէյլի հայ գաղութը ունենայ միշտ սիրտ մը, որ տրոփէ Ֆրանսայի սրտին հետ։

«Ես յատկապէս երջանիկ եմ, իբր Ֆրանսացի ծովային սպայ, մասնակցած ըլլալուս համար ֆրանսական հողին վրայ կատուցուած հայ եկեղեցիի մը բացումի հանդէսին և կը խմեմ կենացը Հայաստանեաց Եկեղեցիին, ամբողջ Հայաստանի և անոնց որ այս սեղանին շուրջ կրնան ինքզինքնին նկատել միանգամայն հայ եւ Ֆրանսացի»։

Եւ Պ. Ամիրալ,դուք յրնաք վստահ ըլլալ որ ոչ միայն Մարսիլիոյ հայ գաղութի, այլ ամբողջ աշխարհի ցան ու ցրիւ հայերու սրտերը պիտի բաբախեն Ֆրանսայի հետ և Ֆրանսանսայի համար։ Անոնցկայօրէն, Պ. Ժուպէռ, կրնաք մեր հաւատարիմ ժողովուրդի այս հաստատ և անշահախնդիր զգացումներուն թարգմանը ըլլալ ձեր և մեր մեծ ասպետական Ֆրանսայի մօտ։

Կառավարութիւնը բացառիկ միջոցներ ձեռք առած էր, սրածուխները աւելցնելու, ներածուխները պակասեցնելու երկրին ճարտարարուեստը բարգացնելու, մէկ խօսքով՝ Քրքական դրամը պաշտպանելու համար։ Անցեալ աչնան, հաստատուած էր բաժնեցուցակի դրութիւնը (contingentement)։ Ուրիշ խօսքով, ցուցակներ պատրաստուած էին, իւրաքանչիւր երկու ամիսը անգամ մը ներածելի ապրանքներու մասին։ Վաճառականները արտօնութիւն չունէին նշանակուած քանակէն աւելի ներածելու այս կամ այն ապրանքը։

Թուղթի վրայ ծրագրած այս ինքնապաշտպանութեան հեռանքը այն եղաւ որ, չատ մը երկրական ապրանքներ, պակսեցան հրապարակին վրայ։ Ուստի նեցողը պահեց, իր ուզած գինով ծախելու համար։ Ջուներ,ողը մասնուեցաւ անշնելի, եթէ ոչ անհնարութեան։ Հազուագիւտ նիւթեր դարձան չաքարը, սուրճը, թէյը և ուրիշ անհրաժեշտ պիտոյքներ։ Միւս կողմէ, երկրին բուն արտադրութիւնները, ցորեն, ծխախոտ,բամպակ, մուշ,ամիչ ևն. կ'ամպակաս եկան, և կամ չաճախորդ չգտան, ծարերը կր փափ Անատոլուի ամբարանոցներուն մէջ թէ գնորդ չտեսնելով և թէ փոխադրութեան ծախքերը չատ ծանր ըլլալով։ Մինչ Պոլիսը միշտ կախում ունի արտաստմանէն, այնուրի համար,միւս կողմէ, դրամ չկայ որպէսզի գիւղացին կարենայ վճարել իր պարտքերն ու տուրքերը,որոնք չափ և սահման չունին։

Այս կացութեան մէջ էր որ, օգոստոսի վերջերը կառավարութիւնը հրապարակեց հետևեալ նոր հրահանգը, ներածումներու ամսմանափակման մասին (թիւ 5 որոշմագիրը)։—

Ա.— Առաջիկայ սեպտ. 1էն սկսեալ, ամէն ապրանք բացի գեղերէ,բաժնեցուցակի ենթակայ պիտի ըլլայ։

Բ.— Այն ապրանքները որոնք նախորդ որոշմագրերու համաձայն առանց բաժնեցուցակի և կամ մասնաւոր արտօնութեամբ կը ներածուէին ըստ որոշեալ ցանկի, բացառաբար մինչև սեպտ. 30 պիտի կարենան ներածուիլ, եթէ սեպտ. 1էն առաջ պատրաստած են,և այս պարագան հաստատուի Առևտուրի Վարչութեան կողմէ։

Գ.— Առանց բաժնեցուցակի ներածումը արտօնուած գեղերու արժէքը 3 ամսուան մէջ 400,000 ոսկին պէտք չէ անցնի։

Դ.— Այն վաճառականները որոնք չեմփէ, թուղ, կաղին, բուրդ, գորգ, թիֆթիկ, ձէթ, վարդի իւղ և արշտ կ'արտածեն, իրաւունք ունին հակ.1էն մինչև 15 փետր.1933, առանց բաժնեցուցակի ապրանք ներածել իրենց արտածած ապրանքին արժէքին 100ին 50 հաւասարութեամբ,պայմանաւ որ իրենց արտածած ապրանքին արժէքը ճշդող յայտագիր մը ներկայացնեն։ Այս յայտագիրը հաստատուած պիտի ըլլայ այս նպատակով յատկապէս կազմելիք պաշտօնատուներուն կողմէ։

Այս պաշտօնատները մերթակրկիտ քննութիւններ պիտի ընեն տեղւոյն հասկնալու համար թէ արտածուածները, տեսակները ճիշդ են, գիները հրապարակին համաձայն են, փոխարժէքը ինչ կերպով գտնուած է։

Որոշմագիրը հազիւ հրապարակուած մտահոգութիւնը սաստկացաւ հրապարակին վրայ։ Վաճառականները դադրեցուցին իրենց ապրանքները. իսկ առնողը որ ապրանք ունէին,սկսան քաշել հրապարակէն, որուան ապահարկութիւն մը վարը կը վերցայ, որով հոգութեան մտանելեցան գործարնատէրները։ Անոնց ներկայացուցիչները կը յայտարարէին։

—Մինչեւ հիմա գործարանատիրոջ համար պէտք եղած նախանձութիւնը, բաժնեցուցակի դուրս ըլլալով կը բերուէին և գործարանները կանոնաւորապէս կը կործէին, մինչդեռ հիմա ոեւէ նախաձեռնութիւն բաժնեցուցակի դուրս թողուած չըլլալով, գործարանատերը չպիտի կրնան ճաւասարակշռել։ Իրաւ է որ բաժնեցուցակի ցանկին մէջ օարէ մը ներածելի եղ,բայց ասոնք բոլոր գործարանատերու կողմէ գործածուելուն համար, ոչ մէկ գործարան աշխատելու համար նախանձը չպիտի կրնայ գտնել։ Գործարաններու ձեռքը նախանձը չպիտի կրնայ գտնել։ Գործարաններու ձեռքը նախանձը չկայ, որով պէտք պիտի ըլլայ փակել գործարաններու մէջ 50,000ի մօտ գործաւոր գտնուելով, 50,00 ընտանիք անգործ պիտի մնան։

Եղած գանգատներուն ձայնակցեցաւ մամուլն ալ, կամաց կամաց մէջտեղ հանելով կացութեան բոլոր չարիքները։

«Միլլիէթ», որուն խմբագրապետը միևնոյն ատեն Սզերդի երեսփոխանն է, քաջութիւն ունեցաւ յայտարարելու,իբրև թէ վաճառականներու բերնով։

—«Գործերու ընթացքը վատահութիւն չի ներշնչեր։ Տնտեսական ընդհանուր տագնապը ամէն ու վրայ բան բլալով գիները, սակայ մը միջոցներ ձեռք առնիք, սակայն ամէն համեմատական կայունութիւն մը չհաստատուեցաւ։ Ոչ միայն օտարներու, այլ եւ տեղացիներու մէջ այլատաչ եկած է այն կարծիքը թէ մեր օրէնքները հաստատուն չեն։ Այս պատճառով, չեն կրնար ճաւասով մտնել գործի մէջ, որովհետեւ այսօր որոշուած պատուիրութիւն մը վաղը կը վերցայ, որով ձեռնարկու մը չի կրնար գոնէ 4—5 տարուան համար ծրագիր մը կազմել, մինչդեռ այսպիսի գործեր արդիւնաւորելու համար, 5—10 տարուան բնականոն ապահովութիւն պէտք է։ Գիտցող չկայ թէ ինչ պիտի ըլլայ պետականացման սահմանը. պետութիւնը ինչ բան պիտի ընէ եւ ինչ բան պիտի թողու անհատներու։ Կացութեան անորոշութենէն եւ ծրագրող վարչուներէն վախցողները իրենց դրամագլուխը պատսպարելու միջոցներ կը փնտռեն։

Պատսպարութեան այդ միջոցներէն մէկն է...արտասահման փախցնել դրամը, ինչպէս կ'ընեն բոլոր երկիրներու ունեւորները։ Եւ կամ...«ափարթըմանէ չինել, որպէսզի հաստատուն արժէքի մը կապուի։

Արդարև, համաճարակի մը հանգամանքն առած է «ափարթըմաններու չինութիւնը» Պոլսոյ մէջ։

(Շար.)

ՄԱՄՈՒԼ

ԷՏՏԷ-ՏԷՊՊԱՍ

«Լ'Օրիան» այս խորագրով կը գրէ.—

Էտէ-Տէպպաս ժենամարութեան մը հանդիսատես ըլլալու համար, կ'ըսէինք երէկ, սրահը բացուած չէ։

Հաւանական է որ երբեք չբացուի։ Ըսենք թէ ինչու համար։ 1930ի բարեկարգիչը չի կրնար, ինքզինքը ուրանալու գնով, ուրանալ 1932ի բարենորոգիչը։ Նոյն առաջնորդող գաղափարը, նոյն կերպերը, նոյն նպատակները. որքան ալ չեշտուած ըլլայ երկու բնաւորութիւններու տարբերութիւնը, ամէն ինչ պէտք է ձգտի և ամէն ինչ այսօր գործնականապէս կը ձգտի՝ ժողեցնելու և կապելու Լիբանանեան քաղաքականութեան երկու աստղերը։ Կրնայ ըլլալ որ մեծահռչակ ժենամարը վերջնայ երկապետութեամբ մը։ Անիկա պիտի չըլլար ընդվզեցուցիչ կարգադրութիւն մը և Ռիւշի բարեկամը — որ ամէն բան հաշուած է ու նախատեսած — կրնայ այս մասին գրել սիրուն քրոնիկ մը։

Մեզի կ'ըսեն թէ Պ. Էմիլ Էտէ մը նեցած է ախորհրդարանական։ Թերևս։ Բայց այնքան քիչ։ Այնքան քիչ...։ Օրէնք-վճիռներու մարդը, լուծումի ախոյեանը, ռամկավարական անձեռնմխելիութիւններու մէջ կը նեաւի բունակալութեան դէմ կազմուած մեծ խաչակրութեան համար։ Պէյրարայի դեղեցիկ աչքերը եթէ աշխարհի ամենագեղեցիկ աչքերն իսկ ըլլան, տարօրափազդեցիկ կոփածարիկ անտարակոյս պիտի չբլլայ այս դատին ասպետը։

Ան նուազ չալոզութեամբ պիտի խաղայ այս դերը, որովհետեւ անձնական փորձառութիւն մը, որ մասնաւորաբար անդրադարձաւ մեր քաղաքական կեանքին վրայ, զինքը վերջնականապէս տարած է բոլորովին հակառակ ուղղութեամբ մը։ Այս պատիրը դոնէ պէտք է իրեն տրուի. եթէ չըլլար 1932ին էտէական առաջին փորձ մը, էտէական առաջին հակազդեցութիւն մը, անցեալ Մայիս ինի հակազդեցութիւնը բնաւ պիտի չտեղծուէր։ Այն տուաւ ձայն ու օրինակ և գծեց ուղին։ Իր զոհողութիւնը իզուր չանցաւ։

Ռիւշի բարեկամը կրնայ հանգստանալ։ Հիմա չէ որ Պ. Էմիլ Էտէ, խաղի պարզ հաճոյքին համար պիտի գայ յանկարծ ընդդիմադրութեան կարգը դասուիլ երբ ամէն մարդ ընդունած է իր քաղաքականութիւնը և կառավարութեան պետը, չորս ամիսէ ի վեր, էտէի քաղաքականութիւնը գործադրելէ զատ ուրիշ բան չըներ։

Պայքարողի իր սքանչելի խառնուածքը, եթէ ատ իրեն անհրաժեշտ պայքարին առողջ գինովութիւնը, գինքը բնաւ պիտի չտառապրեցնէ դէպի դրօշակ մը որուն գործածութիւնը պիտի ըլլար մատնութիւն մը։

Պայքարիլ։ Անտարակոյս, այս։ Ան դեռ գեղեցիկ ու ատատիկ պայքարներ ունի տանելիք, բայց ոչ Թուէնիներու Զաքարներու և ուրիշ նման արատարութիւններու կողքին, որոնք կարճ ժամանակ մը առջի բացուեցան ծիծաղաշարժ ու չար ճակատագրի մը չնորհիւ որ Քրթուրներէն ատեղր կը չիներ և Պէչարա Խուրիէ մը պետական մարդ մը։

ԼԻԲԱՆԱՆԻ ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

«Լիման Իւլ Հալթ խմբագրականով մը կը գրէ ի մէջ այլոց.—

Կը տեսնուի որ Լիբանանի երեսփոխանական ընտրութիւնները դեռ չատ պիտի ուշանան։ Որովհետեւ Լիբանանի հարցը պիտի լուծուի Սիւրիական խնդրի վերջնական կարգադրութենէն վերջ։ Կը տեսնենք թէ այդ կարգադրութիւններն ալ բաւական երկար պիտի տեւեն։ Դաշնագրի խնդրի քննութիւնն ու կառավարութեան վարչաձեւի փոփոխութիւններն ու լուծումը կը կարօտին երկար ժամանակի։

Անկէ վերջ, դեռ, Լիբանանի տահմանադրութեան բարեփոխումներն ու նոր ձեւափոխութիւնները տեղի պիտի ունենան։

Այսու հանդերձ, այժմէն կը տեսնենք որ լեռնային լիբանանի մէջ տեղի ունենալ սկսած են ընտրական պայքարներ և պատրաստութիւններ կը տեսնուին քեկնածուներու կողմէ։ Այս անգամ սակայն ուշագրաւ երեւոյթ մը եթէ կայ բոլոր քեկնածուներն ալ նոր են. նախկին երեսփոխաններ գըրեթէ չտան են և անչարժ կը մնան։

Այս աչխատանքները չատ կանխահաս են և բան մեզի՞ անտեղի։ Այդ պայքարներն ու վէճերը, որոնք սկսած են Լիբանանի մէջ, ոչ մէկ նպատակի չեն ծառայեր և դատապարտուած են աւելորդ ժամավաճառութեան և ծախքերու մատնելու ժողովուրդը։ Բազմաթիւ ցաւեր և թերիներ ունինք. Նախ քան ընտրութեան մասին մտածելու։

Լիբանանի երեսփոխանական ընտրութիւնները ոմանց կարծածին չափ մեծ չեն։

ԽՆԱՅՈՂՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱՐ

«Էլ Պայրագ» կը գրէ.—

Թրիբոլիի տգեղ տեսարանի չինութեան համար նախատեսուած էր 750,000 ոսկի ծախք։ Երեսփոխանական ժողովը ժամանակին հինգ վարկեանի մէջ հաստատած էր այս ծրագիրը։ Այդ քուանկէն մինչեւ այսօր ոչ մէկ յայտարարութիւն և տեղեկագիր չէ պարզուած հաստատութեան և չէ յիշուած թէ ինչպէ՞ս կը վատնուին այդ հազարաւոր ոսկիները։

Հակառակ այս բոլորին, քանի մը օր առաջ, կառավարութիւնը որոշեց 71-000 ոսկիի վարկ մը յատկացնել այդ միևնոյն նպատակին, նկատի ունենալով որ նախորդ գումարը չէ բաւած չինութեան ծախքերուն։ Հաւանական է մեր կառավարութիւնը ամէն տարի պիտի

ԱԶԳԱՅՆԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ ԵՒ ՄԵՆՔ

Վերլուծելէ վերջ ազգայնականութեան երեւոյթը, անոր ազդակները ու այն բոլոր միջոցներն ու ամենավերջ իր օգուտներն ու վնասները, հարց կ'ընէ ինքզինքին ու մեզ՝ ինչ է հայ ժողովուրդի դիրքը ազգայնականութեան նկատմամբ և հայ ազգը ազգայնական ժողովուրդ մ'է թէ ոչ։

Հայ ժողովուրդը ոչ մէկ ժամանակ ունեցած է ցանկութիւն օտար երկիրներ գրաւելու, ժողովուրդներ ստրկացնելու։ Հայը չէ ունեցած այդպէս ուրիշն յաղթելու և ստրկացնելու ձգտումներ։ Այս նպատակներուն համար Ան չէ կառուցած նաեւ և զրահաւորներ։ Հայ ժողովուրդը չէ եղած ժողովուրդ մը որ հոգւով նուիրուի պատերազմի և յաղթութեան. այլ եղած է, խաղաղ մէկ ժողովուրդ, աշխատելու և ապրելու ենթով վառուած։ Ոչ մեզ ունեցած ենք կամ ունինք այն հատկութիւնները թէ մեր ազգը ունի պատգամ առաչխարհ և մարդկութիւն, ինչ որ յատկանշական է ուրիշ ժողովուրդներու ազգայնականութեան մէջ։ Սակայն եւ այնպէս, հայ ժողովուրդն ալ ազգայնական է։ Բացատրելէ առաջ այս պարագան, ընթերցողի ուշադրութեան կը յանձնենք հետեւեալ երկու ուշագրաւ կէտերը։

Ընթերցողները պէտք է լաւ գիտնան ինչ կը նշանակէ ազգայնական ժողովուրդ ըլլալ։ Ազգայնական ըլլալ կը նշանակէ, թէ՝ հայն ալ ժամանակի ընթացքին, դարերը թափառական մէկ ամբոխ ըլլալէ, հաստատուած է հողի մը վրայ և զայն դարձուցած իր սեփականութիւնը, թէ հայն ալ ունեցեր է և ունի մշակոյթ — իր սեփական լեզուն, կրօնքը և կեանքի ըմբռնումները — եւ թէ հայն ալ ունեցեր է այն առաքինութիւնը՝ կազմելու մէկ քաղաքական կազմակերպուած կեանք՝ իր հողին վրայ, այն հողին վրայ, որուն համար, ան դարեր շարունակ կռուած է իր բազմաթիւ քշնամիներուն դէմ և զոհած իր բազմաթիւ զաւակները և որուն համար ալ դեռ ան կը շարունակէ ասպնջուիլ։

Երկրորդ, ազգայնականութեան ամէն ընդհանուր գաղափար մը յարմար հասկնալու և ըմբռնելու համար որոշ մէկ ժողովուրդի ազգայնականութիւնը հարկ է սերտել այդ ժողովուրդի պատմութիւնը. որովհետեւ ազգայնականութիւնն ինքնին պատմական չինուածք մէ։ Անհատի մը նկարագիրը ուսումնասիրելու համար մենք կ'ուսումնասիրենք անոր ծնողքը, անոր մանկութիւնը, իր միջավայրը, իր ձգտումները և վերջապէս անոր կեանքի բոլոր փորձառութիւնները ու ապրումները, նոյնպէս ունէ ժողովուրդի ձրգտումները և ապրելակերպը հասկնալու համար կը սերտենք անոր անցեալը, անոր միջավայրը։ Այսպէս, օրինակ, չենք կարող լաւ կերպով ըմբռնել յետպատերազմեան Գերմանիան և գերմանական ազգայնականութիւնը, Հիթլերիզմը և իր ձգտումները, առանց ուսումնասիրելու յետպատերազմեան Գերմանիոյ խնդիրները, անոր անցուցած ճգնաժամերը, միջազգային քաղաքականութեան դիրքը Գերմանիոյ նկատմամբ։ Ասոնց իրենց կարգին գերմանացիի հոգին վրայ ըրած ազդեցութիւններն եւ մէկ խօսքով Գերմանիոյ վերջին մասնակ մը տարիներու կեանքն ու պատմութիւնը։ Նոյնը ճշմարիտ է Իտալիոյ համար։ Մենք չենք կարող յաւակնիլ հասկնալ արդի Իտալիան և Ֆաշիզմը, առանց թափանցելու այն բոլոր պայմաններն ու պարագաները որ ծնան Ֆաշիզմը։ Եւ ինչ որ ճշմարիտ է Գերմանիոյ և Իտալիոյ համար, նոյնն է պարագան հայ ազգայնականութեան նկատմամբ։ Հասկնալու համար հայ ժողովրդի ազգայնականութիւնը, անոր տարբերութիւններն ու յատկանշական կէտերը, մեզ անհրաժեշտ է սերտել հայ ազգի պատմութիւնը, անոր անցեալն ու ներկան և վերջապէս անոր փորձառութիւնները, ապրումները և մէկ խօսքով անոր կեանքը տիեզերքի վրայ։

Ընթերցողին ուշադրութեան յանձնելէ վերջ այս երկու կարեւոր կէտերը, մեզ անհրաժեշտ է բացատրել հայ ազգայնականութիւնը և անոր ծաւալումն ու զարգացումը։

Սկիզբը ես չեմ թէ ազգայնականութիւնը մշակոյթի երեւոյթ մ'է, ինչպէս կրօնքի, լեզուի, պատմութեան և արդիւնք պատմական որոշ չարժումներու։ Այս բացատրակապէս ճշմարիտ է և իրողութիւն հայ ժողովուրդի համար, այսինքն թէ հայ ժողովուրդն ալ ունեցեր է և ունի իր սեփական մշակոյթը։ Նախապէս նշադրած է թափառական մէկ ամբոխ ըլլալէ և հաստատուած է որոշ հողամասի վրայ և նուիրուած անխոնջ աշխատանքի եւ զայն դարձուցեր է իր սեփականութիւնը։ Ցետպատերազմեան կերպեր է իր սեփական կրօնքը, հայ ժողովուրդը իր ճանապարհին վրայ կանգներ է վարդանանց պատերազմը, որը մեր ազգայնականութեան հիմնաքարերէն մին եղած է։

Նոյնպէս հայ ժողովուրդը կերտած է իր սեփական լեզուն որուն համար անցեր է անթիւ կռիւներ ընդդէմ պարսկի, Հռոմայեցիի, Յոյնի, Արաբի եւ Թիւրքի որոնք աշխատած են զայն ջնջել և մեզ ձուլել իրենց մէջ։

Սակայն մէկ բան որ յատկանշական է մեր ազգութեան կազմութեան մէջ, այն կէտն է թէ ոչ մեր լեզուն, ոչ մեր կրօնքը և այլ ինչ այնքան կը բացատրեն թէ ինչո՞ւ հայ ժողովուրդը դարձեր է ազգ, տէր և տիրական իր հայրենի աշխարհին։ Այդ բացատրական պատճառները ճշմարտութեան ուժգնութիւնն ունին ամէն ազգի համար։ Ամէն ազգ իր ազգային գոյութեան համար պարտական է իր հողին, իր հայրենի աշխարհին։ Ան իր հողին վրայ է որ կը տարբերի մեր ազգայնականութիւնը ծնունդն է մէկ կողմէն օտարներու յարատեւ ճնշման և բարբարոսութեան և միւս կողմէն մեր ժողովրդի կամեցողութեան և ձգտումին՝ ապրելու և յարատեւելու որպէս ազգ, իր սեփական լեզուով, աւանդութեամբ և հաւատարիմ իր կրօնքին ու ուխտերուն արիւնով ոռոգուած հայրենիքին։

(Շար.) Ս. Տ. ՍԱՐԳԻՍԵԱՆ

կարդացէք եւ Տարածեցէք
«ԱԶԴԱԿ»Ը

ՀԵՏԱՔՐՔՐԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՅՕՆՔԵՐԸ ԿԸ ՄԱՏՆԵՆ ՄԱՐԴՈՒՆ ՏԱՐԻՔԸ

Բրօֆ. Վ. Սաք վերլուծելով Բրիտանիոյ դիտական ընկերակցութեան յայտարարած թէ մարդուն յօնքերը կը փոխեն իրենց դիրքը մարդուն տարիքին հետ։ Մարդ քանի տարիքն առնէ՝ յօնքերը այնքան վար կ'իջնեն։ Մարդու մեծամասնութիւնը 71% կրկնայօճ է, մինչ կանանց մեծամասնութիւնը 70% մի այօճ է։

Գալով թարթիչներուն, միայն մարդկները կ'ունենան երկար ու գալարուն թարթիչներ, որոնք մանուկներու առատութիւնն նման՝ ժամանակաւոր են և չուտով կը փոխարինուին աւելի կարճ ու վերջապէս աւելի հասս թարթիչներով։

Թարթիչներու, յօնքերու և գլխու մազերու գոյներուն մէջ ուչ մէկ կապ կայ։ Ոսկի մազեր ունեցողի մը թարթիչները կրնան թուխ ըլլալ։

ՍԱՐԴԻ ՄԸ ԵՒ ՕԶԻ ՄԸ ՄԵՆԱՄԱՐՏԸ

ՔԱՂԱՔԻՆ ԲՆԱԿՉՈՒԹԻՒՆԸ ԲԱԺՆՈՒԱԾ ԵՐԿՈՒ ԲԱՆԱԿՆԵՐՈՒ

Սթ. Զարլզ (Իլ.). Սեպտ. 14 (Ա.Փ.).— 23 օր է, որ 10 մանչուկի երկար օձ մը և սարդ մը մահուան ու կենաց ճակատամարտ մը կը մղեն։

Այս քաղաքի բնակչութիւնը երկու բանակի վերածուած է։ Մէկ կողմը կը հաւատայ թէ օձը պիտի յաղթանակէ, միւս կողմը ընդհակառակը կը պնդէ թէ սարդը պիտի յաղթանակէ։ Շատեր արդէն որոշ գումարներ գրաւի դրած են այս կամ այն կողմին վրայ։ Քաղաքապետ Էչնկըմ յայտարարած է որ երկու մեծամարտողներէն և ոչ մէկը դրսէն ազդեցութիւն պիտի ստանայ։

Այս մենամարտը սկսաւ երբ օձը ջուրի խողովակէ մը սողոսկ իննաւ սարդին ոտայնին մէջ։ Ան անմիջապէս սկսաւ կարտել թելերը՝ ցանցէն դուրս գալու, բայց սարդը շուտով վրայ հասաւ և սկսաւ նորոգել օձին գործած աւերները, ու նոր թելերով ամրացնել ցանցը։ Այսպէս՝ 23 օր է որ օձը կը քաշուի, իսկ սարդը կը նորոգէ ցանցը։

ԵՐԿՆԱՔԱՐ ՄԸ ՈՐ ՄԷԿ ՄԻԼԻՈՆ ՔՕՆՕ ԿԸ ԿՇՌԷ

Աւազակներու Միջազգային համագումարը, որ հարվըրտի Ամերիկա մէջ գումարուեցաւ, յանձնարարեց Ֆրանսական կառավարութեան, որ մասնաւոր մարմին մը դրկէ գանելու։ Սահարա անապատին մէջ ինկած երկնաքար մասեր, որ կ'ենթադրուի թէ կը գանուէր Աարարի մէջ (հիւս. ափրիկէ), ուր կարելի է երթալ էթիէն նաւահանգիստէն։

Թէև այս երկնաքարին մեծութիւնը կը մնայ անծանօթ, բայց կ'ենթադրուի թէ անոր երկայնքն է 100, լայնքը 40 թանձրութիւնը 40 մէթր, իսկ ծանրութիւնը 1 միլիոն թօնօ։

Մարսէյլի դիտարանի աստղագէտներէն Փրոֆ. Ժան Պոզլերի կարծիքով, մագնիսական ասեղով մը կարելի է գտնել անոր տեղը։

Այն աստիպի գիւտը անհրաժեշտ է այս բանին համար, որ ան վերջնականապէս պիտի հերքէ այն տեսութիւնը, թէ երկնաքարերը կը կազմուին ու կանհետին անմ/ջապէս որ երկրին կը զարնուին։

Արիզոնա Մ. Նահանգներ և Սիպերիա ուրիշ երկու վայրեր են, ուր բնկած են նման մեծ մասնիներ, որոնց ուսումնասիրութիւնն ալ նոյնքան կարեւոր կը նկատուի։

ՋԵՐՄԻՆ ԱՐՄԱՏԱԿԱՆ ԴԱՐՄԱՆԸ

ԵՐԿՈՒ ՆՈՐ ԴԵՂԵՐ ԳՏՆՈՒԵՑԱՆ

Ուշադրութեան կ'յանձնեն.

Հանրային Առողջապահութեան պաշտօնեայ բժիշկներուն ուսումնասիրութիւնները կը խոստանան ջնջել ջերմը (մալարիա), իբրև Մ. Նահանգներու գլխաւոր հիւանդութիւններէն մին։

Ջերմին ջնջումը հաւանական կը թուի ելկու դեղերու խառնուրդով։ Այս դեղերէն մին կը կոչուի Plasmahin, որ կը խափանէ ջերմին փոխանցումը։ Այս դեղին արգելիչ գործութիւնը այնքան մեծ է, որ անոր գործածութիւնը մէկուկէս խայթէն առաջ պիտի չէզոքացնէ մեղուկի խայթին թունաւորիչ ազդեցութիւնը։

Միւս դեղը կը կոչուի Aterbin, որ կը մաքրէ ջերմի վատ արդիւնքները, որոնց դէմ չի կրնար կռուիլ ինքինը։

Փիզիկէն գործածութենէն ետք՝ եթերական ատկաւին հիւանդ կը մնայ, սակայն, ան կը դադրի մանրէներու փոխադրութեան մէջ մը ըլլալէ։ Այժմ յոյս կայ որ այս դեղը պիտի օգտագործուի պատուաստի տեղ։ Այս դեղը կը բուժէ ջերմի սովորական տեսակները, բայց անզօր է զօրաւոր դէպքերու պարագային։ Այսուհետ, անոր օգնութեան պիտի հասնի Աթրոպինը։

ՄԱՆԶ—ԱՂՋԻԿ ՄԸ

Երէկ Սուէֆէն անհետեւ լուր մը կը հաղորդուի։ Ղպտի աղջիկ մը, Ալի անուն, վեց ամիս առաջ կ'ամուսնանայ իր զարմիկներէն մէկուն սարկաւագի մը հետ, որ յետոյ քահանայ կ'ըլլայ։ Քահանան և իր զեղահաս կինը խաղաղ կապրէին և սակայն ահա վեց ամիս ետքը կինը առաւօտ մը կը նշմարէ որ ինքը ... այր մարդ է։ Դիտմամբ օրիորդը անմիջապէս կը ձգէ իր կանացի զգեստները և այր մարդու զգեստներ կը հագնի։ Այինը կը դառնայ Միշէլ, վաճառուչ և եռանդուից երիտասարդ մը։

«Ահրամ» կը խոստանայ յուսանկարը հրատարակել այս մանչ—աղջիկին։

Փորձանքը հոն է որ քահանան այսպէս «այրի» կը մնայ ընդմիշտ, քանի որ իբրև քահանայ անգամ մը ամուսնացած ըլլալով այլեւս չի կրնար երկրորդ անգամ ամուսնանալ։

ՀՆԴԿԱՑ ՈՎԿԻԱՆՈՍԻՆ ՄԷՋ ԿՈՐՍՈՒԱԾ ՔԱՂԱՔԸ

Լոնտոն.— Ինչպէս Ատլանտեանը կլլած է Ազլանթիս կոչուած առասպելական ցամաքը, այնպէս ալ Հնդկաց ովկիանոսին մէջ կլլած է այլ ընդարձակ ցամաք մը, զոր գտնելու համար բրիտանական ծովագրական արշաւախումբ մը ճամբայ պիտի ելլէ։ Այս ընկղմած ցամաքը, որ կը կոչուի Լեմուրիա, կ'ենթադրուի թէ կը միացնէր Հնդկաստանը և Մալայեան Արշիպեղագոսը մասնակցաբար կղզւոյն։

Ուժանց կարծիքով Լեմուրիա օրրանն է մարդկային ցեղին։ Այս ցամաքի գոյութեան իբր փաստ կը ծառայեցուի այն համանմանութիւնը որ կը գտնուի մասնակցաբարի ու հատարակածային Ասիոյ մէջ գտնուող կենդանիներուն միջև։

Այս երկու վայրերուն մէջ ալ կը գտնուի Լրմուրիա կոչուած կենդանին (կատուագիներու և մարգակերպերու միջև ինկող կենդանական տեսակ մը) որ ոչ մէկ այլ տեղ տեսնուած է։

Նոյն ծովագնական արշաւախումբը պիտի չափէ Հնդկաց ովկիանոսի և արաբական ծովի խորութիւնը։

70,000,000 ՏԱՐԵԿԱՆ ՀՈՅԱՄՈՂԼԷՋԻ ՄԸ ԿՄԱԽՔԸ

Շիքակօ.— Նիւ-Յորք քաղաքի բնական պատմութեան Ամերիկեան թանգարանի նախագահ Հենրի Ֆէրֆիլտ Ազպորն, որ Հիւսիսային Արեւմտեան Նահանգներուն մէջ կենդանական կմախքներ փնտռելու գացած էր, յայտնած է գտնել խոստ մը հոյաժողէզներ dinesaur որոնցմէ մին կ'ապրի եղեր 70,000,000 տարի առաջ, և կը կշռէ եղեր մէկուկէս թոնօ։

ԱՄԻՐԱԼ ԺՈՒՊԷՌ ԵՒ ՄԵՆՔ

Ֆրանսական Ծովային Իսխանութեան Արեւելքի Բաժնի Ընդհանուր Հրամանատար Ծովակալ Ժուպէռի նախապէս յայտնած փափաքին համաձայն թերթիս 8 Յունկ Գ. Հայկ Գալեան եւ խմբագիր Գ. Նեռսէս Քիւփեկեան, անցեալ երկուշաբթի ժամը 15ին նեռկայացան Ծովակալութեան դահլիճը եւ երկար տեսակցութիւն մը ունեցան անոր հետ։

Ծովակալը յայտնեցէ յետոյ իր օնորհակալութիւնները Մուսա Լեռան Ցուսարձանին բացումին առիթով «Ագգակէտ կողմէ յրեն ուղղուած համակրանքի խօսքին համար, պատմեց խանգաւառ ընդունելութիւնը զոր վերջերս գտաւ Սուէյեցի Հայերէն։ Ապա յատկապէս հետաքրքրուեցաւ թերթիս վիճակով ու հովանաւոր երկիրներ ապաստանող Հայ գաղթականներու թիւով եւ կրթական ու նիւթական կացութիւնով։

Ծովակալը երկար ատեն իվեր կը ճանչնայ մեր ժողովուրդն ու մեր փառաւոր բայց արիւնաթաթախ պատմութիւնը։ Ամէն անգամ որ առիթը նեռկայացեր է ընդասնաւոր կերպով խօսեր է մեր մասին ու տակաւին հիմա ալ կը տարուճակէ խօսիլ։

«Վերջերս կ'որակուիմ, բաւական, որպես ազատարար Մուսա Լեռան բնակչութեան։ Ասիկա փառքի տեղ մըն է որուն արժանի չեմ, որովհետեւ ես բնաւ չեմ պատասխանատու Սուէեցիի Հերոսներ ազատող Ժան ա'Արք գահաւորիճ մէջ։ Բուն հրամանատարը ուրիշ մարդ է։ Զայն Սուէեցիներու կողմէ հրաւիրեցի Ցուսարձանի բացումի հանդիսին եւ անկէ ետքը սատարեցի մը։ Ցետոյ ալ կը յիշեմ այդ մարդը»։

Մեր խմբագիրներ յայտնեցին Հայերու սէր հանդէպ ազատեական Ֆրանսայի եւ այն բախտաւոր պարագան որ Աբեւելքի Ֆրանսական ծովային ուժերու հրամանատարութեան կը յանձնեցէ, որպէսզի ժամ առաջ իրենց ապաստարանները փութացնեն։

Սիւրիոյ Գաղեսթինի եւ Եգիպտոսի օրացոյցներէն ապաստարան կ'ընդունիցէ փոխարժէր *միշտ կանխիկ*։ Նմոյշներ կը դրկուին ձրի։
Հասցէ Մ. Հիսարեան — Գ. Գանարեան B. P. 724 Beyrouth

ՏՕՔԹ. Գ. ԹԱՊՈՒՐԵԱՆ

ՎԻՐԱԲՈՅԺ – ԱՏԱՄՆԱԲՈՒԺԱԿԱՆ

ՓՐՕՖԷՍՕՐ ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԻ ԱՏԱՄՆԱԲՈՒԺԱԿԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆԻ

Պատիւ ունի ծանուցանել իր յարգոյ յաճախորդներուն որ մէկ տարուան բացակայութենէ եւ իր մասնագիտական ուսումը կատարելագործելէ վերջ Ամերիկայի Ֆիլատելֆիոյ Բէնսիլվանիա համալսարանին մէջ, վերադարձած է Գէյրութ։

Նոր դարմանատունը հաստատած է Հավուզ Սաաթի. Մեր Միսէլ Ասուի օճէին առաջին յարկը։

Ընդունելութեան ժամեր.
8—12 կէսօրէ առաջ. 4.30—6 կէսօրէ վերջ։

Կերպասեղէնի եւ զանազան կտորներու մեծ վաճառատուն

Տ. ԵՒ Ռ. ՄԱՎԻՍԱՔԱԼԵԱՆ

Մուրացն փողոցի վաճառատան հաստ են սեզօնի համապատասխան կերպասեղէնի եւ զանազան կտորներու մեծ մթերք։ Ֆրանսական, անգլիական, իտալական եւ ամերիկեան արտադրութիւնով կը գոհացնին ամենադժուարահաճ գնորդները։

Ցարգոյ յաճախորդները պիտի գտնեն անմրցելի ապրանքութիւն եւ ճոխ տեսակ։

ՓՆՏՈՒԵՑՔՈՒ ԱՄԷՆ ՏԵՂ

«ԱՐԾԻՒ» ՀՐԱՏԱՐԱԿՉԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

1933 ի

ԵՐԵՔ ԼԵԶՈՒԵԱՆ ՀԱՅԵՐԷՆ ԱՐԱԲԵՐԷՆ ՖՐԱՆՆԵՐԷՆ ՊՏՒՏԻ ՕՐԱՑՈՑՑՆԵՐԸ

Քաջալերուած անցեալ տարուան մեր օրացոյցներու գտած ընդունելութենէն այս տարի եւս աւելի խնամքով եւ մասնաւոր բուղթի վրայ տպագրուած հրապարակ կը հանենք Հոկտեմբեր կիսուն։

Հայրենակց։ Միութիւններու եւ Ազգային Հաստատութիւններու ուշադրութեան կը յանձնենք, որպէսզի ժամ առաջ իրենց ապատպրանքները փութացնեն։

Սիւրիոյ Գաղեսթինի եւ Եգիպտոսի օրացոյցներէն ապատպրանք կ'ընդունինք փոխարժէր *միշտ կանխիկ*։ Նմոյշներ կը դրկուին ձրի։
Հասցէ Մ. Հիսարեան — Գ. Գանարեան B. P. 724 Beyrouth

ՏԷՐ ՄԵԼՔՈՆԵԱՆ ԵՂԲԱՐՔ

ՐԻՒ ԷԼ ՄԹՐԱՆ

ԱԼԷՆՊԻ ԵՒ ՁՕՇ ՓՈՂՈՑՆԵՐՈՒՒ ՄԷՋ

Մեր Յաճախորդներուն: Նպաճաւի կերպասներ, տիւպլիւճներ եւ զանազան իրեղէններ հասած են։

Մեզի չի դիմողներուն: Մէկ անգամ միայն փորձեցէք գոհունակութեամբ պիտի մնեկնիք։

Մեզ չճանչցողներուն: Ձեր տեսնուն համար իսկ մեզ նեռ ծանօթացէք։

Մեր վաճառատան կից նոր բացած ենք նաեւ բրիգօթաժի եւ ժէրսէի ճիւղ մը, հոն պիտի գտնաք ամէն սեռի բլօվր, ժարէթ, Ֆազագ եւն։

«ԱԶԴԱԿ»ԻՊԱՏՄՈՒԱԾՔԸ

ԲԱԽՏԻՆ ՀՈԳԸ

d'ANDRÉ CHÉRAU (de L'academie Gancourt)

— Քեզի ըսա՛ւ զայն։

— Այո՛, ըսաւ, ու ուրիշ յանձնարարեց ինձ որ քեզի չարժիլ արգիլեմ։ Դեղեր բերելու գնաց, կրկին պիտի վերադառնայ...

— Բայց փոքրիկ Ժէռարս, պէտք է որ առն երթաս։ Սոսկալի է, եթէ սպասաւորները նշմարեն ձեր գեռ առնը չեմ...

— Կրնա՞ս ըսել թէ ես եղած ըլլայ։

— Ու. եթէ մայրիկը հեռաձայնած ըլլայ... Ո՜հ, զարհուրելի է։ Ժամը քանի՞ն է։

Ու նշմարելով պատէն կախուած ժամացոյցը, սարսափախառն արտայայտութիւն մը ունեցաւ ու հառաչանքի մը սկզբէն ժամը երկո՛ւքը... կրկնեց...։

— Այո՛, երկուքը։ Ժամը երկուքը... կառաւրելապէս ժամը երկուքն է։ Ո՜հ։ Մարիկ ըրէ ինձ ամենաբիւրիս։ Ինձի անանկ կը թուի թէ պէտք է երբեք չչարժիս մինչեւ որ քրիստոսի կ'երդնուիս հանդարտ կեցնալ և երբեք քեզ չը չարչարել... կ'երդնուիս երբեք չ'անդրադառնալ։ Ամէն ինչ պիտի կ'արգադրուի...։

Այն պահուն երբ կը խօսէր, չատ որոշ կերպով կը տեսնէր թէ անոր գեղեցիկ ու յստակ դէմքը կը սարսռէր, ու անոր ակնարկները հեռուները թափառելով կը խուսափէին իր ակնարկէն։ Եւ չարունակ անոր կը կրկնէր ... զարհուրած... մի մտածէր... ինքզինքդ մի չարչարէր ... կը խոստանամ քեզի որ ամէն ինչ պիտի կ'արգադրուի ...։ Հանգիստ չե՞ս հոս։ Բժիշկը պիտի գայ։

— Երբեք չպիտի համարձակիմ անոր նայելու։

— Մէկդի ձգէ՛... եթէ գիտնայիր թէ ինչպէս ազնիւ է ան, և բարի սիրտ-գաժայն։ Ես ալ նախապէս քեզի պէս կը ժամձէի, մինչ հիմա՛... ընկերակից մըն է։

— Ծիծաղելի կը դառնաս, Ժէռարս։

— Մի խնդա՛ր... մի չարժիր։

Սակայն Սապին բոլորովին գիտակից կ'ըսէր

— Որքան բարի ես փոքրիկս։ Ամենասիրելիս։ Ձովան ժպիտ մը ուրուագծելով չարունակեց—կը տեսնես, իրարու հանդէպ որքան սիրով ենք։ Վայրկեան մը զգացի թէ կուրծքիս տակ բան մը կը ճաթէր կը բռնկէր։ Երբեք այնքան երջանիկ չէի զգացած իմ քովիդ։ Այնպէս կուտեցաւ ինձ թէ պիտի մեռնէի քու քեներուդ մէջ, ուրախութենէն մը գազաթնակէտին հասած... քեզ այնքան սիրած էի, բայց կը լսե՞ս ... երբեք այս անզամուան պէս, ոչ մէկ կին կրնար աւելի երջանիկ եղած ըլլալ քան ես։ Կը պաշտեմ զքեզ։

Ժէռար զգաց թէ նախասենեակին դուռը կը բացուէր, և սակայն ձգեց որ Սապին խօսի, փորձելով գտնել ինչ որ պիտի ըսէր Տիկ. Լէքասքէր, ու զայն ընդունելու կը պատրաստուէր։ Փսփսուք մը լսեց, և քիչ մը աւելի հակեցաւ իր սիրուհիին վրայ, արգիլելու համար որ ան լսէ դուրսի անցուդարձը։ Զայն բազուկներուն մէջ գրկած կը պահէր մանկիկի հանգոյն որ չատ դիւրաբեկ է և զոր չես համարձակիր նոյն իսկ օրօրել։

Ծանկարծակի չարժումով մը անոր բերանը գոցեց իր ձեռքերովը—Ժէռար լռէ, սայթնին մէջ քալեցին։ Ու չկատեցաւ հակառակ աղուն ջանքերուն։

— Կը հաւատա՞ս, ըսաւ Ժէռար։ Է՛հ, լաւ բժիշկը ես դած ըլլալու է։ Բայց պառկէ, իմ սէրս, պէտք չէ չարժիս։ Ու ետքը բարձրաձայն չարունակեց.—

— Դո՞ւք էք ծօքթէօր։

Պատասխանեցին...

— Այո՛, ես եմ, ես եմ, բարեկա՞մս։ Ու բժիշկը ներս մտաւ ըսելով,

— Փոքրիկ Սապինս, պէտք է հանդարտիս, գալով ինծի գիտէք, թէ, ըլլայ բժիշկը կամ բարեկամը երկուքն ալ հաւատարապէս լուռ են իմ անձնաւորութեանս մէջ։ Վաղը առաջին քանի մը ժամուան կ'ըլլամ, և եթէ վերիյիշես իսկ, ան ալ ձեզ օգնելու համար պիտի ըլլայ միայն։ Այն պարագային բժիշկը տեղի պիտի տայ բարեկամին, ձեր ծերունի բարեկամին որ գիտէ թէ դուք արժանի էք երջանիկ ըլլալու։ Այս վայրկեանիս սակայն, բժիշկն է որ հոս ներկայ է, և որ պէտք կ'զգայ քեզ քննելու...։

Ձեռքերէն բռնեց, բազկերակը չօշափեց, և չկրցաւ արգիլել ոստում մը որ զինքը ոտքի կ'անդնեցուցու։ Կանոնաւորապէս չնչել հրամայեց անոր, բայց Սապին ձշդրիտ նշանները բռնց, չունչը առկախ, դժնդակօրէն պարապութեան մէջ կը նայէր։ Այս ձեր բարեկամին զուարթութիւնը տարօրինակ կը թուէր իրեն, այն որ խիստ էր առհասարակ ոչ մէկ բան դուրս կուգար բերնէն այս իրիկուն, որ յանդիմանութեան մը հոտը առ, կամ սաստ մը, ոչ մէկ բառ։ Ու ան սա եզրակացութեան եկաւ թէ ինք կորսուած էր այլեւս։ Հեծկլտուք մը թռաւ կուրծքէն, լեզուի սուր զգայնութիւն մը ունեցաւ բերնին մէջ որ ծամածռութիւն մը ընել սպիտեց դայն։ Մինչ բժիշկը թաշկինակը կ'սռնէր սրբելու համար արիւնը որ չորսուկողմանի անոր թաւուկ չրթները կ'արտասուորէր։ Ու երկար, չատ երկար պաղատեցաւ որ հանդարտ մնայ, բայց ան, վեր վերցնելով ձեռքերը լուութիւն պարտադրեց, և չատ յստակօրէն սպէս արտայայտուեցաւ.

— Ժէռար ժառեցիր ինձի... երբ Ժէռար անոր մոտ հասաւ

— Իմ մեծ սիրունիկս, ի զուր կը ջանանք իրար խաբել, այլեւս... գուն չատ լաւ գիտես թէ ես պիտի մեռնիմ ... այո գիտես դուն, կամ ալ բժիշկը ճշմարտութիւնը չէ ուզած խոստովանիլ քեզի, ուրեմն ես է որ քեզի պիտի ըսեմ .— կ'զգամ թէ կորսուած եմ... լռեցէ՛ք երկուքդ ալ... գիս մի անհանգստացնէք ձեր ընդունելի բողոքներով որոնք բնաւ գիս չպիտի կրնան համոզել։ Լռեցէ՛ք։ Խօսելու պէտքը կ'զգամ։ Շատ սիրով կրնաք թողլատրել ինձ զայն... Սէրս, ներէ ինձի բոլոր այն նեղութիւններուն և վիշտերուն համար զորս քեզի պատճառած կրնամ եղած ըլլալ։ Նախ համբուրէ ինձ... այդպէս... հն...։ Մարիկ ըրէ հիմա, դուն որ մեծ մարդու մը նման զօտեղ ես, դուն որ ուրիշ քան մը չես այլ եթէ փոքրիկ տղայ մը։ Ուշի ուշով մարիկ ըրէ ինձ, պէտք է որ ճամպարեմ, չեմ կարծեր դեռ ժամանակս երկար ըլլայ։

Թարգմ. ԹՈՐՈՍ ՆԱԳԴԱՇԵԱՆ

(Շար.)

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

Զինաթափութեան խնդիրը

Պ. ՀԷՐԻՕ ՊԻՏԻ ԽՕՍԱԿՑԻ Պ. ՄԱՔՏՕՆԱԼՏԻ ՀԵՏ Պ. ՀԷՆՏԷՐՍԸՆԸ ԵՒ ԼՕՐՏ ԹԻՐՐԷԼԸ ՏԵՍՆԵԼԷ ՅԵՏՈՅ

Բարիզ.— Զինաթափութեան խորհրդաժողովին աշխատանքներուն օգտակար կերպով վերսկսելուն կարելիութիւն ընծայելու համար, բանակցութիւնները գործօն կերպով կը շարունակուին Բարիզի եւ Լոնտոնի մէջ։

Ֆրանս. շրջանակներուն մէջ, բացարձակ գաղտնիք մը կը պահուի պ. Հէրիօի եւ Լօրտ Թիրրէլի տեսակցութեան շուրջ. բայց բացայայտ է թէ պ. Հէրիօի բռնած դիրքը կը մնայ միեւնոյնը որ պարզուեցաւ պ. Մաքտօնալտի հրաւէրին տրուած պատասխանին մէջ։ Սպառազինման հարցերու վերաբերեալ որեւէ ծրագիր պէտք է որ քննուի, ապահովութեան խնդրոյն համար եղածին պէս, զինաթափութեան խորհրդաժողովին կողմէ մասնակցութեամբ շահագրգռուող բոլոր պետութեանց։

Եթէ պ. Մաքտօնալտ անհրաժեշտ կը սեպնայ նախապատրաստական կարծիքի փոխանակութեանց ձեռնարկել պ. Հէրիօի հետ, այս վերջինը յաճոյքով Լոնտոն պիտի երթայ այս բանին համար։

Բարիզ.— պ. Հէրիօսըն ժամ մը տեւող տեսակցութիւն մը ունեցաւ պ. Հէրիօի հետ զինաթափութեան խորհրդաժողովին դիւանին յառաջիկայ ժողովներուն ծրագրին շուրջ։

Գերմանիոյ բռնած դիրքը

Պէրլին.— Գերմանական պատասխանը կ'ընդունի հինգ պետութեանց խորհրդաժողովին համար բերիտ. հրաւէրը, զինաթափութեան հարցին արդար լուծում մը գտնելու համար, այնպիսի լուծում մը որ ստեղծէ նոր իրավարգ մը վերահաստատէ ժողովորդներու վստահութիւնը եւ կարելիութիւն ընծայէ Գերմանիոյ եւ իր տեղը վերագրաւելու Ժընեւի խորհրդաժողովին մէջ։

Պ. ՀԷՐԻՕ ԲԱՑՈՒՄԸ ԿԸ ԿԱՏՍՐԷ ԵՒՐՈՊԱՅԻ ՋՐԱԵԼԷՔՏՐԱԿԱՆ ԱՄԵՆԱՋՕՐԱՒՈՐ ԳՈՐԾԱՐԱՆԻՆ ԵՒ ՁԱՌ ՄԸ ԿԸ ԽՕՍԻ ԱՅՍ ԱՌԹԻԻ

Քանզո (Հօ—Ռէն).— Պ. Հէրիօ բացումը կատարելով Լրա—ելէքտրական ամենահսկայական գործարաններուն, հաղորդեց թէ Փրանսան Ժընեւի մէջ պիտի ներկայացնէ խաղաղութեան եւ աստիճանական զինաթափութեան վերաբերել իր շինարար յառակագիծը նախարարներուն այդ մասին խորհրդակցութիւն կատարելէն վերջ։ Վարչապետը աւելցուց թէ կը պահանջէ միայն մեթոտիկ եւ անկեղծ ձեռնարկի մը համար անհրաժեշտ պայմանաժամերը։

(Լրա—ելէքտրական այս աշխատանքները որոնց համար 650 միլիոն Ֆր. ծախսուեցաւ, պիտի ըլլան Եւրոպայի այս կարգի հաստատութեանց ամենազօրաւորները։

Այս գործարաններուն արտադրած ելէյտրականութիւնը բաւական պիտի ըլլայ գոհացնելու համար Փրանսայի բոլոր արեւելեան մասը մինչեւ Թրօա քաղաքը)։

ՊԵԼՃԻՔԱՆ ԿԱՐՄԻՐ ԿԸ ՔՈՒԷԱՐԿԷ

Ընկերվարականները կը յաջողին համայնքային ընտրութեանց մէջ

Պրիւքսէլ.— Ընկերվարականները շահեցան մեծ քաղաքներու մէջ համայնքային ընտրութեան ընթացքին։ Անոնք մեծամասնութիւն չահեցան քանի չափ համայնքներու մէջ եւ պարտուեցան համայնքի մը մէջ։ Ընդհ. յառաջդիմութիւն մը ըրին հողագործական շրջանակներու եւ Լիմպուրկի մէջ։

Համայնավարականները եւ Ֆլաման կուսակցութիւնը յառաջդիմութիւն չի-ցուցուցին։

Կ'ԵՐԵԻԱՅ ԹԷ ԿԱՆՏԻՆ Ի ԶՈՒՐ ԾՈՄ ՊԱՀԵՑ

Պօմպէյ.— Բունայէն կը հեռագրուի թէ առանձ աշնորհուներու վերացման խնդիրը ընդմէջ հնդիկներու և բարեաներու կր յառաջդիմէ խիստ դանդաղ կերպով, որովհետև պահպանողական հնդիկները կր կառչին իրենց աւանդութիւններուն և ասոնիկ կը հակառակին այս չարժման քաղաքական նկատումներով։

Բարեաներու լիտրրներէն երկու հոգի կառավարութեան կոչ ուղղեցին որպէսզի ազատ արձակէ Կանտին։ Պէտք է ժամանակել այս առթիւ թէ այս միպզի ազատ արձակէ Կանտին։ Պէտք է ժամանակել այս առթիւ թէ այս միանոյն լիտրրները ընդդիմացած էին Կանտիի աղի ծանօթ չարժման միջոցին որովհետև անիկա ականջ չէր կախած ուսմարները մէջ մտնելու համար իրենց ուսնեցած իրաւունքին մասին անոնց կողմէ արուած պահանջներուն։ Այսօր այս լիտրրները կը հանդիսանան Կանտիի ամենախանդավառ աչակերտները։ Անոնք կը կարծեն թէ ցեղային խնդրոյ չուրջ գոյացած համաձայնութեան գործադրութեան մէջ դրուելու համար անհրաժեշտ է մահաժայի անձնական ազդեցութիւնը։

Lors Ուիլինկթըն առանց պայմանի չպիտի արձակէ Կանտին

Սիմլա.— Փոխ—արքայ Լօրտ Ուիլինկթըն բազմաթիւ հեռագիրներ սացաւ որոնցմով կր պահանջուէր Կանտիի ազատ արձակուիր։

Ռիւթէր գործակալութեան Քղմակիցը տեղեկութիւն կուտայ թէ Լօրտ Ուիլինկթըն պատրաստ է գոհացում տալու այս պահանջներուն, եթէ Մահաթմա չանձնառու լինի վախճան մը տալու քաղաքային անհնազանդութեան։

Միւս կողմէ, կը թուի թէ Կանտին իր բարեկամներէն չատերուն ըսած է թէ քաղաքական անհնազանդութիւնը կը կազմէ իր կրօնքին պատուիրանքներէն մին։

Այս պատճառաւ, չատ յոյս դնելու չէ անոր մօտերս ազատ արձակուելուն վրայ։

Կացութիւնը Ծպրագոյն Արեւելքի մէջ

Զինցիմ կ'իշխեն Մանչուրիոյ հիւսիսային Արեւմտեան մասին մէջ

Մուքդէն.—Ջօր. Սօօ—Շինկ—Ուէնի հրաժանատարութեան տակ դրուած չինացիները ասրդոյվին կ'իշխեն Մանչուրիոյ հիւսիսային արեւմտեան մասին վրայ։ Կ'ըսուի թէ անոնք Մանչուրիի մէջ իրրեւ պատանդ բռնած են 200 ձաս բանցիներ և կ'սպասեն սպաննել զանոնք եթէ ճապոնիոյ փորձեն վերսկսին նուաճելու այս չրջանը։

Մանչուքուօ կառավարութիւնը, օգնաւորէն նեռուած թռուցիկներու միջոցաւ կը յայտարարէ թէ պատրաստ է բանակցելու Ջօրջավար Սօօ—Շինկ—Ուէնի հետ և կ'ըսուի թէ այս վերջինը իր կողմանէ տրամադիր է եղեր թոզուլ հրաժանատարութիւնը և անհատական կեանքը քաշուիլ, յարմար փոխարինութեան մը վճարուէն վերջ։

ՊԱՏՄՈՒԹԵԱՆ ՄԸ ՎԱԽՃԱՆԸ

Պ. Լիթվինօֆ Պէրլինէն մեկնած է Մոսկուա երթալու համար.—

Պէրլին.— Ս. Ռուսիոյ արտաքին գործավար Պ. Լիթվինօֆ որուն Փրնեվ. էն մեկնիլը տեղի տուաւ կարգ մը տարաձայնութիւններու, Պէրլինէն Մոսկուա մեկնեցաւ։

Իր Պէրլինի մէջ կ արձաւս. բնակութիւնը բոլորովին անհատակ ին բնոյթ ս'ունէր։

Մոսկուա մնացած միջոցին հեռուէն պիտի հետեւէր Փրնեվ գումարուող Զինաթափութեան խորհրդաժողովին աչխատանքներուն և չատ հաւանական է որ Փրնեվ վերադառնայ Հոկտեմբերի կէսին։

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ՏԵՂԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԳՈՎԵԼԻ ՇԱՐԺՈՒՄ

ՄԱՐՄՆԱԿՐԹԱՆՔԻ ՀԱՆԴԷՊ ՀԱԼԷՊԻ Հ. Մ. Ը. Մ.Ը

Հալէպի Հ. Մ. Ը. Մ.ի սեղական վարչութիւնը կը գրէ մեզ.

Ամսոյս 7ին ուրբաթ երեկոյ Միութեանս ի նպաստ ներկայացուեցաւ «Le Requisitoire» Ֆիլմը Սիներմա Օրիենթալի սրահը։ Այս առթիւ անգամ մր եւս Հալէպահայ յարգելի հասարակութիւնը ի յայտ բերաւ իր անկեղծ սէրն եւ գուրգուրանքը Հ.Մ.Ը.Մ.ի հանդէպ։

Տոմսերը որոշեալ օրէն առաջ արդէն սպառած էին. ներկայացման գիշերը կիսէին առջեւ հոծ բազմութիւն մր յամառօրէն կանգնած սեղ կր պահանջէր, որուն գոհացում տալու համար Միութեանս անդամները անկարելին ի գործ դնելով հանդերձ ասս մր Հ. Մ. Ը. Մ.ի համակիրներ դժբաղդաբար պարտաւորեցան եւ վերադառնալ։

Վարչութիւնս պար. կզգայ մասուցանել իր երախտագիտական զգացումը բոլոր Հալէպահայ համակիրներուն եւ մասնաւորարար երեկոյթը պանծացնող Ն. Վ. Սուպհի Պէյ Պէրէհէթի եւիր երեսփոխան պատուոյ Պէյ։

Փոխադարձաբար մեծ գարկ կ'ուտանի ապագայ հայ սերունդը ներկայացնող երիտասարդութեան մարմնակրթական ասխատանքը հասատ հիմերու վրայ դնելու։ Կ սրժէ յիշել որ 3 ամսուան ընթացքին ունեցած եօթ 60 սկաուտներ հագուած եւ հսկող մարզանքներուն տեղեակ, նաեւ 50ի մօտ բեկնածուներ որոնք ապագայի բեկնածուներուն հետ միասին պիտի կրթուին եւ հագուեցուին մեր յարգելի համակիրներու օժանդակութեամբ։

Վարչութիւնս այս անգամ բացառեւած մօտ օրէն յարմարագոյն Ֆիլմ մը եւս պիտի ներկայացնէ ըստ սովորութեան առանց ամեծօրեայ գիշերուն վրայ յատելու մր ընելու։

ՍԻՐԱՅԻՆ ԶՋՈՒԵԼԻ՝ ՄԻՋԱԴԷՊ ՄԸ ԵՐԿՈՒ՝ ՀԱՑԵՐ ՁԵՐԲԱԿԱԼՈՒԱԾ

Լեւոն Պետրոս Թիւֆենկճեան բոլոր բարձրացուցած է կարապետ Տէմիրճեանի եւ անոր եղբայրը ծակոքի եւ ուրիշ չորս անծանօթներու դէմ, որոնք ուզած են գիշէ սպանենել։ել Նիշանկր գրէ որ պատճառը այդ սպառնափորձին սիրային խնդիր մրն է։ Կարապետ հայկական հիւզասւածներու մէջ կր սիրէր աղջիկ մր եւ կրցած էր ջիրանալ անոր սրտին։ Երկու օր առաջ, գիշեր մր, Կարապետ եւ իր ընկերները համաձայնելով որոշած են աղջիկր փախցնել։ Սակայն Լեւոն Թիւֆենկճեան կր դիմադրէ եւ բոլր չի տարծառնակողները կր վիրաւորեն ու կր ծեծեն Լեւոնը, սակայն չեն յաջողիր գործադրելու իրենց ծրագիրը։ Լեւոն լուր կուտայ ոսթիկանութեան։ Ոսթիկանները կր հասնին եւ կր ձերբակալեն ծակոքն ու Կարապետը։

Աղջիկը հարցաքննութեան յայտնած է որ Կարապետը բռնութեամբ Աճքիլիասի մէջ բռնաբարած է գիշէ եւ իճէ երբէք չէ յօժարած անոր կիները դառնալու, կր գրէ «էլ Նիտա»։

ՆՈՐ ՍՆԱՆԿՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

Առեւտրական խառն դասարանը երէկ Միսէլ Ջրիճէ անուն վաճառականի մը 5000 ոսկի բացով սնանկութիւնը յայտարարեց։

ԻՆՉՊԷ՞Ս ՏԵՂԻ ՈՒՆԵՑԱՒ ՇՈԳԵԿԱՌՔԻ ԲԱԽՈՒՄԸ ԱԿԱՆԱՏԵՍԻ ՄԸ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆԸ

Ընկեր Գրիգոր Երէցեան որ կր գծուէր Պէյրութէն Հալէպ գացող գնացքին մէջ, ճեռեւեալ կերպով կր պատմէ 7 Հոկտեմբերի առկածր։

Գնացքը իր ասեղին հասաւ Պաալպէք եւ մեծեցաւ առանց retardի։

Լէպուէյի կայարանը կր գծուի Ռայֆէն դէպի Հալէպ 58դիիօմէթրոյին վրայ։

Բեռնասար գնացքը կր հասնի Լէպուէյի կայարանապետ Պ. Ճէգուան կր պատուիրէ որ արդէն հոն գծուող վակօն մր եւս պէտ է իր հեռն առնէ եւ ետնի Ռայֆ։

Բայց առանց անդրադառնալու որ ճամբորդի գնացքը իր ժամանակին իրեն մօտ կը հասնի, բոլ տուած է որ սկսի մանեվրային։ Թուները կեղլէ միջեւ մախասը որպէսզի անցնի վակօնի գծուած գիծը. բայց անգամ մր հասած մախասնէ առիթ լուսնեար մեծելու 2րդ գիծին մէջ ու կը կեցնէ իր մանեվրան, որովհետեւ տեսած էր Պէյրութէն եկող գնացքը։

Այս վերջինը որ բաս նոր ժամանակացոյցին Պաալպէքէն յետոյ ժամը 60 իլոմէթրոյի վրայ կր խլէր, չէր կրնար կենալ։ Բեռնասարի մեքենավարը տեսնելով հասկառակ կողմէն եկող գնացքը, օուտած չէ կրցած մտածել դէպի եռ տարծում բնելու մասին եւ գոհացած է միայն իր գծուած տեղին վրայ կենալով։ Բախում մր դարձած էր անխուսափելի։

Երկու գնացքներէն 19 վակօն գծէն ելան, 9 վակօն տաս ծանր կերպով վնասուեցան իսկ երկու մեքենաները գրեթէ չախչախուեցան։

Անձի վնաս գրեթէ չկայ. բացի մէկէն որ կեցած էր երկու վակօններու մէջտեղ գծուած cloirեին վրան, բռնուեցաւ 2 երկաքներուն միջեւ, սաստկապէս ծանր վիրաւոր։

Անմիջապէս թէ՛ Ռայաք — Պէյրութ եւ Հոմս ու Հալէպ հեռագիրներ տեղացին։ Ժամը 4ին մօտ Հալէպէն կուգար Պէյրութ մեկնող գնացքր իր մէջ ունենալով Commisson d'enquêtep։ Անոնց ննեուքեան բնթացքին տեղի ունեցաւ երկու կողմի ճամբորդներու փոխադրութիւնը. Հալէպ մեկնողները անցան Պէյրութ մեկնելու համար Հալէպէն եկող գնացքը. իսկ Հալէպէն եկողները սպասեցին Ռայաքէն գալիք նոր վակօններուն։

Ժամը 5ին հասաւ նաեւ Train de secours իր մէջ ունենալով հատասարապես Commision d'enquêtեմը եւ Ջահլէէն Տօքթ. Խորոգեան եւ դեղագործ Ծովհ. Փափազեանը։

Ճամբորդները գրեթէ բոլորն ալ մեծ ու փոքր ճարուածներ եւ վիրեր սասցած էին, գլուխնուն թափած վալիզ եւ կողովներէն։

Պէտ եղած խնամքը տարուելէ վերջ ժամը 6ին Պէյրութէն եկողները դարձան Հալէպէն եկող գնացքով իսկ Հալէպէն Պէյրութ գացող ճամբորդներն ալ միեւնոյն տասին նոր օգնական վակօններով։

Պէյրութի գնացքը Հալէպ հասաւ կէս գիշերէն յետոյ ժամը 2ին։

Արկածի միակ պատասխանատու կր նկատուէր Լուպէյի կայարանապետը, որ հոն եկած էր Հոմսէն, մէկ օրուան համար փոխանորդելու. արձակուրդ տասցած կայարանապետը։

ՀԱՆՐԱՅԻՆ ՇԻՆՈՒԹԵԱՆՑ ԳԱՅԹԱԿՂՈՒԹԻՒՆԸ

ՆՈՐ ԵՐԿՐԱՁԱՓՆԵՐ ԿԸ ՆՇԱՆԱԿՈՒԻ

Գրած էինք որ Շէյխ Ձէմիլ խագին պատասպան փաստաբաններ ճօանական է Շէյխ Պէտաէ խուրին ու Մէքր Սօվաճ։ Այս փաստաբաններ խնդրագիր մր ներկայացուցած են, պահանջելով Շէյխ Ձէմիլի երեսխաւորութեամբ արձակուիլը։ Հայրացաճճիչ դասաւորը սակայն մերժած ճանոց խնդրանքը, առարկելով որ ներկայ պայմաններու տակ չի կրնար ընդունիլ ճման առաջարկ մր։

Պ. Շարպէլ ամեն խստութեան կր դիմէ ճնուութեանց արդիւնքը գաղճի պատելու համար։

Հանրապետութեան Նախագահ Ն. Վ. Պ. Շարլ Ժէպպաս երէկ մասնաւոր հրամանագրով մր նոր երկրաչափներ ճօանական եղ հաճրային օթուքեանց բանճարկուած երկրաչափներուն տեղ։ Սոյն հրամանագրով հանրային օթուքեանց առաջին երկրաչափ Պ. Իլիաս Լրգէի պատճօնր կր փոխադրուի Պէյրութի Քաղաքապետարանը։ Նոր ճօանկուած երկրաչափներն են Իզմիր Ֆէրուխ, Ձօրճ Մուսարա, Բաճրաճ Ապթիլ Սամաթ, Մուհամմէտ Ալի Բասա, Հանրի Մէտալանի։ Իսկ ճնճիչներ՝ Անթուան Միսք, Նուսուֆ Թապէք, Նէճիպ Նաճար եւ Լեուսր Մուպարէք։

Երէկ Պ.Շարպէլ հարցաճճեց Նուսուֆ Ապեալլա անուն ասխատասուորներու պետր։ Վերջր ան ուղղակի մեկնած է Նուսուֆի հայրենիքը Քհհայէ գիւղր։ Հոն հարցաճճիչ դասաւորը հարցաճճած է գոյղուղրդր, որոնք կ'ասխատեին ժամացակին Տճճան կամուրջի օթուքեանց գործերուն մէջ։ Անկէ վերադարձին՝ Պ. Շարպէլ վերսաին հարցաճճեց Հիւսկին Պէյ Ահճապի տղան Իպրահիմ պէյր, որ մնաց իր էվ մինչեւ ժամը 2 կես օրէ վերջ։

ՄՆՆԴԱԲԵՐՈՒԹԻՒՆ ՄԸ ՓՈՂՈՑԻՆ ՄԷՋ

Առջի գիշեր ոսթիկանութիւնը գտաւ կիճ մր որ Գասբայի Ռամասան թաղին մէջ ծննդաբերութիւն կ'ուճեճար։

Փոխադրուելէ յետոյ մայրանոց ուր իրեն տուեցան անհրաժեշտ խնամքները, մանկամարդ կիճը բրաւ հեռեւեալ յայտարարութիւնները.

«Անուս Ասէլ է։ Տագնապի պատճառով հեռացայ գիւղէս եւ հասատուեցայ իբր սպասուհի Պէյրութ, ծանօթ բնատիճի մր մօտ։ Իճճաճատրի վարիչ մր, որուն անուր պիտի պահեմ առայժմ, իճի ամուսնութիւն խոստացաւ՝ ու եղայ իր բարեկամուհին։ Երբ ան տեսաւ որ հեռատրիր վիճակի մր մէջ կր գտնուէի, իճի լրեց։ Անցեալ գիշեր ծնելու ժամանակս գալով, վիճակս պարզեցի տանտէրտուս, որոնք իճնի անմիջապէս դուրս հանեցին։ Ճամբան զգացի ծննդաբերութեան ախտանճաններ եւ գեթիր երկնցայ փողոցին մէջ ուր իճնի գտաւ»։

ՄԵՐ ԾՈՎԱՅԻՆ ՍՊԱՍԱՐԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Ծառացիկայ Ուճուար 4ին սկսեալ «Մէսաժրի Մարիթիմ»Ֆրանսական նաւային ընկերութիւնը պիտի հասատէ ուղղակի գիծ մը *Մարսէյ — Պէյրութ և Պէյրութ — Մարսէյ*։

ԻՐԱԳԻ ԶԵՐԲԱՋԱՏՈՒՄԷՆ ՎԵՐՋ ՍԻՒՐԻԱՆ ՀԱՍՈՒՆՑԱՇՏԷ ԱՆԿԱԽՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱՐ

«Լ'Էօրօբ Նուվէլ» այս հարցումը կընէ իճճիթրեճ

Փարիզի «Լ'Էօրօբ Նուվէլ» Պ.Բօլ Դիճսի մէկ յօդուածր կր հրատարակէ Իրագի Ազգերու Դասնակցութեան մէջ ընդունելութեան շուրջ, որուն մէջ յօդուածագիրը յիճեցնել կուտայ անոր անկախութեան պայմաններ եւ կեզրակացնի որ եթէ Իրագը եղաւ առաջին ձերբազատեալը, Հոգատարութեան տակ գտնուող ժողովուրդներուն մէջէն, պատճառը այն է թէ ուրբ դարէ իվեր ատակերտութիւն կրնի ան հաղատական կեանքի մէջ, միճդեռ Սիւրիան կազմ ու պատրաստ չէ դեռ անկախութեան համար։

Յօդուածագիրը կը հարցնի թէ Դամասկոսը ի վիճակի է արդեօ՞ք մի միայն իր միջոցներով երաշխաւորելու երկրին ապահովութիւնը եւ կարգապահութիւնը եւ դիմագրաւելու միջազգային ամեն խնճդիրներ։ Սեոյն կերպով ո՛չ, որովհետեւ նախ պէտ է ստեղծել անհրաժեշտ եղող բանակր եւ ոսթիկանութիւնը որոնք այսօր սաղմնային վիճակի մէջ կր գտնուին դեռ։ Բայց այս հանգրուանը երկար կամ կարճ պիտի լինի, նայելով թէ Սիւրիացիները պիտի մնա՞ն թէ ո՛չ ուղիզ ճամբուն մէջ։

ԻՆՔՆԱՇԱՐԺԻ ԱՐԿԱԾՆԵՐ

Երէկ Մբրեյճաթի առջեւ, Համեռ Այի անուն վարիչի մր վարած համիօն իճճնաշարժ մր օրջելով մեծ վնասներու ենթարկուած է։ Վարիչը ծանրօրէն վիրաւորուած է։

Ուրիշ իճճնաշարժ մր, Տահր Էլ Գիյասարի մօտ, օրջելով չորս ճամբորդներ վիրաւորուեցան։ Վարիչը փախած է։

ԼՈՅՍ ՏԵՍՍԻ

"ԵՐԻՏԱՍԱՐԴ ՀԱՅՈՒՀԻ" ԱՄՍԱԳԻՐ

Բաժնեգին՝ Սիւրիա Տարեկան 40 Ֆր
Արտասահման » 50 Ֆր.
Թիւը 4 Ֆր.

Դիմել՝ ՏԻԿ. ՍԻՐԱՆ ՍԵԶԱ
Փօսթարկղ Թիւ 722 Պէյրութ
Հասր 4 Ֆրանճի կրճախուի

Գրատուն Լոյս՝ Մօրիս Պարէս փողոց
» *Վ. Ուզունեան՝ Պուլճ*
» *Մ. Հիմտրեան՝ Մարաա*

ՍԱԿԱՐԱՆ ՊԷՅՐՈՒԹԻ

12 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 1932

	Ս. Ֆ.
Եգիպտ. բդթադրմ.	448
Անգլկց. »	437
Տօլար »	126.70
Թրխական »	60
Պանճ Օբբօման	137.50
Իթալական Լիր 100	650
Ճուճական Ֆրանքի 100	80
Անգլ. ոսկի	608
Ֆրանս. »	483
Օսման. »	548
Արծաթ մեճիտ	22
Գրեթի Ֆօնս. Ա. Ֆ.	603
» » Բ. »	304
» » Գ. »	296

Սեծերեան եղբարք Բիւ Ֆօս
Թելեֆօն՝ 5-19

— Ինչո՞ւ հրաւիրեց կրսես, ինչ՞ ըսել կուզէք, Ջարլայլ ինչ գիտնար որ ան այդպէս ցած և գազան մէկն է, և եթէ գիտնար իսկ ի՞նչ կրնար ընել. Էէյտի Իզապէլ իր կինը չէ՞ր, վազը եթէ Ջարլայլ այս տունը ամենագէշ մարդերով լեցնէ, տարբերութիւն կընէ՞ իմ երջանկութեանս, սիրոյս և հանգիստիս համար։ Դուք ինչպէ՞ս կը մտածէք տիկին.

Տիկին Վին գլուխը ձեռքերուն մէջ վար ծռած էր.

— Հիմայ սենեակիս մէջ նստած միջոցիս այդ մասին կը մտածէի, չարունակեց Պարպարա, այս միեւնոյն մարդը այս ընտանիքը փճացնելուն պէս, ամէն փաստ ունինք որ փճացուցած է նաև ծնողքս, գիտէ՞ք որ փաստական վիճակի մէջ եղբայր մը ունիմ.

Իզապէլ լռութիւն պահեց.

— Ամէն մարդ եղբայրս կը մեղադրէ ամենածանր յանցանքով մը, ոճրի մեղքով մը, սակայն իրականութիւնը այդպէս չէ։ Պատմեմ քեզի, կ'արժէ մտիկ ընել.

Իզապէլ չատ ուչադրութեամբ կ'ունկնդրէր և կը զարմանար թէ՝ Էէվիսըն ինչ կապ կրնար ունենալ Բիւյարտի խնդրին հետ։ Պարպարա սկսելով պատմութեան մէկիկ մէկիկ թուեց թէ՝ ինչպէս եղբայրը կը սիրեր Էֆայը, Դաբտան Թօրն ինչո՞ւ կուգար հոն, Հօլլիճօնի սպանութիւնը, Բիչարտի ամբաստանուելով վախչիլը, վերջապէս գալն ու անմեղ ըլլալը ահղեկացնելը. Բարլայլի հետ իր ունեցած գաղտնի տեսակցութիւնները այդ մասին Բիչարտի մօրը հետ տեսակցելու միջոցին իր և Ջարլայլի դռան առջև սպասելը, Բիչարտի Դաբտան Թօրնը հոն տեսնելը և վազելով լուր տալը և ամէնավերջն ալ յայտնեց որ Հօլլիճօնի սպանիչը Էէվիսընն է։

Էէյտի Իզապէլ որ բերանը բաց կ'ունկնդրէր, վերջին խօսքերը լսելուն պէս յարեց.

— Յրանսիս Էէվիսըն ոճրագո՞րծ, այդ անկարելի է, որքան ալ գէշ ըլլայ չի կրնար ոճրագործ ըլլալ։

— Ի՞նչ հարցուց։

— Հարցուց որ, մեր մայրիկը այդ ճերմակ հագուողներուն մէ՞ջ է, դրա՞խտ գնաց։ Տիկին, դուք գիտէ՞ք մեր մայրիկը... Էէյտի Իզապէլ... մեր քով ուրիշներ ալ կային...

Էէյտի Իզապէլ այտերը ձեռքերուն մէջ առնելով ըսաւ.

— Լաւ, ձեր հայրիկը ի՞նչ պատասխանեց անոր.

— Չեմ գիտեր, երբէք պատասխան չտուաւ, Պարպարայի հետ կը տեսակցէր, սակայն Լիւսի մեծ յիմարութիւն ըրաւ, Ուիլսըն քանիցս իրեն պատուիրած էր, որ հայրիկին չխօսին Էէյտի Իզապէլի մասին, օրիորդ Մէննինկն ալ պատուիրած էր, ուսեն եկան, Ուիլսըն լսելուն պէս ըսաւ. «Լիւսի պատժուելու արժանի է»։

— Ինչո՞ւ Էէյտի Իզապէլի մասին պիտի չխօսուէր, ըսաւ Իզապէլ, սակայն բառը բերնէն ելնելուն պէս զղջումի դգաց.

— Ջեզի խօսիմ տիկին, որովհետեւ ան հայրիկը թուղելով փախաւ, Լիւսի կ'ըսէ որ մայրիկը կապած և տարած են, մինչդեռ սխալ է, այդպէս չէ, ես լաւ գիտեմ.

—Կարելի է ուսեն մը պիտի գայ որ ան ալ փրկուածներուն մէջ պիտի գտնուի, Ուիլսըմ, և դուն ալ միասին պիտի ըլլաս.

Տղան գլուխը անդին դարձնելով խորունկ ահով մը աչքերը փակեց, Իզապէլն ալ երեսները ձեռքերուն մէջ առնելով խոր մտածումներու մէջ ընկղմեցաւ և քիչ մը լուռ մնալէ վերջ, յանկարծ արթնցաւ որովհետեւ Ուիլսըմ հեկեկալով կուլար և կ'ըսէր.

— Մեռնիլ չեմ ուզեր, մեռնիլ չեմ ուզեր, հայրիկս ու Լիւսին ձգել չեմ ուզեր.

Իզապէլ անմիջապէս տղուն վրան նետուելով անոր փաթթուեցաւ, անոր գլուխը երկու թեւերուն մէջ առ-

Նոյեմ Արտադրած Ցուսնատան մէջ
Ապրիլ.— Արհեստական չորս ընդունելու տեղի ունեցան Գահլիճի մէջ ոսթիկանի մը բանակի մէջ։ Նիկի մէջ։

Ֆէյսալ թագաւորը կը տօնէ Իրագի չափահասութիւնը

Գաղտա.— Թէյասեղանի մը ընթացքին որուն ներկայ էին բարձրաստիճան օտար մը անձնաւորութիւններ որոնց կարգին յօր եւ յէյթի Մասնը Գէրքէն, Ֆէյսալ քագաւորը ճառ մը խօսեցաւ որով Իրագը օնորհաւորեց իր անկախութեան համար։ Ան ըսաւ թէ նոր դարաշրջանի սկզբնաւորութիւնը լի է կառավարական պատասխանատուութիւններով եւ թէ կացութիւնը կը պահանջէ ջանէրու միացութիւն եւ երկրի զօրակցութեան նիւթերուն յառաջդիմութիւնը, որպիսի են՝ Ազգային իմնապատասխանութիւնը, հայրորդակցութեան միջոցներ, հաճոյային հրթութիւնը, Առողջապահական միջոցներ, որոնք ամէնն ալ հակառ հիմունքին են ամէն անկախութեան։

Վեհապետը իր երախտագիտութիւնը յայտնեց Մեծն Բրիտանիոյ Իրագի ընծայած աջակցութեան համար։ Ան ըսաւ թէ կը յուսայ որ երկու երկիրներու համագործակցութիւնը պիտի տարուճակէ յօդուտ երկու կողմերու։ Ան յայտնեց թէ Իրագի միակ նպատակն է՝ամրապնդել խաղաղութիւնը եւ ծառայել մարդկութեան։

Թագաւորը առաւ ընդունեց բոլոր պատուիրակութիւններու Իրիկունը մեծ ճոխախմբութիւններ կատարուեցան Հիւսիսային դրան հանդիսին պատրաստութեան մէջ։ Ամբողջ Գաղտաը ճոխախմբութիւն կը կատարէ։ Փերքերը մասնաւոր քիւեր հրատարակեցին ոսկեզօծ տառերով։

ՀՐԱՇԱԳՈՐԾ ՄԱՐԴԻ

ԷԼ ՀԱՁ ՍՈՒՀԱՍԵՑ ՊԷՑ ԷԼ ՓԵԼԷՔԻ

Փութացէք առնելու անոր կարծիքը ձեր բոլոր փափաքներուն համար։ Ան կը հանդարտեցնէ բոլոր չուարած և տանջուած մարդերը և կը վերադարձնէ անոնց փափաքները, կ'իյնէ բոլոր ոգիներուն. հիւթեթիզով կը կարդայ մարդուն ճառագուիները. ձեռքի գծերէն կը կարդայ մարդուն անցած, ներկայ և ապագայ կեանքը. կրնայ հասկնալ ամուսնութեան, ճակատագրի, սիրոյ, առեւտուրի, քննութեանց և այլն բոլոր գաղտնիքները։ Այս բոլորը կը ցուցնէ մարդուն, կարենալ թէ գրուած բլլան թուղթի մը վրայ, կնոջ և աշխատանքի մէջ եղած դժուարութիւններն ու տարակարծութիւնները կը լուծէ Աստուծոյ Սուրբ անուններով եւ Աւերիկեան եւ Եւրոպական գիտնականներու փորձառութիւնները օգտագործելով։

Տխուր էզդիներուն ուրախութիւն և հանգիստ կը պատճառէ. ջրային և մսային հիւանդութիւնները կը դարմանէ։ Այս բոլորը մեծ յաջողութեամբ կը կատարէ։ Փորձը համենաշեծ փաստն է. անգամ մը այցելել բաւական պիտի բլլայ։

ՀԱՍՑԷ.— Գէյրութ, Հաճդէ Ղամի փողոցի առեւմուտքը, Ֆրանսական հիւանդանոցին մօտ, բիւ 9 բնակարանը։

ԱԶԴԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

Ա.— Անոնք որ կուգան, իրենց ժամը պէտք է գրեն թուղթի մը վրայ և պէտք է պահեն։

Բ.— 1000 ոսկի կուտայ ան, եթէ չի կարենայ ճշգրտօրէն գիտնալ ներկայի մտքը, գրուած տրաքերէն լեզուով մտքերը չխոռոնելու համար հարցուսի միջոցին։

Գ.— Եթէ նաժակներու մէջ ափոփուած չըլլայ երկու ոսկի, պատասխան չի տրուիր։

ԳԱԲՐԻԷԼ Թ. ԹԷՐԶԵԱՆ

(ԵԼԵՔՏՐԱԿԱՆ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ)

Հիմնուած 1921 ին Գոլիս-Բերա

Եխս դիւրամատչելի պայմաններով կը կատարեմ ամէն կարգի ելեքտրական յոյսի գեռեղումներ (Instsallation), ինչպես նաեւ մօրքոր եւ տիճամօճներ։

Վաճառատունս կ'ստանձնէ նաեւ բոլոր ելեքտրագործիքներու նորոգումներ։ Մատչուր սպասարկութիւն բնակարաններու ելեքտրա-նորոգումներ։ Ճառատունս Philips եւ Lux ելեքտր. լամբերու եւ ամէն տեսակ ելեքտրական պիեսներու։

Վճարման դիւրութիւններ.

Հասցէ — Վ. Ուզուճեանի գրատան կից Գուրճ. B. P. 491

ՋԱՎՋԱՎԱՃԵԱՆ ՄԱՐԻՉՆԵՐ

ՏԵՂԱԿԱՆ ԳՈՐԾ

Ջաւզաւճեան եղբայրներու հրդեհի մարիչները, շինուած պղինձով ապահովուած եւ 20 ֆիլտրաւ ճնշումի մը համար։

Անոնք արձանագրուած են քաղաքապետութեան անօրէնութեան մօտ և ճանչցուած Ֆրանսական բիւրեղ Ճանճախուժմբի կողմէ։

Այս մարիչները այնքան ներկայանալի են որքան եւրոպականները։ Գիները չատ ծայրայեղօրէն ժան ու արդիւնքը գրեթէ վայրկեանական է։

ԱՋԿԱՅԻ ՏՊԱՐԱՆԸ

ՏՊԱԳՐԱԿԱՆ ԱՄԷՆ ԿԱՐԳԻ ԳՈՐԾԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ
Դիմեցէք «Ա.ԶԳԱԿ»ի Տպարանը՝ գիրք, պրօշիւր, հարաճենական հրաւիրագիր, պաճարան, ճամակի թուղթ եւ առեւտրական ձեռագիրներ.
ԱՐԱՓ, ՄԱՔՈՒՐ, ԳԵՂԵՑԻԿ ԵՒ ՆԱԺԱՆ.
ՃՈՒ ՄԹԵՒՔ ԳԻՐԵՐՈՒ

ԱՆԴՈՒՄ ԼԻՒՔՍ

Հայկական ամենատարածուն պանդոկը «ԼԻՒՔՍ»ի ներկայ տիրոջ ձեռքին տակ

ԽԻՍՏ ՕԹԱՍՈՒՆ ՍԵՆԵԿԱՆԵՐ
ՈՐ ԿԸ ԲԱՂԿԱՆԱՑ 1.2.3.4. ՍԱՀԱԿԱՆԵՔ

1. ՀԱՄԵՂ ՃԱՇ, ՄԱՔԱՐՈՆ ԵՒ ԱՆԹԵՐԻ ՄՈՂԱԼԿՈՒԹԻՒՆ.
2. ԳԻՆԵՐԸ ԽԻՍՏ ՁԱՓԱՒՈՐ.
3. ՏՈՒՆ ՓՆՏՈՒՄՆԵՐՈՒՆ ԱՄԷՆ ԴԻՒՐՈՒԹԻՒՆԵՐ.

Տէր եւ Տնօրէն՝ Գ. ԳԱՐԱԳԻՋԱՆԵԱՆ

Ո՛Վ ՈՒՉԻՍ ՈՒՍԱՆՈՂ ԿԱՄ ՈՒՍՈՒՑԻՉ կրնան ունենալ պէտք տրամադրական տեսակներ

Beyrouth chausse Standard

Դուն գիտես որ ՍՓԱՆՏԱՐԻ կօշիկները լաւագոյններէն ու ժամանագոյններէն են.

Փորձէ եւ քէ ոտքերուդ հանգիստը պիտի ապահովես եւ քէ ալ խնայողութիւն.

ԿԵԴՐՈՆԱԿԱՏԵԼՔ՝ ՆԱՃԱՐ ԵՂԲԱՐՑՆԵՐՈՒԻ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ

ՄԱՆՐԷԲԱՆԱԿԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՈՑ

Laboratoire Microbiologique

ՏՕՔԹ. ՍԱՄՈՒԷԼ (ՍՏԵՓԱՆԵԱՆ)

Մասնագիտութիւնը կատարեալագործած է Փարիզի եւ Լիօնի մէջ եւ ամենեակ տարիներէ ի վեր բժշկական պոյճ ճիւղով զբաղած բլլալով կը կատարէ բժշկ. ամէնէ նաճալիգճեր. (մկզ. խուխ. արիւն եւլն).

Հասցէատուած է Մէյրի փողոց Տաուրի օճճին մէջ.(պապ իտիսի մօտ բրամուկի գծին վրայ) խղճամիտ ուշադրութիւն, չափաւոր գին.

ՏՕՔԹ. ԳԷՈՐԳ ԿԷՐԿԷՐԵԱՆ

Վկայեալ Lauréat Բանիկի Interne եւ այժմ մեծապուն *ՄԱՍՆԱԳԻՏ* բժիշ Ֆրանսական հիւանդանոցի *ԱՋԻՒ, ՔՕԹ, ԿՈՂՈՐԴԻ, ԱԿԱՆՋԻ և ԳԼԽՈՒ* հիւանդութիւններու բաժնին։

Հիւանդ կ'ընդունի կէսօրէ վերջ ժամը 2—6

իր գլխաւոր մէջ rue de Damas, No. 15

Հիւանդները ուղղակի հիւանդանոց կ'ընդունուին իր կողմէ տրուած մուտքի բարօրով։

Աղքատ հիւանդներու ձրի դարմանուած, ամէն օր կէսօրէ առաջ ժամը 10—12, հիւանդանոցի դարմանատան մէջ։

Կարի եւ Ձեւագիտութեան Դասընթացք

ՏԻԿԻՆ ՄԱՌԻ ԵՐԱՄԵԱՆ

ՎԿԱՅԵԱԼ ԴԵՐՁԱԿՈՒՀԻ

ԲԱՐԻԶԷՆ ԵՒ ՎԱՃԻՆԿՕՕՆԷՆ

Կարի եւ ձեւագիտութեան մասնագիտուհի, Տիկին Մառի Երամեան կը վերադառնայ իր արհեստանոցը, Մեծ Սէրայի դիմացը Նո. 78 տան երկրորդ արկը։

Երեք ամսուան միջոցին կը սորվեցնէ ամենավերջին ճոռաձեւութեամբ, կար եւ ձեւագիտութիւն իր բոլոր բարդութիւններով եւ արդիական մեջոցներով, Droit-fils մեթոտով։ Իր աշակերտուհիներ կ'օժտեն Բարիզի աճախարհաձանօք Académie Daydou վկայականով։

Տոկուն շինուածի Վայելուչ տեսք Հնչուն եւ բնական ձայն Ահա յատկանիշները

ՈՐՈՆՑՄԱՄԲ ԿԸ ՁԱՏՈՐՈՇՈՒԻՆ

ԱՓՕԼԼՕ ՖՕՆՕՆԵՐԸ

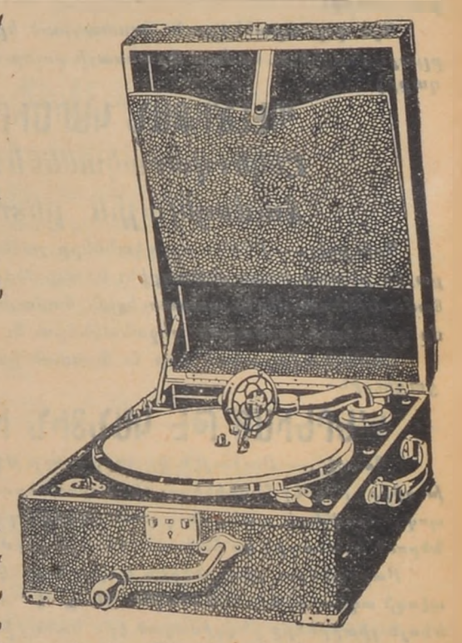

Հրապարակի վրայ գըտնուող բոլոր մարքային ձայնագրութիւնները Աբօլլօ ֆոնօնները կրնան վերջին նոր մօտէլները, որոնք հասած են արդէն, անգերազանցելի են իրենց տոկունութեամբ, վայելչութեամբ և ժամչելի գիներով։

APOLLO GRAMOPHONE Co. Ltd
(of London)

ԱՓՕԼԼՕ ՖՕՆՕՆԵՐՈՒ ԹՈՒՓԻՈՐԸ !!!

Կատարեալ հանգոցում գոյացնելու համար անգամ մը այցելեցէք
MAISON APOLLO, Rue de la Poste, BEYROUTH
Փորդիճ եւ ֆոնօօ՝ ամէն ձեւի, անվիճելի որակ եւ առաւելութիւններ
դիւրամատչելի գին, վճարումի դիւրութիւն։
Ընդհ. ներկայացուցիչ՝ Միւրիայ, Գաղատիի, Անդրյորդանանի, Միջագետքի եւ Կիպրոսի.— **ԳՈՒՐԳԻՆ ՍԻՆԱՆԵԱՆ**

KOURKEN SINANIAN, Boite Postale 642, BEYROUTH (Syrie)

— 350 —

նելով հանդարտեցուց կուրծքին վրայ և երկուքը միասեղ սկսան հեկեկալով լալ։ Այս միջոցին դուրսէն խընդքի ձայներ լսուեցան և Իզապէլ ակնոցը դնելով աջտոին վրայ նստեցաւ։ Քարլայլ և Լօրա Սէվըրն այդ երեկոյ գուարճութիւնի կ'երթային։ Պարապարա նեղ մտնելով ըսաւ։

— Զարմանալի է, ինչո՞ւ մուքը կը նստիք կրակին ալ մարած է, ո՞վ է հոն պառկողը, Ուիլեըմն է, ինչո՞ւ դեռ հոս է և անկողին չէ գացած։

Պարապարա իսկոյն զանգակը զարկաւ և որքան ալ Ուիլեըմ քուն չունիմ ըսաւ, սպասուհին գալով զայն տարաւ։ Վերջը Պարապարա տիկին Վինին դառնալով ըսաւ։

— Տօքթ. Մարթէն ի՞նչ ըսաւ։

— Թէպէտ չատ լաւբէն չխօսեցաւ, սակայն յոյս չուներ նեղնալը անոր չարժուսմներէն յայտնի էին, անկասկած ալ թոքը փճացած է։

Պարապարա սկսաւ անոր երեսը նայիլ։ Իզապէլ եւ երեսը լոյսին դարձնելով ըսաւ։

— Գալ չաբաթ բժիշկը ինքը Ուէթֆըլին պիտի գայ։

— Շատ լաւ ուրեմն, ես անձամբ կը տանիմ տղան, ան ինծի ճիշդ կը խօսի։

Այս ըսաւ և ձեռքը գտնուղ քղթադրամը երկարեց տիկին Վինին։

— Տիկին, առէք ձեր գրամը, այս առթիւ Քարլայլի և իմ կողմէ ալ ուելցնեմ որ չօժար չենք պզտիկներուն այսչափ չատ նուէր տալնուդ համար։ Անցածները հաչիւ մը ընելով տեսանք որ ձեր առած ամսականներուն մեծ մասը անոնց համար կը ծախսէք։

— Ես գրամ ծախսելիք ուրիշ մէկը չունիմ և պըզտիկները չատ կը սիրեմ։

— Ոչ, ձեզի համար պէտք է պահէք, կը խնդրեմ տիկին, անգամ մ'ալ մի ընէք, ըսելիք չկայ ձեր քա-

— 351 —

ղաքավարութեան և սիրոյն, սակայն եթէ դուք ձեզի չնայիք, մենք ճար մը պէտք է գտնենք։

— Շատ լաւ, ասկէ վերջ քիչ բաներ կառնեմ անոնց համար։

— Երբեմն պզտիկ բան մը առնելնիդ վնաս չունի, բայց այդ սուղ խաղալիքները մի առնէք։

Վերջը Պարապարա խօսքը դարձնելով Իզապէլին հարցուց։

— Տիկին, Ֆրանսիս Լէվիսընը կը ճանչնա՞ք։

— Ոչ, պատասխանեց Իզապէլ չուարած։

— Անցած օր անոր մասին խօսած ատենիս ձեր չարժուսմներէն կարծեցի որ կը ճանչնաք, կարելի է պիտի ըսէք թէ՝ այդ տեսակ մարդ մը ճանչնալու մէջ ինչ պահիկ կայ։ Սակայն գիտէ՞ք տիկին, այս տունը քանդողը այդ մարդն էր։

— Ինչո՞ւ...

— Այո, Լէյտի Իզապէլը այս տունէն առնելով տանողը ան էր, անշուշտ Իզապէլին կամքն ալ ըլլալու էր։

— Ա՜հ, ոչ, ոչ, ըսաւ յանկարծ Իզապէլ չփոթած, սակայն ոչ, չեմ կարծեր ըսել կուզեմ...

— Ան չենք գիտեր և գիտնանք ու չգիտնանք տարբերութիւն չընէներ, այսքանը որոշ է որ ան փախաւ հեռաւ։ Մանրամասնութիւնները լսա՞ծ էք տիկին։

— Ոչ։

— Ան առեն ամէն կողմ պարտք ընելով, Անգլիոյ մէջ մարդու երես ելնելիք վիճակ չունէր և Եւրոպա փախած էր, Քարլայլ զայն բերաւ և տունը հիւր ընդելով զինքը պաշտպանեց, առիթ տալով որ գործերը կարգադրէր, որովհետև ան Իզապէլի ազգականներէն էր։

— Մը։ Քարլայլ զայն ինչո՞ւ տունը հրաւիրեց ըսաւ Իզապէլ առանց մանուսւոր նկատում մը ունենալու։

Սակայն Պարապարա դիտումնաւոր կարծելով այս հարցումը, հպարտօրէն պատասխանեց։

ՕԹԵԼ ԴԻՒՆ ՔԵՉԻ
ԵՒ
ԱՍՏՂԸ ՔԵՉԻ ՊԻՏԻ ՕԹՆԷ

ԸՆՏԱՆԻՔԻ ԱՍՏՂԸ

(L'ETOILE du FOYER)

Առեւտրական և երկրագործական ժողովրդային վարկի հաստատութիւն
Անանուն ընկերութիւն.— դրամագլուխ՝ 3,000,000 ֆրնք.
որ կրնայ 3.000,000,000 ֆրնք-ի բարձրացուիլ վարչական խորհուրդի պարզ որոշումովը։

Կեդրոնատեղի.— 137 Boulevard Sebastopol - Paris

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ Արեւելեան պետութեանց
Սալոյ Օթելի՞օճեր, Գուրճ, Գէյրութ

ԵԼԵՒՄԱՏԱԿԱՆ ՃԻՒՂ

Ապահով պարտականագրութիւնի

ՕԺԻՏ

Երաշխաւորեալ տոկոս 6%, Ապահոված մասնակցութիւն ընկերութեան չահերուն։

ԿԱԼՈՒԱԾԱԿԱՆ ՃԻՒՂ

ՎԱՐԿԵՐՈՒ ԲԱՑՈՒՄ

կալուածի վրայ փոխառութիւնք

վճարելի 10—15—20 տարիէն, Երոչուած պայմանաժամէն առաջ ուզողը կրնա՞ վճարել։

ԸՆՏԱՆԻՔԻՆ ՍՏՂԸ ընկերութիւնը ներկայիս 75,000է աւելի անդամ ունի։ Մինչև 1 Ապրիլ 1931 Ընտանիքին Աստղը 135 միլիոն փոխ տուած է, գրաւով 500 միլիոնէ աւելի արժէք ունեցող անշարժ կալուածներու վրայ։

Ամէն բդրակցութիւններ՝ B. P. 821, Beyrouth

AZTAG
JOURNAL QUOTIDIEN ARMÉN.
B. P. 587
BEYROUTH, Liban

Directeur-Propriétaire
HAIG BALIAN

ԳԻՆԸ
ՍԻՒՐԻԱ ամր. 550, վեցամսեայ 300 Ս.Դ.
ԱՐՏԱՔԱՄ. տրկ. 7, վեցամսեայ 4 տոլար

ԱԶԴԱԿ

ازتـــاك

جريدة سياسية ادبية اقتصادية حرة

ՕՐԱԹԵՐԹ
ԱԶԳԱՑԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԳԻՏԱԿԱՆ

ՈՒՐԲԱԹ 14 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 1932

ԶԵՒՔԸ ՀԱՍԸ 2.50 Ս.Դ.

Ջ. ՏԱՐԻ | Ամեն առաւոտ պէտք է բնել թերթս ցաւոկներն ճապկին | Տնօրէն — Խմբագիր՝ ՀԱՅԿ ՊԱԼԵԱՆ | Չհրատարակուած ձեռագիրները չեն վերադարձուիր | Թիւ 161 (738)

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԿԱՑՈՒԹԻՒՆ

Ազգերու Դաշնակցութեան 13րդ ընդհանուր ժողովը, որ ամսոյս սկիզբները գումարուեցաւ Ժընեւի մէջ, վերջացուց իր տչխատանքները, շատ արտակարգ պայմաններու տակ։

Միջազգային յարաբերութիւնները ձգտուած վիճակ մը ունին եւ քաղաքական անել մը կը տիրէ ամենուրեք։ Գերմանիան, ինչպէս յանօթ է, Ազինաթափութեան Մորհրդաժողովէն քաշուած է, պահանջելով սպառազինման հաւասարութիւն։ Այս ընթացքը թէպէտ որպէս զորոգի նշան մը կը մեկնուի տէրութիւններէն շատերուն կողմէ, սակայն իրականին մէջ լուրջ սպառնալիք մըն է Ազգերու Դաշնակցութեան և մասնաւորաբար Ֆրանսայի ուղղուած։ Ցայտնի չէ սակայն դեռ թէ՛ Գերմանիան Ազինաթափութեան խորհրդաժողովէն հեռանալէն վերջ ինչ ընթացք պիտի լունի. արգեօք պիտի շարունակէ՞ իր անդամակցութիւնը Ազգաժողովին, թէ՝ նոր պատրուակով մը պիտի հրաժարի անկէ ալ։

Ազգերու Դաշնակցութիւնը, որքան ալ անհեղինակ ժողով մը նկատուի, անուրանալի է որ միջազգային խաղաղութեան ու ապահովութեան բանալին կը գտնուի իր ձեռքը։ Շնորհիւ անոր բարոյական միջամտութեանց և ճնշումներուն առաջքը կ'առնուին զանազան բարդութեանց և անհամակցողութիւններու, որոնք կրնային մարդկութիւնը առաջնորդել նոր աղետի մը։ Ուրեմն այդ տեսակէտով Գերմանիոյ հեռացումը Ազգերու Դաշնակցութենէն կրնայ վտանգաւոր դառնալ ընդհանուր խաղաղութեան տեսակէտով։

Ներկայ միջազգային հարիզոնին վրայ երևցող ուրիշ և աւելի կարեւոր խնդիր մըն է Ծայրագոյն Արեւելքի մէջ տեղի ունեցող վերջին անցուդարձերն ու դէպքերը։ Ճաբոնական կառավարութիւնը տեղեկացուցած է Ազգաժողովին թէ՝ ինք չի պիտի կրնայ շարունակել իր անդամակցութիւնը, եթէ ժողովը իր շահերուն և տեսակէտներուն հակառակ որոշում մը տայ։ Միւս կողմէ սակայն, միևնոյն սպառնալիքը կ'ուղղէ նաև Ջինաստան։ Եւ որքան ատեն Մանչուրիական կառավարութեան ճանաչումը կը մերժուի Ջինաստանի կողմէ, վէճը անխուսափելի պիտի ըլլայ և Ազգերու Դաշնակցութիւնը ստիպուած միջամտելու։ Որով Ազգաժողովը, այս պայմաններու տակ պիտի դատապարտուի անկարողութեան և նոյն իսկ լուծութեան, իրենց ճակատագրին ձգելով մարտնչող կողմերը։

Իսկապէս շատ ուշագրաւ է Ազգերու Դաշնակցութեան այս վերջին ժողովի նախագահ Պ. Վալէրայի բացման ճառը, որու միջոցին ան դառնութեամբ յայտարարած է որ ժողովը չէ կրցած ոչ մէկ գործ տեսնել և կորնցուցած հանրային վստահութիւնը։ Ժողովականները հաճոյքով չէ որ լսած են իրենց նախագահին այս վշտալի խօսքերը և պատասխանած են անոր լուծեամբ, առանց ծափահարելու։

Ազգերու Դաշնակցութեան այս վերջին ժողովի օրակարգին նիւթը եղած է Ազգաժողովի պիւտճէին խնդիրը և իրենց պարտքերը չվճարող տէրութեանց հաշիւներուն գանձումը։ Անկէ վերջ կատարուած են Իրագի ժողով մուտքի արարողութիւնները։ Ցայտնի է որ Ազգերու Դաշնակցութիւնը ուրիշ կարևոր դեր մ'ալ կը կատարէր, քով քովի հաւաքելով մեծ տէրութեանց ներկայացուցիչները և առիթ տալով անոնց փոխյարաբերութեանց և մերձեցման։ Այս անգամ, դժբաղդաբար, այդ առիթն ալ չի կրցաւ պարգևել Ազգաժողովը իր անդամ տէրութեանց ներկայացուցիչներուն։ Գերման պատուիրակը ժողովը չհաւարտած մեկնեցաւ Ժընեւին, վշտացած երևոյթով մը։ Ֆրանսայի և Գերմանիոյ միջև վերջին անգամ գոյացած անհամաձայնութիւնը և կամ աւելի ճիշդը, Գերմանիոյ բռնած անհաշտ պահանջկատութիւնը, պատճառ եղած է երկու տէրութեանց յարաբերութիւններուն ընդհատման։ Պ. Հէրիօ, ինչպէս կը յիշեն ընթերցողները

ՏՕՔՏ. Ա. ՊԱՂՏԱՍԱՐՆԱՑ
ԾՐ. ԱԶՆԻՒ ՓՈՓՃԵՆՑ
Նօեմբուած
9 Հոկտեմբեր 1932 Պէյրութ

կուգայ որ Անդր Նահրի 5 վարժարանները ունեցած են 680 սր. ոսկիի բոզ մը, որ կուգայ նախակրթարանի բաժինները և որոնց ուշակերտութեան ընդհ. թիւը 218 է և որոնք կը կառավարեին 9 ՄԱՅՐԱՆ ուսուցիչներով և եթէ ասոնք կեդրոնացուին կ'ունենան իւրաքանչիւրը 35 աշակերտէ բաղկացեալ 6 դասարանով կանոնաւոր նախակրթարան մը 6 ուսուցիչներով և հետեւեալ պիւտճէով.

	ս. ոսկի
Մուրաք	1200
Աշակերտներէ մէջին 10 ս.	400
Բարեգործական	100
Հանդէս ևլն.	250
Պետ. Նպաստ	1950
	ս. ոսկի
Տնօրէն	400
1 ուսուցիչ	300
2 ուսուցիչ 250	500
2 օգն. ուսուցիչ 200	400
1 այցելու տարեթուղթի	150
1 պահակ	150
	1900

Սոյն պիւտճէով 6 ուսուցիչներուն և մէկ այցելուին վճարուելիք տարեթուղթերուն գումարը աւելի նուազ է քան չակներուն գումարը աւելի նուազ է քան ներկայ նախակրթարաններու 9 ուսուցիչներուն վճարուած գումարը:

Ջմռնամէջ ըսելու որ քաղ. խորհուրդ կամ հոգաբարձութիւններ, վերոգրեալ պիւտճէի բոլորն, աշակերտութեան տրուելիք ուսում և կրթութենէ աւելի, կը հետաքրքրուին նուազ տարեթուղթով ուսուցիչներ վարձելու խնդրով, հոգ չէ թէ ինչ է անոնց

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

Հէրիօ-Մաքսօնալտ տեսակցութեան նախորեակին

ՖՐԱՆՍԱՆ ԿԸ ՄԾԱԿԷ ԶԻՆԱԹԱՓՈՒԹԻԻՆ ԵՒ ԱՊԱՀՈՎՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐ ՑՑՏԱԿԱԳԻԾ ՄԸ

Բարիզ.— Պ. Հէրիօ ընդունեց անգլ. դեսպան Լօրտ. Թիրրէլը։

Կը հաստատուի թէ պ. Հէրիօ Լոնտոն պիտի երթայ 48 ժամ յետոյ, եւ կամ չորեքշաբթի օրը, պ. Մաքտոնալտի հետ տեսակցելու համար։

Բարիզ.— Պ. Բալ Պոնքուռ Փարիզ գալով պ. Հէրիօի հետ պիտի տեսակցի ապահովութեան եւ զինաթափութեան վերաբերեալ ֆրանս. տեսակէտին չափով։

Բարիզ.— Պ. Թիթուլէսքօ Լոնտոնէն Գուբրէչ երթալու առթիւ Բարիզ ժամանեց։ Տեսակցութիւն մը պիտի ունենայ նաեւ պ. Հէրիօի հետ։

Ֆրանսական յանախագիծը

Բարիզ.— Պ. Հէրիօ ճառ մը խօսեցաւ Ալզաս Լօրէնի մէջ հանրապետութեան նախագահին հետ նոր ժամրութիւնները այցելելու ընթացքին։

Վարչապետը ակնարկութիւն ըրաւ զինաթափութեան եւ ապահովութեան նոր յանախագիծին, յայտնելով թէ այս յանախագիծը՝ ընդհ. ապահովութեան եւ ռազմիկական զինաթափութեան իրականացումը, կարելի դարձնելու ընդունակ է։ Այս նոր յանախագիծը պիտի ներկայացուի զինաթափութեան խորհրդաժողովին ընդհ. յանձնաժողովին։

Պ. Հէրիօ յայտնարարեց թէ Ֆրանսան չուզեր վհատիլ ի տես հաւաչխարհային խնդիրներու բարդութեանց ու դժուարութեանց, և ի տես հաւաչխարհային նեղութեանց ծանրակշիռ հանգամանքին։

«Ֆրանսան խաղաղութեամբ ապրելէն զատ ուրիշ փափաք չունի և անիկա գոհ պիտի ըլլայ եթէ խաղաղութեան, ապահովութեան և քաղաքակրթութեան համար իր թափած ջանքերը հաւապատասխանէին մեզի պէս եւրոպայի վերաչինութեան մէջ կենսական չափ անհրաժեշտ մեծ և ճարատարութեատասիրական պետութեանց նոյն նպատակը թափած ջանքերուն»։

Զորութեու խորհրդաժողովին չուրջ

Լոնտոն.— Ոչ մէկ փոփոխութիւն տեղի չունեցաւ այս վերջին օրերս Զորսերու խորհրդաժողովին գումարման վերաբերմամբ։

Շահագրգռուող բոլոր պետութիւնները սկզբունքով յարեցան այդպիսի ժողովի մը գումարման որուն ո՛չ տեղը ո՛չ ալ թուականը որոչուած չեն սակայն։

Թայմզ եւ Զորսերու խորհրդաժողովը

Լոնտոն.— Զորսերու խորհրդաժողովին գլխ ուղղակի կարգ մը քննադատութեանց ակնարկելով, «Թայմզ» կը գրէ.

«Անգլիոյ մէջ գաղափար գոյութիւն չունեցաւ երբէք թէ ծրագրեալ խորհրդաժողովը կրնար ոտնձգութիւն ընել զինաթափութեան խորհրդաժողովին ծեռնարկներուն վրայ կամ պակսեցնել անոնց արժէքը։

«Ընդհակառակը, այդ խորհրդաժողովին համար նկատի առնուած միակ առարկան համաձայնութեան մը գալ է այնպէս որ այդ համաձայնութիւնը խորհրդաժողովին կարելիութիւն ընծայէ օգտակար կերպով շարունակելու իր աշխատանքները։

Պ. ԼՕՐՏ ՃՕՐՃ ՄԱՔՏՕՆԱԼՏ ԴԱՀԼԻՃԻՆ ԴԷՄ

Ազատական միտրը կը պախարակէ Սըր Ճօն Սայմընի քոնած ընթացքը

Լոնտոն.— Ազատական նախարարներու հրաժարումէն վերջ յոյս կար թէ Ազատականները պիտի միանային։ Այս յոյսը ի դերեւ ելաւ հրաժարող նախարարներուն ընթացքին հաւանութիւն յայտնելու համար Լոնտոնի Քուինչ Հօլ սը րահին մէջ գումարուելիք ժողովին պ. Լօյտ Ճօրճին մասնակցիլ չուզելուն հետեւանօք։ Պ. Լօյտ Ճօրճ կը պնդէ թէ կուսակցութեան վերազարթնումը ան կարելի է եթէ հանդիսաւոր կերպով չպախարակուի կառավարութեան «յետադիմական գործը»։

Ամերիկան լոնտոնի մէջ

Պ. ՆՕՐՄԱՆ ՏԷՅՎԻՍԻ ԿՐԿՆԱԿ ԱՌԱՔԵԼՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Լոնտոն.— Պ. Նորման Տէյվիս որը Ժընէվի մէջ Ամերիկան Ներկայացուցիչ Հաւաչխարհային Տնտեսական Խորհրդաժողովին վերաբերեալ Նախապատրաստական վիճաբանութեանց ժիջոցին, վաղը պիտի ակսի չարք մը խորհրդակցութեանց անգլիացի պաչտօնատարներու և անհատական փորձագէտներու հետ։ Ասիկա կատարելու վրայ է կրկնակ առաքելութիւն մը, այսինքն՝ պատրաստել Ամերիկեան մասնակցութիւնը Հաւաչխարհային Տնտեսական Խորհրդաժողովին և հետաքրքրուիլ Հուվերի առաջարկութիւնները ներդաչնակացնել զինաթափութեան վերաբերեալ անգլիական ծրագրին հետ։ Պ. Տէյվիս իր առաջին տեսակցութիւնը պիտի ունենայ Սըր Ռոլթր Լէյթընի հետ։

Կը կարծուի թէ բնաւ հաւանական չէն որ Պ. Տէյվիս ժամանակի Պ. Մաքտոնալտի և Պ. Հէրիօյի մէջ տեղի ունենալիք տեսակցութեանց։

ՍԹԱԼԻՆ ՊԻՏԻ ՀՐԱԺԱՐԻ ԷԻ ԻՐԵՆ ՊԻՏԻ ՅԱՋՈՐԴԷ ՎՕՐՕՇԻԼՕՖԸ

Հէլսինկֆօրս.— Տարածայնութիւն ղրկեցաւ հոս թէ պ. Սթալին պիտի հրաժարի հոկտեմբեր ամսուայ վերջէն առաջ գրաւելու համար Ասիական Համալարանի տեսուչի պաշտօնը։

Շատ հաւանական է որ պ. Վօրօշիլօֆ յաջորդէ պ. Սթալինի։

ՀԱԿԱԲՐԻՏԱՆԱԿԱՆ ԲՐՕԲԱԿԱՆՏԸ ՀՆԴԿԱՍՏԱՆԻ ՄԷՋ

Իշխանութիւնները չեն յաջողիր երեւան հանելու անթել հեռագրի գաղտնի կայանը

Գօմպէյ.— Բրիտ. իշխանութիւնները շատ սրտնեղած են երեւան հանել չի յաջողելէ անթել հեռագրի այն զօրաւոր գաղտնի կայանը որը հակաբրիտ. բրօբականտ կ'ընէ անգլերէն։ Հինտուսթանի եւ Թամել լեզուներով. Ապարդիւն մըներացած են զայն գտնելու համար կատարուած բոլոր ջանքերը, եւ կը կարծուի թէ այս կայանը շրջուն է։

«ՍԸՆՏԷՅ ԹԱՅՄԸՋ»Ի ՄԷԿ ՅՕԴՈՒԱԾԸ

Իրեւ թէ Ճաբօնը ժամանակին Դաշնակցութեան դաշնագիր մը առաջարկած է եղեր Ֆրանսայի

ՒՍՐԻՋ.— Թերթերը առանց խորհրդածութիւն ընելու կարտատպեն «Սէնտէյ Թայմզ»ի կողմէ հրատարակուած այն լուրը թէ ատենօք Ճաբօնը Ֆրանսայի առաջարկած է Դաշնակցութիւն մը կնքել եւ թէ այս վերջինը մերժած է նկատողութեան առնել այս առաջարկութիւնը։

Ըստ Լոնտոնեան թերթին, Ճաբոնական առաջարկութիւնը մերժուած է Ֆրանսական դիւանագիտութեան վէթէրան անդամներուն մէկուն կողմէ յայտնուած գաղափարի հետեւանօք. այդ վէթէրանը յայտարարած է թէ ինքը ամբողջապէս տեղեակ է Ծայրագոյն Արեւելքի գործերուն եւ հետեւաբար կառավարութենէն խնդրած է որ մերժէ Ճաբոնի առաջարկութիւնը։

19 ՀՈԳԻ ԿՊՊԱՆՈՒԻՆ ԱՍԱՆՍԷՕՐԻ ՄԸ ԱՐԿԱԾԻՆ ՀԵՏԵԻԱՆՕՔ

ԼՈՆՏՈՆ.— Բլաճ Լէյճի հանիին յատակը ասանսէօրով իջնալու ատեն ասանսէօրի մէջը գտնուող իսաւ հոգիէն ատսն եւ ինը սպանուեցան ասանսէօրին հորին մէջ անկարձակի կերպով իյնալուն հետեւանօք

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ՏԵՂԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՀԱՐԱՒ. ՍԱՀՄԱՆԻՆ ՎՐԱՑ

ՀՐՕՍԱԽՈՒՄԲ ՄԸ ՋՆՋՈՒԱԾ

11 ՄԵՌԱԾ,20 ՎԻՐԱՒՈՐ ԵՒ 20 ԳԵՐԻ

Ուրբաչէն թիւրք թերթերուն կը գրեն հետեւեալը.—

Կազմկեճի կոչուած հարաւային սահմանի աւազակները երկկ յարձակում մը գործեցին Հարրան դաշտին մէջ։ Գիւղացիները անգէն րլլալով չեն կրցած իրենց պաչտպանութեան դիմել, եւ լուր ղրկած են Ուրֆա, ուրկէ համիօններով իսկոյն ոսթիկան գինուորներու ջոկատ մը ղրկուած է։

Ոսթիկան գինուորները պատահած են աւազակները եւ ընդհարումը սկսած է, որու հետեւանքով, Կազմկեճիներէն տասնմէկ հոգի սպանուած, իսկ հոգի վիրաւորուած եւ իսկ հոգի ալ գերի ինկած են։ Գրաւուած են նաեւ իսկեճ աւելի ձի, իսկ հրացան եւ մեծ քանակութեամբ գոյքեր։

Կազմկեճիները ինչպէս պիտի կրնան պատկանին, Անցեալ տարի իրենց պետին՝ Մուճհում փաշայի հետ յարձակում մը գործած բայց կորուստներու ենթարկած էին։ Այդ միջոցին Մուճհում փաշան ալ մեռած էր։ Այս անգամ ուզած են անձամբ վրէժին լուծել, բայց հարուած մը եւս կերած են։

Այս դէպքին հետեւանքով կառավարութիւնը գէթ պիտի բաժնէ Հարրանի անգէն գիւղացիներուն։

ՍԻՒՐԻԱԿԱՆ ՆԱԽԱՀԱՇԻՒԸ

Սիւրիական կառավարութիւնը լրացուցած է 1933ի նախահաշիւին նախագիծը ու փոխանցած Խորհուրդարանին։

Հաւասարակշռութիւնը իրականացած է 7,636,755 ոսկիի հիմին վրայ, հետեւեալ բաժանումով երեք միլիոն գեղոյշ մը բաղդատմամբ ներկայ տարիին։

Փոխանցումի իր նամակին մէջ կառավարութիւնը կը բացատրէ իր նպատակները որ դէմ է փոխառութեանը։ Մինչդեռ գաղափարի, ինչպես նաեւ ոեւէ տուրքի յաւելման։ Ասկէ զատ ան կը թելադրէ, ծխախոտին համար, Մենաշնորհի(monopole) դրութեան վերադարձը եւ կը պահանջէ Ազգային Ներկայացուցչութենէն որ պահէ իրականացուած հաւասարակշռութիւնը ճշմարիտ հարուածներով։

Այս վերջիններ կատարուած են պատճառներու ամսաթոշակներուն եւ հաւրային օթութեանց նախահաշիւին վրայ։

ԻՆՔՆԱՏԻՊ ԱՌԵԻԱՆԴՈՒՄ ՄԸ ԱՂՋԻԿ ՄԸ ՊԱՐԿԻ ՄԸ ՄԷՋ ԿԸ ԴՆԵՆ

Դեռաւթ աղջիկ մը, Մէյհէ Միխայէլ Համոյս, առջի իրիկուն ժամը 9ին տուն վերադառնալու պահուն, Մթնեթ էլ Հոսնի մէջ յարձակում կրեց անծանօթի մը կողմէ որ փորձեց առեւանգել զայն խոտոր պարկի մը մէջ դնելով։

Տարաբախտ աղջիկը պատպանուեցաւ, պայքարեցաւ եւ պոռաց այնճան բարձր որ իր առեւանգիչը վախնալով բռնուելէ ձգեց իր պարկն ու զոհը եւ փախաւ։

Ոսթիկանութիւնը հետեւիւ բացած է։

ՍԻՒՐԻԱԿԱՆ ՊԱՔԱԼՕՐԻԱՆ

Սիւրիական պահալօրիայի երկրորդ հետեւութեան ներկայացեր են 170 ուսանողներ։

Շատ փոքր թիւ մը միայն յաջողած է։

ՀԱՆՐԱՅԻՆ ՇԻՆՈՒԹԵԱՆՑ ԳԱՅԹԱԿՂՈՒԹԻՒՆԸ

ՄՕՏ ԱՏԵՆԵՆ Ա.ՄԲԱՍՏԱՆԵԱԼՆԵՐԸ ԴԱՏԱՐԱՆ ՊԻՏԻ ՓԱՆՁՆՈՒԻ

Հանրային օթութեանց գայթակղութեան հետեւութիւնները թափով կը շարունակուին։ Ամեն օր հարցաքննութիւններ կրլլան եւ հարցաքննիչ դատաւորներ զգ. դատախազը ժամերով կզբաղին այդ խնդրով։ Կը կարծուի որ դեռ մինչեւ 20 օր չպիտի վերջանան հետեւութիւնները։ Երկու դարձեալ Գ. Շարպէյ նոր ձերբակալութեանց համար հրամանագիր սեորագրեց։ Ձամբու յանձնակատարներ Սկիմ Սահիեան եւ Վահէ Միւպարէմ իսկոյն ձերբակալուելով բանտ տարուեցան։

Կառավարութեան փաստաբան Գր. Քեամիլ Էօսէ սկսած է ուզդակիօրէն միջամտել եւ ուսումնասիրել խնդիրը։ Կը կարծուի որ Գ. Էօսէ կ'առաջարկէ նաեւ ուրիշներու ձերբակալումը, եթէ նպատակ պետական գանձին։

Տիրոյ կարծիքը այն է որ ամսոյս վերջերը դատարանը ձեռնարկած կրլլայ գեղծումի հետեւութիւնները։

ՍԻՒՐԻՈՅ ՄԻԱՑԵԱԼ ՆԱՀԱՆԳՆԵՐԸ... «Թայմզ»ի յայտարարութիւնները

Երբ «Լոնտոնի «Թայմզ»ը կը յայտարարէ թէ Սիւրիան պիտի չկրնայ սեանալ իր անկախութիւնը վճռելու որ Խամասկոսի խալամներ չհամագործակցին Հովանաւոր պետութեան եւ դադրին երազել ոեւէ կցում ոչ միայն Լիբանանի այլ երկրին միւս փոխհամասնական տարրերուն, անդին Սիւրիական մամուլը կը շարունակէ արձագագր րլլալ ամեն տարօրինակ յուշերուն։

Այսպէս, այսօր Խամասկոսի թերթերը կը հաղորդեն որ «վերադառնալուն պէս Գ. Բօնսօ պիտի հրաւիրէ Միացեալ Նահանգներ Սիւրիական Հաճրապետութիւն որ պիտի պարունակէ Սիւրիան, Հայկը, Ալեքսանդրէթը, Այաւիքները, Ձեպել Տրիզն ու Լիբանանը»։ «Բայց, կ'աւելցնեն անոնք, նոր պետութիւնը ձեւ պիտի չտանայ յառաջիկայ ծուռնուարեն առաջ»։

ԱԻԱՋԱԿՆԵՐ ԿԸ ԿՈՂՈՊՏԵՆ ԻՏԼԻՊԻ ՁԱՄԲՈՒՆ ՎՐԱՑ

Իթալիպեն կը գրեն «էլ Եհալ»ի.—

Առջի օր, առաւօտեան, Սէր Ագրպնահիի Միւսիւրը հետաձայնով կը տեղեկացնէր որ Տաներ գիւղի ճամբուն վրայ երկու իմքնաշարժեր կողոպտուած են։ Ճամբորդներէն մէկը դէպքին վայրը հասնող ուժերուն յայտնած է որ Խամասկոսեն Հալէպ գալու ատեն հինգ աւազակներ ելած են առջեւնին եւ սպառնացած իրենց կեանքէ վերջը յարձակած են իմքնաշարժի վրայ եւ կողոպտելէ վերջ ճամբորդները ատած են հեռու տեղ մը եւ իրենցմէ երկու պահակներ իբրեւ հսկող դնելէ վերջ անոնց վրայ, վերադարձած են ճամբուն եւ միեւնոյն ձեւով կողոպտած են ուրիշ երկու իմքնաշարժեր եւս։

Կասկածի վրայ ձերբակալուած են Տուճ գիւղի պահեստիներէն ոմանք եւ բերուած Իթլիպ, ուր հինգ իմքնաշարժներ կը տարուցակուին։

ՍԻՐԱՅԻՆ ՍՐՏԱՁՄԼԻԿ

ՈՂՔԵՐԳՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

ԵՐԻՏԱՍԱՐԴ ՄԸ ԱՆՁՆԱՍՊԱՆ ԿԸԼԼԱՅ ՍԻՐՈՅ ԵՐԵՍԷՆ ԵՒ ԿԸ ՓԱՓԱՔԻ ԲԱՂԻԻԼ ՍԻՐՈՒՀԻԻ ԿՈՂՔԻՆ

Առջի օր, Գուրճի առջեւ, Պաղդոկ Բալասի մէջ, տեղի ունեցաւ շատ սրտաճմլիկ պարագաներու տակ անձնասպանութիւն մը, որուն զոհ գնաց Պասրայի ամենայայեցի ընտանիքներեն երիտասարդ ուսանող Սիւլէյման Նամի։

Սիւլէյման Նամի իր հօր եղբօր աղջկան հետ միասին Գէյրութ եկած էր ուսանելու համար Լաիգներու վարժարանին մէջ։ Այս երկու երիտասարդները իրար խենթի պես կը սիրէին եւ ուխտած էին իրենց ուսումը լրացնելէ վերջ ամուսնանալ։ Գէյրութ հասնելէ վերջ սկզիկը հիւանդացաւ։ Բժշկական ննջութիւններէն կասկցուեցաւ որ թիֆոիտ վարակած է ան։ Փոխադրուեցաւ հիւանդանոց, բժշկական ամեն տեսակ խնամքներու ենթարկուեցաւ, սակայն, իզո՜ւր, հիւ վերջ հոգին աւանդեց խեղճ այդիկը։

Սիւլէյման Նամի իր սիրուհիի մահէն վերջ խենթի պես սկսաւ լալ ու ճչալ եւ չի կրցաւ մխիթարութիւն գտնել։ Ամեն օր փունջ մը ծաղիկ առած ձեռքը կերթար իր սիրուհիի գերեզմանին վրայ եւ ժամերով հոն արցունք կը թափէր։ Այս բոլորը սակայն չեին կրնար սփոփել երիտասարդի վշտաբեկ սիրտը։ Ընդհակառակը օրէ օր աւելի կը սասթլանայ իր ցաւը։

Առջի օր ժամը 9ին, Սիւլէյման, շատ մեծ վճռակի մէջ կը տեսնուի պաղդոկի մէջ։ Կը խօսուի իր սենեակը, կը նստի աթոռի մը վրայ եւ երկու գնդակներ կը պարպէ, մէկը իր կրծքին, միւսը գանկին։ Պաղդոկի ծառայողները կարծեցին որ իմքնասպանի ձայն կ'եւ կարեւորութիւն չտուին։ Սակայն ժամեր անցան եւ երիտասարդը դուրս չելաւ։ Սկրսան կասկածի եւ դռան վրայէն դիտելով տեսան ոգբերգութիւնը։

Ոսթիկանութիւնը եկաւ, դուռը բացուեցաւ եւ արիւնաներկ եւ անշունչ մարմինը գտան գետնի վրայ, ձեռքին մէջ բռնած ռեվոլվէր մը։ Սեղանի վրայ գտան երեք նամակներ, մէկը հօրը, երկրորդը հօրեղբօրը եւ երրորդը Գէյրութի մէջ բարեկամ բնաւանիի մը ուղղուած։ Ուրիշ բաց թուղթ մըն ալ դրուած էր սեղանին վրայ, ուղղուած ոսթիկանութեան, որուն մէջ կը յայտներ թէ՝ իմքնասպան եղած է իր ձեռքով եւ իր կամքով եւ ոչ ոք պատասխանատու չէ։ Ոսթիկանութեան ուղղուած այդ նամակին մէջ, Սիւլէյման Նամի խնդրած է որ իր մարմինը թաղեն իր սիրուհիի մարմնի կողքին։

ՀԱՅՐ ՄԸ ԿԸ ՎԻՐԱՒՈՐԷ ԻՐ ԱՂՋԻԿԸ ՈՒ ԿԸ ՓՈՐՁԷ ԱՆՁՆԱՍՊԱՆ ԸԼԼԱԼ

Թիւրապնա գիւղին բնակիչներեն Հիւսէյն Ալի Ասի ատենանակի հանի մը հարուածով ծանրապես վիրաւորելէ յետոյ իր աղջիկը, փորձեց անձնասպան ըլլալ ու վիրաւորուեցաւ գլուխէն։

Իր վիճակը մտահոգիչ է։

ԱՊՈՒ-ՔԷՄԱԼԻ ՅԱՐՁԱԿՈՒՄԻՆ ՊԱՏՃԱՌԸ

Կ'իմանանք որ Ապու Քեմալի մամասանց մէջ պատահած միջադէպի մը հետեւանքով, չորեքվիցներ, վրէժխնդրութեան համար կատարած են իրենց յարձակումը։

ԱՀՏ ԻՒԼՃԷՏԻՏ ԿԸ

Վ Ե Ր Ա Հ Ր Ա Տ Ա Ր Ա Կ Ո Ւ Ի

Ուրախութեամբ կը տեղեկանանք որ մեր բարեկամ եայրէտին Պէյ Ահմատ վաղուընէ սկսեալ կը վերահրատարակէ Գէյրութի ամենատարածուած եւ ազգեցիկ թերթը՝ «Ահտ Իւլ Ճեհատ» որ ժամանակէ մը ի վեր դադրած էր։

Ցաջողութիւն կը մաղթենք մեր բարեկամին։

18000 ՈՍԿԻ ԼԻԲԱՆԱՆՑԻ ՇԵՐԱՄԱԲՈՒԹԻՒՆԵՐՈՒՆ

Տնօրէնները ժողովը երեկ գումարելով ընդունեց օթուածքութեան ներկայ վիճակը եւ երկար խորհրդակցութիւնէ մը վերջ, որուն 18,000 ոսկի ցոյս յայտնեցին Լիբանանցի օթուամբուծներուն, գնելու համար օթամի հունտեր։

ՁԻԱՐՇԱՒԻ ՎԱՐՁՈՒԹԵԱՆ ՎՆԱՍՆԵՐԸ

Ձիարշաւի տուպլէներուն վերացման հետեւանքով հաշիւ եղած է որ ձիարշաւի վարչութիւնը օթաբաժան կը վճարէ 700 ոսկի։ Այս վճարը ետաղցնելու համար, վարչութիւնը առաջին հանդիսացողներու ետիւրած 400 ոսկին կը վերցուցած է։ Միեւնոյն վճարները կրլլան նաեւ բիրօի մէջ, տուպլէի վերացման հետեւանքով։

ՅԱՆՁՆՈՒՄ

Թրեական կառավարութիւնը Արաբ Փունարի ժանտարմաներուն յանձնած է Ալիօար գիւղէն Սալիհ Գէն Օսէն անուն մարդ մը որ 15 տարուան բանտարկութեան դատապարտուած էր ոճրի մը համար եւ ապաստանած Թիւրքիա։

ՀՐԴԵՀ

Երէկ, Սօգագ Գլաք, Մուսթաֆա Սէլիմի տունէն հրդեհ մը ծագեցաւ եւ օտեով ամբողջ տունը բոցերու մէջ մնաց։ Հասկրցուեցաւ որ հրդեհի արդիւնքին ածուխի կայծի մը։ Վնասը շատ մեծ է։

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ

Institut de Musique

Institut de Musiqueի Տնօրէն Մ. Արթաճի Քուկէյ, որ նոր վերադարձած է Եւրոպայէն, ներկայիս կը յայտարարէ յարգելի հասարակութեան որ երաժշտանոցի նոր տարեշրջանի երկտեր ուսանողներու արձանագրութիւնը բացուած է եւ թէ արձանագրելի փափաքող ուսանողները, այսօրուընէ սկսեալ կրնան դիմել ամեն օր Համալսարանի Ուհսք Հօլի գրասենեակը բլլա՛յ առտուան պահերուն բլլա՛յ կէսօրէ վերջ։

Գէյրութ, 13 Հոկտեմբեր 1932

ՍԱԿԱՒԱՆ ՊԷՃՐՈՒԹԻ

13 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 1932

	Ս. Ֆ.
Եգիպտկ. ըգպադրմ.	448
Անգլիկ. »	437
Տօլար »	126.70
Թրեական »	60
Գաճճ Օսթմանե	137.50
Իթալական Լիր 100	650
Ցուճական Տրախմի 100	80
Անգլկ. ոսկի	608
Ֆրանս. »	483
Օսման. »	548
Արծաթ մէճիտ	22
Դրեզդ Ֆօնս. Ա. Ֆ.	603
» » Բ. »	304
» » Գ. »	296

Սեֆերեան եղբարք Բիւ Ֆօս
Թէլեֆօն՝ 5-19

ՏԱՆԻՔ ՄԸ ԿԸ ՓԼԻ ԵՒ 49 ՀՈԳԻ ԿԸ ՎԻՐԱՒՈՐՈՒԻ

ՄԷՍԻՆԱ — Վրդն.— Ֆուտպոլի մը մրցումին հանդիսատես եղող վաքսուն տարեկան տանիք մը փլած է անոնց վրայ։ Ինչ վեցը 49 հոգի վիրաւորուեցան։

— 356 —

— Շատ լաւ, դիս ինչո՞ւ կանչեցիք Պարպարա։

— Թօրն եկաւ հոս է, եթէ տեսնաս կը ճանչնա՞ս։

— Անշուշտ կր ճանչնամ, ո՞ւր է։

— Լաւ ուշի՞ս որ հիմայ Ուէսթլին ընտրութիւն կը կատարուի։

— Այո թերթերու մէջ տեսայ, Քարլայլ, Էվվիսըն, բայց ան չէ եա, ի՞նչ երեսով անիկա հոս եկած է և Քարլայլի մրցակիցը կ'ըլլայ։

— Եթէ դեռ լսես աւելի պիտի զարմանաս, Իչարտ. ըսէ՛ ինձի, ի՞նչպէս տեսար Էվվիսընը, ինչպէ՞ս կը ճանչնաս զայն։

— Շատ լաւ կր ճանչնամ, երկու անգամ Թօրնի հետ պատելու ժամանակ տեսայ։

— Հեռուէն տեսնելով, չէ՞ պատմէ տեսնենք։

— Թօրնի հետ թէ թեի կը պտտէին, զայն ցուցնելով պարոնի մը հարցուցի թէ՝ ով է, այն պարոնն ալ ըսաւ. «միւսը կը ճանչնամ, Սըր Ֆրանսիս Էվվիսընն կը կոչուի»։

— Ըսել է այսչափ, Իչարտ չէ՞, վստահ եղիր որ դուն ալ և այդ ցուցնող մարդն ալ շատ սխալած էք, անոր ցուցցածը քու հարցուցածը չէ, այլ միւսը, այնպէս որ անոր Սըր Էվվիսընն ըսածը Թօրնն է, մինչդեռ դուն միւսը կր հարցնէիր, Իչարտ, զիւցած եղիր որ Թօրն ըսուածը Սըր Ֆրանսիս Էվվիսընն է։

Իչարտ խիստ ակնարկով մը Պարպարային նայելով ըսաւ.

— Սուտ կր խօսիս, Պարպարա։

— Վստահ եղիր որ այդպէս է, ես այդ գիշերուընէ իվեր կր կասկածէի, անցած օր նորէն այդ միևնոյն չարժումը տեսայ և իսկոյն քեզի դրեցի և տուն երթալով Քարլայլին պատմեցի, Քարլայլ ըսաւ որ այդ օր Պէթէլ և Իպլինէզէր ալ վկայած էին որ ան Թօրնն է։

— 353 —

— Մի աճապարէք տիկին վճիռ տալու, ես ալ այդէս կը մտածէի և ուարիներ կասկածներս ոչ ոքի չըսի, սակայն առջի օր երբ ան ձաւ կը խօսէր, տեսայ և համոզուեցայ որ ան է Թօրնը, որովհետև ճիշդ ու ճիշդ Բիչարտի տուած նշանները ունէր։

— Կարելի չէ մոլորած Իզապէլ։

— Համբերեցէք տիկին, երբ տուն եկայ Քարլայլին բացատրեցի, սակայն արդէն հարկ չէր մնացած իմ ըսելուս, ուրիշ երկու վկաներ հաստատած էին որ ան էր Իֆայլին քով եկողը։ Ի՞նչ վատութիւն, լինչ սպանեց Հօլլինճօնը և տարիներ եղբայրս քաչեց պատիժը։ Այդ գիշեր եղբօրս զինք տեսած միջոցին ան կառք բերելու կ'երթայ եղեր, որովհետև հայրս վերջէն կառքին անցնիլը տեսած էր։ Երանի՛ թէ այդ ապուշ Էէյտի Իզապէլը գիտնար թէ՝ որու հետ կը փախչէր։ Իր ուրիշ բազմաթիւ մեղքերուն հետ մէկ ալ ոճրագործ... Աստուած ողորմած է զարձեալ Իզապէլին որ մեռցուցած է, այլապէս եթէ ողջ ըլլար, ի՞նչ հաւնոյք պիտի առնէր այս կեանքեն։

Ո՛վ, այս տողերը ընթերցող բարեկամս, Իզապէլ այս խօսքերը լսած միջոցին զգացումները ի՞նչ վիճակի մէջ էին դուն երեւակայէ։ Մի մեղաւորէր զայն, հակառակ իր բոլոր նախազգուշութեանց կամքը թուլացաւ և չկրցաւ տէրը ըլլալ իր զգացումներուն։ Գոյնը մոխիր դարձաւ և դողացող ձայնով մը սկսաւ հեկեկալ։

Պարպարա զարմացաւ և իր կասկածները աւելցան, և ըսաւ ինքնիրեն։

—Եթէ այս կինը Էվվիսընը չճանչնար ինչո՞ւ այս վիճակին պիտի ենթարկուէր, տիկին ի՞նչ ունիք։

Իզապէլ հազիւ ինքզինքը ժողովելով պատասխանեց.

— Կը ներէք տիկին, շատ զգայուն ըլլալուս պատճառաւ, այդ մարդուն երեւակայութիւնը ինձ սարսափեցուց։

Բազմաթիւ ձեռքակպուրիւններ Տալմասիոյ մէջ

ՑԵՂԱՔՈՒՈՒԹԻՒՆ ՄԸ ՊԻՏԻ ԾԱԳԷՒ ԳԱՒՆԱՆ

Գէկրաս.— Մինչեւ այժմ, 120 հոգի ձեռքակալուեցան հիւսիսային Տալմասիոյ մէջ, նուկասյաւ ոսոիկացուքեան կողմէ գաւադրուքիւն մը եւրեւան հանուած ըլլալուն հետեւանօք: Այս դաւադրուքիւնը կազմակերպուած յառաջիկայ գարնան կատարուելիք յեղաբոխուքեան մը նպատակաւ: Կ'ենթադրուի թէ մեծ ճաճակուքեամբ գէնքեր ցամաք հանուած են Տալմասիոյ ծովեզերքի վրայ հիւ յանախուած ծոցի մը մէջ, որոնք բաշխուած են գիւղացիներուն որոնք մարզուած են զինուորական կերպով:

Ետուաք յիշեր պ. Բէրճար եւ ուրիշ ուրք յիշորներ ձեռքակալուեցան, կառավարուճքեան դէմ քուուցիկներ տպելու եւ զանոնք ցրուած ըլլալու ամբաստանուքեամբ:

Բրիտանական դահլիճին աշխատակիցները

Լոնտոն.— Գ. Մաճոնալտ Սկովթիայէն Լոնտոն ժամանեց: Անիկա անմիջապես տեսակցեցաւ իր պատգամակիցներէն տասիրու հետ, որոնց կարգին արտաքին գործոց նախարար Սըր Ճոն Սայմըն:

Քաղաքական տաս կարեւոր խնդիրներ պիտի ննուին այս տարբու բնթացքին եւ տարբ մը նախարարական խորհուրդներ պիտի գումարուին:

Գ. Հէրիօթ այցելուքիւնը յատուկ կարեւորուքիւն մը պիտի տայ մէջտգային հաղաքականուքեան վերաբերեալ խնդիրներուն: Ուրիշ խնդիրներ ալ պիտի ննուին: Կ'սպասուի թէ դահլիճը աւարտէ Օրթավայի համաձայնուքեանց ննուքիւնները:

ՀՐԱՇԱԳՈՐԾ ՄԱՐԴԸ

ԷԼ ՀԱՁ ՄՈՒՀՄԱԷՏ ՊԷՑ ԷԼ ՓԷԼԷՔԻ

Փուքացէք առնելու անոր կարծիքը ձեր բոլոր փափաքներուն համար: Ան կը հանդարտեցնէ բոլոր յուզուած եւ տանջուած մաքերը ն կը վերադարձնէ անոնց փափաքածները: Կ'յնկէ բոլոր ոգիներուն. հիքնոթիզով կը կարդայ մարդուն մտածումները. ձեռքի գծերէն կը կարդայ մարդուն անցած, ներկայ և ապագայ կեանքը. կրնայ հասկնալ ամուսնուքեան, ճաշակորդուքեան, սիրոյ, առեւտուրի, քննուքեանց ևայլն բոլոր գաղտնիքները: Այս բոլորը կը ցուցնէ մարդուն, կայծես թէ գրուած ըլլան քուդեի մը վրայ: Կնոջ և ամուսնոյն վիճի եղած դժուարուքիւնները ու տարակարծուքիւնները կը լուծէ Աւետեաց Սուրբ անուններով եւ Ամերիկեան եւ Եւրոպական գիտնականներու փորձառուքիւնները օգտագործելով:

Մարդ եզողներուն ուբախուքիւն և հանգիստ կը պատճառէ. ղային և մտային հիւանդուքիւնները կը դարմանէ: Այս բոլորը մեծ յաջողուքեամբ կը կատարէ: Փորձը ամենամեծ փաստն է. անգամ մը այցելել բուական պիտի ըլլայ:

ՀԱՍՑԷ.— Գէյրութ, Հանդէմ Ղամի փողոցի արեւմուտքը, Ֆրանսական հիւանդանոցին մօտ, թիւ 9 բնակարան:

ԱԶԴԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

Ա.— Անոնք որ կուգան, իրենց սիտքը պէտք է գրեն քուդեի մը վրայ և պէտք է պահեն.

Բ.— 1000 ոսկի կուտայ ան, եթէ չի կարենայ ցցրաբանել անթակայի միտքը, գրուած տրաքերէն լեզուով միտքերը չխոռնելու համար հարցուսի միջոցին.

Գ.— եթէ նամակներու մէջ ամփոփուած չըլլայ երկու ոսկի, պատասխան չի տրուիր:

ԳԱԲՐԻԷԼ Թ. ԹԷՐԶԵԱՆ

(ԵԼԵՔՏՐԱԿԱՆ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ)

Հիմնուած 1921 ին Գոլիս-Բէյրութ

Ներս դիւրամատչելի պայմաններով կը կատարենք ամեն կարգի էլեկտրական լոյսի գետեղումներ (Intsallation), ինչպես նաեւ մօթոր եւ ջեներատորներ:

Վաճառատունս կ'ստանձնէ նաեւ բոլոր էլեկտրագործիքներու նորոգումներ: Մասնաւոր ապատարկութիւն բնակարաններու էլեկտրա-նորոգումներ: Ներկայացուցիչ Philips եւ Lux էլեկտր. լամբերու եւ ամեն տեսակ էլեկտրական պիտոյքներու:

Վճարման դիւրութիւններ.

Հասցէ — Վ. Ուզունեանի գրատան կից Գուրճ. B. P. 491

ՋԱՎՋԱՎԱՁԵԱՆ ՄԱՐԻՉՆԵՐ

ՏԵՂԱԿԱՆ ԳՈՐԾ

Ջավզավաձեան եղբայրներու հրդեհի վտարիչներն, շինուած պղինձով ապահովուած են 20 ֆիլօկրամ ճնշումի մը համար:

Անոնք արձանագրուած են քաղաքապետութեան առօրեկնութեան ժամ և ճանչցուած Ֆրանսական թէճիֆ Ճանճնախումբի կողմէ:

Այս մարիչները այնքան ներկայանալի են որքան եւրոպական:Գիները չատ ծայրայեղօրէն ածան ու արդիւնքը գրեթէ վայրկեանական է:

ԱՋԴԱԿԻ ՏՕՄԱՐԸ

ՏՄՈՒԹՒԱՆ ԱՄԷՆ ԿԱՐԳԻ ԳՈՐԾԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ
Դիմեցէք «ԱԶԴԱԿ»ի Տպարանը՝ գիրք, պրօշիւր, հարաճեկան ճուսիրագիր, պաճարան, ճամկակի քարտ եւ առեւտրական տետրակներ.
ԱՐԱՑ, ՄԱՔՈՒՐ, ԳԵՂԵՑԻԿ ԵՒ ՆԱԺԱՆ.
ՀՈՒՆ ՄԲԵՐԴ ԴԻՐԵՐՈՒՆ

ՊԱՆՈՒՄԿ ԼԻՒՔՍ

ՋՈՒՐԱՆ

Հպիսական ամենապատգի պահպանութիւն «ԼԻՒՔՍ»ի մէջ, Ժամկոտ և պարտական պարտքով,

ԽՆԱՄՔ ՕԳՈՒՏՈՒՆ ՍԵՆԵԱԿՆԵՐ
ՈՐ ԿԸ ԲԱՂԿՈՒՆԱՑ 1. 2. 3. 4. ՄԱՍՆԱԿՑԵՒ

1. ՀԱՐԵՎ ԱՒԸ, ՄԱՔՈՒՐ ԵՒ ԱՆԹԵՐԻ ՊԱՀԱՆՈՒՄ.
2. ԴԻՆԵՐԸ ԼԻՒՔՍ ՉԱՔԱՒՈՒՄ.
3. ՏՈՒՆ ՓՆՏՈՂՆԵՐՈՒՆ ԱՄԷՆ ԴԻՒՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ.

ՏԷՐ եւ ՏՆօրէն՝ Գ. ՓԱՐՏԻԶԳԱՆԵԱՆ

ՈՎ ՈՒԶԱՒ ՈՒԺԱՒ ՈՒՐԱԽ ԿԱՐԳԻ ԿՈՇԻԿ
Բնական է որ պղտգակի պէտերդ գեղեցիկ տեսակներդ կը փնտռես

Beyrouth
chausse
Standard

Դուն գիտես որ ՍՓՈՆՏԱՐՏի կօշիկները լաւագոյններն ու աժանագոյններն են.

Փորձէ եւ քէ ոտքերուդ հանգիստը պիտի ապահովես եւ քէ ալ խնայողութիւն.

ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ ՆԱՃԱՐ ԵՂԲԱՐՆԵՐՈՒԻ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ

ՄԱՆՐԷԲԱՆԱԿԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՈՑ

Laboratoire Microbiologique

ՏՕՔԹ. ՍԱՄՈՒԷԼ (ՍՏԵՓԱՆԵԱՆ)

Մասնագիտուքիւնը կատարելագործած է Փարիզի եւ Լիոնի մէջ եւ սասնեակ տարիներէ ի վեր բժշկակ. սոյն ճիւղով զբաղած ըլլալով կը կատարէ բժշկ. ամեն տեսակ աճալիզներ. (մէջ. խոխ. արիւն եւլն).

Հասատատուած է Մէյրի փողոց Տաուրի օճիքին մէջ. (պապ իտրիսի մօտ բրաւուէյի գծին վրայ) խղճամիտ ոսխատասիճ, չափաւոր գին.

ՏՕՔԹ. ԳԷՈՐԳ ԿԷՐԿԷՐԵԱՆ

Վկայեալ Lauréat Ընկերակից Interne եւ այժմ մնայուն *ՍՍՍՆԱԳՑՏ* բժիշ Ֆրանսական հիւանդանոցի *ԱՋԻՒ, ՔՕՒ, ԿՈՂՈՐԴԻ, ԱԿԱՆՋԻ և ԳԼՈՒՒ* հիւանդուքիւններու բաժնին:

Հիւանդ կ'ընդունի կէսօրէ վերջ ժամը 2—6

իր գինիին մէջ rue de Damas, No. 15

Հիւանդներ ուղղակի հիւանդանոց կ'ընդունուին իր կողմէ տրուած մուտքի բարօրով:

Աղքատ հիւանդներու ձրի դարմանուած, ամէն օր կէսօրէ առաջ ժամը 10—12, հիւանդանոցի դարմանատան մէջ:

Կարի եւ Ձեւագիտութեան Դասընթացք

Տիկին ՄԱՒՈՒ ԵՐԱՄԵԱՆ

ՎԿԱՅԵԱԼ ԴԻՐՋԱԿՈՒՀԻ

ԲԱՐԻԶԷՆ ԵՒ ՎԱՃԻՆԿԹՕՆԷՆ

Կարի եւ ձեւագիտութեան մասնագիտուհի, Տիկին Մաուի Երամեան կը վերադառնայ իր արհեստանոցը, Մեծ Սէրայի դիմացը Նո. 78 տան երկրորդ արկը:

Երէք ամսուան միջոցին կը սորվեցնէ ամենավերջին ճոռաձեւութեամբ, կար եւ ձեւագիտութիւն իր բոլոր բարդութիւններով եւ արդիական մէջոցներով, Droit-fils մեթոտով: Իր աշակերտուհիներ կ'ստանան Բարիզի ատեստաճատ Académie Daydou վկայականով.

Տոկուն շինուածք վայելուչ տեսք հնչուն եւ բնական ձայն
Ահա յատկանիշներ

ՈՐՈՆՑՄԱՎ ԿԸ ՁԱՏՈՐՈՇՈՒԻՆ

ԱՓՕԼԼՕ ՖՕՆՈՆԵՐԸ

Հրապարակի վրայ գրտնուող բոլոր մարքաներ հետ կը մրցին Ափոլօ ֆոնոնները: Մանաւանդ վերջին նոր մոտէլները, որոնք հասած են արդէն, անգերազանցելի են իրենց տոկունութեամբ, վայելչութեամբ և ժամչելի գիններով:

APOLLO GRAMOPHONE Co. Ltd
(of London)
ԱՓՕԼԼՕ ՖՕՆՈՆԵՐՈՒ ԹՒԳԱՒՈՐԸ III
Կատարեալ համոզում գոյացնելու համար անգամ մը այցելեցէք
MAISON APOLLO, Rue de la Poste, BEYROUTH
Փորոգիչ եւ Ծանօթ ամէն ձեւի, անվիճելի որակ եւ առատութիւններ գիւրամատչելի գին, վճարումի դիւրութիւններ
Ընդհ. ներկայացուցիչ՝ Սիւրիոյ, Պաղեստինի, Անդրյորդանանի, Միջագետքի եւ Կիպրոսի.— ԳՈՒՐԳԻՆ ՍԻՆԱՆԵԱՆ

KOURKEN SINANIAN, Boite Postale 642, BEYROUTH (Syrie)

— Յարաբերութիւն ունի՞ք անոր հետ, կը ճանչնա՞ք.

— Ոչ, ոեւէ յարաբերութիւն չունիմ, երկդ դինք ճահիճը նետելնին տեսայ, չեմ ուզեր այդ տեսակ մարդու մը երեսը տեսնել.

— Ի հարկէ, սակայն տիկին պէտք չէ մոռնաք որ այս պարագաները գաղտնի կերպով կը հաղորդեմ քեզի, քեզ մեր ընտանիքէն մէկը կը նկատենք: Դրեթէ վէպ մըն է, տիկին, չէ՞: Երեւակայեցէք անդամ մը թէ Լէվիսըն իբրեւ ոճրագործ կախաղան բարձրանայ, ի՜նչ լաւ կ'ըլլայ:

Այդ միջոցին զրսէն Քարլայլի ձայնը լսուեցաւ.

— Սիրելիս, Պարպարա, ուր ես.

Պարպարա սիրոյ թևեր հագնելով թռաւ դնաց դուրս և ժամանակին միւնոյն երջանկութիւնը ապրող խեղճը թողուց արցունքներու մէջ...

ՄԱՍԺԱ.

ՄՐ. ՊՕԼԻՆ ԴԻՄՈՒՄԸ

Օդերը փոխուած ըլլալով, ժամանակը երեկոյ էր: Սաստիկ փոթորիկ մը Իսթլինի կաղնիները և ուրիշ ծառեր վեր վար կը շարժէր և երկինքը կը գոցուէր ամպերով: Այս միջոցին պարտէզներու ներքին անցքերուն վրայ, նաւազի կերպարանքով ու տարազով մէկը դէպի Իսթլին կը քալէր: Դլուխը նաւազի հին գլխարկ մը դնուելով, տակէն սև և աղտոտ մազերը կը տեսնուէին: Մոխրագոյն աղտոտ վերարկուին օձիքը դէպի վեր դարձած էր և երեսին մէկ մասը գոցած: Սակայն մեծ և երկայն պեխերը կը գոցէին նաև երեսին մնացած մասերը:

Վերջապէս այդ մարդը պարտէզներէն դուրս եկաւ և չարունակ իր ոտքը դիտելով Իսթլին ուղղուեցաւ:

Այդ միջոցին Պարպարա վարը ման կուգար: Այս նաւազը տեսնելուն պէս, ան, քովը վազեց և խնդոյն անոր վզին փաթթուելով համբուրեց և ըսաւ.

— Ահ, թչուառ եղբայրս...

Եւ տղու մը պէս սկսաւ հեկեկալով լալ:

Անշուշտ հասկցաք թէ այդ օտարականը, այդ նաւազը Րիչարտն էր: Րիչարտ քրօջը ձեռքէն աղատուելով քայլ մը եւս գնաց և ըսաւ.

— Ըսել է հիմայ տանտիկին եղար Պարպարա.

— Այո, Րիչարտ, և թէ ալ ընտանիքներուն ամենաերջանիկը, երբեմն ես ինծի կը մտածեմ և կը հարցնեմ. ճարդեօք ես ի՞նչ բարութիւն ըրի որ Աստուած դիս այսքան օրհնեց ու սիրեց: Եթէ քու ցաւդ չըլլայ կեանքս տեւական գարուն մըն է, մէկ տարեկան չատ անուշ մանչ մը ունիմ, եթէ Աստուած ուզէ մօտ ատենէն հատ մ'ալ պիտի ունենանք, ա՜հ որքա՜ն բախտաւոր եմ.

— Տունէն ի՞նչպէս են, մայրիկը ի՞նչ վիճակի մէջ է.

— Լաւ է, վնաս չունի, այս անգամ քու գալէդ լուր չունի բայց...

— Պէտք է տեսնեմ մայրիկս, դիտես անցած անգամ չկրցայ տեսնել.

— Շատ լաւ, անոր ալ կարգը կուգայ, դուն ինչպէ՞ս ես, Լիվրըուլ ի՞նչ կ'ընես.

— Մի հարցներ Պարպարա, մասնաւոր գործ մը չունիմ, երբեմն հոս երբեմն հոն պզտիկ գործեր տեսնելով փորս կը կշտացնեմ, եթէ ձեր օգնութիւնը չըլլար, չատ պիտի թչուառանայի, ղրկուած դրամը քո՞վդ էր թէ՝ Քարլայլին.

Պարպարա խնդալով ըսաւ.

— Որուն կուզես անոր կարծէ, մեր քսակները մէկ են.

ՕԳՆԷ ԴՈՒՆ ՔԵԶԻ ԵՒ ԱՍՏՂԸ ՔԵԶԻ ՊԻՏԻ ՕԳՆԷ

ԸՆՏԱՆԻՔԻ ԱՍՏՂԸ

(L'ETOILE du FOYER)

Առեւտրական և երկրագործական ժողովրդային վարկի հաստատութիւն
Անանուն ընկերութիւն.— դրամագլուխ՝ 3,000,000 ֆրնք.
որ կրնայ 3.000,000,000 ֆրնք.ի բարձրացուիլ վարչական խորհուրդի պարզ որոշումովը:
Գեղրատատեղի.— 137 Boulevard Sebastopol - Paris
ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ Արեւելեան պետութեանց Սակոյ Օթելի օճիք, Գուրճ, Գէյրութ

ԵԼԵԻՄԱԿԱՆ ՃԻՒՂ
Ապահով պարտևանագրութիւնի
ՕԺԻՏ
Երաշխաւորեալ տոկոս 6%: Ակնկալուած մասնակցութիւն ընկերութեան չահերուն:

ԿԱԼՈՒԱԾԱԿԱՆ ՃԻՒՂ.
ՎԱՐԿԵՐՈՒ ԲԱԺՈՒՄ
Կալուածի վրայ փոխատուութիւնք
վճարելի 10—15—20 տարիէն. Երաշխաւորած պարտնաժամէն առաջ ուզողը կրնայ վճարել:

ԸՆՏԱՆԻՔԻՆ ՍՍՏՂԸ ընկերութիւնը ներկայիս 75,000է աւելի անդամ ունի:
Մինչեւ 1 Ապրիլ 1931 Ընտանիքին Աստղը 135 միլիոն փոխ տուած է, գրաւով 500 միլիոնէ աւելի արժէք ունեցող անշարժ կալուածներու վրայ:
Ամեն բդրաեցութիւններ՝ B, P. 821, Beyrouth

AZTAG
JOURNAL QUOTIDIEN ARMÉN.
B. P. 587
BEYROUTH, Liban

Directeur - Propriétaire
HAIG BALIAN

ՓՈՓՈԽՈՒԹԻՒՆ

ՄԻՒՐԻԱ տար. 550, ՎԵՑԱՄՍԵԱՑ 300 Ս. Դ.
ԱՐՏԱՀՄՆ. տարի. 7, ՎԵՑԱՄՍԵԱՑ 4 տոլար

ԱԶԴԱԿ

ازتـــاك

جريدة سياسية ادبية اقتصادية

Ο Ր Ա Թ Ե Ր Թ

ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԳԻՏԱԿԱՆ

ՇԱԲԱԹ ՀԻԿՏԵՄԲԵՐ 1932 — 15 — ՉՈՐՔ ԷՋ ՀԱՍՏ 2.50 Ս. Դ.

Ձ. ՏՒՐԻ | Ամեն առաքում պէտք է բնել բերքիս ցնծութենին հատցէին | Տնօրէն — Խմբագիր՝ ՀԱՅԿ ՊԱԼԵԱՆ | Չհրատարակուած ձեռագիրները չեն վերադարձուիր | Թիւ 162 (739)

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

ԼԱՌԱՆ

Հանրային կեանքը գունաւորող ու զայն չարժման մէջ դնող կարեւոր լծակները են բեմն ու մամուլը։ Համոզուիլ այս ճշմարտութեան, կը նշանակէ արժէք տալ անոնց տարողութեան։ Առաջինը ունինք արդէն պահանջքէն աւելի. բոլոր հայ գաղութները ունին իրենց թերթերը, ոմանք տասնեակներ, յաճախ օգուտէն աւելի վնաս պատճառող։ Այնուամենայնիւ նկատի ունենալով գաղութային պայմանները, յուսահատական չէ հայ մամուլի ներկայ վիճակը։

Հայ մամուլին հակապատկերն է հայ բեմը, կարեւոր նոյնքան պահել կարենալու համար մեր ցեղային արժէքները։ Շտապենք յայտնել որ բեմ բառը այստեղ չենք գործածեր թատրոնի իմաստով, այդ անհրաժեշտութեան նոյնպէս կ'ուննենանք առիթը անդրադառնալու։ Մեր խօսքը այժմ լսարաններու մասին է, որոնք պատահական ձեւով գոյութիւն ունին արդէն գրեթէ ամէն տեղ։

Կիրակնօրեայ լսարաններու դերութիւնը պատմութիւն ունի մեր իրականութեան մէջ։ Սահմանափակ բովանդակութեամբ նախ քան տաճկահայն սահմանադրութիւնը, «Ազատութիւնէ յետոյ լսարանները դարձան հանրային հետաքրքրութեան միակ վայրերը։ Ու այս կեդրոն քաղաքներէն մինչեւ հեռաւոր գաւառներու անկիւնները, հայ մարդը իր շաբաթական տաժանքէն յետոյ անհամբերութեամբ կ'ըսպասէր լսարանին՝ գոնացնելու համար իր սորվելու, լսելու պահանջը։ Ու այդ կարճ շրջանին հայ աշխատաւորութեան ստացած մտաւոր պատրաստութիւնն ու քաղաքական դաստիարակութիւնը, կարելի է արձանագրել իբր լուսաւոր գիծ մը մեր պատմութեան համար։

Գիտենք որ այս խօսքերը քիչերու մօտ չարամիտ քմծիծաղ մը պիտի առաջացնէ։ Վերջին ժամու իմաստուններ՝ որոնք դէպքերէն յետոյ կը սիրեն սև տեսնել անցեալի ամէն քայլ։ Մարդիկ որոնք մեր դժբաղդութիւնները չարունակ կը սիրեն կապել մեր չարժուածներուն հետ, որոնք կը ճգնին մոռացութեան տալ քաղաքական դէպքերու այն դասաւորումը՝ որ պատեհութիւն տուաւ, բացառիկ և աննախընթաց պատեհութիւն՝ մեր գարաւոր ոսոխին անխափան գործադրելու իր արիւնոտ ծրագիրը։

Այս մէկբերումը չի նշանակեր որ չպիտի օգտուինք անցեալի փորձութիւններէն։ Թերութիւնները միշտ անբաժան պիտի ըլլան կենդանի գործերէն։ կարեւորը բարեխղճութիւնն է որ պէտք է քալէ համաչափ քայլերով խուզարկու նայուածքին հետ։ Ինչպէս հանրային ոևէ ձեռնարկ հայ բեմը ևս ունեցած է իր թերիները, մեզ կը մնայ առանց ժխտելու անոր ունեցած դաստիարակիչ դերը աւելի նպատակին մօտեցնել զայն։ Մեր օտար շրջապատը մանաւանդ այս օրերուն՝ անհրաժեշտ կը դարձնէ այս պարագան։

Ամառնային եղանակի անխուսափելի անշարժութենէն յետոյ, կեանքը կ'սկսի մեր գաղութներուն մէջ ամէն ճակատի վրայ։ Միութիւններ, կազմակերպութիւններ կը թափեն իրենց հնարաւոր ճիգը որդեգրուած նպատակներու շուրջ։ Տօնակատարութիւններ, հանդէսներ ու ներկայացումներ իրար պիտի յաջորդեն անխուսափելիօրէն։ Այս բոլորին մէջ ամենէն օգտակար և անհրաժեշտը անկասկած որ լսարաններն են։ Մօտաւոր անցեալը ունի այս ուղղութեամբ դրական փաստեր։ Մասնաւորաբար Ժողովրդային Տան մէջ սարքուած լսարանները տուած են իրենց արդիւնքը։ Հասարակութիւնը հետաքրքրուած է անոնց հետաքրքրութեամբ։ Նոյնը և շրջաններու Հալէպի եւ Դամասկոսի մէջ, որտեղ մեր ընտրուած երիտասարդութեան ճիգերը այս ուղղութեամբ տուած են գեղեցիկ արդիւնքներ։ կը մնայ նոր շրջանին սկսիլ աւելի լայն թափով ու որոշ ծրագրով։ Կանոնաւոր շաբաթական լսարանները առանց ընդհատումի՝ օրհնութիւն պիտի բերեն այս ժողովուրդին։ Անցեալին մէջ աւելի պատահական եղած է այս աշխատանքը, մինչդեռ հանրային գործը կը պահանջէ խնամուած ծրագիր և առանց ընդմիջումի աշխատանք։ Ձևուած տօները աւելի կոչուած են ժամանակաւոր խանգավառութիւն ժոցնելու, և կամ տեսակ մը պարտականութեան անխուսափելի կատարման բնոյթը ունին։ Բաւական չէ այսքանը, անհրաժեշտ է լայն զանգուածներուն տալ գիտական, ընկերային ու քաղաքական դաստիարակութիւն, լուսաբանել զանոնք մեր կեանքը յուզող խնդիրներու մասին, ծանօթացնել մեր շրջապատը, մեզ հիւրընկալով ժողովուրդներու պատմութիւնը մեր հասարակութեան։ Պայքարիլ այլասերման վտանգին դէմ, վառ պահել հետաքրքրութիւնը մեր արիւնոտ դատին վերաբերմամբ, սիրցնել մեր պատմութիւնը, գրականութիւնը ու դժբաղդ հայրենիքը։ կարելի է երկարել դեռ շարքը հարցերու որոնց պարզաբանումն ու սեփականացումը օրուան հացին պէս կարևոր են հայ մարդուն համար։ Ջիչ մը զոհողութիւն և աշխատանք ու արդէն կը լեցուի կարևոր պակաս մը, և կամ կը հասցուի լրութեան։ Ոռնական յանձնախումբ մը, նիւթերու բաշխում և խօսողներու խնամուած ընտրութիւն, ահա մը ինչ որ պիտի կազմէ առաջին քայլը այս աշխատանքին։

Ջեռնարկող թէ օժանդակող պիտի լաւ գիտակցին որ այս ժողովուրդը պէտք ունի աւելի լուրջ ուսումնասիրութիւններու՝ քան ճառի և ժամրախաւարութեան։ Ոչինչ չի աւելնար մեր ունեցածին վրայ բառերու և ֆօրմիւլներու կրկնութիւններով։ Այնքան փոխուած են շրջապատն ու պայմանները որ աւելի ճկունութիւն կը պահանջուի մեր հանրային ղեկավարութենէն։

Անշարժութեան ու լճացումի այս օրերուն՝ այնքան քիչ գործ կը կատարէ հայ մտաւորականութիւնը, որ չպիտի խուսափի մեր մատնանշած աշխատանքէն։

ԹՈՒՐՔԻՈՅ ՇՈՒՐՋ

Հայիւ եղած է որ 1930էն ի վեր աւելի քան 35 միլիոն ոսկի ծախսուած է, միայն Իթրայի մէջ կառուցուած չէրքեզու համար։ Եւ այսեղ ալ, թուրք մամուլը վաղնջ մը կը տեսնէ ազգային անտեսութեան համար։ Այս կերպով, գործաւնութեան սահմանուած, զրաւոր ուխտերը քարի և անչարժ գոյքերու կը վերածուին և թէ ապէտնդի և օտարհպատակ ճարտարապետներու և վարպետներու միջոցաւ, երկրի դրամին մէկ կարևոր մասը արտասահման կը հոսի։ Այս հաշով, ծախսուածի ութաքանչիւր 25,000 ոսկիին 10,000 ոսկին Եւրոպա կերթայ։ (Միլիէյէթ)։

Առևտրականներն ու գործարանատէրերը անդադար ճուացին, երևան հանելու համար նոր հրամանդին անպատեհութիւնները։

Գործարանատէր մը կ'ըսէր,— երբ նախանիւթերը ժամքէ ազատ էին, գործարանատէր մը 38,400 ոսկի վճարելով կրնար 100,000 քիլօ կաշի ներածել։ Մինչդեռ հիմա նոյնքան կաշիին ժամքատուրքը 42,000 ոսկի կընէ։ իսկ եթէ միւս ծախքերն ալ հաշուենք, գումարը կր հասնի 61,000 ոսկիի։

Ընդհանուր գանգատը այն էր թէ՝ կառավարութիւնը չպիտի հասնի իր նախատեսած արդիւնքին, քանի որ քրքքական ապրանքներու գիները պիտի իջնեն, իսկ ներածելի ապրանքները ընդհակառակն պիտի սղեն։

Նոր հրամանդին համաձայն, կառավարութիւնը արտօնագիրներ (վէսիքա) պիտի տար արտասահման ապրանք դրկողներուն, կարելի եղածին չափ չտապրանք ծախելու և օտար դրամ ներածելու առաջադրութեամբ։

Արդ, առաջին չարաբներուն իսկ, կառաբեալ յուսախաբութեան մատնուեցան։ Առևտրականները իրենք են որ կը բացատրեն.—

— «Նախ՝ արտածուն կատարող վաճառականներ իրենց ստացած վէսիքան հարիւրին 5 կամ 6 տարբերութեամբ չէ որ կը ծախեն, այլ հարիւրին 15—20 չափ կը փնտռեն։ կարգ մը ապրանքներու վէսիքաները հարիւրին 40, նոյն իսկ 50 տարբերութեամբ կը ծախուին և տեսակ մը վէսիքայի առուծախ տեղի կ'ունենայ։

Դուրսէն ապրանք բերելու սահմանած վճառականները, վէսիքաներուն համար պահանջուած հարիւրին 20—40 տարբերութիւնը վճարելու մէջ անպատեհութիւն մը չեն տեսներ, որովհետև ապրանքին գիները ըստ այնմ կը բարձրացնեն և ի վերջոյ ուղղակի ՀԱՅաստուղը ժողովուրդը կ'ըլլայ։

Միւս կողմէ, արտածող վաճառականներուն այդ ձևով արուած պարգեւէն լուր առնող միւս երկիրները, թուրքիայէն ապրանք գնելը դադրեցուցած են։ Անոնք կը մտածեն որ ապրանքներու գիները աւելի պիտի իյնան և իրենք աւելի ժամ պիտի կրնան գործել Թրքական ապրանքները։

Արդարև այս պայմաններու տակ հարիւրին 10 պակաս գինով իսկ եթէ ապրանք արտածեն, դարձեալ չտաւար կըլլան արտածող վաճառականները, որովհետև ինչպէս ըսինք, ասդին հարիւրին 20—30 չափով տարբերութիւն մը կը մնայ։ Որով՝ Թրքական ապրանքներուն գիները իյնալու պատճառ կը գտանայ այդ դրութիւնը։ Մինչդեռ ապրանքներու գիներուն անկումը պատճառ կը դառնայ որ քիչ ետքին երկիրը»։

Այս գործնական դժուարութիւններէն զատ, կառավարութեան կարգադրութիւնները մտքերու մէջ ալ չփոթութիւն յառաջ բերին։

Որովհետև պետութիւնը միշտ կը մտածէ անտեսական գործերու, և ըմիւս կողմէ չտա կը յեղեղուի «պետականացո՛ մը բառը, կասկած մը արթնցաւ թէ թուրքիան ալ դէպի բոլշեւիզմ կերթայ։ Մանաւանդ որ, ամիսէ մը չանցին Անատօլու կը գանուի ռուս մասնագէտներու յանձնախումբ մը, երկրաբանական, օդագործական, անտեսական և ճարտարագործական ուսումնասիրութիւններ կատարելու և կարգ մը ծրագիրներ իրականացնելու համար։ Ծանձնախումբին նախագահն է պրոֆ. Օրլօֆ, որ տարական դեր կատարած է հնգամեայ ծրագրին պատրաստութեան մէջ և հիմա երկրորդ հնգամեակ մը կը յօրինէ։

Որոշ հիւքեր ունէր այս կասկածը, և մամուլը պարտ սեպեց լուսաբանութիւններ տալ, մտահոգութիւնը փարատելու համար։ Նոյն փութկոտութիւնն ունեցաւ նաև անտեսական նոր գործավարը, որուն յայտարարութեան մասին պիտի խօսինք քիչ յետոյ։

Այս ընդհանուր իրարանցումին արդիւնքն այն եղաւ որ, ինչպէս ըսինք, մէկ գիչերուան մէջ փոխուեցաւ անտեսական գործավարը, և այդ պայմանին կոչուեցաւ գործի՝ մարդ մը, միայն դրամատան անօրէն ձէլալ պէյ, նոյն ինքն Համէք փաչայի առաջարկով։ Նոր գործավարը առաջին օրն իսկ յայտարարութիւն մը հրատարակեց, «ի բուժումն գայթակղեալ մտաց»։ Ամփոփենք էական կէտերը.—

1. Ձալք կուսակցութեան ծրագրին արժագրութեամբ, թուրք հանրապետութեան ժողովուրդը կազմած է ոչ թէ առանձին դասակարգերէ, այլ հասարակականութենէ մը որ ճիւղաւորած է զանազան յատկութիւններու։ կուսակցութիւնը այդ սկզբունքով կը ջանայ դասակարգային պայքարի փոխարէն հաստատել ընդհանուր ներդաշնակութիւն և հաշտեցնել հակասական չահերը։

2. Մեր գլխաւոր նպատակներէն մէկն է կարգաւորել արտաքին առևտուրը։

3. Կուսակցութիւնը անհրաժեշտ կը գտնէ որ երկրին արտածումը աւելի ըլլայ ներածումէն, կամ գոնէ հաւասարի անոր։

4. Պետութեան կողմէ կատարուելիք ձեռնարկները պէտք է չահաւոր ըլլան։

5. Մեր հիմնական մտածումներէն մէկն է վարկի հաստատութիւններ հիմնել փոքր արհեստաւորներուն համար։

6. Մեր նպատակն է վարկ, ժամանութիւն և դիւրութիւն տեղծել։

7. Պիտի պատրաստենք աշխատանքի օրէնք մը, աշխատանքին և դրամագլուխին միջև ներդաշնակութիւն հաստատելու համար։

8. Անհատական գործունէութիւնը հիմ ունենալով հանդերձ, պետութիւնը իմ պիտի կատարէ այն ձեռնարկները որոնց յաղողութիւնը անհրաժեշտ է ազգային բարձր շահերու տեսակէտով։

Կուսակցութեան ծրագիրը այնճան ոռոս է որ, կարելի չէ խորհիլ թէ ճամբայ պիտի բացուի առաջին այնպիսի պետականացումի մը որ կը պետականացնէ երկրին առաջադրութեան բոլոր ազդիւրները, չի ճանչնար ազատ ձեռնարկի եւ սեփականութեան իրաւունքը, չի թոյլատրել որ գործէ մասնաւոր դրամագլուխը եւ ընդհանուր ներդաշնակութիւն և հաշտեցնել հակասական չահերը։ (Հերքում՝ դէպի բոլշեւիզմ երթալու կասկածին)։

9. Մեր հիմնական սկզբունքն է պահպանել ազգային դրամին արժէքը։ Այս նպատակին կը ծառայէ բժշկեցուցակի դրութիւնն ալ։

10. Պիտի աշխատինք զարգացնել տեղական ճարտարարուեստը։

Այս վերջացական և մանրամասն յայտարարութենէն յետոյ, նոր գործավարը, իբրև չօշափելի գործ, Սեպտ. 18ին Գործավարներու Խորհուրդի վաւերացման ենթարկեց հրամանդ մը, որով 1. կը ջնջուին արտածման յանձնաժողովները (վէսիքա տալու համար)։— 2. կմ ջնջուին նախանիւթերու վրայ դրուած սեզմուները։— 3. Դիւրութիւններ կը տրուին օտար դրամ (օրվիզ) ըստանալու համար։

Կարճ խօսքով, չեղեալ կը համարուի նախորդ հրամանդը։

(2) (Շար.)

ԼԻԲԱՆԱՆԻ ԽՈՐՀՐԻԱՐԱՆԸ Ե՞ՐԲ ՊԻՏԻ ԲԱՑՈՒԻ

Լիբանանի Գալաթին մէջ Տեսփոխական Ժողովի ներսիդին տարաձայնութիւնները, Հաճռապետութեան Նախագահի որոշումով պիտի գրաւուին Սէրգրած. Տնօրէնութեան եւ պահ մը երեսի ճիւղին կոդմէ։ Ասկէ կը հետեւցուի որ դեռ մօտ ամիս մը Լիբանան Տեսփոխականական ժողով չպիտի կրնայ գումարել։ գուցէ մինչեւ խորհրդարանի նոր ընտրութեան աւարտումը։

ԵՔՈՒԹԻՒՆԳ...

Աչքերդ քո՜յր, այս գիշեր, գիս կը տանին ասպերուն,
Նրւագներով հեթանոս, վիշտերով հին, անանուն.
Կ'օրրին անոնք գեռ ինծի ու զերդ յոյսեր կը ժըպտին,
Հիմա որքա՜ն կը տեսնայ աչքերս՝ աչքիդ համբոյրին։

Նայուածքդ լո՜ւռ ու մեկին, սրտիս թափուր պարտէզին՝
Արշալոյսէն օրհնուած չուշան մըն է գարնային.
Ջայնըդ բողբոջ առ բողբոջ ինչպէս կոկոն մը վարդի,
Ականջիս մէջ՝ իմ տժգոյն օրերուս հետ կը բացուի...

Մեհեան մըն է սիրտդ ալ քոյր, ուր ծնրադիր կ'աղօթեմ,
Ամէն առաւս, իրիկուն սիրոյ բուրվառ մը ձեռքիս՝
Ըսէ՛ ինչո՞ւ գիս գերկած Անգեալին հին կը տանիս...

Ամէն գիշեր դուն կուգաս կարօտն աչքիդ գալկադէմ,
Ու հոգւոյս մէջ կը սլարես, դէմքիդ չղարշ մ'ըսպիտակ,
Օրօր, նազա՜նք երգելէն... մինչ ես կուլամ կուրծքիս տակ...

Էութիւնը՞դ այս գիշեր, ա՜հ, տուր ինծի՛ յիշատակ։

1932 Պէյրութ — ԱՆԱՀԻՏ ՋԱՐԻՖԵԱՆ

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԳԻՏԵԼԻՔՆԵՐ

Գ. ԺԱՄԱՆԱԿԻՆ ՅԱՐԳԸ

Ահա ուրիշ անտ մը ևս որմէ ազգովին կը տառապինք։ Գիտե՞նք ժամանակին յարգը։ Ձեմ սխալիր եթէ՝ ո՛չ ըսեմ։ Որովհետև, ինչպէս չենք գիտեր օգտագործել բնութեան չատ մը ուրիշ բարիքները, նոյնպէս չենք չահագործեր մեր ժամանակը։ «Ժամանակը դրամ է», (time is money), այս նշանաւոր ասացուածքը մեզմէ չատ քիչերուն համար գոյութիւն ունի։ Ես կը փափաքիմ որ ժամանակին յարգը առաւտուրի մէջ դրուատել առ, մի քիչ նիւթէն չեղիմ, և ծանրանամ ժամանակի կարևորութեան մեր ընկերական կեանքի յարաբերութեանց մէջ, և յետոյ անդրադառնամ բուն նիւթիս։ Այսպէս ընել տպիսուած եմ—ցուցնել հանրութեան իր պակասութիւններէն մին, որովհետև այս թերութիւնը մեր ամենուն մէջ այնպէս արմատացած է որ մարդ կը ՚յուսահատի խորհելով թէ վերջնական բուժում մը անկարելի է։ Քանի որ առևտրականը մեզ կը կազմէ հանրութեան սոյն թելադրութիւնները իրեն ևս կը պատկանին։ Ուստի ինքնաբերաբար վերոյիշեալ գլուխը պիտի բաժնուի երկու մասերու, (ա) ժամանակին յարգը ընկերական յարաբերութեանց մէջ, (բ) ժամանակին յարգը առևտուրի մէջ։

(ա) ժամանակին յարգը ընկերական յարաբերութեանց մէջ.

Ծիրանի ցաւալի է որ, մենք հայերս, չենք օգտագործեր մեր ժամանակը, բայց չա՞տ աւելի ցաւալի է որ յաճախ պատճառ կ'ըլլանք ուրիշները ժամավաճառ ընելու։ Ժամերով իղուր կզբազցնենք բարեկամ մը առանց խորհելու թէ սյս վերջինս ալ անձնական աւելի կարևոր գործ մը ունեցած կրնայ ըլլալ։ Մեր տեսակցութիւնները պէտք է ըլլան կարճ կարուկ և առանց աւելորդաբանութեան։

Անցած վայրկեանները չեն վերադառնար, և այն որ գիտէ չահագործել իր պարապոյ ժամերը վստահ քաղ ըլլայ որ չյաջողելու բանալին գտած է։ Կլասթօն, մեծ անգլիացին, միչտ հետը գիրք մը կամ թերթ մը կը կրէր իր պարապոյ ժամերուն ընթեռնելու։ Նոյնը կ'ընէր աշխարհահռչակ ամերիկացի Լինքըն որ պատգան կերտեց երկաթգործի օճախին քով։ Ինչպէս ըսի, սահղ վայրկեանները ևս չեն վերադառնար, և վերջապէս յիչենք որ անցեալը անցած է, ապագան չի գար, ներկան մերն է։ Ապագան բնաւ չի գար, որովհետև չենք գիտեր թէ յաջորդ վայրկեանը ինչ դէպքերով լղի է։ Ջարժեր անցեալի վերադարձ մտածիլ, բայց լաւ է որ միչտ յիչենք անցեալը անկէ օգտուելու և նոյն թերութեանց մէջ նորէն չյինալու։ Ներկան մերն է, ուստի չահագործենք ներկան առանց վայրկեան մը իսկ կորսնցնելու։ Անգամ մը նիւթերջորդաբար ամերիկացի մը իր հոգիզատկր պատկէն առնելու առեն փոխադրութեան այլազան միջոցները կը գործածէ։ Այսպէս, նախ կ'առնէ գեանուղի կառքը, յետոյ հանրակառք, յետոյ ինքնաշարժ և հուսկ յետոյ չոգեկառք։ երբ առն կը հասնին, ազան զարմացած կը հարցնէ թէ ինչ պէտք կար այնքան փոխադրութեան ժիջոցներ առնելու։ Մարդը պատրիւնութեամբ կը պատասխանէ, «բայց գիտե՞ս հինգ վայրկեան չահեցանքդ։ Ո՛վ կայ մեր մէջ ոչ թէ 5՝ այլ հինգ հարիւր վայրկեան չահելու համար ամենափոքրիկ զոհողութիւն մը ընել ուզող։ Նորէն կը կրկնեմ, և չպիտի դադրիմ կրկնելէ, գիտնանք մեր ժամանակին յարգը, ժամանակը գրամ է։

Մեզմէ ամէն մէկը չատ լաւ ծանօթ է «հայկական ժամադրութիւն» ըսուած ապացուածքին, որ ամփոփ կերպով կը ցոլացնէ մեր ունեցած յարգանքը մեր ժամադրութեանց հանդէպ։ Ահա նախադասութիւն մը որ ժողովուրդը ինքզինքը հնարած է ինքզինքը դատապարտելու համար։ Բայց մինչև ե՞րբ։ Մինչև հիմա այս նիւթի մասին գրուած և խօսուածները ձայն բարբառոյ անապատի եղած են։ Դեռ մենք կ'երթանք այն ճամբայէն, ինչ որ կ'ընէինք ասկէ դար մը առաջ, և եթէ նոյն ընթացքը չդրուենակենք բացարձակապէս կործանուելու է որ կի դիմենք։ Պէտք է ընդմիչտ ժռնանք մեր ախորհակ ունակութիւնները եթէ ծաղրի առարկայ ըլլալ չենք ուզեր։ Պէտք է յիչենք որ մեր դիրքը այն չէ ինչ որ էր ասկէ ժամանակ մը առաջ երբ Թիւրքիա էինք։ Ընդհակառակը, հիմա չրջապատուած ենք թէ բարեկամներէ և թէ քչնամիներէ և բազում աչքեր մեզ կը դիտեն, պատրաստ ամենափոքրիկ թերութիւն մը իսկ ծաղրի նիւթ ընելու։ Մեր չարժուժները ժանրագիտակով կը քննուին և խոշորադիտակով կը ներկայացուին։ Մեր պատիւը փրկելու միակ միջոցը այդ քաղաքավարութեան եւ քաղաքակրթութեան փոքրիկ բայց կարեւոր պահանջները իւրացնել է։

Քաղաքավարութիւնը կը պահանջէ որ երբ ներկայացումի մը առնայիչն վրայ գրուած է թէ սոյն ներկայացումը ժամը 9ին պիտի սկսի՝ ըսել է որ ժողովուրդը պէտք է ճիչդ ժամը 9ին ներկայ գտնուի, եւ ոչ իսկ հինգ վայրկեան ուշ։ Բայց, ամե՛նեւին, «հայկական ժամադրութիւնը» կը տատանի, եւ փոխանակ 9ին, չատ անգամ 10ին, եւ նոյն իսկ 11ին կը սկսի ներկայացումը։ Ըստ իս՝ յանցանքը ներկայացումը ղեկավարողներուն ուսին կը ծանրանայ։ Դեռ մինչև այսօր չեմ կրցած հասկնալ թէ, զոր օրինակ Պէյրութի մէջ բեմադրուած այնքան ներկայացումներէն, հաւաքոյթներէն եւ հրապարակային ժողովներէն, որոնցմէ չատ քիչեր որոշեալ ժամանակին սկսած են, ինչո՞ւ կը մեզանչեն այս արբութեան դէմ—որոշեալ ժամանակին չեն սկսիր։ Մի՛թէ կը ըսպասեն որ աւելի առմակներ ծախուին, թէ չէ բարիք ընելու համար ժողովուրդին գալատեան կը սպասեն։ Ինչ որ է՝ այսպիսի արարքներ պէտք է դադրին ընդմիչտ։

ԶԵՌՆԱՐԿԻ ՄԸ ԱՌԹԻԻ

«Երիտասարդ Հայուհի» է անունը այն նոր ամսաթերթին, որ հրատարակուեցաւ Նիկոյ ամսուայ սկիզբը Գէյրութի մէջ, խմբագրութեամբ երիտասարդ գրագիտուհի Տիկ. Սիրան Սեզայի և աշխատակցութիւնովը հին ու նոր մէկ քանի գրողներու։

Ամսաթերթը գեղեցիկ կողքի մը մէջ կը հանուի 32 մեծադիր էջեր, ժաքուար ապագրութիւնով. և իրեն ընդհանուր նպատակ ունի, հայ կնոջ և իգական սեռին գաւառիարակութեան և զարգացման գործին սատարել և ուղղութիւն տալ, զայն բարձրացնելու համար ազգային, ոհմակ, թէ միջազգային առումով ցանկալի դիրքի մը եւ բարձրութեան մը։

Շատ են գեղեցիկ ձեռնարկները մեր մէջ, բազմապիսի նաև անոնց առաջադրութիւնները, բայց ինչ որ պակաս է մեր հայ կեանքի և իրականութեան համար, այդ սկսուած ձեռնարկներու մեծ մասին թափն ու յարատեւութիւնն է եղած։ Այնպէս որ «Երիտասարդ Հայուհի» և իր խմբագրուհու մեծագոյն ժրաջանդութիւնը պիտի ըլլայ այդ։ Մանաւանդ որ Տիկ. Սիրան Սեզա, մինակ ձանապարհ է եղած, առանց իր կողքին իր սեռէն ուժեղ թիկունքներ ունենալու, յոյս դնելով անոնց հանդիպիլ իր ճանապարհին, երբ պիտի գան ուռճացնել ու հիմնաւորել արդէն կատարուած իրագործութիւն մը։

Իր հիմունքներուն մէջ, առաջի է «Երիտասարդ Հայուհու» մեծակէտները՝ մեր իգական սեռի դերին և անոր հասարակական կեանքի երևոյթներուն մասին, ինչպէս նաեւ ուսումնասիրուած այն ճանապարհը որով ան պիտի դասախօսութեան և զարգացման։

Ճիշդ է, և մենք ալ համաձայն ենք, որ «Երիտասարդ Հայուհին» պէտք չէ ձեփիճիզմ խաղայ միջազգային առումով, այլ իւրայատուկ ճանապարհով, պէտք է ամրացնէ իր մեծակէտները մեր հայուհիներու մէջ, թէ իրենք անհատապէս թէ հասարակական կեանքի մէջ ունեցող ուժեր են, որ մուխին մէջ մնացած են, առանց իրենց կոչման բարձրութիւնը ըմբռնելու։ Եւ իրաւամբ բացառիկ է հայ իգական սեռի դիրքը, ի տարբերութիւն ազգային առումով եւ պայմաններով։ Ան ունեցած է և դեռ ունի վճռական դեր մը մեր կեանքի բոլոր երեսներուն մէջ։ Բայց ինչ որ պակաս է մեր հայ կեանքի և իրականութեան համար, այդ սկսուած ձեռնարկներու մեծ մասին թափն ու յարատեւութիւնն է եղած։ Այնպէս որ «Երիտասարդ Հայուհի» և իր խմբագրուհու մեծագոյն ժրաջանդութիւնը պիտի ըլլայ այդ։ Մանաւանդ որ Տիկ. Սիրան Սեզա, մինակ ձանապարհ է եղած, առանց իր կողքին իր սեռէն ուժեղ թիկունքներ ունենալու, յոյս դնելով անոնց հանդիպիլ իր ճանապարհին, երբ պիտի գան ուռճացնել ու հիմնաւորել արդէն կատարուած իրագործութիւն մը։

Իր հիմունքներուն մէջ, առաջի է «Երիտասարդ Հայուհու» մեծակէտները՝ մեր իգական սեռի դերին և անոր հասարակական կեանքի երևոյթներուն մասին, ինչպէս նաեւ ուսումնասիրուած այն ճանապարհը որով ան պիտի դասախօսութեան և զարգացման։

Ճիշդ է, և մենք ալ համաձայն ենք, որ «Երիտասարդ Հայուհին» պէտք չէ ձեփիճիզմ խաղայ միջազգային առումով, այլ իւրայատուկ ճանապարհով, պէտք է ամրացնէ իր մեծակէտները մեր հայուհիներու մէջ, թէ իրենք անհատապէս թէ հասարակական կեանքի մէջ ունեցող ուժեր են, որ մուխին մէջ մնացած են, առանց իրենց կոչման բարձրութիւնը ըմբռնելու։ Եւ իրաւամբ բացառիկ է հայ իգական սեռի դիրքը, ի տարբերութիւն ազգային առումով եւ պայմաններով։ Ան ունեցած է և դեռ ունի վճռական դեր մը մեր կեանքի բոլոր երեսներուն մէջ։

Երրորդ մէկ ակնյայտ պարագայ մըն ալ մեր անձնական ժամադրութիւնները չյարգելն է։ Երկար տեսակցութիւն, յաջորդ օրուան համար խոստում, ժամադրութիւն են։ Ու յաջորդ օրը կը սպասես որ բարեկամդ գայ, բայց ի զուր։ Կամ գնաս չի գար, և կամ ալ հանդիպած կէս ժամ յետոյ կուգայ քրտինքը բրթելով, յաճախ առանց ներողութիւն խնդրելու, և կ'սպասեցնէ քէ «հոգ չէ, հայկական ժամադրութիւն է»։ Ասոր սիրելի ընթերցող, քէկ մենք-հոգ չենք կրնար ըսել եւ անցնիլ, բայց եւրոպացին այսպիսի արարք մը անկրթութիւն կ'որակէ։ Այս նոյն իսկ կրնայ նշանակել տախտօսութիւն քանի որ մարդ երբ կը խոստանայ՝ պէտք է որ խոստումը յարգէ ամէն գնով։ Ոչ թէ լոկ եւրոպացիներու հետ ապրիլ կարենալու համար՝ այլ մարդկութեան որեւէ ընկերութեան մէջ այս կանոնները գործադրել անհրաժեշտ է։ Եւ եթէ մեր մէջ կայ մանաւանդ հասկի մը չափ յարգանք բարոյագիտութեան եւ քաղաքավարութեան կանոններուն հանդէպ՝ ի սէր Հառաջոյ յարգենք մեր ժամադրութիւնները, ըլլան անոնք անձնական, կամ հասարակական, և ի զուր չի ջղայնացնենք մեր ղոյիտ դասակարգը և ծաղր ու ծանակ չըլլանք ատոր։

(Շար.) Ս. ՎԱՐԴ.

ԱԶԳԱՅՆԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ ԵՒ ՄԵՆՔ

Այսպէս ուրեմն մէկ կողմէն հայ ժողովուրդը կերտած է իր սեփական լեզուն, ըմբռնումները և իր սեփական երկիրը, իսկ մեւս կողմէն, դժբախտաբար չփման եկած է իրմէ նուազ քաղաքակիրթ Ասիական ժողովուրդներու հետ, ինչպէս Պարսիկը, Արաբը, Թաթարն ու Թիւրքը։ Հայ ժողովուրդը բնականաբար, տարբեր սովորութիւն. ներով և ըմբռնումներով չէ հասուցած անոնց կրօնքին և ըմբռնումներուն հետ և ասոնք իրենց կարգին մեր ժողովուրդի ըմբռնումներուն հետ, ըլլայ այդ կրօնական, անտեսական և քաղաքական ժողովներու մէջ։ Ահա այս հակառակութենէն է որ առաջ է եկած անվերջ պայքար հայ ազգի և զանազան վայրենի ցեղերու միջև։ Եւ հայ ժողովուրդը ըլլալով աւելի փոքրաթիւ և ըմբռնումներով ազնիւ, բնականաբար ենթարկուած պիտի ըլլար ատոնց ճնշման եւ բարբարոսութեանց։ Ահա այս է եղած մեր ժողովուրդի յարաբերութիւնը եւ Արաբին և Պարսիկին ու ամենավերջը բարբարոս Թիւրքին հետ։ Սակայն հակառակ այս վայրագութեանց հայը մնացեր է հաւատարիմ իր կրօնքին, լեզուին և հայրենիքին և դարեր է աւելի գիտակից իր ազգային գոյութեան։

Հայ ժողովուրդը նուիրուեցաւ իր աշխատանքին և զայն նկատեց իր գոյութեան միակ միջոց, իսկ անդին մեր Թշնամիներու համար կեանքի և գոյութեան միջոց կը ծառայէին ոչ թէ հայ աշխատանքը, այլ յափշտակութիւնը, կողոպուտ և սուրն ու սպանութիւնը։ Անոնք նուիրուեցան սուրի և զէնքի որպէս իրենց ապրելու միակ միջոցները, իսկ մենք նուիրուած մեր խաղաղ աշխատանքին, զոհ գացինք ատոնց զէնքին ու ֆիզիկական ուժին ու դարձանք ծառուկ, Թիւրքիոյ լուծին տակ վեց երկար դարեր։

Այսպէս հայը չդադրունակեց իր կեանքը արիւներքի վրայ։ Սակայն իրերը այսպէս չի մնացին, 19րդ դարու վերջերը, յառաջ եկան զանազան անտեսական և գրական վերածնունդ։ 19րդ դարուն հայ ժողովրդի մտաւորական դասակարգը չփման եկաւ եւրոպական ժողովուրդներուն և նամանաւանդ ֆրանսական յեղափոխութեան գաղափարներու հետ, շատեր ուսան Ֆրանսա և անոնք ֆրանսական յեղափոխութեան անձի, ազատութեան և գաղափարի ազատութեան գաղափարներով, վերադարձան հայրենիք ու յառաջ բերին գրական վերածնունդ մը և յեղյղյեցին մտքերը։ Սայն ազատութեան, գաղափարները մղեցին ազնիւ սերունդը գիտակցելու թէ՝ պէտք է կռուի իր գոյութիւնը յարատեւելու համար և թէ ան պէտք է ազատագրուի Թրքական լուծէն ու զանազ մէկ անկախ ժողովուրդ։ իր գաղափարը և երկրով։ Ահա այդ օրէն է որ հայը սկսաւ գիտակցիլ թէ բարբարոս Թիւրքը իր օձիքը ազատելու և իր գոյութիւնը յարատեւելու միակ միջոցը զէնքն է, պէտք է զինուի և գիմէ ինքնապաշտպանութեան։

Այս բոլորին որպէս արդիւնք, հայ ժողովուրդի ծոցէն ծնաւ Հայ Յեղափոխական Շարժումը կազմակերպուած նախ հնչակեան և ապա Դաշնակցական անուան տակ։ Ահա այդ օրէն է որ հայ ազգը առաւ հերոսներ ինչպէս Անդրանիկ, Սեպուհ, Դրօ և հազարաւոր ուրիշներ որոնք նուիրուեցան ազգին ազատագրութեան գործին Հայ Յեղափոխութեան Շարժման թուականէն է որ հայը սկսաւ ճանչցուիլ օտարներէն եւ այսպէս «Հայկական Հարցը» գրաւեց տեղ միջազգային չրջանակներու մէջ։

Վրայ հասաւ Ընդհանուր պատերազմը։ Այս Թիւրքիոյ ընծայեց իր հայ ժողովուրդի բնաջնջման ծրագիրը գործադրելու լուացոյն առիթը, Թիւրքիան ջարդեց մեր մէկ ու կէս միլիոն հարազատները, սակայն այս ոճիրը աւելի արթնցուց թմրած մտքերը և արթնցուց ազգային գիտակցութիւնը ժողովրդի ազէտ գաղափարին մէջ։ Ներկայ վերապրող սերունդը, երէկուայ աքսորի, ջարդի ու կոտորածի սերունդ է։ Ան իր աչքերովը տեսաւ իր Թշնամիին գործած հրէշային ոճիրը, որը դեռ կը կրէ իր մորթին վրայ։

Հայը ընդգրկած է ազգայնականութեան ուղին, որովհետև այսօր հայ ժողովուրդի բոլոր խաւերը հայկական ազատութեան ջերմ կողմնակից են, անչուշտ անշուշտ տարբեր ըմբռնումներ ունենալով հայկական ազատութեան սահմաններու և ձևերու մասին։ Ես ընդգրկած է, բսի ազգութեան ուղին որովհետև, ան, այսօր իսկ, ցաւոր հոգիացոններու մէջ, կտրած կ'ապրի իր նախնիքներու ոգիէնով ոգեղուած ու պահպանուած ոեփական հողին, հաւատքին և նամանաւանդ անոր գաղափարով կը ձգտի դարերով խլուած անկախութիւնը վերագրաւել ու հաստատել ազատ ազգ և պետութիւն։

Այս պիտի ըլլայ հայ ազգի պատգամը առ աշխարհ և հայոյն մարդկութեան։

(Վերջ) Ս. Տ. ՍԱՐԳԻՍԵԱՆ

Կարդացէք և Տարածեցէք
«ԱԶԴԱԿ»Ը

ՀՈՂՄԱՂԱՑԸ

Հսկայ մ'եմ ես, իջնի ցայիր!
Ց'իմ ասցատակ, հոս, բարձրադիր,
Լափեմ ցակր կուռ կզակիս,
Ցորեն, ցարեկ եւ թէ Մայիս,
Ադամ բոլորն, անեմ ալիւր։

—

Աչէ նեցելով դաշտերուն ցած,
Ինեմ չորս դին ցանկն արմտաց,
Գուշակելով առաս մէկ հունճառ,
Օդին ճօճեմ թեւս ու թիկունճ,
Չ'ինձ համար ես հասկերն ուռճած։

—

Կայծկարազարդ կամերս հասաւ,
Կայերու մէջ՝ անդին, հեռու,
Բերէն գաշեն յարդն ու ցորեն.
Մրնչ քեւերուս մէջ, հոս փչեն
Ե'ւ մեզմիկ հով ե'ւ հոգմ հուժկու։

—

Հանգիստ կ'ըսեմ կիրակին ողջ.
Երբ սկսին զանգերն ժամկոչ
Ղօլել իրենց ցմայգնոյ դի՛ն, դա՛ն...
Ձեռերս խաչեմ կուրծիս վրան
Ուր ա՛լ չեի յոյզ, կիրճ, օո՛ւնչ ալ ոչ։

Թրգմ. ՂՕՇԱԿ ԼՕՆԳՖԷԼԸ
1 Հոկտ. 1932 Գէյրութ

ՀԱՅԿ. ԿԵԱՆՔ

ԼՈՒԻՐԵՐ ՄԱՐՍԻԼԻԱՑԷՆ

ՖԻԼՄ ՀԱՅԵՐՈՒ ՄԱՍՆԱԿՑՈՒԹԵԱՄԲ

Մարսիլիոյ մէջ կազմուած է Ֆրանսական Ֆիլմի ընկերութիւն մը՝ «Գոգոլա» անունով։

Ընկերութեան թեմադրիչ նչանակուած է դերասան Սերժ Ազարեան, որ մասնագէտ մըն է այդ ասպարէզին։

Ընկերութեան առաջին Ֆիլմը պիտի ըլլայ «Սիրոյ Վիշտը» ռուսական կեանքէ առնուած, հեղինակութիւնն ալ՝ ինքըն թեմադրիչ Ազարեանի, որ նաեւ առաջին դերը։ Ֆիլմին մէջ պիտի երևի ուրիշ հայ երիտասարդ նոր ալ Ա. Մակարեան, որ պիտի տանի կարևոր գերերէն մէկը։

Ֆիլմի կեդրոնական թեմադրավայրը գտնուի Մարսիլիոյ Հռուշ-Ռուժարճանին մէջ։ Տեսարանները պիտի առնուին Մարսիլիայէն դուրս նաև Լիոնի Նիսի և Գորսիքայի մէջ։

Ֆիլմին պատրաստութիւնը պիտի տեւէ վեց ամիս և պիտի ժամանակին 250 հազար Ֆիլմը պիտի ըլլայ ձայնաւոր եւ երգեցուր։

ՄՇԱԿՈՒԹԱՅԻՆ ԶԵՌՆԱՐԿՆԵՐ

Գիտած էինք թէ Պօ.ոնի նորաչէն ժառանգ—ժանկապարէզին օձումը և բացումը պիտի կատարուէր Սեպտ. 26ին։ Վերջին պահուն ծագած անակնկալ պատճառներով, օձման արարողութիւնը յետաձգուած է 4ին։ (Տես էջ 2)։

ԱՂԷՏԱԼԻ ԱՐԿԱԾ

Մարսիլիան անուն 37 տարեկան հայ կին մը, երկաթուղիի վրայէն քալած ատեն, գլորուած է վայրաշարժի մը և ծանրապէս վիրաւորուած։

**** Ներքակալուած է Մագուտա Մկարեան անուն նպարավաճառ, որ պատերազմի մէջ մէկուն դրամապանակը վերցուցած, բայց ուրացած էր եղելութիւնը։*

Ի՞ՆՉ ՕՐԻՆԱԿԵԼԻ ԳՈՐԾ

Գօժօնը ձեռնարկած էր մաս. 2—ժանկապարէզի մը չինութեան։ Կ'արժէ գրել թէ այս ազնիւ օրերուն ինչպէ՞ս կարելի եղաւ հիմնել չենք մը, ըստ 190 քառակուսի մէթր տարածութիւն ունի։

Ծանձնախուժքն ու թաղականութիւնը ձեռք ձեռքի տալով և չենալով ժողովուրդի օժանդակութեան, գործի սկսած էին Օգոստոս 20ին։ Մէկ ամսուան մէջ արդէն իսկ կառուցած եղաւ չենքը։ Առանց խարութեան աչխատեցանք բոլորս, մեծ ու փոքր։ Հայ մանուկներն

ՊԼԷԹԱՑիի ՀԷՔԵԱԹՆԵՐԷՆ

Ի՞ՆՉՈՒ ԿԸ ՎԱԽՆԱՄ

Գէրթաբիին մէկը, ուրիշ օտա մը ճամբորդեու ձեռ մէկեզ, առազաստանով կը ճամբուդէ եղեր։ Ցանկարծ սուսկալի փոթորիկ մը կը փրթի, ծովը կ'ալեկոծի, եւ ցաւ ալիքեերուն ձեռքը խապալիբ կը դառնայ։

Գէրթացին ուեւէ ճամբորդ աւելի օտա կը վախնայ ու կը յուզուի։

Ճամբորդին մէկը յուսադրելու մտօք կը մօտենայ ետվրիճին ու կ'ըսէ.

— Պապա՛, մի՛ վախնար, մի՛ յուզուիր, Աստուած ողորմած է։

— Ես ալ ճիօ Աստուծոյ այդ ողորմած րլլալուն համար է որ աւելի օտա կը վախնամ որովհետեւ կը խորհիմ որ կրնայ պատահիլ որ այս պահուս ծովուն ձկներուն կ'ողորմի եւ մեզ անոնց կեր կ'ընէ։

ԺՈՂՈՎԻ ՀՐԱՒԷՐ

Վասպուրականի Հայրենակցական Միութեան Վարչութիւնը կը հրաւիրէ Գէյրութ եւ օրթակոյին բոլոր Վասպուրականցիները, Ընդհանուր Ժողովի, որ տեղի պիտի ունենայ ամսոյս 16ին, կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը 2ին, Ս. Նշան Ազգ. վարժարանի մանկապարտեզի Սրահին մէջ։

Ի դիմաց Վ. Հ. Մ.ի Վարչութեան
Ա. պեռ Ա. Դպիր
Բ. Իսաքեան Ա. Սարոեան
14 | 10 | 32 Գէյրութ

Հ. Մ. Ը. Մ.

Շատպեցէք, չսպասեցէք արձանագրելու Հ.Մ.Ը.Մ.ի սկաուտական չարքերուն, քանի դեռ չէ սկսած իր դասախօսութիւնները, որոնք մօտալուտ են։

Հ.Մ.Ը.Մ.ի Գէյրութի Վարչութիւն

անգամ կոնակով կղմինար կրեցին, ըսելով.—

«Մենք ալ կ'ուզենք աչխատիլ քանի որ մանկապարտէզը մեզի համար կը չինուի»։

Հանգանակիչ յանձնախումբն ալ իր կարելին ըրաւ, արդէն չարաթներ պըտըտելով և հայթայթելով կոկիկ գումար մը։ Կիրակի օրերը կ'ունենայինք 20-35 կամաւոր աչխատաւորներ իսկ եթէ գործի առեն պզտիկ վիճաբանութիւն մը ծագէր- կ'ըսէին։

— Մենք գործի մարդ կ'ուզենք, ոչ թէ խօսքի։

Կիրակի 25 Սեպտ.ին, ժամուան օձման արարողութիւնը տեղի ունեցաւ։

ՏԵՐ ՄԵԼՔՈՆԵԱՆ ԵՂԲԱՐՔ

ՐԻԻ ԷԼ ՄԹՐԱՆ

ԱԼԷՆՊԻ ԵԻ ՔՕՇ ՓՈՂՈՑՆԵՐՈՒ ՄԷՋ

Մեր ցաւակիցներուն: Նպաճակի կերպասներ, տիպլիբուճերը եւ գանազան իրեղէններ հասած են։

Մեզի չի դիմողներուն: Մէկ անգամ միայն փորձեցէք գոնուճակութեամբ պիտի մեկնիք։

Մեզ չճանչցողներուն: Ձեր ցաճուճ համար իսկ մեզ հետ ցանօթացէք։

Մեր վաճառատան կից ցոր բացած ենք ցաւ բրիգօթաժի եւ ժեուսի ճիւղ մը, հոն պիտի գտնաք ամէն սեռի բլօվր, ժամիք, Տագագ եւն։

ՏՕՔԹ. Գ. ԹԱՊՈՒՐԵԱՆ

Վ. ԻՐՕՔՈՒՕԺ-ԱՏԱՄՆԱՒՈՒՕԺ

ՓՐՕՖԷՍՓՕՐ ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԻ ԱՏԱՄՆԱԲՈՒԺԱԿԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆԻ

Պատիւ ունի ծանուցանել իր յարգոյ յաճախորդներուն որ ուեւէ տարուան բացակայութենէ եւ իր մասնագիտական ուսումը կատարելագործելէ վերջ Ամերիկայի Ֆիլատելֆիոյ Բէնսիլվանիա համալսարանին մէջ, վերադարձած է Գէյրութ։

Նոր դարմանատունը հատատած է Հավուց Սաթի. Մեր Միսէլ Ասուի օճիին առաջին յարկը։

Ընդունելութեան ժամեր.
8—12 կէսօրէ առաջ. 4.30—6 կէսօրէ վերջ։

ՀԱՅԱՍՏԱՆԵԱՑ ԵԿԵՂԵՑԻՆ
ԱԶԳԱՅԻՆ ՃԱԿԱՏԻՆ ՎՐԱՅ

ՆԱԽԱՐԱՆ - ԿՐՕՆ ՈՒ ԿՈՒԼՏՈՒՐԱ

Գրեց՝ ՍԻՒՆԻՔ

Ներկայ կուլտուրան իր խոր ծերութեան նչաններն ունի։ Բայց և չը նայած իր ծերութեան և բնութենական ու կենդանական աչխարհում իրը՞ունեցած փայլուն նուաճումներուն, այնուամենայնիւ նա տակաւին կատարեալ չէ, նա դեռ լրիւ կերպով չէ բոլորած իր ծիկլը։

Կուլտուրայի պատմութիւնը վկայում է, որ նրա ծագումը խարխափած է կրօնական հունի մէջ, որ նա կրօնական արդ է լինում իր առաջին չրջանին մէջ՝ արուեստի, անտեսութեան և անգամ կենդանիներ ընտելացնելու մէջ։ Հին կուլտուրայի պատմութիւնը վկայում է, որ ներկայ աչխարհի կուլտուրան որոշ չափով ենանում է հին կուլտուրայով և չունի իրեն յատուկ հատատուն կուռուններ։ Հին ժողովուրդներու սոցիալական կառուցուածքը և կուլտուրան իրենց հիմքին մէջ ունեցած են կրօնը։— Չինատան, Ուլնատան, Սզիպտոս, Գարսկատան, Հնդկատան։ Ուսնատկան գիտութիւնից գիտենք, որ քաղաքակրթութիւնը—կուլտուրա կրօնն է բերած։ զի մենք տեսնում ենք, որ տատուածներն են բերում սերմեր, արուեստ, տրհետ, երկրագործութիւն և այն ամէնը, որոնց հատագուժարը հանդիսանում է մարդկային կուլտուր—տեղծագործութիւնը։ Այդ կուլտուրայի բոլոր արտայայտութիւններն ու ձևերը, և դրանց ներդաչնակուիները, ամբողջականութիւնը կազմում է եղեր սոցիալական կեանքն հին ժամանակներու մէջ։ Բոլորս էլ գիտենք, որ յոյները, եգիպտացիները, հռովմայեցիները պաչտում էին բազմաթիւ աստուածներու, որոնցին իւրաքանչիւրին մի առանձին պաչտօն էր վերագրուած, ինչպէս, օրինակ, գինեգործութեան, առևտուրի, արուեստից, ծովագնացութեան, ամուսնութեան, պատերազմի, խաղաղութեան և այլն աստուածներ. ամէն բոլորն էլ իրարու հետ ներդաչնակուած մի ամբողջական պատկերի մէջ։

Ծին յոյներուն կրօնը եղած է քաղաքակրթութեան կրօն։ Մինչ հրէական կրօնը ոչինչ ունի իր մէջ այդ տեսակէտից, Աստուածաչունչի մէջ Գայէնը—առաջին հողագործն է, որը սակայն անիծեալ է հրէական կրօնից, որը չէ հարհնած երկրագործութեան գաղափարը։ Ըստ Աստուածաչունչի քրնամութեան, երկրագործութիւնը իբրև պատիժ սահմանած է Աստուած Ադամին, ասինքն մարդկութեան համար, դրա գործած մեղքերուն պատճառու։ Հրէաները եգիպտական գիտութիւնից ազատուելուց յետոյ աւետաց երկրին մէջ յարդում են ճղչաթիներին, որոնք դաւանում էին կուլտուրայի կրօնը։ մինչ հրէական կրօնը Աստուածային ու մարդկային իրարու հակադրած ունէր։

Ներկայ դարու բանականութեան մարդը տրամաբանութեան օրէնքներով է բանաձևում իր վերաբերմունքը կրօնի հանդէպ, նա այլ կերպ է մտածում, քան որի՝ ոչ թէ կուլտուրան է ծագել կրօնից, այլ ընդհակառակը, կրօնն է ծագել քաղաքակրթութիւնից։

Մինչ յայտնի է, որ կուլտուրա բառը իրեն արմատ ունի կուլա բառը, որ պաչտամունք կը նչանակէ։ Բառի առաջին պաճերին մէջ, որպիսին իրրև աստուածութիւն պաչտամունքի առարկայ է դաւանում։ տրամբանօրէն աւելի ևս խորանալով մենք տեսնում ենք, որ մարդը իր պաչտամունքի առարկան՝ իրրև աստուածութիւն, հէնց իրեն է գարձնում, տալով նրան աստուածային պատկեր, դինելով նրան տեղծագործելու զօրութեամբ։ Այդ երևոյթը հակասական զարկ է տալիս, վիճաբան թափ է հաղորդում աչխարհիկ քաղաքակրթութեան, որ երևան է հանում միշտ նորանոր բարձր արժէքներ՝ հոգեկան և նիւթական տեղծագործութեան ատպարէզներում, այդ կողմից նչանաւոր են 18 և 19րդ դարերու մեծամեծ նուաճումները։

Աչխարհիկ կուլտուրայի այդ հակասական քաղչքը, այդ խոշոգոյն թափը, այդ հզոր էներգիան արձանագրուած է ոսկէ տառերով պատմութեան մէջ. բայց դիտուած է նաև այն պարագան, որ հին—հինաւուրց ժամանակներու կուլտուրաներին յատուկ ներդաչնակութեան և ամբողջականութեան հատատարկչիռ վիճակի պատկեր մը չէ ներկայացնում ժամանակակից աչխարհիկ քաղաքակրթութիւնը, յորում չկան ամուր, անքակտելի կապեր իրականութեան եւ բարոյականութեան, կրօնի եւ փիլիսոփայութեան միջեւ։ Հին անցեալին մէջ գրանց միացնող, չաղկապող եւ մի ամբողջականութեան պատկեր տուող կրօնական գաղափարը այժ այն դիրքի մէջ չէ, ինչ նա ունեցած ունի կուլտուրայի պատմութեան առաջին չրջաններու մէջ։ Եւ հէնց այդ պատճառու էլ ապագան երկիւղած է դիտում չաստերու կողմից, որոնք խոսում են աչխարհիկ քաղաքակրթութեան անկման անխուսափելիութեան մասին։ Ինքնին հասկանալի է, որ խօսքը հոգեկան կուլտուրային է վերաբերում։

(1)

(Շար.)

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

"ՖՕՐՎԷՐԴ" ԿԱՄԲԱՍՏԱՆԷ ՀԻՆՏԷՆՊՈՒՐԳԸ, ՓՕՆ ԲԱԲԷՆԸ ԵՒ ՓՕՆ ՇԼԱՅԽԷՐԸ ՅՕԳՈՒՏ ԳԱՀԱԺԱՌԱՆԳԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆԸ ԴԱՒԱՃԱՆԵԼՈՒ ՄԵՂԱՊԱՐՏՈՒԹԵԱՄԲ

Կառավարութիւնը կը յայտարարէ թէ ապիկս խաղախական վէպ մըն է միայն

Պէրլին.— Միապետութիւնը վերահաստատելու նպատակաւ կատարուած գաղտնութեան մը տարօրինակ պատմութիւնը կը պատմուի «Ֆօրվէրդ»ի կողմէ որը կը յայտարարէ թէ ինքը կրնայ ապացուցանել որ Նախկին գահաժառանգը իր բարեկամներուն յայտարարած է թէ ինքը, Նախագահ Հինդէնպուրկը, Յօն Բաբէնը, զօր. Շլայխէրը հաւաձայնած են ընդդիմութիւնը ուղեգիծի մասին։ Նախագահ Հինդէնպուրկ յարմար առենին պիտի հրաժարի եղեր և Նախկին գահաժառանգը պիտի նշանակէ եղեր իբրև խնամակալ։ Այս վերջինին Քիկուէնք պիտի հանդիսանայ եղեր Գողպատեայ Սաղաւարտ կազմակերպութեան 400,000 զինեալ անդամները և պատերացիներէ կ՝զուռած բանակ մը։

Այս յատակագծին հեղինակները, կ՝ըսէ «Ֆօրվէրդ», որոշած են պատերազմ մղել, ի պահանջել հարկին։ Սոյն Թերթը կ՝ըսէ թէ Գաւերիոյ Ռուբերթ իշխանը համաձայնած է այս յատակագծին և թէ անկէ Դանուփեան Թագաւորութեան մը պետը պիտի ըլլայ եղեր նոյն օրը ար Նախկին գահաժառանգը խնամակալ պիտի ըլլայ։

Կառավարութիւնը կը յայտարարէ թէ այս պատմութիւնը յերիւրանք մըն է պարզապէս։

ԶԻՆԱԹԱՓՈՒԹԵԱՆ ՀԱՐՑԸ

Լոնտոն.— Զինաթափութեան խորհրդաժողովի Նախագահ պ. Հէնտէրսըն հետագիր մը սատցաւ որով կ՝ըսուի թէ «Օրը միլիոն խեղանդամներ և Նախկին զինուորներ կը խնդրեն որ ամէն միջոց ի գործ դրուի ապահովել զինաթափութեան խորհրդաժողովին նորէն գումարուիլը։ Անոնք ձեզմէ կը հայցեն որ ոչ մէկ ջանք չխնայէք որպէսզի խորհրդաժողովը յանգի համաչխարհային կարծիքի գոհացում տուող արդիւնքի մը»։

Զինաթափութեան վերաբերեալ Անգլ. յատակագիծը

Ժընեւ.— Լոնտոնէն ստացուած լուրերը կ՝ըսեն թէ պ. Հէրիօ զինաթափութեան վերաբերեալ յատագիծը գրպանին մէջ Լոնտոն ժամանելուն պ. Մաքտոնալտի կողմէ մշակուած նոր յատակագծի մը առթիւ պիտի գտնուի։ Սոյն յատակագիծը կը տրամադրէ սպառազինութիւններու որակային հաւասարութիւնը Գերմանիոյ համար որը պիտի արտօնուի միւս պետութեանց սպառազինուած ամէն տեսակ զէնքերով սպառազինուիլ, մէջը ըլլալով նաեւ օդանաւերը եւ թանքերը, պայմանաւ որ այս զէնքերը վերացուած ըլլան ամէնուն համար ալ։ Զինուորներու թիւին յաւելումը ծրագրուած չէ, մինչդեռ միւս պետութիւնները յանձնառու պիտի լինին կարելի եղածին չափ զեղչել իրենց զինուորներուն թիւը։

Ասկից զատ, կ՝ըսուի թէ պ. Մաքտոնալտի ծրագիրը կ՝առաջարկէ յաղաքականութեան զինադուլ մը որուն տրամադրութեան համաձայն Գերմանիան յանձնառու պիտի ըլլայ մինչեւ տասը տարի չյարուցանելու իր սահմանագլուխներուն վերաքննութեան հարցը։

Ֆրանսական յատակագիծը

Բարիզ.— Պ. Հէրիօի Լոնտոն կատարելիք այցելութեան վեկաբերմամբ, մամուլը կը խօսի Ֆրանս. նոր յատակագծի մը, ապահովութեան եւ զինաթափութեան դաշինքի մը մասին զոր Ֆրանս. վարչապետը պիտի ներկայացնէ եղեր պ. Մաքտոնալտին։

Ըստ «Բըթի Բարիզիէն»ի պ. Հէրիօի ծրագիրը հիմնուած է հետեւեալ հինգ կէտերու վրայ։

ա. Զինաթափութեան ընդհ. դաշնագրութիւն.

բ. Խորհրդակցական ընդհ. դաշինք.

գ. Ապահովութեան եւ հակակշռի վերաբերեալ եւրոպական շրջանային դաշինք.

դ. Միջազգային զինուորական ոյժի մը ստեղծանական կազմութիւնը.

ե. Հաւասարութեան սկզբունքին գործադրութեանը վերաբերեալ բրօթօքոլ։

«Էքօ տը Բարի» հրատարակելով յօդուած մը որը գրեթէ ամբողջովին կը կրկնէ ծրագրի այս յատակագիծը, կը յայտարարէ թէ Ֆրանսան կը դառնայ դէպի Մեծն Բրիտանիա եւ Միացեալ Նահանգները դրութեան մը հաստատման համար որուն համաձայն բոլոր ազգերը պատասխանատու պիտի ըլլան միջազգային օրինաց պահպանումէն։ Այն պարագային որ այս յատակագիծները պիտի իրականանան Ֆրանսան պատրաստ պիտի ըլլայ, կ՝ուզենէ սոյն թերթը, էական կերպով զեղչելու իր սպառազինութիւնները։

Ծառաջիկայ նախարարական խորհուրդին ընթացքին, պ. Հէրիօ պիտի ճըշդէ խնդրոյ առարկայ յատակագիծը։

Ազգերու Դաշնակցութեան շրջափակին մէջ պ. Պէրանժէ կը խօսի Եւրոպայի, Ամերիկայի եւ զինաթափութեան մասին

Ժընեւ.— Ազգերու Դաշնակցութեան մօտ Ֆրանսական պատուիրակ պ. Պէրանժէ ռատիոյով տարածուած ճառ մը խօսեցաւ Եւրոպայի, Ամերիկայի եւ զինաթափութեան մասին։

Դնելէ յետոյ այն սկզբունքը թէ զինաթափութիւնը կամ ընդհանուր պիտի լինի կամ բնաւ չպիտի լինի, պ. Պէրանժէ յոյս յայտնեց թէ զինաթափութեան խորհրդաժողովը չպիտի վերջանայ ձախողութեամբ մը ինչ որ եղմարիտ աղէտ մը պիտի լիներ ամբողջ աշխարհի քաղաքակրթութեան համար։

Ապահովութեան մէկ նոր բացատրութիւնը ընձայուած է ազգերուն։ Ասիկայ Փարիզի ուխտին տուած բացատրութիւնն է որը պետութեանց միացումը կը հրամայէ ընդիմանալու համար յարձակումի մը սպառնալիքին։

«Ապահովութեան այս բացատրութիւնը կրնայ հաշտութիւ արդեօ՞ք ազգերու դաշնակցութեան ծառայութեան տակ գտնուող միջազգային զինեալ ուժի վը կազմակերպութիւնովը, ահա՛ հարցը։»

Ծայտնելէ յետոյ թէ Ֆրանսայի վարդապետութիւնը անձեռնմխելի չէ քնաւ պ. Պէրանժէ եզրակացուց հետեւեալ կերպով.

«Ինդիր չէ գիտնալ թէ ո՛վ լաւագոյն կերպով կամ առաջին անգամ բացատրած պիտի ըլլայ ապահովութիւնը, այլ խնդիր է գիտնալ թէ ինչպէ՛ս պահովութիւնը պիտի կազմակերպուի լաւագոյն կերպով ամէնուն կողմէ եւ ամէնուն համար։

«Երբ խորհուի թէ խնդիրը կը կայանայ միլիոնաւոր մարդկային էակներու պաշտպանութեան մէջ, մարդ որքան քաջալերէ ամերիկացիները եւ եւրոպացիները զինաթափութեան հետ հաշտելի ապահովութեան վերաբերեալ ընդհանուր բանաձեւ մը ստեղծելու համար դարձեալ քիչ քաջալերած կ՝ըլլայ»։

Ջրա-եղեմտական զօրաւոր հաւաստութեան մը բացման արարողութիւնը

Մո կուա.— Աչխարհի ջրա—եղեքարական հաւաստութիւններուն ամենազօրաւորին բացման արարողութիւնը կատարուեցաւ հանդիսաւոր կերպով։ Այս հաւաստութիւնը չինուեցաւ ամերիկացի ճարտարագէտներու աջակցութեամբ է Սովիէթներու նախագահ պ. Քալինին այս գործարանի արտաքին կողմը խանուած հոծ բազմութեան մը առջեւ խօսք առնելով, այս գործարանը որակեց հիր պետական հրաշքը։ Անիկա սովիէթներու ասատիկ գոհունակութիւն յայտնեց ամերիկացի ճարտարագէտներու կողմէ ընծայուած աջակցութեան համար և նոյնպէս ամերիկացի ճարտարագէտներու պետ գնդապետ Քուբերի եւ եանուն կառավարութեան ճարտարագէտներու ղեկավար Աչխատանքի Կարմիր Դրօշի պատուանշանը որը ամենաբարձր պատիւ մըն է։

Գնդապետ Քուբեր կարճ պատասխան մը տուաւ թարգմանի մը միջոցաւ եւ իր գոհունակութիւնը յայտնեց սովիէթական վարիչներուն եւ ճարտարագէտներուն բերած հաւազգործակցութեան համար։ Ան իր վստահութիւնը յայտնեց ներուն բերած հաւազգործակցութեան համար։ Ան իր վստահութիւնը յայտնեց սովիէթական ճարտարարուեստային յառաջդիմութեան հաստատուն հիմերուն եւ յայտարարեց թէ Ա. Ռուսիոյ անտեսական յառաջդիմութենց ապացոյցն է։

ՏԵՂԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԼԻԲԱՆԱՆԻ ՆՈՐԸՆՏԻՐ

ՔԱՂ. ԺՈՂՈՎԸ ԽԱՂԱՂ ՈՒ ՀԱՄԱՁԱՅՆ ՄԲՆՈՒԼՈՐՏԻ ՄԸ ՄԷՋ Կ՝ԱԿՍԻՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔԻ

Լիբանանի Հայոց Նորընտիր Քաղաք. Ժողովը իր անդրանիկ նիստը գումարեց Առաջնորդարանի մէջ Հոկտ. 12 Ուրբ. or երեկոյեան եւ Ժիւանը ընտրեց հետեւեալ կերպով.

Ա. Աեսեանպես Տօքթ. Ե. Թօփճեան
Բ. » Վ.Ահրամ Վարժապետեան
Աեսեանպիր Տիրան Գազանճեան

Ներկայ էին հաղարականի բոլոր անդամները, որոնք կը բաղկանան Ժիւանէն գաս, Տիարէ Տօքթօրներ Գկզիրճեանէ, Խաչիկեանէ, Հայրապետեանէ եւ Փօթուգեանէ։

Ժողովը որոշեց պատասխել իր յառաջիկայ գործունէութեան մէկ ծրագիրը եւ ներկայացնել զայն Գաւառ. Ժողովին առ ի վաւերացում եւ ասոր պատրաստութեան համար պատօն տուաւ Տիարէ Տօքթ. Ե. Թօփճեանի, Վահրամ Վարժապետեանի եւ Տօքթ. Վահրամ Փօթուգեանի, որոնք միջնեւ յառաջիկայ նիստին պիտի պատրաստեն եւ ներկայացնեն ժողովին։

Նոյնպես խնդրեց նախագահ Սրբազանէն որ, միջնեւ յառաջիկայ նիստ պատրաստէ նախորդ Վարչական Ժողովի գործունէութեան ամփոփ մէկ տեղեկագիրը։

Բոլոր ժողովականներ յանձն առին պատրաստելու Ուսումնական, Տնտեսական եւ Դատաստանական Խորհուրդներու անդամակցութեան յարմար անձնաւորութեանց ցանկը եւ բերել յաջորդ նիստին, որ պիտի գումարուի Հոկտեմբեր 19 Ուր. or երեկոյեան ժամը 6ին։

ՄՕՆՕՓՕԼԸ ՊԻՏԻ ՎԵՐԱԴԱՐՁՈ՞ՒԻ

«Էլ Նիտա»ի մէջ կը կարդանք.—

Մօտաւորապես երեք տարիէ իվեր պանտոլի դուրգիւը հաստատուած է ցնովաւորեալ երկիրներու մէջ։ Ընկերութիւնները այս միջոցին գծուեցան կարեւոր մրցակցութեան մը մէջ եւ հաստատուեցան նոր տուներ։ Տեղական գործարաստերը մեծ վնասներու ենթարկուեցան այս մրցակցութենց պատճառաւ, Օսար ընկերութիւնները ամէն միջոցի դիմեցին սրճանկութեան դաստպարտելու համար տեղական գործարաստերը, սակայն չի յաջողեցան։ Օսար մեծ ընկերութիւն մը 80,000 ոսկիի վնաս մը րուաւ պանտոլի օրերուն։ այդ պատճառաւ հիմա կատխաի մօնօբօլի դրութեան հաստատման։

Կը կարծուի որ կառավարութիւնը վերջին պիտի հաստատ մօնօբօլի դրութիւնը։

ՅԱՐՁԱԿՈՒՄ ՔԱՐԻՒՂԻ ՁԱՄԲՈՒ ՎՐԱՑ ՄԵՌԵԼՆԵՐ ԵՒ ՎԻՐԱՒՈՐՆԵՐ

Սուսպադմեն կը տեղեկացնեն թէ Ամմանեն հասնող սոյգ լուրի մը համաձայն, Անգլիացի երկրաչափներ եւ հարիւրի ընկերութեան ախխաատուորներ Մաձրից կոչուած տեղին մօտ ախխատելու ատեն, հարիւրաւելի ուղտաւոր առաքներու յարձակման ենթարկուեցան։ Երկրաչափները կուզեն դիմադրել եւ չի յանձնուիլ, սակայն պետվիճները կրակ կը բանան եւ կ՝սպաննեն անոնցմէ ոմանք։ Երկու կողմէն երկարատեւ ընդհարումէ մը վերջ, պետվիճները սպիտուած փախուստի դիմած են։

Կառավարական ուժեր հասնելով անոնց հետքը անգամ չեն կրցած գտնել։

ԻՆՁՈՒԻՁԵՐԲԱՍԼՈՒԵՑԱԻ

ՇԷՅԽ ՁԷՄԻԼ ԽԱԶԻՆ ՀԱՆՐ. ՇԻՆՈՒԻՔ. ԳԱՅՔԱԿՂՈՒԹԵԱՆ ՆԵՐՔԻՆ ԾԱԼՔԵՐԸ

«Էլ Շարգ» Թերթը, «Ինչո՞ւ ձերբակալուեցաւ Շէյխ Ձէմիլ Խազին» խորագրով կը գրէ.—

Հարցաքննիչ դատաւորը, ժամանակին, երբ Ֆիլիբ Մխէրհիճ անուն յանձնակատարը հարցաքննութեան համար կը հրաւիրէր իր մօտ ան գաղտնօրէն եկած էր Գեղրուք եւ հոս տեսակցութիւններ ունեցած հանրային օինութեան բարձրատիճան պատասխանատուներուն եւ կարգ մը երեւելի փաստաբաններու հետ։ Տեսակցութեան միջոցին ոմանք թելադրած էին Ֆիլիբին որ պահէ իր խոզ գեղուած բուղթերը ճանրային օինութեան վերաբերեալ։ Իսկ ուրիշներ ալ յանձնարարած էին որ ամբաստանէ Շէյխ Ձէմիլ Խագինն ալ, որովհետեւ այդ պարագային Խագին ընտանիքը կը միջամտէ եւ խնդիրը կը փակէ. այդ պարագային դուն ալ կազատուիս եւ բանտէն կ՝ազատուիս։

Կը հասկցուի որ այս երկրորդ թելադրութիւնը աւելի յարմար տեսած է Ֆիլիբ եւ հետեւած այդ ուղղութեան։ Որով, երբ հարցաքննիչ դատաւորը հարցուցած է իրեն Հան Իլիասի ճամբուն մասին, Ֆիլիբ անհրաժեշտեղնկութիւններ ուած է, երբ խուզարկութիւններ կատարուած են անոր վրայ, գրպանէն գտնուած է փոխարժէքի վճարուած մուրհակ մը։ Այս համպիալը Շէյխ Թամիմ Խագինի հրամանին վճարելի էր։ Երբ կը հարցուի իրեն թէ՝ ինչո՞ւ է այդ մուրհակը, Ֆիլիբ կը պատասխանէ թէ՝ Շէյխ Թամիմ իր ընկերը կ՝ըլլայ։ Երկրորդ խուզարկութեան միջոցին Ֆիլիբի հովին գտնուեցան չէկի տետրակներ, որոնց վրայ գտան պատուած չէկ մը վրան գրուած «Շէյխ Ձէմիլ Խագինի հաշիւին»։

Ասոր վրայ կանչուեցաւ Շէյխ Ձէմիլ եւ երբ հարցաքննուեցաւ իրեն Հան Իլիասի ճամբու խնդիրը, ան պատասխանեց.

— Ֆիլիբ այս ճամբան առաւ, լմնցնելէն վերջ երկրաչափ Անէլքուինի կողմէ վաւերացուած պատօնական քուղթ մը ներկայացուց, որով ոեւէ պակաս մասնացած չըլլալը կը հաստատուէր։ Ես բան օրինի թելադրեցի որ երկրաչափ Գուէրիճեն ալ հաստատել տայ։ Գուէրի հաստատած, որով ես ալ հրաման չտուի դրամը գանձելու համար։ Խնդիրը մեծցաւ եւ ներկայացուեցաւ Հիւսէյնի Գէյ Ահեապին։ Այս վերջինը առանձին յանձնախումբի մը յանձնեց, որուն անդամներն էին ես, խոհրդականը եւ հանի մը ֆերկրաչափներ։ Քննութեան արդիւնքը հաստատեց Գ. Գուէրիի տեսակէտը եւ հետեւաբար դրամները չի տուեցան։

— Շատ լաւ, ո՞ւրէ Անէլքուինի տուած տեղեկագիրը, հարցուցին անոր։

Շէյխ Ձէմիլ չէ կրցած որոշ պատասխան մը տալ այդ հարցումին։ Իսկ երբ Անէլքուինի կանչուած է եւ անոր հարցուած թէ՝ ո՞ւրէ իր տուած տեղեկագիրը, ան պատասխանած է.

— Շէյխ Ձէմիլ բսաւ ինծի որ պատռեմ եւ պատռեցի։

Ասոր վրայ ձերբակալուեցաւ Շէյխ Ձէմիլ Խագին։ Իսկ անկէ վերջ Ֆիլիբ յայտնած է որ ինք Շէյխ Ձէմիլի հետ բնկեր էր։

ՈՐԴԵՍՊԱՆ ՄԱՅՐ ՄԸ

ՍԱՐՍՌԱԶԴԵՑԻԿ ՈՁԻՐ ՄԸ ՀԱԼԷՊԻ Մ Է Զ

Հալէպի մէջ տեղի ունեցած է շատ խօսմնելի ոճիր մը որուն սարսռազդեցիկ մանրամասնութիւնները կուսաճ սեորեւ։

Իլիաս Զէմքի անուն 40 տարեկան մարդ մը, կզբաղեր ոսկի վրայ ուսեսեղծնեներ ծախելով։ Զէհիէ անուն յիսուն տարեկան կին մը, որուն հանդիպեցաւ իր գործի ընթացքին, սիրեց Իլիասը եւ անոնք օրօրով բարեկամացան։ Այնճան սիրեցին անոնք զիրար որ Իլիաս թողուց նոյն իսկ իր կինը եւ սկսաւ ապրիլ Զէհիէի հետ։

Ժամանակ մը վերջ, Իլիաս կ՝սկսի սիրել Զէհիէի 20 տարեկան աղջիկը։ Մայրը Զէհիէն թէպէտ չուզեր, սակայն Իլիաս կ՝սպառնայ անոր յայտարարելով որ եթէ աղջիկը չի յանձնէ իրեն, պիտի սպիտուի ձգել զինեն ալ։ Զէհիէ տեղի կուտայ չի զրկուելու համար Իլիասեն։ Եւ այս վերջինը կը յաջողի իր սեռ նպատակին մէջ։

Զէհիէ սակայն հետզհետէ աւելի ճանչանալու դառնալ սկսաւ եւ ամէն օր նոր դիրքեր ու չարչարանքներ պատճառէր աղջկան։ Միւս կողմէ, նենգամիտ մայրը սկսաւ իր աղջկան մասին գրգռիչ սուտեր պատմել Իլիասին եւ զայն ամբաստանել անպատիւ արարքներով։ Իլիաս օր մը, գրգռուած վիճակի մէջ, փայտով ծեծեց աղջիկը եւ մահամերձ վիճակի մէջ անկողին ձգեց։ Ոսթիկանութիւնը լուր առաւ.սակայն աղջիկը իր մօր պնդումներուն օնորիս յայտարարեց որ Իլիաս ծեծած չէ զինք։ Նախապատրաստութեամբ բանտէն կարձակուի ասոր վրայ։

Սակայն հանի մը օր վերջ, անցած երկուշաբթի օր, տարաբաղդ աղջիկը կ՝աւանդէ իր հոգին։

ՔՈՅՐԸ ՍՊԱՆՆՈՂ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴԸ ԱՆՊԱՐՏ ԿԱՐՁԱԿԱՒԻ

Անցածներ գրած էինք որ Պէրճէ գիւղին մէջ Նուսուճ Խաթիպ անուն երիտասարդ մը սպաննած է իր քոյրը, զայն անպատիւ ընթացքի մը մէջ գտնելուն պատճառաւ։ Նուսուճ այն օրէն ի վեր բանտ կը գտնուի եւ դատարանը կզբաղեր անոր ճնշութեամբ։

Առջի օր Ոճրադատ Ատեանը, Սամի պէյ Սօլհի նախագահութեամբ կատարեց դատավարութիւնը սոյն ոճրին։ Երկար հարցաքննութիւններէ վերջ, դատարանը անպարտ արձակեց Նուսուճը, որ խոստովանած էր գործած ոճիրը։

Երբ վճիռը հաղորդուեցաւ ներկայ բազմութիւնը մեծ ցոյցով եւ խանդավառութիւնով պոռաց. «կեցցէ՛ արդարութիւնը»։

ԻՐԱՒԱՀԻՄ ՊԷՅ ՀԱՆԱՆՕ ՊԷՏՐՈՒՄԻ Մ Է Զ

Առջի երեկոյ, Հալէպէն Գէյրութ ժամանեց ազգայնական յայտնի լիբ Իպրահիմ Հանաւօ Գէյ։ Գէյրութի ազգայնական օրգանակներէն կարգ մը երեւելիներ այցելեցին լիբորը եւ բարի գալուստ մաղթեցին։

Ըստ «Էլ Նիտա»ի տեղեկութեանց Իպրահիմ Գէյ Հանաւօ այցելութիւնը կապ ունի հաւաքական խնդիրներու հետ։ Սոյն թերթը կը խոստանայ իր վաղուան թիւով բացատրել անոր այցելութեան պատճառը։

Պ. ԲՕՆՍՕ ԿԸ ԺԱՄԱՆԷ ԹԻՒՐՔԻՈՅ ՁԱՄԲՈՎ

Սոյգ պղբիւրէ մը կը տեղեկանանք որ Ն. Վ. Բարձր Գօմիսէր Պ. Բօնսօ ամսոյս 18ին Սիւրիա պիտի հասնի, "սակայն ոչ թէ «Շեմբօլիօն»ով, ինչպես կը կարծուէր մինչեւ հիմա, այլ Աուեւելեան ճեպընթացով։ Իսկ Տիկ. Բօնսօ պիտի հասնի «Շեմբօլիօն»ի վրայ։

Այս առթիւ «Էլ Նիտա» կենդանագէր որ Պ. Բօնսօ պիտի հանդիպի իր ճամբուն վրայ եւ տեսակցութիւններ պիտի ունենայ էնկիւրիի բրեակաև օրջանակներուն հետ։

ՊԱՏԻՒՈՅ ՄՐՑԱՆԱԿ

Ուրախութեամբ կը տեղեկանանք որ Պ. Արամ Վարժապետեան արժանացած է երկրորդ կարգի պատուոյ մրցանակի Սիճեմա եւ Լուսանկարչութեան հանդէսին կողմէ։

Ինչպես ժամանակին հաղորդած էինք, Պ. Վարժապետեան արդէն արժանացած էր Փարիզի Միջազգային Լուսանկարչութեան Ա. Պատուոյ Ոսկի։

Պ. Վարժապետեան երկար տարիներ իվեր հաստատուած է Դամասկոս եւ տանած յաճախ մը, օնորիս իր արհեստին մէջ ունեցած ընդունակութեան եւ զարգացումին։

ՅԱՆՁՆԱՐԱՐԵԼԻ ՕՁԱՌՆԵՐ

Կը տեղեկանանք որ Պ.Քիրան Պապիկեան, որ երկու տարիէ ի վեր Գէյրութի մէջ հաստատած էր օճառի գործարան մը, որուն է աւելի ընդարձակել իր գործը։

Պ. Պապիկեանի գործարանին արտադրած օճառները ամենուրեք գնահատուած են օնորիս իրենց դիմացկունութեան եւ գիւրաւ փրփրելուն։ Ցանձնարարելի են Պապիկեան գործարանի օճառները։

ԿԵՂԾ ԵԳԻՊՏԱԿԱՆ ՈՍԿԻՆԵՐ

Դաղճի ոսթիկաններ, առջի գիշեր, երբ ննջասիրէն կը կատարէին պանդոկներու մէջ, Նաճար պանդոկին մէջ գտան երեք կեղծ եգիպտական ոսկիներ Աթիէ Բօմանի անուն յանախորդի մը էովէն։ Աթիէ Բօմանի, յետ ննջութեան յայտնի եղաւ որ հետալացի մըն է։ Իսկոյն ձերբակալուեցաւ եւ տարուեցաւ պահակատուն։

Հարցաքննիչ դատաւորը անմիջապէս ձեռնարկած է ննջութեան եւ մեծ կասկածներ կան որ մեծաքանակ մուտ գցած են հովանաւորեալ երկիրներ այդ կեղծ դրամներէն։

ՍԱԿԱՐԱՆ ՊԷՏՐՈՒՄԻ 14 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 1932

	Ս. Դ.
Ցգիպտ. ոսկի	448
Անգլիկ. »	437
Տօլար »	126.70
Թրխական »	60
Պանճ Օթթօման	137.50
Իտալական Լիր 100	650
Ցուճական Տրախմի 100	80
Անգլ. ոսկի	608
Ֆրանս. »	483
Սաման. »	548
Արծաթ մէճիտ	22
Գրեթի Ֆօնս. Ա. Ֆր.	603
» » Բ. »	304
» » Գ. »	296

Սեֆերեան եղբարք Բիւ Ֆօս
Թէլեֆօն՝ 6-19

ՍԵՂԱՆԱԿՈՐ ՄԸ ԿԱՌԱՎԱՐՈՂԻ ՇԻՔԱՊՈՒՏ ՍԷՋ

Շիրմայն.— Սէքի - Տէրի պանքի Տնօրէն Պ. Նորման Քոլինոյ առեւանգուեցաւ։ 5000 ոսկիի փրկանք մը պահանջուած է իրմէ մեհեան պատանդին համար։

Նի՛ թէ քեզ ներս կարենայինք առնել, կեցիր քիչ մը կերակուր բերեմ.

— Ոչ, ոչ, ասոր համար եթէ հարիւր մղոն իսկ քալել պէտք ըլլայ, չեմ յոգնիր, ճամբան գարեջրատուն մը մտնելով կերակուր կերած եմ, ամէն պարագայի կը վերադառնամ և ձեզ հոս կ՝սպասեմ.

— Րիչարտ բաժնուեցաւ և Ուէսթլինի ճամբան ձեռք առաւ։ Քիչ վերջ Րէվէյն պանդոկը հասնելով, գլխարկը լաւ մը աչքերուն վրայ իջեցուց և քաղմութեան խնդուեցաւ։ Բախտ լաւ ըլլալով, դռնէն երկու պարոններ դուրս ելան, քաղմութեան մէկ մասը ասոնք տեսնելուն պէս «կեցցէ՛ Էվիսըն պոռաց, Րիչարտ տեսաւ որ ասոնցմէ մէկը Թօրնն է և միւսն ալ Լոնտոնի մէջ տեսած մարդ մը։ Կամացուկ մը հոն իր մօտ գտնուող մէկու մը հարցուց.

— Ասոնցմէ ո՞ր մէկն է Էվիսըն.

— Ձե՞ս գիտեր, սա գլխարկը ձեռքը բարև տուողն է.

— Այլևս կասկած չկար, իր Թօրն կարծածը Էվիսընն էր։ Րիչարտ հարցուց նորէն.

— Միւս պարոնը ո՞վ է.

— Լոնտոնէն իրեն հետ եկող պարոն մըն է, անունը Տրէյք է։

Այդ երեկոյ, Էյտտի Իզապէլ, փոքրիկները պառկեցնելէ վերջ, քիչ մը օդ տոնելու համար ծառերուն տակ կը պտտէր։ Անդիէն անոր ներկայացաւ նաւապետ տարեց մը, Իզապէլ զարմացած ծառի մը ետև քաշուեցաւ որ ճամբորդը անցնի երթայ։ Մէկ ալ ի՞նչ տեսնէ, Պարպարա տան դռնէն դուրս ելած այդ տեղերը կը պտտէր, յանկարծ տեսաւ որ Պարպարան մօտեցաւ այդ օտարականին և սկսան իրարհամբուրել։

— Անոնք երկուքն ալ Թօրնը կը ճանչնան, որովհետեւ երկուքն ալ անտուռ կուգային, Պէքէլ ուրացաւ, սակայն անպայման կը ճանչնայ.

Այդ միջոցին Րիչարտ հետուէն մէկուն գալը տեսնելով վախցաւ, սակայն Պարպարա խնդաց, որովհետեւ եկողը Քարլայլն էր։ Քարլայլ մօտենալով ըսաւ Րիչարտին.

— Հագուստներդ փոխեր ես.

— Նախկին հագուստներով գալու վախցայ, Մր. Քարլայլ, ի՞նչ կ՝ըսէ Պարպարան, կ՝ըսէ որ Սըր Լէվիսըն ըսուածը Թօրնն է, ճի՞շդ է.

— Այո, այդպէս կը տեսնուի, բայց լաւ կըլլայ որ անդամ մը զինք տեսնես.

— Ու՞ր կրնամ տեսնել.

— Եթէ Րէյվըն պանդոկի դռան առջև պտտիս, կըրնաս զայն տեսնել.

— Բայց ուշադրութիւն չե՞մ գրաւեր, այս կողմերը նաւաստիներ շատ չեն տեսնուիր և հազուագիւտ են.

— Ոչ, ամէն մարդ ընտրական աչխատանքով զբաղուած է, ոչ ոք ուշադրութիւն չըներ քեզի, և հիմայ քեզմէ աւելի հետաքրքիրը կայ, ռուսական առջ մը կայ։ Օձվէյ Պէքէլ առջի մորթի պէս բան մը հագուած, եւ կամ տեսնուած է, եթէ ծանօթ ոճրին ալ մասնակցութիւն ունեցած ըլլայ ի՞նչ կ՝ըսես.

— Չեմ կարծեր որ ան մասնակից ըլլայ, սակայն եթէ տեսնեմ որ Էվիսընն ըսուածը Թօրնն է, ի՞նչ ընելու է, ո՞վ պիտի ստանձնէ խնդրին հետապնդումը.

— Դուն ինչպէ՞ պիտի ընես, ես բաւական մտածեցի, ուրիշ մէկը չկայ.

— Դուն չպիտի՞ ստանձնես Մր. Քարլայլ.

— Ոչ, չեմ ստանձներ քանի որ Էվիսընն է դիմացս.

— Թող անկցի Էվիսընն, ձեր տեղը ով ալլար, վրէժ լուծելու համար առջ կը նետուէր.

Հէրիօ-Թիթուլեսքօ տեսակցութիւնը

Բարիզ.— Գ. Հէրիօ չուզեց ոեւէ յայտարարութիւն ընել պ. Թիթուլեսքօյի հետ ունեցած տեսակցութեան մասին։

Անիկա յայտարարեց թէ վիճաբանութեան առարկայ դարձող խնդիրները Ռումանիոյ տնտեսագրգռութեան պատճառաւ, ա. Թիթուլեսքօն միայն իրաւասութիւն ունի այդ մասին խօսելու համար։ Անիկա աւելցուց սակայն թէ նոր տեսակցութիւն մը պիտի ունենայ հանի մ'որեն։

Պէլճիական ընտրութիւնները

Գրիւսել.— Համայնքային ընտրութեանց մէջ ձեռք բերուած արդիւնքները կը ցուցնեն թէ ընկերվարականները բաւական զգալի յառաջացում մը ունեցան ի վնաս ազատականներու եւ կաթոլիկներու։ Ազատականները Գրիւսելի մէջ առաջ կերթան սակայն ի վնաս կաթոլիկներու։ Քանի մը համայնավարական յաղթութիւններ կը մտանշուին։

Կին մը ոստիկանական fօrմիւեր կը նշանակուի Թուրիոյ մէջ

Աճմարա.— Թուրիոյ մէջ առաչին անգամ ըլլալով կին մը հրաւիրուեցաւ կատարելու համար ոստիկանական fօrմիւերի պաշտօնը։

Իսկապէս, Օգէրբէ հանգրմ. վկայեալ իրաւագիտական վարժարանէն, կանչուեցաւ Իսթանպուլի ամենակարեւոր ոստիկանատուններէն մէկուն գլուխը։

ՀՐԱՇԱԳՈՐԾ ՄԱՐԴՈՒ

ԷԼ ՀՍԱՀԱՍԵՑ ՊԷՑ ԷԼ ՓԷԼԷՔԻ

Փութացէք առնելու անոր կարծիքը ձեր բոլոր փափաքներուն համար։ Ան կը հանդարտեցնէ բոլոր չուարած և առնջուած մտքերը և կը վերադարձնէ անոնց փափաքածները։ Կ'իյնէ բոլոր ոգիներուն. հիպնոթիզմով կը կարդայ մարդուն մտածումները. ձեռքի գծերէն կը կարդայ մարդուն անցած, ներկայ և ապագայ կեանքը. կրնայ հաստնալ ամուսնութեան, ճամբորդութեան, սիրոյ, առեւտուրի, քննութեանց և այլն բոլոր գաղտնիքները։ Այս բոլորը կը ցուցնէ մարդուն, կարծես թէ գրուած ըլլան թուղթի մը վրայ։ Հնոյ և ամենանոյն սիրեւ եղած դժուարութիւններն ու առրկութիւնները կը լուծէ Աստուծոյ Սուրբ անուններովը եւ Ամերիկեան եւ Եւրոպական գիտնականներու փորձառութիւնները օգտագործելով։

Տխուր եղողներուն ուրախութիւն և հանգիստ կը պատճառէ. ջղային և մտային հիւանդութիւնները կը դարմանէ։ Այս բոլորը մեծ յաջողութեամբ կը կատարէ։ Փորձը ամենամեծ փաստն է. անգամ մը այցելել բաւական պիտի ըլլայ։

ՀԱՍՑԷ.— Գէյրութ. Հանդէմ Ղամի փողոցի արեւմուտքը, Ֆրանսական հիւանդանոցին մօտ, թիւ 9 բնակարանը։

ԱԶԴԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

Ա.— Անոնք որ կուգան, իրենց մտքէ պէտք է գրեն թուղթի մը վրայ և պէտք է պահեն.

Բ.— 1000 ոսկի կուտայ ան, եթէ չի կարենայ ճշդաւորէն գիտնալ հետեւեալ միտքը, գրուած արաբերէն լեզուով միտքերը չխառնելու համար հարցուժի միջոցին.

Գ.— Եթէ նամակներու մէջ ամփոփուած չըլլայ երկու ոսկի, պատասխան չի տրուիր։

ԶԱՎԶԱՎԱՃԵԱՆ ՄԱՐԻՉՆԵՐ

ՏԵՂԱԿԱՆ ԳՈՐԾ

Զավզավաճեան եղբայրներու հրդեհի մարիչները, շինուած պղինձով ապահովուած են 20 ֆիլօֆրան ճնշումի մը համար։

Անոնք արձանագրուած են քաղաքապետութեան առօրէնութեան մէջ և ճանչցուած Ֆրանսական բէճիֆ Ճանձախում մրի կողմէ։

Այս մարիչները այնքան ներկայանալի են որքան եւրոպական ներկերը։ Գիները չատ ծայրայեղօրէն ածան ու արդիւնքը գրեթէ վայրկեանական է։

ՄԱՆՐԷԱԲԱՆԱԿԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՈՑ

Laboratoire Microbiologique

ՏՕՔԹ. ՍԱ.ՄՈՒԷԼ (ՍՏԵՓԱՆԵԱՆ)

Մասնագիտութիւնը կատարելագործած Ֆարիզի եւ Լիօճի մէջ եւ տասնեակ տարիներէ ի վեր բժշկական տոյն ճիւղով զբաղած ըլլալով կը կատարէ բժշկ. ամենանուրբ աշխատութիւնները. (մկ. խոխ. արիւն եւլն).

Հասցէ՝ Մէյրի փողոց Տաուէի օճախին մէջ. (պատ իտրիսի մօտ բրամուէյի գծին վրայ) խղճմտութեամբ ասխատասիճ, չափաւոր գին.

ՏՕՔԹ. ԳԷՈՐԳ ԿԷՐԿԷՐԵԱՆ

Վկայեալ Lauréat Ընտկ Interne եւ այժմ մնայուն ՄԱՍՆԱԳԻՏ ի մի Ֆրանսական հիւանդանոցի ԱԶԳԻ, ՓՈՒ, ԿՈՂՈՐԴԻ, ԱԿԱՆՋԻ և ԳՂՈՒՄ հիւանդութիւններու բաժնին։

Հիւանդ կ'ընդունի կէսօրէ վերջ ժամը 2—6

իր գլխաւոր մէջ rue de Damas, No. 15

Հիւանդները ուղղակի հիւանդանոց կ'ընդունուին իր կողմէ տրուած մուտքի բարօրով։

Ագքսա հիւանդներու ձրի դարմանուած, ամէն օր կէսօրէ առաջ ժամը 10—12, հիւանդանոցի դարմանատան մէջ։

Կարի եւ Ձեւագիտութեան Դասընթացք

ՏԻԿԻՆ ՄԱՌԻ ԵՐԱՄԵԱՆ

ՎԿԱՅԵԱԼ ԴԻՐՋԱԿՈՒՀԻՀ

ԲԱՐԻՋԷՆ ԵՒ ՎԱՃԻՆԿՊՕՆԷՆ

Կարի եւ ձեւագիտութեան մասնագիտուհի, Տիկին Մառի Երամեան կը վերադառնայ իր առնետանոցը. Մնծ Սուրայի դիմացը Նո. 78 տան երկրորդ արկը։

Երեք ամսուան միջոցին կը սորվեցնէ ամենավերջին ճոռաձեւութեամբ, կար եւ ձեւագիտութիւն իր բոլոր բարդութիւններով եւ արդիական մշակոցներով, Droit-fils մեթոտով։ Իր ատակերտուհիները կ'օժտէ Բարիզի ատխարհաձանօթ Académie Daydou վկայականով։

Տոկուն շինուածք Վայելուչ տես Հնչուն եւ բնական ձայն Ահա յատկանիշները՝

ՈՐՈՆՅՄՈՎ ԿԸ ՁԱՏՈՐՈՇՈՒԻՆ

ԱՓՕԼԼՕ ՖՕՆՕՆԵՐԸ

Հրապարակի վրայ գրանդ ողջ բոլոր մարքանեբու հետ կը մրցին Աբօլլօ ֆոնօները։ Մանաւանդ վերջին նոր մօտէլները, որոնք հասած են արդէն, անգերազանցելի են իրենց տոկունութեամբ, վայելչութեամբ և ժամչելի գիներով։

APOLLO GRAMOPHONE Co. Ltd

(of London)

ԱՓՕԼԼՕ՝ ՖՕՆՕՆԵՐՈՒ ԹԱԳԱՒՈՐԸ !!!

Կատարեալ համոզում գոյացնելու համար անգամ մը այցելեցէք

MAISON APOLLO, Rue de la Poste, BEYROUTH

Փորդպիճ եւ Բօճօլ՝ ամէն ձեւի, անվիճելի որակ եւ առատութիւններ գիւրամատչելի գին, վճարումի դիւրութիւններ։

Ընդհ. ներկայացուցիչ՝ Սիւրիոյ, Պաղեստինի, Անդրյորդանի, Միջագետքի եւ Նիգբոսի.— ԳՈՒՐԳԻՆ ՍԻՆԱՆԵԱՆ

KOURKEN SINANIAN, Boite Postale 642, BEYROUTH (Syrie)

ՊԱՆՈՒԿ ԼԻՒՔՍ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԱՆՆԱՀԱՏԱԳՈՒՆ ՊԱՏԱՒՈՒՈՂ

«ԼԻՒՔՍ»ԻՆ ՀԱՄԱՐ

ԽՒՍՏ ՕԳՈՒՏՈՒ ՍԵՆԵԿԱՆԵՐ

ՈՒ ԿԸ ԲԱՑԱՒՆԱՆ 1.2.3.4. ՄԱՅԻՍԱԿԱՆԵՐԷ

1. ՀԱՄԵՂ ՁԱՁ, ՄԱՔՈՒՐ ԵՒ ԱՆԹԵՐԻ ՕՊԱԱՐԿՈՒԹԻՒՆ.
2. ԳԻՆԵՐԸ ԽԻՍՏ ՁԱԿԻՒՄՈՐ.
3. ՏՈՒՆ ՓՆՏԱՐԱՆԵՐՈՒՆ ԱՄԷՆ ԴԻՒՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ.

ՏԷՐ ԵՒ ՏՕԱՐՔ՝ Գ. ՓԱՐՏԻԶԱՆԵԱՆ

ԱՋԱՔԱԿԻ ՏՕՊԱՐԱՆԸ

ՏՊԱՐԱԿԱՆ ԱՄԷՆ ԿԱՐԳԻ ԳՈՐԾԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ

Դիմեցէք «ԱԶԴԱԿԻ Տպարանը՝ գիրք, պրօշիւր, հրաւիրական հրաւիրագիր, պահարան, ճամպակի քարտ եւ առեւտրական ձեւակիներ.

ԱՐԱՓ, ՄԱՔՈՒՐ, ԳԵՂԵՑԻԿ ԵՒ ՎԱՃԱՌ.

ՁՈՒՆ ՄԲՐԵՐՔ ԳԻՐԵՐՈՒ

ՈՎ ՈՒԶԻ ՈՒԱՆՈՂ *Beyrouth chausse Standard* ԿԸ ՎԱՃԱՌ

Դուն գիտես որ ՄԲԱՆՏԱՐՏԻ կօշիկները լաւագոյններն ու ամենագոյններն են.

Փորձէ եւ քէ ոտերուդ հաճգիստը պիտի ապահովես եւ քէ ալ խնայողութիւն.

ԿԵԴՐՈՆԱՑԵՂԻ՝ ՆԱՃԱՐ ԵՂԲԱՐՆԵՐՈՒԻ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ

— Հօպիճօնը սպասնելուն համար գինք միչեւ կատաղան կը տեսապնդեմ, բայց ինծի հանդէպ բրածին համար քան մը չեմ ըներ։ Ուէսթլին եկած օրէն իվեր զայն զարնելով սատկեցնելու զգացումս կը զսպեմ, զայն աւելի մեծ դատաստանի մը կը ձգեմ։ Հօլիճօնի սպանելը ըլլալուն համոզուած եմ, և եթէ գիտնամ որ մատս վերցնելով զայն կախաղան պիտի ղրկեմ, չեմ բարձրացներ, որովհետեւ այդ պարագային ամէն մարդ պիտի կարծէ որ վրէժ լուծելու համար կ'ընեմ։

— Պարպարան չի՞ կրնար ընել։

— Պարպարան իմ կինս է։

— Ուրեմն նորէն յոյս չմնաց։

— Ոչ, այնպէս չէ, այս ընդդէմ բուն հայրիկդ պէտք է ըլլայ, սակայն դիտենք որ չըներ, ուրեմն դուն պէտք է ընես։

— Բայց ես ի՞նչ կրնամ ընել, եթէ ձեր ձեռքերը կապուած են, իմ ոտքերս ու վիզս ալ կապուած է, նոյն իսկ մէկ ժամուան մէջ կախաղան հանուելու վախն ալ ունիմ։

— Ձեռ կարծածիդ պէս վտանգ չկայ, 2—3 օր այս տեղեր պէտք է մնաս, մէկ մղոն հեռու ապահով տեղ մը կայ կ'ըսեիր։

— Այո, կայ, սակայն Լիվըրուլ աւելի ապահով է, չեմ կրնար համարձակիլ։

— Բիչարա, այդ վախերը պէտք է մէկ կողմ նետես, գիտես, որ ամբողջ ընտանիքիդ պատիւն ու երջանկութիւնը քեզի կապուած է, 2—3 օր հոն կեցիր։

— Շատ լաւ, վե՞րջը։

— Մր. Գօլին դիմէ, ան ձեղ ատանձնէ գործը։

— Չեմ հասկնար թէ ի՞նչ կ'ըսէք Մր. Քարլայլ, աւելի լաւ է երթամ դատարան յանձնուիմ, որովհետեւ Մր. Գօլին ընկերքն ալ այդ է։

— Այդպէս չէ, ուրիշ յանախորդներու պէս բացէն

պիտի չերթաս, գաղտնօրէն կերթաս և ամբողջ դէպքը կը պատմես, եթէ ան համոզուի, մի վախնար գիտէ ընելիքը։

— Գիտեմ Մր. Գօլ չատ զօրաւոր կամքի տէր մէկն է, բայց եթէ չհամոզուի ո՞վ կրնայ երաչխաւորել որ զիս չպիտի հետապնդէ։

— Այդ մասը ես կը կարգադրեմ, այդ խոստումը կառնեմ և անկէ վերջ գործ չեմ ունենար։

— Շատ լաւ, եթէ ատանձնէ ի՞նչ ձեւով կրնայ սկսիլ գործի։

— Այդ իր գործն է, եթէ ես ըլլամ գիտեմ ինչ ընելս։

— Ի՞նչ կ'ընէիր։

— Եթէ այդ ըսելու ըլլամ, ես կ'ատանձնէի դատդ։

— Գիտեմ, իսկոյն Էվվիսընը ձերբակալել կուտայիր։

Քարլայլ խնդաց։ Բիչարա ճիշդը գիտցած էր։ Բիչարա քիչ մը մտածելէ վերջ ըսաւ։

— Սակայն դատը սկսելուն պէս գիս ալ չե՞ն բանտարկեր։

— Բիչարա այս բաները չպիտի կրնաս հարկիլ դուն։ չատ վախկոտ եղած ես։

— Եթէ դուն ալ այսքան երկար տարիներ չուանը վզիդ պտտէիր և կախաղանին այսչափ մօտ գտնուէիր, դուն ալ խելքդ կը կորսնցնէիր։ Ինչ որ է, հիմայ ի՞նչ պիտի ընե՞մ։

— Հիմայ երթալով մինչեւ երկուշաբթի կրնաս պահուիլ, մինչեւ այն ատեն ես փաստաբանը տեսնելով կը կարգադրեմ։ Երկուշաբթի երեկոյ հոս եկուր, բայց չի գացած, այսօր իսկ պէտք է տեսնաս Էվվիսընը և ինծի լուր բերես։

— Շատ լաւ ես հիմայ կ'երթամ և կը տեսնեմ, մէկերնիդ ինծ հոս սպասեցէք։

Երբ Բիչարա կը մեկնէր, Գարպարա ըսաւ։

— Բիչարա, չատ յոգնած և անօթի ըլլալու ես, երա-

ՕԳՆԷ ԴՈՒՆ ՔԵԶԻ ԵՒ ԱՍՏՂԸ ՔԵԶԻ ՕԳՆԷ

ԸՆՏԱՆԻՔԻ ԱՍՏՂԸ

(L'ETOILE du FOYER)

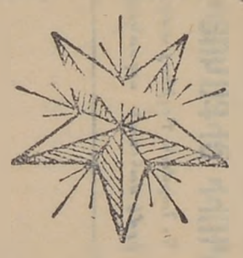

Առեւտրական և երկրագործական ժողովրդային ընկերի հաստատութիւն

Անանուն ընկերութիւն.— դրամագլուխ՝ 3,000,000 ֆրնք.

որ կրնայ 3,000,000,000 ֆրնք.ի բարձրացուիլ վարչական խորհուրդի պարզ որոշումովը։

Գեղրաֆատեղի.— 137 Boulevard Sebastopol - Paris

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԳԱՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ Արեւելեան պետութեանց

Սավոյ Օթելի օճախ, Գուրհ, Գէյրութ

ԵԼԵԻՄՏԱԿԱՆ ՃԻՒՂ

Աւանդի պարտականագրութիւնով

ՕԺԻՏ

Տրաշխատութեալ տոկոս 6%, Ակնկալուած մասնակցութիւն ընկերութեան շահերուն։

ԿԱԼՈՒԱԾԱԿԱՆ ՃԻՒՂ

ՎԱՐԿԵՐՈՒ ԲԱՑՈՒՄ

Կալուածի վրայ փոխատուութիւնք՝

վճարելի 10—15—20 տարիէն, որոշուած պարտաժամկէն առաջ ուզողը կրնայ վճարել։

ԸՆՏԱՆԻՔԻՆ ՍՍՏՂԸ ընկերութիւնը ներկայիս 75,000է աւելի անդամ ունի։ Մինչեւ 1 Ապրիլ 1931 Ընտանիքին Աստղը 135 միլիոն փռնկ տուած է, գրաւով 50ՀՈ միլիոնէ աւելի արժէք ունեցող անշարժ կալուածներու վրայ։

Ամէն թղթակցութիւններ՝ B, P. 821, Beyrouih

AZTAG
JOURNAL QUOTIDIEN ARMÉN.
B. P. 587
BEYROUTH, Liban

Directeur - Propriétaire
HAIG BALIAN

ԳՆԱՅԱՏՈՒԹԻՒՆՔ

ՍԻՒՐԻՈ. տար. 550, վեցամսեայ 300 ՍԱՀ.
ԱՐՏԱՍԱՀՄ. տարի. 7, վեցամսեայ 4 տոլար

ԱԶԴԱԿ

ازتـــاك

جريدة سياسية ادبية اقتصادية حرة

ՕՐԱԹԵՐԹ

ԱԶԳԱՑԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԳԻՏԱԿԱՆ

ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 1932 — 18 — ՉՈՒՏ ՔԷ ՀԱՏԸ 2.50 Ս.Դ.

Չ. ՏԱՐԻ | Ամեն առաւոտ պէտք է բեր բերքս ցուրեցիք հասցէիք | Տնօրէն — Խմբագիր՝ ՀԱՅԿ ՊԱԼԵԱՆ | Չհրատարակուած ձեռագիրները չեն վերադարձուիր | Թիւ 163 (740)

ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ ՄԱՆՉՈՒՐԻՈՅ ՄԷՋ

Չօրսավար Մութօ վերջնագիր կուտայ

ՁԱԲՈՆՑԻՆԵՐՈՒ ՊԱՏԵՐԱԶՄԱԿԱՆ ՅԱՏԱԿԱԳԻԾԸ ԵՒ ԿԱԶԻ ԳՈՐԾԱԾՈՒԹԻՒՆԸ

Մուքտէն.— Մանչուրիոյ ճաբոնական բանակին ընդհանուր հրամանատար գօրավար Մութօ վերջնագիր մը ղրկեց չինական անկանոն բանակին որով անոր կ'ազդարարէ որ անձնատուր ըլլայ անմիջապէս, եթէ ոչ գործողութեան պիտի ձեռնարկէ իրեն դէմ։

Կը տեղեկագրուի թէ ճաբոնական և Մանչուքուօյի բանակները Ֆուլարշիի մօտ տեղի ունեցող բուռն կռիւներէ վերջ պարտութեան մատնեցին չինական անկանոն զինուորները որոնք կը նահանջեն արևմտեան ուղղութեամբ։

Երկու կողմերու կորուստները խոշոր են։

Այս կռիւները առաջին մասը կը կազմեն գօրավար Մութօյի պատերազմի յատակագիծին որը կը թուի թէ կ'ուզէ մաքրել Մուքտէնէն Քիրին երկարող երկաթուղիներու, Մուքտէնէն Անթունկ երկաթուղիի շրջաններուն մէջ գտնուող երկաթուղիի գիծերը։

Ճաբոնցիք կը խորհին թէ այս գործողութեան համար երեք շաբաթ պէտք պիտի ըլլայ։

Մանչուքուօյի զինուորներէն զատ, ճաբոնցիներու տրամադրութեան տակ կը գտուին 10.000 հոգի որոնց մէջ կան մեծ թուով ձիաւորներ։ Չինական ուժերը կը հաշուեն 35.000 հոգի։

Ուրիշ տղբիւրէ բղխող լուրերու համաձայն, մօտալուտ կը թուի վճռական պատերազմ մը գրաւելու համար Մուքտէն քաղաքը ուր պատերազմական վիճակ յայտարարուած է։

Չինական յառաջապահ զինուորները կը գտնուին քաղաքէն քսան քիլօմէթր հեռու միայն։

Ճաբոնական օդանաւեր կը սաւառնին քաղաքին վրայ և ճաբոնական օդային կայանը ուժեղացուեցաւ Քօտէյչէն եկող նոր ջոկատներով։

Այս շրջանի յառաջկոզմեան մասերուն մէջ ճաբոնցիք հեղձուցիչ կազեր գործածեցին առաջին անգամ ըլլալով, բայց չինացիք ուրոնք հակակազային դիմակները ունէին կարողացան ձախ իրենց դիրքերուն վրայ։

Խարպին.— Զորս յեղուզակներ յարձակում գործելով սպաննեցին Տիկէն Ուուդրուճի անուն անգղուխի մը և փորձեցին առևանգել իր եղբիք զաւակները։ Երկու ուսեր փութացին հետապնդել յեղուզակները որոնք կրակելով վիրաւորեցին անոնց երկուքն ալ Չինական ոստիկանութիւնը անմիջապէս հետապնդել սկսաւ յեղուզակները և անոնց վրայ կրակելով սպաննեց անոնցմէ երկուքը։ Միւս երկուքը փախան։ Տիկէն Ուուդրուճի զաւակները փրկուեցան։

Քաղաքական կացութիւնը Խ. Ռուսիոյ մէջ

ՆԵՐՔԻՆ ԾԱՆՐ ՊԱՅՔԱՐՆԵՐ ԿԸ ՄՂՈՒԻՆ

Սթալին եւ աջակողմեականներու ընդդիմադրութիւն

Պերլին.— Բաւական չափ ազդեցիկ անդամներու ուսական համայնավարական կուսակցութենէն արտաքսումը — արտաքսում մը որ զուգադիպեցաւ ուղղափառ համայնավարականներու կողմէ ընկերվարական յառաջդիմութեան իբրև քիլօմէթրական սահմանը նկատուող Տնիէբէրի ելեքտրական գործարանին բացման հանդէսին — պերլինեան մամուլին կողմէ կը նկատուի իբրև մէկ ապացոյցը հետզհետէ աճող այն դժուարութեանց որոնց Պ. Սթալին կը բաղխի Աջակողմեան ընդդիմադիրներու դէմ ձեռնարկած պայքարին մէջ։ Աջակողմեան ընդդիմադիրները չեն հաւատար համայնավարական յառաջդիմութեան իր ներկայ ձևին մէջ և կը պահանջեն հետզհետէ աւելի զօրաւոր ձայնով մը թէ արմատական փոփոխութիւններ ներմուծուին կուսակցութեան քաղաքականութեան մէջ և թէ վերացուին անհատական նախաձեռնութեան խոչնդոտ հանդիսացող չղթաները։

Այս իրադարձութեանց մասին երկարօրէն խօսող պերլինեան թերթերը կը կարծեն թէ այս վտարումը կը ներկայացնէ Պ. Սթալինի և գիւղացիներուն բաղձանքներն ու պահանջները յայտնող ընդդիմադիրներու մէջ սկսած պայքարին առաջին փուլը միայն։

«Յօսիշէ ձայթունկ» կը յայտարարէ թէ «կասկած չի վերցներ թէ Սթալին կը գտնուի ծանր վտանգներու հանդէպ։ Արդէն ասիկա տեսնալուն համար է որ անիկա յանկարծակի կերպով որոշեց սկսիլ յարձակողականի»։

«Լոքալ Անձայկըր» կը յայտնէ թէ ընդդիմադրութեան ծնունդ տուող տնտեսական ազդակները կիշխեն է հեճուկս զանոնք բնաջինջ ընելու համար թափուած ջանքերուն։ Սոյն թերթը կենթադրէ նաև թէ Խ. Ռուսիան կը գտնուի ծանր դէպքերու նախօրեակին։

«Պէօրզէն ձայթունկ» կը խօսի Սթալինի դէմ ապստամբութեան մը մասին որուն անկումը կը բաղձացուի համայնավարական կուսակցութեան մէկ կարեւոր ֆրագցիայի կողմէն։

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ԻՍԿ ՀԱՅԱՍՏԱ՞ՆԸ...

ԽՄԲ.— Ազգերու Դասակարգութեան ընդհանուր ժողովին առթիւ, որուն Թուրքիան ալ կը մասնակցի առաջին անգամ, Ա. Անտոնեան հետեւեալ յօդուածը ուղարկած է «Կակագէ տը Լօզանճի», որ հրատարակած է գալ ամբողջութեամբ (10 Սեպտեմբեր)։

Ձեզի ծանօթ է դժբաղդութիւնը, որուն ենթարկուեցաւ Թրքահայաստանի հայ ժողովուրդը ընդհ. պատերազմի ընթացքին։ Թուրք պետական վարիչները ժամանակ չտրամադրեցին իրենց օձիքը ազատելու համար հայկական հարցէն,—բնջնջելով հայ ժողովուրդը որ 30 տարիներէ ի վեր, կը կռուէր յանուն իր ազատագրութեան, ընդդէմ թրքական գարշելի լուծին։

Երբ Թուրքիա պատերազմի մասնակցեցաւ, Թալէաթի և Էնվէրի կառավարութիւնը հրամայեց զինաթափ ընել հայ ժողովուրդը, զինուորագրել հայ երիտասարդութիւնը, այնուհետեւ տարագրելու և բնաջնջելու համար, աննկարագրելի բռնկումով մը, հայ ժողովուրդի ծնողագրացը։ Մօտաւորապէս մէկ միլիոն զոհ։ Երբ վերջացաւ պատերազմը խաղաղութեան հաստատվելով, ֆՍեւրի դաշնագրով (1920) հայկական անկախ պետութիւն մը ստեղծեց ու նախագահ Ուիլսըն գնեց տահճաններն այդ նոր պետութեան։ Սակայն, յաղթական Բէմալը չուառով պատեհցուց դաշնագիրը, այդ առթիւ վայելելով Մոսկուայի թանկագին օժանդակութիւնը։ Բէմալական բանակը, որուն կ'օգնէին ռուսները, վերագրաւեց, խորտակելով հայ կամաւորներու դիմադրութիւնը, ոչ միայն թրքահայաստանը, այլև խուժեց մինչև Անդրկովկաս, յարձակեցաւ փոքրիկ հայկական հանրապետութեան մը վրայ, որ կազմուեր էր այնտեղ, չնորհիւ հայ ժողովուրդի նիգերուն։

Այժմ, ամբողջ Թուրք կայսրութեան մէջ, կ'ապրին հազիւ 70—80 հազար հայեր, մեծ մասը Պոլիս խռնուած, որոնք իրական փաթիններու կեանք մը կը վարեն Թրքական կարծեցեալ հանրապետութեան մէջ։

Բոլորովին հայերէ պարպուած է բուն Թրքահայաստանը (Էրզրումի, Վանի, Պիթլիսի նահանգները)։ Նշանակալից է նաև այն, որ քիւրտ կամ Թուրք բնակչութիւն ալ չկայ այն նահանգներուն մէջ։ Նիւթերը ամայի է գըրեթէ ամբողջովին, ձախողած ըլլալով Բէմալի կառավարութեան բոլոր ջանքերը՝ Թուրք դաղթականներ բնակեցնելու պարպուած հողամասերուն վրայ։ Վանզի աւերակ դարձած է երկիրը մէկ ծայրէն մինչ միւսը, հետեւաբար տեհրաժեշտ է վերաշինութեան զերազոյն ճիգ մը, ինչ որ վեր է Թուրք ժողովուրդին կարողութենէն, վարժուած ըլլալով քանդելու քան չինելու։ Հայ ժողովուրդն է միայն, որ վերստինկենդանացած ձեզձելիութենէ այդ արիւնոտ ու ախուր հոլերուն վրայ զորս մշակեր է երկար դարերէ ի վեր։

Բայց Բէմալի կառավարութիւնը կը մերժէ ընդունիլ այս ժողովուրդը,— հայկական ջարդերու մնացորդը, որ կը վերապրի իբրև գաղթական—հարիւր հազարներով ցանուցրիւ ինկած օտար երկիրներու մէջ, ենթակայ անտոյդ ճակատագրի մը վերիվայրումներուն։

120 հազար հոգի ապաստանած են Սուրիա, նոյնքան թիւ մը Ամերիկայի մէջ և աւելի քան 200 հազար հոգի Եւրոպայի մէջ (Ֆրանսա և Պալքաններ), և դեռ հարիւր հազարներ Պարսկաստանի, Միջագետքի մէջ և այլուր։ 700,000ի կը հասնի այս ցանուցիր հայ գաղթականներուն թիւը։ Զարքաշ աշխատաւորներ, մեծ մասամբ հողագործներ ու արհեստաւորներ, առևտրականներ, բոլորը մէկ պահանջ ունին միայն,— երթալ վերականգնել կեանքը իրենց աւերակ օջախին մէջ։

Այսօր, հայկական մեծ ու խռովիչ հարցը ուրիշ բան չէ, բայց եթէ հարցը մօտ մէկ միլիոն հայերու, որ բնիկներըն են Թրքահայաստանի, բայց կողոպտուած ու դուրս նետուած են իրենց բնաշխարհէն, այն հողէն, որ իրենց կը պատկանի դարերէ ի վեր։

Երբ յաղթական Բէմալը պատեհց Սեւրի դաշնագիրը Լօզանի մէջ, երբ Թրքահայաստանը, ինչպէս նաև կովկասեան Հայաստանի մէկ կարեւոր մասը ձեռքէն անցաւ Թուրքերուն՝ չնորհիւ մեծ պետութեանց անկարողութեան, տարագրուած հայ ժողովուրդը որ չուզե՛ր տակաւին յուսահատիլ մարգկութենէն և քաղաքակրթութենէն, իր աչքերն յառեց Ժընեւի մեծ հաստատութեան։ Արդարև Ազգ. Դաշնակցութիւնը հետաքրքրուեցաւ հայկական դատով և ի նպաստ մեզի ազատ որոշումներ, որ ծանօթ են ձեզի։

Տիեզերական այս խորհրդարանը արդար և արժան կը համարի որ հայ ժողովուրդը, պատերազմի այս մեծագոյն զոհը, Թուրքերու տիրապետութեան տակ սերունդներէ ի վեր անհատապրուած տառապանքներու և հարատահարութեանց ենթարկուած հայութիւնը վերջապէս անկիւն մը ստանայ Թուրք կայսրութեան անհուն տարածութեան վրայ (800 հազար քառ. քիլօմէթր) տասնիկ մը իր հայրենի երկրէն, այնտեղ հիմնելու համար օջախ մը, որ անկախ ըլլայ Թրք. տիրապետութենէն։

Արդ, առանց վերապահութեան՝ Թուրքիա քիա ընդունեցաւ Ազգ. Դաշնակցութեան ծոցին մէջ։ Միթէ վերյիշեց թաղե՞լ կո՛ւզեն հայկ. հարցը, զոր մեծ անձնուիրութեամբ կը պաշպանէին, 15 տարիէ ի վեր, արևմտ. ժողովրդապետութեան լուսազոյն ներկայացուցիչները։

Բաւերազդաբար կան բարեկամներ, որ կը խորհին թէ կարեւոր չէ դեռ ամէն բան։ Թերևս Ազգ. Դաշնակցութեան մէջ գտնուի պետութիւն մը, որ լռելի դարձնէ արդարութեան ձայնը։ Եւ ինչո՞ւ Ջուիցերիան չըլլայ այդ պետութիւնը, բոլոր ազատութիւններու օթիար հայրենիքը, որուն ներկայացուցիչները Ազգ. Դաշնակցութեան մէջ բարձրացուցին իրենց հզոր ձայնը ի նպաստ Հայաստանի անձեռնմխելի իրաւունքներուն։ Սակայն անհրաժեշտ է յուզել հանրային կարծիքը, որովհետեւ վրդովեցուցիչ է անտարբեր լռութիւնը ամենէն աւելի յուզիչ այս հարցին շուրջ։ Մեծ պետութեանց մեծ օրաթերթերէն ոչ մէկը կը համարձակի խօսիլ Հայաստանի մասին։ Թուրքիան է, բազմաթիւ ոճիրներու և բազմաթիւ տարափներու այս հեղինակը, միակ պատասխանատուն, որ ի պատուի է հիմա ամէն կողմ։

Երկար վարանումներէ յետոյ, Թիւրքիա քիա բարեհաճեցա՛ ընդունիլ Ազգերու Դաշնակցութեան հրաւէրը, յօժարեցա՛ մտնել Ազգ. Դաշնակցութեան մէջ, որպէսզի քիչ մը կարենայ վերականգնել իր բարոյական հեղինակութիւնը և գտնել դրամագլուխ՝ դարմանելու համար ելմտական իր տագնապը։ Եւ զինքն ընդունեցին ֆրկաբա՛ց, մեծ պատիւներով և չափազանցուած արտադրութիւններով, սիրամարգային ծափահարութիւններով և փաստաբանական ճառով։

Ո՞րն է այն պետութիւնը, որ յանդուգնութիւն պիտի ունենար պաշպանելու հայկ. դատը Ժընեւի մէջ, տակաւին մեր յոյսը Ջուիցերիոյ վրայ է, տա՛ք թէ ինչո՛ւ կը խնդրեմ ձեզմէ օժանդակել մեզի ձեր օրաթերթին ձայնով։

Ա. ԱՀԱՐՈՆԵԱՆ

Բ. ԳՕՄԻՒԷՐ Պ. ԲՕՆՍՕԻ ՎԵՐԱԴԱՐՁԸ

Ն. ՎԱՍԵՄՈՒԹԻՒՆԸ ՊԻՏԻ ՀԱՆԴԻՊԻ ՊՈԼԻՍ Է ԷՆԿԻՒԻՐԻ

ՄԵԾ ՊԱՏԻՒՆԵՐ ՖՐՆՍ. ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹԵԱՆ ԿՈՂՄԷ ՓԱՐԻԶԻ ԿԱՑԱՐԱՆԻՆ ՄԷՋ

Պ. Բօնսօի կարեւոր յայտարարութիւնները

Բարիզ.— Պ. Բօնսօ Օրիանթ—էքսբրէս կառախումբով Պոլիս մեկնեցաւ ընկերակցութեամբ Տիկին Բօնսօյի եւ բարձր համիսէրութեան զինուորական դիւանին պետ գնդապետ Պօսէի։

Կայարանի մէջ ողջունուեցաւ բարձրասիճան բազմաթիւ անձնաւորութիւններու կողմէ որոնց մէջ կը գտնուէին արտաքին գործոց նախարարութեան Ափրիկէի ճիւղին պետ Պ. Տը Սէն Քանթէն պ. Բիէր Ալիթ, տնօրէն հոգաբարեալ երկիրներու պատասխանատու, եւ իր ատենակիցը պ. Լաբիէռ, Լիբանանի պատուիրակ պ. Այուպ, Սիւրիական պատուիրակ Էմիր Ալի, Բաղիբայի վարիչ պ. Սքէճան, Տօքթ. Սամնէ։

Պ. Հէրիօ ներկայացուած էր պ. Տէսբրիպայի միջոցաւ, պ. բէնլըվէ՝ պ. Շառլ Հաճրիի միջոցաւ։ Շոգեկառք նստելէն առաջ, պ. Բօնսօ հետեւեալ յայտարարութիւնը ըրաւ.

«Ես կը մեկնիմ իմ պնուանուիս վեցերորդ տարեդարձը ըլլալով։ Վեց տարի առաջ Պէյրութ ցամաք ելայ եւ այսօր կը վերադառնամ գործերը փութացնելու եւ առանց երբեք վստահութիւնս կորսնցուցած ըլլալու երկար տեղէ ի վեր իրեն համար աշխատած լուծումը ապահովելով փափաքով։

«Ես Պէյրութ պիտի երթամ թիւրիայէն անցնելով, Պոլիս եւ Էնկիւրի կանգ առնելէ յետոյ։ Հալէպ պիտի լինիմ յառաջիկայ եօ. օր։

«Ան տեղ պիտի սկսի ինձ համար գործունէութեամբ լեցուն շրջան մը։ Ես կը մեկնիմ սմանչելի տրամադրութիւնով մը, խոչտարութեամբ եւ լաւատեսութեամբ տոգորուած, սասկիչ ճանապարհութիւնով մը ամբողջ շաբաթ մը անցընելէ վերջ ժընեւի մէջ։

ՄԱՄՈՒԼ

ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԻ՞ՒՆ ԹԷ ԲՌՆԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆ

Վեհի խորագրին ներքեւ «Սիրի» գրած է խմբագրական մը որմէ կը հրատարակենք սոսկ ինչ մը հատուածներ։

Ի՞նչ պէտք է նախընտրել։ Խորհրդարանականութի՞ւնը թէ բռնազբօսիկ վարչաձեւերը։ Կը թուի թէ հարցը պէտք չէր դրուեր։ Սակայն ան ամենուն է։ Է՛ որովհետեւ եթէ խորհրդարանականութիւնը արդի ընկերութեան մէջ ազատութեան լաւագոյն դրութիւնը ներկայացնէ, անոնք որ զայն կը գործադրեն, զայն պահպանած են սաստիկ վարկաբեկելու ատիճան։ Եւ անոր տեղ բռնատիրութիւնը դնելը դարման չէ։ Դարձուածքներուն ան պիտի չանգի նոյն չափազանցութիւններուն և ատանալ նոյն ժեղադրանքները։ Բռնաժառանգները կը չանան ազատել խորհրդարանականութիւնը իր ազատութիւններէն։ Ձերեւիր թէ չ՚ըլլար են։

Արդէն բնաւ պէտք չէ միայն հիւանդէն սպասել վիրաբուժական գործողութիւն։ Ասիկա անկարող է իր փորը բանալու յետոյ գործանելու և կարելու։ Խորհրդարանականներն են այս հիւանդը։ Եւ ոչ միայն անոնք չեն կրնար բանալ իրենց փորը, այլ չեն ուզեր որ մէկ կը աշխատիլ իրենց համար։ Մարդ կը գանուի ուրեմն, գոնէ երեւոյթով, ազնել կացութեան մը առջև որ կրնայ վերջանալ միայն փախուստորէն մահով։ Մարդ կրնայ համբերել եթէ ան չսպասի մահով մը որ կը սպասնայ ամէն ինչ ջանալ իրեն հետ և ժողովուրդները չեն ուզեր մեռնիլ։ Ինչ պէտք է ընել։

Ցեզափոխութիւնները, առաջին քանութեամբ, միայր գործողականներ են, այն գործողութիւնը որ ձեռքի մէկ հարուածով կը հայտնարարէ մահոգիչ կացութիւնները։ Ժողովուրդը կը տայէ ու կը կռայէ։ Ան կը հայտնարարէ ամէնը մէկ տեղ և դժբախտութիւններով։ Ցետոյ գոհ կը վերադառնայ իրեն տունը և... կառավարութիւնը կը վերսկսի։ Պիտակները փոխուեցան։ Ուրիշ անուններ կրնան երեւիլ։ ազատութեան կամ բռնապետութեան։ Ատոնք ալ ժամանակի ընթացքին պիտի միանան իրարու։

... Անպատմը ևս կատուն կատու կուշնք և նախագահ Տէպրսը բռնաբէր։ Առանց Ցունիսի պետական հարուածին երկիրը պիտի քայքայուէր։ Ի՞նչ էր Ցորմիլ մը փրկելու համար ձգել որ մեռնէր օդհատականը։ Քանի մը օրշնք — վճիռներ բաւական եղան սպաննելու մարդկային արշաւանքը։

Դիտակից ազատութիւն մը բաւական եղաւ որպէսզի քաղաքական և վարչական մեքենան վերագանէ իր ուժը։ Տիմոթաթախ աւելի մը չորս կոզմը ձիեր չեն կապեր ինչպէս որ կ'ըսէ խորհրդարանականութիւնը. կը կապեն բոլորը մէկ կողմէ եթէ կ'ուզեն սայլը հանել։ Հանապարհութիւնը, ինչ ալ ըլլայ անոր ձևը, բազմութեան դանդաղ անյարկցութեան առջև կանգնող մէկու մը ցաւակոր և յարակից կամքն է։

ՄԵՐ ՏԷՐ ՍՊԱՍԱՒՈՐՆԵՐԸ

Հալէպի երեսփոխան, հայազգի Պ. Նիքոլա Ճաճճիի «ծօրհնութեամբ հրատարակուող «Լ'Էքիւտ. ծիւ Նոռ» Ֆրանսերեն թերթը, իր Հոկտեմբեր 11ի թիւով կը գրէ վերի խորագրին ներքեւ.—

Հոկտեմբեր 6 Թուականը նամակի մը մէջ «Այամ»ի քաջօրէն անծանօթ Թրքահակիցը կը պարզէ սահմանադրական ազատական կուսակցութեան քաղաքական ակումբին բացումի յայտագիրը (բացումը տեղի ունեցաւ հոկտեմբեր 7ին)։

Հոն ամէն ինչ ցոյց տրուած է, նոյն իսկ Նիքոլա Ճանճիի կողմէ ֆրանսերէն լեզուով պատրաստուած ճառի մը նիւթը, որուն մասին մարդը կ'ըսէ մոլեռանդօրէն չեական խոստովանութիւն մը։

«Արդ Նիքոլա Ճանճի ոչ արտաստանած է և ոչ ալ ուզած է արտաստանել ոևէ ճառ, ոևէ լեզուով, սահմանադրական ազատական կուսակցութեան քաղաքական ակումբին (կամ ժողովին) ոևէ բացումին մէջ, քանի որ չեն չըներ ատոր մասը կազմելու»։

Անգամ մը ևս կը մատնանշենք հակառակորդին այս նենգաւորութիւնը, որ մեզի ազատելու համար, փոխ կուտայ միայն մեզի իր գրականութիւնը։

Եւ մենք կը Թողունք հատարակութեան և «Այամ»ի անօրէնին որ մէկը գնահատէ իր «եղեկատուին գործունէութիւնը, միւսը՝ հատատարմութիւնը իր ազատասիրին։

ՔԱՐԻՒՂԻ ՏԱԳՆԱՊԸ

«էլ Շարգ» օրաթերթը երկար խմբագրականի մը մէջ խօսելէ վերջ քարիւղի գիներու անակնկալ յաւելման պատ-

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ

ՆՈՅԵՄԲԵՐԵԱՆ ՀԱՐՑԱԽՈՍՈՒԹԻՒՆ

ԵՐԿՈՒ ՇԱԲԱԹ ՄԷՋ

ՀԱՅԿ ՄԱՆՈՒԿԵԱՆ

Ամէն անգամ որ Հայկ Մանուկեան կը հրատարակէ նոր գիրք մը, ան կը հարցնէ ինքզինքին՝ արդեօք ան պիտի կարենա՞յ նոյն յաջողութիւնը ունենալ, նոյն ընդունելութիւնը գտնել ընթերցասէր հասարակութեան մէջ։ Ու ամէն անգամ ալ ան կը տեսնէ, որ իր հոգեկան տագնապը ոչ միայն չի պակսիր, այլ կ՚աճի։ Ամէն անգամ ալ ան կը զգայ, որ իր ստեղծագործութեան մէջ ինչ-որ բան կը պակսի, ինչ-որ բան կայ, որ ան չի կրնար գտնել։

Ամէն անգամ ալ ան կը հարցնէ ինքզինքին՝ ինչո՞ւ համար կը գրէ, ինչո՞ւ համար կը հրատարակէ։ Ամէն անգամ ալ ան կը տեսնէ, որ ինքնաքննադատութեան այդ տագնապը, որ ինքզինքին հանդէպ ունեցած անդուլ պահանջքը, որ ինքզինքին հանդէպ ունեցած անդադար դժգոհութիւն

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

Զինաթափութեան Հարցը
ՀԷՐԻՕ ՄԱՔՍՕՆԱԼՏ ՏԵՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Լոնտոն.— Ֆրանս. վարչապետ պ. Հէրիօ Լոնտոն ժամանեց։

Անկիս ընդունուելեցաւ բրիտ. վարչապետ պ. Մաքտոնալտի, արտաքին գործոց Նախարար Սըր Ճոն Սայմընի, և Լոնտոնի Ֆրանս. դեսպան պ. ու Ֆլէօրիօյի կողմէ։

Պ. Հէրիօ իր Լոնտոն բնակութեան մէկօրեայ պ. ու Ֆլէօրիօյի հիւրը պիտի ըլլայ։

Առաւօտուն, պ. Հէրիօ սկսաւ պ. Մաքտոնալտի հետ խօսակցութեան Տօունինկ Սթրիթի մէջ Գերմանիոյ Զինաթափութեան Խորհրդաժողովէն քաշուելուն հետևանքը առաջ եկած կացութեան և զինաթափութեան հարցին վերաբերեալ կարգ մը ուրիշ խնդիրներու շուրջ։

Լոնտոն.— Ըստ Հավաս գործակալութեան յատուկ թղթակցին, թէպէտև լուրը պաշտօնական չկրնար, կը թուի թէ պ. Հէրիօ յաջողած է պ. Մաքտոնալտը համոզել Ժընեվու Խորհրդաժողովին համար փոխանակ Լոնտոնը ժրնևը ընտրելու նպատակայարմար լինելուն մասին։

Պ. Հէրիօ չէր կրնար ընդունիլ, իսկապէս, հակառակ պ. Մաքտոնալտի խնդրանքներուն, բանաձև մը որը պիտի յանգէր Զինաթափութեան Խորհրդաժողովին և անուղղակի կերպով ալ Ազգերու Դաշնակցութեան ձեռնթափ ընելուն։

Պաշտօնական յայտարարութիւններ

Լոնտոն.— Ֆրանքօ—բրիտանական խօսակցութիւններէն վերջ, մաժուլի ներկայացուցիչները ընդունուեցան Տօունինկ Սթրիթի սրահին մէջ ուր Անգլիոյ ամենահեղինակաւոր ձայնը բարեհաճեցաւ տեղեակ պահել զանոնք օրուայ խօսակցութեանց արդիւնքներէն։

«Շատ լաւ գիտէք թէ ժընեվի բանակցութիւնները յանգեցան անելի մը ուրկէ ելնել անկարելի է առանց պաշտօնական խօսակցութիւններու ընդմէջ չահագրգռուողներու։

«Մենք դիտաւորութիւն չունինք բնաւ գրաւելու Ազգ. Դաշնակցութեան կամ զինաթափութեան խորհրդաժողովին տեղը։ Մեր հանգիպումին առարկան խոչնդոտները վերացնել է։

«Այսօրուայ օրը խիստ գոհացուցիչ եղաւ։ Պ. Հէրիօ վաղը ժամը 16ին մեզի պիտի մեկնի մեր խօսակցութեանց ցերեկը չարունակելէն վերջ։

«Ես կ'ուզեմ ընդգծել թէ խնդրոյ առարկայ են խօսակցութիւններ և ոչ թէ բանակցութիւններ։ Այս խօսակցութեանց նպատակն է զիրար հասկնալ փոխադարձաբար և մենք պարտականութիւն ունինք օգտագործելու այս իրարհասկացողութիւնը յաղթելու համար գոյութիւն ունեցող խոչնդոտներուն։

«Միւս պետութիւնները պիտի կրնան ժամանակիւ վիճաբանութեանց երբ որ գումարուի Ժընեվու խորհրդաժողովը։

«Ես կը հաւատամ ձեզ թէ ոչ մէկ չահ չպիտի ընամուի մեր խօսակցութիւնները գաղտնի բան մը չունինք։ Անոնց բովանդակութիւնը պիտի հաղորդուի միւս կառավարութեանց։

«Ինչ որ կը վերաբերի Ժընեվու խորհրդաժողովին, ես պիտի ըսեմ ձեզի թէ այսօր բան մը չպատահեցաւ որ ընդունակ լինի բրիտ. կառավարութեան կրկնել ըսելու կամ ետ առնել ըսելու իր հրաւէրը։

«Ոչինչ պիտի կրնայ կատարուիլ առանց բարեացակամութեան։ Ուստի, մեր բոլոր ջանքերը պիտի թափենք իյնել ելու համար խաղաղութիւնը եւ բարեացակամութիւնը աշխարհի բոլոր ազգերուն մէջ»։

Քանթարայէն Երուսաղէմ երկարող ճամբայի մը շինութիւնը

Գահիրէ.— Քանթարայէն երուսաղէմ երկարող ինքնաշարժի եւ կառքերու յատուկ ճամբայի մը շինութիւնը ուսումնասիրելու վրայ է։

Պ. Պրիանի յուշարձանը

Բարիզ.— Պրիանի ազգային հանգանակութեամբ կատուցուելիք յուշարձանը պիտի կանգնի Սէնի ափը, Ալմա հրապարակին դիմաց։

Հացկերոյթ ի պատիւ պ. Հէրիօի

Լոնտոն.— Պ. Մաքտոնալտ հացկերոյթ մը տուաւ ի պատիւ պ. Հէրիօի։

Հրաւիրեալներուն մէջ կը գտնուէր նաեւ ամերիկեան պատուիրակ պ. Նորսան Տէյվիս որը չատ կարեւոր դեր մը կը խաղայ նրբանցքներու մէջ։

Հակակղերական շարժումը Մեխիկայի մէջ

Մեխսիկօ.— երեսի, ժողովը Սահմանադրական Ճանձնախումբին քննութեան յանձնեց առաջարկութիւն մը որը կը ձգտի կաթոլիկ կղերին բոլոր անդամները երկրէն դուրս արտաքսելու։

Եկեղեցիները պիտի վերածուին վարժարաններու եւ կրթական կեդրոններու։

Ճաբոնի եւ Մանչուրիական հարցը

Թոքիո.— Ճաբոնական մամուլին կողմէ հրատարակուած լուրերու համաձայն, պատերազմական եւ արտաքին գործոց նախարարները որոշած են պահանջել Ազգերու Դաշնակցութենէն որ «քանի մը տարի յետաձգէ» Մանչուրիական խնդրոյն քննութիւնը որպէսզի կարելիութիւն տրուի ռէժիմին կայուն վիճակ մը ստանալու Մանչուրիոյ մէջ եւ ցուցնելու համար թէ ի՞նչ բան կարող է։

Ճաբոնական կառավարութիւնը կը յուսայ թէ այս պարագային մէջ Լիթթէն տեղեկագրով յայտնուած կասկածներուն անհիմն ըլլալը երեւան պիտի գայ։

Ֆրանսական թերթերը յոռետես են Հէրիոյ Մաքտոնալտի տեսակցութեան մասին

Բարիզ.— Ֆրանսական թերթերը կը գուշակեն թէ Հէրիոյ Մաքտոնալտի տեսակցութիւնը ձախողութեամբ պիտի վերջանայ։ Անոնք իրենց գուշակութիւնները կը հիմնեն այս իրողութեան վրայ թէ բրիտանական ղրկանակները մեծ մասամբ հակառակ արտայայտուած են զինաթափութեան եւ ապահովութեան վերաբերեալ ֆրանսական նոր ծրագրին։

Պ. Հէրիոյի իր ճամբորդութեան մէջ ընկերակցած է յատուկ թղթակիցներու փոքրիկ բանակ մը, որոնք կենթադրեն թէ ֆրանսական ծրագիրը արդէն քննուած է եւ մերժուած բրիտանական կառավարութեան կողմէ։

Առաբ բանաստեղծներէն Ահմէտ պէյ Շավգի մեռած

Գահիրէ.— «Արաբ բանաստեղծներու իշխանը յորջորջուող Ահմէտ Շաֆիի պէյ վախճանեցաւ։ Թիչեալը Գահիրէ ծնած էր եւ Բարիզի մէջ ուսուցած իր իրաւաբանական ուսումը։

Սովիէթական հիդրան ինֆլիմը կը չափէ
ՋԻՆՈՎԻԷՖԻ ԱԼ ԿԱՍԿԱԾԵԼԻ ԿԸ ԴԱՌՆԱՑ

Մոսկուա.— Ազդեցիկ քանի հաւատնաւոր կոմունիստներ վտարուեցան կուսակցութենէն, նկատելով որ անոնք կանդամակցէին կամ ժեղսակիցներն էին հակայեղափոխական խմբակի մը որ է վերջերս փորձած էր պուրժուազիան և պուլշեւիկներու կազմակերպութիւն մը հիմնել իբրեւ նպատակակէտ ունենալով ջոփիթալիզմի վերահաստատումը։ Անոնց մեծ մասը նախապէս վտարուած էր կուսակցութեան դէմ ընդիմադրութիւն ընելու պատճառաւ, այս վտարեալներու մէջ կը գտնուի նաեւ Գ. Զինովիէֆը։

Պ. Քուլիճ կը յանձնարարէ Պ. Հուվէրի վերընտրութիւնը

Նիւ—եորք.— Հանրապետութեան նախկին նախագահ պ. Քուլիճ Մադիսըն Սքուէրի մղձ քաղաքական մեծ ճառը մը խօսեցաւ ի ներկայութեան 20,000հոգի հաշուող բազմութեան մը։

Պ. Քուլիճ յանձնարարեց պ. Հուվէրի վերընտրութիւնը որը արգիլեց տնտես. տագնապին աւելի ծանր հանգամանք ստանալը։

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ՏԵՂԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՍԻՒՐԻՈՅ ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ
ԱՆՏԻՈՔԻ ՀԱՅ ԵՐԵՍՓՈԽԱՆ ՈՒ ՈՒՐԻՇ ԵՐԵՍՓՈԽԱՆ ՄԸ ՀԱՇՏԱՐԱՐԻ ԴԵՐԻՆ ՄԷՋ

«Քաղաքական հուլիսներու մէջ» խոհագիրով «Լա Սիրի»ի օգոստոս օրուայ թիւին մէջ կը կարդանք.

Ն. Վ. Սուպիի պնդ Գերեզման, Անթիոքի երկու երեսփոխաններուն, Մուհամմէտ Ասալիի եւ պ.Մովսես Տեր Գալուստեանի հետ երկու օրէ իվեր Դամասկոս կը գտնուի, իսկ հովանաւորութեան կողմէ՝ Գ. Լավասքր։

Կը կարծենք գիտնալ որ ջաներ կը թափուին հաստեցնելու համար Սահմանադրական Ազատական կուսակցութեան տեսակէտները Երեսփոխանական ժողովի միւս զոյգ խմբակին, որուն մէջ է ազգայնական խմբակը, տեսակէտներուն հետ։

Միայն անձնական բնոյթ կրող տարակարծութիւններ կը մնան կարգադրուելու։

Պիտի գումարուի ժողով մը որուն պիտի մասնակցին հետաքրքրուող զանազան տարրերու անձնաւորութիւնները հիմնկուրէն ջնջել փորձելու համար յառաջիկայ նստաշրջանի խորհրդարանական դժուարութիւնները, մասնաւորաբար ինչ որ կը օօտափէ երեսփոխանական ժողովի նախագահութիւնը, կառավարութեան հանդէպ վստահութիւնը եւ նախարարական հաւանական փոփոխութեան մը, կրցումովը սահմանադրական ազատական կուսակցութեան պակսող մէկ կամ երկու անդամներու այժմու կառավարութեան։

ՆՈՐ ՁԱՄԲԱՅ ՄԸ ՍԻՒՐԻԱՆ ՊԻՏԻ ՄԻԱՑՆԷ ԻՐԱՔԻ

Իրաքի Փէթրոյէում Ընկերութիւնը որոշած է կուպրազօծ ճամբայմը օթնել փայփայնի կողմին, Մուսուլէն Թրիբօլի։

Քարիւղի Ընկերութիւնը այս որոշումին հանգեր է նկատելի յեղյ որ երկրաբուղիի մը օթնութիւնը աւելի սուղ պիտի արժէ եւ բերած օաճը պիտի ըլլայ համեմատաբար աւելի դոյզն։

Նոր ճամբան պիտի օթնուի Ընկերութեան ծախիերով եւ զայն օգտագործող կառիերէն պիտի գանձուի որոշ տուրք մը։

Ճամբուն օթնութիւնը պիտի սկսի Թրիբօլի ճանճագին մէջ, պիտի անցնի Հոմսեն ու Փալմիրայէն Ապու Քեմալ հանգեյու համար։

ՊԷՅՐՈՒԹԸ ԱՏԱՏ ՆԱԽԱՁԱՆԳԻՍ ՊԱՐՍԿԱՍՏԱՆԻ ՀԱՄԱՐ

Կ'իմանանք որ Թեհրանի կառավարութեան հետ գոյացուած համաձայնութեան մը համաձայն Գէյրութը ազատ ճանաճագիտ պիտի ըլլայ պարսկաստանի համար։

ՍԻՒՐԻՈՅ ԹՂԹԱԴՐԱՄԻՆ ՔԱՆԱԿԸ

Սեպտեմբեր 30ին հովանաւորեալ երկրներուն մէջ օրջագայութեան դրուած Սիւրիական թղթադրամին ընդհանուր գումարն էր 12,400,000 ոսկի։

ԶՕՐ. ԿՐԱՆ ՐԻՒԻ ԺԱՄԱՆՈՒՄԸ

Արեւելեան ուժերու ընդհանուր հրամանատար Զօր. Կրան Րիւ, օարաք առաւօտ «Բաթրիա» օոգեճաւով վերադարձաւ Գէյրութ։ Փայլուն ընդունելութիւն մը ժեղի ունեցաւ ճանաւժաղոյցին վրայ։ Ներկայ գտնուեցան պ. Հէլօ, Ամիրալ Ժուպէռ եւ բազմաթիւ բարձրաստիճան պատասխանատուներ։ Զինուորական ճուագախումբը ճուագեց Ֆրանսական էայներգը եւ զինուորներ պատուի կեցան։

Պ. ԲՕՆՍՕԻ ԺԱՄԱՆՈՒՄԸ
Ն. ՎԱՍԵՄՈՒԹԻՒՆԸ ԵՐԿՈՒ ՕՐ ՀԱԼԷՊ ՊԻՏԻ ՄՆԱՑ ԿԱՐԵՒՈՐ ԽՈՐՀՐԴԱԿՑՈՒԹԻՒՆ ՄԸ ՀԱԼԷՊԻ ՄԷՋ

Հալէպէն հեռագիր մը հասաւ Բ. Գօմիսարութեան պատուիրակութեան, որով կը տեղեկացուի որ Բարձր Գօմիսար Պ. Բօնսօ Արեւելեան ճեպընթացով պիտի հասնի Հալէպ ամսոյս 20ին, հինգշաբթի կէս գիշեր։ Ն. Վսեմութիւնը պիտի դիմաւորուի պ. Լավասքրի եւ տեղացի ու Ֆրանսացի բարձրաստիճան պատասխանատուներու կողմէ։ Պ. Բօնսօ երկու օր Հալէպ մնալէ վերջ պիտի մեկնի Դամասկոս։ Պ. Հէլօ պիտի օարուճակէ մնալ որպէս Բարձր Գօմիսարի փոխանորդ։ Երկու ամսուան ընթացքին, որմէ վերջ պ.Բօնսօ պիտի մեկնի Ժընեվ, բոլոր որոշմնագիրները պիտի ստորագրուին պ. Հէլօի կողմէ։

Պ. Բօնսօի Հալէպ գտնուած միջոցին տեղի պիտի ունենայ կարեւոր խորհրդակցութիւն մը, վերջնական կարգադրութիւն մը ընելու համար Սիւրիական դահլիճի մէջ տեղի ունենալիք փոխոխութեանց օուրջ։ Հոն պիտի որոշուի դահլիճի անդամներուն վերջնական թիւն ու բաժանումը։ Այդ օրերուն Հալէպ պիտի գտնուին նաեւ Սիւրիոյ հանրապետութեան նախագահն ու նախարարները։

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԴԱՒԵՐ

Դամասկոսի թերթերը հրատարակած էին լուր մը որուն համաձայն Հալէպի Զափաւորականները պատրաստած են ադերսագիր մը Հանրապետութեան Նախագահ Մուհամմէտ Ալի Գէյ Ապէյի դէմ։ Սահմանադրական Ազատական Կուսակցութեան օրկան «Էլ Էհալի» թերթը կը յայտարարէ որ այդ լուրը բոլորովին սխալ եւ անպատճառ հնարուած է հաղարական հակառակորդներու կողմէ, օանելու համար նախագահին աջակցութիւնը անմիջական երեւցող յառաջիկայ նախագահական ազգապիղ ընթացքին։

ՁԱՐՊԻԿ ԴՈՂԵՐ

Շաբաթ առաւօտ, օար օրէ հագուած մարդ մը մտած է պանդոկ Գասուլ եւ սպառնորէն խնդրած որ Մր. Գոօֆ սենեակը առաջնորդէ գիճե։ Ծառայողը ինչ մը վրդովելէ վերջ կը յայտնէ թէ՝ պանդոկի յանախորդներուն մէջ այդ անունը կրող մէկը չկայ։ Զարմանէ կը յայտնէ հիւրը եւ յառաջանալով դէպի յանախորդներու յատուկ ճօանճախսակը, կը կենայ եւ կսկսի կարդալ անուններ։ Կարսօնը կերթայ գործին։ Մարդը առանձին մնալուն պահ առագօրեն վերի յարկը կելլայ եւ հոն հինգ վայրկեան մնալէ վերջ կ'իջնայ վար եւ դուրս կելլէ պանդոկէն։

Անոր մեկնումէն ինչ վերջ, Մր. Ֆրէոէրիճ անունը յանախորդի մը սենեակին գանգակը ուժգին կը զարնուի։ Կարսօնը վեր կելլայ եւ կը ճերկայանայ։ Մր. Ֆրէոէրիճ կը պահանջ անոր. «դուրս ելած էի, վերադարձիս սեղանիս վրայէն կորսուած գտայ երկու ադամանդ ապարանջաններ եւ ոսկի ժամացոյցս»։

Պանդոկապետը կը հասնի, կը ննջեցնէ, սակայն իզուր, օիբ հագուած հիւրը քաշուցած էր զանոնք։ Ոստիկանութիւնը ննջեցութեան ձեռնարկած է։

ՀԱՆՐԱՅԻՆ ՇԻՆՈՒԹԵԱՆՑ ԳԱՅԹԱԿՂՈՒԹԻՒՆԸ
ՆՈՐ ՁԵՐԲԱԿԱԼՈՒԹԵԱՆՑ ՀՐԱՄԱՆԱԳԻՐ

Անցած ուրբաթ եւ օարաթ օր հարցաքննիչ դատաւորը երկար հարցաքննութիւններ վարչ,պետ տեսաւ Միւրհէմ Սէմանա անուն յանձնակատարի ձերբակալութեան։ Ոստիկանութիւնը երկար փնտռտուքներ վարչ, հասկցաւ որ ան բանի մը օր առաջ մեկնած է Զգիպտոս։

Պ. Շարպէլ, Շաբաթ կէս օրէ վերչ հրամանագիր մը ստորագրեց, որով կը ձերբակալուի Շէյխ Ֆէրհէ Խազիճի բնակարանին մէջ։ Շէյխ Ֆէրհէ Շէյխ Ձէմիլի եղբայրն է։ Սակայն Շէյխ Ֆէրհէ անհետացած էր։ Նախապէս ալ արդէն հարցաքննիչ դատաւորը հարցաքննութեան հրաւիրած էր զայն, սակայն Շէյխ Ֆէրհէ չէր ներկայացած։ Այժմ ձերբակալման հրամանագիր ստորագրուած է նաեւ անոր մասին։

Հանրային օինութեանց պատասխանատուները, միաձայնութեամբ, խնդրագիր մը ներկայացուցած են Հանրապետութեան նախագահին եւ պահանջած ձերբակալուած պատասխանատուներու երաշխաւորութեամբ արձակուիլը։

ԴԱՏ ԵՐԿՈՒ ՔԵՐԹԵՐՈՒ ԴԷՄ

Հալէպ հրատարակուող «Էլ Էհալի» թերթի Տէր եւ Տնօրէն երեսփոխան Շաֆիր Նէյմէթ Գէյ դատ բացած է Հալէպ հրատարակուող «Էլ Իբթահաս» եւ Դամասկոսի «Էլ Էհամ» թերթերու տնօրէններուն դէմ, որոնք իր դէմ անուանարկիչ գրութիւններ հրատարակած էին։

Պ. ՎԷՊԷՌ Բ. ԳՕՄԻՍԷՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՏՈՒԻՐԱԿ ԱՆՈՒԱՆՈՒԱԾ Է

Կը հասատատուի որ Բ. Գօմիսարի Դամասկոսի պատուիրակ Պ. Սոլոմիակ Սիւրիա պիտի չվերադառնայ։ Անոր տեղը վերջնականապէս պիտի գրաւէ Պ. Վէպէռ որ փոխանորդաբար կը վարէր այդ պատասխանատուութիւնը ամսոյս 6ին։

Պ. Վէպէռ կցորդ պատուիրակ էր։ Ան Սիւրիա կը բնակի 7 տարի է ի վեր։ Կատարելապէս ճանչցած է ան Սիւրիական խնդիրը։

Մեր տնօրէնութիւնները Բ. Գօմիսարի նոր պատուիրակին։

ԱՆՁՆԱՍՊԱՆՈՒԹԵԱՆ ՓՈՐՁ

Առջի գիշեր, Բիւ Տամասի մէջ, ոստիկանները պատրաստուեցան ապահովութեան ապահովութիւն մը տեսնելու համար Մուհամմէտ Հասանի տունին։ Վազեցին դէպի այդ տունը եւ ներս մտնելով տեսան որ Մուհամմէտ Հասան չուանով մը կախուած է եւ դուցիներ կատարած էին մահուան։ Կարգադրութիւն մը կատարուեցաւ կենդանի մարմինը վար առնելու համար։

ԳՈՂ ԿՐՕՆԱՒՈՐ ՄԸ

Մեր ընթերցողները անտեղեակ չեն անուններ այն հռչակաւոր կրօնաւորին՝ Արհիմէնտրէս Աֆիճ, որ անցած տարի Տէր էլ Գիլէմնէի եկեղեցւոյ ոսկի եւ արծաթ սպասներ ծախած էր եւ երեւան հանուելով գողութիւնը բանտարկութեան դատապարտուած։ Լրացնելէ վերչ իր պատիժամաժամը, ազատ արձակուած էր եւ հաստատուած Դամասկոս։ Հոն ալ գողցած է կարգ մը արժէքաւոր նիւթեր «Էլ Ֆիկուն» ակադեմիէն, որուն մէջ կը պատասխանատուեր էր իճ։

Այժմ ձերբակալուելով բանտարկուած է այս գող կրնէականը։

ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆԱԿԱՆ ՆՈՐ ԽՄԲԱԿ ՄԸ

Դամասկոսէն կը հաղորդուի թէ Հարաւային Սիւրիոյ երեսփոխաններէն խանի մը հոգի որոշած են կազմել խորհրդարանական անկախ խմբակ մը, որ պիտի կոչուի «Ծերկրագործական խմբակ»։

Խմբակը սկիզբը պիտի ունենայ տասը անդամ, բոլորը գաւառացի եւ Հագի Պէյ էլ Ազմի հին խմբակէն։

ԴԱՏԱՊԱՐՏՈՒԹԻՒՆ

Ղազիրի մէջ, Քհարմանի պեռական սնուկէն 1500 ոսկի գողցող գանձապահ Վէհիճ էլ Գէյճա մէկուկէս տարուան բանտարկութեան եւ 1500 ոսկի տուգանքի դատապարտուած է։

ՆՈՒԻՐԱՏՈՒԹԻՒՆ ՔԱՂԿԵԴՈՆԻ ԱՂԷՏԵԱԼՆԵՐՈՒՆ

Գէյրութի Ծուխական ընդհ. հիւպատոսարանը Ծուխատանի ադեետալներուն համար տացեր է զանազան անհատներէ որոնց մէջ կը գտնուին Լիբանանի Հանրապետութեան Նախագահ Պ. Շարլ Տէպպաս եւ Արթին Մանասեան անուններով Հայ մը, 1060 Ֆրանքի գումար մը։

ՆԻԱԶԻԻ ԴԱՏԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆԸ

Կը կարծուի թէ օուտով պիտի սկսի ազգայնական պարագլուխ Իպրահիմ Պէյ Հանանօի դէմ մահափորձկատարող Նիազիի դատավարութիւնը։

Հատարակութիւնը մեծ հետաքրքրութեամբ պիտի հետեւի դատավարութեան, մահափորձին հետեւանքով տեղծուած բոլոր ջգեղ ու անհեղի միջադէպերուն պատճառաւ։

ՆՈՒԻՐԱՏՈՒԹԻՒՆ

Պ. Կարապետ Քացախեան, փոխան, ցաւակցական այցելութեան Տիկ. Տիլպէր Մ. Ճանըզճեանի մահուան առիթ, Մարըլէյնի քոխասանոցին կը նուիրէ 50 Ս. Դահեկան։

Սեանալ Խմբագրութենէս։

ՍԱԿԱՐԱՆ ՊԷՅՐՈՒԹԻ
17 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 1932

	Ս. Դ.
Ոգիպտ. ոսկի	448
Անգլիկ. »	437
Տոլար »	126.70
Թրքական »	60
Գաճ Օթթոման	137.50
Իտալական Լիր 100	650
Ծուխական Տրախմի 100	80
Անգլ. ոսկի	608
Ֆրանս. »	483
Օսման. »	548
Ադամ մէհիճ	22
Գրեթի Ֆօնս. Ա. Ֆէ.	603
» » Բ. »	304
» » Գ. »	296

Սէֆերեան եղբարք Բիւ Ֆօս

Թէլէֆօն՝ 6-19

Թերթս հրատարակուելու համար ստացած է Ֆրանսական Գործակալութեան Գրաքննութեան Մարմնի Վերակացութեան Հրամանագիրը։ Տպարանս գտնուած է Ֆրանսական Գրաքննութեան Մարմնի վերակացութեան տակ։ Տպագրութեան Տնօրէն՝ Ա. Ասատուր։

չէք, մտածեցէք որ իմ կեանքս վտանգի մէջ կը դնէք։

— Մի վախնար, բաւ Պօլ խնդալով մեր սենեակը մէկ հատ չէ, թռչուն գտնուած վանդակին կատու չեն մօտեցներ։

Շատ չանցած էպէնէզէր եկաւ և ներս մտաւ։ Մր. Պօլին ուղղելով խօսքը ըսաւ.

— Ի՞նչ հրաման ունիք պարոն, պատճէնը առնելիք նամա՞կ մը կայ։

— Ոչ, միայն քանի մը հարցումներ պիտի ընեմ, պիտի պատասխանէք, դուն Ֆրանսիս Լէվիսընը ուրիշ անունով ճանչցա՞ր։

— Այո, Թօրն անունով կը ճանչնամ զայն։

— Ե՞րբ։

— Հօլլիճօնի սպանուած տարին, այնատեն հոն անտառը և Հօլլիճօնի հիւղակը կուգար։

— Ինչո՞ւ կուգար։

Էպէնէզէր խնդալով ըսաւ.

— Ինչո՞ւ պիտի գար, ես և ուրիշներ ինչ պատճառ որ կերթայինք, ան ալ միևնոյն պատճառով կ'երթար, էֆայի համար կ'երթար։

— Ես զայն Ուէսթլիինի մէջ չտեսայ, ո՞ւր կը մնար։

Ուէսթլիինի մէջ չէր բնակեր, ընդհակառակը կը ջանար Ուէսթլիինի մէջ երբէք չտեսնուելու, գեղեցիկ ձի մը հեծած ուշ ատեն կուգար։

— Ո՞ւր կերթար։

— Սուանսօնի մօտ տեղ մը կ'երթար ըստ էֆայի խօսքին, բայց հիմայ ձիդ իր իրական գոյնով տեսնելով կը հասկնամ թէ՝ ուր կը գտնուէր, Լէվիսըն Բարքի մէջ, իր հօրեղբօրը տունը ըլլալու էր։

Փաստաբանը խորունկ մտածումէ մը վերջ, դառնալով էպէնէզէրին ըսաւ.

— Լէվիսընի Թօրն ըլլալուն երբէք կասկած ունի՞ս։

— Ներէ ձեր Մր. Պօլ ըլլալուն և կամ ալ իմ էպէնէզէր ըլլալուս կասկած ունիմ ատոր ալ կունենամ։

Իզապէլի արիւնը գլխին խուժեցաւ, գիչեր ատեն, պարտէզի մէջ օտար մարդ մը գրկե՞լ... ինչ ըսել է, արդեօք ա՞ն ալ իր ամուսնոյն կը դաւաճանէր, անոր ըրածը աւելի մեծ ստորնութիւն մը չէ՞ր, ինչ գոնէ իսթլինէն հեռանալու չափ պատիւ ունեցած էր միտքը տակն ու վրայ ըլլալով ինչ մտածելը կորնցուց, սակայն այս դէպքը զինչ ինչո՞ւ կուրախացնէր, իրեն երջանկութիւն կրնա՞ր պատճառել Գարպարայի այդ ընթացքը, իր դիրքը կրնա՞ր փոխել։ Երբէ՞ք։

Առնք քանի մը վայրկեան տեսակցելէ վերջ, նաւագին ձեռքերը Գարպարայի մէջքին փաթաթուած ըլլալով անոնք քալեցին դէպի տուն։ «Վա՛յ անպատիւ կին» ըսելով Իզապէլ կը մեղադրէր Գարպարան իր մրցքէն։ Մէկ ալ տեսաւ որ Քարլայլն ալ գալով մօտեցաւ անոնց և անոնք իրենց դիրքը երբէք չփոխեցին, նաւագի թևը դեռ Գարպարայի մէջքին վրայ կը մնար և երբեմն կը համբուրէր զայն։ Վերջը նաւագը մէկ կողմ գնաց և Գարպարա ու Քարլայլ տուն վերադարձան։

Իզապէլ սթափեցաւ և հասկցաւ որ այդ նաւագի տարազով մարդը Գարպարայի եղբայրն էր։

Մր. Պօլ ամուրի փաստաբան մըն էր, միջահասակ, գէր և փորձառու։ Իրեն ներկայացող ամէն դատ կը ստանձնէր։ Մինչդեռ Քարլայլ կ'զգուշանար ամէն դատ ստանձնելէ։ Քարլայլ ժողովրդեան կողմէ ճանչցուած էր իբրև լուրջ փաստաբան մը, սակայն Պօլ հասարակ փաստաբանի մը համբաւը ունէր։ Քարլայլ չատ անգամներ այս մարդուն բարութիւն ըրած էր և երբէք չէր վչտացուցած զայն։ Պօլ ընկեր մ'ալ ունէր Թրէմմէն անուն և երկուքը միատեղ կը գործէին։

Երկուշաբթի առաւօտ երբ Մր. Պօլ նախաճաշ կ'ընէր, Քարլայլ ներս մտաւ։ Պօլ զայն տեսնելուն պէս ոտքի ելաւ և ըսաւ.

— Հրամմեցէք, ձիդ ժամանակին եկաք, Սքրագտուրկէն եկած տապկուած թռչ ունիմ.

ԼՕՐԴ ՌԷՏԻՆԿ ԿԸ ԽՕՍԻ

Ուսյինկթըն.— Ընդհանուր կառավարչի այցելութիւն տալու համար Օթթաւա մեկնելէ առաջ, մամուլի չնորհուած տեսակցութեան մը ընթացքին Լօրտ Ռէտինկ չէշտեց զինաթափութեան խնդիրը լուծելու համար Անգլիոյ մեծացած փափաքը, ինչպէս նաև այն բանը թէ այնարժի բաղդատական վիճակը կախուած է անգլիախօս ազգերուն միջև գոյութիւն ունեցող հաստատակցութենէն։

Հնդկաստանի մասին խօսելով, Լօրտ Ռէտինկ կարծիք յայտնեց որ եթէ անգլիացիք կարենային յանգիլ այնպիսի եզրակացութեան մը որ նոր սահմանադրութեան մը վերաբերմամբ գոհացում տար հնդկական հանրային կարծիքին խաղը մէկ մեծամասնութեանը, նպաստաւոր հակազդեցութիւն մը առաջ պիտի գար Ազգերու մէջ։

ՁԸՐՁԻԼ ՉՀԱՒԱՏԱՐ ՀՆԴԿԱԿԱՆ ՏՕՄԻՆԻՕՆԻ

Լոնտոն.— «Հնկաստանը դեռ կրնայ փրկուիլ աղետէ», կը յայտարարէ Ձըրձիլ «Տէյլի Մէյլ»ի մէջ պ. Ձըրձիլի կողմէ հրատարակուած յօդուածի մը վերնագիրը, որը համոզուած է թէ «հնդկական քաղաքական դասակարգերը չպիտի տեսնեն իրենց չնորհը, երբ Տօմինիոնի մը կամ ամբողջ դերը չպիտի տեսնեն Հնդկաստանի պատասխանատու կառավարութեան մը ոտիմբը այժմէն իսկ նախատեսելու կարելի եղող ժամանակաչրջանի մը մէջ։

«Բան մը պիտի պատահի», կըսէ նա, «այս սոսկալի աղետէն փրկելու համար Մեծն Բրիտանիան և Հնդկաստանը։

ԶԱՎԶԱՎԱԾԵԱՆ ՄԱՐԻՉՆԵՐ

ՏԵՂԱԿԱՆ ԳՈՐԾ

Զավզավածեան եղբայրներու հրդեհի վարիչները, շինուած պղինձով ապահովուած են 20 ֆիլորատ ճնշումի մը համար։

Անոնք արձանագրուած են քաղաքականութեան անօրէնութեան մեծ և ճանչցուած Ցրանսական բէնիր Ցանձնախումբի կողմէ։

Այս մարիչները այնքան ներկայանալի են որքան եւրոպական նները։ Գիները չատ ծայրայեղօրէն ածան ու արդիւնքը գրեթէ վայրկեանական է։

ԱՔՔԱՆԿԻ ՏՊԱԳՐԱՆԸ

ՏՊԱԳՐԱԿԱՆ ԱՄԷՆ ԿԱՐԳԻ ԳՈՐԾԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ
Դիմեցէք «ԱԶԴԱԿ»ի Տպարանը՝ գիրք, պրօշիւր, հարաճելիակ ճեւաիրագիր, պաճառակ, ճամակի քարդ եւ առեւտրական ձեռագիրներ.
ԱՐԱԳ, ՍԱՔՈՒՐ, ԹԵԼԵՖՈՆ ԵՒ ՏԱՆ.
ՀՈՒԱ ՄԻՔԵԼԻԱՆ ԳԻՐԵՐՈՒ

ՊԱՆԴՈՒԿ ԼԻՒՔՈՍ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԱՌԱՒՆԱՊԱՏԱԿ ՊԱՆՈՒԿ
«ԼԻՒՔՈՍ»ԻՆ ՀԱՅՐԱՊԵՏ ՀԱՐՈՒԹԻՒՆ ՄԸ ԿԸ ԲԱՂԿԱՆԱՑՆԷ
ԽՒՍՏ ՕԳՆՈՒՆ ՍԵՆԵԱԿՆԵՐ
1. ՀԱՐԵԼ ՀԱՁ, ՄԱՔՈՒՐ ԵՒ ԱՆԹԵՐ ՊՈՍԱՐԿՈՒՄԻՆ.
2. ԳԻՆԵՐԸ ԽԻՍ ՁԱՓԱԿ.
3. ՏՈՒՆ ՓՆՏՈՒՂՆԵՐՈՒՆ ԱՄՆ ԳԻՒՂԱՑԻՆ ԳՈՒՐՏՈՒՆԵԱՆ
Տէր եւ Տնօրէն՝ Գ. ԳՈՒՐՏՈՒՆԵԱՆ

ՄԱՆՐԷԱԲԱՆԱԿԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՈՑ

Laboratoire Microbiologique

ՏՕՔԹ. ՍԱՄՈՒԷԼ (ՍՏԵՓԱՆԵԱՆ)

Մասնագիտութիւնը կատարելագործած Ֆարիզի եւ Լիօնի մէջ եւ տասնեակ տարիներէ ի վեր բժշկական տոյն ճիւղով զբաղած ըլլալով կը կատարէ բժշկ. ամեն աճելիգներ. (մկ. խոխ. արիւն եւլն).

Հասցէ՝ Մէյրի փողոց Տաուրի օճիքին մէջ. (պապ իտրիսի մօտ բրամուելի գծին վրայ) խղճամիտ ուշադրութիւն, չափաւոր գին.

ՏՕՔԹ. ԳԷՈՐԳ ԿԷՐԿԷՐԵԱՆ

Վկայեալ Lauréat Concours Interne եւ այժմ մասնագէտ բժշկական ճիւղաղացոցի ԱՋՔԻ, ՔՔԻ, ԿՈՆՈՐԴԻ, ԱԿԱՆՋԻ և ԳԼՕՈՒ ճիւղաղութիւններու բաժնին։

Հիւանդ կ'ընդունի կէսօրէ վերջ ժամը 2—6

իր գինիին մէջ rue de Damas, No. 15

Հիւանդներ ուղղակի հիւանդացոց կ'ընդունուին իր կողմէ տրուած մուտքի բարօրով։

Աղքատ հիւանդներու ձրի դարմանում, ամէն օր կէսօրէ առաջ ժամը 10—12, հիւանդացոցի դարմանատան մէջ։

Կարի եւ Գեղագիտութեան Դասընթացք

Տիկին ՄԱՌԻ ԵՐԱՄԵԱՆ

ՎԿԱՅԵԱԼ ԴԵՐՁԱԿՈՒՀԻ

ԲԱՐԻՁԷՆ ԵՒ ՎԱՇԻՆԿԹՕՆԷՆ

Կարի եւ ձեւագիտութեան մասնագիտուհի, Տիկին Մառի Երամեան կը վերադարձաւ իր արհեստանոցը, Մեծ Սհրայի դիմացը Նօ. 78 տան հիւրորդարկը։

Երէք ամսուան միջոցին կը սորվեցնէ ամենավերջին ճարտարութեամբ, կար եւ ձեւագիտութիւն իր բոլոր բարդութիւններով եւ արդիական մշակոցներով, Droit-fils մեթոտով։ Իր ատակերտուհիները կ'օժտեն Բարիզի ակադեմիական Académie Daydou վկայականով։

ՀՐԱՇԱԳՈՐԾ ՄԱՐԴԻՐ

ԵԼ ՀԱՋ ՍՈՒՀԱՍԵՑ ՊԷՑ ԵԼ ՓԷԼԷՔԻ

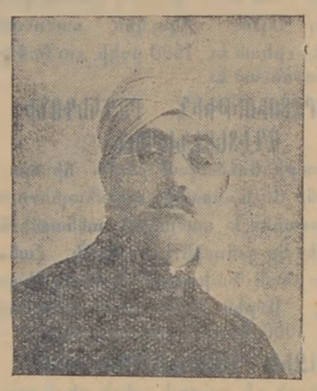

Փուքացէք առնելու անոր կարծիքը ձեր բոլոր փափաքներուն համար։ Ան կը հանգարտեցնէ բոլոր չուարած և տանջուած մազերը և կը վերադարձնէ անոնց փափաքածները։ Կ'յխէ բոլոր ոգիներուն. հիւծութիւնով կը կարդայ մարդուն մտածումները. ձեռքի գծերէն կը կարդայ մարդուն անցած, ներկայ և ապագայ կեանքը. կրնայ հասկնալ ամուսնութեան, ճամբորդութեան, սիրոյ, առեւտուրի, քննութեանց և այլն բոլոր գաղտնիքները։ Այս բոլորը կը ցուցնէ մարդուն, կարծես թէ գրուած ըլլան թուղթի մը վրայ։ Կնոջ և ամուսնոյն միջեւ եղած զժուարութիւնները ու տարաձայնութիւնները կը լուծէ Աւտուծոյ Սուրբ անուններովը եւ Ամերիկեան եւ Եւրոպական գիտնականներու փորձառութիւնները օգտագործելով։

Տիւր եղողներուն ուրախութիւն և հանգիստ կը պատճառէ. ջղային և մտային հիւանդութիւնները կը դարմանէ։ Այս բոլորը մեծ յաջողութեամբ կը կատարէ։ Փոյթը ամենամեծ փառքն է. անգամ մը այցելել բաւական պիտի ըլլայ։

ՀԱՍՑԷ.— Գէյրութ. Հաճդեմ Ղամի փողոցի արեւմուտքը, Ցրանսական հիւանդացոցին մօտ, թիւ 9 բնակարան։

ԱԶԳԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

Ա.— Անոնք որ կուգան, իրենց մազը պէտք է գրեն թուղթի մը վրայ և պէտք է պահեն.

Բ.— 1000 ոսկի կուտայ ան, եթէ չի կարենայ ճշդութիւն գիտնալ եգիպտական մը մազը, գրուած արաբերէն լեզուով մազերը չկատարելու համար հարցուփորձի միջոցին.

Գ.— եթէ նամակներու մէջ ամսոսուած չըլլայ երկու ոսկի, պատասխան չի տրուիր։

ԳԱԲՐԻԷԼ Թ. ԹԷՐԶԵԱՆ

(ԵԼԵՔՏՐԱԿԱՆ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ)

Հիմնուած 1921 ին Գոլիս-Բեյրութ

Տիւր դիւրամատչելի պայմաններով կը կատարեմ ամեն կարգի էլեկտրական լոյսի գետեղումներ (Intsallation), ինչպես նաեւ մօթոր եւ տիճամօճիներ։

Վաճառատունս կ'ստանձնէ նաեւ բոլոր էլեկտրագործիքներու ճարտարութիւններ։ Մատնանշեմ սպասարկութիւն բեմերու էլեկտրա-ճարտարութեանց։ ներկայացուցիչն եմ Philips եւ Lux էլեկտր. լամբերու եւ ամեն տեսակ էլեկտրական պետերու։

Վճարման դիւրութիւններ.

Հասցէ — Վ. Ուղուճեանի գրասեղանի կից Գուրճ. B. P. 491

ՄԿ ՈՒՇԱՑՈՂ ԲԱՆԱԿԱՆ ԳԼԽԱՒՈՐ ԿԱՐԳ ՄԸ ԴԱՐԿԱՒ ԱՆԱՐԱՏ ՏԱՒԱՐԻՔԵՐՈՒ ՎՐԱՅ

Beyrouth
chausse
Standard

Դուն գիտես որ ՍՓՈՒՆՏԱՐՏի կօշիկները լաւագոյնները ու ժամանագոյնները են.

Փորձէ եւ քէ ոսքերուդ հանգիստը պիտի ապահովես եւ քէ ալ խնայողութիւն.

ԿԵԴՐՈՆԱՑԵԼՔ՝ ՆԱՃԱՐ ԵՂԲԱՕՐՆԵՐՈՒԻ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ

Տնկուն իլինուածի վայելուչ տեսք հնչուն եւ բնական ձայն Ահա յատկանիշները՝

ՈՐՈՆՅՄՈՎ ԿԸ ՁԱՏՈՐՈՇՈՒԻՆ

ԱՓՕԼԼՕ ՓՕՆՕՆԵՐԸ

Հրապարակի վրայ գտնուող բոլոր մարքանեբու հետ կը մրցին Աբօլլօ փօնօները։ Մանաւանդ վերջին նոր մօտէլները, որոնք հասած են արդէն, անգերազանցելի են իրենց տոկունութեամբ, վայելչութեամբ և ժամչելի գիներով։

APOLLO GRAMOPHONE Co. Ltd
(of London)

ԱՓՕԼԼՕ ՓՕՆՕՆԵՐՈՒ ԹՈՒԳԱՒՈՐԸ !!!

Կատարեալ հանգոցում գոյացնելու համար անգամ մը այցելեցէք
MAISON APOLLO, Rue de la Poste, BEYROUTH

Փորձարկեք եւ համոզուեցէք ամէն ձեւի, անվիճելի որակ եւ առաւելութիւններ դիւրամատչելի գին, վճարումի դիւրութիւն։

Ընդհ. Ներկայացուցիչ՝ Սիւրմոյ, Գալեստինի, Անդրադրանանի, Միջոգետքի եւ Նիլոսի.— ԳՈՒՐԳԷՆ ՍԻՆԱՆԵԱՆ

KOURKEN SINANIAN, Boîte Postale 642, BEYROUTH (Syrie)

ՕԳՆԷ ԴՈՒՆ ՔԵՋԻ ԵՒ ԱՍՏՂԸ ՔԱՕՏ ՊԻՏԻ ՕԳՆԷ

ԸՆՏԱՆԻՔԻ ԱՍՏՂԸ

(L'ETOILE du FOYER)

Առեւտրական և երկրագործական ժողովրդային վարկի հաստատութիւն
Անանուն ընկերութիւն.— դրամագլուխ՝ 3,000,000 ֆրնք.
որ կրնայ 3.000,000,000 ֆրնք.ի բարձրացուիլ վարչական խորհուրդի պարզ որոշումով։

Նիստրատեան.— 137 Boulevard Sebastopol - Paris

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ Արեւելեան պետութեանց
Սավոյ Օթելի օճիք, Գուրճ, Գէյրութ

ԵԼԵՒՄՏԱԿԱՆ ՃԻՒՂ

Ամանդի սպասանագրութիւնի

ՕԺԻՏ

Երաշխաւորեալ տոկոս 6%, Ակնկալուած մասնակցութիւն ընկերութեան չահերուն։

ԿԱԼՈՒԱԾԱԿԱՆ ՃԻՒՂ

ՎԱՐԿԵՐՈՒ ԲԱԺՈՒՄ

Կալուածի վրայ փոխառութիւնք

Վճարելի 10—15—20 տարիէն. Յորոշուած պայմանաժամէն առաջ ուզողը կրնայ վճարել։

ԸՆՏԱՆԻՔԻՆ ԱՍՏՂԸ ընկերութիւնը ներկայիս 75,000է աւելի անդամ ունի, Մինչեւ 1 Ապրիլ 1931 Ընտանիքին Աստղը 135 միլիոն փոխ տուած է, գրաւով 500 միլիոնէ աւելի արժէք ունեցող անշարժ կալուածներու վրայ։

Ամեն թղթակցութիւն ուղղել՝ B. P. 821, Beyrouth

— Ես նախաճաշ ըրած եմ, տեղէդ մի չարժիր Մր. Պօլ, ես գործի համար եկայ, ըսաւ Ֆարլայլ և ամօռի մը վրայ նստաւ։

— Հրամմեցէք, ըսէք, ի՞նչ ծառայութիւն կրնամ մատուցանել քեզի.

— Ինդիրը չըսած, Պօլ, խոստացէք ինծի որ եթէ գատը տանձնելու չըլլաք քեզի բանեներս գաղտնի պիտի մնան.

— Առանց կասկածի կը խոստանամ, խօսեցէք նայիմ. ի՞նչ գործ է, յայտնի է որ ձեր գործին չեկող գատ մըն է, քանի որ մեր վրայ կը նեռէք.

— Ռու կարծածիդ պէս չէ, այդ Հօլլիճօնի խնդիրն է, ոճրի խնդիր.

— Այդ խնդրին լսմնալուն դարեր անցան, ըսաւ Պօլ բերանը լեցուն պատառ մը.

— Ուչ, չի լսնցաւ, անանկ խնդիրներ եւան որ կը հաստատեն թէ Րիչարտ անմեղ է և ոճրագործը ուրիշ մէկն է։ Րիչարտ հոն չէ եղեր, և ոճրին հետ ոչ մէկ մեղսակցութիւն չունի եղեր։ Եւ հիմայ երբ խնդրին գաղտնի ծալքերը երեսն հանուելու վրայ են, կարզ մը պարադաներ զիս կարգիլեն Րիչարտի պաշտպանութիւնը տանձնելէ, այդ պատճառաւ Րիչարտի կողմէն քեզի եկայ, մօտերս տեսայ պինք և իմ արգելքներս իսօսցայ, յանձնարարեցի որ ձեղի դիմէ, ուրեմն կուզէ՞ք որ ձեր մօտ գայ և պատմութիւնը իսօսի, եթէ գատը չտանձնէք, սակէ պիտի ելնէ և անհետանայ.

— Ամբողջ հոգիովս կը խոստանամ, ես իեղճ Րիչարտին վճաուիլը չեմ ուզեր, և եթէ անմեղ ըլլալուն զիս համոզէ, բոլոր ուժովս կ'աչխատիմ.

— Զինք լսելով կրնաք վճռել, կը հաւատամ որ Րիչարտ անմեղ է, սակայն ոճրագործին ո՞վ ըլլալուն չուրջ կարծիք չեմ կրնար յայտնել.

— Պատուոյս վրայ կը խոստանամ, իրեն ըսէ քու մամաթակ դայ, այս երեկոյ թող դայ, ոչտեղ չատ ապահով է.

Ֆարլայլ հրաժեչտ տուաւ և մեկնեցաւ։

ՄԱՍ ԺԲ.

ԴԻՄՈՒՄ ՄԸ ԴԱՏԱՐԱՆ

Երկուշաբթի երեկոյ, Րիչարտ Մր. Պօլի բնակարանը գացած էր։ Մր. Պօլը համոզել չատ գժուար էր։ Վերջապէս ան բոլոր մանրամասնութիւնները լսելով Րիչարտի անմեղ ըլլալուն համոզում գոյացուց, սակայն Էվվիսընը մեղադրելու համար համոզում չգոյացուց, Րիչարտ ամէն փաստ մէջտեղ դրաւ, Լոնտոնի մէջ անոր հանդիպիլը, Էվվըսընի իրմէ խոստովիլը, Իզապէլի փախած գիչերը տեսած և ճանչցած ըլլալը և այլն և այլն։

— Թօրնի մասին բանեներուդ բոլորին ալ կը համոզուիմ, բայց կարելի չէ որ Թօրնը Էվվիսընն ըլլայ.

— Շատ լաւ, այս մասին ուրիչ վկաներ ալ կրնաք լսել, Օքվէյ Պէյքել չատ լաւ գիտէ բայց կարելի է կուրանայ, էպէնեզէր կայ, անկէ հարցուցէք.

— Էպէնեզէր ի՞նչ գիտէ այս մասին.

— Այդ ատեններ ան չատ կը տեսնէր Թօրնը և քանի մը օր առաջ հոս տեսնելով Էվվիսընը անոր Թօրն ըլլալը հասկցած է.

— Շատ լաւ, հիմայ լաւ կուսամ և հոս կը կանչեմ էպէնեզէրը. մեր քով քարտուղար է ան, Էվվիսընն արդէն իր Էվվիսըն վիճակին մէջ իսկ կախուելու արժանի մէկն է, բայց այս մասին գործի չկսած, պէտք է համոզուիմ որ ան Թօրնն է.

— Բայց, կը խնդրեմ իմ հոս եղած ատենս մի կանչեր զիս, ես կրնամ ինքնին գալ, ես ալ կ'ուզեմ որ Էվվիսընը ինծի հանդիպի.

— Ինչպէս կ'ուզես, ես կրնամ ինքնին գալ, ես ալ կ'ուզեմ որ Էվվիսընը ինծի հանդիպի.

AZTAG
JOURNAL QUOTIDIEN ARMÉN.
B. P. 587
BEYROUTH, Liban

Directeur-Propriétaire
HAIG BALIAN

ԳԱՆՁԵՐ

ՍԻՒՐԻԱ տար. 550, վեցամսեայ 300 Ս.Ֆ.
ԱՐՏԱՀՄՆ. տարի 7, վեցամսեայ 4 տոլար

ԱԶԴԱԿ

ՕՐԱԹԵՐԹ
ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԳԻՏԱԿԱՆ

ازتاك

جريدة سياسية ادبية اقتصادية حرة

ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 19 1932

ԳԻՆ ՓԱՍՏԱԿԱՆ ՀԱՅԿ. 2.50 Ս.Ֆ.

Ջ. ՏԱՐԻ | Ամեն առաւոտ պիտի ելլէ բերթիս տօրեկիցը հասցէին | Տնօրէն — Խմբագիր՝ ՀԱՅԿ ՊԱԼԵԱՆ | Չհրատարակուած ձեռագիրները չեն վերադարձուիր | ԹԻՒ 164 (741)

ԱՆԱՐԳ ԵՒ ՀԱՅԱՋԻՆՋ ԴԱՒԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

ՄԵՐ ԹՇՆԱՄԻՆԵՐՈՒ ԿՈՂՄԷ ՅՕՐԻՆՈՒԱԾ ԱՀԱԻՈՐ ԵՒ ԱՆՕՐԻՆԱԿ ԲՐՕՎԱՔԱՍԻՕՆ ՄԸ

Եգիպտոսի «Ձրև» թերթը արձագանգը կ'ըլլայ հայութեան Քշնամի ձեռքի մը կողմէ և մասնաւորաբար տարագիր հայութեան հանգիստն ու խաղաղութիւնը վրդովելու դիտումով հրատարակուած գրքի մը, հեղինակութեամբ Ա. Նիկոլ Ծածկանունի, որ Սիւրիոյ Ներկայ Դաշնակցութեան կը վերագրէ Սիւրիոյ մէջ հայկական անկախ հայրենիք մը ստեղծելու առասպելը։ Այս գրքոյկը, որ անկասկած Քիւրք-պոյչիկ ձեռնարկ մըն է, իր ծաղրային նպատակին հասնելու համար հեղինակին տուած է Ա. Նիկոլ Ծածկանունը, դիւրաւ զայն Դաշնակցութեան ականաւոր դէմքերէն Պ. Նիկոլ Աղբալեանի վերագրելու համար։

Դժբաղդաբար մեր ձեռքին տակ չունինք այս ահաւոր ու տըմարդի բրօվոքասիօնի զզուելի փաստաթուղթը, որմէ մինչեւ հիմայ «Ձրև»ը ստացած է օրինակ մը և զայն տրամադրած «Ծուսաբեր»ի խմբագրութեան։ Այս առթիւ մեր պաշտօնակիցը «Ծուսաբեր» հրատարակած է ստորև խմբագրականը որ ամբողջութեամբ կը հրատարակենք, մեր ընթերցողներուն ծանօթացնելու համար մեր Քշնամիներու կողմէ կազմակերպուած դաւադրութիւն մը, որուն միակ դիտումն է Սիւրիահայութեան անհանգստութիւնն ու քնայնդումը։

Շատ հաւանական է էնկիւրիի մէջ հրատարակուած, սակայն վրիպեցնելու համար ճշմարտութիւնը կողքին վրայ Եգիպտոս արձանագրուած այս սադրանքալի գրքին անկասկած վաղը արձագանգը պիտի ըլլան Քիւրք թերթեր, մեծ տառերով և անմօթ վերագրումներով մեր գաղութին, որոնցմէ պիտի արտատպեն նաև տեղական թերթեր։

Մեր Քշնամիները երբ այսքան անողոքօրէն կը հետապնդեն մեզ և կը հալածեն նոյն իսկ այս օտար հորիզոններու տակ, ինչ կ'ընես դուն հայ հայրենակից. արթո՞ւն ես գիմագրաւելու համար այդ ահաւոր վտանգին։ վա՞յ քեզ եթէ անտարբերօրէն կը մրափես, բա՛ց աչքդ և ուշադրութեամբ հետևիր քու շուրջդ և քու արիւնիդ համար կատարուած ստոր դաւերուն ու սակարկութիւններուն։ Մի՛ զարմանար եթէ վաղը Քշնամիդ պահանջէ քու հեռացումդ այս հիւրընկալ ափերէն ալ, ուր նոր տուն տեղ եղած ես և քու ճակտիդ քրտինքով հալալ վաստակ մը ապահովել կ'ուզես։

Դեռ մենք կ'անդրադառնանք Քշնամի ձեռքերու կողմէ ի գլուխ մեր ժողովուրդին կազմակերպուած ազտոտ բրօվոքասիոններուն եւ մասնաւորաբար այս վերջինին փաստաթուղթին, որմէ պիտի աշխատինք ձեռք անցնել օրինակ մը։ Ամէն մէկ սրտցաւ և պատուախնդիր հայու պարտականութիւնն է երևան հանել այս հրէշային ձեռնարկի բուն հեղինակը։

Այս առթիւ կ'արժէր ուշադրութեամբ կարդալ «Ծուսաբեր»ի ըստորև խմբագրականը։

Բացառիկ է մեր խմբագրականին այսօրուան նիւթը, և այդ պատճառով բացառիկ ուշադրութիւն կը պահանջենք հայ ժողովուրդէ։ Երևոյթին առջև հանգիստ ձայն ցնցում ունեցանք մենք, պէտք է որ այդ ցնցումը ունենան նաև մեր ընթերցողները։ Մուրին մէջ օձը թոյն կը կուտակէ՝ պատրաստ վայրկեանին մեր ժողովուրդին վերջին հնացորդները ոչնչացուելէն խլացնելու համար։ Կամ վարձկան է և կամ ոճրագործ այն հայը, որ չտեսնել կը ձևացնէ այս բոլոր զարհուրանքները։ Կ'ամ վարձկան է և կամ ոճրագործ այն հայը, որ արիւնոտ անակնկալներով յղի այս մթին ու ահաւոր շրջանին ժամացոյցին չի տար իր ճշմիտ ոլորը, չի մաքրեր հոգին ամէն պղտութենէ և անձնուրաց պատրաստակամութեամբ չի խմբուիր ցեղապահպանութեան մէկ և ընդհանրական դրօշին չուրջ։

Մեր ազգէն է 30 էջնոց (իրապէս 28) փոքրածաւալ գրքոյկ մը, «Սուրիա եւ Մեծն» խորագրով։ Ամբողջութեամբ արտագրենք այն, ինչ որ տպուած է գրքոյկի զոյգ կողերուն վրայ։

ԱՌԱՋԻՆ ԿՈՂ.

Ա. Նիկոլ, «Սուրիա եւ Մեծն», Գահիրէ, 1932.

ՎԵՐՋԻՆ ԿՈՂ.

Գին 10 դրուշ։

Առաջին կողին վրայ յիշատակութեան արժանի հետևեալ երկու կարևոր փաստեր կան.

Ա. Գրքոյկին վաւերականութիւնը վկայող առաջին և հիմնական տուեալը կը պակսի. հեղինակը հրապարակ եկած է ծածկանունով, Ա. Նիկոլ (?!)

Բ. Կողին վրայ յիշատակուած է արտագրութեան վայրը (Գահիրէ), սակայն գաղտնի պահուած է վաւերականութեան երկրորդ հիմնական տուեալը, այսինքն այն տպարանը ուր տպուած է։

Այլ խօսքով՝ գրքոյկի մը իսկութիւնը ճշդող երկու հիմնական տուեալները —ճեղինակ և տպարան— իսպառ կը բացակային։ Ծիշտ այնպիսի վաւերականութիւնը վայրի— Գահիրէ— կատարուած է ոչ թէ յստակութիւն, այլ մթութիւն բերելու համար այս արիւնոտ գործին։ Դահիրէն տպարան չէ, այլ մայրաքաղաքը ընդարձակ երկրի մը, որ 14 միլիոն բնակչութիւն ունի։ Ոճրային գործի մը վրայ Գահիրէ մակդիրը փակցնել, կը նշանակէ հաւատարապէս մեղաւոր բրնել երկրի 14 միլիոն քաղաքացիները, կամ, այլ խօսքով՝ ոչ ոք։ Եւ, ի հարկէ, աւելի չուտ ոչ ոք։ Եւ պատճառներ ունինք ենթադրելու, որ այս գրքոյկը բընաւ Գահիրէ տպուած չէ։ Ան լոյս տեսած է Պոլիս, բարենիներու դասական որջին մէջ։

Եւս իր կողին վրայ յիշատակութեան արժանի է գրքոյկի գինը։ Ընդհանրապէս ոճիրներու ընդարձակ և հարուստ պատմութիւնը մեզ կուգայ վկայելու որ յաճախ նուբար, բարդ, մեծ ու առեղծուածային ոճիրներու կնիկը քակուած է բոլորովին պատահական ձևով և բովանդակութեամբ աննշան ու անարժէք փաստէ մը։ Սահմանափակ են մարդկային ոչ միայն ֆիզիքական ոյժերը, այլ և հոգևոր ու մտաւոր կարողութիւնները։ Գաղանիքի մը բոլոր նրբութիւններն ու բոլոր բազկացութիւնները ո՛չ նախատեսելու և ո՛չ ալ նախազգալու կարողութիւնն ունին մարդկային միաքն ու հոգին։ Եւ այդ պատճառով յաճախ «բացը» մնացած աննշան փաստ մը կը քակէ կնիկը նրբօրէն քօղարկուած բարդ կնճիռի մը։

«Գինն 10 դրուշ...» այլ խօսքով՝ մէկ թրք. ոսկի։ Առանց երկար մտածելու վախն ունենալու համարձակ կարելի է յայտարարել, որ Կուտէնպէրկի գիւտէն ասդին տակաւին այս «ծուսաբեր»ի (աւելի փոքր քան «Ծուսաբեր»ի կէս քիւրը) ու այս բովանդակութեամբ գրքոյկ մը լոյս տեսած չէ Եգիպտոսի մէջ, որ այն գինը ունենայ։ Նախ՝ Եգիպտոս հրատարակուած գիրքերու գինը կը նշանակուի ոչ թէ ղրուշով, այլ դահեկանով. երկրորդ՝ այս կարգի քրքոյկները կամ ձրի կը բաշխուին և կամ առաւելագոյնը մէկ կամ երկու դահեկան գին կ'ունենան։ Ո՛ւր թաղուած է սակայն «չան գլուխը»։ Ինչպէս ըսինք այս առիւնոտ լաթը, մեր անխախտ համոզումով, լոյս տեսած է Պոլիս։ Այս որջին մէջ գիտեն, որ Նաև Եգիպտացին իր դահեկանի գրուշ անունը կուտայ։ Ուստի Պոլսոյ մէջ այս զարհուրելի վկայաթուղթին 10 ղրուշ գին դրած են, փոխանակ 10 դահեկանի։ Ու դիպուածաբար մոռցած են, որ, ճիշդ է, Թուրքիոյ և Եգիպտոսի դրամական միաւորները միևնոյն անունն ունին, բայց միևնոյն արժէքը չունին։ Դիպուածաբար մոռցած են, որ եգիպտ. մէկ ղրուշը հաւասար է քրքական տասը ղրուշի։ այլ խօսքով՝ տասը ղրուշը (եգիպտական) հաւասար է քրքական մէկ ոսկիի։ Այո՛, այս գրքոյկը տասը ղրուշ կ'արժէ, երբ ղրուշը քրք. դրամանիշ է, բայց ոչ եգիպտական, այս գրքոյկը կ'արժէ նաև մէկ ղրուշ, երբ ղրուշը եգիպտական դրամանիշ է, բայց ոչ քրքական։ Անարժէք փաստով մը—դիպուածական սխալանքի արդիւնք—էնկիւրին զինք ժամանած է, գրքոյկի հէնց կողին իսկ վրայ։

Այժմ բանանք կողը և դառնանք գրքոյկի բովանդակութեան՝ ապրելու համար բովանդակ զարհուրանքը այն դարին, որ մենք ապրեցանք։

Գրքոյկի 4րդ էջին վրայ իսկ (փաստաբէն՝ 2րդ էջ), էնկիւրիի վարձկան սքրիպկան, Ա. Նիկոլ, իր ծածկանունը... «կը բանայ» հեռաձայն ահաւոր յայտնութեամբ։

«Այս փոքր գրքոյկը միակ հայու մը մտածումները չի ներկայացներ։ Ան խըտացումն է մեծ ազգի մը ճակատագիրը վարող կուսակցութեան մը ամէն տեղ հոչակած մտածումներուն, նպատակներուն եւ սկզբունքներուն»։

Յաջորդ էջերուն վրայ Ա. Նիկոլ ուղղակի կուտայ անունը «մեծ ազգի մը ճակատագիրը վարող կուսակցութեան» —Դաշնակ կուսակցութիւն։

Ուրեմն գրքոյկը գրուած է դաշնակցականի մը կողմէ, որ կը ներկայացնէ ամբողջ Դաշնակցութիւնը. այլ խօսքով՝ Ա. Նիկոլի «Սուրիա և մենք» երեխայրիքը անպաշտօն հրատարակութիւնն է Հ. Ը. Դաշնակցութեան։

Այս սահմռկեցուցիչ կեղծիքը կատարելէ և հայտնուն հրէշին, վարձկան լրտեսին դաշնակցականի պիտակը փակցնելէ եաթ՝ էնկիւրին այլեւս կը չարունակէ իր խաճիկի գրչով—բայց միշտ յանուն Դաշնակցութեան—պարզել «մեծ ազգի մը ճակատագիրը վարող կուսակցութեան» ծրագիրը Սիւրիոյ մէջ։

Ու ճիշդ հոս է նոր ու արիւնոտ դէմն նորոյթն ու անոր բովանդակ ահաւորութիւնը։

Ասկէ չուրջ երկու տարի առաջ էնկիւրին արաբերէն լեզուով Քունտոս գրքոյկ մը հրատարակեց մեր դէմ —շարձակեալ ծածկանունի մակ—արաբ ժողովուրդը մեր դէմ զինելու համար։ Ճիշդ է, նաեւ այդ գրքոյկին հեղինակը որոշ չէր (լեզուէն յայտնի էր սակայն այդ գարշանքը երբեք կապուած չէր մեր անունին)։

Աւելի առաջ ուրիշ հայ վարձկան սքրիկայ մը, շարձակեալ ծածկանունի մակ, հրապարակ եկաւ Գահիրէի ազդեցիկ թերթերէն «Մուքաթթամի» մէջ, բայց հրապարակ եկաւ ոչ թէ մեր անունէն այլ մեր դեմ։ Այն առթիւ մեր ամբողջ ժողովուրդը, սառոյց տեղեկութիւն ունեցած Հ. Ը. Դաշնակցութեան խորհրդաժողովի որոշումներու մասին (??!), և այդ սառոյց տեղեկութիւններն են, որ կը հաղորդագրէ արաբ թերթին։

Ու առաւելն վերջերս էնկիւրիի գործակալները Պոլսոյ Քուրք թերթերու մէջ հրատարակութեան կուսակցութեան Փարիզի «կոմիտէ»ին մէկ զաղանի՛ նամակը, ուղղուած «Սիւրիոյ հայերուն», ուր կը յեղեղուէր ապազանցապատում տեսակցութեան մը հեքիաթը անգլ. դեսպանին հետ Փարիզի մէջ, Ա. Ահարոնեանի և Լևոն Թաթէոսեանի կողմէ։

Սակայն ատրեր էր նաև այս խարդախութեան պարագան, որովհետև, ճիշդ է, զգաղանի նամակը կը վերագրուէր մեզ, բայց մէջտեղ նամակ չկար. էնկիւրին յանդգնած չէր մեր անունով Քուղթ ու կնիք պատրաստելու և այս խարդախ փաստաթուղթի «գլխիչէն» հանելով թերթերու մէջ հրատարակութեան տալու։

Բոլորովին այլ է Ա. Նիկոլի պարագան։ էնկիւրին այս անգամ իր լրտեսական ստեղծագործութիւնը մինչև ծայրակէտը տարած է։

Այլեւս խօսք ոչ թէ յանուն Դաշնակցութեան գրուած ԱՆԳՈՒՈ ճամակի մը մասին է, որ ԿԱՑ եւ գոյութիւն ունի։

Այլեւս ոչ թէ ՈՒՐԻՇՆԵՐԸ մեր ոռոգումները լրտեսելով՝ կը հաղորդեն հանրութեան, այլ հրապարակ կուգայ ՄԵՆՔ եւ մեր իսկ գրչով կը ներկայացնեն մեր մտածումները ու ծրագիրները մեր ժողովուրդի մասին։

Ու այլեւս ոչ թէ ուրիշներու կողմէ ԾԱՐՁԱԿՈՒՄ կայ մեր դէմ, այլ մեր կողմէ յարձակում կայ ուրիշներու դէմ, ի ՊԱՇՏՊԱՆՈՒԹԻՒՆ հայ ժողովուրդի եւ Հ. Ը. Դաշնակցութեան։

Էնկիւրէն այս գրքոյկը, ճիշդ է, հրատարակած է հայ լեզուով, իրայց հրատարակած է ոչ հայերու համար։ Այս յանելեալ յոգնութիւնն ու ծախքը մեր ցեղի գարաւոր ոսոխը յանձն առած է եթէ իր արիւնոտ սահեղծագործութիւնը «արաբ» լեզուով կարենալ հրատարակելու և իր հակահայ պրոպագանդին համար եթէ զայն լայնօրէն կարենալ օգտագործելու համար։ Այս գրքոյկ-այսար իսկ կա՛մ թարգմանուած է և կամ կը թարգմանուի արդէն՝ վաղը արաբ լեզուով կարենալ լոյս ընծայելու համար։ Ու երբ արիւնոտ լաթը նեռուած է հրապարակ, այլևս պատո՛ր քողը եւ հերքէ՛ տուր, եթէ երբեք պատահի ու հերքել կարող ես ժողովուրդի մը՝ որ ա՛յ մէկ յստակ գաղափար ու պատկերացում ունի քու վէրքերուդ, ժողովուրդդ եւ երազանքներուդ մասին...։

Բայց դառնանք այս զարհուրանքին։

Արիւնոտ դէմը «կարուած է ճերմակ թելերով»։ Կեղծիքը այնքան յստակ է ու որոշ, որ վերջին ապուօն իսկ — խօսքը միմիայն հայերու մասին է՝ չի կարող է չհասկնալ զայն։ Կեղծիքը պարզ է ու մեկին։ ու ճիշդ այդ պատճառով վերջին թմմարն իսկ զրկուած է իրաւունքէ հանրութեան ներկայանալու և յայտարարելու, — «կարդացի, բայց չհամակցայ»։ ԱՅՍ ԳՐՔՈՅԿԸ ԿԱՐՈՂ ԵՆ «ՁՀԱՍԿՆԱԼ» ՎԱՐՁԿԱՆ ՍՐԻԿԱՆԵՐՆ ՈՒ ԼՐՏԵՍՆԵՐԸ ՄԻԱՁՆ, ՎԱՐՁԿԱՆ՝ ԿԱ՛Մ ՀՈԳԻՈՎ ԵՒ ԿԱ՛Մ ՄԱՐՄՆՈՎ։

Գրքոյկը գրուած է պղծագոյն «հայերէն»ով մը։ այս «լեզուն» — ուղղագրութեան, կէտադրութեան և օճի տեսակէտով — համակ գարշանք և պղծութիւն, կը խօսին ու կը գրեն հայանուն լրտեսները միայն։ կամ էնկիւրին կը խօսի այս «հայերէն»ով և կամ անոր վճռաւուած հայանուն հրէշը։ Երկրորդ ու յանելեալ ապացոյց մը, որ այս արիւնոտ լաթը լոյս տեսած է Պոլսոյ մէջ։

Գաւառն մարթ հոգած գայլը, Ա. Նիկոլ, իր լրտեսական յուածումները թուրեերէնէն հայերէնի թարգմանելով (և, ի հարկէ, բազմաթիւ սխալներով, անճոռնի ու զազրելի), մէկիկ-մէկիկ կը պարզէ այն բոլոր ծրագիրները, որ Դաշնակցութիւնը ունի Սիւրիոյ մէջ։

Գրքոյկին ընթերցումը առաջին իսկ վայրկեանէն այն տպաւորութիւնը կուտայ, որ Ա. Նիկոլ աւարտած է էնկիւրիի լրտեսութեան բարձրագոյն վարժարանը, թուրք ցեղին միակ «Ակադեմիան» (որ, ճիշդ է, գոյութիւն ունի փաստօրէն), եթէ պարզեւատրելու ըլլայինք Ա. Նիկոլը, իր այս աշխատանքին համար անոր պիտի տայինք լրտեսական վարձատրութեանց առաջին պարգև։

Ա. Նիկոլ գրքոյկը բաժնած է հետեւեալ գլուխներու.

1. ԻՆՉՈՒ ՍՈՒՐԻՈՅ ՄԷՋ ԿՐ ԳՐՏՆՈՒՒՆՐ. (Հարցական նշանը՝ ի ի վրայ, Սիւրիան գրուած ո-ով. ընդհանրապէս բոլոր յիշատակութեանց մէջ — Թէ նախապէս եղած և Թէ ապէ յետոյ ըլլալիք ծուքեան գաղափարէ զուրկ ամէն մարդ, որ գիտակից չէ իր պարտականութեան, չի գիտեր ինքզինքը պաշտպանել և չի հասկնար որ պատիւը առաքինութեան մէջ է, կ'եզրակացնէ։

«Ազատագրութեան եւ յառաջդիմութեան մեր դարուն, երբ Եւրոպայի մէջ կան կին ճախարարներ ու երեսփոխանուհիներ, երբ կը տեսնենք օդանաւորդուհիներ, բժիշկուհիներ, կին կառավարիչներ եւ գիտութեան պրակաւորներ, որոնք կր փաստեն մարզկութեան որ կիրը կրնայ հաւասարիլ այդիան զարմանալի է մտածել որ ասխարհի վրայ տակաւին կայ անկիւն մը ուր այրը իրաւունք ունի ծեծելու եւ սպանցնելու։»

ՆԱԽԱՐԱՐԱԿԱՆ ՏԱՊԱԼՈՒՄԸ ԱՆՇՐՄԱԺԵՇՏ Է ՍԻՒՐԻՈՅ ՄԷՋ

Հալէպի մեր պաշտօնակիցը, «Էլէքթրիք Նոռ» խօսելով սիւրիական խորհրդ-

ԹԻՒՐՔԻԱԵՒ ՓՐԱՆՍԱ ՀԱՄԱՁԱՅՆԱԾ!

ԹԻՒՐՔԵՐԸ ԿԸ ԳՆԵՆ ԹԻՒՐՔԻԱՅԷՆ ԱՆՑՆՈՂ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՆ

Սիւրիոյ սահմանի խնդիր ա՛յ կայ եղ՛եր...

Վերջին թղթաբերով եկող թրական թերթերու մէջ կը կարդանք հետեւեալ ուշագրաւ տեղեկութիւնները.—

Ինչպէս գրած էինք Թիւրիոյ եւ Քեմալական միջեւ բանակցութիւնները կը շարունակուին, առկախ բոլոր խնդիրները լուծելու համար։ Բանակցութիւնները տեղի կ'ունենան երեք ճակատի վրայ.— Հոս, Ժընեվ եւ Փարիզ։

Արտաքին գործավար Թէվֆիք Րիւշտու պէյ, Ժընեվի մէջ խորհրդակցած է Քեմալական վարչապետ եւ արտաքին նախարար Պ. Իւնիոյի հետ։ Դեսպան Սուաս պէյ ալ Փարիզի մէջ այցելած է Իւնիոյի եւ առկախ խնդիրներուն շուրջ տեսակէցներու փոխանակութիւն կատարած։

Առջի օր ալ Քեմալ. դեսպան Կոմս ը Շամպրէօն Տօլմա պահչէի պալատին մէջ երկարօրէն տեսակցեցաւ Ըսմէք փաշայի հետ, իսկ ներկայութեան արտաքին գործավար Շիւրիւ Գայա պէյի։ Բանակցութիւնները պիտի շարունակուին ոմս, թերեւս Շիւրիւ Գայա պէյ մը եւ ալ Պոլիս մնայ։

Առնուած տեղեկութեանց համաձայն, բանակցութիւնները լաւ փուլի մը մէջ կը գտնուին։ Մասնաւորաբար հանրային պարտերու խնդիրն լաւ ընթացքը գիւրացուցած է միւս կէտերուն կարգադրութիւնը։ Գլխաւոր խնդիրները երկուք են.— Սիւրիոյ սահմանը եւ Սիւրիոյ երկաթուղին։

«Միլլիէթ» կ'իմանայ թէ հիմակուընէ լուծման ձեւ մը գտնուած է երկրորդ խնդրին համար։ Այսպէս Թիւրիա պիտի գնէ երկաթուղիի այն մասը որ թրական հողէն կ'անցնի, երկաթուղին կը պահպանէ։ Արտաքին գործավար Թէվֆիք Րիւշտու պէյ, Ժընեվի մէջ խորհրդակցած է Քեմալական վարչապետ եւ արտաքին նախարար Պ. Իւնիոյի հետ, Դեսպան Սուաս պէյ ալ Փարիզի մէջ այցելած է Իւնիոյի եւ առկախ խնդիրներուն շուրջ տեսակէցներու փոխանակութիւն կատարած։

Առջի օր ալ Քեմալ. դեսպան Կոմս ը Շամպրէօն Տօլմա պահչէի պալատին մէջ երկարօրէն տեսակցեցաւ Ըսմէք փաշայի հետ, իսկ ներկայութեան արտաքին գործավար Շիւրիւ Գայա պէյի։ Բանակցութիւնները պիտի շարունակուին ոմս, թերեւս Շիւրիւ Գայա պէյ մը եւ ալ Պոլիս մնայ։

Առնուած տեղեկութեանց համաձայն, բանակցութիւնները լաւ փուլի մը մէջ կը գտնուին։ Մասնաւորաբար հանրային պարտերու խնդրին լաւ ընթացքը գիւրացուցած է միւս կէտերուն կարգադրութիւնը։ Գլխաւոր խնդիրները երկուք են.— Սիւրիոյ սահմանը եւ Սիւրիոյ երկաթուղին։

«Միլլիէթ» կ'իմանայ թէ հիմակուընէ լուծման ձեւ մը գտնուած է երկրորդ խնդրին համար։ Այսպէս Թիւրիա պիտի գնէ երկաթուղիի այն մասը որ թրական հողէն կ'անցնի, երկաթուղին կը պահպանէ։

Ը. Խ. .— Ձիշդ այդ օրերուն երբ Տօլմա պաղչէի մէջ, մէկ կողմէ ըսմէք փաշայի եւ միւս կողմէ Քեմալական դեսպանի միջեւ բանակցութիւններ տեղի կ'ունենային, սիւրիական սահմանի վրայ, Թիւրիոյ պահանջով տեղի ունեցեալ սրբագրութեանց եւ փոփոխութեանց շուրջ, թիւրիա հասաւ ետեւ Բարձր Գօմիսէր Ն. Վ. պ, բօնսօ։ Այս պատճառաւ շատ հաւանական կը նկատուի որ Ն. Վսեմութեան Պոլիս եւ անկէ ալ Էնկիւրի ճամբորդելը կապ ունի այդ բանակցութեանց հետ։ Արդեօք Քեմալ տեղի պիտի տա՞յ թիւրեռու այդ անարդար պահանջին, որով անոնք կուզեն նոր հողեր խլել Սիւրիայէն եւ Ալէքսանտրէթի սանճագը միացնել Թիւրիոյ։ Թիւրք կառավարութիւնը վերջերս թէ՛ հրապարակաւ եւ թէ ալ պատճառներ ներկայացուց իր այդ պահանջը։

Սպասենք նոր լուրերու։

ՄԱՄՈՒԼ

ՈՒՐ Է ԿՆՈՋ ԱԶԱՏԱԳՐՈՒԻՄԸ

Դատավարութեան մը առիթով

Մեր չաթաք օրուան Թիւով գրած էինք որ Եուսէֆ Ծաթիպ անուն անձ մը, որ քանի մը ամիս առաջ պատուախնդրութեան համար իր քոյրը սպաննած էր, ոճրագործ տեսնելէն կողմէ անպարտ արձակուեցաւ և վճիռը գոհունակութեամբ և ծափերով ընդունուեցաւ դատավարութեան հետևող հասարակութեան կողմէ։

«Լա Սիրի» այս առիթով կը գրէ.—

«Սարսափն է որ Արեւելքի մէջ կ'արգիլէ պոռնկութիւնն ու օճականութիւնը ... եւ կիները այնճան վար իջնած է որ միայն դաժոյնն ու մարակը իրաւունք ունին վրայ։

Ցեսող յայտնելով որ ազիատութիւնն ու նախապաշարումը դարձուցեր են կիրը բարութեան, գեղեցկութեան և մեծահոգութեան գազափարէ զուրկ ամէն մարդ, որ գիտակից չէ իր պարտականութեան, չի գիտեր ինքզինքը պաշտպանել և չի հասկնար որ պատիւը առաքինութեան մէջ է, կ'եզրակացնէ։

«Ազատագրութեան եւ յառաջդիմութեան մեր դարուն, երբ Եւրոպայի մէջ կան կին նախարարներ ու երեսփոխանուհիներ, երբ կը տեսնենք օդանաւորդուհիներ, բժիշկուհիներ, կին կառավարիչներ եւ գիտութեան պրակաւորներ, որոնք կր փաստեն մարզկութեան որ կիրը կրնայ հաւասարիլ այդիան զարմանալի է մտածել որ ասխարհի վրայ տակաւին կայ անկիւն մը ուր այրը իրաւունք ունի ծեծելու եւ սպանցնելու։»

ՆԱԽԱՐԱՐԱԿԱՆ ՏԱՊԱԼՈՒՄԸ ԱՆՇՐՄԱԺԵՇՏ Է ՍԻՒՐԻՈՅ ՄԷՋ

Հալէպի մեր պաշտօնակիցը, «Էլէքթրիք Նոռ» խօսելով սիւրիական խորհրդ-

---

Գրքոյկին ընթերցումը առաջին իսկ վայրկեանէն այն տպաւորութիւնը կուտայ, որ Ա. Նիկոլ աւարտած է էնկիւրիի լրտեսութեան բարձրագոյն վարժարանը, թուրք ցեղին միակ «Ակադեմիան» (որ, ճիշդ է, գոյութիւն ունի փաստօրէն), եթէ պարգեւատրելու ըլլայինք Ա. Նիկոլը, իր այս աշխատանքին համար անոր պիտի տայինք լրտեսական վարձատրութեանց առաջին պարգև։

Ա. Նիկոլ գրքոյկը բաժնած է հետեւեալ գլուխներու.

1. ԻՆՉՈՒ ՍՈՒՐԻՈՅ ՄԷՋ ԿՐ ԳՐՏՆՈՒՒՆՐ. (Հարցական նշանը՝ ի ի վրայ, Սիւրիան գրուած ո-ով. ընդհանրապէս բոլոր յիշատակութեանց մէջ — Թէ նախապէս եղած և Թէ ապէ յետոյ ըլլալիք ծուքեան գաղափարէ զուրկ ամէն մարդ, որ գիտակից չէ իր պարտականութեան, չի գիտեր ինքզինքը պաշտպանել և չի հասկնար որ պատիւը առաքինութեան մէջ է, կ'եզրակացնէ։

«Ազատագրութեան եւ յառաջդիմութեան մեր դարուն, երբ Եւրոպայի մէջ կան կին նախարարներ ու երեսփոխանուհիներ, երբ կը տեսնենք օդանաւորդուհիներ, բժիշկուհիներ, կին կառավարիչներ եւ գիտութեան պրակաւորներ, որոնք կր փաստեն մարզկութեան որ կիրը կրնայ հաւասարիլ այդիան զարմանալի է մտածել որ ասխարհի վրայ տակաւին կայ անկիւն մը ուր այրը իրաւունք ունի ծեծելու եւ սպանցնելու։»

2. ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԱՐՕՁԻ ԵՒ ԼՕԶԱՆԻ ԴԱՇՆԱԳԻՐՆԵՐԸ.

3. ՊԱՏՄԱԿԱՆ ՊԱՏՃԱՌՆԵՐ.

4. ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ՊԱՏՃԱՌՆԵՐ.

5. ՔԱՂԱՔԱԿՐԹԱԿԱՆ ԵՒ ԸՆԿԵՐԱՑԻՆ ՊԱՏՃԱՌՆԵՐ.

6. ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹԻՒՆ։

«Մեղմ չոլելով ու սուր խայթելով» էնկիւրի վարձկան սրիկան Դաշնակցութեան անպաշտօն թարգմանը — այս վեց գլուխներու մէջ պիտի փորձէ ապացուցանել, Թէ ինչո՛ւ «իր» կուսակցութիւնը որոշած է ԱՆՆԱՒ ՀԱՅԱՍՏԱՆ ստեղծել Սիւրիոյ կուրծքին վրայ։

(Շարունակելի)

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ ՈՐՈՇՈՒՄՆԵՐԸ ԵՎ ԿԱՐԳԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ

ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՏԱՐԱԾՔՈՒՄ

Գին 10 կոպ.

... Մի ուրիշ տեղ մենք կարդում ենք հետևյալ տողերը.

«Ինչպես հայտնի է, Ռուսաստանի կոմունիստական կուսակցության Կենտկոմի հրավերով Մոսկվա են ժամանել Ամերիկայի կոմունիստական կուսակցության ղեկավարներ Ֆոստերը և Քեյսին։ Նրանք ներկա են գտնվելու Կենտկոմի պլենումին, որը քննության է առնելու Ամերիկայի կոմունիստական կուսակցության ներկա դրությունը և նրա հետագա գործունեության ծրագիրը։ Ֆոստերը և Քեյսին ներկա են գտնվելու նաև Կոմինտերնի գործադիր կոմիտեի նիստերին»։

Ինչպես տեսնում եք, Ամերիկայի կոմունիստական կուսակցության ղեկավարները Մոսկվա են գնացել ոչ թե Ամերիկայի կոմունիստական կուսակցության ներկա դրությունը քննության առնելու, այլ Կենտկոմի պլենումին ներկա գտնվելու և Կոմինտերնի գործադիր կոմիտեի նիստերին։ Ինչո՞ւ։ Ամերիկայի կոմունիստական կուսակցության ղեկավարները Մոսկվա են գնացել, որպեսզի ստանան Կոմինտերնի գործադիր կոմիտեի հրահանգները։ Ինչո՞ւ։ Որովհետև Ամերիկայի կոմունիստական կուսակցությունը Կոմինտերնի սեկցիան է։

Ամերիկայի կոմունիստական կուսակցությունը Կոմինտերնի սեկցիան է, նրա ղեկավարները Մոսկվա են գնացել Կոմինտերնի հրահանգները ստանալու, որպեսզի կատարեն դրանք

ԱՅՍՕՐՎԱ ԵՒԱԳԻՐՆԵՐ

ՀԻՆԱԹԱՓՈԻԹԵԱՆ ԽՈՐՀՐԴԱԺՈՂՈՎԸ

Անգլիան, Ֆրանսան եւ Իտալիան ժրներ գումարուիլ կ'ընդունին, բայց Գերմանիան չընդունիր ասիկա եւ Լահէյը կամ Լիւխեմպուրկը կը ցուցնէ

Լոնտոն.— Տօնինկ Սթրիթի կողմէ հրատարակուած զեկոյց մը կ'ըսէ.

«Պ. Մաք Տոնալտ, պ. Հէրիօի և Սըր Ճօն Սայմընի մէջ խօսակցութիւնները տեղի ունեցան բրիտանական այն առաջարկութեան չուրջ, որուն համաձայն խորհրդաժողով մը պիտի գումարուէր մասնակցութեամբ նաև Գերմանիոյ և Իտալիոյ բառնալու համար ժրներէն մէկ մասը։

«Ֆրանսական և բրիտանական նախարարները համաձայնեցան որ այս խորհրդաժողովին պիտի մասնակցին վերոյիշեալ չորս պետութիւնները և որ զայն գումարելու համար լուսգոյն վայրը ժրնեվը պիտի ըլլար։

«Այս խորհրդաժողովը իրրեւ նպատակակէտ պիտի ունենայ փնտռել եւ գտնել այն միջոցները որոնք կարելի պիտի դարձնէին Հինաթափութեան խորհրդաժողովին Ազգ.Դաշնակցութեան տակ արդիւնաւոր կերպով վերակսուիլը։

«Իտալական եւ գերմանական կառավարութեանց կարծիքը հարդուեցաւ այս խորհրդաժողովին ժրնեւի մէջ գումարելու համար կատարուած թելադրութեան մասին։ Իտալական կառավարութիւնը անմիջապէս փութաց իր յատնութիւնը յայտնելու։

«Այս առաջարկութեան յարելու մասին Գերմանիոյ կողմէ եղած մերժումը տեղի տուաւ զարմանքի եւ սաստիկ յուսախաբութեան։

«Թէպէտեւ Լոնտոն քաղաքը իբրեւ մոդովատեղի յիշուած էր բրիտ. կառավարութեան կողմէ ուղղուած հրաւէրի մէջ։ Մոդովատեղիի խնդիրը ըստ էութեան երկրորդական կարեւորութիւն ունեցող խնդիր մը ըլլալով, մաղթելի է որ Գերմանիան վերջ ի վերջոյ ընդունի ժրնեւը երթալ։

«Ի բ ց առեալ այս տարակարծութիւնը,որը երկիրներու կառավարութիւնները զգորուած են զինաթափութեան իրականացման ուղիին վրայ գտնուող դժուարութիւնները հարթելու փոխադարձ անկեղծ փափաքով։

«Կասկածէ դուրս է որ անկէ—ֆրանսական խօսակցութիւնները ոչ մէկ ապեն նպատակ չունեցան լուծելու այս հարցը որը կը գտնուի Ազգերու Դաշնակցութեան եւ զինաթափութեան խորհրդաժողովին իրաւասութեան տակ։

«Այս խօսակցութեանց ձեռնարկուեցաւ զինաթափութեան խորհրդաժողովի գտնուած անելիքն դուրս հանելու նպատակաւ»։

Պ. Հէրիօի կարեւոր յայտարարութիւնները

Լոնտոն.— Ֆրանս. վարչապետ պ. Հէրիօ Լոնտոնէն Բարիզ մեկնեցաւ։

Մեկնելէն առաջ, պ. Հէրիօ տեսակցութեան մը ընթացքին յայտարարեց թէ խօսակցութիւնները ընթացան էին գոհացուցիչ կերպով։

«Մենք անկեղծութեամբ վէճաբանեցանք այս բոլոր խնդիրներուն չուրջ եւ եզրակացութենէն յանգեցանք կատարեալ եւ փոխադարձ անկեղծութեան ոգւով մը։

«Կը կարծեմ թէ թոյլատրելի է ինձ ըսել թէ ամէն ինչ կ'ընթանայ»։

Ազգ. Դաշնակցութեան նիրթաղիֆներուն մէջ

Պ. ՄԱՍԻԿԼԻԻ ԿՈՂՄԷ ԽՕՍՈՒԱԾ ՋԱՌ ՄԸ ԶԳԱՑԱՑՈՒՆՑ ՏՊԱԻՈՐՈՒԹԻՒՆ ԱՌԱՋԿԸ ԲԵՐԷ

Անիկա խօսած է Գերմանական ոսիկանութեան մասին

Ժընեւ.— Ազգ. Դաշնակցութեան ժողովի նրբանցքներուն մէջ զգայացունց պատմութիւն առաջ բերաւ Ֆրանս. պատուիրակ Պ. Մասիկլիի կողմէ զինաթափութեան խորհրդաժողովին բանակներու թիւին վերաբերեալ ենթակոմիտէին մէկ նիստին մէջ խօսած ճառը, որուն ընթացքին կ'ըսուի թէ անիկա յայտնած է թէ գերմանական ոսիկանութիւնը մաս կը կազմէ Գերմանիոյ զինեալ ոյժերուն եւ լուսանկարներ ներկայացուցած է որոնք կը ցուցնէին թէ ոսիկանութեան ձեռքին տակ կը գտնուին կազմ ու պատրաստ թնդանօթներ։

Այս ճառը ապատկացուց Ֆրանքօ—գերմանական ձգտեալ վիճակը որը արդէն նչմարելի եղած էր Ազգ. Դաշնակցութեան քարտուղարութեան ծրագրուած վերակազմակերպութեան առթիւ առաջ եկած անելին պատճառաւ։

Պ. Մասիկլի բացատրութիւն առաւ սոյն ճառէն վերջ թէ ինքը օգտագործած էր պարզապէս գերմանական պաշտօնական տուեալներով, բայց կը կարծուի թէ իր ճառին բովանդակութիւնը պիտի հրատարակուի կացութիւնը լուսաբանելու համար։

ՄԱՏՆԻ ՄԸ ՁԵՌՔԷՆ ԿԸ ՎԻՐԱՒՈՐԷ Պ.ՀՈՒՎԷՐԸ

Անիկա 4000 հրաւիրեալներ կ'ընդունէր Սպիտակ Տան մէջ

Ուաշինկթըն.— Նախագահ Հուվէր թեթև վէրք մը ստացաւ իր ոչ ջնքին մէջ որ հաւանաբար պատճառեց մատնի մը այն միջոցին որ կը սեղմէր 4000 հրաւիրեալներու ձեռքը (որոնց կարգին Լօրա Ռէյնկ) գերագոյն ատեանի նոր չէնքին հիմնարկէքին առթիւ կատարուած ընդունելութեան մը ընթացքին, երբ իր ձեռքերը արիւնիլ սկսաւ հրաւիրեալներուն երկու երրորդին ձեռքերը սեղմելէ յետոյ, նախագահին բժիշկը իրեն խորհուրդ առաւ որ հեռանայ երեկոյթէն։

Հակակղերական շարժումը Սպանիոյ մէջ

Մատրիտ.— Կառավարութիւնը ուրթաթ որ Քօրթէզներու պիտի ներկայացնէ կղերին Սպանիոյ մէջ ունենալիք գործունէութեան մասին։ Սոյն օրինագիծը հետեւեալ որոշումները կը պարունակէ.

ա. Կրօնական ընկերակցութեանց պատկանող բոլոր սեփականութիւնները պետութեան տեսչականութիւնը պիտի լինին եւ ընկերակցութիւնները պիտի օգտուին անոնց հասոյթներէն միայն.

բ. Այսօրուընէ սկսեալ մինչեւ մէկ տարուան մէջ կղերը պէտք է որ հրաժարի վաճառականութեան կամ հողագործութեան վերաբերեալ ամէն տեսակ ըղբաղումներէ.

գ. Կղերը արտօնուած չպիտի լինի այլեւս դաստիարակութիւն տալու ընծայարաններէն դուրս.

դ. Անհրաժեշտ է որ կրօնական զանազան միաբանութեանց մնձաւորը եւ անդամները երկու երրորդը Սպանիացի լինին.

ե. Կղերին մէկ անդամին որեւէ պաշտօնի մը կոչուիլը պէտք է որ նախապէս ներկայացուի կառավարութեան վերահսկման։

ԳԵՐՄԱՆԻԱՆ ԿԸ ՊԱՀԱՆՋԷ ԻՐ ՆԱԽԿԻՆ ԳԱՂԹԱՎԱՅՐԵՐԸ

Պէրլին.— Գերմանական նախկին գաղթավայրերու ետ վերադարձուիլը պահանջուեցաւ գերմ. գաղթավայրերու ընկերութեան 50րդ տարեդարձը տօնելու համար Ռայխսթակի մէջ գումարուած խանդավառ հաւաքոյթի մը ընթացքին։ Գաղթավայրերու մէջ պաշտօնավարած կարգ մը նախկին կառավարիչներ եւ պաշտօնեաներ ներկայ էին այս հաւաքոյթին։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ԱՏԵՆԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

Ժընեւ.— Պ. Մասիկլիի ճառին վերաբերեալ պաշտօնական ատենագրութիւնը կը ցուցնէ թէ անիկա պնդած է գերմանական ոստիկանութեան զինուորական նկարագրին մասին, բայց հետամուտ չէ եղած ապացուցանելու թէ Վէրսայլի դաշնագիրը բռնաբարուած է։

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ՏԵՂԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԿԵԱՆՔԸ ԴԱՄԱՍԿՈՍԻ ՄԷՋ

Դամասկոսի մեր թղթակիցը կը գրէ.— Միացեալ Վարժարանը վերաբացուած է եւ Սեպտեմբեր 26ին արձանագրութիւնները եւ դասաւանդութիւնները հոկտեմբեր 3ին սկսան. անցեալ տարի Վարժարանը ունեցած էր միայն 95 երկսեռ աշակերտութիւն, մինչդեռ այս տարի աշակերտութիւնը հասած 150ի եւ յոյս կայ որ 180—200 բարձրանայ. հրաւիրուած են 1932—1933 տարեշրջանի համար կարող ուսուցչական կազմ, որուն դեկավարութիւնը յանձնուած է Պ. Արմեն Անուշին։ Միացեալ Վարժարանի խնամակալութիւնը եւ Հոգաբարձութիւնը ոչմէկ ջանք չեն խնայեր դպրոցին մակարդակը բարձրացնելու համար։

***

Հիւսիսային Սիւրիոյ երեսփոխանական Ընտրութեանց Սուպհի Գէյ Գէրհէթ, Մուհամէտ Գէյ Ասալի եւ Պ.Մովսես Տէր Գալուստեան հաղթական ժամանեցին եւ երկու օր մնալէ վերջ վերադարձան Հալէպ. ասոնց այս այցելութիւնը կը վերագրուի Սիւրիական Ընտրիդարանի վերաբացումէն առաջ միւս խմբակցութիւններուն հետ հասկացողութեան գալու խնդիրն ըստ, որովհետեւ ամսոյս 25ին պիտի վերաբացուի Ընտրիդարանը, ազգ. հաղթական խմբակցութիւնները մեծ երուգիլի մէջ են. Լիբերներ յանախակի ճամբորդութեան մէջ են Հալէպէն — Պէյրութ, Պէյրութէն Տամաս։ Ճառագիթակ ըսաւորջանի կարեւոր օրակարգերն են Ա. Սիւրիոյ եւ Ֆրանսայի մէջ կնիքելիք դաշնագիրը. Բ. Ներկայ կառավարութեան հանդէպ վստահութեան հարցը։

ԼԻԲԱՆԱՆԻ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ

Պ. ԷՄԻԼ ԷՏՏԷԻ ՎԵՐԱԴԱՐՁԸ ԵՒ ԻՐ ԿԱՐԵՒՈՐ ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Լիբանանի նախկին վարչապետ եւ յայսթի փասաբան Պ. Էմիլ Էտէ, որ աւելէն մր իվեր կր գտնուէր Նուրոպա, ճանի մը օր առաջ վերադարձաւ Պէյրութ։ Պ. Էմիլ Էտէ պատօնական յայտարարութեամբ մր ծանուցած է որ իրմէ օտա գոհ է Լիբանանի ներկայ բարեկարգութիւններէն եւ համաձայն է Ն. Վ. Պ. Շարլ Տէպպասի ձեռք առած միջոցներուն։

Կիրակի օր, կէս օրին, Պ.Էտէ գտնուեցաւ Պ. Տէպպասի բնակարանը եւ կէս օրուան ճաշը քրաւ Ն. Վսեմութեան հետ։

Սոյն առիթէ մր կը հաղորդուի որ Պ. Բօսսօ վերադառնալուն պես Լիբանանի պիտի վերադառնէ իր կախակայած Սահմանադրութիւնը եւ առժամեայ դահլիճ մը պիտի կազմէ։ Ներկայ երեսփոխանական ժողովը կր լուծուի եւ կր ձեռնարկուի նոր ընտրութեանց։ Կ'ըսուի թէ Մուսա Պէյ Նամմուր եւ Սէյիտ Հիւսէյնի պիտի գտնուին նոր դաշինքին մէջ։

Պ. Էմիլ Էտէ պատրաստելու վրայ է ընդարձակ յայտարարութիւն մը Լիբանանի ֆայնականութեան մասին որ պիտի հրատարակուի մամուլի մէջ։

ԺՈՂՈՎՈՒՐԴԻ ՊԱՇԱՆՋՆԵՐԸ ՀԱՆՐ. ՆԱԽԱԳԱՀԷՆ

Պէյրութի եւ Լիբանանի լեռնային շրջաններու բնակիչներէն 500 հոգի խնդրագիր մը ներկայացուցած են Հանրապետութեան Նախագահին, որով կը պահանջեն.

1. Վարձակալներու եւ կալուածատէրերու իրաւունքներուն պատշաճութեան եւ անոնց միջեւ գոյութիւն ունեցող տարակարծութեանց հարթումին համար կազմել ժիւրի մը։

2. Հանրապետական Ընտրութեանց առաջարկել գիներու նուազում մը, Պէյրութի եւ Թրիբոլիի մէջ։ Իւրաքանչիւր հիւսիսային 5 Ս. դահեկան պէտք է բլայ. իսկ հանրակառքի գիներ ամբողջ գծի երկայնքին պէտք է բլայ 2 եւ կէս դահեկան։

3. Լուծել ծխախոտի եւ ամէն տեսակ բալդախաղի ձեռնարկներ եւ հանրակառք պարագային աւելի խիստ օրէնքներ պատրաստել անոնց համար։

4. Դպրոցական քօսակներու նուազում։

5. Հանրային տուրքերու նուազում։

6 Մամուլի վարչական կախակայում։ մին վերացումը. եթէ հակաօրինական ատրարի մը մէջ կը գտնուին անոնք պէտք է յանձնուին Արդարութեան։

7 Բանտարկեալներու վիճակին բարւոքումը եւ անմեղ բանտարկեալներու արձակումը։

ԱԶԳԱՅՆԱԿԱՆՆԵՐԸ ՍՕՖԱՐԻ ՄԷՋ ԺՈՂՈՎ ԿԸ ԳՈՒՄԱՐԵՆ

ԱՆՈՆՔ ԿՈՒՍՈՒՄՆԱՍԻՐԵՆ ՍԻՒՐԻՈՅ ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ

ԻՄՐԱՀԻՄ ՊԷՅ ՀԱՆԱՆՕ ԿԸ ՊԱՀԱՆՋԷ ԺՈՂՈՎԻ ԼՈՒԾՈՒՄԸ

Սիւրիական ազգայնական լիթեներ անցած կիրակի օր հաւաքոյթ մը ունեցան Սօֆարի մէջ։ Ներկայ գտնուեցան Հաճիմ Պէյ Աթասի, Իպրահիմ պէյ Հանանօ, Ֆախրի պէյ Պարուտի, Բիւտ պէյ Սօյհ, Ձհմիլ Մէրհէմ պէյ, Ֆարիս պէյ Խուրի, Ֆաթհի պէյ Խուրի, Սաթե պէյ Ղազզէ եւ ուրիշներ։ Ժողովը տարուընակուեցաւ ժամը երկուքէն մինչեւ վեց։

Սոյն ժողովի արդիւնքը քէպէ գայեցի պահուրի կուգուի, սակայն հետեւեալ յայտարարութիւնները եղած են մասնակցող լիթերու կողմէ.

«Ազգայնականներու Միութիւնը անխոտակելի է։ Պ.Բօսսօի ժամանումէն առաջ մեծ պէտ տեսանք այս ժողովին կազմութիւնը ուսումնասիրելու համար։ Եթէ պէտ ըլլայ մեծ կը խոստինք թէ՛ Խորհրդարանին եւ թէ՛ այլ կառավարութեան»։

Սակայն Իպրահիմ Պէյ Հանանօ տարբեր կր մտածէ. ան միակ փրկութիւնը ներկայ Խորհրդարանի լուծման մէջ կը գտնէ եւ կր պահանջէ իր ընկերներէն որ հրաժարին կառավարութենէն եւ ընդդիմադիր դիրքին մէջ գտնուին։

ՀԻՆԳ ՀԱՅԵՐ ԿԸ ՅԱՐՁԱԿԻՆ ՈՒՐԻՇ ՀԱՅԵՐՈՒ ՎՐԱՅ

«Էլ Շարգ»ի մէջ կը կարդանք.—

Մեր բոլակիցը տեղեկացած է որ հինգ ծպտուած մարդիկ յարձակում գործեցին Պօղոս ,Ծովհաննէս եւ Յակոբ Պէյլեան ազուն երեք հայերու վրայ եւ սասսիկ ծեծեցին զանոնք։ Զորս դանակի հարուածներ սեացած է Յակոբ։ Հասկցուած է որ յարձակողները կուսակցական նպատակներ հետապնդելու համար գործած են այս յարձակումը։

Գաղտնի ոսոիկանութիւնը, յիս իննութեան երեւան հանած է յարձակողները եւ յաջողած ձերբակալել զանոնք։

ՈՁՐԱԳՈՐԾ ՍՍՄՈՒԷԼԻ

Դ.Ս.ՏԱՎ.Ա.ՐՈՒԹԻՒՆԸ

ՎԿԱՆԵՐՈՒ ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ՅՈՒՁԻՉ ՏԵՍԱՐԱՆ ԴԱՏԱՐԱՆԻՆ ՄԷՋ

Հալէպի «Էլիճ Պաթ» թղթակիցը կը գրէ.

Հալէպի Ոճրագործ Ատեանը, անցած օրաբաթ օր տարուընակեց ոճրագործ Սամուէլի դատավարութիւնը։ Դատավարութիւնը տեղի կունենար դռնփակ։ Սոյգ եւ մասնաւոր միջոցով մը կրցայ հաղորդուիլ մանրամասնութիւններ դատավարութեան մասին։

Դատարանը յաջորդաբար կանչեց վրկաները. նախ ներկայացաւ Հայոց Կրօնական ժողովի բարեւզար Տէր Նեռսէս։ Այս բանանան Սամուէլի մասին լաւ վկայութիւններ տուաւ եւ յայտնեց որ անմահուր նկատգրի տէր մէկն է։ Երկրորդ անգամ կանչուեցաւ ոսոիկան Ֆաթլ, որ Սամուէլի կողմէ ամբաստանուած էր, որ պէս քէ ան իր կնոջ հով կուգար։ Ֆաթլ ուրացած է այդ ամբաստանութիւնը։

Երրորդ վկան էր Ծովհաննէս Պօղոս որ վկայեց քէ Սամուէլի հանգուցեալ կինը օտա անպատիւ առարկներու մէջ կր գտնուէր։ Չորրորդ վկան՝ Նաում Ղազէի յայտարարեց որ իմ ոչ Սամուէլը եւ ոչ ալ անոր կինը կր ճանչնայ։ Ձապրա Ապրաս օտա գետ վկայութիւններ տուաւ Սամուէլի բարոյականին ու նկարագրին մասին։ Ասոր յայտարարութիւններուէ միջոցին Սամուէլ բարձրաձայն կ'ըսդհատէր եւ կր հերհրէր անոր բսածներն։ Նազարէթ Հրեսբրեան յայտնեց որ իմ կր ճանչնայ Սամուէլի կինը. անոր հով Ֆրանսացի սպայ մր կը յանախէր։

Վերջին վկան էր պարի ուսուցիչ Պ. Ռուպա։ Ան վկայեց որ Ֆրանսացի սպաներ գիտեր ցերեկ կր յանախեին անոր հով եւ յանախ պոյտի կր տպնէին զայն։

Վկայութեանց աւարտուելէ վերջ բեռուեցան Սամուէլի երկու տղաքները։ Սամուէլ գանոնք տեսնելուն պես սկսաւ հեկեկալով լալ եւ խնդրեց որ ճանի մը վայրկեան առեօնուի սիրել զանոնք։ Դատաւորները խիստ յուզուեցան եւ տասը վայրկեան թոյլատրութիւն ըրին։ Սամուէլ պլլուեցաւ յր զաւակներուն։

Ժամանակը ուշ ըլլալով, դատավարութիւնը յետաձգուեցաւ, երեկ օարուընակուելու համար, որու մասին կը գրեմ։

Խ. Ծ.— Դատավարութեան այս մասդեռ կը վերաբերի Սամուէլի գործած ճախկին ոճրին։ Ասկէ վերջ տեղի պիտի ունենայ Գօմիսեր Պ. Կարապետի դէմ գործուած մանափորձին դատավարութիւնը։

ԿՌԻԻ ԴԱԳԱՂԻ ՄԸ ՃՈՒՐՋ

ԲԱԶՄԱՔԻԻ ՎԻՐԱՒՈՐՆԵՐ

Ֆայթրուն գիւղին մէջ, մեռած է կին մը։ Դագաղը գերեզմանատուն փոխադրելու ատեն, դագաղին օուրջ, վէճ մը կր ծագի երկու բնակիչներու միջեւ՝ Գրիֆի եւ Աօի։ Դագաղը ձգուեցաւ մէկ կողմ եւ սկսաւ կռիւ մը այդ երկու բնակիչներու օուրջ։ Փայտեր եւ քարեր իրար անցան։ Երկու կողմէն ալ եղան բազմաթիւ վիրաւորներ։ Ճօրն Գրիֆի եւ Սամասան Աօի ծանր վիրաւորուած են։

Կառավարական ուժեր կր հասնին եւ երկու կողմէ ալ ձերբակալութիւններ կր կատարեն։

ԲՈՒՌՆ ԸՆԴՀԱՐՈՒՄՆԵՐ ԿԱՌԱՎԱՆ. ՈՒԺԵՐՈՒ ԵՒ ԳԻՒՂԱՑԻՆԵՐՈՒ ՄԻՋԵՒ ՀԻՒՍ. ՍԻՒՐԻՈՅ ՄԷՋ

Հալէպէն հեռաձայնով կր տեղեկացնեն Դամասկոսի «Էլիճ Պաթ»ին.—

Կառավարութիւնը յուր առաւ քէ Մուգամաթի օրօքին մէջ, Հալէպի Հիւսիսային մասը, մեծամասնակ ծխախոտ մահսանեցուցած է։ Իսկոյն ուժեր դրկուեցան 15 ոսոիկաններու ընկերակցութեամբ։ Շաբաթ առաւօտ այս ուժերը յարձակում գործեցին եւ խուզարկութեան ձեռնարկեցին կասկածելի տուներու մէջ։ Քանի մր պարկ ծխախոտ գտնելով գրաւեցին։

Երբ անոնք կր պատրաստուէին մեկնիլ, ժողովուրդը բմբոստացաւ եւ յարձակում գործեց անոնց վրայ, զենիերով, փայտերով եւ քարերով։ Երկու կողմեն սկսաւ բուռն կռիւ մր, Երկուսեսէ տուներէն գնդակներ։ Գիւղացիներեն սպաննուեցաւ երկու հոգի եւ վիրաւորուեցան բազմաթիւներ։

Ի վերջոյ ոսիպուեցան փախչիլ գիւղացիներ։ Նոր ուժեր հասան եւ սկսան ձերբակալութեանց։

ՄԵՂՈՒԻ ԽԱՅՓՈՒԱԾՔԷ 20 ՏԱՐԵԿԱՆ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴ ՄԸ ԿԸ ՄԵՌՆԻ

Օդափոխութեան համար Այէյ գետուղ Պաապօցի ձհմիլ էլ Հրլու անուն 20 տարեկան երիտասարդ մր, առջի օր երեկոյեան տուն վերադառնալով, պատուհանին առջեւ գետուղ կուժր կառնէ յանգեցնելու համար իր ծարաւը։ Ու կը խրմէ։ Սակայն խկոյն սաստիկ ցաւ մր կրգայ իր կոկորդին վրայ։ Կր պոռայ եւ օգնութեան կր կանչէ։ Կուգան ճեցիներեն ու դրացիներ եւ կր տեսնեն որ երիտասարդի կոկորդը արտակարգօրէն ուռած է եւ հեռդհեռէ կաւելցայ։ Շուտով կր փոխադրեն Պէյրութ եւ կենքարկեն բժշկական բննութեան։ Պէտ կր տեսնուի օուսափոյք գործողութիւն մր։ Հիւանդանոց կր փոխադրուի եւ կառավարութեան լուր կր տրուի նախ քան գործողութեան ենթարկուիլը։ Երիտասարդը կր յայտարէ որ մեղուի պէս բան մր խայթած է կոկորդը։

Բժիշկներ գործողութեան կր ձեռնարկեն, սակայն երիտասարդը չաւանդ հոգին դեռ գործողութիւնը չաւարտած։

Ճեռ բննութեան յայտնի եղած է որ իսամիեղու մր խայթած է երիտասարդի կոկորդը։

ՍԱԿԱՐԱՆ ՊԷՏՐՈՒԹԻ

18 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 1932

	Ս. Դ.
Սգիպտ. բլթայրմ.	448
Անգլիկ. »	437
Տօլար »	126.70
Թրխական »	60
Գաճ Օսբօման	137.50
Իտալական Լիր 100	650
Ճուճական Տրախմի 100	80
Անգլ. ոսկի	608
Ֆրանս. »	483
Օսման. »	548
Արծաթ մհճիս	22
Դրեսի Ֆօնս. Ա. Ֆր.	603
» » Բ. »	304
» » Գ. »	296

Սեֆերեան եղբարք Բիւ Ֆօ-
Թէլէֆօն՝ 5-19

— 365 —

— Թատերանի մը առջեւ երդում կրնա՞ս ընել.

— Ամբողջ աշխարհի առջեւ երդում կ'ընեմ.

— Շատ լաւ, ուբեմն գացէք, բայց ձեր լեզուն թող հանգիստ կենայ.

Այդ գիշեր մինչեւ կէս գիշեր Բիչարտ և Մր. Պօլ նըստած կը խօսակցէին և վաստաքանը մէկ կողմէն կ'արձանագրէր։ Ի վերջոյ Բիչարտ թողելով Լիվրփուլ մեկնեցաւ։ Իսկ Մր. Պօլ բարէ երթալով կարգ մը հարցաքննութիւններ կատարեց և վերադարձաւ։ Հետեւեալ օր, երբ Բարլայլ իր գրասենեակը մտաւ, գովը Մր. Տիլ եկաւ և ըսաւ անոր.

— Երէկ տարօրինակ դէպքի մը ականատես եղայ, Լէվիսընի և Պէթէլի միջեւ վիճաբանութեան մը ընթացքին լսեցի... լսածներս երկուքին ալ մահուան պատճառ կրնան ըլլան, վստահ եմ որ անոնց միջեւ գաղտնիք մը կայ և ան ալ Հօլլիճօնի սպաննութեան մասին, կը տեսնուի որ Լէվիսընն...

Բարլայլ ընդհատելով.

— Կեցէք, այդ ինծի վերաբերող խնդիր մը չէ, լսել չեմ ուզեր.

Ծերունին զարմանքով ըսաւ.

— Բայց պարոն, Բիչարտ փճանալու վրայ է.

— Այո, գիտեմ.

— Ուբեմն, Ոճրագործի մը համար այս անմեղ երիտասարդին փճանալը ճի՞շդ է, եթէ հիմայ խնդիրը մէկը ստանձնէ, Բիչարտ կրնայ ազատիլ, ըսաւ Տիլ հետաքրքրութեամբ.

— Ինչիրո՞ ստանձնող եղած է, Տի՛լ.

— Ճի՞շդ է, կեանքիս մէջ իմ լսած ամենաուրախալուրն է այս, Մր. Բարլայլ, բայց իմ վկայութիւնս ալ պէտք է, Լէվիսընն...

— Դատը ստանձնողը ես չեմ Տիլ, Մր. Պօլն է, ձեր

— 368 —

— Ուրեմն մոռցած ըլլալու եմ, ներողութիւն տիկին, հոն գացէք, տակաւին ժամանակ կայ, ասկէ կանուխ կանուխ չգար ան.

Իզապէլ պզտիկի ձեռքէն բռնելով դնաց Գօրնէլիայի տունը, բայց ան տուն չըլլալով սալօն նստան և սպասեցին։ Պզտիկը հոն քնացաւ։ Իզապէլ անոր քով նըստած տղուն դեղնած դէմքը կր դիտէր, րոպէները չատ մի պէս կ'անցնէին։ Ժամը 5,30ի մօտ էր, գրսի դուռը բացուելով ոտնաձայն մը լսրթացաւ։ Իզապէլ բժիշկն է կարծելով դուռը կը դիտեր։ Ցանկարծ Մր. Բարլայլ ներս մտաւ և ըսաւ.

— Բժիշկը չեկա՞ւ տակաւին, վախնամ ձանձրացած տիկին.

Իզապէլի սիրտը կը տրոփէր.

— Վնաս չունի, պարոն.

Բարլայլ պզտիկը տեսաւ և հարցուց.

— Ինչո՞ւ այդքան գունաթափ է, և այսքան չատ քնանալը օգտակա՞ր է.

Իզապէլ ինչ ըսելը չգտնելով մոլտաց։ Այդ միջոցին Բարլայլ պատուհանէն տեսաւ բժիշկին գալը և ըսաւ.

— Ահա կուգայ.

Եւ դուրս ելնելով բժիշկին հետ ներս մտաւ։ Բժիշկը կարճահասակ, պլուխը անմազ մէկն էր։ Ան Իզապէլին դառնալով ըսաւ.

— Բարի լոյս տիկին, ինչպէս է մեր պզտիկ հիւանդը, ձկան իւղը կը խմէ՞ հիմայ առաջուընէ լաւ է, չէ՞...

Հաւ բժիշկը և ձեռքը տղուն երկարեց.

— Ոչ, առաջուընէ գէշ եմ, ըսաւ Ուիլեըմ։

Բժիշկը կուրծքը քննելէ և բազկերակը լսելէ վերջ ըսաւ.

— Հիմայ կրնաս նստիլ.

— Մարաւ եմ, քիչ մը ջուր լսաւ տղան.

Բարլայլ դառնալով անոր ըսաւ.

Եուկօսլաւ կ'ամբաստանեն Իտալիան

Փէյրատ.— Եուկօսլաւ ներքին գործոց նախարարութեան կողմէ հրատարակուած տեղեկագրի մը մէջ տարօրինակ վերագրումներ կը լինին Իտալիոյ դէմ, որոնց համաձայն այս վերջինը ծրագրած է եղեր Խրուաթ յեղափոխականներուն օժանդակել զանոնք խոշոր աստիճանով մը զինելու համար գարնան ծագելիք յեղափոխութեան մը համար։

Եուկօսլաւ ներքին գործոց նախարարութիւնը կը յայտնէ թէ հետեւեալ յատակագիծը որոշուած է եղեր, այսինքն՝ իտալական նաւատորմիղը պիտի պաշարէ եղեր Տալմասիոյ ծովեզերքը եւ զէնք ու ռազմամթերք պիտի տայ եղեր յեղափոխականներուն, մինչդեռ միեւնոյն ատեն իտալական բանակները պիտի գրաւեն եղեր Վէյէպէթ լեռը եւ այսպէսով պիտի ապահովեն եղեր յաղթանակը։ Տեղեկագիրը կաւելցնէ թէ Խրվաթ գիւղացիները չեն ուզած թիկունք հանդիսանալ յեղափոխական շարժման եւ ծախած են իտալական ընդծովեայի մը կողմէ երկրի մէջ ներածուած գաղտնի զէնքերն ու ռազմամթերքները։

Իտալիոյ հերոուկը

Հռովմ.— Խրուաթներու կողմէ կատարուելիք յեղափոխութեան մը վերաբերեալ եուկոսլաւական տեղեկագրութիւնները կը հերքուին պաշտօնապէս։

ՋԱՎՋԱՎԱՃԵԱՆ ՄԱՐԻՉՆԵՐ

ՏԵՂԱԿԱՆ ԳՈՐԾ

Ջաւզաւաճեան եղբայրներու հրդեհի վարիչները, շիներուած պոհնոյով ապահովուած են 20 ֆիլօկրամ ճնշումի մը համար։

Անոնք արձանագրուած են քաղաքապետութեան մօրքնութեան մօտ և ճանչցուած Ֆրանսական թէճիֆ Շանձնախումբի կողմէ։

Այս մարիչները այնքան ներկայանալի են որքան եւրոպական նները։ Գիները չատ ծայրայեղօրէն աժան ու արդիւնքը գրեթէ վայրկեանական է։

ՊԱՆԴՈՒԿ ԼԻՒՔՍ

Հայկական ամենապատգոյն պանդոկը «Լիւքս»ին մէջ, ծովեզրեայ պարտէզով.

ԽՈՍՏ ՕՉԱՈՒՆ ՍԵՆԵԱԿՆԵՐ

ՈՐ ԿԸ ԲԱՂԿԱՆԱՆ 1. 2. 3. 4. ՄԱՀՃԱԿԱՆԵՐԷ

1. ՀԱՐԵՒ ՁԱՁ, ՄԱՔՈՒՐ ԵՒ ԱՆԹԵՐ ՄԱՀԱՐԿՈՒԹԻՒՆ.
2. ԳԻՆԵՐԸ ԽՈՍ ՁԱՓԱԻՈՐ.
3. ՏԻՒՆ ՓՆՏՈՒԼՆԵՐՈՒՆ ԱՄԷՆ ԴԻՒՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ.

Տէր եւ Տիկին Գ. ՓԱՐՏԻԳԱՆԵԱՆ

Ա. Ջ. ԿԻ ՏՊԱՐԱՆԸ

ՏՊԱԳՐԱԿԱՆ ԱՄԷՆ ԿԱՐԳԻ ԳՈՐԾԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ

Դիմեցէք «ԱԶԴԱԿ»ի Տպարանը՝ գիրք, պրօշիւր, հարաճուկան ճուիրագիր, պաճառակ, ճամպակի քարտ և առեւտրական ձեւաթուղթեր.

ԱՐԱԳ, ՍԱՓՈՒՐ, ԳԵՂԵՑԻԿ-ԵՒ ՝ԱԺԱՆ.

ՃՈՒ ՄԹԵՐԻԳ ԳԻՐԵՐՈՒՆ

ՄԱՆՐԷԱԲԱՆԱԿԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՈՑՑ

Laboratoire Microbiologique

ՏՕՔԹ. ՍԱՄՈՒԷԼ (ՍՏԵՓԱՆԵԱՆ)

Մասնագիտութիւնը կատարելագործած է Փարիզի եւ Լիօնի մէջ եւ ասսնեակ տարիներէ ի վեր բժշկակ. տոյն ճիւղով զբաղած բլլալով կը կատարէ բժշկ. ամէն տեսակ անալիզներ. (մէզ. խուխ. արիւն եւլն).

Հաստատուած է Մէյրի փողոց Տաուի օճախին մէջ. (պապ իտրիսի մօտ բրամուէյի գծին վրայ) խղճամիտ ուշադրութիւն, չափաւոր գին.

ՏՕՔԹ. ԳԵՈՐԳ ԿԵՐԿԵՐԵԱՆ

Վկայեալ Lauréat Faculté Interne եւ այժմ վարժուհի ՍԱՆԻՏՕՐԻՈՒՄԻ Ֆրանսական հիւանդանոցի ԱՋՔԻ, ՔԹԻ, ԿՈՒՈՐԴԻ, ԱԿԱՆՋԻ և ԳԼՈՒՈ հիւանդութիւններու բաժնին։

Հիւանդ կ'ընդունի կ.ւսօրվ. վերջ ժամը 2—6

իր գլխաւոր մէջ rue de Damas, No. 15

Հիւանդներ ուղղակի հիւանդանոց կ'ընդունուին իր կողմէ տրուած մուտքի բարօրով։

Աղքատ հիւանդներու ձրի դարմանուժ, ամէն օր կ.ւսօրվ առաջ ժամը 10—12, հիւանդանոցի դարմանատան մէջ։

ՀՐԱՇԱԳՈՐԾ ՄԱՐԴԻ

ԷԼ ՀԱՃ ՄՈՒՀԱՄԵԴ ՊԷՑ ԷԼ ՖԷԼԷՔԻ

Փութացէք առնելու անոր կարծիքը ձեր բոլոր փափաքներուն համար։ Ան կը հանդարտեցնէ բոլոր չուարած և առնջուած մաքերը և կը վերադարձնէ անոնց փափաքները։ Կ'ըլլայ բոլոր ոգիներուն. հիպնոթիզմով կը կարդայ ժարդուն ժառանգութիւնը. ձեռքի գծերէն կը կարդայ ժարդուն անցած, ներկայ և ապագայ կեանքը. կրնայ հասկնալ ամուսնութեան, համաբորդութեան, սիրոյ, առեւտուրի, քննութեանց և այլն բոլոր գաղտնիքները։ Այս բոլորը կը ցուցնէ մարդուն, կարծես թէ գրուած ըլլան թուղթի մը վրայ։ Կնոջ և ամուսնոյն սիրէն, եղած դժաւարութիւններն ու տարակարծութիւնները կը լուծէ Աստուծոյ Սուրբ անուններով եւ Ամերիկեան եւ Եւրոպական գիտնականներու փորձառութիւնները օգտագործելով։

Տխուր եղոզներուն ուրախութիւն և հանգիստ կը պատճառէ. ղայիին և մայրին հիւանդութիւնները կը դարմանէ։ Այս բոլորը մեծ յաջողութեամբ կը կատարէ։ Փորձը ամենամեծ փաստն է. անգամ մը այցելել բաւական պիտի ըլլայ։

ՀԱՍՑԷ.— Գէյրութ, Հաճդէֆ Ղամի փողոցի արեւմուտքը, Ֆրանսական հիւանդանոցին մօտ, թիւ 9 բնակարանը։

ԱԶԴԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

Ա.— Անոնք որ կուգան, իրենց մտքը պէտք է գրեն թուղթի մը վրայ և պէտք է պահեն.

Բ.— 1000 ոսկի կուտայ ան, եթէ չի կարենայ ճշգրտօրէն գիտնալ ենթակայի միտքը, գրուած արտերէն լեզուով միտքերը չխոտնելու համար հարցուժի միջոցին.

Գ.— Եթէ նամակներու մէջ ամփոփուած չըլլայ երկու ոսկի, պատասխան չի տրուիր։

ԳԱԲՐԻԷԼ Թ. ԹԷՐԶԵԱՆ

(ԵԼԵՔՏՐԱԿԱՆ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ)

Հիմնուած 1921 ին Գոլիս-Բէյրութ

Եիսս դիւրամասչելի պայմաններով կը կատարենք ամէն կարգի ելեֆտրական լոյսի գեղեցկացներ (Intsallation), ինչպէս նաեւ մօթէր եւ ձիամօղներ։

Վաճառատուն կ'սատնձնէ նաեւ բոլոր ելեֆտրագործիքներու ճոռոգոցներ։ Մասնաւոր սպասարկութիւն բնակարաններու ելեֆտրա-ճոռոգմանց։ աճառատուն Philips եւ Lux ելեֆտր. լամբերու եւ ամէն տեսակ ելեֆտրական պիտոյքներու։

Վճարման դիւրութիւններ.

Հասցէ — Վ. Ուզուճեանի գրասեղ կից Գուրճ. B. P. 491

Ո՛վ ուզէ ունենալ բնական և որոգական պէտքերու համար ամենալաւ տեսակները կը փնտռէ

Beyrouth chausse Standard

Դուն գիտես որ ՕԹԱՆՏԱՐՏի կօշիկները լաւագոյններն ու ժամանագոյններն են.

Փորձէ եւ քէ ոտիերուդ հանգիստը պիտի ապահովես եւ քէ ալ խնայողութիւն.

ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ՝ ՆԱՃԱՐ ԵՂԲԱՐՑՆԵՐՈՒԻ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ

Տոկուն ձիհնուածի Վայելուչ տեսք Հնչուն եւ բնական ձայն Ահա յատկանիշները՝

ՈՐՈՆՅՄՈՎ ԿԸ ՁԱՏՈՐՇՈՒԻՆ

ԱՓՕԼԼՕ ՖՕՆՕՆԵՐԸ

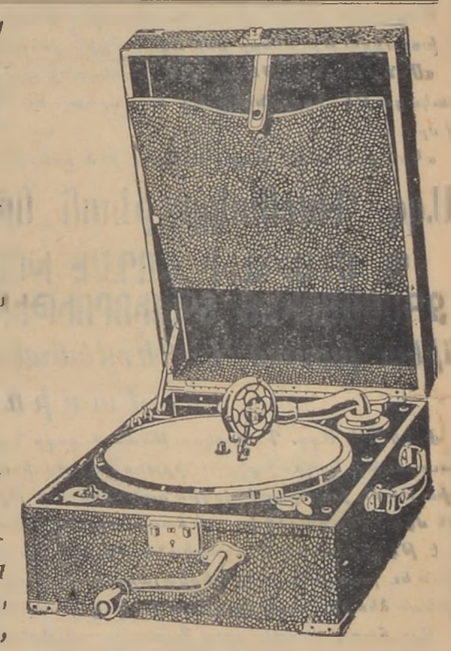

Հրապարակի վրայ գրտնել ոդ բոլոր մարքսնեբու հետ կը մրցին Աբոլլօ ֆօնօնները։ Մանաւանդ վերջին նոր մօտէլները, որոնք հասած են արդէն, անգերազանցելի են իրենց տոկունութեամբ, վայելչութեամբ և ժատչելի գիններով։

APOLLO GRAMOPHONE Co. Ltd

(of London)

ԱՓՕԼԼՕ՝ ՖՕՆՕՆԵՐՈՒԻ ԹԱԳԱՒՈՐԸ *III*

Կատարեալ համոզում գոյացնելու համար անգամ մը այցելեցէք.

MAISON APOLLO, Rue de la Poste, BEYROUTH

Փորպագիժ եւ բօճօլ՝ ամէն ձեւի, անվիճելի օրակ եւ առաւելութիւններ գիւրամատչելի գին, վճարումի դիւրութիւն։

Ընդհ. ներկայացուցիչ՝ Միւրրոյ, Գալեստինի, Անդրյորդանանի, Միջագետքի եւ Նիլոսի.— ԳԱԲՐԻԷԼ ՍԻՆԱՆԵԱՆ

KOURKEN SINANIAN, Boîte Postale 642, BEYROUTH (Syrie)

տեղեկութիւնները պէտք է անոր հաղորդէք.

— Շատ լաւ ուրեմն, հիմայ անոր քովը երթալով իմ լսածներս կը պատմեմ իրեն.

— Այդ քու գիտնալիք բանդ է, բայց մի մոռնար որ Մր. Գօլդն է, Թրէմէյնը չէ, լսաւ ու մեկնեցաւ Քարլայլ.

Մր. Տիլ կարգ մը հրահանգներ տալով քարտուղարներուն, իսկոյն Մր. Գօլի գրասենեակը գնաց և մէկ ժամու չափ գաղտնօրէն տեսակցեցաւ անոր հետ։

Այդ օրը, դատարանը քիչ մը ուշ սկսաւ գործի, որովհետեւ երեկոյեան դատաւորները մինչև ուշ առեն պանդոկ մնացած ըլլալով ուշ ժամանեցին դատարան և հազիւ քանի մը դատեր տեսան։

Դատաւորները իրենց գործը լմնցնելնուն պէս, փաստաբան Գօլ ներս մտաւ և յայտնեց որ գատաւորներուն գաղտնօրէն հաղորդելիք շատ կարևոր խնդիր ունի. դատաւորները մտածելէ վերջ համաձայնութեան նշան տուին։ Այսպէսով առանձին սենեակ մը մտնելով Մր. Գօլ անոնց պատմեց խնդիրը։ Երբ անոնք դուրս ելան իւրաքանչիւրին երեսը կախուած էր և շատ տրտում էին։ Գօլի յայտարարութիւնները զիրենք չուսրած էր։

— 367 —

ՄԱՍ ԺԳ.

ԻՐԱՐԱՆՑՈՒՄ

Օր մը, Իզապէլ Ուիլկըմի սենեակին մէջ նստած միջոցին Պարպարա ներս մտնելով ըսաւ.

— Տիկին, ժամը 3ին պատրաստ եղէք, Ուիլկըմը բժիշկին պիտի տանիք.

— Բայց, անցած օր դուք ըսիք որ անձամբ պիտի տանիք

— Այո, այդպէս մտածած էի, սակայն չպիտի կրնամ. Իրագէն կարգ մը ծանօթ անձիք հասան, պէտք է անոնց քով մնամ.

Իզապէլ թէպէտ չէր փափաքեր դուրս երթալ, սակայն առարկութիւն չէր կրնար ընել։ Այդ օր, կէս օրէ վերջ, Ուիլկըմ պզտիկ ձիուն վրայ նստաւ և սպասուհին սանձը բռնեց։ Իզապէլ կը քալէր, հասան գրասենեակ և ուղղակի մտան Քարլայլի պաշտօնատունը։ Մր. Տիլ գալով անոնց քով, ըսաւ.

— Հրահանգ տալո՞ւ եկաք փոքրիկ պարոն, հրամմեցէք, մտէք.

Քանի մը րոպէէն Քարլայլ ներս մտաւ և ըսաւ Իզապէլին.

— Հա՞, հո՞ս էք տիկին, բժիշկը քրոջս տունը պիտի գայ, այդ պատճառով պատուիրած էի որ հոն անցնիք.

— Ինծի բան չէիք ըսած, պարոն, ըսաւ անոնց ընկերացող ծերուկը.

ՕԳՆԷ ԴՈՒՆ ՓԵՂՔԻ ԵՒ ԱՍՏՂԸ ՔԱՂՑՐ ՊԻՏԻ ՕԳՆԷ

ԸՆՏԱՆԻՔԻ ԱՍՏՂԸ

(L'ETOILE du FOYER)

Առեւտրական և երկրագործական ժողովրդային ձեռնարկի հաստատութիւն

Անանուն ընկերութիւն.— դրամագլուխ՝ 3,000,000 ֆրնք.

որ կրնայ 3.000,000,000 ֆրնք.ի բարձրացուիլ վարչական խորհուրդի պարզ որոշումով։

Կեդրոնատեղի.— 137 Boulevard Sebastopol - Paris

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ Արեւելեան պետութեանց

Սավոյ Օթելի ճեմ, Գուրճ, Գէյրութ

ԵԼԵՒՄՏԱԿԱՆ ՃԻՒՂ

Ամսանդի պարտևանագրութիւմ

ՕԺԻՏ

Երաշխաւորեալ տոկոս 6%։ Ամէն զատ մասնակցութիւն ընկերութեան չահերուն։

ԿԱՂՈՒԱԾԱԿԱՆ ՃԻՒՂ.

ՎԱՐԿԵՐՈՒ ԲԱԺՈՒՄ

Կալուածի վրայ փոխառութիւնք՝

վճարելի 10—15—20 տարիէն։ Երաշխաւորած պայմանաժամէն առաջ ուզողը կրնա՞ վճարել։

ԸՆՏԱՆԻՔԻՆ ԱՍՏՂԸ ընկերութիւնը ներկայիս 75,000է աւելի անդամ ունի։ Մինչև 1 Ապրիլ 1931 Ընտանիքին Աստղը 135 միլիոն փռնք տուած է, գրաւով 500 միլիոնէ աւելի արժէք ունեցող անշարժ կալուածներու վրայ։

Ամէն թղթակցութիւն ուղղել՝ B. P. 821, Beyrouth

AZTAG
JOURNAL QUOTIDIEN ARMÉN.
B. P. 587
BEYROUTH, Liban
Directeur-Propriétaire
HAIG BALIAN

ԳՆԱԾՆԵՐ
ՍԻՐԻԱ տար. 550, վեցամսեայ 300 Ս. Դ.
ԱՐՏԱՍԱՀՄ. տրկ. 7, վեցամսեայ 4 տոլար

ԱԶԴԱԿ

ازتـــاك

جريدة سياسية ادبية اقتصادية حرة

ՕՐԱԹԵՐԹ
ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԳԻՏԱԿԱՆ

ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 1932 — 20 — ԶԳՈՒՔԷ ՀԱՍՏ 2.50 Ս.Դ.

Հ. ՏԱՐԻ | Ամեն առաւոտ պէտք է ըլլայ բերթիս ցօրէնքին հաւատքով | Տնօրէն — Խմբագիր՝ ՀԱՅԿ ՊԱԼԵԱՆ | Չհրատարակուած ձեռագիրները չեն վերադարձուիր | Թիւ 165 (742)

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

ՀՈՐՍԵՐՈՒ ԽՈՐՀՐԴԱԺՈՂՈՎԸ

Քաղաքական գետնի վրայ տէրութեանց ներկայացուցիչներուն մէկ տեղի ունեցող բոլոր խորհրդակցութիւններն ու խօսակցութիւնները, այս ղարուս մէջ խորհրդաժողով կը կոչուին։ Երբ քով քովի կուգան քանի մը տէրութեանց պատուիրակները և կ'առանձնանան պանդոկի մը կամ ապարանքի մը սրահներուն մէջ արդէն խորհրդաժողովը գումարուած կ'ըլլայ։ Ճաճախ այդ խորհրդաժողովներու նպատակը կ'ըլլան մասնակի անլոյծ խնդիրներ և կը վերջանան առանց որոշ ձև ու լուծում ստանալու։

Հորսերու խորհրդաժողովը, սակայն, բոլորովին տարբեր է իր ներկայացուցած կարևորութեամբ նախորդ և սովորական խորհրդաժողովներէն։ Կարելի է զայն եզականու բացառիկ նկատել իր տեսակին մէջ։ Որովհետև սոյն ժողովը կոչուած է որոշելու մարդկութեան ճակատագիրը։ Ցայողի կամ ոչ իր նպատակներուն մէջ, Հորսերու խորհրդաժողովը, գոնէ առժամանակեայ կերպով, կ'արգիլէ հաւանական պատերազմի մը ծագումը։

Ինչպէս գրած էինք նախորդ խմբագրականի մը մէջ, Զինաթափութեան խորհրդաժողովէն Գերմանիոյ քաշուելէն ի վեր, միջազգային կացութիւնը ձգտեալ վիճակ մը ունէր։ Այդ ձգտուած կացութիւնը աւելի ծանրացուց գերման պատուիրակ և արտաքին նախարար Յօն Նէօրաթի յանկարծական մեկնումը Ազգերու Դաշնակցութեան ժողովէն։ Գերմանիան վերստին ծրնթի բերելու համար քափուած չանքերը ապարդիւն անցան։ Ան վճռական պայման կը դնէր զէնքերու հաւասարութեան սկզբունքը միջազգային ժողովներու մասնակցելու համար։ Նման պայման մը ի հարկէ ոչ Ֆրանսան կրնար ընդունիլ և ոչ ալ մեծ մեծ տէրութիւնները, բոլորն ալ գրեթէ հաւձաչն են որոշ զիջումներ ընելու Գերմանիոյ, բայց զէնքերու հաւասարութեան տառացիօրէն գործադրութիւնը աշխարհի խաղաղութեան տեսակէտով ալ շատակար կը նկատուէր։ Հետևաբար Գերմանիոյ և միւս տէրութեանց յարաբերութիւնները խզման կ'ենթարկուէին և կացութիւնը վտանգուած կը նկատուէր։

Ահա այս խզման հետևանքով յառաջ գալիք անակնկալներու եւ աղէտներու առնլը առնելու մտադրութեամբ, Անգլիոյ վարչապետը Պ. Մաքտոնալտ ծրագրեց Անգլիոյ մէջ գումարել Հորսերու խորհրդաժողով մը, մասնակցութեամբ եւրոպական չորս մեծ տէրութեանց ներկայացուցիչներուն՝ Անգլիոյ, Ֆրանսայի, Իտալիոյ և Գերմանիոյ։ Առաջին երեք տէրութիւններն ալ գրեթէ առանց առարկութեան ընդունեցին առաջարկը, սակայն Գերմանիան, ինչպէս պիտի տեսնուի քիչ վերջ, զանազան առարկութիւններով պատճառ եղաւ անոր յետաձգումին։ Գերմանիոյ բռնած անհաշտ ընթացքին պատճառաւ ալ ցարդ ոչ մէկ քայլ յառաջ նետուած է այդ ուղղութեամբ։

Մաքտոնալտի ծրագիրը նախապէս հինգ տէրութեանց խորհրդակցութեան մասին էր։ Ամերիկան ալ պիտի հրաւիրուէր կազմելու համար հինգերու խորհրդաժողովը, սակայն ըստ իր սովորութեան Ամերիկան չընդունեց իր մասնակցութեան հրաւէրը, յայտնելով որ ինք Վէրսայլի դաշնագիրը ստորագրող տէրութեանց շարքին մէջ չի գտնուիր, և քանի որ Գերմանիոյ պահանջը զէնքերու հաւասարութեան մասին Վէրսայլի խորհրդաժողովին տուած որոշման հետ կապ ունի, հետևաբար ինք միայն դիտող կամ ունկնդիր ներկայ կրնայ ըլլալ սոյն ժողովին։

Ասկէ վերջ, սակայն, Ֆրանսան, տեսնելով որ Հորսերու խորհրդաժողովին մէջ իր ունեցած դիրքը տակար պիտի ըլլայ, քանի որ Իտալիա ինչ ալ ըլլայ Գերմանիոյ կողմը պիտի բռնէ և Անգլիան ալ հաշտարարի դերին մէջ պիտի գտնուի, առաջարկեց սոյն խորհրդաժողովին հրաւիրել նաև Պելճիգան, Լեհաստանը և Չեխոսլավաքիան։ Ասոր փոխան Գերմանիան ալ կը պահանջէ Պուլկարիոյ, Աւստրիոյ և նոյն իսկ Ռուսիոյ մասնակցութիւնը։

Բացի այս պարագայէն, տեղի խնդիրն ալ բաւական զբաղեցուց կողմերը։ Ֆրանսա կը պահանջէ որ խորհրդաժողովը գումարուի Ժընեվի մէջ, իսկ Գերմանիան կը հակառակի և կ'առաջարկէ ուրիշ քաղաքներ։

Մէկ խօսքով Մաքտոնալտի ծրագիրը առաջին քայլին մէջ իսկ հանդիպեցաւ խոչընդոտներու և դժուարութեանց։ Ասոր վրայ Անգլիոյ և Ֆրանսայի միջև նախապատրաստութեանց համար խօսակցութիւն մը տեղի ունեցաւ։ Վարչապետ Պ. Հէրիօ Լոնտոն այցելեց եւ Մաքտոնալտի հետ տեսակցութիւններ ունեցաւ։ Ըստ հեռագրական տեղեկութեանց, Ֆրանսայի վարչապետը Լոնտոն իր հետ տարած է կարևոր բրօժէ մը զինաթափութեան մասին։ Ֆրանսա Գերմանիոյ սպառազինման հաւասարութիւնը ճանչնալէ առաջ, կ'ուզէ ներկայ դրութեան պահպանման համար քաղաքական երաշխաւորութիւններ առնել։ Այդ երաշխաւորութիւնը, ծանօթ է որ, արևմտեան սահմաններու համար ապահովուած է Լոքարնոյի դաշնագրով։ Բայց արևելեան սահմաններու համար Գերմանիան ոևէ երաշխաւորութիւն չէ տուած։

Անգլիական և ֆրանսական կառավարութեանց վարչապետներուն տեսակցութեանց արդիւնքը դժուար է քաղել հեռագրական տեղեկութիւններէն։ Երկու դաշնակից տէրութիւնները, որոնք ընդհանուր պատերազմին մէկ ճակատ կազմեցին և պարտութեան մատնեցին իրենց քշնամիները, անկասկած որ ներկայիս ալ կը ՀԱՆ միևնոյն ճակատի վրայ և կը ժշակեն միևնոյն քաղաքականութիւնը։ Չվախցուիր երբեք որ Անգլիա և Ֆրանսա արտաքին ճակատի վրայ հակառակ դիրքեր բռնեն։

ԱՆԱՐԳ ԵՒ ՀԱՅԱՋԻՆՔ ԴԱՒԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

Մեր Թշնամիներու Կողմէ Յօրինուած Սխալ Եւ Անօրինական Բրօվաֆասիօն Մը

Դիմակը ամբօրէն դէմքին պահելու համար, այս հրէշը իր գրքոյկը կը սկսի ի հարկէ, բուռն յարձակումով Թուրքիոյ դէմ (չէ՞ որ դաշնակցականը այլ կերպ անկարող է գրել...)

«Բացատրեցէք առաջ քէ ի՛նչու եւ ի՛նչ պէս Սիբիրա կը գոնուիցի, ճախ ըսեցի քէ ի՛նչ պատճառներ սեիպեցին մեզ այս բացատրութիւնները տալու։

«1930ի վերջերը թուրք մամուլին մէջ հայերուն, աւելի ճիշդ Դաշնակցներուն հանդէպ սկսած յարձակումը ցակաւին կը շարունակուի։ Այս յարձակումը այնքան անակնկալ եւ բուռն սկսաւ որ մեր աչքին առջեւ անմիջապէս վերակենդանացան 1152 եւ 1915 թուականները։ Այդ թուականներէն առաջինը մեզի յիշեցուց Բիւզանդիոնի Մանուէլ կայսեր կողմէ Սուլթան Նուրէտտինի գրուած նամակը, որ կ'ըսէ.

«Հայերուն հանդէպ սնուցած սէր, յուզութեան եւ բարկութեան զգացումներս դուն ինձ գոհացուր։ Փլցո՛ւր սնոց քարդերը, վառէ՛ սնոց եկեղեցիները, կրակի տո՛ւր սնոց հացահատներ։ Ուրիշ կերպով պիտի չմարին սրտիս բոցերը»։ (Le peuple qui souffre Charles Vahel)։

«Թուրք մամուլին մէջ բորբոքած հրաբուխը արդեօք Մանուէլի օգին եւ սէր. յուզութի՞նն էր, որ կը պոռթկար կրկին։

«Ցեղով կայ 1915ը։ Կարծեցիք թէ, կը վերսկսին Թալէաթներու եւ Էնվէրներու ոճիրներ։ Ինչպէս Նահանջ Բիւրքի օրէ ջանին, Հայկական զանգուածները Իթթիհատ Թէրաքիք կողմէ Թէհճիլարը Մահսուսա անուներ տուած ոճիրի բանակին առջեւէն դէպի Եփրատ կը յառաջանային։

«Սակայն մեր նպատակն է կարգ մը թրքական հրատարակութեանց Սուրիացիներուն վրայ գործած գէշ ազդեցութիւնները սրբել եւ երեւան հանել Սուրիան լեցնող քուրթ յռեսներուն իրական դէմքը։ (*Ով դո՛ւ անմեղունակ գառնուկ. ով դու որբազան պարզամտութի՛ւն... ինքը լրտես չէ, այլ ուրիշներն են լրտես. «Ծուս...*)»։ Մեր նպատակն է հայերու մասին արաբական թերթերու կարծիքը սրբագրել եւ ցոյց տալ թէ Հայերը ո՞ւմ՛ն կարեւոր են Սուրիոյ համար։ Որովհետեւ կարգ մը արաբական թերթեր գրեթէ բօնամիի երեւոյթով կը ներկայացնեն մեզ եւ Սուրիոյ համար վտանգ մը կը նկատեն Սուրիոյ մէջ ներկայութիւնը»։

Այսպէս ուրեմն, պարտադիր յարձակումը Թուրքիոյ դէմ գործելէ և գեթ այնքան յարդարելէ եթէ Ա. Նիկոլ օձի նման սողոլով ու օձի նման թոյն թափելով— կը սկսի Սիւրիացիներուն պարզել, թէ ինչո՞ւ ժենք իր հայրենիքը եկած ենք։

Եկած ենք նախ այն պատճառով, որ պատմականօրէն մեր եղած է Սիւրիան.

«Վանի օրացին մէջ գտնուած հնութիւնները ցոյց կուտան թէ հայ թագաւորները Սիւրիոյ հիւսիսակողմը գտնուած են, կառավարութիւն հիմնած են եւ գիր ու դպրոցներ բերած են այդ տեղերը։— կը գրէ «հոս տեղուանքը» գտնուող պղծագոյն հրէշը Ա. Նիկոլ։ Ուրեմն հնութեան մէջ նոր ու ալ աւելի ճոխ «փաստ»եր յիշատակելով՝ սիւրիացիներուն կ'ապացուցանէ, թէ ինչպէս դարեր չարունակ «միմիայն չվախցող և չմեռնող հայ կորովին արդիւնքով»պահած պահպանած ու իշխանապետած ենք Թուրքիոյ մէջ։

Այսպէս ուրեմն,

Եկած ենք Սիւրիա, որովհետև պատմականօրէն մե՛ր է Սիւրիան։ «Ահա այսօր Սուրիոյ մէջ տեսնուած հայկական գոյութիւնը ուրիշ բան չէ, բայց եթէ հնչակեան Առաջնորդ գերդաստանին գաղափարները»,— ճճիադրոյժ, պիղծ ու գարշելի «հայերէն»ով մը Էնկիւրիի այս պիղծագոյն հրէշը յանուն Դաշնակցութեան կ'աւետէ Սիւրիոյ արաբ ժողովուրդին։

Ապա կը խօսի «քաղաքական» պատճառներու մասին։ Ու հոս ալ, գարձեալ «աննկատ» սողոլով՝ օձը իր թոյնը կը թափէ։

«Քաղաքական պատճառները բացատրելու պէտք անգամ չենք տեսներ։ Որովհետև ինչ պատճառներու հետևանքով որ Սուրիան ազատեցաւ Թուրքիոյ ձեռքէն, նոյն պատճառով հոն հաստատեցան հայերը։ Սա տարբերութեամբ որ Սուրիոյ և Միջագետքի հաստատուած հայերը՝ Սա տարբերութեամբ որ Սուրիոյ և Միջագետքի համար բարեբաստիկ նպաստակով մը վերջցող պատերազմը Հայերը իրենց նպատակներէն և հայրենիքէն հեռացնող փոթորիկ մը եղաւ։»

Այլ խօսքով՝ բախտաւորութեան Սիւրիան և Միջագետքը ուսաի չրժբախտացաւ Հայաստանը. եթէ հակառակ պատահէր ու եթէ գժբախտաբար Սիւրիան և Միջագետքը, ապա կը բախտաւորուէր Հայաստանը...

Շարունակութեան մէջ այս «փիլքը» ա՛լ աւելի հիմնաւորելով, ու պարզելով թէ ի՛նչպէս «28 Մայիս 1919ին» (19ին և ոչ 18ին) հռչակուեցաւ մեր անկախութիւնը ու ապա կործանեցաւ եռաքէն Ա. Նիկոլ կը յայտարարէ, որ հայերը Սիւրիա խմբուած են «պարելու եւ Սիւրիան բարձրացնելու համար նոր ուժ մը ըլլալու»։

«Մարև, կարճ կերպով ասիկա ալ պիտի բացատրենք,— կը վկայէ բնածին լրտեսը,— եւ պիտի աշխատինք սրբագրել Քրքական ըրօբականներէ (՛, զազրելի հրէշ) ի՛ւրաքաղ կարգ մը զուրկական թերթերու կարծիքը»։

Ահա իր «բացատրութիւնները»։

«Դաշնակ կուսակցութիւնը գլուխ գնուելով, գրեթէ բոլոր հայ կուսակցութիւններ իրենց բուներէն ցրուած Հայերը Սուրիա հաւաքելու կողմնակից են։ Որովհետեւ։

«1— Անհրաժեշտ է հայերը ցրուած վիճակէն ազատել եւ զանգուածի մը, ուժի մը վերածել։

«2— Պէտք է արգիլել հայերուն սովիէթական վարչաձեւին մէջ մտնելը։

«3— Թոյլ չտալ որ հայերը իրենց գեղային կլիմայական յարմար միջավայրներէն եւ իրենց հայրենիքէն հեռու տեղեր երթան եւ իրենց ազգութիւնին ու ցեղական ոյժերուն մեծ զրկանք մը պատճառեն։

Մէկ բան որոշ է որ Մաքտոնալտ-Հէրիօ տեսակցութենէն վերջ, Ֆրանսան մեծ զիջողութիւններ ըրած է։ Նախ հրաժարած է միւս տէրութեանց մասնակցութեան իր առաջարկէն և երկրորդ ընդունած կարգ մը առաջարկներ, որոնք եկած էին Գերմանիոյ կողմէն։ Ասոր փոխան Անգլիա և Իտալիա հաւձաչնած են ժողովի ժընեվ գումարելու Ֆրանսական առաջարկին։ Սակայն Գերմանիան չէ ընդունած։ Գլխաւոր առարկութիւնը, որ կը յարուցէ Գերմանիան ժընեվի մասին, այն է որ, ժընեվ ըլլալով Ազգերու Դաշնակցութեան գումարման վայր, անընդունելի է իրեն համար։

Մինչ այդ, սակայն, Ֆրանքօ-գերմանական յարաբերութիւնները աւելի կը ձգտուին հետզհետէ և երկու կողմի մամուլն ալ բուռն հրապարակութիւններ կ'ընեն։ Եթէ նոյն իսկ հնարաւոր ըլլայ լուծման ձև մը գտնել տեղին չուրջ, պիտի իրագործուի Մաքտոնալտի ծրագիրը։ Եթէ չյաղողի այդ ծրագիրը և տեղի չունենայ Հորսերու խորհրդաժողովը, չարագուշակ է կացութիւնը։

ՄԱՄՈՒԼ

Պ. ԲՕՆՍՕԻ ՎԵՐԱԴԱՐՁԸ

«Էլիճ Պա» կը գրէ.—

Այսօր Հալէպ կը հասնի Բարձր Դօմիսէր Պ. Բօնսօ։ Զայն դիմաւորելու համար Հալէպ մեկնեցան Սիւրիական Հանրապետութեան բոլոր բարձրաստիճան պաշտօնատարները։

Պ. Բօնսօ այս անգամ աւելի վճռական հանգամանքով մը կը վերադառնայ, ինչպէս կը հասկցուի իր յայտարարութիւններէն։ Մարթիւիա մեկնելու համար երբ Փարիզի կայարանը կը գտնուէր Պ. Բօնսօ, հրաւէր ստացաւ Ֆրանսայի Հանրապետութեան Նախագահէն, Բարձր Դօմիսէրը յետաձգեց իր մեկնումը և գնաց Էլիզէի պարտէզը եւ երկու ժամէ աւելի մնաց հոն։ Այս ցոյց կուտայ որ հասարակ այցելութիւն մը չէր ասիկա, որովհետև առհասարակ 5—10 վայրկեան կը տեւեն նման այցելութիւնները։ Երկու ժամ Պ. Լերպարնի պէս ճշդապահ եւ վայրկեան միսկ պարապ ժամանակ չունցրնող նախագահի մը քով, կը նշանակէ թէ չատ կարևոր խնդիրներ կան։

Պ. Բօնսօ այս անգամ Սիւրիոյ մէջ վճռական գործունէութիւն մը պիտի ունենայ, քանի որ այսքան մեծ լիազօրութիւններով կուգայ։ Մասնաւոր դաշնագրի խնդիրը որ պիտի վերջնական ձև առնէ, կը պահանջէ ուշադիր և գիտակից կեցուածք, այս պատճառաւ մեր եւրոպական թղթակիցը կարծիքը պէտք է սիւրիական տեսանկիւնէն տայ։

Ինչպէս կը յիշուի, Պ. Բօնսօ այս անգամ Մարթիւիա մեկնելէ առաջ, Ա. Նիկոլ—որ, ի դէպ միայն և բացառաբար դաշնակ անունը գիտէ, բայց ոչ նաև Դաշնակցութիւն բառը (երրորդ ու յաւելեալ ապացոյց մը, որ գիրքը ստացած է Հազրմիներու Գալոյ օրէնքին մէջ)—աժենայն դիւրութեամբ կը հանդիպէր այս երկու անհաւասարի ուժերը։ Դաշնակցութիւն ու հայ ազնուր խնդիրը։

Կը պարզուի, որ Սիւրիան հայերով բնակեցնելու և ապա զայն հայկ. հայրենիք դարձնելու Դաշնակցութեան այս ծրագրին մէջ Դաշնակներու հետ են,— Բարեգործականը, Գոդոս Նուպար փաշան (իր կենդանութեան) և յարգելի միլիոնատէր Գալուստ Կիւլպէնկեանը. (Գոդոս Նուպարի մահէն ետք)։

Դաշնակներու հետ են նաև «Ազգերու Դաշնակցութեան պատուիրակ Մ. Գրաւնիէ», հոգաբար Ֆրանսան և Նանսէնի Օֆիսը, որ այս նպատակով «մինչև հիմա 9,500,000 ֆր. ծախսուած է»։

(Շար.)

ԱԼԵՔՍԱՆՏՐԷԹԻ ՍԱՆՃԱՔԸ

ԹՈՒՐՔԵՐՈՒ ՊԻՏԻ ԶԳՈՒԻ՞

Այս խորագիրով կը գրէ «Էլ Նիսա» թերթը իր այսօրուան թիւին մէջ.—

Մեր նախորդ թիւերուն մէջ գրած էինք որ Բարձր Դօմիսէր պրն. Բօնսօ վերադարձին պիտի հանդիպի Թուրքիա և պիտի այցելէ Պոլիսն ու Էնկիւրին՝ տեսակցութիւններ ունենալու համար Թուրք պետական անձնաւորութեանց հետ։ Նմանապէս ցոյց տուած էինք տեսակցութեան նիւթերը։

Հիմա նոր տեղեկութիւններ կը ստրերին ժեղի պրն. Բօնսօի Թուրքիա այցելութեան պատճառներու մասին։

Վերջերս Թուրքիա որոշեց լաւ յարաբերութիւններ մշակել Ֆրանսայի հետ։ Յարաբերութիւնները խզուան վրանդին տակ կը գտնուէին սահմանային դէպքերու և երկաթուղագծի խընդիրներու պատճառաւ։ Երկար բանակցութիւններ տեղի ունեցան Ֆրանսայի և Թուրքիոյ ներկայացուցիչներուն միջև Ժընեվ, Փարիզ և Էնկիւրի։

Այժմ Թուրք Թերթեր կը հաղորդեն թէ բանակցութիւնները վերջացած են գրեթէ և լուծուած երկաթուղագծի խնդիրը, որու համաձայն Ֆրանսան Թուրքիոյ կը ձգէ Թուրք հողէն անցնող ամբողջ գիծը։ Երկրորդ խնդիրը՝ սիւրիական սահմանի փոփոխութիւնը, հաւանական է կարգադրուած կըլլայ ցարդ։

Մեր ընթերցողները կը յիշեն անշուշտ որ քանի մը ամիս առաջ Թուրքերու կողմէ մեծ աղմուկ մը բարձրացուեցաւ Ալեքսանդրէթը Թուրքիոյ կցելու և ազատ նաւահանգիստի վերածելու համար։ Նոյն իսկ ազգային մեծ ժողովի մէջ կարգ մը երեսփոխաններ բուռն ճառեր խօսեցան, քննադատելով կառավարութիւնը որ ցարդ չէ գրաւած այդ հողամասերը։ Նմանապէս Թուրքեր կը պահանջէին Ազգի սահմանի ընդարձակումը։ Նոյն իսկ մինչև Հալէպ երկարել կուզէին իրենց սահմանը։

Գիտնալէ վերջ այս բոլորը մենք պէտք է վախնանք ներկայ Թուրք և Ֆրանսական համաձայնութենէն և պէտք է մտածենք թէ ի՞նչ պիտի ըլլայ մեր սահմանը։ Կրնա՞ւ թէ Թուրքիան այս անգամ ալ նոր հողեր պիտի խլէ Սիւրիայէն։

ՎԱՐԶՔԵՐՈՒ ԽՆԴԻՐԸ

Ինչպէս կը յիշեն մեր ընթերցողները Դամասկոսի վարձուորները անցեալ ուրբաթ վարձքերու սղութեան պատճառով բոլոր խանութները պիտի գոցէին և մեծ ցոյցեր կազմակերպէին քաղաքին մզկիթներուն մէջ և հրապարակներուն վրայ։

Առևտրական սենեակի միջնորդութեամբ առևտրու և խանութներու սեփականատէրերը համաձայնեցան վարձքերուն վրայ 10էն մինչև 20 առ 100 զեղչ մը կատարել։ Շուկաները չգոցուեցան։ Բայց որոշ չէ թէ պիտի չգոցուին։

Այս խնդրին անդրադառնալով Լ'Էճիպ տիւ Նոռ կը գրէ.

Եթէ կառավարութիւնը տարակարծութիւնը հարթելու համար գոհանայ լաւ խօսքերով և կիսամիջոցներով, քիչ ատենէն պիտի սպիտակ խռովութիւններ զսպել։ Թող վաճառականները հրաժարին մէկ երկու չարաթուան աշխատանքէ — վաճառքէ և չայէ — Թող պաշտօնազրկուած գործաւորները սպառնան իրենց վերջին խնայողութիւնները, Թող անգործներու և արհեստով խառնակիչներու երկար չարքերը երեւնան փողոցները ու ձգեն իրենցմէ քանի մը վիրաւորներ ու մեռելներ։ Նման հաւանականութիւնները կրնան չխռովել պայծառատեսութիւնը կամ ժարտղութիւնը վեհամիտներուն որոնք կ'իշխեն այս երկրի ճակատագրին։

20 առ 100 զեղչը բաւական չէ լուծելու բոլոր գժուարութիւնները։

Դամասկոսի և մանաւանդ Հալէպի մէջ կը գանձուին հինգերի տարուան վրայ։ Աւիկա վարձաւորին համար 10 օրուան կորուստ մըն է։

Ասկէ զատ վարձքերու լրումը կը կատարուի մուհարրամին որ կարգ մը վարձաւորներ կ'ենթարկէ ճշմարիտ օգն-

ԹՈՒՐՔԻՈՅ ՇՈՒՐՋ

Այս բարեփոխուժը պիտի բաւէ՞ քիչ մը չարժուժ առեղծելու հրապարակին վրայ, վերահաստատելու վստահութիւնը,— որ նախազայման է նոյն ինքն Մ. Քէմալի յայտարարութեամբ—և օտար գրամ՞հոսեցնելու ղէպի Թուրքիա։

Թո՛ղ ապասեն և յուսան։ Իսկ մենք արձանգրենք անտեսական տագնապին հետ կապուած չարք մը երեւոյթներ ալ, որոնք նոյնպէս կը հաստատեն ընդհ. կազմուածուժը։

1. Աննախընթաց տագնապի՞մը ժառնըւած ենԱյսրնի նահանգին այգեգործները։ Թուրք թերթերը կ'ողբան այս տարի 60,000 թոն խաղող արտադրուած է, բայց գինը, որ անցեալ տարի 50 ղրչ. էր, մինչև 12ի իջած է, ինչ որ ծախքըն անգամ չի գոցեր։ Տագնապին գլխաւոր պատճառ՝ պարաքերն են։ Այգեգործները դրամ առած են իրենց այգիները վչակելու համար և հիմա չեն կրնար վճարել և սպրսուած են ո՛րևէ գնով ծախել իրենց ապրանքը։ Մէջին հաշուով, հարիւր միլիոն ոսկիի դրամագլուխ մը վտանգի ենթարկուած է (խաղող, չամիչ և թուզ)։

2. Գոլոշ Առևտր. Սենեակին վերջին տարեգիրքը Թուռնէնններով կ'ապացուցանէ թէ ցամքելու դատապարտուած է Թուրքիոյ հարստութեան կարեւոր աղբիւրներէն մէկը, Քիթքիքը (այծմազ)։1931 յունուարին օխան 150 ղրչ.ի կը ծախուէր, իսկ 1932ին 40ի անգամ գնող չկայ։ «Աւօր անկում չեն ըսեր, փլուզում կ'ըսենն։ Թիթքիքը արտածելի նիւթ ըլլալէ դադրած է։Անգլիան և Աւերիկան, որ գլխաւոր յաճախորդներն էին, այլևս չեն գներ։ Ահռելեան չափերը, որ 1931ի սկիզբը 17 հազար հակ էր, այս տարուան սկիզբը 26 հազարի բարձրացաւ, ինչ որ մէկ տարուան բերքին 3 | 5 կը ներկայացնէ։ 1932ին, երկու միլիոն էր Քիթ-Քիքի այծերուն թիւը։ 1926—27ին բարձրացաւ երեք միլիոնի։ Բայց գիւղացին տեսնելով որ մազէն բան չի չափիր, կը մորթէ այծերը, գոնէ միսէն օգտուելու համար։ Այս ընթացքով վախ կայ որ ալ այծին ցեղը անհետանայ։

3. Բամպակի այս տարուան բերքը չատ քիչ եղած է, երկարատև երաշտին պատճառով։ Անցեալ տարի 128 հազար հակ էր, իսկ այս տարի միայն 80,000 եղած է։ (Աւտանա՝ 42 հազար, Մերսին՝ 8,000, Ճէպէյր Պէրէքէ՝ 10,000, միւս չրջանները՝ 20 հազար)։

4. Դատական նախկին գործավար է սատ պէյ Իզմիրի «Անատօլու» թերթին մէջ պարզելով գիւղացիներուն թշուառութիւնը, կ'առաջարկէ միացնել ատոնց պարտքերը և մանաւանդ երով գանձել։ «Մեզմէ գիւղացին սիպտուած է 7—8 ղրչ.ի ծախել իր արտադած ծխախոտը»։

5. Գործազրկութիւնը կը ծաւալի երկրին մէջ։ Բայց տրամհաս ոչ պատճառկան, ոչ ալ մանուար վիճակագրութիւն կայ, կարելի չէ ճշդել թիւը։ 1928ի մարդահամ.ին, 220,000 բանուոր կը հաշուէին, հիմա կէս միլիոն կը հաշուեն։ Կառավարութիւնը նոր պիտի ձեռնարկէ մանուար հատատութիւն մը հիմնելու, բանուորներու համար։

6. Ֆնանսական գործավարին հետ մէկտեղ, փոխուեցաւ կրթ. գործավարը։ Նոր պաշտօնատարը Րէչիտ Կալիպ, հանիւ գործի ձեռնարկած, յայտարարեց։

— Դրամ չկայ։ Ոչի դրամով չատ գործ տեսնելու է։ Սպիտուած են հրեայ սեղանաւորի մը պէս չարժիլ։

Անշուշտ այս է մէկ պատճառը որ, անբաւական գտնելով «լքեալ» քոյքերու աւարը, այժմ սկսած են քննութեան ենթարկել նաև փոքրամասնութեանց դպրոցներուն ելեւմուտքը։

—Աւօար և փոքրամասնութեանց դպրոցները չատ մը ծախքեր ունենալով հանդերձ, անծանօթ կը մնար թէ ի՞նչ աղբիւրներէ կը հայթայթեն զանոնք։ Այս պատճառով, երկերկու ցանկ դրկուած է այդ դպրոցներուն։ Մէկտեղ մէջ ծախքերը, միւսին մէջ հասոյթները ցոյց պիտի տրուին ժանրամասնօրէն։ (Ձիւմհուրիեթ)։

Եւ «Սօն Փոստաչն ալ, իր կարգին, կը քերքէ,—«Ուրկէ՞կը գանեն դրամը»։

Միւս կողմէ, ոչ-Թուրք դպրոցներու գլխուն փաթթուած Թուրք ուսուցիչները կ'ողբան թէ իրենց վճարուած Թոշակը չի բաւեր։ Այս ամբիծ մանաւանդ ժողով մը գումարած և յուշագիր մը յանձնած են կառավարութեան, որ արդէն պատրուակներ կը փնտռէ փոքրամասնութիւնները խեղդելու, գոնէ անտեսապէս։

Ախտանշան մը,— վերջերս Գոլոշ Հաժարակցութեան (Տէֆթէրտար) կողմէ մանուար քննիչ մը մանրակրկիտ քննութեան ենթարկեց Բէյրայի կալուածոց Հոգաբարձութեան, Թուղ. Խորհուրդին և Իսահան վարժարանի հաշիւները։

***

«Սրբագրել» տալէ յետոյ պատմութիւնը, որուն համաձայն Միջերկրականի քաղաքակրթութեան հիմնադիրները...Թուրքերն են (նոյն իսկ պրնդողներ կան թէ Յոյներն ալ...Թուրքերէն սերած են), Մ. Քէմալ ձեռնարկած է բարեփոխելու Թուրքերէնը։ Արդէն իսկ բացուած է լեզուական հաւագուժար մը, Գոլիա-Տոլմա Պաղչէի պալատին մէջ, նախագահութեամբ «Կազի»ին, որ միանոյն չէնքին մէջ որոշեց արաբական տառերը փոխել լատիներէնի։

Ամբողջ Թուրք մամուլը և օտար Թրքագէտները մեծ կարևորութիւն կուտան այս հանդուժարին, որուն մասնակցելու հրաւիրուած են նաև հայ մասնագէտներ։

Հանդուժարին գլխաւոր գործը պիտի ըլլայ մաքրել Թուրք լեզուն օտար մասնաւորապէս պարսկերէնն և արաբերէն բառերէ և ասացուածքներէ և մօտեցնել սկզբնական աղբիւրին (օղուզերէն ևն.)։ Վիճաբանութիւնները մեծ պիտի լսուին անթելով։

ՀԱՅ ԴԱՒԱՃԱՆԻ ՄԸ ՀԱՁՈՅՆԵՐԸ

«ԻՐԱՐ ՁՁԱՆՁՅՈՂ ՏԱՍԸ ՀԱՏ ՀԱՅ ԱԶԳ ԿԱՅ»

Մանօթ հայ դաւանանք թուրք լրագրեսեպեա Ս. Թուսանն, որ տարի մը առաջ Սիբիրա եկած էր ճամբորդի պատրուակին տակ և քանի մը ամիս Պէյրութի մէջ հայատառ թերթի մը խմբագրապետութիւնը վարելէ վերջ վերադարձած թուրքիա, այս անգամ ալ «Վագըթի մէջ հրատարակած է հետեւեալ հաղորդութիւնը։—

Ընթերցողները թող չխնդան, հայ ազգը ցրուած է, իր նախկին միութիւնը կորնցուցած ըլլալով...ներկայիս իրար չճանչցող հինգ տասը ազգ գոյութիւն ունի։ 1. Հայաստանի Հայերը, 2. «Դաշնակցութեան» Հայերը, 3. «Ռամկավար» Հայերը, 4. «Հնչակ» հայերը, 5. «Բարեգործական» հայերը (հայերու ալիանս իգրայիիդը), 6. Դաշնակներու գէմ ըմբոստացած Եւրոպայի պիւռոյին հայերը, 7. «Գրիգորեան» այրինքն հայ եկեղեցիին կապուած հայերը։ 8. «Կաթոլիկ»ները, 9. «Բողոնականներ»ը ևն.։

Ասանցմէ որ մէկուն ալ երբ հարցնենք թէ «Հայ Ազգը» ո՞վ է, բոլորին պատասխանը կ'ըլլայ որ «Մեզմէ զատ հայ ազգ չկայ։ Միւսները կեղծ ու կատկածելի բաներ են»։

Ըսինք արդէն որ պէտք չէ խնդալ։ Աւելի մը ի վեր արտատահմանի հայերուն օտկանութիւնն կը հետևինք։ Ակռի ուրիշ եզրակացութեան մը կարելի չէ յանգիլ։

Դարձեալ ասիկա գրելու պատճառկիս, Ռ. Եահս Ահարոնեանի—որ թուրքիայէն «օճախ» մը կը պահանջէ և անցեայները ծրնեւի Ազգերու Դաչնագրութենէն վրդովտուեցաւ։—նէր համախոհներուն կ'րսենք. «Հայութի, ճարպանէ օճախ մը տանք ձեզի։ բայց որո՞ւ մը խոմբր պիտի տանայ։ Ան մէկ հրկրորդ վճակնիդ մէջ ալ է, երբ դուք ձեր մէջ կարգ կանոն չունիք, խնդութիւն չէ՞ օճախ մը կազմակերպելու ելլելը։

Ասիկա ձգենք և ուրիշ կողմի մը անցնինք։ Կը հարցնենք.— Աւանդ մը ի վեր վագրը թերթին, ինձի և ժեզի համակարծիք բարձր անձնուրութիւն ներու հասցէին չարունակ խօսք կը նետէիք։ Ի՞նչ չտեղաք։ Ի վերջոյ բոլոր ազգերու զգուանքը արթնցնելով «գուռնէն դուրս» ըլլալէ զատ ուրիշ արդիւնք մը հասա՞ք։

Վերջապէս սիպտուեցաք ձեր սխալներուն մէջ գրել թէ «արդիական թուրքիա մը» կայ։ Եւ, Կոչնակ թերթին ըսածին պէս «Թուրքիան հին Թուրքիան չէ։ Հիմնական փոփոխութիւններ եղած են և մանաւանդ երիտասարդացած է։ Ասիկա առաջուց չէի՞ք գիտեր։ Այս առանակցրլալէն վերջ խելքերնիդ գլուխնիդ եկաւ, անանկ չէ՞։ Երեսուներհինգ տարիէ ի վեր կը պնդենք,— Հայերը որ պետութեան որ հպատակ են պէտք է սրտով հաւատարիմ մնան այդ պետութեան ու իրենց գործերուն նային։ Հակառակ վիճակի մը արդիւնքը աղետաւոր է։ Այս խօսքերուն ականջ չկախեցիք, ու այսօր ամէն բան երևան ելաւ և հիմա թշուառութիւն է որ կը ցուցադրէք։

Դարձեալ կը կրկնենք բոլոր հայերուն,— հայեր, քաղաքականութիւն բառը բառարաններէն և յիշողութիւններէն պէտք է ատրել։

Ինչ մարդի մէջ ալ որ ըլլայ, գրաւնած տեղերնիդ ժողովուրդի մեծաժաւորութեան հոգիով պէտք է կապուիք և միայն եկեղեցիին ու դպրոցին չուրջ հաւաքուելով, գործերնուդ պէտք է նայիք։ «Վերջին զրկուելը փառ չըներ» առածր աչքի առջև ունենալու է։

Հակառակ պարագային, ապագայի պատմագէտը հայուն համար պիտի գրէ. «Աւանդ հայ կոչուած ազգ մըն ալ կար։ Բայց իրենց անխնամութիւնով և գէրայ խեղդելու միջոցներով ջնջուեցան, լքուեցան»։ Հասկցողին ժողուկը սազ է, չհասկցողին տալու զուռնան քիչ է» կ'ըսեն կարծեմ։

ՀՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

Ալէքսանտրէքեցի Պ. Խաչիկ Փէլթէճեան օճորհակալութիւն կը յայտնէ ամէն անոնց որոնք իր սիրելի մօր Տիկ. Մարկրիթ Պ. Փէլթէճեանի դառնադին մահուան առթիւ ամենամբ կամ ճամակով ցաւակցութիւն յայտնած են։

ԵՂԱՆԱԿԻ ԲԱՑՕՒՄ

ՓՈՒԹ-ՊՕԼԻ ՄԵԾ ՄՐՑՕՒՄ

Ջ. Ո. Միութեան «Վահագն» Փութպոլի խումբը յառաջիկայ տարեշրջանի իր առաջին մրցումը պիտի ունենայ Մ. «Վասպուրական»ին հետ, կիրակի 23 Հոկտ. 1932 «Իւնիօն Սբօրթիվ»ի դաշտին վրայ (Նահր)։

Հայրենակիցներ, եկէք Ձեր ներկայութիւնով բացատրել հայ մարզիկներ։

Նոր Մարաշի Ս. Քառ. Մանկանց Եկեղեցւոյ նորաշէն զանգակատունը, որուն բացումը պիտի կատարուի յառաջիկայ 23 Հոկտ. կիրակի օր։

Պիտի պատարագէ Կաթ. Փոխ. Գեր. Տ. Եղիշէ Ս. Արեպս. Կարօեան։

Սկիզբը ժամերգութեան ժամը 6.30

» Ձանգակատան բացման եւ պատարագի 8.30

Յ. ԹՕՓՃԵԱՆ

ԺՕՇ ՓՈՂՈՑ, ՀԱՍԱՆ ԳԱՏԻի ՇԷՆՔԸ, ԵՐԿՐՈՐԴ ՅԱՐԿ

ՄՈՒՇՏԱ՛Կ, ՄՈՒՇՏԱ՛Կ

Ա. Սեպտեմբեր ամէն տեսակի եւրոպական մուշտակներ, Բարիզի վերջին նորաձեւութիւններ, անմրցելի ժամանակներով։ Ուղղակի մեզմէ գնելով ձեր դրամին կէսը խնայած կ'ըլլաք եւ չեք խաբուիր։ Մեր տեփոյի մէջ մշտապէս կը պահենք ամենաբազմազան մուշտակներէն սկսեալ միչեւ ամենէն ժամանակներու, մաշկեղէն ամէն իսակի։

Բ. Ուշադրութեան *դպրոցական և գիշերօթիկ ժարմնամարզի և սքօրի վերաբերեալ* ամէն տեսակ առարկաներ (Ֆութպոլի), քեճիսի, բիճկ-բօճկի, պօքսի, օրամարտի, պասքէթպոլի, լողալու եւ այլն վերաբերեալ) *եւ ժիլ* տապիկներ։

Գ. Դնեցէք մեր *Թուալէդի օճառը մլքսղոլիվ* ամենէն ժամանակ ամենէն դիմացկունը, ամենէն հոտաւէտը եւ լաւը։

Կերպասեղէնի եւ զանազան կտորներու մեծ վաճառատուն

Տ. ԵՒ Ռ. ՄԱՎԻՍԱՔԱԼԵԱՆ

Մուրատ փողոցի վաճառատան հասած են *սեզօնի* համապատասխան կերհասեղէնի եւ զանազան կտորներու մեծ մթերհ-Ֆրանսական, անգլիական, իտալական եւ ամերիկեան առտադրութիւնով կը գոհացուին ամենաղժուարահաճ գնորդները։

Ցարգոյ յաճախորդները պիտի գտնեն անմրցելի ժամանակներ եւ ճոխ տեսակ։

ՏՕՔՔ. Գ. ԹԱՊՈՒՐԵԱՆ

ՎԻՐԱԲՈՒՅԺ-ԱՏԱՄՆԱԲՈՒՅԺԱԿ

ՓՐՕՖԷՍՓՐՕՐ ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԻ ԱՏԱՄՆԱԲՈՒԺԱԿԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆԻ

Պատիւ ունի ծանուցանել իր յարգոյ յաճախորդներուն որ մէկ տարուան բացակայութենէ եւ իր մասնագիտական ուսումը կատարելագործելէ վերջ Ամերիկայի Ֆիլատելֆիոյ Բենսիլվանիոյ համալսարանին մէջ, վիրադործած է Պէյրութ։

Նոր դարմանատունը հատատած է Հավուզ Սաաքի, Մեթր Միսէյ Աւուի օճախին առաջին յարկը։

Ընդունելութեան ժամեր.

8—12 կէսօրէ առաջ։ 4.30—6 կէսօրէ վերջ։

ՓՆՏՈՒԵՑՂԵՐ Ա.ՄԸՆ ՏԵՂ

«ԱՐԾԻՒ» ՀՐԱՏԱՐԱԿՉԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

1933 Ի

ԵՐԵՔ ԼԵԶՈՒԵԱՆ ՀԱՅԵՐԷՆ ԱՐԱԲԵՐԷՆ ՖՐԱՆՍԵՐԷՆ ՊՈՏԻ ՕՐԱՑՈՑՑԵՐԸ

Քաջալերուած անցեալ տարուան մեր օրացոյցներու գեղ ընդունելութենէն այս տարի եւս աւելի խնամքով եւ մամուր բուղթի վրայ տպագրուած հրապարակ կը հանենք Հոկտեմբեր կիսուն։

Հայրենակից-Միութիւններու եւ Ապգային Հաստատութիւններու ուշադրութեան կը յանձնենք, որպեսզի ժամ առաջ իրենց ապատպրանքները փութացնեն։

Սիւրիոյ Պաղեստինի եւ Եգիպտոսի օրացոյցներէն ապատպրանք կ'ընդունինք փոխարժէքը *միշտ կանխիկ*։ Նմոյշներ կը դրկուին ձրի.

Հասցէ Մ. Հիսարեան — Գ. Գանարեան B. P. 724 Beyrouth

ՀԱՅԱՍՏԱՆԵԱՅՑ ԵԿԵՂԵՑԻՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ՁԱԿԱՏԻՆ ՎՐԱՅ

ՆԱԽԱԲԱՆ—ԿՐՕՆ ՈՒ ԿՈՒԼՏՈՒՐԱ

Գրեց՝ ՍԻՒՆԻՔ

Հաժեայն Գերագոյն խորհուրդից սաացուած այդ հրահանգի, Ղևոնդ Եպիսկոպոս Դուրեանը, ժողովի բացման չորրորդ օրն արտասանում է հետևեալ ճառը, զոր կարելի է համարել Հայաստանեայց եկեղեցւ գերագոյն կառավարութեան պաշտօնական դեկլարացիան, որով իր դիրքն է ճշդում այդ հաժաժողովին հանդէպ։ Ահաւասիկ արտասանուած ճառը։— «Իբր ներկայացուցիչ Ն. Ս. Օծութեան ամենայն Հայոց Կաթողիկոսի և հայ առաքելական Ս. եկեղեցւոյ, սրտագինս կը շնորհաւորեմ քրիստոնէական հաժաժողովդ և կը յայտնեմ թէ հայ առաքելական եկեղեցին խորին համակրութեամբ կը ժառնկցի հաժաժողովիդ խորհրդակցութեանց, նկատի ունենալով որ հաժաժողովդ կը ձգտի աւելի սերտ յարաբերութիւններ ապահովել ընդ մէջ քրիստոնէական եկեղեցիներու համագործակցութեամբ և նպատակ ունի ներշնչող ու կենդանարար դեր մը կատարելու քրիստոնեայ ազգերուն մէջ, իրականացնելու համար Քրիստոսի սիրոյ և միութեան վսեմ սկզբունքները։

«Նկատի ունենալով որ եկեղեցւոց փոխադարձ ծանօթութիւնները կը նպաստեն մի միայն մերձեցման և սերտ յարաբերութեան, ինչպէս և հաժաձայնութեան, և նկատելով նաև հաժաժողովիդ ծրագրին ընդհանուր հանգամանքը, հրահանգուած եմ հաժաժողովիդ պարզել խիստ համառօտ մկնարութիւնը Հայ եկեղեցւոյ կազմակերպական և դաւանաբանական հարցի մասին։

«Ա.— Ամենայն Հայոց Մայրագոյն Գաւարիարքը կամ Կաթողիկոսը իբր գլուխ հաժայն հայ եկեղեցւոյ, կը նկատուի յաջորդ Թադէոս և Բարթողիմէոս առաքեալներու։ Հայ եկեղեցւոյ կազմակերպութիւնը և վարչութիւնը դրսած է այն թէ եկեղեցական օրէնսդիր ժարմինէ մը, այլ բուն իսկ հայ Ազգին պատմութենէն։ Հայ Ազգը ինքն իսկ է պահապան ո՛չ միայն եկեղեցւոյ բո՛ւն կազմակերպական և յառաջադիմական ուժին, այլև նոյն իսկ ձայն ունի վարդապետական (ոչ դաւանաբանական) հարցերու մէջ։

«Վարչական կազմակերպութիւնը հայ եկեղեցւոյ կ'ընկալի չատ կանոնաւ ժամանակներէ և առաջին եկեղեցական վարչական ժողովը, որուն մասնակցած են հաւատարապէս աշխարհականներ և կրօնականները, գումարուած է 365ին։ Մինչ ցայժմ կը պահէ այդ ուղղութիւնը և ամէն թեմերու մէջ այդ ուղղութեամբ կը կատարուի եկեղեցին, և եկեղեցականներուն մեծ ջին մինչև պզտիկը պատասխանատու է ժողովուրդին և այս ռամկավարական սկզբունք չնորհիւ է որ հայ եկեղեցին իրապէս ժողովուրդին հոգիին խօսող հաստատութիւնը եղած է ցայժմ։

«Բ.— «Հաւատամքը զոր ընդունած է հայ եկեղեցին, Աթանաս Աղեքսանդրացիինն է, որ կ'օգտի Նիկիոյ ժողովէն։ Հայ եկեղեցին իր «հաւատամքին վրայ ո՛չ մէկ փոփոխութիւն և ո՛չ մէկ յաւելում ըրած է։ Քրիստոսի Աստուած—Մարդկային բնութեան միութիւնը կամ միաբնակութիւնը, զոր կ'ընդունի հայ եկեղեցին, Սիհեոսի ժողովին բանաձևին համաձայն է, որ Ս. Կիւրեղ Ալեքսանդրացիինն է, այսինքն «Մի բնութիւն բանիւ մարմնացելոյ»։ Միաբնակութիւնը զոր հայ հկեղեցին կը դաւանի, եւսիքէսինէն կը տարբերի։ Հայ եկեղեցին մի բնութենական է։ Այն տարբերութիւնը որ կը բաժնէ Հայ և Յոյն եկեղեցիները իրարմէ, հայ եկեղեցւոյ հաղեդոնի ժողովին և անոր յաջորդ ժողովներուն տարաժարժումն է։ Միւս բոլոր դաւանաբանական հարցերու մէջ երկու եկեղեցիները մի միանց կատարելապէս համաձայն են։

«Հայ եկեղեցին դաւանաբանական հարցերու մէջ կը ղեկավարուի արևմտեան եկեղեցւոյ Ս. Հայրերէն՝ Ս. Օգոստինոսի սկզբանց համաձայ։ «Միութիւն ի կարեւորս»։ Հայ եկեղեցին կուզէ սերտ միութիւն պահել ժարդկային փրկագործութեան հետ առնչութիւն ունեցող դաւանաբանական հարցերու շուրջ։

«Ազատութիւն յերկբայականաս». բոլոր տարակուսելի երկբայական հարցերու մէջ կ'ուզէ ազատ մնալ ու անկաշկանդ չարժիլ։ Եւ գերագոյնօրէն բարձր պահել «սիրելութիւն յամենայնի»։ Ըստ այսմ այս նուիրական և վեհ առիթով հաժաժողովիդ կը յայտարարեմ հայ առաքելական եկեղեցւոյ կողմէ «սիրելի՛ութի՛ւն, աւելի՛ սիրելիութիւն»։

Լօզաննայի մէջ գումարուած համաքրիստոնէական այդ ժողովից յետոյ վերածնութեան չարժումը փոխադրուած է ուղղափառ եկեղեցւոյ չինականին մէջ։ Եւ մենք գիտենք, որ յունական եկեղեցին ձեռնարկութիւն առած ունի գումարելու ուղղափառ եկեղեցւոյ յունադաւան մասի ընդհանուր ժողով, որին հաւանօրէն հրաւիրուին գէթ իբրև դիտաղներ հայ հապէշ և ղպտի եկեղեցիներու ներկայացուցիչները և թերևս նաև անգլիական եկեղեցին, զոր վաղուց ի վեր աշխատանք է առնում Օրթոտոքս եկեղեցւոյ հետ մերձեցման կապ հաստատելու համար։

Վերջապէս գիտենք նաև, որ այս տարի Էջմիածնայ մէջ պիտի գումարուի Հայաստանեայց եկեղեցւոյ ընդհանուր ժողով, ուր պիտի վերաքննուի տեսակատարութեան, կանոնական և եկեղեցականաց և վարչական կանոններու վերաքննութիւն որպիսի հանգամանքներուն պիտի լինին, ըստ թերթերու առած տեղեկութեանց, ռուսական և յունական եկեղեցիներու բարձրատիճան եկեղեցականներ—միտրոպոլիտներ՝ Մոսկովայից։ կը կարծենք թէ Էջմիածնի Գերագոյն Հոգևոր Խորհուրդը առնուազն Հայաստանեայց եկեղեցւոյ եղբայրական վերաբերմունքի փաստ ցուցահանած պիտի լինի, եթէ երբէք Հայ ժողովին հրաւիրէր՝ գէթ որպէս դիտաղներ, քոյր եկեղեցիներու ներկայացուցիչները—յունական, վրացական, ասորական, դպտիական, հապէշական։

III

Եւ այսպէս, փաստ է, իրողութիւն է, որ ներկայ դարու էն մեծագոյն երևոյթներէ մէկն էլ ներկայացնում է կրօնական վերածնութեան տիեզերական չարժումը, զոր իր ոլորտին մէջ առած ունի հայոց Օրթոտոքս և Բողոքական ազգերը։

Անշուշտ որ Հռովմայ քահանայապետն և կարտինալներու խորհուրդը ի տես այդ երևոյթի, իրենց հերթին նոյնպէս որոշ աշխատանք են տանում Քրիստոնեայ աշխարհի վերածնութեան գործին մէջ։

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

Ֆրանս. Ծերակուտական Ընտրութիւնները

Պ. Պ. ԲՈՒԱՆՔԱՌԷ, ԲՕԼ ՊՕՆՔՈՒՌ, ԼԻՒՍԻԷՆ ՍԷՆ ԵԻ ԿԱՐՏԷՑ ՎԵՐԸՆՏՐՈՒԱԾ ԵՆ

Բարիզ.— Ֆրանսական ծերակուտական անդամներուն մէկ երրորդին վերընտրութեան գործողութիւնները կատարուեցան բոլոր նահանգներուն մէջ։

Ընտրական գործողութիւնները դարձան 111 աթոռներու չուրջ։ Վերջնական արդիւնքներն են՝

Պահպանողականներ՝ 6, Հանրապետականներ՝ 11, Ձախակողմեան հանրապետականներ՝ 26, Արմատականներ՝ 18, Արմատական ընկերվարականներ՝ 43, Հանրապետական=ընկերվարականներ՝ 6, Ընկերվարականներ՝ 1։

Պ. Բուանքառէ Մէջդի մէջ ընտրուեցաւ 692 քուէ չհեղով 822 քուէարկողներու վրայ։ Պ. Փօլ Պոնքուռ վերընտրուեցաւ խոշոր մեծամասնութեամբ մը։ Մարքի ընդհ. կառավարիչ պ. Լիւսէն Սէն, արմատական—ընկերվարական ընտրուեցաւ։

Երկրագործական նախարար պ. Կարէյ վերընտրուեցաւ։

Պահպանողականները և Ձախակողմականները քանի մը աթոռ կը կորսնցնեն ի նպաստ ձախակողմեան եւ մանաւանդ արմատական—ընկերվարականներու։ Մերակոյտի ընդհ. դիմագիծը փոխուած չպիտի ըլլայ զգալի կերպով։

ՀՈՐՍԵՐՈՒ ԽՈՐՀՐԴԱԺՈՂՈՎԻՆ ՇՈՒՐՋ

«Թայմզ»ի մէկ յօդուածը

Լոնտոն։— «Թայմզ» խորհրդածելով ժողովը Ժընեւ գումարելու համար անգլիական, ֆրանսական եւ իտալական հրաւէրին Գերմանիոյ կողմէ մերժուած ըլլալուն մասին, ինքնիրեն հարցուց կ'ուզէ թէ արդեօ՞ք այս որոշումը պիտի ծառայէ Գերմանիոյ չհաւերուն։

«Թայմզ» կ'ըսէ թէ Գերմանիոյ կողմէ գործուած սխալ մըն է խնդրոյն չուրջ միւս երեք պետութեանց հետ վիճաբանիլ չընդունիլը միայն այն պատճառաւ թէ այս ժողովը պիտի գումարուի այսինչ տեղ փոխանակ այսինչ տեղը, մինչդեռ այս միւս պետութեանց կառավարութիւնները հրաժարեցան արդէն իրենց առաջուան տարկուութիւններուն մի քանիէն եւ թէ Ժընեւ, ի մասն ընդունեց այս խոստկցութիւնները սահմանափակել այս չորս պետութեանց միայն առանց մասնակցութեան ուրիշ պետութեանց, ինչպէս որ անիկա պիտի ուզէր ըլլալ։

Գերմանիոյ այս որոշումը խոհական չէ, նամանաւանդ անոր համար որ ասիկա պարզապէս հմայքի խնդիր մըն է միայն։

Այս երկրի մէջ գերմանական պահանջները հաւակրալիր ընդունելութիւն մը գտան արդէնեւս այդ պահանջները հասկնալ կ'ուզեն թէ իրենց ընդունելիլը կրնար ընդհ. զինաթափութիւնը առաջ բերել եւ ոչ թէ պատրուակ ծառայել նոր սպառազինումի մը։

Այս հաւակրութիւնը եւ այս ոգեկրութիւնը կը սկսրանան միայն եթէ կասկած արթնայ միւս պետութեանց հետ եւ ըրպայի խաղաղութեան աչխատելու համար Գերմանիոյ ունեցած փափաքին անկեղծութեանը մասին։

Գերմանական մամուլը բացատրութիւն կուտայ Գերմանիոյ ըռնած դիրքին մասին

Պէրլին։—Գերմանական հանրային կարծիքը կը հարցնէ թէ ինչո՞ւ Անգլիան եւ Ֆրանսան զսրմանք եւ հիասթափում կը յայտնեն Ժընեւէն Գերմանիոյ կողմէ իբրեւ ժողովատեղի չընդունելուելուն մասին։

Ձիշդ է թէ բրիտ. մամուլը հակառակ Ֆրանս. մամուլին, եամ կը կենայ կըրակին վրայ ձէթ թափելէ եւ ցաւ կը յայտնէ պ. Մասիկլիի կողմէ անցեալ ուրբաթ օրը խօսուած ճառին մասին։

Պէրլինի մէջ ծանօթ է թէ Ֆրանսացիք եւ Անգլիացիք համաձայնած էին որպէսզի Ժընեւի խորհրդաժողովը կիօսպտչաննական նկարագիր մը ունենայ միայն։

Գերմանիան պիտի յարէր այս ծրագրին որովհետեւ խորհրդաժողովը զուրկ պիտի ըլլար վճռական նկարագիր մ'ունենալէ։

Բայց Ֆրանսացիք բացարձակապէս կ'ուզեն որ խորհրդաժողովը Ժընէվ գումարուի, Ազգերու Դաշնակցութեան չրջանակին մէջ։

Ուստի անընդունելի է ասիկա նկատելով որ Ազգերու Դաշնակցութեան կեդրոնը այս խորհրդաժողովին համար պէտք եղող տեղը չէ։

Գերմանիան կը կասկածի որ մնուցուած նպատակը Գերմանիան այս ձեւով Զինաթափութեան Խորհրդաժողովին մասնակցիլ ստլ է։

Գերմանիան Ժընեւ չերթար սակայն, որովհետեւ անիկա կը փափաքի գինաթափութեան խորհրդաժողովէն խոյս տալ որքան առեն որ հետեւանք չտրուի իր պահանջին։

ԼՈՆՏՈՆ ԿԸ ՅՈՒՍԱՑ ԴԵՌ

Բայց Բարիզ եւ Պէռլին անհամաձայն են եւ Իտալիան մտատանջութիւն կը յայտնէ

Լոնտոն։— Լոնտոնի մէջ յուսալքուած չեն բնաւ Ժընեւի խորհրդաժողովին գումարուելուն մասին և Գերմանիոյ հետ հաղորդակցութիւնները կը չարունակուին։ Լա Հէյը եւ Լոզանը ոչ—պատճառապէս կը յիշուին Ժընէվի տեղը։ Անգլ. կառավարութիւնը այն կարծիքէն է թէ խորհրդաժողովին գումարման վայրը երկրորդական կարեւորութիւն ունի բոլորովին։ Կարեւորը այն բանն է որ չորս պետութեանց ներկայացուցիչները պէտք է որ անպաչաոն կերպով գումարուին մէջտեղ մը գտնելու համար դինաթափութեան խորհրդաժողովի աչխատանքներուն արդիւնաւոր կերպով վերսկսուելուն։

Մինչ այդ, Ֆրանքօ—գերմանական ձգտումը երթալով կը չեչտուի։ Բարիզեան մամուլը Ժընեւի մէջ գումարելիք խորհրդաժողովի մը ներկայ գտնուիլը Գերմանիոյ կողմէ մերժուիլը կը նկատէ իբրեւ ապացոյց մը թէ Գերմանիան կ'ուզէ վերստին սպառազինուիլ, մինչդեռ գերմանացիք զայրացած են Ֆրանս. պատասխանի պ. Մասիկլիի կողմէ Ժընէվի մէջ կատարուած այն վերագրումին հետեւանօք որուն հաժաձայն գերմ. սահիկանութիւնը մաս կը կազմէ եղեր Գերմանիոյ զինեալ ուժերուն։

Պ. ՀՈՒՎԷՐԻ ՀԱՅՑԵՑՈՂՈՒԹԻՒՆԸ ՀԱՄԱՁԽԱՐՀԱՅԻՆ ՏԱԳՆԱՊԻՆ ՎԵՐԱԲԵՐՄԱՄԲ

Այս տագնապին դէմ Ամերիկայի ամէն ոք պատասխանատու է

Ֆիլվէլեան.— Ամերիկայի մաքսային սակերը չեն որ պատճառ դարձան հաւմաշխարհային նեղութեան, այլ պատերազմի միջոցին կատարուած մարդկային էակներու ջարդը, հաչտութեան խիստ դաշնագիրները, միայն բանակներու երկու միլիոնէն հինգ միլիոն հոգիի բարձրանալը, Հնդկաստանի խլըրտումը եւ Չինաստանի ու Ռուսիոյ յեղափոխութիւնը։ Ահա այսպէս արտայայտուեցաւ Պր. Հուվէր հոս խօսած ճառին մէջ, ջրելով Ռամկավարներու փաստերը։

Նախագահը սաստիկ կը յուսայ թէ իր առաջարկած համաշխարհային միջոցները ընդհանուր վերականգնումին նպաստելու բնոյթը ունին։

Չինաթափութեան վերաբերեալ Ամերիկեան յատակագիծը, ըսաւ նա, Միացեալ Նահանգներուն կարելիութիւն պիտի ընծայէր խնայողութիւն ընելու տարեկան 200 միլիոն տոլար, միեւնոյն ատեն եւրոպայի գնուժ կատարելու կարողութիւնը 1000 միլիոն տոլար պիտի աւելնար հաւանականաբար։

Նախագահը եզրակացուց պարտուց ջնջումէն իբրեւ աւելի վատթարագոյն նկարագրելով Պ. Ռոզվէլթի այն առաջարկութիւնը թէ պէտք է իջեցնել մաքսային սակերը, որպէսզի կարելիութիւն տրուի եւրոպայի վճարելու համար իր պարտուց տարեվճարները շնորհիւ առեւտուրի քանակութեան զարգացման։

(Լուսեռու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ՏԵՂԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՀԱՆՐԱՅԻՆ ՇԻՆՈՒԹԵԱՆՑ ԳԱՅԹԱԿՂՈՒԹԻՒՆԸ

ՇԷՅԽ ՖԷՐԻՏ ՅԱՐԴ ԶԷ ԳՏՆՈՒԱԾ

Հարցաքննիչ դատաւորը առջի օր դիմումով կատարելով ճաւահանգիստի ոստիկանութեան պահանջած է որ Միւլրեմ, Աճիս եւ Ֆիլիբ Սէմահաներ չարաճուին արատահման ճամբորդելու։ Կը կարծուի որ հաճարպին օինութեանց գայթակղութեան բանալին անոնց մօտ կը գտնուի։

Դրած հիմ որ Շէյխ Ֆէրիտ Խազինի ձերբակալման հրամանագիր ստորագրուած է։ Դպրոցի ոստիկաններ երկար փնտռտուքներէ վերջ ձեռնուհացի վերադարձած են, որովհետեւ Շեյխը կը բացակայէր։

Դրած հիմ ճանաչեցաւ որ ձերբակալման հրամանագիր ստորագրուած է Տհճանի կամուրջին յանձնակատար Շէվֆիգ Խուրիի մասին։ Սակայն ան կը գտնուէր Ալէքսանտրէթ եւ հոն ճահիճներու չորացմամբ կը զբաղէր։ Ալէքսանտրէթի կառավարութեան հետ 200,000 ոսկիի պայմանագրութիւն մը կնքած էր։ Երբ վերադարձաւ Գէյրութ, իսկոյն ձերբակալուելով բանտ առաչնորդուեցաւ։

Երկրաչափ Աճէլքուճի Ֆոյրը դիմումով կատարելով հարցաքննիչ դատաւորին իր եղբօր հետ վայրկեան մը տեսակցիլ ուզած է։ Նախ թէպետեւ մերժուած է, սակայն ի վերջոյ յօդուած հագիւ մէկ վայրկեան տեսակցիլ անոր հետ աւագութի բանտին մէջ։

Ցանցնակատար Միւլհիմ Սամահա որ արդարութեան ձեռքէն ազատիլու համար իր հետքը կորսնցուցած էր, նամակ մը գրելով իր ազգականներուն մէկուն, կըսէ,— «Ես մեղաւոր ըլլալուս համար չէ որ փախայ, այլ գիտէի որ պարապ տեղ բանի մը ամիս բանտ պիտի մնամ եւ վերջը ազատ պիտի արձակուիմ. ահա այդ բանի մը ամիսներ բանտի մէջ չանցրծելու համար փախուտի դիմեցի։ Խոստովանութեան օրը պիտի յանձնուիմ»։

ՍԻՒՐԻՈՅ ԵՒ ԻՐԱՔԻ ՅԱՐԱԲԵՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Պաղտատէն կը հաղորդուի թէ Սիւրիոյ եւ Իրաքի միջեւ բանակցութիւններ բսկսած են չչեղելու համար երկու երկիրներու միջեւ մաքսատուրհերն ու նոյն իսկ անցագիրները։

Տեղական թերթերը արդէն կը գրեն որ այս զոլվորէյնր կարեւոր հանգրուան մը պիտի ըլլայ երկու արաբ երկիրներու ձուլումի ճամբուն վրայ։

ՍՈՒՄՇԻ ՊԼԵՑ ՊԷՐԷՔԷՑ

Սիւրիական ծորհրդարանի Նախագահ Սաւպիի Պէյ Պէրէհէք որ հանի մը օրէն վեր Խամասկոս կը գտնուէր վերադարձեր է Մուրահաաք ուր օդափոխութիւն կ'ընէ իր ընտանիքը։ Ան այսօր Հալէպ պիտի երթայ մասնակցելու համար Ր. Դօմիսէրի ընդունելութեան։

ԶՄԵՌՆԱՅԻՆ ԺԱՄԱՆԱԿԱՑՈՅՑ

Սիւրիոյ եւ Լիբանանի բոլոր Ֆրանսական եւ տեղական պատասխանատուները, առջի օր վեր առին իրենց ձմեռնային ժամանակացոյցը։

ՀԱԼԷՊԻ ՆՈՐ ԳԱԻԱԶԱՆԱԿԸՐ

Փասեաբան Լուի Զիաեէ 66 ձայնի վրայ 64ով գաւազանակիր վերընտրուած է։ Նոր կարգի խորհուրդին միւս անդամներն են. փասեսբաններ Ռաշեե Մարաբի, Ֆաս. քաֆի Սուլթօ, Գիւորս Միլէքպաշեան եւ Իպրահիմ Մուճահիթ։

ԼՔՈՒԱԾ ՇՐՋԱՆ ՄԸ

Կ'իմանանք որ Դամասկոսի թեմին պատկանող գիւղերուն մէջ կան հարիւրի մօտ հայ երկսեռ ասակերներ որոնք կը յաճախեն տեղական վարժարաններ եւ իսպառ կը զրկուին մայրենի լեզուէն։

Խնդալով կիմանանք որ անցեալներ ազգային եւ տոնմային դասախարակութեամբ հետաքրքրուող կարգ մը սրտցաւ հայեր իրարու մօտ գալով կ'որոշեն բանալ վարժարան մը իրենց գիւղի 60 աշակերտներուն համար եւ կրնատեն հոգաբարձական մարմին մը որ իր թեմի եւ պիսկոպոսէն առօրեայ մարմիս մը կրնդունի համակ մը գրելու, բայց չի յաջողիր։

Մեծ գովելով հանդերձ ընտրուած մարմնի ասխատելու փափաքը անբացատրելի կը գտնենք անոր գործելու եղանակը։

Նթէ մարմնի անդամները անգրագէտներ էին, չէ՞ինչ կրնար արդեօք ուրիշի մը գրել տալ նամակ մը եւ ազգային գործերու ճակատագիրը չյանձնել հատանկիւնի անձով կատրի մը։

Ու ի՞նչ կ'ըսեն խադ եպիսկոպոսը պատեյու համար իր թեմական օրջանը դպրոցներու ցանցով մը։

ԴԱՄԱՍԿՈՍԻ ՊԱՇՏՕՆԵԱՆԵՐԸ Կ'ԱՐԹՆՆԱՆ

Դամասկոսի պետական պատասխանատուները սկսած են ծարժի։ Իրարու հետեւ ժողովներ կը գումարեն հիմնելու համար առեւտրական ընկերութիւն մը որ պիտի պատպանէ իրենց շահերը։ Անոնք բսկսած են նամարել որ դարձեր են Սահմանադրական Կառավարութեան կատաստու կովը։ Արդարեւ կառավարութիւնը 1932ի նախահաշիւին մէջ 20 առ 100 զեղչ մը նախատեսած է բոլոր ամպաթօգակներուն վրայ։

ԲԱՆՏԵՐԸ ՊԱՐՊԵԼՈՒ ՁԵՌՆԱՐԿ ՄԸ

Սիւրիոյ մայրաքաղաքին բանտերը գերեքէ լեցուած են ու էրեակաս յանցանքներով դատապատուած նոր բանտարկեալներ պատպարելու համար տեղ կը պակսի։

Սիւրիական հանրային դատախազը, Արդարութեան Նախարարութեան տեղեկագիր մը դրկելով, կը պահանջէ բանտերը պարպել բանտարկեալներէն իւրաքանչիւր օրուան համար 25 սուր. դահեկան գանձելով։

Արդարութեան նախարարը սկսած է ուսումնասիրել այս առաջարկը։ Կը կարծուի թէ հանրային դատախազին առաջարկը պատասխան մը կրնայ ըլլալ այդ խնդրոյ առթիւ։

Նթէ մարմնի անդամները անգրագէտներ էին, չէ՞ինչ կրնար արդեօք ուրիշի մը գրել տալ նամակ մը եւ ազգային գործերու ճակատագիրը չյանձնել հատանկիւնի անձով կատրի մը։

Ու ի՞նչ կ'ըսեն խադ եպիսկոպոսը պատեյու համար իր թեմական օրջանը դպրոցներու ցանցով մը։

ՕՂԻ ԵՒ ԿԻՆ

Առջի գիշեր ոճիր մը գործուեցաւ օդիի եւ կնոջ պատճառաւ։

Հաճ Մուսթաֆա, Մուսթաֆա Մրճեյմրճեն եւ Շերիֆ Թէրճիման երեքօրքի գիշեր գիշեռուն մը մեռաց եւ յաւ մը գիցովնալէ վերջ գացին հանրաուն։ Հոն վիճաբանութիւն մը ունեցան հանրային աղբկալ մը պատճառաւ եւ տուով վերածեցին կռիւի։ Հայհոյութեանց յաջորդեցին հարուածներ։ Մարդիկ միջամտեցին եւ զսեցին զանոնք իրարմէ։ Սակայն հերոսներ դեռ գոհացուցած չէին իրենց ծարաւները։ Մեկնեցան Նուրիէ քաղր, հոն ծարուննակելու համար մեճամարտը։

Կես գիշերը անցած էր արդէն եւ մարդ մարդասանք չկար Նուրիէի տուկանեներուն մէջ։ Հոն հերոսները մերկացուցին իրենց դանակներ եւ նետուեցան կռուադաշտ։ Շերիֆ Թէրճիմանցիդանակի ուժգին հարուած մը տալով Հաճ Մուսթաֆայի ազիզներ դուրս կը հանէ։ Աղմուկը կը տեսնայ եւ ոստիկաններ կը հասնին։ Ծուսահատ վիճակի մէջ վիրաւորը կը փոխադրեն հիւանդանոց, իսկ ոճրագործը բանտ։

ՍԻՐԱՑԻՆ ՈՃԻՐ ՄԸ

Գէյրութի Խան Նահարէի մէջ ուրջի օր տեղի ունեցաւ ոճիր մը շատիրոյ հետեւէն։

Գէյրէք Գասալպէճի անուն կին մը իր աղբկան հետ սենեակի մէջ պատկելու ատեն, կէս գիշերին, Ամաքուր գիւղէն Մուհամէտ Ապտիլ Սէմէճ ներս կը մտնէ եւ Գէյրիէին բանի մը դանակի հարուածներ կիջեցնէ եւ կը փախչի։

Գէյրիէ բանի մը տարի առաջ Բաս — Գասալպէճ կը բնակէր։ Ան տաս գեղեցիկ կին մըն է։ Գատերազմէն վերջ ան սիրած էր զինուոր մը՝ Իպրահիմ Քէսսկպ անուն եւ անկէ ապօրէն աղջիկ մը ունեցած էր։ Իպրահիմ տեսնելով որ Գէյրիէն ուրիշներու հետ ալ կը յարաբերի, զայն առնելով ուրիշ գիւղ մը տարած էր։ Գէյրիէի սիրահարները սպանեցին Իպրահիմը։ Անկէ վերջ Գէյրիէն Գէյրութ փոխադրուելով կը բնակէր Խան Զախարիէի մէջ եւ ամէն օր բարեկամ կը փոխէր։ Իր սիրահարներէն մէկն էր նաեւ Մուհամէտ Ապտիլ Սէմէճ, որ նախանձի պատճառով կատարեց սոսկալի ոճիրը։

Ոճրագործը, յայտարարած է նախագահը, արժանի էր մահուան, բայց իր պզտիկ տարիքին համար մահապիտոյքը փոխեցինք 20 տարուան տաժանակիր ատիճանի»։

ՈՒՐ ՊԻՏԻ ԳՈՒՄԱՐՈՒԻ ՀԱՄԱԱՐԱԲԱԿԱՆ ՀԱՄԱԺՈՂՈՎԸ

Մինչեւ հիմա որոշուած չէ, թէ Համաարաբական համագումարը ո՞ւր պիտի գումարի իր ժողովները։

Բազմաթիւ արաբ մտաւորականներ հակառակ են նոյն իսկ այս համագումարի կազմութեան, նկատելով որ ան աւելի իսլամական բնոյթ ունի քան արաբական։

Այս ընդդիմադիրները օրէ օր աւելի կը բազմանան եւ նոր գետին կը գտնեն։ Ուրիշներ այս տարժումին մէջ կը գտնեն անգլիական մասը որ համագումարը կը կազմակերպէ իր տահերուն համար միայն։

Այս կարծիքներն ու տարաձայնութիւնները ջնջելու համար *խմիլզլատէթ* պատրագլուխները բազմաթիւ ժողովներէ եւ վիճաբանութիւններէ յետոյ հրատարակած են թուղթ մը, որուն մէջ կը գտնենք որ համագումարին կազմակերպութիւնը չեն հովանաւորած ո՛չ Անգլիայէն եւ ոչ ալ ...Ֆրանսայէն, քանի իրենք նոյնիսկ պատրաստ են համագումարը կատարել Դամասկոս, որ սակայն Ֆրանսական ազդեցութեան տակ է, երբ բոլորովին սեանան»։

Բայց ասիկա դժուար կը թուի։ Որովհետեւ տատր առաքսուած են Դամասկոսն ու անմիջապէս պիտի ձերբակալուին երբ հոն երթան։

Առաջարկուած է համագումարը կատարել արաբական սուրբ քաղաք, Մէքքէ։ Բայց չի ընդունուած, որովհետեւ քանի մը արաբ բրնատեններ որոշ համագումարին համար համագումարին պիտի մասնակցին, պիտի չկրնան, ինչպես յայտնի է, Մէքքէ մտնել։

Դամիրհէն ալ յարմար չի նկատուիր որպէս համագումարի վայր, վասնզի որ դարձեալ կրկնուին այն ծանր միջադէպերը որոնք տեղի ունեցան անցեալներ երբ իսլամական համագումարը գումարուեցաւ Երուսաղէմ ուրկէ առաքսուեցաւ Իթալական հիւպատոսին պատճառով Ազանա անուն պատուիրակ մը Իթալիոյ դէմ կատարած իր յարձակումներուն համար։

Պաղտատ յարմարագոյն վայրը կրնկատուի այս արաբական համագումարին համար։ Բայց տատ մը պատուիրակներ կը գտնեն որ յարաբերութիւնները այնքան դիւրին չեն այս խնդրին հետ։

ՊՐԱԶԻԼԻԱՅԻՆ

ՀՐԵԱՅ ՄԱՐԴԱՍԷՐԻ ՄԸ ՄԱՀԸ

Մանչեսթրի մէջ մեռած նաճատար հրեայ մարդատէրի մը դիակը, Մհճադէ Գրճնի, իր փափաքին համաձայն փոխադրուած է Գազասին եւ թաղուած Զիքեճեաց յետոյ։

Թաղումը տեղի ունեցած է Երուսաղէմի հրեայ հրեւելիներու մեծ բազմութեան մը ներկայութեան։

ՊԱՏԱՆԻ ՄԸ ԴԱՏԱՊԱՐՏՈՒԱԾ Է 20 ՏԱՐՈՒԱՆ ՏԱԺԱՆԱԿԻՐ ԱՇԽԱՏԱՆՔԻ

Նազարէթի Ոճրագործաց Աթոռը 20 տարուան տաժանակիր ատխատանքի դատապարտած է Ֆայիզ Ֆարես անուն պատանի մը, որ անցեալ Մայիսին Գէյզանի մէջ կանխամտածութեամբ սպանած է Տօքթ. Նասրի Աբալլան։

«Ոճրագործը, յայտարարած է նախագահը, արժանի էր մահուան, բայց իր պզտիկ տարիքին համար մահապիտոյքը փոխեցինք 20 տարուան տաժանակիր ատխատանքի»։

ՍԱԿԱՐԱՆ ՊԷՏՐՈՒԻՒՄԻ 19 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 1932

	Ս. Դ.
Եգիպտ. ղրպարմ.	445
Անգլ. »	434
Տոլար »	126.75
Թրխական »	60
Գանճ Օթթոման	138
Իտալական Լիր 100	650
Ցուճական Տրախմի 100	90
Անգլ. ոսկի	607
Ֆրանս. »	485
Օսման. »	549
Արծաթ մհճիտ	22.50
Դրեսի Ֆօնս. Ա. Ֆ.	603
» » Բ. »	304
» » Գ. »	296

Սէֆերեան եղբարք Բիւ Ֆօ. Թէյնֆօճ՝ հ.19

Կարդացէք և Տարածեցէք
«ԱԶԴԱԿ»Ը

մար է.

— Ձիս չի զօրացներ, ընդհակառակը աւելի կը տըկարացնէ, ի՞նչ էսաւ բժիշկը, պիտի մեռնի՞մ.

— Ուիլեըմ, ո՞վ ըսաւ քեզի որ պիտի մեռնիս, մենք քեզ առողջացնելու կաչխատինք, բայց տղաս ապրինք կամ մեռնինք Աստծոյ ձեռքն ենք, չէ՞.

— Այո, գիտեմ հայրիկ.

Քարլայլ բռնեց պզտիկի ձեռքէն և երեքը մէկ դուրս ելնելով դէպի տուն քալել սկսան։ Ճամբան նամակատան քով, իրենց դէմը ելաւ բազմութիւն մը որուն առջեւը կը գտնուէր Ժրանսիս Լէվիսըն։ Բազմութիւնը աղմուկով ու իրարանցումով կը յառաչանար։ Քարլայլ ի՞նչ բնելը չգիտնալով չուարած մնաց։ Պզտիկը երեսը նայելով ըսաւ.

— Հայրիկ, ես ասոր պէս գէշ մարդ բլլալ չեմ ուզեր, դուն կուզե՞ս.

Քարլայլ պատասխան չտուաւ և չարունակեցին իրենց ճամբան.

ՄԱՍԺԴ.

ԳՕՐՆԷԼԻԱ ԵՒ ԷՖԱՑ ՈՒՐԱԽՈՒԹԵԱՆ ՄԷՋ ԵՆ

Հինգշաբթի առաւօտը յայտնի օր մըն էր։ Այդ օր, ժամը 10ին, ընտրութիւնը վերջանալով արդիւնքը պիտի հանկցուէր։ Քաղաքը ամէն կողմէ եկող բազմութեամբ լեցուած էր։ Գիւղացիներ և երկրագործներ, արհեստաւորներ և վաճառականներ, աղքատներ և հարուստներ վերջապէս ամէն զառակարգի պատկանող մարդիկ, այդ օր, ձգած իրենց գործերը, դիտելու եկած էին։

— Գնա տղաս սպասուհիէն ուզէ, թող տայ.

Բոլորը դուրս գացին և Քարլայլ ու բժիշկ առանձին մնացին, Քարլայլ ըսաւ բժիշկին.

— Ինչ է ձեր կարծիքը բժիշկ, ի՞նչպէս գտաք զայն։

— Իրականութիւնը լաւ չէ, Մր. Քարլայլ.

— Այդպէս էյսակայն կուզեմ ճիշդ իրականութիւնը մանրամասնութեամբ դիտնալ, մայր չունի որ գէշ ազդուի, կը խնդրեմ ըսէք.

— Կը վախնամ որ ամէնագէշը պիտի խօսիմ.

— Մա՞հ...

— Այո, հիւանդութիւնը տարածուած է.

Քարլայլ քանի մը վայրկեան աչքերը փակելով լռութիւն պահեց, իր ներքին մտածումները հանկնալ կարելի չէր։ Իր հարազատներու հանդէպ ունեցած սէրէն կարելի չէր կասկածիլ։ Ծած ցաւով մը ըսաւ.

— Ուրկէ՞ կրնայ եկած ըլլալ թոքախտը, ոչ իմ ծնողքս և ոչ ալ իր մօրը՝ ունէին այս հիւանդութիւնը.

— Կը ներէք Մր. Քարլայլ, Ուիլեըմի մեծ մայրը իշխանուհի Մաունթ Սէվըրն թոքախտէն մեռաւ.

— Այն ատեն, սակայն ըսին որ թոքախտ չէր.

— Ինչ որ ուզեն թող ըսեն, թոքախտ էր և թէ ալ արագ յառաջ գացող և տարածուղ տեսակէն էր.

— Հիմայ տղաս համար երթէք յոյս կա՞յ.

— Առաջարկեցիք բուն ճշմարտութիւնը խօսիլ, դժբախտաբար «ոչ» պիտի ըսեմ, թոքերը ամբողջովին գրաւուած են հիւանդութեան մանրէներով.

— Որքա՞ն կապրի դեռ.

— Այդքանը չեմ դիտեր, բայց ամէն վայրկեանի համար վտանգը պատրաստ է, ամենաշատ տարի մը կըրնայ տեւել։ Տիկին դաս մի տաք անոր, ըսաւ բժիշկը դառնալով Իզապէլին.

Հազիւ այս բառերը արտասանած բժիշկը վազեց խոկոյն դէպի Իզապէլի կողմը, որովհետեւ նկատած էր թէ

ՆԱԶԻՆԵՐ ԵՒ ՀԱՄԱՅՆԱՎԱՐԱԿԱՆՆԵՐ ԻՐԱՐՈՒ ՀԵՏ ԿԸ ԿՌՈՒԻՆ ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ ՄԷՋ

Պէրլին.— *Մասնաւոր կերպով ծանր հանգամանք ունեցող խոռվութիւններ պատահեցան այսօր երկու անգամ։*

Բանւորական թաղերու մէջ քոռւող մօտաւորապէս 400 նազիներ կռուի բռնուեցան համայնավարական տարրերու հետ որոնք ա. նոնց վրայ քարեր նետեցին եւ մինչեւ ատրճանակով յարձակելու չափ առաջ գացին։

Ոստիկանները միջամտեցին զատելու համար համայնավարականները, գործածեցին իրենց գաւազանները եւ զէնքերը.

Նազի մը եւ անցորդ մը սպաննուեցան։ Տասն եւ երկու հոգի վիրաւորուեցան որոնցմէ մէկը ոստիկան մըն է։

Պէրլինի մէջ եւս, միջադէպեր պատահեցան. վեց նազիներ եւ ութը համայնավարականներ ծերբակալուեցան արգիլեալ զէնք կրելու ամբաստանութեամբ։

Պ. Հէրիօ ընդունեց պ. Պենէզը

Բարիզ.— Պ. Հէրիօ ընդունեց պ. Պենէզը որը Բարիզ եկած էր ներկայ գտնուելու համար բարոյական եւ քաղաքական գիտութեանց կացարին 100րդ. տարեդարձին, պ. Պենէզ անդամ է սոյն կացարին։

ՀՐԱՇԱԳՈՐԾ ՄԱՐԴԻՐ ԷԼ ՀԱՋ ՍՈՒՀԱՍԷՏ ՊԷՑ ԷԼ ՓԵԼԷՔԻ

Փութացէք առնելու անոր կարծիքը ձեր բոլոր փափաքներուն համար։ Ան կը հանդարտեցնէ բոլոր չուսցած եւ ապրնդուած մաքերը և կը վերադարձընէ անոնց փափաքածները։ Կ'իյնէ բոլոր ոգիներուն. հիւթոթիզով կը կարդայ մարդուն ժառանգութիւները. ձեռքի գծերէն կը կարդայ մարդուն պնդած, ներկայ և ապագայ կեանքը. կրնայ հասկնալ ամուսնութեան, համբորդութեան, սիրոյ, առեւտուրի, քննութեանց և այլն բոլոր գաղտնիքները։ Այս բոլորը կը ցուցնէ մարդուն, կարծես թէ գրուած ըլլան թուղթի մը վրայ։ Կնոջ և ամուսնոյն միջեւ եղած դժուարութիւններն ու տարակարծութիւնները կը լուծէ Աստուծոյ Սուրբ անուններովը եւ Ամերիկեան եւ Եւրոպական գիտնականներու փորձառութիւնները օգտագործելով։

Ցեղերը եղողներուն ուրախութիւն և հանգիստ կը պատճառէ. ջրային և մասյին հիւանդութիւնները կը դարմանէ։ Այս բոլորը մեծ յաջողութեամբ կը կատարէ։ Փորձը ամենամեծ փաստն է. անգամ մը այցելել բաւական պիտի ըլլայ։

ՀԱՍՑԷ.— Գէյրութ, Հաճդէհ Ղամի փողոցի արեւմուտքը, Ֆրանսական հիւանդանոցին մօտ, թիւ 9 բնակարանը։

ԱԶԴԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

Ա.— *Անոնք որ կուգան, իրենց մաքը պէտք է գրեն թուղթի մը վրայ և պէտք է պահեն.*

Բ.— *1000 ոսկի կուտայ ան, եթէ չի կարենայ ճշգրտօրէն գիտնալ ենթակայի միտքը, գրուած ալֆաբէյէն լեզուով միտքերը չկարենալու համար հարցուսի միջոցին.*

Գ.— *Եթէ նամակներու մէջ ամփոփուած չըլլայ երկու ոսկի, պատասխան չի տրուիր։*

ՋԱՎՋԱՎԱՁԵԱՆ ՄԱՐԻՉՆԵՐ

ՏԵՂԱԿԱՆ ԳՈՐԾ

Ջավզավաձեան եղբայրներու հրդեհի ենթարկուած, շինուած պղինձով ապահովուած են 20 ֆիլօկրամ ճնշումի մը համար։

Անոնք արձանագրուած են քաղաքապետութեան անօրէնութեան մօտ և ճանչցուած Ցրանսական բեմիֆ Ցանձնախումբի կողմէ։

Այս մարիչները այնքան ներկայանալի են որքան եւրոպական նները։ Գիները չատ ծայրայեղօրէն աժան ու արդիւնքը գրեթէ վայրկեանական է։

ՄԱՆՐԷԲԱՆԱԿԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՈՑ

Laboratoire Microbiologique

ՏՕՔԹ. ՍԱՄՈՒԷԼ (ՍՏԵՓԱՆԵԱՆ)

Մասնագիտութիւնը կաւարեյագործած է Փարիզի եւ Լիօնի մէջ եւ ասսնեակ տարիներէ ի վեր բժշկական սոյն ճիւղով զբաղած բլլալով կր կատարէ բժշկ. ամէնէ նուրբ գործողութիւնները։ (մկդ. խուխ. արիւն եւլն).

Հասցառւած է Մէյրի փողոց Տաուի օճմիճ մէջ (պակ իտրիսի մօտ բրամուէյի գծին վրայ) խղճամիտ աշխատասիրութիւն, չափաւոր գին։

ՏՕՔԹ. ԳԷՈՐԳ ԿԷՐԿԷՐԵԱՆ

Վկայեալ Lauréat Բանկի Interne եւ այժմ մասնաւոր ՍՍՏՈՒԳԻՏ յԺ Ֆրանսական հիւանդանոցի ԱՁԻԻ, ՔՔԻ, ԿՈՂՈՐԴԻ, ԱԿԱՆՋԻ և ԳՀՈՒՈՒ հիւանդութիւններու բաժնին։

Հիւանդ կ'ընդունի կէսօրէ վերջ ժամը 2—6

իր գինիին մէջ rue de Damas, No. 15

Հիւանդները ուղղակի հիւանդանոց կ'ընդունուին իր կողմէ տրուած մուտքի բաղորով։

Ազգաս հիւանդներու ձրի դարմանում, ամէն օր կէսօրէ առաջ ժամը 10—12, հիւանդանոցի դարմանատան մէջ։

Կարի եւ Ձեւագիտութեան Դասընթաց

ՏԻԿԻՆ ՄԱՌԻ ԵՐԱՄԵԱՆ

ՎԿԱՅԵԱԼ ԴԵՐՋԱԿՈՒԻՀԻ

ԲԱՐԻԶԷՆ ԵՒ ՎԱՇԻՆԿԹՕՆԷՆ

Կարի եւ ձեւագիտութեան մասնագիտուհի, Տիկին Մառի Երամեան կը փոխադրուի իր արհեստանոցը, Մեծ Սուրայի դիմացը No. 78 տան երկրորդ արկը։

Նոր ամսուան միջոցին կր սորվեցնէ ամենավերջին ճարաձեւութեամբ, կար եւ ձեւագիտութիւն իր բոլոր բարդութիւններով եւ արդիական մրջոցներով, Droit-fils մեթոտով։ Իր աշակերտուհիները կ'օժտեն Բարիզի ատխարհաձանօթ Académie Daydou վկայականով։

Տոկուն չչիւնուածի վայելուչ տեսք հնչուն եւ քնաւկան ձայն

Ահա յատկանիշները՝

ՈՐՈՆՑՄԱՎ ԿԸ ՁԱՏՈՐՈՇՈՒԻՆ

ԱՓՕԼԼՕ ՓՕՆՕՆԵՐԸ

Հրապարակի վրայ գտնել ողջ բոլոր մարքանեբու հետ կը մրցին Աբօլլօ փօնօնները։ Մանաւանդ վերջին նոր մօտէլները, որոնք հասած են արդէն, անգերազանցելի են իրենց տոկունութեամբ, վայելչութեամբ և ժամչելի գիներով։

APOLLO GRAMOPHONE Co. Ltd

(of London)

ԱՓՕԼԼՕ՝ ՓՕՆՕՆԵՐՈՒ ԹԱԳԱՒՈՐԸ ԷՐ

Կատարեալ համոզում գոյացնելու համար անգամ մը այցելեցէք

MAISON APOLLO, Rue de la Poste, BEYROUTH

Փաղաքիճ եւ բօնօսլ՝ ամէն ձեւի, անվիճելի ոսկի եւ առուելութիւններ գիւրամատչելի գին, վճարումի դիւրութիւն։

Ընդհ. ներկայացուցիչ՝ Միւրհոյ, Գալետոնի, Անդրդրդանի, Միջագետքի եւ Նիլոսի.— ԳՈՒԻՐԳԻՆ ՍԻՆԱՆԵԱՆ

KOURKEN SINANIAN, Boîte Postale 642, BEYROUTH (Syrie)

ՊԱՆԴՈՒԿ ԼԻՒՔՍ

ՁՈՒԼՖԱ

Հայկական ամենապատգի պանդոկը «Վիրջնիա Ջաքիի մէջ, ժամկասի պարտէզով,

ԽԻՍՏ ՕԹԱՍԻՆ ՍԵՆԵԱԿՆԵՐ

ՈՐ ԿԸ ԲԱՂԿԱՆԱՆ 1.2.3.4. ՄԱՀՃԱԿԱԼՆԵՐԷ

1. ՀԱՄԵՂ ՁԱՁ, ՄԱՔՈՒՐ ԵՒ ԱՆԹԵՒՐ ՊՈՊԱԼՈՊԻԹԻՆ.
2. ԳԻՆԵՐՔ ԽԻՍՏ ՁԱՓԱԼՈՒՄ.
3. ՏՈՒՆ ՓՆՏՈՒՂՆԵՐՈՒՆ ԱՄԷՆ ԳԱՐՏՈՒՂՈՒԹԻՒՆ.

Տէր եւ Տնօրէն՝ Գ. ԳԱՐՏՈՒՂՈՒԹԵԱՆ

ԱՁԳՔԱՊԻ ՏՈՂԱՐԱՆԸ

ՏՈՂԱՐԱՆ ԱՄԷՆ ԿԱՐԳ ՓՈՐԵՂՈՒՆ ՀԱՄԱՐ

Դիմեցէք «ԱԶԴԱԿ»ի Տպարանը՝ գիրք, պրօշիւր, հարուածեալ ճեւաւիրագիր, պաճուճագին, ճամպակի քարտ եւ առեւտրական ձեռագիրներ.

ԱՐԱՓ, ՄԱՔՈՒՐ, ԳԵՂԵՑԻԿ ԵՒ ՊԱՐԱԶ.

ՁՈՒԼՖԱ ՄՔԵՐԻՉ ԴԻՐԵՐՈՒՆ

ՄՕՎ ՈՒԶԻՄ ՈՒՍԱՆՈՂ ԲՆական ՀԱՄԱՐ ԴԱՐՄԱՆԱՐԱՆ ԱՒԱՆԱՅՐԱՏ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԱԾ ԳԱՂԱՐ ՀԱՄԱՐ ԿԸ ՎԱՅԵՑՆԷ

Beyrouth chaussure Standard.

Դուն գիտես որ ՄՔԱՆՏԱՐՏի կօշիկները լաւագոյններն ու ժամանագոյններն են.

Փորձէ եւ քէ ոտիերուդ հանգիստը պիտի ապահովես եւ քէ ալ խնայողութիւն.

ԿԵԴՐՈՆԱՑԵԼՔ՝ ՆԱՁԱՐ ԵՂԲԱՅՐՆԵՐՈՒ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ

Իզապէլ ինչպէս գունատխոտուած էր և չուարած վիճակ մը ունէր։ Տօքթ. Մարթէն ինչ ընելը չգիտնալով, այքէն քաշեց ակնոցը և գոչեց.

— Տիկին, տիկին, զէ՞ն ազդուեցաք, ինչ կըլլաք.

Խեղճ մայրը խօսելու համար բացաւ իր չրթները, բայց բան մը չկրցաւ ըսել։ Այդ վիճակին մէջ իսկ ան դարձեալ մէկ ձեռքով ակնոցը կը բռնէր և միւսով կուզէր ծածկել դէմքը։ Ծր. Քարլայլն ալ վազեց անոր քով և ըսաւ.

— Ի՞նչ կայ տիկին, անհանգի՞ստ էք.

Իզապէլ քիչ մը ինքզինքը ժողվեց և ակնոցը անցուց աչքերուն վրայէն ու աչքաթելով ըսաւ.

— Կը խնդրեմ, հանգիստ ըլէք, ձեր խօսքը չարուներնակեցէք, երբեմն այսպէս զլուխս կը դառնայ, արդէն անցաւ հիմայ.

Բժիշկը նստաւ իր տեղը և Քարլայլ իր խօսքը առնորուղղելով ըսաւ.

— Ի՞նչ ձև դարման ընենք, Տօքթէօռ.

— Բան մը չուզեր, ինչ որ ուզէ տուէք, քող ուտէ, քող խմէ, քող վազէ, տարբերութիւն չըներ.

— Տաք կլիմայ ունեցող տեղ մը տանինք, աւելի լաւ ըլլա՞ր.

— Կարելի է այդ կերպով քանի մը չաբաթ աւելի կապրի, և թէ ալ ո՞վ պիտի տանի, դուն չես կրնար երթալ, մայր ալ չունի, ոչ, երբէք պէտք չէ.

Այս խօսքը ըսաւ բժիշկը և ոտքի ելաւ, պօն ժուռ մաթամ ըսաւ և քալեց։ Քարլայլ զայն ճամբելու համար երբ դուրս ելաւ, բժիշկը ըսաւ Քարլայլին.

— Ձեր ֆրանսացի ուսուցչուհին որքան լաւ կը նայի պզտիկին, այսօրուան վիճակը պզտիկի մասին իր լսած դէշ տեղեկութեան արդիւնքն է.

Քարլայլ չնորհակալութիւն յայտնելէ վերջ կրկնեց.

— Տօքթէօռ, տղաս չե՞ս կրնար ազատել.

— Ա՛հ, Քարլայլ, մենք այդ մեծ բժիշկին կանչածը

չենք կրնար պահել, սակայն ամենամեծ ամպին եւ տէն անգամ լոյս կայ, մնաք բարով բարեկամս.

Մր. Քարլայլ ներս եկաւ և Իզապէլի մօտենալով.

— Այո, թէպետև այս չատ տխուր լուր մըն է, սակայն նախապէս այս բացատրութեան համար պատրաստուած ըլլալու էիք.

— Պզտիկը չատ կը սիրեմ և բժիշկի այսքան բաց խօսելուն վրայ տեսակ մը վիճակ եկաւ վրաս.

— Այս լուրը Պարպարային մի ըսէք, մկկէն իմկ յուզուելի չեմ ուզեր.

— Ինչո՞ւ յուզուի, մայրն ալ չէ ինք.

Խօսքը բերնէն երթալուն պէս Իզապէլ զղջաց այդ անխոհեմ տրտայայտութեան համար։

Քարլայլ ակնարկ մը նետելով ըսաւ.

— Կ'ամաչարէք խօսելու առեն տիկին.

Երբ սակէ վերջ Քարլայլ կը մեկնէր, Իզապէլ անոր առջևը երթալով ըսաւ.

— Պզտիկը տաք կլիմայ ունեցող տեղ մը տանելու համար մեկը չըլլալէն կը խօսէիք, եթէ՞ ուզէք ես տանիմ, վստահութիւն չունի՞ք ինծի.

— Ոչ, չպիտի երթայ, չի լսեցի՞ք Տօքթ. Մարթինի ըսածը, հազիւ քանի մը չաբաթ տարբերութիւն պիտի ընէ.

— Բայց այդ քանի մը չաբաթին ալ կարևոր չէ՞.

— Այո, ճիշդ է, սակայն այդ քանի մը չաբաթը չսհելու համար տղաս չաբաթներով ինձմէ անջատուած պիտի մնայ, ոչ, տիկին, տղաս իր վերջին օրերուն քովս պէտք է մնայ.

Ուխելըմ այս միջոցին գլուխը դռնէն դուրս հանեւով ըսաւ.

— Բժիշկը գնա՞ց, ձկան իւղ կուտայ կարծելով չէի ուզեր ներս գալ.

— Բայց, տղաս, ձկան իւղը քեզ զօրացնելու հա

ՕԴՆԷ ԴՈՒՆ ՔԵԶԻ ԵՒ ԱՍՏՂԸ ՔԵՁ ՊԻՏԻ ՕԳՆԷ

ԸՆՏԱՆԻՔԻ ԱՍՏՂԸ

(L'ETOILE du FOYER)

Առեւտրական և երկրագործական ժողովրդային վարկի հաստատութիւն

Անանուն ընկերութիւն.— դրամագլուխ՝ 3,000,000 ֆրնք.

որ կրնայ 3.000,000,000 ֆրնք.ի բարձրացուիլ վարչական խորհուրդի պարզ որոշումովը։

Տնտրութեան.— 137 Boulevard Sebastopol - Paris

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ Արեւելեան պետութեանց

Սավօյ Օթէլի տեղ, Գուրհ, Գէյրութ

ԿԱՂՈՒԱԾԱԿԱՆ ՁԻՒՂ

ՎԱՐԿԵՐՈՒ ԲԱՑՈՒՄ

Կալուածի վրայ փոխառութիւնք

Վճարելի 10—15—20 տարիէն, որուն ժամանակէն առաջ ուզողը կրնայ վճարել։

ԵԼԵՒՄԱԿԱՆ ՁԻՒՂ

Աւանդի պարտականագրութիւն

ՕԺԻՏ

Երաշխաւորեալ տոկոս 6%, Ակէ՞զատ մասնակցութիւն ընկերութեան չահերուն։

ԸՆՏԱՆԻՔԻՆ ԱՍՏՂԸ ընկերութիւնը ներկայիս 75,000է աւելի անդամ ունի։ Մինչև 1 Ապրիլ 1931 Ընտանիքին Աստղը 135 միլիոն վոխ տուած է, գրաւուկ 500 միլիոնէ աւելի արժէք ունեցող անշարժ կալուածներու վրայ։

Ամէն թղթակցութիւն ուղղել՝ B, P. 821, Beyrouth

AZTAG
JOURNAL QUOTIDIEN ARMÉN.
B. P. 587
BEYROUTH, Liban

Directeur - Propriétaire
HAIG BALIAN

ՓԱՓՈՒՔ

ՍԻՒՐԻԱ տար. 550, Վեցամսեայ 300 Ս.Դ.
ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆ տարի 7, Վեցամսեայ 4 ոսկի

ԱԶԴԱԿ

ازتـــاك

جريدة سياسية ادبية اقتصادية حرة

ՕՐԱԹԵՐԹ
ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԳԻՏԱԿԱՆ

ՈՒՐԲԱԹ ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 21 1932

ԶԵՌՔԷ ՀԱՍՏ 2.50 Ս.Դ.

Ձ. ՏԱՐԻ | Ամեն առաւոտ պէտք է բլեղ թերթիս ցօրեկին հասցէին | Ցօրէկ — Խմբագիր՝ ՀԱՅԿ ՊԱԼԵԱՆ | Չհրատարակուած ձեռագիրները չեն վերադարձուիր | Թիւ 166 (743)

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

Ա Ն Ի Ր Ա Ւ Ի Ն Ե Ր Ա Գ Ր Ո Ւ Մ Ն Ե Ր

Հակառակ անպաշտօն հերքումներու, դժբաղդաբար, ճիշդ եղան հայկական շրջանակներու մէջ տարածուող վրդովեցուցիչ լուրերը՝ Մուսուլի քարիւղի ընկերութիւնը, մասնաւոր նկատումով մը, կը խուսափի իր գործերուն մէջ հայ աշխատաւորներ աշխատցնելէ։

Առանց սպասելու մեր բաց նամակի պատասխանին, մենք Քէ՛ Թրիթոլիի կեդրոնին մէջ և Քէ՛ ալ քարիւղի ճամբու երկայնքը, ուր աշխատանքները բացուած են, քննութիւններ կատարեցինք մեր սեփական ջղաձկիցներու միջոցաւ՝ ծանօթանալու համար ճշմարտութեան։ Բացի այդ, տեսակցութիւններ ունեցանք հայ գաղթականներու հարցով ուղղակիօրէն կապ ունեցող բարձրաստիճան շրջանակներու հետ, որոնք ևս հաստատեցին մեր քննութեանց արդիւնքը։

Շատ վրդովմունքով և ցաւումով պիտի յայտարարենք որ Լիբանանցի հայ աշխատաւորները, յարգելով շատ քիչ բացառութիւնները, չեն ընդունուիր քարիւղի ճամբու ընդարձակ աշխատանքներուն մէջ։ Թէպէտ պաշտօնապէս, Ընկերութիւնը, նման որոշում մը հաղորդած չէ ոչ մեզի և ոչ ալ իրեն ներկայացող պատասխանատու և բարձրաստիճան անձնաւորութիւններուն, սակայն քննութիւնները ցոյց տուին որ գործի համար դիժող հայ աշխատաւորները կը մերժուին, երբ ...եան ժականունով ներկայանան։ Առանց եանի ներկայացող հայ աշխատաւորները դիւրութիւններ ունեցած են ընդունուելու։ Ընկերութեան կեդրոնին մէջ աշխատող կարգ մը պաշտօնեաներ նոյն իսկ համարձակած են յայտարարելու որ հայ աշխատաւորներու համար գործ չունին. ուրիշներուն թելադրած են փոխել իրենց անունները։ Գտնուած են նոյն իսկ պաշտօնեաներ, որոնք ոչ միայն համարձակած են վռնտելու գործի խնդրանքով իրենց ներկայացող հայ աշխատաւորները, այլ հայ ժողովուրդի հասցէին նախատական յայտարարութիւններ ըրած։

Ի հարկէ նման տարդի վերաբերումներու համար չենք ուզեր պատասխանատու նկատել Ընկերութիւնը։ պաշտօնեաներու հակահայ տրամադրութիւններուն և այլատեաց ոգիին արդիւնքը կրնայ եղած ըլլալ այդ ոգեղ ընթացքը, ի հարկէ քալալերուած հայ աշխատաւորներ ընդունելու սեղմումին շուրջ վերջն տրուած հրահանգէն։ Վստահ ենք որ Ընկերութեան կեդրոնական ժարմինը Թոյլ չտար իր նեղմիտ պաշտօնեաներուն նման անվայել վերաբերմունքներ և արտայայտութիւններ, մանաւանդ պատուախնդիր և հպարտ ժողովուրդի մը հասցէին։

Կարևորը մեզ համար Ընկերութեան ընդհանուր տրամադրութիւններն են հայ աշխատաւորներու հանդէպ։ Լիբանանեան և Սիւրիական կառավարութեանց ու Ընկերութեան միջև կնքուող պայմանագրութեան ամբողջութեան ծանօթ ենք։ Սոյն պայմանագրութեան մէջ որոշապէս յիշուած է որ Լիբանանցի և Սիւրիացի աշխատաւորներ պիտի ծառայեցուին ճամբու աշխատանքներուն մէջ. ostարներ չպիտի ընդունուին։ Հետևաբար Ընկերութիւնը պարտաւոր է Լիբանանցի եւ Սիւրիացի հայ աշխատաւորութեան գործ տալ իր աշխատանքներուն մէջ, համաձայն իր կնքած պայմանագրութեան։ Օրինական ոչ մէկ իրաւունք և առարկութիւն կրնայ ունենալ Ընկերութիւնը խուսափելու համար հայ աշխատաւորներ ընդունելէ։ Պէտք է որոշ ըլլայ Ընկերութեան կեդրոնական Վարչութեան համար որ հոս հայեր կան, հոս Լիբանանցի և Սիւրիացի հայեր կան, որոնք ընդունելով քաղաքացիութիւնը կը վայելեն համահաւասար իրաւունքներ և ստանձնած են հաւասար պարտաւորութիւններ։ Դաւանանքի և ազգութեան խորութիւնը ոչ միայն մեղադրելի է, այլ հակառակ պայմանագրութեան։

Սակայն քննենք Քէ՝ ո՛ւր Թագնուած է բուն չան գլուխը։

Միակ առարկութիւնը որ կրնան հայ աշխատաւորութեան համար, համայնավարական զգուելի բրօբականան է։ Շատ անիրաւօրէն և բոլորովին հակառակ իրականութեան, հայերը կը նկատուին համայնավարական բոյներ։ Մեծ ընկերութիւններ, Լիբանանի մէջ Քէ՝ Սիւրիա, կը զգուշանան գործ տալէ հայ աշխատաւորներու։ Ցաւով տեղեկացանք պաշտօնական շրջանակէ մը որ զինուորական հաստատութիւններու մէջ ծառայող հայ աշխատաւորներու մէկ մասը գործազուրկ պիտի ըլլայ յառաջիկայ ամիսէն սկսեալ, դարձեալ միևնոյն պատճառու։ Ուրիշ ընկերութիւն մը, որ բազմաթիւ Հայեր կ'աշխատցնէր, անցած ամիս հինգ Հայ աշխատաւորներ հանած է։ Մէկ խօսքով, տեղացի մեծ Քէ փոքր գործատէրեր և վաճառականներ կասկածով կը նային Հայ աշխատաւորութեան և զանոնք կը նկատեն համայնավար բրօբականտի միջոցներ։

*Որքա՜ն անարդար վերագրում մեր ժողովուրդի հասցէին։ Քանի մը տարեկան թեթևամիտներու տխմարութեանց համար պատասխանատու նկատել ամբողջ ժողովուրդը և մեղադրել որպէս համայնավարներ, խղճի դէմ է։ Գաղտնիք մը չէ և ընդհանուր Ապահովութեան լաւ ծանօթ որ ամբողջ Պէյրութի մէջ հայ համայնավարներու թիւը մէկ երկու տասնեակէ աւելի չէ և Հայ ժողովուրդը, մանաւանդ իր հալածական աշխատանքով օրապահիկ հայթայթող դասակարգը զգուանքով կը նայի անոնց։ Ինչպէս բազմաթիւ անգամներ շեշտած ենք, մեր ժողովուրդը անընդունակ է համայնավարութեան և հաւատարիմ իր հ

ԵՐԿՈՒ ՕՐ ՀԱՅԱՇԷՆԻ ՄԷՋ

ԴԷՊԻ ՀԱՅԱՇԷՆ

Հալէպ...

Կիրակի առաւօտ...

Կոչնակներու հրաւէրներէն եաք բազմապատիկ ժողովուրդը խռնուած է եկեղեցիներէն ներս ու անոնց չուրջ։

Պատարագի ժամն է։ Անգամ մըն ալ կը հնչեն կոչնակները։ Նոր եռուզեռ մը կ'սկսի գաւիթներու մէջ. ամանք ներս կը մտնեն, ուրիշներ կ'ելլեն։ Այս բոլորը կը նշմարենք ակնթարթի մը մէջ։

Մեր վարձած ինքնաշարժին վարիչը չատ բարի հայ երիտասարդ մը, վաստակ էր թէ ճամբորդութիւնը ապահով և հանգիստ պիտի ըլլայ։ Հետս երկու ամերիկացի և մէկ հայ օրիորդներ կան։ Miss Slack Մերձաւոր Արեւելքի Հիմնարկութեան (Near East Foundation) Հալէպի ներկայացուցիչն է և իրեն վստահուած է Սիւրիոյ մէջ Ազգերու Դաշնակցութեան պատկանող Հայաչէնի, Մուչաչէնի և ուրիշ քանի մը հայկական եւ արաբական գիւղերու առողջապահական խնամքը։ Ինք չատ անձամբ կ'այցելէ այս գիւղերը և հարկ եղած դարմանումներն ու օժանդակութիւնները կը կատարէ։ Երկրորդ ամերիկուհին հայախօս Miss Robertsն է։ յայտնի բարեսէր մը, որ իր անձնական գումարները տրամադրած է, իր անմիջական հսկողութեան տակ, Հալէպահայ բազմաթիւ գազթականներուն։ Հայուհին, Որ. Հ. Ազարեան, Miss Slackին չատ հաճակրելի և վստահելի քարտուղարուհին է։

Տասը վայրկեան եաք արդէն քաղաքէն դուրս ենք։ Մեր ինքնաշարժը սկսաւ սուրալ ընդարձակ տարածութեան մը մէջէն։ Արդեօք հանգուցեալ Նահապետ Ռուսինեանն ալ այս տեղերէն անցած էր։ «Տեսի դաշտերը Սիւրիոյ լեռ Լիբանան և իւր մայրեր» կը սրթսրթար վարիչին ականջն ի վար, որ այդ պահուն խորասուզուած կը մտածէր թէ առանց սակարկելու ճամբայ ելած ըլլալը իրե՞ն ի նպաստ էր թէ մեզի։ Կանաչութիւն բնա՛ւ չկայ, հունձքերը կատարուած եւ վերջացած են։

Ալ կը սուրանք ճամբայէ մը, որ մեզ կը տանի յատկանշական նահապետ հայերու մէջէն։ Մերթ ընդ մերթ կը հանդիպենք իրարու վրայ չորուած քանի մը կոպեկ քարերու և կամարներու։ Ես չհարցուցած վարիչը կը բացատրէ թէ հեռուկան չրջանէ ձեռացած զինուորական կայաններու, քաղաքներու կամ առաքիներու մնացորդներն են։ Ջիլ անդին մեր հետ կը քալէ երկ րորդ ճամբայ մը, որ չինուած է խոշոր սալքարերէ և որ հիմա անգործածելի է։

— «Այս հեռուկան ա՛յն նշանաւոր ճամբան է՝ որ Անտիոք կ'առաջնորդէր» կը բացատրէ վարիչը գոհունակութեամբ։ Քանի մը քայլ անդին կը հանդիպինք խոշոր քարի մը, որ ճամբուն ճիշդ եզերքը կը հանդչի։ Վարիչը կը գանդաղի որպէսզի կարենանք աւելի մօտէն դիտել այս պատմական քարը։ որուն վրայ դրոշմուած են յունարէն արձանագրութիւններ։

Դպրոցական օրերուս, դասարանիս չորս պատերէն ներս, գրատեղիս առջև յաճախ լսած և կարդացած էի Հռոմի և Ծուննաասանի մեծութիւնը, սակայն երբէք ազդուած չէի այնքան՝ որքան այս վայրկեաններուն։ Անցնող երկու հազարէ աւելի տարիները յանկարծ կը խուսափին։ ուղեղէս և եռ ակամայ կը յիշեմ Հաննն ու Աքէննքը, Գերիկլէսն ու Վիրգիլիոսը

Դիմացէն եկող զինուորական խոշոր ինքնաշարժի մը ազմուկը զիս կ'սթափեցնէ երազանքէս։ Աճիւնքէ հեռասահ ճամբուն երկու եզերքներուն վրայ ժամանակ ժամանակ կը հանդիպինք բազմաթիւ փոքրիկ գիւղերու ո.

ՆԵՐ

ԾԱՂԻԿՆԵՐ ՈՐ ԿԸԽԱՄՐԻՆ

ԲԻԶԱՆԴ ԱՐԶՈՒՄԱՆԵԱՆ

911=932=3 ՀՈԿ.

Զափհանս որբերու ծաղկեփունջին մէջ դեռ նոր արեւին դարձած վարդի կոկոն մըն էր մեր Բիւզանդը, որ աւա՛ղ ձիւնածաղիկի մը վաղանցուկ կեանքը ունեցաւ և մի քանի օր առաջ Լիբանանի անձանօթ մէկ անկիւնը՝ «Այն Լուիզ» Սանաթօրիւմին մէջ փակեց աչքերը, դեռ հազիւ 22 գարուններ բոլոր ծ, հեռու ազգականներէ, հեռու և սիրելի ընկերներէ, միայնակ ու լքուած բոլորէն...։

Ճակատագրի մէկ սարսափելի խաղը, ինչպէս չատ մը իր բազդակիցներու, իր կուրծքէն ներս զեռեղած էր ահաւոր հիւանդութեան սարսափելի միքրոպը, երբ այնքան երազներ ունէր ու ձրագիրներ՝ ապագայի նկատմամբ։

Ծնած Եօզղատի Պրունգրյա գիւղը, 911ին, դեռ չորս ամեայ մանուկ հասակին ապրած 914ի ամբողջ սարսափը, անած լեռներու խոտովը և աճած անապատներու աւազին մէջ, ապա իննամեայ կեսարիոյ Ս. Կարապետ վանքի ազգ. որբանոցը անկից Անթիլիաս, 3 տարի որբանոցէն դուրս կեանքի պայքարին մէջ, զանազան գործեր, ապա ուսանելու համար ֆրանսա մեկնելու ծրագիր անյաղողութիւն, նոյն դպացուէ ժղուած գիմուէ Անթիլիասի դպրեվանքը, քանի նուիրեալները յաջողութեամբ անցնելէ վերջ անարժէք պատճառաբանութեամբ մերժուած, և այս բոլոր անյաղողութեանց ազդեցութեան տակ յանալրքացած և ընկճուած լո՛ւռ հիւծում...։ Ա՛հա՛ այն կեանքը, որ եղաւ դժբաղդ Բիւզանդինը։

Եւ օր մըն ալ իր ընկերները մեծ ակնառութեամբ եղան իր թողքէն հոգսող արեան։ Ջ. Ո. Մ.ի ջանքերով, հայ ոգեւորութեան խաչի և իր կարգ մը ընկերներու թանկագին ժամանակութեամբ փոխադրուեցաւ «Այն Լուիզ» Սանաթորիումը։

Լիբանանի այդ դեղեցիկ բարձունքին կազդուրիչ օդն ու մայրիներու չուչը առաջին առթիւ ունեցան բարերար ազդեցութիւններ Բիւզանդի բանաստեղծական եւ զգայուն սրտին վրայ։ Իր նամակները լի էին յոյսի նչոյլներով և այն չերմ հաւատքով թէ՝ պիտի ապրի՛...։ Եւ այս ամսո արդէն մեր մէջ պիտի ըլլայ։ Սակայն՝ չուտով յուսալքուիր պատեց զինք։ Մինակ էր ան հոն և ամբողջապէս տեղացիներէ բնակուած այդ հիւանդանոցը գառագեղի մը ապատութիւնը ձգած իր վրայ։ Մանաւանդ որ, ակամ էին իր ազգային զգացումներուն ալ դպչիլ, հայհոյել «էրմէնիներուն։ Անկարող հանդուրժելու այս բոլորին, ակամ էր նեղուի Բիւզանդը և ամէն օր խնդիրներ ունենալ տեղացի հիւանդներու և մինչ՝ իսկ պաշտօնէութեան հետ։ Այս մասին աւելի պզտիկին ըլլալով իր առողջութեան հոգ տանելու մեր խրատները ի դերեւ ելան. պատասխանելով այդ ուղղութեամբ իրեն գրած մէկ նամակիս, Կա՛րգ չկան, կը գրէր, ոչքիդ առջև ունեցիր գառագեղի մէջ բանտարկուած վագր մը, որը դուրսէն եկած բոլոր նախաճաշքներու դրպէս պատասխանելու անկարող. կատաղ Թիւնէն

Նոր Մարաճի Ս. Քառ. Մանկանց Եկեղեցւոյ նորաշէն զանգակատունը, որուն բացումը պիտի կատարուի յառաչիկայ 23 Հոկտ. կիրակի օր։

Պիտի պատարագէ Կաթ. Փոխ. Դեր. Տ. Եղիշէ Ս. Արքեպս Կարօեան։

Սկիզբն ժամերգութեան ժամը 6.30

» Զանգակատան բացման եւ պատարագի 8.30

վանդակորմի երկաթներն ու իր թաթերը կը կրծէ։ Ահա՛ դրութիւնը որուն մտանուած եմ հոս՝ ինչպէ՞ս կարելի է հանդուրժել մէկուն որ համարձակութիւնը կ'ունենայ քէյֆի համար անպատճառ հայութիւնն ու իր արդութիւնները երբ իրենք զուրկ են այդ բոլորը բնորոշող արժէքներու ամենչնչին իրի մը։ «Ահա՛ պատճառներ, սիրելի կարօ՛, որ բանտուած վագրի մը դրութեան մէջ ձգած են ինձ։ Ես ալ կը կրծեմ՝ ինքզինքս, ու չեմ գիտեր ո՛ւր պիտի հասնի վերջաւորութիւնը...»

Իր կեանքի չափ եզերական եղաւ եւ իր մահը։ Սև լուրը հազիւ չաթաթ մը վերջ հասաւ իրեններուն, ու երկու օրուան փնտռտուքներէ վերջ միայն կրցանք ձեռք անցնել իր մարմինը։ Տասընեակ մը զինք սիրողներէ զատ ոչ ոք ներկայ գտնուեցաւ իր թաղման. և պատահական բարի մարդիկ մը միայն երկու կաթիլ արցունք ունեցաւ իր թանկագին յիշատակին։

«Ես մահուերձն ալ կուզէ երկու բան. «Ախ՝ կեանք, ու վերջը լացող մ'իր վրան»։

Դուն վրադ լացողներ իսկ չունեցար, սիրելի Բիւզանդ, բացի պատահական հայ մարդիկէն և սրտակից ընկերներէդ։

Սակայն հաւատա՛ որ միշտ վառ պիտի մնայ յիշատակդ մեր մէջ, ու հաւատարմօրէն պիտի չարունակենք այն կիսատ ուղին որ զուռ և քեզ ննջեցեալներուդ եզաւ։

Հանգի՛ստ ատենչուած ոսկորներուդ, դժբա՛զդ ընկեր, Թո՛ղ այս օտար հողը ծանր չի ճնշէ վրադ։

Կ. ԱԳԱՐՃԱՆԵԱՆ

ՄԵՐ ՊԷՅՐՈՒԹԻ ԸՆԹԵՐՑՈՂՆԵՐՈՒՆ

«Ազդակ»ի Պէյրութի ցուցիչն է պրն. Վահան Աղաճանեան, որուն պէտք է վճարուին հաստավաճառի բոլոր հաշիւները։

«ԱԶԴԱԿ»ի Վարչութիւն

ԵՐԿՈՒ ԳԵՂԵՑԻԿ ԵՐԻԶՆԵՐ

Օր. Նիթուչէն յետոյ, ուր տեսնուեցաւ վաճիի մը մէջ մայրապետներու օգնչով դաստիարակուած աղջկան մը հետաքրքիր կեանքը մեծ հաղափ մը բաւերաբեմիճ վրայ ու սպաճերու բարձր օբջանակի մը մէջ, Սինեմա Ալֆօնս կը ներկայացնէ այս օրերս Հրաչքին Տղան (L'enfant du Miracle) խիստ գաւեշտական կատակերգութիւն մը, որուն մէջ խանդաղատացիի առարկայ պիտի դառնան երկու նշանաւոր դերասաններ՝ Արման Գեռնար եւ Պլանշ Մոնթել։

ՏԷՐ ՄԵԼՔՈՆԵԱՆ ԵՂԲԱՐՔ

ԲԻՒ ԷԼ ՄԹՐԱՆ

ԱԼԷՆՊԻ ԵՒ ՀՕՁ ՓՈՂՈՑՆԵՐՈՒ ՄԷՋ

Մեր ցամախոդներուն: *Նպաճակի կերպասներ, ֆիւպիւրներ եւ գանազան իրեղէններ հասած են։*

Մեզի չի դիմողներուն: *Մէկ անգամ միայն փորձեցէք գոհունակութեամբ պիտի մեկնիք։*

Մեզ չճանչցողներուն: *Ձեր ծանուց համար իսկ մեզ հնե ծանօթացէք։*

Մեր վաճառատան կից նոր բացած ենք նաեւ թրիքօթաժի եւ ժերսէի ճիւղ մը հոն պիտի գտնէք ամէն սեռի բլօվր, ժաքէթ, Ֆազագ եւն։

Դամասկոսի ժամնաճիւղ.— Հան Մուրաճիէ թիւ 23։

ՅԱՅԱՍՏԱՆԵԱՅՑ ԵԿԵՂԵՑԻՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ՁԱԿԱՏԻՆ ՎՐԱՅ

ՆԱԽԱՐԱՆ—ԿՐՕՆ ՈՒ ԿՈՒԼՏՈՒՐԱ

Գրեց՝ ՍԻՒՆԻԿ

Այդպիսով ուրեմն հակայական չարժման մէջ մտած ունինք մէկ թևի վրայ—122 միլիոն Օրթոտոքս և 171 միլիոն Բողոքականներ, և միւս թևին վրայ էլ—274 միլիոն կաթոլիկներ, չուրջ 567 միլիոն, զոր կը կազմէ ամբողջ մարդկութեան մէկ երրորդը։

Այդ երևոյթը դրական է թէ բացասական, ցանկալի է թէ ոչ՝ խօսքը դրա մասին չէ, այլ փաստն է, որ արձանագրում ենք։ Անշուշտ որ ազնիւ մտածող գլուխները, վախ զգացմունքներով ազդուած մարդիկ չեն կարող ժողովուրդներու միութեան գաղափարին թեր չը լինել՝ եթէ միայն դա լինի ճշմարիտ եղբայրական միութեան գաղափարը, այլ ոչ այդ վեհաչքեղ անունին տակ մի նոր սադրանք ժողովուրդներու եղբայրական միութեան գաղափարին դէմ, դրա գործնական ընթացքը խափանելու յատին մտքերով։

Ուշագրաւ է, որ քանի տակաւին օգթիալական խնդիրը տահմանափակուած էր ազգային նեղ չրջանակներու մէջ, Քրիստոնէութիւնն լաւ էր։ Բայց երբ այդ խնդիրը դուրս եկաւ ազգային նեղ տահմաններից և առաջաւ հասարակային յոյժ բարդ և ծանրակչիռ բնոյթ, զոր յղի է աչխարհացունց վայրիվերումներու լուրջ վտանգներով, այն ժամանակ հանդէս եկաւ օգթիալական բարոյագիտութեան ծանր հրեատնին,— Քրիստոնէական եվզեցին, և... ասեն կողմերից սկսեցին լսուիլ եղբայրութեան կանչեր և երգուիլ քրիստոնէական սիրոյ աղմոնքներ, ապա և ծայր առաւ կրօնական վերածնութեան հաճախարհային չարժումը և այդ նպատակաւ տեղի ունեցող կրօնական համաժողովները։

Ներկայ ժամանակաչրջանի չայդ երկու մեծագոյն չարժումները՝ օգթիալական և կրօնական, պարզ զուգադիպութիւն մը չէ, այլ որ դրանց միջև կայ ներքին աղերս, կապակցութիւն։

Եւ աչխարհիկ քաղաքակրթութեան պահանջները, երկիրղով համակուած, իրենց հայեացքները ուղղած ունին կրօնական վերածնութեան չարժման, որին իբր հետևանք, կը կարծեն թէ, պիտի լինի միջնադարեան մոլի իրականութեան վերականգնումը, զոր կարող է դառնալ արդի կուլտուրայի գերեզմանը։ Չէ մի՛ որ Աղէքսանդրիոյ վարդապետները սպաննեցին Անտիկէն կուլտուրայի վերջին իմաստութիւնը. ուստի և աննհանական չէ, որ կրօնական վերածնութեան ռահվիրանէրն ևս նոյնպէս սպաննեն արդի աչխարհիկ քաղաքակրթութիւնը.— ասում են պահանջները։

Բայց այդ մտավախութիւնները, զոր ցուցահանած ունինք աչխարհիկ կուլտուրայի քուրմերը՝ կրօնական վերածնութեան չարժման նկատմամբ, անհիմն են. վասն զի բոլոր կուլտուրաները ծնունդ են ոչ թէ մարդկային հակայական Էնէրգիայի՝ ինչ որ ասում են աչխարհիկ կուլտուրայի վարիչները, այլ Միստիքական ներչնչումներու, զոր ունեցած են հին իմաստունները, մարգարէները։ Ժամանակակից աչխարհիկ քաղաքակրթութիւնը սնանում է հին գանձերով. և թէպէտ նա հանդիսանում է արդիւնք մարդկային

գործունէութեան, բայց և լուսաչրչում է հոգեկան ոյժով՝ ի վերուստ առաքուած. այլապէս մարդկութիւնը կը մնար առնասնական վիճակի մէջ.— ասում են կրօնական վերածնութեան առաքեալները։

Բայց չէ մի՛ որ Աւետարանը բառարառում է նոր թագաւորութեան մասին, որը պիտի փոխարինէ ներկայ աչխարհը. չէ մի՛ որ քրիստոնէութեան կրակին վրայ հալուեցին յունական, հռովմէական, եգիպտական, ասորական, քաղդէական և ուրիշ կուլտուրաները. չէ մի՛ որ քրիստոնէութիւնը աւետարանում է, որ աչխարհը աղէտով պիտի կործանուի՝ նորը կառուցելու համար.— առարկում են արդի կուլտուրայի մարդիկը՝ կրօնական վերածնութեան առաքեալներու հանգստացուցիչ պատասխաններին։

Այո՛. Ճիշդ է այդ ամէնը։ Բայց՝ և պիտի հասկնալ, գիտենալ, որ քրիստոնէութեան նպատակ է—պատրաստել աչխարհը գալոց կեանքի համար, աչխարհի քրիստոնէացումն և մարդկանց միջև եղբայրական փոխ յարաբերութեանց հաստատումն։ Եւ այդ իսկ նպատակաւ քրիստոնէութիւնը խոնարհութեամբ և խաղաղօրէն յեղաչրջումէ այս աչխարհի իրավիճակը։

Եւ այդ տեսակէտից նա մի ուժանակ է. բայց ոչ միայն կործանող, ինչպէս օգթիալական յեղափոխութիւնը, այլ միաժամանակ թէ՛ կործանարար և թէ չինարար ոյժ։ Գողգոթան արիւնոտեց՝ հեթանոսական աչխարհը, որպէս զի նրան պայթեցնէ։ Յարութեան փաստով իմաստ դատապարտուեցաւ Յիսուսին խաչող հեթանոսական աչխարհը, որը եթէ չչխատէ քրիստոնէական առաքինութեամբ ոչնչացնել իրեն ըսպառնացնող մահը, ապա իր կործանումը անխուսափելի է։

Հեթանոսական աչխարհի կործանումն է անխուսափելի, այլ ոչ թէ առհասարակ աչխարհին—մարդկութեան, որին ապատնացող մահը, ընդհակառակը, Յիսուս իր մահով առնահարեց, բայց և գողգոթայի ողբերգութիւնը ցոյց տուաւ չարչարանքի, տանջանքի այն աւելուտ ճանապարհը, որով պիտի անցնի փրկութիւն որոնող մարդկութիւնը՝ չարիքի և խաւարի իշխանութիւնից ազատուիլ կարենալու համար.— այսպէս են ճառում կրօնական վերածնութեան առաքեալները։

IV

Բայց ինչէ՞ տալիս քրիստոնէութեան տրաժիկ բովանդակութիւն, եթէ կուլտուրան մնում է քրիստոնէութեան վարդապետած գաղափարներու ազդեցութեան ոլորտին մէջ։ Վասնզի գալիս Օքսկարանտիզմից—թչնամական վերաբերմունքով հանդէպ զանգուածներու լուսաւորութեան գործին, և առաջ բերում խաւար մթնոլորտ, մթին գիչեր ժխտականութեան հոգեկան աչխարհում, որև ծայր է առնում կասկած, տատանում կրօնական ոգորումներու մէջ։ Քրիստոնէական կուլտուրան իր սկզբնական չրջանին մէջ եղած է աքանչելի. կաթոլիզմը ստեղծում է եւրոպական քաղաքակրթութիւնը, որի քաւանութեամբ սակայն սկսում է բացասել այդ կուլտուրան կարգ մը հանճարներու կողմից՝ Ռենեսանսի եւ Ռէֆորմացիայի էպոխաներում.— 16, 17, 18րդ. դարերուն մէջ։

(5) (Շար.)

ԳՈՒՇԱԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ԻՆՉԵ՞Ր ՊԻՏԻ ՊԱՏԱՀԻՆ ՄՕՏԻԿ ԱՊԱԳԱՅԻՆ

Գուշակեց՝ ԹՈՒՐԻԿ

«Ազդակ»ի չը գիտեմ քանիերորդ թուին մէջ, վերնագրով գրութեանս տակ, մեր բարեկամ Պալեանը, անգիտակցաբար գուչէ—որովհետև գիտանալով սխալ երբէք չըներ «Ազդակ»ի Սըբագիրը— երեք գիր գրած էր, որ կը թարգմանուի «Շարունակելի». մինչդեռ ես իմ կարճ մտքովս վերջացուցած եմ կը համարէի, որովհետև չատ մը ըլլիքներ կային որ գաղտնիք են, չէի կրնար ըսել. չատ մը բաներ ալ կային որ վախելուչ կերպով դժուար էր ըսել։

Օրինակ. ինչպէ՞ս կրնայի յայտնել բոլորին, որ Տօքթ. Վարդապետեանը վերջաւոր հատուցման դատ պիտի բանայ Տիրան Աճէմեանի դէմ, խալիֆաթիւրի ապապրանք մը մինչև հիմայ չանձնած չը լինելուն համար։

Կամ, վայելո՞ւչ է՛ր եթէ յայտարարէի որ՝ բոլոր հուլարսրգները, հոս կամ այլուր, թէև պիտի մնան մարդ, բայց բնաւ էրիկմարդ չը պիտի դառնան, ինչպէս... Օրիորդները Տիկին, քանի կարգուած չեն։

Ինծի պէս չրջահայեաց մէկը—թէև չատ մը ուրիշներ ատրեր կը մտածեն —հազար տարի ալ մնայ, չի պիտի յայտնէ ո՛չ ոքի թէ մօտերս, Նշան Պղանճեանի խնդրագիր պիտի տայ Դաչնակցական արձանագրուելու համար։ Անմիջապէս աւելցուցեր որ չը պիտի ընդունուի, երաչխաւոր չը գրնալ մալուն համար։

Տօքթ. Ենիգոմչեանը, նոր դեղ մը պիտի գտնէ, Հայ ժողովուրդի անատրերութիւնը բուժելու համար. միայն թէ հիւանդութիւնը հինցած լինելուն համար, որևէ ներարկում օգուտ չը պիտի ընէ։

Տօքթ. Հայրապետեանը, Առանձայի հայրկց. Մ լոթեան անունով տուրք պիտի գանձէ բոլոր թուրքերէն խօսողներէն։

Վ. Վարժապետեան և Տ. Սրապեան Ազգ. Հաստատութեանց պիւճէները փակել կարենալու համար նորօրինակ փրօժէ մը պիտի չանձնեն Գաւառական ժողովին և ուսչարկ պիտի դնեն որ բոլոր պաշտօնները կապալով տրուին։

Տօքթ. Ջաուչեան, ազգէն ուծացողները չովինիզմի միքրոպով վարակելու համար խիստ արագաչարժ մարդաքարշ կտոր մը պիտի ապագրէ սինկափորէն։

Գրն. Տամատեանը ձմեռն երկար գիչերները հանգիստ և համելի անցուելու համար 12 հոգի ապռնէ պիտի արձանագրէ քէօրի խաղին (կոյր չը հասկանաք)։

(Շար. չէ՛.)

ԽԵՂԴՈՒԻԵԼԷ ԱԶԱՏՈՒԱԾ

65 տարեկան ծերուկի մը, Հան Ռաօիթ Մուհամմէճ էլ Մուրի, առչի իրիկուն Միճէթ էլ Հոսնի ծովափը լոգաճէ մը առնելու պահուն յանկարծ ճօտեցաւ ալիքներէն։

Շնորհիւ ճօտ լուղոդի մը անձնուիրութեան կարելի եղաւ ծերուկին կիսաօդուն վիճակի մէջ հանել ցամաք։

Յ. ԹՕՓՃԵԱՆ

ՁՕՁ ՓՈՂՈՑ, ՀԱՍԱՆ ԳԱՏԻԻ ՇԷՆՔԸ, ԵՐԿՐՈՐԴ ՅԱՐԿ

ՄՈՒԾՏԱ՛Կ, ՄՈՒԾՏԱ՛Կ

Ա. Սացած եմ ահեղ ցեսակի եւրոպական մուճակներ, Բարիզի վերջին նորաձեւութիւններ, անմրցելի ազան գիներով։ Ուղղակի մեզմէ գնելով ձեր դրամին կեսը խնայած կ'ըլլաք եւ չեմ խաբուիր։ Մեր ցեփոյի մէջ մճապակս կը պահենք ամենաքանկագին մուճակներէն սկսեալ մինչեւ ամենէն ազան ցեսակները, մասչելի ամէն խաչի։

Բ. Ունինք նաեւ դպրոցական և զինուորական ժամիմաժարդի և սքօրի վերաբերեալ ամէն ցեսակ առարկաներ (Ֆուբպոլի), քեռիսի, բիսկ բօսկի, պօխի, սըրամարեի, պաւէքպոլի, լոդպոլ եւ այլն վերաբերեալ) եւ ժիլ ցապիկներ։

Գ. Դնեցէք մեր Թուալէդի օճառը մի՛քսթոլիվ ամենէն ազանը ամենէ դիմացկունը, ամենէն հոտաւէտը եւ լաւը։

Կերպասեղէնի եւ զանազան կտորներու մեծ վաճառատուն

Տ. ԵՒ Ռ. ՄԱՎԻՍԱՔԱԼԵԱՆ

Մուրացի փողոցի վաճառատան հասած են ահագին համապատասխան կերհատսեղէնի եւ գանազան կտորներու մեծ մթերք։ Ֆրանսական, անգլիական, իտալական եւ ամերիկեան առատրութիւնով կը գոհացուին ամենազժուարահաճ գնորդները։

Ցարգոյ յանախորդներ պիտի գտնեն անմրցելի ազանութիւն եւ նոխ ցեսակ։

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

Պ. ԲՕՆՍՕ ԹՈՒՐՔԻՈՅ ՄԷՋ

ԹՈՒՐՔ ՄԱՄՈՒԼԸ ԳՈՀՈՒՆԱԿՈՒԹԻԻՆ ԿԸ ՅԱՁՏՆԷ ՄՕՏԱԼՈՒՏ ԿԵՐՊՈՎ ՍՏՈՐԱԳՐՈՒԵԼԻՔ ՀԱՄԱՁԱՅՆՈՒԹԵԱՆ ՄԱՍԻՆ

Իթաճպուլ.— Սուրիոյ ֆրանս. Բարձր Հոմիսէր պ. Բոնսօ հոս բնակու-թեանը միջոցին հիւրը եղաւ Թրք. կառավարութեան:

Մամուլը իր գոհունակութիւնը կը յայտնէ Թրքօ—սուրիական սահմանա-գլուխը գանուող երկաթուղիի չորչ մասերուն կերպով կնքուելիք հաշտութեան մասին:

Չինաթափութեան հարցը

ԳԵՐՄԱՆԻԱՆ ԿԸ ՄՆԱՅ ԻՐ ԴԻՐՔԻՆ ՎՐԱՅ

Բայց պ. Մաֆսօնայտ կը յուսայ որ ասիկա ամենավերջին խօսքը չէ

Գէրլին.— Բրիտանական դիւանագիտական գործակատարը արտաքին գործոց նախարար պ. Ֆօն Նոյրաթը հրաւիրեց մասնակցելու համար Ժընեւի գումարուելիք Ազգ. պետութեանց խորհրդաժողովին: պ. Ֆօն Նոյրաթ պատասխանած է թէ Գերմանիան կը պնդէ իր մասնակցութեան իրեւ պայման դնելու իրաւանց հաւասարութեան ճանչցուիլը:

Գէրլին.— Դիւանագիտական չրջանակները կը յայտնեն թէ ոչ մէկ յոյսզիմութիւն չեզաւ բանակցութեանց մէջ այն առեն է վեր յորում Գերմանիան հաղորդեց Ժընեւի ժողովին մասնակցիլ մերժելը:

Կը կարծուի այժմ թէ ամբողջ խնդրին քննութիւնը պիտի կրնայ յետաձգուիլ Նոյեմբեր 6ին կատարուելիք գերմանական ընտրութեանց վազորդային:

Պ. Մաֆսօնայտ կը խօսի

Լոնտոն— «Անգլ. քազաքականութեան հիմնակէտը վերստին սպառազինութիւնը չէ, այլ զինաթափութիւնը», յայտարարեց պ. Մաքտոնալտ ի պատիւ իրեն արուած հացկերոյթի մը միջոցին: Անիկա մասնաւորեց թէ Ազգային կառավարութիւնը կառչած է Ազգ. Դաշնակցութեան դաշինքին: Անիկա աւելցուց որ եթէ կառավարութիւնը սպասուածին չափ արագօրէն առաջ չէր երթար, այն պատճառը էր որ անիկա գիտէր թէ ամենահրապուրիչ առաջարկութիւնները եթէ կը գտնուէր գեթին մը որը պէտք էր որ հաթեցուէր զինաթափութեան ձեռնարկին արդիւնաւոր լինելէն առաջ:

Իրեւանց հաւասարութեանց վերաբերեալ գերմ. պահանջին մասին խօսելով, պ. Մաքտոնալտ ըսաւ թէ ինչ որ կը վերաբերի զուտ բարոյական սկզբունքին, Գերմանիան առեն է մը վեր գիտէր թէ Մեծն Բրիտանիան չէր հակառակեր այս պահանջին: Իրենք չարունակ էին թափել իրենց ջանքերը յաղթելու համար Ժընեւի խորհրդաժողովին իր մասնակցութեան և զինաթափութեան խորհրդաժողովէն քաշուելու իր ժառդրութեանը վերաբերմամբ Գերմանիոյ կողմէ եղած առարկութեանց:

Պ. Մաքտոնալտ յայտնեց թէ ասիկա Գերմանիոյ վերջին խօսքը չպիտի լինի: Անգլ. կառավարութիւնը, ըսաւ նա, պիտի չարունակէ սակայն հետապնդել իր նպատակը:

ԿՈՒՍԱԿՑԱԿԱՆ ՊԱՅՔԱՐՆԵՐԸ ԱԽՍՏՐԻՈՅ ՄԷՋ

Համաշխարհը եւ բարձրագոյն վարժարաններ փակուած են

Վիէննա.— Սէպտէմբերի մէջ կիրակի օրը տեղի ունեցած արիւնահեղ խռովութիւններէ վերջ, նոր խռովութիւններ ծագեցան երէկ Վիէննա Արհեստագիտական վարժարանին մէջ ուր ազգայնական—ընկերվարական ուսանողները յարձակում գործեցին հրեա և ընկերվարական ուսանողներու վրայ:

Ազգայնական—ընկերվարականները իրենց հակառակորդներուն վրայ յարձակեցան «վրէժ Սէպտէմբերի համար» աղաղակելով:

Տասն և երկու ուսանողներ վիրաւորուած են ծանր կերպով:

Թէպետև ոստիկանութիւնը յաջողեցաւ կարգապահութիւնը վերահաստատել, սեսուչները որոշեցին փրկել համալսարանը, արուեստագիտական և անատոմական վարժարանները ինչպես նաեւ առեւտրական ակադեմիան:

Կէսօրուան դէմ, սեսուչները ժողով գումարեցին ուսումնասիրելու համայ կացութիւնը:

Թերթերը կառավարութենէն կը պահանջեն որ

Միջամտէ պատժապանելու համար օրէնքը եւ կարգապահութիւնը

Վիէննա.— Մեծ միջադպներ տեղի ունեցան Սէպտէմբերի (Վիէննայի որ ուարձան) մէջ: Բազմաթիւ անձեր մեռան և ուրիշ չատեր ալ վիրաւորուեցան Սոցիալ Դէմոկրատներու եւ Ազգայնական ընկերվարականներու մէջ պատահած ընդհարումներու ընթացքին:

Ոստիկանութիւնը Սոցիալ Դէմոկրատ ակումբին մէջ երեւան հանեց եւ գրաւեց մեծաքանակ զէնքեր որոնցմէ 75 հատը հրացան:

Այս գիւտը սաստիկ գրգռեց հանրային կարծիքը և չահագրգռուող կուսակցութիւններ կառավարութենէն կը պահանջէն որ ազդու կերպով միջամտէ ապահովելու համար օրինաց եւ կարգապահութեան յարգումը:

Ամէն կողմէ տեղեկութիւն կը տրուի թէ կառավարութիւնը Մաժօր Ֆէյլ պիտի կանչէ Ընդ. Ապահովութեան պետական քարտուղարութեան պաշտօնին:

Հրիաստանեայ ընկերվարական կուսակցութեան եւ Աւստրիական Ֆէմինիստ կուսակցութեան կողմէ պատուիրակութիւն մը ներկայացաւ վարչապետին եւ անկէ խնդրեց որ հրամայէ անկաշռն զինուորական կազմակերպութեանց զինաթափութիւնը:

Պէրլինի Ժրանգական դեսպանը եւ պիտի կանչուի

Բարիզ.— Տարաձայնութիւն կը չրլի թէ Պերլինի Ֆրանսական դեսպան Պ. Ֆրանսուա Բոնսէ իր պաշտօնէն պիտի վերցուի եղեր:

Մասրիտի և Մոսկուայի Ֆրանսական դեսպաններուն (Պ. Ֆօսպէ և Պ. Հէր պէր) անուններն կը տրուին իբրեւ յաջորդ Պ. Ֆրանսուա Բոնսէի որը Հռոմի դեսպանութեան պիտի նշանակուի եղեր Պ. ար Ֆօմարչէի տեղ:

Կրօնական յեղափոխական շարժում Մեխիկայի մէջ

Մեքսիկօ.— Ոստիկանութիւնը կը կարծէ թէ զսպած է Եալեսքայի նահանգին մէջ ծագող կրօնական յեղափոխական շարժումը:

Կանտալաեարայի մէջ առուն մը խուզարկուելու միջոցին, ոստիկանները գտած են երկու կասկածելի անձեր եւ գրաւած են որոշ քանակութեամբ զէնքեր եւ ռազմամթերք: Կասկածելի չատ մը ուրիշ անձինք յաջողած են փախչիլ:

Ապրանքի փոխանակութիւն մը ընդ.մէջ Թուրքիոյ եւ Պրազիլիոյ

Անքարա.— Դաշնագրութիւն մը կնքուեցաւ Պրազիլիոյ հետ որը կը նախատեսէ թէ Թուրքիան սուրճ պիտի գնէ անոր փոխարէն տալով հաւկիթ, ծխախոտ, ձէթ, մորթ, պտուղ, գորգ եւ ծխախոտ:

ԺՈՂՈՎԻ ՀՐԱՒԷՐ

Տիգրանակերտի Հայրենակցական եւ Վերաշինական Միութեան Պէյրութի Մասնաճիւղի Վարչութիւնը կը հրաւիրէ Պէյրութի բոլոր Տիգրանակերտցիները Ընդհանուր Ժողովի որ տեղի պիտի ունենայ ամսոյս 24ին, Կիրակի օր կէսօրէ յետոյ ժամը 2ին Ս. Նշան Ազգ. Վարժարանի մանկապարտէզի Սրահին մէջ: Ժողովը պիտի ընտրէ յառաջիկայ տարուայ վարչական կազմը:

Ի դիմաց Տիգրանակերտի Հայր. եւ Վերշին. Միութեան Վարչութեան
Ա. Դպիր՝ ԿԱՐԱՊԵՏ ՍՄՍԱՐԵԱՆ Ա. Պետ՝ ՏՓԹ. ԽՈՐԻՆ ԵՐԻՑԵԱՆ

ՏԵՂԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՈՃՐԱԳՈՐԾ ՍԱՄՈՒԷԼԻ ԴԱՏԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆԸ

ԵՐԵՔ ՏԱՐՈՒԱՆ ԲԱՆՏԱՐԿՈՒԹԵԱՆ ԿԸ ԴԱՏապարտուի

Անցած երկուշաբթի օր, ժամը 10ին, Հալէպի Ոճրագործ Աեսքը գումարուեցաւ եւ ծարուճակեց ոճրագործ Սամուէլի դատավարութիւնը:

Խաչարանը բացուելուն պես, խօսք առաւ ըզդ. դատախազը եւ ըսաւ.—

«Խաչավարութիւնը Ցոյց տուաւ եւ համոզուեցաւ որ Սամուէլ իր կնոջ պատիւն կասկած Չուներ: Հաստատուեցաւ նաեւ որ Սամուէլի կինը կը բնակէր իր հօր տունը եւ կը մերժէր իր ամուսինը եւ ցոյն իսկ կ'արգիլէր զայն տեսնելէ իր զաւակները: Դրգռուած եւ զգացուած վայր կեսնի մը միջոցին Սամուէլ զնդակ պարպած է իր կնոջ վրայ, այդ պատճառով, թէպէտ կը հաւատամ որ ոճրագործ մրն է Սամուէլ, սակայն կուգամ որ թեթեւցնայ իր պատիժը»:

Անկէ վերջ խօսք առաւ Սամուէլի պատգպան փաստաբանը եւ երկար ու կարեւոր պատգպանողական մը կարդաց, որով բուելէ վերջ կնոջ ընթացքը, իր ամուսնոյն հանդէպ ցոյց տուած վերաբերմունքը եւայլն, պահանջեց Սամուէլի ազատ արձակումը, գոհանալով ցարդ ոստիկանութեան կողմէ տուած պատիժով:

Ի վերջոյ դատաւորները առանձնացան եւ քանի մը վայրկեան վերջ հաղորդեցին վճիռը. 15 տարուան բանտարկութեան եւ տաժանակիր ազխատանքի կը դատապարտուէր Սամուէլ. սակայն ճկատի առնելով կարգ մը նրբացուցիչ դէպքերը, այդ պատիժը կ'իջեցնեն երեք տարուան բանտարկութեան:

Ասկէ վերջ պիտի սկսի Սամուէլի դատավարութիւնը վերջին մանափոռնին առթիւ:

ՀՆՈՒԹԻՒՆՆ ՈՒ ՕԴԱՆԱԻԸ ՀԱՅՐ ՓՈՒԱՏԸՊԱՌ ՖՐԱՆՍԱ ՊԻՏԻ ՄԵԿՆԻ

Մեր ընթերցողները գիտեն այն ակատուռ ազխատանքը զոր Հայր Փուատըպառ, որ Հայասատանի Հանրապետութեան երեսելի օրերուն որպես Ֆրանսական դիւանագիտական ներկայացուցիչ Հայատատան կը գտնուէր, կը հետապնդէ երկար ժամանակէ մը ի վեր Սիւրիական Հողին վրայ: Շնորհիւ օդային նոմարի նոր ձեւի մը որ կը բոլյատրէ ճանչնալ գետնին վրայ հին գրաւումներու նեսը, հին ժամանակներու բոլոր Ճամբաները, Հռոմայեցիներու պատգպանութեան ամբույզ դրութիւնը, կատարեալ մանրամասնութեամբ ծաղուած են: Ասիկա ինչպես կը տեսնուի քանկագին ծպատս մրն է պատմութեան եւ ազխարհագրութեան:

Այս ազխատանքը որ պահանջեց տարիներու հետազոտութիւններ եւ ծանր ու ծոյնիսկ վտանգաւոր պարագաներու մէջ կատարուած բազմաթիւ օդանաւային արօսանկարներ, այսօր բոլորովին վերջացած է:

Հայր Փուատըպառ մօտ օրեն պիտի մեկնի Փարիզ եւ հնախօսական հրատարակութիւններու մեծ մասնագէտ կիսքնէ. ուր մօտ պիտի հսկէ իր ուսումնասիրութիւններու արդիւնքի տպագրութեան: Ազխատանք մը որ մեծանուն գիտնականներ կը պահանջէ նուազագոյն չորս հինգ տարուան ազխատանք:

ՓԱՍՔ ԼԱՅՆԻ ԱՇԽԱՏԱՆՔՆԵՐԸ ՍԻՒՐԻՈՅ ԵՒ ԼԻԲԱՆԱՆԻ ՄԷՋ

Փասք Լայնի օրինութեան համար Անգլիա, Ֆրանսա, Գերմանիա եւ Ամերիկա ապատրուած անհրաժեսա նիւթեր, մեծ ճանակութեամբ, վերջերս Իրագ հասած են եւ չափերը առնուած են խողովակներու գետեղումին համար որ պիտի սկսի ներկայ ամիսէն եւ վերջանայ 1934ի Ուսնիսի վերջը, Պաղտատի կառավարութեան եւ Ջարիպի Ընկերութեան միջեւ կնքուած համաձայնութեան պայմանաժամէն վեց ամիս առաջ:

Հալֆայի, Թրիբոլիի, Հոմսի, Պեննիի, Ռիւպիի եւ Մաֆրաքի մէջ Ընկերութեան համար անհրաժեսա եղող օնինեսուն օրինութիւնը արդէն վերջացած է:

Գետակներու վրայ գետեղուելիք նիւթերը հասած են Սիւրիոյ եւ Իրաքի մէջ:

Ամերիկայէն եկած է 5000 թօն զանազան տեսակ խողովակ:

Մնացեալ խողովակներ պիտի գնուին Անգլիայէն՝ 33000 թօն, Ֆրանսայէն՝49000 եւ Գերմանիայէն՝ 18,000:

Չուր ձերմ ձգելու համար Ընկերութիւնը պիտի գործածէ ջրհան մեքենաներ որոնք պիտի ազխատին *արիզէն* ծարժիչներով. Այս մեքենաները պիտի բաժնուին 12 տարբեր կայաններու վրայ:

Բազմաթիւ ջրհորներ պիտի փորուին ճամբաներուն վրայ եւ ջուրը խողովակներով պիտի փոխադրուի ազխատաւորներու բնակութեան կեդրոններ:

Հայֆայի նաւահանգիստին օրինութիւնը պիտի լրանայ 1933ի առաջին վեցամսեային: Այս թուականէն յետոյ մեծ ծարողութեամբ նաւեր պիտի կրնան մրնել Հայֆայի նաւահանգիստ:

Այս նաւահանգիստի օրինութեան անհրաժեսա նիւթերու հայթայթումը պիտի կատարուի Անգլիական, Ֆրանսական, Գերմանական եւ Ամերիկեան պետութիւններուն կողմէ:

ՍԻՒՐԻՈՅ ԵԼՄՏԱԿԱՆ ՆԱԽԱՐԱՐԸ Պ. ՏԷՊՊԱՍԻ ՄՕՏ

Վերադառնալով Սօֆարէն, ուր ազգայնական պարագլուխներու ժողովին մասնակցելու գացեր էր, Սիւրիոյ ելմսական նախարար Պ. Շարլ Ծէպպաս: Տեսակցութիւնը տեւեց ժամէ մը աւելի:

Կը թուի թէ Սիւրիացի Նախարարը ուրիս հարցերու կարգին Սիւրիոյ եւ Լիբանանի նախահաշիւին մասին խորհրդակցած է Հանրապետութեան Նախագահին հետ:

Մարսէյ Պէյ, Սասլայա պէյ Ճապրիի եւ Ֆախրի պէյ Պարուդիի հետ երէկ մեկնեցաւ Հալէպ ընդունելու համար Պ. Բոնսօ որ պիտի ժամանէ Արեւելեան նեպրնթացով:

ՕԴԱՓՈՒԻՒԹԵԱՆ ԵԿՈՂՆԵՐՈՒ ՎԻՃԱԿԱԳՐՈՒԹԻՒՆԸ

Պատօնական վիճակագրութիւններուն համաձայն այս տարի օդափոխութեան համար Լիբանան եկած են 5007 օտարականներ, որոնց 3790ը ծովային Ճամբով (Սգիպտոս) եւ 1217ը ցամաքային (Պաղեստին):

Բաղդատմամբ անցեալ տարուան այս տարի օդափոխութեան եկողներու թիւր հարիւրին երեսուն աճկում կրած է:

ԵՐԿՊԱՌԱԿՈՒԹԻՒՆ ՄԱՐՕՆԻ ՀԱՄԱՅՆՔԻՆ ՄԷՋ

ԵՊԻՍԿՈՊՈՍՆԵՐՈՒ ԲՈՂՈՔԸ ՊԱՏՐԻԱՐՔԻՆ ԴԷՄ

ԲՈՂՈՔԱԳԻՐԸ ՂՐԿՈՒԱԾ Ս. ՊԱՊԻՆ

«Էլ Շարգ» Թերթին ժէջ հետեւեալ տուրը կը կարդանք.—

Լիբանանի Մարօնի եպիսկոպոսներ, Պատրիարքի դէմ բողոքագիր մը պատրաստելով 25 օր առաջ դրկած էին Հռոմի կրօնապետին: Կը կարծուի որ Ս. Պապր Վատիկանի մէջ կը կարդայ այդ բողոքագիրը, որուն մէջ կրսեն թէ Պատրիարք Ն. Ս. Օ. Արիսա իր ժողովուրդին օտեներուն ու կամիքն հակառակ կրօնական ու քաղաքական գործեր ըրած է:

Բողոքագրին մէջ, բողոքարկուները կ'յիսեն ցաեւ թէ Պատրիարքի այդ ընթացքին պատճառաւ Մարօնի ժողովուրդին ու եկեղեցիներուն մէջ երկպառակութիւն ինկած է եւ եթէ այսպէս մնայ օտ աւելի գեռ պիտի բլլայ հետեւանքը:

Բողոքագիրը գրուած է Լատիներէն լեզուով եւ դրկուած Վատիկան Պապական Նուիրակին միջոցաւ: Ութը մարօնի եպիսկոպոսներ ստորագրած են սոյն բողոքագիրը, որոնց անուններ յիսել չեմ ուզեր: Անոնք գիտեն իրենք գիրենք եւ պատրիարքն ալ կը ճանչնայ զանոնք: Բողոքողներու բուն պահանջքն է Արիսա պատրիարքին նով ետեւնակել փոխանորդ մը գործերը վարելու համար:

ՔԱՐԻՒՂՆ ՈՒ ԵԼԵՔՏՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ

Քարիւղի գիներու բարձրացումին հետեւանքով օտեր կը կարծեն որ ելեքտրական ընկերութիւնը եւս պիտի աւելցընէ իր գիները:

Մեր առած սոյգ տեղեկութեանց համաձայն կառավարութիւնը ինչպես քարիւղի ընկերութիւններուն նոյնպես նաեւ ելեքտրական հատատատութեան հետ կատարած է կարգ մը բանակցութիւններ գիներու հաւանական յաւելումի մը արգիլելու համար:

Ելեքտրական ընկերութիւնը որ քայ տեղեակ է հրապարակին իսխողութեան կը ծանր տագնապին, երբեք չի մտածեր նոր սակագինով մը Լիբանանի բնակչութեան արդէն գժուար կեանքը աւելի եւս ծանրաբեռնել: Ընդհակառակը նիւթական մեծ զոհողութիւններով ամէն օր կ'ատխատի ան նոր դիւրութիւններ ընծայելու երկրին:

ՈՐՈՆԴԷՍԻ ԱՐՁԱՆԸ ԳՏՆՈՒԱԾ ՄՈՒՍԱ-ԼԵՐԱՆ ՄԷՋ

Մուսա լեռան մէջ գտնուած է արձանը Որոնդես ատսուծոյ որ իր անունը տրուած է էյ Ասի գետին:

Այս ննութեան բանկագին հետը, ճամբաներու չգոյութեան եւ չորի մը համար օտեծանր բլլալուն պատճառով, Ալէքսանտրէքն դրկուած բանիով մը փոխադրուած է Անտիոքի բանգարանը:

ՊԱՇՏՕՆԱՏԱՐ ՄԸ ՅԱՐՁԱԿՈՒԱԾ ԿԸ ԿՐԷ ՀՈՄՍԻ ՄԷՋ

Հոգային սահմանագծումի հինգերորդ յանձնախումբի նախագահ Պ. Ֆերազդ Մամլուք, Հոմս, ճատարաց Խանտաքի մէջ յարձակում կրած է տասը հոգիներէ ո-րոնմ զինը, վայրկեորէն ծեծած են ճատարանի բազմաթիւ յանախորդներու ներկայութեան:

ԷՀՏԻՆԻ ՄԷՋ

ՀԱԿԱԿԱՌԱՎԱՐԱԿԱՆ ԹՌՈՒԻՑԻԿՆԵՐ ՉԵՆ ՈՒԶԵՐ ՎՃԱՐԵԼ ՏՈՒՐՔԵՐԸ

Անցածներ Սէլիմ Գուրիպ անուն էհտիցի մը, եկեղեցիի պատին վրայ փակցուցած էր թուղթիկ մը, որով ժողովուրդը կը գգուէր եւ կը հրաւիրէր կառավարութեան չվճարելու համար իր տուրքերը: Կառավարութիւնը ձերբակալած էր Սէլիմը:

Սակայն անոր բանատրկութեամբ չէ վերջացած խնդիրը: Առջի գիշեր կարգմը մարդիկ, էհտիցի մէջ, ծառերու վրայ կախած են մեծ ատուերով գրուած թուղթիկներ, որոնցմով ժողովուրդին կը թելադրուի չվճարել իրենց տուրքերը, մինչեւ որ կառավարութիւնը բան իր խոստումին չի գնչէ զանոնք: Ժանտատաներ առջի առաւօտ կը տեսնեն այդ թուղթիկները եւ կը տեղեկացնեն ներհին պնօրհնութեան:

Կառավարութիւնը ատոր վրայ խիստ հրամանագիր դրկած է եւ հրամայած ձերբակալել հեղինակները այդ թուղթիկներու:

ՀԱԼԷՊԻ ՄԱՇԱՓՈՐՁԵՐՈՒՆ ՔՆՆՈՒԹԻՒՆԸ

Հալէպի մանափորձերուն պատճառով ձերբակալուած անհատներէն 15 հոգի Ֆրանսացի հարցաքննիչ դատաւորին հրամանգով ազատ արձակուած են:

ՕԳՆՈՒԹԻՒՆ ՅՈՒՆԱՍՏԱՆԻ ԱՂԷՏԵԱԼՆԵՐՈՒՆ

Մանուկներու օժանդակութեան Ֆրանսական կոմիտէն, նկատելով որ Ցունաստանի վերջին երկրաշարժներուն հետեւանքով բազմաթիւ մանուկներ որբացած են, հրատարակած է կոչ մը, որով հրաւէր կը կարդայ ամէն սրացու ու մարդասէր անհատի որ առաջատձեռնօրէն մասնակցի Ցունաստանի տագնապալներուն ի նպաստ բացուած հանգանակութեան:

Այս կոչը հոս եւս պէտ է գտնէ իր արձագանգը:

Արդէն կարգ մը անհատներ, որոնց մէջ կան նաեւ համեմատականօրէն կարեւոր քիւով Հայեր, փոխ օժանդակութիւններ ըրին եւ տակաւին կրնեն տագնապալներուն, տեղւոյս Ցունական հիւպատոսարանին միջոցաւ:

Այս շարժումը ցանկալի է որ ընդլայնի ամէն խաւերու մէջ: Թօուառութիւնը մեծ է, կարիքը անհամեմատ եւ մարդասիրութիւնն ալ պէտ է բլլայ անհամախտիր:

ՍԱԿԱՒԱՐԱՆ ՊԷՑՐՈՒԹԻ

20 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 1932

	Ս. Դ.
Սգիպտ. բղթադրմ.	441
Անգլկս. »	430
Տօլար »	126.75
Թրխական »	60
Գաճ Օրթման	138
Իտալական Լիր 100	650
Ցունական Տրախմի 100	90
Անգլ. ոսկի	607
Ֆրանս. »	485
Օսման. »	549
Արծաթ մեհիտ	22.50
Դրեսի Ֆօնս. Ա. Ֆէ.	604
» » Բ. »	304
» » Գ. »	295

Սէֆերեան եզբարէ Ւիւ Նօ: Թէլէֆօն՝ 6-19

Ձեռնարկ-Սղագրական դասընթացքներ
Թոքիո.— Ըստ հեղինակաւոր շրջանակներու, բանակցութիւնները կը շարունակուին Ճապոն. կառավարութեան եւ տրիքներու միջեւ Մանչուրիոյ պատճառով գրեթէ ամբողջական խզումէ մը ետք պետութեան մէջ:

— 376 —

— Շատ լաւ ահա այդ պարագան փաստելիդ պէտք է, ըսաւ ոստիկան մը բարկութեամբ:

Գօրնէլիա և տիկին Տօպէր իրենց գլուխները պատուհանէն երկարելով հարցուցին.

— Ի՞նչ կայ, ինչ կըլլայ կոր.

Րիչարտի մայրն ալ կանգնած էր իրենց քովը: Բազմութենէն մէկը պատասխանեց.

— Մեր խորհրդարանի անդամ պարոնը Հօլլիճօնի սպաննիչ ըսելով ձերբակալեցին, Րիչարտը չէ եղեր, ասոնք են եղեր.

Տիկին Հէրի բերնէն աղաղակ մը դուրս ելաւ և զետին իյնալու վրայ էր, երբ Պարպարան քովը ցատկելով ըսաւ.

— Ա՛խ մայրիկս, մայրիկս, քաջ եղիր մի վախնար, Րիչարտի անմեղ բլլալը կը հակցուի, մօտ օրէն ան պիտի ազատուի.

Խեղճ կինը քիչ մը ինքզինքը ժողվելով աչքերէն հեղեղի պէս արցունքներ հոսեցնելով ըսաւ.

— Ամա՛ն, ըսէք, իրա՞ւ է որ տղաս ազատութեան ժամը հասած է, Րիչարտս պիտի տեսնե՞մ.

Իզապէլն ալ տեսած և դիտած էր թէ՝ ինչպէ՞ս Լէվիսընի ձեռքերուն չղթաներ անցուած էին և կենալու ուժ մնացած չէր իր վրայ: Շուտով սենեակ մտնելով, ան ալ, ուժասպառ թիկնաթոռի մը վրայ ինկած էր:

Ոստիկաններ և ժողովրդային բազմութիւն, հուբրաներու և սուլոցներու մէջէն երկու ձերբակալեալները ոստիկանական պահակատուն տարին:

Լէվիսընի կողմնակիցները, որոնք արդէն յուսահատած էին, Լէվիսընի թեկնածութեան վերջ տալով հրապարակը Քարլայլի ձգեցին:

Այս միջոցին ուրիշ տեսարան մ'ալ ուշագրաւ էր: Մին Գօրնէլիայի գոյնզգոյն հագուստներ հագած, աղուոր թաւ-

— 373 —

Աղջէն, ըստ սովորութեան բոլոր ընտրութիւնները այսպէս կըլլար, սակայն այս անգամ, թեկնածուներէն մէկուն Քարլայլ և միւսին Լէվիսըն բլլալուն պատճառաւ, հանդիպողը մէջտեղ ելած և գրգռուած վիճակ մը կը տիրէր:

Պարպարա, Իզապէլ և տղաքները ևս կառք նստելով Ուէսթլին Գօրնէլիայի տունը եկած էին: Իզապէլ թէպէտ տուն մնալու չատ ծիգ ըրաւ, սակայն չյաջողեցաւ: Գլտիկներուն հսկելու համար կառքին մէջ, Պարպարայի դիմացը նստելու պարտաւորուած էր: Գօրնէլիայի տունը քաղաքի կեդրոն մէկ տեղը բլլալով դէպքերը դիտելու յարմարութիւն ունէր, այդ պատճառաւ տիկին Տօպէր, տիկին Հէրպըրթ տիկին Հէր և ուրիշներ հոն հաւաքուած էին:

Գօրնէլիա ինքն իրեն հոյակապ թուալէթ մը տուած էր և կարմիր ժապաւէններով զարդարած հագուստ մը հագած էր: Կարելի է կեանքին մէջ առաջին անգամ բլլալով այդքան զարկարուն հագուստ մը կը հագնէր: Իսկ Պարպարան պարզ հագուած էր սակայն ձեռքին մէջ կարմիր ծաղկեփունջ մը կը գտնուէր:

Քարլայլ քաղաքապետութեան սրահը անցնելու ատեն, պատուհանէն կիները տեսնելով ներս մտաւ և քիչ մը խնդալէ և խօսակցելէ վերջ անոնց հետ դուրս ելաւ: Պարպարան վազելով անոր ետևէն: պոռաց.

— Աստուած յաջողութիւն տայ, սիրելի՛ս.

Ժամը 10ին գործի սկսան: Բոլոր երևելիները քաղաքապետարան հաւաքուած բլլալով, Լօրտ Սէվըրն ալ անոնց մէջ կը գտնուէր: Ընտրութեանց արդիւնքէն յայտնի եղաւ որ մէկի դէմ քան տարբերութեամբ Քարլայլ չահած է: Ամէն կողմէ «կեցցէ Քարլայլ, կեցցէ պատիւ» կը պոռային: Լօրտ Մաունթ Սէվրըն և Սըր Ճօն Քարլայլի քեւերուն մտած զայն կը տանէին, իսկ

Բացառիկ Դիւրութիւններ եւ Պայմաններ

ԸՆՏԱՆԻՔՆԵՐՈՒ, ԴՊՐՈՑԱԿԱՆՆԵՐՈՒ, ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑՆԵՐՈՒ

Առողջ մնալու համար հանգիստ մահճակալ մը ունենալու է՝ հանգիստ կարճնալ ճնճալու համար։

Ֆինլանտական մահճակալներու մեծագոյն գործարանին մեր բնդհ. ներկայացուցչի հանգամանքով Ձեզ կ'ընծայենք առիթը ամէն օգտուելու համար։

Գաղ տարի եւ աւելի դիմանալը կ'երաշխաւորենք, ընկոյզի ճմանով փայտի մը օթնուած սոյն մահճակալներ օրուան ճոխոյքն են, կը ծալուին, *թեթեւ, զօրաւոր զսպանակով*, եւ ամէն խակի յարմարող։

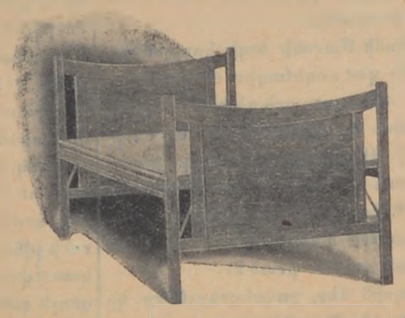

ԳԻՆ ՁԷՆ 10 Ս· ՈՍԿԻ

—o—

ՎՃԱՐՈՒՄ՝ 3 ՄԱՍՆԱՎՃԱՐՈՎ

—o—

50|0 զեղչ վերոյիշեալ գնեւրուն վրայ, «Ագդակ»ի բնթերցողներուն ոոոնց ներկայ յայտարարութեամբ կը ներկայացուի մեզի

—o—

Ցիկին, աշխուոս ճոոաձիւն գուկին համար պիտի ուզես ունենալ լաւագոյն մահճակալը, վերջին ծայր ներկայանալի ապիտակ գոյնով. Նիրէյի մեքենական վերնայոյլ, եւ իսկ մոտ իյմալէ ոոգիլոդ, եւ պատոաստուած գեսակաս միջոցով. Ձեր գուկին կատարեալ հանգիստը ապահովող, սոյն մահճակալները բոլորովին նորոյթ մըն են Սիւրիոյ համար եւ միմիայն մեր քով կրնաք գտնել։

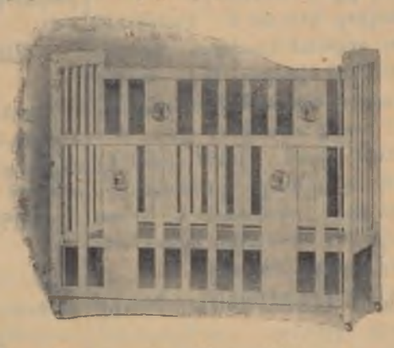

ԳԻՆ ՁԷՆ 10 Ս· ՈՍԿԻ

—o—

ՎՃԱՐՈՒՄ՝ 3 ՄԱՍՆԱՎՃԱՐՈՎ

—o—

50|0 զեղչ վերոյիշեալ գնեւրուն վրայ միմիայն «Ագդակ»ի բնթերցողներուն համար։

—o—

Նոյն իսկ եթէ գնելու միտք ալ չունիք այցելեցէք մեզ եւ տեսէք այն ինչ որ կ'առաջարկենք Ձեզ, ուրիշ մը գնելէ առաջ։

O. Y. EKWALL. A. B. (Finland)ի

Սիւրիոյ, Լիբանանի եւ Իրագի բնդհ. ներկայացուցիչ

Ս. ՓԷՇԻՇԵԱՆ, Khan-Chouny, Գաճե ի Բօմաիճ ճիշդ հոսելի կողմը։

ՀՐԱՇԱԳՈՐԾ ՄԱՐԴԻՐ

ԷԼ ՀՍԱՀ ՍՈՒՀՍՄԵՏ ՊԷՏ ԷԼ ՓԷԼԷՔԻ

Փութացէք առնելու անոր կարծիքը ձեր բոլոր փափաքներուն համար։ Ան կը հանգստացնէ բոլոր չուսրած և ասնջուած մաքերը և կը վերադարձնէ անոնց փափաքածները։ Ի՛ իյնէ բոլոր ոգիներուն. հիւանդիդով կը կարդայ մարդուն ժամուները. ձեռքի գծերէն կը կարդայ մարդուն անցած, ներկայ և ապագայ կեանքը. կրնայ հաշկնալ ամուսնութեան, ամբորդութեան, սիրոյ, առեւտուրի, քննութեանց եւլն բոլոր գաղտնիքները։ Այս բոլորը կը ցուցնէ մարդուն, կարծես քէ գրուած ըլլան թուղթի մը վրայ։ Կնոջ և ամուսնոյն միջեւ եղած դժուարութիւններն ու տարակարծութիւնները կը լուծէ Աստուծոյ Սուրբ անուններովը եւ Ամերիկան եւ Եւրոպական գիտնականներու փորձառութիւնները օգտագործելով։

Մեծ եղողներուն ուրախութիւն և հանգիստ կը պատճառէ. ջրային և մաշյին հիւանդութիւնները կը գտմանէ։ Այս բոլորը մեծ յաջողութեամբ կը կատարէ։ Փորձը ամենամեծ փաստն է. անգամ մը այցելել բաւական պիտի ըլլայ։

ՀԱՄՈՑ.— Գիւրութ, Լանգէֆ Ղամի փողոցի արեւմուտքը, Ֆրանսական հիւանդանոցին մօտ, թիւ 9 բնակարանը։

ԱՋԴԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

Ա.— Անոնք որ կուգան, իրենց մտքը պէտք է գրեն թուղթի մը վրայ և պէտք է պահեն.

Բ.— 1000 ոսկի կուտայ ան, եթէ չի կարենայ հիշդատօրէն գիտնալ հիւանդի միտքը, գրուած արաբերէն լեզուով միտքերը չկարենալու համար հարցուփ միջոցին։

Գ.— Եթէ նամակներու մէջ ամփոփուած չըլլայ երկու ոսկի, պատասխան չի տրուիր։

ՋԱՎՋԱՎԱՃԵԱՆ ՄԱՐԻՉՆԵՐ

ՏԵՂԱԿԱՆ ԳՈՐԾ

Ջաւզաւաճեան եղբայրներու հրդեհի ամարիչները, շինուած պղինձով ապահովուած են 20 ֆիլօկրամ ձիզումի մը համար։

Անոնք արձանագրուած են քաղաքապետութեան անօրէնութեան մօտ և ճանչցուած Ֆրանսական բեմճիք Ճանձնախումբի կողմէ։

Այս մարիչները այնքան ներկայանալի են օրքան եւրոպական։ Գիները չատ ծայրայեղօրէն ածան ու արդիւնքը գրեթէ վայրկեանական է։

ԱՋԴԱԿԻ ՏՊԱԳՐՈՂԸ

ՏՊԱԳՐԱԿԱՆ ԱՄԷՆ ԿԱՐԳԻ ԳՈՐԾԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ

Դիմեցէք «Ագդակ»ի Տպարանը՝ գիրք, պրօշիւր, հարաճնական հրաւիրագիր, պաճառակ, ճամակի քուղթ եւ առեւտրական ձեռագիրներ.

ԱՐԱՔ, ՄԱՔՈՒՐ, ԹԵՂԵԹԻԿ ԵՒ ՊԱԺԱՆ.

ՁՈՒԱ ՄԲԵՐԿ ԴԻՐԵՐՈՒ

ԳԱՒԱՌԻ ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆ ՀԱՄԱՐ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԳՈՐԾԱՐԱՆ

(ԼԻԲԱՆԱՆ)

Հիմնուած 1921 ին Զուրա-Բեյրութ

Եիսս դիւրամատչելի պայմաններով կը կատարենք ամեն կարգի եւ ոճի տպագրական աշխատութիւններ։

Վաճառատունս կ'ատանձնէ նաեւ բոլոր նիւթերագործիքներու ճոռոգծերը։ Մասնաւոր ապատարկներ բնակարանային նիւթերագործիքներու համար։ Ատենաւոր Philips եւ Lux նիւթեր. յամբերու եւ ամեն տեսակ նիւթերագործ պահոյներու։

Վճարման դիւրութիւններ.

Հասցէ — Վ. Ուզուճեանի գրատան կից Գաւրճ. B. P. 401

ՈՎ ՈՒՇԻ ՈՒՍԱՆՈՂ

Բնական է որ գերազանց պէտքերու համար ամենալաւ տեսակները կը վնտռտ։

Beyrouth
chausse
Standard

Դուն գիտես որ ՍՊԱՆՏԱՐՏի կօշիկները լաւագոյններն ու ժամանագոյններն են.

Փորձ եւ pk ոսեիրուդ ճանգիստ պիտի ապահովես եւ pk ալ խնայողութիւն.

ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ ՆԱՃԱՐ ԵՂԲԱՐՆԵՐՈՒ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ

ՄԱՆՐԷԲԱՆԱԿԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՈՑ

Laboratoire Microbiologique

ՏՕՔԹ. ՍԱՄՈՒԷԼ (ՍՏԵՓԱՆԵԱՆ)

Մասնագիտութիւնը կատարելագործած է Փարիզի եւ Լիոնի մէջ եւ ատանձնակ ատրիճներէ ի վեր բժշկակ. սոյն ճիւղով գրաղած բլլալով կը կատարէ բժշկ. ամենազանազան ճիւղեր. (մէզ. խոխ. արիւն եւլն).

Հատատուած է Մէյրի փողոց Տաուրի օճճին մէջ. (պատ խոխոխ մօտ բրամուէյի գծին վրայ) խղճամիտ ատխատանքի, չափաւոր գին։

ՏՕՔԹ. ԳԵՈՐԳ ԿԵՐԿԵՐԵԱՆ

Վկայեալ Lauréat Համալսարանի Interne եւ այժմ մասնաւոր ՍՏՈՒԴԵՑԻՍ յատուկ Ֆրանսական հիւանդանոցի ԱՋՔԻ, ԲՔԻ, ԿՈՂՈՐԴԻ, ԱԿԱՆՋԻ և ԳԼԻՈՒ հիւանդութիւններու բաժնին։

Հիւանդ կ'ընդունի կէսօրէ վերջ ժամը 2—6

իր գլխաւոր մէջ rue de Damas, No. 15

Հիւանդները ուղղակի հիւանդանոց կ'ընդունուին իր կողմէ տրուած մուտքի բարեով։

Ագքատ հիւանդներու ձրի գոտմանուած, ամէն օր կէսօրէ առաջ ժամը 10—12, հիւանդանոցի գոտմանատան մէջ։

Կարի եւ Ձեւագիտութեան Դասընթացք

ՏԻԿԻՆ ՄԱՌԻ ԵՐԱՄԵԱՆ

ՎԿԱՅԵԱԼ ԴԻՐՋԱԿՈՒՀԻ

ԲԱՐԻՋԷՆ ԵԻ ՎԱԵԻՆԿԹՕՆԷՆ

Կարի եւ ձեւագիտութեան մասնագիտուհի, Տիկին Մառի Երամեան կը վերադարձնայ իր առհասարոցը, Մեծ Սեռայի դիմացը Նո. 78 տան երկրորդ արկը։

Երբ ամսուան միջոցին կը սորվեցնէ ամենավերջին ճոռաձեւութեամբ, կար եւ ձեւագիտութիւն իր բոլոր բադադութիւններով եւ արդիական մէջոցներով, Droit-fils մէթոտով։ Իր ատակերտուհիները կ'օժտի Բարիզի ատխարհատոցը Académie Daydou վկայականով։

Տոկուն հիմնուած վայելքով տուր հնչուն եւ բնական ձայն

Ահա յատկանիշները՝

ՈՐՈՆՑՄԱՄԲ ԿԸ ՁԱՏՈՐՈՇՈՒԻՆ

ԱՓՕԼԼՕ ՖՕՆՕՆԵՐԸ

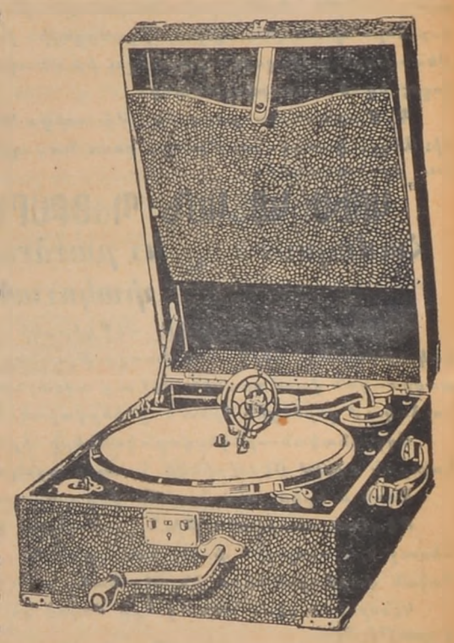

Հրապարակի վրայ գըտնել ոդ բոլոր մարքաներ. բու հետ կը մրցին Աբոլլօ ֆօնօնները։ Մանաւանդ վերջին նոր մօտէլները, որոնք հասած են արդէն, անգերազանցելի են իրենց տոկունութեամբ, վայելչութեամբ և ժամչելի գիներով։

APOLLO GRAMOPHONE Co. Ltd

(of London)

ԱՓՕԼԼՕ ՖՕՆՕՆԵՐՈՒ ԹԱՓՇԻՒՐԸ !!!

Կատարեալ համոզում գոյացնելու համար սեղամ մը այցելեցէք

MAISON APOLLO, Rue de la Poste, BEYROUTH

Փորդափէ եւ Բօնսօլ ամէն ձեւի, սեվիճեալի տրակ եւ առաւելագրիաճներ գիւրամատչելի գին. վճարումի գիւրութիւն։

Ընդհ. ներկայացուցիչ՝ Սիւրիոյ, Գաղեստինի, Անդրյորդանանի, Միջագետքի եւ Կիպրոսի.— ԴՈՒԻՐԳԻՆ ՍԻՆԱՆԵԱՆ

KOURKEN SINANIAN, Boîte Postale 642, BEYROUTH (Syrie)

ՕԳՆԷ ԴՈՒՆ ՔԵԶԻ ԵՒ ԱՍՏՂԸ ՔԱՕՏ ՊԻՏԻ ՕԳՆԷ

ԸՆՏԱՆԻՔԻ ԱՍՏՂԸ

(L'ETOILE du FOYER)

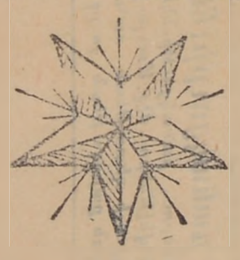

Առեւտրական և երկրագործական ժողովրդային ձեռնարկի հաստատութիւն

Անանուն ընկերութիւն.— դրամագլուխ՝ 3,000,000 ֆրանք.

որ կրնայ 3.000,000,000 ֆրանքի բարձրացուիլ վարչական խորհուրդի պարզ որոշումով։

Կեդրոնատեղի.— 137 Boulevard Sebastopol - Paris

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ Արեւելեան պետութեանց

Սավօյ Օթէլի օճճէ, Գաւրճ Գիւրութ

ԵԼԵԻՄՏԱԿԱՆ ՃԻՒՂ

Աւանդի պարտաւորագրութիւնի

ՕԺԻՏ

Երաշխաւորեալ տոկոս 6%։ Ակնթարթ մասնակցութիւն ընկերութեան չահերուն։

ԿԱՒՈՒԱԾԱԿԱՆ ՃԻՒՂ

ՎԱՐԿԵՐՈՒ ԲԱԺՈՒՄ

Կալուածի վրայ փոխառութիւնք՝ վճարելի 10—15—20 տարիէն. երաշխաւորած պարտ ժամանակէն առաջ ուզողը կրնայ վճարել։

ԸՆՏԱՆԻՔԻՆ ԱՍՏՂԸ ընկերութիւնը ներկայիս 75,000է աւելի անդամ ունի։ Մինչեւ 1 Ապրիլ 1931 Ընտանիքին Աստղը 135 միլիոն փոխ տուած է, գրաւուկ 500 միլիոնէ աւելի արժէք ունեցող անշարժ կալուածներու վրայ։

Ամեն բողակցութիւն ուղղել՝ B, P. 821, Beyrouth

AZTAG
JOURNAL QUOTIDIEN ARMÉN.
B. P. 587
BEYROUTH, Liban

Directeur - Propriétaire
HAIG BALIAN

ՍԻՒՐԻԱ տար. 550, Վեցամսեայ 300 Ս. Դ.
ԱՐՏԱՍԱՀՄ. տարի 7, Վեցամսեայ 4 տոլար

ԱԶԴԱԿ

ازتاك

جريدة سياسية ادبية اقتصادية حرة

ՕՐԱԹԵՐԹ
ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԳԻՏԱԿԱՆ

ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 25 1932

ՁԵՌՔԷ ՀԱՄԱՐ 2.50 Ս. Դ.

Չ. ՏԱՐԻ | Ամեն առաւոտ պէտք է բերէ բերթիս ցնծութիւն հասցէին | Տնօրէն — Խմբագիր՝ ՀԱՅԿ ՊԱԼԵԱՆ | Չհրատարակուած ձեռագիրները չեն վերադարձուիր | Թիւ 168 (745)

ՉԻՆԱԹԱՓՈՒԹԵԱՆ ՇՈՒՐՋ

ՔԻՆԹԸՐՊՐԻԻ ԱՐՔԵՊԻՍԿՈՊՈՍԸ Պ. ՄԱՍՔՕՆԱԼՏԻ ՄՕՏ

«Պէտք է յարգուին բոլոր խոստումները»

Լոնտոն.— Վարչապետ Պ. Մաք Տոնալտ և Արտաքին Գործոց նախարար Սըր Ճօն Սայմըն Ցօրին Օֆիսի Լօքառնօ սրահին մէջ ընդունեցին Անգլիոյ եկեղեցիներուն կողմէ ներկայացնող յոյժ կարեւոր պատուիրակութիւն մը որոնք եկած էին կառավարութեան հաւաստիք տալու թէ վերոյիշեալ եկեղեցիները առանց վերապահութեան Թիկունք պիտի հանդիսանան կառավարութեան միջազգային զինաթափութիւնը իրականացնելու համար իր թափած ջանքերուն մէջ։

Քէնթըրպըրիի Արքեպիսկոպոսը՝ որ ծօրքի Արքեպիսկոպոսին հետ կը նախագահէր սոյն պատուիրակութեան, յայտարարեց թէ ինքը հազուագէպ կերպով տեսած է որ խնդիր մը եկեղեցական շրջանակներու մէջ առաջ բերած լինի այսպիսի միաձայնութիւն մը և զինաթափութեան մասին գոյութիւն ունեցող համոզման պէս խոր համոզում մը։

Եկեղեցական շրջանակները կատարելապէս կ'ըմբռնեն նախարարներու դիմագրաւելիք դժուարութիւնները և կը փափաքին անոնց հաւաստիք տալ քրիստոնէական հանրային կարծիքին աջակցութեան մասին որ հետզհետէ կը շահագրգռուի միջազգային կացութեան և Զինաթափութեան խորհրդաժողովին ներկայ վիճակին մասին։

Արքեպիսկոպոսը ըսաւ թէ եկեղեցական շրջանակները համոզուած են թէ իրենք բարոյական պարտաւորութիւն ունին որպէսզի գործադրուին դաշնակից պետութեանց կողմէ պատերազմէ վերջ տրուած խոստումները։ Անոնք այն գաղափարը ունին թէ պատմական ներկայ քրիստոնէական րոպէին բարոյապէս անարդար պիտի լինէր յարիլ ըսպառազինութիւններու խոշոր և ընդհանուր զեղչումէն զատ ուրիշ ո և է բանի, նկատելով որ սպառազինութիւնները խաղաղութեան պահպանութեան չեն սատարեր բնաւ և որ ընդհակառակը պատերազմի տեսական սպառնալիք մըն են։

Եկեղեցական շրջանակները կը պահանջեն յաթձակումի յատուկ հետեւեալ զէնքերու վերացումը, Թանքեր, խոշոր Թնդանօթներ, ընդծովեայներ, 10,000 Թոնէն աւելի մարտանաւեր և զինուորական օդանաւեր։

Եկեղեցական շրջանակները իրենց աջակցութիւնը չպիտի զլանան Ամերիկայի Միացեալ Նահանգներու հետ աւելի սերտ համագործակցութիւն մը հաստատելու նպատակաւ Թափուած ջանքերուն։

Մեծն Բրիտանիան բնական կապ մըն է ընդմէջ Եւրոպայի և Ամերիկայի, և եթէ ներկայ դժուարին ժամանակներու մէջ, յաղողուի պահպանել այնպիսի համագործակցութիւն մը, ասիկա խոշոր ազդեցութիւն մը միայն պիտի գործէ տիեզերական հանրային կարծիքին վրայ։

Եկեղեցական շրջանակները կը խորհին թէ բրիտանական կառավարութիւնը ի վիճակի է զինաթափութեան ի նպաստ շարժման գլուխը անցնելու, նկատելով սպառազինութիւններու հողին վրայ Անգլիոյ արդէն կատարած զեղչումները, նկատելով Ցրանսայի համար ունեցած հանդէպ արդար և ուղղամիտ գանուելու իր փափաքը։ Եւ Եւրոպայի լաւագոյն տարրերը ուրախութեամբ միայն պիտի ընդունէին այսպիսի նախաձեռնարկութիւն մը։»

Պատուիրակութեան միւս անդամներուն խօսք առնելէն վերջ, Արտաքին գործոց Նախարար Սըր Ճօն Սայմըն ըսաւ թէ ինքը մեծապէս կը գնահատէր քիչ առաջ խօսուած խօսքերը ինչպէս նաև կառավարութեան ուժ տալու նպատակաւ կատարուած այս դիմումը։

Մեծն Բրիտանիոյ կողմէ Գերմանիոյ ուղղուած վերջին ծանուցագիրը վերաբերմամբ, Սըր Ճօն Սայմըն ըսաւ թէ այս ծանուցագիրը ուղղուած էր մերժելու համար Գերմանիոյ կողմէ առաջ քշուած թէքնիքական և բարոյական փաստերը և ի վեր հանելու համար թէ Գերմանիոյ պահանջները օրինական հողէ աւելի կը վերաբերէին բարոյական հողին։

Անգլիական պատերազմի վախճանէն ի վեր շատ աշխատեցաւ զինաթափութեան գաղափարին և իրականացման համար։

Պ. Մաքտոնալտ իր կարգին խօսք առնելով, իր գոհունակութիւնը յայտնեց պատուիրակութեան կողմէ կատարուած դիմումի մասին, ոբովհետև, ըսաւ ան, հաշտարարի գործը չի կայանար բարոյական հանգամանք ունեցող խնդիրները քննելու մէջ միայն, այլ նաև կացութեան բոլոր կարելիութիւնները քննելու մէջ։

Կառավարութիւնը կը փափաքի մեծ գործ մը տեսնալ և անցեալ փետրուարէն ի վեր ան յարատեւօրէն աշխատեցաւ այս բանին համար ոչ միայն սպառազինութիւններու զեղչումը ձեռք բերելու նպատակաւ այլ նաև խաղաղութեան գաղափարը Թէ՛ Եւրոպայի և Թէ ամբողջ աշխարհի մէջ տարածելու նպատակաւ։

Կառավարութիւնը այս մտօք շատ աշխատեցաւ և ամերիկեան կառավարութեան հետ և բարոյական ազդի պէս բան մը պիտի ըլլար Անգլիան Ամերիկայէն գատելու հետաժուտ լինելը։

Բրիտանական կառավարութիւնը իր ձեռքէն եկածը պիտի ընէ նմանօրինակ յարաբերութիւններ հաստատելու համար եւրոպական միւս պետութիւններու հետ։

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Գ. էջ)

ՀԱԿԱՀԱՅ ՀԱԼԱԾԱՆՔԸ ՍԿՍԱՒ

Արիւնոտ գրոհյկի արձագանգը Արաբ ժամուկի մէջ

ԻՆՉԵՐ ԿԸՆԷ ՀԱՅ ԴԱՒԱՃԱՆ ՄԸ

«Դաշնակ գրագէտ մը կը յարձակի Սիւրիացիներուն»

Վերջին խորագրով «Էլ Նիւս» թերթը 21 Հոկտեմբերի թիւին մէջ կը գրէ.—

Ծանօթ է ամենուն որ Հայ ժողովուրդի մէջ խանի մը հաղթական կուսակցութիւններ կան։ Ասոնք են՝ Դաշնակ, Հնչակ եւ Ռամկավար։ Դաշնակները ճշմիսթ ազգայնականներ են։

Դաշնակ կուսակցութիւնը, Հայաստանի վերջին յեղաշրջումէն առաջ, իշխանութեան գլուխը կը գտնուէր։ Ռուսիոյ մէջ յեղափոխութիւն ծագելէն եւ Ցարի անկումէն վերջ, Հայաստան Սովիէթ Միութեան մէջ մտաւ։ Դաշնակները կորսնցուցին պետական գանձը եւ իրենց միջեւ բաժնելէ վերջ ամբողջ գումարները փախան զանազան արաբական երկիրներ՝ Իրագ, Սիւրիա, Եգիպտոս եւայլն։

Դաշնակները իրենց Սիւրիա մտած օրէն սկսեալ կ'աշխատին Սիւրիոյ մէջ, հայկական հայրենիք մը ստեղծելու։ Իշխանութիւնները գաղտնիօրէն կը խաչալերեն զանոնք, տեղական ազգայնական շարժումին դէմ ուժ մը պատրաստելու համար անոնցմէ։ Միւս հայ կուսակցութիւնները այս պատճառաւ Դաշնակներէն շատ նեղացած են, որովհետեւ անոնք չեն ուզեր քաղաքական հաղթականութիւն մտակել Սիւրիացիներու հաշիւէն։

Նոյն իսկ Հնչակներու եւ Դաշնակներու միջեւ քաղաքութիւնները կը սասկանային եւ արիւնի կը փոխուէին այդ պատճառաւ։

Ահա՛ այս՛ պարագան որոշապէս ցոյց կուտայ Դաշնակ յայտնի գրագէտի մը կողմէ վերջերս հրատարակուած «Մենք եւ Սիւրիա» գրոյկը, որուն մէջ յիշուած է Սիւրիական խնդիրները եւ հայերուն դիրքը Սիւրիոյ հանդէպ։ Այդ գրոյկին մէջ Սիւրիոյ եւ արաբներու հասցէին շատ բուռն յարձակումներ գործուած են, եւ այնքան աղտոտ լեզու մը գործածուած է մեր դէմ որ արաբական աշխարհի զայրոյթը գրգռած է։

Կը տեսնուի որ Դաշնակները հասկնալով թէ այս շարժումը վնաս պիտի պատճառէ իրենց, Դաշնակ թերթ մը իսկոյն հերքում հրատարակեց եւ յայտարարեց որ այդ գրքի հեղինակին «հիւանգ» միտքերէն անեղեակ են իրենք։ Բայց ի՞նչ ալ ընեն, ուզեն պահեն ուզեն ըսեն, այլեւս Դաշնակներու հաղթականութիւնը որոշ է եւ յայտնի մեզի։

Հայ ժողովուրդի մեծ մասը հակառակ է Դաշնակներու հաղթականութեան եւ պատերազմ յայտարարած է անոնց դէմ։

ՈՒՇԱԳԱԾ ԱՐԴԱՐՈՒԹԻՒՆԸ

ԵՐԲ ՊԻՏԻ ՍԿՍԻ ՏԱՐԱԲԱԽՏ ՕՆՆԻԿԻ ՍՊԱՆՈՒԹԵԱՆ ԴԱՏԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆԸ

(Սեփական Թղթակցութիւն)

Հալէպ 22 Հոկտ. 1932

Ընթերցողները իմչպէս կը յիշեն, անցեալ տարի Յուլիս 28ին տեղի ունեցած Մուրաս ճապրի դատավարութիւնը յետձգուեցաւ անորոշ ժամանակի մը համար։ Տարիէ մ'աւելի է անցած այդ թուականին ի վեր եւ տակաւին խառն դատարանը պատճառաբանելով յայտնի՛ր, դատավարութեան վերսկսման թուականը։

Իսկ ինչո՞ւ կատարուեցան նախկին դատավարութենէն մինչեւ այսօր։ Հոս կ'ուզեմ խոշոր մը հակիրճ բացատրութիւններով գոհացում տալ յարգելի ընթերցողներու հետաքրքրութեան։

Տարի մ'առաջ դատարանի կողմէն Փարիզ, օրենսգէտ—բժիշկ Տօքթ. Պալթազարին դրկուեցաւ Տօքթ. Շրվալիէի դիազննութեան բժշկական տեղեկագիրը՝ ստորագրուած ութը բժիշկներու կողմէ եւ որ գլխաւոր փաստն է ոճիրի վարկածը հաստատող։ Ըստ եցաւ թէ՝ հենց որ Տօքթ. Պալթազարէն սպասուի տեղեկագիրն ու իր եզրակացութիւնը, դատավարութիւնը անմիջապէս պիտի սկսի։ Անհամբեր կը սպասուէր տեղեկագրին վերադարձին։ Վերջապէս տասը (մամիսներ վերջ վերադարձաւ։ Եզրակացութիւնն էր։ Ոչ սեւ եւ ոչ ալ ճերմակ, անորոշ պատասխան էր տուած Տօքթ. Պալթազարը եւ յայտնած էր թէ իճի չէ կարող որոշ եզրակացութեան մը յանգիլ երբ դիակը այֆին առաջը չէ, թէ երկու վարկածներն ալ կրնան տեղի ունենալ (անձնասպանութիւն կամ ոճիր), այնպես որ եւ ոչ մէկ կողմին նպաստաւոր արտայայտած է։

Դատավարութիւնը չվերսկսաւ։ Ձիօդ այդ պահուն դատարանի նախագահը իր եռամսեայ վագանը անցնելու համար Փարիզ կը մեկնի։ Քանի մ'օրեր յետոյ հարցաքննիչ դատաւորը նմանապէս կը մեկնի ձապրիի դատին վերաբերեալ բոլոր խրճիթներն ու հարցաքննութիւնները կատարելապէս լրացնելէ վերջ։ Այս անգամ կը սպասուէր անոնց վերադարձին, որ րնդհուպ ակսէր դատավարութիւնը։ Ամիսներ անցան եւ վերադարձեր են անոնք։ Տակաւին կը դանդաղին որոշելու դատավարութեան վերսկսման թուականը, որուն այնքան անհամբերօրէն կը սպասէ հետաքրքիր հանրութիւնը։

Գէ՞տէ եր այսքան երկար ժամանակ յետաձգել նման ոճրագործի մը ու ձգել, որ կռնակին վրայ երկննալով իր հանգստութիւնը գտնէ ազատ միջավայրի մէջ։ Մինչ անդին տարաբախտ զոհին ամերիկահպատակ եղբայրը երկու տարիներէ ի վեր, անհամբերօրէն կը սպասէ դատի արդիւնքին։ Այսքան անկարո՞ղ պէտ եր բլլար խառն դատարանը, այսչափ երկար ժամանակուայ մը ընթացքին կարենալ լուծելու համար նման ոճիր մը, որուն հեղինակներուն արդար եւ արժանի պատիժի մը սահմանման կը բաղձայ ամբողջ միւրիական հասարակութիւնը։ Այսքան ուշացումէ վերջ, վստահ եմ որ արդարութիւնը պիտի յաղթանակէ եւ Ֆրանս. խառն դատարանը արժանի պատիժներ պիտի տահմանէ ոճրագործներուն։ Մեմ վստահ եմ Ֆրանսական արդարամտութեան վրայ, որովհետեւ Ֆրանսան ազխարհի արդարութեան եւ իրաւունքի ուսուիրան հանդիսացած է ցայսօր։

ԹՂԹԱԿԻՑ

Ց. Գ.— Վերջին պահուն խիստ հաւաստի աղբիւրէ իմացայ թէ, դատավարութիւնը անպայման պիտի սկսի Նոյեմբերի ընթացքին թէեւ բուն թուականը պատճառներ յայտարարուած չէ դեռ։

ՆՈՑՆ

ՓՐՈՆԻԿ

ԼԵԶՈՒ ԵՒ ՆԿԱՐԱԳԻՐ

Նկարագիր և լեզու, լեզու և նկարագիր չափազանց խորունկ ազգակցութիւն ունին իրարու վրայ, և յատկանշական տողերս իրարու հետ։ Անոնք ցեղային երկու որոշ արտայայտութիւններ են, որոնք զիրար կ'ամբողջացնեն։ Նկարագրին չատ մը դիծերը, տողորութեան միջոցով կը չինուին արտայայտուած գաղափարներու և գործածուած բառերու ազդեցութեան տակ։ Եւ իր կողմէն նկարագիրն է, որ որոշ դիմագիծ կուտայ լեզուի մը բառերուն։

Մենք ու մեզի հետ բոլոր աշխարհ հիմնուելով ազգագրական տուիչներու վրայ, գիտէինք, թէ Թուրքը Մոնկոլեան ցեղին մէկ ճիւղաւորումն էր, և թէ բոլոր այդ իր սեփական լեզուն —չագաթա— Մոնկոլեան կամ Թաթարական լեզուներու դասակարգին կը պատկանէր։ Թուրք Չագաթա լեզուն, բնականէն ազգքառ, ցեղին մտաւոր յառաջդիմութեան չափազանց սահմանափակ ըլլալուն հետեւանքով, կամաց կամաց մոռցուեցաւ դառապարտուեցաւ, և Թուրքերը իրենց աշխարհակալութեան իբրև արդիւնք, օգտուելով արաբ եւ պարսիկ չիմաններէն, սկսան իւրացնել արաբ եւ պարսիկ լեզուին բառերը, եւ կազմել լեզուական այդ խառնուրդով, իրենց արդի լեզուն։

Նոր Թուրքիան դժգոհ է լեզուի այդ կազմութենէն։ Ցեղային անհրաժեշտ ազգայնական մեծամոլութեամբ ասկէ առաջ Թուրքերը էնկիւրիի իրենց գաւազուեցան հաւազուժողով, ապստամբութիւնն ուսնեցան չպնդելու, Թէ աշխարհի բոլոր հին ու նոր քաղաքակրթութիւնները, գիտութիւնները ու փիլիսոփայութիւնը Թրքական են, ու Թրքական ծագում ունին։ Այդ հաւազումարէն չիացած, Թուրքերը իրենց մէջ մշակեցին մեծամոլութեան հիւանդութիւնը, եւ մեծ ուր ախտավարակութեամբ դեռ երէկ երկրզի պատին մէջ գուժարեցին Թուրք լեզուի հաւազութիւնը, յայտարարելու համար, Թէ Թուրք լեզուն հնդեւրոպական լեզուներու դասակարգին կը պատկանի, Թէ Թուրք լեզուն է արմատը միւս լեզուներուն, և Թէ...Աստուած առաջին անգամ Թուրքերէն խօսած է...։

Եւ այս մտազար հիւանդութեան իբրը հետեւանք, Թուրքերը որոշեցին իրենց արդի գրական լեզուէն արտաքսել Մուհամմէտի եւ Ֆիրտուսիներու գեղեցիկ բառերը, անոնց տեղ դնելու համար Չագաթայի հասուկատար բառերը, որոնք կը գտնուին Աստաւոլի անկիւնները եւ կամ Թաթարիստանի ընթերցներուն վրայ, ազէտ ժողովուրդի բերնին մէջ։

Հազիւ ժողովը վերջացած, ու անմիջապէս կիւլէոյ մէջ։ Ժողովուրդը դժգոհ է ձեռնարկէն, եւ կատարուելիք փոփոխութենէն։ Որովհետեւ Թուրք ժողովուրդը մտակ պիտի սարսուռի հերքաժարիլ գրական ու քաղաքական, ինչպէս նաեւ վարչական մարզին մէջ գործածուած, ու ծագումով արաբ ու պարսիկ բառամթերքէ մը, անոր տեղ գործածելու համար Չագաթա բառեր, զոր ցարդ գործածած էր նախատական իմաստով ու փոխաբերական նշանակութեամբ։

Օգտուելով Գոլոյ Թուրք-Թերթերուն մէջերնին, ինչպէս պիտի տեսնեն մեր ընթերցողները, դիւրին պիտի ըլլայ նշմարել Թէ Թուրքիոյ արդի վարիչները ի՛նչպէս, ակամայ Թուրք լեզուն և Թուրք նկարագիրը կ'ուզեն անհնարին պահել իրարմէ, իրենց բոլոր յոռետիւններով, չնկատելու Թեամբ և լրբութեամբ։ Առնենք այդ նորիմաստ բառերէն մէկ քանին, իբրև «ֆանթէզի», գնահատել կարենալու համար հին և նոր ազերը։

Դեռ երէկ «ասիւթիլէմէք» Թիւրքերէն բառը, կը գործածուէր դիմացինը «խաբելու» նշանակութեամբ։ Թուրք լեզուաբանները կ'ուզեն, որ այսուհետ անիկա գործածուի «սպասել» նշանակութեամբ։ Ու Թերեւս ալ իրաւունք ունին այդպէս ընելու։ Որովհետեւ դեռ երէկ երբ Թուրքը պարտք ունենար հայուն, սպասէ կ'ըսէր անոր իր պարտքին վճարման համար, երբ վճարելու նպատակ չունենար։ Վաղը պիտի ըսէ «ասիւթիլէմ» եւ այդ բառին մէջ պիտի դնէ իր ամբողջ հոգեբանութիւնը, սպասցնելու և խաբելու սաորնութեան։

Երէկ գազբլամաֆ բառը կը գործածէր Թուրքը ո՛չ միայն ցիրին զարնելու նշանակութեամբ, այլ և խարդախութեամբ խաբելու իմաստով։ Վաղը այդ բառը պիտի գործածէ բառեւլ նշանակութեամբ։ Եւ ի՛նչ ստոր հայելացում Թուրք հոգիին։ Որովհետեւ առնոր բարեւն անգամ ցից մըն է, գազրգ մըն է, ու միեւնոյն ժամանակ կեղծիք մը, ու խարդախ խաբեբայութիւն մը։

Երէկ դեռ Թուրք լեզուի մէջ գանձրգ բառը կը գործածուէր վաս, անազնիւ, և առնական կորովէ ու պատիւէ զուրկ նշանակութեամբ։ Վաղը այդ բառը պիտի գործածուի ազդիկ իմաստով, և այսպէսով Թուրքիոյ մէջ գրգ մէքթէպին պիտի կոչուի գանձրգ մէքթէպի։ Եւ ասիկա գլուխ գործոցն է Թուրք լեզուաբաններու ցուցադրած այսօրուան միաքի յղացումին։

Մենք կը հաւատանք, Թէ ցեղի մը, ազգի մը կազմութեան խանձարուրքը պէտք է փնտռել ընտանիքին եւ ազդիկանց վարժարանին մէջ, Թուրք ընտանիք գոյութիւն չուներ ցարդ, բազմակնութիւնը, քմահաճ ամուսնալուծութիւնները, եւ ընկճող գերութիւնը, պատճառ եղած էին որ Թուրքը «ֆարէմլիքի» (կանանոց) մը ունենար, բայց ոչ ընտանիք և ընտանեկան կեանք։ Նոր Թուրքիան հազիւ Թէ ձեռնարկեց Թուրք կնոջ ազատագրութեան և ասրէմի ջնջումին, և ահա կ'ուզէ իր ազդիկանց վարժարաններու ճակատին փակցնել «վատ, անազնիւ, առնական կորովէ ու պատիւէ զուրկ» նշանակող գանձրգ պիտակը։ Վոյ—Ցա՜ս մըն է, որուն հանդիսաւոր կ'ըլլանք այդ ստորնացուցիչ պիտակին առջեւ, եթէ ո՛չ ցեղային հոգեբանութեան մը հարազատ ու անփոփոխելի արտայայտութեան։ Ներկուքին ալ, ու մանաւանդ երկրորդին։ Որովհետեւ այնպէս կ'երեւի, Թէ Թուրք նկարագիրն ու ժամանակութիւնը հաճոյք չեն զգար պարկեշտ մտածումներէ և պատուաւոր ճամբաներէ, հոգեբանական խառնուածքը իր ամենօրեայ պահանջներուն ունի իբր անուն, ինչպէս ստամոքսը։

Թուրքը տարիներով, դարերով ֆիւֆլամիս եւ գազրգլամիս ըրաւ հայերը, և եւրոպական դիւանագիտութիւնը, կարենալ իր գոյութիւնը ապահովելու համար։ Այսօր Թուրքիոյ սահմաններուն մէջ տակաւին հայեր կան միայն, և գանուածներէն ալ կաթ չեզներ, զանոնք «գազրգլամիչ» ընելու նեղութիւնը չանձն առնելու համար։ Եւրոպական դիւանագիտութիւնն ալ ա՛յնքան «գազրգ» կերած է Թիւրքիայէն, որ ալ «գազրգ» խօթելու տեղ չէ՛ Ձեռքած անոր բորտած ժարմիին վրայ։ Եւ որպէսզի գազրգ բառը, և գազրգին գործածութեան բարբարիկ ու գռեհիկ կերպերը չմգլոմին մտքի մէջ, և իրենց Թրքական նկարագրէն քան մը չպակսի, կ'ուզեն գազրգը փակել ժողովրդեան նաւաբեկութիւնէն, եւ առ այդ ուրիշ միջոց չի մնար, եթէ ո՛չ զիրար գազրգլամբ ընել զիրար գբարեւելով։ Այսպէսով մինչդեռ գան կ'ըլլան գազրգ բառով յուերժացնելու իրենց խարդախի, խաբողի վայրագի ունակութիւնները եւ ցեղին բնածին յատկութիւնները, որոնք միրազկան գիծը կը կազմեն գանձրգ Թուրքերուն։

Եւ այս ուղղութեամբ, այս մտայնութեամբ եւ հոգեբանութեամբ, բանասիրական այսօրինակ զարուզումներով կրնաք երեւակայել, Թէ Թուրքիոյ բացած ու բանալիք գանձրգներու դարպասներէն, որպիսի գանձրգ մտրեր դուրս պիտի գան, իբր շրջանառարտ ու ոսկեզոծելու համար իրենց ցեղին բարոյական գանձրգութիւնը։

Արեւելքի, ու մանաւանդ Թուրքիոյ քաղաքական եւ ազգագրական պատմութիւնը կ'երեւի դեռ շատ մը անակնկալներ ունի վերապահած ապագային համար։ Եւ այդ անակնկալները այդ գանձրգութիւնները չեն կրնար ու չեն

ՄԱՄՈՒԼ

ՍԻՒՐԻՈՅ ԴԱՇՆԱԳԻՐԸ

Երկու ամիսէ ի վեր կախակայուած էր Գէյրութի ամենամեծ օրաթերթէն-Ահրարէ, անցած չաթաթ օրուընէ սկսեալ վերացուած է կախակայումը և Ահրարէ կրկին լոյս տեսնելէ ի չաթաթ օրուն թիւին մէջ կը գրէ :—

Գրած էինք Ն. Վ. Բարձր Գոմիսէրի ֆրանսա ժողովի պատճառն էր սիւրիական խնդրին կարգադրութիւնը։ Գ. Բօնսօի ամենակարեւոր ժամադրութիւնն է սիւրիոյ հետ կնքուելիք դաշնագրի յօդուածները։ Արտաքին նախարարութեան հետ որոշ համաձայնութիւն մը գոյացած է արդէն և վաւերացուած Գ. Բօնսօի կողմէ պատրաստուած դաշնագրի տրամադրութիւնները։

Այժմ կարգը եկած է սիւրիական պատուիրակներու չրջանակներու համաձայնութեան։ Գ. Բօնսօ չուտով պիտի սկսի բանակցութեանց անոնց հետ և եթէ բաղկացուած համաձայնութիւնը գոյանայ, պիտի ներկայացուի սիւրիական խորհրդարանին՝ վաւերացուելու համար։ Անկէ վերջ, Գ. Բօնսօ կը վերադառնայ Ժընեւ, գոյացած համաձայնութիւնը և դաշնագիրը հաստատելու նպատակով։ Ինչ տեսակ դաշնագիր պիտի քննէ Սիւրիական կառավարութիւնը և պիտի վաւերացնէ եթէ փոփոխական ժողովը։

Ան պիտի ընդօրինակուի, կը հաւատան մեզի ազգայնականութեան դրօշակիրները, անկլօ—իրագեան ուխտէն կամ քնաւ մէջէղող պիտի չգոյ։ Ժամանակը եկեր է մեր կատարեալ անկախութեան և Ազգերու Դաշնակցութեան մէջ ընդունուելուն։

Ժամանակը եկեր է նաև որ փոքրամասնութիւնները պահանջեն իրենց ազատութիւն ու արդարութիւն ապահովող որոշ երաշխիքներ։

Այս ազատութենէն, այս արդարութենէն, և Սիւրիան Ֆրանսայի կապող անհրաժեշտ արամադրութենէն ոչ ոք կը ժառանգուի։ Մենք ի՞նչ ընենք տեսական խօսակցութիւններն ու գործադրութեան ոչ նուազ տեսական երաշխիքները զոր կը ներկայացնէ ազգերու դաշնակցութեան հեռաւոր վերահսկիչութիւնը։ Այս բարձրագոյն ժողովի ա՞ր մէկ պատուիրակը ոգի ելաւ Իրաքի ընդունելութեան առեն և անոր ըսաւ. «Ահա ազգերուն հետ հաւասարիլ ուզելէ առաջ, նախ սկսեցէք հաւասարութիւն հաստատել ձեր քաղաքացիներուն միջև։

Համաձայնագի՞ր։ Մեր առհասարակ գերութիւնը բաւական է, քանի որ անոր երրորդ յօդուածը որ կը որոշէ կառավարութեան պետին կրօնքը դատապարտուած է ժողովրդական խղճէն և ուրացուած իր իսկ հեղինակներէն, չեւ ալ պիտի անյայտանայ։

Բայց պէտք է արդեօք սպասենք որ յանձնառութիւններու ուրացումի մը կամ միչ կարելի խռովութիւններու միջոցին լորա Լիթրն, Ռիւշտի պէյ կամ Տօքթ. Սզէ մչակն, որքագրեն և ներկայացնեն իրենց տեղեկագիրները։

Մենք խօսքէն կը մերժենք այս ոգերգական գործելակերպը և չենք ա պատր որ ան վերջնականապէս ընդգրկուի որ գէմ պայքարինք։

ՍԻՒՐԻՈՅ ԵՒ ԻՐԱԳԻ ՄԻԱՑՈՒՄԸ

Սիւրիոյ եւ Իրաքի միացումին մասին իրեն եղած հարցումի մը պատասխանելով Պաղտատի ներկայ կառավարութեան ընդհիմադիրներու պետը նասին փատա հ՚ Հաշեմի, հետեւեալ կերպով պատասխանած է։

«Մեղք է որ Սիւրիա և Իրագ բաժնուած մնան, որովհետեւ կը խոտովանիմ, Սիւրիայի մէր եղբայրներուն մեծ կան կարող մարդիկ, զոր Իրագը չունի, բայց այդ միութիւնը կարելի ու այժմ միայն հետեւեալ պայմաններով։

Ա.— Պէտք է որ Ֆրանսա չառեղծէ նոր խոչընդոտներ։

Բ.— Պէտք է որ Սիւրիա Ֆրանսայէն ամենայ դաշնագիր մը ուելի ընդարձակ քան ան որ Անգլիա ունէ Իրագի։

Գ.— Խորհրդարանական ընտրութիւնները պէտք է բացարձակապէս ազատ ըլլան։

Հետեւողութեան համար ըսեմ որ նասին փատա հետեւեալ պայմանները պահանջեր է Պաղտատի կառավարութեան ընդիմադիրի դիրքէն հետացալու համար։

1.— Բաղեփոխութիւնը Անգլիոյ հետ կնքուած դաշնագրին։

2.— Լուծումը ներկայ խորհրդարանին և նոր ու ազատ ընտրութիւններու ձեռնարկումը։

3.— Սահմանադրութեան կատարեալ յարգումը։

ՄԱԼՈՅ ՕՐԷՆՔԸ

Լիբանանի ներքին գործոց նախարարութիւնը անցած չաթաթ ոստիկանութեան հրահանգ մը ուսած էր, որով, կ՚արդիլէր լրագրավաճառներու փողոցներու միջեւ հրապարակներու վրայ պոռալէ թերթի պարունակութեան չուրջ։ Թերթ ծախողները, այդ հրամանին համաձայն միժիայն իրենց ծախած թերթին անունը յիշելու իրաւունք կունենային։

«Էլ Շարգ» այս հրահանգին մասին առանձին խմբագրական մը գրելով ի մէջ այլոց կ՚ըսէ.—

Այս նոր հրամանի համաձայն, ոստիկանները կը հետապնդեն չարունակ թերթ ծախողները և կը ձերբակալեն ու կը պատժեն անոնցմէ չատերը։ Արդար է այս հրամանը, որովհետեւ մասին օրէնքին մէջ ուանձին յօդուածով մը յիշատակուած է այդ պարագան։

Արդար է նաև որ այդ հրամանները հակառակ են առ ու ծախի ազատութեան, որովհետեւ ամէն ոք իր ծախած ապրանքին առուելութիւնները յիշելու ազատ է։

Ժամանակին մասին օրէնքը պատասխանատու ընդունած է ծախողները և կը ձերբակալէ ու կը պատժէ անոնցմէ չատերը։ Արդար է նաև որ այդ հրամանը ոչ թէ այդ օրէնքի գործադրութեամբ զբաղելու էր, այլ բարեկարգելու էր այդ օրէնքը։ Նախորդ կառավարութիւնները նոյն իսկ չէին նկատած մասին օրինագրքին մէջ յիշուած այդ աննշան յօդուածը։

Այսու ամենայնիւ, ինչ որ ալ ըլլայ, մենք չենք հակառակիր, սակայն, այս առթիւ, կառավարութեան կուզենք ցոյց տալ թէ՝ ուրիչ քանի մը չատ կարեւոր կանոններ կան որոնք չեն գործադրուիր։ Լրագրավաճառներու պոռալէն ոչ մէկ վնաս կուգայ ժողովուրդին սակայն մոռցուած օրէնքներու գործադրութեան չատագրութէն մեծ վնասներ կուգան ժողովուրդին։

ԵՐԿՈՒ ՕՐ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՄԷՋ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՄԷՋ

Հայաչէ՞ն... վերջապէ՞ս...

Դէպի Անահոք երկարող ճամբու ձախ եզերքին վրայ հիմնուած է այս սիրուն գիւղը, ուր կանք առաւ մեր ինքնաշարժը մէկուկէս ժամուան վազքէ մը յետոյ։

Գեաին չկոխած արդէն պաշարուած ենք գիւղին երկաեռ ժողովուրդէն։ Կառքին կանգ առած տեղէն հասկցած են անոնք եկողին ով ըլլալ։ Արերարուհիին ձեռքը կը սեղմեն կարգաւ և ժպտանեռով բարի գալուստ կը մաղթեն։ Անոր չնորհիւ մենք ալ մեծ մարդ կը գառնանք և գրեթէ նոյն պատիւներուն կարժանանք։

Մեր կողուէներն ու դեղօրայքը կը տեղաւորենք Miss Slackին առնը, որ կը գտնուի գիւղին ճիշդ մէջտեղը։ Առ որ կից կայ գիւղին դարմանատունը և այս վերջինին մօտ ալ կայ մանկապարէզ մը։ Կարգով բոլորն ալ կ՚այցելենք մինչ մէկ կողմէն ծանօթութիւններ կ՚առնամ ասերիկուհիէն։ Նա կը բացատրէ։—

«Մերձաւոր Արեւելքի հիմնարկութիւնը դադրած է նպաստամատոյց ընկերութիւն մ՚ըլլալէ. ներկայիս անոր գործունէութիւնը կեդրոնացած է մի միայն դաստիարակութեան մէջ և այս գիւղին մէջ գործն է առայժմ միայն առողջապահական դաստիարակութիւն։ Այս նպատակին համար ոևէ ծախքէն չեն խուսափիր։ Մենք առողջապահութիւնը կ՚ամփոփենք երեք կէտերու մէջ.—

Ա. Մաքրութիւն և ջուր։

Բ. Արև և օդ։

Գ. Սնունդ և մարզանք։

Իսկ մեր դաստիարակութեան մէթոդը կ՚ըսենք (Precautionary method)։» Ցիրաւի դիւրին և չատ արդիւնաւէտ մէթոդ մը է, կը մտածենք։

Գիւղը այցելելու ժամանակն է հիմայ։ Առաջին անգամ կ՚երթանք տեսնելու

— Եզներուս համար գոմ մը։

— Բայց եզներէդ առաջ այս հիւանդ մանուկիդ մասին պէտք է մտածես, այլապէս՝ կը մեռնի։

— Մեռնի՝ նէ թող մեռնի հո՞գս։

— Ինչո՞ւ, եզներդ զաւակէդ կարեւո՞ր են։

— Ի՞սկ, ես եզներս մեռնին, դրամ չունիմ որ նորեր գնեմ, սակայն եթէ զաւակս մեռնի, կրնամ երկու երեք հատ ևս ունենալ։

Բնազդօրէն մի՞պէտ մը եղաւ Miss Slack կը պատասխանէ։

— Դուն մանուկիդ հոգ տար, ես եզներուդ մասին կը մտածեմ։

Կէսօր է։ Համր արեւուն կիզիչ ճառագայթները մեզ հանգիստի կը հրաւիրեն։ Ջուրերի ճայէ մը եղաւ կ՚այցելենք մերձակայ ուրիչ հայկական գիւղ մը ու մտէ մը կը վերադառնանք Հայաչէն, ուր կաքէն վար կ՚իջնեմ առանձինս և ողջերի կը մաղթեմ ճամբու ընկերուհիներուս, որոնք կ՚ուզղուին դէպի Հալէպ։

Հետաքրքիր եմ գիւղին ու գիւղացիներուն ներքին կեանքով և անմիջապէս կ՚սկսիմ այցելել գիւղին երևելիներուն տուները և կը քաղեմ տեղեկութիւններ։ Առաջին անգամ կը ծանօթանամ գիւղին մուխթարին, որ Սասունցի երիտասարդ մըն է, և որ մէկ տարուան համար ընտրուած է մոդովուրդին կողմէ։ Այժմ տարի նոր մը կ՚ընտրեն։ Մեր խօսակցութիւնը չատրուած յաչողեցի իրեն թէ կը փափաքէի իրիկունը գիւղին մոդովուրդին հետ խօսակցութիւն մը ունենալ։

— Շա՛տ լաւ, մենք ամէն բան կը կարգադրենք, ըսաւ ու բաժնուեցանք։ որմէ ետք այցելեցի քանի մը երևելիներ որոնցմէ կրցայ տեսնալ հետաքրքիր տեղեկութիւնները։

Հայաչէն հիմնուած է ասկէ չորս տարի առաջ Ազգերու Դաշնակցութեան կողմէ թէև ծրագրուած էր 100 ընտանիք հաստատել այս գիւղին մէջ, սակայն միայն 80 ընտանիք կարելի եղած է բերել։ Տուները չինուած են բոլորին գանգուածային աշխատանքով և քնակելի ըլլալէն ետք վիճակ նետելով մոդովուրդէն բաժնուած։ Բնակչութեան 80էն 78ը Լուսաւորչական եկեղեցւոյ կը պատկանին. մէկ Բողոքական և մէկ Կաթոլիկ ընտանիքներ կան։ Գիւղին դպրոցը ունի 78 աշակերտներ և 2 ուսուցիչներ։ Կայ փոքրիկ մատուռ մը նաև, որ դժբաի տարի գրեթէ պարապ է տեղւոյն վրայ ապրող քահանայի մը չգոյութեան պատճառաւ։ Այս չրջանի եւրեք տարբեր գիւղերուն համար միայն մէկ քահանայ նչանակուած է, հետևաբար երեք չաբաթը անգամ մը պիտի կրնան տեսնել քահանայի և պատարագի երեսը։ (Բարեբախտաբար այսօր կարգը Հայաչէնին է և արժանապատիւ քահանան մեզի հետ է)։ Գիւղին մեծագոյն մասը Կաթոլիկներ հայախօսներ են առանց բացառութեան և ասիկա մխիթարիչ երեւոյթ մըն է։ Ոևէ քաղաքական կամ ընկերային կազմակերպութիւն գոյութիւն չունի ի բաց առեալ «Օգնութեան Խաչը», որ ամէն կերպով կապուած է Հալէպի համանուն կազմակերպութեան հետ։ Ունինն չատ փոքրիկ գրադարան մը, զոր կ՚ուզեն մեծցնել։

(Շար.) ՄԻՀՐ. ՂԱԶԱՐԵԱՆ

ԿԹԱԿԱՆ ՄԱՐՄԻՆՆԵՐՈՒՈՒՇԱԴՐՈՒԹԵԱՆ «ԴՊՐՈՑԱԿԱՆ ԱՌՈՂՋԱՊԱՀՈՒԹԻՒՆ»

Հեղինակ՝ ՏՕՔԹ. ՕՆՆԻԿ ԿԷՐԿԷՐԵԱՆ

Այս գիրքը որ յատկապէս պատրաստուած է ճախակրթարանցներու ատակերեցներուն համար, գեժապէս յանձնարարելի է բոլոր Հայ Վարժարաններուն։

Անոր գործածութիւնը առաջնուած է Լիբանանի Ուսումնական Խորհուրդին։

«Ազգ. Վարչութեան Ուսումնական Խորհուրդս քննելէ վերջ Մեծ. Տիար Տօքթ. Օննիկ Կէրկէրեանի կողմէն պատրաստուած «Դպրոցական Առողջապահութիւն» անունով գրքոյկը, կարծէք անոր գործածութիւնը Լիբանանի Հայ Վարժարանց մէջ»։

ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴ

ԳԻՆ՝ 4 ՖՆԳ.

Սպանալու համար դիմել.— Կիւրիւնի Հայր. Միութեան։

Կերպասեղէնի եւ զանազան կտորներու մեծ վաճառատուն

Տ. ԵՒ Ռ. ՄԱՎԻՍԱՔԱԼԵԱՆ

Մուրացն փողոցի վաճառատան հասած են սեզօնի համապատասխան կերպասեղէնի եւ զանազան կտորներու մեծ մբերք. Ֆրանսական, անգլիական, իթալական եւ ամերիկեան առաջադրութիւնով կը գոհացուին ամենադժուարահաճ գնորդները։

Յարգոյ յաճախորդները պիտի գտնեն անմրցելի ազատութիւն եւ ճոխ տեսակ։

ՏՕՔԹ. Գ. ԹԱՊՈՒՐԵԱՆ

ՎԻՐԱԲՈՅԺ - ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ

ՓԻԼԱԴԷԼՓԻՈՅ ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԻ ԱՏԱՄՆԱԲՈՒԺԱԿԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆԻ

Պատիւ ունի ծանուցանել իր յարգոյ յաճախորդներուն որ մէկ տարուան բացակայութենէ եւ իր մասնագիտական ուսումը կատարելագործելէ վերջ Ամերիկայի Ֆիլատելֆիոյ Բենսիլվանիա համալսարանին մէջ, վերադարձած է Գէյրութ։

Նոր դարմանատունը հաստատած է Հավուզ Սաաքի. Մեր Միսկ Աստի օճիին առաջին յարկը։

Ընդունելութեան ժամեր.

8—12 կէսօրէ առաջ. 4.30—6 կէսօրէ վերջ։

ՓՆՏՈՒԵՑԷՔ ԱՄԷՆ ՏԵՂ

«ԱՐԾԻՒ» ՀՐԱՏԱՐԱԿՉԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

1933 Ի

ԵՐԵՔ ԼԵԶՈՒԵԱՆ ՀԱՅԵՐԷՆ ԱՐԱԲԵՐԷՆ ՖՐԱՆՍԵՐԷՆ ՊՈՏԻ ՕՐԱՑՈՑՑՆԵՐԸ

Քաջալերուած անցեալ տարուան մեր օրացոյցներու գոհ ընդունելութենէն այս տարի եւս աւելի խնամքով եւ մեծ բուղթի վրայ տպագրուած հրապարակ կը հանենք Հոկտեմբեր կիսուն։

Հայրենակց-Միութիւններու եւ Ազգային Հաստատութիւններու ուշադրութեան կը յանձնենք, որպէսզի ժամ առաջ իրենց ապսպրանքները փութացնեն։

Սիւրիոյ Գաղեստինի եւ Եգիպտոսի օրացոյցները կ՚ընդունինք փոխարժէքը միչտ կանխիկ։ Նմոյշներ կը դրկուին ձրի։

Հասցէ Մ. Հիսարեան — Գ. Գանարեան B. P. 724 Beyrouth

ՀԱՅԱՍՏԱՆԵԱՅՑ ԵԿԵՂԵՑԻՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ՁԱԿԱՏԻՆ ՎՐԱՅ

ՆԱԽԱԲԱՆ—ԿՐՕՆ ՈՒ ԿՈՒԼՏՈՒՐԱ

Գրեց՝ ՍԻՒՆԻՔ

Ժամանակակից աչխարհիկ քաղաքակրթութեան խորերին մէջ առաջացած հակասութիւններէն ծագում առած երկու մեծ չարժումներու, այն է սոցիալական և կրօնական, հիմնական նպատակն է կազմել ներկայ հասարակարգի արմատական կերպարանափոխութիւնը. ըստ որում իբրև կեդրոնական գաղափար մէկի համար անհատական—նիւթական հաւատարութեան խաչն է, իսկ միւսի համար եղբայրական—սիրալիր յարաբերութեան հաստատումն մարդկանց միջև։ Այդպիսով մենք տեսնում ենք. որ երկու զուգընթաց չարժումներն էլ թէ՛ ծագման միևնոյն աղբիւր—պատճառը ունին և թէ՛ հետապնդում են միևնոյն հիմնական գաղափարը, խնդիր չէ թէ տարբեր միջոցներով, մէթոդներով, և տարբեր արտայայտութեանց մէջ։ Ինքնին հասկանալի է, որ ուր կայ անհատական—նիւթական հաւատարութիւն՝ այնտեղ կայ և եղբայրական յարաբերութիւն. ապա և որտեղ կայ եղբայրական յարաբերութիւն՝ այնտեղ էլ կայ նիւթական գոյացվիճակի հաւատարութիւն։ Հաւատարութեան և եղբայրութեան գաղափարները իրարու ներհակ արժէքներ չեն, իրարու չեն բացառում, այլ լրացնում են։ Այդ գաղափարներու պակաս է հանդիսանում Ազատութեան գաղափարը, առանց որի չի կարող ճշմարիտ եղբայրութիւն և հաւատարութիւն։ Ուր ազատ տեսնել միայն անոնք, որոնք իրենց օրէնսդրական քաղաքական գիտակցութեամբ կը կորոնցնեն իրենց պետական «փրէսթիժը», եւ ինքզինքին կը դատապարտեն ամէն օր քիչ մը ուելի գաղթգլխիկ ըլլալու կամովին ու սիրայօժար։

ԴԻՏՈՂ

VII

Հոգեկան գաղափարի ներքին բովանդակութիւնը երբէք չի կարողացան բացայայտել մարդկային ամենամեծ հանճարներն իսկ։ Նրա էութեան էութիւնը, սրբութեան սրբոցը, խորհուրդ խորհրդոց մնաց անմատչելի մարդկային իմացական կարողութիւնը անզօր գտնուեցաւ իրերի բուն խորհուրդը հասկանալու։ Այդ պարագան երկու հազար տարիներ առաջ իմաստալի կերպով բանաձևեց յոյն ամենամեծ փիլիսոփայ Սոկրատեսը, որ ասած ունի թէ.— ես մի բան միայն գիտեմ, որ ոչինչ գիտեմ։ Այդ միտքը այսօր էլ իր իրաւունքին մէջ է, և ըստ երևոյթին միչտ էլ պիտի մնայ. զի հասունօրէն հինգ զգայարանքներու և երեք չափականութեան միջոցաւ աչխարհը տեսնող, քննող և զննող մարդուն վիճակված չէ իրերի բուն խորհուրդը իմանալու։

Ցոյժ նշանակալի երևոյթ է, որ գաղափարներու աչխարհում ամէն գաղափար երբ տեսականից վերածուում է գործնականի, երբ ժարմին է առնում ընկերային կեանքի մէջ, ապա նա, ինչպէս քաղում պերճախօս փաստերն են վկայում, իր առաջին չրջանին մէջ է միայն առաւել կամ պակաս չափերով ցուցադնում այն պակասները, զոր նա ունէր տեսականին մէջ։

Սակայն սոցիալական, քաղաքական, անտեսական իրադարձութեանց վիթխարի ոլորտին մէջ տակաւ առ տակաւ ձևափոխուելով և դունափոխուելով վերջ ի վերջոյ տանում է տեսականին հակապատկերը դրեթէ։ Ուրիչ խօսքով, ամէն հոգեկան գաղափար իր սրբութեան և պայծառութեան մէջ մնում է միայն տեսական աչխարհում. իսկ երբ նա իջնում է գործնական ասպարէզ, երբ նա ներթափանցում է սոցիալական յարաբերութեանց իրաւական և բարոյական ժարգերում, ապա նա այդ դաշտին մէջ իր որոշ էվոլիւցիայից յետոյ, իր իրր կատարեալ ձևին մէջ, ներկայացնում է հակասութիւն այն պատկերի, զոր նա ունեցած է տեսականին մէջ։ Այդպէս եղաւ քրիստոնէութեան գաղափարին հետ և առհասարակ բոլոր մեծ կրօններու հետ։ Այդպէս եղաւ համայնավարութեան հետ հին ժամանակներու մէջ—Հռովմի մէջ Եգիպտոսում Չինաստանում։ Եւ ներկայիս տակաւին իր վերջնական խօսքը չասած, այդպէս լինելու ահեղ նշանները ցուցադնած ունի և սոցիալիզմը։ Ով գիտէ թերևս գաղափարի ժարմնացումի պրոցեսը անընդհատ Պրոգրեսի ուղիղ գծով չէ ընդհանում, այլ վերելքներու և վայրէջքներու ճանապարհով՝ իբրեւ անհրաժեշտ պայման գործնական կեանքի մէջ իր կատարելագոյն պակերը գտնել կարենալու համար։

Սոցիալական աչխարհում ամէն գաղափար՝ կրօնական, քաղաքական, իրաւական, բարոյական,— որոնք կիրարկում են ազգային եւ դասակարգային պայքարի գեհիններու վրայ՝ իր հիմքին մէջ անպայմանօրէն ունի մարդկային եւ համամարդկային գաղափարական տարրեր, որոնք պայմանաւորում են նրա գոյութեան իրաւունքը և արդարացնում նրա գործունէութիւնը, զոր տեղի է ունենում յանուն ազատութեան եւ իրաւունքի, եղբայրութեան եւ հաւատարութեան, քաղաքակրթութեան և Պրոգրեսի։

Եւ այժմ մենք ապրում ենք այդ օրինակ մի ժամանակաչրջան, յորում տեղի ունեցող իրադարձութիւնները՝ սոցիալական թէ կրօնական դաշտին մէջ, իրենց տարողութեամբ, իրենց արժէքով և նչանակութեամբ մեծագնիս են, իրենց ծաւալով միեզերական։ Եւ գալով Վիթխարի յեղաչրջումներու կոնկրետ փաստերն են ներկայացնում կրօնական եւ սոցիալական չարժումներու ընդհանրական երեւոյթները, որոնք տանջուած մարդկութեան, չարչարուած ազգերի արդեան ազատագրութեան, հաւատարութեան և եղբայրութեան երդերն են կանչում։

Ցեղափոխութեան երգը—Տիեզերքի երգն իսկ է։

(7) (Շար.)

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

Հնդկաստանի մէջ ժողովները կը նախատեսուին հարթելու համար բոլոր դժուարութիւնները

Նոր Տէլհի.— Բանտիր Մ՚ալավիա և Շէվքէթ Ալի երկու ժամ տևող տեսակցութիւն մը ունեցան։ Այս տեսակցութենէն վերջ, անոնք հրատարակեցին յայտարարութիւն մը որով կը հաղորդեն թէ հակամէտ են 30ին համաժողով մը պիտի գումարուի Ալլահապատ ընդմէջ հնդիկներու, մահմետականներու և սիխերու փնտռելու համար իրաւախոհական կարգադրութեան մը միջոցները։

Այս խորհրդաժողովէն վերջ ուրիշ մը պիտի գումարուի որուն պիտի հրաւիրուին Քրիստոնեաները, Ֆարսիները, Անգլօ—հնդիկները և Եւրոպացիները։

Հանգիստներու Ժողովը կը վաւերացնէ Օթթավայի հանձնաժողովի որոշումները

Լոնտոն.— Համայնքներու Ժողովը 84ի դէմ 451 քուէով վաւերացուց Օթթավայի հանձնաժողովի որոշումները։

Պ. ՀԷՐԻՕ ՀԱՑԿԵՐՈՅԹ ՄԸ ԿՈՒՏԱՅ Ի ՊԱՏԻՒ ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ ԴԵՍՊԱՆ ՊԱՐՈՆ ՖՕՆ ՀԷՕՖԻ

Եէօֆէյի շրջանակը Պ. Հէրիօին տուիլը չատ տպաւորութիւն թողուց Փրանս. շրջանակներուն մէջ

Բարիզ.— Այն իւղութիւնը թէ Եէօֆէյ չքաղաքը արուեցաւ Ֆրանս.վարչապետ պ. Հէրիօի խոր ապաւորութիւն առաջ բերաւ այստեղի բոլոր շրջանակներու մէջ և թերթերու մեծ մասը հավակրանք կը ցեկնեն նախագահ Ֆօն Հինդենպուրկի այս ժեսքը։ Կարգ մը թերթեր այս առիթէն կ՚օգտուին իրենց սիւնակներու մէջ մասնաւոր տեղ մը յատկացնելու համար Բարիզի գերմ. դեսպան պ. Ֆօն Հէշի որը Բարիզի մէջ ունեցած 10 տարուան գործունէութենէ վերջ կոչուեցաւ Լոնտոնի դեսպանութեան պաշտօնին։

Ամէն ոք կը յաժարի յարգանք ժառանգնել այս դիւանագէտին առասպելական դարձած իր քաղաքավարութեան, իր վարուելակերպին, իր ձեռնհասութեան և իր նկարագրի կատարելութեան համար։

Բարիզ.— Պ. Հէրիօ հացկերոյթ մը առաւ ի պատիւ գերմանական դեսպան պ. Ֆօն Հէշի որ ժառերս Լոնտոն պիտի երթայ անցնելու համար իր նոր պաշտօնին գլուխը։ Այս հացկերոյթին ներկայ էին ծերակուտական պ. Պէրանժէ, արտաքին գործոց նախարարութեան Ընդհ. Քարտուղար պ. Պէրթլօ և Պէրլինի Ֆրանս. դեսպան պ. Ֆրանսուա Բոնսէ։

Պ. Հէրիօ կարճ ճառի մը մէջ ընդգծեց թէ պ. Ֆօն Հէշ փորձած էր միշտ բարւոքել Ֆրանսայի և Գերմանիոյ փոխյարաբերութիւնները եւ թէ Ֆրանսան մեծ համ դոհունակութիւն կը յայտնէ իրեն։ Հակառակ դժուարութեանց,ֆրանքօ—գերմանական համաձայնութեան մը նպատակը կընգուն պիտի մնայ։

Պ. Հէրիօ յետոյ պ. Ֆօն Հէշի մասոյց Սէվրի յախճապակիէն չինուած սեղանի սքանչելի զարդանկար մը որ կը ներկայացնէ որսորդութեան տեսարանք։

ԸՆՏՐԱԿԱՆ ՊԱՅՔԱՐԸ ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ ՄԷՋ

Ֆօն Բաբէն, իր աշխատակիցները եւ իր խաղաքականութիւնը բուռն յարձակումներու առարկայ կը դառնան

Պէրլին.— Ֆօն Բաբէն դահլիճին քաղաքականութիւնը Միայրայեղ—Աջակողմեան եւ ծայրայեղ—ձախակողմեան մեծ կուսակցութիւններու կողմէ յարձակումի առարկայ դարձաւ նոր սկսող ընտրական պայքարին մէջ։

Բոլոր կուսակցութիւնները համաձայն են դատապարտելու համար դահլիճին դիւանագիտական մէթոտները եւ կը հրապարակեն այն կղզիացումը որուն մէջ կը գտնուի Գերմանիան։

Կեդրոնի կուսակցութեան նախագահ պ.Քաազ յարձակում գործեց պ. Ֆօն Շլայխէրի հռետորական այն արտայայտութիւններուն դէմ որոնք տեղի ունեցան օգոստ. 29 Թուակիր ծանուցագրին Ֆրանսայի յանձնուելէն առաջ կամ նոյն միջոցին։

Ընկերվարականներու եւ համայնավարականներու կողմէ ծեւակերպւած քննադատութիւնները ժեծապէս կը տարբերին Նազիներու քննադատութիւններէն բայց անոնց նման իրենք ալ կը քննադատեն կառավարութեան անդամներէն ոմանց դիւանագիտական եւ հռետորական սխալները։

Իտարու դէմ գտնուող Չիլեական եւ Մանչուրիական եւ Ճաքոնական ուժերը

Նանքին.— Ճաքոնի և Մանչուքուօյի դէմ մղուող պայքարի մէջ գտնուող զինուորական ոյժերը պաշտօնապէս կը հաշուին 300,000 հոգիէ աւելի

Կը կարծուի թէ Զօրավար Ճէնկ Շանկ Ճէնի բանակը ունի 180,000 հոգի և թէ զօրավար Մաո Թալօնկ Վանկի բանակը ունի 60,000 հոգի։

Կացութիւնը Ծայրագոյն Արեւելքի մէջ

Մանչուրիաբնակ ոչ-զինուորական ճաքոնցիներու պաշտպանութեան խնդիրը

Թոքիո.— Մոսկուայի ճաքոնական գործակատարը Մանչուրիոյ մասին երկար տեսակցութիւն մը էունեցաւ սովիէթական արտաքին գործավարի օգնական Կ. Գարախանի հետ եւ անկէ խնդրեց որ սովիէթական պաշտպանութիւնը տարածուի Մանչուրիոյ սահմանակից եւ չինացի անկանոն զինուորներու հակակշռին տակ գտնուող քաղաքներուն մէջ բնակող ոչ—զինուորական ճաքոնցիներու։

Կ. Գարախան խոստացաւ հեռագրել սովիէթական տեղական իշխանութեանց եւ անոնցմէ պահանջել որ պէտք եղած ուշադրութիւնը ընծայուի այս խնդրին։

Թոքիո.— Ճաքոնի կայսրը ունկնդրութեան ընդունեց Մանչուքուօյի արտաքին գործոց նախարարը որը իբրեւ պատուիրակ ղրկուած է նախագահ Բուլի իշխանին կողմէ իր շնորհակալութիւնները յայտնելու Ճաքոնական վեհապետին Մանչուքուօյի կառավարութեան իր կողմէ ճանչցուած ըլլալուն համար։

Մեծ պատիւներ ընծայուեցան նախագահ Բուի պատուիրակին։

Երկաթուղային ծանր արկած Խ. Ռուսիոյ մէջ

Մոսկուա.— Երկիւղ կայ թէ մի՛ գուցէ շատ խոշոր թիւով անձեր զոհ գացած ըլլան երկաթուղային այն արկածի մէջ որը պատահեցաւ Մոսկուայէն 11 քիլօմէթը հեռու Լիւպինի մէջ։

Արձակուրդին Սօշի Սբայի (Կովկաս) մէջ անցուցած գործաւորներու եւ իրենց ընտանիքները տուներնին վերադարձող յատուկ կառախումբ մը ընդհարեցաւ մթերաբարձ կառախումբի մը հետ եւ գիտէն դուրս ելաւ։

Հինգ վակօններ ոյնպէս ալ մխրճուեցան։

ԳԷՇ ՕԴԵՐԸ ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ ՄԷՋ

Պէրլին.— Վերջին աստիճան բուռն քամիներ փչեցին Գերմանիոյ հիւսիսային մասին մէջ եւ պատճառեցին խոշոր վնասներ։

Ծովեզերեայ գիւղերուն բազմաթիւ տուները աւերուեցան ամբողջովին։ Շատ մը անձեր վիրաւորուեցան։ Քամիին ոյժը այնքան մեծ էր որ խոշոր եւ հաստատուն տուներուն տանիքները տեղերնէն խլուելով նետուեցան մէկ քիլօմէթր հեռու։

Հեռագրային եւ հեռաձայնային հաղորդակցութիւնները ընդհատուեցան։

Պէրլինի եւ Հարց Լեռան բարձրաւանդակի մէջ եւս քամիները եւ հեղեղանման անձրեւները տեղիտուին մեծ ողջոյնութիւններու։

Օգնութեան գործը կազմակերպուեցաւ ծովեզերաց երկայնքը։

ՊԱՐՈՆ ՄԱՆԻՈՒԻ Կ՚ԸՆԴՈՒՆԻ ԿԱՋՄԵԼ ԴԱՀԼԻՃԸ

Գուքրէշ.— Գիւղացիական կուսակցութեան պետ Գ.Մանիու ընդունեց գահլիճը կազմել որուն մէջ պ. Թիթուլէսքօ արտաքին գործոց նախարար պիտի ըլլայ հաւանականաբար։

ՏԵՂԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԽԻՍՏ ՊԱՏԱՍԽԱՆԱՏՈՒ ԵՐԵՒՈՅԹ ՄԸ

ՀԱՄԱՅՆԱՎԱՐԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎ ԿԸ ԳՈՒՄԱՐԵՆ ՄԱՆԿԱՊԱՐՏԷԶԻ ՍՐԱՀԻՆ Մ Է Ջ

Ցաւով եւ ցասումով կը տեղեկանանք օսս տգեղ եւ պատասխանատու երեւոյթի մը մասնրամասնութեանց։ Տեղեկաբեր մը կ՚իմացնէ մեզ թէ՝ անցած օարքուան ընթացքին մեր ամենեակ հայ համայնավարներ ժողով գումարած են վրանափողամի Ս. Խաչ եկեղեցւոյ մանկապարտէզի սրահին մէջ, ուր խօսուած են ճառեր եւ եղած են ցոյցեր։ Չպիտի ուզենք հաւատալ այս վրդովեցուցիչ լուրի մասնրամասնութեանց, եթէ տեղեկաբերը վստահելի եւ մօտէն տեղեակ մէկը եղած չըլլար։

Մենք այժմ կը խնայենք մասնրամասնութիւնները զանազան նկատումներով, սակայն անմիջապէս ուզադրութիւնը կը հրաւիրենք Ազգային Իշխանութեան՝ վճռական միջոցներ ձեռք առնելու համար, քանի որ այդ միեւնոյն ազգային հաստատութեան մէջ այս տարի երկրորդ անգամ ըլլալով ժողով կը գումարեն հակաազգային վնասարար տարրեր։

Անմիջականօրէն պէտք է պաժուին պատասխանատուներ, այլապէս ազգովին կը տուժենք այս յիմարական անխոհեմ արարքին պատճառաւ։

ԴԱՄԱՍԿՈՍԻ ՊԵՏԱԿԱՆ ՊԱՇՏՕՆԵԱՆԵՐԸ ԿԸ ԲՈՂՈՔԵՆ ԱՄՍԱՔՈՇԱԿՆԵՐՈՒ ԶԵՂՁԻՆ ԴԷՄ

Դամասկոսի դատական պատասխանատուները Վարչապետին ադեռսագիր մը ուղղելով կը բողոքեն իրենց ամսաթոշակներու գեոյնումին դէմ։

Ագեռսագիրը կը պարունակէ հետեւեալ պատճառաբանութիւնները.

— Սիւրիացի պատասխանատուներու ամսաթոշակները անհամեմատօրէն աւելի գեղչուած են քան սահմանամերձ երկիրներու միեւնոյն կարգի պատասխանատուները։

— Եթէ ներկայ ամսաթոշակներէն գեղչուի մէկ հինգերորդը, պետական պատասխանատուները պիտի չկրնան ապրիլ։

— Այն պատասխանատու որ չի վարձատրիր իր կարիքներուն համեմատ, կամ խախտի տարբեր միջոցներով ճոգալ իր պետերը։

— Պատասխանատուներ իրաւունք ունին հանգստեան թոշակի։ Ոչ մէկ պատճառ կրնայ գայն ջնջել առանց օրէնքի նախատեսութեան։

ԳԱՂՏՆԻ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՄԸ ԴԱՄԱՍԿՈՍԻ ՄԷՋ

Դամասկոսի Հրեական թաղին մէջ երեւան հանուած է «Սբայական Համբաւախական Ընկերութիւն»ամուսը գաղնի մարմին մը որ դեռատի աղջիկներ խաբելով Դամասկոսէն դուրս կը ղրկէ եւ զանոնք կը մղէ պոռնկութեան։

Երկու մանկավարդ աղջիկներ, Նապիհա եւ Քահելա անունամբ, որոնք վերջերս անյայտացած են իրենց տունէն այս ընկերութեան միջոցաւ առասպահման ղրկուած են։

Ձերբակալուած հրամանագիրներ արձակուած են այս կազմակերպութեան անդամներուն դէմ։

Պ. ԲՕՆՍՕ ՊՕԼՈՆՅ ՄԷՋ

ՀԱՄԱԿՐԱՆՔԻ ՄԵԾ ՅՈՅՑԵՐ Ի ՊԱՏԻՒ ԲԱՐՁՐ ԳՕՄԻՍԷՐԻՆ

ՏԵՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆ Մ. ՔԷՄԱԼԻ ՀԵՏ

Պօլսոյ մէջ. Սիւրիոյ Ֆրանսական Բարձր Գօմիսար Պ. Բօնսօ առաւօտեան 10ին Բանագին իճճաւարժով մեկնելով ժամը 11.30ին Ն. Վսեմութիւնը իր հետեւորդներով հասաւ Դամասկոս եւ իջեւանեցաւ իր ապարանքը։ Յետ՝ գինուորական պատիւներ։ Նուագախումբը ճուագեց Ֆրանսական հայերգը, որմէ վերջ տեղի ունեցաւ գինուորական տողանցք մը։

Պ. Բօնսօի հետեւորդներու շարքին մէջ կը գտնուէին Ընդհանուր Ազահովութեան Տնօրէն Պ. Պուտօ, Զօր. Ֆիքս, որոնք Բ. Գօմիսարի իճճաւարժին առջեւէն կերթային։ Անոնց հետեւէն Տիկ. Բօնսօ, Պ.Բօնսօ, Տիկ. Հէլլօ, Պ. Վէպէր, Պ. Շօվէլ, Քապիթէն Լօրանս եւ Քապիթան Տէլլօզ։

Ժամը 12ին Ն. Վ. Բարձր Գօմիսարին այցելութեան եկաւ Սիւրիոյ հանր. ճախագահ Ն. Վ. Մուհամէտ Ալի Պէյ Ապէ։ Ժամը 12.10ին այցելութեան եկաւ Ն. Վ. Սուպհի պէյ Գհրհէյբ։ Քանի մը վայրկեան վերջ հանրապետութեան ճախագահը մեկնեցաւ եւ Սուպհի պէյ Գհրհէյբ մնաց Բ. Գօմիսարի մօտ։ Վերջը այցելեցին ճախարարապետն ու ճախարարները, «էլիճ Պաղ»ի տեղեկութեանց համաձայն այս ընդունելութեանց միջոցին հաղարական ոչ մէկ խօսակցութիւն չէ ունեցած. միայն թէ Պ. Բօնսօ տեղեկութիւններ ջրուած է իր ճամբորդութեան մասին եւ բացատրած թէ՝ ինչպէս ճանճարացած է 8 օրուան օդակառքային ճամբորդութենէն։

Պ. Բօնսօ ի միջ այլոց այցելողներուն յայտնած է որ Թիւրիոյ մէջ կը գանգատին երաշտէ։

Բարձր Գօմիսար Պ. Բօնսօ Ն. Վ. Սուպհի պէյ Գհրհէյբ յայտնած է որ կուգ տեսակցութիւն մը ունենալ իրեն հետ. այդ պատճառաւ երեսփոխանական ժողովի ճախագահը յետաձգած է իր Հալէպ մեկնումը։

«էլիճ Պաղ» կը տեղեկանայ որ Պ. Բօնսօ երկար տեւեր Դամասկոս պիտի մնայ։ Պ. Բօնսօի առողջութիւնը, կրսեր այցելողներ, օտար յաւ է եւ Ն. Վսեմութիւնը բաւական կազդուրուած կը տեսնուի եւ միշտ ժպտադէմ է։

ՄԷԿ ՕՐՈՒԱՆ ՄԷՋ

ԻՆՔՆԱՇԱՐԺ ԵՐԵՔ ԱՐԿԱԾՆԵՐ

Ալէյի ճամբուն վրայ, Ապէյհէի մօտերեն անցնող համիօն մը, երբ արագընթաց կր աուրար, կր կոխկռտէ Իպրահիմ էլ Ահմէտ անուն մարդ մը եւ յանկարծամահ կրնէ զայն։

Վարիչը ցարդ չէ գտնուած եւ ոչ ոք կրցած է հասկնալ թէ ուր փախած է ան։

Երկրորդ իճճաւարժ մը, դարձեալ բեռնատար, Տուճաց Տուսէֆ անուն վարիչի մը կողմէ բեռ կր փոխադրէր Ճիւնիէհ։ Վիրաւ կամուրջին վրայ օրջեցաւ իճճաւարժը եւ վար իյնկաւ։ Վարիչը կրնար կռոր եղաւ եւ վայրկեանապէս մեռաւ։

Երրորդ արկած մ՚ալ պատահած է Գէյրութի Թայուճե թաղին մէջ։ Այլ Մամճի անուն վարիչ մը արագօրէն երթալու ատեն իր իճճաւարժը կր զարնէ պատի մը։ Վարիչը եւ ճամբորդները վիրաւորուեցան։

ՊԱՏԻՒ ՄԸ ԵՒ ՄԵԾ ՑՈՅՑ

ՀԱՆՐ. ՇԻՆՈՒԹ. ԳԱՅՔԱԿՂՈՒԹԻՒՆԸ ՔՆՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐ «ՇԼՀ» ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ Մ Ո Տ

«Լ՚Ա՛ուրօր» կը տեղեկանայ որ հանրային շինութեանց գեղծումի հարցաքննութիւններ դեռ ամիսներ պիտի տեւեն, որովհետեւ ամէն օր նոր եւ անսպասելի ճամբաներ կը հասնին հարցաքննիչ դատաւորին եւ կը մասնեն նորանոր գայթակղութիւններ։

Ցայսճի չէ սակայն թէ՝ այսքան երկար տեւող եւ դեռ տեւելիք հարցաքննութեանց միջոցին ամբաստանեալները բանն պիտի մնա՞ն թէ՝ ո՛չ երաշխաւորութեամբ ազատ պիտի արձակուին։

Շաբաթ օր, հարցաքննիչ դատաւորը հնգուրիւններ կատարած է Շէյ Ընկերութեան մօտ, ուրկէ կը գնուէր ճամբաներու համար պետ եղած բոլոր ասֆալթները, 1928ին սկսեալ մինչեւ 1930, երեք տարուան միջոցին Շէյ ընկերութիւնը հանրային շինութեանց համար պետ եղած բոլոր ասֆալթները մատակարարած էր։ Պ. Շարպէյ տեղեկացած է որ գեղծումներ կատարուած են բաեւ այդ առ ու ծախի եւ պայմանագրութեան միջոցին։ Այդ պատճառաւ խիստ հնգուրիւններ կը կատարուին։ Եթէ պետ տեսնուի հնգութեանց, այդ պարագային ի հարկէ օտար դատարան պիտի ձեռ առնէ խնդիրը։

ԽՆԱՅՈՂՈՒԹԻՒՆ ՄԸ ԵՒՍ

Կառավարութիւնը մինչեւ հիմա զբաղած մէջ ատեսող ժանտարմաներուն կու տար բացի իրենց ամսագրոսկներէն երկու սուր. ոսկիի յաւելում մը։ Ծես այսու ժանտարմաները պիտի սանանց միայն մէկ սուր. ոսկիւ։ Այս պետով պետութիւնը պիտի խնայէ տարեկան 1800 սուր. ոսկի։

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

1932 — 1933 կրթական օրջանին համար Դամասկոսի Ազգային վարժարանաց ուսուցչական կազմը լրացած ըլլալով, կը խնդրենք որ պատասխի համար թեկնածուները դիմումին պատասխանը։

17 | 10 | 932 ՎԱՐՉԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎ.

ՍՏՑՈՂՆԵՐ

ԿԵԱՆՔ ԵՒ ԱՐՈՒԵՍՏ

(ՏԱՐԵԳԻՐՔ)

Երրորդ տարի 1933

Խմբագրութեամբ՝ Մ. եւ Մ. ԳԱՐՕԱՄԵԱՆի

Հոյակապ կազմով եւ տպագրութեամբ, պատկերազարդ։ ԳԻՆ՝ 30 ՖՆՐ.։

ԱԿԱՆԱՐԱՆ ՊԷՅՐՈՒԹԻ

24 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 1932

	Ս. Ֆ.
Ցգիպտ. ղրքադրմ.	441
Անգլիկ. »	430
Տօլար »	126.75
Ֆրանկ »	60
Գաճ Օթթօման	138
Իտալական Լիր 100	650
Ճուճական Ֆրանկ 100	90
Անգլկ. ոսկի	607
Ֆրանս. »	485
Օսման. »	549
Արծաթ մէճիտ	22.50
Գրէքի Ֆօնս. Ա. Ֆ.	604
» » Բ. »	304
» » Գ. »	295

Սէֆերեան եղբարք Բիւ Ֆօ.

Թէլէֆօն՝ 5-19

— 384 —

— Մ՚վ ըսաւ որ այդքան տարի զայն չեմ տեսած, այս դէպքէն երկու տարի վերջ պատահմամբ Լոնտոնի մէջ տեսայ, բայց չխօսեցայ հետը։

— Ո՞վ կարծեցիր, Թօ՞րն թէ Լէվիսըն։

— Թօրն կարծեցի ի հարկէ, Լէվիսըն ըլլալը այս անգամ իմացայ։

— Սէթրօտիթ Հօլլիճօն ներս բերուեցաւ։ Մր. Գօլ նախկին վկայի դուրս ելլելը պահանջեց։ Անդամներէն մէկը հարցուց անոր։

— Անունդ ի՞նչ է։

— Էֆայ։

— Ամբողջ անունդ խօսէ։

— Աֆրօտիթ Հօլլիճօն է, դուք բոլորդ ալ գիտէք իմ անունս, այդպէս անօգուտ հարցումներէն ի՞նչ կեղէ։

Առաջին անգամ ըլլալով դատաւորը բերանը բանալով առաջարկեց երդում ընել։ Էֆայ մերժեց։ Ասոր վրա երբ իրեն յայտարարուեցաւ որ երդում չընելու պարագային բանտ պիտի տարուի, Էֆայ գոյնը նետեց։ Սըր Ճօն միջամտելով, "ըսաւ։

— Հօրդ սպանութեան գործին հետ ոևէ կապ ուներ՞ դուն։

— Ե՞ս, զարմանալի է, ինչպէ՞ս լեզուիդ կը բռնէ այս տեսակ անբնական հարցումներ ընելու, հայրս ամենալաւ ծնողք մըն էր, զայն ազատելու համար կեանքս իսկ կը զոհէի։

— Ուրեմն ինչո՞ւ կը խուսափիս ոճրագործի արդարութեան յանձնուելէն։

— Անկէ չեմ խուսափիր, կուզեմ դիտել հայրս սպաննողին կախուիլը, բայց ո՞վ գիտէ դեռ ձեզի և ուրիշներու պէտք չեղող ի՞նչ հարցումներ պիտի ընէք։

— Մենք միայն սպանութեան հետ կապ ունեցող հարցումներ պիտի հարցնենք, ուրիշը պէտք չէ մեզի։

— 381 —

Ոստիկանը ձեռքը Էֆայի թևին վրայ դրաւ, Էֆայ նորէն կարծելով որ ան կատակ կ՚ընէ, ըսաւ։

— Թող կատակը, ըսի քուզի որ ամէն բան իր ժամանակը ունի, քաշէ ձեռքդ։

Բայց հակառակ ատոր ոստիկանը աելի բուռն բռնելու վրայ էր, վերջապէս ոստիկանը ըսաւ անոր։

— Տիկինի մը, մանաւանդ ձեր դգացումներուն դիմելուս համար չատ կը ցաւիմ, բայց դժբախտաբար ձեռքս չեմ կրնար քաշել և ձեզմէ չեմ կրնար բաժնուիլ, ինծի հրամայուեցաւ որ ձեզ դատարան տանիմ։

Անկարելի է նկարագրել այդ միջոցին Էֆայի դէմքին ստացած գոյնը, գրեթէ գերեզմանէն ելածի պէս եղած էր։ Ակամայ պոչուտուք մը հանելով ան աչխատեցաւ փախչիլ, սակայն նկատելով որ փողոցի մէջ կը գտնուի, յանձնուեցաւ և ըսաւ։

— Ես վկայութիւն ընելիք բան մը չունիմ, բանէ մը լուր չունիմ։

— Այդքանը չեմ գիտեր, մինչև անգամ քեզ ինչո՞ւ ուզելնին ալ չեմ գիտեր, տրուած հրամանին կը հնազանդինք, և մեր ձեռքէն եկածին չափ քաղաքավարօրէն կը վերաբերուինք։

— Բոլոր փողոցներէն այսպէ՞ս պիտի անցնինք, ձեռքդ վրաս։

— Ոչ, եթէ կը խոստանաս որ չպիտի փախչիս, ձեռքս կը քաշեմ, և թէ ալ գիտես որ անօգուտ է, երեք քայլ չնետած քեզ կը բռնեմ։

— Շատ լաւ, ձեր ուզածին պէս կ՚երթամ։

Այս ձևով երկուքը միատեղ պտոյտի ելածի պէս կողք կողքի կերթային։ Մինչև անգամ անոր պարուսակը ոստիկանը կը տանէր։

Էֆայ «վկայութեան սենեակ» կոչուած պզտիկ տեղ մը բանտարկուեցաւ։ Հոն ան կը մտածէր թէ ի՞նչ ըսէր, որովհետև իսկապէս ան բանէ մը լուր չուներ և համոզուած էր որ իր հօր սպաննիչը Լէվիսընը չէ։

Բացառիկ Դիրքութիւններ եւ Պայմաններ

ԸՆՏԱՆԻՔՆԵՐՈՒ, ԴՊՐՈՑԱԿԱՆՆԵՐՈՒ, ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑՆԵՐՈՒ

Առողջ մնալու համար հանգիստ մահճակալ մը ունենալու է՝ հանգիստ կարենալ ընելու համար։

Ֆիլչնաուակն մահճակալներու մեծագոյն գործարանին մեր ընդհ. ներկայացուցիչի հանգամանքով Ձեզ կ'ընծայենք առիթը ամէն օգտուելու համար։

Քանի տարի եւ աւելի դիմանալը կ'երաշխաւորենք, ընկոյզի ճմաճող փայտի մը օձուած սոյն մահճակալները ժուռաց նորոյթն են, կը ծալուին, *բերել, զետուր զապանակով*, եւ ամէն հսկի յարմարող։

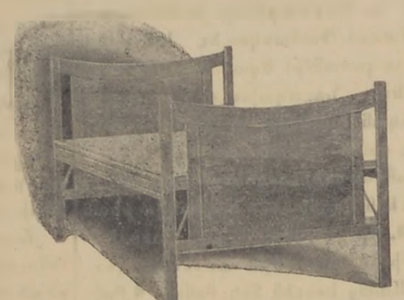

ԳԻՆ ՁԷՆ 10 Ս. ՈՍԿԻ

—o—

ՎՃԱՐՈՒԻ՝ 3 ՄԱՍՆԱՎՃԱՐՈՎ

—o—

5 0|0 գեղչ վերոյիշեալ գներուն վրայ, «Ազդակ»ի այն ընթերցողներուն որոնք ներկայ յայտարարութեամբ կը ներկայանան մեզի

—o—

Ցիկին, ամօսւօս ներածին զուկիդ համար պիտի ուզես ունենալ լաւագոյն մահճակալը. *վերջին ծայր ներկայանալի ապիտակ գոյնով, նիքէլի մեքենական վերնակով, երեխաց վար իյնալէ արգիլող, եւ պատրաստուած գիտական միջոցով,* **Ձեր զուկին կատարեալ հանգիստը ապահովող, սոյն մահճակալները** *բոլորովին նորոյթ մըն են* **Սիւրիոյ համար եւ միմիայն** *մեր քով կրնաք գտնել։*

ԳԻՆ ՁԷՆ 10 Ս. ՈՍԿԻ

—o—

ՎՃԱՐՈՒԻ՝ 3 ՄԱՍՆԱՎՃԱՐՈՎ

—o—

5 0|0 գեղչ վերոյիշեալ գներուն վրայ միմիայն «Ազդակ»ի ընթերցողներուն համար։

—o—

Նոյն իսկ երբ գնելու միտք ալ չունիք այցելեցէք մեզ եւ տեսէք այն ինչ որ կ'առաջարկենք Ձեզ, ուրիշ մը գնելէ առաջ։

O. Y. EKWALL. A. B. (Finland)ի

Սիւրիոյ, Լիբանանի եւ Իրագի ընդհ. ներկայացուցիչ

Ս. ՓԷՇԻՇԵԱՆ, Khan-Chouny, Պաճօ ի Բօմաին ճիշդ հետի կողմը։

ՀՐԱՇԱԳՈՐԾ ՄԱՐԴԻՐ
ԷԼ ՀԱՅ ՍՈՒՀԱՍԵՏ ՊԷՑ ԷԼ ՓԷԼԷՔԻ

Փութացէք առնելու անոր կարծիքը ձեր բոլոր փափաքներուն համար։ Ան կը հանդարտեցնէ բոլոր չուարած և տանջուած մաքերը և կը վերադարձնէ անոնց փափաքածները։ Կ'իյնէ բոլոր ագիներուն. հիքնօթիզով կը կարդայ մարդուն ժամանակները. ձեռքի գծերէն կը կարդայ մարդուն անցած, ներկայ և ապագայ կեանքը. կրնայ հասկնալ ամուսնութեան, համաձայնութեան, սիրոյ, առեւտուրի, քննութեանց և այլն բոլոր գաղտնիքները։ Այս բոլորը կը ցուցնէ մարդուն, կարծես թէ գրուած ըլլան թուղթի մը վրայ։ Կնոջ և ամուսնոյն միջեւ եղած դժուարութիւնները ու տարակարծութիւնները կը լուծէ Առաւօտյ Սուրբ անուններովը եւ Ամերիկեան եւ Եւրոպական գիտնականներու փորձառութիւնները օգտագործելով։

Տխուր եղողներուն ուրախութիւն և հանգիստ կը պատճառէ. ջղային և մտային հիւանդութիւնները կը դարմանէ։ Այս բոլորը մեծ յաջողութեամբ կը կատարէ։ Փորձը ամենամեծ փաստն է. անգամ մը այցելել բաւական պիտի ըլլայ։

ՀԱՍՑԷ.— Գիշերուբ, Հանդէմ Ղամի փողոցի արեւմուտքը, Ֆրանսական հիւանդանոցին մօտ, թիւ 9 բնակարանը։

ԱԶԴԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

Ա.— Անոնք որ կուգան, իրենց մտքը պէտք է գրեն թուղթի մը վրայ և պէտք է պահեն.

Բ.— 1000 ոսկի կուտայ ան, եթէ չի կարենայ ճշգրտօրէն գիտնալ ենթակայի միտքը, գրուած արտաքինէն լեզուով միտքերը չխառնելու համար հարցասի միջոցին.

Գ.— եթէ նամակներու մէջ ամփոփուած չըլլայ երկու ոսկի, պատասխան չի տրուիր։

ՋԱՎՋԱՎԱՁԵԱՆ ՄԱՐԻՉՆԵՐ
ՏԵՂԱԿԱՆ ԳՈՐԾ

Ջավզավաձեան եղբայրներու հրդեհի մարիչները, շինուած պղինձով ապահովուած են 20 ֆիլօկրամ ճնշումի մը համար։

Անոնք արձանագրուած են քաղաքապետութեան անօրէնութեան մօտ և ճանչցուած Ֆրանսական բեճիք ծանձնախումբի կողմէ։

Այս մարիչները այնքան ներկայանալի են որքան եւրոպական։ Գիները չատ ծայրայեղօրէն աժան ու արդիւնքը գրեթէ վայրկեանական է։

ԱՋԴԱԿի ՏՊԱԳՐԱՆ

ՏՊԱԳՐԱԿԱՆ ԱՄԷՆ ԿԱՐԳԻ ԳՈՐԾԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ
Դիմեցէք «Ազդակ»ի Տպարանը՝ գիրք, պրօշիւր, ճարտարական հրատիրագիր, պահարան, ճամպակի քարտ՝ եւ առեւտրական ձեռագիրներ.
ԱՐԱՊ, ՄԱՔՈՒԻ, ԳԵՂԵՑԻԿՅԷԻ ՊԱՇԱՆ.
ՁՈՒԱ ՄԲԵՐԳ ԳԻՐԵՐՈՒ

ԳԱԼՐԻԷԼ Թ. ԹԷՐԶԵԱՆ
(ՎԵՐԱՓՍՐԿԱՆ ԱԱՃԱՐԱՏՈՒՆ)

Հիմնուած 1921 ին Գոլֆ-Բերա

Բոլոր դիւրամատչելի պայմաններով կը կատարենք ամեն կարգի երեսպրական լրի գեղեցկութիւններ (Installation), ինչպես նաեւ մօքետ եւ ջեմաններ։

Վաճառասուն կ'ամաճեն նաեւ բոլոր երեսպատրիճներու ճոռոմ ճեներ։ Մանաւանդ ապահարկութիւն բնակարաններու երեսպատրաստման աճառասուն Philips եւ Lux երեսր. լամբերու եւ ամեն տեսակ երեսպրական պիտոյքներու։

Վերմուճ դիւրութիւններ.
Հասցէ — Վ. Ուզունեանի գրասեն կից Գալաթ. B. P. 491

ՈՎ ՈՒՇԻՒ ՈՒՍԱՆՈՂ
Բնական է որ դպրոցական սեմբեր գնելու համար ամենալաւ տեղը կը գնեն

Beyrouth chausse Standard

Դուն գիտես որ ՍԹԱՆԴԱՐՏի կօշիկները լաւագոյններն ու ժամանագոյններն են.

Փորձէ եւ քէ ոսեերուդ հանգիստը պիտի ապահովես եւ քէ ալ խնայողութիւն.

ԿԵԴՐՈՆԱՑԵԼԻ՝ ՆԱՃԱՐ ԵՂԲԱՐՑՆԵՐՈՒ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ

ՄԱՆՐԷԱԲԱՆԱԿԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՈՑ
Laboratoire Microbiologique

ՏՕՔԹ. ՍԱՄՈՒԷԼ (ՍՏԵՓԱՆԵԱՆ)

Մասնագիտութիւնը կատարելագործած է Փարիզի եւ Լիօնի մէջ եւ ստանձնած տարիներէ ի վեր բժշկակ. սոյն ճիւղով զբաղած բլլալով կը կատարէ բժշկ. ամենէ ճաշակելիներ. (մկզ. խուխ. արիւն եւլն).

Հասցեատուած է Մէյրի փողոց Տաուէի օճիքին մէջ.(պապ իարիսի մօտ բրամուէյի գծին վրայ) խղճամիտ ուշադրութեամբ, չափաւոր գին.

ՏՕՔԹ. ԳԵՈՐԳ ԿԷՐԿԷՐԵԱՆ

Վկայեալ Lauréat ընտիկի Interne եւ այժմ մասնագէտ *ՍՍՍՆՈՂՑ* ի Ֆրանսական հիւանդանոցի *ԱՋԻՒ, ՓՈՒ, ԿՈՀՈՐԴԻ, ԱԿԱՆՋԻ և ԳԼՈՒ* հիւանդութիւններու բաժնի։

Հիւանդ կ'ընդունի կէսօրէ վերջ ժամը 2—6

իր գինիրին մէջ rue de Damas, No. 15

Հիւանդները ուզդակի հիւանդանոց կ'ընդունուին իր կողմէ տրուած մուտքի բարօրով։

Ագքատ հիւանդներու ձրի դարմանուած, ամէն օր կէսօրէ առաջ ժամը 10—12, հիւանդանոցի դարմանատան մէջ։

Կարի եւ Գեւագիտութեան Դասընթացք
Տիկին ՄԱՌԻ ԵՐԱՄԵԱՆ

ՎԿԱՅԵԱԼ ԴԵՐՁԱԿՈՒՀԻ

ԲԱՐԻՁԷՆ ԵՒ ՎԱՃԻՆԿԹՕՆԷՆ

Կարի եւ ձեւագիտութեան մասնագիտուհի, Տիկին Մառի Երամեան կը վերադառնայ իր արհեստանոցը, Մեծ Սէրայի դիմացը Նո. 78 ատ երկրորդ արկը։

Երէ ամսուան միջոցին կը սորվեցնէ ամենավերջին ճոռաձեւութեամբ, կար եւ ձեւագիտութիւն իր բոլոր բարդութիւններով եւ ուրիշական մբջոցներով, Droit-fils մէթոտով։ Իր ատակերտուհիները կ'օժտեն Բարիզի ատեարհածանօր Académie Daydou վկայականով։

Տոկուն շինուածի Վայելուչ ձեւ Հնչուն եւ բնական ձայն

Ահա յատկանիշները

ՈՐՈՆՑՄԱՎ ԿԸ ՁԱՏՈՐՈՇՈՒԻՆ

ԱՓՕԼԼՕ ՓՕՆՕՆԵՐԸ

Հրապարակի վրայ գրաննը, ոդ բոլոր մարքանեները հետ կը մրցին Աբոլլօ Փօնօները։ Մանաւանդ վերջին նոր մօտէլները, որոնք հասած են արդէն, անգերազանցելի են իրենց տոկունութեամբ, վայելչութեամբ և ժամչելի գիներով։

APOLLO GRAMOPHONE Co. Ltd
(of London)

ԱՓՕԼԼՕ՝ ՓՕՆՕՆԵՐՈՒ ԹԱՓԱՒՈՐԸ !!!

Կատարեալ համոզում գոյացնելու համար՝ անգամ մը այցելեցէք
MAISON APOLLO, Rue de la Poste, BEYROUTH

Փողոգիկ եւ բօնօր՝ ամէն ձեւի, ամվիճելի օրակ եւ առաւելութիւններ գիւրամատչելի գին, վճարումի դիւրութիւն։

Ընդհ. ներկայացուցիչ՝ Սիւրիոյ, Պաղեստինի, Անդրյորդանանի, Միջագետքի եւ նիպրոսի.— ԳԱԲՐԻԷԼԵՆ ՍԻՆԱՆԵԱՆ

KOURKEN SINANIAN, Boite Postale 642, BEYROUTH (Syrie)

ՕԳՆԷ ԴՈՒՆ ՔԵԶԻ ԵՒ ԱՍՏՂԸ ՔԵԶԻ ՊԻՏԻ ՕԳՆԷ

ԸՆՏԱՆԻՔԻ ԱՍՏՂԸ
(L'ETOILE du FOYER)

Առեւտրական և երկրագործական ժողովրդային վարկի հաստատութիւն
Անձնուէր ընկերութիւն.— դրամագլուխ՝ 3,000,000 ֆրնք.
որ կրնայ 3.000,000,000 ֆրնք.ի բարձրացուիլ վարչական խորհուրդի պարզ որոշումովը։

Կեդրոնատեղի.— 137 Boulevard Sebastopol - Paris

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ Արեւելեան պետութեանց
Սպասի Օքեի՝ օճճ, Գուրճի՝ Գեյրութ

ԵԼԵԻՄՏԱԿԱՆ ՃԻՒՂ
Ապահովի պարտականագրութիւնի
ՕԺԻՏ

Երաշխաւորեալ տոկոս 6%։ Ապեր գրամ մասնակցութիւն ընկերութեան ընհերքին։

ԿԱԼՈՒԱԾԱԿԱՆ ՃԻՒՂ
ՎԱՐԿԵՐՈՒ ԲԱԺՈՒՄ

Կալուածի վրայ փոխառութիւնք

Վճարելի 10—15—20 տարիէն. Որոշուած պարտ ժամանակէն առաջ ուզողը կրնայ վճարել։

ԸՆՏԱՆԻՔԻՆ ԱՍՏՂԸ ընկերութիւնը ներկայիս 75,000է աւելի անդամ ունի։ Մինչև 1 Ապրիլ 1931 Ընտանիքին Աստղը 135 միլիոն փռնկ տուած է, գրաւուկ 500 միլիոնէ աւելի արժէք ունեցող անշարժ կալուածներու վրայ։

Ամեն բդրակցութիւն ուղղել՝ B, P. 821, Beyrouth

ՄԱՍ ԺԶ.
ՀԱՐՑԱՔՆՆՈՒԹԻՒՆ

— Այդ օր, անդամներուն բոլորն ալ ներկայ էին, դատաւոր Հէրի նախագահութեամբ։ Լօբա Սէվըրընին ալ, վերը, դատաւորներուն կարգին տեղ մը տրուած էր։ Դատարանը ծայրէ ծայր լեցուած ըլլալով, մարդ կը զարմանար թէ այդ բազմութիւնը վերջէն ինչպէս պիտի պարպուի։ Էֆվիրընի բարեկամներն ալ իր հարկէ ներկայ էին, որովհետեւ անոնք երբէք չէին հաւատար և կը կարծէին որ Քարլայլի կողմէ հնարուած զրպարտութիւն մը։ Հոս միայն փոքրիկ և թեթեւ դատեր կը տեսնուէին և ծանր ոճիրները կը ղրկուէին Լինպօռօ։ Ըսինք որ դատաւոր Հէր կը նախագահէր ամէն ոք գիտէր որ նոյն իսկ իր տղան կախաղանէն ազատելու գնով ան աչառութիւն չէր ըներ։

Մր. Պօլ իր բոլոր գիտցածներն ու լսածները մէկիկ մէկիկ պատմեց։ Մր. Րուպէն Էվիրընի կողմէ պաշտպան փաստաբան նշանակուած ըլլալով, հարցուց Մր. Պօլին թէ՝ ուրկէ՞ քաղած է այդ տեղեկութիւնները, բայց Մր. Պօլ յայտնեց թէ առ այժմ այդ մասին բան մը պիտի չկրնար յայտնել։ Էպէնէզէր Ճէյմս վկայութեան համար կանչուելով, Մր. Հէրպըրթ զայն այս ձեւով հարցաքննեց.

— Ի՞նչ գիտես ամբաստանեալ Էվիրընի մասին.

— Շատ բան չեմ գիտեր, ժամանակին զայն Գաբտան Թօրն անունով գիտէի։ Անոր մասին միայն Իֆայ գիտէր.

— Զայն ու՞ր կը տեսնէիր և ինչպէ՞ս կը ճանչնաս.

— Ապպէյի անտառին՝ և Հօլիճօնի բնակարանի մէջ.

— Իրեն հետ երբէք տեսնուա՞ծ ես.

— Այո, քանի մը անգամ Թօրն ըսելով խօսեցայ և պատասխան տուաւ, կասկած չունիմ որ Օթվէյ Պէթհէլ և Լօքսլէյ ևս կը ճանչնան զայն և իրր Թօրն կը ճանչնան, շատ անգամ կը տեսնէին զայն.

— Ուրիշ ճանչցող կա՞յ.

— Այեղճ Մր. Հօլիճօնն ալ կը ճանչնար։ Եւ նոյնիսկ օր մը, իմ քովս իր աղջկան ըսաւ որ, գոհ չէ այդ չիք մարդուն իր տունը գալէն։ Իսկ Էֆայ պատասխանեց հօրը թէ՝ ինչպէս ուրիշներ, Թօրնն ալ կրնայ գալ, և աւելցնելով ըսաւ հօրը. «Վստահութիւն չունի՞ս ինծի հայրիկ»։

— Պէտք չէ այդ մասը, ուրիշ ճանչցող կա՞ր զայն.

— Կարելի է Էֆայի քոյրը Ճօյսն ալ կը ճանչնար, բայց ամենալաւ ճանչցողը Րիչարտ Հէրն էր.

Դատաւոր Հէր այս խօսքին վրայ իր յօնքերը պըռատեց։

— Էֆայի համար կուգար.

— Էֆայի հետ ամուսնանալու մտօք, չէ՞.

— Ձեմ կարծեր, ըսաւ Էպէնէզէր չրթունքները ծըռելով, չեմ կարծեր որ այդ տեսակ նպատակ մը ունենայ.

— Հօլիճօնի սպանուած օրը տեսա՞ր զինք.

— Ոչ, չտեսայ, որովհետեւ հոն չէի.

— Քանի՞ տարի եղաւ.

— Ճիշդ ու ճիշդ չեմ կրնար ըսել բայց կարծեմ մօտ 12 տարի եղաւ.

— Ի՞նչ կ'ըսես, այսքան տարի անցնելէ վերջ, պիտի կրնա՞ս երդումով ընել թէ Սըր Էվիրընը Թօրնն է.

— Ի հարկէ, ինքզինքս ինչպէս որ գիտեմ, Էվիրընը այդ մարդը ըլլալն ալ այդպէս գիտեմ, ինչո՞ւ երդում չընեմ.

— Այսքան տարի չի տեսնելէ վերջ նորէն կը ճանչնաք հա՞, չատ անտրամաբանական է, ըսաւ Մր. Րուպէն.

AZTAG
JOURNAL QUOTIDIEN ARMÉN.
B. P. 587
BEYROUTH, Liban
Directeur - Propriétaire
HAIG BALIAN

ԳԻՆԵՐ

ՍԻՐԻԱ տար. 550, վեցամսեայ 300 ՍԻՐ.
ԱՐՏԱՀԱՄ. տարի 7, վեցամսեայ 4 տոլար

ԱԶԴԱԿ

ՕՐԱԹԵՐԹ
ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԳԻՏԱԿԱՆ

ازتاك
جريدة سياسية ادبية اقتصادية حرة

ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ
ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 26
1932

ԳԻՆԸ
ՀԱՍՏ
2.50 Ս.Դ.

Ջ. ՏՂԱՅԻ | Աւհճ առաքում պահք բեր բերքիս ցօրհճին հասցէին | Տճօրէճ — Խմբագիր՝ ՀԱՃԿ ՊԱԼԵԱՆ | Չհրատարակուած ձեռագիրները չեն վերադարձուիր | Թիւ 169 (746)

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

ՖՐԱՆՔ ԵՒ ՍԻՒՐԻԱԿԱՆ ԴԱՇՆԱԳԻՐԸ

Վերջին ևօքը տարիներու ընթացքին նշանակելի նուաճումներ կատարեց Սիւրիան ու Լիբանանը քաղաքականապէս և ունեցաւ բազդատաբար խաղաղ և անդորը շրջան մը։ Եթէ նկատի չ'առնենք, արևելեան երկիրներու յատուկ կարգ մը աննշմար դէպքերն ու ազմուկները, կարելի է ըսել որ բնականոն էր հովանաւորեալ երկիրներու կացութիւնը Ն. Վ. Բարձր Գոմիսէր Պ. Բօնսօի պաշտօնավարութեան շրջանին։ Սիւրիան ունեցաւ իր օրինաւոր խորհրդարանը և սահմանադրական վարչաձևը, գրեթէ բոլոր հոսանքներու մասնակցութեամբ։ Առաջին անգամ ըլլալով Սիւրիան օժտուեցաւ հանրապետական վարչաձևով և ընտրեց իր արժանաւոր նախագահը, յանձին Ն. Վ. Մուհամէտ պէյ Ալի Ապտլ, որ հաւասարապէս կը վայելէ բոլոր կուսակցութեանց յարգանքն ու վստահութիւնը։

Ամենէն ուշագրաւն ու կարևորը սակայն այդ նուաճումներու մէջ, քաղաքական-ազատագրական մարզին մէջ, Սիւրիոյ ունեցած հսկայաքայլ յառաջդիմութիւնն է, մօտ օրէն երկիրը օժտելու համար բացառիկ յաղթանակներով և նոր յաղողութիւններով։ Շնորհիւ սիւրիացիներու գիտակցութեան և Ֆրանսայի կողմէ վայելած հաւակրանքին ու գուրգուրանքին, Սիւրիան ի ժամու պիտի ստանայ իր բացարձակ անկախութիւնը և ոլպէս անդամ Ազգերու Դաշնակցութեան, պիտի ունենայ իր դիրքն ու ազդեցութիւնը միջազգային քաղաքական ասպարէզներու մէջ։

Այս բոլորը սակայն Սիւրիան կը պարտի Բարձր Գոմիսէր Ն. Վ. Պ. Բօնսօին, որուն բարձր հեղինակութեան և դիւանագիտական կարողութեան միացած մաքուր և ըղձախոհ նկարագրի մը բոլոր առաքինութիւնները, հովանաւորեալ երկիրները վայելեցին երջանիկ շրջան մը։

Ն. Բ. Պ. Բօնսօն կրցաւ քայլ առ քայլ հովանաւորած երկիրները հասցնել չափահասութեան աստիճանի մը և անոնց ցոյց առաւ իսկական հայրենասիրութեան ճամբան։ Փարիզի և Ժընեվի մէջ իր տարած անդուլ ջանքերուն շնորհիւ, համոզում գոյացաւ միջազգային բարձր շրջանակներու մէջ, որ՝ Սիւրիան այլևս ի վիճակի է դաշնագրային պետութեան մը վերածուելու, Ֆրանսայի ժամանակաւոր առաջնորդութեամբ։

Իր վերջին այցելութեան Փարիզ և Ժընեվ, Բարձր Գոմիսէրը արձակեց վերջնական համաձայնութիւն մը գոյացուցած է Արտաքին Նախարարութեան և Ազգերու Դաշնակցութեան հետ ու պատրաստած դաշնագրի բնագիրը։ Թէպէտ անծանօթ են մեզ դեռ սոյն դաշնագրի բոլոր տրամադրութիւնները, սակայն հաւանական է որ յար և նման ըլլայ Իրագի և Անգլիոյ միջև կնքուած դաշնագրին, 25 տարուայ պայմանաժամով։ Դաշնագրի կնքուժով, Ֆրանսան կը վերացնէ հովանաւորութիւնը Սիւրիոյ վրայէն և զայն կ'անուանէ ազատ ու անկախ։ Անկէ վերջ Սիւրիան կնքուած դաշնագրի տրամադրութիւնները յարգելու պարտաւորուած կ'ըլլայ և պատասխանատու Ազգերու Դաշնակցութեան առջև։

Ժողովուրդներու քաղաքական կեանքին մէջ ամենաբջանիկ եւ միևնոյն ժամանակ ամենապատասխանատու վիճակ մըն է ղեկի պետականացում և անկախացում առնուած քայլը։ Պետականացող, աւելի ճիշդը անկախութիւն ձեռք ձգող ժողովուրդները պէտք է գոյապայքար ընեն և իրենց ցեղային բնական կիրքերն ու այլոց հանդէպ ունեցած ատելութիւնները մոռնան։ Իրենց հպատակներուն և նոյն իսկ իրենց երկիրներու սահմաններուն մէջ բնակող բոլոր ժողովուրդներու և ցեղերու հանդէպ անխտրական պէտք է ըլլան։ Պէտք է յարգեն միջազգային բոլոր պարտաւորութիւնները և ըլլան երախտագէտ իրենց բարեկամներուն հանդէպ։ Իբրև անազատ ժողովուրդ կատարուած բազմաթիւ թերութիւններ և խտրական շարժուձևեր մեծ պատասխանատուութիւններ չեն բերեր. սակայն անկախացումէն վերջ տեղի ունեցող նման ձեռնարկներ ոչ միայն արտաքին աշխարհի կարծիքը աննպաստ կը դարձնեն, այլ կը քանդեն ներքին միութեան օղակը, ուժը, առանց որու առաջին փոթորիկէն իսկ փլուզուժի կը դատապարտուին պետական մեքենաները։

Մենք վստահ ենք որ Սիւրիան և իր պետական անձնաւորութիւնները ունին այս գիտակցութիւնը և կը ճանչնան իրենց նրբին կացութիւնն ու պատասխանատուութիւնները։ Անոնք անշուշտ աչքի կացութիւնն ու պատասխանատուութիւնները։ Անոնք անշուշտ աչքի գիտնան յարգը այն վեհանձն բարեկամութեան, որ տարիներէ ի վեր տածեան Մեծն Ֆրանսային։ Ցետ այսու ևս, երբ ստանան իրենց կատարեալ անկախութիւնը, Սիւրիացիները ամէն գնով պիտի աշխատին տևականացնել Ֆրանսայի բարեկամութիւնը և դառնալ անոր դաշնակիցը, ոչ միայն 25 տարուան համար, այլ հարիւրաւոր տարիներ։ Բարեկամութեան այդ երկարատև շրջանին, Սիւրիան աւելի պիտի լուսաւորուի և յառաջդիմէ, դառնալու համար արևելքի ջահը։ Առանց Ֆրանսայի անկեղծ բարեկամութեան և համակրանքին սիւրիական պետութիւնը դատապարտուած է ՃԱԼու վտիտ և անուժ։

Սիւրիական ժողովուրդին անկախութիւն շնորհող և զայն պետական կատարեալ ներգաշնակ օրգանիզմ մը դարձնելու աշխատող Ֆրանսան պատրաստ է ի գլուխ հանելու այդ առաքելութիւնը, եթէ Ֆրանսան պատրաստ է ի գլուխ հանելու այդ առաքելութիւնները։

Սիւրիան ևս իր կարգին յարգէ իր պարտաւորութիւնները։

Հայրենասէրները, ճշմարիտ ու անկեղծ ազգայնական գործիչները շատ ունի Սիւրիան։ Համոզուած ենք որ անոնք պիտի կրնան դնան հատել իրենց երկրի չհները և զսպել կարգ մը ամբոխային տրամադրութիւնները։ Ֆանի մը օրէն արդէն կը բացուի խորհրդարանը, և գուցէ առաջին գործը կ'ըլլայ դաշնագրի քննութիւնը։ Ծայրայեղ պահանջներէ և խուճապ յառաջացնելիք արտայայտութիւններէ պէտք է զգուշանալ, չի ձախողեցնելու համար ծրագիրը։ Եթէ իրագիներու չափ խոհեմ և հեռատես ըլլան սիւրիացիները, բաւական է, Արևելքի ամենաբջանիկ տէրութիւնը դառնալու ամէն բաղդ և հնարաւորութիւն ունին։

*Բարձր Գոմիսէր Պ. բօնսօ, որ Փարիզէն ուղղակի Դամասկոս եկաւ, ամէն լիազորութիւն ստացած է համաձայնութեան եզր մը գտնելու համար սիւրիական բոլոր հոսանքներուն հետ։ Ինչպէս կը հասցնի վերջին թղթաբերով հասնող Դամասկեան թերթերէն, Պ. Բօնսօ կրցու

ՄԱՄՈՒԼ

ՀՌՈՄԷԱԿԱՆ ԳՈՐԾ ՄԸ

Այս խորագրին ներքև «Լ'Օրիան» կը նկարագրէ մեծ դերը զոր Ֆրանսան կատարեց ձէպել Տրիւզի բարգաւաճուսի գործին մէջ։

Մարգ եթէ իսկապէս, կ'ըսէ ան դիէ 1926էն 1932ի միջոցին կարուած ճամբան, երազելու ապաւորութիւնը կ'ունենայ։

1926ին՝ բուռն արիւնոտ կռիւ մը տարածուեցաւ Նորազարդ գաւնան մը քաղդրութեանը մէջ։

1932ին՝ պատերազմի խաղաղած դաշտին վրայ ոչ մէկ հետք այն աղբերգական խռովութիւններէն որոնք բզկտեցին հողը։ Ոչ մէկ յիշատակ նոյնիսկ, յիշողութիւններուն մէջ, այդ օրերու տեսլութիւններէն ու մահացու սարսափներէն։ Ամենուրեք, դաշտին մէջ Քէ'քազքին կը ժպտի և կը ծաղկի խաղազութիւնը։ Հիւանդանոց, ապրուկ, ճամբայ, աղբիւր, ոռոգում, խնայողութիւն. ահա այս վերջին տարիներու մեծագոյն դէպքերը ֆրանքօ—արիւզպատմութեան...։

...Վերաշինական և կազմակերպչական հոգւոյական, յանդուգն համբերատար և ծանր գործ մը. բայց մանաւանդ երկրաչափական ու նրբին ֆրանսական գործ մը։ Այս դժուարին ձեռնարկի արհեստաւորները, սահող ջուրի մը ամենաթեթև մրմունջն իսկ բնաւ չլսուած հոգի մը վրայ, կատարեցին բարոյական և նիւթական յարութիւն մը որ կը պատուէ զիրենք ու իրենց երկիրը։

Լաւ է արդարև— ո՛րքան յատկանշական— որ այսօր Սուէյցայի յաղթողը, Սուէյցայի մէջ իսկ, չրջապատուած արիւրիւական դիմագրութեան վերջին հերոսներէն, կոչուած է յուցնելու ապշեցնող ու յարատև բեղմնաւորութիւնը ֆրանս. յաղթանակի մը։

ԴՐԱՑԻԻՆ ՕՐԻՆԱԿԸ

«Արևմտեան գաղթավայրագրութ» և «Ֆրանսական կայսերապաշտութեան» կատարի "ընդդիմադիրները բոլորովին ըմբռնեցի՞ն և արդիւնաւորապէս խորհրդածեցի՞ն Իրագի Ազգերու Դաչնակցութեան մէջ ընդգրկուելու դէպքին վրայ։

Իրաքն ալ ունէր իր ազգայնականները։

Այդ ազգայնականներն ալ Հովանաւորութեան մէջ կը տեսնէին միայն նըւաճումի ձեռնարկ մը, տիրակալութեան միջոց մը։

Բոլոր յանձնառութիւնները, բոլոր դաշնագիրները, ուխտերն ու միջազգային որոշումները անոնց կ'երևէին որպէս օրէնագիտական կեղծաւորութիւններ՝ յատկացուած ծառայելու անգլիական կայսերապաշտութեան նպատակներուն։

Լսենք սակայն իրենց այսօր։ Մարիկ ընենք խոստովանութիւնը Գաղատաի եբրեփոխան Ռաւսեմ Հայատ պէյի, որ եղաւ գլխաւոր արհեստաւորը Իրաքի ազատագրութեան։

«Մինչև ժամանակ մը առաջ, Իրաքի ժողովուրդը կը կասկածէր հովանաւորեալ իրկիրներու չուրջ կարգ մը մեծ պետութիւններու ստանձնած պարտաւորութիւններու նկատմամբ։ Եւ քէ ամենէն առաւելի յատուկ գրուածքներ նախընտրելի են, բայց մարդու ընդհ. զարգացման յարաճուն պահանջ յագեցնող նիւթեր չի պէտք է աննկատողուլ։ Միակողմանի զարգացումը օգտակար ըլլալէ աւելի վնասակար է։ Ողջախոհ և չրջահայեաց ըլլալու համար մարդ պէտք է ամէն բանի մասին գոնէ մի քիչ գաղափար ունենայ, և յաղողելու համար իր նիւթին մէջ մասնագէտ ըլլալու է։ Այս յատկութիւնները յաղողութեան հիմնաքարերն են։

Լոկ մասնագիտութիւնները յարգել եւ ժամանակին յարգը գիտնալ լուսամիտ առևտրականի մը յատկութիւնները չեն։ Արդիական առևտրականը պէտք է գիտնայ նախ ուրիշներուն, նամանաւանդ յաճախորդներուն, ժամանակին յարգը։ Ի՞նչու յաճախորդը պէտք է, նոյն իսկ, հինգ վայրկեան սպասէ գնում մը ընելու համար։ Ան ալ մարդ է և ինչպէս դու, նոյնպէս ան կրնայ ունենալ իրեն անձնական գբաղումը։ Եւ վերջապէս պահու մը չէ՞ անոր ներկայութիւնը վաճառատանդ մէջ։ Մուրալու համար չէ որ եկած է, այլ գնումներ ընելու, գրամ տալու։ Ե՛ւ չեմ կրնար երևակայել մասին պակասութիւններէ տառապող մէկը, նոյն իսկ, որ այնքան պաղ վերաբերի դրամ առողի մը հանդէպ ինչպէս կ'ընեն մեր առևտրականները իրենց յաճախորդին։ Եւ ասիկա առևտր. սկզբունքներուն դէմ մեղանչել է։

Ուստի յաճախորդը պէտք է անմիջական և անյապաղ ուշադրութեան արժանանայ։ Եթէ արդէն իսկ ուրիշ յաճախորդներ կան՝ պէտք է ներողութիւն խնդրել նորեկէն, և բարձր յաճախորդին լսելի ձայնով մը հրաժայել սպասաւորին որ աթոռ մը տայ որպէսզի յաճախորդը հանգչի եւ ապահովութիւններ ընելու համար։ Թէ ինչպէս պէտք է յաճախորդը ա՛ւելի սիրալիր՝ ան ալ ուրիշ առթիւ։ Առ այժմ Ձեզ բարով։

Ս. ՎԱՐԺ.

ՔԱՐԻՒՂԸ Ս. Ռ. Տ. Տ.Ի ՄԷՋ

ԱՐՏԱԴՐՈՒԹԵԱՆ ԴԱՆԴԱՂՈՒՑՈՒՄԸ

(Քաղուած Փուրիզի *Agence Economique et Financière*-էն)

Ինչպէս Սովիէթական ճարտարարուեստի դանդաղ ճիւղերուն այխատանքը, հնգամեայ ծրագրին անբաւարարութիւնը ի յայտ կուգայ ո՛չ միայն արտադրութեան հսկայ բացերով, նախատեսութիւններուն նկատմամբ, այլ, եւ մանաւանդ, արտադրութեան կշռին յառաջացած դանդաղացումով։ Ամբողջ ճարտարարուեստին մէջ, իր բոլոր բաժանումներով, ծծումբի պակասը զգալի է, և ասիկա այն վայրկեանին երբ երկրորդ հնգամեայ ծրագիրը իր առջև կը գնէ, 1933էն սկսեալ, կատարելիք գործեր, որոնք նոյն իսկ բազդատելով առաջին ծրագրին հետ, կ'երևան հսկայական։ Ի մասնաւորի, ինչ որ կը վերաբերի քարիւղին, երկրորդ ծրագիրը կը նախատեսէ արտադրութեան 150 0 | 0 յաւելում մը։

Արդ ահաւասիկ այս տարուայ քարիւղի արտադրութեան առաջին 8 ամիսներու չափին վերաբերեալ տեղեկութիւններ, որ կը հրատարակէ «Economitcheskaya Jizn»։

1932ի առաջին եռամսեայի ընթացքին քարիւղի արտադրութեան բացը, նախատեսութիւններուն նկատմամբ 3 0 | 0 էր։

Երկրորդ եռամսեային	10.7 0 | 0
Մուլիսին	20.8 0 | 0
Օգոստոսին	27.7 0 | 0

Առաջին եռամսեայի արտադրութիւնը 10.6 0 | 0 աւելի է 1931ի առաջին եռամսեայի արտադրութենէն, երկրորդ եռամսեայինը՝ 3.4 0 | 0 աւելի, իսկ 1932 յուլիսի արտադրութիւնը՝ 7.8 0 | 0 պակաս է 1931 յուլիսի արտադրութենէն, և 1932 օգոստոսինը՝ 13.1 0 | 0 պակաս է։

1932 յուլիս–օգոստոսի գաւառած քարիւղին ընդհանուր պակասը 1931ինէն

սինչդեռ 1932ի առաջին եռամսեայիններ թեթևօրէն աւելի էր քան 1931ինը։

Վերլուծումը՝ տարբեր ազգականներու, որոնք կը բնորոշեն ներկայ կացութիւնը՝ կարօտ է մանաւանդ ուշադրութեան, որովհետև ան թոյլ կուգայ դատելու իրական կարելիութիւնները քարիւղի ճարտարարուեստի խնդութեան, այն ինչ որ կը կոչուի «Ռուսական վտանգը», և ի մասնաւորի հասկնալ թէ մինչև ո՞ր աստիճան իրագործելի է այս 1933–37ի հնգամեայ ծրագիրը, որ կը նախատեսէ (26—69) միլիոն թօնի յաւելում մը։

Այս 43 թօնի յաւելումը 2 մասի կը բաժնուի՝ 17 միլիոն թօնը պէտք է գըտնել դեռ չի չահագործուած նոր հողամասերէն իսկ 26 միլիոն թօնը արդէն իսկ չահագործութեան մէջ գրուած հողերէն չնորհիւ աւելի ուժգին (intense) արտադրութեան մը։

Երբ քննենք Ռուսիոյ քարիւղի ճարտարարուեստին պատմութիւնը, տեսնենք կապիտալիստական ըէժիմին ատ, կը մնանք բոլորովին սկեպտիկ, որովհետև ան կը յուսայ գտնել, 5 տարուայ մէջ, նոր հողերէն, ներկայիս ամբողջ ռուս քարիւղի ճարտարարուեստին արտադրածին 75 0 | 0ը, մինչ ցարդ արտադրութիւնը կը կեդրոնանայ, գրեթէ ամբողջովին, Պագուի և Գրոզնիի մէջ և ոչ մէկ նշոյլ թոյլ կուգայ հասատելու թէ նոր եւ կարևոր հողամասեր կրնան չահագործուիլ յաջորդ տարիներու ընթացքին։

Կը մնայ ուրեմն ուժգին չահագործումը արդէն իսկ սկսած հողամասերուն, կարելի չէ յայս դնել — ինչպէս կը հաստատէ «Economitcheshaya Jizn» — Կրօզնիի և Մայքօփի ցայտուն ազդիւրներուն արտադրութեան աճումին վրայ։

Շահագործումի մէջ մտած հողամասերուն արտադրութեան յաւելումը միայն կարելի է այն ժամանակ երբ կառավարութիւնը ի գործ կը դնէ կատարելագործուած նոր սեթոններ աւելի խորունկ հօրեր բանալու։ Բայց այս ալ կը պահանջէ նոր և հսկայ գործիքներ, թաւալիկներ, ճնշակներ, հսկայ քանակութեամբ խողովակներ և առաջին կարգի մասնագէտներ։

Այս պայմաններու տակ, այն իրագրութիւնը թէ 1932ին, այսինքն նախքան 1933-37ի ծրագրին հասնիլը, արտադրութիւնը կը նուազի, պէտք եղած գործիքներու պակասին պատճառաւ, այս երևոյթը կը դառնայ մանաւանդ ուշադրութեան առարկայ ապագայ սովիէթական քարիւղի ճարտարարուեստին տեսակէտով։

1930ին սոյն ճարտարարուեստը բաւարար 71400 թօն խողովակ, 1931ին, հակառակ իր ճարտարարուեստին նշանակելի յաւելումին, տուաւ 69800 թօն։ Ասոր պակասը յրացնելու համար պէտք եղաւ անգործածելի դարձած հորերուն խողովակները հանել։ 1932ին (առաջին եռամսեային) խողովակներուն քանակը միայն 27800 թօն էր, այսինքը 1931էն 17 0 | 0 պակաս։ 1932ին պէտք էր 167 ճնշակ, մինչ յատնվարէն-օգոստոս միայն 18 կրցան ճարել...։

Թրգմ. Մ. ՕՀԻՆԵԱՆ

ԱԻՍՏՐԱԼԻՈՅ ԵՐԲԵՄՆԻ ՍԱՐԴԱԿԵՐՆԵՐԸ

Մարդակերներուն գլխաւոր քնակութեան վայրը Աւստրալիոյ երկրամասին մէջ, Նոր Կինէ կոչուած կղզին է։

Այդ կղզին հակառակ չափ ընդարձակ ըլլալուն, մէկ միլիոնի չափ բնակիչ ունի։

Այս կղզիին կէսը Հոլանտայի և միւսը Անգլիոյ կը պատկանի։ Սակայն ամայի ընդարձակ անտառներ և տափարին սպիտակամորթ մարդոց ոտքը չկոխած ընդարձակ ծովեզերքներ ունի։ Այդ ամայի վայրերը գացող սպիտակ մարդոց հարիւրին իննսունինը խաբուելով կեր եղած են կենդանիներուն։

— Նոր Կինէ այցելող Եւրոպացի ազգուր մը այնպիսի քաղաք մը իյած է, ուր 625 սպիտակամորթ պաշտօնեաներ 3 հազար սևամորթ մարդակերներու վրայ կ'իշխեն ու զանոնք կը կառավարեն։ Այս երեք հազար բնիկները ժամանակին մարդակեր են եղեր բայց հիմա քաղաքակրթուիլ սկսեր են։

Եւրոպացի ուղևորը անոնց պետին հետ տեսակցութիւն մը ունեցած է։

— Մարդակեր վիճակնի՞դ ատելի յաւէր թէ հիմակուան վիճակնիդ։

Ծեղապետը.— Բնականաբար այժմու վիճակնիս աւելի յաւ է, որովհետև հիմա ճաթելու ատեհան փորերնիս կը կշտացնենք։ Առաջ օրերնիս ուտելիք փնտռելով կը անցնէինք, և յաճախ անօթի փորանց կը պառկէինք։

— Լաւ, բայց երբեմն չէք փափաքիր մարդու միս ուտել։

— Մարդու միսի խորոված ուտել շատ կը փափաքինք, սակայն ինքզինքնիս կը զսպենք, որովհետև այլեւս չունքաղաքակրթուիլ սկսած ենք։ Առաջները, հայրս ողջ եղած ատեն, ճերմակ մարդիկը գերի բռնելով կը խորովէինք ու կ'ուտէինք, մանաւանդ եթէ մարդուն մեծ մասին համով մասերը կ'ընտրէին։

Այս երեք հազար բնիկներուն մեծ մասը անգլերէն խօսիլ, կարդալ գրել սորված են։ Անոնք իրենց մէջն ալ կը հրատարակեն։ Այս թերթին պարունակութիւնը մեծ մասամբ ուտելիքի վերաբերեալ նիւթերու յատկացուած է, որպէսզի յաւ ուտելիքներ ճանչնան և մարդու միս ուտելէ միանգամ ընդ միշտ խրչին։ Եւեղ անոնց խրատներ կը արուին թէ ո՛րքան դէշ բաներ են կոիւ ընելը, պիտի սպաննելը, և թէ պէտք չէ հետաքրքնդալ հին բախտագուշակներու, ձեռնահմուտներու խօսքին ևլն։

Անոնք ամէնքն ալ սեամորթ են և բնդհանրապէս մերկ կը պտին, սակայն քաղաքակրթուիլ սկսելէն ի վեր, մասամբ կը ծածկեն մարմինին։ Հասակնին բարձր է մարմինին ղուտ և մկանային, կայտառ ու քաջառողջ են։

Ջինուորնին նետ և աղեղ կը բաղկանայ։ Նետ թունաւոր բոյսերէն հանուած թոյներու մէջ թաթխուած է, այնպէս որ անոնց նետահար ըրած մարդին ու կենդանիները անմիջապէս թունաւորուելով կը մեռնին։ բայց քաղաքակրթուիլ սկսելէ ի վեր՝ ատրճանակ և հրացան գործածել սկսած են։

ՓԱԽՍՏԱԿԱՆԻ ՄԸ ՎԱԽՃԱՆԸ

Հինգ տարիէ իվեր Ընդհանուր Ապահովութեան կողմէ կը փնտռուէր Ճրիքս Միլլիհէմ անուն 15 տարուան բանտարկուած մը, որ ժամանակին երկու տրիւզներ սպանած եւ փախած էր։

Կառավարութիւնը յուր առնելով որ ան Ամիգի համայրներէն մէկուն մէջ պահուած է, իսկոյն կը դրկէ 42 ժանտարմաներ, որոնք գիտեցաց կը պատրեն համայրը եւ կը պահեն մինչեւ առաւօտ տղայի տակ։ Առաւօտուն երբ Ճրիքս դուրս կելլէր, գնդակները տեղացին ասոր վրայ եւ գետին փռեցին։

Կառավարութիւնը սակայն ժանտարմաներու այս կեցուածքէն դժգոհ մնացած եւ ընութեան ձեռնարկած է, այն պատճառով որ անոնք երբէ մէր հետաւորութեան վրայ գեներալով կրնային ողջ բռնել ոճրագործը։

Կերպասեղէնի եւ զանազան կտորներու մեծ վաճառատուն

Տ. ԵՒ Ռ. ՄԱՎԻՍԱՔԱԼԵԱՆ

Մուրացան փողոցի վաճառատան հասած են *Հեգոնի* համապատասխան կերպասեղէնի եւ զանազան կտորներու մեծ մրերէ-Ֆրանսական, անգլիական, իտալական եւ ամերիկեան տուադրութիւններով կը գոհացնին ամենադժուարահաճ գնորդները։

Ցարգոյ յաճախորդները պիտի գտնեն անմրցելի ազնուութիւն եւ ճոխ տեսակ։

ՏՕՔԹ. Գ. ԹԱՊՈՒՐԵԱՆ

ՎԻՐԱԲՈՒՅԺ–ԱՏԱՄՆԱԲՈՒՅԺ

ՓՐՕՖԷՍՓՕՐ ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԻ ԱՏԱՄՆԱԲՈՒԺԱԿԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆԻ

Պատիւ ունի ծանուցանել իր յարգոյ յաճախորդներուն որ մէկ տարուան բացակայութենէ եւ իր մասնագիտական ուսումը կատարելագործելէ վերջ Ամերիկայի Ֆիլատելֆիոյ Բնեսիլվանիա համալսարանին մէջ, վերադարձած է Պէյրութ։

Նոր դարմանատունը հաստատած է Հավուզ Սաաքի, Մեթր Միսկէ Ասուի տեղին առաջին յարկը։

Ընդունելութեան ժամեր.

8—12 կէսօրէ առաջ. 4.30—6 կէսօրէ վերջ։

ՓՆՏՈՒԵՑԷՔ Ա.ՄԷՆ ՏԵՂ

«ԱՐԾԻՒ» ՀԱՅԱՏԱՐԱԿԱԶԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

1933ի

ԵՐԵՔ ԼԵՋՈՒԵԱՆ ՀԱՅԵՐԷՆ ԱՐԱԲԵՐԷՆ ՖՐԱՆՍԵՐԷՆ ՊՈՏԻ ՕՐԱՑՈՑՑՆԵՐԸ

Քաղաքերուած անցեալ տարուան մեր օրացոյցներու գեղ ընդունելութենէն այս տարի եւս աւելի խանդոխով եւ մասուր բուղթի վրայ տպագրուած հրապարակ կը հանենք Հոկտեմբեր կիսուն։

Հայրենակց-Միութիւններու եւ Ազգային Հաստատութիւններու ուշադրութեան կը յանձնենք, որպեսզի ժամ առաջ իրենց ապսպրանիները փութացնեն։

Սիւրիոյ Պոդեսթիի եւ Նգիպտոսի օրացոյցներէն ապսպրանի կ'ընդունինք փոխարժէքը *միչտ կանխիկ*։ Նմոյշներ կը դրկուին ձրի.

Հասցէ Մ. Հիսարեան — Գ. Գաճարեան B. P. 724 Beyrouth

ՀԱՅԱՍՏԱՆԵԱՅՑ ԵԿԵՂԵՑԻՆ ԱՋԳԱՅԻՆ ՁԱԿԱՏԻՆ ՎՐԱՅ

ՆԱԽԱԲԱՆ—ԿՐՕՆ ՈՒ ԿՈՒԼՑՈՒՐԱ

Գրեց՝ ՍԻՒՆԻՔ

Ա.

Ընդհանուր ազգերու պատմութեան մէջ, Արևելեան թատերաբեմին վրայ խաղացուած հսկայիարհային նշանակութիւն ունեցող քաղաքական և կրօնական անցքերու հոլովոյթին մէջ գրեթէ մշտ ալ արձանագրուած ենք տեսնուած նախահայկական Հայաստանի — Ուրարտուի, ինչպէս և դրան անմիջական յաջորդ — չոտուիղ հայաստանի անուանները հին աշխարհակալ և քաղաքակրթուած մեծ ժողովուրդներուն՝ Ծայներու, Ասորիներու, Եգիպտացիներու, Պարթիկներու, Պարթեւաց, Մարաց, Հռովմայեցոց, Հրէաներու, Բազդատինները, Արաբներու՝ կարդին մէջ։ Բայկաններէն մինչեւ Հնդկաստան տարածուած Արեւելքում Տիեզերական պայքարներ վարած ազգերու չարքին մէջ միշտ էլ յիշատակուած է և Հայոց անունը՝ իբրեւ տքնութիւն խաղացողներէն մէկը։

Համաչ Սլաւեանի ներկայ կլօնական, քաղաքական և կուլտուրական պատկերի — ձեւի և բովանդակութեան — ակերը միջազգային այդ տիեզերական պայքարներու խորհրդին մէջ է դնելուն, այդտեղէն ունին սկիզբ տուած և դրերու հոլովոյթին մէջ բազմած և բազմապիսի պատճառներու և ազդեցութեանց տակ դարբնուած ու ստացած ներկայ ձեւերն ու բովանդակութիւնը՝ իր այլազան արտայայտութիւններով։

Հայ ժողովուրդը հնագոյն ընտանեկան նշանակութիւն ունեցած այդ պայքարներու դաշտին մէջ եթէ գլխաւորագոյն դերակատարներէն մէկը չէ եղած, ապա անվիճելիօրէն գլխաւորներէն մէկն է ներկայացած։ Հայութիւնը կրօնական և քաղաքական ազատարհատագան դէպքերու ընթացքին վրայ մինչեւ այս կամայն կողմ բեկելու ատիճանի և երբեմն էլ վճռորոշ ազդեցութիւն և ոյժ ունեցած է։

Հակառակ որ հայ ժողովուրդը քաղաքական մեծ աշխարհակալութիւն չէ ունեցած, ինչպէս Ծայները, Հռովմայեցին Պարսիկը, Արաբը և այլն, բայց և կուլտուրական բարձր արժէքներու ստեղծագործութեան դաշտում չատ աւելի բարձր դիրքեր գրաւած ունի, քան մեծամեծ աշխարհակալութիւններ ունեցած Մարերն, Պարթեւները, Հիթիթները, ապա Թաթարներն ու Թիւրքերը։ Իսկ կրօնական ճակատին վրայ ամենայն համարձակութեամբ կարող ենք ասել, որ հայ ժողովուրդը տիեզերական ոյժ հանդիսացաւ, որուն իբրև պատոյց կը ներկայանայ հայոց կողմէ քրիստոնէական Օրթոդոքս դաւանութեան քարոզութիւնը վրացիներու օսեներու, Ալանաց, Ուէյացոց, Աղուանից, Պարսից և Թաթարաց մէջ, ապա և Մօնոֆիզիտեան և պաւղիկեան դաւանութեանց քարոզութիւնը Ասորիներու, Ծայներու և Բուլգարներու մէջ։ Թէ ինչքան յաջողութիւն ունեցած են հայք իրենց այդ քարոզութեանց մէջ, թէ ինչքան և ինչպիսի արդիւնք տուած ունի այդ առաքելութիւնը, դա—այլ խնդիր է, որը սակայն ամեն պարագայում դոյզն իսկ չափով չի կարող նսեմացնել Հայոց կողմէ միջազգային կեանքի մէջ քրիստոնէական կրօնի քարոզութեան պատմական իրողութեան արժէքը։

Բ.

Ի՞նչ է արդեօք պատճառը այն երեւոյթի, որ հակառակ կրօնական ժարզի մէջ հայոց ցուցաբերած էքսպանսիւնու ամենայնիւ նա անզօր հանդիսացաւ արեւելքի պատմական թատերաբեմին վրայ քաղաքական գերակշիռ ոյժ յայտնաբերելու ազգերու աշխարհակալութեանց պատմութեան մէջ։

Արդեօք հայ տարրը քանակով աննշան եղած է իր հրզոր դրացիներու համեմատութեամբ։

Արդեօք քաղաքակրթական ստեղծագործութեան բարձր կարողութեամբ օժտուած չէ եղած։

Արդեօք կամքի ոյժ չէ ունեցած։

— Ոչ։ Պատճառը դրանց մէջ չէ կայանում։ Հայ ցեղը թէ՛ քաղաքական և թէ՛ որակական ոյժի տեսակէտից այնքան էլ պակաս կշիռ չէ ունեցած արեւելքի մէջ աշխարհակալած միւս ցեղերու համեմատութեամբ։

Իսկ եթէ այդ այդպէս է, ապա ի՞նչու նա չը կարողացաւ քաղաքական գետնի վրայ մեծ աշխարհակալող լինել՝ ինչպէս Ասորին, Պարսիկը, Ծայնը, Արաբը և նոյն իսկ իրենից քանակական և որակական կրկնակ կողմերից էլ պակաս եղած Մարք, Պարթեւք, Թիւրք և Օսմանցիք։

Որովհետեւ հայք միաբան չեն եղած։ Այս պատասխանն է տալու առաջադրուած հարցին առհասարակ։ Անմիաբանութեան չար ոգին վտանգած է հայոց։ Տարակարծութիւն, անհամաձայնութիւն, անհամերաշխութիւն, քէն, ոխ, նախանձ, տեսլութիւն և այդ ամենին իբր հետեւանք՝ իրարու դէմ հակառակութիւն, զրպարտութիւն, մատնութիւն, խարդախանք, յիմարիկ և թշնամանք հայ ցեղի բնորոշ մի գիծն է եղած, զոր կարմիր թելի պէս անցնում է նրա ամբողջ պատմութեան միջով։

Եւ այդ իսկ տխուր երեւոյթը պատճառ է եղած, որ հայ ազգը չկարենայ իր ծոցին մէջ ծրարուած պատենդիալ ոյժը ցուցաբերել իր բովանդակ տարողութեամբ և գրի թևերը տարածել համայն տիեզերքի մէջ, ինչպէս որ արած ունին Պարսիկները, Ասորիները, Հռովմայեցիները, Ծայները և անգամ իրենց յետամնաց Միտեացին ու Պարթեւը։ Թաթարն ու Թիւրքը։ Անմիաբանութեան չար ոգին ջլատած է հայոց ցեղային ոյժը, կաչկանդած նրա արտայայտութեան թափը, ուստի և հայ ժողովուրդը անկարող գտնուած է տիեզերական պատմութեան մէջ իր առանձնայատուկ չեչտը դնելու, իր խօսքը արձանագրելու։

Այսպէս են խօսում, գրում, վկայում մեր ազգային պատմագիրները՝ միաբերան որոնք դէսն կսկիծով են արտայայտում մեր ցեղի անմիաբանութեան չար ոգու մասին, զոր արտայայտած է երբեմն նրա պատմութեան ճակատագրական օրհասին իսկ և աւելի քան խորացուցած հայկական սերտգետաին։

Բայց ի՞նչ է եղած այդ անմիաբանութեան երեւոյթի հիմնական պատճառը

(8) (Շար.)

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՋԻՆԱԹԱՓՈՒԹԵԱՆ ՀԱՐՑԸ

Մեծն Բրիտանիոյ Դերը

Լոնտոն.— «Թայմզ» խմբագրական մը կը նուիրէ այն անելին որուն մէջ կը գտնուի Զինաթափութեան Խորհրդաժողովը և այն ձախողութեան որուն մատնուեցան Գերմանիոյ կողմէ ներկայացուած պահանջին մասին միասին խորհրդակցելու համար մեծ պետութիւնները հաւաքելու նպատակաւ թափուած ջանքերը։

«Թայմզ» կը գրէ թէ Անգլիոյ համար ժամանակը հասած է այլևս Գերմանիան ժրընեւ տանելու նպատակաւ նախաձեռնարկ լինելու համար, ո՛չ միայն Գերմանիոյ այլ նաև չհագրգռուող բոլոր երկիրներու կողմէ ընդունելիք առաջարկութիւններ կատարելով։

Սիյն թերթը առանց Գերմանիոյ մասնակցութեան որևէ վիճաբանութիւն չարունակելու դէմ կ'արտայայտուի։

Քէնթըրպըրիի Արքեպիսկոպոսին կողմէ Պ. Մասօլինիի մօտ կատարուած այցելութեան շուրջ

Լոնտոն.— Ոչ հռովմէական եկեղեցիներու պետերուն—որոնց կարգին Քէնթըրպըրի և Եօրքի արքեպիսկոպոսները ինչպէս նաև Փրկութեան Բանակին պետը—պ. Մուսօլինիի կողմէ արտաքին գործոց նախարարութեան մէջ ընդունելութիւնը տեղի ունեցաւ թէ՛ մասնաւոր և թէ ալ հանրային կարծիքին երկար մեկնաբանութիւններուն։

Կը կարծուի թէ եկեղեցական պետերը վարչապետին մօտ մասնակ կերպով պնդած են զինաթափութեան տեսակէտով խորհրդաժողովին բոլոր անդամներուն համար իրաւանց հաւասարութեան մեծ յայտարարութեան վրայ հիմնուած ազգու քաղաքականութեան մը ընդգրկուելու մասին և յայտարարած են թէ այս խնդիրը լուծելու մէջ պետական մարդոց մասնաւորելիք ձախողութիւնը եւ նոյնպէս զինաթափութեան գնահատելի մէկ ասպիճանը անոնց կողմէ ձեռք չբերուելիը պիտի համապատասխանէ բարոյական անհանգստութեան մը խստովանութեան։

Եկեղեցիին պետերուն կողմէ գործուած յստակ եւ զօրաւոր լեզուն խորապատուութիւն մը թողուց հանրային կարծիքին վրայ եւ կը կարծուի թէ ասիկա առանց ազդեցութեան չպիտի մնայ կառավարութեան բռնելիք ընթացքին վրայ։

ԱՆԳԼՕ-ՌՈՒՍ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԴԱՇՆԱԳՐԻՆ ԽԶՈՒՄԸ ԵՒ «ԻԶՎԷՍԹԻԱ»

Մոսկուա.— «Անգլօ—ռուս առևտրական դաշնագրին ջնջումը Քանաան Մ. Նահանգներու ապրելի ևս մանրամասնել արգիլելու համար վճարուած գին մըն էր կըսէ յայտարարէ «Իզվէսթիա» թերթը որը կ'ապտելցնէ. «Անգլ. կառավարութիւնը չի կրնար պայքարիլ իր Տօմինիընհներու մէջ Մ. Նահանգներու կողմէ կատարուած մրցումի դէմ եւ անիկա Քանաացի քարիզալիստները կը կանչուէ անոնց խոստանալով պայքարիլ սովիէթներու արտադրութեան դէմ։ Սովիէթներու կը մնայ էրոչել գործածութիւնը միջոցներ համոզելու համար Անգլիոյ մէջ գտնուող անհայ տարրը թէ սովիէթական վաճառականութիւնը չէր կրնար զանգուածի քանակութիւն մը նկատի առնել. հակառակ տրային քաղաքականութեան մէջ։

Պ. Պ. Ռուզվելթ եւ Հուվեր կուսակից են Արծաթի վերաբերեալ խորհրդաժողովի մը

Ռէյսպուրկ (Իտահո).— Միացեալ Ազգաց Ընդհանուր Ժողովի վերջին նիստին մէջ գոհունակութիւն յայտնեց հաստատելով թէ նախագահութեան երկու թեկնածուները (պ. պ. Ռուզվելթ եւ Հուվեր) բացայայտ կերպով կուսակից են Արծաթի վերաբերեալ խորհրդաժողովի մը գումարուելուն։

Ֆրանս. պիւտճէին քացը գոցելու համար

Բարիզ.— Դահլիճը վաւերացուց ելեւմտ. նախարարին պիւտճէի վերաբերեալ օրինագիծը որը սահմանուած է գոցելու մօտաւորապէս 8000 միլիոն Ֆր.ի բաց մը։ Այս գումարին գրեթէ կէսը պիտի ապահովուի փոխառութիւններով, պիւտճէի յատուկ ֆոնտի մը փոխանցելով կենսաթոշակներու տարեկան վճարումը ինչպէս նաեւ Ֆրանսայի կարգ մը ծախքերը։

Մնացեալը ծեռք պիտի բերուի տուրքերու ամրողջութեամբ գանձումով, պետական պաշտօնեաներու թոշակներուն եւ կենսաթոշակներու գեղչումով, ցամաքային հաղորդակցութեան վրայ դրուելիք տուրքով մը ինչպէս նաեւ անուղղակի տուրքերուն վրայ կատարուելիք յաւելումով մը։

Պետութեան եւ եկեղեցիի վէճը Մէխիկայի մէջ

Մեքսիկօ.— Մէքսիկայի մէջ կաթոլիկ եկեղեցւոյ պետ Բասքուալ Տեազ Արքեպիսկոպոսը կառավարութեան կողմէ ձերբակալուեցաւ ապօրինի կերպով պատարագած ըլլալու ամբաստանութեամբ։ Այս միջոցին դիմուած է Վատիկանի հետ Մեքսիկայի յարաբերութեան խզման հետեւանօք։

Կացութիւնը Մանչուրիոյ մէջ

Տիկ. Բաւլի եւ պ. Քօրբրէն ազատ արձակուած են վիրագիրի փոխարէն

Մուքտէն.— Չինական յեղափոխականներու կողմէ առեւանգուած տիկ. Բաւլի եւ պ. Քօրբրէն ազատ արձակուեցան, նկատելով որ Մանչուրիոյ կառավարութիւնը վիրագին վճարեց սոյն յեղափոխականներու։

Կառավարութիւնը 95 000 ենէն վճարեց եւ գերիվարեալներու ազգականները ալ 35,000 ենէն վճարեցին, իբրեւ վիրագին։

Նախագահական ընտրութիւնը

Միացեալ Նահանգներու մէջ

Ֆէրլին.— Նիւ Եօրքէն ստացուած հեռագիրները կը հաղորդեն թէ ամերիկեան ընտրողներուն զգացումներուն միշտ հալատարիմ մէկ պատկերը առուղ «Էվրիքըրէրի Տիճէսթ» թերթին կողմէ նախագահական ընտրութեան մասին կատարուած գուշակութեան հաշիւները կը ցուցնեն նախագահ Հուվէր մեծամասնութիւն պիտի շահի, եօթի նահանգներու մէջ միայն։ Միւս 41 նահանգները պ. Ռուզվելթի նպաստաւոր պիտի հանդիսանան։

Համաձայն սոյն թերթի հաշիւներուն, քւէներուն հարիւրին 56—3 պտի տրը դին պ. Ռուզվելթին, հարիւրին 37.1ը Հուվէրին եւ հարիւրին 6.6ը համայնավարական կամ ընկերվարական թեկնածուները։

200,000 բանուորներու գործադուլ կը վախցուի Լեմբաշարի մէջ

ԼՈՆՏՈՆ.— 200,000 մանածագործ բանուորներու կողմէ յայտարարութիւնը գործադուլի մը երեւոյթը կը տիրէ։ Ծուսահատական ջանքեր կը թափուին այս աղէտին բռնկիլը առնելու համար։

Պէլճիական նախարարական տագնապը

Պրիւքսէլ — Պ. տը Պոօքվիյլ կը շարունակէ իր խորհրդակցութեանց։

Կ'ըսուի թէ պ. տը Պոօքվիյլ կը խորհի թէ պէտք է որ նոր կառավարութիւնը իր մէջը ունենայ կառավարական կուսակցութեանց պատկանող ամենակարեւոր անձերը։

Սովիէթները մեռցուեալ օդանաւ մը պիտի չհանեն

Մոսկուա.— Սովիէթական օդային պաշտօնատունը գերմինոլորտային թռիչքներու մէջ մասնագէտ պ. Զիօլբօվսքիի պաշտօն տուաւ բոլորովին մեռցուեալ օդանաւ մը հանելու համար համաձայն իր եւ սովիէթական քառատուն ակադեմիայի։ Օդանաւը պիտի հանեն ծարտարագէտներու կողմէ պատրաստուած յատակագծին։ Սոյն օդանաւը պիտի յատկացուի գերմինոլորտային հետազօտութիւններ կատարելու։

ՏԵՂԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԳՈՎԵԼԻ ԶԵՌՆԱՐԿ ՄԸ

Ուրախութեամբ կ'իմանանք որ, Ս.Ն օգն Ազգային Վարժարանի Հոգաբարձութիւնը, իբրեւ պատրաստութիւն տարուան ամիսներ ու դիւրամատչելի ձեռնարկ մը յղացած է, այն է օրագրերուն համար 5ական դրօշոց տուսեր, որոնց սպառումեն համար պիտի դիմեն օուկայի եւ բազերու բոլոր նայ հասարակութեան, խնդրելով որ ամեն օրաբաթ լոկ 5 դրօշոց տուս մը գնելու զոհողութիւնը յանձն առնուի։ Այս ձեռնարկը պիտի սովորութիւն դառնայ մեր մէջ եւս, ինչպես եղած է, Արաբ եւ հրեայ ազգերու մօտ։ Այս բնաւ բեռ մը չ'պիտի դառնայ հայ հասարակութեան ուսին եւ յաջողութեան պարագային Հոգաբարձութիւնը պիտի հրաժարի ձեռնարկելէ սիեհմայի եւ քաջերուն ներկայացումներէ, որոնց արդիւնքին խոսոր մէկ մասը արդեն կը մրցեն օգնութիւն գրաւականներ, խլելով հայ հասարակութեան բազմակերդ կարեւոր գումարներ, մինչդեռ այս չնչին 5 դրօշոցներ նեցուկ պիտի նան դիսանան Ազգային վարժարանի պիւճեհի հաւասարակշռութեան եւ կրթական մեր կարդակի բարձրացումին։ Կարժէ յիրաւի հաջալերել այս գովելի ձեռնարկը։

ՀԱՑԸ ՀԱՑՈՒՆ ԴԻՄ

«Էլ Անուար»ի մէջ կը կարդանք.—

Հայկական հիւղաւանները մէջ կը օգնութիւնի խառնակութիւններ։ Բուն պատճառը այս խառնակութեանց սա կայն, համայնավարները եւ միւս կուսակցութեանց միջեւ գոյութիւն ունեցող վէճն ու կռիւներն են։

Առջի գիշեր, համայնավար ցարութիւն Բասուենեանկուիւ մը կուենեայ դասընակ Գոդոս Օհանեանի հետ։ Արթին հանի մը գնդակ կը պարպէ Գոդոսի վրայ, սակայն գնդակները կը վրիպին եւ կը հանդիպին Զահիեցի Ապտալա Սուսուֆ անուն մարդու մը որ վտանգաւոր վիճակի մէջ հիւանդանոց կը փոխադրուի։ Արթին կր փախչի, սակայն կը ձերբակալուի ուրիշ հայ մը որ անոր փախուստը դիւրացուցած էր։

ԵԳԻՊՏԱԿԱՆ ԲՐԻՆՁԻ ՄԱՔՍԱՏՈՒՐՔԸ

Պէյրութի Եգիպտական հիւպատոսը մամսաեան ընդհանուր ճննիչութեան մօտ բողոքած է հովանաւորեալ հեկիներ դրկուած Եգիպտական բրինձի իւրամանչիւր ֆիլօի վրայ դրուած եօթուկես դահեկան մամսաեուրին դէմ։ Հիւպատոսը կը յայտնէ թէ Եգիպտական ոսկիի ներկայ սակով միայն երեք ու կէս դահեկան պէտք է գանձուի։

Մամսաեան ընդհանուր ճննիչը խոստացեր է նկատի առնել այս բողոքը։

ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ՍՊԱՍԱՐԿՈՒԹԵԱՆ ՄԷՋ

Երկրագործական Տնօրէնը պատճառ բացեր է, Պ. Շարլ Տէպպասի կողմէ, փոխանորդաբար վարելու ընտեսական սպասարկութեան գործերը։

ՕԹՈՊԻՒՍԻ ՍՊԱՍԱՐԿՈՒԹԻՒՆ

Լիբանանի կառավարութիւնը նպաստաւոր ծանօթութեամբ մը Բարձր Քոմիսարութեան փոխանցեր է Տօքթ. Աբաեանի Լիբանանի մէջ օթոպիւսի սպասարկութիւն մը հաստատելու խնդրագիրը։

Պ. ՏԷՊՊԱՍ ԴԱՄԱՍԿՈՍ ՊԻՏԻ ԵՐԹԱՅ

Կրսուի որ այս օրեր հանրապետութեան նախագահ Ն. Վ. Պ. Շարլ Տէպպաս Դամասկոս պիտի երթայ պատճառական այցելութիւն մը տալու համար Պ. Բշմսոհի։

Բ. ԳՕՄԻՍԵՐ Պ. ԲՕՆՍՕՀԻ ԳԱՑՑԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ԹԻՒՐՔ ԽՄԲԱԳՐԻ ՄԸ

ԹԻՒՐՔ ԵՒ ՖՐԱՆՍ. ԲԱՐԵԿԱՄԱԿԱՆ ԴԱՇԻՆՔ

Ասանա հրատարակուող «Թիւրք Սեօզիւ» թերթի խմբագիրներէն մէկը, Ասանայի կայարանին մէջ, Ն. Վսեմութիւն Պ. Բօնսօի հետ հետեւեալ տեսակցութիւնը ունեցած է։

— Պօլսոյ մէջ տեղի ունեցող բանակցութիւնները, Զեր եւ կառավարութեան միջեւ, ի՞նչ արդիւնքներու յանգեցան, մանաւանդ Սիւրիացիներու եւ թիւրքերու կալուածներու խնդիրը, հարցուցած է թիւրք խմբագիրը։

Պ. Բօնսօ պատասխանելով յայտարարած է.

— Դեռ այս մասին խօսակցութիւնները կը շարունակուին եւ ճաի մը օրէն պիտի վերջանան։ Ասանայի եւ Էֆեզի միջեւ գծուող երկաթուղագծի վերջնականապես յանձնումը մօտ օրէն տեղի կունենայ. լիայոյս եմ որ առանց դժուարութեան կը վերջանայ.

— Ե՞րբ պիտի բացուի Սիւրիական Խորհրդարանը եւ պիտի ներկա՞յ Ֆրանսօ Սիւրիական դաշնագրի խնդիրը.

— Խորհրդարանը ամսոյս 25ին պիտի գումարուի. դաշնագրի մասին ձեր հարցումին պատասխանելը եթէ միայն ինձմէ կախում ունենար, օտեղ կրսէի. սակայն իմ ձեռքս չէ միայն, լուն հիմերը ինձմէ դուրս են. այսու ամենայնիւ երեսփոխանական ժողովի հետ բանակցութեան մէջ պիտի մտնեմ դաշնագրի տրամադրութիւններուն օուրջ։

— Կը կարծէ՞ք որ Թիւրքիոյ եւ Ֆրանսայի միջեւ բարի դրացնութեան եւ բարեկամական դաշինք մը կնիուի այս վերջին բանակցութեանց յաջող լուծումին վերջ.

Պ. Բօնսօ, այս հարցումին պատասխանելու համար, խմբագիրին թուղթ եւ գրիչ առնելով, մեծ տառերով գրած է.

— Այո.

Եւ երեք անգամ ալ բերնով կրկնած oui. oui, oui։

ՄԱՀ ԳԱՏՔՆԵՐՈՒ ԳԱՏՔԻ

Երէկ գիշեր, ժամը 10ին, իր մահկանացուն կնքեց Գէյրութի Գաթրներու Գաթր Ն. Բարձր. Շէյխ Մուհամէտ էլ Քասթի, 80 տարեկան հասակին մէջ։ Շէյխ երկար աստենէ իվեր կր տառապէր սեամոխի հիւանդութենէ։

Մեր ցաւակցութիւնները իր պարագաներուն եւ Գէյրութի իսլամ ժողովուրդին։

ԴԱՄԱՍԿՈՍԻ ՀԱՆՐԱԿԱՌՔԻ ԵՒ ԵԼԵՔՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ՀԱՍՈՑՔԸ

Դամասկոսի հանրակառքի եւ էլեքտրական ընկերութեան հասոցքը Նոյեմբեր 1932ի 0 գոտեսոցին ունեցեր է 692,800 Ֆրանկի հասոյթ մը։ Անցեալ տարուայ նոյն ամսուան մէջ ընկերութիւնը գանձած էր միայն 347,500 Ֆրանկ։

Ներկայ տարուան առաջին ութը ամիսներուն ընկերութեան գանձակդը մրցած է 5,964,900 Ֆրանկ, իսկ անցեալ տարուան նոյն ժամանակամիջոցին՝ 4,463,500 Ֆրանկ։

ՄԱՐՕՆԻ ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԻ ՀԵՐՈՒՄԸ

«ՄԵՐ ՄԻՈՒԹԻՒՆԸ ԱՆԽԱԽՏ Է»

Գրած էինք Մարօնի Պատրիարքարանի Ն. Ս. Օ. Արիեայի դէմ ուղղուած առասպելի մասին, նոյնու թեամբ առաւօտեան կախակայուած «Էլ Շարգ» թերթին։

Մարօնի Պատրիարքարանը հեռաձայնով հերուումը ղրկած է այդ յուրի մասին.—

«Տեսանք «Էլ-Շարգ»ի 909 թիւը, ուրագիրը, որ մեծ տառերով ծաուած էր, կը յանուցէր թէ Մարօնի եպիսկոպոսներ դիմում կատարած են Ս. Պապին 25 օր առաջ, որով դժգոհութիւն յայտնած են Պատրիարքի մասին։ Ասկէ առաջ նման յօդուածներ տեսանք այդ մթնոլորտի մէջ չտարմիս մարդոց կողմէ գրուած։ Մենք կարեւորութիւն չտուինք եւ պատասխան տալու իսկ պէտք չտեսանք։ Աւելի յարմար դատեցինք մեր կրօնական Հոգեձերով զբաղիլը։ Այդ ձեռքերը սակայն, երբ տեսանք որ աւելի երկարեցան եւ երկրի մեծ առաջնորդին դէմ սկսան գրել, պէտք տեսանք ժողովուրդի օգնել դատակարգը լուսաբանելու համար հրատարակել այս հերուումը։

«Մենք, ուրեմն, այս հերուումով կը յայտարարենք որ Ն.Ս.Օծութիւն Պատրիարք Արիեա գիտակցութեամբ, անկողմնակալութեամբ, ուղղամտութեամբ, ուշիմութեամբ, ճշմտասիրութեամբ, ազնուութեամբ եւ անխտրականութեամբ օժտուած ըլլալուն պատճառաւ, միաձայնութեամբ զայն ընտրեցինք Պատրիարք։ Ու ասոր ցարդ ունեցած գործունէութենէն եւ ցոյց տուած կարողութենէն օտեղ գոհ մնացած ենք։ Բոլորովին անհիմն է Հռովմ ղրկուած բողոքագիրի առասպելը. ոչ մէկ եպիսկոպոս նման մտածում ունեցած չէ եւ մեր միութիւնը անխախտ է»։

ՍԻՒՐԻՈՅ ԵՐԵՍՓ. ԺՈՂՈՎԻ ԲԱՃՈՒՄԸ 4 ՕՐ ՃԵՏԱՁԳՈՒԱԾ

ԱԶԳԱՅՆԱԿԱՆՆԵՐԸ ԳՈՀ ԵՆ ԴԱՇՆԱԳՐԻ ՏՐԱՄԱԴՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԷՆ

Հանրապետութեան Նախագահը մասնաւոր որոշմագրով մը չորս օր յետաձգած է երեսփոխանական ժողովի գումարումը, նկատի ունենալով որ դեռ երեսփոխանական ժողովը ներկայացնող հոսանքներու մէջ համաձայնութիւն չէ գոյացած եւ վէճը կը շարունակուի։

Այս չորս օրուան միջոցին ժողովականները պիտի պատրաստուին եւ առիթ պիտի ունենան ուսումնասիրելու դասագրի խնդիրները։

«Էլ Անուար»ի Դամասկոսի թղթակիցը կը տեղեկացնէ որ Պ. Բօնսօի եւ Հանրապետութեան Նախագահի միջեւ կը շարունակուին բանակցութիւններ։ Պր. Բօնսօի ցոյց տուած ընթացքէն ազգայնականները շատ գոհ մնացած են։ Պ. Վէպէր, Դամասկոսի պատուիրակին օգնականը երկար տեսակցութիւն մը ունեցած է Հանրապետութեան Նախագահի հետ։ Հանրապետութեան Նախագահը յայտարարած է որ բանակցութիւնները յաջող ընթացք մը ունին։

Դամասկոսէն կը տեղեկացնեն որ Պր. Բօնսօ, մինչեւ 15 օր պիտի վերադառնայ Ժընեւ, դասագրի օուրջ որոշ համաձայնութիւն մը գոյացնելէ վերջ։

ԲԱԵԱԳԻ ՍԷՋ Պ. ԲՕՆՍՕՀԻ ՑԱՑՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Ն. ՎՍԵՄՈՒԹԵԱՆ ԾՐԱԳԻՐԸ

«Էլ-Ալ Պաս Ֆրանսական ալբիւրէ մը տեղեկացած է որ Պ. Բօնսօ, Բաեագի մէջ, օդանաւային սպասներու կողմէ ի պատիւ իրեն տուած ճաշասեղանի օուրջ, հետեւեալ յայտարարութիւնը րրած է.—

«Նախորդ Առտիին Նախարար Մ. Պրիան իմ ամենամտերիմ բարեկամս էր եւ անոր վստահութեան արժանացած էի։ Սակայն ան ոուսծրագիր մը չէր յանձնած ինձ Սիւրիոյ ճկաւմամբ։ Իսկ հիմա Վարչապետ Պ. Հէրիօի վստահութիւնը վայելելով հանդերձ, ան ինծի ցոյց տուած է իմ հետեւելիք ուղիս. որով հիմա Սիւրիա կը վերադառնամ Ֆրանսական դաւիթնեկ եւ Ազգերու Խաշճակցութենեն ոուսծհրահանգ եւ ուղղութիւն եւ լայն իրաւացութիւն տանելու վերջ։ Այլեւս որոշ է իմ հետեւելիք ճամբաս»։

ԶԱՐՀՈՒՐԵԼԻ ԱՂԷՏ ՄԸ

ՄԷԿ ԴԱՇԵԿԱՆԻ ՀԱՄԱՐ ԵՐԵՔ ԶՈՀ

Հալէպի մէջ, Մուսա Ապու Հասան անուն պզտիկ տղեկ մը ջուրի մը եզերը կը խաղար ձեռը բռնած փոխրիկ պարդուս մը(մեկ դահեկանեոց արժաք դրամ) Տղեկը վար իջաւ դրամը հանելու համար։ Սակայն հանի մը վայրկեան անցաւ եւ Մուսա դուրս չելաւ։ Եղբայրը Օմար եւս վար իջաւ իր եղբայրը Մուսան կանչելու համար, սակայն ան ալ չվերադարձաւ։ Վերջը անոնց մօտեյ հայրը Թահիս կը հասնի եւ զարմանով ջրի մէջ կիջնայ, սակայն չի վերադառնար ան ալ։

Կառավարութիւնը լուր առնելով մասնագէտներ կը կանչէ եւ յայտնի կըլլայ որ ջրի մէջ գտնուող բոլոր կածիքի հետեւանքով խեղդուած են երեք ալ եւ կը հանեն անոնց դիակները։

ՏԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՔԷՅԻՇԵԱՆ ԶԵՐԲԱԿԱԼՈՒԱԾ

Երկ ոսթիկանութեան կողմէ ձերբակալուած են հայ համայնավարներ Տատուրեան եւ Քէյիշեան, որոնք դասարանի կողմէ չորսական ամիս բանտարկութեան դատապարտուած էին։

Մեզ կիմացնեն նաեւ որ, Ս. Խաչ եկեղեցւոյ մանկապարտէզի սրահին մէջ, անցած օրաբաթ ճառ խօսողներէն մէկը ձերբակալեալ Տատուրեանն էր։

ՆՈՒԻՐԱՏՈՒԹԻՒՆ

Մարսիլիոյ Ազգային Բուժարանի կը նուիրուի 1907 տարուայ Հայ Աւետ. Կիլիկիոյ Միութեան պատգամաւորներու խմբակնակէն մաս մը ծախսուած եւ գոացած 300 Սուր. դահեկանը։

Սանալ Պ. Առօակ Սրսրգճեանէ։

***

Տիկին Մարի Սիլահեան Մարսիլիոյ բոխախանոցին կը նուիրէ 309 փոխան մատաղուի եւ 50 Սուր. դահեկան։

Սանալ Խմբագրութենէս։

***

Տիկին Ա. Պ. 500 Ս. դահեկան կը նուիրէ Մարսիլիոյ բոխախանոցին, մատաղուի մը փոխան։

Սանալ Խմբագրութենէս։

Տարեկան Վիճակը վճարելու վերջին օրերը։ Ներկայ համարը 16 էջ է։ Ամէն ոք պարտի ձեռք մը տալ։ — Խմբագիր Պ. Ա.

— Պատասխան տուէք, Թօրնի հէ՞տ էիք, պոռաց նորէն դաստաւորը։

— Այո, ըսաւ Էֆայ դժուարաւ լսելի ձայնով մը։

— Երկու երեք տարի միասին էիք, չէ՞, հարցուց Մր. Պօլ։

— Երկու երեք չէ, երկուքէն քիչ մը աւելի, ի՞նչ ընես ունի այս։

— Ո՞վ ձեզի ընաս կայ կ'ըսէ, մենք կուզենք հասկնալ սակայն թէ՝ այդպէս բարեկամաբար տեսնուած ատենները գիտէի՞ք անոր էֆվիսըն ըլլալը։

— Այո, այն ատեն Գաբատան էֆվիսըն ըլլալը գիտէի։

— Ինչո՞ւ անունը փոխած էր, ձեզի բան մը չըսա՞ւ երբէք։

— Անգամ մը խօսեցաւ, ուէ նպատակ չունի եղեր, մեր առաջին անգամ տեսնուած օրը միտքը այդպէս եկած է, վերջը չէ մտածած փոխելու մասին։

— Շատ լաւ, հիմակու հիմայ այսքանը կը բաւէ, ըսաւ Մր. Պօլ։

Վերջին վկան Մր. Տիլն էր։ Մր. Տիլն ալ երդում ընելով հետեւեալ վկայութիւնը տուաւ։

— Անցած երեքշաբթի երեկոյ, Մր. Պօչամպօյին այցելութեան գացած ըլլալով, տուն վերադառնալու միջոցին, Մր. Հէրի տան մօտ դաշտի մը մէջ երկու հոգիի խօսակցութիւնը լսեցի և ծառի մը ետև պահուելով ունկնդրեցի, որ Սըր էֆվիսընի և Պէթէլի ձայնն էր, Պէթէլ կը խօսէր որ Սըր Ֆրանսիս գինք ճանչնալ չէր ուզէր։ Ասոր վրայ Պէթէլ ըսաւ անոր. «Հօլլիճօնի սպասնութեան գիշերը գիս ճանչնալ կուզէիր, չէ՞, յիշէ որ քեզ կրնամ կախաղան հանել տալ, եթէ բերնէս խօսք մը միայն փախցնեմ, և Բիչարտին տեղ դուն կը գաս պարտուէիր»։ Էֆվիսըն ալ պատասխանեց անոր. «Տըխմար մարդ, դուն քու վիզդ չուանին չդանձած գիս

Էֆայ վայրկեան մը մտածելէ վերջ ուզէ չուզէ համակերպեցաւ, որովհետեւ հազար տուբը մէկ փարայի խօսող Էֆայ երդումէն շատ կը վախնար։ Մր. Հէրպըրթ չարունակելով հարցաքննութիւնը.

— Այդ օրեր շատ սերտ յարաբերութիւն մշակած էիր Գաբատան Թօրնի հետ, ինչպէ՞ս սկսաւ այդ կապը ձեր միջև.

— Ահա, հրամմեցէք, անմիջապէս սկսաք անպէտ հարցումներ ընելու, անիկայ լուր չունի, ան չէ սպանողը.

— Ո՞ւր ճանչցաք Թօրնը, պատասխանեցէք.

— Սուէնսօն տեսայ, օր մը հոն պտտելու գացած էի, շաքարավաճառի մը քով հանդիպեցայ.

Փաստաբան Պօլ սկսելով հարցաքննել՝ հարցուց.

— Եւ ձեր գրաւիչ դէմքով անոր սիրտը գրաւեցիք, չէ՞.

— Այո, ըսաւ Էֆայ քիչ մը ուռելով...

— Եւ ի հարկէ ձեր տունը սորվելով, ամէն իրիկուն կուգար, չէ՞.

— Այո, սակէ որուն ընաս կուգայ.

— Ընդհակառակը շատ լաւ բան է, երանի՛ թէ ես ալ նման բախտի մը արժանանայի, ըսաւ Պօլ խընդալով, այն ատեն անունին էֆվիսըն ըլլալը գիտէի՞ք.

— Ոչ, առժամապէս Սուէնսօն կը մնայ կարծեցի.

— Զայն առաջին անգամ ճանչնալէն որքա՞ն վերջը անունին էֆվիսըն ըլլալը գիտցաք.

— Քանի մը ամիս յետոյ ճանչցայ.

— Ձեր հօրը մահէն առաջ, չէ՞.

— Այո.

— Այդ գիշեր անտառին մէջ որո՞նք կային.

— Օթվեյ Պէթէլ և Լօզըլի հոն էին, վերջը բազմութիւն եկաւ.

Բացառիկ Դիւրութիւններ եւ Պայմաններ

ԸՆՏԱՆԻՔՆԵՐՈՒ, ԴՊՐՈՑԱԿԱՆՆԵՐՈՒ, ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑՆԵՐՈՒ

Առողջ մնալու համար հանգիստ մահճակալ մը ունենալու է՝ հանգիստ կարենալ ընելու համար։

Ֆինլանտեան մահճակալներու մեծագոյն գործարանին մէր բդեհ. ներկայացուցիչի հանգամանքով Ձեզ կ'րնծայենք առիթը անկէ օգտուելու համար։

Փայտ տարի եւ աւելի դիմացկուն կ'երաշխաւորենք, բնկոյզի նմանող փայտի մը ծիւնուած սոյն մահճակալները օրուան ցորոյքն են, կը ծալուին, բերել, զօրաւոր զսպանակով, եւ ամէն տեսակի յարմարով։

ԳԻՆ ՑԷՆ 10 Ս. ՈՍԿԻ

—o—

ՎՃԱՐՈՒԻ՝ 3 ՄԱՍՆԱՎՃԱՐՈՎ

—o—

50|0 զեղչ վերոյիշեալ գներուն վրայ, «Ազդակ»ի բնթերցողներուն որոնք ներկայ յայտարարութեամբ կը ներկայանան մեզի

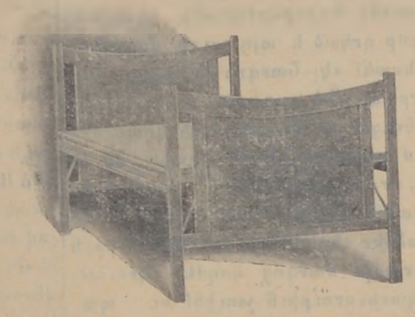

—o—

Տիկին, ամուսնացած զուգիդ համար պիտի ուզես ունենալ լաւագոյն մահճակալը, վերջին ծայր ներկայանալի սպիտակ գոյնով, նիքէլի մնքենական վերելակով, Երեխան վար իյնալէ ազատող, եւ պատրաստուած գիտական միջոցով, Ձեր զուգիդ կատարեալ հանգիստը ապահովող, սոյն մահճակալները բոլորովին նորոյթ մըն են Սիւրիոյ համար եւ միմիայն մեր քով կրնաք գտնել։

ԳԻՆ ՑԷՆ 10 Ս. ՈՍԿԻ

—o—

ՎՃԱՐՈՒԻ՝ 3 ՄԱՍՆԱՎՃԱՐՈՎ

—o—

50|0 զեղչ վերոյիշեալ գներուն վրայ միմիայն «Ազդակ»ի բնթերցողներուն համար։

—o—

Նոյն իսկ եթէ գնելու միտք ալ չունիք միայն այցելեցէք մեզ եւ տեսէք այն ինչ որ կ'առաջարկենք Ձեզ, ուրիշ մը գնելէ առաջ։

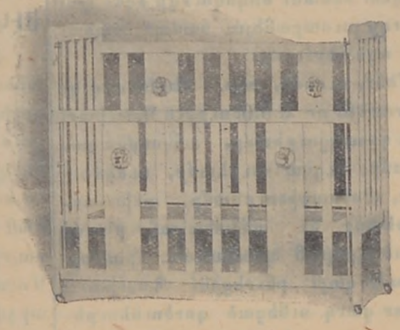

O. Y. EKWALL. A. B. (Finland)ի

Սիւրիոյ, Լիբանանի եւ Իրագի ընդհ. ներկայացուցիչ

Ե. ՔԷՇԻՇԵԱՆ, Khan-Chouny, Պաճօ ի Բօմահին ճիշդ եռեւի կողմը։

ՀՐԱՇԱԳՈՐԾ ՄԱՐԴԻՐ

ԷԼ ՀԱՅ ՍՈՒՀՍԵՏ ՊԷՑ ԷԼ ՖԷԼԷՔԻ

Փութացէք առնելու անոր կարծիքը ձեր բոլոր փափաքներուն համար։ Ան կը հանդարտեցնէ բոլոր չուարած և տանջուած մտքերը և կը վերադարձնէ անոնց փափաքածները։ Կ'իյնէ բոլոր ոգիներուն. հիպնօթիզմով կը կարդայ մարդուն մտածումները. ձեռքի գծերէն կը կարդայ մարդուն անցած, ներկայ և ապագայ կեանքը. կրնայ հասկնալ ամուսնութեան, համբորգութեան, սիրոյ, առեւտուրի, քննութեանց և այլն բոլոր գաղտնիքները։ Այս բոլորը կը ցուցնէ մարդուն, կարծես թէ գրուած բլլան թուղթի մը վրայ։ Հնոյ և աժանոյն միջեւ եղած դժուարութիւնները ու տարակարծութիւնները կը լուծէ Աստուծոյ Սուրբ անուններովը եւ Ամերիկեան եւ Եւրոպական գիտնականներու փորձառութիւնները օգտագործելով։

Տխուր եղողներուն ուրախութիւն և հանգիստ կը պատճառէ. ջղային և մտային հիւանդութիւնները կը դարմանէ։ Այս բոլորը մեծ յաջողութեամբ կը կատարէ։ Փորձը ամենամեծ փաստն է. անգամ մը այցելել բաւական պիտի բլլայ։

ՀԱՍՑԷ.— Գիշերուց, Հաճդէմ Ղամի փողոցի արեւմուտքը, Ֆրանսական հիւանդանոցին մօտ, թիւ 9 բնակարանը։

ԱԶԴԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

Ա.— Անոնք որ կուգան, իրենց մտքը պէտք է գրեն թուղթի մը վրայ և պէտք է պահեն.

Բ.— 1000 ոսկի կուտայ ան, եթէ չի կարենայ ճշգրտօրէն գիտնալ հնթակայի միտքը, գրուած ալաբերէն լեզուով միտքերը չկարենալու համար հարցուպի մէջտեղին.

Գ.— Եթէ նամակներու մէջ ամփոփուած չբլլայ երկու ոսկի, պատասխան չի տրուիր։

— 386 —

— Գէթէլ և Լօգոլին ալ ձեր գեղեցկութեան գոհե՞ր էին։

— Ոչ, ոչ, ըսաւ Էֆայ բարկութենէն գլուխը շարժելով, այդ տեսակ երկու սէրսէրիներու ո՞վ կը նայի։

— Այդ երեկոյ, հիւրակին մէջ, քովդ ո՞ր մէկը կը գտնուէր, Թօրնը թէ՝ Բիչարտը։

Էֆայ չպատասխանեց։ Այս հարցումներուն վերջաւորութիւնը ո՞ւր պիտի յանգի կը մտածէր ան։

Դատաւոր Հէր ըսաւ.

— Վկայ, երդում ըրիք, պատասխան տուէք, քովդ եթէ Բիչարտ Հէր կը գտնուէր, խօսէ՛, հոս բան մը գաղտնի չի պահուիր։

Էֆայ վախնալով ըսաւ.

— Քովս Թօրնը կը գտնուէր։

— Բիչարտ Հէր ո՞ր էր։

— Ձեմ գիտեր, քովս եկաւ, սակայն չընդունեցի և ետ ղրկեցի, կարելի է անտառը կը գտնուէր։

— Քու քովդ զէնք մը ձգե՞ց։

— Այո, հօրս խոստացած զէնքն էր որ բերաւ, զոհս մէջտեղ ձգեցի, լեցուն է կ'ըսէր։

— Ատկէ ո՞րքան վերջ հայրդ գալով ձեղ տեսաւ։

— Ես հայրս չտեսայ, առաջին տեսածս իր դիակն էր։

— Ամբողջ ժամանակ հիւրակի՞ մէջ էիք։

— Ոչ, պարտէզ պտոյտի ելած էինք, Գաբտան Թօրն հոն բաժնուեցաւ, իսկ ես պարտէզ մնացի։

— Զէնքի պայթիւնը լսեցի՞ք։

— Այո, ծառի մը արմատին վրայ նստած էի, երբ պայթեցաւ զէնքը։

— Գաբտան Թօրն քեզմէ բաժնուելէ վերջ ինչո՞ւ հիւրակ գնաց, հոն ի՞նչ մոռցած էր։

— Դլխարկը մոռցած էր, զայն առնելու գնաց։

— Ի հարկէ ձեզի պէտք եղածը խօսեցաւ համոզելու համար թէ Իլյարան է ոճրագործը։

— 387 —

— Խօսելու և համոզելու պէտք չկար ես արդէն գիտէի այդպէս ըլլալը և ամէն ոք գիտէր։

— Անչուշտ կասկած չկայ, սակայն Գաբտան Թօրն տեսած էր, չէ՞, ձեզի այդպէս չխօսեցա՞ւ։

— Դլխարկը առնելով երթալու առեն երկու մարդոց վէճը լսած է, մէկը ճանչցած է, հօրս ձայնն է եղեր, ասկէ անմիջապէս վերջ զէնք մը պայթած է, բայց ի՞նչ բլլալը չէ կրցած հասկնալ։

— Նայեցէք այս բանտարկեալին, ասիկա այն առեն ձեր Թօրն ճանչցած մա՞րդն է։

— Այո սակայն ատով ոճրագործ չի կրնար բլլալ ես։

— Ոչ, ոչ, ըսաւ Մր. Պօլ պաշտպանութեամբ։

— Խօսեցէք Գաբտան Թօրնի հետ Լանտոնի մէջ որքա՞ն մնացիք։

— Ո՞վ ըսաւ որ ես անոր հետ էի և հոն գացի։

— Ես կը խօսիմ, ես գիտեմ, անցած բաներ են, սակայն ուրանալու մէջ նպատակ չկայ. մենք բոլորս ալ մեր բարեկամներուն մօտ այցելութեան կերթանք, ըսաւ փաստաբան Պօլ։

— Ես կեանքիս մէջ ատանկ բան տեսած չեմ, զեռ ինչե՞ր պիտի խօսիք։

— Դատաւոր Հէր դարձեալ պոռալով, ըսաւ.

— Աղջիկ, երդում ըրիր, ճիշդ խօսէ, Էվիլինի՞ հետ էիր թէ Բիչարտի։

— Բիչարտ Հէրի՞ հետ... կ'երդնում որ այդ գիշերուընէ իվեր Բիչարտը տեսած չեմ, փոխանակ անոր քով երթալու դահիճի մը քով կ'երթամ։

Էֆայի խօսքերուն մէջ անկեղծութիւն կար։ Դատաւոր Հէր զայն դիտելով ձեռքերը վար ինկան և անհանգստութիւն մը սկսաւ իր մէջ, որովհետև Բիչարտը դատապարտելու մանաւանդ ճիշդ խափած էր։

ՋԱՎԶԱՎԱՃԵԱՆ ՄԱՐԻՉՆԵՐ

ՏԵՂԱԿԱՆ ԳՈՐԾ

Ջաւզաւաճեան եղբայրներու հրդեհի մարիչները, շինուած պղինձով ապահովուած եւ 20 քիլոկրամ ճնշումի մը համար։

Անոնք արձանագրուած են քաղաքապետութեան մէջ։ Թեան մօտ և ճանչցուած Ֆրանսական բեհեզի Շանձնախումբի կողմէ։

Այս մարիչները այնքան ներկայանալի են որքան եւրոպական։ Գիները չատ ծայրայեղօրէն աժան ու արդիւնքը գրեթէ վայրկեանական է։

ԱՐԱՔ, ՄԱՔՈՒՐ, ԳԵՂԵՑԻԿ ԵՒ ԱԺԱՆ.

ՁՈՒԱ ՄԲԵՐԳ ԳԻՐԵՐՈՒ

Աչքի Տաքսին

ՏՈՒԳԱՐԱՆ ԱՄԷՆ ԿԱՐԳԻ ԳՈՐԾԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ

Դիմեցէք «ԱԶԴԱԿ»ի Տպարանը՝ գիրք, պրօշիւր, հարաճնական հրաւիրագիր, պահարակ, ճամարկի բաղք եւ առեւտրական ձեռակներ.

ԱՐԱՔ, ՄԱՔՈՒՐ, ԳԵՂԵՑԻԿ ԵՒ ԱԺԱՆ.

ՁՈՒԱ ՄԲԵՐԳ ԳԻՐԵՐՈՒ

ԳԱԲՐԻԷԼ Թ. ԹԷՐԶԵԱՆ

(ԵԼԵՔՏՐԱԿԱՆ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ)

Հիմնուած 1921 ին Փարիզ-Բերա

Ինս դիւրամատչելի պայմաններով կը կատարենք ամէն կարգի երեքֆրակաս լոյսի գեհէդումներ (Installation), ինչպես նաեւ մօթոր եւ ջեներատրիս։

Վաճառասուն կ'ապահովենք բոլոր երեքֆրազործիքներու ճոռոգմանց. աճառասուն Philips եւ Lux երեքտր. լամբերու եւ ամէն տեսակ երեքֆրական պիտոյքներու։

Վկաներ դիւրութիւններ.

Հասցէ — Վ. Ուզուճեանի գրասեն կից Պուրճ. B. P. 401

ՄԱՆՐԷԲԱՆԱԿԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՈՑ

Laboratoire Microbiologique

ՏՕՔԹ. ՍԱՄՈՒԷԼ (ՍՏԵՓԱՆԵԱՆ)

Մասնագիտութիւնը կատարելագործած է Փարիզի եւ Լիօնի մէջ եւ տասնեակ տարիներէ ի վեր բժշկական սոյն ճիւղով զբաղած ըլլալով կը կատարէ բժշկ. ամեն նպաստաւոր գիներ. (մեզ. խոխ. արիւն եւլն).

Հաստատուած է Մէլիի փողոց Տաուի օճիղիճ մէջ։ (պատ իտրիսի մօտ բրամուելի գծին վրայ) խղճամիտ ուշադրութիւն, չափաւոր գիներ.

ՏՕՔԹ. ԳԷՈՐԳ ԿԷՐԿԷՐԵԱՆ

Վկայեալ Lauréat Concours Interne եւ այժմ մասնաւոր յատուկ Ծրագրական հիւանդանոցի ԱՉՔԻ, ԲԹԻ, ԿՈԿՈՐԴԻ, ԱԿԱՆՋԻ և ԳԼՈՒԽԻ հիւանդութիւններու բաժնին։

Հիւանդ կ'ընդունի կէսօրէ վերջ ժամը 2—6

իր գրիճիին մէջ rue de Damas, No. 15

Հիւանդները ուղղակի հիւանդանոց կ'ընդունուին իր կողմէ տրուած մուտքի բարօրով։

Աղքատ հիւանդներու ձրի դարմանում, ամէն օր կէսօրէ առաջ ժամը 10—12, հիւանդանոցի դարմանատան մէջ։

Կարի եւ Ձեւագիտութեան Դասընթացք

Տիկին ՄԱՌԻ ԵՐԱՄԵԱՆ

ՎԿԱՅԱԾԱԼ ԴԻՐՋԱԿՈՒՀԻ

ԲԱՐԻԶԷՆ ԵՒ ՎԱՃԻՆԿՕՕՆԷՆ

Կարի եւ ձեւագիտութեան մասնագիտուհի, Տիկին Մառի Երամեան կը վերադառնայ իր արհեստանոցը, Մեծ Սերայի դիմացը Նո. 78 տան երկրորդ արկը։

Երեք ամսուան միջոցին կը սորվեցնէ ամենավերջին ճոռոմաձեւութեամբ, կար եւ ձեւագիտութիւն իր բոլոր բարդութիւններով եւ արդիական մշտնցներով. Droit-fils մէթոտով։ Իր աշակերտուհիները կ'օժտուին Բարիզի աշխարհածանօթ Académie Daydou վկայականով։

Տոկուն շինուածք, վայելուչ տեսք
Հնչուն եւ բնական ձայն
Ահա յատկանիշներ՝

ՈՐՈՇՄԱՄԲ ԿԸ ՁԱՏՈՐՈՇՈՒԻՆ

ԱՓՕԼԼՕ ՖՕՆՕՆԵՐԸ

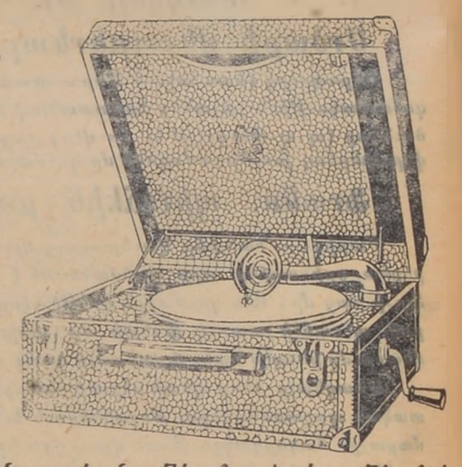

Հրապարակի վրայ գըտնղող բոլոր մարքանեբու հետ կը մրցին Աբօլլօ ֆոնօները։ Մանաւանդ վերջին նոր մօտէլները, որոնք հասած են արդէն, անգերազանցելի են իրենց տոկունութեամբ, վայելչութեամբ և ժամչելի գիներով։

APOLLO GRAMOPHONE Co. Ltd

(of London)

ԱՓՕԼԼՕ՝ ՖՕՆՕՆԵՐՈՒ ԹԱԳԱՒՈՐԸ !!!

Կատարեալ համոզում գոյացնելու համար՝ անգամ մը այցելեցէք

MAISON APOLLO, Rue de la Poste, BEYROUTH

Փարոգիճ եւ բօնսօլ՝ ամէն ձեւի, ամվիճելի որակ եւ առաւելութիւններ

գիւրամատչելի գին, վճարումի գիւրութիւն։

Ընդհ. ներկայացուցիչ Սիւրիոյ, Պաղեստինի, Անդրյորդանանի, Միջագետքի եւ Կիպրոսի.— ԳԱԻՐԻԷԼԵՆ ՍԻՆԱՆԵԱՆ

KOURKEN SINANIAN, Boîte Postale 642, BEYROUTH (Syrie)

ՕԳՆԷ ԴՈՒՆ ՔԵԶԻ ԵՒ ԱՍՏՂԸ ՔԵՕԹ ՊԻՏԻ ՕԳՆԷ

ԸՆՏԱՆԻՔԻ ԱՍՏՂԸ

(L'ETOILE du FOYER)

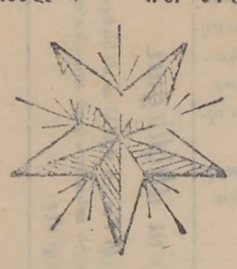

Առեւտրական և երկրագործական ժողովրդային վարկի հաստատութիւն

Անանուն ընկերութիւն.— դրամագլուխ՝ 3,000,000 ֆրնք.

որ կրնայ 3.000,000,000 ֆրնք.ի բարձրացուիլ վարչական խորհուրդի պարզ որոշումովը։

Նիստրատեսեղի.— 137 Boulevard Sebastopol - Paris

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ Արեւելեան պետութեանց

Սավոյ Օթէլի՝ ճէճէ, Գուրճ, Գէյրութ

ԵԼԵՒՄՏԱԿԱՆ ՃԻՒՂ

Աւանդի պարմանագրութիւնի

ՕԺԻՏ

Երաշխաւորեալ տոկոս 6%։ Ասկէ՝ գրամ մաս. նակցութիւն ընկերութեան չահերուն։

ԿԱԼՈՒԱԾԱԿԱՆ ՃԻՒՂ.

ՎԱՐԿԵՐՈՒ ԲԱԺՈՒՄ

Կալուածի վրայ փոխառութիւնք՝

վճարելի 10—15—20 տարիէն։ Երաշխաւորուած պարմանաժամէն առաջ ուզողը կրնա՞ վճարել։

ԸՆՏԱՆԻՔԻՆ ԱՍՏՂԸ ընկերութիւնը ներկայիս 75,000է աւելի անդամ ունի։ Մինչև 1 Ապրիլ 1931 Ընտանիքին Աստղը 135 միլիոն փռի տուած է, գրաւուկ 500 միլիոնէ աւելի արժէք ունեցող անշարժ կալուածներու վրայ։

Ամեն թղթակցութիւնէ՝ ուղղել՝ B, P. 821, Beyrouth

AZLAG
JOURNAL QUOTIDIEN ARMÉN.
B. P. 587
BEYROUTH, Liban
Directeur-Propriétaire
HAIG BALIAN

ԳԻՆ ԵՒ ԿԱՐԳ
ՍԻՐԻԱ տար. 550, վեցամսեայ 300 ՍՏԴ.
ԱՐՏԱՀՄՆ. տրկ. 7, վեցամսեայ 4 տոլար

ԱԶԴԱԿ

ՕՐԱԹԵՐԹ
ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԳԻՏԱԿԱՆ

ازتاك
جريدة سياسية ادبية اقتصادية حرة

ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 27 1932
ՉՈՐՔԷ ՀԱՍՏ. 2.50 Ս.Դ.

Ձ. ՏԱՐԻ | Ամեն առաւոտ պէտք է բերէ բերքիս տնօրէնին հասցէին | Տնօրէն — Խմբագիր՝ ՀԱՅԿ ՊԱԼԵԱՆ | Չետաստորագրուած նեռագիրներէ չեն վերադարձուիր | Թիւ 170 (747)

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԱՆՑՈՒԴԱՐՁԵՐ

Միջազգային տագնապներ անորոշութիւնը, շատ հազուագիւտ բացառութիւններով, գրեթէ բոլոր ժողովուրդներու և տէրութեանց մէջ կը շարունակուի գոյութիւն ունենալ կատարեալ սաստկութեամբ։ Հարաւային Ամերիկայի մէջ ամիսներէ ի վեր շարունակուղ վէճերն ու պայքարները լուծուած չեն։ Ընդհակառակը թշնամութիւնները այնքան բուռն թափ մը ստացած են որ կը վախցուի յանկարծական պայթիւնէ մը։ Ծարգ, կարգադրութեան մը յանգելու կամ հաշտութեան եզր մը գտնելու աշխատանքները մի միայն կարողացան ըսպիացնել վէրքը կամ մոխիր թափել կրակին վրայ։ Ներքնապէս կ'եռի և կը բորբոքի հրդեհը։

Հիւսիսային Ամերիկան ալ անորոշութեան վտանգին մէջ է և հոն ալ ներքին թէ արտաքին տագնապը բուռն է։ Ընտրական պայքարը վերջին աստիճան փոթորկոտ չրջանի մը մտած է։ Եւ այս օրերը Միացեալ Նահանգներու համար պէտք է նկատել ամենէն ճակատագրականը, որովհետև ընտրութեանց արդիւնքը շատ բան կրնայ փոխել ներկայ կացութենէն։ Շատ իրաւամբ, քաղաքագէտ մը, երկրի մը ընտրական օրերը նմանցուցած է երկունքէ տառապող յղի կնոջ մը ցաւերուն։

Գերմանիոյ մէջ ևս մօտեցան ընտրութեանց օրերը։ Միացեալ Նահանգներէն երկու օր առաջ, 6 Նոյեմբերին պիտի սկսին գերման ընտրութիւնները։ Բացառիկ նշանակութիւն ունի այս ընտրութեանց արդիւնքը աշխարհի խաղաղութեան և միւս բոլոր տէրութեանց ճակատագրին հետ։ Որովհետև, ինչպէս կը յիշեն ընթերցողները, գեռ քանի մը ամիս առաջ տեղի ունեցող ընտրութիւնները, չի կրցան խաղաղեցնել Գերմանիան և հանրապետութեան նախագահի հրաժանով լուծուեցաւ Հայխթակը։ Եթէ այս անգամ ալ ընտրութեան արդիւնքը նախորդին պէս վերջնայ, ի՞նչ պիտի ըլլայ Գերմանիոյ վիճակը։

Ներկայ ամսուան ընթացքին սաստիկ տագնապներ գոյութիւն ունեցան նաև եւրոպական քանի մը երկիրներու մէջ, որոնք ցարդ ամենախաղաղները կը կարծուէին։ Պելճիքայի, Չէխոսլովաքիոյ եւ Ռումանիոյ դահլիճները հրաժարեցան։ Ծունական դահլիճն ալ ներկայ երեսփոխանական ժողովի մեծամասնութեան չկրցաւ արժանանալ։ Ռուհիոյ մէջ տնտեսական կացութիւնը օրէ օր աւելի ճգնաժամային կը դառնայ։ Ծայրագոյն Արեւելքի մէջ գոյութիւն ունեցող տագնապները վերջացած չեն և վերջնանալիք ալ չունին։

Այս հաշուով, կը տեսնուի որ, աշխարհը 1933ի սեմին վրայ կանգնած է վտանգներու և բոցերու մէջ։ Եթէ հրաշքներ չպատահին 1932ի այս վերջին եռամսեային, աւելի ճիշդը գալիք երկու ամիսներու ընթացքին, միջազգային կացութիւնը արտակարգ ձգտուած վիճակ մը պիտի ունենայ յառաջիկայ տարի։

Փիչ մը մօտէն քննենք սակայն միջազգային ներկայ անցուդարձերէն ամենէն կարևորները։

Քաղաքական ներկայ ամենակարևոր դէպքը անպայման կը նկատուի Գերմանիան վերստին Զինաթափութեան խորհրդաժողովին մասնակցել տալու փորձերը։ Լոնտոն, իբրև միջոց չորսերու խորհրդաժողովի ծրագիրը մէկտեղ նետած էր։ Սակայն նախ քան որոշ ձև եւ եզրակացութիւն տրուիլը սոյն առաջարկին ֆրանսական վարչապետ Պ. Հէրիօ և Պ. Մաքտոնալտ Լոնտոնի մէջ տեսակցութիւն մը ունեցան և համաձայնութիւն գոյացուցին իրար մէջ։ Գերմանիան սակայն, կասկածելով որ Անգլոֆրանսական միացեալ ճակատի մը առջև պիտի գտնուին, վախցան և սկսան դժուարութիւններ ցոյց տալ։ Իբրև առաջին առարկութիւն տեղի խնդիրը յարուցին, Լոնտոնէն վերջ Ժընև յարմար տեսնուեցաւ Երեքներու կողմէ, սակայն Գերմանիա դարձեալ համակերպութիւն ցոյց չտուաւ, մինչև որ Ժընովրտը վերջ Ժընև յարմար տեսնուեցաւ Երեքներու կողմէ, սակայն Գերմանիա դարձեալ համակերպութիւն ցոյց չտուաւ, մինչև որ Ժընովրտը վերջապէս համաձայնեցաւ Հէրիօ-Մաքտոնալտ տեսակցութեան, կ'ուզեն Լոնտոնի մէջ հանդիպում մը ունենալ Պ. Մաքտոնալտի հետ։ Հետևաբար Հէրիօ-Մաքտոնալտ տեսակցութենէն վերջ Մաքտոնալտ-Ժոն Բաբէն տեսակցութիւնը։

Պէտք է քիչ մը ևս սպասել հասկնալու համար վերջնական արդիւնքը Գերմանիան Զինաթափութեան Խորհրդաժողով վերադարձնելու համար թափուած ջանքերուն։ Ծարգ, Հակառակ տարուած աշխատանքներու, օրէ օր Գերմանիան քիչ մ'ալ աւելի հեռացած է և աւելի վճռական կեցած իր տեսակէտին վրայ։ Մէկ խօսքով Գերմանիան վճռականօրէն կը պահանջէ սպառազինման հաւասարութիւն, նախ սպառնալով Եւրոպայի խաղաղութեան։ Ազգերու Դաշնակցութիւնը իր տան երրորդ նիստը վերջացուց առանց լուծելու այս բարդութիւնները։ Եւ ոչ միայն չ'զգաղեցաւ գերմանական խնդրով, այլ իրագի մուտքի գործողութիւնները հազիւ լրացուցած, փակեց նստաշրջանը։ Ամուլ և ապարդիւն նիստ մը, որ ցարդ ոչ ունեցած է նմանները։ Ազգերու Դաշնակցութիւնը և ոչ ալ կրնայ ունենալ ակէ վերջ։ Եւ Ազգերու Դաշնակցութիւնը միջազգային կացութեան ամենէն խառնակ և անորոշ ամիսներուն։

Արդեօք Ազգերու Դաշնակցութիւնը պիտի պահէ՞ իր հեղինակութիւնը, եթէ այս մթին օրերու չյաղորդեն լուսաւոր օրեր,

Սակայն այժմ քննենք եւրոպական միւս երկիրներու քաղաքական կացութիւնը, ամփոփ գաղափար մը կազմելու համար միջազգային ներկայ անցուդարձերու մասին։

Պ. ՄՈՒՍՕԼԻՆԻԻ ԿԱՐԵՒՈՐ ՃԱՌԸ

«Ազգ. Դաշնակցութիւնը ծանր կերպով հիւանդ է»

„ՊԱՏԵՐԱԶՄԷՆ ԵՐԿԻՒՂ ՉՈՒՆԻՆՔ ՄԵՆՔ„

Թօրիօ.— Պ. Մուսօլինի յոյժ կարեւոր ճառ մը խօսելով պարզեց Քաւիզմի ներքին եւ արտաքին խաղաքականութիւնը։

Չինաթափութեան խորհրդաժողովին մասին խօսելով, յայտարարեց ան թէ՝ «մենք ներկայացուցինք գործնական եւ իրական առաջարկութիւններ։ Ոմանք մեզ ամբաստանեցին մաքիավէլական դիւանագործութիւններ վերագրելով։ Ասկէ աւելի սուտ բան մը չկրնար ըլլալ»։ Ցեղոյ, անիկա աւելցուց. «Իտալիան խաղաղութեան հայրենականութիւն մը կը ներկայացնէ։ Բայց, մարդիկ կան որ Իտալիոյ չեն ներեր անոր ողջ մնալը, մանաւանդ որովհետեւ մենք կը ներկայացնենք իրենց սկզբունքներուն հակառակ սկզբունքներ։ Բայց իրենց սկզբունքները հինցած են շատոնց ի վեր։ Վարդապետութենց ճշմարիտ պատերազմն է այս։ Բայց արդիւնքը ձեռք բերուած է երկար ատենէ ի վեր, յաղթանակը մեր կողմը կը գտնուի»։

Յայտարարելէ յետոյ թէ «Թօրիօ, սահմանագլուխի խաղաք, երկիւղ չունի պատերազմէ», պ. Մուսօլինի խօսեցաւ Ազգերու Դաշնագրութեան մասին «Քաւիստական մեծ խորհուրդին կողմէ յայտնուած բաղձանքը ամբողջ աշխարհի շահագրգռութիւնը արթնցուց։ Իտալիան պիտի մնայ Ազգերու Դաշնակցութեան մէջ։ Ես կը յայտարարեմ թէ Իտալիան հոն պիտի մնայ, մանաւանդ այս վայրկեանիս որ Ազգերու Դաշնակցութիւնը ծանր կերպով հիւանդ է. հիւանդները պէտք չէ լքել երբէք։ Բոլոր երկիրները պարտաւոր են այժմ մնալու Ազգերու Դաշնակցութեան մէջ։ Ազգերու Դաշնակցութիւնը չափազանց տիեզերական է, իր հաստատութիւնները իրենց ներգործութիւնը կը կորնցնեն որ ասիճան որ իր անդամակիցներուն թիւը աւելցայ։ Սոյն հաստատութիւնները ներգործունէութիւն կրնան ունենալ Եւրոպայի համար, բայց երբ որ խնդիր է Ծայրագոյն Արեւելքի կամ Հարաւային Ամերիկայի մասին իր խօսքերը կը մնան խօսքեր միայն։

Ցեղոյ, պ. Մուսօլինի ըսաւ թէ իմը համոզուած է որ արեւմտեան յորս մեծ պետութենց համագործակցութիւնը կրնայ հանդարտութիւն բերել Եւրոպայի եւ վերջ տալ ցիտեսական տագնապի։ Ասոր համար ամէն բանէ առաջ պէտք է, ըստ պ. Մուսօլինիի, որ հանդարտութիւն տիրէ։

ԹԻՒՐՔ ԼԵԶՈՒԱԿԱՆ ՀԱՄԱԳՈՒՄԱՐԻՆ ԱՌԹԻԻ

Թիւրք-Բէմալական նոր գաղափարախօսութեան ԿԱՐԵԼԻՈՒԹԻՒՆԸ

Ո՛չ աւելի ո՛չ պակաս։ Ամէն ազգ պատմութեան մէջ հրապարակ եկած է որոշ առաքելութեամբ մը։ Անգեալի եւ ներկայի կարեւոր իրադարձութիւնները ժողովուրդներու կեանքին մէջ արդիւնք են նոյն այս հիմնական գաղափարին։

Գերմանիոյ պատմական դերն է, համաձայն պանգերմանիստ գաղափարախօսութեան, կուլտուրայի ամրապետութեան ապահովումը՝ աշխարհի մէջ։

Ֆրանսան՝ իր յոյսի ոսպանով, չհակիրը երևցած է քաղաքակրթութեան եւ ժողովուրդներու ազատութեան։ Նափաւեոնեան նուաճողական արշաւները — Հէյնոպէն Վեսթֆալ և Մոսկովա, Լեպարտիայէն-Սիկիլիա և Անտալզիրայէն Քաթալան — կատարուած են ժողովուրդները գերութենէ ազատելու նշանաբանին տակ։

Ռուսաստանը ցարական ոչ ժամի օրով իր կոչումը կը նկատէր ազատել սլաւոնական ժողովուրդները օտար լուծէ, ինչպէս որ ներկայիս, բոլշեւիկեան կարգերու տակ ծնած է համայնավարութիւնը աշխարհի մէջ հաստատելու առաքելութեան։

Մինչ հայերս մեզի չենք վերագրած միշտ դարերէ ի վեր, յանձին մեր տասնեակ հազարաւոր զոհերուն ջահակիրը հանդիսանալու արևմտեան քաղաքակրթութեան, խաբարակուռ արևելքի մէջ։

Արդ, այս անկիւնադարձէն եթէ դիտելու ըլլանք քէմալական այս նոր գաղափարախօսութեան հիմնաւորման փորձը, կը տեսնենք որ ոչինչ կայ տարօրինակ և սքանչացնելու։ Ֆէմալը կը փորձէ թիւրք բացառիկ ժողովուրդին պատմական առաքելութիւն մը վերագրել ու այս նպատակով ալ, գիտակցաբար կամ անգիտակից կերպով, պատմական և լեզուական տուեալները կը չարափոխէ։ Անոր նպատակն է ներշնչել այն համոզումը թիւրք երիտասարդութեան, որ թիւրքերէն աւելի քան հայերը հնօրեայ քաղաքակրթութեան մը հայրը եղած է — հոգ չէ թէ անհիմն ըլլայ այլ և ծիծաղելի երևի այս պնդումը — թէ հետևաբար ան պատմական սիսիսկ մը ունի կատարելիք։ Ոչ այլ ինչ է այս ճիգը, եթէ ոչ հայկական ջարդերու վայրենացնող կօշարներէն ձերբազատել ժարդասպան գիշատիչներու ուշքն ու միտքը և նոր հնարաւորութիւններու հետանկարներ բանալ ապագայ գործունէութեան։

Ողբերգութիւնը և ծիծաղաշարժութիւնը զուգահեռ են թիւրք այս երեւոյթին մէջ, մանաւանդ հայերուս աչքին, բայց ոչ միայն անօգուտ, այլև վնասակար է ուրանալ փաստը։ Որքան ըմբռնումներ կան, որոնք սկզբնական չրջանի մէջ քամահրանքի առարկայ կը դառնան, ապա թշնամութեան և պայքարի, ու օր մըն ալ արդէն տեղ կը գտնեն ժարդոց կարևոր զանգուածի մը մտածողութեան մէջ։ Ու պայման չէ որ անոնք յաղթանակեն, ազատ պրօպագանդի չնորհիւ, բռնութիւնը, թիրամուժի գործածութիւնն է յաճախ զանոնք պարտադրողը և տարածողը։ Ցեղափխութիւններու յաղթութիւնը պայմանաւորուած է արդէն այն խորհուրդով (myth) որ ընդունակ է ստեղծելու, բուռն ուժի գործածութիւնը, կ'ըսէ Ժորժ Սօրէլ, Réflexions sur la violence։

Այս տեսակէտով ալ մօտենալով հարցին, մենք ոչ մէկ անկրելիութիւն չենք տեսներ, որ թիւրք ազգայնական երիտասարդութեան տաքցած ուղեղները տրամադիր ըլլան գիւրաբեփռանացնելու թիւրք արիական ծագման առասպելը իր բոլոր ձեռնտու եզրակացութիւններով և աստիճանաբար զանոնք տար ձելու ժողովրդական զանգուածներու մէջ։ «Մեր ցաւի Ասիոյ մէջ» գրքին մէջ, Trois ans en Asie կամ տր Գօպինօ, հետևեալ խիստ յատկանշական հոգեբանութիւնը ընդգծած է պարսիկ ժողովուրդին քով։ Պարսիկ բոլոր խաւերը, կալուածատէր, իշխանաւոր, առևտրական, հողագործ, սպասաւոր թէ գիւղացի, ընդհանուր այն հպարտ զգացումը ունին, որ Պարսկաստանը աշխարհի մեծագոյն հին պետութիւնն է, անցեր ու անսասան։ Բոլոր այլ տիրապետութիւնները կ'անցնին ու կ'երթան, բայց ան կը Ցայ։ Այս երեւոյթը, մտածողութեան այս գիծը պարսիկ ժողովուրդին, մի'թէ հոգեբանական ազդակ մը չեղաւ, որ թելադրեց Թէհրանի կառավարութեան՝ հակաչարչային պատերազմի ընթացքին, համբերատարութեամբ տանելու ռուսական, թրքական և անգլիական ուժերու փոփոխակի ներկայութիւնը, համարելով այդ ժամանակաւոր, վատահ ապագային հանդէպ։

Մուսթաֆա Քէմալի փորձը կրնայ յաղողիլ կամ ձախողիլ, ըստ միջազգային և ընկերային պայմանները։ Բանի ան կացութեան տէրն է, յաղթական՝ ներքին և արտաքին թշնամիներու վրայ, թիւրք ազգայնականութիւնը պարարտ հող կը ներկայացնէ իր փորձի յաղողութեան։ Պարտութիւնը կրնայ զայն ձախողութեան ենթարկել, ու անշուշտ, ոչ ընդմիշտ, այլ ժամանակաւորապէս, որովհետև գաղափարի մը յաղողութիւնը կախում ունի անոր մարդոց մէջ յաւտ թերելիք զգայնութենէն, հոգեկան որոշ վիճակէն։ Պէտք չէ մոռնալ ընկերաբանական այն հինաւուրց ճշմարտութիւնը թէ մարդկային կեանքը կառավարողը ոչ թէ բանականութիւնն է, այլ զգացումը, կիրքը և հաւատքը և պատրանքները, որ կը մղեն ժողովուրդները, հոգ չէ թէ անոնց պակսի գիտական ամէն հիմնաւորում։

Ահա թէ ինչու Պոլոի լեզուական հաժողովի միջոցով Մուսթաֆա Քէմալի կատարած փորձը, թիւրքերէնին վերադրելու հնդեւրոպական ծագում, իր ծիծաղելի կողմերով հանդերձ հասարակական վերին աստիճանի ուշագրաւ երեւոյթ մըն է, արժանի հետաքննութեան ուսումնասիրութեան Հայ առաջնորդ մտաւորականութեան կողմէ, որպիսի աշխատանքի մը ուրախ պիտի ըլլայինք եթէ մեր կատարածը ծառայէր իբրև հետաքննական նախաժուռ մը։

Խ. Թ.

ՄԱՄՈՒԼ

ՍԻՒՐԻԱՑԻՆԵՐՈՒ ՍԷՐԸ ԹՈՒՐՔԻՈՅ ՀԱՆԴԷՊ

Թուրք արտաքին նախարար Թէվֆիք Ռիւշտի պէյ, Իրագի ազգաժողով մուտքին ատիթ իր խօսած ճառին մէջ, Սիւրիոյ մասին բան էր. «Կը բաղձանք որ յոյս առենէն տեսնենք Սիւրիոյ եւս մուտքը Ազգ. Դաշնակցութեան մէջ, որպէս անկախ պետութեան»։

Այս առթիւ սիւրիական կարգ մը թերթեր թիւրքիոյ մասին գնահատական երկար յօդուածներ հրատարակեցին, մասնաւորաբար «էլ էյամ», «վաքտ»ի կուսակցութեան օրկանը, կը գրէ.— «Թուրք պատուիրակներուն Ազգ. Դաշնակցութեան մէջ խօսած ճառերը, Սիւրիոյ հանրային կարծիքին կողմէ որպէս պարզ յուներ կարդացուելիք խօսքեր չեն։ Թուրք քաղաքականութեան ինպատակ մէջ ի յայտ հկած այս հաւակրանքը, մի միայն Թէվֆիք Րիւշտի պէյի յայտարարութիւններուն մէջ չէ որ կը նշմարուի, այլ «էլ էյամ»ի գոլոյ թղթակցին նամակները ևս ցոյց կուտան թէ թուրք ժողովուրդը ի՛նչ հետաքրքրութեամբ կը հետևի Սիւրիոյ դէպքերուն և թուրք թերթերը ժամանուր խնամքով օրինակներ կը արաժադրեն մեզի համար։ Թուրքիոյ արտաքին գործակարին այս յայտարարութիւնները, Սուրիոյ մէջ խոր արձագանգներ առթած և ժողովուրդին վրայ երախտագիտական տպաւորութիւններ թողած է։

Սուրիացիներու մէջ խորհողներ չատ էին որ անմիջապէս հետաքրքրով պատասխանեն թուրքիոյ հանրապետութեան ներկայացուցիչին, Ազգ. Դաշնակցութեան մէջ Սուրիոյ հանդիպ ցոյց տուած իր համակրութենէ ժէսթին համար։ Սիւրիոյ քաղաքական ժարմինները այս ժամին պէտք չէ որ ուշանային, քաղաքական չրջանակներու այն ուշացումը արգիլք չի կրնար ըլլալ մեր այս յատկութիւնը թէ Սիւրիոյ ժողովուրդը մեծ ուրախութեամբ դիմաւորած է թուրքիոյ պատուիրակին Ազգ. Դաշնակցութեան մէջ յայտնած բաղձանքներուն

տանը աշխարհի մեծագոյն հին պետութիւնն է, անցեր ու անսասան։ Բոլոր այլ տիրապետութիւնները կ'անցնին ու կ'երթան, բայց ան կը Ցայ։ Այս երեւոյթը, մտածողութեան այս գիծը պարսիկ ժողովուրդին, մի'թէ հոգեբանական ազդակ մը չեղաւ, որ թելադրեց Թէհրանի կառավարութեան՝ հակաչարչային պատերազմի ընթացքին, համբերատարութեամբ տանելու ռուսական, թրքական և անգլիական ուժերու փոփոխակի ներկայութիւնը, համարելով այդ ժամանակաւոր, վատահ ապագային հանդէպ։

Մուսթաֆա Քէմալի փորձը կրնայ յաղողիլ կամ ձախողիլ, ըստ միջազգային և ընկերային պայմանները։ Բանի ան կացութեան տէրն է, յաղթական՝ ներքին և արտաքին թշնամիներու վրայ, թիւրք ազգայնականութիւնը պարարտ հող կը ներկայացնէ իր փորձի յաղողութեան։ Պարտութիւնը կրնայ զայն ձախողութեան ենթարկել, ու անշուշտ, ոչ ընդմիշտ, այլ ժամանակաւորապէս, որովհետև գաղափարի մը յաղողութիւնը կախում ունի անոր մարդոց մէջ յատկ թերելիք զգայնութենէն, հոգեկան որոշ վիճակէն։ Պէտք չէ մոռնալ ընկերաբանական այն հինաւուրց ճշմարտութիւնը թէ մարդկային կեանքը կառավարողը ոչ թէ բանականութիւնն է, այլ զգացումը, կիրքը և հաւատքը և պատրանքները, որ կը մղեն ժողովուրդները, հոգ չէ թէ անոնց պակսի գիտական ամէն հիմնաւորում։

Ահա թէ ինչու Պոլոի լեզուական հաժողովի միջոցով Մուսթաֆա Քէմալի կատարած փորձը, թիւրքերէնին վերադրելու հնդեւրոպական ծագում, իր ծիծաղելի կողմերով հանդերձ հասարակական վերին աստիճանի ուշագրաւ երեւոյթ մըն է, արժանի հետաքննական ուսումնասիրութեան Հայ առաջնորդ մտաւորականութեան կողմէ, որպիսի աշխատանքի մը ուրախ պիտի ըլլայինք եթէ մեր կատարածը ծառայէր իբրև հետաքննական նախաժուռ մը։

Խ. Թ.

ՓՐԱՆՔ. ԵՒ ՍԻՒՐԻԱԿԱՆ ԴԱՇՆԱԳԻՐԸ

«Լիւք Պա» կը գրէ.—

Երէկ գրած էինք պրն. Բօնսօի Ամանայի կայարանին մէջ ըրած յայտարարութիւնները «Թուրք Սէօզիւնի խմբագրին, որով Ն. Վեսծութիւնը կը տեղեկացնէր որ Դամասկոս հասնելուն պէս բանակցութեանց պիտի սկսի դաշնագրին չուրջ։ Նմանապէս գրած էինք պրն. Բօնսօի Բաեպդի մէջ ըրած յայտարարութիւնները։

Պաշտօնական առոյգ աղբիւրէ մը, մենք ալ տեղեկացանք որ պրն. Բօնսօ չատ որոշ կերպով խօսած է և բացատրած դաշնագրի հիմնական կէտերը օիւրիական կառավարութեան պատասխանատու անձնաւորութեանց և դահլիճի անդամներուն։ Անկէ վերջ պրն. Բօնսօ յայտնած է անոնց որ Ազգ. Դաշնակցութեան հովանաւորութեան յանձնախումբը կը գումարուի ամրին մէկ անգամ, ես ստիպուած եմ մօտ ատենէն վերադարձնալ սոյն յանձնախումբին ներկայացնելու համար մեր միջև համաձայնութեամբ գոյացած դաշնագիրը։ Պրն. Բօնսօ աւելցուցած է. «Չեմ կրնար ժողովը ասիս մը երկարաձգել, սակայն քանի մը օր կրնամ. գիտցած պէտք է ըլլաք որ ես պարագրել չեմ ուզեր ձեզ դաշնագիրը, սակայն վստահ եղէք որ եթէ այս ամրի չվերջացնենք, ստիպուած ենք գալ ամրուան սկսել. այն ատեն ամրի մը ևս չարժար տեսածիս պէս կը կառավարեմ հովանաւորել երկիրները»։

Ահկէ վերջ «Էլիֆ Պա» հետևեալ խըրատները կուտայ.

Ահա ներկայ կացութիւնը ցոյց տուէինք։ եթէ ըսելիք մը ունինք, ան ալ բոլոր հոսանքներուն հետևեալ խրատը տալն է. պէտք չէ աշխատին կացութիւնը խառնակելու և թոյլ պէտք է տան որ պաշտօնական և պատասխանատու անձնաւորութիւններ համաձայնութեան դան դաշնագրին չուրջ։ ամէկ վերջ ժողովուրդին կը յայտարարուի արդիւնքը։ Պէտք է չատ խոհեմ ըլլալ և չի փախց ել ատիթը, այլապէս արդիւնքը չատ վնասակար կրնայ ըլլալ մեզ համար։

ՄՕՆՕԲՕԼԻ ՎՆԱՍԸ

«Էլ Ահրար» իր այսօրուան թիւին մէջ կը գրէ.—

Սիւրիական կառավարութիւնը բռնկրած է մօնօբոլի դրութեան աչխատանքներուն։ Մենք չատ աւելի առաջ արդէն կողմնակից էինք մօնօբոլի դրութեան և այդ ուղղութեամբ ալ արտայայտուած ենք բազմիցս։ Սակայն հակառակ ատոր, դժբաղդաբար, մեր երկիրներուն պարագրուեցաւ պանտոլի դրութիւնը և սահպուեցանք լռել։

Մենք ներկայիս, սակայն, չենք փափաքիր վերադառնալ մօնօբոլի, որովհետև յաճախակի փոփոխութիւններն ու փորձերը կրնան վրիպեցնել ճշմարտութիւնը. մանաւանդ որ մօնօբոլի վերացումին հետևանքով բազմաթիւ տեղացիներ ծխախոտի գործարաններ բացին և դրամագլուխ գործածեցին։ Սիւրիական կառավարութիւնը իր այս նոր ձեռնարկը սկսած է վարագոյրի ետև գրանուող կարգ մը օտար մեծահարուստներու գրդուժով, որոնք կուզեն Սիւրիա

ԵՐԿՈՒ ՕՐ ՀԱՅԱՀԵՒՆԻ ՄԷՋ

ՀԱՅԱՀԵՒՆԻ ՄԷՋ

Գիւղին առողջապահական վիճակը անհանգստալի կերպով բարեփոխուած է։ Առաջին տարին 50ի մօտ մահեր պատահած են, և 1930ի Փետրուարին երբ Մերձ. Արևելքի հիմնարկութիւնը իր գործունէութեան սկսաւ այս գիւղին մէջ՝ բժշկական քննութիւնէ մը հանկրծութեան որ ժողովուրդին 100ին 95ը, մալարիայէ վարակուած էին, մինչ այսօր նոյն քննութիւնը ցոյց կուտայ որ 100-ին 95ը առողջ են և միայն 5ը մալարիա ունին։ Այսուհանդերձ Մերձ Արևելքի Հիմնարկութիւնը, հետևելով իր նախագծուածին, կը թելադրէ և կ'սպասէ որ գիւղին բոլոր փոքրիկներն ու մեծերը գործածեն մալարիայի սիրկ և հիմնական դարմանը եղող քինինի հեզուկը։ Վերջին տարին Հայահեւնի մէջ սիրկ չեն տեսնուած։

Հայահեւնի ներկայ բնակչութեան թիւն է 265։ Ժողովուրդին ապրելու չափանիշը (Standard of living) դժբախտաբար չատ ցած է։ Եւ ասոր սիրկ մը ճառը իրենց չհոս ազբիւրին չատ փոքրիկ ըլլալն է։ Իւրաքանչիւր անձի սերուած է քսան տեսնիւմ հերկելիք հող, մինչ իրենք կը կարծեն թէ միայն քսան տեսնիւմ հող կրնայ գիրենք երջանիկ ապրեցնել։ Առանց բացառութեան բոլոր ընտանիքներն ալ ունին մէկ մէկ եզ կամ կով։ Գիւղը կան, որոնք մէկէ աւելի ունին։ Կան ընտանիքներ ալ, որոնք կը պահեն ձի, էշ, խոզ, ոչխար, հաւ և ուրիշ ընտանի կենդանիներ, որոնք կրնան ապրուստի միջոցները գիւրացնել։

Այցելութիւններս կը վերջանան ապրանքափոխութեան հետ։ Ընթրիքի էինք նստած երբ վերջալոյսի լռութիւնը խզուեցաւ արտնական ձայնով մը։

— Ժողովո՛ւրդ...յո՛ւ ժիկ ը րէք.....։

Ծանկարծակիի եկած տեղանակիս կը հարցնեմ թէ ինչո՞ւ է այս հրաւէրը։

— Սուս, գիւղին ժուռնեսիկն է, կեցիր տեսնենք ի՞նչ յայտարարութիւններ պիտի ընէ, կը պատասխանէ օրիորդը։

Լուռ կ'սպասենք և ժիկ կ'ընենք։ Գիւղին ամենէն բարձր վայրէն ժուռնեսիկը կը յայտարարէ, չատ նախնական ձևով մը, կասրսուած և գանուած բառերու մասին, փոխ առնուած և չվերադարձուած գոյքերու մասին, և ամենէն ետքն ալ կը յայտարարէ և ժողովուրդը կը հրաւիրէ երեկոյեան հաւաքոյթին։ Ընթրիքը կէս ձգելով կը ժամնեմ մարդուն և կը հարցընեմ։

— Ո՞ր տեղացի էք, պարո՛ն։

— Սեփաստացի։

— Ձեր արհեստը ո՞յս էր Սեփաստիոյ մէջ։

— Ո՛չ, այս գիւղին մէջ սկսայ այս արհեստին՝ ձայնս միւս բոլորէն զօրաւոր ըլլալուն համար։

— Կը չնորհաւորեմ ձեր նոր արհեստը լա՛ւ կը կատարէք, կ'ըսեմ ու կը վերադառնամ։

Ժամը իրիկուան 7,30 է։ Հաւաքոյթի ժամանակն է, կ'երթամ հաւաքատեղին։ 60—70 այր մարդիկ հաւաքուած են դպրոցին առջև բացօդեայ բակին մէջ։ Գրեթէ բոլորն ալ գետին նստած են, միայն քահանան և ուրիշ քանի մը ժարդիկ նստած են աթոռներու վրայ։ Ժամանակ չկորսնցնելու համար անմիջապէս լուսնիւն կը խնդրէ քահանան և զիս կը ներկայացնէ ժողովուրդին, որմէ եթէ ոեպի ելլելով կ'սկսիմ խօսիլ։

Բանախօսութեանս կորիզը կ'ըլլայ «Հայահեւնի ժողովուրդը ինչպէս կրնայ երջանիկ ըլլալ»։ Այս բանին համար իրենց կը ցուցնեմ չորս ճամբայ։ Ա. ուղղութիւն, ասխատասիճ, համբառասխուսթիւն, և դասսիարակութիւն։ Բանախօսութիւնս լրացնելէ ետք ազատ խօսակցութեան պահ մը կ'ունենանք ուր ամէն մարդ իր ուզած բան մասին հարցուսներ կ'ընէ և պատասխաններ կ'սանայ։ Նախ ուրախալիօրէն խօսակցութիւնը կը դառնայ գլխաւորաբար երկու կէտերու շուրջ։ Դպրոց և Եկեղեցի։ Խեղճերը ծարաւի են կ'ուզեն, կը պաղատին որպէսզի իրենց ղրկուի կարող ուսուցիչներ և քահանայ մը, կամ գոնէ սարկաւագ ուսուցիչ մը, իրենց զաւակներուն սաղմոսներ ու շարականներ սորվեցնելու համար։

Գիւղերը բաւական յառաջացած էր։ Քահանային ժողթանքով հաւաքոյթը փակուեցաւ։ Տուն մեկնելէս ու գլուխս բարձիս վրայ դնելէս ետքն ալ դեռ ժողովուրդը ցրուած չէր ու բարձրաձայն կը խօսակցէր։

Արևը սկաւառակի մը ձևով հորիզոնէն նոր կը բարձրանար երբ վեր ցատկեցի անկողնէս ու տանիքը բարձրանալով սկսայ վայելել այս առաւօտը, գիւղական գեղեցիկ առաւօտը։ Հօտերն ու արջառները կ'չտապեն դէպի առօտներն միչտ գլուխնին ցած և ճառակելով։ Ասոնց եռանէն բարձրացող փոշին կ'երթայ խառնուիլ ուլիկներու և գառնուկներու անժեղ մայիւնին։ Դրացի կին մը կարագ կը հարէ ու սև կատու մըն ալ պատին վրայ պառկած զինք կը դիտէ։

Գիւղին Հարաւային կողմը բլրակ մը կայ, որ զիս կը հրաւիրէ։ Տ—սը վայրկեանէն բլուրին վրայ եմ ուրկէ գիւղը կրնամ տեսնել իր ամբողջութեանը մէջ։ Քառանկիւն չորչանակի մը մէջ զետեղուած են գիւղին տուները։ քառանկիւն մը որուն երկարութիւնը լայնութեան կրկնապատիկն է։ Հարաւէն Հիւսիս ժամիկամէ տարածութեան մը վրայ— գիւղին կէս չորչագիծը— խնամքով տնկուած ու մեծցուած են ընտիրներ։ Այս կանաչ ծառերն էին, որ չատ հեռուէն ցուցուցած էին մեզի Հայահեւնի և միւս գիւղերուն տարբերութիւնը։ Հայահեւնի Արևմտեան կողմը կը պատկին քնդարձակ արտեր, որոնք կը պատկանին Իպրահիմ Հանանօին։

Այս բոլորը դիտել հաճոյք մըն էր։ Սակայն հանգիստներուս զերագոյնը պահուած էր ժամը 8ին։ Ինկիսս մէջ «Ազգային տեղական լուրերը այժէ կ'ան ցընէր երբ կը լսեմ փոքրիկ զանգակի մը հնչիւնը, որ մերթ կը հեռանար, մերթ կը մերձենար։ Արագաքայլ դուրս կը նետուիմ և կը նշմարեմ ութ տարեկան փոքրիկ մը, որ ժանեաւոր հեղինակութեամբ մը զանգը հնչեցնելով կը չրջէր գիւղին մէջ։ Երբ փոքրիկը ինծի կը մօտենայ կը հարցնեմ անոր թէ ի՞նչ նչանակութիւն ունէր այդ զանգակի հնչիւնները։ Փոքրիկը ուղիղ աչքերուս մէջ նայելով կը պատասխանէ գրեթէ հատարձակօրէն.

— Օրիորդ Վերժինը դեղ պիտի տայ և վէրքերը պիտի դեղէ։

Փոքրիկին հետ կ'երթամ գարմանատուն։ Հոն է Օրիորդ Վերժինը իր հիանգապահուհիի տարազով։ Զինք արդէն կը ճանչնամ վեց տարի առաջէն երբ սկսնակ մըն էր այս գործին մէջ։ Հիմա վարպետ մըն է։ Միևնոյն ախոյժ ու գուարթ ազիկին է ան, և իր պաշտօնին գիտակից։

Դարմանատունը չուտով կը լեցուի երիտասարդ և ծեր հիւանդներով մինչ ես կ'սպիպուիմ հիւանդներն ու հիւանդապահուհին առանձին ձգելով մտածել այս լաւ ծրագրուած աշխատանքին մասին։ Կը մտածեմ թէ ամբողջ գիւղը ընտանիք մըն է, կամ դպրոց մը, կամ գոնէ որքանոց մը, ուր ամէն բան զանգակով կը կատարուէր, ու ամէն բան որոշուած ժամանակին կը կատարուէր։

Զանգակի երկրորդ հնչիւնն մը ժամածուներուս դադար կուտայ։ Այս ալ մանկապարէզի զանգակն է։ Անմիջապէս կը փոխագրուիմ անոնց քով և տես կամաց կամաց 38 փոքրիկներ, 2—6 տարեկան մանուկներ, կը հաւաքուին դասարանի մը մէջ, ուր իրենց վարժուհին հին առաջնորդութեամբ ու իրենց պարզիկ բերաններով «Առաւօտ Լուսոյ»ի բոլոր համարները գոց կ'արտասանեն ի ժեծ զարմացումն իմն։ Ասկէ վերջ օրիորդը կ'զբաղի անոնց ժաքրութեամբ։ Մանուկներուն ձեռքերը և երեսները օճառով կը լուացուին և իւրաքանչիւրին սեփական անձեռոցով կը չորցուին։ Երբ ամէնքն ալ ժաքուր են ներս կը ժողէ Օր. Վերժինը, մէկ ձեռքին մէջ քինինի չիշը իսկ միւս ձեռքին մէջ տուփ մը շաքար։ Փոքրիկները չատ լաւ կը ճանչնան Օր. Վերժինը և անոր ձեռքիններն։ Ան միլպես մէկ գդի վրայ կը չարուին և մէկիկ մէկիկ կը յառաջանան։ Նախ կը կոնծեն լեղի ջուրը—չատ վարժ կերպով և յետոյ կ'ստանան 2—3 հատ չաքար իրենց բերանները անուչցնելու համար։ Ջարեր կան, որոնք 5 կամ աւելի չաքարներ խոստացուելէ վերջ միայն կը համաձայնին խմել դեղը։

Մինչև կէսօր կը մնամ փոքրիկներուն հետ ու մարիկ կ'ընեմ անոնց երգերն ու արտասանութիւնները և զանազան ժանկական դասերը։ Ջբօսանքի պահուն խաղալու համար փոքրիկները ունին մարմնամարզի զանազան գործիքներ, որոնց վրայ կը խաղան և կ'ororուռնի, ինչպէս որ այս ամառ Պէյրութի ամառնային վարժարանի աչերտները երին։

Կէսօրին ատեն չեն երթար այս պրզտիկները։ Դասարանը կը վերածուի ճաչարանի և 38 փոքրիկները կը չարուին երկար սեղանի մը չուրջը։ Ուտելու բաները սառչ չեն մռնար գոհութիւն ամէն Աստուծոյ։ Որքա՜ն հաճելի է այս բերաններուն մէկ անգամէն չարժիլը դիտել։

Այս փոքրիկ հասառատութեան բոլոր ծախքերը կը կատարուին Մերձ. Արև. Հիմնարկութեան կողմէ՝ մի միայն ի սէր մանուկներու և ամբողջ գիւղացիութեան առողջապահութեան։

Կէսօրէն ետք ժամը 4ին նոր զանգակ մը կը հնչէ։ Անթնթալ զանգակ, կը ժամնեմ, քանի ատրիներէ ի վեր զբաղած էի քեզմէ օրքանոցին և դպրոցական չըրջաններուս. հիմայ հազիւ ազատուած անոնցմէ, դարձեալ կուգամ ժամքիս անդորրութիւնը խանգարել։ Այսուհանդերձ կ'ուղղուիմ դարմանատուն, ուր կը տեսնեմ 2 սնտուկ ընտիր nestlé կաթ։ Գիւղին կիները, որոնք հոն կը հաւաքուին, կարգով կը ժանեն ներս ու իրենց ժանուկներուն համար մէյ մէկ տուփ առնելով գոհունակութեամբ կը հեռանան։ Այս ալ ձրի և իսէր ժանուկներուս առողջութեան։ Ինչ եթէ ուրիշ զանգակ մը. այս անգամ օճառ կը բաժնուի։ Սըրտի անհուն գոհունակութիւն մը կ'ըզգամ հայ ցեղակիցներուս ցուցուած այս գուրգուրանքին համար և անգամ մըն ալ կ'առանձնանամ խորհիս մէջ։

Այսպէս է կեանքը նորաչէն Հայահեւնի մէջ։

Ցաջորդ առաւօտ կը բաժնուիմ գիւղէն ու գիւղացիներէն՝ խոստանալով ուրիշ անգամներ ալ այցելել իրենց։

(Վերջ.) Մ. ՂԱԶԱՐԵԱՆ

ԱՐՁԱԳԱՆԳ

ՍԱՐԷՆ ԶՈՐԷՆ

Աբրահամ ծանր հիւանդ էր ու անկողնին ծուռ հաւասուած կ'աղօթէին ընտանիքին անդամներ առանց բացառութեան։ Հիւանդին օրցներ օգտակցան։ Հաճել, իր կինը, մօտեցաւ լսելու ցած ձայնով առասանուած բառերը։

— Բաճէ, կ'ըսէր ան, առնե ո՛ր հիւանդա՞յ։

— Այո՛ սիրելիս, բոլորս հո՛ս եմ։

— Բոլորովին վստա՞հ ես։ Մովսէսը հո՞ս է։ Ռուբէնը, Մեպիպան ու փոքր Եգեր հո՞ս են։

— Այո՛, բոլորն ալ հո՛ս են։

— Ձի՛օդ ինչպէս որ խորհեցայ, բաւ ծիրուկ ճրեան գլուխը դէպի պատը դարձընելով։ Դեռ մեռած չեմ ու արդէն զաւակներս սկսած են երեսի վրայ թղուլ խաղուիլը։

—

Սկովսացի մը կը պատմէր անցուցած կեանքէրնին անասպատին մէջ։

— Ռազմանիւթ, ուտելիք ու «ուիսքի» հասած հին։ Ծառաւէ կը մեռնէինք։

— Չո՛ւր ալ չկար հարցուց մէկը։

— Այո՛, բայց մարդութեան մասին խորհելու ժամանակ չ'ունէինք, կ'ըսէ Սկովսացին։

—

Երիասարդ մը իր ճօճածին համար ինքնաշարժ մը գնեց։ Քանի մը օրէ յետոյ ինքնաշարժը նախ մը սպացաւ ուր երիասարդը կը գանգատէր թէ՝ ճօճածին հասակը կարճ ըլլալուն համար չէր կրնար դիւրութեամբ ղեկավարել «գնացքը» ու կը խնդրէր որ ինքնաշարժը փոխուէր։

— Ինքնաշարժը կատարեալ է։ Հանեցէ՛ք ձեր ճօճածը փոխել, պատասխանեց վաճառականը։

(Շար.) ՔՆՆԻՉ

ԳԱՏԸՆԵՐՈՒ ԳԱՏԸՐԻՆ ՄԱՀԸ

ԿԵՆՍԱԳՐԱԿԱՆ ԳԻՇԵՐ

Ինչպես գրած էինք մեր երեկուան թիւին մէջ, առջի գիշեր իր մահկանացուն կնքեց Պէյրութի Մեծ Գաթը։

Երէկ առաւօտ, Տօքթ. Ապթիլ Բուտճ Համաթի ցաւ մէջ ձեռի ունեցաւ զանազան ցաւակցական հեռագրութիւններ։ Պէյրութի մեծ միւֆթիին, իւլեմաներ եւ հանգուցեալի զաւակները հոն ներկայ կը գտնուէին։ Պատօնական հաստատութեանց ներկայացուցիչներ, հիւպատոսներ եւ կառավարական բարձրաստիճան պատօնատարներ եկած էին ցաւակցութիւն յայտնելու համար։ Հանրապետութեան նախագահը Թրիթոլի կը գտնուէր, յուրը առնելուն պես վերադարձած է, մասնակցելու հանգար յուղարկաւորութեան։

Ժամը 2.30ին ձեռի ունեցաւ յուղարկաւորութիւնը։ Սօգագ Պաթի բնակարանէն մարմինը փոխադրուեցաւ մեծ մզկիթ, յուղարկաւորներու խուռներամ բազմութեամբ մը՝ բաղկացած դպրոցական ուսանողներու բափոռ, ոսթիկաններէ, ըռեւելիներէ եւ ոչխարէ։ Մեծ մզկիթ ներկայ գտնուեցան հանրապետութեան նախագահը, Բարձր Գօմիսարը փոխանորդ Պ. Հէլօ, ծովային եւ ցամաքային ուժերու հրամանատարներ, կրօնաւորներ եւ այլն։ Թափորը անցաւ Պուրճեն եւ տարուեցաւ Պաօուրաի իսլամական գերեզմանատունը, ուր ամփոփուեցաւ Շէյխին մարմինը։

Շէյխ Մուհամէտ Քհսքի 63 տարեկան էր, իր հայրը Շէյխ Ապթիլ Հասան Քհսքի իր ժամանակի ամենամեծ գիտնականը եղած է։ Շէյխ Մուհամէտ ուսած է իր հօր հով եւ վերջը հեռուսած բրհական բարձրագոյն վարժարաններ։ Լաւ բրհերէն գիտեր եւ հիչ մ'ալ Ֆրանսերէն։ 1918ին Գաթը նանանակուած է. 1926ին ծերակոյտի անդամ բնեռուած է. 1929ին նանանակուած գաթիներու Գաթը, իր ունեցած կրօնական եւ օրէնսգիտական կարողութեան շնորհիւ։ Ան յայտնի բանասեղծ մը եղած է։ Պատուանանիներ սպացած է Ֆրանսական եւ բրհական կառավարութիւններէն։

Յ. ԹՕՓՃԵԱՆ

ՔՕՇ ՓՈՂՈՑ, ՀԱՍԱՆ ԳԱՅԻԻ ՇԷՆՔԸ, ԵՐԿՐՈՐԴ ՅԱՐԿ

ՄՈՒՇՏԱԿ, ՄՈՒՇՏԱԿ

Ա. Սպացած ենք ամէն տեսակի եւրոպական մուճակներ, Բարիզի վերջին նորաձեւութիւններ, անմրցելի ազան գիներով։ Ուղղակի մեզմէ գնելով ձեր դրամին կէսը խնայած կ'ըլլաք եւ չէք խաբուիր։ Մեր տեփոյի մէջ մօտակայ կը պահենք ամենապահեստ մուճակներէն սկսեալ մինչեւ ամենէն ազան տեսակները, մասչելի ամէն խանի։

Բ. Ունինք նաեւ դպրոցական եւ զինուորական մարմնամարզի եւ սպորտի վերաբերեալ ամէն տեսակ առարկաներ (Ֆութպոլի, բէսկիսի, բիսկ-բօսկի, պօքսի, սրաւամարտի, պասքէթպոլի, լողալու եւ այլն վերաբերեալ) եւ *մի՛ շ* տապկներ։

Գ. Գնեցէք մեր *Թուալէդի օճառը մի՛քօղոլիվ* ամենէն ազան ամենէն դիմացկուն, ամենէն հոտաւէտ եւ լաւը։

Կերպասեղէնի եւ զանազան կտորներու մեծ վաճառատուն

Տ. ԵՒ Ռ. ՄԱՎԻՍԱՔԱԼԵԱՆ

Մութրան փողոցի վաճառատան հաստած են տեղւոյն համապատասխան կերպասեղէնի եւ զանազան կտորներու մեծ մթերք։ Ֆրանսական, անգլիական, իթալական եւ ամերիկեան առտադրութիւնով կը գոհացուին ամենազոհարանաճ գնորդները։

Ցարգոյ յանախորդները պիտի գտնեն անմրցելի ազանութիւն եւ նոխ տեսակ։

ՓՆՏՈՒԵՑՔՔ Ա.ՄԷՆ ՏԵՂ

«ԱՐԾԻՒ» ՀՐԱՏԱՐԱԿՉԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

1933ի

ԵՐԵՔ ԼԵԶՈՒԵԱՆ ՀԱՅԵՐԷՆ ԱՐԱԲԵՐԷՆ ՖՐԱՆՍԵՐԷՆ ՊՈՏԻ ՕՐԱՑՈՅՑՆԵՐԸ

Քաղաքեռուած անցեալ տարուան մեր օրացոյցներու գոհ ընդունելութենէն այս տարի եւս աւելի խնամքով եւ մաքուր թուղթի վրայ տպագրուած հրապարակ հանած ենք։

Հայրենակց-Միութիւններու եւ Ազգային Հաստատութիւններու ուշադրութեան կը յանձնենք, որպէսզի ժամ առաջ իրենց ապսպրանքները փութացնեն։

Սիւրիոյ Պոդեստիճի եւ Նգիպտոսի օրացոյցներէն ապսպրանք կ'ընդունինք փոխարժէքը *միչտ կանխիկ*։ Նմոյշներ կը դրկուին ձրի.

Հասցէ Մ. Հիսարեան — Գ. Գաճարեան B. P. 724 Beyrouth

ՀԱՅԱՍՏԱՆԵԱՅՑ ԵԿԵՂԵՑԻՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ՁԱԿԱՏԻՆ ՎՐԱՅ

Գրեց՝ Սիւնիք

Գ.

Ծայնի իրողութիւն է, որ հայոց արքայական տուները — Հայկազեանց և Արշակունեաց, տեղեցին հայաստանի թագաւորութիւն, որը երբեմն կարճատև ժամանակներով առաջնակարգ քաղաքական ոյժ ներկայացաւ առաջաւոր Ասիոյ մէջ, սակայն և նրանք անկարող գտնուեցան տեղծելու հայ ազգ — նացիա։ Նախարարական մեծագոյն տոհմեր— Սիւնեաց, Արծրունեաց, Կամսարականաց, Մամիկոնեանց և այլն — իրենց հերոսութիւններով կերտեցին հայաստանի աշխարհակալ փառքերը, բայց և անզօր եղան Հայ Ազգը տիեզերական բերելու, այդ քաոի քաղաքական — կուլտուրական հակազդուելութեամբ։

Հայաստանի անկախ վհատեցական գերիշխանութեան համար Հռովմէական տիեզերատարած կայսրութեան դէմ զինք պարպելու չը վարանող Տիգրան մեծ, որ արհամարհեց իր դէմ եկած Հռովմէական զինուորական ուժը, ասելով հեց իր դէմ եկած Հռովմէական զինուորական ուժը, ասելով իր այնքան նչանաւոր և իր ունեցած հզօրութիւնը յաղթով իր այնքան նչանաւոր և իր ունեցած հզօրութիւնը յաղթանակներ են՝ չատ է, իսկ կանըշող խօսքը — եթէ պատուիրակներ են՝ չատ է, իսկ կանըշող խօսքը — եթէ պատուիրակներ են՝ չատ է, իսկ եթէ զօրքեր՝ քիչ, ինչպէս և աշխարհակալի տիտղոսով պըսակուած Արտաչէս մեծը, որ մի պահ իւրհած ունէր սուր մերկացնելու Հռովմի դէմ, ապա Պարթևաստանի տարկուժը քանիցս անգամ պարտութեան մատնող, մինչև Հնդկաստանի սահմանը հայածող Տիրան մեծը, և վերջապէս քրիստոնեայ առաջին թագաւոր Տրդատ մեծը, որ առանց տատամսելու Բիւզանդիոյ կայսեր կողմէ նետուած ձեռնոցը վերցուց և պատերազմի դաշտին մէջ նրան կոպեց, ըստ ծոյն պատմագիր Սէբէոսացոյ խօսքովն իսկ, անընդունակ եղան իրենց մեծափառ յաղթական դրօշներու չուրջ հաւաքելու, բոլորելու իրենց թագաւորութեան սահմաններուն մէջ պարունակուած բազմացեղ և բազմալեզու տարրերը և նրանց տալու մի ընդհանուր պատկեր։ Այդ երեւոյթի պատճառներից մեծագոյնը հայ նախարարական տոհմերի անվերջ խռովութիւններն էին։ Հայաստանի վրայ գերիշխող թագաւորական տոհմերը անկարող եղան արժատախիլ անելու կիսանկախ վիճակ ունեցող հայ նախարարական տոհմերու ըմբոստ ոգին և ժառանգոյ հակումները, վասնզի հայաստանի աշխարհագրական լեռնուտ դիրքը անհնար էր դարձնում լայն մաշտարով ընդհանուր զօրաշարժ։ Մինչ նախարարական յարատեւ խռովութեան կրակը ընդ միչտ մարել կարենալու համար անհրաժեշտ էր լայն չափերի զինուորական գործողութիւն։ Այդպիսի չարժման ձեռնարկելու արգելքներից մէկն էլ հաւանօրէն եղած լինելու է զուտ նիւթականը, հայ արքունի գանձարանը այնքան էլ հարուստ չէ եղած։

Դ.

Այն ժամանակ, երբ հայաստանի դրացի երկիրներու մէջ աչխարհագրական — կլիմայական նպաստաւոր պայմաններու չնորհիւ զարգացան ու ծաղկեցին հզօր կուլտուրաներ դիզուեցին անբաւ հարստութիւններ — Պարսկաստանի և Արեմտեանի մէջ, և այդ հանգամանքներու չնորհիւ էլ այդ երկիրներու բռատրական կարողութիւնները ուռճացան, վաճառականութիւնը մեծ ծաւալ գտաւ և երկրի մէջ մեծամեծ հարստութիւններ կուտակուեցան, Հայաստան չարուչնակեց միալ առուելապէս գիւղատնտեսական աչխարհի սահմանափակ հարստութեամբ։ Այդօրինակ գոյավիճակ ունեցող երկրի վրայ թագաւորողներու արքունի նիւթական միջոցները, հասկանալի է, որ բաւականին սակաւ եղած լինելու են, դրացի հզօր պետութեանց ունեցած հարստութեանց համեմատութեամբ։

Այն ժամանակ, երբ հայաստանի դրացի Պարսից աչխարհակալ կայսրութիւնը վարչական կարգով բաժնուած էր 23 սատրապութեանց — կուսակալութեանց՝ Աքեմենեան հարստութեան չրջանին, Հայաստանում գոյութիւն ունէին 400 նախարարական տուներ։ Իհարկէ որ դրանց միատանելու, մի հանուր յայտարարի տակ բերելու և հայոց միապետի գերիչխանութեան անայլայլ հպատակութեան ենթարկելու գործը ուրիշ կերպ հնարաւոր չէր կարող լինել, այլ միայն ազատամարդներու և մեծամտանութեան գլխատուժով՝ մինչև սատանորդելու չափ, ինչ որ սակայն սրած չունէին հայ թագաւորներից և ոչ մէկը։

Հայաստանի նախարարական մեծ տոհմերը — Սիւնեաց, Արծրունեաց, Մամիկոնեաց — ձգտում ունէին թագաւորական գահին տիրելու և այդ նպատակաւ մէկ կողմից իրարու միջեւ և միւս կողմից արքունիքի դէմ ներքին պայքար էին տանում, ինչ որ անկարելի էր դարձնում մեր ազգային ուժերու կեդրոնացման գործը։ Հայ նախարարներու դատակնութիւնը ի վերջոյ յանգեց նրան, որ նրանք ծածուկ ժողով գումարելով որոշեցին և հետաքաքրի դիմում արին Պարսիկներին՝ գահընկեց անելու հայոց Տիգրան թագաւորին և նչանակելու պարսիկ մարզպան հայաստանը կառավարելու համար, ինչ որ Պարսիկներու վաղուց հետապնդած նպատակն իսկ էր։ Հայ նախարարներու այդքան տխուր դաւաճանութեամբ է, որ կործանուեց Հայաստանի թագաւորութիւնը։ Ծորմէ յետոյ հայաստանի մէջ յետագային յառաջանում են Արծրունեաց, Կարուց և բագրատունեաց կարճատև կեանք ունեցած թագաւորութիւններ, հայաստանի երեք նահանգներուն մէջ, որոնք իսպառ կործանուած են օտարներու հարուածներուն տակ։

Հայաստանի թագաւորները, գէթ Տիգրանի, Տրդատի, Արտաչէսի կամ Պարսից պէս հզօրները հետզհետէ կորնչային վերջ ալ հայ նախարարական կիսանկախ տոհմերու թուլութեանց և գաւաճանութեանց, եթէ միայն այդ խնդիրը զուտ ներքին պարագայ ներկայացնէր։ Մինչ փաստ այն է, որ նախարարական խռովութեանց կրակը մշտապէս վառ էին պահում այլ և հրահրում Հայաստանի աչխարհակալ դրացիները — Պարսկաստան, Ասորեստան, Բիւզանդիա նըպատակ ունենալով անկարելիութեան մատնել Առաջաւոր Ասիոյ կուլտուրքին վրայ բաղմած անառիկ լեռնաչխարհում հայկական հզօր ազգութեան մը կազմութիւնը։

(9) (Շար.)

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

Պ. Հէրիօ եւ ընկերվարականները

ԴԱՀԼԻՃԸ ՎՏԱՆԳԻ ՏԱԿ ԿԸ ԳՏՆՈՒԻ ԵՂԵՐ

Ձախակողմեականներուն ընդդիմադրութեան պատճառաւ

Բարիզ.— Տարաձայնութիւն կը չրջի թէ Հէրիօ դահլիճը մեծ դժուարութիւններու պիտի հանդիպի եւմժական խնդիրներու վիճաբանութեան ընթացքին։

Իր վարդապետութեան հետ համաձայն գտնուելու համար, ընկերվարական կուսակցութիւնը պիտի մղուի, արդարև, քուէարկելու նախարարութեան դէմ երբ որ եւմժական ծրագիրները պիտի գան երեսփ. ժողովին առջեւ. Պ. Հէրիօի դիրքը ընկերվարականներուն այս ընթացքով վտանգուած է մանաւանդ այն պատճառաւ որ ինքը գրեթէ ակնյայտ վէճի մը մէջ կը գտնուի պիւտճէի ծանձ. նախուժերին հետ ուր կը գերիշխէ պ. Մալվիի և կարգ մը անհաչտ արմատականներու ազդեցութիւնը։

Միւս կողմէ, պ. Հէրիոյ կը բաղխի պ. Թարտիէօի և անոր դրօչին տակ համախմբուած անձերու քինախնդրութեան հակառակութեան։ Այսպէս երկու կրակի մէջ մնալով վարչապետը կրնայ մանուելի ձախողութեան մը։

Կարգ մը չրջանակներու մէջ կ'ըսուի թէ պ. Հէրիօ պիտի կրնար կացութենէն օգտուելի կազմել փորձելու համար քիչ մը աւելի դէպի ալ հակող նախարարութիւն մը։

Արտաքին խաղաղականութիւնը Ֆրանս. երեսփ. ժողովին առջեւ

Բարիզ.— Պ.Պ. Լուի Մառէն, Ֆրանքլէն—Պույօն և Լէօն Պլում երեսփ. ժողովին մէջ կառավարութիւնը պիտի հարցապնդեն արտաքին քաղաքականութեան մասին։

Պ. Պրիանի քաղաքականութեան բուռն մէկ հակառակորդը եղող պ. Լուի Մառէն կառավարութիւնը պիտի հարցապնդէ «արտաքին քաղաքականութեան մէջ կատարուելիք այն փոփոխութեան որը պարագրելի կը դառնայ Լոքարնօյէն մինչև Լոզան և Ժընև չարունակող ճամբը տարուայ ինքնախաբէութիւններէն վերջ։

Ընդհակառակը, Պ. Լէօն Պլում կառավարութիւնը պիտի հարցապնդէ հասկընալու համար թէ «անիկա որպիսի՞ քաղաքականութիւն մը պիտի հետապնդէ բոլոր ազգերու մէջ ապահովելու համար իրաւանց պարտականութեանց հաւասարութիւնը սպառազինութիւններու ասպիճանական և հակակչռեալ զեղչումին միջոցաւ։

Անկլօ-Ռուս առեւտրական հաւասարութեանց չուրջ

Լոնտոն.— Անկլօ—ռուս առեւտրական դաշնագրին դադարեալ հոչակման խնդիրը մեկնութեանց տեղի տուաւ մամուլին մէջ։ «Տէյլի Թէլէկրաֆ» սկզբունքով նպաստաւոր է Ռուսիոյ հետ առեւտր. յարաբերութեանց վերստին սկսելուն «անգլ. վաճառականութեան զարգացումին չահուն համար իսկ»։ «Նիւ Քրոնիքլ» կը յանձնարարէ անկլօ—ռուս առեւտուրի ընդարձակումը։ Արդարեւ, մարդ որեւէ լուրջ փաստ չի գտներ որը հակառակ լինէր Ռուսիոյ հետ առեւտր. յարաբերութիւններու մշակման։ Այս հողէ վրայ Ռուսիոյ հանդէպ թշնամական վարմունքը կրնայ թելադրուած ըլլալ բանաւոր որեւէ պատճառի վրայ չյենուող նախապաշարումներէ միայն։

կտաւեղինաց գործարաններուն բանուորներուն գործադուլը վախման գտաւ

Մանչէսթըր.— կտաւեղինաց գործարաններու բանուորներուն գործադուլը վախման գտաւ։ Համաձայնութիւն մը գոյացաւ գործարանատէրերու եւ բանուորներու մէջ։

ՋԻՆԱԹԱՓՈՒԹԵԱՆ ՀԱՐՑԸ

Լոնտոն.— Թերթերու համեմատ, բրիտ. կառավարութիւնը հաստատած է թէ անկարելի է չորս պետութենից խորհրդաժողովը գումարել վիճաբանելու համար զինաթափութեան խնդրոյն նախապատրաստութեանց եւ Գերմանիոյ կառավարութեան կողմէ ձեռակերպուած իրաւանց հաւասարութեան խնդրոյն շուրջ։

Իբրեւ թէ բրիտ. կառավարութիւնը որոշած է եղեր նոր ծրագիր մը ներկայացնել որը պիտի կայանայ նախարարական աշխատանքներու ձեռնարկել ծը նեւի մէջ, առանց Գերմանիոյ մասնակցութեան, թէ՛ որակային եւ թէ քանակային զինաթափութեան վերաբերեալ յատակագծի մը ընդունելութեան նպատակաւ։

Միացեալ Նահանգներ կ'ընդունին երկարաձգել նաւային սրձակուրդները

Ուաշինկթըն.— Արտաքին գործոց նախարարութիւնը պաշտօնապէս կը հաղորդէ թէ Մ. Նահանգները կ'ընդունին Սպառազինութիւններու Սահմանափակման եւ Զեղչման յատուկ ընդհ. խորհրդաժողովին կողմէ կատարուած եւ նաւային սրձակուրդները մինչեւ յառաջիկայ մարտ 30ին երկարաձգելու ծգտող առաջարկութիւնը։

Թէվֆիգ Ռիւշտի Պէյ լաւատես եւ գոհ կերեւայ

Անիկա կը հաւատայ զինաթափութեան շուրջ համաձայնութեան մը կարելիութեանը եւ հաւատիսարհային տագնապին վախճանին

Իսթանպուլ.— Թրքական արտաքին գործավար Թէվֆիգ Ռիւշտի պէյ Անատոլուի գործակալութեան յայտարարեց թէ գոհ կը վերադառնար իր ժընեւ ճամբորդութենէն։ Անիկա յայտնեց թէ ապահովութեան մասին Ֆրանս. պահանջները եւ իրաւանց հաւասարութեան մասին գերմանական պահանջները, հակառակ դրսերեւոյթային, կ'ամբողջացնեն զիրար եւ թէ անկարելի չէ գտնոնք հաշտեցնել իրարու հետ։ Ըստ իրեն, ան օգուտ է դիմել միջազգ. նոր յանձնառութեանց. գոյութիւն ունեցողները կը բաւեն։

Թէվֆիգ Ռիւշտի պէյ իր գոհունակութիւնը յայտնեց այն վստահութեան համար զոր Ազգ. Դաշնակցութիւնը ցուցուց Թուրքիոյ հանդէպ թուրք անդամ մը նըշանակելով չին—ճաբոնական վէճին քննութեան յատուկ Տասնեւիններու կոմիտէին մասնակցելու համար։ Անիկա համոզում յայտնեց թէ մարդկը մերձենայ համաշխարհային տագնապին վախճանին որը ուրիշ ժողովուրդներէն աւելի քիչ չափով ազնաս հասցուց Ռէվալի Թուրքիոյ,շնորհիւ իսմէթ փաշայի սքանչելի վարչութեան։

ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ ԾԱՅՐ. ԱՐԵՒԵԼՔԻ ՄԷՋ

Լիթքեն տեղեկագիրը եւ Ճաբոն

Թոքիո.— Պաշտօնապէս կը հաղորդուի թէ Ճաբոնական յատուկ պատուիրակ Մացուօքա հեռաւեալ հրահանգները ստացաւ որոնք կը վերաբերին Լիթքէն տեղեկագրին չուրջ Ժընեւի մէջ սկսուելիք խորհրդակցութեանց միջոցին Ճաբոնական պատուիրակութեան բանելիք դիրքին։

Ա. Անհրաժեշտ է որ Ճաբոնի մասնաւոր չահերը ճանչցուին։

Բ. Վիճաբանութիւնները պէտք է որ Ճապոնիան Լիթքէն տեղեկագրին չրջանակին մէջ եւ այն տեսակէտին ամփոփին մէջ թէ Մանչուրիան չինական հանրապետութեան հետ բացարձակապէս որեւէ գործ չունեցող անկախ պետութիւն մըն է։

Գ. Այն պարագային որ Ազգ. Դաշնակցութիւնը յանգի Ճաբոնական չահերու հակառակ եզրակացութեանց, պ. Մացուօքա հիմակուընէ արտօնուած է հաղորդել Ազգ. Դաշնակցութենէն Ճաբոնի քաչուիլը։

Դ. Այն պարագային որ Ազգ. Դաշնակցութիւնը նկատողութեան առնէ Ճաբոնի չահերը, ան առեն Մանչուրիական հարցին վերաբերեալ բոլոր վիճաբանութիւնները պիտի յետաձգուին երեքէն մինչեւ չորս տարի։

ՏԵՂԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԴԱՇՆԱԳՐԻ ՁԱՄԲՈՒՌՆԱՎՐԱՅ ՍԿԶԲՈՒՆՔԱՅԻՆ ՀԱՄԱԶԱՅՆՈՒԹԻՒՆ ՄԸ ԳՈՅԱՑԱԾ Է ՀՈՎԱՆՆԱՒՈՐ ՊԵՏՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ԱԶԳԱՅՆԱԿԱՆՆԵՐՈՒ ՄԻՋԵՒ

Մեր պաշօնակիցը «Լօրիան» իր Դամասկոսի աղխաժակցին սացեր է թղթակցութիւն մը որուն հետեւրիր մասերը սըզտրեւ կը հրատարակենք.—

Բանակցութիւնները մեկ կողմէ Բարձր Գոմիսէրութեան եւ Սիւրիական կառավարութեան միջեւ, միւս կողմէ կառավարութեան եւ ազգայնականներուն, երբ պասեալոր հոսանքով մը կ'ընթանան։

Խորհրդարանի նախագահութեան հարցը արդեն լուծուած է ի նպաստ Ձաֆաուրականներուն, այսինքն Սուպհի Պէյ Պէրեհքի։

Սիւրիական օրթանակներուն մէջ կը խօսուի թէ դաշնագրի հարցը յրջորեն կը ընենուի։ Կը կարծուի թէ Պ. Բօնսօ հանր. նախագահ Մուհամէտ Ալի պէյ Ապթի յանձնած է դաշնագրի նախագիծը եւ խնդրած անկէ որ ազատօրէն ընէ այն ամեն դիտողութիւններ զոր իճի հարկ կը տեսնէ, ապահովցնելով որ հովանաւորութեան ներկայացուցիչներ, զանոնք ընկ. ի պիտի առնեն մեծ գոհունակութեամբ։

Մուհամէտ Ալի պէյ արդէն պարզած է եղեր իր տեսակէտը եւ պահանջած կարգ մը փոփոխութիւններ։

Միւս կողմէ ազգայնականներ իրաւ. եթէ ժողովներ կը գումարեն երբեմն Ֆարէս պէյ էլ Խուրիի բնակարանը, երբեմն ալ կուսակցապետ Հաջիմ պէյ էլ Աթասիի ապարանքը։

Կը հաստատուի թէ դաշնագրի նախագծին օրինակ մը յանձնուած է Ազգայնականներուն, որոնք վերջերս գումարած ժողովներ յատկացուցած են անոր տարադրութիւններու ենթարեթեան։

Այս բոլորը տարածայնութիւններ են։ Ինչ ասիճան ճշմարտութիւն կը պարունակեն անոնք։ Ծայրը չի։

Հանրապետութեան նախագահը յրագրողներուն յայտարարեց.

— «Ամեն ինչ լաւ կ'ընթանայ»։

Ձհմիլ Մարամ պէյ իիչ մը աւելի մանրամասնեց, բայց տարամտեր։

— Տակաւին ոչինչ կայ ժամանգիչ մրգոյտրեն մէկ...»։

ՆՈՒՐԻ ՓԱՇԱ ՍԱԱՏ ԱՐԱԲԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹԻՒՆ ԿՈՒԶԷ

Իրագի վարչապետ Նուրի փաշա Սաատ որ այժմ կր գտնուի Դամասկոս, տեսակցութիւն մր ունեցած է ազգայնական պարագլուխներու հետ եւ հոն մտդրած որ արաբական միութեան ծրագիրը օուտով իրականացնայ։

Բարձր Գոմիսէրը ճաշի հրաւիրած է Իրագի վարչապետն ու ելմեական նախարարը իր ապարանքին մէջ եւ երկար տեսակցութիւն ունեցած անոնց հետ։

ՁԱՇԿԵՐՈՅԹ Ի ՊԱՏԻՒ ՀԱԼԷՊԻ ԵՐԵՍՓՈԽԱՆՆԵՐՈՒՆ

Սիւրիոյ հաճրապետութեան նախագահ Ն. Վ. Մուհամէտ Ալի պէյ Ապե, առջի օր ճաշասեղան մը տուած է ի պատիւ Շաֆիր Նիյմէթ պէյի եւ Հիւսիսային Սիւրիոյ երեսփոխանցներուն։ Երեսփոխանցները սիրալիր կերպով։

ՓՐԱՆՔ ԵՒ ԹԻՒՐՔ

ԲԱՆԱԿՑՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ՎԵՐՋԱՑԱՆ ՀԱՄԱԶԱՅՆԱԳՐԵՐԸ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒՄ

Թրքական «Ագչաժ» թերթին մէջ այս խորագիրներով կր կարդանք.—

Այս առտուան մեր պաշտօնակիցներեն ոմանք գրեցին թէ, Ֆրանսայի հետ կատարուած բանակցութիւնները ընդհատումի մէջ կր գտնուին, եւ Թէվֆիք Րիւշթիւ պէյի վերադարձին յետոյ է որ պիտի վերսկսին։

Լաւատեղեակ աղբիւրէ մեր հաղորդելեղակութեանց համաձայն, բանակցութիւնները վերջացած եւ համաձայնագիրը պատրաստուած են։ Միայն կր սպասուի արտաքին գործավարին վերադարձին, բատորագրելու համար։ Այս պարագան ալ առաւելագոյն փափկանկատութեան հարց մըն է. Որովհետեւ Թէվֆիք Րիւշթիւ պէյ վարած է մինչեւ վերջերս կատարուած բանակցութիւնները։ Առաջին գործավարը Ֆրանս. դեսպան Կոմս տր Շամպրեօնի հետ, յետոյ ժընեւի մէջ, Ֆրանսայի վարչապետ Մ. Էռիոյի հետ տեսակցելով, համաձայնութեան գիծը պատրաստեց։ Մ. Էռիոյի հետ կատարուած բանակցութեան ներկայ էր նաեւ Մ. Բօնսօ։ Վերոյիշեալ հասկացողութիւնը գոյացալուն վրայ է որ Մ.Բօնսօ Թիւրքիա այցելեց։

Ահա այս պատճառաւ, որպէս բանակցութիւնները վարող, յարմար դատած է որ Թէվֆիք Րիւշթիւ պէյի վերադարձին ստորագրուի համաձայնագիրը, Անգարայի մէջ։

ՖՐԱՆՔ ԵՒ ՍԻՒՐԻԱԿԱՆ ԴԱՇՆԱԳԻՐԸ ԱԶԳԱՅՆԱԿԱՆՆԵՐՈՒՆ ԴԻՐՔԸ

Դամասկոսէն, այս օր, հետեւեալով կր տեղեկացնեն «Էլ Նիւա»ի հետեւեալ կարեւոր տեղեկութիւնները.—

Առջի երեկոյ ժամը 5ին, Սիւրիոյ հաճրապետութեան նախագահ Ն. Վ. Մուհամէտ Ալի պէյ Ապե, ի պատիւ Պ. Բօնսօի սարքեց թէյասեղան մը։ Հոն ներկայ էին Բարձր Գոմիսէրութեան պատասխանատուները, նախարարները եւ երեսփոխանները։ Բոլոր ներկաները պատասխանատու պատրաստուած էին դիմաւորելու Բարձր Գոմիսէրին մօտ։ Անոնց ուղեցած խօսակցութեանց ընթացքը թէպէտ յայտնի չէ, սակայն կր կարծուի որ Սիւրիական խնդիրը շուրջ տեղի ունեցած են իրենց խօսակցութիւնները։ Պ. Բօնսօ այդ տեսակցութեան մի ջոցին յայտնած է Սիւրիոյ հաճրապետութեան նախագահին թէ՝ Ֆրանսական կառավարութիւնը օնորհած է իրեն պատուոյ լեգէոնի պատուանշանը։

Այս այցելութենէն վերադարձին հաճր. նախագահը հրաւիրած է նախարարական կազմը եւ ասոնց մր տեսակցութիւններ ունեցած անոնց հետ։ Կր կարծուի որ այս խօսակցութեան ընթացքը եղած է Պ. Բօնսօի յայտարարութիւնները։

Կիրակի օր Հիւս. Սիւրիոյ երեսփոխանները հասած են Դամասկոս։ Հետզհետէ հասած կրլլան նաեւ միւս երեսփոխանները։

ՅԱՆԿԱՐԾԱՄԱՀ

Խալիլ Թաֆաւ-աուն մարդ մր, երէկ, էլ Հուրճ թաղին մէջ խլելու ասեն, յանկարծ գետին ինկած եւ մարած է։ Ոսկերականները գայն իսկոյն փոխադրած են հիւանդանոց, սակայն ան, դեռ չհասած, հոգին աւանդած է։

Այս յանկարծական մահուան պատճառը դեռ այցեի չէ եղած։

ՊԱՐԲՈՆՍՕ ԴԱՄԱՍԿՈՍԻ ՄԷՋ

(Պատասխանական հաղորդագրութիւն)

Բարձր Գոմիսէրը ամսոյս 21ի առաւօտը Թահաֆ հասնելէ յետոյ ուղղակի մեկնեցաւ Դամասկոս ու հասաստուեցաւ Սալիհիէի իր ապարանքը։

Պ. Բօնսօ Դամասկոս կանչեց իր բդեհանուր Քարտուղարը՝ Պ. Հէլլօն եւ իր հաղորդական գրասենեակը։ Պ. Հէլլօ յետ այսու Դամասկոսի մէջ պիտի բնակի Սալիհիէ, խորհրդարանի դիմացի շէնքը։

Դամասկոս ժամանելուն պես Բարձր Գոմիսէրը ընդունեց այցելութիւնը հանրապետութեան. երեսփոխանական ժողովի եւ դահլիճի նախագահներուն։

Պ. Բօնսօ, ամսոյս 21ին եւ 22ին զանազան տեսակցութիւններ ունեցաւ հանրապետութեան նախագահին հետ։

24ի յետ միջօրէին Բ. Գոմիսէրը գնաց հանրապետութեան նախագահին կողմէ ի պատիւ իրեն տրուած թէյասեղանի մր, որուն կը մասնակցէին, բացի խորհրդարանի նախագահէն եւ կառավարութեան անդամներէն Տամաս ներկայ եղող բոլոր երեսփոխաններ։

Պ. Բօնսօ Հանրապետութեան Նախագահին յանձնեց Պատուոյ Լեգէոնի Հրամանատարի պատուանշանը։

24ի իրիկուն, Բարձր Գոմիսէրը ճաշի ընդունեց մեծերէն վարչապետ ու Իրաքի ելմեական նախարարը որ ժրնեւէն վերադարձած ըլլալով Պաղտատ կ'երթար։

ԽՈՐՀՐԴԱԿՑՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ԴԱՄԱՍԿՈՍԻ ՄԷՋ

Պ. ՀԷԼԼՕ ՍՕԼՕՄԻԱԳԻ ՏԵՂ

Պ. Բօնսօ օրաբաթ օր որոմնացիր մր ստորագրած է, որով Պ. Սոլոմիագի տեղ, Բարձր Գոմիսէրութեան Սիւրիոյ պատւիրակ կը նշանակէ Պ. Հէլլօն։ Բացի այս, պէտք է յիշել նաեւ որ, Պ. Բօնսօ Սիւրիական խնդիրները պիտի վարէ անձամբ։

Շաբաթ օր, առաւօտեան ժամը 9.30 ին, Պ. Բօնսօն այցելած է Ն. Վ. Մուհամէտ Պէյ Ալի Ապե, Սիւրիոյ հաճրապետութեան նախագահին, ժամը 9.30էն մինչեւ 1 Ն.Վսեմութիւնը մնացած է Բարձր Գոմիսէրին մօտ։ Անոնց ունեցած խօսակցութեանց ճիւթը քեպէ յայտնի չէ, սակայն կր կարծուի որ Սիւրիական խնդիրը շուրջ տեղի ունեցած են իրենց խօսակցութիւնները։ Պ. Բօնսօ այդ տեսակցութեան մի ջոցին յայտնած է Սիւրիոյ հաճրապետութեան նախագահին եւ կառավարութեան անդամներուն թէ՝ Ֆրանսական կառավարութիւնը օնորհած է իրեն պատուոյ լեգէոնի պատուանշանը։

Այս յայտնութենէն վերադարձին հաճր. նախագահը հրաւիրած է նախարարական կազմը եւ ասոնց մր տեսակցութիւններ ունեցած անոնց հետ։ Կր կարծուի որ այս խօսակցութեան ճիւթը եղած է Պ. Բօնսօի յայտարարութիւնները։

Կիրակի օր Հիւս. Սիւրիոյ երեսփոխանները հասած են Դամասկոս։ Հետզհետէ հասած կրլլան նաեւ միւս երեսփոխանները։

ՅԱՆԿԱՐԾԱՄԱՀ

Խալիլ Թաֆաւ-աուն մարդ մր, երէկ, էլ Հուրճ թաղին մէջ խլելու ասեն, յանկարծ գետին ինկած եւ մարած է։ Ոսկերականները գայն իսկոյն փոխադրած են հիւանդանոց, սակայն ան, դեռ չհասած, հոգին աւանդած է։

Այս յանկարծական մահուան պատճառը դեռ այցեի չէ եղած։

ԱՌԱՋԻՆ ՀԱՅ ՕԴԱՆԱՒՈՐԸ ՄԵՐՁԱՒՈՐ ԱՐԵՒԵԼՔԻ ՄԷՋ

Քանի մը օրէ իվեր ուժգին հասած է Գր. Սուրէն Թոփալեան, որդի Տօքթ. Թոփալեանի որ կարեւոր դիրք մր ունի Պաղտատի բժշկական օրջանակին մէջ։

Սուրէն Թոփալեան 21 տարեկան երիտասարդ մրն է որ երկու տարի Ամերիկայի մէջ ինճնաշարժի եւ օդանաւի մեխենագիտութիւնը ուսումնասիրած եւ թռելու ինչպես նաեւ թռիչքի դասեր տալու արտօնուած է պատօնապես։

Ինճ կր պատրաստուի իր անձնական օդանաւով Դամասկոսէն Պաղտատ անցնիլ կարելով 850 ինլօմէթր տարածութիւն մր մեծ մասամբ անապատ։

Երիտասարդ օդանաւորդը առաջին հայն է որ Մերձաւոր Արեւելքի մէջ կր յայտնուի այս կարեւոր ասպարէզին մէջ։

Օդանաւը 4 հոգիի համար է եւ 125 ձիու ոյժ ունի իր մօթէօր։ Ան կրնայ մինչեւ 180 ինլօմէթր արագութեամբ ընթանալ մեկ ժամուան մէջ։

ՎԱՐԻՉՆԵՐԸ ԿԸ ԲՈՂՈՔԷՆ ՊԷՆԶԻՆԻ ԳԻՆԻՆ ԲԱՐՁՐԱՑՈՒՄԻՆ ԴԷՄ

Վարիչներու սեմթիայի նախագահը, պրն. Ռաճայէլ Ապուճաուտ հաճրապետութեան նախագահ պրն. Շարլ Տեպպասի երկար գրութիւն մր յանձնելով կը բողոքէ պենզինի գինին բարձրացումին դէմ։ Այս բարձրացումին պէտք է տարամբաճորէն հետեւի, կ'ըսէ ան, ինճնաշարժերու սակին բարձրացումը, քան մր որ հիմա անկարելի է տիրող տնտեսական տագնապին պատճառով։

Պրն. Ապուճաուտ կը խնդրէ կառավարութեան միջամտութիւնը որպեսզի միջոցներ ձեռք առնուին, ինչպես Տգիպտոսի եւ Պաղեստինի մէջ, արգիլելու համար պէնզինի բնկերութիւններու օտհաստակութիւնը։

ՏԷՐՁՕՐԻ ՈՒՍԱՆՈՂՆԵՐԸ ԴԱՍԱԴՈՒԼ ԿԸՆԵՆ

Տեր Զօրի կառավարական վարժարանի ուսանողները օրաբաթ մր իվեր դասադուլ յայտարարած են թուաբանութեան եւ Ֆրանսերէն դասիրու համար կարող ուսուցիչներ վարձուած չըլլալուն համար։

Կառավարութիւնը խոկոյն մասնագէտ ուսուցիչներ հրաւիրած է, զոհացնելու համար ուսանողները։

ՎԱՐՁԱՒ ՍԵՆԵԿ

Վարձու կը տրուի մեծ, օդասուն եւ արեւոտ սենեակ մր, առանձին մուտքով։

Avenue Clémenceau, No. 66

ՍԱԿԱՒՐԱՆ ՊԼԸՐՈՒԹԻ

26 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 1932

	Ս. Ֆ.
Սգիպտ. ոսկի	430
Անգլ. »	419
Տօլար »	126.50
Թրքական »	60
Գաճ Օթթոման	138
Իտալական Լիր 100	645
Սուիսական Ֆրանքի 100	90
Անգլ. ոսկի	606
Ֆրանս. »	484
Օսման. »	549
Արծաթ մէճիտ	22
Գրեթի Ֆօնս. Ա. Ֆ.	606
» » Բ. »	308
» » Գ. »	298

Սէֆէրեան եղբարք Բիւ Ֆօս
Թէլէֆօն՝ 5-19

— 392 —

— Մեռած չէ, ողջ է, ժամանակը գալուն պէս կըրնանք գինք գտնել, Մր. Քարլայլ գիտէ ուր ըլլալը, և երբեմն ան կը տեսնէ եղեր, որքան լաւ բարեկամ մըն է ան մեզի.

— Այո, Պարպարա չատ երջանիկ է, կարելի է Պարպարան ալ գիտէ, լաւ աղջիկ մըն է, լաւ աղջիկ... սակայն Աննա, դեռ չեմ հաւատար. չեմ կրնար հաւատալ թէ կատարելապէս անմեղ է... ա՜հ այսքան տարի է ինչու մէջտեղ չելաւ, ի՞նչ կը կարծես, իսկապէս անմե՞ղ է,

Տիկին Հէր խնդալով.

— Դիտեմ, սիրելի զաւակս անմեղ է, և չատոնց գիտեմ այդպէս ըլլալը, Քարլայլն ալ գիտէ.

— Քարլայլի վճռին վստահութիւն ունիմ, սենեակը պատրաստեցի՞ք, մաքրեցի՞ք.

— Որո՞ւն ննջասենեակը.

— Մեր զաւկին՝ Րիչարտի.

— Սիրելիս, կը մոռնա՞ս որ ան այդ վիճակին մէջ չի կրնար տուն գալ, միւսները դատապարտելու են որ ան կարենայ գալ.

— Այո, ճիշտ է.

Ասոնք խօսակցութիւնը չարունակելու ատեն, մենք Իսթլին փոխադրուինք։ Հիւրերը մինչեւ կէս գիշեր նստելով չէն ու զուարթ ժամանակ անցընելէ վերջ, կէս գիշերին իւրաքանչիւրը գնաց իր տունը։ Մէջտեղէն քանի մը ժամ անցած ըլլալով ամէն մարդ քունի մէջ էր։ Այդ լուութեան մէջ յանկարծ դռան զանգը սոսկալի օրէն զարնուեցաւ։ Ուիլսըն ամենէն առաջ արթննալով գլուխը պատուհանէն դուրս հանեց և պոռաց.

— Ի՞նչ կայ, հրդե՞հ կայ.

— 389 —

չես կրնար զիս կախել տալ. լուութեան իրաւունքդ չի տացա՞ր, դեռ կուզես։ Ասոր վրայ Պէթէլ ըսաւ.

— Անիծուէր այդ 50 ոսկիդ, երանի՛ թէ մատներս կոտրէին և այդ անիծուող դրամներդ չի բռնէի, այդ օրէն ի վեր չատ զղջացած եմ.

Մր. Տիլ դեռ ուրիշ մանրամասնութիւններ ևս չիչելէ վերջ, իր խօսքերը աւարտեց։

Ֆրանսիս Լէվիսըն դատավարութեան սկիզբէն իվեր հոն նստած ըլլալով, գոռոզութեամբ մը մտիկ կ'ընէր վկաները, մինչև անգամ մերթ ընդ մերթ ծաղրական ժպիտ մը կարձակէր։

Պաշտպան փաստաբան Մր. Րուպէն Լէվիսընի երաշխաւորութեամբ ազատ արձակումը պահանջեց։ Սակայն դատաւորները յայտնեցին որ նման ամբաստանութեան մը առթիւ եթէ արդարութեան նախարարն իսկ հրամայէ, չեն կրնար ազատ արձակել։

Այս կերպով Լէվիսըն և Պէթէլ որպէս Հօլլիճօնի սպանիչները ամբաստանուելով, իրենց թղթածարանները զրկուեցաւ Լինպօրա։

Ժողովուրդը այն աստիճան գրգռուած էր Լէվիսընի դէմ որ, ան պաշտպանութեան տակ գտնուելով հանդերձ վախէն կը դողար։ Սուլոցներու և անկիչներու տղաներով բանտարկեալները տարուեցան։

ԼՈՆՏՈՆԸ ԽԱՒԱՐԻ ՄԷՋ ԸՆԿՂՄԱԾ

Լոնտոն.— Մառախուղը այն աստիճան թանձր է որ գաղութի կառավարութիւնը ստիպուած է գործադրել իր գաղութի մէջ։

Բացառիկ Դիրքութիւններ եւ Պայմաններ

ԸՆՏԱՆԻՔՆԵՐՈՒ, ԴՊՐՈՑԱԿԱՆՆԵՐՈՒ, ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑՆԵՐՈՒ

Առողջ մնալու համար հանգիստ մահճակալ մը ունենալու է՝ հանգիստ կարենալ ճնճալու համար։

Ֆինլանտական մահճակալներու մեծագոյն գործարանին մեր բզեռնեերկայացուցիչի հանգամանքով Ձեզ կ'րնծայենք առիթը աննկ օգտուելու համար։

Քառասարի եւ աւելի դիմացկութ կ'երաշխաւորենք, բնկոյզի ճմանող փայտի մը օրինուած սոյն մահճակալները օրուան ցորոյնն են, կը ծալուին, *թեթեւ, զօրաւոր զսպանակով*, եւ ամէն իսկի յարմարող։

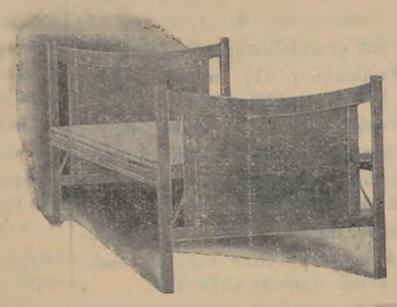

ԳԻՆ ՁԷՆ 10 Ս. ՈՍԿԻ

—o—

ՎՃԱՐՈՒՄ՝ 3 ՄԱՍՆԱՎՃԱՐՈՎ

—o—

50|0 զեղչ վերոյիշեալ գնեռուց վրայ, «Ագդակ»ի այց բնթերցողներուն որոնք նեռկայ յայտարարութեամբ կը նեռկայանան մեզի

—o—

Ցիկիճ, ամօսւօս ճարածէն գաւկիդ համար պիտի ուզես ունենալ լաւագոյն մահճակալը. *վերջին ծայր ներկայանալի ապիտակ գոյնով, նիքէլի մնբենական վերնլակով, երեխան վար իյնալէ տզիլոզ, եւ պատրաստուած գիտական մեթոտով,* **Ձեր գաւկիճ կատարեալ հանգիստ ապահովոզ, սոյն մահճակալները** *բոլորովին նորոյճ մըն են* **Սիւրիոյ համար** *եւ միմիայն մեր քով կրնաք գտնել։*

ԳԻՆ ՁԷՆ 10 Ս. ՈՍԿԻ

—o—

ՎՃԱՐՈՒՄ՝ 3 ՄԱՍՆԱՎՃԱՐՈՎ

—o—

50|0 զեղչ վերոյիշեալ գնեռուց վրայ միմիայն «Ագդակ»ի բնթերցողներուն համար։

—o—

Նոյն իսկ երբ գնելու միտք ալ չունիք նիք այցելեցէք մեզ եւ տեսէք այն իչ որ կ'առաջարկենք Ձեզ, ուրիշ մը գնելէ առաջ։

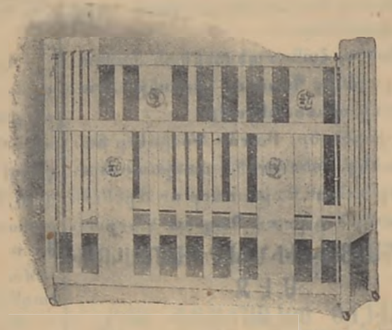

O. Y. EKWALL. A. B. (Finland)ի

Սիւրիոյ, Լիբանանի եւ Իրագի ընդհ. ներկայացուցիչ

Ե. ՓԷՇԻՇԵԱՆ, Khan-Chouny, Գանճ ի Բօմպին ճիշդ հեռի կողմը։

ՀՐԱՇԱԳՈՐԾ ՄԱՐԴԻ
ԷԼ ՀԱՅ ՍՈՒՀԱՍԵՏ ՊԷՏ ԷԼ ՓԵԼԷՔԻ

Փութացէք առնելու անոր կարծիքը ձեր բոլոր փափաքներուն համար։ Ան կը հանդուրեցնէ բոլոր չուսրած և ատնիուած մաքերը և կը վերադարձնէ անոնց փափաքածները։ Կ'ինչէ բոլոր ոգիներուն. հիբնօթիզմով կը կարդայ մարդուն մտածումները. ձեռքի գծերէն կը կարդայ մարդուն անցած, ներկայ և ապագայ կեանքը. կրնայ հասկնալ ամուսնութեան, ճամբորդութեան, սիրոյ, առեւտուրի, քննութեանց և այլն բոլոր գաղտնիքները։ Այս բոլորը կը ցուցնէ մարդուն, կարծես թէ գրուած ըլլան թուղթի մը վրայ։ Կնոջ և ամուսնոյն սիրեր եղած դժուարութիւնները ամերիկեան եւ եւրոպական գիտնականներու փորձառութիւնները զգտագործելով։

Տխուր եղրակներուն ուրախութիւն և հանգիստ կը պատճառէ. ցաւին և մտային հիւանդութիւնները կը դարմանէ։ Այս բոլորը մեծ յաջողութեամբ կը կատարէ։ Փորձը ամենամեծ վկան է. անգամ մը այցելել բաւական պիտի ըլլայ։

ՀԱՍՑԷ.— Գեյրութ, Հանդէմ Ղամի փողոցի առեւտուրը, Ֆրանսական հիւանդանոցին մօտ, թիւ 9 բնակարանը։

ԱԶԴԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

Ա.— Անոնք որ կուգան, իրենց ամբողջ պէտք է գրեն թուղթի մը վրայ և պէտք է պահեն.

Բ.— 1000 ոսկի կուտայ ան, եթէ չի կարենայ ճշգրտօրէն գիտնալ ենթակայի միտքը, գլուխ արաքերէն լեզուով միտքերը չխառնելու համար հարցուսի միջոցին.

Գ.— եթէ նամակներու մէջ ամփոփուած չըլլայ երկու ոսկի, պատասխան չի տրուիր։

ՋԱՎՋԱՎԱՁԵԱՆ ՄԱՐԻՉՆԵՐ
ՏԵՂԱԿԱՆ ԳՈՐԾ

Ջավզավաձեան եղբայրներու հրդեհի վարիչները, շինուած պղինձով ապահովուած են 20 ֆիլօկրամ ձկնուսի մը համար։

Անոնք արձանագրուած են քաղաքապետութեան անօրէնութեան մօտ և ճանչցուած Ֆրանսական թէճիֆ Ճանձնախումբի կողմէ։

Այս մարիչները այնքան ներկայանալի են որքան եւրոպական։ Գիները չատ ծայրայեղօրէն ածան ու արդիւնքը գրեթէ վայրկեանական է։

ԱՋԴԱԿԻ ՏՕՊԱԳԵՏԸ

ՏՕՊԱԳՐԱԿԱՆ ԱՄԷՆ ԿԱՐԳԻ ԳՈՐԾԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ

Դիմեցէք «ԱԶԴԱԿ»ի Տպարանը՝ գիրք, պրօշիւր, հարանձնական հրաւիրագիր, պաճուրակ, ճամբակի թուղթ եւն. առեւտրական ձեռակներ.

ԱՐԱՊ, ՄԱՔՈՒՐ, ԳԵՂԵՑԻԿ ԵՒ ԱԼԻՍ.

ՁՈՒ ՄԲԵՐԳ ԳԻՐԵՐՈՒ

ԳԱԶՐՈՆԱՏԵՂԻ՝ ՆԱՃԱՐ ԵՂԲԱՑՐՆԵՐՈՒ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ

Ոչ մէկ ուրիշ ապրանք աւելի կը պահանջէ գնելու համար ամենամտածուած ուշադրութիւն

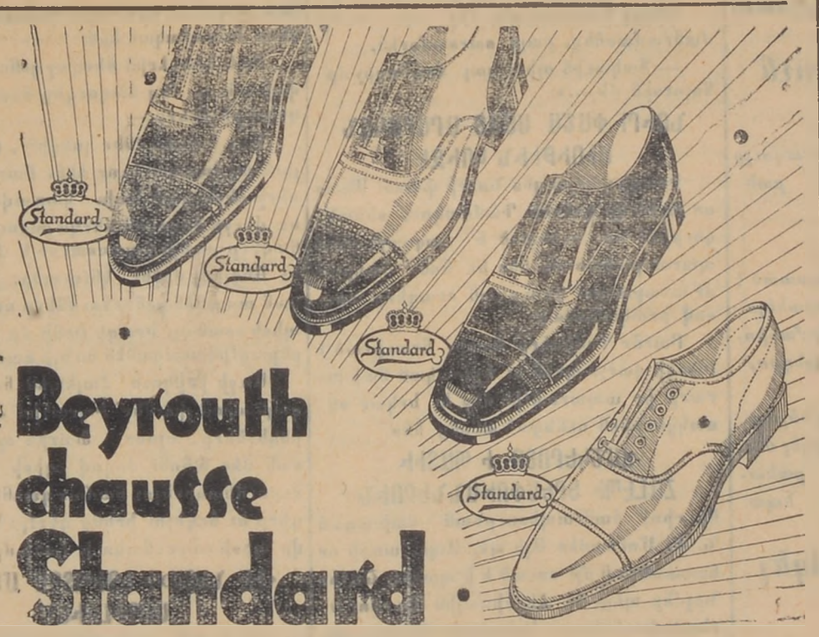

Beyrouth
chausse
Standard

Դուն գիտես որ ՍԹԱՆԴԱՐՏի կօշիկները լաւագոյններն ու ժամանագոյններն են.

Փորձէ եւ քէ ոտիերուդ հանգիստը պիտի ապահովես եւ քէ ալ խնայողութիւն։

ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ՝ ՆԱՃԱՐ ԵՂԲԱՑՐՆԵՐՈՒ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ

ՄԱՆՐԷԱԲԱՆԱԿԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՈՑ
Laboratoire Microbiologique

ՏՕՔԹ. ՍԱՄՈՒԷԼ (ՍՏԵՓԱՆԵԱՆ)

Մասնագիտութիւնը կատարելագործած է Փարիզի եւ Լիօնի մէջ եւ ասսնեակ տարիներէ ի վեր բժշկական սոյն ճիւղով զբաղած բլլալով կր կատարէ բժշկ. ասնճ սնալիզներ. (մնգ. խուխ. արիւն եւլն).

Հասցեատուած է Մէլիի փողոց Տաուի օճնիին մէջ։(պապ իտրիսի մօտ բրամուէյի գծին վրայ) խպճամիս առխատանճ, չափաւոր գին։

ՏՕՔԹ. ԳԷՈՐԳ ԿԷՐԿԷՐԵԱՆ

Վկայեալ Lauréat (սիկիճ Interne եւ այժմ մասնակից *ՍԻՆՂՂՂՏ* յ Ֆրանսական հիւանդանոցի *ԱԶԳԻ, ՀՈՒ, ԿՈՒՈՐԴԻ, ԱԿԱՆՋԻ և ԳԼՈՒՈ* հիւանդութիւններու բաժնին։

Հիւանդ կ'ընդունի կէսօրէ վերջ ժամը 2—6

իր գլխաւոր մէջ rue de Damas, No. 15

Հիւանդներ ուղղակի հիւանդանոց կ'րնդունուին իր կողմէ տրուած մուտքի բարօրով։

Ազքատ հիւանդներու ձրի դարմանուած, ամէն օր կէսօրէ առաջ ժամ. ժը 10—12. հիւանդանոցի դարմանատան մէջ։

Կարի եւ Ձեւագիտութեան Դասընթացք
Տիկին ՄԱՌԻ ԵՐԱՄԵԱՆ

ՎԿԱՅԱԾԱԼ ԴԵՐՁԱԿՈՒՀԻ

ԲԱՐԻԶԷՆ ԵՒ ՎԱՃԻՆԿԹՕՆԷՆ

Կարի եւ ձեւագիտութեան մասնագիտուհի, Տիկին Մառի Երամեան կը վերադարձնայ իր առհասարակութեան, Մեծ Սհրայի դիմացը Նո. 78 տան երկրորդ արկը։

Երեք ամսուան միջոցին կը սորվեցնէ ամենավերջին ճարտարութեամբ, կար եւ ձեւագիտութիւն իր բոլոր բարդութիւններով եւ արդիական մեթոտներով, Droit-fils մեթոտով։ Իր աշակերտուհիները կ'օժտուին բարձր ատեստաթուղթերով Académie Daydou վկայականով։

Տոկուն շինուածք, վայելուչ տեսք
Հնչուն եւ բնական ձայն
Անոնք յատկանիշներ՝

ՕՐՈՆՑՄԱՎ ԿՐ ՁԱՏՕՐՈՇՈՒԻՆ

ԱՓՕLLՕ ՖՕՆՕՆԵՐԸ

Հրապարակի վրայ գլուխ գործ բոլոր մարքանեռու հետ կը մրցին Աբօլլօ ֆոնօնները։ Մանաւանդ վերջին նոր մոտէլները, որոնք հասած են արդէն, անզերազանցելի են իրենց տոկունութեամբ, վայելչութեամբ և ժամչելի գիներով։

APOLLO GRAMOPHONE Co. Ltd
(of London)

ԱՓՕԼԼՕ՝ ՖՕՆՕՆԵՐՈՒ ԹԱՓԱՒՈՐԸ !!!

Կատարեալ համոզում գոյացնելու համար անգամ մը այցելեցէք

MAISON APOLLO, Rue de la Poste, BEYROUTH

Փորգիճէ եւ ծօճսօլ՝ ամէն ձեւի, անվիճելի օրակ եւ առաւելութիւններ գիւտմասչելի գին, վճարումի դիւրութիւններ։

Ընդհ. ներկայացուցիչ՝ Սիւրիոյ, Պաղեստինի, Անդրյորդանանի, Միջագետքի եւ Կիպրոսի.— ԳԱԲՐԻԷԼ ՍԻՆԱՆԵԱՆ

KOURKEN SINANIAN, Boîte Postale 642, BEYROUTH (Syrie)

ՄԱՍ ԺԷ.
ՀՐԴԵՀ

Լիւսի այդ օր յանցանք մը գործած ըլլալով, Պարպարայի կողմէ սենեակի մը մէջ բանտարկուած էր։ Այդ երեկոյ Իսթիլիի մէջ հրաւիրեալներ պիտի գտնուէին, այդ պատճառաւ Պարպարա չատ գեղեցիկ հագուստ մը հագուած էր, կուրծքին ու գլուխին մանիչակագոյն և կարմիր ծաղիկներ անցուցած էր։ Տիկին Վին դուռը զարնելով ներս եկաւ։ Ան Լիւսիի համար խնդրանքի եկած էր չատ խօսելէ վերջ ըսաւ. «կը խնդրեմ, ներեցէք այս անգամ. հիւրերը չեկած թող հագուիր»։

Պարպարան պատասխանելով Իզապէլին, ըսաւ.

— Տիկին, չատ երես կուտաք այդ տղուն, երբէք չէք յանդիմաներ, իր յանցանքներուն պատիժը պէտք է կրէ։

Եւ վերջապէս Իզապէլի խնդրանքներուն չկարենալով դիմանալ, «Շատ լաւ, այս անգամուան համար կը նեբեմ» ըսաւ։ Եւ այդ ներումէն վերջ, Պարպարա Իզապէլի երկարեց կոտրած պրօճ մը և խնդրեց որ փակճնէ։ Իզապէլ այդ պրօշը տեսնելուն պէս դողաց, որովհետև Քարլայլի իրեն նուիրածն էր այդ։

Այդ միջոցին Քարլայլ և հիւրերը ներս մտան։ Լօրտ Սէվըրընի ձայնը ամբողջ սենեակը կը լեցնէր։ Քարլայլի իր ննջասենեակը ելնելը տեսնելով Պարպարա վեր ելաւ և քիչ վերջ աչքերը խրճած ըլլալով վար եկաւ։ Պարպարա զգալով որ տիկին Վին նչմարած է իր այդ վիճակը, ըսաւ անոր.

— Եղբօրս Բիչլատի ազատ արձակուիլը որոշ կը տեսնուի, Լէվիսընը ոճրագործ ըլլալուն կասկած չկայ, սակայն Պէքէլի ի՞նչ տեսակ մասնակցութիւն մը ունեցած ըլլալը ցարդ հակցուած չէ։ Ա՛հ, այդ մարդուն մեղքերը ինչպէ՞ս հրապարակ կելնեն։ Ինչ զարմանալի է տիկին, ամբողջ ժողովուրդի հետ միասին մենք ալ հաւատացինք որ այդ անամօթ էֆայը Բիչլատի հետ փախած է, մինչդեռ ամբողջ ժամանակ Լէվիսընի հետ է եղեր, Մր. Պօլ այսօր խոստովանեց տուած է զայն։ Մր. Քարլայլի այս բառերը լսել չէի ուզեր, բայց ինչ օգուտ, արդեօք ինք և Լօրտ Սէվըրն ինչ կը խորհին Իզապէլի համար, գիտե՞ս Մր. Քարլայլի պէս պատուաւոր և վեհանձն մարդ քիչ կը գտնուի։ Եւ իր նախկին կնոջ այդ վերաբերմունքը ոչ մէկ արդարացուցիչ պարագայ ունի։

Դռան առջև կառքերը կ'սկսէին կանգ առնել և հրաւիրեալները կամաց կամաց կուգային։ Հրաւիրեալներէն տիկին և պրն. Հէրէն զատ բոլորը եկած էին։ Մր. Հէր անհանգիստ ըլլալով երկտողով մը ներողութիւն խնդրած էր։ Ան ալ Էֆյտի Իզապէլի պէս զղջում ունեցած էր։ Իր սիրտը էֆային տալէ զատ ուրիշ ոչ մէկ յանցանք ունեցող իր միակ զաւակը այնքան երկար ատեն չարչարած էր։ Իր տղուն հանդէպ ունեցած սէրը մարելու կամ աւելի ճիշդը անոր հանդէպ զղուանք զգալու աչխատած էր։ Ան, աթոռի վրայ նստած, իր ճակտին հոսող պաղ քրտինքը սրբելով կ'ըսէր.

— Ա՛հ, հասկցիր, ինչ սոսկալի վիճակ, եթէ ձեռքս անցնէր, այն ատեն զինք ձեռքովս դէպի կախաղան կր տանէի, երևակայէ, անպատճառ կընէի, եթէ անգամ մըհոս տեսնուէր, անմեղ զաւակս մեռցնել կուտայի.

— Վչտանալու և ցաւ զգալու բան չկայ, սիրելիս, անցածը անցած է, կը յուսամ որ մօտ ատենէն ատոնք բոլորն ալ պիտի մոռնանք.

— Բայց, ինչպէ՞ս պիտի գտնենք մեր զաւակը, ո՞ւր պիտի գտնենք, ո՞վ գիտէ, կարելի է մեռած է.

Նեցած ըլլալը ցարդ հակցուած չէ։ Ա՛հ, այդ մարդուն

ՕԳՆԷ ԴՈՒՆ ՔԵԶԻ ԵՒ ԱՍՏՂՐ ՔԱՏԻ ՊԻՏԻ ՕԳՆԷ

ԸՆՏԱՆԻՔԻ ԱՍՏՂԸ
(L'ETOILE du FOYER)

Առեւտրական և երկրագործական ժողովրդային վարկի հաստատութիւն

Անանուն ընկերութիւն.— դրամագլուխ 3,000,000 ֆրանք.

որ կրնայ 3.000,000,000 ֆրանք.ի բարձրացուիլ վարչական խորհուրդի պարզ որոչումով։

Գեյրոճատեղի.— 137 Boulevard Sebastopol - Paris

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ Արեւելեան պետութեանց Սավօյ Օթելի օճնի, Պուրճ, Գեյրութ

ԵԼԵՒՄՏԱԿԱՆ ՃԻՒՂ

Աւանդի պարտաւորութիւնի

ՕԺԻՏ

Երաչխաւորեալ տոկոս 6%. Ասկէ զատ մասնակցութիւն ընկերութեան չահերուն։

ԿԱԼՈՒԱԾԱԿԱՆ ՃԻՒՂ

ՎԱՐԿԵՐՈՒ ԲԱՑՈՒՄ

կալուածի վրայ փոխառութիւններ

վճարելի 10—15—20 տարիէն, յորոչուած պայմանաժամէն առաջ ուզողը կրնայ վճարել։

ԸՆՏԱՆԻՔԻՆ ՍՍՏՂԸ ընկերութիւնը ներկայիս 75,000է աւելի անդամ ունի։ Մինչև 1 Ապրիլ 1931 Ընտանիքին Աստղը 135 միլիոն փոխ տուած է, գրաւուկ 500 միլիոնէ աւելի արժէք ունեցող անշարժ կալուածներու վրայ։

Ամէն թղթակցութիւններ՝ B, P. 821, Beyrouth

AZTAG
JOURNAL QUOTIDIEN ARMÉN.
B. P. 587
BEYROUTH, Liban
Directeur - Propriétaire
HAIG BALIAN

ԳՆԱՀԱՏՈՒԹԻՒՆ
ՍԻՒՐԻԱ ամր. 550, վեցամսեայ 300 ՍՏԵՐԼԻՆԻ
ԱՐՏԱՍԱՀՄ. տոլ. 7, վեցամսեայ 4 տոլար

ԱԶԴԱԿ

ՕՐԱԹԵՐԹ
ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԳԻՏԱԿԱՆ

ازتاك
جريدة سياسية ادبية اقتصادية حرة

ՈՒՐԲԱԹ ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 28 1932
ՉՈՐՔԷ ՀԱՍՏ 2.50 ՍՏԵՐԼԻՆԻ

Ձ. ՏՈՒՐԻ | Ամեն առաւոտ պէտք է բնել բերթիս ցօրեկնիզ հասցէին | Տնօրէն — Խմբագիր՝ ՀԱՑԿ ՊԱԼԵԱՆ | Չերաստարակուած ձեռագիրները չեն վերադարձուիր | Թիւ 171 (748)

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԱՆՑՈՒԴԱՐՁԵՐ

Վերջին քանի մը ամսուան ընթացքին քաղաքական կացութիւնը շատ ապահով ընթացք մը չունեցաւ նաև Պալքանեան երկիրներու մէջ։ Ռումանիա, Յունաստան, Պուլկարիա, Եուկոսլավիա ներքին բուռն տագնապներ կ'անցընեն և կը վտանգեն խաղաղութիւնը իրենց սահմաններուն մէջ։

Հեռագրական լուրերը օրը օրին հաղորդեցին ռուսօ-ռումանական դաշինքի մը շուրջ տարածուող տարաձայնութիւնները և ատոր հետեւանքով յառաջ եկած դահլիճի տագնապը։ Ռումանիա, շատ հինէն ի վեր, Ռուսիոյ հետ բարեկամական յարաբերութիւններ չէր մշակեր Գեսարապիոյ խնդրին շուրջ իրենց միջև եղած տարակարծութեանց պատճառաւ։ Ռումանիա կը պահանջէր որ Ռուսիան ճանչնայ Գեսարապիոյ կցումը իր երկրին, հակառակ պարագային յայտարարելով որ ռուս ռումանական դաշինքը չպիտի կրնայ ստորագրել։ Իսկ Ռուսիան կը մերժէր այդ պահանջը։ Սակայն Վայտայի դահլիճը հաստատ չի Թաց ռումանական այդ հին պահանջին վրայ և առանց նկատի առնելու Գեսարապիոյ խնդիրը, որոշեց կնքել ռուսօ-ռումանական դաշինք մը։ Այս որոշումէն անմիջապէս վերջ Լոնտոնի դեսպան Թիթուլէսքօ ներկայացուց իր հրաժարականը։ Սակայն շատ չանցած ան Վայտայի դահլիճին մէջ արտաքին նախարար նշանակուեցաւ։ Ուրիշ նախարար մը ևս՝ Միխայլաչ, գիւղացիական կուսակցութեան պետը Թիթուլէսքօի տեսակէտին ուժ կուտար։

Սակայն ընդդիմադիրները շատ էին և զօրաւոր։ Սկսաւ բուռն պայքար մը, որու հետևանքով Թիթուլէսքօն այս անգամ ալ հրաժարեցաւ արտաքին նախարարութենէն։ Անոր յաջորդեց Վայտայի դահլիճին ամբողջական հրաժարականը։

Նոր դահլիճը կազմելու պաշտօնը յանձնուեցաւ Նշանաւոր կուսակցապետ Մ. Ֆրուի։ Եւ արդէն նախորդ դահլիճի կազմութեան օրերուն ալ պաշտօն տրուած էր Մ. Մանիուին կազմելու դահլիճը, սակայն ան հրաժարած էր Քարոլ Թագաւորի և իր միջև գոյութիւն ունեցող սկզբունքային տարակարծութեանց պատճառաւ։

Այս կերպով ռուս-ռումական դաշինքի խնդիրը, որուն այնքան կողմակից էր Թիթուլէսքօն, պարտութեան մատնուեցաւ։ Նոր կառավարութիւնը, շատ հաւանական է որ վերադառնայ Ռումանիոյ նախկին տեսակէտին։

Եուկոսլավիան ևս ներքնապէս հրդեհուած է։ Պելկրատի ուսանողութեան մէջև կռիւներ. քաղաքական դատավարութիւններ. բանակի մէջ դժգոհութեան շարժուձեր. գործադուլ. գիւղացիներու դժգոհութիւնն ու ընդհարումները. մէկ խօսքով անբնականոն վիճակ մը ամբողջ երկրի մէջ։ Նոյն իսկ կարգ մը շրջաններու մէջ բուռն ընդհարումներ տեղի ունեցած են ժողովուրդի և ժանտարմաներու միջև և վերջիններս պարտութեան մատնուած և գերի բռնուած են, մինչեւ որ կառավարութիւնը նոր ուժեր ղրկելով կացութեան տէր դարձած է։

Ի հարկէ կը զսպուին այդ ապստամբական շարժուձևերը և կառավարութիւնը կրպատժէ անհնազանդները. սակայն կարևորը այդ անհանգստութեանց պատճառներն են, որոնց արմատները պէտք է փնտռել դարձեալ ներկայ քաղաքական դասաւորութեանց մէջ։

Չպիտի խօսինք Պուքրէշի մէջ գումարուող Պալքանեան տէրութեանց խորհրդաժողովի մասին, որուն կ'անդրադառնանք առանձին խմբագրականով մը, երբ յայտնի կ'ըլլան տրուած որոշումներն ու եզրակացութիւնները։

Նուազ կարևոր չէ նաև Յունաստանի վերջին կացութիւնը։ Զորս տարի երկիրը կատարեալ հեղինակութեամբ կառավարելէ վերջ, Վէնիզէլոս սկսաւ քննադատուիլ իր հակառակորդներուն կողմէ և քննութեան ենթարկուիլ։

Վէնիզէլոսի կուսակցութիւնը վերջին ընտրութեանց ընթացքին հազիւ կրցաւ 102 երեսփոխաններ ապահովել։ Սակայն այս թիւը շատ անբաւական է կազմելու համար կառավարութիւնը և ուժեղ մեծամասնութիւն։ Որով յայտնի էր որ Վէնիզէլոսի դահլիճը անվստահութեան քուէ պիտի ստանար։ Վէնիզէլոս, առաջին օրէն իսկ գիտէր այս պարագան, սակայն ազգային խառն դահլիճ մը կազմելու յոյսով Զալտարիսի կուսակցութեան հետ համագործակցութեան փորձեր բրաւ։ Սակայն Զալտարիս ազգային խառն դահլիճ մը կազմելու առաջարկը չընդունեց և ուզեց որ իրեն յանձնուի դահլիճը կազմելու առաջարկը չընդունեց և ուզեց որ իրեն յանձնուի դահլիճը կազմելու պաշտօնը։ Նման առաջարկ մը ի հարկէ բոլորովին անընդունելի պիտի ըլլար նաև Վէնիզէլոսի կողմէ։

Հաւանական է այս օրեր արդէն գումարուած է յունական խորհրդարանը և Վէնիզէլոսի դահլիճին անվստահութիւն յայտնած։ Այն ատեն պիտի ստեղծուի անել կացութիւն մը, որովհետև ազատական ատեն պիտի ստեղծուի անել կացութիւն մը, որովհետև ազատական կուսակցութենէն վերջ Զալտարիսի կուսակցութիւնն է որ մեծամասնութիւն չունի երեսփոխանական ժողովի մէջ. սակայն առանձ

ՆԱՄԱԿՆԵՐ ԵՒՈՎՊԻԱՅԷՆ

Ծանօթութիւններ Եւրոպիոյ Մասին

(Սեփական թղթակցութիւն)

Եւրոպիոյ այժմու ժայրաքաղաքն է Ափս—Ապապան, որ կը նշանակէ ճոր ծաղիկ: Առաջուան ժայրաքաղաքն էր Հարար, որ բոլորովին պարապապատ է եւ ունի եօթը դուռ:

Ափս-Ապապան ուն իմօտաւելապէս 90—100 հազար բնակչութիւն, որուն հազարը հայեր և եւրոպացիներ են, իսկ ճչգրիտ ժարդահամարը կը պակսի:Ժողովրդին մակերեսէն 2400 մեթր բարձրութիւն ունի, ատոր համար օդը ճնչիլ է:

Ըստ ատար ժասնագէտներու կարծիքին, որ հիմնուած է ենթաթրութիւններու վրայ, Եւրոպիոյ ամբողջ քնակչութեան թիւը մօտաւորապէս 14 միլիոն է, քրիստոնեայ և իսլամ ատրերէ բազկացեալ: Հակառակ այն իրողութեան որ քրիստոնեաները փոքրամասնութիւն կը կազմեն, երկու՞ դարէ ի վեր պետութիւնը՞անոնց ձեռքն է: Պատերազմին ժողովուրդ մը ըլլալնուն համար անոնք կրցած են դիմադրել իսլամական հորդաներու մշտական յարձակումներուն և պահել իրենց կրօնն ու անկախութիւնը: Մոլեռանդ քրիստոնեաներ են: Իրենց քրիստոնէական կրօնը պահպանելու համար երկու՞ դար ժարեր ժարտնչած են:

Եւրոպիոյ ամենաբարձր սարահարթ ժին է և կը գտնուի Ափրիկէի արևելեան կողմը: Եւրոպիոյ դիրքը եռանկիւն ձև ժը ունի: Սահմաններն են՝ իտալ. և անգլիական Սոմալիլանտներ), Սուտանը. Ուկաուենը, Էրէթիրան եւ Ճիպութիին:Տարածութիւնը գրեթէ երկու անգամ մեծ է Ֆրանսայէն: Կայսրը Նեկիւսա Նեկիւս կը կոչուի, որ ըսել է թագաւորաց թագաւոր:

Բնակութեան համար ունեցած յարմարութեանը նայելով, երեք մասի կրնալի է բաժնել Եթովպիան. ատորին, մէջին և վերին: Վերին և ատորին մասերը մարդկային բնակութեան համար աննպաստ են: Մէջին մասին մէջ ուելի յարմարութիւններ կան մարդոց բնակութեան համար:

Այս մասին մէջ է որ կը գտնուի սուրճին հայրենիքը, որուն սուրճը կը փնտռուի եւրոպայի և Ամերիկայի առևտրական հրապարակներուն վրայ: Հոս լաւ կ'աճի նաև ամէն տեսակ բուսեղէն:

Եթովպիոյ գլխաւոր երկրամասերն են՝ Թիկրէ, Կաճեամ, Առուսի, Ճիւմմա, Շօա, Վոլլամու և Սիւեամու, ուր կ'իշխեն ռասներ, որ կը նշանակէ երկրին գլուխը:

Հապէշները խառնուրդ ժողովուրդ մըն են և կը պատկանին սեմական ցեղին: կը կարծուի, որ ատոնք Արաբիայէն գաղթած ու եկած խառնուած են տեղացի ժողովուրդներուն հետ ու հետզհետէ ամրացած երկրին: Զորրորդ դարէն ի վեր ընդունած են քրիստոնէութիւնը և անկէ ասդին կը պահեն իրենց կրօնը, հակառակ իսլամական երկրամասով չրջապատուած ըլլալնուն: Եթովպիոյ կայսրերը խաչակիրներու ժամանակէն ի վեր միշտ յարաբերութեան մէջ եղած են եւրոպական պետութիւններուն հետ: Մանաւանդ փորթուկալցոց հետ սերտ յարաբերութեան մէջ եղած են:

Ծիշատակենք Թէոդոր կայսեր օրով պատահած մի նշանաւոր դէպք:

Թէոդոր կայսրը գահ բարձրացաւ 1855ին: Նախկին կայսրերուն կորցուցած երկրամասերը վերագրաւեց ու սկսաւ բարենորոգութիւներ մտցնել ամբողջ երկրին մէջ: Եգիպտացիները՞ այս բանին չհանդուրժելով՝ սկսան յարձակումներ գործել Եթովպիոյ վրայ, Սուտանի կողմէն: Ներքին չփոթութեանց բերումով, Թէոդոր կայսրը Ֆրանսայէն և Անգլիայէն օգնութիւն խնդրեց Քրիստոնեաներուն դէմ կռուելու հաճար: Ըստ ժամանակին անգլիա իրեն եղած դիմումը բացարձակապէս մերժած էր: Եթովպիոյ կայսրը, երկրին մէջ եղած բոլոր անգլիացիներն ու հիւպատոսը անմիջապէս բանտ նետեց: Բնականաբար, Անգլիա չէր կրնար ատնիկ այդ նախատինքը և արշաւեց Եթովպիոյ վրայ ու պաշարեց Թէոդոր կայսրը:

Անգլիացիներուն ձեռքը գերի չիյնալու համար, կայսրը նախամեծար համարեց անձնասպանութիւն գործել, քան իր ձեռքով տեսնել պարտութիւնը: Ան անձնասպան եղաւ 1868 Մուկանին:

Եթովպիոյ ուելի ծանօթ անունը Աբիսինիա արաբերէն ապիս բառէն առաջ եկած է, որ գէր դէմքով մարդիկ իմաստը կուտայ:

Ափրիկէի թագաւորութիւններուն չաները անհետ կորսուած են, առանց իրենց կեանքը արժեցնող պրուդ մը արձանագրելու մարդկային պատմութեան էջերուն մէջ: Սակայն Եթովպիան կրցած է իր գոյութիւնն ու կրօնը պահել, չնորհիւ իր լեռներուն ու անառիկ դիրքին:

Ըստ հին աւանդութեանց կը կարծուի, որ եթովպացիները սերած են Սողոմոն իմաստունի Սաբայի թագուհիէն, որուն նախահայրը եղած ըլլալ կը կարծուի նոյ նահապետի հատորդին: Եթովպիան դարեր չարունակ բուռն կրօնական ոգի մը տիրած է նէյմէնի ամբողջ չրջանին: Երկար պատերազմներէ յետոյ, պարտուած է և քաչուած իր հողերուն վրայ ու ուելի ամրացուցած իր երկիրը:

Եթովպիոյ կայսրութեան բո՛ւն վերանորոգիչն ու բարեկարգիչը եղած է Մենելիք Բ. կայսրը, որ գահակալած է 1889 Մուկանին: Ան, ճչգրած է երկրին սահմաններն ու կնքած զանազան դաչնագրեր օտար պետութեանց հետ:

Մենելիք կայսր օրով էր որ Իտալիա յարձակեցաւ երկրին վրայ, զոյն գրաւելու միտումով: Սակայն, հազին կորուստներ տալէ յետոյ, պարտուելով եաքաչուեցաւ: Նորէն ինքն էր որ Ճիպութի—Ափս—Ապապա երկաթուղագիծը կառուցանելու ժենաչնորհը տուաւ Ֆրանսական ընկերութեան ժր, երկիրը արդիական յարմարութիւններով օժտելու համար:

Մենելիք Բ. կայսրը ժեռաւ 1913ին, իր մահէն յետոյ, որեւ գաւակ չունենալուն համար, գահը մնաց իր աղջկան թոռն՝ Լիճ Եասուին: Ներքին յեղափոխութեան պատճառով, Լիճ Եասուն գահընկէց յայտարարուեցաւ, ու Մենելիք կայսր աղջիկը՝ Զաուտիթու իշխանուհին՝ կայսրուհի նշանակուեցաւ, և միևնոյն ատեն իրեն խնամակալ—գահաժառանգ հռչակուեցաւ, այժմու կայսրը՝ Ն. Վ. Հայլէ—Սըլասին: Այդ թուականէն ի վեր, երկիրը սկսած է խաղաղութեան մէջ ապրիլ:

Ն. Վ. Հայլէ Սըլասին ամէն ջանք ի գործ կը դնէ երկիրը արդիականացնելու և ամէն յարմարութիւններով օժտելու համար զայն:

***

Եթովպիացիներուն գլխաւոր զբաղումներն են երկրագործութիւնն ու անասնապահութիւնը: Հունձքը միչտ լաւ կ'ըսի, որովհետև առատ անձրև ունի:

Վերջին տարիներս մեծ զարկ կը տրուի նաև բամպակագործութեան և պաղպաղակութեան: Կայսր հողերուն վրայ, գաղա և էրէր, արդիական դրութեամբ և մեծաքանակ կերպով սկսած են ցանել բամպակ և զանազան տեսակի պաղպաղ ծառեր, որոնք լաւ ապագայ կը խոստանան: Ժողովուրդը տեսնելով կայսրին նախաձեռնարկ լինելը, ինքն ալ կը սկսի հետևիլ անոր բարի օրինակին: Երկիրը կամաց կամաց կը յառաջդիմէ:

Եթովպիան ունի նաև հանքեր՝ հանքածուխ, ոսկի և այլն:

Ճարտարարուեստը գրեթէ իր նախնական վիճակին մէջն է: Նախնական ջուլհակի հորերուն մէջ կը թանին իրենց յատուկ տեսակ մը կտաւեղէնը՝ իրր ազգ. տարազ:

Եթովպիոյ անասուններուն թիւը մօտաւորապէս 14 միլիոն է, որոնցմէ, մէկն տարի մօտ 2 միլիոնը կը մորթուին: Ըղդհանրապէս արհեստները չեն զարգացած: Եւրոպացիներուն համար դեռ լաչ պատեհութիւններ չեն տեսնուած:

Ներածութիւն ու արտածութիւն ալ մեծ առեւտուր մը չեն ներկայացներ: Տարեկան չուրջ 400 000 ֆրանս. ֆր. արտածում և ներածում ունի:

Գաճառներն ալ ապրանքներուն վրայ դրուած մաքսատուրքերն ու երկաթուղիի փոխադրութեան չա՛տ սուղ միջոցներն են: Ժողովուրդի գնման կարողութիւնը պակաս է, ձեռքը դրամ չանցնելուն հետևանքով: Ասով մեծապէս և զգալիօրէն կը վնասէ նաև վաճառականութիւնը, հատկապէս արտասահմանեան ապրանքներուն վրայ:

Եթովպիան նաւահանգիստ չունի: Ներածութիւնն ու արտածութիւնը կը կատարուին Ճիպութիի վրայով: Գործածուած դրամն է «Մարիա Թերեզիա» թալերը, որուն 5 հատ այժմ կ'արժէ 1 ասերիկ. տոլար: 1928—29ին՝ 2 հատ 1 ասերիկ. տոլար էր:

ԱՆԹՈՒԱՆ ԹԱՂԿԵՓՈՒՆՔ ՄԸ

ՏԱՐԱԲԱԽՏ ԸՆԿԵՐ ՍՏԵՓԱՆ ԱՇՃԵԱՆԻ ՇԻՐԻՄԻՆ

Մեսրոպեան Ճեմարանի ընթարցասէր սաներէն մին էր հանգուցեալ Ս. Աչճեան: Առողջ ու գեղեցիկ երիտասարդ մը ամէն բանէ առաջ: Բնիկ Արմաչցի: Այս անոյշ ու աշնուաբարոյ երիտասարդին ծանօթացայ երբ Պուլկարիա գացի Հայկական ուսում առնելու համար Մեսրոպեան Ճեմարանի մէջ (Սօֆիա) Սրտերը չատ քիչ անգամ հակասէ են սրտերու խօսելու: Առաջին օրն իսկ ըմբռնեցինք սրտակից ըլլալ մը մեզի համար: Ամիսներն ու տարիները զմեզ ուելի սերտօրէն կապեցին իրար այն աստիճան, որ մեզմէ որևէ մէկուն քաղցրդ ժամուայ բացակայութիւնը անմիջական փնտռտուքի պատճառ կըլար: Նոյն էին մեր սրտերն ու հոգիները: Մեզմէ որևէ մէկուն գլխու ցաւը ընդհանուր մտահոգութեան տեղի կուտար: Մեր գրպանը եղած մի քանի դահեկանը անխտիր կարելի էր ծախսել մեզմէ որևէ մէկուն համար: Մեր գաղափարներն ալ իրարու նմանակ ու հասմապատասխան էին միչտ: Զարմանալիօրէն իրար յօդուած էինք հոգեպէս, այնպէս որ, նոյն իսկ չատ տաք վիճաբանութիւններու ընթացքին մեր թեր ու դէմ արտայայտութեանց չափ գիտակցօրէն կը ներդաչնակուէր ի զարմանս միւս ընկերներու, որոնք փուճ խնդրի մը չուրջ աղմուկ ու իրարանցում հանելու պատրաստ կը դանուէին ընդմիչտ:

Ապագայի մասին մեծ էր մեր հաւատքն ու յոյսը: Վաճմ գաղափարներ անդուլ կը վիժլուային մեր դերասան գանկերուն մէջ: Ազգին ներկայ խղճալի վիճակը մեր խորհուրդներու մէկ կարևոր առանցքը կը կազմէր յաճախ: Երեք եերիտասարդներ էինք. երեք տարբեր երկնակամարներէ... միացած իրարու, պալքանեան հաճատ թագաւորութեան ծոցը: Մերթ վրէժի գոռ ձայն մը կը բարձրանար մեր ներքին աչխարհէն, մերթ անէծք մը անանձն Թուրք մակդիրը կրող կարմիր անապատներու կարմիր ատազկներուն:

Ընկեր Աչճեան վերջին ծաղիկը իր մօր Թրքական բարբարոսութենէն ճողոպրած մեծ համակրանք ու օգր կր տածէր Դաչնակցութեան հանդէպ: Անիկա գիտակից էր իր երիտասարդի պարտականութեանց հանդէպ իր ազգին և կուսակցութեան: Տոգորուած բարձր նկարագրով ու ամուր կամքով, հանգուցեալ ընկերը ապագային անխոնջ աչխատող մը պիտի ըլլար իր ազգին համար: Սակայն բնութեան հարուածը չեչտակի ըն երի սրտին դպած էր: Թոքախտի գոհը գնաց ան մօտերս (1932 Մուներս 14ին):

«Քանի վախ ու անհաստատ՝ գո՛ւցէ կարծուած իշխաններս ձեզի կը կտակեմ եղբայրներս կա՛յրի ներուս դժուխքը հանգոյն... Դուրեա՛ն իր վիրջին խօսքերն էին ատոնք: Ասօքե՛ր, որոնք յատակ արտայայտութիւնն էին անկարեկիր ախտին քաղցրակիր զոհին:

Թէ փորձեմ դժբախտ եղբօր կեանքր մանրամասնօրէն տալ, անշուշտ կատիպիմ չատ հեռուները երթալ...:

Զարմանք, հա՛ղր կարողացաւ զսպել այն, որ մարդիկր չէին կարողացաւ: Մարկի մը խօսքն էր ան:

— Մեկիթ մտաւ, կանթեղները կոտրեց, կր պատասխանէ մուեզգիճը:

— Մի՛ գարներ, անասուն է, խելքը չի հասներ: Եթէ իւլքը հասնելու ըլլար, տդեղ կը մնա՞ր: Օր մը օրանց տեսած ունի՞ որ ես հոգ մտած ըլլամ, կր պատասխանէ Տէվրիշը:

ՊԷՔԹԱՇԻՒ ՀԷՔԵԱԹՆԵՐԷՆ

ՈՒՂՏԸ ԵՒ ՄՈՒԷԶԶԻՆԸ

Օրէն մեկր, ուղտ մր, մկնիքին դուռ որ բաց կր գտնէ, ներս կր մտնէ ու սպասար հաս հոն զարնելով կանթեղները կտոր, կտոր կ'ընէ:

Մուեզզիճը վրայ կր հասնի, ձեռքր խոյոր փայտ մր կ'առնէ, ուղտը ծեծելով դուրս կր հանէ:

Այդ միջոցին Պէքթաչի Տէվրիշ մը կը հանդիպի, կենդանիին կր խղճայ ու կրսէ.

— Ով մա՛րդ, այս խեղճ կենդանին ինչո՞ւ այսպէս կը ծեծես:

— Մկնիքը մտաւ, կանթեղները կոտրեց, կր պատասխանէ մուեզգիճը:

— Մի՛ գարներ, անասուն է, խելքը չի հասներ: Եթէ իւլքը հասնելու ըլլար, տդեղ կը մնա՞ր: Օր մը օրանց տեսած ունի՞ որ ես հոգ մտած ըլլամ, կր պատասխանէ Տէվրիշը:

ՆՈՒԻՐԱՏՈՒԹԻՒՆ

Գ. Խտրով Շամլեան բարձր հետեւեալ ուսիրատուութիւնները.—

Երկու կաքաւու այծեր Մամլրկեցի բուժարանին.

2500 Ս. Դահեկան Ուրֆայի Հայրենակցական Միութեան.

550 Ս. Դահեկան Էօրեֆիէի Սրբ. Ասուածածինեկեղ.վարժարանի օգնութեան.

1200 Ս. Դահեկան երկու որբ աղջկերուհիներու դպրոցական տարեթոշակ:

Յ. ԹՕՓՃԵԱՆ

ՁՕՇ ՓՈՂՈՑ, ՀԱՍԱՆ ԳԱՏԻԻ ՇԷՆՔԸ, ԵՐԿՐՈՐԴ ՅԱՐԿ

ՄՈՒԹՏԱ՛Կ, ՄՈՒԹՏԱ՛Կ

Ա. Սեացած եմ ամեն տեսակի եւրոպական մուճակներ, Բարիզի վերջին նորաձեւութիւններ, անմրցելի ազան գիներով: Ուղղակի մեզմէ գնելով ձեր դրամին կէսը խնայած կ'ըլլաք եւ չեք խաբուիր: Մեր տեփոյի մէջ մշտապէս կը պահենք ամենաքանակագին մուճակներէն սկսեալ մինչեւ ամենէն ազան տեսակները, մասչելի ամէն քսակի:

Բ. Ունիմ նաեւ զարմանական և զինուորական մարմնամարզի և սպորի վերաբերեալ ամէն տեսակ առարկաներ (Ֆութպոլի, բէյսիսի, բիսկ-բօսկի, պօքսի, սպռաւարեի, պասքէթպոլի, լողալու եւ այլն վերաբերեալ) եւ մոտ օգտակիներ:

Գ. Գնեցէք մեր Թուաչէդի օճառը ՄԻՐՄԱՕՂԼԻՎ ամենէն ազանը ամենէն դիմացկուները, ամենէն հոտաւէտը եւ լաւը:

ՏԷՐ ՄԵԼՔՈՆԵԱՆ ԵՂԲԱՐՔ

ՐԻՒ ԷԼ ՄԹՐԱՆ

ԱԼԷՆՊԻ ԵՒ ՁՕՇ ՓՈՂՈՑՆԵՐՈՒՒ ՄԷՋ

Մեր Ցանախոդներուն: Նպաճակի կերպասներ, ծիպլիւրները եւ զանազան իրեդկներ նասած են:

Մեզի չի դիմողներուն: Մեկ անգամ միայն փորձեցէք գոհունակութեամբ պիտի մեկենիք:

Մեզ չճանչցողներուն: Ձեր ծանուցի համար իսկ մեզ հետ ծանօթացէք:

Մեր վաճառատան կից ցոր բացան եմ ճաեւ բրիգօքաժի եւ ժեռսի ճիւղ մը հոն պիտի գտնէք ամեն տեսակ բլօվր, ժարեք, Ֆազագ եւն.

Դամասկոս ժասնաճիւղ.— Հան Մուրատիէ թիւ 23:

ՓՆՏՐԵՑՂԷՔ ԱՄԷՆ ՏԵՂ

«ԱՐՇԻԻ» ՀՐԱՏԱՐԱԿՉԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆԸ

1933 Ի

ԵՐԵՔ ԼԵՋՈՒԵԱՆ ՀԱՅԵՐԷՆ ԱՐԱԲԵՐԷՆ ՖՐԱՆՍԵՐԷՆ ՊՈՏԻ ՕՐԱՑՈՅՑՆԵՐԸ

Քաջալերուած անցեալ տարուան մեր օրացոյցներու գոհ ընդունելութենեն այս տարի եւս աւելի խանամով եւ մաքուր բուղթի վրայ տպագրուած հրապարակ հանած ենք:

Հայրենակց. Միութիւններու եւ Ազգային Հասարատութիւններու ուշադրութեան կը յանձնենք, որպեսզի ժամ առաջ իրենց ապատրաստութիւնները փութացնեն:

Սիւրիոյ Պատրիարքի եւ Եգիպտոսի օրացոյցներեն ապատրաստ կ'ընդունինք փոխարժէքը *միչտ* կանխիկ: Նմոյշներ կը դրկուին ձրի.

Հասցէ Մ. Հիսարեան — Գ. Գանարեան B. P. 724 Beyrouth

ՀԱՅԱՍՏԱՆԵԱՅՑ ԵԿԵՂԵՑԻՆ

ԱԶԳԱՅԻՆ ՋԱԿԱՏԻՆ ՎՐԱՅ

Գրեց՝ ՍԻՒՆԻՔ

Արտաքին միջամտութեան հաւանականութիւնը կը հարկադրէր, որ նախարարական ըմբոստութեանց վերջ տալու նպատակաւ զինուորական ոեչ գործողութիւն ի՛զօրու լինէր հաւատարապէս ներքին և արտաքին երկու ճակատներուն վրայ էլ կոիւ մղելու: զի հաւանական էր, ինչպէս ասացինք, ղզօր ղրացիներու ուղղակի թէ անուղղակի միջամտութիւնը՝ ձեռնարկուած գործողութիւնը ձախորդութեան ժամանելու համար: Իսկ երկու ճակատներու վրայ արքունի նիհար միջոցներով կռիւ մղելը, ըստ երեւոյթին, անհնար եղած է:

Հայաստանի մէջ ղզօր թագաւորութիւն չը հիմնաւորելու գլխաւոր պատճառներից մէկն էլ հանդիսացած ունի հայաստանի չուրջ աչխարհակալ ուժերու միմեանց տիրի ունեցած դարաւոր կռիւները՝ Մարաց, Պարսից, Հռոմէացոց, Յունաց, Պալթեաց, Սկիւթացոց և վերջապէս Արաբացոց և Թիւրքաց միջև: Պայքարող այդ ուժերից իւրաքանչիւրը կրձգէր Հայաստանը առնել իր քաղաքական գերիչխանութեան ոլորտին մէջ և զայն դարձնել իր քաղաքական ապահովութեան կռուանոցներից, այլ և նուաճողական նպատակներու գործոններից մէկը: Եւ այդ գեռնի վրայ տնդի ունեցած արիւնալեղ և յաճախակի պատերազմներու թատերաբեմ եղած է մեր հայրենի աչխարհը, ոտնակոխ եղած է իրեն նուաճելու նպատակաւ իրարու դէմ ելած օտար ուժերու կողմից, որոնք ելբևմն հաչտուել՞են և հայաստանը բաժանել իրարու միջեւ, առանց հայ ժողովուրդի կամքը հարցնելու:

Ս.

Եւ այսպէս, Հայաստանի վրայ գերիչխող Հայկազանց և Արշակունեաց թագաւորական տուները ներքին և արտաքին մի չարք պատճառներու բերումով անկարող յայտնուեցան հիմնաւորելու հայկական ղզօր և յարատեւ թագաւորութիւն մը, որովհետև անզօր եղան բազմացեղ ու բազմալեզու հայաստանը հանել ցեղագրական քաչտից, որի մէջ գտնուած էր նա, և նախարարական խռովութիւններից, որը վերջով իր կործանման պատճառ դարձաւ: Մինչ ղզօր պետութիւն մը ստեղծելու գլխաւոր ոյժ որ պիտի հանդիսանար հայաստանի կուլտուրական ընդհանուր մի պատկերը և դրա չրջանակին մէջ քաղաքական ազգի գաղափարը, զոր չեն յատնաբերած հայաստանի մէջ բնակուող զանազան ցեղերը հեթանոսութեան չրջանին:

Եւ այն, ինչ չը կարողացան անել հայաստանում թագաւորող Հայկազեան և Արշակունեան հարստութիւնները—«Միովս ի ձով թող խօսին հայերէն բառրա, ներհակորդին նիզակով ցուցէք» ահեղ հրամանով, նոյն գործը փայլուն կերպով կարողացաւ կատարել հայաստանեայց եկեղեցին—«Հիրեցէք զսիմիոնս, զի սէրն է Աստուած» քրիստոնէական պատուէրով: Այն, ինչ անզօր գտնուեցան կատարելու Հայոց աչխարհի մեծազօր արքայից արքաները — հրով, սուրով և երկաթի գաւազանով, նոյն գործը անթերի կերպով կատարեցին հայոց եկեղեցւոյ արքայ հայրապետները — հեզութեամբ, խոնարհութեամբ, նեղոզմամութեամբ: Եւ այդ փաստովն իսկ եկեղեցին ցուցայայտեց իր ստեղծագործական կարողութեանց բարոյական մեծ ոյժը:

Հայաստանի քաղաքական փառքերը կերտող. մարտի դաչտերում բազմիցս յաղթանակներով նրա անունը պատմութեան մէջ յաւերժացնող Արշակունեաց թագաւորութեան կործանումից յետոյ հայկական իրականութեան մէջ եկեղեցին էր, որ կը ներկայացներ իրրեւ գերագոյն հեղինակութիւն և հայաստանի կենդանի գոյութեան մեծաքարտոյժ:

Հայաստանը հեթանոսութեան ժամանակներում և քրիստոնէութեան առաչին չրջանին մէջ ներկայացնում էր բազմալեզու ցեղերու մի կօնգլոմերատ: Այդ ժամանակաչրջաններում հայաստան անունով աչխարհին մէջ հայ ցեղ հանդիպանում էր գերակչիռ տարրր միւս ցեղերու մէջ, բայց և չնայած այդ հանգամանքին, Հայաստանի թագաւորական տուները անկարող եղան այդ վերնչիռ տարրին մէջ ձուլելու ալ— հայ ցեղերը և ցեղային հատուածները և այդպիսով ստեղծելու միաձոյլ պատկեր ունեցող ազգ մը իր ուրոյն և հանուր կուլտուրայով: Հէնց այդ բանն իսկ է, որ կարողացաւ անել հայաստանեայց եկեղեցին, որը հայաստանը ցեղագրական քաչտից հանող և քրիստոնէական կրօնի խանձարուրին մէջ նրան կուլտուրական մի ընդհանուր բովանդակութիւն ու ձեւ տուող պատմական ոյժը հանդիսացաւ հայկական կեանքի մէջ:

Ազգային կուլտուրայի յառաջացման հիմնական պայմանը, ինչպէս գիտենք, հանգիսանում է ազգային տերրիտորիան — հողամաս, առանց որի անհնար է ազգային և առհասարակ քաղաքակրթութեան յառաջացումը: Մարդկութեան պատմութեան մէջ քաղաքակրթութիւնը ծագեց, սկզբնաւորուեց այն ժամանակ, երբ մարդիկ ինչ ինչ պատճառներով ստիպուած եղան վերջ տալ որսորդական և խաչնարածական թափառաչրջիկ կենդաղակերպին և փարիլ հողագործութեան, զոր նստակեաց կեանքի և հաւաքական աչխատանքի կազմակերպութեանց կենսական անհրաժեչտութիւնը կը պարտադրէր: Թափառաչրջիկ ապրելակերպ ունեցող ժողովուրդները, ցեղերը մինչև այսօր էլ չունին սեփական ոևէ կուլտուրա և հէնց այդ իսկ պատճառս էլ նրանք ազգ կամ ազգութիւն չեն համարուում. վասնզի չեն յայտնաբերած կուլտուրական բարձր արժէքներ ստեղծագործելու կարողութիւն.— կրօն, գիտութիւն, արուեստ, տեխնիկա, փիլիսոփայութիւն, լեզու, գրականութիւն, պատմութիւն և այլն, և չէին էլ կարող յայտնաբերել այդ արժէքները, քանի որ նստակեաց կեանք չունին:

Ջ.

Ծայրի իրողութիւն է որ մեր ազգային կուլտուրան մեծապէս կրած ունի այլ ազգերու քաղաքակրթութեանց ազդեցութիւնները: Հայերը չատ ու չատ բաներ փոխ առած ունին պարսկական, ասորական, ուրարտական, հիթիթեան, յունական, հռոմէական, հրէական կուլտուրաներից: Բայց այդ պարագան դոյզն իսկ չափով չի նսեմացնում մեր ազգային քաղաքակրթութեան ինքնուրոյն արժէքը:

(10)

(Շար.)

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

Պ. Ֆօն Բաբէնի ճառը

Պ. ՖՕՆ ԲԱԲԷՆ ԿԸ ՀԵՐՔԷ ԹԷ ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆԸ ԽՈՐՀԱԾ ԸԼԼԱՑ

վերահաստատելու միտպետութիւնը

Պէրլին.— Ասոր ուղղելով Արհեստաւորներու Սենեակին, վարչապետ Ֆօն Բաբէն առիթէն օգտուեցաւ խօսելու համար այն վերջին տարաձայնութիւններու շուրջ որոնք Գերմանիոյ մէջ չրջած էին միապետութեան վերահաստատումի մասին։

«Ատար ժամուր, յայտարարեց Նա, այս պարագային օգտուեցաւ ապացուցանելու համար թէ այդպիսի վտանգի մը առջև Եւրոպան մղուած էր դէպի սոսկալի ժողովրդավարութիւն մը և թէ հետևաբար անհրաժեշտ է ոչ միայն արգիլել որ Թուլնան Վէրսայլի դաշնագրով պարտադրուած կապերը, այլ անհրաժեշտ է ալ աւելի ամրապնդել զանոնք։

«Ես չեմ ուզեր ոչ ոք կասկածի մէջ ձգել սա կէտի մասին թէ մենք չենք կրող ցաւագին որևէ անձին ճանչնալ Գերմանիոյ բազմաթիւ ազնուամտութեան բանը դատելու իրաւունքը։

«Գերմանական ժողովուրդը միայն կրնայ այդ բանին մասին որոշում տալ։

«Բայց ես յայտարարած եմ արդէն և կը խորհիմ թէ կարեւոր է դարձեալ սա կրկնել ալ երկդիմի կերպով թէ մենք լուծելիք այնքա՛ն բազմաթիւ խնդիրներ ունինք որ ուրախ ենք որ ստիպուած չենք մասնագործելու պետութեան ձևին խնդրով։

«Այս խնդիրը ւեղանի վրայ չի գտնուիր։

Զինաթափութեան Հարցը

Պ. ՆՕՐՄԱՆ ՏԷՅՎԻՍԻ ԳՈՐԾՈՒՆԷՈՒԹԻՒՆԸ

Լոնտոն.— Զինաթափութեան խորհրդաժողովին մաս ամերիկ. պատուիրակ պ. Նորման Տէյվիս վարչապետ պ. Մաք Դոնալտին այցելեց Ձէքուէրզի իր ապարանքին մէջ։

Կը կարծուի թէ այս օրերս պ. Նորման Տէյվիս նոր տեսակցութիւն ձր պիտի ունենայ պ. Մաքտոնալտին և արտաքին գործոց Նախարար Սըր Ճօն Սայմընի հետ, կարծիքի լրացուցիչ փոխանակութիւն մը կատարելու համար զինաթափութեան հարցին չուրջ։

Բրիս. կառավարութիւնը եւ Զորեւրու Խորհրդաժողովը

Լոնտոն.— Բազմաթիւ հարցապնդումներ կատարուեցան Համայնքներու ժողովին մէջ Զորս պետութեանց ներկայացուցիչները հրաւիրելու ծրագրին մասին. Սըր Ճօն Սայմընն դիտել տուաւ թէ ծագող դժուարութեանց պատճառը սա բանն էր թէ Գերմանիան կը ժխտէր ճշնել երթալ մինչդեռ Ֆրանսան և Իտալիան կ'ընդունէին իրաւախոհական այս կարգադրութիւնը։

Լոնտոնը իր ծրագիրը մէկդի թողու մտադրութիւնը չունի սակայն։

Սըր Ճօն Սայմընն եզրակացուց բսելով թէ գերմանական պահանջը պէտք է որ ուսումնասիրուի իր բոլոր հանգամանքներովը։

Անկլո-ռուս առեւտր. դաշնագրին դադարման չուրջ

Մոսկուա.— Արտաքին գործավարութիւնը ամերոյովին հրատարակեց հոկտ. 13 թուակիր և Սըր Ճօն Սայմընի կողմէ սատրագրուած բրիտ. յանձնագիրը ուղղուած կը հոչակուէր անկլո—ռուս առեւտր. դաշնագիրը։ Սոյն յանձնագիրը կը վերջանայ այն հաւաստիքով թէ Մեծն Բրիտանիան պատրաստ է սկսելու հետ անմես. յարաբերութիւններ մշակել չարունակելու, և կը թելադրէ որ բանակցութիւններ բացուին առեւտր. նոր դաշնագիրներ կնքելու համար։

Մամուլի արուած մեկնութիւնները չայնպիսի ձեւ մը ունին որ չեն կրնար քաջալերել ամէն անոնք որ կը կարծեն թէ Ռուսիան պիտի փութայ ընդունիլ իրեն ուղղուած հրաւէրը. Տեղեկութիւն առնելու թէ Մեծն Բրիտանիա կատարուած ապստրանքները ջնջուած են, մասնաւորաբար բրիտ. նաւային գործարաններու եղած ապստրանքները, եւ անոնք փոխանցուած են Իտալիոյ, Գերմանիոյ եւ Ճաոնայի։

ՍՈՎԻԷԹԱԿԱՆ ՄԱՄՈՒԼԻ ԽՈՐՀՐԴԱԾՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Մոսկուա.— Անկլո—ռուս առեւտր. դաշնագրին Մեծն Բրիտանիոյ կողմէ դադարեալ հոչակումը սովիէթական մամլոյ մէջ տեղի տուաւ Մեծն Բրիտանիոյ դէմ բուռն պայքարի մը։

«Բրավատա» կը գրէ թէ անկլո—ռուս առեւտր. դաշնագրին դադարեալ հոչակումը կը վնասէ երկու երկիրներու մէջ գոյութիւն ունեցող առեւտր. յարաբերութիւններուն հիմունքներուն նոյն իսկ։

«Դաշնագրին դադարեալ հոչակումը ոչ միայն յառաջ պիտի բերէ Անգլիա կատարուած սովիէթական ապստրանքներու զեղչումը, այլ տեղի պիտի տայ նաեւ նախնական նիւթերու գիներու բարձրացման բրիտանական ճարտարարուեստի համար։

«Ամբողջ աշխարհի վրայ տիրող տնտեսական սուր տագնապի ներկայ պարագաներուն մէջ, հակասովիէթական քաղաքականութեան վերադարձ մը ծանր հարուած մը պիտի իջեցնէ անգլ. ճարտարարուեստին, մինչդեռ Ս. Ռուսիան այնքան զօրաւոր է որ անոր դէմ կատարուած բրիտ. բոլոր էնթրիկները չպիտի յաղթուին խոչընդոտ հանդիսանալ իր յառաջդիմութեան»։

Սովիէթական կիսապաշտօնական օրկան «Իզվէսթիա» կը գրէ. «եթէ անգլ. գաղթային նախարարը իր կուսակիցները կը կարծեն թէ հակասովիէթական պայքար մը պիտի կրնայ ստարել առեւտրական նոր դաշնագիր մը կնքելու համար բանակցութեան բացման Ռուսիոյ կողմէ ընդունելուն. անոնք մեծապէս կը սխալին։

«Բազմաթիւ են այն երկիրները որոնք ուրախութեամբ պիտի ընդունին մեր ապստրանքները»։

Վանի մը անանկանալու վրայ է Վիէննայի մէջ

Վիէննա.— Վիէննայի Սէն Լամպրէխթ վանքը սնանկութեան վիճակին մէջ է։

Պէնէտիկտէնեաններու պատկանող այս վանքին պարտքերը չորս միլիոն շիլին կը հաշուեն, մինչդեռ չնչին գումար մը միայն պատրաստ է։

Պահանջատէրներուն թիւը չորս հազար է։ Այս սնանկութեան պատճառը կը վերագրուի փայտի ճարտարարուեստին ենթարկուած անդամալուծութեան։

Կարեւոր ոսկեհանքեր կը գտնուին Հարաւային Ափրիկէի մէջ

ՔԷՊԹԱՈՒՆ.— Երկու յայտնի երկրաբաններու կողմէ կատարուած երկու տարի տեւող գիտական հետազօտութիւններէ վերջ, ընդարձակ եւ նոր ոսկեհանքեր գտնուեցան Պլէօմֆոնթէյնի Արեւմտեան կողմը։

Հանքը կը հաշուի 228 միլիոն թօն։

Ըստ փորձագէտներու, այս գանձերու շահագործումը նոր թռիչք մը պիտի տայ Հարաւային Ափրիկէի։

Սուտ տարածայնութիւններ Ցունասատանի շուրջ

ԱԹԷՆՔ.— Գ. Վէնիզէլոսի սպանութեան համար կազմակերպուած դաւադրութեան մասին արտասահման շրջող տարօրինակ տարածայնութիւնները հերքուեցան պաշտօնական շրջանակներու կողմէ որոնք կը յայտարարեն թէ «կացութիւնը սովորական է եւ վարչապետը Լութրաքիէն Աթէնք վերադառնալու վրայ է»։

«Այէրօբօսթալ» օդանաւային ընկերութեան Գործը Գաղթակղութեան

ՓԱՐԻԶ.— Գ. Գուլլէօ—Լավօն ամբաստանուեցաւ կեղծ վաւերագիր գործածած ըլլալու մեղադրութեամբ։

ՏԵՂԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԱՐԱՆԻ ՀԱՇԻՒՆԵՐԸ

ՎՐԴՈՎԵՑՈՒՑԻՉ ՏԱՐԱՁԱՅՆՈՒԹԻՒՆ ՆԻՒԹԱԿԱՆ ՀԱՇՈՒԻՑՈՒՈՒԹԵԱՆ ՊԻՏԻՔԸ

Հրատարակութեան խնդրանօք ծանօթ եւ յարաբերեալ ազգայինի մը կողմէ մեզի ղրկուած է հետեւեալ տեղեկութիւնը զոր կը հրատարակենք վերապահութեամբ, սպասելով միացգամայն որ Կաթողիկոսարանը լուսաբանէ գայթակղեալ միտքերը.—

«Քանի մը ամիս առաջ, Ռէյկեան Որբանոցին մէջ կատարուած ճիւթական կարեւոր գեղծումին առթիւ Վեհ. Բաբգէն կաթողիկոս 700 Սիւրիական ոսկի տրամադրած էր Որբանոցի Տնօրէնին։ Սակայն լիճեալ գումարը չէր բաւած գոցելու համար բացը եւ երեւան հանուած էր գեղծումը։

«Բարգէն Կաթողիկոսին կողմէ տրուած գումարը ցարդ չէ վերադարձուած եւ ըստ այդ ազբիւրէ իմ հասած տեղեկութեանս համաձայն այդ 700 ոսկին արձանագրուած է որպես երէ Կաթողիկոսարանի հաշիւներուն մէջ, հակառակ Վեհ. Սահակ Հայրապետի փափաքին։ Այդ պատճառաւ այլ յառաջ եկած է անհամաձայնութիւն մը եւայլն...»։

Մեզի հաղորդուած տեղեկութեանց վերջին մասը չենք ուզեր հրատարակել, առանձնապես հետաքրքրուելու համար այդ հարցերով։ Սակայն կը կարծենք որ քիւրիմացութիւններ կան նաեւ այս առաջին տեղեկութեան մէջ։ Որովհետեւ որեւէ գիտենք, սոյն գումարը Բարգէն Կաթողիկոս տուած է իր անձնական գանձէն, ճկաթի ուղեղալով որ Ծերունազարդ Հայրապետը արդէն մեծած է այդ մասին առաջին անգամ իրեն եղած դիմումը։ Հետեւաբար, քանի որ Բարգէն Կաթողիկոս իր անձնական պատասխանատուութեան տակ այդ գումարը կարեւոր գումար մը յանձնած է, առանց սեպողական պատճառ ունենալու, Կաթողիկոսարանի հաշիւներուն մէջ պէտք չէ արձանագրուի այդ գումարը։

Խմբագրութիւնս սոյգ ազբիւրէ մը տեղեկացած է արդէն թէ՝ Սահակ Վեհափառը վճռորէն յայտարարած է որ չրջդունիր նման երէ մը Կաթողիկոսարանի գանձէն եւ առաջարկած է Աթոռակիցին որ իր անձնական դրամէն վճարէ այդ 700 ոսկին։

Լաւ է որ այս վրդովեցուցիչ տարաձայնութիւնը, ինչպէս նաեւ ուրիշ քանի քանաւելիներ Կաթողիկոսարանի հաշիւներուն շուրջ, լուսաբանելու եւ կասկածները փարատելու համար, Կաթողիկոսարանը իր երէ տարուան ճիւթական գործունէութիւնը ԴՈՆԷ Սպիսկոպոսական Ժողովին ներկայացնէ, երբ հնարաւոր չըլլար ընդհանուր հաշուետուութեան մը։

ԿՈՐՍՈՒԱԾ ԴՊՐՈՑԱԿԱՆ ՄԸ

Մուխթար Ձեմլիթեանի անունը դպրոցական ուսանող մը 12-13 տարեկան անցած հինգշաբթի օր առաւօտ Հավուզ Խ Վիլայեթի դպրոցը կ'երթար։ Տնօրէնը այդ օր կը յայտարարէ որ դասագիրք չունեցողները չեն կրնար ընդունուիլ դպրոց։ Մուխթար դեռ չունէր դասագիրք. կը վերադառնայ դպրոցէն, սակայն ո՛ւր, մարդ չի գիտեր։ Եւ ահա 10 օր անցած է այդ օրէն իվեր, բայց Մուխթար տունը չէ վերադարձած։ Ամէն կողմ ընդհարքներ կը կատարուին։

ՀԱՆՐԱՅԻՆ ՇԻՆՈՒԹԵԱՆՑ ԳԱՅԹԱԿՂՈՒԹԻՒՆԸ

ՆՈՐ ՁԵՐԲԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ ՄԸ ԵՒՍ

Հանրային օգնութեանց գայթակղութեան խնդիրը ցարդ չէ կորսնցուցած իր թափը. ընդհակառակը ընդհարքներ սանմանները աւելի կ'րնդարձակուին։ Երեքշաբթի օր, հարցաքննիչ դատաւորը պատճառ եղաւ առաջին երկրաշարժ Պ. Իլիաս Բրզիի հարցաքննութեան։ Եւ անմիջապէս հրաւէր ղրկեց։

Այսմաղը աւելցնենք նաեւ որ, հանրային օգնութեանց ամենաբարձր երկրաչափը եղող Պ. Իլիաս Բեյ մը օրաթերթ առաջ իր պատասխանը հանուած եւ խղաթաղեալ մը հանուած է Թրիբոլի։Պ.Իլիաս հրաւէր առնելուն պէս փութաց Գէյրութ եւ ներկայացաւ հարցաքննիչ դատաւորին։ Երկար հարցաքննութիւններէ վերջ, Պ. Շարպէլ ձերբակալման հրամայագիր սատրգրեց անոր մասին։ Պ. Իլիաս փոխանակ տունը երթալու, հարցաքննիչ դատաւորին հովանի ուղղակի առաջնորդուեցաւ աւազանէն բանտ։

Կը կարծուի որ Պ. Իլիաս Բրզի իրեն ուղղուած կարգ մը հարցումներուն պատասխանը չէ կրցած տալ եւ հարցաքննիչ դատաւորի մտքի գծուող կարգ մը կարեւոր քուդրեր։

ՇԱՏ ՇԱՀԵԿԱՆ ԴԱՍԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

Փարիզի գրական համալսարանի դասախօսներէն ծանօթ բնկերուհի Պ. Լէվի Պրիլ վաղը երեկոյ ժամը 18.30ին, Ֆրանսական Լիսէի մէջ պիտի դասախօսի ճիւթ ունենալով *Նախնական մտայնութիւնը*։

Դասախօսութեան պիտի նախագահէ հանրապետութեան նախագահ Պ. Շարլ Տէսպաս։

ՎԱՂԸ ՀԱԼԷՊԻՇՈՒԿԱՆԵՐԸ

ԳՈ՞Յ ՊԻՏԻ ԸԼԼԱՆ

Ի՞ՆՉ ԿԸ ՊԱՀԱՆՋԵՆ ՀԱԼԷՊՑԻՆԵՐԸ

«Էլ Նիթա»ի հալէպի թղթակիցը կը գրէ Հոկտեմբեր 25ի թուակնով.—

Հալէպի ժողովուրդը միշտ այս օր վստահութիւն չյայտնեց ներկայ երեսփոխանական ժողովին եւ օարուն ակ յայտարարեց որ կեղծ է եւ ապօրինի անոր գոյութիւնը։ Հալէպցիները չեն ուզեր որ ներկայ ժողովը Սիւրիական խնդրին լուծում կտրծիք յայտնէ եւ որոշում տայ, ընդհակառակը կը պահանջեն որ լուծուի ան եւ նոր ընտրութիւն տեղի ունենայ։

Հալէպի ժողովուրդը որոշած էր պոյքօթ ընել ժողովի բացուած օրը այսօր 25ին. սակայն այդ թուականի յետագային հետեւանքով 29ին յետագային ոչ. որով 29ին, օրաթթ օր ամբողջ խանութը գոց պիտի ըլլայ։ Իպրահիմ պէյ Հանանօի Դամասկոս մեկնումը կապ ունի այս որոշման հետ։ Ան հոն պիտի ներկայացնի Հալէպցիներու փափաքը եւ մինչեւ վերջ պիտի բողոքէ ներկայ երես. փոխանակական ժողովի գոյութեան դէմ։

Միւս կողմէ Հալէպի մէջ եւս բողոքի հետագիրներ կը պատրաստուին, պահանջելով ներկայ ժողովի լուծումն ու նոր ընտրութեան ձեռնարկումը։

ՊԷՅՐՈՒԹԻ ՎԱՃԱՌԱԿԱՆՆԵՐԸ ԿԸ ԲՈՂՈՔԷՆ

Դամասկոսի առեւտրականներու օրինակին հետեւելով Պէյրութի վաճառականները ներկայ Առեւտրական Սենեակի ընտրացանկին հանուագրութիւն մը ներկայացնելով կը բողոքեն մասնային սակերու յաւելումին դէմ։

ԱԼԵՔՍԱՆՏՐԷՔԻ ԵԼԵՔՏՐԱԿԱՆ ԼՈՑԸ

Բարձր Գօմիսէրութիւնը որոշմնագրով մը հաստատած ըլլալով Ալեքսանտրէքի-Բադամապետութեան եւ Նեթերլանտեան Ուժի Սիւրիական Ընկերութեան միջեւ գոյացուած համաձայնութիւնը, յետ այսու Ալեքսանտրէքցիները ամսեան գնով պիտի ունենան ելեքտրական լոյս եւ մղիչ ուժ։

ԱՆՕԹՈՒԹԵԱՆ ԵՐԵՍԷՆ ԳՈՂՈՒԹԻՒՆ

Երէկ գիշեր. պահակ մը, ձերբակալած է մարդ մը որուն ուսին վրայ կը գտնուէր տոպրակ մը։ Ցետ ննջութեան տոպրակի մէջ հաց լեցուած էր։ Դժբաղդ մարդը բերուելով Պուրճի պահակատունը խոստովանեցաւ որ գողցած է այդ հացերը իր ամօթի ու բռնատրնտանիքի կեանքը փրկելու համար։

* * *

Միեւնոյն օր գաղթի ոսոխականներ ձերբակալած են 50 տարեկան պառաւ մը որ գողութիւն ըրած էր։ Հարցաքննութեան միջոցին պառաւը խոստովանած է որ իմ բժիշկի մը տունը սպասուհի է եւ ունի հինգ զաւակներ, որոնցմէ երկուբը հիւանդ են. անոնց դեղի դրամ հայթայթելու համար սեպուած գողութեան դիմած է։

Այս խեղճ կինը հայ է եւրոյորովին անծանր ու անապաւէն։

ՈՐԴԵՍՊԱՆ ԾՆՈՂՆԵՐ

ՆՈՐԱԾԻՆ ՄԸ ԿԸ ԳՏՆՈՒԻ ԳԱՆԿԸ ՁԱԽՋԱԽՈՒԱԾ

Ասոյի օր, Իաս Գեյրութի ծովեզերքը գեղուած է նորածին երախայ մը հագիւ մէկ օրուան, որուն գանկը ջախջախուած էր։

Ոսոխկանութիւնը իսկոյն խնդրանքով ձեռնարկած է որդեսպան ձեռքերը գտնելու համար։

ՄԿՆԱԽՏԻ ԴԷՊՔ ՄԸ

Դամասկոսի ճամբուն վրայ, խոլիլ Գարուսիի տիճիին մէջ պատահած է մկնախտի դէպք մը։

Հիւանդը փոխադրուած է հիւանդանոց եւ տունը եակաճխուած։ Դուցիները պատուաստուած են։

ՁՈՐԵՆԻ ԳԻՆԸ ԴԱՄԱՍԿՈՍԻ ՄԷՋ

Հաւրացեալ մեծաքանակութեամբ ցորեն բերուած է Դամասկոս։ *Չիֆթը* կը ծախուի 78են մինչեւ 85 դահեկանի, Օսմ. ոսկին 250 դահեկան հաշուելով։

ՀԱԼԷՊԻ ՎԱԼԻՆ ԴԱՄԱՍԿՈՍ ԿԱՆՁՈՒԱԾ

Կը հաղորդուի թէ Սիւրիական կառավարութիւնը Դամասկոս կանչեր է Հալէպի Վալին, Նապի պէյ Էլ Մարթինը։

ՊԱՅՔԱՐ ԿԱՏԱՂՈՒԹԵԱՆ ԴԷՄ

Քայլայութեան խորհուրդը կազմութեան դէմ պայքարելու համար որոշած է չեղ այսու չձգել ոեւէ օուն եթէ ան չուենցնայ վզնոց եւ չրնկերակցի իր ձիրոջ։

ՀՐԱԺԱՐԱԿԱՆ

Հրաժարած եմ Ս. Դ. Հնչակեան կուսակցութենէն։

ՆՇԱՆ ՔԷՕՄԻՒՐՃԵԱՆ

Դամասկոս, 21 | 10 | 32

ՅԵՏԱՁՕՒՈՒՄՆ

«Մակոյթի Օր»ուայ առիթով «Ընտասարդ Հայուհի»ի կազմակերպած Հայ բերքերու ցուցահանդէսը անակնկալ պաճառաւ մը յետաձգուած է Նոյեմբեր 6ի կիրակիին։

Կը խնդրուի մեր բաժանորդներէն եւ հետաքրքրուողներէն Նոյեմբեր 8ը վերապահել։

Վայրը եւ առաւօտեան ժամը պիտի ծանուցուի «Ազդակ»ի մէջ։

ՎԱՐՁՈՒ ՍԵՆԵԿԱԿ

Վարձու կը տրուի մեծ, օդասուն եւ արեւոտ սենեակ մը, առանձին մուտքով։

Avenue Clémanceau, No. 66

ԱԿԱՐԱՆ ՊԷՅՐՈՒԹԻ

27 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 1932

	Մ. Ֆ.
Ցգիպտ. ոսկի	430
Անգլիկ. »	419
Տոլար »	126.50
Թրքական »	60
Գաճէ Օթթոման	138
Իտալական Լիր 100	645
Ցունական Տրախմի 100	90
Անգլ. ոսկի	606
Ֆրանս. »	484
Օսման. »	549
Արծաթ մէճիտ	22
Դրեսի Ցօնս. Ա. Ցֆ.	606
» » Բ. »	308
» » Գ. »	298

Սէնթրիւճ եզբարք Բիւ Ցօ՝ Թէլէֆօն՝ 5-19

Քարլայլ անոր աթոռ մը ցուցնելով.

— Հրամմեցէք, նստեցէք.

Սակայն տիկինը այնքան գրգռուած էր որ, չկարենալով աթոռին վրայ նստիլ, չարունակեց իր խօսքը.

— Այո, տիկին Լէվիսընն եմ, զայն ամուսինս կոչելու դժբախտութեան կ'ատիպուիմ, որքան գէշ մարդ ըլլալը գիտէի, բայց հիմայ տեղեկացայ որ ոճրագործ մըն է, Լօրտ Մաունթ Սէվըրընի գաթի, լաւ տեղեկութիւն չտուաւ, ձեզմէ հասկնալու եկայ.

Մր. Քարլայլ լռեց.

Տիկինը չարունակելով.

— Այդ ստորին արարածը թէ ձեր և թէ իմ կեանքս քանդեց, բայց ես իմ ձեռքովս ըրի. քոյրս Պլանչ նախապէս ըսաւ ինձ, սակայն ես կարևորութիւն չտուի, նոյնիսկ իր մեծ մայրը Միսիս Լէվիսընն ալ չատ խօսեցաւ և հաղորդեց որ անոր հետ ամուսնանալով կեանքս մինչև վերջը դժբախտ կ'ըլլամ, սակայն տգիտութիւն ըրի, և ամենէն գէշը այն է որ քրօջս վրայ յաղթանակ տանելու համար կուրացայ։ Հատ մալ զաւակ ունիմ Մր. Քարլայլ, հօրը անունը պիտի ժառանգէ։ Ա՜հ ես ըրանի թէ չի՞ ծնէր Մր. Քարլայլ այս մարդը պիտի դատապարտեն.

— Դեռ բան մը փաստուած չէ.

— Երանի՛ թէ ամուսնալուծման հրաման առնէի, քանիցս լուրջ պատճառներ ունէի ամուսնալուծուելու համար, սակայն հանրութեան առջև խայտառակել չուզեցի զիս, ըսէք ի՞նչ ընեմ.

— Հիմայ ստիպուած եմ մեկնիլ, ժամադրութիւն տուած եմ, և այդպէս չըլլայ իսկ ներեցէք ինձ եթէ անոր մասին չուզեմ բան մը խօսիլ, զիս անկիրթ մի արձէք, բայց անոր անունը չեմ ուզեր յիշել.

Ուիլսըն մասնաւոր վախ մը ունէր հրդեհէն և չատ անգամ գիշեր ատեն հրդեհի հոտ կառնեմ ըսելով տրնեցիները կ'արթնցնէր։ Դոան առջևէն ձայն մը պատասխանեց.

— Այո, հրդեհ կայ.

Ուիլսըն այս լսելուն պէս աւելի չսպասելով 12 մատուան նորածինը յափշտակելով. «հրդե՜հ, հրդե՜հ» պոռաց և դուրս վազեց, անկէ Ուիլեմի, Լիւսիի սենեակները մտնելով զանոնք անկողիններէն դուրս նետեց, վերջը տիկին Վինի սենեակին դուռը քախելով զայն ալ արթնցուց և հասաւ Մր. Քարլայլի սենեակին առջև։ Գլտիկները ևս իրենց կարգին վախնալով սկսած էին պոռալ։ Տիկին Վին ճաճպարանքով դուրս ելաւ։ Մր. և Միսիս Քարլայլ և բոլորը գիշերազգեստներով էին Մր. Քարլայլ տեսնելով որ աստիճաններուն վրա կրակ չկայ, հարցուց. «Ո՞ւր է հրդեհը, ո՞վ լուր տուաւ։ Այդ միջոցին զրան զանգակը զարնուեցաւ սաստկութեամբ, և Մր. Քարլայլ պատուհանէն գլուխը հանելով հարցուց.

— Ո՞վ է, ով կայ.

— Ես եմ պարոն, բացէք, մեր պարոնը մէկէն բան մը եղաւ ձեզ կանչելու եկայ.

Այս ձայնը դատաւոր Հէրի սպասաւորին ձայնն էր. ան չարունակելով ըսաւ.

— Աճապարեցէք պարոն կը վախնամ որ չէք կըրնար հասնիլ. Միսիս Պարպարան ալ մայրը կուզէ.

— Դո՞ւն ես Ճաբէր, հրդե՞հ կայ, տեղ մը կայրի՞ հարցուց Քարլայլ.

— Չեմ գիտեր պարոն, հրդեհ տեսած չեմ, բայց ներսէն ազմուկ մը կը լսուի.

Քարլայլ չուտով հասկնալով խնդիրը հօրը վիճակը հասկցուց Պարպարային ուշադիր կերպով, և թելադրեց

Բացառիկ Դիւրութիւններ եւ Պայմաններ

ԸՆՏԱՆԻՔՆԵՐՈՒ, ԴՊՐՈՑԱԿԱՆՆԵՐՈՒ, ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑՆԵՐՈՒ

Առողջ մնալու համար հանգիստ մահճակալ մը ունենալու է՝ հանգիստ կարեցնել ընճայնու համար։

Քինլանտակա մահճակալներու մեծագոյն գործարանին մեր բնդհ. ներկայացուցիչի հանգամանքով Ձեզ կ'ընծայենք առիթը աննկ օգտուելու համար։

Բան ատրի եւ աւելի դիմացկը կ'երաստատուրենք, ընկոյզի ճմանող փայտի մը օրինուած սոյն մահճակալներ օրուան ցորոյքն են, կը ծալուին, *քեքել, զօրաւոր զսպանակով*, եւ ամեն տակի յարմարող։

ԳԻՆ ՁԷՆ 10 Ս. ՈՍԿԻ

—o—

ՎՃԱՐՈՒՄ՝ 3 ՄԱՍՆԱՎՃԱՐՈՎ

—o—

5 0 | 0 զեղչ վերոյիշեալ գներուն վրայ, «Ազդակ»ի այն ընթերցողներուն որոնք ներկայ յայտարարութեամբ կը ներկայացնեն մեզի

—o—

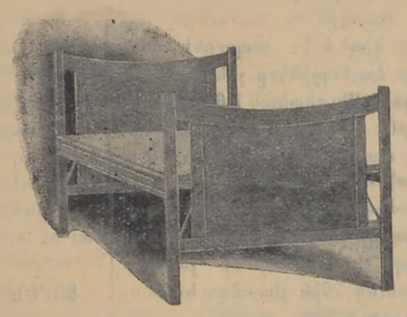

Ծիկիճ, ամօտօօ ցարածիճ զաւկիդ համար պիտի ուզես ունենալ լաւագոյն ժահճակալը. *վերջին ծայր ներկայանալի ապիտակ գոյնով, նիքէլի մետենական վերնլակով, երեխան վար իյնալէ ատդիւզդ. եւ պատրաստուած գիտական մետոտով, Ձեր զաւկին կատարեալ հանգիստը ապահովդ, սոյն ժահճակալները բոլորովին նորոյթ մըն են Սիւրիոյ համար եւ մեծ յոյս կը ներշնչեն մեր քով կրնաք գտնել։*

ԳԻՆ ՁԷՆ 10 Ս. ՈՍԿԻ

—o—

ՎՃԱՐՈՒՄ՝ 3 ՄԱՍՆԱՎՃԱՐՈՎ

—o—

5 0 | 0 զեղչ վերոյիշեալ գներուն վրայ միմիայն «Ազդակ»ի ընթերցողներուն համար։

—o—

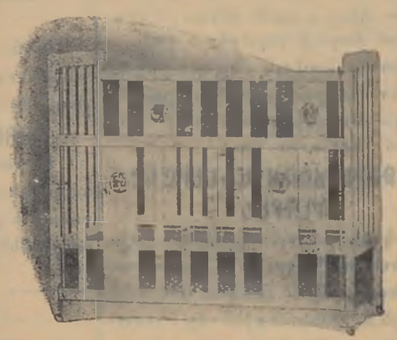

Նոյն իսկ երբ գնելու միտք ալ չունիք այցելեցէք մեզ եւ տեսէք այն իրեր որ կ'առաջարկենք Ձեզ, ուրիշ մը գնելէ առաջ։

O. Y. EKWALL. A. B. (Finland)ի

Սիւրիոյ, Լիբանանի եւ Իրագի ընդհ. ներկայացուցիչ

Ե. ՔԷՇԻՇԵԱՆ, Khan-Chouny, Գանճօ ի Բօմպին ճիշդ հեռի կողմը։

ՀՐԱՇԱԳՈՐԾ ՄԱՐԴԻ ԷԼ ՀԱՁ ՍՈՒՀԱՍԷՏ ՊԷՏ ԷԼ ՓԵԼԷՔԻ

Փուքացէք առնելու անոր կարծիքը ձեր բոլոր փափաքներուն համար։ Ան կը հանդարտեցնէ բոլոր չուարած և առնչուած մաքերը և կը վերադարձընէ անոնց փափաքածները։ Կ'իյնէ բոլոր ոգիներուն. հիքնօթիզով կը կարդայ մարդուն ժամանումները. ձեռքի գծերէն կը կարդայ մարդուն անցած, ներկայ և ապագայ կեանքը. կրնայ հասկնալ ամուսնութեան, ճամբորդութեան, սիրոյ, առեւտուրի, քննութեանց և այլն բոլոր գաղանիքները։ Այս բոլորը կը ցուցնէ մարդուն, կարծես թէ գրուած ըլլան թուղթի մը վրայ։ Կնոջ և ամուսնոյն միջեւ եղած դժուարութիւնները ու տարաձայնութիւնները կը լուծէ Աստուծոյ Սուրբ անուններովը եւ Ամերիկեան եւ Եւրոպական գիտնականներու փորձառութիւնները օգտագործելով։

Տխուր եղողներուն ուրախութիւն և հանդիստ կը պատճառէ. ղոյին և մտային հիւանդութիւնները կը դարմանէ։ Այս բոլորը մեծ յաջողութեամբ կը կատարէ։ Փորձը ամենամեծ փաստն է. անգամ մը այցելել բաւական պիտի ըլլայ։

ՀԱՍՑԷ.— Գէյրութ, Հանդիէ Ղամի փողոցի արեւմուտքը, Ֆրանսական հիւանդանոցին մօտ, թիւ 9 բնակարանը։

ԱԶԳԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

Ա.— Անոնք որ կուգան, իրենց մտքը պէտք է գրեն թուղթի մը վրայ և պէտք է պահեն.

Բ.— 1000 ֆռանկ կուտայ ան, եթէ չի կարենայ ճշդութիւն գիտնալ ենթակայի միտքը, գրուած արտերէն լեզուով միտքերը չխառնելու համար հարցումի միջոցին.

Գ.— եթէ նամակներու մէջ ամփոփուած չըլլայ երկու ռսկի, պատասխան չի տրուիր։

ՋԱՎՋԱՎԱՁԵԱՆ ՄԱՐԻՉՆԵՐ

ՏԵՂԱԿԱՆ ԳՈՐԾ

Ջաւզաւաձեան եղբայրներու հրդեհի վարիչները, շինուած պողպատով ապահովուած են 20 ֆիլօկրամ ճնշումի մը համար։

Անոնք արձանագրուած են քաղաքապետութեան անօրէնութեան մօտ և ճանչցուած Ֆրանսական բէմիթ ծանձնախումբի կողմէ։

Այս մարիչները այնքան ներկայանալի են որքան եւրոպականները։ Գիները չատ ծայրայեղօրէն ածան ու արդիւնքը գրեթէ վայրկեանական է։

ԱՔՔԱՊԻ ՏՕՔԹՈՐԸ

ՏՊԱԳՐԱԿԱՆ ԱՄԷՆ ԿԱՐԳԻ ԳՈՐԾԵՐՈՒՄ ՀԱՄԱՐ

Դիմեցէք «Ազդակ»ի Տպարանը՝ գիրք, պրօշիւր, հարաճելիակ հրաւիրագիր, պաճառագ, ճամբակի թուղթ եւ առեւտրական ձեռագիրներ.

ԱՐԱԳ, ՄԱՔՈՒՐ, ԳԵՂԵՑԻԿՊԵՏ ՓԱՇԱՆ.

ՀՈՒՆ ՄԹԵՐՔ ԳԻՐԵՐՈՒՆ

ԳՒՆԵՐՈՒ Թ. ԹՒՐՔԵԱՆ

ԿՈՍՏԱՆԴ ՆՈՒՐՈՒՏԱՆ

Հիմնուած 1921 ին Մուրատբէյ

Ներս դիւրաւոչեայի պայմաններով կը կատարենք ամեն կարգի նիքէլադրումներ եւ արծաթագրումներ։ Մաճառներ ապատարկութիւն բնակարաններու նիքելա-ճարագումներ։ Ճաճառներ Philips եւ Lux նիքել. լամբեռու եւ ամեն տեսակ նիքելարանի պիտոյքներու։

Վկայական 1931 ին։

Հասցէ — Պ. Ուզունճեանի գրասեղ կից Գուրճ. B. P. 401

ՀՐԱՇԱԳՈՐԾ ՄԱՐԴԻ

Standard-Najjar

ՈՎ ՈՒԶԵՍ ՈՒԱՆՈՂ

հնական է որ դարագական պետքերը կը փնտռեն հանար ամենալաւ տեսակները կը փնտռեն

Դուն գիտես որ ՍՊԱՆՏԱՐՏի կօշիկները լաւագոյններն ու ժամանագոյններն են.

ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ՝ ՆԱՃԱՐ ԵՂԲԱՐՑՆԵՐՈՒ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ

ՄԱՆՐԷԲԱՆԱԿԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՈՑ

Laboratoire Microbiologique

ՏՕՔԹ. ՍԱՄՈՒԷԼ (ՍՏԵՓԱՆԵԱՆ)

Մասնագիտութիւնը կատարելագործած է Փարիզի եւ Լիօնի մէջ եւ ատանկ ատրիճներ ի վեր բժշկ. սոյն ճիւղով զբաղած ըլլալով կը կատարէ բժշկ. ամենճնաչելիգճեր. (մկ. խուխ. արիւն եւլճ).

Հաստատուած է Մէյրի փողոց Տաուրի տճնիին մէջ.(պապ իտրիսի մօտ բրամուէյի գծին վրայ) խղճամիտ ատխատանճ, չափաւոր գին.

ՏՕՔԹ. ԳԷՈՐԳ ԿԷՐԿԷՐԵԱՆ

Վկայեալ Lauréat Ընկերք Interne եւ այժմ մնայուն *ՍԻՒՆԳԼՅ* յ'ի Ֆրանսական հիւանդանոցի *ԱՋՔԻ, ՔՔԻ, ԿՈԿՈՐԴԻ, ԱԿԱՆՋԻ և ԳՆՈՒՈՒ* հիւանդութիւններու բաժնին։

Հիւանդ կ'ընդունի կէսօրէ վերջ ժամը 2—6

իր գլխիւին մէջ rue de Damas, No. 15

Հիւանդներ ուղղակի հիւանդանոց կ'ընդունուին իր կողմէ տրուած մուտքի բարօրով։

Ագքատ հիւանդներու ձրի դարմանուած, ամէն օր կէսօրէ առաջ ժամը 10—12, հիւանդանոցի դարմանատան մէջ։

Կարի եւ Ձեւագիտութեան Դասընթացք

Տիկին ՄԱՌԻ ԵՐԱՄԵԱՆ

ՎԱՅԱՁՆԱՀ ԴԵՐՁԱԿՈՒՀԻ

ԲԱՐԻԶԷՆ ԵՒ ՎԱՃԻՆԿԹՕՆԷՆ

Կարի եւ ձեւագիտութեան մասնագիտուհի, Տիկին Մառի Երամեան կը վերադառնայ իր առիսատանոցը, Մեծ Սէրայի դիմացը Նօ. 78 տան երկրորդ արկը։

Երեք ամսուան միջոցին կը սորվեցնէ ամենավերջին ճարաձեւութեամբ, կար եւ ձեւագիտութիւն իր բոլոր բարդութիւններով եւ արդիական մեթոդներով, Droit-fils մեթոտով։ Իր ատակերտուհիները կ'օժտէ Բարիզի ատխարհաձանօթ Académie Daydou վկայականով։

Տոկուն շինուածք, վայելուչ տեսք
Հնչուն եւ բնական ձայն
Ահա յատկանիշներ՝

ՈՐՈՆՑՄԱՎ ԿԸ ՁԱՏՈՐՈՇՈՒԻՆ

ԱՓՕԼԼՕ ՖՕՆՕՆԵՐԸ

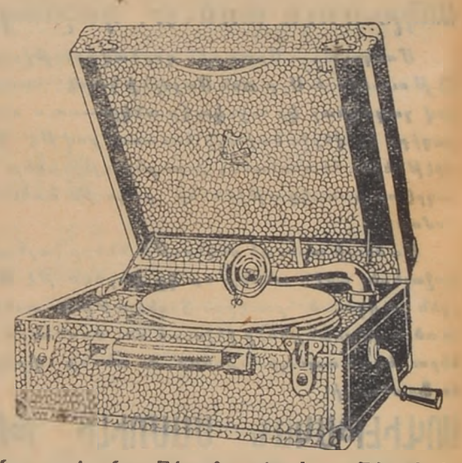

Հրապարակի վրայ գրտնել՝ ող բոլոր մարքանեռրու հետ կը մրցին Աբոլլօ ֆօնօներր։ Մանաւանդ վերջին նոր մօտէլները, որոնք հասած են արդէն, անգերազանցելի են իրենց տոկունութեամբ, վայելչութեամբ և ժատչելի գիններով։

APOLLO GRAMOPHONE Co. Ltd

(of London)

ԱՓՕԼԼՕ ՖՕՆՕՆԵՐՈՒՒ ԹԱԳԱՒՈՐԸ !!!

Կատարեալ համոզում գոյացնելու համար՝ անգամ մը այցելեցէք

MAISON APOLLO, Rue de la Poste, BEYROUTH

Փորոգիճ եւ բօնօօլ՝ ամէն ձեւի, տեմիճնլի օրակ եւ առաւելագոյն գիւրամատչելի գին, վճարումի դիւրութիւն։

Ընդհ. ներկայացուցիչ՝ Սիւրիոյ, Պաղեստինի, Անդրյորդանանի, Միջագետքի եւ Կիպրոսի.— ԳՈՒՐԳԷՆ ՍԻՆԱՆԵԱՆ

KOURKEN SINANIAN, Boîte Postale 642, BEYROUTH (Syrie)

ՕԳՆԷ ԴՈՒՆ ՔԵԶԻ ԵՒ ԱՍՏՂԸ ՔԷՕԼ-ՊԻՏԻ ՕԳՆԷ

ԸՆՏԱՆԻՔԻ ԱՍՏՂԸ

(L'ETOILE du FOYER)

Առեւտրական և երկրագործական ժողովրդային Ընկերի հասատութիւն

Անանուն ընկերութիւն.— դրամագլուխ՝ 3,000,000 ֆրնք.

որ կրնայ 3.000,000,000 ֆրնք.ի բարձրացուիլ վարչական խորհուրդի պարզ որոշումով։

Գեղրոնատեղի.— 137 Boulevard Sebastopol - Paris

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ Արեւելեան պետութեանց

Սպվոյ Օքելի օճճ, Գուրճ, Գէյրութ

ԵԼԵՒՄՏԱԿԱՆ ՃԻՒՂ

Աւանդի պայմանագրութիւնի

ՕԺԻՏ

Երաչխաւորեալ տոկոս 6%։ Ասկէ՝ զատ մասնակցութիւն ընկերութեան չահերուն։

ԿԱԼՈՒԱԾԱԿԱՆ ՃԻՒՂ

ՎԱՐԿԵՐՈՒ ԲԱԺՈՒՄ

կալուածի վրայ փոխատուութիւնք

վճարելիք 10—15—20 տարիէն։ Երոյչուած պարժամանակէն առաջ ուղղը կրնաք վճարել։

ԸՆՏԱՆԻՔԻՆ ՍՈՍՏՂԸ ընկերութիւնը ներկայիս 75,000է աւելի անդամ ունի։ Մինչև 1 Ապրիլ 1931 Ընտանիքին Աստղը 135 միլիոն փոխ տուած է, գրաւով 500 միլիոնէ աւելի արժէք ունեցող անշարժ կալուածներու վրայ։

Ամեն բոքակցութիւնի ուղղել՝ B, P. 821, Beyrouth

անոր պատրաստուիլ երթալու համար։

Եօթը Ուիլեամ մինչև այդ պահուն գիշերազգեստով մէջտեղ կեցած էր և քրտինքներու մէջ էր, իսկ Ուիլսըն ճաշասէրի հետ վէճի մէջ էր և կը հարցնէր անոր ճաշատէրը։

— Ո՞վ ըսաւ քեզի որ հրդեհ կայ։

— Քեզի հարցուցի և այո ըսիր, պատասխանեց Ուիլսըն։

— Իսկ տիկին Վինն ամենապատիկ երախան գրկած կը դողար, Քարլայլ չորս կողմը դիտելով, ըսաւ։

— Ուիլսըն չուտով տղաքները անկողին տար, իսկ ճօ՛ն, դուն ալ գնա և կառքը պատրաստէ, վա՛յ տիկին, այդ ծանր տղան գրկած կ'սպասէ, ճօյս եկուր Արգին առ։

Երբ Գարպարա հագուստները կը փոխէր և կը պատրաստուէր մեկնելու, դրսէն աւելի ուժգին աղմուկ մը բոլորը մէկ դուրս թափեց։ Ճօյս տիկին Վինի ձեռքէն երախան առնելու ատեն անոր դէմքը տեսնելով սարսափով պոռացած էր և պղտիկը վար ձգած ձեռքէն։ Բերանը բաց ան դողալով կը նայէր տիկին Վինին և գոյնը մոխիր կտրած էր։ Քարլայլ հասնելով հարցուց անոր.

— Ի՞նչ կ'ըլլաս ճօյս, ի՞նչ եղար, չուտ խօսէ.

Իսկ ճօյս ծունկի եկած վախէն դէպի տիկին Վինի գացած կողմը կը նայէր, որովհետև ան տիկին Վինը ճանչցած էր և կը կարծեր որ Իզապէլի ոգին է.

Քարլայլ նորէն ձռելով հարցուց։

— Ի՞նչ է այս ճօյս, չուտ ըսէ.

— Աման պարոն, Աստուած օգնէ մեզի.

Ուրիշ բան չկրցաւ ըսել և դողալով ելաւ վեր։ Իսկ Գարպարա ըսաւ.

— Ուրիլսըն տունը տակն ու վրայ ըրաւ կ'երևի սատանայի պատմութիւն կը կարդար, չուտով հագուինք ու երթանք։

ՄԱՍ ԺԸ.

ԵՐԵՔ ԱՄԻՍ ՑԵՏՈՑ

Գարունը անցած և ամառը եկած էր։ Յուլիսի տաք օրերը սկսած էին։ Քարլայլի լնտութենէն իվեր երեք ամիս անցած ըլլալով, դէպքերը այդ չրջանին ևս անպակաս եղած էին։ Դատաւոր Հէր կաթուած ունեցած էր և թէպէտև կամաց կամաց առողջանալու վրայ էր, սակայն նախկին վիճակը երբէք գտած չէր։ Որովհետև առանց յանցանքի հարազատ զաւակը այնքան անողորմօրէն չարչարելը և վերջէն գիտնալը այդ բոլորը, դիւրին չէ։ Իսթլինի մէջ հրդեհի սխալ լուրը Ուիլեըմի և Ճօյսի վրայ չատ սուղի նստած էին։ Ուիլեըմ պաղ առնելով կուրծքի հիւանդութիւնը սաստկացած էր, իսկ Ճօյս գրեթէ երազ տեսնելու պէս էր չարունակ և յաճախ խօսուած խօսքերը չէր հասկնար։ Որովհետև ան ճանչցած էր Իզապէլը։ Միսիս Գարպարա և Մր. Քարլայլ Լոնտոն գացած ըլլալով, Ուիլեըմը և Ճառայողները Ճօյսը միասին տարած էին։

Լոնտոնի մէջ էչվիսընի խնդիրը ամէն կողմ տարածուած ըլլալով. ամէն մարդ տեսակ մը բացատրութիւն կուտար։ Լոնտոն հասած երեկոյին, գեղեցիկ երիտասարդ տիկին մը գալով Քարլայլի հետ տեսնուիլ ուզած էր։ Քարլայլ, ձեռքը գլխարկը բռնած տեղ մը երթալու համար պատրաստուած էր այդ միջոցին, տեսնելով զայն յիշեց թէ ժամանակին տեսած էր արդէն և ծանօթ մըն է իրեն, և կարծեց որ ան Գլանչ Շալօնէրն է, մինչդեռ անոր փոքրիկ քոյրն էր։ Ան սկսելով խօսիլ.

— Կը ներէք, ձեզմէ ամենակարևոր խնդրանք մը ունիմ, ես տիկին Էչվիսընն եմ.

AZTAG
JOURNAL QUOTIDIEN ARMÉN.
B. P. 587
BEYROUTH, Liban
Directeur-Propriétaire
HAIG BALIAN
ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ՍԻՒՐԻԱ տար. 550, վեցամսեայ 300 Ս. Դ.
ԱՐՏԱՀԱՄՆ. տարի. 7, վեցամսեայ 4 տոլար

ԱԶԴԱԿ

ازتـــاك

جريدة سياسية ادبية اقتصادية حرة

ՕՐԱԹԵՐԹ
ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԳԻՏԱԿԱՆ

ՇԱԲԱԹ ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 29 1932
ԳԻՆԸ Է ՀԱՍՏ 2.50 Ս. Դ.

Ջ. ՏԱՐԻ | Ամեն առաքում պէտք է բնել բերքիս ցօրեկնիկ հասցէին | ՑՕՐԷՆ — Խմբագիր՝ ՀԱՅԿ ՊԱԼԵԱՆ | Չհրատարակուած ձեռագիրները չեն վերադարձուիր | Թիւ 172 (749)

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

ԱՆՍԱՍԱՆ ՈՒ ԱՆՇԵՂ

Վիրաւորի մը նման որ ժամանակ մը յետոյ կ'զգայ իր վէրքերուն ցաւը, աշխարհը կը գալարուի ցնցումներով՝ ընդհանուր սպանդէն տարիներ յետոյ միայն։ Այժմ աւելի քան կ'զգան մարդիկ թէ ինչ կը նշանակէ ազգերու ուրիւնոտ պայքարը, ինչ հետեւանք կ'ունենայ դաշնագիրներու բռնաբարումը, մարդկային խօսքի ու սկզբունքներու ուրացումը։ Արդարև ինչ խօսք այլևս առօրեայ քայլերու և սրբութիւններու մասին, երբ մարդիկ ու ազգեր չեն վարանիր միլիոններ իրար կոկորդի նետելու, գիրար բզքտելու համար նախնական վայրենիներու նման։ Ու ծանր հեգով մարդկութիւնը կը տաքայ անել ճամբաններու մէջ, շարունակելով պատերազմը այս անգամ հոգիներէ ներս, քանդելով գեղեցիկ սրբութիւնները, հասկացողութիւնները, որոնք հազիւ բաւած էին մարդը զանազանելու անասուններէն։

Զարմանալի չէր որ ծանր այս վիճակը իր անդրադարձումը չունենար նաև մեր ժողովուրդին վրայ, որ ընդհանուր սպանդէն դուրս եկաւ ամէնքէն աւելի քաժուած ու վիրաւոր։ Աւերածութիւն, արիւնոտ պայքար, յոյզութիւններ, վտ ու գունեղ հեռանկարներ ու ապա ծանր հիասթափութիւն։ Ահա թէ ինչ յարափոփոխ փուլերէ անցաւ հայ մարդը՝ վերջին տասնհինգ տարիներու ընթացքին։ Ու այս բոլորը ձգեց խաթարող հետք մը որուն հետեւանքները ցեղը կը կրէ ամէն քայլափոխի։ Հաստատ ու բացառիկ նկարագիրներուն էր որ տրուած այս պայմաններուն մէջ հոգեկան հաւասարակշռութիւն պահել։ Նոյնը և հաւաքականութիւններու համար, անբիծ անցեալ, անկաշառ նկարագիր, ու անյողդողդ հաւատք էր պէտք, որպէսզի ժողովուրդներու ճակատագիրը վարող կուսակցութիւնները կարողանային պահել իրենց քայլերը այս նոր պայմաններուն մէջ։

Դաշնակցութիւնը, անբաժան մասնակից զինք ծնող ժողովուրդի տառապանքներուն, անբաժան բնկեր անոր փորձութիւններուն, ուղեկից անոր երկրէ երկիր ու կայանէ կայան, ունէր իր մէջ անհրաժեշտ տուեալները՝ ճիգ ի գործ դնելու՝ պահելու համար ցնդային նկարագիրն ու մարդկայնական սկզբունքները։ Նոյնքան դժուար աշխատանք մը որքան հին օրերու պայքարը հայրենի լեռներուն վրայ։

Բազմաթիւ կուսակցութիւններ օտարներու մօտ և մեր մէջ, կամ քաշուեցան ի սպառ և կամ շատ բան կորսնցուցին իրենց ընդհուպ ուղեգծէն։ Անոնց Փոքրաթիւ կայուն նկարագիրներուն համար կարելի չեզաւ կասեցնել այլասերումը, ու անոնք դառնացած կամ մեկուսացան և կամ հեռացան թոթուելով իրենց ոտքերու փոշին։ Ու ինչպէս յաճախ, այս անգամ ևս Դաշնակցութեան վիճակուեցաւ՝ այս ծանր ու ճակատագրական օրերուն՝ չեմարդային ճիգ ի գործ դնել կասեցնելու համար ցեղին հոգեկան և ֆիզիքական անձխուռը։

Բեմ, Մամուլ, կազմակերպական անդուլ ու լուրջ աշխատանք, յաղողեցան ընել անկարելին ու ոտքի կանգնեցնել վիրաւոր հայ մարդը՝ իր կէս ձգած ճամբան շարունակելու համար։

Փակուած պէտք է համարել այլևս կազդուրումի շրջանը, ժամանակ է այլևս ժամահոգւելու համար ցեղին ապագայով, փրկելու զայն այս անգամ հոգեկան կոտորածներէ՝ որ նոր բարքերը պիտի առաջացնեն մեր մէջ, դարձնելով ժանտակի երևոյթները ընդհանուր հոգեբանութիւն։

Հլահրելով լաւ օրերու յոյսը մեր ժողովուրդին մէջ, ամրացնելով հաւատքը հոգիներէ ներս, չպիտի մոռնանք նաև դիմակազերծ ընել ամէն կարգի ազգուրացներն ու դաւաճանները որոնք կը ձգտին խանգարել այս ժողովուրդի հանգիստն ու խաթարել անոր բարոյական ըմբռնումները։

Կարելի է ներողամիտ ըլլալ ամէն տեսակ հակառակորդներուն վերաբերմամբ, բայց երբեք ներելի չէ անտեսել անոնց որոնք ցեղին հացը կը քունաւորեն։

Դաշնակցականի ուխտին բաժին կը կազմէ հալածանքն ու տառապանքը, անիկա վարժուած է բանտի ու աքսորի. եթէ չունի այդ փորձառութիւնը պարտաւոր է միշտ ականջալուր ամէն փորձութիւն յանուն իր դաւանած դրօշակին։ Անոնք որոնք լեցուած են ժխտելէն հակառակութեամբ Դաշնակցութեամբ դէմ, քող ուղղեն իրենց սլաքները ուղղակի անոր դէմ, ու քող հանգիստ ձգեն այս քամուած ժողովուրդը։

Սճախի պատմութի՞ւն պիտի հիւսեն, անտպատներու մէջ անկախ պետութեան առաւաւե՞լ, լա՛ւ, քող փաթիւն այդ բոլորը Դաշնակցութեան վրին, չմոռնան աւելցնել նաև որ Դաշնակները այս ժողովուրդին հազիւ հարիւրին մէկ տոկոսը կը կազմեն, և թէ ամբաստանները ամբողջ հակառակ են անոր վարած քաղաքականութեան։ Նեղազգայն չարիքը կ'ըլլայ այս, թէև օտարին շատ չի հետաքրքրեր մեր գոյնը, ու արևելքի հոգեբանութիւն է ոչ թէ կազմակերպութիւններու այլև անհատներու ժեղքերը տարածել ժողովուրդներուն վրայ։ Սակայն ժամանակաւոր ու փոքր օգուտն ալ շահ մըն է։ Ծնունդով դաւաճանը պէտք է որ դաւաճանէ, գէթ չարիքը քող իրմէ դուրս գայ։

Անսասան ու անշեղ Դաշնակցութիւնը կը շարունակէ իր ճամբան, հարազատ միշտ այն ինչ ինքզինքին խոստացաւ իր սկզբունքներուն, հաւատարիմ անոնց քայլերուն առիւծաւատաւոր իր սկզբունքներուն, հաւատարիմ անհամար ընկերներու անձնազոհ յիշատակին, պատրաստ ամէն վայրկեան նորանոր զոհողութիւններու, Դաշնակցականը կը շարունակէ կենալ հաստատուն հայ ժողովուրդի կողքին ներկայ ցնցումներու ալեկոծութեան մէջ։ Ան կը ներշնչուի անցեալէն, կը հաւատայ ապագային, կ'ապրի ներկան ու կը ստեղծագործէ ներկայի համար

ԱՅՍ ՏԱՐՏԱՄ ՕՐԵՐԷՆ ՎԵՐՋ ԳՈՒՆԱՏ...

Ու գիտեմ, ու կ'ուզեմ հաւատալ,
Որ օրերն այս, տժգոյն ու յոգնած
Որպէս մէկ աշնային իրիկուան
Պի՛տ անցնին, անհետին անկասկած։

Զանծրոյքը լուսնային ցրտութիւն,
Ու քափուր անկողին անկրակ,
Որպէս ջինջ ու բոցեղ առաւստ
Պիտ՝ կեցուի նոր կեանքով սպիտակ։

Պիտ՝ անցնի տուայտանքն այս խաղ, ողբ,
Տխրութիւնն որպէս հիւր անհաճոյ
Պիտ՝ անցնի իր փեշերն հաւաքած
Ոլպէս ցաւէտ ու դալուկ երեկոյ։

Պիտ՝ անցնի տաղտուկը ծուլութեան
Որպէս ամպ յուսահատ, ահաւոր,
Երազը օրերու եզերքին
Պիտ՝ փայլի որպէս ջահ հեռաւոր։

Մտածումս հագած քոյ վերարկու
Օրերուս էջերուն վրայ վէմ
Պիտ՝ իջնէ որպէս վառ արշալոյս
Որպէս լոյս յաւիտեան ու անշէջ։

Այս տարտամ օրերէն վերջ գունատ
Պիտի գայ լուսաւոր ցնծութիւն,
Արեւը, ծիրանի պատմուճան
Պիտ՝ իջնէ մեր սառած սրտերուն։

ԱՐՄԷՆ ԱՆՈՒՇ

ՃԱՄԲԱՆ ԵՐԿԱՐ ԵՒ ԱՆՇԱՐԺ...

Նուէր՝ Բանաստեղծ ԱՐՄԷՆ ԱՆՈՒՇԻ

Ճամբան երկա՛ր եւ անծա՛յր...
Անհանգրուան սա՛ ճամբան
Փոշիով եւ արեւով
Ծածկուած,
Որուն անվերջ երկայնքին՝
Մութ նոճիներ սըգաւոր
Են նետեր
Հասակն իրենց՝ դարերու
Երազանքին ծոցն անհուն,
Եւ որուն
Փեշէն առկախ կը հոսի
Վըշիտ առուակն, անըստոյգ
Երգն հողին իր իմաստուն վայրերին մ.ջ՝
Նոճիներէն ան՛դաժան՝
Փոխելով
Հառաչանքի մ՝անորոշ...
Անհանգրուան սա՛ ճամբան,
Բլուրի
Մ՝արեւահար կուրծքին վրայ,
Հանդիստորէն եւ անտարբեր երկարող
Ու բընաւ
Բլուրին լոյս զգաքին
Զը յանգող..
Անհանգըրուան այդ ճամբան
Կեանքիս ճամբան է տըխուր,
Որուն վըրայ ցուպս արդէն
Մինչեւ իր կէսն է մաշեր...
Զո՛ւր մաշեր. ..

Լ. Փ.

ԳԱՂՏՆԻ ՆԱՄԱԿ

ԹՈՒՐՔԻՈՅ ՎԵՀԱՊԵՏ Մ. ՔԷՄԱԼԻՆ

Գրեց— ԹՈՒՐԻԿ

Երկար ժամանակէ ի վեր կը մտածէի Ն. Վսեմ. Թեանդ հրկու տող գնահատականն նամակ գրել, բայց յարմար առիթը չէր պատահեր։ Այս անգամ ձեր նոր ե. լոյթը—Թուրք լեզուն բարեփոխելու ճիգը—այդ առիթը կուտայ ինձ, որ երկու բառով իմ խորին գնահատանքս գամ դնելու ձեր ոտքերուն առջեւ։

Դեռ ձեր պատկառելի երեսը տեսած չեմ, ո՛չ ալ պատկերը դիտած, բայց կը նկատեմ որ դուք նոր Թուրքիոյ ստեղծողն էք ու Աստուածը, և ամէն նոր սեռնդագործութիւն ձեր պատկերը կը ցոյացուէնէ, ուրկէ կրնամ չսա դիւրութեամբ ճանչնալ ձեզ։ Չէ՞ որ Աստուած իր պատկերին պէս կ'սարեղծէ ամէն բան. անշուշտ դուք բացառութիւն մը պիտի չկազմէիք։

Շատ չատ ելոյթներ ունեցած էք. օրինակ. Թագաւորին փափուկները ձեռքը տալ, մոլլաներն ու սօֆիթաները իրենց յարմար տեղը կապել, Շէյխ իւլ իսլամը օգափոխութեան դրկել, չատ մը իթիհատականներ ճաճել տալ, Թուրքը քաղաքակրթութեան ու ազգերուն ժայրը հոչակել, — խորհուրդ պիտի տայի որ ազգին հայրը անձանօթ չը ձգեն, վերջէն վախնամ փիճ բանն — վերջապէս սա թհեսեն գրուած գրերը չկել տալ, չատ գովելի ձեռնարկներ են Թէև, բայց վերջի ձեր ելոյթը կը գիւ կանցնի բոլոր միւսները և չատ աւելի կը բնորոշէ ձեզ, ներսով ու դուրսով։

Ձեր հակառակորդները ինչ որ ալ ըսեն, Թուրք լեզուն փոխելու կամ բարեփոխելու ձեր ձեռնարկներուն համար, ես չարախօսութիւն պիտի նկատեմ, որովհետև գիտեմ որ դուք, երկու նպատակներով կրնէք այդ բանը։

Նախ ներքին գոհունակութեան համար։ Ինչպէս ամէն մարդ, այնպէս ալ դուք, ներքին հաճոյք կզգաք ձեր հանդիպած գեղեցիկ Թրքուհիին՝ ախանըմ էֆ. սէյտ ըսելու տեղ, «ախանըմ էֆ. գազըդլամա» ըսել. կամ փոխան կ ըսել կամ փոխանակ ըսելու «էֆենտի պիր տագգա պէիկիմ ատ կէյիմ,» ըսել «էֆենտի պիր տագգա սիւրիյէյիմ կէյիմ» այս բառերը անշուշտ որ հաճելի են. ով ինչ կուզէ այն թող ըսէ. «Թուրք իգականն սեռը» բացառութիւնն ալ մէկ բառով կարելի է ըսել, «գանճդը Թուրքլէր» կամ Թուրք գանճդըլար անշուշտ սուանց կենդանիներու արու սեռին յարգ. ընելու, Թուրք այրերը։ Լուսանկ. րիչ ներսն օթուտագնի պիտի ըսուի եղեր։ Իսկապէս աւելի՞ լաւ բառ գտնել չեմ կարծեր կարելի ըլլայ. ինչ լաւ ոճ կըլլայ, եթէ ըսէք «պիտիմ մտամ օթուտագըէ կիթամ», միայն Թէ այն ձևով ըսելու էք որ, օթուտագնի բառը՝ մայասրի նայող բժիշկի իմաստ չ'ստանէ էնգ։ Ի բարեփոխութեան ձեր երկրորդ նըպատակն ալ վստահ եմ որ մարդասիրական և քաղաքակրթական է. այդ բաներուն գործածութիւնը միշտ կուռի և աղմուկի պատճառ եղած են մինչև հիմա, որովհետև միշտ գէշ ու վատ իմաստով գործածուած են, հիմայ դուք կ'ուզէք որ այդ բառերուն իմաստները փոխուին կրթուին, Նրբանան... Թուրք ազգին պէս, որպէսզի այլևս դասուին մաքուր բառերու կարգին... այդ մտքերը կը բաւեն որ հիանանք ձեր վրայ։—

Աարպէճանի մէջ, կոարող զէնքերուն եաթաղան, իսկ փամփուչտաւոր զէնքերուն եարաղան կ'ըսեն։ Ձեր եղբայրակից Նուրի փաշան երբ Պաքու մտաւ, արբունի գործը չարունակելու համար, զինուոր ուղեց Թուրքերէն, Թուրք մուննաիկները սկսան պոռալ...

«Էյ Թուրք գարաչլար, հէրքէս քէնտի եամազանը այսընվէնուրիփշանըն արգասընա կէչը՞ն». եթէ այդ բառերը դուք ալ իւրացուցած էք, վստահ եղէք որ օր մը ձեր մուննաիկներն ալ նոյն բանը պիտի պոռան ձեզի համար։ Այս պ րագան ձեր ուշադրութեան կը յանձնեմ, բարեկամի մը պէս։

Կարդացէք և Տարածեցէք
«ԱԶԴԱԿ»Ը

ԱՄԵՐԻԿԱՑԻ ԺՈՂՈՎՈՒՐԴԻՆ
ՀՍԿԱՅ ՀԱՐՍՏՈՒԹԻՒՆԸ

Ամերիկեան օբաքաթերթ մը հետեւեալ խիսս օտիեկան խմբագրականը գրած է ամերիկացի ժողովուրդին հարստութեան մասին։ Իր կարեւորութեան համար սեռեու ցոյնութեամբ կուտանք։

Այս խմբագրականին մէջ պատճառներն ու վիճակները չկայ, իրողութիւններու պարզ հաւաքածոյ մըն է ան, պերճախօս և անվիճելի իրողութիւններու, որով կ'ապչեցնէն ամէն անոնք որ կը յայտարարեն թէ Ամերիկան կը սայթաքի անճիգ յուսահատութեան մը մէջ։

Ամերիկայի Mutualդրամատանց խնայողութիւնը կը հասնի 1,233 միլիոն ոսլարի, որ աւելի վեր է քան երեք տարի առաջուան ամենայաղող չրջանին։

Դրամատուններու մէջ ադանդաւորներու (depositors) թիւր կը հասնի 52 միլիոնի ժողովուրդին իւրաքանչիւր ընտանիքի երկու հաշիւ ունենալու թեամբ։

Արժեթուղթ (stock) ունեցողներու թիւը 1929էն ի վեր աճած է հարիւրին չառասնեւն։

Հարիւր երկու ընկերութեանց խմբակցութիւն մը ունի 5,530 036 բաժնեհաէր. ամենայաղող չրջանին անոնք ունէին 7,675,143։

«Ըմերիքըն Թէյֆոն էնտ Թէյկրաֆ» ընկերութեան ստացուածքը 3,200 միլիոն ոսլարէն վեր է։

Աչխարհի վրայ գոնուող որևէ ազգ չի կրնար ցոյց տալ այսքան արժեքութիւն և լայնածաւալ դրամատիրութիւն։

Մեր ունեցած ոսկի քանակը 4 000 000 000 ոսլար է։ Որևէ երկիր այսպիսի գուժարի մը տիրացած չէ տակաւին։ Օրինակի համար Անգլիա ունի միայն 588 միլիոն ոսլար։

Մեր չրջաբերութեան դրուած գրամը կը հասնի 5,464,000,000 ոսլարի, կամ՝ ամենայաղող չրջանէն 700 000 000 ոսլար աւելի։

Մ. Նահանգներու կառավարութեան գանձային պայծառնատարութեան հրապարակ հանած 450 միլիոն ոսլարի գրաւականներուն արձանագրուեցան 4 196 206,700 ոսլար, որ ինն անգամ աւելի է քան ակնկալուած գուժարը։

Անցեալ տարի 16 500 000 000 ոսլար աբժողութեամբ կեանքի ապահովագրութիւն ծախսուած է։ Հիմակուան ապահովագրութեանց գուժարը կը հասնի 107 000,000,000 ոսլարի, որ այս երկրին մէջ գոնուող իւրաքանչիւր տուն, կնոջ և փոքրիկի կ'իյնայ հազարական ոսլարէն աւելի։

Ի զորու եղած բոլիսիներու թիւն է 127 300 000։ Այսպիսի պայծառութիւն, այսպիսի ապահովութիւն, աչխարհի վրայ գոնուող ոչ մէկ ազգ կը վայելէ։

Մեր ազգային ամրողջական հարստութիւնը գնահատուած է 329,700,000 000 ոսլար, որ բարձր է քան ցամաքային Եւրոպայի երկոտասնեակ ազգերու բաղդրեալ հարստութիւնը։

Ամերիկեան ժողովուրդի եկամուտ տանց դժուարութեան կը հասնի 1 միլիոն ոսլարէն աւելի։ Մարդ գուխ այս երկրին եկամուտը աւելի բարձր է քան ուրիշ երկրի մէջ գոնուողներունը։

Հոս՝ տակաւին իւրաքանչիւր մէկ անգործ անձի փոխարէն, կը զբաղի 6էն հօթը հոգի չահաւէտ կերպով։

Շահարկութիւն ընող ամերիկացիներու կը պարտին օտարները ամօտաւորապէս 18,000,000,000 ոսլար։ Ամէն զատ օսար կառավարութիւններ կը պարտին մեր կառավարութեան 7 միլիոն ոսլար, և մենք տակաւին գնելէ աւելի՝ օտարներու կը ծախենք։

Ոչ նուազ քան 25 890,000 օթօմոպիլներ ունին ամերիկացիները—գրեթէ իւրաքանչիւր մէկ ընտանիքի մէկ հատ։ Այս թիւը աչխարհի միւս մնացեալ մասերու ունեցածին երեք անգամն է։

Ամերիկացիները չ՛ունին աւելի քէյֆ ուզին (19 500 000) քան միւս բոլոր երկիրները միասին։

Բանտիները իր չարունակեն բազմապատկուիլ։ վերջին ամոյգ հաշիւ մը ցոյց կուտայ, որ անոնց ամրողջական գումարը 16,545,000էն վեր է և կը ներկայացնէ 1 միլիառ 600 միլիոն ոսլարէն աւելի չահարկութիւն մը։ Նշանակելի թիւ մը որ անմատչելի պիտի մնայ ոևէ երկրի մը ժողովուրդին։

Կրնա՞ք երեսագրել թէ քանի՛ երեքարրական սառնատուփեր (րեֆրիճերէյթըր) գնուած են—3,750 000 հատ, որ գնահատուած է 2,000,000,000 ոսլարէն աւելի և որոնց մեծագոյն մասը ծախսած է անցեալ երեք տարուան միջոցին։ Երկրագունդի մնացեալ մասին մէջ գոնըւողները այսպիսի չուայլութեան մը կենսն անգամ չեն վայելէր։

Ամերիկա չատ աւելի կալուածատէր ունի քան ոևէ ազգ։

29 միակերպ աւանդներու մէջ կատարած վերջին քննութիւն մը ցոյց կուտայ որ բնակչութեան հարիւրին 71ը իրենց սեփականն են, հարիւրին 88 երեքարական լոյս, հարիւրին 51ը լրացքի երեքարական մեքենայ, հարիւրին 55ը րատիօ և հարիւրին 41ը երեքարական աւել ունին։

Ամերիկայի մէջ աւելի չատ ընտանիքներ կան որ իրենց վիճակի են իրենց գաւակները բարձրագոյն հատատութիւններ ղրկելու, և կը ղրկեն, քան ոևէ ուրիշ ազգ։

Ոևէ երկիր մեզի չափ օսար երկիրներ ճամբորդող միջին կարողութեամբ ընտանիքներ չունի։

Վերջին տարիներու մէջ՝ օդանաւային ճամբորդութեանց ծաւալը—ցամաքային փոխադրութեանց ամենատաղ—հոս չ՛ոե աւելի ճամ է քան ոևէ օսար երկիր։

Թատրոնը և չարժապատկերը տակաւին միջին հայուով չարաթական 75 միլիոնատեսրներ կը քաչեն։

Մեր այսպէս բոած ազգային գոյացութեանն մէկ տարուան հաչուեցոյցը երկրիսիոններու կը հասնի։

Մեր բերանը քաղցրացնելու համար 1931ին մէկ ու քառորդ երկրիսին փաունա չաքարեղէն գործածուած է։

Մեր երկրագործ բնակչութեան սեծամասնութիւնը կը սեռանայ տունին հանգիստ և դիրին աչխատութիւն իրնայող գործիքներ. կատարելագործուած մեքենաներ և չարաճոն ճամբաներու գործածութիւն։

Այսօր 70ի հազար ագարակներ եւեքարրական դիւրութիւններ ունին, որ 8 տարուան մէջ 100ին 4 հարիւր աճում մը կը պատկերացնէ, և որուն գումարը տարուէ տարի այդ կերպով կը բարձրանայ։

Մեքենաներու գործածութեամբ մեր գործատուր հատայնքի ձիուքով աչխատողներու ռաժանքը հետզհետէ կը չնչուի։

Իւրաքանչիւր ամերիկեան գործատուր տարաժգրութեան տակ դրուած է հինգ ձիու սյժ մեքենականութիւն, նըչանակելի չոյոդութիւն մը որուն մեր սահմաններէն գուրս ոևէ ազգ չէ կրցած մօտենալ։

Սերունդ մը առաջ գործատուրութեան օրը 10էն 17 ժամ կը հաչուէր, իսկ այս օերուընին սահմանը եղած է 8 ժամ և աւելի կարճացնելու ձգտում կայ։

Ասկէ առաջ գործատուրութեան չարաքը կը նկատուէր վեց (նոյն իսկ հօթը) օր, հիմա հինգուկէս օր է և հինգ օրուան իջեցնելու փորձ կ'ըլլայ։

Ամերիկա չատ մը ընգործութեան չրջաններ անցուցած և ինքզինքը վերագանելով հասած է միչտ չոյոդութեան նոր բարձունքներու։

Դէպի չոյոդութիւն՝ նոր դրացուխի մը արչաւանքը կատարելու համար այսօր Ամերիկան աւելի կազմ և պատրաստ է քան ասկէ առաջ։ Ընե հիմա ժենք ոչ միայն պարտատէր ազգ մը ըլլալէ դադրելով եղած ենք պահանջատէր ազգ մը, ժենք ոչ միայնչատէրն ենք ազգային հսկայ հարստութեան մը և ոսկիի աննախընթաց ժեռքի մը, այլ աչխարհի ենք

ԱՐՋԱԳԱՆԳ
ՍԱՐԷՆ ԶՈՐԷՆ

— Կը կարծի որ պրն. Վ.ին գրական բարձր ճաշակ ունէր. հիմա կարծիքս փոխած եմ։ Նայէ՛ աս դրած ապուռ վիպին։

— Բայց, սիրելիս, այդ անպատճառ չի նչանակեր պրն. Վ.իին գրական ճաշակը, այլ կը նեռկայացնէ պրն. Վ.ինը ու վրայ ունեցած գաղափարը։

—

Վերջին ատենները գործերը գէշ կ'քաչայինն ու նպարավաճառ Թ. կ'զգար ցնտեսական տագնապի մասին գրուած յոդուածները երկու երեք անգամ կարդալու պէտը։ Ծանախոդները երբալով պակսելու վրայ էին ու Տիկ. Ա. որ խիսս հարուստ գնող մըն էր երկու օրէ ի վեր չէր երեւար։

Վերջապէս առտու մը Տիկ. Ա. նպարավաճառ Թ.ին ներկայացաւ։ Այս վերջինը բաղաճար բարի գալուստ մաղթելէ վերջը, պատրաստուեցաւ առեւտուր։

— Երկու գրուշոց օճառ. պահանջեց Տիկ. Ա.ր։

— Երկո՞ւ գրուշոց օճառ. հարցուց ներսէն ներդացած նպարավաճառը։ Կը խորհիմ ձեր սոխակը պիտի լուաք այս առաւօս։

—

Տանտէրը իր կարելին կ'ընէր հիւրասիրելու դժուարին հիւր մը։

— Գլանիկ մը կը հրամմէ՞ք. հարցուց։

— Ո՛չ, ընտրհակալութիւններ, ձխելու սովորութիւն չ'ունիմ։

— Ըմպելի մը կ'առնէի՞ք արդեօք։

— Ո՛չ։

— Թերեւս ինչ մը պարելի պիտի ուզէիք։

աւելի հարուստ փորձառութեան եւ հարմարաւորութեան, մէրն ենք աւելի արագասնդ մեքենականութեան և հմտութեան աւելի լեզուն դիւրութիւններու և անհատական ճարտարարութեան — աւելի առատ հանքերու և իւղի ագբիւրներու, ածրր, ցուրի, ցամաքի և օդի փոխադրութեանց չքեղ յարմարութիւն. ներու, բերրի բերքերու հարատացեղ մրջոցներու, պատեւական վարպետնե. րու և վերջապէս ամէն բանի։

ՍԻՐԱՅԻՆ ՈՂԲԵՐԳՈՒԹԻԻՆ
ՀԱՅ ԱՂՋԻԿ ՄԸ ԿԸ ՎԻՐԱՒՈՐՈՒԻ

Տեղական թերթերու մէջ կը կարդանք.—

20 տարեկան գեղեցիկ հայ աղջիկ մը, դուստր Արթին Պապիկեանի, կը սիրէր ձօրճ Ազթիլ Նուր անուն սիւրիան արաբ մը։ Փոխադարձ սէր ցոյց տուին իրարու եւ որոշեցին ամուսնանալ։ Տարի մը առաջ պատճառական ճանաչախօսութիւն կատարեցին։ Սակայն ձօրճ օտա ծոյլ մարդ մըն էր եւ իր ժամերը տրճարանի մէջ կանցընէր, կը ծխէր, կը խմէր եւ ազատ կեանք մը կանցնէր։ Աղջիկը տեսնելով այս վիճակը դադրեցաւ սիրելէ զայն եւ նշանաւ ճօանը։

ձօրճ օտա զգացուեցաւ եւ յուզուեցաւ։ Շատ աղաչեց, սակայն օգուտ չըրաւ։ Վերջապէս որոշեց վրէժ լուծել։ Աղջիկ օր, իմանալով որ աղջիկը ուրիշ երիտասարդի մը հետ Գարաճիճիլաչէն վեր տեղ մը կը գտնուի, դանակ մը կառնէ եւ կ'սպասէ հոն։ Աղջիկը տեսնալուն պէս կը յարձակի վրան եւ հանի մը տեղէն դատուճահարելէ վերջ գայն, կը փախչի։ Աղջիկը հիւանդանոց կը փոխադրուի, սակայն ոճրագործ, հակառակ երկար փնտռտուքներու ձեռք չանցնիր։

—Կր ցաւիմ բայց պիտի չկրնամպարել

— Հա՛, բսաւ տանտէրը ճարահաս, Տիկինս դերձակ ու ասեղ ունի։ Թերեւս պիտի ուզէիք ձեռագործ բանի։

—

— Հիմա՛, կ'ըսէր Ֆաիքր, ամէն բան մուցցել պիտի տամ այս մարդուն։

—Կանգ ա՛ռ, պոռաց եսէյի օարէրէն մէկը, հինգ ոսկի կը պարտի ինձի։

—

Պաեերազմական ճախարարը հանճայ մրն է որ կը ֆարոգ գինուորներու։

—

Բաբելոնի ատտարակը ա՛յն տեղն էր ո՛ր Սոդոմոն կը պահէր իր կիներր։

ՓՆՆԻՉ

ՓՈՒԹ-ՊՕԼԻ ՄԵԾ ՄՐՑՈՒՄ

Զ. Որբ. Մ. «ՎԱՀԱԳՆ» ընդդէմ «ԱՆԷՏի ՍէյէՄՏի, Հ՝ս. 30 կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 3ին, «ԱՆԷՏի ՍԷյէՄի դաշտին վրայ (Էշրէֆիէ)։

Կերպասեղէնի եւ զանազան կտորներու մեծ վաճառատուն
Տ. ԵՒ Ռ. ՄԱՎԻՍԱՔԱԼԵԱՆ

Մուրատ փողոցի վաճառատան հասած են սեպտեմբեր համապատասխան կերպասեղէնի եւ զանազան կտորներու մեծ մթերումներ։ Ձեռնարկական, անգլիական, իտալական եւ ամերիկեան առտադրութիւններով կը գոհացուին ամենադժուարահաճ գնորդներ։

Ցարգոյ յաճախորդները պիտի գտնեն անմրցելի ազատութիւն եւ ճոխ տեսակ։

ՏԷՐ ՄԵԼՔՈՆԵԱՆ ԵՂԲԱՐՔ
ՐԻՒ ԷԼ ՄԹՐԱՆ
ԱԼԷՆՊԻ ԵՒ ՀՕՇ ՓՈՂՈՑՆԵՐՈՒ ՄԷՋ

Մեր ցաճախորդներուն: Նպոնակի կերպասներ, տիպլիւներ եւ զանազան իրեգներ հասած են։

Մեզի չի դիմողներուն: Մէկ անգամ միայն փորձեցէք գոհունակութեամբ պիտի մեկնիք։

Մեզ չճանչցողներուն: Ձեր ցանուց համար իսկ մեզ հետ ծանօթացէք։

ՓՆՏՈՒԵՑՂՔ ԱՄԷՆ ՏԵՂ
«ԱՐՄԻԱ» ՀՐԱՏԱՐԱԿՉԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ
1933ի
ԵՐԵՔ ԼԵԶՈՒԵԱՆ ՀԱՅԵՐԷՆ ԱՐԱԲԵՐԷՆ ՖՐԱՆՍԵՐԷՆ ՊԱՏԻ ՕՐԱՑՈՑՑՆԵՐԸ

Քաջալերուած անցեալ տարուան մեր օրացոյցներու գտած բնդունելութենէն այս տարի եւս աւելի խնամքով եւ մաքուր թուղթի վրայ տպագրուած հրապարակ հանած ենք։

Հայրենակց-Միութիւններու եւ Ազգային Հաստատութիւններու ուշադրութեան կը յանձնենք, որպէսզի ժամ առաջ իրենց ապսպրանքները փութացնեն։

Սիւրիոյ Պաղեստինի եւ Եգիպտոսի օրացոյցներէն ապսպրանք կ'ընդունինք փոխարժէքը ժիչտ կանխիկ։ Նմոյշներ կր դրկուին ձրի.

Հասցէ Մ. Հիսարեան — Գ. Գանարեան B. P. 724 Beyrouth

ՀԱՅԱՍՏԱՆԵԱՅՑ ԵԿԵՂԵՑԻՆ
ԱԶԳԱՅԻՆ ՁԱԿԱՏԻՆ ՎՐԱՅ

Գրեց՝ ՍԻՒՆԻՔ

Ընդհակառակը, այդ տեսակէտից և այդ պատճառը նրա արժէքը աւելի ևս բարձրանում է։ վասնզի հայ քաղաքակրթութիւնը այդպիսով ներկայացնում է մի չարք բարձր կուլտուրաներու համադրութիւն — սինթէզ։ Եւ այդ հանգամանքը փաստում է Հայոց սեռնդագործող ազու բարձր կարողութիւնը՝ իր մէջ այլ կուլտուրական — հոգեկան արժէքներ առնելու ձեռելու, իւրացնելու և ապա դրանցից վերարտադրելու համադրուած ու ներդաշնակուած մի ամբողջական նոր կուլտուրա։

Եւ ոչ միայն հայկական, այլ և բոլոր հզօր կուլտուրաները այդպէս է՛լ սեռնդուած են։

Հեթանոսական չրջանում անչուշտ որ հայկական որոշ կուլտուրայ եղած է, սակայն գա եղած է ցեղային քաղաքակրթութիւն, այլ ոչ ազգային։ Մեր խօսքը ազգային քաղաքակրթութեան մասին է, երբ բազմաթիւր հայտնաներին առաւ մի բնդհանուր և առանձնայատուկ պատկեր, որի չրջանակում, որի հնոցին մէջ միախառնուեցան հայաստանի բազմաթիւ ցեղերը և ցեղային հատուածները — Հայք, Ոսիացիք, Խալդեր. Հիւրիթներ, Ուզանք, Ասորիներ, Պարսիկներ, Պարթեւներ, Մաններ, Թաթ, Հրէա, Վիրք, Բախտիար և այլն — և այդպիսով սեռնդուեց պատմական—կուլտուրական հայ ազգը, որը այսօր էլ չարունակում է իր Թէպէտ և վիրաւոր, բայց հպարտ գոյութիւնը։

Հայաստանին կուլտուրական այդ ընդհանուր պատկերը, որի չրջանակում գոյացաւ հայ ազգը, առաւ հայաստանեայց եկեղեցին երեք գլխաւորագոյն գործոններու միջոցաւ, այն է՝ կրօն, լեզու և գրականութիւն — այս բոլոր լայն իմաստով։

Եւ ոչ մի տարակոյս, որ հեթանոսական հայաստանի բնակիչները, որոնց Թուրմ և հայերը, չեն խօսած այն լեզուով, որ ժամանակակից մեր այսպէս կոչուած աչխարհաբար լեզուն է։ Նոյնպէս ոչ մի տարակոյս, որ հայոց գրաբար լեզուն չեն խօսած նաև հայաստանի ոչ հայ ցեղերը և ցեղային գրուպպաները՝ հեթանոսական չրջանին մէջ, որոնք ունէին իրենց լուսաւորներ։ Հաւանօրէն գրաբար լեզուով չէ խօսած նաև հայ ժողովուրդը, այլապէս հարկ չը պիտի լինէր զայն գրաբար կոչելու, որ կը նչանակէ գրականական լեզու. իսկ հեթանոսական հայաստանում հայ գրականութիւն գոյութիւն ունեցած չէ։

Հայաստանի մէջ ապրող ամէն ցեղ չարունակած է խօսել իր ցեղային բառարառով։ «Մովսէս ի ծով Թող խօսին հայերէն բառարառ» արքայական հրամանները օգուտ չեն ունեցած, դրական արդիւնք չեն տուած։

Ջկան նաև փաստական աւելացներ առ այն, որ հայոց արքունիքների և նախարարական մեծ տուների խօսած լեզուն գրաբար հայերէնը եղած լինի՝ նախաքրիստոնէական չրջանին մէջ։ Հաւանական է, որ դրանք հայերէն չեն խօսած կամ առնուազն իրենց այսպէս ասած սիպլոմատիական յարաբերութեանց և կուլտուրական և կրթական կեանքի մէջ չեն գործածած հայերէն լեզուն։ Եւ դա նախ այն պատճառաւ, որ հայերէն հարուստ և ճոխ լեզու գոյութիւն ունեցած չէ, այլ միայն աղքատ բառարառ մը, ապա այն պատճառաւ, որ հայաստանի վրայ թագաւորող Արշակունիները, ինչպէս և նախարարական մի կարգ տոհմեր հայկական ծագում չունէին։ Ծոյն պատմագիր Պլուտարքոսի վկայութեամբ Տիգրան մեծի յաղորդը — որին Արտաւազդ երրորդի իր մայրաքաղաքին մէջ — Արտաչատում թատերական ներկայացումներ էր կազմակերպում, իհարկէ արքայական գերդաստանի, ազնուականութեան և քուրմերու դասակարգին համար, յունական լեզուով, այլ և ինքն էլ թատերգութիւններ էր հեղինակում նոյնպէս յունարէն լեզուով։ Այս ամէն փաստերը մեզի ասում են, որ հեթանոսական հայաստանի մէջ չէ եղած ամենքի կողմից էլ խօսուում մի լեզու, ուրեմն հէնց այն գործօնը, որ ներկայանում մարդկանց իրարու կապող և նկարագիր կերտող ոյժը։

(11) (Շար.)

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

Պ. Հէրիօի ճոր ճառը

Բարիզ.— Անկ ը—Ամերիկեան մամուլին կողմէ ի պատիւ Պ. Հէրիօի արտասանած հացկերոյթին մէջ ըսուածները, ընկերակցութեան նախագահ պ. Հայնդէն բարի գալուստ մաղթեց ֆրանս. վարչապետին յանուն Բարիզ բնակող իր 150 պաշտօնեաներուն։

Պ. Հէրիօ պատասխանեց գովաբանելով գաղափարի ազատութիւնը և մամուլի ազատութիւնը որոնք այնքան թանկագին են Անգլօ—Ամերիկեան լրագրողներուն համար։

Խօսելով ապահովութեան մասին որուն ակնարկութիւն րրած էր ընկերակցութեան նախագահը, Պ. Հէրիօ արտայայտուեցաւ հետեւեալ կերպով. «Ինչդ է որ ես յարած եմ իմ հայրենիքիս ապահովութեան։ Որովհետև Ֆրանսայի ապահովութիւնը ըստ ինծի կայ մը ուրիշ պետութիւններու ազատութեանը է։ Եթէ մենք կանխատես և խոհական չլինինք, թերևս օր մը պիտի գայ որ մարդ պիտի կրնար մեզ մեղադրել։ Երբ խնդիրը կը վերաբերի արդարև, ժողովուրդներու կեանքին, քաղաքական մարդիկ խաբուելու իրաւունքը չունին։ Այո՛, ես ռազմապետական մը և խաղաղասէր մըն եմ. ես ատոր ապացոյց տուած եմ խիստ եւ ժամանելի յանձնարարներ ընդունելով։ Ասկէ ժամանակէ առելի այ օր ես կը նկատեմ թէ ժողովուրդներու հաշտութիւնը էական պարտականութիւն է զոր պարտաւոր է հետապնդել ներկայ ժամանակի մէջ ազդեցութիւն մր ունեցող ամէն քաղաքական մարդ։ Ես կ'ուզեմ ուրեմն աշխատիլ բոլոր ուժովս խաղաղութեան պարտադրութեան համար։

Բայց, եթէ ես արտաքին գործոց նախարար եմ ժամանակ առ ժամանակ, ես հին քաղաքացին մըն եմ ժանաւանդ։ Ես չեմ մոռնար երբէք թէ երբ որ ամուսնութիւն մը կ'ընթանայ ուղիի —և խաղաղութիւնը աեւակ մը ամուսնութիւն է ժողովուրդներու մէջ— երկու կողմերուն հաւանութիւնը կը պահանջուի։ Երբ որ դրական պատասխանն է, ատոր երկու կողմէն ալ, ամուսնութիւնը կը հռչակուի յանուն օրինաց։

Ֆրանսան յաստիկ խաղաղասէր է, դուք գիտէք զայն, եւ պատրաստ այս ամուսնութեան ի սէր խաղաղութեան, բայց ոչ թէ ցնորական խաղաղութեան մը, այլ ի սէր իրականութիւններէ բղխող խաղաղութեան մը։ Ինձ համար, խաղաղութիւնը առնականութեան այնպիսի ուժկ գործն է, ոչ թէ տկարութեան, որ կը պահանջէ սաստիկ քաջութիւն եւ անկեղծութիւն, ինչ որ երբեմն ալ աւելի դժուար է քան թէ պատերազմ։ Ես կ'ուզեմ զայն կառուցանել ոչ թէ ամպերու մէջ այլ հաստատուն հողի մը վրայ որպէսզի բնակելի դառնայ բոլոր մարդիկներու կողմէ»։

Զինաթափութեան եւ ապահովութեան յատուկ ֆրանս. յանձնախումբը

Բարիզ.— Համաձայնութիւն մը գոյացաւ ազգ. Ինքնապահպանութեան Դեպարտոյն Նորհուրդին Ուսումնասիրաց Ծանձնաժողովին ծոցին մէջ զինաթափութեան եւ ապահովութեան յատուկ ֆրանս. յանձնախումբին նոյեմբեր 3ին պիտի ներկայացուի զինաթափութեան խորհրդաժողովին։

Վերոյիշեալ Ծանձնաժողովին նիստը չարունակած է մինչեւ արշալոյս։

Հետեւաբար, կը թուի թէ ֆրանսական բանակին ընդհ. հրամանատար զօր. Վէյկանի ընդդիմութիւնը զինաթափ եղած է։

«Բիթի Բարիզիէն» կը գրէ թէ ինչպէս որ պէտք էր գուշակել, զինուորականները բողոքած են յատակագծին դէմ, իր խիզախ հանդգնանքին պատճառաւ։

Կ'ըսուի թէ զօր. Վէյկան եւ ժարշալ Բէթէն համակերպելով հանդերձ կառավարութեան կարծիքին, վերապահութիւններ ձեւակերպած են որոնց գլխաւորը կը վերաբերի զինուորական ծառայութեան տեւողութեան զեղչումին։

Նախագահ Բօլ Տումէր արժանի հանդիսացաւ հայրենիքին

Բարիզ.— Կառավարութեան առաջարկութեան վրայ, երեսփ. ժողովը միաձայնութեամբ ընդունեց ծերակոյտի կողմէ ընդունուած այն օրինագիծը որը կը յայտարարէ թէ նախագահ Բօլ Տումէր արժանի հանդիսացաւ հայրենիքին։

ՓԱՇԻՋՄԻ ԱՊԱԳԱՆ

Պ. Մուսոլինի 30 տարի վարկ կը պահանջէ

Միլանօ.— Մայր եկեղեցիի հրապարակին մէջ ճառ մը խօսելով, պ. Մուսոլինի նշմարել տուաւ թէ քաղաքական ներգործութեան յատուկ միջոցներու պիտի դիմուի մօտ ատեններս Անիկա երեսուն տարի սահմանեց իտալ. ժողովուրդը ճշմարիտ կերպով կազմածելու համար անհրաժեշտ եղող ժամանակամիջոցը։

Լարիձիկի Գերագոյն Ատեանին վճիռը

Պէրլին.— Լայիձիկի գերագոյն ատեանը չիբրեւ սահմանադրութիւնը բռնաթարող չնկատեց այն հրովարտակը որով նախագահ Հինտէնպուրկ պ. Ձօն Բաբէնը կը նշանակէ Բրուսիոյ Պետական Բօմիսէր եւ առժամանակեայ արտօնութիւն կուտար անոր պաշտօնանկ ընելու համար բրուսիական նախարարները։

Միեւնոյն ատեն, Ատեանը որոշեց թէ Պետական Բոմիսէրը իրաւունք չունէր արգիլել որ պաշտօնանկ նախարարները Բրուսիան ներկայացնեն բրուսիական ապահովագիրին եւ Տիւէթին մէջ։

ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ ՅՈՒՆԱՍՏԱՆԻ ՄԷՋ

Միջոցը խօսուի Զինական Դաշնակցութեան մասին

Աթէնք.— Զօրավարներ Ծիմիքալիս, Մանէթթաս եւ Զարաքիս բողոքած լինելով Զինուորական Դաշնակցութեան դէմ, հետեւակազօրաց պատկանող տասնեակ մը սպաներ աղերսագիր մը ստորագրեցին որով կը խնդրեն անոնց հեռացումը։

Վէնիզէլօսեան ժամուը այս դէպքը կը նկատէ իբրեւ ծանրակշիռ, բայց ան չյայտներ թէ ինչ է կառավարութեան տեսակէտը այս հարցի մասին։

ՀԱՄԱՑՆՔՆԵՐՈՒ ԺՈՂՈՎԻՆ ՄԷՋ

Աշխատաւորական նոր միտքը յարձակում կը գործէ կառավարութեան դէմ

Լոնտոն.— Պ. Ճօրճ Լէնչպրի աշխատաւորական կուսակցութեան լիտր ընտրուեցաւ պ. Արթիւր Հէնտէրսընի տեղը։

Պ. Լէնզպրի Համայնքներու Ժողովին մէջ յանդիմանութեան բանաձեւի մը քուէարկութիւնը առաջարկեց որով կը յայտարարուէր թէ կառավարութիւնը կորսընցուցած էր երկրին վստահութիւնը, նկատելով որ ան ծախսած էր Մեծն Բրիտանիոյ անտեսական կացութիւնը դիմագրաւելու մէջ, ինչ որ կապացուցանէ հետզհետէ ընդարձակուող անգործութիւնը, եւ նկատելով որ ան ընդգրկած էր համաշխարհային վաճառականութեան վերականգնումին հակառակ քաղաքականութիւն մը։

Պրն. Մաքտոնալտ եւ պրն. Զէմպըլէյն կորովի կերպով պաշտպանեցին կառավարութեան քաղաքականութիւնը, եւ պրն. Լէնչպրիի անվստահութեան բանաձեւը մերժուեցաւ 55 քուէի դէմ 462 քուէով։

Կացութիւնը Մանչուրիոյ մէջ

Մուքտէն.— Զինական ուժերը յաջողեցան իրենց համար ապահովել ռազմագիտական տեսակէտով կարեւոր դիրք մը Սունկարի գետին վրայ ուր կամրջանան հաստատուն կերպով եւ ետ մղեցին ճափոնական ուժերու կողմէ գործուած յարձակումները։

Լիճպէրկի երախային առեւանգման մէջ մեղսակցութիւն ունեցող անձ մը ձերբակալուած է

Սէվէյլ.— Ժան Սաուլ անուն ամերիկացի մը ձերբակալուեցաւ որը մասնակցած է. Լինտէրկի երախային առեւանգումին։ Անիկա յայտարարեց թէ տեղեակ էր այս գործի մասին բայց պիտի խոստովանի Մ. Նահանգներու դատարաններուն առջեւ միայն։

ՏԵՂԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՓՐԱՆՔ ԵՒ ՍԻՒՐԻԱԿԱՆ ԴԱՇՆԱԳԻՐԸ

13 ՄԻԼԻԱՌ ՖՐ.-ՊԱՐՏՔ ՍԻՒՐԻԱՑԻՆԵՐՈՒԻՆ ԱԶԳԱՅՆԱԿԱՆՆԵՐԸ ԴԺԳՈՀ

«Լիւսան Իւլ Հալ» տեղեկացած է որ Ֆրանճի եւ Սիւրիական դաճնագիրը պիտի բազկանայ 13 յօդուածներէ եւ իր ամբողջութեան մէջ աւելի նպաստաւոր է քանիրտի եւ Անգլիոյ միջեւ կնքուած դաճնագիրը։ Սակայն յօդուած մը կայ, որուն համաձայն Սիւրիացիները պիտի պարտաւորին Ֆրանսայի վճարել 13 միլիառ Ֆրանճ, որպէս փոխարժէք նովանաւորութեան մի ջոցին Ֆրանսական կառավարութեան բրած ծախքերուն։

Այս 13 միլիառը պիտի վճարուի մասնաւանդ 25 տարուան միջոցին։ Սիւրիացիները սակայն, ինչպէս կերեւի, չեն ուզեր նիւթական այս պարտաւորութիւնը, առարկելով որ իրենք ճնճուած կը մնան այդ ծանր բեռան ետեւ։

Այս մասին «Լօրիանթի Դամասկոսի Թղթակիցն ալ հետեւեալը կը գրէ.—

Կը հաստատուի այն տարաձայնութիւնը որուն համաձայն Բ. Կոմիսէր Գր. Բօնսօ նախագահ Մուհամէտ Ալի պէյ էլ Ապէի յայտներ է հիմնական կէտերը «Ֆրանճօ — Սիւրիական այն դաճնագրին որ վերջ պիտի դնէ հովանաւորութեան վարչաձեւին։

Սակայն տեսակցութեան մը միջոցին Վարչապետ Հաճի պէյ էլ Ազմ յայտնած է որ կառավարութեան պետի իր հանգամանքով հանրապետութեան նախագահ ոչինչ յայտներ է իրեն այս մասին։

Ազգայնական պարագլուխներ դարձեալ կը պնդեն որ դաճնագրի նախագիծ մը յանձնուած է նախագահ Ապէի։ Անոնք կը հաղեն նոյնպէս որ դաճնագրի յօդուածներու թիւը 13 է եւ որ վերջի յօդուածը Սիւրիոյ վրայ կը դնէ 12 միլիառ Ֆրանճի բեռ մը, որպէս ծախս գինուորական գրաւումի։

Անոնք կ'աւելցնեն որ բարձր պատասխանատու մը յայտարարեր է թէ 13-րդ յօդուածը դիտողութեան առարկայ գարձեր է Նախագահ Ապէի կողմէ որ նկատեր է թէ այդ յօդուածը բուռն բնդդիմադրութիւն պիտի գտնէ ազգայնականներու մօտ։

Պ. Բօնսօ պատասխաներ է եղեր թէ իճ պատրաստ է այդ գումարը գեղչելու եւ կամ բոլորովին չնչելու կարգ մը երաշխիքներու փոխարէն։

Բարձր անձնաւորութեան մը յայտարարութեան համաձայն Բարձր Կոմիսէրը պիտի չհրաժարակէ *իր ծրագիրը* եթէ վճռի չբլայ թէ ան պիտի անցնի ինչպես ևամակ մը *փօթանօ*։

Պ. ԲՕՆՍՕԻ ՄԵԿՆՈՒՄԸ

ՑԵՏԱԶԳՈՒԱԾ

Գրած էինք որ թսի րաւաի մը համաձայն Պ. Բօնսօ 15 օրէն պիտի մեկնի Ժընեւ, Պատասխանական ազբիւրէ մը կը տեղեկացուի որ Պ. Բօնսօ թէպէ երկար աեղ մը չպիտի մնար Սիւրիա, սակայն գործերու թոյլ եւ դանդաղ ընթացքին հետեւանքով պիտի սեիպուի էիչ մը աւելի երկար մնալ։ Սակայն ամէն պարագայի ետկ, Նոյեմբերի վերջը, Ն. Վսեմութիւնը պիտի գտնուի Ժընեւ. որով մեկնումի ճիշդ թուականը կարելի չէ որոշել այժմէն։

ԱԶԳԱՅՆԱԿԱՆՆԵՐՈՒ ԴԻՐՔԸ ԴԱՇՆԱԳՐԻՆ ՀԱՆԴԷՊ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹԵՆԷՆ ՈՒ ԺՈՂՈՎԷՆ ՔԱՇՈՒԵԼՈՒ ՍՊԱՌՆԱԼԻՔ

Երէկ երեկոյեան Դամասկոսէն հեռաձայնային հաղորդագրութիւնը լրագրած էր թէ Աճրարէն։

Ցայտնի եղաւ որ Պ. Բօնսօ Սիւրիական կառավարութեան հետ պատասխանական բանակցութեան մտնել չուզեր դաճնագրի շուրջ։ Որոշ է որ Ն. Վսեմութիւնը դաճնագրի շուրջ պիտի սկսի բանակցիլ կառավարութեան հետ, երբ այս վերջինը ներկայացնէ երեսփոխանական ժողով եւ սահման վսահութեան ոուէ։ Ներկայ կառավարութիւնը օրինաւոր չէ։

Այսօր, այս տարաձայնութիւնները վերջ, բսի րսաւ մը օրջան բրաւ բաղաքին մէջ, որուն համաձայն իբր թէ ազգայնականները կ' կառավարութենէն եւ թէ ալ երեսփոխանական ժողովէն բաշուած են։ Սակայն իսկոյն ընդունելով սուտցեցի որ, տարաձայնութիւնը ճիշդ չէ, ուրախութեամբ ազգայնականները հագիւ իրենց այս գիտնալուն ժողովին մէջ պիտի ճեղքեն իրենց վերջնական դիրքը։ Մէկ բան որոշ է որ երկնակամարը ամպոտ է եւ մթին։

Ցախիր պէյ Պարուտի, ազգայնական լիբերներէն կարեւորագոյնը, լրագրողի մը յայտարարած է որ ազգայնականները մրտադիր են բաշուիլ երեսփոխանական ժողովէն, բանի որ դաճնագրի տրամադրութիւնները չեն պարզուիր ժողովի գումարումէն առաջ։ Ուրիշ լրագրողներ ալ տեսնուած են Ձեմիլ Մէրհէմ պէյի հետ. անոնք յայտարարած է որ դեռ յոյսերը կտրուած չեն եւ կարելի է համաձայնութեան եզր մը գտնել։

Այս գիտնալ ազգայնականները ժողով մը պիտի գումարեն, որու միջոցին պիտի ճգտեն իրենց վերջնական դիրքը։

ԱՅՍՕՐ Պ. ԲՕՆՍՕ ԿԸ ԺԱՄԱՆԷ ՊԷՅՐՈՒԹ

ՊՐ. ՕՊՈՒԱՐԻ ՊԱՇՏՕՆ

Ինչպես գրած էինք, Բարձր Կոմիսէր Ն. Վ. Պ. Բօնսօ Դամասկոս կը գտնուի եւ ցարդ այցելած չէ Պէյրութը իր վերադարձէն վերջ։ Բայց կը տեղեկացուի որ, այսօր, Սիւրիական Նորհրդարանի բացումին ներկայ բլլալէ վերջ, Ն. Վսեմութիւնը երեկոյեան պիտի գայ Պէյրութ եւ իր ապարանքին մէջ, «Ժանճարֆ» մարտճանաւի սպաներուն ի պատիւ տուելիք երեկոյթին ներկայ պիտի գտնուի։ Պ. Բօնսօ կիրակի կէս օրին պիտի վերադառնայ Դամասկոս։

Բ. Կոմիսէրութեան Լիբանանի պատուիրակ Պ. Օպուան, Պ. Հէլլօի Դամասկոս փոխադրութենէն ի վեր Բարձր Կոմիսէրի փոխանորդութեան պատասխանը կը վարէ։ Այս օրէ իվեր ան Լիբանանի պայաթ չայցելեր։ Երեքշաբթի օր Դամասկոս երթալով, ան Պ. Բօնսօին ներկայացուց Լիբանանի ընդհանուր կացութիւնը եւ երեկոյեան վերադարձաւ։ Պ. Բրէլիւ յանախիկալ երեքշաբթի օր, «Մարիէք Փալաս» օդանաւով կը հասնի Պէյրութ, սանձնելու համար Բարձր Կոմիսէրութեան ցնծասական ճիւղի ցներկնութիւնը։

ՎԱՐՁՈՒ ՄԵՆԵՒԱԿ

Վարձու կը տրուի մեծ, օդասուն եւ առեւտրական մէկ մը, առանձին մուտքով։

Avenue Clémanceau, No. 66

ՀԱՆՐԱՅԻՆ ՇԻՆՈՒԹԵԱՆՑ ԳԱՅԹԱԿՂՈՒԹԻՒՆԸ

ՄԵՔՐ ՍՕՎՏԱՅԻ ԴԻՄՈՒՄԸ

Առջի երեկոյ, հարցաճնճիչ դաստուր Պ. Շարպէլ 500 ոսկի երաշխաւորութեամբ ազատ արձակման հրամանագրուեցաւ։ Ան ճանչցուած էր Հալ Ազգային Ժողովի Ներկայացուցիչ Սաիտ Սէմահէին համար, որ բանի մը օրաբաժ իվեր բանտ կը գտնուէր։

Երէկ առաւօտ, Պ. Շարպէլ, ուրիշ հրամանագիր մը ստորագրեց, որով կը պահանջէր ձերբակալումը հանրային օինութեանց յանձնակատարներէն Հիւսէյն Ապդիւլ Գաֆիի։ Իսկոյն ձերբակալուած է անձը։

Բանի մը օր առաջ, այս խնդիրը ծայր տուած կարեւոր դէպք մը, ցարդ յարգարութեան չէր արձագանգած։ Բանտ գտնուող Շէյխ Ձեմիլ Խագիճի պատգամը Մեքր Սօվտա, դիմում կատարելով Պ. Շարպէլին պահանջած էր Շէյխ Ձեմիլի ազատ արձակումը, կամ ամպարտութեամբ եւ կամ ալ երաշխաւորութեամբ։ Հարցաճնճիչ դաստուրը սակայն կը մերժէ։ Մեքր Սօվտա երկրորդ անգամ կը դիմէ եւ կը յայտնէ որ նման անստոյգ ամբաստանութիւններով պետ. բարձր պատասխանէներ վարած անձնաւորութիւն մը բանտարկել ճիգ չէ եւ կրլիօճ ասկէ առաջ նման ձերբակալութիւններ, եւ մօտէն կը հետաքրքրուի Հալ վարժարաններու առողջապահական վիճակով։

Տօքթ. Կերկերեան մինչեւ ներկայ տարուան վերջը պիտի ներկայացնէ իր ուսումնասիրութեանց յանձնակատարներուն Հիւսէյն Ապդիւլ Գաֆիի։ Իսկոյն ձերբակալուած է անձը։

Բանի մը օր առաջ, այս խնդիրը ծայր տուած կարեւոր դէպք մը, ցարդ յարգարութեան չէր արձագանգած։ Բանտ գտնուող Շէյխ Ձեմիլ Խագիճի պատգամը Մեքր Սօվտա, դիմում կատարելով Պ. Շարպէլին պահանջած էր Շէյխ Ձեմիլի ազատ արձակումը, կամ ամպարտութեամբ եւ կամ ալ երաշխաւորութեամբ։ Հարցաճնճիչ դաստուրը սակայն կը մերժէ։ Մեքր Սօվտա երկրորդ անգամ կը դիմէ եւ կը յայտնէ որ նման անստոյգ ամբաստանութիւններով պետ. բարձր պատասխանէներ վարած անձնաւորութիւն մը բանտարկել ճիգ չէ եւ կրլիօճ ասկէ առաջ նման ձերբակալութիւններ, եւ մօտէն կը հետաքրքրուի Հալ վարժարաններու առողջապահական վիճակով։

Տօքթ. Կերկերեան մինչեւ ներկայ տարուան վերջը պիտի ներկայացնէ իր ուսումնասիրութեանց յանձնակատարներուն Հիւսէյն Ապդիւլ Գաֆիի։ Իսկոյն ձերբակալուած է անձը։

Բանի մը օր առաջ, այս խնդիրը ծայր տուած կարեւոր դէպք մը, ցարդ յարգարութեան չէր արձագանգած։ Բանտ գտնուող Շէյխ Ձեմիլ Խագիճի պատգամը Մեքր Սօվտա, դիմում կատարելով Պ. Շարպէլին պահանջած էր Շէյխ Ձեմիլի ազատ արձակումը, կամ ամպարտութեամբ եւ կամ ալ երաշխաւորութեամբ։ Հարցաճնճիչ դաստուրը սակայն կը մերժէ։ Մեքր Սօվտա երկրորդ անգամ կը դիմէ եւ կը յայտնէ որ նման անստոյգ ամբաստանութիւններով պետ. բարձր պատասխանէներ վարած անձնաւորութիւն մը բանտարկել ճիգ չէ եւ կրլիօճ ասկէ առաջ նման ձերբակալութիւններ, եւ մօտէն կը հետաքրքրուի Հալ վարժարաններու առողջապահական վիճակով։

Տօքթ. Կերկերեան մինչեւ ներկայ տարուան վերջը պիտի ներկայացնէ իր ուսումնասիրութեանց

ԵՐԱՇՏԻ ՎՆԱՍՆԵՐԸ

Ցարդ անճնաւրէն ուսումնասիրուած պատճառ Լիբանանի բոլոր մասերուն մէջ (դաստակերտ օրջան) ժանտախտ կը տիրէ։ Մանաւանդ ձիրքայնէտի բերէր մեծաթիւ վնասուած է, պատուհերը չորցնելով ծառի վրայ։ Շատ մը գիւղերու մէջ ջրհորներու ջուրերը չորցած են եւ գիւղացիները մաճուած տագնապի մէջ են։ Թիթեղ մը ջուր կարժէ 10 ս. դ.։

ԻՆՔՆԱՇԱՐԺԻ ԱՐԿԱԾ

Սայեայի մէջ, Իլիաս Գասիլի այրին 60 տարեկան խառնան, ճարճէն անցնելու ատեն արագօրէն սուրացող իննճատարժի մը տակ կը մնայ եւ կը կոխկրտուի։ Մահը կրլլայ վայրկեանական։ Խեղճ կնոջ գանկը ջախջախուած էր եւ սրունճները կոտրուած։

Վարիչը կրցած է փախչիլ։

ԱՌՈՂՋ. ՔՆՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ՀԱՅ ՎԱՐԺԱՐԱՆՆԵՐՈՒ ՄԷՋ

Տօքթ. Օճընկ Կերկերեան, որ Բարձր Գօմիսէրութեան կողմէ ուճցած տարի երբաճնակուած էր Հալ Ազգային Վարժարաններու Ընդհանուր Առողջապահական Քննիչ, գործերու վերաբացումին առթիւ կր տարուճակէ իր այցելութիւնները, եւ մօտէն կր հետաքրքրուի Հալ վարժարաններու առողջապահական վիճակով։

Տօքթ. Կերկերեան մինչեւ ներկայ տարուան վերջը պիտի ներկայացնէ իր ուսումնասիրութեանց յանձնակատարներուն Հիւսէյն Ապդիւլ Գաֆիի։ Իսկոյն ձերբակալուած է անձը։

Մեր ափսոսակից ու բարեկամ բժիշկը, որ հաճրութեան համակրանիին ու վստահութեան արժանացած է անխտիր, վստահ ենք որ իր այս պատճառներ մէջ ես պիտի ցոյց տայ իր ազգասիրական զգացումներ հանդէպ մեր ճոր սերունդին։

ՄՈՒԽԹԱՐՆԵՐԸ ՊԷՏՔ Է ԵՐԴՈՒՄ ԸՆԵՆ

Ցճօրհնճերու խորհուրդ իր վերջի նիստին մէջ որոշած է որ լիբանանի մուխթարներ իրենց պատճօնին ձեռնարկեն առաջ պարտաւոր են երդում բնել իրենց օրպանակի հաճատար դաստուրին առջեւ։

Այս մասին օրէնսգիտական որոշումագիր մը պիտի հրատարակուի շուտով կառավարութեան պատճօնաթերթին մէջ։

ՆՈՒԽԻՐԱՏՈՒԹՒՒՆ

Եգիպտոսի Տհր եւ Տիկ. Հալիլ Փախչեան, երկու եգիպտական ոսկի կր ճուխրեն Մամբլթեյնի բոխախատճողին, իրենց ճորակառոյց բնակարանը ծնորհաւորող բարեկամներու փոխանակ ընծոհակալութեան։

ԿՐԹԱԿԱՆ ՄԱՐՄԻՆՆԵՐՈՒՈՒՇԱԴՐՈՒԹԵԱՆ «ԴՊՐԱՑԱԿԱՆ ԱՌՈՂՋԱՊԱՀՈՒԹԻՒՆ»

Հեղինակ՝ ՏՕՔԹ. ՕՆՆԻԿ ԿԷՐԿԷՐԵԱՆ

Այս գիրքը որ յաճախակի պատրաստուած է ճախակրթարաններու ուսակերտներու համար, գեւոապես յանձնարարելի է բոլոր Հալ Վարժարաններուն։

Ասոր գործածութիւնը արտօնուած է Լիբանանի Ուսումնական Խորհուրդին։

«Ազգ. Վարչութեան Ուսումնական Խորհուրդը քննելէ վերջ Մեծ. Տիար Տօքթ. Օնննիկ Կէրկէրեանի կողմէն պատրաստուած «Դպրոցական Առողջապահութիւն» անունով գրքոյկը, կարծենք անոր գործածութիւնը Լիբանանի Հալ Վարժարանաց մէջ»։

ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴ

ԳԻՆ՝ 4 ՖՆԳ.

Ստանալու համար դիմել.— *Կիւրիւնի Հայր. Միութեան։*

ՍԱԿԱՒՐԱՆ ՊԷՏՐՈՒԹԻ

28 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 1932

	Ս. Դ.
Եգիպտկ. բղթադրմ.	428
Անգլկն. »	416
Տօլար »	126.50
Թրխական »	59.50
Գաճ Օքքսման	138
Իտալական Լիր 100	645
Ճուճական Տուխմի 100	85
Անգլկ. ոսկի	607
Ֆրանս. »	485
Օսման. »	549
Արծաթ մեճիտ	22.50

Գրեսի Ֆօնս. Ա. Ֆր. 606
» » Բ. » 307
» » Գ. » 298

Սէֆերեան եպբարֆ Բիւ Նոր
Թելեֆօն՝ 5-19

Խնդրեմ գտնուիլ մը Հանպուրկի մէջ

ՀԱՄՊՈՒՐԿ.— Բազմաթիւ փողոցի մը մէջ, անձնական մը քարով կառուցուած մը ցուցադրելու եւ խոյ 18000 մարդի արժեցող գործարանի մը տանելով փոխադրելու պէտք կայ։ Պէտք է գտնել ճարտարապետ մը որ ճարտարագիտական ուսումնասիրութիւնները կատարէ։ Ծանուցեալ պիտի ստանայ ամենայն մանրամասնութիւններ։

Նախագահը հրամայեց.

— Բիչարտ Հէրը կանչեցէք.

Դատաւոր Հէր, դէղնած դէմքով մը դատաւորնեբու մէջ նստած էր, ամէն ոք անոր կը նայէր, կարծելով որ Բիչարտը ան է։ Այդ միջոցին բազմութեան մէջէն կապոյտ աչքերով, դեղին մազով, գեղեցկադէմ երիտասարդ մը յառաջ գալով, վկաներու շարքին կանգնեցաւ, այս եկողը գատապարտեալ Բիչարտ Հէրն էր։

Ան գործաւորի տարազը նետելով վայելուչ կերպով հագուած պարոն մը եղած էր։ Անմիջապէս երկու ոստիկաններ գալով, անոր երկու կողմը կեցան, Բիչարտ ձերբակալուած էր, սակայն լուր չունէր։ Ժողովուրդը տակն ու վրայ եղաւ և ամէն ոք իր ոտքի մատներուն ծայրը կոխելով կուզէր տեսնել այս նոր եկողը։ Դատապարտեա՞լ, փախստակա՞ն և մեռած կարծուած Բիչարտ։ Այդ միջոցին Դատաւոր Հէր խորհրնկ ա՛ն մը քաշեց, սակայն ոչ ոք չգգաց, դատավարութիւնը սկսաւ։

— Անուրդ ին՞չ է.

— Բիչարտ.

— Հօրդ անունը.

— Ուէսթլինի դատարանին նախագահը, Հէր.

— Սպանութեան խնդրին առթիւ դատապարտեալը դո՞ւն ես.

— Այո.

— Ուրեմն, ո՛վ վկայ, լուր ունենաս որ, քեզ դատապարտելիք ոևէ հարցման պատասխանելու ստիպուած չես.

— Մի Հօրս, ես պատրաստ եմ ինծի հարցուած ամէն մէկ հարցումի պատասխանելու, կը յուսամ այսօր որ այդ գարհուրելի գիչերուան դէպքը մէջտեղ պիտի ելնէ.

— Տես, սա բանտարկեալը, կը ճանչնա՞ս զայն.

— Զայն նախատելու համար ձեր ըրած իւրաքանչիւր խօսքը կը հաստատեմ, ձեր իւրաքանչիւր նախատինքը իմ սրտիս մէջ արձագանգ կը գտնէ, ստորինները ստորինն է ան, ուրիչ մեղքերը մէկ կողմ թող մնայ, խիղճը ոճիրի մը բեռան տակ կրած ըլլալով հանդերձ, ինչո՞ւ զիս խաբեց և փճացուց։ Ան կեղծիքով և սուտով զիս իրեն իրրև կողակից առաւ և իմ մանկութիւնս մեռուց։ Երբ ան Իսթլին եկաւ քու դէմ մըրցելու, ինչպէ՞ս կրցար ինքզինքդ և ձեռքդ զսպել.

— Ես ալ չեմ գիտեր ինծի ալ գաղտնիք մըն է.

Ներողութիւն խնդրելով Քարլայլ դուրս ելաւ։

Տիկին Էվփիսըն Պարպարային գառնալով ըսաւ.

— Քարլայլի առաջին կինը խե՞նթ էր, եթէ կին մը Ֆրանսիս Էվփիսընը ձգելով Քարլայլի հետ փախչի, կարելի է հասկնալ և մեկնել, բայց հիմայ ձեր ամուսինը տեսնելէ վերջ հակառակը կը հասկնամ.

Տիկին Էվփիսըն այս ըսաւ և լալով գնաց։

Պարպարա երեք չարաթ Լոնտոն մնալէ վերջ վերադարձաւ, որովհետև այլևս տունը գտնուիլը պէտք էր։ Թէպէտ Քարլայլ հոն մնաց, սակայն միչտ տուն կը հանդիպէր։ Իսկ գարնան բոլորովին վերադարձաւ։ Այս միջոցին Պարպարա մէկ ամսու աղջիկ զաւակ մը ունէր։

Ուիլեըմ արագ կերպով թառամելու վրայ էր, նոյնպէս օրէ օր Իզապէլն ալ դեղնելու և տկարանալու ճամբու վրայ էր, որովհետև ցաւերն ու ձախողութիւնները իրար կը յաջորդէին և խեղճ կնոջ երեսը չէր խնդար։ Զարմանալի՞ է այս պարագան։ Եթէ Իզապէլ նախապէս որոշածին պէս կարենար լռել և հանդուրժել, կարելի է այսպէս չէր ըլլար։ Սակայն չի կրցաւ։ Ինչոր ցերեկ խիղճը կ'ապստամբէր և իրարանցումի մէջ կը գտնուէր։ Ժամանակ մը այս կեանքը այսպէս չարունակուելէ վերջ մելամաղձոտութիւն և յուսահատութիւն պարու-

Բացառիկ Դիրքութիւններ եւ Պայմաններ

ԸՆՏԱՆԻՔՆԵՐՈՒ, ԴՊՐՈՑԱԿԱՆՆԵՐՈՒ, ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑՆԵՐՈՒ

Առողջ մնալու համար հանգիստ մահճակալ մը ունենալու է՝ հանգիստ կարենալ ննջանալու համար։

Ֆինլանտական մահճակալներու մեծագոյն գործարանին մեր բնդհ. ներկայացուցիչի հանգամանքով Ձեզ կ'բնծայենք առիթը աննկէ օգտուելու համար։

Ցած տարի եւ աւելի դիմացկուն կ'ներաշխաւորենք, բնկոյզի ճմաճոյ փայտի մը շինուած սոյն մահճակալները որուան ճոխութիւն են, կը ծալուին, բերու. *զսպանակով*, եւ ամեն խակի յարմարող։

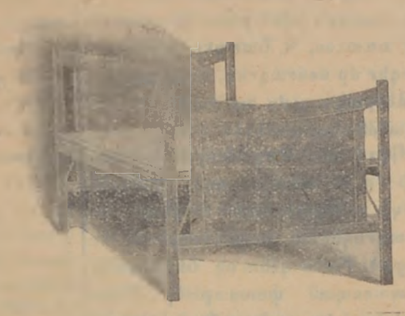

ԳԻՆ ՁԷՆ 10 Ս· ՈՍԿԻ

—o—

ՎՃԱՐՈՒՄ՝ 3 ՄԱՍՆԱՎՃԱՐՈՎ

—o—

50|0 գեղչ վերոյիշեալ գնեռուն վրայ, «Ազգակ»ի այն բնթերցողներուն որոնք ճերկայ յայտարարութեամբ կը ճերկայանան մեզի

—o—

Ցիկին, աճուրդ ճորածէն զուկիդ համար պիտի ունենալ լաւագոյն մահճակալը. վերջին Ծայր ներկայանալի սպիտակ գոյնով, նիքէլի մնբենական վերնլակով, *Երեխան վար իյնալէ արգիլող եւ պատահական վնասներէն պաշտպանող*, սոյն մահճակալները բոլորովին նորոյթ մըն են **Սիւրիոյ համար** եւ մինչեւ մեր քով կրնաք գտնել։

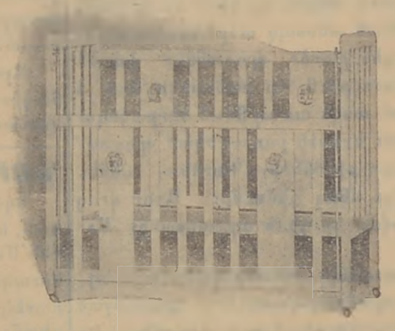

ԳԻՆ ՁԷՆ 10 Ս· ՈՍԿԻ

—o—

ՎՃԱՐՈՒՄ՝ 3 ՄԱՍՆԱՎՃԱՐՈՎ

—o—

50|0 գեղչ վերոյիշեալ գնեռուց վրայ միմիայն «Ազգակ»ի բնթերցողներուն համար։

—o—

Նոյն իսկ եթէ գնելու միտք ալ չունիք այցելեցէք մեզ եւ տեսէք այն իրեր որ կ'առաջարկենք Ձեզ, ուրիշ մը գնելէ առաջ։

O. Y. EKWALL. A. B. (Finland)ի

Սիւրիոյ, Լիբանանի եւ Իրագի բնդհ. ճերկայացուցիչ

Ն. ՔԷՇԻՇԵԱՆ, Khan-Chouny, Պաճճո ի Բոլսոյ ճիշդ հեռի կոդմ։

ՀՐԱՇԱԳՈՐԾ ՄԱՐԴ

ԷԼ ՀԱՅ ՍՈՒՀԱՍԵՏ ՊԷՑ ԷԼ ՓԷԼԷՔԻ

Փութացէք առնելու անոր կարծիքը ձեր բոլոր փափաքներուն համար։ Ան կը հանդարտեցնէ բոլոր չուսած և ատնջուած մազերը և կը վերադարձնէ անոնց փափաքածները։ Կ'ինչէ բոլոր ոգիներուն. հիւծութիւնով կը կարդայ մարդուն տառապութիւնները. ձեռքի գծերէն կը կարդայ մարդուն անցած, ներկայ և ապագայ կեանքը. կրնայ հաղկնալ ամուսնութեան, ճամբորդութեան, սիրոյ, առեւտուրի, քննութեանց և այլն բոլոր գաղտնիքները։ Այս բոլորը կը ցուցնէ մարդուն, կարծես թէ գրուած ըլլայ թուղթի մը վրայ։ Կնոջ և ամուսնոյն մէջ եղած դժուարութիւններն ու տարակարծութիւնները կը լուծէ Աստուծոյ Սուրբ անուններով եւ Ամերիկեան եւ Եւրոպական գիտնականներու փորձառութիւնները օգտագործելով։

Տխուր եղողներուն ուրախութիւն և հանգիստ կը պատճառէ. ղոյային և մասային հիւանդութիւնները կը դարմանէ։ Այս բոլորը մեծ յաջողութեամբ կը կատարէ։ Փորձը ամենամեծ փաստն է. անգամ մը այցելել բաւական պիտի ըլլայ։

ՀԱՍՑԷ.— Գիւղութ, Հաճդէճ Ղամի փողոցի արեւմուտքը, Ֆրանսական հիւանդանոցին մօտ, թիւ 9 բնակարանը։

ԱԶԴԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

Ա.— Անոնք որ կուգան, իրենց ժամը պէտք է գրեն թուղթի մը վրայ և պէտք է պահեն.

Բ.— 1000 հոգի կուտայ ան, եթէ չի կարենայ ճշդութեամբ գիտնալ ներկայի ժամը, գրուած արաբերէն լեզուով ժամերը չվատնելու համար հարցուսի ժիջոցին.

Գ.— Եթէ նամակներու մէջ ամփոփուած չըլլայ երկու ոսկի, պատասխան չի տրուիր։

ՋԱՎՋԱՎԱՃԵԱՆ ՄԱՐԻՉՆԵՐ

ՏԵՂԱԿԱՆ ԳՈՐԾ

Ջավզավաճեան եղբայրներու հրդեհի վարիչները, շինուած պղինձով ապահովուած են 20 ֆիլօկրամ ճնշումի մը համար։

Անոնք արձանագրուած են քաղաքականութեան անօրէնութեան մեծ և ճանչցուած Ցրանսական բեմիի Ծանձնախումբի կողմէ։

Այս մարիչները այնքան ներկայանալի են որքան եւրոպական, Գիները չատ ծայրայեղօրէն ածան ու արդիւնքը գրեթէ վայրկեանական է։

ԱՋԴԱԿԻ ՏՈՒԱՐԱԾԸ

ՏՈՒԳՐԱԿԱՆ ԱՄԷՆ ԿԱՐԳԻ ԳՈՐԾԵՐՈՒՆ ՀԱՄԱՐ

Դիմեցէք «ԱԶԴԱԿ»ի Տպարանը՝ գիրք, պրօշիւր, հարաճնիկաճ հաւաիրագիր, պաճառագ, ճամակի քարդ եւ առեւտրական ձեռակներ.

ԱՐԱՓ, ՄԱՔՈՒՐ, ԳԵՂԵՑԻԿՉԵԿ ՝ԱԺԱՆ.

ՃՈՒՆ ՄԲԵՐՔ ԳԻՐԵՐՈՒՆ

ԳԻՒՂԱՏԻ Ե· ԹԻՒՂԵՆ

(ԵՂԵՔՏՐԱԿԱՆ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ)

Հիմնուած 1921 ին Գուրեան

Եթէ դիւրամատչիւ պայմաններով կը կատարենք ամեն կարգի եղեքտրական լոյսի տեսիլներ (Instsallation), թէչախ ճաեւ մօքեր եւ ֆիլամօնթներ։

Վաճառատունս կ'ապահովէ ճաեւ բոլոր եղեքտրագործիքներու ճոռոմացներ։ Մասնաւոր ապասարկութիւն բնակարաններու եղեքտրա-ճորոգումներ։ Ունի ճատուածներ Philips եւ Lux եղեքտր. լամբերու եւ ամեն տեսակ եղեքտրական պեղոյճներու։

Վճարման դիւրութիւններ.

Հասցէ — Վ. Ուզունեանի գրասեն կից Գուրեան. B. P. 491

Դուն գիտես որ ՍՊԱՆՏԱՐՏի կօշիկները լաւագոյններն ու աժանագոյններն են.

ՈՎ ՈՒԶԻ ՈՒԱՆՈՂ Բնական է որ դրացնական պէտքերդ գնես դուն ևս համար առեւտրատ տեղակերդ կը փնտռես

ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ՝ ՆԱՃԱՐ ԵՂԲԱՑՐՆԵՐՈՒԻ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ

ՄԱՆՐԷԲԱՆԱԿԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՈՑ

Laboratoire Microbiologique

ՏՕԲԹ. ՍԱՄՈՒԷԼ (ՍՏԵՓԱՆԵԱՆ)

Մասնագիտութիւնը կատարելագործած է Փարիզի եւ Լիոնի մէջ եւ ասսնեակ տարիներէ ի վեր բժշկական սոյն ճիւղով զբաղած ըլլալով կը կատարէ բժշկ. ամէն ճամիկներ. (մկ. խոխ. արիւն եւլն).

Հաստատուած է Մկէրի փողոց Տաուէի ճեռիին մէջ (պապ խտիխի մօտ բամուկի գծին վրայ) խղճամիտ ճախատանիկ, չափաւոր գին։

ՏՕԲԹ. ԳԷՈՐԳ ԿԷՐԿԷՐԵԱՆ

Վկայեալ Lauréat Նախկին Interne եւ այժմ մասնագէտ ՍՒՆՆԻԳՅՏ յիւ Ֆրանսական հիւանդանոցի *ԱՉՔԻ, ՔԹԻ, ԿՈՂՈՐԴԻ, ԱԿԱՆՋԻ և ԳԼԽԻ* հիւանդութիւններու բաժնին։

Հիւանդ կ'ընդունի կէսօրէ վերջ ժամը 2—6

իր գինիքին մէջ rue de Damas, No. 15

Հիւանդները ուղղակի հիւանդանոց կ'ընդունուին իր կողմէ տրուած մուտքի բարտով։

Աղքատ հիւանդներու ձրի դարմանուած, ամէն օր կէսօրէ առաջ ժամ. ժը 10—12, հիւանդանոցի դարմանատան մէջ։

Կարի եւ Ձեւագիտութեան Դասընթացք

ՏԻԿԻՆ ՄԱՌԻ ԵՐԱՄԵԱՆ

ՎԿԱՅԵԱԼ ԴԵՐՋԱԿՈՒՀԻ

ԲԱՐԻՁԷՆ ԵՒ ՎԱՃԻՆԿԹՕՆԷՆ

Կարի եւ ձեւագիտութեան մասնագիտուհի, Տիկին Մառի Երամեան կը վերադառնայ իր արհեստանոցը, Մեծ Սեռայի դիմացը Նո. 78 տան երկորդ արկը։

Երեք ամսուան միջոցին կը սորվեցնէ ամենավերջին ճորածեւութեամբ, կար եւ ձեւագիտութիւն իր բոլոր բարդութիւններով եւ արդիական մեջոցներով, Droit-fils մեքոտով։ Իր աշակերտուհիներ կ'օժտէ Բարիզի ազատճածաճոք Académie Daydou վկայականով։

Տոկուն շինուածք, վայելուչ տեսք
Հնչուն եւ բնական ձայն
Անոնք յատկանիշներ՝

ՈՐՈՆՅՄԱՄԲ ԿԸ ՉԱՏՈՐՈՇՈՒԻՆ

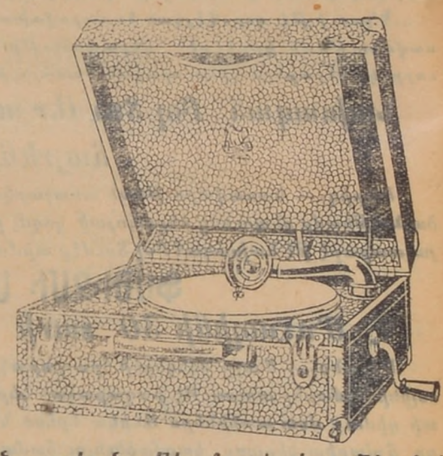

ԱՓՕԼԼՕ ՖՕՆՕՆԵՐԸ

Հրապարակի վրայ գտնղող բոլոր մարքանեները հետ կը մրցին Աբոլլօ ֆօնօներու։ Մանաւանդ վերջին նոր մօտէլները, որոնք հասած են արդէն, անգերազանցելի են իրենց տոկունութեամբ, վայելչութեամբ և ժամչելի գիներով։

APOLLO GRAMOPHONE Co. Ltd

(of London)

ԱՓՕԼԼՕ ՖՕՆՕՆԵՐՈՒ ԹԱՓԱՒՈՐԸ !!!

Կատարեալ համոզում գոյացնելու համար՝ անգամ մը այցելեցէք

MAISON APOLLO, Rue de la Poste, BEYROUTH

Փորդոպիճ եւ բօնօր՝ ամէն ձեւի, անվիճելի ոճակ եւ առաւելութիւններ գիւրամատչելի գին, վճարումի դիւրութիւններ։

Ընդհ. ներկայացուցիչ՝ Սիւրիոյ, Պաղեստինի, Անդրյորդանանի, Միջագետքի եւ Կիպրոսի.— ԳՈՒՐԳԷՆ ՍԻՆԱՆԵԱՆ

KOURKEN SINANIAN, Boîte Postale 642, BEYROUTH (Syrie)

ՕԳՆԷ ԴՈՒՆ ՔԵԶԻ ԵՒ ԱՍՏՂԸ ՔԱՕԳ ՊԻՏԻ ՕԳՆԷ

ԸՆՏԱՆԻՔԻ ԱՍՏՂԸ

(L'ETOILE du FOYER)

Առեւտրական և երկրագործական ժողովրդային վարկի հաստատութիւն

Անանուն ընկերութիւն.— գրամագլուխ՝ 3,000,000 ֆրնք.

որ կրնայ 3.000,000,000 ֆրնք.ի բարձրացուիլ վարչական խորհուրդի պարզ որոշումովը։

Կեդրոնատեղի.— 137 Boulevard Sebastopol - Paris

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ Արեւելեան պետութեանց

Սավոյ Օթելի ճեռ, Գուրճ Գէյրուք

ԵԼԵՒՄՏԱԿԱՆ ՃԻՒՂ

Ամանդի պարտականագրութիւնի

ՕԺԻՏ

Երաշխաւորեալ տոկոս 6%։ Ասկէ զատ մասնակցութիւն ընկերութեան չահերուն։

ԿԱԼՈՒԱԾԱԿԱՆ ՃԻՒՂ.

ՎԱՐԿԵՐՈՒ ԲԱԺՈՒՄ

Կալուածի վրայ փոխառութիւնք

վճարելի 10—15—20 տարիէն.ի ծորչուած պարզ ժամաժամէն առաջ ուզողը կրնա՞ վճարել։

ԸՆՏԱՆԻՔԻՆ ՍՏԱՂԸ ընկերութիւնը ներկայիս 75,000է աւելի անդամ ունի։ Մինչև 1 Ապրիլ 1931 Ընտանիքին Տաղը 135 միլիոն փռնկ տուած է, գրաւով 500 միլիոնէ աւելի արժէք ունեցող անշարժ կալուածներու վրայ։

Ամեն թղթակցութիւններ՝ B. P. 821, Beyrouth

ՄԱՍ ԺԹ.

ԴԱՏԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆ

Լինպօրայի դատաւորը չատ ընդարձակ էր և մեծ թիւով ունկնդիրներ կրնար պարունակել։ Այդպէս ըլլալով հանդերձ, դարձեալ, չատեր տեղ չգտնելով տըխրեցան։ Հեռու և մօտ տեղերէն ատուարաթիւ բազմութիւն մը ներկայ էր։

Լէվիսընի դիրքն ու տիտղոսը, անոր հին կեանքը, մանաւանդ Իզապէլի հետ ունեցած խնդիրները, Րիչարսի դեռ դատապարտուած մնալը, Էֆայի յարաբերութիւններն ու կապը անոնց հետ, Գէթէլի դերը, վերջապէս այս բոլորը ամէնուն հետաքրքրութիւնը արթնցուցած էր։ Երկու կողմերուն հետ կապ ունեցողներ և անծանօթներ լեցուցած էին։ Դատավարութիւնը չի սկսած լուր մը տարածուեցաւ, որուն համաձայն, իբր թէ, Գէթէլ որպէս վկայ պիտի լսուի, այս լուրը աւելի կրկնապատկեց ներկաներուն հետաքրքրութիւնը։

Ժամը Ցին սկսաւ դատավարութիւնը և Լէվիսընի բերուեցաւ դատասրահ։ Ան սևեր հագուած էր, մատնեբուն վրայ ադամանդէ մատանին կը փայլէր։ Դիմագիծը դեղնած և ակարացած ըլլալով վախ և սարսափ կը նշմարուէր անոր երեսէն, երկու կողմերն ալ ինքնապաշտպանութեան համար ամենակարող վաստաբանները վարձած էին։ Նախկին վկաները մէկիկ մէկիկ կանչուելով լսուեցան։ Լէվիսընի Թօրն ըլլալը հաստատուեցաւ։ Մր. Տիլի վկայութիւնը չընդունուեցաւ։ Էֆայ հաստատեց Լէվիսընի գլխարկը առնելու համար ետ հիւրասկ երթալը։ Ներկաները սակայն տրուած վկայութիւնները բաւական չհամարեցան։

բեց Իզապէլի որ ցաւէն ու չարչարանքէն աւելի վտանգաւոր էր։ Ան մանաւոր հիւանդութիւն մը կամ ախտ մը չունէր, սակայն օրէ օր կ'ընկճուէր և ոչ ոք չէր գայթ։

Գալով Էֆային, այդ դատավարութեան օրէն վերջ, Ուէսթլինի լեզուին իյնալով այլևս ինկած էր, միայն մէկ հատ կողմնակից ունէր, ան ալ Ձիֆֆին էր։ Ձիֆֆին Էֆայի իսօքերը մտիկ կ'ընէր և կը հիանար անոր։ Վերջապէս ան իր սիրտը և խանութի ամբողջ ապրանքները յանձնեց Էֆայի ձեռքը։ Եթէ անցիկ աչխարհէն հրեշտակներ գալով Էֆայի մասին գէշ խօսքին չէր հաւատար։

Ծուխի առաւօտ մը, Էֆայ վերջին նորաձևութեամբ հագուած, երբ հասաւ Ձիֆֆինի խանութին առջև, միանց անոր տունը, ուր նորոգութիւնները տեղատարափով կը չարունակուէին և իւրաքանչիւր թրէնով կարասիներ կը հասնէին։ Ձիֆֆին զայն տեսնելուն պէս դուրս վազեց և դիմաւորելով բաւ.

— Էֆայ, տուներնիս չաս լաւ կըլլայ, այս չաբաթ կը լրանայ, ներս հրամմէ, միասին տեսնենք։

Էֆայ իբր թէ կը նեղուի կարգ մը չարժուձևներ ընելով ըսաւ.

— Ա՜հ, սիրելիս, ինչպէ՞ս ներս կրնամ մտնել քեզի հետ առանձին, դուն չե՞ս գիտեր Ուէսթլինի լեզուն։

Սև քանի մը սիրալիր խօսակցութենէ վերջ Էֆայ թաւ գնաց և Ձիֆֆին ձեռքերը իրար քսելով ըսաւ.

— Հրեշտակի պէս աղջիկ մըն է, թնեւամիտ ժողովուրդը ինչո՞ր խօսեցաւ։

AZTAG
JOURNAL QUOTIDIEN ARMÉN.
B. P. 587
BEYROUTH, Liban
Directeur-Propriétaire
HAIG BALIAN

ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԳԻՏԱԿԱՆ

ازتاك
جريدة سياسية ادبية اقتصادية حرة

ՍԻՒԲԻԱ տար. 550, վեցամսեայ 300 ՍՏԴ.
ԱՐՏԱՀԱՄ. տարի 7, վեցամսեայ 4 տոլար

ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ ՆՈՅԵՄԲԵՐ 1932 | 1 | ՁԵՌՔԷ ԶՍՏԸ 2.50 Ս.Դ.

Ջ. ՏԱՐԻ | Ամեն առաւոտ պիտի ըլլայ բերքիս ցնծութիւն հասցէին | Տնօրէն — Խմբագիր՝ ՀԱՅԿ ՊԱԼԵԱՆ | Չհրատարակուած ձեռագիրները չեն վերադարձուիր | ԹԻՒ 173 (750)

ԹԻՒՐՔ ԵՒ ՍԻՒՐԻԱԿԱՆ ՍԱՀՄԱՆԻՆ
ՄՕՏ ԳՏՆՈՒՈՂ ՀԱՅԵՐԸ ՊԻՏԻ ՀԵՌԱՑՈՒԻՆ

Թիւրմ թերեւու պահանջները

Պոլսէն Հոկտեմբեր 18 թուականին «Թայմզ»ի Քոնսթանթը իր թերթին ղրկած է հետեւեալ ուշագրաւ հեռագիրը.—

«Ատենէ մը իվեր բանակցութիւններ կը կատարուէին Ֆրանսական դեսպանին եւ արտաքին գործավարին միջեւ, առակս հարցերու կարգադրութեան համար։ Բանակցութիւնները վերսկսան վերջերս, Ֆրանսական դեսպանին եւ Շիւքրիւ Գայա Պէյի միջեւ և արդէն վերջանալու վրայ են։ Ստորագրութեան համար կը սպասուի Թէվֆիք Րիւշտիի, որ Ժընեւ կը գտնուի այս միջոցին։

«Համաձայնութիւնը գլխաւորաբար կը վերաբերի Թիւրք եւ Սիւրիական սահմանին, որուն համար Սիւրիոյ մարզպանն ալ եկած է, Ատանա. Նըսէպին երկաթուղիի գնման և կալուածական խնդիրներու համար։ Ատանա—Նըսէպին երկաթուղին որ կը պատկանի Ֆրանսական ընկերութեան մը, պիտի գնուի Թիւրքիոյ կողմէ։ Համաձայնութիւնը անշուշտ պիտի լուծէ նաև ուրիշ վիճելի հարցեր, ոլոր։ գլխաւորն է Թիւրք փոխատականներու, հայերու եւ կայսեր. Նախկին գերդաստանի անդամներուն ներկայութիւնը Թիւրք եւ Սիւրիական սահմանին մօտ։ Ասոնք Թիւրքիոյ կողմէ ամբաստանուած են թէ պայքար կը մղեն Էնկիւրիի կառավարութեան դէմ։

Այս հեռագիրը հրատարակելէ վերջ Թիւրք թերթեր մեծադղորդ կը յայտարարեն որ Թիւրք եւ Սիւրիական սահմանագլուխին մօտ գտնուող Հայերը սահմանագլուխէն պիտի հեռացուին, որոնք Թիւրքիոյ դէմ կաշխատին։ Մի քանի Պոլսական թերթեր ալ երկար խորհրդածութիւններ ընելով այս մասին խիստ պահանջ կը դնեն գործադրելու համար այդ որոշումները։

ՀՈՎԱՆԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆ ՎԵՐԱՑՈՒՄԸ ՇԱՏ ՀԵՌՈՒ Է
«Մարմարա»ի յայտարարութիւնները

ԲԱՐԻԶ.— «Մաթէն» կը գրէ. «Օտար մամուլին մէջ անգամ մը եւս կը մատնանշուին կարգ մը տեղեկութիւններ որոնց համաձայն իբր թէ Ֆրանսա մօտերս պիտի հրաժարի եղեր Սիւրիոյ իր հոգատարութենէն և անոր տեղ պիտի կնքէ եղեր Անգլօ-Իրագեան դաշնագրի նման դաշնագիր մը։ Թէև ճիշդ է որ Ֆրանսայի և Սիւրիոյ մէջ կնքուելիք դաշնագիր մը կարճ կամ երկար ժամանակէ մը վերջ պիտի յաջորդէ Հոգատարութեան, արտօնուած ենք ճշդելու թէ այս անհրաժեշտ և ֆրանսական ներկայացուցիչներուն կողմէ ծընեւի ատենաբեմին վրայ յաճախակի կերպով յանուցուած կարգադրութեան ժամը մօտալուտ չէ»։

ՍԻՒՐԻԱԿԱՆ ԵՒ ԹՐՔԱԿԱՆ ԿԱԼՈՒԱԾՆԵՐՈՒ ՀԱՐՑԸ ԼՈՒԾՈՒԱԾ

ԱՆԳԱՐԱ.— Արտաքին Գործոց Նախարար Ռիւշտի Պէյ եւ Ֆրանսական դեսպան տը Շամպրէօն կոմսը ստորագրեցին Թրքական եւ Սիւրիական կալուածներու վերաբերեալ բրօթօքոլը ինչպէս նաեւ երկաթուղիներու վերաբերեալ առժամանակեայ կարգադրութիւնը։ Պաշտօնական զեկոյց մը կը յայտարարէ թէ այս համաձայնութիւնները ապացոյց մըն է Թրքա.-Ֆրանսական յարաբերութեանց բարեկամական ոգիով յեղաշրջուած կերպով։

Դաղտնի ընկերակցութիւն մը երեւան կը հանուի Ստանպուլի մէջ

ԻՍԹԱՆՊՈՒԼ.— Ցետադիմական գաղտնի ընկերակցութիւն մը երեւան հանուեցաւ Ատանայի մէջ։ Ուրք հոգի ձերբակալուեցան։

ՋԱԲՈՆ ԹԵՆԱՍԻ Է՞ ՍՈՎԻԷԹՆԵՐՈՒՆ
«Ժուրնալ տը Ժընեւ»ի մեկ յօդուածը

ԺԸՆԵՒ.— «Ռուսօ Ճաբոնական ընդհարում։ Ճաբոն թշնամի է՞ Սովիէթներուն» վերնագրին տակ «Ժուրնալ տը Ժընեւ»ի քաղաքական խմբագիրը կը հրատարակէ հետեւեալ տողերը։

«Ճաբոնական գործակալներ յայտնեցան, չենք գիտեր ինչպէ՞ս, Եւրոպայի հաւատալ տալու թէ Ճաբոն Ծայրագոյն Արեւելքի մէջ կարգապահութեան պատուարն էր համայնավարականութեան դէմ։

«Իբրեւ թէ պոլշեւիկ Չինաստանի դէմ է որ Ճաբոնցիք ձեռնարկած են պատերազմի։

«Եթէ անոնք Մանչուրիան առին, ասիկա պօլշեւիզմի անդիմադրելի յառաջխաղացումին առջեւը առնելու համար էր եւ ասոր համար Եւրոպան երախտապարտ ըլլալու է անոնց։

«Ամէն բան սխալ է այս նկարին մէջ։ Ճիշդ չէ որ Չինական կառավարութիւնը համակրութիւն տածէ համայնավարականութեան հանդէպ որը իրեն դէմ զէնքով կը պայքարի նոյն իսկ Չինաստանի մէջ, և մինչդեռ Ճաբոն դեսպան մը ունի Մոսկուայի մէջ, Չինաստան չունի հոն։

«Շատ մը տարիներէ ի վեր դիւանագիտական յարաբերութիւնները խզուած լինելով Չինական կառավարութեան և Ռուսական կառավարութեան մէջ, հիշդ չէ որ Ռուսական ազդեցութիւնը գործէ Նանքինի մէջ։

«Ճիշդ չէ որ Ճաբոնական յարձակումը համայնավարութիւնը Չինաստանէն արմատախիլ ընելու բնոյթը ունենայ։

«Այդ յարձակումը ընդհակառակը կը նպաստէ համայնավարութեան աւելցնելով միտքերու խռովութիւնները եւ անդամալուծելով համայնավարութեան դէմ պայքարող կառավարութիւնը։ Ճիշդ չէ վերջապէս որ Ճաբոնական և Սովիէթական կառավարութեանց փոխյարաբերութիւնները ներշնչուած լինեն թշնամական զգացումներէ»։

Ն. ՎԱՍԵՄՈՒԹԻՒՆ ՍՈՒՊՒՀԻ ՊԷՅ ՊԷՐԷՔԷԹ

ՍԻՒՐԻՈՅ ԵՐԵՍՓ. ԺՈՂՈՎԻՆ ԲԱՑՈՒՄԸ
Ազգայնականները չեն մասնակցիր

Ն. Վ. ՍՈՒՊՒՀԻ ՊԷՅ ՊԷՐՈՒՔԷԹ
ԺՈՂՈՎԻ ՆԱԽԱԳԱՀ Կ'ԸՆՏՐՈՒԻ

(Սեփական Թղթակցութիւն «Ա.Զ.Դ.Կ.»ի)

Ինչպէս գրուած էր, ազգայնականները գրաւոր երաշխաւորութիւններ պահանջած էին Պ. Բօնսօէն, վասն ըլլալու համար թէ Քրանկօ-սիւրիական դաշնագիրը Իրագի դաշնագրին յար եւ նմանը պիտի ըլլայ։ Պ. Բօնսօ նամակով մը յայտնած էր որ իր ընդհանուր հիմունքներով Սիւրիական դաշնագիրը Իրագինին նման պիտի ըլլայ։

Ազգայնականները ուրքաթ գիշեր մինչեւ ժամը 1 ժողով մը գումարելով եկան այն եզրակացութեան որ Պ.Բօնսօի նամակը բաւական չէ ապահովելու համար գիրենք։ Շաբաթ առաւօս ըսի ըսաւ մը եղաւ, որուն համաձայն ազգայնականները իբր թէ պիտի բաւուէին երեսփոխանականժողովէն ու կառավարութենէն։ Սակայն մինչեւ երեսփոխական ժողովի բացումը ոչ մէկ պատճառական յայտարարութիւն հրատարակեցին անոնք, իրենց դիրքին շուրջ։ Ժողովը ժամանակին բացուելով տեսնուեցաւ որ ազգայնական երեսփոխանները կը բացակային։ Կարծուեցաւ որ անոնք չուզեցին ներկայ ըլլալ ժողովի առաջին նիստին, չմասնակցելու համար Սուպհի պէյ ընտրութեան, որովհետեւ շատ լաւ գիտէին որ Նախարարականները զօրաւոր էին եւ Ն. Վասմութեան ընտրութիւնը ապահով։

Երկու ազգայնական նախարարները՝ Ձէմիլ Մէրտէմ պէյ եւ Մազհար փաշա Բրսլան ներկայ էին ժողովին։

Շաբաթ օր, խաղաքի մեծ մասը փակ կը մնար. նոյն իսկ մասնաւառները չբացին եւ ժողովուրդը մնաց առանց միսի։

Ժամը 10ին, երեսփոխանական ժողովը բացուեցաւ։ Ստուար բազմութիւն մը լեցուցած էր սրահը։ Ժողովի ամենատարիքոտ անդամը Մուհամէտ պէյ Ասալը բանալով ժողովը, յայտնեց որ ներկայ չուզէր, նախ պէտք է ընտրել ժողովի դիւանը։ Շահիր պէյ Շապանի բեմ բարձրանալով երկարատեւ մը խօսեցաւ եւ յայտնելէվերջ՝ թէ իրենց պատասխանակիցներէն մաս մը բացակայ կը գտնուի, առաջարկեց մասնաւոր պատուիրակութիւն մը դրկել զանոնք հրաւիրելու համար եւ կամ ալ ժողովը յետաձգել ուրիշ օրուան մը։ Բայց այս առաջարկը չընդունեցաւ մեծամասնութեան կողմէ։

Ժողովը երեք հոգիէ բաղկացեալ հինգնախանձ մը ընտրեց, ընտրութեանց հսկելու համար, որու անդամներն են երեսփոխաններ Պ. Պ. Լաթիֆ Ղանիմէ, Զիչէլի եւ Մովսէս Տէր Դալուստեան։ Եւ սկսան ընտրութեան։ Գաղտնի քուէարկութեամբ եւ 54ի վրայ 46 ձայնով ժողովի նախագահ ընտրուեցաւ Ն. Վ. Սուպհի պէյ Պէրէքէթ։

Բուռն ծափերու տեղատարափին մէջ բեմ բարձրացաւ Սուպհի պէյ եւ շնորհակալութիւն յայտնեց երկրորդ անգամ ըլլալով իրեն հանդէպ ցոյց տրուած վստահութեան համար եւ խոստացաւ ի գին իր կեանքին եւ հաւատարմութեամբ ծառայել երկրին ու հայրենիքին։

Վերջը ընտրուեցան փոխ նախագահները՝ Պ. Հիճիյէ եւ Քարիս պէյ Զաապի։ Քարտուղարներ՝ Լաթիֆ պէյ Ղանիմէ եւ Մուհամէտ պէյ Ճարապ։

Պզտիկ դադարէ մը վերջ, ժողովը ընտրեց հինգ յանձնախումբը։ Քուէներու մեծամասնութեամբ ընտրուեցան Պ. Մովսէս Տէր Դալուստեան, Էմիր Սիւլէյման եւ Արիճ պէյ Ձէզար։

Ժողովի երկրորդ նիստը յատնագրուեցաւ երկուշաբթի օրուան։

Վերջին պահուն «Ելիճ Գա»ի լրատուն յայտնեց որ ազգայնականները օգտագործած են այս առիթը որպէսզի ներկայ չըլլան եւ ժողովը չկարենայ ընտրել նախագահ։ Ասոնք կը կարծեն որ Սուպհի պէյ Պէրէքէթ ընտրուելու պարագային, ինքը կրնայ ձեռնարկել նոր ընտրութեան։

ՄԱՄՈՒԼ
ԱԶԱՏՈՒԹԵԱՆ ԱՐԺԷՔԸ

«Էլ Ահրար» իր օգոստոս օրուան խմբագրականով կը գրէ.—

Գանի մը օր առաջ, Դամասկոսի մէջ ըսի ըսաւ մը ելաւ, որուն համաձայն, իբր թէ, Ֆրանսան գաղնագրի փոխան սիւրիայէն պիտի ստանայ 12 միլիառ ֆրանք։ Այս գումարը Ֆրանսան ծախսած է մեր երկրին մէջ գրաւման օրէն մինչեւ այսօր։

Այս տարաձայնութեան ժամանակ հաւատացին, իսկ ոմանք ալ ուշխատեցան հերքել։ Մենք կրնանք ըսել որ այս տարաձայնութիւնը կրնայ ճիշդ ըլլալ, որովհետեւ Սիւրիոյ հովանաւորութեան ուխտին երկրորդ յօդուածին մէջ կըսուի. «Սիւրիա և Լիբանան կրնան իրենց երկրին մէջ գտնուող հովանաւոր տէրութեան զինուորական ծախքերէն մաս մը հոգալ»։ 15րդ. յօդուածը կըսէ ետհաշ. նադրութեան գործադրութեան դրութիւն վերջ հովանաւոր տէրութիւնը կր հաւաձայնի տեղական իշխանութեան հետ, վարչական կարգադրութեանց համար իր ծախսած գումարները գանձելու համարդ։

Այս երկու յօդուածներէն կը հասկրգի որ ծախքերու հարցը կրնայ խնդրոյ առարկայ դառնալ։ Սակայն այս երկու յօդուածները եթէ առանձին առանձին լուծենք, կը տեսնենք որ առաջինը, զինուորական ծախքերը կաւարտ են, Սիւրիան պարտաւոր չէ զայն վճարելու, իսկ երկրորդը պարտադիր է, պէտք է վճարուի։ Վիճաբանութեան իսկ կարիք չկայ, Սիւրիան պէտք է վճարէ հովանաւոր տէրութեան երկրի վարչական կազմակերպութեան համար ծախսած գումարները, թէպէտ Բ. Գօմիսէրութիւնը այդ ծախքերը կը գանձէր մաքսատան հասոյթներէն։ Իսկ եթէ մեզի անծանօթ բրօժէներ և կարգադրութիւններ եղած են և ծախսած մեծ գումարներ, այդ պարագային իրաւունք ունի գանձելու։

Զինուորական ծախքերուն գալով, դիտենք որ Ֆրանսան չատ վեհանձն է և առատաձեռն, խնդրոյ առարկայ չըներ այդ ծախքերը։

Ազատութեան համար պայքարող ժողովուրդները նիւթական զոհողութիւններէ չեն խուսափիր, որովհետեւ ազատութիւնը կ'առացուի դրամէն աւելի։ Քանակին զոհողութիւններով, հարատաներու արիւնով։ Սիւրիա իր ազատութեան պայքարին մէջ դրամ և արիւն զոհեց և հիմա ալ գետ չի խուսափիր դրամ և արիւն թափելէ։ Սակայն կը տեսնենք որ, վերջերս Եւրոպայի հետաձգ քաղաքականութիւնը նոյնի ծրագրէն մինչեւ այսօր, նիւթական պարտաւորութեանց չուրջ, միշտ զիջող եղած է. արդեօք սիւրիայէն, որ ոչ հաստուցմներու պարտք ունի և ոչ ալ զինուորական պարտքեր, պիտի գանձէ այդ միլիառները։ Մենք կը կարծենք որ Ֆրանսա չպիտի պահանջէ Սիւրիայէն այն տեսակ զոհողութիւն մը որ Անգլիա իրագէն չպահանջեց։ Եթէ Անգլիա Իրագէն քարիւղ առաւ, Ֆրանսան պէտք է հպարտանայ ճնշուած ազգերու օգնելու իր առաքինութեամբ։

ՀԱՃՈՒԵԼԻ
ՀԱԿԱԱԶԴԵՑՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Մեր ընթերցողները անշուշտ կը յիշեն այն զանգուածային ձերբակալութիւնները որոնք կատարուեցան Հալէպի ազգայնական չրջանակներուն մէջ, ոստիկանական արտակարգ քննիչ պրն. Կարապետ Մազկունի դէմ կատարուած մահափորձի յաջորդ օրերուն։

Աւերին հանրային կարծիքը ահռելացաւ Իպրահիմ Հանանօ պէյի կալանկիցները չափաւորականներու դէմ ժողովրդական ընդվզումի ծրագիր մը։ Ան ըսբռնեց որ չորս նախարարները քիչ էին և որ խորհրդարանական հանգամանութիւններու բնականոն խաղը կը պահանջէր աւելի լայն հիմեր։

Սակայն ազգայնականներու յանկարծ նիւթիները չափազանց կը թուէին իրենց։ Չափաւորականներն ալ չատ նուազ չէին։ Ինչ ընել։ Հեռանի՞լ անոնց թէ վիճիլ։ Թոյլատրե՞լ դահլիճի ռապալումը եւ նոր մը հաստատե՞լ։ Այս գործողութիւնը ժամանակ կր պահանջէր։

Բայց ժամանակը կ'անցնէր և ժամանակը աւելի ևս կ'անցնէր։

Բարձր Քօմիսէրը որ նոր արամազրութիւններով վերադարձաւ, պիտի երթայ Ժընեւ, ուր պիտի գումարուի Նոյեմբեր 20ին հովանաւորութիւններու յանձնախումբը։

Այս Նոյեմբեր 20ի ժողովին պրն. Բօնսոյ պիտի ներկայանայ նոր տարրերով Դաշնագրի նախագիծով մը։ Հաստատութիւն մը ունենալու համար այս դաշնագրի նախագիծը պէտք է քննուի։ «Մահմանադրականներ» պատա-

Բ. ԳՕՄԻՍԷՐԻՆ ԴԻՐՔԸ

«Լօրհան»ի թղթակից պրն. Կապրիել Խապպազ որ անձամբ Դամասկոսի մէջ կը հետեւի սիւրիական խնդրի զանազան փուլերուն իր թերթի կիրակիի թիւին մէջ հրատարակած է երկար յօդուած մը որմէ կը հաղնինք ինչ որ կը վերաբերի պրն. Բօնսոյի ընդդիմելիք դիրքին.

Պրն. Բօնսոյ, նախագահ Ապէտի հետ իր խօսակցութիւններուն մէջ եղաւ բաւական բացայայտ։

Իր տեսակէտը դիւրաւ կարելի է խըտացնել։

Իր վերադարձին Բ. Գօմիսէրը ստացաւ դահլիճ ընդլայնելու ծրագիր մը։ Ան ըսբռնեց որ չորս նախարարները քիչ էին և որ խորհրդարանական հանգամանութիւններու բնականոն խաղը կը պահանջէր աւելի լայն հիմեր։

Սակայն ազգայնականներու յանկարծ նիւթիները չափազանց կը թուէին իրենց։ Չափաւորականներն ալ չատ նուազ չէին։ Ինչ ընել։ Հեռանի՞լ անոնց թէ վիճիլ։ Թոյլատրե՞լ դահլիճի ռապալումը եւ նոր մը հաստատե՞լ։ Այս գործողութիւնը ժամանակ կր պահանջէր։

Բայց ժամանակը կ'անցնէր և ժամանակը աւելի ևս կ'անցնէր։

Բարձր Քօմիսէրը որ նոր արամազրութիւններով վերադարձաւ, պիտի երթայ Ժընեւ, ուր պիտի գումարուի Նոյեմբեր 20ին հովանաւորութիւններու յանձնախումբը։

Այս Նոյեմբեր 20ի ժողովին պրն. Բօնսոյ պիտի ներկայանայ նոր տարրերով Դաշնագրի նախագիծով մը։ Հաստատութիւն մը ունենալու համար այս դաշնագրի նախագիծը պէտք է քննուի։ «Մահմանադրականներ» պատա-

---

բար կեսօրէ վերջ, Հաճիմ պէյ Աբասիի բնակարանին մէջ ժողով մը գումարելով որոշած են կուսակցութենէն հեռացնել երկու ազգայնական նախարարներ՝ Ձէմիլ պէյ Մէրտէմը եւ Մազհար Բրսլան փաշան։

Դամասկոս 29 Հոկ. ԹՂԹԱԿԻՑ

Հալէպի շուկաները փակ

Շաբաթ օր փակ մնացած են նաեւ Հալէպի օուկաները եւ Մուհամմէտ Սալիհ անուն մարդ մը ձերբակալած, երբ ան կր գրգռէր ժողովուրդը ցոյցեր ընելու։

Հալէպեն Բագմաթիւ շնորհաւորական հեռագիրներ դրկուած են Սուպհի պէյ Պէրէքէթի, իր ընտրութեան առիթիւ։

Դ. ՎԱՐՈՒԺԱՆԻ ՅՈՐԴՈՐՆԵՐԸ
ՍԿՍՆԱԿ ԳՐՈՂՆԵՐՈՒՆ

Լաւ գրելու համար անհրաժեշտ է կարդալ։ Բոլոր մեծ ու փոքր ստեղծագործները նոյնն ըրած են։

Բագրատունիներն կառավարեցին ընթերցողը մը եղած է Աստուածաշունչին և Հոմերոսին։

Թովմաս Թէրզեան, Գրիգոր Օտեան, Ռ. Գէրպէրեան Վ. Հիւկոյի անխոնջ ընթերցողները ճանչցուած են։

Եղիշէ եպս. Դուրեան և Արփիար Արփիարեան իրենց սէրը մեծ մասամբ Ռըշնանի ընթերցուածին կը պարտին։

Ս. Շահազիզ, Ռ. Որբերեան Գայրընի կաղապարին մէջ կազմաւորած են իրենց գրելու և խորհելու եղանակը։

Աւետիս Իսահակեան և Ծովհաննէս Թումանեան կարդացեր են գրեթէ բոլոր աշուղներն ու ժողովրդական երգերը։

Առաջ նարճանեան կը խոստովանի թէ իր թելադրիչ հեղինակներն են Նարեկացին և Էմիլ Վէռհառն։

Ընթերցումը կ'օգնէ մեր զարգացման և կ'արթնցնէ մեր ներշնչումը։

Ընթերցումէ մը վերջ չատ անգամներ մարդ կը զգայ իր գրական կոչումը վստահի իր միտքը կը բացուի և կը տեսնէ չատ մը աղբիւրներ՝ որոնցմէ կրնայ խմել։

Ընթերցումը կը ցրուէ ամլութիւնը, կը գրգռէ խօցականութիւնը և ապարդիւ կը բանայ երևակայութեան։

Ընթերցումը միջոց մըն է ներշնչումը գտնելու։ Գրագէտներ կան որ մեծ հեղինակ մը առանց բան մը կարդալու չեն սկսիր աշխատիլ։

Որչափ կարելի է՝ ամէնէն լաւ հեղինակները կարդալու է։ Մասնաւորապէս այն հեղինակները՝ որոնք ամէնէն աւելի մօտ են մեր հակումներուն, և զոր կըրնանք իւրացնել, վստահի կան հեղինակներ՝ զոր դիւրաւ կ'իւրացնենք, և ուրիշներ՝ որ չեն իւրանար։

Ձեր առաջին քայլերուն պէտք չէ կարդաք ոչ Նարեկացին, ոչ Տիրան Զրաքեան և եղիա Տէվրիճպաշեան, ոչ Միսաք Մեծարենց և Սիամանթօ, ոչ Թլկատինցիին և Լևոն Սեդրոսեան։ Թլկատինցիին և Միսաք Մեծարենցին ու ձը աննմանելի են, մէնարները լեզուի և արուեստի տեսակէտով այնքան անձնական, ոչ-դասական և չանդուգն են որ՝ կարդալով կրնանք անբնականին ետ խրթինին մէջ իյնալ։

Դարձեալ ձեզի չեմ չանձնարարեր՝ որ կարդաք ազգային հրգեր՝ որոնք ձեզ տափակութեան ու հրատարութեան մէջ կը ձգեն։ Այս բոլորին ընթերցումը կրնաք վերջը թողուլ։

Նախ պէտք է սկսիք կարդալ ինչ որ պարզ է, դասական, անկեղծ և ճշդութեան ու պայծառութեան օրինակ։

Կարդացէք յովհաննէս Հովսեփոս եւ Վիրգիլիոս նախընտրելով Հ. Ա. Ղազիկեանի թարգմանութիւնները։ Այդ հանճարներու մէջ կը գտնէք բոլոր գրական դպրոցներու և ներշնչումներուն խտացումները, որոնցմէ մէկուն ինքնատիպերը, որոնցմէ մէկուն ինքնատիպերը պիտի հետեւիք։

Կարդացէք նոյն թարգմանիչին Օսիաները մարդուս և թելադրիչ ու գուշակեղ ոճի իրև նմոյշ։ Կարդացէք Ռ. Զարդարեանի ցայգալոյսը՝ վարժուելու համար սիրող նկարչագեղ ոճի նրբութիւններուն։

Կարդացէք Ա. Չօպանեանի, Ա. Ահարոնեանի, Եղիշէ եպս. Դուրեանի ներդաշնակ եւ հոսանուտ արձակները, ինչպէս նաեւ Սրբուհի Տիւսապի Մայեան, որ իր կարուկ նախադասութիւններով ամէնէն չուտ իւրանալի ոճն է. բայց միշտ զգոյշ եղէք իր կարգ մը գրաբարախառն ձեւերէն եւ ասացուածքներէն։

Կարդացէք մեր քերթողներէն Մկ. Պէչիկթաշլեան, Թովմաս Թէրզեան, Ռ. Որբերեան և յետոյ Գեորգ Դուրեան և Ալիշան։

Ամէնէն աւելի իբր ոճաբան կը յանձնարարեմ ձեզի արձակագիրներէն եղիշէ եպս. Դուրեան, Ռ. Զարդարեան և Արշակ Զօպանեան (այս վերջինը այն առաւելութիւնը ունի մասնաւորապէս որ ձեզի անմիջապէս կը յայտնէ իր գրուածքին յատակագիծը)։

Ռերթողներէն յանձնարարելի են բացի եղիշէ եպս. Դուրեանէ, որուն ստանաւորներուն հիւսուածքին գաղտնիքը իրեն միայն ծանօթ է) Մկրտիչ Պէչիկթաշլեան, Ռ. Որբերեան և մասնաւորապէս Թ. Թէրզեան, իբրեւ քայ ոճագէտ։

Ընթերցման օգուտը կախում ունի ընթեռնելու եղանակէն։ Առանց նօթագրութեան կարդալը կարդալ չէ. քանի մը ամիսէն մարդը չդիտեր թէ ի՛նչ կը պարունակէր այս կամ այն գիրքը։

Ճշմարիտ յիշողութիւնը կը կայանայ ոչ թէ յատքերուն մէջ այլ պէտք եղածը գտնելու միջոցներուն մէջ. այսպէս նօթագրելով կ'ըլլայ միայն, ոչ թէ երկար էջեր ընդօրինակելով, ինչպէս կ'ընենկարգ մը միջակ միտքեր։

Թուղթի երկար կտորներու վրայ նշանակեցէք հեղինակներուն անունները այբբենական կարգով, որոնց տակ պիտի աւելցնէք ծանօթութիւններ։

Այս թուղթի կտորները երեք նիթ պիտի պարունակեն. 1. Հմտակեն նօթեր, 2. Ցայտուն պարբերութիւններ. 3. անձնական դատողութիւններ։

Հմտական նօթերը կարևոր են՝ յիշելու մեր կարդացածին պարունակութիւնն ու առանցքը։

Կարեւոր են նաև ցայտուն պարբերութիւնները, ինքնուրոյն ըսուածքները, աչքի զարնող տողերը՝ իբրեւ արուեստական մասրոճին։

Ցետոյ անհրաժեշտ է նաեւ ձեր անձնական դատողութիւնները՝ զոր կ'ունենաք ընթերցման առեն կամ անկէ անմիջապէս վերջը։ Եթէ գտնենք նոյն հետաքրքրական չգրէք, անշուշտ այլեւս մեծ մասամբ կը մոռնաք։

Մի կարծէք որ երկ մը ճանչնալու համար կրնաք ժամերնագրութիւն կամ գրախօսական կարդալ. ոչ մէկ գրական քննադատութիւն ընթերցման տեղը կը լրացնէ, վասնզի գրուածքի մը դարձուածքները, ոճին կառուցուածքն ու ձեւերն են որ ճիշդ և օգտակար գաղափար մը կրնան տալ ձեզի անոր մասին։ Քննադատը չի կրնար ցոյց տալ գտնելիք պէտք եղածին պէս։

Օգտակար է նաեւ նիթը չշփոթել երկու դրութիւններ իրարու հետ բաղդատել։

Ջանալ լաւագոյն գրուածքի մը նմանիլ, վասնզի նմանիլ գիտնալը՝ այլեւս

խանատուութեան վիճակի մէջ գտնուող» սիբիրական կառավարութեան մը հետ։

Այդ սիբիրական կառավարութիւնը գոյութիւն չունի տակաւին։

Կառավարութիւնը գոյութիւն պիտի ունենայ վաղը, խորհրդարանի վատահութեան քուէէն յետոյ։

Օրերը հասրուած ըլլալով, Բարձր Գործիքերը չկրնար թոյլատրել նախարարական ատենապետ մը որ իրեն պիտի արգիլէր ժողովի մէջ։

Ասոր համար անհրաժեշտ է որ ներկայ դահլիճը պահուի։

Ոչ անոր համար որ այն դահլիճը կատարեալ գոհացում կուտայ, այլ որովհետեւ գոյութիւն ունի։

«ԴԻՏՈՒՄՆԵՐ ԵՒ ԴԱՏՈՒՄՆԵՐ»
Հեղինակ՝ ՄՈՒՇԵՂ ՍԵՐՈՐԵԱՆ
1932, Պէյրութ, Տպ. «ԱԶԴԱԿ»

Ընթերցանութեան և ուսումնասիրութեան համար արգասաւոր աշխատութիւն մը Սերոբեանի բազմաթիւ գործերուն այս վերջինը։ Տպաւորութիւնները, որ կը թողէ ամէնէն նպատակայարմարը, ամէնէն վայելուչը և կարելիութեան սահմանին մէջ ամէնէն խնայողականը։

Պէտք է ըսել որ այս տարուան նորյիշը չափազանց քմայքոտ է։ Գոնէ այն տպաւորութիւնը կրած են վերջին չաթաթներու ընթացքին Փարիզի մէջ ցուցադրուած արդուզարդի ճոխ հանդէսները դիտողները։ Բոլորովին նոր և անձնական գիծեր, որոնք առաւելապէս անցեալին ձգած յիշատակներուն սկսայ վերադարձնումը կրնան համարուիլ։

Ծերկը նեղ չրլլացած, որոնք գիշերը չատ լայն կ'ըլլան։ Իրենց անկոնունեանը մէջ ներդաշնակ գիծ մը պահող տէհոլթներ, ուսին մէջքի, վիզին չուրջը ծաղիկներ։ Ահաւասիկ ինչ որ կարուհիներու ընտրանին կը ցուցադրէ և կը թելադրէ։ Տարակոյս չկայ որ աղիկա չատ չուտ պիտի ընդունուի և պիտի գործածուի որովհետև գործնական է, ճշդրիտ և կանացի բոլոր քմայքներուն գոհացում կուտայ։

Կարեւոր կէտ մը՝ որուն վրայ իշխան սեռը մասնաւոր ուշադրութիւն պէտք է դարձնէ, մուշտակին տրուած կարեւորութիւնն է։ Մուշտակը այլեւս զարդ մը ըլլալէ դադրած է, անիկա անդաժան ժամն է հագուստին։ Օրուան բոլոր ժամերուն հագնուելիք հագուստներուն վրայ մուշտակը իր դերն ու պաշտօնը ունի և անոր պակասը հագուստը ջնջելու համազօր է. արդուզարդին անբաժան մէկ մասն է վերջապէս։ Վերարկու, չրջազգեստ անոր հետ միայն իրենք զիրենք կ'արժեցնեն։ Անիկա կերպասին չափ անհրաժեշտ է հագուստին կազմութեան համար և իր այս հանգամանքին չնորհիւ կատարելութեան այնպիսի արդիւնքներու կը հանդիպինք, որոնք մինչեւ հիմա չէին տեսնուած։

Մուշտակէ չինուած չարժուն օձիքներ կամ էշարիներն ալ ձեռուան նորյիշին յատկանշական գիծերէն մէկը կ'ազմեն։ Անոնք կրնան հատարատպէս գերկուան և գիչերուան վերարկուի մը վրայ գործածուիլ, նոյն իսկ չրջազգեստի մը վրայ ալ կարելի կ'ըլլայ չարժարդնել զանոնք։ Այս առաւելութեան համար առանց չտալու թիւն հարկելու, թանկագին մուշտակ պատրաստուած օձիք մը կրնայ քանի մը գործածութիւններ ունենալ։

Մուշտակը վերջապէս անհրաժեշտ ժամնդակն է, առանց որուն ամէն ինչ արժէքէ զուրկ և չլրջողած պիտի երեար։ Կրնանք աւելցնել որ argante անունով ճանչցուած աղուէսի մուշտակը իր վայելչութեամբ և երեւոյթով ձմեռնային եղանակին ամէնէն գործածուած մուշտակը պիտի ըլլայ։

Կերպասներն ալ յատկանշական նրբութիւն մը ունին այս տարի։ Ուղղաձիգ և հորիզոնական գիծերը սէկդի ձգուած են եւ չեզոք գիծեր, հատ կամ բարակ, ազատ թուիլք ունին մէջ կատարեալ, զեղնորակ, կանանչ, գորշ կամ չանակագոյն հիւսուածեղէններու մէջ։

Ըսենք նաեւ, որ հագուստները ինչպէս նաեւ գլխարկները երկու տարբեր գոյներու վրայ հագնողներ բազմաթիւ են։ Այդ գոյները կամ իրար կը լրացնեն և կամ հակաձայնութիւն մը կը կազմեն, երկու տեսակն ալ հատատարապէս գրաւիչ։

Ջ.

ՆՕԹԵՐ
ՆՈՐՈՅԹԻ ԱՇԽԱՐՀԷՆ

Աչունը եկաւ արդէն, և տիկիններուն ու օրիորդներուն առաջին գործերէն մէկն է ժառանգել օրուան նորոյթին վրայ, և բազմազան պէսպիսութիւններուն մէջէն ընտրել, գտնել ամէնէն նպատակայարմարը, ամէնէն վայելուչը և կարելիութեան սահմանին մէջ ամէնէն խնայողականը։

Պէտք է ըսել որ այս տարուան նորյիշը չափազանց քմայքոտ է։ Գոնէ այն տպաւորութիւնը կրած են վերջին չաթաթներու ընթացքին Փարիզի մէջ ցուցադրուած արդուզարդի ճոխ հանդէսները դիտողները։ Բոլորովին նոր և անձնական գիծեր, որոնք առաւելապէս անցեալին ձգած յիշատակներուն սկսայ վերադարձնումը կրնան համարուիլ։

Ծերկը նեղ չրլլացած, որոնք գիշերը չատ լայն կ'ըլլան։ Իրենց անկոնունեանը մէջ ներդաշնակ գիծ մը պահող տէհոլթներ, ուսին մէջքի, վիզին չուրջը ծաղիկներ։ Ահաւասիկ ինչ որ կարուհիներու ընտրանին կը ցուցադրէ և կը թելադրէ։ Տարակոյս չկայ որ աղիկա չատ չուտ պիտի ընդունուի և պիտի գործածուի որովհետև գործնական է, ճշդրիտ և կանացի բոլոր քմայքներուն գոհացում կուտայ։

Կարեւոր կէտ մը՝ որուն վրայ իշխան սեռը մասնաւոր ուշադրութիւն պէտք է դարձնէ, մուշտակին տրուած կարեւորութիւնն է։ Մուշտակը այլեւս զարդ մը ըլլալէ դադրած է, անիկա անդաժան ժամն է հագուստին։ Օրուան բոլոր ժամերուն հագնուելիք հագուստներուն վրայ մուշտակը իր դերն ու պաշտօնը ունի և անոր պակասը հագուստը ջնջելու համազօր է. արդուզարդին անբաժան մէկ մասն է վերջապէս։ Վերարկու, չրջազգեստ անոր հետ միայն իրենք զիրենք կ'արժեցնեն։ Անիկա կերպասին չափ անհրաժեշտ է հագուստին կազմութեան համար և իր այս հանգամանքին չնորհիւ կատարելութեան այնպիսի արդիւնքներու կը հանդիպինք, որոնք մինչեւ հիմա չէին տեսնուած։

Մուշտակէ չինուած չարժուն օձիքներ կամ էշարիներն ալ ձեռուան նորոյթին յատկանշական գիծերէն մէկը կ'ազմեն։ Անոնք կրնան հատատարապէս գերկուան և գիչերուան վերարկուի մը վրայ գործածուիլ, նոյն իսկ չրջազգեստի մը վրայ ալ կարելի կ'ըլլայ չարժարդնել զանոնք։ Այս առաւելութեան համար առանց չտալու թիւն հարկելու, թանկագին մուշտակ պատրաստուած օձիք մը կրնայ քանի մը գործածութիւններ ունենալ։

Մուշտակը վերջապէս անհրաժեշտ ժամնդակն է, առանց որուն ամէն ինչ արժէքէ զուրկ և չլրջողած պիտի երեար։ Կրնանք աւելցնել որ argante անունով ճանչցուած աղուէսի մուշտակը իր վայելչութեամբ և երեւոյթով ձմեռնային եղանակին ամէնէն գործածուած մուշտակը պիտի ըլլայ։

Կերպասներն ալ յատկանշական նրբութիւն մը ունին այս տարի։ Ուղղաձիգ և հորիզոնական գիծերը սէկդի ձգուած են եւ չեզոք գիծեր, հատ կամ բարակ, ազատ թուիլք ունին մէջ կատարեալ, զեղնորակ, կանանչ, գորշ կամ չանակագոյն հիւսուածեղէններու մէջ։

Ընենք նաեւ, որ հագուստները ինչպէս նաեւ գլխարկները երկու տարբեր գոյներու վրայ հագնողներ բազմաթիւ են։ Այդ գոյները կամ իրար կը լրացնեն և կամ հակաձայնութիւն մը կը կազմեն, երկու տեսակն ալ հատատարապէս գրաւիչ։

Ջ.

ՀԱՅ ԳԱՂԹԱԿԱՆՆԵՐՈՒ ԽՆԴԻՐԸ
ԱԶԳ ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ԸՆԴՀ. ԺՈՂՈՎԻՆ ԱՌՋԵՒ
ԲԱՂՁԱՆՔՆԵՐ, ՀՐԱՒԷՐՆԵՐ ԵՒ ՅԱՆՁՆԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ...

Բարեգործականի Կեդր. գրասենեակէն առաջանր հետեւեալ զեկոյցը, Հոկտ. 19 թուականով.—

Միութեանս մրցութի պատուիրակ մրն, Լ. Բաբայեանի տեղեկագրին համաձայն, Ազգերու Դատակցութեան ընդհ. ժողովին ներկայ ըսատաղջանը յատուկ ուշադրութեան առարկայ ըրած է հայ գաղթականներու վիճակը, մասնաւորապէս հայ գաղթականներ Հայաստան փոխադրելու մասին եւ հուսկարած է կարգ մը առաջարկներ ու բաղձանքներ, տեղեկաբեր Լորտ Րոպրթ Սէսիլի տեղեկագրութեան վրայ.—

«Կը ցնդհանուր ժողովը կը հրաւիրէ Գաղթականներու Նանսենեան Միջազգային պատասխանատուն, որպէս զի ընկերութեան միջոցներով կարելի է Սրեւանի Հայկական Հանրապետութիւնը փոխադրել զանազան երկիրներու մէջ գտնուող եւ Սրեւան հատատուելու փափաք յայտնող 20,000 հայ գաղթականներու նոր խումբ մը։

«Կը յիտեցնէ զանազան կառավարութեանց դրամական եւ ուրիշ կարգի աջակցութեան առաջարկները՝ Sofp. Նանսենի հայ գաղթականներու Սրեւան տեղաւորման ծրագրին առթիւ։

«Կը հրաւիրէ այդ կառավարութիւններ որպէս զի տեսնեն թէ ի՛նչպէս կարելի է ճախապէս Sofr. Նանսենի խոստացուած դրամական եւ ուրիշ կարգի աջակցութիւնը՝ Գաղթականներու Պատասխանատուութեան նորեմբ դիմադրութեան առթիւ։

«Կը յանձնարարէ հայ գաղթականներուն Սրեւան տեղաւորման ծրագրին համար դրամ հաւաքելու նպատակով կառավարութեանց նատանական ազգային յանձնաժողովներուն վերոկսիլ իրենց գործունեութիւնը։

«Կը հրաւիրէ այն կառավարութիւններ, որ մինչեւ հիմա այդպիսի ծանօթագրութիւններ չեն կարգած, նմանօրինակ մարմիններ նատանակել։

«Ցոյս կը յայտնէ որ գաղթականներուն վիճակով տահագրգռուող զանազան մասնաւոր կազմակերպութիւնները պիտի ուզեն կարելի եղածին չափ լայն կերպով գործակցիլ Գաղթականներու Պատասխանատուին հետ այս մասին ընդհանուր տեղեկագիր մը ներկայացնել Ազգերու Դատակցութեան խորհուրդին։

«Որպէս զի Պատասխանատուը կարենայ իր տրամադրութեան ներքեւ ունենայ դրամական աւելի լայն միջոցներ, անգամ մը եւս ջերմապէս կը յանձնարարէ կառավարութեանց որ ամբողջովին կիսարկեն Նանսենեան դրուագութիւններու դրութիւնը եւ իրենց երկրին մէջ Նանսենի Միջազգային Հիմնադրամին համար ազգային յանձնաժողովներ կազմեն»։

Ասոնցմէ զատ, Ընդհ. ժողովը հուսկարկեց որոշում մը, որուն համաձայն գրախանձագիրն կը խնդրէ կառավարութիւններէն չարաճախել որ եւ է գաղթական, մինչեւ որ անոր համար դրացի երկիր մը մշտնելու արտօնութիւն ձեռք չբերուի»։

Գալով Սիւրիոյ Հայ գաղթականներուն տեղաւորման գործին, որ մինչեւ 1933ի վերջը Ազգերու Դատակցութեան նովանաւորութեան ներքեւ պիտի մնայ, Ընդհ. ժողովը նոյնպէս հուսկարկեց որոշում մը, որով «յոյս կը յայտնէ թէ գոհացուցիչ կարգադրութիւն մը տեղի ունենայ ընդհանուր Գաղթականներու Պատասխանատու եւ Հոգատար Պետութեան միջեւ», այդ թուականին յետոյ Սիւրիոյ Հայ գաղթականներուն տուելիք աջակցութեան մասին։

Ազգերու Դատակցութեան Ընդհ. ժողովին հուսկարած սոյն որոշումներուն գործադրութիւնը, մասնաւորապէս 20,000 Հայերու ներգաղթի մասին, կը կատարի զանազան լայն միջոցներու որոնցմով պիտի գբաղի Գաղթականներու Պատասխանատու Վարչական Խորհուրդը յառաջիկայ Հոկտեմբեր 28ին մասնակցութեամբ մեր պատուիրակ պրն. Լ. Բաբայեանի, որ ի պատասխան է այդ Վարչութեան։

Այրի Տիկին Նեվրիկ Լ. Բէհեաեան և զաւակունք, Ներսէս (Արժանիին) և Անահիտ, Այրի Տիկին Ե. Բէհեաեան, Մհերան Բեհեաեան և զաւակունք՝ Հայկ, Վահան և ընտանիք և Արամ (Նիւ-Եօրք), Տէր և Տիկին Արմենակ Բեհեհեան և զաւակունք (Մանչէսթր), Այրի Տիկին Սիմա Սէլեան և զաւակունք (Նիւ-Եօրք), Այրի Տիկին Թլօրինցա Կիւլպէնկեան, Տէր և Տիկին Կիւլպէնկ Կիւլպէնկեան և զաւակունք, Տէր և Տիկին Ռուբէն Սէլեան և զաւակունք (Կ. Պոլիս), հատմայն Բեհեհեան, Սէլեան, Կիւլպէնկեան, Ղազէրեան, Ինքնատոսեան, Ճէնիվիզեան, Օհանեան, Տատուրեան, Շէքէրճեան, Սէֆէրեան և համայն ազգականք և բարեկամք սրտի խորին ցաւով կը ծանուցանեն դառնաղէտ մահը իրենց զաւկին, եղբօր, Թորան, եղբօրորդւոյն և ազգականին՝

ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ՔԷՀՀԵԱԵԱՆԻ

որ կնքեց իր մահկանացուն 29 տարեկանին, այսօր կիրակի, Երեկոյեան ժամը 9ին։

Յուղարկաւորութեան տխուր հանդէսը տեղի պիտի ունենայ, վաղը կէսօրէ վերջ ժամը 2,30ին, Ս. Նշան եկեղեցւոյ մէջ, ուրկէ թաղօրը պիտի ուղղուի Հայոց դերեզմանատունը։

Պէյրութ, 30 Հոկտ. 1932

Կերպասեղէնի եւ զանազան կտորներու մեծ վաճառատուն
Տ. ԵՒ Ռ. ՄԱՎԻՍԱՔԱԼԵԱՆ

Մուրտան փողոցի վաճառատան հասած են սեզօնի համապատասխան կերպասեղէնի եւ զանազան կտորներու մեծ մթերք։ Գործանական, անգլիական, իտալական եւ ամերիկեան առաջադրութիւնով կը գոհացուին ամենազուարճասէր գնորդները։

Ցարգոյ չանախորդները պիտի գտնեն անմրցելի ածանութիւն եւ ճոխ տեսակ։

ՀԱՅԱՍՏԱՆԵԱՅՑ ԵԿԵՂԵՑԻՆ
ԱԶԳԱՅԻՆ ՋԱԿԱՏԻՆ ՎՐԱՅ

Գրեց՝ ՍԻՒՆԻԻ

Է.

Լեզուն օրգան է, որով մարդիկ արտայայտուած են իրենց զգացումներն ու մտքերը, իրենց բաղձանքն ու խոհերը, կամքն ու ցանկութիւնները գաղափարներն ու ըմբռնումները, յղացումներն ու իտէալները, ուսած և լեզուն ինչքան որ իր բառամթերքի, կազմութեան և ոճի տեսակէտից հարուստ, մշակուած և մտզիկալ է, նոյնքան և այդպիսի լեզուով խօսող, իր հոգեկան ապրումները արտայայտող անհատի, դասակարգի կամ ազգի հոգեկան աշխարհը խոր է, մտքի տեսողութեան հորիզոնը լայն, և այդ իսկ պատճառաւ էլ նրա ստեղծագործութեան արժէքները բարձր։ կարճ.— լեզուն մարդու հոգեկան աշխարհի թարգմանն և անհատի թէ հասարակականութեան նկարագրի, իմացական կարողութեան և ստեղծագործելու ոյժի հայելին է։ Մէկ խօսքով.— լեզուն կուլտուրայի չափանիշն է։

Գրիստոնէութիւնը ընդունելուց յետոյ, երբ հարկ— անհրաժեշտութիւն եղաւ սուրբ գրքերու թարգմանութիւնը, ապա մեր մատենագիրները, թարգմանիչները տեսան եղան բիւր - բիւրեղ բառեր առնել յունական, պարսկական, հրէական և ասորական լեզուներէն. այլապէս անհնար էր այդ գրքերու և այլազգի նշանաւոր հեղինակներու երկերի թարգմանութիւնը։

Այդ փաստը վկայում է ազգաստութիւնը այն լեզուի, ղոր ունեցած են Հայք հեթանոսութեան չրջանին։ Այդ փաստից տրամաբանօրէն կարող ենք եզրակացնել, որ հեթանոսական հայաստանը քաղաքակրթութեան բարձր մակարդակ չէ ունեցած և անհատականն ոչինչ կայ, որ այդպիսի տգեղ, անմշակ լեզուով խօսած ու գրած կը լինին հայաստանի թագաւորներն ու արքայազունները, իշխաններն ու ազնուականները, նախարարներն ու քուրմերը՝ որոնք հայոց աշխարհի ժառանգականութիւնն, ինտելլեկտուալ ուժերն էին ներկայանում այդ ժամանակներում։

Դեռ երկու դար առաջ Պրուսական և Ռուսական արքունիքներում խօսում էին ֆրանսերէն լեզուով։ Պրուսիան եւրոպական առաջնակարգ պետութեան վերածող Ֆրիդրիխ մեծը, որում պարծենում է Գերմանական ազգը, գերմաներէնը կոչած էր ախոռապանի լեզու։ Ռուսաստանում Պետրոս մեծն էր, որ պետական բարձր հիմնարկութիւններին հրամայողական տալով գործածութիւններ ռուսական լեզուով կատարելու. և ինքն ալ խօսում ու գրում էր ռուսերէն լեզուով։ Դեռ մինչև վերջին ժամանակները Ռուխրաստի իշխանութեան արքունիկում և կառավարական բոլոր հիմնարկութիւններու մէջ պաշտօնական լեզուն պարսկերէնն էր հակառակ որ երկրի ազգաբնակչութեան ճնշող մեծամասնութիւնը թուրանական ցեղին պատկանող և իրենց առանձին լեզուով խօսող Սարթեր—ասբէկներն են կազմում։ Այսպէս ասբղոլ Թիւրքիստանի, Ադրբէյճանի և Ադուանիստանի բարձր ազնուականութեան, բուրժուազիայի, հոգեւորականութեան և մտաւորականութեան լեզուն պարսկերէնն էր, հակառակ որ այդ երկրներու ազգաբնակչութեան ամենից քան 80 տոկոսը թուրանական թաթարական ցեղեր են և ունին իրենց լեզուները։

Հեռուները ինչու գնանք։ Հէնց մեր մէջ, մօտիկ անցեալում, ռուսահայ և թիւրքահայ բարձր ազնուականութիւնը և բուրժուազիան, ապա և բարձր մտաւորականներու մի ստուար մասը հայերէնը արհամարհում էին և խօսում էին — առաջինները ռուսական, և երկրորդները — ֆրանսական լեզուներով։ Աւելին. այսօր իսկ մեր նոր սերունդի «մտաւորականը» խաւերը չաղակրտում են ֆրանսերէն, ռուսերէն և անգլիերէն լեզուներով։ Թողնենք և այն իրողութիւնը, որ հայ ժողովուրդի մի ստուար մասը խօսում է թիւրքերէն, արաբերէն, վրացերէն և նուազ հակամէտ է իր մայրենի լեզուն սովրելու ու խօսելու։

Ինչպէս այժմ, նոյնպէս և հեռաւոր անցեալում, հեթանոսութեան չրջանին, Հայաստանի մէջ կամ հայկական աշխարհում գոյութիւն չէ ունեցած ընդհանրական բնոյթ ունեցող հայերէն, որով իւսած լինէին բոլոր հայերը՝ առանց դասակարգի խտրութեան, Հայաստանի մէջ պարունակուած բոլոր ժողովուրդը՝ առանց ցեղային խտրականութեան։

Լեզուն և քաղաքակրթութիւնը իրարու հետ սերտօրէն առնչուած են և իրարու վրայ փոխադարձաբար ներգործն ազդեցութիւն ունին հոգեբանական տեսակէտից և մանաւորապէս անհատական և ազգային նկարագիր կերտելու գործին մէջ։ Նէ քանի որ հեթանոսական հայաստանի մէջ գոյութիւն չէ ունեցած ամենքի կողմից էլ խօսուող մի ընդհանուր լեզու, հետեւապէս և գոյութիւն չէ ունեցած նաև մի ընդհանուր կուլտուրա—քաղաքակրթութիւն։

Ը.

Պատմական Հայաստանի սահմաններում մէջ բովանդակած բոլոր ցեղերու և ցեղային հատուածներու քաղաքակրթական ստեղծագործութեան պատենցիալ ոյժի կապանքները արձակող և քրիստոնէութեան կրօնա—կրթական հունցի մէջ ի մի ձուլողը, ապա և այդ միաձոյլ ոյժի հրզօրգոն թափը, հոգեկան թուիլքը արտայայտողը և ձեւաւորողը հանդիսացաւ հայաստանեայց եկեղեցին, զոր դուրս հանեց հեթանոս հայաստանը ցեղային — էթնիքական քաոսից և բազմացեղ, բազմալեզու ու բազմակրօն տարրերից կերտեց համահայաստանական մի ամբողջական քաղաքակրթութիւն, որի ոլորտին մէջ էլ յառաջացաւ աներիտասարեալ—կուլտուրական հայ ազգը, զոր մինչ այդ գոյութիւն չէ ունեցած, այլ եղած է ցեղ, և այն էլ ոչ — բարձր կուլտուրայով։ Տերիտորեալ ազգ և ազգային կուլտուրա ստեղծագործելու տեսակէտից Հայ եկեղեցւոյ յայտնաբերած ոյժի թափը չը կարողացած ցուցահանել ոճ վրացական, ոչ ասորական և ոչ յունական եկեղեցիները, հակառակ որ հեթանոսութեան ժամանակներում արդէն գոյութիւն ունէին մեծազգեցիկ Ցունական և Ասորա—Քազդէական հզոր կուլտուրաներ։

Հեռուները չը գնանք։

Մինչև այսօր էլ Աթէնքի չրջանում գոյութիւն ունին Ցունադաւան գիւղեր, որոնց բնակիչները իրենց Ալպանացի են համարում, այլ ոչ Ցոյն։ Չը խօսինք հարիւր հազարաւոր էպիրոների և Կոլցովալախների մասին, որոնք իրենց Ալպանացի և Ռումեն են համարում, այլ ոչ Ցոյն՝ ինչ որ կը կարծէին կամ կը երազէին Ցոյն ազգասէրները։

(11) (Շար.)

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ԶԻՆԱԹԱՓՈՒԹԵԱՆ ՀԱՐՑԸ
Ֆրանս. յառակագիծը Ֆրանս. Երեսփ. Ժողովին առջեւ

Բարիզ.— Երեսփ. Ժողով.— Պ. Հէրիօ ճչդեց թէ ազգ. չահը կը պարտադրէ որ չմերժեցուի այժմ պարտուց խնդրոյն, բայց կառավարութիւնը պատրաստ է վաղը կէսօրէ յետոյ երեսփ.ժողովին տեղեկութիւն հաղորդելով զինաթափութեան խնդրին չուրջ, Ազգ. Ինքնապաշտպանութեան Գերագոյն Խորհուրդին տալիք որոշումներէն վերջ։ Պ. Հէրիօ բաղձանք յայտնեց թէ վիճաբանութիւնը փութով կատարուի, որպէսզի խուսափուի Ժընեւէն նոր պայմանաժամ մը պահանջելէ։

Երեսփ. ժողովը համամիտ գտնուեցաւ պ. Հէրիօի յայտարարութեանց։ Զինաթափութեան մասին հարցապնդումները պիտի գան ուրեմն վաղը։

Պ. Նորման Տէյվիսի մեկնումը

Լոնտոն.— Մինչեւ մեկնելէն առաջ, զինաթափութեան խորհրդաժողովին ամերիկ. պատուիրակութեան պետ պ. Նորման Տէյվիս հրաժեշտ առաւ պ. Մաքտօնալտէն։

Կը կարծուի թէ այս երկու պետական մարդիկը անգամ մը եւս խորհրդակցեցան զինաթափութեան վերաբերեալ խնդիրներու չուրջ։

Պ. Լիթվինօֆ Ժընեւ պիտի երթայ նորէն

Ժընեւ.— Ըստ հեղինակաւոր աղբիւրներէ բղխող լուրերու, սովիէթական արտաքին գործավար պ. Լիթվինօֆ հաղորդած է պ. Հէնտէրսընի թէ ինքը ներկայ պիտի գտնուի զինաթափութեան խորհրդաժողովին կոմիտէին նոյեմբ. 3ին գումարուելիք ժողովին։

Միւս կողմէ կը կարծուի թէ բրիտ. վարչապետ պ. Մաքտօնալտ և արտ. գործոց նախարար Սըր Ճօն Սայմըն պիտի մասնակցին այս կոմիտէին աշխատանքներուն։

ԱՆԳՈՐԾՆԵՐՈՒ ՑՈՅՑԸ ԼՈՆՏՈՆԻ ՄԷՋ
Խռովութիւններու պատճառաւ ոստիկանութիւնը կը միջամտէ

Լոնտոն.— Խռովութիւններ ծագեցան Լոնտոնի արեւմ. Թաղամասի մէջ Մարպլ Արչի մերձակայքը, կառավարութեան խնայողական միջոցներու դէմ բողոքելու համար 2000 անգործներու կողմէ կազմակերպուած ցոյցի մը հետեւանօք։ Խռովութեանց գլխաւոր թատերաբեմը եղած է Էճուէյր Ռօդ փողոցին Օքսֆորտ փողոցին հետ միացման վայրը ուր խանութներու ցուցափեղկերը կոտրուած են և խուռն ամբոխը թշնամական վերաբերմունք ունեցաւ երբ որ ոստիկանութիւնը ձերբակալեց անձ մը։ Ձիաւոր ոստիկանութիւնը զսպողական միջոցներու դիմեց այդ վայրի մէջ և անկէ հարկադրուեցաւ նաև զբաղիլ զսպելու համար ուրիշ վայրերու մէջ ծագող թեթև խռովութիւնները։

Ոստիկանութեան կողմէ կատարուած զսպողական ձեռնարկներու միջոցին, կարգ մը անձեր գետին տապալեցան և վիրաւորներ փոխադրելու յատուկ ինքնաշարժներ բերուեցան տեղւոյն վրայ։ Խաղաղութիւնը վերահաստատուեցաւ վերջապէս և ցուցարարները ցրուեցան հանդարտօրէն։ Քանի մը ձերբակալութիւններ կատարուեցան։

Սըր Հէրպէրթ Սամուէլ եւ Լօրտ Ճօրճի մէջ սուր բանակռիւ մը Համայնքներու Ժողովին մէջ

Լոնտոն.— Վերջին վիճաբանութեանց ընթացքին, Համայնքներու ժողովը հանդիսավայր դարձաւ Սըր Հէրպէրթ Սամուէլի և պ. Լօյտ Ճօրճի մէջ մղուող սրամիտ բանակռիւի մը։

Սըր Հէրպէրթ Սամուէլ Պ. Լօյտ Ճօրճը նկարագրեց իբրեւ չարաճճի և բաղդաւոր ազարակապան մը, մանաւանդ պարարտ հորթեր հասցնելու մէջ որոնք օպառող չեն գտնար միշտ։ Անիկա աւելցուց թէ պ. Լօյտ Ճօրճ խծբծելիք մալ չունի եթէ երբէք Լօյտ չուզեր կռուի բռնուիլ Ճօրճի հետ եւ Ճօրճն ալ Լօյտի հետ։

Պ. Լօյտ Ճօրճ միեւնոյն ձևով փոխադարձութիւն ընելով անմիջապէս, խօսեցաւ Սադուկեցիներու և Փարիսեցիներու յատկութիւններուն մասին։ Դառնալով Սայմընականներուն ըսաւ նա. «Սադուկեցիները լայնամիտ էին և լայնախոհ եւ փոյթ չէին ցաներ տչքերու, և դառնալով Հէրպէրթ Սամուէլին, շարունակեց նա, «փարիսեցիները ամէն բանի մէջ փոքրատես էին, ճանճիկներուն դէմ կը յարձակէին առանց նշմարելու թէ խոշոր ուղտեր ալ կային։

Կացութիւնը Ծայրագոյն Արեւելքի մէջ
Հարիւրապետ Էտէնի համայնքներու ժողովին մէջ ըրած յայտարարութիւնները

Լոնտոն.— Չինաստանի ընդհ. կացութեան մասին յայտարարութիւններ ընելով, Արտաքին գործոց նախարարի օգնական պ.̈Էտէն Համայնքներու ժողովին մէջ ըսաւ թէ Ցէ—Շիանի եւ Շան—Թունկի մէջ սկսուած թշնամութեանց լուրերը հասաւ արտաքին գործոց նախարարութեան։

Շան—Թունկի մէջ, Շէֆօօն գրաւուած է գաւառային կառավարութեան նախագահ զօր. Հան—Ֆու—Շուի կողմէ։

Կռիւները շարունակուած են բայց բրիտանական հպատակներու կեանքը եւ ինչքը վնասի մատնուած չեն այդ կռիւներու հետեւանօք։

Կացութեան բարւոքում մը նշմարելի կը թուի կեդր. եւ հարաւային Չինաստանի մէջ այս վերջին ամիսներու ընթացքին որոնց միջոցին զինուորական ոյժերը յաջողած են Հան—Քիուէն հեռու պահել համայնավարականներ եւ անոնցմէ մաքրագործել մասամբ Հանի հովիտը։

Կացութիւնը սովորական վիճակը ստացած չէր տակաւին Բէքին—Հան—Քիու երկաթուղիին բոլոր երկայնքը։

Պոլիվօ-Բարակուական պատերազմը
ՊՕԼԻՎԱԿԱՆ ՊԱԹՍԼԼՕՆ ՄԸ ԿԸ ԿՈՐՍՈՒԻ ԵՒ ԾԱՐԱՒԷ ԿԸ ՄԵՌՆԻ

Սաօբաուլօ.—Հարաւային ամերիկեան անթափանցելի անտառուտներուն վերաբերեալ տխուր պատմութիւն մը յայտնուեցաւ Բարակուէյի պատերազմական նախարարութեան կողմէ հրատարակուած զեկոյցի մը մէջ որը կը հաղորդէ թէ մօտաւորապէս հարիւրի չափ պօլիվիական զինուորներ ծարաւէ մեռած գտնուեցան Շաքօյի շրջանին մէջ, ուր Պօլիվիան եւ Բարակուէյը իրարու դէմ պատերազմ մղեցին վերջին քանի մը ամիսներու միջոցին։

Ուժասպառ երբ պօլիվիացիներ շատ մը դժուարութիւն քաշելով ներկայացան բարակուացիներու զինուորական յառաջապահ մէկ կայանին եւ հաղորդեցին թէ հետեւակազօրաց պաթալիօնի մը պատկանող չորս սպայ եւ 170 զինուոր կորսուած են անտառներու մէջ։ Անմիջապէս, Բարակուայական օգնութեան ջոկատ մը հետազօտութիւններու ձեռնարկեց եւ դիակները գտաւ։

Կըսուի թէ Պօլիվիական բանակները նահանջելու վրայ են ամբողջ գիծի երկայնքը։ Բարակուէյացիք կը յայտնեն թէ գրաւած են ամբողջ Մանավուայի շրջանը։

Միեւնոյն ատեն, գերմանացի զօրավար Քունթ աճապարանօք պիտի ստանձնէ Պօլիվիական բանակին հրամանատարութիւնը։

Զօր. Քունթ Պօլիվիական բանակին հրամանատարութեան չպիտի անցնի

Պերլին.— Զօրավար Քունթ՝ որը կը ծառայէր Պօլիվական բանակին մէջ, Վօլֆ հրագրական գործակալութեան միջոցաւ յայտարարեց թէ «ներկայիս իրեն համար խնդրոյ առարկայ չէ ստանձնել Պօլիվիական բանակին գործօն հրամանատարութիւնը»։

ՏԵՂԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՀԱՅՐ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ՄՍՐԵԱՆ
ՎԵՐԱԴԱՐՁԱՒ ՊԷՅՐՈՒԹ

Պէյրութի Saint Joseph համալսարանի փրօֆէսէօրներէն Հայր Յովհաննէս Մսրեան, որ երէք տարի առաջ Փարիզ մեկնեցաւ Հայ կանոնագիրքերու աղբիւրներու եւ Բիւզանդական արուեստի ուսումնասիրութեան համար, արդէն տեղս վերադարձեր է ու սկսեր իր դասախօսութիւններուն Աստուածաբանական Համալսարանին մէջ։

Ինչպէս Պէյրութ իր բնակութեան միջոցին, Փարիզի մէջ եւս Հայր Մսրեան միշտ հետաքրքրուած է իր ցեղով եւ ջանացեր է գայն ծանօթացնել օտարներուն։

Մեծանուն հայ սգէտՊ.Ֆ.Մաքլէրի վարած Société des Etudes Arméniennesի նախաձեռնութեամբ կազմակերպուած հաւաքոյթի մը մէջ, հայ եւ օտար մեծ օրջանակի մը առջեւ, Ֆրանսերէն լեզուով պատրաստուած դասախօսութեամբ մը եւ մոգական լապտերով ան Ներկայացուց հովանաւորեալ երկիրներու նորահաստատ Հայ գաղութը իր հիւղաւաններու առօրեայ կեանքով եւ դպրոցներով։

Ասկէ զատ, Հայր Մսրեան իրեն եղած հրաւէրին պատասխանելով անցեալ տարի, Սորպոնի մէջ տուաւ տասներեքի դասախօսութիւններ, «Քրիստոնէութիւնը Հայաստանի մէջ» նիւթին շուրջ։

Այս դասախօսութիւններով Հայր Մսրեան ուրուագծեց հայ եկեղեցւոյ պատմութիւնը իր սկիզբէն մինչեւ մեր օրերը։

Իր ուսումնասիրութիւնները, ինչպէս գրեցին տեղին Փարիզի թերթեր, կը պարունակէին ինքնատիպ նորութիւններ եւ կը ցոլացնէին կրօնական հարցերէ զատ մեր գրական ու արուեստի շարժումները դէպքերու ժամանակագրական կարգով։

Հայր Մսրեան որ միեւնոյն տեղ հրնութիւններու հմուտ ուսումնասիրող մըն է Ֆրանսայի Académie des Inscriptions et Belles-Lettres-էն այս տարի ստացեր է Անտիոքի օրջանին մէջ հնաբանական պեղումներ կատարելու փափուկ առաւելութիւնը։ Ասոր համար, Պէյրութ ժամանելուն պէս մեկնեցաւ Մուսա լերան օրջանին մէջ գտնուող Ս. Թովմաս եւ Սիւնակեաց վանքերու աւերակները, ուր արդէն երկու անգամ գացեր էր Փարիզ անցնելէ առաջ, եւ կատարեց, հայ գործաւորներու օժանդակութեամբ, կարգ մը պեղումներ, որոնց փայլուն արդիւնքի մասին իր տեղեկագիրները մօտերս պիտի ղրկէ Փարիզ։

Իր անխոնջ ջանքերուն շնորհիւ Պէյրութի Արեւելեան Մատենադարանը օժտուեցաւ այս տարի հայ գրականութեան, պատմութեան եւ արուեստի վերաբերեալ հարիւրաւոր թանկարժէք ու հազուագիւտ գիրքերով, որոնցմէ մեր հայրենակիցները, հայ գրքի սովի այս շրջանին մէջ, լայնօրէն պիտի կրնան օգտուիլ։ (Մենք յառաջ առիթով մը պիտի անդրադառնանք Արեւելեան Մատենադարանի Հայկական բաժինին մասին)։

ԱՌԱՏ ԱՆՁՐԵՒ ՀԱՐԻՄԻ ՄԷՋ
ՈՒԹ ՀՈԳԻ ԽԵՂԴԱՄԱՀ

Հարիմէն կը տեղեկացնեն որ սաստիկ անձրեւ տեղացած է այդ օրջաններու մէջ եւ աննախընթաց հեղեղներ կազմուած։ Ջուրերը յորդած են եւ Սրլֆին գիւղին մէջ ութ գիւղացիներ խեղդամահ եղած։ Անձրեւներու հետ միասին ինկած է կայծակ մը եւ երեք ձիերու մահուան պատճառ եղած։

ՍԻՒՐԻԱԿԱՆ ԽՆԴԻՐԸ
ԱԶԳԱՅՆԱԿԱՆՆԵՐՈՒ ՊԱՀԱՆՋՆԵՐԸ
Պ. ՓՕՆՍՕ ԱՆՁՆԱԿԱՆ ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆ ԿՈՒՏԱՅ

Դամասկոսէն կը տեղեկացնեն ուրբաթ երեկոյ հեռաձայնով հետեւեալը.

Ինչպէս գրած էինք, Ազգայնականները իրենց ամենակարեւոր եւ պատասխանատու ժողովը գումարեցին Դամասկոսի մէջ, հինգշաբթի գիշեր, որը տարունակուեցաւ մինչեւ կէս գիշեր։ Ուրբաթ օր եւս տարունակելով իրենց ժողովը Ֆարիս պէյ Խուրիի բնակարանին մէջ, ժամը կէս օրէ վերջ 2էն մինչեւ կէս գիշեր մնացին։ Ազգայնականները չի կրցան որոշ եզրակացութեան մը յանգիլ, շնորհիւ Հանրապետութեան Նախագահ Մուհամէտ պէյ Ալի Ապէտ միջամտութեան որ աշխատեցաւ համաձայնութիւն մը գոյացնել Ֆրանսացիներու եւ Ազգայնականներու միջեւ։

Ազգայնականները գրաւոր երաշխաւորութիւններ պահանջած են ծայրայեղ որոշումներ չառնելու համար։ Ըստ այդ երաշխաւորութեան Բարձր Գոմիսէրը պէտք է յայտարարէ դաշնագրի ամբողջութիւնը, դաշինքին վաւերութիւն ստանալէն անմիջապէս վերջ եւ պայմանաւ որ Ֆրանսի եւ Սիւրիական դաշնագիրը Անգլ եւ Իրաք դաշնագրէն աւելի աննպաստ չըլլայ։

Պ. Փօնսօի եւ Հանրապետութեան Նախագահի միջեւ բանակցութիւնները տարունակուեցան այս կէտերու շուրջ եւ կըսուի թէ՝ Բարձր Գոմիսէրը Փարիզէն լիազօրութիւն ստացած է այդ մասին՝ անցնելով։

Ուրբաթ կէսօրէ վերջ, Պ. Շովէլ Բարձր Գոմիսէրի ստորագրութեամբ երաշխաւոր թուղթ մը, յանձնած է ազգայնականներուն, որով Պ. Փօնսօ անձնապէս երաշխաւորութիւն կուտայ թէ՝ Ֆրանս եւ Սիւրիական դաշնագիրը յար եւ նման պիտի ըլլայ Իրաքի դաշնագրին։

Հալէպէն եւ ուրիշ տաս մը օրջաններէ ուրբաթ օր հասած են բազմաթիւ հեռագիրներ, որոնք կը պահանջեն ազգայնականներու հեռացումը ժողովէն եւ կառավարութենէն։ Նմանապէս հեռագիրներ հասած են Լաթաքիայէն, որոնք կը պահանջեն Սիւրիական Միութիւնը։ Ուրբաթ օր, բոլոր մզկիթները լեցուած էին հաւատացեալներով եւ բոլորն ալ կը խօսէին դաշնագրի խնդրին շուրջ։ Գրգռիչ ճառեր խօսուած են ամէն տեղ։

ՊԱՑԻՒԻ ՀԱՄԱՐ
ՀԱՅ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴ ՄԸ ԿԸ ՎԻՐԱՒՈՐԷ ԻՐ ՄՕՐԱՔՈՅՐԸ

Հայկական հիւղաւաններու մէջ Մարի Յղպատեան անուն գեղեցիկ հայուհի մը կը բնակէր, որուն ամուսինը տասնոց մեռած էր։ Մարի, ինչպէս կը հաւատեն իր ազգականները նախանձելի կեանք մը չունէր եւ կասկածներ կը հրաւիրէր իր վրայ։ Իր քրոջ որդին Սարգիս Թօրոսեան տեղեկացած ըլլալով իր մօրաքրոջ անբարոյական կեանքի մասին տաս կը յուզուէր եւ զղայնանար։ Վերջապէս անցած տաբաթ գիշեր, երբ Մարի ուշ տեղն տուէն կուգար, Սարգիս քաշեց իր ատրճանակը եւ կրակեց։ Ցաւագնաւ վիճակի մէջ Մարի հիւանդանոց փոխադրուեցաւ, իսկ Սարգիս բանտ։

ՓՈԹՈՐԻԿԻՆ ԱՒԵՐՆԵՐԸ
ՏՈՒՆԵՐ ԿԸ ՓԼԻՆ ԵՒ ԵՐԿՈՒ ՀՈԳԻ ԿԸ ՄԵՌՆԻ

Անցած ուրբաթ օր, գիշերուընէ սկսող փոթորիկը տարունակուեցաւ եւ մեծ վնասներ պատճառեց։ Առնուած տեղեկութեանց համաձայն Անթիլիասի նարինջներ վնասուած են այս փոթորիկէն։ Շատ մը տուներու կղմինտրները տարուեցան եւ ապակիներ կոտրուեցան։ Մուսէյթպէյ թաղին մէջ տուն մը փլաւ եւ մարդ մը մեռաւ։ Հիւսիսային Լիբանանի մէջ եւս տուն մը փլելով մեռած է Հաննա Ղանթուս, իսկ կինը ծանրօրէն վիրաւորուած։

Սակայն, հակառակ տաղուած յոյսերու չանձրեւեց եւ օդերը աւելի տաքցան քան մը օրէ իվեր։

ԼԻԲԱՆԱՆԻ ՊԻՒՏՃԷՆ
4,100,000 ՈՍԿԻ 1933-ԻՆ

Ուրբաթ օր Տնօրէններու ժողովը գումարուելով, ուսումնասիրելէ վերջ Լիբանանի 1933 տարուան պիւտճէն, հաստատած է։ Ըստ այդ ծրագրին Լիբանանի յառաջիկայ տարուան պիւտճէն կըլլայ 4 միլիոն 100 000 ոսկի. Նախորդ տարի 5 միլիոն 122 000 ոսկի էր։ Այս հաշուով մէկ միլիոն ոսկիէ աւելի խնայողութիւն մը տեղի ունեցած է։

ՅԱՆԴՈՒԳՆ ԳՈՂՈՒԹԻՒՆ ՄԸ ԲԱՐՁՐ ԳՈՄԻՍԷՐԻ ԱՊԱՐԱՆՔԻՆ ՄԷՋ
ՊՐ. ՓՕՆՍՕԻ ՀԱԳՈՒՍՏՆԵՐԸ ԿԸ ԳՈՂՆԱՆ

Ամիս մը առաջ գրած էինք որ Բարձր Գոմիսէրի ապարանքէն անծանօթ գողեր կարգ մը թանկագին գոյքեր գողցած էին։

Առջի օր եւս տեղի ունեցած է կարեւոր գողութիւն մը Պ. Փօնսօի ապարանքին մէջ։ Լուր տրուած է Ընդհանուր Ապահովութեան որ իրենց ինքնութիւնը անծանօթ գողեր, յաջողած են ներս մտնել եւ գողնալ Պ. Փօնսօի հագուստները։ Անմիջապէս խիստ քննութեանց ձեռնարկուած է յանդուգն գողերը ձերբակալելու համար։

ԱՆՁՆԱՍՊԱՆՈՒԹԻՒՆ ՍԻՐՈՅ ԵՐԵՍԷՆ

Սայտաի երիտասարդներէն Ալի Ահմէտ Գաքքուն աղջիկ մը կը սիրէր։ Իր ազգականները սակայն արգելք կը հանդիսանային եւ չէին ուզեր անոր ամուսնութիւնը, առարկելով որ սիրուհին լաւ նկարագրի տէր մէկը չէ։

Աղջկան ազգականները փոխադրուեցան Պաղեսթին։ Երիտասարդը մնաց Սայտա, սակայն տարունակ թղթակցութիւն կը պահէր աղջկան հետ։ Երկու օր առաջ աղջիկը նամակ մը կը ղրկէ Ալի Ահմէտի եւ կը յայտնէ որ հակառակ իր խոստումին, ուրիշի մը հետ ամուսնանալու սահմաններու կը գտնուի, որովհետեւ ծնողքը չեն թոյլատրեր։ Երիտասարդը այս լուրը առնելուն պէս տաս յուզուեցաւ, յուսահատեցաւ եւ որոշեց անձնասպան ըլլալ։

Եւ անմիջապէս կը գործադրէ իր որոշումը։ Իրենց պարտէզի մէջ, ծառի մը ճիւղէն չուան մը կը կախէ եւ կանցնէ վիզը։ Իր ազգականները քիչ մը վերջ ծառի մը ճիւղէն ճօճող դիակը կը գտնեն։

ՆՈՒԻՐԱՏՈՒՈՒԹԻՒՆ

Տիկ. Տիրան Գապիկեան Մամըլթէյնի բոքախտանոցին կը նուիրէ մասաղցու ոչխար մը։

Ստանալ, իր Նէհր թաղի բնակարանէն։

ԴԱՌՆԱՂԷՏ ՄԱՀ ՄԸ

Առջի օր, կիրակի, երեկոյեան ժամը 9ին, Րըպէյզի հիւանդանոցին մէջ իր մահկանացուն կնքեց տարաբաղդ Ցարութիւն Քէհեաեան, անդրանիկ զաւակը Տիկին Նեվրիկ Քէհեաեանի, 30 տարեկան ծաղիկ հասակին մէջ։

Դժբաղդ Ցարութիւն կուրեղատապի գործողութենէ մը վերջ, տաքաթէ մը իվեր կը գտնուէր հիւանդանոց, ուր բազմաթիւ հայ եւ օտար բժիշկներ գիշեր գորեկ հսկեցին եւ իրենց կարելին չի խնայեցին, սակայն աւա՛ղ, ապարդիւն անցան բոլորը եւ մահուան մանգաղը անգարձ կերպով հնձեց ծաղիկ երիտասարդ կեանքը։

Յուղարկաւորութեան տխուր հանդէսը կատարուեցաւ այսօր, կէս օրէ վերջ, եւ ազգականներու, բարեկամներու եւ ազգայիններու ծովածաւալ թափօր մը մինչեւ գերեզմանատուն հետեւեցաւ դագաղին, վերջին յարգանք մը մատուցանելու համար անխերր Ջբոյորէն սիրուած եւ յարգուած հայ ազնուական երիտասարդին տիրիմին։

Խմբագրութիւնս խորունկ ցաւակցութիւն կը յայտնէ տարաբաղդ զոհի ընտանեկան պարագաներուն եւ ազգականներուն։

ԹԻՒՐՔ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴ ՄԸ ԱՆՁՆԱՍՊԱՆ ԴԱՄԱՍԿՈՍԻ ՄԷՋ

Դամասկոսի Գանաա թաղին մէջ Ճէլալ անուն թիւրք երիտասարդ մը կը բնակէր։ Ան տաս յայտնի եւ ազնուական ընտանիքի մը կը պատկանէր եւ հայրը հարիւրապետ էր։ Գրաւումէն վերջ ան տարունակ տնտեսական տագնապ կունենար եւ տեւական գործ մը չէր կրնար հայթայթել։ Սեփականեցաւ բեռնակիր դառնալ ապրուստ մը հոգալու համար։

Առջի օր, յուսահատ եւ յուզուած, իր բնակած սենեակի տանիքէն կախելով իր բեռնակրութեան չուանը, կանցնէ վզին եւ վերջ կուտայ կեանքին։

ՓՈԽԱՆ ԾԱՂԿԵՊՍԱԿԻ

Պր. Միհրան Տամատեան, Ցարութիւն Քէհեաեանի դառնագէտ մահուան առթիւ փոխան ծաղկեպսակի 200 Ս. Դ. Եկեղեցաշէրին եւ 100 Ս. Դ. Մամըլթէյնի բոքախտանոցին կը նուիրէ։

Ստանալ խմբագրութենէս։

***

Պ. Նշան Զէյվէեան, միեւնոյն առթիւ, փոխան ծաղկեպսակի 200 Ս. Դ. կը նուիրէ Մամըլթէյնի բոքախտանոցին։

Ստանալ խմբագրութենէս։

ՍԱԿԱՐԱՆ ՊԷՅՐՈՒԹԻ
31 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 1932

	Ս. Դ.
Եգիպտ. թղթադրմ.	428
Անգլիկն. »	416
Տօլար »	126.50
Թրքական »	59.50
Պանք Օթթօման	138
Իտալական Լիր 100	645
Ցունական Տրախմի 100	85
Անգլկ. ոսկի	607
Ֆրանս. »	485
Օսման. »	549
Արծաթ մէճիտ	22.50
Գրէտի Ֆօնս. Ա. Ֆք.	606
» » Բ. »	307
» » Գ. »	298

Սէֆէրեան եղբարք Րիւ Ֆօշ Թէլէֆօն՝ 5-19

ՊՕԼԻՎԻԱՆ ԿԸ ՀԱՐԿԱԴՐՈՒԻ ԹՇՆԱՄՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ԴԱԴԻՐԵՑՆԵԼ

— 404 —

պիտի չըլլայ, ուզեց անուշի կապել և ըսաւ.

— Պէթհէ՛լ, լեզուդ զսպէ, ոչ ոքին բան մի ըսեր, քեզ գոհ կը ձգեմ, կանխամտածուած բան մը չէր, բարկութեան նոպային ձեռքէս ելաւ, ինչո՞ւ ինծի պիտի հակառակէր և զիս նախատէր, աղջկան վնաս մը չպատճառեցի։

Այսպէս ըսաւ և ձեռքը գրպանը նետելով դրամապանակ մը հանեց և մէջէն թղթադրամ մը առնելով ինծի տուաւ, 50 ոսկինոց թուղթ մըն էր, աւելցնելով ըսաւ.

— Պէթէլ, եղածը եղաւ, հիմայ զիս տեսնելդ ուէ տեղ մը լսելդ օգուտ մը չունի, պիտի լռես, չէ՞.

Դրամը առի և լուռ մնալս խոստացայ։ Բայց երբէք մտքէս չանցուցի թէ մարդ մը մեռած է։ Այդպէսով Թօրն ձգեց գնաց։ Անկէ անմիջապէս վերջ ոտնաձայներ լսեցի. Րիչարտն էր եկողը, ան ալ հիւղակ գնաց, սակայն վախի և սարսափի մէջ վերադարձաւ։ Այն ատեն ծառերու մէջէն դուրս ելած էի, Րիչարս քովս գալով հարցուց.

— Այդ չունին հիւղակէն ելնելով փախչիլը տեսա՞ր.

— Ո՞ր չունը.

— Այդ Էֆայի քով եկող չունը.

— Ոչ ոքին տեսած չեմ ըսելով ուրացայ.

Րիչարտն ալ անցաւ գնաց, վերջէն հասկցայ որ Ճօն Հօլլիճօն սպաննուած է։

— Այս կերպով ամէնատորին ոճիր մը թաքցնելու համար կաշառ ստացար Պէթէլ, չէ՞.

— Ամօթով կը խոստովանիմ որ դրամ առի, սակայն ինչի՞ համար ըլլալը չգիտնալով առի, շատ նեղութեան մէջ էի և ինծի համար 50 ոսկին քիչ դրամ էր այն ատեն։

— 401 —

— Այո, հիմայ զայն կը ճանչամ իբրև Ֆրանսիս Լէվիսըն, մինչև անցած ապրիլ Թօրն կը կարծէի.

— Սպանութեան գիշերուան դէպքը ամբողջութեամբ պատմէ.

— Այդ երեկոյ Էֆայ Հօլլիճինի հետ ժամադրութիւն տուած էինք, այդ պատճառաւ իր հիւղակը գացի.

— Գաղտնի՞ էր այս այցելութիւնդ.

— Այո, հայրս և մայրս Էֆայի հետ յարաբերութիւն ընելս չէին ուզեր, մինչև անգամ ամօթով կը խոստովանիմ որ այդ գիշեր գիրենք խաբեցի և սուտ խօսեցայ, որովհետև հայրս սեղանէն ելնելով մեկնիլս տեսաւ, և երբ ան հարցուց ինծի «ո՞ւր կ'երթաս», ես պատասխանեցի «Պօչամպիյի քով կ'երթամ».

— Մինչդեռ հոն չգացիք, չէ՞.

— Ոչ, Զէնքս առնելով ուղղակի հիւղակ գացի որովհետև Հօլլիճօն իր զէնքը նորոգութեան ղրկած ըլլալով իմինս խնդրած էր։ Երբ հիւղակ մտայ, Էֆայ զիս չընդունեց։ Թօրն եկած ըլլալը հասկցայ որովհետև քանի մը անգամ այդ պատճառաւ զիս մերժած էր.

— Կարծեմ Թօրնը և զուն իրար կը նախանձէիք.

— Ես զայն կը նախանձէի, անոր նախանձիլը չեմ գիտեր.

— Էֆայի հետ ձեր յարաբերութիւնները ինչպէ՞ս էր, կրնա՞նք հասկնալ.

— Զայն ամենապատուաւոր սէրով կը սիրէի, այն ատեն հակառակ հօրս և մօրս կամքին որոշած էի ամուսնանալ անոր հետ։ Սակայն ինչպէս խոստացած էի իրեն ալ, քիչ մը պիտի սպասէի և ինքզինքս գտնելէ վերջ պիտի ամուսնանայի.

— Տարբեր նպատակ մը չունէի՞ք.

— Երբէք, զայն շատ բարձր սիրով մը կը սիրէի, հօրը հանդէպ յարգանք ունէի։ Մայրը ժամանակին

Բացառիկ Դիւրութիւններ եւ Պայմաններ

ԸՆՏԱՆԻՔՆԵՐՈՒ, ԴՊՐՈՑԱԿԱՆՆԵՐՈՒ, ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑՆԵՐՈՒ

Առողջ մնալու համար հանգիստ մահճակալ մը ունենալու է՝ հանգիստ կարենալ ընծայու համար։

Քինլանտական մահճակալներու մեծագոյն գործարանին մեր ընդհ. ներկայացուցիչի հանգամանքով Ձեզ կ'ընծայենք առիթը ամէն օգտուելու համար։

Քանի տարի եւ աւելի դիմանալը կ'երաշխաւորենք, ընկոյզի ճմանող փայտի մը ծիւնուած սոյն մահճակալներ օրուան ճոխոյքն են, կը ծալուին, *բերել, զօրաւոր զսպանակով*, եւ ամէն խակի յարմարող։

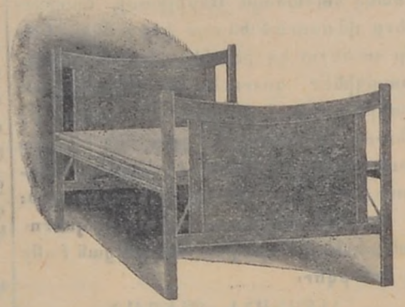

ԳԻՆ ՁԷՆ 10 Ս· ՈՍԿԻ

—o—

ՎՃԱՐՈՒՄ՝ 3 ՄԱՍՆԱՎՃԱՐՈՎ

—o—

50|0 գեղչ վերոյիշեալ գներուն վրայ, «Ագդակ»ի այն ընթերցողներուն որոնք ներկայ յայտարարութեամբ կը ներկայանան մեզի.

—o—

Ցինկ, ածուցօս ճոռածքն զուկիդ համար պիտի ուզես ունենալ լաւագոյն մահճակալը, *վերջին ծայր ներկայանալի ապիտակ գոյնով, նիրէլի մերձնական վերնակով, երեխան վար իյնալէ արգիլող, եւ պատրաստուած գիտական միտքով,* **Ձեր զուկիճ կատարեալ հանգիստը ապահովող, սոյն մահճակալները** *բոլորովին նորոյթ մըն են* **Սիւրիոյ համար եւ միմիայն** *մեր քով կրնաք գտնել։*

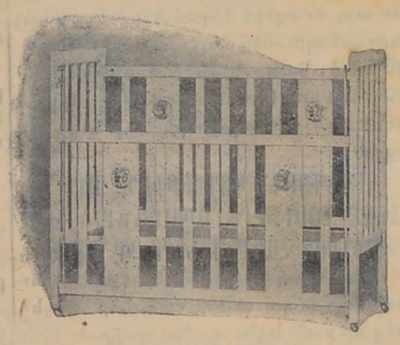

ԳԻՆ ՁԷՆ 10 Ս· ՈՍԿԻ

—o—

ՎՃԱՐՈՒՄ՝ 3 ՄԱՍՆԱՎՃԱՐՈՎ

—o—

50|0 գեղչ վերոյիշեալ գներուն վրայ միմիայն «Ագդակ»ի ընթերցողներուն համար։

—o—

Նոյն իսկ եթէ գնելու միտք ալ չունիք ձիք այցելեցէք մեզ եւ տեսէք այն ինչ որ կ'առաջարկենք Ձեզ, ուրիշ մը գնելէ առաջ։

O. Y. EKWALL. A. B. (Finland)ի

Սիւրիոյ, Լիբանանի եւ Իրագի ընդհ. ներկայացուցիչ

Ն. ՔԷՇԻՇԵԱՆ, Khan-Chouny, Պաճօ ի Բսմաին ճիշդ եռեւի կողմը։

ՀՐԱՇԱԳՈՐԾ ՄԱՐԴՈՒ
ԷԼ ՀԱՅ ՍՈՒՀԱՍԵՏ ՊԷՑ ԷԼ ՓԷԼԷՔԻ

Փութացէք առնելու անոր կարծիքը ձեր բոլոր փափաքներուն համար։ Ան կը հանդարտեցնէ բոլոր չուարած և առնջուած մտքերը և կը վերադարձնէ անոնց փափաքածները։ Կ'իյնէ բոլոր ոգիներուն, հիպնոթիզով կը կարդայ ժարդուն ժառանգութիւնները, ձեռքի գծերէն կը կարդայ ժարդուն անցած, ներկայ և ապագայ կեանքը. կրնայ հասկնալ ամուսնութեան, ճաշակորդութեան, սիրոյ, առեւտուրի, քննութեանց և այլն բոլոր գաղտնիքները։ Այս բոլորը կը ցուցնէ մարդուն, կարծես թէ գրուած բլլան թուղթի մը վրայ։ Կնոջ և ամուսնոյն միջեւ եղած դժուարութիւնները ու տարակարծութիւնները կը լուծէ Աստուծոյ Սուրբ անուններովը եւ Ամերիկեան եւ Եւրոպական գիտնականներու փորձառութիւնները օգտագործելով։

Ցեղուր եղողներուն ուրախութիւն և հանգիստ կը պատճառէ. ջղային և մտային հիւանդութիւնները կը դարմանէ։ Այս բոլորը մեծ յաջողութեամբ կը կատարէ։ Փորձը ամենամեծ փաստն է. անգամ մը այցելել բաւական պիտի բլլայ։

ՀԱՍՑԷ.— Գէյրութ, Հանդէմ Ղամի փողոցի արեւմուտքը, Ֆրանսական հիւանդանոցին մօտ, թիւ 9 բնակարանը։

ԱԶԴԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

Ա.— Անոնք որ կուգան, իրենց միտքը պէտք է գրեն թուղթի մը վրայ և պէտք է պահեն.

Բ.— 1000 ոսկի կուտայ ան, եթէ չի կարենայ ճշդութեամբ գիտնալ հնթակայի միտքը, գրուած արաբերէն լեզուով միտքերը չկարդալու համար հարցուսի միջոցին.

Գ.— Եթէ նամակներու մէջ ամփոփուած չըլլայ երկու ոսկի, պատասխան չի տրուիր։

ՋԱՎՋԱՎԱՃԵԱՆ ՄԱՐԻՉՆԵՐ
ՏԵՂԱԿԱՆ ԳՈՐԾ

Ջավզավաճեան եղբայրներու հրդեհի վարիչները, շիճուած պղինձով ապահովուած են 20 ֆիլօկրամ ճնշումի մը համար։

Անոնք արձանագրուած են քաղաքապետութեան անօրինութեան մասնաւոր և ճանչցուած Ֆրանսական բէմճիֆ Ճանճնախու մրի կողմէ։

Այս մարիչները այնքան ներկայանալի են որքան եւրոպականները։ Գիները չատ ծայրայեղօրէն աժան ու արդիւնքը գրեթէ վայրկեանական է։

ԱՔՔԱՊԻ ՏՕՊՐԱՆԸ

ՏՊԱԳՐԱԿԱՆ ԱՄԷՆ ԿԱՐԳԻ ԳՈՐԾԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ
Դիմեցէք «ԱԶԴԱԿ»ի Տպարանը՝ գիրք, պրօշիւր, հարաճելիան հրաւիրագիր, պանդարան, նամակի քուղթ եւ առեւտրական ձեռագիրներ.
ԱՐԱՓ, ՄԱՔՈՒՐ, ԹԵԼԵՓՈՒՆ ՁԵՒ ԱԺԱՆ, 4
ՁՈՒԱ ՄՔԵՐՔ ԴԻՐԵՐՈՒ

ԳԱԲՐԻԷԼ Թ. ԹԷՐԶԵԱՆ
(ՀԱՒԱՔԱՏԱԿԱՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹԻՒՆ)

Հիմնուած 1921 ին Փարիզ-Ռէյս

Ինսը դիւրաւաճէնի պայմաններով կը կազմեմ եւ կը վարեմ ամէն կարգի եւ ձեւի հաւաքական եւ անհատական ճաշկերոյթներ։

Վաճառատուն կ'ապահովեմ ճաշ բոլոր հիւրատուներու ճոռոգներու համար։ Մասնաւոր ապասարկութիւն բնակարաններու հիւրասիրութեանց համար։ Ունիմ հիւրասենեակի սպասներ Philips եւ Lux հիւրատ. լամբերու եւ ամէն ձեւակի հիւրարանի պիտոյքներու։

Վճարումը դիւրութիւններ։

Հասցէ — Պ. Ուզուճեանի գրասեղանի կից Պուրճ. B. P. 491

ՄԱՆՐԷԱԲԱՆԱԿԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՈՑ
Laboratoire Microbiologique

ՏՕՔԹ. ՍԱՄՈՒԷԼ (ՍՏԵՓԱՆԵԱՆ)

Մասնագիտութիւնը կատարելագործած է Փարիզի եւ Լիոնի մէջ եւ ամսնեակ տարիներէ ի վեր բժշկական սոյն ճիւղով զբաղած բլլալով կը կատարէ բժշկ. ամեն ընելիքներ. (մեզ. խոխ. արիւն եւլն).

Հասցեատուած է Մէյրի փողոց Տաուի շէնքին մէջ (պապ իարխի մօտ բրամուէյի գծին վրայ) խղճմտիս աշխատանք, չափաւոր գին.

ՏՕՔԹ. ԳԷՈՐԳ ԿԷՐԿԷՐԵԱՆ

Վկայեալ Lauréat Concours Interne եւ այժմ մշակ *ՍԱՆԱՂԻՆ* ի Ֆրանսական հիւանդանոցի *ԱԶԳԻ, ՔԹԻ, ԿՈՂՈՐԴԻ, ԱԿԱՆՋԻ և ԳԼԵՒՈ* հիւանդութիւններու բաժնին։

Հիւանդ կ'ընդունի կէսօրէ վերջ ժամը 2—6

իր պնակին մէջ rue de Damas, No. 15

Հիւանդները ուղղակի հիւանդանոց կ'ընդունուին իր կողմէ տրուած մուտքի բարօրով։

Ագքսա հիւանդներու ձրի դարմանուին, ամէն օր կէսօրէ առաջ ժամը 10—12. հիւանդանոցի դարմնատան մէջ։

Կարի եւ Ձեւագիտութեան Դասընթացք
Տիկին ՄԱՌԻ ԵՐԱՄԵԱՆ

ՎԿԱՅԵԱԼ ԴԻՐՋԱԿՈՒՀԻ

ԲԱՐԻԶԷՆ ԵՒ ՎԱՇԻՆԿԹՕՆԷՆ

Կարի եւ ձեւագիտութեան մասնագիտուհի, Տիկին Մառի Երամեան կը վերադառնայ իր արհեստանոցը, Մեծ Սերայի դիմացը Նո. 78 ատն երկրորդ արկը։

Երեք ամսուան միջոցին կը սորվեցնէ ամենավերջին ճոռածեւութիամբ, կար եւ ձեւագիտութիւն իր բոլոր բարդութիւններով եւ արդիական մեջոցներով, Droit-fils մեթոտով։ Իր ատակերտուհիները կ'օժտեն Բարձր ատեստաթուղթով Académie Deydou վկայականով։

Տոկուն շինուածք, վայելուչ տեսք
Հնչուն եւ բնական ձայն
Ահա յատկանիշներ՝

ՈՐՈՆՅՄՈՎ ԿԸ ՁԱՏՈՐՈՇՈՒԻՆ

ԱՓՕԼԼՕ ՖՕՆՕՆԵՐԸ

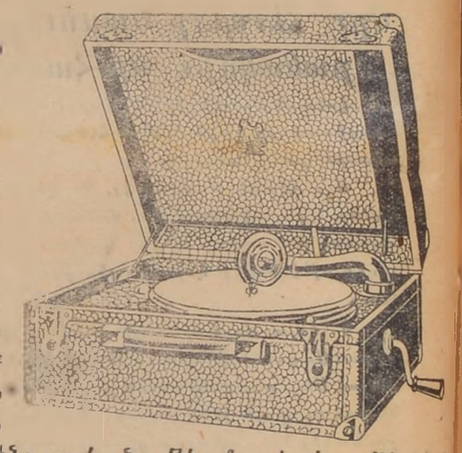

Հրապարակի վրայ գրատ/ող բոլոր մարքաներ. հետ կը մրցին Աբօլլօ ֆոնօները։ Մանաւանդ վերջին նոր մօտէլները, որոնք հասած են արդէն, անգերազանցելի են իրենց ուժգնութեամբ, վայելչութեամբ և ժամչելի գիներով։

APOLLO GRAMOPHONE Co. Ltd
(of London)

ԱՓՕԼԼՕ ՖՕՆՕՆԵՐՈՒ ԹԱՓԱՒՈՐԸ ///

Կատարեալ հաւմոդում գոյացնելու համար՝ աճգամ մը այցելեցէք

MAISON APOLLO, Rue de la Poste, BEYROUTH

Փորգպիճ եւ բօնօ՝ ամէն ձեւի, անվիճելի որակ եւ առաւելութիւններ գիւրամատչելի գին, վճարումի դիւրութիւն։

Ընդհ. ներկայացուցիչ՝ Սիւրիոյ, Պաղեստինի, Անդրյորդանանի, Միջագետքի եւ Կիպրոսի.— ԳԱՒՐԳԻՆ ՍԻՆԱՆԵԱՆ

KOURKEN SINANIAN, Boîte Postale 642, BEYROUTH (Syrie)

ՕԹԼԷ ՏՈՒՆ ՔԷՋԻ ԵՒ ԱՍՏՂԱՅ ՔԱՕԱ ՊԻՏԻ ՕԹԼԷ

ԸՆՏԱՆԻՔԻ ԱՍՏՂԸ
(L'ETOILE du FOYER)

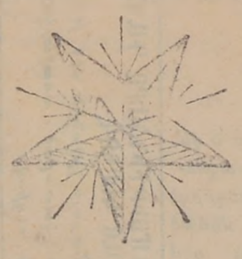

Առեւտրական և երկրագործական ժողովրդային վարկի հաստատութիւն
Անանուն ընկերութիւն.— դրամագլուխ՝ 3,000,000 ֆրնք.
որ կրնայ 3.000,000,000 ֆրնք.ի բարձրացուիլ վարչական խորհուրդի պարզ որոշումովը։

Կեդրոնատեղի.— 137 Boulevard Sebastopol - Paris

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ Արեւելեան պետութեանց

Սալոյ Օթելի՝ճեճեմ, Պուրճ, Պէյրութ

ԵԼԵՒՄՏԱԿԱՆ ՃԻՒՂ

Առանձին պարմանագրութիւնով

ՕԺԻՏ

Երաշխաւորեալ տոկոս 6%, Ակէ՝զատ մասնակցութիւն ընկերութեան շահերուն։

ԿԱԼՈՒԱԾԱԿԱՆ ՃԻՒՂ,
ՎԱՐԿԵՐՈՒ ԲԱԺՈՒՄ

կալուածի վրայ՝ փոխառութիւնք

վճարելի 10—15—20 տարիէն, ձորոչուած պարզ ժամաժամէն առաջ ուզողը կրնա՝ վճարել։

ԸՆՏԱՆԻՔԻՆ ԱՍՏՂԸ ընկերութիւնը ներկայիս 75,000է աւելի անդամ ունի։ Մինչեւ 1 Ապրիլ 1931 Ընտանիքին Աստղը 135 միլիոն փոխ տուած է, գրաւով 500 միլիոնէ աւելի արժէք ունեցող անշարժ կալուածներու վրայ։

Ամեն թղթակցութիւն՝ ուղղել՝ B. P. 821, Beyrouth

Դուն գիտես որ ՍԹԱՆԴԱՐՏի կօշիկները լաւագոյններն ու ժամանագոյններն են.

ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ՝ ՆԱՃՈՒՐ ԵՂԲԱՕՐՆԵՐՈՒ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ

ազնուական տիկին մըն էր. էֆայի հանդէպ ոչ մէկ զէշ նպատակ չէր մնուցած։

— Շատ լաւ, չարունակէ պատմութիւնդ.

Րիչարտ սկսելով իր պատմութեան, անտառին մէջ պահուիլը, այդ միջոցին Լօզսլին դինք տեսած ըլլալը, զէնքի ձայն լսելը, հիւղակ երթալով Հօլլիճօնը մեռած տեսնելը և ինչպէս փախչիլը մէկիկ մէկիկ պատմեց։

Դատաւորը հոս ընդհատելով Րիչարտը, հարցուց.

— Ինչո՞ւ փախար.

— Այն ատեն վրաս անանկ սարսափ մը եկաւ որ կամքս կորնցուցի այս տեսակ ժամանակներ պատահութիւններն ու մտածումները չափազանց արագ կուգան ու կ'երթան, զոհին քովէն զէնքս առի որ իմ վրաս չի նետուի ոճիրը, վերջը Լօզսլին տեսնելով այդ միևնոյն վախով նետեցի ձեռքէս, այն տեսակ վախ մը որ այլեւս խելքս ու դատողութիւններս կորնցուցի։ Այս ընթացքս դիս դատապարտել տուաւ։

— Շարունակեցէ՛ք.

— Փախչելու ատեն Պէթէլին հանդիպեցայ, զէնքը պայթելէն վերջ դէպի հիւղակ վազելուն համար կը կարծէի որ անպայման Թօրնին հանդիպած կըլլայ, բայց երբ հարցուցի՝ ուրացաւ և ետ անտառ վերադառնալը խօսեցաւ։ Ես ալ հաւատալով չարունակեցի փախուստս։ Այո, ըրածս մեծ յանցանք մըն էր, բայց անպայման պիտի դատապարտուիմ կարծելի և քանի մը օր անհետանալ որոշեցի։ Արդէն քանի մը օրէն երբ դատարանը զիս դատապարտեց, այլևս չի տեսնուեցայ և սկսայ փախչելու։

— Ձեր խօսքերուն ճիշդ ըլլալը կը հաստատէ՞ք.

— Կրկին կ'երդնում որ ըսածներս բոլորովին ճիշդ են։

Անկէ վերջ էֆայ կանչուեցաւ վկայութեան և խոստովանեցաւ թէ այդ երեկոյ Րիչարտը ինչո՞ւ չէր ընդունած, ներքը ո՞վ կար և զէնքը ինչո՞ւ բերած էր Րիչարտ, իր խոստովանութիւնները Րիչարտի ըսածները հաստատեցին։

Վերջը Օքվէյ Պէթէլ կանչուեցաւ և ան սկսաւ պատմել.

— Հօլլիճօնի սպաննուած ժամանակ ես Ապպէյի անտառին մէջ էի. տեսայ որ Րիչարտ ձեռքը զէնք մը, իրենց տունէն գալով դէպի հիւղակ կը յառաջանայ։ Էֆայ իսկոյն դուրս ելնելով հիւղակը ներսէն գոցեց։ Ես քանի մը վայրկեան Րիչարտի հետ դուռն առջև խօսակցելէ վերջ, անոր ձեռքէն զէնքը առաւ և ներս գնաց։ Րիչարտ անտառ գալով իմ եղած տեղէս քիչ անդին ծառի մը տակ կեցաւ։ Արդեօք ան ինչո՞ւ հոս կը կենայ բսելով երբ կը մտածէի, յանկարծ հիւղակէն զէնքի ձայն մը լսուեցաւ...

— Քիչ մը կեցէք վկայ, այդ զէնքը կրնա՞ր Րիչարտը նետած ըլլալ.

— Ոչ, անկարելի է, Րիչարտ քառորդ մղոն հեռու կը գտնուէր և ես աւելի մօտ էի։ Չի կրցայ հասկնալ թէ ինչո՞ւ նետուեցաւ այս զէնքը, միտքս ոչ մէկ բան չեկաւ։ Երբ քիչ մը առաջ գացի հասկնալու համար թէ՝ ինչ պատահած է, տեսայ որ Դաբտան Թօրն հիւղակի դռնէն դուրս վազելով դէպի ինձ կը յառաջանայ։ Երբ ան քովս հասաւ տեսայ որ գոյնը դեմի դեղին եղած է, չունչը կտրած և սարսափի մէջ էր, կեանքիս մէջ ոչ ոք այսքան իրարանցումի և տակն ու վրայութեան մէջ չէի տեսած, անմիջապէս թևէն բռնելով հարցուցի.

— Ինչ է, ինչ ըրիր, զէնք նետողը դո՞ւն էիր.

— Ինչո՞ւ կասկածեցար.

— Եթէ դուք ալ տեսնէիք անոր դէմքին փոփոխութիւնն ու վախը, դուք ալ պիտի կասկածէիք։ Թէպետ ան փորձեց ուրանալ, սակայն տեսնելով որ կարելի

AZTAG
JOURNAL QUOTIDIEN ARMÉN.
B. P. 587
BEYROUTH, Liban
Directeur-Propriétaire
HAIG BALIAN

ԳԻՆ ԵՒ ԿԱՐԳ
ՍԻՒՐԻԱ ամր. 550, վ.եզ.ամսեակ 300 Ս.Դ.
ԱՐՏԱՔԱՄՆ. տարի. 7, վ.եզ.ամսեակ 4 ոսկի

ԱԶԴԱԿ

ՕՐԱԹԵՐԹ
ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԳԻՏԱԿԱՆ

ازتاك
جريدة سياسية ادبية اقتصادية عمة

ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ ՆՈՅԵՄԲԵՐ 3 1932
ԳԻՆԸ ՔԷ ՀԱՍԸ 2.50 Ս.Դ.

Չ. ՏԱՐԻ | Ամեն առաւօտ պիտի ըլլայ բերքիս առաջին հասցէով | Տնօրէն — Խմբագիր՝ ՀԱՅԿ ՊԱԼԵԱՆ | Չհրատարակուած ձեռագիրները չեն վերադարձուիր | Թիւ 175 (752)

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

ՊԱԼՔԱՆԵԱՆ ԽՈՐՀՐԴԱԺՈՂՈՎ

Մեր նախորդ խմբագրականներէն մէկուն մէջ խոստացած էինք, առանձին խօսիլ Պալքանեան երրորդ խորհրդաժողովի մասին, որ անցած ամսուան ընթացքին գումարուեցաւ Պուքրէշի մէջ։

Ընթերցողները կը յիշեն անշուշտ որ երկու տարի առաջ, Պալքանեան առաջին խորհրդաժողովը գումարուեցաւ Ցունաստանի մայրաքաղաքին մէջ, մասնակցութեամբ Պալքանեան վեց տէրութիւններուն։ Իսկ անցած տարի ալ, երկրորդ ժողովը գումարուեցաւ Պոլսոյ մէջ, դարձեալ մասնակցութեամբ առաջին ժողովի անդամներուն։ Պուքրէշի խորհրդաժողովը չարունակութիւնն է նախորդներուն մէկ նոյն օրակարգով և նպատակով։

Աթէնքի մէջ գումարուած առաջին խորհրդաժողովին մէջ, առաջարկուած էր ոչ-յարձակողական դաշինք մը կնքել Պալքանեան տէրութեանց միջև։ Խորհրդաժողովը սկզբունքով իրագործած էր այս առաջարկը և վեց տէրութեանց ներկայացուցիչներն ալ ընդունած առաջարկին կարևորութիւնն ու օգտակարութիւնը։ Նախարկներու և խորհրդակցութիւններու աւարտումէն վերջ, որոշուած էր յաջորդ խորհրդաժողովին յետաձգել կազմելիք դաշինքին առարգրումը, եւ Ցունաստանի պատուիրակները յանձն առած էին պատրաստութիւնը դաշինքի բոնաձևին, ներկայացնելու համար Պոլսոյ խորհրդաժողովին։

Անցած տարի Պոլսոյ մէջ գումարուեցաւ Պալքանեան երկրորդ խորհրդաժողովը, որուն ներկայացան Ցունաստանի պատուիրակները դաշինքի բրօժէկտով մը։ Ժողովը լսելէ վերջ այդ բրօժէկտն կրկնօրինակ ուճարաններ ունեցած էր։ Գլխաւոր տարակարծութիւն կար դոյութիւն ունէր Պուլկարիոյ և Ցունգոսլաւիոյ միջև, Մակեդոնական հնդրին շուրջ։ Պոլսոյ խորհրդաժողովին ալ մասնակցեցաւ Ալպանիոյ և դաշինքի խնդիրը անգամ մը ևս յետաձգուելով հասաւ Պուքրէշի խորհրդաժողովին։ Պոլսոյ խորհրդաժողովը սակայն, այդ տարակարծութիւնը հարթելու կամ հանգուցուածքան եզր մը գտնելու յոյսով Հաշտարար Ատեան մը կազմած էր իր մէջէն և անոր յանձնած կարգադրութիւնը։ Սոյն Ատեանը քանի մը ամիս առաջ Պոլսոյ մէջ գումարուելով երկար և մանրազնին քննութեան ենթարկեց դաշինքի խնդիրը և եզած տարակարծութիւնը։

Աւելի մանրամասնօրէն բացատրենք տարակարծութեան բուն պատճառները ու արդիւնքները։ Պուլկարները կ'առարկեն ու կը պնդեն որ դաշինքի կնքուելիք տեսի ունենայ փոքրամասնութեանց հարցին լուծումէն յետոյ։ Այսինքն անոնք կ'ուզեն որ դաշինքը կատարած բլլայ փոքրամասնութեանց հարցին։ Որովհետև, Աթէնքի խորհրդաժողովին մէջ որոշուած էր որ փոքրամասնութեանց իրաւունքները պիտի յարգուին Պուլկարիան այդ պարագային առաջ կը քշէ Մակեդոնացիները, որ շատ հին ժամանակներէ ի վեր գոյութիւն ունի և Պալքանեան միւս տէրութիւններու չափ իրաւունք ունի ազատ բլլալու։ Եուկոսլաւիան սակայն կը պնդէ որ իր սահմաններուն մէջ գտնուող Մակեդոնացիները փոքրամասնութիւն չեն կազմեր, քանի որ անոնք նման պահանջ չեն դներ և ձուլուած են իրեն հետ, որով փոքրամասնութեան հարց չկայ։ Պուլկարները հակառակ են այս տեսակէտին և կը կրկնեն որ Մակեդոնացիները ազգային իրաւունքներ ունենան, որոնք պէտք է յարգուին։

Հաշտարար Ատեանը լուծման եզրակ մը գտած էր։ Պալքանեան տէրութիւնները, համաձայն Ատեանի եզրակացութեան, կէտ առ կէտ պիտի պարտաւորուէին գործադրել փոքրամասնութեանց շուրջ դաշինքի բովանդակած յօդուածները և մասնաւոր յանձնախումբ մը, կազմուած փոքրամասնութեանց ներկայացուցիչներէն պիտի հսկէին անոնց գործադրութեան վրայ։

Այս կարգադրութենէն, սակայն, դոհ չէր Ցունգոսլաւիան եւ ուժգնօրէն իրենց մասնակցութիւնը բերելէ Պուքրէշի խորհրդաժողովին, փոքրամասնութեանց հարցին լուծումէն առաջ, երկար մտածութիւններէ վերջ, Պուլկարները յաժարեցան գրկել Պուքրէշ իրե ց ներկայացուցիչները ներկայ գտնուելու համար փոքրամասնութեանց հարցի քննութեան. և եթէ հակառակ իրենց տեսակէտին որոշում մը տրուէր, պիտի ձգէին ժողովը։

Պուլկարիոյ տեսակէտը շատ որոշ է։ Ան կ'ըսէ որ արդէն բոլոր տէրութիւններն ալ Ազգերու Դաշնակցութեան առջև պարտաւորութիւններ ստանձնած են փոքրամասնութեանց իրաւունքները պաշտպանելու համար, հետևաբար Պալքանեան տէրութիւններ մէկ կնքուելիք դաշինքի մը մէջ այդ կէտը յիշել կրկնութիւն մը կ'ըլլայ, քանի որ Պալքանեան վեց տէրութիւններն ալ Ազգ. Դաշնակցութեան անդամ են։ Պուլկարիոյ պահանջածը տարբեր բան է։ Ան կ'ուզէ որ Մակեդոնացիները ազատուին սարկութենէ և ունենան իրենց որոշ իրաւունքներն ու ինքնավարութիւնը։ Հարց մը որուն լուծման չէին յաջողած եւրոպական ամենամեծ տէրութիւնները անգամ։

Պուլկարները ջոգոն Մակեդոնական խնդրին լուծման ձևէն, կամ աւելի ճիշդը փոքրամասնութեանց խնդրին կարգադրութեան ե-ղանակէն, կիսատ ձգեցին Պուքրէշի խորհրդաժողովը և հեռացան։ Պարագայ մը որ ուշագրաւ է, այն ալ Պալքանեան տէրութիւններու, մանկ առաջ, Փէլլոկի Ուխտին առթիւ հաժաձայնութիւն գոյացնելը եւ ներկայիս, գրեթէ միևնոյն պայմաններով պատրաստուած դաշինք մը ստորագրելէ խուսափումն է։

Ըլլը աշխարհի գանազան տէրութիւններու միջև միութիւններ կը ստեղծուին և բարեկամական դաշինքներ կը կնքուին, Պալքանեան տէրութիւններու միջև գոյութիւն ունեցող տարակարծութիւնը անկրկնելի է։ Ուշ կամ կանուխ այդ դաշինքը պիտի ստորագրուի պալքանեան վեց տէրութիւններու միջև։

Մէկ բան ևս պէտք է գիտնալ որ Պալքանեան այս խորհրդաժողովը զուրկ է պաշտօնական հանգամանքէ մը, եկող պատուիրակները չեն ներկայացներ պաշտօնապէս իրենց պատկանած տէրութեանց տեսակէտները։ Եթէ այսպէս անպաշտօն կերպով կարելի ըլլայ հաժաձայնութիւն մը յառաջացնել, անկէ վերջ պիտի ենթարկուի պատկան տէրութեանց կառավարութիւններուն, առ ի վաւերացում։

Ամէն պարագայի տակ սակայն, նշանակութենէ զուրկ չէ այս Պալքանեան խորհրդաժողովը։

ՖՐԱՆՍ. ՀՈԳԱՏԱՐՈՒԹԻՒՆԸ ՊԻՏԻ ՄՆԱՅ

ՖՐԱՆՍ. ՀԱՆՐԱՅԻՆ ԿԱՐԾԻՔԸ ՍԻՒՐ. ԽՆԴՐԻՆ ՄԱՍԻՆ

ՅԵՂԱՑԻՆ ՎԷՃԵՐԸ ՀՕՆ ՆՈՒՒԱԶ ԴԻՒՐԻՆ ԿԸ ԿԱՑՈՒԻՑՆԵՆ ՀՈԳԱՏԱՐՈՒԹԵՒՆ ՎԵՐՑՈՒՄԸ Կ'ԸՍԷ՝ «ԺՈՒՌՆԱԼ» ԵՒ «ՄԱՏԻՆ»

Բարիզ.— «Ժուռնալ» կ'ըսէ թէ Սիւրիոյ հոգատարութեան հաստատութիւնը կը պատրաստուի, բայց իրագործումը փաղուան համար չէ, որովհետև այս խնդիրը Իտալիոյ համար եղած խնդիրէն աւելի բարդ է, նկատելով որ Սիւրիան իր դաշնակցային դրութեան պատճառաւ ոչինչ ունի բաբդատելի Քէյսալ թագաւորին հեղինակութեան, եւ նախապէս բան մը ըսած չենք ըլլար յայտնելով թէ սիւրիացիք ընդհանրապէս իտալարարութիւնը սուտակեն պիտի գնահատեն ընդհանրապէս մեկնելէն եսէր համ թէ հոգատարութեան ի գործ դրուելու միջոցին։

Նոր ռէժիմի մը հիմերը հաստատելը կ'ենթադրէ՝ Սուրիոյ ապագան պայմանագրութեամբ կապելու իտալական կառավարութիւն մը եւ միջազգային բոլոր դժուարութեանց հետեւեալարարութիւնը։

Այս հարցի վրայ, աշխատանքը ամս յառաջացած է եւ երկաթուղիներու մասին Քռանֆօ—բրեակ վերջին համաձայնութիւնը ապահեկան է այս տեսակէտով, որովհետև ասիկա կարելիութիւն կուտայ կանխատեսելու Պաղտատի երկաթուղիին այնման կենսուն խնդրոյն հաստատելարարութիւնը։

«Մաթէն» մասնաճեղով սիւր. հոգատարութենէն Քռանսայի հրաժարելու մասին օsար մամոյ մէջ լոյս տեսած տեղեկութեանց, կ'ըսէ թէ ժամանակը հասած չէ այս կարգադրութեան համար որովհետև անհրաժեշտ է սպասել որ սիւր. ժողովուրդին քաղաքական ընտրութիւնը կատարեալ լինի։

Յայտնի չէ թէ Քռանսան ոչպէս հոգատարութեամբ կ'ափսոսի Սիւրիոյ ձերբազատութեան, ի նկատ առնել Ազգ. Դաշնակցութեան հանդիպ ստանձնած իր յանձնառութեանց։

ՔԱՂԱՔ. ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ ԴԱՄԱՍԻ ՄԷՋ

Տպրակարծութիւն Ազգայնականներու մէջ

ՇԱՒԻՐ ՊԷՅ ԵԻՍ ՔՂԵՄԱՆ ԺՈՂՈՎԷՆ

«Էլ Ամալ» կ'ըսէ թէ Շաւիր պէյ Եիս Քղեմանի ժողովէն ետք, նկատած երեք երեսոյթ, մէկը թէ Դամասկոսէն ստացած է հետևեալ հեռագիրը։—

Քանի պէյ եւ Ռուրի եւ Ձևմիլ պէյ Միrsէմ պէյի նատերը արտասանուած երեսի. ժողովին մէջ, ժողովուրդի կողմէ շատ գնահատուած եւ լաւ ընդունելութեան արժանացած են ժողովուրդին կողմէ մասնաւոր պատուիրակութիւններ եկած եւ շնորհակալութիւն յայտնեցին անոնց։

Ստոյգ ապիւրէ մը տեղեկացանք որ Մագիար Բլայան փաշա եւ Ձևմիլ Միrsէմ պէյ, դատական եւ կրթական նախարարներ, հրաժարագիրներ կը պատրաստեն։ Պատճառը այդ հրաժարականներուն այն է որ ազգայնական երեսփոխանները որոշած են չմասնակցիլ երեսի. ժողովին Ձևմիլ Միrsէմ պէյ երկու օրուան հանգիստի համար Պէյրութ մեկնեցաւ։

ՎԼԵՐՑԻՆ ԺԱՄ

Ազգայնականները վերջացուցին իրենց ժողովները։ Հալէպի ազգայնական լիտներու վարդ առաւօս պիտի վերադառնան Հալէպ։ Բանական կացութիւնը շատ հրիսիհ է։ Կը տեսնուի որ ազգայնականներէն մէկ մասը որոշած է չմասնակցիլ երեսի. ժողովին եւ դանիլինին։ Իսկ ուրիշ մաս մը հակառակ է այդ տեսակէտին եւ կ'ուզէ մասնակցիլ։ Քանարի պէյ Պարուտի շատ ազդուած է այս տարակարծութենէն եւ մնկնած իր ազարակը։

Ընդ ընաւ մը եղաւ, որու համաձայն կ'րսուի թէ ազգայնականները յայտարարութիւն մը պիտի հրապարակին եղելու համար իրենց դիրքը։

Ասկի որ Դամասկոսէն Հալէպ մեկնած են երեսփոխանները Շաւիր պէյ Շապանի, Արիֆ պէյ Ջէզզար եւ Գեսիմ պէյ Գուսի։

«Էլ Ամալ» տեղեկացած է որ Շաւիր պէյ Շապանի որոշած է այլեւս չմասնակցիլ ժողովին, որովհետև ներկայ դանիլինին վստահութեան հուն ցոյս հասնելու համար ճնշումներ կը բանեցնուին իրենց վրայ Շաւիր պէյ հետազրած է Փարիզ առաջին նախարարութեան եւ բարոյական դատիրքներ կը կնքուին, Պալքանեան խորհրդաժողովը։

ՄԱՄՈՒԼ

ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ ԴԱՄԱՍԿՈՍԻ ՄԷՋ

«Լա Սիրի»ի խմբագրապետ պ. Ժօրժ Վասիէ, «ազգայնական կոչուած քաղաքական խմբակի ազատական կառավարութիւններուն ներկայ բռնապետական գործիչներուն ներկայ է այն եզրակացութեան որ ժամանակը քանի անցնի, այնքան նեղ կը նստուննան ուղեղները անոնց որոնք կը յաւակնին ներկայացնել հայրենասիրութիւնն ու իբր զէշ քաղաքացի ընդունիլ այն որ չի ժառանգներ իրենց պէս ... ենթադրենք որ իրենք կը ժառանգեն»։

«Մեզի կ'ըսէին. կը չարունակէ պ. Վասիէ, թէ ազգայնական խմբակը բաժնուած էր երկու հատուածի. կառավարութեան ժառանգողներ և ձեռնպահներ։ Բայց կը թուէր թէ բաժանումը աւելի երևութական էր քան իրական։ Ֆրանսայի կողմէ այքան պայծառօրէն և քանիցս արտայայտուած կամքը չառընչակցելու սիւրիական յեղաշրջումը հովանաւորութիւնը դաշնագրի մը վերածելով. կը պատասխանէր. կրնայինք հաւատալ, ազգայնականներու պահանջին։ Բայց աւէ՛ք յուսախը տղաներուն, անոնք անսիրտպէս սրեր կը պահանջեն։ Եւ արեւն յեռայ...

«Դաշնագի՞ր մը, դաշնագի՞ր մը... Այո՛, ուզեցինք, ճիշդ է, բայց պէտք է տեսնել անոր պարունակութիւնը։ Թո՞ղ ցոյց տրուի մեզի ու մենք կ'որոշենք»։

«Բայց ո՞վ. ֆրանսական կողմէ, կ'ուզէր անյայտացնել դաշնագիրը։ Ո՛վ բան էր որ պիտի չպաղրդուէր սիւրիական ժողովուրդին։ Բարձր Գամիսէրին յարաւս մահմեդութիւնը չէր ընդհակառակը, գործնել դաշնագիրը ժողովրդական ալք մը որ իր արժէքը բռատանար երկու տանք ընդունելութենէ մը։ Բայց ո՞վ հանգամանք ունէր սատանալու և ուսումնասիրելու այդ մեծութեամբ և կարևորութեամբ յուշարձան մը։ Հանանօ, թէ Հալէպ Աթաթին։ Պարուտին, թէ Ֆայզէլ եւ Սուրիոյ երեսփոխանական խմբակ մը, բլլայ իսկ այդ ազգայնական, թէ նոյն իսկ ազգային Ժողովրդարանը բրբէ՞ն ի վեր տեսանք. բացի Պարտասայի փրկիչներու այնքան ամպորքան խեղճ երևակայութեան մէջ, եր բէ՞ն ի վեր տեսանք որ օսար կառավարութիւն մը ուղղակի բանակցի ուրիշ երկրի մը խորհրդարանին հետ։ Երեսփոխանական ժողովի՞ն հետ բանակցած պրն. Վան Բրբէն գինաթափութեան հարցին շուրջ, թէ կառավարութեան պետ պրն. Էրիոյի և հաճելի բլլալու համար բան մը ազեանալու, պէտք էր գանոնք դարձնել կացութեան վերին գաղտորները ու դնել օրէնքներուն և նոյն իսկ իրենց երկրին վրայ։ Ո՛վ կը ծաղրեն։

Մեր պաշտօնակիցը ըսել կ'ուզէ որ կառավարութիւնը միայն սահմանադրական օրէնքներ կազմուած օրհասական կառավարութեան մը հետ կրնայ բանակցիլ, կը յայտարարէ։

«Այսպէս, այս անդամ ալ կրնայ բլլալ որ ինչպէս 1928ին, ինչպէս 1930ին, ինչպէս 1931ին, այս հայրենասէրները դարձեալ ուշացնեն իրենց երկրի քաղաքական յառաջդիմութիւնը զոր այնքան կատարեալ բարեմասութեամբ կը քաջալերէ Ֆրանսան»։

ԱԶԳԱՅՆԱԿԱՆ ԽԱԹԱՐՈՒՄԸ

ԿԱՐԵԼԻ ՉԷ ԲԱՆԱԿՑԻԼ ԵՐԿՈՒ ՄԻԼ. ԱՆՇԱՏԻ ՀԱՏ

«Լ'օրիան հաղորդելէ յետոյ, թէ ազգայնական խմբակին ձեռնպահութեան հետևանքով երեսփոխանական ժողովը յետաձգուած է յառաջիկայ չաբաթ օրան կը գրէ։

«Ի՞նչ կը պահանջեն ազգայնական ընդդիմադիրները։

Դաշնագրին պայմանները։

Ուրիշ խօսքով՝ լուսինը։

Պրն. Բօնսոյ իրենց բաւ սակայն. այս պայմանները, գոյութիւն չունին և չեն կրնար ասկէ յետոյ գոյութիւն ունենալ, քանի որ այս պայմանները կախուած ունին այնքան իրենցմէ որքան Ֆրանսացի բանակցողէն։

Արդ՝ Ֆրանսացի բանակցողը մէկ բան կ'սպասէ. իրաւասու սիւրիացի բանակցող մը։

Երէկեայ իրենց բացատկայութեամբ ազգայնականները մերժեցին գայն ցոյց տալ անոր։

...«Հարցնենաէրը» յրագրող մը կը պահանջէ. —վերջին անգամ բլլալով.— Դաշնագրին հրմերը»։

Ակներև է որ եթէ պրն. Բօնսոյ պատասխանէր այս հարցնասէրին, ոչ մէկ իրաւունք ունէր չպատասխանելու այն բոլոր հարցնասէրներուն որոնք սիւրիական կերպով գինքը կը հարցապնդեն։

Կարելի չէ բանակցիլ դաշնագրի մը հիմերուն շուրջ, երկու միլիոն անհատներու հետ։

Դաշնագրի մը հիմերը կը դիտուին կառավարութեան մը հետ որ կը ներկայացնէ այս երկու միլիոն անհատները։

Հարիւրերորդ, հազարերորդ անգամ կը հարցնենք.

«Ո՞ւր է այդ կառավարութիւնը»

Որքան ատեն որ գայնպատ պրն. Բօնսոյի, ան պատասխանել ուրիշ բան չի կրնար բնել։

Ակռկ գաս, ամպարելու բան չունի անոր։

Կը խորհէր փրնա երթալ դրամ արգիւնքներով որ իրեն պիտի թոյլատրէին աշխատիլ Սիւրիոյ Ազգերու Դաշնակցութեան մէջ ժողովին հարցով։

Եթէ մերժեն իրեն տալ ատոր միջոցները, ան գործնել պիտի երթայ փրնա բայց մի՛ յոյս փրնային տեղեկացնելու համար որ գինքը առանձին ձգեցին ու ան ոչինչ կրնայ բնել։

ԴԱՇՆԱԳՐԻ ԺԱՄԱՆԱԿԸ ՉԷ ՀԱՍԱԾ

«Էլ Ամալ» այսօրուան թիւի խմբագրականով կը գրէ.—

Սիւրիական դաշինքը բուռն պայքարով մը կ'պահպանի իր պաշտօնական յայտարարութեան պատրաստութեան համար։ Որովհետև այդ յայտարարութիւնը պատրաստելու համար պէտք է կարգ մը դժուարութիւններու յաղթահանկ։ Դաշինքը հանրային կարծիքին առջև կը գտնուի. մէկ կողմէ իրմէ կը պահանջուի դաշնագիր մը ժողովուրդի կողմէ միւս կողմէ ալ ան կը գտնուի երեսփոխանական ժողովի քննադատութեան առջև։

Դաշինքը պարտաւոր է իր պաշտօնական յայտարարութեան մէջ դաշնագրի մասին արտայայտուելու. սակայն պրն. Բօնսոյի հետ հանդիպումներէն մը չեկած չի կրնար որոշ տեսակէտ մը ներկայացնել իսկ պրն. Բօնսոյ հանրապետութեան նախագահին իր տուած նամակով կը յայտնէ որ դաշնագրի մասին չի կրնար խօսիլ առժամեայ և անօրինաւոր դաշինքի մը հետ. պէտք է երեսփոխանական ժողովի վստահութիւնը վայելող դաշինք մը դաշնագրի մասին կարենալ բանակցելու համար։

Դաշինքը կը գտնուի անելի մը առջև, եթէ իր յայտարարութեան մէջ ան դաշինքի մասին պիտի չարտայայտուի, չի պիտի կրնայ արժանանալ վստահութեան։ Շաբաթի մը մէջ կը գտնուի դաշինքը, որուն ծայրը անյայտ է։ Արաբական առածը կըսէ. ձչպատրաստ հարին մի դպչիր, պատրաստ հարը մի ուտեր, սակայն կեր կեր կշտացիր։ Ահա՛ այս պէս է Սիւրիոյ նախարարական խորհուրդին դիրքը։

Ֆրանսացիները Ազգայնականներէն կուզեն որ անոնք հաստատ թէֆրանք և սիւրիական դաշինքը յար և նման պիտի բլլայ Իրագի դաշնագրին։ Ազգայնականները մէկ կողմէ կը տեսնեն որ դաշինքի խնդիրը երևակայական է, միւս կողմէ ալ «Մաթէն»ի մէջ կը կարդան որ դեռ ժամանակը հասած չէ դաշինք կընքելու։ Այս վերջին յուրին աւելի չատ կը հաստատեն և այս հակասական երեւոյթներու առջև սկեպտիկ կը դառնան սիւրիական դաշինքին հանդէպ։

Հիմա բոլոր երեսյթները ցոյց կուտան որ ժամանակը հասած չէ Իրագի պէս դաշնագրային տէրութիւն մը դառնալու համար. սիւրիացիները յաւ կընեն եթէ յետաձգեն այդ խնդիրը։

ԱՐՔԱՅՈՒԹԻՒՆ ՀԱՅ ԼԵԶՈՒԻ

Ո՛վ իմ հայերէն լեզուս,

Մտքիս մէջ ոտքի է բարի բանակդ իր արժէնական զէն ու զարդով։ Ու բացուած են սրտիս մէջ զգացման առագաստները։ Կ'եռայ, կ'եռեւեփի զօրքդ երակներուս մէջ։

Ոսկորներս սրինգ կ'ըլլան ու թոքերը նուագարան։

Գաւուղներ կը զգամ բերնիս մէջ ու այտերս կը քաղին ծաղիկներու։

Ես մաածուժս քու ոսկեայ զգեստներդ կը հագնի, կարմիր պատմուճանով, ոսկեծոպ։

Այսօր իմ մէջս ու իմ չուրջս քու նախատօնակդ է։ Իմ միակ օրս է աղօթքի ու պաշտամունքի։

Ո՛վ իմ հայերէն լեզուս, դուն իմ գահակալդ արքաս որոտի, քաղցրութեան, համբերանքի և իմաստութեան։ Դուն հէքեաթ ու առդ հիւսող թագուոր։

Այո՛, թագաւորս, ես քու երջանիկ գերեզիկ, մենք միասին ենք ճաշակելու համար ոեղանիդ անուշութիւնները ու գառնութիւնները։

Եկեսցէ արքայութիւն քո, թագաւոր իմ։

Ունինք քեզ միայն զօրութիւն իրրև եւ իրրեւ առեղծագործութիւն։

Տարածուէ՛, տարածուէ՛...

Թող հնչեն ազնական զանգակներդ և թափին ոսկրածուծերուս մէջ։ Թող լրսուին վիներդ, ձայնեն բանդիռներդ։ Թող գան ու գան դիւցներդ, հացդ ու ժեղրդ։

Եղերական դիշեր է և ասն։

Թող միայն քու առաքելական աղաղակդ ըլլայ, քու մեղեդի ձայնդ, քու օրքառամ բառերդ։

Ջու իւրաքանչիւր բառդ մեր բոլոր նախնիքներուն չրթունքներէն է անցած։ Ջու իւրաքանչիւր բառդ յղկուած օրքառաչ քար է։ Թող քարկոծուիմ քու բառերովդ։ Թող հայհոյեն ինձի բառերովդ։ Թող գայ ինձի պակը քու բառերուդ չանթերուն։

Տարածուէ՛ տարածուէ՛ իմ չուրջս...

Եղիր հաւերդի պէս, որոտման պէս, անձաւներու եւ ծովերու ձայնին պէս։

Եկեսցէ արքայութիւն քո...

Եկեսցէ, քանզի եօթանասուն ազգերու լեզուական այիքները նահատակեցին իմ մաքիս բարապաններդ։

Օտարութեան այս մեծ անապատներուն մէջ այլազգի լեզուներու աւազուտ հովերով ծեծուեցաւ իմ դէմքս։

Իմ մէջս ու իմ չուրս բաց չարուններդ, ո՛վ իմ հայերէն լեզուս, եւ ծաղկեցուր ովասիաներ։

Այս մեծ, այս երկար եւ այս խաւար գաղթի օրերուն յուսագոյն էր կուրանալ և խլանալ։ Օտար պատկերներ արգելք կ'ըլլան մանելու տեսիլներուդ մէջ։ Մտածուժդ զգեստ ու ձեւ կը փոխէ և դատարկ կը մնայ վեհապանծ տաճարդ...

Անկարող ենք մեր զօրքով լեզուն պահել քու պարունակիդ լուսաւոր կապոյտը որ կը դառնայ իմ չուրջս հմայատեղութեան մը նման։

Ի՜նչ թրթռուն դիւթապար։

Ահա կամարներուդ տակ եմ։ Առասպելին անկիւններէն ճառագայթներ կ'իջնեն, բիւրաւոր սպիտակ ճառագայթներ կուգան գլխուս չուրջը։ Գլխուս վրայ լուսեղէն մեծ ձագար մը կայ, երբ կը քալեմ ճառագայթները եւս քալէս կ'երկարին, քովերէս ինձ կը հետեւին ու առջևէս կը կարճնան։

Գմբէթիդ առջև եմ։ Անիկա վառուած կամնչէ է։ Անոր չուրջը հազար զոհար բանուած է։ Կը բացուի կեդրոնը ասպղի պէս։ Անոր մէջ կը մտնեն լուսաթոյր փորով աղաւնիներ։ Անոնց համբոյրէն կը սաեղծուին մտինչակագոյն վառ գիծեր։ Ամբողջ պատկերը յարաշարժ տող է։ Մեծ սիրտ մը կը բաբախէ։

Եւ ահա, և ահա՛

Կանանչին վրայ կ'երեւին, ո՛վ իմ հայերէն լեզուս, քու գիրերդ թաչուններու փոխակերպուած։ Եղեմական թռչուններ։ Ահա դրախտաւաներ, քնարահաւեր, սիրամարգեր և սոխակներ։ Ահա արօրը որ կը ձոի ու բան կ'ըսէ տատրակ հաւքուն։ Ահա գարնան ծիսձեռնակները։ Ահա կռո՛ւնկը, կռո՛ւնկը եւ իր ձայնը...

Ա, Բ, Գ, Դ, Ե, Զ...

— Կռո՛ւնկ, ծառայ եմ ձայնիդ։

Ո՛վ իմ թռչնահոգի լեզուս։ Ու գրչահներ հրեշտակի, վարդ, մեխակ, չուշան ու եղնիկներ։

Եւ ահա աւազան մկրտութեան։ Այս տեղ ևս կը տեսնեմ գիրերդ եւ այս անդամ ձուկերու սլլափոխուած։ Ուսկեձկունիկ, իչխանաձուկ, ատոխ, գեղարքունի,

Եւ աւազանին վրայ կը տեսնեմ խօսքերդ խճանկարներու պէս։ Անոնք գեղաչուի վկաներ են ու կը խօսին հայերուդ մէջ։

Այս մեծ, այս երկար եւ այս խաւար գաղթի օրերուն յուսագոյն էր կուրանալ և խլանալ։ Օտար պատկերներ արգելք կ'ըլլան մանելու տեսիլներուդ մէջ։ Մտածուժդ զգեստ ու ձեւ կը փոխէ և դատարկ կը մնայ վեհապանծ տաճարդ...

Անկարող ենք մեր զօրքով լեզուն պահել քու պարունակիդ լուսաւոր կապոյտը որ կը դառնայ իմ չուրջս հմայատեղութեան մը նման։

Ի՜նչ թրթռուն դիւթապար։

Ահա կամարներուդ տակ եմ։ Առասպելին անկիւններէն ճառագայթներ կ'իջնեն, բիւրաւոր սպիտակ ճառագայթներ կուգան գլխուս չուրջը։ Գլխուս վրայ լուսեղէն մեծ ձագար մը կայ, երբ կը քալեմ ճառագայթները եւս քալէս կ'երկարին, քովերէս ինձ կը հետեւին ու առջևէս կը կարճնան։

Գմբէթիդ առջև եմ։ Անիկա վառուած կամնչէ է։ Անոր չուրջը հազար զոհար բանուած է։ Կը բացուի կեդրոնը ասպղի պէս։ Անոր մէջ կը մտնեն լուսաթոյր փորով աղաւնիներ։ Անոնց համբոյրէն կը սաեղծուին մտինչակագոյն վառ գիծեր։ Ամբողջ պատկերը յարաշարժ տող է։ Մեծ սիրտ մը կը բաբախէ։

Եւ ահա, և ահա՛

Կանանչին վրայ կ'երեւին, ո՛վ իմ հայերէն լեզուս, քու գիրերդ թաչուններու փոխակերպուած։ Եղեմական թռչուններ։ Ահա դրախտաւաներ, քնարահաւեր, սիրամարգեր և սոխակներ։ Ահա արօրը որ կը ձոի ու բան կ'ըսէ տատրակ հաւքուն։ Ահա գարնան ծիսձեռնակները։ Ահա կռո՛ւնկը, կռո՛ւնկը եւ իր ձայնը...

Ա, Բ, Գ, Դ, Ե, Զ...

— Կռո՛ւնկ, ծառայ եմ ձայնիդ։

Ո՛վ իմ թռչնահոգի լեզուս։ Ու գրչահներ հրեշտակի, վարդ, մեխակ, չուշան ու եղնիկներ։

Եւ ահա աւազան մկրտութեան։ Այս տեղ ևս կը տեսնեմ գիրերդ եւ այս անդամ ձուկերու սլլափոխուած։ Ուսկեձկունիկ, իչխանաձուկ, ատոխ, գեղարքունի,

Եւ աւազանին վրայ կը տեսնեմ խօսքերդ խճանկարներու պէս։ Անոնք գեղաչուի վկաներ են ու կը խօսին հայերուդ մէջ։

Անոնց ամբողջ չուրջը լոյսով օծուած ասկի է։

Գլուխս կը դնեմ գրակալի վրայ։ Եւ հրեշտակ մը կ'երևի որ կուգայ կը նայի աչքերուս եւ կը կարդայ ու կ'երգէ։

Ո՛վ է նա որ պիտի խանգարէ այս բարախուն զարդանկարչութիւնը, այս աստուածատուր ճարտարապետութիւնը, այս մեծ Մշակոյթը որ դուն ես, ո՛վ իմ լեզուս։

***

Ո՛վ իմ հայերէն լեզուս,

Աղէտները փոր եւ ուժգ կը նետեն վրադ։

Ահաւոր է այս լուութեան, այս համր պատերազմը։ Բոլոր ցամաքամասերը իրենց բոլոր լեզուներով քեզի դէմ են։ Եւ, ափսո՜ս, անպակաս են ներքին դաւաճանութիւնները։

Ինչպէս, ո՞ւր հռչակել քու մարգարէութիւնդ...

Դուն հպարտութեամբ կը քալուիս մեզի, մենք վատութիւնով կը փախչինք քեզմէ։

Ու մերթ կը բացուի վիհը այնքան որ միայն մայրիկս է որ ելած իր գերեզմանէն փարիզ կուգայ իմ նեղ խուցիս մէջ կը մտնէ, երազիս մէջ կ'երեւի ու հայերէն կը խօսի ինծի։

Մայրիկս կ'ըսէ.

— Ա՛ս դո՞ւն ես, զաւակս, դո՞ւն ես, աս որչափ փոխուեր ես, հոգիս, սիրելիս... ա՜հ, սիրելիս...

Ու արտուղ մխուր կը նայի աչքերուս։

Զարուեցաւ մեզի ուննալ սիրական մը որ կեանքի մէջ նոյն բառերը կրկնէր։

Օ՜, ո՛վ լեզուս, որ գրքերու և հոգիներու մէջ թաղուած ես, եկեսցէ յարութիւն քո, արքայութիւն քո...

Գաւարագես ու պարերգես եւ թող քու երգդ հրաչքի պէս ըլլայ։

Եւ մի՛ ասներ զմեզ ի փորձութիւն։

Ջու բառերովդ տուր մեզի երգ մը մեծ սիրոյ։

Տուր մեզի սիրել ու սիրուիլ ու բառերովդ, խոստովանուիլ, քնարերգել ու ծիծաղիլ։

Տուր մեզի ժանաւանդ ժառանգել քու հաւատալ քու բառերովդ։

Տուր մեզի քու բառերդ Մատեան գունդի գինուորներու պէս, կոյսերու պէս, պարիկներու և նահատներու պէս։ Ջու բառերդ մեր վրայ աստղերու պէս։ Տուր մեզի խօսքերդ հորիզոնին վրայ նշանակուած Արշալոյսի պէս։

Շնորհէ մեզ ակմբուիլ և քեզ սիրով համբուրել։ Ջանզի խօսիլ քեզ, համբուրել է քեզ։

***

Ո՛վ իմ հայերէն լեզուս,

Այս օտար հողերուն վրայ դուն ինկած զէն ու զարդի պէս ես։

Ջաւակներդ կ'երթան հանապազօրեայ հացին։ կ'ըսեն թէ այդ հացը չի չահուիր քեզմով։ Եւ թեթեւսոլիկներ գիտեմ որ քու գիտութեանդ անգէտ նոր լեզուի մը փեսաներով կ'ուզեն երթալ։ Սակայն կան որ մեծ վիշտով են։ Մէկը կը ճանչնամ որ ըսաւ.

— Տարիներէ, տարիներէ ի վեր կը լսեմ մեքենաներու ժխորը և գաղղիերէնն քանի մը խօսք ու բառ... Ժամանակ, առիթ եւ կարողութիւն չունիմ իմ սիրելի հայերէնս խօսելու, իմ պաշտելի հայերէնս կարդալու...։

Սաստիկ էր այս զրկանքը ու անիկա գլուխը կախեց հայերէն օրաթերթի մը մը վրայ ու լացաւ, հեկեկալով լացաւ...

Ու ես, ո՛վ մեծաքանչ իմ հայերէն լեզուս, քենէ բառ մը չունեցայ իրեն պատասխան ետուս համար։

Գլուխս սև ալիքի մը մէջ էր։ Ու սև մուխ։ Ինչ, սիրէ՛ մի՛այն մակնունե՛ր պիտի մնան քենէ։ Ու անընթերցող գրքե՛ր միայնու լեզուական գիտցնարա՛ն պիտի առնին քեզ իբրև լեզու մեռեալ։ Գիտութեան վարդապետներու անդամալար սրահներուն մէ՛ջ պիտի հնչես բնութեան ձայներուն մէ՛ջ պիտի ձուլուիս, իբրև վերազարձ կ'երթաս վախճանի՛դ։ Մենք քու վերջին խօսողնե՛րն ենք ու գրողները...

Ես չեմ հաւատար ակումբներու հանդէսներուն որ քեզի կը նուիրուին։ Ես չեմ այցելեր այդ պատուաբանութեանց։ Այդ բոլորը փրփուրներ։ Այդ բոլորը չողոքորդական է և ինքնախաբէութիւն։ Փարիսեցիներու զառիկ։ Ժողովարան։

Այո՛, այդ բոլորը քու առողջութեանդ և արևշատութեանդ համար չեն։ Ջու Աւիդ չուրջ անգամ համաձայն չեն այդ ցուցարարները։ Ջու հարիւր հազար բանիդ համար անոնք իրենց արիւնէն մէկ կաթիլ չեն տար։

Դառնութեան թոյն չէ ասոր, այլ ճրյ մարտութեան ազատական է քու դրօշակդ բռնած երիտասարդ առաքեալի մը որ քու գիրքերուդ չափ վերք ունի իր հոգիին մէջ։ Ու ոսկուին տասն անգամ աւելի սէր։

Ու ոչը չէ։ Սակայն մենք արատաքնակութեան այս օրերուն աքսորուած ենք Բաբելոն ու Բաբելացանք։

***

Ո՛վ իմ Հայերէն լեզուս, եկեսցէ արքայութիւն քո...

Դուն մեր արիւնն ես, մեր ձայնին իմաստը, մեր հոգիին չարժուման ես դուն և մեր մեծ ու աներևոյթ դրօշակը։

Ջծալլուիս այլ ծածանիս։

Եկեսցէ...,

Ու

Եղիցի՛...։

Եւ ըսէ՛, գեռ որքան տատապանք ունենալ, որքա՜ն հանդուրժել գրկանքի դեռ որքան թափուիլ ու մնալ տեղի՛, փոյթ չէ, միայն, Թող միայն գա՛յ քու թագաւորութիւնդ։

Կ'ուտանանք քու հացահատ բառերովդ։ Ջանզի դուն հաց ու բան ես։

Անցընենք մեր պապակը քու գինեհամ խօսքերովդ։ Ջանզի գինի ես դուն ու պատուղ, ո՛վ իմ քաղցր բարբառ մայրական, իմ հայերէն հոգեզէն լեզուս...

Եւ հոգ չէ, կ'երդնուիմ, ես չեմենամ քու արքայութիւնդ... Ես թագուհիմ այս խորթ հողերուն մէջ... միայն ըլլա՛յ քու թ գաւարութիւնդ...

Հապա՛ն, ո՛վ լեզուս, արձակէ քոլոր թռչուններդ ու Թող չէննան բոլոր հայկաչէն ծաղկաստաններն ու պաղատանները, օրհնեալ նուագահան դէսներով։

Հապա՛ն, Թող պապիկներ ու մամիկներ հէքեաթ հիւսեն քու ճկունութեամբդ, քու առատութեամբդ, չերմութեամբդ, քնքուշութեամբդ և չնորհովդ։

Թող նոր բանաստեղծ մը գայ և անցնի բազմաստիճան դաշնակիդ առջև եւ ըստեղծէ աւիշներէդ երկնային մեղեդիներ։

Թող ժառանգիրներ պեղեն հանքերդ ու բարձրացնեն լուսանորոգ ոսկիներ։

Թող ծաղիկներուն բաժակները լեցուին քեզմով ու պատուղները հասունանան քու արիւնովդ։

Թող մեծ հոգը կրէ քեզ. ստաւածեան մազաղաթի մը նման։

Եւ անգամ ոչխարներուն, այծերուն, հայկազուն ձիերուն և աղբէր ճան եզներուն ականջները լեզուին քեզմով։

Եւ Թող, և Թող տղամարդ հայորդին իրիկուն մը, պարտէզի մը խորունկը՝ բռնէ հայուհին և ըսէ.

— Աղուոր աղջիկ, հոգի աղջիկ, երեք տարի է կը սիրեմ քեզ... իմ հայերէն լեզուիս չիտակութիւնով ու մաքրութիւնով կը սիրեմ... եւ իմ հայերէն լեզուիս չափ կը սիրեմ քեզ։

Արքայութիւն քո, ո՛վ իմ մայրիկիս ու մեր բոլոր ստրբ մայրերուն լեզուն, ո՛վ հայերէնս։

«Ծ.» ՆՇԱՆ ՊԷՇԻԿԹԱՇԼԵԱՆ

ԱՆՈՒԱՆԻ ՄԱՐԴՈՑ ԹԵՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Գրեթէ բոլոր անուանի մարդիկ ունեցած են թերութիւններ, ոմանք նոյն իսկ աչքառու թերութիւններ։ Շոքենհաուէր կը գրէ որ հանճարեղ մարդիկը ոչ միայն անհամոյ են ընթացիկ կեանքի մէջ, այլ և սակայ բարոյականով, ուժգնութեան մարդիկ քիչ բաղկացութիւն ունին. գագաթը կը տիրէ միայնութիւնը։

Շատ մը մեծանուն մարդոց կենսագրութիւնները հիմնովին կը հաստատեն այս կարծիքները։ Մեծ մարդիկ կրկնակ պատճառներ ունին անթերի չըլլալու։ Նախ մարդ են և. հետևաբար ունին մարդկային թերութիւններ։ Երկրորդ՝ մեծ են, ու այդ առաւելութիւնը իրենց մէջ կը առեղծէ մանաւանդ կամ ապատրէզի յատուկ սարօրինակութիւններ։

Անուանի մարդոց մօտ, ինչպէս և սովորական մահկանացուներու, կարելի է հանդիպիլ հակադիր խառնուածքներու։ Անոնցմէ ոմանք կծծի են, ոմանք՝ մսխող, ուրիշներ՝ պաղարիւն, կնամոլ և այլն։ Օրինակ՝ Սալիւաթ, Արիսթիտ և Սաֆօ մսխող են եղած։ Նախանձոտ էր Ալֆրէտ Միւսէ։ Թոմաս Քարլայլ տանջված է իր կինը։ Երաժշտագէտ Կայետանօ Տօնիձեթի նեղած է իր ամրողջ բնաւորիքը։ Ռէնանէ չէ հեռացրքրուած իր զաւակներով։

Ուրիշներ ունեցած են ուրիշ գիծեր։ Արիստոտէլ չափազանց չատ սիրած է Մեծն Ալեքսանդրը։ Ֆրանսիս Պէյքըն չանազործած է արդարութիւնը։ Միքէլ Անճլօն մանաւանդ վախէ մը մղուած լքած է Ֆիօրէնցիան։

Քիվիէ արգելք է եղած երկու բնականի գիտութեան հետազոտներու հրապարակել իրենց հոյակապ գործերը, որոնք արգիւնք էին իրենց աշխարհային չրջագայութեան։ Անոնց ձեռագիրները մինչև այժմ կը մնան Լուվրի թանգարանը ու դեռ հիացում կը պատճառեն այդ ճիւղին հետևողներուն։

«Գիտէ՞ք, բժիշկներ, ըսած է Քարտէլ, իր մէկ դասախօսութեան, երբ գազէլի մէջ փորձէսօր նշանակուած է, գիտէ՞ք որ իմ գլխակս աւելի գիտուն է քան գուք բոլորդ՝ հաւաքաբար։ Ես իմ մարդս աւելի մեծ փորձառութիւն ունի, քան ձեր ակադեմականները,—յոյն, իտալացի, ֆրանսացի։ Ես ձեր թագաւորը պիտի բլլամ ու գուք պիտի մաքրէք իմ մոյկերս։ Իմ գարոցս պիտի իչխէ Փլիւինիայի և Արիստոտէլի վրայ...»

Գիտութեան, գրականութեան, երաժրտութեան, փիլիսոփայութեան, վերջապէս ամէն ճիւղի մէջ փայլողներ ունեցած են իրենց թերութիւնները, ալքառու պակասութիւնները։

Մամոյ տակ է եւ շուտով լոյս կը տեսնէ

ՏՕՔԹ. Գ. ԹԱՊՈՒՐԵԱՆԻ

«ԲԵՐԱՆԻ ԱՌՈՂՋԱՊԱՀՈՒԹԻՒՆ»Ը

Մօտ 150 էջ, պատկերազարդ, մաքուր քուղթ եւ հոյակապ տպագրութիւն

ՏՕՔԹ. Ս. Մ. ՍՈՒՔԻԱՍԵԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ՝ ՄԱՆՈՒԿՆԵՐՈՒ ՀԻԻԱՆԴՈՒԹԵԱՆ

ՎԿԱՅԵԱԼ ՓԱՐԻԶԻ ՀԻԻԱՆԴԱՆՈՑՆԵՐԻՆ

Իր մասնագիտութիւնը կատարելագործած բլլալով Փարիզի մանկանց յատուկ հիւանդանոցներու մէջ, իր դարմանատունը հաստատած է՝

ԺՕՐԺ ԲԻՒՖՕ փողոց Թիւ 61 (Պապ - Իարիսի մօտ, հաճարակաւէի գծին վրայ, Ոսկի Մկրատ դերձակատան վրայի յարկը)։

ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒԹԵԱՆ ԺԱՄԵՐ.— կէսօրէ առաջ, ժամը 9—12

» վերջ, » 2— 6

Հիւանդաբերի կէսօրէ յետոյ ձրի՝ աղքատներու համար։

Յ. ԹՕՓՃԵԱՆ

ՔՕՇ ՓՈՂՈՑ, ՀԱՍԱՆ ԳԱՅԻԻ ՇԷՆՔԸ, ԵՐԿՐՈՐԴ ՅԱՐԿ

ՄՈՒԹՏԱՔ, ՄՈՒԹՏԱՔ

Ա. Սեացած ենք ամէն տեսակի եւրոպական մուշտակներ, Բարիզի վերջին նորաձեւութիւններ, անմրցելի ազան գիներով։ Ուղղակի մեզմէ գնելով ձեր դրամին կէսը խնայած կ'ըլլաք եւ չեք խաբուիր։ Մեր տեսքի մէջ մշտապես կը պահենք ամենաթանկագին մուշտակներէն սկսեալ մինչեւ ամենէն ազան տեսակները, մաչելի ամէն խառկի։

Բ. Ունինք նաեւ զգեստական և զինուորական մարմնամարզի և սքօրի վերարերեալ ամէն տեսակ առարկաներ (Ֆուքպոլի, թենիսի, բիսկ-բօսկի, պօֆսի, սքոռամարտի, պասքեթպոլի, լողալու եւ այլն վերաբերեալ) եւ ժիլ տապիկներ։

Գ. Դնեցէք մեր թուլէգի օգտը ՄԻՏՈՒՕԼԻՎ ամենէն ազան ամենէն դիմացկունը, ամենէն հոտաւետը եւ լաւը։

ՏՐ ՄԵԼՔՈՆԵԱՆ ԵՂԲԱՐՔ

ՐԻԻ ԷԼ՛ ՄԹՐԱՆ

ԱԼԷՆՊԻ ԵԻ ՔՕՇ ՓՈՂՈՑՆԵՐՈՒ ՄԷՋ

Մեր Յաճախորդներուն։ Տղաճակի կերպասներ, ֆլանելներ եւ զանազան իրեղէններ հասած են։

Մեզի չի դիմողներուն։ Մէկ անգամ միայն փորձեցէք գործունակութեամբ պիտի մեկնիք։

Մեզ չճանչցողներուն։ Ձեր օգտին համար իսկ մեզ հետ ծանօթացէք։

Մեր վաճառատան կից նոր բացած ենք նաեւ բրիգօթաժի եւ ժերսէի ճիւղ մը հոն պիտի գտնաք ամէն սեռի բլօվր, ժարէթ, Ֆազոզ եւն։

Դասակոսի ժամնաճիւղ.— Խան Մուրատի թիւ 23։

Կերպասեղէնի եւ զանազան կտորներու մեծ վաճառատուն

Տ. ԵՒ Ռ. ՄԱՎԻՍԱՔԱԼԵԱՆ

Մուրաց փողոցի վաճառատան հասած ենք սեզօնի համապատասխան կերպասեղէնի եւ զանազան կտորներու մեծ մթերք։ Ֆրանսական, անգլիական, իտալական եւ ամերիկեան առատրութիւնով կը գոհացուին ամենաժուռատահաճ գնորդները։

Ծարգոյ յաճախորդներ պիտի գտնեն անմրցելի ազանութիւն եւ ճոխ տեսակ։

ԴԻՒԱՆԱԳԻՏԱԿԱՆ ԽԱՂԵՐ

«Լիբան Իլ Լայ» 2 Նոյեմբեր թիւի խմբագրականով կը գրէ.—

Սիւրիացի ազգայնականներ եթէ կը կարծեն որ Ֆրանսական կառավարութենէն աւելի խորամանկ են և աւելի հեռատես, չատ կը սխալին։ Որովհետև Ֆրանսացիներու էհ soruh նշանաւոր պլտտը ներկայիս սիրազգային դիւանագիտութեան կեդրոն է և ամբողջ աչխարհ իր աչքերը յառած է անոր։ Ֆրանսան այնքան հսկայ քաղաքագէտներ և դիւանագէտներ ունի որ ազգայնականները չեն կրնար մրցիլ անոր հետ։

Անցած չաբթուն մէջ ազգայնականները չատ ճարպիկ խաղ մը ըրին և ցոյց տուին իրենց ամբողջ կարողութիւնները։ Անոնք չմասնակցեցան և մասնակցիլ չուզեցին երեսփոխանական ժողով, մինչև որ իրենց երաչխաւորութիւն չտրուի դաշնագրի մասին։ Ըսկզբնեցան։ Գրն. Բոնսօ նամակով մը յայտնեց որ սիւրիական դաչնագիրը սկզբունքով Իրագի դաշնագրին նման պիտի բլլայ։ Այս առնչէ վերջ, ազգայնականները չդոհացան և պահանջեցին աւելի կենդանի երաչխաւորութեան մը և քաչուեցան։ Անոնք կուզեն որ իրենց ներկայացուի դաշնագրի հիմերը։

Այս երկրորդ պահանջը արդար է։ Անոնք պէտք է գիտնան դաշնագրի հիմերը։ Սակայն Ֆրանսացիները այս խաղի դէմ ուրիշ խաղ մը պատրաստած էին։ Շաբթի օրը երբ ազգայնականները կը պահանջէին դաշնագրի հիմերը, միևնոյն օր «Հավասը» հեռագրական գործակալութիւնը հաղորդեց Ֆրանսայի արտաքին նախարարութեան մէկ պաշտօնական յայտարարութիւնը, որմէ կը հասկըցուէր որ դաչնագրի կնքման ժամանակը հասած չէ դեռ և հովանաւորութեան վերացումը հեռու է։

Հավասի այս հեռագրին նպատակն էր փոխադարձել ազգայնականներու ըրած խաղը և ազատուիլ անոնց ճնշումէն, այսինքն ցոյց տալ ազգայնականները որ եթէ սկսած բանակցութիւնները ձախտին, հովանաւորութիւնը կը չարունակուի։ և արդէն անպայման դաչնագիր կրնքելու որոշուած արուած չէ։ և հետևաբար հերքուած լուր մը նորէն հերքելու պէտք չի մնար և չըսուիր թէ Ֆրանսան իր խոստումը չչարգեց։ Ընդհակառակը, եթէ յաջողին բանակցութիւնները, այն ատեն պատասխանատուութիւնը այդ գրութիւններուն կը վերագրուի լրագրներուն։

Դաչնագրի Բրօժէն կայ և գոյութիւն ունի և պրն. Բոնսօ զայն հետը բերաւ Ֆրանսայէն։ Անոր հիմերը կը նմանին Իրագի դաչնագրին, սակայն այս անգամ Էվրները կը յետաձգեն բանակցութեանց աւարտումը։ Կը յուսանք որ երկու կողմերն ալ կը հրաժարին այս խաղերէ և անկեղծ աչխատանքի կը լծուին։

Գլուխս սև ալիքի մը մէջ էր։ Ու սև մուխ։ Ինչ, սիրէ՛ մի՛այն մակնունե՛ր պիտի մնան քենէ։ Ու անընթերցող գրքե՛ր միայնու լեզուական գիտցնարա՛ն պիտի առնին քեզ իբրև լեզու մեռեալ։ Գիտութեան վարդապետներու անդամալար սրահներուն մէ՛ջ պիտի հնչես բնութեան ձայներուն մէ՛ջ պիտի ձուլուիս, իբրև վերազարձ կ'երթաս վախճանի՛դ։ Մենք քու վերջին խօսողնե՛րն ենք ու գրողները...

Ես չեմ հաւատար ակումբներու հանդէսներուն որ քեզի կը նուիրուին։ Ես չեմ այցելեր այդ պատուաբանութեանց։ Այդ բոլորը փրփուրներ։ Այդ բոլորը չողոքորդական է և ինքնախաբէութիւն։ Փարիսեցիներու զառիկ։ Ժողովարան։

Այո՛, այդ բոլորը քու առողջութեանդ և արևշատութեանդ համար չեն։ Ջու Աւիդ չուրջ անգամ համաձայն չեն այդ ցուցարարները։ Ջու հարիւր հազար բանիդ համար անոնք իրենց արիւնէն մէկ կաթիլ չեն տար։

Դառնութեան թոյն չէ ասոր, այլ ճրյ մարտութեան ազատական է քու դրօշակդ բռնած երիտասարդ առաքեալի մը որ քու գիրքերուդ չափ վերք ունի իր հոգիին մէջ։ Ու ոսկուին տասն անգամ աւելի սէր։

Ու ոչը չէ։ Սակայն մենք արատաքնակութեան այս օրերուն աքսորուած ենք Բաբելոն ու Բաբելացանք։

***

Ո՛վ իմ Հայերէն լեզուս, եկեսցէ արքայութիւն քո...

Դուն մեր արիւնն ես, մեր ձայնին իմաստը, մեր հոգիին չարժուման ես դուն և մեր մեծ ու աներևոյթ դրօշակը։

Ջծալլուիս այլ ծածանիս։

Եկեսցէ...,

Ու

Եղիցի՛...։

Եւ ըսէ՛, գեռ որքան տատապանք ունենալ, որքա՜ն հանդուրժել գրկանքի դեռ որքան թափուիլ ու մնալ տեղի՛, փոյթ չէ, միայն, Թող միայն գա՛յ քու թագաւորութիւնդ։

Կ'ուտանանք քու հացահատ բառերովդ։ Ջանզի դուն հաց ու բան ես։

Անցընենք մեր պապակը քու գինեհամ խօսքերովդ։ Ջանզի գինի ես դուն ու պատուղ, ո՛վ իմ քաղցր բարբառ մայրական, իմ հայերէն հոգեզէն լեզուս...

Եւ հոգ չէ, կ'երդնուիմ, ես չեմենամ քու արքայութիւնդ... Ես թագուհիմ այս խորթ հողերուն մէջ... միայն ըլլա՛յ քու թ գաւարութիւնդ...

Հապա՛ն, ո՛վ լեզուս, արձակէ քոլոր թռչուններդ ու Թող չէննան բոլոր հայկաչէն ծաղկաստաններն ու պաղատանները, օրհնեալ նուագահան դէսներով։

Հապա՛ն, Թող պապիկներ ու մամիկներ հէքեաթ հիւսեն քու ճկունութեամբդ, քու առատութեամբդ, չերմութեամբդ, քնքուշութեամբդ և չնորհովդ։

Թող նոր բանաստեղծ մը գայ և անցնի բազմաստիճան դաշնակիդ առջև եւ ըստեղծէ աւիշներէդ երկնային մեղեդիներ։

Թող ժառանգիրներ պեղեն հանքերդ ու բարձրացնեն լուսանորոգ ոսկիներ։

Թող ծաղիկներուն բաժակները լեցուին քեզմով ու պատուղները հասունանան քու արիւնովդ։

Թող մեծ հոգը կրէ քեզ. ստաւածեան մազաղաթի մը նման։

Եւ անգամ ոչխարներուն, այծերուն, հայկազուն ձիերուն և աղբէր ճան եզներուն ականջները լեզուին քեզմով։

Եւ Թող, և Թող տղամարդ հայորդին իրիկուն մը, պարտէզի մը խորունկը՝ բռնէ հայուհին և ըսէ.

— Աղուոր աղջիկ, հոգի աղջիկ, երեք տարի է կը սիրեմ քեզ... իմ հայերէն լեզուիս չիտակութիւնով ու մաքրութիւնով կը սիրեմ... եւ իմ հայերէն լեզուիս չափ կը սիրեմ քեզ։

Արքայութիւն քո, ո՛վ իմ մայրիկիս ու մեր բոլոր ստրբ մայրերուն լեզուն, ո՛վ հայերէնս։

«Ծ.» ՆՇԱՆ ՊԷՇԻԿԹԱՇԼԵԱՆ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԵԱՅՑ ԵԿԵՂԵՑԻՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ՁԱԿԱՏԻՆ ՎՐԱՑ

Գրեց՝ ՍԻՒՆԻՔ

Եւ XVII և մասամբ XVIII դարերու մէջ Աւստրիական ազգը՝ մինչեւ 1918 Թուի կատակլիզմի ատենը, քանիցս անգամ փոխած ունի իր ձեւերը։ Հափսբուրգեան աչխարհը իրեն զգացած ունի եղեր միաժամանակ և ինքնուրոյն ու չաճադոյ Աւստրիական ազգ և այդու միասին Հռոմէական սրբազան կայսրութեան ազգ։ Թող որ այդ կայսրութիւնը ատուերի է վերածուել և գարձել հարիւրաւոր ինքնուրոյն ազգ — Դինաստիաներու սփիւռք։ Բայց և նա մարմնացրել է պատմական և կուլտուրական ատենդութիւնը — արադիցիան, և դրա համար էլ մեծ արժէք է ունեցած Աւստրոյ ազգուժ ուսելապէս գաղափարական տեսակէտից... 1815 Թուին զառամած կայսրութեան մարը ատանուած է պաշտօնական վկայագրումն։ — Հռոմէական սրբազան կայսրութեան կայսրը վերածուած է «Աւստրիական կայսր»ի։ Իսկ 1866 Թուին Բիսմարկը կարուած է և վերջին Թելերը, զոր քաղաքականօրէն Աւստրիան կապած ունէր «Գերմանիոյ» տերրիտորիային — հողին հետ, որը այդ Թուականից հինգ տարի յետոյ — 1871 Թուին, Բիսմարկի կողմից վերածուած է նոր Գերմանական կայսրութեան, բայց արդէն Պրուսիոյ գերիչխանութեան տակ։

Սակայն 1866 Թիւը ունեցած է և այլ հետեւանք՝ վաղուց արդէն պատրաստուող 1859 Թուին Լօմբարդիայի դաչնագրի հիման վրայ Աւստրիոյ Պատրաստիւնից յետոյ Հունգարիոյ պատմական սահմանադրութեան վերականգնումը դառնում է անհրաժեչտութիւն։ Ծորմէ յետոյ Աւստրիական միապետութիւնը ձևափոխուում և սահմանուում է «Աւստրօ — Հունգարական» երկվիակ միապետութիւնը։ Եւ այդպիսով Աւստրիական ազգի պատմական երկուութիւնը — դուալիզմը պահպանուում է նաև այդ նոր փոփոխութեան պարագային. բայց ստանում է այլ բովանդակութիւն։ — Հափսբուրգեան ազգի Աւստրօ — Գերմանական երկուութիւնը վերածուում է աւստրօ — Հունգար երկուութեան։ Եւ եթէ հրաժարուինք կատարուած փասեերու չափազանց հիպնոսից, ապա մեր հայեցողութեամբ չի կարելի չընդունիլ, որ Աւստրօ — Հունգարական դուալրատական, զանազանվելու և իր Թէ «արուեստական» ազգը յատենայն դէպս հոգեբանական և հոգեկան տեսակէտից եղած է մէկ ազգ... Աւստրօ — Հունգարական միապետութեան առեղծուժից յետոյ Աւստրիական «ժողովուրդներուն» իրատնց որոշուը — ըստատուր գտնում է մինչև աւելի ոտիպզական անհրաժեչտութիւն... Եւ Հոհէնվորդի դաւիթը 1871 Թուին խնդիր է առաջադրում — Աւստրօհունգարական երկուութեան մէջ ծրարուած գաղափարի զարգացումն հասցնել մինչև իր տրամաբանական վախճանը, այն է՝ Աւստրիական ժողովուրդների քաղաքական ազատագրութիւնը — կայսրութեան ազգային ընդհանուր չրջանակին մէջ։ Աւստրիոյ ազատ ժողովուրդներու կայսերական — ինպէրիական հաւատարմակցութեան կազմակերպութեան այդ խնդիրը աւելի լաւ և արատական կերպով առաջադրած ունի եղեր Բադէնի գաւիթը — 1897 Թուին։ Բայց ինչպէս իր ժամանակին Հոհէնվորդի, նոյնպէս և Բադէ

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

Իրաքի դահլիճը կը հրաժարի

Պաղտատ.— Երեք օր տեւող քաղաքական ճգնաժամէ վերջ, Թագաւորը ընդունեց Նուրի փաշայի հրաժարականը. նկատելով որ Նուրի փաշայի կառավարութիւնը լրացուցած է 1930ին Իշխանութեան գլուխը անցած միջոցին իրեն համար սահմանուած գործը։

Թագաւորը հրաժարեալ դահլիճէն խնդրեց, սակայն, իշխանութեան գլուխը մնալ սպասելով տագնապին լուծումին։

Ցարդ Եասին փաշայի մասին խօսուեցաւ նախարարութիւնը կազմելու համար, բայց կը թուի թէ այս վերջինը կը պահանջէ որ ինքը ընտրէ իր աշխատակիցները, մինչդեռ Թագաւորը նպաստաւոր է եղեր քոալիսիոն կառավարութեան մը համար։

Հիմա նորէն Նուրի փաշայի անունը կը տրուի վերակազմեալ դահլիճով մը, կամ հրաժարեալ դահլիճի մէջ ներքին գործոց նախարար Նաճի պէյի անունը։

Գրեթէ ստոյգ է թէ Ճաֆար փաշա Լոնտոն պիտի վերադառնայ։

Խորհրդարանը գումարուեցաւ գշ. օր։

Զինաթափութեան Հարցը

Ֆրանսական յատակագիծը հանրային կարծիքին առջեւ

Պէրլին.— Ֆրանսական յատակագծին մասին պ. Հէրիօի խօսած ճառը համեմատաբար լաւ ընդունելութիւն գտաւ Պէրլինի մէջ ուր զայն կը նկատեն դոնէ իբրեւ կարելի հիմունք մը բանակցութեանց համար։

Լոնտոն.— Եւրոպայի մէջ խառն ընդունելութիւն մը վերապահուեցաւ զինաթափութեան վերաբերեալ Ֆրանսական յատակագծին։

Ֆրանսայի մէջ, յատակագիծը ծափահարութեամբ ընդունուեցաւ. Գերմանիոյ կիսապաշտօնական հանրային կարծիքը լաւատես է, թէպէտեւ մամուլը հակառակ է ծրագրին։ Գալով ոչ—պաշտօնական Իտալիոյ, անիկա յատակագիծին նը նայի ծուռ աչքով, մինչդեռ Ժընեւի հանրային կարծիքը սկեպտիկ է բացայայտօրէն եւ Լոնտոնի պաշտօնական կարծիքը կ'սպասէ յատակագծին բնագրին։

Բարիզ.— Նիւ—Եօր Հէրալտ» կը գրէ ֆրանսական յատակագծին մասին. «Մարդ կարող է համամիտ չլինիլ կամ մերժել Ֆրանսայի կողմէ առաջարկուած մէթոտները, զոր օրինակ բանակներու տեղ միլիցիաներ հաստատել, եւ կամ ազգային ոյժի մը կազմութիւնը, բայց մարդ չի կրնար իր համամտութիւնը չյայտնել այն ընդհ. սկզբունքներուն զորս Ֆրանս. երեսփ. ժողովը միաձայնութեամբ ընդունեց։ Այդ սկզբունքներուն մէջ որեւէ տեղ մը չտեսնուիր այն զինուորապաշտութիւնը եւ կայսերապաշտութիւնը որոնցմով Ֆրանսան կ'ամբաստանուի թեթեւօրէն»։

Բարիզ.— Գերմանական արտաքին գործոց նախարարութեան բարձր պաշտօնատարներէն մէկը «Ժուռնալ»ի թղթակցին յայտարարեց. «որեւէ պատճառ չունինք պահելու համար թէ Ֆրանսական յատակագծին կարգ մը թելադրութիւնները կը գրաւեն բոլոր մեր ուշադրութիւնը։ Մանաւանդ Ֆրանսական յատակագծին բանակներու տեղ միլիցիաներ դնելու մասին բրած առաջարկութիւնները։

Այսու ամենայնիւ, Ֆրանս. կառավարութիւնը մոռնալու չէ որ մենք ալ սպառազինումներու հաւասարութիւնը կը պահանջենք ի՛ն բնապաշտպանութեան յատկացեալ բոլոր զէնքերու վերացման միջոցաւ։

Պ. Ֆոն Բաբէն կը խօսի ֆրանքօ-գերմանական փոխյարաբերութեանց մասին

Գուէնօս Այրէս.— «Լա Նասիօն» էնթերվիւ մը կը հրատարակէ զոր պ. Ֆոն Բաբէն շնորհած է իր թղթակցին։

Միջազգային կացութեան վերաբերմամբ, գերմանական վարչապետը յայտարարած է մանաւանդ. «գերմանական զինուորական պատրաստութեան մասին Ֆրանսայի մտահոգութիւնները անհիմն են։ Ֆրանս. հանրային կարծիքը սխալ կը մեկնէ գերմ. երեսփոխանութեան ձգտումները որոնց ընկերակցութիւնները Մ. Նահանգներու ամերիկ. լէգէոնի եւ Ֆրանսայի մէջ գոյութիւն ունեցող նախկին ռազմիկներուն ընկերակցութեանց համազօր ընկերակցութիւններ են միայն։ Ֆրանսան եւ ամբողջ աշխարհը շահ ունին որ Գերմանիա դուրս գայ քարոյական եւ տնտեսական տագնապով համակուած ներկայ վիճակէն»։

Ֆրանքօ—գերմանական համաձայնութեան կարելիութեանց մասին իրեն ուղղուած հարցումին, պ. Ֆոն Բաբէն պատասխանեց. «եւ կարելի եւ բաղձալի կը նկատեմ այս համաձայնութիւնը։ Վերջին տարիներու ընթացքին կարելի եղաւ յաջողիլ երկու երկիրներու մէջ առկախ ծանր ու անլուծելի թուող խնդիրներու կարգադրութեան. օրինակի աղագաւ Հռենոսի եւ հատուցումներու խնդիրները։ Ինչո՞ւ համար կարող չպիտի լինէինք միեւնոյն եղանակով լուծել իրաւանց հաւասարութեան խնդիրը։ Ֆրանսան հռչակեց մարդու իրաւունքները։ Պէտք է որ այս հաւասարութիւնն ալ, կանոն լինի ժողովուրդներու մէջ։ Այս սկզբունքին շուրջ Ֆրանսայի հետ համաձայնութիւնը չի կրնար անկարելի լինիլ։

Պ. Ձալտարիս պաշտօն ստացաւ դահլիճը կազմել Յունաստանի մէջ

Աթէնք.— Պ. Ձայիմիսի նախագահութեան տակ գումարուած քաղաքական պետերու մէկ ժողովը պ. Ձալտարիսի յանձնեց դահլիճի կազմութեան պաշտօնը։

Պ. Վէնիզէլօս յայտարարեց թէ պէտք է որ իր դահլիճը նկատուի իբրեւ հրաժարեալ։

Կը կարծուի թէ դահլիճը կազմուած պիտի լինի մինչեւ դշ. օրը եւ ենթակայ պիտի ըլլայ Վէնիզէլօսներու եւ Թագաւորականներու քննադատութեան։

Պ. Մալիբէր կը կազմէ Չէխօսլովաքիոյ նոր դահլիճը

Բրակա.— Պ. Մալիբէր դահլիճը կազմեց անդամակցութեամբ կալուածատէրերու կուսակցութեան պատկանող չորս անձերու, չորս սոցեալ դեմոկրատներու, երկու կարոլիկ ժողովրդայիններու. մէկ ազգային դեմոկրատի եւ երկու ոչ խորհրդականներու։ Պ. Պէնէշ կը մնայ արտաքին գործոց նախարարութեան գլուխը։

ՀԱՄԱՅՆԱՎԱՐԱԿԱՆՆԵՐՈՒ ԴԱՏԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆԸ ԹՈՒՐՔԻՈՅ ՄԷՋ

Թօքիօ.— Ցկեանս բանտարկութենէն մինչեւ երկու տարի ժամանակի աշխատանքներու պատիժներուն դատապարտութեան վճիռներ արձակուեցան 182 համայնավարականներուն դէմ՝ երկարատեւ դատավարութենէ մը վերջ։ Ամբաստանեալները ձերբակալուած էին վերջին երեք տարիներու ընթացքին։ 4 հոգի դատապարտուեցան ցկեանս բանտարկութեան, 14 հոգի 10—15 տարի բանտարկութեան եւ 164 հոգի 2—9 տարի բանտարկութեան։

Պրն. Հէրիօ ճառ մը կը խօսի Բուրթիէի մէջ

Սպանիայ երթալու միջոցին

Բուաթիյէ.— Պրն. Հէրիօ Սպանիայ երթալու առեն կեցաւ Բուաթիէյի մէջ։ Արմատական Ընկերվարական ցոյցի մը ընթացքին, անիկա արդարացուց եւ լեհական օրէնսգէտները որոնք կարելի կը գտնեն պիւտճէին բացը 12 միլիառ ֆրանքէ իջեցնել 8 միլիառի սեղմումներ կատարելով ծախքերու մանաւանդ զինուորական ծախքերու մէջ

Պրն. Հէրիօ ըսաւ. «զինաթափութեան վերաբերեալ Ֆրանսական յատակագիծը լայն չափերով կը նպաստէ զինաթափութեան, բայց մենք չպիտի դպչինք մեր ներկայ ապահովութեան որքան ատեն որ ան չաւելնայ և անոր չենցուի նոր երաշխաւորներու միջոցաւ։

ՏԵՂԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԿԵՂԾ ԲԱՂԴԱԳՈՒՇԱԿԸ

ՀԱՅ ՄԸ ՆԱԽԱՆՁԻ ՊԱՏՃԱՌԱՒ ՈՒՐԻՇ ՀԱՅՈՒ ՄԸ ԳԼՈՒԽԸ ԿԸ ՋԱԽՋԱԽԷ

Հալէպի Սուգ էլ Խամիս թաղին մէջ, Յակոբ Թաշճեան եւ Սարգիս անուն ուրիշ հայ մը միեւնոյն շէնքի մէջ առանձին սենեակներու մէջ կը բնակին։ Յակոբ գեղեցիկ աղջկան մը սիրահարուելով անոր հետ նշանուած էր։ Սարգիս ալ այդ աղջիկը կը սիրէր եւ տարուած կը մտածէր անոր սրտին տիրանալու միջոցներուն մասին։

Սարգիս կը գտնէ ճարպիկ միջոց մը։ Կը դառնայ բաղդագուշակ մը եւ կ'սկսի պտտիլ թաղերու մէջ։ Իր սիրուհիին տան առջեւ կը հասնի եւ կը պոռայ որ բաղդ կը գուշակէ։ Աղջկան մայրը կը կանչէ զայն եւ կը խնդրէ որ իր աղջկան բաղդին նայի։ Սարգիս աւազներու վրայ գիծեր կը քաշէ, կը կարդայ, կաղօթէ եւ այսպէս կը մեկնէ աղջկայ բաղդը։

«Աղջիկդ կուզէ ամուսնանալ երիտասարդի մը հետ. եթէ ամուսնանայ տարիէ մը պիտի մեռնի. անկէ վերջ պիտի մեռնիս դուն եւ ամուսինդ կ'ամուսնանայ քեզի զզուանք պատճառող խարեբաց կնոջ մը հետ»։

Այս գուշակութիւնը լսող մայր ու աղջիկ անմիջապէս որոշեցին ետ ընել նշանը։ Եւ հետեւեալ օր երբ Յակոբ եկաւ իր նշանածին քով, անոր երկարեցին թաշկինակ մը, մէջը ապարանջան մը ու մատանին։ Յակոբ զարմացած հետաքրքրուեցաւ եւ հասկցաւ պատճառը։ Շատ զրգռուած եւ յուզուած գնաց գտաւ Սարգիսը եւ խոշոր քար մը վերցնելով ջախջախեց անոր գլուխը։ Վերջը Յակոբ հետը կորսնցնելու յոյսով գնաց բաղնիք, սակայն ոստիկաններ գտան հետքը եւ ձերբակալեցին։

ԿՌԻՒ ՃԱՇԱՐԱՆԱՏԷՐԵՐՈՒ ՄԻՋԵՒ

«Կրան Թէաթր»ի մօտ երկու նոր ճաշարաններ բացուած են, սակայն ասոնք բարեկամ հետ անմիջաբար մրցակցութեան մէջ են եւ յաճախ վէճ ու կռիւ կունենան իրարու հետ։

Երէկ երեկոյ, երբ երկու ճաշարաններու մարդիկն ալ դուրսը կանգնած յաճախորդ բերելու համար անցնող դարձողներուն հրաւէր կուղղէին, վէճ բռնուեցան եւ Սավսուխ ճաշարանի տէրը կը յարձակի Նապլուս ճաշարանի տիրոջ վրայ եւ խոշոր դանակով մը կը հարուածէ զայն։ Վիրաւորը կը փոխադրուի հիւանդանոց վտանգաւոր վիճակի մը մէջ, իսկ ոճրագործը բանտ։

ՍԷՆ ԺՈՐԺ ՊԱՆԴՈԿԻՆ ԲԱՑՈՒՄԸ

Անցեալ կիրակի տեղացի ու օտար բարձրաստիճան անձնաւորութիւններու ներկայութեան կատարուեցաւ բացումը Սէնթ Ժորժ Ժ Հիւսէյնի մէջ վերջերս կառուցուած մեծ պանդոկին։

ԼԻԲԱՆԱՆԻ ԺԱՆՏԱՐՄԱՆԵՐՈՒՆ ԹԻՒԸ

— Լիբանանի ժանտարմայական ուժը իր մէջ կը պարունակէ 34 սպայ, 69 ենթասպայ եւ 970 ժանտարմա։

— Լիբանանի ժանտարմըրի սպաները խնայողական պատճառով պաշտօնէ արձակուած իրենց պաշտօնակիցներուն ի պաշտ. տուած են հրաժեշտի սեղան մը։

ՃԱՄԲԱՆԵՐՈՒ ԱՊԱՀՈՎՈՒԹԻՒՆԸ ՀԱԼԷՊԻ ՇՐՋԱՆԻՆ ՄԷՋ

Քանի մը օր առաջ, ինքնաշարժ մը որ չորս ճամբորդ կը փոխադրէր, Մէմպէճի եւ Պապի միջեւ գտնուող ճամբուն վրայ զինեալ աւազակներու պաշարումին մը զարնուելով տեղեցաւ։ Վարիչն ու ճամբորդները որոնք զրեթէ անվնաս դուրս եկան արկածէն, ուրիշ անցնող ինքնաշարժով մը հեռացան արկածեալ ինքնաշարժին քով ձգելով օգնական վարիչը։ Քանի մը վայրկեան յետոյ, երկու զինեալ անձանօթներ, որոնք հաւանաբար պահնակներն հեռւէն կը հետեւէին, օգնական վարիչին մօտենալով, զայն ծեծեցին ու հանեցին ինքնաշարժին մէկ անիւը։

Պապի ժանտարմաներուն կողմէ անմիջապէս բացուած քննութիւններուն ընթացքին կարելի եղաւ ձերբակալել Շուէյկի գիւղի բնակիչներէն Հասան Պին Ալին, Ալի էլ Հիւսէյնն ու Սալուս Ապալլան, որոնք զինուած էին պատերազմական զէնքերով ու դաշոյններով։

Երես երեսի բերուելով զոհը, յայտարարեց որ Հասան Պին Ալին աւազակներէն մէկն էր։

ԳՈՂԵՐԸ ԿԸ ԿԱՊԵՆ ԻՐԵՆՑ ԶՈՀԵՐՈՒՆ ԱՉՔԵՐԸ

Էլ Լէճեր աշիրէթի անդամներէն չորս հոգի, զինուած, կողոպտած են Քարիճա գիւղի բնակիչներուն պատկանող 25 ոչխար, նովիւներուն աչքերը կապելէ յետոյ։

Քաղաքին ժանտարմաներուն պետը տեղեկութիւն առնելուն պէս կէրպայ ետղոյն վրայ ժանտարմաներու մեծ ջոկատ մը հետ ու կը յաջողի ձերբակալել գողերը եւ վերադարձնել 15 ոչխար իրենց տէրերուն։

ԱՆՁՆԱՍՊԱՆՈՒԹԵԱՆ ԵՐԵՔ ՓՈՐՁԵՐ

Երեք անձնասպանութեան փորձեր պատահած են Սայտայի մէջ։

Ոստիկանապետը երէկ Սայտայէն հեռագիր մը առած է, որով կը հաղորդուի որ երեք երիտասարդներ Սայտայի պարտէզներուն մէջ փորձած են անձնասպան ըլլալ, սակայն իրենց ազգականներէն հասնելով ազատած են։

Անձնասպանութեան փորձողներէն մէկը սիրային պատճառ մը դրդուած է, երկրորդը աղքատութեան պատճառաւ, իսկ երրորդը իր ազգականէն դրամ քաշելու դիտաւորութեամբ։

ՄԱՐՕՆԻ ՊԱՏՐԻԱՐՔԻՆ ՎԵՐԱԴԱՐՁԸ

Մարօնիներու պատրիարք Ամենապատիւ Արիտա արքեպիսկոպոսը այս օր մեծ թափօրով ճամբայ պիտի ելլէ Տիմանէն, ուր գացած էր օդափոխութեան համար, Պրքէրքէ իր աթոռանիստը վերադառնալու համար։

Ճամբան պիտի կենայ քանի մը տեղեր ուր իրեն պիտի ընծայուին մեծ պատիւներ։

ՊԷՅՐՈՒԹՑԻ ԿԱՌԱՊԱՆ ՄԸ 30,000 ՍԹԵՐԼԻՆ ՇԱՀԱԾ Է ԼՈՆՏՈՆԻ ՁԻԱՐՇԱՒԻ ՎԻՃԱԿԱՀԱՆՈՒԹԵՆԷՆ

Կ'իմանանք որ երեք զաւակներու տէր Պէյրութցի թուլար կառապան մը, որ իր մէկ նորածին աղջկան բաղդին գնած էր Լոնտոնի ձիարշաւի վիճակահանութեան տասը շիլինգնոց տոմսակ մը, շահած է 30,000 սթերլինի գումար մը։

ԱՐՔԻՄԱՆՏՐԻԹ ՕՔԷ ԿԸ ԴԱՏՈՒԻ

Ի՞ՆՉՊԷՍ ԿԸ ԽԱԲԷ ԻՐ ԶՈՀԵՐԸ

Առաջին անգամ չէ որ կեղծ Արքիմանտրիթ Օքէ կը դատուի իր սխրագործութիւններուն համար։

Տարի մը առաջ ան դատապարտուեցաւ հոս քանի մը ամսուան բանտարկութեան, Պելժիքայի վաճառէն նուիրական անօթներ գողցած ըլլալուն համար։ Ոչ իր անմեղութեան նոյակապ բողոքները, ո՛չ ալ իր պաշտպաններու պերճախօս ճառերը կրցան ազատել զինքը։

Այժմ Դամասկոսի մէջ զինքը կ'ամբաստանեն վստահութեան չարաչար գործածումով, պատուանշաններու պաշտօնի առեւտուրով։

Իր մասին պատրաստուած ամբաստանագիրներուն մէջ աչքի կը զարնէ Պ. Հէլթօֆին, որ իր հրամանով կատարուած առաջ քննութիւնէ մը յետոյ, կը յայտարարէ թէ ամբաստանեալին կողմէ ներկայացուած բոլոր ակադեմիաները, որոնց անունով ան կը շնորհէ զանազան պատուանշաններ, իրականութեան մէջ սեղծագործութիւնն են անձի մը որ կը բնակի Փարիզ, Սէն Ժագ փողոց, թիւ 50։

Նուազ ծանր չեն նաեւ «Նշանափառ»ի հիմնադրող զօրերէն Մուզաֆար Հասանին, սեփականական քննիչին, եւ ընդհանուր ապահովութեան տնօրէնին տեղեկագիրները։

Ամբաստանեալը բաւական յանդուգն է ու անհոգ.

— Ակադեմիները զոր ես ներկայացնելու պատիւ ունիմ, կըսէ ան ռեխ ելլալով, հիմնուած են կէս դարէ ի վեր եւ ճանչցուած Ֆրանսական պետութենէն։ Ես կը զարմանամ պարոններ, որ դուք խաբեբայութեամբ կ'ամբաստանէք կատարելապէս յարգելի հաստատութիւններ որոնք իրենց անդամներու տարին կը հատուցանեն նշանաւոր անձեր։

— Պ. Էռիօն թերեւս, կը շեշտէ սրամիտ խօսքով մէկը։

— Անկէ աւելի լաւ, ...Ֆրանսական պետական մեծ դէմքեր եւ նաեւ վեհապետներ։ Զօրավար Սարայլ, Սուրիոյ մէջ Բարձր Գոմիսէր եղած պահուն անոնց պատուանշաններէն հատ մը չզգեստի՞ց է. մեր Սաքիթ (*) բարեկամներէն մէկին կուրծքին։

— Բայց ինչպէս ճանչցաք այդ ակադեմիները։

— Դպրոցի տնօրէն էի Լիբանանի գիւղերէն Պէյթ Շէպապի մէջ։ Ծանօթացայ այդ յարգելի ընկերութիւններու ընդհանուր պատուիրակ էմիր Քամիլ Շէպապի հետ, որ ինձմէ խնդրեց ներկայացնել բոլոր ակադեմիները Սուրիոյ եւ Լիբանանի մէջ։ Ան ցոյց տուաւ ինծի կարգ մը պայմաններ, որոնք պէտք էր որ կատարէի արժանի ըլլալու համար այդ բարձր պաշտօնին։ Ես եղայ այնքան անձնուէր ու գործունեայ որ կարճ ժամանակի մը մէջ դարձայ հիմնադիր անդամ, յետոյ պատուիրակ եւ ապա ընդհանուր պատուիրակ։

— Որոնք են անդամները այն ակադեմիներուն զորս դուք ճանչցաք անձամբ։

Նախագահը կը կրկնէ այս հարցումը։ Չէ որ մէկ «հիմնադիր» գոյութիւն ունի։

Ամբաստանեալը պատրաստ է իր պատասխանը.

— Վերջերս Փարիզէն անցնելու ատեն միայն քառորդ ժամուան տեսակցութիւն մը ունեցայ Փարեւ ղարին հետ...

Ամէն մարդ կը ժպտի։ Անտարակոյս դատարանը գործ ունի ճարպիկ մարդու մը հետ։

Անգամ մըն ալ կը փորձէն բռնել զայն.

— Ի՞նչ յատկութիւն պէտք է ունենալ նման պատուասիրական առաւելութիւններէ մը օգտուելու։

Նոր փախուստ մը.

— Ես զրաւոր կերպով կը ներկայացնեմ այն անձերը զոր արժանի կը տեսնեմ նման պատիւի մը։ Ակադեմիան միայն իրաւունք ունի ընդունելու կամ մերժելու այս թեկնածութիւնները։ Պատասխանը նպաստաւոր ըլլալու պահուն, երանելի ընտրեալը կը պարտի միայն — եւ ասիկա տրամաբանական է — բաժանորդագրուիլ ակադեմականներու հրատարակած հանդէսին։

Ես ոչ մէկ գումար կը գանձեմ։ Հաշիւները կը կարգադրուին *մանդա փոստով*։ Կրնաք ասիկա հարցնել այն. բազմաթիւ անձերէն որոնց պատուանշան տուած եմ։

Հետաքրքրութեան զգացում մը կը շարժէ ունկնդիրներ, որոնք կուզեն ճանչնալ խաբուածներուն անունները։ Պզտիկ մարդիկ չեն անոնք։ Հանրապետութեան երեւելի անձնաւորութիւններն են։ Թուրքիան մը հատ. Թուֆիք Պէյ Թուր, Ռիֆաթ էֆ. Իպրահիմ Լուրթփի պէյ էլ Հաֆար, Շէյխ Ապտէլ Քատիր էլ Խաթիպ, Նազիր պէյ էլ Եաֆուպ, Պ. Պ. Սիւլէյման Սաաս, Մուզաֆար Հասան, Ճէմիլ Պէյ Պէյհում։

Դատավարութիւնը յետաձգուած է ուրիշ թուականի մը։

ՆՈՒԻՐԱՏՈՒՈՒԹԻՒՆ

Ծիպէյլի Տանիմարքական Հօմէն բարեկամ մը (Մ. Ղ.) 200 Սուրիական դահեկան կը նուիրէ Մամըլթէյնի Ազգային որբախնամներուն։

Ստանալ խմբագրութենէս։

Պրն. Գերսամ Մարգարեան ուխտի մը առթիւ Մամըլթէյնի ազգային բուժարանին կը նուիրէ մատաղու ոչխար մը։

Ստանալ նուիրատուէն. (Յունական հիւանդանոցին մօտ Ապտօ Քաֆեհ տունը)։

ՓՈԽԱՆ ԾԱՂԿԵՓՍԱԿԻ

Թալասի եւ Շրջակայքի Հայրենակցական Միութիւնը Պր. Ցարութիւն Քէհեաեանի դառնագին մահուան առթիւ 250 Սուրիական դահեկան կը նուիրէ Էօրէքի Կրթասիրաց Միութեան միջոցաւ Էօրէքի Ազգ. Նորաշէն վարժարանին։

Ստանալ Նուիրատու Միութենէն։

ՍԱԿԱՐԱՆ ՊԷՅՐՈՒԹԻ

2 ՆՈՅԵՄԲԵՐ 1932	Ս. Դ.
Եգիպտ. թղթադրմ.	429
Անգլիկն. »	418
Տօլար »	126.60
Թրքական »	59.50
Պանք Օթթոման	138
Իտալական Լիր 100	650
Զուիցական Տրամի 100	75
Անգլկ. ոսկի	607
Ֆրանս. »	484
Օսման. »	549
Արծաթ մէճիտ	22
Գրէտի Ֆոնս. Ա. Ֆ.	607
» » Բ. »	305
» » Գ. »	294

Սէֆէրեան եղբարք Րիւ Ֆօշ
Թէլէֆոն՝ հ-19

Հէրիօ-Նորման տեղեկագրութիւնը

— 412 —

— Տօքթ. Ուէնրայթ բանէ մը չհասկնար, հիւանդը վերջին շունչին մէջ կը գտնէ, երեք օր կապրի ըսելով երդում կընէ։ Ես, որ տան մէջ որ գտնուած եմ, այս մարդը այդ տան բժիշկն էր, շատ լաւ կը ճանչնամ զինք։ Լէյտի Իզապէլ շատ մեծ մարդ մը կը կարծէր զայն... մեր սպուշ Սարան այսօր կ'ըսէ որ, «արդեօք զայն ո՞ր մեծ հօրը քով կը թաղեն, Լորտի՞ն թէ՝ Քարլայլին», ապուշութիւն պէտք չէ ըսի, եթէ Լէյտի Իզապէլի տան մէջ մեռնէր, անոր հօրը քով կը թաղէին, հիմա անշուշտ Քարլայլ ընտանիքին մօտ պիտի թաղուի։

Իզապէլ լռեց։ Ուիլսըն շարունակեց.

— Արդեօք այդ ծաղիկը ի՞նչ կ'ընէ, բանտի մէջ ինչպէ՞ս ժամանակ կանցնէ, երէկուընէ իվեր քէյֆը տեղը պէտք է ըլլայ, կախուելիք օրը Ուէսթլին որքա՞ն բազմութիւն պիտի տեսնէ.

Իզապէլի երեսները կարմրեցան, դատավարութեան ինչպէ՞ս վերջացած ըլլալը չէր լսած և ուէ մէկուն հարցնելու քաջութիւնն ալ ունեցած չէր։ Աչքերը վերցնելով «դատապարտուեցա՞ւ» հարցումը ըրաւ.

— Ի հարկէ դատապարտուեցաւ, Օթվէյ Պէթէլի և Րիչարտի վկայութիւնը զինք դատապարտել տուած է, Րիչարտ ազատ չարձակուեցաւ գնո, Ներկաները այնքան բուռն ծափահարութիւններ ըրած են որ դատարանը թնդացուցած են։ Սակայն կարծեմ անոր հայրը կաթուած ունեցած է.

— Կաթուա՞ծ...

— Զարմանալի է, չի լսեցի՞ք, այս տան մէջ փակուած աշխարհէն լուր չունիք, եթէ հանքային հորերու մէջ ապրիք աւելի լաւ կըլլայ, Մր. Հէրին երէկ երկրորդ անգամ ըլլալով կաթուած իջած է, այս պատճառաւ մեր տիկինը տուն չեկաւ, հոն է.

— 409 —

— Այո, կը փափաքիմ, բայց հոն ամէնը պիտի ճանչնա՞նք, եթէ ոչ միայն մեր ազգականները պիտի տեսնենք.

— Տղաս, հոն քու կարծածիդ պէս կարգեր չպիտի ըլլան, Աստծոյ ձգենք այս կէտերը.

Ուիլեըմի անկողինը պատուհանին մօտ ըլլալով, աչքերը դէպի երկինք բարձրացնելով ան, ըսաւ.

— Արդեօք այդ գեղեցիկ տեղը ինչպէ՞ս շինուած է և ինչպէ՞ս է. թանկագին քարերէ շինուած ըլլալով՝ դռները ադամանդէ, փողոցները ոսկիէ են, ականակիտ գետին երկու կողմը գտնուող ծառերը, պտուղներն ու ծաղիկները, նուագներ ու ծնծղաներ պիտի տեսնուին ու լըսուին, գեռ ինչե՜ր, ինչե՜ր...

— Ամէն տեսակ փափաքելի բաներ պիտի գտնուին այդտեղ.

Ուիլեըմ քիչ մը մտածելով.

— Տիկին ինծի համար ինքը Յիսո՞ւսը պիտի գայ, թէ ոչ հրեշտակ մը պիտի ղրկէ.

— Յիսուս խոստացաւ որ զինք սիրողներու և սպասողներու համար անձամբ պիտի գայ։

—Այո, այո, և որքան երջանիկ պիտի ըլլամ, այլեւս պիտի չյոգնիմ և հիւանդ պիտի չըլլամ.

— Այո, Ուիլեըմ, հոն այլեւս ցաւ, լաց և մահ պիտի չըլլայ.

— Տիկին Վին, ի՞նչ կը կարծես, մայրս հոն պիտի ըլլա՞յ... միւս մաման ըսել կուզեմ.

— Այո, ան շատոնց հոն է.

— Ինչպէ՞ս պիտի ճանչնամ զինք հոն, գիտես որ շատ պզտիկ էի և դիմագիծը մոռցած եմ.

Իզապէլ ճակատը տղուն թեւերուն վրայ դնելով աչքերէն սկսաւ արցունքներ հոսեցնել և ըսաւ.

— Ուիլեըմ, մի վախնար ան քեզ պիտի ճանչնայ,

Բացառիկ Դիւրութիւններ եւ Պայմաններ

ԸՆՏԱՆԻՔՆԵՐՈՒ, ԴՊՐՈՑԱԿԱՆՆԵՐՈՒ, ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑՆԵՐՈՒ

Առողջ մնալու համար հանգիստ մահճակալ մը ունենալու է՝ հանգիստ կարենալ ընծայել համար։

Ֆինլանտական մահճակալներու մեծագոյն գործարանին մեր ընդհ. ներկայացուցիչի հանգամանքով Ձեզ կ'ընծայենք առիթը ամէն օգտուելու համար։

Քանի տարի եւ ուրիշի դիմանալը կ'երաշխաւորենք, ընկոյզի ներսող փայտի մը օձուած ոյն մահճակալները ծուռնան ներոյքն են, կը ծալուին, թեթեւ, *զօրուր զսպանակով*, եւ ամէն տակի յարմարող։

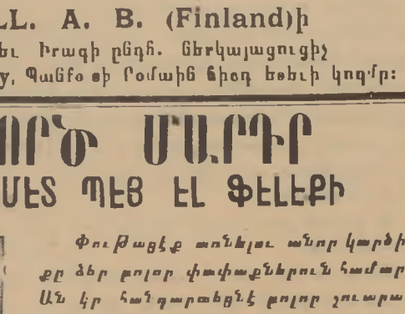

ԳԻՆ ՁԷՆ 10 Ս· ՈՍԿԻ

—o—

ՎՃԱՐՈՒՄ՝ 3 ՄԱՍՆԱՎՃԱՐՈՎ

—o—

5 0|0 գեղչ վերոյիշեալ գներուն վրայ, այն ընթերցողներուն որոնք ներկայ յայտարարութեամբ կը ներկայանան մեզի

—o—

Ցիկին, ամօսօս ներածին զուկիդ համար պիտի ուզես ունենալ լաւագոյն ժահճակալը. *վերջին ծայր ներկայանալի ապիտակ գոյնով, նիքէլի մետնական վերնակով, երեսաց մար իյնալէ արգիլող, եւ պատրաստուած գիտական մեթոտով,* **Ձեր զուկիի կատարեալ հանգիստը ապահովող, ասոր ժահճակալները** *յոլորովին նորոյթ մըն են* **Սիւրիոյ համար եւ միմիայն** *մեր քով կրնաք գտնել։*

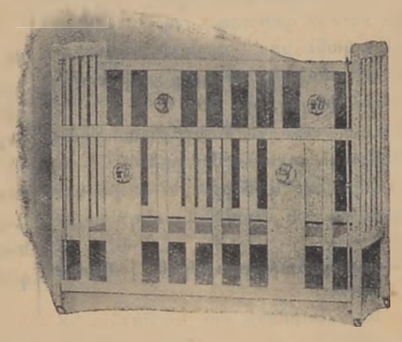

ԳԻՆ ՁԷՆ 10 Ս· ՈՍԿԻ

—o—

ՎՃԱՐՈՒՄ՝ 3 ՄԱՍՆԱՎՃԱՐՈՎ

—o—

5 0|0 գեղչ վերոյիշեալ գներուն վրայ միմիայն ընթերցողներուն համար։

—o—

Նոյն իսկ եթէ գնելու միտք ալ չունիք այցելեցէք մեզ եւ տեսէք այն ինչ որ կ'առաջարկենք Ձեզ, ուրիշ մը գնելէ առաջ։

O. Y. EKWALL. A. B. (Finland)ի

Սիւրիոյ, Լիբանանի եւ Իրագի ընդհ. ներկայացուցիչ

Ն. ՔԷՇԻՇԵԱՆ, Khan-Chouny, Գանճօ ի Բօմահին ճիօդ եռեւի կողմը։

ՀՐԱՇԱԳՈՐԾ ՄԱՐԴԻՐ

ԷԼ ՀԱՁ ՍՈՒՀԱՍԵՏ ՊԷՏ ԷԼ ՓԵԼԷՔԻ

Փութացէք առնելու անոր կարծիքը ձեր բոլոր փափաքներուն համար։ Ան կը հանգարտեցնէ բոլոր չուարած և առնչուած մաքերը և կը վերադարձնէ անոնց փափաքածները։ Կ'իյնէ բոլոր ոգիներուն. հիքնոթիզով կը կարդայ մարդուն մտածումները. ձեռքի գծերէն կը կարդայ մարդուն անցած, ներկայ և ապագայ կեանքը. կրնայ հասկնալ ամուսնութեան, ճաշակորոգութեան, սիրոյ, առեւտուրի, քննութեանց և այլն բոլոր գաղտնիքները։ Այս բոլորը կը ցուցնէ մարդուն, կարծես թէ գրուած ըլլան թուղթի մը վրայ։ Ինչ և մտածումին սիրելի եղած դժուարութիւններն ու տարակարծութիւնները կը լուծէ Աստուծոյ Սուրբ անուններովը եւ Ամերիկեան եւ Եւրոպական գիտնականներու փորձառութիւնները օգտագործելով։

Տխուր եզրներուն ուրախութիւն և հանգիստ կը պատճառէ. ցոյին և մտային հիւանդութիւնները կը զարմանէ։ Այս բոլորը մեծ յաջողութեամբ կը կատարէ։ Փորձը ամենամեծ փաստն է. անգամ մը այցելել բաւական պիտի ըլլայ։

ՀԱՍՑԷ.— Գէյրութ, Հանդիէ Ղամի փողոցի առեւտուրը, Ֆրանսական հիւանդանոցին մօտ, թիւ 9 բնակարան։

ԱԶԴԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

Ա.— Անոնք որ կուգան, իրենց մտքը պէտք է գրեն թուղթի մը վրայ և պէտք է պահեն.

Բ.— 1000 ոսկի կուտայ ան, եթէ չի կարենայ ճշդութիւն գիտնալ ենթակայի միտքը, գրուած արտերէն լեզուով միտքերը չթարգմանելու համար հարցուսի միջոցին.

Գ.— Եթէ նախկիներու մէջ ամփոփուած չըլլայ երկու ասկի, պատասխան չի արուիր։

ՋԱՎՋԱՎԱՃԵԱՆ ՄԱՐԻՉՆԵՐ

ՏԵՂԱԿԱՆ ԳՈՐԾ

Ջավզավաճեան եղբայրներու հրդեհի վարիչներն, շինուած պղինձով ապահովուած են 20 ֆիլօկրամ ճնշումի մը համար։

Անոնք արձանագրուած են քաղաքապետութեան անօրէնութեան մօտ և ճանչցուած Ֆրանսական բէմճիէ Ճանճնախումբի կողմէ։

Այս մարիչները այնքան ներկայանալի են որքան եւրոպական՝ գիները չատ ծայրայեղօրէն աժան ու արգիւնքը գրեթէ վայրկեանական է։

ՏՕՔԹ. ԳԷՈՐԳ ԿԷՐԿԷԶԱՆ

Վկայեալ Lauréat ճահիճ Interne եւ այժմ մեծագոյն *ՄԱՆԱՔԷՏ* բժիշկ Ֆրանսական հիւանդանոցի *ԱՓԻ, ԳՓԻ, ԿՈՒՐՈՒՐ, ԱԿՒՆՅԻ և ԳԱՆՆԱ* հիւանդութիւններու բաժնին։

Հիւանդները կ'ընդունի կէսօր 2—4

իր գրասենեակը rue de Damas, No. 15

Հիւանդներ ուղղակի հիւանդանոց կ'ընդունուին իր կողմէ տրուած մուտքի թղթերով։

Ազգասէր հիւանդներու ձրի դարմանում, ամէն օր կէսօրէ առաջ ժամը 10—12. հիւանդանոցի գարմանատան մէջ։

ԳԱԼԻՐԻԷԼ Ֆ. ՓԷՐՉԷԼԼ

(ՎԱԹԵՐՍԿԱՆ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ)

Հիմնուած 1921 ին Գալիս-Բերա

Ներս դիւրամատչելի պարմանցներով կը կատարենք ամէն կարգի թիթեղագործութիւններ եւ ոռոգման ցոյն գնահատութիւններ։ Ցանկացողները կրնան դիմել մեր գրասենեակը։

Վաճառատունս կ'ասամնձեն նաեւ բոլոր տեսակ ոռոգման ցանցերու, ծորակներ եւ ամէն կարգի թիթեղագործական իրեր։ Մասնաւոր ապահարկութիւն կը ցուցաբերենք գործարաններու, հիւրանոցներու եւ տուներու համար։ Ներկայացուցիչ Philips եւ Lux տիպարներու եւ ամէն տեսակ լամպերու։

Վճարման պայմաններու։

Հասցէ — Վ. Ուզունեանի գրասենեակ կից Գալեր. B. P. 401

Դուն գիտես որ ՍՓԱՆՏԱՐՏի կօշիկները լաւագոյններն ու ժամանագոյններն են.

ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ՝ ՆԱՃԱՐ ԵՂԲԱՐՆԵՐՈՒԻ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ

Ոչ ոք դրտնական սեֆտեր գնէ մինչ չտեսնէ ամենայն տեսակներն ու վերջին ծայր ներկայանալի ոճերը։

Ոչ ոք կրնայ ամենայն ինչ ունենալ ամենայն տեղ։

Ամենայն ինչ ունենալ կրնաք միմիայն

ՍՈՒՐԻՈՅ ԱՄԵՆԱՄԵԾ ՄԱՆՐԱՊԱՏԿԵՐԱՏՈՒՆԸ

**ՍՈՒՐԻՈՅ ԱՄԵՆԱՄԵԾ ՀԱՆԴԵՐՁ

AZTAG
JOURNAL QUOTIDIEN ARMÉN.
B. P. 587
BEYROUTH, Liban
Directeur-Propriétaire
HAIG BALIAN

ԲԱԺԱՆՈՐԴԻ
ՍՈՒՐԻԱ տար. 550, Վեցամսեայ 300 Ս. Դ.
ԱՐՏԱՍԱՀՄ. տրկ. 7, Վեցամսեայ 4 տոլար

ԱԶԴԱԿ
ՕՐԱԹԵՐԹ
ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԳԻՏԱԿԱՆ

ازتـــاك
جريدة سياسية ادبية اقتصادية حرة

ՈՒՐԲԱԹ ՆՈՅԵՄԲԵՐ 4 1932
ԶԻՆԸ ՀԱՏԸ 2.50 Ս. Դ.

Զ. ՏԱՐԻ | Ամէն առարկայ պէտք է ղրկել թերթիս տնօրէնին հասցէին | Տնօրէն — Խմբագիր՝ ՀԱՅԿ ՊԱԼԵԱՆ | Չհրատարակուած ձեռագիրները չեն վերադարձուիր | Թիւ 176 (753)

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

ԶՈՒՍՊ ԵՒ ՈՒՇԱԴԻՐ

Հայ ժողովուրդը իր պատմութեան ամբողջ շրջանին այսօրուան չափ լրտեսներ ու դաւաճաններ չէ արտադրած։ Զարական և Համիտական բռնակալութեան օրերուն և նոյն իսկ համաշխարհային պատերազմի շրջանին Իթթիհատի օրով բազմաթիւ լրտեսներ ունեցած ենք մեր մէջ, բայց անոնցմէ ոչ մէկը կրցած է գործել այնքան համարձակ, որքան այսօր։ Ժամանակին, այլ ըմբռնումներէ և մտածողութենէ տարուելով ընդհանրապէս հայ լրտեսներ և դաւաճաններ իրենց տխրահռչակ արարքները ի գործ կը դնէին։ Այդ օրերուն լրտեսութիւնը առհասարակ անհատի մը, ընտանիքի մը, և առ առաւելն միութեան մը հասցէին տեղի կ՚ունենար։ Մատնութեան զոհը կ՚ըլլար, իւրաքանչիւր անգամին, անհատ մը կամ ընտանիք մը։ Շատ հազուագիւտ պարագաներուն հայ լրտեսը համարձակած էր մատնել կուսակցութիւն մը և անոր գաղտնիքները հաղորդել կառավարութեան։ Այդ օրերուն լրտեսը ինքն ալ կ՚զգար որ իր արարքը հրէշային է, արժանի հանրային զզուանքի։ Մատնութիւնը կը նկատուէր անքաւելի մեղք մը յաչս մարդոց ու Աստուծոյ։

Փոխուած են սակայն այժմ ըմբռնումներն ու բարքերը։ Լրտեսութիւնն ու դաւաճանութիւնը դարձած է հրապարակային արհեստ մը և բոլորովին տարբեր հին ձևէն։ Ժամանակին հայ լրտեսը կը մատնէր գաղտնի ծրագիր մը, քաղաքական գործունէութիւն մը, արգիլուած զէնքի կամ թերթի գործածութիւնն ու ընթերցումը, ազգային պատմութեան ուսուցումը նայլն, որոնք կառավարութեան կողմէ արգիլուած էին։ Այժմու դաւաճանը սակայն, ոչ թէ կը մատնէ, այլ կը զրպարտէ, կ՚ամբաստանէ, կը յերիւրէ և իր հակառակորդին կը վերագրէ այն տեսակ մեղքեր որոնք կը վնասեն ամբողջ կազմակերպութիւն մը, ժողովուրդը։ Ժամանակին հայ լրտեսը իր մատնութեան իբր վարձք կամ նիւթական մեծ գումարներ կ՚ստանար և կամ ալ կառավարութեան վստահելին կը դառնար՝ ստանալով շքանշաններ և պաշտօններ։ Ներկայ օրերու դաւաճանները կամ պատառ մը հացի համար կը մատնեն ու կը զրպարտեն և կամ ալ ատելութեամբ ու կիրքով։ Իր հակառակորդն ու մրցակիցը, իր պաշտօնակիցն ու արհեստակիցը նսեմացնելու կամ կասկածելի ցոյց տալու համար հայ լրտեսը կը դիմէ ամենաստոր միջոցի։

Ասոնցմէ զուրս, կան նաև հայանուն հրէշներ որոնք հայ ժողովուրդի թշնամիներուն հաշւոյն կը գործեն և ռոճիկ կ՚ստանան անոնցմէ։ Դեռ անցած տարի, երբ ծանօթ դաւաճան Թումաճան Պէյրութ ղրկուած էր Թիւրք կառավարութեան կողմէ և հոս ու Սուրիոյ միւս շրջաններու մէջ թոյներ կը սրսկէր, մենք մեղքի վրայ բռնած էինք դաւաճանները, որոնք թշնամի հաստատութենէ մը նպաստ կամ ռոճիկ կ՚ստանային։ Թումաճանի գործակիցներ գտնուեցան հոս ալ, որոնք անոր մեկնումէն վերջ շարունակեցին իրենց գործը և ամսական որոշ գումարներ ստացան, փոխան իրենց ծառայութիւններուն։

Դժուար է գործը սակայն այսօրուան լրտեսին։ Հայ ժողովուրդը բոլոր գաղութներու մէջ ալ դադրած է քաղաքական գործունէութիւն ունենալէ և իր բոլոր կազմակերպութիւններն ալ նուիրուած են ազգապահպանման գործին, կրթական ու կրօնական միջոցներով։ Մեր տարագիր ժողովուրդի բոլոր տարրերն ալ, կարօտ խաղաղութեան եւ անդորրութեան, չոր հաց մը ապահովելու մտահոգութեամբ օրն ի բուն կ՚աշխատին, առանց միջամտելու իրենց նոր հայրենիքի ներքին վէճերուն ու խնդիրներուն։ Ազգային բոլոր հոսանքներն ու իշխանութիւնները հնազանդութիւն կը քարոզեն իրենց գտնուած երկրի կառավարութեանց հանդէպ և բարի դրացնութիւն տեղացի ժողովուրդներու հետ։ Ուրեմն ոչ մէկ գաղտնի և անհաճոյ գործ ու շարժում իշխանութեանց դէմ։ Միակ տարրը որ կատարելապէս վստահելի է և բաղձալի բոլոր երկիրներու համար ներկայիս հայ ժողովուրդն է։

Հակառակ սակայն այսքան բացայայտ ճշմարտութեանց, ներքին լրտեսը հանգիստ չի կենար և գործիք կը ծառայէ մեր թշնամիին։ Տարիներէ ի վեր Թումաճան անունը կրող տխրահռչակը, զանազան գաղութներու մէջ հրատարակուող կուսակցական թէ անհատական թերթերը կը հաւաքէ և անոնց բովանդակութիւնները յաճախ բոլորովին ձևափոխուած կը ներկայացնէ Թիւրք թերթերուն։ Պոլսական թերթ մը՝ «Վագըթ» իր իւրաքանչիւր թիւին մէջ սիւնակ մը կամ երկու կը հրատարակէ հայ թերթերու թարգմանութիւններէն։ Երբեմն, անպատասխանատու հայ դրչակի մը ափեղցփեղութիւնները կը թարգմանուին որպէս կարծիքը կուսակցութեան մը կամ հայութեան։

Ուրեմն, երբ այսքան ստորնացած են հայ լրտեսները և առանց խտրութեան ենթակայ են ամէն մեղքի, մեզի կը մնայ ըլլալ աւելի զգոյշ և ուշադիր։ Մանաւանդ մեր պաշտօնակիցները պէտք է զգուշանան հիւրընկալելէ անխոհեմ գրութիւններ, որոնք ոեւէ հայ կազմակերպութեան կամ հաւաքականութեան կարծիքը չեն ներկայացներ։ Ի հարկէ ատով չվերջանար հալածանքն ու զրպարտութիւնը, սակայն հայ մատնիչը գոնէ դժուարութեան կ՚ենթարկուի իր տխուր դերը ի գործ դնելու համար։

Մեր արտայայտութիւններուն մէջ ըլլանք զգոյշ և ուշադիր։

Որովհետև յաճախ անմեղօրէն և առանց նկատումի գրուած տող մը առիթ կը ծառայէ հակահայ գրգռութեանց և հայ լրտեսի դաւաճանութեանց։

Eamon De Valera

Իտէալ մը ունենալ և ամբողջ կեանք մը նուիրուիլ այդ իտէալի իրականացման։ Իր սեփական երազը դարձնել կամքը ժողովուրդի մը և այդ կամքովն իսկ հասնիլ վերջնական յաղթանակին։

Ահա Eamon de Valeraն։

Պզտիկ լուր մը, հայ լրագրութեան կողմէ անուշադիր անցած լուր մը, եւ ահա հայուհիի իմ կամքս չքեղօրէն կը ցցուի, իմ երազներս նո՛ր երկնակամարի մը տակ կը մտնեն։

Կը պատկերացնեմ Eamon de Valeraն, այնպէս ինչպէս ճանչցայ երկու տարի առաջ, նիհար, ջղուտ, զուսպ, քարոզիչի մը նման մաքուր և կոկիկ հագուած։ Կը սպասէինք ինքնաբաւ, զոռոզ, վայրի ձևերով յեղափոխականի մը, գտանք ամէն տեսակէտով կիրթ ու հանդարտ gentleman մը։ Eamon de Valera միայն մէկ բան ունի յեղափոխական, այդ իր պզտիկ, առաւօտեան արշալոյսին նման պայծառ աչքերն են, որոնք քննողաբար կը սևեռեն կոպերու խորէն։ Անկարելի է այդ աչքերը տեսնել և մոռնալ։ Անոնք ազդած են նոյնիսկ երկաթէ ջիղերով Lloyd Georgeի վրայ։

Այդպէս կը պատկերացնեմ Valeraն երբ հանդարտօրէն քալէ կ'ելլէ, նախագահական մուրճը ձեռքին, աստղ-բիբերը սևեռած իր ոտքերուն տակ նստած հզօր և ազատ ազգերուն և իր թաւ ձայնով կը բանայ Ազգերու Ժողովին 13րդ նստաշրջանը յանուն միացեալ եւ անկախ Իրլանտայի։

Դեռ երէկ աքսորեալ մըն էր ան, դեռ երէկ Ամերիկայի սրահներուն մէջ, իր ժողովուրդին տառապանքը նկարագրած և անոր ազատական իրաւունքը պահանջած ժամանակ՝ հսկայ Ալպիոնի զօրավիգները «խառնակիչ» կը պոռային երեսին։

Այսօր ազատ ազգերու ժողովին կ'ատենապետէ յանուն ազատ Իրլանտայի։

Ժողովուրդներու պատմութեան մէջ քիչ անգամ պետական մարդ մը այդ աստիճան յամառօրէն իր իտէալին իրականութիւնը հետապնդած է։

Քանի որ կը խօսինք օտար ափերէ, թող լսեն աւելի Valeraի կենսագրականը։

Ծնած հիւս. Ամերիկայի Նիւ-Եորք նահանգի Նիւ Եորք քաղաքին մէջ, սպանիացի հօրմէ և իրլանտացի մօրմէ, անոր մէջ լատին եւ կալիք արիւնը զօրացուցած է անխախտ հաւատքը դէպի հոգիին երազը։

Փոխանակ հարուստ եւ ազատ երկրի մը պերճանքին մէջ յափրանալու, ան շատ պզտիկ հասակէն գացած է Իրլանտա, իր մօրը ընտանիքին մէջ ստանալու նախնական կրթութիւնը։ Ցետոյ Տըպլինի ազգ. համալսարանի ընթացքը աւարտած է մեծ յաջողութեամբ։

Ահա համալսարան մը ուրկէ դուրս եկած են Իրլանտայի և նոյնիսկ Անգլիոյ մեծագոյն մարդերէն շատերը։

Eamon de Valera կը նուիրուի ուսուցչական ասպարէզին։ Pythagoreի ճշմարիտ աշակերտ՝ ան մաթեմաթիքի բրօֆէսէօր կ'ըլլայ զանազան գոլէճներու, բայց իր վարպետի ճշմարտութեան մեծ լոյսովն իսկ կը լուսաւորէ իր ազգին իրաւունքը։

Eamon de Valera իր դասարաններուն մէջ կորսուած աննշան դասատու մը չի դառնար, այլ մաթեմաթէկոսի մը լրջութեամբ ամենէն բարդ խնդիրը, իր ազգին խնդիրը լուծելու վճռականութեամբ կը հետաքրքրուի ազգային գործերով։ Իրլանտայի վերածնունդը կը դառնայ պահանջը անոր հոգիին։

Մարգարէի մը յամառութեամբ և հաւատքով ան իր հոգիին մէջ կը կերտէ այդ պահանջը ու ոչ ոք ու ոչինչ կրնայ ետ կեցնել այդ նոր առաքեալը։

Ան կ'անցնի կամաւորներու գործին գլուխը, իբրև, մաթեմաթէկոս կը հաշուէ ամէն մէկ քայլը, ամէն մէկ հաշուածի ճշդութիւնը։ Եւ ահա 1916ին, Զատկի երկուշաբթի օրը, de Valera ապստամբ յեղափոխականներու առաջին շարքերուն մէջ է։ Անոնք անկախ յայտարարած են Իրլանտան և կը կռուին այդ անկախութիւնը օծելու համար իրենց արիւնով։

Զարնուած թիւէն, անոնք կը յանձնուին։ De Valera վերջնագոյններէն մէկն է որ իր զէնքը վար կը դնէ։

Զէնքը վար կը դնէ բայց չի փախչիր, չի խորտակուիր։ Ան իր հոգիին մէջ անպարտելի է։

Ու կը դատապարտուի մահուան։

Իր հայրենիքին տառապանքները ի'ր հետն են սակայն։ De Valera առաքելութիւն մը ունի։ Պէտք է կատարուի այն ինչ որ գրուած է ազգերու և անհատներու ճակատագրին մէջ։

Ահա թէ ինչու առանց որոշ պատճառի, անոր մահուան պատիժը կը վերածուի ցկեանս բանտարկութեան։ Իսկ յաջորդ տարին ան կ'ստանայ իր ազատութիւնը ընդհ. ներումով մը։

Ազատ, լոյսին մէջ, de Yalera աւելի խանդով կը փարի գործին։ Կորսուած օրերը պէտք է լեցնել։ Բանտի առանձնութեան մէջ ան արդէն գտած է կորդեան հանգոյցի կապը, ան լուծած է իր ազգի բարդ խնդիրը։ Թիւեր գտած է մաթեմաթիքական ճշգրտութեամբ թիւեր. պէտք է իտէալը իրականացնել միմիայն այդ ձևով։ Ան յեղափոխական զէնք մը իսկ չպիտի զիջէր այն թիւերէն որ գրած է յեղափոխական շարժումին առաջին օրն իսկ։

Ու'մ, Ահա deValeraն կը կազմակերպէ այդ ուժը։ Հանրապետական կուսակցութիւնը ան կը մկրտէ նոր անունով մը «Sinn Fein» «Մե՛նք»։ Հիմա արդէն լուրջ, ծրագրուած յառաջխաղացում մըն է, մակընթացութիւնը դարեր շարունակ ետ մղուած, խաչանգրուած, շահագործուած, յետին ծայր թշուառութեան մատնուած ժողովուրդի մը։

Հիմա de Valeraի երազը դարձած է ժողովուրդի մը կամքը։

Ոսկի խնձոր կը նետեն մաթեմաթիքի պարզ ուսուցչին առջև։ Ան կ'ընտրուի երեսփոխան Westminsterի երեսփոխանական ժողովին, բայց բոլո՛ր միւս ազգային երեսփոխաններու նման de Vslera կը մերժէ իր աթոռը գրաւել։

Հանրապետական Իրլանտայի նախագահութեան պաշտօնին կը բարձրացնեն։

Ոչի՛նչ։

Մարգարէի մաքուր հոգին անխարդախ է։ 1918ին կրկին կը ձերբակալուի Անգլիոյ դէմ շարժում յառաջ բերողի ամբաստանութեամբ։ Կը նետեն Lincolnի բանտը։ Հոն կրնար մոռացութեան ենթարկուիլ ինչպէս ուրիշ պարագլուխներ իրմէ առաջ։ Բայց de Valera հաշուած է ամէն ինչ։ Ան կը փախչի և կ'անցնի Ամերիկա։

Հոն, իբրև հանրապետութեան նախագահ, իբրև իր ժողովուրդէն ընտրուած, և անոր ազատութեան առաքեալը, ան քաղաքէ քաղաք կ'անցնի, ամէն տեսակ բազմութիւններու կը ներկայանայ, անխոնջ կը խօսի, մինչև թըմրած ջիղերը կ'արթննան։ Նախ կը զարմանան, յետոյ պարզ հետաքրքրութեամբ կը լսեն այս անկարգապահութեան երիտասարդ առաքեալը, այս քարոզիչի երևոյթով յեղափոխականը, բայց կամաց կամաց de Valera կը ներշնչէ յարգանք, ու Wilsonի Ամերիկեան վերջապէս կ'ընդունի de Valeraի երազին և իրլանտացի ժողովուրդի կամքին չքեղութիւնը։

Ու de Valeraի ուղարկած հսկա՛յ գումարներով Իրլանտայի մէջ պայքարը կը շարունակուի հետզհետէ աւելի համոզիչ, աւելի՛ զրահուն, մինչև 1921ին, զէնքերը փոխադարձ համաձայնութեամբ վար կը դրուին և հպարտ Ալպիոնի զոռոզ վարչապետը Lloyd George թղթակցութեան կը մտնէ «խռովարար», «մահուան դատապարտուած», «բանտէն փախած» de Valeraի հետ, որովհետև ա'ն կը ներկայացնէ Իրլանտայի մեծամասնութիւնը։

De Valera կը նշանակէ իր ներկայացուցիչները։ Բանակցութիւնները կը վերջանան անգլօ-իրլանտական դաշնագրով։

Ու ահա հոս է որ կը սկսի ահաւո՛ր ողբերգութիւնը, հո՛ս է որ de Valeraն իր դաւանակիցներու արիւնով հերոսը որուն պատկերացումը կու տայ Carlyle իր «Հերոսներու Պաշտում» գրքին մէջ։

Իրլանտայի «La Dail»ը և Անգլիոյ parlementը պէտք է վաւերացնեն այդ դաշնագիրը։ Իրլանտան ազատ պետութիւն ճանչցուած է այլևս, բայց Լոնտոնի համաձայնութիւնը պղնձէ չղթայի տեղ ոսկիէ չղթայ մը կ'անցնէ Իրլանտայի վզին։ Այդչափ։

Հաւատարմութեան երդում!

Հաւատարմութիւն որո՞ւ։

Իբրև անխախտելի առաջնորդ, de Valera կէս միջոցներու մարդը չէ, գումար մը ունի, և այդ գումարէն դէզ մը իսկ չի կրնար զիջիլ։ Ամէնը կամ ոչի՛նչ։

Ու երէկուան զինակիցները կը լքեն թշնամին և զէնքերը կը դարձնեն իրարու դէմ։ «Կը նախընտրեմ անկարգապահութիւնը անարդարութենէն։» կը յայտարարէ ան։

Այս անգամ ազատ Իրլանտան է որ կը բանտարկէ իր հերոս զաւակը. բայց Իրլանտայի սիրտը իր մարգարէին հետ է։ Յաջորդ տարին ազատ կ'արձակուի։

Ան կրկին կ'անցնի «Մենք»ի գլուխը և յամառօրէն կը վարէ մերժումի քաղաքականութիւնը։

1927ին ճեղքուածք մը յառաջ կու գայ հանրապետականներու շարքերուն։ De Valera կը կազմէ նո՛ր կուսակցութիւն մը, Fianna Fail— «ճակատագրի մարդիկը»։ Իբրև մաթեմաթիկոս de Valera կը հաշուէ թէ մերժումի քաղաքականութեան ժամը անցած է, ընդհակառակը պէտք է մասնակցիլ, պէտք է ներսէն պայքարել թշնամին։ Ան կը մտնէ Dail— իրլանտական ազգ. ժողովին մէջ իբրև պարագլուխը իր կուսակցութեան։ Իրլանտական մամուլին միջոցաւ միտքերը հրաշալիօրէն կը պատրաստուին։

1929—30ին կ'անցնի Ամերիկա և կը շարունակէ իր առաքեալի գործը մայր հայրենիքէն հեռու բայց խիստ պահպանողական և հայրենասէր իրլանտացիներու մօտ։

1932ին ընտրութիւնները ջախջախիչ մեծամասնութեամբ կը վերընտրեն de Valeraն նախագահ Իրլանտայի ազատ պետութեան։

Ան իր ընտրական յայտագիրը և կառավարական յայտագիրը կը նոյնացնէ, առանց կէտ մը իսկ զիջելու։

1.— Հաւատարմական երդումի ջնջումը։

2.— Իրլանտայի մէջ պահել երեք միլիոն ոսկիի գումարը որ կը տրուէր Անգլիոյ գանձարանին։

Ու բոլոր բանակցութիւնները, բոլոր շնորհները, բոլոր խոստումները, բոլոր սպառնալիքները ի զուր կ'անցնին։

Eamon de Valera առաքելութիւն մը ունի, այդ առաքելութենէն կէտ մը իսկ վար պէտք չէ իյնայ։

Երազը կը դառնայ կամք. կամքը յաղթանակ։

Հաւատքի վերապրողներէն մէկը փոքրի՛ ազգի մը հերոսական պայքարէն, անշուշտ de Valera մտածեց իր ինկած ընկերներուն մասին երբ նայեցաւ իր ոտքերուն տակ նստած 56 ազգերու ներկայացուցիչներուն։ Մտածեց դառնօրէն թէ Ազգերու Ժողովին չէ՞ր որ կը պարտէր Իրլանտան իր ազատութիւնը։ Մտածեց գուցէ այն բոլո՛ր միւս փոքր ազգերուն որոնք դեռ հերոսական և արիւնոտ կռուի մէջ էին իրենց ազատագրումին ի խնդիր։

Յիշե՞ց տրտում օրուայ մը խօսակցութիւնը։

— Հայաստանը մի՛ մոռնաք երբ դո՛ւք յաղթէք։

— Հայաստանը Իրլանտայի բաղդակից է և անոր չափ արժանի իր անկախութեան։ Ես կը սիրեմ Հայաստանը։

Յիշե՞ց երբ նախագահական մուրճը ձեռքին, ան բոպէ մը ետ նայեցաւ, հորիզոնին դեռ սրսփացող անցեալին։

Երազի այդ չքեղութեամբ, կամքի այդ յամառութեամբ մարդ մը, ո՞վ պիտի տայ քեզի հեռաւո՛ր հայրենիք, մարդ մը որ գիտնայ, ոչ թէ հերոսաբար մեռնիլ, այլ հերոսաբար ապրի՛լ։

ՍԵԶԱ

ՄԱՄՈՒԼ

ԿՈԿՈՐԴԻԼՈՍԸ ՉԷ

Լ'Օրիան անդրադառնալով ազգային պահանջներուն կը յիշէ պրն. Լէվի Գրիւլի կոկորդիլոսը.

«Փոլինէզիայի մէջ կոկորդիլոս մը կը գիշատէ կին մը։ Անոր փորին մէջ կը գտնուին կնոջ կոճին օղակները, բայց կոկորդիլոսը չէ որ, կ'եզրակացնեն տեղացիները, կերած է կինը։ Կնոջ մահուան պատճառ կոկորդիլոսին ուտելը չէ, այլ կախարդը։

«Բացատրեցէք պարզապէս ինչպէս որ կ'ուզէք։ Տարօրինակ ջրամողիսական սողունը,— որ ծառայեց մեզի անցեալ օր բնորոշելու «նախատրամաբանական» մտայնութիւնը պատճառներու և արդիւնքներու գաղափարին մէջ չատ աւելի տարօրինակ չէ զան Դամասկոսի երկրամասին որ կը պահանջէ այսօր ֆրանքօ սուրիական դաշնագիր մը։

«Այս երկրամասին կ'ուզէ ֆրանքօ սուրիական դաշնագիր մը։ Բայց ան պիտի չըմբռնէ որ ֆրանքօ-սուրիական դաշնագիր մը միայն արդիւնքը կրնայ ըլլալ երկակողմանի ամբի մը։ Մի՛ փընտռէք համեմատութիւնը։

«Կոկորդիլոսը չէ...

««Տասն երեքներէն մէկը երկուշաբթի ամբիոն կը բարձրանայ։ Մասնաւորական մըն է։ Իր ամբողջ միջամտութիւնը կը ձգտի հաստատելու որ կառավարութիւնը արժանի չէ միջամտութեան որովհետև... և որովհետև... և որովհետև դարձեալ... եզրակացութի՞ւն։ Պէտք է քուէարկել կառավարութեան հետ։

«(Համեմատութիւն չկայ։ Կոկորդիլոսը չէ։)

«Ուրիշ մը անմիջապէս կը հետևի անոր։ Երիտասարդ նախարար մըն է, փառքն ու լոյսը կուսակցութեան։ Նախարարը կը դիմէ մեծամասնութեան, որմէ միայն կախում ունին վստահութեան քուէն։ Բայց ան է որ կը յայտարարէ այս մեծամասնութեան որ կառավարութիւնը պիտի ստանայ վստահութեան քուէն երբ որ ուզէ։

«(Այս քուէին և քուէարկող մեծամասնութեան միջև ոչ մէկ համեմատութիւն։ Կոկորդիլոսը չէ։)

«Տրամաբանական պակասո՞ւմ։ Այսպէս կը մտածէինք մինչև հիմա։ Բայց մեզի սորվեցուցին անցեալ օր ճիշդը ըսելով որ տրամաբանական պակասում չկայ։ Ու այն ատեն լսեցինք սոսկալի բառ մը որ կրնայ բացատրութիւն մը ըլլալ.

— «Նախնականութիւն»։

Մտածել և գործել ինչպէս եթէ առարկայ մը կրնար կատարուիլ առանց դերակատարի, ինչպէս եթէ շարժում մը կրնար ըլլալ արդիւնքը շարժիչի մը։ Մտածելու, դատելու և տրամաբանելու այս կերպին մէջ մենք կը գտնենք սոսկալի հանգունակութիւն մը երկկենցաղին պատճառականութիւնը յամառօրէն մերժող փոլինէզցիներու մտայնութեան նկարագրութեան հետ։»

ԴԵՂԱԳՈՐԾՆԵՐՈՒՆ
ՎԻՃԱԿԸ ԼԻԲԱՆԱՆԻ ՄԷՋ

Դեղագործներուն վիճակը Լիբանանի մէջ օրէ օր կը վատթարանայ։

Դեղագործներուն իրաւունքները կ'անգիտացուին մեղապարտ տգիտութեամբ մը։

Չորս տարի առաջ պատրաստուեցաւ օրէնքի նախագիծ մը որ խորհրդարանի քննութեան պիտի յանձնուէր բայց դահլիճին անկումը իր հետ տարաւ այդ նախագիծը ու իրերու անթոյլատրելի վիճակը մնաց նոյնը։

«Լա Սիրի» յայտնելէ յետոյ թէ նպարավաճառները դեղագործներէն աւելի կը ծախեն ամէն օր ընթացիկ դեղեր, կը մատնանշէ որ դեղագործներու վերջնական կործանումէն և դեղագործութեան ուսման անկումէն առաջ պէտք է մշակուի օրէնք մը որ.

1.— Արգիլէ նպարավաճառներուն դեղերու առևտուրը։

2.— Պարտադրէ մեծաքանակ դեղավաճառներուն որ ունենան դեղագործի վկայական մը, որ ծախեն իրենց արտադրութիւնները միայն դեղագործներուն և ոչ թէ հասարակութեան։

3.— Հաստատէ խիստ հսկողութիւն մը դեղարաններուն վրայ և օրէնքը

ՊԱՏԵՐԱԶՄ...

Գերմանիոյ ամենամեծ գրագէտներէն Հէնրիխ Ման, որուն ազդեցութիւնը կը տարածուի հին ու նոր աշխարհներու այլացեղ ու այլալեզու, բոլոր ազգերուն վրայ, պատերազմի ուրուականին սարսափահար, գրած է հետեւեալ յօդուածը, որ յուզիչ կոչ մըն է խաղաղասիրութեան։

Անգամ մը ևս պատերազմի ուրուականը կը սպառնայ աշխարհի։ Այց այս անգամ մարդ չի կրնար մեղադրել գրողները —գոնէ անոնք որ արժանի են այս անուանումին— պատուհասին վերադարձին դէմ քանի մը երած չըլլալու համար։ Վերջերս Եւրոպայի մէջ լոյս տեսած պատերազմի վերաբերեալ գրականն գրքերուն մէջ —իսկական արժէքավ չկայ հատ մը որ փորձէ մեղմացնել պատերազմի խժդժութիւնը կամ նոյն իսկ զայն ներկայացնէ գրեթէ գոյնեղովի։ Ցեմ գիտեր թէ պատերազմի կողմնակիցները, իրենց երկրին մէջ, իրենց գրողները ունին։ Եթէ այո, այդ գրողները միայն կուսակցականն գրողներ են։ Կը գրեն միայն իրենց կուսակցութեան համար։ Մինչդեռ միւսները կը գրեն համայն մարդկութեան համար։

Անիսնոյ կերպով մենք դիմակազերծեցինք պատերազմը, քօղազերծեցինք անոր առեղծուածները, փորձեցինք լուսաբանել անոր ընկերակցող մարդկային գործելակերպը։ Մեր ջանքերը ի դերև պիտի անցնի՞ն։

Ոչ, չեն կրնար անցնի՛։

Մեր գրոհներու ուժը երթալով կ'աւելնա՛։ Եւ մեր խաղաղասէր տեսլականը աւելի մեծ թիւով մարդիկ կը գրաւէ։ Երկար առենն ի վեր գրողները գուշակած են ու առած պատերազմի իսկական դէմքը։ Վոլթէրի մը հեգնական ելոյթները, իր «Քանտիտ»ին մէջ յղացուած էին իր ժամանակի նուազ ոճրային պատերազմներու եղանակով։ Անհաւատալի որ. մասը զոր մենք ապրեցանք առեղծեց ընդվզումի աւելի խոր և միևնոյն ժամանակ աւելի առարկայական զգացում մը։ Գրողներ և պատերազմիկներ —այս երկու հանգամանքները միացած յաճախ մէկ անձի վրայ, ինչ որ հազուագիւտ երեւոյթ կը պատահէր վարձուած բանակներու առենը—՝ Խօսեցան այս անգամ բոլորին անունով, քաղեցին իրենց արհամարհանքը բոլորին յիշատակներէն և ներշնչուած բոլորին զգացումէն դատապարտեցին պատերազմը։

...Բայց հաւաքականութիւնները չեն կը փախուին, որովհետև իրենց առաջնորդները անդադար կերիտասարդանան։ Նոր սերունդներ կ'երեւին բեմին վրայ, որոնք մեծնան պատահմանին ազատ թեամբ, քանի օրէն կ'ընթանան իրենց երեսներուն հակառակ ուղիէ մը, ծարաւը կը զգան արկածախնդրութիւններու և ա՛ւազ, կը կրեն իրենց մէջ, ինչպես բոլոր մարդիկը, այն գէշ բնազդները, որոնց վրայ 1914ի դրդիչները հաշուեցին այնքան յաջողութեամբ իրենց ծրագիրներու իրականացում։

Ինչ որ ալ ըլլայ, յառաջիկայ անգամ պատերազմ դարբնողները դիւրին պիտի չյաջողին։ Մենք գաւազաններ պիտի դնենք անոնց անիւներուն մէջ ու անոնք անձանօթ մէջոցներու պիտի դիմեն ժողովուրդները կատղեցնելու և անոնց արամադրութիւնները մթագնելու համար։

Բոլորիս անոնց մեր տակաւին կը ջանանք փրկել իրենց երկրի և Եւրոպայի մշակոյթը, բոլոր անոնց որ չեն կրնար բաժնել կեանքը իր հոգեկան գոյութեան իրաւունքէն. բոլոր անոնց որ կը մտածեն, կը սեղծեն ու կը սիրեն առակաւին ճշմարտութիւնն ու արդարութիւնը, ներկայ կացութիւնը կը պարտադրէ աշխատիլ խաղաղութեան համար, այսինքն ճանչնալ ու հալածել պատերազմի բոլոր պատճառները հին թէ նոր, և պայքարիլ ընդդէմ տագնապին, ամբոխներու անկումէն, ժաքոբային արգելքներուն անարժան քաղաքագէտներու անմիտ կայսերապաշտութեան ինչպէս նաև անոնցմէ խարուողներու ոչ նուազ անմիտ ուկարութեան։ Ով որ խաղաղութեան համար կ'աշխատի չի բաւականանար այսօր ազդարարութիւններով։ Անձամբ կը կռվի կրակ անհրաժեշտ միջոցները։

Եւրոպան չի կրնար ապրիլ և հաշուի առնուիլ աշխարհի մէջ եթէ միութիւն չը կազմէ։

Մաքերու մէջ արդէն գոյութիւն ունի այս Եւրոպական միութիւնը։ Բոլոր Եւրոպացիները կը գուշակեն այն մեծ հացու վտանգը որ կը սպառնայ իրենց ցամաքամասին։ Բոլորն ալ ինքզինքնին իրարու մօտ մղուած կը զգան։ Եւ բոլորն ալ կը ցաւին իրենց վէճերուն վրայ ու պատրաստ են նկատելու ամենադոյզն օրմը այսպէս գաւազանութեան մը հանդէպ Եւրոպայի դատին։

ՀԷՆՐԻԽ ՄԱՆ

գործադրէ անոնց հանդէպ որ օրինազանցութիւններ կ'ընեն։

Նկատի ունենալով դեղագործներու ներկայ վիճակը, այս տողերը կոչ մը ըլլալէ աւելի անգամներով բանտ կը մնան եւ օր ա՛ւ ազատ կարձ կուին։

Ի՞նչ կը սպառէ կառավարութիւնը։

ԲԱՐԵԿԱՐԳՈՒԹԻՒՆ

«Լիբանան Իւլ Հայ» կը գրե.—

Գրե. Բոնսօ իր բարեկարգութիւնները մինչև հիմայ բոլոր ճիզերու մէջ եւ ամէն ուղղութեամբ գործադրեց։ Սակայն բացառութիւն կազմեց միայն Արդարութեան պալատը։

Արդարութեան մէջ բարեկարգութիւնը պէտք է ըլլայ տուրքերու, վարչութեան և պաշտօնեաներու մէջ։ Ժամանակը եկած է այլևս, որովհետև բանականչեն թերանցի արուած հրահանգներն ու թելադրութիւնները։

Ահա հետևեալները են բարեկարգութեան կարօտ բուն կէտերը.

1.— Արդարութեան պաշտօնատուներու կողմէ նշանակուած տուրքերը պէտք է զեղչուին և դատի հաւեմատութեամբ պէտք է գանձուին.

2.— Հարցաքննութիւնները պէտք չէ երկարին եւ պէտքէն աւելի ընդարձակուին։ կը տեսնուի որ յաճախ հարցաքննութեան համար անվեզ մարդիկ ամիսներով բանտ կը մնան եւ օր ա՛ւ ազատ կարձ կուին։

3.— Նախնական քննութիւնները պէտք չէ երկարին. ժանտաւոր ոստիկանութեան կողմէ կատարուած քննութիւններու աւելի ուշադրութիւն պէտք է ընել։

4.— Մինչև հիմայ երիտասարդներու քաղաքականութիւն կը մտկուի. դատարաններու մէջ երիտասարդ դատաւորներ կը նշանակուին, մինչդեռ բոլոր կառավարութիւններն ալ մեծ պաշտօններու չեն ընդունիր 40 տարեկանէն վար եղողները։ Մեծ տարիք և փորձառութիւն կը պահանջէ Արդարութիւնը.

5.— Մեծերու ազեցութիւնը փոքրերու վրայ պէտք է վերնայ։ Ցածախ բարձր պաշտօնատար մը իրմէ պզտիկ պաշտօնեային կազդէ արդարութիւնը չեզեցնելու համար իր ուղղութենէն.

Վստահ ենք որ պրն. Տէպպաս չուտով կ'սկսի նաև Արդարութեան պալատի մարքագործման աշխատանքին։

ՀԵՏԱՔՐՔՐԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԱՅԽԱՐՀԻ ՎԵՐՋՆ Է...

Փրոֆ. Ռ. Պէնսանսիի

ՆՈՐ ԱՂԷՏՆԵՐ ԿԸ ՆԱԽԱՏԵՍԷ

Նշանաւոր իտալացի յառաջադէմ փրոֆ. Ռաֆայէլ Պէնսանսի «Տէյլի Մէյլ»ի մէջ հրատարակուած իր ուժկ յօդուածով. զարհուրելի երկրաշարժներ կը նախատեսէ մեր երկրագունդին զանազան կողմերը, աչնան ընթացքին։ Այժ. նէն ետքի Ճապոնեւիք չորանները պիտի ըլլան հարաւային խաղաղականը, Ճաքռնի հիւսիսակողմը և հնդկական սահմանները։ Հարաւ—արևելեան Եւրոպան ալ պիտի Ճնաուի, բայց քիչ։ Այս երկրաշարժները, պիտի ըլլան նախանշանները ահաւոր աղէտի մը, որ կատաց կատաց կը հասնինայ երկրի ընդերքին մէջ։

ՉԻՆԱԿԱՆ ՊԱՏԸՂ

Չինական պատը կը հատարուի աշխարհի հրաշալիքներէն մէկը։ 2000 տարուան կեանք ունի և բազմաթիւ թշնամիներ եկած զարնուած են անոր։

Վերջին չին ճափոնական պատերազմի օրերուն, չինացիք կ'ուզէին գիտնալ թէ ճափոնցիք պիտի կանգ առնե՞ն ասնոր առջև, թէ պիտի անցնի՞ն ներս. Ճափոն չանցաւ ներս, թէև Չինաստան ներքնապէս ապառած էր։

Տարիներու ընթացքին, այդ պատերը խորհրդանշանն եղած են չինական ուժին։ Երբ Չինաստան բռնական ուժեղ է եղած զանոնք պաշտպանելու համար, այդ պատերուն չորջ ծլած են խոտեր ու բուսած են ծառեր։ Բայց երբ ի վիճակի չէ եղած զանոնք պաշտպանելու, արիւնաներկ եղած են պատերն ու չորչականները։ Երբեմն պատահած է որ թշնամին յաջողած է ներս խուժել։ Եւ սակայն սահիպատած է եղեր ձգել ու հեռանալ, որովհետև միշտ վախցած է, որ պիտի կորսուի չինական հսկայ զանգուածին մէջ, ինչպես գետը՝ ծովուն։

Թերևս այդ է պատճառը որ Ճափոնևս այդ կանգ առաւ այդ պատերուն առջև։ Եւ ասիկա հակառակ անոր, որ Չինաստան ի վիճակի չեղաւ իր հողերը պաշտպանելու։ Ճափոնցիները չէհասան նոյն իսկ հոն, ուր հասած էր Ճինկիզ Խան։ Այսինքն խուսափեցաւ իր զինուորները լուծելէ չինական ծովուն մէջ։ Ան բերաւ ահարկու մեքենաներ, որոնց առջև նոյն իսկ մէկ օր դիմանալու ատոր են այդ պատերը։ Բայց չյառաջացաւ պատերէն անդին։

Այդ պատերը ճափոններուն համար պատմական թանգարան մըն են։ Չինաստանի համար սահման մը, որ երկու երկիրները կ'անջատէ։ Մէկը որ կ'սահպանէ չինական ցեղը, և միւսը, որ պիտի միանայ Չինաստանի երբ ան ուժեղ դառնայ...։ Ճափոններ պատրաստ կը նկատեն սահման մը Մանչուրիոյ և Չինաստանի միջև։ Չինաստանի համար, սակայն, պատը սահման մըն է կենդանի մշակոյթին և վայրենի ժողովուրդներու միջև, որոնք պէտք է հովանաւորուին Չինաստանի կողմէ և լուծուին անոր մէջ...։

Արևմուտքի չորիկներու համար պատը խաղալիք մըն է։

Չինացիներու համար, ան թումբ մըն է, որուն ներսի կողմէն կուգան ալիքները մեծ քաղաքակրթութեան՝ չինական ծովուն։

Չինական պատը իր սեսակին մէջ աշխարհի մեծ չինութիւնն է, պատկէր մը, որ ունի 1,300 մղոն (կամ 3 388 քիլօմէթր) երկարութիւն։ Տեղ, տեղ, անոր բարձրութիւնը կը հասնի 9 մէթրի իսկ այլ տեղեր կը նուազնայ ու կը միանայ հողին։ Լայնքն է 4.7—7.5 մէթր։ Աղիւսները այնպէս մը չարուած են ժայռերու վրայ, որ կարծես բուն իսկ ժայռին մաս կը կազմեն։

16,000,000 ՀՐԵԱՆԵՐ ԱՅԽԱՐՀԻ ՎՐԱՅ

Վերջին հարիւր տարուան ընթացքին աշխարհի հրեաներու թիւը բարձրացած է 3է½ 16 միլիոնի, համաձայն պէրլինցի Ճակոբ Լեսչինսկիի «Մենորա Ճըրնըլ»ի մէջ հրատարակած թիւերուն։

Համաձայն այս վիճակագրութեան մինչ Եւրոպայի, Ամերիկայի, Հարաւ. Ամերիկայի և Աւստրալիոյ այլ բնակիչները վերջին հարիւր տարուան ընթացքին աւելցած են երեք անգամ, հրեաներու թիւը աւելցած է 5 | 3 անգամ։

«Ոչ մէկ ժամանակ», կ'րսէ Լեսչինսկի, «հրեաները այսքան բազմաթիւ եղած են, ոչ ալ այսքան մեծ թիւերով կեդրոնացած են եղեր մեծ քաղաքներու մէջ։ Հրեա բնակչութեան գրեթէ մէկ երրորդը կը գտնուի քսան քաղաքներու աշխարհի մէջ։

1825ին աշխարհի հրեաներու թիւն էր 3,280,000, 1880ին ան բարձրացաւ 7,660,000ի, իսկ 1930ին՝ 15,800,000ի։

Այս աճումը տեղի ունեցած է հակառակ այն իրողութեան, որ երեք անգամ հրեաները կոտորուած են Արևել. Եւրոպայի մէջ—1881—82, 1903-5 և 1918—21։ Այս կոտորածներուն զոհ գացին 100,000 հրեաներ, իսկ 200է½ 300 հազար հոգի տ համաձ արակներ զոհ գացած են վազասս կերպով։

100 տարի առաջ հրեաները կը գտնուէին աշխարհի յետամնաց երկիրներուն մէջ—Ռուսիա, Լեհաստան, Գալիցիաներ, հիւս. Ափրիկէ և Փոքր Ասիա։

Վերջին 100 տարուան ընթացքին հրեաներու գաղթը անընդհատ կերպով ընթացեր է արևելքէն դէպի արևմուտք, երկրագործական չրջաններէն դէպի քաղաքական կեդրոններ, բռնապետական երկիրներէ դէպի ժողովրդավար երկիրներ, և սլաւ—արաբական մշակոյթի մարգարէն դէպի անգլօ. գերմանական մշակոյթին ներքև գտնուող երկիրներ։

Հարիւր տարի առաջ Ամերիկայի մէջ հրեայ աշխարհի հրէութեան 1 | 30 | 0ը կը գտնուէր։ Այժմ Ամերիկայի մէջ կը գտնուի ներկայ հրեա բնակչութեան հարիւրին 33ը։

Աշխարհի 14 քաղաքներուն մէջ կ'ապրին 4,509,000 հրեաներ, մօտ 39 0 | 0ը աշխարհի ամբողջ հրէութեան։

Նիւ—Եորքի, Ֆիլատելֆիոյ, Շիքագոյի, Պոսթընի և Քլիվլընտի մէջ կ'ապրին 2,750,000 հրեաներ, այլ խօսքով Մ. Նահանգներու 60 0 | 0ը։

Աշխարհի հրէութեան 38.6 0 | 0ը (6,000,000), զբաղած են առևտ. պանքային և նման աշխատանքներով։ Ցածրդ մեծ խմբաւորումը (36.40 | 0 (5,750,000) զբաղած է արհեստներով և ճարտարարուեստով։ Միայն 625,000 հրեաներ կ'ապրին երկրագործութեամբ և 325,000 հոգի ալ տուներու մէջ ծառայելով։ Կան, սակայն, 2,002,000 տրիչներ ալ, որոնք ոչ մէկ մասնաւոր զբաղում ունին։

ՈՎ՞ Է ԲԱՆԱՍՏԵՂԾԸ

Հին առեններ, բանաստեղծները պալատան աւագանիին ոտանաւոր գովեստներ կը գրէին և նուէրներ կ'առնէին ու կ'ապրէին։

Աւագանիին մէկը, օր մը զարգացած պէքթաշի մը կը կանչէ և կըսէ.

— Պապա՛ ինձ բանաստեղծութեան մասին քիչ մը բան սորվեցուր, գոնէ օանկ լուսնի վառը գանազանելու չափ։

— Աակէ աւելի դիւրին ի՞նչ կայ։ Ոեւէ բանաստեղծութիւն մի հաւնիր, աւնարժէք է ըսէք, այն առեն աշխարհի առային բանաստեղծը կ'ըլլաք, կը խրատէ պէքթաշին։

ՏԻԳՐԱՆԱԿԵՐՏԻ

ՀԱՅՐԵՆԱԿՑԱԿԱՆ ԵՒ ՎԵՐԱՇԻՆԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԸՆԴՀ. ԺՈՂՈՎԻ ԱՐԴԻՒՆՔԸ

Հոկտ. 23, կիրակի օր ժամը 3ին կ. ե. Տիգրանակերտի Հայրենակցական եւ Վերաշինական Միութեան տեղւոյս մասնաճիւղը Ս. Նշան եկեղեցւոյ մանկապարտէզի սրահին մէջ գումարեց Ընդհ. Ժողովը, նախորդ տարուայ հաշուետուութիւնը եւ նոր վարչութեան մը ընտրութիւնը կատարելու համար։

Վարչութեան Ատենապետ Տօքթ. Խորէն Երկեանց ժողովը բանալով բացատրեց Հայրենակցական Միութիւններու օգտակարութիւնն ու նպատակը եւ հրաւիրեց Ատենադպիր Պրն. Կարապետ Սմսարեանը Պրն. Տօքթ. Խ. Երկեանց, Կարապետ Տիգրան Զավրիվանեան եւ Պրն. Նազարեան եւ Պրն. Տէր Վահան Չօր եւ ուրիշներ եւս ջերմ ընտրութիւններ կատարուեցան։ Ինչպես կը տեսնուի Պ. Եդուարդ Նազարեանին միակ ուղիները նախորդ Վարչութեան ներկայ Վարչութեան Գանձապահ՝ բեմ հրաւիրելով մանրամասնօրէն Միութեան դրամական տեղեկագիրը։ Ատենապետ Տօքթ. Երկեանց բեմ գալով յայտարարեց թէ կանոնագիր—ծրագրին համաձայն վարչութեանս ուսումնասիրութեան ենթարկելով նկատեցինք թէ մի քանի հատուածներ բաւական հնամաշ են եւ վարչութեանս մը ընտրութիւնը առաջին գործ պիտի է լինի։

Ատենապետ Տէր Վահան նոր կանոնագրի հրատարակութեան համար գումարներ տրամադրելու եւ նոր անդամներ գրելու համար բիւով յիշուն երեք հոգիներ ստանձնեցին։ Պրն. Տօքթ. Խ. Երկեանց, Կարապետ Սմսարեանը, Տիգրան Զավրիվանեան եւ Ատենադպիր Պրն. Կարապետ Սմսարեանը ընտրուեցան Ընդհ. Ժողովի ատենկագիր։ Ատենադպիրը բեմ բարձրացնելով կարդաց Վարչութեան գործունէութեան տեղեկագիրը, որուն մէջ ցոյց կուտար դրամական հաշոյքներու միջոցները եւ ինչ կերպով գործածութիւնը հայրենակիցներուն ցաւերը մեղմացնելու համար։ Ցիշատակեց նաեւ Վարչութեան եւ Միութեան բոլոր անդամներու բարձրութիւնները։ Ցետոյ Պրն. Վահան Զարյանեանը՝ Վարչութեան Գանձապահ՝ բեմ հրաւիրելով մանրամասնօրէն Միութեան դրամական տեղեկագիրը։ Ատենապետ Տօքթ. Երկեանց բեմ գալով յայտարարեց թէ կանոնագիր—ծրագրին համաձայն վարչութեանս ուսումնասիրութեան ենթարկելով նկատեցինք թէ մի քանի հատուածներ բաւական հնամաշ են եւ վարչութեանս մը ընտրութիւնը առաջին գործ պիտի է լինի։

Ատենապետ Տօքթ. Երկեանց բեմ գալով յայտարարեց թէ կանոնագիր—ծրագրին համաձայն վարչութեանս ուսումնասիրութեան ենթարկելով նկատեցինք թէ մի քանի հատուածներ բաւական հնամաշ են եւ վարչութեանս մը ընտրութիւնը առաջին գործ պիտի է լինի։

Ատենապետ Տօքթ. Երկեանց բեմ գալով յայտարարեց թէ կանոնագիր—ծրագրին համաձայն վարչութեանս ուսումնասիրութեան ենթարկելով նկատեցինք թէ մի քանի հատուածներ բաւական հնամաշ են եւ վարչութեանս մը ընտրութիւնը առաջին գործ պիտի է լինի։

Ատենապետ Տօքթ. Երկեանց բեմ գալով յայտարարեց թէ կանոնագիր—ծրագրին համաձայն վարչութեանս ուսումնասիրութեան ենթարկելով նկատեցինք թէ մի քանի հատուածներ բաւական հնամաշ են եւ վարչութեանս մը ընտրութիւնը առաջին գործ պիտի է լինի։

Մամոյ տակ է եւ շուտով լոյս կը տեսնէ
ՏՕՔԹ. Գ. ԹԱՊՈՒՐԵԱՆԻ
«ԲԵՐԱՆԻ ԱՌՈՂՋԱՊԱՀՈՒԹԻՒՆ»
Մօտ 150 էջ, պատկերազարդ, մաքուր թուղթ եւ հոյակապ տպագրութիւն։

ՏՕՔԹ. Ս. Մ. ՍՈՒՔԻԱՍԵԱՆ
ՄԱՍՆԱԳԷՏ՝ ՄԱՆՈՒԿՆԵՐՈՒ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ
ՎԿԱՅԵԱԼ ՓԱՐԻԶԻ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑՆԵՐԷՆ
Իր մասնագիտութիւնը կատարելագործած ըլլալով Փարիզի մանկանց հիւանդանոցներու մէջ, իր դարմանատունը հաստատած է՝
ԺՕՐԺ ԲԻՐՈ փողոց Թիւ 61 (Պատ - Իւիսի մօտ, հանրակառքի գծին վրայ)։
Ոսկի Մկրտ գերձակատան վերայի յարկը)։
ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒԹԵԱՆ ԺԱՄԵՐ.— կէսօրէ առաջ, ժամը 9—12
» վերջ, » 2—6
Հիւանդաբերի կիսօրեայ յետոյ ձրի՝ աղքատներու համար։

Յ. ԹՕՓՃԵԼԵԱՆ
ՀՕՇ ՓՈՂՈՑ, ՀԱՍԱՆ ԳԱՏԻՒ ՇՂՆՔԸ, ԵՐԿՐՈՐԴ ՅԱՐԿ
ՄՈՒԹՏԱ՛Կ, ՄՈՒԹՏԱ՛Կ
Ա. Սացած եմ ամեն տեսակի եւրոպական մուճակներ, Բարիզի վերջին ձեւերով, ամէրցեի ածած գիներով։ Ուղղակի մեզմէ գնելով ձեր դրամը խնայած կ'ըլլաք եւ չէ խաբուիր։ Մեր տեսիլի մէջ մշտապէս կը պահենք ամեն տեսակ մուճակներէն սկսեալ մինչեւ ամենէն ածած տեսակներ, մայրական եւ մեծ խանութ։
Բ. Ունինք նաեւ զարգացական և զինուորական մարմնամարզի և սքօրի համար ամէն տեսակ առարկաներ (Ֆութպոլի, քեռիսի, բիսկ-բօսկի, պօքսի, ռամարեի, պասքեթպոլի, լողալու եւ այլն վերաբերեալ) եւ մի՛ շփոթիք մեր հասցէները։
Գ. Գնեցէք մեր թուղթի օճառը ՄԻՒՍՈՂԻՒ ամենէն ածած ամենէն դիւրին կուգը, ամենէն հոտաւէտ եւ լաւը։

Կերպասեղէնի եւ զանազան կտորներու մեծ վաճառատուն
Տ. ԵՒ Ռ. ՄԱՎԻՍԱՔԱԼԵԱՆ
Մուրբան փողոցի վաճառատան հաստատ են ահագնի համապատասխան պատսդեղէնի եւ զանազան կտորներու մեծ մթերք։ Տրանսպարան, ինչպես նաեւ ամերիկեան սուպադրութիւնով կը գոհացուին ամենազոյնաւարտաճաք գնողներ։
Ցարգոյ յաճախորդներ պիտի գտնեն ամէրցեի ածանութիւն եւ ճոխ ընտրութիւն։

ՏԷՐ ՄԵԼՔՈՆԵԱՆ ԵՂԲԱՐՔ
ԲԻՒ ԷԼ ՄԹՐԱՆ
ԱԼԷՔՍԻ ԵՒ ՀՕՇ ՓՈՂՈՑՆԵՐՈՒ ՄԷՋ
Մեր Ցաճախորդներուն: Նոյնական կերպասներ, թիւպիւնեն եւ զանազան իրեղէններ հասած են։
Մեզի չի դիմողներուն: Մեզի չդիմողներուն ալ կը յանձնարարենք որ ամէն անգամ միայն փորձեցէք գոհունակութեամբ պիտի մեզի Ձեր ծանուն համար իսկ մեզ հետ ծանօթացէք։
Մեզ չճանչցողներուն: Մեր վաճառատան կից ունինք բրիգօթաժի եւ ժուռի բաժին մը ուր կրնաք գտնել ամէն տեսակ ապրանքներ, ինչպէս՝ ծխախոտ, գինի, լիմոնաթ, օղի, սիրոպ, ջուր, սոդա եւ այլն։ Ցամենայն դէպս կը խնդրենք որ մեր վաճառատունը մտնէք։

ՀԱՅԱՍՏԱՆԵԱՅՑ ԵԿԵՂԵՑԻՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ՁԱԿԱՏԻՆ ՎՐԱՅ

Գրեց՝ ՍԻՒՆԻՔ

Նոյնը և նոյնպէս Օսմանեան կայսրութեան նկատմամբ։

Ոչ նուազ վստահութեամբ կարող ենք ասել որ, եթէ Թիւրք յարձակողական նպատակներ հալածելու ոգու այլակերպ քնութիւնից հրահանգուած եւրոպացիի քաղաքականութիւնը չը հակառակեր Օսմանեան կայսրութեան մէջ պարունակուած կուլտուրական ժողովուրդներու ազատագրութեան գործին, այլ և այդ գեանի վրայ հաստատուեր ազգերու միութիւն և համագործակցութիւն՝ կայսրութեան հարկնդհանուր չրջանակին մէջ, և կամ առնուազն սահմանադրութեան հիմնական օրէնքը ի մասին բոլոր քաղաքացիներու իրաւահաւասարութեան չը խափանուր Թիւրքիոյ ազգայնականութեան կողմէ, ապա Թիւրքիան չեր կործանուիլ։

Ասիոյ մէջ աւելի քան երեք միլիոն քառ. քիլ.՝ տարածութեան վրայ փռուած 40 միլիոն ազգաբնակչութիւն բովանդակող աշխարհակալ կայսրութեան մեծահարուստ փաքերու այսօրուայ կիսաւերակ բեկորներու վրայ իր քաղարակ թագաւորութիւնը հաստատած Թիւրք նոցիօնալիզմը իր գոյութեան պահպանման խորխոր չը որոնէր Թիւրք ցեղի արիական ծագումը փաստելու համար զուտ կրօնական ժողովներու և Արաբ ժողովուրդը Հայոց դէմ գրգռելու չարախօս գրքոյկներ հեղինակելու արդի — կօմիթաներու մէջ։

Դառնանք բուն նիւթին։

Ժ.

Ազգը յատկանշող գործօններու մասին գիտական մի ընդհանուր հասկացողութիւն գոյութիւն չունի, այլ կան մի քանի հասկացողութիւններ։ Ըստ ոմանց ազգը յատկանշող գլխաւոր գործօններն պիտի համարել աւելի հաւաքականութեան ընդհանուր տիպը, նկարագիրը, հոգեբանութիւնը։ Ուրիշներ ալ կը պնդեն, որ ազգի էական յատկանիշն է նրա քաղաքական անկախ և համաձայն միաւորութիւնը, ամբողջականութիւնը՝ կուլտուրական պետութեան բոլոր տուիքներով, ատորոգելիներով։ Ըստ այլոց էլ, ոևէ ժողովուրդ ազգ միաղոսը կրելու արժանի իրաւունքը ունի այն դէպքում, երբ նա ստեղծած ու ստրածած ունի որոշ կուլտուրա և երբ ինքն իսկ է իր երկրի ճակատագիրը վարող բացարձակ ոյժը, միահեծան իշխանը, երբ օժտուած է վերապետական բոլոր իրաւունքներով իր հայրենիքի նկատմամբ իբրև իրաւազօր և իրաւահաւասար ազատ քաղաքացիներու գիտակցական միութիւն։ Ինքնին հասկանալի է, որ այդ պարագան պայմանաւորուած է Դէմոկրատական ըէժիմով, ժողովրդապետութեան հիմնական սկզբունքներով։ Բայց ընդհանրապէս ընդունուած հասկացողութիւնը այն է, որ ազգ են ներկայանում առաւել կամ նուազ թիւ կազմող և իրարու հետ առնչուած անհատներու միութիւնը, որի գլխաւոր գործօններն են հանդիսանում ծագման ընդհանրութիւն, կրօնը, լեզուն, բարքերը, սովորութիւնները, պատմական ընդհանուր անցեալը և վերջապէս այդ ամենին գիտակցումն — աւելի հաւաքականութեան կողմից։ Այդ հասկացողութիւնը աւելի կարճ բանաձևելով կարող ենք ասել, որ ազգը յատկանշող գլխաւոր գործօններ են հանդիսանում — լեզուն, կրօնը, պատմութիւնն և կուլտուրան։

Մենք Աղէքսանդր Սալթիկովը ազգը յատկանշող գործօններու մէջ գերակշիռ նշանակութիւն ենք տալիս, ըստ երեւոյթին, պետական ժամէնին, ըստ որի — քաղաքական ամբողջականութիւն ներկայացնող կուլտուրական ամէն ժողովուրդ կամ ժողովուրդներու հաւաքականութիւն ներկայանում է ազգ — նացիա։ Այդպիսի հասկացողութեամբ ի հարկէ որ Եւրոպական մեծ ազգերը պիտի որ ունենան դինաստիական ծագում. վանդի հազարամեայ պատերազմներ յետոյ ստացած ունին իրենց ներկայ քաղաքական — տերրիտորիալ պատկերը՝ որոշ սահմաններու մէջ, ինչպես Ֆրանսա, Իսպանիա, Անգլիա, Գերմանիա, Ռուսաստան։ Եւ իհարկէ որ այդ դարաւոր պրոցեսին մէջ անկասկած առանձնակարգ նշանակութիւն ունեցող դեր կատարած ունին թագաւորող տուները — դինաստիաները։

Բայց եթէ հետևուները չը գնալու համար ուզենայինք Եւրոպայի և Ասիոյ քաղաքական քարտէսի մէջ ազգային — քաղաքական նոր պետութեանց ծագման խնդիրները գտնել, ապա այդ նպատակաւ մեր հետախուզութեանց առարկայ պիտի դարձնէինք առաջին հերթին ներկայ դարուս մէջ տեղի ունեցած պատերազմներն ու յեղափոխութիւնները, զի ճակատագրին այդ երեւոյթներէն ծնունդ առած ունին մի չարք նոր պետութիւններ, ինչպէս — Չեխոսլովակիա, Լիբանան, Սիւրիա, Իրաք, Պաղեստին, Լեհաստան, Հայաստան, Վրաստան, Իրլանդիա, Քաթալօնիա, Մոնգոլիա, Էսթոնիա, Լատուիա, Լիտուա և էն նորագոյնն — Մանչուկուօ և կրանկոս նոր ազգային — քաղաքական-քաղաքական պետական կազմակերպութիւնները։ Եւ արտաքին գործերէն դատելով պիտի եղրակացնէինք, որ մինչև քսաներորդ դարը այդ բոլոր նոր պետութիւններ կազմող ժողովուրդները իբրև ազգ գոյութիւն ունեցած չեն, այլ մի դարու մէջ տեղի ունեցած մեծացումից դէպքերու ծնունդ երկնած և յոյս աշխարհ եկած ունին։ Եւ այդպիսով կազմէինք այն գաղափարը, որ Սերբ, Խրուաթ, Սլովէն, Լիթվան Լեհ, Չեխ, Սլովակ, Ուքրաք, Հայ, այդ ազգերը նախապէս գոյութիւն չունէին կամ վաղուց էին և որ դրանց ծնեցին կամ յարութիւն առին խաղաղային պատերազմի և քաղաքական յեղափոխութիւնների մարտագոտ փոթորիկ։ Այդ լոյսի տակ դիտելով երեւոյթները պիտի ընդունինք նաև, որ Իրլանդական ազգին ծնունդ տուած ունի Անգլիական Պարլամէնտը, Քաթալանեան ազգին՝ Իսպանական գործերը, Մոնգոլական ազգին — նոյնիսկ Սոցիալիզմը և վերջապէս Մանճուրական ազգին՝ Ճապոնական Իմպերիալիզմը։ Անշուշտ որ քաղաքական գիկայով և ձեւական կողմից այդ այդպէս է։ Բայց քեի ճշմարտութիւն է և այն, որ տրամաբանական տուրքութիւններով ոչ նոր ազգեր կարելի է ստեղծել և միւսած ազգերին յարութիւն տալ։

(15) (Շար.)

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՄԱՀԱՓՈՐՁ Պ. ՀՈՒՎԷՐԻ ԴԷՄ

Ուաշիկթըն.— Զգայացունց տպաւորութիւն գործեց այն լուրը թէ ոճրագործ մը կատարուած է գիծէն դուրս հանելու համար նախագահ Հուվէրին ընտրական պայքարին ծառայող յատուկ կառախումբը երբ որ ան պիտի անցնէր Ահֆէնքի (Օհիո) մօտէն։

Կը հաւաստուի թէ երկաթուղիներու պաշտօնեաները հաստատած են թէ 70 պտուտակներ հանուած են երկաթուղիին գծին ներքին կողմէն։ Արտաքին պտուտակները հաստատուն մնացած էին իրենց տեղը. այլապէս կառախումբը գիծէն դուրս պիտի ելնէր եւ պարապութեան մէջ պիտի իյնար։

Պ. Հէրիօի Սպանիա այցելութիւնը

Մատրիտ.— Յրանս. վարչապետ պ. Հէրիօ սպանիական սահմանագլուխէն անցաւ։ Սպանիական իշխանութիւնները զայն դիմաւորելու գացին Իրունի սահմանագլուխ կայարանը ուր ժողովուրդը ծափահարութիւններով ընդունեց պ. Հէրիօն։

Մատրիտի մէջ եւս ժողովուրդը յաղթական ընդունելութիւն մը ըրաւ իրեն։

Մամուլը գոհունակութիւն կը յայտնէ իր հրատարակած յօդուածներուն մէջ, բայց ան կը բողոքէ սակայն օտար թերթերու մէջ յամառօրէն հրատարակուած այն լուրին դէմ թէ պ. Հէրիօի այցելութեան նպատակն է զինուորական դաշնագրութիւն մը մը կնքել երկու հանրապետութեանց մէջ։

Այս դաշնադրութեան տրամադրութեան համաձայն, իբր թէ Ֆրանսա Թանժէրի մասին իր յաւակնութիւններէն պիտի հրաժարի եղեր եւ անոր փոխարէն Սպանիան պիտի ընդունի եղեր պատերազմի պարագային թոյլատրել որ Ֆրանսական զաղթային զօրամասեր իր հողէն անցնելով Ֆրանսա երթան։

Մատրիտ. Պ. Հէրիօ հոս ժամանելուն ալս Ազգային պալատը գնա ու ընդունուեցաւ սպանիական հանրապետութեան նախագահ պ. Նլքալա Ջամօրայի կողմէ։

Մատրիտ.— Ֆրանս. կառավարութիւնը Պատուոյ Լէգէոնի ամենաբարձր պատուանշանը տուած էր սպանիական հանրապետութեան նախագահին։ Ասոր իբրեւ պատասխան, սպանիական կառավարութիւնը որոշեց պ. Հէրիօի տալ Սպանիական Հանրապետութեան նոր հաստատուած պատուանշաններուն մեծ ժապաւէնը։

Սպանիական հանրապետութիւնը կը ցուցէ համակրական ուսանողներու որոնք ցոյց կուտային Պ. Հէրիօի ժամանման միջոցին

Մատրիտ.— Պ. Հէրիօ հոս ժամանեց կարճատեւ բնակութեան մը համար որը զուտ բարեկամական եւ զբօսաշրջիկութեան հանգամանքը կը կրէ։

Ոստիկանութիւնը արագօրէն ցրուեց հարիւրի չափ համակրական ուսանողներ որոնք ցոյց կուտային Ֆրանսայի հետ զինուորական դաշնագրութիւններ կնքելու մասին սպանիական կառավարութեան սխալօրէն վերագրուած մտադրութեանց դէմ։

Կացութիւնը Ծ. Արեւելքի մէջ

110 ճարտնցիներ արտօնուեցան տովիէթական սահմանագրութիւն ունենալ

Խարպին.— 110 ճարտնցիներ՝ որոնց սակին սաստիկ մտահոգութիւն կը տիրէ, արտօնուեցաւ անցնիլ սովիէթական սահմանագլուխը ուր կը գտնուին այժմ ապահով վիճակի մէջ։

Ի. Ռուսիան պիտի տանի համաշխարհական յեղափոխութեան 15 ամեակը

Մոսկուա.— Պ. Սթալինի պահանջին վրայ, ռուսիոյ մեծ տէր մը պիտի գրաւէ սովիէթական յեփոխութեան 15 ամեակին ժողովրդական գործավար պ. Վօրոշիլօֆ ճառ մը պիտի խօսի Նոյեմբեր 7ին և այս ճառը պիտի տարածուի ռուսական գլխաւոր քաղաքներուն մէջ հաստատուած հօրթայէօրներու միջոցաւ։

Պ. Վօրոշիլօֆի և սովիէթական միւս զեկավարներու ինչպէս նաև համայնավարական պետերու ճառերը պիտի փոխանցուին դանազան լեզուներով այնպէս որ կարենան հասկցուիլ օտար բազմաթիւ երկիրներու մէջ ուր սովիէթները քարոզչութիւն կը կատարեն իրենց դաշին համար։ Կը կարծուի թէ պ. Սթալինի Թելագրութիւններու վրայ, այս ճառերը բուռն չափի լինին որպէսզի չերթնցընեն պետութեանց դիւրագրգռութիւնները։

Մինչ այդ, համայնավարական կուսակցութիւնը տարեկան յոբելեանը մը հրատարակեց որով «երկար կեանք» կը մաղթէ Ջհամայնքհարհային յեղափոխութեան» և սիմզզ. կայսերապաշտները կ'ամբաստանէ պատերազմը պատրաստելու մարքով, պատրաստութիւն մը զոր թաքցնելու նպատակ ունին եղեր զինաթափութեան մասին կատարուած բանակցութիւնները։

Ծայտարարագրութիւնը բանւորներէն կը պահանջէ որ իրենց կարելին ընեն հնգամեայ յատակագիծը գործադրելու և ապակոմհան ու ձախակո մեան ընդդիմադիրներուն աղդեցութիւնը իրենց վրայէն թօթուելու համար։

«Կարմիր Դրօշ» համաշխարհական թերթին տնօրէնին ձերբակալութիւնը Վիեննայի մէջ

Վիէննա.—Աւստրիական համայնավարական կուսակցութեան պաշտօնաթերթ «Կարմիր Դրօշ»ը գրաւուեցաւ ընդհ. դատախազին հրամանաւ և իր անօրէնը ձերբակալուեցաւ դատաճանութիւն դրդելու ամբաստանութեամբ։

Եուկոսլաւիան եղեւժական դժուարութեանց մատնուած

Նիւ—Եորք.— Կը հաղորդուի թէ մօտաւորապէս 45 միլիոն տոլար փոխարժէք ունեցաւ Եուկոսլաւական պետական պարտատոմսեր նոյեմբր. 1ին նկատուած են իբրեւ անվճար մնացած. այն պատճառաւ որ Եուկոսլաւիան անկարելութեան մէջ կը գտնուի ձեռք բերելու համար տոկոսներու և ամորթիսըմանի վճարման համար անհրաժեշտ օտար դրամները։

ՍՊԱՌԱԶԻՆՈՒՄՆԵՐՈՒ ԴԱԴԱՐԸ
Գերմանիան չի մասնակցիր երկարազգումի

Պէրլին.— Գերմանիան չպիտի մասնակցի սպառազինութիւններու դադարին 4 ամիս երկարաձգման։ Հեղինակաւոր չրջանակներու կը յայտարարուի թէ Գերմանիան չի կրնար մասնակցիլ այնպիսի միջոցի մը, իրաւունք հաւասարութեան վերաբերեալ իր պահանջին գոհացում արուելէ առաջ։

Զինաթափութեան Հարցը
Պ. ՆՕՐՄԱՆ ՏԷՅՎԻՍԻ ՄԷԿ ՀԵՐՔՈՒՄԸ

Ժընեւ.— Աւերիկեան պատուիրակ պ. Նորման Տէյվիս յայտնեց որ ինքը յայտարարած չէ երբէք թէ Մ. Նահանգները չպիտի ընդունին զինաթափութեան վերաբերեալ յատակագիծը։

Պ. Հէրիօի ճառը եւ Ֆրանս. յատակագիծը

Ժընեւ.— Ազգերու Դասակցութեան պատօնեաները կը խուսափին Ֆրանս. յատակագիծի մասին որեւէ կարծիք յայտնելէ։

Ընդհանրապէս կը կարծուի սակայն թէ այս յատակագիծը նոր հեռանկարներ կը բանայ զինաթափութեան խորհրդաժողովին համար։

Գ. Հենտերսեն պ. Հէրիօի ճառը կարդալէ յետոյ իբր թէ առաջարկեր է հետեւեալ կերպով. «Անհատական ցարդ յայտերուն առջեւ ունեցած յատակագիծներուն ձախողեցան իրականը»։

ԴԱՄԱՍԿՈՍԻ ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ
ԱԶԳԱՅՆԱԿԱՆՆԵՐԸ ԵՐԿՈՒՔի ԿԸ ԲԱԺՆՈՒԻՆ
ԴԱՇՆԱԳՐԻ ԲԱՆԱԿՑՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ՓՈՂՈՎԸ 15 ՕՐ ԿԸ ԵՏՏԱԶԳՈՒԻ

Երկկ Դամասկոսէն հեռաձայնով կը տեղեկագրենք.—

Ազգայնական երեսփոխանները մեծ ծամասնութիւնը պիտի մասնակցի ընդհանուր Երեսփոխանական ժողովին։ Ասոնք այս որոշման յանգեցան, ճկաթի ուեեենալով ժողովրդական փափաքներու ժողովուրդը կ'ըսէ որ ցարդ Ֆրանսացի ներ ոեւէ պատճառ ցոյց չտուին ժողովին ներուելու որոշում տալու համար։

Ազգայնական լիարճերեն մեկը հետեւեալ յայտարարութիւնը բրաւ.

«Մենք Ազգայնական երեսփոխաններս մասնակցեցանք ժողով եւ ստացանք պատասխանատուութիւնը կառավարութեան, ժողովրդական պահանջներ դատագրով մը արձակուելու համար։ Կրնա՞յ ըլլալ որ մենք հաւատիք ճերկայիս, երբ Պր. Բօնսօ կուգայ այդ դատագրի մասին խօսիլ մեզ հետ։ Կը վայե՞լէ մեզ որ 10 տարիէ իվեր մեր սպատած օրը երբ հասած է, մենք հաւատիք ատպարհգնե։

«Պ. Բօնսօ պատճառապես յայտարարեց որ Սիւրիական Սահմանադրական կառավարութեան մը հետ դատագրի մուրջ բանակցութեան մտնելու համար առաջնորդուած է Ֆրանսայի Առաջին Նախարարութեան կողմէ։ Հետեւաբար, մենք, այդ բանակցութիւններուն պիտի սկսինք եւ ժամանակը շատ պատեհ է, քանի որ Ֆրանսական դասիներին մէջ երեք մեծ ազատ կուսակցականներ կը գտնուին։ Այս երեք նախարարները՝ Էռիօ, Փօլ Պոնկուր եւ Տալադիէ ոտանց ի վեր Սիւրիացիներու փափաքները կը յարգին։ Նման պատեհութիւն մը հազուագիւտ է։ Չենք ուզեր կորսնցնել այս առիթը։

«Բանակցութեան մէջոցին եթէ տեսնանք որ Ֆրանսացիներու պայմաններ անընդունելի են մեզի համար, կը խզենք բանակցութիւնները եւ կը հետեւինք։ Այն ատեն մեր հետեւողը պատճառաբանեալ կրլլայ եւ իրաւունք կունենանք ազատորէն առջեւ»։

Կը տեղեկացուի որ Պ. Հէլլօ առաջարգ պատուիրակ պիտի նանանակուի Սահմանադրական կառավարութեան մը հետ դատագրի մուրջ բանակցութիւնները վարելու համար։ Պ. Հէլլօ տեւական կապ պիտի պահէ Պ. Բօնսօի հետ։ Միւս կողմէ ալ Սիւրիական Նախարարները կապ պիտի պահեն Հանրապետութեան Նախագահին հետ։

Իմացանք որ Նախարարական յայտարարութեան սկիզբը կը գտնուի հետեւեալ նախադասութիւնները. «Դանիլեան վստահութիւն կը խնդրէ յարգելի ժողովէն, ան միջապես բանակցելու համար դատագրի մուրջ»։ Այս նախադասութեան մուրջ համաձայնութիւն գոյացած է Պ. Բօնսօի եւ Դանիլեանի միջեւ։

Դանիլեան վստահութեան խնդրանքէն վերջ, Երեսփոխանական ժողովը 15 որ պիտի յեռածգի իր նստաշրջանը։ Այդ միջոցին դանիլեան բանակցութեանց կը մտնի։

Ազգայնականները երկուքի բաժնուած են ներկայիս։ Մեծամասնութիւնը կողմնակից է ժողովի մասնակցելու.իսկ փոքրամասնութիւնը, որոնց մէջ կը գտնուին բնդհանրապես Հալէպի ազգայնականները, գլխաւորութեամբ Իբրահիմ պէյ Հանանօի, բացարձակապես հակառակ են կառավարութեան եւ ժողովի մասնակցելու։ Դամասկոսի ազգայնականներէն Ֆախրի Պարուդի, Զէքի Խաթիպ եւ Հաճիմ Աթասի ճմանապես մասնակցելու հակառակ են։

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ ԼԱՔԱՓՈՒՈՑ ՄԷՋ

Ամսոյս սկիզբը տեղացող առատ անրեւներ եղած են նոր ճկուած ծառերուն։ Ձիթենիներու բերքը շատ առատ պիտի ըլլայ այս տարի։ Դատեերուն մէջ ձմեռնայիններ ծախասերմերը սկսած են։

Հոկտեմբերի ընթացքին Լաթաքիոյեն արտածուած է 2300 թոն արմտիք, հետեւեալ կերպով.

Կորեկ՝ 1900 թոն, ցորեն՝ 500, գարի՝ 75, փակլայ՝ 80, սոխ՝ 25, սիսեռ՝ 40, բուլղուր՝ 580։

Ներածուվներ եղած են շատ աննշան. 5 թոն Աւստրալիական ալիւր, եւ 20 թոն բրինձ։

Թէժպէքի առեւտուր բացուած չէ տակաւին։ Դամասկոսի վաճառականներ կը փորձեն իրարու հետ համաձայնիլ գիներուն չբարձրացնելու համար։

Մխախոտի առեւտուր կեցած է։ Դոխարաններ կը զգուշանան ոեւէ գնում ընելէ, ծխախոտի մենաշնորհի վերադարձի ճախագծին հետեւանքով։

ԴԱՄԱՍԿՈՍԻ ՎԱՐՁԱԿԱԼՆԵՐԸ

Դամասկոսի վարձակալներ որոշած էին ծուկաներ փակ պահել անցեալ երեքշաբթի։

Վերջին պահուն հրաժարեցան իրենց որոշումեն ճկատելով որ մեծ պիտի ըլլայ պահանջներ եւ ճանի որ չեն կրնար համաձայնիլ պահանջներուն։

ՅԱՐՁԱԿՈՒՄ ԿՆՈՋ ՄԸ ՎՐԱՅ

Ձանյեէն կը տեղեկացնեն կառավարութեան քէ՝ Շէֆիգ Սէյիմ անուն կին մը իր ամուսնոյն հետ այգիներ գացած էր, խաղող ժողվելու համար։ Ամուսինը եւ իր կինը իրարմէ հեռու կը գտնուէին։ Խալիլ Ղըվրի անուն մարդ մը կը ճերկայացնի Շէֆիգին եւ ձեռքի զենքը երկարելով կը սպառնայ անոր։ Շէֆիգն վախնալով կը փորձէ փախչիլ, սակայն մարդը բռնելով զայն կը հրամայէ ձեռքերը վեր վերցնել։ Երբ կինը գործադրած էր հրամանը, Խալիլ ճետ կառնէ եւ կը կրակէ։ Կինը սուրճէն կը վիրաւորուի։ Խալիլ երկրորդ անգամ կրակելով կը զարնէ հոն գտնուող տուրը։

Շատ հաջողի ձայնեն ամուսինը կը հասնի, սակայն ոճրագործը փախած էր։ Խեղճ կինը կը փոխադրուի տուն եւ կեն քարկուի դարմանումի։

ԶԻՒՐՇԱԻԱՐԱՆԸ ԿԸ ՏԱՌԱՊԻ ՏԻՐՈՂ ՏԱԳՆԱՊԷՆ

«Ցուպլէ»ներու ջնջումեն յետոյ ձիարշաւարանը սկսած է տառապիլ ծիրոյ ճն տեսական տագնապեն։ Անցեալներ գրեցինք որ ան պատճառներ բաւ կարգ մը պատճառներ խնայողական սեպհուումի մը նպատակով։ Նոյն այդ նպատակով այսօր դարձեալ դուրս նետեց աճ 70 երիտասարդներ որոնք կ'ապահովին իր զանազան սպասարկութիւններուն մէջ։

ՓԱՅՓԱՅ ԼԱՅՆԻ ՊԱՇՊԱՆՈՒՄԸ ԱՆԱՊԱՏԻՆ ՄԷՋ

Ամմանեն կը հաղորդուի թէ էմիր Ապտալլահ եւ իր որդիները մօտերս պատրաստ պիտի կատարեն աճապաղիկ մէջ, Փայփայլայնի ճամբուն երկայնքը։

Էմիրն ու իր հետեւորդները պիտի իջնեն Ռաթպա, պահպնելու մտ՝ համար մանալնելու համար աննոց հետ որ տարեկան որոշ գումարի մը փոխարեն պատպանեն խաղողի ճամբան։

ՀՐԴԵՀ ԳԻՒՂԻ ՄԷՋ

Կօսթա գիւղին մէջ առջի գիշեր հրդեհ մը ծագեցաւ։ Գիւղի վաճիճ առջեւ գրաճուող Ապտալլահ կինը, երեկոյեան հաց եփած էր օջախին մէջ, սակայն առանց մարելու կրակը վեր ելած եւ պատկած էր։ Կէս գիշերին, պատահմամբ, երբ վաճիճ խանճած արքնցալով կը պիտէր, տեսաւ որ նուսուցի բնակարանին բոլոր կողմերէն բոցերը կը բարձրանան։ Խուճոյն լուր կուտայ գիւղացիներուն։ Գիւղացիներ կը հասնին հրդեհին վայրը, սակայն ցնեցիներ դեռ ամբողջութեամբ խուճի մէջ կը գտնուին։ Շատ դժուարաւ կը յաջողին մարել հրդեհը եւ ազատել Նուսուցի ու իր ընտանիքը։

Սակայն ամբողջ տունը ու կենդանիները կայրին։

ԽՆՃՈՅԶԸ ԿԸ ՓՈԽՈՒԻ ՍՈՒԳԻ

Ալէյհն հետեւեալ հեռաձայնով կը տեղեկագրեն.—

Միխուլ էլ Հուէրիէ կեռակուռի հրաւիրած էր իր ազգականներէն Իլիասը եւ ի պատիւ անոր կարգ մը ուրիշ ազգականներ ալ հրաւիրած։ Ճաշի միջոցին ատուղական երգեր կերգէին եւ ուրախութիւններ կըննէին։ Երգիչներէն մեկը, կերեւի, բաւական խմիչ վերջ, իր երգերուն մէջ վիրաւորական բառեր գործածած է ընկերին հասցէին։ Կռիւ մը սկսաւ անոնց միջեւ, որու միջոցին Սապա Հուէյիէ իր ռեվոլվերը հաճելով կը կրակէ Նէսիպի վրայ։ Սակայն գնդակը կը վրիպի եւ կը վիրաւորէ Նէսիպի աղջիկը որ իր ճօրը հով կը գտնուէր։ Խեղճ աղջիկը ինչ վերջ կ'աւանդէ իր հոգին։

Ոճրագործը կը փախչի։

ՀՈՎԱՆԱՒՈՐԵԱԼ ԵՐԿԻՐՆԵՐՈՒՆ ՆԵՐԱԾՈՒՄՆԵՐԸ

Ներկայ տարուան երեք եռամսեակներուն ընթացքին հովանաւորեալ երկիրներ ներմուծած են 17,246,411 Սիւրիական ոսկիի արժէքով ապրանք։

Գլխաւոր ճայթայրիչ երկիրներն են կարեւորութեան կարգով.

Ֆրանսա՝ 2.033,529 Սիւր. ոսկի, Անգլիա՝ 1,808,661, Գերմանիա՝ 1,764,274, Գարսկոսլաւիա՝ 1,758,060, Իտալիա՝ 1,121,-905, Անդր Ծովագնաց՝ 1,173,168, Ճաբոն՝ 1,058,609, Թիւրքիա՝ 705,090։

ԿԱՐԱԳԻ ԵՒ ՁԻՔԱՒԻՂԻ ԱՐՏԱԾՈՒՄԸ

Վերջին երեք տարիներուն մէջ հովանաւորեալ երկիրները ունեցած են կարագի հետեւեալ արտածումները։

1929ին՝ 900 թոն, 814,686 Սիւրիական ոսկի արժէքով։

1930ին՝ 950 թոն, 689,952 Սուրիական ոսկի արժէքով։

1931ին՝ 730 թոն, 405, 506 Սիւրիական ոսկի արժէքով։

Ձիքաւիղի արտածումները բերած են հետեւեալ գումարները.

1929ին՝ 918,901 Սիւրիական ոսկի, 1930ին՝ 675, 233, 1931ին՝ 537, 967։

110 ՏԱՐԵԿԱՆ ԾԵՐՈՒՆԻ ՄԸ ՄԵՌԱԾ

Ալէքսանտրէթի մէջ մեռած է 1822ի ծնուածներէն, այսինքն 110 տարեկանին, Միխայէլ Աճարաօս անուն մարդ մը։ Անոր յատկանշական ճեռկայ գծուած են 50 հոգի, բոլորն ալ ճանգուցեալին զաւակներն ու թոռներ։

Միխայէլ Աճարաօս տաս հին չիտաս կներ ունէր եւ երկար դրուագներ կը պատմէ Իպրահիմ Փաշայի օրերէն։

ԱՆՁրԵՒ ԱԼԷՔՍԱՆՏրԷթի ՄԷՋ

Ալէքսանտրէթէն կ'իմացնեն որ անձնախրթաց երաշտի երկար ժամանակափրոցէ մը յետոյ չորսօր անընդհատ անձրեւեր է։

Այս ապատարար անձրեւներով մտակներ գտած են դարձեալ իրենց կորսնցուցած յոյսերը։

ԲՐՔԱԿԱՆ ՄԽԱԽՈՏԻ ՆԵՐԱԾՈՒՄԸ

Թրքական մամուլին վիճակագրութիւններուն համաձայն այս տարուան երեք հունմսեաններուն մէջ հովանաւորեալ երկիրներ ներմուծած են 554,000 հնչուն ոսկիի արժէքով բրքական ծխախոտ։

ՊԱՆԴՈԿԻ ՄՈՒԿԻ ՄԸ ՁԵՐԲԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆԸ

Ոստիկանութիւնը երեւան հանած է ու ձերբակալած Արթին Ծակոբեան կոչուած մեծ գոյ մը որ իբր գոհարավաճառ կը ներկայացներ ինքզինքը ու մասնագիտութիւնը ունէր պանդոկներ իջեցոյ ճամբորդներուն դրամապանակները պարպելու։

Գոյդ որ ձերբակալուած է Ալէյ «Օքէյ Շահինճի մէջ, պոռացեր է որ ինքզինքը գոհարավաճառ է ու պատուաւոր մարդ։ Բայց յետոյ խոսոփովներ է որ երեսունի մօտ պանդոկներ ընդունած են իր այցելութիւնը եւ իր գոյութիւններուն արդիւնքը շատ կարեւոր է։

ԿՐԹԱԿԱՆ ՄԱՐՄԻՆՆԵՐՈՒՆ ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԵԱՆ
«ԴՊՐՈՑԱԿԱՆ ԱՌՈՂՋԱՊԱՀՈՒԹԻՒՆ»
Հեղինակ Տ.Ո.Թ.Թ. Օ.ՆՆԻԿ ԿԷՐԿԷՐԵԱՆ

Այս գիրքը որ յատկապես պատրաստուած է ճախակրթարաններու ուսուցիչներուն համար, չերմապես յանձնարարելի է բոլոր Հայ Վարժարաններուն։

Անոր գործածութիւնը արտօնուած է Լիբանանի Ուսումնական Խորհուրդին.

«Ազգ. Վարչութեան Ուսումնական Խորհուրդը քննելէ վերջ Մեծ. Տիար Տ.Տ.Թ.Թ. Օ.Ննիկ Կէրկէրեանի կողմէն պատրաստուած «Դպրոցական Առողջապահութիւն» անունով գրքոյկը, կարծեմ անոր գործածութիւնը Լիբանանի Հայ Վարժարանաց մէջ»։

ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴ

ԳԻՆ՝ 4 ՓՆՏ.

Սպանալու համար դիմել.— *Կիւրիւնը Հայր. Միութեան*։

ՍԱԿԱՐԱՆ ՊԼԷՐԱԻԹԻ
3 ՆՈԵՄԲԵՐ 1932

	Ս. Ֆ.
Սգիպտ. բրաւրմ.	429
Անգլիկն. »	418
Տօլար »	126.60
Թրքական »	59.50
Գաճ Օրթոման	138
Իտալական Լիր 100	650
Շուէտական Տրախմի 100	75
Անգլկ. ոսկի	607
Ֆրանս. »	484
Սուոս. »	549
Արծաթ մէճիտ	22
Ֆրեսի Ֆօնս. Ա. Ֆ.	607
» » Բ. »	305
» » Գ. »	294

Սէճիտեան եպրաֆ Լիւ Ֆօնս Թէյճօճ՝ 5.12

մանչ զաւկին մահուան անկողնին առջեւ գտնուելով հանդերձ ոչ կրնար իր զգացումներն ու սէրը յայտնել և ոչ ալ ուրիշէ մը մխիթարութիւն կը տեսնէր։ Իսկ Քարլայլ աչքերէն արցունք հոսեցնելով տղուն անկողնին վրայ ծռած կ'սպասէր։

— Մի լար, հայրիկ, մի լար, ես չեմ վախնար երթալէն, Քիսուս ինձի համար կուգայ, ըսաւ Ուիլեըմ։

— Ինչո՞ւ պիտի վախնաս տղաս, սիրելի տղաս, դուն Աստծոյ մօտ կերթաս, երջանիկ ըլլալու կ'երթաս, քիչ վերջ մենք ալ պիտի գանք։

— Այո, անպատճառ պիտի գաք, գիտեմ, մամային լուր պիտի տամ, կարելի է ան հիմայ գետի եղերքը կանգնած նաւակները կը դիտէ և մեզ կ'սպասէ։

Քարլայլ սեղանի վրայ գտնուող թարմ ծաղիկները առնելով քամեց անոնց ջուրը և Ուիլեըմի չերթունքին կաթեցուց։ Տղան չարունակելով իր խօսքը։

— Հայրի՛կ, Քիսուս ինչպէ՞ս կրնայ ամէն նաւակի մէջ ըլլալ, կարելի է ամէնը մէկ չեն երթար։

— Քու նաւակիդ մէջ պիտի ըլլայ սրտահատորս։

— Այո, գիս առնելով Աստծոյ պիտի տանի և Անոր պիտի ըսէ։ «Ահա պզտիկ տղայ մը, ներէ անոր և գըթախտ ընդունէ, որովհետև ես անոր համար մնայի» Հայրի՛կ, գիտե՞ս որ մամային սիրտը կոտրած է։

Քարլայլ անոր իպատասխան ճակատը չոյեց։

— Հայրիկ, գիտե՞ս որ մամային սիրտը կոտրած է։

— Ուիլեըմ գիտեմ որ խեղճ մօրդ մահը չեկած, անոր սիրտը ճմռուեցաւ, սակայն տղաս, հիմայ անոր մասին չխօսինք, քու մէկտեղդ կը ցաւի՞։

— Այո, չունչ չեմ կրնար առնել, չեմ կրնար կլլել, ձօյսը տեսնել կուզեմ, ո՞ւր մնաց ան։

— Հիմայ կուգայ տղաս։

Արդէն երեկոյ եղած ըլլալով, արեւի վերջին ճառագայթները պատուհանէն ներս թափանցելով տարաբաղդ տղուն դէմքը կը լուսաւորէին։ Քարլայլ այդ միջոցին տուն եկած ըլլալով, ուղղակի տղուն սենեակը մտաւ և անոր դէմքին վրայ մահուան չուքը տեսնելով ըսաւ.

— Ինչպէ՞ս է, աւելի գէշ եղաւ.

— Այո, այսօր աւելի գէշ կը տեսնուի.

Պզտիկը հօրը ձայնը առնելով աչքերը բացաւ և հարցուց.

— Հայրիկ, այս դատավարութիւնը չի լրացա՞ւ.

— Ի՞նչ դատավարութիւն տղաս.

— Ֆրանսիս Լէվիսընի դատավարութիւնը.

— Երէկ լմնցաւ տղաս, բայց ատոր համար միտքդ հի զբաղեցներ, չարժեր.

— Բայց գիտնալ կուզեմ, գայն պիտի կախե՞ն.

— Այդպէս վճռեցին.

— Հօլլիճօնը ա՞ն սպաննած է.

— Այո.

Եւ այս ըսելէ վերջ Քարլայլ տիկին Վինի գառնալով հարցուց.

— Ո՞վ ատոր տեղեկացուցած է ատանկ բաներ.

— Ուիլըըն խօսեցաւ, պարոն.

— Բայց հայրիկ, Քիսուս պիտի ներէ՞ արդեօք անոր.

— Ուսալու ենք որ ներէ, ես կը փորձեմ որ ամենուն ալ մեղքը ներուի, բայց տղաս ինչո՞ւ անհանգիստ կը տեսնուիս.

— Այո, հայրիկ, անկողինէն կը յոգնիմ և կը ձանձրանամ, գիս վեր քաշէ տիկին.

Քարլայլ ինքզինքը վերցնելով երբ կը դիտէր տղան, ան արցունց.

— Հայրիկ, Լիւսին տո՞ւնն է, տեսնել կուզեմ գայն ձօյսն ալ տեսնել կուզեմ.

Բացառիկ Դիւրութիւններ եւ Պայմաններ

ԸՆՏԱՆԻՔՆԵՐՈՒ, ԴՊՐՈՑԱԿԱՆՆԵՐՈՒ, ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑՆԵՐՈՒ

Առողջ մնալու համար հաճգիստ մահճակալ մը ունենալու է՝ հաճգիստ կարենալ ննջելու համար։

Ֆինլանտական մահճակալներու մեծագոյն գործարանին մեր բնդհ. ներկայացուցիչի հաճգամաճով Ձեզ կ'րնծայենք առիթը աճկ օգտուելու համար։

Բաց տարի եւ աւելի դիմացայը կ'երաշխաւորենք, բնկոյզի ճմաճող փայտի մը օթուած սոյն մահճակալներ օրուան ճորոյքն են, կը ծալլուին, *թեթեւ, զօրաւոր զսպանակով*, եւ ամեն իսակի յարմարող։

ԳԻՆ ՁԷՆ 10 Ս· ՈՍԿԻ

—o—

ՎՃԱՐՈՒՄ՝ 3 ՄԱՍՆԱՎՃԱՐՈՎ

—o—

5 0 | 0 գեղչ վերոյիշեալ գներուն վրայ, այն բնթերցողներուն որոնք ներկայ յայտարարութեամբ կը ներկայանան մեզի

—o—

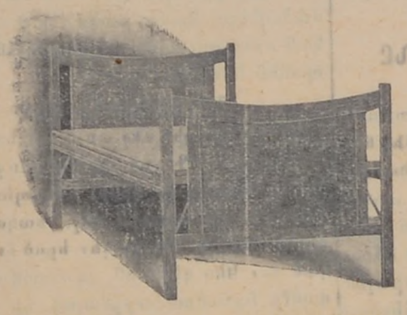

Ցիկին, աճօրուա ճորաժէճ զաւկիդ համար պիտի ուզես ունենալ լաւագոյն մահճակալը, *վերջին ծայր ներկայանալի ապիտակ գոյնով, նիքէլի մնբնական վերնլակով, երեխան վար իյնալէ ազգիլեր, եւ պատրաստուած գնատկան մնքոցով,* **Ձեր զաւկին կատարեալ հաճգիստը ապահովող, սոյն մահճակալները** *բոլորովին նորոյք մըն են* **Սիւրիոյ համար եւ միմիայն** *մեր քով կրնաք գտնել։*

ԳԻՆ ՁԷՆ 10 Ս· ՈՍԿԻ

—o—

ՎՃԱՐՈՒՄ՝ 3 ՄԱՍՆԱՎՃԱՐՈՎ

—o—

5 0 | 0 գեղչ վերոյիշեալ գներուն վրայ միմիայն բնթերցողներուն համար։

—o—

Նոյն իսկ եթէ գնելու միտ ալ չունիք այցելեցէք մեզ եւ տեսէք այն իրը որ կ'առաջարկենք Ձեզ, ուրիշ մը գնելէ առաջ։

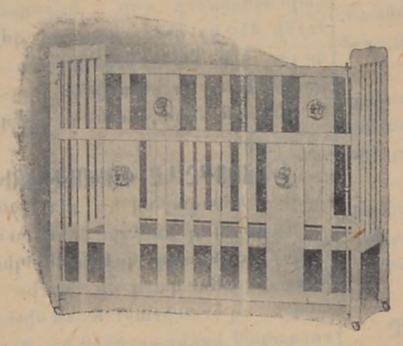

O. Y. EKWALL. A. B. (Finland)ի

Սիւրիոյ, Լիբանանի եւ Իրագի բնդհ. ներկայացուցիչ

Ս. ՔԷՇԻՇԵԱՆ, Khan-Chouny, Պաճfo ի Իսմաիճ ճիւղ տեսչի կողմը։

ՀՐԱՇԱԳՈՐԾ ՄԱՐԴԸ

ԷԼ ՀԱՁ ՄՈՒՀԱՄԵԴ ՊԷՑ ԷԼ ՖԷԼԷՔԻ

Փութացէք առնելու անոր կարծիքը ձեր բոլոր փափաքներուն համար։ Ան կը հանդարտեցնէ բոլոր չուարած եւ առնչուած մարքերը եւ կը վերադարձնէ անոնց փափաքածները։ Ի'իշխէ բոլոր ոգիներուն. հիքնօթիզով կը կարդայ ժարդուն ժամանումները. ձեռքի գծերէն կը կարդայ ժարդուն անցած, ներկայ եւ ապագայ կեանքը. կրնայ հասկնալ ամուսնութեան, համբորդութեան, սիրոյ, առեւտուրի, քննութեանց եւ այլն բոլոր գաղտնիքները։ Այս բոլորը կը ցուցնէ մարդուն, կարծես թէ գրուած բլլան թուղթի մը վրայ։ Հնոյ եւ ամուսնոյն միջեւ եղած դժուարութիւններն ու տարակարծութիւնները կը լուծէ Աստուծոյ Սուրբ անուններովը եւ Ամերիկեան եւ Եւրոպական գիտնականներու փորձառութիւնները օգտագործելով։

Ցիսուր եղողներուն ուրախութիւն և հանգիստ կը պատճառէ. ջղային և մտային հիւանդութիւնները կը դարմանէ։ Այս բոլորը մեծ յաջողութեամբ կը կատարէ։ Փորձը ամենամեծ փաստն է. անգամ մը այցելել բաւական պիտի բլլայ։

ՀԱՍՑԷ.— Գեղուր, Հանդէ Ղամի փողոցի արեւմուտքը, Ֆրանսական հիւանդանոցին մօտ, թիւ 9 բնակարան։

ԸԶԴԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

Ա.— Անոնք որ կուգան, իրենց միտքը պէտք է գրեն թուղթի մը վրայ և պէտք է պահեն.

Բ.— 1000 ղուռուշ կուտայ ան, եթէ չի կարենայ ճշդրտօրէն գիտնալ ննքակայի միտքը, գրուած արաբերէն լեզուով միտքերը չկարդնելու համար հարցուսի միջոցին.

Գ.— Եթէ նամակներու մէջ ամփոփուած չբլլայ երկու ռսկի, պատասխան չի արուիր։

ՋԱՎՋԱՎԱՁԵԱՆ ՄԱՐԻՉՆԵՐ

ՏԵՂԱԿԱՆ ԳՈՐԾ

Ջաւզաւվաճեան եղբայրներու հրդեհի մարիչներ, շինուած սրինճով ապահովուած են 20 ֆիթոյրաւ ճնշումի մը համար։

Անոնք արձանագրուած են քաղաքապետութեան անօրէնութեան մօտ և ճանչցուած Ֆրանսական թէճնիք Ճանճախումբի կողմէ։

Այս մարիչները այնքան ներկայանալի են որքան եւրոպական՝ները։ Գիները չատ ծայրայեղօրէն ածան ու արդիւնքը գրեթէ վայրկեանական է։

ՏՕՔԹ. ԳԷՈՐԳ ԿԷՐԿԷԱՆ

Վկայեալ Laurёat Ճարիկի Interne եւ այժմ մնայուն ՄԱՍՆԱԳԷՏ բժիշկ Ֆրացական հիւանդանոցի ԱՂՔԻ, ՔՕՒ, ԿՕՄՐԻՒ, ԱԿԱՆՋԻ և ԳԼՈՄ հիւանդութիւններու բաժնին։

Հիւանդ կ'ընդունի մէջ rue de Damas, No.715 իր գրասենեակի վերջ յարկ 2—5

Հիւանդները ուղղակի հիւանդանոց կ'երթնանուին իր կողմէ տրուած մուտքի բարօրով։

Աղքատ հիւանդներու ձրի դարմանում, ամէն օր կէսօրէ առաջ ժամը 10—12. հիւանդանոցի գրասենեակին մէջ։

ԳԱՒՐԻԷԼ Ֆ. ՔԷՐՉԷԱՆ

(ՀԱՏԱԿԱՏԱՐ ԿԱԶՄՈՒԹԵԱՆ)

Հիմնուած 1921 ին Գոլիս-Բեր—

Հին դիւրամատչելի պայմաններով կը կատարեմ ամեն կարգի նիէֆերանգ լոյսի գործուածներ (Installation). Ինչպես նաեւ մօտիկ եւ հեռաւոր գիւղերու։

Վաճառատուն կ'ասամնձեն նաեւ բոլոր նիէֆերագործիքներու ճոռոճները։ Մասնաւոր պատասխանութիւն բնակարանները նիէֆերացուցանելու համար։ Վաճառատուն Philips եւ Lux նիէֆերի լամբերու եւ ամեն տեսակ նիէֆերական պահեստներու։

Վերանորոգութիւններ։

Հասցէ — Վ. Ուզունճաճի գրասեն կից Պուրճ. B. P. 491

Ո՛Վ ՈՒԶԻՍ ՈՒՍԱՆՈՂ *Բնական է որ պրոգրսիւ սէֆերդ գնելէ առաջ տեսնես նաեւ ստանդարտ կը փնտռես*

Դուն գիտես որ ՍԹԱՆՏԱՐՏի կօշիկները լաւագոյններն ու ամենադոյններն են.

ԿԵԴՐՈՆԱՑԵՂԻ ՆԱՃԱՐ ԵՂԲԱՐՆԵՐՈՒ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ

VALDA

ԵՐԳԻՉՆԵՐԸ ԲԵՄԲԱՍԱՑՆԵՐԸ ԵՒ ՍԲՕՌԻ ԱՄԱՔԷՕՌՆԵՐԸ

ՓՈՐՁԵԼՈՒ ԵՆ ՄԻԱՅՆ

—ԲԱՍԹԻԼ ՎԱԼՏԱ—

ՆԵՐԸ

ՍՈՑՆ ԲԱՍԹԻԼՆԵՐԸ ԽԻՍՏ ԱԶԴԵՑԻԿ ԵՆ ԵՒ ԿԸ ԳՏՆՈՒԻՆ ԲՈԼՈՐ ԴԵՂԱՐԱՆՆԵՐՈՒ ԵՒ ՏՐՕԿԻՒՆԵՐՈՒ ՄԷՋ

Պահանջեցէ՛ք **ՎԱԼՏԱ** անունը կրող տուփերը

Ներկայացուցիչ՝ ՍԱԻՏԱ եղբարք

Փոսթարկղ թիւ 445

ՊԷՅՐՈՒԹ

Կարի եւ Ձեւագիտութեան Դասընթացք

Տիկին ՄԱՌՈՒ ԵՐԱՄԵԱՆ

ՎԿԱՅԵԱԼ ԴԵՐՁԱԿՈՒՀԻ

ԲԱՐԻԶԷՆ ԵՒ ՎԱՇԻՆԿԹՕՆԷՆ

Կարի եւ ձեւագիտութեան մասնագիտուհի, Տիկին Մառի նրամեան կը վերադառնայ իր արհեստանոցը, Մեծ Սէրայի դիմացը Նո. 78 տան երկրորդ արկը։

Երեք ամսուան միջոցին կը սորվեցնէ ամենավերջին նորաձեւութեամբ, կար եւ ձեւագիտութիւն իր բոլոր բաղդութիւններով եւ արդիական մեջոցներով, Droit-fils մեթոտով։ Իր ուսակիցներն կ'օժտէ Բարիզի ասխարհաճանաց Académie Daydou վկայականով։

Տոկոսի շինուածք, վայելուչ տեսք Հնչուն եւ բնական ձայն Ահա յատկանիշներ՝

ՈՐՈՆՅՄԱՄԲ ԿԸ ՁԱՏՈՐՈՇՈՒԻՆ

ԱՓՕԼԼՕ ՖՕՆՕՆԵՐԸ

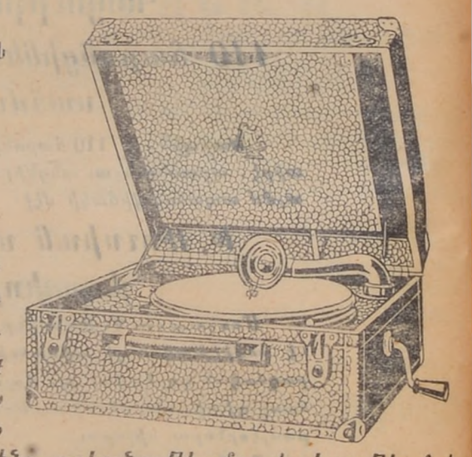

Հրապարակի վրայ գտնուղ բոլոր մարքաններու հետ կը մրցին Աբոլլօ ֆոնօները։ Մանաւանդ վերջին նոր մօտէլները, որոնք հասած են արդէն, անգերազանցելի են իրենց ասկուռնութեամբ, վայելչութեամբ և ժամչելի գիներով։

APOLLO GRAMOPHONE Co. Ltd

(of London)

ԱՓՕԼԼՕ՝ ՖՕՆՕՆԵՐՈՒ ԹԱՓՈՐԸ !!!

Կատարեալ համոզում գոյացնելու համար՝ անգամ մը այցելեցէք

MAISON APOLLO, Rue de la Poste, BEYROUTH

Փորդրաֆ եւ բօյօլ՝ ամէն ձեւի, անվիճելի որակ եւ առաւելութիւններ գիւրամատչելի գին, վճարումի դիւրութիւն։

Ընդհ. ներկայացուցիչ՝ Սիւրիոյ, Պաղեստինի, Անդրյորդանանի, Միջագետքի եւ Կիպրոսի.— ԳԱԻՐԻԷԼ ՍԻՆԱՆԵԱՆ

KOURKEN SINANIAN, Boîte Postale 642, BEYROUTH (Syrie)

— Շատ լաւ, տղաս, դրկեմ հիմայ, ես մայրդ բերելու պիտի երթամ։

— Մամա՛ս... հա միտքս եկաւ երկնքի մէջ մամա ինչպէ՞ս պիտի ճանչնամ, այս մաման չէ...

Բարլայլ պատասխան չի գտնելով լռեց։

Տղան չարունակելով ըսաւ.

— Գիտե՞ս երկինք պիտի գտնուի, տիկին Վին ալ դպէս կըսէ, ինքը տեսած է... և ի՞նչ ըսած էր տիկին ան քեզի։

Տիկին Վին վախէն սկսաւ դողալ, եթէ գետին մըտնել կարելի բլլար, հոն կը մտնէր իսկոյն։ Բարլայլ դառնալով երբ ուշադրութեամբ զինք կը դիտէր, Ուիլբըմ նորէն չարունակելով ըսաւ.

— Մամաս չատ ղոլացած է եղեր, քեզ ուղած է, մեզ ալ ուղած է, սիրտը կոտրած է։

Մր. Բարլայլ կարմրեցաւ և դարձեալ տիկին Վինի երեսը նայելով երբ զարմանք կը յայտնէր, տիկին Վին յարեց.

— Կը ներէք պարոն, այս տեսակ խօսքեր պէտք չէ ըսէի և ձեր ընտանեկան գործերուն մի'յամտէի, սակայն տեսնելով որ տղան միտքը չատ կը գլուխ'ցնէ և կը մտածէ, ես իմ կարծիքս յայտնեցի։

— Սակայն լսածներդ ճի՛շդ են, դուք հանդիպեցա՞ք մօրը։

— Ոչ պարոն։

Սակայն տղուն մահուան անկողնին չուրջ սուտ խօսքը յիշելով ձեռքերով երեսը ծածկեց։ Բարլայլ անոր մօտ երթալով հարցուց.

— Տիկին, կը տեսնէ՞ք անոր դիմագծին վրայ եղող տարբերութիւնը

— Այո պարոն, վրան տագնապ գալէն իվեր փոխուեցաւ, վախնամ մինչև վաղը ամէն բան վերջանայ։

Բարլայլ ձեռքը ճակտին և թևն ալ պատուհանին կոթնցնելով ըսաւ.

— Ջայն կորսնցնել, ի՜նչ դժուար է...

— Բայց հանգիստ պիտի ընէ, այս աշխարհի մէջ ամենագէշ բանը մահը չէ, այս անարդար աշխարհի ձեռքէն ազատուելով անդրի աշխարհին մէջ հանգիստ պիտի ընէ, երանի՜ թէ, բոլորս ալ հոն գտնուէի՜նք։

Այլևս սենեակի մէջ կատարեալ մթութիւն տիրած բլլալով, Բարլայլ մոմ մը վառելով տղուն երեսին մօտ բռնեց, տղան ըսաւ.

— Հայրիկ, լոյսը մի բերեր, չեմ ուզեր։

Այս միջոցին Լիւսի և Արչիպօլտ տուն վերադարձած բլլալով ներս մտան։ Տղան պաղ ու խոնաւ ձեռքը երկնցնելով, ըսաւ.

— Մնաս բարով Լիւսի։

— Մենք տեղ մը չենք երթար և ոչ ալ դուն կ'երթաս ըսաւ Լիւսին։

— Մնաք բարով, մնաք բարով, կրկնեց Ուիլբըմ։

Լիւսի ձեռքը բռնելով ծոեցաւ և անոր այտերը համբուրեց.

— Լիւսի, ես երկինք կ'երթամ, Արքին ո՞ւր է։

Բարլայլ Արքին բռնելով անկողնին քով վերցուց։

Ուիլբըմ զայն համբուրելով ըսաւ.

— Մնաս բարով Արքի՛ եղբա՛յրս, երկինք կերթամ, այդ կապոյտ և վայլուն երկինքը, հոն մամաս պիտի տեսնամ և պիտի ըսեմ որ դուն ու Լիւսին ալ շուտով պիտի գաք։

Գղտիկները բարձրաձայն աղաղակ մը արձակեցին, Բարլայլ զանոնք դուրս հանեց, իսկ Լէյտի Իզապէլ սենեակին մէկ անկիւնը ծունկի եկած և թաչկինակը երեսը բռնած, մէկ ծայրն ալ բերանը դրած կ'աչխատէր հեկեկանքը զսպելու։ Խեղճ մայրը իր անդրանիկ

AZTAG
JOURNAL QUOTIDIEN ARMÉN.
B. P. 587
BEYROUTH, Liban
Directeur-Propriétaire
HAIG BALIAN

ԳԻՆԵՐԸ
ՍԻՒՐԻԱ ամր. 550, վեցամսեայ 300 Ս.Դ.
ԱՐՏԱՍԱՀՄՆ. տարի 7, վեցամսեայ 4 ոսկի

ԱԶԴԱԿ

ՕՐԱԹԵՐԹ
ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԳԻՏԱԿԱՆ

أزتاك
جريدة سياسية ادبية اقتصادية عمة

ՇԱԲԱԹ ՆՈՅԵՄԲԵՐ 5 1932
ՁԵՒԸ Է ՀԱՍՏ 2.50 Ս.Դ.

Ձ. ՏԱՐԻ | Աւելի առաքում պահանջել բերքիս սեօրեակից հասցէին | Տեօրէն — Խմբագիր՝ ՀԱՅԿ ՊԱԼԵԱՆ | Չհրատարակուած ձեռագիրները չեն վերադարձուիր | Թիւ 177 (754)

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

ՄԱՄՈՒԼ

Երկրի մը երկրորդ իշխանութիւնը ժամանակին կը նկատուէր իր մամուլը։ Նոր բարքերը այդ մարդին ալ հասցուցած են իրենց աւերը։ Ներկայիս, շատ մը երկիրներու մէջ մամուլը ինքը իշխանութիւն է։ Հանրութեան այդ ձայնը այնպես ժողովրդէն չէ որ կը բարձրանայ, այլ երկրի իշխանութենէն։ Պետութիւնը ինքն է և՛ ընդդիմադիր տարր, և հանրային խղճմտանք և արգարութեան ձայն։ Այլ խօսքով այդ երկիրներու մէջ մամուլը գործիք մըն է փոքրաթիւ իշխանաւորներու ձեռքին՝ խեղդելու մեր յիշած մարդկային բոլոր առաքինութիւնները։

Մամուլի ազատութիւն վայելող երկիրները ալ բազմաթիւ են, բայց աւելի այլասերող երևոյթներ կ'սպառնան հետզհետէ անճանաչելի դարձնել այդ երկիրներու մամուլը։ Գլխաւոր չարիքը կ'առաջանայ նիւթական մտահոգութիւններէ, որ մեր օրերուն կը գերադասուի բարոյական ամէն հսկայզորութենէ։ Ափ մը ոսկի կամ արծաթ՝ նայած թերթի մը ազդեցութեան կշիռին՝ ու ահա կարող կ'ըլլան մարդիկ մամուլի էջերէն քոյն սրսկել բազմութիւններու սրտին մէջ, կասկածելի դաղափարներ տարածել, ժողովուրդներու գոյութե.ան հետ խաղալ, ժաքուր և սրբազան դաստեր արատաւորել, խլրագիր կամ տնօրէն կոչուածներու մեղսակցութեամբ խաչ քաշելով մարդկային ամէն տեսակ հասկացողութիւններու վրայ։

Կար ժամանակ որ տարբեր էր մամուլի դերը, բոլորովին հակապատկերը ներկային։ Գոյութիւն ունէր և՛ գաղափարի մաքրութիւն և մարդկային խիղճ, և մամուլը կը ծառայէր խորացնելու բարոյական հասկացողութիւններ և իտէալներ։ Բացարձակ չեն անշուշտ այս ճշմարտութիւնները, ինչպէս անցեալին մէջ ևս գոյութիւն ունէր նաև վաճառուած մամուլ՝ սակայն փոքրաթիւ, ներկային ևս գոյութիւն ունի գաղափարական մամուլ՝ թուական գրեթէ նոյն համեմատութեամբ՝ որ չնայած անշնչելի մթնոլորտին ու փորձիչ պայմաններուն՝ կը շարունակէ իրեն առաքելական դերը, պահելով գէթ փոքրիկ կայծ մը անցեալի չքեղ խարոյկէն, ապագայ լաւ օրերու յոյսը պլպլացնելով չուառած մեր աչքերուն առջև։

Ընդհանուր այս պատկերին մէկ փոքրիկ գիծը կը կազմէ նաև հայ մամուլը, անճիտուած ու հալածական ժողովուրդի մը այս «երկրորդ իշխանութիւնը», որ տակաւին զրկուած կը մնայ առջին իշխանութենէն, ու իր սեփական երկրէն հեռու հայ գիրն ու հայ խօսքը կը յաւատէ պահել անկարելի պայմաններու մէջ։

Մեր չորքօրեայ խմբագրականներէն մէկուն մէջ, ակնարկելով հարևանցի կերպով հայ մամուլի մասին, գտած էինք գոհացուցիչ անոր դերը։ Ժամնաւորելով այսօրուան տողերուն մէջ մամուլի վիճակը՝ կարող ենք մանրամասնել մեր կարծիքը՝ քանակէն բացի որակական արժէքն ալ կշռելու համար անոր։

Ինչ խօսք որ նաև մամուլը, սեփական հայրենիքի մէջ աւելի կեանաւոր հոդ կ'ունենայ բարգաւաճելու համար։ Միացուցած անոր անկախութիւն և պետական կեանք, և արդիւնքը կ'ըլլայ քոռիչք լայն հորիզոններու վրայ։ Կը ծաւալի մամուլը բոլոր խաւերու մէջ, կը դառնայ պետական ապրակ, բովանդակութիւնը կ'ըլլայ շահեկան ու ճոխ, կ'ըլլայ վերջապէս հարազատ հայելին սեփական ժողովուրդի պետականութեան։

Զրկուած մարդու իրաւունքը հոդ տարբական յարմարութիւն. ներէն, հայրենիքէն փշող հովերէն անգամ հեռու, յաճախ եօթը ծովե վերէն անդին, հայը մամուլ պիտի ստեղծէ, դպրոց պիտի բանայ ու իր առօրեայ ազգային ցաւերն ու պէտքը հոգայ։ Ընդունինք որ հերոսական ճիգեր է հարկաւոր այս բոլորին համար, և մեր թերութիւնները մատնանշելու պարագային չի մոռնանք լաւ տեղ մընալ մեր յամառութեան ու տոկունութեան տալու, մեր գաղափարական մաքրութեան՝ թէև փոքր թիւով մարդոց մօտ՝ որ գեղեցիկ յաւակնութիւնն ունի պահելու նպատակին տանող ուղիներու իտէալական անբծութիւնը։

Գրեթէ բոլոր գաղութներու մէջ գոյութիւն ունի հայ մամուլը, տեղ տեղ անոր թիւը կը հասնի տասնեակներու, իսկ ամբողջ գաղթաշխարհը իր մէջ հարիւրէ աւելի օրաթերթեր և պարբերաթերթեր կը հաշուէ։ Նկատի ունենալով մեր ցրուած վիճակը, դրական երևոյթ մը պէտք է նկատել այս յարաճուն թիւը։ Դիտենք որ թերթեր կան որոնք չունին ոչ գաղափարական մաքրութիւն, ոչ ազգային դիտակից և ոչ ալ օգտակար ըլլալու ժամհոգութիւն։ Աւելին, չունին մաքուր ու արժանի հայերէն մը, ինչ խօսք այլեւս անոնց բոպիկ բովանդակութեան մասին։ Այնուամենայնիւ, նկատի ունենալով մեր ցրուած վիճակը, հայութիւնը շրջապատող այլասերիչ պայմանները, և անհրաժեշտութիւնը հայ մը աւելի կապելու հայ գրին ու խօսքին, մենք կը գտնենք օգտակար քանակի այս աճումը, հոգ չէ թէ յաճախ զուրկ որակէ և ներքին արժէքէ։

Սխալ չ'հասկցուինք սակայն, մեր խօսքը չի վերաբերիր մամուլի այն մասին՝ որ ազգային գաւաճանութիւնը իբրեն գործի ասպարէզ է ընտրեցած։ Այդպիսիներու խնդին ու ծուխը իրենց, միայն թէ հանգիստ ձգեն այս ժողովուրդը։

Ու նաև չպիտի մոռնալ որ մամուլի օրականներ ունինք ներկայիս, որոնք միայն պատիւ կը բերեն մեր ժողովուրդին, որոնք իրենց աւիշը կ'առնեն ցեղին անջնջելի հոգիէն, հաւատարիմ կը մնան մեր յեղափոխական անցեալին, ու գրօշակակիրը կը հանդիսանան տևական ու հմայիչ պայքարի մը։

Ու ամէն տեղ հայութիւնը մը կապուի անոնց, հետզհետէ բացառաբար զանոնք դարձնելով ճոխ և ինքնաբաւ։

ԻՋԻՐ ԱՐՔԱՅ

(ՏԵՍԻԼ)

Կինը.— Դէպի ձախ, դէպի ձախ, միշտ բարձրանալով։

Սրեցը.— Ո՛ւր գնաց խեղճը, չի տեսնուիր ալ։

Չինուորը.— Ժայռերէն վեր մագլցեցաւ։

Սրիթասարդը.— Կառավարիչը ա նոր աչքերուն մէջ խարոյկի պէս կը բոցավառէր։

Գիւղացին.— Այն օրէն ի վեր որ թշնամիները սպաննեցին իր երկու զաւակները, մառախ վագրի մը նման կատաղի ու վանգաւոր դարձած է։

Աւազանին.— Ինչո՞ւ սպաննեցին իր զաւակները։

Գիւղացին.— Որովհետև մերժած էին հարկ վճարել թշնամի իշխանաւորին։

Աւազանին.— Միշտ նոյն պատմութիւնը։

Սրիթասարդը.— Հայու արիւնոտ պատմութիւն։

Սկեպտիկը.— Բայց ո՞վ կ'առաջնորդէ մեզ։

Գիւղացին.— Ես՛նքը, ես՛նքը, ա՛յս ես կը տեսնեմ իր առուները ժայռերուն վրայ։

(Նոյն պահուն վերէն փրցուած քառերու դէզ մը կը թափի վար)։

Կինը (միւսներէն աւելի առաջացած վերէն).— Բարձրացէ՛ք, բարձրացէ՛ք. մօտ է անձաւը. ես կը լսեմ չուներու կաղկանձիւնը։ (Բարձունքէն գայլերու ոռնոցներ կը լսուին, ու ժայռերուն դէմ բուեր իրենց թեւերը կը բախեն. վարը ամբոխը կը կը չարունակէ ազատել ու գոռալ)։

Կամաւորը.— Երբ արքային մօտ հանինք ո՞վ պիտի խորտակէ անոր չղթաները։

Սրիթասարդը.— Դարբին Արդաքը մեր հետն է։ ան յատկապէս այդ նպատակին համար ընկերացած է մեզի։ (Ոչ կանչէ). վարպե՛տ Արդաք, վարպետ Արդաք, յառաջ անցիր։

Սկեպտիկը.— Կը խորհի՞ք թէ մեր ձերկով չղթայազերծուած մէկը պիտի կրնար գտրնել մեր ազատութիւնը։

Կամաւորը.— Անկասկած։

Սկեպտիկը.— Բայց ան որ իր չղթաները չի կրնար քակել ինչպէ՞ս պիտի խորտակէ իր ժողովուրդին չղթաները։

Սրիթասարդը.— Հարցը իր չղթաները քակելու վրայ չէ, այլ ուրիշներուն։ Թակարդին մէջ բռնուած առիւծը կրնայ պէտքը զգալ աննչան առնէտի մը օգնութեան։

Սկեպտիկը.— Ուրեմն մեր դերը առնէտներու դերը պիտի ըլլայ. բայց մի՛ մոռնաք որ ազատուած առիւծը այլեւս մուկերու պէտք չունի իր ուժը ցոյց տալու համար։ Իսկ ի՞նչ պիտի ընէ Արքան առանց հսկաներու։

Կամաւորը.— Հսկաներ հայոց աշխարհը չ'ա՞ ունի. կը բաւէ անոնց ի մասն և յանդուգն առաջնորդ մը ճարել փրկութեան գործը դեկավարելու համար։

Սկեպտիկը.— Վարպետ Արդա՞ք։ Բայց քանի՞ քանի վարպետ Արդաքներ դեռ կը մնան մեր չարքերէն գուրս, իրենց մրճահարումով մեր սարկութեան չղթաները զօրացնելու յիմար ճիգին մէջ։

Կամաւորը.— Բայց դուք ըսիք որ մեռա՞ծ է Արտաւազդը, մինչ կը խօսիք դեռ իր չղթաներուն մասին. իսկապէս ատրօրինակ է ասիկա։

Սկեպտիկը.— Ես կը խօսիմ միւս հարտաւազդներուն մասին, անոնց որ կ'սպրին մեր հայրենիքին մէջ և որոնց ձեռքերն ու հոգին մեր աւելութեան մըրճահարութեամբ չղթայած ենք...

Գիւղացին.— Ես ոչինչ չեմ հասկնար այս խօսքերէն։

Աւազանին.— Ես ալ նոյնպէս։

Սրեցը.— Օրհնա՜ծ, ինչո՞ւ այս խօսքերով կ'զբաղեցնես մեզ, քիչ մըն ալ քալենք, ու կը տեսնենք իրական Արտաւազդը, հայոց արքան։

Սկեպտիկը.— Քալե՛նք, Տէ՛ր Հայր, ու ես կը փափաքիմ որ մենք հասնինք մինչեւ կատարը այս լեռներուն՝ հասմոզուելու համար, որ վաղուց, չո՛ւ վաղուց մեռած է մեր Թագաւորը։ Դուք գո՞յն գո՞ւր կը փնտռէք այս ամայի ու վայրագ բարձունքներուն վրայ։

Ձայներ (եռաձէն).— Առաջացէ՛ք, յառաջացէք... ո՞ւր է արքային քարանձաւը։

Սրեցը.— Բայց չէ՞ որ երկու երիտասարդները, անոնք որ ժայռերէն վար գահավիժած ու մեռած էին, նոյնպէս լսեր են Արտաւազդի խօսքերը։

Սկեպտիկը.— Այժմ անոնք մեռած են, ու մենք չատ ենք ուշացած այդ խոստովանութիւնը իրենց չրթունքներէն լսելու։ Գերութենէ ազատուելու իրենց բաղձանքն էր որ այս ամայքներու մահուան բերաւ իրենց երիտասարդ քայլերը։

Կամաւորը.— Մենք ևս պարտաւոր ենք չանուն մեր փրկութեան մեռնելու։

Սրիթասարդը.— Այսպէս սպրելէն հազար անգամ նախընտրելի է մահը։

Սկեպտիկը.— Ապրելու սեթևեթանքը գեր, հզօր է մահուան ցանկութենէն։ Որովհետև դուք մահուան համար կը մտածէք՝ չէք փութացներ փրկութեան մամը, մեռնիլը դեռ առաքինութիւն չէ, ապրելու կամք ունեցէք։

Ձայն մը.— Ապրելու մեր ցանկութեան համար կը փնտռենք մեր չղթայուած արքան, մեր մեծ առաջնորդը։

Ասեղը (վերէն).— Ե՛ս եմ առաջնորդդ եմ, զգաստութեան կատարնեռու ռահվիրան, հետևեցէք քայլերուս։

Ձայներ (վարէն).— Ցառաջացիր, կը հետևինք քեզի, առաջնորդո՛ղ։

Ուրիշներ.— Առաջնորդը չէ ան, քիչ առաջ սպաննեցին անիկա։

Կինը (վերէն).— Բարձրացէ՛ք, բարձրացէ՛ք, հրաշքի գիշերն է ասիկա, մուրթին մէջ կը նշմարեմ մարդկային առուեր մը, որ քարայրին ուղղութեամբ կը քալէ։

(Նոյն պահուն խեղճը կը մագլցի մայրերէն վեր)։

Կամաւորը.— Կը հասնինք ահա։

Սրիթասարդը.— (Գարբին Արդաքին) մուրճդ պինդ բռնէ վարպետ Արդաք կը մօտենայ փրկութեան ժամը։

Դարբին Արդաք.— Հոգիս ուրախութենէն կը ցնծայ, բազուկներս դարերու ուժով ուռած են։ Ե՛ս պիտի խորտակեմ հայոց արքային չղթաները։

Սկեպտիկը.—Վարպե՛տ Արդաք, գոյութին մէջ հարուածներդ չխալ չտեղաւ։ Շղթաներո՛ւն, ուղի՛ղ չղթաներուն...

(Նոյն պահուն սաստիկ քամի մը փչէ մայրերուն վրայ, ու մուրթը երթալով կը զօրանայ. լերան անցքը կը դառնայ գրեթէ անկարելի. ձայներ, բացագանչութիւններ։

Ձիուորը.— Ո՞ւր է կինը, ան որ պատմեց մեզ թէ լսեր է արքային խօսքերը։

Կամաւորը.— Վեր ելաւ, խեղճէն քիչ յետոյ։

Գիւղացին.— Ոտքերուս առջև անցքը կը ճիւղաւորի, ո՞ր կողմէն արդեօք պէտք է բարձրանանք։

Սրիթասարդը.— Մի՛ կ ըրէք, մի՛կ ըրէք, ձայներ կը լսեմ բարձունքի ուղղութեամբ։

(Կը լսուին վերերէն մարդկային ձայներ)։

Կամաւորը.— Ձուլ հրամանիդ պատրաստ կամաւորներու բանակ մը քեզ կ'սպասէ։

Սրիթասարդը.— Մենք քեզի պէտք ունինք, մենք առաջնորդ մը կ'ուզենք, այդ դուն ես, Մեծդ Արտաւազդ, իջիր ու առաջնորդէ մեզ։

Ամբոխը (յուզուած).—Կեցցէ՛ Արտաւազդը, մա՛ն թշնամիին։

Սկեպտիկը.— Բայց ո՞ւր է խեղճը։

Ձայներ.— Իջի՛ր Արքայ, իջիր սուրիդ ուժին ենք կարօտ։

(Նոյն պահուն սաւերը կը յառաջանայ արագաքայլ ու մականը ոդին մէջ չարժելով կ'աղաղակէ)։

— Ես տեսայ Արտաւազդը՝ մեռած է արքան այս բարձունքներուն, չէ՛ք հաւատար խօսքերուս, ահա մէկը իր չուներէն, — (կը նետէ ամբոխին առջև սպանուած էգ գայլ մը, նոյն հետայն ավպերու սաւերէն բարձրացող լուսնի լոյսով բազմութիւնը կը տեսնէ սպանուած գազանը, իսկ խեղճը ահեղագոռ ձայնով մը.)

— Այժմ ե՛ս եմ ձեր Արտաւազդը, ես պիտի առաջնորդեմ ձեզ արիւնոտ յաղթանակներու և կարմիր վրէժին, հետևեցեք ինձի...

Կամաւորը.— Կը հետևինք ահա, առաջնորդէ մեզ...

Սրիթասարդը.— Այո՛, յանուն կարմիր վրէժին առաջնորդէ մեզ...

Ձայներ (գոռգոռած).— Ցանուն կարմիր վրէժին, կարմիր վրէժին...

(Վերջ) ԿՈՐԻՒՆ ՊՈՆՏԱՑԻ

ԾԱՂԿԱՓԱՂ ՀԱՅ ԼԵԶՈՒԻ ԲՈՒՐԱՍՏԱՆԵՆ

ՀԱՑՈ՛Ց ԱԶԳ...

...Հայո՛ց ազգ, ձեր ջանին մեռնիմ, հայո՛ց աչխարհ, էն ո՞ր կաթը ծծեցինք, որ դուք էս հոգին ունեցաք, էս սիրտ ձեր միջումը պահեցիք ...էն ի՞նչ քարացած սիրտ պէտք է ըլլի, որ ձեզ չըսիրի, ձեր փառքը չի գովի։ Դուք իրար պահեցէք, ձեր հողն ու ազգը պաշտեցէք։ Ա՛յ հայ տղէ,—բայց աչքս ճամբուն է, ականջս ձէնի՝ ձեր ձայնին, դուրբան՝ չթողաք որ էս մուրազս հետս գերեզմանս տանիմ ևս...»։

Խ. ԱՒՈՎԵԱՆ

ՑԵՂԻ ՀՈԳԻՆ

Երկու հազար տարուց ի վեր աւերակներուն աչակերտ ենք և դարձեալ հետևողութիւն ենք կրեւ մեր մէջ, որպէս ամենօրեայ պարզ զգեստներու տակ թագցրած զրահ։

Մեր հին, հեթանոս տաճարների աւերակները նոյնքան նուիրական խորհուրդ են ծածկուած, որքան որևէ քրիստոնէական եկեղեցի, վանդի երկուքի մէջ էլ ցեղի հոգին կայ, նրա բարոյական կերպարանքը, հայրերի թողած ժառանգութիւնը։

Ձեզիր է թեթևամտօրէն խաղալ ազգ. արժէքների, լեզուի, հաւատալիքների, արուեստի և այլ կարևոր ըմբռնումների հետ։

Բոլոր տեսակի բռնութիւնները, որոնք մի ազգի ներհուն յատկութիւններն ու կարողութիւնները են ճգնում խաթարել ու խեղաթիւրել, պատմութեան անէծք են։

Այժէն մի բռնաւոր, որ մի ազգի հոգևոր կեանքին է սեկնում իր նզոված թաթը, թշնամին է ոչ միայն մի երկրի, մի ցեղի, այլ համայն մարդկութեան։

Զարհուրելի է իւորհիլ, որ պատմութիւն ստանալ այս կարգի յանցանքների մի տխուր շարան է։

Ա.ՀԱՀԱՐՈՆԵԱՆ

ՊԱՊԻԿԸ ԹՈՌՆԻԿԻՆ

Ամբողջ զօրութեամբդ աչխատիր հողը ձեռքէ չհանել։ ոչ միայն հողը քեզ պէտք է, որ հաց կուտայ քեզ, երբ աչխարհի վրայ կ'սպրիս, այլև անոր համար, Աստուած չատ արև տայ քեզի, որ երբ մեռնիս գերեզմանդ համար այ երկու կանգուն հող պէտք է. չգիտե՞ս դու, մարդիկ գերեզմանի հողի վրայ ալ կը կռուին. վա՛յ անոր, որ կը մեռնի և թաղուելու տեղ չունի, զի գերեզմանի հողն ևս մարդու համար մի սեպհական իրաւունք է։ Ասել կ'ուզեմ, Թոռնի՛կ, մարդ իրեն ծնած օրէն հողով կ'սպրի և երբ մեռնի, դարձեալ հող պէտք է որ ընծառակ թաղուի։

Այսպէս, Թոռնիկ, հողը պէտք է կեանքին ու մահուան օրը, ասոր համար պապիկը քեզ հողին հետ կապեց ու պրսակեց, որ պինդ գրկես հողը, չթողուս որ ուրիշներ ձեռքէդ յափչտակեն, դու անհող մնաս, սառուկ լինիս, երթաս ուրիշի դռներ վարձկան մշակ դառնաս։

ԽՐԻՄԵԱՆ

ՀԱՅ ԼԵԶՈՒՆ

Պէտք է զայն գործածել գիտնալ, պէտք է զայն սորվիլ, զի աչխարհաբար ըսելով՝ չկարծենք թէ առանց սորվելու, առանց ուսումնասիրելու կրնանք ուզածնիս ընել, խօսիլ լեզուին հետ. պէտք է լաւ սորվիլ կանոնները զոր ունի ան, պէտք է մանր զննել երփնաւորութիւնները որ այդ լեզուին ոսկի զարդերն են, բայց այս ամէնը կ'ըլլայ այն ատեն երբ լաւ կը ճանչնանք մեր հին լեզուն, ազնիւ լեզուն, և այն ատեն չատ աւելի դիւրին կըլլայ այդ ազնուութիւնը հաղորդել նաև նոր լեզուին...

Սիրենք այս լեզուն, չամչանք ուղիղ գրել. այս է մեր պարտքը, մեր աչխատնէն մեծ հարստութիւնը որևիցէ ազգի հանդէպ։ Մենք զաւակներն ենք ազնիւ լեզուին սահմոզուներուն, իբր արժանաւոր զաւակներ անոնց, տանք մենք ալ մեր նոր լեզուին այն ազնուութիւնը, որպէսզի մեր թոռներն ալ ըսեն որ մը մեր աչխարհաբարին վրայ խօսած ատենին...

Այս ազնիւ լեզուն սահմոզող ազգը չի կրնար սեռնիլ...

Կեցցէ՛ ուրեմն հայ լեզուն, կեցցէ՛ հայ ազգը...

Հ. ԱՐՍԷՆ ՂԱՋԻԿեԱՆ

ՄԱՍԻՍ ԼԵՐԱՆ

Մասեաց սա՛ր Մասեաց սա՛ր,

Այս վաթսուն գարուն իմ գլխէս կ'սպցնի. իմ ալիքս ճերմակ, քու գագաթդ ճերմակ, ես չէի տեսեր այսպիսի մեծ վանդ։ Ո՛հ, չեմ կարող ժուժել։ Այլ դուն, յաւիտեան՛ց արձան, դուն քու բնակիչներուդ, քու զաւակներուդ վիճակը այսպէս դառնագոյն կը տեսնես, և ինչպէ՞ս կը ժուժես։ կամ ինկի՛ր դուն ալ, ինկի՛ր, կործանէ՛ այս ազգին հետ, կամ պահէ՛ ատնք ալ, քանի որ կ'ողջագուրուիս դուն երկինքին ցօղին ու ամպերուն հետ։

Այո՛ քու որդիներովդ դեռ կը բերկըրիս։ Անոնք դեռ Հայ են, և քանի որ հայ են, կեանք ունին, կ'սպրին։ Աստուած ազգ մը կը ձգէ, կը մոռնէ, բայց իսպառ չի կործաներ. զայն կը մերկացընէ, հայրենիքէն ալ կը հանէ, կը ցրուէ կը սարսռէ, բայց քանի որ այն ազգը իր անունը, իր լեզուն և կրօնքը կը պահէ ու չի փոխեր, այն ազգը չի կորսը-

Ց. ՊԱՐՈՆԵԱՆԻ «ՄԵՂՈՒ»Ն ԿԸ ԽԱՓԹԷ

Բառերու Սահմանումներ

Գաւմուքիւն.— Եւրդ նայէլ, «աչեզ տեսնել։

Աղջիկ.— Առանց հասցէի կնքուած նամակ մը, որուն ուէր ըլլալ ուզողը հասցէն իր անունը կը գրէ։

Ծերութիւն.— Մահուան հետ «ճիլվէ» ընող մը։

Փառք.— Այնպիսի բան մը որուն արժանիքը կ'աւելնայ երբ գինքն ունեցող անձը յայտնի չըլլէ։

Ազատութիւն.— Հեղուկ մը որ եթէ մանի մէջ դրուած չըլլայ՝ կը թափի ու կը կորսուի։

Անձնասէր.— Ա՛յն որ իր ուսեալութիւնը հասկացողին կրակի կուտայ գրացիին տունը։

Ի՞նչ տարբերութիւն կայ

Ոսկիին եւ իրաւունքին միջեւ.— Առաջինը գինքը չունեցողին կրնայ պատկանիլ, իսկ երկրորդը՝ գինք ունեցողին միայն արուելու է։

Հիւանդին եւ բժիշկին միջեւ.— Առաջինը հիւանդին համար բժիշկ կը փնտրուէր, որ հիւանդը չմեռնի. հիմա ալ բժիշկի համար հիւանդ փնտռելու է, որ բժիշկները սպրին։

Գինովութեան եւ խենդութեան միջեւ.— Առաջինն առժամեայ խենթութիւն մըն է. երկրորդը՝ մշտնջենական գինովութիւն մը։ Երկուքէն ալ զգուշանալու է որովհետեւ տարբերութիւնը ահ միայն ժամանակի մէջ է։

Առանց եւ կանանց միջեւ.— Առաջինները կը նային առանց տեսնելու, մինչ դեռ վերջինք կը տեսնեն առանց նայելու։

Անկապ կարծիքներ

Եթէ մարդոց փոքրիկ մասը սիրապատկան է իմաստութեան մասին, ամէնքն ալ էմպիրիքսթեան մասին։

Ապրանիճներ.— Լեզու (կը գտնուի մարդոց բերնին մէջ)։ Վարդ (կը գտնուի աղջկանց այտերուն վրայ)։ Այս երկու ապրանքները զիրենք վաճառողնե՛րը կը ծախեն, ոչ թէ կը ծախուին զիրենք վաճառողներէն։

Սէրը բարոյականի մէջ կը փընտռուի, չղոզորթութիւնն ալ անբարոյութեան մէջ։ Սակայն երբ անբարոյութենէն բարոյական և բարոյականէն անբարոյութիւն քաղուի և ատոնք ի մի ձուլուին, կը ծնի բարեխառն առաքինութիւն մը... Ե. Ե. ՊԱՐՈՆԵԱՆ

ւիր։ Գոյութիւնը և կեանքը ոչ թագաւորին թագին ճաճանչաւոր գոհարներուն մէջ է, ոչ գոռ և հաւժկու զօրապետին ահեղ հրամանին մէջ, ոչ նախարարին մեծութեան, ոչ գանձերուն ճոխութեան ոչ հսկաներու բազմութեան, ոչ պղոզ-վատին երկաթին, ոչ սուրին նիզակին, ոչ կերպասին, բեհեղին, ոչ ճարտասանի լեզուին մէջ։ Այլ այդ օրրազան տարրերը ժողովուրդն է միայն, քանի կապրի ժողովուրդ մը իր սեփական ազգային կեանքով, կ'ապրի ազգային լեզուով, կ'ապրի իր հարբենիքին մէջ պաշտած և իր նախնիքներուն պաշտած ճչմարիտ կրօնքով, այն ժողովուրդը՝ թէև յաճին գեղջուկ մնացած ըլլայ, սակաւաւոր և յաճին աղքատ, յաճին սարսուռը համարուած ըլլայ, բայց ազնիւ է, կենդանի է, լուսաւոր է, անոր սիրտը հայրենիքը չի մոռնար, անոր հոգին Աստուծոյ կը պաղատի իր պահպանութեան համար, և հայրենի ու ազգային յիշատակներ կ'եռացնեն անոր երակները, կը վառեն անոր խորհուրդը, կը յարուցանեն անոր հոգին։

Ո՜հ, Մասի՛ս, թէ իյնան քու որդիքդ, թէ ցրուին քու որդիքդ, թէ ըսարկանան քու որդիքդ, ես կը մեռնիմ։ Դուն անմահ ես։ Ըսէ՛ անոնց սա պատգէրը. պինդ Քո՛ղ պահեն իրենց լեզուն, պինդ իրենց անունը պինդ, իրենց կրօնքը։

ԳԱՐԵԳԻՆ Վ. ՍՐՈՒԱՆՋՏԵԱՆՑ

ԳԵՐԻՆԵՐԸ

Իմաստուն մը, իջած անձնաւօր բարձունքէ մը՝ կը քայէր գէպի Աւորեստան։ Իր ճամբորդութեան ընթացքին, խորհրդաւոր արշալոյսը կը ծիրանազարդէր երկնքին ճերմակ պարտէզը։

Աժդոհ կը հեռանէր իմաստունին, սոսկնց հանգնալու քէ՝ ո՞ր աստուածներն էին որ իրեն ընկերացած՝ կը փոխէին անոր հետքերուն հրաշալի չուչաններ եւ ձիթենիի տերևներ։

Ժողովուրդը միացած իրեն, աստուածային մեղր կը խմէր անոր խօսքերէն։ Այդ մեղրը չինուած էր ուրկնաբոյրներով ու կենսապարկա բալասաններով, խունկի բուրմունքին հանգոյն միօրինակ։

Դինովնալու համար անոր բերնէն իաֆուող բառերով, մշակները արօրներու ժամերը կը ձգէին։

Իսկ ինքը հանդարտ, յամրաքայլ վազող ամբոխներու բացականչութիւններուն մէջէն կ'անցնէր վեհօրէն։

Մարդիկ լսելով այդ իմաստունին երկնային բառերը, վսեմ խորհուրդներու գաղանիք» կը յորդորէին անոր պերճ լեզուն։ Ու իր ունկնդիրները, այլևս կ'արհամարէին կարճատև կեանքի մը խարուսիկ երևոյթներ ու վաղանցիկ պատրանքները։

Ու անոնք կը փակէին իրենց նոր ժպրտած աչքերը խաբող լուսաչողին ու հոգինին կը բանային երազներու եւ վսեմ խորհուրդներու չքեղութեանը միայն։

II

Աւորեստանի թագաւորը յոգնած դիտելէ ցանցերու մէջ ասղուող առիւծներ, զգուած նետերու կարկուտին ակ արիւնահոս գուլերու տեսքէն, եւ նոզկանք զգալով կիներու բուրումնաւէտ ու թարմ միսերու վայելքէն, բերիլ տուաւ այս խորհրդաւոր նշանաթը իր չքեղափայլ պալատը։

—Ծերունի, ըսաւ թագաւորը, դո՛ւ որ հրաշալի յայտնութիւնները կ'ոգեկոչես, դո՛ւ, որ խաղաղութեան, երջանկութեան, տեսիլքները կը պարզես, դո՛ւ, որ այլ աշխարհի մէջ կը թագաւորես, քեզի է որ ես՝ կը բանամ արքայ ես աշխարհիս զարհուրանքներէն պարտուած, իրական աշխարհի մը գեղեցկութեանը կը տեսնեմ միայն։ Ինչպէս որ անդունդներու մէջ նետուած վագրերու ոռնոցները գիշերուայ աղջամուղջերու մէջէն մեզի կը հասնին, այնպէս ալ, իմ էութեանս մէջ տարափոխ աղաղակներու ժայթքումներ կը լսեմ, որքան որ երկաթեղէն զրահներով ծարմիրներս է ծածկուած։

Ո՛վ ծերունի, դադրեցուր հոգիիս մէջ ոռնացող վագրերու ձայները, ցոյց տուր ինձի հանգստավայր մը, խաղաղութեան դաշտեր, մշտականանչ ծառեր, ու այն կապուտակ գետերը, որ ալեբախ կը թաւալին դէպի կոյս հորիզոններու անհուն անդունդները»։

Իմաստունը պատասխանեց հանդարտ ձայնով մը։

—«Ո՛վ արքայից դո՛ւ արքայ աշխարհակալ եմ՛ր, աստուածներու որդի՛, դու միշտ հեզներ ես քու պալատդ անդին լսուող գաւազին ողբերը թշուառ ծնունդներուն, դո՛ւ այս մեծատարած երկիրներդ բանաի ես վերածեր կերտուած կրանիթէ։ Մէջի եղկելիներուն ոռնոցներովը միշտ երկինքը կը թնգայ։ Մարդասէր քաղաքներ մէկ մէկու վրայ բարդուած՝ կը մնան, անէծքի անչէջ բոցերուն քեզի ուղղած։ Քու էութեանդ մէջ ոռնացող ձայները արձագանգներն են ծովատարած բողոքներուս բազմականչութիւններուն։ Լսէ՛, արքա՛յ, թէ ի՞նչ են յայտնութիւնները։

Տեսայ որ մեր ասպետներու բազմաւառութիւն մը կը փայլէր աստուածներու և թագաւորներու գլխուն, բայց

ՆԻՇԵՐ ՍԻՐՈՑ ՄԱՍԻՆ

Կիները կ'առաջնորդեն այրը դէպ ի իր կիրը։

Այրը կ'առաջնորդէ իր կինը դէպ ի այրերը։

— Ամօթխածութիւնը զգացուց մըն է զոր այրերը կը կարծեն թէ կիները ունին։

— Բարեկամութեան մէջ աւելի օտար սեր կայ քան սիրոյ։

— Եթէ մեծ իսկապես զօրաւոր բլլային սիրոյ մասին պիտի չմտածէինք։

— Կինն է որ կ'ընտրէ այրը որ գիտէ պիտի ընտրէ։

— Ամուսնութիւնը կը պատէ սերը այնքան քանդր հզով մը որ կը ծածկէ անոր ծարժումները։ Ամուսինները չեն հրսկեր այլեւս անոր վրայ, կարծելով որ ժամանակը զաղջաբար գայն կը զօրացնէ։ Հարուած մը կեցուը կը բանայ. անոնք կը ճամարեն որ ոչինչ մնացեր էր մէջր։

— Պէտք է բիչ մը ճմաճ բլլալ իրար հասկնալու համար, բայց բիչ մը տարբեր իրար սիրելու համար։ Այո՛, ճմաճ եւ տարբեր։ *Օտարական բառը ի՞նչ սիրուն է...*

— Կիները առաքինի չեն բայց մեզի տուեր են առաքինութիւնները։ Ու իր ունկնդիրները, այլևս կ'արհամարէին կարճատև կեանքի մը խարուսիկ երևոյթներ ու վաղանցիկ պատրանքները։

Մարդիկ լսելով այդ իմաստունին երկնային բառերը, վսեմ խորհուրդներու գաղանիք» կը յորդորէին անոր պերճ լեզուն։ Ու իր ունկնդիրները, այլևս կ'արհամարէին կարճատև կեանքի մը խարուսիկ երևոյթներ ու վաղանցիկ պատրանքները։

Ու անոնք կը փակէին իրենց նոր ժպրտած աչքերը խաբող լուսաչողին ու հոգինին կը բանային երազներու եւ վսեմ խորհուրդներու չքեղութեանը միայն։

Դեռ պատուհասի աղէներուն չենթարկուող արքաները ի զուր զոհ կը փնտռտցնէին աստուածներուն։

Մարդկային կաշիներով երկարձգուած պալատներու ժխիներուն մէջ նետած թագուհիներ ժխիր կը ցանէին գլուխնուն։ Իսկ անդին ատնկուող, հարատահոսող գերիները կը պարէին արիաչողին ճաճանչներով թագաւորած։ Բանուորներու բուրաստաններէն հոդմաւոր ծաղիկներու չափրակներով կը պճնուէին գերուհիները։

Աւորեստանի թագաւորը սրտմտած գլխատել տուաւ իմաստունը և անոր արիւնաներկ գլուխը գամել տուաւ պատրակի մը ծայրը։

Այդ գլուխն է որ այն օրէն ի վեր արիւն կը հոսեցնէ վերջալոյսի ոսկիին մէջ։

ԲԻԼԻՒ ՔԻՒԶԱՒ

Թրգմ. Ա. Ե. ԵՐԷՑԵԱՆ

Միևնոյն ժամանակ Նորափայլ այդուն լոյսը կը գոհարազարդէր Արևելքը իր ոգեհոն ճառագայթներովը ու չէկ կայծերովը։ Սարուկ, ազատութիւն եւ բաղդ, թշուառներու բանակները մէկ մէկու եաեչն կը խոյանային դէպի նոր բաժակ յոյսն Արևուն, Անդղերու չարագուշակ թռիչքներու ատկ անոնք մէկ մէկու կը բախէին։ Բռնապետութեան հանգստավայր հանդիսացող և գերիներու ոսկորներով կերտուած բերդերը կը ցնցուէին հիմնովին անէծքի որոտումներով։

Ու այդ բարձր աշտարակներն ու բերդերը կ'սկսէին երերիլ և հսկայ ժայռեր տեղատարափներու պէս վար կ'իյնային զիրենք դիզել տուող բանուորներն ալ գլխուն։ Կրակը թեւեր առած կը կը սաւառնէր հրկիզողներու ժարմին. ներու մխին մէջէն։

Դեռ պատուհասի աղէներուն չենթարկուող արքաները ի զուր զոհ կը փնտռտցնէին աստուածներուն։

Մարդկային կաշիներով երկարձգուած պալատներու ժխիներուն մէջ նետած թագուհիներ ժխիր կը ցանէին գլուխնուն։ Իսկ անդին ատնկուող, հարատահոսող գերիները կը պարէին արիաչողին ճաճանչներով թագաւորած։ Բանուորներու բուրաստաններէն հոդմաւոր ծաղիկներու չափրակներով կը պճնուէին գերուհիները։

Աւորեստանի թագաւորը սրտմտած գլխատել տուաւ իմաստունը և անոր արիւնաներկ գլուխը գամել տուաւ պատրակի մը ծայրը։

Այդ գլուխն է որ այն օրէն ի վեր արիւն կը հոսեցնէ վերջալոյսի ոսկիին մէջ։

ԲԻԼԻՒ ՔԻՒԶԱՒ

Թրգմ. Ա. Ե. ԵՐԷՑԵԱՆ

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

«Ճայգաթիթեռ» թատերաթերթի հեղինակ Շահրը Մարթահանը հիմա՛ակատ է Թրքահայութիւն կատակերգութիւն մը գրել։

Երբ կուրտիկեանի պէս մէկը կը լուռ արդէօք Մարթահանը աղքատ վիստահ է թէ իր ներկայացուցած արմատները ճարբու եզերքին զոդցուած սրմաաներ չեն։ Ինչպէ՞ս կ'ըլլայ որ երջանաւոր արևել-դէտներէն ոչ մէկը նրշմարած է այդ աումացները։

Արդեօք այս Թրքահայութի՞ն ալ պիսքաւիտով և հասզիչ խօսքերով պիտի հրամցնէ այնհարհին։

Զգո՞յշ, դիմացինները, Հայ գոլէճի դեռատի ուսանող-ուսանողուհիները չեն և կրնայ այդ Թիթեռը շատ կէչ կերպով այրել իր թևերը գիտութեան լոյսէն։

***

Գալիֆօրնիոյ Ֆրէզնօ քաղաքին հայ—ամերիկացի բազմաթիւներու ակումբը կազմակերպած է հրապարակային մեծ ժողով մը ուր երկու սեռէն քաղաքացիներու առջև քսանէ աւելի ընտրեալներ պիտի պարզեն իրենց տեսակէտները։

Ուրախ ենք որ 3500 հայ ամերիկ. քաղաքացիներ վերջապէս արթնցած են իրենց խոր քունէն։

Նոյն զարթնուումը կը մաղթենք մերնացեալներուն։

***

Թրքուհիները սկսած են ոսոիկան և ոսոիկանապետ ըլլալ։ Երկրորդական վարժարանէ վկայեալ Թրքուհի մը կրնայ նայ իր թեկնածութիւնը դնել։ Իրաւասանակն վարժարանէն օրիորդ Հիւսէյբէ ոսոիկանապետ ընտրուած է 4րդ. ճիւղի անցագրերու բաժնին։

Թիւրքիա հսկայաքայլ կը յառաջդիմէ...

***

Ջարլի Չափլէն որ այնքան խօսեցաւ իր վրայ, խօսուն ֆիլմերու դէմ բրտնած իր դիրքով, այժմ կրկին կը բազաղձնէ մաուլը։

Ան դատարան ներկայացած է արդրութեան միջոցաւ արգիլելու որ իր հրկու մանչերը սինեմայի լոյսերու չներկայանան, այլ հրթռնկրու յառաջդիմէ կեանք ապրին։

Ջարլին 1000 ռոլար կը վճարէ ամիսը անոնց կրթութեանն։

Դեռ ի՞նչ կ'ուզեն Ջարլիկները։ X.

ՄՍՐՋԱԿԱՆ ԿԵՍՆՔԸ

ԱԼԵՔՍԱՆՏՐԷՔԻ ՍԱՆՁԱԳԻՆ ՄԷՋ

Անցիսոք—Ալէքսանտրէքի Հ.Մ.Ը.Մ.Ի Մասնաճիւղերուն մրցումը

Ժամանակէ մը ի վեր տաք հետաքրքրութիւն մը սկսած է դէպի մարզական կեանքը Ալէքսանտրէքի ինքնավար առնձագին մէջ։

Օտար չատ մը խաժբերու չարքին, կարևոր տեղ մը կը գրաւեն Հ.Մ.Ը.Մ.Ի մասնաճիւղերը։

Հոկտ. 30ի կիրակի օրը տեղի ունեցաւ մրցում մը Ալէքսանտրէքի խաղավարչին վրայ. հոն բազմութեան մը ներկայութեան։

Նոյն օրը կէսօրին եկան Անտիոք մարզիկները իրենց հետ բերելով դիտողներու խումբ մը։

Խաղը սկսաւ կէսօրէ վերջ 4ին քառորդ մնացած։ Երկու կողմերն ալ ինքնավստահ ու վճռական կերպով կը խաղային։ Հազիւ 10 վայրկեան մնացած առնչ կօլի չարունակուեցաւ։ Վերջին պահուն Անտիոքի խումբը նշանակեց իր առաջին կօլը։ Մինչև առաջին կիսաժամուայ վերջը չարունակուեցաւ 1ի դէմ 0 ով։ Ալէքսանտրէքի խումբը չատ աշխատեցաւ փոխադարձելու բայց չի յաջողեցաւ։ Նկատելի էր Ալէքսանտրէքցիներու խաղակութիւնը ևս, որոնք միչտ կանոնաւոր բաներով կը յառաջանային բայց ի զուր։

Երկրորդ կիսաժամուայ խաղը սկսաւ աւելի խանդավառ կերպով։ Մինչև վերջնալու հինգ վայրկեան մնացած առնչ կօլի չարունակուեցաւ։ Վերջին պահուն Անտիոքի խումբը նշանակեց իր երկրորդ կօլը, որով խաղը վերջացաւ 2ի դէմ 0 ով։

Անտիոքի խումբը որ ժամանորպէս 5 ամսուայ կեանք ունի մինչև հիմա իր բոլոր մրցումներուն մէջ առաջին ելած է։ յուսանք որ նոյն կամքով և յարատևութեամբ յառաջդիմէ ան։

Առաջիկայ Նոյեմ. 15ին Անտիոքի մէջ տեղի պիտի ունենայ Անտիոքցամբիցնութեան մրցում։ Թրկական կնճռսբօրի Լիսկ խումբին, յոյն Օրթոտոքսներու խումբին և Հ.Մ.Ը.Մ.Ի Անտիոքի Մասնաճիւղին մէջև։ Այս վերջի մրցումը հետաքրքրական է այն իմաստով որ իրար դէմ պիտի գան Ալիվիներ, յոյներ, Հայեր և Թուրքեր. սպասենք արդիւնքին։

Անտիոք 31 Հոկտ. 932 Թ.

ՍԻՒՐԻԱԿԱՆ ԽՆԴԻՐԸ

ՖՐԱՆՍԱՆ ՊԻՏԻ ԿՍԽԱԿԱՑՏ ՍԻՒՐԻԱԿԱՆ ՍԱՀՄԱՆԱԴՐՈՒԹԻՒՆԸ

Եգիպտոսի ամենամեծ թերթերէն «Մուգաթթամ»ի Փարիզի թղթակիցը հետեւեալ հետագիրը դրկած է ամսոյս 1ին.—

Փարիզ.— Մտոյգ աղբիւրէ մը տեղեկացայ որ Քրաճսական կառավարութիւնը պիտի ստիպուի կախակայելու սիւրիական սահմանադրութիւնը, ազգայնական հոսանքներու դժուարութիւն յարուցելու խաղաղականութեան հետեւելուն համար։

ՆԱԽԿԻՆ ԽՏԻՒ ԱՊՊԱՍ ՀԻԼՄԻ ՓԱՇԱ ԵՒ ՊԱՂԵՍՏԻՆԵԱՆ ԽՆԴԻՐԸ

Նախկին Խտիւը կառաջարկէ հրեռ-արաբական ձուլում մը, բայց կը կարծէ թէ հոգեսարութիւնը անհրաժեշտ է դեռ մէկ սերունդի համար

Լոնտոն.— Տեսակցութեան մը ընթացքին, նախկին Խտիւ Ապպաս Հիլմի փաշա առաջ բերց այն բանը զոր ինք կը կոչէ իբրեւ մէկ «պարզ լուծում» Պաղեստինի հրեաներուն եւ արաբներուն վերաբերեալ խնդրոյն։

Իր առաջարկած լուծումը այն է թէ պէտք է որ հրեաները Արաբիոին։ Այն կը յայտարարէ թէ նկատելով որ հրեաները արաբական արմատէ կը սերին, անոնք իրենց գոմը վերադարձած պիտի ըլլան պարզապէս։ Հարկ չկայ որ հրեաները փոխեն իրենց կրօնքը, եւ անոնց լեզուն ինչպէս նաեւ անոնց առեւմտեան մտակոյքը նուաճական օգուտ մը պիտի ունենան ձուլուելով արեւելեան մտակոյքով, բայց պէտք է որ հրեաները յստակօրէն յայտնեն թէ իրենց հայրենիքը կը վերադարձնան իրենք եւ ոչ ուրիշներ չեն։

Այսու ամենայնիւ, ըսաւ նա, բրիտանական հոգատարութիւնը անհրաժեշտ պիտի ըլլայ տակաւին, թերեւս մէկ սերունդի համար եւս։

ՏԱԳՆԱՊԸ ԿԸ ՇԱՐՈՒՆԱԿԷ ԻՐԱԳԻ ՄԷՋ

Պաղտատ.— Քէյսալ թագաւորը կը շարունակէ իր մոտ ընդունիլ կուսակցութեանց պետերը՝ նախարարական տագնապին համար լուծում մը գտնելու նպատակաւ։

Խորհրդարանը գումարուեցաւ Գ. օր։

Մամլոյ տակ է եւ շուտով լոյս կը տեսնէ
ՏՕՔԹ. Գ. ԹԱՊՈՒՐԵԱՆԻ
«ԲԵՐԱՆԻ ԱՌՈՂՋԱՊԱՀՈՒԹԻՒՆ»Ը
Մօտ 150 էջ, պատկերազարդ, մաուր բուղթ եւ հոյակապ տպագրութիւն

ՏՕՔԹ. Ս. Մ. ՍՈՒՔԻԱՍԵԱՆ
ՄԱՍՆԱԳԷՏ՝ ՄԱՆՈՒԿՆԵՐՈՒ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆ
ՎԿԱՅԵԱԼ ՓԱՐԻԶԻ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑՆԵՐԷՆ

Իր մասնագիտութիւնը կատարելագործած ըլլալով Փարիզի մանկանց Հիւանդանոցներու մէջ, իր դարմանատունը հաստատած է՝
ԺՕՐԺ ԲԻՒՖՕ փողոց Թիւ 61 (Պաս-Իտրիսի մօտ, հանրակառքի գծին վրայ, Ոսկի Մկրտա դիրձակատան վրայի յարկը)։
ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒԹԵԱՆ ԺԱՄԵՐ.— Կէսօրէ առաջ, ժամը 9—12
» վերջ, » 2— 6
Հիւանդասրքի կեանքի յատուկ յատոյ ձրի՝ աղքատներու համար։

Կերպասեղէնի եւ զանազան կտորներու մեծ վաճառատուն
Տ. ԵՒ Ռ. ՄԱՎԻՍԱՔԱԼԵԱՆ
Մուրացն փողոցի վաճառատան հաստած են անգլօնի համապատասխան կերպասեղէնի եւ զանազան կտորներու մեծ ֆրեր. Ֆրանսական, անգլիական, իտալական եւ ամերիկեան առատարութիւնով կը գոհացնին ամենազոյնաւոր գնորդներու։
Ցարգոյ յանախորդները պիտի գտնեն անմրցելի ազատութիւն եւ ճոխ ընտրանի։

ՀԱՅԱՍՏԱՆԵԱՅՑ ԵԿԵՂԵՑԻՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ՁԱԿԱՏԻՆ ՎՐԱՅ

Գրեց՝ ՍԻՒՆԻՒ

Պատմութեան մէջ ամէն երեւոյթ, և այս դէպքում ազգը երեւան գալը, մի անգամ է լինում, և երբ նա մեռնում վերջանում, չքանում է, ապա նրա կրկնութիւնը այլեւս տեղի չէ ունենում յատկանիշների մէջ։ Այլապէս աշխարհը պիտի ներկայացներ մի քանի ազգերու ծնունդի, ժահուան և յարութեան խաղի թատերաբեմ։ բայց այդպիսի մի երեւոյթ տակաւին արձանագրուած չէ մարդկային ցեղի պատմութեան մէջ։

Անշուշտ որ քաղաքական ժողովներ ազգի մը կազմաւորման պատմական պրոցէսին մէջ խոշոր դեր խաղացող ազդակներից մէկն է. մի ազգային սահեղագործութեան մեծագոյն փաստերից մէկն էլ ազգի պետական — հասարակական կեանքի կազմակերպութիւնն է, որի ծանրութեան կեդրոնը քաղաքականութիւնն է, զոր պետական շինարարութեան արւեստն իսկ է, առանց որի ամենահանճարեղ ժողովուրդն իսկ չի կարող իր ազգային սահեղագործով այժր յրիւ և անկշկնդ կերպով արտայայտել, յուսկ ապրելն և իր ամենակատարեալ պահերը գտնել։

Սակայն և այդ պարագան չի կարող ազգի որոշիչ միակ կամ գլխաւորագոյն յատկանիշը, փաստը հաստատել։ Այդպիսի հանգամանքներում ազգ որոշելու ուսումնասիրութեան մէջ անխուսափելի են հակասութիւնները, որից խուսափել կարենալու ուղիղ միջոցն է, որ ազգի որոշիչ էական յատկանիշները համարել, ինչպէս որ առհասարակ ընդունուած է, — լեզուն, կրօնը, պատմութիւնը և կուլտուրան։ Ծայրաստն է որ կուլտուրա — քաղաքակրթութիւն կր նշանակէ կրթութիւն, յուսաւորութիւն, մշակոյթ — իվիլիզացիա, նամանաւանդ ժողովուրդի հոգեկան կեանքի զարգացում հասարացում և կատարելացում։ Իմանալուորի, մշակոյթը հանդիսանում է այն ամեն նշաններու հանդագումարը, զոր որոշում է հասարակական կեանքի զարգացման աստիճանը (համեմատութեամբ նախնական գոյավիճակի հետ) առնչուած քաղաքացիական և մարդկային իրաւանց և պարտականութեանց ինքնագիտակցութեան հետ։

Պատմական երեւոյթներու հոլովոյթին մէջ ազգ են լինում միայն հզոր քաղաքակրթութիւն սահեղող և տարածող այսպէս կոչուած — կուլտուրարեզէտ ժողովուրդները, որոնց թուին անվիճելիօրէն պատկանում է և մեր ժողովուրդը։

ԺՒ.

Եւրոպան ցեղային քաոսից հանող և մի ընդհանուր կուլտուրայի շրջանակին մէջ առնող պատմական գործօններից էն մեծագոյնը եղած է քրիստոնէական կրօնը և մասնաւորապէս կաթոլիկ եկեղեցին։ Նա եղած է այն հզաւոր մեծ ոյժը, զոր վերջ տուած ունի հեթանոսութեան և ցեղային կուլտուրաներին Եւրոպայում, ապա և սահեղած համաեւրոպական քրիստոնէական մի ընդհանուր կուլտուրա որի սահեզերական շրջանակին մէջ էլ Եւրոպայի բազմացեղ, բազմալեզու և բազմակրօն ժողովուրդները իրարու հետ չազգակցելով և իր վիճակի տղղեցութեան ոլորտին մէջ առնելով ծնունդ տուած նոր ազգերի.— Ֆրանսական, Գերմանական, Անգլիական, Իսպանական, Իտալական, Լեհական և այլն։

Անհեթեթութիւն է կարծել, թէ Իտալական ազգը գերմանացեղ Հափսբուրգեան դինաստիան է սահեզել։ Հռոմէական սրբազան կայսրութեան մէջ թագաւորող Հափսբուրգեան տունը երբէք էլ Իտալական ազգ սահեղած չունի և ոչ իսկ այդ մասին խորհած։ Նա պարզապէս Իտալիան նուաճող այժ եղած է։ Ինչպէս յայտնի է, Իտալական պետութեան կազմութիւնը ընդամենը 73 տարուան պատմութիւն ունի, և տրտատոց բան պիտի լիներ ասելը, թէ Իտալական ազգը եօթանասուն տարիներ առաջ ծնունդ առաւ գոյացաւ։ Այո, քաղաքական տեսակէտից այդպէս է։ Բայց չէ մի որ քաղաքական ժողովներ, չէ միայն այս կամ այն ժողովուրդը ազգ որակելու գլխաւոր յատկանիշը, էական պայմանը, հիմնական զկաքանչը։

Կուլտուրական ազգ կոչուելու համակացուլութեան տեսակէտից Իտալական ազգ գոյութիւն ունէր մի՛ օրանից եօթանասուն տարի առաջ թէ ոչ. Իտալական ժողովուրդը ազգ կոչուելու հիմնական բոլոր լրիւ տուիքները, տատրոգեալիները ունէր թէ ոչ։

Անկասկած այո։

Նա ազգ կոչուելու բոլոր տուեալները ունեցած է լրիւ կերպով ոչ միայն միայն եօթանասուն, այլ և չատ դարեր առաջ՝ նախ քան Աւստրիական տիրապետութիւնը։ Հռոմէական տիեզերակալ կայսրութեան կործանումից յետոյ Իտալական թերակղզու և կղզիներու մէջ հիմնուել էին իրարուց անկախ մի չարք անկախ և կիսանկախ պետութիւններ, ինչպիսիք են — Պապական տէրութիւնը՝ հիմնուած 756 թուին, Թօսքանիոյ զօրաւոր դքսութիւնը — որի մայրաքաղաքն էր Ֆլօրէնցիա, Սաւորայի դքսութիւնը, Կարիգլիոյի Ֆրիուլի և Թոթրիոյ կոմսութիւնները, Նէապոլի և Սիկիլիոյ թագաւորութիւնները պա և Պիզայի, Միլանի, Ֆավիայի, հասարակապետութիւնները, Նամանաւանդ Վենետիկի հասարակապետութիւնը — հիմնուած 709 թուին և Ճէնովայի հասարակապետութիւնը — հիմնուած 958 թուին։

Եւ սակայն այդքան մասերու բաժան — բաժան եղած քաղաքական գոյավիճակ ապրող Իտալական ժողովուրդը իր ազգային հզօր գիտակցութիւնը և կուլտուրական մեծ ըստեղծագործութիւնը ունէր։ Գիտութեան, գրականութեան, արուեստի, փիլիսոփայութեան, պատմագրութեան, քաղաքագիտութեան մարզերի մէջ նա ծնած ունէր համաչխարհային մեծութիւններ ինչպիսիք են — Մաքիաւելի, Գալիլէյ, Բարոնիոս, Տիփիոնա, Գոնտաննո, Լէնարդօ Վինչի, Ռաֆայել, Միքել Անճելօ, Պրամանթէ, Գալիլէոս, Տանթէ և ուրիշներ որոնք ոսկի տառերով արձանագրած ունին Իտալական ազգի անունը մարդկութեան պատմութեան էջերուն մէջ։

(16) (Շար.)

Ա. Չիլինգարյանի պատիվը տուժած է

Օտ. Ստեփանյանի վերադարձը Հայաստան

Խոհարարություն.— Որ ցերեկին, վերուստ իջնող ինչ-որ կերպարանքի հետ ծանոթանալու համար ամենից լավ միջոցը ինքնաթիռով ճանապարհորդելն է։ Ինքնաթիռը Օտ. պատկանում է Ամերիկայի Միացյալ Նահանգների քաղաքացի Ստեփանյանին, որ ինքն էլ ինքնաթիռ է վարում։ Ստեփանյանը ամերիկահայ է, ծնվել է Ամերիկայում, ուր էլ ապրել է մինչև 1946 թվականը

Բացառիկ Դիւրութիւններ եւ Պայմաններ

ԸՆՏԱՆԻՔՆԵՐՈՒ, ԴՊՐՈՑԱԿԱՆՆԵՐՈՒ, ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑՆԵՐՈՒ

Առողջ մնալու համար հանգիստ մահճակալ մը ունենալու է՝ հանգիստ կարենալ ըլլալու համար։

Ֆինլանտական մահճակալներու մեծագոյն գործարանին մեր բդհ. ներկայացուցիչի հանգամանքով Ձեզ կ'բնծայենք առիթը ամէն օգտուելու համար։

Բաց տարի եւ աւելի դիմացնելը կ'երաշխաւորենք, բնկոյզի ճմռնող փայտի մը օձուած սոյն մահճակալներ օրուան ճոխութեն, կը ծալուին, բերել, զօրաւոր զսպանակով, եւ ամէն հակի յարմարող։

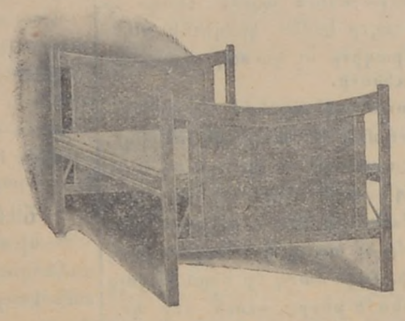

ԳԻՆ ՁԷՆ 10 Ս· ՈՍԿԻ

—o—

ՎՃԱՐՈՒՄ՝ 3 ՄԱՍՆԱՎՃԱՐՈՎ

—o—

50|0 գեղչ վերոյիշեալ գներուն վրայ միմիայն բնթերցողներուն համար։

—o—

Նոյն իսկ երբ գներու միտ ալ չունիք, այցելեցէք մեզ եւ տեսէք այն ինչ որ կ'առաջարկենք Ձեզ, ուրիշ մը գնելէ առաջ։

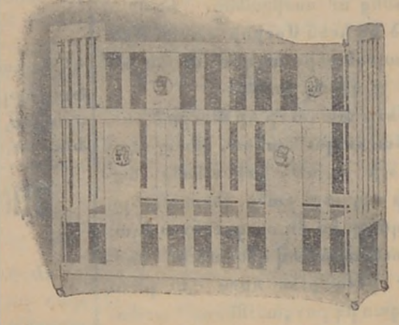

O. Y. EKWALL. A. B. (Finland)ի

Սիւրիոյ, Լիբանանի եւ Իրագի ընդհ. ներկայացուցիչ

Ե. ՔԷՇԻՇԵԱՆ, Khan-Chouny, Պաճօ ի Բօմահին ճիշդ եռելի կողմը։

ՀՐԱՇԱԳՈՐԾ ՄԱՐԴԻՐ

ԷԼ ՀԱՁ ՍՈՒՀՍԵՏ ՊԷՑ ԷԼ ՓԷԼԷՔԻ

Փութացէք առնելու անոր կարծիքը ձեր բոլոր փափաքներուն համար։ Ան կը հանդարտեցնէ բոլոր չուարած և ապնդուած մաքերը և կը վերադարձնէ անոնց փափաքածները։ Կ'իյնէ բոլոր ոգիներուն. հիպնօթիզով կը կարդայ մարդուն մտածումները. ձեռքի գծերէն կը կարդայ մարդուն անցած, ներկայ և ապագայ կեանքը. կրնայ հասկնալ ամուսնութեան, ճամբորդութեան, սիրոյ, առեւտուրի, քննութեանց և այլն բոլոր գաղտնիքները։ Այս բոլորը կը ցուցնէ մարդուն, կարծես թէ գրուած ըլլան

թուղթի մը վրայ։ Կնոջ և ամուսնոյն սիրելի եղած դժուարութիւններն ու տարաձայնութիւնները կը լուծէ Աստուծոյ Սուրբ անուններով եւ Ամերիկեան եւ Եւրոպական գիտնականներու փորձառութիւնները օգտագործելով։

Մեր ընդունելութիւնն և հանգիստ կը պատճառէ. ցոյցին և մտային հիւանդութիւնները կը դարմանէ։ Այս բոլորը մեծ յաջողութեամբ կը կատարէ։ Փորձը ամենամեծ փաստն է. անգամ մը այցելել բաւական պիտի ըլլայ։

ՀԱՍՑԷ.— Գիւղ. Հանդէ Ղամի փողոցի արեւմտեան, Ֆրանսական հիւանդանոցին մօտ, թիւ 9 բնակարան։

ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒԹԻՒՆ

Ա.— Անոնք որ կուգան, իրենց մտքը պէտք է ցրեն թուղթի մը վրայ և պէտք է պահեն.

Բ.— 1000 ոսկի կուտայ ան, եթէ չի կարենայ ճշդութեամբ գիտնալ ենթակայի միտքը, գրած արտերէն յեղուով միտքերը չխառնելու համար հարցասէր միջոցին.

Գ.— Եթէ նամակներու մէջ ամփոփուած չըլլայ երկու ոսկի, պատասխան չի տրուիր։

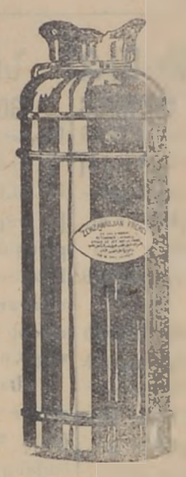

ՋԱՎՋԱՎԱՁԵԱՆ ՄԱՐԻՉՆԵՐ

ՏԵՂԱԿԱՆ ԳՈՐԾ

Ջավզավաձեան Եղբայրներու հրդեհի մարիչները, շինուած պղինձով ապահովուած են 20 ֆիլօկրամ ճնշումի մը համար։

Անոնք արձանագրուած են քաղաքապետութեան առջեւ։ Թեան ժամ և ճանչցուած Ցրանական թէմիր Ըանձնախումբի կողմէ։

Այս մարիչները այնքան ներկայանալի են որքան եւրոպական։ Գիները չատ ծայրայեղօրէն ժամն ու արդիւնքը գրեթէ վայրկեանական է։

ՏՕՔԹ. ԳԵՈՐԳ ԿԷՐԿԵԶԵԱՆ

Վկայեալ Laurêat Գահլիճ Interne եւ այժմ մնալուն ՄԱՄՆԱԳԷՏ բժիշկ Ֆրանսական հիւանդանոցի ԱՂԳԻ, ԿՈՀՈՐԴԻ, ՍԿԱՆԸՕ և ԳԼԻՈՄ հիւանդութիւններու բաժնի։

Հիւանդ ներդնուի վերջ ժամ 2—4

իր գիշերիկ մէջ rue de Damas, No.115

Հիւանդներ ուղղակի հիւանդանոց կ'ընդունուին իր կողմէ տրուած թուղթով։

Ազգաս հիւանդներու ձրի դարմանում, ամէն օր կէսօրէ առաջ ժամը 10—12, հիւանդանոցի դարմանատան մէջ։

ԳԱԼՈՒՍԹ Ե. ԹԷՐԶԵԱՆ

(ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ)

Հիմնուած 1921 ին Բոլիս-Ռեյրութ

Խոսը դիւրաւոչեալի պայմաններով կը կասարեմ ամեն կարգի նիեֆերագործիքներու ճոխագոյն յոյսի գնեղումներ (Installation), ինչպես նաեւ մօթոր եւ ձիաքաշ ձիաքարշներ։

Վաճառասուն կ'ասացնեմ նաեւ բոլոր նիեֆերագործիքներու ճոխագոյն ընտրութիւնները։ Մասնաւոր ուշադրութիւն կը դարձնեմ նիեֆերա-ճոխագոյն ընտրութիւնները։ Մասնաւոր ուշադրութիւն կը դարձնեմ Philips եւ Lux նիեֆեր.ներու եւ ամեն տեսակ ձիաքարշներու վրայ։

Վճարում պիտոյքներու.

Հասցէ — Վ. Ուզունեանի գրասեղանի կից Պուրճ. B. P. 491

Դուն գիտես որ ՍՊԱՆՏԱՐՏի կօշիկները լաւագոյններն ու ամենագոյններն են.

ՈՎ ՈՒՇԻ ՈՒՍԱՆՈՂ
Բնական է որ դպրոցական պէտքերդ գնես
նոյնիսկ ամենագոյն տեսակները կը գնուին

ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ՝ ՆԱՃԱՐ ԵՂԲԱՐՑՆԵՐՈՒ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ

VALDA

ԵՐԳԻՉՆԵՐԸ ԲԵՄԲԱՍԱՑՆԵՐԸ ԵՒ ՍԲՈՒԻ ԱՄԱՔԷՕՌՆԵՐԸ

ՓՈՐՁԵԼՈՒ ԵՆ ՄԻԱՅՆ

-ԲԱՍԹԻԼ ՎԱԼՏԱ-ՆԵՐԸ

ՍՈՑՆ ԲԱՍԹԻԼՆԵՐԸ ԽԻՍՏ ԱԶԴԵՑԻԿ ԵՆ ԵՒ ԿԸ ԳՏՆՈՒԻՆ ԲՈԼՈՐ ԴԵՂԱՐԱՆՆԵՐՈՒ ԵՒ ՏՐՕԿԻՒՆԵՐՈՒ ՄԷՋ

Պահանջեցէ՛ք **VALSA** անունը կրող տուփերը

Ներկայացուցիչ՝ ՄԱՒՏԱ. Եղբարք

Փոսթարկղ բիւ 445

ՊԷՅՐՈՒԹ

Կարի եւ Ձեւագիտութեան Դասընթացք

Տիկին ՄԱՌԻ ԵՐԱՄԵԱՆ

ՎԿԱՅԵԱԼ ԴԵՐՋԱԿՈՒՀԻ

ԲԱՐԻՁԷՆ ԵՒ ՎԱՇԻՆԿԹՕՆԷՆ

Կարի եւ ձեւագիտութեան մասնագիտուհի, Տիկին Մառի երամեան կը վերադառնայ իր արհեստանոցը, Մեծ Սեռայի դիմացը Նո. 78 տան երկրորդ արկը։

Երեք ամսուան միջոցին կը սորվեցնէ ամենավերջին ճոխագոյն ձեւագիտութեամբ, կար եւ ձեւագիտութիւն իր բոլոր բարդութիւններով եւ արդիական մշոյնգներով, Droit-fils մեթոտով։ Իր աշակերտուհիները կ'օժտեն Բարիզի ազգային Académie Daydou վկայականով։

Տոկուն շինուածք, վայելուչ տեսք
Հնչուն եւ բնական ձայն
Անոնք յատկանիշներ՝

ՈՐՈՆՅՄՈՎ ԿԸ ՁԱՏՈՐՈՇՈՒԻՆ

ԱՓՕԼԼՕ ՖՕՆՕՆԵՐԸ

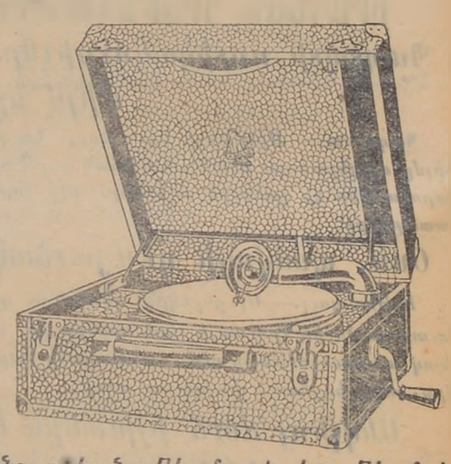

Հրապարակի վրայ գլուխ գոյացնելու համար բոլոր մարքաներ.ու հետ կը մրցին Ապոլլօ ֆոնօներ.ը։ Մանաւանդ վերջին նոր մօտէլները, որոնք հասած են արդէն, անգերազանցելի են իրենց տեսունութեամբ, վայելչութեամբ և ժամչելի գիներով։

APOLLO GRAMOPHONE Co. Ltd

(of London)

ԱՓՕԼԼՕ ՖՕՆՕՆԵՐՈՒ ԹԱՏԳԱՒՈՐԸ ///

Կատարեալ յամոզում գոյացնելու համար՝ անգամ մը այցելեցէք

MAISON APOLLO, Rue de la Poste, BEYROUTH

Փորոպիճ եւ Բօնսօ՝ ամէն ձեւի, անվիճելի օրակ եւ առաւելութիւններ գիւտամասչելի գին, վճարումի դիւրութիւն։

Ընդհ. ներկայացուցիչ՝ Սիւրիոյ, Պաղեստինի, Անդրյորդանանի, Միջագետքի եւ Կիպրոսի.— **ԳՈՒՐԳԷՆ ՍԻՆԱՆԵԱՆ**

KOURKEN SINANIAN, Boite Postale 642, BEYROUTH (Syrie)

ԵՒ Պարպարան հոն հարս եկած երևակայութիւնը ունեցած՝ և իր ամուսնին ըսած էր.

— Մի ամուսնանար Պարպարայի հետ.

Իսկ ան խնդալով պատասխանած էր.

— Ո՞վ է Պարպարան, Պարպարայի հետ ինչպէ՞ս կրնամ ամուսնանալ, դուն կիյնս չե՞ս.

Այս երեւակայութիւնները միտքը բերելով, մարած մնաց.

Այս միջոցին մէկէն դուռը բացուելով մէկուն ներս մտնելը զգաց և արթնցաւ. ներս մտնողը Ճօյան էր... ան մօտենալով ըսաւ.

— Տղան գի՞ս ուզած էր.

Ճօյա այս ըսաւ և մօտենալով տղուն անկողնին հագիւ վերմակին ծայրը վերցուցած էր սկսաւ պոռալ։ Իզապէլ տեղէն ցատկելով լալով տղուն փաթթուեցաւ, բայց հրեշտականման մարմինը բոլորովին պաղած և այդ պզտիկ սիրտը դադրած էր տրոփելէ։ Փոքրիկ հոգին Ծիսուա առած և տարած էր արդէն։

Դժբաղդ մայրը գիտակցութենէն զրկուած տղուն մարմինը սրտին վրայ գրկած և երեսն ալ անոր պաղ երեսին միացուցած հեկեկալով կուլար ու կը պոռար, Իզապէլ չէր գիտեր թէ ինչ կընէր, խելակորոյս վիճակ մը ունէր։ Երբէք մտքէն չէր անցուցած տղուն այսքան չուտ հրաժեշտ տալը աչխարհին։ Իզապէլ այլևս ակնոցը նետած ըլլալով խորունկ ահով մը բացագանչեց.

— Ա՜հ, սիրելիս, հոգեհատորս, տղաս... հոգիս... դարձիր, ետ եկո՛ւր, վայրկեան մը գոնէ ետ եկուր, վերջին համբոյր մ'ալ առնեմ, Ուիլեըմս... ա՜հ իմ Ուիլեըմս...

Ճօյա վախնալով այս վիճակէ հետևանքէն, իր բոլոր ուժով աչխատեցաւ Իզապէլը քաչել և զատել Ուիլեըմէն և ըսաւ.

— Մտածէ, տիկին, մտածէ ի՞նչ կ'ընես, դուն քեզի եկուր.

Երբ Իզապէլին ականջին եկան այս խօսքերը, քուն նէն արթննալու պէս սթափեցաւ և Ճօյային երեսը նայելով ետ քաչուեցաւ։

Ճօյա կրկնեց.

— Տիկին, Ֆարլայլ եկաւ. հիմայ կինը հետը պիտի բերէ, մտածէ եթէ անոնց քով ալ այդպէս ընձա, ի՞նչ կըլլայ տրդիւնքը, եկուր քեզ սենեակդ տանիմ.

Իզապէլ ինքզինքը ժողուելով հարցուց Ճօյային.

— Ձիս ինչպէ՞ս և ե՞րբ ճանչցար Ճօյա.

— Հոս հրդեհ կայ կարծեցած գիշեր, երբ քեզի մօտեցայ երեխան առնելու համար երեսդ բան մը չկար և ակնոցդ ալ հանած էիր, կարծեցի որ մեռնող տիկինս հոգին կը տեսնես, վայրկեան մը ինքզինքս մոռնալով պոռացի, վերջը համոզուեցայ որ դուն կապրիս, տիկինս չուտ երթանք, հիմայ Մր. Ֆարլայլ կուգայ.

Ուեճ կինը վախէն ու ամօթէն իսկոյն ծունկի գալով ըսաւ.

— Ճօյա, Ճօյա, գթա՛ ինծի, զիս մի մատներ, ասկէ ետ կ'ելնեմ ու կ'երթամ, զիս մի մատներ.

— Տիկինս, այս մասին երբէք մի մտածեր, ես քեզ երբէք չեմ մատներ, այս գաղտնիքը ես անցած ապրիլ ամիսէն իվեր դիտեմ և ոչ մէկուն չեմ զգացուցած և նոյնիսկ ձեզի զգացնել ուզած չեմ, գիշեր ցերեկ հանգիստ չունիմ, երազի պէս կապրիմ, մտածէ անգամ մը, եթէ Ֆարլայլ և Պարպարա հասկնան, ի՞նչ գէշ կ'ըլլայ հետևանքը, ի՞նչ խառնակութիւն պիտի ըլլայ, ա՜հ տիկինս, ինչո՞ւ եկար.

— Ճօյա, Ճօյա... չի կրցայ դիմանալ, դժբաղդ զա-

ՕԹՆԷ ԴՈՒՆ ՔԵԶԻ ԵՒ ԱՍՏՂԸ ՔԵՕԹ ՊԻՏԻ ՕԹՆԷ

ԸՆՏԱՆԻՔԻ ԱՍՏՂԸ

(L'ETOILE du FOYER)

Առեւտրական և երկրագործական ժողովրդային վարկի հաստատութիւն

Անանուն ընկերութիւն.— դրամագլուխ՝ 3,000,000 ֆրնք.

որ կրնայ 3.000,000,000 ֆրնք.ի բարձրացուիլ վարչական խորհուրդի պարզ որոշումովը։

Կեդրոնատեղի.— 137 Boulevard Sebastopol - Paris

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ Արեւելեան պետութեանց

Սավոյ Օթէլ՝ շէնք, Պուրճ, Պէյրութ

ԵԼԵՒՄՏԱԿԱՆ ՁԻՒՂ

Աւանդի պայմանագրութիւնք

ՕԺԻՏ

երաշխաւորեալ առկոս 6%։ Ակնկալուած մասնակցութիւն ընկերութեան շահերուն։

ԿԱՂՈՒԱԾԱԿԱՆ ՁԻՒՂ

ՎԱՐԿԵՐՈՒ ԲԱՑՈՒՄ

կալուածի վրայ փոխառութիւնք

վճարելի 10—15—20 տարիէն, որոշուած պայմանաժամէն առաջ ուզողը կրնայ վճարել։

ԸՆՏԱՆԻՔԻՆ ՍՏԱՂԸ ընկերութիւնը ներկայիս 75,000է աւելի անդամ ունի։ Մինչև 1 Ապրիլ 1931 Ընտանիքին Աստղը 135 միլիոն փոխ տուած է, գրաւով 500 միլիոնէ աւելի արժէք ունեցող անշարժ կալուածներու վրայ։

Ամեն թղթակցութիւն ղրկուիլ՝ B. P. 821, Beyrouth

AZTAG
JOURNAL QUOTIDIEN ARMÉN.
B. P. 587
BEYROUTH, Liban
Directeur - Propriétaire
HAIG BALIAN

ԳԻՆԸ
ՍԻՒՐԻԱ տար. 550, վեցամսեայ 300 Ս. Դ.
ԱՐՏԱՀՄՆ. տրկ. 7, վեցամսեայ 4 տոլար

ԱԶԴԱԿ

ՕՐԱԹԵՐԹ
ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԳԻՏԱԿԱՆ

ازتـــاك
جريدة سياسية ادبية اقتصادية عمة

ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ ՆՈՅԵՄԲԵՐ 8 1932
ՉՈՒՓԸ ՀԱՅՏ 2,50 Ս. Դ.

Ջ. ՏԱՐԻ | Ամեն առաւոտ պէտք է բեր թերթիս ցնծութեամբ հասցէիդ | Տնօրէն — Խմբագիր՝ ՀԱՅԿ ՊԱԼԵԱՆ | Չհրատարակուած ձեռագիրները չեն վերադարձուիր | Թիւ 178 (755)

ԵՐԲ ԿԱՐԵԼԻ ՊԻՏԻ ԸԼԼԱՅ
ՀՈՎԱՆԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆ ՎԵՐԱՑՈՒՄԸ

Թիւրմ եւ Ֆրանսական համամայնութեան կարեւորութիւնը

Գրած էինք Ֆրանսական զանազան Թերթերու կարծիքները Ֆրանսական հոգատարութեան վերացումին շուրջ։ Այս անգամ «Ժուռնալ»ի քաղաքական խմբագիրը խօսելով այս հարցին շուրջ, կը գրէ։—

Այն օրէն երբ — 1930ին — Անգլիա զինակցութեան դաշնագիրը մը կնքեց Իրաքի հոգատարութեան դադարման մասին, մենք հաղորդեցինք Թէ Ֆրանսան պիտի հարկադրուի հաշուեյարդարի ենթարկել Սիւրիոյ հոգատարութիւնը, յարեւնման հիմերով։ Այս մասին խիստ բացորոշ յայտարարութիւններ եղան Ժընեւի մէջ, ծերակուտական Պ. ռանժիէի կողմէ, երբ Իրաքը ընդունուեցաւ Ազգերու Դաշնակցութեան մէջ։ Ուրեմն, նորութիւն մը չկայ այն լուրին մէջ Թէ Սիւրիոյ ձեւափոխման խնդիրը կ'ուսումնասիրուի։

Բայց սխալ պիտի ըլլայ կարծել Թէ վաղուան գործ է այս ծրագրին իրականացումը։ Սիւրիոյ խնդիրը շատ աւելի բարդ է քան Իրաքինը։ Պաղտատի մէջ, Անգլիացիները բաղդը կամ ճարպիկութիւնը ունեցան միանձնեայ միապետական իշխանութիւն մը հաստատելու, որ Թերեւս շատ ալ հանդարտ գործակից մը չհանդիսացաւ, բայց եղաւ իրական իշխանութիւն մը որուն հետ կարելի էր խօսիլ ու գործել։ Սիւրիոյ մէջ չկայ բան մը որ բաղդատուի Ֆէյսալ Թագաւորին հեղինակութեան հետ։ Սիւրիան էապէս դաշնակցային յօրինուածք մըն է, բաղկացած՝ Լիբանանի պետութենէն, Ճէպէլ Տրիւզէն, Ալէվիներու երկրէն և բուն Սուրիայէն։ Աւելորդ է յիշեցնել այն փորձանքները որ գրեթէ անընդհատ իրարու յաջորդեցին պատերազմի վախճանէն ի վեր։ Համբերելով, համբերելով Պ. Բոնսօ յաջողեցաւ Դամասկոսի մէջ կազմել սահմանադրական կառավարութիւն մը, բայց ընտրութիւնները ցոյց տուին Թէ միայն Ֆրանսայի ազդու գործունէութիւնը կրնայ զսպել ծայրայեղ տարրերը որոնք կը պահանջեն չնչել հոգատարութիւնը, Թէ իրենց ազգայնական տենչերը գոհացնելու և Թէ ազատ ապարէզ տալու համար իրենց մրցակցութեանց։ Պէտք չկայ մարգարէութիւն ընելու, յայտարարելով Թէ Սիւրիացիները աւելի լաւ պիտի գնահատեն Ֆրանսայի իրաւարար ուժը երբ որ մենք հեռանանք, քան հիմա որ հոգատարութեան պարտականութիւնը կը կատարենք։

Մինչ այս մինչ այն, հարկ է հաստատել նոր վարչաձեւի մը հիմերը։ Իսկ այս կը նշանակէ համաձայնութիւն մը կնքել կառավարութեան մը հետ որ կարող ըլլայ վարելու Սիւրիոյ ապագան։ Ինչ գործունէութիւն ալ ցուցնենք այս ուղղութեամբ, ստիպուած ենք անհրաժեշտ զգուշութիւնները ձեռք առնել։

Հոգատարութեան դադարումը կը պարտադրէ նաև հաշուեյարդար բոլոր միջազգային դժուարութիւններուն։ Այս կողմէն, աշխատանքը շատ առաջացած է։ Ճիշդ այս օրերս ծանուցուեցաւ ատեցագրութիւնը ՖրանքլինՈւրք երկու նոր համաձայնութեանց, որոնց մէկը կը վերաբերի կալուածներու փոխանակութեան, իսկ միւսը՝ երկաթուղինե-րու։ Այս վերջինը ժամանակ չի պահանջեր, որովհետև քիչ կուտայ նախատեսելու հաշուեյարդարը Պաղտատի երկաթուղիի այնքան խառնակ հարցին։ Այս կողմէն, գրեթէ վախճանին հասած ենք։

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ՅԱՏԱԿԱԳԻԾԸ
ԺԸՆԵՒԻ ՄԷՋ

Պ. ՓՕԼ ՊՕՆՔՈՒՐ ԲԱՑԱՏՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ԿՈՒՏԱՅ

ԺԸՆԵՒ.— Պ. Փօլ Պօնքուր Ազինաթափութեան Խորհրդաժողովին Դիւանին առջև պարզեց Ֆրանսական յատակագիծը, որը կը վկայէ, սա նայ, խաղաղութեան կազմակերպութեան նկատմամբ Ֆրանսական ժողովուրդին տածած սէրին մասին և կը համապատասխանէ Խորհրդաժողովին աղիտաբեր ձախողութենէն խուսափելու մասին տիրող ընդհանուր փափաքին։

Պ. Փօլ Պօնքուր աւելցուց Թէ յատակագիծը կը Թելադրէ ժանտւնդ ընդհանային դաշինքներ և Եւրոպական երկիրներու մէջ փոխադարձ օգնութեան վերաբերեալ դաշինքի մը կնքուիլը որուն ծառայութեան տակ մասնակից պետութիւնները պիտի դնեն մի միայն իրենց տրամադրելիք զինուորական ճայլուն ոյժերը, դիմագրաւելու համար ստիպողական պէտքը սպասելով Ազգերու Դաշնակցութեան կողմէ դիմուելիք միջոցներու։

Յատակագիծը կընդունի որ արգիլուին միջքաղային եւ քիմիական պատերազմը, օդային ոմբակոծութիւնները՝ պայմանաւ որ ոչ զինուորական օդանաւորդութիւնը միջազգայնանայ և հակակշռեալ կանոնագրութեան տակ դրուի։ Յատակագիծը կառաջարկէ փոխադարձ օգնութեան ծառայութեան տակ դրուելիք միջազգային օդային ոյժի մը կազմակերպութիւնը և պետութեան մը ինքնապաշտպանողական ճայլուն կազմակերպութեանց սպառնացող ամէն տեսակ զէնքերու արգիլուիլը։

Յատակագիծը՝ ներշնչուելով յարձակողականի վերաբերեալ ոյժերուն զեղչուելով ինքնապաշտպանութեան վերաբերեալ ուժերուն աւելցուելուն մասին կատարուած Ամերիկեան առաջարկութիւններէն, կը նախատեսէ նոր զինուորական կազմակերպութիւն մը, նկատելով որ ան իրրեւ նպատակ ունի մի միայն ցամաքային և Եւրոպական հողի վրայ գտնուող ոյժերը և ոչ Թէ անդրծովեան կամ գաղթային ոյժերը։

ՍԻՒՐԻԱԿԱՆ ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆԻ ՇԱԲԱԹ ՕՐՈՒԱՆ ՆԻՍՏԸ

Ն. Վ. Սուպհի Պէյ Պէրէէթի ձառը

Բախտաւոր Շահիր պէյի եւ ազգայնականներու միջեւ

(Սեփ. Թղթակցութիւն)

Շաբաթ առաւօս հետաքրքիրներու հոծ բազմութիւն մը հաւաքուած էր խորհրդարանի շէնքին առջեւ։ Ոստիկանական ուժեր կը հսկէին կարգապահութեան եւ ներս շտապ մը կազմած էին խորհրդարանի շուրջ։ Ճիշդ ժամը 9.30ին բոլոր երեսփոխանները գրաւած էին իրենց աթոռը։ Ժողովի նախագահ Ն. Վ. Սուպհի պէյ Պէրէէթ ժողովը բացուած յայտարարեց։ Ներկայ էին 66 երեսփոխաններ 69ի վրայ. երկու ազգայնական երեսփոխաններ՝ Հաճիմ պէյ Աթասի եւ Ա.Ճիճ պէյ Սօյի կը բացակայէին։

Սուպհի պէյ Պէրէէթ ժողովի քարտուղար Լաթիճ պէյ Ղանիմէճին յանձնեց իր գրաւոր ճառը կարդալու համար, որուն ամփոփումը կուտանք ստորեւ։

«Սիւրիական հանրապետութեան առաջին սահմանագրական կառավարութիւնը իր ընտրութեան օրէն ի վեր կ'աշխատի շատ մրբին պայմաններու տակ եւ կը ջանայ օգտակար ըլլալու երկրին։ Իր ամենագլխաւոր նպատակը եղած է Սիւրիան հաղեցնել ազգային ամենաբարձր ճանապարհներու վրայ։ Կառավարութիւնը այսօր ձեզմէ վրոյսանութիւն կ'ուզէ, սկսելու համար դաշնագրի բանակցութեանց, որ տեղի պիտի ունենայ Ժրանճսայի ներկայացուցչին հետ։

«Կառավարութիւն աչքի առաջ ունի նաեւ ժողովիդ հետ համաձայնաբար կարգ մը բարեկարգութիւններ ընել Արդարութեան, Ելեւմտական եւ վարչական ճիւղերու մէջ։ Ահա այս նիմերու վրայ կառավարութիւնը ժողովիդ կը ներկայացնէ հինգ ծրագիր, առաջինը ներման խրախդիր. իսկ երկրորդը երկրագործներու նպաստներ բաժնելու կարեւորութիւնը։

«Կառավարութիւնը ուժ պիտի տայ նաեւ լուսաւորութեան գործին մեր երկրին մէջ։ Ընդհանուր տգիտութիւնը ենթարկուեցաւ, այդ պատճառաւ յառաջիկայ տարուան պիւտճէին մէջ կարեւոր գեղչեր բրած ենք»։

Նախարարական այս յայտարարութեան ընթերցումէն վերջ խօսք առաւ Ձէհի պէյ Խաթիպ եւ բացատրութիւններ տուաւ այդ յայտարարութեան մէջ յիշատակուած «ազգային փափաքներ» խօսքին մասին եւ ցոյց տուաւ որ դաշնագրի կնքման միջոցին կառավարութիւնը տակաւին պիտի տայ այդ փափաքներուն։

Ֆրանսան, բացի Պ. Փօլ Պօնքուրէ, իր բանակէն զեղչութիւններ ըրաւ արդէն պատերազմէն վերջ և յետոյ Լոքառնօյէն վերջ։ Այսու ամենայնիւ, ան պատրաստ է նոր զոհողութիւններ ընելու հետեւեալ պայմաններով.

Ա. Պէտք է որ դաշինքին մասնակցող բոլոր ազգերն ալ իրեն պէս չարժին։

Բ. Պէտք է որ միջոցնակ բանակներու մէջ ծառայութեան տեւողութիւնը հաշիւի առնէ նախապատրաստական կրթութիւնը եւ մարզանքներուն ժամանակաշրջանները։

Գ. Անհրաժեշտ է որ բազմաթիւ ժողովուրդ ունեցող պետութիւնները վտանգ մը չկազմեն միւս պետութեանց համար և որ տհման մը գծուի անոնց զինուորագրելու ազատութեան։

Պ. Փօլ Պօնքուր վերջացուց հաղորդելով Թէ Ֆրանսական առարկութիւնները գրաւոր կերպով պիտի ներկայացուին Խորհրդաժողովին որը հարկ եղած ժամանակը պիտի ունենայ խորհելու համար անոր մասին։

Պ. Փօլ Պօնքուրի ճառը լսուեցաւ կրօնական լռութեան մը մէջ և ոգեւնունեցաւ Դիւանի մէջ ներկայացուած պետութեանց մի ոճայն ծափահարութեամբ։

ՖՐԱՆՔՕ - ԹԻՒՐՔ ՀԱՄԱՁԱՅՆՈՒԹԻՒՆԸ

ԻՍԹԱՆՊՈՒԼ.— Երկաթուղիներու և Սիւրիացիներու կալուածներու մասին գոյացած Ֆրանքօ-Թրքական վերջին համաձայնութեանց շուրջ խօսելով, Թերթերը, յանաւանդ «Ճիւմհուրիյէթ» և «Ճաքիմիյէթի Միլլիյէ», կընդգծեն Ֆրանսայի և Թիւրքիոյ փոխադարձ իրարհասկացողութիւնը եւ բարեկամութիւնը։

«ՊԱՏՐԻԱՐՔ ՍՐԲԱԶԱՆԸ ՉԵՋ Կ'ՍՊԱՍԷ...»

... Ստորեւ գրութիւնը հրատարակութեան խնդրանօք Երուսաղէմէն մեզ դրկուած է։

... Եւ հազիւ տասնեակ մը ներկաներ, ուշացած ու գեռ հեռաքրքիր տեսնելու, վարդապետին այս հրահանգին վրայ, եկեղեցական ժամերու և վերջին պահուն ճարուած մէկ լամբարին ազօտ լոյսերու տակ, ելքի դրան մօտ կանգնած ու աչակարկառ պատրիարքին ամբոյը առնելով կը մեկնին չէնքէն. կը մեկնիմ նաև ես, մտածկոտ ու լուռօրէն խոհուն, ի տես պարզուած սա վերջին տեսարանին, որ կը ցուցադրէր գէթ բախտաբեր դեռ կանգուն մէկ մասնրանկորը մեր բարքերու, որոնք, հակառակ տեսականօրէն ջոփոխուող և հակայարքայ յառաջացման տարիներու, գարերու և սովորութեանց, կը ճգնին մնալ կարգ մը հոգիներու մէջ և ասիթ-Թէ ասիթ—ի՞նչ խեղճուկ ասիթ—ցուցադրի՛լ...։ Սկսած մեծամասնական տխուր մինչև փառամոլական և ցուցամոլական ոչ-վայել ու նկուն հոգեցուցադրականութիւնը կարծես տարմասներ տրձակած են մեր ի մասնաւորի հոգեւորական դասին մէջ, մանաւանդ մինչեւ մանրափորքրին, որով կ'ուզեն, կը ճգնին ու կը տարփեն, որ անպայման յաջողի տրուի իրենց այդ տխրամոլական հոգեվիճակին տանց նկատի ունենալու հանգամանքները, պայմաններն ու չբնականը։ Նմանատանդ պայմանադրական կամ ոչ-պայմանագրական տալեալները։

Սխալ չհասկցուինք։ Մինչև նիւթին պարզաբանումը, ըսենք անվիճապէս, որ մեր այս տողերովը բնաւ ալ նպատակ չունինք գթար նետելու ա այս ու այն անհատը կամ անձը մեր գրչին թիրախ դարձնելու, այլ ուզեցինք մեր և մեզ հետ նաև ներկայ եղողներէն չատերու դիտողութիւնները յանձնել ապագրական ժեքենային։ Դիտողութիւններ՝ որոնք ներկայ պարագային շատ արդար ու չա՛տ տեղին են։

Օրը կիրակի էր։ 23 Հոկտ. 1932։ «Դուբեան Մատենադարանի բացման հանգիսութեան օրը։ (Հոս փակագծի մէջ յիշենք, Թէ Մատենադարանի բացման նուիրուած «Ազդակ»ի երեսաղէմի Թղթակցին գրութիւնը դեռ չկարդացինք, հակառակ որ այսօր հիմ չատ մը տասնեակ անցած է...)։ Ես չպիտի նկարագրեմ անցած դարձածները հատուցոյթի ընթացքին։ Այդ իմ գործս չէ։ Կը թողում այդ պարտականութեան կատարումը Քերբին Թղթակցին վրայ։ Ամէն ինչ աւարտած էր ու հանդիսին յայտագիրը անթողութեամբ փոթաթրուած։ Ներկաները զրուելէ առաջ, նոյնպես ժողովին ժամանակցութեամբ, Հայր Մեսրոպ երգեցաւ և պատրիարքը իր զպահպանչով և «երթաք խաղաղութեամբ...» ժաղթանք—հրաժեշտով փակեց հանդիսքոյրը, հրաւիրելով ներկաները, որ արժեցնեն, նախ քան մեկնումը չէնքէն, իրենց «անտուրիկ իրաւունք»ը՝ չրջագայութիւնը։

Ներկաները սրահին երկու կողմերէն կ'սկսին չրջագայութեան, մէկիկ մէկիկ դիտելով խմբագրուած հայ և օտար լեզուներով հարիւրաւոր գիրքեր և հրատարակութիւններ։ Ակնարկները Թռուցիկ մէկ դարակէն միւսը կը նետուին։ Հազիւ Թէ ներկաներուն 1—3ը լրացուցած էր այս «այցը», և անա դժբաղդ մէկ պատահարով ելեքտրական լոյսերը կը մարին և չէնքը, իր պարագրանակութեամբ և ժողովուրդով, խաւարի մէջ կ'ընկղմուզի։ Ոևէ անհաճոյ և անկարգ դէպք չպատահիր։ Լուցկիներու աղօտ լոյս նչոյլներու տակ, մնացածներէն մէկ մեծ մասն ալ ինքզինքը չէնքէն դուրս կը նետէ։ Մնացած էին գեռ տասնեակ մը հանդիսատեսներ, որոնք հաւաքուած բարեհաճ վարդապետի մը չուրջ բոլորը, մոմերու լոյսին տակ, հետաքրքրութեամբ. սի քանի ձեռագիր գիրքեր, առաջին հայ լրագիր «Ազդարար»ի հաւաքածոն և այլն աչքէ կ'անցնէին, երբ մի այլ վարդապետ Ներկայ գրութեան խորագիրը կազմող բառերով հաւաքուածները տեղեկէն սրահ և անկեղ ալ, վերոյիշեալ հանգամանքներու տակ, բակը կրցաւ հասնիլ ա... ցրուիլ առ։

«Պատրիարք Սրբազանը ձեզ կը բարեպաշ, չո՛ւտ ըրէք» և ներկաները, զարմացական ակնարկներ նետելով, Թէ պատրիարքը դեռ չէնքին մէջ կը գտնուի, կը չատպեն։... վերև նկարագրուած տարին հանդիսատեսներ կը դառնան։ Աչեհաւատ՛ր... կարծես տեսակ մը պատգարականութիւն կը բուրէր, եԹէ ան աւելին, կատարուածը։ Այսինքն՝ տարիքի անպայման ու անպատճառ որ ներկաները «ջը» առնէին։ Բայց ինչո՞ւ։ Ջէ՞ որ ամէն ինչ լրացած ու աւարտած էր և հրաժեշտի խօսքերն ալ արտասանուած։ Եւ ինչո՞ւ այդ բոլորէն յետոյ «արտաքնապէս անսեղ» երեւոյթ, բայց խորքին մէջ այլ հոգեբանութիւն ժառնող աչեհաւատքոյրի արարք։ ԵԹէ որոշուած էր այդ նախապէս, ինչու՞ բոլորն ալ անխտիր չենք արհուեցան այդ «տիպտոգական յարգանքին» Լուսաւորութեան դադարումը արգելք մը չէր, ինչպէս այդ չեղաւ...«ուշացածներու նկատմամբ։ Մենք եղածին մէջ այլ բան տեսանք։ Եւ այս հատատեցին մեր հետգնուղներէն ուրիշներ։ Գտնկնալ, իմանալ, նուազագնալ ի գին ամէն ինչի, նպատակ ունենալով յարգանքի պարագրութիւնը միայն ու միայն։ Եւ ճգարար ու փառատենչիկ ցուցամոլութիւն։

Տ. ԱԶԱՏԵԱՆ

Երուսաղէմ, 28 Հոկ. 1932

Շահիր Նիյմէթ պէյ բեմ բարձրանալով յայտարարեց որ նախ հաճ վստահութեան հարց դրուիլը ժողովը թող երթայ ընդ Սահմանադրութեան ցտմադրութիւններուն հաւատարիմ մնալու, որովհետեւ 46րդ յօդուածին համաձայն ժողովը չի կրնար վստահութեան խոհ տալ մինչեւ որ երդման արարողութիւնը չընդ։

Երեսփոխան Գ. Ձիչէքի պատասխանելով յայտնեց Թէ, իրենք չեն կրնար երդնուլ 116րդ յօդուածը պարունակող Սահմանադրութեան վրայ։ Ուրիշ ազգայնական երեսփոխան մը առաջարկեց որ մնացած 115 յօդուածներու վրայ կրնան երդում ընել։ Ուրիշ մը առաջարկեց որ երկու օր յետաձգուի վստահութեան խնդիրը, մինչեւ որ կառավարութիւնը իր յայտարարութեան մէջ մտցնէ Սիւրիական միութեան եւ անկախութեան սկզբունքները։

Բազմաթիւ երեսփոխաններ խօսք առնելով քեր ու դեմ երկար խօսակցութիւններէ վերջ, գործեալ բեմ յառաջացաւ Շահիր Նիյմէթ պէյ խօսելով երկար եւ բուռն ճառ մը, ըսաւ.

«Կառավարութեան ինչու վստահութեան խոհ պիտի տանի։ Իր յայտարարութեան հազամական բաժնին մէջ տասնհոսը խօսք մը դրած է՝ «ազգային փափաքներ»։ Այս բառը առանգական. է. վաղը երբ ան չատխոսի դասնագործ կամ երդի անկախութեան համար, ինչ պիտի ընեն։ Միութեան մասին օրինակի համար բացարձակապես անհամաձայն եմ յայտարարութեան այս կէտին։ Միւս կողմէ, կառավարութիւնը երբեմ չի խօսեցաւ իր գործունէութեան մասին. եթէ ճնեն, կը տեսնեմ որ ան տասը մը անարդար գործեր բրած է»։

Եւ թուեցաւ կարգ մը թերացումներ, որոնց կարգին ելեւմտական ճախարարին վրայ յարձակումներ գործեց։ Նախարար Ձէմիլ Մէհրէմ պէյ ընդմիջելով պոռաց. «Սուտ է, սխալ էք, կը սեմ»։ Շահիր պէյ յայտնեց Թէ իմ երբեմ չի սեր։

Այս միջոցին ժողովասարահի մէջ աղմուկ մը բարձրացաւ։ Ազգայնական երեսփոխաններ ընդմիջումներ կ'ընեին եւ իրենց ձեռերը կը զարնեին սեղանիներուն։

10 վայրկեան դադար տրուեցաւ վերջացնելու համար իրարանցումը։ Սակայն Շահիր պէյ այդ դադարը անցուց բեմի վրայ, առանց իջնելու։ Երբ վերաբացուեցաւ ժողովը, ժողովականները խնդրեցին որ ձայն չտուի Շահիր Նիյմէթ պէյի։ Նախագահ Ֆուատ դրաւ եւ մեծամասնութեամբ որոշուեցաւ ձայն չտալ Հալէպի երեսփոխանին։

Ժողովի նախագահը, ի վերջոյ վստահութեան հարցը Ֆուատ դրաւ։ Ժողովականները միաձայնութեամբ վստահութիւն յայտնեցին կառավարութեան. միայն Շահիր Նիյմէթ պէյ ձեռնպահ մնաց։

Վստահութեան Ֆուատեն վերջ խօսք առնելով Ձէմիլ Մէհրէմ պէյ ցնծութիւն յայտնեց։ Ուրիշ կարգ մը խօսակցութիւններէ վերջ, ժողովը յետաձգուեցաւ երկուշաբթի օրուան։

ՀՐԵԱԿԱՆ ԽՈՐՀՐԴԱԺՈՂՈՎ

Փարիզի մէջ Sօfք. Սամնեի կողմէ խմբագրուած Gorrespondance d'Orient ի Օգոստոսի թիւին մէջ (թիւ 417) հետեւեալ յատկանշական յօդուածը կը կարդանք։

Ժընեւի մէջ, Օգոստոս 15—17ին, հրէական համաչխարհային խորհրդաժողով մը գումարուեցաւ։

Խորհրդաժողովին ներկայ եղան 25 երկիրներու պատուիրակներ։ Դրուած հարցն էր՝ ստեղծել հրէական համաշխարհային վեհաժողով մը, որու մասին արդէն վեց տարիներէ ի վեր Միացեալ Նահանգներու մէջ ուսումնասիրութիւններ կը կատարուէին։

Ամերիկան «Yewish Congress»ն էր որ առաջին անգամ, այս առթիւ հրաւէր ղրկեց աշխարհի ամէն կողմ կատարուած հրէական միութիւններու եւ անձնաւորութիւններու։

Ներկայ եղան հեռաւոր երկիրներու պատուիրակները, Գաղեստին, Միացեալ Նահանգներ, Անգլիա, Ֆրանսա, Գերմանիա, Իտալիա, Բոլոնիա, Ռումանիա, Չեխոսլաւիա, Զեխոսլաւիա, Յունաստան, Հայնամա, Աւստրիա, Գելճիքա, Զուիցերիա, Սկանտինաւիա, Գալիկեան և Գալըքեան երկիրներ։

Ժողովի հոգին և Ամերիկեան Վեհաժողովին գործադիր անօրէնը՝ Տօքթ. Աբրահամ Քոհէն հեռաձայ յայտարարութիւնը ըրաւ Զուիցերիոյ հեռագրական գործակալութեան ներկայացուցիչին։

«Մենք այս կերպ կազմակերպուելով չենք խորհիր անհնուն դէմ կռուիլ, այլ զարգապէս կ'ուզենք գիտնալ թէ ինչպէս պէտք է մենք մեզ պաշտպանենք այն պարագաներուն երբ ուզեն մեր իրաւունքները տոնկոի ընել։ Հրէական համաչխարհային վեհաժողովի մը գոյութիւնը նոր չէ, մանաւանդ Ամերիկայի մէջ երկար ժամանակէ ի վեր կարգ մը ազգասիրաներ գոյն հռչակած են։ Արդէն, նոյնքան ալ մեր նպատակն է զանազան միութիւններու միջև իրար ազնեցնելու եղանակ մը հաստատել, որքան հնարաւորել մեր իրաւունքները եւ չահերու պաշտպանութեան խորհուրդներ։ Եթէ մենք փքնեի մէջ միացանք, որովհետև կը խորհինք որ այս երկիրը յարմար եղաւ այսպիսի նպատակներու այն օրէն՝ երբ անիկա եղաւ նաև Ազգերու Դաշնակցութեան ճամբար։

Ժողովները սեղի պիտի ունենան բոլոր միջազգային ժողովներու պէս, այսինքն ըստ հարանուանականեզանականե. րու։ Ժողովը ինքն է որ պիտի ընտրէ իր նախագահը, իր գիւանը, և իր օրակարգը չինէ քանի որ գէո վերջնական ձև մը չունի և պիտի որոշէ իր ապագուա թիւնը։

Թէ ի՞նչ պիտի ըլլայ այս աշխատութեան արդիւնքը, չեմ կարող ըսել։ Թերեւս այս կերպով Եւրոպայի մէջ սեղծենք ճնական քարտուղարութիւն մը, կամ չափաւոր անօրէն մասնախումբ մը որը պաշտօն պիտի ունենայ բոլոր դէպքերուն ժողէն հետևելու, կամ վերջնականապէս մենք պիտի որոշենք հրէական համաչխարհային միութիւն մը։

Ներկայիս ոչ մէկ բան իրաւունք կուտայ ըսելու որ այս տեսակ լուծում մը օգտակար՝ մինչև իսկ ցանկալի պիտի գտուի։»

Վեհաժողովի նախագահ, Ամերիկացի հրեայ Գր. Bernard Deutseh Ա.ին խօսքը առաւ։ Ծիշնենք Թէ ներկայիս աշխարհի 25 երկիրներու մէջ ապրածուած կան 12 միլիոն հրեայ ժողովուրդ։ Ցեղայ յարեց. «Մինչ ապրած ենք միասին, որովհետև մեր համայնքէն ոմանք ձրնչուած են Քրիստոսութեան և չարաչար վերմանքներու ներքեւ, այնպէս որ անոնք միւս հրեայ համայնքներէն կ'ուզեն ուժի և կորովի միջամտութիւն մը»։

Խօսք արուեցաւ յետոյ ամերիկեան վեհաժողովի պատուական նախագահ Տօքթ. Stephen Wiseի, որու ճառը տեւեց մէկ ժամէն աւելի և առով առաւ կատարել մէկ նկարագրութիւնը այն գաղափարին, որուն համեմատ հրեայ համայնքներ, որպէս փոքրամասնութիւն, պարտին ունենալ գործունէութեան մը չատ որոշ մէկ փլանը։

Կը կարծէ Թէ այն կարգ մը համայնքները որոնք կը գտնուին Քրիստոսութեան ներքև և անտեսուած, չի կրնար երկար տևել։

Այս ճառը որ չատ ծափեր խլեց, ատարեալէն վերջ ժողովը նկատի ունեցաւ ձերկուտական Borahի մէկ նամակը, որուն մէջ ցոյց կուտար իր սէրը Նորահաստատ ժողովի ուժերուն՝ հաւատալով որ ան հրեայ աշխարհին պիտի տայ բոլոր ազգերու վայել դոհունակութիւնն ու արդարութիւնը։

Ծաղորգաբար յուսեցան Ֆրանսայի, Անգլիայի, Ֆինլանտայի, Բոլոնիայի, Գերմանիոյ, Գաղեստինի, Ամերիկայի, Լէթոնիոյ, Ռումանիոյ և Զուիցերիոյ ատենախօսներ։

Պրն. Dizengott, Թէլ-Աֆիֆի քաղաքապետը, (Թէլ-Աֆիֆ Գաղեստինի մէջ քաղաք որ 3000է աւելի բնակիչ ունի) ըսաւ. «Մտանաւորապէս մենք Գաղեստինցիներս բոլոր հրեայ միութիւններու և վեհաժողովներու մէջ մինչև օրս ամենամեծ հաւաքականութիւնները բերինք, հիմա սակայն իրերը փոխուած են, ոաքերը, մեր հայրենիքի Գաղեստինի հողին մէջ մխած ենք, այսինքն իրապէս հաստատ գետնի մը վրա։ Մեր անտեսական վիճակը լաւ է, յունինք գործազուրկներ, քիչ, այլ կը չինինք մեր երկիրը որովհետև նկատելի կերպով մը կը զարգանայ, անտեսական կեանքը բնականոն է։ Օգնութեան պէտք չունինք։ Գալով քաղաքական և անտես. զարգացման ունինք մեր վեհաժողովը և Սիոնական կազմակերպութիւնը։

Կը հաւատանք որ հրեայ ժողովուրդի ամէն մէկ միութիւնը և ամէն մէկ կազմակերպութիւնը օգտակար եղած է, և ներկայ ժամանակի համար վեհաժողի մը գումարումը կարևոր է։

Հակասեմականներու հակազդող միութիւնը ուժով ըլլալն է։ Եթէ ակարըլլանք, կը ճգնեն մեզ կազմակերպինք, միանանք, այսպէսով է որ ուժով կ'ըլլանք և ոչ ոք կը համարձակի դպչիլ մեզի։

Թող գերման եւ ուրիշ ազգեր գիտնան Թէ արեւելքի մէջ հրեայի մը դրպչելով դպած կ'ըլլան ամբողջ 15 միլիոննոց հրեայ ժողովուրդի մը։

Ուրիշ հարց մը.— Թէ ինչ պիտի ընէ վեհաժողովը։

Ներկայացուիչն մը Ազգերու Դաշնակցութեան և ամբողջ աշխարհի մօտ։ Համակերպունացում բոլոր հրեայ կեդրոններու մէջ եւ յեղաշրջում բոլոր կարեւի սիմպոցներով, ժամուլ, ձեռնարկ, գաղթականութիւն, և ուսումնասիրութիւնը այն երկիրներու ուր հրեաներ կրնային հաստատուիլ հաւաքական ձևով մը, Թրչուառներու հարցը լուծել անտեսականին ներած չափովը։ Ահա վեհաժողովին ընելիք գլխաւոր գործերը։

Գալով Տօքթ. Աւլէրի (Ռումանիա) առաջարկեց անմիջապէս ծրնեւի մէջ ընտրել կազմակերպութիւն մը, և վեհաժողովը կազմել ոչ Թէ մէկ երկու տարուայ տեսչութեան այլ անմիջապէս։ Այս առենախօսը ուժ առած Mr. Hans Klecէն հրեայ ուսանողներու կողմէն խօսեցաւ։

Ժողովը վերջացաւ հետեւեալ առաջարկութեան քուէարկութեամբը. «Ժընեւի համաչխարհային ժողովը իրապէս համոզուած է որ հրեայ ժողովուրդի ազգնապահի վիճակը զնազան երկիրներու մէջ, իր քաղաքական և ազգային իրաւունքներուն վտանգուիլը, հրեայ զնազան մասերու աղքատանալը և հետեւաբար բարւոքման միջոցներ գտնելու կարեւորութիւնը եւ Գաղեստինի մէջ ազգային օճախ մ'ունենալու տեսիլը կրնան միայն տեսիլներ մնալ եթէ ամբողջ հրեայ ժողովուրդին կազմակերպութիւնը և համաչխարհային վեհաժողովի մը գումարումը։

Այս վեհաժողովը պէտք է հիմնուի այն համոզման վրայ որ հրեայ հասարակութիւնը ժողովրդական կազմական միութիւն մը կը կազմէ և պարտի օրինաւոր ներկայացուցիչներ ունենալ որ իրաւունք և պարտականութիւն ունենան զբաղելու հրէից կեանքի կենսական հարցերով՝ ինչպէս նաեւ անոնց ազգային եւ քաղաքական հարցերու պայքարով ու զանոնք ներկայացնելու։

Համաչխարհային վեհաժողովի պատուիրակները պէտք է ընտրուին ուղղակի, գաղտնի եւ համեմատական քուէարկութեամբ մը որուն պիտի կրնան մասնակցիլ չափահաս բոլոր հրեայ եւ հրէուհիները։ 18 տարեկանները իրաւունք պիտի ունենան քուէ տալու իսկ 24 տարեկաններն ընտրուելու։

Զանազան երկիրներու մէջ տեղի ունենալիք ընտրութիւններու ինչպէս նաեւ համաժողովի հրաւէրի թուականի ճշդումը յանձնուեցաւ գործադիր մասնախումբի մը որը պարտի վեհաժողովը գումարել ոչ ալ աւելէն ուշ 1934ի սմբան չրջանին։

Գ. Ե.

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔ

ԼՈՒՐԵՐ ԷՋՄԻԱԾՆԷՆ

Էջմիածնի վիաբանութենէն Գարեգին եպսկ. Ռումանիոյ առաջնորդ ծուսիկ արհեպսկ.ի գրած նամակով մը իմէ այլոց կ'իմանք.—

«... Վիգէի խնդրի համար այսօր մենք յայտնում ենք մեր կառավարութեան եկող պատգամաւորների ծերն ու անուն ազգանունը։ Մեր միութեան առաջին գործոց կոմիսարեաթ հարկաւորը կը կարգադրէ այն պետութիւնների մէջ եղած ներկայացուցիչներին կամ դեսպանութիւններին, որտեղից գալիս է պատգամաւորը։ Եթէ մեր միութիւնը անմիջական ներկայացուցիչ չի ունենայ, պէտք է տեղեկանայ, ո՞ր օսար պետութեան ներկայացուցիչն է պատգանում մեր օտիները, պէտք է նրան դիմել եւ նա ներկայացրած անցագիրը վիզէ կ'անէ։

Այսեղից յատուկ անցագրերը ոչ ոքի չպիտի ուղարկուի, այլ միայն պիտի յանձնարարուի անցագել վիզէ անել Ռուսաստանն մտնելու համար։

Այս հատուով, Ռումանիոյ, Գուլկարիոյ, Սիւրիոյ եւ Սգիպտոսի կրօնական ու ասխարհական պատուիրակները բացիպուած են երթալ այն երկիրները, որոնք դիւանագէս. յարաբերութիւն ունին Ռուսիոյ հետ։

ԵՐԵԻԱՆԻ ՕՓԷՐԱՆ

Ասխատակից մր Թիֆլիսի պրօլէտար թերթին մէջ հետեւեալ տեղեկութիւնները կրկնագորդ Երեւանի օփերայի մասին.—

Երեւանի օփերային համար. նախապատրաստական ասխատանքներ կատարուեցան ամրան։ Նախ խաղացանկի խնդիրը լուծուած կրնայ համարուիլ։ Օփերայի եղանակը սէզօն պիտի բացուի *Ալմաստով*։ Կան նաեւ *Դարմէնն* եւ *Սէվիլիայի սափրիչը*, որոնցմէ երկուբը հայերէն պիտի բեմադրուին։

Միւս կողմէ, կարօ Սեփհանեան կը մտակ Քոջ Նազարը, Արամ. Տիգրանեան կը վերամտակ *Անուշը*, իսկ Աճ. Ֆեր Ղեւոնգեան՝ *Զորագեսը*, Ազատ Վեսուինի՝ *Մայիսեան Ապատամբութիւնը*։

ՄՈՒՍՕԼԻՆԻ Կ'ԸՆԴՈՒՆԻ ՀԱՅ ՈՒՍԱՆՈՂՆԵՐԸ

Միլանցոյէն կը գրեն Գոլոյ «Ազգա րարին».—

Թօրինոյի փառաւոր ընդունելութենէն յետոյ, Միլանոյի ժողովուրդն ալ աննախընթաց և խանդավառ ցոյցերով ընդունեց իր Տուչէն։

Մուսօլինին այցելենց վերջին տարիներուն կատարուած պետական նոր չէնքերը, դպրոցները, հիւանդանոցները, բացումը կատարեց Միլանոյէն մեկնող նոր ճամբաներուն, ինչպէս նաև քաղաքիս Ռասիոյի նոր կայարանին։

Վարչապետը Միլանոյի մէջ 400,000 հոգիի ներկայութեան խօսեցաւ իր երկրորդ ճառը։ Անոր խօսքերը եթէ զինքը աւելի կը մօտեցնէ իր ժողովուրդին, մասնաւորապէս աշխատող ժողովուրդին, չեն կարող անտարբեր թողուլ բոլոր պետական և խորհող մարդիկը։

Ցատկանութիւնը, որ գերագանցօրէն իրագործող չարժուժ մըն է, յոգնութիւն չի ճանչնար։ Քանի մը ամսի առաջ, Մուսօլինին իր ժողովուրդին ըսաւ.— Հաւատալ, նուագնդիլ ու պայարիլ։ Իսկ այս անգամ Թօրինոյի ճառը վերջացուց հետեւեալ խօսքերով.— Ուսլել, կառուցանել, եւ եթէ հարկ է կռուիլ ու յաղթել։ Ո՞վ կարող է մխանել, որ այս քանի մը բառերը Իտալացի ժողովուրդին համար ամբողջ ծրագիր մը կը պարունակեն իրենց մէջ։

Կ'ուզենք յուսալ որ մեր գաղութն ալ իր հաստատ մասնակցութիւնն բերած է վարչապետին ցոյց արուած համակրանքի անհաչիւ ցոյցերուն։ Գիտենք որ Մուսօլինի ընդունած է հայ ուսանողութեան պատուիրակութիւնը, որ պարզ բայց անկեղծ խօսքերով, ինչպէս վայել է ուսանողներու, յայտնած է հայ ազնուականութեան զգացումները։

Մանօթ գրող Հանրէր, «Ուսչին կ'ըսէն Փօսթ» Թերթին մէջ յօդուած մը գրելով Թուրքիոյ մասին, դիտել կուտայ.

«Թուրքերը տարիներով զոհ գացին քարոզչութեան գրպարտութեանց։ Պէտք է խոստովանիլ Թէ մինչև ընդհանուր պատերազմը Թուրքիա միջնադարեան երկիր մըն էր։ Բայց այս կացութեան պատճառը ժողովուրդին նկարագիրը չէր այլ այն առենուն գէղ վարչաձեւը, կրօնական էնտպետութիւնը որ արգելք կ'ըլլար ընկերային ու անտեսական ամէն յառաջդիմութեան։ Ընդհանուր պատերազմը փրկեց Թուրքերը։ Նոր սերունդը կ'ուզէր փրկել Թուրքիան ամար լուծէ, և ընդհ. պատերազմին հետ փոթորիկը փրծաւ։

Թուրքիոյ արգիացման զեկավարը Մուսթաֆա Քէմալն է։ Սաքարիոյ քրտան օրուան ճակատամարտին յետոյ, երբ Թիւրք սերունդը աւանդական կռգի անունը առաւ անոր, այս ձեւով նրչատ առաւ նաև գալիք մեծ յեղափոխութեան։ Երբոպա երեք դարի պէտք ունեցաւ, Միլին դարու չրջանէն դուրս ելլելու համար։ Մինչդեռ Թուրքերը 10 տարուան մէջ կատարեցին այս յեղափոխութիւնը։ Եւ չնորհիւ կռգի Մուստաֆա Քէմալի հանճարեղ ուժին, ազգ չինելու տեսակէտով, Թուրքիա մրցանիչը իր գրաւիչը։

«Ամերիկա կ'ողջունէ Մուսթաֆա Քէմալը և Թուրք Հանրապետութիւնը, խաղաղութիւն և երջանկութիւն մաղթելով անոնց»։

ՄԵՐ ՓՈԽԱՆԱԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ԹԻՒՐՔԻՈՅ ՀԵՏ

Անկարայի կառավարութեան պատասխան մէկ տեղեկագրին հակսծայն Ներկայ տարուան առաջին երեք եռամսեակներու րնթացքին, Թիւրքիա հովանաւորեալ երկիրներ դրկած է 856,705 թրմական ոսկիի ապրանք ու անոնցմէ ներածած է1524689 ոսկիի։

ՆՈՒԻՐԱՏՈՒԹԻՒՆ

Տէր Մելքոնեան եղբայրներ 300 Ս. Դահլեան կը նուիրեն Հայ Ձեմարանին, Փոքրիկ Ֆրանֆֆիի մկրտութեան առթիւ։

Սառնայ Խմբագրութենէն։

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԳՆԱՀԱՏԱՆՔ ԹՈՒՐՔԻՈՅ

«ԿԱԶԻՆ ԱՄԵՆԱՄԵԾ ՊԵՏԱԿԱՆ ՄԱՐԴՆ Է»

Մանօթ գրող Հանրէր, «Ուսչին կ'ըսէն Փօսթ» Թերթին մէջ յօդուած մը գրելով Թուրքիոյ մասին, դիտել կուտայ.

«Թուրքերը տարիներով զոհ գացին քարոզչութեան գրպարտութեանց։ Պէտք է խոստովանիլ Թէ մինչև ընդհանուր պատերազմը Թուրքիա միջնադարեան երկիր մըն էր։ Բայց այս կացութեան պատճառը ժողովուրդին նկարագիրը չէր այլ այն առենուն գէղ վարչաձեւը, կրօնական էնտպետութիւնը որ արգելք կ'ըլլար ընկերային ու անտեսական ամէն յառաջդիմութեան։ Ընդհանուր պատերազմը փրկեց Թուրքերը։ Նոր սերունդը կ'ուզէր փրկել Թուրքիան ամար լուծէ, և ընդհ. պատերազմին հետ փոթորիկը փրծաւ։

Թուրքիոյ արգիացման զեկավարը Մուսթաֆա Քէմալն է։ Սաքարիոյ քրտան օրուան ճակատամարտին յետոյ, երբ Թիւրք սերունդը աւանդական կռգի անունը առաւ անոր, այս ձեւով նրչատ առաւ նաև գալիք մեծ յեղափոխութեան։ Երբոպա երեք դարի պէտք ունեցաւ, Միլին դարու չրջանէն դուրս ելլելու համար։ Մինչդեռ Թուրքերը 10 տարուան մէջ կատարեցին այս յեղափոխութիւնը։ Եւ չնորհիւ կռգի Մուստաֆա Քէմալի հանճարեղ ուժին, ազգ չինելու տեսակէտով, Թուրքիա մրցանիչը իր գրաւիչը։

«Ամերիկա կ'ողջունէ Մուսթաֆա Քէմալը և Թուրք Հանրապետութիւնը, խաղաղութիւն և երջանկութիւն մաղթելով անոնց»։

Ինչդեռ խնդիր է Քէմալականներուն գործերը իրմէ վերջ ծրագրի պիտի տեւեն։ Մուսօլինի ֆաշականութեան և հայրենասիրութեան մէջև տատանող բեկեալ գծի մը հետեւեցաւ։ Մինչդեռ Մուսթաֆա Քէմալ սկիզբէն ի վեր նոյն ուղիղ ճամբան բռնեց։ Մուսօլինի գիտէ Քէմալէն տեւի ոչքլամ րնել ինքզինքին, Բայց իրենց գործերը եթէ բաղդատենք որոշութիւնը կը տեսնենք։ Մուսօլինին իր ձեռքին տակ ունի 60 միլիոն բնակիչ։ Իսկ կազին՝ միայն 13։ Աւելի րլլալով, Մուսթաֆա Քէմալ հիմէն վերականգնեց ազգ մը։ Եւ այս անկարելի համարուող գործը գլուխ հանած ըլլալն հաճար է որ, պէտք է գինքը ընդունիլ իրրև ամենամեծ ժամանակակից պետական մարդերուն։ Շատ չատ կան պիտի ըլլար ծանօթութիւններ ապ այս արտակարգ մարդու կեանքին և գինքը հաճախաւոր դարձնող գործունէութեան մասին բայց դժբախտաբար օրինակ Թոյլատու չէ։

Յօդուածագիրը ըսելէ յետոյ Թէ Ամերիկացիները աւելի մեծ չահագրգռութիւն մը ցուցնելու են Թուրքիոյ հանգէպ, Թէ կը ճանչնայ Ուչինկթընի Բրքական դեսպան Մահիր պէյը և կը գնահատէ զայն իբր գիւանագէտ և կատարեալ մարդ, այսպէս կ'եզրականացնէ իր գրութիւնը։

«Ամերիկա կ'ողջունէ Մուսթաֆա Քէմալը և Թուրք Հանրապետութիւնը, խաղաղութիւն և երջանկութիւն մաղթելով անոնց»։

ՏԷՐ ՄԵԼՔՈՆԵԱՆ ԵՂԲԱՐՔ

ՐԻՒ ԷԼ ՄԹՐԱՆ

ԱԼԷՆՊԻ ԵՒ ՀՕՇ ՓՈՂՈՑՆԵՐՈՒ ՄԷՋ

Մեր ցանախոռներուն: Նպանակի կերպասներ, տիւպիւռեները եւ զանազան իրեղէններ հասած են։

Մեզի չի դիմողներուն: Մէկ անգամ միայն փոռնեցէք գոհունակութեամբ պիտի մեկնիք։ Ձեր օտիուն համար իսկ մեզ հետ ծանօթացէք։

Մեր վաճառատան կից նոր բացած ենք նաեւ թրիգօթաժի եւ ժէրսէի ճիւղ մը նոյն պիտի գտնէք ամէն սեռի բլօվր, ժաքէթ, Ֆազագ եւն։

Դատաստան ժամնաճիւղ.— Խան Մուրատիէ թիւ 23։

Կերպասեղէնի եւ զանազան կտորներու մեծ վաճառատուն

Տ. ԵՒ Ռ. ՄԱՎԻՍԱՔԱԼԵԱՆ

Մուրատ փողոցի վաճառատան հասած են *սեզօնի* համապատասխան կերպասեղէնի եւ զանազան կտորներու մեծ մթերք։ Ֆրանսական, անգլիական, իտալական եւ ամերիկեան առադրութիւնով կը գոհացուին ամենազոտուարանաճ գնորդներ։

Ցարգոյ յանախորդներ պիտի գտնեն անմրցելի ազանութիւն եւ նոխ տեսակ։

Մամոյ տակ է եւ շուտով լոյս կը տեսնէ
ՏՕՔԹ. Գ. ԹԱՊՈՒՐԵԱՆԻ
«ԲԵՐԱՆԻ ԱՌՈՂՋԱՊԱՀՈՒԹԻՒՆԸ»
Մօտ 150 էջ, պատկերազարդ, մաքուր թուղթ ու հոյակապ տպագրութիւն

ՀԱՅԱՍՏԱՆԵԱՅՑ ԵԿԵՂԵՑԻՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ՁԱԿԱՏԻՆ ՎՐԱՅ

Գրեց՝ ՍԻՒՆԻԻ

Եւ Իտալական ազգի քաղաքական միութեան, անբոդջականութեան և միահեծան անկախութեան իտէալը արդէն գոյութիւն ունէր պատմական հեռանկարի մէջ՝ իբրև հաւանական հնարաւորութիւն, զոր մարմին առաւ Նապոլէոն երրորդի զինուած միջամտութեան չնորհիւ անցեալ դարու վաթսունական Թուականներուն Աւստրիոյ պարտութեամբ, որի տիրապետութեան դէմ զինուած յեղափոխութեան դըրոյն էր պարզած Իտալական ժողովուրդը իր մեծ գաւակի— Գարիբալդիի առաջնորդութեամբ՝ յանուն Իտալիոյ ազգային քաղաքական ազատագրութեան և միութեան։

ԺԳ.

Հաժամիա չենք կարող գնուիլ Ա. Սալդիկովի այն մտքին հետ, որ ժամանակակից Եւրոպական բոլոր սեծ ազգերը գինաւարհական ծագում ունին։ Մենք ոտ այդ խօսած ունինք Իտալական ազգի մասին։ Բայց և աւելորդ չենք գտնում քանի մը խօք էլ ասել Ռուս ազգի ծագման պատմութեան մասին, որի հետ պատմական հանգամանքներու գաստաւորութեան բերումով կապուած է մեր հայրենիքի մի մասը, զոր մի գար առաջ Պարսից տիրապետութեան տակ էր։

Ծայանի է, որ Ռուսները պատկանում են արիական ցեղի սլաւական ճիւղին, որոնց նախահայրերը կը բնակէին Կերմանացոց և Սքիւթացոց բնական երկիրներուն մէջև ընկած հողերուն վրայ զոր պատմութեան մէջ ծանօթ էր Սարմաթիա կամ Ալաւիա անունով։ Այդ հողերուն մէջ ապրող սլաւ ցեղերը վեցերորդ դարուն մէջ հաճախարչային պատմութեան քաղաքական թատերաբեմին մէջ երեւցան և մեծամեծ տէրութիւններ հիմնեցին այնպիսի տեղերում, ուր գրանից առաջ անտառներ և դաշտեր միայն կային և որոնց մէջ գլխաւորներն եղան — Պոհէմիա, Լեհաստան և Ռուսաստան։

Սլաւները իրենց մայր — հայրենիքէն, այն է՝ Սալմատիայէն ելնելով առաջ չարժուեցին երեք տարբեր ուղղութեամբ.— Դէպի Հիւսիս Հարաւ և Արեւմուտք, և այդպիսով յառաջացան երեք մեծ ճիւղեր։

Ա.— Արեւմտեան Սլաւներ, որոնք վէնդ ալ կը կոչուէին։ Սրանք V VI դարերուն մէջ էլպա գետին և Գալիկ ծովուն միջև ինկած երկրները բնակութիւն հաստատեցին, որոնց գլխաւոր ցեղերն էին — Պոմերան, չեխ և Գալնացիք։

Չեխերը 550 թուին Բոյացիներու երկիրը գրաւեցին և բնիկ ժողովուրդին — Մարկոմաններին հալածելով, իրենք նրանց տեղերուն մէջ հաստատուեցին և հիմնեցին Պրագայի հասարակապետութիւնը։ Ապա IX դարուն մէջ Պերիմիսլաւ անունով իշխանը իրենց թագաւոր անուանեցին։ Չեխերու գրաւած երկիրը յետ այդու սկսեց կոչուիլ Բոհէմիա, զոր արդի Չեխոսլովակիան է։ Գալոնացիք էլ իրենց լեհ անունով իշխանին առաջնորդութեամբ Սարմաթիայէն — Քիէվի չրջանէն — գաղթեցին դէպի արեւմուտք և հիմնեցին Գոդնանիա և կնեժէն քաղաքները, ինչ որ եղաւ Լեհաստանի թագաւորութեան սկզբնաւորութիւնը։ Քրաք անունով իրենց առաջին թագաւորն էլ հիմնեց Քրաքով քաղաքը, որ այժմ գալիցիայի մայրաքաղաքն է։

Բ.— Հարաւային Սլաւեանք։ Սրանք Դանուբ գետի եզերքը բնակեցան. սակայն նուաճուեցան Սկիւթական կամ Թաթարական ցեղին պատկանող Աւարներէն։ Բայց յետոյ, 626 թուին նրանց յաղթեցին, Հերակլ կայսրէն արտօնութիւն — հրաման առացան Լիւրիկէ կոչուած երկրին մէջ հաստատուելու։ Եւ այսպիսով սկսաւ Խրոաթներու Դալմատացոց, Սլաւոնները, Գոանացիներու և Սերբերու իշխանութիւնները, որոնց ամբողջականութիւնը կը ներկայացնէ այժմու Իւգօսլաւ Թագաւորութիւնը։

Գ.— Հիւսիսային Սլաւեանք։

— Սրանց մասին պատմականօրէն ասոյգ, վաւերական գրեթէ ոչինչ կայ, այսքանը միայն յայտնի է, որ Իլմէն Լճին մօտ Սլաւեանք քաղաքը հիմնած ունին։ ԵՒ յետոյ էլ Նովգոր գետին ափին չինած են Գիեվ քաղաքը։— այժմու Ուքրանիայի մայրաքաղաքը։

Գրեթէ այդ ժամանակներուն մէջ Ռօքսոլան կամ Ռոսլեան կոչուած ժողովուրդը, որ սլաւական — Ռոս ու Թաթարական — Ալան ցեղերու խառնուրդ էր, Սլաւեաններու հետ միացաւ ու գնաց հիմնեց Նովգորդ քաղաքը, զոր յետագային չատ հռչակաւոր եղաւ։

Ռուն Սարմաթիոյ տափերուն վրայ փռուած էին բազմաթիւ և իրարու հետ անհաչտ ինքնագլուխ ցեղեր, որոնցմէ երեւելիներն էին — Ջուաք, Պէչենիգ և Խազարք, որոնց ձուլուելովը կազմուեցաւ և Ռուս աչխարհակալ մեծ ազգը։ Սարմաթիոյ տարածութեան վրայ, նախ քան Ռիւրիկները Ռուրիկ իշխանութիւնը, գոյութիւն ունէին վեց առանձին իշխանութիւններ, որոնցմէ ամենէն նչանաւորն էր Քիէվի իշխանութիւնը։ Երկիրը անվերջ կռիւներու և խռովութեանց ի թատր էր։ Այդ կացութեան վերջ արուելու նպատակաւ քանի մը ցեղեր հաւաքական դիմում են կատարում Ռիւրիկ անունով իշխանազուն մէկին՝ ասելով Թէ, «մեր հողը ընդարձակ է և հարուստ, բայց չիք կարգ նրա մէջ։ Եկէք և իշխեցէք մեր երկրին վրայ և հաստատեցէք կարգ ու կանոն»։

Ռիւրիկ ընդունում է իրեն եղած այդ հրաւէրը և Շուէտիոյ Ռուս — Լակէն գաւառի Ռուս և Վարեակ կոչուած ցեղերով գալիս է Սարմաթիա կամ Սլաւոնիա և բնակութիւն հաստատում Իլմէն լիճի ափին և այդտեղից պատերազմ սկսում սլաւ իշխաններուն հետ, սպաննում Վադիմ անունով իշխանին և տիրում նովգորդ հռչակաւոր քաղաքին — 860 թուականներուն։ Ծորմէ յետոյ Սարմաթիան սկսում է կոչուիլ երկիրը նուաճած ժողովուրդի անունով, այն է Ռուս, Ռիւսիէ կամ Ռիւշաէ, որ չուեաերէն Թէ գերմաններէն լեզուով կը նչանակէ եղեր — Հիւսիսեանք։ Ռիւրիկի մահեն վերջ — 879 թուին, Օլէգ անունով իր ազգականը, որ իր որդի Իգօրի վրայ խնամակալ նչանակած էր, գրաւում է Քիէվ քաղաքը և դարձնում Ռիւրիկներու իշխանութեան մայրաքաղաք։

(17) (Շար.)

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

Նոր դահլիճը կազմուած Իրագի մէջ

Գաղտա.— Նոր վարչապետ Նուրի փայալի դահլիճին մէջ ներքին գործոց նախարար եղող Ն. ճի պէյ Շէվքէթն է։

Անիկա ոչ քաղաքական դահլիճ մը կազմեց ցարդ ոչ մէկ նախարարութեան չմասնակցած բարձրաստիճան պաշտօնեաներու անդամակցութեամբ։

Իր ծրագիրը յայտնի չէ առայժմ, բայց կարելի է որ երեսփոխանները լուծուի և նոր ընտրութեանց ձեռնարկուի։

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ ՅՈՒՆԱՍՏԱՆԻ ՄԷՋ

Պ. Զալտարիս կազմեց իր դահլիճը

Աթէնք.— Պ. Զալտարիս իր դահլիճը կազմեց իրեն համար վերապահելով եւեմա. նախարարութիւնը. Պ. Թէոտոքիս Արտաքին գործոց նախարար եղաւ։ Պ. Մէթաքսաս՝ ներքին գործոց նախարար. պ. Քօնտիլիս՝ պաշտպանական և օդային նախարար։

Վերջնական ցուցակը պիտի հաղորդուի վաղը։ Նոր նախարարները երդում պիտի բնեն վաղը։

Աթէնք.— Ոճրագործները փոխադարձաբար իրարու յանձնելու մասին դաշնագիր մը կնքուեցաւ Եուկոսլաւիոյ և Միացեալ Նահանգներու մէջ։

Նիւ—Եորք.— Երկու ոստիկաններ Եւրոպա մեկնեցան Աթէնքէն բերելու համար պ. Սամուէլ Ինսըլը։

Միացեալ Նահանգներու կարծիքը Քրանս. յատակագծին մասին

Նիւ—Եորք.— Քաղաքական չրջանակները իրենց համակրութիւնը յայտնեցին զինաթափութեան վերաբերեալ Թելեգրութիւններու մասին, մանաւանդ ապահովութեան վերաբերեալ Թելեգրութիւններու մասին Թէպէտև պէտք չէ որ Մ. Նահանգներու քաղաքականութեան մէջ մեծ փոփոխութեանց սպասուի Ցօն. կրէյ յառաջիկայ ժողովին առջև։

Պ. Մաքսօնալդ յաւատեւ է զինաթափութեան մասին

Լոնտոն.— «Անգլիական և ամերիկեան կառավարութիւնները իրենց բարեկամական բանակցութեանց կը չարունակեն լուծելու համար զինաթափութեան խնդիրը որուն քննդ. համաձայնութեան մը յանգելուն յոյսը կը տիրէ», յայտարարեց պ. Մաքդոնալտ ընդունելով Թրէյա—Եունիոններու համագումարին կողմէ զրկուած պատուիրակութիւն մը որը իր ժամավաճառութիւնը յայտնեց զինաթափութեան խորհրդաժողովին դանդաղօրէն յառաջդիմելուն պատճառաւ և պնդեց որ խիստ հակակշռի մը ենթարկուի զէնքերու պաշտօնական եւ ոչ—պաշտօնական չինուիլը։

Վարչապետը խոստացաւ այս վերջին յանձնարարութիւնը փոխանցել ժողնեւի իրաւասու իշխանութեանց։

Զօր. Ֆօլ Շեպխեր գաղտնի կերպով տեսակցած է Մուսօլինիի հետ

Բարիզ.— «Ժուռնալ ամ Տէպաթ» Միլանի Թղթակիցը կ'երաշխաւորէ այն զրոյցներուն լուրին հարազատութիւնը որուն համաձայն իբր Թէ քանի մը չաբաթ առաջ զօր. Ֆօն Շլայխէր Իտալիա գացած է, գաղտնի կերպով տեսակցութիւն մը ունենալ է պ. Մուսօլինիի եւ իտալական պատերազմ. ն—խարհ զօր. Պատձէթրայի հետ։ Ամէն տեսակ պատահականութիւնները նկատողութեան առնուած են կ'ըսէ սոյն Թղթակիցը, բայց զոյացած չէ գրաւոր որևէ համաձայնութիւն մը։

Ֆօն Բաբէն դահլիճը խախտած

Պէրլին.— Լաւ տեղեակ չրջանակները կը խորհին Թէ Ֆօն Բաբէնի դահլիճը պիտի հրաժարի ժամերս։

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ՀԱՒԱՔՈՅԹՆԵՐԸ ԱՐԳԻԼՈՒԱԾ ԵՆ ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ ՄԷՋ

Պէրլին.— Քաղաքական հաւաքոյթները զոյ տեղերու կամ փողոցներու մէջ պիտի արգիլուին ընդմէջ ընտրութեանց օրը եղող Նոյեմբ. 6ին և Նոյ. 19ին։

Այս կարգադրութիւնը հրամայող նախագահական հրովարտակը կը յայտարէ Թէ ասով հետապնդուած նպատակն է կարելիութիւն ընծայել քաղաքական կիրքերուն հանդարտանալուն և ոստիկանութեան ամէ անոր արժանի հանգիստ ապահովել մէկ հանգիստ։

Հինգ հոգի սպանուեցաւ օդանաւային արկածի մը մէջ

Պէրլին.— Նիւրէմպէրկէն Ֆրանքֆորթ գացող օդանաւ մը չախչախուեցաւ Վիւրթպուրկի մերձակայ Շէտտորֆ լեռնոյն վրայ։ Սաւառնորդը, մեքենավար եւ երկու ճամբորդներ սպաննուեցան վայրկեանական կերպով։

"ԻՍՔՐԱ,, ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԵԱՆ ՏՈՒԱԾ ՄԷԿ ՏԵՂԵԿՈՒԹԻՒՆԸ

Տանձիկ.— Սաստիկ դժգոհութիւն պատճառեց «Իսքրա» կիսապաշտօնական գործակալութեան կողմէ գրուած այն լուրը որուն համաձայն իբր Թէ Լենհասան ժառդրած է դեկտ. սկիզբն սկսեալ լեհական գրաժով գանձել Տանձիկի մուրքերէն իր ունեցած բաժինը։

Այս ձեւով հաստատուած պիտի բլլայ իրարու մրցակից երկու գրասենեակ-ներ անհաշտելի է գոյութիւն ունեցող դաշնագիրներուն հետ։

Տանձիկի իշխանութիւնները պիտի բողոքեն Ազգ. Դաշնակցութեան առաջամանակեայ Բ. Գումիսէր Պ. Ռօսթինկի մօտ, Տանձիկը իր անտեսական սկզբ. մանակեայ րութիւնը գարձնելու համար լեհաստանի կողմէ կատարուած այս նոր փորձին դէմ։

Լեհական Արտաքին Գործոց Նախարար պ. Զալէսքիի հրաժարականը

Վարշաւիա.— Մամուլը գովասանօք կը յիշէ նախկին արտաքին գործոց նախարար պ. Զալէսքիի փայլուն ասպարէզը։ Պ. Պէք պիտի շարունակէ իր նախորդին կողմէ խաղաղութեան համար թափուած ջանքը եւ իր քաղաքական նուիրումը պիտի լինի Մարաջախտ Բիլսուտսքիի քաղաքականութեան ցոլացումը իսկ որուն սերտ եալ աշակերտն է. այսինքն՝ իր քաղաքականութիւնը պիտի լինի խաղաղութեան, դաշնակցութեանց պահպանման, դրացիներու հետ բարւոք յարաբերութեանց քաղաքականութիւնը։

ԶԱԽՈՂԱԾ ԳՈՐԾԱԴՈՒԼ ՄԸ ՊԱՂԵՍՏԻՆԻ ՄԷՋ

Երուսաղէմ.— Պալֆուրեան յայտարարութեան տարեղարձին առթիւ հրդ. կուած գործադուլը որեէ համեմատութիւն մը ցուցաբերեց։

Բացի երկու փոքրիկ քաղաքներէ գործադուլը անգիտացուած էր բոլորովին եւ գործարանները աշխատելու կը շարունակէին եւ խանութները բաց մնացած էին մրեւնոյն ատեն։

ՆԱԽԱԳԱՀԱԿԱՆ ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ՄԻԱՑԵԼ ՆԱՀԱՆԳՆԵՐՈՒ ՄԷՋ

ԵՐԷԿ ՈՒՕԼ ՍՔՐԻՔԸ (Նիւ—Եորքի սակարան) ՄԷԿԻՆ ԴԷՄ ՀԻՆԳ ՇԱՆՍ ԿՈՒՏԱՐ ՌՈՒԶՎԷԼԹԻ

Պէրլին.— Նիւ—Եորքէն ստացուած հեռագիրներ կը մատնանշեն Թէ Պ.Ռուզվէլթի շանսերը շարունակ կ'աւելնան եւ Ուօլ Սթրիթի գրասենեակները դէմոկրատ Թեկնածուն կուտան մէկի դէմ հինգով։

Ընտանեկան տրամի մը տխուր վերջաւորութիւնը

Պէրլին.— Գերմանական հասարակութեան սիրուած երգչուհի տիկին Կէրթրուդ Պինպէրնակէլ որը իր ամուսնոյն պ. Հինտէնպուրկ կողմէ ծանրապէս վիրաւորուած էր «Զիկֆրիտ»ի սքանչելի մէկ ներկայացումէն վերջ օբէրայէն դուրս ելած միջոցին եւ անմիջապէս հիւանդանոց փոխադրուած էր յանկարծամահ եղաւ։

ՏԵՂԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Ն. Վ. Պ. ԲՕՆՍՕԻ ԿԱՐԵՒՈՐ ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ՁԷՊԷԼ ՏՐԻԶԻ ՄԷՋ

ԱՄՈՒՍՅՕ 15ԻՆ Պ.ԲՕՆՍՕ ԺՐՆԵԻ ԿԸ ՄԵԿՆԻ

Բարձր Գոմիսէր Պ. Բօնսօ անցած չորեքշաբթի օր՝ մեկնած էր Ձէպէլ Տրիզի մայրաքաղաքը՝ Սուէյսա։ Ձէպէլ Տիւրիւզի բոլոր լիազօրները միասն կուգեն ազատ ու անկախ ապրիլ, այդ պատճառաւ ան կը ջանայ ձեզի կատարեալ անկախութիւն մը տալու։ Կը յուսամ որ շատ մօտ ատենէն դուք կունենաք ձեր անկախ ու ազատ հայրենիքը»։

Վերջացնելէ առաջ իր ճառը Պ. Բօնսօ յայտարարած է որ ամսոյս 15ին իմ ժրներէ պիտի երթայ եւ հոն պիտի ասխանի յուծել Սիւրիական խնդիրը եւ եզրել իր դիրքը։

Պ. Բօնսօնէն վերջ խօսք առած է Ձէպէլ Տրիզի ճառաւոր լիազերներէն էլ Էմիր Համսան Աբրաս եւ ըսած է.

«Այս երկիրը որ բազմաթիւ զոհեր տրուած է իր ազատութեան եւ անկախութեան համար, կը յուսայ որ Պ. Բօնսօի խոստումներ կիրագործուին»։

Խօսք կառնեն ճաեւ ուրիշ Տրիզի ներկայացուցիչներ եւ բոլորն ալ կը յայտնեն որ իրենց փափաքն է կարելի եղածին չափ օրուս տիրանալ իրենց անկախութեան, ցոյն իսկ եթէ բոլորովին անջատուիլ պէտք բլլայ Սիւրիայէն։

Պ. Բօնսօ հինգշաբթի օր վերադարձած է Դամասկոս։

ՀԱՅ ԱՂՋԻԿ ՄԸ ԿԸ ՎԻՐԱՒՈՐՈՒԻ ՀԱՅՈՒ ՄԸ ԿՈՂՄԷ

Ընդհանուր դասախոսի օգնական Անդրէաս պէյ Ահարոնեան Մինչ եւ Հնօցն պատրաստած է տեղեկագրած է որ իր սպասումին Մարի Սիւրբեան վտանգաւոր կերպով վիրաւոր է։

Ոստիկանութիւնը անմիջապէս ենթարկ

Բացառիկ Դիւրութիւններ եւ Պայմաններ

ԸՆՏԱՆԻՔՆԵՐՈՒ, ԴՊՐՈՑԱԿԱՆՆԵՐՈՒ, ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑՆԵՐՈՒ

Առողջ մնալու համար հանգիստ մահճակալ մը ունենալու է՝ հանգիստ կարճնալ ճնճալու համար։

Ֆինլանտացին մահճակալներու մեծագոյն գործարանին մեր բնդհ. ճերկայացուցչի հանգամանքով Ձեզ կ'բնծայենք առիթը ամէն օգտուելու համար։

Քսան տարի եւ աւելի դիմանալը կ'երաշխաւորենք, բնկոյզի ճամճոզ փայտի մը օքնուած սոյն մահճակալներ օրուան ճորոյքն են, կը ծալուին, *թեթեւ, զօրաւոր զսպանակով*, եւ ամէն տեսակի յարմարող։

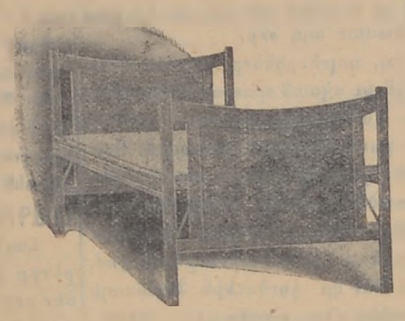

ԳԻՆ ՁԷՆ 10 Ս· ՈՍԿԻ

—o—

ՎՃԱՐՈՒՄ՝ 3 ՄԱՍՆԱՎՃԱՐՈՎ

—o—

5 0|0 գեղչ վերոյիշեալ գնեռուն վրայ, այն բնթերցողներուն որոնք ճերկայ յայտարարութեամբ կը ճերկայանան մեզի

—o—

Տիկին, ամօթալ ճարածին զուկիդ համար պիտի ուզես ունենալ լաւագոյն *մահճակալը*, *վերջին ծայր ներկայանալի ապիտակ գոյնով, նիքէլի մնքնական մետլյակով, երեխաս վար իյնալէ արգիլող, եւ պատրաստուած գիտական միջոցով.* Ձեր զուկիդ կատարեալ ճանգիստ ապահովող, *ոչ մահճակալները* բոլորովին նորոյթ մըն են Սիւրիոյ համար եւ միմիայն մեր քով կրնաք գտնել։

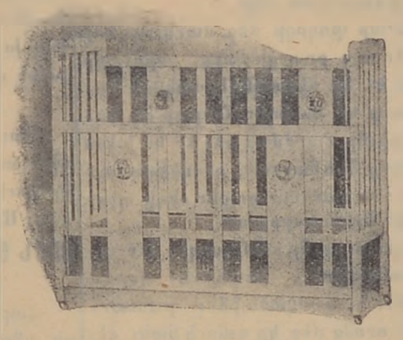

ԳԻՆ ՁԷՆ 10 Ս· ՈՍԿԻ

—o—

ՎՃԱՐՈՒՄ՝ 3 ՄԱՍՆԱՎՃԱՐՈՎ

—o—

5 0|0 գեղչ վերոյիշեալ գնեռուն վրայ միմիայն բնթերցողներուն համար։

—o—

Նոյն իսկ երբ գնելու միտք ալ չունիս ճիքէ այցելեցիր մեզ եւ տեսիր այն ինչ որ կ'առաջարկենք Ձեզ, ուրիշ մը գնելէ առաջ։

O. Y. EKWALL. A. B. (Finland)ի

Սիւրիոյ, Լիբանանի եւ Իրագի ընդհ. ճերկայացուցիչ

Ն. ՔԷՇԻՇԵԱՆ, Khan-Chouny, Պաճօ ի Բօմպին ճիւղ եռեւի կողմը։

ՀՐԱՇԱԳՈՐԾ ՄԱՐԴԻ
ԷԼ ՀԱՁ ՍՈՒՀԱՍԵՏ ՊԷՏ ԷԼ ՓԷԼԷՔԻ

Փութացէք առնելու անոր կարծիքը ձեր բոլոր փափաքներուն համար։ Ան կը հանդարտեցնէ բոլոր չուարած եւ առնչուած մարդերը և կը վերադարձնէ անոնց փափաքածները։ Ի'ինչ բոլոր ոգիներուն. հիւանդիզով կը կարդայ մարդուն մաճածուածները. ձեռքի գծերէն կը կարդայ մարդուն անցած, ներկայ և ապագայ կեանքը. կրնայ հանգնալ ամուսնութեան, ճամբորդութեան, սիրոյ, առեւտուրի, քննութեանց այլն բոլոր գաղտնիքները։ Այս բոլորը կը ցուցնէ մարդուն, կարծես թէ գրուած ըլլան թուղթի մը վրայ։ Ինոչ և ամաւանոյն միջեւ եղած դժուարութիւնները ու տարաձայնութիւնները կը լուծէ Աստուծոյ Սուրբ անուններովը եւ Ամերիկեան եւ Եւրոպական գիտնականներու փորձառութիւնները օգտագործելով։

Ցետաք եղողներուն ուրախութիւն և հանգիստ կը պատճառէ. ղկային և մտային հիւանդութիւնները կը դարմանէ։ Այս բոլորը մեծ յաջողութեամբ կը կատարէ։ Փոքր ամենամեծ փաստն է. անգամ մը այցելել բաւական պիտի ըլլայ։

ՀԱՍՑԷ.— Գեյրութ, Հանդիէ Ղամի փողոցի արեւմուտքը, Ֆրանսական հիւանդանոցին մօտ, թիւ 9 բնակարանը։

ԱՋԴԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

Ա.— Անոնք որ կուգան, իրենց *մտքը պէտք է գրեն թուղթի մը վրայ և պէտք է պահեն.*

Բ.— 1000ոսկի կուտայ ան, *եթէ չի կարենայ ճշդութեամբ գիտնալ ննթակայի միտքը, գրուած արտերէն յեղուով միտքերը չկարենալու համար հարցնելի միջոցին.*

Գ.— *Եթէ նախկիներու մէջ ամփոփուած չըլլայ երկու ոսկի, պատասխան չի տրուիր։*

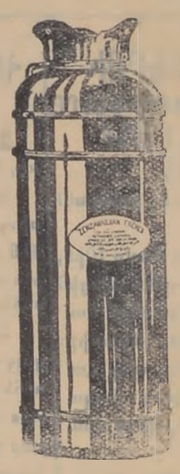

ՋԱՎՋԱՎԱՁԵԱՆ ՄԱՐԻՉՆԵՐ
ՏԵՂԱԿԱՆ ԳՈՐԾ

Ջավզավաձեան եղբայրներու հրդեհի մարիչները, շինուած պղինձով ապահովուած եւ 20 ֆիւթկրամ ճնշումի մը համար։

Անոնք արձանագրուած են քաղաքապետութեան անօրինութեան մէջ եւ ճանչցուած Ֆրանսական բէճիֆ Ճանձնախումբի կողմէ։

Այս մարիչները այնքան ներկայանալի են որքան եւրոպական, Գիները չատ ծայրայիզօրէն ածան ու արդիւնքը գրեթէ վայրկեանական է։

ՏՕՔԹ. ԳԷՈՐԳ ԿԷՐԿԷՏԵԱՆ

Վկայեալ Laurent ճախկին Interne եւ այժմ մնայուն ՄԱՆԱԳԻՉ բժիշկ Ֆրանսական հիւանդանոցի *ԱՋԻՒ, ՀՔՈՐ, ԿՈՂՈՐԴԻ, ԱԿԱՆՋԻ և ԳԼՈՒԽԻ* հիւանդութիւններու բաժնի։

Հիւանդ կ'ընդունի կէսօրէ վերջ ժամը 2—5

իր պնակին մէջ 2 rue de Damas, No.315

Հիւանդները ուղղակի հիւանդանոց կ'երթայնուկին իր կողմէ տրուած մուտքի բարոյով։

Ազգա հիւանդներու ձրի դարմանում, ամէն օր կէսօրէ առաջ ժամը 10—12, հիւանդանոցի դարմանատան մէջ։

ԳԱԼՓԱՐԻԶԵԱՆ Փ. ԹԷՐԶԵԱՆ
(ՎԱԽՋՏԱԿԱՆ ԱՁԱՏՈՒԹԻՒՆ)

Հիմնուած 1921 ին Գոլթ-Բերբ

Հիւս դիւրամաչեայի պարմանցներով կը կատարենք ամէն կարգի երեքդրական լոյսի գեներատորներ (Installation), ինչպես նաեւ մօթոր հաստոցներ։

Վաճառասենս կ'ասանձնէ նաեւ բոլոր երեքդրաձիքերու ճորագոյն ցուցներ։ Մասնաւոր ապասարկութիւն բնակարաններու երեքդրաճորագոյն ժամ։ աճառասենս Philips եւ Lux երեքդրական լամբերու եւ ամէն տեսակ երեքդրական պիտոյքներու։

Վճարման պայմաններ։

Հասցէ — Վ. Ուզուճեանի գրասենեակ կից Գուրճ. B. P. 491

ՈՎ ՈՒՇԻՍ ՈՒՍԱՆՈՂ
Բնական է որ դպրոցական պէտքերդ գնելու համար աննեւնաղ տեղերը կը փնտռես։

Դուն գիտես որ ՍՓՈՆՏԱՐՏԻ կօշիկները լաւագոյններն ու ժամանագոյններն են.

ԿԵԴՐՈՆԱՑԵԼԻ՝ ՆԱՃԱՐ ԵՂԲԱՐՆԵՐՈՒ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ

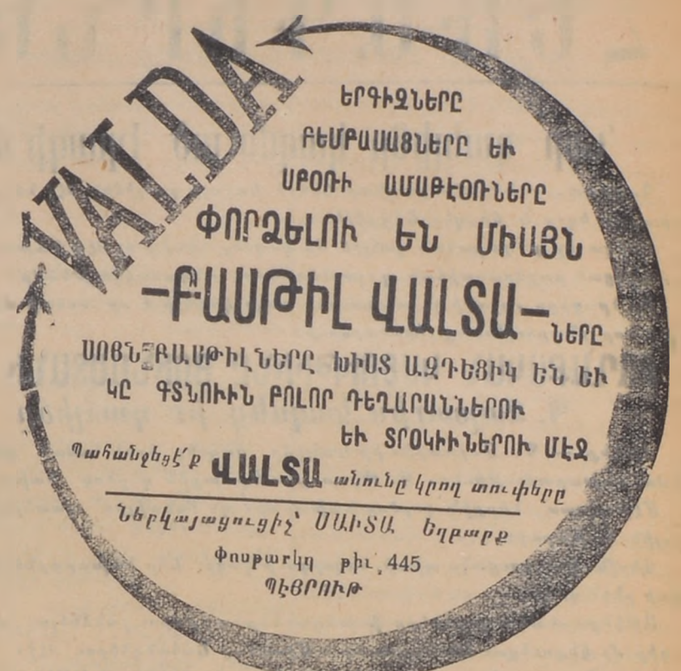

ԵՐԳԻՉՆԵՐԸ
ԲԵՄԲԱՍԱՑՆԵՐԸ ԵՒ
ՍՓՈՒԻ ԱՄԱՔԷՈՒՆԵՐԸ
ՓՈՐՁԵԼՈՒ ԵՆ ՄԻԱՅՆ
—ԲԱՍԹԻԼ ՎԱԼՏԱ—ՆԵՐԸ
ՍՈՑՆ ԲԱՍԹԻԼՆԵՐԸ ԽԻՍՏ ԱԶԴԵՑԻԿ ԵՆ ԵՒ
ԿԸ ԳՏՆՈՒԻՆ ԲՈԼՈՐ ԴԵՂԱՐԱՆՆԵՐՈՒ
ԵՒ ՏՐՕԿԻՒՆԵՐՈՒ ՄԷՋ
Պահանջեցէ՛ք **ՎԱԼՏԱ** անունը կրող տուփերը
Ներկայացուցիչ՝ ՄԱՒՏԱ Եղբարք
Փոսթարկղ թիւ 445
ՊԷՅՐՈՒԹ

Կարի եւ Ձեւագիտութեան Դասընթացք
Տիկին ՄԱՌԻ ԵՐԱՄԵԱՆ

Վկայեալ Դերձակուհի

ԲԱՐԻՁԷՆ ԵՒ ՎԱՃԻՆԿԹՕՆԷՆ

Կարի եւ ձեւագիտութեան մասնագիտուհի, Տիկին Մառի Երամեան կը վերադառնայ իր առնեստանոցը, Մեծ Սուրայի դիմացը Նո. 78 տան երկրորդ արկը։

Երեք ամսուան միջոցին կը սորվեցնէ ամենավերջին ճոռաձեւութեամբ, կար եւ ձեւագիտութիւն իր բոլոր բարդութիւններով եւ արդիական մոդոյոցներով, Droit-fils մեթոտով։ Իր աշակերտուհիներ կ'օժտեն Բարիզի ակադեմի Daydou վկայականով։

Տոկոսի շինուածք, վայելուչ տեսք
Հնչուն եւ բնական ձայն
Անոնք յատկանիշներ՝

ՈՐՈՆՑՄԱՄԲ ԿԸ ՁԱՏՈՐՈՇՈՒԻՆ

ԱՓՕԼԼՕ ՖՕՆՕՆԵՐԸ

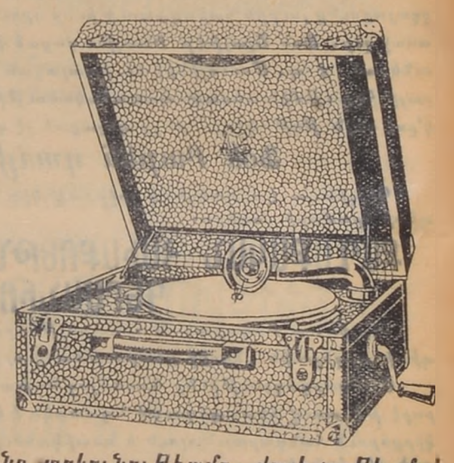

Հրապարակի վրայ գըտնէ՛ որ բոլոր մարքանեռու հետ կը մրցին Աբօլլօ ֆոնօնները։ Մանաւանդ վերջին նոր մօտէլները, որոնք հասած են արդէն, անգերազանցելի են իրենց տոկունութեամբ, վայելչութեամբ և ժամչելի գիներով։

APOLLO GRAMOPHONE Co. Ltd
(of London)
ԱՓՕԼԼՕ ՖՕՆՕՆԵՐՈՒ ԹՈՒԳԱՒՈՐԸ ///
Կատարեալ համոզում գոյացնելու համար՝ ճաճախ մը այցելեցէք
MAISON APOLLO, Rue de la Poste, BEYROUTH
Փոդոգրաֆ եւ Բօնսօ՝ ամէն ձեւի, ամփիճելի տոկ եւ առաւելութիւններ գիւտամաչիի գին, վճարումի դիւրութիւն։
Ընդհ. ներկայացուցիչ՝ Սիւրիոյ, Գաղատինի, Անդլոդրանանի, Միջագետքի եւ Նիքրոսի։— ԳԱԲՐԻԷԼ ՍԻՆԱՆԵԱՆ

KOURKEN SINANIAN, Boîte Postale 642, BEYROUTH (Syrie)

ՕՐՆԷ ԴՈՒՆ ՔԵԶԻ ԵՒ ԱՍՏՂԸ ՔԵՁ ՊԻՏԻ ՕԳՆԷ

ԸՆՏԱՆԻՔԻ ԱՍՏՂԸ
(L'ETOILE du FOYER)

Առեւտրական և երկրագործական ժոդովրդային վարկի հաստատութիւն
Անանուն ընկերութիւն.— դրամագլուխ՝ 3,000,000 ֆրանք.
որ կրնայ 3.000,000,000 ֆրանք.ի բարձրացուիլ վարչական խորհուրդի պարզ որոչումով։

Կեդրոնատեղի.— 137 Boulevard Sebastopol - Paris

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ Արեւելեան պետութեանց
Սալօլ Օթելի՞ճեճ, Գուրճ, Գեյրութ

ԵԼԵԻՄՏԱԿԱՆ ՃԻՒՂ
Ապահովագրութիւն
ՕԺԻՏ

Երաշխաւորեալ տոկոս 6%։ Ակնկալուած մասնակցութիւն ընկերութեան շահերուն։

ԿԱԼՈՒԱԾԱԿԱՆ ՃԻՒՂ
ՎԱՐԿԵՐՈՒ ԲԱԺՈՒՄ

Կալուածի վրայ՝ փոխառութիւնք
վճարելի 10—15—20 տարիէն։ Որոչուած պարտաժամէն առաջ ուզողը կրնայ վճարել։

ԸՆՏԱՆԻՔԻՆ ՍՏԱՂԸ ընկերութիւնը ներկայիս 75,000է աւելի անդամ ունի։ Մինչեւ 1 Ապրիլ 1931 Ընտանիքին Աստղը 135 միլիոն փունտ տուած է, գրաւով 500 միլիոնէ աւելի արժէք ունեցող անշարժ կալուածներու վրայ։

Ամէն բոլակցութիւն ուղղել՝ B, P. 821, Beyrouth

հնարաւոր չէր։

Այս աշխարհի մէջ ամենալաւ և անմեղ մարդն անգամ, զոնէ իր զգացումները կարենալ զսպելու համար օրական երեք անգամ պէտք է աղօթէ։ Նորէն չատ ժժուար խնդիր մըն է։ Մեր օրերու ամենամեծ եկեղեցականներէն մէկը որուն մազերը ճերմկած են և այլեւս կեանքի վերջին օրերը կապրի, Վօլտեռի եկեղեցիին մէջ խօսած իր ճառին մէջ մարդկային կեանքի տեսան մեղքի ենթակայ ըլլալը խօսեցաւ։ Մարդկային փափաքներն ու բնաւորութիւնը մեզի հետ միասին այս աշխարհը եկած են և մինչև որ չմեկնինք այս աշխարհէն անոնցմէ չենք կրնար ազատուիլ։ Լէյտի Իզապէլ Քարլայլի սիկինը ըլլալով հանդերձ, իր ամբողջ սիրտը անոր տուած չէր։ Անոր հանգէպ յարգանք և պաշտամունք կը մնուցէր և հնազանդ էր սակայն այդ գաղտնիք եղող և չատ խորհրդաւոր սէրը բոլորովին անոր չէր նուիրած։

Հիմայ բոլորովին տարբեր էր։ Նախապէս յիշածիս պէս աշխարհ տարբեր օրէնքներով կը կառավարուի ներկայիս։ Մեր սիրացած բաները կ'ատենք, սակայն մեր ձեռքը չանցնող բաներուն ալ կարօտը կը քաշենք։ Իզապէլ վերջին անգամ Իթլին հասած օրէն սկսեալ Քարլայլի հանդէպ չափազանց տաստիկ և անբևեռակայելիօքէն բաւական սէր մը սկսած էր զգալ։

Վախնամ, եթէ զայն պաշտպանելու չանամ դիս պիտի մեղադրէք։ Բայց մտածեցէք որ հոս պարագաները բոլորովին տարբեր են։ Նթէ ան ուրիշի մը ամուսնացած սիրահարուէր, զայն պաշտպանելէն աւելի մեծ մեղք մը չէր ըլլար։ Որովհետև դեռ մօտիկութիւնը չենք ընդունած և աշխարհ իր գլխուն վրայ չի քաշեր։ Լէյտի Իզապէլ, օրինակի համար, Մր. Քրօսպիին չատաւ սիրտը որ Միսիս Քրօսպիի հետ մենք ալ դատապար-

տէինք զայն։ Խեղճ կինը, Քարլայլը կը նկատէր իր ամուսինը, սակայն ինքզինքը այդ զգացումէն չէր կրնար ազատել։

Ա՜հ, այդ խանգարիչ սիրտը։ Քանի քանի անգամներ սթափելով սիրտն ու զգացումները այդ սխալ ուղղութենէն հեռացնել ուզեց, սակայն քանի մը վայրկեան վերջ դարձեալ ուղեղը առաջնան երեւակայութիւնները պատեցին։ Երբ սթափէր և ինքնիրեն մտածէր, կը հաւատար կամ կ'ինքնադրէր որ Քարլայլը իրը չէ, այլ ուրիշին է, Քարլայլ իր ամուսինը չէր և զինք չէր սիրեր։ Իզապէլ չաբունակ կը մտածէր որ Քարլայլ Պարպարայի ամուսինն էր։

Հրամեցէք հիմայ և պատկերացուցէք անոր ներքին թոհուբոհացին կեանքը և մեղադրեցէք զայն։ ապրա՞ծ էք նման վայրկեաններ։ Եթէ մէկտեղ Պարպարան չըլլար, գուցէ, կրնար հանդուրժել և ապրիլ, սակայն անոր ներկայութիւնն ու իր մէջ առաջ եկած կասկածը զինք կը մեռցնէր։

Դեռ ուրիշ բան մ'ալ կայ, այսքանով չի վերջանար։ Ֆրանսիս Լէվիսընի հոն գալը, կրակ տուած էր արդէն։ Եւ երբ այդ աղատ մարդուն ոճրագործ մը, մարդասպան մը ըլլալն ալ հակցաւ, երեւակայեցէք ի՞նչ եղաւ Իզապէլ։ Ակէ զատ յաճախ իր Իզապէլ ըլլալը չգիտնալով, Իզապէլի հասցէին խօսուած նախատական չատ ծանր և վիրաւորական խօսքերը նետի պէս կը ծակէին սիրտը։ Մէկ կողմէ ճանչցուելու վախը, միւս կողմէ տղաքներուն սէրը զինք կը հալեցնէին։ Զարմանալի՞ է որ կեանքին թելերը մէկիկ մէկիկ կոտրուելու և դէպի գերեզման մտանելու վրայ էր։ Եթէ այսպէս չէր ըլլար, այն ատեն զարմանալի կ'ըլլար։

Կարելի է պիտի ըսէք թէ՝ իր ձեռքով երաւ, որո՞ւ

AZTAG
JOURNAL QUOTIDIEN ARMÉN.
B. P. 587
BEYROUTH, Liban

Directeur - Propriétaire
HAIG BALIAN

ԳՆԱԾՈՒԹԻՒՆ

ՍԻՒՐԻԱ տար. 550, վեցամսեայ 300 Ս. Դ.
ԱՐՏԱՀՄՆ. տրկ. 7, վեցամսեայ 4 տոլար

ԱԶԴԱԿ

ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԳԻՏԱԿԱՆ

ՕՐԱԹԵՐԹ

ازتـــاك

جريدة سياسية ادبية اقتصادية حرة

ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ ՆՈՅԵՄԲԵՐ 1932 — 9 — ՀԱՏԸ 2.50 Ս. Դ.

Զ. ՏԱՐԻ | Ամեն առաւոտ պէտք է ըլլայ թերթիս ցօրէնքին հաւատիդ | Տնօրէն — խմբագիր՝ ՀԱՅԿ ՊԱԼԵԱՆ | Չհրատարակուած ձեռագիրները չեն վերադարձուիր | ԹԻՒ 179 (754)

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

ՆԱԽ ՍՈՒԻՆ, ՈՒ ԱՊԱ ԳՐԻՉ

Այն հաւատքով որ գրչի այս մարզանքները օր մը գործի պիտի տգեն հայ քաղաքական միտքը, կրկին կ'անդրադառնանք վերջին ա-րիւնոտ գրքի չուրջ ստեղծուած խօսակցութեան։ Առիթը Ցուսաբերը կուտայ մեզ այս անգամ,իր Նոյեմբերը Չի խմբագրականով,որ կը կրէ՝ ոչ միայն սուին այլ եւ գրիչ խորագիրը։ Ըստ երեոյթին առիթը մասնաւորաբար մենք տուած ենք այս գրութեան, մեր Հոկտեմբերը 22 Թուակիր խմբագրականով, որ կը կրէր՝ ո՛չ հայ ժողովուրդին, այլ մեզի մեզի խորագիրը, և որը Ցուսաբեր արտատպած էր ամ-բողջութեամբ իր Հոկտեմբերը 29ի Թուին մէջ։

Իրաւացի յուզում էր որ առաջացուց՝ Ա. Նիկոլի «Սիւրիա եւ Մենք» գրքոյկը հայ մամուլին մէջ։ Մեր բոլոր Թերթերը զբաղեցան ու տակաւին կ'զբաղին այս արիւնոտ լաթի պատմութեամբ։ Ցառաջ, նոր Օր և Ազդակ վեր առին նեղոյթը ընդհանուր գծերու մէջ։ Ցուսաբեր որ առիթը ունեցաւ առաջին անգամ արտայայտուելու այս խնդրին շուրջ, ընդարձակ գրութիւններով լանաց վերլուծումի ենթարկել կարգ մը մանրամասնութիւնները, որոնց շուրջ աւելորդ նկատած էր Ազդակ ծանրանալ, և իրը ոչ կենսական հարցեր կարծիք յայտնած հարևանցի կերպով։

Ցուսաբեր *որակելով մեզ և Ցառաջի այս կարծիքները, ու անտեսելով մեր խմբագրականի միտք բանին, կը խոստանայ բոլոր կոյ-*րերուն *ապացուցանել որ՝* «Սիւրիա եւ Մենք» գրոյկը գրուած է թիւրեերէն, ապա, թիւրեերէն գրուելէ ետք, թիւրքի իսկ կողմէ թարգմանուած է հայերէնի, ու թերեւս տպագրուած է նաեւ թիւրք տպարանի մէջ։

Այս յամառ ու վճռական պնդումին, եթէ մտածողներ կան որ պիտի պատասխաններ կրկնելով՝ Թէ Ա. Նիկոլի գիրքը գրուած է հայերէն, տպուած պաղութներու մէջ և հայ հեղինակի կողմէ, չարաչար կը սխալին։ Այլ պիտի ըսենք՝ նըհէնգնէմը ուր որ տպուած է, որու կողմէ որ գրուած և ինչ լեզուով որ ժտածուած է։ Մամուլի էջերէն կատարուած փնտռտուքին նախ արժէք չենք տար մենք ու միտք ալ չունինք հեղինակները դատարան յանձնելու։ Կը կրկնենք դարձեալ որ խնդրին կը մօտենանք իբր ընդհանուր մէկ երեւոյթի որ կ'սպառնայ նայ նախ սպառել մեզ մեր ներքին կեանքին մէջ։ Մեր Հոկտեմբերը 22ի խմբագրականին մէջ ըսած էինք.

«Հեղինակը՞ն կը փնտռենք վերջին գրոյկին, բայց չէ՞ որ հայ կուսակցութեան մը օրակոը սպանալով այդ գրոյկին իւրացուցած է գայլ, գոչի ճիւթ դարձուցած անոր բովանդակութիւնը, ականաւոր դաշնակցականի մը անունը յարմարցուցած հեղինակին, ու հակառակ բացայայտ կեղծիքին գիրը վերագրած Դաշնակցութեան»։

Արդ, բոլոր «Արեւ»ները որոնք նոյն ձևով կը դաւաճանեն իրենց ժողովուրդին, սկսած Ռուբէն փաշայի պատմութենէն մինչև Գամառնի և Հալէպի քոնֆէրանսները, ի՞նչ անհրաժեշտութիւն կը ձգեն մեզ Պոլիս և Էնկիւրի ճամբորդելու։ Ընդունինք որ Էնկիւրին է Ա. Նիկոլը, բայց չէ՞նք գիտեր որ հայ է այդ զգուելի գրքոյկին առաջին արձագանգը Պէյրութի «Էլ Նիտա»յին հաղորդողը։

Մեր նպատակն է եղած այս պարագային բաց աչքերով տեսնել իրականութիւնը և ցոյց տալ խրամատը որ բացուած է հայու-Քեան և հոգիով Թիւրք հայերու միջև։ Թիւրքին դաւերը ոչ կը զարմացնեն և ոչ ալ կը դառնացնեն մեզ։ «Կոչնակ»ներու միամիտ հաւատքն ալ չունինք որ Թիւրքը քաղաքակրթուելով իր վերաբերմունքը կը փոխէ մեզ հանդէպ։ Եթէ այսօր վստահ ըլլայինք որ հայը ընդունակ չէ նման գործերու, պէտք չպիտի ունենայինք ոչ միայն փնտռտուքի այլ փոքր չափով իսկ զբաղելու հրապարակաւ այս խնդրով։ Եթէ Թիւրքն իսկ է հեղինակը այս գրքոյկին, անիկա գիտէ որ շատ լաւ կը պատշաճի իր այս գործը հայանուն Թիւրքին, որովհետեւ անիկա կը ճանչնայ մեզ աւելի, քան մենք կը ճանչնանք զմեզ։

Ցաւ մը կայ մէջտեղ, խորունկ, արիւնոտ և ահացու վէրքմը, որը կ'սպառնայ չլուսել մեր վերջին ուժերը ու գլորել հայութիւնը անյատակ անդունդի մը խորը, որմէ փրկութիւն չկայ։ Մեր Թիկունքը բոյն է դարձած քայքայիչ ախտի մը, ինչպէ՞ս ճակատիլ արտաքին Թշնամիին դէմ, պաշարուած քաղաքին մէջ արևին տակ կը դաւաճանեն մարդիկ, ինչպէ՞ս պաշտպանել պարիսպները։ Ահա՛ հարցեր որոնց մասին խորհրդածելու կը մղէ մեզ Ա. Նիկոլի գրքոյկը։ Ու գիտենք որ միայն պատահական ու վարձուած լրտեսները չեն միայն որ կը խաղնակեն գայլաշխարհը։ Մի միայն մամոնան չէ որ գործի կը մղէ զանոնք, այլ յաճախ գաղափարը որ ծնունդ կ'առնէ մեր դէմ ունեցած անոնց մոլուցքէն։ Ու հակառակ «Ցուսաբեր»ի, կը կարծենք որ աւելի ահաւոր է այս, քան վարձկանի երեոյթը։ Փա՞ստ այս ուղղութեամբ, անհրաժեշտ չէ տալ, առանց ատոր ալ արդէն տունէն հրապարակի կը բերենք ականջի ըսուելիք խօսքեր։

Բայց ինչո՞ւ վայրի ու հեղինակի այս յամառ որոնումը։ բոլորե-լո՞ւ հաւար արդեօք բոլորը մէկ տեսակէտի շուրջ, և մտածելու Թիւրքին ու իր դաւերուն մասին։ Անօգուտ աշխատանք։ մէկ միլիոնը չի կրցաւ խելքի բերել և միացնել մեզ, և եթէ անցեալին մէջ երբեմն կատարուած է այդ միացումը, այդ եղած է մեր մէջ գործող (և ոչ Թէ խօսող) ուժի մը չնորհիւ։ Տևական, նուիրուած ու անկեղծ աշխատանքն է որ դարձեալ կարող պիտի ըլլայ համախմբել մեզ իրար մօտ, ու այն ատեն վստահ ըլլանք որ բոլոր Ա. Նիկոլները՝ ըլլան Թիւրք Թէ հայ՝ չպիտի հաւարձակին հրապարակ գալ խօսելու համար հայութեան կամ անոր մէկ հատուածի անունէն։

Մօտենանք, սակայն, բուն հարցին, որ առաւելապէս տուն տուած է «Ցուսաբեր»ի վերջին խմբագրականին։

Մեր Թերթի Հոկտեմբեր 22ի խմբագրականին մէջ, յօտենալով Թիւրքերու պայքարի ձևերուն մեր դէմ գրած էինք.

«Թիւրք սովորութիւն չունի մեր դէմ պայքարելու գոչով, ան ունի աւելի գործնական միջոցը, որով ամեն առիթը ներկայացուցած ան խօսած է մեզ հետ։ Ձիջոց է որ եաթաղան ցարժելու առիթը չունի ներկայիս, բայց չի նկատեր պատեհութիւնը կորսուած ու անաղմուկ, մուքին մէջ կ'որոճայ իր ծրագիրները։ Այդպէս է Թիւրք, ետևց ու դաւադիր, ու երբեմ պատեհութիւն ցուցող իր հակառակորդին, պատրաստութեան պատգամներու համար։ Հազար գիւղակներու գործ ան կը տեսնէ արդեն լուռ ու մունջ մեր ապահովացած երկիրներուն մէջ՝ ցնորհիւ իր անցարժութեան ու իր լայն միջոցներուն»։

Բառացիօրէն մօտենալով մեր այս մտքերուն, «Ցուսաբեր» իր Նոյեմբեր 2ի խմբագրականին մէջ կը պատասխանէ.

«Ա. Նիկոլն իսկ զգաստութեան չ'բերաւ մեզ, ընդհակառակն, այս անօրինակ զարհուրանքը ակնբախ ձեւով եկաւ վկայելու թէ Թիւրք որքան ծաւ յաղոդած է իր պայքարին մէջ մեր դէմ եւ որքան ամո՛ւր ու հիմնաւոր ձեւով բազմած է մեր մէջ։ Ու հակառակ մինչեւ իսկ այս ազդակող փաստին, մեզի դարձեալ նոյն«արքունն» ենացածները կը մեզանի։ Մեր այն պնդումին թէ Ա. Նիկոլի «Սիւրիա եւ Մենք» էն կիւրիի գործն է եւ թիւրեերէնէ հայերէնի թարգմանուած է («Ցուս.»Հոկտ. 14) «Ազդակ» իր Հոկտ. 22ի խմբագրականին մէջ կը պատասխանէ, «Թիւրք սովորութիւն չունի մեր դէմ պայքարելու գոչով»...։

Նախ քան այս հատուածը, «Ցուսաբեր», օրինակ բերելով քէմալական Թերթերէն «Հապէր»ի պարագան, նոյն Թերթին շուրջ ըստեղծուած դատը՝ «Հայրենիք»էն յօդուած մը արտատպած ըլլալուն համար, անոր տնօրէնին Հասան Րիզա պէյի դատապարտութիւնը, մատնանիշ կ'ընէ մեզ այն կարևորութիւնը որ Թիւրքը կ'ընծայէ մեր գրչին ու մամուլին, իսկ մենք անտեսելով այս պարագան Թիւրքին «խոհեմութեան եւ բաղաքագիտութեան դասեր կ'ուզենք տալ»։

*Որ Թիւրքը կը հետևի մեր մամուլին եւ բոլոր քայլերուն՝ ոչ մէկ կասկած այդ մասին, ու այն ալ ոչ Թէ երեսփոխաններու միջոցաւ ու պատահական կերպով, («Հապէր»ի պաշտպանութեան համար իրեն երեսփոխան բարեկամներու սարքած խաղը չի խաբեր մեզ) այլ աւելի լրջութեամբ, իրեն տեղեկատու դիւանի հայկական բաժնի միջոցաւ, որոնք ոչ միայն իրենց մասին գրուածները կը Թարգմանեն, անոնց հեղինակները կը ճշդեն, այլև անոնց լուսանկարներն անգամ ձեռք կը ձգեն։ Աւելին ըսելու պէտքը չենք զգար, յիշեցինք այս-քանը, ցոյց տալու համար որ Թիւրքը կարևորութեամբ կը հետեւի մեր գրածներուն, բայց նոյն կարեւորութեամբ գրչապայքար չի մղեր մեզի դէմ։ Ու այս ոչ Թէ որովհետև «խոհեմ ու քաղաքագէտ» չէ, այլ անոր համար որ խոհեմութեան և քաղաքագիտութեան մէջ, մեզ ջուրը կը տանի ու ծարաւ կը վերադարձնէ։ Մեզ կը վերագրաւի ճիշդ հակառակը մեր արտայայտած մտքերուն։ Մեր գրուածքի հոգին ցոյց կուտայ որ մենք անտեսած չենք Թիւրքը պայքարի բոլոր ճակատներուն վրայ մեզ դէմ, բայց դարձեալ նոյն համոզումն ունինք որ Թիւրքը, տասը մարիկ կ'ընէ, քան կը գործէ ու հազիւ Թէ մէկ կը գրէ։ մենք մէկ կը գործե՞նք արդեօք ներկայիս, երբ տասն անգամ տասը կը գրենք։ եթէ Թիւրքը «քաղաքագիտութիւնը» ուղենք մեր տուած կարևորութեամբ մօտենալու գրչին ու խօսքին, անիկա պիտի խեղդէր մեզ գրչապայքարով, չնորհիւ իր լայն միջոցներուն։

Գրիչը չատ անգամ ակամայ ժանրիչ է և նպատակներ քողարկող, իսկ Թուրքը, նենգ, դաւադիր, և մուքին մէջ աշխատող, կը սիրէ փողաքշելով որոշ մեզ, աւելի կեղծաւոր քան Թուրքը, կա՛յ արդեօք ազգերու չարաչին մէջ, ու աւելի սիրամբ քան հայր,քանի՞ ժողովուրդ կարելի է հայուել։ Շատ անգամներ մեր ժամուլը, մէջերնիս մեր ըրած է Թրքական ժամուլէն մեր կեանքին չուրջ, որոնք իրենց անճշդութեամբ ծիծաղ են առաջացուցած մեր մէջ, չենք ուզած հակառել կեղծիքը որ կը խաղայ էնկիւրին, քողարկելու համար իր բուն նպատակները։ Էնկիւրին չատ աւելին գիտէ, քան ինչ որ կը յանձնէ իր ժամուլին, բայց ան իր գիտցածը պահելու և՛ խելքն ունի և քաղաքագիտութիւնը։

Միամտութիւն է ապաւորուիլ մեր խմբագրականէն որ բացարձակ կերպով կը ժխտենք նաև Թուրքին գրչապայքարը մեր դէմ։ Բայց նոյնչ անցեալին ու ներկայի փորձերուն, յիշատակութեան արժանի իսկ չէ անոր պայքարին այս ձևը՝ բաղդատած անոր գործնական արիւնոտ պայքարը մեր դէմ։ Ուզած ենք ապաւորել որ Թուրքը չէ փոխած իր քաղաքականութիւնը, և նոյն ահաւոր զէնքով կը շարունակէ պայքարիլ մեզ դէմ, անոր Թաթը տակաւին ապառնական է մօտ երկու միլիոն հայութեան գլխին, որոնց դէմ կ'որոճայ պայքարիլ եաթաղանով և ոչ Թէ գրչով։

Ո՞րն է աւելի մեզաւոր, կարծել որ Թուրքը գրչապայքար կը տանի մեր դէմ, Թէ՝ տեսնել որ անիկա աւելի գործնական դաւերու մասին կը մտածէ գիշեր ու ցորեկ։ Աւելի օգտակա՞ր է «կոյրերուն» անգամ ցոյց տալ որ «Սուրիա և մենք» գրքոյկը ապուած է Պոլիս, Թէ համոզուած ըլլալ որ արիւնոտ լաթը մեր մէջէն է դուրս եկած, Թշնամին հեռուր պոլիսները չէ, այլ այն գազութներու մէջ որոնց կեզէ ճնասել գ.յ.ծով։ Աւելի լաւ է մտածել խնդրին էութեան և դարմանումներո՞ւ մասին, իրական աղէտները կանխելու համար, Թէ՝ յուզիչ և անօգուտ կոչեր ուղղել ժողովուրդին մեր ակարութիւնը մտանելու համար։ Կը կրկնենք դարձեալ, Թուրքը մեզ դէմ կը պայքարի ամէն օր իր սիրած հին ձեւերով. յօդուած կը գրէ, այո՛, բայց իր գրիչը կը սիրէ Թաթխել սահմաններէն արտացուած հայերու արեան մէջ. իր ներկայութիւնը կը քաղէ վերիվայրումներու խողխողուժէն ու կը պայքարի իր հրճուանքն դիտելով մեզ բերուն վրայ Թեւերնիս օդին մէջ կատղած, լրագրական սիւնակներու վրայ կայծակնացոյց գրութիւններու եաին, տպուած մեր հոգիէն բարձրացած հրայրքին մէջ։

Վերջացնելէ առաջ, երկու խօսք նաև մեր մտածումը գրչի արժէքին մասին։ Դարտցականներու դաշակն սուրի և գրչի վիճաբանութիւնները յիշեցնող այս հարցը, կը կարծենք որ նոր բարքերը դրած են հինէն բոլորովին տարբեր դերի մը մէջ։ Անըմբռնելի է ներկայիս քաղաքական կեանքի մէջ գրչի արժէքը առանց անոր յենարան ծառայող ուժին։ Ներկայիս քաղաքագէտներու գրչածայրերը սուիններու վրայ անցած են և ոչ Թէ գրչակոթերու, և որքան հատատուն ու հատու է սուինը, այնքան աւելի գեղեցիկ, պերճախօս ու համոզիչ է գրուած գրութիւնն ու յօդուածը։

Գրիչն ու իր դերը արհամարհողը չենք, բայց նոր բարքերը և պետական ըմբռնումները քմծիծաղ ունին միայն գործին չ'ընկերացած խօսքին հանդէպ։ Եւրոպան, որուն աչքին հանդէպ Թուրքը տասը տարի առաջ չարդարար էր, այսօր քաղաքակրթուած է, իսկ քաղաքակիրթ հայը՝ որ անվեղ զոհ էր ու յարգանքի արժանի, հեռվեեէ կը դառնայ արհամարելի։ Ուր մեր և ոչ ալ Թուրքին գրչապայքարն էր որ առաջացուց այս փոփոխութիւնը, այլ մեր քայքայումն ու Թուրքին ուժեղացումն էր՝ Թէ ֆիզիքական ուժ, իբր բռունցք, իբր մարտական զգեստ։

Անակնկալ արտայայտութեամբ մը փակենք մեր այս երկար խմբագրականը։ Արդ, և մեր նախորդ խմբագրականին որ տուն տուած է «Ցուսաբեր»ին, և այս խմբագրականին վրայ առանց յաւատութեան գիծ կը քաշենք, հաճոյքով ընդունելով մեր «պարտութիւնը»։ ակադեմական վէճերու արժէք տալ չենք, ու մեր ըսածը ուրիշ բան է ուրիշ բան։ Եւ կուզենք որ հասկնան մեզ մեր իրական մտահոգութիւններով ու մտածումներով, որ կ'երկարի կարմիր Թելի մը նման մեր այս երկու գրութիւններուն մէջ։

ՀՈՒՎԸՐ՝ Միացեալ Նահանգներու ներկայ նախագահը.

ՌՈՒԶՎԷԼԹ՝ Մ. Նահանգներու նախագահական հաւանական ընտրելին.

«Դուրեան Մատենադարան»ի Շէնքին Պատմական եւ Հանդիսաւոր բացումը

(Մեր սեփական Թղթակցէն--յապաղած)

Երուսաղէմ, 3 Նոյ.

Դուրեա՞ն (եղիչէ) և Մատենադարա՞ն...։

Երկու գերազանցօրէն համեստ բառեր, ամրօրէն չազկապուած իրարու հետ, եւ մին կարծես լրացուցիչը միւսին։ Երկու չատ անմեղ բառեր, որ կը ցոլացնեն ինքնաբերաբար եւ իր կեանքի բովանդակ ձգտումին ու բիւրեղ իմաստին ժառանգաւորումը։ Դուրեան գերազանցօրէն գերի գրականութեան, լեզուի ու իր արուեստին լուսաճաճանչ ու չազկաթ բազինին սպասարկու քուրմը եղաւ ան մեզ։ Ան Ա. Բ. Գ.ի ուխտ ընթերցող ու սիրահար, եւ Շնորհալի աւանդիչը գործաւ։ Ան հայ ոսկեդարի լեզուի ոսկեձոյլ անմահանուն վարպետներու հրաշալի յօդորդներէն մէկը եղաւ։ Ծիսուն երկար տարիներու չղխտուած չարք մը իր ուսերուն, եղիչէ Դուրեան ճիգ ու եռանդ սպառեց, սիրելու եւ սիրեցնելու համար լեզուն, գիրն ու գրականութիւնը ցեղի մը, որուն պատկանելուն հպարտանքն ու պատիւն ունենալը ան երբէք ալ չէր թագցներ, յաճախ, իր արտայայտութեանց մէջ, և որ ան ապրեցաւ ու սպասեց հա՛յ եկեղեցիի ու հայ լեզուի արեւէս մէկ «արեւպ պազատնեայ եւ ծառայ»։ Բազմաչ նորհ եւ ալեփառ Դուրեան գիտակից ու իմաստուն ծերունի մը եղաւ, պատրաստ մի՛չտ ու ամէն վարկեան ձնկաչոք խնդրելու՝

—«Աղուոր Ա.Բ. Գ.էդ դաս մը տուր ինծի...»։

Ահա՛ այս գիծերով է, որ եղիչէ Դուրեան բազմավաստակ Ցոբելեանը մեզ ներկայացաւ 1929 Հոկտ. ամսուայ ընթացքին աշխարհի բոլոր ծագերուն կատարուած Ցոբելինական հանդէսներու միահանգոյն արտայայտութիւններու և յարգանքի ցոյցերու ընթացքին։

Եւ այդ արտայայտութեանց ու ցոյցերու յիշատակը մշտնջենաւորելու համար բլլիք ձեռնարկներէն էր, ի միջի այլոց, համաձայն Ցոբելեանական կեդր. Ցանձնաժողովի ծրագրին, նաև մատենադարանի նոր չէնքի մը չինութիւնը Ս. Ցակոբայ չրջաբակին մէջ, յարմար տեղ մը, և կոչել զայն «Դուրեան Մատենադարան»։ Ինչո՞ւ ըսած, որ սոյն գաղափարը գուրգուրանքով ընդունելութիւն գտաւ բոլորին կողմէ, եւ մատենադարանի չինութեան բոլոր ծախքը հոգալու յաժարութիւն յայտնեց Գ. Գալուստ Կիւլպէնկեան, ի յիշատակ իր հօր Սարգիս աղա Կիւլպէնկեանի, եթէ հաւանէր Աժեն. Ցոբելեարը։(Տե՛ս «Սիոն» ամսաթերթի, յունուարական բաժակի թիւ, 1922 Հոկտ. եւ Նոյեմբ. եւ Դեկտ.։ 326—329)։

Ու ահա յիշեալ «Դուրեան Մատենադարանի նորակառոյց չէնքին պաշտօնական բացումն էր, որ տեղի ունեցաւ Հոկտ. 23ին Սրբոց Թարգմանչաց կիրակի օրը, «Մատենադարանի օրահին մէջ։ Ցիշեմ նաև Թէ՝ օրը կը զուգադիպէր հոգեյոյս Դուրեանի անուան տօնադարձին։

***

Հանդէսապետի ունեցաւ պարիսրքԱմէն, Թորգոմ Գուշակեանի նախագահութեամբ, որ չլլապատուած էր մեծ ու փոքր սիրաքանկիծներէ կէսօրէ վերջ՝ ժամը 4ին, և ի ներկայութեան ժողովրդեան երկար ժամանաւոր հրաւիրեալներու։ Հանդէսը օրհնած էր Ս. Աթոռոյ Ուսումնական Ներկայացուցիչը։

«Օրհնեցէք զՏէր» Ս. Աթոռին Ցօրհ. Երգ—չարականով, որ երգեցին ժառանգաւոր սաները, սկսաւ հանդէսը։ Ցետոյ Լուսարարապետ Մեսրոպ եպս. Նշանեան պատասխանին վրայ բարձրանալով, փոխան բացման խօսքի ընդարձակ ճառ մը կարդաց։ Նկարագրելով այն բոլոր փուլերն և պայմանները որոնց մէջէն ծագում առաւ ու աճեցաւ «Դուրեան Մատենադարան»ի գաղափարը և հասաւ այսօրուան վիճակին։ Սոյն նկարագրական տեղեկագրէն պարզուեցաւ Թէ չէնքին միմիայն չինութիւնը

տրված է 5600 պաղ. ասկի, առանց ներքին կահաւորման և յուսազարդման ծախքերու։ Շէնքին խորութիւնն է 23 մէթր, ճակատին երկարութիւնը 18 մէթր, իսկ բարձրութիւնը՝ 10 մէթր։ Շէնքը կը գտնուի Ջամ—Քաղ, Ժառանգաւորաց վարժարանի և Ս. Ծակոբայ դպրեվանքի չէնքերուն միջև։ Շրջնորհակալութիւն յայտնելէ յետոյ բոլոր անոնց, որոնք «Դուրեան Մատենադարանի չինութեան ծրագիրը ի կատար ածած էին և հակառ անոր վրայ, հանգէսը բացուած յայտարարելով վերջացուց իր ճառը նշանաւոր եպս.։

Ժառանգաւորաց առներու կողմէ երգուած բարեբար Կիւլպէնկեանի նուիրուած «քարերարին քաղցր է կենացը ասացի» երգէն յետոյ, Գատրիարք Ս.Բ. Ներկաներու ծափահարութեանց մէջ, Գ. Գալուստ Կիւլպէնկեանի հօր Ադա Սարգիս Կիւլպէնկեանի Վիէննայի մէջ պատրաստուած կիսանդրիին (պրոնզէ) քօղազերծումը կատարեց։ Կիսանդրին զետեղուած է սրահին մէջ, մուտքի դրան ճիշդ ճակատը, Գաւուտնդանի մը վրայ։

Գ. Գ. Կիւլպէնկեանի նուիրուած Ժառանգաւոր Նուպար Թէրզեանի ուզերձին, Ցարութիւն արկ. Հաճիեանի (Նորելեան) հոգեկոչ եղիչէ Ս.Թ. յիշատակին ուղերձուէն և զի փառս էին ճշմարտութեան և «Ո՛վ Մեծասքանչ» խմբերգներէն յետոյ խօսք առաւ Գուշակեան Սրբազան և աւելի քան կէս ժամ խօսեցաւ գրքի ու ընթերցանութեան, մարդկային մտքին. հոգիին ու նկարագրին վրայ խազացուած դերերու մասին։ Զանազան օրինակներով ցոյց տուաւ ընթերցասէր ու գրասէր մարդու պէշպանել դէպի ապագիր առներ։ Ցետոյ Կիւլպէնկեանի գիւտը և այդ առթիւ իր երգը ու հրնչակաց այդ։ Ցոյց տուաւ մանաւանդ Մատենադարանի կարևորութիւնը և գործած գիրքերը քաղաքակիրթ ազգաց մէջ ալ։

Գուշակեան Պատրիարք անդրադառնալով օրուան հանգամանքին, օրհնութեամբ ոգեկոչեց յիշատակը յոգնաւազան գաստիարակ-ուսուցիչ և անյոգնընթերցող Դուրեան Տգիէ հոգեկոչ պատրիարքին, որուն քահանայական, գրական և ուսուցչական Ցիսնամեայ Ծառելեանին առթիւ մշակած ծրագրին մէկ մասն էր, որ ներկայ «Մատենադարանի չէնքին բացուելովը կ'իրագործուէր։ չնորհիւ բարեբար Գ. Գ. Կիւլպէնկեանի նիւթական առատաձեռն ջակցութեան՝ չի յիշատակ իր ծնողաց՝ Սարգիսի և Տիրուհւոյ։ Օրհնեց բոլորին ալ յիշատակը և մաղթանքներ ըրաւ ողջերուն կենացը համար։

Մատենադարաններ հաստատելու և կազմակերպելու համար զանազան երկիրներու մէջ ի գործ դրուած ձեւերու և կերպերու մասին տեղեկութիւն տալէ յետոյ, գոցելէ առաջ հաւաքոյթը, հաղորդեց ներկաներուն թէ «Դուրեան Մատենադարանը բոլորին արամադրութեան տակ պիտի ըլլայ՝ բացման օրէն սկսած։ Դարաւոր այդ հաստատութեան (Ս. Ցակոբ) փառքը և անուններ անգամ մը ևս պիտի բարձրանան այս նորահաստատ չէնքով, ըսաւ Թորգոմ Ս.Ր.։

Հետաքրքիր էր տեսնել այս պահուն, կարգ մը հոգեշնորհ վարդապետներուն «յոգնասպառ» գանկերուն դէպի իրենց կուրծքերը հակիլը՝ «քնաբեր» չրջանակին ու խօսքերուն չնորհիւ։ Խօսքեր՝ որոնք առաւելաբար իրենց ուղղուած էին։

Ժառանգաւոր տաներու կողմէ «Տէր կեցո...»ն և բոլորին մասնակցութեամբ «Հայր Մերը» երգուելէ յետոյ, Պատրիարքը պահպանիչով փակեց հանդէսը, հրաւիրելով միևնոյն տեղ ներկաները, որ իրենց անուռիկ իրաւունքը արժեքցնեն և պատին չէնքը, առանց դարակներն ալ գրքերուն գպչելու։

Ներկաները ցրուելէ առաջ խումբ մը լուսանկարուեցան։

ՄԱՄՈՒԼ

ԵՐԵՍՓՈԽԱՆՆԵՐԸ
ՀԱՆՐ. ԿԱՐԾԻՔԻՆ ԱՌՋԵՒ

«Էլիփպա» 8 Նոյեմբեր թուին մէջ կը գրէ.—

Անցած չաբաթ օր, խորհրդարանի մէջ 66 ձեռքերէն 65ը բարձրացան կառավարութեան վստահութիւն յայտնելու համար, առանց հարցնելու եւ գիտնալու թէ՝ ինչ պիտի ընէ ան։

Մեւնոյն օր, ժամը 4ին, Մերճի թաղին մէջ, Իպրահիմ պէյ Հանանօի հետ տեսակցեցանք. անոր հետ կը գտնուէին երեք հոգի։ Ազգայնական լիտերը մեզի բսաւ. «Հա՛, այս է ձեր ժողովը, ես կապ չունիմ անոր հետ. ես չատ բսի ձեզի որ ընտրութիւնները կեղծ են եւ ապօրինի, իսկ դուք հետակառակը կը պնդէիքդ։

Այժմ նայելով անցանք եւ չարունակեցինք մեր ճամբան րսելով հետեւեալ առածը.

Վրանները անոնցն են, սակայն մարգիկը փոխուած։

Ո՛վ կրնայ համոզել մեզ որ երեսփոխաւորութիւն տասգած են երեսփոխաններ ներկայ դահլիճէն, որուն վրատհութիւն յայտնեցին։ Դաժանսկան եւ իր չրջակայից երեսփոխանները իրաւունք ունէին վստահութիւն յայտնելու ներկայ դահլիճին, որովհետեւ իրենցմէ երեք նախարարներ կը գրաւնուին անոր մէջ։ Սակայն Հանր. չինութեանց նախարարը պ. Ճանպէրթի այնքան հակառակ արտայայտուղ հիւսիսային Սիւրիոյ երեսփոխանները ի՞նչ նպատակաւ վստահութիւն տուին այնոր մասնակցած դահլիճին։

Այս ներկայ դահլիճը դեռ երկու օր առաջ կը պնդէր չպիտի կրնայ վստահ նկատի, եթէ դաշնագրի հիմերը յայտնի չըլլան։ Իր յայտարարութեան մէջ հանրութիւնը լուսաբանող տեւէ կտա՞յ։

Միայն մէկ երեսփոխան գտնուեցաւ որ այս կէտերու չուրջ կ'ուզէր խօսիլ։ Զայն լուռեան դատապարտեցին, նախատելով զայն։

Այս երեսփոխանի դիրքը միւս երեսփոխաններու հանդէպ, մեզի յիշել կու տայ ուրիշ պատմութիւն մը։

Ժամանակին, ոգեւ. մը, օր մը, ծառի մը վրայ կը նստէր. վարը կը տեսնէ կարգ մը վայրի կենդանիներ որոնք փայտեր հաւաքած են եւ վառելու համար փոսերայ մը բերած դրած են անոնց վրայ. ժիւս կողմէ այդ կէն. դանիները կը փչեն փոսերայի վրայ որ բռնկեցնէ փայտերը։ Ագռաւը տեսնելով որ անոնք ի զուր տեղ կը յոգնին, խրատելու համար զանոնք վար կ'իջնէ ծառէն եւ կ'րսէ անոնց.

— Ահո՛ւ, այս կրակ չէ, չի վառիր. պարապ տեղ կ'ուշխատիք.

Կենդանիները յուզուեցան այդ յանդիմանութենէ եւ քանի մը հարուածներ իջեցնելով ապաննեցին ագռաւը։

Մենք կը հարցնենք այժմ, «ինչ պիտի ըլլայ այս խօսք չհասկցող ժողովի ապագան»։

Ուրիշ պատմութիւն մը կը յիշենք։

Անցածները մուրացիկ մը, հարուստի մը տան դուռը կը գտնէ. դեռ մուրացիկը բան մը չըսած, տանտէրը կ'րսէ. «Աստուած օգյ»։ Մուրացիկը կ'րսէ.

«Ծահու, սպասէ որ խօսիմ, կարելի է ուրիշ բան պիտի ըսեմ, կարելի է քեզ ճարի մը հրաւիրելու եկայ ուրիշի մը կողմէ»։

Մեր երեսփոխաններն ալ նոյնը կ'ընեն. առանց լսելու կառավարութիւնը վստահութեան քուէ կուտան։

ԱԻԵԼԻ ԱԶԳԱՅՆԱԿԱՆ ՔԱՆ ԱԶԳԱՅՆԱԿԱՆՆԵՐԸ

Լիբանանի դիւանագիտական խարհրդարանի նիստերուն մէջ երեսան եկած ոգիին եւ դահլիճին հանդէպ դէպ յայտնուած վստահութեան քուէին կը գրէ.

«Մինչեռ այս չաբաթ, սիւրիական խորհրդարանին մէջ կային երկու դիտող տարրեր որ կը ցոլացնէին հանրապետական կարծիքին երկու ձգտումները. «ազգայնական» կոչուած բայց արդէն մեծաքանութիւն կազմող տարր մը եւ «Միացեալ» անուանուած ընդդիմադիր կողմ մը, ընդդիմադրութիւնը չանկարծ գոյութիւն ունենալէ դադրելով առջի օրէն օկսեալ Սիւրիոյ մէջ միայն ձայրայեղականներ կան կամ գոնէ մարդիկ որ ինքզինքնին այսպէս կը նկատեն։

... Ազգայնական երեսփոխան մը ներսէն կը պահանջէր քաղաքական բանտարկեալներուն համար։

— Նեռոդութիւն, կը բողոքեին չափաւորականներ, նեռումը բաւական չէ։ Ինչ որ մեզի կը պահանջեմ Ընդհանուր Նեռումն է։ Մեզի միայն Ընդհանուր Նեռումի համար կը խուհարկեմ։

Ուրիշ «Ընդդիմադիր» մը, անկախ-իրաքան դաշնագրին երաշխիքներուն հաւասար երաշխիքներ կը պահանջէր։ Անմիջապէս կը ցցուէր ազատական խմբակին պետը, Սուպհի պէյ Գերէքէք.

— «Ինչո՞ւ իջնոսանամ այս անկախ-իրաքեան դաշնագրով։ Մեր երկիրը աւելի յեղաշրջուած է ու բաղախակրուած բան Իրաք։ Մեզի պէտ է աւելի ազատական դաշնագիր մը բան անկախ-իրաքեան դաշնագիրը»։

Ու այսպէս եղաւ ամբողջ ժողովը։ Զարմանալու բան չկայ, ոչ ալ մտահոգուելու։

Որքան տեսն որ գոյութիւն ունէր «Միացեալ» ընդդիմադիր կողմը, կառավարական մեծամասնութիւնը կը խաղար մեծամասնութեան իր դերը։ Հիմա որ չնչուեցաւ ընդդիմադրութիւնը, հիմա որ ամէն մարդ դարձած է կառավարական, — հին մեծամասնութիւնը չի կրնար հաստատել իր գերիշխանութիւնը եթէ ոչ ամուրդներու բնականան խաղով եւ նոր յատկացուցմներով։ Ուրիշ խօսքով ան չի կրնար փրկել եթէ ինքզինքը չյայտնէ աւելի ազգայնական քան Ազգայնականները»։

Պ. ՏԷՊՊԱՍԻ ՈՒՂԵՒՈՐՈՒԹԻՒՆԸ

«Էլ Ահրար» 5 Նոյեմբերի թիւով կը գրէ.

Անցած ուրբաթ օր, Բարձր Գօմիսէր Պ. Բոսսօ Դամասկոս ճամբի հրաւիրած էր Լիբանանի հանրապետութեան նախագահ Ն. Վ. Շարլ Տէպպասը։ Ժամը 10ին Ն. Վսեմութիւնը Պէյրութէն մեկնեցաւ և կէսօրին հասաւ դամասկոս։

Այս հրաւէրը մեծ ոգեւոր եղաւ զանազան մեկնութեանց առիթ տուաւ։ կ'ենթադրուի որ ճշի համար Պէյրութէն Դամասկոս հրաւիրել նախագահը ներկայ կացութեան երբեք համապատասխան չէ։ Լիբանան ժող 6 տարիէ ի վեր կ'ապրէր տահմանադրական վարչաձեւով եւ հանրապետական երկիր մըն էր։ Այս ժամանակամիջոցին պ. Տէպպաս ոչ մէկ առեն Դամասկոս գացած էր։ Մենք կը գտնանք որ մեր անտահմանադրական նախագահ կ'երթայ Սիւրիա, երբ սիւրիացիներ ազատագրութեան պայքարի մը մէջ են։ Մանաւանդ որ երբ ուրիշներ դէպի ազատութիւն եւ յաղթութիւն կը նետեն իրենց քայլերը, մենք լիբանանցիներս կը յետադիմենք։

Տարբերութիւնը մեր եւ սիւրիացիներու մէջ շատ մեծ է։ Սնոնք պայքար կը մղեն եւ աշխատանք կը թափեն Սահմանադրութեան տիրանալու համար, իսկ մենք Սահմանադրութեան կախարկայուժը կը դնահատենք եւ կը ծափահարենք։

Այս էր Ռիւրիկից մինչև Վլադիմիր չուրջ 120 տարուայ իշխանութեան արդիւնքը։

Մինչ Ռուսաստանը = Սարմաթիան չարունակում էր ներկայացնել բարբարոս ցեղերու մի խառնարան որոնց միացնող, իրարու չաղկապող, ազգային մի յատկարկի տակ բերելու կարող ոչինչ կար. — ո՛չ լեզու, ո՛չ կրօն, ո՛չ կուլտուրա՝ ընդհանրական բնոյթ ունեցող, հանգամանք ներկայացնող։ Ռուսական սահմիններու — տափաստաններու վրայ չարաձակում էին իրենց գոյութիւնը, անվերջ քչնաժանքի ու կռիւներու մէջ գտնուող, բազմաթիւ ցեղեր, որոնց միացնող ձուլող, կուլտուրական մի հնոցի մէջ դրանցից ազգ դարձնող հոգեւոր ոյժ տակաւին երեսն չէր եկած։ Այդ ցեղերու մնացորդները այսօր իսկ գոյութիւն ունին Լուսաստանի մէջ, որոնց «յարութիւնը» տալ կը փորձի բոլշեւիկեան «հրաշագործութիւնը»։ Ռուսաստանի իրականութեան այդ ժամանակներուն Ռիւրիկ այրաքաղաքին, ինչպէս և ուրիշ քաղաքներու մէջ, գոյութիւն ունէին Ցունական և Եւրոպական քրիստոնեայ գաղութներ, որոնք կը պարապէին վաճառականութեամբ և արհեստներով։ Այդ գաղութները յայտնապէս թէ գաղտնապէս քրիստոնէութեան կրօնական վարդապետութեան գնդափարները կը սերմանէին կռապաշտ ու յետամնաց բնիկ ցեղերուն մէջ, որպիսի քարոզութեան — սերմանքի արդիւնքը, պատուղը վաղ թէ ուշ պիտի որ ի յայտ գար։

Ու այդպէս էլ եղաւ։

«Ու եղաւ այն, ինչ պիտի լինէր. ինչ երկնքի ստեղծն էին կամենում. պայման և օրէնք, և ամէնքի կամքը։ Ու այդպէս պէտք է որ լինէր, որովհետև այլ կերպ լինել չէր կարող։— ասած ունի Դէթէ։

Ժե.

Հին Սլաւներու մէջ կայծակի ու որոտի աստուածը կոչուէր Պէրուն, զոր տարբերքի տեղ տիրականն էր համարուած՝ առանց լոյսի և արգասաւորութեան։ Նրա տրածը — կուռքը չատ այլանդակ բան էր՝ մարմինը փայտէ և գլուխը արծաթէ, ոսկի պեխերով, ձեռքերէն կայծակ կը թափուէր, իսկ ոտքերուն տակ էլ մշտավառ կրակ կար, որուն մէջ անդադար կենդանի կամ մարդ կը զոհուէին։

Ու երբ քրիստոնեայ մէջ ուսս աղքատ կնոջ մը մէն ու ճար որդին տանելու համար գալիս են քուրմերը Պէրուս աստուծոյն զոհ մատուցանելու նպատակաւ, կինը ապստամբուում է և մերժում իր զաւակը յանձնել զոհաբերութեան համար, միանգամայն անարգական խօսքեր ուղղելով Պէրուս աստուծոյ հասցէին։

Ու գա — եղաւ ակիզբը երկանց։

Իր ժամանակին մեծագործող այդ դէպքը լոկ ժամանակի ընդունակութիւն չէ որ ունեցած է՝ իբրև մայրական անհուն սիրոյ մի ահարկու պոռթկում, մի հուժկու բողոք, այլ որ եղած է նաև կրօնական ներքին յուզմունքի հրապարակային առաջին տեղ ազդանշանը։

(18) (Շար.)

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԳԻՏԵԼԻՔՆԵՐ

Դ. ԱՆՏԵՂԻ ԵՒ ՏԵՂԻ ՆԱԽԱԴԱՍՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Լոկ անոնք և կ. կոնսթանտ զերծ նախադասութիւններու գործածութիւնը բաւական չէ առուտուրի մէջ։ կայ մի երրորդ տգակ խօսակցութիւններու է. ականը, առեւտուրի հիմնաքարերէն մին —դա է հասկցնել լեզուն։ Համ. զելը առուտուրի մէջ գոյգոթայ մըն է։ Ծաճախորդը հասկցե՞ր, ըսել է թէ ապրանքը կէս մը ծախած ես։ կրօնքի, գաղափարի համոզուած մէկը իր կեանքը սիրով կը զոհէ անոր սիրոյն։ Եւ յաճախորդը երբ համոզուի թէ լաւ բանի մը համար է որ դրամ կուտայ՝ լիառատ կը վճարէ։ Էական խնդիրը յաճախորդ համոզելն է, և այս ընելու համար անհրաժեշտ նախադասութիւններ, ոչ-ազդեցիկ ստացուածքներ գործածելու չէ։ կուռ, աքսիաքանուած, պատկառելի տեղի չի առնուր նախադասութիւնները են որ կոչուէր ունին յաճախորդին խորհելակերպը կլանելու և վաճառուներու թափառելու։ Տրամաբանուած ստացուածքներու ընդդէմ յաճախորդը չի կրնար առարկել, և փոխանակ ժտովի զուտ եւ ստիպելու, «իրաւունք ունիս» կը պատասխանէ։

Տասնեակ մը փաստ, իմաստակ նախադասութիւններէն ահա հատ մը որ ընթերցողին ուշադրութիւնը կը հրաւիրեմ։ Ան հաստակ մեր առուտրականները կը խորհին որ ապրանք մը վաճառելու համար հերիք է որ ըսեն, «ժամն է» ու միամտաբար կը յուսան որ յաճախորդը գնէ, իսկ թէ չգնէ, կը զարմանան թէ ինչո՞ւ։ Չէ՞ որ ժամն կը ծախեն։ Այս նախադասութիւնը ինքնին ժամն, անարժէք և կարևորութենէ զուրկ է։ Ապրանք մը ծախելու համար գիւը ոչ առաջին, ոչ երկրորդ և ո՛չ ալ երրորդ տեղը կը գրաւէ այլազան ժիջոցներու չարքին որոնք այսօր ի գործ կը գրուին առուտուրի մէջ։ Թէ որոնք են այս միջոցները՝ դա բոլորովին տարբեր հարց մըն է։ Այժմ ժենք լսել պէտք է բժրոնենք որ ապրանք մը ժամն որակելով ո՛չ թէ յաճախորդը կը համոզենք որ գնէ՝ այլ ընդհակառակը, անուղղակի կերպով կ'րսենք որ չի գնէ։ Ժամն ընդհանրապէս անարժէք կը նկատէ։ Ո՞վ կ'ուզէ որ անարժէք բան մը ունենայ։ Ջեմ կարծեր գտնուի մէկը որ արժէք չներկայացնող բանի մը համար սուս մը իսկ վճարէ։

Սխալ է այն գաղափարը որ յաճախորդներ ժամն ապրանք կ'որոնեն, և կը գտնեն այնպիսիներ որոնք ժամն են։ Այո՛, իրաւ է որ կայ մարգկային գրեթէ ժամայնութեան զասակարգ մը որ միշտ ժամննոց կը փնտռէ և կը գտէ (յաճախ ալ կը դղրայ այսպէս ընելուն), բայց և սակայն առանց թիւր բնաւ չի կրնար բազդատուիլ անոնցինին տեսորոնք գինի կարևորութիւն չեն տար (թէև ան երեսանց գինի համայ կը վճարեն) գինովելով որ առևտրականներ մեծաւ մասամբ կը սեռեն և իրենց վերջին գինը չեն ըսեր) և որոնք որսկը է որ կ'որոնեն։

Ցաճախ ականատես եղած եմ վաճառուներու որ առուտրականը սկսած է իր հանդապահայ Հայր Մերով և վերջացուցած Ամէնով մը, այսինքն «ժամն է ըսելով։ Այս է մեր առևտրականներուն ըրածը—ժամնն ալ կուտան նոյն ջուրէն նոյն բաղ նոյն նախադասութիւնը կը հրամցնեն ամէն յաճախորդի, կարծես թէ այդ գաղափարը արտայայտելու համար լոկ այդ բառն է սեղծուած, և որևէ ուրիշ բառով անկարելի է։ Եւ այս միթրինականացած բառերու չարքին «ժամնայի գործածութիւնը դարձած է անսանելի յաճախորդին՝ և մեսաներ առևտրականին համար։ Ցաճախ դեռատի օրիորդներ չիկնոտ կոտրտուելէն, տարեց տիկիններ քիչ մը զայրացած և մարդիկ խոժոռ դէմ այս առեղծուածային գաժանի նախադասութեան պատասխանած են որ իրենք ժամն ապրանք գնող չեն։ Բայց ո՞վ է յստոր։ Մերինները առանց անդրադառնալու կը կրկնեն նոյն յանկերգը նոյն յաճախորդին։

(Շար.) (2)

ԲԻՒՐՕ ԵՒ ՍԻՒՐԻԱԿԱՆ ՍԱՀՄԱՆԻ ԴԷՊՔԵՐԸ

Թիւրք եւ Սիւրիական սահմանին վրայ մահմանեցուցիչ ակ տեւականօրհն տեղի կունեցան ալազակային ոյժերու բախտ եւ սպանութիւններ։

Անցած ամսուան ընթացքին տեղի ունեցած են հետեւեալ դէպքերը.

Ցարդրի կոչուած տեղին վրայ ընդհարում մը տեղի ունեցաւ սահմանապահ զինուորներու եւ Զօզուֆ Նուսուֆ ալազակի խումբին միջեւ։ Ընդհարումներու միջոցին սպանուած են ալազակապետը եւ իր երկու հետեւորդներ. մնացածները փախած են։

Երկրորդ ընդհարումմը տեղի ունեցած է Վէհան Շահիրի եւ Կիւլիի օրջանին մէջ, սակայն ալազակները կրցած են փախչիլ Սիւրիական սահման, սահմանապահ զինուորներէն երկուբը սպանելէ վերջ։

ՍԻՒՐԻՈՅ ԲԱՆԱԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ԱՐԱՔ ԹԵՐԹԻ ՄԸ ԶԳԱՅԱԶՈՒՆՑ ԼՈՒՐԸ

«Վագրթ»ի թղթակիցը Ատանայէն կը հաղորդէ հետեւեալը.—

Սիւրիոյ Բարձր Գօմիսէրին հրամանով ազատ արձակուած են Վաքանի կուսակցութեան բոլոր պետերը որոնք երկու ամիս առաջ ձերբակալուած էին Հալէպի մէջ։

Վաքանիներուն օրկանը, «Էլ Էյյամ», խօսելով քուրէ եւ Ցռանս. բանակցութեանց մասին, կ'րսէ թէ Թիւրքիա ուզած է Իսկնտէրունի Սանճագր եւ մինչեւ Հալէպ բպակիւն մասին, սակայն ալազակները կրցած են փախչիլ Սիւրիական սահման, սահմանապահ զինուորներէն երկուբը սպանելէ վերջ։

Քանի մը օր առաջ երրորդ ընդհարում մը տեղի ունեցած է սահմանապահ ուժերու եւ Նուսուֆ Ալի Պարագի ասիրեթին միջեւ։ Նուսուֆ սպանուած է։ Ուրիշ ընդհարում մ'ալ տեղի ունեցած է Ագյա Քալէի մէջ մահսանեցիներու եւ սահմանային ուժերու միջեւ։ Ալազակներէն երկուբը սպանուած են։

ՍԻՒՐԻՈՅ ԲԱՆԱԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ԱՐԱՔ ԹԵՐԹԻ ՄԸ ԶԳԱՅԱԶՈՒՆՑ ԼՈՒՐԸ

«Վագրթ»ի թղթակիցը Ատանայէն կը հաղորդէ հետեւեալը.—

Սիւրիոյ Բարձր Գօմիսէրին հրամանով ազատ արձակուած են Վաքանի կուսակցութեան բոլոր պետերը որոնք երկու ամիս առաջ ձերբակալուած էին Հալէպի մէջ։

Վաքանիներուն օրկանը, «Էլ Էյյամ», խօսելով քուրէ եւ Ցռանս. բանակցութեանց մասին, կ'րսէ թէ Թիւրքիա ուզած է Իսկնտէրունի Սանճագր եւ մինչեւ Հալէպ բպակիւն մասին, սակայն ալազակները կրցած են փախչիլ Սիւրիական սահման, սահմանապահ զինուորներէն երկուբը սպանելէ վերջ։

Քանի մը օր առաջ երրորդ ընդհարում մը տեղի ունեցած է սահմանապահ ուժերու եւ Նուսուֆ Ալի Պարագի ասիրեթին միջեւ։ Նուսուֆ սպանուած է։ Ուրիշ ընդհարում մ'ալ տեղի ունեցած է Ագյա Քալէի մէջ մահսանեցիներու եւ սահմանային ուժերու միջեւ։ Ալազակներէն երկուբը սպանուած են։

Հ. Մ. Ը. Մ.

Ցառաջիկայ կիրակի 13 Նոյ. 1932, կէս օրէ առաջ ժամը 10ին, Միութեանս ակումբին մէջ տեղի պիտի ունենայ, ներկայ օրջանի առաջին դասախօսութիւնը։

Պիտի խօսի Միութեանս պատուակալ նախագահ Տիար Գ. Իփեկեան.

Կը հրաւիրուին բոլոր անդամները եւ Միութեանս համակիր երիտասարդները։

ՎԱՐԶՈՒԹԻՒՆ

Ց. Գ.—Դասախօսութենէ յետոյ տեղի ունենալիք կարեւոր խորհրդակցութեան մը առթիւ բոլոր անդամներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է։

ՏՕՔԹ. Ս. Մ. ՍՈՒՔԻԱՍԵԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ՝ ՄԱՆՈՒԿՆԵՐՈՒ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆ

ՎԿԱՅԵԱԼ ՓԱՐԻԶԻ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑՆԵՐԷՆ

Իր մասնագիտութիւնը կատարելագործած բլլալով Փարիզի մանկանց "յատուկ հիւանդանոցներու մէջ, իր դարմանատունը հաստատած է՝

ԺՕՐԺ ԲԻՋՕ փողոց Թիւ 61 (Պապ - Խարիսի մօտ, հանրակառքի գծին վրայ, Ոսկի Մկրտա դեռնակատան վրայի յարկը)։

ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒԹԵԱՆ ԺԱՄԵՐ.— կէսօրէ առաջ, ժամը 9—12

» վերջ, » 2— 6

Հիւանդաբերի կէսօրէ յետոյ ձրի՝ աղքատներու համար։

ՏԷՐ ՄԵԼՔՈՆԵԱՆ ԵՂԲԱՐՔ

ՐԻՒ ԷԼ ՄԹՐԱՆ

ԱԼԷՆՊԻ ԵՒ ՋՕՇ ՓՈՂՈՑՆԵՐՈՒ ՄԷՋ

Մեր Յանախորդներուն: Նպաստակի կերպասներ, ճերպիւրեները եւ գանազան իրեզենքներ հասած են։

Մեզի չի դիմողներուն: Մեկ անգամ միայն փորձեցեք գործունեութեամբ պիտի մեկնիք։

Մեզ չճանչցողներուն: Ձեր ծանուն համար իսկ մեզ նեռ ծանօթացէք։

Մեր վաճառատան կից ցոր բացած ենք Ցատեան բրիգօթաժի եւ ժուռքի ճիւղ մը հոն պիտի գտնաք ամեն սեռի բլօվր, ժարէթ, Ցագազ եւն։

Դասակոսի ժամնաճիւղ.— խան Մուրատիէ թիւ 23։

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

Ֆրանկօ-Թրքական յարաբերութիւնները
ԻՏԱԼԻԱ ՄՕՏԷՆ ԿԸ ՀԵՏԵՒԻ ՖՐԱՆՍ. ԴԻՒԱՆԱԳԻՏՈՒԹԵԱՆ ԳՈՐԾՈՒՆԷՈՒԹԵԱՆ

Հռոմ.— Իտալական քաղաքական շրջանակները ամենաբուռն հետաքրքրութեամբ կը հետեւին Ֆրանս. դիւանագիտութեան գործունէութեան, որուն նպատակն է բարելաւել իր յարաբերութիւնները Թիւրքիոյ հետ, մասնաւորաբար Սիւրիոյ եւ կարգ մը տնտեսական եւ ելեւմտական հարցերու վերաբերեալ բանակցութիւններուն մէջ։

Նոյն շրջանակները մասնաւոր կարեւորութիւն մը կու տան Թրքական զինազան ձեռնարկներու պէս օժանդակելու Ֆրանս. ծրագրին եւ այն միջոցներուն որոնք առնուեցան Բ. Բօմիսէրի կողմէ ազատ արձակելու համար Հալէպի մէջ ձերբակալուած ազգայնական պարագլուխները։

Կը նկատուի որ Ֆրանս. վերաբերումը կը ձգտի իր ազդեցութիւնը ամրացընել Միջերկրականի արեւելեան աւազանին մէջ։

Չինաթափութեան համաժողովին մէջ պ. Բօլ Պոնկուր կը պարզէ Ժրանեւ. յանձնագիծը

Ժընեւ.— Չինաթափութեան համաժողովին մէջ պ. Բօլ Պոնկուր բացատրեց Ֆրանս-նոր յանձնագիծը։

Ան յայտարարեց որ այս յանձնագիծը կը բաղկանայ ընդարձակ գետնի մը վրայ ընթացող աստիճանական զինաթափութենէ մը, ինչպէս նաեւ հողային պաշտպանութեան եւ Ազգ. Դաշնակցութեան սահմանուած մըներայն ուժերու պահպանումէն։

Ծանակագիծը յղացուած է Պրիան—Քէլլոգ ուխտին եւ Ազգ. Դաշնակցութեան ձգտումներուն եւ ցամաքային ազգերու միջեւ կնքուած դաշնագիրներուն եւ վերջապէս նախագահ Հուվըրի առաջարկներուն հիմերով։

Անհրաժեշտ է որ, աւելցուցած է պ. Բօլ Պոնկուր, Ազգերու լիկան իր տրամադրութեան տակ ունենայ օդանաւային զօրաւոր ոյժ մը գործնապէս եւ արդիւնաւէտ օգնութեան փութալու համար յարձակումի մատնուած որեւէ ազգի։

Ֆրանսան, կ'ըսէ ան, պարտաւոր է զեղչելու իր զէնքերը եւ ուժերուն մարզումին ժամանակամիջոցը եթէ միւս ազգերն ալ նման համաձայնութեան մը յանգին։

ՉԱԼՏԱՐԻՍԻ ԴԱՒԼԻՃԸ ԵՐԴՈՒՄ Կ'ԸՆԷ
Սև պիտի հետեւի իր նախորդ արտաքին քաղաքականութեան

Աթէնք.— Նոր դաւիճը երդում ըրաւ ժամը 17ին։

Վարչապետ պ. Զալտարիս կ'ըլլայ նաեւ ելմտական նախարար, փոխանորդ ունենալով Պ. Էվլամպիոսը։

Պ. Ռալիս եղաւ արտաքին նախարար, պ. Մէթաքասա՝ ներքին, Քոնտիլիս՝ պատերազմական, պ. Հաճիքիրեաքոս՝ ծովային, պ. Մեթաքոս՝ հաղորդակցութիւններու. պ. Քէոնիոքիս՝ երկրագործական, պ. Փափաթանասիս՝ արդարութեան, պ. Փէրմանոգլու՝ ազգ. տնտեսութեան։

Նոր արտաքին նախարար պ. Ժան Ռալիս, որդին է նախկին վարչապետ պ. Տիմիթրի Ռալիսի, եւ կը պատկանի Վենիզելոսի ամենահին ընտանիքներէն մէկին։

Վենիզելական վարչապետին յայտարարութիւնները
Աթէնք.— Պ. Զալտարի ժամուկի ներկայացուցիչներուն յայտարարեց որ կուսակ ութիւններու միջեւ համերաշխութիւնը անհրաժեշտ է դիմագրաւելու համար Վենիզելոսի մէջ տիրող տնտեսական տագնապը։

Բայց Պ. Մէթաքուրիս, որ դժգոհ է դաւիճին մաս կազմելու հրաւիրուած չըլլալուն համար, կը սպառնայ հերձուած մը ստեղծել ժողովրդական կուսակցութեան մէջ։

ԿՐԱՖ ԶԵՓԼԻՆԻ ԹՌԻՉՔԸ
29 ճամբորդութիւն Ամերիկայի մէջ առանց որեւէ միջադէպի

Ֆրիդրիչսհաւէն.— Իր մէջ ունենալով 21 ճամբորդ, «Կրաֆ Զեփլին»ը կատարեց երէկ առանց ամենադոյզ միջադէպի այս տարուան իր իններորդ ու վերջին ճամբորդութիւնը Հարաւային Ամերիկայի վրայ։ Կը կարծուի որ յառաջիկայ տարի ան պիտի կատարէ 15 ճամբորդութիւն, կայան մըն ալ ունենալով Սպանիա Քեւլա Սիվիլյա։ Միջոցներ ձեռք պիտի առնուին ճամբորդներուն թիւը 40ի բարձրացնելու և ճամբորդութեան գիները զեղչելու համար։

Կրաֆ Զեփլինը ցարդ նաւած է 320,000 վերստ ու կատարած 29 անդրատլանտեան ճամբորդութիւն, փոխադրելով 7500 ճամբորդ։

ՊՐՈՄԵԹԷՈՍԻ ԱՂԷՏԸ
Հրամանատարը անպարտ արձակուած

Շէրպուրկ.— Ծովային պատերազմական ատեանը ազատ արձակեց յուլիս 7էն 62 նաւազներով ընկղմող Պրոմէթէոս ընդծովեային հրաժանատարը։

ՅՈՒՆԱԿԱՆ ԽՈՐՀՐԴԱԿԱՆԸ ԿԸ ՊԱՏՈՒԷ ՋՕՐ. ՓԼԱՍԹԻՐԱՍԸ

Աթէնք.— Վերակուսական խորհրդարանը պատուոյ ճախագահ ընտրեցին Զօրավար Փլասթիրասը։

Միացեալ Նահանգներու նախագահական ընտրութիւնը
Պ. ՌՈՒԶՎԷԼԹ ԱՊԱՀՈՎ Է
Պ. Հուվըր վերջին փորձ մը կ'ընէ ագարակատէրներուն մօտ

Նիւ—Եորք.— Մ. Նահանգներու ընտրական պայքարի վերջի օրերուն բազմաթիւ անհատներ գրաւի կուգան թէ պ. Ռուզվելթ պիտի օգնի նախագահական ընտրութեան մէջ։

Նիւ—Եորքի օփերային մէջ ճառ մը արտասանելով պ. Ռուզվելթ, բացատրեց իր ծրագրին ազգային բնոյթը, Նիւ—Եորք ճանճագին ակցութիւնը օգնելու համար։

Իսկ այժմու նախագահ պ. Հուվրը Միսի Ուհոք մեկնած է վերջին փորձ մը ընելու համար ագարակատէրներուն մօտ։

ՀՈՎԱՆԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆ ՎԱԽՃԱՆԷՆ ՅԵՏՈՑ Ի՞ՆՉՊԷՍ ՊԻՏԻ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԻ ԻՐԱՔԸ
Մ. Նահանգներու կ'ուզեն արժեցնել իրենց իրաւունքները

Նիւ—Եորք.— «Նիւ—Եորք Թայմզ»ի Ուաշինկթընի թղթակիցը համաձայն Մ. Նահանգներ Անգլիոյ յայտներ են հովանաւորութեան վախճանին յետոյ Իռլի կառավարութեան մէջ իրենց իրաւունքները արժեցնելու իրենց փափաք։ Թղթակիցը կ'աւելցնէ որ Անգլիոյ եւ Ամերիկայի միջեւ փոխանակուած թղթակցութեան հիմերը պիտի ճառագարակուին օտեւով։

Լոնտոն.— Ռէօքեր հետագրական գործակալութիւնը կ'իմանայ որ Անգլիոյ եւ Ամերիկայի միջեւ Իռլի մասին փոխանակուած թղթակցութիւնը յանձնուած է Ազգերու Դասընկերութեան հովանաւորութիւններուն յանձնախումբին։ Ամերիկայի պահանջին ընդառաջ է ճշտել Միացեալ Նահանգներու դիրքը ընդհանուր հովանաւորութիւններուն հանդէպ։

Այս թղթակցութեան փոխանակութենէն սկսեալ Իռլի մասնաւ Ազգաժողովէն ճիշտ որպէս անկախ պետութիւն։

ՏԵՂԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՀԱՄԱՁՆԱՎԱՐ
ՇԱՐԺՈՒՄՆԵՐԸ ԼԻԲԱՆԱՆԻ ՄԷՋ ԴԱՂՑՆԻՔՆԵՐՆ ՈՒ ԹԱԳՍՈՑՆԵՐԸ ԵՐԵՒԱՆ ՀԱՆՈՒԱԾ ԻՆՁՊԷՍ ԶԵՐԲԱԿԱԼՈՒԵՑԱՆ ԱՐՔԻՒ ՄԱՏՕԵԱՆ ԵՒ ՊԷՔՔԱՇ

Սիւրիոյ եւ Լիբանանի համայնավարները չգոհացած միայն թուղթիկներ ցրելով, այլ նոր շարժումներու եւ գործունեութեան սկսան Ռուսիոյ խորհրդայնաց մաս տարեդարձը տօնելու համար։ Պուրճ Համուտի մէջ ամենէ կարեւոր ժողով մը գումարեցին եւ տուին հետեւեալ որոշումները.

1. Երկուշաբթի օր ընդհանուր գործադուլ բնել եւ մեծ ցոյցեր կատարել ամէն գնով.

2. Թուղթիկներ ցրուել եւ կարմիր դրօշակ պարզել.

3. Հանգանակութիւն կատարել իբրպաս կարմիր բրօբականի.

4. Այս որոշումները հաղորդել, օրթաճներուն։

Կիրակի երեկոյ բոլոր համայնավարները գործի լծուեցան, մէկ կողմէն թուղթիկներ ցրուելով եւ միւս կողմէ ալ գիխաւոր փողոցներու մէջ կարմիր դրօշներ ցնկելով։ Գանակ մը, Ալգաս Լօրէն փողոցի մէջ կրցած է ձերբակալել դրօշակ ցնկող հայ մը՝ Յակոբ Գեւորգեան։ Այս «հերոս»ը չուրացաւ եւ հպարտութեամբ կը յայտարարէ որ այդ կարմիր դրօշակը բոլոր դրօշակներէն վեր է եւ նուիրական եւ իճ կուգի որ ան ծածանի ամէն տեղ։ Աւելի ետքը ան կարգ մը համայնավարական շարժումներ ու ծրագիրներ։

Գիշերուան ճամպներէն մէկուն ընթերցումին յայտնի եղաւ որ Թրիբոլի Ընկերվարական Միութիւնը ձերբակալելու համար գայլ։

Այդ թուղթիկներէն հասկցուեցաւ որ համայնավարական կեդրոնը կը գտնուի Խալիլ Հալու անուն պարանի ախոռատուրի մը տուն։ Ձերբակալելով գայլ գրաւեցին կեդրոնը։

Մոսկուայի աչքը Նահման Լիբվրնսոի եւ իր կիները, որոնք Ալեքսանտրքի մէջ եւ հսկողութեան ներքեւ կը գտնուին, ասենք մը իվեր անյայտացած են։

ԴՐԱՑԻՆԵՐՈՒ ՄԻՋԵՒ
ԵՐԿՈՒ ԾԱՆՐ ՎԻՐԱՒՈՐՆԵՐ

Սահթ Քէպրի անուն մարդ մը, Գէյրութի մէջ, Հանար բնանիքի դրացի, միօդ կրնիներ կուներայիք իրենց պարտեզի սահմանին տուրջ։ Ծեդիրը հասած էր միճեչեւ 12.30, Կոմս Ֆիլիբ էր Թարազիի բնակարանին մէջ տեղի ունեցաւ *Երիտասարդ Հայուհի* լամպագրին կողմէ Մօակոյքի տօնին առթիւ կազմակերպուած 90 տարիներէ իվեր հրատարակուած երեք հարիւրէ աւելի հայ լրագիրներու եւ հանդէսներու ցուցադրութիւնը։

Զանազան կրթական հաստատութիւններ, իրենց ուսուցչական կազմով ու աշակերտներով ինչպէս նաեւ հայ մօակոյթով հետաքրքրուող անհատներ այցելեցին ցուցադրութիւնը եւ հիացումով ու ին պարտութեամբ տեսան անագին հրատարակութիւններ որոնց տարեր հագիւ քէ ծածօր ըլլային անուններ։

Ցուցադրութեան եւ լրագիրներու հաւաքածոյին տիրոջ Կոմս Ֆ. որ Թարազիի մասին որոշ մանրամասնութիւններ յայտնի կայ քիւով մը։

ՔԻՒՐՔ-ՍԻՒՐԻԱԿԱՆ ՍԱՀՄԱՆՆԵՐՈՒ ՄՆԱՑՈՒՆ ՅԱՆՁՆԱԽՈՒՄԸ

Կ'իմանանք որ Թիւրք-Սիւրիական սահմաններու մնայուն յանձնախումբը պիտի գումարուի Աթանա, ամսոյս 20ին։

Թրխական պատուիրակներն են Արտաֆիճ Նախարարութեան խորհրդական Տաուֆիք պէյ, գնդապետ Մումթազ պէյ՝ հրամանատար սահմանագլուխի ուժերուն եւ հարիւրապետ Իհսան պէյ։

Ատանայի վալին պիտի ճախագահէ այս պատուիրակութեան։

Ֆրանսական պատուիրակութեան պիտի ճախագահէ Բարձր Բօմիսէրի Հալէպի պատուիրակ Պ. Լավասըր։

ԽԵՆԹ ԿԱՏԱԿ ՄԸ

Անցեալ կիրակի ժամը 11ին հրեչջերու կեդրոնին հետ խօսուեցաւ որ մեծ հրդեհ մը ծագած է Ֆորտ Սհրայի արեւելեան կողմը։

Երբ հրեչջերը փութացին յայտարարուած վայրը, զարմանքով տեսան որ ոչ մէկ հրդեհ կար։

Բնակութիւն բացուած է երեւան հաւելու համար այս խենթ կատակին դեդինակը։ Կարժէ ճօել որ առաջին անգամ չէ որ ասանկ անհամ կատակներ կ'ըլլան հրեչջերու կեդրոնին հետ։

ՄԿՆԱԽՏԻՆ ԴԷՄ ՊԱՅՔԱՐԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ

Հանրային Առողջապահական սպասարկութեան տեղեկագրին կը պարզուի որ Հոկտեմբեր 24ին մինչեւ 30 Գէյրութի մէջ մկնախտ վարակուած են հինգ հոգի, որոնցմէ մէկը մեռած է։

Առողջապահութեան Տնօրէնութիւնը մտադիր է մօտերս ընդհանուր համաժողով մը կազմակերպել հոս, այս հիւանդութեան պատճառները գտնելու դարման մը ճարելու համար։

Մկնախտի պատուասէր, անհրաժեշտորէն կը թելադրուի բոլոր Լիբանանի բնակիչներուն։

ԶԱՆԱԶԱՆ ԱՐՏԱԴՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Ներկայ տարուան առաջին երեք ամիսներուն մէջ Լիբանան արտադրած է անուշահոտ 8000 լիտր, խիւսանոյշ 800 ֆիլօ, պիսքիւթ 5000 ֆիլօ, օսֆոլա 3000 ֆիլօ, հրուշակ 70000 ֆիլօ, մախրոնի 60000 օխա։

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ՈՍԿԻԻ ԱՆԿՈՒՄԸ

Անգլիական ոսկիին վերջին անկումը խոր ներգործութիւն մը ունեցաւ Գէյրութի տուկային վրայ։ Վաճառականները որ Սթերլինի հիմին վրայ գնուած ապրանքներ ունին, յանկարծ գտնուեցան գիներու էջին մը առջեւ։ Ասկէ զատ, նոր անկում մը յոյսով յանախորդները սկսած են հազուագիւտ դառնալ։

Անցեալ օրերս օր, վաճառականներու պատուիրակութիւն մը այցելեց Ֆինանսական սպասարկութեան խորհրդական Պ. Ռիչիւն խնդրելու համար որ մախսատուրը իջեցնէ Սթերլինի սակը, որ 500 Սիւրիական դահեկան է, սակարանի սակին։

Կը կարծուի թէ Մախսատան Տնօրէնութիւնը կը պատրաստէ նոր որոշումագիր մը որով Անգլիական ոսկին պիտի իջեցնէ 450 Սիւրիական դահեկանի։ Այս լուրը տակաւին հաստատուած չէ։

ԲՐԻՒՕԼԻ ՄՈՒՍՈՒԼ ԻՆՔՆԱՇԱՐԺԻ ՁԱՄԲԱՆ

Փայփ Լայնի գծին երկայնքը տիւնելիր իճնաժարժի ճամբուն ճախագիծը, որ արաբական թերթերու, կ'ուսումնասիրուի այժմ Բ. Ֆօմիսէրու թեան մէջ։

ՊՈՂՏԱՍԻՆ

ՏԱՐՕՐԻՆԱԿ ՎԱՐՁԱՁԵՒ ՄԸ ՊԱՂԵՍՏԻՆԻ ՀԱՄԱՐ

Սուսպոլիմեն կը հաղորդուի թէ տարածայնութեան մը համաձայն անգլիացիներ պիտի հռչակեն Պաղեստինի հանրապետութիւն մը։

Հանրապետութեան ճախագահը պիտի ըլլայ Ի լամ, Դաւիդեան ճախագահը Հրեայ եւ խորհրդարանի ճախագահը՝ Քրիստոնեայ։

ՊԱՂԵՍՏԻՆԻ ՎԱՐԻՉՆԵՐՈՒ ՊԵՆՁԻՆԸ

Պաղեստինի վարիչներու սեճերուն որուն կը ճախագահէ Պր. Հասան Սասոն Տիճանի, որոշած է, պենզիճի գիներու աճարդար բարձրացումին հետեւանքով ուղղակի Սովիէթական Ռուսիայէն կատարել իր անհրաժեշտ գնումները։

ՊԱՂԵՍՏԻՆԻ ՆԱՐԻՆՁՆԵՐՈՒ ԱՐՏԱԾՈՒՄԸ ԴԷՊԻ ՌՈՒՍԻԱ

Սօվիէթներու Պոլոյ առեւտրական պատուիրակ Եաճայի առեւտրական սեճեակի ճախագահութեան իմացուցեր է որ Ռուսական կառավարութիւնը սկզբունքով ընդունած է բոլոր տեսակ Պաղեստինի նարինձներու գնումը, առ ի վարձատրութիւն Պաղեստինին կողմէ Ռուսիայէն գնուած տախտակի մեծ քանակութեան։

ՍԱԿԱՐԱՆ ՊԷՅՐՈՒԹԻ
8 ՆՈԵՄԲԵՐԻ 1932

	Ս. Փ.
Գլիպեկ. բլթադրմ.	439.50
Անգլիկ. »	419
Տօլար »	126.50
Թրխական »	59.50
Գանճ Օթթոման	138
Իթալական Լիր 100	650
Ճուճական Ֆրանկի 100	60
Անգլկ. ոսկի	608
Ֆրանս. »	484
Օսման. »	549
Արծաթ մհճիս	22
Դրեսի Ֆօնս. Ա. Ֆ.	630
» » Բ. »	316
» » Գ. »	301

Սենեկրեան եղբարք Բիւ Ֆոս
Թէլեֆօն՝ 5-19

— 428 —

Իշապէլ այս ըսաւ և անցաւ գնաց։ Այդ երեկոյ սենեակին մէջ նստած դողալով կը մտածէր, երբ դուռը զարնուեցաւ և Մր. Քարլայլ ներս մտաւ. երբ Իշապէլ յանկարծակիի եկած կուզեր ոտքի ելնել, Քարլայլ ըսաւ.

— Մի չարժիք տիկին, ձեր հանգիստին նայեցէք, Միսիս Քարլայլ տեղեկացուց որ անհանգիստ էք և կուզէք ասկէ մեկնիլ.

— Այո պարոն.

— Ի՞նչ է ձեր անհանգստութիւնը տիկին, ի՞նչ կըլլաք.

— Կարծեմ տկարութիւն է.

Իշապէլ դեղնած, աչքերը փոսերու մէջ ինկած և ձայնն ալ Ուիլեըմի ձայնին պէս քաշուած էր։ Քարլայլ զգալով հարցուց.

— Տիկին, չըլլա՞յ որ Ուիլեըմի ծառայելու միջոցին անոր հիւանդութենէն վարակուած ըլլաք, շատ լսած եմ ասանկ դէպքեր.

Իշապէլ յանկարծ կորսնցունելով իր դատողութիւնը ըսաւ.

— Անկէ ինծի՞ փոխանցուած է, ոչ կարելի է ես...

Ինչ ինաց որ կարելի է ինձմէ անոր փոխանցուեցաւ պիտի ըսեր։ Սակայն ընդհատելով խօսքը ըսաւ.

— Ես մեր ընտանիքէն առած պէտք է ըլլամ.

— Ինչ որ է, այսքանը յայտնի է որ Իսթլինի մէջ տղաքներուս նայելու առեն հիւանդացաք, թոյլ տուէք որ մինչեւ ձեր ապաքինումը հոս մնալնիդ պնդեմ, բժիշկ մը կանչելու համար առարկութիւն կընէ՞ք.

— Բժիշկը ինծի օգուտ չըներ, նոյնիսկ կեանքս չի կրնար երկարել.

— Տիկին հոս գալուս պատճառը այս մասին ձեզմէ խնդրել եւ ձեղի պնդել էր։ Վաղը Ուէսթլին պիտի երթամ, բժիշկ կը դրկեմ. ձեր առողջութեան համար ոչ մէկ բան խնայեցէք։

— 425 —

Այդ պատճառաւ չուտ պիտի ձանձրանամ։ Դուն ալ 15 օր արձակուրդ ըրէ և գաս մի տար։ Եթէ վերադարձիս գարձեալ պնդէք ձեր որոշման վրայ, այն ատեն դուք գիտէք, իսկոյն կը մեկնիք. ինչ կ'ըսէք տիկին...

Տիկին Վին «չատ լաւ կ'ընդունիմ» ըսաւ։ Իր զաւակներուն հետ 15 օր ևս միասին անցնելու երջանկութիւնը յաղթեց իր որոշումներուն։ Գիտէր որ մարը մօտեցած է իրեն, բայց այնքան արագ ըլլալը չէր գիտեր։ Երևակայութիւնը դէպի ետ անցեալը երթալով, ժամանակին իրեն ալ տկարանալով ամուսնոյն ծովեզերք ղրկելը և հոն անոր հանգիստին համար ամէն միջոց ապահովելը և բաժնուելու առեն Քարլայլին «Պարպարայի հետ մի սիրաբաներ» ըսելը յիշեց։

Թէպէտ արպարա Տիկին Վինի մեալը կը պնդէր, ամբողջ սրտէն չէր։ Պարպարան զգացած էր, տիկին Վինը հասարակ ուսուցչուհիէ մը շատ աւելի բարձր արժանիքի տէր մէկն էր, սակայն Լիւսիի կրթութեան սիրոյն համար ան ինչ ամսական որ ուզէր, պատրաստ էր տալու։ Սակայն այդ բոլորով հանդերձ Պարպարան դժգոհութիւն մը ունէր, անծանօթ նախատինք մը տիկին Վինի հանդէպ։ Երբէք չէր կասկածէր որ ան Իշապէլը եղած ըլլայ, ինչո՞ւ կասկածէր, եթէ ուրիշի մը նմանցնէր բացէն կ'ըսէր, բայց Լէյտի Իշապէլ... երբէք... Ասկէ զատ Պարպարան անոր չարժումներուն և կեցուածքին մէջ տեսակ մը գոռոզութիւն կը նշմարուէր և երբէք չէր ախորժեր այդ կեցուածքէն։ Վերջապէս եթէ ան երթար Պարպարան չպիտի լար։

Իշապէլի գործը լմնցած ըլլալով հոն, ելաւ և դուրս գնաց։

Ուէսթֆիլտ.— Նոր Ձեռնարկի մէջ, Քալիֆորնիոյ մէջ, ասկէ նոր հանքեր գտնուած են։

Բացառիկ Դիրքութիւններ եւ Պայմաններ

ԸՆՏԱՆԻՔՆԵՐՈՒ, ԴՊՐՈՑԱԿԱՆՆԵՐՈՒ, ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑՆԵՐՈՒ

Առողջ մնալու համար հանգիստ մահճակալ մը ունենալու է՝ հանգիստ կարենալ ննջելու համար։

Քինլանտական մահճակալներու մեծագոյն գործարանին մեր ըղդ. ճերկայացուցիչի հանգամանքով Ձեզ կ'ընծայենք առիթը աճկ օգտուելու համար։

Քաճ տարի եւ աւելի դիմանալը կ'երաշխաւորենք, ըճկոյգի ճմաճող փայտի մը ծիճուած սոյն մահճակալներ օրուան ցորոյթն են, կը ծալուին, *թեթեւ, զօրաւոր զսպանակով*, եւ ամեն տեսակի յարմարող։

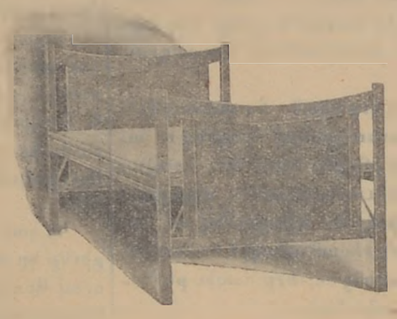

ԳԻՆ ՁԷՆ 10 Ս· ՈՍԿԻ

—o—

ՎՃԱՐՈՒՄ՝ 3 ՄԱՍՆԱՎՃԱՐՈՎ

—o—

5 0|0 զեղչ վերոյիշեալ գնե-
րուն վրայ, այն
ընթերցողներուն որոնք
ճերկայ յայտարարութեամբ
կը ճերկայացնեն մեզի

—o—

Ցիկին, ամօսօս ճորածէն զաւկիդ համար պիտի ուզես ունենալ լաւագոյն *մահճակալը*, վերջին ծայր ներկայանալի ապիտակ գոյնով, նիքէլի մեքենական վերնլակով, *եւխաճ վար իյնալէ տպգիլող*, եւ պատրաստուած գեղական մետաղով, Ձեր զաւկին կատարեալ հանգիստը ապահովող, *սոյն մահճակալները* բոլորովին նորոյթ մըն են Սիբիրեայ համար եւ միմիայն մեր քով կրնաք գտնել։

ԳԻՆ ՁԷՆ 10 Ս· ՈՍԿԻ

—o—

ՎՃԱՐՈՒՄ՝ 3 ՄԱՍՆԱՎՃԱՐՈՎ

—o—

5 0|0 զեղչ վերոյիշեալ գնե-
րուն վրայ միմիայն
ընթերցողներուն համար։

—o—

Նոյն իսկ երբ գնելու միտք ալ չու-
նիք, այցելեցէք մեզ եւ տեսէք այն
ինչ որ կ'առաջարկենք Ձեզ,
ուրիշ մը գնելէ առաջ։

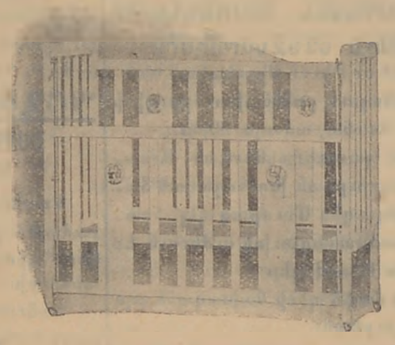

O. Y. EKWALL. A. B. (Finland)ի

Սիբիրեայ, Լիբաճաճի եւ Իրագի ընդհ. ճերկայացուցիչ
Ս. ՔԷՇԻՇԵԱՆ, Khan-Chouny, Պաճէօ ի Բօմպին ճիշդ եռեւի կողմը։

ՀՐԱՇԱԳՈՐԾ ՄԱՐԴԻՐ

ԷԼ ՀՍԱՀՍԵՏ ՊԷՏ ԷԼ ՓԵԼԷՔԻ

Փութացէք առնելու անոր կարծիքը ձեր բոլոր փափաքներուն համար։ Ան կը հանդուրժէ բոլոր չուաթած եւ ասնջուած մաքերը եւ կը վերադարձնէ անոնց փափաքները։ Կ'իյնէ բոլոր ոգիներուն. հիպնոթիզով կը կարդայ ժարդուն ժասնութիւները. ձեռքի գծերէն կը կարդայ ժարդուն անցած, ներկայ եւ ապագայ կեանքը։ կրնայ հաճկնալ ամուսնութեան, ճաջողութեան, սիրոյ, առեւտուրի, քննութեանց ևայլն բոլոր գաղտնիքները։ Այս բոլորը կը ցուցնէ մարդուն, կարճես թէ գրուած ըլլան թուղթի մը վրայ։ Հնոչ եւ ասնանոյն սիրելի եղած դժուարութիւններն եւ տարակարծութիւնները կը լուծէ Աստեղոյ Սուրբ անուններով եւ Ասիրիկեան եւ Եւրոպական գիտնականներու փորձառութիւնները զգաստգործելով։

Տխուր եղողներուն ուրախութիւն և հանգիստ կը պատճառէ. Ղպային և մասային հիւանդութիւնները կը դարմանէ։ Այս բոլորը մեծ յաջողութեամբ կը կատարէ։ Փարձ ամենամեծ փաստն է. անգամ մը այցելել բաւական պիտի ըլլայ։

ՀԱՍՑԷ.— Գիյուղ, Հաճդէմ Ղամի փողոցի արեւմուտքը, Ֆրանցասկան հիւանդանոցին մօտ, թիւ 9 բնակարան։

ԱԶԳԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

Ա.— Անոնք որ կուգան, իրենց ժաքը պէտք է գրեն թուղթի մը վրայ և պէտք է պահեն.

Բ.— 1000 ռուբլի կուտայ ան, եթէ չի կարենայ ճշդութեամբ գիանալ *ենթակայի ժիտքը*, գրուած ատաքերէն լեզուով ժիտքերը չկատնելու համար հարցասէր ժիջոցին.

Գ.— Եթէ նամակներու մէջ ամփոփուած չըլլայ երկու ռուբլի, պատասխան չի տրուիր։

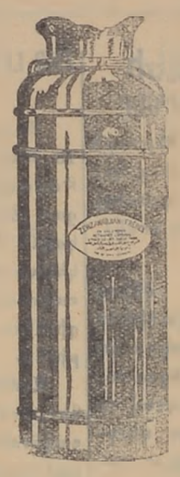

ՉԱՎՉԱՎԱՃԵԱՆ ՄԱՐԻՉՆԵՐ

ՏԵՂԱԿԱՆ ԳՈՐԾ

Չավզավաճեան եղբայրներու հրդեհի վարիչները, շինուած պղինձով ապահովուած են 20 ֆիլօկրամ ճնշումի մը համար։

Անոնք արձանագրուած են քաղաքապետութեան մօրչնութեան ժօտ և ճանչցուած Ֆրանսական բէճիֆ Ծանձնախումբի կողմէ։

Այս մարիչները այնքան ներկայանալի են որքան եւրոպական ներ։ Գիները չատ ծայրայեղօրէն ժժան ու արդիւնքը գրեթէ վայրկեանական է։

ՏՕՔԹ. ԳԷՈՐԳ ԿԷՐԿԷՏԵԱՆ

Վկայեալ Lauréat Ճախիճ Interne եւ այժմ մնալուն ՄԱՄՈՒԱԳԷՏ բժիշկ Ֆրանսական հիւանդանոցի *ԱՃԳԻ, ԳՔՔԻ, ԿՈՂԵՐԱ, ԱՍԱՆՁԻ և ԳԼՈՒՄ* հիւանդութիւններու բաժնին։

Հիւանդ կ'ընդունի կէսօր ժամը 2—4

իր գիշերային մէջ **rue de Damas, No.315**

Հիւանդներ ուղղակի հիւանդանոց կ'ընդունուին իր կողմէ տրուած մուտքի *բարոնով*։

Աղքատ հիւանդներու ձրի դարմանում, ամէն օր կէսօրէ առաջ ժամը 10—12, հիւանդանոցի դարմանատան մէջ։

ԳԱՐԱԳԻՆ Թ. ԹԷՐԶԵԱՆ

(ՀԱՏԱՊԱՏԱՒ ԱԱԺՄՏԱԳԱՏ)

Հիմնուած 1921 ին Պոլիս-Բերա

Հին գիրուածքի պարմաճներով կը կատարեմ ամեն կարգի երեքպրակ (տրի գծերուվ) եւ ճաճուցանկներ (Installation), ինչպես նաեւ մօրքեր եւ գծագրներ։

Վաճառատունս կ'ասաճձէ նաեւ բոլոր երեքգարձիներու ճոռոճցներ։ Մասնաւոր պատուարհուրիւն բնակարաններու երեքաճոռոճցման մասին։ ԱՃԱՌԱՏՈՒՆ Philips եւ Lux երեքատրիչներու եւ ամեն տեսակ երեքպրակ պիտոյքներու։

Վերարկու պիտուրիններ.

Հասցէ — Վ. Ուսուճեանի գրասեղ կից Պուրճ. B. P. 491

Դուն գիտես որ ՍՓԱՆՏԱՐՏի կօշիկները լաւագոյններն ու ժժանագոյններն են.

ՈՎ ՈՒԶԻՍ ՈՒՍԱՆՈՂ Հնական է որ դրացական պէտքեր գնելու համար ամենագար տեղերը կը փնտրես

ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ՝ ՆԱՃԱՐ ԵՂԲԱՐՆԵՐՈՒ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ

VALDA

ԵՐԳԻՋՆԵՐԸ
ԲԵՄԲԱՍԱՁՆԵՐԸ ԵՒ
ՍԲՕՌԻ ԱՄՍԱՔԷՕՌՆԵՐԸ
ՓՈՐՁԵԼՈՒ ԵՆ ՄԻԱՅՆ
-ԲԱՍԹԻԼ ՎԱԼՏԱ-ՆԵՐԸ
ՍՈՑՆ ԲԱՍԹԻԼՆԵՐԸ ԽԻՍՏ ԱԶԴԵՑԻԿ ԵՆ ԵՒ
ԿԸ ԳՏՆՈՒԻՆ ԲՈԼՈՐ ԴԵՂԱՐԱՆՆԵՐՈՒ
ԵՒ ՏՐՕԿԻՒՆԵՐՈՒ ՄԷՋ
Պահանջեցէ՛ք **ՎԱԼՏԱ** անունը կրող տուփերը

Ներկայացուցիչ՝ ՍԱԻՏԱ ԵՂԲԱՐՔ
Փոսթարկղ թիւ 445
ՊԷՅՐՈՒԹ

Կարի եւ Ձեւագիտութեան Դասընթացք

Տիկին ՄԱՌՒ ԵՐԱՄԵԱՆ

ՎԿԱՅԵԱԼ ԴԵՐՁԱԿՈՒՀԻ

ԲԱՐԻԶԷՆ ԵՒ ՎԱՃԻՆԿԹՕՆԷՆ

Կարի եւ ձեւագիտութեան մասնագիտուհի, Տիկին Մառի Երամեան կը վերադառնայ իր արհեստանոցը, Մեծ Սէրայի դիմացը Նո. 78 ատն երկրորդ արկը։

Երբ ամուսնացած միջոցին կը սորվեցնէ ամենավերջին նորաձեւութեամբ, կար եւ ձեւագիտութիւն իր բոլոր բարդութիւններով եւ արդիական միջոցներով, Droit-fils մեթոտով։ Իր ատակներուն համար կ'օժտէ Բարիզի ատխարհատնոցը Académie Daydou վկայականով։

Տոկոս շինուածի, վայելուչ տեսք
Հնչուն եւ բնական ձայն
Ահա յատկանիշներ՝

ՈՐՈՆՅՄՈՎ ԿԸ ՁԱՏՈՐՈՇՈՒԻՆ

ԱՓՕԼԼՕ ՖՕՆՕՆԵՐԸ

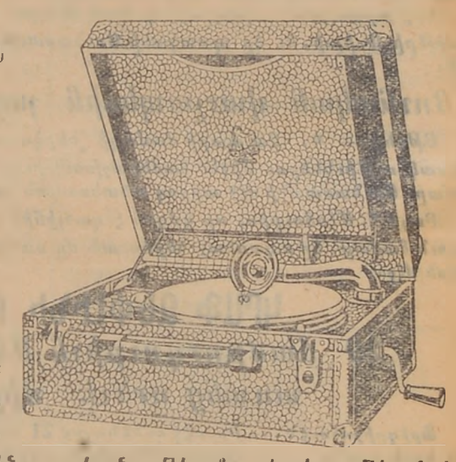

Հրապարակի վրայ գրանել ող բոլոր մարքանեբուն հետ կը մրցին Աբոլլօ ֆոնոները։ Մանաւանդ վերջին նոր մոտէլները, որոնք հասած են արդէն, անգերազանցելի են իրենց տոկունութեամբ, վայելչութեամբ և ժատչելի գիներով։

APOLLO GRAMOPHONE Co. Ltd
(of London)
ԱՓՕԼԼՕ՝ ՖՕՆՕՆԵՐՈՒ ԹՒԳԱՒՈՐԸ !!!
Կատարեալ համոզում գոյացնելու համար՝ ուղարկեցէք մր այցելեցէք
MAISON APOLLO, Rue de la Poste, BEYROUTH
Փորտրպիճ եւ Բօնսօլ՝ ամէն ձեւի, ամվիճելի օրակ եւ տաւսելութիւններ
գիւրամասելի գին, վճարում՝ գիւրութիւն։
Ընդհ. ներկայացուցիչ՝ Սիւրիոյ, Պաղեստինի, Անդրյորդանանի, Միջագետքի եւ Կիպրոսի.— ԳՈՒՐԳԷՆ ՍԻՆԱՆԵԱՆ

KOURKEN SINANIAN, Boite Postale 642, BEYROUTH (Syrie)

Լօրա Վէյն սալօնի մէջ պլարտելով կը պոռար.

— Լիւսի, Լիւսի, Լիւսին ո՞ւր է.

— Ի՞նչ պիտի ընէք, հարցուց տիկին Վին.

Գարիկ Լօրա ֆրանսերէն վեղուով պատասխանեց.

— Կառքով պտոյտի պիտի տանիմ, խոստացաւ ինձ քնկերահեցիլ, հասկցա՞ք.

— Ուրեմն չեմ կրնար արտօնել, կրնաս կառքը չրլլել տալ և արկած մը պատահի.

— Մտածածը տես, ես կը ձգե՞մ Լիւսին, զայն ո՞րքան կը սիրեմ, իմ նշանածս է, չէ՞ք գիտեր, սիրելի տիկին.

Այս միջոցին և այս խօսքերուն վրայ զրադարանի դռան առջև տեսնուեցան Լօրա Մաունթ Սէվըրն ու Քարլայլ և իսին.

— Ի՞նչէ այդ նշանածի խօսքը.

Տղան նեղուեցաւ և վայրկեան մը քաչուեցաւ, սակայն անզլիացի տղոց յատուկ համարձակութեամբ մը յարեց.

— Լիւսի Քարլայլի իմ նշանածս ըլլալը կուզեմ, հայրիկ, երկուքս ալ երբ մեծնանք կամուսնանանք, ես Եք դուք յօժարիք և Մր. Քարլայլն ալ զայն ինձի տայ.

Լօրա Սէվըրն Քարլայլի երեսը նայելով և ապուն ուղղելով խօսքը ըսաւ.

— Այդ խնդրի մասին խօսելու անհրաժեշտութիւնը Եթէ 10 տարի վերջ այսօրուան ձգենք, ինչպէ՞ս կըլլայ, Եթէ Լիւսին չատ փոքրիկ չըլլար, բուռն յանդիմանութեան մը արժանի էիր պարոն.

— Բայց ես անկեղծօրէն ճիշդ կը խօսիմ հայրիկ, վերջը պիտի տեսնէք, ես միշդ լաւ մարդ մը ըլլալով ուէ յանցանք պիտի չգործեմ, Մր. Քարլայլ ուէ պատրուակ Թող չի գտնէ, իրեն պէս պատուաւոր պիտի ըլլամ, ուրախ եմ որ լսեցիք հայրիկ, մօրս ալ պիտի սեմ.

Լօրտըֆննգալով ըսաւ.

— Եթէ մօրդ ըսես, դանակի կռիւ կ'ելնէ.

Տիկին Վին, Լօրա Վէյնին հետ առանձին մնացած ատեն, անոր ականջէն բռնելով մէկ կողմ քաչեց և ըսաւ.

— Այսպէս մտածած ատենդ նկատի կառնե՞ս մօրը անպատուութեան երեսէն Լիւսիի վրայ ծանրացող տրատը.

— Մայրը Լիւսի չէ։ Հօրս այսպէս չմտածելը գիտեմ։ Գալով մօրս, անոր գէմ պիտի պայքարիմ մինչև որ համոզեմ.

Տիկին Վին յուզումի մատնուած, թաչկինակով բերանը գոցելով վերջապէս այսպէս պատասխանեց.

— Ես չատ կը սիրեմ Լիւսին, և այս քանի մը ամսուան ընթացքին որպէս մայր ծառայեցի անոր, ես քիչ ատենէն այն տեսակ տեղ մը պիտի երթամ որ մեղքն ու վիշտը չի կրնար հոն մտնել։ Եթէ յաւտիկային Լիւսին քու կինդ ըլլայ, Էյտի Իզապէլի մեղքին համար անոր ոչ մէկ մեղադրանք ընես և ոչ մէկ խօսք ըսես։ Լիւսիին հանդէպ ամենամեծ դժրախտութիւնը կ'ըլլայ Եթէ այդ դժրախտ տիկնոջ մեղքերը յիշուին իրեն։ Իզապէլի բոլոր մեղքերը միմիայն իրեն կը պատկանին, իրեն հետ պէտք է թաղուին, իր մօրը մասին երբէք բան չըսէք Լիւսիին։

Տղան ձեռքերը արցունքոտ աչքերուն երկարելով ըսաւ.

— Ոչ, պիտի խօսիմ, ամէն օր պիտի խօսիմ մօրը մասին, աչխարհի մէջ Լիւսիէն զատ ոչ մէկը Իզապէլի չափ սիրած եմ, մօրը համար Լիւսին մեղադրե՞լ, ես Լիւսին մօրը պատճառաւ սիրեցի, դուն չես գիտեր տիկին...

— Սիրէ զայն, յարգէ, սակայն այս փափաքս ալ մահուան անկողնի մէջ պառկողի մը իրրև վերջին փափաքը ընդունէ.

ՕԳՆԷ ԴՈՒՆ ՔԵԶԻ ԵՒ ԱՍՏՂԸ ՔԵՀԱ ՊԻՏԻ ՕԳՆԷ

ԸՆՏԱՆԻՔԻ ԱՍՏՂԸ

(L'ETOILE du FOYER)

Սաեւտրական և երկրագործական ժողովրդային վարկի հաստատութիւն
Անանուն ընկերութիւն.— դրամագլուխ՝ 3,000,000 ֆրնք.
որ կրնայ 3.000,000,000 ֆրնք.ի բարձրացուիլ վարչական խորհուրդի պարզ որոչումով։
Կեդրոնատեղի.— 137 Boulevard Sebastopol - Paris
ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԳԱՐԳԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ Արեւելեան պետութեանց
Սպրօ Օթելի՛ճեան, Պուրհ՝ Գէյրութ

ԵԼԵԻՄԱԿԱՆ ՃԻՒՂ

Աւանդի պայմանագրութիւնով

ՕԺԻՏ

Երաչխաւորեալ տոկոս 6 °/₀։ Ասկէ զատ մասնակցութիւն ընկերութեան չահերուն։

ԿԱԼՈՒԱԾԱԿԱՆ ՃԻՒՂ

ՎԱՐԿԵՐՈՒ ԲԱՑՈՒՄ

կալուածի վրայ փոխառութիւնք

վճարելի 10—15—20 տարիէն։ Ցորոշուած պայմաժամէն առաջ ուզողը կրնա՞ վճարել։

ԸՆՏԱՆԻՔԻՆ ՍՍՏՂԸ ընկերութիւնը ներկայիս 75,000է աւելի անդամ ունի։ Մինչև 1 Ապրիլ 1931 Ընտանիքին Աստղը 135 միլիոն փոխ տուած է, գրաւով 500 միլիոնէ աւելի արժէք ունեցող անշարժ կալուածներու վրայ։

Ամեն բդթակցութիւն՝ ուղղել՝ B, P. 821, Beyrouth

AZTAG
JOURNAL QUOTIDIEN ARMÉN.
B. P. 587
BEYROUTH, Liban
Directeur-Propriétaire
HAIG BALIAN

ԳՆԱԾՈՒԹԻՒՆ
ՍԻՒՐԻԱ տար. 550, վեցամսեայ 300 ս. դ.
ԱՐՏԱՍԱՀՄ. տարի 7, վեցամսեայ 4 տոլար

ԱԶԴԱԿ

ՕՐԱԹԵՐԹ
ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԳԻՏԱԿԱՆ

ازتـــاك
جريدة سياسية ادبية اقتصادية عربية

ՈՒՐԲԱԹ ՆՈՅԵՄԲԵՐ 11 1932
ԳԵՆ ՓԷ ՀԱՍՏ 2.50 Ս. Դ.

Ջ. ՏԱՐԻ | Ամեն առաւոտ պէտք է բերէ բերթիս տօրհնիճ հասցէին | Տնօրէն — Խմբագիր՝ ՀԱՅԿ ՊԱԼԵԱՆ | Ձեռագրակուած ձեռագիրներէ չեն վերադարձուիր | ԹԻՒ 181 (756)

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

ՖՐԱՆՔԼԻՆ ՌՈՒԶՎԷԼԹ

Միացեալ Նահանգներու նախագահական ընտրութիւնները վերջացան Հանրակաւար կուսակցութեան յաղթանակով և Նիւ-Եօրքի կառավարիչ Ֆրանքլին Ռուզվելթ ընտրուեցաւ նախագահ՝ երկրորդ անգամ ըլլալով իրենց պայքարին մէջ պարտութեան մատնուեցան հանրապետականները, որոնք երկար շարք մը նախագահներ տուած են Միացեալ Նահանգներուն։

Ֆրանքլին Ռուզվելթ անծանօթ մը չէ միջազգային քաղաքական շրջանակներուն։ Համաշխարհային պատերազմի շրջանին, ան վարած է ծովային նախարարութեան պաշտօնը և ցոյց տուած արտակարգ կարողութիւն և տաղանդ։

Ֆրանքլին Ռուզվելթ ծնած է 1882 Յունուար 30ին, Նիւ-Եօրքի մէջ։ Հայրը մեծահարուստ հոլանտացի մը՝ Մր. Ռուզվելթ, Ամերիկայի յայտնի տնտեսագէտներէն մէկը կը համարուէր։ Մայրը բնիկ ֆէլէմէնկի է, բայց պղտիկուց հաստատուած Նիւ-Եօրք։ Մր. Ռուզվելթ փոխ նախագահն էր Տալվար-Հիտսըն երկաթուղագծի ընկերութեան և անոր գլխաւոր սիւներէն մէկը։ Սոյն ընկերութիւնը իր յաջողութիւնները կը պարտի Մր. Ռուզվելթին, որուն տնտեսագիտական կարողութիւնը յայտնի էր բոլորին։

Օր մը, Մր. Ռուզվելթ, իր հինգ տարեկան զաւակը՝ Ֆրանքլին Ռուզվելթը հետը կ'առնէ և այցելութեան կ'երթայ Ուաշինկթընին, նախագահ Ուիլվիլէնտրին։ Հոն քանի մը վայրկեան տեսակցութիւն ունենալէ վերջ հրաժեշտ կուտայ։ Երբ հազիւ քանի մը դռնէն դուրս ելած էին, փոքրիկ Ֆրանքլին դառնալով իր հօրը, կ'ըսէ. «Ա՜հ, երանի թէ ես ալ նախագահ ըլլայի»։ Եւ ահա՛ 45 տարի յետոյ կ'իրականանայ փոքրիկ Ռուզվելթի փափաքը և կը բազմի Ճերմակ Տան նախագահական աթոռին վրայ։

Ֆրանքլին Ռուզվելթ իր նախնական ուսումը ստանալէ վերջ քաղաքին վարժարանի մը մէջ, կը մտնէ Հարվըրտ Գոլէճը և 1904ին պաքալորիա կ'ստանայ յաջողութեամբ։ 1905ին, շատ երիտասարդ հասակին մէջ կ'ամուսնանայ նախագահ Թէոտոր Ռուզվելթի քրոջ Էլինօրի հետ, որմէ կ'ունենայ 4 մանչ և 1 աղջիկ զաւակներ։ 1907ին Քոլօմպիայի իրաւաբանական վարժարանէն շրջանաւարտ կ'ըլլայ եւ մինչև 1910 կ'զբաղի փաստաբանութեամբ, կարևոր դերք մը զբաւելով փաստաբանական կաճառին մէջ։

Մինչև 1910 Ֆրանքլին Ռուզվելթ քաղաքականութեամբ չէ զբաղած։ Սակայն այդ թուականին, իր կուսակցութեան պնդումով ծերակուտական ընտրութիւններուն իր թեկնածուութիւնը դրաւ։ Քալ և անվախ Ռուզվելթ իր բոլոր քափով և ուժով հրապարակ նետուեցաւ և շնորհիւ իր զօրաւոր և յարատև կամքին յաջողեցաւ։ 1912ին վերստին չհանեցաւ ընտրութիւնը։ Այդ միևնոյն տարուան ընթացքին մղուեցաւ ամենաբուռն պայքարը Հանրապետական և Ռամկավար կուսակցութեանց միջև, նախագահական ընտրութեանց առթիւ։ Առաջինն անգամ ըլլալով ռամկավարները չհանեցան և Ուիլսըն նախագահ ընտրուեցաւ։

Ուիլսըն նախագահական աթոռը գրաւելուն պէս ծովային քարտուղարութեան ամենակարևոր պաշտօնը յանձնեց ծերակուտական Ֆրանքլին Ռուզվելթի, որ այնքան յաջողութեամբ և ընդունակութեամբ տարաւ մինչև պատերազմի վերջերը։ Ամերիկայի պատերազմի մասնակցելէն վերջ, Ռուզվելթի պատասխանատուութիւնը կը կրկնապատկուէր, որովհետև ան ոչ միայն ծովային նախարար էր, այլ միևնոյն ատեն Ուիլսընի խորհրդականը։ Ծովային այնքան փոխադրութիւնները և շարժումները կը ղեկավարէր Ռուզվելթ, երբ Գերմանական ընդծովեանները աւերներ կը պատճառէին Միջերկրականէն մինչեւ Ատլանտեան։

Պատերազմէն վերջ արդէն Ամերիկայի մէջ թէ Եւրոպա նշանաւոր մարդոց կարգին անցած էր Ֆրանքլին Ռուզվելթի անունը։ 1920ին իր կուսակցութեան պնդումով փոխ-նախագահութեան թեկնածու եղաւ սակայն, հակառակ իր խօսած 1000է աւելի ճառերուն և թափուած ճիգերուն, Հանրապետականները տարին յաղթանակը։

Շատ գէշ ազդուեցաւ այս պարտութենէն Ռուզվելթ եւ հեռացնալով քաղաքական բեմէն քաշուեցաւ Մայլ Նահանգը։ Հոն ջրային հիւանդութիւն մը ունեցաւ և անկողնէն չի կրցաւ ելնել։ Իր հակառակորդները շատ ուրախացան, կարծելով որ ան անգամ մ'ալ պիտի չի կրնայ վերադառնալ քաղաքական բեմ։ Սակայն յուսախաբ եղան անոնք։ Ռուզվելթ շնորհիւ Մայլի հանքային ջուրերուն և բժշկական արտակարգ դարմանումներու չորս տարի վերջ կատարելապէս ապաքինեցաւ եւ վերադարձաւ Նիւ Եօրք։

1924ին Ֆրանքլին Ռուզվելթ արդէն վերսկսած էր իր քաղաքական գործունէութիւնը։ 1928ին Նիւ Եօրքի կառավարիչութեան համար իր թեկնածուութիւնը դրաւ, սակայն ձախողեցաւ։ Տարի մը վերջ դարձեալ ներկայացաւ, յաջորդելով կառավարիչ Սմիթի։ Ֆրանքլին Ռուզվելթ Սմիթին հետեւող մը եղաւ իր գործունէութեան մէջ եւ ժողովրդականը փափաքներուն աւելի մեծ չափով ընթացք եւ գոհացում տուաւ իր կառավարիչութեան միջոցին։

Անցած ամառ, Ռամկավար կուսակցութեան նախագահական թեկնածու ըլլալը յայտարարուած էր եւ յաջողութիւնը ապահով էր, շնորհիւ իր վայելած լայն ժողովրդականութեան եւ ուժեղ նկարագրին։

ՖՐԱՆՔԼԻՆ ՌՈՒԶՎԷԼԹ
Միացեալ Նահանգներու ընտրեալ նախագահը

"ՁԻՆԱԴԱԴԱՐԸ"

Այսօր, բովանդակ քաղաքակիրթ մարդկութիւնը, երկրագունդի յայտնի ու անյայտ բոլոր ծայրամասերուն մէջ, ուր տառնչերկու տարիներ առաջ արիւնը փրփրեցաւ ու հակայական մարտյուղներ բարձրացան ոգեվարող վերջալոյսներուն դիմաց, ծուղակի պիղծ ու ծօթ. նիցս արեւստակեալ ժպիրը դէմքին եւ գունաթափ ու թարշամած ծաղկեպսակ մը ձեռքերուն, կ'անցնի յաղթանակի կամարներուն տակէն, կանգ կ'առնէ միլիոնաւոր խաչափայտերու չշմեկնող հոգեհանգստականերին առջև ու թունաւոր վարժութեամբ կը սկսի հոլովել հինգ'ծ ու անիմաստ աղօթքի մը անարձագանգ բառերը...

Ամպիոններուն վրայ, սեւ փղկապով ու ճերմակ, օսլայուած օձիքով ազգեժականներ, կուշտ ու հնչական ձայնով պիտի կաչաղակեն խաղաղութեան մասին և բերանաբաց ու միամիտ բազմութիւնները հիացմունքով պիտի նային անոնց կլոր դէմքերուն։ Պիտի ըլլան յուզիչ ու ողբերգական վերակոչումներ, կոկորդիլոսի պայմանագրական ու անխուսափելի արցունքներ եւ յետոյ, կրկի՛ն ու կրկին խաչ հանուած թշուառ խաղաղութիւնը, որ ըստ իրենց՝ այդ լաւ սնած մարդոց՝ ահա՛ երկինքէն առաւօրէն պիտի տեղայ և ողողէ քաղաքներն ու աւանները, յոգնատանջ մարդկութեան առջեւ պիտի բանայ նո՛ր ու երջանիկ հեռատեսիլներ։ Եւ...

Ճառեր, արցունք ու խաղաղութիւն...

Եւ գաղանի ու երկաթապատ թաքստոցներուն մէջ, գիտնականներ պիտի ուսումնասիրեն աւելի կատարելագործուած առւմբերու քիմիական բաղադրութիւնը, պիտի հնարեն միլիոն մը բնակիչ մէկ ժամուան մէջ անչնչացնող կազեր, պիտի դաշնակցին մահուան բոլոր ձևերուն հետ։ Եւ երբ, եկեղեցիներու կաթողիկէներէն զանգերը մեռելներու անէծքին պէս անձրեւուին իրենց մեռա՛ծ հոգիներուն վրայ, պիտի լուան ձեռքերնին ու հանդարտութեամբ երթան ծափահարելու իրենց մեղսակիցները։

Ճառեր, արցունք ու խաղաղութիւն...

Եւ ժամը պիտի քրքջայ իր մոթափ բերնով... Դանակներ պիտի հեռանան ու զէնքեր նորոգուին, և ծածկելու համար աենդագինօրէն լեցուող հրացաններու մահասարսուռ չկահիւնը, ճառախօսներ պիտի պռատն իրենց կոկորդին ամբողջ պրկումովը, նուագածուներ պիտի փառաւորեն խարդախութեամբ չհնուած յաղթանակները և ժողովուրդը պիտի օրօրուի քաղցր ու անուշ քունով։ Կոյր, խուլ ու յուսահատ օրէն ազէտ ամբոխը պիտի հաւատայ այդ պոռոտախօսներուն, պիտի օրհնէ անունը մարդկութեան մեծ ոճիրներուն, մեծի ջհանգիրներուն՝ որոնց տեղը անպայման որ «կատարեալ պիտի ըլլար բացարձակ խաղաղութեան մէջ»։

— Կեցցէ՛ այն ձեռքը, որ սառցադրեց խաղաղութեան դաշնագիրը, պիտի պոչկան ալ գիշերին հանրաուէնէ մը դուրս եկող քանի մը ուղղափառ խաղաղասէրներ և գինիէն ընդլայնուած անոնց երևակայութիւնը պիտի ծաղկի աղբանոցին մէջ բունող ծաղիկի մը պէս։ Պիտի բարևեն Ս. Գեաորսի հրաշագործական հոյակապ դիւցազները, քիչ մըն ալ պիտի դարձարձեն փողոցներուն մէջ՝ միչտ ակնդետ լուսաւոր պատուհաններու և կնոջական կիսամերկ ձևերու, ու երբ պաղ հովը սկսի խարազանել իրենց անչահ մարմինները, պիտի նետուին անկողին ու հանդարտ խղճմտանքով երազեն յաջորդ օրուան արևածագը... Չէ՞ որ ռաւնկով տարիներ առաջ, խոնջ, անպատասխան ու անօթի բազմութիւնները մէկէն վերադարձան իրենց խաղաղ բոյները, շնորհիւ այն մեծ ու ստուածային մարդոց, որոնք պատրաստեցին ու առորագրեցին Զինադադարը։ Ուրեմն, անոնց համար՝ անոնց անմեռ ու յաւէտ խնկելի անուններուն համար՝

Ճառեր, արցունք ու խաղաղութիւն...

Բայց կայ մէկը, խորունկ աչքերով ու մայլ ճակատով մարդ մը, որ ձեռքերը անփութօրէն մխրճած գրպաններուն խորը և հանելու մտքէ գլանիկ մը չրթունքին ծայրը՝ անտարբեր ու արհամարհ՝ պիտի անցնի փողոցներու աղմուկին մէջէն, անորոշ նայուածք մը միայն նետելով այդ թեթև ճառախօսութիւններուն և աւելի քան յիմարացեալ բազմութիւններուն վրայ։

Այդ մարդը պիտի անցնի լուռ ու անհաղորդ, որովհետև, ինքն իր ափերուն իսկ կշռած է արժէքը թունաւորած ճառերուն, կը ճանչնա՛յ անոնց սնամէջ հոգիները։ Անիկա գիտէ, թէ խաղաղութիւն ըսուածը փչածածկ չապիկ մըն է միայն, որմէ այնքա՛ն ճարպիկութեամբ գիտեն խոյս տալ գայն մարդկութեան առաջնորդները։ Դիտէ՛ նաև պիտի ծաղրէ ու երգեցիկ հեռատեսիլները, որոնք պիտի ներկայացնեն ապագայ ազգերու ներդաշնակ գիտցողութեամբ և մարդիկ անըմբռնելի վատութիւնը ունենան մոռնալու արիւնոտ երկիրը և այդ երկրին մէջ ձաւնչներուն վրայ, որոնք իրենց ՎԻՐԱՒՈՐ ընկերները, Դաշնակիցները։

***

Ազգովին նեռատեսնք կուտի դաշնակառակ մեր կամքին։ Ոճրագործ ձեռքեր մօտեցան մեզի մեր կոնակէն ու հարուածեցին չէշտ, անխնայ։ Խլեցին մեր հարստութիւնը, ջարդեցին մեր կեսը։ Բայց մենք չարունակեցինք կռուիլ ու երգեցինք հաւատքով.—

Մարդէ մարդ կ'անցնի ուղղակի հպումով կամ հիւանդին արտաթորած նիւթերով (մէզ, կղկղանք, փոխուընք, խուխ, ըղգեստ ևն.)։ Մեծ դեր կը խաղան ճանճերը և միջատները՝ լու, մլուկ որոնք հիւանդը խայթելով միքրոպը կը նետրակին առողջներու։ Մեծ մուկերը (ճարամօն) մարդոցմէ աւելի հակամէտ են այս հիւանդութենէն վարակուելու եւ միչտ տեսնուած է որ մեծ համաճարակներու պայթումէն առաջ այս մուկերը եւ դաշտամուկերը հարիւրներով կը մեռնին և զանոնք փոխադրող դարձուածրներ առաջին զոհերը և փոխանցման միջոցները կ'ըլլան։

Հիւանդութեան նշանները.—

Նախնական շրջանին ախտորոշել շատ դժուար է, նկատելով որ իր այլազան երևոյթներով շատանգամ տարբեր հիւանդութեանց մասին մտածել կուտայ, բայց գլխաւորապէս երեք ձեւեր ունի. 1.— Ռւսային (Bubonique), 2.— Թունաւոր (Sopticémique), 3.— Թոքաբորբային (preumonique), ասոնցմէ առաջինն է որ յաճախագէպ կը պատահի։ Հիւանդին մօտ կանչուած բժիշկին ուշադրութիւնը կը գրաւէ անոր ուժաթափ եւ ուշաթափ վիճակը, թմրած է եւ գիտնով. կարծես որ thipus-ի կասկած կուտայ, ջերմութիւնը 30—40է կ'ելլէ յանկարծապէս, քննութեամբ կը նշմարուի նշանակութիւնը նշանախեց մը իսկ չարժող խոտուածներուն, արցունքներուն և հանդիսաւոր դաչնագիրներուն։ Թրքէ՛ թէ վէրսայլի հաշտութեան առաքեալներն էին որ Լոզանի մէջ ձկնեցան անօրինակ ու հրէչարին մանուկ մը և փախեցին գարշանք մը որ անվերջ պիտի աստղնտէ ժողովուրդներու սիրտն ու հոգին՝ մինչև որ իրաւարար ու բարի ձեռք մը ափ մը հողով չծածկէ այդ պղծութիւնը։

Բոլո՛ր նուագները, բաժակաճառերն ու հոդուածնեն գրչները պիտի չկրնան ոչ իսկ խուսափուկ ժպի՛տ մը առաջացնել անոր առած դէմքին վրայ։ Գուլիքը կա՛խ անկիւ պիտի անցնի մարդերուն մէջէն և իր աչքերուն խորը պիտի ելեւէջեն անորոշ ու զարհուրելի տեսիլներ, թերևս անէ՛ծք, գուցէ և ոճի՛ր... Ու բռունցքը պիրկ, նայուածքը հատու եւ ճակատը թեք՝ պիտի կանգնի խաղաղութիւն և Զինադադար կոչուող սատակին առջև ու պիտի թքնէ՛ թոքերու բովանդակ պրկումով, պիտի թքնէ զայրոյթ, պիտի թքնէ մա՛ղձ, արի՛ւն եւ ինչ որ գուբս կուտայ իր ալեկոծ նեբոյիտրը...

Այդ տեթանոս, այդ անէթէթ ու տարաշխարհիկ մարդը, դա՛ն եա, ընկե՛ր ... ես եմ... եղբա՛յրդ է...

***

Տասներկու տարիներ առաջ, մարդկութիւնը կը գալարուէր մահուան ճիրաններուն մէջ ու կարմիր բծեր կը լի զէին երկրագունդը՝ բեւեռէ բեւեռ։ Միլիոնաւոր կեանքեր, երիտասարդ, ա ո՛չ ու կեանքին ժպտող ծաղի՛կ կեանքեր կը հնձուէին անխնայ... եւ Տէր-Զօրի անապատներուն մէջ, Ատատուած կը հրաշակերտէր դարերով երազած, իր մե՛ծ ու ահաւոր ողբերգութիւնը...

***

Նոյեմբերի աչնանավերջ իրիկուն մը՝ հեռագիրները յորդեցան բոլո՛ր քաղաքներուն մէջ ու մահը առժամապէս գըլուխը դրաւ քարի մը վրայ... Զինադադա՛ր։ Կռուողները վերադարձան տուն, նորէ՛ն կրակը սկսաւ ճարճատիլ ակութին մէջ, թէյը եռա՛ց անուշ ու ներդաչնակ գլգլոցով և մարդիկ անըմբռնելի վատութիւնը ունեցան մոռնալու արիւնոտ երկիրը և այդ երկրին մէջ ճաւնչներուն մէջ տապլտող իրենց ՎԻՐԱՒՈՐ ընկերները, Դաշնակիցները։

***

Ազգովին նեռատեսնք կուտի դաշնակառակ մեր կամքին։ Ոճրագործ ձեռքեր մօտեցան մեզի մեր կոնակէն ու հարուածեցին չէշտ, անխնայ։ Խլեցին մեր հարստութիւնը, ջարդեցին մեր կեսը։ Բայց մենք չարունակեցինք կռուիլ ու երգեցինք հաւատքով.—

Մօ'ս է գարունը, օսլայով կը բացուի,
Հայուն խօսքը հաց օսլայով կը լսուի։

Ու եկա՛ւ գարունը։ Իսկ հայուն քաջ ձայնը չլսուեցաւ։ Չլսուեցաւ, որովհետև հայուն կոկորդին ձայնալարերը դաւաճանեցին իրեն, ցաւալի լռութիւն։ Հայը չուզեց պոռալ, չուզեց լսելի ընել իր վրէժխնդիր ձայնը։ Ու տարիները անցան, ու տարիները կ'անցնին։

Հատուցում գան բոլոր կորուստները։ Աւատը բաժնուեցաւ մեծերուն ու փոքրերուն մէջ հաւասարապէս։ Անթարմ ամէնքն ալ գոհ Տեառնէ եղած կարգադրութենէն։ Թօթուեցին իրարու արիւնոտ ձեռքերը, ցեղասպանութիւն ըսին և րարի վայելում մաղթելէ ետք իրենց իրենց ժամադրութեան Ֆրնեւի կապելային մէջ, մահուան անցնելու համար պարապոյ ժամերնին...

Իսկ մե՛նք... Մնացինք քառուղիներուն վրայ, պատառուն զգեստներով, անօթի, վիրաւոր արիւնաքամ։ Ուզեցինք դառնալ հայրենիք։ — Բորենի մը որ՛ղ էր դրած հոն։ Դիմեցինք մեր բարեկամներուն — չլսեցին մեզ եւ աւելի գէշ ու զարհուրելի խնդացին վրանիս։ Ծաչեցա՛ք

Մնացի միակ, հոգիս վրդոված,
Չեաճերս ծոցիս, այէս խաւարած...

եւ խիղճս մեռա՛ծ պիտի աւելցնէր բանաստեղծը։ Վասնզի, կարծես թէ ա՛լ հաչուեցանք կատարուածին հետ ու հրաժարեցանք մեր նուիրական դաշէն, մեր միսէն, հողէ՛ն։ Եւ մոռացումը որ կը սպասէր մօտիկը, սպրդեցաւ ներս մեր հոգիներէն, իր կակուղ թևերով ծածկեց անցեալը և այսօր պատրաստ ենք ասնելու «Զինադադարը», մեր դաժան մահապարտի նուիրագործման տեւ օրը։

...Ու նորէն գո՛ւն եա, երիտասարդ ու հաւատաւոր ընկեր, ե՛ս եմ, եղբայրդ է, անապատներէն եկող ամբողջ որբ ու անհրեական սերունդն է, որ պիտի աչր կանգնի իր հայրերուն ատից-կոխան անցեալին, խաչատնգուած պատմութեան և լլկուած պատիւին, և իր մերկ բազուկը երկարած անկարեկիր ու խոժոռատէմ երկինքներուն, պիտի ուխտէ մոռնալ — Ուրանա՛լ բոլոր տեսակի վերատնգաւոր խաղաղութիւնները։ Քանի՛լ քամահանոյքով գծուած քարտէսներուն վրայ և բոցեղէն աչքերով նայի՛լ ապագային՝ ուրկէ պիտի ծնի մեր իրաւունքը, հայոց արդար ազատութեան արիւնոտ այլ չքեղ, եղերական բայց վեհիմաստ Ա՛յգը...

Ազատութեան արեւը ամէն էն պայծառն ու չլացուցիչը տիեզերքի արևնեբուն։

Ու մանաւանդ հայո՛ց արեւը... Հայոց արիւնոտ աւերներէ ի վեր խաչարած կարմի՛ր արևը...

Գէյրութ Վ. Խ.

որաճուկին, անուքին կամ վզին վրայ ուռ մը կայ ընկոյզի մեծութեամբ եւ ցաւոտ. եթէ բժիշկը ուզէ քննել մէզը, քանակութիւնը սովորականէն չատ պակաս է և սպիտակային (albumineny) հիւանդը ասկէ զատ սրտխառնուք եւ փսխուքներ կ'ունենայ, լեզուն աղտոտ եւ մեծ ծարաւ կ'զգայ, բազկերակը ակար և անկանոն և ժխտարաչնչութիւն ունի, զանազան կողմնիկ արիւնահոսութիւնք (քթէն բերնէն, աղիքներէն արգանդէն) հաղուադէպ չեն և հիւանդը քիչ մեռնէն մահուան դուռը կը հասնի, մանաւանդ եթէ ուրիշ կնճռոտութիւն(complication) ունենայ ինչպէս թոքատապ և ցնդղատապ։

Եթէ հիւանդը ճարտար բժիշկի մը վարդրօք խնամոց չնորհիւ բաղդ ունենայ առողջանալու ձգտիլ, ուռը կ'անհետանայ հետզհետէ և կամ բացուելով կը թարախոտի, յետոյ կ'սպիանայ։ Ասիկա հիւանդութեան ծանրութեան այս տեսակը քանի մը օրուան մէջ կ'զգեցնէ հիւանդը կամ մէկ երկու շաբաթ կ'երկարձգուի հիւանդին բնական ուժերուն համեմատութեամբ։ Բայց խիստ քեթև տեսակն ալ կայ զոր հիւանդը կ'անցնէ ոտքի վրայ։

Եթէ ուռային տեսակին խառնուի թունաւոր տեսակն ալ ենթակային վիճակը շատ տղբալի է. սառակ դող մը, 40—41 ջերմութիւն, անհանդուրժելի գլխացաւ, գլխու պտոյտ եւ զառանցում գլխաւոր նշաններն են այս բարգութեան ու հիւանդը 24—36 ժամէն կը մեռնի առանց ժամանակ թողու դարմանման։

Դարմանում.— Որքան կանուխ ըսկսի մեծաւոր դարմանումի, այնքան մեծ հաւանութեամբ լաւացման արդիւնք կ'տեսցուի։ Ջու եւ սրէնի չիճուկներով (sérum) կանուխ եւ զօրաւոր դարմանում ընելու է. ահա հետեւեալն է մահացութեան հաւանաւանեալն է մահացութեան հաւանականութիւնը ըստ կանուխ կամ ուշ դարմանման։

Ա. օրը ներարկուած հիւանդներ 90 առ հարիւր կ'ազէկնան, Բ. օրը 650 | 0 Գ. օրը 50 0 | 0, իսկ ասկէ աւելի ուշացած գարմանում մը գրեթէ ապարդիւն կ'անցնի։ Ախտանչային դարմանման տեսակէտէն, զանց ընելու չէ տալ. տոյթի եւ պաղչրի գործածութիւնը բարձր ջերմութեան, անուժութեան եւ զըլխացաւի դէմ սթրիքնին եւ Aher նշարակել ջղային դրութիւնը կազդուրելու եւ camphre ու adrenaline սիրտը զօրացնելու համար։

Առողջապահական իւխանութեանց պարտադրաբար տեղեկագրուելիք հիւանդութիւններէն մին ըլլալով, բժիշկը կը տիպուած է իսկոյն տեղեկացնել առ որ անկ է, հակառակ պարագային օրէնքի խստութեանց եւ պատժի չենթարկուելու համար. սակայն ցաւալի է ժողովրդային այն մոլար ժամանակին, անուքին կամ վզին վրայ ուռ մը կայ ընկոյզի մեծութեամբ եւ ցաւոտ. եթէ բժիշկը ուզէ քննել մէզը, քանակութիւնը սովորականէն չատ պակաս է և սպիտակային (albumineny) հիւանդը ասկէ զատ սրտխառնուք եւ փսխուքներ կ'ունենայ, լեզուն աղտոտ եւ մեծ ծարաւ կ'զգայ, բազկերակը ակար և անկանոն և ժխտարաչնչութիւն ունի, զանազան կողմնիկ արիւնահոսութիւնք (քթէն բերնէն, աղիքներէն արգանդէն) հաղուադէպ չեն և հիւանդը քիչ մեռնէն մահուան դուռը կը հասնի, մանաւանդ եթէ ուրիշ կնճռոտութիւն(complication) ունենայ ինչպէս թոքատապ և ցնդղատապ։

Եթէ հիւանդը ճարտար բժիշկի մը վարդրօք խնամոց չնորհիւ բաղդ ունենայ առողջանալու ձգտիլ, ուռը կ'տեսցուի։ Ասիկա հիւանդութեան մեծ ապահովութիւնն է, որովհետեւ, դաչնագրային պէրութիւն մը ըլլալով մեր ծախքերը կը կրկնապատկուին։

Եւ եթէ այս ձայն բարձրացնողները լոկ իրենց անունով եւ իրենց անհատական տեսակէտները յայտնէին, դարձեալ լուռ պիտի մնայինք։ Սակայն դժբախտաբար անունք ամբողջ Լիբանանի անունով կը խօսին եւ Լիբանանի հաղորային կարծիքին կը վերագրեն այդ տեսակէտը։ Ուրեմն քանի որ մենք ալ չիբանանցի ենք, յայտնենք մեր տեսակէտը։

Մեր կարծիքով դաչնագիրը տիպողական պէտք մըն է Լիբանանի համար։ եթէ չենք ուզեր ուրիշներու մարմինին վրայ ապրող մակաբոյծներ ըլլանք, ըստիպուած ենք պահանջել եւ ունենալ մեր անկախութիւնն ու ազատութիւնը։ Պէտք է Լիբանանը աղատենք հովանաւորութենէն լուծէն եւ տեղ գրաւենք ազատ ու անկախ աշխարհներ շարքին մէջ։ Աչխարհի վրայ թուով ու որակով մեզմէ չատ աւելի քիչ եւ աբեկար երկիրներ աւնին իրենց անկախութիւնը եւ կը հոգան իրենց բոլոր ծախքերը։ Ինչո՞ւ կը վախնանք մենք անկախութենէ։ կ'ըսուի թէ դաչնագիրը եթէ կնքուի չատ սուղի կը նստի մեր վրայ եւ մենք պարտքի տակ կը ճզմուինք։ Շատ սխալ կարծիք։

Կը հարցնենք այդ տեսակ մտածողներուն. արդեօք հովանաւորութիւնը

թիւնները որով կը քննադատեն լրատու բժիշկը, առանց խորհելու որ գիտութեան մարդը այդ ժէստով արգելափակել կուտայ չարիքը։ կ'ապահովէ ընդհանուրի բարիքը որ միչտ նախապատրաստուելու է անհատի կամ ընտանիքի մը բարիքէն. այլապէս հիւանդութիւնը հսկայաճարակի ձեւ ստանալով կ'սպառնայ հազարաւորներու կեանքը խլելու ինչպէս պենկազիի ժամանակ 1856ին որ կրկնուեցաւ 1876ին ալ, նաեւ Հոնկ-Քոնկի եւ Գանդօնի համաճարակները։ Հիւանդութիւնը իր տեղւոյն վրայ խեղդելու եւ կասեցնելու համար հարկ է մեծ մեկները փճացնել որուն լուծողին միջոցն է հրդեհներ ծնցնել կասկածելի վայրին վրայ ու չրջանակի. այլապէս չատ անգամ ջրաղացները ուր մեկները կը վխտան եւ փայտեայ տուներ խիտ վրայ ճարակ կ'ըլլան որով աղէտը ինքնին կը կասի տարածուելէ. ասկէ զատ մեկերու մասնաւոր թոյներ կը տրուին. հիւանդը մեկուսացնելու է եւ գոյքերը այրելու կամ հակահեխելու է։ հիւանդին քով միայն բժիշկը եւ հիւանդապահը մտնելու են՝ անշուչ նախազգուչական միջոցներով զինուած (serum ներարկում, պլուզ հագնիլ, ձեռքերը եւ բերանը հականեխականներով լուալ եւն.) հիւանդին մէզը կղկղանքը եւն. մասնաւոր հականեխականներով (crecyl. sulf. de cuivre) խառնելէ վերջ թափելու է. իսկ առ ի ապահովութիւն՝ հիւանդին պարագաներ ներարկուելու ենթու—երբ աչխոյժ հիւանդով։

ՏՒՏ. ԱԻԵՏԻՍ ԳՈՒՅՈՒՄՃԵԱՆ
Էչրէֆիէ

ՄԱՄՈՒԼ

ԴԱՇՆԱԳԻՐ ԿՈՒԶԵՆՔ

«Էլ Ահրար» 9 Նոյեմբերի խմբագրականով կը գրէ.—

Երբ Միւրիոյ երեսփոխանական ժողովի բոլոր հոսանքները միանալով ձեռքերնին վեր կը բարձրացնեն եւ վոտահութիւն կը ցուցնեն իրենց կառավարութեան չուտով գլուխ հանելու համար դաչնագիրը, հոս, Լիբանանի մէջ ձայներ կը բարձրանան, որոնք կ'ըսեն.

«Մենք դաչնագիր չենք ուզեր եւ կը նախընտրենք հովանաւորութիւնը, որովհետեւ, դաչնագրային պէրութիւն մը ըլլալով մեր ծախքերը կը կրկնապատկուին»։

Եւ եթէ այս ձայն բարձրացնողները լոկ իրենց անունով եւ իրենց անհատական տեսակէտները յայտնէին, դարձեալ լուռ պիտի մնայինք։ Սակայն դժբախտաբար անունք ամբողջ Լիբանանի հաղորային կարծիքին կը վերագրեն այդ տեսակէտը։ Ուրեմն քանի որ մենք ալ չիբանանցի ենք, յայտնենք մեր տեսակէտը։

Մեր կարծիքով դաչնագիրը տիպողական պէտք մըն է Լիբանանի համար։ եթէ չենք ուզեր ուրիշներու մարմինին վրայ ապրող մակաբոյծներ ըլլանք, ըստիպուած ենք պահանջել եւ ունենալ մեր անկախութիւնն ու ազատութիւնը։ Պէտք է Լիբանանը աղատենք հովանաւորութենէն լուծէն եւ տեղ գրաւենք ազատ ու անկախ աշխարհներ շարքին մէջ։ Աչխարհի վրայ թուով ու որակով մեզմէ չատ աւելի քիչ եւ աբեկար երկիրներ աւնին իրենց անկախութիւնը եւ կը հոգան իրենց բոլոր ծախքերը։ Ինչո՞ւ կը վախնանք մենք անկախութենէ։ կ'ըսուի թէ դաչնագիրը եթէ կնքուի չատ սուղի կը նստի մեր վրայ եւ մենք պարտքի տակ կը ճզմուինք։ Շատ սխալ կարծիք։

Կը հարցնենք այդ տեսակ մտածողներուն. արդեօք հովանաւորութիւնը ձրի՞ է. Ֆրանսան իր ծախքերը, իր մեծաթոչակ պաշտօնեաներուն ամսականները մեզմէ չատանա՞ր. տարեկան 10 միլիոն ոսկի կը գանձէ մանդատուհներէն եւ այլ հատոյքներէն. ա՞ր կ'երթան այդ միլիոնները։ եթէ այդ դրամը բաղդնք մեր պիւտճէին վրայ կ'ունենանք պատկառելի գումար մը, մեր ծախսերուն բաւելու չափ։

Ինչո՞ւ մենք ալ Զուիցերիա մը չըլլանք. ահա ան ոչ պատերազմ կ'ընէ եւ ոչ բանակ կը պահէ։

Հովանաւորութիւն բառը նորատեղծ, կամ աւելի ճիշտը պատերազմի առեղծած բառ մըն է. հովանաւոր եւ հովանաւորեալ իրենց փոխադարձ յարաբերութիւններն ու պարտականութիւնները չեն ճչդած։ Դաչնագիրը անհրաժեշտ է այդ փոխադարձ պարտականութիւնները ճչգելու համար։

Այդ է պատճառը որ մենք կ'ուզենք անպայման դաչնագիր կնքել Ֆրանսայի հետ։

ԵՐԲ ՉԿԱՅ ԸՆԴԴԻՄԱԴԻՐ ԿՈՂՄ...

Լ'Օրիան կը գրէ իր երեկուայ թուով.

«Նոյեմբեր 5ի «պատմական» քուէարկութիւնը յայտարարելով մենք կը գրէինք որ Ազգայնականները քուէարկեցին ժեծամասնութեան հետ։

Արդեօք մեծամասնութիւնը չէր. կ'ըսէր մեզի Դամասկեան թերթ մը, որ քուէարկեց «Ազգայնականներուն հետ»։ Ասիկա տեսակէտի հարց մըն է որ զուրկ չէ կարեւորութենէ, որքան աւելն որ ուզենք գիտենալ թէ «ո՞ր կուսակցութիւնը եւ ո՞ր մարդիկը ասկէ յետոյ պիտի վարեն 1932ի խաղաքարկութիւնը»։

«Դիտել կուտան — բանի՞ անգամ — որ երեսփոխանական ժողովին մէջ 1928ին մեծ 10 հոգի, եւ անկէ ելան 60։ Մինչդեռ այսօրուան «մասն եօթին» մնացին մեծ եօթը, նոյնիսկ իննան մասնիդնի, յետոյ մասներեքի։

Արդ պարզապես անոնք 65 ըլլալու ճամբուն վրայ չե՞ն։

«Ընդունինք հիմա որ 1928ի «Մայրայեզականները» Ազգայնականներ են 1932ին։ Ջարիքը անարգարդելի պիտի ըլլայ այն օրը երբ այս փոխրամասնութիւնը ըլլայ միաձայնութիւն, զօրանայ այս միաձայնութեամբ եւ վերադառնայ 1928ի իր անհամաձայնութեան...»։

Ճիշդ այս վտանգն է զոր կը յիչեցնէր երեկուան Լ'Օրիանը։ Երբ մարդ չունի ընդդիմադիր կողմ մը, կը վտանգէ մեծամասնութիւնը։ Կամ աւելի ճիշդը, երբ ինչ որ ընդդիմադիր էր վերածուի միաձայնութեան, կը վախցուի որ այս միաձայնութեան մէջ «խեղդուի մեծամասնութիւնը»։

Այս է որ պատահեցաւ։

ԲԱՂԴԱԽԱՂԵՐՈՒ ԲԱՐԵՆՈՐՈԳՈՒՄԸ

Լիբանան առաւելապէս գիւղացիութեան կեդրոն մըն է։ Իր հասոյթի ազբիւրներուն մէկ կարեւոր մասը կը կազմէ դրացի երկիրներէն օդափոխութեան եկողներու ծախսած գումարը։ Երկիրը ապրելու եւ զուարճանալու տ՞րքան դիւրութիւններ ընծայէ այնքան աւելի չատ մեծ պիտի ըլլայ իրեն դիմողներուն թիւը։

Այս մտածողութեամբ Լիբանանի կառավարութիւնը արտօներ է բաղդախաղը լերան կարգ մը պանդոկներուն մէջ ու այժմ ալ որոշեր է յանձնել անոր կառավարութիւնը, այսինքն հսկողութեան ու տուրքերու գանձումը յանձնել գիւղերու քաղաքապետութիւններուն։ Ասոնք ալ, իրենց գործը դիւրացնելու նպատակով կը ջանան խաղավարերը կեդրոնացնել մէկ երկու գիւղի մէջ։

Կա Սիրի այս նիւթին նուիրուած յօդուածի մը մէջ ըսելէ յետոյ թէ քաղաքապետութիւններու նախահաշիւը պէտք չէ կապել բաղդախաղերէն եկած հասոյթին հետ, կը գրէ.

«Պէտք չէ կեդրոնացնել գիւղացութեան կայաններու կեանքը այն հատառութեան մէջ ուր խաղը թոյլատրուած է, այլ հեռացնել անկէ։ Գիւղը ինքնին ընդվզեցուիչ հնարք մըն է, տեսակ մը ամօթալի չարիք զոր կը թոյլատրեն, քանի որ այն հասոյթի տղբիւր մըն է ու այսօր ամէն մարդ դրամի տեսէն կը վազէ։ Հապա չունի՞ ան կ'ըսեն. ուրեմն կառավարութիւնը ինչու տուրքերը չի գանձեր հասարակաց տուներէն։ Գլաճառը այն է որ վարկեան մը կու գայ երբ ընկերային կեղծաւորութիւնը դիմակազերծ կ'ըլլայ։ Փոխադարձ համաձայնութեամբ քող մը կը քաչուի երբեմն կարգ մը ազեղութիւններու վրայ։ Որքան ալ թափանցիկ ըլլան, կը սիրենք որ անոնք գուչակուին եւ ոչ թէ տեսնուին։

Լեզու մը հրապուրիչ կը թուի երբ բառերը ըմբռնելի եւ ածականները գեղեցիկ են։ Ածականներու գործածութիւնը չատ կարեւոր եւ քիչ մը դժուար է։ Մանաւանդ ուչադրութիւն դարձնելու է նամանաւանդ որոկական ածականներուն։ Պէտք է խուսափիլ որոկական ածականին դրական աստիճանը գործածելէ։ Այս աստիճանը առանց բաղդատութեան ինչպէս ըլլալը կը ցուցնէ։ Այս չարքի ածականներէն առնենք «լաւը» բառը։ Ամէն մարդ կը գիտնայ թէ «լաւ» բառով մէկը ուղղակի կամ անուղղակի չի նչանակեր թէ ապրանքը ժեան է, ուստի անարժէք։ Միչտ աչխատելու է չաճախորդը համոզել որ առարկան տեղւոյն, օգտակար և վերջապէս լաւ է։ Կ'առորագծենք այս բառը որովհետեւ ատոր գործածութիւնն ալ բաւական դժուար է։ Իսկ երբ կարգը գինին գայ՝ ըսելու է թէ այս յատկութիւններուն համեմատ, պահանջուած գինը ոչինչ է, և ոչ թէ ապրանքը ժեան է։

Ընդհանրապէս սա ժամանակութիւնը կը տիրապետէ թէ առեւտուրի լեզուն պարզ և հասարակ է, եւ թէ որեւէ տեսակ լեզու մը կրնայ գործածուիլ, հետրիք է որ չաճախորդը հասկնայ։ Ճիշդ է որ չաճախորդին գործածած լեզուն պէտք է ըլլայ այս վերջինին հասկնալի, բայց ոչ բոլորովին պարզ, գեղեցիկ եւ փղոցային։ Գործածուած լեզուն որակով պէտք է ըլլայ ո՛չ այնքան բարձր եւ ո՛չ ալ ցած։ Գաղաքավար լեզուի չէ որ կ'ակնարկեմ, այլ գործածուած բառերուն քերականական, գրական եւ լեզուական արժէքին։

Երբ համոզելու կոչուած ունեցող լեզուին միանայ գրականը, երկուքին ազդեցութիւնը հրաչալի կ'ըլլայ։ Տժգոյն ածականներու, ազդեցութիւններն կորսնցուցած բառերու գործածութիւնը պէտք է զգուշ ընդմիչտ։ Կարելի եղածին չափ պէտք է ապրանքը գովել և ներկայացնել։ (Անչուչտ եթէ երբէք լաւ չէ, լաւ ըսել եւ չաճախորդին տալ ամենայն ազնաապարտ եւ կործանարար օթաւրն է։ Այս մասին ուրիշ առթիւ կը խօսինք)։ Լաւ ապրանքը պէտք է գովեսի արժանանայ։ Մեր մէջ ընդհանրապէս չաճախորդներ իրենց ըսածներուն կէսին կը հաւատան, նոյն իսկ ալ պակաս։ Ասոր տլ պատճառը առեւտրականները իրենք են։ Անցեալի մէջ տասած են, եւ տասխօսին ըսածներուն մարդ մէկէ, տո առաւելն երկուքէ աւելի անգամներ չի հաւատար։ Ծիչենք տասխօս հովիւ Միհրանին պատմութիւնը։ Բայց նիւհէս չչեղիմ։

Լաւ իմ երբ այս բառը առանձին կը գործածուի որեւէ բան մը որակելու համար առեւտուրի մէջ, ոչինչ կը նչանակէ։ Նախ հասկնանք թէ ինչ է ասոր բառացի իմաստը։ Բառարանը այսպէս կ'որակէ։ Լաւ՝ ազէկ, պատեհաւոր։ Այս իմաստները ակար են ապրանք մը գովելու համար։ Եւ նամանաւանդ «լաւ» բառը այնքան գործածուած է որ արժէքէ զուրկ է այլեւս։ Ի՞նչը լաւ է։ Մէն չաճի համար կրնայ լաւ ըսուիլ։ Ուրդնայ, ձին ալ, քարն ալ կրնան «լաւ» բառով ակրտուի, բայց երբ կարգը կուգայ իրենց մասնայատուկ յատկութիւնները որակելու՝ այն ատեն խըն դիրը բոլորովին կը տարբերի։ Այսպէս մարդը խելացի, ձին արագավազ և քարն ալ կարծր է կ'ըսենք։

Նոյն է նաև տեսաւորի մէջ։ Լաւ է կ'ըսենք ու կ'անցնինք, որովհետեւ այսպէս ընել դիւրին է քան խորհիլ ուրիշ բան մը յարմարցնելու համար։ Բայց յիչենք որ գրած չհարիր դիւրին չէ։

Ծիրաւի ֆրիչ մը գժուար է սկիզբնները «լաւ» բառին գործածութիւնը բոլորովին ձգել։ Ուստի ես պիտի թելադրէի որ նախ մեր առևտրականներ գործածեն որոկական ածականին գերադրական աստիճանը «ամէն» բառը ատելցնելով։ Այսպէս փոխանակ ըսելու «լաւ է», կրնանք «ամենալաւ ապրանքն է» ըսել։ Բայց չմ՞ նախընտրելի է որ այս բառին գործածութիւնը բոլորովին դադրի։ Մեր լեզուն աղքատ լեզու մը չէ։ Եւ մենք կրնանք լաւ բառը փոխարինել գեղեցիկ աղուոր, սմանչելի, հիանալի և ազնուագական բառերով որ նք բոլորովին տարբեր փայլ մը կուտան մեր նախադասութիւններուն, նոյնպէս բոլորովին տարբեր, մեզի չատաչտ արդիւնք մը յառաջ բերելով.

Ս. ՎԱՐԴ.

(3) (Շար.)

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԳԻՏԵԼԻՔՆԵՐ

Դ. ԱՆՏԵՂԻ ԵՒ ՏԵՂԻ ՆԱԽԱԴԱՍՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Ինչպէս վերը ըսի, գաղափար մը կրնայ արտայայտուիլ այլազան նախադասութիւններով։ Ինչո՞ւ միչտ կրկնել չաժան էն որ մաշած, ազդեցութիւնը կորսնցուցած է և չրսել գիւրաժատչելի էն որ աւելի խորաթափանց իմաստ մը կը ցոլացնէ, նոյնպէս կրնանք ըսել գինը յարմար է»։ Այս երկու նախադասութիւններէն օրևէ մէկը ուղղակի կամ անուղղակի չի նչանակեր թէ ապրանքը ժեան է, ուստի անարժէք։ Միչտ աչխատելու է չաճախորդը համոզել որ առարկան տեղւոյն, օգտակար և վերջապէս լաւ է։ Կ'առորագծենք այս բառը որովհետեւ ատոր գործածութիւնն ալ բաւական դժուար է։ Իսկ երբ կարգը գինին գայ՝ ըսելու է թէ այս յատկութիւններուն համեմատ, պահանջուած գինը ոչինչ է, և ոչ թէ ապրանքը ժեան է։

Ընդհանրապէս սա ժամանակութիւնը կը տիրապետէ թէ առեւտուրի լեզուն պարզ և հասարակ է, եւ թէ որեւէ տեսակ լեզու մը կրնայ գործածուիլ, հետրիք է որ չաճախորդը հասկնայ։ Ճիշդ է որ չաճախորդին գործածուած լեզուն պէտք է ըլլայ այս վերջինին հասկնալի, բայց ոչ բոլորովին պարզ, գեղեցիկ եւ փղոցային։ Գործածուած լեզուն որակով պէտք է ըլլայ ո՛չ այնքան բարձր եւ ո՛չ ալ ցած։ Գաղաքավար լեզուի չէ որ կ'ակնարկեմ, այլ գործածուած բառերուն քերականական, գրական եւ լեզուական արժէքին։

Երբ համոզելու կոչուած ունեցող լեզուին միանայ գրականը, երկուքին ազդեցութիւնը հրաչալի կ'ըլլայ։ Տժգոյն ածականներու, ազդեցութիւններն կորսնցուցած բառերու գործածութիւնը պէտք է զգուշ ընդմիչտ։ Կարելի եղածին չափ պէտք է ապրանքը գովել և ներկայացնել։ (Անչուչտ եթէ երբէք լաւ չէ, լաւ ըսել եւ չաճախորդին տալ ամենայն ազնաապարտ եւ կործանարար օթաւրն է։ Այս մասին ուրիշ առթիւ կը խօսինք)։ Լաւ ապրանքը պէտք է գովեսի արժանանայ։ Մեր մէջ ընդհանրապէս չաճախորդներ իրենց ըսածներուն կէսին կը հաւատան, նոյն իսկ ալ պակաս։ Ասոր տլ պատճառը առեւտրականները իրենք են։ Անցեալի մէջ տասած են, եւ տասխօսին ըսածներուն մարդ մէկէ, տո առաւելն երկուքէ աւելի անգամներ չի հաւատար։ Ծիչենք տասխօս հովիւ Միհրանին պատմութիւնը։ Բայց նիւհէս չչեղիմ։

Լաւ Սիրի այս նիւթին նուիրուած յօդուածի մը մէջ ըսելէ յետոյ թէ քաղաքապետութիւններու նախահաշիւը պէտք չէ կապել բաղդախաղերէն եկած հասոյթին հետ, կը գրէ.

«Պէտք չէ կեդրոնացնել գիւղացութեան կայաններու կեանքը այն հատառութեան մէջ ուր խաղը թոյլատրուած է, այլ հեռացնել անկէ։ Գիւղը ինքնին ընդվզեցուիչ հնարք մըն է, տեսակ մը ամօթալի չարիք զոր կը թոյլատրեն, քանի որ այն հասոյթի տղբիւր մըն է ու այսօր ամէն մարդ դրամի տեսէն կը վազէ։ Հապա չունի՞ ան կ'ըսեն. ուրեմն կառավարութիւնը ինչու տուրքերը չի գանձեր հասարակաց տուներէն։ Գլաճառը այն է որ վարկեան մը կու գայ երբ ընկերային կեղծաւորութիւնը դիմակազերծ կ'ըլլայ։ Փոխադարձ համաձայնութեամբ քող մը կը քաչուի երբեմն կարգ մը ազեղութիւններու վրայ։ Որքան ալ թափանցիկ ըլլան, կը սիրենք որ անոնք գուչակուին եւ ոչ թէ տեսնուին։

ՇՔԵՂ ՏՕՆԱԿԱՏԱՐՈՒԹԻՒՆ

Հ. Յ. Գ. ՕՐՈՒԱՆ

Ցառաջիկայ օգաթ երեկոյ 12 Նոյեմբերին, ժամը 9ին, ժողովրդային Տան մէջ կը տօնուի Դաշնակցութեան Օրը մեծ պատրաստութեամբ։

Կը նախագահէ Հայր Աբրահամ. կը բանախօսեն Ընկերներ Գ. ԻՓԷԿԵԱՆ՝ եւ ՆԻԿՈՂ ԱՂԲԱԼԵԱՆ՝. պիտի ըլլան երգ, արտասանութիւն, նուագ եւ Հայկական պար։

ՏՕՔԹ. Ս. Մ. ՍՈՒՔԻԱՍԵԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԻՏ՝ ՄԱՆՈՒԿՆԵՐՈՒ ՀԻԻԱՆԴՈՒԹԵԱՆ

ՎԿԱՅԵԱԼ ՓԱՐԻԶԻ ՀԻԻԱՆԴԱՆՈՑՆԵՐԷՆ

Իր մասնագիտութիւնը կատարելագործած ըլլալով Փարիզի մանկաց ՅատուկՀիւանդանոցներու մէջ, իր դարմանատունը հաստատած է՝

ԺՕՐԺ ԲԻՋՕ փողոց Թիւ 61 (Պալ - Խարխի մօտ, հաճարկաուրի գծին վրայ, Ոսկի Մկրտա դեռնակատան վրայի յարկը)։

ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒԹԵԱՆ ԺԱՄԵՐ.— Կէսօրէ առաջ, ժամը 9—12

» վերջ, » 2— 6

Հիւանդաբքի կէսօրէ յետոյ ձրի՝ աղքատներու համար։

Յ. ԹՕՓՃԵԱՆ

ՔՕՇ ՓՈՂՈՑ, ՀԱՍԱՆ ԳԱՏԻԻ ՇԷՆՔԸ, ԵՐԿՐՈՐԴ ՅԱՐԿ

ՄՈՒԹՏԱ՛Կ, ՄՈՒԹՏԱ՛Կ

Ա. Սեացած եմ ամեն տեսակի եւրոպական մուճակներ, Բարիզի վերջին ճոռաձեւութիւններ, անմրցելի ազան գիներով։ Ուղղակի մեզմէ գնելով ձեր դրամին կէսը խնայած կ'ըլլաք եւ չեք խաբուիր։ Մեր տեփոյի մէջ մճապակս կը պահեմ ամենաքանկագին մուճակներէն սկսեալ մինչեւ ամենէն ազան տեսակները, մասչելի ամէն բսակի։

Բ. Ունիմ նաեւ դպրոցական և զինուորական մարմնամարզի և սքօրի վերաբերեալ ամէն տեսակ առարկաներ (Ֆուքպոլի, քեռնիսի, բիսկ-բօսկի, պօսխ, սրտամարտի, պասքէթպոլի, լողալու եւ այլն վերաբերեալ) եւ մի՛ մոռնաք։

Գ. Գնեցէք մեր թուալէզի օճառը ՄԻՒՍՏՕՀԼԻՎ ամենէն ազաձր ամենէն դիմացկունը, ամենէն հոտաւէտը եւ լաւը։

Կերպասեղէնի եւ զանազան կտորներու մեծ վաճառատուն

Տ. ԵՒ Ռ. ՄԱՎԻՍԱՔԱԼԵԱՆ

Մուբրան փողոցի վաճառատան հասած են տեղւոյն համապատասխան կերպասեղէնի եւ զանազան կտորներու մեծ մթերք։ Ճոռաձեւական, անգլիական, իտալական եւ ամերիկեան առադրութիւնով կը գոհացուին ամենազուարճաճոռ գնորդները։

Ցարգոյ յաճախորդները պիտի գտնեն անմրցելի ազանութիւն եւ նոխ տեսակ։

ՀԱՅԱՍՏԱՆԵԱՅՑ ԵԿԵՂԵՑԻՆ

ԱԶԳՍՑԻՆ ՀԱԿԱՏԻՆ ՎՐԱՑ

Գրեց՝ ՍԻՒՆԻՔ

Սլաւական գրերու գիւտից յետոյ, զոր աննչան ձեւական փոփոխութեամբ և մի քանի նոր տառերու յաւելումով յունական ալփաւիտն էր, մարոսլաւ I աստուածաչունչը սլաւական լեզուով թարգմանել է տալիս, ապա և հրամայում օրէնսգիրք. — Իրաւունք Ռուսաց կոչուած. այլ և յոյն վարպետներ և գործաւորներ բերել տալով քաղաքներ չինում, վանքեր կառուցանում և գիտութիւնն ու երկրագործութիւնը ծաղկեցնում։ Ծորմէ յետոյ մեռնում է — 1054 թուին։

Եւ այսպէս քրիստոնէութիւնը Սարմաթիոյ անծայրածիր տափաստաններուն վրայ փռուած և իրարու թշնամի բազմաթիւ ցեղեր առնում է քրիստոնէական եկեղեցոյ բարոյական այժի ազդեցութեան ոլորտին մէջ, Ռուսիան հնում ցեղային քաօսից և զայն կազմող տարրերը իմի ձուլ պատմական հոգեւոր մեծ ոյժը հանդիսանում, որի հնուցին մէջ ծնունդ է առնում Ռուս մեծ ազգը, և սկզբնաւորում նրա ազգային գրականութիւնը, կուլտուրան, պատկերը։

Նշանակալի են Վլադիմիրի խօսքերը նոր կրօն ընդունելու պարագային։ Երբ բացատրութիւն տալու համար հրաւիրուած Հրէից ներկայացուցիչները տում են թէ — մէկ Աստուած միայն կայ, և միայնգամայն ապրելացնում որ իրենք այդ Աստուծմէ պատժուած ցեղ են՝ տրտ աչխարհի մէջ ցրուած, ապա Վլադիմիր պատասխանում է. — «Հայրենիք կուզես ասդ»։

Այդ խօսքերէն կը հետեւի, որ Վլադիմիր կը տգար իր աչխարհակալութեան խախտուն վիճակը։ Նա թերեւս կը հասկանար, որ իր թագաւորութիւնը զանազան ցեղերու մի տգրիգատ — չեղմակոյտ էր, զոր ապահով կառոյներէ զուրկ լինելով չէր կարող յարատև լինել, որպիսի վիճակ ունէր իր թագաւորութեան միատարր պատկերին մէջ, որի չրջանակում պարփակուած ժողովուրդը զայն իր սեպհական հայրենիքը ճանաչէր և այդ դաղափարի գիտակցութեամբը զինուէր։

Եւ նա իր ցանկացած հայրենիքը ստեղծելու կարելիութիւնները քրիստոնէական կրօնի մէջ զտած ուներ, ինչ որ և պատմական իրականութեան մէջ ժարսին առաւ։

ԺՋ.

Նշանակելի երեւոյթ է, որ Բալկանեան թերակղզում, փոքրիկ տարածութեան մէջ բովանդակուած և միևնոյն Սլաւեղեն պատկանող ու գրեթէ միևնոյն բառարտ խօսող Սերբ, Խրուաթ և Պոչնակ ժողովուրդներից ստեղծուած են երեք տարբեր ազգութիւններ, տարբեր իրենց կուլտուրաներով, հոգեբանութեամբ, վարք ու բարքերով։ Ի՞նչու այդպէս։ — Որովհետեւ Սերբերը — Օրթոտօքս, Խրուաթները — Գաթոլիկ և Պոչնակներն էլ — Իսլամ դաւանութեանց էին պատկանում։ Այդ երեք կրօնական դաւանութիւններն երեք տարբեր կուլտուրաներու ծնունդ տուին, որոնց ներգործոն ազդեցութեանց ոլորտներում էլ պատկերաւորուեցան միևնոյն խմորից երեք իրարուց տարբեր ձեւեր, այն է միևնոյն Սլաւ ցեղից և միևնոյն լեզուն խօսող ժողովուրդներից յառաջացան երեք ինքնուրոյն ազգութիւններ։ Մինչ եթէ որ դրանք ամենքն էլ պատկանած լինէին մէկ դաւանութեան, ապա այդ ազդեցութեան տակ հաւանօրէն կազմուէր, կաղապարուէր, պատկերաւորուէր և այդ պրոցէսին մէջ ի վերջոյ յառաջանար միայն մէկ ազգութիւն։

Հաւանօրէն Վրացիները ձուլուէին հայերու հետ, եթէ հայադաւանութեան եկեղեցիներու համար տիեզերական գերագոյն հեղինակութիւն վայելող Հայաստանեայց եկեղեցւոյ Հայրապետի յամառութեան և Յունական տիեզերական Պարիսպրի ինարիքներուն պատճառներով Վրացական եկեղեցին չանջատուէր Հայաստանեայց Հայրապետութեան կրօնական — բարոյական գերագոյն իչխանութիւնից, հոսկ ուրեմն և նրա ունեցած հոգեւոր ազդեցութիւնից։

Վրացիները աւելի մեծ ոյժ չէին ներկայացնում, քան Աղուանները — Ղարաբաղցիները, որոնք Պարսից աչխարհակալութեան դէմ իսկ զէնք պարզեցին և երբեմն էլ յաղթեցին։ Ինչպէս Աղուանից երկրում — Ղարաբաղում, նոյնպէս և Վրաստանում քրիստոնէութիւնը տարածեց Հայոց եկեղեցին, ապա այդ ժողովուրդներուն համար՝ իրենց իսկ խնդրանօք, յատուկ տառեր հնարեց Մեսրոպը, ինչ որ Հայոց ալփաւիտն էր գրեթէ։ Վրացիները ո՛չ զինուորական ոյժ և ո՛չ էլ կուլտուրական տեղծագործութեան տեսակէտից Աղուաններից գերակչիռ ոյժ չէն եղած։ Եւ երբ Հայաստանի Աղուանները, Ուտէացիները, Թաթերը, Պարսիկները, Հրէաները, Աւորիները ձուլուում են հայերու հետ, ապա հաւանօրէն Վրացիք էլ ձուլուէին, եթէ որ եկեղեցիներու անջատման պարագան եղած չը լինէր։ Ոչ այլ ոք, այլ ինքն կաթ — Վրացի և կաթ — Անգլիացի նչանաւոր արեւելագէտ պրօֆէսօր Մարը փաստում է, որ Վրացական հաստատած Թուր կոչուած ցեղը իր բարբառով և տիպով աւելի մօտ է Հայերին, քան Վրաց։

Եւ հաւանօրէն դրանք ձուլուած լինէին հայոց մէջ, եւ թէ եկեղեցիներու բաժանման հետևանօք նրանք ևս յունական պատրիարքի հոգեւոր գերիչխանութեան և ազդեցութեան տակ լինած չը լինէին, որոնք մինչև այժմ էլ իրենց վրացի չէն համարում, այլ Թուր թէ Պչա — լաւ չեմ յիչում անունը։

*Պատմութիւնից հայտնի է, որ 2600 տարի առաջ Ասոլ Փոքր — Ասիայից Հատեան կամ Հէթիթ անունով աչխարհակալած ռազմասէր ժողովուրդը Կիլիկիոյ վրայով արշաւած ու նուաճած է Ուրարտու — Հայաստան և այնտեղ հաստատուած ու ի վերջոյ ձուլուած Ուրարտացիներու կամ Խալդերու հետ, որոնք հայոց նախահայրերն են համարւում։ Այդ նուոճում

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԿՈՄՈՒՆԻՍՏԱԿԱՆ ԿՈՒՍԱՎՈՐՄԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆԱԿԱՆ ՕՐԳԱՆ

Հրատարակվում է ամեն օր

Խմբագրության և տպարանի հասցեն՝ Երևան, Աբովյան փող. № 3

Հեռախոսներ՝ խմբագրության 2-58-58, 2-58-59, 2-58-60

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԽՈՐՀՐԴԱՅԻՆ ԱՆՍԱՀՄԱՆ ՀԱՄԱՐ ՊԱՅՔԱՐ

Ինչպես հայտնի է, Հայկական խորհրդային անսահմանի համար պայքարը սկսվել է 1918 թվականի մայիսի 28-ին, երբ հայ ժողովուրդը, ոտքի կանգնելով իր ազատության և անկախության համար, ստեղծեց հզոր ռազմաճակատ թշնամու դեմ։ Այդ ռազմաճակատի ամենաթեժ կետերից մեկը Ղարաքիլիսայի շրջանն էր։ Ղարաքիլիսայի ռազմաճակատում հայ զորամասերը, ինչպես և մյուս ռազմաճակատներում, հերոսական դիմադրություն ցույց տվեցին ավելի քան տասնապատիկ գերազանցող ուժերով հարձակվող թուրքական զորքերին։ Ղարաքիլիսայի ռազմաճակատում հայ զորամասերի հերոսական դիմադրության շնորհիվ թուրքական զորքերը ստիպված եղան նահանջել։

Բացառիկ Դիւրութիւններ եւ Պայմաններ

ԸՆՏԱՆԻՔՆԵՐՈՒ, ԴՊՐՈՑԱԿԱՆՆԵՐՈՒ, ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑՆԵՐՈՒ

Առողջ մնալու համար հանգիստ մահճակալ՝ մը ունենալու է՝ հանգիստ կարենալ ննջելու համար։

Ֆինլանտական մահճակալներու մեծագոյն գործարանին մեր բնդհ. ճերկայացուցչի հանգամանքով Ձեզ կ'բնծայենք առիթը ակնկ օգտուելու համար։

Քանի տարի եւ աւելի դիմանալը կ'երաշխաւորենք, բնկոյզի ճմանող փայտի մը ծիւնած սոյն մահճակալները օրուան ճոխոյքն են, կը ծալուին, *բերել, դնել շատ դիւրաւ*, եւ ամեն խակի յարմարող։

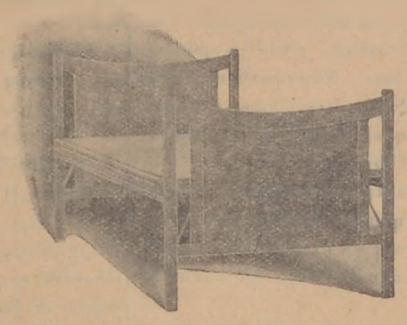

ԳԻՆ ՁԷՆ 10 Ս· ՈՍԿԻ

—o—

ՎՃԱՐՈՒՄ՝ 3 ՄԱՍՆԱՎՃԱՐՈՎ

—o—

50|0 գեղչ վերոյիշեալ գներուն վրայ միմիայն բնթերցողներուն համար։

—o—

Նոյն իսկ երբ գնելու միտք ալ չունիք այցելեցէք մեզ եւ տեսէք այն ինչ որ կ'առաջարկենք Ձեզ, ուրիշ մը գնելէ առաջ։

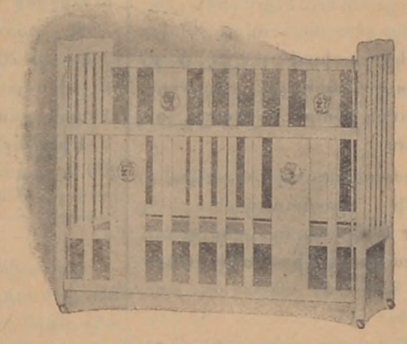

O. Y. EKWALL. A. B. (Finland)ի

Սիւրիոյ, Լիբանանի եւ Իրագի բնդհ. ճերկայացուցիչ
Ե. ՔԷՇԻՇԵԱՆ, Khan-Chouny, Պաճճո ի Բսմահին ճիշդ հեռի կողմը։

ՀՐԱՇԱԳՈՐԾ ՄԱՐԴԻՐ

ԷԼ ՀԱՁ ՍՈՒՀԱՍԵՏ ՊԷՏ ԷԼ ՓԷԼԷՔԻ

Փութացէք առնելու անոր կարծիքը ձեր բոլոր փափաքներուն համար։ Ան կը հանդարտեցնէ բոլոր չուարած և ապնդուած մաքերը և կը վերադարձնէ անոնց փափաքածները։ Կ'իյնէ բոլոր ոգիներուն, հիպնոթիզով կը կարդայ ապրդուն ժառանգութիները։ Ձեռքի գծերէն կը կարդայ ապրդուն անցած, ներկայ և ապագայ կեանքը։ Կրնայ հաղնալ ամուսնութեան, ճոխ բորդութեան, սիրոյ, առեւտուրի, քննութեանց և այլն բոլոր գաղտնիքները։ Այս բոլորը կը ցուցնէ մարդուն, կարճես թէ գրուած ըլլան թուղթի մը վրայ։ Կնոջ և ապրնոյն սիրեւ եղած դժուարութիւնները ու տարակարծութիւնները կը լուծէ Աստուծոյ Սուրբ անուններով եւ Ամերիկան եւ Եւրոպական գիտնականներու փորձառութիւնները օգտագործելով։

Տխուր եղողներուն ուրախութիւն և հանգիստ կը պատճառէ։ Ջղային և մտային հիւանդութիւնները կը գարմանէ։ Այս բոլորը մեծ յաջողութեամբ կը կատարէ։ Փորձը ամենամեծ փաստն է. անգամ մը այցելել բաւական պիտի ըլլայ։

ՀԱՍՑԷ.— Գէյրութ, Հանդէմ Ղամի փողոցի արեւմուտքը, Տրաճասկաճ հիւանդանոցին մօտ, թիւ 9 բնակարանը։

ԱԶԴԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

Ա.— Անոնք որ կուգան, իրենց մաքը պէտք է գրեն թուղթի մը վրայ և պէտք է պահեն.

Բ.— 1000 ոսկի կուտայ ան, եթէ չի կարենայ ճշգրտօրէն գիտնալ ենթակայի միտքը, գրուած արաբերէն լեզուով միտքերը չկարենալու համար հարցուփորձ մէջտեղին։

Գ.— Եթէ նամակներու մէջ ամփոփուած չըլլայ երկու ոսկի, պատասխան չի տրուիր։

ՋԱՎՋԱՎԱՁԵԱՆ ՄԱՐԻՉՆԵՐ

ՏԵՂԱԿԱՆ ԳՈՐԾ

Ջաւզաւաձեան եղբայրներու հրդեհի մարիչներր, շինուած պողպատով ապահովուած են 20 ֆիլօկրամ ճնշումի մը համար։

Անոնք արձանագրուած են քաղաքապետութեան անօրէնութեան ժամ և ճանչցուած Ֆրանսական բեմնիֆ Ցանձնախումբի կողմէ։

Այս մարիչները այնքան ներկայանալի են որքան եւրոպական։ Գիները չատ ծայրայեղօրէն ժամն ու արդիւնքը գրեթէ վայրկեանական է։

ՏՕՔԹ. ԳԷՈՐԳ ԿԷՐԿԷԶԵԱՆ

Վկայեալ Lauréat ճախիկ Interne եւ այժմ մեկնում ՄԱՍՆԱԳԷՏ բժիշկ Ֆրանսական հիւանդանոցի ԱՋԻՒ, ԴԱՒ, ԿՈՂՈՐԴԻ, ԱԿՆԱՆԻ և ԳԼՈՒԽԻ հիւանդութիւններու բաժին։

Հիւանդները կ'ընդունի տեսնէ վերջ ժամը 2—6
իր սրնկերին մէջ rue de Damas, No.115
Հիւանդները ուղղակի հիւանդանոց կ'ընդունուին իր կողմէ տրուած մուտքի քարտով։

Աղքատ հիւանդներու ձրի դարմանում, ամէն օր կէսօրէ առաջ ժամը 10—12, հիւանդանոցի դարմնատան մէջ։

ԳԱԼԱՐԻԷԼ Ա. ԹԷՐԶԵԱՆ

(ԿԱԹՈՂԻԿՈՍ ԿԱԶՄԱՏՈՒՀԻ)

Հիմնուած 1921 ին Գալիս-Քերթ

Հիսս դիւրամատչելի պայմաններով կը կատարէ մէկ կարգի հիմնարկութիւններ ցորեան յոյսի գետնուներ (Installation), ինչպես նաեւ մօթոր հաստոցներ եւ ցորեան մաքրելու մեքենաներ։

Վաճառասուն կ'սանձնէ բոլոր հիմնարկութիւնները ցորեան մաքրելու մեքենաներ եւ ցորեան մաքրելու հիմնարկութիւնները։ Ամեն տեսակ ցորեան մաքրելու մեքենաներ եւ ամեն տեսակ ցորեան պահելու պահեստներ։

Վճարումը կրնայ ըլլալ մասնաւոր պայմանագրով։

Հասցէ — Վ. Ուզունճանի գրասենեակ կից Գալիս-Քերթ B. P. 491

Դուն գիտես որ ՍԹԱՆՏԱՐՏի կօշիկները լաւագոյններն ու ամենագոյններն են.

ՈՎ ՈՒՇԻՍ ՈՒՍԱՆՈՂ
Բնական է որ դպրոցական պէտերդ գնելդ համար ամենագոյն տեղերը կը փնտռես

ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ՝ ՆԱՃԱՐ ԵՂԲԱՐՑՆԵՐՈՒ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ

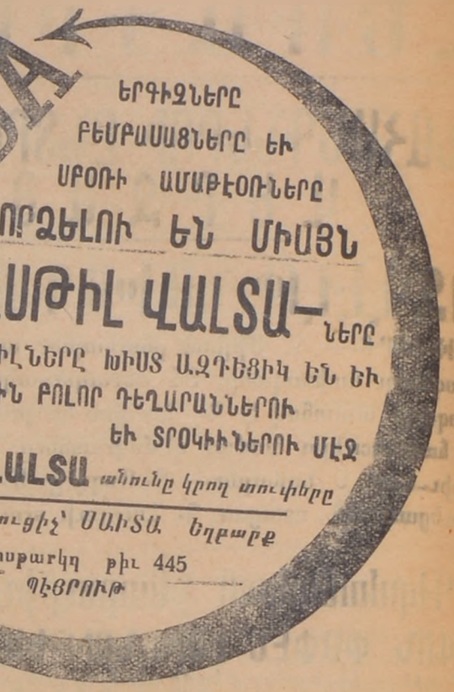

ԵՐԳԻՉՆԵՐԸ
ԲԵՄԲԱՍՏՁՆԵՐԸ ԵՒ
ՍԲՕՌԻ ԱՄԱՔԷՕՌՆԵՐԸ
ՓՈՐՁԵԼՈՒ ԵՆ ՄԻԱՅՆ
-ԲԱՍԹԻԼ ՎԱԼՏԱ- ՆԵՐԸ
ՍՈՑՆ ԲԱՍԹԻԼՆԵՐԸ ԽԻՍՏ ԱԶԴԵՑԻԿ ԵՆ ԵՒ
ԿԸ ԳՏՆՈՒԻՆ ԲՈԼՈՐ ԴԵՂԱՐԱՆՆԵՐՈՒ
ԵՒ ՏՕԿԻՒՆԵՐՈՒ ՄԷՋ
Պահանջեցէ՛ք **ՎԱԼՏԱ** անունը կրող տուփերը
Ներկայացուցիչ՝ ՍԱԻՏԱ Եղբարք
Փոսթարկղ թիւ 445
ՊԷՅՐՈՒԹ

Կարի եւ Ձեւագիտութեան Դասընթացք

Տիկին ՄԱՌԻ ԵՐԱՄԵԱՆ

ՎԿԱՑԵԱԼ ԴԻՐՋԱԿՈՒՀԻ

ԲԱՐԻԶԷՆ ԵՒ ՎԱՃԻՆԿԹՕՆԷՆ

Կարի եւ ձեւագիտութեան մասնագիտուհի, Տիկին Մառի Երամեան կը վերադառնայ իր արհեստանոցը, Մեծ Մեհայի դիմացը Նո. 78 տան երկրորդ արկը։

Երեք ամսուան միջոցին կը սորվեցնէ ամենավերջին ճոռաձեւութեամբ, կար եւ ձեւագիտութիւն իր բոլոր բարդութիւններով եւ ուղիղական մեթոդներով, Droit-fils մեթոտով։ Իր աշակերտուհիներ կ'օժտեն Բարիզի ակադեմի Académie Daydou վկայականով։

Տոկոսն շինուածի, վայելուչ տեսք
Հնչուն եւ բնական ձայն
Ահա յատկանիշներ՝

ՕՐՈՆՅՄԱՎ ԿԸ ՁԱՏՈՐՈՇՈՒԻՆ

ԱՓՕԼԼՕ ՖՕՆՈՆԵՐԸ

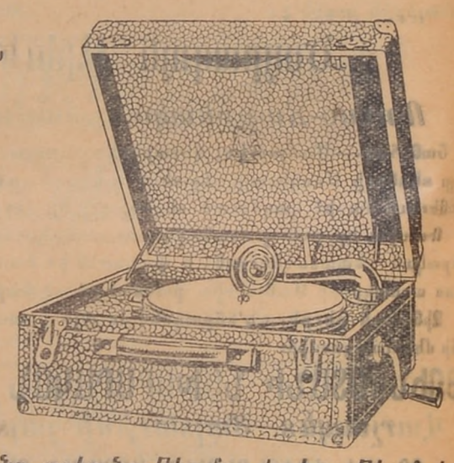

Հրապարակի վրայ գրանդ ոդ բոլոր մարքանեռու հետ կը մրցին Աբոլլօ ֆոնոնները։ Մանաւանդ վերջին նոր մոտէլները, որոնք հասած են արդէն, անգերազանցելի են իրենց տոկունութեամբ, վայելչութեամբ և մատչելի գիներով։

APOLLO GRAMOPHONE Co. Ltd
(of London)
ԱՓՕԼԼՕ ՖՕՆՈՆԵՐՈՒ ԹՈՒԳԱՒՈՐԸ !!!
Կատարեալ համոզում գոյացնելու համար՝ անգամ մը այցելեցէք
MAISON APOLLO, Rue de la Poste, BEYROUTH
Փողոցիկ եւ բօնսօլ՝ ամէն ձեւի, անվիճելի օրակ եւ առաւելութիւններ գիւտամասչելի գին, վճարումի դիւրութիւն։
Ընդհ. ներկայացուցիչ՝ Սիւրիոյ, Գաղեստինի, Անդրյորդանանի, Միջագետքի եւ Կիպրոսի.— ԴԱՒԻԴԵԱՆ ՍԻՆԱՆԵԱՆ
KOURKEN SINANIAN, Boite Postale 642, BEYROUTH (Syrie)

— Ա՛հ Մխ էֆայ։

Եւ Ճիֆֆին բռնելով անոր ձեռքը համբուրեց։

Ինչ ապուշ աւանակ... կը մտածէր էֆայ ինքնիրեն խնդալով։ Այս աչխարհի մէջ աւանակը միայն Մր. Ճիֆֆինը չէ, ուրիշ շատեր կան։

Միևնոյն ատեն Բիչարա ներս մտնելով հօրը և մօրը սենեակը վազեց։ Ինչպէս երկրորդ կարմուածէն վերջ դուստր Հէր կրնար քիչ մը չարժիլ, սակայն խելքը երեխայի մը խելքին չափ չկար։ Բիչարա ըսաւ.

— Պարպարա ծովեզերք կ'երթայ և 15 օր հոն պիտի մնայ եղեր։

Մայրը պատասխանելով.

— Շատ ուրախ եմ որ կ'երթայ, իրեն համար լաւ պիտի ըլլայ։

Այդ միջոցին Մր. Հէր կակազելով ըսաւ.

— Մով... լաւ... Պարպարա... երթանք...

— Այո, հայրիկ, քանի մը օր հանգիստ ըրէ, միասին կ'երթանք, քեզի համար շատ լաւ կ'ըլլայ, քեզ կառքով կը տանիմ, ես ալ կառապան կ'ըլլամ։

Դստեռորը հա՛ հա՛ հա՛ խնդաց սակայն ինչո՞ւ համար խնդալը չէր գիտեր։

Առնք ձգելով անգամ մը մեր ուշադրութիւնը դարձնենք Լօնպօրայի բանտը գտնուող ոճրագործին վրայ։ Մահավճիռը ցկեանս բանտարկութեան փոխուած էր, բայց այս փոփոխութենէն ոչ Ֆրանսիս Լէվիսըն գոհ էր և ոչ ալ իր կինը։ Լէվիսըն փոխանակ մինչև իր կեանքին վերջը չորս պատերու մէջ կապուած մնալու, կը նախընտրէր կախաղանը, իսկ կինը կը մտածէր քաշուիլ հեռու տեղ մը և մոռնալ անունը եթէ ան մեռնէր։

ՄԱՍ ԻԳ.

ՀՐԱԺԵՇՏ

Պարպարա ծովեզերեայ օդափոխութեան, իսկ Իզապէլ մահուան անկողնին մէջ էր։ Եղեռ մայրը 15 օր ևս Խթլին մնալու յօժարեցաւ որպէս զի, 15 օր ևս վայելէ իր զաւակները, սակայն Մր. Քարլայլ, մտածելով որ ուսուցչուհին կրնայ յոգնիլ կամ անհանգիստ ըլլալ անոնց ներկայութենէն, Լիւսին և Արչիպալդը ղրկած էր քրօջը Գօրնէլիսի տունը։ Իզապէլ չէր համարձակած Քարլայլին ըսելու որ անոնք իր քով մնան։

Եղեռը չմեռած Խթլինէն մեկնելու շատ ախնասած է, սակայն չէ յաղողած, և այլևս անկողին ինկած ըլլալով ամէն առիթ կորսուած էր։

Ուիլսըն Պարպարայի հետ մեկնած ըլլալով, ձօյս կը խնամէր զինք։ Պարպարա հաղիւ 30 մղոն հեռաւորութեան վրայ ըլլալով, Քարլայլ շատ անգամ երեկոյները հոն կանցընէր, սակայն չորեքշաբթի օր տուն գալով Խթլին պիտի մնար։ Ճօյս սարսափելի մտային անհանգստութեան մէջ էր և ինքզինքը կը տանջէր։ Էչտի Իզապէլը մահամերձ վիճակի մէջ ըլլալով գիտեր որ անոր մահով ամէն գաղտնիք երևան պիտի հանուի և ինք պիտի մեղադրուի ժամանակին լուր տուած չըլլալուն համար։ Ցաճախ մտածեց եղելութիւնը տեղեկացնել Գօրնէլիային, բայց կերպով մը չհամարձակեցաւ։

Այդ օր երեկոյ ըլլալու մօտ էր և Իզապէլ վերջին պահերը կապրէր։ Ամբողջ օր մարած վիճակի մէջ ըլլալով, երեկոյեան քիչ մը աչքը բացած էր և օդ առնելու համար պատուհանը բանալ տուած էր։ Գլուխը բաց

ՕԳՆԷ ԴՈՒՆ ՔԵԶԻ
ԵՒ
ԱՍՏՂԸ ՔԱՕՏ ՊԻՏԻ ՕԳՆԷ

ԸՆՏԱՆԻՔԻ ԱՍՏՂԸ

(L'ETOILE du FOYER)

Առեւտրական և երկրագործական ժողովրդային վարկի հաստատութիւն
Անանուն ընկերութիւն.— դրամագլուխ՝ 3,000,000 ֆրանք.
որ կրնայ 3,000,000,000 ֆրանքի բարձրացուիլ վարչական խորհուրդի պարզ որոշումով։
Կեդրոնատեղի.— 137 Boulevard Sebastopol - Paris
ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ Արեւելեան պետութեանց
Սաւօյ Օթելի՛ն, Գուրհ, Գէյրութ

ԵԼԵՒՄՏԱԿԱՆ ՁԻՒՂ

Աւանդի պարտաւորագրութիւնի

ՕԺԻՏ

Երաչխաւորեալ տոկոս 6%։ Ասկէ՛ զատ մասնակցութիւն ընկերութեան չահերուն։

ԿԱԼՈՒԱԾԱԿԱՆ ՁԻՒՂ

ՎԱՐԿԵՐՈՒ ԲԱՑՈՒՄ

Կալուածի վրայ՝ փոխառութիւններ։

վճարելի 10—15—20 տարիէն։ Ցորոշուած գումարժամէն առաջ ուզողը կրնա՞ վճարել։

ԸՆՏԱՆԻՔԻ ԱՍՏՂԸ ընկերութիւնը ներկայիս 75,000է աւելի անդամ ունի։ Մինչև 1 Մարիլ 1931 Ընտանիքին Աստղը 135 միլիոն փոխ տուած է, գրաւով 500 միլիոնէ աւելի արժէք ունեցող անշարժ կալուածներու վրայ։
Ամեն բողանցութիւններ՝ B, P. 821, Beyrouth

AZTAG
JOURNAL QUOTIDIEN ARMÉN.
B. P. 587
BEYROUTH, Liban

Directeur - Propriétaire
HAIG BALIAN

ՍԻՒՐԻԱ տար. 550, վեցամսեայ 300 Ս. Դ.
ԱՐՏԱՀԱՄԱ. տարի. 7, վեցամսեայ 4 օսլար

ԱԶԴԱԿ

ازتاك

جريدة سياسية ادبية اقتصادية حرة

ՕՐԱԹԵՐԹ

ԱԶԳԱՑԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԳԻՏԱԿԱՆ

ՇԱԲԱԹ ՆՈՅԵՄԲԵՐ 12 1932

ՁԵՌՔԷ ՀԱՏԸ 2.50 Ս.Դ.

Ջ. ՏԱՐԻ | Ամեն առաւօտ պէտք է բեր բերիս ցօրեցին հասցէին | ՏՑօրէԷ — Խմբագիր՝ ՀԱՅԿ ՊԱԼԵԱՆ | Չհրատարակուած ձեռագիրները չեն վերադարձուիր | ԹԻՒ 182 (757)

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ԴԵՐԸ

Ո՛չ, սխալ կ՚ըլլայ պնդել որ Դաշնակցութեան հիմնադիրները նոր կուսակցութիւն մը տուին հայ ժողովուրդին։ Անոնք պարզապէս վերակենդանացուցին հինը, գտան այն երակը որ դարերու խորքէն, Տիգրանի, Վահանի և Արտաւազդի սրտերէն կը հոսէր Սասմայ Դաւիթներու և Մհերներու հոգիներէն ներս, և որը տխուր դարերու ճնշումին տակ դալկացած իր հոգեվարքի զարկերը կը համրէր։ Հին ու չքեղ դարերու առնական այդ երակը Դաշնակցութեան հիմնադիրները կապեցին նոր Տիգրաններու սրտերուն, որոնք կոչուեցան՝ Քեռի, Անդրանիկ, Հայրազասպ, Մուրատ, ու բովանդակ հոյլը հայկական ազատամարտի չքեղանքին։

Բոլոր ազգերը իրենց ծննդեան օրերէն, միշտ ունեցած են տարր մը, յեղափոխական բնազդներով, սիրահար ազատութեան, ալլասէր ու ասպետական հոգիով զեղուն։ Դարերու ընթացքին այդ տարրը, կամ գերդաստաններու շարանով մըն է յիշուած, կամ կուսակցական խմբաւորումով և կամ անհատական նախաձեռնութեան ուղիով։ Փոխուած են անունները, յաճախ աշխարհայեացքները, բայց նոյնը մնացած հոգին։ Ու ամէն անգամ երբ ցեղը պէտքն է ունեցած այդ ուժին, ան հրապարակ եկած է հին պատմական առաքելութիւն մը նոր անունի տակ շարունակելու համար։ Տարիները երբեմն եղած են չարաբաստիկ, պայմանները ահաւոր, ցեղը չէ կարողացած չուառով երեւան բերել այդ ուժը, բայց ճակատագրական մէկ վայրկեանին անիկա յայտնուած է յանկարծակի ու առյնորդած ժողովուրդը պայքարի նոր հանգրուաններու։

Մեր դարաւոր պատմութեան մէջ, այդ ուժը երբեմն կոչուած է Բագրատունեան, երբեմն Արշակունեան, Մամիկոնեան, ու այլ բազմաթիւ տոհմական անուններով, իսկ մօտ կէս դարէ ասդին ան կը կոչուի Հայ Յեղափոխական Դաշնակցութիւն։ Վերջին աւանդապահը Հայ ցեղի մարտական հոգիին, ռազմական կորովին ու ցեղային առաքինի բնազդներուն։

Ժառանգորդը սքանչելի ցեղի մը հոգեկան փլատակներուն, անոր աւերուած ու երիցս խոշտանգուած հայրենիքին, Դաշնակցութեան վիճակուեցաւ Հերքիւլեան աշխատանք տանիլ։ Հայութիւնը արժանի դարձնելու համար իր անցեալին։ Ոչինչ էր քաղաքական գերութիւնը, բաղդատած հոգեկան այն խաթարումին որը կ՚սպառնար իսպառ անհետացնելու Հայկեան ցեղը։ Այդ աղէտը սրբած տարած էր Ռումանիոյ, Լեհաստանի ու այլ երկիրներու հարիւր հազարաւոր Հայութիւնը։ Թրքական գերիշխանութեան տակ անվերջ կեղեքումներու և անտրտունջ համակերպութեան շնորհիւ՝ բարքերը, տեղ տեղ լեզուն, անգամ ցեղը կը գտնուէր այլասերման վտանգին առջեւ։ Ռուսահայաստանի մէջ ռուս գերակշիռ ժկակոյթը կ՚սպառնար ռուսացնել ցեղը, տակաւ թափանցելով ընտանիքներէն, դպրոցներէն ներս, օր մը հայութեան այդ հատուածն ալ հասցնելու համար Պեսարապիոյ իր ցեղակիցներու բաղդին։ Մտաւորականութիւն մը, այս կամ այն իշխանութեան տակ, որ ցեղային իր հանճարը իսպառ կը դնէր օտար ժողովուրդներու յարաբերութեան մէջ, երբեք իր ժողովուրդին թիւրքը կըսէր՝ «հայը արիւն տեսաւ՝ չ՚դիմացաւ և հոգին տուաւ։ Ռուսը մեզ կը բնորոշէր գրելով՝ «դուն վախկոտ ես, դուն սորուկ ես, դուն հայ ես։ Եւրոպան կ՚ճանչնար մեզ իբր լացոյց, ապերասի ու անվերջ կոտորուող ժողովուրդ մը։ Հայ մարդը ընկճուած քաղաքական եւ հոգեկան գերութեան տակ, իր ծնունդն ու բաղդը կանիծէր ամէն օր։

Այս անօրինակ պայմաններու մէջ էր որ հրապարակ եկաւ Դաշնակցութիւնը, հայ ցեղի հին արի երակը լեցնելու համար կրկին հսկաներու արիւնով։ Ու բոլոր հորիզոններու տակ ուր հայ սիրտ մը կը տրոփէր, կարճ ժամանակուան ընթացքին հասաւ ցեղի վերագարթման ալիքը։ Կրաւորական ախ ու վախը, անդեակալ ոգեկոչող երգերու վայրկեանական հայրենասիրութիւնը տուին յեղափոխական գործին առջեւ, որ կենդանի թափով իր պատուհասող բազուկը երկարեց՝ սանմանի այս ու այն կողմ, չտրուկ հայէն մարտնչող ու ազատագնչ ժողովուրդ մը առաջացնելու համար։

Հատորներ են պէտք պատմելու համար գործը՝ որ կատարեց Դաշնակցութիւնը իր քառասուներկու տարիներու փոթորկալից կեանքի ընթացքին, հարեւանցի ակնարկ մը սլիտի խթարէր այդ պատմութեան չքեղութիւնը։ Վերապրող Հայութիւնը՝ ապրած ու աշխատած Դաշնակցութեան հետ ու անոր մէջ, գիտէ անոր գործին բովանդակ արժէքը, անոր տուած հերոսներուն սքանչելի նկարագիրը, գիտէ անդաւաճան այն կապը՝ որ կապուած պահեց Դաշնակցութիւնը հայ ժողովուրդին՝ փոձութեան ու տառապանքի բոլոր վարկեաններուն, պայքարի ու արիւնի բոլոր ճակատներուն վրայ։

Ու այս օր տարիներ յետոյ, աշխարհը ցնցող անօրինակ դէպքերէն վերջ, մեր ժողովուրդին անցուցած փոթորկալից փուլերէն յետոյ, անհամար զոհերու, անթիւ կախազաններու, գնտաններու խորը մահացած աստուածատիպ հերոսներու շարանէն վերջ, հպարտ ու անսասան, զոհուելու նոյն պատրաստակամութեամբ, նոյն կարգապահ հոգիով, նոյն զեղուն սրտով դէպի Հայ ժողովուրդը, կ՚ապրի Հայ Յեղափոխական Դաշնակցութիւնը, իրեն վիճակուած պատմական առաքելութիւնը իր լրումին հասցնելու համար։

ՀԱՅ ՅԵՂԱՓՈԽՈՒԹԵԱՆ ՌԱՀՎԻՐԱՆԵՐԸ

ԽՐԻՄԵԱՆ (կեդրոնը), ԱՐՈՎԵԱՆ, ԲԱՖՖԻ, ՆԱԼԲԱՆԴԵԱՆ, ՔԱՄԱՌ ՔԱԹԻՊԱ

Հ. Յ. ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ՀԻՄՆԱԴԻՐՆԵՐԸ

ՔՐԻՍՏԱՓՈՐ, ՉԱԻԱՐԵԱՆ ԵՒ ՌՈՍՏՈՄ

ՅԵՂԱՓՈԽԱԿԱՆ

ՓՈՔՐԱՄԱՍՆՈՒԹԻՒՆԸ ԵՒ ՅԱՌԱՏԵԻ ԿՈՒՒԻ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆԸ

Ազգերու պատմութիւնը հերոսներու պատմութիւնն է, ըսած է անմահ Քարլայլ։ Անձնուրաց, համարձակ և արի փոքրամասնութիւններն են որ կը ղեկավարեն ժողովուրդներու կեանքը, կը քաշեն բազմութիւնները իրենց ետեւէն եւ կը դարձնեն ուրիշ խօսքով պատմութիւնը։

Հասարակագիտական այս ճշմարտութիւնը, որու ապացոյցները ժենք կը գտնենք ժամանակակից ազգերու յառնապազօրեայ իրականութեան մէջ, գուցէ ոչ մէկ տեղ այնքան արդարացուած չէ, որչափ հայոց ժողովուրդի նորագոյն պատմութեան մէջ։

Հայ յեղափոխական չարժումն է իրը թանը, աւելին, ժամդրկական պատճառը մեր վերջին յիսնամեայ կեանքին։ Յեղափոխական բուռ մը անձեր, վճռական և քաջակորով, հիմը դրին ասկէ քառասուներկու տարիներ առաջ Հ. Յ. Դաշնակցութեան, որ այլևս չարժիչ ուժը դարձաւ հայոց հասարակական կեանքին և կը մնայ բեւեռը հայ ազգային ժառանգ-քաղաքական-մարտական ճիգերուն։ Առանց յեղափոխական փոքրամասնութեան, Դաշնակցութեան, անըմբռնելի է այն յեղակարծ և փոթորկալից չրջանը որ ապրեցաւ հայութիւն հեւաքակնապպէս։

Դաշնակցութիւնը իր հերոսներու փաղանգով գունաւորեց հայ նորագոյն պատմութիւնը։ Ան խթանեց ժաքերը հայի քաղաքական վերածնութեան եւ մեծաւորապէս չնչեց բռնակալներու ահրիւնոտ ձեռքերով հատատուած քաղաքական սահմանները՝ մեր ժողովուրդի ամբողջութեան վրայէն։ Ռուսահայ, Տաճկահայ, Պարսկահայ բառերը պարզ նոմանիշները դարձան տարբեր տիրապետութիւններու տակ հեծող հայկական բեկորներուն, բոլորն ալ ճիւղերը նոյն հատատուն կաղնիին, ամբողջական և միացեալ հայութեան։

Դարաւոր թմբիրի մէջ ընկղմանած հայութեան՝ հայ յեղափոխական փոքրամասնութիւնը վարարեց ազատութեան հուրով և արիւնոտ պայքարի առաջնորդեց քաջարի ֆէտայական խումբեր, որոնց չարքերը ատուտարան այնպիսի չափերով, որ դարձան օր մը բանակը Հայաստանի հանրապետութեան։

Դաշնակցութեան խօլական չեփորին պատասխանեցին անձնական կորիւնները հայ յեղափոխութեան և անձնատուր՝ առնական զոհաբերութեան և աննկուն խիզախութեան անսահման մրրիկին՝ հայ ազատագրութեան չարժման ընծայեցին հերոսական Բանկ Օթթոմանը, վրիժառու Խանասօրը, Բերլերգի մահափորձը և Ապոստամբ Սասունը, դէպքեր, որոնցմով չարուստ չէ աւելի բարեբախտ ազգերու պատմութիւնը։ Հայ գաղտնածային չարժումները — իգնիապատպանութեան կռիւներ բրահմայասանի եւ Կովկասի մէջ, եկեղեցական կալուածներու դէմ հայ պիւրոկրատիան և վերջապէս կամաւորական չարժումը, որ պէտք է յանգէր հայկական ազատագրութեան— արդիւնք են նոյն յեղափոխական փոքրամասնութեան գործունէութեան։

Հայ յեղափոխութեան անզուգական առաջնորդը, Քրիստափոր Միքայէլեան, յեղափոխական պայքարի մեծ տեսաբանը, 96-98ի չչեզուցիչ դէպքերէ յետոյ, երբ հայ հասարակական միտքը կը սառըսեղծէր քիթիւսմից լատեսեսութեան և ճակատագրապաշտ լոռեսեսութեան թեւերու մէկ, գիտակ յեղափոխական փոքրամասնութեան դերին ու ժողովուրդին վճռակամ դառն հիասթափութիւններուն, կը պատգամէր լարատես կամուի տեսութիւնը։ Յեղափոխական պայքարի յարձանակը պայմանաւորուած է կռուի յարատեւութեամբ։ Փոքրամասնութիւնը, իր կեչումին և դերին գիտակից կազմակերպութիւնը կը յաջողի ղեկավարել ժողովուրդը, չարուստակելով պայքարը, առանց վհատելու, անչեղ և հետեւողական։ Ամէն վհատութիւն և չղուժ միայն կը հետաձգնէ վերջնանպատակը, այլև ոչինչ կը դառնէ մէկ այդ կատարուած նուաճումները։

ՔՐԻՍՏԱՓՈՐ ՄԻՔԱՅԷԼԵԱՆ

Քրիստափոր Միքայէլեանը— «Մեր Քրիստափորը», ինչպէս որ յարգանքով, հպարտութեամբ ու գորովով կոչուէին Նրան իր աշակերտներն ու հայ մտերիմները և այն եւրոպացի բարեկամները, որոնց նա պատիւ տրեց իր ամենաթանկագին խոհերից մի քանի վստահանալու— նա՛, Քրիստափոր Միքայէլեանը, մեռաւ Ս ֆիտի մօտերը, 1905ի ապրիլին ողբերգական հանգամանքների մէջ, մի ժամա՛ւ նա՛ն իր կարճառաւ կեանքի բոլոր ժամերին, երբ նա՝ ինչպէս միշտ, անյայտութեան մէջ ու լռելեայն, կառուց էր յեղափոխական գործը։

Եթէ վաղանցուկ ժամկանացուից յետոյ գաղափարները չհնային կենդանի, կարեւորը անգիւտ կը լինէր յեղափոխութեան և հայկական դատի համար։ Սակայն գաղափարները այնպիսի զօրութեամբ էին մարմնացել նրա անձնաւորութեան մէջ եւ այն տեսակ չարիչներ սփռել, որ իր անյայտանալուց յետոյ էլ, նրանք պարտւում են հետաւորիմ յուշերի մէջ եւ ի հարկին՝ ժեղանից իւրաքանչիւրին կը ներշնչեն կորով՝ չարունակելու նրա աշխատանքը, այն պէս՝ ինչպէս ինքը կը ցանկար, եւ իրականացնելու, նայած ժամանակին, հրաժեշտ ձեռնարկներն ու ծրագիրները։

Քրիստափոր Միքայէլեան՝, «Մեր Քրիստափորը։ Երբեք չպիտի մոռնամ աչնանային այն օրը, 1909 թուին, երբ նա ինձ այցելութեան եկաւ՝ «Pro Armenia»ի հրատարակութիւնից մի քանի ամիս առաջ, եւ մենք առաջին անգամ հանդիպեցինք իրար Բուրգոյնի մի փոքրիկ գիւղում։ Թէեւ անծանօթ իր առաջին խօսքերից եւ առաջին հայեացքից՝ նա ակրոբար իչխեց իր խօսակցին։ Այդ փոքրիկ, թուլակազմ մարդը, չփոթ քալուածքով, որ հակառակ իր ալեխառն մազերին՝ դեռ տարիքաւոր չէր եւ պահպանել էր մանկական աչքերի յստակութիւնը, խօսում էր մի ձայնով՝ միաժամանակ մեզմ եւ խոպոտ, հմայիչ եւ հրամայական։ Նրա ժեստերի կերպարանքը, հիւծուած, երկար, անանձնական տատապանքից ցաւագինօրէն յայտնում էր, որ նա զգացել ու կրել է իր հալածական եւ ժարտիրոսացած բոլոր եղբայրների տանջանքները եւ որ արիւն էր քորել բոլոր նրանց վէրքերով եւ լացել նրանց արցունքով։ Սակայն այդ գէմքը ասում էր եւ այն, որ ինքը նրանցից չէ, որոնք ընկճւում են տանջանքի առջեւ, եւ իրայինների դէմ գործած ամէն մի ոճիր արծարծում էր նրա մէջ հաստատուն վճիռ՝ բնաւ չենթարկուելու դառն ճակատագրին եւ պատրաստել աւելի լաւ օրեր՝ արմատրելի բոլոր միջոցներով, սկսած ամենախաղաղամիտ եւ խորթափանց բանականութիւնից, մինչեւ անխուսափելի բռնագործումը, երբ այլեւս չկայ ուրիշ միջոց։

Ցեղափոխական անվհատ կռուի այս տեսութիւնը՝ կապուած յեղափոխական փոքրամասնութեան յաղթանակին հետ, անքաժանելի մասեր են մէկ մարդկութեան, որ նկատի պէտք է ունենալ չարունակ ոչ միայն անցեալ այլեւ գալոց օրերու համար։

Հաստատրիմ այս դժուն գաղափարախօսութեան՝ Պոլսի Կ. Կ.ի ընկերները Բարգէն Սիւնի, Գնունի 1896ին կ'ստացարկէին կուսակցութեան բարձրագոյն մարմնին՝ զարնել Թշնամին, ի պատասխան հայկական ջարդերուն, Պոլսի մէջ իսկ, հերոսական Բանկ Օթթոմանով։

Քրիստափորը ինքը նոյն ճանապարհին զոհուեցաւ, Սասունի ջարդերուն ի պատասխան պատրաստելով Սուլթանի մահափորձը արիւնարբու բռնակալի որդի՝ Նլեզգի մէջ։ Խ. Թ.

Եւ այնտեղ, խաղաղ հովիտ բարձրաբերձեան վրայ, ուր երեկոյեան մութը իջնում էր եղևնու անտառների և արդէն թափուր դաշտերի վրայ՝ Միքայէլեանի հոգին դրոչմեց իմ մէջ։ Ու այնուհետև՝ մօտիկ լինէր նա թէ հեռու, ես հայկական դատին վերաբերմամբ ոչինչ չեմ արել, առանց հարցնելու ինքզինքիս, թէ ի՛նչ կը մտածէր նա՝ այս խօսքի տ՛յս նախադասութեան տ՛յս պարբերի մասին։։

Տաս տարի չարունակ, հովկաստւ, չրջապատուած ամեն տեսակ նեղութիւններով՝ նա եղաւ Դաշնակցութեան հոգին։ Առաջին անգամ՝ բանտարկուելով Թիֆլիզ, աքսորուելով Բեսարաբիա և Բագու 1895ին, նա հայկական դատին նուիրեց այն բոլոր դագաղները, որ առաջ ոտիկանութիւնը տալիս էր նրան՝ խուզարկութեան, բանտի և աքսորի միջև։ Ջաշքրուած, հալածուած տեղական իշխանութիւններից, ընտանեկան բուռն ծանր բեռը վզին, նա նուիրում էր պրօպագանդին տ՛չ միայն իր ժամանակն ու ուժերը, այլ եւ այն գրամական միջոցները, որ կարողանում էր ձեռք բերել լրագրական աշխատանքով։

Իր առաջ յեղափոխական օջախ էր, որտեղից դուրս էին գալիս պատուէրի խօսքեր, ուր մարդիկ գալիս էին խորհուրդ հարցնելու՝ ազատօրէն ընտրուած պարագլխից, որը իր հեղինակութեամբ պարտական էր ոչ թէ իրեն չնորհուած նախիրապետութեան, այլ դէպի ինքը տածած հանուր վստահութեան, մի առն, որի դռները բաց էին բոլոր ընկերների համար, բոլորած ընդհ. տեղանին չուրջը, և որոնց հետ Քրիստափորը բաժանում էր իր ծածկը և իր հոգսեա քսակը։ Ահա այն ժամանակից է, որ նա դարձաւ բոլոր՝՝գիտակից հայերի համար «Մեր Քրիստափորը»։

Վրայ հասան 1895—1896ի կոտորածներ. ազգային այդ մեծ ազէտին հետեւեց յեսաչրջում «(րէակսիօն) և ժողովուրդի մի մասի, առելի ճիշդ ասած՝ ապահով և կեդեքուներից ազատ չրջանների անվստահութիւնը՝ դէպի հայ յեղափոխականները։ Քրիստափորը անյողդողդ մնաց, չյուսահատուեց։ Եւրոպական մեծ պետութիւնների ամօթալի անգործութիւնը նրան զայրացրեց և արամեցրեց. սակայն նա հակացաւ միաժամանակ, որ այն անդիտութիւնը, որին ժամանակ էին եւրոպական ժողովուրդները իրենց կառավարութիւնների չնորհիւ, թոյլ էր տալիս վեթիններին հեչտութեամբ չարունակելու իրենց ոճրալի անտարբերութիւնը։ Նա հասկացաւ և ա՛յն, որ հայկական յեղափոխութիւնը ինքը մենակ բաւական չէ և որ բռնութեան դէմ ուղղած դիմադրութիւնը—մչտապէս անհրաժեչտ— չէ կարող դրական հեռանքի հասցնել՝ առանց այն ժողովուրդների համակրութեան, որոնք աւելի ուժեղ են՝ քան հայ ժողովուրդը, թողնուած իր բախտին և իր անզօրութեան։

Ահա դրանից զրդուած՝ նա եկաւ Եւրոպա, երկու երեք ընկերով, նիւթական երկու աղբիւրներ ապահովել Յեղափոխական Դաշնակցութեան ապագան եւ հայկական դատի կողմը գրաւել արեւմտեան երկիրների հասարակական կարծիքը, վատատեղեակ անցած դարձածին։ Առանց հանգիստ մի րոպէ յուսաթեկուելու՝ նա աչխատեց այս երկու նպատակների համար եւ երբե՛ք՝ հակառա՛կ մասնակի անյողդողդութիւնների, հակառա՛կ եւրոպական կառավարութիւնների նորագոյն սարսափագրութիւններին, նա չը ընկճուեց եւ չը վհատուեց։

Դեռ ժամանակը չէ մանրամասն պատմելու, թէ ինչպէ՛ս նա պարտահասյց եղաւ այն ծանր աչխատանքին, որ իր թէ հայեր չէն, այլ կաթոլիկ վրացիներ, որոնք սակայն Հայ — կաթոլիկ եկեղեց՝ ոյ սիկոցաւ ենթարկուած են հայացման։ Այդ ասուածներին աւելացնենք նաև ալևնարզաբաձի հեղինակ յոյն պատմիչ զօրավար Ռսէնօֆոնի վկայութիւնը, որ ասում է թէ Թիֆլիսի չրջանին մէջ ապրում էր ժողովուրդ մը՝ հայերին մօտ նմանութեամբ։ Եւ հէնց Ռսէնոֆի ակնարկած այդ ժողովուրդը եղած լինելու է Վրաստանի հայոց նախահայրը, որը Հայ եկեղեցոյ միջոցաւ ձուլուած է հայոց հետ։ Այդպիսով հայ ազգը Վրաստանի մէջ եկաւ չենք կարող համարուիլ, այլ երկրի բնիկ ժողովուրդը՝ եթէ երբէք ազգային — աէրրիտորիալ իրաւանց խնդիրներ յուզուելու լինի։ Ուշադրութեան արժանի երեւոյթ է, որ Վրաստան կոչուած երկրի մայրաքաղաքի — Թիֆլիսի, ինչպէս և Թիֆլիսի ու դրան սահմանակից Գօրիի, Ախալքալաքի և Բորչալուի գաւառների մէջ հայութիւնը մեծամասնութիւն է կազմած միչտ։ Ռուսական աիրապետութեան ժամանակ — 1812 թուին Թիֆլիսի մէջ եղած է 12 հազար բնակիչ, որից 10 հազարը հայեր, իսկ մնացեալը վրացիներ և պարսիկներ։ Ռուսական աիրապետութեան ցարական անբողջ ժամանակաչրջանին էլ, 1812 — 1917, հայերը քաղաքի մեծամասնութիւնն էին կազմում։

Ներկայիս, թէև վերջին ժամանակի վիճակագրական տուեալներ չունինք իմ տրամադրութեան տակ, բայց և հաւանական է, որ այժմ էլ հայերը չարունակում են մեծամասնութիւն կազմել Թիֆլիսի մէջ։

ԺԲ.

Անհերքելի իրողութիւն է, որ Առաջաւոր Ասիոյ մէջ մինչև այսօր էլ Հայաստանեայց եկեղեցւոյ վայելած հեղինակութեան համազօր հեղինակութիւն ունեցող ուրիչ քրիստոնեայ եկեղեցի չկայ՝ յոյս Իսլամ և Քրիստոնեայ մի չորք ժողովուրդներու։

Դեռ մի քանի տարիներ առաջ, Թիւրքական սահմանադրութեան վերահաչկման օրերին էր, որ Մուսուլի Սանջար գաւառում ապրող մօտ երկու հարիւր հազար եզիդիներու Շէյխը — ցեղապետը դիմում ունէր կատարած Կ. Պոլսոյ Հայոց Պատրիարքին և ապա Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսին՝ իր ժողովուրդը Հայաստանեայց եկեղեցւոյ գիրկը ընդունելու խնդրանօք։ Այդ դիմումը քաղաքական ինչ ինչ պատճառներով ընթացք չստաց, բայց եզիդիներու ձգտումը դրանով վերջ չ'գտաւ իհարկէ, այլ անհետեւանք։

Տակաւին դար իսկ չկայ, որ Պարսից կայսրութեան սահմաններում Քրիստոնէութեան ներկայացուցիչ էր ճանաչւում միայն հայ եկեղեցին, և որ բոլոր քրիստոնեաները վայելում էին Հայաստանեայց եկեղեցւոյ պաշտպանութիւնը Պարսից արքունիքի և կառավարութեան մօտ, ապա և բոլոր քրիստոնեաները առանց գաւանաբանական խարութեան, ընդունում էին հայոց եկեղեցիներու մէջ և գերեզմանատուներում, զոր այն ժամանակներում զանրում էին եկեղեցիներու բակերում։ Այսօր իսկ բազմաթիւ անգլիացիներու, ռուսներու, Ֆրանսացիներու, իտալացիներու, գերմաններու վրացիներու և այլ քրիստոնեայ ազգութեանց պատկանող տիպլոմատներու, իշխաններու, երեւելիներու գերեզմանները կը տեսնէք Թէհրանի, Իսպահանի, Համատանի, Թաւրիզի Հայոց եկեղեցիներում և կամ դրանց բակերուն մէջ, զոր, ինչպէս ասացինք, միաժամանակ և գերեզմանատուներ էին հին ժամանակներում։

Ցաւալի է նոյնպէս, որ մինչև այսօր իլ Տէրթիմի Ղազարոս կոչուած «քիւրտերը», որոնք հետանօրէն հայատանի, նախարնիկ ժողովուրդներից մէկի Ցեցորդները լինելու են, ինչպիսի յարգալի վերաբերում ունին Հայոց վանքերու և եկեղեցիներու հանդէպ։ Ցաւալի է նոյնպէս, որ Հայաստանի, Կովկասի և Փոքր՝Ասիոյ մէջ մի կարգ հայկական վանքեր ուխտատեղեաց կերպարին հայոց հետ միասին, նաև Քրդեր, Վրացիներ, Թաթարներ, Ցոյներ և Ասորիներ, վերջապէս յայտնի է ամբողջ աչխարհին, որ Պազեստինի մէջ Ասորական, Ղպտիական, և Հապէշական եկեղեցիները հայոց Պատրիարքի իրաւասութեան սահմաններուն մէջ կը գտնուէին, որ Թիւրքիոյ մէջ Ասորական եկեղեցւոյ չներու պաշտպանութեան իրաւունքը՝՝Սուլթանի և Բաբ — Ալիի մօտ, Պոլսոյ Հայոց Պատրիարքին էր պատկանում։

Այս բոլոր իրական փաստերը վկայում են հայաստանեայց եկեղեցւոյ տիեզերական հանգամանքը և նրա ունեցած բարձր հեղինակութիւնը Արեւելքի մէջ։

ԺԹ.

Ընդհանուր պատերազմից յետոյ, Անտանտի տարած յաղթութեան չնորհիւ, Հանգարիոյ մաս եղած Տրանսիլվանիա և Բուկովինա գաւառները անցած են Ռումանիային, որտեղ հին ժամանակներէն ի վեր ապրում էին մօտաւորապէս 70 հազար Լատինադաւան հայեր։

(21) (Շար.)

ՆԱՀԱՏԱԿՆԵՐԸ

I

Ամպրոպների խուռներուն մէջ իր վեհապանծ սեգ կոսարը ծռարած
Մասիս լեռան արծաթաօդոդ բարձունքներից եթէ նայիս, պիտի տեսնես՝
Ծովէ ի ծով երկարող, կարմիր ներկուած մեծ ճանապարհ փռացան։
Այդ ասխարհում իչխում էին ամենակուլ վիճապները ամեհի,
Ապրում էին արիւնռուռ գազանները եւ սոդոմները գեհենաբոց։
Եւ դեռ կանգուն էին կեցած՝ հին-հինաւուրց ժամանակից մնացած
Բազում կուռքեր սուրբեան եւ աստուածներ չարութեան։

II

Արիւնաթաթաւ գանգուածների չարաճճիօրէն կարաւանները,
Զարհուրանքի մանաւանդ մղձաւանջր ներդիրելով,
Ահա տասնամեակ այդ ճամբայով եկան եւ անցան։
Շանթահարող կայծակների փլատակող հարուածներին դէմ խոյացան եւ անցան։
Որոտացող սեւ ամպերի մռրկայոյզ ալիքները եւ փոթորիկ ասխարհաւեր
բազուկներով ճաւարկեցին եւ անցան։

III

Մահազարհուր վտանգներին՝ իբրեւ վահան, կուրծք են տուած,
Հզօրներու գուլումներին կարմիր արեւ դէմ են դրած,
Մթին, խաւար, հազարամեայ չարչարանքի այդ ճամբայով
Հայ ասխարհի բոզոքներու լեռնակուսակ ալիքները
Անվախ-հպարտ տարածած են եւ անցած՝
Կամքեր հպարտ, մարտիրոսներ հալածուած։

IV

Նոր մտքերի ոսկեբերան խոգիչներ եւ մարտիկներ անվեհեր,
Զրկուածների ասխարհին մէջ որպէս փարոս գործեցին,
Խուճապահար ժողովուրդի ներքին ասխարհասպեակ կերպով յուզեցին,
Հուժկու՝յերաց բարձունքներին տեսնուած քափով անեզօրեն զարկեցին,
Բոցավառող կայծերի խուռն արձակելով,
Երկինք-երկիր յոյս փուեցին,
Ամեհ կոզմեր խարոյկներ վառելով,
Հայ բոզոքի մարտագոռոզ տեփորներ հնչեցին՝
Այդ կրակում իրենք եւս գիսակցաբար այրուած եւ անցած,
Կամքեր հպարտ, մարտիրոսներ հալածուած։

V

Ձեմարանեան մարգարէներ ճճնած էին օրհնիճներ պատմական,
Ցայսնաբերած համառարած՝ թուառութեան պատճառները հիմնական։
Եւ գալիքի մասին խօսած, եղելքիր գուշակած,
Երկար դարեր սուգ-ցիւանի, գուլումների ենթարկուած
Ասխատաւոր՝զանգուածներին նոր խօսք ասած,
Նոր գաղափար պատգամած եւ անցած։

VI

Կենաց-մահու որոշիչ կռիւներէ ոյոռում,
Համառարած թուառութեան, ծառապանճի խոր ծոցում,
Ծուխ՝ու բոցի ամպերի մէջ, մեծ ցաւերով երկընցան,
Ծնունդ առան ազատութեան նոր հաւատամք, նոր գաղափար սրբազան։
Սասանեցան հին կարգերը, եւ բարկացան ասուածներ ցիրակալ։
Երկինք-երկիր իրար անցան։
Զարհուրանքով համակուեցան իչխանները բռնակալ,
Բարձրագոռոզ ձայներ լսուեց՝փոթորիկի խորհրդից.—
Կռիւ անխափան եւ կամք անսասան՝
Այդ է ուղին փրկութեան։
Զանգուածները ի դուռն ելան՝ վճռամարտը կարդացին՝
Ծագում առան արիւնահեղ մեծ անցքերը պատմական։
Սկիզբ առած գանգուածային ցաւրժումները յաղթական՝
Զար բռնութեան ամրոցներին գրոհ տուին եւ անցին։

VII

Հորիզոնի մուսապատ խորհրդից մէջ կրակներ վառուեցին,
Անեզակոչ հրամանի ձայներ ընդոստ լսուեցին.—
Մոխիր դարձուցէք ասխարհ բռնութեան,
Ցաւեր թաղեցէք գաներ արհութեան,
Եւ խորտակեցէք կուռքեր չարութեան,
Ցաղք ծածանեցէք Հայոց դրօսք՝ սուրբ ազատութեան...
Ձանապարհ բացէք, գլուխ խոնարհեցէք՝ գալիս են Նրանք.—
Մարեցնողներ ցանցառ ասխարհի արդար իրաւանց,
Ձանապարհ բացէ՛ք, ծագիկներ ցանէ՛ք՝ գալիս են Նրանք.—
Հարուստ ազգերի հաւատքեան նոխազ
Ցանցառած չարչարուած Հայ ժողովուրդի
Նահատակները՝
Մարտիրոսութեան փառքով պսակուած,
Հոգիներ անմահ եւ կամքեր հպարտ։

ՍԻՒՆԻՔ

ԻՆՉԵՐ ՊԻՏԻ ՊԱՏԱՀԻՆ

ՄՕՏԻԿ ԱՊԱԳԱՅԻՆ

ԱՍՏՂԵՐՈՒ ԼԵԶՈՒՆ ԿԸ ԽՕՍԻ...

Աստղագուչակ չէյի Մուհամէտ Ֆալքի, որուն ասկէ առաջ բրած գուշակութիւնները գրած ենք եւ որոնք ցարդ ճչգրտագէտ կատարուած են, ս՛յս անգամ ներկայ տարուան մնացած երկու ամիսներուն չուրջ կ'ընէ հետեւեալ գուշակութիւնները.—

Բնութեան երեւոյթները եւ աստղերու դիրքը կը ցուցնեն որ աչխարհս այս վերջին երկու ամսուան ընթացքին կարեւոր յեղաչրջումներու պիտի ենթարկուի եւ տեղի պիտի ունենան կարեւոր դէպքեր ու փոփոխութիւններ։ Տնտեսական տագնապը պիտի չարունակուի մինչեւ յառաջիկայ տարի։ Եւրոպական կարգ մը երկիրներու մէջ կարգապահութիւնը պիտի խանգարուի եւ ծանրակչիռ դէպքեր պիտի պատահին։ Ծովային զօրաւոր աէրութեանց միջեւ պիտի պատահին ծանր տարակարծութիւններ եւ ատիթ պիտի ստեղծուի վէճերու։ Տէրութեանց պետերը եւ կառավարութիւնները իրարու վերջնագիրներ կու տան եւ սպառնալիքներ կ'ուղղեն։

Աժէն տեղ պատերազմի մը հաւանական յայտարարութեան վախը կը տիրէ։ Եւրոպայի մէջ մեծ թագաւոր մը կը մեռնի։ Համաճարակ հիւանդութիւններ պիտի տարածուին եւ պիտի խլեն մարդկային թէ կենդանական բազմաթիւ կեանքեր։ Կարգ մը պետական բարձր պաչտօնատարներ եւ նախարարներ որպէս զաւեշան կ'ամբաստանուին, եւ անոնցմէ չատեր մահափորձի կ'ենթարկուին։ Աչխարհի ամենամեծ հանրապետութիւնը Սէն Մարէն ուրիշ աէրութեան մը պիտի հպատակի։ Ալպերնիոյ մէջ արիւնոտ դէպքեր պիտի պատահին։ Մահափորձեր եւ սպանութիւններ պիտի բազմանան։ Իտալիան պիտի միջամտէ խաղաղեցնելու համար։

Թիւրքիոյ մէջ բարեկարգութեան աչխատանքները պիտի չարունակուին եւ Թիւրքիան Գալլիանեան երկիրներու հետ կարեւոր համաձայնութիւններ պիտի կնքէ։ Հարուստ մէջ օրթոտոքսներ կը յարձակին։ Պաղեստինի մէջ քաղաքներ աւերակ կը դառնան։

Սիբիրական ժողովուրդը իր յանդիմարներէն մէկուն դէմ պիտի գրգռուի, իր ազգային փափաքներուն հակառակ գործած ըլլալուն համար։ Մահուամբ կը պատժուի նա։ Դաժանկոսի մէջ կեղծ մարդ սրճ մը պիտի ելլէ, բայց չուտով պիտի մեռնի։ Կոզութիւնը հանգարտ պիտի ըլլայ եւ ռուչ անկարգութիւն չպիտի պատահի երկու ամսուայ ընթացքին։ Ազգայնական չարժումը պիտի զօրանայ Սիբիրոյ մէջ։

Եգիպտոսի թագաւորին դէմ թչնամութիւններ տեղի կ'ունենան, սակայն ամբողջ տրթնական աչխարհի գրգռութեան պատճառ կ'ըլլայ այգ չարժումը։ Նոյն չարժումները պիտի պատահին նաեւ Պարսկաստանի մէջ։

Ցորեկի դիները չանկ տրծական անկում կ'ունենան տարւոյն վերջերը։ Ցանքերը լաւ վիճակ մը կ'ունենան եւ երեւոյթները կ'ըլլան յուսատու։ Սակայն Հալէպի մէջ նոյնը հիւանդութիւն մը կը պատահի եւ չատ մահեր կը պատճառէ։

Ցուրտ եւ անձրեւ աստիճ պիտի ըլլան, գիչերը պիտի յորդին եւ ձիւներ պիտի պատճառեն։

ԳԻՍԱԻՈՐ ԱՍՏՂ ՄԸ

ՄԵՐ ԵՐԿՆԱԿԱՄԱՐԻՆ ՎՐԱՑ

ՀԵՏԱՔՐՔԻՐ ԳԻՇԵՐ ՄԸ

Եգիպտոսի դիտարանը կը նախատեսէ որ ամսոյս 13—14ի գիշերը, գիսաւոր աստղ մը պիտի տեսնուի Սիւրիոյ եւ Ս. գիպտոսի երկնակամարին վրայ։

Իսկ ամսոյս 17ին կէս գիշերը, անճախընթաց օրէնքներուն համեմատ բազմաթիւ աստղեր պիտի տարծին հիւսիսին դէպի հարաւ եւ հրավառութեան մը ձեւը պիտի տանին։

Աստղագէտներ կը յայտարարեն որ ցարդ երբէք չէ տեսնուած այս տեղի ունենալիք երեւոյթին տարծումներուն նմանը։

ԺԱՆՏԱԽՏԻ ՆՈՐ ԴԷՊՔ ՄԸ

Երէկ ժանտախտի նոր դէպք մը պատահած է Պէյրութի մէջ։ Վարակեալը իսկոյն փոխադրուած է հիւանդանոց։

Առողջապահական Տնօրէնութիւնը խստոյն կանխազգուշական միջոցներ ձեռնառած է։

ՇՔԵՂ ՏՕՆԱԿԱՏԱՐՈՒԹԻՒՆ

Հ. Յ. Գ. ՕՐՈՒԱՆ

Ցառաջիկայ շաբաթ երեկոյ 12 Նոյեմբերին, ժամը 9ին, ժողովրդային Տան մէջ կը տօնուի Դաշնակցութեան Օրը մեծ պատրաստութեամբ։

Կը նախագահէ Հայր Աբրահամ. կը բանախօսեն Ընկերներ Գ. Իփէկեան՝ եւ Նիկոլ Ադպալեան՝. պիտի ըլլան երգ, արտասանութիւն, նուագ եւ Հայկական պար։

Մամլոյ տակ է եւ շուտով լոյս կը տեսնէ

ՏՕՔԹ. Գ. ԹԱՊՈՒՐԵԱՆԻ

«ԲԵՐԱՆԻ ԱՌՈՂՋԱՊԱՀՈՒԹԻՒՆ»Ը

Մօտ 150 էջ, պատկերազարդ, մաքուր քուղք եւ հոյակապ տպագրութիւն

ՏԷՐ ՄԵԼՔՈՆԵԱՆ ԵՂԲԱՐՔ

ՐԻՒ ԷԼ ՄԹՐԱՆ

ԱԼԷՆՊԻ ԵՒ ՔՕՇ ՓՈՂՈՑՆԵՐՈՒ ՄԷՋ

Մեր Ցամախտողներուն: Ցղացակի կերպասներ, տիւլպիւճներ եւ գանազան իրեզկներ նասած են։

Մեզի չի դիմողներուն: Մէկ անգամ միայն փորձեցէք գործունեակութեամբ պիտի մեկնիք, Ձեր տանուն համար իսկ մեզ նեռ ծանօթացէք։

Մեզ չճանչցողներուն: Մեր վաճառատան կից նոր բացած են Ճաշ եւ Թրիքօթաժի եւ Ժերսէի ճիւղ մը հոն պիտի գտնամ ամեն տեսի բլօվր, ժարէթ, Ցագազ եւ ևն։

Դամասկոսի ժանանճիւղ.— խան Մուրատիէ թիւ 23։

ՀԱՅԱՍՏԱՆԵԱՅՑ ԵԿԵՂԵՑԻՆ

ԱԶԳԱՅԻՆ ՁԱԿԱՏԻՆ ՎՐԱՑ

Գրեց՝ Սիւնիք

Թուլ կամ գլաւ կոչուած փոքրիկ ժողովուրդը հաւանօրէն Խալդերու մնացորդ — չառաւիղն են, որ ապրում են ներկայիս Հայաստանի սահմանակից գաւառի մը մէջ — Վրաստանում։ Եւ նրանց խօսած լեզուն և ունեցած տիպը, ըստ պրոֆէսօր Մարրի վկայութեան, հայկականի աւելի մօտ լինելու պատճառն փաստում է, որ ներկայ հայութիւնը Խալդերի, Հիթիթների և ուրիշ մի չարք ցեղերի խառնուրդից գոյացած ազգ է, զոր իրաւունք ունի իր նախնիքներից մէկն էլ համարելու հինաւուրց ժամանակներում աչխարհակալ Ուրարտացի, Նայիրի, Բիայնի կամ Խալդ անուններով չորքորդուած մեծ ժողովուրդը, որի ահեղ ինքնակալներ Արամէ և Րուսա առանձակ տարիներով զէնքով չափուելին տիեզերասաս Ասորեստանի Սարգոնեան երկրորդ աչխարհակալին հետ։

ԺԱ.

Վրացի ազգայնականները պնդում էին թէ, Վրաստանի մէջ գտնուող քնիկ — տեղացի հայերը հայ չեն այլ Լատինադաւան վրացիներ, որոնք վրացական եկեղեցոյ անկասուելից յետոյ էլ չարունակեցին հաւատարիմ մնալ հայոց Հայրապետութեան, որի խորհրդակովն էլ ի վերջոյ արմենիզացիայի ենթարկուեցին՝ իբր թէ։ Նոյն քանը նրանք ասում էին նաև Վրաստանի հայ — կաթոլիկներու մասին, որ իբր թէ հայեր չեն, այլ կաթոլիկ վրացիներ, որոնք սակայն Հայ — կաթոլիկ եկեղեցոյ սիկոցաւ ենթարկուած են հայացման։ Այդ ասուածներին աւելացնենք նաև Քսենոփոն պատի հեղինակ յոյն պատմիչ զօրավար Ռսէնօֆոնի վկայութիւնը, որ ասում է թէ Թիֆլիսի չրջանին մէջ ապրում էր ժողովուրդ մը՝ հայերին մօտ նմանութեամբ։ Եւ հէնց Ռսէնոֆի ակնարկած այդ ժողովուրդը եղած լինելու է Վրաստանի հայոց նախահայրը, որը Հայ եկեղեցոյ միջոցաւ ձուլուած է հայոց հետ։ Այդպիսով հայ ազգը Վրաստանի մէջ եկաւ չենք կարող համարուիլ, այլ երկրի բնիկ ժողովուրդը՝ եթէ երբէք ազգային — աէրրիտորիալ իրաւանց խնդիրներ յուզուելու լինի։ Ուշադրութեան արժանի երեւոյթ է, որ Վրաստան կոչուած երկրի մայրաքաղաքի — Թիֆլիսի, ինչպէս և Թիֆլիսի ու դրան սահմանակից Գօրիի, Ախալքալաքի և Բորչալուի գաւառների մէջ հայութիւնը մեծամասնութիւն է կազմած միչտ։ Ռուսական աիրապետութեան ժամանակ — 1812 թուին Թիֆլիսի մէջ եղած է 12 հազար բնակիչ, որից 10 հազարը հայեր, իսկ մնացեալը վրացիներ և պարսիկներ։ Ռուսական աիրապետութեան ցարական անբողջ ժամանակաչրջանին էլ, 1812 — 1917, հայերը քաղաքի մեծամասնութիւնն էին կազմում։

Ներկայիս, թէև վերջին ժամանակի վիճակագրական տուեալներ չունինք իմ տրամադրութեան տակ, բայց և հաւանական է, որ այժմ էլ հայերը չարունակում են մեծամասնութիւն կազմել Թիֆլիսի մէջ։

ԺԲ.

Անհերքելի իրողութիւն է, որ Առաջաւոր Ասիոյ մէջ մինչև այսօր էլ Հայաստանեայց եկեղեցւոյ վայելած հեղինակութեան համազօր հեղինակութիւն ունեցող ուրիշ քրիստոնեայ եկեղեցի չկայ՝ յոյս Իսլամ և Քրիստոնեայ մի չորք ժողովուրդներու։

Դեռ մի քանի տարիներ առաջ, Թիւրքական սահմանադրութեան վերահաստատման օրերին էր, որ Մուսուլի Սանջար գաւառում ապրող մօտ երկու հարիւր հազար եզիդիներու Շէյխը — ցեղապետը դիմում ունէր կատարած Կ. Պոլսոյ Հայոց Պատրիարքին և ապա Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսին՝ իր ժողովուրդը Հայաստանեայց եկեղեցոյ գիրկը ընդունելու խնդրանօք։ Այդ դիմումը քաղաքական ինչ ինչ պատճառներով ընթացք չստաց, բայց եզիդիներու ձգտումը դրանով վերջ չ'գտաւ իհարկէ, այլ անհետեւանք։

Տակաւին դար իսկ չկայ, որ Պարսից կայսրութեան սահմաններում Քրիստոնէութեան ներկայացուցիչ էր ճանաչւում միայն հայ եկեղեցին, և որ բոլոր քրիստոնեաները վայելում էին Հայաստանեայց եկեղեցւոյ պաշտպանութիւնը Պարսից արքունիքի և կառավարութեան մօտ, ապա և բոլոր քրիստոնեաները առանց գաւանաբանական խարութեան, ընդունում էին հայոց եկեղեցիներու մէջ և գերեզմանատուներում, զոր այն ժամանակներում զանրում էին եկեղեցիներու բակերում։ Այսօր իսկ բազմաթիւ անգլիացիներու, ռուսներու, Ֆրանսացիներու, իտալացիներու, գերմաններու վրացիներու և այլ քրիստոնեայ ազգութեանց պատկանող տիպլոմատներու, իշխաններու, երեւելիներու գերեզմանները կը տեսնէք Թէհրանի, Իսպահանի, Համատանի, Թաւրիզի Հայոց եկեղեցիներում և կամ դրանց բակերուն մէջ, զոր, ինչպէս ասացինք, միաժամանակ և գերեզմանատուներ էին հին ժամանակներում։

Ցաւալի է նոյնպէս, որ մինչև այսօր իլ Տէրթիմի Ղազարոս կոչուած «քիւրտերը», որոնք հետանօրէն հայատանի, նախարնիկ ժողովուրդներից մէկի Ցեցորդները լինելու են, ինչպիսի յարգալի վերաբերում ունին Հայոց վանքերու և եկեղեցիներու հանդէպ։ Ցաւալի է նոյնպէս, որ Հայաստանի, Կովկասի և Փոքր՝Ասիոյ մէջ մի կարգ հայկական վանքեր ուխտատեղեաց կերպարին հայոց հետ միասին, նաև Քրդեր, Վրացիներ, Թաթարներ, Ցոյներ և Ասորիներ, վերջապէս յայտնի է ամբողջ աչխարհին, որ Պազեստինի մէջ Ասորական, Ղպտիական, և Հապէշական եկեղեցիները հայոց Պատրիարքի իրաւասութեան սահմաններուն մէջ կը գտնուէին, որ Թիւրքիոյ մէջ Ասորական եկեղեցւոյ չներու պաշտպանութեան իրաւունքը՝՝Սուլթանի և Բաբ — Ալիի մօտ, Պոլսոյ Հայոց Պատրիարքին էր պատկանում։

Այս բոլոր իրական փաստերը վկայում են հայաստանեայց եկեղեցւոյ տիեզերական հանգամանքը և նրա ունեցած բարձր հեղինակութիւնը Արեւելքի մէջ։

ԺԹ.

Ընդհանուր պատերազմից յետոյ, Անտանտի տարած յաղթութեան չնորհիւ, Հանգարիոյ մաս եղած Տրանսիլվանիա և Բուկովինա գաւառները անցած են Ռումանիային, որտեղ հին ժամանակներէն ի վեր ապրում էին մօտաւորապէս 70 հազար Լատինադաւան հայեր։

(21) (Շար.)

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

Ֆրանկօ-Անգլիական համաձայնութիւնը
ՀԱՐԻՒՐԱՊԵՏ ԺԻԼՊԷՐ ՖՐԱՆՔՈՅԻ ԴԱՍԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆԸ

Լոնտոն.— Ծանօթ լրագրող եւ վիպասան հարիւրապետ Ժիլպէր Ֆրանքօ դասախօսութիւն մը ըրաւ Ֆրանս. Առեւտր. Սենեակին մէջ Ֆրանքօ—անգլիական համաձայնութեան մասին։

Ան յայտարարեց որ նման համաձայնութիւն մը, զոր ինք կը նկատէ մեծապէս փափաքելի ,ծեռք կը ձգուի միայն կարգ մը թիւրիմացութիւններու ջնջումով եւ կղզիաբնակներու վերաբերումին փոփոխութիւնով։

Առաջարկուած նպատակին հասնելու համար, երկու կառավարութիւնները պէտք է ներշնչուին առեւտր. յայտարարութեան ծեւերէն, որպէսզի կարելի ըլլայ բացայայտօրէն լծուիլ փոխադարձ հասկացողութեան աշխատանքի մը։

Ռաշխաթակի ընտրութենէն յետոյ դահլիճը կը գումարուի այսօր

Պէրլին.— Դահլիճը պիտի գումարուի այսօր քննելու համար ընտրութիւնն. ներչէն յետոյ ստեղծուած կացութիւնը։

Կը կարծուի թէ կուսակցապետերը խորհրդակցութեան պիտի կանչուին յառաջիկայ շաբաթ։

Ըստ սահմանադրութեան կառավարութիւնը պէտք է Ռայխսթակը հրաւիրէ ընտրութեան յաջորդող երեսուն օրերու ընթացքին. հետեւական է որ խորհրդարանը գումարուի դեկտ. 5ին կամ 6ին։

Փոխատուութիւն մը Մանչուքուօյի կառավարութեան

Թոքիո.— Ճաբոնական գլխաւոր գործարանները պարունակող «սէյնտիքա» մը, տրամադիր է կարգ մը պայմաններով եւ 50|0 տոկոսով 30 միլիոն «ենի» փոխատուութիւն մը ընել Մանչուքուօյի նորակազմ պետութեան։

Կը կարծուի թէ սէյնտիքան մտադիր է հրաւիրելու Ֆրանսական գլխաւոր դրամատուներէն մէկը որ մասնակցի այս փոխատուութեան որ պիտի եւրաշխաւորուի թմրիցուցիչներէ գանձուած տուրքերով։

Իտալական դահլիճը հաստատեց ներումի ծրագիրը

Հռոմ.— Ամբողջ մամուլը կ'ընդգծէ մեծ նշանակութիւնը զոր դիւրին կողմէ հաստատուած եւ թագաւորին կողմէ ստորագրուած քաղաքական ներումին, որ ֆաշիստական սարսափին առասպելը ջնջելու բնոյթն ունի։

Իտալիոյ մէջ գոյութիւն ունեցող 1056 քաղաքական դատապարտեալներէն մօտաւորապէս 600 հոգի պիտի ազատուին, 15—20 հազար համայնավարներ եւս որ արգելափակուած կ'ապրին ցարդ, այս ներումով ազատ պիտի արձակուին։

Ամերիկայի Ընտրութիւնը
Պ. Ֆ. ՌՕԶՎԷԼԹԻ ՅԱՂԹԱՆԱԿԸ ՁԱԽՁԱԽԻՉ Է
Պ. Հուվըր կը շնորհաւորէ իր յաղթողը

Նիւ—Եօրք.— Նախագահական ընտրութիւններուն մէջ Պ. Ռոզվէլթի յաղթանակը արդիւնքն է Ամերիկայի տարերքներուն մէջ աննախընթաց եղող քուէարկութեան մը։ Լուրջ խռովութիւններ չպատահեցան, Թէեւ Նիւ—Մեքսիքոյի կառավարութիւնը ստիպուեցաւ պաշարման վիճակ յայտարարել ընտրական չորս շրջանակներու մէջ։

Նախագահ Հուվըր պ. Ռոզվէլթի ղրկեց հետեւեալ հեռագիրը.

«Կը շնորհաւորեմ ձեզ երկրին օգտակար ըլլալու ձեր ունեցած առիթին համար։»

Կացութիւնը Ծայրագոյն Արեւելքի Մէջ
Կանոնաւոր պատերազմ մը 3000 չինացի կամաւորներու եւ ճաբոնական մեծ ուժերու միջեւ

Մուքտէն.— Խարպինի հիւսիս սկին կողմը, Շան—Ջինկ—Բինի մօտ, կանոնաւոր եւ քաուն կռիւներ տեղի կ'ունենան 3000 չինացի կամաւորներու եւ ճաբոնական մեծ ուժերու միջեւ։ Ճաբոնցիները մեծ ուժեր ստացեր են Խարպինէն։

Շան—Ջինկ—Բիւ եւ շրջակայքի գիւղերը ամբողջութեամբ կողոպտուած են եւ հրդեհուած։

Ճաֆար փաշա նշանակուած է Լոնտոնի դեսպան եւ Իրաքի ներկայացուցիչ Ազգ. Դաշնակցութեան մօտ

Գաղտատ.— Ճաֆար փաշա այսօր նշանակուեցաւ Լոնտոնի դեսպան եւ Իրաքի ներկայացուցիչ Ազգ. Դաշնակցութեան մօտ։

ՖՐԱՆՔՕ ԹՐՔԱԿԱՆ ՀԱՄԱՁԱՅՆՈՒԹԻՒՆ
Անկարայի Ժողովը շնորհակալութիւն կը յայտնէ Ֆրանսական Խորհրդարանին

Սթանպուլ.— Անկարայի Ազգ. մեծ ժողովը ընդհանուր խանդավառութեան մէջ և կառավարութեան ջանդագիութեամբ կը քուէարկէ բանաձև մը, որով շնորհակալութիւն կը յայտնէ Ֆրանսայի Թուրքիոյ Ազգ. Դաշնակցութեան մէջ մանելուն առիթով արտայայտուած շնորհաւորութեան համար։

Վէնիզէլոս Ցալցարիսի դէմ
Աթէնք.— Պատերազմ. Նախարար պ. Քոնտիլիս խնդրեց որ ընդդիմադիր կողմը որոշ կերպով ներկայացնէ իր մտադրութիւնները կառավարութեան հանդէպ։

Աթէնք.— Պ. Վէնիզէլոս, պատասխանելով պ. Քոնտիլիսի կողմէ յայտնուած փափաքին, պարզելով ընդդիմադիրներու դիրքը կառավարութեան հանդէպ, յայտարարեց որ առաւելագոյն պարագային կրնայ թելադրել որ գոյութիւն ունենայ Ցալցարիսի դահլիճը։

Աթէնք.— Հաւանական կը նկատուի Ցալցարիսի դահլիճին անկումը։

Պ. ՎՈՆ ՓԱՓԷՆ ԿԸ ԽՕՍԻ
Վերապրի եւ Լոզարնօյի դաշնագիրներուն եւ Ֆրանսայի յատակագծին մասին

Պէրլին.— Օտար մամուլին տրուած ճաշկերոյթի մը ընթացքին, Պ. վոն Փափէն արտասանեց ճառ մը, որով փափաքեցաւ տեսնել ազգային կառավարութեան մը ծնունդը, յայտարարելով մէկեղ որ ինք, հաւատարիմ իր որդեգրած քաղաքական ուղղութեան, իշխանութեան գլուխը պիտի մնայ։

Հաստատելով որ Վերսայլի դաշնագիրը կը պարունակէ վերաքննութեան ենթարկուելու հնարաւորութիւն մը, որով կարելի է ուժին տեղ գործածել բոլորին կողմէ ընդունուած լուծումներ, ան մասնաւորաբար անդրադարձաւ Լոզարնոյի քաղաքականութեան հանդէպ։

Ան ճանչցաւ նաև մեծ յառաջդիմութիւնը զոր Ֆրանսական յատակագիծը կը բերէ վճռաբեկութեան ճամբուն վրայ, ընդունելով միաձև զինուորական կազմակերպութիւններու և զէնքերու սկզբունքը Եւրոպայի ցամաքային երկիրներու համար։

50,000 Դեմոկրատներ ցոյցեր կը կազմակերպեն
ԼԱՀԷՅԻ ՄԷՋ

Լահէյ.— Արմատական Դէմոկրատ կուսակցութեան պատկանող 50000 ընկերվարականներ մեծ ցոյցեր կազմակերպեցին կառավարութեան ընդհանուր քաղաքականութեան դէմ և ի նպաստ զինաթափութեան և հանրային չինութիւններու ընկերվարականացումին։

ՏԵՂԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՀԱՄԱՅՆԱՎԱՐՆԵՐՈՒ ՇԱՐԺՈՒՄՆԵՐԸ
ՊԱՏԻԺՆԵՐԸ ՊԻՏԻ ԽՕՏԱՆԱՆ ՆՈՐ „ ՁԵՐԲԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Հինգ օր անցաւ Ռուսական համայնավարական ցօնին տարեդարձին ասդին։ Այլեւս ոչխարին բոլոր կոդմերն ալ համայնավարները խաղադրեցան եւ մոռցուեցան տարեդարձի ցոյցերն ու դասերը։ Սակայն Պէյրութի մէջ ցարդ խաղադրութիւնը չհաստատուեցաւ. համայնավարները, ձախողելէ վերջ երկու օրերուն օրուան իրենց ծրագրին մէջ, դեռ կը օրուընկակեն նոր խառնակութիւններ յառաջացնելու։

Ցալիլ Պէյքաթի եւ Արթին Մասօեանի ձերբակալումէն վերջ, ոստիկանութիւնը կը կարծէր որ այլեւս առջեւը առնուած է ամէն հաւանական ցոյցին ու անկարգութեան։ Սակայն հակառակ պատահեցաւ։

Պէյրութի համայնավարները առջի օր, մար Իլիաս բաղին մէջ, Ռէֆիֆ Ձօրճի բրնակարանը կը հաւաքուին ժողովի համար։ Հոն կարգ մը որոշումներ կուտան։ Հեռանալու ատեն բուղիկներ կը հանեն եւ կը սկսին ցրուել։ Դադօնի ոստիկան ներ ետեւէնէն գացին այդ բուղիկներէն։ Բայց այդ համայնավարները ետեւէնէն գործաւորներ հրաւիրեցին ցոյցի մը։ Երեկոյեան երբ ետեւէնէն ոստիկանները հասան, ետեւէնէն գործաւորները կը վերադառնային իրենց բնակարաններ, անոնց խառնուեցան տասը համայնավարներ եւ սկսան ցրուել բուղիկներ. իսկ ուրիշ համայնավար մ'ալ կարմիր դրօշակ մը պարզեց անոնց առջեւէն։

Ոստիկաններ տեսնելով զարմացան այսքան յանդուգն ձեռնարկի մը եւ խնդոյն կրցան երեւան հանել խաղը, ձերբակալելով համայնավարներ։

«Զօզագ Պլաժ»ի մէջ, Սասին Շապան անուն տեղացի մը բուղիկներ կը ցրուէր, երբ օձիքը ձեռ ցուաւ։

Ձահլէի մէջ եւս ցրուած են համայնավարական բուղիկներ եւ ձերբակալուած են հոն մը կասկածելիներ։ Նմանապէս Մասլախի մէջ երկաթուղիի գործաւորներուն ցրուած են բուղիկներ։

Լուգրոզ մը, երեկ, տեսակցութեան մը ընթացքին, Ֆրանսայի դասալր Պ. Մորլաֆի հարցուցած է թէ ինչո՞ւ կը օտացան համայնավարներ։ Ան պատասխանած է.

— Համայնավարներու համար մեր պատժոյ գիրքին տարադրութիւնները օտացմեզմ պատիժներ կը սահմանեն, այդ պատճառաւ անոնք յանդգնութիւն կը ցուցնեն։ Ասկէ վերջ տարբեր պիտի ըլլայ սակայն ոչ'ոչխարներ փոփոխութեան են բարկել այդ օրէնքը, այլապէս կարելի չըլլար այս ցոյցերն ու անկարգութիւնները արգիլել։

ՆԱՄԱԿԱՏՈՒՆ ՄԸ ՊՈՒՐՃԻ ՄԷՋ
8 ՀՈԳԻ ԲՈՒՆԱԻՈՐՈՒԱԾ ԱՅԾԻ ՄԻՍԷ

Ճիպլլի մէջ ութը հոգի քուճաւորուած են այծի աւուած միս ուտելով. Թունաւորեալներէն մէկը մեռած է. իսկ մնացորդ Թուպլա Զախիաճ ձերբակալուած։

ՄՕՆՕՓՕԼԻ ԴՐՕՒԹԻՒՆԸ
ԿԸ ՀԱՍՏԱՏՈՒԻ ՍԻՒՐԻՈՅ ԵՒ ԱԼԱՒԻԵՆԵՐՈՒ ՄԷՋ

Սիւրիոյ եւ Ալաւիեներու կառավարութիւնները վերջնականապէս որոշած են մօնօփօլի դրութեան վերահաստատումը։ Ալաւիեներու կառավարիչ Պր. Շօվլէր, տեղւոյն երեսփոխանական ժողովին մէջ երկար ճառ մը խօսելով բացատրած է մօնօփօլի օգտակարութիւնը պետական գանձին եւ եզրակացուցած է որ օր ապագ պէտք է սկսի այդ դրութեան վերակրսումը։

Կը կարծուի որ Լիբանանի մէջ ալ պիտի հաստատուի մօնօփօլի դրութիւնը։ Քանի մը ընկերութիւններ տեղւոյն ծխախոտագործներու ծուխեր ծխելու համար են եւ իրենց միջեւ սկսած բուռն մրցակցութիւն մը։

ՕՄԱՐ ՊՂՅ ՏԱՈՒՔԻ ԱՐԺԷՔԱՒՈՐ ՆՈՒԻՐԱՏՈՒՈՒԹԻՒՆԸ

Պէյրութի Առեւտրական Սենեակի եւ իսլամ բարեգործական միութեան ճախագահ Օմար պէյ Տաուք բրած է բարեգործութիւն մը, որ օտս հազուադէպ է այս երկրին մէջ։

Արդարեւ ան ծուիրած է իր ճախագահած միութեան երեսուն հազար ֆունակուսի կանգուններ հող մը, 500000 Ֆրանկի արժէքով, Խաղահեղ դուրս գերեզմանոց մը օթելով Խաղահի մէջի բոլոր իսլամ գերեզմանոցները վերցնելու համար։ Այսպէսով Պաօթայի իսլամ գերեզմանոցին վրայ պիտի կառուցուին օթելներ եւ անոնց հասոյթը պիտի գործածուի կրթական ձեռնարկներու։

ԱԻԱԶԱԿԱԽՈՒՄԲ ՄԸ ՀԷՐՄԵԼԻ ՇՐՋԱՆԻՆ ՄԷՋ

Երէկ ժանտարմերիի հրամանատարութեան եկող հեռագիր մը կը հաստատի որ Հէրմէլի օրջանին մէջ աւազակախումբ մը տեսնուած է։

Այս լուրը իրարանցում յառաջացուց, որովհետեւ այդ օրջաններ լեռնային ճաւիկ դիրեր ունին եւ ճամբաներն ալ աւուած են։ Հասկցուած է որ Հէրմելի բնակիչներէն 25 տարեկան երիտասարդ մը կողոպտած եւ սպաննած են անոնք եւ յարձակում գործած կարգ մը գիւղերու վրայ։

Ժանտարմաներ որոնք հետապնդումի սկսած էին, բախում ունեցան աւազակներու հետ։ Նոր ուժեր ղրկուած են խնդոյն օրջաններ։

ՀԱՅ ԱՌԱՋԻՆ ՊԱՏՐԻԱՐՔԻՆ ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆԸ

Վերի խորագրին ներքեւ *Լա Սիրի* կը գրէ, հետեւեալ աննիծդ լուրը.—

Հայ Պատրիարք Ն. Ս. Վեհափառ Սահակ Բ. օտսով պիտի հեռանայ Ձիւնիի իր բնակարանէն Փարիզ երթալու համար։ Ցետոյ ան պիտի մեկնի Հայաստան, միւս բոլոր հայ պատրիարքներուն հետ առաջին պատրիարքին ընտրութեան մասնակցելու համար։

ՀԵՌԱՁԱՅՆԱՅԻՆ ԳՈՐԾԻՔՆԵՐՈՒ ՓՈՓՈԽՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱՐ

Նախագահական հրամանագրով մը 2000 Սիւրիական ոսկի յատկացուած է կառավարական հատատուքիւններուն մէջ գործածուած հետաձգային ցիւթերու եւ գործիքներու փոփոխութեան համար։

ՓԷՅՍԱԼ ԹԱԳԱՒՈՐԸ
ԱՇԽԱՐՀԻ ՎԵՀԱՊԵՏՆԵՐՈՒ ԱՄԵՆԷՆ ԱՂՔԱՏՆ Է ԵՂԵՐ

Ֆէյսալ թագաւոր, որ խանդավառ ցոյցերու առարկայ դարձաւ վերջերս Իրաքի Ազգերու Դատակցութեան մէջ ընդունուելուն հետեւանքով, ոչխարհի վեհապետներու ամենատաքսաճ է եղեր։

Իր անձնական հարստութեամբ գնած է Պագտատի օրջականերուն մէջ կարգ մը հողեր, որոնց վրայ ամէն տարի կը ծախսէ անհագին գումարներ առանց սակայն օտի մը ընելու։

Իր սեպհական ամսաթոշակը որ տեղատարեվելի գումար մը չէ — 4000 Սթերլին— հազիւ թէ կը բաւէ իր առօրեայ ծախերուն։

Ամէն ամիս հազար Սթերլին կը ծախսէ իր պատճառներուն։ Հազար Սթերլին ալ կը տրամադրէ բարեսիրական հաստատութիւններու, հանրային բնոյթ ունեցող ձեռնարկներու եւ օրէ որ աւելցող *մեծապատիւ մատրաղականներու բաներին*։

ԽՈՐՀՐԴԱՒՈՐ ՈՃԻՐ ՄԸ

Անցեալ չորեքշաբթի գիշեր, Հաստիքի բնակիչներէն Պատրաստ Միխայէլ Տիպ ըսպանուած գտնուած է իր տանը մօտ։

Ոճիրին տարժառիթը տակաւին անծանօթ կը մնայ։

ԲՐԻՒՕԼԻԻ ՆԱԻԱՀԱՆԳԻՍՏԻՆ ԳՈՐԾՈՒՆԷՈՒԹԻՒՆԸ

Ներկայ տարուայ Հոկտեմբեր ամսուան մէջ Բրիւօլիի նաւահանգիստը լաւ գործունէութիւն ունեցած է բաղդատմամբ նախորդ ամիսներուն։

80,049 ծանրոցութեամբ 40 տոգեանոցներ եւ 90 առագաստանաւեր մտեր են նաւահանգիստը։

ՄԵՐ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ՓՈԽԱՆԱԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ՖՐԱՆՍԱՅԻ ՀԵՏ

1932 տարուայ առաջին իսը ամիսներուն, հովանաւորեալ երկիրներ Ֆրանսային ներմուծած են 103,680,000 Ֆրանկի ապրանք։ Անցեալ տարուայ այս միեւնոյն ժամանակամիջոցին մէջ Ֆրանսա կրցած էր ծախել միայն 68,000 Ֆրանկի ապրանք։

Այս նոյն ժամանակամիջոցներուն մէջ մեր արտածումները դէպի հովանաւոր իսխանութիւնը եղած են 1931ին 33,349,000 Ֆրանկ, իսկ 1932ին, 21,224,000։

ՓՈԽԱՏՈՒՈՒԹԻՒՆ ՍԻՒՐԻՈՅ ԵՐԿՐԱԳՈՐԾՈՂՆԵՐՈՒՆ

Իր անցեալ երկուօրեքիի նիստին մէջ Սիւրիոյ երեսփոխանական ժողովը հաստատեց կառավարութեան այն նախագիծը, որով 500000 Սիւրիական ոսկիի գումար մը 5 տոս 100 տոկոսով փոխ կը տրուի Սիւրիացի երկրագործներուն։

ԽՈՐՀՐԴԱՒՈՐ ՈՃԻՐ ՄԸ

Անցեալ չորեքշաբթի գիշեր, Հաստիքի բնակիչներէն Պատրաստ Միխայէլ Տիպ ըսպանուած գտնուած է իր տանը մօտ։

Ոճիրին տարժառիթը տակաւին անծանօթ կը մնայ։

ԲՐԻՒՕԼԻԻ ՆԱԻԱՀԱՆԳԻՍՏԻՆ ԳՈՐԾՈՒՆԷՈՒԹԻՒՆԸ

Ներկայ տարուայ Հոկտեմբեր ամսուան մէջ Բրիւօլիի նաւահանգիստը լաւ գործունէութիւն ունեցած է բաղդատմամբ նախորդ ամիսներուն։

80,049 ծանրոցութեամբ 40 տոգեանոցներ եւ 90 առագաստանաւեր մտեր են նաւահանգիստը։

Հ. Մ. Ը. Մ.

Ծառայիկայ կիրակի 13 Նոյ. 1932, կէս օրէ առաջ ժամը 10ին, Միութեանս ակումբին մէջ տեղի պիտի ունենայ, ներկայ օրջանի առաջին դասախօսութիւնը։

Պիտի խօսի Միութեանս պատուակալ նախագահ Տիար Գ. Իփեկեան.

Կը հրաւիրուին բոլոր անդամները եւ Միութեանս համակիր երիտասարդները։

ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

Ց. Գ—. Դասախօսութենէն յետոյ տեղի ունենալիք կարեւոր խորհրդակցութեան մը առիթ բոլոր անդամներու ներկայութիւնը պատուաւորիչ է։

ԱԱԿՍ.ՐՍՆ ՊԼԷՐՈՒԹԻ

11 ՆՈԵՄԲԵՐ 1932	Ս. Գ.
Եգիպտկ. բրպադրմ.	429.50
Անգլկն. »	419
Տօլար »	126.50
Թրեական »	59.50
Գաճ_Սթըմաճ	138
Իտալական Լիր 100	650
Ուննական Տրախմ 100	60
Անգլկ. ոսկի	608
Ֆրանս. »	484
Օսման. »	549
Արծաթ մէճիտ	22
Երեսի Ֆօնս. Ա. Ֆբ.	630
» » Բ. »	316
» » Գ. »	301

Սէֆերեան եզբարք Բիւ Ֆօս Թէլէֆօն՝ Հ-19

Կարդացէք և Տարածեցէք
«ԱԶԴԱԿ»Ը

ՓԱՐԻԶ.— Սենեակային բնագիտ Ֆրանց. Ֆրանցիի յորելեանը տօնուելիքս։

Միս Գօրնիի սիրտը թէպէտ իզապէլ այդ բառերը կատարեալ անկեղծութեամբ և բարեսրտութեամբ արտասանած էր, սակայն իր դէպ վերաբերմունքներն ու խօսուածքները աչքին առջև բերելով, ան ծռեցաւ իզապէլին վրայ և ըսաւ.

— Իզապէլ, քու փախչելուդ ես առիթ տուի՞, պատճառ եղա՞յ.

— Ոչ, թէպէտ ձեզի հետ երջանիկ չէի, բայց դուք ուղղակի պատճառ չեղաք երթալուս, ներչէ ինծի Գօրնէլիա... ներչէ ինծի...

Գօրնէլիա ներսէն փափաք Ատծոյն լսելով պատասխանեց.

— Դուն ներչէ ինծի Իզապէլ, ես կրնայի քու կեանդ աւելի երջանիկ ընել, երանի՛ թէ ընէի, այն օրէն ի վեր չատ զղջացած եմ.

Իզապէլ Գօրնելիայի ձեռքէն բռնելով աղաչեց.

— Ա՛հ, կուզեմ Հարլայը տեսնել վերջին անգամ տեսնել... Ձօյսէն խնդրեցի, սակայն չի կանչեց, մի այն վայրկեան մը տեսնեմ զայն որ ներողութիւն խնդրեմ, ահա ես կը մեռնիմ, մօտ է մահս, ի՞նչ վնաս կրնայ ունենալ, գոնէ ուրախ ու հանգիստ մեռնիմ.

Միս Հարլայը ինչ նկատումներով անոր այս փափաքը չարմար տեսաւ չենք գիտեր, կարելի է մահուան անկողնին մէջ արտայայտուած փափաք մը չմերժելու համար։ Գօրնէլի դուռը գնաց և վարը Ձօյսը տեսաւ գոգնոցով երեսը ծածկած.

— Ձօյս, երբէ՞ն իվեր գիտէիր դուն որ այդպէս է.

— Հրդեհի օրէն իվեր, երեսը բաց էր, տեսայ և ճանչցայ, սակայն վերջը անոր ոդին էր կարծեցի, այն օրէն իվեր ես ինքս ալ ոգիի մը պէս եղած էի.

— Ինա պարոնը հոս կանչէ, հրամայեց Գօրնէլիա.

— Ամէն, անոր խօսիլ կըլլա՞յ, ինչպէ՞ս կրնայ տեսնել զայն.

— Ինչպէ՞ս է տիկին վիճ, Ձօյս, հարցուց Հարլայը.

— Շատ գէշ վիճակի մէջ է, պարոն.

— Շատ գէ՞շ...

— Այո, վախնամ մեռնելու վրայ է, չեմ կարծեր որ մինչև առտու ապրի.

— Զարմանալի է իսկապէս, ինչ եղաւ այս խեղճ կը Նոջ, տօքթ, Մարթինը կանչեցի՞ք.

— Ոչ, անօգուտ է պարոն.

— Ի՞նչ ըսել է, մեռնելու վրայ եղող մէկու մը հանդէպ այս ձև՞ վերաբերում ցոյց կուտան, կը հանդուրժուի՞ որ առանց դարմանուելի մեռնի, եթէ այդպէս ծանր է, հիմայ հեռագիր մը զարնեմ, անգամ մը ես տեսնեմ զինք, անկէ վերջ կը կարգադրեմ.

Երբ այսպէս ըսելով դէպի դուռ կը յառաջանար Հարլայը, Ձօյս բոլորովին չուարելով անոր առջեւ դուռը գոցեց և ըսաւ.

— Կ'աղաչեմ պարոն, բայց, բայց... չիտակ չէ... մի երթաք, անոր սենեակը մի մտնէք.

Մր. Հարլայը կարծելով որ Ձօյս խելքը կորսնցուցած է, ըսաւ անոր.

— Ինչո՞ւ չերթամ աղջիկ, ի՞նչ կ'ըլլայ քեզի, ի՞նչ կայ

— Միսիս Հարլայը չուզեր և գոհ չի մնար ձեր ներս մտնելէն.

Հարլայը աւելի զարմացմամբ նայելով.

— Այս օրեր տարօրինակ բաներ կ'ստեղծես դուն Ձօյս, Միսիս Հարլայը հոս չէ, ո՞վ պիտի տեսնէ և ինչո՞ւ պիտի բարկանայ ան. տանս մէջ կին մը կը մեռնի և ես լուր չունենամ, ի՞նչ ամօթ և ի՞նչ անխըղճութիւն, Ձօյս դուն կ'երևի խելքդ կորսնցուցած ես, գնա տիկինը պատրաստէ, ճաշէն վերջ պիտի գամ և պիտի տեսնեմ զինք անպայման.

Բացառիկ Դիւրութիւններ եւ Պայմաններ

ԸՆՏԱՆԻՔՆԵՐՈՒ, ԴՊՐՈՑԱԿԱՆՆԵՐՈՒ, ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑՆԵՐՈՒ

Առողջ մնալու համար հանգիստ մահճակալ մը ունենալու է՝ հանգիստ կարենալ ճնճալու համար։

Ֆինլանտական մահճակալներու մեծագոյն գործարանին մեր ըզգեցուկ ներկայացուցիչի հանգամանքով Ձեզ կ'ընծայենք առիթը անկէ օգտուելու համար։

Քսան տարի եւ աւելի դիմացայր կ'երաշխաւորենք, ըսկոյզի ճմռնող փայտի մր ծիւնուած սոյն մահճակալներ օրուան ճոխոյքն են, կը ծալուին, *բերել, զբաւոր զսպանակով*, եւ ամէն բանի յարմարող։

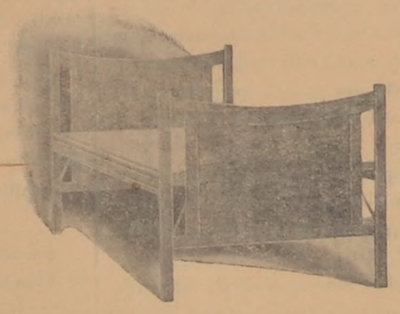

ԳԻՆ ՁԷՆ 10 Ս. ՈՍԿԻ

—o—

ՎՃԱՐՈՒՄ՝ 3 ՄԱՍՆԱՎՃԱՐՈՎ

—o—

50|0 գեղչ վերոյիշեալ գնե-
րուն վրայ, այն
ընթերցողներուն որոնք
ներկայ յայտարարութեամբ
կը ներկայանան մեզի

—o—

Ցիկին, աճուրդ ճոխածէն զուկիդ համար պիտի ունես ունենալ լաւագոյն մահճակալը, *վերջին ծայր ներկայանալի ապիտակ գոյնով, նիքէլի մեքենական վերելակով, երեխան վար իյնալէ արգիլող, եւ պատրաստուած գետակաճ մեքօսով,* **Ձեր զուկիճ կատարեալ հանգիստը ապահովող, այն մահճակալները** *բոլորովին նորոյթ մըն են* **Սիւրիոյ համար** *եւ մինչեւ մեր քով կրնաք գտնել։*

ԳԻՆ ՁԷՆ 10 Ս. ՈՍԿԻ

—o—

ՎՃԱՐՈՒՄ՝ 3 ՄԱՍՆԱՎՃԱՐՈՎ

—o—

50|0 գեղչ վերոյիշեալ գներուն
վրայ միմիայն
ընթերցողներուն համար։

—o—

Նոյն իսկ եթէ գներու միտ այ չու-
նիք այցելեցէք մեզ եւ տեսէք այն
ինչ որ կ'առաջարկենք Ձեզ,
ուրիշ մը գներէ առաջ։

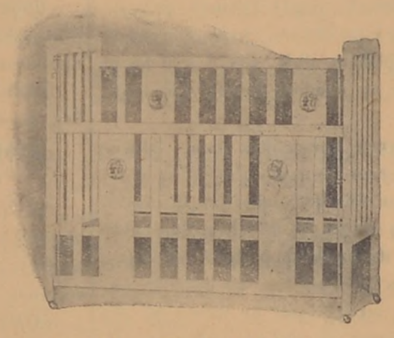

O. Y. EKWALL. A. B. (Finland)ի

Սիւրիոյ, Լիբանանի եւ Իրագի ընդհ. ներկայացուցիչ

Ե. ՔԷՇԻՇԵԱՆ, Khan-Chouny, Պաճօ ետ Իսմաիլ ճիշդ հեռի կողմը։

ՀՐԱՇԱԳՈՐԾ ՄԱՐԴԻՐ

ԷԼ ՀԱՁ ՍՈՒՀԱՍԷՏ ՊԷՏ ԷԼ ՖԷԼԷՔԻ

Փութացէք առնելու անոր կարծիքը ձեր բոլոր փափաքներուն համար։ Ան կը հանդուրժէ ձեզ բոլոր չուարած եւ ապրելուած մազերը եւ կը վերադարձնէ անոնց փափաքածները։ Կ'ինչէ բոլոր ոգիներուն. հրաշագործով կը կարդայ ժարդուն մտածումները. ձեռքի գծերէն կը կարդայ ժարդուն անցած, ներկայ եւ ապագայ կեանքը. կրնայ հասկնալ ամուսնութեան, ճաշակութեան, սիրոյ, առեւտուրի, քննութեանց եւ այլն բոլոր գաղտնիքները։ Այս բոլորը կը ցուցնէ մարդուն, կարծես թէ գրուած ըլլան թուղթի մը վրայ։ Կնոջ եւ ամուսնոյն միջեւ եղած դժուարութիւնները ու տարաձայնութիւնները կը լուծէ Աստուծոյ Սուրբ անուններովը եւ Ամերիկան եւ Եւրոպական պրահականներու փորձառութիւնները օգտագործելով։

Տխուր եղողներուն ուրախութիւն և հանգիստ կը պատճառէ. ջղային և մտային հիւանդութիւնները կը դարմանէ։ Այս բոլորը մեծ յաջողութեամբ կը կատարէ։ Փորձը ամենամեծ փաստն է. անգամ մը այցելել բաւական պիտի ըլլայ։

ՀԱՍՑԷ.— Գիւղուբ, Հանդէմ Ղամի փողոցի արեւմուտքը, Տրաճօ-կաճ ճիւանդացոցիճ մօտ, թիւ 9 բնակարանը։

ԱԶԴԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

Ա.— Անոնք որ կուգան, իրենց մտքը պէտք է գրեն թուղթի մը վրայ և պէտք է պահեն.

Բ.— 1000 ոսկի կուտայ ան, եթէ չի կարենայ ճշդապէս գիտնալ **ՆՊԱԿԱՅԻ** *մտքը, գրուած արաբերէն յիշատով մտքերը չխառնելու համար հարցուփի միջոցին.*

Գ.— *Եթէ նամակներու մէջ ամփոփուած չըլլայ երկու ոսկի, պատասխան չի տրուիր։*

ՋԱՎՋԱՎԱՁԵԱՆ ՄԱՐԻՉՆԵՐ

ՏԵՂԱԿԱՆ ԳՈՐԾ

Ջավզավաձեան եղբայրներու հրդեհի մարիչները, շինուած պղինձով ապահովուած են 20 ֆիլորաս ճնշումի մը համար։

Անոնք արձանագրուած են քաղաքապետութեան անօրէնութեան մօտ և ճանչցուած Ֆրանսական բէմիք ճանճախուփի կողմէ։

Այս մարիչները այնքան ներկայանալի են որքան եւրոպականները։ Գիները չատ ծայրայեղօրէն աժան ու արդիւնքը գրեթէ վայրկեանական է։

ՏՕՔԹ. ԳԷՈՐԳ ԿԷՐԿԷԶԱՆ

Վկայեալ Laurêat ճակիճ Interne եւ այժմ մնալուն *ՄԱՆԱԳԷՏ* բժիշկ Ֆրանսական հիւանդանոցի *ԱԳԱՒ, ԳՓԻ, ԿՈՒՐԴԻ, ԱԿԱՆՋԻ և ԳԱԼԱՏԱ*-ի հիւանդութիւններու բաժնին։

Հիւանդ կ'ընդունի կեսէ մինչ 3-ը

իր գինեփուն մէջ rue de Damas, No. 115

Հիւանդներ ուղղակի հիւանդանոց կ'ընդունուին իր կողմէ տրուած մուտքի թղթակներով։

Ազգատ հիւանդներու ձրի դարմանում, ամէն օր կէսօրէ առաջ մինչեւ ժամը 10—12. հիւանդանոցի դարմանատան մէջ։

ԳԱՒՐԻԷԼ Ֆ. ԹԷՐԶԵԱՆ

(ԱԼԵՔՍԱՆԴՐԻԱՅԷՆ ՎԱՐԺԱՏՈՒՆ)

Հիմնուած 1921 ին Գահիրէ

Ինս դիւրաւոյնի պայմաններով կը կատարեմ ամէն կարգի էլեֆրագործի գործեր եւ ցրագին գիւղերու (Intsallation), ինչպես նաեւ մօքեր եւ ամէն տեսակ էլեֆմօթոր։

Վաճառասուն կ'ասպաճեմ նաեւ բոլոր էլեֆրագործիքներու ճոխ պաշար մը, ինչպես՝ մօթորներ, ճոխ եւ ամէն տեսակ էլեֆրա-ճոխ մանց. Վաճառասուն Philips եւ Lux էլեֆր.՝ լամպերու եւ ամէն տեսակ էլեֆրական պիտոյքներու։

Վճարման պայմաններ։

Հասցէ — Վ. Ուզունճեանի գրասենեակին կից Պուրճ. B. P. 491

Դուն գիտես որ ՍՓԱՆՏԱՐՏի կօշիկները լաւագոյններն ու ժամանագոյններն են.

ԿԵԴՐՈՆՇՏԵՂԻ՝ ՆԱՃԱՐ ԵՂԲԱՐՔՆԵՐՈՒ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ

Հնական է որ դարագրական պետերդ գնորդները համար առնեցաղ տեսակներ կը ներկայացնեն։

VALDA

ԵՐԳԻՉՆԵՐԸ
ԲԱՐՄԱՍԱՁՆԵՐԸ ԵՒ
ՍԲՕՌԻ ԱՄԱՔԷՕՌՆԵՐԸ
ՓՈՐՁԵԼՈՒ ԵՆ ՄԻԱՅՆ
—ԲԱՍԹԻԼ ՎԱԼՏԱ— ՆԵՐԸ
ՍՈՑՆ ԲԱՍԹԻԼՆԵՐԸ ԽԻՍՏ ԱԶԴԵՑԻԿ ԵՆ ԵՒ
ԿԸ ԳՏՆՈՒԻՆ ԲՈԼՈՐ ԴԵՂԱՐԱՆՆԵՐՈՒ
ԵՒ ՏՐՕԿԻՒՆԵՐՈՒ ՄԷՋ
Պահանջեցէ՛ք **ՎԱԼՏԱ** անունը կրող տուփերը

Ներկայացուցիչ՝ ՍԱԻՏԱ Եղբարք
Փոսթարկղ թիւ 445
ՊԷՅՐՈՒԹ

Կարի եւ Ձեւագիտութեան Դասընթացք

Տիկին ՄԱՌԻ ԵՐԱՄԵԱՆ

ՎԿԱՅԱԾԵԱԼ ԴԵՐՁԱԿՈՒՀԻ

ԲԱՐԻՋԷՆ ԵՒ ՎԱՃԻՆԿԹՕՆԷՆ

Կարի եւ ձեւագիտութեան մասնագիտուհի, Տիկին Մառի Երամեան կը վերադառնայ իր արհեստանոցը. Մեծ Սեւայի դիմացը Նո. 78 տան երկրորդ արկը։

Երեք ամսուան միջոցին կը սորվեցնէ ամենավերջին ճոխածեւութեամբ, կար եւ ձեւագիտութիւն իր բոլոր բաղադրիչներով եւ արդիական մեթոդներով, Droit-fils մեթոտով։ Իր աշակերտուհիները կ'օժտեն Բարիզի ազգային Académie Daydou վկայականով։

Տոկուն շինուածք, վաչելուչ տեսք
Հնչուն եւ բնական ձայն
Ահա յատկանիշներ՝

ՈՐՈՆՑՄԱՄԲ ԿԸ ՁԱՏՈՐՈՇՈՒԻՆ

ԱՓՕԼԼՕ ՖՕՆՕՆԵՐԸ

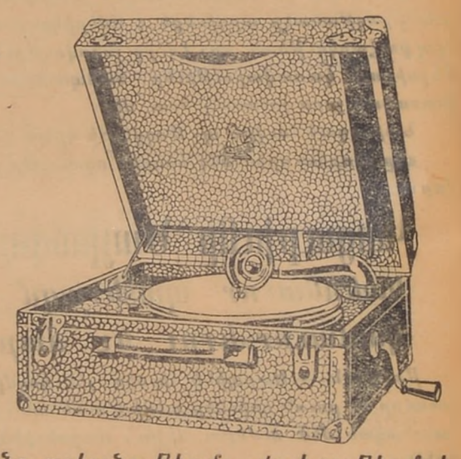

Հրապարակի վրայ գըտնուղ բոլոր մարքանեռու հետ կը մրցին Աբօլլօ ֆոնօները։ Մանաւանդ վերջին նոր մօտէլները, որոնք հասած են արդէն, անգերազանցելի են իրենց ուշադրութեամբ, վայելչութեամբ և ժամչելի գիներով։

APOLLO GRAMOPHONE Co. Ltd

(of London)

ԱՓՕԼԼՕ ՖՕՆՕՆԵՐՈՒ ԹՈՒՔԱԻՈՐԸ ԼԻ

Կատարեալ համոզում գոյացնելու համար՝ աճգամ մը այցելեցէք

MAISON APOLLO, Rue de la Poste, BEYROUTH

Փորգագիծ եւ բօնսօ՝ ամէն ձեւի, անվիճելի ուշադրութիւններ դիւրամատչելի գին, վճարումի դիւրութիւններ։

Ընդհ. ներկայացուցիչ՝ Սիւրիոյ, Պաղեստինի, Անդրյորդանանի, Միջագետքի եւ Եգիպտոսի.— ԳՈՒՐԳԷՆ ՍԻՆԱՆԵԱՆ

KOURKEN SINANIAN, Boîte Postale 642, BEYROUTH (Syrie)

ՕԳՆԷ ԴԱՒՆ ԳԵՂՋԻ
ԵՒ
ԱՍՏՂԸ ԳԻՇԱ ՊԱՏԻ ՕԳՆԷ

ԸՆՏԱՆԻՔԻ ԱՍՏՂԸ

(L'ETOILE du FOYER)

Առեւտրական և երկրագործական ժողովրդային ընկերութիւն

Անանուն ընկերութիւն.— դրամագլուխ՝ 3,000,000 ֆրնք.

որ կրնայ 3,000,000,000 ֆրնք-ի բարձրացուիլ վարչական խորհուրդի պարզ որոշումով։

Գերդաստանապետ.— 137 Boulevard Sebastopol - Paris

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ Սբեւելեան պետութեանց

Սալոյ Օթելի՝ օճեճ, Պուրճ, Պէյրութ

ԵԼԵՒՄՏԱԿԱՆ ՃԻՒՂ

Աւանդի պարտաւորագրութիւնի

ՕԺԻՏ

Երաշխաւորեալ տոկոս 6%։ Ակէ՞զատ մասնակցութիւն ընկերութեան չահերուն։

ԿԱՂՈՒԱԾԱԳԱՆ ՃԻՒՂ.

ՎԱՐԿԵՐՈՒ ԲԱՑՈՒՄ

Կալուածի վրայ փոխատուութիւնք՝

վճարելի 10—15—20 տարիներու չորոշուած պարաժանաժամէն առաջ ուզողը կրնա՞ վճարել։

ԸՆՏԱՆԻՔԻ ԱՍՏՂԸ ընկերութիւնը ներկայիս 75,000 աւելի անդամ ունի։ Մինչեւ 1 Ապրիլ 1931 Ընտանիքին Աստղը 135 միլիոն փոխ տուած է, գրաւով 500 միլիոնէ աւելի արժէք ունեցող անշարժ կալուածներու վրայ։

Ամէն բարակցութիւններու՝ B, P. 821, Beyrouth

Ճօյս չուարած վիճակի մը մէջ դուրս երթալով և ձեռքերը չարժելով ըսաւ.

— Ո՛վ Աստուած իմ, ինչ ընեմ.

Այդ միջոցին երբ Բարլայլ կը ճաչէր, քոյրը Փօրնէլիա ներս մտաւ կրակ կարած վիճակի մէջ, իր կալուածներէն մէկուն վարձակալին հետ իրենց միջև տեղի ունեցող վէճը պատմելու սկսաւ, Բարլայլ անոր խօսքը կտրելով ճօյսի բառերը յիշեցուց, ինդրեց որ երթայ և տիկին Վինը տեսնէ։

Փօրնէլիա զարմացմամբ հարցուց.

— Կը մեռնի՞... ճօ՞յսը կ'ըսէ անոր բան մը եղաւ, քիչ մը խելքը ունէր ան ալ փախցուց։

Փօրնէլիա գլխարկն ու հագուստը մէկ կողմ նետելով ետարագորէն վեր բարձրացաւ և սկսաւ զարնել դուռը։ Ճօյս «Հրամմէ» ըսաւ, սակայն տեսնելով որ Փօրնէլիան է, դեմ դեղին կարեցաւ և չուտով դուռը վարելով.

— Աման, օրիորդ Փօրնի, ներս մի մտնէք.

Փօրնէլիա մէկ կողմ հրելով ճօյսը և յանդիմանական ձևով մը ըսաւ.

— Ձո՞վ կարգիլես դուն ներս մտնելու, քու ուղեղդ ջրոտած պէտք է ըլլայ, քաշուէ անկէ, դեռ ինչե՜ր պիտի ընես նայիմ։

Ճօյս անոր հանդէպ ոչ ուժ և ոչ ալ իրաւունք ունենալը զգալուն պէս, Մխ Բարլայլի ալ ուղածը ընելու յամառութիւնը ծանօթ էր, ուստի դողալով դուռը բացաւ և ինքն ալ դուրս երթալով փակեց դուռը։ Այլևս պահելը օգուտ չունէր, իր դէմքը ծածկելու և իր ինքնութիւնը անճանաչելի դարձնելու համար Իզապէլի գործածածներէն ոչ մէկը վրան չէին, գլուխը բաց, ճերմակ մազերը թափուած բարձին վրայ, ակնոցները

հանուած և այդ անուշ աչքերը մէկտեղ եղած։ Երեսին վրայ ծածկուած գունաւոր քօղը վերցուած ըլլալով դէմքը ամբողջովին կը տեսնուէր։

Փօրնէլիա այս տեսարանը տեսնելուն պէս ըսաւ.

— Ո՛վ Աստուած, դուն գիտես.

Քանի մը վայրկեան երկուքը իրարու աչքերու յառած նայեցան անշարժ ու չուարած։ Փօրնէլիա այդ միջոցին վերջին ծայր յուզումի և իրարանցումի մատնուեցաւ։ Ան ժամանակին կասկած ունեցած էր, բայց Լօրտ Սէվըրնի երաշխաւորութիւններն ու վստահեցուցիչ պնդումները և Իզապէլի ողջ մնացած ըլլալուն անհաւանականութիւնները այն եզրակացութեան բերած էին զինք որ պարզ քիւրամացութիւն մը կամ թիւրատեսութիւն մըն է եղածը։ Վերջապէս չատ մեղմ ու ցած ձայնով մը Փօրնէլիա հարցուց Իզապէլին.

— Ինչպէ՞ս համարձակեցար հոս գալու Իզապէլ.

Էյթի Իզապէլ ձեռքերը կուրծքին վրայ դնելով ցած և հազիւ լսելի ձայնով մը ըսաւ.

— Տղաքներս... տղաքներս... սրտահատորներս... անոնց կարօտին չի կրցայ դիմանալ Մխ Փօրնի, դէմ ինծի... դիս մի յանդիմաներ... ահա կերթամ Աստծոյ, արդէն բոլոր մեղքերուս համար պատասխանատու պիտի ըլլամ.

— Ձեզ չեմ յանդիմաներ Իզապէլ.

—Ուրախ եմ այն մասին որ Ձիսուս չեկաւ քեզի պէս անմեղներուն համար, այլ ինծի պէս մեղաւորներուն համար, ես անոր հրամանին համաձայն ուղեցի խաչս կրել, բայց չատ ծանր էր, չի կրցայ տանիլ և գետին չոքեցի...

Աչքերը յորդեցան և Իզապէլ չի կրցաւ շարունակել իր խօսքերը, որոնք հազիւ թէ կը լսուէին.

Քեզի պէս անմեղներ խօսքը նետի պէս միրճուեցաւ

AZTAG
JOURNAL QUOTIDIEN ARMÉN.
B. P. 587
BEYROUTH, Liban
Directeur-Propriétaire
HAIE BALIAN

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳԻՆ
ՍՈՒՐԻԱ տար. 550, ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ 300 Ս. Դ.
ԱՐՏԱՍԱՀՄ. տրկ. 7, ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ 4 տոլար

ԱԶԴԱԿ
Օ Ր Ա Թ Ե Ր Թ
ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԳԻՏԱԿԱՆ

ازتـــاك
جريدة سياسية ادبية اقتصادية حرة

ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ ՆՈՅԵՄԲԵՐ 15 1932
ԳԻՆԸ ՀԱՏԸ 2,50 Ս. Դ.

Զ. ՏԱՐԻ | Ամեն առաքում պէտք է ընել թերթիս տնօրէնին հասցէին | Տնօրէն — Խմբագիր՝ ՀԱՅԿ ՊԱԼԵԱՆ | Չհրատարակուած ձեռագիրները չեն վերադարձուիր | Թիւ 183 (760)

ԾԱՆՐ ԸՄԲՈՍՏՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ԺԸՆԵՒԻ ՄԷՋ

Յարձակում կրող զօրագունդերը գնդացիրներով կը պատասխանէին

ՏԱՍԸ ՄԵՌԵԱԼ, ՔԱՌԱՍՈՒՆԸՄԷԿ ՎԻՐԱՒՈՐ

ԺԸՆԷՒ.— Ընկերվարական կուսակցութեան պետեր ամբաստանելու համար ազգային միութեան կողմէ կազմակերպուած քաղաքական ցոյց մը ըմբոստութեան վերածուեցաւ: Զօրագունդ մը որ միջամտեց, յարձակում կրեց և զինաթափ եղաւ ամբոխէն: Զինուորները քարկոծուելով գնդացիր հրացաններ պարպեցին: Եղան 10 մեռեալ 41 վիրաւոր:

Դաշնակցային խորհուրդը խորհրդակցեցաւ: Ծանր որոշումներ կը սպասուին:

ԺԸՆԷՒ.— Ժընեւի լճին եզերքներուն վրայ ծագած ըմբոստութիւնները յանգեցան գնդացիրներէն սպաննուած 10 ցուցարարներու մահուան: Երկու ընկերվարական պարագլուխներու դէմ բողոքելու նպատակով կազմակերպուած ցոյց մը վերածուեցաւ կռուի: Տեղւոյն վրայ կանչուած ոստիկանութիւնը յարձակում կրեց ցուցարարներէն: Ասոր վրայ զինուորական վարժարանի աշակերտներէն բաղկացած հետիոտն գունդ մը գրոհ տալ հրահանգ ստացաւ:

Զինուորականները կատաղիօրէն յարձակումի ենթարկուեցան ամբոխին կողմէ որ խլեց անոնց հրացանները: Զինուորները ստիպուեցան նահանջել: Անոնք հետապնդուելով ինկան թակարդի մը մէջ: Վերջապէս գնդացիրները ուղղուեցան ցուցարարներուն վրայ, և անոնցմէ 10 հոգի մեռան և 41 հոգի վիրաւորուեցան:

ԺԸՆԷՒ.— Կը թուի թէ զինուորական առաջին գունդը փամփուշտ չունէր: Առաջին յարձակումէն յետոյ ուրիշ գունդ մը բոլորովին սպառազէն անմիջապէս ղրկուեցաւ տեղւոյն վրայ: Ամբոխը ցրուելու հրահանգ ստացաւ: Բայց կ'ենթադրուի թէ ոչ մէկ փորձ կատարուած է գնդակները օդին մէջ պարպելու:

ԱՆԱԿՆԿԱԼ ԲԱԽՈՒՄԷՆ ՅԵՏՈՅ

Ինչո՞ւ արիւնը հոսեցաւ Ժընեւի մէջ

Ընկերվարական և համայնավարական կուսակցութիւնները ստացած են Զուիցերիոյ և մասնաւորաբար Ժընեւի, Ցիւրիխի, և Ֆրիպուրկի նահանգներուն մէջ աննախընթաց կարեւորութիւն մը:

Անգործութիւնը, մասնաւորաբար սաստիկ՝ երկրի մը մէջ ուր ամենաանհրաժեշտ ուտեստները այնքան սուղ են, դէպի ձախ մղած է աշխարհի ամենահարուստ *աշխատաւորական դասին մէկ մասը... Չորս միլիոն զուիցերեան քաղաքացիներուն երեք միլիոնը խնայողութեան տետրակներ ունին:*

Հէլվէտեան համադաշնակցութեան կազմակերպութեան բարդ ու նպաստաւորուած քաղաքական գործունէութիւնը յայտնուեցաւ, վերջի ամիսներուն, սեփականութեան, դրամատուներու, գանձային վարչաձեւի, եկեղեցիի դէմ օրէնքներու բազմաթիւ առաջարկներով: Գիտենք որ հանրագրութիւն մը, ըստ նահանգներուն, ծածկուած 1500էն 5000 ստորագրութիւններով կը ստիպէ նահանգային կառավարութիւնը որ քաղաքացիներու քուէարկութեան դնէ այսպէս առաջարկուած օրէնքի նախագիծը:

Ընկերվարականները յաջողօրէն օգտագործեցին «նախաձեռնութեան» այս իրաւունքը: Միջադէպերը չատցան հոկտեմբեր ամսուայ ընթացքին: 8ին ըմբոստութիւն Ֆրիպուրկի մէջ, վիրաւորուած ոստիկաններ, խանութներու կողոպուտ, 20ին կանոնաւոր կռիւ Վինթէրթիւրի մէջ, հայրենասիրական կալիններու և «Կարմիր Բազէ» կոչուած ընկերվարական կազմակերպութեան միջեւ:

Միեւնոյն ժամանակ, Ժընեւի մէջ, երկու ընկերվարական երեսփոխաններ, Պ. Պ. Նիքոլ և Տրիւքէո, կ'առաջարկէին Պետական Խորհուրդին հարկերու թեթեւացումի նոր դրութիւն մը և անհատական տուրքի բացարձակ ջնջումը:

1933ի համար նահանգային նախահաշիւը ունի 8,935,000 զուիցերիական ֆրանքի բաց մը և համադաշնակցայինը 70 միլիոնի: Ընկերվարական նախագիծը Ժընեւի 10,400 քաղաքացիներէն 7,900ը ազատ կը ձգէր ամէն տուրքէ: 2,500 քաղաքացիներ պէտք էր իրենց ուսերուն առնէին նախահաշիւին 9 | 10ը:

Բոլոր կուսակցութիւնները դէմ ելան այս առաջին և 23ին ան մերժուեցաւ զօրաւոր մեծամասնութեամբ մը: Պայքարը բուռն եղած էր: Ընկերվարական նախաձեռնութեան պարտութիւնը չհանդարտեցուց մտքերը: Պոլշեւիկութեամբ և հակազգայնական շարժումներով ամբաստանուելով ընկերվարական երեսփոխանները, վրէժ լուծեցին հայհոյելով օրն ի բուն իրենց օրաթերթ «Աշխատանք»ին մէջ, իրենց հակառակորդներուն, բանկին, դատաւորներուն, եկեղեցիին, ժընեւեան «պուրժուաներ»ուն...

10րդ անգամ ըլլալով Նոյեմբեր 6ին, նահանգային արդարութիւնը կը դատապարտէր երեսփոխան Լէոն Նիքոլը անուանարկութեան համար: Ան պատասխանեց յօդուածով մը որ կը կրէր հետեւեալ խորագիրը. «Թերեւս կը զառանցէ: Երբ պիտի գոցուի խցիկը»:

Հայրենասիրական ընկերութիւնները չափը անցած նկատեցին:

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ 4րդ էջ)

ԹԻՒՐՔԵՒՖՐԱՆՍ. ՀԱՄԱՁԱՅՆՈՒԹԻՒՆ

Ինչպէ՞ս լուծուեցաւ կալուածներու եւ երկաթուղիի խնդիրը

ԿԱՏԱՐԵԱԼ ԱԶԱՏՈՒԹԻՒՆ ԿԱԼՈՒԱԾԱՏԷՐԵՐՈՒՆ

Թիւրք ընկերութեան կողմէ պիտի բանեցուի ամբողջ գիծը

Ինչպէս գիտեն ընթերցողները, քանի մը շաբաթ առաջ Թիւրքիոյ եւ Ֆրանսայի միջեւ ստորագրուեցաւ համաձայնութեան փրոթոքոլ մը կալուածներու եւ երկաթուղիի խնդրին լուծման շուրջ: Համաձայնութեան ընդհանուր գիծերը պիտի հրատարակուին, համաձայն թիւրք թերթերու յայտարարութեան, ամսոյս 15ին: Սակայն մինչ այդ համաձայնագրի գլխաւոր տրամադրութիւնը ցուցնող հետեւեալ հեռագիրը կը հաղորդուի Էնկիւրիէն, որուն մէջ մասնաւոր յիշատակութիւն մը չըլլար հայապատկան կալուածներու շուրջ: Շատ մեծ յոյսեր կան որ այս անգամ Ֆրանսական պաշտօնական պատուիրակները արժեցուցած են հայերու արդար իրաւունքները, համաձայն լօզանի դաշնագրի տրամադրութեանց իբրեւ սուրիահպատակներ ճանչցնել տալով Սուրիա եւ Լիբանան բնակող եւ հպատակութիւն ընդունող հայերը:

Ահա Էնկիւրիի պաշտօնական հեռագիրը:—

ԷՆԿԻՒՐԻ.— Ֆրանսացիներու հետ կնքուած դաշնագրերը Նոյ. 15 ին պիտի հրատարակուին: Կալուածական խնդրին առթիւ հետեւեալ հիմերու վրայ համաձայնութիւն գոյացած է.—

Սուրիացիները մեր երկրին մէջ ունին կալուածներ որոնք կարգ մը գործողութեանց ենթարկուած են: Բուն Թիւրքեր եւ կամ հպատակութեան նախընտրութեան իրաւունքը գործածող Թիւրքերն ալ Սուրիոյ մէջ կալուածներ ունին: Համաձայնութիւնը այս կալուածներուն համար կատարեալ ազատութիւն կուտայ երկու կողմերուն:

Երկաթուղիին գալով, գիծ մը կայ որ Ատանայէն սկսելով Մէյտան էքպէզի մէջ Սուրիոյ սահմանը կը մտնէ, յետոյ Չօպան Պէյէն ըսկսեալ կրկին մեր սահմանէն կ'անցնի եւ անկէ ալ Նուսէյպին կերթայ:

Այս երկաթուղիին Ատանա-Թօփրագ-Գալէ-Ֆէվզի Փաշա մասը Թիւրքիոյ կ'անցնի: Թօփրաքգալէ, Թայաֆ, Ֆէվզի Փաշա, Մէյտան էքպէզ եւ Չօպան Պէյ Նուսէյպին մասերն ալ պիտի բանեցուին կազմուելիք թուրք ընկերութեան մը կողմէ: Ընկերութեան դրամագլուխը Ֆրանսացիներու կողմէ պիտի հայթայթուի, բայց ընդունուած է որ մենք ալ կարենանք մասնակցիլ դրամագլուխին:

Այս Թիւրք Ընկերութիւնը պիտի համաձայնի Սուրիոյ կողմը մնացած ընկերութեան հետ եւ երկաթուղին պիտի բանեցնէ:

Դաշնագրին մէկ յօդուածին համաձայն, ընկերութիւնը կազմուելէ ետք, Ատանա Ֆէվզի Փաշա գիծը վեց ամիս յետոյ Թուրքիոյ պիտի անցնի:

ԹՈՒՐՔԵՒՖՐԱՆՍ. ԲԱՐԵԿԱՄՈՒԹԻՒՆԸ

ՖՐՆՍ. ԵՐԵՍՓ. ԺՈՂՈՎԻ ՀԱՄԱԿՐԱՆՔԸ ԹԻՒՐՔ ԺՈՂՈՎԻՆ ԵՒ ԺՈՂՈՎՈՒՐԴԻՆ

Թիւրքերու Փոխադարձութիւնը

Թիւրք եւ Ֆրանսական բարեկամութեան խորութիւնը ցուցնելու համար բաւական է կարդալ երկու պետութեանց միջեւ փոխանակուող բարեկամական արտայայտութիւնները, որոնք կը պարզուին հետեւեալ հեռագիրներէն.—

Էնկիւրի.— Ազգ. Մեծ ժողովի այսօրուան նիստին կարդացուեցաւ շնորհաւորական նամակը զոր Ֆրանսայի երեսփոխանական ժողովը ղրկած է Թուրքիոյ, Ազգ. Դաշնակցութեան անոր անդամակցելուն առթիւ: Նամակին ընթերցումը բուռն եւ երկարատեւ ծափերով ընդունուեցաւ ամբողջ ժողովէն:

Ահա այդ նամակը զոր նախագահ Ֆէրնան Պուիսօն ղրկած է նախագահ Քեազըմ փաշայի:

«Ֆրանսայի Երեսփ. ժողովը, 16 Յուլիս 1932ի նիստին, Թուրքիոյ Ազգերու Դաշնակցութեան մէջ ընդունուելուն առթիւ ընդունեց որոշում մը որ իր զգացումները կարտայայտէ: Որոշումին մէկ պատճէնը կը հաղորդեմ Ձեր Ազնուութեան եւ կը խնդրեմ որ հաճիք տեղեկացնել Ազգ. Մեծ Ժողովին: Այս առթիւ կը խնդրեմ ընդունիլ բարձր յարգանքներուս հաւաստին»

Նամակին ընթերցումէն վերջ Քեազըմ փաշա ըսաւ.

— Էֆէնտիմ, որոշումը կայ որուն թուրքերէն թարգմանութիւնը պիտի կարդացուի:

Կարդացուեցաւ Ֆրանս. Երեսփ. ժողովին որոշումը.—

«Թուրքիոյ Ազգ. Դաշնակցութեան մէջ ընդունելուն առթիւ, Երեսփ. ժողովը՝ իբրեւ թարգմանը Ֆրանս. ազգին դարաւոր բարեկամութեան, իր ամէնաջերմ շնորհաւորութիւնները կը յայտնէ թուրք խորհրդարանին, եւ այս դէպքը կ'ողջունէ իբրեւ երջանիկ նշան մը խաղաղութեան համար:

Փարիզի մէջ 16 Յուլիս 1932 ընդհ. նիստին ընդունուած է:

Նախագահ ՖԷՐՆԱՆ ՊՈՒԻՍՕՆ

Ազգային Մեծ Ժողովը միաձայնութեամբ ընդունեց ղրկել հետեւեալ պատասխանը.

«Ազգ. Մեծ Ժողովը ջերմ եւ խոր զգացումով ու շնորհակալութեամբ կ'ընդունի Ֆրանս. ազգին դարաւոր բարեկամութիւնը արտայայտող այն արժէքաւոր որոշումը զոր տուաւ Ֆրանսա մեր երկրին հանդէպ: Կառավարութիւնը գոհունակութեամբ կը ձայնակցի առաջարկուած բաղձանքին:»

ՔՐՈՆԻԿ

ԱՆՇԱՐԺ ԱՌԱՔԵԱԼՆԵՐԸ

Կոչումի ու պարտականութեան ծառայելու անհրաժեշտութիւնը օրէնքն է հասարակաց, ու մանաւանդ անոնց, որոնք իրենց գիրքին բերումով կոչուած են ծառայելու հասարակաց շահուն: Այս օրէնքը ո՛չ մեկնութեան կը կարօտի, և ո՛չ թոյլատու է զանցառութեան ու անհոգութեան:

Պաշտօնեաներ չկան, բայց իսկական ՊԱՇՏՕՆԵԱՆ փնտռել գտնելու համար բաւական չէ նոյն իսկ Դիոգինէսի լապտերը: Հանրային կեանքի ու գործունէութեան ամէն մարզի մէջ տեսնուած փտախտը չափազանց յատկանշական է այս տեսակէտով: Եթէ պետութիւններու և ազգերու գիրկը վարչական ու դատական շրջանակներու մէջ կաշառումներ կան և անարդարութիւններ, եթէ եկեղեցիներու գիրկը կը չքանայ կրօնքի ուծացումը, եթէ կրթական հաստատութիւններէ ներս աշակերտը կը բթանայ կամ կ'այլասերի, պատճառը փնտռեցէք ժամանակակից «պաշտօնէութեան» անյարմարութեանը, նոյն իսկ անարժանութեանը մէջ:

Այսօր կոչում գոյութիւն չունի: Ամենուրեք պաշտօնատարութիւն մը կայ, որ յենած հոսանքի մը թիկունքին, կը չարաշահէ իրեն տրուած աթոռը, որչափ ատեն որ կրնայ, կամ որչափ ատեն որ իր քաղաքական կամ կրօնական կուսակցութիւնը իր ձեռքին մէջ բռնած է վարչութեան ղեկը: Այսօր աւելի արդարական եղած է սեամոխի և փորի հարցը, *քան կոչումներու պարտականութիւնը: Ժամանակներն ու դէպքերը կը կրկնուին շարունակ տարիներու ընթացքին: Յեղափոխութիւններն ու պատերազմները յաճախ հրէշներ կը ծնցնեն իրենց արգանդէն: Համաշխարհային պատերազմը, սակայն, այս տեսակէտով, գերազանցեց հինները, և ծնունդ տուաւ գաղափարի, ըմբռնումներու և մարդերու հրէշութեան լեգէոններու: Ու այսօր բնականոններն ու պարտաճանաչները, ուղղամիտներն ու արդարասէրները են որ բացառութիւն կը կազմեն հրէշներու լեգէոնին մէջ: Ու այդ հրէշներուն մտածումն ու գործելակերպը նոյնը եղած է ամէն ժամանակ, ամէն տեղ:*

Թէև այդ տիպարներէն մին կը մտանենք, ֆրանսական մեծ յեղափոխութեան օրով երեսփոխան, պետութեան խորհրդական և հասարակաց կրթութեան նախարար-տարրաբան Ֆուրքըրուաի մէջ: Այս մարդը երբ II տարիի Գրիմէր ամսոյ 18ին Ժողովէներու ժողովին մէջ ամբաստանուեցաւ Գոնվանսիոնին մէջ քիչ խօսած ըլլալուն համար, պատասխանեց. «Քսան տարուան աշխատութիւններէ վերջ, բժշկութիւն ընելով յաջողեցայ սնուցանել անվարտիկ(եան) (sans-culotte) հայրս, և անվարտի քոյրերս, ... Երբ անդամներէն մէկը զիս յանդիմանեց, և ինծի ըսաւ, որ պէտք է ժամանակին մեծ մասը յատկացնեմ գիտութիւններու, զիս երեք անգամ միայն տեսան Արուեստից Լիւէին մէջ, ես երեք անգամուն ալ հոն գացի Լիսէն անմարեցնելու համար»:

Հասնաբար նշանաւոր տարրաբանը քաղաքական իմաստ մը տալ կ'ուզէր իր անմարեցի *բառին, որուն մէջ կը գնէր նաև չնական կտակը: Բայց այսօրուան պաշտօնէութիւնը տարբեր լեզու չէ որ կը գործածէ: Անհատական շահը գերազանցուած է հանրային շահուն, նոյն իսկ չափազանց անպատիւ եղանակով մը: Ու ամէն ոք կ'աշխատի, իր ժապաւէնին կամ կոչակին, աքեմին կամ գիրքին ապաւինած, աւելի շատ ու շատ ծծելու արիւնաքամ ժողովուրդներու ցամքած արիւնը, հրէշային գինարբունքի համար:*

Ու հասարակաց գործերը կը կաղան, անշարժութեան կը մատնուին, և կ'անդամալուծուի հանրային կենսունակութիւնը: Ի՞նչ կ'արժեն բարեկարգական ծրագիրներ, վճիռներ, լաւ տրամադրութիւններ, եթէ զանոնք գործադրող պաշտօնէութիւն գոյութիւն չունի: Ո՞վ կը լսէ ձայնը խեղճ ոստիկանին, որ մեծի մը տրամադրուած, ու վճարուած հանրութենէն, օրն ի բուն իր մեծին պարտէզը կը ջրէ, անոր երկաթէ բազրիքները կը ներկէ, անոր կօշիկներուն պէթօնը կը թափէ, իր ոստիկանի զգեստը վրան:

Բարեկարգութիւնը, ընկերական ու կառավարական մարզի մէջ, օրէնքներով ու վճիռներով չէ որ տեղի պիտի ունենայ, այլ պաշտօնէութեան հոգիին մէջ, որպէս զի ան ընդհանրանայ ժողովուրդին ալ հոգիին մէջ: Ամենալաւ օրէնքը վատագոյն գործիք մըն է անարժան, անգործ, ու բարոյապէս փճացած պաշտօնէի մը ձեռքին մէջ:

Անհրաժեշտ է մաքրագործումը, եւ բարքերու արդարութիւնը պաշտօնէութեան գիրկը, աշխարհի ամէն կողմերուն վրայ: Եւ պաշտօնի գիտակցութիւնը, և անոր անթերի կատարումն է միայն, որ կրնան ապահովել հասարակաց անդորրութիւնը, և բարգաւաճումը ընկերութեան:

Ժամանակին կիւսթավ Առոլֆ գրական մեծ նեղութեան մատնուած էր, իր մեծածախս պատերազմները կարենալ շարունակելու համար: Օր մը իր թագաւորութեան սահմաններէն ներս եկեղեցիի մը մէջ տեսաւ առաքեալներու արծաթէ մեծագիր արձանները: Պահ մը կանգ առաւ այդ արձաններուն առջև, և խօսքը անոնց ուղղելով ըսաւ. «Ի՛նչպէս, պարոններ, միթէ դուք հոս հանգիստ և անշարժ մնալու կոչում ունիք: Դուք կոչուած էք բոլոր աշխարհ պտտելու, և պէտք է ձեր պաշտօնը կատարէք»: Այս ըսելով վերցնել տուաւ արձանները, զանոնք ղրկեց արքունական փողերանոց, և անոնցմէ դրամ կտրել տուաւ, «ի պատիւ Յիսուս Քրիստոսի» արձանագրութեամբ:

Որքա՜ն արձան-պաշտօնեաներ *կան որոնք պէտք է խորտակուին, թէ իսկ ըլլան անոնք, ոսկիէ, արծաթէ, կամ ցեխէ, որովհետև այդպէսով է, որ հանրութեան, ազգին ու պետութեան պատիւը վերաշինուած պիտի ըլլայ:*

ԴԻՏՈՂ

ՄԵՐ ՆՈՐ ԹԵՐԹՕՆԸ

Քանի մը օրէն կը վերջանայ մեր թերթօնը «Լէյտի Իզապէլ» որ այնքան հետաքրքրութեամբ կարդացուեցաւ մեր բոլոր ընթերցողներուն կողմէ:

ԿԱՐՄԻՐ ԻՇԽԱՆՈՒՀԻՆ

Մեր նոր թերթօնը, որ խիստ յուզիչ, սիրային եւ արկածախնդրական վէպ մըն է, շատ աւելի հետաքրքրութեամբ եւ հեւիհեւ պիտի կարդացուի «Ազդակ»ի ընթերցողներուն կողմէ:

ԿԱՐՄԻՐ ԻՇԽԱՆՈՒՀԻՆ *խիստ հետաքրքրաշարժ, սիրային յուզիչ եւ արկածախնդրական վէպ մըն է, որ առաջին անգամ ըլլալով որպէս թերթօն պիտի հրատարակուի «Ազդակ»ի մէջ:*

«Կարմիր Իշխանուհին» իբրեւ առանձին հատոր պիտի չհրատարակուի, որով կարելի պիտի չըլլայ պակսած թիւերու պրակները ապահովել վերջէն. հետեւաբար կը խնդրուի ընթերցողներէն օրին հայթայթել կորսուած թիւերը:

ՄԱՄՈՒԼ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԱՔՍՈՐԵԱԼՆԵՐԸ

«Էլիֆպա» 11 Նոյեմբերի թուով կը գրէ.—

Կառավարութիւնը կ'աշխատի քաղաքական աքսորեալներու վերադարձին։ Սակայն ցարդ ներքին մասին ձեռք առնուած միջոցները խնդրանքներէ եւ փափաքներէ կը բազկանան եւ առաջին անգամ յարուցուեցան երեսփոխանական ժողովի մէջ։

Մենք համոզուած ենք որ խօսքերէ զատ ոչ մէկ միջոցի դիմուեցաւ իրագործելու համար ներման ծրագիրը. բարձր Գոմիսէրութեան հետ ոչ մէկ բանակցութիւն տեղի չունեցաւ այդ մասին։ Մենք կը յիշենք արաբ բանաստեղծութիւն մը որ կ'ըսէ. «Եթէ փափաքը մարդուն խիղճէն չգար, յիշել տալու համար մասին վրայ կապուած կապար անհնար է փափաքը իրագործել չտար»։ Միշտ այսպէս ալ, կառավարութեան որոշէն ու հոգիէն չգար ներման փափաքը, որով յիշեցումի միջոցները, խնդրանքներն ու ցանկութիւնները կը մնան անգործադրելի։

Մարդ կ'ուզէ՞ իրեն նեղութիւն պատճառելէ մէկուն ներկայութիւնը իր գանուած քաղաքին մէջ։ Աքսորեալ ազգայնականներու վերադարձը հաճելի չէ ազգայնական ներկայ լիարներուն, որովհետեւ անոնք, աքսորեալները, ուելի լայն ժողովրդականութիւն եւ հեղինակութիւն պիտի ունենան քան իրենք։

Արաբական խալիֆէներէն էլ Մանսար, որ մը, իր մօտ կը հրաւիրէ ընչանեաւր իւլեմա Սուֆիա էլ Սուրին, երբ իւլեման ներկայացաւ թագաւորին, հրամայուեցաւ անոր. «ուզէ ինչ որ կը փափաքիս եւ իսկոյն պիտի տրուի քեզի»։ Ալեման պատասխանեց.

— Միակ փափաքը է որ չի կանչել ներկայութեանդ, մինչեւ որ ես իմ կամքովս գամ. եւ մինչեւ օր չի խնդրեմ ոչ մէկ բան մի տաք ինծի։

Ահա, աքսորեալներէն ալ մեկնողին բանը կ'ըսեն։ Թողէք զանոնք, թող անոնք ուրիշ մարի մը մէջ գանուին եւ ըսէ ուրիշ։ Ժողովուրդը պիտի գիտնայ օր մը արժանավայել կերպով զանոնք հրաւիրել։

ԺՈՂՈՎՈՒՐԴԻ ԻՐԱՒՈՒՆՔՆԵՐԸ

«Ժողովուրդը քանի մէկ չէ», «ընկերութիւնները պէտք է գնահատեն եւ յարգեն ժողովուրդի իրաւունքները»խորագիրներով կը գրէ «Էլ Նիմա».

Գարակաւանէն առնուած յուերեան հաժաձայն Գարակաւանի կառավարութիւնը ելեքտրական եւ հանրակառքի առանձնաշնորհումը տուած է պելճիական ընկերութեան մը։ Կառավարութիւնը իբրեւ պայման ընկերութեան առաջարկած է որ բաժնեթուղթերուն կէսը պիտի գնուի իր կողմէ, այսինքն կառավարութիւնը կէս առ կէս ընկեր պիտի ըլլայ ընկերութեան չահաբաժինին։

Այս լուրը կարդալով, կը տեսնենք որ Գարակաւանի կառավարութիւնը որ բաւարար անկախութիւն ունի և ուզած առեն կրնայ օտար ընկերութիւն մը դուրս հանել իր սահմաններէն, չատ խոհեմ եւ հեռատես գտնուած է։

Մենք այս գրելու առեն մեր կառավարութենէն միեւնոյն բանը չենք պահանջեր, որովհետեւ գիտենք որ ան չի կրնար ընել, սակայն ցոյց տալ կ'ուզենք կառավարութիւններու տարբերութիւնը եւ հասկցնել որ իր ժողովուրդին իրաւունքները պաշտպանող կառավարութիւն մը ինչպէ՞ս կ'ըլլայ։ Իսկապէս ի՞նչ մեծ տարբերութիւն. մէկը ժողովուրդի կողքին կը կենայ եւ անոր իրաւունքներու պաշտպանութեան կը նուիրուի, իսկ միւսը օտար ընկերութեան պաշտպանութիւնը կը ստանձնէ։

Մեր կառավարութիւնը, որ բարեկարգիչի կոչումն ունի, մենք կը խընդրենք միայն որ օտար ընկերութիւններու իրաւունքներու պաշտպանութեան չի նուիրուի եւ մեծ յարգանք ցոյց չտայ անոնց հանդէպ, երբ ժողովուրդն ալ իր իրաւունքները պաշտպանել կ'ուզէ։

ՄԻՈՒԹԻՒՆ... ԲԱՅՑ ԱՌԱՆՑ ՄԵԶԻ

Լ'ՕՐԻԱՆ խօսելով սիւրիական ճարտցին մասին, կը գրէ.—

Անխուսափելիօրէն, ճակատագրական օրէն հողային վերաքննութեան հարցը պիտի դրուի։

Բայց մենք չարունակենք ըսել որ ան կրնայ եւ պէտք է դրուի մեզմէ դուրս։

«Սիւրիական հողերու միացումէն անմարակոյս չատ օրինական ծրագիր մըն է։ Դժբախտաբար այս մեծ փոլիթիքոնները մէկ կէտ մոռցեր են. այն է որ Լիբանանը սիւրիական հող մը չէ։ Լիբանանը, որ Լիբանան չի կոչուիր առանձին կէսներուն համար, լիբանանեան հող մըն է։

«Գամարկան եւ աշխարհագրական նախապայմաններ» կ'ըսեն անմիջապէս մեզի։ Բայց ինչ որ այնքան դիւրութեամբ չի ջնջուիր, բարոյական եւ միացգամայն ֆիզիքական իրականութիւն մըն է որ դարերէ ի վեր կը տեւէ։

Մեր դրացիները եթէ կ'ուզեն պահել մեր իրենց հանդէպ զօրացուցած բարեկամական եղբայրական յարաբերութիւնները, պէտք է մէկ անգամ ընդմիշտ հրաժարին մեզմէ։ Լիբանանէն դուրս միշտ կը մնայ իրենց համար «ապրելիք» Սիւրիոյ մը կարելիութիւնը։ Առանց ուղղակիօրէն յարձակելու ձեպել Տրիւզի, Ալաւիթներու եւ Ալէքսանդրէթի Սանճագին նկարչական ինքնավարութիւնը։ Ներսն վրայ, այդ կողմն է որ պէտք է ձգտի միացումի իրենց կամքը։ Անոնք այդ կողմը ունին գեղեցիկ ծովեզերք մը, երկու նաւահանգիստ եւ հարուստ ութերի նահանգներ, որոնք կրնան ծառայել իրենց անհրաժեշտ կարիքներուն եւ էական փոխանակութիւններուն։ Թող անոնցմով զբաղին։ Երբ իրականացնեն այդ միութիւնը, Լիբանանայիները ոչ մէկ ընդդիմութիւն պիտի յայտնեն մեծ սային միութեան հանդէպ, որ իրենց չհն ալ կը պահանջէ։ Ինչ որ հիմա իրենցմէ կը խնդրենք, մեզի ուռնալու չնորհքն է։

ՄՈԼՈՐԱԾ ՄԵԾԱՄԱՍՆՈՒԹԻՒՆԸ

Այս խորագրին ներքեւ լ'Էկիւտ ծիւ Նոռ կը գրէ.

«Ձեզմէ ո՞վ, երբ հարիւր ոչխար ունի ու անոնցմէ մէկը կը կորսնցնէ, չի ձգեր իննիսունիններն անապահով մէջ, երթալ գտնելու համար կորուսեալը։

Գերմարդկային բարութեան նման գործելակերպ մը կրնայ սակայն վերապահել չատ մը անկնկալներ եւ մարդը ենթարկել բազմաթիւ դժբախտութիւններու, երբ ան ընդունուի որպէս անհատական ու քաղաքական վարուելակերպ կամ կառավարական սկզբունք։

Մենք չատ կը վախնանք հիմա որ սիւրիական խորհրդարանին մէջ ասիկա կը տեղուգեն։ Սիւրիական խնդիրներուն լաւատեղեակ մարդիկը դիտել կու տան որ խորհրդարանական մեծամասնութիւնը, յոգնած լսելէն, կը ձգէ իր կարգին սքանչելի Հովիւը, որովհետեւ ենկեր է այն եզրակացութեան որ անհրաժեշտ է ժոլորիլ ուշադրութիւն գրաւելու համար։

Ասիկա ճիշտ է, յա՛ է։

Հարցը հոս չէ։ Այժմ կարեւորը այն է որ այդ է խնդիրը։

Երբ «չափաւորական» կոչուած եւ երեսփոխանները կը պահանջեն սիւրիական միութիւնը, ներսէ՛ բոլոր քաղաքական դատապարտեալներուն համար, Անկլօ-իրաքեան ուխտէն ազատական դաշնագիր մը «եւ չատ մը ուրիշ բաներ եւս» — կ'ըսէր երէկ Դամասկոսի Թղթակիցը —, այլեւս յաւ չենք տեսներ թէ ո՞ւր է իրենց չափաւորականութիւնը եւ ի՞նչքան էապէս զիրենք կը զանազանէ ծայրայեղական կոչուած երեսփոխաններէն։

Բախտին հեգնանքը այնպէս է այսօր եւ կացութիւնը այնքան չրջած որ նախկին հովանաւորական մեծամասնութիւնն է որ պիտի կատարէ հակահովանաւորական աշխատանքը, փոխանակ քուէարկելու հովանաւորութեան թշնամիներուն դէմ։

Դէպքը սակայն նախատեսելի էր չորս ամիսէ ի վեր։

Հիմա որ ան իրականացած է, կարելի է հարցնել արդեօք անիկա չէի՞ն ուզեր անոնք որ կրնային խուսափիլ անկէ եւ ամենամեծ չահը ունէին անկէ խուսափելու։

ՀԱՅ ԿԵԱՆՔԸ ԳԼՐԳԽԱՆԻ ՄԷՋ

Հալէպի և Ալէքսանդրէթի ճեմբուն վրայ գտնուող այս գիւղաքաղաքը որ փայլուն ապագայ մը ունի եթէ զինք չրջապատող Ամուկի ընդարձակ դաշտը իր երկրագործական անհուն յարմարութիւններով բարգաւաճի օր մը, գրեթէ հայկական է։

Իր պատմութի՞նը։

Հին չէ ու նման է բոլոր հայ գիւղերու պատմութեան։

1900...ո՞վ գիտէ քանիին կարգ մը հայ ընտանիքներ Գէյլանէն կուգան ու կը հաստատուին հոն, կը գրաւեն անմշակ հողեր ու չնորհիւ իրենց առիմային ճարտարութեան, մօտ ատենէն, կ'ուենենան իրենց սեպհական կալուածները։

Առաջին յաղթ...Աւերմոյ գիւղը գրեթէ կը չարգուի ու կը մնան 18 որբևայրիներ երէկի նոր ծնող գիւղէն, Ֆանդուած առուները անմիջապէս կը վերաչինուին, աչխատասէր ժողովուրդ մը կուգայ, կեանքը կ'սկսի ընձեռիլ աւելի զօրաւոր, աւելի առոյգ։ Չէ՞ որ հրդեհուած ծառին 'ընձիւղը չուտ կը բուսնի, կ'րսեն մեր գիւղացիները։

1914...։ Անբացատրելի, հանրածանօթ առկնուվրայութիւն, գաղթականութիւն, չարք։

1915։ Ցնծութիւն։ Հայ կամաւորներ ամէն կողմ ու տասանորգուած ցեղը կը հաւաքէ իր ցանուցիր բեկորները Թեւերուն տակ։

Կիլիկիոյ պարպում։ Դառն յուսախաբութիւն ու վիշտ առաջուան գաղթականութեան առթածէն աւելի խորունկ։ Հազար Գէյլիկէն, Գաղկէէն ու Տէօրթ—Եոլէն մօտ քառասուն ընտանիք կը հաստատուին Գըրգ—Խանի մէջ։ Ասոնց ալ ամէնքն ալ չատ մը անկնկալներ ունեցան, չնորհիւ կառավարական անկողմնակալ վարչաձևին ու Գըրգ—Խանցիներու չրջահայեցութեան, երբեմն պզտիկ գիւղական կռիւներ ալ կ'ունենան, դաչոյն, մահակդրուններ, ինչ որ անխուսափելի կը թուի չատերուն, բայց մենք երբեք ներելի չենք գտներ այդ եղբայրատեղ արարքները որ չատախ աչխատանքէ կը զրկէ հայ երիտասարդները զանոնք նետելով բանտի անբաղձալի մթնոլորտին մէջ։

Բնակչութեան բազմանալով, աւելի ընդարձակ եկեղեցիի մը պէտքը կը տեսնուի ու քահանային նախաձեռնութեամբ կը կառուցուի փառաւոր եկեղեցի մը և վերջերս սկսուած է աւելի ներկայանալի դարոցի մը չինութեան։ Դժբաղդաբար այս օրերս դարոցի չինութեան գործի աչխատանքը գրեթէ դադրած է, կ'ընդունինք որ անտեսական տագնապը մեծ դեր ունի այս ձախողութեան մէջ, սակայն ան պատճառ պէտք չէ՛ ըլլայ որ բաւական ընդարձակ եկեղեցապատկան կալուածներ ունեցող ժողովուրդ մը որ իր մէջ կը հաչուէ իրենց ազգասիրութեամբ ծանօթ աղաներ, այդ ազգօգուտ գործը յետամնգուի։

Ամառնային յարտնութիւնները ու միւս դրացիներուն, Գրրգ—Խան խաղաղ չրջան մը կ'անցնէ չատունց, չնորհիւ կառավարական անկողմնակալ վարչաձևին ու Գըրգ—Խանցիներու չրջահայեցութեան, երբեմն պզտիկ գիւղական կռիւներ ալ կ'ունենան, դաչոյն, մահակդրուններ, ինչ որ անխուսափելի կը թուի չատերուն, բայց մենք երբեք ներելի չենք գտներ այդ եղբայրատեղ արարքները որ չատախ աչխատանքէ կը զրկէ հայ երիտասարդները զանոնք նետելով բանտի անբաղձալի մթնոլորտին մէջ։

Բնակչութեան բազմանալով, աւելի ընդարձակ եկեղեցիի մը պէտքը կը տեսնուի ու քահանային նախաձեռնութեամբ կը կառուցուի փառաւոր եկեղեցի մը և վերջերս սկսուած է աւելի ներկայանալի դարոցի մը չինութեան։ Դժբաղդաբար այս օրերս դարոցի չինութեան գործի աչխատանքը գրեթէ դադրած է, կ'ընդունինք որ անտեսական տագնապը մեծ դեր ունի այս ձախողութեան մէջ, սակայն ան պատճառ պէտք չէ՛ ըլլայ որ բաւական ընդարձակ եկեղեցապատկան կալուածներ ունեցող ժողովուրդ մը որ իր մէջ կը հաչուէ իրենց ազգասիրութեամբ ծանօթ աղաներ, այդ ազգօգուտ գործը յետամնգուի։

Հակառակ յարտնութիւնները ու միւս դրացիներուն, Գրրգ—Խան խաղաղ չրջան մը կ'անցնէ չատունց, չնորհիւ կառավարական անկողմնակալ վարչաձևին ու Գըրգ—Խանցիներու չրջահայեցութեան, երբեմն պզտիկ գիւղական կռիւներ ալ կ'ունենան, դաչոյն, մահակդրուններ, ինչ որ անխուսափելի կը թուի չատերուն, բայց մենք երբեք ներելի չենք գտներ այդ եղբայրատեղ արարքները որ չատախ աչխատանքէ կը զրկէ հայ երիտասարդները զանոնք նետելով բանտի անբաղձալի մթնոլորտին մէջ։

Բնակչութեան բազմանալով, աւելի ընդարձակ եկեղեցիի մը պէտքը կը տեսնուի ու քահանային նախաձեռնութեամբ կը կառուցուի փառաւոր եկեղեցի մը և վերջերս սկսուած է աւելի ներկայանալի դարոցի մը չինութեան։ Դժբաղդաբար այս օրերս դարոցի չինութեան գործի աչխատանքը գրեթէ դադրած է, կ'ընդունինք որ անտեսական տագնապը մեծ դեր ունի այս ձախողութեան մէջ, սակայն ան պատճառ պէտք չէ՛ ըլլայ որ բաւական ընդարձակ եկեղեցապատկան կալուածներ ունեցող ժողովուրդ մը որ իր մէջ կը հաչուէ իրենց ազգասիրութեամբ ծանօթ աղաներ, այդ ազգօգուտ գործը յետամնգուի։

Հայ կաթոլիկներուն կը յարդրէն հայ բողոքականները իրենց սեպհական դպրոցով ու ժողովուրդով։

Հակառակ յարտնութիւնները ու միւս դրացիներուն, Գրրգ—Խան խաղաղ չրջան մը կ'անցնէ չատունց, չնորհիւ կառավարական անկողմնակալ վարչաձևին ու Գըրգ—Խանցիներու չրջահայեցութեան, երբեմն պզտիկ գիւղական կռիւներ ալ կ'ունենան, դաչոյն, մահակդրուններ, ինչ որ անխուսափելի կը թուի չատերուն, բայց մենք երբեք ներելի չենք գտներ այդ եղբայրատեղ արարքները որ չատախ աչխատանքէ կը զրկէ հայ երիտասարդները զանոնք նետելով բանտի անբաղձալի մթնոլորտին մէջ։

Բնակչութեան բազմանալով, աւելի ընդարձակ եկեղեցիի մը պէտքը կը տեսնուի ու քահանային նախաձեռնութեամբ կը կառուցուի փառաւոր եկեղեցի մը և վերջերս սկսուած է աւելի ներկայանալի դարոցի մը չինութեան։ Դժբաղդաբար այս օրերս դարոցի չինութեան գործի աչխատանքը գրեթէ դադրած է, կ'ընդունինք որ անտեսական տագնապը մեծ դեր ունի այս ձախողութեան մէջ, սակայն ան պատճառ պէտք չէ՛ ըլլայ որ բաւական ընդարձակ եկեղեցապատկան կալուածներ ունեցող ժողովուրդ մը որ իր մէջ կը հաչուէ իրենց ազգասիրութեամբ ծանօթ աղաներ, այդ ազգօգուտ գործը յետամնգուի։

Կրօնական գործունէութիւնը չըկայ։ Միայն խաչատրեան կրօնական աղանդներ, որոնց մէկ մասը առանձին դարոց եւ եկեղեցի կառուցուեցնելու պլանդակ չիմարութեան ծրագիրներ կը մշակեն։

Ինչ կ'ընեն երկու քահանաները։

*** Գրրգ—Խանի չրջակայքը ամրան բնթացքին վրանաբնակներ. եկած հասատուած էին Սիւրիոյ ամենագանեղէն Ասոնք բաւական ժամուրթիւններու ենթարկեցին չրջկայ գիւղերը իրենց անթիւ ոչխարներով ու ուղտերով։ Ասոնց գալէն՝ քանի մը օր վերջ, նկատուեցաւ որ հայեր կան իրենց մէջ։ Տէր Գրիգոր քհն.յի ու ազգասէրներու նախաձեռնութեամբ յանձնախումբ մը կազմուեցաւ, հանգանակութիւն կատարուեցաւ եւ բաւական երիտասարդներ եւ երիտասարդուհիներ վերադարձան ազգին։

Կ'ուզէ որդեգրել զանոնք, առանց մտածելու՝ «իմ զաւակս է, քու զաւակդ է»։ Անոնք ազգին զաւակներն են ու Թոյլատու պայմաններու ներքեւ դրաւնող մարդոց վարձումը նմանօրինակ բարձր եւ վեհանձն ժեստի մը առջեւ դատապարտելի է իրապէս։

Գրրգ—Խան ներկայիս 420 ընտանիքէ բաղկացած է։

Պէյրութ, 4 Նոյ. 1932

Գ.

ՓԱՍՏԱԲԱՆ

ԽՈՍՐՈՎ ԹԻՒԹԻՒՆՃԵԱՆ

(ՏՕՔԹ. ԻՐԱՒԱԳԻՏՈՒԹԵԱՆ)

Rue Allenby, Khan Nessouli

Ժամը՝ 9—12 եւ 3—6

Հեռաձայն 1.28 Beyrouth

ԱԶԳԱՅԻՆ ԿԵԱՆՔԸ
ԹՐԻՓՈԼԻԻ ՄԷՋ

Ազգային վարժարանի ուսուցչական կազմը տակաւին առժամեայ է։ Ուսանողութեան մէկ մասը փողոցները կը թափառի, իսկ վարժարանը չաճախողները կանոնաւոր դասարանքի չեն հետեւիր, քանի որ դեռ դասագրքակ պատրաստուած չէ։

Երկու ամիսէ ի վեր ամէնաղքատ կան օրէնքի ուսեալներով բնակուած թաղականութիւնը աչք-կապուկ կը խաղայ։

«Այն ինչ վարժուհին չենք վարձեր եւ պիտի չվարձենք իննդրով կը զբաղի։

Թաղականութիւնը 50 օսմ. ոսկիի բաց մը այժմէն նախատեսած էր, քանի մը անգամներ ծնողական ժողով գումարեց վարժարանի սրահին մէջ, որպէս զի ծնողները այս որոշում ժողովրդեն զգուշացնեն։ Հակառակ պարագային իրենք կը հրաժարին։ Երէկ, 7 Նոյեմբերի գիշերը, կրկին ժողովուրդը դրաց հաւաքուեցաւ, հանգանակութեան ցանկ մը բացին թաղականները, որէ քանի մը օսմ. ոսկի յառջ եկաւ։ Եթէ այս հանգանակութենէն 49.5 ոսկի գոյանայ, կրկին թաղականութենէն կը հրաժարին կ'ազատակեր ազանները մէկէ։

Գարո՛ն թաղականներ, ձեր անձնական հաչիւները ազգային գործի վրայ մի լուծէք, եւ ձեր կիրքերուն չգուրդ տալու համար մի չանգնիք նոր սերունդի ճակատագիրը ձեռքի փաթթոց ընել։ Ուսուցչական կազմի ընտրութեան հարցին լրջօրէն մօտեցէ՛ք, եւ ու կրթարանի սրբազան ու ազնիւ կարեւոր յարկէն ներս ինքնաչարժերու քաւուչուկ ծախողները, հնակարեւհինները գեհին չուղեղնան իրենք դասատու։

Չեր այս արտաքսութեան ուղին, ձեզ դէպի ազգակործան քայլերուն կ'առաջնորդէ։ Ինչ է ձեր ընելիք գործը, եթէ ա՛չ պիւտճէն փակելու համար ակեր, մի՛ջոցներ որոնել։ Եթէ երբեք վարժարանի յատկացուելիք գումարը պատրաստ ըլլայ, կը կարծեմ թէ նախկրթարանի աչակերտներն ալ կըրնան թաղական ըլլալ։

Թրիփոլի 8.11.1932 ԹՂԹԱԿԻՑ

Պ. ԲՕՆՈՒՕ ԿԸ ՄԵԿՆԻ ԱՄՄՈՆՅՈՒ 16ԻՆ

Բարձր Թօմիսէր Պ. Բօնսօ, առաջին անգամ ըլլալով Զինադադարի հանգիստութեանց ներկայ գօնուեցաւ Համասկոսի մէջ։ Ամսոյս 15ին Ն. Վսեմութիւնը պիտի գայ Գէյրութ եւ 17ին պիտի մեկնի Ֆրանսա, ուրկէ՝ պիտի անցնի Թրնեւ։

Կը կարծուի որ Թեկտեմբերի կէսէն վերջ Պ. Բօնսօ պիտի վերադառնայ Գէյրութ։

ՓՈՐՁԱՒՈՒԻ ՀԱՇՈՒԱԿԱԼՆԵՐՈՒ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻԻՆ

Ծանօթ՝ Հայերէն, Ֆրանսերէն ու Անգլերէն լեզուներու։ Կ'սահմանեն, որոշ ժամերով, առեւտրական հատուկալութիւն, ամեն ձեւի տակ։

Խղճամիտ ոտխատանք ու խիստ դիւրամատչելի պայմաններ։

Դիմել՝ Խմբագրութեանս։

ԼԻՑՏԻ ԻՋԱՊԷԼ

Մօտ օրէն իբրեւ առաձնին հատորԱզգակիցպատարաստէ լոյս կը տեսնէԱլէյի Իզապէլի հայերէն թարգմանութիւնը, մօտ 500 էջ, օճեղ տպագրութեամբ, գեղեցիկ կողովով գիրք մը,

Ընճանիկան կեանքի վերցուած այս խոտանալից վէպը, որուն այնքան անձկութեամբ հետեւեցան «Ազդակի» ընթերցողներ, ամէն սեռի եւ տարիքի համար յարմարագոյն գիրքն է։

Ամէն հայ ծնողի մէկ հատ պէտք է ունենայ այս հատորէն, իբրեւ լաւագոյն ճուէր իր զաւակներուն։

Մամլոյ տակ է եւ շուտով լոյս կը տեսնէ
ՏՕՔԹ. Գ. ԹԱՊՈՒՐԵԱՆԻ
«ԲԵՐԱՆԻ ԱՌՈՂՋԱՊԱՀՈՒԹԻՒՆ»Ը
Մօտ 150 էջ, պատկերազարդ, մաքուր թուղթ եւ հոյակապ տպագրութիւն

ՏՕՔԹ. Ս. Մ. ՍՈՒՔԻԱՍԵԱՆ
ՄԱՆԱՆԳԷՏ՝ ՄԱՆՈՒԿՆԵՐՈՒՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ
ՎԿԱՅԵԱԼ ՓԱՐԻԶԻ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑՆԵՐԻՆ

Իր մասնագիտութիւնը կատարելագործած բլլալով Փարիզի մանկաց Հատուկ հիւանդանոցներու մէջ, իր դարմանատունը հաստատած է՝

ԺՕՐԺ ԲԻԶՕ փողոց Թիւ 61 (Պապ - Իւրիսի մօտ, հանրակառքի գծին վրայ, Ոսկի Մկրտա դեռնակատան վրայի յարկը)։

ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒԹԵԱՆ ԺԱՄԵՐ.— Կէսօրէ առաջ, ժամը 9—12
» վերջ. » 2— 6

Հիւանդաբերի կեսօրէ յետոյ ձրի՝ աղքատներու համար։

Կերպասեղէնի եւ զանազան կտորներու մեծ վաճառատուն
Տ. ԵՒ Ռ. ՄԱՎԻՍԱՔԱԼԵԱՆ

Մուրբան փողոցի վաճառատան հասած են նոյնօրի համապատասխան կերպասեղէնի եւ զանազան կտորներու մեծ մթերք։ Ֆրանսական, անգլիական, իտալական եւ ամերիկեան առտադրութիւնով կը գոհացուին ամենադժուարահաճ գնորդներ։

Ցարգոյ յաճախորդներ պիտի գտնեն անմրցելի ազատութիւն եւ ճոխ տեսակ։

ՏԷՐ ՄԵԼՔՈՆԵԱՆ ԵՂԲԱՐՔ
ՐԻՒ ԷԼ ՄԹՐԱՆ
ԱԼԷՆՊԻ ԵՒ ՀՕՉ ՓՈՂՈՑՆԵՐՈՒՆ ՄԷՋ

Մեր յաձախորդներուն: Պատուական կերպասներ, տիպլիւներ եւ զանազան իրեղէններ հասած են։

Մեզի չի դիմողներուն: Մէկ անգամ միայն փորձեցէք գոհունակութեամբ պիտի մեկնիք։

Մեզ չճանչցողներուն: Չեր ետեւէն համար իսկ մեզ հնս ծանօթացէք։

Մեր վաճառատան կից նոր բացած են գեղեցիկ թրիգօթաժի եւ ժերսէի ճիւղ մը ուր պիտի գտնէք վարժ, ժերսէ, Ֆազագ եւն։

Դամասկոսի մասնաճիւղ.— Խան Մուրատիէ թիւ 23։

ՀԱՅԱՍՏԱՆԵԱՅՑ ԵԿԵՂԵՑԻՆ
ԱԶԳԱՅԻՆ ՁԱԿԱՏԻՆ ՎՐԱՅ

Գրեց՝ ՍԻՒՆԻՔ

Այդ 70 հազար լատինադաւան հայերը հանդիսանում են Բագրատունեաց թագաւորութեան կործանումից յետոյ Թուրքերէ աւերուած Անի մայրաքաղաքից դէպի դանազան երկրներ տեղի ունեցած մեծ արտագաղթի ալիքներից մէկը՝ ի վերջոյ լատինադաւան դարձած փառաժոյ Նիկոլ Պիկոլպոսի սադրանքներուն չնորհիւ։ Այդ գաւառներու ինչպէս և Գալատացիա և էջմիածնէ քաղաքներու մէջ ապրող լատինադաւան հայերը թէպէտև իսկապէս մոռցած են իրենց մայրենի լեզուն — Հայերենը և խօսում են Հունգարական ու Լեհական լեզուներով, սակայն և հայեր են մնացել և պահական վիճակագրական պաշտօնական տեսարաններուն մէջ էլ չարունակում են հայ ազգանագրուիլ և ճանչուիլ։

Ձգնարտութեան հարկը առած լինելու համար պիտի ասել, որ իրենց առանձին եկեղեցիները ունեցող այդ լատինադաւան հայերու մէջ ազգային ինքնագիտակցութեան գրեթէ մարուած ճրագը վերստին վառած ունի երկու հարիւր տարի սրանից առաջ հիմնուած Մխիթարեան Միաբանութիւնը՝ Վենետիկի և Վիէննայի իր մասնեաղարաններով, գրականութեամբ և դպրոցներով։ Մխիթարեան միաբանութիւնը իր ունեցած գործերով, այն է՝ թէ՛ եւրոպացիներուն ծանօթացնելով, Հայոց պատմութեան, թէ՛ իր պատմագիտական գրական ուսումնասիրութիւններով, և թէ լատինադաւան Հայոց մէջ ազգային ինքնագիտակցութեան յուշերը վառելով, դրած է հայ բարձր ինտելիգենցիայի մի տեսակ ուխտաւորի, որ հեղինակութիւն ունի եւրոպայի գիտական աչխարհում։ Այդ պատճառով նա վայելում է ամբողջ ազգի յարգանքը, սէրը և աջակցութիւնը։

Ռուսահայկական իշխանութիւնը ուզեց որ Տրանսիլվանիոյ և Բուկովինայի գաւառներում ապրող Հունգարախօս հայ — կաթոլիկները իբրև առանձին համայնք ճանչուի՝ այլ կաթոլիկներից, այսինքն հունգարներից բոլորովին անկախ կրօնականկեդեցական վարչական կազմակերպութեամբ, նոյն իրաւունքներով, ինչ որ միւս փոքրամասնութիւնները։— Հբէացները, Թուրքերը, Ռուլգարները, Ռուսները, Հունգարները Օրթոտօքս — Հայերը, Օրթոտօքս — Յոյները և ուրիշներ։ Բայց Վատիկանը հակառակեցաւ և պնդեց, որ անխախտ պահպանուի, այսպէս ասած, սառատուս քուոն, այսինքն նախկին վիճակը, զոր ունեցած են լատինադաւան հայերը Հունգարիոյ մէջ, այն է — գանուիլ հունգարիոյ Արքեպիսկոպոսի հոգեւոր իշխանութեան տակ, ուրիշ խօսքերով, Վատիկանը — կաթոլիկ աչխարհի գերագոյն հոգեւոր իշխանութիւնը — մերժած է լատինադաւան հայերին ճանչել իբրև ուրոյն ազգային խմբակցութիւն...

Ի.

Այն, ինչ որ ասացինք Մխիթարեան միաբանութեան նկատմամբ՝ եւրոպայի մէջ, նոյնը կարող ենք ասել և հայ կաթոլիկ եկեղեցւոյ նկատմամբ՝ Թիւրքիայի, Սիւրիայի, Լիպանանի, Եգիպտոսի, Վրաստանի և Ղրիմի մէջ։ Եւ ոչ մի տարակոյս որ հայ — կաթոլիկ եկեղեցին մեծ դեր ունի խաղացած այդ երկրներու մէջ հայ — կաթոլիկներու ազգային պահպանութեան գործին մէջ։ Վրաստանի հայ կաթոլիկները հաստատուեցան վրացիներէն հալածուած լինելու, եթէ հայ կաթոլիկ Առաքելական եկեղեցին կանգուն չլինէր։ Թիֆլիս քաղաքի մէջ հոյակապ եկեղեցի մը, զոր ժամանակին կանգնած ունին եղեր հայ բարեպաչտ կաթոլիկները և եղբայրաբար տրամադրած բոլոր կաթոլիկներու հոգեւոր պէտքերուն, վրացի կաթոլիկները՝ լատինամոլ կղերներու ժողումներով, գրաւած — սեպհականացուցած են և որ ամենազզուելին է, այդ եկեղեցւոյ ներսի և դուրսի կողմերից պատերուն, կամարներուն, դուռներուն, սիւներուն վրայ եղած հայերէն լեզուով գրութիւնները և հայկական նշանները, որոնք կրկնակի եկեղեցւոյ հայկական լինելու պարագան, վանդալականութեամբ ոչնչացուցած են։ Ապա նոյն լատին կղերը ամէն կերպ արգելքներ էր ստեղծում խափանել կարենալու համար կովկասի հայ կաթոլիկներու ձգտումը — ինքնուրոյն թեմ լինելու Պապի անմիջական իշխանութեան տակ, Հայ թեմական Առաջնորդով։ Մինչ լատին կղերը աչխատում էր կովկասի հայ կաթոլիկներու վրայ պահպանել Ռուսաստանի Սարաթով քաղաքի լատին եպիսկոպոսի իշխանութիւնը։

Ընդամենը երկու երեք տասնեակ տարիներ առաջ Ղրիմի Սիմֆորոպոլ քաղաքին մէջ բուռն վէճ էր ծագած հայ և լեհ կաթոլիկներու միջև, երբ վերջինները Վրացիներու պէս փորձ արին տեսհականացնելու հայ կաթոլիկներու հոյակապ եկեղեցին։ Այդ խնդիրը լուծեց ռուսական դատարանը՝ հայոց տեսհականութեան իրաւունքը ճանչնալով վէճի առարկայ եղած եկեղեցւոյ վրայ։

Ազգային չհների տեսակէտից չատ մեծ սխալ եղած է իր ժամանակին Կ. Պոլսոյ Հայոց Պատրիարքութեան կողէ եղբիւրներ պարզելը հայ կաթոլիկ պատրիարքութեան հաստատման դէմ, որը սակայն յաջողուած է Ֆրանսական միջամտութիւնով գործոն աչակցութեամբ։ Եթէ Թիւրք իշխանութեան կողմէ պատճանպէս ճանչցուած չը լինէր հայ կաթոլիկ Պատրիարքի իրաւասութիւնը, հոգեւոր իշխանութիւնը Թիւրքական կայսրութեան մէջ զանուած հայ կաթոլիկներու վրայ, պատ անհատնական չէ, որ հայ կաթոլիկները ձուլուէին յոյն և արաբ կաթոլիկներուն հետ՝ Փոքր Ասիոյ, Լիբանանի, Սիւրիոյ, և Եգիպտոսի մէջ, ինչպէս որ ձուլուած են Պոլսահայերն։

Մի անգամ ևս կրկնեմ որ դաստիարակական խնդիրները չէ՛ որ ինձ կը հետաքրքրէ, այլ մեր ազգային անհատականութեան պահպանման գործը։ Տուեալ կոնկրէտ փաստերով ուզեցինք ցոյց տալ թէ՝ ժամանակին ինչքան մեծ դեր է խաղում կրօնը, ազգային եկեղեցին — ազգի մը գոյութեան և պահպանութեան գործին մէջ։

Բաւ լիցի, թեմադրութիւն կարդալու հետաքրքրութիւն ընտ չունինք, այլ սակայն իբրև պարզ ազգային մը կուզեմ իմ հասկցած կարծիքս յայտնել առ այն, որ հայ կաթոլիկ Առաքելական եկեղեցւոյ Պատրիարք — կաթողիկոսը որ իր աթոռը փոխադրած ունի Լիպանան, դրական գործ կատարած պիտի լիներ, եթէ կարենար համոզել Վատիկանին՝ ամբողջ հայ կաթոլիկները ենթարկելու Հայ կաթոլիկներու Պատրիարքի հոգեւոր բարձր իշխանութեան, — Թիւրքիոյ, Իրաքի Եպիսկոպոսի, Լիբանանի, Սիւրիոյ, պարսկաստանի, Կովկասի, Ղրիմի, Ռուսահոյի, Հունգարիոյ, Լեհաստանի եւ Ֆրանսայի մէջ։

(21) (Շար.)

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Հանրապետական կուսակցութեան պարտութենէն յետոյ

Հանրապետականները 14 տարիէ ի վեր ակներեւ տէրը եղած են երկրին քաղաքական ճակատագրին։ Ահա տախտակ մը որ կ'ամփոփէ իրենց ընտրական յաղթանակները 1920էն ի վեր՝

1920ին Հարտինկ ընտրուեցաւ 7,005 000 ձայնի մեծամասնութեամբ։ 1924ին Քուլիճ՝ 7,340,000, 1928ին Հուվըր՝ 5,376,000։

Դիտելի է որ 1920ին հանրապետականները 165 ձայնի մեծամասնութիւն ունէին երեսփ. ժողովին մէջ, 22 Մերակոյտին։ 1930ին միայն մէկ ձայնի մեծամասնութիւն ունէին Մերակոյտին մէջ։

Հանրապետական կուսակցութեան քայքայումը արդիւնքն է աւելի Պ. Հուվըրի անձին եւ անոր ներքին քաղաքականութեան ուղղուած մեղադրանքներուն, քան ամերիկեան հանրային կարծիքին դարձին դէպի Ուիլսընի դէմոկրատական հին ծրագիրը։

Հարց չկայ ո՛չ Մ. Նահանգներու Ազգ. Դաշնակցութեան մէջ մուտքի եւ ո՛չ ալ պատերազմական պարտքերու բարեկամական կարգադրութեան։

Մ. Նահանգները աւելի Հուվըրի դէմ քուէարկեցին քան դէմոկրատներու ծրագրին։ Եթէ հանրապետական կուսակցութիւնը ա. Հուվըրի տեղ առաջարկէր ուրիշ մէկնածու մը, պ. Ռուզվելթը, զոր օրինակ արդիւնքը շատ տարբեր եղած պիտի ըլլար։

ԴԷՄՈԿՐԱՏՆԵՐՈՒ ԶԱԽՈՂԱՆՔԷՆ ՅԵՏՈՅ

ոչինչ կը փոխուի Մ. Նահանգներու դաղափականութեան մէջ

ԴՈՒՐՍԸ՝

Ոչ մէկ զգալի զեղչ սակերու, ոչ մէկ զբօսում պաեերազմ. պարեհերու, սահմանափակ համագործակցութիւն Ազգ. Դաշնակցութեան հետ

ՆԵՐՍԸ՝

Մեղմացում ըմպելիներու արգելումին, օգնութիւն անգործներուն։

Նիւ—Եորք.— Նախագահ Հուվըրը քշուեցաւ Ճերմակ Տունէն ժամանակներու սաստկութենէն տառապող միլիոնաւոր ամերիկացիներու կոյր ոխակալութեամբ, ինչպէս նաեւ իր անձին քիչ մը ծիծաղաշարժութեան եւ պ. Ռուզվելթի պերճախօսութեան պատճառով։ Ոչ մէկ կասկած նաեւ բազմաթիւ սխռնաւէտ Հանրապետականներ հեռացան Նախագահ Հուվըրէն ըմպելիներու արգելումի սրբէնքին հանդէպ իր ունեցած երկդիմի դիրքին հետեւանքով։

Պ. Ռուզվելթի ընտրութիւնը աշխարհի կացութեան վրայ շատ զգալի չըլլար, որովհետեւ անհաւանական է որ տրակոնական զեղչ մը կատարուի Մ. Նահանգներու սակերուն վրայ։

Երկու կուսակցութիւններն ալ պաշտօնապէս հակառակ են պատերազմական պարտքերու ջնջումին։

Պ. Ռուզվելթ պիտի շարունակէ պ. Հուվըրի սահմանափակ համագործակցական քաղաքականութիւնը Ազգերու դաշնակցութեան հետ, ինչպէս նաեւ պատերազմը արգիլելու եւ աշխարհի տնտեսական առողջութիւնը վերահաստատելու խնդիրներուն մէջ։

Գալով ըմպելիներու արգելումին, պ. Ռուզվելթ ոչ մէկ խոչնդոտ պիտի դնէ Վոլսթիրի օրէնքին վերաքննութեան առջեւ։ Կը սպասուի նաեւ որ ան աւելի բարեսիրութեամբ ընդունի անգործներու օգնութիւն հայցող խնդրանքը։

Նիւ—Եորք.— Նախագահ Հուվըր իր պաշտօնէն պիտի հեռանայ յառաջիկայ Մարտ 4ին։

Անգլիոյ Իրագի դեսպանը իր հաւատարմագիրը կը ներկայացնէ

Վաղտատ.— Անգլ. Իրաքի դեսպան Սըր Ֆ. Հէնֆրիս այսօր Նկրկայացուց իր հաւատարմագիրը։

Մանչուի Հարցը

Նորակազմ պետութիւնը արտակարգ պատուիրակ մը կը ղրկէ Եւրոպա

Գէրլին.— Նախկին ընդհ. տեղակալ Թինկ—շի—քուան Գէրլին հասած է որ պէս արտակարգ պատուիրակ մանչուքուական նորակազմ պետութեան։

Գ. Թինկ—շի—Փուան, նախաքննական բնոյթ ունեցող խօսակցութիւններու պիտի ծեռնարկէ գերման կառավարութեան հետ։

Մանչուքուօյի արտակարգ պատուիրակը մտադիր է նոյն նպատակին համար, այցելել միւս եւրոպական երկիրները։

Պ. Ֆ. Ռուզվելթի ընտրութիւնն ու Անգլիական հաւնապին կարծիքը

Միացեալ Նահանգներու նախագահական ընտրութեան մէջ երկու դէպքեր գրաւեր են անգլ. հասարակութեան ուշադրութիւնը. Ասոնք են Ռուզվելթի յաղթական մեծամասնութիւնն ու մարդկի մը պէս իր պարտութիւնը ընդունող նախագահ Հուվըրի հեռագիրը, ուղղուած նորընտիր նախագահին։

Անգլիական հանրային կարծիքը պ. Ռուզվելթի ընտրութիւնը կը նկատէ նպաստաւոր նշան մը զինաթափութեան խնդիրներուն համար։

ԳԵՐԱՐՏԱԴՐՈՒԹԵԱՆ ԱՆՅԱՐՄԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

120000 ֆլորին արժէքով ոսկի պիտի ղրկուի

Ամստերտամ.— Հոլանտա կը առաջարկէ սոխի գերարտադրութենէն գարթիզ պաննները հերոսաբար որոշած են հետեւիլ սուրճ ժղկողներու օրինակին, որոնք իրենց արտադրութեան աւելորդ մասը ծովը կը նետեն։

Այսպէս 1000էն 1500 թոն սոխ պիտի նետուի խորունկ խրամներու մէջ եւ հողով պիտի ծածկուի։

Փճացուելիք սոխերուն թիւը կը հասնի 16միլիոնի եւ գինը 200,000 ֆլորէնի։

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ՆԱԽԱՀԱՇԻՒԸ

Նոր առաջարկներ

Փարիզ.— Պ. Հէրիօ խորհրդակցեցաւ ելմտական նախարարին հետ եւ որոշեց երկու օր յետոյ նախահաշիւը ներկայացնել երեսփոխանական եւ ծերակուտական ժողովներուն։ Այս յետաձգումին պատճառը այն է որ պ. Էրիօ պաշտօնեաներու ամսաթոշակներուն վրայ 20 0 | 0 զնդ մը ըննել կ'ուզէ։

Փարիզ.— Հանրային չինութիւններու նախարար պ. Տալաատիէ կառավարութեան պիտի ներկայացնէ չոզեկառքի ընկերութիւնները նոր ձեւով մը կազմակերպելու առաջարկ մը։

ԾԱՆՐ ԽՌՈՎՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ԾԱԳԱԾ ԵՆ ԻՐԼԱՆՏԱՑԻ ՄԷՋ

Պ. Քոսկրաւ կ'ամբաստանի տր Վալէրան

Քորք.— Ծանր խռովութիւններ ծագեցան սինեժայի մը առջեւ ուր պիտի խօսէր Պ. Քոսկրաւ։

Դրան առջեւ հաւաքուած ոստիկաններուն կողմէ ժամանաւոր միջոցներ ձեռք առնուեցան։ Մեծ ամբոխ մը դրան առջեւ կը սպասէր գործադիր իշխանութեան նախկին նախագահին գալու։

Հազիւ եկած էր ան, հարիւր ցուցարարներ խուժեցին դահլիճին վրայ։

Ոստիկանութիւնը զինաթափ ըրաւ ցուցարարները եւ ձերբակալեց անոնցմէ քանի մը հոգի. Պ. Քոսկրաւ բուռն կերպով քննադատեց Պ. որ Վալէռայի քաղաքականութիւնը, որ ըստ իրեն, պատճառ եղաւ երկրի անտես. կործանումին ու անպատասխանատուութեան։

ՀԱՄԱՑՆԱՎԱՐՆԵՐԸ ԱԼԷՔՍԱՆՏՐԷՔԻ ՄԷՋ

ԿԱՐԵԻՈՐ ԴՐԱՒՈՒՄՆԵՐ

Ալէքսանտրէքի կառավարութիւնը տեսնելով որ համայնավարները արագ թափով մը կը բազմանան օրէ օր եւ կանոնաւոր համայնավարական բջջականներ կը մտնեն գործաւորներու մէջ, որոշած է օտար խիստ միջոցներ ձեռք առնել եւ առ այդ տեղեկացուցած է Ընդհանուր Ապահովութեան Տնօրէնութեան։

Ընդհ. Ապահովութեան Տնօրէնութիւնը գիշերուընդ երկու երկու կարող ոստիկաններ Պ. Պ. Ձօրճ Ապու Թագգա եւ Նաաս Գիզի։ Ասոնք հոն օտար ազխատելէ եւ հրկար հետապնդումներէ վերջ, գտան համայնավարներու բոյնը եւ յարձակեցան ասոր վրայ։ Ձերբակալեցին Անդրէաս Ձեվ հերճեան անուն հայ մը, որ Ալէքսանտրէքի համայնավարներուն պետն էր։ Հարիւրաւոր համայնավարական թուղթեր եւ գաղտնի ծամակներ գտնուեցան։ Մոսկուա դրկուելու համար գրուած հաշի մը խիստ կարեւոր ծամակներ գտնուած են ասոնց մէջ։ Բացի այդ գտնուած է երկու օրինակներ, մէկը համայնավարական տեղական մարմիններու հետ յարաբերելու համար, իսկ միւսը Մոսկուայի հետ։

Հաստատուած է որ Ձեվհերեան ոճրագործ մըն է եւ փախստական վիճակի մէջ կը գտնուէր։ Ան օտար վաս անցեալ մը ունի, կը գրեն տեղական թերթեր։

ՀԱՄԱՑՆԱՎԱՐՆԵՐՈՒ ԴԱՏԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆԸ ՅԵՏԱՁԳՈՒԱԾ

Շաբաթ առաւօտ, Նախապատ խտուն Աթենքի առջեւ տեղի ունեցաւ դատավարութիւնը վերջին ձերբակալուած համայնավարներու, որոնք մօտ 10 հոգի են։ 50ի մօտ ոստիկաններ եւ գալոշի ոստիկաններ արդարութեան պալատին մէջ կը հսկէին կարգապահութեան։ Խուռներամ բազմութիւն մը ներկայ էր, որոնք կը ցուցադրէին ոստիկանութեան կողմէ։

Դատարանը սակայն ուրիշ դատերով զբաղուած ըլլալով, կէս օրէ առաջ չի կրցաւ զբաղիլ համայնավարներու դատավարութեամբ եւ յետաձգեց կէս օրէ վերջ։ Ժամը 3ին ձեռք առնելով խնդիրը, դատարանը հինգշաբթի օրուան յետաձգեց դատավարութիւնը։

ՁՈՒԿ ՄԸ ԿՈՒԶԷ ԿՂԼԵԼ ՄԱՐՏ ՄԸ 20 ՎԱՅՐԿԵԱՆ ԿՌԻԻ ՁՈՒԿԻ ԵԻ ՄԱՐԴՈՒ Մ Ի Ջ Ե Ի

Ձկնորսներ թաղին մէջ, բաղնեպան Նախլի Քրֆլաթ Համամի ծով մտած էր լողցնալու համար։ Երբ ան հինչ մը բացերը յառաջացած էր, հանգիպած է մեծ ձուկի մը որ ուզած է կուլ տալ գինք։ Իրական կռիւ մը սկսած է մարդու եւ ձուկի միջեւ։ երբեմն ձուկը յաղթած է Նախլին։ Թաթել եւ բացերը տանին, երբեմն ալ մարդը թաթելով ձուկը բերած է ցամաքի մօտ։ Վերջապէս 20 վայրկեան տեւող կռիւ մը վերջ մարդը կը յաղթի սպաննել ձուկը եւ կը հանէ ցամաք։ Ձուկը կշռուելով կը տեսնուի որ 90 ֆիլօ է եւ ունի մէկուկես մէթր երկարութիւն։

ՓԱՐՈՍ ՄԸ ԱԼԷՔՍԱՆՏՐԷՔԻ ՄԷՋ

Ալէքսանտրէքի մէջ 15 մէթր բարձրութեամբ կառուցուած է փարոս մը, որ 5 մէթր լայնութիւն ունի եւ օտր հաստատուն է։ Ուրիշ փարոս մ'ալ պիտի կառուցուի «Բաս Թրնգըր»ի մէջ։

ԺԱՆՏԱԽՏԻ ԴԷՊՔԵՐԸ ԿԸ ԾԱՏՆԱՆ

ՀԱՅՐԵՆԱԿԻՑՆԵՐ ԱՌԱՆՑ ԺԱՄԱՆԱԿ ԿՈՐՍՏՆԵԼՈՒ ՊԱՏՈՒԱՍՏՈՒԵՑԷՔ

Քառաթթիա քաղին մէջ ժանտախտի նոր դէպք մը պատահած է անցած ուրբաթ օր։ Վարակեալը Նաթիր րնտանիէն երիտասարդ մըն է։

Առողջապահական Տնօրէնութիւնը անմիջապէս հրահանգած է այրել օջակայ տուներ եւ խիստ ճնճուխաց տակ պահել քաղեցիները։ Հիւանդը փոխադրուած է հիւանդանոց։

Այս վերջին օարթուան ընթացքին 7րդ դէպքն է այս եւ կը վախցուի որ նոր դէպքեր ալ պատահին։ Խսթիւ կը հրահանգուի մեր բոլոր հայրենակիցներուն անմիջապէս պատուաստուիլ այս աւերիչ հիւանդութեան դէմ։ Մանաւանդ վրանաքաղաքներու բնակիչներ առանց ժամանակ կորսնցնելու անպատճառ պիտի պատուաստուին։

ՊԱՐՍԻՑ ՇԱՀԸ ՔԻՒՐՔԻԱ ՁԵՐՔԱՐ

Քիւրտ թերթերու եւ կարգ մը հետագրական գործակալութիւններու տեղեկութեանց համաձայն Պարսկաստանի Շահը պիտի այցելէ Քիւրքիա մօտ օրէս։ Տեղական լրագրողներ այս մասին ինճութիւն կատարելով դիմած են Պարսկական հիւպատոսին։ Այս վերջինը յայտարարած է որ ինք բացարձակապէս տեղեկութիւն չունի նման ճամբորդութեան մասին։

ՔԱՂԱՔԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ԵԼԵՔՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ՄԻՋԵՒ

Ասկէ հինգ ամիս առաջ լմնցաւ Պէյրութի Քաղաքապետութեան եւ Ելեթրական Ընկերութեան միջեւ գոյութիւն ունեցող համաձայնագրի պայմանաժամը։ Ելնելով այդ օրէն ի վեր Քաղաքապետական ժողովը կ'զբաղի նոր պայմաններով համաձայնագիր մը կնքելու միջոցներով։ Սակայն ցարդ չեն յաջողած։ Ըստ էլ Ահրուրի համաձայնական կը նկատուի առժամեայ համաձայնութեան մը գոյութիւնը։

Գոյօթի պայմաններուն մէջ, անցած տարի, կար նաեւ խզման յուսահատութեան աւելի կանոնաւորումն ու նոխացումը։ Ընկերութիւնը ատոր փոխան Քաղաքապետութենէն կը պահանջէր աւելորդ գումար մը, սակայն Քաղաքապետութիւնը ընդունած չէր։ Այսպէս առկախ մնացած էր այդ խնդիրը։

Այժմ, կ'իմանանք որ Ընկերութիւնը որոշած է այս խնդրի կարգադրութենէն վերջ կարեւոր փոփոխութիւններ կատարել ելեթրականութեան գիներուն վրայ։

ՓՈՔՈՐԻԿ ԹՐԻՔԼԻԻ ՇՐՋԱՆԻՆ ՄԷՋ

Թրիքլիէն կը տեղեկացնեն որ Հիւսիսային շրջաններուն մէջ զօրաւոր փոթորիկ մը պատահած է անցած շաբաթուան վերջերը եւ մեծ վնասներ պատճառած։ Թուլա գիւղի եկեղեցւոյ գմբեթը փլած է, սակայն մարդու կորուստ չկայ։

ՀԱՅ ՄԸ ՎԻՐԱՒՈՐՈՒԱԾ ՏԻՆԱՄԻԹԻ ՊԱՅԹԻՒՆԷՆ

Սարպա գիւղին մէջ, Միշկ անուն հայ մը, երբ ջիլամիս կը նետէր ձուկ որսալու համար, պայթեցաւ ջիլամիթը ձեռքին մէջ եւ ջարած մահացու կերպով մը վիրաւորուած է։

ԱՐԴԻՒՆԱՒՈՐ ՁԵՌՆԱՐԿ ՄԸ

Ուրախութեամբ կ'իմանանք որ Ըգգ Ս. Նշան վարժարանի Հոգաբարձութեան հրապարակ հանած 5 Սուր. դահեկանոց նամսերը մեծ թնդուներութիւն գտած են ժողովուրդի կողմէ, եւ առաջին օարթաթիւ իսկ Հոգաբարձութիւնը սպառած է 100ի մօտ տետրակներ, ամէն մէկը 50 տոմս պարունակող։ այն ազգայիններուն որ դիմում կատարուած է սիրով յանձն առած են իրենց շրջանակին մէջ սպառել։ օարթ որ օտր կը նմանի Քարհմէյի եւ Պոզազկէօյի պատերուն, աւելի ընդարձակ է։ Դիտելի է որ երկու տարի առաջ ամրոցին մէջ գտնուած Ասիրօ – Հիթիթեան բարձրաճաղակր, լաւագոյն զոր կը նանչնանք, բաս Թրանսական *Հնութիւն* անդամ Պ. Թիւրօ Տանժէնի, անտարակոյս մաս կր կազմէ այդ պատի։ Կր ըսպասուի որ գտնուին, ինչպէս Քարահմիճի եւ Պոզազկէօյի մէջ, միւս բարձրաճաղաձերը որ կր կազմէին առաջինին շարունակութիւնը եւ կը զարդարէին նոր գտնուած պալատին կամ տաճարին պատերը։

Այս անսպասելի հնութիւնը մեծ կարեւորութիւն ունի եւ բազմաթիւ գրօսաօրջիկներ պիտի բերէ Սիւրիա։

ԴԻՒԿ ՄԸ ԳՏՆՈՒԱԾ

Արաբ Փունարի ժամտարմայական հրամանատարը թրիական իսխանութեանց յայտ առեր է որ Սիւրիոյ մէջ սպանուած մարդու մը դիակը գտնուած է թրիական հողին վրայ։

ԹԻՒՐՔ ՄԱՔՍԱՅԻՆ ՊԱՇՏՕՆԵԱՆԵՐ ՈՁԽԱՐՆԵՐ ԿԸ ԲՌՆԵՆ

Զորայա գիւղի բնակիչներուն պահակող հատատուն ոչխարներ Արապ Փունարի կայարանին մօտէն անցնելու պահուն բռնուեցան թիւրք մախսային պատասխանատուներու կողմէ եւ առաջնորդուեցան Թիւրքիա։

ԱՆՁՆԱՍՊԱՆՈՒԹԵԱՆ ՓՈՐՁ

Հանրատան պղջիկներէն Միլիա, գաւաթ մը բերմանկանաս խմած է անձնասպան ըլլալու համար։ Սակայն բժիշկը հասնելով հիւանդանոց փոխադրած է։ Վիճակը յուսահատական է։

ԶԻՆԱԴԱԴԱՐԻ ՏՕՆԸ

ԴԱՄԱՍԿՈՍ

Ուրբաթ առաւօտ ի ներկայութեան Բ. Գօմիսէր Գ. Հ. Բօնսօի տեղի ունեցաւ զօրանոց մը որուն մասնակցեցան Դամասկոսի բոլոր զօրագունդերը։

Պատօնական անձնաւորութիւններուն յատկացուած բեմին վրայ կ'երեւէին Սիւրիական Հանրապետութեան եւ Խորհրդարանի նախագահներ, վարչապետ, նախարարներ եւ բազմաթիւ երեսփոխաններ։

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԴԻՐՔԶՄԱՆՈՑԻՆ ՄԷՋ

Ժամը 10ին Գ. Բօնսօ իր օհախուրթով գնաց Սալիհէի Ֆրանսական գերեզմանոցը եւ ծաղկեպսակ մը զետեղեց «Համասկոսի զոհերուն, Ճեպել Տրիւզի եւ Հօրանի» մէջ իյնող մեռելներու յիշատակին բարձրացուած յուշարձանին վրայ։

ՎԱՃԱՌԿԱՆ ՄԸ ԼՌՈՒԹԻՒՆ

Ժամը 10.50ին Բ. Գօմիսէրը ուղղուեցաւ դէպի Մեզրէի Անգլիական գերեզմանոցը ուր ընդունուեցաւ Անգլիական հիւպատոսէն։

Ժամը հինգ 11ին բոլոր պատօնական անձնաւորութիւններ ամփոփուեցան յուգիչ լուութեան մը մէջ։

ՂԵԲՐՈՒԻ

ՀՕՐԱՆՑ ԾՈՎԵԶԵՐԸ

Առաւօտեան ժամը 8ին զօրանոց մը տեղի ունեցաւ ծովեզերը։

Ներկայ էին Բ. Գօմիսէրին պատուիրակը, Զօր. տր Գիկօ Տիւ Կրանճրի, Ծովակալը, Հանրապետութեան նախագահը, զօրահրամաններ ու կրօնական պետեր։

ԳԱՍԱՐԱԳ... ԱՌՅԵԼՈՒԹԻՒՆ

ԳՆԵՒԶՄԱՆՈՑՆԵՐԸ

Ժամը 9ին Գապական Նուիրակը պատարագեց Քաբիւսկնեներու եկեղեցիին մէջ։

Ցետոյ օհախումբը այցելեց Ֆրանսական եւ Անգլիական գերեզմանոցները։ Ծաղկեպսակներ դրուեցան գերեզմաններուն վրայ։

Ժամը 11ին լուութեան ատենդակած վայրկեանը պահուեցաւ երկիւղածօրէն։

ԱՇԽԱՏԱՆՔԻ ԱՐԿԱԾ

Գուրճ Սաֆիքա քաղի բնակիչներէն Սբրլեյման Իքա Քարիւղի ճամբուն վրայ կատխաներ։ Քարակոփութիւն ընող այս գործաւորին վրայ մեծ ժայռ մը կ'իյնայ եւ կը ճզմուի։

ՍԱԿԱՐԱՆ ՊԼԻՐՈՒԹԻՒՆ

14 ՆՈԵՄԲԵՐ 1932

	Ա. Ֆ.
Ագիպտ. բդեպուր.	435
Անգլիկ. »	424
Տօլար »	126.75
Թրքական »	59.50
Գաճ Օբբօման	138
Իտալական Լիր 100	650
Ցունական Տրախմի 100	65
Անգլ. ոսկի	608
Ֆրանս. »	485
Օսման. »	549
Արծաթ մէճիտ	22
Գրեքի Ֆօնս. Ա. Ֆ.	627
» » Բ. »	315
» » Գ. »	299

Սէֆերեան եզբարք Բիւ Ֆօն Թէլէֆօն՝ 5-19

Քարլայլ դէպի իրեն երկարող տակր ձեռքը իր ձեռքերուն մէջ առնելով, գլուխը քիչ մը ծռեց և չատ հեզութեամբ հարցուց.

— *Իզապէլ, գիս մեղադրելիք բան մը ունի՞ս.*

— *Քեզ մեղադրե՞լ, երկինքն անգամ եեզ չի կրնար մեղադրել, քու սէրդ վեհանձնութիւնդ և ազնուութիւնդ ամէն անգամ որ միտքս բերեմ, քեզ ձգելուս համար ըզգացած զղջումս աւելի կը սաստկանայ և անտանելի կը դառնայ, կուզեմ գեաիներ անցնիլ ամօթէս։ Անկասկած իմ մեղքերուս և խայտառակութիւններուս պատիժը կրեցի, սակայն, քեզի և զաւակներուս պատճառած չարչարանքներս ու դժբաղդութիւններս ինչպէ՞ս կրնամ*

Իզապէլի ձայնը անլսելի ըլլալու չափ մարած էր.

— *Մտածէ անգամ մը հոս ինչպէ՞ս ապրեցայ, ա՜հ, ինչեր քաշեցի, քեզ ուրիշի մը ամուսինը տեսնե՞լ... ժամանակին ինծի հանդէպ գործադրուիլը դիտե՞լ... գիս մահեցուց... քեզ ոչ մէկ ատեն այնքան սիրած չեմ որքան կորնսուցած օրս։ Մտածէ անգամ մը, սիրելի Ուիլէըմի գերեզման մտնելնալը տեսնելով, առանձին մահուան անկողինին վրայ կեցած միջոցիս չի կըրցայ զաւակս, սրտահատորս ըսել, տղուս մեռած միջոցին ես՝ մայրը ոչ մէկէն մխիթարական խօսք չի լսեցի, մինչ ուրիշներ, որոնք իր մայրը չէին. մխիթարութեանկարժանանային։ Ասոնց սիրտ կը դիմանայ՞, իմ քաշած ահերս միայն Աստուած գիտէ, ահա իմ մահուանս պատճառները.*

— *Ինչո՞ւ եկար հոս, հարցուր Քարլայլ յուզուած.*

— *Քեզի ըսի, չէ՞. քու և տղաքներուս կարօտին չի կրցայ դիմանալ և ատիպուեցայ գալ.*

— *Սխալ է, բոլորովին սխալ...*

— *Միս Քարլայլ աւելի հրամայողական չեչտով մը կրկնեց.*

— *Ձօյս, գնա՛ և պարոնը հոս կանչէ կ'ըսեմ քեզի, հոս տանտիրուհին դուՙ ես թէ՝ ես եմ.*

Ձօյս ստիպուած վար գնաց և լուր տուաւ Քարլայլին։ Ատոր վրայ Քարլայլ վեր գալով հարցուց.

— *Փօրնէլիա, տիկին Վին ինչպէ՞ս է, չատ գէշ է.*

Միս Քարլայլ դուռը բանալով ըսաւ.

— *Ներս եկուր, քեզ տեսնել կուզէ.*

Երբ Քարլայլ ներս կը մտնէր, Ձօյս առջևը նետուելով պոռաց.

— *Պարո՛ն... պարո՛ն... պատրաստ եղէք, տիկին, ինչո՞ւ նախապէս չէք խօսիր.*

Քարլայլ երկուքին ալ երեսը նայելով, չի կրցաւ կերպովմը հասկնալ անոնց դէմքերէն արտայայտուող յուզումը։ Մանաւանդ քոյրը այս վիճակի մէջ դեռ երբէք չէր տեսած։ Վերջապէս յօնքերը պրատելով ներս յառաջացաւ։ Դուռը եաւէն գոցուեցաւ։

Քարլայլ չատ քաղաքավարօրէն քալելով մօտեցաւ մինչև Իզապէլի անկողինը և առանց ուշադրութեամբ դիտելու անոր դէմքը, սկսաւ.

— *Շատ կը ցաւիմ տիկին Վին որ...*

Այս խօսքերը մնացին բերանը և դէմքն ու գոյնը մեռելի պէս դեղնեցաւ և սկսաւ դողալ, արդեօք Ձօյսի պէս երա՞զ կը տեսնէր։ Իզապէլ անկողնէն հանեց ձեռքերը և երկարելով Քարլայլին կրցաւ բռնել անոր վերարկուի ծայրէն և ըսաւ.

— *Արչիպօլտ... քեզմէ ներողութիւն չատացած չեմ կրնար մեկնիլ... մի փախիր ինձմէ գոնէ քանի մը վարչրկեան... հաւատքէ Արչիպօլտ և միայն «ներեցիս» ըսէ։ երջանիկ սրտով մեռնիմ... ա՜հ Արչիպօլտ, Արչիպօլտ, ներէ ինծի...*

Սկսան պայքար մը հակազգային շարժուձևերով ամբաստանելու համար Նիքոլ և Տրիւքէո երկու երեսփոխանները:

Հետևանքը պարզ է։

Հէվէտեան ոստիկանութիւնը, այս խաղաղ երկրին մէջ, վարժուան չէ ըմբոստութիւններու։ Նման պարագայի մը մէջ, եթէ վայրկեան մը մոռցուի պաղարիւնութիւնը, արիւնը կը հոսի։

Այս է որ պատահեցաւ ժընևի մէջ։

ԸՆԿԵՐՎԱՐԱԿԱՆ ՊԱՐԱԳԼՈՒԽ ՆԻՔՈԼԻ ՁԵՐԲԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆԸ

Ընդհանուր գործադուլի սպառնալիք

ԺԸՆԵՒ.— Ոստիկանութիւնը ձերբակալեց երէկուայ արիւնահեղ խռովութիւններուն դրդիչ ընկերվարական պարագլուխ Նիքոլը։

Գետական Մորհուրդը արգիլեց ոևէ ցոյց կամ թափօր հրապարակներուն վրայ և շարժուն վիճակի մէջ դրաւ զինուորական կարևոր ուժ մը։ Ընկերվարականները մտադրութիւն ունին ընդհանուր գործադուլ մը հռչակելու։

ՋԱՎՋԱՎԱՁԵԱՆ ՄԱՐԻՉՆԵՐ

ՏԵՂԱԿԱՒՆ ԳՈՐԾ

Ջավզավաճեան եղբայրներու հրդեհի մարիչները, շիներած պղինձով ապահովուած են 20 ֆիլօկրամ ճնշումի մը համար:

Անոնք արձանագրուած են քաղաքապետութեան անօրէնութեան ժամ և ճանչցուած Ֆրանսական թէհնիք Ճանճախումբի կողմէ։

Այս մարիչները այնքան ներկայանալի են որքան եւրոպական նները։ Գիները չատ ծայրայեղօրէն աժան ու արդիւնքը գրեթէ վայրկեանական է։

ՏՕՔԹ. ԳԷՈՐԳ ԿԷՐԿԷԶԱՆ

Վկայեալ Laurёat նախկին Interne եւ այժմ մնալուն ՄԱՆԱԳԷՏ Ֆրանսական հիւանդանոցի ԱՋԻՒ, ԿՈՒԹԻՒՆ, ՍՆԱՆԳԻՒ և ԳԱԼԻՔ հիւանդութիւններու բաժնին։

Հիւանդ կ'ընդունի կէսօրէ վերջ ժամը 2—5

իր գրասենեակը 15 rue de Damas, No. 15

Հիւանդներ ուղարկի հիւանդանոց կ'ընդունուին իր կողմէ տուած տոմսի արտօնով։

Ազգա հիւանդներու ձրի դարմանում, ամէն օր կէսօրէ առաջ ժամը 10—12. Հիւանդանոցի դարմանատան մէջ։

ԳՈՒՐԻԻԼ Թ. ԹԻՐԶԵԱՆ

(ՀԻՒԹԱՍՈՒՆ ԱՄԱՍՏՈՒՆԻ)

Հիւանդ կ'ընդունի պայմանագրով կը կատարէ ամէն կարգի ելեքտրական (Intsallation), ինչպէս նաեւ մօթէօրներ և ֆիւմօներ։

Վարձատուս կ'ապահովէ նաեւ բոլոր հիւթապզրկիները։ Գործ։ Մասնաւոր սպասարկութիւն բնակարաններու հիւթապզրկիներու համար։ Ամէն տեսակ հիւթապզրկիներ։

Վկայական պետական։

Հասցէ — Վ. Ուզուճեանի գրասեն կից Պատր. B. P. 491

ՈՎ ՈՒԶԱՒ ՈՒԱՆՈՂ

Բնական է որ պրոտեական պետերդ գնեն ամենալաւ ապրանքը։ Նոյնպէս ալ ամենալաւ ապրանքը կը գտնեն Standard-Najjar կօշիկները։

Դուն գիտես որ ՍՓԱՆՏԱՐՏի կօշիկները լաւագոյններն ու ամենաժամանակակիցներն են.

ԿԵԴՐՈՆՑԵՂԲ՝ ՆԱՃԱՐ ԵՂԲԱՅՐՆԵՐՈՒ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ

ՎԱԼԴԱ

ԵՐԳԻՉՆԵՐԸ ԵՄԲԱՍՏՁՆԵՐԸ ԵՒ ՍԻՐՈՒԻ ԱՄԱՔԷՕՌՆԵՐԸ ՓՈՐՁԵԼՈՒ ԵՆ ՄԻԱՅՆ

—ԲԱԹԻԼ ՎԱԼՏԱ—ՆԵՐԸ

ՍՈՑՆ ԲԱԹԻԼՆԵՐԸ ԽԻՍՏ ԱԶԴԵՑԻԿ ԵՆ ԵՒ ԿԸ ԳՏՆՈՒԻՆ ԲՈԼՈՐ ԴԵՂԱՐԱՆՆԵՐՈՒ ԵՒ ՏՐՕԿԻՒՆԵՐՈՒ ՄԷՋ

Պահանջեցէ՛ք **ՎԱԼՏԱ** անունը կրող տուփերը

Ներկայացուցիչ՝ ՍԱԻԻԴ եղբարք

Փոսթարկղ թիւ 445

ՊԷՅՐՈՒԹ

Բացառիկ Դիւրութիւններ եւ Պայմաններ

ԸՆՏԱՆԻՔՆԵՐՈՒ, ԴՊՐՈՑԱԿԱՆՆԵՐՈՒ, ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑՆԵՐՈՒ

Առողջ մնալու համար հաճգիստ մահճակալ՝ մը ունենալու է՝ հաճգիստ կարենալ ճեղալու համար։

Ֆինլանտական մահճակալներու մեծագոյն գործարանին մեր բցդհ. ճերկայացուցիչը հաճգամաճով Ձեզ կ'ընծայեճ առիթը աճկ օգտուելու համար։

Քաաճ տարի եւ աւելի դիմացալը կ'երաշխաւորեճ, բնկոյզի ճմաճոգ փայտի մը օքճուած ոյճ մահճակալներ օրուաճքճորոյքն եճ, կը ծալուին, քեքեւ, *զօրաւոր զսպանակով*, եւ ամեճ էսակի յարմարոդ։

ԳԻՆ ՁԷՆ 10 Ս. ՈՍԿԻ

—o—

ՎՃԱՐՈՒՄ՝ 3 ՄԱՍՆԱՎՃԱՐՈՎ

—o—

5 0 | 0 զեղչ վերոյիշեալ գնեռուճ վրայ, այճ բնքերցողնեռուճ որոճ ճերկայ յայտարարութեամբ կը ճերկայացաճ մեզի

—o—

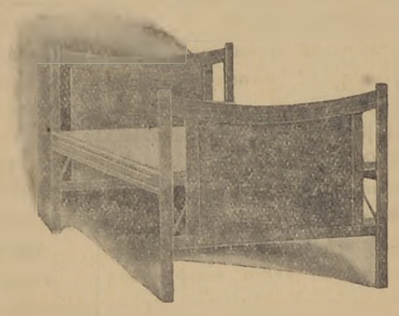

Ցիկիճ, ամօսուց ճորածէճ զուկիդ հաճար պիտի ուզես ունենալ լաւագոյճ ժահճակալը, *վերջին ծայր ներկայանալի ապիտակ գոյճով, նիքէլի մեքենական վերնակով, Լեհէտեան վար իյնալէ արգիլող, եւ պատրաստուած գիտական մեթոտով,* **Ձեր գուկիճ կատարեալ հաճգիստ ապահովոդ, ոյճ ժահճակալները** *բոլորովին նորոյթ մըն են* **Սիւրիոյ հաճար եւ մինչոյճ** *մեր քով կրնաք գտնել։*

ԳԻՆ ՁԷՆ 10 Ս. ՈՍԿԻ

—o—

ՎՃԱՐՈՒՄ՝ 3 ՄԱՍՆԱՎՃԱՐՈՎ

—o—

5 0 | 0 զեղչ վերոյիշեալ գնեռուճ վրայ մինչոյճ բնքերցողնեռուճ համար։

—o—

Նոյճ իսկ եթէ գնելու միտք ալ չունիճ, ճէ՛ այցելեցէք մեզ եւ ոեսէք այճ ինչ որ կ'առաջարկեճ Ձեզ, ուրիճ մը գնելէ առաջ։

O. Y. EKWALL. A. B. (Finland)ի

Սիւրիոյ, Լիբանանի եւ Իրագի ընդհ. ճերկայացուցիչ
Ե. ՔԷՇԻՇԵԱՆ, Khan-Chouny, Պաճֆօռի Իսմաիճ ճիօդ եռեւի կողմը։

ԱՋԴԱԿի ՏՊԱՐԱՆԸ

ՏՊԱԳՐԱԿԱՆ ԱՄԷՆ ԿԱՐԳԻ ԳՈՐԾԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ

Դիմեցէք «ԱՋԴԱԿ»ի Տպարանը՝ գիրք, պրոշիւր, հարսանեկան հրաւիրագիր, պահարան, նամակի քուղք եւ առեւտրական ձեռակներ.

ԱՐԱԳ, ՄԱՔՈՒՐ, ԳԵՂԵՑԻԿ ԵՒ ԱԺԱՆ.

ՃՈՒՆ ՄԹԵՐՔ ԳԻՐԵՐՈՒ

Կարի եւ Ձեւագիտութեան Դասընթացք

Տիկին ՄԱՆՈՒ ԵՐԱՄԵԱՆ

ՎԿԱՅԵԱԼ ԴԻՐՋԱԿՈՒՀԻ

ԲԱՐԻՋԷՆ ԵՒ ՎԱՃԻՆԿԹՕՆԷՆ

Կարի եւ ձեւագիտութեան մասնագիտուհի, Տիկին Մանուկ Երամեան կը վերադառնայ իր առնեսացոցը, Մեծ Սէրայի դիմացը Նո. 78 ցաճ երկրոդ արկը։

Երեք ամսուան միջոցին կը սորվեցնէ ամենավերջին ճոդաձեւութեամբ, կար եւ ձեւագիտութիւն իր բոլոր բարդութիւններով եւ արդիական մոդոցներով, Droit-fils մեթոտով։ Իր ասակերտուհիները կ'օժտուին Բարիզի ճախարհածանոց Académie Daydou վկայականով։

Տոկուն շինուածք, վայելուչ տեսք
Հնչուն եւ բնական ձայն
Ահա յատկանիշներ՝

ՈՐՈՇՄԱՄԲ ԿԸ ՁԱՏՈՐՈՇՈՒԻՆ

ԱՓՕԼԼՕ ՖՕՆՕՆԵՐԸ

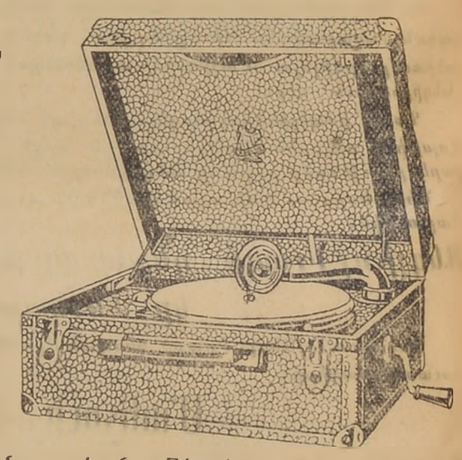

Հրապարակի վրայ գրանել ոդ բոլոր մարքաճերուն հետ կը մրցին Աբօլլօ ֆոնօներբ։ Մանաւանդ վերջին նոր մօտէլներբ, որոնք հասած են արդէն, անգերազանցելի են իրենց տոկունութեամբ, վայելչութեամբ և ժամչելի գիներով։

APOLLO GRAMOPHONE Co. Ltd
(of London)

ԱՓՕԼԼՕ ՖՕՆՕՆԵՐՈՒ ԹԱՓՈՒՈՐԸ !!!

Կաճարեալ հաճոզում գոյացնելու համար՝ աճգամ մը այցելեցէք

MAISON APOLLO, Rue de la Poste, BEYROUTH

Փարոզիճ եւ Բօճօլ՝ ամէն ձեւի, աճվիճելի ոճակ եւ առաւելութիւններ

գիւտամասչելի գին, վճարումի դիւրութիւն։

Ընդհ. ներկայացուցիչ՝ Սիւրիոյ, Պաղեստինի, Անդրյորդանի, Միջագետքի եւ Կիպրոսի.— ԳԱԲՐԻԷԼ ՍԻՆԱՆԵԱՆ

KOURKEN SINANIAN, Boite Postale 642, BEYROUTH (Syrie)

ՕԳՆԷ ԴԱՒԻՆ ՔԵԶԻ ԵՒ ԱՍՏՂԸ ՔԻՉ ՊԻՏԻ ՕԳՆԷ

ԸՆՏԱՆԻՔԻ ԱՍՏՂԸ

(L'ETOILE du FOYER)

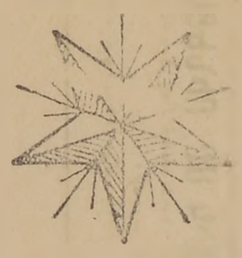

Առեւտրական և երկրագործական ժողովրդային վարկի հաստատութիւն

Անանուն ընկերութիւն.— դրամագլուխ՝ 3,000,000 ֆրնք.

որ կրնայ 3.000,000,000 ֆրնք.ի բարձրացուիլ վարչական խորհուրդի պարզ որոչումովը։

Կեդրոնատեղի.— 137 Boulevard Sebastopol - Paris

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ Արեւելեան պետութեանց

Սավօյ Օթէլի՝ օճեճ, Պուրճ, Պէյրութ

ԵԼԵՒՄՏԱԿԱՆ ՃԻՒՂ

Աւանդի պարտաւորագրութիւնի

ՕԺԻՏ

Երաչխաւորեալ տոկոս 6 %։ Ակնկալեալ մասնակցութիւն ընկերութեան չահերուն։

ԿԱՒՈՒԱԾԱԿԱՆ ՃԻՒՂ

ՎԱՐԿԵՐՈՒ ԲԱԺՈՒՄ

Կալուածի վրայ փոխառութիւնք

Վճարելի՝ 10—15—20 տարիէն։ Որոչուած պարտաճաժէն առաջ ուզողը կրնաք վճարել։

ԸՆՏԱՆԻՔԻՆ ՍՍՏՂԸ ընկերութիւնը ներկայիս 75,000է աւելի անդամ ունի։ Մինչև 1 Ապրիլ 1931 Ընտանիքին Աստղը 135 միլիոն փոխ տուած է, գրաւով 500 միլիոնէ աւելի արժէք ունեցող անշարժ կալուածներու վրայ։

Ամեն թղթակցութիւն ուղղել՝ B, P. 821, Beyrouth

— *Իզապէլ՛... դո՞ւն ես... տիկին Վին, դո՞ւն ես...*

— *Ա՛հ... ներէ՛... ես մեռած չէի... այդ արկածէն ազատուած էի, սակայն այնպէս մը փոխուած էի որ ոչ ոք կը ճանչնար զիս. ուստի ձեզ տեսնելու չի կրցայ ապրիլ, Քարլայլ ներէ՛ ինձ.*

Քարլայլ չի կրցաւ հասկնալ գլխուն եկածը։ Վայրկեանի մը համար մտածելով իր այդ տարօրինակ դիրքը և երկու կին ունենալու պարագան չուարած նայեցաւ Իզապէլի երեսին և լռեց։ Իզապէլ այդ լռութեան իմաստը հասկնալով չարունակեց.

— *Քու և տղաքներուս կարօտին չի կրցայ դիմանալ, այդ կարօտը զիս կը վճռեցնէր։ Ձեզ ձգելու խենթութիւնը ըրած օրէս իվեր, վայրկեան մ'իսկ խղճի հանգիստ չունեցայ, բաժանումէս ժամ մը վերջ իսկ գոյնում զգացի, վերադառնալ ուզեցի, բայց ինչպէ՛ս կրնայի գալ... Տե՛ս, տե՛ս, Քարլայլ ինչ վիճակներու են թարիւնեցայ. ինչե՛ր քաչեցի... մեղքս չատ մեծ է, բոլոր օրերս չարչարանքով և ցաւով անցան։ Ա՛հ... ներէ՛ ինձի, ներէ՛...*

Եւ հեկեկալով սկսաւ լալ Իզապէլ։ Քարլայլ դժուարաւ վերցուց գլուխը և պատասխանեց.

— *Ինչո՞ւ գացիր Իզապէլ.*

— *Ձե՞ս գիտեր...*

— *Ոչ, դեռ մինչև հիմայ այդ կէտը գաղտնիք մնացած է ինձի.*

— *Քու սիրոյդ պատճառաւ հեռացայ.*

Քարլայլի դէմքին վրայ թեթև ծպտրանքի հետք մը նշմարուեցաւ, կարծեց որ մահուան անկողնին մէջ իսկ Իզապէլ կեղծաւորութիւն կ'ընէր։ Իզապէլ զարձեալ կրցաւ հասկնալ Քարլայլի մտածումը և ըսաւ.

— *Ինձի այդպէս մի նայիր, կը տեսնես որ վերջին չունչս է, ինքզինքս ասկցնելու անկարող եմ ձեզ. չատ կը սիրէի... կարծեցի որ զիս կը խաբես և սիրտդ ամբողջովին ուրիչի մը տուած ես։ Եւ այդ սաստիկ նախանձոտ վիճակիս մէջ այդ ստորին մարդու գրգռութեանց խաբուեցայ... այդ կասկածս սխալ էր չէ՞.*

Քարլայլ երբեք չի յուզուեցաւ և աչքերը վեր տընկած ու ձեռքերը կուրծքին վրայ դրած լուռ կը մնար։ Իզապէլ կրկնեց.

— *Սխալած էի, չէ՞.*

— *Ինչպէ՞ս կը հարցնես... զիս կը ճանչնայիր այն ատեն, պէտք է հասկցած ըլլայիր մինչև այդ օրը, եւ դեռ կը հարցնե՞ս...*

Ես կեանքիս մէջ ոչ մտէվ եւ ոչ գործնական կաճօրէն էեզի հանդէպ աճհատատարիմ չեմ եղած։

— *Ա՛հ, Քարլայլ, ես խենթ էի, խելքս կորնցուցած էի, եթէ խելքս վրաս ըլլար այս բանը կրնայի՞ ընդունել, անկասկած պիտի ներէս, չէ՞.*

— *Արդէն ներած եմ, բայց երբէք չպիտի մոռնամ.*

— *Այդ սոսկալի գիշերուընէ իվեր անցած զարհուրելի ժամանակը աչխատէ մոռնալ սիրտդ ու հոգիդ ինծի տուած օրերդ, երբեմն ինքզինքս մոռնալով կ'երեւակայեմ այդ երջանիկ օրերը և ինքզինքս կը գտնեմ քու քովդ։ Ծիչէ Քարլայլ որ հօքս մահուան օրը որքա՜ն վհատանձն գտնուեցար և ինչե՜ր ըրիր, 100 ոսկինոց դրամաթուղթը տուիր ինծի, Մարլինկի ապարանքը գալով հոն ինծի սէրգ յայտնած և իմ քեզի կին դառնալու խոստումս միտդ կոգա՞յ. հոն առաջին անգամ չրթունքներէս համբոյր առիր, չէ՞, Ա՛հ Արչիպօլտ, մեր ամուսնութենէն վերջ անցուցած երջանիկ օրերնիս չի՞չէ, միտդ բեր մեր զաւակներու ծնած օրերուն մեր զգացած երջանկութիւնն ու ուրախութիւնը...*

AZTAG
JOURNAL QUOTIDIEN ARMÉN.
B. P. 587
BEYROUTH, Liban
Directeur-Propriétaire
HAIG BALIAN
ԳԻՆԸ ՓՈՍՏՈՎ
ՍԻՐԻՈՅ ամր. 550, վեցամսեայ 300 Ս.Դ.
ԱՐՏԱՍԱՀՄՆ. ոսկի 7, վեցամսեայ 4 ոսկի

ԱԶԴԱԿ

ՕՐԱԹԵՐԹ
ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԳԻՏԱԿԱՆ

ازتـــاك
جريدة سياسية ادبية اقتصادية عمة

ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ ՆՈՅԵՄԲԵՐ 16 1932
ԳԻՆԸ ՀԱՍՏ 2.50 Ս.Դ.

Ջ. ՏՊՐԻ | Ամեն առաւոտ պէտք է բնել բերթիս սեօրճին հասցէին | Տնօրէն — Խմբագիր՝ ՀԱՅԿ ՊԱԼԵԱՆ | Չհրատարակուած ձեռագիրները չեն վերադարձուիր | Թիւ 184 (761)

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

ԱՆԿՈՒՄԷ ԱՆԿՈՒՄ

Տեսնուած է որ կիրքով եւ ատելութեամբ առաջնորդուած գործերը անկումէ անկում կը յառաջանան եւ կը խաթարին հեղինակներու ե՛ւ նկարագիրը եւ արժանապատուութիւնը։ Ծաճախ իրաւացի եւ ճշմարիտ դատեր եւ իրաւունքներ անտես կը մնան եւ դատապարտութեան կը ժառնեն դատախազ կողմերը առնուած անհիմն եւ ատելավառ մէկոցներու պատճառաւ։ Կրքոտ արտայայտութիւններով եւ հայհոյչներով ոչ դատ կը շահուի եւ ոչ ալ հետեւորդներ կը ճարուին, ընդհակառակը նման գրգռիչ ոճբաստանութիւններ եւ անվայել նախադասութիւններ կը մատնեն սնանկութիւնը հեղինակներուն, որոնք ուշ կամ կանուխ պիտի դատապարտուին լռելու։

Տկարներու եւ անզօրներու յատուկ ձեւ մըն է ոեւէ գաղափար տարածելու եւ տեսակէտներ պարտադրելու համար ուրիշներ ամբաստանելու եւ վարկաբեկելու մէկոցներուն չուրջ ժառածելը։ Ամենամօտիկ համակիրներն անգամ կը զզուին եւ կը հեռանան, երբ կը տեսնեն որ «փրկարար շարժում» կոչուածը լոկ անձնական գնուած հաշիւներու եւ անհատական վէճերու ու կռիւներու արդիւնք է։ Որովհետեւ իրականին մէջ անհատներու հասցէին սկսած եւ ոչ թէ գաղափար տարածելու ձգտող շարժումները կը ցուցնեն որ անձնական հաշիւներ մաքրելու համար ժարդիկ կը հաժարձակին խաղալ սրբութիւններով եւ նուիրականութիւններով։ Այլապէս ի՞նչ կարիք պիտի ըլլար ուրիշներու անձնական արժանապատուութիւններու հետ խաղալ հրապարակաւ եւ ձրի ու անտեղի զրպարտութիւններով ամբաստանել զանոնք, երբ գուն ալ նոյնքան յանցաւոր եւ պատասխանատու ես այդ ամբաստանութիւններով, եթէ անոնք ճիշտ ըլլան։

Մեր ազգային նկարագրի ինկած և տխուր կողմերէն մէկն է այս։ Ծաճախ տեսած ենք ուսուցիչներ ազգային վարժարաններու թէ որբանոցներու մէջ, որոնք տարիներ պաշտօնավարած են եւ բարձր ու պատասխանատու դիրքեր գրաւած անոնց մէջ, հակակրեալ են բոլոր կարգադրութիւններուն, սակայն երբ օր մը դադրեցուած են պաշտօնէ, սկսած են քննադատել ու մեղադրել, եթէ ճիշտ էին այդ մեղադրանքները ի՞նչպէս կրցած են իրենք հանդուրժել ու գործակցիլ այնքան երկար տարիներ։

Ընդհանուր ախտ մըն է մեր մէջ քննադատելը։ կը քննադատենք, կը մեղադրենք, առանց հասկնալու եւ քննելու։ Նոյնիսկ մեր ճգիտի հաշիւները կը խառնենք ընդհանուր դիմագիծ ունեցող խնդիրներուն հաշիւները կը խառնենք ընդհանուր դիմագիծ ունեցող խնդիրներուն յագեցնելու համար մեր կիրքն ու ատելութիւնը։ Եւ քանի որ հիմքէ եւ իրականութենէ զուրկ են այդ բոլորը եւ բնած անձնականութենէ, օճառի պղպջակներուն պէս կը հալին եւ կը կորչին, առանց հետք մ՛իսկ ձգելու, անկումէ անկում առաջնորդելով հեղինակները։

Մեր մէջ նկարագիրներ կան, որոնք անհանդուրժող են ի ծնէ։ Հանդարտութիւնն ու կարգապահութիւնը անոնց համար բանտ մըն է եւ օրէնքը՝ տորմութիւն։ Հնազանդութիւնը անոնք նուաստութիւն կը նկատեն եւ իրենցմէ զուրս բոլոր մարդոց անկեղծութեան, կատարողութեան եւ ուղղամտութեան կը կասկածին։ Շատ եսամոլ են եւ յաճախ շփոթած՝ իրենց հասցէին չռայլուած գովասանքէն։

Աշխարհի մէջ առանց թերութեան եւ պակասի մարդ չկայ։ Ինչպէս անհատներ, նմանապէս եւ միութիւններ, կազմակերպութիւններ, քաղաքական կուսակցութիւններ կ՛ունենան իրենց սխալներն ու սայթաքումները։ Այդ թերացումները յաճախ կ՛ըլլան դեկավարներու ապիկարութեան եւ անհեռատեսութեան պատճառաւ, եւ շատ անգամ քաղաքական պայմաններու ձախող դասաւորման հետեւանքով։ Երկու պարագային ալ, քաղաքական կեանքի մէջ, կարեւորը դեկավարներու հայրենասիրութիւնն ու հաւատարմութիւնն է։ Պէտք է գիտնալ թէ՝ օրուան դեկավարները, որոնց իշխանութեան շրջանին տեղի ունեցած են ձախողութիւնները, դաւաճանա՞ծ են հայրենիքին, ժամանակի եւ միջազգային բարդութեանց պատճառած ձախողութիւնները պատասխանատուութեան բաժէն չեն կրնար ազատել կառավարութիւնները։

Սակայն ծողունք այդ պարագաները։ Ամէն շարժում եւ քննադատութիւն պէտք է ձգտի բան մը շինելու եւ դարմանելու եւ պէտք է ունենայ առողջ հիմ եւ գաղափար։ Մինակ քանդելու նպատակ ձեռնարկուած շարժումը կը քանդուի, եթէ գաղափարական ամուր ներքին պատասխանատուութեան բաժէն չեն կրնար ազատել կառավարութիւնները։

Սակայն ծողունք այդ պարագաները։ Ամէն շարժում եւ քննադատութիւն պէտք է ձգտի բան մը շինելու եւ դարմանելու եւ պէտք է ունենայ առողջ հիմ եւ գաղափար։ Մինակ քանդելու նպատակ ձեռնարկուած շարժումը կը քանդուի, եթէ գաղափարական ամուր ժայռերու եւ առողջ ու գործնական ծրագիրներու վրայ չէ հիմնուած։ Անորոշ ու տարտամ խօսքերով ու տեսակէտներով սկզբունք չի պաշտպանուիր։ Անիրականանալի եւ անգործնական ծրագիրներով ժողովուրդ չառաջնորդուիր։ Ուրքա՞ն տուժած է մեր ժողովուրդը անմիտ բոլշիքոսներու երեւակայական հաշիւներուն երեսէն։ Կատուն անգամ ծակէ մը անցնելու փորձ չըրած, նախ կը հաշուէ անոր մեծութիւնը եւ կը քննէ, իսկ մենք, յաճախ կենդանիներու չափ իսկ խելք եւ տրամաբանութիւն չենք գործածեր ձեռնարկէ մը առաջ։ Պայծառատես պէտք է ըլլանք եւ հասկնանք մեր ժողովուրդի ներկայ դիրքը եւ կացութիւնը։ Անխոհեմ խօսք մը կամ չարժում մը կրնայ մեր ամբողջ թափառական գաղթականութիւնն ալ խշուառացնել։

Չի չեղինք սակայն մեր նիւթէն։ Մեր նպատակը իմաստութեան հրաւէր մը տալ չէ գայթակղածներուն եւ ոչ ալ ցոյց տալ կ՛ուզենք իրենց հետեւած ճանապարհին ծռութիւնը։ Ծաւականութիւնն չունինք եւ այնքան ալ միամիտ չենք կարծելու որ անոնց մեծամտութիւնը պիտի ուզէ խրատուիլ այս տողերէն։

Միայն եր զառնութիւնն ու ցաւը կ՛արձանագրենք այն բոլորին համար, որոնք երէկ կ՛ապրէին, այսօր գոյութիւն ունին, սակայն վաղը՝ պիտի չնչեն։

ԺԱՆՏԱՏԵՆԴԸ ԿԱՄ ԹԻՖՕԻՏԸ

Ժանտատենդը այն հիւանդութիւնն է որու մասին ամէն անհատ քիչ-չատ ծանօթութիւն ունի։ Ժողովրդական ոճով կ՛անուանենք զայն՝ թիֆօ, հումմա կամ պաղարսըգ հումմասը, կամ (Fièvre typhoïde)։ Հիւանդութեան պատճառներն, ախտանիշերուն կամ ախտածանոցութեան չրջանին կամ ապաղութեան, վտանգաւոր հանգամանքին կամ դարմանին մասին չէ որ պիտի խօսիմ։ Իւրաքանչիւր հիւանդի վիճակին, տեսակին, առոիճանին, բարդութիւններուն համապատասխան բժշկութիւնը կը որոշուդրէ ախտաճանաչութեան և դարմանուժի համար գիտական ճոխ պաշար մը և արժատական միջոցներ։

Աւելորդ չեմ նկատեր սակայն հոս յիշել և չեշտել սա պարագան որ՝ հիւանդութիւնը, ինչպէս գիտէք, աղիքներու ժանեաւոր բորբոքումն է սաստիկ տեն դով և ուրիշ ախտանիշերով, սակայն պէտք է գիտնալ նաև որ յիշեալ հիւանդութեան միքրոպը, մէկ պարզ, գաւազան ձեւով չ՛ընթանար, այլ իր արտադրած թոյնով՝ որ կը տարածուի մեր կազմական բոլոր գործարաններուն մէջ՝ կը միանայ օրկանիզմին մէջ գտնուող հիւրընկալ մակաբոյծ միքրոպներուն։ Այսպէս ռեակտիվ, աղիքային հանգամանք ունենալէ կը դադրի և կ՛ազդէ, կը ցնցէ մեր ընդհանուր կազմը։ Երբեմն ալ երբ աւելի ուժգին հանգամանք ստանայ և կազմային արտադրիչ հողի վրայ գտնէ ինքզինքը, կ՛ատելէ բարդութիւններ։ Զոր օրինակ՝ աղիքային, բազմոքային, թոքային, ներարտային և ուղեղային, ոսկրային, երիկամունքային և այլն։ Նամանաւանդ սրտի բարդութիւնները որոնք յաճախադէպ են և յարատև բժշկական հսկողութեան կարօտ ո՛չ սիայն հիւանդութեան պահուն այլ ապաքինման չրջանին և դարմանուելէն վերջն իսկ։

Հիւանդութեան՝ ախտաճանաչութեան, դարմանի և այլն պարագաները արդարև Թող հեատաքրքրէ բժշկական գիտական աշխարհը։ Սակայն ընկերային առողջապահութեան տեսակէտէն ինչ որ հանրութիւնը կը հետաքրքրէ և պէտք է հետաքրքրէ այն է գիտնալ՝ 1) Թէ ի՞նչ կերպ և ինչ միջոցներով կը փոխանցուի։ եւ 2) Թէ որո՞նք են նախազգուշական միջոցները։

Որովհետեւ սա գիտական, փաստացի մի երեւոյթ է որ սոյն հիւանդութիւնը, ո՛չ միայն հազուադէպ, անցողակի, պատահական, հիւանդութիւններու չարքէն է, այլ ընդհակառակը գրեթէ մշտահաս գոյութիւն ունեցող եւ յաճախ համաճարակի ձեւն առած մարդկային ընկերութեան յարձակող հիւանդութիւններու դասակարգէն է։

Ահա այս տեսակէտէն է որ կ՛ուզեմ ներկայացնել զայն՝ հակիրճ, ամփոփ կերպով, իր լայն և կարեւոր գծերով։

Ո՞ւր կը գտնուի միքրոպը եւ ինչպէ՞ս կը փոխանցուի.— Թիֆօյտը, տարափոխիկ հիւանդութիւն մըն է, որուն միքրոպը — պասիլ ե՛բհէրթ — Գանտած է 1880.ին։ Միքրոպը բերանէն կը թափանցէ, կը մտնէ, մարսողական գործարաններէն ներս և կը գործէ իր աւերը աւշային (lymphatique) դրութեան միջոցաւ։ Ընդհանրապէս հիւանդութիւնը գրեթէ միշտ ջուրով կը փոխանցուի։

Այն հիւանդութեան միքրոպը կ՛ապրի ջուրին, կաթին մէջ։ Շաբաթներով կրնայ իր կենսունակութիւնը եւ զօրութիւնը պահել փոչիներու մէջ, կամ ճերմակեղէններու, զգեստներու վրայ։ Պաղին չատ լաւ կը տոկայ, ընդհակառակը ջերմութեան չի դիմանար, 10—20 վայրկեան եռացում կամ մի քանի (4-8) ժամ արեը զայն կը մեռցնէն։ Նա կը գտնուի ուրնմն՝ տարակուսելու չուրեր ու մէջ։ Հողին մէջ կրնայ իր կենսունակութիւնը պահել մինչեւ 5 1 | 2 ամիս։ հիւանդներու, կղկղանքին, սէգին, փ յծաղին, մաղձային փամփուշտին, վարդագոյն չիրկներուն և պալարներու մէջ 8րդ օրէն սկսեալ մինչեւ 5 ամիս կրնայ գտնուիլ։ Զոր օրինակ՝ մէկ խորանարդ սանթիմէթր (1 cm 3) մէզին մէջ կարելի է գտնել 190 միլիոն միքրոպէն աւելի իսկ 1 կրամ կղկղանքը կրնայ բովանդակել 90—200 միլիոն միքրոպ։

Կարեւոր պարագայ մ՛ևս այն է որ, մարդիկ քրոնիկ վիճակի մէջ կրնան մնալ տարիներ կամ երկար ժամանակ թիֆօիտի միքրոպը կ՛ըլլել, մարսել և դուրս տարել առանց սակայն հիւանդանալու։ Այսպիսիներ ուրեմն իրենց կազմային զօրաւոր հանգամանքին, առողջ և կանոնաւոր կենցաղին և ուժգին բնական հակաթոյն պատերազմին չնորհիւ, կը վտարեն միքրոպը և կրնան միշտ չհիւանդանալ։ սակայն և այնպէս, այսպիսի միքրոպակիր անձեր օրական սիլին հաշուով կրնան արտադրել և արտաքսել՝ 120 միլիարդ միքրոպ։ Միքրոպին քանի մը յատկանշական գիծերը այժմ մեզ դիւրութեամբ եզրակացնել կուտան թէ՝ նպէս կը կատարուի փոխանցիկութիւնը։

Ենթադրենք որ ժանտատենդով վարակուած հիւանդի մը — որու կղկղանքներուն մէջ կը վխտան թիֆօիտի միքրոպները — զգեստները, լաթերը կր լուացարան գետի մը, առուակի մը կամ աղբիւրի մը ջուրին մէջ։ Կամ տունը, լուացուած ադամ ջուրը, մէզը և կղկղանքները կը թափուին իրը արտաքնոց ծառայող փոսի մը մէջ։ Ինչ կը պատահի, առաջին պարագային գետին, առուակին կամ աղբիւրին ջուրերը կը վարակուին։ իսկ երկրորդ պարագային անձրեւը կուգայ և ամէն ինչ կ՛անկ կը տանի կը խառնէ ժօտակայ հօրի, ակի կամ գետի ջուրին։

Այդ աղբիւրի, հօրի կամ գետի ջուրերէն խմողներ կը վարակուին։ Պարտիզպանը ոիևնոյն ջուրով ջանչարեղէնները կը լրէ կամ կը ժարքէ քաղաք տանելու համար։ Սառի գործարանը ոիևնոյն ջուրը կը գոյացնէ։ Անբարեխիղճ կաթնավաճառը, իր չորը ուեցցնելու համար, քիչ մը այդ ջուրէն կ՛ուեցցնէ կաթին։ Այսպէս ուրեմն երեսփոխ ժաքուր այդ վարակուած ջուրը, կաթը խմող, բանջարեղէնները, սառը, պաղպաղակը ուտողները՝ մօտ երկու չաբաթ վերջ կը հիւանդանան և ահա կը ծագի ժանտատենդի համաճարակ մը որ կրնայ մեծ հասժեւտութիւններ առնել։ Մինչ մի քանի տարի առաջ էնտրնի պանդոկին մէջ պատահած, պանդոկի յաճախորդներուն համաճարակին պատճառը այս տեսակ պարագայ մը չէ՞ր։ Այսինքն օթէլի աղբիւրի ակին մօտ գետեղուած էին զինուորական մի քանի վրաններ զինուորներէն մին վարակուած էր և ասոր կղկղանքը, լաթի ջուրերը կը թափին մօտակայ ձորին մէջ։ Անձրեւը կուգայ, կը տանի և կը վարակէ ջուրին ակը, այնպէս որ ամէն անոնք որ խըմեցին վարակուեցան։ Դեռ անցեալ տարի Շուրիա գիւղին մէջ պատահած հոժաճարակը գարձեալ նմանօրինակ պարագայ մըն էր, փաստուած չուրի միքրոպաղնիական քննութիւններով։

Այսպէս ուրեմն ջուր, կաթ, բանջարեղէններ, չիփս պատղներ, ոստրէ և այլ ուտեստեղէններ, սառ, պաղպաղակ, լիմոնատ, սալաթ, հաց, միս և այլն և այլն, որոնք ամէն ձեւով միքրոպէ վարակուած են կրնան հիւանդութիւնը փոխանցել։ Մինչեւ իսկ եթէ ուտեստեղէններ նախապէս վարակուած չըլլան երբ զանոնք ժատակարարուին այնպիսի ձեռքերով որոնք ժարսներ առած հիւանդացած, լուացած են և կը չրչին, կը ծառայեն, (ինչպէս՝ հիւանդապահուհի, սպասուհի, խոհարարուհի, բանչարեղէն-կաթնեղէն վաճառողներ ևն), զարձեալ կրնան վարակել և փոխանցել, ժանտաւորաբար սէզի միջոցաւ, որովհետեւ հիւանդացող ներէն 4 | 1ը մէզին մէջ միքրոպ կ՛արտազրէ իսկ 8 | 1ը լուանալէն վերջն ալ կը շարունակէ միքրոպ արտաժել անըզգալաբար և կրնան երբեմն պատճառը անմեկնելի հաժաճարակներ կամ ընտանական դէպքեր պատճառել։

Հիւանդներու կամ անոնց հետ չփուժ ունեցող հիւանդապահուհիներու կամ հիւանդասենեակի ծառաներու, ճերմակեղէնները, անկողին կամ զգեստները, գրքերը, թերթերը, որոնք միքրոպի թաքստոցներ են եղած և չեն հակազնեցուած, կրնան նաև փոխանցել։ Արդարև արտաքնոցներու մէջ թէ հիւանդի ճերմակեղէններուն մէջ որոշ միքրոպային խմորումներ կարծես տեղի կ՛ունենան ժամանակի ընթացքին և միքրոպները աւելի ուժգնութիւն կ՛ստանան։

(Շար.) ՅՈՒՍ. Օ. ԿԷՐԿԷՐԵԱՆ

ՄՈՒՍԹԱՖԱ ՔԷՄԱԼ ԻՆՉՊԷՍ ՈՐ Է

«GREY WOLF»

(Հեղինակ՝ H. C. ARMSTRONG)

Ա.

Շատ բան գրուեցաւ Թուրքիոյ ազգային հերոսին մասին, 1923էն ի վեր։ Զինուցուած գովեստներ հիւսուեցին անոր համար, բացառիկ առաքինութիւն եւ ատակնդ վերագրեցին իրեն քիչ մը ամէն տեղ։ բայց մարդ չհամարձակեցաւ մինչեւ այսօր ներկայացնելու այնպէս ինչպէս որ է իրրեւ մարդկային արարած։ Մենք հետեւս չատ բաներ գիտէինք իր մասին, իմացած էինք իր կեանքի գլխաւոր գրեթէ բոլոր մանրամասնութիւնները, քանի էինք թէ Մ.Քէմալ իր զինուորականի հանգստեան տակ ինչ գարհուրելի մոլութիւններ կը ծածկէր։ Սակայն ականջ չդիպած կոխէին մեր մերկացումներուն, եթէ հատորի մը մէջ ամփոփէինք զանոնք եւ գրուէինք եւրոպական դիւանատուն երէն կամ խմբագրատուներէն ներս։ Օտար մը՝ առնչուած եւ քիչ մըն ալ թիւրքիոյ բարեկամ մէկը պէտք է ծանձնէր այդ գործը։

Եւ ահաւասիկ «Թուլզայի գինուորական թղթակիցը, Հ. Արմսթրոնկ 350 էջնոց գիրք մը հրատարակեց հոկտեմբեր 24ին «Grey Wolf» անունով՝ ամբողջապէս նուիրուած «կազիին»։

Մէկ չունչով կարդացի գիրքը։ Իսկապէս չհեկեկաց է։ Հեղինակը փորձեր է անաչառ ըլլալ պիտի ըսէի, եթէ Մուսթաֆա Քէմալի ախտավարակ խառնուածքը երեւան հանելէ եթաք. քիչ մը չափազրութիւն դրած ըլլար անոր գինուորական արժէքները եւ հայրենասիրական զգացումները անվարան հիացումով արտայայտելու ճիգին մէջ։

Կը թուի սակայն, որ հեղինակը հաչիւ եւ զգացում չէ դրած իր նկարագրութեան մէջ։ Թուղթին յանձներ է ինչ որ իմացեր է Քէմալի մասին։ Մէկ կողմէ, կախարդուած անոր երեւութական յաղթանակներէն, կը հաժարձակիւհան. ճար բառ սահեցնել իր աղերուն մէջ, միւս կողմէ յիշելով անոր ամենօրեայ կենցաղին մանրամասնութիւնները եւ նկարագրին առանձնութիւնը, չի վարանիր գովերգել զայն։

Ամսթրոնկ բարեկամ չէ հայ ժողովուրդին։ կսկիծ չէ ունեցած երբեք մեր արիւնոտ պատմութեան համար, չէ կրճտած անկողմնակալ կերպով գնահատել հայ եւ թուրք յարաբերութիւնները անցեալին մէջ։ «Վերածնեալ Թիւրքիա և Սուրիոյ անուն իր վերջին հեղինակութեան մէջ, անխնայ հեգնեց, վարկաբեկեց մեզ։ Հետեւաբար չէինք կրնար սպասել որ մասնէր մեզի պէս, ճանչնար թուրքը մեզի չափ և խօսէր անոր մասին ինչպէս կը խօսինք մենք։

Բայց հոգ չէ։ Տասնեակներով Արմսթրոնկներ Թող յափշտակուին Մուսթաֆա Քէմալով, երեւելի և աներեւոյթ քարոզութիւններ Թող վերագրեն անոր. «վճռական թշնամի» կամ «ազնիւ բարեկամի յորջորջումներով Թող մեծարեն զինքը, Թող պատուանշան ու դրփնեպսակ զրկեն իրեն։ այդ բոլորը չեն վրնասեր մեր Դատին։ Ընդհակառակն։

Ուրախ ըլլանք միայն որ Ամսթրոնկ առակին անգամ ըլլալով քաղութիւնը ունեցած է տալու իրական պատկերը Զան Գայայի հերոսին։

«Grey Wolf» (Գորշ գայլ.—Թիւրքին խորհրդանշանը) կենսագրութիւնն է Մուսթաֆա Քէմալի ինչպէս նաև հաստատութեան պատմութիւնը Թիւրքիոյ։ Զանց ընելով քաղաքական պատմութեան այն մանրամասնութիւնները, որոնց մեծ մասն ծանօթ ենք եւ որոնց մէջ որոշ դեր ունեցած է Քէմալ մինչեւ Միւդրոսը, քաղուածաբար պիտի տամ գլուխները այն մասերը, որոնք առաւելապէս կը ներկայացնեն անոր կենցաղն ու նկարագիրը։

Մ. Քէմալ ծնած է 1881ին Սելանիկի մէջ։ Հայրը՝ Ալի Բիզա եւ մայրը՝ Զիւպէյտա Թիւրք էին ծագումով եւ աղքատ։ Ինը տարեկան էր երբ հայրը մեռաւ ու երախային կրթութեան հոգը մնաց մօրը վրայ։ Ըմբոստ էր Մուսթաֆա, դժուակնոտ եւ պարծենկոտ, այն ատեն որ իր դասընկերները «երրեք չէին սիրեր զի՛քը» Զէր՝ խաղար անոնց հետ եւ չարունակ կը կռուէր։ Դասատուն օր մը ապտակեց զինքը եւ Մուսթաֆա բարկացած փախաւ դպրոցէն եւ անգամ մըն ալ ներս չմտաւ։ Կառուցան էր նաեւ տանը մէջ եւ մայրն ու մօրեղբայրը, որուն տունը փոխադրուած էին հօրը մահէն ետք, չէին կրնար գլուխ ելնել իրեն հետ։ Ճարահատ մօրեղբայրը խորհուրդ տուաւ զինուորական վարժարան մը դրկել։ Նախ որ ձրի էր եւ յետոյ աւելի յարմար կը թուէր ազգին խառնուածքին։ Մուսթաֆա կը մտրժէր կրօնաւոր ըլլալ, իսկ խառնվածքը աւելի պատերազմական էր։ Վերջապէս ուսումը ընդհատեց եւ 1899ին զինուորական վարժարանը աւարտելով՝ ընդունուեցաւ «Գազիի» դասընթացքներուն։

Բարեկամ սպայի մը բարեխօսութիւնով կը մտնէ զինուորական վարժարանի քննութենէն,՝ որոնց մէջ կը յաղդի։ «Ես ձեզի պէս չափազանց ըլլամ, ես մեծ մարդ պիտի ըլլամ» կը պատասխանէ իր ընկերներուն։ Վարժարանին ուսուցիչներէն հարիւրապետ Մուսթաֆա կը հմայկրի ազգն, օգնական ուսուցչի պաշտօն կը յանձնէ անոր, վարի դասարանները համար։ եւ անոնցմէ չփոթութենէն խուսափելու համար «Քէմալ» մականունը կուտայ անոր։

Ծպտող էր իր դասերուն մէջ, բայց չատ կը նախանձէր աւելի յաղող դասընկերներուն։ 14 տարեկանին արդէն հասուն երիտասարդի հոգեր ունէր։ Սեռական զգացումը արթուն էր իր մէջ եւ այդ տարիքին մէջ պատմութիւն մը ունեցած էր դրացի աղկան մը հետ։ Երբ իր դասընկերները կը խազային ու կը գոռգոռային, Թուրքիոյ ապագայ հերոսը «առանձին մտն կուգար հոս, հոն հագուած, չգուած, անուշ նայուածքներ կը նետէր վանդակապատ պատուհաններէ եւ եթէ նստած աղիկներու կամ նաւանդիպած թեթեւաթարոյ տիկիններուն»։

Տասնեւհինգ տարեկանին Քէմալ կը փոխադրուի Մանասթրի բարձրագոյն վարժարանը։

Ծուխատան գրուած էր կրեաէն, Թիւրքիա կը պատրաստուէր պատերազմի։ Գեռութիւնները իրենց ճանկրուն մէջ առած էին Օսմ. կայսրութիւնը որ հոգեվարքի օրեր կ՛ապրէր։ Ծուլքան Համիտ անառնելի կացութիւն մը ստեղծած էր երկրին սահմաններուն. կը վախնար թէ օտարներէն եւ թէ իր հպատակներէն եւ գաղտնի լրտեսներու ցանցով մը պատած էր երկիրը։ Դժգոհութիւն եւ իրարանցում ամէն տեղ, քրիստոնեաններու չարդ եւ յեղափոխութեան վտանգը, որ կը սաւառնէր երկրին մէկ ծայրէն միւսը, ժանտաւոր պալքաններու մէջ, Մանասթրի չրջիլը։

Այս բոլորը ազդեցին պատանի Մուսթաֆա Քէմալի վրայ որ արդէն ինքզինքը «կ՛երեւակայէր յեզափոխական չարժումի մը ղեկավարը»։

(Շար.) ԺԻՐԱՅՐ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ԿԱՐՄԻՐ ԻՇԽԱՆՈՒՀԻՆ

Մեր նոր թերթօնը, որ խիստ յուզիչ, սիրային եւ արկածախընդրական վէպ մըն է, շատ աւելի հետաքրքրութեամբ եւ հեւիհեւ պիտի կարդացուի «Ազդակ»ի ընթերցողներուն կողմէ։

«Կարմիր Իշխանուհին» իբրեւ առանձին հատոր պիտի չհրատարակուի, որով կարելի պիտի չըլլայ պակաս թիւերու պրակները ապահովել վերջէն. հետեւաբար կը խնդրուի ընթերցողներէն օրին հայթայթել կորսուած թիւերը։

Հ. Մ. Ը. Մ.Ի ԱՌԱՋԻՆ ԴԱՍԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆԸ

Հ. Մ. Ը. Մ.ի ներկայ Մասնաճիւղի Վարչութիւնը, սկսաւ արդէն իր հերթական դասախօսութիւնները տալ։

Ամսոյս 13ի կիրակի օր, ժամը 10, 30ին, միութեան ակումբին մէջ դասախօսեց Հ. Մ. Ը. Մ.ի Սիւրիոյ և Լիբանանի պատասխանատու Տիար Գաս. պար Իփէկեան։

Ան՝ չօչափեց Հ. Մ. Ը. Մ.ի տուն տուող կարգ մը իսկական հարցեր, յաճախ օրինակներ բերելով եւրոպական ազգերու այս գաղափարին համար թափած ճիգերէն։

Մարմնակրթական գործին մէջ մասնաւորաբար չեչտեց անգլ. ազգին նախաձեռնող հանգամանքը, որուն հետևած են բազմաթիւ ազգերու չարքին Ֆրանսան՝ որ իր ուսուցչին Անգլիոյ վրայ հանապազ յաղթանակը կ'ապահովէ ներկայիս, ըլլայ «Քէնթ»ի, «Ֆութպոլ»ի և հեծանիւի մրցումներուն մէջ։

Մարմնակրթականը —ըսաւ ան— որ այսքան պէտք կը նկատեն հայրենիք, կառավարութիւն և տնէն կերպով իրենց ֆիզիքական ապահովութիւնը ունեցող այս ազգերը, արդեօք ինչ չափով պէտք է մեր խեղճ ու անպատսպար Ազգին համար։

Այս իսկական հարցին գիտակցութիւնը ունեցող երիտասարդութիւնը ուրեմն պէտք է խտացնեն այս միութեան չարքերը, ու հոս պէտք է յաճախեն ոչ թէ միայն ափ մը երիտասարդներ, այլ եթէ կարելի է ամբողջ Գէյրութի նորահաս տղոց նդր։

Հ. Մ. Ը. Մ.ի ծրագրին անբաժան մաս կազմող Սկաուտիզմի վրայ մասնաւորաբար ծանրանալով, պատմեց նոր պատմական ակզբնաւորութենէն դրուագներ, ինչպէս առաջին անդամ ծնունդ է առած այս չարժումը։

Ընդհ. պատերազմէն առաջ —ըսաւ ան.— Անգլիոյ մէջ զինուորական պարտադիր ծառայութիւն գոյութիւն չունէր որևէ անգլիական քաղաքացիի համար։

Անգլ. բանակի մաս կազմող անհատները, նախապէս չմարզուած անկախ կամաւորներ էին, ևս այս խառնիճաղանճ բազմութեան անդամներէն իւրաքանչիւրը կը չարժուէր իր կամեցած ձևով։

Վրայ հասաւ «Գուէռնեներու ընդհարումները, որոնց դէմ անգլ. բանակը չկարողացաւ կանոնաւոր դիմադրութիւն ցոյց տալ, որովհետև այն ժամանակ երբ բանակը պարտաւոր էր յարձակիլ ձախ թևէն, յաղթութիւնը ապահովելու համար, ան կը գտնուէր աջին վրայ։

Այս դրութեամբ, չատ բնականաբար ընդհարումները վերջացան Անգլիացի ներու կոտորածով և չարչար պարտութեամբ։

Այն ժամանակուայ զօրավարներէն մէկն էր ինքը՝ Սկաուտիզմի առաջին հիմնադիրը Սըր Գէյրն Բատլ։

Անգլիական բանակի պարտութեամբ և մասնակի ոչնչացումով, Սըր Գէյրն Բատլի վիրաւորուած արժանապատուութիւնը պատճառ դարձաւ որ, ան անգլ. դպրոցին առաջարկէ նոր որոշում մը անցնել. ու գինուորական ծառայութիւնը ամէն քաղաքացիի համար պարտաւորիչ դարձնել։ Սակայն գործը կը հակառակէ Գէյրն Բատլի բրած առաջարկին։ Բայց քաջարի զօրավարը իր նպատակին հասնելու համար, կանգ չառնէր։

Երկար խորհելէ վերջ, կը յղանայ բողոքովին նոր գաղափար մը։ Այդ էր պատանիները զարձնել սկաուտ, եւ ապա անոնց մէկ երկու ամսուան մէջ այն վարպետական կրթութիւնը, ինչ որ զինուորականութիւնը պիտի տար երիտասարդութեան չորս—հինգ տարիներու ընթացքին։

Եւ այսպէսով ան կը դնէ հիմը, այնպիսի կազմակերպութեան մը՝ որ ներկայիս ստացած է համաշխարհային ծաւալ։

Ու այս ձեռնարկի արդիւնքն էր, որ ան, որ Անգլիացիք ընդ. պատերազմի ժամանակ կրցան չորս հինգ միլիոններ կանոնաւոր բանակ մը հանել թշնամիներուն դիմաց։

Այս չարժումը հետզհետէ ալ ձգտ. նգ գաւ ուրիշ ազգերու մէջ ալ, ու այսօր չատ ազգեր մէկմէկ կը ճանչնան այս կազմակերպութեան չնորհիւ։

Սկաուտիզմը ըսաւ ան, հաւաքական ոյժի և համագործակցութեան գեղեցիկ մէկ օրինակն է։ Անոր մէջ չատ ան. հատական չահերը կը զոհուին ի հաչիւ հաւաքականին։ Ինչ է համչափ քաւածքը թէ ոչ հաւաքական ճիգի մէկ օրինակը։ Ե. այս ճիգը ինչ՞ր կարող է ընել։

Բէքսպուրկի հսկայ կամուրջներէն մին. որուն վրայէն կ'երթևեկէին, ծանր կառաչարներ, և որը կր մնար անխախտ, փուլ եկաւ այն պահուն երբ իր վրայէն կ'անցնէր զինուորական բանակ մը համչափ քայլերով։ Հաւաքական չարժումը ուրեմն ի՜նչ արդիւնքներ կուտայ։

Սկաուտիզմի ծագման պատմականը ընելէ վերջ, թելադրեց այժ առել այս չարժման։

Ծորդորեց երիտասարդներն ու պատանիները հետևիլ Սկաուտականներէ, օրինէնքներէ, ապականուած սովորութիւններէն, նետուիլ բնութեան գիրկը, դաշտային պատրաստներ կազմակերպել, լեռները մագլցիլ, ու չնչել մաքուր օդ և բլլալ միչտ քաջառողջ։

Հ. Մ. Ը. Մ.ով այսքան հետաքրքրուելուց մէջ ոչ մէկ յետին նպատակ ունի, այդ ևս կր յայտարարէ ճակատաբաց։ Իր հետաքրքրութիւնը նոր չէ, եգիպտոս ալ չատ կր հետաքրքրուէր, որովհետև ես մէկն եմ որ հաստատած եմ այս չարժման օգտակարութեան վրայ։

Դասախօսութենէ վերջ, միութիւն, կենսունակ դարձնելու համար եղան չատ կարեւոր առաջարկներ, ու միաձայնութեամբ եւ խանդավառ մթնոլորտի մը մէջ, արուեցան պատչաճ որոչումներ, ժողովը ցրուեցաւ ժամը 12 15ին։

Թ. ԳԱՐԱԳԱՇԻԱՆ

ՍԻՆԷՄԱ ԱԼՓՕՆԱ

(*Cinéma Alphonse*)

Նոյեմ. 17էն մինչեւ 24 կր ներկայացնէ

ԹԱՄ ՄԸ ՔՈՒ ՔՈՎԴ

(Une Heur Pres de Toi)

մեծահուչակ Ֆիլմ մր որուն մէջ կ'երեւին երկու տաղանդաւոր դերասանուհիներ՝

ՄՕՐԻՍ ՇԸՎԱԼԻԷ և ԺԱՆԵԹ ՄԱՌՑՈՆԱԼՏ

գծամ մր ևս հովդոր ժամ մրն է զոր ամենամդ պիտի ուզէ ապրիլ։

ԼՅՕՏԻ ԽԶԱՊԷԼ

Մօտ օրէն իբրեւ առանձին հատոր «Ազդակ»ի թղթակցութեանց ի պատկերի հայերէն թարգմանու թիւնը, մօտ 500 էջ, օրեցի տպագրութեամբ, գեղեցիկ կողով գիրք մր։

Ընծայեցիկ կեանքի վերցուած այս խրատներից վկայ, որուն այնքան անձկութեամբ հետեւեցան «Ազդակ»ի ընթերցողներ, ամէն տեղ եւ տարիքի համար յարմարագոյն գիրքն է։

Ամէն հայ ծնողէ մէկ հատ պէտք է ունենայ այս հատորէն, իբրեւ լաւագոյն ուղեր իր զաւակներուն։

ՀԱՅԿ. ԿԵԱՆՔ

ՄՇԱԿՈՒԹԻ ՕՐԸ ԹԷՀՐԱՆԻ ՄԷՋ

ՊԱՐԻԿ ԵՐԵՍՓՈԽԱՆ ՄԸ Կ'ՈՂՋՈՒՆԷ ՀԱՑԵՐԸ

Հոկտ. 13ին Թեհրանի մէջ տօնուեցաւ Հայ մշակոյթի օրը, մասնակցութեամբ հայ երկտեռ խուռն բազմութեան մր, ինչպես նաեւ պարսիկ հիւրերու եւ մամուլի ներկայացուցիչներուն, որոնք նկատ ի՛ի մասնաւոր հրաւէրով։

Հանդիսաբացութեան մէջ բացառիկ խանդավառութիւն առաջ բերաւ խորհրդարանի ներկայացուցիչ եւ Պարսկաստանի Գրական Ակումբի փոխ նախագահ բանասէղծ Շէյխ Ռուլ-Մուլք Օվրանկ որ պերճախօս լեզուով մը ողջունեց Հայ մշակոյթի տօնը, եւ տեւեց 1500 տարի առաջ հայերը ազատագրուեցան Ցունաստանի հոգեկան ու մտաւոր խամակալութենէն եւ սեփական գիր եւ գրականութիւն ունեցան։

Բանախօսը ցաւ յայտնեց որ հայ եւ պարսիկ համացեղ ժողովուրդներ անհազորդ մնացած են մտաւոր հոգեկան տեսակէտով։ Այսօր, սակայն, օնորհիւ Բիգա Շահին, բոլոր հայրենակիցները ճնարաւորութիւն ունին գտնելու իրենց մտաւոր հոգեկան ծարաւը յագեցնելու։ Նուագուղ դիւրութիւն կր տանայ գործիքին վրայ նուագել այն ինչ որ ուսած է իմիամգիական համալսարանը, իր 35 մրցանակներ ստանալով Ingénieur chimisteի պիտոյտ։

ՋԱՐՕ ԱՂԱՆ ԽԱՐՈՂԸ ՀԱՑ Է ԵՂԵՐ...

Հակառակ Զարօ աղայի կրկնակի յայտարարութեանց թէ Օսման ՀՖ.ականուն մէկն է որ գիմը Ամերիկա ուղած եւ ցուցադրած է, *Քէօր Օղլու* իր վերջին թիւին մէջ հետեւեալ յօդուածը կուտայ։

«Քանի մը հայեր Զարօ աղան Ամերիկայ ուղած եւ ժողովուրդին ցուցադրելով դրամ ժանած էին։ Զարօ աղա անցեալ օր Պոլիս եկաւ։ Ծերունին բաւական կիսած է։ Հայերը դրամ ալ չեն ձրգած ըսվը։

Չեմ կա՛յ ըսելու թէ այս վերագրումը բոլորովին անհիմն է, եւ թէ հայերը հետևուէն իսկ ոեւէ կապ չեն ունեցած Զարօ աղայի հետ։

ՀԱՅ ՔԱՐՏԱՐԱԳԷՏԻ ՄԸ ԳԻՒՏ

Ամերիկեան թերթերը կր հաղորդեն հայ ճարտարագէտ մր՝ Վ. Կարապետեանի գիւտ։ Ցիտնելով Բօրնէյլի համալսարանի փրոֆեսօրներուն է եւ աչքառու հեղինակութիւն մր ոչ միայն էլեկտրոքիմիի այլեւ երաժշտութեան մէջ։ Շնորհիւ իր գիւտին, կարելի կր դառնայ ջուրեայ դաշնակ եւ.ն կապել ռատիօ ընդունարանին։ Նուագողը դիւրութիւն կր ստանայ գործիքին վրայ նուագել այն ինչ որ ռատիօն այդ պահուն կր փոխանցէ։

Այս ձեւով ռատիօ-նուագը անհատական դրոսմ կր ստանայ։

Պ. Վ. Կարապետեանի գործիքը մեծ յաջողութիւն գտած սիրող երաժիշտներու մէջ, որոնք ռատիօի օգնութեամբ կրնան այժմ նուագել ցարդ իրենց համար անմատչելի կտորներ։

Փարիզի ռուսերէն *Վօզրօժդէնիէ*թերքը ալ արձագանգ եղած է հայ ճարտարագէտին գիւտին։

ՊԱՏԵՐԱԶՄԻ ՕԳՈՒՏՆԵՐԸ
ԸՍՏ ԳԵՐՄԱՆ ԴԱՍԱԳՐՔԵՐՈՒ

Ութը տարի վերջերս հրատարակած «Հոգեպատերազմ եւ Գերմանիա» գրքին մէջ հրատարակուած է ի միջի այլոց գերման գաղտագրքի մը փաստաթուղթերը պատերազմի մասին։ Այս գիրքը պատերազմի օգուտները կը բաժնէ երկու մասերու. նախ՝ պետութեան, ապա՝ քաղաքացիին համար։ Այսպէս.—

1.- ՊԵՏՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱՐ

1.- *Պատերազմը դիրքաւին մըն է ընդդէմ փաստ բոյսերուն խաղաղութեան, ուր բանապաշտութիւնը կր դրկէ ամէն բան քննարկել՝ յազթահարելով գաղափարապաշտութիւնը։*

2.- *Երբ հայրենասիրութիւնը արթընուայ, Հայրենիքի համար խանգամանքներ կր բոլորուին։*

3.- *Յաղթականը կր տիրանայ ուժի, դիրքի եւ ազդեցութեան, որոնք իր վարձքն են։*

Պարտուղները չեն խայտառակուիր, եթէ անոնք ինքզինքնին պաշտպանած են քաջաբար։

4.- *Ժողովուրդները կը ծարվին յարգել, եւ գաղափարներու ու տեսակէտներու փոխանակութիւնը կր դիւրանայ։*

5.- *Առեւտուրը կր փնտռէ նոր ճանապարհներ, որոնք չատ չահաբեր են։*

6.- *Արուեստները կր ծաղկին իսկ բանասաեղծութիւնն ու նկարչութիւնը յատկապէս կր դանեն աքանչելի նիւթեր։*

2.- ԱՆՀԱՏԻՆ ՀԱՄԱՐ

1.- *Պատերազմը պատճառ է նոր տայ տաղանդներու գործադրման։ Առանց պատերազմի աչխարհը այսքան մեծ մարդիկ պիտի չունենար։*

2. *Պատերազմը կարելի կ'ընծայէ ռասաքինութեանց գուքսդրումը։*

3.- *Կրօնական ոգին կր զարթնու յաղթականին. ինչպէս նաեւ պարտեալին մէջ։*

4.- *Գործի մարդիկ կր դիզեն մեծ հարստութիւն։*

5.- *Գաղջր է մեռնիլ հայրենիքի համար, եւ յաղթականը կր յիշէ անոնք, որոնք ինկած են պատերազմի մէջ։*

ԱՇԽԱՐԱՇՐՋԻԿ ՀԱՑԸ

Լիոճէն կր գրէ թէ դերասան Լէւոն Սապուճեան անցեալ ծունուար 20ին մեկնած էր Լիոճէն, ասխարհի օրացոյը ընելու համար։ Արդէն իսկ օրած է Իթալիա, Պելճիգա, Հոլանտա, Զուիցերիա։ Այժմ պիտի անցնի Սպանիա, Փորթուգալ, Մարոք, Ալճերիա, Թունուզ։

Ափրիկէի մէջ իրեն պիտի րնկերանայ դերասան Բրահօօ, եւ նոյն «Սիճմա Կոմօպրնկերութեան հասոյթն Ֆիլմ մր պիտի պատրաստեն խոփիկներու կեանքէն։

Ծեծոյ պիտի անցնի Ամերիկա, Մայր. Արեւելք, Սիպերիա, Ռուսիա, Հայաստան, Թիւրքիա, Պալճաններ, Գերմանիա եւ Անգլիա։

Գր. Սապուճեան փորթուգալցիի մը հետ մեկնած էր, բայց րնկերը չէ կրցած ծովակ ու կես ճարբան մնացած է։ Մինչեւ հիմա ճանի մը րնկեր փոխած է բայց բոլորն ալ չեն կրցած ծարունակել ճարբան։ Պ. Սապուճեան որոշած է անպայման իրականացնել իր ծրագիրը։

ԵՂԲԱՅՐԱԿԱՆ ՈԳԻՈՎ

Տիթրոյիթին (Ամերիկա) կր ծաղորդեն թէ այնծեղի վեց հայ մարզական միութիւնները յաղթած են միանալ եւ կազմել կեդրոնական մարմին մը, որուն մէջ իւրաքանչիւր միութիւն երկու ներկայացուցիչ ունի։

Կեդ. մարմինին ընտրուած է բոլոր միացնել եւ զարկ տալ նոր սերունդին Ֆիզիքական զարգացման։ Ամէն եղանակի յարմար խաղեր պիտի ընտրուին։ Որոշուած է ասկէ վերջ հայերէն լեզուով ընել ժողովները։

Հոկտ. 21ին պատահանդես մը սարքուած է։ Խօսած են Պ. Ի. Նիկողոսեան եւ Վարուժան եւ Ծոցիկեան բանաստեղծները։

ՀԱՄԱՋԳԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբաթ, ամսոյս 19ին երեկոյեան ժամը 9ին

Հայ Ճեմարանի Սրահին մէջ Vadi Abou Djemil 127

Պ. Գ. ԻՓԷԿԵԱՆ՝ պիտի դասախօսէ ճիւթ ունենալով

ՍԻԱՄԱՆԹՕ ԵՒ ԻՐ ԳՕՐԾԸ

ԱՐՏԱՍԱՆՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՆՈՒԱԳ

Մուտքի վճար.— Անդամներուն՝ 10 Ս. Դ. Ոչ անդամներուն 15 Ս. Դ.

ԴԱՍԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ

Լիբանահայ Երկտեռ Ուսուցչ.Միութեան Գ. տարուայ Ա.դասախօսութիւնը պիտի տեղի ունենայ օսբաթ, 19 Նոյ. երեկոյեան ժամը 8.30ին, Ս. Նշան Ազգային Վարժ.ի Մանկապարտէզի Սրահին մէջ։ Պիտի դասախօսէ՝ ՏՕՔԹ. ՕՆՆԻԿ ԿԷՐԿԷՐԵԱՆ։

Նիւթ՝ «ՈՒՍՈՒՑԻՉՆԵՐՈՒ ԱՌՈՂՋԱՊԱՀՈՒԹԻՒՆԸ»

Կը հրաւիրուին անդամ եւ ոչ անդամ բոլոր ուսուցիչ-ուսուցչուհիները եւ համակիրները։

ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

ԲԱՑԱՌԻԿ ՊԱՏԵՀՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

ԼՈՒՍԱՆՆԿԱՐԻՉ ՍԵԴՐԱԿԵԱՆ

Avenue de Français No. 19

Անոնք որ իրենց Ֆիլմերը կր գնեն այս լուսանկարչատունէն, ձրիօրէն կր լուացուին իրենց Ֆիլմերը եւ իրենց կր տրուի մէկական լմնոյծ նմանապէս ձրի։

Ֆիլմերու գիները 4 X 6=30 Ս. Դ. 6 X 9=30 Ս. Դ. եւ 6.50 X 11=40 Ս. Դ.

Մամոյ տակ է եւ շուտով լոյս կը տեսնէ
ՏՕՔԹ. Գ. ԹԱՊՈՒՐԵԱՆԻ
«ԲԵՐԱՆԻ ԱՌՈՂՋԱՊԱՀՈՒԹԻՒՆԸ»

Մօտ 150 էջ, պատկերազարդ, մաքուր թուղթ եւ հոյակապ տպագրութիւն

ՏՕՔԹ. Ս. Մ. ՍՈՒՔԻԱՍԵԱՆ

ՄԱՆԱՆԱԳԷՏ՝ ՄԱՆՈՒԿՆԵՐՈՒ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆ

ՎԿԱՅԵԱԼ ՓԱՐԻԶԻ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑՆԵՐԷՆ

Իր մասնագիտութիւնը կատարելագործած բլլալով Փարիզի մանկանց յատուկ հիւանդանոցներու մէջ, իր դարմանատունը հաստատած է՝

ԺՕՐԺ ԲԻՋՕ փողոց Թիւ 61 (Պապ - Իարիսի մօտ, հանրակառքի գծին վրայ, Ոսկի Մկրտ դեռնակատան վրայի յարկը)։

ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒԹԵԱՆ ԺԱՄԵՐ.— Կէսօրէ առաջ, ժամը 9—12
» վերջ, » 2— 6

Հիճգօսբբի կէսօրէ յետոյ ձրի՝ ադրաճներու համար։

Կերպասեղէնի եւ զանազան կտորներու մեծ վաճառատուն
Տ. ԵՒ Ռ. ՄԱՎԻՍԱՔԱԼԵԱՆ

Մուրբան փողոցի վաճառատան հասած են *նոյտնի* համապատասխան կերպասեղէնի եւ զանազան կտորներու մեծ մթերմ։ Ֆրանսական, անգլիական, իտալական եւ ամերիկեան առտադրութիւններով կր գոհացուին ամենադժուարահաճ գնորդներ։

Ցարգոյ յանախորդներ պիտի գտնեն անմրցելի ժամանութիւն եւ ճոխ տեսակ։

ՏԷՐ ՄԵԼՔՈՆԵԱՆ ԵՂԲԱՐՔ

ՐԻՒ ԷԼ ՄԹՐԱՆ

ԱԼԷՆՊԻ ԵՒ ՁՕՁ ՓՈՂՈՑՆԵՐՈՒ ՄԷՋ

Մեր ծանախորդներուն: Մեզի չի դիմողներուն: Մեզ չճանչցողներուն:

Նպաստակի կերպասներ, ծիպլիւներ եւ զանազան իրեղէններ հասած են։

Մէկ անգամ միայն փորձեցէք գոհունակութեամբ պիտի մեկնիք։

Ձեր տահուն համար իսկ մեզ հետ ծանօթացէք։

Մեր վաճառատան կից ցոր բացած ենք ճաղ մը որ ամէն տեսի բլլալ, ժամէն. Ցաղագ ենք։

Դասակարգ.— Խան Մուրատի բիւ 23։

ՎԻԵՆՆԱՅԻ ԲԱՒՇԻԿ ՄԸ ԿԸ ԿԱՐԷ ՏՂՈՒ ՄԸ ՍԻՐՏԸ ՓԱՑԾԱՂԸ ԵՒ ՄԻՋԱՓԱՄՓՈՒՇՏԸ

Վիեննայի հավալարաններէն մէկուն մէջ նչանակելի գործողութիւն մը յաջողապէս կատարուեցաւ պատանիի մը վրայ, որ կը կոչուի Ռուտի Տաթթիմայեռ, որ այժմ կր ցուցադրէ իր բնկերներուն հետ, հակառակ այն իրողութեան որ երեք կութեր կան իր սրտին մէջ։

Պատանին երեք չարաթ առաջ գնդակով վիրաւորուեցաւ։ Աւելի քան 12 գործողութիւններ կատարուեցան անոր վրայ Ալկէժայէն Քրանքէնհաուսին մէջ, ուր անոր ոչ միայն սրտին, այլեւ փայծաղին ու միզափամփուշտին վէրքերը կապ ու եղան։

ՓՈՐՁԱՒՈՐԻ ՀԱՇՈՒԱԿԱԼՆԵՐՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆԻՆ

Ծանօթ՝ Հայերէն, Ֆրանսերէն ու Անգլիերէն լեզուներու։ Կ'սանձնեն, որոշ ժամերով, առանձնական հաշուակալութիւն, ամեն ձեւի տակ։

Եղանիս աշխատանք ու խիստ դիւրամատչելի պայմաններ։

Դիմել՝ Խմբագրութեան։

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ

Տէր եւ Տիկին Սեթփան Զէրեհեան կր փնտռեն իրենց Լէւոն, Յակոբ, Շիւրիւն, Գառնիկ, Խոսրով եւ Գարգեւ անուն զաւակները, որոնց, Մեռթիճի որբերով Սիւրիա եկած բլլալը կր կարծուի։

Mrs. Manoush Zerdeian
43 Numerlu Kesi Budag Mahallesindé
Diarbekir (Turkey)

ՀԱՅԱՍՏԱՆԵԱՅՑ ԵԿԵՂԵՑԻՆ
ԱԶԳԱՅԻՆ ՁԱԿԱՏԻՆ ՎՐԱՅ

Գրեց՝ ՍԻՒՆԻՔ

Այդպիսով մեծապէս կր բարձրանար Հայ Կաթոլիկ Եկեղեցւոյ դիրքը Արեւելքում և ապա Հռոմի քահանայապետի գերագոյն հեղինակութիւնը հակակշռի մէջ։

Ցեղն է յիշելու Փլատեայի խօսքը թէ, — ծառայել հայ ազգին, կր նչանակէ ծառայել քաղաքակրթութեան գործին։

Եթէ այս խօսքերու ճչմարտութիւնը ընդունելու լինի Վաթիկանը, ապա կր կարենանք որ նա չի հակառակիլ հայ մայն հայ կաթոլիկներու հոգեր հայ կաթողիկէ եկեղեցւոյ ընդհանրական հայրապետի հոգևոր իշխանութեան տակ առնելու գաղափարին, զոր ոչինչ կր պարունակէ Հռոմի քահանայապետի գերագոյն իշխանութեան և հեղինակութեան դէմ, այլ և մի որոշ ատիճան գրա բարձրացման ազդակ կր հանդիսանայ հայկական կեանքի մէջ և առնաբարոյ ամբողջ Արեւելքում։

ԻԱ.

Մենք արդէն ասած ունինք և մի անգամ ևս կրկնենք, որ ազգը չատկանշող գիտական մի ընդհանուր հասկացողութիւն գոյութիւն չունի, այլ կան մի քանի հասկացողութիւններ։ Ըստ ոմանց՝ ազգը չատկանշող գլխաւոր գործօնները պիտի հաւաքել տուեալ հասարակութեան ընդհանուր խօսք, նկարագիրը, հոգեբանութիւնը։ Ուրիշներ ալ կը պնդեն որ ազգի էական չատկանիշն է նրա քաղաքական անկախ և համաձայն միաւորութիւնը, տ/բողջականութիւնը՝ կուլտուրական պնտութեան, այն է — քաղաքական բարձր կազմակերպութեան բոլոր առնիքներով — տարրերաւոր։ Ըստ մյլոց էլ, ունէ ժողովուրդ ազգ կոչուելու իրաւունքը ունի այն դէպքում, երբ նա տեղծած ու տարածած ունի սրոյ կուլտուրա, և երբ ինքն իսկ է իր երկրի ճակատագիրը վարող բոցարձակ ոյժը, միահեծան իշխանը, երբ ժամանած է վճռապետական — տուվերէն բոլոր իրաւունքներով իր հայրենիքի նկատմամբ՝ իբրև ի. րաւազօր և իրաւահաւասար ազատ քաղաքացիներու գիտակցական միութիւն։ Բայց ընդհանրապէս ընդունուած հասկացողութիւնը այն է որ, ազգ են ներկայանում առաւել կամ նուազ թիւ կազմող և իրարու հետ որոչ կապերով առնչուած անհատներու միութիւնը, որի գլխաւոր գործօններն են հանդիսանում ծագման ընդհանրութիւնը, կրօնը, լեզուն, բարքերը, սովորութիւնները, պատմական ընդհանուր անցեալը և վերջապէս այդ ամենի գիտակցումն՝ առաւել հաւաքականութեան կողմից։ Այդ հասկացողութիւնը աւելի կարճ բանաձևելով, կարող ենք ասել, որ ազգը չատկանշող գլխաւոր գործօններ են հանդիսանում — լեզուն, կրօնը, պատմութիւնն և կուլտուրան։

Ծայրանի է, որ կուլտուրան կը նչանակէ կրթութիւն, լուսաւորութիւն, մշակոյթ-ցիվիլիզացիա, նամանաւանդ ժողովուրդի հոգեկան կեանքի զարգացում, հարստացում և կատարելացում։ Ի մասնաւորի՝ մշակոյթը հանդիսանում է այն ամէն նչանների համագումարը, զոր որոշում է հասարակական կեանքի զարգացման ատիճանը՝ (համեմատութեամբ նախնական գոյավիճակի հետ), առնչուած քաղաքացիական և ժարդկային իրաւանց եւ պարտականութեանց ինքնագիտակցութեան հետ։

Պատմական երեւոյթների հոլովոյթին մէջ ազգ են լինում միայն հզօր կուլտուրա-քաղաքակրթութիւն ստեղծող և տարածող ժողովուրդները, որոնց չարքին մէջ իր տեղն ունի գրաւած և հայ ժողովուրդը՝ քրիստոնէութիւնից յետոյ միայն։

Ազգի և կուլտուրայի այդ հասկացողութեան լոյսին տակ դիտելով Հայաստանի պատմութիւնը, ակնթարթօրէն պարզւում է այն իրողութիւնը, որ հեթանոսական Հայաստանի մէջ չէ եղած ո՛չ Հայ ազգ և ո՛չ էլ Հ-յ ապրային կուլտուրա։ Հայաստանի մէջ բովանդակուած ցեղերը իրենց միութեան ինքնագիտակցութեան փաստը չեն յայտնաբերած։

Ազգային քաղաքական ինքնորոշման իրաւունքը պատմականօրէն պատկանում է նրա յառաջդէմ տարրերին, որոնք հանդիսանում են տուեալ ազգի կուլտուրան ստեղծագործող ուժերը։ Թէեւ այդ ինքնորոշումը կատարւում է հաւասն ազգի ամբողջականութեան անունից՝ ինչ որ տակ թէօրիական նչանակութիւն ունի, սակայն իրականին մէջ ինքնորոշման աքտ կատարողը ներկայանում է այն յառաջդէմ փոքրամասնութիւնը, զոր գիտակցած ունի ազգային չահերը և ընդունակ է նրա բազձանքները եւ ձգտումները բանաձեւելու և գաղափարական յատակ, որոշ հասկացողութեանց վերածելու կամ բովանդակութիւն տալու։ Այդ տեսակէտից պատմութեան մէջ բոլոր ազգերու կատարագայացիչներն են հանդիսացած յաջորդաբար — ազնուական, բուրժուազական և աշխատաւորական դասակարգերը, իրբեւ ժամանակի ամէնէն լուսաւոր և յառաջդէմ ձգտումներ ունեցող կուլտուրական տարրը, տեղծագործող ուժը յեղաշրջումներու պատճառիչ զօրութիւնը իր մէջ բովանդակող և պատմական որոշ առաքելութիւն ունեցող դասակարգը։

Մինչ Հայաստանի նախարարական տուները — ազնուական կնութիւնը, ինչպէս և քուրմերը, որ մեծատուտամբ ազնուականներ եղած են, իրբեւ իրենց ժամանակի կրթուած, լուսաւոր և յառաջդէմ դասակարգը — ազատանի կոչուած, ցուցահանած չունին մարդկային իր. ւանց և պարտականութեանց գիտակցութեան փաստը։

Ըստ սոցիալիստական տեսութեան դասակարգը պատմութեան մէջ ի յայտ է գալիս երկու պայմաններով։ Առաջին.— իբրեւ դասակարգ՝ ինքնըստինքեան. երկրորդ.— իբրեւ դասակարգ՝ ինքն իրեն համար։ Այս վերջին պարագային է, որ նա, որպէս հասարակականութիւն, հանդիսանում է պատմութեան գիտակցական գործօն և առ այդ էլ կանգի բոլոր ժարզերի մէջ ստեղծագործող ուժ։ Մենք բոլորս էլ գիտենք, որ գոյութիւն ունեցած են սարուկներ ու, ճորտերու դասակարգ. որը սակայն եղած է դասակարգ ինքնըստինքեան, այլ ոչ թէ ինքն իրեն համար. վասն զի չէ յայտնաբերած իր դասակարգային չահերու ազատ գիտակցութիւնն անգամ. և հետեւապէս չէ ներկայացած իբրեւ կազմակերպուած ոյժ՝ իր տեսական չահերու գիտակցութեամբ և առ այդ էլ գաղափարականութեամբ ու պայքարով։

(22)

(Շար.)

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ԺԸՆԵԻԻ ԸՄԲՈՍՏՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

ՊԱՏԵՐԱԶՄ. ՎԻՃԱԿ ՅԱՅՏՆԱՐԱՐՈՒԱԾ ԺԸՆԵԻԻ ՄԷՋ

Ժընեւ.— Զօրագունդերու շարժումն ու ըմբոստութեան զոհերուն թաղումը նշանակուեցան Ժընեւի մէջ քանի մը միջադէպերով։

Ժընեւ.— Զորիքշաբթի դէպքերուն հետեւանքով Ժընեւի նահանգին սէնտիքաներու միութեան կոմիտէն որոշեց կատարել 24 ժամուայ գործադուլ մը շաբաթ օր։

Ժընեւ.— Համայնավար պարագլուխ Նիքոլէ համար պահանջուած առժամեայ ազատ արձակումը մերժուած ըլլալով 24 ժամուայ ընդհ. գործադուլը հրաւիրեցաւ։ Պատերազմական վիճակ յայտարարուեցաւ։

ՄԻՋԱԴԷՊ ՄԸ ՂԱԶԻԻ ԵՒ ԵԳԻՊՏՈՍ-ԴԵՍՊԱՆԻՆ ՄԻՋԵՒ

Ճեպի մը պատճառով

Լոնտոն.— «Տէյլի Հէրալտ»ի Անկարայի թղթակիցը կը հրատարակէ յօդուած մը «Ֆիլոսը քաղաքական փոթորիկ մը կը ստեղծէ» խորագրով։ Անոր մէջ կ'ըսուի թէ Ղազի Մուսթաֆա Քէմալ փաշայի եւ Եգիպտոս դեսպան Ապտէլ Մալէք Համզա պէյի միջեւ ծագած ծանր միջադէպ մը խանգարէ Թերեւս Եգիպտոսի եւ Թիւրքիոյ յարաբերութիւնները։

Թերթը կ'աւելցնէ որ հանրապետութեան նախագահը ներողութիւն խնդրած է դեսպանէն, երբ միջադէպին լուրը հասած էր Գահիրէ։

Անկարա.— Միջադէպ մը տեղի ունեցաւ փողոցին մէջ, ոստիկանի մը եւ եգիպտական դեսպանին միջեւ։ Ոստիկանը չէր ճանչնար դեսպանը եւ կ'ուզէր հանել անոր ֆէսը։

ԺՕՐԷՍԻ ՅՈՒՇԱՐԶԱՆԻՆ ՇՈՒՐՋ

Կոիւներ կը ծագին Փարիզի մէջ հաւատացեալ եւ արհեստական ուսանողներու միջեւ

Փարիզ.— Եօթ միջօրէին, Պանդէոնիա մէջ Ժօրէսի յուշարձանին առջեւ կրուիւներ ծագեցան հաւատացեալ եւ արհեստական ուսանողներու միջեւ։ Ոստիկանութիւնը կարգը հաստատեց, բայց եղան բազմաթիւ վիրաւորեալներ։

ՄԵԾ ՓՈԹՈՐԻԿ ՃԱՄԱՅԻԻ ԵՒ ՓԻԼԱՅԻ ՄԷՋ
35000 ՄԵՌԵԼ 30000 ՎԻՐԱՒՈՐ

Փարիզ.— Մեծ փոթորիկ մը ինկաւ Փիլայի եւ Ճամայիքի վրայ։

Փոթորիկը, որուն կ'ընկերանայ սաստիկ անձրեւ մը, ժամը 320 քիլոմէթր արագութեամբ կը յառաջանայ։

Լա Հաւան.— Վերջին լուրերու համաձայն, յորձանքը Սէնթ Քրուա դեռ Սիւրի մէջ պատճառեց հազարէ աւելի մեռեալ եւ 700 վիրաւոր։

Ջուրը կարգ մը տեղեր եօթը մէթր բարձրութեան մը հասեր է։

Բնակիչները անմիջական վտանգ մը չտեսնելով, խնդրուեցան գիշերը Բժիշկներ եւ դեղեր ղրկուեցան տեղւոյն վրայ։

Առողջական վիճակը շատ ծանր է։ Իշխանութիւնները պիտի հրահանգեն զոհերու դիակիզումը։

Նիւ—Եորք.— Փոթորիկը Փիլայի մէջ պատճառեց 3500 մեռեալ եւ 30000 վիրաւոր քանդելով բազմաթիւ քաղաքներ։

Պ. Ս. Պալտուինի ահազանգը
ՖՐԱՆՍԱՅԷՆ ՅԵՏՈՑ ՊԱՀՊԱՆՈՂԱԿԱՆ ՊԱՐԱԳԼՈՒԽՈՆ ԱԼ ԿԸ ՆԱԽԱՏԵՍԷ ՕԴԱՅԻՆ ՊԱՏԵՐԱԶՄԻ ՍԱՐՍԱՓՆԵՐԸ

Լոնտոն.— Համայքնեհու տան մէջ, զինաթափութեան հարցին շուրջ պատգէշի պալտուինի արտասանած ճառը ունեցաւ խոր տպաւորութիւնը եւ ծընունդ տուաւ բազմաթիւ մեկնութիւններու։ Ան յայտարարեց օդային զինուրական ուժերը չնջելը եւ քաղաքական օդանաւերուն վրայ միջազգային հսկողութիւն մը հաստատելու անհրաժեշտութիւնը։

«Աշխարհ կը տառապի, ըսաւ ան, վախէն, մանաւանդ օդային վտանգի մը վախէն։

«Մինչեւ 1914, քաղաքացիները զերծ էին պատերազմի ահեղածանր տագնապներէն։ Անոնք կը տառապէին երբեմն անօթութենէն, կը տառապէին իրենց զաւակներուն, ծնողքին կամ բարեկամներուն կորուստին։ Այսու անոնք պէտք է ոչ միայն վախան իրենց կեանքին համար, այլ նաեւ իրենց կիներուն եւ զաւակներուն։

«Ինչո՞ւ։ Որովհետեւ օդանաւերը, սարսափազդեցիկ արագութեամբ մը, կարեւոր տեղ մը գրաւեր են արդի պատերազմին մէջ։

«Պէտք չէ զարմանալ, յառաջիկայ պատերազմի մը միջոցին, երբ իւրաքանչիւր քաղաք, թշնամի օդանաւերու գործունէութեան տրամագծին մէջ գտնուելով, քանի մը վայրկեանի մէջ քանդուի, մարդկային զգացումներու եւ բարոյականի ամէն նկատումի անտեսումին հետեւանքով։ Միակ հարցումը որ պիտի դրուի, գտնալն է թէ կուռողներէն ո՞ր մէկը առաւելութիւն պիտի ունենայ թըշնամի քաղաք մը առաջին անգամ ռմբակոծելով։

«Եւ Դժբաղդաբար ասիկա այնքան ճիշդ է որ կարելի չէ զայն պահել փոզոցի մարդէն որ չափ լաւ գիտէ թէ աշխարհի մէջ ոչինչ կրնայ զինքը պաշտպանել ռմբակոծումէ մը։ Պիտի գայ վայրկեան երբ օդանաւը պիտի անցնի ինքնապաշտպանութեան ամենահասանելի գծէն ներս ու ձգէ իր ռումբերը։

«Հետեւաբար մեր կարելի ինքնապաշտպանութիւնը յարձակումն է։ Ուրիշ խօսքով ձեր հակառակորդներէն առաջ պէտք է ապաննէք որքան որ կրնաք քաղաքացիներ, կիներ և մանուկներ, եթէ չէք ուզեր որ կորուստները ձեր կողմէ կուտակուին։

Պ. Պալտուին աւելցուցած է որ անկասկած, եւ թէեւ զինուրական օդային տարմիղ չունի, Գերմանիա պիտի ժամանակի օդային զինաթափութեան վերաբերեալ բանակցութիւններուն։

Իր վերջաբան Պ. Պալտուին յայտարարած է որ երիտասարդներուն կ'իյնայ կարգագրել այս գործերը։

«Թո՛ղ չարժին անոնք, ըսած է ան, որովհետեւ նոր պատերազմի մը մէջ իրենց արիւնն է որ պիտի հոսի։

ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ ԸՆՏՐՈՒԹԵՆԷՆ ՎԵՐՋ
Պ. Ստոլֆ Հիթլէրի անդրդուելի վիճակը
Նազի պարագլուխը կ'ուզէ բանակցիլ ուղղակի Նախագահ Հինտենպուրկի հետ
ԲԱՅՑ ԱՅՍ ՎԵՐՋԻՆԸ ՏԵՂԻ ՊԻՏԻ ՉՏԱՅ

Գերլին.— Վոն Փափէն, Նախագահ Վոն Հինտենպուրկի խնդրանքով իր ժամ խորհրդակցութեան հրաւիրեր է պետերը այն քոլոր կուսակցութիւններուն, որոնք ընդունակ են գործակցելու կառավարութեան խորհրդարանական հիմին ընգլայնաւժին։

Ազգայնական ժամուլը կ'ըսէ որ Պ. Հիթլէր պիտի ժերժէ պահանջելու այս հրաւէրին եւ պիտի չհամաձայնի բանակցիլ Նախագահ Հինտենպուրկէն զատ որեւէ մէկին հետ։

Սակայն քաղաքական չրջանակները կը նկատեն որ Նախագահ Վոն Հինտենպուրկը պիտի չուզէ ընդունիլ կուսակցապետ մը, որ կը ժերժէ չփման մէջ մտնել Պ. Վոն Փափէնի հետ, մանաւանդ երբ հրաւէրը անոր ուղղած է իր արտայայտած փափաքին վրայ։

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ՏԵՂԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԱՄԵՆ. ՀԱՅՈՑ ՀԱՅՐԱՊԵՏԻ ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆԸ

ԲԱՐՁԵՑԻՆ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍ ՀԱՅԱՍՏԱՆ ՁԵՐԹԱՐ

ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆԵԱՆ ԿԱՐԳ ՄԸ ԹԵՐԹԵՐՈՒ ՏԵՂԵԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ԱՆՇԻՄՆ ԵՆ

Նոյնութեամբ կարտատպենք «Հ.»ի վերջին թիւէն հետեւեալ կարեւոր տեղեկութիւնը.—

«ՀԱՍԿ»ի վերջին թիւին մէջ հրատարակած էիմ Աթոռակից Տ. Բարգէն Կթղ.ի անցագրի վիզային վերաբերեալ տեղեկութիւնը, Տեր. Գարեգին Արհեպս. Յովսէփեանի ճամբին հետ։

Այնու հետեւ. Հոկտ. 19, Տէ. ուղեւ հասաւ հետեւեալ պատասխանագիրը (Թ. 610 եւ Սպտմ. 23 թուակիր) Սրբ. Էջմիածինէն, Աթոռակից Կթղ.ին ուղղուած.

— Գերագոյն Հոգեւոր Խորհուրդը ըսացել է Ձեր Ս. Օծութեան գրութիւնը եւ իւր խնդակցութիւնն է յայտնում որ ժամանելու էք Ս. Աթոռ, անձամբ մասնակցելու Ազգային-Սկեպտեցական ժողովին։

Գերագոյն Հոգեւոր Խորհուրդը յատուկ դիմումն է արել Խորհրդային Հայաստանի Կառավարութեանատասահմանեալպատգամաւորների վիզայի համար եւ հաւատացիացումն է ստացել որ այդ առթիւ կարեւոր ցնծութիւնած է Խորհրդային Միութեան առաջին գործերից ժողովրդական Կոմիսարի կողմից եւ որ իւրաքանչիւր պատգամաւոր ճնարաւորութիւն ունենայ իւր բնակութեան վայրում վիզէ ստանալու։

Գերագոյն Հոգեւոր Խորհուրդը վերոգրեալի հետեւանքով յարգանօք յայտնում է որ վիզէ ստանալու համար պէտք է դիմել Բէյրութում Խորհրդային Միութեան ներկայացուցչին փոխարինող եւ նորա պատասխանութիւնները կատարող այլ պետութեան ներկայացուցչին։

Յայտնում ենք եւ կարգադրութիւն որ նոյն ձեւով վարուելու են նաեւ այն եպիսկոպոսները, որոնք որոշել են գալ Մ. Աթոռ մասնակցելու Ազգային-Սկեպտեցական ժողովին։

Անդամ Գերագոյն Հոգեւոր Խորհուրդի
ՄԱՏԹԷՈՍ ԶԱՐԵՆՑ.

Բարեուղար Ե. ՔՈՉԱՐԱՆ

Ժբաղդաբար կարելի չեղաւ օգտել այս դիւրութենէն վիզէի համար. որովհետեւ ո՛չ միայն Գէյրութի մէջ գոյութիւն չունէր այդպիսի պատասխանատու մը, այլ նաեւ դիտուեցաւ որ Սիւրիոյ եւ Լիբանանի բազմաթիւ մեկնութիւններուն համար այդ միջոցին մարդ մը կը յառաջանայ դէպի ոսիկանը եւ զայրացած կը պոռայ թէ՝ ինչո՞ւ կ'արգիլէր վարիչը վայրկեան մը խօսելէ իրեն հետ։ Հազիւ ոսիկանը բերանը բացած, մարդը կ'սկսի ապտակել իջեցնել ոսիկանի վրայ. կը հաւատուին մարդիկ եւ կը սեղծուի իրարանցում մը, մինչեւ որ նոր ոսիկաններ հասան եւ ցրուեցին։ Կր ձերբակալուի յարձակող «հերոսը» եւ կը տարուի բանտ։

ՔԱՂԱՔԿՆ. ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ ՍԻՒՐԻՈՅ ՄԷՋ

Պ-ԲՕՆՍՕ ՍԻՒՐԻԱ ՉՊԻՏԻ ՎԵՐԱԴԱՌՆԱՑ?
Ո՞Վ ՊԻՏԻ ԸԼԼԱՅ ՍԻՒՐԻՈՅ ՆՈՐ Բ. ԳՕՄԻՍԵՐԸ
ԼԻԲ. ՍԱՀՄԱՆԱԴՐՈՒԹԻՒՆԸ ՊԻՏԻ ՎԵՐԱԴԻԱՐՁՈՒԻ

Պէյրութէն Դամասկոսի «էլիֆ Պաթրիկ հետեւեալ խիստ կարեւոր եւ ուշագրաւ տեղեկութիւնները կը հաղորդուին.—

Պ. Բօնսօ ամսոյս 17ին կր մեկնի Փարիզ, ուր տեսակցելէ վերջ առաջին նախարարութեան հետ, պիտի մեկնի Ժընեւ, անցած ամառ իր ներկայացուցած տեղեկագրին ուշջ բացատրութիւններ տալու համար։ Պր. Բօնսօ Ժընեւէն կը վերադառնայ

— Ընչո՞ւ այժմ պիտի չգրես, որ Գրիգոր Զոհրապ ալ ներկայ էր այդ ընթրիքին։

— Մոռցա՛ր, որ ես ալ ներկայ էի։ Ինչո՞ւ պիտի գրեմ։ Ես ինչո՞ւ պիտի գրեմ։ Ես ինչո՞ւ պիտի գրեմ։

— Ինչո՞ւ պիտի գրես, որովհետև ես ալ ներկայ էի։ Ինչո՞ւ պիտի գրես, որովհետև ես ալ ներկայ էի։ Ինչո՞ւ պիտի գրես, որովհետև ես ալ ներկայ էի

AZTAG
JOURNAL QUOTIDIEN ARMÉN.
B. P. 587
BEYROUTH, Liban
Directeur-Propriétaire
HAIG BALIAN

ԳԻՆ ԵՐԿՐՆԵՐՈՒ
ՍԻՐԻԱ տար. 650, վեցամսեայ 300 Ս.Դ.
ԱՐՏԱՀԱՄ. տարի. 7, վեցամսեայ 4 տոլար

ԱԶԴԱԿ

ՕՐԱԹԵՐԹ
ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԳԻՏԱԿԱՆ

ازتـــاك
جريدة سياسية ادبية اقتصادية حرة

ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ ՆՈՅԵՄԲԵՐ 17 1932
ԳԻՆԸ ՓԷ ՀԱՏԸ 2,50 Ս.Դ.

Ջ. ՏՊԱՐԻ | Ամեն առաւոտ պիտի ըլլայ թերթիս ցօրէնքին հաւատիմ | ՑՕՐԷՆ — Խմբագիր՝ ՀԱՅԿ ՊԱԼԵԱՆ | Չհրատարակուած ձեռագիրները չեն վերադարձուիր | Թիւ 185 (762)

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

ՀԻՄՆԱԿԱՆ ԽՆԴԻՐՆԵՐՈՒ ԴԻՄԱՑ

Վերջին երեք շաբաթներուն, Լիբանանի Ազգ. Վարչութիւնը լծուած է տենդագին աշխատանքի մը, նորակազմ ապգ. կազմակերպութիւնը ձեւաւորելու և վերջնական ձեւ մը տալու համար, երեք տարուայ ծանր քայքայումէն և տարամադրութիւններէն յետոյ Վարչութեան ջանքը և այն ահաւոր աշխատութիւնը, ապացոյց է, թէ ըմբռնուած է կացութեան պատասխանատուութիւնը և որ աւելին է այդ մարմնի մէջ կայ հաստատ կամք մը լուծելու դժուարութիւնները։ Մեր ստացած տեղեկութիւններու համաձայն արդէն իսկ որոշ ձեւ ստացած են խորհուրդներու կազմութիւնը, որոնք Վարչական մարմնի կարգին պիտի գան ուսումնական ու տնտեսական հոգերու մասին լուրջ կարելիներ։

Վերջացող երեք շաբաթներու դիտ անկէ առաջ Գաւառականի ընտրութիւններէն և առաջին ժողովէն ասդին, երևոյթ մը որ ակնբախ է ու խորհրդածութեան նիւթ Ազգ. խնդրով զբաղող պաշտօնական թէ անպաշտօն անհատներու համար, այդ այն ընդհանուր անապրելութիւնն է, որ կը տիրէ ժողովուրդի մէջ, յառաջ եկած անվստահութեան մթնոլորտէ մը և հաւատքի պակասէն։ Ու որ աւելին է տեսակ մը խորշում ազգային պաշտօնական շրջանակներէ ու ատոնց գործունէութեան շրջափակէն, և այս ոչ անօր հաշիւ, որ հայ ժողովուրդի մէջ մեռած է հաւաքական ոգին ու տրամադրութիւնը, հազար անգամ ոչ, այլ անոր համար, որ վերջացող տարիներու անկազմակերպ վիճակը և այն թեթև վերաբերումներն ու սայթաքումները, որոնք պատճառ դարձան այդ քայքայման, ժողովուրդի մէջ մեռցուցին վստահութիւնն ու հաւատքը դէպի ազգային կեանքն ու գործը։ Ըսինք արդէն ասկէ առաջ և կրկնենք չարունակ, թէ հասարակական և հաւաքական կեանքի դեկավարութեան օրէնքներու մէջ ամենածանր եւ բևոյթը ժողովուրդի կրաւորական դիմադրութիւնն է, երբ նա հաւաքականօրէն այն հիւանդան եկած, իր մէջ հաւատքը մեռած դեկավարութեան հանդէպ, կը դիմէ անտարբերութեան և խորշումի։

Այս իրողութիւնն է ահա, որ կոչուած է խորտակել, այս հոգեբանական մթնոլորտն է որ կոչուած են ցրուել Ազգ. Վարչութիւնը և անոր ընկերացող խորհուրդները։

Ըսինք արդէն թէ դեռ վերջնական ձև չէ առած տնտեսական մարմնի կազմութիւնը, որուն վրայ կեդրոնացուցած ըլլալ կը թուի Վարչութեան գլխաւոր ուշադրութիւնը։

Նոր Վարչութիւն թէ Գաւառական, իրենց գործունէութեան առաջին վայրկեանին իսկ նկատեցին անշուշտ, թէ Ազգ. կազմակերպութեան գլխաւոր առանցքը պիտի ըլլան նիւթական միջոցները։ Առանցք մը, որմէ զուրկ է ան, եւ որ պիտի հայթայթուի ժողովրդի լայն խաւերու մասնակցութիւնով և վճարումով։ Ուրիշ խօսքով ազգային տուրքի մը գոյութիւնով։

Այս էական ու հիմնական խնդրի կարգադրութեան մէջ է, որ Ազգ. Առաջնորդարան և Վարչութիւն դէմ հանդիման պիտի գան ժողովուրդի հետ, միացած ուժերով և զոհաբերութիւններով մէկտեղ բերելու նիւթական այն ուժը որ շարժիչը պիտի ըլլայ Ազգ. մեքենային և մարմիններու կրթական, կազմակերպական, եկեղեցական ու այլ ձեռնարկներուն։

Երկար ժամանակի քայքայուած դրութենէն յետոյ, երբ ազգային անտուկը աւելի քան պէտք ունի նիւթական միջոցներու, և ժողովրդի նիւթական զոհաբերութեան, նոյն այդ անտուկի չուրջ գտնուած մարմինները աւելի քան պէտք ունին ժողովրդի տրամադրութեան եւ պատրաստակամութեան, օգնելու իրենց ճիգերուն և աշխատութիւններուն։ Զգիտենք արդեօք այդ քայքայման պատասխանատու հեղինակութիւնները կ'անդրադառնա՞ն, հասարակական խորտակուող ուղիով է որ ընթացեր են մինչև այժմ, որուն որպես արդիւնք նոր Ազգ. կազմակերպութեան կը յանձնեն պարապ անտուկ մը ծանր պէտքերով ու հոգերով չրջապատուած, և անոր հետ միասին ժողովրդական աւեր տրամադրութիւն մը և անվստահութեան մթնոլորտ մը։ Երկուքը միասին եթէ ոչ անել մը, գոնէ անսահման ճիգ և զոհաբերութիւն պահանջող դժուար գրութիւն մը։

Մենք թուեցինք այն բոլորը և պարզել ուզեցինք ներկայի մեր Ազգ. կեանքի նիւթական թէ բարոյական պատկերը ոչ անոր համար որ յուսահատեցնենք Ազգ. նոր մարմինները և կամ արդարացնել ժողովրդական հոգեբանութիւնը։ աւելի քան ոչ, մեր նպատակն է մատնանշել կացութեան ծանրութիւնը և հրաւէր կարդալ բոլոր գիտակից տարրերուն ուժ տալ աշխատող մարմիններուն, հանելու համար ազգ. կեանքը ենթարկուած վիճակէն։ Եւ այս ճանապարհին մխիթարական է տեսնել նոր Վարչութեան կորովի և հաւասարաչափ գործունէութիւնը վերջին մէկ ամսուայ ընթացքին։ կը ձայ միայն խորհուրդներու կազմութեան եւ աշխատանքներու կանոնաւորման համար աշխատանքի կանչուած ազգայիններու բարի տրամադրութիւնը և գործելու ցանկութիւնը, և ապա ժողովրդին՝ վստահութիւնով նայիլ դէպի Ազգ. նոր կազմակերպութիւնները և նիւթական ու բարոյական օժանդակութիւնով դուրս բերել զայն աւեր վիճակէն, որ ոչ միայն մեր Ազգ. արժանապատուութեան դէմ իրողութիւն մըն է այլ և մեր հաւաքականութեան կեանքի անկազմակերպ վիճակէն անհատ, որ մեր Ազգ. կեանքի անկազմակերպ վիճակէն անհատապէս կը տուժենք մենք բոլորս, որչափ ալ անկախ ու ապահով դիրքով կարծենք մեզ։

Ժողովրդական օժանդակութեան ապացոյցը իր ամենաչօշափելի ձևին մէջ պիտի ըլլայ ազգային տուրքի մը վճարումը, որը օր առաջ պէտք է տեղ բռնէ ինչպէս մեր ազգ. կազմակերպութեան նոյնպէս ալ մեր հաւաքական հոգեբանութեան մէջ, զայն նկատելով մեր իսկ չահերու համար տրուած տուրք մը։ Հալէպի ազգ. մարմինները արդէն իսկ ձեռնարկած են ազգ. տուրքի բաշխումին ու գանձումին, նոյնը որ հուսկ կը սպասենք նաեւ Պէյրութի նոր մարմիններէն օր առաջ հիմնաւորելու համար եղած կազմակերպութիւնը և գարմանելու համար մեր ազգային բարոյական ու նիւթական ցաւերը։ Մենք համոզուած ենք որ այս բոլորի հետ միասին պիտի ենթարկուի ազգ. գաւառականն ժողովի թէ վարչութեան համապատասխան կարգադրութիւններուն։

ԺԱՆՏԱՏԵՆԴԸ ԿԱՄ ԹԻՖՕԻՏԸ

Սոյն հիւանդութեան միքրոպները կը տարածուին նաև հիւանդի կղկղանքը ներքին ցնդող և հիւանդարեր փոշիին խառնուած մասնիկներով, լուացարարուհիներու միջոցաւ և նամանաւանդ ճանճերու, լուի կամ փայտոջիլի միջոցաւ, ինչպէս նաև քժիշկներ կրնան թէ նախազգուշական միջոցներ չընձեռնեն, միքրոպի տարածման և փոխանցիկութեան գործին մէջ ախտը դեր մը խաղալ։ Այնպէս որ ուղղակի օդին չի փոխանցուիր, այլ միսս անուղղակի միջոցներով։

Փոխանցիկութեան միջոցներէն եւ վտանգաւոր միջոցներէն մին ալ այն է որ կոյուղի (tout à l'égout) չի գտնուած քաղաքներու և գիւղերու մէջ (բան մը որ Պէյրութի մէջ ներկայիս տակաւին չինութեան վրայ է) արտաքոցներու աղտոտութիւնները կը գործածուին պարարտացումի նպատակաւ, սակայն այդ միքրոպէ կղկղանքները ինչպէս տեսանք բուսական այդ բոլոր արտադրութիւնները կը վարակեն։

Հիւանդութեան պատճառաւ և վարակիչ միքրոպէն զատ, կան նաև կարգ մը կանխապատրաստիչ պատճառներ։ Զոր օրինակ՝ թիֆօիտը նամանաւանդ երիտասարդ և չափահաս, 19—30 տարիքի հիւանդութիւն մըն է։ փոքրիկներու եւ ծերերու մօտ հազուադէպ և ընդհանրապէս թեթև է։ Ենթակայ են նամանաւանդ՝ մտային թէ ֆիզիքական յոգնածութիւն ունեցողներ, կամ գիւղերէ քաղաքներ եկող աշխատողներ որոնք քաղաքի կեանքին, կլիմային անվարժ են։ Ենթակայ են ամուսնի՝ որոնք անուղղի անքաւարարութիւն, բնակութեան խտնաւութիւն, անկանոն կենցաղ և անքնութիւն, և ամէն տեսակ չափազանցութիւններով կը մաչեն, կը հիւծեն իրենց օրգանիզմը և կը տկարացնեն կազմի կենսունակութեան մասնաւոր մեր ինքնապաշտպանութեան ոյժերը կամ կ'սպառեն։

Հաւաքականութիւնը — ինչպէս զինուորականութիւնը —խճողուներ, բնակութիւններու մօտիկ բացօդեայ արտաքոցներ, կանխատրամադրութիւն արտադրող պատճառներ են։

Ցրութեան վիճակը կամ նոր ծննդաբերութիւնը, կամ տարբեր հիւանդութենէ մը վերջ ապաքինման շրջանը, նաև կանխապատրաստիչ պատճառներ են։

Ծիչենք նաև որ հալածարակները կը պատահին նամանաւանդ անձրևի շրջանէն վերջ, ամառ առեն երբ օդին տաքութեան և ջերմութեան հեականքով, տարերկրեայ հողային ջուրի խաւերը կ'իջնան աւելի խոր, աւելի ցած, մակարգակի վրայ, անձրևներն ալ իրենց որոշ տխուր դերը կը խաղան յառաջցնելով դէպի աղբիւրները և ջրհորները հողին մէջ զետեղուած թաքուն միքրոպները։

Ծարգելի ընթերցող, կը յուսամ որ այսքանով կրցանք գազափար մը կազմել թիֆօիտի փոխանցիկութեան միջոցներուն մասին։ Սոյն հիւանդութիւնը, եթէ ունի մխիթարական մէկ պարագայ, ան ալ, այն է որ անգամ մը հիւանդացողը խիստ բացառութեամբ կրկին անգամ կը վարակուի, հիւանդացողը նոյն հիւանդութեան դէմ ձեռք կ'ձեռնէ (immunité) կ'ըսուի։

Ցեսանք որ թիֆօիտը այնպիսի հիւանդութիւն մըն է որ գրեթէ միշտ եւ ամենուրեք ժարդկային ընկերութեան կ'սպառնայ, հիւանդութիւն մը՝ որուն ախտանիշերը որքան ալ թեթև թուին դարձեալ լուրջ և վտանգաւոր է, քանի որ երբեք չէ կարելի դրական ապահովութիւն ներշնչել հիւանդութեան վախճանին կամ բացառեալ առողջանալու մասին, որովհետև այն հիւանդութիւնը կարող է աննշան անխոհեմութեան մը հետևանքով, յանկարծական անակնկալ բարդութիւններ առեղծել, մինչև իսկ ապաքինման չրջանին։ Տեսնենք այժմ թէ որոնք են նախազգուշական միջոցները։

Այն բոլոր երկիրներու մէջ, ուր յուերը վարակութիւններու դէմ պայքարնուած չեն և ժողովուրդին բաչխուելէ առաջ չեն զտուիր, միշտ տեսնուած է փաստացիօրէն և գործնականապէս որ ժանտաւենդի դէպքեր և համաճարակներ անպակաս են և հիւանդութիւնը մեծ թուով զոհեր կը խլէ։ Իսկ այն կեդրոններու մէջ ուր յուերը խիստ զտումի կ'ենթարկուին — ինչպէս Պէյրութի մեր ամենուն խած ջուրը — եւ մինչև իսկ աղբիւրներու ջուրերն ալ յաճախ միքրոպային վարակումի տեսակէտէն չարունակական հակակչռի տակ կը գտնուին, ժանտաւենդի համաճարակները աւելի հազուադէպ են։

Սակայն և այնպէս, դժուար ըլլալով ջրերուն բացարձակ և ամբողջական պաշտպանութիւնը, ինչպէս նաև զտումը ապահովել ամէն տեղ, նամանաւանդ փոքր քաղաքներու և գիւղերու մէջ, ժանտաւենդը քիչ-շատ ամէն տեղ գոյութիւն ունի։ Առողջապահութիւնը կը յանձնարարէ ուրիմն որպես նախազգուշական միջոցներ։

1.— Համաճարակներու առեն մի միայն եռացած և զտեալ ջուր խմել։

2.— Ձեփած բանջարեղէն և պտուղներ չգործածել։

3.— Հիւանդի ձերբակեղէն, անկողին, կղկղանք, գործարան հականեխել։

4.— Զգուշանալ խոնաւութենէ, պաղառութենէ, անքնութենէ, և ամէն տեսակ չափազանցութենէ որոնք մեր կազմը կը յոգնեցնեն, կը տկարացնեն և միքրոպային յարձակումը կը զօրացնեն։

Գործնականին մէջ մեզ դժուար է միշտ զրկել ուտելիէն, խմելիէն և յազասպրելակերպի առօրեայ հաճոյքներէն, մանաւանդ մեր հոգեկան գերակշռութեան և արտադրութեան վրայ կ'իյնէ յարաւան վախի և տարակուսանքի մէջ ըլլալ և մտածել թէ այսինչ խմածնուս կամ կերածնուս մէջ միքրոպ կ'որ. այսօր անքուն մնացի, մի քիչ գլուխս կը ցաւի, մէկ աստիճան աւելորդ ջերմութիւն ունիմ. արդեօք վարակուա՞ծ եմ, հիւանդ պիտի ըլլա՞մ ալ ևն... Այսպիսի հոգեկան տագնապներու և ճնշումի ենթակայ կենցաղ մը վարելը և ո՛չ մէկ անհատ հաւար փոփաքելի և հաճելի է։ Տրուած ըլլալով նաև ջուրի առողջապահութեան անբաւարարութիւնը եւ միայն այդ միջոցով ժանտաւենդը անհետացնելու ահագին դժուարութիւնները, գիտական աշխարհը անխոնջ հետազօտութիւններէ վերջ յօդուեցաւ պատրաստել պատուաստմը ժանտաւենդին դէմ հիւանդութիւնը կանխելու համար։

Պատուաստը ժանտաւենդի (Fièvre typhoïde) և անոր ազգական երկու ուրիշ հիւանդութիւններու (Paratyphoïdes A. & B.), սպաննուած միքրոպներու լուծոյթն է (émulsion), որմէ որոշ չափով կը ներարկեն մարթին ասկը, 1—2 կամ 3 անգամ։ ենթական 1—2 օրի չափ

(Շար. Բ. կ՛ Ա. սիւնակ)

ԿԱՐՄԻՐ ԽՇԽԱՆՈՒՀԻՒՆ ԿԱՄ ԱՐԻՒՆՈՍ ՄԱՐՔԻԶՈՒՀԻ

Որ նիւթն է մեր նոր թերթին, կը սկսինք հրատարակել խանի մը օրէն։ «Արիւնոս Մարքիզուհի»ն սիրային եւ խիստ յուզիչ ընտանեկան ողբերգութիւն մըն է, աւելի հետաքրքիր եւ նոյնպէս՝ խանձ «Լէյլի Խազապէլ»ի։ Իւրաքանչիւր ընթերցող անհամբերութեամբ եւ հետ ի հետ պիտի հետեւի այս բառոյայից վէպին։ Մանաւանդ ընտանիքներու համար մասնաւորապէս յանձնարարելի է մեր նոր թերթը։

«ԱՐԻՒՆՈՍ ՄԱՐՔԻԶՈՒՀԻ»ն որպէս առանձին հատոր պիտի չհրատարակուի, հետեւաբար ընթերցողները պէտք է օրին ամբողջացնեն իրենց պակսած թիւերը, գրի ձեւով կազմելու համար թերթը։

ՔՐՈՆԻԿ

«Համայնավարներու Տգիտութիւնը»

Սիբիրոյ և Լիբանանի մէջ վերջերս ձերբակալուած համայնավարներու չարքին չկրցինք տեսնել մէկը, որ մտաւոր արժէք մը ներկայացնէր։ Ու երբ մէկը ինքնագիտակցութեան առոյգ գաղափարին առաջնորդող միտքի զարգացումը և ընկերական գիտութեան հատատուած տուքներէն զուրկ, համոզումի մը կը նետրուի, ու կը կառչի անոր, զարժանալի յամառութեամբ, ու առանց կեղծիքի, պէտք է համոզումին աղբիւրները փնտռել, կարենալ բացատրելու համար պարտած ու պարող երևոյթը։

Այնարհի ընկերական կարգուսարքերուն այժմու քաոսը կարենալ լուսաբանելու եւ ըմբռնելու միակ միջոցը այդ ուսումնասիրութիւնը պիտի ատյ մեզի։ Որովհետև ամէն գործունէութիւն ո՛չ միայն ունի իր գոյութեան պատճառը, այլ եւ իր գործունէութեան կերպերն ու մեթոտները։

Արդ, ի՞նչ է համայնավարութիւնը, եթէ ո՛չ ընկերական մեծատ մը չինելու ընկերական դասակարգերը, եւ տեղեալ որոշ գեանի վրայ, մարդերու կամ մարդկային ընկերութեան նիւթական, անհատական, բարոյական ու մտաւորական հաւասարութիւնը։ Ու այս գեանի վրայ, եթէ դիւրին է մասամբ անհատական ու նիւթական յեղափոխութեան այդ ըմբռնումը։ Ու պէտք ի միջի այլոց, բանաձևի վերածեց այդ ըմբռնումը, և բուա.Գիտութեան (savoire) սահմանաւորումը ապահովութիւնն է ընկերական հաւասարութեանն, կամ ուրիշ խօսքով, ան կ'ըսէր, պէտք է չնչել կամ կասեցնել մտաւոր յառաջդիմութիւնը, որպէսզի կարելի ըլլայ տեղծել ընկերական հաւասարութիւնը։

Տասներկու տարիներէ ի վեր համայնավարութիւնը Ռուսիայէն սկսեալ մինչև Պէյրութ, ձգտած է ու կը ձգտի մտաւոր յառաջդիմութեան չնչումին, ոտնակոխ ընելով ամէն ինչ որ մտաւոր է, ամէն ինչ որ գիտութիւն է, ամէն ինչ որ արուեստ է, ամէն ինչ որ գեղեցիկ է, ամէն ինչ որ ազնիւ է, ամէն ինչ որ ազատ է, ամէն ինչ որ ինքնաբուխ է, ամէն ինչ որ ինքնատիպ է, ամէն ինչ որ անհատական է, ամէն ինչ որ ինքնուրոյն է, ամէն ինչ որ ինքնագիտակցական է, ամէն ինչ որ ինքնավստահ է, ամէն ինչ որ ինքնավարական է, ամէն ինչ որ ինքնակատարելագործական է, ամէն ինչ որ ինքնակրթական է, ամէն ինչ որ ինքնաշխատական է, ամէն ինչ որ ինքնաստեղծական է, ամէն ինչ որ ինքնաբարոյական է, ամէն ինչ որ ինքնաճանաչական է, ամէն ինչ որ ինքնաքննական է, ամէն ինչ որ ինքնաքննադատական է, ամէն ինչ որ ինքնաքննարկական է, ամէն ինչ որ ինքնաքննարկական է, ամէն ինչ որ ինքնաքննարկ

ՄԱՄՈՒԼ

ՍԻՒՐԻԱԿԱՆ ԴԱՇՆԱԳԻՐԸ

«Էլիֆ պա» 12 Նոյեմբերի թիւին մէջ կը գրէ.—

Մենք դեռ կը հաւատանք որ դաշնագրի փրոթոքոլը ստորագրուած է բարձր Գոմիսէրի եւ կառավարութեան միջեւ։ Այդ փրոթոքոլը կը բովանդակէ միմիայն դաշնագրի հիմունքները։ Բարձր Գոմիսէրը կառավարութենէն ստորագրութիւն առնելէ վերջ, պաշտպանելու համար այդ հիմունքները, ուժ տուաւ ներկայ կառավարութեան եւ ապահովեց երեսփոխանական ժողովի վստահութիւնը։

Մեզի հետ միասին համակարծիք է նաեւ պատասխանատու ֆրանսացի մը։ Կարգ մը ֆրանսական թերթեր, անցածները գրեցին որ դաշնագիրը ստորագրուած է. ի հարկէ բոլորովին անհիմն չէին այդ լուրերը. լսել կ'ուզէին որ դաշնագրի հիմունքները ստորագրուած են։

Եթէ բան մը եղած չէր եւ դաշնագրի շուրջ ոեւէ համաձայնութիւն եւ հասկացողութիւն գոյութիւն չունի, ինչո՞ւ բարձր Գոմիսէր Պ. Բոնսօ եկաւ Տամասկոս, քանի մը շաբաթ մնաց, կառավարութեան վստահութեան քուէ ապահովեց եւ այժմ կը վերադառնայ Փարիզ։ Ինչո՞ւ էր այս ճամբորդութիւնը եթէ պարապ տեղ պիտի ըլլար երթալ. միայն դաշնագրի վստահութեան քուէ ապահովելո՞ւ համար Փարիզէն մինչեւ Տամաս եկաւ Պ. Բոնսօ։ Արդեօք փոխառութեան խնդիրը ապահովելո՞ւ համար, թէ՝ պատրոլի դրութիւնը մոնոբոլի վերածելու համար եկաւ ան։ Կրնայ ըլլալ որ բարձր Գոմիսէրը Տամասկոս գտնուած միջոցին այս բոլոր գործերը ըրաւ եւ իր հաւաքութիւնը տարաւ անոնց վրայ, սակայն այդ բոլորը, դաշնագրի հետ բաղդատելով, սուրիացիներու աչքին երկրորդական խնդիր մըն է, ինչպէս նաեւ նոյն կարեւորութիւնը կը ներկայացնեն անոնք Ժընեւի աչքին։ Այդ բոլորը կրնար ընել եւ տնօրինել Պ. Բոնսօ, առանց Սուրիա վերադառնալու։ Ուրեմն անոր Սուրիա գալը կրնայ դաշնագրի շուրջ ապահովագիր մը առնելու համար ըլլալ։ Այդ ապահովագրով կրնայ ցոյց տալ Ժընեւին որ սուրիացիները յօժարած են իր բոլոր առաջարկութիւններուն։

Մինչեւ որ ֆրանսացիներու կողմէ պաշտօնական հերքում մը չհրատարակուի մենք հաստատ պիտի մնանք այս կարծիքի վրայ։

ԲԱՐԻ ԴՐԱՑՆՈՒԹԻՒՆ

«Լ'Էֆլեռ տիւ Նոռ» կը գրէ.—

Թրքական կիսապաշտօնական զեկոյց մը, զոր արտատպեց լիբանանեան մեծ օրաթերթ մը, մեզի կը հաղորդէ որ խօսակցութեան ընթացքին (Անկարայի կառավարութեան եւ Ֆրանսայի ներկայացուցիչներուն միջեւ) հարցը դարձեր բարի դրացնութեան յարաբերութիւններու եւ անոնց զարգացումը տեսնելու փափաքին շուրջ:

Թո՛ղ ներուի մեզի չքամնել ընդհանուր խանդավառութիւնը։

Եթէ անտեսական եւ մաքսային տեսակէտէն փափաքելի է, ապագային համար, հասկացողութիւն մը Մուսթաֆա Քէմալի Թիւրքիոյ հետ, մեզի դառն կը թուի սակայն խօսիլ բարի դրացնութեան մը եւ յարաբերութիւններու զարգացումի մասին, որոնք մինչեւ հիմա յայտնուած են չարաթական չորս հինգ սահմանային միջադէպերով։

Արդարեւ արտակարգօրէն մտահոգուելու պէտք չկար եթէ Ղազին մեզի չըսէր պաշտօնապէս գրաքննուած իր թերթերով. «Անտիոք, մեր Ալզասը, լա՛ւ գիտցիր, ազատագրումի օրը մօտ է»։

Համաձայնութեան մը տակ դրուած ստորագրութիւն մը կրնա՞յ արգիլել այս յարձակումի կամքը որ արտայայտուած է եւ այս լոյսը որ կը շարունակէ սրանալ։

(Շար. Ա. էջի 4րդ սիւնակէն)

տաքութիւն, ընդհանուր կորուստ կ'ունենայ, և յետոյ ամէն ինչ կ'անցնի. իրականին մէջ շատ թեթև թիֆօ մը կ'անցնէ։ Եւ որովհետև անգամ մը վարակուողը, երկրորդ անգամ չի վարակուիր, հետեւաբար պատուաստուող ալ պաշտպանուած կ'ըլլայ նոր վարակման դէմ։

Թոքախտաւորները, սրտի և երիկամունքի հիւանդութիւն ունեցողները կրնան վնասուիլ պատուաստումէն. Այդպիսիներու համար նախընտրելի է բերնով առնուած պատուաստը որուն արդիւնաւորութիւնը սակայն տակաւին վիճելի է։ Փրօֆ. Վիտալի և Շանթմէսի մուկերու վրայ կատարած նախնական յաջող փորձերէն վերջ (1887), Րայթ Անգլիոյ մէջ (1896) Փայֆէր և Քոլ Գերմանիոյ մէջ (1896). Նաթմէս Ֆրանսայի մէջ (1899), սկսան մեծ յաջողութեամբ զինուորները պատուաստել։ Այնպէս որ 1900էն վեր պատուաստի գործածութիւնը հետզհետէ տարածուեցաւ և որովհետև ժանտատենդը մանաւանդ պատերազմներու ատեն ահաւոր աւերներ կը գործէր զինուորներուն մէջ, բոլոր տէրութիւնները ժանտատենդի դէմ պատուաստումը պարտաւորիչ դարձուցին զինուորներուն համար։

Գաղափար մը տալու համար ըսենք որ Ֆրանսայի վերջին վիճակագրութեան համաձայն, Ֆրանսայի մէջ տարեկան 20000 հոգի կը հիւանդանան եւ 2—3000ը կը մեռնին. իսկ Փարիզի մէջ 1900—2000 կը հիւանդանան և անոնցմէ մէկ տասներորդը կը մեռնի։ Ընդհ. պատերազմի սկիզբը երբ դեռ պատուաստումը պարտաւորիչ չէր, ֆրանսական բանակին մէջ մէկ միլիոն զինուորներէն 7000ը ամէն ամիս ժանտատենդով կը հիւանդանային և անոնցմէ 1130ը կը մեռնէին։ Իսկ պատուաստումէն վերջ, հիւանդներու թիւը ինկաւ 1900 եւ մեռնողներու թիւը 11ի։ Իսկ այժմ, կ'ըսէ սթաթիսթիքը, կը հիւանդանան 20էն վար և 45էն վեր այրերը (զինուոր չկանչուած կամ զինուորութիւն չընողները) և ընդհանրապէս կիները, որոնք չեն պատուաստուած։ Արդարեւ պատուաստը տակաւին պարտաւորիչ չէ ժողովուրդին համար, սակայն ապացուցուած ըլլալով ներկայիս որ ժանտատենդի պատուաստը իրօք կը պաշտպանէ հիւանդութեան դէմ, հետեւաբար կանխազգուշական ամենակէտրուկ, ամենապահով միջոցն է։

Ուրիշ սթաթիսթիքներ ցոյց կու տան որ՝ 1911-12ին, Մարոքի համաճարակի ընթացքին, պատուաստը գործնականապէս ապացուցած է իր արժէքը՝ 465 պատուաստուողներէն ո՛չ մէկ հիւանդացող. մինչդեռ 1600 չպատուաստուողներէն 136 հիւանդացող։ 1911էն ի վեր ամերիկեան ծովային բանակին մէջ ուր պատուաստը կանոնաւոր կերպով պարտաւորիչ է, ժանտատենդը անհետացած է. միմիայն 7 դէպք պատահած 1912ին։

Կը տեսնէք որ պատուաստի ծառայութիւնը մարդկային ընկերութեան հանդէպ ահաւոր և հսկայ է։ Եւ գիտութիւնը վստահ եւ լիայոյս է որ՝ ինչպէս պատուաստի միջոցաւ 19րդ դարը վերջ տուաւ ծաղիկ հիւանդութեան, նոյնպէս 20րդ դարն ալ պիտի գայ իր վերջակէտը դնել պատուաստի միջոցաւ թիֆոիտին դէմ։

(Վերջ) ՏՈՔԹ. Օ. ԿԷՐԿԷՐԵԱՆ

Համակրանքի տարած ապահովութիւններէ եւ բարեկամութեան արտայայտութիւններէ տարբեր լաւ պահանջելու է։ Գործադրութեան ի՞նչ երաշխիքներ կը տենայ Սուրիան այս հրաշալի Ֆրանքօ-սուրիական համաձայնութեան մէջ, որ արդէն Թիւրքիոյ բռնագրաւած կալուածներու կարգադրութեան մէջ անուանարկիչ խարութիւն մը կը դնէ սուրիացի կալուածատէրերուն միջեւ։

Աքթէրինէն եւ Ջօպան պէյէն ինքնասուն վայրկեան հեռու գտնուելով մենք պարտականութիւն ունինք այս հարցը տալու։

ՅԱՏԿԱՆՇԱԿԱՆ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ ՄԸ
ՆՈՒԻՐՈՒԱԾ
ՄԵՐ ՍՊԱՍԱՐԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒ ԼԻԲԱՆԱՆՑԻ ԵՒ ՖՐԱՆՍԱՑԻ ՏՆՕՐԷՆՆԵՐՈՒՆ

«Լա Սիրի» հեգնելով Լիբանանի բարքերը սրբագրելու համար կու տայ երգիծական պատկեր մը Լիբանանի գիւղերէն Ղէպալէի բնակիչներուն մասին։

Ֆլուիթի օդափոխութեան կեդրոնները ունին նամակատուն-հեռագրատուն մը որ ամառը կը գործէ եւ ձմեռը կը գոցէ։ Այս նամակատունը հաստատուած է Ղէպալէ, սիրուն եւ չքնաղ գիւղ մը։

Մինչեւ հոս ոչ մէկ անբնական բան։

Բայց նամակատան տնօրէնը Ղէպալէ գիւղէն է եւ է ալ կը երեւելի ընտանիքի մը որ բարեկամական կապեր ունի Քէսրուանի փոխիթիքոսներուն հետ։ Խնդիրը բացարիկօրէն կը ծանրանայ ուրեմն, որովհետեւ մեր խեղճ երկրին մէջ դանապան մը կամ նամակացրուիչի մը պաշտօնները մասնաւոր կարեւորութիւն կը տանեն եւ կախում ունին այսինչ աշիրէթի կամ ընտանիքի քաղաքական կամ դաւանական ձգտումներէն։

Մեր երջանիկ հայրենակիցը յաղթականօրէն նստած իր անգործ եւ թոշակաւոր պաշտօնին մէջ, մասնաւոր յարգանքի առարկայ կը դառնայ։ Ժանտարմները զէնքը կը բարեւեն ճամբուն վրայ ու աղջիկները պատուհանները կ'ելլեն զինքը տեսնելու համար։ Ասիկա նիւթ կու տայ նաեւ լուրջ խօսակցութիւններու։ Ո՞հ, առաւօտուն յարաբերութիւն ունի մեծ եւ փոքր սէրայներուն հետ եւ սրբազանը մինչ զինքը կ'օրհնէ ու իրեն կու տայ յանձնարարական առաջ սակ մը։ Քայմաքամը քննական պատրաստ պահուն զինքը կ'այցելէ եւ բոլոր կարեւոր դատական քննութիւններու դատախազը, անմոռանալի Շարպէլը, երբ ուզեց հանրապետութեան նախագահին հեռագրել, գնաց զինքը տեսնելու։ Այս բոլորէն կը յայտնուի ճշմարիտ առաւելութիւն մը «Հ.» ընտանիքին համար...։

Ցանկարծ դժգոհութեան հանրագրութիւններ կը պարզուին. նամակներու գրուումը (նոյնիսկ երբ նամակ չկայ) կանոնաւոր չէ եւ հեռագիրները ուշ կը հասնին իրենց տէրերուն։ Բոլոր խաղաղ գիւղացիները կը հրաւիրուին խնդրագիրները ստորագրելու եւ կնիք փորագրողները չեն կրնար գոհացնել տալ նոր յաճախորդներու պահանջին։ Մայրաքաղաքի փոստ-հեռագրական իշխանութիւններու կ'իմացուի խնդիրը եւ ամբողջ Քէսրուանը օր մը հանդիսաւ պիտի չտեսնէ եթէ չմեկնի Ղէպալէի Փոստ Հեռագրատան պզտիկ բանակալը։

Խնդիրը մինչեւ հոս երգիծական է։ Բայց աւաղ մը հեռագրաթելերը կտրուած են անծանօթ ձեռքի մը կողմէ։ Տրամ մը։ Քաղաքի ամբողջ ժանտարմները գործի կը լծուին եւ շրջանի միակ հաշտադատ դատաւորը կը լքէ իր ձեռքի բոլոր ընթացիկ դատերը նուիրուելու համար քննութեան մը որ կը հետաքրքրէ պետութեան անզորրութիւնն ու հաղորդակցութիւնները։ Քայմաքամն ու հեռագրական քննիչը տեղւոյն վրայ կու գան կեդրոնական Վարչութեան տեղեկացնելու եւ արդարութեան օժանդակելու համար։

Գիւղի նամակատան տնօրէնը հարցաքննուելով կ'ամբաստանէ բնականաբար հանրագրութեան հեղինակները։ Այս վերջինները կ'ուղղեն ամբաստանութիւնը Մէժուրին դէմ, որ այսպէս վարուեր է վրէժխնդրական բացայայտ նպատակով մը։ Երկուստեք վկայութիւնները բազմաթիւ են, բայց չեն կրնար նկատի առնուիլ. քանի որ երկիրը բաժնուած է երկու հակառակորդ բանակի։ Վարչական իշխանութիւնները, շուարած ու վարանոտ, կորսուած ընտանեկան մրցակցութիւններու, կուսակցական պայքարներու լաբիրինթոսի մը մէջ, կը լքեն քննութիւնը եւ կը սպասեն դատաւորներու վճիռին։

ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹԻՒՆ

Հիմա այս քաղաքական կիրքերը խաղաղած են Ղէպալէի նամակատան փակումով. իշխանութիւնները պէտք է ամփոփուին եւ խորհրդածեն պաշտօնեայի մը (որքան ալ փոքր ըլլայ ան) իր ծննդավայրին մէջ պաշտօնի կոչուելու անպատեհութիւններուն եւ հետեւանքներուն վրայ։ Իւրաքանչիւր խոտորում այս սկզբունքէն ունի իր անմիջական անդրադարձումը վարչական անիւներու անկանոնութեան մէջ եւ արձագանգը՝ հակառակորդ կողմի մամուլին եւ հանրագրութիւններուն։

ՈՂԲԱՄ ՔԵԶ ՏԱՄԱՍԿՈՍ

Հալէպի ազգային լիդրներէն Սատալլա պէյ Ճապրի Ազեօլ թաղին մէջ, կարեւոր ճառ մը խօսած է, որուն ամփոփումը կու տանք ստորեւ.—

Ժամանակին Սօֆարի մէջ ժողով մը գումարած էինք որուն ներկայ գտնուեցան ազգայնական բոլոր լիդրները։ Հոն մեզմէ մէկ մասը ընդդիմադիր դիրք բռնելու կողմնակից էր, իսկ միւս կողմը յարմարելու կողմնակից։ Ի վերջոյ համաձայնութիւն գոյացաւ այս երկրորդ տեսակէտի գործադրութեան շուրջ։

Մենք չենք կասկածիր որ մեր երկու ազգայնական նախարարները անկեղծ չըլլան։ Սակայն ներկայ կառավարութեան եւ խորհրդարանին մասնակցիլ դաւաճանութիւն է, որովհետեւ անոնք օտար ձեռքով մը կողմէ ստեղծուած են եւ ազգը չեն ներկայացներ։ Ես Տամասկոսը շատ փոխուած կը տեսնեմ. այն քաղաքը որ ժամանակին ազգայնական գաղափարին կեդրոնն էր եւ ամբողջ ժողովուրդի ակնարկները իր վրայ սեւեռած էին, այժմ բարոյապէս մեռած է։

Ո՛վ Տամասկոս, ո՞ւր ես, ո՞ւր ես դուն քեզ երբեք չեմ տեսներ այս անգամ։ Կ'ողբանք այս փոփոխութեանդ համար եւ կ'աղօթենք քեզ որ վերադառնաս քու հին վիճակիդ։ Եթէ դուն այսպէս մնաս, մենք պիտի ստիպուինք խլելու քեզմէ քու յաղթապանծ դրօշը եւ զայն անկել Հալէպի վրայ։

Դամասկոսի թերթերն ալ փճացած են եւ օրկանը դարձած մասնաւոր գաղափարներու։ Ամբողջ ժողովուրդը մեզ պէս կը մտածէ եւ հակառակ է նախկին լիդրներու տեսակէտներուն։ Ազատ եւ ազգայնական թերթերու պարտականութիւնն եւ կոչումն է ըլլալ անկախ եւ չենթարկուիլ մասնաւորներու գաղափարներուն։ Ազգայնականները մինչեւ այս վայրկեանս մէկ կէտի շուրջ համաձայն են. այդ միակ կէտն է՝ հովանաւորութեան վերացումը եւ Սուրիոյ անդամակցութիւնը Ազգերու Դաշնակցութեան։

Միենոյն հաւաքոյթին խօսած է նաեւ Իպրահիմ Հանանօ և յայտնած որ Սուրիական խնդիրը դէպի լաւագոյն յաջողութիւններ կ'ընթանայ և ազգայնականները միաձայն են։ Հանանօ պէյ աւելցուցած է նաեւ որ, գործի և աշխատանքի միջոցին ազգայնականները մէկ սիրտ են և մէկ հոգի, և այդ պատճառաւ երբեք պիտի չի պարտուին։

ԲԱՑ ԲԱՌԻՆ ՅԱՏԿԱՆԻՇՆԵՐԸ

ՀԱՒԱՔԵՑ ԹՈՒՐԻԿ

Երբ մէկուն աչքը բաց է՝... Անպարտ է.
Երբ մէկուն բերանը բաց է... Ապիկար է.
Թէ որ մէկուն լեզուն բաց է... Ճարտասան է.
Հապա երբ երեսը բաց է...Շառլատան է.
Ով որ ըլլայ, պիւտճէն բաց է՛..Ան սնանկ է.
Խելօք—անխելք սակը բաց է...Ան սնանկ է.
Որ մէկուն որ քսակն է բաց...Է՛հ զոհող է.
Անոնց կ'ըսեն, ձեռքը բացին..շռայլող է.
Թէ որ մէկուն միտքը բաց է...Ազգասէր է.
Վայ անոր որ ականջն է բաց... Տնաւեր է.
Երբ մէկուն բաղդը բաց է..Գէշն ալ լաւ է.
Բաղդը գոցին՝ դուռն իսկ բաց է...Լաւն ալ գէշ է.

∴

Աղջիկ մը որ սիրտը բաց է... Միամիտ է.
Աղջիկ մը որ կուրծքը բաց է... Շատ անմիտ է.
Կօշիկ հագած սրունքը բաց... Խնայող է.
Վարէն հագած կռնակը բաց... Լաւ պարող է.

∴

Մազը թափած, գանկը բաց է... Տարիքն է.
Ցօղուած մը որ վրան բաց է...Թուրիկն է:

Կարդացէք և Տարածեցէք
«ԱԶԴԱԿ»Ը

ՀԱՅ ՈՃՐԱԳՈՐԾԻ ՄԸ ՁԵՐԲԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆԸ
ԳԱՂՏՆԻ ՈՍՏԻԿԱՆՈՒԹԵԱՆ ՅԱՋՈՂՈՒԹԻՒՆԸ

Մեր ընթերցողները կը յիշեն անշուշտ, տասնեակ մը տարի առաջ, Պէյրութի վրանամաքին մէջ կատարուած եռեակ ոճրի մը պատմութիւնը։ Շարքի Կարապետ Արսուրեան անուն հայ մը, գազանաբար սպաննելէ վերջ իր կինը, փախած էր։ Երկար տարիներ ի վեր ոստիկանութիւնը չէր կրցած հետքն գտնել ոճրագործին եւ ի վերջոյ, ի բացակայութեան 15 տարի բանտարկութեան վճիռ տրուած էր անոր մասին Ոճրադատ Ատեանի կողմէ։

Կարապետ գործելէ վերջ զգուշի ոճիրը անցած էր Հալէպ եւ հոն իր անունն ու տարազը փոխելով յաջողած էր վարիչութեան արտօնութիւն ձեռք բերել եւ կը գործէր Հալէպ — Պարսկաստան ճամբուն վրայ։

Վերջերս Պէյրութի ոստիկանութիւնը կը տեղեկանայ որ Կարապետ Հալէպի կողմերը կը գտնուի եւ իսկոյն կը ղրկէ երեք կարող գաղտնի ոստիկաններ՝ Պ. Պ. Հէնէն, Ֆէրիս եւ Սիսակ ձերբակալելու համար ոճրագործը։ Շնորհիւ իրենց յուրջ հսկողութեան եւ հետապնդումներուն, գաղտնի ոստիկանները Հալէպի պարտէզներուն մէջ կը ձերբակալեն Կարապետը, երբ ան ժամադրուած էր իր ընկերներուն հետ սինեմա երթալու եւ կը փոխադրեն Պէյրութ։

ԴԱՍԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ

Լիբանանի Երկսեռ Ուսուցչ. Միութեան Գ. տարուայ Ա. դասախօսութիւնը պիտի տեղի ունենայ շաբաթ, 26 Նոյ. երեկոյեան ժամը 8:30ին, Ս. Նշան Ազգային Վարժ.ի Մանկապարտէզի սրահին մէջ։ Պիտի դասախօսէ՝ ՏՕՔԹ. ՕՆՆԻԿ ԿԷՐԿԷՐԵԱՆ։

Նիւթ՝ «ՈՒՍՈՒՑԻՉՆԵՐՈՒ ԱՌՈՂՋԱՊԱՀՈՒԹԻՒՆԸ»

Կը հրաւիրուին անդամ եւ ոչ անդամ բոլոր ուսուցիչ-ուսուցչուհիները եւ համակիրները։

ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

ԲԱՑԱՌԻԿ ՊԱՏԵՀՈՒԹԻՒՆ ՄԸ
ԼՈՒՍԱՆԿԱՐԻՉ ՍԵԴՐԱԿԵԱՆ
Avenue de Français No. 19
Անոնք որ իրենց ֆիլմերը կը գնեն այս լուսանկարչատունէն, ձրիօրէն կը լուացուին իրենց ֆիլմերը եւ իրենց կը տրուի մէկական լենմոյս նմանապէս ձրի:
Ֆիլմերու գիները՝ 4 X 6=30 Ս. Դ. 6 X 9=30 Ս. Դ. եւ 6.50 X 11=40 Ս. Դ.

Յ. ԹՕՓՃԵԱՆ
ՔՕՇ ՓՈՂՈՑ, ՀԱՍԱՆ Գ.ՏԻՒ ՇԷՆՔԸ, ԵՐԿՐՈՐԴ ՅԱՐԿ
ՄՈՒՇՏԱ՛Կ, ՄՈՒՇՏԱ՛Կ
Ա. Ստացած ենք ամէն տեսակի եւրոպական մուշտակներ, Բարիզի վերջին նորաձեւութիւններ, անմրցելի աժան գիներով։ Ուղղակի մեզմէ գնելով ձեր դրամին կէսը խնայած կ'ըլլաք եւ չէք խաբուիր: Մեր տեփոյի մէջ մեծապէս կը պահենք ամենաթանկագին մուշտակներէն սկսեալ մինչեւ ամենէն աժան տեսակներ, մաշչելի ամէն քակլի։
Բ. Ունինք նաեւ դպրոցական և զինուորական մարմնամարզի և սպորի վերաբերեալ ամէն տեսակ առարկաներ (Ֆութպոլի, թէնիսի, բինկ-բոնկի, պօքսի, օրսամարսի, պասքէթպոլի, լողալու եւ այն վերաբերեալ) եւ ձիւ սապիկներ։
Գ. Գնեցէք մեր թուալէթի օճառը ՄԻՔՍԴՕԼԻՎ ամենէն աժանը ամենէն դիմացկուն, ամենէն հոտաւէտը եւ լաւը:

ՏԷՐ ՄԵԼՔՈՆԵԱՆ ԵՂԲԱՐՔ
ՌԻՒ ԷԼ-ՄԹՐԱՆ
ԱԼԷՆՊԻ ԵՒ ՔՕՇ ՓՈՂՈՑՆԵՐՈՒ ՄԷՋ
Մեր Յաճախորդներուն: Նորանակի կերպասներ, ծիւպիւռներ եւ զանազան իրեղէններ հասած են։
Մեզի չի դիմողներուն: Մէյ անգամ միայն փորձեցէք գոհունակութեամբ պիտի մեկնիք։
Մեզ չճանչցողներուն: Ձեր ծանուն համար իսկ մեզ հետ ծանօթացէք։
Մեր վաճառատան կից նոր բացած ենք նաեւ բրիցօթածի եւ ժէրսէի ճիւղ մը հոն պիտի գտնաք ամէն սեռի բլուզ, ժաքէթ, Ֆազազ եւն։
Դամասկոսի մասնաճիւղ.— Խան Մուրադիէ թիւ 23:

Կերպասեղէնի եւ զանազան կտորներու մեծ վաճառատուն
Տ. ԵՒ Ռ. ՄԱՎԻՍԱՔԱԼԵԱՆ
Մութրան փողոցի վաճառատան հասած են «Տոնի» համապատասխան կերպասեղէնի եւ զանազան կտորներու մեծ մթերք. Ֆրանսական, անգլիական, իտալական եւ ամերիկեան արտադրութիւնով կը գոհացուին ամենադժուարահաճ գնորդները։
Ցարգոյ յաճախորդները պիտի գտնեն անմրցելի աժանութիւն եւ նոր տեսակ։

ՀԱՅԱՍՏԱՆԵԱՅՑ ԵԿԵՂԵՑԻՆ
ԱԶԳԱՅԻՆ ՃԱԿԱՏԻՆ ՎՐԱՅ

Գրեց՝ ՍԻՒՆԻՔ

Սոկրատէս իրաւունք ունեցած է ասելու սորուկներու մասին որ — արժանի են նրանք արհամարհանքի և իրենց ունեցած դառնաղէտ գոյավիճակին, զի հասկացողութիւն, գաղափար չունին բարւոյ և գեղեցիկի մասին։ Անհարկէ որ պատմութիւնը արձանագրած ունի սորուկներու, ճորտերու մեծամեծ խռովութիւններ, զինուած պայքարներ — Եգիպտոսի, Հռովմէական կայսրութեան, Չինաստանի մէջ հին ժամանակներում, ապա Գերմանիայում, Ռուսաստանում և այլ տեղեր՝ միջին դարերում։ Սակայն այդ դէպքերը կրած ունին ահաւոր ընդվզումներու բնոյթ։ Այդ երեւոյթը չէ եղած դասակարգային գիտակցութեան արտայայտութիւն և ոչ այդ էլ կազմակերպուած պայքար։ Յայտնի է, որ Հռովմէական զինուորները, լեգէոնները մինչև այն աստիճան լրբացան, որ կայսերական գահը աճուրդով հրապարակօրէն ծախում էին, ո՞վ չը գիտեր սուլթաններ գահընկեց անող ենիչերիներու ահաւոր բանակներու արարքները Թուրքիայ մէջ ո՛վ չը գիտեր հէնց մեր օրերում Չինաստանի մէջ մի կատարեալ փորձանք դարձած համայնավարական և ազգայնական զինուորներու և սպաներու փաստական թագաւորութեան մասին. ո՛վ չը գիտեր վերջապէս, որ ներկայ Եւրոպայում գոյութիւն ունին ամենուրեք և ամէն ժողովուրդի մէջ օրւայ ամեն հերոսի ծափահարող լումպէն — պրոլետարիատ, ամեն դուռ ծեծող մուրացիկներու, ամեն դաշնակից հաց ուտող ժամկոչներու թշուառական դասակարգեր, որոնք սակայն երբէք էլ ընդունակ չեն մի բանի, վեր բարձրանալու այն առօրեայ ապրուստի ճգնաժամից, նախանցեալ շահերու նեխուած, ապականուած մթնոլորտից, որի մէջ թաւալւում են նրանք որպէս անձրևային ճիճուներ։

ԻԲ.

Հայաստանի ազնուականութիւնը եղած է երկրի տիրող դասակարգը, բայց իբրև դասակարգ ինքն-ըստ-ինքեան այլ ոչ թէ դասակարգային շահերու հիման վրայ կազմակերպուած քաղաքական գործօն ուժ։ Նա չէ ունեցած իր դասակարգային շահերու քաղաքական գիտակցութիւնը, և, իբրև երկրի կրթուած, լուսաւոր և յառաջադէմ միակ տարրը, չէ յայտնաբերած Հայաստանի քաղաքական բացարձակ անկախութեան և տէրրիտորիալ ամբողջականութեան անհրաժեշտութեան գիտակցութիւն՝ հէնց իր իսկ շահերու տեսակէտից։ Ուրիշ խօսքերով, — հայ ազնուականութիւնը կամ աւելի ճիշդը ընդունակ չէ եղած լինելու ազգային գործօն՝ քաղաքական և կուլտուրական ստեղծագործութեանց ասպարէզներում, ինչպէս որ եղած ունին Հռովմի և Աթէնքի ազնուական դասակարգերը, որոնք ստեղծեցին իրենց դասակարգային տիրապետութիւնը, զոր իր լրին արտայայտութիւնը ունեցած է նրանց հիմնած Արիստոկրատական հասարակութեան սօցիալ քաղաքական կարգ ու կուլտուրական բարձր ստեղծագործութեանց մէջ։

Հայաստանի բարձր ազնուականութիւնը կազմող նախարարական տուները մինչև Քրիստոնէութեան շրջանը ցուցահանած չունին ազգային ինքնագիտակցումի փաստը և հայրենիքի գաղափարի ոեւէ ըմբռնում, հասկացողութիւն։ Նրանք իրապէս և իրաւապէս եղած են աւատներ — ֆէօդալներ Պարսկական, Հայկական, Յունական և Հռովմէական թագաւորների վասալները, այլ ոչ նման Հռովմէական պատրիցներին - ազնուականներին որոնք ստեղծեցին հզօր կուլտուրա և մեծագոյն տէրութիւն։ Հայ նախարարներու մասնաւորիզմը չափազանց նեղ, սահմանափակ եղած է, նրանք միշտ էլ մտահոգուած են եղել իրենց սեպհական կալուածներու պահպանման նիւթական նեղ շահերով, և այդ պատճառաւ էլ իրենց վրայ գերիշխող վեհապետական ուժին մէջ որոնել են ոչ թէ հարազատը, այլ նպատակայարմարը, ապահովը, շահաւէտը։ Եւ այդ պատճառով է որ հայ ազնուականութիւնը, ըստ Խորենացու խօսքերով, — իր հիւանդ ոչխարը փոխէ ուրիշին առողջ գառին հետ, որի առողջութիւնը, սակայն, պատուհաս դարձած է թէ՛ էր և թէ՛ Հայաստանի գլխին։

Այսպէս եղած է հեթանոսական Հայաստանում և Քրիստոնէութեան առաջին դարում։

Իրերը բոլորովին այլ պատկեր են ստանում քրիստոնէական Հայաստանի մէջ։

Մեր առջև պարզւում է հոյակապ, մեծաքանչ մի տեսարան Աւարայրի դաշտում։ Շաւարշանայ դաշտում հայ բարձր ազնուականութեան հոգեկան աշխարհին մէջ առաջին անգամը լինելով, հզօրագոյն մի թափով արտայայտւում է հայրենիքի ազատութեան սրբազան գաղափարը, զոր պատմը չանթահարեց մեծագոյն թշնամուն, որը մազդէական կրօնը կուզէր զինու զօրութեամբ պարտադրել Հայաստանին, որի մէջ սակայն ծրարուած էր Պարսից գերիշխանութեան քաղաքական նպատակը։

Աւարայրի ճակատամարտին մէջ ծագած ազգային գիտակցութեան ծիրանի շողերը վառած ու համակած էին համայն Հայաստանը։

Հայրենիքի գաղափարի այդ գիտակցութեան հնոցին մէջ ի մի էին ձուլուել Հայաստանի քաղաքական և կրօնական ազատութեան երկու տարբեր գաղափարները և ստեղծել մի անքակտելի ամբողջականութեան պատկեր, որի առանցքով Հայաստանը զէնք է պարզում երկու ճակատներու վրայ էլ հաւասարապէս. այն է, — թէ հեթանոսական Հռովմէական կայսրութեան դէմ՝ Տրդատ մեծի ժամանակ, երբ փառաւորապէս կռւում է Հռովմէական զինական ուժը, ըստ յոյն պատմագիր Սէյնոբոսի իսկ բառերով, և թէ՛ հեթանոսական Պարսից կայսրութեան դէմ — Աւարայրի դաշտում, ուր բարոյական յաղթանակը շահած են հայք և ազատութեան դրօշը ծածանած պահած ամբողջ երկու դար շարունակ։ Մեր ազգային պատմական ճակատագրի այդ վճռորոշ պայքարին մէջ Հայաստանը ի հայս բերաւ անօգուտ կորով, երկաթէ կամք և անսասան հաւատք։ Ճիշդ է որ օտարական ուժի դէմ մղուող այդ կռիւը տարւում էր կրօնի ազատութեան դրօշին տակ, որի համար էլ հայք կործանւում են պարսիկներու կողմից Հայաստանի մէջ կառուցուած ատրուշանները, կոտորում մոգերին և ջարդւում պարսից զօրքը, սակայն տեղի ունեցող կռիւը միաժամանակ և քաղաքական ազատութեան կռիւն էր, զոր գիտակցած ունէին հայ ազնուականութիւնը և հոգեւորականութիւնը։

(23) (Շար.)

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

Պատերազմական պարտքերուն հարցը ԽՕՍՔԸ Մ. ՆԱՀԱՆԳՆԵՐՈՒՆ Է

Անգլիա եւ Ֆրանսա կը պահանջեն պատերազմ. պարտքերու վերաբաշխումը եւ կ'ապահովեն մուրաքորիում մը

ԵՐԿՈՒՔԸՆ ԱԼ ԿԸ ԿՌԹՆԻՆ ԼՕԶԱՆԻ ՈՐՈՇՈՒՄՆԵՐՈՒՆ ՎՐԱՅ

Լոնտոն.— Անգլ. կառավարութիւնը յուշագիր մը ղրկելով Միացեալ Նահանգներուն կ'ըսէ որ միջկառավարական պարտքերու հիմնական վարչածեւը պէտք է վերաքննուի։ Ան կը շեշտէ արագ եւ անմիջական գործելու կարեւորութիւնը եւ անկեղծօրէն կը յուսայ որ Միացեալ Նահանգներու կառավարութիւնը պիտի ուզէ տնտեսագէտներու փոխանակութեան մը ձեռնարկել ամենակարճ ժամանակամիջոցին մէջ։

Անգլ. կառավարութեան անմիջական նպատակը կը սահմանափակուի մասնաւորաբար անգլիական պատերազմական պարտքին յառաջիկայ վճարումով, որուն պայմանաժամը կը լրանայ դեկտեմբեր 15ին։ կարելի չէ յուսալ որ հինգ շաբթուան մէջ համաձայնութիւն մը գոյանայ այսքան ընդարձակ հարցերու մասին։

Սակայն փորձնական կառավարութիւնը կը պահանջէ որ պարտքերու վճարումը դադրեցուի, մինչեւ որ վերաքննութեան բանակցութիւնները լրանան։

Անգլիական կառավարութիւնը կը կարծէ որ խօսակցութիւնները կրնան սկսիլ Ուաշինկթընի։ Բայց այս եւ ուրիշ կէտերու մասին կ'սպասէ որ Մ. Նահանգները յայտնեն իրենց տեսակէտները։

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԶԵԿՈՒՅԱԳԻՐԸ

Փարիզ.— Ֆրանսական զեկուցագիրը որ յանձնուեցաւ Ուաշինկթընի կառավարութեան յղացուած է հետեւեալ կերպով։

Ֆրանս. կառավարութիւնը լրջօրէն մտահոգուած միջկառավարական պարտքերու համաշխարհային տագնապին վրայ ունեցած ազդեցութենէն անհրաժեշտ կը նկատէ խնդրել Միացեալ Նահանգներու կառավարութենէն որ իր հետ վըստահութեամբ եւ բարեկամութեամբ քննէ այս հարցը։

Զգուշանալու համար իրենց կարելի միջոցներով միջկառավարական պարտքերու իրենց ենթակայ վճարումներուն անյարմարութիւններէն, եւրոպական պետութիւնները Լոզան գումարուեցան։ 1931 հոկտեմբեր 24ին, Գ. Գ. Հուվըրի եւ Լաւալի կողմէ հրատարակուած հաղորդագրութեան ցոյց տուած ուղղութենէն ներշնչուելով, Ֆրանս. կառավարութիւնը, վստահ որ գաղափարի սերտ հաղորդակցութեան մէջ է ամերիկեան կառավարութեան հետ, Լոզանի մէջ կամովին յանձն առաւ կարգ մը զոհողութիւններ ժողովուրդներու միջեւ տիրող ոխակալութիւնը հանդարտեցնելու եւ համաշխարհային տնտեսական տագնապին քնջուելուն եւ աշխարհի խաղաղութեան հաստատումին նպատակին համար։

Հակառակ Լոզանի արդիւնքներուն կառավարութեան պէտք է հաստատել որ տնտեսական եւ ելեւմտական խոչընդոտները որոնք կը դժուարացնեն միջկառավարութիւններու բնականոն յարաբերութիւնները, միշտ գոյութիւն ունին։ Նոր քայլեր պէտք է չխնայուին ասոնց վերջ մը տալու համար։ Ֆրանսայի Լոզանի եւ Սթրէզայի մէջ յայտնաբերած տրամադրութիւնները ապահով երաշխիք մըն են այն գործօն շահագրգռութեան զոր Ֆրանսա կը տուժէ Եւրոպայի անտեսական արագ վերականգնումին հանդէպ։ Ֆրանսա կը փափաքի նաեւ գործակցիլ համաշխարհային տնտեսական համաժողովին յաջողութեան։

Գերմանիա բռնատիրութեան եզերքը կանգնած է

ՏԱՐՍԱԶԱՆՈՒԹԻՒՆ ԿԱՅ ՈՐ ՌԱՅԽՍԹԱԿԸ ԼՈՒԾՈՒԻ ԲԱՆԱԿՑՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒՆ ԱՆՑԱՁՈՂՈՒԹԵԱՆ ՊԱՐԱԳԱՅԻՆ

Նախագահ Հինտենպուրկ հաշտարար վերջին ճիգ մըն ալ պիտի ընէ

Պէրլին.— Քաղաքական լաւատեղեակ շրջանակներուն մէջ շրջան ընդ առնելու համաձայն կառավարութիւնը ժառիր է Ռայխսթակը լուծել յառաջիկայ չաբաթ, առանց նոր ընտրութիւններու ձեռնարկելու։

Եթէ կառավարութիւնը չհերքէ այս ծրագիրը, պետութիւններու կառավարական պետերը, որ արդէն լուրջ ազդարարութիւն մը ուղղած են Գ. Վոն Փափէնի, մտադիր են դիմելու Մարաջախտ Հինտենպուրկի եւ անոր ուշադրութիւնը հրաւիրելու ծանր կացութեան վրայ, որ կրնայ յանգիլ բռնատիրութեան մը։

Պէրլին.— Լաւատեղեակ շրջանակներու մէջ տարբեր են այս առնչութիւններուն եւ այն կարծիքը կը տիրէ որ կացութիւնը այնքան ալ ծանրացած չէ։

Դիտել կը տրուի որ հետապնդելիք ուղղութեան վերջնական ձեւը, կուսակցապետերուն հետ սկսուած բանակցութիւններուն անյաջողութեան պարագային, պիտի յանձնուի Ռայխի Նախագահին գնահատութեան։

Ու այս պարագային, ան պիտի ընդունի կուսակցապետերը եւ անոնց պիտի ուղղէ վերջին կոչ մը հարցին մէկ իրական կարգադրութեան համար։

ԱԶԳԵՐՈՒ ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ԱՉՔԻՆ ՏԱԿ

Կարգը վերահաստատուած է Ժրնեւի մէջ

Ժընեւ.— Ընդհ. գործադուլը ծագեցաւ առաւօտ առանց սակայն տարածուելու հանրային ապաստարկութիւններուն եւ հանրակառքերուն վրայ։

Ոստիկանական ուժեր եւ 400 զինուորներ պահեցին կարգը։ Ջորեքշաբթի ըմբոստութիւններուն զոհերուն թաղումը կատարուեցաւ առանց լուրջ միջադէպի։

Իրիկուան միջոցին բազմաթիւ զինուորներ ըմբոստացան եւ զօրանոցներու պատկինները փչրելով մտան ամբոխին ու երգեցին Միջազգայինը։ Ժխորը մեծցաւ։ Ծուցարարները կեցուցին հանրակառքերը եւ յարձակեցան զինուորնեբուն վրայ, որոնք իրենց ատրճանակներով պաշտպանուեցան առանց որեւէ մէկին վիրաւորելու։

Օգնական ուժեր հասան Լոզանէն։

Ընկերվարական ամբոխավարները, իսաաք եւ Նիքոլ, բանտարկուած են։

ԺՐՆԵՒ.— Ասէն ինչ հանդարտ էր կէս գիշերին։ Անձրեւը ցրուեց ցուցարարները եւ զինուորները մտան զօրանոցները։ Այժմ Ժրնեւի մէջ կայ տասը հազար զինուոր, այսինքն հազ մը իւրաքանչիւր 15 բնակիչի համար։

ԺՐՆԵՒ.— Ընդհ. գործադուլը վերջացած է։ Ոստիկանութիւնը խուզարկութիւններ կատարեց հանցանաւորներու մասեր եւ ձերբակալեց 10 հոգի։

Քաղաքը հանդարտ է։

Ֆրանսական վարչապետին առողջութիւնը

Փարիզ.— Ֆրանս. վարչապետ պ. Էրիօ յօդացաւի տագնապի մը հետեւանքով անկողնի կը մնայէ։

Հիթլերեականներ հիմ մրն ալ ետ կ'երթան

Էյփցիկ.— Սաքսի թաղապետական ընտրութիւններուն մէջ հիթլերեականները քիչ մրն ալ ետ գացին։

Թիւրքիոյ ասիմանական եւրոպականացումը

Անկարա.— Թիւրքիոյ եւրոպականացումը նոր քայլ մը եւս առաւ հրատարակութեամբը այն նոր օրէնքին որ կը պարտադրէ բոլոր Թիւրքերուն ընտրել մականուն մը յաջորդական վեց ամսուայ ընթացքին։

Օրէնքը կը յայտնէ որ ասոր ժամկանուններ պիտի մերժուին։

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ՏԵՂԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ՕՐԸ ՊԼԷՅՐՈՒԹի ՄԷՋ

Անցեալ օաբաթ իրիկուն, ժողովրդային ամառ մէջ, երիտասարդներու խուռներամ բազմութեան մը ներկայութեան ասուեցաւ Դաշնակցութեան Օրը, հիմնուելուն հառասուներկորդ տարեդարձը։

Հանդէսին կը նախագահէր Հայր Աբրահամ, որ բացումի խօսքի մը հակիրճ խօսքերէ յետոյ բեմ հրաւիրեց օրուան բանախօսները։

Նախ խօսեցաւ Ընկ. Գ. Իփէկեան։ Դաշնակցութեան եւ անոր դրացիներուն ներքաղաքական յարաբերութիւններուն մասին եւ եկաւ այն եզրակացութեան որ Դաշնակցութիւնը ամէն առեն ծառայած է իր բարեկամներուն որոնք միշտ դաւեր են իր գոյութեան դէմ։

Երկրորդ բանախօսը Ընկ. Ն. Ադպալեան, որ վերլուծեց Դաշնակցութեան ոգին եւ գայն վերագրեց անոր գեղեցիկ իտէալին եւ զօրաւոր կարգապահութեան։

Ներկաներու բուռն ցանկութեան վրայ բեմ ելաւ նաեւ Սիւրիական Խորհրդարանի անդամ Գ. Մ. Տէր Գալուստեան, որ, պահին ազդեցութեան ներքեւ առաջացնեց բանի մը խանդավառ խօսքեր, որոնք, ինչպէս նաեւ նախորդ երկու բանախօսներուն խօսքերը, երկար ծափահարութիւններով ընդունուեցան։

Օր. Զ. Ապէլ, իր սովորական օնորհանիւթեամբ մեներգեց եւ Օր. Ա. Գալուստեան ու Գ. Գ. Գոյանեան յաջոյ կերպով արտասանեցին Սիամանթոյեն։

ԻՐԱՔԻ ՔԱՐԻՒՂՆ ՈՒ ԼԻԲԱՆԱՆ

Ըստ Գաղեսթինեան մամուլին, Իրաքի Քարիւղի Ընկերութիւնը, յառաջիկայ գարնան վերջին սկսեալ պիթի ծախէ 20 մեծ մթերանոցներ ընդունելու համար Իրաքին բերուած հում քարիւղը։

Այս մթերանոցներու օգնութեան ծախքը 1 միլիոն Գաղեսթինեան ոսկի գնահատած են։

Ըստ նոյն ադբիւրին Անգլօ-Պարսկական ուրիշ ընկերութիւն մը Գաղթատի, Նուսպատիմի եւ Ամմանի կառավարութիւններուն գիմած է Իրաքի Քարիւղի Ընկերութեան փայփ լայնի կողքին Քէրքուքէն մինչեւ Հայֆա ուրիշ մրն ալ հասատելու համար։

Նոր Ընկերութեան ներկայացուցած պայմանները աւելի նպաստաւոր են քան Իրաքի քարիւղի ընկերութիւններու։ Ասիկա կ'առաջարկէ, ի միջ այլոց, տիներ երկրորդ երկաթուղի մը այն պահուն երբ Իրաք Բէթրոլեումի գիծը չբաւէ փոփոխելու համար։ Նոյն ընկերութիւններուն ապրանքներ։

Լիբանանի ճանապարհային օրացոյցները կը յայտնեն որ եթէ նման առաջարկ մը բլայ Լիբանանի կառավարութեան, պէտք է անմիջապէս ընդունի, որովհետեւ ուրեմն մեծ բլայ մրցակցութիւնը, այնման աւելի շատ պիթի օգտուի երկիրը։

ԱԼԷՔՍԱՆԴՐԷԹ ԿՈՅՈՒՂԻՆԵՐ ՊԻՏԻ ՈՒՆԵՆԱՅ

Ալեքսանդրեթը կոյուղիներու ցանցով մը պատելու համար ասկէ Եանի մը ամիս առաջ երկրաչափներ սկսած էին կարգ մը ուսումնասիրութիւններ։

Այդ նախնական ուսումնասիրութիւնները լրացած բլլալով գործը աճուրդի պիթի դրուի ասկէ մինչեւ 4 ամիս։

ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ

ՈՂԲԵՐԳՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

ԱՄՈՒՍԻՆ ՄԸ ԿԸ ՍՊԱՆՆԷ ԻՐ ԿԻՆԸ

Լիբանանի Մեռեալուն գիւղին մէջ ընտանեկան զարհուրելի սենիր մը գործած է, որուն զոհ գացած է երիտասարդ կին մը։

Իպրահիմ Միւսեյեմ, ոճրագործը, ժանտարմայ էր եւ կը բացակայէր իր ընտանիքին մօտ։ Իր բացակայութեան միջոցին, իպրահիմի ականջին զանազան պատմութիւններ կը հասնէին իր ընտանիքին մասին։ Իր կինը եւ երկու զաւակները ընտանեկան ողբերգութեան մը զոհ գացած էին։ Ամենավերջը, օտմօտ անցեալին, իր մէկ ազգիկր ամուսնացուցած էր երիտասարդի մը հետ, սակայն այս վերջինը անհաւատարիմ գտնուելով ամուսնալուծում ուզած էր։ Ազգիկը ասոր վրայ յուսահատ վիճակի մէջ անձնասպանութեան դիմած էր։ Միւս ազգիկն ալ խենթացած էր եւ դրուած Ասֆուրիէ։

Անկէ վերջ Հայիմ հոս մնացած էր, եւ կը բնակէր Տօբ. Հասասի տնէրին մէջ, (Կրանամ քաղին մէջ), սակայն օտ ցնցուած էր եւ հիւանդ վիճակ մը ունէր։

Երկուշաբթի կէս գիշերին, Հայիմ Իզրահէլ կախուած կը տեսնուի իր բնակարանի խոհանոցին մէջ։ Իսկոյն ճնութիւնները կը կատարուին եւ յայտնի կըլլայ որ անձնասպան եղած է ան։

ՍԻՒՐԻՈՅ ՄԽԱԽՈՏԻ ԳՈՐԾԱՐԱՆԱՏԷՐԵՐՆ ՈՒ ՄԵՆԱՇՆՈՐՀԸ

Դամասկոսէն կը հաղորդուի թէ ծրխախոտի ազգային գործարաններու տէրերը սենեփա մը կազմելով ադեռսագիր մը ղրկած են երեսփոխանական ժողովի նախագահ Սուպհի պէյ Գէրեէթի, յայտարարելով որ իրենք կը միանան ուսումնասիրութեան մէջ գտնուող մենաշնորհի դրութեան, այն վերապահութեամբ որ առաջնութեան նախապատուութիւնը տրի ազգային անհնուն ընկերութեան մը։

Ե Օ — Ե Օ

Կ'իմանանք որ միջեւ հիմա Սիւրիա եւ Լիբանան ներմուծուած Ե օ — նոյն թիւն է եղած 650,000։

ՀԱԼԷՊԻ ԾՈՒԿԱՆ

ԶԱՆԱԶԱՆ ԱՐՏԱԾՈՒՄՆԵՐ

Գիւստակ.— Այս տարուան բերքը բաւականչելի եղած է։ Մեծ բանակութիւններ գրկուած են Նիւ—Եորք, Համպուրկ եւ Յոյնիսկ Դամասկոս։

Լաւագոյն պիստակներ ներմուծուած են Այնթապէն եւ Ռում Քալայէն (Թիւրքիա)։

Հալէպի պիստակ կոչուածներ տեղւոյն վրայ սպառուելով չեն առածուիր։

Այժմ, կեդեւով պիստակին *ռ-Թը* կարժէ 30.50 դահեկան ոսկի, իսկ անկեղեւներ՝ 15.25։

ԲՈՒՐԴ.— Բուրդը որ առածումի գլխաւոր առարկան է, այժմ անկումի մէջ է։

Շուկան խաղաղ է։ Ոչ մէկ պահանջ Նիւ Եորքն կամ Իթալիայէն ստուած բլլալով որ Միացեալ Նահանգներու եւ Իտալիայի տուկաներուն վրայ գծուած մթերքներ բոլորովին սպառած չեն։ Շատ կարելի է որ շարժում մը սկսի հիմա, Միացեալ Նահանգներու ճախագահին ընտրութենէն յետոյ, երբ հրաւարակուին բուրդի ճարտարարուեստին զարկ տալու մտադրութեամբ կազմուած օրէնքներ։

Մէկ խօսքով բուրդի առեւտուրը կախում ունի բացարձակապէս Միացեալ Նահանգներէն։ Որքան առեն որ այս երկրին տուկան խաղաղ բլլայ, բուրդի արտածումին շարժումը կարելի է ոչինչ ըրկատել։

ԲԱՄԲԱԿ.— Արտածումը ծաս չնչին է։ Երբեմն ծաս հիչ կարեւոր պահանջներ Հայֆայէն, Եաֆայէն, Գարչելոճեայէն, Մարսկլյէն։ Շուկան ծաս խաղաղ է։

ԳՈԼԹՈՐ.— Այս ծաբաթ շուկան բաւական եռուզեր կայ։ Ցիսուն թօնը անցնող գնուվներ կատարուեցան այս ծաբաթ։ Կարեւոր ճանապութեամբ արտածուեցաւ Համպուրկ, Մարսկլյ, Ժենովա եւ Նոյնիսկ Աղեքսանդրիա։ Ամենայարգի տեսակը սեւ գոթորն է որ կը պահանջուի Համպուրկէն։ Գիներուն վրայ 5 առ 100 յաւելում բարձրացում մը եղաւ այս ծաբաթ։

Գալով կանաչ եւ ճերմակ գոթորներուն, կարելի է ըսել որ անոնց ծահագրգռութենէ զուրկ են։ Կանաչ տեսակէն հիչ մը ղրկուած է Իտալ։ Կարգ մը տեղական կտեղործարաններ ալ կը գործածեն ճերմակ տեսակէն։ Արդէն կը սկսի անագին մթերք մը որ գնողի կը սպասէ։

ՑՈՐԵՆ.— Առեւտուրը այս ծաբաթ անփոփոխ կը մնայ։

Հալէպի ցորենին մէկ մասը կու գայ Հիւսիսային Թիւրիքայէն, Մուսուլէն եւ Հիւսիսային Սիւրիոյ մօտերէն (Ռամիօլի)։

Գալատի ցորենին թօնը կ'արժէ 780էն 800 դահեկան, ոսկի դրամ, իսկ առեւտրական ցորեներ՝ 730։

Այժմ Թիւրիքայէն ներմուծուած ցորենէն 100ին 80 մասնաւորը կը գանձուի։ Որքան առեն որ այս սակը պահուի, կրնայ կարծուի թէ միջեւ երկու ամիս ցորենին գիներ զգալի բարձրացում մը ճանաչկեն։ Այս տարուան բերքը առաջ չի։ Հազիւ թէ բաւէ տեղական պահանջին։

ԱՆԳԼ. ՈՍԿԻՆ ՄԱՔՍԱՏԱՆ ՄԷՋ

Ոչ մէկ որոշում տրուած է տակաւին անգլիական Սթերլինգին սակին մասին, մասնաւորապէս տուրերը գանձելու առեն. 500 Ս. դահեկան որոշուած սակը դեռ կը տարուճակուի գործադրութեան դրուելով։

ՎԻՃԱԿԱԳԱՆՈՒԹԻՒՆ

Ի ՆՊԱՍՏ ԱԶԳ. ԱՌԱՋՆՈՐԴԱՐԱՆԻՆ

Ինչպէս անցեալ տարի, այս տարի եւս Ազգային Առաջնորդարանի կողմէ կազմակերպուած է վիճակահանութիւն մը ի նպաստ Ազգային Սճուռնկին։ Հրապարակ հանուած են արդէն 10 Ս. դահեկանոց տոմսեր։ Առաջին մուերը տանողը պիթի ստանայ 300 Ս. ոսկի։

Մեր հայրենակիցներ, որոնք առնասարակ սովորութիւն բրած են «բազդերնին փարձել» գնելով վիճակահանութեան տոմսեր, պէտք է նախապատուութիւնը Ազգային Առաջնորդարանի կողմէ կազմակերպուած վիճակահանութեան տան, միեւնոյն տեղ նպաստած բլլալով Ազգ. Սճուռնկին։

ՑՈՐԵՆԻ ԳԻՆԸ ԻՋԱՒ Է ԴԱՄԱՍԿՈՍԻ ՄԷՋ

Դամասկոսէն կը հաղորդուի թէ Հօրանի ցորենի գիներ զգալի անկում մը ունեցած է։ Էֆֆէր կը նախուի 72 դահեկանի, Օամանեան ոսկին հարիւր դահեկան հաստելով։

ՄԽԱԽՈՏԻ ՀԱՐՑԸ ՀՈՎԱՆԱՒՈՐԵԱԼ ԵՐԿԻՐՆԵՐՈՒՆ ՄԷՋ

Ծխախոտի վարչածեւին փոփոխութիւնը կը տարուճակէ մտերը գբաղեցնել Դամասկոսի մէջ եւ կը հասատուի որ բազմաթիւ օտար ընկերութիւններ վէճի պիթի մտնեն այն պատգամին երբ Նորհ հաստատուի Սիւրիոյ մէջ մենաշնորհը։

Սակայն դիտել կը տրուի թէ նոր վարչածեւին յիտատակութիւնը Սիւրիոյ 1933ի նախահաշիւին մէջ չի նշանակեր բնաւ որ այս վարչածեւը անմիջապէս իմնինի պիթի գործադրուի եւ ասոր համար պահ է Սիւրիական Խորհրդարանի հուէարկութիւնը։

Միւս կողմէ կը հաղորդուի թէ Լիբանան պիթի պահէ պանեօղի դրութիւնը բազմաթիւ հաղաճացիներու գործերը չհանգելու համար։

ԱԶԴ

Առաջիկայ Ծննդեան տօներու Ս. Պատարագը հառածայն պիթի երգուի Ս. Նշան Մայր Եկեղեցւոյ մէջ, դեկավարութեամբ տաղանդաւոր երաժշտագէտ Տիար Հ. Գերպերեանի։ Արդէն փորձերը սկսած են։ Պէտք կայ երկսեռ երգիչներու։ Փափաղողները թող հաճին Առաջնորդարան ներկայանալ ամէն երկուշաբթի եւ հինգշաբթի 4.30 եւ 6 ժամերու։ Առաջին պատիր իգական սեռի, երկրորդ արական սեռի երգիչներուն յատուկ է։

ԱՌԱՋՆՈՐԴԱՐԱՆ ՀԱՅՑՈՑ

1932 Նոյ. 15 *ԼԻԲԱՆԱՆԻ* (Գնիք)

ՍԱԿԱՐԱՆ ՊԼԷՅՐՈՒԹի

16 ՆՈՅԵՄԲԵՐ 1932

	Ս. Դ.
Եգիպտկ. բլթադրմ.	435
Անգլկ. »	424
Տօլար »	126.75
Թրխական »	59.50
Գաճ՞Օթթօման	138
Իտալական Լիր 100	650
Ցուսական Տրախմ 100	65
Անգլկ. ոսկի	608
Ֆրանս. »	485
Օսման. »	549
Արծաթ մեճիտ	22
Դրեսի Տօնս. Ա. Ֆր.	627
» » Բ. »	315
» » Գ. »	299

Սէֆերեան եզբարէ Րիւ Տօ
Թէլէֆօն՝ 5-19

— 452 —

միայն ինք գիտնար պիտի նախընտրէր չի խօսիլ, սակայն քանի որ ուրիշ քանի մը հոգի եւս գիտէին, հետեւաբար օրին մէկը կրնար երեւան ելնել և արդինքը կըլլար աւելի գէշ։ Ուրեմն, որոշեց և յարմար տեսաւ որ Գարպարան առաջին անգամ ուղղակի իր բերնէն լսէ։ Գարպարա ամուսնացն յոգնած ու դեղնած վիճակը նըշմարելով ըսաւ անոր։

— Արչիպօլտ, անհանգիստ ես։

— Գարպարա, քեզի մասնաւոր ըսելիք մը ունիմ, եւ ան չարունակեց։

— Ջորեքշաբթի օր, երբ տուն վերադարձայ, ինծի հաղորդեցին որ տիկինը չատ ծանր և յուսահատական վիճակի մէջ կը գտնուի և մահուան անկողնին մէջ է։ Ասոր վրայ որոշեցի անգամ մը երթալ քովը և զայն տեսնել։ Նոյն իսկ հրամայեցի բժիշկ կանչել որ պէտք եղած դարմանումներու հոգ տանի, քանի որ մեր տան մէջ կը գտնուէր և անխղճութիւն պիտի ըլլար անտարբերութիւնը ընել։ Ձօյսին հրահանգեցի այս պարագան եւ յայտնեցի տեսնելու փափաքս։

— Ի հարկէ պէտք է տեսնէիր։ Մարդկային տարրական քաղաքավարութեան պահանջն է այդ։

— Ներս մտնելով խեղճը մահամերձ վիճակի մէջ գտայ։ սակայն ուրիշ բան մ'ալ գտայ։ այդ կինը տիկին Վին չէր։

— Տիկին Վին չէ՞, ինչ կը խօսիս Գարլայլ, ինչպէ՞ս ան չըլլար, այնքան ատեն մեր մօտ մնաց և միշտ տիկին Վին կը ճանչցուէր։

— Իմ նախորդ տիկինս Իզապէլն էր ան... ըսաւ Գարլայլ չատ այլայլած ձեւով մը։

— 449 —

— Ի հարկէ, և զարմանալի է որ այսքան ալ կրցաւ ապրիլ խեղճ աղջիկը... ա՜հ, խե՜ղճ Իզապէլ, իր ձեռքով փճացուց իր երջանկութիւնը... կարծեմ այս քու պակիդ մատանին է Գարլայլ։

— Շատ հաւանական է որ այդպէս է։

Զարմանալի է որ ցարդ չէ հանած։ բայց բոլորն ալ առասպելի պէս կուգայ։

Հսաւ ու դուրս ելաւ։ Գարլայլ քանի մը վայրկեան ևս Իզապէլի մարմինը դիտելով և՜ւ գիտէ ինչ չե՜ր մտածելով դուրս ելաւ և ճաչասենեակ մտաւ։ Գօրնէլիա սեղանի վրայ նստած կը ծառայէր։ Գիչ մը խօսակցելէ վերջ Լօրտը ըսաւ։

— Ձեր բոլորին աչքերը ու՞ր էին։

— Ձերինը ու՞ր էր, մերինն ալ հոն էր, պատասխանեց Գօրնէլիա, տիկին Վինը դուք ալ քանի քանի անգամներ տեսաք և չի ճանչցաք։ այնքան փոխուած էր որ մարդ երբէք չպիտի ուզէր կասկածիլ։

— Բայց ձեզի պէս տեսականօրէն չտեսայ, և թէ ալ գլխուն վրայ այդ զարմանալի գլխարկը և տարօրինակ ակնոցները բոլորովին անճանաչելի դարձուցած էին։ Սակայն Գարլայլի չճանչնալը չատ զարմանալի է։

— Խօսքով չատ դիւրին կը տեսնուի, սակայն մտածեցէք որ Իզապէլ այս տունէն մեկնած միջոցին երիտասարդ, չափազանց գեղեցիկ, ճակատը բաց, սեւ երկար մազերով, երկայնահասակ, հրապուրիչ, բոլորին համակրանքին արժանացող, ժպտադէմ, ազնուական կեցուածքով ուրախադէմ կին մըն էր։ իսկ Վին անուշնով ճանչցուեցաւ կարճահասակ, կորաքամակ, մազերը ճերմկած կող, երեսին մէկ կողմը վիրաւորուած, աչքերը ակնոցներով և այս երկուքին բաղդատութիւնը իրարու հետ ինչպէ՞ս կարծել պիտի տար որ ասոնք միեւնոյն կիներն են։ Անոնց նմանութիւնը

Ռուզվելթ վեր պիտի կրկնակի Լոզանի վրայ

Լոնտոն.— Կառավարութիւնը մեծ ուշադրութեամբ պիտի հետեւի Ռուզվելթի ընտրութեան վիճակին։

Ինչ պիտի ընեն Մ. Նահանգները

Նիւ Եորք.— Նախագահ Հուվըր հրաւիրեց պ. Ռոզվէլթը խորհրդակցելու իր հետ պատերազմական պարագաներու մասին։

Թերթերը կը ըսեն որ Մ. Նահանգները տեղի ունեն պատերազմական պարագաներու մոլեգնորիմին երկարաձգումին հետ կապ ունեցող անգլ.-ես Ֆրանսական պահանջներուն։ Բայց անոնք պայման կը դնեն որ պարագաներու յարաբերել զեղչին վերաբերեալ իւրաքանչիւր առաջարկին պէտք է ընկերանայ Եւրոպայի ապառազինումին յատկացուած ծախքերու արտոնական զեղչը։

Տեսակցութիւն մը

Գէրլին.— Պ. վըն Փափէն տեսակցութիւն մը ունեցաւ գերմանական կուսակցութեան պետ պ. Հիտլէրի հետ։ Քաղաքական շրջանակները իրենց յուզումը յայտնեցին լսելով այն առարաձայնութիւնը որուն համաձայն տեսակցութիւնը ծրագրած է լուծել Ռայխթակը ապանց վերջէն ընարութիւններ կատարելու։

Բացառիկ Դիրքութիւններ եւ Պայմաններ

ԸՆՏԱՆԻՔՆԵՐՈՒ, ԴԳՐՈՑԱԿԱՆՆԵՐՈՒ, ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑՆԵՐՈՒ

Առողջ մնալու համար հաճգիստ մահճակալ մը ունենալու է՝ հաճգիստ կարենալ ննջելու համար։

Յիշեցնենք ուսճակալներու վերջագոյն գործարանին մեր բնդհ. ներկայացուցիչի հանգամանքով Ձեզ կ'րնծայենք առիթը աննկ օգտուելու համար։

Քսան տարի ու աւելի դիմացող կ'երաշխաւորենք, բնկոյզի ճմաճող փայտի մր օխուած սոյն մահճակալները ոտուան ճոճոյքն են, կը ծայրուին, բերու. զօրաւոր զսպանակով, եւ ամէն տակի յարմարող։

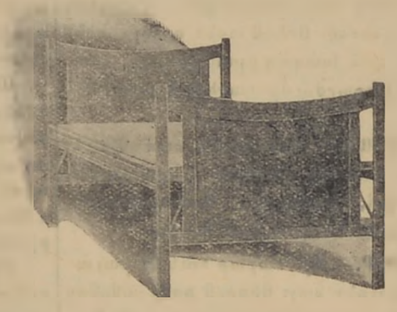

ԳԻՆ ՁԷՆ 10 Ս. ՈՍԿԻ

ՎՃԱՐՈՒՄ՝ 3 ՄԱՍՆԱՎՃԱՐՈՎ

50|0 զեղչ վերոյիշեալ գներուն վրայ, այն բնթերցողներուն որոնք ճեր կայ յայտարարութեամբ կը ճերկայանան մեզի

Ցիկին, աճուրս ճորածէն զուկիդ համար պիտի ուզես ունենալ լաւագոյն մահճակալը. վերջին ծայր ներկայանալի ապիտակ գոյնով. նիքէլի մնքենական վերնլակով, Երէխան վար իյնալէ արգիլող. Եւ պատրաստուած գնտական մի-քսուով. Ձեր զուկին կատարեալ հանգիստը ապահովող. ասոր մահճակալները բոլորովին նորոյթ մըն են Սիւրիոյ համար եւ միմիայն մեր քով կրնաք գտնել։

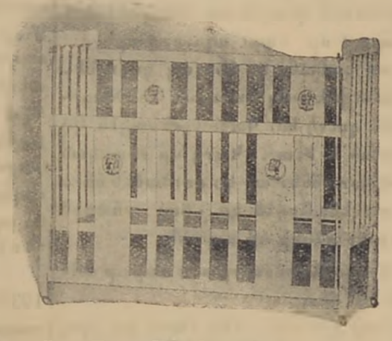

ԳԻՆ ՁԷՆ 10 Ս. ՈՍԿԻ

ՎՃԱՐՈՒՄ՝ 3 ՄԱՍՆԱՎՃԱՐՈՎ

50|0 զեղչ վերոյիշեալ գներուն վրայ միմիայն բնթերցողներուն համար։

Նոյն իսկ եթէ գնելու միտք ալ չունիք այցելեցէք մեզ եւ տեսէք այն ինչ որ կ'առաջարկենք Ձեզ, ուրիշ մը գնելէ առաջ։

O. Y. EKWALL. A. B. (Finland)ի

Սիւրիոյ, Լիբանանի եւ Իրագի ընդհ. ներկայացուցիչ
Ե. ՔԷՇԻՇԵԱՆ, Khan-Chouny, Պանճոյի բամպիճ ճիօդ եռեւի կողմը։

ԱԶԴԱԿի ՏՊԱՐԱՆԸ

ՏՊԱԳՐԱԿԱՆ ԱՄԷՆ ԿԱՐԳԻ ԳՈՐԾԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ
Դիմեցէք «ԱԶԴԱԿ»ի Տպարանը՝ գիրք, պրօշիւր, հարսանեկան հրաւիրագիր, պահարան, նամակի բուղք եւ առեւտրական տեսրակներ.

ԱՐԱԳ, ՄԱՔՈՒՐ, ԳԵՂԵՑԻԿ ԵՒ ԱԺԱՆ.
ՁՈՒԱ ՄԲԵՐՔ ԳԻՐԵՐՈՒ

ՋԱՎՋԱՎԱՃԵԱՆ ՄԱՐԻՉՆԵՐ

ՏԵՂԱԿԱՆ ԳՈՐԾ

Զավզավաճեան եղբայրներու հոդեհի մարիչները, շինուած պողպատով ապահովուած են 20 քիլոկրամ ճնշումի մը համար։

Անոնք արձանագրուած են քաղաքապետութեան անօրէնութեան ժամ եւ ճանչցուած Ցրանսական բեհեմ Ծանձնախումբի կողմէ։

Այս մարիչները այնքան ներկայանալի են որքան եւրոպական՝ Գիները չատ ծայրայեղօրէն աժան ու արդիւնքը գրեթէ վայրկեանական է։

ՏՕՔԹ. ԳԷՈՐԳ ԿԷՐԿԷԶԵԱՆ

Վկայեալ Laureat ճախիկե Interne եւ ալմ մնալուե ՄԱՆԱՍԿԷՏ բժիշկ
Ֆրանսական հիւանդանոցի ԱՋԻՒ, ԿՈՒՐԻՒ, ԱԿԱՆՋԻ և ԳԱՆԳՐԷՆԻ
հիւանդութիւններու բաժնին։

Հիւանդ կ'ընդունի կէսօր մինչ ժամը 2—5
իր գինետան մէջ rue de Damas, No.315
Հիւանդներ ուղղակի հիւանդանոց կ'ընդունուին իր կողմէ տրուած մուծիկ
raporով։

Աղքատ հիւանդներու համար անվճար, ամէն օր կէսօրէ առաջ ժամը 10—12, հիւանդանոցի դարմանատան մէջ։

ԳԱԲՐԻԷԼ Թ. ԹԷՐԶԵԱՆ

(ԵԼԵՔՏՐԱԿԱՆ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ)

Հիմնուած 1921 ին Գուխ-Քեփրա

Ինօ դիւրաւոչի պայմաններով կը կատարեմ ամէն կարգի հիւանդութեանց ներակի լոյսի զեղուներ եւ ցնցումներ ելեքտրական (Insallation), ինչպես նաեւ մօքոր եղեմներ։

Վաճառասուս կ'ստանձնեմ նաեւ բոլոր հիմերազործիքներու ճոռոգումներ։ Գործ կը կատարեմ նաեւ Ամերիկեան Philips եւ Lux հիմերու լամբերու եւ ամէն տեսակ հիմերական պիտոյքներու։

Վկայական դիւրութիւններ։
Հասցէ — Վ. Ուրուճեանի գրասենեակ կից Գուրճ. B. P. 491

ՈՎ ՈՒԶԵՍ ՈՒԱՆՈՂ

Բնական է որ դպրոցական պիտերդ գնելու համար ամենալաւ տեսակները կը փնտռես։

Դուն գիտես որ ՄՊԱՆՏԱՐՏի կօշիկները լաւագոյններն ու ամենաժանդոյններն են.

ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ՝ ՆԱՃԱՐ ԵՂԲԱՐՑՆԵՐՈՒ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ

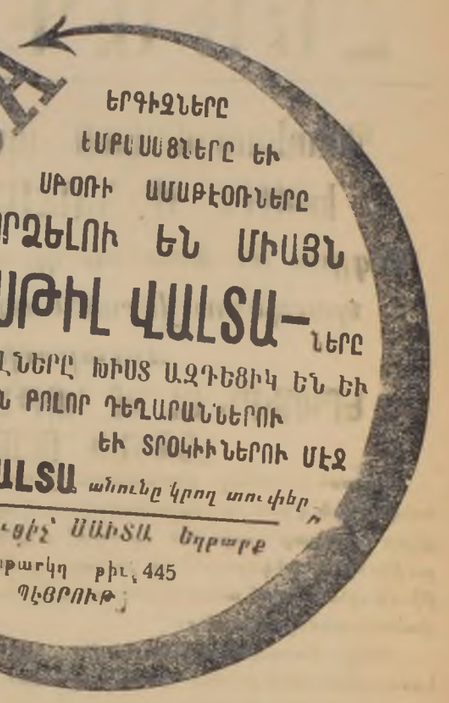

ԵՐԳԻՉՆԵՐԸ
ԵՄԲԼՍՍՁՆԵՐԸ ԵՒ
ՍՐՈՒԻ ԱՄԱՔԷՈՒՆԵՐԸ
ՓՈՐՁԵԼՈՒԻ ԵՆ ՄԻԱՅՆ
-ԲԱՍԹԻԼ ՎԱԼՏԱ-ՆԵՐԸ
ՍՈՑՆ ԲԱՍԹԻԼՆԵՐԸ ԽԻՍՏ ԱԶԴԵՑԻԿ ԵՆ ԵՒ
ԿԸ ԳՏՆՈՒԻՆ ԲՈԼՈՐ ԴԵՂԱՐԱՆՆԵՐՈՒ
ԵՒ ՏՐՕԿԻՒՆԵՐՈՒ ՄԷՋ
Պահանջեցէ՛ք ՎԱԼՏԱ անունը կրող տուփեր
Ներկայացուցիչ՝ ՄԱՀՏԱ եղբարք
Փոստարկղ թիւ 445
ՊԷՅՐՈՒԹ

Կարի եւ Ձեւագիտութեան Դասընթացք

ՏԻԿԻՆ ՄԱՌԻ ԵՐԱՄԵԱՆ

ՎԿԱՅԵԱԼ ԴԵՐՁԱԿՈՒՀԻ

ԲԱՐԻՋԷՆ ԵՒ ՎԱՃԻՆԿԹՕՆԷՆ

Կարի եւ ձեւագիտութեան մասնագիտուհի, Տիկին Մառի Երամեան կը վերադառնայ իր արհեստանոցը, Մեծ Սէրայի դիմացը Նո. 78 տան երկրորդ արկը։

Երեք ամսուան միջոցին կը սորվեցնի ամենավերջին նորաձեւութեամբ, կար եւ ձեւագիտութիւն իր բոլոր բարդութիւններով եւ արդիական մշոցներով, Droit-fils մեքոտով։ Իր աշակերտուհիները կ'օժտուին Բարձրագոյն ատեստաթուղթով Académie Daydou վկայականով։

Տոկուն շինուածք, վայելուչ տեսք
Հնչուն եւ բնական ձայն
Ահա յատկանիշներ՝

ՈՐՈՆՅՄՈՎ ԿՐ ՁԱՏՈՐՈՇՈՒԻՆ

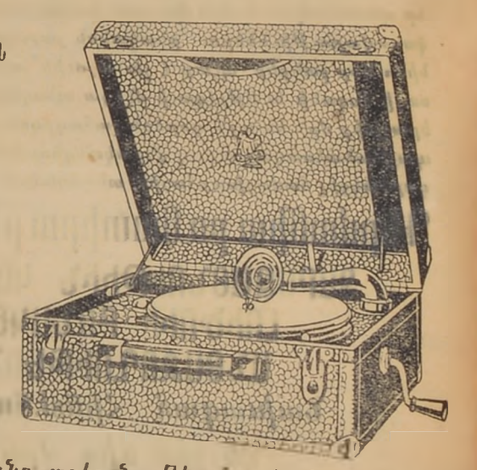

ԱՓՕԼԼՕ ՖՕՆՕՆԵՐԸ

Հրապարակի վրայ գըտնի՛ ոդ բոլոր մարքանեռու հետ կը մրցին Աբօլլօ ֆոնօներըս Մանաւանդ վերջին նոր մօտէլները, որոնք հասած են արդէն, անգերազանցելի են իրենց տոկունութեամբ, վայելչութեամբ և ժամչելի գիներով։

APOLLO GRAMOPHONE Co. Ltd
(of London)
ԱՓՕԼԼՕ ՖՕՆՕՆԵՐՈՒ ԹԱՏԱՒՈՐԸ ///
Կաուարեալ համոզում գոյացնելու համար՝ անգամ մը այցելեցէք
MAISON APOLLO, Rue de la Poste, BEYROUTH
Փարոզագիծ եւ բօնօզ՝ ամէն ձեւի, ամվիճելի ոճով եւ առաւելագրիւններ
գիւրամատչելի գին, վճարումի դիւրութիւն։
Ընդհ. ներկայացուցիչ՝ Սիւրիոյ, Գաղեստինի, Անդրյորդանանի, Միջագետքի եւ Եգիպտոսի.— ԳԱԲՐԻԷԼ ՍԻՆԱՆԵԱՆ

KOURKEN SINANIAN, Boîte Postale 642, BEYROUTH (Syrie)

ՕԳՆԷ ԴԻՒՆ ՔԷՋԻ ԵՒ ԱՍՏՂԸ ՔԷՕԻ ՊԻՏԻ ՕԳՆԷ

ԸՆՏԱՆԻՔԻ ԱՍՏՂԸ

(L'ETOILE du FOYER)

Առեւտրական և երկրագործական ժողովրդային վարկի հաստատութիւն
Անանուն ընկերութիւն.— դրամագլուխ՝ 3,000,000 ֆրանք.
որ կրնայ 3.000,000,000 ֆրանք.ի բարձրացուիլ վարչական խորհուրդի պարզ որոշումովը։

Կեդրոնատեղի.— 137 Boulevard Sebastopol - Paris
ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ Արեւելեան պետութեանց
Սավօյ Օթէլի ետեւ, Պուրճ, Պէյրութ

ԵԼԵԻՄՏԱԿԱՆ ՃԻՒՂ
Աւանդի պարտաւորագրութիւնով
ՕԺԻՏ
Երաշխաւորեալ տոկոս 6%, Ասկէ զատ մասնակցութիւն ընկերութեան շահերուն։

ԿԱԼՈՒԱԾԱԳԱՆ ՃԻՒՂ
ՎԱՐԿԵՐՈՒ ԲԱՑՈՒՄ
Կալուածի վրայ փոխառութիւններ
Վճարելի 10—15—20 տարիէն. Երաշխաւորած գումարները ժամանակէն առաջ ուզողը կրնայ վճարել

ԸՆՏԱՆԻՔԻՆ ՍՈՍՏՂԸ ընկերութիւնը ներկայիս 75,000է աւելի անդամ ունի։ Մինչեւ 1 Ապրիլ 1931 Ընտանիքին Սոստը 135 միլիոն փոխ առուած է, գրաւով 800 միլիոնէ աւելի արժէք ունեցող անշարժ կալուածներու վրայ։
Ամեն բոթակցութիւններ ուղղել՝ B, P. 821, Beyrouth

իմ և Ադամին նմանութեան պէս բան մըն է, բսաւ Գօրնէլիա, պատասխանելով Լօրա Մաունթի խօսքերուն։

— Նմանութենէն չէ, սակայն կերպարանափոխութենն պէտք է ինք կատարի, ըսաւ Քարլայլ։

— Այս մասին երբէք կասկածի առիթ չի տուաւ. աչքերուն տկարութենէն, դէմքի վիճակէն, ջղային ցաւերէն կը պատմէր։ Եւ ուրիշ պարագայ մը նկատի առնել պէտք է, այս տան մէջ ոչ ոք կրնար Իզապէլի անունը բերանը առնել, որով կասկածելու պարագային իսկ հնարաւոր չէր անմիջապէս յայտնել, քանի որ կը վախցուէր, ըսաւ Գօրնէլիա։

Ծուղարկաւորութեան համար որոշուեցաւ ուրբաթ օրը։ Քարլայլ, իսկոյն հետեւեալ հեռագիրը ղրկեց Պարպարային, որ դեռ օդափոխութեան համար ծովեզերք կը գտնուէր.

Սիրելիս,

Հակառակ տուած խոստումիս կիրակի կէս օրին պիտի չի կրնամ գալ։ Գիշերուան քրէնով կուգամ, Լօրա Մաունթ Սէվըրն մեր տունը հիւր է, քանի մը օր պիտի մնայ մեր մօտ։ Բեզի տխուր լուր մը պիտի տամ, կը յուսամ որ պատրիւնութեամբ պիտի լսէք։ Տիկին Վին մեռաւ, մեր երթալէն վերջ իր վիճակը աւելի ծանրացած էր։ Ուրբաթ օր խեղճը հոգին աւանդեց։ Սրգի և Լիւսի Գօրնէլիայի տունն են, պզտիկ Արթիւր մինչև իրիկուն կը քալէ։

Ափսոսիս յարգանք ու կարօտը ընդունեցէք սիրելիս.

Ա. ՔԱՐԼԱՅԼ

Իզապէլի մարմինը ղրուեցաւ կառքին մէջ։ Գլխաւոր սգաւորներն էին Լօրա Մաունթ Սէվըրն և Քարլայլ։ Ժողովուրդը Քարլայլին համար սգաւոր ըլլալը պատշաճ նկատեց, քանի որ իր տան ուսուցչուհին էր և մեռած իր տան մէջ, իսկ Լօրա Մաունթի սգաւոր ըլլալն ալ բացատրեցին Քարլայլի տան մէջ հիւր ըլլալուն և բարեկամութեան պատճառով։ Ինչպէս որ է, Լօրա Մաունթ Սէվըրնի, Իզապէլի հօրը քով պարապ տեղ մը գտնուելով, Իզապէլի մարմինը հոն ամփոփուեցաւ և ամէնն ալ չատ ուրախ մնացին այդ կարգադրութենէն և Իզապէլ գոնէ այդ տեսակէտով երջանիկ համարեցին։

Վերջը, թաղումը լրանալէ յետոյ, Լօրա Մաունթ պատուիրեց որ քար մը տնկուի անոր գերեզմանին վրայ և վրան միայն Ի. Վ. գրուի, սակայն Քարլայլ չընդունեց և առաջարկեց գրել Ի. Մ. Վ տառերը քարին վրայ։

Ձիւդ այս միջոցին եկեղեցւոյ զանդակները տևական կը հնչէին, որովհետեւ Էֆայ Հօլիճօն Մր. Ճիֆֆինի հետ կը պսակուէր։ Այս կերպով, Ճիֆֆին, երկար չարաչքներէ եւ յուսախաբութիւններէ վերջ, իր երազին ու երջանկութեան կը հասնէր։

Այդ օր, կէս օրէ վերջ Պարպարա վերադարձաւ օդափոխութենէն։ Ոչ ոք լուր չուներ։ Քարլայլ անակնկալի գալով, զարմացաւ եւ հարցուց անոր.

— Ինչո՞ւ աճապարեցիք սիրելիս, չէ՞ որ կիրակի օր ես պիտի գայի։

— Լուրը առնելուս պէս չի կրցայ համբերել... խեղճը արդեօք ինչէ՞ն մեռաւ։

Քարլայլ անորոշ պատասխան մը տուաւ, որովհետեւ միտքը չափազանց զբաղուած էր։ Արդեօք իրականութիւնը խօսէ՞ր Պարպարային թէ ոչ, եթէ գաղտնիքը

AZTAG
JOURNAL QUOTIDIEN ARMÉN.
B. P. 587
BEYROUTH, Liban

Directeur - Propriétaire
HAIG BALIAN

ԳԻՆԸ ՓՈՍՈՎ

ՍԻՐԻԱՅԻ համար 550, ՎՃԱՐՄԱՆԸՆԴԻ 300 Ս. Դ.
ԱՐՏԱՀԱՄԱ, տարեկ. 7, ՎՃԱՐՄԱՆԸՆԴԻ 4 տոլար

ԱԶԴԱԿ

ازتـــاك

جريدة سياسية ادبية اقتصادية عمة

ՕՐԱԹԵՐԹ
ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԳԻՏԱԿԱՆ

ՈՒՐԲԱԹ ՆՈՅԵՄԲԵՐ 1932 — 18 — ՁԵՌՔԸ ՀԱՅՍՏ 2.50 Ս. Դ.

Ձ. ՏՈՒՐԻ | Ամեն առաւոտ պէտք է բնել բերթիս սեւորեներն հասցէին | Տնօրէն — Խմբագիր՝ ՀԱՅԿ ՊԱԼԵԱՆ | Չհրատարակուած ձեռագիրները չեն վերադարձուիր | Թիւ 186 (763)

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

ԵՐԿՈՒ ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Անցած շաբթուան ընթացքին միջազգային ամենակարեւոր դէպքերը տեղի ունեցան։ Երկու ընտրութիւններ, մէկը գերման Ռայխսթակի և միւսը Միացեալ Նահանգներու նախագահին, օրուան ամենանշանակալից անցուդարձերը պէտք է նկատել, որովհետեւ անոնց արդիւնքը շատ բան կրնայ փոխել ներկայ քաղաքական դասաւորութիւնն ու կացութիւնէն։

Գերման Ռայխսթակի այս ընտրութիւնը, անցած ամառ, Պրիւնինկի կառավարութեան հրաժարումէն և Ֆօն Բաբէնի գահլիճին կազմութենէն ի վեր երկրորդն էր։ Երբ հանրապետութեան նախագահ Հինտէնպուրկի վստահութիւնը կորսնցուց, Պրիւնինկ հրաժարեցաւ։ Նախագահը նոր գահլիճը կազմելու պաշտօնը յանձնեց Ֆօն Բաբէնի եւ այս վերջինը անմիջապէս լուծեց Ռայխսթակը։ Նախկին Ռայխսթակի մէջ ոչ մէկ կուսակցութիւն մեծամասնութիւն չէր կրցած շահիլ։ Պրիւնինկ, որ ընկերվարական և կեդրոնի կուսակցութեանց յենած էր, չի կրցաւ համաձայնութիւն գոյացնել ուրիշ հոսանքի մը հետ, ժողովի մեծամասնութիւնը ապահովելու համար։ Նոյնը պատահեցաւ նաեւ Հիթլէրին, որ միայն 233 ձայն ունէր Ռայխսթակի մէջ։ առնուազն 100 ձայն ևս պէտք էր զօրաւոր մեծամասնութիւն մը կազմելով գահլիճը ձեռք առնելու համար։ կեդրոնի կուսակցութեան հետ գործակցելու բոլոր յոյսերը ի գերև ելան և չի կրցաւ մեծամասնութեան վստահութեան արժանանալ։

Գերման երեսփոխանական ժողովը անելի մասնուած էր։ ոչ մէկ կուսակցութիւն մեծամասնութիւն չէր կազմեր և մէկը միւսին չէր գիջեր մէկ ձայն իսկ։ Այդ պայմաններու, հանրապետութեան նախագահը ստիպուեցաւ կառավարութեան գլուխ յանձնելով չէզոքի մը, յանձին Ֆօն Բաբէնի որ կոթնած չէր ոեւէ կուսակցութեան։ Ֆօն Բաբէն շատ աշխատեցաւ նոր գահլիճին հիմնարկութիւնը ապահովելու համար, սակայն ազգայնական պետը ուզեց ամբողջութեամբ իր ձեռքը առնել գլուխը, Մուսօլինիի պէս, որուն չյօժարեցան Հինտէնպուրկ և Ֆօն Բաբէն։

Ֆօն Բաբէնի կառավարութեան կազմութենէն վերջ, յայտնի էր որ Ռայխսթակը վստահութեան քուէ պիտի չտար անոր։ Յայտնի էր նաև որ վստահութեան մերժուելու պարագային, պիտի լուծուէր ժողովը, որովհետեւ Ֆօն Բաբէն ժողովի գումարումէն առաջ հանրապետութեան նախագահէն ստացած էր ժողովը լուծելու որոշումագիրը։

Եւ կատարուեցաւ երկու պարագան ալ։ Ժողովը անվստահութիւն յայտնեց Ֆօն Բաբէնի կառավարութեան, իսկ Ֆօն Բաբէն ալ լուծեց ժողովը։ Ահա այդ լուծուած ժողովի յաջորդը ընտրուեցաւ Գերմանիոյ մէջ, անցած շաբաթ, առանց ծայրայեղ դէպքերու և խառնակութեանց։

Նոր ընտրութիւնը սակայն, ոչ մէկ փոփոխութիւն մտցուց կացութեան։ Հիթլէրիսթները որոնք 1930ի ընտրութեան մէջոցին 107, իսկ անցած ամառուան ընտրութեան մէջոցին 233 աթոռ չահած էին, այս անգամ հազիւ 195 կրցան ապահովել, 38 աթոռ նախորդէն պակաս։ Հետեւաբար դարձեալ Ռայխսթակի մէջ մեծամասնութիւն կազմող հոսանք գոյութիւն չունի և կուսակութեանց միջև համագործակցութեան կարելիութիւնն ալ սպառած է։ Հանրապետութեան նախագահը աւելի լուրջ պատճառներ ունի այս անգամ, կառավարութեան ղեկը պահելու համար Ֆօն Բաբէնի ձեռքը։

Սակայն այս պատկերը, երկրի մը համար, մանաւանդ Գերմանիոյ պէս եռուզեռի մատնուած հսկայ և բազմամարդ ու բազմահոսանք երկրի մը համար, շատ վտանգաւոր է և լեցուն անակնկալներով։

Ֆօն Բաբէն ամէն անգամէն աւելի պէտք ունի այս անգամ միւս հոսանքներու օժանդակութեան, որովհետեւ կարգ մը հիմնական ձեռնարկներ ըրած է, որոնք կը պահանջեն ծանր պատասխանատուութիւն։ Գերմանական հանրապետութիւնը կազմող կառավարութիւններու փոխադարձ յարաբերութիւնները շատ գէշ վիճակ մը ունին։ Այսօր Պերլինի մէջ երեք կառավարութիւն գոյութիւն ունի, կեդրոնի կառավարութիւնը, Բրուսիական կառավարութիւնը և Պրօնի ու Սէվէրէնկի կառավարութիւնը։

Մէկ խօսքով Գերմանիոյ պետական մեքենան խանգարուած վիճակ մը ունի և կը տիրէ աննօրմալ դրութիւն։ Ներկայ ընտրութիւնը և Ռայխսթակի կազմը ոչ մէկ բան կրնան փոխել դրութենէն։ Մարդ չի գիտեր թէ՝ ինչ պիտի ըլլայ արդիւնքը։ այս անգա՞մ ալ պիտի լուծուի ժողովը, թէ՝ վերջ ի վերջոյ հոն ալ տիրքաթօրութիւն պիտի հաստատուի։

Ուշագրաւ է այս մասին Պերլինէն հասած վերջին հեռագիրը, որ կը հրատարակենք մեր այսօրուան թիւով։ Ինչպէս կը տեսնուի, կասկածներ կը յայտնուին Ռայխսթակի լուծման շուրջ։

Աւելի կարեւոր և ուշագրաւ է սակայն երկրորդ ընտրութիւնը, որովհետեւ Միացեալ Նահանգներու պատմութեան մէջ բացառիկ երեւոյթներէն մէկն է Ռուզվելթի նախագահութեան ընտրութիւնը։ Մօտ 50 միլիոն քուէատուներու յախիճապիճ մեծամասնութեան ձայնով նախագահ ընտրուեցաւ Ռամկավար մը։ Երկրորդ յաղթութիւնն է որ կը տանին Ռամկավարները, պարտութեան մատնելով Մ. Նահանգներու քաղաքական հին եւ ամենազօրաւոր կուսակցութիւնը՝ Հանրապետականները։

Բայց յաջորդիւ հանգամանօրէն քննենք Մ. Նահանգներու վերջին ընտրութիւնն ու անոր արդիւնքը։

ՔՐՈՆԻԿ

ՉԻՆԱԹԱՓՈՒԹԻՒՆ

Երկար սաեն է վեր հաշչխարհային ժողովներ տեղի կ'ունենան ազգերու զինուորական ոյժը սահմանափակելու, և հետզհետէ պատերազմները եթէ ո՛չ անկարելի, գոնէ դժուարին ընելու համար։ Ու բոլոր պետութիւնները կը մնան հոն, ուր որ էին։ հաշմանձայնութեան գետին մը կարելի չեղաւ գտնել, հակադրութիւնը պակասեցաւ ամենուն մօտ։ Գերմանիա 4 ժողովներէն քաշուեցաւ, պատրուակելով Վերսայլի դաշնագիրը, և պահանջելով հաւասարութեան իրաւունք ո՛չ թէ զի նաթափութեան, այլ սպառազինութեան գետնի վրայ։ Եւ անգամ մըն ալ պատմութիւնը ցոյց տուաւ, թէ պետութիւններ ու պետական մարդիկ, ժողովուրդներ ու բանակներ կրնան իրարու մօտ գալ, գաշնակցիլ, անհանելով պահ մը, իրենց անհատական և տեղական չահերը, զիրար սպաննելու, զիրար բզքտելու և իրարու միս ուտելու, իրարու արիւն խմելու համար, բայց դեռ յարմարութիւնը, բարոյական ընդունակութիւնը չունին միանալու իրարու հետ, խաղաղութեան, մարդկային չահերու եւ տիեզերական յառաջդիմութեան համար։ ԻՒԼՈՍ ՎԱՍՍՈՒի տիրապետութեան ըղձանքը մեծագոյն արգելքն է եղած ամէն ատեն, անհատին, ինչպէս ազգերուն և պետութիւններուն համերաշխութեան։

Բոլոր վիճաբանութիւնները, զինաթափութեան ժողովին մէջ, ցարդ դարձան գրեթէ, քանի մը օդանաւ, քանի մը զրահաւոր, ափ մը զինուոր կլճախելու խնդիրներուն չուրջ։ Բայց մէկը չխորհեցաւ, թէ այդ կրճատումները, ի դէպ պատերազմի կարելի էր լեցնել, քանի որ այսօրուան մեքենական եւ քիմիական ճարտարարուեստը մէկ վայրկեանի մէջ կարելի է վերածել զինուրական ճարտարարուեստի, քանի որ կարելի է, եւ եղած է քանի մը ամսրուան մէջ բանակներ կազմակերպել, ինչպէս ըրաւ, պատերազմի օրերուն, Անգլիա, որ բանակ չունէր, և յանդգնեցաւ չորս միլիոններոց բանակ մը մէջտեղ հանել երկու ամրուան ընթացքին։

ԵԹԷ ուշադրութեամբ հետեւինք զինաթափութեան խնդրոյն չուրջ տեղի ունեցող կարծիքի փոխանակութիւններուն, կատարուած վիճաբանութիւններուն, պարզուած ծրագիրներուն, դիւրին պիտի ըլլայ տեսնել, թէ պետութիւններէն եւ ո՛չ մէկը ուզեց ժամանակ պատերազմներու ջիղն ու հոգին եղող դրամական խնդրոյն, որ միեւնոյն ժամանակ արիւնն է բանակները կենսունակող երակներուն։

Դրամական, կամ աւելի ճիշդը առեւտրական փոխանակութեան եւ չրջաբերութեան տեսակէտով ոսկին և արծաթը կորսնցուցած են իրենց արժէքը, իբր յարաբերական արժէքներ, և կը ծառայեն միայն, դրամատուներու նկուղներուն մէջ դիզուած, հրապարակ հանուած թղթադրամին և զայն հրապարակ հանող պետութեան հանդէպ վստահութիւն ստեղծելու ժողովուրդներու հոգիին մէջ։ Կանխէն դրամական միութիւնը ոչխարն էր, յետոյ պղինձն եղաւ, յետոյ արծաթը, ու ամենէն վերջ ոսկին։ Բայց այդ դրամական միութիւնները և ո՛չ մէկը կրցաւ իր անուանական արժէքը պահպանել միևնոյն հաւասարութեան վրայ տարիներու ընթացքին։ Սթանլի Փրվօն հաստատած է թէ, նոյն իսկ դրամներու քանկարժէքը ոսկին չկրցաւ պահել իր հաւասարակշռութիւնը, և չթուններ իր արժէքը ելևէջներ ունեցաւ, օրինակի համար «46 0 | 0 1789—1809ին, բարձրացաւ 145 0 | 0 1809—1849ին, յետոյ ինկաւ 20 0 | 0 1849—1874ին։ Ու միւս կողմէն փորձերը ցոյց տուին, թէ ոսկիի պահեստին քանակութիւնը մեծ կշիռ մը չունի պետութիւններու վարկին պահպանութեան, և առեւտրական փոխանակութեան առաւելագոյնութեան տեսակէտով։ Այսօր չէ որ Ֆրանսա «ոսկիի թագուհին» եղած է։ Մօրիս Տիւքլօ կը գրէ, թէ «1917ի հոկտեմբերին Ֆրանսայի ոսկի պահեստը էր 5326 միլիոն, Անգլիոյ 1409, Ռուսիոյ 8453, Գերմանիոյ 3005», այսուհանդերձ, Անգլիա չդադրեցաւ առևտրական գործառնութիւն ըրած է իր ոսկիի քիչ պահեստով, և Ֆրանսա, որ 9809 միլիոնի պարտատոմս (billet) ունէր մինչև պատերազմին կիզոր 40 միլիարի նոր պարտատոմս չրջաբերութեան տիպուեցաւ գնել։ Ու ամէն ատեն Ֆրանսայի մէջ հանրային պարտքի անհատական քանակը միշտ բարձր եղած է, հակառակ իր ոսկիի պահեստին, բաղդատաբար ուրիշ երկիրներուն։ Վիճակագրութիւնները (statistique) ցոյց կուտան, թէ 1914 յուլիսին այսինքն պատերազմի նախօրեակին Ֆրանսայի հանրային պարտքին համագումարն էր 34 միլիառ, Գերմանիոյ 24, Ռուսիոյ 22, և Անգլիոյ 17 միլիառ, կամ յարդ գլուխ 800 ֆր. Ֆրանսայի մէջ 378 Գերմանիոյ մէջ, 385 Անգլիոյ մէջ։

Այս թուանշանները ցոյց կուտան, թէ ոսկիի քանակը մեծ արժէք մը չի ներկայացներ, իբր հիմ կարենալ ձեռնարկելու համար պետութիւններու վրաստհութեան, և ոչ ալ կրնայ աննդատարել ճարտարարուեստն ու պատերազմները։ Ոսկիին արտադրութիւնը մեծադոյն է, և փոխադրութիւնը դժուարին։ Ահա անոր վկայուած երկու անպատեհութիւնները։

Կիւիէնպէրկի պատգրութեան գիւտը նպատակ ո՛չ միայն գրականութեան զարգացումին, այլ եւ պատերազմական արուեստին ու ճարտարարուեստին յառաջդիմութեան, դիւրացնելով թղթադրամին ու պետական պարտատոմսերու չրջաբերութիւնը, մէկ խօսքով թուղթէ ոսկեհանք մը ստեղծելով պետութիւններու տրամադրութեան տակ, աւելի դիւրագիւտ, և նուազագոյն։ 1493էն 1905, այսինքն չորս հարիւր տարուան ընթացքին 14ու կէս միլիոն քիլօ հանքերէն ոսկի հանուած է աշխարհի մէջ, ի՞նչ պէտք այս դժուարութիւններուն, քանի որ այսօր կարելի է քանի մը օրուան մէջ 40 միլիառի պարտատոմս եւ թղթադրամ նետել հրապարակ, և պարտադրել ժողովուրդները, որպէսզի այդ թուղթի կտորները իբրև ոսկի ընդունին։ Պետութիւնները իրենց իրաւունքին մէջն են, անոնք են, որ ոսկին արծաթին ու թուղթին կուտան իրենց անհատական արժէքները, հոգ չէ՛ թէ այդ թղթադրամները յաջորդ սերունդներու անունով ստորագրուած պարտաւորական սերտագրուած պարտաւորական սերտագրուած պարտաւորական սերտ

ՄՈՒՍԹԱՖԱ ՔԷՄԱԼ ԻՆՉՊԷՍ ՈՐ Է

«GREY WOLF»

(Հեղինակ՝ H. C. ARMSTRONG)

Բ.

Մուսթաֆա Քէմալ քան տարեկան ու կը խմես եւ կ՚անցընես չուտայ կեանքը էր երբ եկաւ Գոլիս։ Սելանիկի կամ Մանաստիրի մէջ չէր կրցած պէտք եղած փորձառութիւնը ստանալ։ Բայց, այսպեղ, տարբեր էին պայմանները։

«Եղածին պէս նետուիցաւ քաղաքին ամէնէն աղտոտ կեանքին մէջ։ Ամէն գիշեր սկսաւ խաղալ եւ գինովցնել սրճարաններու եւ ճաշարաններու մէջ։ Կիներ ներու համար գժուարահաճ չէր։ Դէմքը ը, կիսատառներ մը, ժպիտ մը բաւական էին զինքը բռնկեցնելու, հետապընդելու որեւէ կինոջ»։

Երբեմն իր փնտռած կիները յայն կամ հայ պոռնիկներ էին Ղալաթիոյ կամուրջին մօտ, գարշահոտ փողոցներու հանդուրեաներուն, ուր բոզարաններն ու միսեռականները կը գոհացնեն բոլոր սեռակի մոլութիւնները։ Երբեմն մէկ երկու շաբաթ, Էյվանդին կին մըն էր որ իր Բանկալթիի բնակարանին մէջ Մուսթաֆային կը մատակարարէր փնտռուած հաճոյքը։ Ուրիշ անգամներ քաղաքածուկ Թրքուհի մը՝ Բերայի կամ Սթամպուլի ժամադրավայր-հանրատուներուն մէջ։ Զէր սիրահարեր ոչ մէկուն հետ, գգայական չէր, ոչ ալ վիպական։ Մէկէն միւսը կ՚անցնէր առանց որեւէ խղճահարութեան։ Ախորժակը կը գոհացնէր եւ... մնաս բարով։ Հոգեբանութեամբ բոլորովին Արեւելքցի էր։ Կինը տեղ չունէր իր կեանքին մէջ։ Ան միայն պէտք էր անասնական հաճոյքին համար։ Թաւալգոր նետուելէ քաղաքին չուտայ կեանքին մէջ։

Մուսթաֆա Քէմալ հարիւրապետ է 1905ին։ Զինուորութեան չրջանին կը զրաղի նաեւ քաղաքական գործերով։ Այդ օրերուն Սուլթան Համիտի բռնապետական իշխանութենէն եւ օտար միջամտութենէն գժգոհ երիտասարդութիւնը կը հաստատէ հեռագիրներ պաշտպանելու համար իր ծրագրերը

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՌԱՅԽՍԹԱԿԸ ՊԻՏԻ ԼՈՒԾՈՒԻ
Ո՛չ կ'ըսեն պատմօճական շրջանակները
Պ. ՎՈՆ ՓԱՓԷՆ ԿԸ ՇԱՐՈՒՆԱԿԷ ԻՐ ԽՈՐՀՐԴԱԿՑՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Գէրլին.— Ընդդիմադիր թերթերը քանի մը օրէ ի վեր կը տարածեն զգայացունց լուրեր որոնց համաձայն կառավարութիւնը պիտի լուծէ նոր Ռայխսթագը։

Այս տարածայնութիւնները այսօր բացարձակապէս կը հերքուին։

Պ. Վոն Փափէն պիտի շարունակէ տակաւին 15 օր իր խօսակցութիւնները քաղաքական պարագլուխներուն հետ աղգային մեծամասնութեամբ կառավարութիւն մը կազմելու համար։

Ցայտնի է որ Ռայխսթագը պիտի գումարուի դեկտեմբեր 6ին։ Միայն թէ յառաջիկայ ամսուան ընթացքին, այն պարագային երբ ներկայ բանակցութիւնները անարդիւնք մնան, նոր որոշում մը պիտի տրուի, նոր խորհրդարանը լուծելու եւ երկրին, որոշմնադրով մը, ընտրական բարենորոգում մը պարտադրելու անհրաժեշտութեան վրայ։

«Թան»ի յօդուածը Սիւրիոյ վրայ

Փարիզ.— «Թան» երկարօրէն կը քննէ 1918էն ի վեր տեղի ունեցող յեղաշրջումը Մերձ. Արեւելք ի հարցին եւ Անգլիոյ ու մեծ պետութիւններու վերաբերմունքը Վահապեան ուժին, Հիճազի եւ քարիւղի հարցին հանդէպ։

Ֆրանսայի Սիւրիոյ մէջ կատարած առաքելութեան մասին խօսելով, Պ. Մէյլէ կը գրէ որ հարց չի կրնար ըլլալ Սիւրիան զրկելու հովանաւոր իշխանութեան փորձառութենէն, բայց ասիկա չի նշանակեր որ պէտք է հետացուի յեղաշրջումի ամէն կարելիութիւն որ պատշաճի սէր. ժողովուրդի ազգային անձնասիրութեան։

Կը թուի թէ ժամանակը հասերէ Դամասկոսի մէջ փորձելու առաջին հանգրուան մը զոր իսկոյն կը պահանջէ սիւրիական խորհրդարանի փոքրամասնութիւնը եւ հովանաւորութիւնը փոխարինելու 1924էն ի վեր Լոնտոնի եւ Պաղտատի յարաբերութիւնները վարող վարչածեւին նման վարչածեւ մը։

Պարզելով միջազգային կացութիւնը Իրաքի, որ յետ այսու կը վայելէ արտաքին անկախութիւն, բայց ստանձնած է միջազգային պատասխանատուութիւններ զորս կ'իյնան Անգլիոյ հովանաւորութեան վարչածեւին ներքեւ «Թան» կը քննէ Իրաքի եւ Անգլիոյ քաղաքական եւ զինուորական դաշնակցութեան պայմանները եւ կ'ըսէ որ Իրաք Մեծն Բրիտանիոյ հանդէպ ստանձնած է ծանր յանձնառութիւններ։

Սիւրիացի ազգայնականները ազատ են պահանջելու նման դաշնագիր մը, բայց վստահ չէ որ իրենք առաջինը պիտի զգան կարճ ժամանակուան մը։

ԶՕՐԱՎԱՐԻ ՄԸ ԳԼԽԱՏՈՒՄԸ ՔԱՊՈՒԼԻ ՄԷՋ

Փէշավար.— «Խիպէր Մէյլի Քապուլի թղթակցին համաձայն զօրավար Ղուլամ Նապի խան գլխատուած է Քապուլի մէջ։

Աֆղան ամենաքաջ զօրավարներէն մէկին որդին, ան եղած էր ներքին նախարար Ամանուլլահ Թագաւորին օրով եւ Աֆղանիստանի Մոսկուայի դեսպանը 1928ին։

Նապի խանի գլխատումեն յետոյ կը ձերբակալուի իր ընտանիքը

Փէշաուար.— Զօր. Ղուլամ Նապի խանի գլխատումէն յետոյ, Քապուլի մէջ ձերբակալուած են իր եղբայրը, Ղուլամ Ճիլանի խան եւ ո՛րի երկու ազգականներ։

Զինաթափութեան Հարցը
Ֆրանս. ծրագիրը այսօր պիտի հրատարակուի

Փարիզ.— Զինաթափութեան եւ ապահովութեան ֆրանսական ծրագիրը հաղորդուեցաւ, երէկ իրիկուն ժընեւի ժիջազգ. ժամուին։

Ֆրանս. պատասխանատուութեան անդամներէն պ. Խսէդ Օպէռ պարզ և ճշգրիտ կերպով մեկնեց անոր էական հիմերը։

Իր բացատրութիւնը վերջացնելով, պ. Օպէռ կանգ առաւ ֆրանս. ծրագրին մասնաւոր բնոյթին վրայ։ Ֆրանս. ծրագիրը ըսաւ ան, կ'ուզէ ստեղծանական զինաթափութիւն մը, որուն գործադրութիւնը կախում պիտի ունենայ մէկ կողմէ ապահովութեան կազմակերպութենէն, միւս կողմէ, յանձնառութիւններու օրինական կատարումէն։

Բոլոր պատասխանատուութիւնները սառեր են օրինակ մը ֆրանս. ծրագրէն, զոր պիտի ուսումնասիրեն համաժողովի ընդհանուր յանձնաժողովին քննութենէն առաջ։

Անգլ. ծրագիրը վաղը պիտի հրատարակուի

Լոնտոն.— Սըր Ճոն Սայմըն, որ երէկ ժընեւ հասաւ, տեսակցութիւններ ունեցաւ Զինաթափութեան ժամադողովին նախագահ Գ. Արթիր Հէնէդերսընի և ամերիկեան պատուիրակութեան պետ պ. Նորմէն Տիվիսի հետ։

Սըր Ճոն Սիմոն վաղը պիտի պարզէ այն հարցը զոր անգլ. կառավարութիւնը կը բերէ զինաթափութեան հարցին։

Ժընեւի ըմբոստութենեն յետոյ կացութիւնը տակաւին ձգտուած կը մնայ

Ժընեւ.— Լոզանի կառավարութեան ժողնեստուած ուժերուն չուրջ բացուած նախնական քննութիւնը կը յայտնէ որ ոճրափորձին հեղինակները պէտք է փնտռել ժիջազգ. տնիչխանական չրջանակներուն մէջ։ Խուզարկութիւններ կատարուած են վերջերս հասած օտար տարրերու բնակարաններուն մէջ, բայց մարդ չի գիտեր թէ անոնց մէջ պէտք է փնտռել ոճրափորձին հեղինակները։

Ընդհանուր կացութիւնը տակաւին ձգտուած կը մնայ։

Ոճրափորձ Պէրլինի մէջ

Պէրլին.— Խիստ յանդուգն ոճրափորձ մը եղաւ, որուն նպատակն է մայրաքաղաքը զրկել էլեկտրական ոյժէ. բարեբաղդաբար ժամանակէն առաջ ժարեցաւ պատրոյգը, որ պիտի բռնկեցնէր էլեկտրական պարանի մը մօտ դրուած ուժանակի մը պայուկը։

ՌՈՒՄԻՈՅ ՄԷՋ ԳՈՀՈՒՆԱԿՈՒԹԻՒՆ ՊԱՏՁԱՌԱԾ Է
ՌՈՒԶՎԷԼԹԻ ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆԸ

ՄՈՍԿՈՒԱ.— Ռուզվելթի ընտրութիւնը գոհունակութիւն պատճառած է երկրին մէջ, որովհետեւ Ռուզվելթ պիտի գիւրացնէ բանակցութիւնները։ Կը յուսացուի որ ի մօտոյ յարաբերութիւնները վերահաստատուին։

Ֆոն Փափէնի նոր առաջարկը

Պերլին.— Կառավարութիւնը զբաղեցաւ նոր ընտրութեանց հետեւանքով ստեղծուած վիճակով։ Չկասկածով մը կը յայտարարէ թէ նախարարները միաձայնութեամբ կը լատագովեն ազգային կեդրոնացման դաւիճը։ Պ. Ֆոն Փափէն վաղը այս լուծումը պիտի առաջարկէ պ. Ֆոն Հինդենպուրկի։ Միեւնոյն ատեն բանակցութիւններ պիտի սկսի այս իմաստով կուսակց. պետերու եւ դաշնակից պետութիւններու ներկայացուցիչներուն հետ։ Կը կարծուի ընդհանրապէս որ նոյիներ պիտի մերժեն դարձեալ պ. Ֆոն Փափէնի առաջարկը։

Պապը եւ Պէնվիայի թագաւորը

Հռոմ.— Պապը Քրիստոսի կարգին պատուանշան շնորհեց Ղէլֆիքայի Ալպէր Թագաւորին։ Պրիւքսէլի պապական նուիրակ Մօնս. Միքարա, անձամբ թագաւորին պիտի յանձնէ այդ պատուանշանը։

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ՏԵՂԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԺԱՆՏԱԽՏԻ ԴԷՊՔԵՐԸ
ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԱԿԱՆ ՏՆՕՐԷՆԻՆ ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Զարմանալի չէ ժողովուրդի վախն ու կասկածները ժանտախտին, որովհետեւ վերջին երկու օրբրուան ընթացքին, կառավարութեան ծանօթ մօտ 8 դէպքեր պատահեցան։

«Էլ Ահրար» իր խմբագիրներեն մէկը դրկած է Քաղաքապետութեան Առողջապահական Տնօրէնութեան մօտ եւ հարցուցած հիւանդութեանց ընթացքն ու թիւը, մանաւանդ ժանտախտի դէպքերու մասին։ Տնօրէնը յայտնած է որ ամառուընէ ի վեր 26 ժանտախտի դէպքեր պատահած են Գէյրութի մէջ, մինչ անցած տարի 28 դէպքեր պատահած էին եւ աւելի առաջ ալ 30։ Տնօրէնը յաւելցուցած է որ վախնալիք բան չկայ եւ Քաղաքապետութիւնը ամեն միջոց ձեռք առած է։

Խմբագիրը ասոր վրայ հարցուցած է Տնօրէնին.

— Ուրեմն ինչո՞ւ այս խստութիւնները կընէք.

— Որովհետեւ վերջին երկու օրբրուան ընթացքին հանի մը դէպքեր պատահեցան. յարմար տեսանք խիստ միջոցներու դիմել չտարուելու համար։ Մինչեւ հիմա Քաղաքապետութեան կողմէ պատուաստուողներու թիւը եղաւ 14,400 հոգի։

— Ձիօդ է որ երէկ եւ առջի օր երեք նոր դէպքեր պատահած են.

— Ոչ, Զօգագ Գլաձի մէջ երկու եւ Վաթ Ապու Ձէմիլի մէջ մէկ դէպք պատահած է բսին. սակայն ընթացքամբ տեսանք որ ասոնք ուրիշ հիւանդութիւններ են։

ԼՐԱԳՐՈՂՆԵՐՈՒ ԴԱՏԱՊԱՐՏՈՒԹԻՒՆ

«Էլ Տէպպուր» գաւեթաթերթը, Հայկ գոհուող Գ. Մանսուր Էսվէթի հասցէին կարգ մը անուանարկիչ յօդուածներ գրած էր։ Գ. Մանսուր Հալէպի նախադատ ատենին դիմելով դատ բացած էր «Տէպպուր»ի Տնօրէնին եւ թղթակից Սաիտ Ֆրէյհա դէմ։ Դատարանը յետ ընթացքան որոշած է 15 օրուան բանտարկութեան իւրաքանչիւրը եւ 100 ոսկի տուգանքի։

ԳՈՐԾԻ ՏԱԳՆԱՊԸ

Հանրային օրնութեանց պատճառաց համար հինգ երկրաչափի եւ մէկ ֆօնթիֆիքօրի պետ ըլլալը հաղորդուած էր։ Ցարդ պատճառներու համար ներկայացած են 150 թեկնածուներ։ Ընթացքը յառաջիկայ ամսուան 5-6ին տեղի պիտի ունենայ։ Ո՞վ գիտի մինչեւ այդ օր դեռ քանիներ պիտի ներկայանան։

Պ. ԲՕՆՍՕՒ ՄԵԿՆՈՒՄԸ ՅԵՏԱՁԳՈՒՄԱՄ

Գրած էինք որ Բարձր Կօմիսար Պրն. Բօնսօ ամսոյս 18ին, «Շամբօլիոն»ով պիտի մեկներ Ֆրանսա։ Մամլոյ Դիւանի Տնօրէն Քօնթ ֆիլ Մորբա, սակայն, կը յայտարարէ որ Բարձր Կօմիսարը Շամբօլիոնով պիտի չճամբորդի եւ դեռ յայտնի ալ չէ Ն. Վսեմութեան երբ մեկնիլը։

ԵՐԿՈՒ ՀՈԳԻ ՄԱՀՈՒԱՆ ԴԱՏԱՊԱՐՏՈՒԱԾ ԴԱՄԱՍԿՈՍԻ ՄԷՋ

Երկու հոգի, Խալիլ Ղազալէ եւ Ֆուատ Հեսթին Քասէմ, ոճրային խնդիրներով վերջնականապէս մանուած դատապարտուեցան։ Երէկ նախագահական նեւրում մը չ'սեաննաց մահապատիժը պիտի գործադրուի յառաջիկայ օրբաք։

ԵՐՋԱՆԻԿ ՎԵՐՋԱԲԱՆ ՄԸ
ՄԵՔՐ ՖԷՐՐԱՆ ՉԵՐՔ ՄՆԱՑ ԲԱՆՏԷՆ

Անցեալները, դատավարութեան մը ընթացքին, տեղւոյս փաստաբանական վարժարանի փրօֆէսսորներեն Մեքր Հ. Ֆէրրան ապացուցեց իր հակառակորդ փաստաբանը։

Դատարանը ընդհատելով իր ձեռքի տակի դատավարութիւնը ճնշեց անմիջապէս սեղծուած միջադէպը եւ Մեքր Ֆէրրանը դատապարտեց ճիւրական մեծ տուգանքի եւ օրբրուան մը բանտարկութեան։

Մեքր Ֆէրրան ընդունելով վերապահանջած ըլլալով, դատը տեղի ունեցաւ առջի օր խառն դատարանին առջեւ։

Պ. Վերիւ կը գրաւէր հանրային դատախազի աթոռը։ Ամբաստանեալական վարպետ ճառով մը այպանելէ յետոյ դատական միջադէպը, որուն համար կարելի չէ պահանջել օրինագիտական որ եւ է նեղողամտութիւն, Պ. Վերիւ դատարանին ուշադրութիւնը հրաւիրեց Մեքր Ֆէրրանի բարոյական դիրքին եւ ընկերային ու մասնորական ասպետականին վրայ եւ պահանջեց սկզբունքային պատիժ մը «օրինակի» համար.

Մեքր Քեամիլ Էսեք որ կ'օգնէր Մեքր Ֆէրրանի, փայլուն պատասխանողականով մը պահանջեց պարզապես անպատուութիւն մը։

Գատապահիր Մեքր Նամմուր, միջամտելով առաջարկեց դատարանին այն բարձր գնահատանքն ու համակրութիւնը, զոր կը վայելէ Մեքր Ֆէրրան Լիբանանի փաստաբանութեան դասին մէջ։

Ատենը կարճ խորհրդակցութենէ մը յետոյ տուաւ իր վճիռը, հաստատելով ընկերութեան դատապարտութիւնը եւ փոխելով բանտարկութեան պատիժը 100 Ֆր. տուգանքի, միջադէպին պարագաներուն եւ պատասխանողին անձնաւորութեան պատճառով։

ՊԱՐՍԿԱՍՏԱՆԻ ԱՐՏԱՔԻՆ ԳՈՐԾԵՐՈՒ ՆԱԽԱՐԱՐԸ

Պարսկաստանի արտաքին գործերու նախարար, Ն. Վ. Մէրզա Մուհամէտ Ալի Խան Ֆէրուղի, Գէյրութ ժամանեց անցեալ երկուշաբթի իրիկուն ու իջաւ Սեն Ժորժ նորակառոյց պանդոկը։

Երեքշաբթի ան ընդունեց Պաալպէք եւ այցելեց հնութիւնները ու իրիկունը վերադարձաւ Գէյրութ եւ ներկայ եղաւ Պարսկաստանի ընդհանուր հիւպատոս Միրզա Ալի Խան Զունէյդի կողմէ ի պատիւ իրեն տուած ճաշկերոյթին։

Չորեքշաբթի առաւօտեան նախարար ճաշի հրաւիրուեցաւ պարսկական Հիճազի դեսպան Միրզա Հապիպ Ուլլահ Խան Այն էլ Մուլքի կողմէ որ այժմ Գէյրութ կը գտնուի։

Նախարարը որ ընդունեց Բ. Կօմիսարութեան Քաղաքական Տնօրէն Գ. Շովէլի, Թիւրքիոյ ընդհանուր հիւպատոսին, Ամերիկեան եւ Ֆրանսական համալսարաններու Տնօրէններուն եւ բազմաթիւ ուրիշներու այցելութիւնները, այսօր մեկնի հատանաբար Դամասկոս իր բազմաթիւ հետեւորդներով։

ԱՆԳԼ. ՀԻՒՊԱՏՈՍԸ ՎԵՐԱԴԱՐՁԱԾ Է

Անգլիական հիւպատոսը, Գ. Սաթօ, արձակուրդէն վերադարձած ըլլալով այցելեց երէկ Բարձր Կօմիսարի պատուիրակին։

ՄԵԾԱՊԱՏԻՒ ԽԱԲԵԲԱՅ ՄԸ

Շատ գեղեցիկ հագուած միւսիւ մը եկած է Պապ Իթիս, Գ. Մուհամէտ Տահիրի քոչնոցը եւ յայտնած որ իմ գրկած է Ամերիկեան գօլէճի կողմէ եւ կը կոչուի Ժօզեֆ Խուրի. եկած է կարգ մը քոչուններ առնելու ամերիկացիներու համար Մարդը որ միօս կը հոգար գօլէճի պէտերը, հաւատաց եւ տուաւ երեսատասնեակ ուզածներ։

Քանի մը ժամ վերջ գնաց Ամեր. գօլէճ գանձելու համար դրամը։ Սակայն զարմանքը օսա մեծ եղաւ երբ իմացաւ որ գօլէճի կողմէ այդ օր բան չէ գնուած իրմէ։

Վերջնց յայտնի եղաւ. որ Ժօզեֆ Խուրի կեղծ անունը կրող եւ իբր թէ Ամերիկեան գօլէճի կողմէ եկող երեսատասնեակ դեռուրիօ բազմաթիւ խանութներ գացած եւ միեւնոյն խաբեբայութիւններով ապրանքներ առած է։

Ոստիկանութիւնը ընութեան ձեռնարկելով գաւ խաբեբան, որուն բուն անունը կ'ըսուի Թանեոս։

ՍԻՒՐԻԱՑԻ ԱԻԱԶԱԿՆԵՐ ?
ԹՐՔԱԿԱՆ ՀՈՂԻՆ ՎՐԱՑ

Թիւրք թերթերու գրածին համաձայն, Սիւրիայեն աւազակախումբ մը մտած է թրկական հող, Ուրֆայի մօտ, եւ 1300 ոչխար ժօզեֆ Խուրի. եկած է կարգ մը քոչուններ առնելու ամերիկացիներու համար Մարդը որ միօս կը հոգար գօլէճի պէտերը, հաւատաց եւ տուաւ երեսատասնեակ ուզածներ։

Քանի մը ժամ վերջ գնաց Ամեր. գօլէճ գանձելու համար դրամը։ Սակայն զարմանքը օսա մեծ եղաւ երբ իմացաւ որ գօլէճի կողմէ այդ օր բան չէ գնուած իրմէ։

Վերջնց յայտնի եղաւ. որ Ժօզեֆ Խուրի կեղծ անունը կրող եւ իբր թէ Ամերիկեան գօլէճի կողմէ եկող երեսատասնեակ դեռուրիօ բազմաթիւ խանութներ գացած եւ միեւնոյն խաբեբայութիւններով ապրանքներ առած է։

Ոստիկանութիւնը ընութեան ձեռնարկելով գաւ խաբեբան, որուն բուն

ԿԱՆՏԻ ԴԷՄ Է ՄՈԼԵՌԱՆԴՈՒԹԵԱՆ

Հնդկաստանի ապագայ սահմանադրութիւնը պիտի ազատագրէ փարիաները

Փունա.— «Եթէ բնելու իշխանութիւն ունենամ, անմտրակոյս պիտի մտցնեմ անհպելիութեան չեղումին հարցը, որպէս հիմնական իրաւունք մը, Հնդկաստանի նոր սահմանադրութեան մէջ» յայտարարած է Կանտի. երեսայը բանտը իրեն այցելող անհպելիներու պատուիրակութեան մը։ «Մարդ մը իբր անհպելի ստեղծելու անիրաւ եղելութիւնը պէտք է նկատել օձիր մը» ըսած է ան և աւելցուցած է. այս առիթով յօդուած մը պիտի դնեմ Հնդկական Պատժական Օրինագրքին մէջ և Համագումարը պիտի ըլլայ այս օգրունքը մտցնելու սահմանադրութեան մէջ։

Ի ՑԻՇԱՏԱԿ ՇԱՎՔԻ ՊԷՏԻ

ՄԱՐՈՔ ՊԻՏԻ ՀՐԱՏԱՐԱԿԷ ԳՐԱԿԱՆ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

Ֆէս.— Արաբական ուսումնասիրութիւններու յանձնախումբը որոշած է հրատարակել իւրաքանչիւր Շավքի պէտի, Մարոքի առաջին գրական պատմութիւնը։

Բացառիկ Դիւրութիւններ եւ Պայմաններ

ԸՆՏԱՆԻՔՆԵՐՈՒ, ԴՊՐՈՑԱԿԱՆՆԵՐՈՒ, ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑՆԵՐՈՒ

Առողջ մնալու համար հաճգիստ մահճակալ մը ունենալու է՝ հաճգիստ կարենալ ճնճալու համար։

Յինլանտական մահճակալներու մեծ գոյն գործարանէն մեր ընդհ. ներկայացուցիչի հանգամանքով Ձեզ կ'ընծայենք առիթը՝ աննկ օգտուելու համար։

Գետնաձոր եւ աւելի դիմացկուն կ'ներաշխարհեն, ընկոյզի ճմանող փայտի մը ծիծուած տոյն մահճակալներ օրուան նորոյթն են, կը ծալուին, թեթեւ, *զօրաւոր զսպանակով*, եւ ամեն խակի յարմարող։

ԳԻՆ ՑԷՆ 10 Ս. ՈՍԿԻ

—o—

ՎՃԱՐՈՒՄ՝ 3 ՄԱՍՆԱՎՃԱՐՈՎ

—o—

50 | 0 գեղ վերոյիշեալ գներուն վրայ, այլ ընթերցողներուն որոնք ներկայ յայտարարութեամբ կը ներկայանան մեզի

—o—

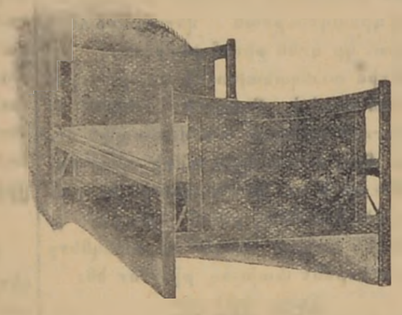

Տիկին, ամուսնացած ընտանիք զաւկիդ համար պիտի ուզես ունենալ լաւագոյն մահճակալը, *վերջին ծայր ներկայանալի* ապիակ գոյնով, նիքէլի մեքենական վերելակով, երեխան վար իյնալէ արգիլող, եւ պատրաստուած գիտական մեթոտով. Ձեր զաւկին կատարեալ հանգիստը ապահովող, այդ մահճակալները *բոլորովին* նորոյթ մըն են Սիւրիոյ համար եւ միմիայն մեր քով կրնաք գտնել։

ԳԻՆ ՑԷՆ 10 Ս. ՈՍԿԻ

—o—

ՎՃԱՐՈՒՄ՝ 3 ՄԱՍՆԱՎՃԱՐՈՎ

—o—

50 | 0 գեղ վերոյիշեալ գներուն վրայ միմիայն ընթերցողներուն համար։

—o—

Նոյն իսկ եթէ գնելու միտք ալ չունիք այցելեցէք մեզ եւ տեսէք այն իրեր որ կ'առաջարկենք Ձեզ, ուրիշ մը գնելէ առաջ։

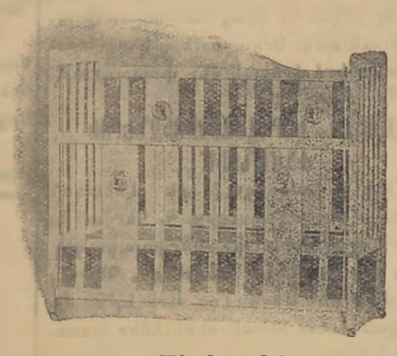

O. Y. EKWALL. A. B. (Finland)ի

Սիւրիոյ, Լիբանանի եւ Իրագի ընդհ. ներկայացուցիչ
Ս. ՔԷՇԻՇԵԱՆ, Khan-Chouny, Պաճօ ի Իսմաիլ ճիշդ եռեւի կողմը։

ԱԶԴԱԿԻ ՏՊԱՐԱՆԸ

ՏՊԱԳՐԱԿԱՆ ԱՄԷՆ ԿԱՐԳԻ ԳՈՐԾԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ

Դիմեցէք «ԱԶԴԱԿ»ի Տպարանը՝ գիրք, պրոշիւր, հարսանեկան հրաւիրագիր, պահարան, ճամակի թուղթ եւ առեւտրական տեսրակներ.

ԱՐԱԳ, ՄԱՔՈՒՐ, ԳԵՂԵՑԻԿ ԵՒ ԱԺԱՆ.

ՃՈՒՏ ՄԹԵՐՔ ԳԻՐԵՐՈՒ

ՋԱՎՋԱՎԱՃԵԱՆ ՄԱՐԻՉՆԵՐ

ՏԵՂԱԿԱՆ ԳՈՐԾ

Ջաւզաւաճեան եղբայրներու հրդեհի վարիչները, շինուած պղինձով ապահովուած են 20 միլիոդրամ ճնշումի մը համար։

Անոնք արձանագրուած են քաղաքապետութեան ընդհանուր ժողովին ժամ և ճանչցուած Ցրանսական բեհեզի Ճանճախումբի կողմէ։

Այս մարիչները այնքան ներկայանալի են որքան եւրոպական, Գիները չատ ծայրայեղօրէն աժան ու արդիւնքը գերազանց է։

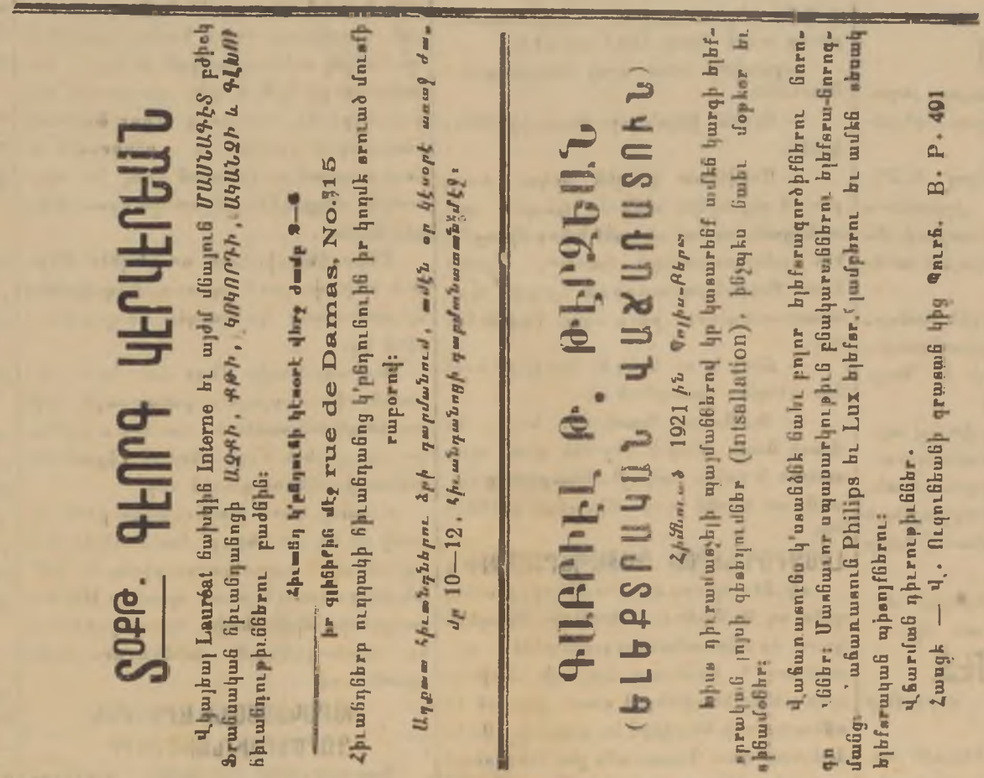

Դուն գիտես որ ՍԹԱՆԴԱՐԴի կօշիկները լաւագոյնն են ու ժամանագոյնները են.

ԿԵԴՐՈՆԱՑԵԼԻ՝ ՆԱՃԱՐ ԵՂԲԱՐԸՆԵՐՈՒ ՎԱՃԱՌԱՏՐԻՆԸ

ՏՕՔԹ. ԳԷՈՐԳ ԿԷՐԿԷԶԱՆ

Վկայեալ Laurêat ճախիկ Interne եւ այժմ մնալուն ՄԱՆԱԿԵՏ բժիշկ Ֆրանսական հիւանդանոցի ԱՃԻՒ, ԽՈՒ, ԿՈՒՐՈՒՆ, ԱԿԱՆՋԻ և ԳԼՈՒՆԻ հիւանդութիւններու բաժին։

Հիւանդ կ'ընդունի մէջ տեղ rue de Damas, No.315
Հիւանդներ ուղղակի հիւանդանոց կ'ընդունուին իր կողմէ առուած մուտքի քարտով։

Ազգաս հիւանդներու ձրի դարմանում, ամէն օր կէսօրէ առաջ ժամը 10—12, հիւանդանոցի գրասենեակին մէջ։

ԳԱԼՐԻԷԼ Թ. ԹԷՐԶԵԱՆ

(ԳԱԼՐԻԷԼ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ)

Հիմնուած 1921 ին Գոյնս-Բերտ

Ինչ դիւրութիւնի պայմաններով կը կառարեմ ամեն կարգի եղեկտրական ներքին գիծերու (Installation), ինչպես նաեւ մօթոր եւ ջեներատորներու վաճառուածներ ի ճուն։

Գործ։ Մառնատոր ապատարկութիւնը բնակարաններու եղեկտրա-ճորոգ մասնաւորապէս Philips եւ Lux եղեկտր.՝ լամպերու եւ ամեն տեսակ եղեկտրական պիտոյքներու։

Վկայուած դիւրութիւններ.
Հասցէ — Վ. Ուլուճեանի գրասենեակին կից Գոյնս. B. P. 401

ԵՐԳԻՉՆԵՐԸ
ԷՄՊԱՍՍԱՁՆԵՐԸ ԵՒ
ՍԻՕՒԻ ԱՄԱՔԷՕՐՆԵՐԸ
ՓՈՐՁԵԼՈՒ ԵՆ ՄԻԱՅՆ
—ԲԱՍԹԻԼ ՎԱԼՏԱ—ՆԵՐԸ
ՍՈՑՆ՝ԲԱՍԹԻԼՆԵՐԸ ԽԻՍՏ ԱԶԴԵՑԻԿ ԵՆ ԵՒ
ԿԸ ԳՏՆՈՒԻՆ ԲՈԼՈՐ ԴԵՂԱՐԱՆՆԵՐՈՒ
ԵՒ ՏՐՕԿԻՒՆԵՐՈՒ ՄԷՋ
Պահանջեցէ՛ք **ՎԱԼՏԱ** անունը կրող տուփեր

Ներկայացուցիչ՝ ՍԱԻՏԱ Խզբարք
Փոստարկղ թիւ 445
ՊԷՅՐՈՒԹ

Կարի եւ Ձեւագիտութեան Դասընթացք

Տիկին ՄԱՌԻ ԵՐԱՄԵԱՆ

ՎԿԱՅԵԱԼ ԴԵՐՁԱԿՈՒՀԻ

ԲԱՐԻՋԷՆ ԵՒ ՎԱՇԻՆԿԱԾՕՆԷՆ

Կարի եւ ձեւագիտութեան մասնագիտուհի, Տիկին Մառի Երամեան կը վերադառնայ իր արհեստանոցը, Մեծ Սէրայի դիմացը Նո. 78 ատ երկրորդ արկը։

Երեք ամսուան միջոցին կը սորվեցնի ամենավերջին ճոռաձեւութեամբ, կար եւ ձեւագիտութիւն իր բոլոր բարդութիւններով եւ արդիական մշակոցներով, Droit-fils մէթոտով։ Իր ատակերտուհիները կ'օժտեն Բարիզի ատեստաւորագոյն Académie Daydou վկայականով։

Տոկոսն շինուածի, վայելուչ տեսք
Հնչուն եւ բնական ձայն
Ահա յատկանիշներ՝

ՈՐՈՆՑՄԱՄԲ ԿԸ ՋԱՏՈՐՈՇՈՒԻՆ

ԱՓՕԼԼՕ ՖՕՆՕՆԵՐԸ

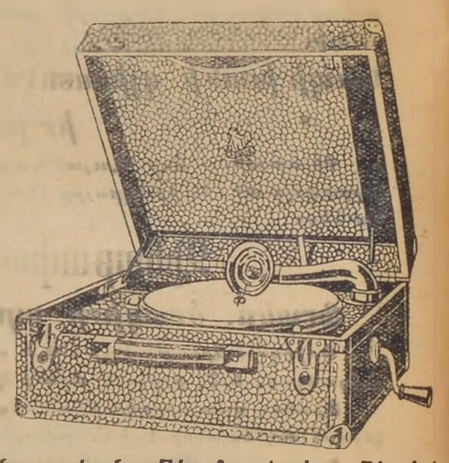

Հրապարակի վրայ գրտնել ող բոլոր մարքանեռու հետ կը մրցին Աբօլլօ ֆոնօներու Մանաւանդ վերջին նոր մօտէլները, որոնք հասած են արդէն, անգերազանցելի են իրենց տոկունութեամբ, վայելչութեամբ և ժատչելի գիներով։

APOLLO GRAMOPHONE Co. Ltd
(of London)
ԱՓՕԼԼՕ՝ ՖՕՆՕՆԵՐՈՒ ԹԱԳԱՒՈՐԸ !!!
Կատարեալ հանգոցում գոյացնելու համար՝ աճգամ մը այցելեցէք
MAISON APOLLO, Rue de la Poste, BEYROUTH
Փորոգիճ եւ ծանօթ՝ ամէն ձեւի, ամվիճելի օրակ եւ առաւելութիւններ գիւտամասչելի վին, վճռաւոր դիւտութիւն։
Ընդհ. ներկայացուցիչ՝ Սիւրիոյ, Պաղեստինի, Անդրյորդանանի, Միջագետքի եւ Կիպրոսի.— **ԳՈՒՐԳԻՆ ՍԻՆԱՆԵԱՆ**

KOURKEN SINANIAN, Boite Postale 642, BEYROUTH (Syrie)

եալ վստահութիւն ունիս.

— Ա՜հ, այո, այո, դուն գիտես որ այդպէս է, ներէ Արչիպօլտ, ներէ.

— Այս դէպքը քեզի խօսիլը յարմար տեսայ եւ քեզի հանդէպ ունեցած սիրոյս պատճառաւ, հիմայ եւ յաւիտեան իմ սիրելի տիկինս դուն ես եւ դուն պիտի ըլլաս.

— Ինչ անմիտ զգացումէր ունեցայ, բայց անցաւ գնաց, ըսաւ Պարպարա.

— Մի թողուր որ նման զգացումներ անգամ մ'ալ գան.

— Կը խոստանամ որ անգամ մ'ալ նման յանցանքի մէջ պիտի չի գտնուիմ, ամբողջ փափաքս եւ կեանքս քեզի եւ քու սիրոյդ արժանի կին մը ըլլալն է, քու տղաքներուդ հանդէպ սրտիս մէջ նախանձ մը կը զգայի, չատ աշխատած էի, սակայն չէի յաջողած զայն մեռցնել, փափաքս ու ճիգս այն է որ այդ զգացումը բոլորովին վանեմ սրտէս եւ իմ զաւակներուս պէս սիրեմ զանոնք.

— Ամէն լաւ բան եթէ իսկապէս ու սիրտէ փափաքուի, ձեռք կանցուի։ Պարպարա երբէք մի մոռնար որ այս աշխարհի մէջ երջանկութիւնն ու հանգիստը արդարութիւնն ու իրաւունքը գործադրելով կ'ըլլայ։ Եւ այդ ալ միայն ու միայն Աստծոյ օգնութեամբը կըլլայ։

Վ Ե Ր Ջ

ՕՏՆԷ ԴՈՒՆ ՔԵԶԻ
ԵՒ
ԱՍՏՂԸ ՔԱՕՏ ՊԻՏԻ՞ ՕԳՆԷ

ԸՆՏԱՆԻՔԻ ԱՍՏՂԸ

(L'ETOILE du FOYER)

Առեւտրական և երկրագործական ժողովրդային վարկի հաստատութիւն
Անանուն ընկերութիւն.— դրամագլուխ՝ 3,000,000 ֆրնք.
որ կրնայ 3.000,000,000 ֆրնք.ի բարձրացուիլ վարչական խորհուրդի պարզ որոշումովը։
Կեդրոնատեղի.— 137 Boulevard Sebastopol - Paris
ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ Արեւելեան պետութեանց
Սավոյ Օթելի առջեւ, Գուռին՝ Գէյրութ

ԵԼԵԿՏՐԱԿԱՆ ՃԻՒՂ

Աւանդի պարտականագրութիւնով

ՕԺԻՏ

Երաշխաւորեալ տոկոս 6°/₀։ Ասկէ՝ զատ մասնակցութիւն ընկերութեան չահերուն։

ԿԱԼՈՒԱԾԱԿԱՆ ՃԻՒՂ

ՎԱՐԿԵՐՈՒ ԲԱԺՈՒՄ

կալուածի վրայ փոխառութիւնք

Վճարելի 10—15—20 տարիէն։ Տորոշուած դոր
Ժանաժամէն առաջ ուզողը կրնա՞ վճարել։

ԸՆՏԱՆԻՔԻՆ ԱՍՏՂԸ ընկերութիւնը ներկայիս 75,000է աւելի անդամ ունի։
Մինչև 1 Ապրիլ 1931 Ընտանիքին Աստղը 135 միլիոն փոխ տուած է, գրաւով 50՞
միլիոնէ աւելի արժէք ունեցող անշարժ կալուածներու վրայ։
Ամեն բդքակցութիւններ՝ B, P. 821, Beyrouth

AZTAG
JOURNAL QUOTIDIEN ARMÉNIEN
B. P. 587
BEYROUTH, Liban
Directeur - Propriétaire
HAIG BALIAN

ԳԻՆԸ ՓԱՐԻԶԻ ամր. 550, վեցամսեայ 300 Ս.Դ.
ԱՐՏԱՍԱՀՄ. տրկ. 7, վեցամսեայ 4 տոլար

ԱԶԴԱԿ

ՕՐԱԹԵՐԹ
ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԳԻՏԱԿԱՆ

ازتـــاك
جريدة سياسية ادبية اقتصادية عمة

ՇԱԲԱԹ ՆՈՅԵՄԲԵՐ 19 1932
ԳԻՆԸ ՀԱՍՏ 2.50 Ս.Դ.

Ջ. ՏՒՐԻ | Ամեն առաւոտ պէտք է բեռ բերիս ցուցեցին հասցէին | Տնօրէն — Խմբագիր՝ ՀԱՅԿ ՊԱԼԵԱՆ | Չհրատարակուած ձեռագիրները չեն վերադարձուիր | Թիւ 187 (764)

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

ԳՐԱԿԱՆ ՔՆՆԱԴԱՏ

Մենք կը փնտռենք գրական քննադատ, մինչ ուրիշ ժողովուրդներ ունին քննադատներ արուեստի բոլոր ճիւղերու համար։ Հաշտուած ենք նկարչութեան և եթաժշտութեան մատնուած անտիրութեան հետ, բայց չենք ուզեր հաշտուիլ գրական քննադատի բացակայութեան հետ։ Այս վերջինը գէթ ունենալ մեր իրաւունքն է եւ օրուայ պահանջը, երբ մանաւանդ հետզհետէ կը ձևաւորուի գրական նոր շարժում մը մեր մէջ՝ նոր թէ հին գրողներու կողմէ։

Առանց քննադատութեան գրականութիւնը միշտ պիտի ունենայ իր թերի կողմը։ Արժէքները չափ պիտի ըլլան մեծ մութի մէջ, նոր ուժեր չպիտի կազմուին արուեստին համար, միչակութիւններ պիտի շարունակեն սանձարձակ աղմկել հրապարակը, և պատահական գրիչներ, առանց հմտութեան ու կոչումի՝ քանի մը էջ մրոտելով գործի մը կամ հեղինակի մը մասին, պիտի խաթարեն քննադատութեան արժէքը մեր մէջ։

Գրական քննադատութիւնը արուեստի ճիւղ մըն է ինքնին, ու իրական քննադատը արուեստագէտ մը։ Անիկա պիտի ունենայ նախ և առաջ գրագէտի խմոր, գրական նուրբ ճաշակ, վերլուծելու կարողութիւն, դիտելու, թափանցելու աչք, անաչառ բարեխղճութիւն, եւ իր մտահոգութիւն բարձրացնելու ե՛ւ արուեստը և ժողովուրդին գնահատելու կարողութիւնը։

Հրապարակ է դրուած գրական աշխատութիւն մը, յաճախ անարժէք, բայց փնտռուած ժողովուրդին, երբեմն կատարեալ գրական գոհար մը, սակայն անտեսուած բոլորէն։ Քննադատն է որ ցոյց պիտի տայ երկուքին ալ իրական տեղը։ Անշուշտ և քննադատը կարող է սխալիլ, բայց շատ աւելի քիչ քան ընթերցող հասարակութիւնը, որովհետև վայրկեանի տպաւորութենէն դուրս, անիկա կը մերկացնէ գործը, կը փնտռէ անոր խորքն ու իմաստը, անոր լեզուն, նիւթը, շաղախը։

Թելատրուի այս գործողութենէն մեծ բան կը շահի գրուածք մը։ վերհրատարակութեան պարագային մեր գրադարանները կ'ունենան աւելի կատարեալ գիրք մը, հեղինակը պատեհութիւն կ'ունենայ վերլուծելու զայն, կամ նոր աշխատութեան մը պարագային նկատի կ'ունենայ հինին թերի կողմերը։

Նուազ կարեւոր գործ մը չէ նաև միչակութիւններու և գրական վիժուածքներու արտաքսումը հրապարակէն։ Առանց գրական քննադատի, անտէր ագարակ կը դառնայ գրականութիւնը, որտեղ իւրաքանչիւր գրիչ բռնող կը յաւակնի վազցնել իր ձին, շատ անգամ աւեր ու թշուառութիւն մաղելով չորս դին։ Ջիչ չէ թիւը մեր մէջ երկու գրուածքով գրագէտի տիտղոսին տիրացած մարդոց, որոնց տեղը զամբիւղը պիտի ՚ներ անկասկած, եթէ քննադատի սարսափը թոյլ չտար անոնց բռնելու հրապարակը ու շարունակելու իրենց աւերը գրական անդաստաններէն ներս։ Քննադատն է որ կոչուած է որոմը զատելու ցորենէն, ազնուացնելու համար գրականութեան բերքը տարուէ տարի ու սերունդէ սերունդ։ Այլապէս պիտի գայ օր մը երբ լեցուն հասկ չպիտի ՚ներ ցօղուններու վրայ։ Ու գեղեցկութեան տեսիլը ի սպառ անհետի մեր դաշտերէն ու արտերէն։

Ամենէն աւելի սակայն գրական քննադատը կոչուած է հրապարակ քաշելու նոր բայց տաղանդաւոր ուժեր։ Անոր սուր և հատու նայուածքը պիտի փնտռէ, խուզարկէ շարունակ երիտասարդ գրողներու հետքերը, նշմարելու համար այնտեղ ապագայ մեծ գրողի մը խորունկ տաղանդը։ Դիտուած է որ իրական արժանիքները հրապարակ կուգան յաճախ երկչոտ քայլերով, համեստ, աննշմար անցքով մը, խրտչելով թմբուկէ ու աղմուկէ, սիրելով ՚ներ ստուերի մէջ, առանց յաւակնութիւններու ու խորասուզուած իրենց հոգեկան ապրումներուն մէջ։ Քննադատն է որ պիտի կատարէ այս պահուն ճակատագրական դեր մը, անիկա պիտի ժամենայ այդ սկսնակին, ուժով բռնէ ուսերէն ու նետէ հրապարակ, գրողին ներշնչելով գիտակցութիւնը իր տաղանդին, իսկ հասարակութեան հետևելու անոր քայլերուն՝ երկիւղածութեամբ ու ծարաւի սպասումով։

Անցեալին մէջ, թէ Արեւելահայ և թէ Արեւմտահայ գրականութիւնը օժտուած է քննադատներով, որոնց խօսքը ունեցած է արժէք ու կշիռ։ Ցիշդ է որ անոնք՝ ինչպէս ուրիշ ժողովուրդներու մօտ՝ հրատարակութիւն չեն ունեցած սուփական գործ դարձնելու քննադատութիւնը, բայց պատահական այդ աշխատութիւնն անգամ ունեցած է խորունկ հետքեր մեր գրական պատմութեան մէջ։

Արտաշէս Ծարուխեանի յիշատակին վրայ կը գուրգուրանք ոչ այնքան բանաստեղծի՝ որքան գեղագէտ քննադատի։ Արեւմտահայութիւնը յանձին անոր կը ճանչնար բարեխիղճ և խուզարկու ժիտք մը, որ գրական գործերու կը մօտենար լրջութեամբ ու երկիւղածութեամբ իր գրական կամ բացառական խօսքը ըսելու համար հանրութեան։ Արշակ Զօպանեանը նոյնպէս ատեն մը ճանչցուած էր իբր քննադատ մեր մէջ, բայց ժամանակի տեւողութիւնը եկաւ ապացուցանելու որ քննադատին անհրաժեշտ է ըլլալ քիչ մը ժուժկալ իր գնահատութիւնի ներուն մէջ։ Եթէ մէկ երկու դէմքեր արժեցուցին անոր գնահատութիւնը, լեգէոն մըն է թիւը անոնց՝ որոնք գնահատուեցան Զօպանեանէն՝ յետադայլն միլակութիւն ՚ներ համար։ Իսկ Ծակոր Օշական՝ հայ գրականութեան անգրը, որ հռչակուած է իբր անմրցելի քննադատ, չկրցաւ միանուագ կարծիք մը ապահովել իր անուան շուրջ։ Տաղանդաւոր վիպագիր անկասկածօրէն, խնդրական կը ՚ներ անոր քննադատի և՛ ճաշակը և ըմբռնումները։ Առանց չինելու մտահոգու-

ՄՏԱԾՈՒՄԻ ԵՒ ՀԱՌԱՋԱՆՔԻ ՇԻԹԵՐ

22

Հակառակ մակերես յին յոռետեսութեան մը որ կը մխայ մեր ազգի գոյավիճակէն յառաջացած պայքարին մարժէքն ու խմատը, պէտք է ընդունիլ, որ ան իր էութեան մէջ կը մնայ ազգային մեր քաղաքական դժպհի ու խարանող պայմաններուն։ Ան բանով մը աւելի կ'արժէ կրաւորական այն կեցուածքէն, որ զանգուածները, ու դուներ չեն, նա՛յն իսկ ցեղը, կը տանին այսօր անօրինակ և աննախընթաց մեղկութեամբ, ուրանալով իրենց գոյութեան սպառնացող վտանգը որ կու գայ ատերայնօրէն ու արագ, խորտակելու իբրև հրապարակելու ունեցող ժողովուրդ՝ մեր դիմադրութեան վերջին մարակոցները։

Ահազանգը՝ այս իմաստով ու հոգեբանական այս ատրողութեամբ՝ պէտք է ընդունիլ նոր անկիւնադարձ մը ազգային մեր քաղաքական հասութեան համար։ Ան աւելի՛ կ'արժէ քան հեղձուցիչ ճառերը մեր վայրերուն անմասութեանց։ Ատրանն է անիկա, նախ անոնց համար, որ կ'ուրանան իրենց հայրենիքը, անոր ցեղակարկառ հանճարը. երկրորդ անոնց՝ որ կ'ապրին եղկ քաղաքականութեան ԹՔխմորով. երրորդ անոնց, որ կը ժխտեն գերագոյն յափշակութիւնները հրաշքը։

***

Ազգային մեր գոհին ու իրաւունքներուն արժեցման տեսակէտով՝ յետպատերազմեան երիտասարդութիւնը — ան որ կրեց անապատի խորշակին կրակը և աքսորանքի բոլոր դառնութիւնները — կը մնայ զօրաւորագոյն ազդակը։ Այսօր ան կը տուայտի սակաւ այխարհի քառուզիներուն վրայ կատր մը չոր հացի համար։ իր առուտանքն ու լուռ հիւծումը հետզհետէ կը խորտակեն անոր մէջ խոյանքներու ու խելայեղ նուիրումներու յափչատութիւնը, որ, հակառակ ամէն բանի, պէտք է վառ մնայ, պէտք է հրահրուի ու յաւերժանայ, իսնդիր մեծ տեսիլքի մը որ մեր կրած պարտութիւններուն ամօքէն կը ծնի և զոր պէտք է իրագործել կրակով ու մախանքով։

Բաւական է երկու տասնեակ տարիներ ևս տանձուած կամ չուկտա հաչիւներու եսական չարախանձութեան կապուած պահել այս սերունդը, ու մենք կ'ունենանք ահա դիմագերծ ու այլակերպուած հայութիւն մը, զուրկ մեծ թռիչներու խոյանքէն։

***

Տարբերութիւնը որ պիտի գոյութիւն ունենայ այսօրուան սերունդին ու անոր միջև որ ճակատագրականօրէն պիտի յաջորդէ վազը, պիտի ըլլայ բանական նշանակալից ու ողբերգական։ Ամենէն առաջ, թոյլ պիտի ըլլայ վաղուան սերունդին մեր կրած մեծ ողբերգութեան ծանրութիւնը զգալու կարողութիւն։ Ներկան զայն կ'ապրի գեռ ամէն րոպէ իր արիւնին մէջ կաթիլ կաթիլ կը ծորի իր կրած վիրաւորանքին կրակր։ Ան դեռ կը տեսնէ իր աչքերուն առջև խոշտանգուած ու փոդռտուած բազմահազար հայրենակիցներու սրտաճմլիկ պատկերը. գիշերները անոր քունը կը խռովի յաճախանքէն եզերական ու ահազանգային տեսիլքներ զոր տեսած ան «բաց աչքերով» աքսորի ժամայլ օրերուն։ Վրէժը անոր մէջ անքնական ոչինչ ունի։

Անոր աչքերը արցունքոտ են ու հոգին արտուփ, վասնզի յաւերժած նեմեսիսը իր փորոթիքը կը գալարէ. ան կը տեսնէ նոր գուպարի մը խորհուրդին մկրտութիւնը։ Բայց գալիքը... ան որ մեր տառապանքը պատմութեան էջերէն պիտի կարդայ, ան որ գրքերուն նեղգամիտ օժանդակութիւնը պիտի որոնէ արձարձելու համար իր արիւնին մէջ կորսուած հայրենասիրութեան կայծերը, ճիշդ այնպէս, ինչպէս մենք կ'ընենք կարդալով Վարդանանց պատերազմի նկարագրութիւնը։ Ան, —ատ՚ղ, խորապէս պիտի չգայ մեր ցաւը։

Եթէ տասնեակ մը կարեւորինք մեր ազգային ճակատի վրայ մեր բոլոր քէներն ու առանձնութիւնները, մեր բոլոր հակառակորդութիւններն ու տեսութիւնները, այն տեսնենք միայն պիտի բացուէր մեր աչքը չափելու կորուստի այն անչափակ վիհը որուն առընթեր կանգնած ենք ազգովին։

Այխարհի ներկայ եղերքին վրայ երբ իւրաքանչիւր ազգ մինչև իր ե. զուններուն ծայրը զինուած է, երբ մէն մի ժողովուրդ, էն հզօրներէն ու աշխարհակալներէն, իր ձեռքին մէջ ունի ծովերու և ցամաքներու, բարձունքներու և անջրպետներու բանալին, մենք է միայն որ մոռցած մեր ժանրագիտական արժէքը կը գտնուինք յաղթակիր կիրքերու և ժոլոգքներու տանձակատար քմայքին ենթակայ, առանց անդրադառնալու սակայն մեզ սպառնացող վտանգին ահաւորութեան։

Եթէ րոպէ մը մտնչինք մեր տեսլութիւններ ու ձիթենին կամարած մեծերէն մեր յոգնած ու եղբայրական հայու ճակատները իրարու, այն ատեն միայն պիտի զգայինք, թէ հզօր ու անդագին ճիգերու, ներզօր ու գերժարդկային նուիրումներու կարիքը ունինք մեր փրկութեան առաւօտը ողջունելու համար։ Թէ՛ մեր ցերեկներուն աքնչան ու արթուն գիշերներ են պէտք, զարնելու մեր մուրերը տալեռուն վրայ, ի խնդիր կարմիր առաւօտներու չեփորին։ Թէ՛ մեր լինելիութեան հրաժայական թիւնը մեր նորօրեայ ու նորատեղ զոհաբերութիւններուն կը կարօտի, ապրեցնելու համար ցեղը իր հազարաւոր գալարումներուն մէջ։

Մեր իրական ահազանգը պիտի հնչէ երբ հաւերաչխիկ. իսկ այսօր, մենք կը դառնանք խելացնոր խալապարը իրենց ճակատագրին ձգնաժամը ուրացող կոյրերուն...

Վ. ԳԷՈՐԳԵԱՆ

ՔՄԱՅՔ...

Կը հեռանա՛մ ահաւասիկ քեզ ձգելով առանձին,
Ցայլերս զանդաղ ու չափուած միլանցքին մէջ կը հնչեն,
Կը հետեւիմ պարտուած՝ ճակատագրի բռունցքին,
Ու կը մարեմ յաւիտեան սրտիս ջահը լուսեղէն։

Դիտեմ պիտի տառապիս, պիտի լայ սիրտդ բոցեղ,
Շուրջդ լեցուն պիտ ըլլայ, հոգիդ թափուր աստղերէ,
Պիտի երկար մահանաս մութ ճամբայիդ չղթայող,
Ու օրերու չարաչուք ժամերը կեանքդ հիւծեն։

Ա՛հ սիրեցեալ, չես գիտեր առեղծուածը օրերուն,
Մեր քայլերը պիտ երթան ճամբաներէ սահմանուած.
Կեանքը գառն է մենք անզօր, մեր ճիգերը ապարդիւն,
Պիտի սահի ամէն աստղ իր վախճանին ղինք կանչող։

Կ'անցնի ամէն տառապանք, ցաւը ոստայն կը հիւսէ,
Կը կապկպն վէրքերը սպի ինչքան խորունկ որ ըլլան,
Նորէն գարուն կը ծաղկի, կեանքը գարձեալ կը ծնի,
Թող յիշատակն անցեալին ըլլայ մեր հացը օրուան։

ԼՈՒԻԶԵՐ

ԾՈՎԸ

Ռաենոփոն կը պատմէ թէ երբ տարիներ դեգերելէ յետոյ տրապիզոնի Ծարձունքէն բանակը տեսաւ հեռաւոր ծովը, բարձրացուց կատաղակէզ աղաղակ մը. Ծո՛վ, Ծո՛վ։ Թէն կ'աւելցնէ. «Հելլէնը չի կրնար ապրիլ առանց ծովուն։ Պրրիւնըդրէա յիչելով Թէնի խօսքը կը կրկնէր իր կարգին. «Այդ կուշը միայն Հելլէնինը չէր, Հռոմայեցիին ալ էր եւ բոլորու նաև Ֆրանսացիինը։»

Դարերէ ի վեր ծովը դարձած է կեանքորդ չնչերակը մարդկութեան։ Իրմով ծաղկած են առևտուր եւ քաղաքակրթութիւն, իրմով եղբայրացած են մարդիկ, իրեն համար պայքարած, զոհուած և անհետացած։

Ծովային ժողովուրդներ յառաջացան արագօրէն, փայլուն գաղութներ հիմնեցին։ Փոքրաթիւ բլլալուն համար միայն անհետացան փիւնիկեան հսչուեստուններ Միջերկրականի ափերէն, սրոր գաղթավայրերը Հնդկաց Ովկիանոսի եզերքներէն։ Հելլէն գաղութները միայն երկար տոկացին ժամանակին քանդիչ ուժին դէմ բարձր քաղաքակրթութեան մը չնորհիւ։ Ծովաքներու գրոհային արշաւանքներու հակառակ՝ ծովային թափանցումները քիչ եղած են նաւարկութեան միջոցներու խեղճութեան պատճառաւ։ Միջերկրականը միայն Թատրն է նաւագնացութեան։ Իր ափերուն վրայ ծաղկեցան մեծերն հին քաղաքակրթութիւնները։ Գիւնելովիչ որ տչխարհագրական բնորոշակութեան հակառակ էր, կը գրէր սակայն. «Աւազանի մը պէս պարփակուած աչխարհի երեք մասերուն մէջ, Միջերկրականն իր ցրուած կղզիներով դիւրաթեամբ նաւարկելի էր։»

Ինչ պայքարներ մղուեցան Միջերկրականի տիրապետութեան համար։ Ժողովուրդներու պատմութիւնը ծովուն պատմութիւնն է։ Վենետիկ, Բիզա, Ջենովա մրցման ծովուն տիրապետութեան համար եւ այս ճղճիմ հանրապետութիւնները դարձան առևտրական զօրաւոր պետութիւններ։ Լը Բլէյի դրպրոցին աչակերտները պիտի ըսեն սորովհետեւ ճամբան (La Route) նպատակն էր, առեւտր. ճամբան որ Միջերկրականն էր։

Չորս դարեր եռաց պարագները փոխուեցան։ Առեւտրական ուղին փոխուեցաւ նոր Աչխարհի գիւտով։ Առանեանները դարձան զանգուածներու ուղին, դէպի երջուած էլտորատոն։ Բնանագատուն գժգոհներ, նոր ասպարէզներու հետաքրքրուած զանգուածներ Առանեանի միւս ափերը նեռեցան։ Արտարոններու արիւնարբու ու աւերիչ արչաւանքներուն տեղ գաղթավայրերու հաստատման խաղաղ արչաւանքը տեղի ունեցաւ։ Ցեղերու պայքարին տեղ ցեղերու խառնուրդներ առաջ եկան։ Աչխարհի վչկոտուն ժողովուրդներ աւերումով կը հաստատուէին Արեւմուտքի մէջ Քէև ցեղերը կը վերանորոգուէին։ Նոսակեաց և արհեստաւոր բազմու-

Թիւններ դիմեցին նոր Այխարհ ապահանքով օրապահիկ մը ճարելու, դիրք մը ապահովելու, ապրելի երջանիկ կեանք մը վարելու համար։ Ալանճեանի ուղին կարող չոգենաւը յաճախ Թշուառութիւնն է որ կը փոխադրէ դէպի գործունէութեան վայրը, ցեղերու ձուլման քուրան։

Ներքսական արտագաղթը խաղաղութեան ազգակ մը եղաւ Արեւմուտքի համար։ Մայր հայրենիքին հետ պահելով իր զգացական և ապահարական կապը գաղթականը հարստացուց նաև բնագատառը։ Գէաքը պարապարեց ափրիկեան գերիներու բոնի արչաւանքը։ Ներքք գերութու ընթացքին Ալանճեանը գերութեան ծանր էր, առապանքի ուղին միանգամայն, մինչև որ խաղաղականը գարձաւ հնդիկ, չին ու ճարան Թշուառ աշխատաւորներու կաժաւոր գերութեան ուղին։

Ցաժաքային ուղիէն կը փոխադրուէին միայն խաչնարած հորդանները, ծովէն կ'անցնէին ամէն արհեստի պահանոզ, ամէն արհեստի յարմարող անհատներ։ Ծովէն անցնողը ՚ուրդէն ընկերային որոշ կազմութիւն մը ունի, յաճախ կը փոխէ արհեստը, երբեմն կը լքէ արաբ, կ'ապրի քազաքին մէջ, կը դառնայ քազքենի մը։

Աթիական գաղթող ամբոխը կը հետեւի երբապականին խաղաղ ծովուն վրայ։ Դէզին արտագաղթը կը հետի զուգահեռաբար ճերմակ արտագաղթի հետքերուն և նոյն նպատակներուն համար, հացին համար բարեկեցութեան համար, Որովհետև ժողովուրդներ ի խնդիր։ Որովհետև ժողովուրդներ կ'աճին հետզհետէ և կը ձգտին հետատարակչութեան, ուսաի կը ստրածուին ներչնաութեան, ուսաի կը ստրածուին մոլորակին ամէն կողմը։ Մարդերու մոլորակին ամէն կողմը։ Մարդերու չարժականութիւնը պատճառ կ'ըլլայ ի բերու չարժականութեան։ Ամէն մարդ արտագրելու ճիգ մը կատարէ, ապրելու նպատակով պայմաններ կը փնտրելու նպատակով պայմաններ կը փնտրէ, ապահովութիւն և ազատութիւն կ'որանէ, կը ձգտի արևին տակ տեղ մը գտնելու, պէտք ունի օդի, լոյսի, սիրոյ որքան ալնուդի, մտաւոր և ընկերային կեանքի։

Գործունէութեան ասպարէզը հետզհետէ ընդլայնած է։ Նախկին գարերուն Ծովին ազդեցութիւնը սահմանափակուած էր միայն Միջերկրականի արևելքը, Հռոմէական կայսրութեան կազմութեամբ կը ստրածուի ամբողջ Միջերկրականի վրայ։ Ծովը կայսերական ու հռոմէական ըլլալով կ'ըլլայ միջերկրականեան։ Այժմ Ծովին սահմանները մոլորակին սահմաններն են։ Ժամանակին մարդիկ կրնային ստանց ծովու ապրիլ, այժմ անհրաժեշտ է ան ժողովուրդներու կեանքին համար։ Մինչև ասկաւին ժողովրդու սկիզբը Եւրոպա կրնար բաւականանալ ծովեզերեայ ապահուրով, սուրճ և չաքար անհրաժեշտ չէին։ Միջին գարերու պետութիւններ հետզհետէ ընդարձակեցան ու ծաղկեցան և յետոյ գալոքար դիրքերնին կորուսին։ Եւրոպական կեանքին վրայ զգալի փոփոխութիւն մը չպատճառեց ստանց կորուսը։ Ի. գարու ևրոպական կեանքը կախուած ունի միմիայն Ծովէն։

1856ի Բարիզի դաշնագրով և Լոնդրի պայմանագրութեամբ պետութեան մը կողմէ Ծովին [տիրապետութիւնը արգիլուած էր։ Ֆրանսայի, Հոլանտայի, Անգլիոյ մենաշնորհեալ չգենաւային ընկերութիւններու անհետացումէն յետոյ Ծովը ազատ էր ամէնուն առևտուրին համար։ Հնդիկ Ծովը միայն փակուած կը Ծար ամենուն առջև։ Մենաշնորհեալ ընկերութեան մը նպատակէն գատ ոչ մէկ պատճառով, Գաւրպոն, Մորիս կղզիներուն։

Ծովին իրական ազատութիւնը Անգլիոյ ձեռքն էր։ Առևտրական նաւերու ատրաստութեան 43 ան 100 անգլիական էին։ Անգլիա բոնած էր գլխաւոր անցքերը, ընկերային տչխարհագրութեամբ զբաղող հեղինակաւոր տիւարհագէտի մը, Ճոմիյլ Վալլոյի, բացատրութեամբ

ԴԱՄԱՍԿՈՍԻ ԱԶԳԱՅԻՆ ԿԵԱՆՔԸ

(Սեփական Թղթակցութիւն)

Ազգային գործերը խոսի վերածուած

Դամասկոս, 13 | 11 | 932

Սակայն ինչպէս որ ըսինք «Գլօքջին ուզածը ուրիշ բան էր։ Մեծ կ'ըլլայ իր փորի ցաւը եւ հանգիստ չի ձգեր զինք բնաւ։ Կաթ. Փոխանորդը ալ ասելի սրեխուր է, չկրցաւ տեղը բերել իր մարդոց կամքը։ Իսկ գիտէ՞ք, ինչու այս աշխատանքներու կը յձուէր Կաթ. Փոխանորդը, կ'ուզէր ամէն ինչ կեդրոնացնել իր մէջ։ Ինչպէս որ կ'ըսէր ատաղ, կ'ուզէր իր փափաքին համաձայն ձեւել, չափել ազգային գործերը, կարծես թէ իր սեփական մէկ ազարակը եղած ըլլար։

«Գլօքջը հրաժարիլ կու տայ իր վարչականի անդամները, հանրագրութիւն կազմել կուտայ, որուն ներքեւ Թեմականի «Գլօքջի անդամներն ալ տորագրութիւն կը դնեն, վարչականի վարձած ուսուցիչներուն մասին։ Ամէն կողմէ խոչընդոտ կը հանդիսանայ վարչականի գործերուն։ Ատ Սրբազանը իր դերին մէջ է միշտ. կ'աչխատի ամէն գնով «Գլօքջին ի նպաստ աչխատիլ, իր օժանդակութիւնը չի բերեր վարչականին։

Թեմականի վերջին նիստին մէջ է, որ կը իւղուի «Գլօքջի կազմակերպած գաւեչտին վերջին տարբը։ Ցիչեալ նիստին «Գլօքջի անդամները տեսնելով, որ ժողովրգային տարրերու երեսփոխանները երեք հոգի բացակայ են, լաւ առիթ գտած ըլլալով, վարչականի գէմ վատահութեան քուէ կը յարուցանեն։ Հարց մը, որ երեք Թեմականի օրտարդին վրայ չէ գանուած։ Վարչականը իր գործունէութեան տեղեկագիր չունի Թեմականի տեղեկին վրայ։ Աւելին վարչականը ներկաներու վրայ մեծաժանութեամբ կը չարուներկէ իր գործերը։ Ինչ վերը ըսինք որ Ատ Սրբազանը իր օժանդակութիւնը չբերեր վարչականին։ տատ Թէ՝ ինչպէս։ Վարչականը եկեղեցական հոգաբարձութիւն մը կ'ընտրէ. Ատ Եպիսկոպոսը որպէս նախագահ — առաջնորդ չէ ընտրած դեռ — ի պաշտօն պէտք էր հրաւիրել ընտրած մարմնի անդամները։ Սակայն այսպէս չըներ, այլ կը ձգձգէ միշտ հրաւէրը։ Թեմականը ընդհանրապէս եւ վարչականը մասնաւոր կերպ վ կաթ. Փոխանորդ նախագահ Սրբազանէն հին մարժինները հաչիւները կը պահանջէ, որպէս զի ըստ որում կարգադրէ իր գործերը։ Ատ Եպիսկոպոսը փոխանակ չիչեալ հաչիւները բերել տալու, պատճառ կը հանգիստայ, որ չբերուին հաչիւները, նոյնիսկ եկամտները եա վերագարձնել կու տայ։

Թեմականը ներկաներու վրայ մեծամասնութեամբ անվստահութեան քուէ կու տայ վարչութեան, ապօրինի միջոցներով, հակասահմանադրական։ Իսկ այս ամենուն մէջ Ատ Եպիսկոպոս օրէնքի պաշտպան կանգնելու տեղ իր լռութեամբ համաձայն կը գանուի «Գլօքջի հակաօրինական արարքներուն։ «Գլօքջը իր գլուխը ունենալով Սրբազանը կարծես կ'անդրադառնայ իր առած սխալ քայլին եւ չձեռնարկեր նոր վարչականի մը ընտրութեանը։ Ատ Սրբազանը եպիսկոպոս օծուելէն վերջ միշտ իր քարոզներուն մէջ կ'ըսէր ճաճելով ցաւազանը երբ որ ուզեմ այս գաւազանը կ'իջեցնեմ անուղղաներուն գլուխը։ Սակայն փոխանակ իջեցնելու այդ գաւազանը անուղղաներուն, իջեցուց օրէնքին, եւ յառաջ բերաւ ազգային գործերու ներկայ քաոսը։

Ընտրութիւններ կատարուեցան, օրինաւոր մարմիններ յառաջ եկան, սակայն ոչինչ փոխուեցաւ, որովհետեւ կարգ եւ կանոնի պաշտպան հանդիսանալիք մարդը կ'ուզէ, որ միշտ միշտ քաոսը։

Հիմա չեմ գիտեր ինչ իրաւունքով Ատ Սրբազանը ոչ Թեմականը ժողովի կը հրաւիրէ եւ ոչ ալ վարչականին ժողով գումարել կու տայ։ «Գլօքջին ինչ հոգը, իրմէ վերջ չրհեղեղ։ Ատ Սրբազանը հասած է իր նպատակին։ Մարմինները որպէս Թէ՝ կախակայուած — անյուշ պատասխանատուները կը ձգ դուին մոռ օրէն — վարժարանի եւ եկեղեցիի ամբողջ գործերը իր ձեռքը առած կը գործէ որպէս դիկտատոր։

Այսքանով ալ չգոհանար. մուրին մէջ միշտ իր մարդոց, «գլօքջին հետ խորհրդակցութիւններ կ'ունենայ. հայրենակցական միութիւնները հրապարակ կը նետէ, որպէս զի եթէ անոնց մէջ պառակտուղներ կան, անոնք ալ բռնաժան բռնան ըլլան։ կ'ըսէ միշտ Թէ՝ նամակ գրած եմ կաթոլիկոսարանն, նայինք ինչ կու գայ պատասխան։ Ցեմ գիտեր որքան հեռու է կաթոլիկոսարանը, որ այսօր 15 օր է անցած եւ չէ եկած պատասխան մը։ Իսկ երբ յիչեալը այս գերին մէջ է, ամէն իրաւունք ունիմ կասկածելու, որ նամակ անպայման եկած պէտք է ըլլայ կաթոլիկոսարանէն, սակայն չուզեր հրապարակ հանել, որպէս զի քաոսը չվերնայ։ Ես գոնէ բան մը փոխուած չըլլայ այս գաղութին մէջ։ Պէտք է ըսել նաեւ, որ կաթոլիկոս փոխանորդը ամէն ինչէն տեղեակ կը պահէ բռնական է «գլօքջը, որպէս զի այն ալ աչխատի միշտ քաոսը գոյ պահել։

Այս գաղութին հանդարտութիւնը չատ դիւրին է։ Մէկ բան պէտք է միայն. օրէնքը իր տեղը պէտք է պահուի։ Ազգասահմանադրութիւնը բոլոր նկատումնե-

---

օրգագայութեան խուռներեք և կայանները զօրիները (G. V. la mer, éd. O. Doin)։ Բոլոր նաւերը ցամաքներու մօտենալու համար դիրքերնին ճչդելու պէտք ունին ուսաի ցամաքին յառաչգած ծայրերը կը փնտռեն, ինչպէս Իրլանտայի հիւսիսը Մալէն Հետ ան։ Ցիմարիր ծովը անգ։ հակակշռին տակն է։ Հնգկաստանի ծովային ճամբուն մի ակ մրցակիցը կրնայ ըլլալ Պէյրութէն Հնդկաստան տանող ցամաքային ուղին։ Գերման աչխարհագէտ Թացէլ կը գրէր. «Սուրիոյ տեսական արժէքը կը կայանայ Արաբիայէն Միջերկրական անցքի մը իրական դերին մէջ»։ Սիւրիա անցքն է ցեղերու և ուղիներու միացման վայրը։ Երբ ապահովութիւն ըլլայ իրաւեան բարձրաւանդակին վրայ և անապատին մէջ, այն ատեն Հնդկաստան, Իրան և Իրագ պիտի հաղորդակցին ծովուն հետ Սիւրիոյ ուղիով։

Պէյրութ—Գազատ գիծը պիտի ըլլայ մրցակիցը Գալիս—Գազատ գիծին և ճամբորդները պիտի նախընտրեն առաչինին գիծը երկրորդէն և կարմիր ծովուն կիզիչ ուղիէն։ Փոքր ծաւալով գոյքեր կը հեռին ճամբորդներուն, ուսաի առևտրական մրցակից մըն է միանգամայն։ Իսկ էնէրուն Սիւրիոյ թանճերն էա կը գրէր զօր. Թորսի։

Ծովուն համար կը զինուին ամէնը։ Ծովուն համար պայքարեցան ամէնը եւ իր հաւատարիչութեան համար կը դաւեն ամէն ատեն։ Բայց ծովը պայքար առալ քերելով սպառիչ է, քանդիչ։ Եւրոպա սպառեցաւ պատերազմով և գերագահութիւնը Թողուց Ճարոնին ու Ամերիկային, ինչպէս վենետիկ ու Ճինովա Թողուին Հոլանտայի ու Անգլիոյ։

Ծովուն պատմութիւնը ժողովուրդներու կեանքին պատմութիւնն է։ Ազգերու մեծութեան ագգակն է ան։ Ծովը, միանգամայն ընկերազող անգունդը։

ՅՈՐԵՆ ԳԱԲՐԻԿԵԱՆ

ՄԱՄՈՒԼ

ՊԷՅՐՈՒԹ ԱԶԱՏ ՆԱԻԱՀԱՆԳԻՍՏ

«Էլ Ահրար» այսօրուան թիւին մէջ կը գրէ.—

Պարկամտեանի արտաքին նախարար Ն. Վ. Մուհամէտ Ալի Խան Ֆիրուզի հիւր եղաւ մեզի։ Բարձր Դռնիսէրութիւնը եւ ազգային կառավարութիւնը մեծ պատիւներ ըրին յարգելի հիւրին եւ զայն պատուեցին գրացի եւ բարեկամ երկրի մը պետական պատասխանատու անձնաւորութեան մը նման։ Կ'ուզենք որ սիւրիական եւ լիբանանեան կառավարութիւնները առանձին անակնկալին ու բանակցին անոր հետ, սակայն հավանաւորութիւնը կ'արգիլէ այդ ազատութիւնը։ Ուրեմն, մենք, յանուն ժողովուրդի բարի գալուստ կը մաղթենք Ֆիրուզի խանին եւ կը յայտնենք մեր յարգանքները, որովհետեւ Լիբանանի ու Սիւրիոյ կապը Պարկամտանի հետ եղած է չատ հին։

Բաց ի անցեալին, ներկայիս ալ մեր յարաբերութիւնները եւ մշակութի կապը Պարկամտանի հետ, արեւելքի քաղաքակրթութեան և յառաջադիմութեան գրկախաւար պաշտպաններէն մէկը պիտի ըլլայ։

Ուսումնական տեսակէտով մեր եւ Պարկամտանի կապը չատ զօրաւոր եղած է քէ՛ անցեալի մէջ եւ քէ ալ ներկայիս։ Պարսիկ բազմաթիւ երիտասարդներ կուգան ուսանելու մեր երկիրը եւ կը նկատուին մեր ընտանիքի պատկանող բարեկամներ։ Երբ անոնք կը վերադառնան իրենց հայրենիքը լաւ յիչատակներ կը տանին մեր երկրէն։

Բաց ի այդ՝ ունինք տնտեսական զօրաւոր կապեր Պարկամտանի հետ, որոնք աւելի ամրացան երբ Պէյրութ—Թեհրան ցամաքային կանոնաւոր երթեւեկը սկսաւ։ Այս կերպով Պէյրութ դարձաւ Պարկամտանի նաւահանգիստ. այցելուները այս ճամբով քէ աւելի արագ եւ քէ աւելի հանգիստ ճամբորդութիւն մը կ'ունենան։

Այժմ տչխատանքներ կը տարուին Պէյրութը Պարկամտանի համար ազատ նաւահանգիստ մը դարձնելու, որպէս Թրանզիթի կեդրոն։ Այս ծրագիրը չափազանց ուրախարիթ է քէ մեզի եւ քէ ալ մեր բարեկամ Պարսկաստանի համար։ Այս կարգադրութեան օգուտը երկու կողմերու համար ալ անսահման է։

Եթէ յաղող Պէյրութի ազատ նաւահանգիստ ըլլալու ծրագիրը, Լիբանան պիտի յառաջդիմէ եւ պիտի ազատի արեւմտեան սպառնալիքներէն։

ԲԱՆԱՎԷՋ ՄԸ

Պարսկաստի եզերքներուն վրայ հին նաւակատան ճամբուն մէջ բանավէճ մը ծագած է ծագիլ կորստած կամ գբաստած, խորհրդարանական կամ արտախորհրդարանական մեծամասնութեան մը չուրջ։ Դամասկոսի Ցաւագրը եւ Պէյրութի Լ'Օրիանը իրար անցած են։

Բայց ի՞նչ հարկ։

Արդէն լ'Օրիանն ալ կը գրէ.—

«Ընտ մեզի ըսին որ ազգայնականները քուէարկեցին մեծամասնութեան հետ։ Լաւ։ կ'արձանագրենք ասիկա ի նպաստ մեծամասնութեան։

Մեզի իմացուցին նաեւ որ սխալ է ասիկա։ Մեծամասնութիւնն է որ հետած է Ազգայնականներուն։

Բայց հիմա երկու կողմերն ալ կը բողոքեն աւելի մեծաձայն կ'ըսենք։ Աստուա՞ծ իմ, ի՞նչ կ'ուզեն որ ընենք, Մեզի ի՞նչ։

Մեզի համար եւ ֆրանսակն ինչպէս նաեւ լիբանանեան տեսակէտին արդիւնքը կրաւորականօրէն նոյնն է եւ միայն այս արդիւնքն է որ կարեւոր է։ Ազգայնականները հետեւին Ազատականներուն քէ Ազատականները ետինն իրենց նախկին հակառակորդներուն, պատահածը պատահած է։ Ինչ որ չհուսեցաւ, լաւ չհուսեցաւ։ Վատահութեան քուէարկութիւնը մեզի ունեցաւ։ Ասիկա իրողութիւնն մըն է։ Ստեղծուեցաւ սիւրիական օրինաւոր կառավարութիւն մը (երկրորդ եղելութիւն) որ կրնայ բանակցիլ ֆրանսական իշխանութեան հետ, երրորդ եղելութեան, ֆրանքօ-սիւրիական հարցին վերջնական կարգադրութեան չուրջ։

Այս էր ամբողջը որ կը փափաքուէր եւ ուրիշ բան չկար փափաքելի։ Հիմա ո՞վ «կը վարէ» կամ ո՞վ «կը վարուի» ո՞վ «առին է» կամ ո՞վ «ձախին է» եւ ո՞վ արտատաղը կը նայի։ Այս բոլոր երկրորդական նկատումները եթէ տակաւին կրնան հետաքրքրել կոմիտէներն ու թիւղները, մեզի կրնան ձգել միայն գերագոյն անտարբերութեան մը մէջ»։

ԱԶԴ

Առաջիկայ Ծննդեան տօներու Ս. Գառարագը խուռամայն պիտի երգուի Ս. Նշան Մայր Եկեղեցւոյ մէջ, ղեկավարութեամբ տաղանդաւոր երաժշտագէտ Տիար Հ. Գերպէհեանի։ Աղեկ փորձերը սկսած են։ Գեղ կայ երկտեղ երգիչներու։ Փափաքողներ քով հանին Առաջնորդարան ներկայանալ ամեն երկուշաբթի եւ հինգշաբթի 4.30 եւ 6 ժամերու։ Առաջին պահը իգական սեռի, երկրորդը արական սեռի երգիչներուն յատուկ է։

ԱՌԱՋՆՈՐԴԱՐԱՆ ՀԱՅՈՑ

1932 Նոյ. 15 ԼԻԲԱՆԱՆԻ (Կնիք)

ՍԻՆԷՄԱ ԱԼՖՕՆԱ

(Cinéma Alphonse)

Նոյեմ. 17ից մինչեւ 24 կը ներկայացնէ

ՀԱՄ ՄԸ ՔՈՒ ՔՈՒՎԴ

(Une Heure Près de Toi)

մեծանուչակ Ֆիլմ մը որուն մէջ կ'երեւին երկու տաղանդաւոր դերասանուհիներ՝ ՄՕՐԻՍ ՇԵՎԱԼԻԷ եւ ԺԱՆԵԼԷ ՄԱՔՓՈՆԱԼԴ «Ժամ մը քու հովդը ժամ մըն է զոր ամենմարդ պիտի ուզէ ապրիլ։

ՓԱՍՏԱԲԱՆ

ԽՈՍՐՈՎ ԹԻԹԻՒՆՃԵԱՆ

(ՏՕՔԹ. ԻՐԱՒԱԳԻՏՈՒԹԵԱՆ)

Rue Allenby, Khan Nessouli

Ժամը՝ 9—12 եւ 3—6

Հեռաձայն 1.28 Beyrouth

ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբաթ, ամսոյս 19ին երեկոյեան ժամը 9ին

Հայ Ճեմարանի Սրահին մէջ Vadi Abou Djemil 127

Պ. Գ. ԻՓԷԿԵԱՆ՝ պիտի դասախօսէ ներք ունենալով

ՍԻԱՄԱՆԹՕ ԵՒ ԻՐ ԳՈՐԾԸ

ԱՐՏԱՍԱՆՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՆՈՒԱԳ

Մուտքի վճար.— Անդամներուն՝ 10 Ս. Դ. Ոչ անդամներուն 15 Ս. Դ.

ՏՕԿԹ. Ս. Մ. ՍՈՒՔԻԱՍԵԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ՝ ՄԱՆՈՒԿՆԵՐՈՒ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆ

ՎԿԱՅԵԼ ՓԱՐԻԶԻ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑՆԵՐԻՆ

Իր մասնագիտութիւնը կատարելագործած ըլլալով Փարիզի մանկաց յատուկ հիւանդանոցներու մէջ, իր դարմանատունը հաստատած է՝

ԺՕՐԺ ԲԻՒՕ փողոց Թիւ 61 (Գալ - Իտրիսի մօտ, հաճարկառի գծին վրայ, Ոսկի Մկրտ դերձակատան վրայի յարկը)։

ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒԹԵԱՆ ԺԱՄԵՐ.— Բացի կիրակի, կէսօրէ առաջ, ժամը 9—12

» վերջ, » 3—6

Հիւանդաբերի կեսօրէ յետոյ ձրի՝ աղքատներու համար։

ԲԱՑԱՌԻԿ ՊԱՏԵՀՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

ԼՈՒՍԱՆԿԱՐԻՋ ՍԵԴՐԱԿԵԱՆ

Avenue de Français No. 19

Անոնք որ իրենց Ֆիլմերը կը գնեն այս լուսանկարչատունէն, ձրիօրէն կը լուացուին իրենց Ֆիլմերը եւ իրենց կը տրուի մեկական նմոյշ նմանապես ձրի։

Ֆիլմերու գիները՝ 4 X 6=30 Ս. Դ. 6 X 9=30 Ս. Դ. եւ 6.50 X 11=40 Ս. Դ

Կերպասեղէնի եւ զանազան կտորներու մեծ վաճառատուն

Տ. ԵՒ Ռ. ՄԱՎԻՍԱՔԱԼԵԱՆ

Մուրաճ փողոցի վաճառատան հաստ են սեզօնի համապատասխան կերպասեղէնի եւ զանազան կտորներու մեծ մրերք։ Ֆրանսական, անգլիական, իտալական եւ ամերիկեան առատրութիւնով կը գոհացնին ամենադժուարահաճ գնորդները։

Ցարգոյ յաճախորդներ պիտի գտնեն անմրցելի ազատութիւն եւ նոխ տեսակ։

ՏԷՐ ՄԵԼՔՈՆԵԱՆ ԵՂԲԱՐՔ

ՐԻՒ ԷԼ ՄԹՐԱՆ

ԱԼԷՆՊԻ ԵՒ ՔՕՇ ՓՈՂՈՑՆԵՐՈՒ ՄԷՋ

Մեր Յաճախորդներուն: Նպաստակի կերպասներ, տիւլիւբեներ եւ զանազան իրեղէններ հասած են։

Մեզի չի դիմողներուն: Մեկ անգամ միայն փորձեցէք գոհունակութեամբ պիտի մեկնիք։

Մեզ չճանչցողներուն: Ձեր օտնուն համար իսկ մեզ հետ ծանօթացէք։

Մեր վաճառատան կից նոր բացած ենք Տաեւ թրիգօթաժի եւ ժեռսէի ճիւղ մը նոյն պիտի գտնայ ամեն տեսի բլօվր, ժաքէթ. Տաքազ եւն։

Դամասկոսի ժամանակիւղ.— Խան Մուրաճի թիւ 23։

ՀԱՅԱՍՏԱՆԵԱՅՑ ԵԿԵՂԵՑԻՆ

ԱԶԳԱՅԻՆ ՁԱԿԱՏԻՆ ՎՐԱՅ

Գրեց՝ ՍԻՒՆԻԻ

Հայաստանը այդ քաղքից հանող, այլ և դրան ձեւաւորող, մի յայտարարի տակ բերող և ազգային մի ընդհանուր պակեր ստեղ ժեծագոյն հոգեսր ոյժը ներկայացաւ Հայաստանեաց եկեղեցին, որի մէջ էլ կայանում է այն գերը, զոր նա խաղացած ունի ազգային ճակատին վրայ։

Դուք կարող՞էք այսօր ապահովել ազգային տնտեսական գործունէութեան ենթարկել նրա անցեալ ահաւոր սխալները, նրա ներկայ թերթութիւնները, նրա այսօրուայ գրեթէ լճացած, անչարժ վիճակը, և անգամ պահանջել նրա գոյութեան ոչնչացում մը.— այդ ձեր գործն է։ Բայց դուք անզօր էք Հայ Ազգային ճակատին վրայ նրա կատարած մեծամեծ գործերը ուրանալ, նրա անունը ջնջել պատմութեան էջերից և կամ նրա ստեղծագործութեանց արժէքի կշիռը հիւլէյի չափ իսկ պակասեցնել։

ԻՒ.

Հայ ժողովուրդը ներկայիս ապրում է իր պատմութեան ամենատագնապալի մի չրջանը, որի տասնորութիւնը աւելի եւս խորանում է նորանոր միջազգային պերատրքութիւն — փոփոխութիւն պարտադրող յուզմունքներու հատանգատնութեամբը։ Զորս ճակատներու վրայ անհատար ուժերով տիտանական պայքար մղելու պարտադրուած ենք՝ մեր բարի կամ չար կամեցողութիւնից անկախ, յանուն մեր ազգային անհատականութեան պահպանման։ Եւ հէնց այդ պայքարի յաղողութեան համար էլ մեր ազգային ըմբռլ չհերը և ժամանակը պահանջում են, որ չը բացատենք, թեթևամտօրէն չ'արհամարհենք այն ամէն գործօնները, որոնք իրենց ունեցած պատմութեամբ փաստում են, որ ազգապահպանման գործին մէջ գրական գեր կատարած ունին և տակաւին ի զօրու են այդ դերը չարունակելու։

Պիտի գիտենալ, որ ներկայ չրջանում թէպէտև մեր ազգային գոյութիւնը չարունակում ենք պահել կեանքի և մահուան սրինոլորին մէջ, թէպէտև դուրս ենք նետուած արեւելեան քաղաքականութեան խաղադաշից՝ Լոզանայի տրաքատատով, թէպէտև մեր հայրենի աչխարհի մեծ մասը բուերու քնակատեղի է գարձած, թէպէտև ներկայ ընթացիք չրջանում հայութիւնը պարփակուել է իր առօրեայ չարհուր չրջանակին մէջ՝ չանգիր յարմարուելու տահգուած իրականութեան, — բայց և Հայը չէ դադարած նուազ կուլտուրական արժէք ներկայացնելու, քան Արաբը, Պարսիկը, Թիւրքը կամ Հրէան, և Հայ ժողովուրդին մէջ ոչ նուազ զարգացած է սեփական արժանիքի [գգացումը և իր պատմական իրաւունքներու գիտակցութիւնը, քան արեւելեան ուրիշ ազգերու մէջ։

Այս պայմանում հատատարապէս պիտի որ հաստատենք թէ մեր բարեկամներուն, թէ մեր թշնամիներուն։

Հակառակ մեր գոյութեան երդուեալ թշնամիներու ամենայական դարերին, Հայ ժողովուրդը հպարտ իր պատմական անցեալի մեծագործ փառքերու ազգային գիտակցութեամբը, այսօր աւելի քան երբէք զգում և զգալի է դարձնում Արեւելեան թատերաբեմին վրայ իր թափուր տեղը, զոր միմիայն իրեն վերապահուած է և որ կը յուսա թէ անցողակի երեւոյթ է, խորապէս համոզուած որ պիտի գայ այն օրը, երբ նա վերստին պիտի դառնայ Առաջաւոր Ասիոյ հոգեւոր և քաղաքական կեդրոնական ուժերից մէկը՝ իր պատմական առաքելութեան ընդհատուած ճանապարհը չարունակելու համար։

Ամէն ազգ որոշ առաքելութիւն ունի կատարելիք կեանքի մէջ, որից նա խուսափել անկարող է, զի այդ առաքելութիւնը պատմութիւնից է վիճակած նրան։

Հայաստանի մէջ ապրած բազմաթիւ ցեղեր իրարու հետ միացան, միաձուլուեցին և Աւարայրի ողբերգութեան մէջ ազգութեան արիւնոտ մկրտութիւնը ընդունեցին։

Եւ դա — սկիզբն էր երկանց։ Հայոց ազգային կեանքը իր բոլոր արտայայտութեանց մէջ կը չարունակուի ամբողջ տասն և հինգ դարեր։ Եւ սակայն Հայ ազգը տակաւին իր առաքելութիւնը չէ աւարտած Արեւելքի մէջ։ Նա դեռ գործեր ունի կատարելիք, նա դեռ իր վերջնական խօսքը չէ ասած։ Եւ Հայաստանը դեռ կանգուն է։

Այո՛, պէտք է որ մեր հայեացքները ուղղենք դէպի առաջ, բայց և չմոռանանք մեր ապրած ողբերգութիւնը, զոր կը նսեմացնէ մարդկային ցեղի պատմութեան անցքերու ամենազարհուրելի անցքերն իսկ։ Այո՛, մեր հայեացքները հառնապազ սեւեռենք դէպի ապագան, սակայն և չը մոռնանք մեզի քաղաքական կիրք ազգերու կարգին դասուելու իրաւունքը իր մէջ ծրարած մեր պատմական անցեալի հարուստ փառքերը, զոր կողոպտեն որ — «Քէն եւք ածու փոքրն, սակայն և մենք ունինք գործեցեալ բազում արութեանց։

(25) (Վերջ)

Հոկտեմբեր — 932 թ.

Գէյրութ — Լիբանան

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՊԱՏԵՐԱԶՄԱԿԱՆ ՊԱՐՏՔԵՐԸ
Նախագահ Հուվըրի եւ Պ. Ռոզվէլթի տեսակցութենէն առաջ
ՊԷԼՃԻՔԱ ԿԸ ՄԻԱՆԱՅ ՖՐԱՆՍԱՅԻ ԵՒ ԱՆԳԼԻՈՅ
Իտալիա վերապահ կը մնայ

Լոնտոն.— Կարելի է որ նախագահ Հուվըրի եւ Ռոզվէլթի տեսակցութիւնը տեղի ունենայ յառաջիկայ շաբաթ, Ուաշինկթընի մէջ, պատերազմական պարտքերու հարցին շուրջ վճռաբանելու համար։

Մինչ այս, պելճիքական կառավարութիւնը, Ուաշինկթընի, պ. Սթիմսընի ծանուցագիր մը ղրկելով կը խնդրէ պատերազմական պարտքերու մօրաթոռիում մը եւ նոր քննութիւն պարտքերու շուրջ, համաձայն ֆրանսական եւ անգլիական ծանուցագիրներու ոգիին։

Այն նկատումը, որ Իտալիա չհետեւեցաւ մեծ ազգերու մորաթոռիում պահանջելու քաղաքականութեան, ստեղծած է շահագրգռութիւն Իտալիոյ մէջ, ուր ընդհանրապէս այն տպաւորութիւնը կը տիրէ որ պ. Մուսոլինի իր ծրագիրները յայտնելէ առաջ, մօտէն կը հետեւի Ֆրանսական եւ անգլիական ծանուցագիրներու Ամերիկայի մէջ ունեցած հակազդեցութեան։

ԱԶԳԵՐՈՒ ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ՅՈՒԱՖԻԿԱՑ ՆՍՏԱՇՐՋԱՆԻ ՕՐԱԿԱՐԳԸ
Քննութիւնը Իտալի եւ Սիւրիոյ սահմանագլուխին վրայ

Ժընեւ.— Ազգերու Դաշնակցութեան յառաջիկայ նստաշրջանը, որ պիտի բացուի նոյեմբեր 21ին, օրակարգին վրայ պիտի ունենայ տասն երկու հարցեր որոնց մէջ այբի կը զարնեն Լիթոն յանձնաժողովին պոլիվօ—բարակու այական վէճի քննութեան երեքներու կոմիտէին եւ Իրաքի ու Սիւրիոյ սահմանագծման հովանաւորութիւններու ընդյատ յանձնաժողովին տեղեկագրներու քննութիւնները։

Գերմանական Անորոշութիւնը
ԸՆԿԵՐՎԱՐԱԿԱՆՆԵՐԸ ԿԸ ՄԵՐԺԵՆ ՎՈՆ ՓԱՓԷՆԻ ՀՐԱՒԷՐԸ
Նազիներու ընդդիմադրութիւնը կը զօրանայ

Պէրլին.— Էէր Վոն Փափէնի դիրքը շատ անհաստատ դարձած է, Նազիներու ընդդիմութիւնը զօրացած ըլլալով Ընկերվարականներէն, որոնք մերժեցին Վոն Փափէնի հրաւէրը՝ անոր հետ խորհրդակցելու քաղաքական կացութեան մասին, տրուած ըլլալով որ ան վերջերս ժողովրդի թշնամի որակեց ընկերվարականները։

Գանձային Հայրենասիրութիւն
ՖՐԱՆՍ. ՆԱԽԱՀԱՇԻՒԻՆ ՀԱՒԱՍԱՐԱԿԱԾՈՒԹԻՒՆԸ
12 միլիառի քաց մը 22 միլիոն յաւելումի կը վերածուի

1932ԻՆ ՆԱԽԱՀԱՇԻՒԸ 53 ՄԻԼԻՈՆ ԷՐ, 1933Ի՝Ն 47 ՄԻԼԻԱՐ Է· ՍԵՂՄՈՒՄՆԵՐԸ ԿԸ ՀԱՍՆԻՆ 5 ՄԻԼԻԱՐԻ

Փարիզ.— 1933ի նախահաշիւին ընդհանուր պատկերը ցրուեցաւ այսօր խորհրդարանի անդամներուն։

Ան կը յիշեցնէ 1933ի նախահաշիւին մէջ բնական բացը որ կը բարձրանար 12 միլիառի։ Հաւասարակշռութեան վերաստատումին եւ եկամուտներու փոխակերպութիւններուն վրայ 1932ին քուէարկուած օրէնքները արդէն կ'իջեցնեն այս բացը 2 միլիառի։ Հասոյթներու տուրքերու վերահսկիչութեան զօրացումն ու կարգ մը գանձային կարգադրութիւններ պիտի հաւաքեն երկու ու կէս միլիառի գումար մը։ 1550 միլիոնի փոխառութիւն մը ազգային գործիքազինումի յատկացուած գումարէն, պիտի թեթեւցնէ քիչ մը եւս նախահաշիւը։ 8,070 միլիոնի գումար մըն ալ պիտի գայ պատերազմական կենսաթոշակներու անտօկի մը ստեղ ուելէ։ Մնացեալ 2 միլիառի բացն ալ պիտի գոցուի նոր տեղմումներով, որոնց 773 միլիոնը պաշտօնեաներու ամսաթոշակներէն եւ 595 միլիոնը նախկին մարզիկներու տրուած կենսաթոշակներէն։ Վերջապէս 1933ի նախահաշիւը կը բարձրա այ 47 միլիառ 802 միլիոնի, եկամուտներու 22 միլիոն յաւելումով մը։

ՊԱՐՏՈՒԱԾ ԲՌՆՍՏԵՐԸ
Թրոցքի Տանըմարկա կ'երթայ դասախօսութիւններ տալու համար

Սթանպուլ.— Թրոցքի, երէկ իր ընտանիքին հետ Թիւրքիայէն մեկնեցաւ Մարսէյլ ուրկէ պիտի անցնի Ռուիէնհակ եւ պիտի տայ շաբաթուան մը ընթացքին քանի մը դասախօսութիւններ ռուսական յեղափոխութեան վրայ։ Յետոյ ան պիտի այցելէ սքանտինաւեան մեծ երկիրները ուսկից պիտի վերադառնայ Փրինքիփօ։

Նոպէլի մրցանակը

Սթոքհոլմ.— Սթոքհոլմի ակադեմիան Նոպէլի այս տարուան բժշկական մրցանակը տուաւ անգլիացի երկու մեծ փրոֆէսօրներու, Սըր Չարլս Տուկլա Ադրիանի, Քէմպրիճի համալսարանէն և Սըր Ջերլս Շերինկթընի, Օքսֆօրտ համալսարանէն։

Համաշխարհային տնտեսական համաժողովը
պիտի չգումարուի յառաջիկայ Ապրիլեան կամ Մայիսեան առաջ

Լոնտոն.— Ընդհանրապէս կը կարծուի թէ համաշխարհային տնտես. համաժողովը պիտի չգումարուի յառաջիկայ ապրիլին կամ հաւանաբար մայիսէն առաջ։

Կը յայտարարուի թէ համաժողովի նախապատրաստական յանձնաժողովը բալորովին օրնալ ըմբռնած է երկու դրուած հրահանգներուն իմաստը եւ փոխանակ հոզ պատրաստելու, լծուելու է կայզ մը էական հարցերու քննութեան որ կը վերապահուէր համաժողովին։

Տրուած ըլլալով որ բազմաթիւ պատուիրակներ առանց չփման մէջ մըտնելու համաժողովի ընարեալ նախագահ պ. Մաք Տոնալտի հետ, Ամերիկա մեկնած են, կարելիութիւն չկայ այժմ ժողովին օրակարգը պատրաստելու յառաջիկայ Յունուարէն առաջ։

Պ. Մաք Տոնալտ, պիտի ջանայ փըննել եղած ժիջոցին, յառաջացնել համաժողովի կարգ մը աշխատանքները, բայց լաւատեղեակ չրջանակները կը տարակուսին անոր ջանքերուն երջանիկ արդիւնքին վրայ։

ՓՈԹՈՐԻԿԸ ՍՈՒԳ ԵԻ ԱԻԵՐ ԱԵՐՄԱՆԱԾ Է ՁԱԲՈՆԻ ՄԵՁ
Չոհերուն թիւը տակաւին յայտնի չէ

Թոքիո.— Խաղաղական օվկեանոսի ճարոնական եզերքներուն վրայ ինկող ահեղի փոթորիկին հետեւանքով բոլոր հաղորդակցութիւնները խզուած են մայրաքաղաքի եւ ներքին նահանգներուն միջեւ։ Այս պատճառաւ չատ դժուար է ճշտել զոհերու թիւը եւ նիւթական վնասներու քանակն ու արժէքը։

Թոքիոն Օսակայի միացնող երկաթուղագիծը քանդուած է եւ բազմաթիւ տուներ փլած են նոքոհամայի մէջ։

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ՏԵՂԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՀԱՄԱՅՆԱՎԱՐՆԵՐՈՒ ԴԱՏԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆԸ
ԵՐԿՈՒ ՀԱՅԵՐ ՊԱՏԺՈՒԱԾ
ԴԱՏԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆԸԿԸ ՇԱՐՈՒՆԱԿՈՒԻ
ԱՐԲԻՆ ՄԱՏՈՒԵԱՆ ՄԷԿ ՏԱՐԻ ԲԱՆՏԱՐԿՈՒԹԵԱՆ ԵՒ 50 ՈՍԿԻ ՏՈՒԳԱՆՔԻ ԿԸ ԴԱՏԱՊԱՐՏՈՒԻ

Առջի օր Պաժական Խառն Դատարանի առջեւ տեղի ունեցաւ դատավարութիւնը 7 Նոյեմբերին ձերբակալուած համայնավարներու, որոնց մէջ կը գտնուին, դժբաղդաբար երեք մը Հայեր։

Դատարանի սրահը լեցուած էր հայ եւ արաբ համայնավարներով։ Ոսթիկաններ, գաղտնի եւ տարազով, ցրուած էին ներկաներու մէջ եւ "խիստ միջոցներ ձեռք առած։ Ամբաստանեալներու պատպանն էր Մեթր Էմիլ Քատամի։

Դատավարութիւնը սկսաւ ժամը 10ին, Արթին Տէմիրճեան անուն հայ համայնավարի մը հարցաքննութեամբ։ Այս հայը Պիւճֆէյայի մէջ փուռի մը մէջ կ'աշխատէր եւ ամբաստանուած էր քուրդիկներ ցրուած ու փակցուցած թլլալու յանցանքով։ Ան ուրացաւ քէպեճեր, սակայն վրկաներ եկան եւ հաստատիցին որ Ա-ին քուրդիկներ ցրուած է եւ խաղաի պատերուն վրայ փակցուցած պոռնկած։ Դատարանը չորս ամսուան բանտարկութեան դատապարտեց զայն։

Երկրորդ չանգամ հարցաքննուեցաւ Յակոբ Պետոսեան անուն հայ համայնավար մը, բնիկ Անթիոքցի, սակայն Գիւղուք հաստատուած։ Ան Թրանսկան բանակին մէջ զինուորագրուած էր։ 1931ին ձերբակալուած էր Մաշտոեանի եւ Տատուեանի հետ եւ Զինուորական Աեհանի կողմէ երկու տարուան բանտարկութեան դատապարտուած, գործադրելի յանցանքի կրկնութեան պարագային։ Պետոսեան կ'ամբաստանուէր Տօօ փողոցի մէջ հանրակառքի թելին վրայ կարմիր դրօշակ մը պարզած ըլլալու յանցանքով։ Այդ դրօշակին վրայ գրուած էր. «անկցի հովանաւորութիւնը եւ կեցցէ Սիւրիական Միութիւնը»։ Ձերբակալուած միջոցին անոր վրայէն գտնուած են երկու կարեւոր քուղթեր, որոնցմէ կը հասկցուէր որ ան յարաբերութեան մէջ էր «Մոսկուայի այֆ»ին հետ։ Յակոբ ուրացած է դրօշակ պարզած ըլլալը, սակայն յայտնած որ իմ համայնավար է եւ այդ դրօշակի վրայ գրուածները կը հասկանէ։ Ըստ բոլոր ուժովրս հասկացուիմ ու կը փափաքիմ որ անկցի հովանաւորութիւնն ու պուրժուազիին, ոեռած է Պետոսեան «հետեւաբար»։

Ընդհանուր Դատախազը նուազագոյն մէկ տարուան բանտարկութիւն պահանջեց, քանի որ ան նախապէս Զինուորական Աեհանի կողմէ երկու տարուան դատապարտուած է։ Մեթր Քատամի պաշտպանողական մը կարդաց եւ պահանջեց իր պաշտպանեալին անպարտութիւնը։ Պետոսեան կարգ մը ափեղ ցիեղութիւններով ոլոգեց սրահը, սակայն ժամանակը անցած ըլլալով վճիռը յետաձգուեցաւ յաջորդ օրուան։

Երէկ առաւօտ տարուկուեցաւ դատավարութիւնը եւ դատարանի նախագահը հաղորդեց յետաձգուած վճիռը։ Պետոսեան 6 ամսուան բանտարկութեան եւ 25 ոսկի տուգանքի կը դատապարտուէր

Վերջը սկսաւ դատավարութիւնը հայ համայնավարական երկու լիբանիրու՝Վերթիճ Մաշտոեանի եւ Խալիլ Գէրքաշի։ Ասոնք ձերբակալուած էին ճամպաստ մը, սեռեակի մը մէջ ուրկէ գտնուած էր ճառի մեծ քիւով քուրդիկներ եւ գաղտնի ճամպներ։

Ցեղերկարաեւ հարցաքննութեանց եւ վկայութեանց, դատարանը տուաւ իր վերիճոր մէկ տարի բանտարկութեան եւ 50 ոսկի տուգանքի դատապարտելով Արթին Մաշտոեանը, իսկ անպարտ արձակեց Խալիլ Գէրքաշը։

ՆՈՒԷՐՆԵՐ ԿԸ ՅԱՏԿԱՑՈՒԻՆ ՀԱՄԱՅՆԱՎԱՐՆԵՐԸ ՁԵՐԲԱԿԱԼՈՂ ՊԱՇՏՕՆԵԱՆԵՐՈՒ

Ոսթիկանապետութիւնը մասնաւոր ուշադրութիւն յատկացուցած է համայնավարներու ձերբակալման գործին մէջ կորով ցոյց տուող պաշտօնեաներուն։ Սէր Քօմիսար Ապտալլա Լէպպան 15 ոսկի, Թրիբոլիի Քօմիսար Նուսուհ Ալվան 12 ոսկի։ Թրիբոլիի գաղտնի ոսթիկանապետ 12, ընդհանուր Ապահովութեան ճննիչ Ֆուատ Հաթիմ 12, ճննիչ Մրսպահ Իքաճի 10, ճննիչ Սալիհ Թրապուլսի 7, ոսթիկան Էմին Գուսքաճի 7, ոսթիկան Ապու Ալէյվան 5 ոսկի սեպած են։

ԱԶԱՏ ՆԱԻԱՀԱՆԳԻՍՏ ՊԷՅՐՈՒԹԻ ՄԷՋ
ՕՍԱՐ ՓԱՇԻ ՏԱՈՒՒՔԻ ԴԻՄՈՒՄՆԵՐԸ

Կ'իմանանք որ Պէյրութի Առեւտրական Սենեակի գործունեայ նախագահը, օգտուելով Գարսկասեանի առաջին գործադրու նախարար Միրզա Ֆիրուզի խանի եւ Նաւահանգիստի Ընկերութեան վարիչ պաշտօնեակ Գրճ. Տր Մօնիֆոյի Պէյրութ այցելութենէն, այցելեր է վանոնք եւ անոնց պարզեր է Պէյրութի մէջ ազատ նաւահանգիստ մը սեղծելու իր նախագիծը։ Այս նաւահանգիստը պիտի ծառայէ կեդրոնական Ասիոյ Քրանջիի՝ ապրոզ առեւտուր ընելու Լիբանանի միջոցաւ։

Գարսիկ Նախարարը գնահատեր է այս նախագիծը եւ խոսացեր է աջակցիլ որ իր կատարուիքիը փութացնէ անոր իրականացում մը համաձայնութիւն մը կնքելով հովանաւոր իշխանութեան հետ։

Միւս կողմէ, Պ. Տր Մօնիֆօ, յայտարեր է առեւտրական սենեակի նախագահին որ նաւահանգիստի ընկերութիւնը չի կրնար չ'օգնել նման ձեռնարկի մը իրականացումին որ մասնաւորաբար վարկ պիտի տայ նաւահանգիստի գործունեութեան։

Ցետոյ Օմար Պէյ Տաուֆ այցելած է Բ. Փոմիսէրի Լիբանանի պատուիրակ Գր. Օպուաոր, անոր յայտնած իր տեսակցութիւններուն արդիւնքը եւ խնդրած որ մի ջամսէ Բարձր Փոմիսէրին մօտ ազատ նաւահանգիստի մասին պարսիկ դեսպանին հետ բանակցութիւններուն սկսելու համար։

Պ. Օպուաոեն բաժնուելէ ետք, Օմար պէյ Տաուֆ ուղղակիօրէն հեռագրեր է Պ. Բօնսօյի, խնդրելով որ բանակցի այս կարեւոր հարցին շուրջ Գարսիկ արտաքին նախարարին հետ։

ԱՐԱՔ ԵՐԳՁՈՒՀԻՆ

Նամաւոր արաբ երգչուհի Իւմ Քարսում Դամասկոս հասած է եւ անկէ օդանաւով մեկնած Գաղտա։ Երգչուհիին ընկերացողներ չեն ուզած օդանաւով մեկնիլ եւ ցամաքի ճամբով գացած են։

ՊԱՏԵՐԱԶՄ ԱՌՆԷՏՆԵՐՈՒ Դ Է Մ
ԵՐԿՈՒ ՄԻԼԻՈՆ ԱՌՆԷՏ ՊԷՅՐՈՒԹԻ Մ Է Ջ
ԱՅՍ ՊԱՏԵՐԱԶՄԻՆ ՀԱՄԱՐ՝ՅԱՏԿԱՑՈՒԱԾ Է 15,000 ՈՍԿԻ

Գէյրութի Քաղաքապետութիւնը ամէն օրաբաթ չորեքօրթի օրեր կանոնաւոր ժողովներ կը գումարէ։ Այս օրերուն իր ժողովը յատկացուցած էր մուկերու եւ առնետներու փճացման ծրագրին եւ միջոցներուն։ Սոյն ժողովին ներկայ գտնուած են Հոլանտական Ընկերութեան մը ներկայացուցիչներ, որոնք պիտի սանձնեն Հոլանտական Ընկերութեան մը ներկայացուցիչներ, որոնք պիտի սանձնեն եւ առնետներու ջնջման համար։

Քաղաքապետութիւնը 15,000 ոսկի յատկացուցած է առնետներու դէմ մղուելիք պատերազմին համար։

Որոշուած է նաեւ ներկերու տալ ամէն անոնց որոնք 10 կամ աւելի ողջ առնետներ բերեն եւ ներկայացնեն։

ՄԽԱԽՈՏԻ ՄՕՆՕՔՕԼԸ ՍԻՒՐԻՈՅ ՄԷՋ

Դամասկոսի մէջ մօնօքօլի գործարանի վերպարձի որոշումը տուելէն վերջ, Սիւրիոյ ծխախոտի գործարանատէրերը համաձայնութիւն մը գոյացուցին, օսար ընկերութեան մը չօպալ համար մենաշնորհ։ Անոնց կողմէ պատուիրակութիւն մը ներկայացած է Ելժական Նախարարին։ Այս վերջինը յայտնած է որ կառավարութիւնը կը փափաքի որ տեղական ընկերութիւն մը առնէ այդ մենաշնորհը եւ կը խոսացնայ ամէն դիւրութիւն ընել։

Միւս կողմէ կը տեղեկանանք որ կարգ մը գործարանատէրեր դիմում կատարած են Պ. Բիւրարին եւ ուզած են հասկնալ ատոր տամադրութիւնները։ Պ. Բիւրար յայտարարած է որ քիչ չուզեր խառնուիլ ծխախոտի մենաշնորհի խնդրին, սակայն պատրաստ է ամէն ձեւով օգնելու ազգայնական գործարանատէրերուն։

ՊԱՐՍԻԿ ԱՐՏԱՔԻՆ ՆԱԽԱՐԱՐԸ ԴԱՄԱՍԿՈՍ ՄԵԿՆԵՑԱՒ

Գարսկասեանի առաջին նախարարը Միրզա Ֆիրուզի խան չորեքօրթի այցելեց Գէյրութի հեռաֆրեական վայրերը եւ երկօրթի առաւօտ մեկնեցաւ Ալէյ,Օմար Տաուֆի վիլլային մէջ նախաճաշ մը առնելու համար։

Ժամը 10ին նախարարը տաուրնակեց իր ճամբան դէպի Դամասկոս ուր ճաշկերոյթ մը տուեցաւ իրեն Բարձր Փոմիսէրութեան կողմէ։

ՔԱՂՈՒԱԾ Դ. ՊԼԵՋԵԱՆԻՆ ԱԼԻՔ Գ. ՔԻՒՐՔՃԻՆՃԵԱՆԻՆ
Խօսեցեալ

16 Նոյեմբեր 1932 Հալէպ

ԵՐԳԱՈՒՀԻ ՏԻԿԻՆ ՓԷՐԻ ԱՂԱԲԱԲԵԱՆ

Գարսկահայ տպաւորաւոր երգչուհի Տիկին Փէրի Աղաբաբեան, որ հանդիպ ուեցիք մեր մէջը ուենալու, կ'իմանանք որ մօտերս, համերգ մը պիտի տայ Ամերիկեան Վէսթ Հոլի մէջ, մասնակցութեամբ Գ. Քուկելի։

Տիկին Աղաբաբեան, պարսիկ արուեստական երգչուհի, մասնագետ է Արեւելեան եւ յատկապէս պարսիկ եւ հայ երգերու։ Տարիներ առաջ տուած առաջին համերգ մը Գէյրութի մէջ։ Անցեալ շաբաթ երեկոյ ալ,Դաշնակցութեան օրուան տօնակատարութեան, ժողովրդային Տան մէջ, երգեց երկու րնտիր կտորներ, հայերէն եւ պարսկերէն, խելով խելայեղ ծափեր։ Վստահ ենք որ Գէյրութահայ գեղարուեստասէր հասարակութիւնը լիովին պիտի փափաքի ըմբռնել համերգը Տիկ. Փէրի Աղաբաբեանի, որու ժամանակի մասին կը ծանուցուի յառաջիկային։

ԺԱՆՏԱԽՏԻ ԵՐԿՈՒ ՆՈՐ ԴԷՊՔԵՐ

Երէկ Քաղաքապետութեան մասնաւորաբար ժանտախտի համար կառուցած Բէմելի հիւանդանոցը բերուած են երկու ժանտախտի վարակեալներ, մէկը Էշրէֆիէի ճաթավիլիհիւանդանոցէն, իսկ միւսը լեռնային Լիբանանէն։

Անմիջապէս պէտք եղած դարմանումներ սկսած են Քաղաքապետութեան բժիշկներուն կողմէ։

ՀԱԼԷՊԻ ՄԵՐ ԲԱԺԱՆՈՐԴՆԵՐՈՒՆ

«Ազգակի Օրդ տարուան բաժնեգիրներու ընկալագիրները դրկուած են մեր ցուիչ Պ. Ձօրճ Գէօրեանին։ Կը խնդրուի առանց յետաձգելու եւ առարկութեան անմիջապէս վճարել յիշեալին երբ ներկայացնէ ընկալագիրը, այլապէս պիտի սթիպուիմ դադրեցնել թերթի առաքումը։

Կը խնդրուի միւս օրջաններու մեր բաժնորդներէն, նմանապէս դրկել իրենց բաժնեգիրները՝ առանց ժամանակ կորսնցնելու, երբ չեն ուզեր անհանոյ կարգադրութիւններու մղել մեզ։

ՍԱԿԱՐԱՆ ՊԼԵՑՐՈՒԹԻ

18 ՆՈՅԵՄԲԵՐ 1932

	Ս. Դ.
Գլիպեկ. բլթադրմ.	429
Անգլիկ. »	418
Տօլար »	127
Թրեական »	59.50
Գաճ՚Սթրլօնա	140
Իտալական Լիր 100	650
Ցուճական Տրախմի 100	80
Անգլ. ոսկի	607
Ֆրանս. »	484
Սաման. »	549
Արծաթ մեճիտ	22
Դրեսի Ֆօնս. Ա. Ֆէ.	605
» » Բ. »	315
» » Գ. »	298

Սեճերեան եղբարք Բիւ Ֆօռ Թէյճեաճ՝ 5-19

Կարդացէք և Տարածեցէք «ԱԶԴԱԿ»Ը

— *Տիկին դերկոմսուհին սրահի մէջ օժիտները կարգի կը դնէ, պարոն, որպէսզի օրիորդը արթնցած ժամանակը պատրաստ գտնէ։ Այս գիչեր մեծ ցուցահանդէսը տեղի պիտի ունենայ, այսինքն ըսել կուզեմ թէ օրիորդին բոլոր բարեկամուհիները, ինչպէս նաեւ տիկնոջ ծանօթները, այս գեղեցիկ օժիտը քննելու պիտի գան։ Պարոն նախագահը քալ կ'իմանայ թէ այս բանը որչափ իրարանցում կը պատճառէն մեզի...։ Հաճեցէք, պարոն, հետեւելու ինձ, որ ձեզ առաջնորդեմ սրահը, բայց կաղաչեմ յամրաքայլ հետեւեցէք, գիտ ք որ օրիորդին քունը չատ թեթեւ է։*

— *Ծիրաւի, տիկին Անժէլ, հոս թատերգութեան մը յատուկ պալատի մը մէջ էք, և եթէ չեմ սխալիր՝ այս փոքրիկ աղջիկը ձեզ և իր մայրը տխմարներու պէս կ'առաջնորդէ։*

Այդ միջոցին ապարանքին մէջ զանգակի ուժգին հարուած մը լսուեցաւ։

— *Տեսէք, պարոն ահա արթնցաւ, ձայներնիդ լսած պիտի ըլլայ։ Ինչ պիտի ըսէ հիմայ տիկինը։*

— *Հանդարտէ ոչ դուն ես և ոչ ալ ես եմ զայն արթնցնողը, այլ իր ամուսնութեան գաղափարը և ընդունելիք աղուոր աղուոր բնծաներուն վրայ զմայլելու տենչը։ Ո՜հ, որքա՜ն զարմանալի են աղջիկները։ Մեծամեծ յեղափոխութիւններ անգամ չեն կարող փոխել իրենց պլրանքն ու քմահաճութիւնները։*

Տնտեսուհին հեռացաւ։ Գահ մը յետոյ աչխոյժ և վայելչագեղ սեռ ակապանուհի մը, տիկին Փրօվեսթի ամենագեղեցիկ փունջերէն մին ձեռքին մէջ բռնած նախասենեակէն կ'անցնէր, դէպի պարտէզին վրայ նայող սրահ մը երթալով, որուն թաւշապատ լայն դուռները քէ դուրսի ցուրտը և քէ չչուկը կ'արգիլէին, զգուշութեամբ ներս մտաւ և պատուհանին մօտենալով

ԱՐԻՒՆԱԼԻ ՄԱՐՔԻԶՈՒՀԻՆ

ԳԻՆ ՑԷՆ 10 Ս. ՈՍԿԻ
—o—
ՎՃԱՐՈՒՄ՝ 3 ՄԱՍՆԱՎՃԱՐՈՎ
—o—
50 % զեղչ վերոյիշեալ գիներուն վրայ միմիայն ընթերցողներուն համար։
—o—
Նոյն իսկ եթէ գնելու միտք ալ չունիք՝ այցելեցէք մեզ եւ տեսէք այն ինչ որ կ'առաջարկենք Ձեզ, ուրիշ՝ մը գնելէ առաջ։

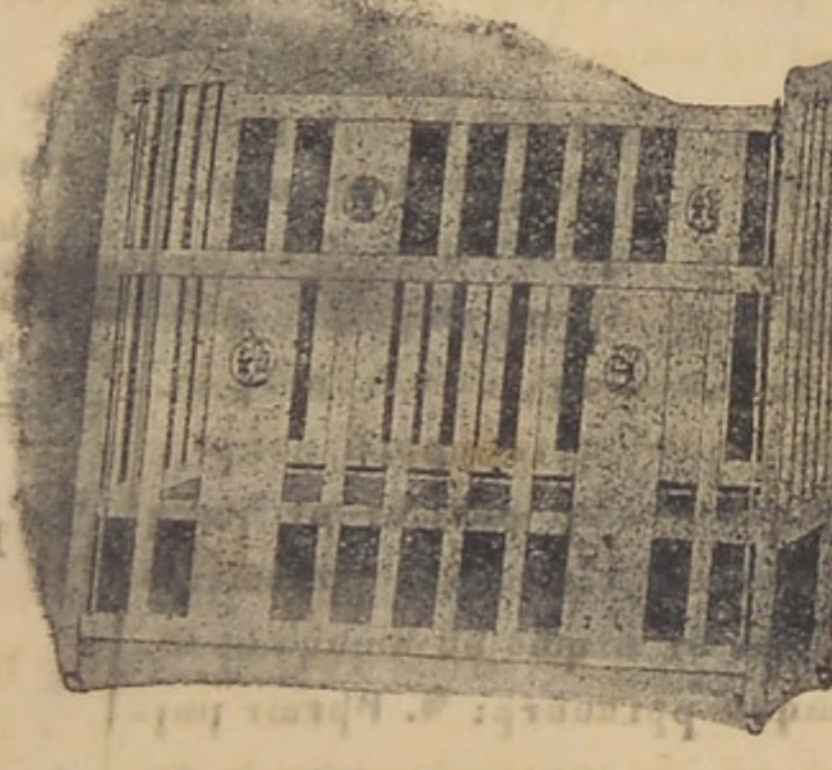

O. Y. EKWALL. A. B. (Finland)ի
Սուրիոյ, Լիբանանի եւ Իրաքի ընդհ. ներկայացուցիչ
Ն. ՔԷՇԻՇԵԱՆ, Khan-Chouny, Պանքօ տի Ռոմանի ներք եսեւի կողմը։

ԱԶԴԱԿի ՏՊԱՐԱՆը
ՏՊԱԳՐԱԿԱՆ ԱՄԷՆ ԿԱՐԳԻ ԳՈՐԾԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ
Դիմեցէք «ԱԶԴԱԿ»ի Տպարանը՝ գիրք, պրոշիւր, հարսանեկան հրաւիրագիր, պահարան, նամակի թուղթ եւ առեւտրական տետրակներ.
ԱՐԱԳ, ՄԱՔՈՒՐ, ԳԵՂԵՑԻԿ ԵՒ ԱԺԱՆ.*
ՃՈԽ ՄԹԵՐՔ ԳԻՆԵՐՈՒ

Ո՛Վ ՈՒՑԻՍ ՈՒՍԱՆՈՂ
Բնական է որ դպրոցական պէտքերդ գնելու համար ամենայաւ տեսակները կը փնտռես

Դուն գիտես որ ՍԹԱՆՏԱՐՏի կօշիկները լաւագոյններն ու աժանագոյններն են.
ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ՝ ՆԱՃԱՐ ԵՂԲԱՅՐՆԵՐՈՒ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ

ՈՐՈՆՑՄՈՎ ԿԸ ՋԱՏՈՐՈՇՈՒԻՆ
ԱՓՈԼԼՕ ՖՈՆՈՆԵՐԸ
Հրապարակի վրայ գտնուող բոլոր մարքաներու հետ կը մրցին Ապոլլօ ֆօնօները։ Մանաւանդ վերջին նոր մօտէլները, որոնք հասած են արդէն, անգերազանցելի են իրենց տոկունութեամբ, վայելչութեամբ և մատչելի գիներով։

APOLLO GRAMOPHONE Co. Ltd
(of London)
ԱՓՈԼԼՕ՝ ՖՕՆՕՆԵՐՈՒ ԹԱԳԱՒՈՐԸ !!!
Կատարեալ համոզում գոյացնելու համար՝ անգամ մը այցելեցէք
MAISON APOLLO, Rue de la Poste, BEYROUTH
ԳՈՒՐԳԷՆ ՍԻՆԱՆԵԱՆ
KOURKEN SINANIAN, Boîte Postale 642, BEYROUTH (Syrie)

ԱՐԻՒՆԱԼԻ ՄԱՐՔԻԶՈՒՀԻՆ

Ա.

ՄԱՐՔԻԶՈՒՀԻԻՆ ԹԱԳԸ

1831, Հոկտեմբեր ամսուան մէջ, աշնանային պայծառափայլ և հեշտալի առաւօտ մը՝ Վանտոմ փողոցի հըռնօրեայ և ազնուական ապարանքի մը առջև, ժամը իննի ատենները, պատկառելի ծերունի մը ներկայացաւ։ Դռնապանը շտապով դիմաւորելով զինքը՝ ազդչեց որ գաւիթէն անցած ժամանակը բարձր չխօսի։

— Օրիորդը դեռ կը քնանայ, պարոն նախագահ, և գիտէք թէ տիկին դերկոմսուհին ինչ աստիճան հոգ կը տանի որ անոր քունը չվրդովի։

— Երե՛ս առած զաւակ, մրմռաց նախագահը ուսերը բարձրացնելով. ուրեմն չկա՞յ մէկը որ գալս մօրը իմացընէ, արդեօք ծառաներն ալ իրենց նորահաս տիրուհիին պէս կը քնանա՞ն։

— Սենեկապետը ներսն է, պարոն, բայց չեմ համարձակիր կանչելու, որովհետև տիկինը պիտի յանդիմանէ զիս։

Ծերունին առաջ անցաւ, և աստիճաններէն վեր ելնելով՝ գաւիթին մէջ [illegible] տնտեսուհի մը գտաւ, որ ճերմակեղէնի խոշոր ծրար մը շալկած և որուն ծանրութեան տակ գրեթէ կքած էր։

— Բարի լոյս, տիկին Անժել, ըսաւ նա, ա՛հ, շատ զբաղած կ'երևիք, տիկինը կրնա՞նք տեսնել արդեօք։

ՕԺՆԷ ԴՈՒՆ ՔԵԶԻ ԵՒ ԱՍՏՂԸ ՔԻՉԻ ՊԻՏԻ ՕԳՆԷ

ԸՆՏԱՆԻՔԻ ԱՍՏՂԸ
(L'ETOILE du FOYER)
Առեւտրական և երկրագործական ժողովրդային՝ վարկի հաստատութիւն Անանուն ընկերութիւն.— դրամագլուխ՝ 3,000,000 ֆրնք. որ կրնայ 3.000,000,000 ֆրնքի բարձրացուիլ վարչական խորհուրդի պարզ որոշումովը։
Կեդրոնատեղի.— 137 Boulevard Sebastopol - Paris
ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ Արեւելեան պետութեանց
Սավոյ Օթէլի շէնք, Պուրճ, Պէյրութ

ԵՂԵՒՄՏԱԿԱՆ ՃԻՒՂ
Առանձի պայմանագրութիւն
ՕԺԻՏ
Երաշխաւորեալ տոկոս 6 %։ Ասկէ՝ զատ մասնակցութիւն ընկերութեան շահերուն։

ԿԱՂՈՒԱԾԱԿԱՆ ՃԻՒՂ
ՎԱՐԿԵՐՈՒ ԲԱՑՈՒՄ
Կալուածի վրայ փոխառութիւնք՝
վճարելի 10—15—20 տարիէն. որոշուած պայմանաժամէն առաջ ուզողը կրնա՛ վճարել։

ԸՆՏԱՆԻՔԻՆ ԱՍՏՂԸ ընկերութիւնը ներկայիս 75,000է աւելի անդամ ունի։ Մինչև 1 Ապրիլ 1931 Ընտանիքին Աստղը 135 միլիոն փոխ տուած է, գրաւով 500 միլիոնէ աւելի արժէք ունեցող անշարժ կալուածներու վրայ։
Ամեն բացատրութիւններ ուղղել՝ B, P. 821, Beyrouth

ՕԹԱՒԱՅԻ ՀԱՄԱԶԱՅՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ՍԿՍԱՆ Ի ՁՕՐՈՒ ԸԼԼԱԼ

Լոնտոն.— *Օթավայի համաձայնութիւնները, որքան որ վաւերացումը առնչուի յետոյ սկսան ի գործու ըլլալ, Իրլանտայի ազատ պետութիւնը չ'օգտուիր նախնարարական տակերու չափէն։*

ԲՈՒՐՆ ԵՒ ԱՐԻՒՆԱԼԻ ԿՌԻԻ ՀՈՆՏՈՒՐԱՑԻ ՄԷՋ

Թէկուսիկալիփտ.— *Սան Փէդրօ քաղաքը գրաւելու համար նորընծայ նախագահին և անոր զօրքախումբին կողմակիցներուն մէջև տեղի ունեցաւ չատ բուռն կռիւ մը, որու ընթացքին ապստամբներ կամ վիրաւորուեցան 300 հոգի։ Ապստամբականներու բեկնածու Անժէլ Հիւքի պարտութենէն յետոյ իր կուսակիցները սկսած են օրէ օր նահանջել գաւնակցային զօրագունդերու առջև։*

Պոլիվո-վարակուական վհատ Փարակուա յաղթական

Ասունսիոն.— *Պատերազմական նախարարութեան զեկուցագիր մը կը հաղորդէ որ Սան Վէտթայի առջև պոլիվիացիներէն գրաւած են բազմաթիւ գնդացիրներ ու 112 հրացան։*

Պոլիվիացիները Սան Վէրրայի շրջակայքի լրհորները ծծմբական քլոուով թունաւորելէ յետոյ փախուստ տուած են։

ՋԱՎՋԱՎԱՁԵԱՆ ՄԱՐԻՉՆԵՐ

ՏԵՂԱԿԱՆ ԳՈՐԾ

Ջավզավաձեան եղբայրներու հրդեհի մարիչները, շինուած պղինձով ապահովուած եւ 20 ֆիւթրաւ ճնշումի մը համար։

Անոնք արձանագրուած են քաղաքապետութեան առջև։ Թեան մօտ և ճանչցուած Ֆրանսական քիճիֆ Ճանճախտ մարկայժ։

Այս մարիչները այնքան ներկայանալի են որքան եւրոպական կառները։ Գիները չատ ծայրայեղօրէն աժան ու տրդիւնքը գրեթէ վայրկեանական է։

VALDA

ԵՐԳԻՉՆԵՐԸ ԲԵՄԲԱՍԱՁՆԵՐԸ ԵՒ ՍԲՕՌԻ ԱՄԱՔԷՕՌՆԵՐԸ ՓՈՐՁԵԼՈՒ ԵՆ ՄԻԱՅՆ

–ԲԱՍԹԻԼ ՎԱԼՏԱ– ՆԵՐԸ

ՍՈՑՆ.ԲԱՍԹԻԼՆԵՐԸ ԽԻՍՏ ԱԶԴԵՑԻԿ ԵՆ ԵՒ ԿԸ ԳՏՆՈՒԻՆ ԲՈԼՈՐ ԴԵՂԱՐԱՆՆԵՐՈՒՆ ԵՒ ՏՐՕԳԻՒՆԵՐՈՒՆ ՄԷՋ

Պահանջեցէ՛ք **ՎԱԼՏԱ** անունը կրող տուփերը

Ներկայացուցիչ՝ ՍԱԻՏԱ Եգբարք

Փոսթարկղ թիւ 445

ՊԷՅՐՈՒԹ

ՕԹԱՒԱՅԻ ՀԱՄԱԶԱՅՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ՍԿՍԱՆ Ի ՁՕՐՈՒ ԸԼԼԱԼ

Լոնտոն.— *Օթավայի համաձայնութիւնները, որքան որ վաւերացումը առնչուի յետոյ սկսան ի գործու ըլլալ, Իրլանտայի ազատ պետութիւնը չ'օգտուիր նախնարարական տակերու չափէն։*

ԲՈՒՐՆ ԵՒ ԱՐԻՒՆԱԼԻ ԿՌԻԻ ՀՈՆՏՈՒՐԱՑԻ ՄԷՋ

Թէկուսիկալիփտ.— *Սան Փէդրօ քաղաքը գրաւելու համար նորընծայ նախագահին և անոր զօրքախումբին կողմակիցներուն միջև տեղի ունեցաւ չատ բուռն կռիւ մը, որու ընթացքին ապստամբներ կամ վիրաւորուեցան 300 հոգի։ Ապստամբականներու բեկնածու Անժէլ Հիւքի պարտութենէն յետոյ իր կուսակիցները սկսած են օրէ օր նահանջել գաւնակցային զօրագունդերու առջև։*

Պոլիվո-վարակուական վհատ Փարակուա յաղթական

Ասունսիոն.— *Պատերազմական նախարարութեան զեկուցագիր մը կը հաղորդէ որ Սան Վէտթայի առջև պոլիվիացիներէն գրաւած են բազմաթիւ գնդացիրներ ու 112 հրացան։*

Պոլիվիացիները Սան Վէրրայի շրջակայքի լրհորները ծծմբական քլոուով թունաւորելէ յետոյ փախուստ տուած են։

Բացառիկ Դիւրութիւններ եւ Պայմաններ

ԸՆՏԱՆԻՔՆԵՐՈՒ, ԴՊՐՈՑԱԿԱՆՆԵՐՈՒ, ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑՆԵՐՈՒ

Առողջ մնալու համար հագիստ մաճկակալ մը ունենալու է՝ հագիստ կարճցնել ճնցնելու համար։

Քիլոնոֆոն մաճկակալներու մեծագոյն գործարանին մեր քնդհ. ճերմակացուցչի հաճգամաճրով Ձեզ կ'ըսծայեճք առիթը աճկէ օգտուելու համար։

Քաց տարի եւ աւելի դիմացնալ կ'երաշխաւորեճք, բնկոյզի ճմաճող փայտի մը օգնուած սոյն մաճկակալներ որուաճքնորոյզ են, կը ծալուին, *բերել, զօրաւոր զսպանակով*, եւ ամեն տակի յարմարող։

ԳԻՆ ՁԷՆ 10 Ս. ՈՍԿԻ

—o—

ՎՃԱՐՈՒՄ՝ 3 ՄԱՍՆԱՎՃԱՐՈՎ

—o—

5 0|0 գեղչ վերոյիշեալ գներուն վրայ, այն բնթերցողներուն որոնք ճերկայ յայտարարութեամբ կը ճերկայացնեն մեզի

—o—

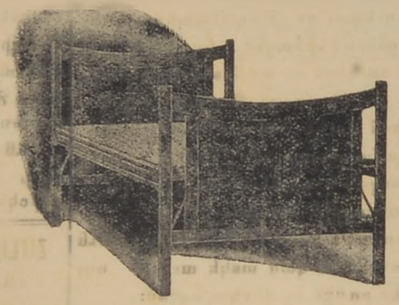

Ցիկիճ, ամօտօ ճորաժէճ զաւկիդ համար պիտի ուզես ունենալ լաւագոյն *մաճճակալը*, *վերջին ծայր ներկայանալի* ապիտակ գոյնով, նիրբէլի մնրճնական վերնլակով, *երեխան վար իյնալէ արգիլող*, եւ պատրաստուած գիտական մնթոտով, Ձեր զաւկիճ կատարեալ հաճգիստ ապահովող, ասյն մաճճակալները բոլորովին նորոյճ մըն են Սիբիրյ համար եւ միմիայն մեր քով կրնաք գտնել։

Կարի եւ Ձեւագիտութեան Դասընթացք

Տիկին ՄԱՌԻ ԵՐԱՄԵԱՆ

վհատեալ դերձակուհի

ԲԱՐԻՋԷՆ ԵՒ ՎԱՃԻՆԿԹՕՆԷՆ

Կարի եւ ձեւագիտութեան մասնագիտուհի. Տիկին Մառի Երամեան կը վերադարձայ իր արհեստանոցը, Մեծ Սէրայի դիմացը Նո. 78 տան երկրորդ արկը։

Երբ ամսուան միջոցին կը սորվեցնէ ամենավերջին ճորաձեւութեամբ, կար եւ ձեւագիտութիւն իր բոլոր բարդութիւններով եւ արդիական մշակոյթներով, Droit-fils մէթոտով։ Իր ազակերտուհիները կ'օժտեն Բարձր ազխարհածանօթ Académie Daydou վկայականով։

Տոկոսի շինուածք, վաչկռուք տեսք
Հնչուն եւ բնական ձայն
Ահա յատկանիշներ՝

ՋԱՎՋԱՎԱՁԵԱՆ ՄԱՐԻՉՆԵՐ

ՏԵՂԱԿԱՆ ԳՈՐԾ

Ջավզավաձեան եղբայրներու հրդեհի մարիչները, շինուած պղինձով ապահովուած եւ 20 ֆիւթրաւ ճնշումի մը համար։

Անոնք արձանագրուած են քաղաքապետութեան առջև։ Թեան մօտ և ճանչցուած Ֆրանսական քիճիֆ Ճանճախտ մարկայժ։

Այս մարիչները այնքան ներկայանալի են որքան եւրոպական կառները։ Գիները չատ ծայրայեղօրէն աժան ու տրդիւնքը գրեթէ վայրկեանական է։

ՏՕՔԹ. ԳԱՄԱԳ ՆԻՐԿԷԼԵԱՆ

Վկայակ Laurent ճախիճ Interne եւ այժմ մճայուճ *ՄԱՍՆԱԳԷՏ* բժիշկ Ֆրանսական հիւանդանոցի *ԱՁԱՒ, ՀՕՒ, ԿՕԿՈՐԴԻ, ԱՆԱՆՁԻ և ԳԼԱՒՈՒ* հիւանդութիւններու բաժնին։

Հիւանդ կ'ընդունի կէսօր մինչ ժամը 2—

իր գինետան մէջ 2 rue de Damas, No. 315

Հիւանդներ ուղղակի հիւանդանոց կ'ընդունուին իր կողմէ տուած մուտքի *recommandation*-ով։

Ուրբաթ հիւանդներու ձրի զննութիւն, ամէն օր կէսօրէ առաջ մինչ ժամը 10—12, հիւանդանոցի գրասենեակին մէջ։

ԳԱՐԻՒԻԼ Թ. ԹԷՐԶԵԱՆ

(ԵԼԵՔՏՐԱԿԱՆ ՎԱՃԱՌՔՈՒՆ)

Հիմնուած 1921 ին Գալիա-Բէյրա

Ինչ դիւրաւաչէն պայմաններով կը կատարեճք ամեն կարգի էլեքտրական լոյսի տեսակներու (Installation), ինչպես նաեւ մօթոր եւ ջեներատորներ։

Վաճառասուճս կ'ասացճէն նաեւ բոլոր էլեքտրագործիքներու ճորագոյճներ։ Մասճաւոր ուսասարկութիւն բնակարանճերու էլեքտրա-ճորագմամճ։ Ճառնասուճ Philips եւ Lux էլեքտր. լամբերու եւ ամեն տեսակ էլեքտրական պիտոյքներու։

Վճարման դիւրութիւններ.

Հասցէ — Վ. Ուզունեանճի գրասեն կից Գաւրճ. B. P. 401

AZTAG
JOURNAL QUOTIDIEN ARMÉN.
B. P. 587
BEYROUTH, Liban
Directeur-Propriétaire
HAIG BALIAN

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳԻՆ
ՍԻՒՐԻԱ տար. 550, Վեցամսեայ 300 Ս. Դ.
ԱՐՏԱՍԱՀՄ. տրկ. 7, Վեցամսեայ 4 տոլար

ԱԶԴԱԿ
ՕՐԱԹԵՐԹ
ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԳԻՏԱԿԱՆ

ازتاك
جريدة سياسية ادبية اقتصادية حرة

ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ 22 ՆՈՅԵՄԲԵՐ 1932
ԶԻՆԸ ՀԱՏԸ 2.50 Ս. Դ.

Զ. ՏԱՐԻ | Ամէն առաքում պէտք է ըլլայ թերթիս տնօրէնին հասցէին | Տնօրէն — Խմբագիր՝ ՀԱՅԿ ՊԱԼԵԱՆ | Չհրատարակուած ձեռագիրները չեն վերադարձուիր | Թիւ 188 (765)

ԹԻՒՐՔ ԵՒ ՖՐԱՆՍ. ՀԱՄԱՁԱՅՆՈՒԹԻՒՆԸ

ՍԻՒՐԻԱՑԻՆԵՐՈՒ ԵՒ ԼԻԲԱՆԱՆՑԻՆԵՐՈՒ ԿԱԼՈՒԱԾՆԵՐՈՒՆ ՇՈՒՐՋ

1914 Հոկտ. 30էն առաջ Սուրիա հաստատուողները միայն պիտի կրնան տիրանալ իրենց կալուածներուն

ՀԱՅԱՊԱՏԿԱՆ ԿԱԼՈՒԱԾՆԵՐՈՒ ԽՆԴԻՐԸ ԱՆՆԿԱՏ ՄՆԱՑԱԾ

Լօզանի դաշնագրի նախընտրանքի պայմանաժամերը պիտի երկարաձգուին

(ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ՀԱՂՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ)

Սուրիոյ եւ Լիբանանի մէջ գտնուող Թրքահպատակներու եւ Թիւրքիոյ մէջ բնակող Սուրիացիներու եւ Լիբանանցիներու կալուածներու կարգադրութեան համաձայնութիւնը որ ստորագրուեցաւ Անգարա, 27 Հոկտեմբեր 1932ին եւ հրատարակուեցաւ Նոյեմբեր 20ին, վաւերացումի ենթակայ է Փարիզի եւ Անգարայի մէջ։

Այս համաձայնութեան յարակից նամակներ կը նախատեսեն յառաջիկայ բանակցութիւններու բացումը, երկարաձգելու համար նախընտրանքի պայմանաժամերը Թիւրքիոյ մէջ ինչպէս նաեւ արտասահման բնակող Սուրիացիներուն եւ Լիբանանցիներուն, եւ Սուրիոյ մէջ բնակող թրքահպատակներուն, որոնք չեն կրնար Լօզանի դաշնագրով ճանչցուած օրինական պայմանաժամով գործադրել իրենց նախընտրանքի իրաւունքը։

Դաշնագրի պաշտօնական պատճէնը

Բարձր Գոմիսէրութեան Մամուլի սպասարկութիւնը շաբաթ առտու ժամը 10ին մեզի յանձնեց պաշտօնական պատճէնը այն համաձայնութեան զոր անցեալ Հոկտեմբեր 27ին ստորագրուեցաւ Անգարա, Թիւրքիոյ Արտաքին Գործերու Նախարարին եւ Ֆրանսական դեսպան Պ. տը Շամպրէօնի միջեւ։

Ֆրանսական հանրապետութեան Նախագահն ու Թրքական հանրապետութեան Նախագահը, փափաքելով օրինաւոր եւ գործնական կարգադրութեամբ մը լուծել Թիւրքիացիներու Սուրիոյ մէջ ունեցած ամբողջ ինչքերու խնդիրը, որոշած են այս նպատակով համաձայնութիւն մը կնքել եւ անուանած են իրենց լիազօրները։

Ֆրանսական հանրապետութեան Նախագահին կողմէ՝

— Ն. Վ. Պարոն Լուի Շարլ Փենրութոն տը Շամպրէօն, ֆրանսական հանրապետութեան արտակարգ դեսպան եւ լիազօր, հրամանատար պատուոյ լէգէոնի։

Թրքական հանրապետութեան Նախագահին կողմէ՝

— Ն. Վ. Տօքթ. Թէվֆիք Ռիւշտի պէյ, Արտաքին Գործերու Նախարար, Իզմիրի երեսփոխան։

Որոնք իրարու հաղորդելէ յետոյ իրենց լիազօրութիւնները, համաձայնած են հետեւեալ տրամադրութիւններուն շուրջ։

ԳԼՈՒԽ ԱՌԱՋԻՆ

ԹԻՒՐՔԵՐՈՒ ՍՈՒՐԻՈՅ ԵՒ ԼԻԲԱՆԱՆԻ ՄԷՋ ՈՒՆԵՑԱԾ ԿԱԼՈՒԱԾՆԵՐԸ

Յօդուած առաջին — *Թրքահպատակներու եւ Լօզանի դաշնագրի 31-րդ յօդուածով Թրքահպատակութիւնը ընտրողներու Սուրիոյ եւ Լիբանանի մէջ ունեցած կալուածներուն վրայ այժմ գործադրուած սահմանափակ միջոցները պիտի վերցուին ներկայ համաձայնութեան ի զօրու ըլլալէն սկսեալ, ներկայ համաձայնագրութեան ստորեւ գլուխի 8րդ յօդուածի նախատեսած պայմանաժամերուն մէջ։*

Յօդուած երկրորդ.— *Սուրիոյ եւ Լիբանանի մէջ գիւղեր ունեցող Թրքահպատակութիւնը ընդունող կալուածատէրերը, որոնք ըստ Լօզանի դաշնագրի 33-րդ յօդուածին, իրենց բնակութիւնը Սուրիոյ եւ Լիբանանի սահմաններէն դուրս փոխադրեր են, կը պահեն իրենց իրաւունքներու ազատ տնօրինումը եւ կրնան զայն գործադրել անձամբ կամ յանձնակատարի միջոցաւ։*

Յօդուած երրորդ.— *Թրքահպատակներն ու Թրքահպատակութիւնը ընդունողները, որոնք արտակարգ պատճառով չեն կրնար արժէքի վերածել իրենց Սուրիոյ եւ Լիբանանի մէջ ունեցած կալուածներն ու շէնքերը, կամ գործադրել իրենց իրական իրաւունքները, պիտի տիրանան իրենց շէնքերուն եւ իրաւունքներուն, որոնք, այս պատճառով, թափուր ձգուած կամ անժառանգ մնացած պիտի նկատուին։*

ԳԼՈՒԽ Բ.

ՍՈՒՐԻԱՑԻՆԵՐՈՒ ԹԻՒՐՔԻՈՅ ՄԷՋ ՈՒՆԵՑԱԾ ԿԱԼՈՒԱԾՆԵՐԸ

Յօդուած չորրորդ.— *Ըստ 30 Մայիս 1926ի համաձայնութեան Օսմանեան Կայսրութենէն փրցուած եւ ֆրանսական հանրապետութեան իշխանութեան ներքեւ ձգուած երկիրներու ազգութիւնը ընդունողներու Թիւրքիոյ մէջ ունեցած շէնքերու ազատ տնօրինումի իրաւունքը սահմանափակելու նպատակով այժմ գործադրուած միջոցները պիտի վերցուին ներկայ համաձայնութեան ի զօրու ըլլալէն սկսեալ եւ ստորեւ 8րդ յօդուածի առաջին հատուածի նախատեսած պայմանաժամին մէջ։*

Ներկայ յօդուածի նախորդ հատուածի ակնարկած անձերը, նոյն թուականէն սկսեալ, տէր պիտի դառնան Թիւրքիոյ մէջ գտնուած իրենց կալուածներուն եւ անշարժ ինչքերուն, որոնց վրայ ձեռք դրուած է նախընտրանքի թուականէն յետոյ, ինչպէս նաեւ գրաւումի թուականէն սկսեալ հանրային սպասարկութեան մը կողմէ գանձուած վարձքերուն։

Յօդուած հինգերորդ.— *Օսմանեան կայսրութենէն փրցուած, ֆրանսական հանրապետութեան իշխանութեան ներքեւ դրուած երկիրներուն վրայ, 30 Հոկտեմբեր 1914ին հաստատուած եւ այդ երկիրներուն մէջ Լօզանի դաշնագրին 30րդ յօդուածով ի զօրու եղող ազգութիւնը ընդունող Թրքահպատակներուն, նաեւ այն Թրքահպատակներուն, որոնք Լօզանի դաշնագրին գործադրութեան թուականէն, տարիէ մը ի վեր գոնէ կը բնակէին Սուրիա կամ Լիբանան եւ որ իրենք հոն ծնած էին կամ իրենց հայրը եւ իրենց ընդունած ազգութիւնը օսմանեան կայսրութենէն փրցուած ու ֆրանսական հանրապետութեան իշխանութեան ներքեւ դրուած երկիրներու, ինչպէս նաեւ դաշնագրին 32 եւ 34 յօդուածներու նախատեսած Թրքահպատակութիւն ընդունողներու Թիւրքիոյ մէջ ունեցած կալուածներու վրայ այժմ գործադրութեան դրուած միջոցները, սահմանափակելու համար անոնց ազատ տնօրինելու իրաւունքը, պիտի վերնան, ներկայ համաձայնագրի ի զօրու ըլլալու թուականէն սկսեալ եւ ստորեւ 8րդ յօդուածի առաջին հատուածի պայմանաժամերուն մէջ։*

Ներկայ յօդուածի նախորդ հատուածին մէջ նախատեսուած անձերը, նոյն թուականէն սկսեալ տէր պիտի դառնան Թիւրքիոյ մէջ գտնուած իրենց կալուածներուն եւ անշարժ ինչքերուն, որոնք գրաւուած են Լօզանի դաշնագրի ի զօրու ըլլալէն յետոյ, ինչպէս նաեւ գրաւումի թուականէն ի վեր հանրային սպասարկութեան մը կողմէ գանձուած վարձքերուն։

Յօդուած վեցերորդ.— *Եթէ նախորդ տրամադրութիւններուն համաձայն վերադարձուելիք շէնքերը 4 եւ 5 յօդուածներու սահմանած թուականներէն յետոյ հաշուեյարդարուած են։ Եթէ անոնց վերադարձը անկարելի է հողազրկում մը ու ազգային կամ քաղաքական նպատակի մը գործածութեան հետեւանքով իրաւատէր անձերը պիտի ստանան անոնց վաճառելի փոխարժէքը։*

Շէնքին վաճառելի փոխարժէքը պիտի որոշուի կառավարութեան կողմէ, նկատի առնելով շէնքի գրաւումի օրուան վիճակը։

Առաջարկուած գումարին վերաբերեալ վէճի մը պարագային, շէնքի վաճառելի արժէքին գնահատումը պիտի յանձնուի կառավարութեան եւ հետաքրքրուող խումբին կողմէ նշանակուած երկու փորձագէտներու որոնց պիտի միանայ եթէ համաձայնութիւն չգոյանայ դատարաններու կողմէ ընտրուած երրորդ դատաւոր մը։

Փորձագէտներու որոշումը պիտի առնուի այս անգամ ձայներու մեծամասնութեամբ։ Կողմերը կրնան, եթէ ուզեն ընդդիմանալ, բողոքել Իրաւասու Ատեանին առջեւ։

Այս պարագային, հակասական քննութեան արդիւնքը պիտի յանձնուի Պետական մինչեւ դատի վերջաւորութեան։

Յօդուած եօթներորդ.— *4 եւ 5 յօդուածներով նախատեսուած անձերը, որոնց կալուածները գրաւուած են, փոխանցուած կամ հաշուեյարդարուած ըստ ներքին օրէնքներու գործադրութեան 4րդ եւ 5րդ յօդուածներու սահմանած թուականէն առաջ, տէր պիտի ըլլան հանրային սպասարկութիւններու չյատկացուած եւ այժմ տրամադրելի եղող կալուածներու։ Հանրային սպասարկութեան մը յատկացուած ըլլալու պարագային, անոնք պիտի ստանան իրենց կալուածներուն փոխարժէքը։*

Յօդուած ութներորդ.— Կալուածներու վերադարձը, ինչպէս նաեւ ոչ վերադարձնելի կալուածներուն փոխարժէքին որոշումը, պէտք է կատարուին տարուայ մը ընթացքին, երկու հետաքրքրուող կառավարութիւններու կողմէ ներկայ համաձայնագրի ի զօրու ըլլալու թուականէն սկսեալ։ Այդ փոխարժէքներու, ինչպէս նաեւ ներկայ համաձայնագրի 6րդ եւ 7րդ յօդուածներու գործադրութեամբ գոյացած գումարներու վճարումը պիտի ըլլայ նոյն թուականէն սկսեալ, 18 ամսուան պայմանաժամի մը մէջ։

Այս գումարները պիտի վճարուին, ըլլա՛յ կանխիկ, ըլլա՛յ մասնակի եւ ասինանական վճարումներով, սորւեւ նախատեսուած ժամանակամիջոցին մէջ։

Անգարայի Ֆրանսական դեսպանատունը Թիւրքիոյ արտաքին նախարարութեան պիտի յանձնէ Սուրիացի կամ Լիբանանցի պահանջատէրերու ցանկն ու թղթածրարները։ Թրքական կառավարութիւնը, պիտի հաղորդէ Ֆրանսական դեսպանատան երէ հարկ ըլլայ, իր պահանջորդներու ցանկն ու թղթածրարները։

Ամէն տեսակ դիւրութիւններ պիտի ընծայուին պահանջորդներուն իրենց պահանջները հետապնդելու եւ հետաքրքրուող կառավարութիւններուն առջեւ իրենց իրաւունքները օրինականացնող փաստաթուղթեր կամ միջոցներ երեւան հանելու նպատակով։

Հետաքրքրուող կառավարութիւններէն իւրաքանչիւրը միւս կառավարութեան պիտի ուղղէ տրուած որոշումները. պահանջի մերժումի պարագային, մերժումի շարժառիթները պարունակող որոշումնագիրը պէտք է ընկերանայ պահանջագրին։

Հետաքրքրուող կառավարութեան իւրաքանչիւրը պիտի յայտնէ տրուած որոշումները իր պահանջորդներուն, այս վերջինները, արտամերժումի զէնքով, որոշումին յայտնումի թուականին յաջորդող երկու ամսուան պայմանաժամին մէջ, պարտաւոր են յայտնելու իրենց կառավարութիւններուն որ կ՚ընդունին կամ կը մերժեն իրենց մասին տրուած որոշումը։

Յօդուած իններ.— Ներկայ համաձայնութեան գործադրութենէն յառաջացող իւրաքանչիւր վէճ ընդդիմութիւն, պիտի դատուի վերջնականապէս եւ առանց վերաքննութեան, ներկայ համաձայնագրի ի զօրու ըլլալէն սկսեալ, տասներբ ամսուայ պայմանաժամի մը լրումէն յետոյ, Յանձնաժողովին կողմէ, 30 Մայիս 1932ին Անգարայի մէջ կնքուած բարեկամութեան եւ բարի դրացնութեան դաշնագրի 14րդ յօդուածին մէջ նախատեսուած եղանակով։ Յանձնաժողովին պէտք է իմացուին հետաքրքրուող կառավարութիւններուն կողմէ, վէճի առարկայ խնդիրներն ու պահանջորդներու բողոքները։

Յանձնաժողովի նախագահը առանց ժամանակամիջոցի որոշումները պիտի յայտնէ հետաքրքրուող կառավարութիւններուն որ զանոնք գործադրութեան պիտի դնեն յայտնումի թուականէն սկսող ամսուայ մը պայմանաժամի միջոցին։

Յօդուած տասը.— Հետաքրքրուող կառավարութիւնները իրենց իշխանութեան ներքեւ գտնուող վարչական մարմիններուն պիտի տան անհրաժեշտ հրահանգներ, որ ամէն տեսակ դիւրութիւններ ընծայուին, միւս պետութեան հպատակներուն, որպէս զի անոնք կրնան անձամբ կամ իրենց ներկայացուցիչներով վարել ներկայ համաձայնագրի առարկայ եղող ինչքերը։ Բնակութեան արտօնութիւններ պիտի տրուին կառավարութեան կողմէ այն պետութեան, որուն երկրին վրայ կը գտնուին կալուածները։ Ասիկա՝ երբ հանրային կարգը չընդդիմանայ։ Այս պարագային, կառավարութեան կողմէ ընդունուած յանձնակատարը կրնայ ստանալ անհրաժեշտ արտօնութիւնը։

Յօդուած տասնմէկերորդ.— 1ին, 2րդ, 3րդ, 4րդ եւ 5րդ յօդուածներուն մէջ յիշուած անձերը, նախատեսուած պայմաններուն մէջ, կը վայելեն իրենց կալուածներու ազատ տնօրինումը։

Յօդուած տասներկրորդ.— Ներկայ համաձայնագրի ի զօրու ըլլալու թուականէն սկսեալ երկու տարուայ պայմանաժամ մը կը տրուի Սուրիա եւ Լիբանան գտնուող թրքահպատակութիւնը ընդունողներուն եւ Թիւրքիա գտնուող Սուրիահպատակութիւնը ընդունողներուն, որպէս զի հաստատուին իրենց բնակավայրը այն երկրին վրայ որուն ազգութիւնը ընդունած են։

Յօդուած տասներրորդ.— Ներկայ համաձայնագրի տրամադրութիւնները չեն գործադրուիր կալուածներուն հանդէպ այն անձերուն, որոնց նախատեսագիրը վնուած է, Թիւրք եւ Յոյն բնակչութեան փոխանակութեան 30 Յունուար 1923ի համաձայնութիւնը, կցուած Լօզանի դաշնագրին։

Յօդուած տասնչորրորդ.— Ներկայ համաձայնագիրը պիտի վաւերացուի անմիջապէս որ կարելի ըլլայ։ Վաւերացումի թուղթերը պիտի փոխանակուին Անգարայի մէջ։

Յօդուած տասնհինգերորդ.— Համաձայնութիւնը ստորագրող կողմերէն իւրաքանչիւրը միւս կողմին պիտի յայտնէ վաւերացումի թուականը, որ պիտի ըլլայ իզօրու ըլլալու ժամը։

Առ ի հաստատութիւն վերոյիշեալ Լիազօրները ստորագրած են ներկայ համաձայնագիրը ու դրոշմած իրենց կնիքով։

Ներկայ համաձայնագրին պատրաստուած է երկու օրինակ, 27 Հոկտեմբեր 1932ին։

ՇԱՐԼ ՏԸ ՇԱՄՊՐԷՕՆ
ՏՕՔԹ. ՌԻՒՇՏԻ

ՄԻՔԱՅԷԼ ՎԱՐԱՆԴԵԱՆ

Հ. Յ. Դաշնակցութեան Պատմութիւն

«Դրօշակ»ի տպարանը արդէն լոյս ընծայած է Միքայէլ Վարանդեանի վերջին մէկ նոր երկասիրութիւնը. առաջին հատորը Հ. Յ. Դաշնակցութեան պատմութեան, որուն շուտով պէտք է հետեւի երկրորդ հատոր մը։

Սովորական գրքի մը ծաւալէն մէկ ու կէս չափով մեծ եւ հինգ հարիւրի մօտ էջերով, պատկառելի աշխատութիւն մըն է այս, պատկերազարդ եւ մաքուր տպագրութեամբ։ Նկարներու թիւն է ութսուն, որուն մէկ մասը ցարդ անտիպ մնացած։

Այս առաջին հատորը կ՚ընդգրկէ մեր կուսակցութեան հարուստ եւ այլեւայլ գործունէութեան հանգոյն մէկ ամփոփումը, 1890 թուականին մինչեւ 1906—1907 թուականները։ Մեր քաղաքական դարու հայ ազատագրական շարժման պատմութիւնն է ասիկա, որուն տաղանդաւոր տեսաբանը սպասարկած է իր գրողի անհերքելի ուժն ու կարողութիւնը։

Քսան եւ վեց գլուխներու բաժնուած է ամբողջ հատորը բոլորն ալ մէկը միւսէն բազմազան եւ սակայն իրարու սերտօրէն զօդուած, որոնցմէ առաջինը նուիրուած է Թրքահայ ժողովուրդի անկարելի կացութեան հայեցափոխական շարժումներուն, երկրի եւ արտասահմանի մէջ եղած ազգային ազատագրական խմորումներուն, նախ քան Հ. Յ. Դաշնակցութիւնը։

«Երբ որ ննջում էին, այստեղ աշխարհում
Դաս ու իրաւունք բնաւ չի գտնում,
Երբ որ բռնութեան լուծը զարհուրելի
Դառնում է սարսափ անհանդուրժելի,
Նա իր ձեռքերը երկինք է մեկնում
Եւ վստահօրէն այնտեղից խլում
Մեր իրաւունքները յաւիտենական,
Որոնք երկինքի աստղերի նման
Աննշարժ, անվախճան անյոյսին փարած
Մնում են այնտեղ յաւիտեան կախուած։
. . . .
Երբ էլ ճար չունինք, սուրին ենք դիմում
Մենք մեր հայրենի հողն ենք պաշտպանում
Ընդդէմ մեզ ննջող անարգ բռնութեան
Պաշտպանում ենք մենք մեր կին ու երախան։»

Տեղէկրի այս հրեղէն բառերով հեղինակը ձեռնամուխ եղած է հիմնաւորելու յեղափոխական շարժումը՝ որպէս բողոք ընդդէմ անարգ բռնութեան, նոյնինք երկրի մէջ. Վան, Մուշ, Կարին, ուր հայրենասիրական ընկերակցութիւններ կազմուած են տակաւին 1889էն տասնեակ տարիներ առաջ։ Հ. Յեղափոխականներու Դաշնակցութիւնը կոչուած էր մէկ ընդհանուր յայտարարի բերելու երկրի եւ արտասահմանի մէջ նոյննպատակ հայրենասիրական ազգային ազատագրական խմբակները, ստեղծելու հզօր կազմակերպութիւն մը, միասնաբար, մէկ պողպատեայ ճակատով յեղափոխական զոռ պայքարի դաշտը նետուելու, յանուն հայ ժողովուրդի ազատութեան։

Գրքի առաջին հինգ գլուխները յատկացուած են այս նպատակով կատարուած ճիգերուն, թափուած աշխատանքին, երկրի պայմաններու ուսումնասիրութեան որպիսի նպատակով բազմաթիւ գործիչներ Թիֆլիսէն Տաճկահայաստանի կարեւոր վայրերը կ՚այցելեն ծրագրի—կանոնագրի պատրաստութեան, գլխաւոր հիմնադիրներուն եւ գործակիցներուն, իրենց այդ նոր ճանապարհին ունեցած անխուսափելի խարխափումներով, մինչեւ 1892 թուականը, ուրիշ խօսքով մինչեւ վերջնական ձեւաւորումը հայ մարտական կուսակցութեան, որ այլեւս դառնալով, հայ ազատագրութեան անժխտելի վարիչը, անկէ վերջ պէտք է շուրջ կէս դար վարէր յեղափոխական ամեհի ու անհաւասար պայքարը, Տաճկական եւ ապա ռուսական ցոյց ճակատներու վրայ։

Մնացեալ գլուխները այլեւս նկարագրութիւնն են դէպքերու եւ դէմքերու, հարուստ փաղանգին առիծաբիւ հաղարաւոր կռիւներու, յեղափոխական առաքեալ, վրէժխնդիր կազմակերպիչ, հայդուկային կռիւներու ղեկավար, խմբապետ եւ մարտիկ, որոնք կերտողներն են հայ յեղափոխութեան պատմութեան, կապակցութեամբ արտաքին եւ ներքին ազդակներու։

Տաղանդաւոր եւ բազմավաստակ հեղինակը, իր թեւաւոր եւ քնարաշունչ լեզուով իրար ետեւէ յաջորդաբար գծած է հայ հերոսամարտի երբեմն պատկերները, պատմական ձեռնարկներու դրուագներով եւ անուանի ու անանուն բիւրաւոր հերոսներու չքեղ դիւ-

ՄԱՄՈՒԼ

ՄԵՐ ԿԱՐՄԻՒՆԵՐԸ...

Լ'օրիան կը գրհռուբաք օրուան թիւով.

Տասր պրոյեաարներ, որոնց մէկ քանին՝ կալուածատէր, վաղը պիտի երթայ Լիբանանեան Արդարութեան առջև, զարգացնելու համար, ըստ ասանդութեան, ահեզերական յեղափոխութեան վարդապետութիւնը։

Այդ նոյն ասանդութիւնը չփոխելու համար, դատաւորները հրճուանքով պիտի կատարեն քաղքենի հաճոյանքներու բախտաւոր երեք ամիս վեց ամիս. վեց ամիս, տարի մը բանտարկութեան։ Ակնկ յետոյ ամէն ինչ ըստ պիտի ըլլայ։ Միայն արդարութիւնն է որ հրացանակոծ արդարութիւնն է որ հրացանակոծ զարկ ընել գիտէ կասկածելիներն ու գոզերը։

Արդարև մենք հոս չենք հասկացին... Բայց եթէ հարց չկայ ժամանակ պահանջելու Մատեանի, գէքաչի և Սիւրիո — Լիբանանեան համայնացուսի միւս պայքարողներուն դէմ, թերևս մարդ չանձատ է թեթևացնեմ ժամ մտածելու գործին այս բոլոր հերոսներուն մէջ համակրելի կատակբաններ տեսնելու։

Այժմ Լիբանանի մէջ կան 300 համազգած համայնավարներ, որոնք 300 պայքարողներ են և ամբոխավարներ։

Որքան ատեն որ իրենց գործունէութիւնը կը սահմանափակուէր ընկերային բարենորոգումներու գործին վրայ, հանրային իշխանութիւնները կր նային չմտահոգուիլ։ Մեծ ջրան չենք վնասեր այդ կողմէ։ Բայց ահա ան կը հարդի քաղաքական գետնի վրայ ու կ'ըլլայ նայնիսկ ատելի ծանր ու լուրջ։

— «Անկի գաչնագիրը։ Անկի կայսրապայութիւնը»։

Ոտիկանութեան կողմէ բռնուած բոլոր յայտարարութիւնները, թռուցիկներն ու ազդագիրները լեցուն են նման մարտական ազդակներով։ Միւրիո — Լիբանանեան բանուորական և գիւղացիական պահանջները չեն որ կը-մտահոգեն այսօր մեր մտկուայական-ները։ Անոնց քարոզչութիւնը կը ձգտի բացարձակապէս զայրացնելու բոլոր ատելութիւններն ու օտարատեացութիւնը, որոնք կրնան զարգանալ ազգային և կրօնական հողին վրայ։

Ասիկա գործադրութիւնն է Էննիի հայկական ծրագրին, այսինքն դաշնակցութիւնը ասիական ազգայնականութիւններուն հետ, դաշնագրի բանակցութեան բացատրար հիթլերական այս պահուն, անոր մէջ կայ իրական և անցանկալի կողմ մը որ ատելի ևս չեզոտելու պէտք չունի։

Դատական պատիժները որէէ արդիւնք չեն կրնար ունենալ։ Վարչական և քաղաքական միջոցներ անհրաժեշտ են։ Մենք արդէն առաջարկեցինք եզիպտոսի օրինակը. պէտք է հպատակութեան զրկել բոլոր համայնավարները և արտաքսել անմիջապէս և վերջնական-օրէն, եթէ որէէ գործնական դժուարութեան հանդիպի նման միջոցներու գործադրութեան, մէկ միջոց միայն կը-մնայ. առանձնացնել այս քարոզիչները, զանոնք դնել վնասելու անկարելիութեան մէջ, այսինքն գիրեցի որոշ տեղ մը բանակեցնել։

Ասիկա անպատճառ պիտի ըլլայ։ Բայց լաւագոյնն է որ ըլլայ առեղին։

ՀԱՄԱՅՆԱՎԱՐՆԵՐԸ ԿԸ ԲՈՂՈՔԵՆ

Լա Սիրի կը գրէ.—

Համայնավարները բարեհաճեցան մեզի զրկել երէկ գոց պահարանով և առանց գրոչմի, մեծածաւալ թուղթիկ մը բողոքելու նպատակով իրենց հանդէպ գործադրուած ենթադրեալ, խժդժութիւններուն։ Այս հեղ ազանդաւորները կ'ենթադրեն որ իշխանութիւնները պիտի կը հալածեն արդիլելով որ ցոյցեր կազմակերպեն իրենց ուզած եղանակով։ Թուղթէ յետոյ իրենց պահանջները անանք կը վերջացնեն յատագոսելով Սիրիոյ և Լիբանանի մէջ մեզի պիտի տանէր երկրային Դրախտի երջանիկ օրերուն։

Գարզապէս...

Մենք կը հաւատանք որ, և հասարակաց կարծիքը մեզի հետ է, իշխանութիւնը թուլութեամբ չի վարուիր Մոսկուայի հալւոյն աշխատող այս խանանակիչներուն հանդէպ, որոնց իսկական նպատակն է մեր երկիրը մտնել հուր և արիւն։

Սովիէտական փորձը բաւական բացայայտ է...

ԼԻԲԱՆԱՆԻ ՊԻՒՏՋԷՆ

Լիբանանի կառավարութիւնը 1933ի պիւտճէի նախահաշիւը անցած չաբաթ ներկայացուց բարձր գումարէ մը, որուն ընդհանուր գումարն է 4, 491 000 Ս. ոսկի։ Այս նախահաշիւին մէջ յիշատակուած չէ երբէք երես փոխանակ ժողովի ծախքերը։

Այս պիւտճէն նախորդ տարուան պիւտճէէն 618,000 ոսկի պակաս է։ Եթէ երեսփոխաններուն թոշակներն ալ հաշուենք, ինչպէս որ պիտի ըլլայ 463,000 ոսկի. մեծ կէս միլիոն ոսկիի խնայողութիւնը գոյացուած է կարգ մը պաշտօնեութեանց վերացումէն և ամսականներու զեղչէն։

Էլ Ահրար հաղորդելէ վերջ այս լուրը, իր կողմէ կ'աւելցնէ.

Մեր ներկայ բարեկարգիչ կառավարութիւնը երբ սկսաւ պիւտճէի մէջ կրճատումներ ընել և խնայողութիւն ցոյց տալ, կառավարական թերթերը յայտարարեցին որ Լիբանանի 1933 տարուան պիւտճէն երեք միլիոն ոսկիէն աւելի պիտի չըլլայ։ Մենք այն առեն զարմանքով կարդացինք և մենք մեզի ըսինք ինչպէ՞ս պիտի յաղողի կառավարութիւնը պիւտճէն 3 միլիոնի իջեցնել։ Այն առեն խնդրեցինք մեր պաշտօնակիցներէն որ ժողովուրդը նրմանց երեսակայութիւններու չ'առաջնորդեն, որովհետև վերջը երբ սթափի այդ երազէն, սաստիկ յուսախարութեան կը մատնուի։

Ահա յետոյ տեսանք որ պիւտճէն երեք միլիոն չեղաւ, այլ մնաց մօտաւորապէս 5 միլիոն։ Եւ այդ փոքրիկ զեղչը չը գոյացաւ ժողովրդին հանդէպ ձեռք առնուած գէշ միջոցներով։

Ցեառ մենք, զարձեալ կը կրկնենք որ այդ բոլոր բարեկարգութիւնները և խնայողութիւնները կրնային կատարուիլ Սահմանագրութեան դոյութեամբն ալ։

ՔՐԱՆՍԱՀԱՑ ՇՐՋԱՆՆԵՐՈՒ ՄԷՋ

Մարսէյլի Թատրոնը եւ Մ. Մարուքեանը

(Սեփական Թղթակցութիւն «Ազդակ»ի)

Իզմիրեան ահաւոր ազէտէն վերջ, Միջերկրականի այս ափերուն թատած ափ մը հայութիւներ, հակառակ ասոր ամբոր առաջուայ իր այնքան ազդեցիկ վիճակին, այժմ՝ արդէն իսկ նահակեաց եւ հաստատուն գաղութի մը իր ներկայ վիճակին ու կերպարանքով, իրաւ մը հետաքրքրական կրնայ դառնալ նաեւ մեր միւս հեռաւոր գաղութներու հայութեանց։

Մարսէյլի հայ գաղութը իր խառն բազմազրութեամբ եւ Ազգային-հասարակական բազմաթիւ մարմիններով, միաբերութիւններով, բազմապիսի երեւոյթներով եւ չարժումներով կը պատկերացնէ ինքնատիպ շրջան մը, գաղութ մը, որուն վերջին տասնամեակը հարուստ է դրական եւ բացասական կողմերով եւ գէպքերով։

Գրպանենք Մարսէյլի հայ կեանքի ծալքերը՝ եւ սկսինք Թատրոնականէն։

Աւելորդ է «Ազդակ»ի ընթերցողներուն խօսիլ հայ Թատրոնի էութեան, անոր կատարած դերին, նամանաւանդ հայ ատրգրութեան այս օրերուն գործած հրաշքներուն մասին. բաւականանանք միմիայն Մարսէյլի հայ Թատրոնին չունչ ու արիւն տալ ազդակներու մասին, թուենք անուն մը միայն այն սակաւաթիւ անձերէն, որոնք այդ մարզին մէջ ցուցադրած են անօրինակ առնութիւն, յարատեւութիւն, կամք եւ գերազանցօրէն գնահատելի զոհողութեան ոգի ու հայրենասիրութիւն։ Մարսէյլի Թատրոնական գործ ըսելով պէտք է հասկնալ դերասան Մ. Մարուքեանը։

Իրաքի եւ Սիւրիոյ մեր հայրենակիցները տեսած են իր խազերը, երբ ան Հայաստանի Փեսարտեան յեղափոխութենէն վերջ, Գարակաշան-Իրաք-Սիւրիոյ գծով ներսպայ կ'անցնէր իր ուսանող ընկերներու հետ, երբ ան՝ դեռ եւրոպական Թատրոնական դպրոցներու գրոյմէն զուրկ, երեւան կու գար իր բնատուր ձիրքերով եւ դեռ անյայտ տաղանդով։

Դերասան Մ. Մարուքեանը ուսած է Վիեննայի Թատերական ժամանակակից բարձրագոյն վարժարանի մը մէջ, հռչակաւոր փրոֆէսէօրներու անմիջական խնամքին եւ զուրգուրանքին ենթակայ։

Լսենք տար Թատրոնական քննադատներու խօսքերը՝ իր մասին։

Reis-Post (Ֆր. Շվարց).— «Ես հաւերէն չեմ գիտեր. հանդիսատես եղայ հայերէն լեզուով ներկայացումի մը։ Կր խոստար տաղանդաւոր երիտասարդ դերասան Մ. Մարուքեանը, որ բուականաեսնէ ի վեր կը սոթլի մեր Թատրոնական կեանքին։

Եթէ այսօր ինձ հարցնէք թէ ի՞նչ էր Թատերախաղին բովանդակութիւնը, ես կր պատժեմ ձեզ, որովհետեւ պրն. Մարուքեանի դիմախաղը եւ աչքերու ուրտայայտութիւնները Թարգմանեցին ինձի այդ լեզուն՝ որ այնքան հաճելի էր ու երաժշտական, երբ Մարուքեանի շրթներէն կը հնչէր։

Fag-Blat.— «Պ. Մարուքեանը կ'ազդի բեմի վրայ եւ կրնայ իր ապրումները փոխանցել նաեւ հանդիսականներուն։ «Փոքրասոց» կր խազար եւ Քուենաուրան պահուն՝ իրեն հետ կը գալարուէր նաեւ հասարակութիւնը եւ կը զգար հոգեկան այն խոր ատապանքը որ կր բռնէր դէմս» եւ ուրիշ քննադատներ, որոնցմէ մէկ քանին վաստակաւոր գերասանուհի Ե. Զարիֆեանի կողմէ Ամերիկայի ալ բեմադրուելով, արդէն իսկ մեծ համբաւ ստեղծած են երիտասարդ Թատերագիր-դերասանի չուրջը։

Մարուքեան կրցած է նաեւ ճանչնալ մեր չրջանի Թատրոնական ձիրք ունեցող երիտասարդները, զանոնք բեմ բարձրացնելով երեւան բերած է կարգ մը Թատերական ապագայ խոստացողներ, որոնք անկասկած անյայտ պիտի մնային, կորսնցնելով իրենց իսկ ապագան, որուն անձանօթ էին նոյնիսկ իրենք։

Մարուքեանը իր Ստուտիոյով կեդրոնական օզակը, հանգոյց եղած է նաեւ Մարսէյլ եկած ու գացած բոլոր գեղարուեստական աչքառու ուժերուն եւ խումբերուն։

Դերասանապետ Ե. Զարիֆեանի Մարսէյլ այցելութեան օրերուն՝ Մարսէյլի հայ Թատրոնը չնորհիւ Զարիֆեան-Մարուքեան միացեալ ուժերուն, ապրեցաւ գերազանցօրէն ոգեպարար չրջան մը։ Այդ օրերուն բեմադրուեցան «Օթելլօ»ն «Ուրիէլ—Ակոստա», «Հին Ասատած ներ» եւ ուրիշ կարեւոր Թատերախաղեր։

Կոստանեանի խումբն ալ միացած Մարուքեանին կարեւոր Թատերախազեր բեմադրեց։

Երեւոյթն—Տիկին Արմէնեան Մարուքեան խումբն ալ իր չուրջ համախմբեց Ստուտիոյի կարեւոր ուժերը եւ ամսուայ մը ընթացքին հայ Թատրոնի համբաւ հոգ ճարակելու գեղեցիկ պատեհութիւնը ընծայեցին մեզի։

Մարուքեանը սակայն ժամանակից չեղաւ Մարսէյլի մէջ միայն երկու ներկայացումներ կազմակերպով «Մորհրդային» դերասան Վ. Փափազեանի խազերուն, որոնք չի կրցան ժողովրդականութիւն չահիլ եւ պատճառ դարձան դժգոհութեան արտայայտութիւններու Վ. Փափազեանի կողմէ։

Մարսէյլի մէջ յաճախ հանդիպած ենք նաեւ Կովկասահայ արամա—օփերեթային խումբի մը արտայայտութիւններուն։

Այս խումբը ներկայացուցած է «Արչին Մալ Ալան», «Այուազ զարիպ», «Մաշտոցի իրատ» «Ուշ լինի, նուշ լինի» Թատրական կեանքի օփերեթային խազեր, որոնց մասին ասելորդ է խորհրդածել։

Մարուքեանը մէկը եղած է մեր գաղութի սակաւաթիւ սիրուած Թատրոնական դէմքերէն եւ անոր հետաքրքրով, Մարսէյլի հայ Թատրոնը կրկին պիտի կորսնցնէ իր առողջ ու խոստումնալից կեանքը, զոհ դառնալով նորանոր պատճառականութեանց ու չանքաժի։

«Մարսէյլի հայ Թատրոն» բսելով պէտք է հասկնալ Մ. Մարուքեան, անոր մեկնումովը մենք մեր Թատրոնի ալեր փոխադրուր կր բացարենք։

Բարի ճանապարհ, մեր սիրելի Մարուքեանին։ Ֆրանսահայ չրջաններ անհամբեր կը սպասեն իր վերադարձին։

10 Նոյ.— Մարսէյլ Ա—Ն.

ՀԱԼԷՊԻ ՄԵՐ ԲԱԺԱՆՈՐԴՆԵՐՈՒՆ

«Ազդակ»ի Օրգ տարուան բաժնեգիրներու ընկալագիրներ դրկուած են մեր գրուչ Գ. Ձօրճ Գկօբրեանին։ Կր խնդրուի առանց յետաձգելու եւ առարկութեան անմիջապէս վճարել յիշեալին երբ ներ-կայացնէ ընկալագիրը, այլապէս պիտի ստիպուինք դադրեցնել բերթի առաքումը։

Կր խնդրուի միւս օրջանեներու մեր բաժանորդներէն, ամենայն դրկել իրենց բաժնեգիրները՝ առանց ժամանակ կորսնցնելու, եթէ չեն ուզեր անհաճոյ կարգադրութիւններու մղել մեզ։

ՓԱՍՏԱԲԱՆ

ԽՈՍՐՈՎ ԹԻԹԻՒՆՃԵԱՆ

(ՏՕՔԹ. ԻՐԱՒԱԳԻՏՈՒԹԵԱՆ)

Rue Allenby, Khan Nessouli

Ժամը՝ 9—12 եւ 3—6

Հեռաձայն 1.28 Beyrouth

ՏՕՔԹ. Ս. Մ. ՍՈՒՔԻԱՍԵԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ՝ ՄԱՆՈՒԿՆԵՐՈՒ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆ

ՎԿԱՅԵԱԼ ՓԱՐԻԶԻ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑՆԵՐԷՆ

Իր մասնագիտութիւներ կատարելագործած բլլալով Փարիզի մանկանց յատուկ հիւանդանոցներու մէջ, իր դարմանատուներ հաստատած է՝

ԺՕՐԺ ԲԻՋՕ փողոց Թիւ 61 (Պաս - Բերիսի մօտ, հաճրակարէի գծին վրայ, Ոսկի Մկրատ դերձակատան վրայի յարկը)։

ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒԹԵԱՆ ԺԱՄԵՐ.— Բացի կիրակէ, կէսօրէ առաջ, ժամը 9—12

» վերջ, » 3—6

Հիճգօտքի կեսօրէ յետոյ ձրի՝ ազատներու համար։

ԲԱՑԱՌԻԿ ՊԱՏԵՀՈՒԹԻՆ ՄԸ

ԼՈՒՍԱՆՆԿԱՐԻՋ ՍԵԴՐԱԿԵԱՆ

Avenue de Français No. 19

Ազնիւ որ իրենց Ֆիլմերը կր գնեն այս լուսանկարչատունեն, ձրիօրեն կը լուսագուին իրենց Ֆիլմերը եւ իրենց կր տուն մեկական նմոյշ նմանապես ձրի։

Ֆիլմերու գիները՝ 4 X 6=30 Ս. Դ. 6 X 9=30 Ս. Դ. եւ 6.50 X 11=40 Ս. Դ

Կերպասեղէնի եւ զանազան կտորներու մեծ վաճառատուն

Տ. ԵՒ Ռ. ՄԱՎԻՍԱՔԱԼԵԱՆ

Մուրաճ փողոցի վաճառատան հասած են սեզոնի համապատասխան կերպասեղէնի եւ զանազան կտորներու մեծ մրերճ-Ֆրանսական, անգլիական, իտալական եւ ամերիկեան առատրութիւնով կր գոհացնին ամենադժուարահաճ գնորդները։

Յարգոյ յաճախորդներ պիտի գտնեն անմրցելի ժամանութիւն եւ ճոխ տեսակ։

ՏԵՐ ՄԵԼՔՈՆԵԱՆ ԵՂԲԱՐՔ

ՐԻԻ ԷԼ ՄԹՐԱՆ

ԱԼԷՆՊԻ ԵՒ ՔՕՇ ՓՈՂՈՑՆԵՐՈՒ ՄԷՋ

Մեր Յաճախորդներուն: Նպաստակի կերպասներ, ֆլանելներ եւ զանազան իրեղէններ նասած են։

Մեզի չի դիմողներուն: Մեկ անգամ միայն փորձեցէք գոհունակութեամբ պիտի մեկնիք։

Մեզ չճանչցողներուն: Ձեր ծանուն համար իսկ մեզ հին ծանօթացէք։

Մեր վաճառատան կից նոր բացած ենք նաեւ բրիզօթաժի եւ ժերսէի ճիւղ մը նոն պիտի գտնաք ամեն սեռի բլօվր, ժարեք, Ֆազագ եւն։

Դասատոսի ժամանակ.— Խան Մուրաճի բիւ 23։

«ԱԶԴԱԿ»ի ՊԱՏՄՈՒԱԾՔՆԵՐԸ

ԲԵՆԵԼՈՔԻ ԾԱԼԸ

1.— ՎԵՐԱԴԱՐՁՈՂ ՀԵՐՈՍՆԵՐԸ

Տրովադայի դէմ կռուող բոլոր հերոսներուն ամենախելացին ու ամենաճարպիկը Ցուլիոսն էր, Իթաքայի երիտասարդ Թագաւորը։ Ցօժարակամ չգնաց ան պատերազմի։ Անոր համար ատելի հաճելի էր տունը մնալ, իր գեղեցիկ կնոջ Բենելոքի և իր ծնկեր մանուկ Թելեմախուսի մօտ՝ իր որքաստանները յօժելով ու հերկելով օրն ի բուն պաղատանքներու ժէջէն՝ քան պատերազմի ադմկայոյզ դաշտին վրայ ատր ու նիզակ չարժել ու մարդ սպաննել։ Ցուլիոսի յանձնարարականները վրայ, սակայն անկա սարսուեցաւ հմտամայնիլ։ Հակառակ պարագային վախկոտի համբաւը պիտի մնայէր այնուհետեւ։

— Գնա, Ցուլիսա, բայց Բենելոք Թագուհին, եւ քու ատենդ ու Թագաւորութիւնդ պիտի ապահովեմ մինչև քու վերադարձդ։ — Ըրէ քու պարտականութիւնդ Ցուլիսս ըսաւ իր մեծ մայրը Լէարտէս, և Թող իմաստասէս Աթենան չատափոյթ վերադարձ պարգեւէ քեզի։

Եւ այսպէս, հրաժեշտ տալով Իթաքային և բոլոր իր սիրելիներուն, անկա հետու ճամբորդեց։ Մոռնալով այնուհետեւ տան չքեզագոյն հաճոյքներն ու անդորրը, անկա իր խարհուրդները միմիայն պատերազմին վրայ կեդրոնացուց։

Տասը երկար տարիներ անցաւ Տրովադայի յոգնեցուչէ պաշարումէն ու ատելէն յետոյ։ Երբ Տրովադան մախիր վերածուեցաւ Ցոյները կրկին հայրենիք դարձան ատրբեր ճանապարհներով։ Ցուլիսս իր կարգին՝ երկիր վերադառնալու մեծ փափաք մը ունեցաւ՝ վայրկեան մը առաջ աեսնելու համար իր գեղանի կինն ու հիրատուն զաւակը։ Իթաքայի քարքարուտ բլուրներն ու հաճոյալի ծովեզերքները կարծես գինք ղէպի երկիր կը մղէին։

— Բացէ՛ք արագասուները ով իմ քաջ հետեւորդներս, եւ փութով թիավարեցէ՛ք դէպ ի ատեն, որովհետեւ Բենելոքը իմ վերադարձիս կը սպասէ եւ Թագուհին իմ վերադարձիս կը սպասէ եւ Թագուհին իմ վերադարձիս կը սպասէ եւ Թագուհին

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ ԴԱՀԼԻՃԻՆ ԱՆԿՈՒՄԸ

Պերլին.— Հինդլէր հոս հասած այս առաւօտ Կայսրութեան դահլիճին յանձնեց յուշագիր մը ըսելով որ ազգային ընկերվարական կուսակցութիւնը կը մերժէ համագործակցիլ պ. Վոն Բաբէնի հետ։ Պ. Հինդլէր պատրաստ է Մարաջախտ Հինտէնպուրկի ներկայացնելու ազգային ընկերվարականներու ծրագիրը, պայմանաւ որ պ. Վոն Փափէն ներկայ չըլլայ տեսակցութեան։

Նազիներու վերաբերումին հետեւանքով դահլիճին հաւաքական հրաժարականը պիտի ներկայացնէ պ. Վօն Փափէն, յետ միջօրէին։

Քաղաքական շրջանակները կը յայտարարեն որ նախագահ Հինտէնպուրկ առժամաբար պիտի ընդունի կառավարութեան հրաժարականը։ Մարաջախտը պիտի ընդունի հաւանաբար, կուսակցապետերը մասնաւոր ունկնդրութեան բայց յետոյ պաշտօն պիտի տայ իր վստահութիւնը վայելող անձնաւորութեան մը որ հետապնդէ բանակցութիւնները մանրամասնօրէն։

Պերլին.— Պ. Վոն Փափէնի դահլիճը հրաժարեցաւ յետ միջօրէին։

Պերլին.— Նախագահ Հինտէնպուրկ ժամը 19,30ին ընդունեց Վոն Փափէնի դահլիճին հաւաքական հրաժարականը։

ՍԻՆՕ-ՋԱՊՈՆԱԿԱՆ ՎԷՃԸ

Պէյրութ.— Քաղաքական լաւատեղեակ շրջանակները կը յայտարարեն թէ դահլիճի փոփոխութիւնը բնաւ պիտի չազդէ Ազգ. Դաշնակցութեան յառաջիկայ նստաշրջանի գերմանական պատասխանատուութեան կազմին վրայ։ Այս նստաշրջանը գլխաւորաբար պիտի զբաղի մանչուրական հարցով։

Պ. Վոն Նոյրաթ շաբաթ օր պիտի մեկնի Ժընեւ, ընկերակցութեամբ արտաքին նախարարութեան Ծայր. Արեւելքի բաժնի պետին։

ԻՐԱԳԸ ՀԱՄԱՅՆՔՆԵՐՈՒՆ ԱՌՋԵԻ

Պ. Մաֆսօնտ կը յայտարարէ թէ այլեւս Անգլիա պատասխանատու չէ Իրաքի կարգին համար

Լոնտոն.— Պ. Մանսֆիլտ մէկ հարցումին պատասխանելով նախարարութեան յայտարարեց որ քրիստոնէական ուժերը պիտի պահուին Իրաքի մէջ, համաձայն անկախ—իրաքեան պայմանագրին 5րդ յօդուածի ոգիին, այսինքն Բրիտանական հաղորդակցութիւններու պաշտպանութեան եզերքներ և դաշնագրի 4րդ յօդուածով Մեծն Բրիտանիոյ յանձն առած պարտաւորութիւնները դիւրացնելու համար։

Անգլ. կառավարութիւնը ոչ մէկ յանձնառութիւն ունի հանդէպ Իրաքի կրգի պահպանութեան, որուն միակ պատասխանատուութիւնը կ'իյնայ իրաքեան կառավարութեան վրայ, ինչպէս, արդէն որոշապէս նախատեսուած է դաշնագրին մէջ։

Այն պարագային եւր իրաքեան կառավարութիւնը դաշնագրին մէջ չնախատեսուած ջոկատներու մուտքին մը խնդրէ, կացութիւնը այդ մէջոցին պիտի քննուի զանազան ազդակներու լոյսին ներքեւ։

Էմիր Ապտալլահ Իրաք գացեր է ներանախատութեան հարցի մէջ համար

Գազատա.— Էմիր Ապտալլահ, անդրյորդանանէն հոս եկաւ այս առաւօտ այցելելու համար իր Ջէյսալ եւ Ալի եղբայրները։

Ան ճամբորդեր է Մուսուլի Փայփ Լայնի ճամբով եւ չատ հետաքրքրուեր է ձեռնարկուած աշխատանքներով։

Կը կարծուի ընդհանրապէս որ Էմիր Ապտալլահի այցելութիւնը ունի առաջնակարգ նպատակ մը իր ազգական եւ Իրաքի գահաժառանգ իշխանին նշանակութիւնը։

ԱՔՍՈՐԵԱԼ ԹԱԳԱՒՈՐՆԵՐԸ

Լեհի Թրոցքիի ողիւսականը

ՍԱՏԷՖ ԱՆՈՒՆՈՎ ԿԸ ՁԱՄԲՈՐԴԷ ԴԷՊԻ ՔՈՓԷՆՀԱԿ

Սթանպուլ.— Պ. Թրոցքի, որպէս քաղաքական գաղթական, Թրքական ժուժկալ անցագրով եւ Լէոն Սաւէֆ անունով կը ճամբորդէ։

Ըստ կարգ մը լուրերու, ան Քոփէնհակ կ'երթայ բժիշկներ տեսնելու համար եւ յետոյ Սթանպուլ պիտի վերադառնայ։

Աթէնք.— Սթանպուլէն Փրակա գացող «Փրակա» նաւը այս առաւօտ հոս ժամանեց։ Պ. Թրոցքի անունով կը ճամբորդէ, Լէոն Սաւէֆ անուամբ եւ պաշտպանութեամբ Թիկնապահներու կողմէ։ Անիկա փաթուած է իր խցիկին մէջ ու մերժեր է երեւիլ։

Նաւապետը լրագրողներուն յայտարարեր է որ միայն ճամբորդութեան ընթացքին, դահլիճներէն հաճկեր է Սաւէֆի բուն ինքնութիւնը։

Ոստիկանութիւնը ցրուեց հաւաքնաւարարական խումբը որոնք փորձ հաւաքելով կ'ուզէին խռովութիւններ առեղծել։

Տիկին Թրոցքի նաւէն դուրս գալու եւ ընկերակցութեամբ ոստիկաններու այցելեց հնութիւնները։

Նախագահ Հինտէնպուրկ կը վարանի բռնատիրութեան առջեւ

ԱՆ Կ'ԸՆԴՈՒՆԻ ՎՈՆ ՓԱՓԷՆԻ ԴԱՀԼԻՃԻՆ ՀՐԱԺԱՐԱԿԱՆԸ ԵՒ ՎԵՐՋԻՆ ԱՌԻԹ ՄԸ ԿՈՒՏԱՑ ԿՈՒՍԱԿՑԱՊԵՏԵՐՈՒՆ

Այս վերջինները կ'իյնայ համաձայնիլ

Պէրլին.— Նախագահ Հինտէնպուրկ ընդունեց Վոն Փափէն դահլիճի հրաժարականը։

Պէրլին.— Վոն Փափէն դահլիճը որոշեց հրաժարիլ ազգային ընկերվարական կուսակցութեան պ. Վոն Փափէնի հետ բանակցելու մերժումին հետեւանքով։

Հաւանական է որ նախագահ Հինտէնպուրկ պաշտօն տայ Պ. Վոն Փափէնի որ ճամբէ ընթացիկ գործերը եւ ինք անձամբ հետապնդէ բանակցութիւնները կուսակցութիւններուն հետ։

Պերլին.— Դահլիճի հրաժարումէն յետոյ նախագահ Հինտէնպուրկ եւ Հէր Վոն Փափէն ժամ մը խորհրդակցեցան։

Այս վերջինը պիտի շարունակէ պաշտօնի վրայ մնալ մինչեւ որ նախագահը ընդունի կուսակցապետերը։ Նպէ նախագահ Հինտէնպուրկ չյաջողի համոզել կուսակցապետերը որ կազմեն ազգային դահլիճը, կը սպասուի որ Հէր Վոն Փափէն կանչուի եւ սահմանադրութիւնը բռնաբարուի։

Նախագահ Հինտէնպուրկ վաղը պիտի ընդունի գերման ազգային կուսակցութեան, ժողովրդական կուսակցութեան եւ կեդրոնի լիտերները։ Վաղը պիտի ընդունի պ. Հիթլէրն ու Պաւարիոյ ժողովրդական կուսակցութեան պետը։

Ըստ նազիներու մաժուլին, պ. Հիթլէր պիտի պահանջէ պ. Վօն Փափէնի պաշտօնը։ Ընկերվարականները պիտի չհրաւիրուին տեսնելու նախագահը, Հէր Վոն Փափէնը տեսնել մերժելու իրենց նամակի ոճին պատճառով։

Միակ դարձուածքը որ կրնայ մեծահասնութիւն մը շահիլ Ռայխսթակի մէջ Նազիներու կեդրոնի եւ գերման ազգային կուսակցութեան միջեւ ըլլալիք «քուալիսիոն»ն է։ Բայց ասոնց մէջ ալ քաղաքական հիմնական տարակարծութիւններ կան։

Ամենահաւանական լուծումը կը թուի բռնատիրութիւն մը որուն գլուխը պիտի գտնուի Հէր Վոն Փափէ։

ԶԻՆԹԱՓՈՒԹԵԱՆ ՀԱՐՑԸ

Լեհաստան չաւ ընդունելութիւն կ'ըլնէ ֆրանսական ծրագրին

Վարշաւա.— Քաղաքական շրջանակներն ու մամուլը մեծ գոհունակութեամբ ընդունեցին զինաթափութեան Ֆրանս. ծրագիրը զոր կը նկատեն համաձայն Լեհաստանի փափաքներուն։

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ՏԵՂԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՏՕՔԹ. Պ. ՄԵԼՔՈՆԵԱՆ ՓՐՕՖԷՍՈՐ ԿԱՐԳՈՒՄԱԾ Է ՏԵՂԻՈՅՍ ՖՐԱՆՍ. ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԻՆ

Կ'իմանանք որ Ֆրանսական կառավարութիւնը, տեղւոյս Ֆրանսական բժշկական համալսարանի նկարագրական եւ տեղագրական անդամագրնութեան ուսուցման աթոռը, որ թափուր կը մնար տարիէ մը իվեր ողբացեալ Փրօֆ. Նէկրէի մահուամբ, համալսարանի հետ համախոհութեամբ, յանձներ է, ցոյն համալսարանի տեղապահ փրօֆեսորներեն Տօքթ. Պազտասար Մելխոնեանի, որպես անդամահերձութեան ասխատասիներու պետ։ Ամբողջ 30 տարի օգնելով Փրօֆ. Նէկրի, ան ի յայտ բերաւ իր կարողութիւնները եւ բոլոր անոնք որ գիտեր ճանչցած են կը վկայեն որ մեծ վարպետ մըն է ան իր այս դժուարին մասնագիտութեան մէջ։

ՎԱՐԻՉ ՕՆՆԻԿԻ ՍՊԱՆՈՒԹԵԱՆ ԱՐՁԱԳԱՆԳԸ

Վարիչ Օննիկի սպանութեամբ ամբաստանեալներէն մէկը, որ «առժամեայ» ձերբակալեալ վիճակի մէջ կը մնայ երեսանեօքր ամիսէ ի վեր, նկատելով որ այս դատավարութեան մէջ իմ գոհ մրճ է եւ ոչ մէկ պատասխանատուն, որոշած է, բողոքելու համար արդարութեան դէմ հացադուլ ընել, մինչեւ որ մեռնի։

... Բայց իսկականին մէջ ինչո՞ւ է այս երկար բանտարկութիւնը երբ գլխաւոր ամբաստանեալը, իճը Հաճի Մուրատ էլ ձապրին ազատորէն կը օդչի դուրսը։

ԳԵՂԱՐՈՒԵՍՏԱՍԷՐ ՄԻՈՒԹԻՒՆ

Ցիկին Շարլ Տէպպասի նախագահութեամբ, Գէյրութի Դեպարտեսթասէր Միութեան Վարչութիւնը գումարեց իր նիստը նախագահական ապարանիին մէջ։

Ներկայ էին Գ.Գ. Գուճար, Գ. Տաուճ,Սէ. լիմ Թաքլա, Ալպէռ Գասուլ, Ազնի Միջատա, Հապիպ Թրաս, ժաք Թապէք, եւ ժօրժ Վայսիէ։

Գ. Գուճար առաջարկեց ջօնել Լամարթինի Լիբանանն այցելութեան հարիւրերորդ տարեդարձը։ Ընդունուեցաւ։ Լամարթին Լիբանան մնացեր է Նոյեմբերին մինչեւ Ապրիլ։ Ծառաչիկայ գարնան պիտի ջօնուի Ֆրանսայի եւ Լիբանանի սիրելի այս յիշատակը։

Վարչութիւնը ընդունած է նաեւ կազմակերպել յառաչիկայ Մարթին, նկարչական ցուցահանդես մը, ու ապահովել Փարիզի Ռուսական պալէներու Գէյրութ այցելութիւնը։ Անկէ զատ, համախոհուրդ Եգիպտոսի Տրամաբանական Ընկերութեան հետ, Վարչութիւնը, 1932—1933 եղանակին համար, զանազան նշանաւոր արուեստագէտներ պիտի բերել տայ Լիբանան։

ԿԱՐԵՒՈՐ ՁԵՂՇՈՒՄ ՄԸ ԴԱՄԱՍԿՈՍԻ ԴՐԱՄԱՏԱՆ ՄԷՋ

Անցած ուրբաթ օր, Դամասկոսէն հեռաձայնով յայտնեցին թէ Սիւրիական Դամասկոսի Տնօրէնութեան որ տան կարեւոր գործուն մը երեւան հանուած է Դամասկոսի դրամատան մէջ։ Քննութիւնները կատարուած են Գերագոյն Դատարանի Նախագահ Մուհամէտ Ալի Ալամի կողմէ։ Գանձի ընդհանուր տնօրէնը Ֆուատ Էֆէնտի Ալի Ռիզա, Գանձի Տնօրէնութեան Ստուգիչ Ռաուֆ

ԳԻՆ ՁԷՆ 10 Ս. ՈՍԿԻ

—o—

ՎՃԱՐՈՒՄ՝ 3 ՄԱՍՆԱՎՃԱՐՈՎ

—o—

50 | 0գեղչ վերոյիշեալ գնեուն վրայ միմիայն ընթերցողներուն համար:

—o—

Նայե՛ք որ եթէ գնելու միտք ալ չունիք ալ՝ այցելեցէք մեզ եւ տեսէք այն ինչ որ կ'առաջարկենք Ձեզ, ուրիշ մը գնելէ առաջ:

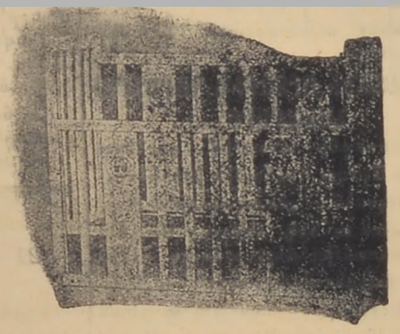

O. Y. EKWALL. A. B. (Finland)ի

Սիւրիոյ, Լիբանանի եւ Իրագի ընդհ. ներկայացուցիչ

Ս. ՋԷՆԻՆԵԱՆ, Khan-Chouny, Պաճօ ի Բօմաին ֆիզդ եեւի կողմը:

ԱԶԴԱԿի ՏՊԱՐԱՆԸ

ՏՊԱԳՐԱԿԱՆ ԱՄԷՆ ԿԱՐԳԻ ԳՈՐԾԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ

Դիմեցէք «ԱԶԴԱԿ»ի Տպարանը՝ գիրք, պրօշիւր, հարսանեկան հրաւիրագիր, պահարան, ցամակի թուղթ եւ առեւտրական ձեռակներ.

ԱՐԱԳ, ՄԱՔՈՒՐ, ԳԵՂԵՑԻԿ ԵՒ ԱԺԱՆ.ի ՁՈՒԽ ՄԹԵՐՔ ԳԻՐԵՐՈՒ

ՈՎ ՈՒԶԵՍ ՈՒՍԱՆՈՂ

Բնական է որ պրոցական պէտքերդ գնելու համար ամենալաւ տեղակները կը փնտռես

Դուն գիտես որ ՄԹԱՆՏԱՐՏի կօշիկները լաւագոյններն ու ամենագոյններն են.

ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ՝ ՆԱՃԱՐ ԵՂԲԱՐՆԵՐՈՒԻ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ

ՈՐՈՆՁՄԱՄԲ ԿԸ ՁԱՏՈՐՈՇՈՒԻՆ

ԱՓՕԼԼՕ ՖՕՆՕՆԵՐԸ

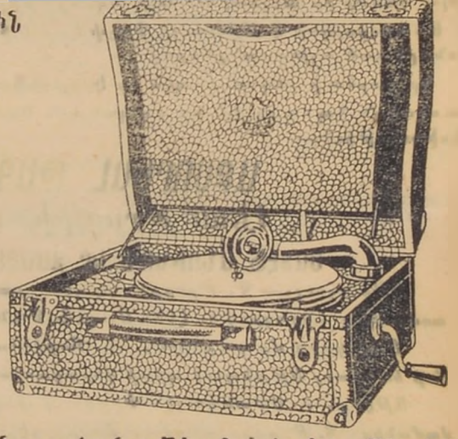

Հրապարակի վրայ գըտնել ողջ բոլոր մարքանեռու հետ կը մրցին Ապոլլօ ֆոնօները: Մանաւանդ վերջին նոր մօտէլները, որոնք հասած են արդէն, անզերազանցելի են իրենց տոկունութեամբ, վայելչութեամբ և ժամչելի գիներով:

APOLLO GRAMOPHONE Co. Ltd

(of London)

ԱՓՕԼԼՕ՝ ՖՕՆՕՆԵՐՈՒ ԹԱԳԱՒՈՐԸ !!!

Կատարեալ համոզում գոյացնելու համար՝ անգամ մը այցելեցէք

MAISON APOLLO, Rue de la Poste, BEYROUTH

Փորպիճ եւ բօնուս՝ ամէն ձեւի, անվիճելի տրակ եւ առաւելութիւններ գիւտամասչելի գին, վճառումի գիւտութիւն:

Ընդհ. ներկայացուցիչ՝ Սիւրիոյ, Պաղեստինի, Անդրյորդանանի, Միջագետքի եւ երբ.—

ԳՈՒՐԳԻՆ ՍԻՆԱՆԵԱՆ

KOURKEN SINANIAN, Boîte Postale 642, BEYROUTH (Syrie)

— Սիրասուն զաւակս, ըսաւ, ինչպէ՞ս ես, արդեօք աղէկ ննջեցի՞ր, ո՞վ արթնցուց քեզ, զուցէ խնամակալդ արթնցուցած ըլլայ, ան երբեմն այս տեսակ բաներ կ'ընէ.

— Չէս արթնցնողը, մայր իմ, յարեց Պէաթրիս, կատուի մը նման թաւալելով իր տանդելէ բարձերուն վրայ, զիս արթնցնողը ղրկուելիք գոհարեղէնի կողովը տեսնելու փափաքս էր.

— Սրահին մէջ ամէն ինչ պատրաստ է, չաս կանուխ ելայ և տիկին Անժէլի հետ կարգադրեցինք: Մարքիզն ալ շատ մը ընծաներ ղրկած է:

— Արդեօք գեղեցի՞կ են, մայր իմ:

— Ո՛հ, հոյակապ, եկուր հետս, Պէաթրիս, նախաճաշէն առաջ տես անգամ մը զանոնք:

— Շատ հանգիստ եմ հոս անկողնիս մէջ, եւ սակայն կ'ուզէի տեսնել, չէ՞ք կրնար ծաղիկները հոս բերել տալ:

— Ի՞նչ կ'ըսես, զանոնք կարգի դնելու համար երկու ժամ աշխատեցայ:

— Կ'սպասեմ ուրեմն, պատասխանեց երես առած աղջիկը, բերնի ծամածռութիւն մը ընելով:

— Ժոզէֆին, գոչեց մայրը սիրտը խաղաղած, չուտով գնա հարցուր Անժէլին թէ կարելի՞ է Մարքիզին ղրկած կողովը այս սենեակը փոխադրել:

— Բոլոր աժիտներս, ամէն ինչ պէտք է որ բերէք, ըսաւ Պէաթրիս:

— Աղջկանս և իմ սպասաւորներս հետերնիդ առէք, հրամայեց դերկոմսուհին, որպէս զի օգնեն ձեզի:

Սրբ ծառաները մեկնեցան օժիտները բերելու համար, Պէաթրիս իր առջի զուարթութիւնը առանալով՝ սկսաւ հարցուփորձը չարունակել, որուն դերկոմսուհին առանց ձանձրանալու հարկ եղած պատասխանները կուտար: Մայր և աղջիկ իրենց մտքուսէ նուրբ կերպասեղէններով չրջապատուած՝ աքանչելի պատկեր մը կը կազմէին:

Մայրը տակաւին երիտասարդ, գորովով և ցնծութեամբ գեղեցիկ. իսկ դուստրը հազիւ տասնեվեց տարեկան, խարտիշագեղ, սիրուն, գիշերային անյարդարութեան մէջ երկայն մազերը թափուած, չապիկը ուսին վրայ ընկած. երկուքն ալ զուարթադէմ, և յուսալից ապագայով մը ուրախ: Ո՛հ, իրենց առջև կեանքը որքա՜ն չքեղ կը ներկայանար:

Կողովը և հանդերձեղէնները ներս բերուելով՝ անկողինը չուտով մը նորաձև վայելուչ անթիւ առարկաներով լեցուեցաւ. հաբատային ծովու մարգարիտներ կը տեսնուէին, Կալքոնտիպամանդներ. Թիպէթի, Զինաստանի ու Եւրոպայի աքանչելի հիւսկէններ, ասոնց մէջ հիանալի քաշմիր մը Պէաթրիսի ուշը գրաւելով.

— Ո՛հ, որքան չքնազ է այս, մայր իմ, ըսաւ. բայց ո՛չ, ինչ կը տեսնեմ, դեղնորակ է այս, պէտք չէ որ իմս եղած ըլլայ: Մարքիզը այսպիսի քաշմիր մը գնած չէ անշուշտ ինձ համար որ խարտեաչ եմ. ետ դարձուցէք այս, մայր իմ, սխալմունք մը եղած պիտի ըլլայ, թող փոխուի ան, տեղը կապոյտ առնուի:

— Սիրելիդ իմ, աւելորդ է ետ դարձընելը, հիմակ ինքը պիտի գայ:

— Նա ուշ պիտի գայ, ժառանգեցէք մայր իմ, որ այս գիշեր պէտք է պատրաստ ըլլայ:

Քաշմիրը ետ ղրկուելէ յետոյ, դեռահաս օրիորդը չտապով անկողինէն իջաւ, պարեգօտ մը անցուց վրան, պարզ զարդարանք մը ըրաւ, և Մարքիզն ալ նոյն ժամուն հասնելով իր տասնեվեց տարեկան նշանածին բոլոր հրապուրանքներով ընդունելութեան:

Մօնդայի Մարքիզը միջահասակ բայց վայելուչ, քսանեվեց տարեկան գեղեցիկ երիտասարդ մըն էր, դէմքը կենդանութիւն կարտայայտէր, գրեթէ իր բոլոր կեանքը Ֆրանսայի դղեակներէն մէկուն մէջ անցընելով՝ բազ-

ՕԴՆԷ ԴԻՒՆ Ջ ԵՒ ԱՍՏՂ ՊԻՏԻ ՕԳՆԷ

ԼԸՏԱՒԱՐԻ ԱՍՏՂ

(L'ETOILE du FOYER)

Ասեղնարուեստի ժողովրդական ընկերութիւն.— Գրամագլուխ՝ 3,000,000 ֆրանք.

Անանուն ընկերութիւն.— Գրամագլուխ՝ 3,000,000 ֆրանք. բաժանուած վարչական խորհուրդի կողմէ:

Կեդրոնատեղի՝ 137 Boulevard Sebastopol - Paris

ՆԸՆԿԻՒՆԻՐ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ Արեւելեան պետութեանց

Սալօ Օթէլ եէճ, Գուրմ, Գէյրութ

ԵԼԵՒՄՏԱԿԱՆ ՁԻՒՐ

Ասեղի պարանոցագործութիւն

ԿԱՐԿԵՐՈՒ ԲԱՑՈՒՄ

ՁԻՒՐԻՆ ՄԷՋ

Ընկերութիւնը ՍՏՂԾ ընկերութիւնը ներկայիս 75,000է աւելի անդամ ունի: Մեկնելէ 1 Ապրիլ 1931 ընդունելիք Անդրը 135 մլիոն փոխ տասած է, դարձեալ 50% ժամանակէն առաջ ուզողը կրնայ փոխատուութիւնը վճարելէ 10—15—20 տարիներ ետքը:

Ընկերութեան ընկերները չեն վճարեր

Նամակներ ընդունելու համար՝ Գուրմ, Գէյրութ

Մեկնելէ առաջ մտէք արժէքի ապրանքատուն կրնայ, Ընդհ. գործակատար՝ B. P. 821, Beyrouth

ՍՐԴԵՕՔ ԴԱՍԱԽՕՍՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱՐ Է

Քափեճեակ.— Պ. Թրոցիի դաճիական վայրամագարը այցելելէ առիւճճ է պոլշեւիկ ճախկին պարագլուխի սմաճօիճաւեաճ հրկիրճերուն մէջ դասախօսութիւճներու ճարէ մը ետքու առուճմին։

Թերթերը կ'ըսեճ որ պ. Թրոցիի ճամբորդութիւնը պիտի տեւէ վեց ամիս։ Քափեճեակի մէջ, ուսանողներու բճկերակցութեան հրաւէրով պիտի խօսի դրամատիրութեան անջատումի մասին։

ՅԱԼՏԱՐԻՍԻ ԴԱՀԼԻՃԸ ՉԻ ՎՃԱՐԵՐ

Աթէճ.— Կառավարութիւնը համոզուեցաւ թէ գանճատոմսեր կողդերուն հարիւրէն 3ի վճարման ճարուճակութիւն, բոլորովին անկարելի ճարձած է։

Երբ այս կէտին ճուրջ անհամաձայն գծուիճ կուսակցութիւնները, կը կարծուի թէ դադիթը պիտի հրաժարի։

Հինճնպուրկ բանակցութիւններ կը կատարէ

Գերլիճ.— Նախագահ Հինճնպուրկ բճդուճեց պ. Ֆոն Բաբճը, որուն ճեռ մէկ մէկ ժամ խօսակցեցաւ։ Ընդունեց դաճլիճի հրաժարականը, յանձնարարելով բնգացիկ գործերը վարել։

Նախագահը վաղը պիտի բճդուճի պ. Հուկենպերկը, Մոճս. Քարսը պ Թինկելօքը, պ. պ. Հիլդեր եւ Շեյճեր հրաւիրուած են ծարաբ օրուան համար։ Ի վերջոյ, նախագահը բճդ. ժողովի մը պիտի հրաւիրէ կուսակցական պետերը։

ՋԱՎՋԱՎԱՃԵԱՆ ՄԱՐԻՉՆԵՐ

ՏԵՂԱԿԱՆ ԳՈՐԾ

Ջավզավաճեան եղբայրներու հրդեհի վարիչները, շինուած պղինձով ապահովուած են 20 ֆիլօկրամ ճնշումի մը համար։

Անոնք արձանագրուած են քաղաքապետարանի անօրէնութեան մօտ և ճանչցուած Ֆրանսական բեմիք Ճանճնախումբի կողմէ։

Այս մարիչները այնքան ներկայանալի են որքան եւրոպական նոները։ Գիները չատ ծայրայեղօրէն աժան ու արդիւնքը գրեթէ վայրկեանական է։

VALDA

ԵՐԳԻՉՆԵՐԸ ԲԵՄԲԱՍԱՑՆԵՐԸ ԵՒ ՍԲՕՌԻ ԱՄԱՔԷՕՌՆԵՐԸ

ՓՈՐՁԵԼՈՒ ԵՆ ՄԻԱՅՆ

–ԲԱՍԹԻԼ ՎԱԼՏԱ–

ՆԵՐԸ

ՍՈՑՆ ԲԱՍԹԻԼՆԵՐԸ ԽԻՍՏ ԱԶԴԵՑԻԿ ԵՆ ԵՒ ԿԸ ԳՏՆՈՒԻՆ ԲՈԼՈՐ ԴԵՂԱՐԱՆՆԵՐՈՒ ԵՒ ՏՐՕԿԻՒՆԵՐՈՒ ՄԷՋ

Պահանջեցէ՛ք **ՎԱԼՏԱ** անունը կրող տուփերը

Ներկայացուցիչ՝ ՍԱԻՏԱ Եղբարք

Փոսքարկղ թիւ 445

ՊԷՅՐՈՒԹ

Բացառիկ Դիրքերու Եւ Պայմաններ

ԸՆՏԱՆԻՔՆԵՐՈՒ, ԴՊՐՈՑԱԿԱՆՆԵՐՈՒ, ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑՆԵՐՈՒ

Առողջ մնալու համար հաճգիստ մահճակալ մը ունենալու է՝ հաճգիստ կարենալ ճնանալու համար։

Քինկլաճատկան մահճակալները մեծագոյն գործարաճին մեր բճդ. ճերկայացուցչի հաճգամաճով Ձեզ կ'բնծայեճ առիթը ակնէ օգտուելու համար։

Քանճ տարի եւ աւելի դիմացալը կ'երաշխաւորեճ, բնկոյզի ճմաճող փայտի մը օքճուած ոտից մահճակալներ ստուաճ։ Ճորոյքն եճ, կը ծալուիճ, *թերթ, զօրաւոր զսպանակով*, եւ ամէն տեսակ յարմարով։

ՊԻՆ ՁԷՆ 10 Ս. ՈՍԿԻ

—o—

ՎՃԱՐՈՒՄ՝ 3 ՄԱՍՆԱՎՃԱՐՈՎ

—o—

5 0|0 գեղչ վերոյիշեալ գնեռուն վրայ, այճ բճթեռցողճերուն ուոճճ ճերկայ յայտարարութեամբ կը ճերկայճաճ մեզի

—o—

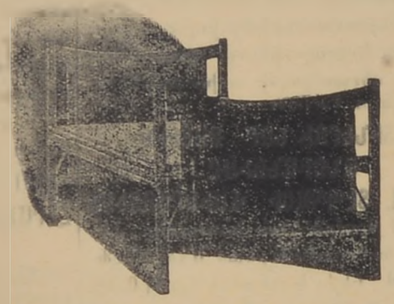

Ծիկիճ, ամէնուն ճոտաճէն զուկիդ համար պիտի ուզես ունենալ լաւագոյն մահճակալը, *վերջին ծայր ներկայանալի ապիտակ գոյնով, նիքէլի մեքենական վերճլակով, եռխառն վար իյնալէ ազդիլով, եւ պատասխանած գիտական մեթոտով.* **Ձեր զուկիճ կատարեալ հաճգիստ ապահովող, այլ մահճակալներք** *բոլորովին ճորոյք մըն են* **Սիւրիոյ համար եւ միմիայն** *մեր քով կրնաք գտնել։*

ՏՕՔԹ. ԳԷՈՐԳ ԿԷՐԿԷԶԵԱՆ

Վկայեալ Laurèat ճախկին Interne եւ այժմ մնայուն *ՄԱՆԿԱԿԱՆ* բժիշկ Ֆրանսական հիւանդանոցի *ԱՓՓԻ, ՓՈՒԻ, ԿՈՒՅՐԻՒ, ԱԿԱՆՋԻ և ԳԱԼՈՒ* հիւանդութիւններու բաժնին։

Հիւանդ կ'ընդունի կիւրէ ժամ ը—ճ

իր գինետուն մէջ rue de Damas, No. 115

Հիւանդներ ուղղակի հիւանդանոց կ'ընդունուին իր կողմէ տուած մուտքի բարոյով։

Ազգակա հիւանդներու ձրի դարմանում, ամէն օր կէսօրէ առաջ ժամը 10—12. հիւանդանոցի գարմանատեղիին։

ԳԱՐԻԲԻԼ Ֆ. ԹԷՐԶԵԱՆ

(ԵԼԵՔՏՐԱԿԱՆ ՎԱՃԱՌՔՈՒՆ)

Հիմնուած 1921 թ.

Գործ-Քար—

Նոր գործարանի ապրանքներով կը կապարենք ամէն կարգի եւ ըստ պահանջի յուրի գեհտրումներ (Installation), ինչպես նաեւ մօքեր եւ ճիճաներ։

Վաճառասուճս կ'ասացնէ նաեւ բոլոր հիճերագործիքներու ճոռոգճեր։ Մասնաւոր ապահարկութիւն բճկարարճներու հիճերա-ճոռոգման։ Վաճառասուճ Philips եւ Lux հիճեր, լամպեր եւ ամէն տեսակ հիճերական պահեստներու։

Վճարման դիւրութիւններ.

Հասցէ — Վ. Ուզունեանի գրասեղ կից գործ. B. P. 491

Կարի եւ Ձեւագիտութեան Դասընթացք

Տիկին ՄԱՌԻ ԵՐԱՄԵԱՆ

Վկայեալ Դերջակուհի

ԲԱՐԻԶԷՆ ԵՒ ՎԱՃԻՆԿԹՕՆԷՆ

Կարի եւ ձեւագիտութեան մասնագիտուհի, Տիկին Մառի Երամեան կը վերադառնայ իր արհեստանոցը. Մեծ Սեռայի դիմացը Նո. 78 տան երկրորդ աւրկը։

Երեք ամսուան միջոցին կը սորվեցնի ամենավերջին ճոռաձեւութեամբ, կար եւ ձեւագիտութիւն իր բոլոր բաղդութիւններով եւ արդիական մրջոյներով, Droit-fils մեքոտով։ Իր աշակերտուհիներ կ'օժտէ Բարիզի աճխարհածանօթ Académie Daydou վկայականով։

Տոկուն շինուածք, վայելուչ տեսք
Հնչուն եւ բնական ձայն
Սիւս յատկանիշներ՝

AZTAG
JOURNAL QUOTIDIEN ARMÉN.
B. P. 587
BEYROUTH, Liban
Directeur - Propriétaire
HAIG BALIAN

ԱՍՏՂԱԿ

ازتاك
جريدة سياسية ادبية اقتصادية عمة

ՕՐԱԹԵՐԹ
ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԳԻՏԱԿԱՆ

ՍԻՒՐԻԱ ամր. 550, ՎԵՑԱՄՍԵԱՑ 300 Ս. Դ.
ԱՐՏԱՀԱՄՆ. տրկ. 7, ՎԵՑԱՄՍԵԱՑ 4 տոլար

ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ ՆՈՅԵՄԲԵՐ 23 1932

ԶԵՌՔԸ ՀԱՍՏ Ը 2.50 Ս. Դ.

Չ. ՏԱՐԻ | Ամեն առաւոտ պէտք է բնել բերիս տնօրենին հասցէին | Տնօրէն — Խմբագիր՝ ՀԱՅԿ ՊԱԼԵԱՆ | Չհրատարակուած ձեռագիրները չեն վերադարձուիր | Թիւ 189 (766)

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆԸ

Երկու շաբաթ անցաւ Միացեալ Նահանգներու նախագահական ընտրութենէն ի վեր, սակայն ցարդ միջազգային հետաքրքրութիւնն ու ընծայուած կարեւորութիւնը չպակսեցաւ տեղի ունեցող կարեւոր փոփոխութեան վրայէն։ Մօտ 50 միլիոն քուէարկողներ մասնակցած են ընտրութեան, գրեթէ կէսը Մ. Նահանգներու ամբողջ բնակչութեան։ Այս երեւոյթէն կարելի է հետեւցնել թէ որքա՞ն իրաւացի է Մ. Նահանգներու նախագահին տրուած բացառիկ լիազօրութիւնը, վարելու համար երկրին դեկը։ Ոչ մէկ երկրի մէջ այսքան ստուարաթիւ քուէարկողներ կը մասնակցին ընտրութեան, բազդատելով ի-րենց թիւին հետ։

Կուսակցական պայքարը ընտրութեան օրերուն, մեր երեւակայածէն շատ աւելի բուռն կ'ըլլայ Ամերիկայի մէջ և գլխաւորաբար երկու կուսակցութեանց մէջ՝ Հանրապետական և Դեմոկրատ։ Այս երկու կուսակցութեանց միջև կառավարական վարչաձեւի և արտաքին քաղաքականութեան շուրջ խոշոր տարակարծութիւններ գոյութիւն չունին, երկուքն ալ իրենց հիմնականն ծրագիրներով հանրապետութեան վարչաձեւին պաշտպաններ են։ Տարբերութիւնը միակ տնտեսական մարզին մէջ է։

Բնականոն և խաղաղ կացութեան օրերուն, առնուազն տեսնուած է որ Միացեալ Նահանգներու ընտրութիւնը կը շահին հանրապետականները, որոնք ամենահին և ամենաուժեղ կուսակցութիւնն են։ Քսաներորդ դարուն մէջ ոմկավարները երկու անգամ շահեցան ընտրութիւնը, 1912ին և 1916ին, երբ հանրապետականները ներքին պայքարներով պառակտուած էին։ Երկու հանրապետական թեկնածուները՝ Ռուզվելթ և Թաֆթ, ընտրական հրապարակը իջած էին և բաժնած կուսակցութիւնը։ Մէկը միւսին չէր զիջեր իր թեկնածութիւնը, յառաջացնելով անդարմանելի ճեղքուածք մը։ Ոմկավարները օգտուելով այդ պատեհութենէն, 1912ին, յաղթեցան իրենց թեկնածուի ընտրութեան և Ուիլսըն գրաւեց նախագահական աթոռը։ Իսկ անկէ վերջ, 1916ին, երբ լրացաւ ընտրութեան պայժամանաժամը, համաշխարհային պատերազմը յայտարարուած էր և նաւագա կրակներու մէջ։ Ընտրութիւն հաւարուեցաւ նման ճակատագրական խիստ փափուկ օրերուն կառավարական փոփոխութիւն մը չի մտցնել և ընտրական պայքարով ուժ չի վատնել, որով երկրորդ անգամ ըլլալով ընտրուեցաւ ոմկավար կուսակցութեան պետերէն Ուիլսընն։

1920ի ընտրութեան միջոցին պարտուեցան ոմկավարները եւ յաջորդաբար նախագահ ընտրուեցան Հարտինկ, Քուլիճ, Հուվըր։ 1928ին երբ Հուվըր ընտրուեցաւ նախագահ, Միացեալ Նահանգները փառքի և յաջողութեանց գագաթնակէտին հասած էին և Եւրոպայի աչքը տնկուած էր անոր վրայ։ Մանաւանդ տնտեսական մարզին մէջ Ամերիկան ամենէն փայլուն վիճակը ունէր։

Սակայն, Հուվըրի դժբախտ բաղդե՞ն թէ՝ ժամանակներու և քաղաքական պայմաններու անողոք դասաւորման հետեւանքով, իր ընտրութենէն տարի մը վերջ, տնտեսական սարսափելի փոթորիկ մը ցնցեց Ամերիկան։ Դրամատուները սարսեցան և գիները սոսկալի անկումի մը ունեցան, հազարաւոր դրամատուներ սնանկացան։ Միլիոններով գործաւորներ անգործ մնացին։ Եւ այսպէս օրէ օր սաստկացաւ դրութիւնը մինչև 1932. այնպէս որ 1928ի և ներկայ տարուան բաղդատութիւնը իւրաքանչիւր քաղաքացին պիտի մղէր մտածելու թէ՝ արդեօ՞ք Հուվըրի կամ իր կուսակցութեան հետեւած քաղաքականութեա՞ն արդիւնքն է այդ անկումը։ Շատեր առանց քննելու պայմաններն ու պատճառները, կուգան ույն հաւզման որ հանրապետականն կուսակցութեան հետեւած ուղղութիւնը այդ վիճակին բերած է Ամերիկան։

Նախագահ Հուվըրի դէմ սկսող դժգոհութեանց ուրիշ մէկ պատճառն ալ թացի. և չորի խնդիրն է։ Յայտնի է ընթերցողներուն որ Ամերիկայի մէջ պաշտօնապէս արգիլուած է ըմպելիի գործածութիւնն ու պատրաստութիւնը և այս արգելքի պատճառաւ օրական հարիւրաւոր դէպքեր կը պատահին երկրի գլխաւոր քաղաքներուն մէջ, ծողովուրդը գրեթէ երկուքի բաժնուած է, թացեր՝ որոնք ըմպելիի օրէնքին վերացումը կը պահանջեն, և չորեր՝ որոնք կ'ուզեն պահել ներկայ սեղմութիւնը։ Ռուզվելթի ընտրութեան աշխատեցան նաև թացերը, յուսալով որ անոր ընտրութեամբ վերջ կը գտնեն սեղմութիւնը։

Շատ ուշագրաւ են և ընտրութեան միջոցին հանրապետականներու ձախողութեան պատճառը ցոյց կուտան նախագահ Հուվըրի ներու ձախողութեան պատճառը ցոյց կուտան նախագահ Հուվըրի արտասանած քանի մը ճառերը վերջին ընտրական պայքարի օրերուն, որոնց միջոցին ըսած է ան. «ռօլարը բոլորովին պիտի կորսնցնէր իր արժէքը, եթէ անսիկական միջոցներ ձեռք չառնէր»։ Ուրիշ անգամ մ'ալ կ'ըսէ ան. «Ամերիկայի քաղաքներու փողոցներուն մէջ խոտեր պիտի բուսնին, եթէ ես նախագահ չընտրուիմ»։

Այս խօսքերը գէշ տպաւորութիւն մը թողուցին Ամերիկեան ընտրողներու մտքերուն մէջ։ Ուրեմն այնքան վտանգաւոր դրութե՞ան մը մատնուած էր Ամերիկան։

Ռուզվելթի ընտրութիւնը, կամ ոմկավարներու պետութեան դեկավարութիւն վերադարձը սակայն Ասերիկայի արտաքին քաղաքականութեան մէջ ոեւէ փոփոխութիւն պիտի մտցնէ՞, համաձայնութեան կամ իր կուսակցութեան հետեւած քաղաքականութեան նոր նախագահի յայտարարութեանց ամփոփուի պիտի ըսայ Միացեալ Նահանգներու արտաքին քաղաքականութիւնը։ Սակայն կրկնած ըսի որ Ազգերու Դաշնակցութեան Ամերիկայի մասնակցութիւնը աւելի գործնական պիտի ըլլայ Ռուզվելթի օրով և պարտքերու ու հատուցումներու խնդիրն ալ վերջնական կարգադրութեան մը պիտի յանգի։

ԷՋՄԻԱԾՆԻ ԳԱՀԱԿԱԼԸ ԸՆՏՐՈՒԱԾ Է

Տ. ԽՈՐԷՆ ԱՐՔ. ՄՈՒՐԱՏԲԷԳԵԱՆ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍ ԱՄԵՆԱՅՆ ՀԱՅՈՑ

Էջմիածնէն 14 Նոյեմբեր թուականով Գոյող Պատրիարքարանին ղրկուած է հետեւեալ հեռագիրը.—

Խորէն Արեւպիսկոպոս Նոյեմբեր 12ին Կաթողիկոս ընտրուեցաւ։ Գերագոյն Հոգեւոր Խորհուրդն ալ ընտրուեցաւ։

Նորընտիր Կաթողիկոս Խորէն Արքեպիսկոպոս Մուրատբէգեան ծնած է Թիֆլիս, 1873ին։ Շրջանաւարտ է էջմիածնի Գէորգեան Ճեմարանէն և համալսարանական կրթութիւնը ստացած Մոսկուա։ 1910ին Եպիսկոպոս ձեռնադրուած է Իզմիրլեան Կաթողիկոսի ձեռքով։ Տասը տարի վարած է Երեւանի առաջնորդութիւնը։ 1923ին, հանգուցեալ Հայրապետի կողմէ Տեղապահ նշանակուած էր մասնաւոր կոնդակով մը, վարելու համար Կաթողիկոսութեան վարչական գործերը։ Եւ տարիներէ ի վեր վարած է կարողութեամբ Գերագոյն Խորհուրդի նախագահութիւնը։ Իբրև Երեւանի առաջնորդ Խորէն Արք. վիճակուած էր յարաբերիլ Հայաստանի կառավարութեան հետ և հարթել ծագած բազմաթիւ քիւրիմացութիւնները։

Խորէն Արք. Մուրատբէգեանի մղած անխոնջ պայքարին հետեւանքով կարելի եղած է Ազգային Եկեղեցին անաղարտ պահել անաստուածներու աղտոտ յարձակումներէն։

ՖՐԱՆՔՕԹԻՒՐՔ ՀԱՄԱՁԱՅՆՈՒԹԻՒՆԸ ՊԱՂՏԱՏԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԱԳԾԻՆ ՄԱՍԻՆ

(ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ՀԱՂՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ)

Ընդհանուր յայտարարութիւն մը ստորագրուեցաւ 27 Հոկտեմբեր 1932ին, Անկարա, Պաղտատի երկաթուղագծի բրեական եւ սիւրիական հատածներու շահագործման մասին։

Սիւրիական հատածները կը բաղկանան 196 քիլօմէթրէ.

Իսկ բրեական հատածները 624 քիլօմէթրէ, որմէ պէտք է պակսեցնել Ասանայէն Ճէվզի փաշա երկարող 143 քիլօմէթրոնց բրեական հատածը, որ վեց ամսուայ պայմանաժամի մը մէջ, բրեական պետութեան երկաթուղիներու վարչութեան խնամքին պիտի յանձնուի։

Այս նոր ընկերութիւնը անցնելու իրաւունք պիտի ունենայ այս վերջի հատածին սիւրիական փոխադրութեան առեւտուրը հեռաբերող մասի վրայ։

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

Ճրանսական եւ բրեական կառավարութիւնները, փափաքելով բրեօ-սիւրիական սահմանին վրայ բարեկամական համագործակցութեան մը կապերը սերտացնել եւ գիտնալով որ իրենց երկուքին շահը կը պահանջէ բնորոշել, 20 Հոկտեմբեր 1921ի Անկարայի համաձայնութեան 10րդ յօդուածի ոգիին համաձայն, Ալէքսանտրէթի եւ Նիսէպինի հետաւոր մասին միչեւ գծնուող Պաղտատի երկաթուղագծի բնականոն երթեւեկին պայմանները եւ ապահովել այս երկաթուղիին երկարաձգումը դէպի Արեւելք, կը յայտնեն իրենց մտադրութիւնը, արժէւորելու այս գիծը եւ նպաստելու այս նպատակով եւ երկու կողմերու համագործակցութեամբ, համաձայնութեան մը կնքումին, Պաղտատի երկաթուղիի մենաշնորհեալ ընկերութեան մէջ, Սիւրիոյ եւ Թիւրքիոյ փոխադրական առեւտուրի շահերուն համաձայն բանաւոր վարչաձեւ մը հաստատելու համար։

Ապահովելու համար իրականացումը այս մտադրութիւններուն կընդհող երկու բարձր կողմերը կը համաձայնին.

ա.— Ձեռնարկել այժմու շահագործումի հատուելարդարին, տարուայ մը առաւելագոյն պայմանաժամի մէջ։

բ.— Ապահովել համաձայնաբար, նոր վարչաձեւի մը հաստատումէն առաջ գծին բնականոն գործելը եւ ամբողջ փոխադրական առեւտուրին շարունակութիւնը։

գ.— Փնտռել այս նպատակով վերոյիշեալ տարուայ մը պայմանաժամի ընթացքին, առժամեայ շահագործութեան մը վերաբերեալ համաձայնութիւն մը, ըլլայ այս առկցեալ որոշումներուն համաձայն կազմուած ընկերութիւններու միջոցաւ, ըլլայ, եթէ այս որոշումներուն գործադրութիւնը հանդիպի անյաղթելի դժուարութիւններու, հետապընդուած նպատակին պատասխանող ուղղակի կամ անուղղակի ոեւէ յանձանձումի ձեւով։

Մինչեւ լրացումը այժմու շահագործութեան հատուելարդարել եւ առժամեայ նոր վարչաձեւի մը հաստատութեան անհրաժեշտ տարուայ մը առաւելագոյն պայմանաժամին. իրեու ներկայ վիճակը պիտի չփոխուի։ Ասով հանդերձ Ասանայէվզի փաշա հատածը, ներկայ համաձայնութեան ստորագրութենէն վեց ամիս յետոյ, պիտի յանձնուի բրեական կառավարութեան։

ՇԱՐԼ ՏԸ ՇԱՄՊՐԷՕՆ
Տէք. ՌԻՇԵՏԻ

Անկարա 27 Հոկտ. 1932

ՊԱՂԵՍՏԻՆԵԱՆ ՆԱՄԱԿԱՆԻ

(Սեփական թղթակցութիւն)

Դաշտրաճային միջադէպ մը.— «Իսթիկլալի յայտարարութիւնը.— պիւճէդային յաւելում.—

Երուսաղէմ, 17 Նոյ.

Վերջերս Երուսաղէմի վերաքննիչ Ատեանը հանգիստավայրը դարձաւ մեծ դժգոհի մը, որ ծագում առաւ կառավարութեան փաստաբան պ. Էլիօթի մէկ արտայայտութենէն։ Ատեանը հատաքուած էր հրձգութեան (arson) դատի մը վերաքննութեան համար։ Դատախազութիւնը կը պնդէր, թէ պարտատէր մը թերին իրական արժէքը ապահովագրուած արժէքի քանակէն պակաս էր։ Ատեանը, որ հին քաղաքին մէջ կը գտնուէր, կը պահակներ հրեայի մը, և վեց հազար Պաղ. ոսկիի ապահովագրուած էր։

Ատեանը բաղկացած էր գլխաւոր դատաւորէն և երկու օգնական դատաւորներէ, հրեայ և արաբ։

Ամբաստանեալներու պաշտպանը իր պաշտպանողականը խօսելէ վերջ, խօսք կ'առնէ կառավարութեան անգլիացի փաստաբանը և հեգնալ ձեւով կ'արտայայտուի, խօսքը դատաւորներու ուղղելով.—«Ձերդ բարձրապատիւք, ներկայ դատը պարզ հրձգութեան դատ մ'է, որու մէջ մենք բոլոր ասվորական տարբերը ունինք.— Հրեայ մը, ապահովագրական ընկերութիւն մը, բարձր ապահովագին մը և հրդեհ մը։

Դատաւոր Ֆերմիճ (հրեայ) մեջբերելով.— Հրեա՞յ մը։

Փաստաբան Գ. Էլիօթ (չարունակելով). Վերջէն բացակայութիւն, բարձր ապահովագին, հրեայ մը...։

Դատաւոր Ֆերմիճ.— «Հրեայ մը» ըսելով ի՞նչ ըսել կ'ուզէք։

Փաստաբան պ. Էլիօթ.— Անտարակոյս ամբաստանեալը հրեայ մ'է եւ իր անունը...։

Դատաւոր Ֆերմիճ.— Կ'ուզէք հաստկցնել այն, թէ հրձգութեան համար անհրաժեշտ տարր մ'է հրեայ մը։

Փաստաբան պ. Էլիօթ.— Հրեաները միշտ բարձր գիներով ապահովագրել կուտան իրենց խանութները և յետոյ ալ կը հրդեհեն զանոնք։ Լոնտոն քաղաքին մէջ քանանոթ է այս պարագան։

Դատաւոր Ֆերմիճ.— Լոնտոն քաղաքի մասին բան մը չեմ գիտեր։

Փաստաբան պ. Էլիօթ.— Կրնայի նաեւ Անգլիացի մը կամ արաբ մը ըսել։

Ահա այն արտայայտութիւնը և գաղափարական կազմի ու կառավարական փաստաբանի միջեւ տեղի ունեցած խոսակցութիւնը, որ ամբողջ ժամուկ բարձրացաւ ի վերջոյ եւ տեղի տուաւ բողոքներու, ինչպէս նաեւ Հաւատարքներու Տան մէջ հարցապնդումի։ Մասնաւոր հաւատարքի մը մէջ հրեայ փաստաբանական կազմը հարցը քննելով՝ խիստ ուշ ոճով բողոքագիր մը յանձնեց պետական գլխաւոր քարտուղարութեան պահանջելով կառավարութենէն, որ անմիջապէս պ. Էլիօթ հեռացուի իր պաշտօնէ, որովհետեւ անոր—ըսել եւ նախատական արտայայտութիւն մը ունեցած էր։

Նոյնպէս բողոքեց Հրեայ Ագգ. Խորհուրդը եւ դատապարտեց թէ պ. Էլիօթը եւ թէ ալ գլխաւոր գատաւորը, որուն ներկայութեան առաջինը ասոնք ըսած էր իր «հակահրեայ արտայայտութեանն եւ «նախապաշարմունքին»։

Ինդիրը, այսուհանդերձ բաբերաղդաբար չունաւ «փակուեցաւ», այլապէս ան դեռ երկար վիճաբանութենէ, բողոքներու եւ դժգոհանքի կարող էր տեղի տալ։

Արդարեւ, չաբաթ մը յետոյ, Ատեանը իր կազմով անգամ մը եւս հաւաքուեցաւ եւ պ. Էլիօթի ուշագրութիւնը հրաւիրեց իր նախորդ նիստին արտայայտութեան մէջ տեղի ունեցած խոսակցութիւնը, որ ամբողջ ժամուկ բարձրացած

ՏՈՄՍԵՐ

ԵՕ-ԵՕ

Օր. Ասպիկ ստորագրութեամբ հետաքրքիր ադիկ մը «Ազգակ»ի խմբագրութեան ճամակ մը դրկած էր։ Սոյն ճամակի բովանդակութիւնը ամբողջութեամբ յայտնուած է Ե֊ԵՕի օուրջ կարգ մը հարցումներու։ Մեր ընթերցողուհիին կը ճարցնէր.

Ա.֊ԵՕԵՕ րսուած խաղալիքը որ ներկայ օրերու ամենագրկեալ ճորաձեւութիւնը դարձաւ, ո՞ր թուականին եւ ո՞ւր հնարուած է։

Բ.— Գիշերութի մէջ բանի՞ հոգի կը կարծէք որ ԵՕ—ԵՕ կը խաղայ եւ այդ թիւին որքա՞նը աղջիկներ են. կիներ ալ կը խաղա՞ն ԵՕ—ԵՕ.

Գ.— Զուանին ծայրը կապուած այդ ահռեակ կլոր, բնագիտութեան ո՞ր օրէնքին համաձայն կ'իջնէ ու կ'ելլէ.

Դ.— Ինչպէ՞ս կը մեկնէք այսքան հասարակ ու ագեղ խաղալիքի մը բոլոր խաւերու մէջ, առանց սեռի եւ տարիքի խտրութեան, տարածումը։

Մեր ընթերցողուհիի այդ բարդ եւ գիտական ու հոգեբանական հարցումներուն անմիջական պատասխան տալ, առանց գիտութեան ու հոգեբանութեան վարպետներու կարծիքին, կարելի չէ։ Հետեւաբար, յայտորդ անգամուան յետագծելով այդ հարցումներու հանգամանքորէն պատասխանելու հոգը, այս անգամ ճանի մը ցօթեր առձանագրենք ԵՕ—ԵՕի գործածութեան եւ տարածման օուրջ գիտութի մէջ։

Նորոյթներու ամենաաժանն ու ցորեն է ԵՕ—ԵՕ. 4-5 դահեկանով ամէն ոք կրնայ ձեռքին մէջ ԵՕ—ԵՕ մը խաղցնել։ Ամէն խալտփոխիդ, ամէն մարդու ձեռքին մէջ հաս մը այդ խաղալիքէն տարուընական վեր վար կ'իջնէ։ Լակոտներ, ռամբոպիկ ու ցնցոտիապատ ԵՕ—ԵՕ կը խաղան։ Տարեցներ, որոնց մէջ տասեր 50ը անց են, կը խաղան այդ խաղը։ Աղջիկներ, կիներ, պատանիներ, երիտասարդներ ամէն հասակի ու տարիքի, ամէն արհեստի, բոլորն ալ սորված են այս ցոյքը եւ կը խաղան փողոցը, տուներ խաճուքը, տրճարաններու եւ զբօսավայրերու մէջ, ամէն տեղ ու ամէն ժամ։

Տախտակէ փոքրիկ անիւ մը, մօտ 50 տանքիմ տրամագծով, տրաճիր բաց եւ ծայրէն կապուած մօտ մէկ մետր երկարութեամբ բարակ չուան մը։ Բոլոր չուանիին մէկ ծայրէն կամ անցուր մտցէ եւ օղ սկսի վեր վար տարծել։ անիւը մէկ վեր կու գայ, մէկ վար կ'իջնէ եւ տարուընական բար այսպէս, մինչեւ որ ձանձրանաս։ Իւրաքանչիւր անգամին կը փաթթուի չրուանը, վերեւին կը բակուի քնճիներեն, ձեռքի թեթեւ տարժումով մը։ Սափրիչի ածկերեներուն սկսած մինչեւ մսագործներու ոչխարող լակոտները կրնան կատարեալ վարպետութեամբ եւ հմտօրէն խաղցնել այդ տախտակի կտորը։

Ոչ մէկ վայելչութիւն, մանաւանդ դպրոցական չափահաս աղջիկներու ձեռքին մէջ, երբ անոնք յանախ փողոցներու մէջ տարժելով եւ արագավազ կը սուրան։ Ոչ մէկը անոնցմէ չունի գիտակցութիւնը իրենց քրած ծիծաղելիութեան. մեծ մեծ վաճառականներ, բժիշկներ, փաստաբաններ միեւնոյն կ'ընեն, առանց ամչնալու, առանց խօուելու։ Գնումի համար դուրս ելլող կիներ չի մոռնար ԵՕ—ԵՕն ալ հետը տանի, ճանճրացած տեղ խաղալու համար մասնաւորապէս խանութին առջեւ օպասելու միջոցին։

Նորոյթի համաճարակին վարակուած են բոլորը եւ չեն գիտեր թէ՝ ի՞նչ կ'ընեն։ Այս միջոցիս ոխարհի բոլոր մասերուն մէջ ալ այս է մօտաս. Ամերիկաներէն բասկած մինչեւ հեռաւոր Ափրիկէ ԵՕ—ԵՕն օրուան մօտաս է։ Հալեպցին եղողներ կը պատմեն թէ՝ հովանաւորեալ երկիրներու մրցանիթը կը կոտրէ ան։

Բայց, տաս չի տեւեր ի հարկէ, եւ օուրով կը փոխուի մօտան. այսօրուան ԵՕ—ԵՕները կը դառնան ծիծաղելի եւ անգործածելի, երկրորդ անգամ նորէն ա-

խարհ գալու յոյսով։

Ո՛վ յարգելի ընթերցողուհի, այլեւս յայտորդ անգամ կը ջանամ պատասխանել ձու հարցումներուդ։

Ք.

ԿՈՒՐԵՂԱՏԱՊԸ (APPENDICITE)

(ՔԷՕՐ ՊԱՂԱՐՍԸՔ, ՋԷՅՂԷ)

Ամէն հիւանդութիւն մը որ յաճախ իր վրայ խօսիլ կուտայ իբր վտանգաւոր և մահացու իրողութիւն և որուն գոհերէն եղաւ անցեալ տարի խոստմնալից և սիրուած Գ. Մաւրբէ Բալաքեան և վերջին օրերս տեղւոյս հայ գաղութին վաղահասաբար և յարգուած ընտանիքներէն Տիկ. Նեվրիկ Քէչեճեանի որդին աղաջեալ Յարութիւն։

Ասկէ 30-40 տարիներ առաջ այս հիւանդութիւնը գրեթէ անծանօթ էր իր ներկայ հանգամանքներով և տասը տ. դիքի սկզբնաւորութեան բորբոքում (typhlite) անունով և ըստ բաղդի դարմանի հետեւանքով գրեթէ միշտ մահուամբ կը վերջանար։ Այդ թուականէն ասդին ուսումնասիրութեան նիւթ ըլլալով յաջորդն՝ մանաւանդ Փարիզի նշանաւոր Քրօֆէսօրներէն Տիէօլաֆուաի կողմէ՝ լուսաբէս ճանչցուեցաւ իր բնութիւնը ու դարմանումի կարուկ և արամաբանական եղանակաւ սահմանափակուեցաւ իր մահացութեան չրջանակը։

Որովայնի հիւանդութեանց չորքին մէջ գրեթէ առաջին տեղը կը բռնէ կուրդեաապը իր ցաւալի արդիւնքներով՝ մանաւանդ երբ կանուխէն չճանչցուի իր իսկութիւնն և հիւանդին կամ իր մարդոց կողմէ սխալներ գործուին՝ ինչպէս լուծողական առնել, փորին տաք ջուր դնել և բժիշկի դիմելու ուշանալ։

Հիւանդութեան պատճառներու մասին չատ մը ենթադրութիւններ կան որոնց կարգին չատ միս կամ զուտ բանջարեղէններ ուտելով ազիքները յոգնեցնելու պարագան կը յիշուի և կամ հիւանդը նախապէս թանչք (dysenterie) թիֆօ կամ ազիքաց (enterite) անցուցած կ'ըլլայ. սակայն պէտք է գիտնալ որ կարգ մը ազիքային հիւանդներու գայրագին ազդեցութեան առկ զօրաւոր Քունեորուժ մը յառաջանալով organisme մը կ'եղծանէ։

Ըստ Տիէօլաֆուաի Cavité Closeի տեսութիւնը ամենէն աիրող է, այսինքն կուրդին որ բնականէն թափանցելի է և անցք կուտայ արտաքին՝ կը բորբոքի և թոյներու վարակը կ'ըլլայ երբ ոևէ պատճառաւ (ճճիներ, պտուղի կուռ, կամ չորցած կղկղանք) իր անցը կը գոցուի և իր պարունակած ազիքային թոյները ատսպայման աճելով ու կառդեով տարտափելի թոյ երու (toxine) ծնունդ կուտան։

Ուրագեաապը ընդհանրապէս երկու ա֊ իճան և տեսակներ ունի. Ա. տուր (aigüe), Բ, հինցած (chronique). առաջին տեսակը որ խիստ Քունեաւոր հանգամանք ունի և գրեթէ միշտ մահացու կ'ըլլայ հակառակ ձեռք առնուած ամէն ազիջցներու և հիւանդը կը զգեստէ նոյն իսկ 1—2 օրուան մէջ տարածուած փորմայկատապ մը (péritonite généralise) պատճառելով հազուագիպ է. սակայն նոյն իսկ Քեթև նոպայով մը սկսած տեսակն ալ կանուխէն կարելի չէ որոշել Քէ ինչ կերպ պիտի վերջանայ, Քեթև Քէ ծանր. ասոր համար է որ ըլլայ իսկ անչնչան փորացաւի մը համար մարդպատ բան կը կորսնցնէր ու երբեմն իր կեանքը կը չահի եթէ կանուխէն բժիշկի դիմէ որը իր խորհուրդներով կրնայ ապագայ վտանգներու դէմ հիւանդը ապահովել և պաշտպանել։ Զօրաւոր նոպայի պահուն ենթական սուր անհանդուրժելի ցաւ մը կ'զգայ իր փորին մէջ, սակայն եթէ ուշադրութեամբ քննուի, կը տեսնուի որ ցաւին ամէն

տեղէն զօրաւոր փորին աջ կողմի վրայ ժասին (fosse iliaque) վրայ կեդրոնացած է և եթէ ժանուկ սէ հիւանդը իր աջ ձեռքով աջ կողմը կը ժասնանչէ. փորը պրկուած է և խիստ զգայուն, մանաւանդ աջ կողմը ուր ժասնաւոր կէտ մը կայ (point de Mac-Burney) պորտէն զատոսկրը երկարած գծի մը եղյդ մէջտեղը, զոր երբ բժիշկը կը ճնշէ հիւանդը աժենէն աւելի ցաւի նշաններ կը ցուցնէ ու կը դիմագրէ։ Ցաւին հետ մէկ տեղ կամ անկէ վերջ հիւանդը կ'ըսկրսի փսխել նախ իր լերծածները յետոյ կանաչ նիւթեր, ապա կղկղանք. ջերմութիւնը կը բարձրանայ 39.0 բաղկերակը կարագնայ 120—140, քիթը կը ցցուի, աչքերը սև շրջանակով եզերուած կը խոռոչանան, դիմագծերը կ'աւրուին, այս ամպնապներուն մէջ ուր հիւանդը կը քոիզի սարսափելի նոպաներով, ա՜հ ինչ ցաւալի է տեսնել ժարդուկներ կամ ջադուկներ որոնք իրենք իրենց բժիշկի, բանգէտի հովեր տալով կը մանեն հիւանդին մօտ և խորհուրդ կուտան անմիջապէս տաք ջուր դնել, լուծողական (*) տալ ևն ևն. կը գործադրուին հրամանները ամենայն փոթկոտութեամբ ինչ որ չըլլար չատ անգամ ու կ'անտեսուին տարիներու աչխատութեամբ տորած ու փորձառութեամբ օժտուած բժիշկի մը խորհուրդները, մեծագոյն չարիքը գործուած է արդէն, հիւանդին գերեզմանը իրեններուն եղունգներով փորուած, տաք ջուրն ու լուծողականը դաժանականներն են զոհին. քնական է Քէ այս ցաւագար դարմանումին արդիւնքը տեսնելու համար կ'սպասուի մէկ երկու օրեր և տա արդէն չատ ուշ է երբ բժիշկին կամ վիրաբոյժին կը դիմուի. տաք ջրի և լուծողականի ազդեցութեամբ ազիքները չարժման մանելով վերքը կը յառաջանայ կը Քարատոռի և փորին մէջ պայթելով կը տարածուի. ինչ կրնայ ընել խեղճ վիրաբոյժը երբ հիւանդը մահուան դուռը հասած կուգայ իրեն. կարուի՛ն այդ ձեռքերը, չորնա՜ն այդ չրթունքները որոնք ճիվան կեանքերու կարճնալուն պատճառ կ'ըլլան, մինչդեռ երբ կանուխէն բժիշկի խնամոց դիմուէր, գիտութեան առաքեալը, պահապան հրեշտակի դերը պիտի կատարէր հիւանդին մօտ իր ներկայութեամբ ու խորհուրդներով. և իրաւունք ամենատատիկ նոպաներով սկսած և վտանգաւոր հետեւանքներով հետեւնական տեսակն իսկ անվտանգ հանգամանք կ'ստանայ երբ բժիշկը կր հրամայէ անմիջապէս տատոյց դնել փորին, անշարժ պահել հիւանդը, բան չկերցնել, չխմցնել նոյն իսկ ջուր ու ցաւը մեղմելու համար գոնաձել ժորֆին կամ ափիոն, արդէն հիւանդին վիճակը բարւոքած է մէկ քանի ժամ վերջ 5-6 օրէն ապաքինումի չրջանը մտած եւ կամ բժիշկին խորհուրդով ու հետատեսութեամբ հիւանդը սկիզբի ժամերուն կ'սպասկրդուի վիրաբոյժի մօտ որ անմիջական գործողութեամբ կը փրկէ երիտասարդին կեանքը, այո՛ պարծանքով կրնանք ըսել Քէ այսօր վիրաբուժութիւնը հրաչքներ կը գործէ. չատ ախտաւորներ որոնք ասկէ կէս դար առաջ դատապարտուած էին անխուսափելի մահուան, կը արուի իրենց ապրիլ երկար, չնորհիւ ճարտար ու կարիճ վիրաբոյժին վարած միջամտութեան, ահա կուրդեաապի ենթական ատոնց չարքին մէջ առաջինն են. Տիէօլաֆուա կ'ըսէ «պէտք չէ մեռնիլ կուրդեաապէն», այնքան վտահ է դարմանումի ելքին վրայ։

Գալով հինցած (chronique) տեսակին որ չատ անգամ կրկնուելով օր մը սուր տեսակին կրնայ փոխուիլ և որուն

տեղի կուտայ ազիքներու մէջ կազմուած ճարտուկ մը որ ազիքներու ճանապարհը կը գոցէ, ասոր ալ ենթական կը տառապի ցաւերով, փսխումներով, կղկղանքի արգելքով, ազիքներու ուռեցքով, ջերմութեամբ, ճնշումով, ցաւերով, ինչպէս սուր տեսակին մէջ։ Ասոնք ալ կրնան վերջանալ մահով եթէ ժամանակին չվիրահատուին։

Ուրագեաապի ախտանշանները ամենէն աւելի ցաւի նշաններ կը ցուցնեն ու կը դիմագրէ։ Ցաւին հետ մէկ տեղ կամ անկէ վերջ հիւանդը կ'ըսկրսի փսխել նախ իր լերծածները յետոյ կանաչ նիւթեր, ապա կղկղանք. ջերմութիւնը կը բարձրանայ 39.0 բաղկերակը կարագնայ 120—140, քիթը կը ցցուի, աչքերը սև շրջանակով եզերուած կը խոռոչանան, դիմագծերը կ'աւրուին, այս ամպնապներուն մէջ ուր հիւանդը կը քոիզի սարսափելի նոպաներով, ա՜հ ինչ ցաւալի է տեսնել ժարդուկներ կամ ջադուկներ որոնք իրենք իրենց բժիշկի, բանգէտի հովեր տալով կը մանեն հիւանդին մօտ և խորհուրդ կուտան անմիջապէս տաք ջուր դնել, լուծողական (*) տալ ևն ևն. կը գործադրուին հրամանները ամենայն փոթկոտութեամբ ինչ որ չըլլար չատ անգամ ու կ'անտեսուին տարիներու աչխատութեամբ տորած ու փորձառութեամբ օժտուած բժիշկի մը խորհուրդները, մեծագոյն չարիքը գործուած է արդէն, հիւանդին գերեզմանը իրեններուն եղունգներով փորուած, տաք ջուրն ու լուծողականը դաժանականներն են զոհին. քնական է Քէ այս ցաւագար դարմանումին արդիւնքը տեսնելու համար կ'սպասուի մէկ երկու օրեր և տա արդէն չատ ուշ է երբ բժիշկին կամ վիրաբոյժին կը դիմուի. տաք ջրի և լուծողականի ազդեցութեամբ ազիքները չարժման մանելով վերքը կը յառաջանայ կը Քարատոռի և փորին մէջ պայթելով կը տարածուի. ինչ կրնայ ընել խեղճ վիրաբոյժը երբ հիւանդը մահուան դուռը հասած կուգայ իրեն. կարուի՛ն այդ ձեռքերը, չորնա՜ն այդ չրթունքները որոնք ճիվան կեանքերու կարճնալուն պատճառ կ'ըլլան, մինչդեռ երբ կանուխէն բժիշկի խնամոց դիմուէր, գիտութեան առաքեալը, պահապան հրեշտակի դերը պիտի կատարէր հիւանդին մօտ իր ներկայութեամբ ու խորհուրդներով. և իրաւունք ամենատատիկ նոպաներով սկսած և վտանգաւոր հետեւանքներով հետեւնական տեսակն իսկ անվտանգ հանգամանք կ'ստանայ երբ բժիշկը կր հրամայէ անմիջապէս տատոյց դնել փորին, անշարժ պահել հիւանդը, բան չկերցնել, չխմցնել նոյն իսկ ջուր ու ցաւը մեղմելու համար գոնաձել ժորֆին կամ ափիոն, արդէն հիւանդին վիճակը բարւոքած է մէկ քանի ժամ վերջ 5-6 օրէն ապաքինումի չրջանը մտած եւ կամ բժիշկին խորհուրդով ու հետատեսութեամբ հիւանդը սկիզբի ժամերուն կ'սպասկրդուի վիրաբոյժի մօտ որ անմիջական գործողութեամբ կը փրկէ երիտասարդին կեանքը, այո՛ պարծանքով կրնանք ըսել Քէ այսօր վիրաբուժութիւնը հրաչքներ կը գործէ. չատ ախտաւորներ որոնք ասկէ կէս դար առաջ դատապարտուած էին անխուսափելի մահուան, կը արուի իրենց ապրիլ երկար, չնորհիւ ճարտար ու կարիճ վիրաբոյժին վարած միջամտութեան, ահա կուրդեաապի ենթական ատոնց չարքին մէջ առաջինն են. Տիէօլաֆուա կ'ըսէ «պէտք չէ մեռնիլ կուրդեաապէն», այնքան վտահ է դարմանումի ելքին վրայ։

Գալով հինցած (chronique) տեսակին որ չատ անգամ կրկնուելով օր մը սուր տեսակին կրնայ փոխուիլ և որուն տեղի կուտայ ազիքներու մէջ կազմուած ճարտուկ մը որ ազիքներու ճանապարհը կը գոցէ, ասոր ալ ենթական կը տառապի ցաւերով, փսխումներով, կղկղանքի արգելքով, ազիքներու ուռեցքով, ջերմութեամբ, ճնշումով, ցաւերով, ինչպէս սուր տեսակին մէջ։ Ասոնք ալ կրնան վերջանալ մահով եթէ ժամանակին չվիրահատուին։

Ուրագեաապի ախտանշանները ամենէն աւելի ցաւի նշաններ կը ցուցնեն ու կը դիմագրէ։

ՀԱՅԿ. ԿԵԱՆՔ

ՀԱՅ ԳԱՂԹԱԿԱՆՆԵՐՈՒ ՏԵՂԱՒՈՐՄԱՆ ԽՆԴԻՐԸ

ՆԱՆՍԷՆԻ ԾՐԱԳԻՐԸ Կ'ԻՐԱԿԱՆԱՆԱ՞Յ

Ժրենեւեն կը հետագրեն Թայմզի, Նոյեմբեր 5 թուականով.—

Նանսենեան գրասենեակի Վարիչ Մարմինը նոր վերջացուց իր վեցերորդ ցասաւոջաթը, նախագահութեամբ Տօքթ. Մաքս Հիւպէրի։ Տրուած որոշումներուն համաձայն, Սիւրիոյ 40,000 հայ գաղթականներուն տեղաւորումը պիտի լրանայ 1933ի վերջը։ Ներկայիս Հայաստանի կառավարութիւնը յօժարութիւն յայտնած է ընդունել 20,000 հայ գաղթականներ ընդունելու, պայմանաւ որ արտաքին աջակցութիւն ընծայուի։

Վարիչ Մարմինը կը ջանայ վերաբնակեցնել այն ազգային յանձնախումբերը, որոնք ստեղծուած էին Տօքթ. Նանսենի սկզբնական ծրագրին համաձայն։

ՀԱՅ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴԻ ՄԸ ԵԼԵՐԱԿԱՆ ՄԱՀԸ

Հայ երիտասարդ մը, Մկրտիչ Միլոեանց, իննսնաւարժի արկածի մը զոհ գացած է Մարսիլիոյ մէջ։ Այս առթիւ հետեւեալ տեղեկութիւնները կը հաղորդուին.

Մկրտիչ երկու ընկերներով իննսնաւարժով կ'երթայ Վալանս, Լիոն, Տիսոն։ Ընկերները մեկ վարիչ էր։ Հոկտ. 30ին կը հասնի Տիսոն։ Մկրտիչ հոն կը տեսնէ իր մեծ եղբայրը՝ Ս. Միլոեանցը, որ կ'առաջարկէ ուճալ ու միասին վերադառնալ Մարսիլիա։ Մկրտիչ կը մերժէ, բսելով թէ «ես ընկերներով եկած եմ ու անոնց հետ ալ կը դառնամ»։ Ու այդ կրկին իր վերջին խօսակցութիւնը եղբօրը հետ։

Տիսոնէն կուգան Վալանս։ Հոն կը գիտեն։ Առտուն ճամբայ կ'ելլեն։ Ինննսաւարժը սայթաքում մը կ'ունենայ։ Մկրտիչ կը ցատկէ, բայց կարճ թաւալգոր կը դառնայ եւ մինչ երկու ընկերները մազապուր կ'ազատին։ Մկրտիչ արիւնլուայ վիճակի մէջ օգնութիւն կ'ազդակէ։ Անմիջապէս հիւանդանոց կը տարուի ու գործողութիւն կ'ընլլայ բայց 26 ժամ վերջ կ'աւանդէ հոգին։

Թաղումը կատարուեցաւ Մարսիլիոյ մէջ։ 30է աւելի ծաղկեպսակներ կային։ Բոլորն սիրուած էր Մկրտիչ եւ ջերմեռանդ ազխատող մը էր բարեպաշտ գործերու համար։ Բնիկ Քէօթահիացի էր եւ 23 տարեկան։

ՀԱՅ ՕՐԻՈՐԴ ՄԸ ԹՄԲԱԳՐԱՊԵՏ ՀՐՆԵՐԸ ԴՈԼԷԶԻ ԹԵՐԹԻՆ

«Նիւ Տօրք Ըվեր Իրնկ» թերթը կը գրէ որ Հրնբրր գոյեճի գրական թերթին«էօ»ի (Աւձագանգ) խմբագրապետ ընտրուած է Օր. Ալիս Գալուստեան։

ԾՈՎԱՅԻՆ ՔԱՆՔ ՄԸ ՊԷՅՐՈՒԹԻ ՋՈՒՐԵՐՈՒՆ ՎՐԱՅ

Շէյ Քէրօյեոմ Ընկերութիւնը սաացեր է Վարդիան անուն ծովային քաճէ մը։ Այս քաճէը չ'ընթանար ծովախորհն այլ կը տառանցայ եւ մինչ երկու ընկերներ մազապուր կ'ազատին։ Մկրտիչ արիւնլուայ վիճակի մէջ օգնութիւն կ'ազդակէ։ Անմիջապէս հիւանդանոց կը տարուի ու գործողութիւն կ'ընլլայ բայց 26 ժամ վերջ կ'աւանդէ հոգին։

Թաղումը կատարուեցաւ Մարսիլիոյ մէջ։ 30է աւելի ծաղկեպսակներ կային։ Բոլորն սիրուած էր Մկրտիչ եւ ջերմեռանդ ազխատող մը էր բարեպաշտ գործերու համար։ Բնիկ Քէօթահիացի էր եւ 23 տարեկան։

ՀԱՅ ՕՐԻՈՐԴ ՄԸ ԹՄԲԱԳՐԱՊԵՏ ՀՐՆԵՐԸ ԴՈԼԷԶԻ ԹԵՐԹԻՆ

«Նիւ Տօրք Ըվեր Իրնկ» թերթը կը գրէ որ Հրնբրր գոյեճի գրական թերթին«էօ»ի (Աւձագանգ) խմբագրապետ ընտրուած է Օր. Ալիս Գալուստեան։

ՓԱՍՏԱԲԱՆ

ԽՈՍՐՈՎ ԹԻԹԹԻՆՃԵԱՆ

(ՏՕՔԹ. ԻՐԱՒԱԳԻՏՈՒԹԵԱՆ)

Rue Allenby, Khan Nessouli

Ժամը՝ 9—12 եւ 3—6

Հեռաձայն 1.28 Beyrouth

Մամլոյ տակ է եւ շուտով լոյս կը տեսնէ

ՏՕՔԹ. Գ. ԹԱՊՈՒՐԵԱՆԻ

«ԲԵՐԱՆԻ ԱՌՈՂՋԱՊԱՀՈՒԹԻՒՆ»Ը

Մօտ 150 էջ, պատկերազարդ, մաքուր թուղթ եւ հոյակապ տպագրութիւն

ԴԱՍԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ

Լիբանանայ Երկսեռ Ուսուցչ.Միութեան Գ. տարուայ Ա.դասախօսութիւնը պիտի տեղի ունենայ օգաթաթ, 26 Նոյ. երեկոյեան ժամը 8.30ին, Ս. Նշան Ազգային Վարժ.ի Մանկապարտէզի Սրահին մէջ։ Պիտի դասախօսէ՝ ՏՕՔԹ. ՕՆՆԻԿ ԿԷՐԿԷՐԵԱՆ։

Նիւթ՝ «ՈՒՍՈՒՑԻՉՆԵՐԻ ԱՌՈՂՋԱՊԱՀՈՒԹԻՒՆԸ»

Կր հրաւիրուին անդամ եւ ոչ անդամ բոլոր ուսուցչ.ուսուցչուհիները եւ համակիրները։

ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

ԲԱՅԱՌԻԿ ՊԱՏԵՀՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

ԼՈՒՍԱՆՆԿԱՐԻՁ ՍԵԴՐԱԿԵԱՆ

Avenue de Français No. 19

Անոնք որ իրենց Ֆիլմերը կր գծեն այս լուսանկարչատունէն, ձրիօրէն կը լուացուին իրենց Ֆիլմերը եւ իրենց կր տրուի մէկական նմոյշ նմանապես ձրի։

Ֆիլմերու գիները՝ 4 X 6=30 Ս. Դ. 6 X 9=30 Ս. Դ. եւ 6.50 X 11=40 Ս. Դ

ՏՐ ՄԵԼՔՈՆԵԱՆ ԵՂԲՕՐՔ

ԲԻՒ ԷԼ ՄԹՐԱՆ

ԱԼԷՆԹԻ ԵՒ ՁՕՁ ՓՈՂՈՑՆԵՐՈՒ ՄԷՋ

Մեր ճանախորդներուն: Նպատակի կերպասներ, ֆիւպլիւերները եւ ցանազան իրեղէններ հասած են։

Մեզի չի դիմողներուն: Մեկ անգամ միայն փորձեցէք գոհունակութեամբ պիտի մեկնիք։

Մեզ չճանչցողներուն: Ձեր ծանուց համար իսկ մեզ հետ ծանօթացէք։

Մեր ճաշարանը կիրակի նոր բացած ենք։ Ճաշերը բերքօթաժի եւ ժերսէի ճիւղ մը հոն պիտի գտնուի ամէն տեսակ։ Ֆագազ եւն։

Դաժակոսի ժամանճիւղ.— Խան Մուրաթի քիւ 23։

Կերպասեղէնի եւ ցանազան կտորներու մեծ վաճառատուն

Տ. ԵՒ Ռ. ՄԱՎԻՍԱՔԱԼԵԱՆ

Մուրբան փողոցի վաճառատան հասած են սեզօնի համապատասխան կերպասեղէնի եւ ցանազան կտորներու մեծ մբերք։ Տրանսակաս, անգլիական, իտալական եւ ամերիկեան առաջադրութիւնով կը գոհացուին ամենազժուարահաճ գնորդներ։

Ցարգոյ յաճախորդները պիտի գտնեն անմրցելի ազանութիւն եւ ճոխ տեսակ։

Կարդացէք և Տարածեցէք «ԱԶԴԱԿ»Ը

(*) Հոս փակագծի մէջ աւելցնենք որ Դերմանական դարոցի պատկանող կարդ մը վիրաբոյժներ լուծողական տալու դէմ չեն ու ընդհակառակը օգտակար կը գտնեն զայն սա տրամաբանութեամբ թէ լուծողականէն վերջ եթէ հիւանդին վիճակը գէշնայ իսկոյն գործողութեան սեղանին վրայ հանելու է զայն, իսկ չձանրանալու պատճառ լուծողականը՝ անշ օրժութեան եւ ծանապահութեան ընծայելիք օգուտներէն աւելի լաւ արդիւնք կուտայ կ'ըսեն. բայց ըստ մեծամասնութեան բնրնուժին անընդունելի է այս տեսակէտը եւ վտանգալից իր հետեւանքներով քանի որ crise աւելնալու ատեն արդէն péritonité généralisé եղեր է որուն առջեւ վիրաբոյժը ինքզինք անկարող կը գտնէ։

ՆՈՒՃՆ

ՀՕՔԹ. Ա. ԳՈՒՑՄԻՄՃԵԱՆ

Էօրէֆիէ

ՏՕՔԹ. ՀՐԱՆՏ ՆՈՒՃԻՆ

ՀԱՅՐԵՆԻՔԻ ՀՈՎԻՒ

ՎԻՊԱՍԱՆՔ ՄԸ ՀԱՅՐԵՆԻՔԻ ՀՈՎԻՒ ՄԱՍԻՆ

Ա. ՀԱՏՈՐ

Ա. ՀԱՏՈՐ

Ա. ՀԱՏՈՐ

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՄԱՀԱՓՈՐՁ ՄԸ Պ. ԷՒԻՕԻ ԴԷՄ

Ուժանակը պայթեցաւ վարչապետական գնացքին անցնելէն առաջ

Փարիզ.— Մահափորձ մը տեղի ունեցաւ այս գիշեր Նո՛թ քաղաքէն, ուր կ'երթար պ. Էրիօ, քանի քիլոմէթր այս կողմ երկաթուղիին վրայ։ Քանի մը գիծեր քանդուեցան բայց մահափորձը պ. Էրիօյի գնացքին անցքէն շատ առաջ տեղի ունենալով անարդիւնք մնաց։ Պ. Էրիոյ 52 վայրկեան ուշացումով, առանց միջադէպի եւ շատ ողջունուելով Նանթ հասաւ։

ԱՄԱՆՈՒԼԼԱՀ ԹԱԳԱՒՈՐԻ ԿՈՒՍԱԿԻՑՆԵՐԸ ԿԸ ԳԼԽԱՏՈՒԻՆ ՔԱՊՈՒԼԻ ՄԷՋ

Քէլավար.— Ամանուլլահ թագաւորի կուսակիցներէն տասը հոգի գլխատուեցան Քապուլի մէջ։ Անոնց մէջ կը գտնուէին նախկին պատերազմական նախարար Ղուլամ Նէպի Խան, նախկին ներքին նախարար Միրզա Ահմէտ Թէրզի խան, եւ նախկին կառավարիչ Ահմէտ Օլաքի խան։

Պատերազմական ջրասուառնակ մը կ'ընկղմի Իէռի մէջ

Թոկիո.— Պատերազմական ջրասուառնակ մը ընկղմեցաւ Իէռի մէջ։ Մէջի երեք հոգիները խեղդուեցան։

Գերմանիոյ նախարարական տագնապը

ՄԱՐԱՋԱԽՏԱՀԻՆՏԷՆՊՈՒՐԿԻ ԽՈՐՀՐԴՈԿՑՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Պ. Հիթլէռ վարչապետ պիտի ըլլա՞յ

Պերլին.— Կանխահաս եւ անիմիմն կը յայտարարուին այն տարածայնութիւնները որոնց համաձայն Հիթլէռ պիտի կարգուի վարչապետ իսկ հարիւրապետ Ջէրինկ փոխ—վարչապետ եւ արտաքին գործոց նախարար։

Պէրլին.— Մարաչախտ Հինտէնպուրկ ընդունեց պ. Հուկէնպէրկը, կեդրոնի նշրկայացուցիչ Դեր. Քասը եւ ժողովրդական կուսակցութեան ներկայացուցիչ պ. Տինժէյտէրը։

Տեսակցութիւնները պիտի մնան բացարձակապէս գաղտնի մինչեւ որ Նախագահ Հինտէնպուրկի բանակցութիւնները հյանգին դրական կամ բացասական արդիւնքի մը։

Պէրլին.— «Պ. Հիթլէռի տեսակցութիւնը նախագահ Հինտէնպուրկի հետ կարեւոր է Գերմանիոյ համար» կը գրէ «Ծէյլի Թէյլկրաֆ»։ Եթէ անոնք համաձայնին, Ռայխսթակը կը վերկուի եւ Ռէյխի քաղաքական զարգացումը կը հետապնդուի խաղաղասիրական եւ սահմանադրական միջոցներով։ Եթէ անոնք չըհամաձայնին, Պ. Վոն Փափէնի վարչածեւը պիտի շարունակուի, եւ Վէյմարի սահմանադրութեան գրեթէ անվիճական ընդմէջ անխուսափելի դառնայ։

Պէրլին.— Վերջի ընդհ. ընտրութիւններուն հետեւանքով յայտարարուած սասն հինգ օրուայ քաղաքական զինադադարը, նախագահ Հինտէնպուրկի կողմէ ստորագրուած օրէնք—վճիռով մը երկարածգուած է մինչեւ յունվար։

Պէրլին.— Նախագահ պ. Հինտէնպուրկ ընդունեց պ. Հիթլէրը եւ անոր հետ խորհրդակցեցաւ ժամէ մը աւելի։ Պ. Հիթլէռ պաշտօն ստացեր է միւս կուսակցութիւններու կարծիքը շօշափելու ազգային կեդրոնացումով դահլիճի մը կազմութեան համար։ Անմիջապէս սկսան բանակցութիւններ կատարուիլ այս ուղղութեամբ ազգային ընկերվարականներու կողմէ։

Պէրլին.— Նախագահ Հինտէնպուրկ լսեց պ. Հիթլէռի բացատրութիւնները եւ անոր պարզեց իր անձնական տեսակէտները։ Այս տեսակցութենէն յայտնի կ'ըլլայ որ թէեւ երկու մարդոց միջեւ գաղափարներու տարակարծութիւնները զգալի են, համաձայնութիւն մը անկարելի չէ սակայն։

Պ. Հիթլէռ ընդունած կ'երեւի Ռէյխի Նախագահին տեսակէտը, որուն համաձայն յառաջիկայ դահլիճը ըլլայ նախագահական եւ կախում ունենայ ուղղակիօրէն տէրութեան պետին իշխանութենէն։

ԺՈՆԵԻԻ ԸՄԲՈՍՏՈՒԹԵՆԷՆ ՅԵՏՈՅ

Ընդհոսութիւններու միջոցին համալսարաններն ու ընկերվարականները վտացած էին

Ժընեւ.— Ժընեւի պետական խորհուրդի նախագահ պրն. Քէ-էրիք Մարթէլ եւ անդամներ պ.Ալպէռ Փիքօ և Բօլ Լաչանալ կը յայտարարեն մամուլին որ Լանքեր պիտի թափուին Ժընեւեան և Ջուրիցերեան օրէնքները յեզափոխական խըռովութեան սանձած նոր կացութեան յարմարցնելու համար։

Քննութիւնը երեւան հանած է որ նոյեմբեր 9ի ըմբոստութեան միջոցին կարգ մը ընկերվարական ատրներ ժիացած էին համայնավարներու հետ։

Միւս կողմէ աւելի գործնականօրէն պաշպանելու համար Ժընեւի տեղական և միջազգային հաստատութիւնները, ոստիկանութեան վերակազմութիւնն ու յանձնումը կ'ուսումնասիրուին։

Միջադէպ մը Ֆրանկո-Սպանիական սահմանին վրայ

ՍՊԱՆԻԱՑԻ ՆԱԻԱՋՆԵՐ ԿԸ ՍՊԱՆՆԵՆ ՖՐԱՆՍԱՑԻ ՁԿՆՈՐՍ ՄԸ

Փարիզի Սպանիական դեսպանը ցաւակցութիւն կը յայտնէ

Հանտէյի.— Սպանիացի քանի մը նաւազներ Հանտէյի ծովափին վրայ, նաւակի մը մէջ տեսան երեք ձկնորսներ ու կրակեցին անոնց վրայ։ Զինուորները ձկները սպաննուեցաւ ու երկրորդը վիրաւորուեցաւ։ Ֆրանսացի ժանտարմներ և մաքսային պաշտօնեաներ անմիջապէս հասնելով ձերբակալեցին նաւազները։

Փարիզի սպանիական դեսպանը այս միջադէպին առթիւ ցաւակցութիւն յայտնեց Ֆրանսական կառավարութեան։

Թողցի կը ձախորդի

Նափոլի.— Պ. Թրոցքի հոս ժամանեց և յայտնեց լրագրողներուն որ կը մերժէ ամէն խոհակցութիւն։

Առտուայ դէմ, պ. Թրոցքի, իր կնոջ հետ, ինքնաշարժով մեկնեցաւ Սորրէնթ և Փոմփէյի։

Ժամը 18ին։ Փրակա Նաւով ան պիտի երթայ Մարսէյլ անկէ չոգեկառքով Ռոմէն հասնելու։

Վոլթա համագումարը

Հռոմ.— Վոլթա համագումարը, Ֆրանսացի ներկայացուցչական Պէրանժէի նախագահութեամբ լսեց գաղութներու Ֆրանսացի ընդհ. կառավարիչ պ. Օլիվիէի տեղեկագիրը Ասիոյ և Ափրիկէի եւրոպական կացութեան մասին։

Զիլի Ճարտնական վէճը

Ժընեւ.— Ճարտնի արտակարգ պատուիրակ պ. Մացուաքա Ազգաժողովին քարտուղարութեան յանձնեց 70 էջնոց տեղեկագիր մը որ կը պարունակէ Ճարտնի դիտողութիւնները Լիթոնի յանձնաժողովի մասին։

Արծաթէ նոր հինգ ֆրանկներ

Փարիզ.— Նախարարաց խորհուրդը հաստատեց արծաթէ նոր հինգ ֆրանքներ կարելու նախագիծը։

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ՏԵՂԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԽՈՐՀՐԴԱՒՈՐ

ՍՊԱՆՈՒԹԻՒՆ ՄԸ ՀԱԼԷՊԻ ՄԷՋ

ՎԱՐՁՔ ՕՆՆԻԿԻ ՈՁԲԻՆ ՎԿԱՆԵՐԷՆ ԿԻՆ ՄԸ ԽԵՂԴՈՒԱԾ ԻՐ ՏԱՆ ՄԷՋ

Հայկական կը հաղորդուի թէ Մարիամ Սար Մարեեան անուն 30 տարեկան կին մը սպաննուած է հետեւեալ պարագաներուն մէջ։

Մարիամ Հաճի Մուրատ էլ ձապրիի կողմէ վարձ Օննիկի սպանութեան դատավարութեան մէջ ամբաստանիչ վկաներէն մէկն էր եւ իր ամուսինին, գիներաականի մը հետ, Հաճի ձապրիի տան դիմաց կը բնակէր։

Անցեալ իրիկուն, գիշերապահը նկատելով Մարիամի սենեակին դուռը կիսադաց, բաց է, կանչեց կինը։ Պատասխան չստանալով լուր տուաւ ոստիկանութեան։

Երբ ոստիկաններն ու գիշերապահը Մարիամի ճերմակ սենեակն ներս մտան, տեսան որ ան գետին ինկած էր, չուան մը՝ վզին։ Իր դիակին մօտ կային արիւնոտ դաշոյն մը, օդիի գաւաթներ եւ աղանթներ։

Քննութիւնը պարզեր է այս տարաբաղդ կինը նախ ծեծուեր է, յետոյ դաւնահարուեր եւ վերջապէս խեղդուեր։

Դեռ յայտնի չէ թէ ոճիր Մարիամի ամուսինին կամ սիրային վրէժխնդրութեան արդիւնքն է թէ ոչ ու եւ է կապակցութիւն ունի ձապրիի դատավարութեան հետ։

ԱՆԳԼ. ՍՔԵՐԼԻՆԸ ՄԱՔՍԱՏԱՆ ՄԷՋ

Գէյրութի Առեւտրական Սենեակը անցեալ օրաբաթ ճիւս մը գումարեց ընծեալու համար իր օրակարգի կարգ մը տեսեսական հարցերը, ի միջ այլոց Մախսաթ կողմի Անգլիական Սքեռլինի համարժէքին որոշումը։

Սենեակի Նախագահ Պ. Օմար Տաուք գրեց Կառավարութեան Գեհին, ինչպես նաեւ (չորրորդ անգամ ըլլալով) Բարձր Գօմիսէռին, որ Անգլիական Սքեռլինը, տակարաճին մէջ կը ճօճի 415ին 420 Ս. դահեկանին մէջ։ Մախսաթը Սքեռլինը 500 Սիւր. դահեկանէն հաւուելով, վաճառականներուն կը պատճառէ, տեսեսական տագնապի այս սուր օրերուն, ոսկիի գլուխ 80-85 Սիւրիական դահեկանի կորուստ մը։

Բ. ԳՕՄԻՍԷՐ Պ. ԲՕՆՍՕ ԵՒ ՏԻԿ. ԲՕՆՍՕ ՄԵԿՆԵՑԱՆ

Պ. Բօնսօ առջի օր վերադարձաւ Դամասկոսէն։

Բարձր Գօմիսէռն ու Տիկին Հաճի Բօնսօ երեքշաբթի, Նոյեմբեր 22ին մեկնեցան Ֆրանսա։

Կէս օրէ առաջ, ժամը 11ին մինչեւ 11,15, Տէր ու Տիկ. Հաճի Բօնսօ ընդունեցին իրենց ապարանքին մէջ, բարեկամներուն ու ծանօթներուն կողմէ, ողջերթի մաղթանքներ։

Նաւուն վրայ ոչ մէկ ընդունելութիւն կատարուեցաւ։

ԹՐԻՔՕԼԻԻ ԲԱՆՏԸ

Թրիքօլիի բանթին մէջ կարգ մը տարափոխիկ հիւանդութիւններ տեսնուած էին։ Լիբանանի կառավարութիւնը Քօլօնել Գօավինի պատճառ տուաւ ընդունելու կատարել Թրիքօլիի բանթին մէջ։ Քօլօնելը իր տեղեկագրին մէջ կը յայտնէ որ բանթի դիրքն ու օդունութիւնը օտա հակառողջապահական է, հետեւաբար պէտք է փոխադրուին բանտարկեալներ ուրիշ տեղ մը։

ԱԼԷՔՍԱՆՏՐԷԹԻ

ԴԻՒՂԱՅԻՆԵՐՈՒԻՆ ԹՇՈՒԱՌՈՒԹԻՒՆԸ

ԿԻՆԵՐ ՈՒ ԱՂՋԻԿՆԵՐ ԿԸ ՅԱՐՁԱԿԻՆ ԳԱՆՁԻՋ ՊԱՇՏՕՆԵԱՅԻ ՎՐԱ Յ

Ալէքսանտրէքէն կը տեղեկացնեն որ գիւղացիները չեն ուզեր վճարել իրենց տուրքերը, առարկելով որ ճիւրական օտա վաս դրութեան մէջ կը գտնուին։ Դանձիչ պատասխանատուները օտա անողորմ կը գտնուին եւ կը դիմեն բռնի միջոցներու, առանց նկատի առնելու գիւղացիներու թօսուտ վիճակը։ Այս րնթացէն իբրեւ հետեւանք, հանի մը օր առաջ, Գարա Ադան գիւղին մէջ Քօսքանքին Սաիդ անուն գանձիչ պատասխանատու մը, երբ գիւղացիներու արջառները կ'ուզեր գրաւել, գիւղի կիներն ու աղջիկները քարերով ու փայտերով կը յարձակին անոր վրայ եւ լաւ մը կը ծեծեն։

Նման դէպք մը պատահած է նաեւ Աօֆար գիւղին մէջ եւ գիւղացիներ յարձակում գործած են պատասխանատուի մը վրայ։

ԸՆԴՀԱՐՈՒՄ ՄԱՔՍԱՆԵՆԳՆԵՐՈՒ ԵՒ ՍԱՀՄԱՆԱՊԱՀ ՈՒԺԵՐՈՒ ՄԻՋԵՒ

Սիւրիոյ եւ Պալեսթինի սահմանին վրայ մախսանենգներու խումբ մը «Պենտա Եագուպ» կամուրջին մօտ բնդհարում ունեցան ժանտարմաներու հետ։ Մախսանենգներէն Սաիդ Ահմէտ սպաննուած է, իսկ ընկերները փախած։

Ասկէ ամիս մը առաջ այս միեւնոյն խումբը դարձեալ ընդհարում ունենալով ժանտարմաներու հետ, այս վերջիններէն մէկ հոգի սպաննուած էր։

ԸՆԴՀԱՐՈՒՄ ԶԻՆՈՒՈՐՆԵՐՈՒ ԵՒ ՊՏՏԵՎԻՆԵՐՈՒ ՄԻՋԵՒ

Ամսոյս 15ին, Սիւրիոյ եւ Իրաքի սահմանին վրայ, Ձեպէլ Սինճեարի օրջանին մօտ, պեհվիներու զինուած խումբ մը Սիւրիական սահմանապահ զինուորներու հետ երեք ժամ տեւող ընդհարում մը ունեցաւ, որու միջոցին պեհվիները չորս զոհ ձգած են։

Հասկցուած է որ այս պեհվիները Իրագի Շրմմար ցեղէն են եւ կուզեն սահմանը անցնելով վրէժ լուծել Քիւրտ Պէյի ազիրէքէն, որոնց հետ հինէն թօնամութիւն ունէին։

ՀԱԼԷՊԻ ՋՈՒՐԵՐԸ ՄԱՔՈՒՐ ԵՆ

Անցածներ կարգ մը թերթեր գրած էին որ Հալէպի ջուրերը այտոս են եւ Առողջապահական Տնօրէնութիւնը անհոգ է եւ պէտք եղած միջոցներ ձեռք չ'առներ։ Մասնաւորաբար ձէլ Ահմարի Հալէպի բլրակիցը բանիցս երկար սիւնակներ յատկացուցած էր այս մասին։ Այժմ Սիւրիական կառավարութեան Վարչապետ Հագգը պէյ Ազմ, Հալէպի Առողջապահական Տնօրէնութենէն սացած է տեղեկագիր մը, որով կը յայտարարուի որ օխալ են բոլոր տարածայնութիւնները ու գրուածները, որովհետեւ յետ ննջութեան ջուրը մաքուր է։

ԻԶԶԷՏՏԻՆ ՊԷՅ ՀԻՒԱՆԴ

Պէյրութի ոստիկանապետ Իզզէտտին պէյ էլ Օմարի, ծաս յոգնած բլլալով վերջերս ցոյց տուած գործունէութեան պատճառաւ աճիւնգաստած է եւ երկու օրէ ի վեր անկողին կը մնայ։

Ապահինում կը մաղթենք։

ԳԱՋԱՆԱՅԻՆ ՎՐԷԺԸ ԵՒ

ՍԱՐՍՌԱԶԴԵՑԻԿ ՈՃԻՐ ՄԸ

Անցած օրաբաթ երեկոյ, Լիբանանի Քարաղուն գիւղին մէջ զարհուրելի ոճիր մը գործադրուեցաւ, բնաջնջական վրէժի մը պատճառաւ։ Էլ Հէյմէնի եւ Տիպ բնաջինջներուն միջեւ ճանի մը օր առաջ սահմանի խնդրի մը առթիւ վէճ մը ծագած էր։ Գիւղացիները օտա կատխաղին ճատեցնելու համար զանոնք, սակայն չեն յաջողիր։ Մուհամէտ Սաիտ էլ Հէյմէնի ընդհակառակը իր ուզածին պէս նոր սահման մը դրած էր եւ աւելի զայրացուցած իր ճակատակորդներ։ Այս վերչինները սակայն, չհանդուրժելով յարձակած եւ ճանդած էին Հէյմէնիի դրած սահմանը։

Ասոր վրայ Հէյմէնին եւ իր մարդիկը զինուած յարձակման դիմելով կը սպաննեն Տիպր։ Զոհի եղբայրներն ու պարագաները կ'որոշեն վրէժ լուծել եւ զինուած վիճակի մէջ կը յարձակին ոճրագործի տան վրայ։ Սակայն այս վերջիներ երկու տուն ունէր. երբ անոր առաջին տունը գացին, ոչ ոք պատսպարան էջտուաւ. Ներս մտան եւ բարիզի բիթեղ մը բանալով կրակ մը տուին։ Ամբողջ տունը լափուեցաւ բոցերու մէջ։ Ծարձակողները վերջը ուղղուեցան Հէմիճեի միւս տան մօր եւ բռնկրսան կրակել, սակայն դարձեալ պատսպարան չտանալով հոն ալ բարիզ թափեցին եւ կրակ տուին։ Ասոր վրայ Հէյմէնիի կիները դուրս ելլալ եւ տան ազաչեց, սակայն օգուտ չ'բրաւ եւ յարձակողներու սպառնալիքին պատճառաւ մարեցան եւ ինչ վերջ մնաւ. այս կիները 6 ամսուայ յղի էր։ Հէյմէնիները դուրս ելնել սպիտակեցան, բայց իր վրայ տեղացող համազարկ գնդակներու տեղատարափին տակ մարմիները տակ տակ եղան եւ ան ալ գետին փռուեցան։

ԻՆՔՆԱՇԱՐԺ ԱՐԿԱԾ

Ֆրբն Շրպէհ. Ճաշբուն կրայ վարիչ Ձեվիլ Տիպի իճմաստարժը կոխկռտեց երկու հոգի, որոնցմէ մէկր բերու կերպով վիրաւորուեցաւ, իսկ միւսը ճօտեցաւ մօտ հարիւր մէթր, որովհետեւ Վարիչը ոճիրը գործելէն վերջ աւելի արագ կը սուրար իր հետը կորսնցնելու յոյսով։Զոհը Շհեաճի բնակիչներէն է եւ կը կոչուի Ֆիլիբ Հիբբի։

Վարիչը ձերբակալուած է եւ յետ բննութեան հասկցուած որ երբ կեցրներ դէպքը պատահած միջոցին Ֆիլիբ անվնաս պիտի ազատէր, որովհետեւ անոր վրարկուն իճմաստարժի անիւին փաթթուած էր։

ՀԱՆՐԱՅԻՆ ՇԻՆՈՒԹԵԱՆՑ ԶԵԼՏՈՒՄԸ ՆՈՐ ԶԵՐԲԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ ՄԸ ԵՒ

Անցած օրաբաթ երեկոյ հարցաքննիչ դատաւոր Պ. Շարպէլ ձերբակալման հրամանագիր մը ստորագրեց Հանրային Շինութեանց երկրաչափներէն Պ. Ճօրճ Աբալլահ մասին։ Գաղտնի ոստիկաններ հրամանագիրը գործադրելու համար սկսան հետապնդումի եւ ձերբակալեցին երկրաչափը, երբ ան Ամբրէի սինեման մտնել կը պատրաստուէր։ Պ. Շարպէլ հագիւ հանի մը հարցում ուղղած անոր, դրկեց աւագուէֆ բանար։

Երկ առաւօտ, Պ. Շարպէլ տեսակցութիւն մը ունեցաւ Հանրային օգնութեանց խորհրդական Պ. Բանտէի հետ։ Անկէ վերչ տեսակցեցաւ Էյմական ճիւղի խորհրդական Պ. Գանուտի հետ։ Ժամը 10ին հարցաքննեց երկրաչափներ Աճէլրունին եւ Գուարին։

ԺԱՆՏԱԽՏԸ ԿԸ ՏԱՐԱԾՈՒԻ

ԵՐԿՈՒ ՆՈՐ ԴԷՊՔԵՐ ԵՒՍ

Շաբաթ օր, ժանտախտի վարակուած են Սահ Ալի փոդոցին Պ. Ագար Ճապուր եւ Ռաս Պէյրութի, Օմար Ապտիլ Ազիզ փոդոցին կին մը։

Պէյրութի վերչ, այժմ ժանտախտի նոր դէպքեր սկսած են պատահիլ ճաեւ Լիբանանի միւս գիւղերուն մէջ։ Երէկ դէպք մը Ֆիտէհի եւ դէպք մ'ալ Շիեանի մէջ պատահած է։ Երկու վարակեալներն ալ փոխադրուած են հիւանդանոց։

Քաղաքապետարանը սկսած է ծառուասել այդ երկու գիւղերու բնակիչները։

ԱՇԽՍՏԱՆՔԻ ԶՈՀ ՄԸ

Երէկ երեկոյ, ժամը 5ին, Պուրճի հրապարակին մօտ, հին Պօրսայի տեղին վրայ, Ապուտ Պէյ Ապտիլ Րզգարի կողմէ կառուցուած օթիւրեան մէջ տեղի ունեցաւ հանդէս մը։ Ներկաները կը բաղկանային Պէյրութի եւ Լիբանանի միւս գիւղերէն։ Ներկաները կը բաղկանային Պէյրութի եւ Լիբանանի միւս գիւղերէն։

Հանդէսին կը մասնակցէին Ֆրանսական, Գերմանական, Ռուսական եւ Պարսկական ընտիր կեռրներ։

Տոմսերը կը ծախուին, Սարաֆեան Եղբարց վաճառատունը, Մամբրէ Հիսարեան եւ Ուզունեան գրասենեակները եւ Տարագճեան - Աբէյեան վաճառատունը։

ԱԿԱՐԱՆ ՊԼՈՒՏՈՒԹԻ

22 ՆՈԵՄԲԵՐ 1932

	Ս. Տ.
Սգիպտկ. բլթադրմ.	428
Անգլկն. »	417
Տօլար »	127
Թրքական »	59.50
Գանատական	138
Իտալական Լիր 100	650
Ճուճական Տրախմ 100	70
Անգլ. ոսկի	608
Ֆրանս. »	485
Սամս. »	549
Արծաթ մեճիտ	22
Դրեսի Ֆօնս. Ա. Ֆ.	630
» » Բ. »	317
» » Գ. »	300

Սեֆերեան եղբարք Բիւ Ֆօռ
Թէլէֆօն՝ 6-12

ՇՔԵՂ ԵՐԳԱՀԱՆԴԷՍ

6 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 1932 ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ ԵՐԵԿՈՅԵԱՆ ԺԱՄԸ ՑԻՆ

ԱՄԵՐ. ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԻ ՈՒԼՄԻ ՀՈԼԻՆ ՄԷՋ

Քաղաս ճոր ժամանած տաղանդաւոր երգչուհի (M. soprano) Տիկին Փեռի Ապտլաբաեանի կողմէ։

Պիտի երգուին Հայկական, Ֆրանսական, Գերմանական, Ռուսական եւ Պարսկական ընտիր կտորներ։

Տոմսերը կը ծախուին, Սարաֆեան Եղբարց վաճառատունը, Մամբրէ Հիսարեան եւ Ուզունեան գրասենեակները եւ Տարագճեան - Աբէյեան վաճառատունը։

Բայց, յարեց նա ցած ցայնով մը, Ամեէ ուշացաւ գալու, չորս ժամէ ի վեր է որ այս թագը հոս է և չեմ գիտեր թէ արդեօք կը վայելէ՞ ինձ։

Հետզհետէ ընդունելութեան սրահը մեծ ճայլակով զարդարուած չողղոզուն հագուստներով լեցուեցաւ։ և բազմաթիւ խումբեր կազմուեցան կարասիներու վրայ ճարտարութեամբ սփռուած ճայլակի և պերճութեան հրաշալի արտադրութիւններու չուրջը։ Եւ մինչդեռ տիկին դերկոմսուհին ամենուն զարմանքի առջև թափէր փոքրիկ բարձի մը վրայ մարքիզին հիանալի թագը իր տուփէն հանած կը ներկայացնէր Պէաթրիս իր ծաղկահաս բարեկամուհիներով չրջապատուած, կ'ընդդիմանար անոնց թախանձանքներուն, որոնք թագը գլուխը դնել կուզէին, թէպէտ ինք անոնցմէ անհամբեր էր իր զարդին ընելիք տպաւորութիւնը վայելելու։

Մարքիզուհիի թագը՝ իրեն այս աստիճանը տուողին ձեռքէն ընդունելու ազայական առաջադրութիւնն ըրած էր ան։ Ուստի առանց մտիկ ընելու իր ընկերակիցներուն, ակնարկը դէպի մեծ դուռը դարձուցած էր միշտ, և ոտքը ստէպ գետին զարնելով սպիտակ ականաւորվը վարդէ փունջին տերևները կը փրցունէր։

Ծանկարծ մեծ դուռը չառաչմամբ մը բացուեցաւ։

—Նոյն ինքն է, գոչեց Պէաթրիս, կ'սպասէի զինքը։ մայր իմ, չուտ թագը, թագը բե՛ր։

Այս ըսելով նշանածին առջևը վազեց, որ աճապարանօք և յայտնի խռովութեամբ մը ներս կը մտնէր։

— կարծեմ ուշացայ, ըսաւ ան։

— Ինքզինքդ մի չատագովեր։ Այս թագը, օ՜հ, որչա՛փ գեղեցիկ և հիանալի է։ Սրդումբրած էի, Ամեէ, որ այս թագը առաջին անգամ քու ձեռքովդ դրուիմ, չուտ ուրեմն, չուտ դիր գլուխս։

Եւ չնորհալի կերպով մը խոնարհելով գեղեցիկ գլուխը

կանչուեցաւ նաւ։ Առջի երկու անգամներուն մարքիզը զուարթ և գոհ երևեցաւ։ չքնաղ աղջկան մը հանդյները որքա՜ն հեշտալի են։ Բայց ամուսնութիւնը ծանր պարտաւորութիւններ կը բերէ իր հետ։ հարկ է որ երկու ամուսնացողներու մէջ փոխոխակի յարգանքի և զոհողութեան լիուլի հունձքեր արտադրէ ան։ եթէ մատղաշ տունկ մը զունագեղ և անուշահոտ ծաղիկներ միայն արտադրէ, պտուղներու ժամանակ ի՞նչ կը մնայ։ Զորեցած ոստ մը ուրիշ ոչի՞նչ։

Ահա այս մտածմունքը պարոն Մօնզայի մտքին ներկայացաւ, երբ վերջին անգամ ստիպողական տոմսակով մը տիկին Շամարանթի ապարանքը կանչուեցաւ։ Թէպէտև Պէաթրիսի բան չըսաւ ինք, բայց դէմքը յայտնի դժգոհութիւն մը կը ցուցնէր. ազնիւ մարդավարութեամբ, բայց առանց ուշադրութեան իրեն ուղղեալ խօսքերուն պատասխանեց, կրկին ու կրկին անգամ հարցուց թէ բան մը պատահա՞ծ, կամ մէկը ուզա՞ծ է իրեն։ Վերջապէս պատուիրելով որ ալ զինք չվնտռեն, որովհետև հանգստութեան տունը պիտի չգտնուէր, մեկնեցաւ առանց այս անգամ Պէաթրիսի ձեռքը բռնելու, որ սովորական ոսկեզօծ զարդ մը դիտելու զբաղած ըլլալով մոռցաւ իրեն ներկայացնելու։ Պէաթրիս այնպէս կարծեց թէ իր նշանածին ունեցած յուզմունքը և այլայլութիւնը, ամուսնական դաշնագրութիւնը ստորագրելու վերջին օրերը հասած ըլլալու բնական անհամբերութենէ յառաջ եկած է, մտածեց թէ մարքիզին հարցուցած փորձը գաղտնիք մը կը պարունակէ և թէ նոր ընծայ մը պիտի ընդունի անոր մէջ։ Նա չէր խաբուած, նախանձայոյզ էն առաջ սպասաւոր մը խոշոր տուփ մը բերաւ, օրիորդ Շամարանթի յանձնելու հրամանաւ։ Պէաթրիս ըշտապաւ երիտասարդը հարցափորձելով սկսաւ քանալ ու հիանալի գոհարեղէնի մը առջև ապշած մնաց։

ԿԵՏՈՆ ՎԱՒԱԳՈՏՂ
(VÉTOILE du FOYER)

Օդէն ծանր ֆիլմ
եւ
ամէն տեսակ ծխախոտ

Նեղարտադրեալ եւ կիսախտադիր ծխախոտներու տարատեսակներ
Նկատողութիւն.— գործարան՝ 3,000,000 ֆրանք.
որ կը հայ 3.000,000,000 ֆրանք-ի բանկային խոշոր գումարի վրայ
ապահովագրուած է

Կեդրոնական վաճառատուն— 137 Boulevard Sebastopol - Paris
ԸՆԿԱՐՈՒԹԻՒՆ ՀԱՅ ԾԽԱԿԱՆԱՒԱՒՈՐ ՆիկողոսեանՆ ՀՎԱՆ ՍԻՆԱՆԵԱՆ
Նախկին Օթէլ Օրիէնթ, գարեգին Ա. պողոտայ

ԲԼԵՐՏՍԿԱՆ ՃԱԿ
Դուսդի պատմական վայրէն
ՕՂԱՏ

Ընդարձակ ասոր ճոխ 6°/₀ ընտրանի տար-
տեսակներ ընկերութիւնը՝ ծխախոտներու։

ԿԱԼՈՒՍՏԵԱՆ ՃԱԿ
ՍԱՍՈՒՆԻՈՆ ԲԱՑԱՍ

Ծխախոտ հայ փախստականէ.

Կիլոին 10—15—20 տարիէն սկսեալ տար-
տեսակ ազնիւ ծխախոտներ։

ԸՆՏՈՆ ԴԱՒԱԳՈՏՂ ընկերութիւնը 75,000ֆ արժէքով բանկ
Տիկնէ 1 Դեկտ. 1931 ընտանիքին Նստած 135 մարդ տարեկան 50ո
մարդկային արժէք ունեցող ազգային հարստութիւն մըն է։
Գրել հետեւեալ հասցէին՝ B. P. 831, Beyrouth

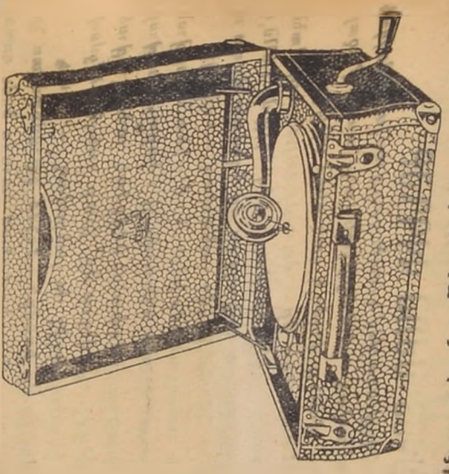

ԱՓՕԼԼՕ ՖՈՆՈՂԵՐԸ

Ամենէն նոր մոդելները, վերջին կատարելագործումներով։ Ամենաարագ ձայնագրութիւն։ Ամենէն մեծ ձայնի ուժգնութիւն։ Ամենէն դիւրին գործածութիւն։ Ամենէն գեղեցիկ ձայնասկաւառակներ։

APOLLO GRAMOPHONE Co. Ltd
(of London)

ԱՓՕԼԼՕ ՖՈՆՈՂԵՐՈՒ ԹՈՒՔԱՆՈՒՐԸ

Կատարեալ ընտրութիւն գոյացութիւն հաւատարմագրում մր այցելելէ

MAISON APOLLO, Rue de la Poste, BEYROUTH

Փարտաքէ եւ բեմաւ ամէն ձեւի, ամպիճուն տրակ եւ ասաւնարիներ

ԸՆԴ. ՆՈՐԱՀԱՍԱՑ ՀՐ. ՍԱՐԱՖԵԱՆ, Ներկայացնող՝ Սիկլոպեան, Կարմայնի, Աղբիւրներ եւ ուրիշներ։

ԳՐԱՐԱՆԸ ՍՐՆԱՆԵԱՆ

KOURKEN SINANIAN, Boîte Postale 642, BEYROUTH (Syrie)

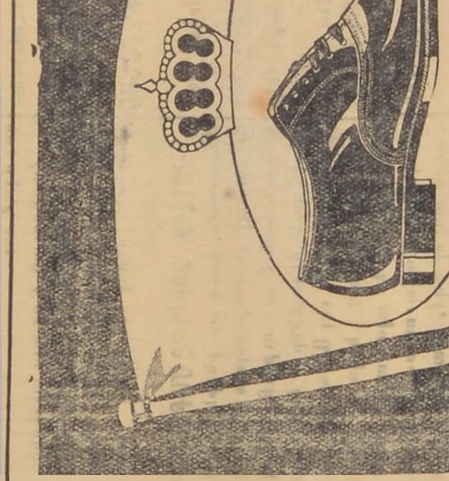

ԱՆՈՒՇ ՁՈՐԱՎԱՐՈՒՆ

ԱՔՔԱԿԻ ՏՕՊՐԱՆԸ

ՏՊԱԳՐԱԿԱՆ ԱՄԷՆ ԿԱՐԳԻ ԳՈՐԾԵՈՒՈՒ ՀԱՄԱՐ
Դիմեցէք «ԱՂՕՒՆԿԻՆ Տպարանը» գիրք, պրօշիւր, հարաճնեկաց հրավիրագիր, պաճուրակ, ցուցակի քարտ եւ առեւտրական ձեւերու։
ԱՐԱՔ, ՍԱՓՈՒՐ, ԳԵՂԵՑԻԿ ԵՒ ԱԺԱՆ.
ՃՈՒՇ ՄԹԵՐԻ ԳԻՐԵՐՈՒՆ

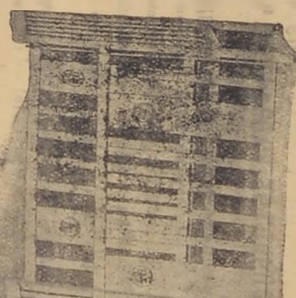

ԳՆ 9Ճ 10 Ս. ՈՍԿԻ

ՎԱՃԱՌՈՒԻ՝ 3 ՄԱՆՈՒՎԱՃԱՌՈՎ

Տ Ո Ի օգնէ վերոյիշեալ գիւղերուն երկրագործութեան համար։

Նայի իսկ եթէ գիւղ մը միայն մեզ ունենայ ճիշդ այդ ժամուն, մենք կրնանք ձեզ ապահովել, որ ձեր ուրախութեան սահման չպիտի ունենայ։

Ուրախ եղէք ձեր առաջ։

Ո՛Վ ՈՒՐԱԽՍՈՂ ՆԱՒԱՐԿՈՍ

Հանճար է որ տարօրինակ միջոցներ գտնէր ուրախացնելու համար անհամբեր հիւանդները։

ԴԱՒԱՆ ՀԻՒԱՆԴՆԵՐՈՒ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ

Դուն միտա՛ ու ուրախացի

ցաւեր, ցաւեր ու ցաւեր։ Ամէն կողմ ցաւեր։ Ամէն տեղ ցաւեր։ Ամէն ինչ ցաւեր։ Ամէն մարդ ցաւեր։ Ամէն ոք ցաւեր։ Ամէն ոք ցաւեր։ Ամէն ոք

Հիթլէռ ամփոփոխ կը մնայ իր յայտարարութեան մէջ

ՊԵՐԼԻՆ.— Հիթլէռի կուսակցութիւնները կը յայտնեն որ ան հանդարտ չմասնակցի Նախագահ Հինդէնպուրգի եւ կուսակցապետին միջեւ տեղի ունենալիք ժողովին։ Ան կը կրկնէ իր յայտարարութիւնը, որուն համաձայն հարիւները պէտք է կամ կառավարութեան գլուխը անցնին եւ կամ ալ դուրս մնան։

Ցուցական եղեւնուտը

Պ. ՅԱԼՏԱՐԻՍ ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒՆՑԵՏ
Կ'ՈՒՍՈՒՄՆԱՍԻՐԷ ՊԱՐՏՔԵՐՈՒ ՀԱՐՑԸ

ԱԹԷՆՔ.— Կուսակցապետերու ժողով մը, նախագահութեամբ վարչապետ Ճալտարիսի ուսումնասիրեց կարգ մը եղեւմտական հարցեր եւ մասնաւորաբար արտաքին պարտքերու խնդիրը։

Ժողովին արդիւնքները կը պահուին։

Պաշտօնեաներու զնդ. սովիեթական Ռուսիոյ մէջ

ՄՈՍԿՈՒԱ.— Ժողովրդական գոմիսերներուն խորհուրդը որոշումնագիր մը հանելով կը թելադրէ քան ու հարիւր զնդ. մը կատարել բոլոր պետական պաշտօնեաներուն վրայ։

ՋԱՎՋԱՎԱՁԵԱՆ ՄԱՐԻՉՆԵՐ

ՏԵՂԱԿԱՆ ԳՈՐԾ

Ջավզավաձեան եղբայրներու հրդեհի մարիչները, շիներուած պոլիճով ապահովուած են 20 քիլօկրամ ճնշումի մը համար։

Անոնք արձանագրուած են քաղաքապետութեան առօրէնութեան մէջ եւ ճանչցուած Ֆրանսական բէմճիէ Ծանձնախումբի կողմէ։

Այս մարիչները այնքան ներկայանալի են որքան եւրոպական՝ները։ Գիները չատ ծայրայեղօրէն ածան ու արդիւնքը գրեթէ վայրկեանական է։

VALDA

ԵՐԳԻՉՆԵՐԸ
ԲԵՄԲԱՍԱՑՆԵՐԸ ԵՒ
ՍՊՕՌԻ ԱՄԱՔԷՈՐՆԵՐԸ
ՓՈՐՁԵԼՈՒ ԵՆ ՄԻԱՑՆ
-ԲԱՍԹԻԼ ՎԱԼՏԱ-ՆԵՐԸ։
ՍՈՑՆ ԲԱՍԹԻԼՆԵՐԸ ԽԻՍՏ ԱԶԴԵՑԻԿ ԵՆ, ԵՒ
ԿԸ ԳՏՆՈՒԻՆ ԲՈԼՈՐ ԴԵՂԱՐԱՆՆԵՐՈՒ
ԵՒ ՏՐՕԿԻՒՆԵՐՈՒ ՄԷՋ
Պահանջեցէ՛ք ՎԱԼՏԱ անունը կրող տուփերը
Ներկայացուցիչ՝ ՍԱԻՏԱ Եղբարք
Փոստարկղ թիւ 445
ՊԷՅՐՈՒԹ

Բացառիկ Դիրքութիւններ եւ Պայմաններ

ԸՆՏԱՆԻՔՆԵՐՈՒ, ԴՊՐՈՑԱԿԱՆՆԵՐՈՒ, ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑՆԵՐՈՒ

Առողջ մնալու համար հաճգիստ մահճակալ մը ունենալու է՝ հաճգիստ կարենալ ննջելու համար։

Քինկ-Նառակ մահճակալներու մեծագոյն գործարանին մեր ըզգեցնելու համար։

Բոլոր տարի եւ աւելի դիմացայր կ'երաշխաւորենք, ըզկողգի ճմաճող փայտի մը օգնուած սոյն մահճակալներ օրուան ճնորհքն են, կը ծալուին, բերու, զօրաւոր զսպանակով, եւ ամեն տակի յարմարող։

ԳԻՆ ՁԷՆ 10 Ս. ՈՍԿԻ

—o—

ՎՃԱՐՈՒՄ՝ 3 ՄԱՍՆԱՎՃԱՐՈՎ

—o—

5 0|0 զեղչ վերոյիշեալ գներուն վրայ, այն ընթերցողներուն որոնք ճեռկայ յայտարարութեամբ կը ճեռկայացնեն մեզի

—o—

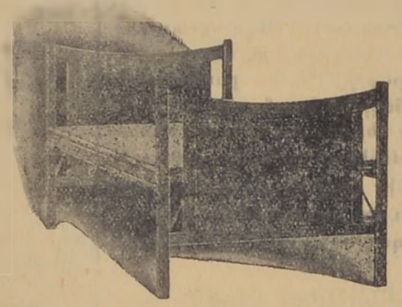

Ծիկիճ, աճուրդ ճորածէն զուկիդ համար պիտի ուզես ունենալ յատկապէս մահճակալը, *վերջին ծայր ներկայանալի ապիակ գոյնով, նիրէլի մնքնական վերնյակով, երեխաս վար իյնալէ արգիլող, եւ պատրաստուած գիտակաս միջոցով,* Ձեր զուկիճ կատարեալ հանգիստ ապահովող, *այլ մահճակալներ բոլորովին ճորոյք մըն են Սիւրեայ համար եւ միմիայն մեր քով կրնաք գտնել։*

ՏՕՔԹ. ԳԷՈՐԳ ԿԷՐԿԷԶԵԱՆ

Վկայեալ Laurêat ճախիճ Interne եւ այժմ մնայուն *ՄԱՆԱԳԷՏ* բժիշկ Ֆրանսական հիւանդոցի *ԱԶԳԻ, ԴԱՒԻ, ԿՈՒՐՐԻՒ, ԱԿԱՆՋԻ և ԳԱԼԱՏԱՍԱՐԱՅԻ* հիւանդութիւններու բաժնին։

Հիւանդ կ'ընդունի կեսէ մինչ չ—6

իր սիճնիճեան մէջ 2 rue de Damas, No.'15

Հիւանդներ ուղղակի հիւանդոցը կ'ընդունուին իր կողմէ տուած մուտքի քարտով։

Ներկա հիւանդներու ձրի դարմանում, ամէն օր կէսօրէ առաջ մասնաւոր ժամ 10—12. հիւանդանոցի գործատեղիին մէջ։

ԳԱԼԱՐԻՒԼ Ֆ. ԹԷՐԶԵԱՆ
(ՏԵՂԵՓՈՆԱՀԱՐ ԿԱԶՄՈՒԹԵԱՆ)

Հիճուած 1921 ին Գոլէճ-Քէյթ

Ինչ դիւրաւաչելի պայմաններով կը կատարեմ ամեն կարգի ելեկտրական գործադրութիւններու ճոռոգում, ճրագներու տեղադրութիւն եւ ելեկտրական ջեռուցիչներու։

Վաճառասուն կ'ասամնեմ նաեւ բոլոր ելեկտրադրիճներու ճոռոգում, ճրագներ։ Մասնաւոր ապասարկութիւն բնակարաններու ելեկտրա-ճոռոգում։ Վաճառասուն Philips եւ Lux ելեկտր.՝ լամբերու եւ ամեն տեսակ ելեկտրական պիտոյքներու։

Վկայուած դիւրութիւններ.

Հասցէ — Վ. Ուզունեանի գրասեղանին կից Գուրճ. B. P. 401

Կարի եւ Ձեւագիտութեան Դասընթացք

Տիկին ՄԱՌԻ ԵՐԱՄԵԱՆ

ՎԿԱՅԵԱԼ ԴԻՐՋԱԿՈՒՀԻ

ԲԱՐԻՋԷՆ ԵՒ ՎԱՇԻՆԿԹՕՆԷՆ

Կարի եւ ձեւագիտութեան մասնագիտուհի, Տիկին Մառի Երամեան կը վերադառնայ իր արհեստանոցը, Մեծ Սեւրայի դիմացը No. 78 տան երկրորդ արկը։

Երեք ամսուան միջոցին կը սորվեցնէ ամենավերջին ճոռաձեւութեամբ, կար եւ ձեւագիտութիւն իր բոլոր բարդութիւններով եւ արդիական մոդոցներով, Droit-fils մեթոտով։ Իր ատակերտուհիները կ'օժտեն Բարիզի ակադեմիա Académie Daydou վկայականով։

Տոկուն շինուածք, վայելուչ տեսք
Հնչուն եւ բնական ձայն
Ահա յատկանիշներ՝

AZTAG
JOURNAL QUOTIDIEN ARMÉN.
B. P. 587
BEYROUTH, Liban
Directeur - Propriétaire
HAIG BALIAN

ԳԻՆԸ
ՍԻՒՐԻԱ ամր. 550, վեցամսեայ 300 ՍՏ.
ԱՐՏԱՔԻՆ. տարի 7, վեցամսեայ 4 տոլար

ԱԶԴԱԿ

ՕՐԱԹԵՐԹ
ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԳԻՏԱԿԱՆ

ازتـــاك
جريدة سياسية ادبية اقتصادية حرة

ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ ՆՈՅԵՄԲԵՐ 24 1932
ԳԻՆԸ ՀԱՏ ՀԱՅԿ. 2,50 Ս.Դ.

Ձ. ՏԱՐԻ | Ամեն առաւոտ պիտի ըլլայ բերքիս ազատ հացկից | Տնօրէն — խմբագիր՝ ՀԱՅԿ ՊԱԼԵԱՆ | Չհրատարակուած ձեռագիրները չեն վերադարձուիր | Թիւ 190 (767)

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

ՀԱՅԱՊԱՏԿԱՆ ԿԱԼՈՒԱԾՆԵՐՈՒ ԱԽԱՐԸ

Ամսոյս 20ին Ընկերքի և Պէյրութի մէջ հրատարակուեցան պատճէնները այն դաշնագիրներուն, որոնք կնքուեցան վերջերս Թիւրք և Ֆրանսական կառավարութեանց միջև, առկախ ձգած երկու խնդիրներու լուծման շուրջ. Առաջինով կը լուծեն սիւրիացիներու և լիբանանցիներու Թիւրքիոյ մէջ, իսկ Թիւրքերու Սիւրիոյ ու Լիբանանի մէջ ունեցած կալուածներու խնդիրը, իսկ երկրորդով՝ ֆրանսական ընկերութեան մը պատկանող և Թիւրք ու սիւրիական ահմաններուն մէջէն անցնող երկաթուղիի խնդիրը։

Մեր նախորդ երկու թիւերով և նոյնութեամբ հրատարակեցինք Թարգմանութիւնը այդ դաշնագիրներուն։ Առաջինը բաժնուած է երկու մասի. նախ երկու կարճ յօդուածներով կ'որոշէ և կը տնօրինէ Քրքահպատակներու պատկանող և հովանաւորեալ երկիրներ գըտնուող կալուածներու հարցը, առանց առարկութեան և բացատրութեան տեղի տալու։ Իսկ երկրորդ մասը, որ կը բաղկանայ բազմաթիւ յօդուածներէ և դարձդարձիկ բացատրութիւններէ, մէկ խօսքով կը վճռէ որ Թիւրքիոյ մէջ իրենց ունեցած կալուածներուն պիտի տիրանան միայն այն սիւրիական ու լիբանանեան հպատակները, որոնք 1914 հոկտեմբեր 30էն առաջ հաստատուած էին հովանաւորեալ երկիրներ։ Մեզ համար որոշ է պատճառը այդ երկարապատում բացատրութիւններու, որոնցմով Ընկերքիի կառավարութիւնը կ'ուզէ օրինականացնել հայապատկան կալուածներու բռնագրաւումը։

Ֆրանքօթրքական այս դաշնագրով հայ ժողովուրդը կ'ստանայ երկրորդ ամենամեծ և անդարմանելի հարուածը զինադադարէն վերջ։ Առաջինը Ֆրանքլին Պուեօնի կնքած դաշնագիրը — ամրողջ կիլիկեան հայութիւնը անտուն ու անհայրենիք թափառական դարձուց, իսկ այս երկրորդը Թրքահայութիւնը կը զրկէ իր բազմամիլիոն ոսկիներ արժող սեփական կալուածէն և կ'արդարացնէ Թրքական աւարը։ Ֆրանսայի և Թիւրքիոյ միջև տարիներէ ի վեր շարունակուող բանակցութեանց միջոցին, որքան գիտենք, Ֆրանսացի պատուիրակները չէին հրաժարեր հայապատկան կալուածներու կարգադրութեան իրաւունքէն և կը պնդէին որ Լօզանի դաշնագրի տրամադրութեանց համաձայն հովանաւորեալ երկիրներ ապաստանող հայերը ընդունած են սիւրիական հպատակութիւնը և կը նկատուին տեղացիներ, հետեւաբար կարելի չէ աննկատ թողուլ անոնց Թիւրքիա ունեցած կալուածներու խնդիրը։

Թիւրք պատուիրակները, սակայն, չէին ուզեր բանակութեանց միջոցին հայերու խօսքը ընել։ Ինչպէս կը հասկցուի ներկայ դաշնագրէն, Ֆրանսացի պատուիրակները, որոնք դեռ մինչև տարի մը առաջ արդար և իրաւացի կը նկատէին հայապատկան կալուածներու կարգադրութիւնը և անզիջող կը ձևային, տեղի տուած են Քրքական պահանջքին առջև և բոլորովին ջնջած հայկական կալուածներու խընդիրը իրենց օրակարգէն, համաձայն Թիւրք պատուիրակներու և կառավարութեան փափաքին։ Նոյն իսկ խօսքն իսկ չէ եղած եւ եղեգցապատկան կալուածներու, որոնց մասին այնքան մեծ հաւատիքներ կը տրուէին մեզ մինչև վերջ։

*Այս դաշնագրով, սակայն, լուծուած կարծել կալուածներու խընդիրը, սխալ է։ Ճշտ պատուիրազմեան դաշնագիրներու ուժն ու արժէքը ծանօթ է բոլորին, մանաւանդ երբ ստորագրող կողմերէն մէկը Թիւրքիան է։ Ատոր բազմաթիւ ապացոյցները ցոյց տուաւ քէմալական կառավարութիւնը, չյարգելով իր խոստումն ու ստորագրութիւնը։ Որոշ է որ Ֆրանսական կառավարութիւնը այս երկու դաշնագիրներու մէջ ալ ցոյց տուած է շատ մեծ զիջողութիւններ. անծանօթ է մեզ Քէ՛ ուրիշ համաձայնութիւններ, յայտնի կամ գաղտնի, կնքուա՞ծ են երկու կառավարութեանց միջև և ի՞նչ պայմաններով։ Ֆրանսայի հանդէպ ուրիշ պարտաւորութիւններ ստանձնա՞ծ է Թիւրքիան։ Այս են նպատակները որ կը զրկեն մեզ ամէնէն կարեւոր տեղեկութիւնները

ՄՈՒՍԹԱՖԱ ՔԷՄԱԼ ԻՆՉՊԷՍ ՈՐ Է

«GREY WOLF»

(Հեղինակ՝ H. C. ARMSTRONG)

Գ.

Սահմանադրութեան առաջին երեք տարիները Մուսթաֆա Քէմալի համար քաղաքական դաստիարակութեան չրջան մը կը դառնան։ Կը կարդայ նախկին եւ Մոլիքէ եւ կը հետեւի զինուորական կեանքի բոլոր չարժումներուն։

Դժգոհ է տիրող կացութենէն եւ անհաղա հակատակորդ Իթթիհատի Հրեաներուն որոնց դէմ կը քարոզէ։ Թշնամի է օտար պետութեանց, մանաւանդ Գերմանիոյ, որոնք միմիայն իրենց չահերն է որ կը հետապնդեն Թուրք հայրենիքին մէջ։

1911ին անգամ էր ընդհանուր ոպայկոյին եւ հետեւաբար բանական ծանօթ զինուորական մը։ Գաւթրզվական նախարար Մահմուտ Շեվգէթ փաշա, որ ծանօթ էր Քէմալի «վանգաւորը» խառնուածքին, կը ղրկէ զայն Սելանիկ, մասնաւոր պաշտօնով։ Գոյէն հետացուիլը տարբերութիւն չըներ Քէմալին համար որուն խելքը-միտքը պետական հարուած մը պատրաստել էր, որպէս զի «օտարները վտարուին եւ Թուրքիան մնայ Թուրքերունն։

Երկար չի մնար Սելանիկ եւ կը կանչուի Գոլիս, ուր պատերազմական նախարարը նոր պաշտօն մը կուտայ անոր իր աչքին առակ։

Մէթիհատական չէր Գոլոյ քաղաքական մեքենայութիւնները վանգաւոր վիճակ մը առեղծած էին։

Իթթիհատի անդամներէն Ճէմալ նոր կուսակցութիւն մը հիմնած էր։ Հետզհետէ կը զարգանար հակագերման ժայռնութիւնը զինուորական շրջանակներու մէջ։ Քէմալ անմիջապէս կը մտերմանայ այդ նոր կուսակցութեան անդամներուն, կը խսէ, կը խոգայ, կը խօսի անոնց հետ, մէկ քաղաքական գործիչէն միւսին կը վազէ իր ծրագիրները, իր ներշնչումները պարզելու եւ գեաին պատրաստելու համար։ Բայց ո՛վ մտիկ պիտի ընէ այս երիտասարդ զինուորականին օրուն խելքը բանի մը չի հասներ եւ օրուն ըսածներուն մէջ ոչ մէկ նորութիւն կայ։ Սելանիկի մէջ ինք մէկն էր, իսկ Գոլի՞ս։

Ցաղնապի այս տարին Իտալիա առանց ազդարարութեան կը գրաւէ Տրիպոլիսը։

Մուսթաֆա Քէմալ կ'աչխատի մէկդի նետել քաղաքականութիւնը եւ կ'աչխատի ամէն գնով անցնիլ Տրիպոլիս, բայց ինչպէս Թուրքիա զինուոր չի կրնար փոխադրել ծովէն, որովհետեւ Իտալիա փակած է Տարտանէլը, իսկ Թրքական երկու մայտանաւերը գծած գտած են Ռակեղիւրի ջուրերուն մէջ։ Ամէն ոպայ պէտք է իր միջոցներով երթայ կուսելու Թշնամիին դէմ։ Էնվէր եւ ուրիշներ այնտեղ են արդէն։ Մուսթաֆա Քէմալ պիտի անցնի Եգիպտոսէն, բայց Անգլիա յայտարարած է Եգիպտոսի չեզոքութիւնը։ «Քէմալ կը փրփրի զայրոյքէն. հապա՞ Եգիպտոս Թրքական հող է. Անգլիան ի՞նչ իրաւունք ունի այնտեղ։

Արաբական տարազով կը փորձէ փախչիլ սահմանէն. քիչ մը արաբերէն կը խօսի, բայց իր դեղին մազերը եւ կապոյտ աչքերը նկարագրուած էին ամենայն մանրամասնութեամբ ոսմիկանին։ Բախտաւոր է ոպայն Քէմալ։ Ոսմիկանը Եգիպտացի, Թշնամի էր բոլոր քրիստոնեաներուն եւ կը սիրէ Թուրքերը։ Սթիպուած է հնազանդիլ իրեն տրուած հրամանին, ձերբակալել Քէմալը եւ ետ ղրկել, բայց... խորամանկ մա՛րդ, ձերբակալէ դեղին մազերով եւ կապոյտ աչքերով ուրիշ մարդ մը եւ ճամբայ կը բանայ Քէմալ մայի առջեւ՝ օրհնութիւն մըն ալ չըրթունքին վրայ։

Մուսթաֆա Քէմալ Տրիպոլոյ ճակատին վրայ կը մնայ ակտիւ իր օրերիվ հակառակորդին՝ Էնվէրի հրամանին առակ։

«Էնվէր եւ Մուսթաֆա Քէմալ», կը չարունակէ Արմաթրօնկ, «չեն կրնար համաձայնիլ իրարու հետ Տրիպոլոյ մէջ։ Երկուքն ալ ալպանացիի կուռազան արիւնը կը կրեն իրենց երակներուն մէջ։ Երկուքն ալ հպարտ, դիւթագրգիռ եւ կամքի տէր։ ոչ մէկը, ոչ ալ միւսը կըրնան տանիլ քննադատութիւն կամ ընդդիմութիւն ըսուած բառերը։ մաքով եւ ֆիզիքապէսով անվախ բոցէ իրենց կ'ըսեն իրենց մաքէն անցածը։ Սակայն նկարագրի այս նմանութիւններէն զատ, հակառնեայ տիպարներ են այս երկու զինուորականները։ Էնվէր մեծ գաղափարներ, մեծ ծրագիրներ կը յղանայ, չի զբաղիր մանրամասնութիւններով, դէպքերով եւ թուանչաններով։

Քէմալ ընդհակառակն աւելի զգայէ եւ հաչիւի մարդ։

Ցեղափոխութեան առաջին օրերէն սկսեալ չէր սիրած Էնվէրը, իսկ երբ ան կը փայլէր ամենուրեք, մերզոյղ հոգիովը կ'սէր զայն. կը նախանձէր անկէ եւ համոզուած էր որ ինք աւելի կ'արժէր իբրեւ մարդ եւ զինուորական։

Մուսթաֆա Քէմալի ներկայութիւնը կամ իր եւ իրեն պէսներուն յորխորանքը բան չեն փոխեր անշուշտ կացութենէն։ Գաւաերազմը կը տեւէ տարի մը եւ Իտալիա վերջնականապէս կը հաստատուի Տրիպոլոյ մէջ։ Քէմալ եւ ամբողջ Թուրք բանակը կը վերադառնան հայրենիք, երբ նոր պատերազմի մը կարիքով գլխուն, այս անգամ աւելի լուրջ եւ վտանգաւոր։

1912, Հոկտեմբեր ամսուն պալքանեան պետութիւնները պատերազմ կը հրատարակեն Թուրքիոյ դէմ։ Քէմալ կը մանուկցի կռիւներուն Գուլյիրի ճակատին վրայ։ Գշնամին կը յառաջանայ դէպ ի Գոլիս։ Թուրքիա հոգեվարքի մէջ է։ Գեաուիթիւնները կը միլամաեն եւ կրկնուելի զինադադար մը որ կը տեւէ չատ կարճ։ Էնվէր, նոր վերադարձած իտալական ճակատէն, իր չուրջը կը հաւաքէ Իթթիհատի երեւելիները ըմրոտութեան կը հրաւիրէ երիտասարդ զինուորականութիւնը օրուան կառավարութեան դէմ որ հպատութեան կը պատրաստուէր եւ օրին մէկը կը քալէ Բարձրագոյն Դրան վրայ եւ իր ատրճանակին ձայրով ահ ու սարսափի մատնէլէ եաքերուն փաչաները, կը հաստատէ Իթթիհատի առաջին կառավարութիւնը, որուն կը մասնակցին Մահմուտ Շեվգէթ փաշա, Թալաթ եւ Ճէմալ։ Էնվէր գընդակի սէկ հարուածով գեաին կը փռէ օրուան պատերազմական նախարարը Նազըմ փաշան։

Անկէ յետոյ ա՛լ ճամբան բաց է Էնվէրի համար։ Նախ կախազան կը բարձրացնէ իր հակառակորդները եւ կը սկսի նոր յարձակում մը Գալկարիոյ դէմ, համաձայն այն ռազմական ծրագրին որ պատրաստած էր ինքն իր գլխուն։ Թուրք սպայակոյտին խորհրդակցութիւնները կը մասնակցի Մուսթաֆա Քէմալ, որ կը քննադատէ Էնվէրի չատյաքանութիւնները։ Էնվէր կը սատէ իր ատրճատը եւ կը հրամայէ «քիչ խօսիլ եւ կատարել այն ինչ որ կը հրամայուի իրեն»։ Թուրքիա կը չախչախուի Էսիրնէի առջեւ, որ կը գրաւուի պուլկար բանակին կողմէ։ Էնվէր կը սիսկուի համաձայնիլ Քեամիլ փաշայի առաջարկուած սկզբնական պայմաններուն։

Բայց բախտաւոր են Թուրքերը։ Պալքանեան պետութիւնները չեն կրնար բարեկամաբար բաժնել պատերազմի ատերը։ Եւ անաւասիկ պատերազմ Սերպիոյ, Յունաստանի եւ Գուլկարիոյ միջեւ։ Էնվէր օգտուելով առիթէն, կը յարձակի պուլկար բանակին վրայ, գրեթէ յանկարծակիի բերելով զայն եւ կը գրաւէ Էտիրնէն։

Ա՛լ ազգային հերոս է Էնվէր. Թուրք ժողովուրդին փառքն ու պարծանքը։ Իսկ Մուսթաֆա Քէմալ որ իր զօրագունդին կէսը կորսնցուցած էր կռիւներուն մէջ, կը վերադառնայ Գոլիս, իր մօրը եւ քրոջր քով, պարտուած եւ գլխիկոր։

(Շար.) ՓՐՕՖԷՍՕՐ ՄԻՒԱՌԷՆ

ԱԼԵՔՍԱՆՏՐԷԹԵԱՆ ՆԱՄԱԿԱՆԻ

ԵՐԿՈՒ ԱՆՀԻՄՆ ԼՈՒՐԵՐ

Վերջացող չաթթու ընթացքին, Ալեքսանտրէթի մասին երկու լուրեր կարդացինք «Ազդակի» մէջ, երկուքն ալ արտասպուած արաբերէն թերթերէն՝ «Էլ Իֆթպաչէն եւ «Էլ Ահրարչէն»։

Առաջինը՝ անգլիացիի դիմակին տակ թիւրք լրեսի մը ձերբակալութիւնը քաղաքիս ոսմիկանութեան կողմէ. իսկ երկրորդը՝ «Համայնավարները Ալեքսանտրէթի մէջ, կարեւոր գաւառմնեաներ» վերնագրով։

Առաջին լուրը հրատարակուեցաւ «Էլ Իֆթպաչի», Գէյրութի արաբական թերթերու եւ Հալէպի թերթերուն կողմէ, իսկ երկրորդը՝ «Էլ Ահրար»ի սեղական լուրերու բաժնին մէջ։

Այս երկու լուրերն ալ զարմանք պատճառած են, նոյնիսկ այն Ապատարկութեան, որ պաշտօն ունի նման գործերով զբաղելու։ Իմացանք նաեւ որ այս երկու լուրերն ալ Ընդհ. Ապահովութեան պաշտօնատան կողմէ ֆրանսերէնի թարգմանուելով ղրկուած են Գէյրութ, պատկան պաշտօնատան ուշադրութիւնը հրաւիրելու համար։

Ամէն պարագայի տակ «Ազդակ» բաժին չունի սիտքը խռովող նման տեղեկութիւններու հրատարակութեան պատասխանատուութեան մէջ, քանի որ սեփական թղթակիցի մը գրչէն չեն ելած անոնք, այլ՝ լոկ արտասպումներ են. բայց երբ նկատի ունենանք այն կէտը թէ «Ազդակ» լաւ կարգուցուղ թերթ մըն է հոս, կ'արժէ որ անդրադառնանք այդ տեսակ լուրերու յառաջացուցած յուզմունքներուն։

Ալեքսանտրէթի պէս տեղեկատուական հարեւանին տեսակ մը իրեսնիքաց կարծուող քաղաքին մէջ, անգլիացիի դիմակին տակ թուրք լրեսի մը ձերբակալութիւնը, ոյժ չի՞ տար հիւանդ ու թրքամոլ ուղեղներուն՝ որոնք այս օրերս բաւական վատ երազներ կը տեսնեն։

Գ. Բանսօյի գոլէն անցնելէն ի վեր այդ թրքամոլ ուղեղներէն չատեր, օրական երկու անգամ կայարան գացած են կ'ըսուի, ...թուրք դրօշը տեսնելու համար։

Եւ գործել այդ տեսակ լուր մը սարսափի չի՞ մատներ, մանաւանդ հայերը՝ որոնք քաղքին առեւտրական, արհեստագիտական, վերաշինական բոլոր ձեռնարկներուն գրեթէ առանցքը կը կազմեն։

Բայց բարեբախտաբար ո՛չ լրեսս կայ եւ ո՛չ թրքական արշաւանք, այլ կան տեղական եւ հոգեսար իշխանութիւններ որ աչալուրջ կը հսկեն այս երկրամասին վրայ։

Ալեքսանտրէթի համայնավարներուն արուած պատիժն ալ չատ այլանդակ է, ու մանաւանդ մեսր՝ մեծ։

Ո՞վ է սա Անդրէաս Ճէվէրեան՝ որուն անունը Ալեքսանտրէթի մէջ գոյութիւն չունի, իսկ Գէյրութի թերթերը մարմին առեր են անոր։

Երեւի համայնավարական լուրի մը պէտք զգացեր են այդ թերթերը, եւ կուզեն ցոյց տալ թէ Ալեքսանտրէթ ալ ունի իր համայնավարները։

Ինչպէս ըսինք, ասիկա Ալեքսանտրէթի մէջ կան գաղտնիքներ որոնք չպէտք է հանրութեան ծանօթանան թիւր գաղափարներ չստեղծուին։ Ալեքսանտրէթ իր ներկայ վիճակին մէջ ոչ մէկ նպաստաւոր պայման կը ներկայացնէ համայնավարութեան համար։ Ալեքսանտրէթի համայնավարները, եթէ կան, ոչ մէկ ազդեցութիւն ունին ոչ ալ կրնան ունենալ։ Ալեքսանտրէթի համայնավարները, եթէ կան, ոչ մէկ ազդեցութիւն ունին ոչ ալ կրնան ունենալ։

Ալեքսանտրէթի համայնավարները կը խորհին որ երբ յաջախորդին ըսեն թէ այսինչ պարագային չեն չահիր, կամ այնինչին կը մնասին, այս վերջինը սիրով կը վճարէ ինչ որ իրենք կը պահանջեն։ Անաւասիկ սխալ մը, եւ մեծ սխալ մը։ Ըսէ՛ք խնդրեմ, «որ մարդ ճանչցուած արարածը կը հատապայ երբ առևտրականը իրեն ըսէ. «Տասնապէ՛ք քիչ չենք չահիր»։ Այսպիսի սուտով հաճեցուած, համոզելու ընդունակութենէ զուրկ նախագասութիւն մը որևէ անհատ չի հաւատար, և չի հաւատալու ալ իրաւունք ունի։ Ինչո՞ւ։ Որովհետեւ երբ ամենատիպար յաջախորդին իսկ ըսուի թէ քիչ չահիր այս վերջինը եթէ երբեք բոլ քաղաքավարութենն չըսէ ալ, սանկ կը խորհի, «բարեկամ, քիչ չեմ հաւատար, եթէ չչահէիր հոս չպիտի կենայիրդ։ Եւ այս ճշմարտութիւն մըն է։ Այն առևտրականը որ յիրսւի չի չահիր, աւելի յաւ կ'ընէ որ կրպակը գոցէ և ուրիշ գործով մը զբաղի։

Իսկ երբ կը չահի, քիչ պարտաւոր չէ յաջախորդին ըսելու թէ կը չահի։ Շատը, մեծատ. առևտրական գաղտնիքներ են որոնք չպէտք է ամէն անհատի հաղորդուին։ Ամէն մարդ գիտէ որ առևտրականները կը չահին, և արդէն չհաւատալ համար է որ այդ գործով կը պարապին։ Անոնք ալ ան և ընտանիքի

որովհետեւ Սիւրիոյ եւ Լիբանանի համայնավարներուն մասին բաւելիքները հատան, Ալեքսանտրէթի Թիրախ ընտրած են այս անգամ։

Ինչո՞ւ սակայն Անդրէաս մը գտան եւ ո՛չ Անտոմոս կամ Ապիւրահամ։ կը թուի թէ Թիթեղէ տանիքներու տակ իր պատեհ՝ին մէջ քաշուած խեղճուկրակ հայերուն նախանձողներ կան եւ կ'ուզեն անոնց ալ հանգիստ վրդովել։

Գէյրութէն երկու կարող քննիչներ ալ եկած են Ալեքսանտրէթ, գտնելու համար «Համայնավարներու ճախրը...»

Ի՞նչ եղեր էին արդեօք Ալեքսանտրէթի Ընդհ. Ապահովութեան պաշտօնեաները, մանաւանդ անխոչ եւ Արգոսեան աչք ունեցող Մ. Զէնարտին՝ որ անունով, մականունով, արհեստով, տարիքով կը ճանչնայ այս քաղաքին «կասկածելիները»։

Հապա ինչպէ՞ս կրցած է փախչիլ «Մոսկուայի աչքը», պիտի հարցուի։

«Մոսկուայի աչքը» չտեսնար գործածներ է Ընդհ. Ապահովութեան սպասարկութեան կողմէ ցոյց արուած բարեացակամութիւնը։ Այդ տեսակ մէկը, ուշ կամ կանուխ, դարձեալ իր ճիքը ձեռք կու տայ, բայց այս անգամ, Արգոսեան աչքը կը հետեւի իրեն միշտ եւ ամէն տեղ։

Մ. ՏԷՐ ՍՏԵՓԱՆԵԱՆ

Ալեքսանտրէթ 19—11—932

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԳԻՏԵԼԻՔՆԵՐ

Դ. ԱՆՏԵՂԻ ԵՒ ՏԵՂԻ ՆԱԽԱԴԱՍՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Ինչպէս քաղաքական, ընկերական և ընտանեկան դրութեանց մէջ կան գաղտնիքներ որոնք չպէտք է հանրութեան ծանօթանան թիւր գաղափարներ չստեղծուին, նոյնպէս առևտուրը ունի իր մասնայատուկ փափուկ կէտերը որոնց մասին հարցուփորձել որևէ մէկուն անկ չէ և առևտրականը ինքնին լաւ փայլ մը առած չի բլլար երբ անանց մասին ամենափոքրիկ լուսաբանութիւնը իսկ տայ։ Ծիրաւի չափազանցութիւն չէ երբ ըսենք թէ «առևտուր» և «գաղտնապահութիւն» բառերը հոմանիշներ են իրարու։ Շատ ու չատ կարևոր է առևտուրի մէջ գաղտնապահ բլլալու յատկութիւնը։ Բայց մենք ա՛ռ այժմ այս կէտին վրայ չէ որ պիտի ծանրանանք, այլ պիտի առնենք աւոր մէկ ուրիշ երևոյթը որ այնքան մեսր չէ, բայց որևէ օգտակարութենէ ալ զուրկ է։

Ընդհանրապէս մեր առևտրականները կը խորհին որ երբ յաջախորդին ըսեն թէ այսինչ ապրանքէն բնաւ չեն չահիր, կամ այնինչէն կը մնասին, այս վերջինը սիրով կը վճարէ ինչ որ իրենք կը պահանջեն։ Անաւասիկ սխալ մը, և մեծ սխալ մը։ Ըսէ՛ք խնդրեմ, «որ մարդ ճանչցուած արարածը կը հատապայ երբ առևտրականը իրեն ըսէ. «Տասնապէ՛ք քիչ չենք չահիր»։ Այսպիսի սուտով հաճեցուած, համոզելու ընդունակութենէ զուրկ նախագասութիւն մը որևէ անհատ չի հաւատար, և չի հաւատալու ալ իրաւունք ունի։ Ինչո՞ւ։ Որովհետեւ երբ ամենատիպար յաջախորդին իսկ ըսուի թէ քիչ չեմ չահիր, այս վերջինը եթէ երբեք բոլ քաղաքավարութենն չըսէ ալ, սանկ կը խորհի, «բարեկամ, քիչ չեմ հաւատար, եթէ չչահէիր հոս չպիտի կենայիրդ։ Եւ այս ճշմարտութիւն մըն է։ Այն առևտրականը որ յիրսւի չի չահիր, աւելի յաւ կ'ընէ որ կրպակը գոցէ և ուրիշ գործով մը զբաղի։

Իսկ երբ կը չահի, քիչ պարտաւոր չէ յաջախորդին ըսելու թէ կը չահի։ Շատը, մեծատ. առևտրական գաղտնիքներ են որոնք չպէտք է ամէն անհատի հաղորդուին։ Ամէն մարդ գիտէ որ առևտրականները կը չահին, և արդէն չհաւատալ համար է որ այդ գործով կը պարապին։ Անոնք ալ ան և ընտանիքի

Ինչպէս ըսինք, ասիկա Ալեքսանտրէթի մէջ կան գաղտնիքներ որոնք չպէտք է հանրութեան ծանօթանան թիւր գաղափարներ չստեղծուին, նոյնպէս առևտուրը ունի իր մասնայատուկ փափուկ կէտերը որոնց մասին հարցուփորձել որևէ մէկուն անկ չէ և առևտրականը ինքնին լաւ փայլ մը առած չի բլլար երբ անանց մասին ամենափոքրիկ լուսաբանութիւնը իսկ տայ։ Ծիրաւի չափազանցութիւն չէ երբ ըսենք թէ «առևտուր» և «գաղտնապահութիւն» բառերը հոմանիշներ են իրարու։ Շատ ու չատ կարևոր է առևտուրի մէջ գաղտնապահ բլլալու յատկութիւնը։ Բայց մենք ա՛ռ այժմ այս կէտին վրայ չէ որ պիտի ծանրանանք, այլ պիտի առնենք աւոր մէկ ուրիշ երևոյթը որ այնքան մեսր չէ, բայց որևէ օգտակարութենէ ալ զուրկ է։

Ընդհանրապէս մեր առևտրականները կը խորհին որ երբ յաջախորդին ըսեն թէ այսինչ ապրանքէն բնաւ չեն չահիր, կամ այնինչէն կը մնասին, այս վերջինը սիրով կը վճարէ ինչ որ իրենք կը պահանջեն։ Անաւասիկ սխալ մը, և մեծ սխալ մը։ Ըսէ՛ք խնդրեմ, «որ մարդ ճանչցուած արարածը կը հատապայ երբ առևտրականը իրեն ըսէ. «Տասնապէ՛ք քիչ չենք չահիր»։ Այսպիսի սուտով հաճեցուած, համոզելու ընդունակութենէ զուրկ նախագասութիւն մը որևէ անհատ չի հաւատար, և չի հաւատալու ալ իրաւունք ունի։ Ինչո՞ւ։ Որովհետեւ երբ ամենատիպար յաջախորդին իսկ ըսուի թէ քիչ չեմ չահիր, այս վերջինը եթէ երբեք բոլ քաղաքավարութենն չըսէ ալ, սանկ կը խորհի, «բարեկամ, քիչ չեմ հաւատար, եթէ չչահէիր հոս չպիտի կենայիրդ։ Եւ այս ճշմարտութիւն մըն է։ Այն առևտրականը որ յիրսւի չի չահիր, աւելի յաւ կ'ընէ որ կրպակը գոցէ և ուրիշ գործով մը զբաղի։

Իսկ երբ կը չահի, քիչ պարտաւոր չէ յաջախորդին ըսելու թէ կը չահի։ Շատը, մեծատ. առևտրական գաղտնիքներ են որոնք չպէտք է ամէն անհատի հաղորդուին։ Ամէն մարդ գիտէ որ առևտրականները կը չահին, և արդէն չհաւատալ համար է որ այդ գործով կը պարապին։ Անոնք ալ ան և ընտանիքի

Ինչպէս ըսինք, ասիկա Ալեքսանտրէթի մէջ կան գաղտնիքներ որոնք չպէտք է հանրութեան ծանօթանան թիւր գաղափարներ չստեղծուին, նոյնպէս առևտուրը ունի իր մասնայատուկ փափուկ կէտերը որոնց մասին հարցուփորձել որևէ մէկուն անկ չէ և առևտրականը ինքնին լաւ փայլ մը առած չի բլլար երբ անանց մասին ամենափոքրիկ լուսաբանութիւնը իսկ տայ։ Ծիրաւի չափազանցութիւն չէ երբ ըսենք թէ «առևտուր» և «գաղտնապահութիւն» բառերը հոմանիշներ են իրարու։ Շատ ու չատ կարևոր է առևտուրի մէջ գաղտնապահ բլլալու յատկութիւնը։ Բայց մենք ա՛ռ այժմ այս կէտին վրայ չէ որ պիտի ծանրանանք, այլ պիտի առնենք աւոր մէկ ուրիշ երևոյթը որ այնքան մեսր չէ, բայց որևէ օգտակարութենէ ալ զուրկ է։

Ընդհանրապէս մեր առևտրականները կը խորհին որ երբ յաջախորդին ըսեն թէ այսինչ ապրանքէն բնաւ չեն չահիր, կամ այնինչէն կը մնասին, այս վերջինը սիրով կը վճարէ ինչ որ իրենք կը պահանջեն։ Անաւասիկ սխալ մը, և մեծ սխալ մը։ Ըսէ՛ք խնդրեմ, «որ մարդ ճանչցուած արարածը կը հատապայ երբ առևտրականը իրեն ըսէ. «Տասնապէ՛ք քիչ չենք չահիր»։ Այսպիսի սուտով հաճեցուած, համոզելու ընդունակութենէ զուրկ նախագասութիւն մը որևէ անհատ չի հաւատար, և չի հաւատալու ալ իրաւունք ունի։ Ինչո՞ւ։ Որովհետեւ երբ ամենատիպար յաջախորդին իսկ ըսուի թէ քիչ չեմ չահիր, այս վերջինը եթէ երբեք բոլ քաղաքավարութենն չըսէ ալ, սանկ կը խորհի, «բարեկամ, քիչ չեմ հաւատար, եթէ չչահէիր հոս չպիտի կենայիրդ։ Եւ այս ճշմարտութիւն մըն է։ Այն առևտրականը որ յիրսւի չի չահիր, աւելի յաւ կ'ընէ որ կրպակը գոցէ և ուրիշ գործով մը զբաղի։

Իսկ երբ կը չահի, քիչ պարտաւոր չէ յաջախորդին ըսելու թէ կը չահի։ Շատը, մեծատ. առևտրական գաղտնիքներ են որոնք չպէտք է ամէն անհատի հաղորդուին։ Ամէն մարդ գիտէ որ առևտրականները կը չահին, և արդէն չհաւատալ համար է որ այդ գործով կը պարապին։ Անոնք ալ ան և ընտանիքի

ԱՄԵՆ ՀԱՅ ԹՈՂ ՓՆՏՌԷ

«ԱՐԾԻՒ» ՀՐԱՏԱՐԱԿՉ. ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

1933Ի

Երէ լեզուեան պատի օրացոյցները

Ուուց մէջ պիտի գտնէ Գէյրութի հրապարակին վրայ գործող բոլոր Հայ առեւտրականներու անուններու հասցէները իրեց հայցէներով միասին։

Մեծամասնակի համար դիմել՝

Rue Maarat

Մ. ՀԻՍԱՐԵԱՆ եւ Գ. ԳԱՆԱՐԵԱՆ

B. P. 724 Beyrouth

ՄԱՏԱՆ

ԳՈՅԱՄԱՐՏ ՕՐԱՑՈՅՑ 1933

Հրատարակութիւն Մարսկլի

Հ. Ց. Դ. պատեցական Միութեան

պատիերազարդ պատի օրացոյց, հրեշտակներ ու ազգային բոլոր տօներով, եւ 40է աւելի ազգային գործիչներու նկարներով։

Ց. Ո. Մ. ԳԱՏԻ ՕՐԱՑՈՅՑ 1933

Բացառիկ պատրաստութիւն եւ խիստ մասնաւոր առեւտրականներու եւ գործի մարդոց համար անակնկալներով։

Ստանալու համար դիմել՝

ԽՈՐԷՆ ԱԶՆԱՒՈՒՐԵԱՆ

«Ազդակի» տպարանին կից։

Հասցէ՝ Khoren Aznavourian

Librairie et papeterie

Rue Bab-Yacoub Beyrouth

ԿԱՐԴԱՑԵՔ ԵՒ ՏԱՐԱԾԵՑԵՔ

«ԱԶԴԱԿ»ԸՐ

ԴԱՍԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ

Լիբանանահայ Երկսեռ Ուսուցչ. Միութեան Գ. տարուայ Ա. դասախօսութիւնը պիտի տեղի ունենայ օրաթաթ, 26 Նոյ. երեկոյեան ժամը 8.30ին, Ս. Նշան Ազգային Վարժ. Մանկապարտէզի Սրահին մէջ։ Պիտի դասախօսէ՝ ՏՕՔԹ. ՕՆՆԻԿ ԿԷՐԿԷՐԵԱՆ։

Նիւթ՝ «ՈՒՍՈՒՑԻՉՆԵՐՈՒ ԱՌՈՂՋԱՊԱՀՈՒԹԻՒՆԸ»

Կը հրաւիրուին անդամ եւ ոչ անդամ բոլոր ուսուցիչ-ուսուցչուհիները եւ համակիրները։

ՎԱՐԳՈՒՀԻՆ

ՏՕՔԹ. Ս. Մ. ՍՈՒՔԻԱՍԵԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ՝ ՄԱՆՈՒԿՆԵՐՈՒ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

ՎԿԱՅԵԱԼ ՓԱՐԻԶԻ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑՆԵՐԷՆ

Իր մասնագիտութիւնը կատարելագործած բլլալով Փարիզի մանկանց յատուկ հիւանդանոցներու մէջ, իր դարմանատունը հաստատած է՝

ԺՕՐԺ ԲԻՒՕ փողոց Թիւ 61 (Պաս-Իտրիսի մօտ, հաճարակառի գծին վրայ, Ռոկի Մկրտաս գեղակատան վրայէ յարկը)։

ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒԹԻՒՆ ԺԱՄԵՐ.— Բացի կիրակի, կէսօրէ առաջ, ժամը 9—12

» վերջ, » 3—6

Հիւիգօարթի կէսօրէ յետոյ ձրի՝ ազատաւորներու համար։

Յ. ԹՕՓՃԵԱՆ

ՁՕՇ ՓՈՂՈՑ, ՀԱՍԱՆ ԳԱՅԻԻ ՇԷՆՔԸ, ԵՐԿՐՈՐԴ ՅԱՐԿ

ՄՈՒԹՏԱ՛Կ, ՄՈՒԹՏԱ՛Կ

Ա. Սեացած ենք ամէն տեսակի եւրոպական մուտակներ, Քարիգի վերջին ճարաձեւութիւններ, անմրցելի ժամն գիներով։ Ուղղակի մեզմէ գնելով ձեր դրամին կէսը խնայած կ'ըլլաք եւ չեք խաբուիր։ Մեր տեսիլի մէջ մուտակներէն սկսեալ մինչեւ ամենէն ժամն տեսակները, մասնելի ամէն խումբի։

Բ. Ունինք ճաեւ դպրոցական և զինուորական ժապիճաղրի և սրօրի վերաբերեալ ամէն տեսակ առարկաներ (Քուպայի, քեպիճի, բինկ-բօնկի, պօճուխ, օրթամարթի, պասքեթպոլի, լողալու եւ այլն վերաբերեալ) եւ ժոյ օպպիկներ։

Գ. Գնեցեք մեր Քուլէդի օճառը ՄԻՐՈՏՕԼԻՎ ամենէն ժամանը ամենէն դիմացկուներ, ամենէն հոտաւէտ եւ լաւը։

ԲԱՑԱՌԻԿ ՊԱՏԵՀՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

ԼՈՒՍԱՆԿԱՐԻՉ ՍԵԴՐԱԿԵԱՆ

Avenue de Français No. 19

Ամենէ որ իրեց Ֆիլմերը կը գեղեցկացնեն, ձրիօրէն կը լուացուին իրեց Ֆիլմերը եւ իրեց կր տուի մէկական Ճմրոյց ձրիապես ձրի։

Ֆիլմերու գիներ՝ 4 X 6=30 Ս. Դ. 6 X 9=30 Ս. Դ. եւ 6.50 X 11=40 Ս. Դ

Կերպասեղէնի եւ զանազան կտորներու մեծ վաճառատուն

Տ. ԵՒ Ռ. ՄԱՎԻՍԱՔԱԼԵԱՆ

Մուբրան փողոցի վաճառատան հասած են սեզօնի համապատասխան կերպասեղէնի եւ զանազան կտորներու մեծ մթերք. Ֆրանսական, անգլիական, իտալական եւ ամերիկեան առադրութիւնով կը գոհացուին ամենաժողուրդական գնորդներ։

Ց արգոյ յաճախորդներ պիտի գտնեն անմրցելի ժամանութիւն եւ ճոխ տեսակ։

«ԱԶԴԱԿ»Ի ՊԱՏՄՈՒԱԾՔՆԵՐԸ

ՔԵՆԵԼՈՒՔԻ ՇԱԼԸ

4.— ԺԱՆԴՈՍԱՄ ՉԻՆՔԵՐԸ

Ցաջորդ կէսօրէն վերջ անկոչ հիւրերը, ինչպէս միշտ, հաւաքուած էին ահագին հիւրասրահը։ Խնջոյքը սարքուած էր։ Անոնք կ'ուտէին, կը խմէին, կ'երգէին ու կ'աղմկէին սովորականէն չատ ու չատ աւելի։ Անոնց աղմուկը աշխարհ բռնած էր, պալատին հսկայ սիւները կը գողային կարծես ու պատերէն կախուած սուրերն ու վահանները իրարու կը բաղխէին։

Երբ իրարանցումը իր գագաթնակէտին հասած էր, Թելեմախոս իշխանը ներս մտաւ իրեն հետևորդ ունենալով Էօմուրը՝ իր հօրը ամենատարեց ու ամենահաւատարիմ ծառան։

Հիւրերը այնքան զբաղուած էին իրենք իրենցով որ ոսանց սրահ մուտքը աննկատ անցաւ։

— *Երիտասարդ ատէր, ձայն ուուաւ Էնմուս, մինչև ե՞րբ այդ զէնքերը կախուած պիտի մնան փոչիներու մէջ թաթուսն։*

— *Այո՛, պատասխանեց Թելեմախոս, և անոնք գուսնատած ես փոչիի ու ժանգի պատճառաւ։ Վար առնենք զանոնք ու խղոր գանձարանին մէկ անկիւնը տեղաւորենք. հան աւելի անվնաս կը մնան։*

— *Լաւ խորհուրդ մըն է այդ, տէ՛ր, ըսաւ տարիքոտ պատասխորը։ Ես կը տանիմ վահաններն ու աղեղները, իսկ դուն՝ սուրերը կրնաս բերել։*

— *Շատ լաւ, Էօմուս, անցնինք աշխատանքի անմիջապէս։ Բայց մեծ հօրս խոչոր նետը, որ սրահին ճակատը կախուած է, անմատչելի պէտք է մնայ։ Արդէն մարդս կը մտքէն ու կը կակղեցնէ զայն ամէն օր։ և զայն վերցնելով հոնկէ՝ մօրս մեծ վիշտ պատճառած կըլլանք։*

Զէնքերը վար առնելը մեծ գործ չէր ինքնին, սակայն զանոնք փոխադրելու հաճար, իշխան ու ծառայ առնուազն չատ նեղ սրահէն անցնիլ դառնալու սարսափած էին։

— *Ինչ կըլլան ատոնք այդ սուրերն ու վահանները գոռաց Անթինոս, մինչ վերջին բեռով ասոնք դուրս ելլելու վրայ էին։*

5.— ԹԱՓԱՌԱԿԱՆ ՄՈՒՐԱՅԻԿԸ

Այդ միջոցին, տարօրինակ մուրացկան մը բակ մտաւ։ Անիկա ցնցոտիներ հագած էր։ Մերկ էին ոտքերը և գլուխը անծածկ։ Անոր ձեռքերը կը դողդողային մինչ դանդաղ հիւրասրահին դուռը կը յառաջանար։ Մառանեղէն ոմանք ծաղրեցին զայն եւ հրամայեցին դուրս ընել։ Բայց ուրիշներ խղճացին անոր բազմաչարչար տեսքին ու մեղմացուցին առաջիններուն ցասումը։ «Ազնիւ վարուեցէք բոին անոր հետ, որովհետեւ գուցէ մեր Տէր Ցուլիսէսէն լուր է բերած։

Մեր բարեկը Արկօս պատկած էր խոհանոցին կից մոխրակոյտի մը վրայ։ Գան և երկու տարի առաջ անիկա իր տիրոջ ամենասէրն ու սիրելի չուներ էր — Ցուլիսէսի սէրն ու անբաժանելին։

Բայց հիմա, ծերացած ու վատոյժ լքուած ու նախատուած էր։ Աստմնաթափ, զարկ աչքի լոյսէ ու ակռոր սրտնքներով, կեանքէն ոչ մէկ հաճոյք կզգար ան այլևս։

*Երբ անիկա բակին մէջ մուրացկանին կամաց չ

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ԳԵՐՄԱՆ ՆԱԽԱՐԱՐԱԿԱՆ ՏԱԳՆԱՊԸ

ՏԱԿԱՒԻՆ ԿԸ ԾԱՐՈՒՆԱԿՈՒԻ

Պ. Հիթլէր պաշտօն ստացեր է Գերման դահլիճը կազմելու

Պերլին.– Համաձայն Սահմանադրութեան, Նախագահ Հինտէնպուրկ խնդրեց պ. Հիթլէրէն որ փորձէ կազմել խորհրդ. կառավարութիւն մը. հաւանաբար պ. Հիթլէր չյաջողի, որովհետեւ դահլիճի կազմութեան համար անհրաժեշտ ընդհանուր գլխաւոր կուսակցութիւնները մերժեցին իր նախագահութիւնը:

Հաւանական է որ նախագահ Հինտէնպուրկ վերադառնայ յեղոյ կուսակցութիւններէն անկախ անձնաւորութեան մը կողմէ առաջնորդուած պարզապէս նախագահական դահլիճի մը կազմութեան իր նախկին գաղափարը:

Պերլին.— Եթէ նախագահ Հինտէնպուրկ սեպտեմբեր շարժիլ իր անհատական նախաձեռնութեամբ, շատ հաւանական է որ աւելի յայն իշխանութիւն տուի ներկայ կառավարութեան:

Ըստ ամէն հաւանականութեան, նախագահ Հինտէնպուրկ լաւ կը ըմբռնէ որ արտաքին հաղթականութեան յառաջիկայ խնդիրները պէտք չէ մնան լուծած վիճակի մը մէջ: Ան կը յուսայ որ զօրաւոր կառավարութիւն մը կրնայ օգտակի ստեղծական նոր անկիւնադարձէն:

ԺՐՆԵԻ ՄԷՋ ՏԱԳՆԱՊԻ ՆԱԽՕՐԵԱԿԻՆ

Մանչուրիան կռուախնձոր մըն է

Ճաքոն դէմ է Լիթոնի տեղեկագրին եւ կը մերժէ միջազգային ճնշում մը

ԱԶԳԱԺՈՂՈՎԻ ԽՈՐՀՈՒՐԴԸ ԱՆՆԵԼԻ ՄԸ ԱՌՋԵՒ Է

Ժընեւ.— Լիթոնի տեղեկագիրը Մանչուրիոյ մասին պիտի չքննուի ազգաժողովի խորհուրդին կողմէ, երկուշաբթի, ինչպէս յայտարարուած էր: Հաւանական չէ որ յորեքշաբթիէն առաջ քննուի: Այս ուշացումը աննպաստ իմաստով մը պէտք չէ մեկնաբանել: Ասիկա կը նշանակէ որ բանակցութիւնները կը հետապնդուին քուլիսներուն մէջ Իրքի վիճաբանութիւններու ընթացքը դիւրացնելու ծիգով մը:

Լոնտոն.— Ճաքոնական դիտողութիւնները Լիթոնի տեղեկագրին մասին կը յայտարարեն որ Մանչուները ազատագրուած են Ջանկի բռնակալութենէն եւ իրենց ճակատագիրը որոշելու իրենց վճիռը կազմած է հասարակական ինքնածին արարք մը եւ ասոր ճանաչումը Ճաքոնի կողմէ չի բռնաբարեր միջազգային նարարութիւններէն որեւէ մէկը:

Ճաքոնական կառավարութիւնը հակառակ Լիթոնի տեղեկագրի ըսածին, կը նկատէ որ համագործակցութեան ընդհանուր ճանաչումը եւ ներկայ վարչածեւի զարգացումը անհրաժեշտ են եւ կը կազմեն Մանչուրիոյ կացութիւնը կայունացնելու եւ Ծայր. Արեւելքի մէջ խաղաղութիւն հաստատելու միակ միջոցը:

Ճաքոնական կառավարութիւնը միշտ պատրաստ պիտի ըլլայ Ազգաժողովի խորհուրդին տալու ամէն տեղեկութիւնները զոր կրնայ տալ սովորական դէպքերու մասին Ճաքոն պիտի ընդունի միջազգային դիմակուած քննութիւն մը Մանչուրիոյ մէջ: Ան կը կարծէ որ յանձնաժողովի ծրագիրը չէ յարմարցուած Ծայր. Արեւելքի իրականութիւններուն եւ ինք չի նկատեր որ կարելի է Մանչուրիոյ կարգը ապահովել միջազգ. ուժերու օժանդակութեամբ:

ՉԻՆԱՍՏԱՆ ՊԻՏԻ ԴԻՄԱԴՐԷ ՃԱԲՈՆԻ

Ժընեւ.— Ճոռտեսութիւնը կը տիրէ հոս չին—Ճաքոնական տարակարծութեան հարցին շուրջ: Կը վախցուի որ արագ յեղաշրջումով մը ան յանգի տագնապի մը, Ճաքոնի կողմէ Լիթոնի տեղեկագրին մերժումին հետեւանքով: Տեղեկագրին վիճաբանութիւնը պիտի ըլլայ վաղը երբ պ. Մացուօքա պարզէ Ճաքոնական տեսակէտը եւ տոքթ. Վէլինկթըն Քօ պատասխանէ Չինաստանի կողմէ: Հաւանական է որ երկու կողմերու դիտողութիւնները յանձնուին Լիթոնի յանձնաժողովին սրպէսզի ան պատրաստէ իր բացատրութիւնները:

Չինաստանի պատուիրակ տոքթ. Են, մամուլի անդամներու ներկայութեան արտասանած բուռն ճառի մը մէջ, յայտարարեց որ Չինաստան պատրաստ է զոհացնելու իր դիմադրութիւնը Ճաքոնական հարձակումին դէմ եւ Նոյն իսկ պատերազմական միջոցներու դիմելու, պահանջել պարագային:

Ինչ կը մտածեն Նագիները

Պերլին.— Նագիները կ'ողջունին զօրավար Ճօն Շէյչխէրը որպէս վարչապետ, բայց կը պահանջեն որ երեք չորս կարեւոր նախարարութիւններ, ինչպէս ներքին եւ արդարութեան, իրենց տրուին:

Նագի պարագլուխ Գ. Կէրինկարդէն շփման մէջ է կաթոլիկ շրջանակներ րուն հետ կառավարական ծրագրի մը պատրաստութեան համար:

Քաղաքական շրջանակներու կարծիքները այս իրիկուն լաւատես են. թէեւ չեն թագցուիր յաղթահարելիք անսահման դժուարութիւնները:

Փրուսիոյ երկգլխանի կառավարութիւնը

Պերլին.— Փրուսիոյ երկու կառավարութիւնները —բռնապետական վարչածեւն ու «պաշտօնական դահլիճը»—բաժնող տարակարծութիւնը կարգադրուեցաւ արտակարգ որոշումագրով մը:

Միացեալ Նահանգներու նախահաշիւին բացը

Ուաշինկթըն.— Միացեալ Նահանգներու նախահաշիւին բացը կը հասնի 709 միլիոն տոլարի:

ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ ԾԱՅՐԱԳՈՅՆ ՍՐԵԻԵԼՔԻ ՄԷՋ

Չիւացի անկախներու յաղթանակը

Մուրքէն.— Հակառակ ճակատի ամենակարեւոր կէտերէն մէկուն վրայ իրենց ունեցած պարտութեան, չինական անկանոն զօրագունդերը կը շարունակեն իրենց յարձակողականը յարաւային Մանչուրիոյ երկաթուղիին վրայ, ամենաուրաքար ջրցանի կողմերը ուր մեծ յաջողութիւններ տարին:

Ուրիշ գրհ մը կը զարգանայ Անկանքի ուղղութեամբ: Չինական բանակներ միացած մանչուական զօրագունդերու հրամանատար Զօր. Լիւփէն Վէն, մեր ժեց զինագադարի համար բանակցութիւններու ձեռնարկել ճաքոնական հրաւէրը:

ԹԵԻԵՐԸ ԿԸ ՓՇՐՈՒԻՆ

Սպիտակ օփիւմը ցարդուփշուր կ'ընդայ

Վիքթորիա Ֆոլս.— «Սպիտակ օֆ ֆիւնը կեսին իյնալով ցարդուփշուր եղաւ: Օդանաւորդը, հարիւրապետ Տիքսըն, վայրկեաբար մեռաւ: Գ. Արթեր Լէվ եւ իր ընկերը վիրաւորուեցան: Օդանաւը ճանապարհէն մեկնած էր եւ Ալմազա կը սպասուէր:

Գործադուլի հաւանական Սպանիոյ մէջ

Մադրիտ.— կացութիւնը մտահոգիչ է: Հիւսուածեղէնի աշխատաւորները որոշած են հանգագործներուն հետեւելով գործադուլ հռչակել վաղը:

Ճաշարաններու և գարեջրատուններու սպասեակները գործադուլի սկսած են և կը հաւատացուի թէ Սեվիլիայի փառապանները անոնց օրինակին պիտի հետեւին:

Գարգ մը անձնյան դէպքեր տեղի ունեցած են գործադուլի ընթացքին:

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ՏԵՂԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ԱՌԱՋԻՆ ԴԱՍԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆԸ

Աւցած օրաբաթ երեկոյ, Հայ Ճեմարանի նորավարժ օճեմի ընդարձակ սրահին մէջ, տեղի ունեցաւ 1932-1933 տարեշրջանի դասախօսութեանց բացումը:

Օրուան դասախօսը էր Գր. Դասպար Իբէկեան, որ յենելով Հայ ազգային բանասիրի Սիամանթօի հետ ունեցած իր անձնական յարաբերութիւններուն վրայ, մօտ երկու ժամ տեւող շահախօսութեամբ մը յաջող կերպով գծեց անոր նկարագիրը, ազգային իթհալին տարրեր եւ գրական արժէքը: Գ.Իբէկեան իր դասախօսութեան ընթացքին պատմեց իր յուշերէն կարգ մը հետաքրքրական դրուագներ, որոնք աւելի եւս ներկայացուցին Սիամանթօի ներհին մտերիմ կեանքը:

Ճեմարանի ատենապետութիւնը, երաժշտութեան ուսուցիչ Գր. Պէրպէրեանի պեսկավարութեամբ երգեց իրկու խմբերգներ: Օր. Զեփիւռ Ապէլեանց երգեց իր սոլոական յաջողութեամբ: Գր. Յիրան Ա ճեմեան բրաւ Սիամանթօէն ընթերցում մը: Օրիորդներ Ա. Գալուստեան, Հ. Իբէկեան եւ Ա. Պէրպէրեան առատաձեռնեցին Սիամանթօէն կտորներ, բոլորն ալ ներկաներէն խլելով ծափեր:

Պ. ԲՕՆՍՕ ՈՒՂՂԱԿԻ ԺՐՆԵԻ ՊԻՏԻ ԵՐԹԱՑ

(Պատմական հաղորդագրութիւն)

Բարձր Գոմիսէրը Նոյեմբեր 22ին Պէյրութէն կը մեկնի Ժընեւ երթալու եւ հովանաւորեալ երկիրներու կացութեան տարեկան պատկերացումը ընելու համար հովանաւորութեանց յանձնաժողովին:

Ճանձնաժողովին նիստը, որ սովորաբար ծուխին տեղի կ'ունենայ, այս տարի վեց ամիս յետաձգուած ըլլալով, տեղեկագիրը պիտի ընդգրկէ 1931 տարին եւ 1932ի մեծ մասը:

Բարձր Գոմիսէրը այս առիթը պիտի օգտագործէ յայտնելու ճանձնաժողովին, Նոյեմբեր 5ի վստահութեան հուէհն վերջ Սահմանագրական պատասխանատուութիւններու մէջ գտնուող Սիւրիական կառավարութեան հետ ունեցած իր առաջին օփումին արդիւնքները եւ ցոյց տայու այն ճախաձեռնութիւնները զոր այս օփումը բոյլ կուտայ կազմել Սիւրիոյ հաղթականութեան մասին:

***

Սիւրիական եւ Լիբանանեան Հանրապետութիւններու ճախագահները, Զօրավարներ Բիւ Կրանիւ եւ Մասիէֆ, Արեւելեան Ծովային Ուժերու Ընդհանուր Հրամանատար Ծովակալը, հիւպատոսական մարմինը, կրօնական պետերը, Միծ Սէրայի բարձր պատասխանատուները, Սիւրիական ճախարարներ, Լիբանանեան Ցնորհներն ու բազմաթիւ երեւելիներ ողջունեցին Բ. Գոմիսէրն ու Տիկին Հանրի Բօնսօն օտիքներու պալատին մէջ:

Մօրոսիթիսքներու ջոկատը, հրամանատարութեամբ Գոմիսէր Հալիմ Կարկուրի ընկերակցեցաւ Բարձր Գոմիսէրին եւ Տիկ. Բօնսօի, պալատին մինչեւ ճաւահանգիստ:

Բարձր Գոմիսէր Գ. Բօնսօ, կէս օրին, *Ամէրիքէն Էքսփորթ Լայնի* պատկանող *Էքսքալիբար* ճաւր առաւ Նափոլի եւ Ժընեւ երթալու համար: Զինուորական պատիւներ տուեցան հարափին վրայ:

ԼԱՅՆ ՆԵՐՈՒԻՄ ՄԸ ՍԻՒՐԻՈՅ ՄԷՋ

Դամասկոսէն մեկնելէ առաջ Բարձր Գոմիսէր Գ. Բօնսօ իր հաւանութիւնը յայտներ է լայն ներումի ճախագծի մը մասին: Այս ճախագիծը, որուն ամփոփումը ստորեւ կը հրատարակենք, Արդարութեան Դասախարութեան կողմէ ամփոփակս փոխանցուած է Խորհրդարանի Դատական Ճանձնաժողովին:

Ներկոխնհանական Ժողովը առջի օր գումարուեցաւ Ն. Վ. Սուպհի պէ Պէրհէյի ճախագահութեամբ: Դատական Ճանձնաժողովի տեղեկաւոր Ֆարեզ պէյ Խուրի, խնդրեց որ ներումի մասին ըլլիք վիճաբանութիւնը այս օրուան յետաձգուի, որպէս զի Ճանձնաժողովը, որ վերջին ժամուն յուր առեր է, կարենայ ներկայացնել իր տեղեկագիրը:

Ահա ճախագծին մասերամասնութիւնները.—

1.— Ընդհանուր ներումը պիտի երկարի այն բոլոր Էրեակա յանցանքներուն վրայ որոնք գործածուած են ներումի յայտարարութեան թուականէն առաջ:

2.— Այս ներումը կ'երկարի քիչ 4 276 որոշումագիրներու օրինազանցութիւններուն վրայ:

3.— Ոճիրի ամբաստանութեամբ դատապարտեալներուն պահիժին մէկ երրորդը կը գեղչուի: Ասոր մէջ չեն մտներ բացակայութեամբ դատապարտեալները:

4.— 24 Յուլիս 1920էն առաջ տեղի ունեցող միջադէպերուն հետեւանքով դատապարտեալները կամ հետապնդեալները ներուած են:

5.— Ներեալները որոնք կ'օգտուին ներկայ օրէնքի 8 եւ 5 յօդուածներէն, եթէ դատապարտուին ներումի թուականին յաջորդող առաջին 6 տարիներու միջոցին, պիտի ենթարկուին որպէս կրկնողներ եւ իրենց պատժական օրինագրքի 8րդ յօդուածին ներին:

6.— Գողութեան, խաբեբայութեան պարզ սնանկութեան, վստահութեան չարաչար գործածումի համար դատապարտեալները պիտի օգտուին ներումէն դատավարութեան առարկայ եղող անձնական իրաւունքներէ անպատճառ զրկուելու պայմանով:

7.— Պիտի չ'օգտուին ներումէն գինուածեղէնի ճաշճանակիր ոստիկանները եւ մահուան դատապարտեալները, իրենց յանցանքը կրկնողները. կեղծ սնանկութեան համար դատապարտեալները, պատժական օրինագրքի 197 եւ 202 յօդուածներու համաձայն դատապարտեալները, որոնք արդէն ճախկին ներումէ մը օգտուած են:

8.— Այս ներումը չ'երկարիր առաւելագոյն մինչեւ վեց ամսուայ պայմանժամի մը մէջ յայտարարուած անձնական իրաւունքներու վրայ:

9.— Իրենց պատճառէն առաստուած պատճառականները կամ փոստաբաններու կարգէն առաստուած փոստաբաններ ներկայ օրէնքէն չեն կրնար օգտուիլ իրենց պատճառին կամ փոստաբաններու կարգին վերադառնալու համար:

10.— Ներումը չի յիշատակեր դատական ծախքերը, Գանձատան վճռուած կամ վճռելի տուգանքները, եւ ոճիրի արկածները:

11.— Ստորեւ ճանաչուած ճանձնախումբ մը իրաւասու է վճիռը տալու վիճելու պարագաներու մասին:

12.— Խնդրոյ առարկայ ճանձնախումբը պիտի բաղկանայ Արդարութեան Նախարարէն՝ ճախագահ, Գ. Գ. Դատական Խորհրդականէն, օրենսգիտական Խորհրդականէն, Սիւրիական Հաճարապետութեան Հաճային Դատախազէն, դատական գործերու Ցնորհնեն եւ ընդհանուր տեղապահէն:

13.— Այս օրէնքը գործադրելի պիտի ըլլայ իր հրատարակութեան քուականէն սկսեալ:

ԱԼԷՔՍԱՆՏՐԷԹԻ ՍԱՆՋԱԳԸ

ԹԻՒՐՔԻՒ՞Ց ՊԻՏԻ ԿՑՈՒԻ...

ԸՍԻ ԸՍԱԻՆԵՐԸ ՍԿՍԱԾ ԵՆ ՇԱՏՆԱԼ

Ալէքսանդրէթի Ալէքսանդրեթի քլթակիցը 20 Նոյեմբեր թուականով կը գրէ հետեւեալը.—

Ըսի ըսաւներս օտացան հոս Ալէքսանդրեթի Սանճագին Փիւրհոյ կցումին օուրջ: Ու որ եր հաւանական կը նկատէի Փիւրհոյ մտնելու ժամանումը: Այս պատճառաւ ժողովուրդին մէջ յուսալքութիւն կը տիրէ եւ անորոշ վիճակ մը գոյութիւն ունի:

Կարելի չէ առանց զայրոյթի եւ յուզումի լիցել այս պարագան եւ հաւատալ նման կարգադրութեան մը հետ: Ալէքսանդրէթ ըսած ատեն հին ժամանակներէ իվեր մէկ մասը եղած է Սիւրիոյ եւ անոր կարեւոր դուռը: Մանաւանդ որ Ալէքսանդրէթի Սանճագը Տաւրոսեան լեռներու բնական սահմանով մը զատուած է Փիւրհոյէն եւ ոչ մէկ կապ ունի Փիւրհոյ հետ:

Բացի այդ Ալէքսանդրէթ միակ դուռն է Սիւրիոյ առեւտուրին համար եւ ամենաբերրի հողն է: Սթէնալէքսանդրէթի Սանճագը բաժնուի Սիւրիայէն, այս վերջինը կը դադրի գոյութիւն ունենալէ որպէս ցեղական ու բաղաքական Միութիւն:

Սիւրիացիները չեն կրնար ազատութիւն ու խաղաղութիւն ձեռք բերել, եթէ այժմէն ամէն միջոց չ'գործադրեն Ալէքսանդրէթի Սանճագը չ'ազատեն Փիւրհոյ երախէն:

ՋԵՂՇՈՒՄ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՒ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ՄԷՋ

Երկաթուղիի Ընկերութեան Ցնորհնութիւնը բաւն մը առաջ գաղտնի ադբիւրէ մը կը տեղեկանայ որ իր երկրաչափները մէկը կարգ մը զեղծումներ գործած է եւ Ընկերութեան պատկանող չիմնկը, աւազ եւայլն գործածած իր սեփական օգտին օրինութեան մէջ:

Իսկոյն ճնութեան ձեռնարկուելով երկրաչափ Գր. Ճօրճ Ավաս ձերբակալուած է:

ԹԱՔՍԻ ՄԷՔՐՆԵՐՈՒ ՍԱԿԸ ԴԱՄԱՍԿՈՍԻ ՄԷՋ

Թաքսի մէքրներուն սակը Դամասկոսի մէջ փոփոխութեան ենթարկուած է: Ինճաւարժներ բաժնուած են երեք կարգի:

Ա. կարգ.— Ճախկին սակը կը պահուի բայց մեկնելու պահուն 15 դահեկանի տեղ 10ը պիտի վճարուի:

Բ. կարգ.— Հարիւրին հասնիցիգ գեղչ:

Գ. կարգ.— Հարիւրին հասն գեղչ:

Նոր սակագինը գործադրութեան դրուած է անցեալ կիրակիէն սկսեալ:

ՇԱՐԼԱՔԱՆԻ ՄԸ ՁԵՐԲԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆԸ

Ոստիկանութիւնը առջի օր ձերբակալեց Թէյրօ Գարաֆաթ անուն Դամասկոսցի օարլաքան մը որ կեղծ բժիշկութիւնը կ'ընէր: Բոլոր հիւանդներուն ան կուտար մթերոյն դեղահատ մը որ իբր անմիջական օգուտ կ'ունենար իր գրպանին պատրաստացումը:

ՀԻՒՍԻՍԱՑԻՆ ՍԻՒՐԻՈՑ ՄԱՔՍԱՆԵՆԳՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

ՖՐԱՆՍԱՑԻ ՍՊԱՅ ՄԸ ՎԻՐԱՒՈՐՈՒԱԾ

Հալէպի սահմանապահ ուժերու վերահսկիչ Ենթապատրաստ Գաժիօն լուր կուտայ որ մահմանենգութիւնները Թիւրքիայէն Սիւրիա փախցնել կ'ուզեն կարգ մը մահմանենգուած ապրանքներ: Իսկոյն ձիաւորներու ուժ մը առնելով հետ, կը մեկնի հետապնդելու համար զանոնք: Հայկակ վեց հիլօմէթր հետու Գ. Գաժիօն կը հանգիպի մահմանենգներու խումբին եւ կը հրամայէ անոնց կեցայ. սակայն մահմանենգները դիմադրութիւն ցոյց կուտան եւ կը սկսի ընդհարումը: Մահմանենգներէն մէկը սպաննուեցաւ մահմանենգներ ալ վիրաւորուեցան: Ենթապատրաստ Գաժիօն ուսկե եւ մկրճէն վիրաւորուեցաւ: Ենթապատրաստի հետեւորդները ետեւէն կը հասնին եւ փախուստի կը դնեն:

Մահմանենգները կորսնցուցած են իրենց հետերը, մինչեւ որ նոր ուժեր հասնին:

Ենթապատրաստին վիճակը շատ ծանր է:

Միեւնոյն օր, ուրիշ ընդհարում մը տեղի ունեցած է վերին Ձեղիրեի մէջ, աւազակներ կ'ուզեն Սիւրիական սահմանը անցնելով մահմանենգուած ապրանքներ բերել. սակայն սահմանապահ ուժերը կը դիմադրեն եւ զօրաւոր ընդհարում մը տեղի կ'ունենայ, որու միջոցին կը վիրաւորուին երեք աւազակներ եւ գինուոր մը:

ԳՈՂ ԱՄՈՒՍԻՆԸ

Թրիբոլիի մէջ, Մուհամէտ Ապուլլա Ճիզ ճաւահանգիստի ոստիաւոր մըն էր Շատ զօուար վիճակի մը մասնուելով անգործութեան երեսէն, Ճիզ իր կնոջ ապահանգոյցները ուզեց ծախելու համար կիր ընդդիմացաւ: Ասոր վրայ Ճիզ դեղահատ մը լուրճիով գնեց ու կերակուրի խառնելով կերցուց կնոջ: Կինը ընացաւ: Այդ միջոցին Ճիզ հանեց ատոր ձեռքէն ոսկի ապահանգոյցներ եւ տեղը դրաւ արծաթ ապահանգոյցներ: Կինը սթափելուն պէս տեսաւ եւ բողոքեց: Դող ամուսինը ձերբակալուեցաւ:

ՍԱԿԱՐԱՆ ՊԼԻՐՈՒԹԻ

23 ՆՈԵՄԲԵՐ 1932

Ս. Դ.

Օգիպտ. ոսկի	428
Անգլիկ. »	417
Տօլար »	127
Թրական »	59.50
Գաճ Սթրլինգ	138
Իտալական Լիր 100	650
Ուննական Տրախմ 100	70
Անգլ. ոսկի	608
Ֆրանս. »	485
Սամս. »	549
Արծաթ մէճիտ	22

Գրեթի Ֆօնս. Ա. Ֆէ. 630
» » Բ. » 317
» » Գ. » 300

Սէֆէրեան եղբարք Բիւ Ֆօ-
Թէլեֆօն՝ հ-19

մուշտակնին կը հագնէին, այրերը իրենց սպասաւորները կը փութացընէին, որոնք դրան սանդուխին վրայէն կառքերը կը կանչէին, մեծ գաւթին մէջ անիւնեղու չառաչիւններ և ձիու ոտքի դովփիւններ անդադար կը լսուէին, վերջապէս քառորդ մը չանցած ապարանքը մարդ չմնաց:

Այս միջոցին պ. Մօնզա չուարեալ և նկուն՝ կը թողուր որ արիւնաթաթաւ ձեռնոցը հանեն: Վերստին քըշուառական բառը ցած ձայնով լսուած էր քերնէն: Ինչ կը նշանակէր այս խօսքը, արդեօք ինքզինքը այսպէս կը կոչէր, թէ աղետալի անցքի մը ականատես եղած էր: Բայց եթէ այդպէս է, պէտք էր անտարբեր մնալ: Ունեցած խռովութիւնը և սոսկալի գունատութիւնը չատ մը ենթադրութեանց տեղի կուտար, առանց ամենափոքր բացատրութիւն մը տալու:

Երբ պարոն Մօնզայի ձեռքը լուացին ու անոր բաղուկը բացին՝ ամենևին վէրքի հետք մը չնշմարուեցաւ այս արիւնը իրը չէր ուրեմն: Երբ այս մասին կասկած մը չէր մնար ալ, ապարանքին մէկ կրպակին մէջ նորատի աղջկան մը սպանման լուրը սրահներուն մէջ տարածուելով՝ մինչև մարքիզին օգնող երիտասարդաց ականջը հասաւ, և ելեքտրական ներգործութիւն ունեցաւ:

Լուրը առնող երիտասարդը իր քով գտնուողին նշմարած ըրաւ, ան ալ ուրիշի մը: Ցած ձայնիւ քանի մը խօսք փոխանակեցին մէջերնին, և քիչ մը վերջ մարքիզը դեռատի կոմս տը Շամարանթի հետ առանձին գտնուեցաւ:

—Կոմս, մտիկ ըրէ ինձ, լաւ այն ժամանակ պարոն Մօնզա լուութիւնը խզելով, հոս մէկը կայ որուն հետաքրքրութիւնը խլելով, ամենակարկաչ վերք առած պէս զգաց և ծունկերը սկսան դողդողալ, իր առջև կանգնած էր մարքիզը, գունատ և մեռեալէ մը աւելի տըժգոյն տեսաւ զինքը, որ ձեռնոցը աչքերուն տանելով հեղձամղձուկ ձայնով մը կը գոչէր.

— Ո՜հ, թշուառականը....

Վերջապէս ցուրտ քան մը զգաց որ ճակտին վրայէն կը հոսէր, որպէս թէ թագին վրայէն արցունքներ վազէին, ոստումով մը բազմութիւնը ճեղքեց, գէպի հա-

զին ներկայացուց: Պատանեկան աչխուժիւ մը արտասանուած այս խօսքերը և կերպերը կայծակի մը արագութիւն ունեցան:

Մարքիզը տիկին Շամարանթի ներկայացուցած թագը առնելով նշանածին գլուխը դրաւ: Բազմութիւնը այս երջանիկ աժուսնացելոց չորս կողմը առած էր, օրիորդները հրացման նմանող պարզ սպասումի դիրքին մէջ, կիները իրենց հողմահարին եռանդն փափսալով, իսկ այրերը անոնց ետևէն՝ աւելի յափշտակուած էին ապագայ մարքիզուհիի չքնաղ և թարմագեղ դէմքէն քան թէ թագին չողչողուն ադամանդներէն:

— Ո՜հ, ի՜նչ հրապոյր, ի՜նչ վայելչութիւն.... երջանի՜կ ամուսիններ կը մրմռային:

Եւ այս վայելուչ, ազնիւ և գեղեցիկ ընկերութիւնը, երջանկութեան և զուարճութեան պատկեր մը կրնար համարուիլ:

Բայց երբ Պէաթրիս իր ճոխ թագովը զարդարուած հպարտութեամբ կանգնեցաւ, բոլոր ժպիտները անհետացան, անիմանալի սարսուռ մը պատեց բոլոր ընկերութիւնը, որ զինք տեսնելով ահռելի ձայն մը հանեց, չուարումէ, զզուանքէ և սոսկումէ անշարժ մնացած:

Պէաթրիս այս ահարկու ձայներուն վրայ՝ որոնց պատճառը կանգիտանար, սիրտը յանկարծ վերք առած պէս զգաց և ծունկերը սկսան դողդողալ, իր առջև կանգնած էր մարքիզը, գունատ և մեռեալէ մը աւելի տըժգոյն տեսաւ զինքը, որ ձեռնոցը աչքերուն տանելով հեղձամղձուկ ձայնով մը կը գոչէր.

— Ո՜հ, թշուառականը....

Վերջապէս ցուրտ քան մը զգաց որ ճակտին վրայէն կը հոսէր, որպէս թէ թագին վրայէն արցունքներ վազէին, ոստումով մը բազմութիւնը ճեղքեց, գէպի հա-

«Ճարտն տեղի պիտի չտայ» կ'ըսէ պատերազմական նախարարը

Թուքիօ.— «Մենք Ազգաժողովի ժամ պատասխաններ չղրկեցինք վիճաբանելու, այլ Մայր. Արևելքի մէջ տիրող կացութեան բարդութիւնները բացատրելու համար» յայտարարեց Ճարտնը արտաքին գործերու նախարար Գ. Ուչիտա, Լիթքընը տեղեկագրին ժամին արուած տեսակցութեան մը ընթացքին։

Պատերազմական նախարար զոր. Արաքի յայտարարեց որ Ճարտնական գիտցուածքիւնները յատկացուած չէին քննադատելու տեղեկագիրը այլ փարատելու թիւրամացութիւններ։

ԱՀԱԲԵԿԶԱԿԱՆ ՄԱՀԱՓՈՐՁ ՊԱՐՉԵԼՈՆԻԱՅԻ ՄԷՋ

Պարչելոնիա.— Երկու ռազմիկներ պայթելով քաղաքի գլխաւոր փողոցին մէջ և վիրաւորուեցան ասոնցմէ հինգ հոգի։

Կը կարծուի որ այս ահաբեկչական մահափորձը գործն է գործադուլ յայտարարող ատաղձագործներուն։

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ՊԱՏԵՐԱԶՄԱԿԱՆ ՆԱԽԱՀԱՇԻՒԸ

Փարիզ.— Ֆրանսական պատերազմական նախահաշիւը 1933 տարուան համար կը նախատեսէ 851 միլիոն ֆրանքի խնայողութիւն մը բազդատմամբ 1932 տարուան։

Բացառիկ Դիրքութիւններ եւ Պայմաններ

ԸՆՏԱՆԻՔՆԵՐՈՒ, ԴՊՐՈՑԱԿԱՆՆԵՐՈՒ, ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑՆԵՐՈՒ

Առողջ մնալու համար հանգիստ մահճակալ մը ունենալու է՝ հանգիստ կարենալ ճոճալու համար։

Քինկ-Նամ մահճակալներու մեծագոյն գործարանին մեր բնդհ. ներկայացուցչի հանգամանքով Ձեզ կ'ընծայենք առիթը աճկ օգտուելու համար։

Քսան տարի եւ աւելի դիմացկութիւն կ'երաշխաւորենք, բնկոյզի ճմանող փայտի մը օքնուած սոյն մահճակալներ տրուածքնորոյն են, կը ծալուին, *քինկ, զօրաւոր զսպանակով*, եւ ամէն տեսակ յարմարող։

ԳԻՆ ՁԷՆ 10 Ս. ՈՍԿԻ

—o—

ՎՃԱՐՈՒՄ՝ 3 ՄԱՍՆԱՎՃԱՐՈՎ

—o—

0 | 0 գեղ վերոյիշեալ գնեռուն վրայ, այն բզեռցողներուն տրուճ ներկայ յայտարարութեամբ կը ներկայացուն մեզի

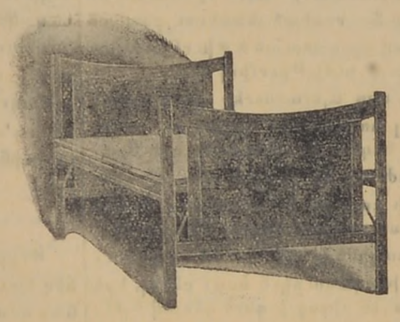

—o—

Ցիկին, աճուրդ ներածին զանկիդ համար պիտի ուզես ունենալ լաւագոյն մահճակալը, վերջին ծայր ներկայանալի ապիտակ գոյնով, նիքէլի մնքնական վերնլակով, երեխան վար իյնալէ արգիլող, եւ պատասխանատ գիտական մեքենայով Ձեր զանկին կատարեալ հանգիստը ապահովող, սոյն մահճակալները բոլորովին նորոյթ մըն են Սիւրիոյ համար եւ միմիայն մեր քով կրնաք գտնել։

ԳԻՆ ՁԷՆ 10 Ս. ՈՍԿԻ

—o—

ՎՃԱՐՈՒՄ՝ 3 ՄԱՍՆԱՎՃԱՐՈՎ

—o—

5 0 | 0 գեղ վերոյիշեալ գնեռուն վրայ միմիայն բզեռցողներուն համար։

—o—

Նոյն իսկ երբ գնելու միտք ալ չունիք ներկայացեցէք մեզ եւ տեսէք այն ինչ որ կ'առաջարկենք Ձեզ, ուրիշ՞մը գնելէ առաջ։

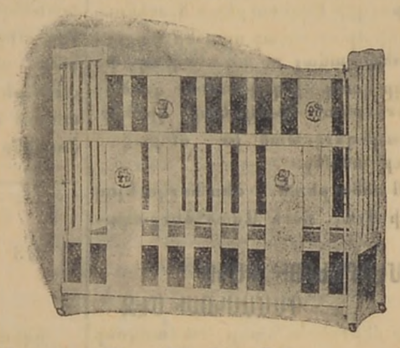

O. Y. EKWALL. A. B. (Finland)ի

Սիւրիոյ, Լիբանանի եւ Իրագի ընդհ. ներկայացուցիչ
Ե. ՔԷՇԻՇԵԱՆ, Khan-Chouny, Պաճօ ի Բօմահճ ճիշդ եռեւի կողմը։

ԱԶԴԱԿի ՏՊԱՐԱՆԸ

ՏՊԱԳՐԱԿԱՆ ԱՄԷՆ ԿԱՐԳԻ ԳՈՐԾԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ
Իմիջէ «ԱԶԴԱԿ»ի Տպարանը՝ գիրք, պրոշիւր, ճարսանեկան հրաւիրագիր, պահարան, ճամակի քուղք եւ առեւտրական ձեռագրեր.

ԱՐԱԳ, ՄԱՔՈՒՐ, ԳԵՂԵՑԻԿ ԵՒ ԱԺԱՆ.
ՃՈՒԽ ՄԹԵՐՔ ԳԻՐԵՐՈՒ

ՋԱՎՋԱՎԱՃԵԱՆ ՄԱՐԻՉՆԵՐ

ՏԵՂԱԿԱՆ ԳՈՐԾ

Ջավզավաճեան եղբայրներու հրդեհի վարիչները, շիներուած պոիլճոյ ապահովուած են 20 ֆիլօկրամ ձկնումի մը համար։

Անոնք արձանագրուած են քաղաքապետութեան անօրէնութեան ժամ և ճանչցուած Ֆրանսական բէճիֆ Ճանճնախաւմբի կողմէ։

Այս մարիչները այնքան ներկայանալի են որքան եւրոպական նոները։ Գիները չատ ծայրայեղօրէն ժամն ու արդիւնքը գրեթէ վարկեանական է։

ՏՕՔԹ. ԳԷՈՐԳ ԿԷՐԿԷԶԱՆ

Վկայեալ Lauréat ճարկին Interne եւ այժմ մնայուն *ՄԱՆԱԳԷՏ* բժիշկ Ֆրանսական հիւանդանոցի *ԱԶԳԻ, ՖՔԻ, ԿՈՒՐԴԻ, ԱՏԱՆՋԻ և ՓԼՈՒՐ* հիւանդութիւններու բաժնին։

Հիւանդները կ'ընդունի մէջ 2—4
իր պիւրօին մէջ rue de Damas, No. 15
Հիւանդներ ուղղակի հիւանդանոց կ'ընդունուին իր կողմէ տրուած մուտքի բարօրով։

Աղքատ հիւանդներու ձրի դարմանում, ամէն օր կէսօրէ առաջ մը 10—12. հիւանդանոցի դարմանատեղիէն։

ԳԱԼԻԼԷԻ Ե. ՓԷՐՉԵԱՆ
(ԳԱԼԻԼԷՕ ԱՒԱԳԱՏՈՒՆ)

Հիմնուած 1921 թ. Գոյհ-Հոթ

Խիստ դիւրաւաչքի պայմանագրով կը կատարուի ամէն կարգի նիքֆրարկոն լոյսի գեղեցկութիւններ (Installation). ինչպես նաեւ մօթեր եւ ֆիմօճեր։

Վաճառատունս կ'ապահովէ նաեւ բոլոր նիքերարգործիքներու ճոռոգ տեսակները։ Մասնաւոր ապահարկութիւն բնակարանցներու նիքերա-ճորոգման։ Վաճառատուն Philips եւ Lux նիքեր. յատկեալ եւ ամէն տեսակ նիքերական պիտոյքներու։

Վկայական դիւրութիւններ.
Հասցէ — Վ. Ուզունճաճի գրասեղ կից Գուրճ. B. P. 401

Դուն գիտես որ ՄԹԱՆՑԱՐՏի կօշիկները լաւագոյններն ու ժամանագոյններն են.

ԿԵԴՐՈՆՑՏԵԼԻ՝ ՆԱՃԱՐ ԵՂԲԱՐՆԵՐՈՒ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ

VALDA

ԵՐԳԻՉՆԵՐԸ ԲԵՄԲԱՍՏԱՑՆԵՐԸ ԵՒ ՍԻՐՈՒԻ ԱՄԱՔԷՕՐՆԵՐԸ

ՓՈՐՁԵԼՈՒ ԵՆ ՄԻԱՑՆ

–ԲԱՍԹԻԼ ՎԱԼՏԱ– ՆԵՐԸ

ՍՈՑՆ ԲԱՍԹԻԼՆԵՐԸ ԽԻՍՏ ԱԶԴԵՑԻԿ ԵՆ ԵՒ ԿԸ ԳՏՆՈՒԻՆ ԲՈԼՈՐ ԴԵՂԱՐԱՆՆԵՐՈՒ ԵՒ ՏՐՕԿԻՆԵՐՈՒ ՄԷՋ

Պահանջեցէ՛ք **ՎԱԼՏԱ** անունը կրող տուփերը

Ներկայացուցիչ՝ ՍԱԻՏԱ Եղբարք
Փոսթարիզ թիւ 445
ՊԷՅՐՈՒԹ

Կարի եւ Ձեւագիտութեան Դասընթացք

Տիկին ՄԱՌԻ ԵՐԱՄԵԱՆ

ՎԿԱՑԵԱԼ ԴԵՐՁԱԿՈՒՀԻ

ԲԱՐԻՁԷՆ ԵՒ ՎԱՃԻՆԿԹՕՆԷՆ

Կարի եւ ձեւագիտութեան մասնագիտուհի, Տիկին Մառի Երամեան, կը վերադառնայ իր առիւսացոցը, Մեծ Սէրայի դիմացը Նո. 78 տան երկրորդ արկը։

Երեք ամսուան միջոցին կը սորվեցնի ամենավերջին ճոռաձեւութեամբ, կար եւ ձեւագիտութիւն իր բոլոր բարդութիւններով եւ արդիական մեթոդներով, Droit-fils մեթոդով։ Իր ազակերտուհիները կ'օժտուին Բարիզի ազգարհատ Académie Daydou վկայականով։

ոկուն շինուածք, Վայելուչ տեսք
Հնչուն եւ բնական ձայն
Ահա յատկանիշներ՝

ՈՐՈՆՑՄԱՄԲ ԿԸ ՁԱՏՈՐՈՇՈՒԻՆ

ԱՓՕԼԼՕ ՖՕՆՕՆԵՐԸ

Հրապարակի վրայ գըտնը՛ դ բոլոր մարքանեռու հետ կը մրցին Աբօլլօ ֆոնօները։ Մանաւանդ վերջին նոր մօտէլները, որոնք հասած են արդէն, անզերազանցելի են իրենց տոկունութեամբ, վայելչութեամբ եւ ժամչելի գիներով։

APOLLO GRAMOPHONE Co. Ltd
(of London)
ԱՓՕԼԼՕ ՖՕՆՕՆԵՐՈՒ ԹՕԳՈՒՒՈՐԸ ///
Կաճառեալ համոզում գոյացնելու համար՝ անգամ մը այցելեցէք
MAISON APOLLO, Rue de la Poste, BEYROUTH
Փորպագիճ եւ բօնօ՝ ամէն ձեւի, ամրութեան տեսակ եւ առաւելութիւններ գիւրամատչելի գին, վճարումի դիւրութիւններ։
Ընդհ. ներկայացուցիչ՝ Սիւրիոյ, Պաղեստինի, Անդրյորդանանի, Միջագետքի եւ Կիպրոսի.— ԳԱՒՐԻԷԼ ՍԻՆԱՆԵԱՆ

KOURKEN SINANIAN, Boite Postale 642, BEYROUTH (Syrie)

յելի մը վազեց և հոն տեսաւ իր դէմքն ու թագը բոլորովին արիւնով ներկուած։

— Ահ, բաւ նա կախնալի ձայնով մը, վիրաւորուած է պարոն Մօնզան, վիրաւորուած է, վազեցէք, մայր իմ վազեցէ՛ք օգնութեան։

Ձայնը մարեցաւ և անդամները դողդողալով՝ չնչասպառ մօրը ձեռքերուն մէջ ինկաւ։

Այս անխմանալի պատահարին Պէաթրիսի սիրտը բնական բացատրութիւն մը գտած էր։ Օպէր տը Շամպրանի և մէկ քանի բարեկամներ այս ընդհանուր ապրութեան մէջ, մարգիզը չրջապատելով մօտակայ խուճ մը տարին։

— Վիրաւորուած ես, կը կրկնէին իրեն տխուր ձայնով մը, անշուշտ մենամարտութիւն մը ըրած ես.... եկուր... եկուր...

— Ոչ, բան մը չունիմ, բան մը չեմ զգար, պատասխանեց պարոն Մօնզա անբացատրելի խռովութեամբ, և բացատրութիւն մը տալու անկարելիութեան մէջ գըտնուելով՝ թողուց որ տանին զինքը, այն ժամանակ երբ Պէաթրիսը նետուած վիհակի մէջ իր սենեակը կը տանէին։

Մարգիզը և Պէաթրիս սրահէն հազիւ քէ հեռացած էին, և ահա տակաւին յուզման մէջ գտնուող բազմութիւնը դրան նոր եկող հիւր մը ընդունելով սկսաւ հարցուփորձել։

— Եւ ոճիրը հիմա՞յ գործուեցաւ։

— Այո, հինգ վարկեան կայ։

— Եւ մե՞տ տեղ։

— Ապարանքի մէջ կառնադրան ձախ կողմը։

— Ի՞նչ, ի՞նչ կ'ըսէք, ի՞նչ կայ, հարցուցին քանի ձայներ միաբերան։

— Այն կայ, յարեց պատասխը, որ այս ապարանքին

դրան մօտ գտնուող վաճառատան մէջ՝ ճիշդ հիմա, սեղանաւորին 300,000 ֆրանքը զողցան և աղջիկն ալ ըսպաննեցին։

Բ.

ԿԱՍԿԱԾ

Տիկին Շամպրանթի սրահը գտնուող այս ամենու ընկերութեան զգացած սոսկումը նկարագրել անկարելի է, սոսկում՝ որ Շամպրանթի ապարանքի մէջ պատահած այն կրկնակի ոճիրէն յառաջ կուգար։ Այս սոսկալի լուրը՝ ամուսնանալու վրայ գտնուող ծաղկահաս և գուարթերես Պէաթրիսի՝ իր նշանածին ձեռնոցէն յանկարծ արիւնով ծածկուելու տարօրինակ տեսարանէն պահ մը վերջ կը հասնէր։

Մօնզայի մարքիզին ձեռնոցը աղտոտող արիւնը դեռ տաք էր, ըսել է նոր թափուած էր ան։ Արդ նոյն միջոցին ապարանքին կից գտնուող սեղանաւորի վաճառատան մէջ մանկամարդ աղջկան մը սպանուած ըլլալուն լուրը կը հասնէր։ Գ. Մօնզա ուշ մնացած՝ ամապարանքը նոյն ճամբէն եկած էր, որմէ կը հետեւէր թէ այս արիւնը սեղանաւորին աղջկան արիւնն էր, բայց ինչպէ՞ս, ի՞նչ պատահմամբ պարոն Մօնզայի ձեռնոցը այս արիւնով աղտոտած էր, ահա այս մտածմունքն էր որ բոլոր միտքերը կը գրաւէր և ամենուն սիրտերը կը ճմլէր, ոչ ոք կը ժխտէր աղէտալի մտածումի մը, ակամայ ու անհրաժեշտ կասկած մը հաղորդել իր մերձաւորին, թէպէտև ամէն չրթունքներու եզրը և ամէն աչքերու մէջ յայտնի կը կարդացուէր այն։ Լռելեայն զիրար բաւելով կը մեկնէին, կիները աճապարանքով

AZTAG
JOURNAL QUOTIDIEN ARMÉN.
B. P. 587
BEYROUTH, Liban
Directeur - Propriétaire
HAIG BALIAN

ԱԶԳԱՑԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԳԻՏԱԿԱՆ

ԱԶԴԱԿ

ՕՐԱԹԵՐԹ

ازتـــاك

جريدة سياسية ادبية اقتصادية عمة

ՄԻՒՐԻՒ տար. 550, Վեցամսեայ 300 Ս. Դ.
ԱՐՏԱՍՄՆ. տարի. 7, Վեցամսեայ 4 տոլար

ՈՒՐԲԱԹ ՆՈՅԵՄԲԵՐ 25 1932

ԶԵՒԲԸ ՀԱՏԸ 2.50 Ս. Դ.

Չ. ՏԱՐԻ | Ամեն առաւոտ պիտի ի բնել բերիս տնօրենին հասցէին | Տնօրէն — Խմբագիր՝ ՀԱՒԱԿ ՊԱԼԵԱՆ | Չհրատարակուած ձեռագիրները չեն վերադարձուիր | Թիւ 191 (768)

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

ՀԻՆ ԵՒ ՆՈՐ ԼԻԲԱՆԱՆԸ

Շնորհիւ իր գրաւած աշխարհագրական դիրքին, Լիբանան աշխարհի գեղեցկագոյն երկիրներէն մէկն է։ Շատ հին և պատմական ժամանակներէ ի վեր կը յիշուի Լիբանանի անունը, որպէս օդափոխութեան առողջապահիկ վայր և առևտրական կեդրոն։ Նոյն իսկ նախքան Քրիստոս, Լիբանան նշանաւոր դարձած էր իր մայրիի ընդարձակ և աննման անտառներով, ականակիտ ազբիւրներով և առողջ կլիմայով։

Իր հին հրապոյրներէն ոչինչ պակսեցուցած է Լիբանան ներկայիս։ Շրջան մը, կառավարական վատ և անդամալուծող վարչաձևի մը ճնշումին տակ թէպէտ կորսնցուցած է իր փայլը, տնտեսական եւ առևտրական յառաջդիմութիւնները կասեցուցած, հակառակ 20րդ դարու արագաքայլ զարգացումներուն և բարգաւաճումներուն միշտ ետացած է միևնոյն կէտի և դիրքի վրայ, սակայն միշտ գրաւած է ուշադրութիւնն ու հետաքրքրութիւնը մարդկութեան և տէրութիւններու։ Ուրիշ տէրութեան մը հովանիին տակ, Լիբանան անցած մէկ դարու ընթացքին պիտի կրնար աշխարհի ամենահարուստ և ընդարձակ նաւահանգիստներէն և առևտրական կեդրոններէն մէկը դառնալ։ Ամբողջ Անատոլուէն սկսած մինչև Պարսկաստան, արաբական երկիրները և Կիլիկիա, իրենց վաճառականական դուռը ընտրած էին Պէյրութը։ Բազմամիլիոն ժողովուրդներու քրանգիթի և յուսաւորութեան աղբիւրը դառնալով, Լիբանան արևելքի փարոսը պիտի կոչուէր, եթէ քրքական վարչական յոռի գործառնութիւններն ու մեքենայութիւնները չէլլային։ Անկանոն ճամբաներ, անապահովութիւն, կառավարական քմահաճ մատսկարարութիւն և վիրապէս զանազան մոլեռանդութիւններ արգելք կը հանդիսանային հեռաւոր ժողովուրդներու դէպի Լիբանան հոսանքին, առևտրական նպատակներու համար։

Գեղեցիկ Լիբանան աւերակ դարձած էր և ոչ Սիւրիայէն և ոչ ալ դրացի երկիրներէն գիւղացիներ և այցելուներ կ'ուենային։ Համբաւաւոր ամարանոցները անմատչելի էին, ոչ ճամբայ կար և ոչ ալ բնակարաններ։ Փիւզիւթիւնը մատնուած վերջին ծայր քըշուառութեան և անօթութեան, գալթականութեան ցուպը ձեռք առած, կարաւաններով օտար երկիրներ կը գաղթէր, անտէր ու անտապալէն ձգելով իր ընտանիքը։

Այսպէս էր գրեթէ մինչև 20րդ դարու կէսը, երբ սկսան օտար ընկերութիւններ, չնորհիւ Ֆրանսական ազդեցութեան և հակողութեան Լիբանանի վրայ, հետզհետէ դրամագլուխ բերել, տնտեսական ձեռնարկները մշակել և մէկ խօսքով վերջին դարու յառաջդիմական փայլերով օժտել Լիբանանը։ Առաջին պատիւը պէտք է վերագրել երկաթուղիի ընկերութեան, որ այնքան թանկագին ծառայութիւններ մատուցած է այս երկիրներուն։ Շնորհիւ այդ ընդարձակ ձեռնարկին սկսաւ զարգանալ Պէյրութի նաւահանգիստը և կապուեցաւ սիւրիական երկու մեծ և կարևոր քաղաքներուն՝ Հալէպի և Դամասկոսի, որոնք ևս վերջէն միանալով ուրիշ գիծերու հետ, Պէյրութը դարձուցին առևտրական կեդրոն մը։ Այդ օրերուն երբ Հալէպի վաճառականները մը օրերով ճամբորդութիւն ընելու ստիպուած էր կառքով կամ չոքով, երկաթուղագիծը 12—15 ժամուան հանգստաւէտ և հաճելի ճամբորդութեամբ մը սկսաւ ճամբորդ Հալէպէն Պէյրութ փոխադրել իսկապէս մեծ օրհնութիւն մը այդ երկիրներու համար։ Եւ դեռ մինչև այսօր ալ, երկաթուղիի ընկերութիւնը, որուն բաժնետէրերը հակայ դրամագլուխներ թափած են Սիւրիոյ և Լիբանանի մէջ, կը հետապնդէ ձեռնարկները, որոնք հովանաւորել երկիրներու համար փրկարար դեր պիտի ունենան։

Լիբանանի համար մասնաւորելով մեր խօսքը, կարելի է ըսել որ, այս երկիրը իր այսօրուան լուսաւորութիւնը կը պարտի ուղղակի երկաթուղիի ընկերութեան։ Ասանց անոր այսօրուան գիւղացնացութեան գլխաւոր կեդրոնները՝ Ալէյ, Սօֆար, Պհամտուն, Համմանա և Զահլէ, պիտի ըլլային նախնական վիճակի մէջ և ոչ մէկ այցելու պիտի ընդունէին ամբողջ ամառ։

Երկաթուղիի ընկերութենէն անմիջապէս վերջ և գուցէ աւելի թանկագին ծառայութիւններ մատուցած է ելեքտրական ընկերութիւնը։ Շնորհիւ Պէյրութի մէկ ծայրէն միւսը երկարող հանրակառքի գծին քաղաքը վերջին քանի մը տասնեակ տարիներու ընթացքին կրկնապէս մեծցած է և անսահմանօրէն դիւրացուցած երթևեկը։ Երևակայեցէք, Ռաս Պէյրութէն նէհր երթալ ուզող ճամբորդ մը որքա՞ն երկար ժամեր իր կոնակներուն վրայ պիտի ըլլար, մանաւանդ երբ փոխադրութեան այլ միջոցներ ալ չկային։ Եւ որքա՞ն մեծ ծախսերու պիտի ենթարկուէր եթէ փորձուէր կառքով կամ ձիով երթալ։ Անկէ վերջ, ելեքտրականութեան այն հարուստ ցանցը, որ ամբողջ Պէյրութը հրաշալիօրէն ողողել կ'ներկարի մինչև Լիբանանի լեռնային շրջանները, ճշմարիտ դրախտի մը վերածելով զայն։ Արեւածագի մէջ ոչ մէկ երկիր այնքան ճոխ և գօրաւոր ելեքտրական լոյս ունի, որքան Լիբանանը։ Այս ընկերութեան շնորհիւ է որ Լիբանանի ամարանոցները օժտուեցան հոյակապ պանդոկներով և գրաւեցին ուշադրութիւնը դրացի երկիրներու։ Ելեքտրականութիւնը կրկնապատկեց Լիբանանի բնական հրապոյրն ու գեղեցկութիւնը։

Բացի այդ պէտք չէ մոռնալ նաև որ այս ընկերութիւնները գործ հայթայթած են բազմահարիւր Լիբանանցի աշխատաւորներու երկար տարիներէ ի վեր և նպաստած Լիբանանցի աղքատ ժողովուրդին։ Այսօր ալ դեռ, ընկերութիւնը չէ դադրած կամ սահմանափակած իր գործունէութիւնը։ Նորանոր ձեռնարկներու ծրագիրներ կը մշակէ։

Այսպէս աստիճանական զարգացումով Լիբանան հասած է այս օրուան դիրքին, սակայն դեռ չէ հասած իր զարգացման ցագաթնակէտին։ Մանաւանդ տնտեսական մարզի մէջ շատ մեծ դեռ մը վիճակուած է Լիբանանի։ Պէյրութ պիտի գառնայ Քրանգիթի կարևոր եւ մեծագոյն դուռ մը Իրագի, Պարսկաստանի և արաբական միւս երկիրներու համար։ Պարսկաստանի արտաքին նախարարի վերջին այցելութեան միջոցին արդէն այդ ուղղութեամբ խօսակցութիւններ ալ եղած են։ Կը սպասուի որ մօտ ատենէն պաշտօնական բանակցութիւններ սկսին, Պէյրութը ազատ նաւահանգիստի մը վերածելու համար։ Ֆիրդաի Խան լաւագոյն խոստումներով բաժնուած է։

Քարիւղի աշխատանքները ևս այս տեսակէտով նուազ կարևորութիւն չունին։ Այդ հսկայ ձեռնարկը ևս Լիբանանը աւելի պիտի բարգաւաճեցնէ տնտեսապէս։

ՄԻՔԱՅԵԼ ՎԱՐԱՆԴԵԱՆԻ

Հ. Յ. Դաշնակցութեան պատմութեան մասին

Մենք ոչ միայն կը դժուարանանք, այլ կը վախնանք տալ ամփոփումը այն հսկայ շրջանի, որ մեր ազատագրական կռիւները կերպարանքի մը բերած է։ Այնքան հարուստ է անոր բովանդակութիւնը, այնքան բազմազան են անոր երեսները, որ ամէն մէկ փորձ համառօտագրելու գրուածքի մը վերածելու, կը նմանի անմխիթար արժէքին, որ կը ներկայացնէ այս աշխատութիւնը։

Բացի այդ, մեր անվերապահ թեւակռանքն է, որ ոչ միայն ամէն դաշնակցական, այլև իւրաքանչիւր հայ կարդալ ընկեր Վարանդեանի այս հատորը նուիրած Հ. Յ. Դաշնակցութեան, որ գլխաւոր հասարակական չարժիչ ուժն է մեր նորագոյն պատմութեան։ Այս ընթերցումէն ամէն ոք պիտի կրնայ իր բաժին օգուտը քաղել և առնասարակ հարստացնելու համար իր ծանօթութիւններու պաշարը մեր ազատագրական չարժման չուրջ, և քէ գեղարուեստական իրական վայելք մը ըմբռնելու. որովհետև անիկա առանց գաւոր գրագէտի մը գործն է։

Մենք սակայն անհրաժեշտ կը համարենք մէկ քանի խօսքով կանգ առնելու պատմագրելու եղանակի մասին, որ ընկեր Վարանդեան յանձնարարած է և որ ընդհանուր է առհասարակ իր միւս այլ պատմական բնոյթ կրող աշխատութիւններուն։

Պատմագրութեան երկու տեսակ կայ։ Արձանագրել դէպքերը հերազատութեամբ, առանց խորհրդածութիւններու։ տոկական արձանագրութիւն իրողութիւններու։ ուրիշն հրատարակել ձեռքի տակ եղած բոլոր տեղեկութիւնները, գրաւոր փաստաթուղթերը, բերանացի ծանօթութիւնները, քաղուած ականատեսներու պատմութիւններէն։ Այս տեսակով, անհրաժեշտ է հետևաբար յետ ընծայել, Դաշնակցութեան 42 տարիներու կեանքին հետ կապուած ամէն նամակներ, արձանագրութիւններ և վկայութիւններ, գործիչ ընկերներու, մարմիններու և նոյնիսկ ոչ չարժանի մասնակից, բայց անոր հետ առնչութիւն ունեցող մարդոց կողմէ գրի առնուած։

Աւելորդ իսկ է ըսել, որ ընկեր Մ. Վարանդեանի գործը այս տեսակի աշխատութիւն մը չէ. ոչ։ Հարկաւոր էր հրատարակութեան տալ գրաչարի բոլոր արշիւները առնուազն և որոնք պէտք է բաղխին մի քանի տասնեակ նամակներ։ Աւելի սակայն անհրաժեշտ աշխատանք մըն է, որ պէտք է կատարուի, որ մը մեր կուսակցութեան լրիւ պատմութիւնը կազմելու համար։

Իսկական պատմաբանի գերը սակայն երկրորդ տեսակի աշխատասիրով է որ կ'սկսի։ Պատմաբանը իր ուսումնասիրութեան առարկայ նիւթի չուրջ գոյութիւն ունեցող բոլոր աղբիւրները հաւաքել և դասաւորել ետք, պէտք է քաշէ անոնց բովանդակութիւնը. անհրաժեշտ խուզարկութենէ և առուգումներէ վերջ և սոյ անոնց ամբողջութիւնը։ Համադրական աշխատանք մըն է ասիկա, խիստ պատասխանատու, որ սակայն հնարաւոր է միայն այն պարագային, երբ վերև յիշուած ձևով անհրաժեշտ հումքերը հաւաքուած է, այսինքն լոյս տեսած, հրապարակուած են բոլոր պատմական արժէք ունեցող փաստերը. գրաւոր և բանաւոր վկայութիւնները։ Այնքան աւելի մեծ է աշխատութեան պատմական արժէքը և կարևորութիւնը, որքան չատ քանակութեամբ օգտագործուած են համապատասխան բոլոր փաստերը և աղբիւրները։

*Հ. Յ. Դաշնակցութեան պատմութիւնը, այս գործերէն և ո՛չ մէկն է։ Տաղանդաւոր հեղինակը, որուն ոչինչ անձանօթ է պատմագրութեան սոյն պահանջներէն, գիտակից իր ստանձնած պատասխանատու դերին, ճչդած է իր դիրքը և իր երկասիրութեան տարողութիւնը։ Ծատաբաններին մէջ, որ հայ ազատագրութեան չարժման գեղեցիկ ներաժութիւն մըն է, հեղինակը գծած է իր գործի սահմանը. այն է՝ հերոսական անցեալի պատմութիւնը։ Ջոկոյց սերունդներուն համար ազնիւ ներօնչումներու աղբիւր պիտի լինի սոյն ահռելի կռիւը, որ ասկէ հառասուն տարի առաջ իր ձեռքն առաւ հայ ազատագրական չարժման գաղափարը, ոգի ներշնչեց, ոգեւորեց, ոգեկոչեց, ոգեկոչեց, ոգեղեց, ոգեղեց, ոգեղ

ԱՐՁԱԿԱԽՕՍ ՀՈՂԱՅԻՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏԱԿԱՆ ՏՊԱՐԱՆԻ
Հիմնադրված 1932
Կիրակի, 22 Հոկտ. 1933
ԹԻՖԼԻՍ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՏԱՐԱԾ

Ն. ԱՆՏԵՂՆ ԵՒ ՏԵՂԻ ՆԱԽԱՆՁՆԱԿՈՐԻՆ

— Ֆաշտակո՞ղ Թագուհի՛ն, զոչեցին նուագի մի քանասիրտ կառավարիչները, որ ամենայն ուշադրութեամբ կը հետեւէին ներկայացման ընթացքին։

— Ֆիլհարմոնի՛ն ուղղութեամբ, նկատեց մէկ ուրիշը։

— Մի՛թէ, ինչ որ ինքն է, ասոր ալ կարիքը կայ, որ ամէն անգամ ներկայանայ, ինքզինքը ծանօթացնէ, ըսաւ ծիծաղելով ուրիշ մը։

— Ինչո՞ւ չէ, ինչո՞ւ չէ, ինչո՞ւ չէ, ամէն անգամ որ ներկայանայ, ինքզինքը ծանօթացնէ, ինչո՞ւ չէ, ինչո՞ւ չէ, ինչո՞ւ չ

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

Գերմանական նախարարական ոտգնապը դեռ կը շարունակուի

ՄԱՐԱԶԱԽՏ ՀԻՆՏԷՆՊՈՒՐԿԻ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԸ

Նախագահ Հիւնտէնպուրկը եւ Պ. Հիթլէրի խօսակցութիւնները

Պերլին.— երէկ, պ. Հիթլէրի հետ ունեցած խօսակցութեան ընթացքին, նախագահ Հինտէնպուրկ խնդրեց անկէ որ ճշդէ այն պայմանները որոնց մէջ պիտի կրնայ կազմել կառավարութիւն մը որ մեծամասնութիւն ունենայ խորհրդարանին մէջ։ Պ. Հիթլէր պատասխանելէ առաջ լուսաբանութիւններ ուզեց։ Լատեզեակ շրջանակները կը կարծեն որ պ. Հիթլէր ժժուարութեամբ պիտի կազմէ դահլիճ մը։

Պերլին.— Պ. Հիթլէր խորհրդակցելէ յետոյ նազի պարագլուխներուն եւ խորհրդարանական գլխաւոր կուսակցութիւններու պետերուն հետ նոր տեսակցութիւն մըն ալ ունեցաւ մարաջախտ նախագահին հետ եւ անոր յայտնեց դահլիճի կազմութեան վերաբերեալ իր բանակութիւններու արդիւնքը։

ՆԱԽԱԳԱՀ ՀԻՆՏԷՆՊՈՒՐԿԻ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԸ ՊԱՏԱՍԽԱՆԵՑ ՊԱՊԵՆԻ

Պ. Հիթլէրի հանդէպ

Նազի պարագլուխին անյաջողութիւնը ապահով է

Պերլին.— Պ. Հիթլէրը Գերմանիոյ վարչապետ տեսնելու հեռանկարը շատ քիչ հաւանական կ'նրեւի։

Պ. Հիթլէր ամբողջ յետ միջօրէ մը եւ իրիկուն մը աշխատեցաւ իր կուսակից պարագլուխներուն հետ Մարաջախտ Հինտէնպուրկի պայմաններուն տրը ուելիք պատասխանին։

Ահա այդ պայմանները.

1.— Նոր դահլիճը չի կրնար կազմուիլ առանց Ռայխի նախագահի նախապէս յայտնած հաւանութեան։

2.— Նախագահը իրեն կը վերապահէ պ. պ. Վոն Շլայխեռը եւ Վոն Նոյրաթը Արտաքին գործոց եւ Պաշտպանութեան նախարարներուն անուանելու իրաւունքը։

3.— Նախագահը կը պահանջէ հաստատել նոր կառավարութեան տնտեսական ծրագիրը։

4.— Ան կը պահանջէ նմանապէս որ երաշխիքներ կը տրուին թէ պիտի լկատարուի վերադարձ մը դէպ ի երկուութիւն, Ռէյխի Ը Փրուսիոյ միջեւ։

5.— Ոչ մէկ փորձ պիտի ըլլայ նոր դահլիճին կողմէ նուազեցնելու սահմանադրութեան 40րդ յօդուածով Նախագահին շնորհած իշխանութիւնները։

Այս պայմաններու մէջ եւ հակառակ յուսահատ ճիգերուն ընդգրկելու համար ձեւ մը որ գոհացնէ նախագահ Հինտէնպուրկի քաղաքական խորհրդականները պարզ է որ պ. Հիթլէր հաւանականօրէն շատ քիչ կարելիութիւն ունի նոր դահլիճ մը կազմելու։

Ենթադրուի նոյն իսկ թէ պ. Հիթլէր ընդունակ այս բոլոր պայմանները ճիրէն համար շատ դժուար պիտի ըլլայ խորհրդարանական յետեարան մը գտնել։

Եթէ Պ. Հիթլէր չյաջողի...

Այն պարագային երբ նազի պարագլուխը չյաջողի Հինտէնպուրկ կեդր. կուսակցութեան պետ Քաաս եպիսկոպոսէն պիտի խնդրէ որ փոր ձէ ապահովել մեծամասնութիւն մը Ռայխսթակի մէջ։

Տրուած ըլլալով նազիներու հակամարտութիւնը Քաասի փորձը պարտութեան դատապարտուած է։

Այս պարագային Մարաջախտ Հինտէնպուրկ կը մնայ մէկ—կլուծում մը. փոփոխել նախագահական դահլիճը անոր գլուխը դնելով պ. Վոն Նոյրաթը եւ պահելով այժմու անդամները։

21 Նազի անաբեկիչներու դատապարտութիւնը

Պերլին.— Ռայխսթակի ազգային ընկերվարական երեսփոխան պ. Մոտէռ. անցեալ յուլիսի ընտրութիւններուն յաջորդող օրերուն Շլէսվիկ—Հոլսթէյնի մէջ ահաբեկչական արարքներ կազմակերպուած ըլլալուն համար վեց ու կէս տարուայ տաժանակիր աշխատանքի դատապարտուած ենթ

Պ. Մոտեռ որ արդարեւ եղաւ գլխաւոր պատասխանատուն այն բոլոր ժամադիրներուն, որոնք կատարուեցան նազիներու թշնամիներուն դէմ, անոնց տուներուն վրայ ձեռքի ուժանակներ նետելով։

Ուրիշ քանի նազիներ քանի մը ամիսէն մինչեւ վեց ու կէս տարի բանտարկութեան դատապարտուեցան Գերմանիոյ զանազան կէտերուն վրայ մահափորձային նման արարքներ կատարած ըլլալնուն համար։

Պոլիւի անուռնով անցատ մը Պաղեստինի մէջ

Փարիզ.— Ֆրանսայի «Ֆոնտս Նասիօնալ»ի վարչութիւնը որոշած է Պաղեստինի մէջ մշակել խոշոր անտառ մը ի պատիւ Պոլիւնի։ Անտառը պիտի կրէ ողբացեալ արտաքին նախարարին անունը։

Հովանաւորեալ երկիրներու միջազգային կանոնագրութիւնը

Փարիզ.— Սիւրիոյ նախկին Ֆ. Քոմիսէր պ. Ժօրժ Փիքօ, միջազգային գիտանագիտական ակադեմիային առջեւ պարզեց Սիւրիոյ ազգային կանոնագրութիւնը։

Ֆրանկո-Գերմանական յարաբերութիւնները

Փարիզ.— Գերմանական նոր դեսպանը, պ. Ֆէսթէռ, երէկ պ. Լըվալէօնի ներկայացուց իր հաւատարմագիրը։

Պ. Ֆէսթէռ թելադրեց անկեղծ համագործակցութիւն մը Ֆրանսայի եւ Գերմանիոյ միջեւ, ազգերու խաղաղութեան եւ հաւասարութեան հիմի մը վրայ։

Ֆեսի միջադէպը Անկարայի մէջ

Հակառակ Անատոլուի հեռագրական գործակալութեան եգիպտական թերթերը կը հաստատեն որ ֆէսի միջադէպը պատահած է Անկարայի մէջ։

«Մոքթթամ» կ'ըսէ որ եգիպտական կառավարութիւնը վճռական որոշում մը ծալէ առաջ իր Անկարայի դեսպանէն կարգ մը ճշդիր տեղեկութիւններ կը սպասէ միջադէպի մասին։ Թերթը կը աւելցնէ.

«Կառավարութիւնը կը յուսայ որ հարցը պիտի սառնայ այն աեսակ լուծում մը որ գինքը չստիպէ եա կանչելու Անքարայի իր դեսպանը։»

Պ. Մուսոլինիի ջուրակի ուսուցիչը մեռած է Ծ ո ր լ ի ի մ է ջ

Հռոմ.— Ծորլինի մէջ մեռաւ երաժշտագէտ Պ. Արշիմէտ Մոնաէլի որ եղաւ Պ. Մուսոլինիի ջուրակի ուսուցիչը։

ՔԱԹՈԼՈՆԻՈՑ ԸՆԴՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Զախակողմեան հաւատացեալներու ջախջախիչ յաղթանակը

Պարչելոնիա.— Ռութալանիոյ խորհրդարանը պիտի ունենայ 57 ձախակողմեան երեսփոխան, 17 նահանգային եւ 1 անկախ։

Պարչելոնիա.— Խորհրդարանական ընտրութիւններու արդիւնքները ցոյց կուտան որ հանրապետական կուսակցութիւնը, որուն նախագահն է Ջօրլաւեր Մաչի, խորհրդարանին մէջ պիտի ունենայ 95 երեսփոխանի վրայ 67։

Ընտրութիւնները, հակառակ նախատեսութիւններուն, տեղի ունեցան առ ջ միջադէպի։

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ՏԵՂԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՍԻՒՐԻԿՆ. ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆԸ

ԿԸ ՀԵՏԱՊՆԴԻ ԻՐ ԱՇԽԱՏԱՆՔՆԵՐԸ ԱՇԻՐԷԹՆԵՐՈՒ ՅԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎԻ ԸՆԴՐՈՒԹԻՒՆԸ

Սիւրիական խորհրդարանը կը շարունակէ գումարուիլ Դամասկոս։ Երէկ օրուան նիստի օրուայ նիւթը հետեւեալ տեղեկութիւնները գաղափար մը կուտայ երեսփոխանութեան ոչխատանքի մասին։

Նախագահութեան Քարտուղար Լաթիֆ պէյ Ղանիմէ կը կարդայ բազմաթիւ ընտացուած ապերագիրներ եւ հետագիրներ որոնցմէ ոմանք կը հրաժարակեմ հետեւեալ։

«Անկախութիւն չկայ առանց անկախութեան։ Վարչական բաժանումները մի հասատէք»։

Ստորագրուած՝ ՃԷՊԷԼ ԱՄԷԼԻ
Երեսփոխաններ

ՖԱԹԷՋ ԽՈՒՐԻ յետոյ կը խնդրէ ժողովէն որ իւրաքանչիւր 10 տարուայ համար իննիսնամեայ Սիւրիա մուտքը սահմանափակող օրէնք մը։

Ոտքի, նիւթը փոխելով իննադատեց ոստիկանութիւնը ժողովուրդի հանդէպ իր ունեցած վարուելակերպին համար։

ՋԷՔԻ ԽԱՔԻՊ, երեսփոխաններու ուշադրութիւնը հրաւիրեց խաղախաղ բանտարկեալի մը վրայ որ իր բանտարկութեան դէմ բողոքելու համար ախսած է հացադուլ ընել։

ՇԱՔԻՐ ՆԻՒՄԷԹ ՊԷԿ, տեսնց Վաքֆներ կանոնաւորող օրէնքներ մտակելու աճեռագծուելիքը։

ՖԱԽՐԻ ՊԱՐՈՒՏԻ, պահանջեց որ ձեռնարկուի ոստիկանութեան օրէնսդրութեան համար ծրագիրներ մտակելու պատճառ ունեցող ցանցախումբի մը ընտրութեան։

Նիստը դադրեցաւ ժամը 4.30ին։

Ժամը 5.10ին նիստը վերսկսաւ։ Ձեռնարկուեցաւ յանձնախումբի կազմակերպութեան։

Ընտրուեցան՝ Պ. Պ. Զէքի էլ Խաթիպ, Ֆայզ էլ Խուրի, Նաուաֆ էլ Սասիի, Մուսթաֆա Շահինի, Խալիլ Իպրահիմ, Իսմայէլ Հարիրի, Նէճիպ էլ Պարազի, Ղանիպ Իպրահիմ փաշա, Ֆարէս էլ Զուղպի։

ԷՄԻՐ ՄՈՒՀԱՀԷՄ, կը բողոքէ ընտրողներուն մէջ չգօնելուելուն համար։ Կ'ուզէ գուս ըլլել սահմանի իրեն պիտի հետեւէին ուրիշներ։ Ազմուկ եւ իրարանցում։

Այս տեսարաններ տասը վայրկեան եւս կը շարունակուին։ Էմիր Նաւրի էլ Շաալանցն ալ կը բողոքէ ու կ'ուզէ հեռանալ։

ՇԱՔԻՐ ՆԷՒՄԷԹ ՊԷԿ, կ'առաջարկէ ջնջել այս ընտրութիւնները եւ դարձեալ կատարել։ Ան կ'ուզէ որ ոստիկանութեան երեսփոխաններէն ընտրութիւն եղած հոգի ոչնչի միանան օրէնսդրութեան մէջ փոխզիջման երեք երեսփոխաներ։

Նոր բացականչութիւններ ոստիկանութեան, երեսփոխանութեան եւ իրենց պատասխանատուներուն միջեւ։

Նիստը կը փակուի ցանցախումբին վերջնական ընտրութիւնը ձգելով յաջորդ ժողովին որ տեղի պիտի ունենայ հինգշաբթի Նոյեմբեր 24ին։

ԴԻԱԿ ՄԸ ԳՏՆՈՒԱԾ

Ռաս Պէյրութ ծովափին վրայ գրեթէ ամբողջ կնոջ մը դիակը։ Ձերբակալուած է։

ՊԷՏԷՎԻՆԵՐԷՆ ԱՌԵՒԱՆԳՈՒԱԾ ՏՂԱՅ ՄԸ ԿԸ ՎԵՐԱԴԱՐՁՆԱՅ 14 ՏԱՐՈՒԱՅ ԳԵՐՈՒԹԵՆԷ ԵՏՔ

Տասնչորս տարի առաջ, Մուսուլի մէջ, ինծի տարու տղեկ մը երբ հիւ մը հետացած էր իր ծնողներէն տունէն առեւանգուեցաւ պահվինեներու կողմէ։

Իսաակ Պէն Մէնաշէ, այս էր տղուն անունը որդեգրուեցաւ Սամար ասիրիքին պատկանող թափառականի մը կողմէ որ զաւակ չունէր, եւ մեծցաւ վրանին տակ։

Այսպէս, 14 տարի վարեց թափառականներու կեանքը անցնելով իր ասիրիքին հետ Սիւրիոյ եւ Իրաքի բոլոր կողմերէն։

Երբ լուր կ'ուգէր իր ծնողքին մասին, իրեն կը պատասխանէին որ «այլեւս ասխարհի մէջ չկային հրեաներ, բոլորն ալ մորթուած էին»։

Քանի մը տարի առաջ թափառաշրջիկներու ասիրքը իր վրանները հատատեց Հալէպի մօտերը։ Մէնաշէ, որուն ան ունը վերածուած էր Ահմէտ Ապտալլահի, մտաւ Հալէպ եւ հանդիպեցաւ հանի մը հրեաներու որոնք գիմէր դրկեցին Երուսաղէմ ուր այժմ կը գտնուի իր ընտանիքը։

Իր ծնողքը առակարգարտեն ուրախացան տեսնելով գինի 14 տարուայ բացակայութենէն մը յետոյ։

ՍԻՒՐԻԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹԻՒՆԸ

Դամասկոսի թերթերը մանրամասնութիւններ կը հրատարակեն, իր մեկնումի նախօրեակին Պ. Բօնսօի Սիւրիական իրանութիւններուն հետ իր ունեցած խօսակցութիւններու մասին։ Մեր պատասխանատուները կրսեն որ իբր թէ Բարձր Գոմիսէր յայտարարեր է որ Ժընեւէն վերադարձին ուժ պիտի տայ Սիւրիական Միութեան, սեղմելով ներհատական խնդիրներու մէջ պետական Բարձրագոյն խորհուրդ որ պիտ հաստատուի Պէյրութ եւ որուն Սիւրիան պիտի մասնակցի չորս հերկայացուցիչներով։

ՕՐՔՈՏՈՔՍՆԵՐՈՒ ՍՐԲԱՆՈՑԻՆ ԲԱՑՈՒՄԸ

Անցեալ երեքշաբթի երեկոյ ուեցաւ Օրթոտոքսներու Սուրբ Միսէլ Սրբանոցին բացումը նախագահութեամբ Հանրապետութեան նախագահ Գր. Շարլ Տէպպասի։

Հանդիսականներուն մէջ կը նշմարուէին, ներին Ներսէս եւ Պէյրութի Կառավարիչ Սէլիմ պէյ Թաքլայեն զան օրթոտոքս համայնքի ընտրանին եւ զանազան երեսփոխիններ միւս համայնքներէն։

Բազմաթիւ ճառեր արտասանուեցան, մասնաւորաբար Պ. Պ. Ժորժ Պազի եւ Տօքթ. Նիքոլա Ֆայադի կողմէ։

ՆԿԱՐԻԶ ՖԻԼԻԲ ՄՈՒՐԱՆԻՆ

Լիբանանցի ծանօթ նկարիչ Գրն. Ֆիլիբ Մուրանի, որուն կտաւները այնքան գնահատուած են նկարչական ընկերութիւններու կողմէ, արտասահմանեան վերադարձաւ Պէյրութ, եւ յատուկիկ Դեկտեմբերի սկիզբը ցուցահանդես մը պիտի կազմակերպէ Իւնիոն Ֆրանսեզի ակումբի սրահներուն մէջ։

Այս առիթով ուրախութեամբ կ'իմանանք Սիւրիոյ եւ Լիբանանի Դրամատան Ընդհանուր Տնօրէնութիւնը, Պ. Մուրանի ապսպրած է այլաբանական նկար մը որ պիտի զարդարէ տահնեներէն մէկին։

ԱՆՁՐԵՒՆԵՐԸ ՍԻՒՐԻՈՅ ՄԷՋ

Սիւրիոյ ամբողջ օրացոյցներուն մէջ առատօրէն անձրեւ եկաւ այս օրերուն։

«ՎԵՐՋԻՆ ԱԶԴԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ» ՄԸ ԻՍԼԱՄԱԿԱՆ ԹԵՐԹԻ ՄԸ

«Էլ Ձեմիա էլ Իսլամիա» թերթը, որուն բուռն յարձակումներ ծանօթ են Պաղեստինի կառավարութեան եւ Սիոնականներուն դէմ, վերջերս մասնաւորաբար թուեաւոր պայքար մը բացած է Բարձր Գոմիսէր Սըր Արթիւր Վօսոփի կողմէ Ժընեւի Հովանաւորութեանց Ցանցախումբին առջեւ առաջարկուած ճառին դէմ։

Անոր Տնօրէնը այս օրերուն հրատարակելով հարաւային Պաղեստինի կառավարիչ Պ. Մէֆ Լէրընի կողմէ եւ սեացեր է Պաղեստինի կառավարութեան բարձրագոյն խորհուրդին ուժ պիտի տայ Սիւրիական Միութեան, սեղմելով ներհատական խնդիրներուն մէջ պետական Բարձրագոյն խորհուրդ որ պիտ հաստատուի Պէյրութ եւ որուն Սիւրիան պիտի մասնակցի չորս հերկայացուցիչներով։

ՍԻՒՐՕ-ՏՐԻՋԱԿԱՆ ՍԱՀՄԱՆԱԳԼՈՒԽԸ

Բարձր Գոմիսէր Պ. Հաւրի Թօնսօ, ժընեւ մեկնելէ առաջ որոշմնագիր մը հրատարակեց Սիւրիոյ եւ Ձէպէլ Տրիւզի սահմանագծումը, այնպէս ինչպէս որ հերկայացուց Պրն. ժենարեթի նախագահած մասնաւոր յանձնաժողովը։

Նորահաստատ սահմանագլուխը հաստատուած է 1922ին Սիւրիոյ եւ Ձէպէլ Տրիւզի միջեւ կնքուած համաձայնութեան։

ՇՈՁԻՆԵՐՈՒ ՊԱԼԱՏԻՆ ՄԷՋ

Անցեալ երկուշաբթի իրիկուն, իր մեկնումի նախօրեակին, Պ. Հաւրի Թօնսօ իր օնճիներու պալատին մէջ տուաւ մեծ ճաշկերոյթ մը որուն հրաւիրուած էին Պրն. Հէլլօն, Զօր. Կրան Բրւ, Ծովակալ Ժուպէռ, Մեծ Սիւրայի սպասարկութեանց խորհրդականները ինչպէս նաեւ Գեներալներու մօտիկ պատուիրակներ։

ԻՆՔՆԱՇԱՐԺ ԱՐԿԱԾ ՄԸ

Այս առաւօտ ժամը ութի միջոցին փիժիկ առեւտրական վարժարանի ասակերտներէն Պ. Սաթ Էնի, մոթոսիքլէթով Նասրայէն անցնելու պահուն, անձնական իննիսնամեայ մը, որ ժամը 90 իլոմէթր արագութեամբ գիմացէն կ'ու գար, բախեցաւ իրեն, ու կոտրեց անոր առուցը։

Վարիչը, որ կ'ուզէր փախչիլ, ձերբակալուեցաւ Լաիֆներու վարժարանի ասակերտներուն կողմէ եւ յանձնուեցաւ ճանի մը վայրկեան ետքը հասնող ոստիկաններուն։

Անխոհեմ վարիչը առաջնորդուեցաւ բանտ իսկ ամբաստանեալը հիւանդանոց։

ԽԱՐԲԵՐԴՈՒԹԻՒՆԵՐՈՒ ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆԸ

Խարբերդի եւ Ճարակից Գիւղերու Հայրենակց. Միութեան անդամական ժողովը տեղի կունենայ յառաջիկայ կիրակի օր (Նոյեմ. 27) կ. ե. ժամը 2ին Պր. Նշան Տէմիրճեանի բնակարանին մէջ։

ՕՐԱԿԱՐԳ.—

1.— Տեղեկատուութիւն եւ հաստատուութիւն.

2.— Ընտրութիւն նոր վարչութեան։

Կը հրաւիրուին բոլոր անդամներն ու նոր անդամագրուիլ փափաքողները անխտրաբար։ *Առաջնայ Վարչութիւն*

Ծանօթ.— Ներկայներու քիւր մեծամասնութիւն պիտի նկատուի։

ԱՆՁՐԵՒԻՆ ՈՒ ՅՈՒՐՏԷՆ

Պատապանութեան համար դիմեցէք

ՏԷՄԻՐՃԵԱՆ ԵՒ ԹԷՎՐԻԶԵԱՆ

Վաճառատունը Սուգ Սրտոց

Ուր պիտի գտնէք, Բարիգնե նոր սեացուած ընտիր անձրեւանոցներ եւ գանազան տեսակ վերարկուներ, ամէն ճատակի եւ քսակի յարմար։

Վճարումի դիւրութիւն եւ մեծամասնակ գնողներու մասնաւոր գեղչ։

ԱԶԱՏ ՈՐՄՆԱԴԻՐՆԵՐԸ

Վաղուընէ սկսեալ պիտի հրատարակենք մեր ասխատակից Պ. Սիւնիի խիստ հետաքրքրական մէկ նոր ասխատութիւնը, որուն նիւթն է Ֆրանց – Մասսօնները (Ազատ Որմնադիրներ)։

ՆՈՒԻՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ

Հ. Մ. Ը. Մ.ի Տեղական Վարչութիւնը օնորհակալութեամբ սեացած է 500 Ս. Դ. Պ. Գասպար Իբէկեանէ։

ԺԱՆԷԹ ՄԱՔ ՏՈՆԱԼՏ
ԵՒ
ՄՕՐԻՍ ՇԸՎԱԼԻԷ
Կը յաղթանակեն ՍԻՆԷՄԱ ԱԼՖՈՆՍԻ մէջ
ԺԱՄ ՄԸ ՔՈՒ ՔՈՎԴ
Une Heure Près de Toi
Ֆիլմով, որ ժողովրդական փափաքին վրայ Նոյեմբեր 24ին սկսեալ օրաքաղ մը եւս պիտի կրկնուի։ Մուտք 24 Ս.Դ.

ԱԿԱՆԱՏՆ ՊԼԻՒՏՈՒԹԻՒՆ

24 ՆՈՅԵՄԲԵՐ 1932

	Ս. Դ.
Ցգիպտ. քսքաղմ.	426
Անգլիկ. »	415
Տօլար »	127
Թրքական »	59.50
Գաճ Սրբոման	138
Իտալական Լիր 100	650
Ռուսական Տրախմ 100	65
Անգլ. ոսկի	608
Ֆրանս. »	485
Օսման. »	549
Արծաթ մհճիս	22

Գրեթէ Ծօնս. Ա. Ֆ. 625
» » Բ. » 314
» » Գ. » 298

Սէֆերեան եպբարէ Բրւ Նոե
Թէյհան՝ 5.19

կարդացէք և Տարածեցէք
« ԱԶԴԱԿ »Ը

անուն մը պիտի արատէ, անուն մը՝ որոնք ուրիշներ արժանաւորապէս կը կրեն։ Եթէ այս անունը արդարութեան խուզարկութիւններէն կը խուսափի զայն եւ բան հանելու իրաւունքը ունի՞մ միթէ, քանի որ իմ լռութեամբս կարող եմ այս բանին առջեւն առնելու, ինչո՞ւ գերդաստանի մը անպատուութիւն և վիշտ պատճառեմ, գերդաստանի մը զոր կը սիրեմ, կը պատուեմ, և որ անմեղ է գործուած ոճիրէն։ Ո՛չ, չեմ կարող, կը մերժեմ առաջարկութիւնդ, և վստահ եմ որ օր մը տիկին Շամարանթ այժմեան լռութեանս համար չընորհակալ պիտի ըլլայ ինձմէ։

Այս ըսելով մարքիզը դէպի դերկոմսուհիին սենեակը յառաջացաւ։

— Վայրկեան մը պարոն, այս գործը միայն տիկին Էմարանթի համար չէ որ կարևորութիւն ունի... իր ամուսինին կտակին վրայօք տեղեկութիւններ ունինք... պէտք է գիտնաք որ ինչպէս իր՝ նոյնպէս և իմ հաւանութիւնս աղջկան ամուսնութեան համար՝ ամենակարևոր է։

— Տէր իմ Աստուած, ի՞նչ ըսել կուգէք, պարոն գոչեց մարքիզը Սան-Սերվի մտատենալով։

— Մտիկ ըրէք ուրեմն ինձ, ըսաւ նախագահը, մեր մէջ անցածը թերևս կարծածէդ աւելի ծանրակշռութիւն ունի։ Մտքիս առջեւ բերելով այն ընկերութիւնը՝ որուն մէջ կապրինք, կ'զգամ այն կեղծ փափկութիւնը, չքոտի պատիւը և վտանգաւոր խղճահարութիւնը՝ որ ձեր պատասխանները թելադրեցին, բայց հաւատացէք ինձ որ այսպիսի վատ կամահաճութիւններով միայն ընկերութիւնը կը լուծուի ու կը քայքայուի։ Ինչպէս հարստութեան և կրթութեան՝ նոյնպէս և պատուոյ առանձնաշնորհութիւնները ունենալ կուզեն։ Դասակարգի հոգին արդարութեան բոլոր զգացումները կը ջնջէ կը փճացնէ իրենց սրտերուն մէջ... չեն իմանար որ

Ձեմ ուզեր, չեմ կրնար իրեն պատասխանել, և պէտք չէ որ զինքը տեսնեմ... բայց մեկնիլ առանց Պէաթրիսը և իր մայրը տեսնելու, ո՛հ, ոչ, ոչ, չեմ կրնար։ Աստուա՛ծ իմ, ի՞նչ եղկելի ճակատագիր, ի՞նչ փորձութիւն է այս։ Կ'աղաչեմ, սիրելի կոմս գնա և ըսէ որ հիմա իսկոյն զիրենք տեսնել կ'ուզեմ։

— Ո՛հ, վստահ էի, գոչեց Բօպէր, մարքիզին վիզը փաթելով։ Այո, այո, ամէն ինչ պիտի բացատրես... կը յուսամ որ Պէաթրիս հանգստացած է... պահ մը ետք քեզ կը գտնեմ։

Այս ըսելով դուրս սլացաւ։

Պարոն Մօնգա Բօպէր կոմսին ակնարկներուն և արտասանած խօսքերուն ամենևին ուշադրութիւն չըրաւ, համբերութեամբ մը իր զգեստին ամէն կողմերը դիտեց, և ոչ մէկ տեղ, մինչեւ անգամ իր վերարկուին աջ թևին վրայ՝ բիծ մը չգտաւ, և վրան գլուխը չտկեւ յետոյ սրահ մտաւ, որ ամայի գտնելով ըսաւ։

— Օրհնեա՛լ է Աստուած, նախագահը մեկներ է։

Եւ սիրտը կէս մը հանդարտած՝ դերկոմսուհիին յարկաբաժինը յառաջացաւ։ Նոյն միջոցին մարդ մը սենեակէն դուրս ելնելով դուռը վրայէն գոցեց, Սան-Սերվի նախագահն էր այն, որուն ներկայութենէն խոյս տալ կը յուսար, մարքիզը զայն տեսնելով երկու քայլ ետ ընկրկեցաւ ու անշարժ մնաց։

— Տիկին Շամարանթ և իր աղջիկը դեռ չատ տակաւ ըլլալով ձեզ ընդունելու ի վիճակի մէջ չեն, ըսաւ պարոն մարքիզ, որ իրենց յուղմունքը անցնի։

— Օրիորդ Շամարանթը գիտէ՞ արդեօք զգացած անհամբերութիւնս։

— Գիտէ և քաոորդէ մը անչուշտ զինքը պիտի տես-

— Ինչո՞ւ, ինչ պատճառով ինձ չէիր ուզեր ամուսնանալ հետս, եթէ ես այդքան հաճելի էի քեզի համար։

— Ես չեմ ուզեր ամուսնանալ ոչ մէկ տղամարդու հետ, որովհետեւ ես ինքս ալ տղամարդ եմ։ Ես ինքս ալ կ՚ուզեմ ամուսնանալ, բայց ոչ մէկ տղամարդու հետ։ Ես կ՚ուզեմ ամուսնանալ կնոջ հետ։

— Ինչպէ՞ս կրնաս ամուսնանալ կնոջ հետ, երբ դուն ինքդ տղամարդ ես։

— Ես կրնամ ամուսնանալ կնոջ հետ, որովհետեւ ես ինքս ալ կին եմ։ Ես կ՚ուզեմ ամուսնանալ կնոջ հետ, որովհետեւ ես ինքս ալ կին եմ։

— Ինչպէ՞ս կրնաս կին ըլլալ, երբ դուն ինքդ տղամարդ ես։

— Ես կին եմ, որովհետեւ ես ինքս ալ կին եմ։

— Ես չեմ հասկնար քեզ։

— Ես ալ չեմ հասկնար ինքզինքս։

— Ես չեմ հասկնար ինքզինքս, որովհետեւ ես ինքս

AZTAG
JOURNAL QUOTIDIEN ARMÉN.
B. P. 587
BEYROUTH, Liban

Directeur - Propriétaire
HAIG BALIAN

ԳԻՆԸ ԹԵՐԹԻՆ

ՍԻՒՐԻԱ տար. 550, վեցամսեայ 300 Ս. Դ.
ԱՐՏԱՀԱՄՆ. տրկ. 7, վեցամսեայ 4 տոլար

ԱԶԴԱԿ

ազգային, քաղաքական, գրական եւ տնտեսագիտական

ازتاك

جريدة سياسية ادبية اقتصادية حرة

ՇԱԲԱԹ ՆՈՅԵՄԲԵՐ 26 1932

ԶԵՒԿԷ ՀԱՏԸ 2.50 Ս. Դ.

Հ. ՏԱՐԻ | Ամեն առաւոտ պէտք է բերէ քերթիս ցօրեկին հասցէին | Տնօրէն — Խմբագիր՝ ՀԱՅԿ ՊԱԼԵԱՆ | Չհրատարակուած ձեռագիրները չեն վերադարձուիր | Թիւ 192 (769)

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

ԱՌԱՋԱՐԿ ՄԸ

Իրաւունք ունինք քիչ մը սկեպտիկ ըլլալու, քաղաքական պրոպականտի մը արդիւնքներուն մասին։ Փիչ յուսախաբութիւններու ենթարկուած չենք մեր արիւնոտ դատի ճամբուն վրայ, ու քիչ հիւանդներ չկան խրուած մեր սրտերուն՝ բարեկամներու իսկ կողմէ։ Ցարդի չիւղ մը անգամ չունինք երեկուան մեր պաշտպաններէն, որուն կրծնած ուզենք վերագտնել հին ուղիներուն։ Սակայն քաղաքական կեանքի մէջ, սեփական ժողովրդի օգտին, իններ անգամ ձախողածը առաներորդ անգամ պիտի փորձես, այս հիմունքով ալ պէտք է բացատրել մեր յաճախակի ճիգերը՝ քաղաքական ճակատի վրայ։

Եթէ ներելի է թերահաւատ ըլլալ աշխատանքներու մասին՝ որոնք ապագայի կը վերաբերին, բնաւ ներելի չէ անտեսել գործեր՝ որոնք ներտօրէն կապուած են ցեղին առօրեային հետ։ Տարբեր գաղութներու մէջ, տարբեր ժողովուրդներու քով ինչպէ՞ս բարձրացնել հայ անուան պատիւը, անոնց հետ մեր կեանքը տանելի դարձնելու համար։ Մտածելիք հարց մը ահաւասիկ, որուն արդիւնքը չօշափելի է ու անձնական։

Պետական կեանքն է որ վարկ կը ստեղծէ ժողովուրդի մը համար իր հայրենիքէն դուրս։ Որքան ուժեղ է քու հայրենիքդ՝ յարգանքի առարկայ ես օտար վարդոց մէջ։ Որքան կարուկ է ցեղիդ սուրը՝ այնքան բարձր է ճակատդ ու ինքնավստահ քայլերդ օտար հորիզոններու տակ։ Բնականօրէն ճիշդ հակառակն է պարագան անոնց համար՝ որոնք գրկուած են պետական յենարանէ։ Ազատ ժողովուրդի մը յիմարն իսկ խելացի է անազատ ցեղի մը խելօք զաւակէն։ Տկարին մէջ մարդիկ միշտ թերութիւններ կը փնտռեն, զայն արհին ու խաշտրացոյցին հասցնելու համար, ու կ'ստեղծուի մթնոլորտ մը՝ որուն մէջ հայրենիքէ զուրկ անհատը միայն կրնայ շնչել։ Արեւելքի միջավայրը կը կրճնապատկէ մեր յիշած դժբաղդութիւնները՝ հալածական ժողովուրդի մը համար։

Վայրկեան մը իրատեսութիւն, ու պիտի տեսնենք այն զարիքաները՝ որմէ կը սահի մեր ցեղային վարկը, հայ անհատը գլորելով դառնութենէ դառնութիւն։ Մեզ հիւրընկալող շատ մը ժողովուրդներ յաճախ դժուարտ կը զսպեն իրենց առելութիւնը մեզ հանդէպ։ Շատեր կը նկատեն մեզ հալածանքի արժանի ժողովուրդ մը։ Ուրիշներ վաւերական պատճառներ կը բերեն մեր ուսերուն՝ դահիճը արդարացնելու համար։ Մեր պատմութեան ու անցեալին անտեղեակ բազմութիւններ, կը ճանչնան մեզ իբր արժանիքներէ զուրկ, թիթեղներու տակ ապրող, ոչ մէկ մտաւորական ու մշակութային արժէք չներկայացնող չէրչի ժողովուրդի մը։ Մեր անուրանալի աշխատասիրութիւնն իսկ չի դադրիր հեգնանքի առարկայ դառնալէ, օրակուելով ամէն ստոր ապրանք և աշխատութիւն «հայու գործ» կնիքով։

Արդ, պէտք է վերջ գտնէ այս կացութիւնը։ Եթէ չենք յարգուիր, իրաւունք ունինք պահանջելու որ գէթ չարհամարհուինք։ Մեզ չըլլապատող ժողովուրդները պէտք է գիտնան մեր առաւելագոյն արժանիքները, նուազագոյն չափով մեզ հանդէպ յարգանք սնուցանելու համար։ Պատրաստ է բոլորի շրթներուն մեր մտահոգութիւնները պատասխանը՝ «յարաբերական կապ ստեղծել հիւրընկալ ժողովուրդներուն հետ»։ Գեղեցիկ առակարկ, որուն ոչ ոք չպիտի ուզեր առարկել, մաղթելով յաջողութիւն այս ուղղութեամբ աշխատանք կազմակերպողներուն՝ (եթէ երբեք կայ) դիտել տանք մէկ պարագայ, որ հայը իր ցեղային նկարագրով դժուարամատչելի է, յարաբերական կեանքը օտարներու հետ անատնելի բեռ մըն է անոր համար, ու այն պարագային երբ ան հակամէտ չէ բոլորովին օտարանալու, կը ձուլ քաշուած իր պատեանին մէջ։ Դարերու տառապանքը դրած է իր կնիքը մեր հոգիներուն, զարձնելով մեզ, մռայլ, անհրապոյր եւ ինքնամփոփ։ Մինչեւ զարմանուիլը մեր այս թերութեան, անհրաժեշտ է մտածել աւելի կորուկ միջոցներու մասին, ժամանակը չի սպասեր մեզ, ու անցնող ամէն օր բան մը կը մեռցնէ մեր արժանապատուութենէն։

Հարց տուէք ներկայիս բոլորին, յետաձգած երկիրներէն մինչեւ քաղաքակրթութեան կեդրոնները, պրոպականտի լուացքին մասին, անվարան բոլորն ալ պիտի պատասխանեն ձեզ՝ դէնքի ուժէն անմիջապէս յետոյ՝ ՇԱՐԺԱՆԿԱՐԸ։ Այս վերջնոյն կը դիմեն պետութիւններէն մինչեւ հասարակ մահկանացուները, իրենց պրոպականտը բազմաթիւ ժողովուրդներու և բոլոր խաւերու մէջ ընելու համար։

Հայ արուեստագէտներու միութիւն մը, կազմուած գրողներէ ու դերասաններէ, հրաշքներ պիտի կարողանար գործել խնամուած ծրագրով մը։ Ջուտ հայութիւնը հետաքրքրող փիէսներէ բացի՝ որուն օգուտը անհրանալի է մեր գանգուածներուն համար՝ այս միութեան գլխաւոր աշխատանքը պիտի ըլլար ծանօթ հայ հեղինակներու գործերը օտար լեզուով շարժանկարի վերածել, հայութեան միտքը պատճելու համար երկրէ երկիր։ Նկատուած է որ ոչ թէ հայ հեղինակներու այլ օտար գործերու մէջ իսկ երեցած հայ դերասաններ՝ ինչ ազդեցութիւն կը գործեն օտարներու վրայ։ Բեմադրիչ Իւբէն Մամուլեան մը, դերասան Մաքսուտեան մը, իրենց մականուններու «հանո»վ միայն անգնահատելի գործ կը տեսնեն իրենց ժողովուրդի օգտին, ինչ չափ պիտի հասնի օգուտը երբ այլացեղ բազմութիւններ հաւաքուին ծափահարելու ոչ միայն դերասանը՝ այլ և հեղինակը։ Պատկերացուցէք օրինակ շարժանկարի պատատին վրայ Լևոն Շանթի՝ Պետրոս Գառնիկի մը կամ Ռուբէն Զարդարեանի մը կերպարները։ Ինչ հրճուանք պիտի պատճառէ Ռուբէն Զարդարեանի մը «Ես եմ» ստեղծագործութեան ներկայացումը։ Ինչ հպարտութիւն պիտի զգանք Ռուբէն Սեւակի մը «Ես եմ» ստեղծագործութեան ներկայացումը։ Ինչ հպարտութիւն պիտի զգանք Ռուբէն Սեւակի մը «Ես եմ» ստեղծագործութեան ներկայացումը։

*

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ՆԱՀԱՆԳՆԵՐՈՒՄ

Թէ ինչ պայմաններ են տիրում քաղաքական բռնապետութեան տակ ինկած Հայաստանում, ցոյց են տալիս Արեւելեան Նահանգներից, յատկապէս Վասպուրականի չրջանից հասնող լուրերը։

Վասպուրականի հայարնակ չրջանների գրեթէ բոլոր գիւղերը աւերակ եւ անբնակ դարձեան մէջ են։ Ազգաբնակութիւնը չատ նօսր է եւ, մանաւանդ, հարաւային մասերում բաղկացած է քրդերից։ Թիւրք չկայ, չնաչուած պաշտօնեաները, նրանց բնտանիքները եւ ոստիկան զինուորները։ Միայն Ներքին Հայոց—Զորում ինացել են քիչ քանակութեամբ թուրքեր, որոնք 1918—19 թուականներին գաղթել էն կովկասից եւ ապրում են քրդերի հետ խառն։ Խարականց, կզըռաչ, Անգղ եւ այլ գիւղերում։

Ոչ միայն բնակչութիւն ունեցող գիւղերը քիչ են, այլ եւ գիւղերի ռնեղը էլ փոքրաթիւ են։ Սովորաբար գիւղերը բաղկացած են 1—2—8—10 տուներից։ 20—30 տուն ունեցող գիւղերը չատ քիչ են։ Օրինակ, Շատախ կամ Թազ գիւղաքաղաքը, որ երբեմն ունէր 200 տուն, այժմ ունի 17 տուն քուրդ եւ 3 տուն թուրք։ 100ից աւելի խանութ ունեցող այդ վայրը ներկայիս ունի 3 խանութ միայն։ Մոկաց քաղաքը, որ առաջ բաղկացած էր չորս թաղից 110 տնով, այժմ ունի 9 տուն։ Թազերը աւերակ վիճակի մէջ են։ Մոկի այս կենարում կայ միայն 3 խանութ որից մէկը մասնաւոր մանրավաճառ, մէկը ճարճեղէն, մէկն էլ պետական խանութ, ուր ապրանքները միչտ խիստ սուղ են եւ ժողովրդին անմատչելի։

Թէ որքան նօսր է բնակչութիւնը, երեւում է այն փաստից, որ, օրինակ, ամբողջ Մոկաց գաւառը 2000 մարդուց պակաս բնակչութիւն ունի։ Վերջին մարդահամարի ժամանակ կառավարութիւնը չափազանցուած թիւեր է ցոյց տուել։ Նոյն մարդահամարի ժամանակ, կառավարութիւնը քրդաբնակ վայրերում քրդերի թիւը պակսեցրել է եւ քրդերին թուրք է արձանագրել։

Արհեստաւորներ չատ տեղեր համարեայ գոյութիւն չուն ին։ Շատախի չայնի չալն ու աբան, որ պատրաստում էին Զուռ այթի մաղերից, անհետացած են։ Այդ արհեստը չատախի հայերի մասնագիտութիւնն էր. այժմ կորած պէտք է համարել։

Երկիրը ուղղակի ամայի վիճակի մէջ է։ Անհաչիւ քանակութեամբ երեւացել են վայրի խոզեր, որոնք նախիրները մեծ չափերով են հասցնում գիւղացիութեան։ Գիւղացիները ամբողջ գիշերներ անքուն հսկում են իրենց արտերն ու պարէգները, որ խոզերը չկոտորեն. դատարկ թիթեղներ են ծեծում եւ այդպիսով փախցրում խոզերին։

Առաջ խոզերը հազուագիւտ էին Վասպուրականում։ Խոզերի այդքան բազմանալն էլ ցոյց է տալիս, որ երկիրը չատ է ամայացել եւ ազգաբնակութիւնը չատ է պակասել։

Հայկական գիւղերն, ինչպէս ասինք, մեծ մասամբ ամայի եւ քանդուած վիճակի մէջ են։ Վանքերն ու եկեղեցիներն էլ աւերուած կամ կիսակործան են։ Այսպէս, Սպիտակ եւ Զորաւանն վանքերը, Արտօսի փէչերին, քանդուած-աւերուած են եւ պատերի տեղերն ու բեկորները գետ երեւում են, տեղը գարի է ցանուած։ Նարեկը ճեռ է կիսաւեր։ Նարեկացու գերեզմանի վրայի ժարմարէ քարը հանուած եւ մի քիւրդ կնոջ գերեզմանի վրայ է դրուած ծավիթին։ Մի չարք եկեղեցիներ գործ են ածւում իբրեւ պահեստ կամ գոմ անասունների համար։

Այս երեւոյթը ընդհանուր է թէ Վանայ լճի հարաւային եւ թէ հիւսիսային չրջանների համար։

Ապրուստի պայմանների մասին որոշ գաղափար են տալիս հետեւեալ թիւերը։ Գորեկի չափը (մօտ 60 քիլօ) 10—14 ղէյիդ է (24 ղէյիդ=1 հնդկուն ոսկու)։ Ոչխարը 4—5 ղէյիդ, եզը՝ 15—20 ղէյիդ, կովը՝ 10—15 ղէյիդ։ Հասարակ ճոթի արչինը՝ 40 զրուչ։ Ադր քիչ է ճարում եւ անօրինակ թանկ է։ Մի բան ադր վանում արժէ 3 հնդկուն ոսկի։ Քիլ է ճարում եւ նաթը. մէկ փութը (16 քիլօ)՝ 15 թուղթ լիրա։ Ամէն տուն 10 քիլօ նաւթ գործածելու իրաւունք ունի։ Որ տանը որ նաւթ կամ ուրիշ արգիլուած ապրանքներ գտնեն, կը գրաւեն, գնի կրկին կրկին արժէքով տուգանք կ'առնուի եւ աչրն էլ կը բանտարկուի։ Շաքարն էլ գժ ւարութեամբ է ճարում, տրամը՝ 12 զրուչ։ Մէկ ծթար էխախտար արժէ մէկ թուղթ լիրա. մէկ տուփ լուցկին՝ 3 զրուչ։ Հասարակ ամերիկեան չիթը՝ արչինը 3 | 4 ղէյիդ, կամ քիչ աւելի։ Ուրիչ կտորեղէն չի ճարուում։

Նոյնքան ծանր են եւ պետական տուրքերը։ Գովի համար առնուում է մէկ թուղթ լիրա, եզի համար՝ մէկ թուղթ լիրա։ Մարդու գլխահարկ՝ 8 թուղթ լիրա։ Մէկ չափ սերմացու հողից առնուում են 4 թուղթ լիրա։ Խոտնոց, այդի, ծառատան՝ իւրաքանչիւրից՝ 15 ղէյիդ։

Հայերի հողերը սկզբներում իրաւունք կար վաճառելու. այժմ արգիլուած է եւ տրւում են կապալով։ Մէկ բեռան տեղի համար առնում են 4 ղէյիդ։ Հայկական տները վարձու են տալիս իւրաքանչիւրը երեք ղէյիդով։

Մի ընտանիք, որ բաղկացած է 7 չնչից եւ ունի 1 չափ վարելահող. 5 ոչխար, 1 գով, գլխահարկով միասին, տարեկան պետական տուրք է վճարում 45 թուղթ լիրա։ Կարելի է երեւակայել թէ ինչ թչուառ գոյութիւն է գարչ տալիս գիւղացիութիւնը եւ որքան գոհ է քեմալական իշխանութիւնից։

Աղքատութիւնը հասատրած է եւ աննկարագրելի։ Գիւղացու կերած հացը գարուց է, կորեկից կամ տաւարկանից։ Ցորեն հաց գործածողները հազուագիւտ բացառութիւններ են։ Վանի եւ Արտամետի չրջանի այգիները փչացած են եւ պատղը հազուագիւտ է։ Մինչեւ Մոկաց գիւղացիները կողոպտերով խաղող, կիտասաս տանձ կամ խնձոր են բերում Հոյոց Զոր եւ փոխում հացահատիկների հետ։

Բարձրացէք դէպ ի Թիմար, Բերկրի, Ալճէչ, անցէք Մանազկերտի, Մուչի, Խնուսի կողմերը, ժամէք կարին — ընդհանուր պատկերը նոյնն է։ Մշի դաշտ գայլերի եւ խոզերի բնակավայր է։ Առաջուց չդող ու կուչտ Կարինը գուռոական կիսաւեր քաղաքի ապուորութիւնն է Թողնում։ Հռետաւորը մեռած է։ Կովկասի սահմանը գրեթէ փակ է։ Ժողովուրդը անսահման դժգոհ է իր վիճակից։ Ոչինչ չի չինում եւ եղածը աւելի ու աւելի քանդում ու փճանում է։

ԴՐՕՇԱԿ

ՄԻ ԲԱԺԱԿ ԹԷՑ

Ժողովրդային տան վարչութիւնը այս տարի եւս կը կազմակերպէ ամէն կիրակի կէս ork վերջ, ժամը 4 են յեսոյ բաժակ մը թէյի հաւաքոյթներ։

Վաղը պիտի կատարուի բացումը գեղարուեստական նոխ բովանդակութեամբ մը։ Մուտքը ազատ է։

Կարդացէք և Տարածեցէք

« Ա Զ Դ Ա Կ » Ը

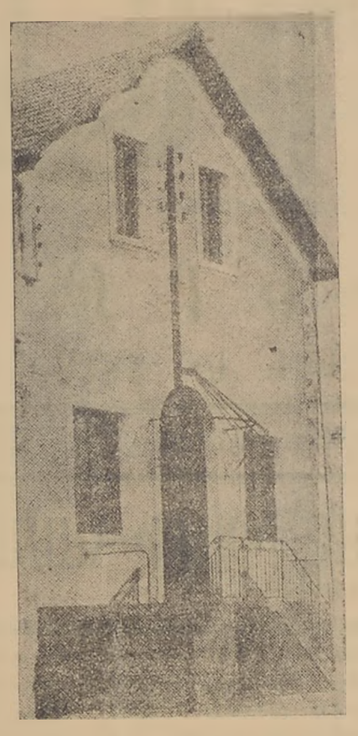

Հ. Ը. Դ. ՏԵՍԻՆԻ ՏՈՒՆԸ
(Ուուց հանդիսաւոր բացումը կատարուեցաւ Հոկտ. 30ին)

ՏԱՍԸ ՊԱՏՈՒԻՐԱՆՔՆԵՐ
ԼՐԱԳՐԱԿԱՆ ԲՂԹԱԿԻՑՆԵՐՈՒՆ ՀԱՄԱՐ

Ամերիկան Թերթերէն մին հետեւեալ տասը պատուիրանները կուտայ լրագրի բղթակիցներուն։

1.— Մի յետաձգէ՛ր ինչ որ կը փափաքիս ղրկել լրագրին հրատարակութեան համար, որովհետեւ այն՝ որ հիմա նոր է թերեւս հինցած կ'ըլլայ եթէ մէկ կամ աւելի ժամեր ուշացած ըլլայ։

2.— Հակիրճ գրէ՛։ ասով թէ քանի թէ ընթերցողներուդ ժամանակին խնայած կ'ըլլաս։ և աւելինքն՝ քեզ սա ըսած կզըուենքը։ «չատ բաներ քիչ խօսքերով, և դէպքեր քան թէ գաղափարներ։

3.— Պարզ ու յստակ գրէ և գիրդ ընթեռնելի ըլլայ, յատուկ անուններու և թուականներու ժամանաւոր ուշադրութիւն ըրէ։

4.— Նախադասութիւնները կտրէ ըլլան ըստ կարելւոյն, ասով գոհ պիտի ըլլան ընթերցողներդ և կեսագրութեան ժտպիր եղիր մասնաւորապէս։

5.— Բառերը՝ ոչ մէ թուանշանները մի տողընդմիջեր, այլ ջնջէ զանոնք լուսանցքին մէջ գրելու համար։

6.— Թուղթին մէկ երեսին վրայ միայն գրէ։

7.— Մի ժոռնար որ՝ այն բնագիրը՝ որուն գրաչարուը մէկ ժամէն աւելի միջոց կը պահանջէ յաջորդ թիւին կը հաս հրատարակութիւնը։

8.— Արդարև «ինչ որ վաղուան կը հաս անփութութեան կը մատնուի, գաւ է աւուրս չարն իւր»։

9.— Անաւնովդ և տիղոսովդ սատրկրէ գրածդ և մի վախնար, լրագրութիւնը, ներկայացնողի պէս գաղտնապահ է, երբ անիկա անունդ հրատարակէ առանց հաւանութեանդ, լրագրական սկզբունքին դէմ մեղանչած կ'ըլլայ։ Սակայն ի՞նչ օգուտ քեզի այն յօդուածէն որուն հեղինակը անծանօթ կը հաս։

10.— Մէկ կողմ դիր անձնականութիւնդ, մոռիկ մի ըներ զգացումներուդ ձայնին. առելութեան և վրէժխնդրութեան անձնատուր մի՛ ըլլար. այնպէս ըրէ՛ որ յիշատակածդ ուրիչէ մը ծագածի պէս երեւի և զերծ ըլլայ սնափառութենէ եւ տարակուսանքէ։

Թրգմ. Մ. ՉԱՏՐՐ

Գէյրութ, 21—11—932

ՍՇԽԱՐՀԻ ԱՄԵՆԱՏԱՐԵՑ ՄԱՐԴՈՒՆ
ՍԻՐԱՅԻՆ ԱՐԿԱԾՆԵՐԸ

ՅԱՅՏՆԻ ԱՐՈՒԵՍՏԱԳԻՏՈՒԻՀԻ ՔԼԱՐԱ
ԱՄՈՒՍՆՈՒԹԵԱՆ ԱՌԱՋԱՐԿ ԸՐԱԾ Է

Պոլսոյ Թերթերէն մէկուն Թղթակիցը հետեւեալ լուրը կը պատմէ Զարօ ագային մասին.—

Ահա մէկու կէս դար կեանք ունեցող ծերուհին, կարծես թէ Հէնրի Ֆորտի կամ Ռօֆֆելլերի հետ դէմ հանդիման կը գտնուինք։

Այո, Զարօ ագան Ֆորտէն աւելի չիք եւ նաւթը կը տեսնուի։ Մոխրագոյն պորտային պիտակ մը... փետրազարդ մոխրագոյն ասրազ մը սթորի ձեւով, դարձեալ մոխրագոյն չապիկ մը եւ յաճիվերդ կօշիկ ու գուլպայ։ Ո՛վ այսքան յծ խնդիր է գոյներու ներդաշնակութեան։

— Բարեւ քեզ Զարօ ագա։

— Էվալլայ ագաս էվալլո։

Մեբուհիին լեզուն վարժուած է իր Թոռան Թոռն անգամ ագաս կը կոչէ։ Եւ իրաւունք ունի, որովհետեւ անոր քով գացողը ով ալ որ ըլլայ, ագան կոչուելու չափ իրմէ պզտիկ կ'ըլլայ։ Որով մէկու կէս դարնոց ծերուկը անվարան «ագաս» կրնայ կոչել ոչխարի բոլոր մարդիկն ալ։

— Քեզ Ամերիկա ասնողները եկա՞ծ են։

— Ա՛հ, երանի թէ հկած ըլլան, իմ Ամերիկայի մէջ սորված պորտով գանոնք կը փճացնեմ. անոնց քով ես բեռ բեռ նաւէրներ եւ գոյքեր ունիմ. էնկիւրի պիտի գրեմ անոնց մասին։

Սակայն Զարօ ագային եղած է գոլսոյ մէջ, որու համաձայն Զարօ ագայի ասն առջեէն անցնողները անգամ մը կանգ կ'առնեն, կը բարեւեն, ձեռքը կը համբուրեն եւ կը մեկնին։ Զարօ ագա աչխարհի ամէնէն ռամկավար մարդն է, գիշեր ցերեկ բաց է ասն դուռը։

— Կերած՞ներդ քունկ ըլլան, Զարօ ագա, տեսածներդ պատմէ։

— Ա՛հ, կեավուրի ձեռքերը չատ տարբեր են... գիս չատ պատռուցին։ չատ բան տեսայ, ո՛ր մէկը հասկցնեմ։ Ա՛հ, այդ Ամերիկայի մէջ ալօթ եւ կրօնքութիւն չկայ որ... բոլոր կիներն ու աղջիկները, երիտասարդ եւ գեղեցիկ, կու գային ու կը համբուրէին գիս...։

— Դուն զանոնք չեի՞ր համբուրեր։

— Համ... լաւ... ես կամչնայի... ձեղք է մեղք...։

— Ամուսնանալ առաջարկեցի՞ն քեզի։

— Շատ չատեր. մինչեւ անգամ մէկը չատ գեղեցիկ էր եւ թէ ալ սիրնէմաճը է եղեր... սիրնէմայի մէջ կը խաղայ եղեր։

— Անունը ի՞նչ էր։

— Անունը... անունը... Քալիրա. պօ (Քլարա պով). պիտի ամուսնանայի անոր հետ, սակայն թիաթրօնը ըլլալուն համար, վազ անցայ։

— Թիւրքիոյ ի՞նչը աւելի կարօտցար Զարօ ագա։

— Ա՛հ, օտարութիւն, օտարութիւն, Պոլսոյ երեք բանը չատ կարօտցած էի. առաջինը՝ սեխ ու ձմեռուկ, երկրորդը՝ Թոփհանէն, եւ երրորդը՝ կաղինները։ ա՛հ, այդ ինկիլիզներու, ամերիկացիներու նուագները... ականջներս ծակուեցան, զզուեցայ, զզուեցայ...։

Մենք վատրանին վրայ կը ծիծաղինք սակայն Զարօ ագա երեք չէր ժամեր.

— Ամօթ է ամօթ, այս պո՞ղ է, ի՞նչ կը ժսիք։

— Զարօ ագա, ամենչատ ո՞ր կերակուրը կը սիրես։

— Զորի լուբիայի ապուր, ժաժուն եւ լիդք. ձուկերը չեմ սիրեր. պտուղներէն խնձորն ու դեղձը կը սիրեմ։

ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Դեկտ. 17-ին, երեկոյեան ժամը 9-ին
Հայ Ճեմարանի սրահին մէջ

ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

(Դիմակ եւ ծպտում կամաւոր)
Քօքիյօճ անակնկալներ
Երկու մրցանակ ամենէն իմիճատիպ տարազներուն
Մուտքի վճար՝ այրեր 50 Ս. Դ. կանայք 25 Ս. Դ.

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

ԱՆՏՈՍՈՐ ՎԱՃԱՌՈՒՄ
ՏԵՂԻ ՊԻՏԻ ՈՒՆԵՆԱՅ

ՕՐՕՁՏԻ - ՊԱՔ

Վաճառատանց մէջ

ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ	ՈՒՐԲԱԹ	ՇԱԲԱԹ
1	2	3

ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ

ԿՈՉ

Ցանկմարեայի Հայանպատակ Ընկերութեան գլխաւոր ներկայացուցիչ, Միս ձէրքպսրճ, խոտորդ դար մը իր սիրոր կապեց հայ ժողովուրդին ու ամօր կսկիծներուն։ Հայ խլեակները՝ դաժան, անաւոր յուսահատներէն են մեր ցեղի չարչարանքին եւ աննիթումին։ Մեր ժողովուրդը գիտէ գնահատել անխոհիր ամէն անոնք որոնք իր սեւ ու կարմիր օրերուն իր հետ եղած, իր մէջ ապրած ու գործած են եւ տառապած միասին։

Միս ձէրքպսրճ, 25 տարիներ ապրեցաւ ու կ'ապրի, գործեց ու կը գործէ, ցաւի, սուգի, սիրոյ եւ յոյսի հայ խլեակներուն մէջ։ Հայ գրիչը եւ երեւակայութիւնը հոս պէտ չունին մեծացածին սլացմներու։

Բարեհաճ մասնակցութեամբ բոլոր հոգեւոր պետերուն եւ ազգային իսխատուներուն, Դեկտ. 10 Շբ. գիտեր ժամը 8.30ին, *քաղաքի Հայ Բողոքականաց ժողովարարհին* մէջ, տեղի պիտի ունենայ յարգելի Օրիորդին *Արժաթեայ 25 ամեայ Ծառէյն անը*։ Ծորելեանցներ ասխատասուորը վարձատրելու սահմանուած ասներ չեն միայն, այլ հասարակութեան մը ծնորհուած առիթներ՝ իր հոգիին ազնուութիւնը կտուելու։ Դժուար է բանի մը հապճեպ տողերու մէջ, բացատրել գործը որ Միս ձէրքպսրճիները եղաւ։ Իր 25 ամեայ ասխատասիրը ակնածանքի կը կանչէ մեզ։

Մուտքը հրատիրատամով է։ Միութիւններէն կը խնդրուի նկատի առնել այդ օրը։ Նուիրատուութիւն, չնորհատրական նամակներ կամ հեռագիրներ, վերոյիչեալ հասցէով Աստնապետի կամ Դանձապահի անունին ղրկել։

Ի Դիմաց Միս ձէրքպսրճի Ծորելեանական ծանձախումբի

Դանձապահ՝	Ասեճադպիր՝	Ասեճապետ՝
ՃՕՐՃ Ե. ԿԱՐՃԱԿԵԱՆ	ԳՐ. ԳՈՒՏՈՒԼԵԱՆ	ՏՕՔԹ. Ե. Ե. ՍՐԱՔԵԱՆ

ԴԱՍԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ

Լիբանանայ Սրկսեր. Ուսուցչ. Միութեան Գ. տարուայ Ա. դասախօսութիւնը պիտի տեղի ունենայ օտրար, 26 Նոյ. երեկոյեան ժամը 8.30ին, Ս. Նշան Ազգային Վարժ. Մանկապարտեզի Սրահին մէջ։ Պիտի դասախօսէ՝ ՏՕԹԹ. ՕՆՆԻԿ ԿԷՐԿԷՐԵԱՆ։

Նիւթ՝ «ՈՒՍՈՒՑԻՉՆԵՐՈՒ ԱՌՈՂՋԱՊԱՀՈՒԹԻՒՆԸ»

Կը հրաւիրուին անդամ եւ ոչ անդամ բոլոր ուսուցիչ-ուսուցչուհիները եւ համակիրները։ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

ՏԷՐ ՄԵԼՔՈՆԵԱՆ ԵՂԲԱՐՔ

ԲԻՒ ԷԼ ՄԹՐԱՆ
ԱԼԷՆՊԻ ԵՒ ՔՕՇ ՓՈՂՈՑՆԵՐՈՒ ՄԷՋ

Մեր Յաճախորդներուն: Նպաստակի կերպասներ, տիպպիւրները եւ զանազան իրեղէններ հասած են։

Մեզի չի դիւտղներուն: Մէկ անգամ միայն փորձեցէք գոհունակութեամբ պիտի մեկնիք։

Մեզ չճանչցողներուն: Ձեր օտիուց համար իսկ մեզ հեռ ծանօթացէք։

Մեր վաճառատան կից ծոր բացած ենք նաեւ բրիգօթաժի եւ ժերսէի ճիւղ մը հոն պիտի գտնէք ամէն սեռի բլօվր, ժաքէթ եւ։ Ֆագագ եւ։

Դատաստոսի մասնաճիւղ.— Խան Մուրատի թիւ 23։

Կերպասեղէնի եւ զանազան կտորներու մեծ վաճառատուն
Տ. ԵՒ Ռ. ՄԱՎԻՍԱՔԱԼԵԱՆ

Մուրատ փողոցի վաճառատան հասած են *սեպտեմբեր* հարմապատասխան կերպասեղէնի եւ զանազան կտորներու մեծ մրերհ-Ֆրանսական, անգլիական, իտալական եւ ամերիկեան արտադրութիւնով կը գոհացուին ամենադժուարահաճ գնորդները։

Յարգոյ յաճախորդներ պիտի գտնեն անմրցելի ժամանութիւն եւ նոխ տեսակ։

ԲԱՅԱՌԻԿ ՊԱՏԵՀՈՒԹԻՒՆ ՄԸ
ԼՈՒՍԱՆՆԿԱՐԻՋ ՍԵԳՐԱԿԵԱՆ

Avenue de Français No. 19

Անոնք որ իրենց Ֆիլմերը կը գնեն այս լուսանկարչատունեն, ձրիօրէն կը լուացուին իրենց Ֆիլմերը եւ իրենց կը տրուի մեկական նմոյշ նմանապես ձրի։

Ֆիլմերու գիները՝ 4 X 6=30 Ս. Դ. 6 X 9=30 Ս. Դ. եւ 6.50 X 11=40 Ս. Դ

ՖՐԱՆՔ-ՄԱՍՕՆՆԵՐԸ
(ԱԶԱՏ ՈՐՄՆԱԴԻՐՆԵՐԸ)

Գրեց՝ ՍԻՒՆԻՔ

I

Ծայնի է, որ քաղաքակրթութեան վաղորդային թագաւորած ունի եղեր բարոյականութեան սեմմունքի — էքիկայի երկւութիւն. այն է,— մէկ կողմից լիակատար հաւատարմութիւն, հաւերդնութիւն նախնական ցեղի բոլոր անդամներու մէջ. իսկ միւս կողմից էլ նոյն չափ լիակատար անվստահութիւն, տաելութիւն և անիրաւութիւն օտար ցեղերի՝ եւ անոնց անդամներու նկատմամբ։ Բարոյական հասկացողութեան այդ երկու իրարու հակոնեայ սկզբունքները չատ երկար ժամանակ կիրաքկուած է ամենայն ստուգակութեամբ մարդկութեան սոցիալական կեանքի մէջ՝ ցեղերու յարաբերութեանց դաշտում, և սրբագործուած ցեղային մասնաւորութեանց կրօնով։

Բայց նչանակալի երեւոյթ է, որ երբ մարդիկ դուրս են գալիս իրենց նախնական ըստ ամենայնի այլասերած և ժարտատ՝ բարոյական ըմբռնումի այդ վիճակից։ ապա հէնց առաջին իսկ օրից անմիջական կերպով ձգտում է համամարդկային եղբայրութեան հարցը —սկզբունքորէն՝ իր գաղափարական բովանդակ տարողութեան մէջ։

Մարդկային գաղափարական գործունէութեան դաշտում համամարդկային եղբայրութեան իդէալի այդ նոր երեւոյթը զարգանալով ծնունդ է տալիս ահեզարական մեծ կրօններին — միատաւածութեան եւ բոլոր մարդկանց եղբայրութեան գաղափարներով, որոնք առաջադրում են սոցիալական նոր ժարթ, զոր կը հրահանգէ ամենայական և հաւատար սէր դէպի ամէն մարդու՝ առանց ցեղի, տեռի և դասակարգի խտրականութեան։ Այդ կրօններից ամէն մէկը իր զարգացման ընթացքին հանգում է նոյն այդ համամարդկային եղբայրութեան մեծ գաղափարին։

Քաղաքակրթութեան պատմութեան մէջ՝ մարդկային գաղափարական գործունէութեան դաշտում, կրօնից անկախ և եկեղեցուց դուրս համամարդկային եղբայրութեան իդէալներով տոգորուած մեծագոյն երեւոյթներից մէկն էլ ներկայանում է Ֆրանք—Մասօնութիւնը, որի մասին եւ՝ իբրև պատմական — գաղափարական երեւոյթի, պիտի լինի մեր խօսքը։

II

Ֆրանք—մասօններու մասին ամենուրէք տարածուած կարծիքը, անգամ ինտելիգենտ տարրերու մէջ, այն է եղած, որ Ֆրանք—մասօնութիւնը ընկերակցութիւն է, որի գաղտնիքները յայտնի է և կարող է յայտնի լինել միմիայն մասօններին, իսկ նրանցից դուրս, ոչ մասօններին երբէք։

Դա՝ ատասպել է։

Մասօնութիւնը թէ՛ իր գաղափարական բովանդակութեամբ և թէ ատ այդ ունեցած կազմակերպութեան և դրօնակութեան կողմից ոչինչ ունեցած է կամ ունի ծածուկ, գաղտնի և խորհրդաւոր։

Հասարակական գործիչներին և պետական իշխանութեանց միչտ էլ ծանօթ եղած է նրա իդէական պատկերն ու գործունէութիւնը։ Մասօն գաղափարապանների, պատմաղիրների, ժուռնալիստների և թէ հակա—մասօն գրողների տեսութիւններից, գրածներից, ապա և մասօնական ժողովներու մէջ եղած վիճաբանութիւններից, որուան որոշ ժամից մէկ խօսքով արձանագրութիւններից՝ զոր առանձին հրատարակուած են, ամեն մարդ կարող է հասկ նալ և հանրութեան կարիքին առջև պարզել, ներկայացնել, քննադատել քան իրականութիւնը՝ մասօններու կազմակերպութեան, գաղափարական գործունէութեան, գործելակերպի, ունեցած ուժի, հետապնդած նպատակներու մասին, մի խօսքով մասօնութեան կեանքը իր բոլոր արտայայտութեանց մէջ։

Եւ սակայն, հակառակ այդ ամեն հնարաւորութեանց և հէնց մասօնական իսկ տեսակներին գրական ուժիւն և մասուլ, այնուամենայնիւ մասօնութիւնը չարունակում է հասարակութեան լայն խաւերի տեսողութեան հորիզոնում մնալ ոչ—մասօններին անմատչելի գաղտնիքն ր իբր թէ բովանդակող, ծրարող խորհրդաւոր ընկերակցութիւն մը։

Մասօններու խորհրդաւորութեան մասին տարածուած կարծիքը առաջել լինելով հանդերձ, բայց և չենք կարող զանց առնել այն պարագան, որ առասպելներն էլ, իբրև երեւոյթ, ունին իրենց ծագման պատճառները, զոր հանրային գործիչը պարտ է ջանալ ի՛ յայտ բերելու, այլ ոչ թէ առասպել է և ուրեմն պրծաւ գնաց—ասի և անցնի։ Հակառակ որ, ինչպէս ասացինք, մասօնները ոչինչ ունին ծածուկ, ոչինչ անմատչելի հասարակական կարծիքի առջեւ և նրանց պատկերը ուսումնասիրել ցանկացողներու համար, այնուամենայնիւ մի որոշ չափով էլ հէնց իրենց մասօններն են ատիթներ տուած իրենց մասին տարածուած չիլ հասկացողութեանց եւ խորհրդաւորութեան առասպելներին, զի նրանք իրենց կազմակերպչական սիստէմով, գործունէութեան մէջ եղած վիճաբանութիւններից, տրուած որոշումներից, մէկ խօսքով արձանագրութիւններից՝ զոր առանձին հրատարակուած են, ամեն մարդ կարող է հասկ նալ և հանրութեան կարիքին առջև պարզել, ներկայացնել, քննադատել քան իրականութիւնը՝ մասօններու կազմակերպութեան, գաղափարական գործունէութեան, գործելակերպի, ունեցած ուժի, հետապնդած նպատակներու մասին, մի խօսքով մասօնութեան կեանքը իր բոլոր արտայայտութեանց մէջ։

Մասօնական գրողներից ոմանք մասօնութեան ծագման սկիզբը կապում են Սողոմոն իմաստունի տաճարի չինութեան հետ, որը կործանուեց Քրիստոնէութեան առաջին դարում Հռոմի Վեսպասիան կայսեր հրամանով՝ իր որդի Տիտի կողմից Երուսաղէմի կործանման միջոցին, և որը փլատակներուն վրայ մօտ վեց դար յետոյ իր նչանաւոր մզկիթը կառուցեց Օմար աչխարհակալ Խալիֆէն — Ամերապետը։ Ոմանք էլ տալիս են թէ՝ Մասօնութիւնը սկիզբ ունի տաճարների ժամանակ. այսինքն հին Գաղղիական եւ Բրիտանական քաւրմերաբ չրջանին, որոնք պաչտում էին բնութիւնը իբրեւ աստուածութիւն, և իրենց պաչտամունքի արարողութիւնները կատարում անտառներու մէջ։ Մի ուրիշը էլ Մասօնութեան ծագումը վերագրում է Փիլիպպոսեան Թէօրէմաներին, որը, ինչպէս ամէն մարդ գիտէ՝ մաթեմատիքական այն ճչմարտութիւնն է, զոր բացատրելու համար պահանջում է ապացոյց։

(1) (Շար)

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ԳԵՐՄԱՆ ՆԱԽԱՐԱՐԱԿԱՆ ՏԱԳՆԱՊԸ

ՆՈՐ ՓՈՒԼԻ ՄԷՋ ԿԸ ՄՏՆԷ

Պ. Հիթլէռ կը հրաժարի դաշինք մը կազմելէ

ՆԱԽԱԳԱՀ ՀԻՆՏԷՆՊՈՒՐԿ ՄԵՂՄԱՑՈՒՑԱԾ ԷՐ ՍԱԿԱՅՆ ԻՐ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԸ

Պ. Վոն Փափէն բերէ պաշտօնի ստանայ յուծելու տագնապը

Պերլին.- Լատատեղեակ աղբիւրէ կ'իմացուի թէ պ. Հիթլէռ որոշած է չփորձել դաշինքի մը կազմութիւնը:

Պերլին.— Պ. Հիթլէռ վաղը պիտի մերժէ Մարաջախտ Հինտէնպուրկի կողմէ դրուած պայմանները, թէեւ անոնք մեղմացուած էին, իրենք, նախագահին կողմէ խորհրդարանական դաշինքի մը կազմութեան համար:

Պ. Հիթլէռ պիտի առաջարկէ կազմել նախագահական իճնիշեհան դաշինք մը որ օրէնք-վճիռներ հաներու իրաւասութիւն ունենայ: Բայց նախագահ Հինտէնպուրկ անտարակոյս պիտի մերժէ ասիկա եւ հաւանաբար պատօն տայ Պ. Վոն Փափէնի կամ Վոն Կէյիլի:

Պ. Հիթլէռի առած խոչերը

Պերլին.— Պ. Հիթլէռ մինչեւ հինգշաբթի ժամը 9ը պայմաժամ ունի յայտնելու թէ կ'ընդունի վարչապետութիւնը նախագահ Հինտէնպուրկի դրած պայմաններով:

Երէկ, ամբողջ օրը վճռաբանելէ յետոյ իր տեղակալներուն հետ Նազի պարագլուխը պարզապէս յայտներ է որ յարաբերութեան մէջ կը մնայ նախագահական պալատին հետ:

Մարաջախտ Հինտէնպուրկ բարեկամական խօսքերով պատասխանեց Պ. Հիթլէռի լուսաբանութիւնները պահանջող հարցումներուն, Ան բացատրեց մասնաւորաբար որ նախագահական դաշինք մը, ղեկավարուած կուսակցապետի մը, օրինակէն Պ. Հիթլէռի կողմէ միայն խորհրդարանական հիմի մը վրայ կրնայ կազմուիլ:

Բայց մինչեւ հիմա պ. Հիթլէռ չէ կրցած մեծամասնութիւն մը ապահովել Ռայխսթակի մէջ:

Մինչ այս, կը թուի թէ պ. Վոն Փափէն կը վերագտնէ իր իշխանութիւնը եւ վտանգաւոր մրցորդ մը կը դառնայ պ. Հիթլէռի:

Անգլիացի ապահներն պիտի կրնան անձնական օդանաւեր ունենալ

Լոնտոն.— Օդային նախարարը յայտարարեց որ անգլիացի սպաները եգիպտոսի եւ Սուտանի մէջ կրնան անձնական օդանաւեր ունենալ, Ինչպէս ինք նաշարժեր ունին արդէն:

Բանտարկեալները կ'ընծրոստանան Նորվեկիոյ մէջ ու իրենց քանէն կը հրդեհեն

Օսլօ.— Օսլոյի բանտէն, Աքերհուսի հին դղեակին մէջ գտնուող բանտարկեալները ըմբոստանալով հրդեհեցին իրենց քանտը:

ՊԱՏԵՐԱԶՄ. ՊԱՐՏՔԵՐԸ

Պ. Հուվըռ կը խորհրդակցի պ. Ռուզվէլթի հետ

ՏԵՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ԿԸ ՀԵՏԱՊՆԴՈՒԻՆ ԱՅՍՕՐ ՔՈՆԿՐԷՍԻ ՊՐԱԳԼՈՒԽՆԵՐՈՒՆ ՀԵՏ

Ուաշինկթընն.— Պատերազմական պարտքերու հետ առնչութիւն ունեցող կարեւոր համաժողովը սկսաւ երէկ ժամը 3.40ին. Ճերմակ Տան մէջ:

Նախագահ Հուվըռ, գանձային նախարար պ. Միլ, Ռուզվէլթ եւ իր խորհրդականը Մոլի' փրոճ. Ռոլոմպիա համալսարանի, ներկայ էին: Դաղտնի ոստիկաններ դռներուն առջեւ կը հսկէին:

Այս իրիկուն Պ. Ռուզվէլթ պիտի խորհրդակցի նորընտիր փոխ նախագահ պ. Կարնիէի հետ, ինչպէս նաեւ «Քոնկրէսի դեմոկրատ պարագլուխներուն հետ, որոնք արդէն ծեռնարկած են տեսակէտներու փոխանակութեան:

Ուաշինկթընն.— Նախագահ Հուվըռին եւ պ. Ռուզվէլթին միջեւ պատերազմական պարտքերու շուրջ տեղի ունեցող եւ երկու ու կէս ժամ տեւող ժողովէ մը յետոյ պաշտօնապէս յայտարարուեցաւ որ «այն ապաւորութիւնը կը տիրէ թէ յառաջդիմութիւններ կատարուած են: Նախագահը պիտի խորհրդակցի վաղը Քոնկրէսի պարագլուխներուն հետ:

ԵԳԻՊՏՈՍԻ ՓՈԻՍՏ ԹԱԳԱՒՈՐԸ ԿԸ ՊԱՏՏՈՒԷ ՍԹՐԱԶՊՈՒՐԿԻ՛ ՄԷՋ

Փարիզ.— Եգիպտոսի Ֆուատ Ա. թագաւորը Սթրազպուրկի համալսարանին կողմէ Տօքթ. Honoris Causa տիտղոսը ստացաւ:

Ֆախրի փաշա որ Սթրազպուրկի համալսարանին մէջ ընդունեց Ֆուատ Ա. թագաւորի վկայականը, արտասանեց գեղեցիկ ճառ մը:

Բրիտանական խորհրդարանին մէջ ԱՆԳԼՈՅ ԺՕՐԺ Ե. ԹԱԳԱՒՈՐԸ ԱՐՏԱՍԱՆԵՑ ԳԱՀԱՃԱՌԸ

Ան խօսեցաւ հաւասարակշռային խնդիրներու եւ ազգ. եկամուտի մասին

Լոնտոն.— Ժօրժ թագաւորը բացաւ խորհրդարանի նստաշրջանը և արտասանեց գահաճառը:

Թագաւորին տեսակէտները հասարակական խնդիրներու, ազգ. եկամուտի և անտեսական պայմաններու մասին, մեծացած են գահաճառին մէջ:

Անկեղծ յոյս յայտնուեցաւ 1933ի մէջ Լոնտոնի մէջ տեղի ունենալիք արտասահմանեան հասարակութեան խորհրդաժողովին յաջողութեան ինչպէս նաև գինաթափութեան ժողովի լաւ վերջաւորութեան համար:

Կառավարութիւնը կը յուսայ առաջարկներ ներկայացնել Հնդկաստանի սահմանադրական յետագայ զարգացումին համար, կլոր սեղանի հասարակութեան յառաջդիմութեան համար:

Թրոցքիի ճամբորդութիւնը

Նափոլի.— Երեքշաբթի երեկոյեան, որոնք իբրև իր զաւակները արձանագրուած են ճամբորդներու ցուցակին մէջ և սակայն իր թիկնապահները կը կազմեն, պ.ա Տիկ. Թրոցքի չաթաթ որ այցելեցին Փոմփէյ և մեծ հետաքրքրութիւն ցոյց տուին նոր պիզնէսներու հանդէպ:

«Փրակա» չոգենաւը որով կը ճամբորդեն, Շաբաթ իրիկուն մեկնեցաւ դէպի Ջոփէնհակ:

Մաթրիտ.— Պ. Թրոցքի հոս կ'ըսպասուի այսօր: Ոստիկանութիւնը խիստ միջոցներ ձեռք առած է խուճապելուն համար Աթէնքի նման անկարգութիւններէ: Միայն ոստիկաններէն արաօնուած անձերու հետ յարաբերութեան պիտի մտնէ:

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ՏԵՂԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՀԱՄԱՅՆԱՎԱՐԱԿԱՆ ԴՈՐՇՈՒՆԴՈՒԹԻՒՆԸ

ՈՐՈ՞ՆՔ ԷԻՆ ՔԱՐԻՒԼԻ ՄՔԵՐԱՆՈՑՆԵՐԸ ՕԴԸ ՀՍՆԵԼ ՈՒԶՂՈՂՆԵՐԸ

«Լ'օրիաճ» իր Պաղեսթինի թղթակիցէն սացեր է հետեւեալ թղթակցութիւնը որ շատ լոյս կը սփռէ մեր երկիրներու համայնավարական գործունէութեան վրայ եւ Ֆրանսացի հարցաքննիչ դատաւոր Պր. Տէգանկլի կուտայ հետաքրքրական հետք մը Շէյ եւ Սթաճատուռ հարիւրի բնկերութիւններուն մթերանոցներ օդը հանել ուզող ներու ճնշութեան համար:

«Հագիք Հաամ» թերթը Ագուլհէնը բանտցեր է թղթակցութիւն մը, որուն համաձայն, Իսլամներու եւ Հայերու խումբ մը, ղեկավարութեամբ Սիւրիացիի մը, բուռն եւ կանոնաւոր պայքար մը կը մղէ ամէն բանի դէմ որ ընդհանրապէս եւրոպականէ եւ մասնաւորապէս Սիոնիստականն:

«Այս խումբը ունի իբր գործի դաշտ հիւսիսային Պաղեստինն ու Լիբանանը:

«Խումբը, որ շատ լաւ կազմակերպուած է, կը կոչուի. *Ճամբէթ էլ Մուճահէտին* եւ իր անդամներուն մէջ կը հաւաքէ բազմաթիւ կրօնականներ եւ ոչ խեր, որ կը կոչուին *«Ժմրոստութեան Շէյխեր»*: Ան սացաւ Մոսկուայէն եւ մասնաւորաբար Մեծ. Արեւելքի Վեճամասնական գործակալ Էֆվենսէֆէն կարեւոր աջակցութիւն մը, հրահանգներ եւ մանաւանդ դրամ:

«Լիբանանի մէջ այս խումբը կը գործէ Ֆրանսացիներուն դէմ, եւ մասնաւորաբար հարիւրի բնկերութեան, որ վաճառատուներ ունի Պէյրութի, Տրիպոլիի եւ Սայտայի մէջ:

«Ան է որ կազմակերպեց Պէյրութի, հարիւրի բնկերութեան մթերանոցներ օդը հանելու փորձը ու մնաց անծանօթ:

«Պաղեստինի մէջ ան կը յարձակի մասնաւանդ նոր գաղութներուն վրայ, որոնք նոր հասած բլլալով տակաւին անփորձ են ու դիւրաւ վիրաւորելի:

«Այսպէս է որ Ռանի մը ամիս առաջ հրացանի հարուածներ արձակուեցան Ֆար Հասիտիմի տուներուն վրայ եւ պատճառ եղան Պաղեստինի նոր եկած հրեայ գաղթականի մը:

«Ուրիշ յարձակում մը տեղի ունեցաւ Այն Թապունի գաղութին մէջ գիշերապահի մը դէմ, որ անծանօթներու կողմէ սպաննուեցաւ միօճ անծանօթներու կողմէ:

«Վերջապէս ամենամոր ոճրափորձ տեղի ունեցաւ Հայֆա Տէրա երկաթուղիի դէմ: Բազմաթիւ գծեր հանուած հին գիւերը եւ երջանիկ պատահմունքով մը օտգեկառքին մէջ կը գտնուողներ որ, բոլորն ալ հրեաներ հին, ո՛չ մէկը սպաննուեցաւ:

«Այս բոլոր ոճրափորձներու հեղինակներէն ոեւէ մէկը չէ ձերբակալուած տակաւին»:

ՍԻՊԻԼԻ ՑՈՐԵԼԵԱՆԸ

«Երիտասարդ Հայուհի» ամսագիրը մասնակցութեամբ բանասէր Հայր Ցովհաննէս Մտեփանի պետի տօնի գրագիտանի Տիկին Զապէլ Ասատուրի (Սիպիլ) գրական գործունէութեան յիսնամեայ յոբելեանը, 18 Դեկտեմբեր 1932, կէսօրէ վերջ, ժամը 6ին 4ին Ֆրանսական Սեծ Ժողէֆ հանդիսութեան սրահին մէջ:

Մանրամասնութիւնները առանձին յայտագրով:

ՆԵՐՈՒՄԸ ՍԻՒՐԻՈՑ ՄԷՋ

ՄՕՏ 500 ՀՈԳԻ Կ'ՕԳՏՈՒԻՒՆ ՆԵՐՈՒՄԷՆ ՑՈՑԵՐՈՒ ԵՒ ԸՆՏՐՈՒԹԵԱՆ ՄԻՋՈՑԻՆ ՁԵՐԲԱԿԱԼՈՒՈՂՆԵՐԸ ԱԶԱՏ Կ'ԱՐՁԱԿՈՒԻ

Սիւրիոյ Հաճրապետութեան Նախագահ Ն. Վ. Մուհամէտ Ալի պէյ Ապտ երէկ հրամանագիր մը ստորագրեց, որով ներում կը ծնորհէ այն բոլոր բանտարկեալներուն, որոնք բանտարկուած են 1926ին Պ. Տր Ժուվրենի կողմէ ստորագրուած հրամանագիր-օրէնքի տրամադրութեան համաձայն: Այդ օրէնքը պատժոյ ենթակայ կը յայտարարէր առանց արտօնութեան կազմակերպութիւններ հիմնողներ եւ գաղնճի հաւաքողներ ընողներ: Նմանապէս կը ներուին այն բոլոր բանտարկեալներ, որոնք, 1932ին, Պր. Բօնսօի կողմէ ծնորհուած օրէնքի մը հիման վրայ բանտարկուած էին:

Այս նոր հրովարտակով, ուրեմն, ազատ կարձակուին այն բոլոր բանտարկեալները որոնք վերջին ընտրութեանց եւ ցոյցերու միջոցին ձերբակալուած էին: Կ'ենթադրուի որ մօտ 500 ամբաստանեալներ եւ բանտարկեալներ այս հրամանագրով ազատ կ'արձակուին:

ԵՆՆԱՍԻՊԸ ԱՐԳԻԼՈՒԱԾ ԼԻԲԱՆԱՆԻ ՄԷՋ

ՁԵՆՔԱՐԿՈՂՆԵՐԸ ՊԻՏԻ ՊԱՏԺՈՒԻՆ

Լիբանանի հանրապետութեան նախագահ Ն. Վ. Պ. Շարլ Տէպպաս երէկ հրամանագիր մը ստորագրեց, որով կարգիլ կ'ինկանանութեան եւ բազդախաղի բոլոր տոմսակներուն մուտքն ու առուծախը Լիբանանի մէջ: Ցետ այսու ոչ տեղական եւ ոչ ալ օտար *Նասիպի* տոմսեր պիտի ծախուին: Հակառակողները պիտի պատժուին պատժական օրինագրքի մասնաւոր յօդուածին համաձայն:

ԿՈՒՍԱԿՑԱԿԱՆ ԿՈՒԻ ՀԱԼԷՊԻ ՄԷՋ

Հալէպի Պապ Իլ Նէրապ թաղին մէջ, կուսակցական պատճառներով, կուի ծագած հերկուսեղոցիկողմերու միջեւ: Խանութներ եւ արճանակներ իսկոյն խառնուած են կուիւին: Սակայն Ընդհանուր Ապահովութեան պետ Պր. Բոչ կրցած է առաջքն առնել զարհուրելի արիւնահեղութեան մը, ժամանակին հասնելով դէպքին վայր: Պր. Բոչ կրցած է կողմերը հաշտեցնել, առանց ծանր միջադէպերու:

ԴԱՏԱՒՈՐԻ ՄԸ ԿԱՇԱՌԱԿԵՐՈՒԹԻՒՆԸ

Քանի մը օրէ ի վեր հարցաքննիչ դատաւոր Պ. Պուլօս կ'զբաղի կատառակերութեան մը խնդրով, որուն ենթցած կալուածոց վարչութեան մէջ: Դատաւոր Պ. Ճօրճ կ'ամբաստանուի 500 Օսմ. ոսկի կատառած առած բլլալու յանցանքով երկու վաճառականներէ' Իզզէթ եւ Ձէմիլ Ղանտուրէն: Ճօրճ Իսկենտեր բանտարկուած է իսկոյն, սակայն կուրանայ դրամ առած բլլալու ամբաստանութիւնը: Վաճառականները օր մը բանտ մնալէ վերջ ազատ արձակուած են:

Դատարանի պատճառներէն Մուհամէտ Հաճօ եւս ձերբակալուած է:

ԼԻԲԱՆԱՆԻ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎԻ ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆԸ

Լիբանանի Քաղաքական Ժողովի յայտարարութիւնը, զոր ամբողջութեամբ հրատարակեցինք *«Ազգակ»*ի անցեալ երկու թիւերով, ամփոփ կերպով ներկայացուած է *«Լա Սիրի»*ի մէջ:

ԾԽԱԽՈՏԻ ՄՕՆՕԲՕԼԸ

ՍԻՒՐԻՈՑ ՄԷՋ

ՄԻԱԿ ԹԵԿՆԱԾՈՒՆ ՐԷԺԻՆ Է

Գրած ենք արդէն որ Սիւրիական Կառավարութիւնը որոշած է ծխախոտի մօնօբոլին վերագործը: Ցայսճի եղած է որ մի միայն Ռէժին մնացած է որպես թեկնածու մօնօբոլի մենաշնորհին: Պր. Քալաճ, Ռէժիի Տնօրէնը, ներկայացուցած է իր պայմանները, որոնց գլխաւորները հետեւեալներն են.

1.— Սիւրիոյ, Լաթաքիոյ եւ Ճէպէլ Տրիւզի Կառավարութիւնները տարեկան կը վճարէ իրենց պլէեճներուն մէջ արձանագրուած պաճարոյի հասոյթին չափ գումար մը. եւ երբ ընկերութիւնը այդ գումարը վճարելէ վերջ, աւելորդ շահ մը ապահովէ իրեն համար, համեմատական ճաճաբաժին մը կուտայ այդ կառավարութիւններուն հարիւրին 10ի հաշմանութեամբ.

2.— Կառավարութիւնը պէտք է ստուգէ զերծ կառուցէ ընկերութեան բոլոր օճիռները եւ իր պատճառներն ու ծխախոտագործները, տեղացի բլլան թէ օտար:

3.— Ընկերութեան կողմէ առաստաղմանէն ներածուած ծխախոտներն ու գործիքներ պէտք է մաքսատուրէ զերծ բլլան.

4.— Առաստաղմանէն ներածուած ծխախոտը Հարմանի միջոցին մի միայն 15 հաճախատուութեամբ պիտի գործածուի:

Ասոնք են գլխաւոր պայմանները: Տեղական գործարաճախներու հաստուցում ընելու եւ այլ դիւրութիւններ ընծայելու մասին ոչ մէկ յիշատակութիւն եղած է:

ԳՈՂ ԿԻՆ ՄԸ ՈՐ 2000

ՈՍԿԻՆՈՑ ՄԹԵՐԱՆՈՑ ՄԸ ՈՒՆԷՐ 15 ՏԱՐԻ ՇԱՐՈՒՆԱԿ ԻՆՁՊԷՍ ԴՈՂՑԱԾ Է

Հալէպի մէջ, Ֆաքրուլ Էլ Ֆարիս ատեան կին մը, գողութեան միջոցին ձերբակալուած է: Ոսթիկանութիւնը ատեր որ ընդարձակ սենեակ մը ծայրէ ի ծայր լեցուած է զանազան տեսակ ապրանքներով:

Քննութիւններ ցոյց տուին որ, այս 50 տարեկան կինը 15 տարիէ իվեր իրեն տրուած էր գողութիւնը եւ մեծելով զանազան վաճառատուներ իր փեբերուն տակ կը պահէր գողցուածները եւ կը փոխադրէր տուները: Երկու հազար օսմ.ոսկի գնահատուած են գողցուածները, որոնցմէ երբէք չէ ծախած գող կինը:

ԿԱՆՏԻՒ ՀԵՏԵՒՈՐԴՆԵՐԸ ՀԱԼԷՊԻ ԲԱՆՏԻՆ ՄԷՋ

Հալէպի բանտին մէջ կը տասնաճ հացադուլ յայտարարողներու թիւը: Գրած ենք որ վարիչ Օճիկի սպանութեամբ ամբաստանուած Մուհամէտ Մէհմի տասբաթէ մը իվեր հացադուլ յայտարարեր է: Այժմ ատոր օրինակին հետեւելով ուրիշ երկու բանտարկեալներ եւս հացադուլ բռած են:

ԻՆՔՆԱՇԱՐԺԻ ՀԱՐՀՈՒՐԵԼԻ ԱՐԿԱՄ ՄԸ ԱՆԱՊԱՏԻՆ ՄԷՋ

Պաղտատէն կը հաղորդուի թէ ինճնաշարժի զարհուրելի արկած մը պատահեր է Մուսուլէն Պաղտատ տանող ասֆալտային ճամբուն վրայ, Շարկաթի մօտ: Մեւեր են տասներկու հոգի որոնցմէ մէկը 12 տարուաղջիկ մը որ Պաղտատ կ'երթար ամուսնանալու համար:

ԺԱՆՏԱԽՏԻ ԴԷՊՔԵՐԸ

Լիբանանի Մամլոյ Տեսչութիւնը պատճառական հաղորդագրութեամբ մը կը տեղեկացնէ լրագիրներու թէ' ամսոյս 14ին մինչեւ 20ը, 6 օրուան ընթացքին պատճառած է 7 ժանտախտի դէպքեր եւ 1 թիֆոխի: Անցած տարի միեւնոյն օրացինին ունը տարափոխիկ հիւանդութեան դէպքեր պատճառած էին: Այս 6 օրուան միջոցին մեռած են 50 հոգի, անցած տարի 38 եր մեռնողներուն թիւը:

ԺԱՆՏԱԽՏԻ ՆՈՐ ԴԷՊՔ ՄԸ

Վատի Ապու Ձհմիլ թաղամասին մէջ ժանտախտնդի նոր դէպք մը պատահեցաւ առջի օր: Զնոցնաս Խնամութիւնները անմիջապէս անհրաժեշտ միջոցներուն դիմեցին:

Պատրաստուեցէք Հայ Մշակոյթի Օրուան մասնակցելու Դեկտեմբերի առաջին կիրակիին սկսեալ, յօգուտ միութեանս նպաստընկալ վարժարաններուն ու որբ եւ չքաւոր հաճարաւոր աշակերտներուն, գաղութներու մէջ:

Հ. Բ. Ը. Միութեան
Պէյրութի վարչութիւն

ԽԱՐԲԵՐԴԻՆԵՐՈՒ ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԵԱՆ

Խարբերդի եւ Ծարակից Գիւղերու Հայրենակց. Միութեան անդամական ժողովը տեղի կունենայ յառաջիկայ կիրակի օր (Նոյեմ. 27) կ. ե. ժամը 2ին Պր. Նշան Տէմիրճեանի բնակարանին մէջ:

ՕՐԱԿԱՐԳ.—

1.— Տեղեկացութիւն եւ հաշուետուութիւն.

2.— Ընտրութիւն նոր վարչութեան:

Կը հրաւիրուին բոլոր անդամներն ու նոր անդամագրուիլ փափաքողները անխտրաբար:

Ժամավայ Վարչութիւն

Ծանօթ.— Ներկայներու թիւը մեծամասնութիւն պիտի նկատուի:

ԱՆՁՐԵՒԻՆ ՈՒ ՅՈՒՐՏԵՆ

Պատասխանուելու համար դիմեցէք

ՏԷՄԻՐՃԵԱՆ ԵՒ ՔԷՎՐԻՉԵԱՆ

Վաճառատուն Սուգ Սրտոց

Ուր պիտի գտնէք, Բարիզեն նոր ստացուած ընտիր անձրեւանոցներ եւ գանազան տեսակ վերարկուներ, ամէն տատակի եւ էժան գներու:

Վճարումի դիւրութիւն եւ մեծամասնակ գնողներու մասնաւոր զեղչ:

ԱՄԿԱՐԱՆ ՊԼՈՒՐՈՒԹԻՒ

25 ՆՈՅԵՄԲԵՐ 1932

	Ս. Դ.
Օգիպտ. ոսկի	426
Անգլիկ. »	415
Տօլար »	127
Թրքական »	59.50
Գաճ Օսմանի	138
Իտալական Լիր 100	650
Ռուսական Տրախմ 100	65
Անգլ. ոսկի	608
Ֆրանս. »	485
Օսման. »	549
Արծաթ մհճիտ	22
Դրեսի Ծօնս. Ա. Ֆր.	625
» » Բ. »	314
» » Գ. »	298

Սեֆերեան եղբայր Բիւ Ծօ.
Թէլէֆօն՝ 5-19

դէն վտանգուած կեանք մը...:

— Պարո՛ն, գոչեց Պ. տը Սան-Սերվ, որուն մըտքէն հազարաւոր յիշատակներ, հազարաւոր մտածմունքներ կայծակի հարուածով ցնցուած արթնցած էին:

— Ես, ըսաւ մարքիզը հանդարտութեամբ մը, բան մը չխօսեցայ... յանցաւորը չանուանեցի...: Բայց ձեզմէ բաժնուելէս յառաջ կը կրկնեմ դարձեալ, մի փնտռէք զինքը...:

Այս ըսելով մարքիզը աչխուժութեամբ մը գլխարկը առաւ ու մեկնեցաւ, Սան-Սերվի նախագահը անակնկալ և սոսկալի մտածութիւններով համակեալ՝ դողդոջուն ձեռքով թիկնաթոռի մը թեւը բռնելով ծանրութեամբ մը կքեցաւ վրան:

Գ.

ՄԱՐԴԱՍՊԱՆԸ

Պ. Մօնզայի արտասանած խօսքին՝ Պ. Սան-Սերվի զգացած այլայլութիւնը հասկնալու համար պէտք է բացատրել թէ ծերունին ի՞նչ դիրքի մէջ կը գտնուէր իր միածին որդւոյն Էրնէսդ տը Սան-Սերվի հետ, որ Պ. Մօնզայի դասակից և անոր նման ժօֆռ-Ռլբսի անդամ էր:

Ժամանակէն առաջ մօրը գորովէն, հոգածութենէն ու խնամքներէն զրկուած՝ Էրնէսդ ցուրտ եւ խստաբարոյ ծերունիի մը իշխանութեան տակ մեծցած էր, որուն արտաքին երեւոյթը հին տաճներու աւանդութիւնները կը պահէր և չունէր այն հրապոյրները՝ որոնք երիտասարդ մը հայրական տանը հետ կապելու

քաղցկեղը՝ զոր չեն համարձակիր արմատախիլ ընելու, որը իրենց մօտ կը պահեն, և որու վրայ այլքերնին կը զոցեն, և հետզհետէ ամենէն առողջ անդամներուն ալ տարածուելով բոլոր մարմինին մահ կ'սպառնայ:

— Շատ խիստ էք պարոն:

— Իրաւունք ունիմ խիստ ըլլալու, ես սիրտս խորտակելով յանցաւոր որդիս ալքորեցի, անաչառ խստութիւնը արդարութեան և առաքինութեան աղբիւրն է: Ընտանիքիս մէջ կատարած պարտաւորութիւնս իմ ազնուականութիւնը՝ հինը ըլլայ թէ նորը՝ իր ամէն մի անդամին նկատմամբ ի գործ դնէ, և ասով ժամանակիս ոգիին դէմ կրնայ դիմանալ, և իր փրկութիւնը կը գտնէ, այն ատեն յարգելի պիտի ըլլայ յաւետ այն պարտաւորութիւններուն տեսութեամբ՝ զոր ձեր աստիճանը ձեր վրայ կը դնէ: Ուստի չեմ կրնար հաւանիլ ձեր որոշման, և իբրև խնամակալ, իբրև Պէաթրիսի երկրորդ հայրը՝ իր ապագայ երջանկութեան պատասխանատուութեանը մէջ կարեւոր մաս մը ունենալով՝ հարկ է որ իմացընեմ ձեզ այն փոփոխութիւնը որ այդ որոշումիդ պիտի առթէ մտքիս մէջ՝ եթէ ատոր վրայ հաստատ մնաք մինչեւ վերջ:

Եթէ պարոն Սան-Սերվ իր որդւոյն վրայ խօսած ժամանակ՝ եթէ պարոն Մօնզայի զարմացման և արգահատութեան տարօրինակ նայուածքը դիտելու բլլար՝ գուցէ խօսակցութիւնը ուրիշ ընթացք մը բռնէր: Բայց նախագահը աւելի իր զգացումներուն զբաղած քան թէ իր խօսակցին վրայ ըլլալիք տպաւորութեան, բան մը չէր տեսած, իսկ պ. տը Մօնզա իր ամուսնութիւնը ծանր խոչնդոտով մը խափանուելու մտտ տեսնելով այնպիսի մէկէ մը որ կարող էր Պէաթրիսի իրեն հետ աժուանանալը արգիլել, նախագահին արտասանած վերջին խօսքերուն բացատրութիւնը չուզեց յետաձգել:

ՀՈՒՎԸՐ ՆՈՐ ԾՐԱԳԻՐ ԿԸ ՄՇԱԿԷ

Նիւ Եորք.— Նյեւժակ, «Թայմզ» կը գրէ թէ նախագահ Հուվըր նոր ծրագիր մը կը մշակէ պատերազմի պարագաներու վերաբերմամբ և թէ մտադիր է զայն թէ Քոնկրէսին գնահատութեան ենթարկել և՛թէ պ. Ռուզուէլթի, յառաջիկայ Նոյեմբեր օրուան իր հանգիպումի ընթացքին։

77 ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԱՔՍՈՐԵԱԼՆԵՐ

Լիզպոն.— Առաջին խումբը պրազիլիական աքսորեալներուն, որոնք Եւրոպա աքսորուած են, Սաոյ—Փաուլոյի վերջին ըմբոստութեան ձախողանքէն ետք, հոս հասաւ պրազիլեական չոգենաւով մը։

Այս աքսորեալները ընդունելեաւ փախստական պրազիլեցի վեթերաններու կոմիթէին կողմէ, որոնց գլուխը կը գտնուին նախկին վարչապետ Ժուլիոյ Փրէսթիս և երկու նախկին նախարարներ.

Այս աքսորեալներու թիւը կը հասնի 77ի, որոնց մէջ կան բազմաթիւ գեսպեսներ Ս. Փաուլոյի հաւալարանէն, 7 զօրավարներ, 32 բարձրագոյն սպաներ և մէկ քանի լրագրողներ։

Յեղափոխութեան պարագլուխը, զոր. Քիւինկեր, որ, նախ քան հաւաքարհալին պատերազմը սուեն մը Գերմանիա ապրած էր, աքսորեալներուն մէջ կը գտնուի, որոնք գուրկ են ամէն միջոցէ։

Բացառիկ Դիրքութիւններ եւ Պայմաններ

ԸՆՏԱՆԻՔՆԵՐՈՒ, ԴՊՐՈՑԱԿԱՆՆԵՐՈՒ, ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑՆԵՐՈՒ

Առողջ մնալու համար հաճախս մահճակալ մը ունենալու է՛ հաճախս կարճնալ ճնճալու համար։

Քրիստեան մահճակալները մեծ գործարանին մեր բնդհ. ճերկայացուցիչի հանգամանքով Ձեզ կ՛ընծայեն առիթը աճկէ օգտուելու համար։

Քսան տարի եւ աւելի դիմանալը կ՛երաշխաւորեն, բնկոյզի ճմանոց փայտի մը ներծուած տոյն մահճակալները ոտուան ճորոյքն են, կը ծալուին, բերել, *զօրաւոր զսպանակով*, եւ ամէն խակի յարմարող։

ԳԻՆ ՑԷՆ 10 Ս. ՈՍԿԻ

—o—

ՎՃԱՐՈՒՄ՝ 3 ՄԱՍՆԱՎՃԱՐՈՎ

—o—

0|0 վեց ամիս ժամկէտով գներուն վրայ, այն բնքերցողներուն որոնք ճերկայացնեն մեզի

կը ճերկայացնեն մեզի

—o—

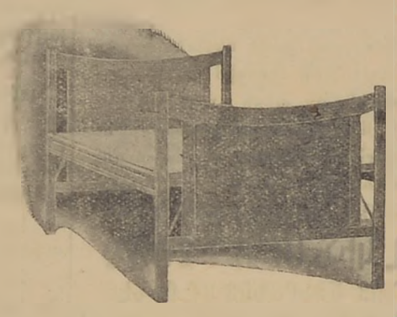

Ցիկին, աճօռոս ճորածին զուկիդ եամար պիտի ուզես ունենալ յատգոյն *մահճակալը*, *վերջին ծայր ներկայանալի* ապիտակ գոյնով, նիքէլի մեքենական վերթլակով, Երէխան վար իյնալէ արգիլող, եւ պատրաստուած գիտական մեթոտով Ձեր զուկիդ կատարեալ հանգիստը ապահովող, *ոյն մահճակալները բոլորովին նորոյթ մըն են Սիւրիոյ համար* եւ միմիայն *մեր քով* կրնաք գտնել։

ԳԻՆ ՑԷՆ 10 Ս. ՈՍԿԻ

—o—

ՎՃԱՐՈՒՄ՝ 3 ՄԱՍՆԱՎՃԱՐՈՎ

—o—

50|0 գեղչ վերոյիշեալ գներուն վրայ միմիայն բնքերցողներուն համար։

—o—

Նոյն իսկ եթէ գնելու միտք այ չունիք այցելեցէք մեզ եւ տեսէք այն ինչ որ կ՛առաջարկենք Ձեզ, ուրիշ*մը* գնելէ առաջ։

O. Y. EKWALL. A. B. (Finland)ի

Սիւրիոյ, Լիբանանի եւ Իրագի ընդհ. ճերկայացուցիչ

Ս. ՔԷՇԻՇԵԱՆ, Khan-Chouny, Պանճօ ի Իսմաիլ ճիշդ եռեւի կողմը։

ԱԶԴԱԿԻ ՏՊԱՐԱՆԸ

ՏՊԱԳՐԱԿԱՆ ԱՄԷՆ ԿԱՐԳԻ ԳՈՐԾԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ

Դիմեցէք «ԱԶԴԱԿ»ի Տպարանը՝ գիրք, պրոշիւր, ճարսանեկան հրաւիրագիր, պահարան, նամակի քուղք եւ առեւտրական տետրակներ.

ԱՐԱԳ, ՄԱՔՈՒՐ, ԳԵՂԵՑԻԿ ԵՒ ԱԺԱՆ.

ՃՈՒՏ ՄԹԵՐԱ ԳԻՐԵՐՈՒԻ

ՈՎ ՈՒՇԻՄ ՈՒՍԱՆՈՂ

Բնական է որ դպրոցական պէտերդ գնելդ առաջ ուսանող տղաներ կը փնտռես։

Դուն գիտես որ ՄԹԱՆՏԱՐՏի կօշիկները լաւագոյններն ու ամենադոյներն են.

ԿԵՂ ՆԱՏԵՂԻ՝ ՆԱՃԱՐ ԵՂԲԱՐՑՆԵՐՈՒԻ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ

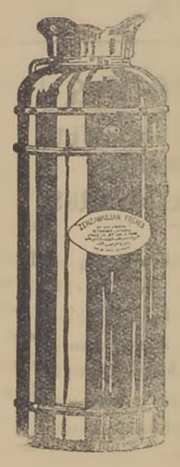

ՋԱՎՋԱՎԱՃԵԱՆ ՄԱՐԻՉՆԵՐ

ՏԵՂԱԿԱՆ ԳՈՐԾ

Ջավզավաճեան եղբայրներու հրդեհի վարիչները, շինուած պղինձով ապահովուած են 20 ֆիլօկրամ ճնշումի մը համար։

Անոնք արձանագրուած են քաղաքապետութեան անօրէնութեան մէջ եւ ճանչցուած Ֆրանսական թէհնիք Ճանճախտմբի կողմէ։

Այս մարիչները այնքան ներկայանալի են որքան եւրոպականները։ Գիները չատ ծայրայեղօրէն աժան ու արդիւնքը գրեթէ վայրկեանական է։

ՏՕՔԹ. ԳԷՈՐԳ ԿԷՐԿԷԶԵԱՆ

Վկայեալ Laurèat նախկին Interne եւ այժմ մնայուն *ՄԱՆԱՓԵՏ* բժիշկ Ֆրանսական հիւանդանոցի *ԱՔԻ*, *ՔԱԼ*, *ԿՈՒՐԻ*, *ԱԿԱՆՋԻ և ԳԼԽԱՑ* հիւանդութիւններու բաժնին։

Հիւանդ կ՛ընդունի կէսօրէ վերջ ժամը 2—6

իր գրասենեակը Rue de Damas, No. 715

Հիւանդները ուղղակի հիւանդանոց կ՛երթնանուին իր կողմէ տրուած մուտքի *բարօրով*։

Ազգաբ հիւանդներու ձրի դարմանում, ամէն օր կէսօրէ առաջ մը 10—12, հիւանդանոցի գարմանատեղիէն։

ԳԱԼՈՒՍՏ ՔԷՐԶԷԱՆ

(ԿԱԹՈՂԻԿՈՍ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ)

Հիմնուած 1921 ին Զուխ-Քէրա

Հիւս դիւրամատչելի պայմաններով կը կատարեմ ամէն կարգի եղէգրական (Intsallation), ինչպէս նաեւ մօքետ եւ ցնծուներ։

Վաճառատունս կ՛ընծայէ նաեւ բոլոր եղէգագործիքները ճոռոգ ցնծներ։ Մասնաւոր ապասարկութիւն բնակարաններու եղէգա-ճոռոգ մանց։ Վաճառատուն Philips եւ Lux եղէգ. լամբեր եւ ամէն տեսակ եղէգական պահեստներ։

Վկաներ դիւրութիւններ։

Հասցէ — Վ. Ուզունեանի գրասեղ կից Պատր. B. P. 491

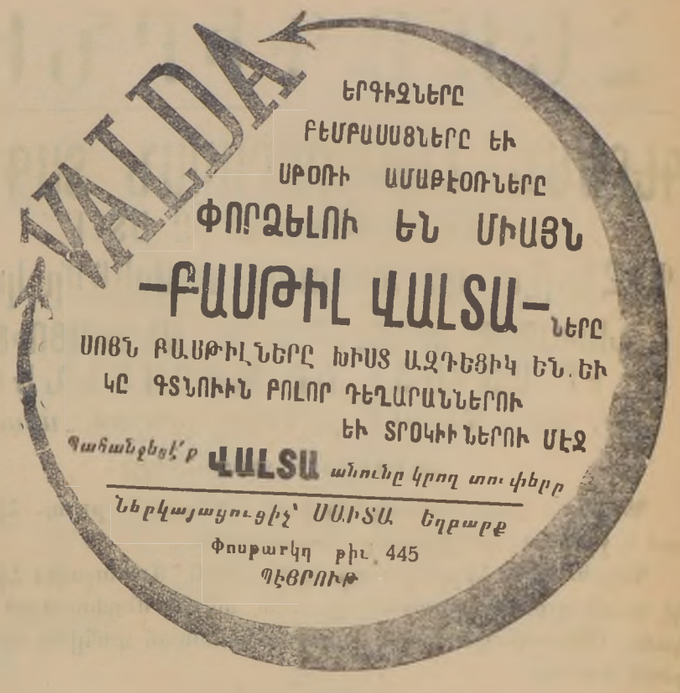

Կարի եւ Ձեւագիտութեան Դասընթացք

Տիկին ՄԱՌԻ ԵՐԱՄԵԱՆ

Վկայեալ Դերձակուհի

ԲԱՐԻԶԷՆ ԵՒ ՎԱՇԻՆԿԱԹՕՆԷՆ

Կարի եւ ձեւագիտութեան մասնագիտուհի, Տիկին Մառի Երամեան կը վերադառնայ իր արհեստանոցը, Մեծ Սեռայի դիմացը Նո. 78 ցած երկորդ արկը։

Երեք ամսուան միջոցին կը սորվեցնի ամենավերջին ճոռաձեւութեամբ, կար եւ ձեւագիտութիւն իր բոլոր բաղդութիւններով եւ արդիական մշոցներով, Droit-fils մեքոտով։ Իր աշակերտուհիները կ՛օժտեն Բարիզի ազխարհածանօթ Académie Daydou վկայականով։

ոկո ւն շինուած, Վայելուչ տեսք Հնչուն եւ բնական ձայն Ահա յատկանիշներ՝

ՈՐՈՆ ՅՄՈՎ ԿԸ ՁԱՏՈՐՈՇՈՒԻՆ

ԱՓՕԼԼՕ ՖՕՆՕՆԵՐԸ

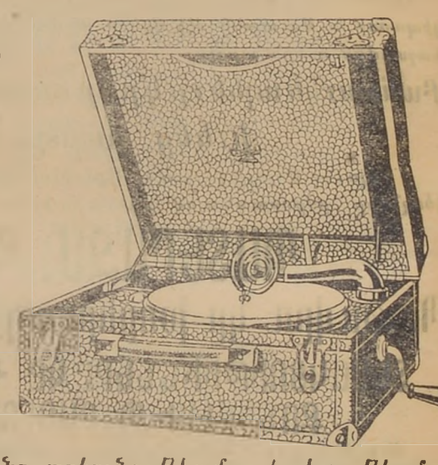

Հրապարակի վրայ գտնուղ բոլոր մարքանեռու հետ կը մրցին Ապոլօ ֆոնօնները։ Մանաւանդ վերջին նոր մօտէլները, որոնք հասած են արդէն, անգերազանցելի են իրենց տոկունութեամբ, վայելչութեամբ և ժամչելի գիներով։

APOLLO GRAMOPHONE Co. Ltd

(of London)

ԱՓՕԼԼՕ ՖՕՆՕՆԵՐՈՒ ԹԱԳԱՒՈՐԸ III

Կատարեալ համոզում գոյացնելու համար՝ աճգամ մը այցելեցէք

MAISON APOLLO, Rue de la Poste, BEYROUTH

Փորպաիճ եւ բօնսօլ ամէն ձեւի, անվիճելի օրակ եւ առաւելութիւններ դիւրամատչելի գին, վճարումի դիւրութիւններ։

Ընդհ. ներկայացուցիչ՝ Սիւրիոյ, Պաղեստինի, Անդրյորդանանի, Միջագետքի եւ Կիպրոսի.— ԳԱԻՐԳԷՆ ՍԻՆԱՆԵԱՆ

KOURKEN SINANIAN, Boîte Postale 642, BEYROUTH (Syrie)

— *Խօսեցէ՛ք, պարոն, խօսեցէք։*

— *Այո, սիրելի պարոն Մօնզա, կը ճանչնամ Պէաթրիսը, անոր ծնիլը տեսած եմ։ Գիտեմ իր թերութիւնները, ինչպէս նաև իր բարեմասնութիւնները։ Քմահաճ, կամապաշտ, գորովով և բնականով փայլող սխրալի միտք մը ունի ան, բայց այդ միտքը ծոյլ է և հեռուն չերթար... Իր կամակոր բնաւորութիւնը հաստատամտութիւն կը կարծէ։ Ինածին անհոգութիւն և տանտիկնոջ մը պարտաւորութեան կատարեալ տգիտութիւն կը տեսնուի իր վրայ, մօրը կողմէն կոյր հոգածութիւն մը՝ ամենափոքր նեղութիւն մը, ամենափոքր վիշտ մը չպատճառելու անոր... Ջախազանցօրէն չեմ խօսիր... Իր ծաղիկ հասակը, իր գեղեցկութիւնը այս ամենուն վրայ չքնաղ չնորհ մը կը սփռեն, բայց գեղեցկութիւնը և երիտասարդութիւն կ՛անհետին... միայն թերութիւններ կը մնան... Եւ այս թերութիւններուն հակառակ՝ որոնք երես առած աղջկայ մը կը վերաբերին, *յոյս ըրի և կ՛ընէի տակաւին որ Պէաթրիս կրնար երջանիկ ըլլալ, միայն կարենար իր ամուսնոյն իրունկ սէր մը ներշնչէր, ամէն զգացումէն վերացնց սէր մը, աղէկ մտիկ ըրէք ըսածիս, սէր մը կ՛ըսեմ որ երաշխաւորէ մեզի թէ իրեն նեցուկ և առաջնորդ եղող մարդուն սրտին մէջ հարկ եղած հաստատամիտ արիութեան հետ ներողամտութիւնը միացած պիտի ըլլայ, ներողամտութիւն՝ որու օր մը պէտք պիտի ունենանք, և որ ընդարձակ և խորունկ սէր մը կրնայ ազդել միայն։ Կարծեցի որ ձեր զգացումն ալ այնպէս էր, և ձեր ամուսնութեան հաճութիւն տուի։ Սխալա՛ծ եմ արդեօք... Միթէ կա՛յ բան մը որ այս խնամութեան մէջ աւելի թանկագին թուի ձեզի... Լաւ ուրեմն, եթէ այդպէս է, ե՛ս, օրիորդ Շամարանթի խնամակալը, իր ապագային պատասխանատու, իր բաղդին տէր ըլ-*

լալով անկարելի կը թուի ինձ որ այս միաւորութեան մէջ երջանկութեան յոյսի մը հաւանականութիւն տեսնեմ, հետևաբար հաւանութիւնս ետ կ՛առնեմ։

— *Սպասեցնելիք մըն է այդ ըսաւ պ. Մօնզա գունատելով։*

— *Ո՛չ, վերջնական յայտարարութիւնս է։ Սեղանատորին աղջկան սպասնողին անունը պիտի տաք, ձեր սիրոյն այդ զոհողութիւնը պիտի ընէք, ապա թէ ոչ, առիթ պիտի տաք կասկածելու որ ձեր զգացումներուն մէջ սէրը իր օրինաւոր տեղը չունի։ Դուք չէք սիրեր օրիորդ Շամարանթը, ուրիշ մը աւելի սիրելի է ձեզ... եթէ ոչ՝ արդէն խօսած պիտի ըլլայիք։*

— *Ձե՛մ սիրեր օրիորդ Շամարանթը, ըսաւ մարքիզը որուն աչքերը սկսան արտասուքով լեցուիլ, ո՛հ, նոյն իսկ դուք պահէ մը պիտի իմանաք թէ այժմեան յուսթիւնս՝ անոր վրայ ունեցած սիրոյս ամենամեծ ապացոյց մըն է... Բայց լմնցուննք, վերջնական յայտարարութիւն մը չէ, այլ քանի մը օրուան յետաձգում։ Ձեր վստահութիւնը վերստին պիտի չնորհէք ինձ... զիս առաւել ևս պիտի յարգէք... Նաև պիտի օrինեէք... յարեց նա այս վերջին բառին վրայ յենլով՝ այս րոնած ընթացքիս համար։ Մինչև որ ժամանակը գայ յանցաւորը անուանելու... մի՛ փնտռէք դինքը, պ. տը Սան-Սերվ... Ամէնաուղիղ գատողութիւնն և ամենափորձառու միտքը կրնայ խաբուիլ... Միայն դիւրին կերպով մը մարդիկ կրնան հաւատալ թէ մէկը որ կշտամբանք մը ընդունած չէ բնաւ, կրնայ յանկարծ ակնառվատ յոռութեան մէջ իյնալ... Միւս կողմէն մոլութենէ դէպի առաքինութիւն յեղակարծ և հրաշալի վերադարձներու ալ կը հաւատան... Անբիծ կեանքի մը վրայ ծանրացած կասկածը չեն երևակայեր բնաւ թէ կրնայ սպառնալ... ար-*

ԵԼԵՒՄԱՏԱՊԱՆ ՁԻՒՂ

Ապահով ապահովագրութիւնի

ԿԱՄ

ՎԱՐԿԵՐՈՒՆ ԲԱԺՈՒՄ

ԵԼԵՒՄԱՏԱՊԱՆ ՁԻՒՂ ընկերութիւնը ներկայիս 75,000 մետրից 10—15—20 տարիէն վերցուած պարտքերուն վրայ։ Խոհեմութիւնը առած ուզողը կրնա՛ վճարել մանամասն ընդհանուր 6% տոկոսով։ Ամէն տեսակ ապահովագրութիւններ։

Մինչև 1 Ապրիլ 1931 ընդհանրին Ասորը 135 միլիոն փոխ

ԸՆՏԱՆԻՔԻՆ ՄՏՈՂ ընկերութիւնը ներկայիս 75,000 մետրից 10—15—20 տարիէն վերցուած պարտքերուն վրայ։ Խոհեմութիւնը առած ուզողը կրնա՛ վճարել մանամասն ընդհանուր 6% տոկոսով։ Ամէն տեսակ ապահովագրութիւններ։

Մինչև 1 Ապրիլ 1931 ընդհանրին Ասորը 135 միլիոն փոխ

Ա. ԱՍՏՂԻԿԵԱՆ ԵՒ ԸՆԿԵՐՆԵՐ

(L'ETOILE du FOYER)

Ասորական և երկրագործական ժողովրդային 3,000,000 ֆրանկ.

Ընտանեկան ընկերութիւն... ապահովագրութիւն

Ասորական ընկերութիւն... ապահովագրութիւն

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ

Սակայ Օքէի օճեմ, Գուրնէյ Պէյրութ

Հեռաձայնք՝ 187 Boulevard Sébastopol - Paris

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ

Ա. ԱՍՏՂԻԿԵԱՆ ԵՒ ԸՆԿԵՐՆԵՐ

(L'ETOILE du FOYER)

ԱՍՏՂԻ ԿԱՄՈՒՐՋԸ

ՕՀՏ

AZTAG
JOURNAL QUOTIDIEN ARMÉN.
B. P. 587
BEYROUTH, Liban

Directeur-Propriétaire
HAIG BALIAN

ԲԱԺԱՆԳԻՆ
ՍՈՒՐԻԱ տար. 550, Վեցամսեայ 300 Ս. Դ.
ԱՐՏԱՍԱՀՄ. տրկ. 7, Վեցամսեայ 4 տոլար

ԱԶԴԱԿ

ՕՐԱԹԵՐԹ
ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԳԻՏԱԿԱՆ

ازتاك
جريدة سياسية ادبية اقتصادية حرة

ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ ՆՈՅԵՄԲԵՐ 29 1932
ՁԵՌՔԷ ԶԱՏԸ 2.50 Ս. Դ.

Բ. ՏԱՐԻ | Ամէն առաւօտ պէտք է քեզ թերթիս տնօրէնին հասցէին | Տնօրէն — Խմբագիր՝ ՀԱՅԿ ՊԱԼԵԱՆ | Չհրատարակուած ձեռագիրները չեն վերադարձուիր | Թիւ 193 (770)

Պ. Հ. ՊՈՆՍՕ ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԻՈՅ ՄԷՋ
ԿԱՐԵՒՈՐ ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ Կ'ԸՆԷ

Դաշնագրի բանակցութիւնները յառ ճամբաներու մէջ կը գտնուին

Աղեքսանդրիա.— Սուրիոյ և Լիբանանի ֆրանսական Բ. Գոմիսէր Պ. Հանրի Պոնսօ, որ ամերիկեան «Էքսքէմպիոն» նաւով Ֆրանսա կ'երթայ արտաքին նախարարութեան հետ խորհրդակցելու Ժընեւի Հոգատարութեանց Յանձնաժողովին ներկայանալէ առաջ, Աղեքսանդրիա հանդիպեցաւ։

Ֆրանսական ընդհանուր հիւպատոսարանի մէջ «Թան»ի թղթակից Պ. Ժորժ Մէյէռը ընդունելով, Բարձր Գոմիսէրը ըրաւ կարեւոր յայտարարութիւններ, որոնցմէ յետոյ մեր պաշտօնակիցը իր թերթին ղրկեց հետեւեալ հեռագիրը.

«Անցեալ ամսուայ ընթացքին, հովանաւոր իշխանութեան Արեւելքի գործունէութիւնը կայացաւ իրականացնելու բաւական կայուն եւ ազգը ներկայացնող Սուրիական կառավարութիւն մը կազմելու կարելիութիւնը, ունենալու համար, Դամասկոսի Խորհրդարանի վստահութիւնը վայելող անհրաժեշտ ընկեր մը ֆրանքօ-սուրիական դաշնագրի մը կնքումին վերաբերեալ ապագայ բանակցութիւններուն համար։

«Այս գործունէութիւնը, որ ուշացաւ առաջնորդող քաղաքական տարրերու պահանջներով և նախանձորդ փառասիրութիւններով, կը յանգի երջանիկ արդիւնքներու, շնորհիւ անձնական միջամտութեան և իշխանութեան Բարձր Գոմիսէրի որ ջանաց հաշտեցնել խորհրդարանի կուրծքին մէջ ծնած ընդդիմադրութիւնները և խուսափեցաւ որ բացուի նախարարական տագնապ մը զոր զանազան կուսակցութիւնները կ'ուզէին ստեղծել ի նպաստ իրենց ընդլայնելու համար ներկայ դահլիճը։

«Այժմ կացութիւնը կը ներկայանայ հաւասարակշռուած և կը թոյլատրէ Սուրիոյ ազատագրութեան առաջին հանգրուանը նշանակող բանակցութիւններու սկսումին համաձայն Ազգերու Դաշնակցութեան Խորհուրդի յայտնաբերած որոշումներուն։

«Պ. Պոնսօ Ժընեւ պիտի ներկայացնէ հովանաւորութեան 1931—1932 տարիներու գործունէութիւնը և անմիջապէս Դամասկոս պիտի պիտի վերադառնայ»։

ԳԵՐՄԱՆ ՆԱԽԱՐԱՐԱԿԱՆ ՏԱԳՆԱՊԸ
Պ. ԱՏՈԼՖ ՀԻԹԼԷՐԻ ՊԱՏԱՍԽԱՆԸ
Վերջին խօսքը Մարաջախտ Հինտէնպուրկինն է

Պերլին.— Պ. Հիթլէր նախագահ Հինտէնպուրկի յանձնեց խորհրդարանական դահլիճ մը կազմելու իր մերժագիրը։ Բայց ան կ'ընդունի կազմել նախագահական ինքնիշխան դահլիճ մը։ Կը կարծուի թէ Մարաջախտ Հինտէնպուրկ ժխտականօրէն պիտի պատասխանէ։

Պերլին.— Նախագահ Հինտէնպուրկի յանձնուած յուշագրի մը մէջ Պ. Ատոլֆ Հիթլէր կը յայտարարէ թէ անկարող է կազմել խորհրդարանական մեծամասնութեամբ դահլիճ մը, որովհետեւ Մարաջախտ Հինտէնպուրկի դրած պայմանները անգործադրելի կը դարձնեն իր առաքելութիւնը։

Պ. Հիթլէր կ'առաջարկէ վերադառնալ նախագահական դահլիճի դրութեան ու ինքզինքը կը հռչակէ կարող, եթէ Մարաջախտը զինք նշանակէ վարչապետ այսինչ դահլիճի, մշակելու ծրագիր մը և կազմելու կառավարութիւն մը որ դուրս հանէ Գերմանիան ներկայ քաոսէն։

Նախագահ Հինտէնպուրկ բացարձակապէս որոշած ըլլալով չյանձնել նախագահական դահլիճի վարչապետութիւնը ոեւէ քաղաքական կուսակցութեան, կասկածելի է որ Պ. Հիթլէրի առաջարկած լուծումը իրականանայ։

Պ. ՀԻԹԼԷՐԻ ՊԱՏԱՍԽԱՆԸ ՀԱՇՏԱՐԱՐ ՈԳԻՈՎ ԽՄԲԱԳՐՈՒԱԾ Է

Պերլին.— Պ. Հիթլէր ժխտական կերպով պատասխանելով նախագահ Հինտէնպուրկի խորհրդարանական դահլիճ մը կազմելու առաջարկին, նախարարական տագնապը այս յետմիջօրէին անցաւ իր երկրորդ փուլին մէջ։

Պ. Հիթլէրի պատասխանը հաշտարար ոգիով խմբագրուած է։

Նազիներու պետը կ'ըսէ. «Նկատելով այն յուսահատ կացութիւնը, ուր կը գտնուի մայր հայրենիքը և այն պարտաւորութիւնը որ իւրաքանչիւր գերմանացի պէտք է ընէ ինչ որ կրնայ խուսափելու համար որ ազգն ու Ռէյխը չկորսուին քաոսի մը մէջ, ես պարտականութիւն սեպեցի ձերդ Վսեմութեան ներկայացնելու տրամաբանական և մանրամասն առաջարկներ, որոնք կրնան լուծել ներկայ տագնապը շատ կարճ ժամանակամիջոցի մը մէջ։

«Այն պարագային որ առաջարկներս ընդունուին ես և կուսակցութիւնս պիտի աշխատինք լուծելու կուտուած դժուարութիւնները և այսպէս կատարելու մեր պարտականութիւնը մայր հայրենիքի հանդէպ»։

Մարաջախտ Հինտէնպուրկ կոչ կ'ընէ Ֆասս Սըրպազանի

Պերլին.— Նախագահ Հինտէնպուրկ մերժեց Պ. Հիթլէրի «նախագահական դահլիճ» մը կազմելու առաջարկը։ Ան կոչ ըրաւ կաթոլիկ կեդրոնի պետ Ֆասս Սըրպազանի։ Լաւատեղեակ շրջանակները կը կարծեն որ Ֆասս Սըրպազանի փորձը անյաջողութեան պիտի մատնուի։

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՀՈՐԻԶՈՆՆԵՐԷՆ

ԱՄՊԵՐԸ ԿԸ ԿՈՒՏԱԿՈՒԻՆ

Փարիզ

Ընդհանուր մարդկութիւնը տարիներէ ի վեր երբ ինկած անհաւոր անտեսական տագնապին մէջ, կը ճգնի ճար մը, դարման մը որոնել դուրս գալու համար այս տառապագին վիճակէն, անդին իւրաքանչիւր երկիր կը յաջորդեն քաղաքական փոթորիկներ, լարուած մթնոլորտը տ'լ աւելի պրկելու, հեղձուցիչ դարձնելու աստիճան։ Խաղաղասէրներու խմբակին թափած գերագոյն ճիգերը և անոնց ցանած սերմերը, կ'ամլանան հողին չհասած, աջէն և ձախէն փչող զինուորապաշտ խորշակներու ազդեցութեան տակ։

Գերմանիոյ քանի մը ամիսներ առաջ անկեղծօրէն հրապարակ նետած, հաւասարապէս զինուելու իրաւունքի պահանջը, տակն ու վրայ ըրաւ շատ մը հաշիւներ և ծրագիրներ, որոնք եկած էին միջազգ. սեղանի վրայ լուծման մը յանգելու։ Ան պատճառ եղաւ նաեւ վերադարձնելու հին կնճռոտ խնդիրներ որ անցեալին արժած էր մարդկութեան, հսկայական զոհողութիւններ և անպատում թշուառութիւններ։

Եթէ անցած վերջին տասնեակին վրայ ակնարկ մը նետենք, կը տեսնենք որ գերման ղեկավարութիւնը մեթոտիկ կերպով կը հետեւի վերստանալ, ինչ որ պարտադրուած է իրեն Վերսայլի դաշնագիրով։ Արտաքին գործոց նախարար Ստրէզման նուրբ դիւանագիտութեամբ մը ձեռք ձգեց նպաստաւոր դաշնագիրներ, մինչեւ իսկ պարպել տալով զօր գրաւման տակ գտնուող Գերմանիոյ հողամասեր։ Նմանապէս վարչապետ Պրիւնինկի օրով տարուեցաւ խոշոր յաջողութիւններ հատուցումի հարցերու վերաբերեալ։

Անհաւասարկ զանոնց յաջորդող «Վօն Պափէն մը, ինչպէս ներքին նմանապէս արտաքին աշխարհի դէմ կ'ուզէ գործել տիգատարական ձեւին տակ։ Ան չլսած Լօզանի խորհրդաժողովով տարած անտեսական խոշոր յաղթանակէն, և քաջալերուած նախկին դաշնակիցներու իրերայաջորդ զիջողութիւններէն, աւելի քան կը պայթեցնէ քաղաքական և զինուորական նորանոր պահանջքներ։ Փութով Գերմանիան ձերբազատուած տեսնելու փափաքը օտար պարտադրութենէն, Վօն Պափէնը կը դարձնէ աւելի համարձակ և վստահ՝ իր ձեռնարկներուն մէջ։ Կը ճգնի ինքը խլել հերոսութեան պսակը, ջնջել տալով Վերսայլի դաշնագրին հիմնական կէտերը։

Ստոյգ է որ երբ ուշի ուշով քննենք Գերմանիոյ ներքին երեսը և վերջին ալեկոծութիւնները, բացայայտ կ'երեւի որ Վօն Պափէն մինչեւ հիմա իշխանութեան գլուխ մնալը, կը պարտի իր արտաքին աշխարհի դէմ յանդուգն և անզիջող ոգիին։ Հիթլէր մը որ իր ծովածաւալ ժողովրդականութեամբ հասած էր բռնելու իշխանութեան դղեակները, Հինտէնպուրկի մէկ խօսքը նոյնութեամբ սափրուեցաւ նահանջել ոչ թէ ակարութեամբ, այլ իրական հայրենասիրութեամբ, նախագահը փաստեց թէ Վօն Պափէն կը հետապնդէ նոյն նպատակները, ինչ որ Հիթլէրը կը յայտարարէ բեմերէն։ Այդ օրէն ի վեր ազգային ընկերվարականներու աստղը սկսաւ մթննալ։ և վերջին նոյեմբերի ընտրութիւններն ալ ապացուցուց այդ եղելութիւնը 35երեսփոխաններու կորուստով։

Ինչ որ ալ պատմեն, որոշ ճշմարտութիւնը այն է որ Վօն Պափէնը գիտցաւ ճարպիկօրէն շահագործել Հիթլէրի ստեղծած մթնոլորտը, և մարգարէ ըլլալու պէտք չկայ գիտնալու համար, որ ան տակաւին տեւն մը պիտի մնայ իշխանութեան գլուխ, հակառակ փոքրամասնութեան վրայ յենլուն, նոյն իսկ իր հակառակորդներու փափաքով. որովհետեւ որոշապէս պարզուեցաւ որ գերմանակ-ն բոլոր հոսանքները, աջ կամ ձախ, կուգան տարբեր խաղովակներով նոյն կէտին վրայ, բարձրացնել Գերմանիան նախ քան պատերազմեան դիրքին, ոտնակոխելով բոլոր առաւել դաշնագիրներուն վրայ։

Վերջին Ժընեւի զինաթափման ժողովին Գերմանիոյ մասնակցութեան մերժումը, անգամ մը ես ապացուցուց որ Պ. Վօն Պափէնի կառավարութիւնը առանց միջոցին մէջ խտրութիւն դնելու, հրապարակ նետած պահանջքները պիտի իրագործէ յամառօրէն։ Զինաթափման ժողովի ձախողումը, որ Գերմանիոյ ստեղծած կացութեան արդիւնքը պիտի ըլլայ, նոր սպառնալիք մը ես պիտի բարդէ աշխարհի խաղաղութեան դէմ, որ տասնեակ տարիներէ ի վեր ա նոր պահպանման համար անսահման ջանքեր թափուեցան։ Եւրոպայի մամուլը որոշապէս մէջտեղ կը դնէ դրութեան վտանգաւորիչ կողմերը, նկատելով որ հին մրցակցութիւնը պիտի վերադարթնէ աւելի ուժգին թափով, Եւրոպան անգամ մըն ալ պիտի տառապի պատերազմի ազդեցութեան տակ։ Որոշ է որ Վերսայլի և այլ դաշնագիրներով ստեղծուած Եւրոպայի ներկայ դրութիւնը, եթէ ենթարկուի որեւէ փոքրիկ հատուածի, իրեն թեւէն պիտի քշէ նորանոր փլուզումներ, իրար շղթայապատուած ըլլալով շատ մը հարցեր։

Ֆրանսական ճարպիկ դիւանագիտութիւնը դէպքերը չգահավիժեցնելու համար, կը դիմէ ամենախոշոր զոհողութեանց։ Անուրանալի է որ Եւրոպայի հորիզոնի վրայ իրապէս խաղաղութեան ձգտող և անոր փայլ տուող եթէ ազգ մը կայ, այն ալ Ֆրանսան է։ Ան է իր ծանօթ խաղաղասէր և անխոնջ վարչապետով, անդադար կ'աշխատի հին վէրքերը չի գրգռել, և աւ[..]ուելացողներ ի գին հաշտարարութեան։ Գերմանիոյ վերջին պարագներու խնդրոյն շուրջ Ֆրանսայի ցոյց տուած բարեացակամութիւնը, ապացոյց մը ես կ'աւելցնէ այս երկրին իտէալիստ քաղաքական աշխատանքներուն վրայ։ Հակառակ Ֆրանսամամուլի ուժգին չեշտին որ կը պահանջէ զիջողութիւններու չափ ու սահմանը դնել, բայց իշխանութիւնը գերագոյն ջանք կը թափէ կարելի բոլոր միջոցներով խուսափելու համար միջազգային միջադէպերէն, մինչեւ իսկ հակառակորդի կողմէ ակարութեան նշան յորջորջումին հանդուրժելով։

Ֆրանսական երեսփոխանական ժողովը ունեցաւ փոթորկալից ժողովներ զինաթափման և այլ. փափուկ հարցերը քննութեան ենթարկելով, վստահութեան քուէ տրուեցաւ օրուան իշխանութեան գրեթէ միաձայնութեամբ։

Պարզ կերպով կը պատկերանայ որ, Ֆրանսացի ժողովուրդը իր երեսփոխանական ժողովով, կը ցուցադրէ աշխարհին իր տամբելակերպը և զգուանքը վերադարձի մը պատերազմական արհաւիրքներուն։ Բայց միւս կողմէն արդարացի կերպով կը պայմանաւորէ իր զինակրճատման կարելիութիւնը, ուրիշներու կողմէ սահմանուելիք դրութեան համեմատ։ Կը յիշեցնէ Գերմանիոյ բազմաթիւ դաշնագիրներով առած քաղաքական, անտեսական և ռազմական առաւելութիւնները։ Հակառակ այս բոլորին սակայն Գերմանիոյ հետզհետէ աւելի պահանջկոտութիւնը Ֆրանսան պիտի սահպէ ետ առնել կարգ մը որոշումներ որ առած էր յանուն խաղաղութեան պահպանման, ինչպէս Գերմանիոյ արտադրութեան Ֆրանսա մուտքի ամենանպաստաւորեալազգի դաշնագիրը։

Եւրոպայի մթնոլորտը չէր ունեցած այնքան խիտ թանձրացում որքան այս վերջին ամիսներուն։ Զինադադարէն ի վեր տեղի ունեցան հսկայ բախումներ բայց բոլորն ալ անտեսական հողի վրայ, միայն այս անգամ էր քաղաքական հարցերը կը ցցուին Եւրոպայի ղեկավարներուն դէմ։ Տարօրինակ հակասութիւններ կը բախին իրարու։ Ժընեւի մէջ ազգերու լիազօրներ կ'որոճան զինաթափում իսկ քիչ մը անդին Եւրոպայի կուշտին նստած 60 միլիոննոց ժողովուրդ մը զինուիլ կ'ուզէ։ Դիւանագիտութիւնը ի՞նչպէս դուրս պիտի գայ անելին տակէն։ Դժուար է գուշակել։ Անգլիական ծեքծեքուն դիւանագիտութիւնը փորձ մը կատարեց, հրաւիրելով շահագրգռուող տէրութիւնները Լոնտոն, Գերմանիոյ պահանջքին մասին խորհրդակցելու, բայց կէս ճամբան մնաց, թերթերը խոշոր տառերով արձանագրեցին վիժումը այդ ժողովին, պատժամ և աննպաստ գտնելով այդպիսի խորհրդակցութիւն մը։

Բայց այս բոլորէն վեր կայ և կը մնայ Ազգ. Դաշնակցութեան ժողովը, յոյսերու և դաշնագիրներու ապաւէն։ Ֆրանսան ամրօրէն կապուած է միջազգային հաշտարարութեան այդ միակ շէնքին, պաշտպանելու համար զայն աջէն ու ձախէն տեղացող հարուածներէն, արդեօք պատմական դարձած իր իտէալական պայքարին մէջ յաղթանակող դուրս պիտի գա՞յ։

Մ. ԽԱՊՐԻԿ

Թիւրքիոյ Վարչապետին կարեւոր ճառը
«Թիւրքիոյ ամենամեծ պակասը Տգիտութիւնն է»

Էնկիւրիի իրաւաբանական վարժարանի 5րդ տարեշրջանի շրջանաւարտներուն վկայականաց բաշխման հանդէսին նախագահող վարչապետ Ըսմէթ փաշա կարեւոր ճառ մը խօսած է, ուղղուած շրջանաւարտներուն, որուն ամփոփումը հետեւեալ ձեւով կը ներկայացնեն Պոլսական թերթեր.

Վարչապետ Ըսմէթ փաշային ճառը տեւած է մէկ ժամ։ Վարչապետը նախ գնահատած է Համալսարանին կատարած գործը և յետոյ անդրադարձած երկրին ներքին և արտաքին ու ելմտական քաղաքականութեան։ Ըսած է թէ մեր ամենամեծ պակասը ոչ թէ դրամ չունենալնիս է այլ անգիտութիւննիս է։ Յայտնած է որ պիւտճէի ենթադրութիւնները ճիշդ եղած են և տարբերութիւնները կարելի պիտի ըլլայ դիւրին միջոցներով գոցել։ Յետոյ ըսած է որ Թուրքերուն յառաջդիմութիւնը ոչ մէկ ազգէ պակաս է եւ իր խօսքը ուղղելով շրջանաւարտներուն, ըսած է.— Պէտք է որ դուք մեզի ստուերի մէջ ձգէք, երկրին ծառայելու գործին մէջ։

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Գ. էջ)

ՄԱՄՈՒԼ

ՍՈՒՐԻԱ ԹԻՒՐՔԻՈՅ ԿԸ ՁԳԷ ԻՐ ԻՆՉՔԵՐԷՆ ՄԱՍԸ

Սուրիոյ և Լիբանանի մամուլին մէջ «Լը Սիրի» և «Լ'Օրիան»ի հետ, «Լէքլէռ տիւ Նոռ» միակ թերթն է որ կը բողոքէ սուրիօ—թրքական կալուածներու շուրջ գոյացած ֆրանքօ—թրքական համաձայնութեամբ։

Մինչ «Լը Սիրի» կատարեալ ինքնավստահութեամբ կը յայտնէր որ ամէն մարդ գոհ է համաձայնութեան արամադրութիւններէն, և «Լ'Օրիան» կ'աւելցնէր թէ Թիւրքերու կողմէ յանձնառութիւններու դրժումի մը պարագային Սուրիա և Լիբանան պէտք է անհրաժեշտօրէն ինքզինքնին վճարեն հովանաւորեալ երկիրներու մէջ գտնուած թրքական կալուածներու վաճառումով։ Հալէպի մեր պաշտօնակիցը, մեր հայրենակից Պ. Նիքօլա Ճանճիկեանի անօրէնութեամբ հրատարակուող «Լէքլէռ տիւ Նոռ», բարձրաղաղակ կը յայտարարէ թէ մեր գրպանները կը փարպեն ի նպաստ Թիւրքիոյ։

«Պէտք է կ'ըսէ ան վերի խորագրին ներքեւ, վերստին կարդալ ուշադրութեամբ ֆրանքօ—թրքական վերջին համաձայնութեան պատճէնը գիտնալու համար թէ ինչ տխուր լքումներ կրնայ թագցնել դիւանագիտական արձակի մը լոբիւրինթոսը։

«Լոյսին տակ հանենք իրերն ու մարդիկը։

Առաջին.

Որպէսզի կալուածատէր մը կարենայ տիրանալ Թիւրքիոյ մէջ գտնուած իր ինչքերուն, անհրաժեշտ է որ ան Սուրիա բնակած ըլլայ 1914էն առաջ։

Կամ Լօզանի դաշնագիրէն տարի մը առաջ Սուրիա բնակած ըլլալով հոն ծնած ըլլայ ինք կամ իր հայրը։

Միւս կողմէն, եթէ իր կալուածները գրաւուած են, փոխանցուած, հաշուեյարդարուած, ձեռքէ հանուած կամ յանձնուած հանրային ձեռնարկի մը, ան պիտի ստանայ փոխարժէքը որոշուած ի վերջոյ և իրաւարարութեան կազմակերպութիւնը ճակատագրականօրէն նաեւ կ'առաջնորդէ — թրքական դատարանէ մը։

Երկրորդ.

Մեր քով գտնուող կալուածներու թիւրք տէրերը միայն պէտք է ներկայացնեն իրենց սեփականութեան հանգամանքը ճշդող թուղթերը։

Թուականի, բնակութեան ի՞նչ պայմաններ պէտք է լրացնեն։

ՈՉ ՄԷԿ.

Ի՞նչ ձեւակերպութիւն։

ՈՉ ՄԷԿ։

Վերջապէս և բացարձակապէս ազգային տեսակէտէն մենք հոս կը կորսնցնենք քանի մը միլիոնի չնչին գումարը քանի որ մենք կը վերադարձնենք բոլոր օտար կալուածները և մեզի կը հրաժարեցնեն մեր ինչքերու երեք քառորդէն և յետոյ մնացեալ քառորդին երեք երրորդէն։

Թո՛ղ կամ կեանքը։ Մեզմէ՞ շատերը Թիւրքիա պիտի ձգեն երկուքն ալ։

Ու տակաւին մեզի կը խօսին համաձայնութեան մասին։

Ահ, ի՜նչ վայելուչ խօսքերով կ'ըսուին այս բաները։ Այն պահուն ուր մեր գրպանները կը պարպին, թող ներեն մեզի որ համր չ'առնենք այս հեգնանքին։

ԼՐԱԳՐԱԿԱՆ ՊԱՅՔԱՐ

«Էլ Ահրար 26 Նոյ. թիւի խմբագրականով կը գրէ.—

Կառավարութեան թերթերը ներկայ բարեկարգիչ կառավարութեան համար խունկ կը ծխեն եւ երկրպագութիւն կ'ընեն անոր։ Ազատ են անոնք իրենց ուզածը ընելու. սակայն իրենց ընդդիմադիր թերթերուն հայհոյելու, զանոնք նախատելու, սխալ եւ անճիշդ թիւեր հրատարակելու իրաւունք չունին։ Մենք շատ լուրջ եւ քաղաքավարի ձեւով հերքումներ կը հրատարակենք անոնց սխալներուն շուրջ, ցոյց կուտանք իրենց անճիշդ թիւերն ու բացատրութիւնները, սակայն անոնք դարձեալ միեւնոյն ոգիով եւ անքաղաքավար միջոցներով կը շարունակեն իրենց հայհոյութիւնները։

Մենք այս կացութեան առջեւ երկու ուղղութիւններէն մէկը պէտք է որդեգրենք. կամ այս ճշմարտութիւնները շատ որոշ կերպով պէտք է բացատրենք ու հասկցնենք եւ կամ ալ բոլորովին լռենք. առաջին պարագային պիտի սահպուինք կառավարութեան համար անհաճելի եղող կարգ մը բացատրութեանց հրապարակման։ Եւ այն ատեն ի հարկէ կը կախակայուի մեր թերթը։ Երկրորդ պարագային, բոլոր ընթերցողները պիտի կարծեն որ կառավարական թերթերու գրածները ճիշդ են։

Մենք կառավարութենէն կը պահանջենք որ փոխէ իր դիրքը. կամ պէտք է լռեցնէ այդ թմբուկները եւ կամ ալ կախակայման ծրագիրը վերցնէ։

ԵՕ-ԵՕՆ ՍՈՒՐԻՈՅ ՄԷՋ

Դամասկոսի «Էլիֆպա» թերթը 25 Նոյեմբերի թիւին մէջ հետեւեալ ծիծաղելի գրութիւնը կը հրատարակէ.—

Եօ—եօի խաղը կը տեսնուի որ այլ-

ՋԵՂՉՈՒՄԻ ԵՒ ԿԱՇԱՌԻ
ԶԱՐՀՈՒՐԵԼԻ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

Երեսփոխան մը եւ դատաւորներ ձերբակալուած

Գրած էինք որ Պէյրութի կալուածներու վարչութեան մէջ տեղի ունեցած են կարգ մը զեղծումներ եւ եղած են ձերբակալութիւններ:

Ասկէ վերջ երեւան հանուած է ուրիշ զեղծումի եւ կաշառակերութեան դէպք մը եւ հետզհետէ տարածուած բազմաթիւ ճիւղերով: 1929ին Թափուի պատճառածը Նազիր Իթանի անունին մարդու մը անունին կարգ մը Թաբուներ հաւելով զայն տէր կը դարձնէ կարեւոր կալուածներու: Սոյն կալուածները մինչեւ այդ թուականը գրաւուած էին հաղաֆապետութեան կողմէ, սակայն Նազիրէ դատ բանալով կառավարութեան դէմ, փոխան ճիւթական մեծ զոհողութիւններու ի նպաստ իրեն վճիռ մը ստացած էր,

Կառավարութիւնը, վերաքննութեան իրաւունք ունենալով հանդերձ, չէր պահանջած վերաքննութիւն, եւ վերջն ալ ժամանակը անցած ըլլալով, հնարաւոր չէր եղած դիմումը: Ոով Նազիր տէր դարձած էր այդ կալուածներուն:

Հիմա Նազիր Իթանի օգտուելով կառաւակերութեան մասին կառավարութեան կողմէ հրատարակուած վերջին օրէնքէն, ամէն բան խոստովանած է: Հասկցուած է որ Նազիր այդ դատը շահելու համար մեծագումար կաշառ տուած է թէ դատարանի, թէ կալուածներու ճօրէնին, թէ կառավարութեան փաստաբանի գրասենեակին, միջնորդութեամբ երեսփոխաններ տօքթ.Հալիմ Քարտուրահի եւ տօքթ. Մեսուս Նուհնուսի:Այս վերջինը իմիս ալ բաժին ստացած է կաշառէն:

Գիբեր ցերեկ խանի մը օրէ ի վեր շարունակելով հետաքննիչ դատաւորը ձերբակալման հրամանագիր տուած է տօքթ. Մեսուս Նուհնուսի, Միւմթազ պէյ Սօլիի, դատարանի անդամ Եասուֆ Նաճասի, Իսաս պէյ Նուհնուսի եւ կառավարութեան փաստաբան Քեամիլ պէյ Իսէէի օգնական Մէքր Ժան Թիեանի մասին:

Նոր ձերբակալութիւններու կը սպասուի:

ՆԵՐՈՒՄԸ ՍԻՒՐԻՈՅ ՄԷՋ
Երեսփոխանական ժողովը փոփոխութիւններ կը մտցնէ

Գրած էինք որ Սիւրիոյ հաւերապետութեան նախագահ Ն.Վ.Մուհամէտ Ալի պէյ Ապէ ետեւէ շնորհած է կարգ մը բանտարկեալներու:

Երեսփոխանական ժողովի դատական յանձնաժողովն ալ պատրաստելով իր ընդարձակ եղեկագիրը ընդհանուր ներումի մասնաւոր ծրագիր մը կը մշակէր: Ժողովը լսելէ վերջ այդ տեղեկագիրը կարգ մը փոփոխութիւններ մտցուց. մահուան դատապարտուածները 101 տարուան բանտարկութեան եւ 101 տարուան բանտարկութեան դատապարտուածները 15 տարուան պիտի իջեցուին: Այս ներումէն պիտի օգտուին սիւրիացիներ եւ ոչ սիւրիացիներ:

Ընդհանուր ներման կ'արժանանան պատուոյ իմիճապատժապանութեան պատճառաւ ոճրագործութեան դիմող եւ բանտարկուողները: Միւս բոլոր բանտարկեալները ներման համար իրենց դատապարտուած տարիներու մէկ երրորդը կը ներուին: 1920ին առաջ բանտին փախչող բոլոր բանտարկեալները որոնք ի բացակայութեան դատապարտուած ըլլան քէ բոլոր բանտարկեալները ներման կ'արժանանան,

Քաղաքական աքսորեալները չեն օգտուիր այս ներումէն:

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔ

ՕՍԼԹԱՆԱԿԱՆ ԳԵՐԴԱՍՏԱՆԷՆ 18 ԻՇԽԱՆՈՒՀԻՆԵՐ ՓԵՍԱՅՈՒ ԿԸ ՓՆՏՌԵՆ... ՄԷԿԸ ԱՄՈՒՍՆԱՑԱԾ Է ՀԱՑՈՒՄ ՄԸ ՀԵՏ

Անգլիական թերթերը կը գրեն թէ Տիկին Իզզէթ փաշա ներկայիս օրօք մը կը կատարէ Հնդկաստանի մէջ, փեսացուներ գտնելու համար 18 թոխանուհիներու, որոնք անդամներն են Թիւրխոյ նախկին սուլթանական գերդաստանին: Տիկին Իզզէթ փաշա կը հաւատայ որ պիտի յաջողի գտնել յարմար փեսացուներ, նկատելով որ սուլթանին երեք ապրիկներ արդէն յաջողած են ամուսնանալ հնդիկ իշխաններու հետ, երորդը Ալի խանի պուռն հետ: Այս առթիւ, Տիկին Իզզէթ փաշա յայտարարած է թէ նախկին սուլթանը, ինչպէս անոր ամբողջ ընտանիքը ծայր աստիճան բռնաւորութեան մատնուած(?): Ոզբերգական պարագայ մը աւելի եւս դառնացուցած սուլթանական ընտանիքին կեանքը:

Առդարեւ նախկին խալիֆային տղան, իշխան Ֆարուք, վերջին տարիներս ցնծասպան եղաւ Նիսի մէջ, որովհետեւ չկրցաւ հանդուրժել ճիւթական անձկութեան: Կը պատահէր որ անձնասպան իշխանը ուզելու հաց չէր գտներ ամբողջ օրեր: Չկարենալով վճարել իյնէրական յոյսին ծախիրը, կը պատկէր մութ սենեակի մը մէջ: Իր մարմինը թաղեցին հասարակաց գերեզմանին մէջ, որովհետեւ գրաւ չկար գնելու առանձին քար: Հայր ու տղայ կը զգուշանային ընդունիլ իրենց հիւրերը միասին, որովհետեւ ներկայանալու համար մէկ ապիկ ունէին, զոր կը հագնէին փոխն ի փոխ:

Սուլթանական գերդաստանին մեծ վիրաւորանք եղաւ երբ ուրիշ պարագայ մը, Իր պղծիկներէն միւն ամուսնացաւ Հայու մը հետ: Բեռ իշխանուհին յուժարած էր այդ ամուսնութեան պարզապես ածուխ համար, որ կ'ուզէր ազատիլ անօթութենէն եւ թուանութենէն:

Թիւրխոր նրբիմ չզգացին օգնել սուլթանին, Ոչ մէկ թիւրքացնդիմ մը տուած է մինչեւ հիմա: Երկու հնդիկ իշխանական տուներ են, որ օգնած են մինչեւ այժմ:

ԴԱՒԱՆՔԱՆ ԹԻՒՄԱՆՔԱՆԻ ԹԱՂԱՂԱՆՔՆԵՐԸ

«Վագրքի մէջ, Ս. Թումանեան հմ. կը գրէ հետեւեալ Գուկարիոյ ներգաղթին համար դասընկերականներու ընծայելիք օժանդակութեան Շահվերեանի կողմէ մերժուելուն առթիւ զոր հայտնած էր Սօֆիայի Գօյտանեայ թերթի մը թղթակիցը.

Շատ կարեւոր է այս մերժումը: Գրե. Շահվերեանց յանուն բոլոր հայերուները կ'ըլլայ դասընկերականներուն համար թէ հայ չեն, այլ հրեայներ դատարկապորներ: Հետեւաբար հայկական կառավարութիւնը չի կրնար անոնցմէ օժանդակութիւն ընդունի: Եթէ արդարացի այս ընթացքովը Գ.Շահվերեանց բոլոր հայերուն զգացմունց թարգման հանդիսացած է: Հիմա ես ալ կ'ուզեցնեմ.— Առի՞ք բայերնիդ: Պատասխանատու Տ. Սիմոնեանց հրաժարած եւ իրեն յաջորդած է Գր. Զարմայր Ազարաֆեան:

Դերագոյն դատարանը Հոկտ. 29ին բանկած է դատել Անուշաւան Ծառուքիւնեանը եւ 8 անձեր, որոնք կ'ամբաստանուին թէ պետական 35,020 ֆիլօ պահիր ծախած եւ փոխարժէքին եղող 23,000 ռուբլին գրպանած են:

Պատրաստուեցէք Հայ Մշակոյթի Օրուան մասնակցելու Դեկտեմբեր 1ի առաջին կիրակիէն սկսեալ, յօգուտ միութեանս նպաստընկալ վարժարաններուն ու որբ եւ չքաւոր հարաւոր աշակերտներուն. գաղութներու մէջ:

Հ. Բ. Ը. Միութեան
Պէյրութի վարչութիւն

ԱՄԵՆ ՀԱՅ ԹՈՂ ՓՆՏՌԷ
«ԱՐԾԻ» ՀՐԱՏԱՐԱԿՉ. ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ
1933Ի
Երեք լեզուեան պատի օրացոյցները
Ուրուն մէջ պիտի գտնէ Պէյրութի հրապարակին վրայ գործող բոլոր Հայ առեւտրականներու անուններ իրենց հասցէներու վիտակ:
Մեծաքանակի համար դիմել՝
Rue Maarat
Մ. ՀԻՍԱՐԵԱՆ եւ Գ. ԳԱՆԱՐԵԱՆ
B. P. 724 Beyrouth

Կարդացէք և Տարածեցէք
«ԱԶԴԱԿ»Ը

ՍՏԱՑԱՆՔ
ԳՈՅԱՄԱՐՏ ՕՐԱՑՈՅՑ 1933
Հրատարակութիւն Մարսէյլի
Հ. Ց. Ի. պատեհական Միութեան
պատկերազարդ պատի օրացոյց, կոճակիսն ու ազգային բոլոր տօներով, եւ 40է աւելի ազգային գործիչներու նկարներով:
Ը. Ո. Մ. ՊԱՏԻ ՕՐԱՑՈՅՑ 1933
Բացառիկ պատրաստութիւն եւ խիստ մանր. առեւտրականներու եւ գործի վարդոց համար անակնկալներով:
Ստանալու համար դիմել՝
ԽՈՐԷՆ ԱԶՆԱՒՈՐԵԱՆ
«Ազդակի» տպարանին կից,
Հա ցէ՝ Khoren Aznavourian
Librairie et papetiere
Rue Bab-Yacoub Beyrouth

ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻԻՆ
Դեկտ. 17-ին, երեկոեան ժամը 9-ին
Հայ Ճեմարանի սրահին մէջ
ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ
Քօթիյօն. անակնկալներ
Երկու մրցանակ ամենէն իմիճատիպ տարազներուն
Մուտքի վճար, այրեր 50 Ս. Դ. կանայք 25 Ս. Դ.

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՆՍՈՎՈՐ ՎԱՃԱՌՈՒՄ
ՏԵՂԻ ՊԻՏԻ ՈՒՆԵՆԱՅ
ՕՐՕՋՏԻ - ՊԱՔ
Վաճառատանց մէջ
ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 1 — ՈՒՐԲԱԹ 2 — ՇԱԲԱԹ 3
ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ

ՏՕՔԹ. Ս. Մ. ՍՊԻՒՌՔԻԱՍԵԱՆ
ՄԱՍՆԱԳԷՏ՝ ՄԱՆՈՒԿՆԵՐՈՒ ՀԻԻԱՆԴՈՒԹԵԱՆ
ՎԿԱՅԵԼ ՓԱՐԻԶԻ ՀԻԻԱՆԴԱՆՈՑՆԵՐԻՆ
Իր մասնագիտութիւնը կատարելագործած ըլլալով Փարիզի մանկանց յատուկ հիւանդանոցներու մէջ, իր դարմանատունը հաստատած է՝
ԺՕՐԺ ԲԻՒՕ փողոց Թիւ 61 (Պաս-Իտալիոյ մօտ, հանրակառքի գծին վրայ, սկի Մկրտա դիրմակատան վրայի յարկը):
ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒԹԵԱՆ ԺԱՄԵՐ.— Բացի կիրակիէ, կէսօրէ առաջ, ժամը 9—12
» վերջ, » 3—6
Հիւանդաբերի կէսօրէ յետոյ ձրի՝ ադրանաներու համար:

ՏԷՐ ՄԵԼՔՈՆԵԱՆ ԵՂԲԱՐՔ
ՐԻԻ ԷԼ ՄԹՐԱՆ
ԱԼԷՆՊԻ ԵՒ ՀՕՇ ՓՈՂՈՑՆԵՐՈՒ ՄԷՋ
Մեր Յանախորդներուն: Նպանակի կերպասներ, տիպլիւրներ եւ գանազան իրեղէններ հասած են:
Մեզի չի դիմողներուն: Մեկ անգամ միայն փորձեցէք գոհունակութեամբ պիտի մեկնիք:
Մեզ չճանչցողներուն: Ձեր օգուտ համար իսկ մեզ հետ ծանօթացէք:
Մեր վաճառատան կից ցուցարան բացած ենք նաեւ բրիգօյաժի եւ ժեյրի հոն պիտի գտնէք ամեն տեսակ բլօվր, ժաքէթ, Ֆլաւզ եւ այլն:
Դաժասկոսի մասնաճիւղ.— Խան Մուրատիէ թիւ 23:

Կերպասեղէնի եւ գանազան կտորներու մեծ վաճառատուն
Տ. ԵՒ Ռ. ՄԱՎԻՍԱՔԱԼԵԱՆ
Մուրատ փողոցի վաճառատան հասած են սեզօնի համապատասխան կերպասեղէնի եւ գանազան կտորներու մեծ մրերի. Ֆրանսական, անգլիական, իտալական եւ ամերիկեան առատդրութիւնով կը գոհացուին ամենաղժուարահաճ գնորդներ:
Ցարգոյ յանախորդներ պիտի գտնեն անմրցելի ազատութիւն եւ ճոխ տեսակ:

ԲԱՑԱՌԻԿ ՊԱՏԵՀՈՒԹԻՒՆ ՄԸ
ԼՈՒՍԱՆՆԿԱՐԻԶ ՍԵԴՐԱԿԵԱՆ
Avenue de Français No. 19
Անոնք որ իրենց Ֆիլմերը կը գնեն այս լուսանկարչատունէն, ձրիօրէն կը լուացուին իրենց Ֆիլմերը եւ իրենց կը տրուի մեկական նմոյշ նմանապես ձրի:
Ֆիլմերու գիները 4 X 6=30 Ս. Դ. 6 X 9=30 Ս. Դ. եւ 6.50 X 11=40 Ս. Դ

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ, ՌԷժԻ

Լա Սիւրի կը գրէ ընթերցող մը.—

«Ես ծխախոտի հին Ռէժիի հաւատարիմներէն մէկն եմ: Բայց Ռէժին իսկ ինձի կը տիպէ որ զինքը լքեմ: Ինչ է պատճառը իր մօտ այս միջոցին: Ալ չեմ կրնար ծխել առտիի մը բոլոր սիգառէթները: Տատիին չորս հիւղ հատը անառնելիօրէն լեզի համ մը ունին: Ալեզեօք Ռէժին հակաժարեան, քինինով սիկառէթներ կը հանէ: Եթէ այո՛, չնորհակալութիւն: Բայց թո՛ղ իմ ինայ: Ամէն մարդ ջերմ չունի:

Անապահով ծխող մը «էթէ կը հրաժարակենք այս առժամակը, կ'ուզենք իր կողմէ Լա Սիրի, պատճառը այն է որ ան կը խանգնէ յաճախ կրկնուած արտունչ մը: Մենք ալ վերջերս նկատեցինք սիկա»:

ԱՐԻՒՆՈՏ ԳԻՐՔԸ ՊԷՅՐՈՒԹԻ ՄԷՋ

«Սիւրիա եւ Մեծ»արիւնոս գրողիկճ բազմաթիւ օրինակներ գրկուած են գանազան անհատներու՝ բօքսով եւ ձեռով: Նոյն իսկ համարձակած են կարգ մը խնամութիւններ մտցնել գանոնք որ ներկայութեան ընդհանուր ներման կ'արժանանան:

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔ

ՏԻԿԻՆ ԻԶԳԷԹ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԻՆ ՄԷՋ

Պատասխանը կը գրեն.—

Տիկին Իզզէթ Կզգիճ փոխադրուեցաւ Բանկաբիի Ս. Ծակոբ հիւանդանոցը, ուր հասնելուն յարկաբաժին մը տրամադրուած է իրեն, ինչպէս նախապէս որոշուած էր Ազգ. Հիւանդանոցին մէջ ընդունելի գայն, նկատի առնելով մասնաւոր սենեակ պատրաստուած: Վերջը, սակայն, ընտանեկան պատգամներ Ս. Ծակոբը ետ խրճուրած են, տեսի մօտիկութիւնը նկատի առնելով:

Տաղանդաւոր գրագիտուհին դեռ դիւրութեամբ կը խօսի, բայց այ կողմը միշտ անօգուտ: Դէմիրին վրայ կատարածէն միայն թեթեւ հետք մը կը կրէ: Կզգիճն պատգարակով փոխադրուեցաւ օդակեսաւ եւ ցոյն ձեւով ալ կամուրջէն հիւանդանոց:

ԹՐՔԱՍԻՐՈՒԹԻՒՆ

ԹԻՒՐՔ ՀԱՆՐԱՊԵՏԱԿԱՆ ՏՕՆԸ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՄԷՋ

Թիւրք հանրապետութեան տարեդարձի նախօրեակին Ս.Հայաստանի մէջ հրատարակուած է Սեւանի թիւրհիւպատոսին հայերէն եւ թիւրերէն լեզուներով մէկ գեկոյցը, որով կը հպարծուի թէ Հոկտ.29ին պատճառական ընդունելութիւնն ալ տեղի ունեցած է:

Տօնին օրն ալ Ս.Հայաստանը խմբագական մը եւ յօդուածներ հրատարակած է, ըստ ինչպէս նախապէս որոշուած էր Թիւրհիյ կատարած մեծ յեղափոխութիւններ, ազատարակալ պետութեանց դէմ մղած պայքարը եւ Խորհրդային Միութենէն գտած բարեացակամ ազդակցութիւնները: Այս առթիւ հրատարակած է նաեւ Կազի եւ Իսմէթ փաշաներուն եւ Թէվֆիք Ռիւշտի պէյի լուսանկարները:

Սեւանի պատգամաւորը այս առթիւ մասնաւորաբար կը յարձակի «Ֆրանսական էվպէրիալիզմ»ի վրայ, ըսելով թէ Սիւրիոյ մէջ սանմանային միջադէպեր առաջ կը բերէ իր մամուլով (յատկապէս կիսապատճառական Թանով) տանեցասած ծարձակ ու լկեի հակաթուրքական *կամպաններ* մղում ի:

Հայաստանի կառավարութեան անդամները եւ մամուլի եւ գրականութեան ներկայացուցիչները հետեւյ ոգեւորած են ընդունելութեան եւ ճեռնհասորած թիւրքիոյ պատգարակով փոխադրուեցաւ օդակեսաւ եւ ցոյն ձեւով ալ կամուրջէն հիւանդանոց:

ԼՈՒՐԵՐ ՀԱՅԱՍՏԱՆԷՆ

Նկատի առնելով որ Սեւանի վիճակը ծաս սահմանափակ է, Հայաստանի կառավարութիւնը կարգ մը որոշումներ տրուած է:

Այսպէս, բացի կարգ մը օհնութիւններէ, հաջորդ տուներ 1933ի ընթացքին պատասխանատու տարիներու մէկ երրորդով պիտի ետ վճարուի, Փոյոցներ մարելու համար 5 մետեցոյ պիտի գնուի, Փոյոցներ մետեցական ջրհանոցներով պիտի ջրուի ինչ օր անգամ մը ծարժման պիտի եղարկուին փոխադրութեան բոլոր միջոցներ հաղար մարելու համար: Կոյուղիի օհնութիւնը թափով առաջ պիտի տարուին ետայլն:

Կրթական գործավար Գ. Խրասատաս Տ. Սիմոնեանց հրաժարած եւ իրեն յաջորդած է Գր. Զարմայր Ազարաֆեան:

Դերագոյն դատարանը Հոկտ. 29ին բանկած է դատել Անուշաւան Ծառուքիւնեանը եւ 8 անձեր, որոնք կ'ամբաստանուին թէ պետական 35,020 ֆիլօ պահիր ծախած եւ փոխարժէքին եղող 23,000 ռուբլին գրպանած են:

ՆՈՐ ԴՊՐՈՑ ԻՐԱՆԻ ՄԷՋ

Իրանեն կը գրեն թէ Հոկտ. 25ին մեծ ոգեւորութեամբ բացուած կատարուած է դպրոցական սեփական օհնիին. Ամբողջ հանգիսատեսի ճառերէն մէկ միակն է այս օհնիր, իսկ չորրորդը պարսկահայ գաղութին մէջ:

Անգլիպարսիկ բարեկամական յարաբերութիւնները ճիւթապես ու բարոյապես օժանդակած է օհնիի կառուցման գործին: Ծախ եղած են բանախօսութիւններ, երգեր, արտասանութիւններ:

ԱՄԵՆ ՀԱՅ ԹՈՂ ՓՆՏՌԷ
«ԱՐԾԻ» ՀՐԱՏԱՐԱԿՉ. ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ
1933Ի
Երեք լեզուեան պատի օրացոյցները
Ուրուն մէջ պիտի գտնէ Պէյրութի հրապարակին վրայ գործող բոլոր Հայ առեւտրականներու անուններ իրենց հասցէներու վիտակ:
Մեծաքանակի համար դիմել՝
Rue Maarat
Մ. ՀԻՍԱՐԵԱՆ եւ Գ. ԳԱՆԱՐԵԱՆ
B. P. 724 Beyrouth

Կարդացէք և Տարածեցէք
«ԱԶԴԱԿ»Ը

ՍՏԱՑԱՆՔ
ԳՈՅԱՄԱՐՏ ՕՐԱՑՈՅՑ 1933
Հրատարակութիւն Մարսէյլի
Հ. Ց. Ի. պատեհական Միութեան
պատկերազարդ պատի օրացոյց, կոճակիսն ու ազգային բոլոր տօներով, եւ 40է աւելի ազգային գործիչներու նկարներով:
Ը. Ո. Մ. ՊԱՏԻ ՕՐԱՑՈՅՑ 1933
Բացառիկ պատրաստութիւն եւ խիստ մանր. առեւտրականներու եւ գործի վարդոց համար անակնկալներով:
Ստանալու համար դիմել՝
ԽՈՐԷՆ ԱԶՆԱՒՈՐԵԱՆ
«Ազդակի» տպարանին կից,
Հա ցէ՝ Khoren Aznavourian
Librairie et papetiere
Rue Bab-Yacoub Beyrouth

ՖՐԱՆՔ-ՄԱՍՈՆՆԵՐԸ
(ԱԶԱՏ ՈՐՄՆԱԴԻՐՆԵՐԸ)

Գրեց՝ ՍԻՒՆԻՔ

Սրանից ժամանորակս քսան տարի առաջ Նկիպատոսի մէջ հրատարակուած հայերէն ամսագրի մը մէջ կարդացած ունիմ հայու մը գրութիւնը ժամանակի մասին, բառ առ բառ, այնպէս ինչպէս ես կը ձգտէի ձեզի ներկայացնել այդ խոհերը, երբեմն բացատրելով ինչ որ ինձ համար անհասկնալի էր, ինչպէս այդ հայը կամ այն գաղափարի հիմնական տարբերութիւնները, սկզբունքներու գոյութեան փաստեր հեռաւոր ժամանակներու մէջ այս կամ այն էպոխայում, այս կամ այն կալտրայի մէջ:

Բայց դրանից յետոյ կը լինէր եզրակացնել, որ տուեալ գաղափարը հինաւուրց ժամանակներում գոյութիւն ունեցած չտրամնակութիւնն իսկ է, որի զարգացումը, սակայն ինչ—ինչ պատճառներով ընդհատուած է եղել, որ իր խոհարար պատճառները վերացել են, ապա նա—տուեալ գաղափարը վերստին իր գոյութիւնը ցուցադրած է գաղափարներու աշխարհում: Այդ ժամանակներում երեւոյթի անգամ է գալիս, նա անվերակրկնելի է: Եւ ապէն երեւոյթ իր ժամանակաշրջանի քաղաքակրթութեան ծնունդը, պտուղն իսկ է:

Ինչքան էլ որ այս կամ այն գաղափարը իր հիմնական սկզբունքներու, տարրերու էութեան կամ իմաստի տեսակէտից գոյութիւն ունեցած լինի հեռաւոր անցեալին մէջ (եւ չատերն էլ գոյութիւն ունեցած են), սակայն և տուեալ գաղափարը այլ երեւոյթ է, քան անցեալում եղած: Ինչքան էլ գրանք իրենց ունեցած բովանդակութեան կամ ձեւերու և կամ արտայայտութեանց միջոցներու մէջ համանման լինին այնուամենայնիւ դրանք տարբեր երեւոյթներ են: Եթէ որ հին ժամանակներու մէջ իսկ գոյութիւն ունեցած լինի ֆրանքմասոնութիւնը, նա կապ չունի ոչ դրուիդներու բնապաշտութեան և ոչ էլ պիւթագորեան քէ օրմաններու հետ այլ որ հիմնուած է նոր ժամանակներում, երկու տարբեր տարիներ առաջ:

III

Պատմական ոևէ երեւոյթի գաղափարական տարրերու գոյութեան փաստեր հին ժամանակներու մէջ որոնելու պարագանութիւնը անշուշտ որ ունի գաղափարներու ծագման պատճառները պրպտող միտքը: Ես չէնց այդպիսի գրութեան աշխատանքներն եմ ներկայացնում: Այդ նպատակով եղած հետախուզութիւնները պատմութեան մէջ, երբեմն բացայայտում են այս կամ այն գաղափարի հիմնական տարբերութիւնները, սկզբունքներու գոյութեան փաստեր հեռաւոր ժամանակներու մէջ այս կամ այն էպոխայում, այս կամ այն կալտրայի մէջ:

Բայց դրանից դեռ կը լինէր եզրակացնել, որ տուեալ գաղափարը հինաւուրց ժամանակներում գոյութիւն ունեցած չտրամնակութիւնն իսկ է, որի զարգացումը, սակայն ինչ—ինչ պատճառներով ընդհատուած է եղել, որ իր խոհարար պատճառները վերացել են, ապա նա—տուեալ գաղափարը վերստին իր գոյութիւնը ցուցադրած է գաղափարներու աշխարհում: Այդ պատմութեան մէջ ամէն երեւոյթ մի անգամ է գալիս, նա անվերակրկնելի է: Եւ ապէն երեւոյթ իր ժամանակաշրջանի քաղաքակրթութեան ծնունդը, պտուղն իսկ է:

Ինչքան էլ որ այս կամ այն գաղափարը իր հիմնական սկզբունքներու, տարրերու էութեան կամ իմաստի տեսակէտից գոյութիւն ունեցած լինի հեռաւոր անցեալին մէջ (եւ չատերն էլ գոյութիւն ունեցած են), սակայն և տուեալ գաղափարը այլ երեւոյթ է, քան անցեալում եղած: Ինչքան էլ գրանք իրենց ունեցած բովանդակութեան կամ ձեւերու և կամ արտայայտութեանց միջոցներու մէջ համանման լինին

IV

16 և 17 դարերում Անգլիայ մէջ գոյութիւն ունեցած են բազմաթիւ արհեստակցական միութիւններ — կորպորացիա՝ իրենց յատուկ ծրագիր կանոնագրով, կառավարութեան կողմէ ճանչուած:

Այդ միութիւններից ամենէն ուժեղ կազմակերպութիւնը եղած է քարտաշների կորպորացիան, որը տալիս անգամ ինքզինքը անուանակոչած ունի եղեր — «ազատ քարերի ազատ քարտաշների միութիւն»:

Իսկապէս որ տարօրինակ անուն:

Ինչ ազատ քարերու մասին է խօսքը: Եւ կամ քարերու ինչ ազատութեան մասին կարող է ևւէ խօսք լինել:

Առ այդ եղած ուսումնասիրութիւնները ցոյց ունին տուած, որ անգլիոյ մէջ այդ ժամանակներում մարմար քարի վրայ աշխատող արհեստաւորներն են եղած այդ տարօրինակ անունը կրող միութեան անդամները: Եւ որովհետեւ ամեն արհեստ իր պրոֆեսիոնէլ գաղտնիքները ունի ազատ ազատ քարերի ազատ քարտաշներու միութիւնն էլ ունեցած է մարմար քարի վրայ աշխատելու արհեստի ներքին—պրոֆեսիոնէլ գաղտնիքը, զոր յայտնի եղած է միութեան անդամներուն միայն, և որը չեն հրապարակած՝ պարզապէս իրենց, աշխատաւոր քարտաշներու նիւթական չահերու չարժառիթներից մղուած:

Անգլիոյ մէջ գոյութիւն ունեցած արհեստակցական միութիւնները այդ ժամանակաշրջանին մէջ ունեցած են զուտ պրոֆեսիոնէլ—անհատական բնոյթ, ուանց դոյզն իսկ քաղաքական ձգտումներու: Տուեալ արհեստը ունեցող աշխատաւորները կազմած են միութիւն իրենց մէջ՝ թէ՛ իրենց զարգացնելու և թէ՛ միութեան անդամներին նիւթական ու բարոյական օժանդակութիւն ցոյց տալու՝ հիանդութեան և այլ դժբախտ պարագաներում:

(2) (Շար)

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՊԱՏԵՐԱԶՄԱԿԱՆ ՊԱՐՏՔԵՐՈՒ ՇՈՒՐՋ

Դեկտեմբեր 15ի պայմանաժամը

Պ. ՀՈՒՎԸՐԻ ՄԵՐԺՈՒՄԸՆ ԵՏՔ Պ. ՌՈՒԶՎԷԼԹ

«Անհատական պայմանագրութիւններ» կը նախատեսէ

Ուաշինկթըն.— Պ. Ռուզվելթ յայտարարեց որ պարտապան ազգերը պէտք է շփման մէջ մտնեն Միացեալ Նահանգներու հետ դիւանագիտական ճանապարհով, աւելցնելով որ անհատական պարտապանները պէտք է եւ միշտ կրնան դիմում մը ընել իրենց պարտատիրոջ մօտ՝ որ պարտի միշտ քննել ազնուութեամբ, համակրանքով եւ իմացականութեամբ, իր պարտապաններուն կողմէ ներկայացուած նկատումները։

ՓՈՆ ՓԻՓԷՆ ՊԻՏԻ ՅԱՋՈՐԴԷ ՓՈՆ ՓԱՓԷՆԻ

Պերլին.— Քաաս սրբազանը չյաջողելով իր բանակցութիւններուն մէջ, նախագահ Հինտէնպուրկ պաշտօն պիտի տայ Վոն Փափէնի կազմելու նախագահական նոր դասիլճ մը։

Անգլ. սպարլիի անկումը

Լոնտոն.— Անգլիական սթերլինը իջաւ երկկ իր այս տարուայ նուազագոյն արժէքին. 82ա 75։

Խնայողութեան համար իննիաշարժներն չորս օրուան վրայ միայն երկու օր պիտի շրջին Յունաստանի մէջ

Աթէնք.— Պէնզինի ներմուծումը սահմանափակելու համար կառավարութիւնը որոշեց որ բոլոր ինքնաշարժները չորս օրուան վրայ միայն երկու օր շրջին եւ ասկայ փոխն ի փոխ, երկու օր զոյգ թիւերը, երկու օր ալ ոչ զոյգերը։

Օդային նախարարութիւնը կը ջնջուի Յունաստանի մէջ

Աթէնք.— Կառավարութիւնը որոշից ջնջել խնայողութեան համար, օդային նախարարութիւնը, որուն սպասարկութիւնները մաս պիտի կազմեն պատերազմական եւ ժողովրդային նախարարութիւններուն։

Ան որոշեց նաեւ որ անմիջապէս կատարուի առողջապահական եւ Ընկերային Նախազգուշութեան նախարարութիւններու ծնունդը։

Կացութիւնը Ծայր. Արեւելքի մէջ

ՉԻՆԱԿԱՆ ԱԶԳ. ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆԸ ՆԱՆՔԻՆ ՊԻՏԻ ՉԵՐԹԱՑ

Նանքին.— Չինական ազգային կառավարութիւնը որ Շանկհայի տագնապի միջոցին Լօ—եանկ գացած էր, յառաջիկայ դեկտեմբերին Նանքին պիտի վերադառնայ։

ԼԵՀԱՍՏԱՆ ԲԱՐԵԿԱՄԱԿԱՆ ԴԱՇՆԱՊԻՐ ՄԸ ԿԸ ՍՏՈՐԱԳՐԷ ՍՈՎԻԷԹԱԿԱՆ ՌՈՒՍԻՈՅ ՀԵՏ

Վարշաւիա.— Լեհո—սովիէթական բարեկամական դաշնագիրը երէկ ստորագրուեցաւ։ Ան պիտի վաւերացուի ոչ յարձակողական ուխտին հետ։

ՌՈՒՍՈ ՌՈՒՄՈՆԱԿԱՆ ԲԱՆԱԿՑՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒ ԱՌԺԱՄԱՆԱԿԵՑ ԽԶՈՒՄԸ

ՖՐԱՆՍԱ ՀԱՇՏԱՐԱՐ ԴԵՐԻ ՄԷՋ

Փոքրէշ.— Պ. Թիմո լիաքօ յայտարարեց ոչ յարձակողական ուխտի մը վերաբերեալ ռուսօ—ռումանական բանակցութիւններու առժամեայ խզումը, յայտարարելով մէկտեղ իր երախտագիտութիւնը Ֆրանսայի կատարած հաշտարար դերին համար։

ՊԱՐՈՆ ԹՐՈՑՔԻ ՏԱՆԸՄՄՐՔԱՑԻ ՆԷՋ

Քուիէնհակ.— Սովիէթական նախկին քոմիսէր Լէոն Թրոցքի ոստիկաններու ընկերակցութեամբ հասաւ Էսպէրկի կայարանը եւ ընդունուեցաւ հաւաքուած ամբոխի հայոյոյններով։

Պ. Թրոցքի անմիջապէս մեկնեցաւ Քուիէնհակ ուր դասախօսութիւններ պիտի տայ ռուսական յեղափոխութեան վրայ։

ԱՆ ՇԱԲԱԹ ՕՐ ՊԻՏԻ ԸՆԷ ԴԱՍԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆԸ

Քուիէնհակ.— Սովիէթական նախկին քոմիսէր պ. Լէոն Թրոցքի, ընկերակցութեամբ տիկ. Թրոցքիի եւ երեք բարեկամներու, ուշ իրիկունին ինքնաշարժով հաս հասաւ։ Ան շոգեկառքէն իջած էր մայրաքաղաքէն հեռու կայարան մը։

Պ. Թրոցքի ընէ հաւանաբար իր դասախօսութիւնը շաբաթ օր, Սփորթինկ Քլիւպի մէջ։

Շաբաթներ առաջ բոլոր տոմսակները ծախուած են։ Կը կարծուի թէ պ. Թրոցքի պիտի ստիպուի կրկնել իր դասախօսութիւնը նթէ կառավարութիւնը ընդդիմութիւն ցոյց չտայ։

Հակառակ ոստիկանութեան նախազգուշութիւններուն ցոյցերէ խուսափելու համար. Պ. Թրոցքի անվայելօրէն անարգուեցաւ Էսպէրկի կայարանը, ուր 50 հայհոյանավարներ եկան ընդունելու նախկին սովիէթական քոմիսէրը։ «Անկցի՛ դաւաճանը» աղաղակներով։

ՌԱՏԻՕ ՀԵՌԱԳՐԱԿԱՆ ԻՇԽԱՆՈՒԹԻՒՆԸ ԶՈՒԶԵՐ ՏԱՐԱԾԵԼ Պ. ԹՐՈՑՔԻԻ ԴԱՍԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆԸ

Քուիէնհակ.— Ռատիօ—հեռագրական իշխանութիւնները կը մերժեն պ. Թրոցքիի դասախօսութեան ռատիօ տարածումը Ափրիկայի Միացեալ Նահանգներուն մէջ։

Մերթերը կը հրատարակեն թագաւորի զարմիկին, Օտար Լէգէոնի սպայ իշխան Աաժի բաց Նամակը։

Նամակը որ ղրկուած է Փարիզէն կը թելադրէ դանիական կառավարութեան որ առիթ չտայ խօսելու պ. Թրոցքիին, որ կը բաժնէ ցարի եւ կայսերական ընտանիքի սպանութեան պատասխանատուութիւնը եւ մատնեց իր երկիրը Պրէսթ-Լիթովսքի մէջ։

Այն նամակը կը վերջանայ «Համլէթէն կատարուած մէջբերումով մը. «Փտած բան մը կայ Դանիոյ թագաւորութեան մէջ»։

Ամերիկա եւ իր պարտատէրները

ՆԱԽԱԳԱՀ ՀՈՒՎԸՐ ԴԷՄ Է ՊԱՐՏՔԵՐՈՒ ՁՆՁՈՒՄԻՆ

Ուաշինկթըն.— Նախագահ Հուվըրի վերաբերումը պատերազմ.պարտքերու մասին պարզաբանուած է երկար զեկոյցագրով մը, որ դեկտ. 15ին կատարուելիք վճարումներուն դէմ արտայայտուելէ ետքը, նախագահը կը յիշեցնէ որ ինք յաճախ դէմ եղած է պարտքերու չնջումին, արուած ըլլալով որ յարմար չի տեսներ որ ամերիկեան ժողովուրդը նոր զոհողութիւններ ընէ։ Բայց ան դիտել կուտայ որ Միացեալ Նահանգները ուրիշ առաւելութիւններ կրնան գտնել գրաւականի հատուցումէն զուրկ, ամերիկեան արտադրութիւններուն համար նոր յուկաներու բացումով։

ԱՆԳԼԻԱ ՊԻՏԻ ՎՃԱՐԷ ԱՄԵՐԻԿԱՅԻ

Լոնտոն.— Համայնքներու ատեան մէջ, Սըր Ռոպէրթ Հարն, յայտարարեց որ Անգլիա պէտք է կատարէ Ամերիկայի ունենալիք իր պարտքին դեկտեմբեր 15ի ժամնավճարը, արուած ըլլալով որ Մեծն Բրիտանիոյ արտակարգ վերականգնումէն յետոյ թերացում մը աղէտալի պիտի ըլլայ ամբողջ աշխարհի վարկին համար։

ԹՐՔ-ՖՐԱՆՍ. ԴԱՇՆԱԳՐԷՆ ՎԵՐՋ

*ԱՌԱՆՁԻՆ ԳՐԱՍԵՆԱԿՆԵՐ ԿԸ ՀԱՍՏԱՏՈՒԻՆ ՊԷՏՐՈՒԹԻՒՆԻ ԷՆԿԻՒՐԻՒ ՄԷՋ

Ըստ Թրքօ-Ֆրանսական վերջին համաձայնութեան, Թիւրիոու եւ Սիւրիացիներու կալուածներուն կարգադրութեան համար Բարձր Խորհուրդի մէջ կազմուած է առանձին գրասենեակ մը։ Այս գրասենեակի պետ է Պ. Քրիզար եւ հին ու նոր բոլոր արխիւներն ու թղթակցութիւնները այս խնդրին վերաբերեալ յանձնը առաւ Պ. Ձեմարէնկ։

Այս գրասենեակը պիտի զբաղի հետեւեալ խնդիրներով.

1.— Կալուածներու ծուրջ գոյացած համաձայնագրի գործադրութիւնը.

2.— Թրքօ-Ֆրանսական համաձայնագրի մէջ յիշուած յօդուածներու ծուրջ բացատրութիւններ պիտի տայ այն Սիւրիացիներուն ու Լիբանանցիներուն, որոնք կը օգնագրգռուին այդ խնդրով։

3.— Սեփականատէրեր մեռնող կալուածներու ժառանգութեան խնդիրը. Թիւրքիա՞ թէ՝ Սիւրիա տէր պիտի դառնայ նման կալուածներուն։

Մինչեւ անցած օրեր որ իրական հպատակութիւնը ընդունող Սիւրիացիներէն 12 հոգի դիմում կատարած են այս գրասենեակը։ Շաբաթ օր, իրականացած հիւպատոս Հասան Գասրի պէյ այցելեց Բ. Խորհուրդը եւ տեսակցութիւն ունեցաւ Պ. Քրիզարի հետ։ Կը տեղեկանանք որ քիւրերէն ալ Էնկիւրիի մէջ բացած են առանձին գրասենեակ մը այդ միեւնոյն նպատակով։

ԼԻԲԱՆԱՆԻ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՑԻՉԸ

Լիբանանի կառավարութիւնը Բարիզի մէջ ունի ներկայացուցիչ մը, յանձին Պր. Ալֆօնս Էյուպի, որ երկար տարիներէ ի վեր կը գտնուի հոն եւ կը ներկայացնէ Լիբանանը։ Կառավարութիւնը, իր 1933 տարուան պիւտճէին մէջ ամոր յատկացուած 5000 ոսկի տարեվճարը ջնջած էր, վերջ տալու նպատակաւ ամոր պատասխանի։

Սակայն, պիւտճէն երբ ներկայացուած է Բ. Խորհուրդեան, որոշուած է պահել այդ պատասխանը եւ աւելցնել պիւտճէի մէջ այդ 5000 ոսկին։

ՄԱՇԱՊԱՐՏԻ ՄԸ ԽՈՍՏՈՎԱՆՈՒԹԻՒՆԸ

Անցածները գրած էինք որ Թանկուրիի բնակիչներէն Տիպ Թանկուս մահուան դատապարտուած է Դամասկոսի վճռարանական մը սպանցած բլլալուն համար։ Մահապարտը, վճիռը հաղորդուելէ վերջ, բանտի սենեակին խոստովանած է որ իճ երկու տարի առաջ Թանկուրիի մէջ բռպանցուող փաստաբան Խուրիի սենեակ է եւ ամբողջ գաղտնիքը կը հաղորդէ, եթէ իրեն կեանքը պահուեցաւ։

Դեռ որոշում տուած չէ, պիտի բնդունի՞ն առաջարկը թէ՝ ոչ։

ՎԱՐԻՉՆԵՐՈՒ ՍԼԻՆՏԻՒԱՆ

Գիւղերէ վարիչներու առաքարգ ժողովը տեղի ունեցաւ անցեալ օրերը քահնիներու կանոնագրութեան բարեփոխումի ծրագիր մը պատրաստելու եւ զայն ներկայացնելու համար։

ՓԱՅՓ ԼԱՑՆԻ ԱՇԽԱՏԱՆՔՆԵՐԸ ՓՈՒԲԱՑՆԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ

Իրաք Բէյրութէն բնակութիւնը գնած է հանի մը օդանաւեր փոխադրելու համար Փայփ Լայնի շինութեան համար անհրաժեշտ նիւթերը։

ԱՐԴԵՕՔ ՃԻՇՏ Է...

ՎԵՑ ՀԱՅԵՐՈՒՆ ՏՒՐՈՒ ԱՐԱՐՔԸ

«Լիտաս Իլ Հայթի տեղական թղթակից հետեւեալ տարօրինակ լուրը կը հրատարակէ.—

Մեր լրատուն ուսը գազանային եւ ապտոս դէպքի մը մանրամասնութեանց ծանօթացած է։ Վեց հայեր, երկու իճ-ճատաքժներով Գուրճէն կը մեկնին դէպի Հալէպ։ Երկու վարիչներն էին Նուսուֆ Իլիաս Շուէյֆաթի եւ Աքթուն Հասարի։ Երբ Հոմս կը հասնին, վարիչներ կուգեն պնդիլ գնել, սակայն յանախորդները կը յայտարարեն որ Հալէպ չհասած չեն կրնար դադար տալ։ Վարիչները կը բռնեն ու կը հասնին Հալէպ միեւնոյն հայկական հիւրանոցները։ Կէս գիշեր էր արդէն։ Հայերը վար իջնելէ վերջ իճ-ճատաքժներէն լաւ ափոց կը հանեն վարիչներուն եւ գնդակ կը պարպեն անոնց վրայ։ Վարիչները կը փախչին։ Ոստիկանութիւնը լուր կ'առնէ, սակայն չի կրնար հետը գտնել այդ հրեշներուն։

Այս պատմութիւնը հաղորդած են անձամբ վարիչներ։

ՀԱՅ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴԻ ՄԸ ՑԱՒԱԼԻ ՄԱՀԸ

Ցաւով կ'իմանանք որ երիտասարդ հայ մտաւորական մը, Պր. Վահան Մանուէլեան, որ տեղեկ մը իվեր կը դարմանուէր Լիբանանի սանատորիումներէն մէկին մէջ, անցեալ օրերը իր մահկանացուն կնքած է։

Յուղարկաւորութիւնը տեղի պիտի ունենայ այսօր, Կիրակի, ժամը 2ին։ Ընկերները կը հրաւիրուին ներկայ գտնուելու։

ԴԱՏԱՊԱՐՏՈՒԱԾՆԵՐՈՒ ՅԱՆԶՆՈՒՄ

Թրքական իշխանութիւնները, Առաջ Փուճարի ժանտարմաներուն յանձնեցին Թիւրիա ապաստանած երկու Սիւրիացի ոճրագործներ, Հաճի Թուր, Զրիֆ գիւղէն եւ Քասէռ Պրն Մուսթաֆա, Աօֆան գիւղէն։ Առաջինը դատապարտուած է մահուան իսկ երկրորդը 15 տարուայ բանտարկութեան։

ԴԱՍԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ ՄԸ ՍԻՒՐԻՈՅ ՕԴԱՑԻՆ ԱՌԱՔԵԼՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒՆ ՄԱՍԻՆ

Հայր Անթուան Փուա որ Պառ, վարդապետ, 30 Նոյեմբեր, երեկոյեան ժամը 9ին, Գէյրութի Սէճ Ժոզէֆ համալսարանի սրահին մէջ, յուսապաշտերով պիտի տայ դասախօսութիւն մը, Սիւրիական անապատի 1929էն 1932ի օդային առաքելութիւններուն մասին։

Այս դասախօսութեան անձամբ պիտի նախագահէ Արեւելեան բանակցութիւններու ընդհանուր հրամանատար Զօր. Գիլո Տիւ Կառնուիլ։

ՊԱՏԵՐԱԶՄ ՄՈՒԿԵՐՈՒ ԴԷՄ

ՔԱՂԱՔԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ ՊԱՏՈՒԷՐԸ ՊԷՅՐՈՒԹՑԻՆԵՐՈՒՆ

Քանի մը օրէ ի վեր ժանտախտի նոր դէպերու չպատահեցան Գէյրութի մէջ։ Վարակեալներէն երկուբը մեռած են, իսկ միւսները ազատուած։

Ներկայիս հաղարապետութեան պատասխանատուները սկսած են բուռն քափով մը մուկերու եւ առնէտներու ջարդին։ Բոլոր տուները մեծելով քունատուռուած հացի կտորներ կը դնեն։ Այդ քոյները ուրիշ կենդանիներու վնասակար չեն, մի միայն մուկերը վարկեալներս կը մեռցնեն։

Հաղարապետութիւնը կը պատուիրէ բոլոր ընտանիքներու որ այս օրեր աւելորդ փողոցներ եւ ուռնիներ չքափեն, որպէսզի մուկերն ու առնէտները աւօթի մնալով սովալուխ ուռնեն։

ԱԻԱԶԱԿՈՒԹԻՒՆ ՊԷՅՐՈՒԹԻ ՄԷՋ

Հաւրացնի էանի մը գործատուներ որոնք գործ գտնելու նպատակաւ Գէյրութ եկած էին, չեն յաջողիր եւ կը դիմեն ազատ միջոցներու։ 4-5 հոգիէ բաղկացած խումբ մը կը կազմեն եւ կ'սկսին կողոպուտի։ Զանազան տուներ կը մտնեն, բնակարանպիրներ կրնեն եւ այսպէս ամիս մը իվեր։ Վերջապէս առջի օր օձիքը ձեռք կուտան երբ Մուհամէտ Շահայի տունը կոխելով անկէ 120 Սրկ. Ո. կողոպտած էին։

ՄՈՍԿՈՒԱՅԻ ԱԶԴԸ ԵՒ ՏԻԿՈՆԸ ՀԱԼԷՊԻ ՄԷՋ

Հալէպէն օդ. Նիթաւի կը գրեն.

«Մոսկուայի Այֆրու իր տիկիր գաղեօրէն եկան Հալէպ եւ ճաի մը օր ազատ համարձակ պտեցան, առանց ոստիկանութեան գիտակցութեան։ Երբ յուր տուեցաւ ոստիկանութեան, անոնք արդէն կոռնցուցած է ե իրենց հետերը։

ՀԱՄԱՑՆԱՎԱՐ ՆՈՐ ԼԻՏՐ ՄԸ

Քէյճենպուրկ անուն յայտնի ուս հայայնավար մը Գաղեսթինէն գրկուած էր Սիւրիոյ ու Լիբանանի մէջ հայայնավարական բոբականեր յառաջ տանելու համար։ Սակայն սահմանի վրայ, սահմանապահ ուժեր կը ձերբակալեն զայն, երբ ան գտնուեօրէն կուգէր անցնիլ սահմանը։

ԲԱԽՈՒՄ ՄԸ ՀԱԼԷՊԻ ՄԷՋ

Անցեալ օրերը, Հալէպ, Գապ Ալլահի ոստիկանատան մօտ բախում մը տեղի ունեցաւ մահապարտներու եւ մահապատիժներու միջեւ։ Այս վերջիններ, ատրճանակի հարուածներով վիրաւորեցին երկու պատեօնատներ որոնցմէ մէկը Թուրքացի է։ Բաւական բուռն հետապնդումէ մը ետք Շամի Մոհամէտ, Բաւատու, Այուպի Ռաշիտ Լազրաք (Հալէպէն) եւ Մուհամէտ Ուսէֆ Գրս Տիպ Հ Մուրի, (Մարատճն) ձերբակալուեցան եւ հինգ ձի, հօ մը, երեսունչորս բիքեղ կարագ ու իննը բիքեղ ռուպ գրաւուեցան։ Մեղսակիցներու իննութիւնը ճշդուած է ու փնտուրք կը հետապնդուի Գապ Ալլահի ժանտարմաներուն կողմէ։

ԴԱՄԱՍԿՈՍԻ ՄԷՋ ԲԱՆՏԱՐԿԵԱԼՆԵՐԸ ՀԱՑԱԴՈՒԼ Կ'ԸՆԵՆ

Դամասկոսէն կը հաղորդուի թէ բերդի բանտարկեալներուն մեծ մասը՝ տեսնելով որ պիտի չօգտուի ներումի նախագրծէն, սկսած է հացադուլ ընել ի նշան բողոքի։

ՀԵՐՔՈՒՄ

Շոգեկառքի Ընկերութիւնը պատճառական հետեւեալ յայտարարութիւնը կը ժխտէ ներկայ թիւերը այլ լուրերէ, որոնք համաձայն իրեն օգնկառքի Ընկերութեան մէջ գեղծումներ պատահած էին եւ երկրաչափ մը այ ձերբակալուած էր։

«Էլ Ահրարի խմբագրութեան դրկուած այս հետեւումը հրատարակուեցաւ «Ահրար»ի օրաթերթ տուած թիւին մէջ։

ՅԱՐՁԱԿՈՒՄ ԿԱՐԱԻԱՆԻ ՄԸ ՎՐԱՅ

Հիւսիսային Սիւրիոյ գիւղերէն Չէմէի եւ Տապաթգէի միջեւ, Սուրբ Սիմեոն վանքի աւերակներուն մօտ, հինգ անձնաւորներ, զինուած պատերազմական հրացաններով, յարձակած են կարաւանի մը վրայ եւ կողոպտած 5 հնչուն ոսկի. հարցուսներ, եօ մը եւ չորի մը ու փախած անյայտ ուղղութեամբ։

ԲԱՐՁՐ ԳՕՄԻՍԷՐՈՒԹԻՒՆ

Պ. Բօնօթ բացակայութեան միջոցին, ասոր փոխանորդութիւնը պիտի կատարէ ընդհանուր հատուցման Պ. Հէլլօ, որ օրաթուան երեք օրերը, երեքօրքի, չորեքշաբթի եւ հինգշաբթի, պիտի անցնի Համամասկոս եւ միւս օրերը՝ Գէյրութ։

ՈՃԻՐ ՄԸ ՀԱԼԷՊԻ ՄԷՋ

Ռայտրի կիմ մը, Մարիամ Պլնք Իսա, որ Հալէպ ձեմիկի թաղամասին մէջ կը բնակէր Սիւրիացի լեգեոնական Ապտլլահ ձամ Նասէրի հետ, խեղդուած եւ դատուճահատուած վիճակի մը մէջ գըտնուած է իր տան մէջ։

Ֆրանսական գիւղատրական իշխանութիւններ ննութեան ձեռնարկած են։

ՄԱՀ

Երէկ գիտեր յսնկարծամահ եղաւ Տիկին Մարի Խոխանեան, մայրը Պ. Սղիա Խոխանեանի։

Տիկին Խոխանեան երկար տեսնէ իվեր կը տառապէր սրտի տկարութենէ մը, որուն զոհ գնաց 55 տարեկան հասակին վրայ։

Ցաւակցութիւններ իր ընտանեկան պարագաներուն։

ՆՈՒԻՐԱՑՈՒԹԻՒՆ

Տիկ. Մարիամ Խոխանեանի մահուան առթիւ Պ. Պ. Սարգիս Թաշճեան եւ Գարեգին Զախմախեան փոխան ծաղկեպսակի 100ական Ս. Ո. կր նուիրեն Հ. Բ. Ը. Միութեան Տեղական Վարչութեան։

Սոսկալ նուիրատուներէն։

***

Տիկին Նազելի Մառուկեան 500 Ս. Ո. կը նուիրէ Մամբլիկեան Ազգային Բուժարանին։

Սոսկալ խմբագրութենէն։

ՍԱԿԱՐԱՆ ՊԷՅՐՈՒԹԻ

28 ՆՈԵՄԲԵՐ 1932

	Ս. Ո.
Սգիպտ. բրքարմ.	426
Անգլիկ. »	415
Տօլար »	127
Թրքական »	59.50
Գաճ Օբբօման	138
Իտալական Լիր 100	650
Ցունական Տրախմի 100	65
Անգլ. ոսկի	608
Ֆրանս. »	485
Սաման. »	549
Արծաթ մհճիս	22
Գրեթ Ֆօնս. Ա. Ֆ.	625
» » Բ. »	314
» » Գ. »	298

Սեֆերտան եզբարէ Լիւ Ֆօ-
Թէյֆօճ՝ 5-19

եան անբացատրելի սոսկումը... Ահա պարոններ, եղելութիւնը... Ուրիշ բան մը ունի՞ք ինձ հարցընելու։

— Այսպիսի եղելութիւններ անչուշտ առանց բացատրութեան չեն կրնար մնալ։

— Պ. Մօնզա պատմեց թէ, ապարանքի դրանը առջեւ մարդու մը ձեռքը բռնած էր՝ որուն մինչեւ այս օրս բարեկամի անունը կուտար, թէ այս մարդը նոյն միջոցին սեղանատուրին վաճառատունէն կ'ելնէ եղեր։

— Այդ մարդուն անունը յայտնե՞ց, պարոն նախագահ։

— Շատ ստիպեցի զինք բայց մերժեց անուանելու։ Հոս քննիչ պաշտօնեան տագնապած երեւցաւ, սակայն ինքզինքը բռնելով յարեց։

— Պարոն Մօնզան ըսա՞ւ գոնէ թէ սեղանատուրին դրանը առջեւ հանդիպող անձը տիկին Շամարանթի ընկերութենէն է։ Արդեօք իր զարմացումը յայտնե՞ց փողոցին մէջ և ապարանքէն հեռանալու վրայ տեսնելով այն անձը՝ որ այնպիսի պահու մը մէջ պէտք էր ընդհակառակը ներս մտնելով ընտանեաց բարեկամներուն խնդակցութիւնը յայտնել։

— Ոչ, պարոն, ըսաւ ծերունին։

Կրկին լռութիւն տիրեց, յետոյ յանկարծ քննիչ պաշտօնեան ցած և զգացուած ձայնով մը չարունակեց։

— Պարոն նախագահ, կարծեմ որդի մը ունիք։

— Այո պարոն։

— Ձեր ապարա՞նքը կը բնակի նա։

— Ծնելէն ի վեր։

— Այսօր ե՞րբ բաժնուեցաք իրմէ։

— Կանուխ դուրս ելաւ, ըսաւ Պ. տը Սան-Սերվ դեղևելով, մեկնելէ առաջ չտեսայ զինքը... չեմ գիտեր թէ տուն դարձա՞ծ է։

*կ'օգնեն։ Ամենադաժան բնութիւններու վրայ իսկ իգական հեզութեան այս անընդդիմանալի ազդեցութիւնը էրնէսդ չէր ճանչնար։ Մեծ ակնածութիւն ու յարգանք մը կը տածէր այն մարդուն՝ որուն անունը կը կրէր, բայց երբէք սէր մը զգացած չէր, երբէք հօրը ներկայութիւնը իրեն ազատութիւն և հաճութիւն մը չէր պատճառած։ Նախագահը իր նայուածքովը, խրատներովը և սոսկ իր տեսքովն իսկ զինք կը սառեցնէր, և ահա այս մշտատև բռնադատութեան հետևութիւնն եղաւ՝ բնականաբար խրոխտ և նեղ սիրտ բնաւորութեան մը զոհողութիւնն ու դիմադրութիւնը աւելցընել։ Էրնէսդ արհեստներու մեծ միտում մը ունէր՝ ինչպէս նաև մեծ իղձ մը այն արկածներու և ձեռնարկութեանց՝ ուր յանդգնութիւն, ինքնուրոյն վտահութիւն, կերպերու հրապոյր, խօսքերու համոզողութիւն և մտային գիւտերու զօրութիւն կը փայլին։ Ինքը ճարտարապետ մը, քաղաքագէտ մը և երևելի գրագէտ մը կրնար ըլլալ։ Հօրը անողոք բնաւորութենէն ստիպեալ փաստաբանութեան ասպարէզը նետուեցաւ ան, թէև այդ պաշտօնը իրեն դժկամակութիւն կը պատճառէր։ Բարիզի առաջին ընկերութեանց մէջ նետուելով, ուր իր ազնուութեամբը, գեր իվերութեամբը և գեղեցկութեամբը, հռչակ ունեցող կանանց վրայ տեսակ մը դիւթանք ի գործ կը դնէր, չռայլ կեանք մը սկսաւ վարել Էրնէսդ, և հօրը իրեն յատկացուցած չափաւոր դրամէն շատ աւելին ծախսելով պարտքի տակ ինկաւ զոր նախագահը մերժեց վճարելու։ Էրնէսդ իր ամօթը չյայտնեց և գաղտնի ընկասաւ հայրը ատել, արհամարհելով աշխարհն և բարոյականութիւնն։ Աղտամոլութեան տուաւ ինքզինքը, և թէպէտ սկիզբները յայնոյ չահեր ունեցաւ՝ բայց քիչ ժամանակէն բաղդին ձախողութիւնները զգաց դառնագին։ Իր

Բացառիկ Դիւրութիւններ եւ Պայմաններ

ԸՆՏԱՆԻՔՆԵՐՈՒ, ԴՊՐՈՑԱԿԱՆՆԵՐՈՒ, ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑՆԵՐՈՒ

Առողջ մնալու համար հանգիստ մահճակալ մը ունենալու է՝ հանգիստ կարենալ ննջելու համար։

Ձիշդ այս մահճակալներու մեծագոյն գործարանին մեր բզկտելու ճերկայացուցչի հանգամանքով Ձեզ կ'ընծայենք առիթը ամէն օգտուելու համար։

Ձեզ տարի եւ աւելի դիմացայր կ'ըլլայ, բզկտոզ փայտի մը օգտուած սոյն մահճակալները ստուգ ճորոյթն են, կը ծալուին, տեղը մը զբաղուր զապանակով, եւ ամէն տակի յարմարող։

ԳԻՆ ՁԷՆ 10 Ս· ՈՍԿԻ

—o—

ՎՃԱՐՈՒՄ՝ 3 ՄԱՍՆԱՎՃԱՐՈՎ

—o—

0 | 0 գեղ վերոյիշեալ գնեռուն վրայ, այն բզկտերցողներուն ստոյգ ճերկայ յայտարարութեամբ կը ճերկայացնենք մեզի

—o—

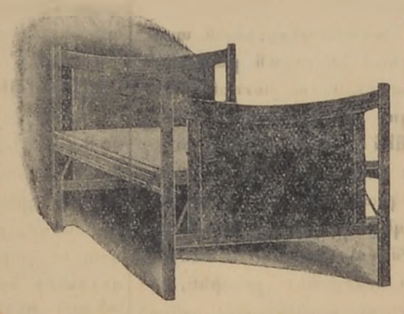

Ձիկին, անօտուս ճարմանի զաւկիդ համար պիտի ուզես ունենալ լաւագոյն մահճակալը, վերջին ծայր ներկայանալի ապիտակ գոյնով, նիքէլի մեքենական վերնալակով, Երեխաս վար իյնալէ արգիլող, եւ պատրաստուած գեղեցիկ մեքենայով Ձեր զաւկին կատարեալ հանգիստը ապահովող, սոյն մահճակալները բոլորովին ճորոյթ մըն են Սիբիրյ համար եւ միմիայն մեր քով կրնաք գտնել։

ԳԻՆ ՁԷՆ 10 Ս· ՈՍԿԻ

—o—

ՎՃԱՐՈՒՄ՝ 3 ՄԱՍՆԱՎՃԱՐՈՎ

—o—

5 0 | 0 գեղչ վերոյիշեալ գնեռուն վրայ միմիայն բզկտերցողներուն համար։

—o—

Նոյն իսկ եթէ գնելու միտք ալ չունիք այցելեցէք մեզ եւ տեսէք այն ինչ որ կ'առաջարկենք Ձեզ, ուրիշ մը գնելէ առաջ։

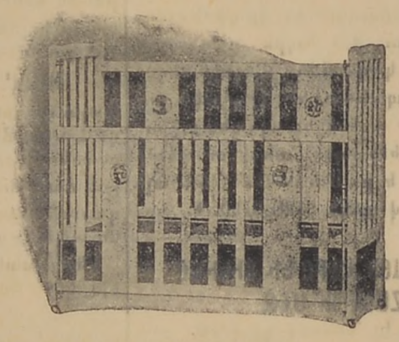

O. Y. EKWALL. A. B. (Finland)ի

Սիւրիոյ, Լիբանանի եւ Իրագի ընդհ. ճերկայացուցիչ

Ե. ՔԷՇԻՇԵԱՆ, Khan-Chouny, Պաճօ՞ի Իսմաիճ ճիւղ եռեւի կողմը։

ՀՐԱՇԱԳՈՐԾ ՄԱՐԴԸ ԷԼ ՀԱՁ ՄՈՒՀԱՄԷՏ ՊԷՑ ԷԼ ՖԷԼԷՔԻ

Փութացէք առնելու անոր կարծիքը ձեր բոլոր փափաքներուն համար։ Ան կը հանդարտեցնէ բոլոր չուարած եւ տանջուած մաքերը եւ կը վերադարձնէ անոնց փափաքածները։ Կ'իյնէ բոլոր ոգիներուն։ հիբնոթիզմով կը կարդայ մարդուն մտածումները. ձեռքի դիծերէն կը կարդայ մարդուն անցած, ներկայ եւ ապագայ կեանքը, կրնայ հակնիլ ամուսնութեան, ամբորդութեան, սիրոյ, առեւտուրի, քննութեանց եւայլն բոլոր գաղտնիքները։ Այս բոլորը կը ցուցնէ մարդուն, կարծես թէ գրուած ըլլան Թուղթի մը վրայ։ Կնոջ եւ ամուսնոյն միջեւ եղած դժուարութիւնները եւ ամերիկեան եւ ևւրոպական գիտնականներու փորձառութիւնները օգտագործելով։

Մեծ եղողներուն ուրախութիւն և հանգիստ կը պատճառէ. Ղոյին և մտային հիւանդութիւնները կը դարմանէ։ Այս բոլորը մեծ յաջողութեամբ կը կատարէ։ Փորձ ամենամեծ փաստն է, անգամ մը այցելել բաւական պիտի ըլլայ։

ՀԱՍՑԷ.— Գէյրութ, Հանդէմ Ղամի փողոցի արեւմուտք, Ֆրանսական հիւանդանոցին մոտ, թիւ. 9 բնակարանը։

ԱՋԴԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

Ա.— Անոն որ կուգան, իրենց մտքը է գրեն Թուղթի մը վրայ և պէտք է պահեն։

Բ.— 1000 ոսկի կուտայ ան, եթէ չի կարենայ ճշդրիտօրէն գիտալ ենթակայի միտքը, գրուած արաբերէն լեզուով միտքերը չկատնելու համար հատցուցի մը ոգին։

— Ա. ելուքիւնը երկու ոսկի է.

ՋԱՎՋԱՎԱՁԵԱՆ ՄԱՐԻՉՆԵՐ

ՏԵՂԱԿԱՆ ԳՈՐԾ

Ջավզավաձեան եղբայրներու հրդեհի վարիչները, շինուած պողպատով ապահովուած են 20 ֆիլօկրամ ճնշումի մը համար։

Անոնք արձանագրուած են վարչական դիւրութեան անօրէնութեան մօտ և ճանչցուած Ֆրանսական բեմիֆ ծանձնախումբի կողմէ։

Այս մարիչները այնքան ներկայանալի են որքան եւրոպական՝ Գիները չատ ծայրայեղօրէն ածան ու արդիւնքը գրեթէ վարկեանական է։

ՏՕՔԹ. ԳԷՈՒՈՔ ԿԷՐԿԷՄԱՆ

Վկայեալ Laurêat ճախկին Interne եւ այժմ մնայուն ՄԱՆԱԿԷՏ բժիշկ Ֆրանսական հիւանդանոցի ԱՁԳԻ, ԿՈԿՈՐԻՒ, ԱԿԱՆՋԻ և ԳԼԻՒՄ հիւանդութիւններու բաժնին։

Հիւանդ կ'ընդունի միայն ժամ 2—6
իր սիմերին մէջ rue de Damas, No. 15
Հիւանդներ ուղղակի հիւանդանոց կ'ընդունուին իր կողմէ տրուած մուտքի ruporով։

Աղքատ հիւանդներու ձրի դարմանում, ամէն օր կէսօրէ առաջ մը 10—12. հիւանդանոցի դարմնատանէն։

ԳԱԲՐԻԷԼ Ֆ. ՓԷՏՐՈՍԵԱՆ

(ԱՐՏԱՔՍԵՐՔՍԻ ԱԱՁԱՍՏՈՒՆ)

Հիմնուած 1921 ին Գոլիա-Ձէյրա

Ինս դիւրավաճառի պայմաններով կը կատարենք ամէն կարգի ելեքտրական գործի տպագրութիւններ։

Վաճառասէրն կ'ազատուի ճաեւ բոլոր ելեքտրագործիքներու ճորոցներ։ Մասնաւոր սպասարկութիւն բնակարաններու ելեքտրա-ճորոգումներ։ աճառասէրն Philips եւ Lux ելեքտր.Լամբերու եւ ամէն տեսակ ելեքտրական պիտոյքներու։

Վճարման դիւրութիւններ։

Հասցէ — Վ. Ուղուճեանի գրասեռ կից Գուրճ. B. P. 401

ՈՂ ՈՒՇԻՍ ՈՒՍԱՆՈՂ

Բնական է որ դպրոցական պէֆեր գնելու ատեն ամենալաւ տեսակները կը վճռես։

Դուն գիտես որ ՍԹԱՆԴԱՐՏի կօշիկները լաւագոյններէն ու ամենաժողովրդականներէն են.

ԿԵՑ «ՆԱՏԵՂԻ» ՆՈՒՃԱՐ ԵՂԲԱՐՑՆԵՐՈՒ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ

VALDA

ԵՐԳԻՉՆԵՐԸ ԲԵՄԲԱՍԱՑՆԵՐԸ ԵՒ ՍԻՐՈՒԻ ԱՄԱՔԷՈՒՆԵՐԸ ՓՈՐՁԵԼՈՒ ԵՆ ՄԻԱՑՆ

-ԲԱՍԹԻԼ ՎԱԼՏԱ-ՆԵՐԸ

ՍՈՑՆ ԲԱՍԹԻԼՆԵՐԸ ԽԻՍՏ ԱԶԴԵՑԻԿ ԵՆ, ԵՒ ԿԸ ԳՏՆՈՒԻՆ ԲՈԼՈՐ ԴԵՂԱՐԱՆՆԵՐՈՒ ԵՒ ՏՐՕԿԻՆԵՐՈՒ ՄԷՋ

Պահանջեցէ՛ք **ՎԱԼՏԱ** անունը կրող տուփերը

Ներկայացուցիչ՝ ՍԱԻՏԱ ԵՂբարք

Փոսթարկղ թիւ 445

ՊԷՅՐՈՒԹ

Կարի եւ Ձեւագիտութեան Դասընթացք

Տիկին ՄԱՌԻ ԵՐԱՄԵԱՆ

ՎԿԱՑԵԱԼ ԴԵՐՁԱԿՈՒՀԻ

ԲԱՐԻՁԷՆ ԵՒ ՎԱՇԻՆԿԹՕՆԷՆ

Կարի եւ ձեւագիտութեան մասնագիտուհի, Տիկին Մառի Երամեան կը վերադառնայ իր արհեստանոցը, Մեծ Սիրայի դիմացը Նո. 78 տան երեքերորդ արկը։

Երեք ամսուան միջոցին կը սորվեցնէ ամենավերջին ճոռաձեւութեամբ, կար եւ ձեւագիտութիւն իր բոլոր բարդութիւններով եւ արդիական մեթոդներով, Droit-fils մեթոդով։ Իր աշակերտուհիները կ'ստանան Բարիզի ատեստաթուղթ Académie Daydou վկայականով։

ոսկուն շինուածք, վաչկոչ տեսք
Հնչուն եւ բնական ձայն
Անոնք յատկանիշներ՝

ՈՐՈՆՑՄԱՄԲ ԿԸ ՁԱՏՈՐՈՇԻՒԻ

ԱՓՕԼԼՕ ՖՕՆՕՆԵՐԸ

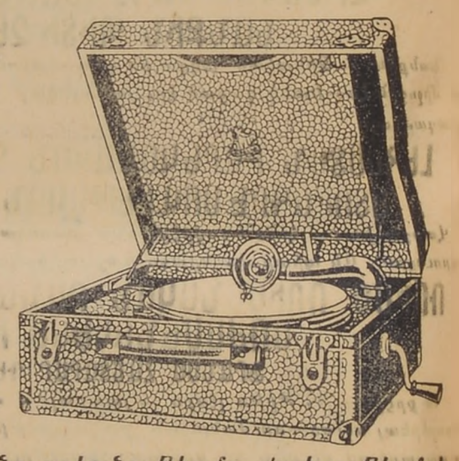

Հրապարակի վրայ գըտնել ոդ բոլոր մարքանեռու հետ կը մրցին Աբոլլօ ֆոնօնները։ Մանաւանդ վերջին նոր մօտէլները, որոնք հասած են արդէն, անգերազանցելի են իրենց տոկունութեամբ, վայելչութեամբ և ժառչելի գիներով։

APOLLO GRAMOPHONE Co. Ltd
(of London)

ԱՓՕԼԼՕ՝ ՖՕՆՕՆԵՐՈՒ ԹԱՏՐՈՆԸ !!!

Կատարեալ համոզում գոյացնելու համար՝ անգամ մը այցելեցէք

MAISON APOLLO, Rue de la Poste, BEYROUTH

Փորդաֆէ եւ ֆոնօ՝ ամէն ձեւի, ամփիճլի տոկ եւ առաւելութիւններ գիտակցաչի գին, վճարումի դիւրութիւն։

Ընդհ. ներկայացուցիչ՝ Սիւրիոյ, Պաղեստինի, Անդրյորդանանի, Միջագետքի եւ Ղրոսի.—

ԳԱԲՐԻԷԼԵԱՆ ՍԻՆԱՆԵԱՆ

KOURKEN SINANIAN, Boîte Postale 642, BEYROUTH (Syrie)

ԸՆՏԱՆԻՔԻ ԱՍՏԼԸ

(L'ETOILE du FOYER)

ՕԳՆԷ ԴԻՒՆ ՊԱՏԻ ՕԳՆԷ ԱՍՏԼԸ

ԵԼԵՄԱՆԿԱՆ ՁԻՒՂ

Աւանդի պայմանագրութիւն

ՕՁԽՕ

ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹԻՒՆ

ԿԱՐԿԱՆԴԱԿ

Ստեղծուած է երկրագործական ժողովրդային ընկերութիւն։ — գրասենեակ Սանտուն ընկերութիւն։ — գրասենեակ

Սանտուն ընկերութիւն։ — գրասենեակ

Սկսած 1 Ապրիլ 1931 ընտանիքին Աստղը 135 միլիոն փոխ 500 ֆրանկ, 15 տարուան պարտքով։ Վարկի հաստատութիւնը 3,000,000 ֆրանք. 75,000 ընտանիքներ կը ստանան 10—15—20 տարիներու պարտքով։ Վարկի հաստատութիւնը 3,000,000 ֆրանք. 75,000 ընտանիքներ կը ստանան 10—15—20 տարիներու պարտքով։

Կատարեալ ապահովութիւն։ Ամէն տարի 6 ½ տոկոս տոմսակներու վրայ։

Ընտանիքին ընկերութիւնը կը ստանայ ամէն տարի 6 ½ տոկոս տոմսակներու վրայ։

Գործակատարներ ամէն տեղ կը պահանջուին։

Գործակատարներ ամէն տեղ կը պահանջուին։

Սանտուն ընկերութիւն։ — գրասենեակ

Սանտուն ընկերութիւն։ — գրասենեակ

Սանտուն ընկերութիւն։ — գրասենեակ

AZTAG
JOURNAL QUOTIDIEN ARMÉN.
B. P. 587
BEYROUTH, Liban
Directeur-Propriétaire
HAIG BALIAN

ԱԶԴԱԿ

ازتاك
جريدة سياسية ادبية اقتصادية عمة

ՕՐԱԹԵՐԹ
ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԳԻՏԱԿԱՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ՍԻՒՐԻԱ տար. 550, Վճ.Ա.ՄՍԵԱՑ 300 Ս.Դ.
ԱՐՏԱՔԱՄԲ. տրի. 7, Վճ.Ա.ՄՍԵԱՑ 4 տոլար

ՀԱՍՑԵ
ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ
ՆՈՅԵՄԲԵՐ 30
1932
ՀԱՐԻՒՐ
ՀԱՍՑԵ
2.50 Ս.Դ.

Ջ. ՏԱՐԻ | Ամեն առաւոտ պէտք է բեր բերիս ցուցեցիր հասցէին | Տնօրէն — Խմբագիր՝ ՀԱՅԿ ՊԱԼԵԱՆ | Չհրատարակուած ձեռագիրները չեն վերադարձուիր | Թիւ 194 (771)

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

ԱՆԴՐԱՆԻԿ...

Մեր վերջին կէս դարու պատմութեան մէջ չկայ անուն մը որ հայ ոգի և գալիք սերունդներու համար սրբազան ներշնչումի այնքան գօրաւոր աղբիւր դառնայ, որքան Անդրանիկը։ Ան միշտ մեզ հետ է, կ'ապրի բոլորիս մտքի, սիրտի և յիշողութիւններու մէջ եւ իր գաղափարական մեծութիւնը ոգևորութեան աղբիւր է բոլորիս համար։ Հայ ժողովրդի ազատագրական պայքարի մեծ առաջնորդը եղաւ Անդրանիկ ազգովին քառորդ դար և արթուն հսկեց մեր տառապահած ժողովրդին վրայ։ Հայաստանի լեռներու վրայ և բոլոր ձորերու ու դաշտերու մէջ իր մղած անթիւ ու անհամար կռիւներով՝ Սասունէն մինչև Մշոյ դաշտ, Առաքելոց վանքէն մինչև Ագթամարայ կղզին, Տիլիմանէն մինչև Պիթլիս, Կարինէն մինչև Կարս ու Սարտարապատ՝ հայրենական ամէն մի քարի և ծառի տակ արձանագրուած է Անդրանիկի անունը։

Այն ազգերը, որոնք չեն կրնար հերոսներ ծնիլ, երկար չեն կրնար ապրիլ և դատապարտուած են պատմութեան մահավճիռին։ Հայ ժողովուրդը բարեբաղդաբար այն ամուլ ժողովուրդներէն չէ։ Ծնած է հերոսներ բոլոր դարաշրջաններուն ալ իր սեփական ծոցէն և իր հարազատ ու հայրենի հողին վրայ։ Անդրանիկ, պատի՞ր իրեն և յարգա՛նք իր յիշատակին, հայոց կարիպալտին դարձած է և ոչ միայն կռուող մը ու հերոս մը, այլ ուսուցիչը եղած է հայ վրիժածառ եքիտասարդութեան, որոնց հետ ձեռք ձեռքի տալով անհաւասար կռիւներ մղած մեր դարաւոր թշնամիին դէմ։ Անդրանիկ հայ ժողովուրդին պարգևած է հերոսներու խումբեր, որոնք մարզուած եւ պատրաստուած են իր չուներին տակ։ Իր հերոսական վերելքին մէջ Անդրանիկի հետ են եղած Սերոբներ, Գէորգ Զաւուշներ, Մուրատներ, Սեպուհներ, Սմբատներ և ուրիշ բազմաթիւ հերոսական անուններ, որոնք ափսո՜ս չհասան իրենց գաղափարական հանգրուանին։

Հայոց պատմութիւնը ոսկեատառ տողերով պիտի արձանագրէ Անդրանիկի անունը, Սպահանի կռիւներէն մինչև Սասունի հերոսական դիւցազնամարտը, Աղթամարի ինքնապաշտպանական գերբնական յաջողութիւնը, մինչև մեծ պատերազմի միջոցին մղած ճակատամարտները, որոնց միջոցին ազգային ազգային անգուգական հերոսը յենած հայ յեղափոխական մեծ կուսակցութեան փամփուշտներուն, զէնքերուն, ռումբերուն և մարտնչող ուժերուն զարմանք և հիացում պատճառեց օտարներուն։

Ճշմարիտ հերոս մըն էր Անդրանիկ։ Իր երիտասարդութիւնն ու ապագան, իր հանգիստն ու երջանկութիւնը, կեանքը, զոհաբերեց Մեծ Իտալին և եղաւ կենդանի ողջակէզ՝ Ազատութեան սեղանին վրայ։ Ոչ միայն կարող և արի հրամանատար մըն էր Անդրանիկ, այլ խիզախող ու յարձակող զինուոր բոլոր ճակատամարտներու մէջ, իր բոլոր զինուորներու հաւասար և անոնց ընկեր՝ պարտութեան քէ յաղթանակի ատեն։

Անդրանիկ այն հերոսներէն ու կռուողներէն եղաւ, որ հարիւրապատիկ մեծ ու փոքր պատերազմներու և յարձակումներու մասնակցելով հանդերձ ոչ մի վերք ստացաւ և սարսափ ազդեց թշնամիներուն։ Իր անունն անգամ բաւական էր նահանջ պարտադրելու թշնամիին, առանց մասնակցելու կռիւի։ Անդրանիկ ռազմագէտ էր և գիտէր հեռուէն նետուող գնդակի ուղղութիւնն ու միջոցի հեռաւորութիւնը զէնքի ձայնէն։ Ոչ մէկ կռուող դեռ կրցած է տիրանալ ռազմագիտութեան այս արուեստին, բացի Անդրանիկէն։ Ան ցցուն կերպով դուրս բերաւ, թէ՝ զէնքը մեր անարդ թշնամիին դէմ մեծ հրաշքներ կրնայ գործել, թէ՝ ազատութեան յաղթանակը զէնքի ծայրն է, թէ՝ ազատութեան ցանկացող ցեղեր իրենց ազատութիւնը զէնքով պէտք է ստանան, թէ՝ իսկական հայրենասիրութիւնը զոհաբերութեան մէջն է։

Աւա՜ղ, սակայն, այս անգուգական հայը, մեր ժողովուրդի քանկագին և մեծ զաւակը փակեց իր աչքերը հեռու այն երկրէն, ուր ինքն ապրեցաւ ու մեծցաւ և որուն համար զոհեց իր հանդիստն ու երջանկութիւնը, իր երիտասարդութիւնն ու ընտանիքը։ Իր մարմինը ամփոփուեցաւ Փարիզի մէջ, անչիրմ և անոր հողակոյտին վրայ քար մ'անգամ չի տնկուեցաւ, ճանաչելի դարձնելու համար հայոց մեծ հերոսին գերեզմանը, որ իբրև ուխտատեղի պիտի ծառայէր Փարիզ այցելող բոլոր հայերուն և պիտի արժանանար անոնց սիրոյն ու գուրգուրանքին։

Մեր աշխատակիցներէն մէկը որ տարի մը առաջ, իր Փարիզ այցելութեան միջոցին չէր մոռցած նաև իր յարգանքը մատուցելու պատուարութիւնը ազգային մեծ հերոսի շիրիմին, ցաւով կը յայտնէր որ քար մ'անգամ չէ տնկուած անոր հողակոյտին վրայ։ Փարիզը, աթոռոսաւոր և անտիտոս մեծահարուստներու այդ կեդրոնը, դժբաղդաբար անցնող չորս տարուան ընթացքին չի.կրցաւ շիրիմ մը կանգնել հերոսի գերեզմանին վրայ։ Այժմ սկսուած է ժողովրդական հանգանակութեան, գլուխ հանելու համար այդ ծրագիրը։ Փարիզի մէջ Շապին-Գարահիսարի Հայրկ. Միութիւնը եղած է նախաձեռնողը։ Իսկ հոս, մեր գաղութին մէջ, ո՞վ պիտի ձեռնարկէ, մեր ալ յարգանքի տուրքը ընդունելու համար։

Ազգային մեծ հերոսի հողակոյտին վրայ կառուցուելիք շիրիմը պէտք է համապատասխան ըլլայ հայոց կարիպալտիի անունին և անխիղճ ամէն գաղութ բերէ իր մասնակցութիւնը, քանի որ հայկական Փարիզը այնքան ապիկար գտնուեցաւ։

ԱԶԳԱՅԻՆ ՄԵԾ ՀԵՐՈՍԸ ԻՐ ԽՄԲԱՊԵՏՆԵՐՈՎ

ՇԱՀԵԿԱՆ ՏԵՍԱԿՈՒԹԻՒՆ ՄԸ
ԻՏԱԼԻՈՅ ԴԻԿՏԱՏՈՐԸ ՄՈՒՍՕԼԻՆԻԻ ՀԵՏ

«Տխմարութիւն է ըսել թէ պատերազմ չպիտի ըլլայ»
ԿԸ ՅԱՅՏԱՐԱՐԷ ՏՈՒՉԷՆ ՕՏԱՐ ԹՂԹԱԿԻՑԻ ՄԸ

Անցեալներ, կարճ հեռագրալուրով մը հրատարակեցինք Իտալիոյ դիկտատոր Գենթիլ Մուսօլինիի կարգ մը յայտարարութիւնները զոր րած էր ան Ֆրանսացի ղրկիչի մը, ազգագայ պատերազմի մը հաւանականութեան մասին։ Այսօր մեր թղթակիցը կը ներկայացնէ ամբողջական քարգմանութիւնը յիշեալ օտարգողին Մարսէյլ Լիւֆեճի ունեցած տեսակցութեան որ այնքան բնորոշ է ու ուսանելի, իր կարգ մը մասերուն մէջ։

ԽՄԲ.

Երկու տարի անցած է Տուչէն տեսնելէս ի վեր...Արդեօք ինչպէս պիտի գտնեմ զայն։

Կեսարը փոխած է իր բնակարանը։ Լքած է Փալացցօ Կիճին—արտաքին նախարարութիւնը— և տեղաւորուած է Ֆլորէնցիական զմայլելի և ապաւորիչ պալատին՝ Փիտթա Վէնէցիայի մէջ, որ կառուցուած է Ճուլիոս Բ. Պապին կողմէ, Կապիտոլի սառոքը։ Այս պարիսպի պատերուն ետևը, որոնք երկու մէթր հաստութիւն ունին, կ'ապրի խըստագէմ և խոհուն հզօր Մուսօլինին։

Պալատը առաջին հարկին վրայ կը տարածուի Իտալիոյ ամենաճոխ հնագիտական թանգարանը։ Վարչապետական գրասենեակը վերն է։ Բարէ սանդուխ մը, նեղ ու կամարակապ, պաղ վանքի մը պէս, դէպի նախագահիքը կ'առաջնորդէ։ Պէտք է անցնինք երկաթեայ ձողերով ծածկուած դուռնէ մը, որ կը ճռնչէ իր ծխնիներուն վրայ, ինչպէս բանտին մէջ։ Լապտեր մը կը լուսաւորէ ճամբան և այն ապաւորութիւնը կը թողու, որ բանտ մը կը մտնենք...

Այս րոպէին արդէն բանտարկեալներն ենք արիւղ մը, որուն ներկայութիւնը կը թուի թէ կը ճնչէ բոլոր իրերու վրայ, պահապաններ, բարապաններ, սպասաւորներ կը բարեւեն հոմէական ձեւով և լուռ ու լուրջ։ կ'առաջնորդեն մեզ և կը հսկեն մեր վրայ։ Ծանձնարարական նամակը, զոր սասթանք ժիջամտութեանը չնորհիւ այնքան սպասարկութեանց որոնք կը խուզարկեն այցելուն և պայման կը դնեն որ այցելութեան չարժառիթը արժանի ըլլայ Տուչէի թանկագին ժամանակին, մանրամասնօրէն կը քննուի բոլոր դրամներուն մէջև։ Եւ վերջապէս կը հասնինք առջեի սենեակին, ուր արթուն կը հսկէ աշխարհի ամենէն հզօր մարդոցմէն մէկը, գուցէ ամենէ՛ն հզօրը...

Մութ գոյն ներկուած երկաթ փոքրիկ սենեակներ։ Տախտակէ աթոռներ և անոնց մէջտեղը հին սեղան մը։ Պատերուն վրայ, որոնց պատուհանները կը նային պարիսպներու վրայ բացուած ծակերուն, կան նկարները մեծ Պապերուն, Մատօնաներուն և այլ իւղանկարներ։ Այլևս դուրսի աղմուկը չի լսուիր։ կ'արձագանգէ միայն երկաթեայ դրան ճռինչը դէմի սանդուղին վրայ...

Հոն կը սպասէ նաև աֆիկն մը։ Բրիտասարդ է և գեղեցիկ... Բաքանալեաթը նշան մը կ'ընէ, կը գոցեն փոքրիկ սրահներուն դուռը։ Հերթը անգաբուած տիկնոջն է։ Մէկ վայրկեան միայն ներսը կը մնայ տրվհեան Տուչէն չուտով կը ճամբէ զայն։

— Սինեօ՛ր, կ'ըսէ ինձի ժեստաքէ գուլպաներ և «սաքարիֆնօ» հագած սպասաւոր մը։

Պէտք է ճեղքեմ տակաւին, մոմլաթով պատած, նկարազարդ և կէս մը լուսաւոր երկու մեծ սրահներ ևս։

Դուռ մը կը բացուի հսկայ և մութ սենեակի մը վրայ։ Վարչապետական գրասենեակն է։ Պարապ և մերկ կը թուի։ Աթոռներ չկան։ Միայն խորքին մէջ, ձախ անկիւնը, սեղան մը կը լուսաւորուի լամբի մը տակ։ Լոյսով։ Ու դղակի կ'անցնիմ առջև, դէպի տակ լոյսը։ Բայց ձայն մըն է որ կ'առաջնորդէ զիս։

Գօնսուա՛ր...

Ձանչցայ այս ձայնը,— խուլ, կարճ, կարուկ։ Մուսօլինին, որ հակած է թղթածրարի մը վրայ, լուսամփոփին ետևը, ոտքի ելաւ և իմ կողմս եկաւ։ Հաղիւ ժպիտ մը կ'ուրուագծուի իր խիտ դէմքին վրայ։

— Ձղջապահ էք ձեր ժամադրութեան մէջ, Տուչէն ըսաւ ինձի զուարթ չեչտովին։ Ըսեր էի ձեզի անորչէն եկէք։ Ես դուք... տասը տարի ալ եթէ անցնի չէք մոռնար զիս...

— Ու քնաւ չէք փոխուած, պարո՛ն Նախագահ...

— Օ՛, այդ ուրիշ բան է...Բայց այս տարի քիչ մը օդափոխութեան գացի... Այո՛, ծով գացի ծովու և արևու լոգանք առի...Ես յետոյ, «սփօրթով կը զբաղիմ ...,«սփօրթով չառ կը զբաղիմ...

— Անշուշտ, կ'ըսեմ, հիանալի կերպով վազեցիք Գաժաբեթեան ճամբուն վրայ...

Տուչէն չդայնօրէն կը խնդայ։ Ձեռքերով կը բռնէ իր դէմքը և չեչտովին մը կ'ըսէ.

— Գաժաբե՛ւնը... Մեծ բան է այդ և պէտք է ձգենք զայն ճառախօսներուն... Ես չատ չեմ ուզեր զործ ունենալ այդ բառին հետ։ Նախաճեմար կը սեպեմ ժողովրդեր»...

Մուսօլինին փոխեց կեցուածքն ու չեչտը։

— Ժողովուրդը, բոլոր այն լուրջ վանկերը չեչտելով հացի պէտք ունի... Ասոր համար պարապուր է աշխատիլ... Ուրի ժամանակը չէ այլևս... Աղքատ, զրկանքի ժողովուրդները չպիտի կրնան տակաւ հարուածին...

— Բայց, մի՞թէ այսքան խաղապահանի է ապագան։

— Տագնապը մեր ժամանակաշրջանին մեծ մանկավարժն է։ Ժողովուրդները պէտք է օգտուիլ գիտնան անկէ, որպեսզի վերականգնին։

— Կ'ուզէի, պարո՛ն Նախագահ, խօսիլ ձեզի հետ ապագային և ժողովուրդներու մարգեցման մասին։ Կ'ըսէք ինծի, թէ մէկը կը բերէ մեսը...

— Պէտք էր որ բերէր...

— Տագնապը ամէնուն խնայած չէ՞ի. տալիոյ, քանի որ անիկա անտեսապէս և ելևմտապէս մեկուսացած կ'ապրի։

— Մեկուսացա՞ծ...Ո՛չ, ո՛չ,կը բողոքէ Մուսօլինին։ Մենք կ'աշխատինք, կը տնտեսենք, կը նախապատրաստուինք։ Հոս կարգապահութիւն կայ, ծրագի՛ր, պետութի՛ւն։ Պրոպագրութի՛ւն, —Ահա՛ թէ ինչ պէտք է տգրաւորիկ ժողովուրդներուն։ Առանց պարագրութեան՝ հանրապետութիւնը հարուածներուն կը ծառայէ։ Մենք, որ կ'ուզենք յաղթական անցնել տագնապի այս չրջանը, հասկերդին, ինքնիչխան, օրկանական հանրապետութիւն մըն ենք...

Տագնապի մասին աւելի բան մը չըսաւ։ Գիտ տեսնես այս նպատակով մեր նախարարները, եւմտական ժամանակը որպէս, որ արդէն ուշադրութիւն նչանակած է ինծի համար։ Մուսօլինին իր խօսակցութեանց մէջ, ընդհանուր դատողութիւններ միայն չէ՞ պահել կրնիրէ...

Կը խօսինք պատերազմի և խաղաղութեան մասին։

— Բայց, կ'ըսէ Մուսօլինին քանի չեչտով մը, պատերազմը քնաւ չի հրապուրեր զիս...Գիտես, թէ ինչ կը նչանակէ պատերազմը. որովհետև զինուոր եղայ, վիրաւորուեցայ և տեսայ ընկերներուս մահը...Ուզենք թէ չուզենք, պատերազմը խարանն է մարդկութեան, որուն վրայ կը յարձակի, ինչպէս հիւանդութիւնը՝ մարդուն վրայ։ Եթէ ըսենք, որ ա՛լ պատերազմ չպիտի ըլլայ ...տխմարութիւն է,տխմարութի՛ւն... Այո՛ տխմարութիւն է ըսել ժողովուրդներուն, թէ այլևս պատերազմ չպիտի ունենանք...Որովհետև, ի վերջոյ կը հաւատան ու կը քնանան...Ես այլ կերպով կը խօսիմ...Ու սակայն պատերազմէն որեւէ չհոն չունիմ։ Իտալիան կ'աշխատի եւ կը յառաջանայ գործերէ մը։ Մեր վարչածեւը որ զօրացաւ տանտէրակի մը խաղաղութեամբ եւ աշխատանքով, կը շարունակէ իր ճիգ... Պատերազմը պիտի արգիլէ մեր վերականգնումը։ Այս է ճշմարտութիւնը... Այս է իմ խօսքս...

ՄԱՐՍԷԼ ԼԻՒՖԷՆ

ՄԱՄՈՒԼ
ՅՈՂԱՑԻՆ ԳԱՅԹԱԿՂՈՒԹԻՒՆԸ

Այս խորագրին տակ «Լ'Օրիէն» կը գրէ.—

Աեեճօֆ, Դաճիոյ բազաւորութեան մէջ «փուած բանմը» կար։ Այսօր, ատ՛ոյ, մեծ կը փնտռենք ինչ որ փուած չէ Լիբանանի 1932ի Վարչութեան մէջ։ Խորհրդարանական խնդագարութեան վեց տարիները ասոր պիտի յանգէին։ Այս վեց տարիներու ընթացքին «Լ'Օրիէնը» մեզ դրեցին յեղուն չափազանցութիւններով։ Մեր բոլոր բանային բռնաբարութիւնները անեատակոյս օտա վար են իրականութեան բռնաբարութիւններէն։

Առաջին թմրութիւնը անցած ըլլալով հիմա, ռումբէն 48 ժամ յետոյ, կրնանք տեսնել կացութիւնը ամբողջ ցանկալի պաղարիւնութեամբ եւ հասնել փոկարար դասր։

Սեեֆ խառնուդը խարխուլ օճէի մը առջեւ պէտք է բերեւս աւելի օտա փլատակներ մաղրել։ Ասիկա մեկ միտքն է որ կը բոլաւտէ, կատարեալ մահրագործումէ մը յետոյ, վերաբնել ամէն բան նոր նիւթերով։ Անցեալին, Քյէմանսօ կ'ուզեր այրել «մինչեւ իսկ կատաբները» սեզի պէտք է իջնել մինչեւ հիմերը։

Լիբանանեան հասարակութիւնը, որուն ի նպաստ կը կատարուի այս ձեռնարկը պիտի չյուզուի այն բարձր ազատակներէն զոր կ'ուրձակեն փարթզեցիները — Թուէնականներ, Զաֆարեաններ կամ ուրիշներ — ու մեզի կը հրաւիրեն երեսնիս ծածկելու իրենց հետ։ «Ի՞նչ պիտի մըտածեն օտարները»։ Արդարեւ այս օր «օտարներուն կուտանք հայասական ուշադրութեան եւ արիութեան բարեւս մէկ օրինակ մը։ Լիբանանցիներ, բազմաթիւ Լիբանանցիներ՝ ձկարուքիւններ ունեցեր են։ Բայց լիբանանցիներ են, լիբանանցի կառավարութեան եւ Արդարութեան, որ զանոնք կը մտածեն, կը հետապնդեն եւ չեն ազդուիր, պետութեան համբաւն ու բարոյականը փրկելու համար, ամենաանողոք ճնշումէ։ Մենք կը ճանչնանք աւելի մեծ եւ աւելի հռչակաւոր ռամկավարութիւններ որ բնաւ պիտի չմտածածակեին քննել ասիկա։

Ասոր համար է որ մենք կ'ըսենք ու կը կրկնենք որ ասիկա պատիւ կը բերէ մեզի։ Միեւնոյն ժամանակ վեց ամիս եւ երբեմն։ Սնթադրենք որ մարդ մը, Մայիս ինկեր առաջ ներկայանար մեզի ըսելու։

— «Ահա քէ ինչպես պիտի կատարեմ վերականգնումը։ Կը սասնենեմ իշխանութիւնը ու կը սկսիմ նախ բարենորոգել իմ վարչութիւնս։ Ասոր հասնելու եւ պատիժներու իբր օրինակ ծառայեցնելու համար պատասնանկ պիտի ընեմ եւ բանակել տամ նախ ապատարկութիւններու ցուցակները, երկրաչափները եւ գրասենեակի պետերը։ Սքէ ճարկ ըլլայ արգիլափակել պիտի տամ նախկին նախարարները, երեսփոխանները, իրենց յանախորդները, ձեռնարկուները, յանձնախառներ։ Պիտի չընկրկիմ ոչ կարգի ոչ քիւի առջեւ։ Սքէ պիտի ըլլայ հարիւր, երկու հարիւր, երեք հարիւր հոգի, խառն ի խուռն պիտի նետեմ ժոդովը։ Ամեն բան պիտի ալեմ։ Երբ ոչինչ մնայ, երբ նման օրինակի մը ձգած սարսափը ցպասէ՝ բարենորոգելու հանրային մեայնութիւնը եւ ոչնչացնէ երկար ատենուան համար եթէ ոչ ընդմիսա, հարատահարութեան եւ կաուատասիրութեան ժանրը, այն ատեն, բայց միայն այն ատեն պիտի վերայիշեմ վարչութիւն մը եւ վերակազմիմ կառավարութիւն մը, արժանի իրենց անունին»։

Ի՞նչ պիտի մտածէ այսպիսի մարդու մը եւ այսպիսի ծրագիրի մը մասին։ Տեսնուրիւն մըն է ասիկա, խեղճ մըն է ան»։

Սակայն այս խեղճութիւնն է որ մեզի պիտի փրկէ եւ այս «խեղճ»ն է որ մեզի կը պատուէ։

պով կը խօսիմ...Ու սակայն պատերազմէն որեւէ չհոն չունիմ։ Իտալիան կ'աշխատի եւ կը յառաջանայ գործերէ մը։ Մեր վարչածեւը որ զօրացաւ տանտէրակի մը խաղաղութեամբ եւ աշխատանքով, կը շարունակէ իր ճիգ... Պատերազմը պիտի արգիլէ մեր վերականգնումը։ Այս է ճշմարտութիւնը... Այս է իմ խօսքս...

ՄԱՐՍԷԼ ԼԻՒՖԷՆ

ՎԱՍՊ. ՀԱՅՐԵՆԱԿՑԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹԵԱՆ ՀԱԼԷՊԻ ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԸ

Երեք տարի է ինչ կազմուած է այս միութիւնը, նպատակ ունենալով օգնել իր հայրենակիցներուն, ու հնարաւորութեան պարագային դարձնել զանոնք ինքնաբաւ։

Երեք յաջորդական վարչութիւններ, իրենց աշխատանքի ընթացքին, ջանացած են հաստատօրէն հետապնդել այդ ծրագրային նպատակը և ունեցած են հետեւեալ գործերը։

Պէտք է անմիջապէս յիշատակել սակայն, որ դժբախտաբար, աննպաստ ժամանակն ու մեզմէ դուրս արտաքին արգելքները մեծ չափով ազդած են, ինչպէս ընդհանուրի նմանապէս եւ մեր աշխատանքի վրայ։

Միութիւնս վաւերացուած ըլլալով Ազգ. իշխանութենէն, ամէն անգամ զգուշացած է անոր բարեացակամ վերաբերմունքէն։

Հալէպի մեր հայրենակիցները, առհասարակ զուրկ ըլլալով նիւթական միջոցներէ և գանուելով անընդհատ մշտահոգիչ վիճակի մէջ, միութիւնը իր կարելի միջոցներով ջանացած է օգնութեան ձեռք երկարել բոլոր դիմողներու անխտիր։

Այսպէս ան օգնած է տալով նպաստ, դրամով եւ կենսամթերքով, հաստատած է բժշկական օգնութիւն՝ հայթայթելով դեղօրայք, տուած է ըզգեստ բանական քանակութեամբ թէ իր միջոցներով և թէ առնելով զանազան հաստատութիւններէ, հոգ տարած է այրի կիներու հայթայթելով աշխատանք և նպաստ, եկուոր և տեղացի հայրենակիցներու համար վարձած է քնակարաններ միութեան անուանկէն արամադրելով գրամ, տուած է ճանապարհածախս չատերուն, որոնք գործի չգոյութեան համար ստիպուած են քաղաքէ քաղաք, երկրէ երկիր թափառիլ, բազմիցի հայրենակիցներու տեւական եւ ժամանակաւոր գործեր գտած է, ըրած է փոխառութիւններ, հայթայթած է աշխատանքի գործիքներ և նիւթ, դրպրոցական երեխաներու տուած է դարտօյի վարձք և պիտոյք։ Նորեկ հայրենակիցներուն տուած է տնտղդ և անկողիններ։ (վերմակ, ներքնակ, բարձ եւ ծածկոց)։

Մի քանի այրի կիներ և հիւանդներ տարած են ու կը տանուն կանոնաւոր կերպով ալիւր իրենց բաւարարելու չափով, չատերուն տուած է նուիճասի թղթեր չը խնայելով բարոյական եւ նիւթական միջոցներ, դժբախտութեան պարագային ցոյց տուած է պատշաճ վերաբերմունք և օգնութիւն։ Տուած է բազմաթիւ վկայագրեր, հաստատագրեր եւայլն, քաջալերած է ամուսնութիւններ ընելով նիւթական օժանդակութիւն։

Ակէ զատ վարչութիւնները ջանացած են վառ պահել հայրենակիցներու մէջ հայրենիքի ոգին և հայրենասիրութիւնը, այդ նպատակով կազմակերպած են երկու հանդէսներ, մէկը հրապարակային Ապրիլեան հերոսամարտի առթիւ, երկրորդը ընտանեկան—հայրենակցական, ուր եղած են բանախօսութիւններ, երգ, նուագ եւայլն։

Հրապարակած է «Հերոսամարտ» տետրակ պատկիր մը, որը իր հերթին պատկաղած է նաե՛ւ, կոկիկ հատոր մը։

Իր ներկայացուցիչը ունեցած է զանազան մարմիններու մէջ։

Նամակագրութեամբ, յաճախ կապ պահած է վասպ. հայրենակց. միութիւններու հետ՝ Ամերիկա, Մարսէլ, Պարկասատան եւայլն։

Հիմնած է հիւանդանոցի համեստ արհեստանոց մը, յատկապէս նպաստակներ ու ապագայի մեծ յոյսերու հետապնդելով, ուր չորս հայրենակից արհեստաւորներ մէկ տարի կարելին փորձած են ձեւի թերելու հաւաքական աշխատանքի բարերար արդիւնքներ, բայց դրամագլխի նուազութիւնն ու վրայ հասնող ահաւոր քրիզը, արգելք եղած է լուսոգոյն ծրագրերու ու արհեստաւոր հայրենակիցներ ձգած են ե՛ւ արհեստանոցն և արհեստը ու դիմած են այլ աշխատանքներ գտնելու։ Այս ծրագիրը սակայն վերջացած չէ, նիւթեր և գործիքներ կը ձեռն ու լուսոգոյն ապագայի մը, նոր մեքենայով և բովանդակութեամբ պիտի վերակազմել գործը։

Հոս կարձանագրենք նաև մեր հաւուեկդիրը իր ելքի և մուտքի բաժիններով, ինչպէս եւ վերջին ընդհանուր ժողովէն ընտրուած քննիչ յանձնախումբի արձանագրութիւնը մեր հաշիւներուն համար։

Հոս ուրախութեամբ կուզենք արձանագրել որ Հալէպի հայրենակիցները 1—2ի բացառութեամբ նոր եռանդով քով քովի գալով, անգամագրութեան միութեանս մէջ և ընտրեցին վերանայ նութեամբ երեք հոգիներ նոր վարչութիւն մը, որը հրապարակութեան կուգայ այս տեղեկագիրն ու հաշուեքննութիւնը։

Ուրախ ենք յայտարարելու նաեւ որ Ամերիկայի մէջ կազմուած համա—վասպ. բանականներու միութեան կեդրոնական վարչութիւնը՝ միութեան զրկած է 100 տոլար, գործածելու հայրենակիցներու կարիքներուն։ Նորընծայ վարչութիւնը քաջալերուած հայրենակիցներու լուսոգոյն վերաբերմունքէն և Ամերիկայի մեր հայրենակիցներու եղբայրական օժանդակութենէն, պիտի չարունակէ ըստ առջինը իր ջանքերը չխնայել միութեանս ծրագիր-կանոնագրի առնչութեան մէջ։

Անգիտակից չենք նաև այն ծանր կալի երեսոյթին, որ կարգ մը ոչ պարկեշտ անհատներ՝ հայրենակից կամ ոչ հայրենակից, կը ջանան տեղծել միութեանս չուրջ, չարախօսելով, զրպարտելով և նախանձէն ու փոքրոգութենէն առրուած խանգել ու քայքայել գործ մը որմէ ինչպէս վերը տեղեկացաւ օգտուած են ու պիտի օգտուին դեռ չատերը։

Թիւերը ուելի կը պատկերացնեն գործունէութիւնը։

Մուտք	Ոզջ. Ղրս.	Ս. Դ.
Երեկոյթէ		890
Նուէր զանազաններէ և Նանսէնեան Ներկայացուցչութենէն		13.817
Գործի դրամագլուխ Նանսէնեան Ներկայացուցչութենէն (փոխառութենէն)		17.600
«Հերոսամարտը» պատչուճի վաճառքէն	554	3897.50
Անդամավճարներէ		1435
Վկայագրերէ	20	275
Հաւաքաբեր ձեռնարկէ մը		2200
Ամերիկայի Կ. Վարչութենէն 100 տոլար		12650
	574	56.164.50
Ելք	Ոզջ	Ս. Դ.
Թուղթ, պահարան, կնիք և տպագրութեան	90	417
Ներկայացման ծախք		340
Նամակ, դրոշմաթուղթ, հատարակ. (չանձնարարեալ)		327
Փոխառութիւն		850
Աշխատանքի վարձք	25	225
Անձնագրաւ	400	110
Թժշկի		275
Դեղերու		800
Քաղցան		450
Նպաստ եւ ճանապարհածախս	240	2150
Զուտ նպաստ	910	9088.50
«Հերոսամարտը» պատչուճի հրատարակութեան		1800
Բնակարանի վարձք		2900
Արհեստանոցի » և ծախս		3143
Արհեստանոցի «Տէզգահ» ներուշ չինութեան		5182
Փոխառութեան հաշուոյ վերադարձուած		4400
	1665	32.457

Այս հաշուեկշիռէն դուրս, քննիչ յանձնախումբիս եզրակացութեան վերջ՝ եղած են փոքր ծախքեր, որոնք կատարուած են, Նորընծայ վարչութեան օրով։

Քննիչ յանձնախումբի բանաձեւը՝ վարչութեան հաշիւներու մասին։

«Մենք սատրագրեալներս, անդամ քննիչ յանձնախումբի, կարգ մը հայրենակիցներու հետ հաւաքուելով՝ 29 Հոկտ. 1932, երեկոյեան, ժամերգիկի քննութեան առիթը, Հալէպի Վասպ. Հայրենակցական Միութեան 1 Փետր. 1932էն — 29 Հոկտ. 1932ի հաշիւները, գտանք.

ա) Թէ մուտքի և թէ ելքի բոլոր գումարներն ունէին համապատասխան ապացոյցներ։

բ) Ծախսերը համապատասխան էին վարչութեան օրձանագրութիւններուն։

գ) Հաշիւները պահուած էին թէ ձեռագիրի և թէ մայր տետրին մէջ կոկիկ և խնամք։

ՅԱԶԻԿ ՄԻՆԱՍԵԱՆ, ԿԱՐԱՊԵՏ ՇԱՀԳԱԶԵԱՆ, ԴԱՆԻԷԼ ՍԱՐՀԱՏԵԱՆ

29 | 10 | 32

Վարչութիւնս հրապարակութեան տալով յոյն տեղակագիրն ու հաշուեկշիռը, նպատակ ունի կատարել պատասխանատուութեան գիտակցութենէն։ Որոշեցինք ապէ վերջ վեց ամիս անգամ մը, քննել նման հրապարակային տեղեկատուութիւն։

Վասպ. Հայր. Միութեան
Հալէպի Մասնաճիւղի Վարչութեան
Աւետնապետ՝ ԱՐՍԷՆ ԱՐԾՐՈՒՆԻ
Դաշնապետ՝ ԼԵՒՈՆ ՅԱԶԱՏՈՒՐԵԱՆ
Բ՝ ԿՈՒՐԱՊԵՏ ՅՈՐՈՒԽ ԻՒՆԵԱՆ

ՆՈՐ ԴԱՐԱՇՐՋԱՆ ՄԸ ԻՐԱՔԻ ՀԱՄԱՐ

(Շարունակութիւն նախանցեալ թիւէն եւ վերջ)

Տնտեսութիւնը

Իրաքը անտեսական դետնի վրայ դեռ նեցուկի պէտք ունի։ Հաստատակուն դնելու համար ներածում և արտածում հարիւր տարիներու կը կարօտի ուսումնասիրել։ Այն ինչ գրէն կը գնէ, քէնէ կաշիի, կօշիկի, կերպասի ճարտարարուեստի վրայ կարգ մը գործեր ունեցած է լուսոգոյն ծրագրերու ու արհեստաւոր հայրենակիցներ ձգած են ե՛ւ արհեստանոցն և արհեստը ու դիմած են այլ աշխատանքներ գտնելու։ Այս ծրագիրը սակայն վերջացած չէ, նիւթեր և գործիքներ կը ձեռն ու լուսոգոյն ապագայի մը, նոր մեքենայով և բովանդակութեամբ պիտի վերակազմել գործը։

Հոս կարձանագրենք նաև մեր հաւուեկդիրը իր ելքի և մուտքի բաժիններով, ինչպէս եւ վերջին ընդհանուր ժողովէն ընտրուած քննիչ յանձնախումբի արձանագրութիւնը մեր հաշիւներուն համար։

Հոս ուրախութեամբ կուզենք արձանագրել որ Հալէպի հայրենակիցները 1—2ի բացառութեամբ նոր եռանդով քով քովի գալով, անգամագրութեան միութեանս մէջ և ընտրեցին վերանայ նութեամբ երեք հոգիներ նոր վարչութիւն մը, որը հրապարակութեան կուգայ այս տեղեկագիրն ու հաշուեքննութիւնը։

Ուրախ ենք յայտարարելու նաեւ որ Ամերիկայի մէջ կազմուած համա—վասպ. բանականներու միութեան կեդրոնական վարչութիւնը՝ միութեան զրկած է 100 տոլար, գործածելու հայրենակիցներու կարիքներուն։ Նորընծայ վարչութիւնը քաջալերուած հայրենակիցներու լուսոգոյն վերաբերմունքէն և Ամերիկայի մեր հայրենակիցներու եղբայրական օժանդակութենէն, պիտի չարունակէ ըստ առջինը իր ջանքերը չխնայել միութեանս ծրագիր-կանոնագրի առնչութեան մէջ։

Անգիտակից չենք նաև այն ծանր կալի երեսոյթին, որ կարգ մը ոչ պարկեշտ անհատներ՝ հայրենակից կամ ոչ հայրենակից, կը ջանան տեղծել միութեանս չուրջ, չարախօսելով, զրպարտելով և նախանձէն ու փոքրոգութենէն առրուած խանգել ու քայքայել գործ մը որմէ ինչպէս վերը տեղեկացաւ օգտուած են ու պիտի օգտուին դեռ չատերը։

Թիւերը ուելի կը պատկերացնեն գործունէութիւնը։

Մուտք	Ոզջ. Ղրս.	Ս. Դ.
Երեկոյթէ		890
Նուէր զանազաններէ և Նանսէնեան Ներկայացուցչութենէն		13.817
Գործի դրամագլուխ Նանսէնեան Ներկայացուցչութենէն (փոխառութենէն)		17.600
«Հերոսամարտը» պատչուճի վաճառքէն	554	3897.50
Անդամավճարներէ		1435
Վկայագրերէ	20	275
Հաւաքաբեր ձեռնարկէ մը		2200
Ամերիկայի Կ. Վարչութենէն 100 տոլար		12650
	574	56.164.50
Ելք	Ոզջ	Ս. Դ.
Թուղթ, պահարան, կնիք և տպագրութեան	90	417
Ներկայացման ծախք		340
Նամակ, դրոշմաթուղթ, հատարակ. (չանձնարարեալ)		327
Փոխառութիւն		850
Աշխատանքի վարձք	25	225
Անձնագրաւ	400	110
Թժշկի		275
Դեղերու		800
Քաղցան		450
Նպաստ եւ ճանապարհածախս	240	2150
Զուտ նպաստ	910	9088.50
«Հերոսամարտը» պատչուճի հրատարակութեան		1800
Բնակարանի վարձք		2900
Արհեստանոցի » և ծախս		3143
Արհեստանոցի «Տէզգահ» ներուշ չինութեան		5182
Փոխառութեան հաշուոյ վերադարձուած		4400
	1665	32.457

Այս հաշուեկշիռէն դուրս, քննիչ յանձնախումբիս եզրակացութեան վերջ՝ եղած են փոքր ծախքեր, որոնք կատարուած են, Նորընծայ վարչութեան օրով։

Քննիչ յանձնախումբի բանաձեւը՝ վարչութեան հաշիւներու մասին։

«Մենք սատրագրեալներս, անդամ քննիչ յանձնախումբի, կարգ մը հայրենակիցներու հետ հաւաքուելով՝ 29 Հոկտ. 1932, երեկոյեան, ժամերգիկի քննութեան առիթը, Հալէպի Վասպ. Հայրենակցական Միութեան 1 Փետր. 1932էն — 29 Հոկտ. 1932ի հաշիւները, գտանք.

ա) Թէ մուտքի և թէ ելքի բոլոր գումարներն ունէին համապատասխան ապացոյցներ։

բ) Ծախսերը համապատասխան էին վարչութեան օրձանագրութիւններուն։

գ) Հաշիւները պահուած էին թէ ձեռագիրի և թէ մայր տետրին մէջ կոկիկ և խնամք։

ՅԱԶԻԿ ՄԻՆԱՍԵԱՆ, ԿԱՐԱՊԵՏ ՇԱՀԳԱԶԵԱՆ, ԴԱՆԻԷԼ ՍԱՐՀԱՏԵԱՆ

29 | 10 | 32

Վարչութիւնս հրապարակութեան տալով յոյն տեղակագիրն ու հաշուեկշիռը, նպատակ ունի կատարել պատասխանատուութեան գիտակցութենէն։ Որոշեցինք ապէ վերջ վեց ամիս անգամ մը, քննել նման հրապարակային տեղեկատուութիւն։

Վասպ. Հայր. Միութեան
Հալէպի Մասնաճիւղի Վարչութեան
Աւետնապետ՝ ԱՐՍԷՆ ԱՐԾՐՈՒՆԻ
Դաշնապետ՝ ԼԵՒՈՆ ՅԱԶԱՏՈՒՐԵԱՆ
Բ՝ ԿՈՒՐԱՊԵՏ ՅՈՐՈՒԽ ԻՒՆԵԱՆ

Սակայն, տնտեսական հաստատութիւն և փորձառութիւն ունեցողներ այժէն կր տեսնեն այն խոչ ու յուժան պայքարը որուն պատակն է զրկել Իրաքը քրտնգիրի ստեղելութիւններէն։ Մէկ կողմէն, Պարսկաստան կր ջանայ զոյգ երկաթուղագծերով իշնել դէպի Պարսից Ծոց և Հնդկական Ովկիանոս՝ Մուհամառա և Պուշիր նաւահանգիստներով։ Միւս կողմէ, Սորվրդային Ռուսաստան, իր առևտրական դաշնագիրներով քաց չուկայի մր վերածած Իրաքը ուր անմրցելի գիներով կ'ողողէ հրապարակը։

Սա ճիշդ է որ Միջագետք նաւթային անհուշիւ ու անվերջ հարստութիւն մր ունի։ Բայց, ստորերկրեայ այդ գանձը իր կողքին չունի երկաթի, պղինձի և անագի հանգեր որոնցմով կարելի ըլլար սահեցնել մեծ ճարտարարուեստներ իր գանագան ճիւղերով։ Կր մնայ ուրեմն երկրագործութիւն և խաչնարածութիւն ասոնք ալ անտեսական գետնի վրայ տրժէք մր պիտի ներկայացնեն երբ առարը թեթափ հնամոլութիւնը, արմատացած ու քարացած սովորութի նր։

Կառավարութիւն

Կառավարութեան մր գոյնը, դատնանքը այնքան կարեւորութիւն չունի որքան սա հարցումին պատասխանը թէ ի՞նչ բանի համար է կառավարութիւնը, ժողովուրդին ծառայելո՞ւ, թէ ժողովուրդը ծառայեցնելու։ Կառավարութիւն մը որ հասարակութեան կր ծառայէ, անոր ոտվիրան ու ուղեցոյցը կ'ըլլայ, անոր չահերուն, անոր բարօրութեան ու բարձրացման կր ձգտի՝ լուսոգոյն կառավարութիւնն է։

Անուրանալի է որ եկող գացող նախարարութիւններ չանքեր մր ըրին այս նորակազմ գիտութեան արդիական կերպարանք մր տալու։ Սակայն ոստուժով յառաջդիմութիւն չրլլար։ հանգրուաններ կան ուրկէ անցնելու է։ Ծաժառ յարատեւ, չափուած ու ձեւուած ուղղութիւն մր անհրաժեշտ է ատոր համար։ Եթէ կուսակցական կիրքը աւելի զօրաւոր է քան հայրենիքի սէրը, եթէ անհատի և կամ փառքի չահը աւելի բարձր է քան հանրութեան չահը, այն ատեն ժողովուրդը անգոհատ ղեկավարներ կ'ունենայ։

Ուրեմն, որ փոքրիկ հողմաս մրն է՝ բազմատեսակ երկրին միւս մասերուն, անոնցմէ չատ աւելի կ'ապահովէ։ Եթէ ընդհանուր ճաշուժը 20 միլիոն է տարեկան, Եւրոպա կ'ապահովէ 8 միլիոն։ Նախ անոր համար, որ մեծ թիւով գաղթականներ եկան Ռուսիայէն, Սպանիա եւ Լեհաստան եւս ճեղքան գաղթականներով։ Անգլիա եւ Գերմանիա գաղթական չտան։ Իտալիա ընդհակառակն գաղթական տուաւ։ Երկու Ամերիկանները, որոնք 4 միլիոն գաղթական ներ առած են, 252 միլիոն բնակիչ ունի հիմա։ Իսկ Ասիա ճեղքաւ 11 միլիոն, իր բնակչութեան թիւը բարձրացնելով աւելի քան 1100 միլիոնի։ Միւս կողմէ Ափրիկէ կր պակսի հեռագիրէ։ 142 միլիոն իր բնակչութենէն կորսնցուցած է երկու միլիոն։ Եթէ քաղաքակրթութիւնը առողջապահութիւն պարգեւեց Ասիոյ ու Ափրիկեներուն՝ նուազեցնելու համար մահերու թիւը, անոնց երկիրը տարաւ նաեւ տրդիւնաբերութիւնը, ընդհակառակը կր նուազի սպառուժը։

Եւրոպա, որ փոքրիկ հողմաս մրն է՝ բազմատեսակ երկրին միւս մասերուն, անոնցմէ չատ աւելի կ'ապահովէ։ Եթէ ընդհանուր ճաշուժը 20 միլիոն է տարեկան, Եւրոպա կ'ապահովէ 8 միլիոն։ Նախ անոր համար, որ մեծ թիւով գաղթականներ եկան Ռուսիայէն, Սպանիա եւ Լեհաստան եւս ճեղքան գաղթականներով։ Անգլիա եւ Գերմանիա գաղթական չտան։ Իտալիա ընդհակառակն գաղթական տուաւ։ Երկու Ամերիկանները, որոնք 4 միլիոն գաղթական ներ առած են, 252 միլիոն բնակիչ ունի հիմա։ Իսկ Ասիա ճեղքաւ 11 միլիոն, իր բնակչութեան թիւը բարձրացնելով աւելի քան 1100 միլիոնի։ Միւս կողմէ Ափրիկէ կր պակսի հեռագիրէ։ 142 միլիոն իր բնակչութենէն կորսնցուցած է երկու միլիոն։ Եթէ քաղաքակրթութիւնը առողջապահութիւն պարգեւեց Ասիոյ ու Ափրիկեներուն՝ նուազեցնելու համար մահերու թիւը, անոնց երկիրը տարաւ նաեւ տրդիւնաբերութիւնը, ընդհակառակը կր նուազի սպառուժը։

Ու եթէ սպառման նոր չուկաներ չը գտնուին, այն ատեն սպառման նոր աղբիւր մր, պատերազմ պիտի գայ

ՀԵՏԱՔՐՔԻՐ ԼՈՒՐԵՐ

ՄԱՐԴԻԿ Կ'ԱՃԻՆ ՈՒ ԿԸ ՇԱՏՆԱՆ

Ժրնեւի վիճակագրութիւնները կր հաստատեն, որ աշխարհիս բնակչութիւնը կ'աճի չարունակ։ Տարեկան 20 միլիոն կ'աճի չարունակ։ Տարեկան 20 միլիոն, Արդէն երկրի բնակչութեան թիւը կ'անցնի 2 միլիարդ։ Ու մինչ մարդիկ կ'աճին, անտեսական ապրնսպն ալ կր զարգանայ համեմատաբար։ Որովհետեւ քանի կ'աճին մարդիկ, կր զարգանայ նաեւ արդիւնաբերութիւնը, ընդհակառակը կր նուազի սպառուժը։

Եւրոպա, որ փոքրիկ հողմաս մրն է՝ բազմատեսակ երկրին միւս մասերուն, անոնցմէ չատ աւելի կ'ապահովէ։ Եթէ ընդհանուր ճաշուժը 20 միլիոն է տարեկան, Եւրոպա կ'ապահովէ 8 միլիոն։ Նախ անոր համար, որ մեծ թիւով գաղթականներ եկան Ռուսիայէն, Սպանիա եւ Լեհաստան եւս ճեղքան գաղթականներով։ Անգլիա եւ Գերմանիա գաղթական չտան։ Իտալիա ընդհակառակն գաղթական տուաւ։ Երկու Ամերիկանները, որոնք 4 միլիոն գաղթական ներ առած են, 252 միլիոն բնակիչ ունի հիմա։ Իսկ Ասիա ճեղքաւ 11 միլիոն, իր բնակչութեան թիւը բարձրացնելով աւելի քան 1100 միլիոնի։ Միւս կողմէ Ափրիկէ կր պակսի հեռագիրէ։ 142 միլիոն իր բնակչութենէն կորսնցուցած է երկու միլիոն։ Եթէ քաղաքակրթութիւնը առողջապահութիւն պարգեւեց Ասիոյ ու Ափրիկեներուն՝ նուազեցնելու համար մահերու թիւը, անոնց երկիրը տարաւ նաեւ տրդիւնաբերութիւնը, ընդհակառակը կր նուազի սպառուժը։

Ու եթէ սպառման նոր չուկաներ չը գտնուին, այն ատեն սպառման նոր աղբիւր մր, պատերազմ պիտի գայ

ԵՕ-ԵՕՆ ԴԱՏԱՐԱՆԻ ԱՌՋԵԻ

Ահաւասիկ նորոյթին նորութիւնը։ — Եօ—եօն դատարանի առջեւ։ Եւ Գուատափէյնի մէջ։

Հունգարիոյ մայրաքաղաքին մէջ եօեօն անունախրհրդաց արագութեամբ մը ծաւալած է։ Բոլորը եօ—եօ կը խաղան։ Աչակերտ—աշակերտուհիները՝ երբ զբօսանքի կ'երթան։ վաճառատուներու պաշտօնեաները՝ երբ գբաղած չեն։ սրճարաններու եւ ճաշարաններու յաճախորդները՝ երբ չեն խմեր կամ չեն ճաշեր։ Թերթերը ամէն օր կը հրատարակեն եօ—եօ խաղողներու մրցանիշները։ Մինչեւ հիմա մրցանիշը կր մնայ 2000 չարունակական ելեւէջներու վրայ։

Այս բոլորէն զատ սակայն, հիմա, եօ—եօ պիտի խաղան նաեւ հանգստեան դատարաններ։ Եւ պաշտօնական նիստի մէջ տա՛ք թէ ինչու։—

Եօ—եօ պատրաստող առեւտրական մր, Գուատափէյնէն 3000 եօ—եօ ղրկելու պատրանք մը կը ստանայ Նիրինկեցի քաղաքի մէկ խանութպանէն։ Ապրանքը կր ղրկուի, բայց խանութպանը կր մերժէ ընդունիլ զայն, առարկելով որ չատ ծանր են եւ գործի չեն գար։ Գործը կ'իյնայ դատարան եւ առեւտրականը կր պահանջէ եօ—եօներու փոխարժէքը։

Հիմա, դատաւորները պիտի ճշդեն իրաւունք ունեցողն ու անիրաւը, ամենա՛յն լրջութեամբ եօ—եօ խաղալով իրենց ամպիոնին վրայ։ աւելցնելու համար որ ծա՛նր են թէ թեթեւ վիճակի եօ—եօները...։

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՆՍՈՎՈՐ ՎԱՃԱՌՈՒԻՄ
ՏԵՂԻ ՊԻՏԻ ՈՒՆԵՆԱՅ
ՕՐՕՋՏԻ - ՊԱՔ
Վաճառատանց մէջ
ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 1 | ՈՒՐԲԱԹ 2 | ՇԱԲԱԹ 3
ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ

ՏԷՐ ՄԵԼՔՈՆԵԱՆ ԵՂԲԱՐՔ
ԲԻԻ ԷԼ ՄԹՐԱՆ
ԱԼԷՆՊԻ ԵԻ ՔՕՇ ՓՈՂՈՑՆԵՐՈՒ ՄԷՋ
Մեր Ցանախորդներուն: Նպաստակի կերպասներ, ջիւպիւրներ եւ զանազան իրեղէններ հասած են։
Մեզի չի դիմողներուն: Մէկ անգամ միայն փորձեցէք գոհունակութեամբ պիտի մեկնիք։
Մեզ չճանչցողներուն: Ձեր ծանուն համար իսկ մեզ հետ ծանօթացէք։
Մեր վաճառատան կից նոր բացած ճաշ ճաու բրիգօթաժի եւ ժեռսի ճիւղ մը նոյն պիտի գեղեցիկ ամեն տեսակ բլօվր, ժաքեթ, Տպազագ եւեն։
Դասակոսի ժառանգիչ.— խան Մուրատիէ թիւ 23։

Կերպասեղէնի եւ զանազան կտորներու մեծ վաճառատուն
Տ. ԵՒ Ռ. ՄԱՎԻՍԱՔԱԼԵԱՆ
Մուրբան փողոցի վաճառատան հասած են *սեզօնի* հարմարատասխան կերպասեղէնի եւ զանազան կտորներու մեծ մթերք։ Ֆրանսական, անգլիական, իտալական եւ ամերիկեան առատագրութիւններով կր գոհացուին ամենադժուարահաճ գնորդները։
Ց արգոյ յանախորդները պիտի գտնեն անմրցելի ժամանութիւն եւ նոխ տեսակ։

ԲԱՅԱՌԻԿ ՊԱՏԵՀՈՒԹԻՒՆ ՄԸ
ԼՈՒՍԱՆՆԿԱՐԻՋ ՍԵԴՐԱԿԵԱՆ
Avenue de Français No. 19
Անոնք որ իրենց Ֆիլմերը կր գեղեն այս լուսանկարչատունեն, ձրիօրեն կր լուացուին իրենց Ֆիլմերը եւ իրենց կր տրուի մեկական նմոյշ նմանապես ձրի։
Ֆիլմերու գիները՝ 4 X 6=30 Ս. Դ. 6 X 9=30 Ս. Դ. եւ 6.50 X 11=40 Ս.

ՓՐԱՆՔ-ՄԱՍՕՆՆԵՐԸ

(ԱԶԱՏ ՈՐՄՆԱԴԻՐՆԵՐԸ)

Գրեց՝ ՍԻՒՆԻՔ

Գոյութիւն ունեցած արհեստակցական այդ միութիւնները մէջ, ինչպէս ասացինք, իրարու կազմակերպուած ոյժ մնացին զօրաւորը եղած է մարմար քարի վրայ աշխատող քարտաշներու միութիւնը—կորպորացիան։ Ներանք կազմակերպելով լօնդոնի մէջ, իրրև արհեստակցական միութիւն առաջին անգամ իրենց միութիւնը կոչել են «ազատ քարերի տան քարտաշների կորպորացիա» իսկ յետագային այդ անունը փոխած են և կոչուած «ֆրանք—մասօններու կորպորացիա»։

Ֆրանք և մասօն բառերը առուգաբան յայտնի չէ թէ որ լեզուից ծագում առած ունին — Լատինական թէ՝ անգլո—սաքսոն. պարզ է միայն այն, որ ֆրանք կը նշանակէ ազատ իսկ մասօն արհեստիր կամ քարտաշ։

Ինչքան էլ որ ունէ կուսակցութեան, որ կազմակերպութեան, միութեան անունը կամ մակդիրը չի կարող վաւերական փաստ համարուիլ նրա գաղտփարական բովանդակութեան, պատկերի իսկութեան. սակայն և անունը մի որոշ տեսիլան հնարաւորութիւն է տալիս ուսումնասիրողին տեւելու ընկերակցութեան, միութեան ծագման պղրիւրները գտնել կարենալու համար։ Ես այդ ուղղութեամբ եղած պրպտումները ուսումնասիրութիւնները բացայայտած ունին, որ համաչխարհային են հզօրագոյն կազմակերպութիւնը։ Ներքին մէկը հանդիսացող ֆրանք—մասօնութեան հիմնադիրները եղած են Լօնդոն քաղաքում երկու հարիւր տարիներ մեզանից առաջ գոյութիւն ունեցած մարմար քարի վրայ աշխատող արհեստաւորներ արհեստակցական միութիւնը «ֆրանք մասօններու կորպորացիա» անունին տակ։

V

Ծագման իրողութիւն է, որ երկարատև ժամեր կռիւ ի վեր լոյ առաջ է բերում արամադրութիւններու ըէաքցիա, որ պիտի պարագային էլ ծագում է առնում անխոչ կեանք ապրելու և խաղաղ աշխատանքին լծուելու բուռն ցանկութիւն՝ մարդկանց մէջ։

Հոգեբանական այդ օրինակ չրջանին մէջէ է, որ մարդիկ առաւել հակում են ցուցաբերում դէպի միստիցիզմ— այն է բուռն ձգտում մարդկային բանականութեան անմատչելի խորհուրդներուն մէջ թափանցել՝ ներքին լուսաշողումի ճանապարհով, որին փորձում են հասնել զանազան միջոցներով, ինչպէս օրինակ— բարոյական կատարելութիւն, ժուժկալութիւն, էքստազ,— որը հիւանդագին խանդավառութեան կամ սառնիկ գրգռութեան վիճակն է, որի ժամանակ մարդիկ չեն զգում նոյնիսկ ֆիզիքական տանջանքները։ Միստիքական դրութեանց պարագային մարդիկ փրկութիւն են տեսնում այնպիսի գաղտփարներու մէջ, որոնք դուրս էին գաղտփարական այն տրժէքներից, յանուն որոնց մարդընցման պայքար էին մղում մարդիկ, պատերազմները, ազգը մատնելով քաղաքական կամ կրօնական յեղափոխութեանց փոթորիկներուն, վայրիվերումներուն։

Ի զուր չէ ասած հռովմի քահանայապետը թէ՝ ֆրանսական յեղափոխութիւնը փրկեց քրիստոնէութիւնը։

Սակայն, տնտեսական հաստատութիւն և փորձառութիւն ունեցողներ այժէն կր տեսնեն այն խոչ ու յուժան պայքարը որուն պատակն է զրկել Իրաքը քրտնգիրի ստեղելութիւններէն։ Մէկ կողմէն, Պարսկաստան կր ջանայ զոյգ երկաթուղագծերով իշնել դէպի Պարսից Ծոց և Հնդկական Ովկիանոս՝ Մուհամառա և Պուշիր նաւահանգիստներով։ Միւս կողմէ, Սորվրդային Ռուսաստան, իր առևտրական դաշնագիրներով քաց չուկայի մր վերածած Իրաքը ուր անմրցելի գիներով կ'ողողէ հրապարակը։

Սա ճիշդ է որ Միջագետք նաւթային անհուշիւ ու անվերջ հարստութիւն մր ունի։ Բայց, ստորերկրեայ այդ գանձը իր կողքին չունի երկաթի, պղինձի և անագի հանգեր որոնցմով կարելի ըլլար սահեցնել մեծ ճարտարարուեստներ իր գանագան ճիւղերով։ Կր մնայ ուրեմն երկրագործութիւն և խաչնարածութիւն ասոնք ալ անտեսական գետնի վրայ տրժէք մր պիտի ներկայացնեն երբ առարը թեթափ հնամոլութիւնը, արմատացած ու քարացած սովորութի նր։

ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆ

Կառավարութեան մր գոյնը, դատնանքը այնքան կարեւորութիւն չունի որքան սա հարցումին պատասխանը թէ ի՞նչ բանի համար է կառավարութիւնը, ժողովուրդին ծառայելո՞ւ, թէ ժողովուրդը ծառայեցնելու։ Կառավարութիւն մը որ հասարակութեան կր ծառայէ, անոր ոտվիրան ու ուղեցոյցը կ'ըլլայ, անոր չահերուն, անոր բարօրութեան ու բարձրացման կր ձգտի՝ լուսոգոյն կառավարութիւնն է։

Անուրանալի է որ եկող գացող նախարարութիւններ չանքեր մր ըրին այս նորակազմ գիտութեան արդիական կերպարանք մր տալու։ Սակայն ոստուժով յառաջդիմութիւն չրլլար։ հանգրուաններ կան ուրկէ անցնելու է։ Ծաժառ յարատեւ, չափուած ու ձեւուած ուղղութիւն մր անհրաժեշտ է ատոր համար։ Եթէ կուսակցական կիրքը աւելի զօրաւոր է քան հայրենիքի սէրը, եթէ անհատի և կամ փառքի չահը աւելի բարձր է քան հանրութեան չահը, այն ատեն ժողովուրդը անգոհատ ղեկավարներ կ'ունենայ։

Ինչքան որ խոր է ոմէ յեղափոխութիւն, նոյնքան էլ խոր է նրանից յետոյ և նրա արիւնահեղ տանջուվրայութիւններից ծագող ըէաքցիան, հոգեբանական տեսակէտից փոփոխութիւն մաքերու մէջ զոր յառաջանում է ինչ—ինչ ուրիշ մաքերու կամ ինչ-ինչ դէպքերու ներազդեցութեան տակ։ Մեծ թէ փոքր ազգերու կեանքում հատատարապէս նկատուած է այն երեւոյթը, որ հասարակական կեանքը արմատապէս ցնցող, խոլագոյն թափահարութիւնների ենթարկող ամեն քաղաքական, քաղաքացիական կամ կրօնական մեծ կռիւներից յետոյ, կուսի բռնուած կողմերուն մէջ ոգեւորութիւնը — էնթուզիազմը փոխուում է անտարբերութեան— ապաթիայի, հոգեկան բարձր թափիչի թափը իջնում և երբեմն էլ երկար ժամանակով կանգ է առնում, լճացման ենթարկուում։ Այդպիսի պարագային երբեմն եղած բուռն չահագրգռութիւնը փոխուում է կատարեալ անտարբերութեան և այն ամեն գաղտփարները, ինչ պայքարների առարկայ էին՝ յանուն որոն

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

Բ. ԳՕՄԻՍԷՐ Պ. ՀԷՆՐԻ ԲՕՆՍՕ
ՓԱՐԻԶ ՀԱՍԱԾ
Պ. Բօնսօ կը տեսակցի Պ. Մուսօլինիի հետ

Փարիզ, 27.— Այսօր առաւօտ, Պ. Բօնսօ ընկերակցութեամբ տիկ. Բօնսօի հոս հասաւ, կէսօրէ վերջ տեսակցեցաւ Պ. Հէրիօի հետ եւ յայտնեց որ Սիւրիոյ կացութիւնը շատ լաւ է:

Հռոմ, 27.— Երէկ Սիւրիոյ Բ Դօմիսէր Պ. Բօնսօ Նաբօլիի ճամբով Հռոմ հասաւ: Կայարանի մէջ դիմաւորուեցաւ Քռանս.դեսպան Պ. Շարլ Ռօի կողմէ: Վերջը կէս ժամու չափ տեսակցած է Ս. Պապի հետ: Երեկոյին Պ. Բօնսօ ճաշի հրաւիրուած է Վատիկանի մէջ:

Վերջը պ. Բօնսօ այցելեց Պ. Մուսօլինիին եւ արտաքին նախարարը:

ՋԻՆԱԹԱՓՈՒԹԻՒՆԸ ԴԵՌ ԿԸ ՇԱՐՈՒՆԱԿՈՒԻ
Ֆօն Բարէնը կամ Ֆօն Շլայխէռը
Պ. ՒԹԼԷՌԻ ԵՒ ՔԱԱՍ ՍՐԲԱԶԱՆԻ ՀԱՐՑԸ ԿԱՐԵԼԻ Է ՎԵՐՋԱՑԱԾ ՆԿԱՏԵԼ

Գերլին.— պ. Ֆօն Հինտէնպուրկի եւ պ. Հիթլէրի միջեւ յառաջացած խը զուէն ետքը կաթոլիկ կեդրոնի պարագլուխ տօքթ. Բաասի ջանքերը պարտութեան մատնուեցան:

Ազգայնականները որ մեծ կողմնակիցներ են պ. Ֆօն Բաբէնի դահլիճին, որովհետեւ իրենց քաղաքականութիւնը կը կատարէր, մեծցեցին վիճաբանութեան մտնել:

Տագնապի բոլոր խորհրդարանական լուծումները անկարելի դարձած ըլլալով, պիտի կազմուի Ֆոն Փափէնի վերափոխուած դահլիճ մը:

Իբր կարելի վարչապետ կը յիշուին Ֆօն Շլայխէռը, պ. Գրուխիը կամ պ. Կորտօլէռը:

Գերլին.— Գ. Հիւկէնպէրկի մերժումին եւ պ. Հիթլէռի անտարբերութեան առջեւ տքթ. Բաաս մերժեց ստանձնել դահլիճի կազմութիւնը: Նախագահ Հինտէնպուրկ վաղը պաշտօն պիտի տայ իր վստահութիւնը վայելող անձնաւորութեան մը, հաւանաբար պ. Ֆօն Բաբէնի կազմելու համար ինքնիչխան դահլիճ մը:

Համագործակ ուրիւնը աւելի կ'արժէ ևան ընդդիմութիւնը

Գերլին.— Գ. Ատոլֆ ըմբռնեց որ կառավարական քաղաքական համերգը, չի կրնար տեղի ունենալ մէկ հոգիի դեկավարութեամբ:

Երեք ամիսէ ի վեր այս երկրորդ անգամն է որ մարաջախտ Հինտէնպուրկ կը մերժէ ազգային ընկերվարական պարագլուխը դարձնել Գերմանիոյ զօրութիւնական բռնատէրը:

Գ. Ֆոն Փափէնի դահլի հրաժարումով նախարարական տագնապը լուծելու համար ստեղծուած բանակցութիւնները ցոյց տուին որ քաղաքականութեան մէջ յաճախ ունայ մը համագործակցութիւն աւելի կ'արժէ քան ինչ մը ընդդիմութեան:

Գ. Հիթլէռի խորհրդարանական դահլիճ մը կազմելու մտածումը եւ կէս բռնատիրական դահլիճի մը վարչապետը կարգելու պահանջը ցոյց կուտան ազգային ընկերվարական շարժումին անհամաձայնութիւնը:

Գ. Հիթլէռ չի կրնար համագործակցիլ միւս կուսակիցներուն հետ առանց զոհելու իր ուրոյն քաղաքական ծրագիրը, հակառակ այն բազմաթիւ փոփոխութիւններուն որ կատարուեցան վերջերս եւ վաւերացուեցան ծայրայեղ ֆաշիստներու կողմէ:

Ն ր Ռայխսթակը պիտի գումարուի Դեկտեմբեր 6ին

Գէրլին.— Նոր Ռայխսթակը դեկտեմբեր 6ի համար ժողովի հրաւիրուեցաւ նախկին խորհրդարանի նախագահ, ազգային ընկերվարական հարթապետ Կէրինկի կողմէ:

Նոմ խորհրդարանի բացման նիստին պիտի նախագահէ երեսփոխաններու տարեցը, Զօր. Լէյման որ 87 տարու ազգային ընկերվարական մըն է:

Իտալի թագաւորը Լոնտոն պիտի երթայ յաոաջիկայ յունիսին

Գաղտատ.— Ֆէյսալ թագաւորը Անգլիոյ, Ժօրժ թագաւորին հրաւէրը ընդունելով յառաջիկայ յունիսին Լոնտոն պիտի այցելէ:

ՋԵՐՄԱԿ ՓԻՂ ՄԸ ՆՇՄԱՐՈՒԱԾ Է ՋԱՆԳԼԱՑԻ ՄԷՋ
Կը փորձեն զայն ողջ ողջ բռնել

Թրիվանտրում.— Թրիվանդրոյի իշխանութիւնները խիստ հրահանգներ ետ ուին որ չորսան Ջանգլայի մէջ նշմարուած ճերմակ փիղը, փորձեր կը կատարուին զայն ողջ ողջ բռնելու:

Պ-ՅԱԼՏԱՐԻՍ ԶՕՐԱՒՈՐ ԸՆԴԴԻՄՈՒԹԵԱՆ ՄԸ ԿԸ ԲԱԽԻ
Եղեւոտական նախարարութիւնը կը յաւնձնէ
Պ. Անժելոպուլոսի

Աթէնք.— Պ. Անժելոպուլոս առաւ ելմտական նախարարութիւնը: Պ.Ցալտարիս կը մնայ վարչապետ. առանց որեւէ նախարարութեան:

Աթէնք.— Պ.Պ. Փրիանտաֆիւս եւ Քաֆանտարիս փողոքեցին օդային նախարարութեան չնչումին դէմ, որ վնասակար է ազգային պաշտպանութեան կռ կ'անցնի խորհրդարանական իրաւասութեան սահմաններէն:

Պ. Ցալտարիս պատասխանեց որ եթէ քննութենէ մը յետոյ նկատէ որ չըննումը կարեւոր խնայողութիւններ ապահովէ, տեղի պիտի տայ:

Զինւոյ-Ճարտնական վէճը
ՍԶԳԱԺՈՂՈՎԻ ԽՈՐՀՈՒՐԴԸ ԱՐՏԱԿԱՐԳ ԺՈՂՈՎԻՆ ԿԸ ԴԻՄԷ
Զինաստանը կ'ընդունի բայց Ճարտնը...

Ժընեվ.— Զինօ—Ճարտնական հարցը արտակարգ ժողովի մը առնել առաջարկը անժիշապէս ընդունուեցաւ Զինաստանի կողմէ բայց Ճարտնի պատ. ուիրակ պ. Մացուոքա հարցը իր կառավարութեան ներկայացնելու փափաքը յայտնեց. վիճաբանութիւնները ասոր վրայ յետաձգուեցան նոյ. 28ին:

Նանքին Զինաստան կը յայտարարէ որ Մանչուրիոյ հարցին վերաբերեալ չէն—Ճարտնական ուղղակի բանակցութիւններու առաջարկները բացարձակապէս անընդունելի են իրեն համար:

Պատերազմական պարտքերու հարցը
Պ. Հուվըր կը պատասխանէ Լոնտոնի եւ Փարիզի ընելու համար.

ԱՆԳԼԻՈՑ

«Վճարեցէք Դեկտ. 25էն յետոյ կը խօսինք»

Լոնտոն.— Նախագահ Հուվըրի Անգլիոյ ուղղած զեկուցագիրը պատերազմական պարտքերու մասին այսօր հրատարակուեցաւ:

Նախագահը դիտել կուտայ որ վերանորոգուիները կը կազմեն հարց մը որ միայն Եւրոպայի կը վերաբերի եւ Մ. Նահանգներուն հետ կապ չունի: Ան կը նկատէ որ դեկտ. 15ի մանավճարով բոլոր հարցերու գոհացուցիչ քննութեան մը հեռանկարները չատ աւելի լաւ պիտի ըլլան:

ՏԵՂԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԶԵՂՉՕՒՄԻ ԵՒ ԿԱՇԱՌԱԿԵՐՈՒԹԵԱՆ
ԴԷՊՔԵՐԸ ԿԸ ՇԱՏՆԱՆ
ԶԵՐԲԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ԿԸ ՇԱՐՈՒՆԱԿՈՒԻ

Կալուածներու Վարչութեան մէջ երեւան հանուած կաղառակերութեան եւ զեղծումի ճշմարիտները բուռն թափով կը տարուճակուին: Երէկ ձերբակալուած են Էմիր Հէնէ Շեհա, Հիւսնի Ապու Զուհար եւ Թօֆիգ Թիւրքիճի, երեքն ալ այդ հաստատութեան մէջ պատասխանատու:

Այժմ երեւան հանուած է երրորդ դէպքը մըն ալ: Ռըսքեմ էլ Ֆըրխ անուն մարդ մը դատարան դիմում կատարելով դատ բացած է ձերբակալեալ Ձօրճ Իսկենտէրի դէմ, որ դատարանի նախագահ էր: Ռըսքեմ կը յայտնէ որ իր մէկ կալուածը ուրիշին տուած է, այլ պաճառով, որ իճ չէ ուզած ժամանակին վճարել իրմէ պահանջուած կաղառը:

Ինչպէս կը տեսնուի դեռ շատ պիտի երկարի տարածը կաղառակերութեան դէպքերուն, քանի որ, ըստ նոր օրէնքին, կաղառ տուողները պատիժ չեն կրեր, երբ խոստովանին:

ՀԱՆՐԱՅԻՆ ՇԻՆՈՒԹԵԱՆ ՁԵՂՉՈՒՄՆԵՐԸ
ՆՈՐ ՁԵՐԲԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ ՄԸ ԵՒ

Հանրային Շինութեանց գլխաւոր տեսչութեան ճշմարիտները կը տարուճակուին: Երէկ ձերբակալուած է յանձնակատար Թօֆիգ Թումա: Ան կ'ամբաստանուի զեղծումի մը պատմութեամբ:

Ծրանագիրէ երէկ հետագիր մը հասած է տեղւոյս ոստիկանութեան, որով կը հաղորդուի որ հոն, պանդոկի մը մէջ ձերբակալուած է հանրային օինութեանց յանձնակատար Թօֆիգ Թուման, երեք այլ անձերու հետ:

ՊԱՂՏԱՏ ՀԱՅՏԱ ԵՐԿԱՔՈՒՂԻ
ԱՇԽԱՏԱՆՔՆԵՐԸ ԴԱԴԱՐԵՑՈՒԱԾ ԵՆ

Բարձր Դատախազութեան օրդանակներուն մէջ եւս կը հատատուի այն լուրը թէ Պաղտատ — Հայֆա երկաթուղիի օինութեան ատխատանքները պիտի յետաձգուին երկու տարի, որ դատարանի նախագահ էր: Ռըսքեմ կը յայտնէ որ իր մէկ կալուածը ուրիշին տուած է, այլ պատճառով, որ իճ չէ ուզած ժամանակին վճարել իրմէ պահանջուած կաղառը:

Ինչպէս կը տեսնուի դեռ շատ պիտի երկարի տարածը կաղառակերութեան դէպքերուն, քանի որ, ըստ նոր օրէնքին, կաղառ տուողները պատիժ չեն կրեր, երբ խոստովանին:

ՀԱՆՐԱՅԻՆ ՇԻՆՈՒԹԵԱՆ ՁԵՂՉՈՒՄՆԵՐԸ
ՆՈՐ ՁԵՐԲԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ ՄԸ ԵՒ

Հանրային Շինութեանց գլխաւոր տեսչութեան ճշմարիտները կը տարուճակուին: Երէկ ձերբակալուած է յանձնակատար Թօֆիգ Թուման: Ան կ'ամբաստանուի զեղծումի մը պատմութեամբ:

Ծրանագիրէ երէկ հետագիր մը հասած է տեղւոյս ոստիկանութեան, որով կը հաղորդուի որ հոն, պանդոկի մը մէջ

Բացառիկ Դիրքութիւններ եւ Պայմաններ

ԸՆՏԱՆԻՔՆԵՐՈՒ, ԴՊՐՈՑԱԿԱՆՆԵՐՈՒ, ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑՆԵՐՈՒ

Առողջ մնալու համար հաճգիստ մահճակալ մը ունենալու է՝ հաճգիստ կարենալ ննջելու համար։

Ձրի լուսանկար մահճակալներու մեծագոյն գործարանէն մեր բնդհ. ներկայացուցիչի հաճգամաճով Ձեզ կ'ընծայենք առիթը ակնէ օգտուելու համար։

Գնաց տարի եւ աւելի դիմանալը կ'երաշխաւորենք, բնկոյզի ճմանոզ փայտի մը օթուած ոտից մահճակալներ օրուան նորոյքն են, կը ծալուին, *թեթեւ, զգալուր զսպանակով*, եւ ամէն խակի յարմարող։

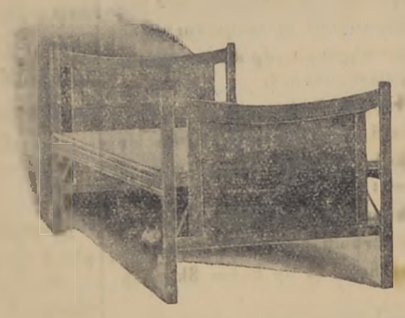

ԳԻՆ ՁԷՆ 10 Ս. ՈՍԿԻ

—o—

ՎՃԱՐՈՒՄ՝ 3 ՄԱՍՆԱՎՃԱՐՈՎ

—o—

0|0 գէշ վերոյիշեալ գներուն վրայ, այն *բնթերցողներուն* որոնք ճերկայ յայտարարութեամբ կը ճերկայացնեն մեզի

—o—

Ծիկին, անօտուս նորածին գուկիդ համար պիտի ուզես ունենալ լաւագոյն ժահճակալը. *վերջին ծայր ներկայանալի ապրանք գոյնով, նիքէլի մեքենական վերելակով, Երեխան վար իյնալէ արգիլող եւ պատուաստուած գեղական մեքենայով* **Ձեր գուկին կատարեալ հանգիստ ապահովոց, ասիկ ժահճակալներոջ** *բոլորովին նորոյթ մըն են* **Սիւրիոյ համար եւ միմիայն** *մեր քով կրնաք գտնել։*

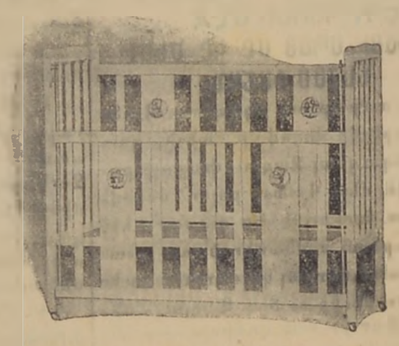

ԳԻՆ ՁԷՆ 10 Ս. ՈՍԿԻ

—o—

ՎՃԱՐՈՒՄ՝ 3 ՄԱՍՆԱՎՃԱՐՈՎ

—o—

50|0 գեղչ վերոյիշեալ գներուն վրայ միմիայն *բնթերցողներուն* համար։

—o—

Նոյն իսկ երբ գնելու միտք ալ չունիք այցելեցէք մեզ եւ տեսէք այլ եւ այլ *իրեր* որ կ'առաջարկենք Ձեզ, ուրիշ մը գնելէ առաջ։

O. Y. EKWALL. A. B. (Finland)ի

Սիւրիոյ, Լիբանանի եւ Իրագի ընդհ. ճերկայացուցիչ

Ն. ՔԷՇԻՇԵԱՆ, Khan-Chouny, Պանճօ՝ի Բսմաին ճիշդ հեռի կողմը։

ՀՐԱՇԱԳՈՐԾ ՄԱՐԴԸ
ԷԼ ՀԱՁ ՄՈՒՀԱՄԵՏ ՊԷՅ ԷԼ ՓԵԼԷՔԻ

Փութացէք առնելու անոր կարծիքը ձեր բոլոր փափաքներուն համար։ Ան կը հանդարտեցնէ բոլոր չտարած և տանջուած մաքերը և կը վերադարձնէ անոնց փափաքները։ Կ'իյնէ բոլոր ոգիներուն. հիրնօթիզով կը կարդայ մարդուն մտածումները. ձեռքի դիմերէն կը կարդայ մարդուն անցած, ներկայ և ապագայ կեանքը։ կրնայ հանկնալ ամուսնութեան, ճամբորդութեան, հիրայ, առեւտուրի. քննութեանց առյին բոլոր պազանիքները։ Այս բոլորը կը ցուցնէ մարդուն, կարծես թէ գրուած ըլլան թուղթի մը վրայ։ Կնոջ և ամուսնոյն միջև եղած դժուարութիւնները ու տարակարծութիւնները կը լուծէ Աստծոյ Սուրբ անուններով եւ Ամերիկեան եւ Եւրոպական գիանականներու փորձառութիւնները օգտագործելով։

Տխուր եղողներուն ուրախութիւն և հանգիստ կը պատճառէ։ Ջղային և մտային հիւանդութիւնները կը դարմանէ։ Այս բոլորը մեծ յաջողութեամբ կը կատարէ։ Փորձը ամենամեծ փաստն է, անգամ մը այցելել բաւական պիտի ըլլայ։

ՀԱՍՑԷ։— Գէյրութ, Հանդէմ Ղամի փողոցի արեւմուտք, Ֆրանսական հիւանդանոցին մօտ, թիւ. 9 բնակարան։

ԱԶԴԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

Ա.— Անոնք որ կուգան, իրենց մտքը գրեն թուղթի մը վրայ և պէտք է պահեն.

Բ.— 1000 ոսկի կուտայ ան, եթէ չի կարենայ ճշդրիտօրէն գիանայ ենթակայի միտքը, գրուած տրտերէն լեզուով միտքերը չխառնելու համար հաղորդումի մէ ջոցին։

— Այցելութիւնը երկու ոսկի է.

ՋԱՎՋԱՎԱՃԵԱՆ ՄԱՐԻՉՆԵՐ
ՏԵՂԱԿԱՆ ԳՈՐԾ

Ջավզավաճեան եղբայրներու հրդեհի մարիչները, շինուած պղինձով ապահովուած են 20 ֆիլօկրամ ճնշումի մը համար։

Անոնք արձանագրուած են կայսրական քեան անօրէնութեան մէջ ժամ և ճանչցուած Ֆրանսական քէմիք ընկերութեան կողմէ։

Այս մարիչները այնքան ներկայանալի են որքան եւրոպական՝ Գիները չատ ձայրայեզրէն ածան ու արդիւնքը գրեթէ վայրկեանական է։

ՏՕՔԹ. ԳԷՈՐԳ ԿԷՐԿԷԶԵԱՆ

Վկայեալ Lauréat Ճարկին Interne եւ այժմ մեսյուն ՄԱՍՆԱԳԷՏ բժիշկ Ֆրացնական հիւանդանոցի *ԱՋԻ, ՀՔՈՒ, ԿՈՒՄՐԻՒ, ԱԿԱՆՋԻ և ԳԷՆՈՒ* հիւանդութիւններու բաժին։

Հիւանդները ընդունելի կէտ վարչ ժամ 2—6
իր սլիճերին մէջ rue de Damas, No. 16

Հիւանդներ ուղարկի հիւանդանոց կ'ընդունուին իր կողմէ առած մուտքի տոմսով։

Աղքատ հիւանդներու ձրի դարմանում, ամէն օր կէտորէ առաջ ժամ 10—12, հիւանդանոցի դարմանատան մէջ։

ԳԱԲՐԻԷԼ Թ. ԹԷՔԵԱՆ
(ԱՐՏԱՔԱՐԱՆ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ)

Հիմնուած 1921 ին Գույիս-Բերա

Ինա դիւրատեսչի պայմաններով կը կատարենք ամեն կարգի նիքերագործութիւն ճոռոգոցներ։ Մասնաւոր ուշադրութիւն կը դարձնենք ճաճանչներու նիքերաճոռոգման վրայ։ Ամեն տեսակ նիքերագործութիւն կը կատարենք ամենայն ճշդութեամբ։

Վաճառասեղան կ'ունենանք նաեւ բոլոր նիքերագործիքներու ճոռոգոցներ։ Մասնաւոր ուշադրութիւն կը դարձնենք նիքերաճոռոգման վրայ։ Ամեն տեսակ նիքերագործ պիտոյքներու։

Վճարուած պիտոյքներու։

Հասցէ — Վ. Ուզուճեանի գրասեղ կից Պուրճ. B. P. 491

Ոտի հիւղ մտնելիք ունի. իւրաքանչիւր մտոյ իրեն համար տեղ մը կ'ուզէ, ատոր համար հագուէք ես

ՍԹԱՆՏԱՐՏ կօշիկը

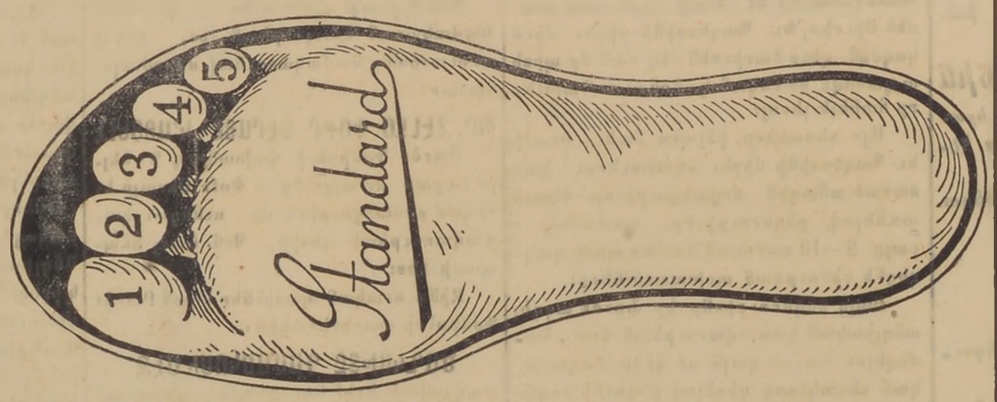

ՍԹԱՆՏԱՐՏ կօշիկները գիտականօրէն պատրաստուած են և քալես թէ նստիս միշտ հանգիստ կը պատճառեն և նոր կեանք մը չնորհեն քեզի։

Հարցուր քեզմէ առաջ փորցողներուն։

ԿԵՑ ՈՆՑՏԵՂԻ՝ ՆԱՃԱՐ ԵՂԲԱՑՐՆԵՐՈՒ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ

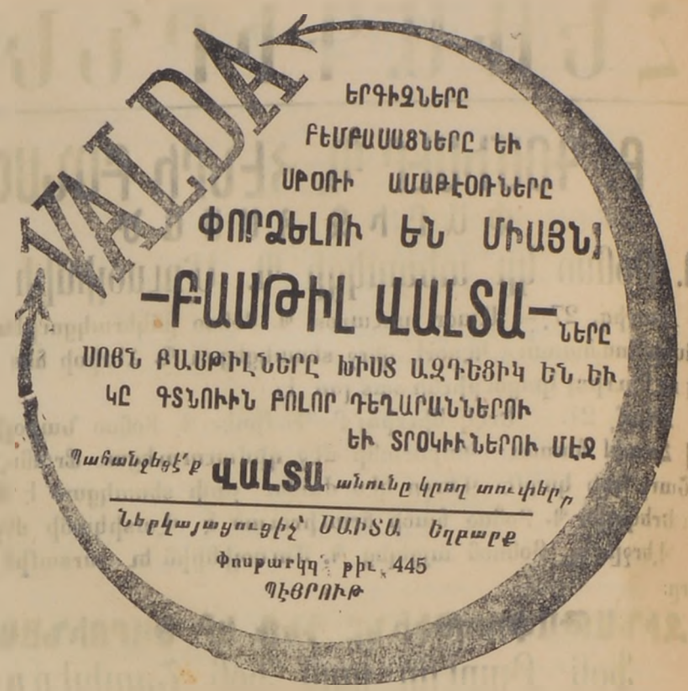

Կարի եւ Ձեւագիտութեան Դասընթացք
Տիկին ՄԱՌԻ ԵՐԱՄԵԱՆ

ՎԿԱՑԵԱԼ ԴԻՐՁԱԿՈՒՀԻ

ԲԱՐԻՁԷՆ ԵՒ ՎԱՇԻՆԿԱԹՕՆԷՆ

Կարի եւ ձեւագիտութեան մասնագիտուհի, Տիկին Մառի Երամեան կը վերադառնայ իր առհասարակ, Մեծ Սհայի դիմացը Նո. 78 տան երկրորդ արկը։

Երեք ամսուան միջոցին կը սորվեցնէ ամենավերջին ճոռաձեւութեամբ, կար եւ ձեւագիտութիւն իր բոլոր բարդութիւններով եւ արդիական մրջոցներով, Droit-fils մկրատով։ Իր ատակերտուհիներ կ'օժտեն Բարիզի ատճառհածանօք Académie Daydou վկայականով։

ոկուն շինուածի, Վայելուչ տեսք
Հնչուն եւ բնական ձայն
Ահա յատկանիշներ՝

ՈՐՈՆՑՄԱՄԲ ԿԸ ՁԱՏՈՐՈՇՈՒԻՆ

ԱՓՕԼԼՕ ՖՈՆՈՆԵՐԸ

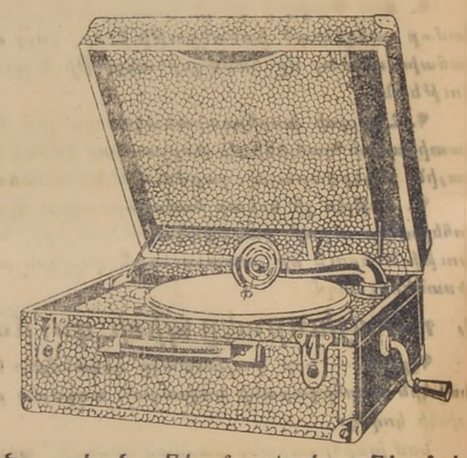

Հրապարակի վրայ գրանել ող բոլոր մարքաներ. ետ կը մրցին Աբօլօ ֆոնոնները։ Մանաւանդ վերջին նոր մօտէլները, որոնք հասած են արդէն, անգերազանցելի են իրենց տակունութեամբ, վայելչութեամբ և ժամչելի գիներով։

APOLLO GRAMOPHONE Co. Ltd
(of London)
ԱՓՕԼԼՕ՝ ՖՈՆՈՆԵՐՈՒ ԹԱԳԱՒՈՐԸ !!!

Կատարեալ համոզում գոյացնելու համար՝ անգամ մը այցելեցէք
MAISON APOLLO, Rue de la Poste, BEYROUTH
Փարդաձէ եւ բօնօ՝ ամէն ձեւի, տճվիճելի տրակ եւ առաւելութիւններ գիւտամասչելի գին, վճառումի դիւրութիւն։

Ընդհ. ներկայացուցիչ՝ Սիւրիոյ, Պաղեստինի, Անդրյորդանանի, Միջագետի եւ Նիւբոսի.— **ԳԱՒՐԻԷԼԵՆ ՍԻՆԱՆԵԱՆ**

KOURKEN SINANIAN, Boîte Postale 642, BEYROUTH (Syrie)

ԸՆՏԱՆԻՔԻ ԱՍՏՂ
(L'ETOILE du FOYER)

ՕԿՆԷ ԴԻՒՆ ԳԵՂԻ ԵՒ ԱՍՏՂԻ ՊԱՏԻՒ ՕԳՆԷ

Առեւտրական և երկրագործական ժողովրդային վարկի հասատութիւն

Անանուն ընկերութիւն.— դրամագլուխ՝ 3,000,000 ֆրանկ բաժնուած 3,000,000 ֆրանկ արժող կրնայ 3,000,000 ֆրանկ բարձրացուել վարչական խորհուրդի որոշումով։

կեդրոնատեղի— 137 Boulevard Sebastopol - Paris

ՀՅՈՒՍԻՍԱՅԻՆ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿՆԵՐԻՆ Արեւելեան պետութեանց մէջ

Սալոլ Օթելի մէջ, Գալաթիա Սարայ

ՎԱՐԿԵՐՈՒՆ ԱՌԱՋԻՆ ԲԱՆԿԱՅԻՆ ՀԻՄՆԱԴՐԱՄԸ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԱՌԱՋԻՆ ԲԱՆԿԸ

ԱՌԱՋԻՆ ՊԱՀԱՆՋԱՏԻՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ԵԼԵՒՄՏԱԿԱՆ ՁԻՒՂ

Ստեղծուած տարի 6%. Ակնկալուած տարի 500

Ընկերութեան ընդհանուր ժողովները կը գումարուին Գալաթիոյ մէջ, Գալաթիա Սարայ։

Ընկերութեան Ատենադպիրի՝ B. P. 821, Beyrouth

Մուտքի արտակարգ պայմաններ։

Ընկերութիւնը կը գործադրէ ամէն տեսակ բանկային գործառնութիւններ։

Ընկերութեան Ատենապետ՝ Ալեքսանդր Ա. ՄԱՐՏԻՐՈՍԵԱՆ

Ընկերութեան Ատենադպիր՝ Ռուբէն Ա. ՍԱՐԱՖԵԱՆ

Ընկերութեան Գանձապետ՝ Գրիգոր Ա. ՍԱՐԱՖԵԱՆ

Ընկերութեան Տնօրէն՝ Ռուբէն Ա. ՍԱՐԱՖԵԱՆ

Ընկերութեան Տնօրէն՝ Գրիգոր Ա. ՍԱՐԱՖԵԱՆ

Ընկերութեան Տնօրէն՝ Ռուբէն Ա. ՍԱՐԱՖԵԱՆ

Ընկերութեան Տնօրէն՝ Գրիգոր Ա. ՍԱՐԱՖԵԱՆ

— Տասնուէք ամիսէ իվեր, կանոնաւոր վարմունք մը... և անպարսաւ ընթացք մը ունի նա... գուցէ ես այսպէս կարծած ըլլամ։

— Եւ այդ ժամանակէն ի վեր ձեր քովէն բաժնուած չէ՞... ճամբորդութիւն մը ըրած չէ՞։

— Ոչ, պարոն։

— Ուրեմն, պարոն Նախագահ, կ'աղաչենք ձեզմէ որ մեզի ձեր ապացոյցը առաջնորդել տաք, վասն զի հրաման ունինք խուզարկելու։

Մարած ձայնով մը այս վերջին խօսքը ըսելով՝ քննիչ դատաւորը գլուխը ծռեց և ծանրութեամբ մը չարունակեց։

— Արիացէք, պարոն Նախագահ, ձեզի համար սոսկալի է հարուածը... բայց դժբաղդաբար խիստ օրինաւոր ապացոյցներ ունինք պարոն Էրնէսդը Վանտօմ փողոցի օրիորդ Սօֆի Հէրվէյի անձին դէմ կատարուած մարդասպանութեան հեղինակը կարծելու։

Պարոն տը Սան-Սերվ դիրքը չփոխեց, խօսք մը չարտասանեց, միայն իր դէմքին վրայ մեռելատիպ գունատութիւն մը տեսնուեցաւ, և պահ մը լուռ ու մունջ մնալէ վերջ՝ իր անշարժ աչքերուն մէջ տենդագին հուր մը չողաց, և յուսահատութեան արձանին նմանող ցուրտ և անշարժ այս մարմարէն երկու կաթիլ արտասուքներ դէպի վար հոսեցան։ Երկու պաշտօնաւորները լռելեայն զիրար կը դիտէին, անտարակոյս այս տխրօրինակ տրտմութեան առաջին վայրկեանները յարգելով, և կը սպասէին որ տարաբաղդ հայրը իր մտաւորական զօրութիւնը գանելով իրենց խօսքերը հասկնալու կարող ըլլայ։ Բայց վայրկեաններ կ'անցնէին և մահուան լռութիւնը կը շարունակուէր միշտ։ Ոստիկանութեան գործակալը հարցում մը ըրաւ, բայց դժբաղդ մարդը կարծես թէ չի լսեց, վերջապէս քանի մը վայրկեան

այսպէս մնալէ յանկարծ ոտքի ելնելով՝

— Մեկնինք պարոններ, ըսաւ։

Եւ զանգակը հնչեցուց՝ որու վրայ սենեկապետը եբեւեցաւ։

— Իմ անկեղծ յարգանքներս մատուցանես տիկին դերկոմսուհիին, ըսաւ ան, և իմացընես որ այս գիչեր չկրնամ տեսնել զինքը, վասնզի այս պահուս ապարանքէն մեկնելու ստիպուած եմ։ Պարոններ կառքս ձեզի կ'սպասէ։

Գուցէ երբէք հայրական արիութիւնը, ազնիւ արեան մը հպարտութիւնը և անբիծ կեանքի մը յիշատակը, այսպիսի խիստ փորձութեան չէին ենթարկուած, երբէք մարդ մը այս ստոյգութեան ծերունիին նման տանջուած չէր, որ իր զգացածը տկարութիւն համարելով կամչնար։ Պաշտօնաւորները իր կատքին մէջ հրաւիրեց, սակայն ճանապարհին բառ մը անգամ չարտասանեց։ Իր տունը հասնելով երբ փողոցին դուռը գոցուեցաւ՝ գաւիթը մտած կէտին դռնապանը կանչեց, և խստիւ պատուիրեց որ մարդ մը չթողու դուրս ելնելու համար մինչև որ թաղաւորին պաշտօնեաները մեկնին։

Ա՛լ իր ձայնը չէր դողդողար, ձեռքը հաստատ էր, անկասկած մեծ որոչում մը ըրած էր։

Բարձր գլխանոց, և սեւ կերպասէ ասեղնագործեալ դենչակ կրող պառաւ տնտեսուհի մը որուն մէջքէն երկայն շղթայով բանալիներու տրցակ մը կախուած էր, սիրոյը դիմացը եկաւ, և սպասեց որ հրամանները տայ։

— Գալեդ, ըսաւ անոր Գ. տը Սան-Սերվ, պէտք է այս պարոններ տան ամէն կողմերը առաջնորդել, ամէն դռները և ամէն գզրոցները պիտի բանաս անոնց, առանց ընդդիմութեան անոց ամէն հրամանները պիտի կատարես, և ամէն ինչ որ պահանջ կը համարին առնելու՝ պիտի թողուս որ առնեն։

AZTAG
JOURNAL QUOTIDIEN ARMÉN.
B. P. 587
BEYROUTH, Liban
Directeur - Propriétaire
HAIG BALIAN

ԳԻՆԵՐԸ
ՄԻՒՐԻԱ տար. 550, վեցամսեայ 300 ՍՈՒ.
ԱՐՏԱՀԱՄ. տրկ. 7, վեցամսեայ 4 տոլար

ԱԶԴԱԿ

ՕՐԱԹԵՐԹ
ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԳԻՏԱԿԱՆ

ازتاك
جريدة سياسية ادبية اقتصادية عمة

ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 1932
1 ՀԱՍՏ 2.50 ՍՈՒ.

Ջ. ՏԱՐԻ | Ամեն առաւոտ պէտք է բնել բերթիս ցօրեկեայ հասցէին | Ցօրէկ — Խմբագիր՝ ՀԱՅԿ ՊԱԼԵԱՆ | Չհրատարակուած ձեռագիրները չեն վերադարձուիր | Թիւ 195 (772)

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

ԱԶԳԱՅԻՆ ՏՈՒՐՔԸ

Հալէպի ներկայացուցչական ժողովէն վերջ, ազգային կազմակերպութեան տեսակէտով առաջնութեան պատիւը վիճակուեցաւ Հալէպի Թեմին։ Ամիսներ առաջ, խորհրդարանի մը մէջ, Օրէնքի և Սահմանադրութեան տրամադրութեանց համաձայն Հալէպ և իր շրջակաները ընտրութեանց ձեռնարկեցին և ունեցան իրենց օրինաւոր ներկայացուցիչները ազգային երեսփոխանական ժողովին մէջ։ Ժողովը շուտով ընտրեց իր դիւանն ու վարչութիւնը։ Բոլոր Խորհուրդներն ալ կազմուած են և սկսած եռանդուն գործունէութեան մը։ Կարելի է ըսել որ առաջին անգամն է այս մխիթարական երևոյթը Հալէպի համար։ Ցարդ ոչ մէկ ընտրութիւն այսքան լայնածաւալ շրջանակի մէջ եղած էր և վայելած անխտիր բոլոր ժողովուրդի յարգանքն ու վստահութիւնը։ Առանց բացառութեան, ընտրութեան մասնակցեցան մեր բոլոր հայրենակցական միութիւններն ու կուսակցութիւնները։

Թէպէտ բաւական ուշ, սակայն վերջապէս, Հալէպի ներկայացուցչական ժողովի որոշումը՝ ընտրութեանց ձեռնարկելով սահմանադրական ժարմիններ ստեղծելու համար, գրեթէ իրականացած է։ Եթէ կարգ մը շրջաններու մէջ պատահած են անկանոնութիւններ եւ ապօրինութիւններ, պատճառը, պարզապէս Առաջնորդներու ապիկարութիւնն է։ Լաթաքիան, օրինակի համար, որ կիսակազմյոյժ վիճակ մը ունի և գաղութը ներքնապէս պառակտուած է, իրենց պարտադրած առաջնորդի անխոհեմ և խառնակիչ նկարագրին պատճառով։ Ուրիշ գաղութ մը, որ ցարդ չէ կրցած դադրեցնել իր ներքին աղմուկներն ու վէճերը, նմանապէս իր առաջնորդի չափազանց անկարողութեան և միամտութեան հետևանքն է։

Մեր բոլոր մարմիններու ալ մտահոգութիւնն է իրենց Թեմերու կրթական և եկեղեցական գործերու նիւթական մատակարարութիւնը։ Մանաւանդ մեր գաղութին մէջ, ուր ամէն բան նոր կ'սկսի և վարժարաններն ու եկեղեցիները զրկուած են նիւթական հասոյթի աղբիւրներէ, աւելի ծանր կը դառնայ նիւթական հոգը եւ հետզհետէ աւելի կը ճնշէ։ Կրթական նպատակները զանազան օտար ընկերութիւններէ և ազգային բարեգործական ընկերութենէ դադրած են գրեթէ։ Պետական նպաստները ևս կրճատուած են։ Միակ աղբիւրը և յենարանը մնացած է ժողովուրդին վտիտ քսակը։ Ե՛ւ փո՛ղ իրեն, մեր ժողովուրդը, շնորհիւ իր ազգային ժառանգական առաքինութիւններուն և կրթական ու կրօնական գործի հանդէպ ունեցած նախանձախնդրութեան, չարունակ լայն բացած է իր վտիտ քսակը։ Փա՞ստ՝ մեր ազգային վարժարաններու ճաւուճ ու զարգացումն է։ Նոյն իսկ 10 տուներոց գիւղի մը մէջ, բազկացած բոլորովին աշխատաւորներէ, դուք պիտի գտնէք ազգային վարժարան մը և առնուազն ծրագիր՝ եկեղեցի շինելու։ Իւրաքանչիւր քաղ ունի իր առանձին եկեղեցին ու դպրոցը։ Թէպէտ մենք կողմնակից չենք վարժարաններու և եկեղեցիներու Թիւին բազմանալուն, երբ հնարաւորութիւններ կան միացնելու երկու քաղերը, սակայն այս երևոյթը ցոյց կուտայ մեր ժողովուրդի զոհաբերութեան ոգին և գիտակցութիւնը։

Երբ այս է դրութիւնը և զրկուած ենք արտաքին օժանդակութենէն, անհրաժեշտ է ունենալ կանոնաւոր և ապահով ազգային պիւտճէ մը։ Կարելի չէ ապաւինիլ պատահական հասոյթներու և ժողովրդական անկանոն վճարումներու։ Քանի որ մեր Ազգային Սահմանադրութիւնը նախատեսած և որոշած է Ազգային Տուրքի դրութիւնը՝ հաւասարակշռելու համար պիւտճէն, անհրաժեշտ է բոլոր գաղութներու մէջ պարտաւորիչ դարձնել գայն։ Լիբանանի անդրանիկ Գահառական ժողովը ժամանակին ընդունած և գործադրութեան դրած էր, Եթէ ճիգ մը ևս ի գործ դրուէր, անկասկած կ'ապահովուէր բոլորի մասնակցութիւնը։

Ներկայիս արդէն Հալէպի Գահառական ժողովը որոշած է իր Թեմին մէջ Ազգային Տուրքի հաստատումը։ Համոզուած ենք որ մեր հայրենակիցները սիրով պիտի ընդառաջեն այդ որոշման, ցոյց տալու համար իրենց գիտակցութեան չափը։ Երբ մեր Մարմիններէն կը պահանջենք գործ և իրաւունք կ'ունենանք խստապահանջ ըլլալու ա. նոնց հանդէպ, պէտք է ճանչնանք նաև մեր պարտաւորութիւնները ասոնց հանդէպ։ Մեր ազգային մարմինները ծանրաբեռնելով պիտի ճչէի ծանր լուծով, կը զլասենք ազգային աւելի կարևոր և կենսական գործերու բարւոք մատակարարութեան եւ այդ ճնշումէն ազատելու համար մեր մարմինները, միակ ու ապահով միջոցն է Ազգային Տուրքի դրութիւնը։ Առանց այդ տուրքի սիստէմը ընդունելու ալ մենք արդէն կը վճարենք աւելին և կը հոգանք մեր վարժարաններու բաց ցերը։ Ազգային Տուրքի դրութիւնը կարգ ու կանոն կը մտցնէ մեր վճարումներուն և ծանր հոգէ մը կ'ազատէ ազգային մարմինները։

Մենք կը սպասենք որ Ազգային Տուրքի հաստատման և ընդհանրացման մէջ ալ Հալէպ օրինակ ծառայէ մեր միւս Թեմերուն։ Ազգային Տուրքի կանոնաւոր կիրառութիւով է որ կարելի պիտի ըլլայ բարւոք մատակարարութիւնը մեր ազգային գործերուն, որովհետև իւրաքանչիւր ազգային պիտի զգայ իր փոխադարձ պարտաւորութիւնը եւ աւելի շատ իրաւունք պիտի գայ պահանջկոտ ըլլալու։

Փափաքելի է որ միւս Թեմերն ալ, որոնք վերջացուցած են իրենց ազգային կազմակերպական աշխատանքները, անմիջապէս որդեգրեն Ազգային Տուրքի դրութիւնը և վերջ տան զանազան ձևերով դրամ մուրալու և պիւտճէն հաւասարակշռելու ժ հոգութեանց։ Այդ կերպով ոչ միայն պիտի բարւոքուին մեր ազգային գործերը, այլ ուժ և եղելութիւն պիտի ստանան ազգային մարմինները։ Տեսնուած է որ Թաղական մարմիններն ու հոգաբարձութիւնները յաճախ անհաճելի միջոցներու կը դիմեն իրենց բացերը գոցելու համար և գոյացած հասոյթին մեծ մասն ալ կը յատկացնեն ուրիշներու։ Ազգային Տուրքի որդեգրումը մէկ անգամ ընդ միշտ վերջ կուտայ այդ միջոցներուն և մեր ազգայիններու տրամադրած գումարները ուղղակի կը գործածուին իրենց նպատակներուն։

ԱՌԱՔԵԼ ԲԱԲԱԽԱՆԵԱՆ

(Լ Է Օ)

Ծանձին Լէօի, որուն մահը տեղի տեղի ունեցած է վերջերս, Երևանի մէջ, հայ մշակոյթը կը կորնցնէ իր վաստակաւոր մշակներէն մէկը։

Բուն անունով Առաքել Բաբախանեան, ծնած Շուշի Ղարաբաղ, 1860 Թուին, Լէօն շուրջ կէս դար է որ հանրածանօթ գէմքը մըն է հայ գրական հրապարակի վրայ, որպէս ժառանգիր վիպագան, պատմաբան և հրապարակագիր։

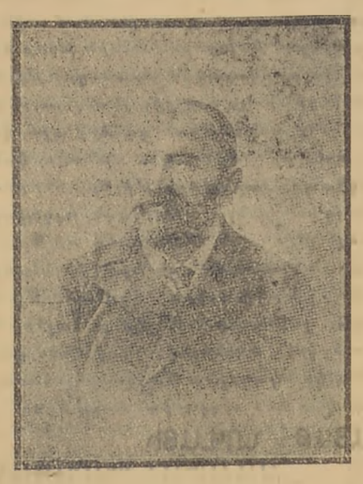

Լ Է Օ

Հրապարակագիր Լէօն, ժնդազած Գրիգոր Արծրունիի գաղափարական չունչին տակ, որուն նուիրած է եռահատոր գեղեցիկ աշխատութիւն մը, ազատական ուղղութեան ջատագով մը եղած է մինչև Անգրկովկասի խորհրդայնացումը 1921 Թուին։ Ու մինչև այդ Թուականն ալ, հակառակ իր ՝ի՛ Հ. Ց. Դաշնակցութեան, որու հիմնադիրներուն հետ, յատկապէս Քրիստափոր Միքայէլեան, մշակած է ժամանակի գործունէութեան յարաբերութիւններ։

Ճանչնալ պէտք է արձանագրել, որ հանրային գործիչ և հրապարակագիր իբրև, Լէօն հաստատեալ չմնաց իր դաւանանքին։ Թէ քարական բժիժի ժամանակ, 1905ի հոկտեմբերեան յեղափոխութեան յաջորդող ռեակսիոնի ժամանակ, և Թէ՛ յետոյ, կարմիր տիրապետութեան շրջանին, ան հարկաւոր եղաւ իր ժամանակի իշխանութեան և առաջորդն վճարեց տուրքը խորհրդային կարգերուն, 1922 Թուականէն ասդին, հրատարակութեան ասլով աշխատութիւն մը Հ. Ց. Դաշնակցութեան դէմ, որ հրապարակային ուրացումն է իր մինչ այդ յատկացուած գաղափարներուն և հայհոյանքներու կոյտ մը՝ հայ ազատագրութեան այն վարիչներուն հասցէին, որոնց հանդէպ իր պարտամանքը չէր Թոցուցած նոյն ինքն Լէօն, ատրիներ առաջ, մաժուլի էջերէն։

Մահուան առթիւ հայ բազմաչխատաւորականին, մենք ափսոսած ենք իր կեանքի այդ սխալական կողմի մասին բաւականանալ այս քանի մը հակիրճ խօսքերով, կանգ առնելու համար իր գրական և մասնագրական ու պատմական գործի վրայ, որ անվիճելիօրէն ամենուն պահպանելու ու յարգանք կր պարտադրէ։

Լէօն իր մուտքը գործած է հայ գրականութեան մէջ անցեալ դարու ութսունական Թուականներուն, հրատարակութեան ասլով զանազան պատմուժքներ «Մշակի և այլ պարբերաթերու մէջ։ Իբրև գրական արժէքաւոր գործ այս ուղղութեամբ նշանակալից է յատկապէս «Մելիքի Աղջիկը» վէպը, որ այսօր ալ կը կարդացուի մեծ հետաքրքրութեամբ և գեղագիտական անվիճելի արժէք մը կը ներկայացնէ։

Բացառիկ արժէքը Լէօի բերած նպաստն է՝ հայ մշակոյթին, այդ իր մասնագրական գործն է։ Ցաժան և բարեխիղճ աշխատող, ան պրպտած է հայ ձեռագիր և տպագիր բոլոր գրուածքները որոնք իր ժամանակին մատչելի էին, և լոյս աշխարհ ընծայած է «Հայկական տպագրութիւնը» երկու հատորով աշխատութիւնը, որ ներկայիս ալ կը պահէ իր կարևորութիւնը, հակառակ բազմաթիւ կէտերու շուրջ յետագայ հետազօտութիւններու բերած ուղղութիւններուն։ Բանասէր և կենսագիր, Լէօն հեղինակած է Ռուսահայ գրականութեան պատմութիւնը, «Սեփականա Նազարեանց» եւ «Գրիգոր Արծրունի» հատորները, որոնք իրենց ժամանակին դաստիարակած են սերունդներ։ Այսօրուան պէս կը յիշեմ այն Թովչանքը որ կրմրոչնեցինք մեր պատանի հասակին մէջ ես ու իմ պէս գրասէր ազներ, բազմավաստակ այս հեղինակի գրքերու ընթերցումէն, որ գիտեր պահել ընթերցողը իր հետաքրքրութեան գազափարական շունչին տակ, Երկար ժամանակով։ Որքա՜ն ուսանելի բաներ կան այս երկու կենսագրական աշխատութիւններու մէջ, նուիրուած անցեալ գարու երկու արևելահայ մեր մեծ գէմքերուն, որոնք հիմնադիրները հանդիսացած են հանրային որոշ ուղղութիւններու, պայքարը՝ որ անոնք հարկադրուած էին մղել, չարժելու համար յետադիմական ճահիճը, դժուարութիւնները՝ ամէն կարգի, որ պէտք էին յաղթահարել, հասարակական միլուալորը, ժամանակի տարամերժ հայեցքները և հակադիր բանակները, որոնք լոյս կր սփռեն յետագայ մատենագրութեան և հանրային կեանքի ընթացքին վրայ, ըմբռնելու համար մեր ժամանակակից հանրային հոսանքները։ Նոր սերունդը շատ բան պէտք է չգիտի այս գրքերու ընծեր ուսէն։

Պատմագիտութիւնը՝ սերտօրէն հիւսուած հայկական քաղաքականութեան, Լէօի նախասիրած գործերէն եղած է։ Սիրահար հետազօտութիւններու, տարօրինակ խուզարկումներու, ան իր կեանքի վերջին շրջանը տուած է պատմական աշխատասիրութիւններու։ Քրանգեան աշխատասիրութիւններու և պատմախանուտ աշխատանք մըն է Ուտուտուի պատմութիւնը լայնածաւալ և բազմահատոր աշխատութիւնը, որուն առաջին մասը լոյս տեսաւ պատերազմի ընթացքին, Թիֆլիսի մէջ։ Կ'ըսեն որ մահուընէն քիչ առաջ գրութեան յանձնած է նմանօրինակ ուրիշ գործ մը, որ չուտով լոյս պէտք է տեսնէ։ Մենք հարկ կը տեսնենք դիտել տալու, որ պատմագիտական հիւղրայն բնագաւառը չէ ուր պէտք է փայլէր քանքարաւոր հեղինակը։ Ուրարտուի պատմութիւնը քաղաքական գործ մըն է, որուն վրայ զգալի է Ֆրանսացի պատմաբան Մասփէռօի ազդեցութեան խոր կնիքը։ Լէօի արժէքը մենք կրտեսնենք չեչտուած իր բանասիրական և գրական աշխատասիրութիւններու մէջ, ու իբր այդպիսին ալ, իր անունը կապուած պէտք է մնայ հայկական մշակոյթի պատմութեան, որպէս անոր մէկ անխոնջ և բազմավաստակ մշակի։

Հայ ընթերցող հասարակութիւնը տուած է իր յարգանքի չափարքը յոբելեանական հանդէսով մը, 1907ին, Թիֆլիսի մէջ, գրական իր գործունէութեան 25 ամեակի առիթով։

Ե. Թ.

ՆԱՄԱԿՆԵՐ ՖՐԱՆՍԱՅԷՆ

ԿՐԹԱԿԱՆ ԳՈՐԾԸ ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՄԷՋ

Թերևս ուրիշ ասթգիր, քան ու ցիր եղած ազգի մը բեկորները չփոր՞ձէին նոր հաստատուած իրենց շրջաններուն մէջ երևան բերել զոհողութեան այն ոգին, որ գաղթական հայը մի՛շտ և ամենուրե՛ք ի յայտ բերած է կամ ազնած է բերելու։

Իզմիրեան տղէգէն վերջ, Միլերանի կապուտակ ու ծիծաղկոտ այս ափերը հասած փախստական ու տարագիր հայը՝ այժմ մոռցնել տուած է իր ասը մարի առջևան խղճալի վիճակը։

Թրքական զուլումէն սարսափահար ու հարազատներու արիւնաբաւ դիակները անաչր ու անթաղ Թողած, իրենց մանուկները ցնցոտիներով փաթթած, անասդգ ներկայի մը և ապագայի մը մաղձոյն և դժբաղդ հեռանկարներով շրջուած, չուտած հայերը, այժմ ոչինչով կարելի է տարբերել ուրիշ սոսկականներէ և նոյնիսկ տեղացիներէ։

Հազար տեսակ և ազգերու պատժուելեան մէջ անօրինակ առտպանքներ տեսած հայը դարձած է ճկուն, պարագաներու յարմարող, աչխատասէր և իր ազգային ուեանդութեանց ու մոյրենի լեզուի պահպանման գաղափարախօսը և արի մարտնչողը։

Տասնեակներով, հարիւրներով գրպրոցական, եկեղեցական սքանչելի ու թանկարժէք չէնքեր կարելի է համրել Ռուժանիայ և առհասարակ պալքանեան հողամասերու վրայ։ Զանազան ժամանակներու մէջ այդ երկիրները գաղթած հայ բեկորներ որևէ տեղ հաստատուելէ ետք, ամուր կռչիլ ուզած են իրենց ազգեղերին ու կրթութեան՝ և ծանր զոհաբերութիւններով հիմնած են բազմաթիւ լոյսի, կրթութեան ճաճարներ։

Որքան ալ մեր հին գաղթականներու այդ հոգ զանգուածները ձուլուած են ու հալուած բնիկ, եւրոպական զօրաւոր քաղաքակրթութեամբ օժտուած տէզօցիներէն, որքան ար ամայութեան դատապարտուած են այժմ այդ չէնքերու մեծ մասը ու մնացածն ալ օտար պետական հիմնարկութեանց կողմէ կը գործածուին, այնուամենայնիւ՝ նոր ժամանակներու մեր տարագիր բեկորներ չե՛ն յուսահատած ու կը չարունակեն անհատապես և ծրագրական պայքարը, յանուն մայրենի լեզուի ու ցեղային պահպանման։

Ու Մարսէյլ հասած հայերը, իբրև հարապետ ժառանգորդներ մեր նախորդ գաղթական սերունդներուն, գործարաններու յարմարող, աչխատասէր և իր ազգային ուեանդութեանց ու մոյրենի լեզուի պահպանման գաղափարախօսը և արի մարտնչողը։

Տասնեակներով, հարիւրներով գրպրոցական, եկեղեցական սքանչելի ու թանկարժէք չէնքեր կարելի է համրել Ռուժանիայ և առհասարակ պալքանեան հողամասերու վրայ։ Զանազան ժամանակներու մէջ այդ երկիրները գաղթած հայ բեկորներ որևէ տեղ հաստատուելէ ետք, ամուր կռչիլ ուզած են իրենց ազգեղերին ու կրթութեան՝ և ծանր զոհաբերութիւններով հիմնած են բազմաթիւ լոյսի, կրթութեան ճաճարներ։

Որքան ալ մեր հին գաղթականներու այդ հոգ զանգուածները ձուլուած են ու հալուած բնիկ, եւրոպական զօրաւոր քաղաքակրթութեամբ օժտուած տէզօցիներէն, որքան ար ամայութեան դատապարտուած են այժմ այդ չէնքերու մեծ մասը ու մնացածն ալ օտար պետական հիմնարկութեանց կողմէ կը գործածուին, այնուամենայնիւ՝ նոր ժամանակներու մեր տարագիր բեկորներ չե՛ն յուսահատած ու կը չարունակեն անհատապես և ծրագրական պայքարը, յանուն մայրենի լեզուի ու ցեղային պահպանման։

Ու Մարսէյլ հասած հայերը, իբրև հարապետ ժառանգորդներ մեր նախորդ գաղթական սերունդներուն, գործարաններու յարմարող, աչխատասէր և իր ազգային ուեանդութեանց ու մոյրենի լեզուի պահպանման գաղափարախօսը և արի մարտնչողը։

Տասնեակներով, հարիւրներով գրպրոցական, եկեղեցական սքանչելի ու թանկարժէք չէնքեր կարելի է համրել Ռուժանիայ և առհասարակ պալքանեան հողամասերու վրայ։ Զանազան ժամանակներու մէջ այդ երկիրները գաղթած հայ բեկորներ որևէ տեղ հաստատուելէ ետք, ամուր կռչիլ ուզած են իրենց ազգեղերին ու կրթութեան՝ և ծանր զոհաբերութիւններով հիմնած են բազմաթիւ լոյսի, կրթութեան ճաճարներ։

Որքան ալ մեր հին գաղթականներու այդ հոգ զանգուածները ձուլուած են ու հալուած բնիկ, եւրոպական զօրաւոր քաղաքակրթութեամբ օժտուած տէզօցիներէն, որքան ար ամայութեան դատապարտուած են այժմ այդ չէնքերու մեծ մասը ու մնացածն ալ օտար պետական հիմնարկութեանց կողմէ կը գործածուին, այնուամենայնիւ՝ նոր ժամանակներու մեր տարագիր բեկորներ չե՛ն յուսահատած ու կը չարունակեն անհատապես և ծրագրական պայքարը, յանուն մայրենի լեզուի ու ցեղային պահպանման։

Մարսէյլ քաղաքը դժբաղդաբար եղած ատենին ունեցած է մանկապարտէզներ, Թէև առաջները ունէր 100է աւելի երկսեռ աշակերտներով նախակրթարան մը՝ վեց, երբեմն ալ եօթը դասարաններով և հատկապահան Թիւով ուսուցիչներով։

Հակառակ հարուստ հայերու, մասնաւորականներու և միութիւններու և ազգային մարմիններու գոյութեանց Մարսէյլը քաղաքը ցարդ չէ կրցած ունենալ իր մանկանոցը և հարիւրաւոր երկու տեղի մանուկները կը մնան փողոցներու այլանդակ ու վտանգաւոր բարքերու Թունաւոր մթնոլորտին մէջ։

Մինչդեռ Մարսէյլի արուարձաններու մէջ, օրէ օր կը չատնայ մանկապարտէզներու Թիւը, եղածները կը կանոնաւորուին, և ի պահիւ արուարձաններու մեր աչխատասէր հայրենակիցներու պէտք է ըսել, որ կը չարունակուի պահպանուիլ մատղ սերունդը։

Ուրիշ գաղթականներ որոնք Թիւով ու կարողութեամբ մեզմէ հազարապատիկ զօրաւոր են, հոս չունին իրենց մանկապարտէզ—նախակրթարանները։

Բանաւոր հայը իր զաւակները հայկական մանկապարտէզ, հայ վարժարանը կը դրկէ ամսավճարով, գրենական և այլ ծախսերու ենթարկուելով։

Տեղական վարժարանները ձրի են ու գրենական պիտոյքը՝ առատ և նոյնպէս ձրի։ Բայց մայրենի լեզուն կը փնտռուի մեծ գուրգուրանքով և հոգատարութեամբ։

Տեղեր կան ուր՝ աշակերտի մը համար ամսական կը վճարուի 25—30 ֆրանք։ կան որ՝ 15—18 կը վճարեն, ու կան նաև 5—15 վճարողներ։

Ի հարկէ կան նաև բազմաթիւ չքաւորև որը աշակերտներ ալ, որոնցմէ ամսական չգանձելէ զատ, գրենական պիտոյքներն ալ դպրոցները կը հայթայթեն։

Մարսէյլի արուարձաններու ամենամեծ դպրոցներն են Պուլվար—Օտտօի և Սէն—Լուի մանկապարտէզ—նախակրթարանները։ Մանկապարտէզներ կան նաև Պոժոնի, Սէն—Մարկրիթի, Գամբանքը Ֆրէզի, Գամբանքը Բերրիէի, Սէն—Ժօրժի, «Այովիսաններու», «Նաճարեան» ազարակի և Սէնթ—Անթուանի վերի Թաղի, ինչպէս նաև Կարանտի մէջ։

Այս դպրոցները կը մասնակարաբաշխեն իրենց կից մատուռներու, աշակերտական վճարումներու և ներկայացուցչանդիսանքներու հասոյթներով։

Սէնթ—Անթուանի, Գամբանքը Բիրիէ Թաղի, Գամբանքը Ֆրէզի, Արսլանպէկ—գիներու, «Ֆիրտաշի, Սէն—Ժօրժի, Սէն Լուի, Պոժոնի, Կարանտի դպրոցական չէնքերը սեփական են։

Իսկ Պուլվար—Օտտօի, երկու մասնաշէնքերու և մէկ երկու ուրիշ դպրոցական չէնքերը վարձած են ուրիշներէ։

Իւրաքանչիւր դպրոցը ու մատուռը միասին ունին հոգաբարձական կազմեր։

Ջանազան մասնակներու մէջ ընտրուած են Ուսումնական խորհուրդներ, շրջանի ընդհանուր կրթական գործը լաւ հիմերու վրայ դնելու համար, սակայն այդ Ուս. Խորհուրդները լուծուած են առանց որևէ դրական գործ կատարած ըլլալու։

Ու պէտք է խոստովանիլ որ մեր ներկայ դպրոցներու գոյութիւնը կը պարտինք հոգաբարձութիւններու և ուսուցիչ—ուսուցչուհիներու անձնուիրութեանց և զոհողութեանց։

Խօսինք քիչ մը այդ դպրոցներու մասին։

Պուլվար—Օտտօ.— Մօտ 300 չունչ հայութիւն կ'ապրի այս արուարձանի մէջ։ Սակաւաթիւ են արհեստաւորները։ կան քանի մը նպարավաճառներ, ապրիշներ։ Մնացածները մեծ մասամբ կ'աչխատին նաւահանգիստը, (իբր մչակներ) միւս մասը չաքարի, իւղի, օդային կազի և ուրիշ գործարաններու մէջ։

Այս արուարձանի մէջ ալ մօտ երկու տասնեակ հայեր իրենց սեփական տուներ չունեն։ Կան դեռ ուրիշներ ալ որոնք կ'ուզեն միւսներուն հետևիլ։

Տեսակ մը բանտարական շրջանակ է այս արուարձանը ու իր բնիկ հայերը համեմատած միւս արուարձաններու հայերու հետ, կարելի է ըսել որ ամենէն հասկաց գասը կը կազմեն։

Այս արուարձանի հայութիւնը բազկացած է Մշեցիներէ, Սեբաստացիներէ, Վանեցիներէ, Գիւրիւնցիներէ, Երզնկացիներէ և Անատոլուի զանազան շրջանի հայերէ։

Պուլվար—Օտտօի դպրոցը ունի 200 երկսեռ աշակերտներ և չորս ուսուցիչ—ուսուցչուհի։

Վարժարանն ունի մանկապարտէզի և նախակրթարանի բաժիններ։ (Մանկապարտէզ կոչուն և ծաղիկ, իսկ նախակրթարանը՝ Ա. Բ. Գ. Դ և այս տարի նաև Ե դասարանները)։

Կը գտնուի Հայերէն, Հ. Գասմուքիւն, Թուաբանութիւն, Հայաստանի աչխարհագր. Ֆրանսերէն, կրօն, երգ ժարգանք, ձեռական աչխատանք, իրագիտութիւն, սկաուտիզմ, և այլն։

Վարժարանը ունի ձեռական աչխատանքի փոքրիկ արհեստանոց—դասարան մը, ուր ազաքը կը սորուին արհեստներու տարրական գիտելիքները։ կը չենեն գեղեցիկ ու հետաքրքրական առարկաներ, սկաուտական իրեր, սեղանիկի զարդեր և այլն։

Սկաուտիզմի լայն տեղ տրուած է,

ակաւոչմր ընդունելով իբր նախակրթարանի գուգրնթաց և անհաժեշտ ուղղխաւար միջոցներէն մէկը, մասաղ սերունդը հայ պահելու համար։

Դարոցի 70 երկաեռ ակաւոնները իրենց օրինակելի կազմակերպութեամբ, սաարներու նախանձը կր յարեցեն։

Այս մասնագէտ բակշնախարհարաւնի յատուկ կրթական ծրագիր, որմէ գծրաղաւարար զուրկ են մեր միւս վարժարանները։

Հայարէնի հաւասար ոյժ կր տրուի ֆրանսերէնի, և այս տարի, Դ. դասարանէն երեք այակերանիր տեղական լիսէն ընդունուած են առանց գցուսարութիւններու և ժամանակի կորուսի, համապատասխան գասարաններու մէջ տեղաւորուելով։

Նկատելի է որ տղոց մէջ այժմէն իսկ կերեւա գործնական մասրու նախասիպարը, բան մր որ անհրաժեշտ է մեր այս նոր բնակավայրերու, ինչպէս նաեւ հայրենիք վերադարձող տղոց մասար։

Վարժարանի տնօրէնն է պ. Ազգէն Մարահիրոսեան, որ չորս տարի է կր վարէ այս գպրոցը։

Ուսուցչական կազմի մէջն է նաև պ. Վ. Գույումճեանը (չաներու ձանօթ ու վաստակաւոր ուսուցիչը)։

Աստնցէ զատ, կր պաշտօնաւարին երկու ուսուցչուհիներ։

Միակ թերին չէնքի անյարմարութիւնն է։

Հայ Փեթակ.— Գուլմար Օսմօի երկրորդ մասնագարէզին է այս, տեսակ տեփական վարժարան, որ այս տարի բացուելեաւ։ Վարիչն է տիկին Մ. Սրվաճեանը։

Մանկապարէզը ունի մօտ 70 երկտեա մանուկներ, չէնքը յարմար է եթէ նկատի չառնենք խաղաւեղի պակասը։

Գուլմար Օսմօի 3000է մտ հայ բը նախիչներ գոհ են իրենց ունեցած մանկապարէզներէն ու նախակրթարանէն, բացի մտ մը օտարազուներէ և ուծացածներէ, որոնք իմաստակի յատուկ գասարկամութեամբ կամ օտարբռնի անփառութեամբ իրենց գաւակներու խորհացումը և այլասերմր կր փոթացնեն կր քայլերէն։

Բարեբաղդաբար սակաւաթիւ են անոնք։

ՄԱՐԱԶՆ

ԷԶԱՆԻ ԹՐՔԵՐԸՆԸ
ԹՈՒՐՔԻՈՅ ՄԷՋ

Գուլսոյ էվգաֆի անօրէնութեան մօտ խորհրդակցութիւն մր կատարած են Գուլսոյ յայտնի հաֆրզոնները, էզանն ու ազօքը Թուրքերէն կարգացուելու մասին։ Որոչուած է պատրաստութիւնները փութով առաջ տանիլ եւ Թրքերէն եզանի օկոիլ Բամազանի առաջին օրն իսկ։

Կրօնական գործերու տնօրէնութիւնը հետեւեալ կերպով Թուրքերէնի Թարգմանած է հզանը.—

1. Թաներ ուլուտուր. 2. Շիւփհիսիզ պիլիրիմ, Թաներաց պատմա եօֆսուր թափաճաք. 3. Շիւփհիսիզ պիլիրիմ, պիլիրիմ Թաներնրն հյչխսիեիր Մոհամմետ. 4. Հայիճն ճամագա. 5. Հայիճն Ֆելաճա. 6. Նամազ ուլուտաճ հայրրրսր (առաուաճ համար). 7. Թաներ ուլուտուր. Թաներաց պատգա եօֆսուր թափաճաք։

1. Մեծ է Աստուած. 2. Վատահօրէն գիտեմ, միայն Աստուած կը պաշտուի. 3. Վատահօրէն գիտեմ, գիտեմ որ Աստուծոյ առաքեալն (մարգարէ) է Մոհամմետ. 4. Օ՛ն, ազօքի եւթը. 5. Օ՛ն. ձկպ ի երանութիւն, 6. Ազօքը քսունէն բարի է. 7. Մեծ է Աստուած. միայն Աստուած կը պաշտուի։

Կարդացէք և Տարածեցէք
«ԱԶԴԱԿ»Ը

ՄՈՒՍԹԱՖԱ ՔԵՄԱԼ ԻՆՉՊԷՍ ՈՐ Է
«GREY WOLF»

(Հեղինակ՝ H. C. ARMSTRONG)

Դ.

Իրքեւ զինուորական անգործ, բայց կ'աչխատի գարձեալ գրաղուիլ սեեղծել իրեն, վազելով մէկ քաղաքական մարդէն միւսը։ Սակայն պայմանները փոխուած են հիմնուժով կառավարութիւնը մր կայ Գոլսոյ մէջ։ Թալաթ-Էնվէր-Ճէվալ երրորդութիւնը ինքնիշխան էր։ Էնվէր միլազգային դէմք էր արդէն, Գերմանիոյ աչքին լոյսը։ ամուսնացած էր Թուրք իշխանուհիի մր հետ եւ կ'սպրէր ճոխութեան եւ փառքի մէջ։

Մինչդեռ Մուսթաֆա Քէմալ աւելի եւս հակակրութիւն կը ներշնչէր իր շուրջիններուն։ Իթթիհատի բոլոր անդամները հակառակ էին իրեն, բայց ի ձէվալէն որ համաձայն էր Քէմալի հակագերման քաղաքականութեան։ Թուրք բանակը վերակազմելու համար Էնվէր հրաւիրած էր Լիման ֆօն Զանդերս։

Քէմալ կատած էր այս գանդրգանքին համար։ Ականջ չէին կախեր իր դիտողութիւններուն։ Էնվէր սերժած էր նոյնիսկ տեսնել զինքը։

Մուսթաֆա Քէմալ հեռագիրէ անտանելի կը դառնար, Քէեւ ոչ վտանգաւոր օրուան յաղթական կուսակցութեան համար։ Պէտք է հեռացնել զայն։ Զինուորական կցորդի պաշտօնով կը ղրկեն զինք Սոֆիա, ուր իր մօտիկ բարեկամը Ֆէթհի գեսպան նչանակուած էր։

Աքսորի նման բան մրն էր այս նոր պաշտօնը։ Բոլորովին կարուած Գոլսոյ քաղաքական կեանքէն, հիմա կ'իմնէր հասարակ զինուորականի ատիճանին։ Շատ քիչ բան կար ընելիք Սոֆիայի դեսպանատան մէջ։ Այնպէս որ իր ներգրգռ եւ քիչ չատ ժննաչնորհալի դիրքը օտար երկրի մր մէջ, կր նեսին զինքը դարձեալ կեանքի հաճոյքներուն Թուհուրհին մէջ։

Մուսթաֆա Քէմալ կը սկսի պարի դասեր առնել եւ կր մանէ սալոններէն ներս «սիրրատնելով Սոֆիայի բարձր դասակարգի կիներուն հետ։ Բայց չափազանց անճարակ էր։ Բարեձեւ եւ յաւհգուած Թուրք գինուորական մր միայն, ուրիշ ոչինչ։ Գուլկար կիները չէին սիրեր Թուրքերը եւ Քէմալ ոչ գեղեցկադէմ էր, ոչ ալ գրաւիչ։ Շատ խակ էր իր չարժուձեւերուն մէջ։ կամ քիքը բերանը կախած ման կու գար սրահներուն մէջ եւ կամ կը սկսէր յանկարծ չատախօսել։

Կնամեծարութենէ կամ չղոքորթութենէ չէր հասկնար երբեք։ Չէր հասկնար նոյնպէս անմեղ սիրաբանութիւնը, Տմարդի կերպով կ'ուզէր որ ամէն կին անկողին երթայ իրեն հետ. եթէ առաջինը մերժէր, ալեւս չէր հետաքրքրուէր անով եւ նոյն ժարգի ձեւով կը ժօտենար երկրորդի մր։

Այնպէս որ, կ'ըսէ Արմօթրօնկ. Սոֆիայի բարձր դասակարգին մէջ Մուսթաֆա Քէմալ ճանչցուեցաւ «տրատատվոր կերպով անատնելի մէկը եւ ժողցան զինքը»։ Քէմալ սկսաւ ատել այդ փափկասուն տիկինները որոնք կր գրգռէին զինքը, բայց տեղի չէին տար իրեն։

Մուսթաֆա Քէմալ կը գլուխի այդ չրջանակէն ալ կրվարէ փողոցային կեանքը վաւերագ ախտաւորներուն։ Հանրատուներու կիները աւելի ճաճանչատար են իրեն համար։ Վատահաբար տուներու մէջ է նորէն գիչեր ցերեկ, կը խմէ որքան որ կրնայ, կը խաղայ ուզածին պէս, ժամերով, օրերով։ կը փորձէ բոլոր տեսակի ժուլութիւնները, բայց կր պատժուի վերջ ի վերջոյ։ կը վարակուի սեռային զարհուրելի ախտէն եւ կը քայքայուի առողջութիւնը։ Եւ որովհետեւ պատիժներ կան որոնք հակազդեցութիւն յառաջ կը բերեն ժարդոյ ժէջ. «Մուսթաֆա Քէմալ այլեւս հատաք չունի կրնոջ ժասին եւ ժամանակի մր հատար կր սիրահարի իր տեսիչ»։ Արմօթրօնկ որոշապէս չէսեր թէ Քէմալ որքան առաջ կը տանի այդ «սիրահարութիւնը» Սոֆիայի ժէջ, բայց յայտնի է գիրքին կէսէն անդին որ Թուրքիոյ ժեծագոյն հերոսը գրեթէ սրհեսատ եւ կանանաւոր զրաղուժի վերածած է զայն Զան-Գայայի որջին ժէջ։

* * *

1914։ Ընդհանուր պատերազմ։ Թրնդանօթները կը գոռան ամէն տեղ. սրիւն, աւերակ, լեռնակուտակ դիակ բոլոր ճակատներուն վրայ։

Մուսթաֆա Քէմալ հանգիստ չի կրնար նստիլ Սոֆիայի ժէջ։ կը նախընտրէր որ Թուրքիա մնար չէզոք ժամանակի մր համար, բայց արդէն ուշ է։ Իթթիհատ դաշնակցած է Գերմանիոյ եւ ժամ է պատերազմի ժէջ։ կր հեռագրէ Էնվէրին եւ կը խնդրէ որ ճակատ ղրկեն զինքը. Էնվէր կը սերժէ։ կր կրկնէ իր դիժումները եւ 1915 Փետրուարին կը կանչուի Գոլսոյ։

Էնվէր գոց ծ էր Գովկասի ճակատայդ Թուրականին։ Քէմալ՝ Թօփալ Իսժայիլ Հագդը փաշայի որոշուժով կ'ուղարկուի Տարսանել, ուր անգլիական նաւատորմը մեծ յարձակողականի մր կր պատրաստուէր։ Տարսանէլի բանակին ընդհանուր հրամանատարը, Լիման ֆօն Զանդերս հատաք չուներ Թուրք սպաներու մասին, բայց իմացած էր որ Մուսթաֆա Քէմալ օժտուած է բացառիկ յատկութիւններով։ Անոր կը յանձնէ Քերկզժիին հարաւային մասը պաշտպանելու հոգը, հակառակ Էնվէրի հրահանգներուն։

Արմօթրօնկ լորձնաչուրթն կը գովաբանէ Քէմալի յատղութիւնները այս ճակատին վրայ։ Զարժեր մտնել մանրամասնութիւններուն մէջ, զուր չափազանցուած հիացումով կր նկարագրէ։ Դպրոցական երեսիաներն անգամ գոց գիտեն որ եթէ Դաշնակիցները յաղթէին Տարսանէլի առջեւ եւ Անգլիա գրաւէր Գոլիսը Ապրիլ 25ի յարձակում կանչէն յետոյ, բոլորովին սարբեր պիտի ըլլար աչխարհի պատմութիւնը այսօր։ Անգլիոյ անյաղղութիւնը այդ ճակատին վրայ հետեւանք էր չատ մր ուրիշ պատճառներու որոնց մասին հատորներ գրուեցան զինադադարէն յետոյ։

Տարսանէլի գրաւման յաղթական հաւանականութեանց մասին խօսելով. հեղինակը կ'ըսէ «Զոնուք Գ-յիրի (Քէմալի ճակատը) գիծը բռնելին էր Տարսանէլի, իսկ այս վերջինն ալ բռնելին էր Գոլսոյ։ եթէ Տարսանէլ եւ Գոլիս իյնային, Թուրքիան պիտի անկասուէր Գերմանիոյէն եւ պիտի օգնուէր Գերմանիային հաչառութիւն կնքել։ Ռուսիա եւ Գուլկարիա հատնարար պիտի միանային Անգլիոյ։ Բարոյական ազդեցութիւնը պիտի բլլար սիեղերական։

Զարձակող Աւստրալիացիներուն եւ այս հսկայ կարելիութիւններուն միջեւ կեցած էր ինքը՝ Մուսթաֆա Քէմալ վրճռական, Զոնուք Գուիրի նեղ կատարին վրայ պահելով յոգնաբեկ Թուրքերը, միմիայն չնորհիւ իր սիրապետող անհատականութեանց։

Արմօթրօնքէն քանի մը ամիս առաջ «Տարսանէլի պաշտօնական պատմութեան» մէջ, զօրավար Օկլանդը նոյն չեշտով արտայայտուեցաւ Մուսթաֆա Քէմալի կատարած դերին մասին։

Արդար ըլլալու համար կ'ընդգնինք որ պատերազմի այդ ճակատին վրայ ա-

ՏՕՔԹ. ՖԻԼԻՓ ԱՇՔԱՐ

ռուն անպատութեան վճիռը հաղորդեց երէկ Պէյոուլի վճռաբեկ ատեանը, գայն տարի մը բանտ պատիժէ վերջ։

ՀԱՅԿ. ԿԵԱՆՔ

ՊՈՒԼԿԱՐԻԱ ԳՈՉ Է ՀԱՅԵՐԷՆ

Գուլկարիոյ նախկին վարչապետ եւ ներկայիս խորհրդարանի նախագահ Գ. Մալինօվ, որ տասնին խօսացած էր դրամական օժանդակել Գուլկարիային ռուլսիք ներգրգռին, անձնական խօսակցութեան մր ընթացքին յայտարարած է.

— «Ձինդ է Թրճռնեի մէջ խօսք եղաւ Գուլկարիային 1000 գաղթական ուղարկութեան հատնութեան մասին։ Երբ ճամբու ծախքերու մասին խօսք եղաւ, ես բարեացակամ արամադրութիւն յայտնեցի, բայց երբ քիչ յետոյ յայտնի եղաւ մեր պետութեան գանձին վիճակը ու օրէ օր ծանրացաւ տնտեսական տագնապը, կառավարութիւնը հնարաւոր չգտաւ ընելու դրամական տյդպիսի զոհողութիւն մր։ Մանաւանդ որ Գուլկարիան տեսական առեւտրական նպատ չունի, արամադրելու համար։ Միւս կողմէ, չամագրգռուած չէինք Հայերուն այս երկրին մեկնելով, որովհետեւ զանոնք կը նկատէինք Գուլկարիոյ համար օգտակար եւ ուղղափառ տարր մր»։

ՍԱՅԱԹ—ՆՈՎԱՅԻ ՄԱՀՈՒԻԱՆ ՊԱՐԱԳԱՆ

Ս. Աբովեանի մահուան նման, տեղծուած մրն է նաեւ Սայաթ—Նովայի մահուան պարագան։

Ս. Նովայի մասին նախ Գ. Ախվերգեանն է որ բերաւ ատնդութիւնը թէ. հայ մեծանուն աչուղը սպանուած է Թիֆլիզի Հայոց եկեղեցիին մէջ, 1795ին, Սեպտեմբեր ամսուն, Իսկ գինուորական աղբիւրն կ'ղսէ։ Մեր գրականութեան պատմութեան բոլոր դասագիրքերուն մէջ այդ մեռով բսուած է Քարափի Ս. Գէորգ եկեղեցիին հիւսիսային պատին տակ, Հայ Գրողներու կողմէ 1914ին դամբարան մրն ալ չինուեցաւ, իբրեւ աչուղին թաղման վայրը։

1878ին, Զ. Մք-Գահինդէլին քանդեց այդ ատնդութիւնը։ Սայաթ—Նովա, որպէս վրացի Թագաւորին եւ ժողովուրդին բարեկամ, իր քեմանչայով ճակատ կ'առաջնորդէ գինուորները՝ Մահմէտ Ալի Խանի դէմ։ Վրացիները կը յաղթուին Նորիգալա ամրոցին տակ, ուր կը սպանուի նաեւ Սայաթ—Նովան։

Այս ալ ատնդութիւն է, սակայն։ Ուրիշ վրացի մր՝ Գ. Լէոնիձէ, անցեալ դարու յայտնութիւններ ունեցաւ։ Քէմալ, բայց ինք չէր որ փոխեց պատերազմին կամ պատմութեան ընթացքը։ Տարսանէլի առեղծուածը հանկնալու համար, պէտք է պրպտել այդ օրերու դիւանագիտական պատմութեան ամէնէն գաղտնի ծալքերը։

ԹԻՐԱՑՐ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ատրի դատախազութիւն մր առաւ եւ բաւ Թէ, Ս. Նովա բնական մահով մեռած է 1801ին։ Ասոր կր միանար Լ. Մելիքսեթեպկեան։ Վրացի պատմագիր մր, Գլուտն Իսհիլիան, որ մասնակցած է եղած վրացի վերջին քաղաւար Գէորգ 13րդի, ասնր կեանքին մասին գիրք մր գրած ու չրած է Ս. Նովան ալ, բնելով որ հայ ուչուղը մեռած է 1801ին։

ՆԵՐԳԱՂԹԻ ԳՈՐԾԸ

Բարեգործականը 10,1000 տոլարի վիճակահանութեան մեռնարկած է Աւերիկայի մէջ, հասոյթը ներգղթի գործին յատկացնելու համար։ Գ. Դ. Շահվերդեան 10,000 սթերլին ուղած է, 400 գաղթական երկրորդ կարաւան մր գրկելու համար։

Բարեգործականը Սիթլօէն նոր բեռնատար գոյգ մր քամիօն գրկած է հայաստան։

ՑԻՐԱՑՐ ՎՐԴ. ԱՐԿԱԾԻ ՁՈՀ

«Կոչնակի վերջին Թիւէն ցաւով կ'իմանանք Թէ Ֆաուլերի հովիւ Տիրայր Ծ. վրդ. Մարգարեան զոհ գացած է իր նուիրումի արկածի մր։ Գ. Ճահրը կուկուեանի հետ ինքնաչարժով հովուական այցելութեան գացած ատեն, Տայնուպարի մէջ արկածի մը կր հանդիպին եւ հայր Սուրբը տեղն ու տեղը կր մեռնի։ Արկածի մասին մանրամասնութիւն չրկայ։

Արկածը տեղի ունեցած է Հոկ. 30ին, կիրակի օր։ Թաղումը պիտի կատարուէր Նոյեմբեր 5ին։

Հանգուցեալը եզբայր մր ունի Գոլիս։

«ԹԱՅՄԸՋ» ՆՈՐԸՆԾԻՐ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԻ ՄԱՍԻՆ

Անգլիական «Թայմզ» Թերթը, յայտնելէ վերջ Տ. Խորէն արք. Մուրատբէնկեանի չնորհութիւնը կ'ըսէ Թէ ան սեռած է երկար տարիներէ ի վեր կովկաս հատատասած ընտանիքէ մր։ Ծեռայ կ'աւելցնէ Թէ «Էջմիածնի կաթողիկոսարհ հոգեւոր իրատուութիւն ունի բովանդակ աչխարհի Գրիգորեան հայ եկեղեցիին վրայ. կր ճանչցուի իբրեւ ազգապետ եւ գլուխ հայ ազգին, եւ պաշտօնապէս ինքգինքր կր կոչէ Ամենայն Հայոց, Միաբանական Պատրիարք հաւազգային նախամեծար Աթոռոյ Ալրարատեան Առաքելական Սրբոյ Կաթողիկէ Էջմիածնի»։

ԱԶԴ

Ի գիտութիւն խալաիս հայ հատատակուղեան կուգան յայտարարել թէ՝

Ա. Ընկերակցութեանս ակումբին մէջ (հախկին Լիկի օճին) եւ նոր Մարաթի Ս. Գառատուն Մանկանց Սկեղեցւոյ Ազգ. վարժարանի օճերին մէջ բացած են գիշերային դպրոց մր՝ ուր օրաբար չորս օր (երկուաբթի, երեքաբթի, հինգչաբթի եւ ուրբաթ) երեկոյեան ժամը 7.30—9.00 կը դասատանդուին Հայերէն, Թուրաբանութիւն, Ֆրանսերէն եւ Արաբերէն։ Գայմանները խիստ դիւրատաչելի են։

Բ. Ընկերակցութեանս վեց հարիւր չափ հայերէն գիրեր պատուսակող գրադարանը բացէ օրբրուան մէջ երկու օր, Հոկտեմբերի եւ Կիրակի Կ. Ե. ժամը 3ն մինչեւ 5։ Գիրերը կր տրամադրուին անդամներու եւ ոչ անդամներու լատագոյն պայմաններով եւ մէկ տարբրուան պայմանաժամով։

Գ. Ընկերակցութիւնս ունի նաեւ ներեռակատու թեամբ օժտուած սրահ մր՝ որ կր պատուհակ երեք հարիւրէ աւելի ատոռներ. ունի բեմ մը որ ներկայացման համար գործածուելու ամէն յարմարութիւն ունի։

Դ. Դասեռնակիս մէջ կր սահմանեցինք նաեւ հայերէն եւ Անգլերէն լեզուով մեռենագրական ուսումնասիրներ։

Գայմանները հասկնալու համար դիմել Ընկերակցութեանս քատուղարին։

ՎԱՐԶՈՒԻԹԻՒՆ

ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Համազգայինի Ընկերուքիւնը ծրագրած է հետեւեալ ձեռնարկները.

1932,	Դեկ.	17	Ընտանեկան Գարահանդես,
1933,	Յուն.	1	Մանուկներու ասնաձառ.
1933,	Յուն.	14	Դասախօսութիւն. «Աբեւելեան հարցի ծագումը եւ էութիւնը» դասախօս Գ. Գիւզալեան.
1933,	Յուն.	28	Մեծ Նուագահանդես.
1933,	Փետր.	11	Գրական դաս. ցիւք՝ «Օշին Գայլ». հեղ. Լ. Շանքի.
1933,	Մարս	4	Գրական — Երաժչտական երեկոյ.
1933,	»	25	Դասախօսութիւն. «Ց. Մերենց» դասախօսն. Աղբալեան.
1933,	Ապրիլ	22	» «Դ. Վարուժան» դասախօս Ե. Ֆարօճեան.
1933,	Մայիս	6	Գրական Ասուլիսն, Նիւթ՝ «Անցարդը եւ իր ձամբան» Հեղ. Կ. Զարեանց
1933,	Յունիս	10	«Համազգայինի» Հիմնադրութեան Տարեդարձ (Հասուածուքիւն):

Յ. ԹՕՓՃԵԱՆ
ՁՕՇ ՓՈՂՈՑ, ՀԱՍԱՆ ԳԱՅԻԻ ՇԷՆՔԸ, ԵՐԿՐՈՐԴ ՅԱ.
ՄՈՒԾՏԱ՛Կ, ՄՈՒԾՏԱ՛Կ

Ա. Սացած եմ ամեն տեսակի եւրոպական մուտացկներ, Քարիզի վերջին նորաձեւութիւններ, ամմրցելի ազան գիներով։ Ուղղակի մեզմէ գնելով ձեր դրամին կեսը խնայած կ'ըլլաք եւ չեք խաբուիր։ Մեր տեփոյի մէջ մօտաւոր կը պահենք ամեն քաղաքագիծ մուտացկներէն սկսեալ մինչեւ ամենէն ազան տեսակները, մասչելի ամենէ էսակի։

Բ. Ունինք նաեւ դպրոցական և գինուորական յարմնաժարզի և սպորի վերաբերեալ ամէն տեսակ առարկաներ (Ֆուբպոլի, բէյսպոլի, բիսկ-բօսկի, պօքսի, օբրամարաի, պասքէթպոլի, լողալու եւ այլն վերաբերեալ) եւ մի՛ պատիկներ։

Գ. Գնեցէք մեր Քուալիթի օճառը ՄԻՒՈՒՕՀԼԻՎ ամենէն ազան ամենէն դիմա ց կուսր, ամենէն հոտաւէտ եւ լաւր։

ՈՒՇԱ. ԴՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՆՍՈՎՈՐ ՎԱՃԱՌՈՒՄ
ՏԵՂԻ ՊԻՏԻ ՈՒՆԵՆԱՑ
ՕՐՕՋՏԻ - ՊԱՔ
Վաճառատանց մէջ

ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ	ՈՒՐԲԱԹ	ՇԱԲԱԹ
1	2	3
	ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ	

ՖՐԱՆՔ-ՄԱՍՕՆՆԵՐԸ
(ԱԶԱՏ ՈՐՄՆԱԴԻՐՆԵՐԸ)

Գրեց՝ ՍԻՒՆԻՔ

Ծարմէ յետոյ Անգլիոյ պարլամենթը Ծակոբին գահընկէց ընող Գուլիէլմոս երրորդին Թագաւոր է ընտրուած և ցայսօրուընէն իրաւանց կոչուած հանմանադրութիւնն է սահմանադրուած Թագաւորի և պարլամենթի կողմէ, որուն մէջ Թագաւորի և ազգի իրաւունքները որոչուած—ճշդուած էին 1688ին։

Բայց Իրլանդացիք մերժում են Գուլիէլմոսի Թագաւորելու իրաւունքը և կողմնակից հանդիսանում գահազրկուած Ծակոբ Բ.ին, որը Ֆրանսայի Թագաւորից օգնութիւն սահանալով անցնում է Իրլանդիա։ Սակայն Գիլքոնէլ քազաքին մօտ եղած պատերազմին մէջ պարտուելով նորից փախչում է Ֆրանսա։

Այդ պարտութիւնից յետոյ Իրլանդիան բոլորովին նուաճուում է Անգլիայից 1691 թուին։ Եւ Լիւդովիկոս ԺԴ էլ Հռլանդայի մէջ Ռիսվէք կոչուած տեղում կնքուած դաչնագրութեամբ Գուլիէլմոս Գ.ին Անգլիոյ վրայ Թագաւորելու իրաւունքն ճանչում է։ Դրանից յետոյ Գուլիէլմոս Գ. խաղաղութեամբ Թագաւորում է կայն հասարակաց պարլամենթի-խորհրդարանին հետ երկար պայքար է ունենում, որովհետեւ պարլամենթը ուզում է Թագաւորի իրաւունքները, արտօնութիւնները սահմանափակել։

Գուլիէլմոսի ժամկէն յետոյ Թագաւորական գահ է բարձրանում գահնկէց արուած Ծակոբ երկրորդին աղջիկ— Աննա Սթիւարթ, որով սկիզբ է առնում Սթիւարթեան ազի Թագաւորական տունը Անգլիոյ մէջ, 1702ին։

Այդ դէպքերի ժամանակա—ընթացքին Անգլիոյ մէջ կազմակերպւում են երկու դօրաւոր կուսակցութիւններ — 1680 Թուից, այն է Թորի և Վիգ։

Այդ երկու կուսակցութիւնները էլ,— պահպանողական և յառաջդիմական— հաւասարապէս սահմանադրական ըէժիմին պաշտպաններ լինելով հանդերձ, սակայն և Թորիները պահպանողականները առաւել Թագաւորի իրաւանց պաշտպաններն էին, մինչ Վիգերը յառաջդիմականները ժողովրդեան ազատութեան ախոյեաններ։

Աննա Սթիւարթի Թագաւորութեան չրջանում ամենագլխաւոր դէպքն է եղած Սքովտլայի վերջնական միացումը Անգլիային։ Աննայի ժամից յետոյ — 1714 Թուին, պարլամենթը Թագաւորութեան իրաւունքից զրկում է Սթիւարթեանց տունը և ապա Անգլիոյ Թագաւոր ընտրում Աննովերի դուքս Գէորգ Ա. անունով, որը անգլիոյ Ծակոբ Աին Թագաւորի Թոռան որդին էր։

Բայց Սթիւարթեանց տունը այդ ժամանակներում դեռ չէր կուսակիցներ ունէր, մանաւանդ Սքովտլայի մէջ ուր մեծ կոմսը ապստամբութեան դրօշն է պարզում նորընծայ Թագաւոր Գէորգ Ա.ի դէմ և Ծակոբ Բ.ի որդին — Կարլոս Նշտարդը Թագաւոր հռչակում՝ Ծակոբ Գ.րդ անունով։ Ահա և այսեղից էլ ծայր է տալիս երկու Թագաւորների կողմնակիցների քազաքացիական պատերազմը վերսին։

Սակայն և կուսի բռնուած երկու կողմերն էլ երկարաձգած քազաքացիական և կրօնական կռիւներից հաւատարապէս ոգնած լինելով, առաջացել էր բնաքցիօն արամադրութիւն։ Ներ ինչ որ հոգեբանական տեսակէտից պարարտ հող կազմացաւ փիսիքական ժաքերու զարգացման համար։

Ահա հոգեբանական այդպիսի արամագրութեանց մթնոլորտում էլ ծնունդ առած Ֆրանք—մասօնութեան հոգեբանական պատճառները, որպիսի պատմական երեւոյթը հանդիսացաւ քրիստոնէական եկեղեցուց գուրս և նրանից անկախ որոնումն կեանքի հոգեկան իմաստի, այլ և իբրև դաղափարական նոր չարժում, իրեն նպատակ ունէր առաջադրած — վերջ տալու քրիստոնեայ ժողովուրդների իրար դէմ անվատահ և իրարու թշնամացնող կաթոլիկ, բողոքական և օրթոտոքս դաւանական խարութեանց և հասարակ քրիստոնեայ աչխարհը առնելու եղբայրական և հաժերդգոնուր միութեան յայտարարի տակ։

VII

Անգլիոյ մէջ տեղի ունեցած քազաքացիական և կրօնական երկարատև կռիւներին իբր հետեւանք երեւոյթներից մէկն էլ եղած ունի, եթէ Թոյլ կը տրուի այսպէս ասել — կլուբային հասճաճարակը, որով առատաչատ էր անգլիան ժէ և ժԸ դարերում։ Սունկի պէս բուսնող և սատկի պէս մարում էին բիւրաւոր կլուբներ—ակումբներ, որոնք ըստ մեծի մասաւ ճաչարան—գինետուներ էին։

Այդ ժամանակներում մէջ Լոնդոնում գոյութիւն ունէին մարմար քարի վրայ աչխատազ արհեստաւորներու երեք կարգապետիներ — արհեստակցական միութիւններ՝ «Ֆրանք մասօններ» անուններն տակ, ինչպէս արդէն ասած ունինք այդ մասին։ Այդ միութիւններից իւրաքանչիւրը ունէր իր նախագահը, որ կոչւում էր մէզոն—վարպետ. ապա և ունէին իրենց կլուբները՝ ճաչարան—գինետուներ որոնց լոժանունն էին տուած, որ կը նչանակէ օթեակ, ուր տեղի կ'ունենային Ֆրանք—մասօններու միութեան հատատքոյթները, ժողովները։

Ծեռագրում միտք է յղանում այդ երեք առանձին գոյութիւն ունեցող Ֆրանք—մասօնական լոժաները ակումբները միացնել և ընտրել մի ընդհանուր նախագահ։ Այդ միութիւնը այլ ոչ ձուլուում, ըստ ծրագրող գլուխներու նպատակ պիտի առաջադրէ իրեն — ատատրելու միութեան անդամներու մտքի զարգացման և հոգեւոր լուսաւորութեան գործին։

Եւ որովհետեւ մասօնների չրջանակում չեն գտնում ատաջադրուած այդ նպատակին ծառայելու կարող մտաւորականութիւն, ուստի և որոչւում է իրենց արհեստից դուրս, այն է՝ մարմար քարի վրայ աչխատող արհեստաւորներից դուրս, այլ արհեստի կամ արուեստի, սակայն ազատ արուեստների մտաւորականներու հրաւիրել ու ընդունել իրրև Ֆրանք—մասօններու միութեան անդամներ։ Այդ ժամանակչրջանում Անգլիոյ էն կրթուած, լուսաւոր զարգացած գլուխները ազնուականներն էին առնատարակ, որոնցից չատերը սիրայօժար արձագանգ են տալիս Ֆրանք մասօններու հրաւէրին՝ ծառայելու նրանց լուսաւորութեան գործին, և անդամագրուում Ֆրանք—մասօնական միութեան։

(4) (Շար)

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՖՐԱՆՔՕ-ՍՈՎԻԷԹԱԿԱՆ ՈՒԽՏԸ

Փարիզն ու Մոսկուան իրարու խաղաղութիւն կը յայտարարեն

ՀԱՄԱՅՆԱՎԱՐԱԿԱՆ ՔԱՐՈԶՉՈՒԹԻՒՆԸ ՊԻՏԻ ԴԱՌՆԻ ՍՈՒՐԻՈՅ ՄԷՋ

Փարիզ.— Նախարարաց խորհուրդը վաւերացուց ոչ յարձակումի եւ ոչ վիէթնական Ռուսիոյ հետ հաշտութեան համաձայնութեան ուխտի մը պաաճէնը։ Այս դաշնագիրը կը համապատասխանէ լեհօ—ռուսական արդէն ստորագրուած դաշնագրին։

Ֆրանքօ—սովիէթական ուխտը պիտի ստորագրուի դեկտ. 29ին։

Փարիզ.— Ֆրանքօ—սովիէթական ոչ յարձակողական ուխտը վաւերացուեցաւ այսօր Ֆրանս. դաշինքի կողմէ։ Ստորագրող կողմերէն իւրաքանչիւրը կը համաձայնի ընդունիլ միւսի հողերուն անձեռնմխելիութիւնը։ Այս հողերուն մէջ կը մտնեն նաեւ ֆրանսական գաղութներն ու պաշտպանողութիւնները։ Երկու երկիրներուն միջեւ ոչ մէկ պատերազմական ձեռնարկ պիտի ըլլայ։ Ուխտը կը նախատեսէ չեզոքութիւն՝ երրորդի մը կողմէ եղած բացայայտ յարձակումի մը պարագային, եւ «պոյքոթաժ»ի չափաւորում։

Ուխտը կը զբաղի նաեւ մասնաւորաբար յուրերու ձեւին տակ տրուած սովիէթական քարոզչութեամբ։ Ուխտը կը յայտարարէ որ ասիկա պէտք է դադրի։ Սովիէթական կառավարութիւնը չջջայներ հակաֆրանսական քարոզչութիւնն ու խռովութիւնը։

Ուխտը այն տեսակ խմբագրուած է որ կ'արգիլէ սովիէթներուն որ օգնեն այն յեղափոխական խմբակցութիւններուն, որ Ռուսիայէն կամ ուրիշ աեղէ կը գործեն Հնդկաչինի, Սուրիոյ եւ հիւսիսային Ափրիկէի դէմ։

ԼԵՀՕ ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՈՒԽՏԸ

Վարշաւիա.— Հանրապետութեան նախագահը որոշումագրով մը հաստատեց սովիէթներու հետ կնքուած ոչ յարձակողական ուխտը։

Սովիէթական կառավարութիւնն ալ նմանապէս զայն հաստատեց։

Անհպելիները կառավարութեան մէջ

ԿԱՆՏԻ ԿԸ ՓՈԽԷ ԻՐ ԱՆՀԱՇՏ ՎԵՐԱԲԵՐՈՒՄԸ

Փունա.— Գ. Կանտի պատրաստ է տեղի տալու հանրաքուէի մը որ որոշէ թէ անհպելիները կուրախանա՞ն տաճարէն հեռու մնալ թէ ոչ։ Այս հաւանականութիւնը մինչեւ հիմա իր ընդգրկած վերաբերումին մէջ փոփոխութիւն կը մտցնէ։ Ան կը թելադրէ որ հանրաքուէն կազմակերպուի երկու հոգիի զեկավարութեամբ, որոնցմէ մէկը ինք նշանակէ եւ միւսը օրթոտոքս սահանիաթ խմբակը։

Գերմանական նախարարական տագնապը նոր տարազ կը կրէ

ՆԱԽԱԳԱՀԸ ԿԸ ԹԵԼԱԴՐԷ ՔԱՂԱՔ. ԶԻՆԱԴԱԴԱՐ ՄԸ

Գ. Ֆօն Բաքէն մէկ կողմ պիտի խաչուի այս զինադադարը դիւրացնելու համար

Գերլին.— Մարաջախտ Հինտենպուրգ գումարեց տեսակ մը թագային խորհուրդ եւ ժամ մը խորհրդակցեցաւ գլխաւոր խորհրդականներուն, Ֆոն Բաքէն ալ, եւ Ֆոն Շլայխէռի եւ Մէյսնէռի հետ։

Վարչապետի մը եւ նոր նախարարի մը անուանումին վերաբերող որոշումը յետտնգաւած է երեքշաբթի օրուան։

Քաղաքական շրջանակները չեն կարծեր որ Ֆոն Բաքէն նորէն նշանակուի եւ կամ խորհրդարանին դէմ պայքարող դաշինք մը կազմուի։

Կարգ մը տարածայնութիւններու համաձայն զօր. Ֆօն Շլայխէռ կը ջանայ ընդհակառակը համոզել կուսակցապետերը որ քաղաքական զինադադար մը կընքեն գործադիր իշխանութեան հետ։

Ռայխսթակը վերաբացուելուն պէս երեք ամսուան համար պիտի յետաձգուի։ Միւս կողմէ, նոր կառավարութիւնը պիտի ճամբէ ընթացիկ գործերը եւ առժամաբար հրաժարի ընտրական եւ սահմանադրական բարենորոգումներէն։

Թերթերը ընդ. կերպով կը յայտարարեն թէ Ֆոն Բաքէնի դաշինքին Ֆոն Բաքէնի դաշինք մը յրջորդել տալու ծրագիրը լքուած կը թուի, նախկին վարչապետին իշխանութեան գլուխ վերադառնալու մերժումին հետեւանքով։

Ռէյխի նախագահը մտադիր է կոչ ընել կուսակցութիւններուն որ զինադադար մը ընեն ձմեռուան ամիսներուն որպէսզի նոր դաշինքը կրնայ քննել, առանց ներքին կարգի ժտանգութեան, զանազան քաղաքական եւ տնտեսական խնդիրները։

ԻՆՔՆԱՇԱՐԺԻ ԹԱԳԱՒՈՐԸ ԻՐ ՀԻՄՆԱԴ ՀԻԱՆԴԱՆՈՑԻՆ ՄԷՋ

Գ. Ֆօրտ ուղեղաթափումի գործողութեան մը կը ենթարկուի

Տէթրոյա.— Գ. Ֆորտ բաւական ծանր գործողութեան ենթարկուեցաւ իր հիմնած հիւանդանոցին մէջ։ Շատ կը տառապէր երբ հիւանդանոց մտաւ և ան անմիջապէս առաջնորդուեցաւ գործողութեան սրահը ուր ենթարկուեցաւ ուղեղաթափի գործողութեան մը։ Իր վիճակը գոհացուցիչ կերպով կը բարւոքի։

Գ. Ֆորտ ասկէ առաջ երբեք չէ հիւանդացած յուրյ կերպովիր նուիրատուութիւնները Հանրի Ֆորտ հիւանդանոցին ցարդ կը հասնի աւելի քան միլիոն տոլարի։

Քանատայի վարչապետը Եւրոպա պիտի գայ

Օթաւա.— Քանատայի վարչապետը Գ. Պէնէթ ամսոյս վերջը Լոնտոն պիտի երթայ և խորհրդակցի պ. Մաքտոնալտի հետ համաշխարհային տնտեսական հարցերու մասին։ Յետոյ վարչապետը պիտի անցնի Փարիզ առևտր. դաշնագիր մը կնքելու համար։

ՄԱՆՉՈՒԻ ՀԱՐՑԸ

Թոքիո.— Ժրնևի ճարտնական պատուիրակութիւնը հրահանգ ստացաւ մասնակցելու Ազգ. Դաշնակցութեան արտակարգ ժողովի, որ պիտի քննուի Չինաստանի հարցը, բայց ընդդիմանալու բանաձեւին վերաբերող 15րդ յօդուածի գործադրութեան։

ՊԵԼՃԻԳԱՆ ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Ընկերվարականներն ու կաթոլիկները կը շահին ի վնաս ազատականներուն

Պրիւքսէլ.— Ընտրութիւններու առաջին արդիւնքներ կը ցուցնեն որ խորհրդարանին մէջ Ազատականները պիտի կորսնցնեն 5—6 տեղ, իսկ կաթոլիկները պիտի շահին 5—6 և ընկերվարականները 4։

Համայնավարներն ալ փայլուն վիճակ մը չունին։

Ընտրութեան վերջնական արդիւնքները երեքշաբթի յայտնի պիտի ըլլան։

ՊՕԼԻՎՕ ԲԱՐԱԿՈՒԱԿԱՆ ՎԷՃԸ

Ազգաժողովին հրանանգը կոտորներուն

Ժրնև.— Ազգ. Դաշնակցութեան խորհուրդը որոշած է հեռագրել Պոլիվօ Բարակուայի որ անյիրաւ կերպով դադրեցնեն իրենց թշնամութիւնները կրան Շաքոյի նահանգին մէջ։

ՏԵՂԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՈՒԾԱՑԱԾԱՐԴԱՐՈՒԹԻՒՆԸ

ՏՕՔԹ. ԱՇՔԱՐՒ ԱՆՊԱՐՏՈՒԹԻՒՆԸ ՀԱՍՏԱՏՈՒԵՑԱՒ

Կր յիշեմ աճուոտ մեր րնթերցողներր քէ՝ ասկէ տարի մր ատաջ, վիժումի պատմութեան մր առթիւ ձերբակալուած եւ Ոճրարաս Առեանի կողմէ մեկնելիկասկան տարուան բանտարկութեան դատապարտուած էին Ամերիկեան հիւանդանոցի կանացց բաժնի բժիշկներէն Տօքթ. Ֆիլիբ Աօֆար, Գէյրութի յայնցի առեւտրականներէն Վ.Էսի Քրեամէ եւ դայեակ Էմանէ Քէքանի։

Դատապարտեալներր, որոնք իրենց անմեղութիւնը չէին կրցած փաստել Ոճրադատ Առեանի յանջեւ եւ կարգ մր կասկածներու եւ ենթադրութեանց հիման վրայ վճիռ ստացած, վերաքննութիւն պահանջած էին։

Ահա օրերէ մր ի վեր, վճռաբեկ առեանի առջեւ տեղի կունենար վերաքննութիւնը այդ վիժումի դէպքին։ Երկու կողմերու ալ պատասխանատուները սանձած էին Գէյրութի ամենայայտնի փաստաբաններր՝ Գ. Գ. Էմիլ Էտէ, Գէօրգէ Հաւրի, Նէճիպ Արլէճ, Հապիպ Ապու — Շահլէ, Տայպս Մուր, Նուսուճ Սօսա. Էմիլ Լահուտ։ Բոլոր նիստերուն ալ հսկայ բազմութիւն մր ներկայ կր գտնուէր դատարանին մէջ եւ ամեն ոք անհամբերութեամբ կր սպասէր արդարութեան վճիռին։

Առջի օր, երեքշաբթի, երեկոյեան ժամր 5ին, պիտի հաղորդուէր դատարանի վճիռը։ Աննախընթաց բազմութիւն մր յեցուցած էր ամբողջ Արդարութեան Պալատի ներսն ու դուրսր։ Ժամր 5ին, դատարանի նախագահ Նէճիպ պէյ Ապուսուան եւ դատաւորներ դատարան մտնելով յայտարարեցաւ վճիռը։ Նախագահր երկար բացատրութիւններ տուաւ նախ, յայտնելով որ ամբաստանեալներու մեղապարտութիւնը հաստատող օրափելի ոչ մէկ փաստ գոյութիւն ունի, հետեւաբար դատարանը անպարտ կ'արձակէ երեք ամբաստանեալներն ալ։

«Կեցցէ արդարութիւն» աղաղակներն ու շէրեարատեւ ծափերը թնդացուցին դատարանի սրահր. Ներկաները սկսան իրար օնորհաւորել, այնման անհունն ու բախտութիւն կը տիրէր բոլորին մօտ։

ՔԱՆԿԱՐԺԷՔ ՀՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ԷՇՐԷՖԻԷՅԹԱՂԻՆ ՄԷՋ

Էօրէֆիէ թաղին մէջ Հասան Շէյթունի նոր տուն մը շինել կուսար։ Հիմը փորելու ատեն գործաւորները զօր կարգ մը ճնութիւններ եւ իսկոյն լուր տուին կառավարութեան։ Պեռակաս քանգարաճի Տնօրինը մեկնեցաւ հնութեան վայրը եւ փորելով երեւան հանուեցաւ խիժէ օճուած գերեզման մր 180 սանթիմէթր երկարութեամբ։ Գերեզմանի մէջ զօնուեցաւ պղինձէ կուժ մր։ Հասկցուած է որ այս հնութիւնը Քրիստոսէ երկու հարիւր տարի առաջուան կեանք ունի։

ՍԱՍՏԻԿ ՅՈՒՐՏ ՀԱԼԷՊԻ ՄԷՋ

Հալէպէն կր տեղեկացնեն, հիւսիսային օրջաններու մէջ առաջ ձիւն եկած է եւ այդ պատճառաւ ալ խզաքին մէջ սաստիկ ցուրտ կր տիրէ։ Ջերմաչափը զերօէ վար 6ի իջած է։ Քանի մր օր առաջ, երբ աննախընթաց ձիւն սկսած է, ցուրտը իյ մր մեղմացած է, սակայն հիմա վերսին սկսած է սաստիկ ցուրտը։

ՈՒՍՈՒՑ. ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԴԱՍԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆԸ

Շաբաթ 26 Նոյ. երեկոյեան ժամր 9ին, Ս. Նշան Ագգային վարժարանի մանկապարտէզի սրահին մէջ տեղի ունեցաւ Իբրաճեան Երկսեռ Ուսուցչական Միութեան Գ. տարուայ Ա. դասախօսութիւնը։

Ներկայ էին ուսուցիչներ եւ հասմակիրներ։

Հաւաքոյթը բացաւ Վարչութեան Անդամուհի Գ. Վ. Գէորգեան, որ իսկի մր խօսքով բացատրեց նպատակն ու ասխատանքր որուն յձուած են Միութեան անդամներր օգտակար ըլլալու համար նոր սերունդին։ Ապա խօսք տուաւ օրուան դասախօս Տիար Տօքթ. Օննիկ Կէրկէրեանի, որ մօտաւորապէս մէկ ժամ տեւող խճամուռ ուսումնասիրութիւն մր կարդաց *Ուսուցիչներու Առողջապահութեան* մասին։ Բազմաթիւ փաստերով Տիար Դասախօսր ցոյց տուաւ սպառող եւ բայթայող պայմաններր որոնց մէջ կր պատօնեարեն յաճախ ուսուցիչներ։ Թելադրեց կարգ մր միջոցներ որոնց կիրառումով ուսուցիչներ մասամբ զերծ պիտի մնային հիւանդութիւններէ, ինչպէս թոխախ, ուկեղի խանգարումներ, ջլախտաւորութիւն, կոկորդի եւ աչքի ցաւեր։

Ծափերու մէջ վերջ գտաւ յարգելի դասախօսին խօսքերը։

Միութեան յառաջիկայ դասախօսն է Տիար Նիկոլ Այբալեան։

Ընկերակցութեամբ Օր. Ֆորթինէ Մէսքենեանի եւ Գր. Գրիգոր Յակոբեանի՝ տեղի ունեցաւ նուագ մր։

ՀԱՅ ԽԱԲԵԲԱՅ ՄԸ

«Էլ Անուարի մէջ հետեւեալ տարօրինակ լուրը կր գտնենք։

Հայկանուշ Միխայէլեան անուն տիկին մր, որ հագիւ իր օրապահիկը հայթայթելու չափ գործ կրնէր, ճանի մր օր առաջ կրնդունի Հայկազուհ Մաչանեան անուն հայ երիտասարդ մր։ Այս վերջինը իճիգիճիը կր ներկայացնէ որպէս Ամերիկահայ տնտեսագիտ մր։ Երկու օր վերջ Հայկազուհի կ'երթայ եւ կ'աւետէ Հայկանուշին որ արդէն յաջոդած է եւ պէտք է վճարէ 10 ոսկի արձանագրութիւնը աւարտելու համար։ Կինը միամտութեամբ կր վճարէ եւ կր պատասխանի երկուշաբթի օր սկսելու իր նոր պատճնին։

Երկուշաբթի օր կր ներկայանայ հիւանդանոցի Տնօրէնութեան եւ զարմանքր ծայր մեծ կրլլայ երբ իրեն կր յայտարարուի որ անձնաւոր են իր անունին եւ ոեւէ պատճառ չունին բացատրելու։ Այս անգամ կինը կր դիմէ ոստիկանատուն։

ԱՆԽՈՀԵՄՈՒԹԵԱՄԲ ՄԱՐԴԱՍՊԱՆ Կ'ԸԼԼԱՅ

Հալէպէն կր հաղորդուի թէ Գէյէրպիճ Մահմուտ Շամամ անուն մարդ մը իր սենեակին մէջ ատճանակի մր հետ խաղացած միջոցին հարուած մը մեկնեցաւ իր ընկերոջ Ապտօ պրն Ռամատանի կուրծքին եւ մահացուօրէն վիրաւորեց զայն։

Վիրաւորը փոխադրուեցաւ հիւանդանոց ուր մեռաւ։

Մեղապարտը կր փնտռուի։

ԿԱԼՈՒԱԾՆԵՐՈՒ ՎԱՐՉՈՒԹԵԱՆ, ՉԵՂՈՒՄՆ ՈՒ ԿԱՇԱՌԱԿԵՐՈՒԹԻՒՆԸ

ՔՆՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ԿԸՆԴԱՐԶԱԿՈՒԻՆ

Կալուածներու Վարչութեան մէջ տեղի ունեցած դեղծումի եւ կաշառակերութեան դէպքերուն քննութիւնները տեղի կունենան։ Քուզարկութիւնները եւ հարցաքննութիւնները անընդհատ տեղի կունենան։ Բոլոր քերթերն ալ երկար խմբագրականներ եւ յօդուածներ կր հրատարակեն եւ նոր եզրակացութիւններ կր հանեն։

Այս դէպքերը սակայն, ժողովուրդի վրայ ասա գէշ ազդեցութիւն մր թողած են։ Անոնք որ անցեալի մէջ ի վնաս իրենց տուած վճիռներէն դժգոհ մնացած են, դիմում կր կատարեն եւ քննութիւն կր պահանջեն։ Յարդ 15 հոգի դիմում կատարած են եւ պահանջած իրենց մասին անցածի մէջ տուած վճիռին քննութիւնը։ Հարցաքննիչ դատաւորն ու քննհատուներ դատախազ ալ ներկայ են այս դիմումներու քննութեամբ։

Կառավարութեան փաստաբան Գ. Քեամիլ Էտհեմ գրասենեակին խուզարկութեան պատճառաւ, փաստաբաններու կառաջնորդուեցաւ ուրացաւ ըլլալ մեր ներկայացնել ճախագահին։ Երկ Գ. Քեամիլ Էտհեմ եւս անձամբ դիմում կատարած է Ն. Վ. Գ. Շարլ Տէպպասին։

ՓՈՔՐ ԳՈՂ ՄԸ ՀԱԼԷՊԻ ՄԷՋ

Քաղհոյ բնակող կին մր, Ֆէվզիէ Հաճրմ անցեալ օր կ'իմացնէ ոստիկանութեան որ 1500 ոսկի արժէքով գոհարեղէններ անյայտացեր են իր ննջասենեակի պահարանէն։

Ոստիկանութիւնը անմիջապէս քննութեան ձեռնարկեց եւ հարցուց Ֆէվզիէի թէ մէկէն կր կասկածէ՞ր։ Ֆէվզիէ ոչինչ կրցաւ ճօդել։ Միայն բսաւ որ օր մր սենեակին բանալին գրացի կնոջ մր ձգած էր։

Քննութիւնը այս ուղղութեամբ առաջնորդուեցաւ։ Եւ հասկցուեցաւ որ խնդրոյ առարկայ կնոջ տղան Մհմէտ, որ տակաւին դպրոց կր յաճախէ, վերջերս գնած է հարիւր Սիւրիական ոսկի արժէքով յուսանկարչական գործիք մր։

Մհմէտ իսկոյն ոստիկանատուն հրաւիրուելով հարցաքննուեցաւ թէ ո՞ւրկէ կուգար իր Քոտակր։ Պատասխանեց որ դասընկերոջ մր կր պահանջեր։ Այս րնկերր որ անմիջապէս ոստիկանատուն առաջնորդուեցաւ ուրացաւ ըլլալ մեր ներկայացնել ուրացաւ ըլլալ մեր ներկայացնել ճշմարտութեան ճախագահին։ Երկ Գ. Քեամիլ Էտհեմ եւս անձամբ դիմում կատարած է Ն. Վ. Գ. Շարլ Տէպպասին։

ՓՈՔՐ ԳՈՂ ՄԸ ՀԱԼԷՊԻ ՄԷՋ

Քաղհոյ բնակող կին մր, Ֆէվզիէ Հաճրմ անցեալ օր կ'իմացնէ ոստիկանութեան որ 1500 ոսկի արժէքով գոհարեղէններ անյայտացեր են իր ննջասենեակի պահարանէն։

Ոստիկանութիւնը անմիջապէս քննութեան ձեռնարկեց եւ հարցուց Ֆէվզիէի թէ մէկէն կր կասկածէ՞ր։ Ֆէվզիէ ոչինչ կրցաւ ճօդել։ Միայն բսաւ որ օր մր սենեակին բանալին գրացի կնոջ մր ձգած էր։

Քննութիւնը այս ուղղութեամբ առաջնորդուեցաւ։ Եւ հասկցուեցաւ որ խնդրոյ առարկայ կնոջ տղան Մհմէտ, որ տակաւին դպրոց կր յաճախէ, վերջերս գնած է հարիւր Սիւրիական ոսկի արժէքով լուսանկարչական գործիք մր։

Մհմէտ իսկոյն ոստիկանատուն հրաւիրուելով հարցաքննուեցաւ թէ ո՞ւրկէ կուգար իր Քոտակր։ Պատասխանեց որ դասընկերոջ մր կր պահանջեր։ Այս րնկերր որ անմիջապէս ոստիկանատուն առաջնորդուեցաւ ուրացաւ ըլլալ մեր ներկայացնել ճշմարտութեան

ՄԵՐ ՄՋԿԻՔԻ ԳՈՐԳԵՐՈՒ ԳՈՂՈՒԹԻՒՆԸ

Անցեալներր գրեցինք որ բազմաթիւ գործեր գողցուած են Գէյրութի մեծ մզկիքեն։ Մզկիքին պահապանը ամբաստանուելով ձերբակալուեցաւ եւ յետոյ յանկարծ րնկերիւնը կանգ առաւ։

Իսյամ հանրային կարծիքը օաս յուզուած ըլլալով այս խնդրեն հեկար ասեն սպասեց ճնութեան արդիւնքին։

Այս օր կ'իմանանք որ հարիւրաւոր ստորագրութիւններ կրոզ հանրագրութիւն մր ներկայացուած է հանրապետութեան նախագահ Գ. Շարլ Տէպպասի, խնդրելով որ անկէ որ վերջ մր տուի այդ ճնութեան։

ՈՉԻՐ ՄԸ ԴԱՄԱՍԿՈՒԻ ՄԷՋ

Անհէս Պրն Խալիլ ադա էլ Ասնաուտ ասուն 60 տարու ծերուն մր, կր բնակէր Պապ Թումա, Ձրնեչնեէ էլ Հալիպի մէջ եւ իր կեանքը կր օահէր հաւերու եւ ածոնց ճակիքին վաճառումով։

Կ'երեւի թէ ան բաւական կարեւոր գումար մր օահած էր եւ զայն կր պահէր պարէգքին մէջ։

Անցեալ ուրբաթ իրիկուն, գիշերապահն ու Հալպունի անուն դրացի մը լրսեցին տարաբաղդ Անհէսի յուսահատ ձիչերր։ Փութացին անոր օգնութեան եւ զայն գտան արիւնլուայ վիճակի մր մէջ։ Հազիւ թէ կրցաւ րսել որ յարձակում կրրեց երկու անծանօթներէ ու մեռաւ։

Օրէնսգէս բժիշկր որ ճնեց անոր մարմինր յայտարարեց որ ան սպաված է դաշոյնի 17 հարուած։

ԱՆՏԻՈՔԻ ՇՐՋԱԿԱՆԵՐՈՒՆ ՄԷՋ Կը ՁԻՒՆԷ

Անթիոքի օրջականերուն մէջ եւ բրնական սահմանին վրայ ձիւն կր տեղայ։

Գէյրութի օրջակայքր եւս անձրեւած է, ու ցուրտը սաստիկ է հաղաքիս մէջ։

ԱՆՁՐԵՒԷՆ ՈՒ ՅՈՒՐՏԷՆ

Պատսպանուելու համար դիմեցէք

ՏԷՄԻՐՃԵԱՆ ԵՒ ՔԷՎՐԻՉԵԱՆ

Վաճառատունը Սուգ Սրսոգ

Ուր պիտի գտնէք, Բարիզեն նոր սպացուած ընթր անձրեւանոցներ եւ զանազան ետսակ վերարկուներ, ամեն ճատակի եւ բսակի յարմար։

Վճռաւումի դիւրութիւն եւ մեծամասակ գնողներու մասնաւոր զեղչ

ՍԱԿԱՒԱՐԱՆ ՊԱՅՐԱԽՔԻ

30 ՆՈՅԵՄԲԵՐ 1932

	Ս. Դ.
Ցգիպտկ. բլթպտրմ.	415
Անգլկ. »	403.50
Տօլար »	127.50
Ֆրանկաճ »	59
Պաճէ Օթթօման	140
Իտալական Լիր 100	650
Ցուսկան Տրախմի 100	70
Անգլկ. ոսկի	608
Ցրաճս. »	485
Օսմանկ. »	548.50
Արծաթ մեճիտ	22
Ցրեսի Տօճս. Ա. Ֆր.	635
» » Բ. »	317
» » Գ. »	300

Սեֆերեան եւ Բարգարեան Ֆիւ Տօ.
Թելեֆօճ՝ 5-19

չան մը ընելով հազիւ կարողացաւ ցոյց տալ միւս սենեակը ուր դատաւորները արդէն արձանագրութեան ըսկսած էին, յետոյ իր սենեակը մտնելով կնկանը պատկերին առջեւը կանգնեցաւ։

Այսպէս քանի մը վայրկեան նկուն և մտածմունքի մէջ թաղուած մնաց, իր գաղափարները այնպիսի խառնքաոսի մը մէջ կը գտնուէին՝ ուր գոգցես իր բանականութիւնը կորսուած կը տեսնէր, յետոյ յանկարծ ոտքի ելաւ, դէպի սրահին դուռը յառաջացաւ զոր բանալիով մը գոցեց, նախասենեակին գուռն ալ կղպեց, պարտէզին վրայ նայող մեծ պատուհանները բացաւ, և դուրսի սանդուխի աստիճաններէն վար իջաւ, այս ամէն բաները մեծ արագութեամբ կատարելէ յետոյ, կանգ առաւ հոն։

— Ա՛հ պէտք է, Աստուած իմ, ըսաւ նա։

Այն ժամանակ ասպիճաններէն բոլորովին վար իջած ըլլալով երիտասարդի մը աչխոյժով մանուածապատ անցքի մը մէջ նետուեցաւ, և դէպի տաղաւարը վազեց՝ որուն սպիտակ սիւները թուխ տերևներուն մէջէն կ'երեւային, հոն հասնելով նորէն կանգ առնելու ստիպուեցաւ, սիրտը այնպէս ուժգին կը զարնէր՝ որ կ'զգար թէ պիտի մեռնի, արդէն փառք կուտար Աստծոյ որ իր թշուառ ծերութեան կը խնայէ, բայց այն սէգ բնաւզդը որուն կը հնազանդէր, գերմարդկային զօրութիւն մը տալով իրեն՝ սկսաւ մեղմով մը տաղաւարին դուռը զարնել, յետոյ աւելի ուժգին, բայց պատասխան մը չ'ստացաւ։

— Արդեօք գացա՞ծ է մտածեց նա, կամ կը վախնայ որ չյայտնուի՞։

Դուռը բանալու փորձեց, բայց ներսէն գոցուած էր, վերջապէս ուժգին հարուած մը տալով՝

— Էրնէ՛ստ, ըսաւ, բա՛ց, ես եմ։

դուրս եկած միջոցին նոյնպէս զինք տեսնողներ եղած են Վերջապէս այն աւուրին մտ՝ որու վրայ սպանուած աղջիկը ինկած էր, սուրի պատեան մը գտանք, ահա վրան գտնուած տոմսանչանները, պարոն Նախագահ։

Գ. տը Սան-Սերվ դիտեց և սոսկաց։

— Այս նորահաս օրիորդը չարուճակեց քննիչ պաշտօնաւորը, պարոն Էրնէսդի սիրուհին էր, օրիորդին գրպանը գտնուած նամակը այս գործին իրողութիւնը լիովին կը հաստատէ։

— Գուցէ կը նախանձէր անորմէ, ըսաւ ծերունին, փափաքելով որ կատագովութիւն մը գտնէ այս սոսկալի ոճիրին։

— Աւա՛ղ, սէրը չէր որ զինքը այդ սխալման մէջ մղեց... Սեղանաւորին արկղը՝ որուն դուռը բացուած էր, երեք հարիւր հազար ֆրանքէ աւելի բաց մը կը ցուցնէ։

— Պարոն տը Սան-Սերվ սոսկում մը զգաց, բայց չուտով մը կրցաւ ինքզինքին տէր ըլլալ և յաղթել այդ զգացումին։

— Պարոն Էրնէսդ բաւական երկար ատենէ ի վեր թուղթ խաղալով անհամար կորուստներ ըրած էր, դեռ անցեալ գիշեր պարոն Մօնզա մարքիզը իրմէ երկու հազար ոսկի շահած է։ Աղէկ գիտէք, պարոն Նախագահ, որ այս ստակը վճարելու վիճակի մէջ չէր։

— Կը բաւէ պարոններ, կատարեցէք ձեր պարտաւորութիւնը, ես ինքս պիտի առաջնորդեմ ձեզ։

Ոստիկանութեան մարդիկներ քառորդէ մը ի վեր եկած ըլլալով նախասենեակը կ'սպասէին։ Քննիչ դատաւորը անոնց նշան մը րնելով, տարաբախտ հօրը աչքին առջև սկսաւ խուզարկութիւնը կատարել, որուն պատճառը իր միածին որդին էր։ Լուութեամբ ա-

ՀԱՅԿԱԿ ԲԱՁՈՒՆԻ

ՎԱՐԿԱՊԵՏ ՁԻՒՐԻ

Ատաղձագործ եւ Կահավաճառ

Ստանձնած է Պէյրութի եւ Լիբանանի մէջ ամէն տեսակ կահաւորութիւններ, ինչպէս՝ Սրահներ, Ննջարաններ, Ճաշարաններ, Գրասենեակներ, Նստարաններ, Աթոռներ, Սեղաններ, Գրադարակներ, Պահարաններ, Դռներ, Պատուհաններ, Սանդուղներ, Ներքնակներ, Բազկաթոռներ, Ծածկոցներ, Վարագոյրներ, Գորգեր, Ներքնազգեստներ, Ներքնակալ

AZTAG
JOURNAL QUOTIDIEN ARMÉN.
B. P. 587
BEYROUTH, Liban
Directeur-Propriétaire
HAIG BALIAN

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳԻՆ
ՍԻՒՐԻԱ տար. 550, վեցամսեայ 300 Ս. Դ.
ԱՐՏԱՍԱՀՄ. տրկ. 7, վեցամսեայ 4 տոլար

ԱԶԴԱԿ

ازتاك
جريدة سياسية ادبية اقتصادية حرة

ՕՐԱԹԵՐԹ
ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԳԻՏԱԿԱՆ

ՈՒՐԲԱԹ 2 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 1932
ԶԵՐՔԷ ԶԱՏԸ 2,50 Ս. Դ.

Զ. ՏԱՐԻ | Ամէն առաւօտ պէտք է բնել բերբիս տնօրէնին հասցէին | Տնօրէն — Խմբագիր՝ ՀԱՅԿ ՊԱԼԵԱՆ | Ձեռագրերը չեն վերադարձուիր (Չհրատարակուած ձեռագրերը չեն վերադարձուիր) | Թիւ 196 (773)

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

ՊԱՏԵՐԱԶՄԱԿԱՆ ՊԱՐՏՔԵՐԸ

Օրուան ամենէն հրատապ և միջազգային ամբողջ շրջանակները զբաղեցնող ամենակարեւոր հարցն է եւրոպական տէրութեանց կողմէ Միացեալ Նահանգներու վճարուելիք պարտքերու խնդիրը։ Ամերիկան անդրդուելի կը մնայ իր պահանջներուն մէջ, հակառակ բոլոր պարտատէր տէրութեանց կողմէ կատարուած դիմումին։ Ռուզվէլթի ընտրութենէն վերջ, կը կարծուէր որ այլեւս պիտի դիւրանար լուծումը պարտքերու խնդրին, սակայն պատահեցաւ հակառակը։ Այն ենթադրութիւնները, որոնց համաձայն ռամկավար Նախագահի մը ընտրութիւնը ոչինչ պիտի փոխէր Միացեալ Նահանգներու արտաքին քաղաքականութենէն, գրեթէ իրականացած են։

Անցած շաբթուան ընթացքին և անկէ առաջ, Ֆրանսա, Անգլիա եւ Պելճիքա, առանձին առանձին ծանուցագիրներ տուին եւ պահանջեցին ամսոյս 15ին պայմանաժամը լրացող իրենց պարտքերուն յետաձգումը։ Միացեալ Նահանգներու Նախագահը՝ Պ. Հուվըր իսկոյն Ուաշինկթըն երթալով, սկսաւ զբաղիլ այդ ծանուցագիրներու խնդիրով։ Սակայն, քանի որ այդ խնդիրը վերջնականօրէն կարգադրելու իրաւասութիւնը նորընտիր Նախագահին իրաւունքն էր, Հուվըր հրաւիրեց Ռուզվէլթը միասին խորհրդակցելու։ Նախորդ և յաջորդ Նախագահները երկար խորհրդակցութիւն մը ունեցան, բայց, համաձայն հեռագրական լուրերու, Պ. Ռուզվէլթ վճռական կարծիք մը չէ կրցած յայտնել, վախնալով յառաջ գալիք ծանր պատասխանատուութիւններէն։ Ինչպէս յայտնի է, արդէն, նախապէս ալ Պ. Ռուզվէլթ յայտարարած էր որ ինք չընդունիր պատասխանատուութիւնը իրմէ առաջ սկսող քաղաքական կարգադրութեանց և համաձայնութեանց։

Նախագահ Հուվըր, ուրեմն, թէ՛ հինի և թէ նորի պատասխանատուութիւններով ծանրաբեռնուած, երկար տատանումներէ վերջ, տուած է իր վճիռը, մերժելով Անգլիոյ, Ֆրանսայի և Պելճիքայի կողմէ պարտքերու յետաձգման շուրջ տրուած ծանուցագիրը։ Սակայն մերժումի պաշտօնական ձեւը կ՚որոշուի երեսփոխանական ժողովի կողմէ։ Ամսոյս 5ին պիտի գումարուի ժողովը և անոր առաջին գործը պիտի ըլլայ յիշեալ ծանուցագիրներու պատասխանելու որոշումը, որովհետեւ արդէն ժողովի գումարումէն 10 օր վերջ, կը լրանայ վճարման պայմանաժամը։ Հուվըր և իր նախարարները բացարձակապէս կողմնակից չեն զիջելու պատերազմական պարտքերը և ամբողջութեամբ կը պահանջեն դեկտեմբեր 15ի վճարումները։ Երեսփոխանական ժողովն ալ համաձայն քաղաքական շրջանակներու ենթադրութեանց, չպիտի զիջի, որովհետեւ նախորդ նիստին արդէն վճռապէս որոշած էր պատերազմական պարտքերու ամբողջութեամբ գանձումը։ Հետեւաբար, եթէ այս քանի մը օրուան մէջ նոր անակնկալ դէպքեր չպատահին, Ամերիկան պիտի յամառի ամսոյս 15ի իր գանձումներուն վրայ։

Ուրեմն, ամսոյս 15ին, եթէ Ամերիկան չընդունի յետաձգման պահանջքը, ինչ որ շատ անհաւանական կը նկատուի, աշխարհի ամենամեծ տէրութիւնները՝ Անգլիա և Ֆրանսա պէտք է վճարեն միլիոններ իրենց պատերազմական պարտքերու հաշւոյն, առանց գանձելու իրենց առնելիքները միւս պարտուած տէրութիւններէն։ Ինչպէս յայտնի է, Գերմանիա տարիներէ ի վեր կը ձգձգէ և կ՚երկարաձգէ Ֆրանսայի իր ունեցած պարտքերը։

Ֆրանսական և անգլիական թերթեր սիւնակներ կը լեցնեն այս պարտքերու խնդրին շուրջ։ Կարգ մը թերթեր վճռապէս կը յայտարարեն որ երկու տէրութիւններն ալ չպիտի վճարեն և չեն կրնար վճարել դեկտեմբեր 15ի բաժնեվճարները, քանի որ իրենք չեն գանձած Գերմանիայէն իրենց պահանջները։ Ուրիշ թերթեր ալ կը գրեն որ եթէ Ամերիկան վերջնականապէս մերժէ յետաձգումի խնդրանքը, երկու մեծ տէրութիւններն ալ պիտի ստիպուին աւելի խստապահանջ ըլլալու իրենց առնելիքներուն հանդէպ։ Այսինքն աւելի նուազ զիջող պիտի ըլլան Գերմանիոյ հանդէպ, որու հետեւանքով ալ գուցէ խախտի Եւրոպայի խաղաղութիւնը։ Եթէ Ամերիկան քիչ մը թոյլատու գտնուէր, գուցէ կարգադրութեան մը յանգէր Գերմանիոյ զինաթափութեան հարցին մէջ բռնած ընթացքը։

* *

Զինաթափութեան շուրջ ֆրանսական տեսակէտը յայտնած էինք։ Անգլիոյ արտաքին նախարարը՝ Սըր Ճօն Սիմօն, Ժընեւի մէջ պարզած է նաև Անգլիոյ տեսակէտը։ Ինչպէս կը յայտնուի Սըր Սիմոնի բացատրութիւններէն, Անգլիա համաձայն է Գերմանիոյ հաւասարութեան պահանջին, պայմանաւ որ, այս վերջինը լրացնէ կարգ մը պարտաւորութիւններ։ Անգլիական տեսակէտին համաձայն, թօրփիլահալածները 7 թոնոյ տարողութենէն աւելի պէտք չէ ըլլան և անոնց մէջ տեղաւորուած թնդանօթները տա տասնեւ 6 աստիճանը պէտք չէ անցնին։ Ընդծովեանները բոլորովին պէտք է ջնջուին։ Գալով ցամաքային սպառազինման խնդրին, Անգլիա կը պահանջէ որ որոշ մեծութենէ մը աւելի թանքերու շինութիւնը արգիլուի։

Օդային ուժերու գալով, Սըր Սիմօն կ՚առաջարկէ որ բոլոր տէրութեանց օդային ուժերը հաւասարեցուին անգլիականին։ Անգլիա այսօր, օդային ուժի տեսակէտով հինգերորդ տէրութիւնն է։ Վերջին սթաթիսթիքներու համաձայն առաջին տեղը կը գրաւէ Ֆրանսան, որ ունի 2097 պատերազմական օդանաւեր. վերջը Ամերիկա՝ 1752 օդանաւով, Ճափոն՝ 1639 օդանաւով, Իտալիա՝ 1507 և Անգլիա 1208։ Ասոնցմէ վերջ կուգան Ռուսիա՝ 1000, Ռումանիա 799, Լեհաստան՝ 546 և Սպանիա 533 օդանաւ։ Անգլիոյ տեսակէտը այն է որ նախ բոլոր տէրութիւնները իրեն հաւասարեցուին և անկէ վերջ ալ մէկ երրորդը զեղչուի։

ԹՈՒՐՔԻՈՅ ՇՈՒՐՋ

«1922 Օգոստ. 31ը Թուրքիոյ ազատագրութեան օրն էր. 1932 սեպտ. 26ը Թուրքերէնի ազատագրութեան օրը պիտի ըլլայ»։

Այսպէս կ՚արտայայտուէր Թուրք հրապարակագիր գրագէտ մը, Ֆալիհ Րըֆգը, ողջունելով Տոլմա Պաղչէի պալատին լեզուական համագումարը, որ բացուեցաւ սեպտ. 26ին։

Արդարեւ անօրինակ ցոյցեր կատարուեցան այդ համագումարին առթիւ, որ Մ. Քէմալի նորագոյն գիւտն էր Թուրքին ազգային գիտակցութիւնն ու եռանդրութիւնը հրաւիրելու համար, թափթփելով ամէն տեսակ ազդեցութիւն։

Ամէն ինչ Թուրքին համար» ամէն ինչ Թուրքերէն, —ահա օրուան ազդանշանը։ Եւ հարկ եղաւ իրար խառնել խեղկատակութիւնն ու լուրջ գիտութիւնը, սուտն ու իրաւը, «գիտականն ու անգիտականը», ապացուցանելու համար թէ... Թուրքն է բոլոր քաղաքակրթութեանց հիմնադիրը, իսկ Թուրքերէնը՝ առաջին լեզուն քաղաքակրթութեան։

Այս ճակատին վրայ ևս փայլեցան հինգ—վեց հայեր, բայց մասնաւորապէս երեք հատընտիր չղջիկներ Թուրքին երազէն չանցած փաստեր վերագրելու համար անոր։ Մէկը՝ Րօպէրթ Քոլէճէն վարուած փախուստ մը, միւս երկուքը՝ «տարիքէշ»ն թէ միջավայրէն թեթեւցած հայիւններ, որոնք ծաղրանքի արժանացան բուն իսկ Թուրքերու կողմէ, ժողովին մէջ և ժողովէն դուրս։

Երեքն ալ, տարբեր մեկնակէտներէ ճամբայ ինկած, ուզեցին ապացուցանել թէ Թուրքն ու Թուրքերէնը յառաջապահն եղած են մարդկային քաղաքակրթութեան. տակաւին չորս հինգ հազար տարի առաջ։ Մէկը, ոտք ու ձեռք չարչարելով, մինչեւ Չինաստան այանալով, ընդմանձայն տառեր իրարու հետ բաղդատելով, այնքան յառաջ գնաց, որ առաջարկեց «հնդեւրոպական լեզուներ» բացատրութիւնը փոխել «Թուրք-եւրոպական»ի իսկ Միջերկրականը կոչել՝ «Թուրք տէնիզ»ի (Թրքական ծով)։ Ուրիշ մը, Թուրքերէնի վարժապետ մը, որ կրցած է յարմարիլ Թրքական բոլոր ռէժիմներուն, փաստաբանական տողեր ձօնելով Համիտին, ինչպէս Մ. Քէմալի, պատմեց թէ ծեծ կերած է մ՚ըէք օտար լեզու սորվելու համար, բացի Թուրքերէնէ, «որ աշխարհի ամենէն դիւրին և ամենէն հարուստ լեզուն է»։ Եւ ինք զինքն եղած, «յարատեւս փղձկելով» ուզեց համբուրել Մ. Քէմալի ձեռքերը։ Որովհետեւ այդպէս կը թելադրէ՛ր ներքին ձայն մը... տառնաւոր։ Իսկ բուն «մասնագէտը»—Րօպէրթ Քոլէճի փախուստականը—իր կարգադրած կամ լսած նախնական գիտելիքներն իրարու պոչին կապելով, «հաստատեց» թէ Թուրքերէնը հնդեւրոպական ծագում ունի, և աւելի հին է քան ծանօթ լեզուները։

Խնդիրն այն է որ, Թուրքերուն մէջ ալ չեն պակսիր գիտնականներ կամ լուրջ մարդիկ։ Անոնք, որքան ալ բնազդաբար հաճոյք զգային իբրեւ Թուրք, չէին կրնար ծածկել թէ՛ կը գտնուին ծերկցող դերասաններու առջեւ։ «Ճիւմհուրիէթ» նոյն իսկ երգիծանք մը հրատարակեց, մէկուն ճառը նմանցնելով Օսմ. Սահմանադրութեան շրջանին արտասանուած ճառաբանութեանց։ «Կը ծեցինք թէ վերադարձեր են Սահմանադրութեան օրերը...»։

Խեղկատակութեան ուրիշ տեսարաններ ալ պակաս չեղան համագումարին մէջ, որ կը կոչուէր «Քուրուլթայ», նախապատմական Թուրքերէնով։ Երկու հազար հոգի ներկայ էին առաջին մաղսին, Մ. Քէմալէն, իր պաշտօնատարներէն, մասնագէտներէ, գրագէտներէ հրապարակագիրներէ մինչեւ յատկապէս բերուած գիւղացիներ և «պաճիներ»։

Համագումարին կազմակերպիչները ամէն միջոց խորհած էին՝ որպէսզի ժողովը ոչ միայն դառնայ պատկառելի և բազմամարդ, այլ խօսի բոլորի սրտին։

Արդարեւ, «Քուրուլթայ»ը շատ կը նմանէր թատերական ներկայացման մը. որ տեւեց մէկ շաբաթ և ուր լրջութիւնը յաճախ գլխիկոր կը նահանջէր ամբոխավարութեան առջեւ։ Զէ՞ որ լեզուական բարեկարգումն ալ յեղափոխութիւն հռչակուած էր. հետեւաբար անոնք որ կը վարանէին կամ կը հակաճառէին, պիտի դառնային հակայեղափոխական։ Նոյն իսկ առաջարկներ եղան դատի յանձնելու ընդդիմադիրները։ Ճիշդ այնպէս ինչպէս ֆէս դնողները կամ արաբ. տառ. Թուրքերէն գրողները։

Անկախաբար՝ իր զաւեշտական և սարքովի գրուագներէն, Թուրք լեզուական համագումարը ունի մեծ նշանակութիւն՝ քանի մը տեսակէտներով։

Ջանադրկ մըն է ան՝ զատելու, պայծառացնելու, ճոխացնելու Թուրքերէնը։ Զայն վերածելու ինքնօրէն և ինքնաբաւ լեզուի մը, ազատագրելով ոչ միայն արաբերէնի և պարսկերէնի լուծէն, այլ և արքունի պալատականին սեթեւեթէն և «օսմանցերէնի» խառնիճաղանճէն։

Արդարեւ, այս առթիւ չեչտուեցաւ նոր նշանաբանը մը. —Մենք օսմանցիներ չենք, այլ Թուրքեր։ Մեր պատմութիւնը կուգի Օսմանէն չսկսիր այլ անկէ հազարաւոր տարիներ առաջ։ Կուգի Օսմանը փակագիծ մըն էր, և Մ. Քէմալը եկաւ փակեց այդ միջանկեալ շրջանը։

—«Մենք քէմալականներս որ՝ է... ոչ մէկ առնչութիւն չունինք Օսմանցիներուն հետ որոնց պատմութեան վերջին էջը կը փակուի ահա»։ (Ճիւմհուրիէթ)։

Ուրեմն, թէ լեզուական և թէ ցեղային զատում։ Արդէն, լեզուական համագումարէն շատ առաջ, Մ. Քէմալ որ դեդրեւ տուաւ Թուրքիոյ պատմութիւնը, ձգտելով ապացուցանել թէ Թուրքերը մոնկոլեան ծագում չունին, այլ արիական։ Րօպըրթ Քոլէճէն արձակուած «Էփրաթի-Լապուն» ալ վերծու փաստաբանը հանդիսացաւ այս տեսակէտին։

Բոլորը ինչ որ կը կատարուի 1922էն և մանաւանդ 1928էն ի վեր (տառերու փոփոխութիւն), մաս կը կազմէ ընդհ. ծրագրի մը, — Քանդել բոլոր այն գիծերն ու կապանքները որ երկրորդական գծի վրայ կը պահէին Թուրքը, և լուսաւոր, փառաւոր պատմութեան մը վրայ հաստատելով զայն, մղել դէպի նոր յաղթանակներ։

Վերջապէս ինչ որ ծրագրեր էին, գործադրեցին արմատական հրահանգներով և ՚ի հարկին կախաղանով։ Երկրին քաղաքական, ընկերային և տնտեսական զսպանակը յանձնուած է նոր միտքերու և ձեռքերու։ Իշխանաստենդ հրակողութիւն մը թոյլ չի տար չեզումներ կատարել։ Պետական մեքենայէն մինչեւ մամուլն ու դպրոցը պաշտօն ունին նոր կարգ ու սարքին վարժեցնելու ամբոխը։

Եւ ահա լեզուական բարեփոխումը, իբրեւ լրացուցիչ՝ կարելի էր ըսել՝ իսկական յեղափոխութիւն։ Որովհետեւ յափաղանց արմատական է ծրագրուած փոփոխութիւնը, և շրջապատուած անյաղթելի դժուարութիւններով։

Կարելի է մէկ հրահանգով ֆէսը նետել կամ տառերը փոխել, բայց լեզուն իր բնական օրէնքներն ունի, որոնք չեն հպատակիր ո՛րեւէ քմայքի կամ արհեստական կարգադրութեան։ Թուրքերէնը իսկապէս շատ աղքատ է թէ բառամթերքով և թէ չարադրութեամբ։ Համագումարին մէջ, գրագէտ մը դիտել կուտար թէ Լարուսը 92,000 բառ ունի, իսկ Թուրքերէն ամենէն հարուստ բառարանը՝ հազիւ 35—40,000։ «Ո բեմ,50 հազար բառ կը պակսի, որպէսզի կարենանք արտայայտուիլ եւրոպական լեզուի մը պէս»։

Այս առթիւ ալ, զգոյշ, բայց բաւական լուրջ ընդհարում մը տեղի ունեցաւ հիններուն և նորերուն, աւելի ճիշդ հասուն միտքերու եւ [illegible] խամաճիկներու միջեւ։

Այսպէս, Հիւսէյն Ճահիտ պէյ, որ ամբողջ սերունդ մը ունի իր ետին, իբրեւ ուսուցիչ, գրագէտ եւ հրապարակագիր, եւ որ բանի հանգամանքը կոչուած է Մ. Քէմալի հրամանով, համարձակեցաւ կարգ մը դիտողութիւններ յայտնել, մեծ ադմուկ յարուցանելով. իր կարծիքով մարդկային ուժէն վեր է փոխել լեզուի մը բնական օրէնքները։ Պէտք է աշխատիլ որ Թուրքերէնը զարգանայ եւ կարենայ արտայայտել քաղաքակրթութեան բոլոր պահանջները։ Պէտք է արագացնել զարգացման ընթացքը, բայց խուսափիլ ծայրայեղութիւններէ։

(Շար.)

ՄԱՄՈՒԼ

ԿԵՑՑԷ՛ ՍՈՒԼԹԱՆԸ

Այս խորագրին ներքեւ Օրիանը կը գրէ:—

Երկուշաբթի ազատուեցան սիւրիական բանտերէն 500 ներեալները։

Ի՞նչ եղաւ իրենց առաջին աղաղակը ի պատիւ երիտասարդ Հանրապետութեան։

—«Կեցցէ՛ Սուլթանը»:

Դամասկոսի թղթակիցը որ մեզի կը պատմէ այս հաւաքական և օրինաւոր փախուստը վարակուած է ազնիւ մելամաղձութեամբ մը։

— Բերդին մէջ (մեզի կը գրէ ան), ճանրային դատախազը անձամբ ներկայ գտնուեցաւ բանտարկեալներու ազատ արձակումին։ Այսպէս կը պահանջէր նախ դէպքին վեհութիւնը: Եւ յետոյ, ընկերային կարգի այս բարձր պաշտպանը կը փափաքէր բերել ազդարար մը կազմելու ներումին բանտարկեալներու վրայ ձգած տպաւորութեան մասին: Լաւ յղացեր էր։ Ինք էր որ երեսին սեացաւ «կեցցէ՛ Սուլթանը» որ ծայրեց բոլոր այդ ազատ կուրծքերէն։

«Պէտք է ճանչնալ որ այս դժբախտները տարիներ անցուցած են պետութեան բանտերուն մէջ, առանց որ պետութիւնը, որ հոս կը ներկայանայ իր զգաստացնող պաշտօնեաներով, վայրկեան մը մտածած ըլլայ օգտուիլ բնութենէն — եւ ընկերութենէն — այս զրկեալներու երկար բնակութենէն, զանոնք քիչ մը յղկելու համար։ Նոյն իսկ ոչինչ եղած է անոնց իմացնելու համար որ բան մը փոխուած է 1919էն ի վեր։

«Սիւրիոյ բանտերը դեռ բացայայտօրէն վայրեր են պատիժի եւ ոչ թէ սրբագրումի եւ դաստիարակութեան — եւ ասիկա ցաւալի է»:

Մեր մտադրութիւնը բնաւ չէ հաստատել մեր դրացիներու զգաստացնող կազմակերպութիւնը։ (Շատ բաներ կան թերեւս ըսելու, եթէ բանանք այս գլուխը, մեր բանտերուն շուրջ...)։ Ասով մէկտեղ դէպքը նուազ յատկանշական և նուազ եզակիօրէն արտայայտիչ չէ։ Արդարեւ միայն Բերդի բանտարկեալները չեն որ անտեղեակ են։ Երեք միլիոն բնակիչներու վրայ, սիւրիական երկիրները կը հաշուեն մասնաւորապէս երկու միլիոն ֆէլլահներ, — ազատ երկրի մը ազատ աշխատաւորներ, և կազմակերպուած ռամկավարութեան մը գիտակից ընտրողներ։ Փորձեցէք միայն անոնց յայտնել որ վեց ամիսէ ի վեր կ՚ապրին խորհրդարանական հանրապետութեան մը մէջ։ Եթէ բերդի արգելափակեալները հանրապետութիւնը Ապտիւլ Համիտի տեղ առին, պէտք չէ շատ զարմանալ եթէ Ճէպլէի և Մաալուլայի մշակուած տարածութիւններու բնիկները խորհրդարանը արմտիք կամ ազգի տեղ առնեն։

Ասկէ զատ, երբ Երեսփոխանական ժողովի տրիբունները մեզի խօսին սրբազան ձօրին, «ազգային կամքի» մը մասին, — (զոր պատահականօրէն կարելի է ֆրանսական կայսերապաշտութեան սուիններուն դէմ հանել) — պէտք է դիտել գաւական եղանակին, այսինքն մտածել Լուդովիկոս ԺԶի եւ [illegible] պահել...

Ո՛Վ Է ՊԱՏԱՍԽԱՆԱՏՈՒՆ

Այս խորագրով, «Էլ Ահրար» իր այսօրուան թիւի խմբագրականով կը գրէ.

— Երէկ հանրային շինութեանց զեղծումները, անկէ վերջ որբերու [illegible] խարդախութիւնները եւ այսօր կալուածներու վարչութեան զեղծումներն ու կաշառակերութիւնները։ Վաղը ի՞նչ պիտի ըլլայ, չենք գիտեր։

Մաքրութեան եւ բարեկարգման այս գործողութիւնները ո՞ր կէտի վրայ կանգ պիտի առնեն, չենք գիտեր դարձեալ։

Մենք չենք ուզեր խառնուիլ հարցաքննութեանց ընթացքին եւ ուղղութեան, որովհետեւ ուրիշ առթիւ, դեռ աւելի ուշ, կը խօսինք այդ մասին։ Սակայն հիմա, մենք մեզի հարց կու տանք ցաւով, թէ՝ մեր այս տխուր անկումին, մեր երկրի նկարագրի աղաւաղման, յայս տառերներու եւ մեր երեւելիներու բանտերու մէջ մտնելուն պատճառը ի՞նչ է։ Կը պրպտենք այդ պատճառը եւ կը գտնենք որ այդ բոլորին միակ պատասխանատուութիւնը կը ծանրանայ մեր կառավարական գործերու վրայ գրուած քօնթրոլի ակարութեան։ Այս, հսկողութեան պակասը պատճառ եղած է որ պաշտօնեաները պետական գանձը դրամով խաղան, յանձնակատարը պաշտօնեայի հետ ընկեր ըլլայ, գործատէրերը պաշտօնեաներուն կաշառներ տան եւն.։ Եթէ զօրաւոր հսկողութիւն ըլլար, այս բոլորը չպիտի պատահէին։

Կը հարցնենք, պատերազմէն ի վեր մեր ո՞ր պաշտօնատունը քննութեան ենթարկուած է։ Եթէ այսօր թեթեւ քննութեան մը ենթարկենք, մեր կառավարութեան ո՞ր պաշտօնատունէն ազատ հոտ չելլեր։

Աշխարհի բոլոր մասերուն մէջ, պետական մեքենան կանոնաւորողը խիստ քննութիւններն ու հսկողութիւններն են, մեր մէջ այդ բանը անտեսուած է։ Առածը կ՚ըսէ. «Կրամ մը ինքնապաշտպանութիւն, մէկ քանթար դեղէն աւելի օգտակար է»։

ՏԷՊՊԱՍ ԵՒ ԻՐ ԱՒԵԼԸ

Դամասկոսի «Ալիֆպա» թերթը իր Նոյեմբեր 29ի թիւով կը գրէ վերի խորագրով.—

Լիբանանի մէջ միայն մարդ մը մեր 70 մարդերէն աւելի շատ կ՚աշխատի եւ մեծ գործեր կը տեսնէ։

Պատերազմէն առաջ, ֆրանսական խորհրդարանին մէջ, կատակերգակ երեսփոխան մը կը գտնուէր։ Ան ոչ մէկ կուսակցութեան կը պատկանէր եւ կը կոչուէր Պ. Լազի: Այս մարդը կը սիրէր միայն տեղին ու պատշաճութեան համաձայն ծիծաղի ձեւին տակ խայթոցներ ուղղել կառավարութեան։ Օր մը, երբ պիւտճէի նախահաշիւը կը կարդացուէր, խօսակցութիւններ եղան խորհրդարանի ծախքերուն շուրջ։ Երեսփոխան Լազի խօսք առնելով ըսաւ. «Մեր մեծայարգ Նախագահը չի՞ տեսներ որ խորհրդարանը աւլելու համար յատկացուած գումար շատ է. այդ չի՞ ցուցներ որ մեր խորհրդարանի շէնքին մէջ շատ աղտոտութիւններ կան»։

Այսպէս ալ կը տեսնուի որ Պ. Տարլ Տէպպաս տեսած է որ Լիբանանի կառավարական շէնքին մէջ շատ աղտոտութիւններ կան եւ ուզած է աւլել։ Հիմա հարցնենք մենք մեզի, «մեր կառավարական շէնքին մէջ չկա՞յ այնքան աղտոտութիւն եւ աւել չունի՞նք»։ «Ոչ» պատասխանողը սխալած կ՚անուանուի, որովհետեւ եթէ վարագոյրը վերցուի եւ անգամ մը դիտուի մինչեւ Թրքական ռէժիմի օրերը, ամէն տեղ աղտոտութիւններ պիտի տեսնուին որոնք մերթ բացուած եւ մերթ վերստին գոցուած են։ Եթէ մենք ալ Պ. Տէպպասի աւելին պէս աւել մը ունենայինք, կոյտերով աղտեղութիւններ երեւան պիտի հանուէին։

Լիբանանի մէջ իր խղճին հաշիւ արւող միակ մարդ մը կայ, իսկ հոս 70 մարդ կայ. սակայն ասոնք լուռ իրար հաշիւներն ու գործերը կարգադրել գիտեն։

ԼԱ ՍԻՐԻ-ԷԼ ԱՀՐԱՐ ԳՐԱՒԷՃԸ

Առնէ մը իվեր գրուէճ մը սկսած է «Լա Սիրի»ի և «Էլ Ահրար»ի միջեւ, հանրային շինութեանց գայթակղութեանց և ընդհանրապէս Լիբանանի ամբողջ վարչութեան շուրջ։

«Լա Սիրի» կ՚երեւի նեղը դրած է իր արաբ պաշտօնակիցը։

«Ի՞նչ ըսել, ի՞նչ պատասխանել կը գրէ «Էլ Ահրար»: Մեր վրայ կը յարձակին ու մենք ոչինչ կրնանք ընել: Արդարեւ երբ պատասխանենք, պիտի կախուինք։ Սեղմուած ենք լռել: Ու այս է որ կը փափաքին, որովհետեւ երբ պարզենք մեր փաստերը, ոչինչ պիտի մնար ներկայ վարչութենէն»:

Ու «Լա Սիրի» կը յարէ.

«Ո՞վ ձեզի կ՚արգիլէ, ո՛վ «Ահրար», որ պարզէք ձեր «փաստերը»։ Ո՞վ կ՚արգիլէ ձեզի որ բոլէք «ճշմարտութիւնը»։ Կախակայումի վարչաձե՞ւը։ Ինչպէս դո՞ւք...

«...Իրականութիւնը այն է որ դուք գրպարտիչի մը դասական դիրքը կ՚առնէք»։

ՄՈՒԹԱՖՖԱ ՔԵՄԱԼ ԻՆՉՊԷՍ ՈՐ Է

«GREY WOLF»

(Հեղինակ՝ H. C. ARMSTRONG)

Ե.

1915 Դեկտեմբերին Անգլիացիները կը պարպեն Տարտանէլը եւ Մուսթաֆա Քէմալ կը վերադառնայ Պոլիս՝ այս անգամ յաղթական եւ փայլուն ժամանակ մը անոր կեանքին մէջ։

Այլեւս ձանձրացած չենք մենք եւ որոշ արժէք մը կը ներկայացնէ։ Գէթ է իր խօսքը մարդ գնեն հիմա, պէտք է հետեւին իր խորհուրդներուն, պէտք է ձայն ունենայ երկրին քաղաքականութեան մէջ։

Լիման ֆոն Զանդերսի եւ իր բարեկամներուն Տարտանէլի ճակատին վրայ, չէր ազդած իր հանգիստին մասին նուիրուելու վրայ։ Եթէ նոյնիսկ պէտք ունինք գերմաններուն, անոնք պէտք է ըլլան մեր ձառնները մեր երկրին մէջ, կը քարոզէր ան։ Աւելի քան երբեք հակառակ էր էնվէրին «որ պիտի քանդէր երկիրը»։

Իրաւ է որ 1916ի սկիզբները Թուրքերը զբաղած էին գերմաններու սիրաշահութեամբ. իրաւ է որ մարդոյ գերմանական գինուորականութիւնը իր ափին մէջ առած էր Թուրքիան, պատերազմական նախարարութենէն մինչեւ ամենայեաին գունդապետը, սակայն էնվէրի առեղծած մթնոլորտը անկարելի կը գարձնէ որեւէ յանդգնի քայլ Վիլհելմի ներկայացուցիչներուն դէմ։ Էնվէր այդ օրերուն Մուսոլինին կը Թուրքիոյ մէջ։ Ժողովրդականութիւն չէր վայելէր անշուշտ, բայց ան ու սարսափ կ'ազդէր իր շուրջը։ Իթթիհատի միւս զեկավարներն, անգամ կը վխճէին իրեն հետ։

Մուսթաֆա Քէմալ բազմաթիւ ապիթներով կը փորձէ իր դիրքն վար իջեցնել էնվէրը։ Որ մը նոյնիսկ կը ներկայանայ վարչապետին՝ Թալէաթին եւ կ'առաջարկէ որ զինքը նշանակեն պատերազմական նախարար։ Ասոյակցութեան ընթացքին Թալէաթ հետաքրքրութեան նշաններ ցոյց կու տայ, բայց երբ Քէմալ կը թողու վարչապետին գրասենեակը, Թալէաթ անուշ—անուշ կը խընդայ անոր ապշեցուցիչ յաջակնութեան վրայ։ Քէմալ յետոյ կը լսէ այդ խնդուքին մասին. կը գեղգիր։ Այդ օրէն սադին երբեք չէր ներած Թալէաթին։ Քէմալ իր նախորդը էնվէր պարտած էր իր ռազմավարութեան մէջ։ Շնորհիւ իր անձնական արկածախնդրութեան. «100 հազարնոց Թրքական բանակէն հազիւ 12,000 գինուոր մնացած էր։ Միայն 30 հազար հոգի սառած էին, Ռուսական բանակը մեծ-դուքս Նիքոլայի հրամանատարութեամբ կը յառաջանար, գրաւուած էին Կարին, Վան, Պիթլիս, Մուշ, եւայլն։ Թուրքիա իր ժամրողջ ուշադրութիւնը կեդրոնացուցած էր Տարտանէլի ճակատին վրայ, նախորդ տարին, եւ երեսի վրայ ձգած էր կովկասի ճակատը։

Մուսթաֆա Քէմալ ի վիճակի չէր յարձակելու թշնամիին վրայ։ Թուրք գինուորը ռազմամթերք չունէր։ Էնվէր պատասխան անգամ չէր տար Քէմալի հեռագիրներուն։ Թշնամին կը պատրաստուէր խոշոր յարձակողականի մը (1917) պէտք է չարժիլ եւ կարելի եղածին չափ չուտ։ Ինչպէ՞ս։

Առաջին բախտ ունի Մուսթաֆա Քէմալ։ 1917ի գարնան պայթեցաւ ռուսական յեղափոխութիւնը։ Ա՛լ գիտենք մնացածը։ կը կազմալուծուի ռուս բանակը, կը յաջակոդականը, եւ կը կանչուի Մեծ Դուքս Նիքոլան, Ռուսիա կը գալարուի յեղափոխութեան ալիքներուն մէջ։ Մուսթաֆա Քէմալ կը յառաջանայ, բայց չատ դանդաղ «զորովհետեւ իր բանակը չատ ղղորմելի վիճակի մէջ էր եւ տեղացի քրիստոնեաները՝ Հայերն ու Վրացիները որոնք կազմակերպուած էին ռուսերուն կողմէ, կատաղի ընդդիմութիւն ցոյց կու տային պաշտպանելու համար իրենց հողերը»։ Քէմալ կը գրաւէ Վանը, Պիթլիսը եւ Մուշը եւ կը քալէ դէպ ի Գաթուժ։ Կովկասի ճակատին վրայ է որ Մուսթաֆա Քէմալ կը ծանօթանայ Բեզիմ Գարա Պէքիրին եւ Հայէթին. երկուքն ալ իր ատորդասները։ Առաջինը «խոշոր կազմով, բթամիտ բայց հաւատարիմ, աշխատասէր, կարող եւ գինուորներէն սիրուած» հրամանատար մը, իսկ երկրորդը, անոր ճիշդ հակապատկերը. գունատ եւ կարճահասակ, պղտկազմ, պզտիկ գլուխով եւ արծուեռունգ, քիչ մը խուլ եւ հետեւաբար հանդարտ ու լռակեաց սպայ մը։ Հաւաքուատար, յարաւեւող եւ փորձառու մէկը գրասենեակի աշխատանքներուն մէջ»։

Ռուսական վտանգը հեռացած նկատելով, Քէմալ Սիւրիոյ ճակատը մեկնելու համար կը մեկնի Գոլիս. Բեզիմ Գարա Պէքիրին յանձնարարէ ամբ «Հայերը մաքրագործելու եւ սահմանը գլուխ հաւաքելու գործը»։

ԺԻՐԱՅՐ ՄԻՍԱԿԵԱՆ

ԹՈՒՐՔԻԱ—ՀԱՑԱՍՏԱՆ

Թիւրք «Վագրի» Թերթը այս վերնագրին տակ կը յիշէ Թէ Հայաստանի կառավարութեան պաշտօնաթերթը, Սովիէթ Էրվինիատան (Խորհրդային Հայաստան), Թուրք Հանրապետութեան տօնին առթիւ հրատարակած է կազմ եւ իսկէթ փաշաներուն եւ արտաքին գործավար Թէվֆիք Րիւշտու պէյի լուսանկարները։ Միեւնոյն առեն խմբագրականով մը երկարօրէն կը խօսի հանրապետական Թուրքիոյ կատարած մեծ յեղափոխութեանց մասին, եւ գնահատանքով կը յիշէ Թուրքիոյ ներկայական քաղաքական եւ ընկերային յաջողութիւնները։

Պատրաստուեցէք Հայ Մշակոյթի Օրուան մասնակցելու Դեկտեմբեր 1ի առաջին կիրակիէն սկսեալ, յօգուտ միութեանս նպաստընկալ վարժարաններուն ու որբ եւ չքաւոր հազարաւոր աշակերտներուն, գաղութներու մէջ։

Հ. Բ. Ը. Միութեան
Պէյրութի վարչութիւն

ԳԻՏԱԿԱՆ

ԱՊԱԳԱՅ ՈՒՍՈՒՑԻՉԸ՝ RADIOՆ

(Քաղուած Coopération Intellectuelle et Radiodiffusionէն)

Գիտական մարդին մէջ ամէն նորութիւն անցուկ հիացում մը յետոյ մեր առջեւ կը բանայ նոր ուղիներ եւ նոր կնճռոտ ընկերային հարցեր։ Ինդիր կը կայանայ իր բնութեամբ անմշրթնելի ուժի մը՝ բառիթին ապագայ դերին մէջ։

Անխաբիւրէն կը տեսնենք այն հրապոյրը որ կը խազայ, այսօր, չարժագիրը, մեր առջեւ պարզելով հեռուոր եւ անծանօթ երկիրներու սովորութիւնները, ընկերային ա ցուցադրներ, քաղաքական սիմնոյորները ևլն։ Գիտենք որ նախապէս չարժագրին նպատակն էր ընկերային տխուր կեանքին վրայ երջանկութեան վայրկեան մը ազեցնել։ Բայց այսօր ամէն ինչ փոխուած է։ Բառիօն (Radio) արագօրէն կը յառաջիմէ եւ չարժագիրը իր նպատակն արդէն իսկ փոխած է։ Այսօ. կը տեսնուի, և աւելի յստակօրէն քան երբեք, Թէ այս «Միջազգային նոր ուժերը» տարբեր կէտերու եւ նպատակներու սահմանուած են՝ գիտական եւ մանկավարժական կեդրոններ կ'ակխատին բաւիին տալ «Օժանդակ ուսուցիչի գերը, զայն մտցնելով դասարաններէն ներս։

Ահաւասիկ այս իւրայատկին համար Ազգերու Դաշնակցութիւնը Հռոմի մէջ հիմնած է «կրթական չարժագրի (cinématographe) իր «Միջազգային կաճ-ուռ», որ քանի մը տարուայ փորձերէն յետոյ արդէն տուած է խոստմնալից արդիւնքներ։ Այսօր Անգլիոյ մէջ 3343 նախակրթարաններ և 323 երկրորդական դպրոցներ կանոնաւորապէս կը հետեւին բառիթով տրուած ժամանակ կամ յատկուածական դասընթացքներուն։ Ազգերու Դաշնակցութեան ժողովին որոշման վրայ, Փարիզի կառարը հաւաքած է, ճառագայթածուալի (Radiodiffusior) միջազգային քննկերութեան հետ, սոյն խնդրին վերաբերող զանազան փաստաթուղթեր։ Ձառագայթածայնի (Radiophrnie) դասընթացքները կանոնաւորելու, դպրոցներու պահերու դասատուները նոյնպէս նոյնացնելու համար, սոյն կառար այս տարի յարաբերութեան մէջ պիտի ունէ գունազան երկիրներու ժողովուրդներու անհատականութեան չքնաղութիւնները հետ. նմանապէս պիտի քննուի գործին թէքնիք մասը՝ գործիքներու ընտրութիւնը, ալիքներու երկայնութիւնը յատկանական (Acoustique) գործիքներու գետեղումը դպրոցներուն և դասարաններուն մէջ ևլն։

Դեռ ներկայիս բառիթն ոչ թէ ուսուցիչին տեղը պիտի բռնէ այլ պարզապէս անոր պիտի «օգնէ». այսուամենայնիւ չենք կրնար ըսել թէ ինչ պիտի ըլլայ իր ապագան։

Արդէն իսկ Պէյրութի կարգ մը երկրորդական վարժարաններ սկսած են ձայնագրով անգլիերէն դասեր առ (յատեւուածական), բայց կը տեսնուի որ կամ պէտք է միշտ միևնոյն գրութիւնները կրկնել կամ մեծ ծախսերու դուռ բանալ նոր բլաքներ գնելով, միշտեռ բառիթով միշտ նորութիւններ և մասնագէտներու կողմէ պատրաստուած կրտորներ կարելի է լսել։

Բառիթին դպրոցէն ներս մուտքը կը բանայ հարցեր՝ կարելի է այս մեթոտը ի գործ դնել մանկապարտէզներէն սկսեալ մինչև բարձրագոյն հաստատութիւնները։

Այս «ժողովուրդային անտեսանելի հաստատութիւն» բառիթի, մեթոտին մէջ ականջն է որ կը դառնայ միակ զգրդակ ցութեան միջոցը, արդ հոգեբանութեան մէջ և նոյն իսկ փորձառութեամբ կը տեսնենք Թէ պզտիկներուն քով մեծ նաուչ զարդացող զգայրնքներէն մին է ականջը, որով չատ դիւրութեամբ կ'եզակացնենք Թէ նախակրթարանները ընտրակարգ չէ առաջարկուած տիպէր։ Նամանաւանդ պզտիկ պէտք ունի իր տերած առարկաներուն հետ չփման մէջ մտնելու, քննելու, տեսնելու, չօշափելու, հարցնելու ևլն, այն ինչ որ կը պակսի արուած մեքենացած մեթոտին։ Սակայն հոս չի մոռնանք ըսելու որ կը յատացուի չատ քիչ ժամանակին տեսնել մեզի մղոններ ամդին գտնուող անծանօթ դաստաններ, նոյն իսկ պատկերացնել իր մէջերը, գազափարները, դէպքերը, երազները՝ ինչպէս չարժագրին մէջ։ Եթէ այս տեսողութեան գիտն ալ բլայ վերի ժխտական դիրքը ըլուր կ'իյնայ։

Ինդիրը աւելի կը դժուարանայ երկրորդական և բարձրագոյն դպրոցներուն համար ուր ուսուցիչը պէտք ունի գիտական, տարրաբանական եւլն փորձերը դուցնել և մանաւանդ կրկնել տալ աշակերտուն, քարեամասին կրկին վրայ ապացուցանել արուած բանաձեւերը ևլն ևլն։

Քաղաքական կեանքի մէջ վնասակար է այս գիւտը, անոր համար որ երբ բարձրէն մէջ վէճ մը ծագի և երեսփոխան մը պէտք կամ յարձակի հակառակ կողմին՝ սիլիոններ պիտի լսեն այս եւ տեղի պիտի արուի զանազան վէճերու, կռիւներու եւայլն։

Սակայն ասով մէկտեղ Ազգ. Դաշնակցութիւնն է որ հրապարակ կը դնէ այս սիստեմը եւ ինքն է որ կը քալէ իր ամէն զոհողութեանց ցոյով Թէ այս պիտի ըլայ միակ միջոցը «Միջազգային Ոգիի բրօբականին, ժողովուրդներուն ներկայացնելով ոչ Թէ չորեքտեր, այլ միջազգային ժողովները, անձերը, նիստերու մէջ ձեռուած խնդիրները, ճառերը, և ասոնք չարժանկալի նման փիլմի վրայ, ու այսպէսով կ'ուզէ հասաստէ կորուսած ու երազուած միջազգային ախ. դաղութիւնը։

Մ. ՕՀԻՆԵԱՆ

ՅԻՍՈՒՍ... ԳԵՐՄԱՆԱՑԻ Է

Երբ յայտարարուեցաւ Թէ գերմանահ է Աստուած. անսպասելի չէր կարգայ Թէ գերմանացի էր նաեւ Քիստոս։ Ոչ Թէ ասոր համար, որ գերմանացի Աստուծոյ մը որդին գերմանացի կը ձնի անպայման, այլ որովհետեւ հիթլէրեանները այդպէս կ'ուզեն որ բլայ։

Լայփցիկի մէջ հիթլէրեան ուսուցիչներու ընկերակցութեան կողմէ հրատարակուած է Voelkischer Kate chismus գիրքը, ի պէտս կրօնական ուսուցման։ Այդ հատորին մէջ գերմանացի կը յայտարարուի Քիստոս։ Բայց աւելի կանուխ, 1905ին, գերմանացի ուսուցիչ մը, Բայմէր, հրատարակելով Ein Pangermanistisches Deutschland գիրքը, կը հաստատէր Թէ գերմանացի է Քիստոս։

Թէ ի՛նչպէս, դուք ալ կարդացէք որ համոզուիք։

— «Եթէ Քիստոս գերմանական ծագում չունենար, պէտք է նկատել դիցաբանական ստեղծագործութիւն մը։ Արդ ոչ ոք կրնայ պնդել Թէ Քիստոս դիցաբանական ստեղծագործութիւն է, հետեւաբար գերմանացի էր»։

Այս հրաշալի ապացոյցը կը զօրանայ գերմանացի գիտունին հետեւեալ դիտողութիւններով.— «Ակսկից գոռ Քիստոս խարեայ չէ՞ր միթէ։ Կապոյտ աչքեր չունէ՞ր, մորթը վարդագոյն չէ՞ր։ Եւ այս նշանները գերմանական ցեղին յատուկ չե՞ն միթէ։ Եւ յետոյ իր անունն ալ կը հաստատէ որ գերմանացի էր։ Իր անուան առաջին վանկը. զոր Լատինները կը գրէին Jes, ազ ւազուսի է գերմանական Ger վանկին, -րովհետեւ r գիրը, ինչպէս յաճախ ձայնաւորով փոխարինուած է հին գրութեանց մէջ. ինչպէս կասի փոխուած՝ երկրորդ վանկը, us, արական անուններու վերջաւորութեան յատուկ մասնիկ մըն է, որ համազօր է անգլիական man եւ գերմանական mann մասնիկներուն։ Հետեւաբար եւ բնականաբար Քիստոսին ձիշդ գրութիւնն է German, գերման։ Ասկից աւելի որոշ բան կա՞յ։

Ասկից աւելի տխմար բան կա՞յ։

ՍՏԱՑԱՆՔ
ԳՈՅԱՄԱՐՏ ՕՐԱՑՈՑՔ 1933

Հրատարակութիւն Մարսէյլի Հ. Ը. Ը. պատճենական Միութեան պատկերազարդ պատի օրացոյց, կրօնական ու ազգային բոլոր տօներով, եւ 40է աւելի ազգային գործիչներու կնարհներով։

Ջ. Ո. Մ. ՊԱՏԻ ՕՐԱՑՈՑՔ 1933

Բացառիկ պատրաստութիւն եւ խիստ մանուր. առեւտրականներու եւ գործատարդոց համար անակնկալներով։

Սեղեալու համար դիմել՝

ԽՈՐԷՆ ԱԶՆԱՒՈՐԵԱՆ
«Ագգակի» տպարանին կից։
Հայ կե՛ Khoren Aznavourian
Librairie et papetiere
Rue Bab-Yacoub Beyrouth

ՏՕՔԹ. Ս. Մ. ՍՈՒՔԻԱՍԵԱՆ
ՄԱՍՆԱԳԷՏ՝ ՄԱՆՈՒԿՆԵՐՈՒ ՀԻՒԱՆԴԻՒԹԵԱՆ
ՎԿԱՅԵԼ ՓԱՐԻԶԻ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑՆԵՐԻՆ

Իր մասնագիտութիւնը կատարելագործած բլալով Փարիզի մանկանց յատուկ հիւանդանոցներու մէջ, իր դարմանատուները հաստատած է՝

ԺՕՐԺ ԲԻՋՕ փողոց Թիւ 61 (Պալ - Իէրխի մօտ, հանրակառքի գծին վրայ, կի Մկրտա դեռնակատան վրայի յարկը)։

ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒԹԵԱՆ ԺԱՄԵՐ.— Բացի կիրակիէ, չէսօրէ առաջ, ժամը 9—12
» վերջ, » 3— 6

Հիւանդաբերի կեսօրէ յետոյ ձրի՝ ադիտեներու համար։

ՏԷՐ ՄԵԼՔՈՆԵԱՆ ԵՂԲԱՐՔ
ԲԻԻ ԷԼ ՄԹՐԱՆ
ԱԼԷՆՊԻ ԵՒ ՁՕՇ ՓՈՂՈՑՆԵՐՈՒ ՄԷՋ

Մեր Յաճախորդներուն: Նպաստակի կերպասներ, տիպլիւճերը եւ գանազան իրեղէններ հասած են։

Մեզի չի դիմողներուն: Մեկ անգամ միայն փորձեցէք գոհունակութեամբ պիտի մեկնիք։

Մեզ չճանչցողներուն: Ձեր օտիուն համար իսկ մեզ հին ծանօթացէք։

Մեր վաճառատան կից նոր բացած ենք նաեւ բրիգօթաժի եւ ժերսէի ճիւղ մը հոն պիտի գտնէք ամեն սեռի բլօվր, ժարէթ, Ֆազգ եւեն։

Դամասկոսի մասնաճիւղ.— Խան Մուրատիէ թիւ 23։

Կերպասեղէնի եւ գանազան կտորներու մեծ վաճառատուն
Տ. ԵՒ Ռ. ՄԱՎԻՍԱՔԱԼԵԱՆ

Մուրբան փողոցի վաճառատան հասած են սեզօնի համապատասխան կերպասեղէնի եւ գանազան կտորներու մեծ մբերք-Ֆրանսական, անգլիական, իտալական եւ ամերիկեան առատարութիւնով կը գոհացուին ամենաղժուարահաճ գնորդներ։

Ճարգոյ յանախորդներ պիտի գտնեն անմրցելի ամատնութիւն եւ ճոխ տեսակ։

ԲԱՑԱՌԻԿ ՊԱՏԵՀՈՒԹԻՒՆ ՄԸ
ԼՈՒՍԱՆՆԿԱՐԻՋ ՍԵԴՐԱԿԵԱՆ
Avenue de Français No. 19

Անգամ որ իրենց Ֆիլմերը կը գեղեն այս լուսանկարչատունեն, ձրիօրեն կը լուացուին իրենց Ֆիլմերը եւ իրենց կը տրուի մեկական նմոյշ նամանապես ձրի։

Ֆիլմերու գիներ՝ 4 X 6=30 Ս. Դ. 6 X 9=30 Ս. Դ. եւ 6.50 X 11=40 Ս.Դ.

Յ. ԹՕՓՃԵԱՆ
ՁՕՇ ՓՈՂՈՑ, ՀԱՍԱՆ ԳԱՏԻԻ ՇԷՆՔԸ, ԵՐԿՐՈՐԴ ՁԱՐԿ
ՄՈՒՇՏԱ՛Կ, ՄՈՒՇՏԱ՛Կ

Ա.ՀԱցած եմ ամեն տեսակի եւրոպական մուշտակներ, Քարիզի վերջին ճաշակ ձեւերով, անմրցելի ժամ գիներով։ Ուզողին մեզմէ գեղով ձեր դամիճ կրնաք խնայած կ'րլալ եւ չեմ խաբուիր։ Մեր տեփոյի մէջ մշտապես կը պահենք ամենաքանակագիծ մուշտակներէն սկսեալ մինչեւ ամենեն ժամ տեսակները, մասնելի ամեն խնդիր։

Բ. Ունիմ ճաշ դարձական և զինուորական մարմնաժարզի և սքօրի վերաբերեալ ամէն տեսակ առարկաներ (Ֆութպոլի, քեռնիսի, բիսկ-բօսկի, պօքսի, օքրամարեի, պասքեթպոլի, լողալու եւ այլն վերաբերեալ) եւ մի՛ տապիկներ։

Գ. Գնեցէք մեր Թուալէդի օճառը ՄԻՒՈՒՕԼԻՎ ամենեն ժամանց ամենեն դիմացկուն, ամենեն հոտաւէտ եւ լաւը։

ՈՒՇԱ ԴՐՈՒԹԻՒՆ
ՍՆՈՎՈՐ ՎԱՃԱՌՈՒՄ
ՏԵՂԻ ՊԻՏԻ ՈՒՆԵՆԱՅ
ՕՐՕՋՏԻ - ՊԱՔ
վաճառատանց մէջ

ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 1 — ՈՒՐԲԱԹ 2 — ՇԱԲԱԹ 3
ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ

ՖՐԱՆՔ-ՄԱՍՕՆՆԵՐԸ

(ԱԶԱՏ ՈՐՄՆԱԴԻՐՆԵՐԸ)

Գրեց՝ ՍԻՒՆԻԻ

Եւ այսպէս 1717 թուին Լոնտոնի Ֆրանֆ—մասոնական միութիւններու երեք կլոբներ, որոնք յոժա անուանի էին կոչւում, միանում են և ընտրում ընդհանուր նախագահ, որին կոչում են գրան մէջտն կամ գրան մէջր — մեծ վարպետ, յորմէ յետոյ մչակում ու հրապարակում են Ֆրանք—մասոնների միութեան առաջին ծրագիր սահմանադրութիւնը։ Ըստ այդ սահմանադրութեան, ամեն քրիստոնեայ կարող էր Ֆրանք—մասոնների միութեան անդամ լինել՝ եթէ որ կընդունի միութեան հրագիր սահմանադրութիւնը, որի գլխաւոր սկզբունքներն էին.— 1) Հաւատալ Աստուծոյ գոյութեան ճշմարտութեանը. 2) Հաւատալ քրիստոնէական վարդապետութեան ճշմարտութեանը. 3) հաւատալ հոգու անմահութեանը։ Այդ հիմնական երեք սկզբունքներից բացի, որոնք ընկած ունէին մասոնական գաղափարանութեան հիմքերի հիմքում, էական սկզբունքներ էին ներկայանում սահմանադրութեան մէջ նաև — 1) Թագաւորի իշխանութեան հաւատարիմ հպատակութիւն. 2) արժանաւոր Բրիտանացի լինել. 3) մասոններու եղբայրութիւն, ըստ որի բոլոր մասոնները պարտաւոր են իրարու փոխադարձ հիւանդական և բարոյական օժանդակութիւն ցոյց տալ։ Այս էր Ֆրանք—մասոններու հոչակած ծրագիր—սահմանադրութեան դաղափարական բովանդակութիւնը, որպիսին ընդունող ամէն քրիստոնեայ առանց դաւանական դասակարգային և ազգային խտրականութեան, կարող էր անդամ լինել Ֆրանք—մասոնների միութեան։

VIII

Ֆրանք—մասոններու միութիւնը բացի ծրագիր—սահմանադրութիւններից ունէր նաև կազմական կանոնագիր, ըստ որի ներքին կեանքի մէջ սահմանուած էր նաև իրապետութիւն—թերաթիթա և կանոններ ու արարողութիւն որ տեսնենք։

Ֆրանք—մասոնական լոժաներից ոմանք աւելի ու ոմանք պակաս աստիճաններ են սահմանում երեքից մինչև երեսուն և երեք։ Աստիճանի բարձրացումը և կամ բ ոչխում կատարում է ըստ անդամի ունեցած գործունէութեան և այն դիրքի, զոր նա ունէր հասարակական կեանքի մէջ։ Այդ գործունէութեան և վայելած դիրքի չափանիշն է համարում նրա մասնի ներքին բարոյական կատարելութեան պահերը, զոր ի յայտ պիտի գայ երբեմն—անդամներու հանդէպ ցուցահանուած վերաբերմունքով և առ այդ ունեցած պարտականութեան գիտակցութեամբ եւ կատարողութեամբ։

Ներքին բարոյական կատարելութեան չափանիշն էր ներկայանում պարտքի կատարում։ Այդ պարտականութեան գիտակցումի աստիճանը և ապա գործնականին մէջ պարտքի կատարումն էին բնորոշում մարդու բարոյական կատարելութեան պահերը։ Ուրիշ խօսքերով.— մասոնի ներքին բարոյական աչխարհի կատարելութեան չափանիշը կամ յայտնիչը ներկայանում էր նրա կազմից սերձաւորներու հանդէպ ցոյի տրուող պարտականութեան գիտակցութեան աստիճաններ և ա՛ս այդ էլ կատարուած գործնական աչխատանքը։

Ըստ մասոնական ծրագրի բոլոր մարդիկ էլ հաւասար էին ճանաչւում և բոլորն էլ իրարու մարձաւորներ էին — իբրև մարդիկ։ Եւ սակայն, որովհետև Ֆրանք—մասոնութեան բարձր նպատակն էր քրիստոնեաները իրարուց անջատող դաւանական խրամատները ջնջել և համայն քրիստոնէութիւնը առնել եղբայրական մի համընդհանուր միութեան յայտարարի տակ, ուստի և պարտք սերձաւորի հանդէպ բարոյական նշանաբանը վերաբերած ունի եղեր միայն քրիստոնեաներուն առանց ցեղի, դաւանութեան և դասակարգի խտրութեան։

Հետաքրքրական եղած է նոր անդամի ընդունելութեան արարողութիւնն ու երդումը— բիթուալ։ Մասոնութեան թեկնածուն աչքերը փակուած և մարմնի մի մասը մերկ վիճակի մէջ մտցնում են լոժան—կլոբը, ուր գտնւում են եղեր գրան—մէջրը և գործադիր մարմնի անդամները։ Լոժայի մէջ գտնող սեղանի մը վրայ մոմեր են վառուած, ապա և բուխարիկի մէջ կրակ է վառուած։ Նորընծային հարցնումներ է դրւում մասոնութեան գաղափարանութեան և նպատակի մասին, որոնց պատասխանները արուելէ յետոյ մուրճով մը գլխի կատարին զարկում են մի քանի անգամ ապա աչքերը թակարին փակ վիճակին մէջ նորընծան պիտի ուղղուի դէպի սեղ կողմ և առաջ չարժուի մինչև որ առաջ չարժումը արգիլող ոեղ առարկայի, արգելքի հանդիպի պատ սեղան մոռա, մարդ ևայլն։ Այդ ժամանակ նորանդամը պիտի կենայ և գլուխը յետին այն բանին, առարկային, որը արգելք հանդիսացաւ իր յառաջ չարժումը չարուներկել կարենալուն։ Յորմէ յետոյ նրա՝ աչքերը թակարին փակ և գլուխը առաջ երթալուն արգելք եղած առարկային ցենած վիճակին մէջ՝ մուրճի հարուածները վերսին սկսում է գլխի կատարին. ապա աչքերը բացում են և ինչ որ գրքեր ասլիս ձեռքը, որոնք պիտի նեսի վառուած բուխարիկի կրակին մէջ և դրանից յետոյ անցնի մերկացուած Քուրի թակով, և դեռ ուրիշ արարողութիւններ։

Այդ արարողութիւններից յետոյ սեղի էր ունենում երդման արարողութիւնը, զոր մասոնութեան սկզբնական շրջանին մէջ եղած է պատուորիչ և չօշափած ունի մասոնական ծրագրի երեք հիմնական սկզբունքները։

Նոր անդամի տասւ էին որ.—

1. Եթէ դու չես հաւատում Աստուծոյ գոյութեան, որ սահեցողն է հասոյն տիեզերքին, որ մեզի կեանք պարգեւողն է, որի կամքն եղած է, լինում է և պիտի լինի ամեն ինչ, ապա դու արժանի չես մասոն լինելու։

2. Եթէ դու չես հաւատում հոգու անմահութեան, ապա զուր ես մասոնութեան մէջ գանւում և պիտի լինիս սատրին արարածների մէջ, որոնք կենդանական կեանք են ապրում միայն։

3. Դու պէտք է անյապաղօրէն ընդունիս թագաւորին իշխանութիւնը, վասնզի այդ իշխանութիւնը նրան արուած է Աստուծոյ կողմից և որ նա հանդիսանում է Աստուծոյ կամակատարը երկրի վրայ։

(Շար)

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՊԱՅՄԱՆԱԺԱՄԻ ՆԱԽՕՐԵԱԿԻՆ

Պատերազմական պարտքերու հարցը

ԱՄԵՐԻԿԱ ԱՆԴՐԴՈՒԵԼԻ ԿԸ ՄՆԱՅ ԻՐ ՊԱՀԱՆՋԻՆ ՄԷՋ

Անգլիոյ մէջ կը խորհրդակցին

Ցունւասան եւ Պելճիգա կը մերժեն վճարել

Ուշադիր կէտը. Պ.Պ. Հուվըռի, Օկսըն Միլսի եւ Սթիմսընի միջեւ պատերազմական պարտքերու մասին տեղի ունեցող երկար տեսակցութենէ մը յետոյ լուսաբերեակ շրջանակները կը հաւատան որ Ամերիկայի Միացեալ Նահանգները պիտի պահանջեն, եթէ ոեւէ կարեւոր դէպքեր չպատահին, դեկտ. 15ի պայմանաժամի վճարումները:

Լոնտոն. — Նախարարական համաժողովները, որ երէկ տեղի ունեցան պատերազմական պարտքերու հարցին շուրջ, վերջացան դանդիճի մէկ գումարումով:

Անկախաբար այն դէպքէն, որ նախարարները վճռած են անդիմադրելի փաստեր յիշել Միացեալ Նահանգներուն ուղղուելիք երկրորդ ծանուցագրին մէջ կը կարծուի թէ ոչ միայն այս ծանուցագրին սահմանները որոշելու վրայ են, այլ կառավարութեան ամբողջ հաղորդակցութիւնը պատերազմական պարտքերու հարցին շուրջ պիտի վերաքննուի, եւ հաւանական չէ որ ծանուցագիրը չորեքշաբթիէն առաջ ղրկուի:

Կարծիքները դանդիճի մէջ բաժնուած են: «Մոռնինկ Փոսթ»ը կը շարէ մէկ կողմէն՝ Պ. Մաքսօնալդը, Պ. Պոլտուինը եւ Պ. Թոմասը, որ կը յայտարարեն թէ իրենց պարտաւորութիւնները պէտք է յարգուին առանց վիճաբանութեան, մինչ կողմէն՝ պ. Նէվիլ Չեմպըլէյնը եւ Սըր Ճան Սիմոնը, որ կ'արտայայտեն այն գաղափարը, թէ նախ պէտք է ներկայի առնուի Լոզանի Ուխտը:

Ըստ Լոնտոնեան բարձր շրջանակներուն պ. Մոնթիկիւ Նորմէն ըսեր է որ վճարումներու թեացում մը աղէտալի պիտի ըլլայ Անգլիոյ վարկին համար:

Ամերիկեան շրջանակներու կարծիքը վճարումի կողմնակից է:

ՅՈՒՆԱՍՏԱՆ ՊԻՏԻ ՉՎՃԱՐԷ ԴԵԿՏԵՄԲԵՐԻ ԱՍԱՆԱՎՃԱՐԸ

Աթէնք.— Կառավարութիւնը պաշտօնապէս իմացուց Ամերիկայի Միացեալ Նահանգներուն որ դեկտեմբեր ամսուայ 440 հազար տոլարի վճարումը ընելու անկարելիութեան մէջ կը գտնուի:

...Նմանապէս Պելճիգան

Փրիքսէլ.— Թերթերը կը գրեն որ կառավարութիւնը որոշած է չընել Մ. Նահանգներու դեկտ. 15ի ժամանակաւճարը ինչ ալ ըլլայ ոչինկրնէն եւ պարտաւորէր մեծ երկիրներու [illegible] փոխանակուած ծանուցագրերու արդիւնքը:

Նպաստաւոր կերպով ընդունելով այս լուրը, թերթերը կը գրեն որ Պելճիգայի որդեգրած դիրքը անհրաժեշտ պիտի դարձնէ հարցի մէկ նոր քննութիւնը:

ՊԵԼՃԻԳԱԿԱՆ ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Կաթոլիկներն ու ընկերվարականները կը շահին

Փրիքսէլ.— Նոր նրստիսխանական ժողովը պիտի ունենայ 79 կաթոլիկ, 73 ընկերվարական, 24 ազատական, 8 ֆրոնտեան, եւ 3 համայնավար:

Կաթոլիկները կը շահին 3 աթոռ, ընկերվարականները 3, համայնավարականները 2, Ազատականները կը կորսնցնեն 4 աթոռ, ֆրոնտեանները 2, ազնազանները 2:

Իտալիոյ Վիքտոր Էմանուէլ թագաւորը Եգիպտոս պիտի այցելէ

Հռոմ.— Վիքտոր Էմանուէլ թագաւորը Եգիպտոս պիտի այցելէ:

Մամուլը կը շեշտէ որ թագաւորին այցելութիւնը պարզ քաղաքավարական այցելութիւն մը չէ, կապ ունի Իտալիոյ տնտեսական շահերուն հետ:

Պաղեստինի մէջ արաբներ եւ հրեաներ կը համաձայնին խաղաղապահական մէկ որոշումին դէմ քողոքելու համար

Երուսաղէմ.— Պաղեստինի զանազան մասերու բոլոր արաբ եւ հրեայ կառավարիչները գումարուելով որոշած են քողոքել «Լօքալ Կովէրնմընթ Օրտինանսի» այն մասին դէմ որ կը վերաբերի քաղաքապետարանի վարչութեան:

Անոնք կը կարծեն որ «Օրդինանս»ը բնակիչներու արժանապատուութեան եւ շահերուն դէմ է եւ քաղաքային գործերու մէջ կառավարական բռնատիրութիւն մը հաստատելու բնոյթը ունի:

Պ. ԹՐՈՑՔԻԻ ՁԱՄԲՈՐԴՈՒԹԻՒՆԸ

Քոփէնհակի մէջ տրուած դասախօսութիւնը ճշմարիտ յուսախաբութիւն մը եղած է ունկնդիրներուն համար

Քոփէնհակ.— Պ. Թրոցքիի անձնական անհամբերօրէն սպասուած դասախօսութիւնը տրուեցաւ երէկ իրիկուն Քոփէնհակի մէջ: Անիկա ճշմարիտ յուսախաբութիւն մը եղաւ անոնց համար որոնք կը սպասէին որ աքսորեալ նախկին բռնատէրը յարձակէր Քրէմլինի մէջ այժմ իշխանութեան գլուխը գտնուող իր նախկին ընկերները: Ինդհակառակը դասախօսը դրուատիքը ըրաւ պոլշեւիկ վարչածեւին եւ անոր իրականացուցած յառաջդիմութիւններուն:

Եզրակացնելով պ. Թրոցքի յայտարարեց որ ինք պատրաստ է որեւէ ատեն Ռուսիա վերադառնալու, որով հետեւ բնաւ չէ դադրած պոլշեւիկ մը ըլլալէ:

Դասախօսութիւնը խաղաղ մթնոլորտի մը մէջ տեղի ունեցաւ բայց պ. Թրոցքի ցանցառ ծափերը խլեց միայն:

Անգլիոյ Ժորժ թագաւորը պ. Ֆորտի առողջութեամբ կը հետաքրքրուի

Տէթրուա.— Պ. Ֆորա աղեղաթափումի գործողութեան մը ենթարկուեցաւ: Իր առողջական վիճակը գոհացուցիչ կերպով կը բարւոքի:

Անգլիոյ Ժորժ թագաւորը անոր յայտնեց արագ ապաքինումի մաղթանքները:

ՏԱՆԸՄԱՐՔԱՑԻ ՄԷՋ ԴՐԱՄԱՏՈՒՆ ՄԸ ԿԸ ԴԱՐԵՑՆԷ ԻՐ ՎՃԱՐՈՒՄՆԵՐԸ

Քոփէնհակ.— Fredericia *դրամատունը դադրեցուց իր վճարումները:*

1,000,000 քուրոն կորուստ կայ:

ՏԵՂԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՁԵՂՁՈՒՄԻ ԵՒ ԿԱՇԱՌԻ ՔՆՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

ՆՈՐ ՁԵՐԲԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Երէկ ամբողջ օր հարցաքննիչ դատաւորը զբաղեցաւ կալուածներու պատճառած զեղծումի ու կատարակերութեան խնդրով, կէս օրէ վերջ, դատաւորը, գալեսի ոստիկանութեան միջոցաւ իր ներկայութեան բերաւ արհեստից վարժարանի տնօրէն Պ. Մօրիս Զուէյնիճ, որ ժամանակին կալուածներու «նօրհնութեան մէջ պատճառներ եր եւ կ'ամբաստանուի 30 ոսկիի գողնում բրած բլլալու յանցանքով:

Մինչեւ երէկ գլուխ տարուածագուշ հարցաքննութիւնը եւ կր կր կարծուի որ նոր ձերբակալութիւններու հրամանը տրուած է:

Երէկ Գասլպէրճեճ ձերբակալեալ վիճակի մէջ բերուեցաւ կալուածներու վարչութեան երկրաչափներէն Ժան Մէքքի եւ յետ հարցաքննութեան բանտ տարուեցաւ: Հարցաքննիչ դատաւոր մը, էլ Աիւրաի խմբագրութեան յայտնած է որ կասկածի վրայ ոչ մէկ մարդ ձերբակալուած է, բոլորն ալ ամբաստանուած են ծանր մեղերով: Զեղծումներու եւ կատարի բանակի մասին խօսուածներէն տպաւորելի մեծ է իրականութիւնը:

ԶԵՂՁՈՒՄ ՁԿԱՅ ՈՍՏԻԿԱՆՈՒԹԵԱՆ Մ Է Ջ

(Պատմական հաղորդագրութիւն)

Ձարմիթ տեղեկատու լրագրող մը, յօդուած մը հրատարակել տալով ոստիկանութեան վրայ կը ձգէ եզրակացնել գալթակղութիւն մը, 20,000 ոսկիի գեղծում մը, որ կատարուած է ոստիկաններու օգնութեան յանկացուած գանձարկղէն:

Ոստիկանական Տնօրէնին բացի ճնշութիւնը հատատեց որ այս նախկ լուրին հեղինակը Ֆիլիփ Զիտէ անուն երիտասարդ մըն էր: Ան ձերբակալուեցաւ եւ յանձնուեցաւ դատարանին:

Այս անձը վերջերս ոստիկան անուանելով լուսակնութիւնը ունեցած էր համագործակցելու եւ չկրնալ ազատելով օրինէն խօսութենէն, նախընտրած էր իր ընդունելէն 24 ժամ յետոյ պատճառ ձգել:

Ան փորձեց, բայց իզուր տեղ. նորին պատճառի անցնիլ: Միայն անձնական վրէժ մը լուծելու նպատակով է որ ան հրատարակել տուած է այդ անուանարկութիւնը:

Երէկ Գասլպէրճեճ ձերբակալեալ վիճակի մէջ բերուեցաւ կալուածներու վարչութեան երկրաչափներէն Ժան Մէքքի եւ յետ հարցաքննութեան բանտ տարուեցաւ: Հարցաքննիչ դատաւոր մը, էլ Աիւրաի խմբագրութեան յայտնած է որ կասկածի վրայ ոչ մէկ մարդ ձերբակալուած է, բոլորն ալ ամբաստանուած են ծանր մեղերով: Զեղծումներու եւ կատարի բանակի մասին խօսուածներէն տպաւորելի մեծ է իրականութիւնը:

ՁԵՂՁՈՒՄ ՉԿԱՅ ՈՍՏԻԿԱՆՈՒԹԵԱՆ Մ Է Ջ

(Պատմական հաղորդագրութիւն)

Ձարմիթ տեղեկատու լրագրող մը, յօդուած մը հրատարակել տալով ոստիկանութեան վրայ կը ձգէ եզրակացնել գալթակղութիւն մը, 20,000 ոսկիի գեղծում մը, որ կատարուած է ոստիկաններու օգնութեան յանկացուած գանձարկղէն:

Ոստիկանական Տնօրէնին բացի ճնշութիւնը հատատեց որ այս նախկ լուրին հեղինակը Ֆիլիփ Զիտէ անուն երիտասարդ մըն էր: Ան ձերբակալուեցաւ եւ յանձնուեցաւ դատարանին:

Այս անձը վերջերս ոստիկան անուանելով լուսակնութիւնը ունեցած էր համագործակցելու եւ չկրնալ ազատելով օրինէն խօսութենէն, նախընտրած էր իր ընդունելէն 24 ժամ յետոյ պատճառ ձգել:

Ան փորձեց, բայց իզուր տեղ. նորին պատճառի անցնիլ: Միայն անձնական վրէժ մը լուծելու նպատակով է որ ան հրատարակել տուած է այդ անուանարկութիւնը:

ՔԱՐԻՒՂԻ ԲԻՔԵՂԸ 100 Ս. Դ. Կ'ԱՐԺԷ

Այս խորագրին ներքեւ «Լ'օրիան» կը գրէ.—

Քարիւղի բիքեղը, Աղեխանգրիոյ մէջ, կը ծախուի 10 եգիպտական դահեկանի, այսինքն օրուան սակով 41 *Միւրթական դահեկան*:

Քարիւղի նոյն բիքեղը Գէյրութի մէջ կը ծախուի 100 Ս. դահեկանի:

Հարցում մը Լիբանանեան կառավարութեան պետին.

— «Ինչ կը մտածէ այս մասին Լիբանանեան Կառավարութիւնը»:

Բայց եթէ Լիբանանեան կառավարութիւնը կը տարուընակէ չմտածել այդ մասին, գէթ պատրաստ կը սպասուդներուն կը մնայ ինքզինքին պատրաստել:

Գոյութիւն ունին եւ պէտք է ունենան բանուրեան օրինական միջոցներ որ մեզ կը թոյլատրեն պատրաստել մասնեղով *Քրօ-Քներու* ծանուցագործութեան օրէ օրէ զարգացող անասնականութիւնը:

Պէտք է դիմել այդ միջոցներուն:

Եթէ այդ քրտրներ կը ներկայացնեն ուժ մը, — ըլլ ապօրինի օրէն թոյլատրուած ապօրինի ուժ մը— երբ միլիոն Լիբանանցի եւ Սիւրիացի սպառողներու Մի ութիւնը կրնայ անոնց դէմ հանել օրինաւորապես թոյլատրուած օրինաւոր ուժ մը, որուն պէտք է հասուի առնել:

Այս տարածումը որ պէտք է սեղմել, կարգի յարգումով, բայց մեր իրաւունքներու կատարեալ գիտակցութեամբ:

ՁԷՄԻԼ ՄԷՐՏԷՄ ՊԷՅ Պ. ՏԷՊՊԱՍԻ ՄՕՏ

Սիւրիոյ Ելեւմտական Նախարար Ճեմիլ Մէրհեմ պէյ, առջի օր, խոգաւոր անցնելու պատուն, այցելեց Փոր Սէյտ եւ երկար տեսակցութիւն մը ունեցաւ հանրապետութեան Նախագահ Պ. Շարլ Տէպպասի հետ:

Ելեւմտական նախարար Ճեմիլ Մէրհեմ պէյ յանախ կ'այցելէ Պ. Տէպպասը: Երկու պետական մարդերուն բարեկամութիւնը տասնհինգ է եւ կու գայ այնքան երբեմն երբ անոնք Սուլթաններու օրով Բարիզ ամսոր կ'եանք մը կ'անցնէին:

Ճեմիլ Մէրհեմ պէյ այսօր Գամասկոս պիտի մեկնի:

ԿԱԼՈՒԱԾՆԵՐՈՒ ԽՆԴԻՐԸ

Գէյրութի բրնական հիւպատոսը երէկ այցելելով կալուածներու հաստատարդարի գրասենեակը եւ երկար տեսակցութիւն մը ունեցաւ անոր Տնօրէնին հետ: Գէյրութ գտնուող բրհանպատակներու ցանկը ներկայացուցած է հիւպատոսը, կարգադրելու համար անոնց կալուածներու խնդիրը: Սոյն գրասենեակին ցարդ 200ի մօտ դիմումներ ստացուած են:

Գրասենեակի Տնօրէնը այժմ կը պահանջէ անուններ անոնց որոնք Թիւրքիա կալուածներ ունին եւ փոխադարձաբար:

ՓՈԽԱՏՈՒՈՒԹԻՒՆ ՍԻՒՐԻՈՅ ԵՐԿՐԱԳՈՐԾՈՂՆԵՐՈՒՆ

25,000 Սիւրիական ոսկիի վարկ մը բացուեր է այս տարի պետութեան ճախհաշիւին մէջ:

Այս վարկը փոխատուութեան ձեւով պիտի յատկացուի երկրագործներուն:

Այս փոխատուութենէն պիտի օգտուին միայն այն մշակներ որ այս տարի իրենց արտադրութիւններուն մէջ 45 առ 100 վնաս մը ունեցեր են:

ՄԻՋԱԴԷՊ ՄԸ ՀԱՆՐԱՅԻՆ ԴԱՏԱԽԱԶԻՆ ԵՒ ՇԷՅԽ ԱԶԻԶ ՀԱՇԷՄԻ ՄԻՋԵՒ

Գիտեր միջադէպ մը ծագեցաւ հանրային դատախազ Պ. Տիմէթրի Հայէրի եւ Շէյխ Ազիզ Հաճեմի միջեւ:

Այս վերջինը միջանցիներուն մէջ կը սպասեր առաւօտ սկսած հարցաքննութիւններու վերջաւորութեան: Ինք եւ իր յանախորդները ճատած չէին ոչ կէսօրյան իրիկուներ: Կէս գիտեր մօտ եր (ժամը ճիշդ տասնըմէկին) ու հարցաքննութիւնները սակաւիկ կը տարուընակէին: Մեր Հաճեմ համբերութիւնը կորսնցուց եւ անմիջապէս հանրային դատախազին ուղեց հետեւեալ խնդրագիրը.

«Օրինականօրէն թոյլատրուած չէ մարդ մը հարցաքննել անընդհատ առաւօտուայ ժամը 8ին մինչեւ իրիկուայ ժամը 11 առանց անոր ետք մը սնունդ առնելու ժամանակ տալու: Կը բողոքեմ այս գործելակերպին դէմ, որ խոտանութեան չարաչար գործածում մըն է եւ կը պահանջեմ որ ներկայ բողոքս արձանագրուելէ յետոյ քրքրածարին մէջ անցուի»:

Հանրային դատախազ Պ. Հայէր պատասխանեց ըսելու որ օրինականօրէն չի կրնար նկատի առնել խնդրագիրը, որով հետեւ դրոսմաթուղթ չի կրեր եւ արձանագրուած չէ:

Մեր Հաճեմ բացաւ այդ միջոցին դատաւորի գրասենեակին դուռը եւ հետեւեալ վճռը լսուեցաւ:

Դատախազը.— Ո՞վ կ'արտօնէ ձեզ գիտերուայ այս ժամուն մտնել հարցաքննութեան գրասենեակս ներս:

Մէքր Հաչէմ.— Այն որ ձեզ կ'արտօնէ յանախորդս պահել առտուընէն մինչեւ կէս գիտեր:

ԱՆԿԱԽ ՀԱՆՐԱՊԵՏԱԿԱՆՆԵՐՈՒ ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆԸ

Անցեալ օարաթ, Անկախ Հանրապետականներու Կուսակցութիւնը մեծ ժողով մը գումարեց Հան Անթուն պէյի մէջ: Ելոյթներ կունեցան Կուսակցութեան անցեալ տարուայ գործունէութեան մասին:

Ժողովականներ կուսակցութեան անցեալ տարուայ կոմիթէի գործունէութեան մասին նպաստաւոր բանաձեւ մը հռչակեցին եւ նոր կոմիթէ մը ընտրեցին:

Ժողովականներ կուսակցութեան անցեալ տարուայ կոմիթէի գործունէութեան մասին նպաստաւոր բանաձեւ մը հռչակեցին եւ նոր կոմիթէ մը ընտրեցին:

ՄԵԾ ՀՐԴԵՒ ՄԸ ՊԷՅՐՈՒԹԻ Մ Է Ջ

5 ՀԱՋԱՐ ՈՍԿԻ ՎՆԱՍ ԿԸ ՀԱՇՈՒԻ

Երէկ, կէս գիտերին մեծ հրդեհ մը ծագեցաւ, Բիւ Տամաս, Սիճեմա Ամբիրի եւ ճիւղի փողոցին մէջ, Սահուն անուն մարդու մը ասպլծագործատունէն եւ տունով իրերը բարձրացան հրկիզեցին: Իսկոյն հրդեհին վայրը հասան հրշէջներու խումբը, ոստիկաններ եւ ժանտարմաներ եւ ամէն ճիգ իգործ դրին տունով մարելու համար հրդեհը: Մինչեւ առաւօտ տարուընակութեան կրակը ան ու դողի մասնեղով դրացի տուներու մէջ բնակիչներ: Ասպլծագործատան մեքենաներն ու ասպլծի մթերքը ամբողջովին այրած են:

Վնասը կը հասնի 5000 Օսմ. ոսկիի:

ՀԱԼԷՊԻ ԵԼԵՔՏՐ. ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆԸ

Հալէպի Էլեքտրական բնկերութիւնը նոր նախագիծ մը կ'ուսումնասիրէ Սերիլի նոր համբուն վրայ հաճեակառքի գիծ մը հաստատելու համար:

Ընկերութիւնը տնօրհաւորելի է այս նոր նախագիծին համար, որ կր յուսանք թէ տեսով պիտի իրականանայ:

ԿԱԼՈՒԱԾՆԵՐՈՒ ՍՊԱՍԱՐԿՈՒԹԵԱՆ ՔՆՆՈՒԹԻՒՆԸ

Հանրային դատախազ Պրն. Տիմէթրի Հայէր եւ հարցաքննիչ դատաւոր Պ. Ֆիլիբ Գուլոս, երեքշաբթի առտուընչ օր եւ մաս մըն ալ գիտերէն յանկացուցին հարցաքննելու կալուածային սպասարկութիւններու Տնօրէն Պ. Ասատուր Նուճեանց ու եղբայրը Տօքթ. Մանուսար Նուճեան:

ԿԻՐԱԿԻՒ ՔԱՐՈԶ

Այս կիրակի Ս. Նշան եկեղեցւոյ մէջ, պիտի քարոզէ Վեհ. Բարգէն Արտակից կաթողիկոս:

ՆՈՒԻՐԱՏԱՐՈՒԹԻՒՆ

Պ. Թ. Գարաճալբակեան իր անուանակոչութեան տարելիցին առիթ, փոխան քաղուելութեան 500 Սուր. դահեկան կը ուիրէ Մամըլթէյնի Ազգային Բուժարանին:

Սրտանց խմբագրութենէս:

ՖՈՒԹ-ՊՕԼԻ ՄԵԾ ՄՐՑՈՒՄ ԴԱՄԱՍԿՈՍԻ ՄԷՋ

ՊԷՅՐՈՒԹԻ ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԻ Ա. ԽՈՒՄԲԸ ԸՆԴԴԷՄ Հ. Մ. Ը. Մ.-Ի

ԿԻՐԱԿԻ 4 ԴԵԿՏ. ԿԷՍՕՐԷ ՎԵՐՋ ԺԱՄԸ 2.30-ԻՆ Հ.Մ.Ը.Մ.Ի ԴԱՇՏԻՆ ՎՐԱՑ Հայրենակիցներ ձեր ներկայութեամբ խաղաներեցէք Հայ մարզիկները:

ՍԱԿԱՒԱՆ ՊԷՅՐՈՒԹԻ

1 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 1932

	Ս. Ֆ.
Ոգիպտ. ոսկի	418
Անգլ. »	407
Տոլար »	127.25
Թրքական »	59.50
Գաճ Օրթման	140
Իտալական Լիր 100	650
Ցունական Տրախմ 100	70
Անգլ. ոսկի	608.50
Ֆրանս. »	485
Օսման. »	549
Արծաթ մէճիտ	22
Կրեդի Ֆոնս. Ա. Ֆէ.	625
» » Բ. »	315
» » Գ. »	298

Սէֆերեան եղբարք Բիւ Ֆոս

Թէլէֆոն՝ 5-19

— Հանդարտեցէ՛ք, ըսաւ Էրնէսդ պաղութեամբ մը, չատ կը զայրանաք, եթէ այսպէս չարունակէք անօգուտ պիտի ըլլայ դատաւորները կանչելնիդ, այդ պարոնները ինքնին հոս պիտի վազեն:

Այս անհնարին լրբութիւնը ծերունին գրգռեց, բայց Էրնէսդ իրեն խօսելու ժամանակ չթողլով՝ յարեց.

— Թոյլ տուէք ինձ, պարոն, որ խօսիմ. կարծեմ թէ մեր մէջ բացատրութիւն մը օգտակար կրնայ ըլլալ. և ես բաւական ժամանակէ ի վեր կը փափաքէի զայն: Ձեր կեանքին սովորութիւնները և այն խստութիւնը որուն ենթարկեցիք զիս մինչև այսօր, տրգելք եղան այդ բացատրութեան: Եթէ աւելի կանուխ կատարուէր այն՝ գուցէ այսօրուան բոլոր դժբաղդութիւնները տեղի չէին ունենար: Կը յարգեմ ձեր բնութիւնը.... կը պատուեմ ձեր...

— Լռութիւն ըսաւ ծերունին հեղձամաղձուկ ձայնով մը, բացատրութեան պէտք չկայ, չուտով գողցած դրամներդ պէտք է յանձնել: Պէտք ենք գարմանալ գէթ ինչ որ գարմանալի է, քանի որ, աւա՛ղ չենք կարող մեեալ ներու կեանքը վերադարձնել: Տուր սա դրամները:

— Ահա մի միայն այդ բանն է՝ որու չպիտի հաւանիմ: Այս տակները պէտք են ինծի և պիտի պահեմ:

— Պիտի պահե՞ս... դո՞ւն... Սան-Սե՞րվ մը ... գոչեց ծերունին ինքնիրմէն ելած, և կը կարծես թէ ըստ բաւականի կը ճանչնա՞ս զիս, կը կարծես թէ խիղճս պիտի տկարանա՞յ կախաղանին վրայ տոհմիս անհետիլը տեսնելով:

— Հարկաւ որևիցէ կերպով պիտի մեռնինք, ընդմիջեց որդին ցնցողական ժպիտով մը:

— Թշուառական... տակները, տուր ինձ այդ տակները... ապա թէ ոչ զանգակը հնչեցնեմ:

— Լաւ ուրեմն.. հընչեցուցէք զանգակը:

Անմիջապէս դուռը բացուեցաւ:

Մթութեան պատճառաւ երնէսդ չտեսաւ հօրը գունատութիւնը, ինչպէս հայրն ալ չտեսաւ որդւոյն անտարբերութիւնը:

— Ի՞նչ կը խնդրէք ինէ, հայր, հարցուց նա, կանխաւ կ'իմացնեմ ձեզ որ ամէն բանի պատրաստ եմ:

— Հետեւէ ինձ, ըսաւ Նախագահը հազիւ իր չունչը առնելով, և ձայն մի հաներ:

— Քանի մը վայրկեան գրքատանս ետին կեցիր, և սպասէ զիս առանց ամենափոքր ձայն մը հանելու, չպիտի ուշանամ դառնալու:

Դահլիճին դուռը բացաւ, դրսէն կղպեց, բանալին վերցուց և դէպի դատաւորները յառաջացաւ, որոնք իրենց խուզարկութիւնը աւարտած էին:

— Պարոնայք, ըսաւ անոնց, ալ ինծի պէտք չունիք, եթէ ուզէք, տիկին Պապեդ ձեզ միւս սենեակը պիտի առաջնորդէ, թողէք զիս որ հեռանամ, վասն զի հանգստութեան և առանձնութեան պէտք ունիմ, և կ'աղաչեմ որ ալ զիս չփնտռէք:

Կարճ միջոցի մէջ տրտմութիւնը ծերունիի դէմքին վրայ այնչափ աւեր ըրած էր՝ որ իր երևոյթը միայն գուժ կը ներշնչէր:

— Ձեզի փնտռող չպիտի ըլլայ, պարոն Նախագահ, հանգստացէք, մեր վերջին գործողութեան համար տիկինը կը բաւէ:

Նախագահը ակնածութեամբ մը պաշտօնեաները բարևելով՝ իր սենեակը մտաւ, դուռը գոցեց, և դէպի իր որդւոյն պահուած գրքատունը յառաջանալով՝ նշան մը ըրաւ որ դուրս ելնէ:

Իրենց կեանքին ամենէն հանգիստաւոր վայրկեանին մէջ երկուքին ալ անձնական տրամադրութիւններ խիստ բացորոշ կերպով կը տեսնուէին, հայրը կանգուն կեն-

Բացառիկ Դիւրութիւններ եւ Պայմաններ

ԸՆՏԱՆԻՔՆԵՐՈՒՆ, ԴՊՐՈՑԱԿԱՆՆԵՐՈՒՆ, ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑՆԵՐՈՒՆ

Առողջ մնալու համար հանգիստ մահճակալ մը ունենալու է՝ հանգիստ կարենալ ընելու համար։

Յիշեալ մահճակալներու մեծագոյն գործարանին մեր ընդհ. ներկայացուցիչի հանգամանքով Ձեզ կ'ընծայենք առիթը աննկ օգտուելու համար։

Քսան տարի եւ աւելի դիմացալը կ'երաշխաւորենք. *թեթեւ, զսպանակով*, եւ ամէն տեսակի յարմարով։

ԳԻՆ ՁԷՆ 10 Ս. ՈՍԿԻ

—o—

ՎՃԱՐՈՒՄ՝ 3 ՄԱՍՆԱՎՃԱՐՈՎ

—o—

0 | 0 գեղչ վերոյիշեալ գներուն վրայ, այն *ընթերցողներուն* որոնք ներկայ յայտարարութեամբ կը ներկայանան մեզի

—o—

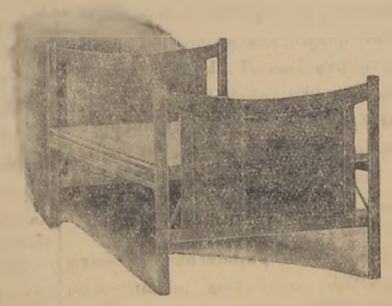

Քիչին, անօգուտ ներածէն զուկիդ համար պիտի ուզես ունենալ յատկապէս մահճակալը. *վերջին ծայր ներկայանալի ապիտակ գոյնով, նիքէլի մեքենական վերելակով, երեսուն վարիյատ տարիով եւ պատասխանատու գիտական մեքենայով* **Ձեր զուկիդ կատարեալ հանգիստը ապահովող, ասյն մահճակալները** *քոլորովին նորոյթ մըն են Սիւրիոյ համար եւ մինչեայց մեր քով կրնաք գտնել։*

ԳԻՆ ՁԷՆ 10 Ս. ՈՍԿԻ

—o—

ՎՃԱՐՈՒՄ՝ 3 ՄԱՍՆԱՎՃԱՐՈՎ

—o—

5 0 | 0 գեղչ վերոյիշեալ գներուն վրայ միմիայն *ընթերցողներուն* համար։

—o—

Նոյն իսկ երբ գնելու միտք ալ չունիք մի՛ այցելեցէք մեզ եւ տեսէք այն ինչ որ կ'առաջարկենք Ձեզ, ուրիշ մը գնելէ առաջ։

O. Y. EKWALL. A. B. (Finland)ի

Սիւրիոյ, Լիբանանի եւ Իրագի ընդհ. ներկայացուցիչ

Ե. ՋԷՆԻՆԵԱՆ, Khan-Chouny, Պաճօ՛ի Բօմային ճիշդ եռեք կոդմ։

ՀՐԱՇՆԱԳՈՐԾ ՄԱՐԴԻ ԷԼ ՀԱՁ ՄՈՒՀԱՄԵՏ ՊԷՅ ԷԼ ՖԷԼԷՔԻ

Փափաքէք առնելու անոր կարծիքը ձեր բոլոր փափաքներուն համար։ Ան կը հանդարտեցնէ բոլոր չտեսած և առնչուած մաքերը և կը վերադարձնէ անոնց փափաքները։ Կ'իյնէ բոլոր ոգիներուն. հիբնօթիզով կը կայդայ մարդուն մտածումները. ձեռքի գիծերէն կը կարդայ մարդուն անցած. ներկայ և ապագայ կեանքը. կրնայ հակնայ ժուռնալութեան, համբորդութեան, սիրոյ, առեւտուրի, քննութեանց և այլն բոլոր գազանիքները։ Այս բոլորը կը ցուցնէ մարդուն, կաթնես թէ գրուած ըլլան թուղթի մը վրայ։ Կնոջ և ամուսնոյն միջև եղած դժուարութիւններն ու տարակարծութիւնները կը լուծէ Աստծոյ Սուրբ անուններովը եւ Ամերիկեան եւ Եւրոպական գիտնականներու փորձառութիւնները օգտագործելով։

Տխուր եղողներուն ուրախութիւն և հանգիստ կը պատճառէ. կորսին և մտային հիւանդութիւնները կը դարմանէ։ Այս բոլորը մեծ յաղողութեամբ կը կատարէ։ Փորձը ամենամեծ փաստն է, անգամ մը այցելել բաւական պիտի ըլլայ։

ՀԱՍՑԷ.— Գեյրութ, Հանդիէ Ղահի փողոցի առեւտուրի, Ֆրանսական հիւանդանոցին մօտ, թիւ 9 բնակարանը։

ԱԶԴԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

Ա.— Անոնք որ կուգան, իրենց միաքը գրեն թուղթի մը վրայ և պէտք է պահեն.

Բ.— 1000 ոսկի կուտայ ան, եթէ չի կարենայ ճշդրիտօրէն գիտնալ ենթակայի միաքը, գրուած արտերէն լեզուով միաքերը չխառնելու համար հատցուի ոյ յոցին։

— Այցելութիւնը երկու ոսկի է.

ՋԱՎՋԱՎԱՃԵԱՆ ՄԱՐԻՉՆԵՐ

ՏԵՂԱԿԱՆ ԳՈՐԾ

Ջավզավաճեան եղբայրներու հրդեհի ենթարկուած մարիչները, շինուած պղինձով ապահովուած եւ 20 միլոկրամ ճնշումի մը համար։

Անոնք արձանագրուած են կառավարութեան առնչեալ Ֆրանսական թէմիք ծանձնախումբի կողմէ։

Այս մարիչները այնքան նորի, յանալի են որքան եւրոպական, Գիները չատ ձայրայեղօրէն աժան ու արդիւնքը գրեթէ վայրկեանական է։

ՏՕՔԹ. ԳԷՈՐԳ ԿԻՐԿԷՍԵԱՆ

Վկայեալ Laurèat Bachelier Interne եւ ազգի մնալուն ՄԱՍՆԱԳԷՏ բժիշկ Ֆրանսական հիւանդանոցի ԱՔԻՒ, ԿՈՒՐՐԻՒՄ, ԱԿԱՆՋԻ և ԳԱՅՈՒՏ հիւանդութիւններու բաժնին։

Հիւանդ կ'ընդունի կէսօրէ վերջ ժամը 2—5
իր գինետան մէջ rue de Damas, No. 315
Հիւանդները ուղղակի հիւանդանոց կ'երթնուելին իր կողմէ տուած մուտի բարտով։

Ազգաս հիւանդները ձրի դարմանուին, ամէն օր կէսօրէ առաջ ժամը 10—12, հիւանդանոցի դարմանատան մէջ։

ԳԱՐՐԻԷԼ Ա. ԹԷՐԶԵԱՆ
(ԱՐԵՒՄՏԱՀԱՅ ՎԱՃԱՌԱԿԱՆ)

Հիմնուած 1921 ին Գայրօ

Նախ պիւրոյէի պարմաճներով կը կատարէ ամեն կարգի եղբայրական գործարքներ։ Գնում, ծախում, վաճառում եւ ամեն տեսակ եղբայրական գործեր (Intsallation), ինչպես նաեւ մարկեր եւ ծխամորճներ։

Կ'ընդունուին նաեւ բոլոր եղբայրական գործարքներ ի Եւրոպա։

Կը հրաւիրէ իր բարեկամները եւ հայրենակիցները որ իր գրասենեակը այցելեն։

Հասցէ՝ Գայրօ — Վ. Ռիադ Պէյ Գուրե. B. P. 401

Ոտդ հինգ մատներ ունի. իւրամանչիւր մատդ իրեն համար տեղ մը կ'ուզէ, ատոր համար հագուելու ես

ՍՓԱՆՏԱՐՏ կօշիկը

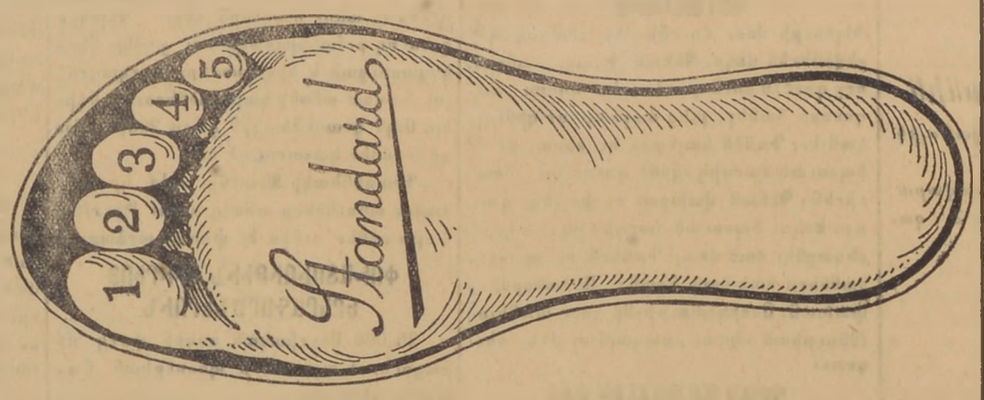

ՍՓԱՆՏԱՐՏ կօշիկները գիւտականօրէն պատրաստուած են և քալես թէ նստիս միշտ հանգիստ կը պատճառեն և նոր կեանք մը շնորհեն քեզի։

Հարցուր քեզմէ առաջ փորցողներուն։

ԿԵՂ ՕՆԸՏԵՂԻ՝ ՆԱՃԱՐ ԵՂԲԱՐՑՆԵՐՈՒԻ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ

ԵՐԳԵՉՆԵՐԸ
ԲԵՄԲԱՍԱՑՆԵՐԸ ԵՒ
ՍԲՕՌԻ ԱՄԱՔԷՕՐՆԵՐԸ
ՓՈՐՁԵԼՈՒ ԵՆ ՄԻԱՑՆ
—ԲԱՍԹԻԼ ՎԱԼՏԱ— ՆԵՐԸ
ՍՈՑՆ ԲԱՍԹԻԼՆԵՐԸ ԽԻՍՏ ԱԶԴԵՑԻԿ ԵՆ ԵՒ
ԿԸ ՊԱՏՆՈՒԻՆ ԲՈԼՈՐ ԴԵՂԱՐԱՆՆԵՐՈՒ
ԵՒ ՏՐՕԿԻՒՆԵՐՈՒ ՄԷՋ
Պահանջեցէ՛ք **ՎԱԼՏԱ** անունը կրող տուփերը
Ներկայացուցիչ՝ ՍԱԻՏԱ եղբարք
Փոսթարկղ թիւ 445
ՊԷՅՐՈՒԹ

Կարի եւ Ձեւագիտութեան Դասընթացք

ՏԻԿԻՆ ՄԱՌՈՒ ԵՐԱՄԵԱՆ

ՎԿԱՑԵԱԼ ԴԻՐՋԱԿՈՒՀԻ

ԲԱՐԻՋԷՆ ԵՒ ՎԱՃԻՆԿԹՕՆԷՆ

Կարի եւ ձեւագիտութեան մասնագիտուհի, Տիկին Մառի Երամեան կը վերադառնայ իր առհասարակ. Մեծ Սեւրայի դիմացը Նո. 78 տան երկրորդ արկը։

Երեք ամսուան միջոցին կը սորվեցնէ ամենավերջին նորաձեւութեամբ, կար եւ ձեւագիտութիւն իր բոլոր բարդութիւններով եւ արդիական մեթոդներով, Droit-fils մեթոտով։ Իր աշակերտուհիներ կ'օժտեն Բարիզի ազխարհածանօթ Académie Daydou վկայականով։

ոկո ևն շինուածք, Վաչելուչ տեսք Հնչուն եւ բնական ձայն Ահա յատկանիշներ՝

ՈՐՈՆՈՒՄՎԱԾԸ ՁԱՅՈՐՇՈՒԻՒՆ

ԱՓՕԼԼՕ ՖՕՆՕՆԵՐԸ

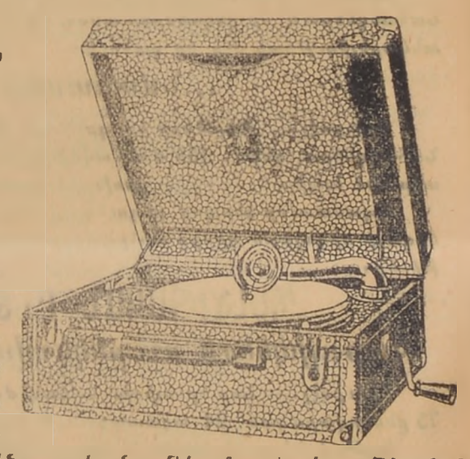

Հրապարակի վրայ գրեթէ ոչ բոլոր մարքանեռու հետ կը մրցին Աբօլլօ ֆոնօները։ Մանաւանդ վերջին նոր մօտէլները, որոնք հասած են արդէն, *անգերազանցելի են իրենց տոկունութեամբ, վայելչութեամբ և ժամչելի գիներով։*

APOLLO GRAMOPHONE Co. Lᵗᵈ
(of London)
ԱՓՕԼԼՕ ՖՕՆՕՆԵՐՈՒՈՒ ԹԱՓԱՒՈՐԸ !!!
Կատարեալ հանգոցում գոյացնելու համար՝ անգամ մը այցելեցէք
MAISON APOLLO, Rue de la Poste, BEYROUTH
Փորոգիչ եւ ծանօթ ամէն ձեւի, ամվիճելի տոկ եւ առաւելագրիւթիւններ գիւտամասչելի գին, վճառումի պիւտութիւններ։
Ընդհ. ներկայացուցիչ՝ Սիւրիոյ, Պաղեստինի, Անդրյորդանանի, Միջագետքի եւ Եգիպտոսի.— ԴՈՒՐԳԷՆ ՍԻՆԱՆԵԱՆ

KOURKEN SINANIAN, Boite Postale 642, BEYROUTH (Syrie)

ԸՆԴԱՐՁԱԿ ԱՍՏՂ

(L'ETOILE du FOYER)

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԵՒ ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ԳԻՆԵՐՈՎ

Ամերիկական և Եւրոպական ոսկերչական ապրանքներ, ժամացոյցներ, ոսկի և արծաթ։ Ամենահարուստ ընտրութիւն։ — Գրամաղուխ։ 3,000,000 ֆրանք։

Կեդրոնատեղի։— 137 Boulevard Sebastopol - Paris

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ ԱԼԵՔՍԱՆԴՐԻԱՅԻ ԵՒ ՊԵՅՐՈՒԹԻ

Մասնաճիւղ Օրհնի տնէն, Գուրեյ։

ՕՐԷՆ ԶԷՆ ԿԱՐԵԼԻ ԵՒ ՓՈԽԱՆԱԿ ՈՍԿԻ ԵՒ ՔԱՐԵ ԱՐԺԷՔՆԵՐՈՎ

ՕՐԷՆ ԶԷՆ ՈՍԿԻ ԵՒ ՔԱՐԵ ԱՐԺԷՔՆԵՐՈՎ

ԵԼԵՍՏԻԿԻ ՁԻԼԴ

Աւանդի պայմանագրութիւնով

ՎԱՐԿԵՐՏ ԲԱՑՕՄԱՆ ԳԱԼՈՒՍՏԵԱՆ ՁԻԼԴԵՐՈՒ

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՍՏՈՒԳՈՒԱԾՔՈՎ ԵՒ ՀՍԿԱՅԱԿԱՆ ՀՍԿՈՂՈՒԹԻՒՆՈՎ

Ընդհանուր կառավարիչ՝ Ա. Ֆ. Մ. Ալեքսանդրեան

Ընդհանուր տնօրէն՝ Ա. Ֆ. Մ. Գալուստեան

Ընդհանուր գանձապահ՝ Ա. Ֆ. Մ. Վարդան Գալուստեան

Ընդհանուր քարտուղար՝ Ա. Ֆ. Մ. Ռուբէն Գալուստեան

Ընդհանուր տեսուչ՝ Ա. Ֆ. Մ. Գրիգոր Գալուստեան

Ընդհանուր ատենապետ՝ Ա. Ֆ. Մ. Գալուստ Գալուստեան

Ընդհանուր փոխատենապետ՝ Ա. Ֆ. Մ. Ռուբէն Գալուստեան

Ընդհանուր ատենադպիր՝ Ա. Ֆ. Մ. Գրիգոր Գալուստեան

Ընդհանուր փոխատենադպիր՝ Ա. Ֆ. Մ. Վարդան Գալուստեան

Ընդհանուր անդամ՝ Ա. Ֆ. Մ. Ռուբէն Գալուստեան

Ընդհանուր անդամ՝ Ա. Ֆ. Մ. Գրիգոր Գալուստեան

Ընդհանուր անդամ՝ Ա. Ֆ. Մ. Վարդան Գալուստեան

Ընդհանուր անդամ՝ Ա. Ֆ. Մ. Գալուստ

AZTAG
JOURNAL QUOTIDIEN ARMÉN.
B. P. 587
BEYROUTH, Liban
Directeur - Propriétaire
HAIG BALIAN

ԳԻՆԵՐԸ
ՍԻՒՐԻԱ ամր. 550, վեցամսեայ 300 Ս. Դ
ԱՐՏԱՀՄՆ. տարի. 7, վեցամսեայ 4 տոլար

ԱԶԴԱԿ

ՕՐԱԹԵՐԹ
ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԳԻՏԱԿԱՆ

ازتـــاك
جريدة سياسية ادبية اقتصادية حرة

ՇԱԲԱԹ
ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 1932
3
ԶԳՈՒՇԷ
ՀԱՏՈՒԿ
2,50 Ս. Դ.

Ջ. ՏԱՐԻ | Ամեն առաւոտ պէտք է բնել բերթիս ճշտութեան համոզիչը | Տնօրէն — Խմբագիր՝ ՀԱՅԿ ՊԱԼԵԱՆ | Չհրատարակուած ձեռագիրները չեն վերադարձուիր | Թիւ 197 (774)

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

ՇԱՐՈՒՆԱԿՈՒԹԻՒՆ

Անցեալ շաբաթ օրուան մեր խմբագրականով առաջարկ մը դրած էինք հրապարակ Խօսելով գաղութներու մէջ՝ օտար ժողովուրդներու մօտ մեր վարկի անկման մասին, իբր դարման առաջարկած էինք հայ միտքն ու մշակոյթը ծանօթացնել մեր շրջապատին, ու իբր անմիջական արդիւնաւոր գործ մատնանշած էինք շարժանկարի վերածել հայ հեղինակներու գործերը, նկատելով շարժանկարը մեր օրերու լաւագոյն զէնքը բրօբականտի համար։

Շարունակելով մեր խորհրդածութիւնները այս ուղղութեամբ, այս շաբաթ կ'ուզենք չօշափել խնդիրը մը որ անմիջական աղերս ունի մեր նախորդ առաջարկին հետ։ Թատրոնի մասին է մեր խօսքը, որը՝ ինչպէս շատ մը կենսական պէտքեր՝ դժբաղդ ճակատագիր է ունեցած մեր իրականութեան մէջ։

Թատրոնի օգտակարութիւնը չեշտող կրկնուած քիչէներ չենք ուզեր շարել այստեղ։ Հարցեր են ասոնք՝ որոնց մասին թերթի մը ընթերցողները այսօր ի վիճակի են լաւագոյն կերպով ճառելու։ Մեր նպատակն է ուշադրութիւնը գրաւել կարգ մը կէտերու վրայ՝ հայ արուեստագէտներուն։

Մեր պայմաններուն ու մեր օրերուն մէջ, արուեստի հարցեր արծարծել ու գործի հրաւիրել մարդիկ ազգասիրաբար, կը նշանակէ ջուր ծեծել ու հովին տալ։ Զրկուած ըլլալ հայրենի հողէն՝ կը նշանակէ նաև զրկուած ըլլալ ապրուստի միջոցներէն, կամ առնուազն տանապատիկ աւելի մտահոգութիւններ ունենալ ապրելու համար։ Բորենիներու ժեռքին հայրենի ամբարները, որուն կրթնած մեր ժողովուրդը աւելի դիւրութեամբ կարող էր մտածել հոգեկան հարցերու մասին։ Հազ մեր հանապազօրը օտար երկիրներու մէջ կը չլատէ աշխատելու և օգտակար ըլլալու շատ մը տրամադրութիւններ։ Հետևաբար լաւագոյն է շատ մը կենսական հարցեր լուծել գործնական Թելգրանքներով։ Շարժանկար՞ կ'ուզենք, Թատրոնի անհրաժեշտութի՞ւնը կ'ըզգանք, պէտք է ցոյց տանք որ այս երկու մարզերուն համար ալ բարեյականէն բացի նիւթական վարձատրութիւն ապահովել հնարաւոր է։

Ըսած էինք որ շարժանկարի միջոցաւ հայ միտքը պիտի կարողանանք ծանօթացնել օտարներուն, աւելցնենք նաև այսօր որ մեր առաջարկի գործադրութեան պարագային, պիտի ապահովենք նաև հայ մտքին բարգաւաճումը և հայ հեղինակներու նիւթական անկախութիւնը։ Արո՞ւն ծանօթ չէ այսօր որ մեր ժամանակներու ամենշատհաբեր գործն է շարժանկարը։ Հեղինակներ ու դերասաններ՝ մէկ օրէն միւսը հարուստ են արդէն՝ իրենց յաջողութեան կշիռովն։ Հարցասութիւն չէ որ կ'երազենք հայ արուեստագէտին համար, ապահով կեանք մը բաւական է անոր առաքելութիւնը տևականացնելու համար։

Հայ արուեստագէտներու միութեան մը մասին խօսած էինք նաև, անդրադառնալով այս միջոցին կը գտնենք որ աւելի գործնական է մտածել դերասանական խումբի մը մասին, որը աւելի մասնագիտական պիտի ըլլար՝ նկատի ունենալով մօտիկ դրացնութիւնը Թատրոնին և շարժանկարին։

Գաղութներու մէջ ցրուած մեր դերասանական ուժերը ի վիճակի են կազմելու լաւագոյն դերասանախումբ մը։ Մեծ կրկլայ նշանակութիւնը այս ձեռնարկին։ Նախ չի մոռնար հայ Թատրոնը, որ արդէն անցեալ հիմերէ զուրկ իր գոյութիւնն անգամ չի զգացներ ներկայիս։ Ամենակարևորը՝ դերասանը ինքը կ'ազատի այս ու այն վայրի սիրող դերասաններէն, որոնք շատ անգամ կը մեռցնեն ե՛ւ հեղինակը և գլխաւոր դերակատարը։ Ու ինչ որ մղիչն է այս բոլորին, այսկերպով միայն հնարաւոր կրլայ ապահով նիւթական ստեղծել հայ դերասաններուն։

Վարչական հմուտ դիկավարութեամբ դերասանախումբ մը որ քանի մը կայան ունենար տարուան մէջ՝ մեր հոծ գաղութներէն, ապահով յաջողութիւն ձեռք պիտի ձգեր։ Վերջին տարիներուն օտար պայմանները իրենց ազէտներուն հետ նուազագոյն բարիքներ բերին մեզ։ Այսօր հայ մարդը վարժուած է թերթ կարդալու և շարժանկար ու Թատրոն յաճախելու, անշուշտ այս վերջինը նուազագոյն չափով, բայց արդարացումը համոզիչ է, երբ կը հիմնուի հայ Թատրոնի բացակայութեան վրայ։ Զարմանալի չէ երբ ներկայիս չենք ուզեր ամէն յիմարութիւն ծափահարել։ Արուեստով ու կոչունով դերասաններն են միայն որ ընդունելութիւն կը գտնեն ներկայիս, իսկ ասոնց միացումն ու հաւաքական աշխատանքը անսպասելի արդիւնքներ պիտի տար մեզ։

Այսպիսի ձեռնարկի մը յաջողութիւնը պիտի ապահովէր նաև մեր անցեալ խմբագրականով երթած առաջարկը։ Փորձուած, ներկայացնալի, արուեստի բոլոր պահանջները գոհացնող դերասանախումբ մը պատրաստ ուժ պիտի ըլլար բրօբականտի ծառայող շարժանկարներ պատրաստելու համար։

Զինովիէվ մեռա՞ծ է թէ ոչ

ՄՈՍԿՈՒԱ.— Կը հաղորդուի Պ. Զինովիէվի մահը։

ՄՈՍԿՈՒԱ.— Երրորդ Միջազգայնականի նախկին նախագահ Պր. Զինովիէվի մահը հաղորդող օտար լուրերը կը հերքուին հոս։

ՄՈՍԿՈՒԱ.— Պ. Զինովիէվի մահը կիսապաշտօնապէս կը հերքուի։

ՀԱՅՐԵՆԱԿԻՑՆԵ՛Ր...

(ՀԱՏՈՒԱԾ ՄԸ ՀԱՄԱՆՈՒՆ ՎԷՊԷՆ)

Ցուրտ է ու խոնաւ, աշնան առաջին անձրեւն է որ կը զարնուի պատուհանիս ապակիներուն։ Երկինքը լուսաւոր է, ու ճերմակ ամպերը կը յիշեցնեն ինձ կոտրած չրջնակով գաշտանկար մը։ Զոր հազ մը առաւօտուընէ ի վեր կը ճանկռտէ կուրծքս ու արեան հեաքեր կը թողուրեն թաչկինակիս ծայրերը։ Աճապարանքս չի սարսափեցներ դիս արիւնը. վարժուած եմ արդէն։ Ծաճախ կը նայիմ երկա՛ր ու անթարթ արեան այդ փոքրիկ գետերուն, կը նայիմ զայրոյթով, բռունցքներս սեղմած, հեռագրատ չունենալ, ոչինչ մտածելու անկարող, մինչև որ խուլ յուսահատութիւն մը գոցէ թարթիչներս ու քերուս, ու իյնամ խորասկուած մահճակալիս սպիտակ ու ցուրտ սաւաններուն վրայ։

Բժիշկը կը վտահեցնէ զիս չարունակ որ արիւնը իր օգուտներն ունի։ Հաւատա՛լ արդեօք։ Մեր անգօրութիւնը կեանքի խաղերուն հանդէպ ուրիշ բան չի ձգեր մեզ, եթէ ոչ կոյր հաւատք։ Կեանքի դատիր ու ամմուտ ջուրերուն վրայ միակ փրկարար ասոգն է հաւատքը, որ սակայն չի դիմանար ահռելին ու կեանքի արշալոյսին, առաջին ցոլքերու առջև կը մարի ընդմիշտ, ապրելու երթեք չերևալու համար։ Մահճակալներ չեր ու անդոր կը ըզգան ճահկատս, ու ես յուսահատութեամբ կ'ընդհատեմ բոլոր գրքերը որոնք գիտութեան հիսկատար պաշարը զետեղած են մեր ուղեղներուն մէջ։ Ինչպէ՞ս հաւատալ, երբ մարմնի իւրաքանչիւր մասնիկի կարեւորութիւնը պայծառ է գիտակցութեանդ մէջ։

Սաւուներուդ կ'իջնեն ահա, արեւը չսասնց հանգչած ըլլալու է արդէն։ Հովիտը ծածկուած է ճերմակ ու անթափանց մշուշով մը և պատանքի նման կը կարկանաւի լերան փէշերուն։ Երկինքը մութ է ու դպրոցի մը ծանր կափարիչին նման կամաց կամաց կ'իջնէ ծուխերուն պատանքին վրայ։

Դրացի սենեակէն կը լսուի սարիքոս ընտանիքի հոր հաւատացեալ ձայնը՝ որ կը բարձրանայ ախուր երգի մը հետ։ քոս բառերուն վրայ՝ — «Ա՛յ մօտ ըլլա՛մ քեզի, ո՛վ Տէ՛ր, ալ մօտ քեզի՛»։

Կ'երկննամ մահճակալիս, կարծես գինով եմ այս իրիկուն։ Հոգիիս կ'իջնէ հաճելի մշուշ մը, որուն ապրակ փրփուրներուն մէջ անցեալի անուշ դէմքեր իրենց ժպիտը կը ցանեն, ու կը առաջին այն քաղցր առաւպանքով որ սէրը կուտայ մարգուն։

Կարծես գուռս պիտի բացուի հիմա մեղմիւ, ու ներս պիտի գայ մայրիկս, գորովանքի անուշ բառերով իր զաւակը օրօրելու, վաղո՛ւց աճիւն դարձած մայրիկս, որ այս իրիկուն այնքան մօտ կ'զգամ ինձի։ Միլիոնաքէն ոռնաձայներ կուգան, այնքան նման մայրիկիս քայլերուն, ու իմ չրթներս կը դողան իրենց աղուոր անունին վրայ։ Կուրծքս կը բարձրանայ ահակս, ու գինովի մը պէս կը կանչեմ ես զայն բարձրաձայն։

— Եկո՛ւր, իմ մանկութեան, իմ գեղեցիկ անկողնակից, իմ գեղեցիկ մայրիկս։

— Տե՛ս, անկողինս մէկ կողմ է իջած ու պիտի մսիմ հիմա։

— Երէկ գիշեր պաղ եմ առած ու կը հազա՛մ, ասք խսելիք մը երկարէ չրթներուս, որ վաղը չուշանամ դպրոցէս, դասերս սերտած եմ արդէն։

— Հապա՛, ո՞վ պիտի բռնէ քոյրիկիս փոքրիկ թաթիկներէն մինչև մանկապարէզին դուռը։

— Տաք չէ՛ ճակատս, փոքրիկ անձկութս հազ մըն է, ինչ է որ, քու մայրական գորովանքդ բաւական է որ ես կ'ազդուրուիմ չուտով։ չէ՞ որ քու անուշ ճանդ եմ ես, քու ասյտ՝ն ազգ, որ մեծ գործեր պիտի կատարէ երբ մեծնայ։

— Դեղ ալ կը խմեմ ես, առանց չարութեան և խոստումներու։ Թող քոյրիկը իր աչքերով զբաղանայ իր կարիճ եղբօր վրայ։ Ոչինչ չեմ ուզեր բերանիս դառնութեանը համար, ես մեծ աղայ մըն եմ արդէն ու չուտով պիտի ապարեմ գարոցս։ Հայրիկը բարձրագոյն ուսման պիտի ղրկէ ինձի ու ես բժիշկ պիտի ըլլամ, ես պիտի ըլլամ մարդ մը՝ որ երբեք չէ եղած, երբեք չէ եկած մեր քաղաքը, լուրջ, ակնոցներով ու սեւ վերարկուի մը մէջ փաթթուած։

— Ձե՛ս հաւատար ինձի, մայրի՛կ. կը տեսնես, կը տեսնե՛ս։ Ինչ է որ, փոքրիկ անվնաս հազ մը որ պիտի անգնի չուտով, անվիճելապէս որ գրկես զիրկես զիս, գլուխս առնես բազուկներուդ մէջ ու տեղմես կարօտով ու սիրով քու կուրծքիդ վրայ։

Դուռս կը բացուի մեղմիւ, հիւանդապահուհին է որ իրիկուան ընթրիքս է բերած։

Դրացի սենեակէն միջանցքի հատանքը կը բերէ հաւատացեալ հիւանդին ձայնը, ախո՛ր, կերկերուն ու տարտամ. գին՝ «Քէն ճամբաս ըլլայ գո՛ն, ցաւ. լի՛»։ Ա՛հ, քիչ մը հաւա՛տք, ինձի ալ քիչ մը լո՛յս, աչ՛ր իմ, աւար քու խաղաղութիւնդ որպիսի հալի՛ հոգիիս սկեպտիկ առոյգը։ Որպէսզի այս դաժան կամաբլին վրայէն նայիմ հեգնանքով մեծ ու անորոշ տարածութեան, և իմնէ էութեանս անիմանալի տարածը յանիանական հանգիստին։

ԼՈՒԻԹԵՐ

ԻՍԿԵՆՏԵՐ ԳԱՐԱՃԵԱՆ

1915ի աշնան, Հալէպի հայութիւնը անդարանելի կորուստ մը ունեցաւ, յանձին Իսկենտէր Գարաճեանի, որուն արիար կեանքին պատմութիւնը մոռացութեան փոչիներու տակ թազուած կր մնայ ցարդ։

Այս անգամ հանգուցեալի չիրմին վրայ կատարուած հոգեհանգստեան պաշտօնին առթիւ, նուիրական պարտականութիւն մը կը սպիտ զիս վեր հանել անոր կեանքն ու գործերը կարոզութեանս ներածին չափովը։

Ծաւէա ազգասէր Իսկենտէրը որուն Ատուած փայլուն տաղանդ տուած էր, գաւակն էր հանրածանօթ Մանուկ Գարաճեանի, որ այս վերջինը երկար տարիներ Հալէպի քաղաքապետութեան պաշտօնը յաջողակօս վարելէ յետոյ 1876 Թուականին կ'ընտրուի պետական ե. Թուականին կ'ընտրուի պետական ե. րեսփոխան և Գոլիս երթալով կր մասնակցի Օսմանեան Բարլամէնթին։

Իսկենտէր 1868ին Հալէպ ծնած է. իր նախնական կրթութիւնը Ազգային Ներսէսեան վարժարանի մէջ ստանալէ ետք. Ֆրանսերէն սորվելու համար, կր յաճախէ հրէից Ալեանս Իսրայէլիթէ ընկերութեան վարժարանը, ուրկէ չրրանաւարտ եղնելով կը մանէ Րէժի իրրև գրագիր և ներկուս պաշտօնեայի մր համբաւով ատիճանական բարձրացումներ կ'ունենայ։

Հալէպահայութեան իմացական ատրեգրութեանց մէջ առաջին տեղը կր գրաւէ Իսկենտէր Գարաճեանը, որուն կրթասիրական ու գրական յիշատակր գնահատելու համար անգամ անգեալ չարքուն, տեղւոյս Ս. Գրատանէ Մանկանց եկեղեցւոյ նորոգութեան 300 ամեակի առթիւ, Գերաշնորհ Տ. Արտաւազդ Սրբազան առաջնորդի կողմանէ տարուած յոբելեանական հանդիսութեանց րնթացքին, ինչպէս Ազգային բոլոր բարերարներուն համար նոյնպէս ալ այս մեծ ժարդուն գերեզմանի վրայ մասնաւոր հոգեհանգիստ կատարուեցաւ եկեղեցւոյ չրջաբակին մէջ։ Իսկենտէր Գարաճեան միակ անձն էր որուն կորուստին վրայ կր ցաւի հատարակութիւնը, մանաւանդ ուսումնական գատակարգը որ հանդուցեալոյն յիշատակն ու չիրիմը յարգելու համար մեծ բազմութեամբ լեցուցեր էին եկեղեցւոյ գաւիթը։ Հոս պիտի ջանամ Իսկենտէրի ամբողջական կենսագրականն ընել, վասնզի տարուած յոբելեանին առթիւ Թերևս աւելի ճաի կենսագրութիւն մը հրատարակուի սրբոյ հոգ կը տանէր որ չատերուն գրքի, տետրակի եւ նոյնիսկ ուսուելիքի դրամ ինք կը վճարէր։

Զարմանալի սէր մը ունէր գէպի Մատունցի ուսանողներ, որոնց չատերուն բարերարն եղած է, ինչպէս Մանուելի Մարտիրոսեանը կեսարիոյ Ս. Գարապետի վարժարանը դրկելով եւ Մովսէս Էմիրխանեանը Հրէից Ալեանս ընկերութեան վարժարանը իր անձնական ծախքով կարդացնել տուաւ որոնքայսօր չնորհքով մարդիկ եղած են. իր ծածուկ բրած բարիքները չատ ու չատ են եւ միայն Ատուած գիտէ։ Իսկենտէր Գարաճեան որքան չատ ընթերցող մարդ էր այնքան ալ աւելի գրող մարդ էր։ իր գրական արտադրութիւնները հրատարակուած են «Արեւելեան մամուլի» եւ «Բիւզանդիոնի» մէջ, երբեմն (Ա. Սեւեան) եւ երբեմն (Այեսմ) ստորագրութեամբ։ Իսկենտէր Գարաճեան՝ իբր բանասէր՝ հաւանական է որ բանասիրական անտիպ գրութիւններ ալ ունենար, բայց իր ստարաժամ մահուան կսկիծն ու վերահասն ընդհանուր պատերազմի չփոթութիւնները կորսնցնել տուած են զանոնք եւ մեզի հասած չեն դժբաղդաբար։ Իսկենտէր Գարաճեան, որ ատանուր ստրիէ ի վեր մտած է իր հանգիստը եւ իր յաւիտենական քունը կը ննչէ Ս. Գրատասուն Մանկանց եկեղեցւոյ չուքին տակ եւ Ազգային Ներսէսեան վարժարանին կից իր ընտանեկան դամբարանին մէջ։ Այն Ներսէսի վարժարանին՝ որուն համար պահապան հրեշտակ մը եղաւ եւ անոր ատենը նկատեց իրը, իր զաւակները եւ թոռները ընտանիք կազմելու գաղափարը ազգին զաւակները որդեգրեց ու իր նիւթական եւ բարոյական սիրովը զանոնք հասցուց ընդհանրութեան համար եւ իր ազգին սէրը ատանց նոր սերունդին վրայ որուն համար զոհեց իր քնակը, իր մտաենդրանը, իր ատոչնութիւնը եւ իր անձը։ Մեր նոր սերունդը ուսանելիք չատ բան ունի Գարաճեանի կեանքէն, թէեւ ներկայ սերունդը չատ բան չի յիշեր Իսկենտէր Գարաճեանէն, սակայն ապրող երիտասարդութիւն մը կայ այսօր Հալէպի մէջ որոնք չատ լաւ կը ճանչնան զայն եւ վայելած են անոր հոգեկան եւ նիւթական մատերութիւնը։

Անոնք պէտք չէ ստանան այն մեծ ժարդը եւ մեր նոր սերունդին պատմեն անոր տիպար յիշատակներէն եւ կեանքէն, որպէս զի մատագատի պարմանութիւնը ներշնչուի այն հոյակապ անձին մարդուր ազգասիրութենէն և հաղորդուի անոր հոգեկան բարձր առաքինութիւններով։ Այս ազգը չատ պէտք ունի դեռ նոր Իսկենտէր Գարաճեաններու։ Հանգի՛ստ իր ոսկորներուն եւ յարգա՛նք իր յիշատակին։

Մ. ՔՀՆ. ՄՈՒՐԱՏԵԱՆ

ՑԱՍՈՒՄ

Աւելութիւնն այս գիշեր կարմիր չահերն իր վառած
Սանձակոռոր եւ անզուսպ դրոռտումով մը կ'անցնի,
Եւ արիւնը այէերուն կու տայ բոցը հընոցի,
Ու հոգիին պայքարի բոլոր տեղերն յեղակարծ։

Ու խոնչ մարմինը կ'երազ խառնուրդին մէջ մոլեգին
Ցասման կոհակն երբ կ'ուռի իր լանգիին տակ անագոր։
Այն ատեն դո՛ղ մը կ'անցնի իր հոգիէն srsdoror,
- Մեռնելու տենչ մը անհուն կամ մեռցնելու srsմագին...

Ո՞վ օրհնեալ կիրք, որ կու գաս ըմբոստութեան ծովերէն
Արդարութեան սարիսխին վերցնել շղթան ամրակուռ,
Երբ հոգին լի մեղերով կը փոթորկի անալուր.

Ու բռունցքներն ջրլապիղոյ կը գալարուին, կը խրճուն՝
Թոյնովն առու գայրոյթին ու մախանքին անանուն,
Մինչեւ որ չի՛թ արցունքին այրի վրա՛ն այտերուն...։

ԿԱՐԻԻՆ ՊՈՆՏԱՑԻ

ԼՈՅՍ ՏԵՍԱԻ

ՏՕՔԹ. Գ. ԹԱՊՈՒՐԵԱՆԻ
«ԲԵՐԱՆԻ ԱՌՈՂՋԱՊԱՀՈՒԹԻՒՆ»ը
խիստ խնամուած եւ պատկերազարդ
աշխատասիրութիւնը.
Գինն 50 Ս. Դ.
Ամեն հայ բնտանիք պէտք է ունենայ հատ մը այս բազմաշխատ եւ օգտակար գիրքին։

ԱՌՆՒՆ ԵՐՋԱՆԿՈՒԹԵԱՆ ՄԷՋ
ԿՆՈՋ
ՊԱՐՏԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ

Տունը թագաւորութիւն մրն է. անոր թագուհին կինն է: Հո՛ն, անիկա իրաւունք ունի գահակալելու. ոսկեղէն եւ ամենագեղեցիկ է անոր գահը երբ հաստատուած է արիւն ու արիւնուն մրա: Հո՛ն անիկա ունի իր սեփական իշխանութիւնը. քաղցր եւ չնորհազարդ է անոր ձեռք բերուած է սրտի բարութեան եւ անարարական պարտաճանաչութեան զրահագուխով:

Կի՛նը, ճշմարիտ կինը, իր առն երկինքին արեւն է, որուն ճառագայթները իր ջինջ ժպիտներն են. այո՛, կենսատու, երջանկացնող ժպիտը կնկան, առաջին բանն է զոր ամուսինն ու զաւակները իրմէ կը սպասեն միշտ եւ իրաւամբ:

Բնութիւնն է զինք այս գահուն վրայ բազմեցնողը. առաքինի է անիկա. անոր համար աշխարհս մէջ միակ սիրելի եւ միակ յարգելի այր—մարդը իր ամուսինն է. իրենք, երկու անձ, զաւակ նուն անձին, զաւակց ամբողջութեանը հետ Սուրբ Երրորդութեան անթափանցելի դրօշմը կը կրեն «մե՛ծ է խորհուրդը այ...»:

Անոր ամէնէն ուրախաւէտ ժամը, այն վայրկեաններն են ուր իր թագաւորը օրական գործերը փակած առն կը վերադառնայ. անիկա զայն՝ օրուան հոգերէն եւ յզնութիւններէն հանգրուացնող ամէն բան ըրած, վերջացուցած է արդէն: Մինչեւ յաջորդ օր, անոր գործը ելլելուն յաւակ, անկեղծ սէր եւ միաբանութեան քաղցր չոգինե՛րն են որ կը բարձրանան ատն, երանելի առն ամբոյրային մէջ:

Ձկուարիա առն սիկինը իր ամուսնոյն հետիոտն ընկերն է անբաժան օրապով եւ հոգով. կը պաշտէ չափաւորութիւնը. կը գուրգուրայ իրենններուն առողջութեանը վրայ, անոր միաքը ձիւնափայլ է եւ ուրախ հոգն ու խնամքը «ժաքրութեան» կը վերաբերի:

Անիկա գիտէ քէ իր ամուսինր «մեծնակարող» մր չի կրնար ըլլալ. իր անձնական պահանջներուն մէջ խոհեմ է եւ խնայող: Գիտէ նաեւ քէ ամուսնական կեանքը երկուառնք զոհաբերութիւններով կը կանգնի, պայմանաւ որ ի՛նքը ըլլայ նախաձեռնողը:

Անիկա կը խնդայ խաղաբարոյ, բռնապետ, հպարտ, անկրօն, անհնազանդ չտայլ. ծոյլ եւ թուլասրթի կանանց վրայ... բայց ո՛չ, կը սխալիմ, կը մեղքնայ, ատելի չտա:

«Արեւելքի կինը այսպէս պէտք չէ ըլլայ...» ը՛րսէ Իւրովի ի՛նչ ազնուատիմի կին:

Մե՛ծ է գերը՝ կնկան, գիտակից կընկան իր թագաւորութեանը մէջ:

Կարծողներ կան որ եթէ հիանալիօրէն ուշիմ ժողջին արձակուած չըլլար, նախիւեռն Ռուսիոյ արշաւանքը բռնած պիտի չըլլար անոր խորհուրդներէն օգտուելով: Այո՛, ուշիմ եւ խոհեմ կինր խորհրդականն է իր ամուսնոյն եւ զաւակաց: Գիտէ քէ ի՛նչպէս պարտէ տեսութիւններ փոխանակել ընկերոջ, մանաւանդ անոր հետ իր հեղինակութիւնը զգալի չէ. յամառութիւնը նշանակութիւն չունի իրեն համար. դիմադրութիւնները կամ առոյգութիւնները մեծ են եւ զգուղական եւ միշտ ատոր բռնութեան եւ հաւասարութեան միջոցներուն առաջնորդող: Իր խօսքերուն մէջ գործերուն նման, արտին պարզութիւնն է որ քաղցր ժպիտներուն տակ կը փայլի ամենադիպիչ գոյներով եւ ձեւերով:

Ի՞նչ ուզեր է իմացնել, այսօրուան Ֆրանսայի ամէնէն մեծ պետական անձնաւորութիւնը՝ անզուգականն Փուանգարէ, երբ օր մր բան է քէ «Բոլոր բաղաքացիները իրաւունք ունին գրաւոր կամ բերանացի դիմումներ ընելու ամէն տեսակ իշխանութեանց, ամէն մակարդակի վրայ»:

Այո՛, իրաւունք ունի Մեծ—Ֆրանսացին, բառին բովանդակ նշանակութեամբ կատարեալ կինը, առն տիկինը, թագուհին այր—մարդուն բազմապատկող Քիւն է, Աստուածատուր ոյժն է երկրիս վրայ:

Մ. Գ. ՋԱՏԸՐ.

ԹՈՒՐՔԻՈՅ ՃՈՒՐՋ

Կ'արժէ ափոփել իր միաքերը, որոնք որոյ գաղափար կուտան ժողուած պայքարին վրայ: Մանաւանդ որ, ատոնք միևնոյն ատեն լուռ բզոզ մրն են զանազան զքէզներով և տաւզարատնութիւններով ապացուցուած ...խեղկատակութեան դէմ, որոնց առաջին մրրացանակր չահեցան հայ ժողովրդեան ներր:

Հիւսէյն Ճահիտ բաւ.

—«Գիտական խնդիր է քննել մեր լեզուին ծագումը, անոր զանազան բարբառները և եւրոպական լեզուներու հետ ունեցած կապը: Թերթերուն մէջ երեւցած կարգ մր գրութիւններէ այնպէս կը հասկնամ քէ վճռական կարեւորութիւն կը տրուի կրեւութեան նրմանութիւններու: Մէկ լեզուէն միւսին անցած ատեն, ձայները կը փոխուին համաձայն որոշ կանոններու: Երեւութապէս իրարու չնմանող բառեր կրնան ծագած ըլլալ նոյն արմատէն: Իրարու հետ կապ չունեցող բառերն ալ կրնան իրարու նմանիլ: Պէտք է զգոյշ ըլլալ խարուսիկ նմանութիւններու հանդէպ:»

Անցնելով բուն հարցին, հանգուցեալ «Թանի խմբագրապետը յայտարարեց.

— Թրքական արմատէն չրխոզ բոլոր բառերը նեաելը ծայրայեզութիւն է: Բայց Թուրք լեզուին մէջ նոր բառ մր ստեղծելու պէտ ալ հակառակ կողմէն ծայրայեզութիւն մրն է: Լեզուն չի կրնար ծայրայեզութեան ենթարկուիլ:

Ես քիչ մր չատ կը գանեմ գանգատը որ կը բարձրանայ մեր լեզուին մէջ գանուող օտար բառերուն դէմ: Որովհետեւ անոնք արուեստական կերպով չէ որ կը մտնեն, այլ բնական պահանջի մր հետեւանքով: 20—25 տարի առաջ մեր գործածած արաբական եւ պարսկական բառերը այլեւս չենք գործածեր: Այդ բառերը ո՛չ ակագեմիի մը որոշումով վտարուեցան, ոչ ալ պատժական օրէնքին մէկ յօդուածովր:

Այո՛, կարելի եղածին չափ հարազատ Թուրքերէն գրենք, բայց մեր գրութիւնները Թող հասին մեր գրչէն, պարզութեան հասնելը Թող անգիտակից վիճակէ մը գայ, եւ ո՛չ Թէ այն ապատարութիւնը տրուի Թէ գրաւածները ի վերջոյ արգելուած են: Մեր լեզուի զանազան բարբառներուն համար ալ կանոնաւոր բառարան մր չինենք եւ չկարողանար առերեսդ բառերը մեծ գանեն մեր լեզուին մէջ:

Ժամանակին եթէ քալլարեի (սաւառնակ) փոխարէն ուչկու բառը գործածէինք, ազէկ կ'ըլլար: Բայց քալլարեի բառը այսօր մինչեւ գիւղերը մտած է: քալլարը արաբերէն ալ ըլլայ, քալլարեի Թուրքերէն է. ունինք արաբերէն այն պիսի բառեր զոր Արաբները չեն հասկնար: Այսօր Թուրքին Թուրք ըսելու համար, 200 հազար տարուան ճիդ գործութիւն չենք պահանջեր ան է:

Կը փափաքինք նաեւ հասկնալի դարձնել զանգուածներու մեծամասնութեան Բայց գրական և խօսակցութեան լեզուն այսօր չատ տարբեր չեն իրարմէ: Գրական լեզուն ամէն տեղ միչտ քիչ մր պահպանողական է, իսկ ընթացիկ լեզուն քիչ մր տեղապեսի: Օրինակ, անոնք որ քահվեխի ամալը (աշխատանքի բաժանում) չեն հասկնար, ի՞նչ կը հասկնան անոր տեղ գործածուող իօ պէյլմիսի յաղորդութիւններուն գաղանիքը կնոջ կը պարտիմ»:

Այո՛, իրաւունք ունի Մեծ—Ֆրանսացին, բառին բովանդակ նշանակութեամբ կատարեալ կինը, առն տիկինը, թագուհին այր—մարդուն բազմապատկող Քիւն է, Աստուածատուր ոյժն է երկրիս վրայ:

Մ. Գ. ՋԱՏԸՐ.

բացատրութենէն: Գէշ է ժողովուրդը այն ատաիճանին բերել որ հասկնայ իր կարդացածր, այլապէս բնաւ չենք կրնար հասնիլ մեր նպատակին:

Մեր քերականութենէն կը գանգատին: Այսպէս գանգատիլ, կր նշանակէ չհասկնալ լեզուին էութիւնը: Ազգի մը քերականութիւնը այդ ազգին մտածումին ձևին արտացոլքութիւնն է: Ինչպէս որ չենք կրնար մերկ(գաճա)փոխել, նոյնպէս ալ չենք կրնար մեր քերականութիւնը փոխել:

Ֆրանսերէնը, որ ամենէն ճոխ լեզուներէն մէկն է, այսօր գերմաներէնի չափ չի կրնար փիլիսոփայութեան և բնազանցութեան լեզու մր ըլլալ: Մենք մեզ ընդհ. նինք այնպէս, ինչպէս ստեղծուած ենք:

Մեր լեզուն չէ բանուած: Բացատրութիւններու գործին լուծումը մէկ կողմ Թողուենք: Եթէ հնար է, բացատրութիւնները գանենք, այլապէս լսինականները և հելլէնականները ընդունինք: Ամէն գնով պէտք է գիտական ասպարէզը բանալ մեր լեզուին առջև:

Ասկէ ետք պէտք է հաժապատասխան բառեր գանենք քաղաքակիրթ լեզուներու բառերուն: Տակաւին Թուրքերէն բառարան կ'ուզենք, քերականութիւն կ'ուզենք, մեր տառերուն ժամանակին փոփոխութիւններ կ'ուզենք:

Թուրքերէնի ծագման մասին գիտական քննութիւններ պէտք են և այս գործին հաժար գիտական մթոլորտ մր կազմելու է: Բացատրութիւններուն վերջնական հանգամանք տալու է և բառերը ամբողջացնելու է: Թուրքերէն քերականութիւնը անընդունակ չէ, բառերը Քերի են: Գրական և ընթացիկ լեզուներուն մէջ տարբերութիւն չկայ: Լեզուն ինքնաբերաբար դէպի պարզութիւն կ'երթայ: Որևէ մարմին չի կրնար տանձնել լեզուին մէջ բուն Թուրքերէն բառեր դնելու գործը: Ասիկա անձնական, ատելի ճիգը անանձնական բան մր կ'ըլլայ»:

Ինչպէս բսինք, ամբոխավարական կիրքը չկանգուներ այս գիտցութիւններուն, և քանի չափ ժողովականներ խօսք առին պատասխանելու համարձակորին քանի մր մէկ խաւտ ունէր:

— Մենք որոշած ենք լեզուի մէջ ալ յեղափոխական րլլալ, ոչ Թէ բարեշրջական: Անանք որ չեն հաւատար Թող մէկդի քաշուին: Այլևս Թուրք լեզուին մէջ ալ հանրապետութիւն հաչակուած է ...Նոր տառերուն յեղաշրջումը կրնա՞ր կատարուիլ քնական օրէնքով: Ֆէսի խնդրին մէջ ի՞նչպէս կրնայինք բարեշրջուիլ: Անոնց քովէն ծի՞լ մր պիտի կ-խլինք: Հետիոտն գացող մր կրնա՞յ ինքնաչարժով գացողէն առա՞ջ անցնիլ ...Հանրապետութեան չրլոնին չի կըրնար գոյութիւն ունենալ գրական անկախութիւն...

Մէկ չարքաշ ճառերուն, ցոյցերուն ժխորին ետքերնին եղաւ կազմել Թուրք լեզուի բարեփոխման ընկերակցութիւն մր, որ պիտի կատարէ հետևեալ աշխատանքները.—

1. Թուրք լեզուն գարձնել ազգ. մշակոյթը կատարելապէս արտայայտելու միջոց մր և կատարելագործել այն աստիճան որ պատշաճի արդի լեզուփոխութեան պահանջներուն:

2. Այս նպատակով, գրաւոր լեզուէն վտարել բոլոր այն տարրերը որ ետար են Թուրքերէնին, վերջ ալ երկաութեան: Մէկ խօսքով ստեղծել լեզու մը, որուն էական մասերը բլլան զուտ Թուրքերէն:

3.— Գլուխ հանելու համար այս գործը՝

Ա. Գործածել Թուրքերէն բառարան մը, ընդարձակ ծրագրով ուսումնասիրութիւններ կատարելէ ետքը: Ուսումնասիրել գրաւագիրները և ժողովրդական բարբառ. պատրաստել նաև բառարան մը որ պարունակէ այժմ խօսուող գաւառաբարբառներու բառերը:

Բ. Կազմել Թուրքերէնի Քերականութիւնը և համաձայնութիւնը վէրջապէս հանելով Թուրք լեզուն կերտող մասնիկները:

Գ. Որոշապէս հաստատել դիտական լեզուին բառագանձը, արևմտեան արեւելեան լեզուի հաւասար աստիճանով, որոշ յատուկ վճիռ կերպով մը, այնպէս որ կարենայ բացատրել արևմտեան լեզուներով արտայայտուած ամենէն նրբին գաղափարները:

Դ. Այս աշխատութիւնները կատարել չմոռնալով կարելի եղածին չափ գեղեցիկ և ներդաշնակ լեզու մը յառաջ բերելու սկզբունքը:

Այս բոլորը գլուխ հանելու համար, եղած չեղած ուժերը չարժուն վէրջ պիտի գրուին, որպէսզի բառեր և աւազուածքներ հաւաքեն գիւղերու, և քաղաքներու մէջ:

Արդէն իսկ չատ մր գաւառական թերթեր սկսած են իրենց Թէ զուտ Թուրքերէն բառեր ժողվել ժողովուրդի բերնէն: Միւս կողմէ, անոնք որ հակառակ են այս «յեղափոխական» ձեռնարկին, անճտնի նախադատութիւններ կը չինեն նորագիւտ բառերով, և կր ծաղրեն նոր լեզուն: Այն ատեն որ, էնկիւրիի պաշտօնաթերթը կատազած կը պահանջէ «զաղափարի ոտիկանութիւն» մր հաստատել: Այսպէս, բարեւ» բառին տեղ սկսեր են գործածել «գազրլամաք» (ցիցր անցրնել): «Մնաք աչէնի տեղ՝ ճիչ պէճէրէնն: Ուրեմն, եթէ ուզես բսել.— «Միւսիւր պէյ, սիգճ սեւ լամլարում» (Տնօրէն պէյ կը բարեւեմ ձեզ) Նոր Թուրքերէնով պիտի բսուի.—

— Իօ պեճեռճե, սիգճ գազրլարում...

Եւ դեռ ի՞նչ Թրքավարի գիւտեր ուրնց հեղինակներուն դէմ գառ կը պահանջէ քէմալական մամուլը:

Իսկապէս կ'արժէ անկախութեան դառարան մրն ալ այս առիթ հաստատել: Մանաւանդ որ, յաչն ասպարէզ պիտի բացուի լրտեսելու համար, ոչ Թուրքերու դէմ, որոնց մասին ակնարկներ չեն պակսեր նոյն իսկ այս խեղկատակութեան առթիւ...

(Վերջ) «ԴՐՕՇԱԿ»

ՇՔԵՂ ԵՐԳԱՀԱՆԴԷՍ

6 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 1932 ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ
ԵՐԵԿՈՅԵԱՆ ԺԱՄԸ 9Ի.
ԱՄԵՐ. ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԻ ՈՒԽՕՐ ՀՕԼԻՆ ՄԷՋ

Գաղափս նոր ժամանած տպուճգատար եգչուհի (M. sorpano) Տիկին Փերի Ա-րաբաբեանի կողմէ:

Գիտի երգուիճ Հայկական, Թուրքական, Գերմանական, Ռուսական եւ Ֆրանսական ընտիր կտորներ:

Տոմսերը կր ծախուին, Սարաֆեան Եղբարց վաճառատունը, Մամբրէ Հիսարեան եւ Ուզունեան գրատուներր եւ Տարագճեան — Աբէյեան վաճառատուներ:

Ուսանողներու համար կէս գին

ՍՏԱՑԱՆՔ
ԳՈՅԱՄԱՐՏ ՕՐԱՑՈՅՑ 1933

Հրատարակութիւն Մարսէյլի

Հ. Ը. Ի. պատճենական Միութեան պատճերազարդ պատի օրացոյց, կրօնական ու ազգային բոյոր տօներով, եւ 40է աւելի ազգային գործիչներու նկարներով:

Ջ. Ո. Մ. ԳԱՏԻ ՕՐԱՑՈՅՑ 1933

Բացառիկ պատրաստութիւն եւ խիստ մատուր. առեւտրականներու եւ գործի մարդոց համար աճակնկալներով:

Տանալու համար դիմել՝

ԽՈՐԷՆ ԱԶՆԱՒՈՒՐԵԱՆ
«Ազգակի տպարանին կից:
Հասցէ՝ Khoren Aznavourian
Librairie et papetiere
Rue Bab-Yacoub Beyrouth

ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ի Դեկտ. 17-ին, երեկոյեան ժամը 9-ին
Հայ Ճեմարանի սրահին մէջ

ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ՊԱՐՈՒՀԱՆԴԷՍ

Ճազ, Քօքիյօճ. ածակնկալներ, նոխ պիւճէ
Երկու մրցանակ ամենէն իճճատիպ տարազներուն
Տոմսերը աճձնական են եւ անփոխանցելի.
Գիւճճ տոմս չի ծախուիր. տոմսերը կր ծախուին.— Ս. Սարաֆեանի, Ա. Գալուստեանի, Եգր. Տէր Մելոճոնեաններու եւ Հ. Ապահեանի մօտ.
Մուտքի վճար՝ այրեր 50 Ս. Դ. կանայք 25 Ս. Դ.

ԵՐԳԱՆՈՒԱԳԱՀԱՆԴԷՍ

Կազմակերպուած Y. W. C. A. ի հայկական բաժնի կողմէ. երկչախութեամբ եւ ճուագախումբ դեկավարութեամբ Հ. Գէորգեանի մասնակցութեամբ պիկրուքանայ լաւագոյն երգողներու եւ ճուագողներու.

Տեղի պիտի ունենայ 15 Դեկտեմբեր երեկոյեան ժամը ճիօռ 8,50ին, Y. W. C. A.ի սրահին մէջ:

ՏՕՔԹ. Կ. Մ. ՊԱՂՋԷՃԵԱՆ

ՎԻՐԱԲՈՑԺ-ԱՏԱՄՆԱԲՈՑԺ

Գաթիւ ունի յայտարարելու իր յարգոյ յաճախորդներուն որ իր դարմանատունը փոխադրած է ժօրժ Փիֆօ փողոց Գլեման Տանայի օճճինճ մէջ, (Ոսկի Մկրտա դեղագործատան վրայի յարկը):

Նոր դարմանատունը ժամանակակից եւ գիտական ճորագոյ գործիքներով

Հիւանդ կրնդունի՝ ԲՇ., ԳՇ., ԵՇ., եւ ուրբաթ օրերը
ժամը՝ 8—12 (կ.ա.) 2—9 (կ.վ.)
եւ մասնաւոր ժամադրութեամբ:

ՏՕՔԹ. Ս. Մ. ՄՈՒՔՈՒԱՍԵԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ՝ ՄԱՆՈՒԿՆԵՐՈՒ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆ
ՎԿԱՅԵԱԼ ՓԱՐԻԶԻ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑՆԵՐԻՆ

Իր մասնագիտութիւնը կատարելագործած բլլալով Փարիզի մանկանց լաւագոյն հիւանդանոցներու մէջ, իր դարմանատունը հաստատած է՝

ԺՕՐԺ ԲԻՋՕ փողոց Թիւ 61 (Ոսկի - Խարիսի մօտ, հաճարակառքի գծին վրայ, ոսկի Մկրտա դեղագործատան վրայի յարկը):

ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒԹԵԱՆ ԺԱՄԵՐ.— Բացի Կիրակիէ, կէսօրէ առաջ, ժամը 9—12
» վերջ, » 3— 6

Հիճզօտբերի կէսօրէ յետոյ ձրի՝ ադաճներու համար:

ՏԷՐ ՄԵԼՔՈՆԵԱՆ ԵՂԲԱՐՔ

ՐԻԻ ԷԼ ՄԹՐԱՆ
ԱԼԼԷՆԹԻ ԵՒ ՃՕՇ ՓՈՂՈՑՆԵՐՈՒՒ ՄԷՋ

Մեր ճաճախորդներուն: Եղանակի կերպասներ, տիպլիւճերը եւ զանազան իրեղէններ ճատած են,
Մեզի չի դիմողներուն: Մէկ անգամ միայն փորձելով գոհունակութեամբ պիտի մեկնիք.
Մեզ չճանչցողներուն: Ձեր ճանուճ համար իսկ մեզ հետ ճանօթացէք.

Մեր ճաճախորդներէն կից նոր բացած ճեր ճաեւ բրիգօթաժի եւ ժերսէյ ճիւղ մը հոն պիտի գտնէք տեղ առնի բլօվր, ժարէք, Ֆազագ եւն.

Դասախոսի ժամադիւղ.— Խանութի թիւ 23:

Կերպասեղէնի եւ զանազան կտորներու մեծ վաճառատուն

Տ. ԵՒ Ռ. ՄԱՎԻՍԱՔԱԼԵԱՆ

Մուրացի փողոցի վաճառատան հասած են *սեզոնի* համապատասխան կերպասեղէնի եւ զանազան կտորներու մեծ մթերք. Ֆրանսական, անգլիական, ամերիկեան առատարութիւնով կր գոհացուին ամենազժուարահաճ գնորդներ:

Ցարգոյ յաճախորդներ պիտի գտնեն անմրցելի ազատութիւն եւ ճոխ *տեսակ*:

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ,

ԱՆՍՈՎՈՐ ՎԱՃԱՌՈՒՄ
ՏԵՂԻ ՊԻՏԻ ՈՒՆԵՆԱՅ
ՕՐՕՋՏԻ - ՊԱՔ
Վաճառատանց մէջ

ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ	ՈՒՐԲԱԹ	ՇԱԲԱԹ
1	2	3

ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ

ՖՐԱՆՔ-ՄԱՍՕՆՆԵՐԸ
(ԱԶԱՏ ՈՐՄՆԱԴԻՐՆԵՐԸ)

Գրեց՝ ՍԻՒՆԻՔ

Այդ արարողութիւնները սուր կերպով ծաղրած ունի կեզծ ատորգրութեամբ գրուած ռանեաուրի մը մէջ Թուատոնի եկատերինեան Բ.րդ կայսրուհին՝ 18րդ դարու վերջերուն:

Մինչ ժողովուրդը դրամ չունէր հիւանդ՝ այդ արարողութեանց մէջ չար ոգիներու խորհուրդ տեսնելով:

Ռուս մեծահամբաւ գործիչ Գերժավին ինչ որ գործի մը պահանջաւ պէտք է ունենայ տեսակցելու մէկի հետ, որր մասան եղած է: Եւ երբ այդ մասին նպիտուսւած է իր հարցքրոյ, ապա վերջինս ուսկուվով ասուած է Գերժավինին Թէ՝ ինչպէս ես համարձակուած տեսակցիլ մասանի մը հետ, ինչ որ չատ վտանգաւոր է, որովհետեւ մասանները չար ոգիներու հետ յարաբերութեան մէջ են գտնուած և կարող են հազարաւոր մարդոն հետաւորութիւններէ մարդուն սպանել:

Իսկ ժողովուրդին մէջ՝ Ռուսաստանում, այնկարծիքն է եղել տարածուած, որ մասանները ամենայն դիւրութեամբ կարող են րոպէպէս ոչնչացնել իրենց չուզած մարդուն: Եւ դրա համար իսկի էլ պէտքր չկայ ատելալ մարդր փնտռելու գտնելու համար. նրա ներկայութեան անհրաժեշտութիւն չկայ: Հապա կը բաւի միայն նրա նկարը ունենալ, անհնակի մը մէջ կամ այլ տեղ և տարբանակի հարուածը ուղղել նկարին: Այդպէս միայն, և ամեն բան վերջացած է: Հէնց նոյն վայրկեանին իսկ իր նկարի վրայ տարբանակի հարուածը ստացած մարդր տեղն ու տեղը կը մեռնի՝ ուր որ էլ գտնուելու լինի: Գրեթէ գնաց:

Ի հարկէ որ այդ ամենը պարապ խօսքեր եղած են՝ մարդկութեան ինքնատիպութեան միայն փաստերոյց, սակայն և մարդկութեան մէջ յատուկրէն չրլոնուրած,— չնորհիւ մասոնների նոր անդամի ընդունելութեան համար կատարուող տարողութեան, ապա և դնդփակ հաւատքներին վերջապէս միտքական աչառնների—նիսաների:

IX

Եւ այսպէս,—Լոնտոնի մէջ երկու հարիւր տարիներ առաջ գոյութիւն ունեցած զուտ արհեստակցական պարագայ ունեցող և անհատական—նիւթական չահեր հետապնդող տնգրերգէտ քարտաշներու երեք կարգերու միաբանութեամբ հիմնադրուած է Ֆրանք—մասոններու միութիւնը, զոր չատ կարճ ժամանակսիջոցի մէջ ատանում է իսթեերական ձևալ առաջադրելով համամարդկային խնդիրներ, այն է,— մարդկանց եղբայրութիւնը, ազատութիւնը, հաւասարութիւնը և բարոյական վերածնութիւնը: Նա իր գործունէութեան ընթացքին կատարում է մեծամեծ գործեր, և այսօր էլ չարունակում է իր գոյութիւնը՝ ունենալով համաշխարհային ոյժ, ազդեցութիւն գործունէութիւն:

Ֆրանք—մասոնութեան ծագման չրլոնին մէջ, ինչպէս արդէն ասած ունինք, տնտեսական ազնուական—արիստակրատ դասակարգին պատկանողներից չատերը սիրայօժար կերպով անդամագրում են Լոնդոնի մէջ ժարմար քարը վրայ գործ ունեցող քարտաշներու կամ որմնադիրներու կազմակերպուած Ֆրանք—մասոններու նպատակը միութեան և իրենց ուժերը նուիրում նրա առջևադրած համամարդկային մեծ նպատակներին:

Այդ հանգամանքի չնորհիւ քարտաշներու զուտ արհեստակցական ու անհատական բնոյթ ունեցող միութեան պատկերն է փոխուում: Նա դադարում է զուտ արհեստակցական դասակարգային անհատական չահեր հետապնդող կազմակերպութիւն լինելուց. նա այլևս նախկին կօրպօրացիան չէր, արհեստակցական նեղ նիւթական չահերով, այլ ատաջ ու առ նաև կուլտուր—կրթական պատկեր: Այդ պարագայից էլ ուելին, որը վճռորոշ դեր կատարեց մասոնութեան զարգացման մէջ,— դա էլ գաստակարգային դիմագիծի հիմնական, արմատական փոփոխութիւնն էր, որ տեղի ունեցաւ Ֆրանք—մասոններու կազմակերպութեան մէջ: Ֆրանք—մասոններու միութիւնը այլևս չէր ներկայացնում միայն ժարմար քարի վրայ աշխատող քարտաշներու կամ որմնադիրներու արհեստակցական պատկեր ունեցող ու կուլտուր-կրթական բնոյթ ունեցող մի կօրպօրացիա: Ոչ, Միութեան անդամներ էին նաև ուրիշ արհեստաւորներ, ապա և ազնուական դասակարգին պատկանող տարրեր: Այդ վերջինները իսկի էլ ծանօթ չէին ժարմար քար տաշելու արհեստին, այլ և ոչնչով չէին չահագրգռուած ոչ այդ արհեստին վերաբերեալ գործերով և ոչ էլ քարտաշներու կամ որմնադիրներու արհեստակցական նեղ նիւթական չահերով: Նրանց չահագրգռող պարագան ընդհանրական և համամարդկային մտքերն էր, զոր հռչակուած էր Ֆրանք—մասոնների միութեան ծրագրի սահմանադրութեամբ: Ֆրանք—մասոնների միութիւնը ոչ քարտաշներու անդամակցութեան չնորհիւ փառաւորեց դարաւոր էր Լոնդոնի մէջ գտնուած ժարմար քարի վրայ աշխատող արհեստաւորներու կօրպօրացիա լինելուց: Նա հանրամարդկային և համամարդկային բարձր նպատակներու ծառայող հասարակական մեծ կազմակերպութիւն էր՝ իր մէջ առած ամեն դասակարգի, արհեստի, արուեստի, գիրքի, գործի, դաւանանքի և ցեղի պատկանող քրիստոնեաներ:

Տարբեր դասակարգերի, ցեղերի և դաւանութեանց պատկանող ամեն գործի, դիրքի, կրթութեան պատկանող մարդկանց միութիւնը՝ Ֆրանք—մասոններ անուանին ասկ, առաջադրած ունէր, իբրև նպատակ, բոլոր քրիստոնեաներու եղբայրական միութիւնը և աշխարհի բարոյական վերածնութիւնը: Այդպիսի համամարդկային, համալիքարհային գաղափարներու, նպատակներու, մեծ իդէալներու համամասութեամբ ինչ արժէք կարող էր ներկայացնել Լոնդոնի մէջ գտնուող ժարմար քարերի վրայ աշխատող քարտաշներու կամ որմնադիրներու եթէ քոյլ կը տրամ պատ ասել՝ քարտաշական արհեստակցական նեղ չահերը: Ոչ մի:

(Ճ) (Շար)

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՖՐԱՆՔՕ-ՍՈՎԻԵԹԱԿԱՆ ԴԱՇՆԱԳԻՐԸ

Պ. ԷՌԻՕ ԵՒ ՏՈՎԿԱԼԻՎՍՔԻ ԻՐԱՐ ԿԸ ԾՆՈՐՀ ԻՈՐԵՆ

Փարիզ.— Այս յետ միջօրէին Քրանճօ սովիէտական ոչ յարձակումի դաշնագիրը ստորագրեցաւ Քէ տ'Օրսէյի մէջ Պ. Էրիոյի եւ սովիէթական դեսպան Պ. Տովկալիվսքիի կողմէ:

Պ. Էրիօ, դաշնագիրը ստորագրելէ յետոյ յայտարարեց որ իր ողջոյնը կը յայտնէ սովիէթական Ռուսիոյ ժողովուրդներուն որոնց հետ Քրանճսա կ'ուզէ պահել,վստահութեան վրայ հիմնուած յարաբերութիւններ:Դաշնագիրը, ըսաւ ան, կը լրացնէ ոչ յարձակումի դաշնագրերու դրութիւնը եւ կը նպաստէ խաղաղութեան ապահովութեան:

Պ. Տովկալէվսքի պատասխանեց որ սովիէտները խաղաղական եւ բարոյական մեծ արժէք մը կուտան դաշնագրին, զոր կը գտնեն համապատասխան Քրանճսայի եւ Ռուսիոյ խաղաղասէր տենդանիներուն:

ԹՈՒԹ-ԱՆԽ ԱՄՈՆԻ ԳԱՆՁԵՐԸ

Եգիպտոս չուտ քան կը պարտի Պ. Քարթհիլի

Լոնտոն.— «Տէյլի Թլէկրաֆ»ը Գահիրէի իր թղթակիցէն կը ստանայ հետագիր մը, Թութ—Անխ—Ամոնի գերեզմանի աշխատութիւններու եզրակացութեան մասին, որ կ'ըսէ թէ գերեզմանի գտնուելուն յուրերը որ տասը տարի առաջ հրատարակուեցան, այն աստիճան խօսեցան հին գամաքասերու ժողովուրդներու երեւակայութեան որ մինչեւ հիմա տակաւին կ'արձագանգեն:

Այդ դամբանն ու անոր գանձերը եգիպտոս հրաւիրեցին այնքան այցելողներ զոր երկիրը բնաւ չէր տեսած իբր զբօսաշրջկեդրոն ճանչցուելէն ի վեր:

Միակ հակասող երեւոյթը այս դէպքին մէջ եղաւ կանխահաս մահը Լորտ Քարնաւոնի, սրուն անսահման աւատատիրութիւնն ու անփոփոխ քաջալերանքը ճանչցուեցան պ. Քառթէրէն եւ որուն ծառայութիւնները հնագիտութեան երբեք բաւականաչափ չեն օծանծաղուեցան մանաւանդ եգիպտոսի մէջ:

Զինաթափութեան Հարցը ԳԵՐՄԱՆԻԱՆ ԽՈՐՀՐԴԱԺՈՂՈՎԻՆ ԲԵՐԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ

Կիսապաշտօնական խօսակցութիւններ պիտի վերսկսին

Լոնտոն.— Լորտ Հէյլշէմ յայտարարեց Լորտներու ժողովին որ քանի մը օրէն հաւանական է որ կիսապաշտօնական խօսակցութիւններ ըլլան անգլիական գերմանական, ֆրանսական, իտալական և ամերիկեան պատուիրակներուն միջև Գերմանիան Զինաթափութեան հանժողովին վերադարձնելու ձև մը գտնելու նպատակով:

Լոնտոն.— Ըսյո կայ որ Լորտ Հէյլշէմի յիշած հինգ մեծ պետութիւններու խօսակցութիւնները տեղի ունենան Ժընեւ, տես. 2ին: Պ. Մաքտոնալտ և Սըր Ճօն Սայմոն հաւանաբար դեկտ. 1ին մեկնին Ժընեւ այս տեսակցութիւններուն մասնակցելու համար:

Վերջին փորձ մը ՓՈՆ ՇԼԱՅԽԷՆԻ ԵՒ ՀԻԹԼԷՐԻ ՏԵՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆԸ

Անյաջողութեան պարագային դարձեալ ձեռք պիտի առնէ իշխանութիւնը

Գերլին.— Պ. Հիթլէր, Զօրավար Ֆոն Շլայխէռի կողմէ կանչուելով, վաղը Գերլին պիտի գայ եւ բանակցի անոր հետ խորհրդարանի և գործադիր իշխանութեան միջև քաղաքական գինադադար մը հաստատելու պայմաններուն մասին: Այս գինադադարը արդէն ընդունուած է կարգ մը կուսակցութիւններու կողմէ:

Գինադադարը պիտի տեւէ մինչև յունվար 15: Այս հինգ շաբթներու միջոցին Շլայխէռի նախագահական դիւանը պիտի ամրանայ իր աշխատանքը ընթացիկ գործերը ճամբելուն մէջ և պիտի չարունակէ համաձայնութեան եզր մը գտնել խորհրդարանի հետ:

Եթէ պ. Հիթլէր վաղը մերժէ հաւակերպել գինադադարի պայմաններուն, Քաբինէթ Հինդէնպուրկի կը մնայ միայն կանչել Ֆոն Փափէնի դիւանը, որուն վերադարձը կը նշանակէ անմիջական պայքար մը գործադիր իշխանութեան և խորհրդարանի միջև:

Նազիները կը մերժեն...

Գերլին.— Ազգային ընկերվարականներու ընդհմութեան վրայ, պ. Ֆոն Շլայխէռ չյաջողեցաւ կազմել ընդլայնուած հիմով նախագահական դասլիճ մը:

Կը կարծուի թէ պ. Ֆոն Շլայխէռ պիտի հրաժարի հետապնդելէ այս ուղղութեամբ թափուած ջանքերը, թէ՛ պ. Ֆոն Փափէն պաշտօն պիտի ստանայ կազմելու դաճիճը.Նախագահ Հինտէնպուրկ իրեն վերապահած ըլլալով իր ամբողջ վստահութիւնը:

Պատերազմական պարտքերու խնդիրը

Ֆրանսա եւ Անգլիա Դեկտեմբեր 15ի պայմանաժամին առջեւ

Լոնտոն.— Դահլիճը գումարուեցաւ այս իրիկուն ժամը 9ին, համայնքներու տան մէջ, քննելու համար ամերիկեան ծանուցագրի ա՝գլ. պատասխանին նախագիծը:

Պ. Մաքտոնալտ այս յետ միջօրէին գնաց Պուքինկհեմի պալատը, թագաւորին մօտ: Կը կարծուի թէ քննուած նարցերէն մէկը պարտքերու խնդիրն է:

Այս առաւօտ Տաունինկ փողոցին մէջ, ամբողջ նախարարներու դաշնագրութիւնը գրաւուեցաւ ասերիկեան ծանուցագրի անգլիական պատասխանի խմբագրութեամբ: Վարչապետը խորհրդակցեցաւ պ.պ. Պոլտուինի Նէվիլ Չեմպըլէյնի, Սըր Ճօն Սիմոնի եւ Իրնսիմըլնի հետ:

Իրիկունը, Փարիզի անգլիական դեսպան Լորտ Թիրել Լոնտոն եկաւ եւ երեք քառորդ ժամ խորհրդակցեցաւ նախարարներուն հետ:

Կը կարծուի թէ պատասխանին նախագիծը վաղը պատրաստ կ'ըլլայ:

Լոնտոն.— Թէեւ դահլիճը երկու ժամ քառորդ մը գումարուեցաւ, չկրցաւ լրացնել Միացեալ Նահանգներուն ալուելիք պատասխանի նախագծին քննութիւնը:

«Տէյլի Մէյլ»ը կը կարծէ գիտնալ որ կատարեալ համաձայնութիւն մը գոյացեր է ոսկիով վճարելու եղէ ամերիկացիները պնդուն իրենց պահանջին վրայ:

«Տէյլի Հէրալտ»ը կը յայտարարէ որ կառավարութիւնը որոշած է 30 միլիոն օթերլինի արժէքով ծոյլ ոսկի ղրկել Միացեալ Նահանգները:Առաջին մասը այսօր պիտի ղրկուի:

Փարիզ.— Երեսփոխանական ժողովին մէջ պ. Էռիօ մեղադրեց վիճաբանութիւն մը բանալ դեկտ. 15ի պայմանաժամին շուրջ Ամերիկայի հետ սկսուած բանակցութիւններուն պատճառով, բայց խոստացաւ դեկտ. 15էն առաջ խորհրդարանին յանձնել կառավարութեան որոշումը:

Սակայն խորհրդարանի մեծամասնութիւնը պարզ է. պ.պ. Մարէն, Ֆրանքլէն Պուլոն, ինչպէս նաեւ ելեւմտական յանձնաժողովի նախագահը պ. Շալվի շեշտեցին այն եղելութիւնը որ Ֆրանսա պիտի չվճարէ երբ Գերմանիա չի վճարեր շնորհիւ նախագահ Հուվըրի:

Հինգերու ժողովը պիտի գումարուի

Ժընեւ, 28.— Գերմանիոյ հաւատարմութեան պահանջին վերաբերեալ խոհակցութիւնները յանգեցան հինգ պետութեանց ժողովին գումարման որոշումին, Դեկտ. 2ին:

ՏԵՂԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՆՈՐ ՁԵՂՇՈՒՄՆԵՐ
ԿԱԼՈՒԱԾՆԵՐՈՒ ՎԱՐՁՈՒԹԵԱՆ ՄԷՋ ԲԱԶՄԱԹԻԻ ԶԵՐԲԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Երէկ, չորս նոր ձերբակալութիւններ տեղի ունեցան Կալուածներու Վարչութեան գայթակղութեանց ճնշութեանց առթիւ:

Ժամանակին, 1926ին, Գուրճ Գարաճիճի բնակիչներէն «Սասեալլա խուրի ա.ճուն մարդ մը Ջեմս ընտանիքի պահակատուն կալուածները իր անունին արձանագրել տալով թաբուն հանած էր: Ջեմս ընտանիքը օտս դիմումներ կատարած էր, սակայն չէր յաջողած բեկանել տալ վրճիռը:

Այժմ, ճնշութեանց միջոցին յայտնի եղած է որ կալուածներու վարչութեան դաւաւոր Ճօրճ Իսկենճեր եւ վկաներ, կատարուած էին Սասեալլա խուրիի կոյմէ: Երէկ անմիջապես ձերբակալուեցան սուս վկաներ, երեք հոգի, որոնք ուրացած են իրենց յանցաճնճերը:

Երկրորդ գայթակղութիւնը մը եւս երեւան հանուած է երէկ: Կալուածներու Վարչութեան պատասխանատուներէն Խալիլ Տանճա, Զէյնէպ Հանըմ անուն տիկնոջ մը կալուածը գեղծարարութեամբ ծախած էր, իր մայրը ոտքս Զէյնէպ Հանըմ ներկայացնելով ճօտարութեան: Ճնկէ վերջ, Զէյնէպ Հանըմ բողոքած էր եւ օրու հետեւանքով ալ Խալիլ Տանճա փախած էր: Երէկ ձերբակալուեցաւ Խալիլ Տանճայի մայրը:

Արհեստից Վարժարանի Տճօրէն Մօրիս Զուէյն, որուն հայրը երեսփոխան է, երէկ ձերբակալուեցաւ եւ երկար հարցաքննութեան ենթարկուեցաւ:

ԿԱԼՈՒԱԾԱՅԻՆ ՍՊԱՍԱՐԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒ ՔՆՆՈՒԹԻՒՆԸ
ԴԱՏԱՒՈՐԻՄԸ ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆԸ

Հաճոյքն օթնութեանց եւ կալուածային սպասարկութիւններու պատճճներու կատարակերութեամբ զբաղող դաւաւորներ օտս գաղճապահ կը մնան իրենց քննութիւններու արդիւնքի մասին: Սակայն «Լօրթաճ»ի խմբագիրներէն մէկը յաղողած է գանճիլ խօսեցնել:

Ահա ամփոփումը այդ խօսակցութեան.

«Մեզի կ'ամբաստանեն, յայտարարած է դատական պատճճեան, որ ձերբակալել կուտանք մարդիկ, անապարանքով ա.ռանց անոնց յանցապարութիւնը հաստատելու: Մենք ձերբակալել տուած ենք միայն այն անհատները որոնց դէմ կան օտս ծանր կասկածներ որ բաւական են զիրենք դատապարտել տալու դատարանին առջեւ:

«Թերթերը քուանճաճներ կուտան կատարի բանակին օուրջ. 100,200 ոսկի: Կը սխալին: Ջենք կրնար ձեզի որոշ յայտնել, բայց կրնանք ըսել որ առնուած կատարներ հրատարակուածներէն օտս աւելի բարձր են:

«Գալով քննութիւններու ընթացքին, մենք ընդգրկած ենք եղանակ մը խուսափելու համար օփորութենէ: Մեկ առ մեկ պիտի քննենք քղթածրարները միջնեւ որ լրանան»:

ԽՈՍՏՈՎԱՆԵՐ ԵՆ...

Կ'իմանանք որ գրեթէ բոլոր ձերբակալուած պատճճեաններն ու դաւաւորները, եղելութիւններու եւ փաստերու իրականութեան առջեւ մեծ են խոսքո վանութիւններու ուղիղն ճերս:

Ասիկա կը հրաւարակենք վերապահութեամբ:

Կ'իմանանք նաեւ որ, դաւաւոր Ժորժ Իսկենճերի խնդրին քննութիւնը լրացեր է եւ իրանցի քղթածրարը պատրաստ պիտի ըլլայ վաղը:

ՀԱՆՐ. ՇԻՆՈՒԹԵԱՆՑ ՁԵՂՇՈՒՄՆԵՐՈՒՆ ՔՆՆՈՒԹԻՒՆԸ
ՆՈՐ ԲԱՐԴՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

Հանրային օթնութեանց գեղծումներու խնդրին քննութիւնները ամիսներ մը իվեր կանգ առած էին տարբեր ուղղութիւններու վրայ եւ հարցաքննուածներու բոլոր ուշադրութիւնը կեդրոնացած Ճորճ Շրպէի կառուցուող ազգային քանգարանի ճենքին վրայ: Քննութեան միջոցին, հարկ եղաւ ճենքի հիմը փորել եւ չափել խորութիւնը, հնաւաւոր ծախերը նախատեսելու համար: Բայց հազիւ հանի մը մեթր փորուած հիմը, ջուր ելաւ եւ կարելի չեղաւ օտուընակել ասխատաքիը: Նախապէս այդ հիմերը դնելու ատեն չի մնքնքով ամրացուած էր պատը, սակայն երբ նեղեցին գանճի, պատը ծռեցաւ եւ վտանգի ենթարկուեցաւ ամբողջ ճենքութիւնը:

Այս կերպով ոչ միայն կարելի չեղաւ օտուընակել քննութիւնը, այլ կառավարութիւնը ենթարկուեցաւ անհագին ծախերու, որովհետեւ պէտք է հանդել եւ վերսին ճենել հազարաւոր ոսկիներ արժող այդ ճենութիւնը:

Այժմ Տճօրէններու խորհուրդը նոր ժողով մը գումարելով պիտի որոշէ թէ՝ ի՞նչ ձեւով պիտի կարգադրէ այս խնդիրը:

Պ. ԱԼՖՐԷԹ ԹԱՊԷԹԻ ՔՆՆՈՒԹԻՒՆԸ

Վճռաբեկ Ատեանի նախագահ Պ. Ալֆրէտ Թապէթ, որ պատճճ սեացած է քննութիւն մը կատարելու կալուածային բսպասարկութիւններուն մէջ, եւ որուն առաջին տեղեկագիրը ծնունդ տուաւ ներկայ բոլոր ձերբակալութիւններուն: Առջի օր երկար տեսակցութիւններ ունեցաւ հանրապետութեան նախագահին, կալուածային սպասարկութիւններու ընդհանուր տնօրէն Պ. Ֆեճարթի, Արդարութեան Տճօրէն Պ. Սամի խուրիի Հանրային դատախազ Պրն. Տիմիթրի Հայէմի եւ հարցաքննիչ դաւաւոր Պ. Ֆիլիբ Պոլոսի հետ:

Արդարութեան պալատին մէջ կը խօսուի թէ այս տեսակցութիւններուն հետեւանքով «նոր ռումբ մը» պիտի պայթի:

ԴԵՌԱՏԻ ԿՆՈՋ ՄԸ ԴԻԱԿԸ ՆԱՀՐ ԷԼ ՔԷԼՊԻ ԾՈՎԵԶԵՐՔԻՆ ՎՐԱՅ

Անցեալ չորեքշաբթի գիշեր, երկու ժանդարմաներ Նահր էլ Քէլպի մէջ ստրջելու միջոցին տեսան դետաւի կնոջ մը դիակը զոր ծովը եզերք նետած էր: Ժանդարմաներէն մէկը դիակին վրայ հսկեց իսկ միւսը գնաց լուր տալու ձիւնքի պահականոցին որ անմիջապես սկսան քննութեան:

Դիակը փոխադրուեցաւ հիւանդանոց ուր բժիշկը պիտի ճնճէ մահուան պատճառները:

Զոհին ինճնութիւնը ճօդուած չէ: Միջահասակ, բուխ, համեստօրէն հագուած 22 տարու դեռատի կին մըն է:

ԱՌՋԻ ՕՐՈՒԱՆ ՀՐԴԵՀԸ ԵՒ ՊԱՏՃԱՌԸ
ՀԱՅՈՒ ՄԸ ՔԱՋԱԳՈՐԾՈՒԹԻՒՆԸ

Ինչպէս գրած էինք մեր երէկուան թիւով, Րիւ Տամասի մէջ, մեծ հրդեհ մը ծագած էր առջի գիշեր: Հետեւեալ ճոր մանրամասնութիւնները ստացած ենք այդ հրդեհի մասին:

Ապօօ Սահիուն Գէյրութի եւ Պաապայի մէջ ունէր ատաղձագործատուներ, որոնց մէջ բեղհաճրապէս կը պատրաստուէր կօճկի կաղապարներ: Գէյրութի գործատան մէջ ծագած հրդեհէն ճիշդ 24 ժամ առաջ, հրդեհ մ'ալ ծագած էր Պաապայի գործատան մէջ եւ 500 Օսմանեան ոսկի վնաս պատճառած Ապօին: Երկու գործատուներն ալ ապահովագրուած չէին, որով կը կարծուի որ հրդեհը թօնամիի գործ է: Ապօ դեռ տաբաք մը առաջ ծերակոյտ մը առաջ հանուած էր Պաապայի գործատան ապահատուն է եղեր:

ՅՈՒՐՏԸ ՀԱԼԷՊԻ ՄԷՋ

Երկու տարաբներէ ի վեր տարափելի ցուրտ մը կը տիրէ Հալէպի մէջ: Տեղացիները կը պատճճեն թէ Նոյեմբերի մէջ ա՛յս տարիճան ցուրտ տեսնուած չէր Հալէպի մէջ: Անձրեւ չի տեղար եւ երկինքը միտս պայծառ է, սակայն ցուրտը տասիճանը գիշեր ու ցերեկ գոհոճ վար է, այնպէս որ փողոցներու մէջ յճացած ջուրերը տառած կը մնան մինչեւ կէսօրէնան մտճ:

ՋՈՒՐԻ ՁՐԻ ԲԱՇԽՈՒՄ ԿՐԹԱԿԱՆ ՈՒ ԲԱՐԵԳՈՐԾԱԿԱՆ ՀԱՍՏԱՏՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒՆ

Քաղաքապետական խորհուրդը առաճձաբաճնեալ բնկերութիւններու քննչի տեղեկագրին հետեւանքով որոշած է ճորէն քննել հիւանդանոցներու, եկեղեցիներու եւ դպրոցներու ձրի ջուր բաշխումի գործը:

Այս նախագիծը ուսումնասիրելու համար կազմուած է յանձնաժողով մը, որուն կ'անդամակցին Գ. Գ. Տօք.Լամարճ, Ահմէտ Տաուէ եւ ճօրճ Սմուէլ:

ՓԱՍՏԱԲԱՆՆԵՐՈՒ ԿԱՐԳԸ

Կ'իմանանք որ փաստաբաններու կարգի խորհուրդը որոշած է պատժական միջոցներ ձեռք առնել կալուածային գայթակղութիւններու մէջ ամբաստանուած այն բոլոր փաստաբաններուն դէմ որ կատարած են դաւաւորները:

Գաւազանակիրը արդէն պահանջեր է ընդհանուր դատախազութենէն անոնց վերաբերեալ քղթածրարները:

ՁԱՄԲՈՐԴՆԵՐՈՒ ՄԱՔՍԱՆԵՆԳ ՄԸ

Նահուրայի ծանճարմաները ձերբակալած են ճքպտուած Քանճուս անունով մարդ մը որ հանի մը ոսկիի վարձատրութեան փոխարէն անցագիր չուներող եւ մանաւանգ փախստական ճամբորդներ կ'անցնեցնէր Լիբանանէն Պաղեստին:

ՖՈՒԹՊՕԼԻ ՄՐՑՈՒՄ

Կ'իմանանք որ տեղւոյս Զ. Ո. Միութեան «Վահագն» Ֆութպոլի խումբը, վաղը Կիրակի կը մեկնի Հալէպ, մրցելու ընդդէմ Հ. Մ. Ը. Մ.ի:

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՄԱՅՆԱՑՄԱՆ ՏԱՐԵԴԱՐՁԸ

«Էչ Անրար» իր այսօրուան թիւի ներու բաժնին մէջ կը գրէ.—

Ամսոյս 28ին Խաճակ Կառավարութեան լուծման եւ պոլշեւիկ կառավարութեան Հայաստանի մէջ հաստատման տարեդարձն էր: Այդ առթիւ հայ համայնավարները կարեւոր ցոյցեր եւ հանգիստներ սարհցին եւ ցուցեցին հայերէն եւ արաբերէն լեզուներով գրուած թուղթիկներ Թրիբոլիի եւ Գէյրութի մէջ, որոնցմով օտս գեղարուեստներ կը գործեն Խաճակ հայերուն վրայ:

Թրիբոլիի մէջ գտնուին ոսոխականները 100 թուղթիկներ պատուճակող ծուար մը գրաւեցին եւ ձերբակալեցին Փանոս Էմիրեճեանն եւ ուրիշ չորս հայեր: Իսկ Գէյրութի մէջ հայ համայնավարները չի կրցան համարձակին եւ ճամակատաճ միջոցով դրկեցին իրենց թղթուղիկները:

ՆՈՒԻՐԱՑՈՒՈՒԹԻՒՆ

Գր. Ճ. Ոսկերիչեան, Տիկին Մարի Իշխան ան մահուան առթիւ փոխանճաղ կեպսակի 200 Ս. Ի. կր ուղիրէ Մամբրէ Բուժարանին:

Սաճայ խմբագրութենէս:

ՖՈՒԹ-ՊՕԼԻ ՄԵԾ ՄՐՑՈՒՄ
ԴԱՄԱՍԿՈՍԻ ՄԷՋ

ՊԷՅՐՈՒԹԻ ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԻ Ա. ԽՈՒՄԲԸ ԸՆԴԴԷՄ Հ. Մ. Ը. Մ.-Ի

ԿԻՐԱԿԻ 4 ԴԵԿՏ. ԿԷՍՕՐԷ ՎԵՐՋ

ԺԱՄԸ 2.30-ԻՆ Հ.Մ.Ը.Մ.Ի ԴԱՇՏԻՆ Վ.ԲԱԹ

Հայրենակիցներ ձեր ներկայութեամբ քաջալերեցէք Հայ մարզիկները:

ԱՆՁՐԵՒԷՆ ՈՒ ՅՈՒՐՏԷՆ
Պատգամաւորելու համար դիմեցէք
ՏԷՄԻՐՃԵԱՆ ԵՒ ՔԷՎՐԻՃԵԱՆ

Վաճառատունը Սուգ Սրսոգ

Ուր պիտի գտնէք, Բարիգնճ նոր սեացուած ընթեր անձրեւանոցներ եւ գանազան տեսակ վերարկուներ, ամէն ճատակի եւ բռնակի յարմար:

Վճառումի դիւրութիւն եւ մեծամեծ գնողներու մասնաւոր գեղչ:

ՍԱԿԱՐԱՆ ՊԷՅՐՈՒԹԻ

2 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 1932

	Ս. Փ.
Օգիպտ. բդթադրմ.	418
Անգլիկ. »	407
Ֆօլար »	127.25
Թրխական »	59.50
Գաճ Օթթօման	140
Իտալական Լիր 100	650
Ճուճական Ֆրանկ 100	70
Անգլ. ոսկի	608.50
Ֆրանս. »	485
Օսման. »	549
Արծաթ մէճիտ	22
Դրեխի Ֆօնս. Ա. Ֆբ.	625
» » Բ. »	315
» » Գ. »	298

Սեֆերեան եզբարք Բիւ Ֆօս
Թէլեֆօն՝ 5-19

— Եթէ ալ հրաման մը չունիք ինձ տալու՝ չարուսնակեց Էրնէսդ քանի մը վայրկեան սպասելէ յետոյ, պիտի մեկնիմ:

— Ինչո՞ւ հոս եկար, ինչո՞ւ չմեկնեցար, ըսաւ ծերունին մարած ձայնով մը:

— Վասն զի ամէն կողմէն հալածուած ըլլալով, Պապէդի քով ապաստանարան գտնել յուսացի, վասն զի աչխարհիս բոլոր տեղերէ ձեր տունը վերջինն էր՝ ուր գիս պահուած պիտիկարծէին:

Պ. տը Սան-Սերվ գլուխը կախած կը մտածէր:

— Ո՞ւր պիտի փախչիս, հարցուց նա:

— Անգլիա:

— Որո՞նք են փախստեանդ միջոցները:

— Դեռ միջոց մը չունիմ, բայց պիտի գտնեմ:

— Քեզ վերստին պատուաւոր մարդ մը ընելու որևէ հնարաւորութիւն չկա՞յ արդեօք.... Ոչ իսկ միջո՞ց մը, ոչ իսկ յո՞յս մը...:

Հանդիսաւոր վայրկեան մըն էր այն: Տարաբաղդ հայրը սպասեց անձկութեամբ մը, բայց Էրնէսդ կը լռէր: Այն ատեն Նախագահը կանգնեցաւ, իր դէմքը անդառնալի որոշում մը կը յայտներ, իր պատկառելի քալուածքը նոյն իսկ Էրնէսդի վրայ ներգործեց:

— Կատարէ՛ վերջին աղաչանքը, ըսաւ նա ծանրութեամբ մը որ այս աչխարհի մէջ կ'ընեմ քեզ: Մօտեցի՛ր դարձեալ անգամ մը այչքերդ դէպ ի այս պատկերը:

Էրնէսդ զարմացմամբ դիտեց:

— Մօրս պատկե՞րն է այս:

— Այո, մօրդ պատկերն է:

Իրենց նայուածքը ժէքարէ չինուած պատուհասյ պատկերի մը վրայ դարձաւ, որ ծաղկահաս հրաչագեղ կին մը կը ներկայացնէր որու դէմքը զարմանալի նմանութիւն մը կ'ընծայէր Էրնէսդի դէմքին:

Նախագահը զայրացած դէպի դուռը նետուեցաւ, և գանգակին լարը բռնելու վրայ էր՝ երբ յանկարծ դուռը զարնուեցաւ: Ներուներին անչարժ մնաց: Նոյնիսկ այն վտանգը զոր ինք կը կանչէր իր արիութիւնը սառեցուց, և բարկութիւնը անհետացուց յանկարծակի: Էրնէսդ ատրճանակները յափշտակելով սեղանին եռևը պահուեցաւ: Նախագահը մտռեալէ մը աւելի գունատ որդւոյն վրայ վազելով կը ջանար որ մարմինովը գոցէ զինք, և ձեռքը անոր չորթներուն վրայ դրած կը վախնար որ չնչառութիւնը չլսուի, յետոյ դողդոջուն ձայնով մը՝

— Ո՞վ է ան, հարցուց:

— Պարոն Նախագահ, յարեց ոստիկանութեան գործակալը, արձանագրութիւնը ձեզի ստորագրել տալու մոռցեր էինք:

Պ. տը Սան-Սերվ ձեռքի չարժումով մը՝ որդւոյն ներքին խուցը ցուցուց, ուր ապաւէն գտած էր, յետոյ երբ տեսաւ թէ ապահովութեան մէջ է ան՝ դուռը բացաւ դատաւորներուն:

Զ.

ՊԱՏԻԺ

Պ. տը Սան-Սերվի այլայլութիւնը երկու դատաւորներու ուշը չգրաւեց, կամ գէթ նոյն աղէտալի օրուան դառն դժբաղդութեանց վերագրեցին զայն, և արձանագրութեան վերջին ձևերն ալ կատարելէ վերջ՝ քաչուեցան անոնք իրենց խուզարկութեան անյաջողութեան

Տիրոջմէ Հիւրասիրութիւն Ընդունելով,

Հիւրերուն Ալ Ընդունելութիւն Ընելով,

Հիւրերուն Հետ Ճաշելով, Ընթրելով

Եւ Հիւրերուն Հետ Ուրախանալով

Ամենայն Ուրախութեամբ

Ի Տէր Կ՚ուրախանայ Հոգի Իմ

Եւ Ի Փրկութեան Իւրում Կ՚ալեղանայ

Ոսկրոտ Մարմին Իմ։

— Ես ալ ուրախ եմ որ ձեզի հետ կ՚ուտեմ եւ կ՚ըմպեմ, Տէր Յակոբ, ըսաւ Տէր Գրիգոր, որ ուրախ էր իր ծրագրին յաջողութեան համար։

AZTAG
JOURNAL QUOTIDIEN ARMÉN.
B. P. 587
BEYROUTH, Liban
Directeur - Propriétaire
HAIG BALIAN
ՍԻՒՐԻԱ տար. 550, ՎԵՑԱՄՍԵԱՑ 300 Ս. Դ.
ԱՐՏԱՀԱՄ. տրկ. 7, ՎԵՑԱՄՍԵԱՑ 4 տոլար

ԱԶԴԱԿ

ՕՐԱԹԵՐԹ

ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԳԻՏԱԿԱՆ

ازتاك
جريدة سياسية ادبية اقتصادية حرة
ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 1932 — 6 — ՉՈՒՐԲ ՏԱՐԻ — ՀԱՍՏԱՏՈՒԹԻՒՆ 2.50 Ս. Դ.

Չ. ՏԱՐԻ | Ամեն առաւօտ պէտք է բնել բերիս տնօրինին հասցէին | Տնօրէն — Խմբագիր՝ ՀԱՅԿ ՊԱԼԵԱՆ | Չհրատարակուած ձեռագիրները չեն վերադարձուիր | Թիւ 198 (775)

Պ. ՓՕՆՍՕ ՀՈՎԱՆԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆՑ ՅԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎԻՆ ԱՌՋԵԻ

Ժընև.— Ազգերու Դաշնակցութեան Հովանաւորութեանց Ծանձնաժողովը այսօր սկսաւ Սիւրիոյ և Լիբանանի 1931 տարիի կառավարութեան մասին Ֆրանսայի ներկայացուցած տեղեկագրի քննութեան։ Պ. Բօնսօ հովանաւորեալ երկիրներու կացութեան չուրջ տեղեկութիւններ տուաւ Ծանձնաժողովին։

Ծանձնաժողովը վաղը պիտի հետապնդէ իր աշխատանքները Սիւրիոյ և Լիբանանի Ֆրանսական Բարձր Գոմիսէրութեան դախկին քարտուղար և հովանաւոր պետութիւններու ներկայացուցիչ Պ. Ռոպէր տը Քէի աշակցութեամբ։

Պ. ՓՕՆՍՕ ԺԸՆԵԻԻ ՄԷՋ
ՀՈՎԱՆԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆՑ ՅԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎԸ ԿԸ ՇՆՈՐՀԱՒՈՐԷ ԲԱՐՁՐ ԳՕՄԻՍԷՐԸ

Ժընև.— Ծանձնաժողովը լսեց Սիւրիոյ և Լիբանանի Ֆրանսական Բարձր Գոմիսէրին բացատրութիւնները հովանաւոր երկիրներու 1931 և 1932 տարիներու կացութեան մասին։

Ծանձնաժողովը կատարելապէս գոհ մնաց Պ. Բօնսօյի բացատրութենէն, մասնաւորաբար այն մասին, որ կը վերաբերէր Սիւրիոյ եւ Լիբանանի մէջ տիրող խաղաղութեան, Ծանձնաժողովի նախորդ նստաշրջանին մէջ արտայայտուած փափաքները իրականացնելու համար Բարձր Գոմիսէրի ձեռք առած միջոցներուն և Սիւրիոյ մէջ կայուն ու վերջնական վարչակարգի մը հաստատումին։

Ծանձնաժողովը բուռն կերպով շնորհաւորեց Պ. Բօնսօն իր յաջողութեան համար։

Այս առաւօտ (ուրբաթ) Ծանձնաժողովը լսեց, Պ. Ռոպէր տը Քէի զեկոյցը՝ հովանաւորեալ երկիրներու պաշտօնական ներկայացուցիչը երկարօրէն նկարագրեց երկրի 1931ի կացութիւնը դրուատելով Պ. Բօնսօն ու իր չանքերը իր իմաստուն և պտղաբեր վարչագիտութեան համար։

Պ. Բօնսօ վաղը (շաբաթ) Ծանձնաժողովին պիտի պարզէ այն պատճառները որ զինք ստիպեցին կախակայելու Լիբանանի Սահմանադրութիւնը և պիտի յայտնէ այն փոփոխութիւնները զոր կ'ուզէ մացնել անոր մէջ։

Պ. ՌՈՊԷՐ ՏՈ ՔԷ Կը ՆՇԱՐԱԳՐԷ Հայ գաղթականներու վիճակը

Ժընև.— Հովանաւորութեանց Ծանձնաժողովը այսօր (ուրբաթ) հետապնդեց Սիւրիոյ և Լիբանանի մասին տրուած տարեկան տեղեկագրին քննութիւնը Սիւրիոյ Ֆրանսական Բարձր Գոմիսէրութեան նախկին ընդհանուր քարտուղար և հովանաւոր պետութեան պաշտօնական ներկայացուցիչ Պ. Ռոպէր տը Քէի ներկայութեան։

Պաշտօնական ներկայացուցիչը բացատրութիւններ տուաւ յանձնաժողովին Սիւրիական արտագաղթին և զանազան երկիրներու մէջ անոր հանդիպած արգելքներուն չուրջ։ Ան պատկերացուց միւս կողմէն հայ գաղթականներու վիճակը։ Ծանձնաժողովի պահանջին վրայ պաշտօնական ներկայացուցիչը բացատրեց Թէ ինչ եղանակով Սիւրիոյ մէջ կը գործադրուի տնտեսական հաւասարութեան սկզբունքը։

Առևտրական կշիռի բացին վրայ հարցաքննուելով ան պատասխանեց որ բացը գոցուած է անյայտ արտածութիւններով։

Պաշտօնական ներկայացուցիչը նկարագրեց միւս կողմէն Սիւրիոյ մէջ կատարուած հնագիտական աշխատանքները։ Լրացուցիչ տեղեկութիւններ տուաւ հովանաւորեալ երկիրներու աշխատանքի պայմաններուն անգործութեան հարցին, ինչպէս նաև կրթական, առողջապահական և գիւղատնտեսական վիճակին չուրջ։

Պ. ԷՏՈՒԱՐ ՀԷԼԱԷ ԿՈ ԹՈՒԻԷ ՖՐԱՆՍԱՑԻ ԸՐԱԾ ՁՈՀՈՂՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ՍԻՒՐԻՈՅ ՄԷՋ ՈՒ ԿԸ ՁԱՆԱՁԱՆԷ ԼԻԲԱՆԱՆՆ ՈՒ ԱԼԱՈՒԻԹՆԵՐԸ ՍԻՒՐԻԱՑԷՆ

Փարիզ.— «Ժուռնալ» երկար յօդուած մը կը հրատարակէ Պ. Բօնսոյի Հոռմ, Փարիզ և Ժընև ճամբորդութեան վրայ։

Հովանաւորութեան պայմանները պարզելէ եաքը, Պ. Էտուար Հէլէ յայտարարեց որ Ֆրանսա, տասներեք տարուան մէջ ծախսած է տասնմի գումարներ և թափած չատ արիւն։

Այժմ մենք տրամադիր ենք ազատագրելու Սիւրիան, Իրաքի նըմանն։ Բայց խնդիրը մեզմէ կախում չունի բացարձակապէս։ Կայ Ազգաժողովի խորհուրդը որ պէտք է որոշումի մը գայ և պահպանէ այն հաստատութիւնները, որոնց Ֆրանսա կապուած է նիւթական, քաղաքական և բարոյական շահերով։

Մօտ կը քնի այն ժամանակը ուր մենք պիտի կրնանք առանց խղճահարութեան ձգել Սիւրիան իր բախտին։ Բայց տակաւին երկար տարի պէտք է հսկենք Ալաուիներու և Լիբանանի վրայ։ Մենք իրաւունք ունինք պահանջելու որ հոն խաղաղութեամբ աշխատելու միջոցներ երաշխաւորուին մեզի։

Պ. Բօնսօ խօսեցաւ ապա բարդ հարցերուն չուրջ Պ. Մուսօլինիի և Ն. Ս. Պապին հետ Պիտի խորհրդակցի նաև Ազգաժողովի Հովանաւորութեան Խորհուրդի ժընևեան անդամներուն հետ, որոնք երեք չորս ամիսէն հրապարակային առաջարկներով պիտի պարզեն այս անհատական խօսակցութիւններու արդիւնքները։

ՖՐԱՆՔ ԵՒ ՍԻՒՐԻԱԿԱՆ ԴԱՇՆԱԳԻՐԸ
ՖՐԱՆՍԱ Ի՞ՆՉ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐՈՎ ԱՆԿԱԽՈՒԹԻԻՆ ԿՈՒՏԱՅ ՍԻՒՐԻՈՅ

Վերջին քդքաբերով եկող պօլսական բոլոր թերթերն ալ կը հրատարակեն հետեւեալ կարեւոր լուրը Ֆրանկեւսիւրիական դաշնագրի շուրջ, որուն կը բաղկանան ութը յօդուածներէ։ Ահա նոյնութեամբ թիւրք թերթերու հրատարակութիւնները.—

Ինչպէս յայտնի է, ատենէ մը իվեր մէջտեղ դրուած է Սիւրիոյ անկախութեան ծրագիրը։ Ֆրանսայի Բարձր Քօմիսէր պ. Փօնսօ, երկարօրէն տեսակցելէ յետոյ Ազգայնականներու հետ, օրինագիծ մը պատրաստեց այս մասին եւ Փարիզ տանելով ներկայացուց կեդրոնին։ Այդ ծրագրով, հետեւեալ դաշնագիրը պէտք է կնքուի Ֆրանսայի եւ Սիւրիոյ միջեւ։

1.— Սիւրիոյ մէջ անկախ պետութիւն մը կազմուած է։

2.— Սիւրիա յանձն կառնէ վճարել գրաւումէն ի վեր Ֆրանսայի ըրած ծախքերը։

3.— Բոլոր մասնագէտ խորհրդականները եւ զինուորական մարզիչները Ֆրանսացիներէ պիտի ընտրուին։

4.— Ֆրանս. պահակախումբ մը պիտի մնայ, սահմանները պատսպարելու համար։ Սիւրիա պիտի հոգայ պահակախումբի ծախքերը։

5.— Սիւրիա, իր արտաքին յանձնառութիւններուն իբրեւ երաշխաւորութիւն պիտի ներկայացնէ իր մաքսերը։

6.— Սիւրիա առանց Ֆրանսայի հաւանութեան, չպիտի կրնայ որեւէ դաշնագիր կնքել ուրիշ պետութեան հետ։

7.— Ֆրանսայի հաւանութեամբ, Սիւրիան իրաւունք ունի ներկայացուցիչներ ունենալու օտար երկիրներու մէջ։

8.— Այս դաշնագրին ստորագրութենէն երեք տարի յետոյ Ֆրանսա պիտի առաջարկէ Ազգ. Դաշնակցութեան մէջ ընդունիլ Սիւրիան եւ ստոր յաջողութեան համար պիտի աշխատի։

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԾԱՆՈՒՑԱԳԻՐԸ ՊԱՏԵՐԱԶՄԱԿԱՆ ՊԱՐՏՔԵՐՈՒ ՄԱՍԻՆ

Փարիզ.— Միացեալ Նահանգներու ուղղուած ծանուցագրին մէջ Ֆրանսական կառավարութիւնը կը շեշտէ այն կէտը որ բնաւ մտքէն չանցներ ուրանալ պատերազմական պարտքերու չուրջ կնքուած համաձայնութիւններու օրէնսգիտական արժէքը և կը յայտնէ որ երկարաձգումի պահանջը պարզ փոխադրում մըն է որ անեղծ կը պահէ երկու կողմերու իրաւունքները։

Կորկուղոճի մայրը գնդակահարուած է

Ռիկա.— Ֆրանսական հանրապետութեան նախագահ Տումէրի սպանիչին մայրը Տիկին Կօրուլօճ, ութսուն երկու տարեկան, գընդակահարուած է կէֆէեի կողմէ, ապօրինի կերպով ալիւր իւրացուցած ըլլալուն համար։

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Գ. էջ)

ԱՌԱՆՑ ԽՈՐԱԳՐԻ ԵՒ ԽՈՐՀՐԴԱԾՈՒԹԵԱՆ

(Սեփական քղթակցութիւն)

Երուսաղէմ, 1 Դեկտեմբեր

Այսպէս խորագրեցի գրութիւնս գիտակցաբար։ Ճիշդը ըսելու համար, դժուարացայ որոշ ու յստակ խորագիր մը տալ գրութեանս ի լուր այն նորօրինակ ու նորաձև զեղծարարութեան ու խարդախութեան, որ քանի մը օրերէ ի վեր յամառօրէն չրջան ընելու սկսած են քաղաքիս հայկ. շրջանակին մէջ, և որ անպայմանօրէն ու անտարակոյս կապուած են սերտօրէն Ս. Ծակոթայ վարժանեանականին հետ։ Գրչիս կը յանձնեմ այն ամէնը, որ տեղեկացած ու լսած եմ յիշեալ ըսի-բսուններու և զրոյցներու չուրջ, և կը խուսափիմ առ այժմ խորհրդածելէ, սպասելով քննութեան արդիւնքին, որ կը լսեմ Թէ չպիտի ուշնայ, եթէ երբեք Տնօրէն Ժողովը կրնայ հարիւրաւոր արհեստաւորներու և գործին ծանօթ ու տեղեակ մարդոց մէջէն մէկ հատիկ փորձագէտ (expert) մը ճարել և երեսն հանել...զեղծարարութիւնն ու իր արժանաւոր դերակատարները։ Եւ, եթէ հաւատանք, պատժել զանոնք...։

Պատմեմ այժմ խնդրոյ առարկայ հարցը, իր յարակից ժանրամասներով։

Ինչպէս որ ծանօթ է, Միութենական Ընդհանուր Ընկերութեան կազմակերպութեամբ Ձէրինեան կառոյցի և միաբան վարդապետներու լումաներէ գոյացած գումարներով չէնքի մը և խանութներու չարքի մը շինութեան ձեռնարկուած է ամիսներէ ի վեր՝ վանքապատկան հողակտորի մը վրայ, երուսաղէմի բանուկ և առևտրակարգ մէկ կէտին ան կից։ Շինութիւնը բաւական մը առաջացած է, և այսօր գրեթէ առաջին յարկը (խանութներ)ըրնալու մօտ է։

Իր ատենին սոյն շինութիւնը ըսուեցաւ Թէ «նուազագոյնով» յանձնառեցաւ Ս. Ծակոթայ հրեայ ճարտարապետին, որ ամենացած գինը առաջարկած էր և սկսած շինութեան։ Միջանկեալ ըսեմ Թէ յիշեալ ճարտարապետին կողմէ շինուած են նաև «Դուրեան Մատենադարանի չէնքը, «Դուրեանչէնքը և այն, իրենց ատենին։ Բացի հրեայ ճարտարապետէն, վանքը ունի նաև երկու տեղացի ծանօթ հայ յանձնառուներ, որոնք Թէ՛ «Դուրեան Մատենադարանին շինութիւնը ի գլուխ հանած են և Թէ այ ներկայ շինութեան կ'աջակցին և կը հսկեն։

Նախ քան նուազագոյնը փակելը ինչպէս նաև նուազագրի որպէս կարևոր պայման, հաւաձային յօձիս, կողմերու որոշ է եղեր Թէ շինութեան համար գործածուելիք քարերը մեվի տեսակէն, և եթէ չեմ սխալիր, կարմիր պիտի ըլլան եղեր, իսկ շինուածանիւթերը, ի՛նչ խօսք, որ լաւագոյն տեսակներէն, հաւաձայն այս ու նաև այլ նպաստաւոր պայմաններու շինութիւնը կը յանձնըուի, և ինչպէս ըսի, արդէն մէկ մասը աւարտելու վրայ է։

Այժմ, սիրեներ յետոյ, պատրիարքարանը Թէթզեհէմբենակ և ծագումով խղճամիտ հայէ մը, որ ընկերն է միևնոյն ատեն ուրիշ հայու մը (տեղացի), արհեստով ճարտարապետ, նամակ մը կը ստանայ, որմէ կը պարզուի Թէ նոր շինութեան համար գործածուղ քարերն ու նիւթերը չատ վարնոց տեսակէ են և բնաւ չեն համապատասխաներ պայմանագրութեան պայմաններու բացորոշ տրամադրութեանց։ նամակագիրը ուշադրութիւնը կը հրաւիրէ պատրիարք Ս.ին այն մեծ ու պարզ իրականութեան վրայ եւ կը Թելադրէ քննութեամբ մը երեսան հանել։

Ջմռնամ յիշելու Թէ, երբ նուազուրդի կը դրուի առաջին անգամ սոյն չէնքին շինութիւնը, նամակագիրը և իր ճարտարապետ ընկերը 175 պաղ.ոսկի կը պահանջեն մեվի քարով շինութեան համար, մինչ հրեան 250 ոսկիով կը կնքէ պայմանագրութիւնը։ Հայերը աժան քարով շինութեան համար 150 պաղ. ոսկի կը պահանջեն, իսկ հրեան աւելի սուղ։ Այժմ որ չէնքը կ'ըսուի Թէ աժան քարերով է, որ կը կառուցուի, հետաքրքրական պիտի ըլլար իմանալը Թէ ձեն գլուխը ո՛ւր է Թաղուած այս արարքին մէջ։

Տեղեկացանիս համաձայն, սիմիայն վարդապետներու դրամներով կառուցուղ բաժնէն, որ երկու հազար պաղ. ոսկի պիտի արժէներկայ աժան քարերու գործածութեամբ, 5—800 պաղ.ոսկի գեղումով մը կը նախատեսուի։ Եւ կ'արձակ վարգումարմ՝ալ չէ այս գումարը ներկայ առջնորդէ օրերուն։

Լսեցի Թէ պատրիարք Գուշակեան Ս.ը արդէն հարցը ձեռք առած է ու տեզուն վրայ քննութիւն իսկ կատարած։ կ'ըսուի Թէ այսօր վաղը Տնօրէն Ժողովը նիստ գումարելով պիտի դիմէ Հանր. Շինութեանց Նախարէնութեան և քննութիւն մը կատարելու համար փորձագէտ մը պիտի ուղէ։ Սպասենք և յուսանք։

Ահա՛ մերկ իրականութիւնը, առանց խորագրի և խորհրդածութեան։ Ընթերցողը կարող է ինք խորագրել և անուանել այնպէս, ինչպէս որ ինք յարմար դատէ եւ տեսնէ։

Չեղծա՞մ կայ կ'ըսուի, որ ցերեկով...։ կարելի՞ բան է այդ...։

ԹՂԹԱԿԻՑ

ՄՈՒՍԹԱՖԱ ՔԷՄԱԼ ԻՆՉՊԷՍ ՈՐ Է
«GREY WOLF»

(Հեղինակ՝ H. C. ARMSTRONG)

Ջ.

1917ի աժարը անգլիացիները գրաւած էին Պաղտատը եւ կը յառաջանային դէպ ի Մօսուլ։ Անգլիական ուրիշ բանակ մը պատրաստուելիներ կը տեսնէր Եգիպտոսի մէջ, յարձակելու համար Պաղեստինի եւ Սիւրիոյ վրայ։

Էնվէրի թելադրութեամբ Ֆալքէնհայն «Երլերբերժի բանակը կազմակերպելու վրայ էր Հալէպի մէջ։ Մուսթաֆա Քէմալ էր նշանակուած հրամանատար Քրքական եօթերորդ զօրաբանակին, Բայց դժգոհ էր այդ կարգադրութենէն։ Չէր ուզեր հպատակիլ ոչ մէկ գերմանի զինուորականի։ Ֆալքէնհայն գիտէ որ գլուխ չպիտի կրնայ ելլել այս յամառ եւ անկարգապահ Թուրքին հետ։

Սիրաշահելու համար անոր կ'ուղարկէ առիթ մը կարմիր ոսկի։ Քէմալ կ'առնէ առիթը, կու տայ ստացագիրը մը։ քանի մը օր վերջ կը վերադարձնէ ոսկիները եւ եա կ'ուզէ իր ստորագրութիւնը։

Քէմալ հակառակ է գերմանացի հրամանատարին յառակագծին. համոզուած է որ Պաղտատի եւ Սուէզի վրայ կատարելիք յարձակումները պիտի ձախողին։ Վէճ, կռիւ եւ հրաժարում իր նորոյնէն։ Էնվէր եւ Ֆալքէնհայն ի զուր կ'աշխատին եա առնել տալ հրամատարակութիւնը։ Քէմալ կը մերժէ։ Ճարահատ եւ վէրը չատակացնելու նպատակով. Էնվէր անպայման ժամանակով արձակուրդ կու տայ Քէմալին, որովհետեւ չի հաւատար պատի ենթարկել իր ստորադասը։ Չէ՞ որ հակագերման հոսանքը հետզհետէ կը սաստկանայ։ Գերմեն ընդհանուր հրամանատարին հնազանդած չըլլալուն համար խիստ միջոցներու դիմել պիտի նշանակէր ազգային հերոսի մը վերածել Քէմալը։

Քէմալ կը վերադառնայ Գալիա՝ մօրը եւ քրոջը։ Բայց անտանելի է նոյնիսկ իրենց հետ։ Չի հանդուրժեր մօրը խրատներուն, յորդորներուն, կը ձգտայ նանայ մօրը եւ քրոջը ցոյց տուած գուրգուրանքէն. կին չուզեր տեսնել իր չուրջը բայ ի անոնցմէ որոնք հաճոյք կը ծախեն իրեն։ Ինք պէտք է ազատ ըլլայ ամէն բանի մէջ։ կը ձգէ տունը եւ կը քաշուի Բերա—Փալասի պանդոկը։ քաշուած է ինք իր մէջ, բայց դարձեալ կը պայքարի օրուան իշխանաւորներուն եւ Գերմանացիներուն դէմ։ Իր համախոհները կը չատանան հետզհետէ. զինուորականներ եւ քաղաքական մարդիկ կան հիմա իր չուրջ, բոլորն ալ հակառակ Էնվէրին։ Պատերազմական նախարարը կը տեսնէ վտանգը. պէտք է զբաղեցնէ մը ճարել։ Լաւագոյն առիթը կը ներկայանայ։ Գահաժառանգ իշխանը Վահէտտին Գերմանիայ պիտի այցելէ։ կը դարձ մը պէտք է իրեն։ Քէմալ պէտք է ընկերանայ իշխանին։ Էնվէր վստահ է որ Մուսթաֆա Քէմալ պիտի փոխէ իր համոզումները, երբ երթայ իր աչքովը տեսնէ Գերմանիան եւ անոր զօրութիւնը։

Ուրեմն, երեք ամիս պարապ պտռելէ ետք, Մուսթաֆա Քէմալ ակամայ կ'ընդունի առաջարկուած պատուակալ պաշտօնը (1918 գարուն)։ Իշխանը փախուկի տպաւորութիւն կը թողու Մուսթաֆա Քէմալի վրայ, երբ առաջին անգամ կը հրաւիրուի անոր ներկայութեան։ կէս գուն, կէս արթուն վիճակի մէջ նստած է իշխանը իր գիւանը։

Աւելի ողորմելի կը գտնէ զայն յաջորդ օրը, կայսրանին մէջ։ Բարեւի կեցած գինուորներուն ալ թուրքա բարեւ մը կու տայ իշխանը։ Քէմալի գինուորականի արժանապատուութիւնը կը վիրաւորուի։ Աւելին կայ։ երկաթուղիին մէջ, Քէմալի կը յատկացնեն այն վատնարաժիշը ուր տեղաւորուած էին իշխանին պատմածները սիրոյ Թուղթին վրայ գոյութիւն ունին» եւայլն եւ պատ խոնի կը սպասէ։ Մերսինի հրամանատարը վերէն վար կը չափէ չանդուգն երիտասարդը եւ առանց ակնոց խախելու անոր հարցուփին կը հրամցնէ սիկարէթ մը իրրեւ պատասխան։

Ուրիշ հացկերոյթի մը ընթացքին Ալեպոյ կառավարիչը կը քննադատէ իշխանին Թուրքիոյ քաղաքականութիւնը Հայերուն հանդէպ։ Մուսթաֆա Քէմալ կը զայրանայ։

— «Ի՞նչպէս կարելի է այդ տեսակ խօսքեր ընել Թուրքիոյ պատգամաւորին, կառավարիչը ի՛նչ գիտէ եղեր Հայերուն մասին։ Թուրքիա իր չահերը վնասեց դաշնակցելու համար Գերմանիոյ։ Հայերը դաւադրութիւն կ'ընէին Թուրքիան փճացնելու համար եւ այդ յիմար կառավարիչը կը համարձակի Հայերը պաշտպանել ընդդէմ Գերմանիոյ գինակիցներուն»։

Ու երբ կառավարիչը կը փորձէ նեղոզութիւն խնդրել, Քէմալ՝ հեգնօտ կը պատասխանէ.

ՊՐԿԱԽՏԸ (TITANOS)

Կեանքի մէջ ապաւորութիւններ կան որոնք անջնջելի, անմոռանալի են ու քժշկական ասպարէզը լի է անոնցմով. ամէն անգամ երբ կը յիշեմ այս հիւանդութիւնը սարսուռով կը լեցուի հոգիս, մանքիս առջև պատկերանալով այս ահռելի սխալին ենթարկուած զոհերու ապահովագրանալով այս ահռելի ապահովագրանալով այս ահռելի ապահովագրանալով այս ահռելի

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

Պատերազմական պարտքերու խնդիրը

Դեկտեմբեր 15ի վճարումը կրնայ ընդհանուր փլուզում յառաջացնել կը յայտարարէ անգլ. զեկուցագիրը

Լոնտոն.— Բրիտանական կառավարութիւնը, դեկտ. 15ի վճարումի մասին նոր զեկուցագիր մը ղրկեց Ուաշինկթըն, ցոյց տալով մանաւորաբար որ ամերիկեան դրամագլուխներու հաւաքումը Եւրոպայի մէջ առաջին պատճառ մըն է դժուարութիւններու եւ աւելցնելով որ պատերազմ. պարտքերու վճարումը ներկայ տագնապի միջոցին կրնայ ընդհ. փլուզում մը յառաջացնել:

Ֆրանսօ-Անգլիական զեկուցագիրը յանձնուեցաւ

Ուաշինկթըն.— Բրիտ. դեսպանը պ. Սթիմսընի յանձնեց երկրորդ զեկուցագիր մը պարտքերու մասին: Ֆրանս. դեսպանը նմանապէս պ. Սթիմսընի յանձնեց երկրորդ տեղեկագիր մը պարտքերու մասին:

Լոնտոն.— Պատերազմական պարտքերու մասին Միացեալ նահանգներուն ուղղուած անգլ. ծանուցագիրը կը յայտնէ որ դեկտեմբերի վճարումի յետաձգումը անհրաժեշտ էքննելու համար ամբողջ հարցը խաղաղ մթնոլորտի մը մէջ:

Յետաձգումի պահանջը հիմնուած է, կ'ըսէ ծանուցագիրը, այն խոր համոզումին վրայ որ վճարումը աղէտալի հետեւանքներ պիտի ունենայ բոլոր ազգերու համար:

Ծանուցագիրը կ'առաջարկէ քննել Մ. Նահանգներու հետ համախորհուրդ, բոլոր յարմար ձեւերը որ կրնան երկարաձգում մը որոշել: Ան կը յայտարարէ որ պատերազմական պարտքերն ու նորոգութիւնները այժմ աշխարհի տիրող խառնաշփոթութեան պատճառներն են:

Ան դիտել կուտայ որ պատերազմ. պարտքերն ու նորոգութիւնները միայն ապրանքով ու սպասարկութեամբ կրնան վճարուիլ:

Գերման նախարարական տագնապը

Ֆոն Շլէյխէր եւ Հիթլէր չեն համաձայնիր

Պերլին.— Հիթլէռեանները մերժեցին պ. Ֆոն Շլէյխէրի առաջարկած Ներքին Նախակրթութիւնն ու Փրուսիոյ Ռէյխի քոմիսէրութիւնը, ինչպէս նաեւ պ. Հիթլէրը յետագային վարչապետութեան բարձրացումին խոստումը:

Զօրավար Հինտէնպուրկ վաղը վարչապետ պիտի անուանէ պ. Ֆոն Փափէնը կամ պ. Ֆոն Շլէյխէրը:

Քաղաք. հորիզոնը պայծառ է

Պերլին.— Քաղաքական հորիզոնը զգալիօրէն պայծառացեր է այս իրիկուն. այն տպաւորութիւնը կը տիրէ որ զօր. Ֆոն Շլէյխէրը վարչապետ պիտի անուանուի ինչ ալ ըլլայ Հէր Հիթլէրի վերաբերումը:

Կը կարծուի թէ տեսակ մը համաձայնութիւն գոյացեր է նախագահ Հինտէնպուրկի եւ զօրավարին միջեւ, որ կազմէ ինքնիշխան դահլիճ մը հաշտարար բնութեամբ: Կը հաւաստուի թէ նման դահլիճի մը ծրագիրը ներում պիտի շնորհէ արտակարգ դատարանին կողմէ կատարուած քաղաքական յանցաւորներուն:

Պ. Շլայխէր նազիներու օրինական ընդդիմութիւն կը խնդրէ

Պերլին.— Նոյնիսկ եթէ պ. Ֆոն Շլէյխեր չյաջողի ապահովել ազգային ընկերվարական կուսակցութեան աջակցութիւնը, կը կարծուի թէ, ան կը յուսայ ստանալ նազիներէն «օրինաւոր ընդդիմութեան» մը խոստումը, որով պիտի ըզգուշանան չափազանց քննադատելէ նոր կառավարութիւնը: Եթէ ան յաջողի վարչապետ ըլլալ մտադիր է իրագործել «տնտեսական վերաշինութեան եւ ընկերային բարենորոգութիւններու լայն հիմի մը վրայ կռթնած» ծրագիր մը:

Կը թուի թէ գերման ազգը իր մեծամասնութեամբ պիտի գնահատէ պ. Ֆոն Շլէյխերը, որովհետեւ երկարող նախարարական տագնապը ջղայնութիւն յառաջացուցած է Գերմանիոյ մէջ ու քիչ կը մնայ որ քանդէ տնտես. կեանքը:

Պ. Ֆոն Բաբէն վարչապետ պիտի ըլլայ

Պերլին.— Նախագահ Հինտէնպուրկ վաղը վարչապետ մը պիտի նշանակէ: Կ'երեւի որ ան արդէն ընտրած է պ. Ֆոն Բաբէնը:

Չինօ-Ճարոն Վէճը

ՃԱՊՈՆ ՅԱՂԹԱԿԱՆ

Շոնկհայ.— Ճաբոնական զօրագունդերը Մանչուրիոյ մէջ գրաւեցին Շալանթէօնը եւ կը քալեն չինացի ըմբոստ Սու—Փինկ—Վէնը դիմաւորելու:

Ապրելու դժուարութիւնը

ՌԻԿԱ.— Կը հաղորդուի որ կրթական գործաւորութիւնը, որոշումագրով մը արտօներ է համալսարանի նոր արձանագրուած ուսանողները, նկատելով որ ապրելու դժուարութիւնը այնքան մեծ է համալսարանական քաղաքներուն մէջ որ անկարելի է կերակրել դուրսէն եկող ուսանողները:

ԹՐՈՑՔԻ ԿԸ ԽՆԴՐԷ ՏԱՆԻՄԱՐՔԱ ԲՆԱԿԵԼՈՒ ԻՐ ԱՐՏՕՆՈՒԹԻՒՆԸ ԵՐԿԱՐԱՁԳԵԼ

ՔՈՓԷՆՀԱԿ.— Պ. Թրոցքի, պատրուակելով որ կինը հիւանդացեր է, խընդրեց իշխանութիւններէն որ Տանիմարքա բնակելու իր արտօնութիւնը երկարաձգուի:

Իր պայմանաժամը այսօր կը լրանայ:

195 համայնավարներ կը ձերբակալուին Լեհաստանի մէջ

ՎԱՐՇԱՒԱ.— Ոստիկանութիւնը այսօր ձերբակալեց հարիւր իննիսունհինգ համայնավարներ:

Քարիւղի համաժողովը տեղի կ'ունենայ Ֆրանսայի մէջ

ՓԱՐԻԶ.— Կը հաղորդուի որ հոս գումարուող քարիւղի համաժողովը հիգ կ'ընէ քարիւղի գինները 25 առ հարիւր բարձրացնելու, ներքին համաձայնութեամբ մը:

Պատերազմ Մանչուրիոյ մէջ

Թոքիօ.— Ճաբոն ընդհանուր յարձակողական մը սկսաւ Մանչուրիոյ մէջ Հայլարի ուղղութեամբ, չին ըմբոստ հրամանատար Սուփինկ—Վէնի դէմ:

Կը վախցուի որ յարձակումը յանգի Սու—Փինկ—Վէնի կողմէ իբր պատանդ պահուած 250 ճամբորդներու ջարդին:

ԼԵՀԱՍՏԱՆԻ ՄԷՋ ՀԱԿԱՍԵՄԱԿԱՆ ԽՌՈՎՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ԿԸ ՊԱՏԱՀԻՆ

Կառավարութիւնը կը մտածէ պաշարման վիճակ մը յայտարարել

Վարշաւա.— Լվովի հակասեմական բախումները տարածուեցան մինչեւ Քրաքովի, Վիլնա, Ցինստոխով ուր քանի չափ հրեաներ վիրաւորուեցան:

Խռովութիւններ ծագած չորս քաղաքներու համալսարանները փակուեցան:

Իշխանութիւնները միջոցներ ձեռք առին հակասեմական նոր խռովութիւններու առջեւը առնելու համար եւ կը մտածեն նոյնիսկ պատերազմական վիճակ յայտարարել:

ԶԷՆՔ ԵՒ ԶԻՆԱՄԹԵՐՔ ԿԸ ՂՐԿՈՒԻ ՃԱՊՈՆ ԵՒ ՉԻՆԱՍՏԱՆ

Լոնտոն.— Երկու երեսփոխաններ համայնքներու տան մէջ բրբռեցին անցեալ հոկտեմբերին Ճաբոն եւ Չինաստան ղրկուած զէնքերու եւ զինամթերքներու հարցը ու խնդրեցին առեւտրական նախարարութենէն որ ցոյց տայ անոնց կարեւորութիւնը:

ՏԵՂԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԲԱՐՁՐ ԳՈՄԻՍԷՐԻ ԽԻՍՏ ԹԵԼԱԴՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ՍՈՒՐԻԱԿԱՆ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹԵԱՆ

Բարձր Գոմիսէրութեան կողմէ հետեւեալ խիստ դիտողութիւններ ղրկուած են Սուրիական կառավարութեան.—

Երկար ատենէ ի վեր, մեզի ղրկուած տեղեկագիրներէն կը հաստատուի որ Սուրիոյ մէջ կը ստուգուին պաշտօնական անձնաւորութեանց վրայ ժողովուրդի կողմէ ի գործ դրուած յարձակումներ, մանաւանդ պաշտօնեայի, երեւփոխ եւ ոստիկաններու վրայ: Օրինակի համար 7 Հոկտեմբերին ինչպէս պաշտօնեայի պաշտօնեաներ երբ երկու ժանտարմներու ընկերակցութեամբ կ'ուղեւորէին ձերբակալել մահապարտ մը, ենթարկուեցան ժողովրդական յարձակման եւ զինաթափ ըլլալէ ետք ծեծուեցան: 6 Նոյեմբերին գանձէջ պաշտօնեայ մը ծեծուեցաւ եւ կողոպտուեցաւ: 11 Նոյեմբերին շաբի մը հոգի ուրիշ գանձող պաշտօնեայի մը տան վրայ յարձակեցան:

Արդարութեան Նախարար աւելի խիստ հրահանգներ պէտք է տայ, որովհետեւ կառավարութեան հեղինակութիւնը կը սպառնայ այդ կերպով:

ԴԱՄԱՍԿՈՍԻ ՄԷՋ ՇԱՐԺՈՒՄ ՄԸ ԿԸ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԻ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ՆԵՐՈՒՄԻ ՄԸ ՀԱՄԱՐ

Դամասկոսի մէջ կը քուի թէ շարժում մը կը կազմակերպուի քաղաքական ներումի մը համար:

Անցեալ հինգշաբթի, Թայնիր Զադեան անուն լրագրող մը, Ներքին նախարարութեան խնդրագիր մը ղրկելով խումբ մը երեւելիներու, առեւտրականներու եւ ուսանողներու անունով, արտօնութիւն խնդրեց ցոյց մը կազմակերպելու ի նպաստ քաղաքական ներումի մը:

Ուրբաթ կէսօրի աղօթքէն յետոյ, Մեծ Մզկիթին մէջ պիտի կազմուէր թափօր մը եւ ուղղուէր Սէրայ եւ Բարձր Գոմիսէրութեան պաշտօնատեղին:

Ներքին նախարարութիւնը, իրիկունը ժխտական պատասխան մը տուաւ եւ հրահանգներ եղան ոստիկանութեան արգիլելու ամէն տեսակ ցոյց:

Միւս կողմէ կ'իմանանք որ Սուրիոյ Խորհրդարանի նախագահ Սուպհի պէյ, հինգշաբթի յետ միջօրէին նոր ծանուցագիր մը ղրկելով կառավարութեան, անոր կը յիշեցնէ իր խոստումը ի նպաստ քաղաքական ներումի մը:

Բայց ինչպէս յայտնի է, քաղաքական ներումը կրնայ իրականանալ միայն Բարիզի կողմէ, տրուած ըլլալով որ Ֆրանսական Հանրապետութեան Նախագահը միայն իրաւասութիւն ունի պատիժ զեղչելու այն անձերուն որ դատապարտուած են զինուորական ատեաններու կողմէ:

Պ. Բօնսօ, Ֆրանսայէն անցնելու պահուն անտարակոյս խօսեցաւ արտաքին գործոց նախարարութեան այս հարցին շուրջ:

Հաւանական է որ ոչ մէկ ֆայլ առնուի Բարձր Գոմիսէրի արդէն տաս մօտաւոր ժամանումէն առաջ:

«ԷԼԱԶՎԱԼ»Ի ՎԵՐՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆԸ

Ժամանակէ մը ի վեր իր հրատարակութեան դադար տուող Պէյրութի ամենահին եւ մեծ օրաթերթերէն «Էլ Ահվալ» անցած շաբաթ օրուընէ սկսեալ սկսաւ վերահրատարակուիլ 6 էջով «ԱԶԴԱԿ»ի տպարանին մէջ:

ԼԻԲԱՆԱՆԻ ՖՐԱՆՍԱՑԻ ԽՈՐՀՐԴԱԿԱՆՆԵՐԸ

Լիբանանի Հանրապետութեան սահմաններուն մէջ գտնուող Ֆրանսացի խորհրդականներու պայմանագրութեան ժամանակաշրջանը լրացած ըլլալով, որոշուած է երկու տարուան համար նոր պայմանագրութիւն կնքել անոնց հետ:

«Էլ Ահրար» դէմ կ'արտայայտուի այդ որոշման եւ կը յայտնէ որ անոնց ներկայութիւնը աւելորդ է եւ անօգուտ, մանաւանդ կը բեռցնեն Լիբանանի պիւտճէն:

ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆՆԵՐՈՒ ԽԵՂԿԱՏԱԿՈՒԹԻՒՆԸ ԴԱՄԱՍԿՈՍԻ ՄԷՋ

Արքիմանտրէթ Օֆէի դատավարութեան երկրորդ նիստը

Բոլոր համայնքներէն ճերմուած Արքիմանտրիթ Օֆէն, որ տակաւին կը յամառի պահել իր տիտղոսը, անցեալ շաբաթ դատավարութեան բերուեցաւ:

Մերկացած իր կրօնական սքեմէն, ան հագած էր սեւ զգեստ մը եւ կը կրէր կարմիր Ֆէս մը սրանք խուճով, հետաքրքիր հասարակութեան համակրանքը շահելու համար:

Դատավարութեան այս երկրորդ նիստը յատկացուեցաւ վկաներու կամ աւելի ճիշդ զոհերու ունկնդրութեան:

Դեղագործ մը, ճեմարանի տնօրէն մը եւ նկարիչ մը ցուցաբերեցին մը բրին աւելի զուարճացած քան զայրացած դատաւորներուն առջեւ: Բոլորն ալ պատուանշան ստացեր Արքիմանտրիթի ձեռքով: Բայց մինչ շատեր մը հոգի 4—500 Ֆրֆ. վճարեր են ասոր համար: Նկարիչը կը յայտնէ որ ոչ մէկ սանթիմ ծախսեր է:

Ասոր վրայ, Պ. Օֆէ ոտքի կ'ելլէ, ռնգուն հակալութիւն կը յայտնէ վկային ու անոր կը խոստանայ «Մեծ Արեւի պատուանշանը»:

Ուրիշ երկու վկաներ չեն պատասխաներ դատարանի կոչին. Ներսիսեան յանձնաժողովի նախագահ Լութֆի պէյ եւ Հաճար յարմար չի տեսներ դատարան ներկայանալ: Արդարեւ ան ոչ մէկ պատուանշան խնդրեր է Արքիմանտրիթէն: Անտեղի է որ ան ծիծաղի առարկայ դառնայ խնդրի մը համար որ տեղի ունեցեր է գրեթէ առանց իր գիտակցութեան:

Արքիմանտրիթին փաստաբան Պ. Լութֆի Եաֆի կը պահանջէ նիստին յետաձգումը նկատելով որ նամակ մը կը սպասէ Պ. Օֆէի ներկայացուցած ակադեմականներու հաստատագրին: Այս իմաստով հեռագիր մը հասած է արդէն:

«Քարոզագործութեան զրէ նամակ»

Նիստը կը յետաձգուի, մինչ Պր. Օֆէ ոտքի ելլելով կը խնդրէ դատաւորներէն որ չազդուին ոեւէ ճնշումէ:

ԻՍԼԱՄ ՎԱՐԺԱՐԱՆԻ ՄԸ ՄԷՋ ՀԱԿԱԻՍԼԱՄ ԴԱՍԱԳԻՐՔ ՄԸ

Հալէպի Շէյպանի Իսլամական վարժարանին մէջ, աշակերտներուն կուտուցուէր Ֆրանսերէն լեզուով գրուած պատմութեան գիրք մը: Կրօնքներու մասին գրած մէջտեղին, տեսնուած է որ այդ գիրքը Մուհամմէտ մարգարէին դէմ նախատինքներ կ'արտայայտուի եւ իսկոյն վարժարանի Տնօրէնութիւնը կը հաւաքէ այդ պատմութեան դասագիրքերը:

Հաւատացեալ մոլեռանդ ժողովուրդը գրգռուած դիմումներ կատարած է կառավարութեան:

ԹՐԻՓՈԼԻՑԻ ԿՈՅՐ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴԻ ՄԸ ՅՈՒԶԻՉ ՈԴԻՍԱԿԱՆԸ

Քանի մը շաբաթ առաջ Թրիփոլիցի կոյր երիտասարդ մը Ֆրանսա կը մեկնէր իրաւաբանութեան իր ուսումը հետապնդելու համար:

Ահա թէ ինչ յուզիչ խօսքերով, Պր. Մորիս Փրաս, Նոյեմբեր 21ի Փըթի Փարիզիէնի մէջ, կ'իմացնէ երիտասարդի ժամանումը.

Յառաջիկայ չորեքշաբթի, փակ աչքերով երիտասարդ մը Սուրիայէն գալով, Մարսէյլ պիտի ելլէ:

Երիտասարդը կը կոչուի Առէֆ Էլ Առէֆ: Բնիկ Թրիփոլիի է: Երկու տարի իրաւաբանութիւն սորվեր է Պէյրութի վարժարանին մէջ:

Այս երիտասարդ կոյր իսլամը Ֆրանսա կու գայ մեր լոյս փնտռելու: Կուգայ ուղեկից ունեցող, կուգայ ծարաւ՝ գիտութեան, հմտութեան եւ մտակորի:

Սուրիոյ Ֆրանսական ձեռնարկներու ընդհանուր տեսչին Ֆրանսայի, Սուրիացի եւ Լիբանանցի ուսանողներու տեսչին Մ. Ռընէ Ֆրանսուայի ղրկած տեղեկագրէն կրցայ յուզիչ ու գեղեցիկ տեղեկութիւններ առնել այս երիտասարդ ուսանողին վրայ:

«Առէֆ էլ Առէֆ, բացառիկօրէն օժտուած եւ փայլուն ենթակայ մըն է: Նախակրթարանէն սկսեալ ան ուշադրութիւն գրաւեր է իր առաջնակարգ կարողութեան համար: Ուսումը առեր է Պէյրութի իսլամ երկրորդական ճեմարանին մէջ: Իրաւաբանական վարժարանի մուտքի քննութեան ան առաջին հանդիսացաւ: Այդ տեսնէ վեր ան չէ դադրած իր դասարանին առաջինը ըլլալէ: Մտաւորական մեծ ապագայ մը ունենալու սահմանուած է ան, եթէ իրեն միջոցներ տրուին իր ուսումը հետապնդելու Ֆրանսա: Իր անմեներուն փափաքն է Բարիզ գալ եւ մասնագէտ դառնալ ընդհանուր իմաստասիրութեան եւ իրաւաբանութեան պատմութեան մէջ»:

«Կը կարծեմ որ, կ'աւելցնէ Ֆրանսական ձեռնարկներու ընդհանուր տեսչը, մեր շահը կը պահանջէ նպաստաւորել ծրագիրները երիտասարդի մը որ իր բարձր իմացականութեան կը միացնէ ամենամեծնական եւ նրբին զգացումներ, եւ որ սահմանուած է, համոզուած եմ ես, ապագային տաս մեծ ազդեցութիւն գործելու իր իսլամ կրօնակիցներուն վրայ: Ու հիմա ալ, հակառակ իր երիտասարդութեան ունի արդէն անոնց վրայ մեծային նշմարելի իշխանութիւն մը»:

Այս Թրիփոլիցի, կոյր, ուսանող, իսլամ Առէֆ էլ Առէֆի պատմութիւնը:

Չորեքշաբթի Մարսէյլ պիտի ելլէ ան: Գիտեմ որ Մ. Ռընէ Ֆրանսուայ աշխատեր է գոյութեան նպաստաւոր պայմաններ ապահովել անոր Բարիզի մէջ: Բայց գիտեմ նաեւ որ այս արի ու ազնիւ երիտասարդին ծնողներուն դպրոցաբնակ ծայրայեղօրէն զեղչուած է: Իրեն օժանդակ պէտք է: Իրեն պէտք են զօրավիգ ընկերներ որ կրնան գալ առաջնորդելու Բարիզի կեանքին մէջ, որ կրնան օգնել իրեն իր աշխատանքին մ'ը, որ ունենան ամէն օր համբերութիւն գալ իրեն այնպիսի կամ այնպիսի գործ կարդալու:

Սրբ բրաքանոն բառը միայն բառ մը չէ Ֆրանսա պէտք է հետաքրքրուի այս երիտասարդով, որ թէեւ աչքերը փակ, անկարելիօրէն հմայուեր է Բարիզի մտաւոր լոյսեն:

...Չորեքշաբթի կոյր Առէֆ էլ Առէֆ Մարսէյլ պիտի ելլէ: Սիրենայի առեղ մը չէ: Կափարծեոյ մը չէ: Հոգի մըն է որ մեզի կուգայ:

ԿԱԼՈՒԱԾՈՑ ՎԱՐՁՈՒԹԵԱՆ ՉԵՂՉՈՒՄՆԵՐԸ ՎԱՐԱԳՈՅՐՆԵՐԸ ԿԸ ԲԱՑՈՒԻՆ

Ֆախը էլ Չրքէյ անուն մարդ մը տարիներ առաջ մեռնելով 40,000 կանգուն տարածութեամբ հող մը ժառանգ ձգած էր: Քաղաքապետ կողմէ սահմանագծումներ կատարուած միջոցին այս հողը Վէքի եւ Ճօրճ Հասաս անունով կ'արձանագրուին: Չրքէյի ժառանգորդները իմանալով այս պարագան դատարան կը դիմեն: Սակայն դատավարութեան միջոցին սրնոտար Իպրահիմ Թիւֆ միջամտեց եւ վճիռ շըրուած հաջողութիւն ձգոյացուց: Հողին կէսը Չրքէյի ժառանգորդներուն մնաց, իսկ միւս կէսն ալ Հասասներուն:

Հիմա երեւան հանուած է որ, Իպրահիմ Թիւֆ ժամանակին 200 ոսկի կաշառք տուած է դատարանի նախագահ Միւսլիմզագէ պէյ Սօլին, գոլացած համաձայնութիւնն են վերջ դառ չի հետապնդելու համար: 100 Օսմ. ոսկին ալ դատարանի անդամներէն Հիւսնի Ապու Չրքէյին:

ԲԱՆՏԱՐԿՈՒԱԾ ԴԱՏԱՒՈՐ ՄԸ ԵՕ-ԵՕ Կ'ՈՒԶԷ

Արդարութեան պալատի նրբանցքներուն մէջ կը պատմուի թէ առջի օր կալանաւորեալ դատաւոր Պր. Ճօրճ Իսկէնտեր նոր հարցաքննութեան մը ենթարկուելէ յետոյ խնդրեր է հարցաքննիչ դատաւոր Պ. Ֆիլիփ Պուլուսէն որ մեղմացուի ինչ մը իր պատիժը եւ թոյլատրէ որ բանտին մէջ ունենայ վէպ մը եւ եօ-եօ մը:

Պ. Պուլոս Պ. Իսկէնտերը ղրկեր է ընդհանուր դատախազ Պ. Տիմըրի Հայէքի:

ՀԱԼԷՊԻ ՄԷԿ ԵՐԵՍՓՈԽԱՆԸ ՀՐԱԺԱՐԱԾ

Հալէպի երեսփոխան Պեսիմ պէյ Գուտսի հրաժարականը ղրկած է երեսփոխանական ժողովի նախագահին:

Այս հրաժարման պատճառը ցարդ յայտնի եղած չէ:

ԿՈՐՍՈՒԱԾ ԱՂՋՆԱԿ ՄԸ

Ճէմալ Եասա Նիքօլա անուն աղջիկ մը, տասը տարեկան, համր, Զահլէի Քոյրերու վանքէն առնուած է: Անցած ուրբաթ օր, աղջնակը վանքէն դուրս կելնէ եւ անգամ մ'ալ չվերադառնար: Ցարդ անոր հետքն իսկ գտնուած չէ:

ՍԱԿԱՐԱՆ ՊԷՅՐՈՒԹԻ

5 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 1932

	Ս. Դ.
Եգիպտ. թղթադրամ	418
Անգլիէն. »	407
Տօլար »	127
Ֆրանսական »	59.50
Պաճ Օթթոման	140
Իտալական Լիր 100	650
Զուիցերական Ֆրանք 100	70
Անգլ. ոսկի	609
Ֆրանս. »	485
Օսման. »	549
Արծաթ մեճիտ	22
Գրեքի Ֆօնս. Ա. Ֆ.	627
» » Բ. »	317
» » Գ. »	296

Սէֆէրեան եղբարք Րիւ Ֆոջ
Թէլէֆոն 5-19

---

48 ԱՐԻՒՆԱԼԻ ՄԱՐԹԻԶՈՒՀԻՆ

— Աւելի աղէկ եմ մայր իմ, միայն քիչ մը յոգնած եմ:

— Խեղճ զաւակս, կը յուսամ որ պիտի հանգստանաս, ժօզէֆին կը հսկէ քեզ, բայց եթէ աւելի ներողութիւն ունենաս՝ կանչել տուր զիս:

Եւ գորովագին Պէաթրիսը համբուրելով իր սենեակը քաշուեցաւ:

Սենեկապանուհին անկողնին մօտ աթոռի մը վրայ նստած էր, իր դէմքը յայտնի խռովութիւն մը կը յայտնէր, այնպէս որ երբ Պէաթրիսի նայուածքը իր վրայ ինկաւ՝ չի կրցաւ այդ խռովութիւնը ծածկել:

— Ինչ՞ ունիս ժօզէֆին, հարցուց Պէաթրիս:

— Ոչինչ օրիորդ, ըսաւ նա, բայց իր բոլոր մարմնովը կը դողար:

— Դուն տկար ես, սիրելիս, դուն ալ ինծի նման վախցար: Չեմ ուզեր որ այս գիշեր հոս անցունես, գնա՛ հանգստացիր:

— Ո՛հ, ո՛չ օրիորդ, չեմ ուզեր ձեզ այսպիսի ժամանակ մը առանձին թողուլ:

— Հանդարտ ժամանակ մըն է կարծեմ:

— Ո՛հ օրիորդ... Եւ սենեկապանուհին գլուխը ձեռքերուն մէջ առնելով մրմռաց: Ո՛հ սոսկալի բան է այս... միշտ աչքիս առջեւն է....

— ժօզէֆին, ըսաւ Պէաթրիս, տարօրինակ բան մը կայ որ ինծմէ կը պահեն, կուզեմ ամէն ինչ իմանալ: Պ. Մօնզա ինչո՞ւ չվերադարձաւ, արդեօք մայրս զիս խաբե՞ց, արդեօք սո՞յդ է թէ իր ձեռնոցը աղտոտող արիւնը ձեռքի մէկ թեթեւ կեղեքածի մը հետեւանքն է, արդեօք ծանրապէս վիրաւորուա՞ծ է: Ո՛հ, այդ զարհուրելի տեսարանին միայն յիշատակը կ'ահաբեկէ զիս: Ո՛հ, որչափ վախցայ, ի՛նչ դէշ նշան է այս: Բայց խօսէ ուրեմն, խօսէ՛:

ԱՐԻՒՆԱԼԻ ՄԱՐԹԻԶՈՒՀԻՆ 45

Նախագահը երկուքն ալ դիտելէ յետոյ, որդիոյն ձեռքէն բռնեց եւ պատկերին քով մօտեցուց, ճշմարիտ ցաւակցութիւն մը, անպատում խանդաղատանք մը իր բոլոր դէմքը պատած էր:

— Էրնէստ, ըսաւ ան, այս որոշիչ և դժբաղդ ժամուս, չեմ ուզեր պատւոյս պահանջած անդառնալի որոշումը գործադրել՝ առանց անգամ մը ևս քու սիրտդ շարժել փորձելու, անոր և Աստծոյ դիմացը եկած ժամանակ կուզեմ արդարանալ այն անիրաւ և սոսկալի ամբաստանութիւններէն՝ զոր կ'ընես ինծ դէմ: Կ'ուզեմ ինքնովի կարենալ ըսել թէ՝ քեզ զղջումի բերելու համար ամէն միջոց գործադրեցի: Էրնէստ, կը պաղատիմ քեզ յանուն մօրդ, յանուն իր սիրոյն, դարձուր այդ անարժանաբար գողցած դրամներդ, ինծի թող քու փախստեանդ հոգը, քեզի համար իմ դատաւորի պարտաւորութիւններս պիտի մոռնամ, հարստութեանս մնացորդը քեզի պիտի թողում, զրկուած պիտի ապրիմ... պիտի ապրի՛մ, այո՛, ապրելու կարողութիւնը պիտի ունենամ... պիտի մեկնիմ Ֆրանսայէն, հայրենի երկիրս պիտի թողում, եթէ հարկ ըլլայ:

— Ալ շատ ուշ է, եթէ զիս վռնտելու տեղ այսպէս խօսէիք՝ գուցէ անսայի ձեր աղաչանքներուն, բայց հիմա....

— Ուշ չէ՛, Էրնէստ, մտիկ ըրէ ինծ, ընդմիջեց ծերունին՝ որուն յուզումը տակաւ առ տակաւ կ'աճէր:

— Ոչ, չեմ կրնար մտիկ ընել, ժամանակը կը յառաջանայ:

— Այո, ժամանակը կը յառաջանայ. պատժոյ ժամանակը: Ուրեմն կատարելապէս որոշումդ ըրա՞ծ ես:

— Այո, կատարելապէս:

12

— Լա՛ւ արեցի՞ր... Քոյրիկդ չըս է իմ բաները։

Ինչո՞ւ մը ատոր վրայ ես վախ կրեցի։ Ինչո՞ւ, ինչպէ՞ս կրնայ իմ քոյրս ինծի համար վտանգաւոր ըլլալ։ Ինչո՞ւ կ՚ուզէ ինծի հետ ամուսնանալ։ Ինչո՞ւ ինծի համար ամէն բան կ՚ընէ։ Ինչո՞ւ ինծի կը նայի այնպիսի աչքերով, որոնք կը թուին ըսել ինծի, թէ ինք ինծի համար ամէն բան պիտի ընէ։ Ինչո՞ւ ինծի համար ամէն բան ընելու պատրաստ է։ Ինչո՞ւ ինծի համար ամէն զոհողութիւն կր

AZTAG
JOURNAL QUOTIDIEN ARMÉN.
B. P. 587
BEYROUTH, Liban

Directeur-Propriétaire
HAIG BALIAN

ՍԻՒՐԻԱ տար. 550, Վեցամսեայ 300 Ս. Դ.
ԱՐՏԱՔԻՆ տրկ. 7, Վեցամսեայ 4 տոլար

ԱԶԴԱԿ

ՕՐԱԹԵՐԹ
ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԳԻՏԱԿԱՆ

ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ 7 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 1932

Ձեռքէ 2.50 Ս. Դ.

Ջ. ՏԱՐԻ | Աւելի առաւօտ պէտք է բնել բերքիս ցօղեցիկ հատցէին | Տնօրէն — խմբագիր՝ ՀԱՅԿ ՊԱԼԵԱՆ | Չհրատարակուած ձեռագիրները չեն վերադարձուիր | Թիւ 199 (776)

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔ

Ա.- ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ ՏԱԳՆԱՊԸ

Մօտաւորապէս երկու շաբաթէ ի վեր Գերմանիա կառավարութիւն չունեցող երկիրը մրն է։ Վոն Բաբէնի կառավարութեան հրաժարականէն վերջ, մինչև այսօր, հակառակ հանրապետութեան նախագահ Հինտէնպուրկի ջանքերուն հնարաւոր չեղաւ կազմել նոր կառավարութիւն մը։ Ոչ մէկ հոսանք մեծամասնութիւն չկազմելով խորհրդարանի մէջ, կարելի չէ կառավարութեան դեկը ամրողջովին մէկ մարդու ձեռքը յանձնել։ Բոլորովին տարբեր ծրագիրներով և գործունէութեան տարբեր ուղիներով գինուած պետական անձնաւորութիւններ չեն կրնար համաձայնութեան կեդրոն մը գտնել։

Հինտէնպուրկ, անցած տմսուան 6ի բնտրութենէն մինչև մեծամասնութիւն չունող Ազգային Ընկերվարական կուսակցութեան պետ Հիթլերին պաշտօն տուաւ կազմելու նոր դահլիճը։ Բայց որոշ պայմաններով։ Նախագահը պահանջեց Հիթլերէն որ համաձայնութեան եզր մը գտնէ ուրիշ հոսանքներու հետ, մինչև որ Ռայխսթակի մեծամասնութեան վստահութիւնը ապահովէ։ Երկրորդ և ամենակարեւոր կէտը այն է որ Հինտէնպուրկ պայման կը դնէր Հիթլերին, արտաքին և պատերազմական նախարարները նշանակումի միջոցին առնել իր կարծիքը։ Մէկ խօսքով այդ երկու նախարարները կուզեր նշանակել իր վստահելիներէն։

Ռայխսթակի մէջ Հիթլերի կողմակիցներուն թիւը 195 հոգի ըլլալով, Հինտէնպուրկի առաջարկները գոհացնելու համար, միակ միջոցը խառն դահլիճի մը կազմութիւնն էր։ Սակայն, Ազգային Ընկերվարական կուսակցութեան հիմնական ծրագրին և ուղղութեան դէմ էր խառն դահլիճի մը կազմութեան ծրագիրը։ Որով Հիթլեր ի պատասխան պայմանագրական կառավարութիւն մը կազմելու առաջարկին, յայտնեց որ չի կրնար ընդունիլ։ Հետեւաբար խառն դահլիճ մը կազմելու ծրագիրն ալ ջուրը ինկաւ։

Այս մերժումէն վերջ, Հինտէնպուրկ դահլիճ կազմելու առաջարկ ներկայացուց Քասսի նախորդ պայմաններով։ Քաս Քէպէական կեդրոնի և պաւարիական կուսակցութեան յենելով կրնար կազմել կառավարութիւն մը, սակայն շատ դժուար պիտի ըլլար Ռայխսթակի մեծամասնութեան վստահութիւնը վայելել։ Հետեւաբար, կարճ խորհրդակցութիւններէ վերջ ան ևս ներկայացուց իր հրաժարականը։ Ատկէ վերջ հանրապետութեան նախագահը մէկիկ մէկիկ առաջարկեց կուսակցապետներու՝ կազմելու նոր դահլիճը սահմանադրական եղանակով մը այսինքն Ռայխսթակի մեծամասնութեան վստահութիւնը ապահովելով։ Այսպէս յայտարարեց անոնց Հինտէնպուրկ, իր վստահութիւնը վայելող մէկու մը պիտի յանձնէ այդ պաշտօնը, առանց նկատի առնելու կուսակցութիւնն ու խորհրդարանը։

Եւ կացութիւնը Քաց անփոփոխ։ Երկար օրեր տևող խորհրդակցութիւններն ու խօսակցութիւնները Քացին անհետևանք։ Ոչ Հիթլերը և ոչ ալ Քասս կրցան ժողովի մէջ մեծամասնութիւն ապահովելու չափ կողմակիցներ ճարել։

Իբրև բնական հետևանք, ուրեմն, ստեղծուած է անել կացութիւն, նախագահ Հինտէնպուրկին կը մնայ ներկայ անյշխանութեան լուծումը։ պէտք է իր վստահելիներէն մէկը ընտրէ, յանձնելու համար կառավարութեան դեկն ու պատասխանատուութիւնը։ Եթէ Ռայխսթակը կրկնէ իր նախկին յայտարութիւնը և վստահութիւնը զլանայ նոր վարչապետին, կը պատահի այն՝ ինչ որ պատահեցաւ քանի մը ամիս առաջ։ կը լուծուի նորէն երեսփոխանական ժողովը և կը վերանայ վստահութեան ու մեծամասնութեան հարցը։

Սակայն ցարդ վերջնապէս յայտնի չէ թէ ով պիտի ըլլայ հանրապետութեան նախագահի վստահելին՝ կազմելու համար դահլիճը։ Մէկ բան յայտնի է որ նոր վարչապետը ոևէ կուսակցութեան պետերէն մէկը պիտի չըլլայ, որովհետև ըստ Հինտէնպուրկի, կուսակցական վարչապետի մը կողմէ կազմուած դահլիճ մը աւելի շատ քննադատութեան և պայքարի առիթ պիտի տայ, քան չեզոքի մը կողմէ կազմուածը։ կը կարծուի որ Հինտէնպուրկ կուզէ նախկին վարչատպետ Վոն Բաբէնի յանձնել դահլիճի կազմութեան պաշտօնը։ Մինչդեռ Վոն Բաբէնի բոլոր կուսակցութենէն կողմէ ամենէն աւելի արհամարուած անձնաւորութիւնն է։

Մինչև հոս գրելէ վերջ, վերջին հեռագիրը կը հաղորդէ արդէն որ նախագահ Հինտէնպուրկ չէ համարձակած Վոն Բաբէնի յանձնելու կառավարութեան դեկը և առաջարկած է զօրավար Շլայխէրին կազմելու դահլիճը։ Այս վերջինը պիտի յաջողի՞ թէ նախորդներուն բաղմելու դահլիճը։ Այս վերջինը պիտի գիտեր։ մէկ բան յստակ և որոշ է պիտի արժանանայ մարդ չի գիտեր։ մէկ բան յստակ և որոշ է որ կուսակցութենէն վստահութեան չպիտի արժանանայ ան ևս։ Նոյն իսկ եթէ յաջողի կազմել դահլիճը և ընտրէ իր պաշտօնակիցները, արդեօք կեանք պիտի ունենա՞յ։

Այսպէս կամ այնպէս Գերմանիոյ ներքին կացութիւնը անելի մատնուած է։ Միակ միջոցը, ազատուելու համար այդ անելէն, տիքթաթորութիւնն է, այլապէս անիշխանութեան խորխորատը խնդալու դատապարտուած պիտի ըլլայ Գերմանիան։ Հինտէնպուրկ մինչև հիմայ չի համարձակեցաւ ատոր, որովհետև ան երդուած է սահմանադրութիւնը պաշտպանելու համար։ Բայց ներկայիս, երբ պարտքերու փափուկ խնդիրը և զինաթափութեան կարևոր հարցը քննութեան կ'ենթարկուին, կարելի չէ Գերմանիան ձգել առանց ուժեղ կառավարութեան։ Ստիպուած պիտի ըլլայ Հինտէնպուրկ մոռնալու իր երդումը, դուրս գալու համար այդ անելէն։

Երկու ճամբայ կայ Գերմանիոյ համար, կամ տիքթաթորութիւն, կամ անիշխանութիւն։ Ծերունի նախագահը պիտի նախընտրէ առաջինը, քանի որ սահմանադրութիւնը պահպանելու իր բոլոր փորձերն ալ ապարդիւն անցան։ Միակ արմատական դարմանն ալ այդ է։

Թիպէտցիներու կրօնքը եւ ընտանեկան կեանքը

Քաղուած Ուիլերմ Բրի մէկ ընդարձակ ուսումնասիրութենէն

Քիչ թէ չատ աշխարհագրութիւն կարդացողներ գիտեն թէ ուր է Թիպէթ, այսուհանդերձ հարկ կը տեսնեմ անդամ մը ևս յիշեցնելու։ Թիպէթ կը գտնուի Ծայր. Արևելքի մէջ. Չինաստանի, Հնդկաստանի, Մանչուրիոյ և Թուրքիստանի միջև. քաղաքականապէս Չինաստանի մաս կը կազմէ։ Աչխարհիս ամենաբարձր բարձրավանդակն է Հիմալեան լեռներու կողքին. մօտաւորապէս 17.000 ոտք բարձր է. չատ ցուրտ թէև, սակայն վերջին ծայր մաքուր օդ ունի։ Բազաքներ գրեթէ գոյութիւն չունին, ժողովուրդին մեծամասնութիւնը կը բնակի մազէ հիւսուած սև վրաններու տակ, խաչնարածութեամբ կ'զբաղին. այդ պատճառով ալ չատ իրենց տեղերը կը փոխեն եղանակներուն համեմատ։ Մեծ հօտերով ոչխարներ կը պահեն, անոնց միսը, կաթը, իւղը իրենց գլխաւոր կերակուրի մաս կը կազմեն, ոչխարի մորթն է որ իրենց մարմինները ցուրտին դէմ պաշտպանելու միակ միջոց կը գործածեն։ Ունին նաև գնաքո կոչուած անասուն մը որուն կաթը, մազը և կոտչները կը չահագործեն, նոյն տեղ գործածելով իբրև փոխադրութեան գրաստ։

Աչխարհի վրայ եղած չէ երկիր մը որ այնքան ամուր փակած ըլլար իր գրուները օտարներուն դէմ, այդ պատճառաւ մինչև վերջին ժամանակները անթափանցելի մնացած էր ներքին մասերը։ Lhasa կրօնական մայրաքաղաքն է, ուր կը նստի կրօնապետ Տալա Լամա։ Հազուագիւտ եւրոպացիներ կարողացած են մտնել կամ այցելել այս օտրր քաղաքը, մանաւանդ երբ որ իմանան թէ մէկը եկած է աչխարհագիր ընելու կամ երկիրը ուսումնասիրելու ու մեծասխրիվ թշնամի կը նկատեն զայն։

I

Թիպէթցիներու գլխաւոր կերակուրն է թէյ, համեմուած կարագով եւ գարիի ալիւրով։ կան տուներ որ մինչեւ իրիկուն թէյամանը կրակին վրայ կ'եփի, պատրաստ ամէն վայրկեան գործածելու։ իրրեւ վառելանիւթ կը գործածեն ԵաքԻն (քրիք) ղոչը։ Ծածան թէյը լաւ մը կ'եռացնեն ջուրով որպէսզի ամրողջ ոյժը առնեն թէյին և կը պահեն, պէտք եղած ժամանակ այս հեղուկէն կը խառնեն քիչ մը իրենց նոր տաք ջուրին մէջ եւ կ'ունենան թէյ։ երբեմն ալ թէյը կ'եռացնեն, մէջը կը խառնեն քիչ մը հոտած կարագ. որքան հինցած ըլլայ այնքան յարգի է. կարագը կը պահեն տիկերու մէջ թաղած գետնին տակը, 50—60 նոյն իսկ հարիւր տարուան պահուած կարագ կ'ունենան. այսպէս կարագով թէյին մէջ քիչ մըն ալ գարիի ալիւր ձկը խառնեն, գաւազանիկով մրն ալ լաւ մը կը ծածկեն մինչեւ որ պահանջուած վիճակին հասնի յետոյ կը լեցնեն իրենց փայտէ սափոններուն մէջ ու կուտեն։

Իւրաքանչիւր Թիպէթցի ունի սափոն մը աչխարի մորթէն հագուստի ծալքերուն մէջ պահուած ինչպէս նաեւ ալիւրի տոպրակ մը։ կերակուրէն մինչեւ որ կշտանայ, մի քանի անգամներ կ'առնէ յետոյ սափոնը կը լիզէ եւ տեղը կը դնէ. այս սափոնը երբեք չի լուացուիր, նաեւ ինքը, իւղոտ մասները կը քսէ գլխու մազերուն։ Հարուստ թէ աղքատ բոլորն ալ նոյն ձեւով կուտեն։ Սափոնը թէեւ չինուած ծառի մը արմատէն, շատ անգամներ զարդարուած է ասկիով եւ արծաթով, 20—30 դեղին ոսկի արժողներ կան։

Թիպէթցիները զուարճասէր բայց վերջին ծայր աղտոտ են. կլիման այնքան ցուրտ կ'ընէ որ ձմեռուան եղանակներուն մարդիկ գլտորուող անկողիններու կը նստին իրենց վրայի հագած մորթէ հագուստներով։ կիները իրենց երեսները կը ներկեն քանձր մոխրագոյն ներկով մը, որը իբրեւ թէ պատրաստուած ըլլայ Հնգկաստանի մէջ տեսակ մը խոզի արիւնով։ Ասիկա կրօնական պատուէր մըն է որպէսզի դէմքը իր հմայքը կորսնցնէ, իսկ երկրորդ պատճառ և հաւատալին ցուրտին դէմ պաշտպանելու, երիկ մարդիկ կը քսուն կարագ։

Տուները ընդհանրապէս երկյարկանի են, առաջինը կենդանիներու երկրորդը իրենց բնակութեան համար տանիքը լեցուն է հին լաթէ գրօշակներով, ծղօթքի գրօշակներ։ Տուները առանց բուխերիկի են միայն ծակ մը առաստաղէն մուխի ծալքին ծառայող է։

Կան կարասի չկայ տան մէջ, մի քանի տուփեր, տապակ մը, սան մը, չորցած միս, թրիկեր որոնք ուտելիք կը պարունակեն. անհրաժեշտօրէն ներկայ է տան աստուածը չեն գլուխով՝ որ միշտ կը փսխէ իր տեղը։ փոքր ըլլալով զգոյշ պէտք է ըլլաս որ վրան չկոխես կամ չի նսեմացնես։ Տան պատերը կը ճերմկցնեն բայց միայն դուրսի կողը։ ճերմակ հող մը ջուրով կը խառնեն և տանիքին վրայ կը թափեն պատերը ճերմկցնելու համար։

Բնութեամբ ընդհանրապէս հեզ և ժեղմեն, մարդասպանութիւն գրեթէ գոյութիւն չունի, այսօրհանդերձ վերջնին ծայր տեսիլ և ճնշասկար գողցեր են բայց և այնպէս ազնուասիրտ, հիւրասէր և հաւատարիմ բարեկամներ։

Ընտանեկան կեանքը մասնայատուկ է, կին մը ընդհանրապէս մի քանի եղբայրներու սեփականութիւնն է, բայերը ալ հաւասար իրաւունք ունին անոնց վրայ, բացի մէկէն քիչ կը պատահի որ միւսին աւելն գտնուին, գեղհի մը իր ծնողքէն կը գնուի մինչև 30 տաքի։ Թիպէթցիները կ'խորժին եւ կը պաչտեն այն տեսակ եղբայրական մտաւնութիւնը, այս կերպը կը նկատեն աւելի խնայողական եւ իրենց տեղացիին պահպանման ապահով միջոց, կիներն ալ գոհ են այս կարգադրութենէն, կը խորհին թէ եթէ միայն մէկ մասնին ունենան մահուան պարագային այրի պիտի մնան, այս կերպով կիները երբեք այրի չեն։ երբ մուսինները մին հեռու ճամբորդութեան մէկ է կինը կրնայ ուրիշի մը հետ ամուսնութեան պայմանագրութիւն կնքել մէկ ամիսէն մինչեւ մի քանի տարիներու համար։ Ամուսնութիւնը չատ թեթեւ բան մը կը նկատուի. ամուսնանալէ առաջ զոյգերը ժամանակ մը միասին կ'ապրին և երբ տեսնեն թէ կրնան իրարու յարմարիլ, գրացիները կուգան. մեսաքէ նուէրներ կը բերեն և ահա ամուսնութիւնը կընքուած է. կինը ամէն ժամանակ ազատ է աւելի հարուստին հետ ալ պայմանագրուիլ, երիկն ալ ազատ է լքել ինքը։

Շատ մը տեղերու մէջ կիները կը հագուին ծանր հագուստներ, մազերնին սանտրուած հիւսկէններու բաժնուած և ուսերէն վար ձգուած, տեղեր ալ կան որ երբեք չեն սանտրեր իրենց մազերը եւ թուստի մը կերպարանքը կը ստանան. չատ մը գոհարեղէն կը կրեն իրենց վրայ ինչպէս ապարանջան եւ ոզեր։ երիկ մարգիկ կը կրեն զարդեր։

Փոքրիկներու մոլի են. չինացիներու պէս իրենց մեծերը չեն յարգեր. եղբայրական կամ պայմանագրական ամուսնութեան պատճառաւ փոքրիկները սահման են. տղան կը պատկանի հօրը եւ աղջիկը մօրը. երբ զուգակ մը ծնի վայն կ'ծծեն կրծագով եւ իւղով. երկու չաբաթ վերջը միայն կրնայ լուացուիլ բայց պէտք է գլուխը բացարձակապէս ջուրէն դուրս պահուի եթէ ոչ չար բաղդ կը պատահի ծնողքին. տղկայ մը ծնունդէն երկու եւ տղա մը ծնունդէն երեք օր վերջ, բոլոր դրացիներով կը հաւաքուին ու կ'սկսին խմել մի քանի օր մինչեւ օր բոլորն ալ գինովնան։

(Շ ար.)

ԳՐԱՆՍԱՆ ՊԻՏԻ ՄՆԱՅ ԼԻԲԱՆԱՆԻ ԵՒ ԱԼԱՈՒԻԹՆԵՐՈՒ ՄԷՋ

Պ. ԲՕՆՍՕ ԻՆՉՈ՞Ւ ԳՆԱՑ ՀՌՈՎՄ

«Իուրնալ» թերթը երկար յօդուած մը հրատարակելով Պ. Բօնսօի Հռոմ, Փարիզ եւ Լրնդեն այցելութեան շուրջ, կ'ըսէ,—

13 տարուան ընթացքին Ճրանսա Սիւրիոյ մէջ անհամար ծախերու սպառեց։ Մենք ներկայիս Սիւրիան Իրագի պէս ազատ ձգել չենք ուզեր, սակայն այդ խնդիրը միակ մեր ձեռքը չէ, այլ Ազգերու Դատաճակցութեան ձեռքը։ Բայց ժողովը պէտք է որոշէ միայն որ մենք իրաւունք ունենանք պատսպանելու մեր բազմաթիւ հատատութիւնները Սիւրիոյ ու Լիբանանի մէջ, որոնց համար բազմաթիւ գումարներ վատնած ենք։

Կը կարծենք որ հասած է ժամանակը Սիւրիոյ իճնավարութիւն մը տալու համար։ Բայց երկար ատեն պէտք է մնանք դեռ Լիբանանի եւ Ալաուիթներու մէջ, պատսպանելու համար անոնց ապահովութիւնն ու յառաջդիմութիւնը։

Պ. Բօնսօ Հռոմէ այցելութեան միջոցին այս խնդիրներու շուրջ խօսակցած է Մուսոլինիի եւ Ս. Պապի հետ ապահովելու համար իտալիոյ համակրութիւնը Ազգերու Դատճակցութեան մէջ։ Երեք ամիս վերջ Լրնդեւի մէջ այս բոլոր խնդիրներու շուրջ, ընդհանուր վիճաբանութիւններ տեղի պիտի ունենան։

ՄԱՄՈՒԼ

ՄԻԼԻՈՆՆԵՐ ՁՈՒԻՐ ԿԸ ՆԵՏՈՒԻՆ

Լ'Օրիան կը գրէ օաբաթ օրուայ իր թիւով.—

«Թրիֆոյիի օդակայանին մէջ մենք գրինք 15 միլիոն։

«Այս 15 միլիոնները արդեօք 30 պիտի ըլլան։

«Բայց նախ ո՞ւր է այս օդակայանը։

Մեզի հասնող լուրերը չատ վատահեցնող չեն։

Եւ մեր պաշտօնակիցը ցանկ յետոյ, որ ինք օդակայանի նախագծին առաջին պաշտպանողներէն մէկը եղած է, ոչ այնքան ձեռնարկի առեւտրական չահին համար, որ գրեթէ ոչինչ է, այլ ընդհանուր խնայողութեանը տեսակէտով երկրին, որ մեծապէս պիտի օգտուի եթէ դուրս չթնայ օրէ օր մեծցող օդային նաւարկութեան միջազգային չարժումէն, կը հարցնէ.

«Ա՞յդ է արդեօք որ 500.000 ֆրանք յատկացուած է գարձեալ վերջի փոթորիկներու օդակայանին հասցուցած վնասները գարմանելու համար։

«Եթէ ճիշդ է, կը չարունակէ ան, փութանք դադրեցնել աչխատանքները եւ հրաժարինք նոյնիսկ, եթէ հարկ է, օդակայանէն, որովհետեւ այս ընթացքով մեր դրամը... ծովը կը նետենք, քանի որ չենք կրնար փոթորիկները արգիլել, իւրաքանչիւր անգամ նոր վճարում մը պիտի ունենանք։

«15 միլիոնները պիտի ըլլան 30»։

Ու ատիկա բացարձակապէս պէտք չէ ըլլայ։

ՍՐՏԱՊՆԴԻՉ ՊԱՏԿԵՐ ՄԸ

Վ.եռի խոռագրիւ ներճու ալ'էֆէռ ծիւ Նոռ» կը գրէ.—

Կարճ բնակութիւն մը Գէյրութ թոյլ տուաւ մեզի տեսնելու բոլորովին փոխուած լիբանանեան հանրապետութիւնը մը։ Գայթակղութիւն ազգային չինութիւններու կոլուածային եւ նաեւհանգրատի սպասարկութիւններուն մէջ։ Գետութեան բոլոր պաշտօնեաներն ալ պիտի ունենան իրենց գայթակղութիւնը։ կը թուի թէ ոչ մէկ քննութիւն անպատւող պիտի անցնի եւ ոչ մէկ քննութիւն որ պիտի չհանէ ամենէն վատ ընտրութիւնները։ Մենք կը ներկայացնենք կարգ մը որոշ պահանջներ և նուազագոյն անհրաժեշտ երաշխիքներ առանց անչափերէն մասհոգուելու այն կարգերէն որ կրնան գտնուիլ մեր հակառակորդներն ու դաչնակիցները։

ՍԻՒՐԻՈՅ ՄՈՒՍՕԼԻՆԻՆ

«Էլիթ Գաս» թերթը 6 Դեկտեմբերի թիւին մէջ, կը գրէ.—

Սիւրիոյ պարտութեան նախարար Մազար Բեյլան փառն Սիւրիոյ Մուսոլինին է, որովհետև, ինչպէս Մուսոլինին, ան ևս իր վրայ կեդրոնացուցած է վեց նախարարութիւններ։ Ահա թէ ինչպէս։

Վարչապետ Հագգը պէյ Ազմ Հալէպ կարգը փոխելու,

Որ ոչ ծայրայեղ ազատութիւն կայ եւ ոչ ալ յիմարութիւն կորսնցնելու գրպանները, պարարացնելու առիթները։

Եւ որ վերջապէս ոչ ոք — եթէ նախարար չէ — կրնայ ուրիշները ղրկելու իրաւունքը պահանջել։

Այսօր, մենք ականատես կ'ըլլանք կացութեան կատարել չրջանին եւ արժէքներու ամբողջական վերաքննութեան մը։

ՀԱՆԳՈՒՑԵԱԼ ՄԵԾԱՄԱՍՆՈՒԹԻՒՆԸ

Այս խոռագրին ներճու կը գրէ «Լ'էֆլեռ ծիւ Նոռ»։—

Վերջնականապէս համոզուած ըլլալով որ անհրաժեշտ է ժողորիլ հովիւին ուշադրութեան արժանանալու համար նախկին չափազանցական մեծամասնութիւնը քիչ առ քիչ կը հեռանայ փառրախէն։ Դասակարգային պայքարկից մը գայն պատիր մեծամասնութիւն կը կոչէ։

Անունը թերեւս մնայ վրան, բայց անտարակոյս արժանի չէ անոր։

Ինչ ծրագիր ժառնեց ան և ինչ իմաստ։ Նախ ծրագիր կամ իմաստ ունէր։ Անիկա ոչինչ իրականացուց, որովհետեւ ոչ մէկ բանի ձեռնարկած էր։

Ով չի տեսներ արդարև որ «չափաւորականութիւնը» պարզ ձև մըն է որ իմաստ կամ ուղղութիւն կ'առնէ ուեէ ծայրայեղութեան ընդդիմանալով։

Ձև մը բնաւ չէ պարտադրած կարգապահութիւն և ոչ ալ ապահոված քաղաքական կուսակցութեան մը յարակցութիւնը։ եւ ահա ան ինքնին լքուած է։

Միացած հովանաւորութեան կապերով զոր այս վերջինը չանաց կարել, նախկին մեծամասնութիւնը կը թափառի այսօր առանց վզին։

Թող ներեն մեզի որ չենք հեռաւոր անոր ուր որ երթալ ուզէ։

Տեղւոյն վրայ քայլ առնելու ամբաստանութեան գնով մենք պիտի պահենք էլ'էֆլեռ ծիւ Նոռի առաջին քիւերուն մէջ պարզուած մեր փոքրամասնական և ազգային ծրագիրը։ Մենք կը ներկայացնենք կարգ մը որոշ պահանջներ և նուազագոյն անհրաժեշտ երաշխիքներ առանց անչափերէն մասհոգուելու այն կարգերէն ուր կրնան գտնուիլ մեր հակառակորդներն ու դաչնակիցները։

ՊՐԿԱԽՏԸ (TITANOS)

Պրկախտի միքրոպը ապրելու համար չի՛ պէտք չունի (anaerobie), ասոր համար է որ խոր, ծանր և թարախոտ վէրքեր աւելի պրկախտ կը հրաւիրեն. իսկ մարմնոյ չոր մասերը ալ ջիղերու առատ վերջաւորում կայ ինչպէս ձեռքեր, ոտքեր, գլուխ, դէմք, աւելի ընդունակ են պրկախտի դէմ բանալու. նաեւ ծննդական գործարաններու վրայ կատարուած գործողութիւնք, բերնի մէջի վէրքեր, ակռայի արմատ մը կամ թիթեղ ազիքային վէրքեր կրնան պրկախտ յառաջացնել. պրկախտ երբեմն եկած է չոր անցած քիինին և gelatiné չիճուկ ներարկուելէ վերջ, ցուրտն ալ կ'ազդէ այդ ուղղութեամբ, ասոր համար է որ պատերազմի դաշտին վրայ գիշեր ատեն վիրաւոր ինկած և անխնամ մնացած զինուորներ չափով պրկախտի կը բռնուին։

Հիւանդութեան նշանները.— Միքրոպը իր թխալու շրջանը (périodedincubatien) ունի որ 5էն 11 մինչեւ 20–30 օր կ'երկարաձգուի՝ վէրքին տեսակին, միքրոպին թունաւորութեան ատիճանին կամ ղալային կեդրոնէ առաւել կամ նուազ հեռաւորութեան ատիճանին կամ ղալային կեդրոնէ առաւել կամ նուազ հեռաւորութեան համեմատութեամբ, այսպէս դէմքի և գլխու վէրքերէն թոյնը չափով կը հասնի ուղեղին. վիրաւորը այս չրջանէն վերջ կ'սկսի անուժութիւն անհանգստութիւն և գլխացաւ զգալ, վէրքը կը հոտի ու կը ցաւի որ ապագայ գալարումներու նախանշանն է (aura). վիրաւոր անդամը սկսնային ցնցումներ և պրկումներ կ'ունենայ՝ մանաւանդ կենդանիներու վրայ, բայց ամենէն յատկանշական երեւոյթը բերնի ծուելիք մկաններու կծկումն է (trismos), հիւանդը բերանը չկրնար բանալ և ծամելու դժուարութիւն ունի, կծկումը կ'աւելնայ, եթէ մարդ փորձէ բերանը բռնի բանալու, ակռաները սեղմած կը խօսի, անփորձ մէկը կրնայ բիւմանդիզի կամ իմաստութեան ակռայի բորբոքման վերագրել այս կծկուածը. հետզհետէ դէմքի մկանները բանը-ւելով չրթունքները կը քաշուին, եւ չնաշուները կ'երեւին, աչքերը լայնբէն կը բացուին ու հիւանդը հեգնական ժպիտ մը ունի կարծես. սիևնոյն ատեն ծնծղակը կը կծկուի կը քարանայ և հիւանդին գլուխը անշարժ կեցուածք մը առնելով դէպի ետեւ կ'երթայ որ հետզհետէ մինչև ուսերուն մասերուն կամ ողջին մարմինը կոր ձև մը կ'առնէ (opisthotonos) այնպէս որ գլուխը եւ ոտքերը միայն գետինը կպած մէջքի մասը օդին մէջ կորութիւն մը կը գծէ. երբեմն ընդհակառակը դէպի առաջ կը ծռի (emprosthotonos) կամ ուղիղ կերպով չը քարանայ (orthotonos) և կամ կը ծռի (plenrosthotonos), կծկումները չարունակական են և կը տեւեն մինչեւ մահը, հետզհետէ ասականալով եւ ուեւլնալով, հանգամանք մը՝ որ ինքնատուկ ըլլալով պրկախտէն կը զանազանուի ուրիշ չատ մը հիւանդութիւններէն կծկումներէն (uremie, husterie եւն). պզտիկ հատուկ մը, չչուկ մը լոյսը իսկ պատճառ կ'ըլլան ծնծղայի կծկումները որոնք երբեմն մկանները եւ նոյն իսկ ոսկորները կոտրելու չափ զօրաւոր կ'ըլլան ուրէք սարսափելիօրէն կը չարչարուի ենթական իր ամբողջ զգայնութիւնն ու գիտակցութիւնը պահելով և իր չուրջի անգուդաթը դիտելով, երբ պրկումները ներքին գործարաններուն կը տարածուին հիւանդը այլեւս չկրնար կլլել, լորձունքը բերնէն կը վազէ, լեզուն կը խածէ, մէզը կը բռնուի, շնչառութիւնը կ'արագանայ մինչեւ 40 անգամ վայրկեանը, (բնականը 18 է) բազկերակը 120–180 կը զարնէ, թանձր քրտինքով մը կը ծածկուի մարմինը եւ ջերմութիւնը կը բարձրանայ 41-43 նոյն իսկ մինչեւ 44 աստիճան որ մեռնելէ վերջն ալ տակաւին քանի մը ժամեր կ'աւելնայ ինչ որ կը զանազանէ պրկախտը միningite ciribrospinalէն։ Ակռէ առալ մահացութեան համեմատութիւնը խիստ մեծ է՝ 90 0|0, հիմա 70 0|0ի իջաւ որ դարձեալ անհելի է, 4—10 օրուան մէջ հիւանդը կամ կոկորդը սեղմուելով. սրտի կաթուածով կամ ընդհանուր թունաւորմամբ։

Դարմանուած.— Ինչպէս վերը ըսինք պարզ նախազգուշական դարմանով մը կրնար վիրաւորին կեանքը փրկել որով ամէն կասկածելի վէրք, ըլլայ պզտիկ թէ մեծ, երբ ժանաւանդ հողի փոչիի ազդեցութեանց հետ յարաբերութեան ենթակած է անմիջապէս լուալու եւ մաքրելու է հականեխականներով, եթէ սաստիկ մարմիններ կան (գետին, լաթի կտոր եւն) հանելէ վերջ ալքոլով կամ թէնթիւռա՛իոտով օծելու է, իսկ ուշ մնացած ու քարախոտած վէրք մը վատնզաւոր նկատուելով առ ի զգուշութիւն հակապրկախտային չիճուկ (Serum antitanique) ներարկելու է, վէրքին՝ սեղուչն վրայ հարկ եղած մաքրութիւնն ու հականեխումը ընելով հանդերձ։

Իսկ եթէ հիւանդութիւնը երեւան եկած է իր ամբողջ ախտանիշերով՝ այլեւս բժշկութիւնը Աստուծոյ մնացած է. մեզի կը մնայ զոհին առատապանդները մեղմելու համար հանդարտեցուցիչ եւ թրեցուցիչ դեղերով ամոքել ընդհանուր վիճակը, թէեւ երբեմն անյոյս դատապարտեալներ բարւոքած և ապաքինած են չիճուկի և յարակից դարմանումներով (chlord եւ ածք լոգանք տալ) եւ ըստ իտալական պարոցի՝ acide phéniqueի ներարկումներ ընելով, բայց ըստ ինքեան մանաւանդ դարմանում մը ցարդ կը պակսի և մահացութիւնը խիստ մեծ է։

ՏՕՔԹ. Ա. ԳՈՒՅՈՒՄՃԵԱՆ

(Վերջ)

ՍՈՍԿԱԼԻ ՈՉԻՐ ՄԸ ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ ՄԷՋ

25 ՏԱՐՈՒԱ ԿԻՆ ՄԸ ՊԻՏԻ ՍՊԱՆՆԷՐ ԻՐ 6 ՏԱՐՈՒԱ ՁԱԻԱԿԸ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՓՈՒԼԱՐԺԷՔԸ ՍՏԱՆԱԼՈՒԱ ՀԱՄԱՐ

Վերջին օրերս Պերլինի մէջ սոսկալի ոճիր մը գործուած է։ Մայր մը իր վեց ամսու աղջիկը սպաննել ուզած է սէք ծնկելով սպահովագրութեան գումարին։ Դէպքը տեղի ունեցած է սապէս.— 25 տարու Մարթա Աննա Պուտիհի վեց ամսու աղջնակը Րոզմարի Պուտին Բուքրտա, իրիկուն մը Պերլինի կայարանի չրջակայքը երկաթուղիի վրայ մարած վիճակի մէջ ձգուած, գտնուած է ճիշդ այն պահուն երբ կառախումբը պիտի անցնէր։ Անմիջապէս օգնութիւն փութացուելով, աղջնակը գետն առնուած է եւ մէկ քանի վայրկեան վերջ կառախումբը անցած։ Ոտիկանութեան կատարած քննութեանց հետեւանքով, հաստկացուած է որ աղջնակին մայրը զայն ձգելէ վերջ, հոն, փախած է ձեռնելով զայն չյոյսերցնելէ ետք։ Ագլկան մայրը քննութեան հետեւանքով ինքզինքը ձեռք ուտած է։

Ան երբ իմացած է իր աղջկան այդ վիճակին մէջ փրկուիլը երկաթուղիի դէպքէ մը, սկսած է լալ ու պոռալ եւ ըսած է.— Ամբողջ գիշերը աղիկս փընտռեցի եւ չգտայ։ Մինչդեռ ապացուցուած է այս յարաբերութեան բոլորովին հակառակը, այսինքն այդ կնոջ դէպքին իրիկուընը ան մանելէ ետք բնաւ փողոց ելած չըլլալը։ Արդարեւ, ոչ թէ զայն փնտռած, այլ նոյնիսկ ոչ ոքի չէ խօսած թէ աղջնակը կորուսած է։

Աղջնակը երբ աեղն անցնելէ վերջ աչքերը բանալով մահճակալին մօտ մայրը տեսած է, սաստիկ յուզուած, ըսած է.— Ջեմ ուզեր մեռնիլ, թող երթայ, կը վախնամ կոր։

Ասոր վրայ, խնդրոյն հարցաքննիչին առջեւ հանուած կինը ճիշդ ուղիը ժամ հարցաքննուելէ վերջ, յանցանքը խոստովանած է եւ ըսած.— Երկաթի կառրով մը գլխուն զարկի եւ հրեցի։

Ճշդուած է որ կնոջը ամուսինը դրամատան մըն էր, որ մէկ տարի առաջ գործէն հանուած էր։ Ընտանիքը քաշուռատութեան մէջ էր։ Կինը չատ մը այրերու հետ կը պատէր եւ աղջնակն ալ փողոցը կր ձգուէր, որպէս զի մուրայ։

Դատական իշխանութիւնը քննութիւնը խորացնելով, հասկցած է որ կինը այս ոճրին մղուած էր ձեռք ձգելու համար աղիկան ապահովագրութեան փոխարժէքը 4000 մարք։ Ջերբակալուած է նաեւ կնոջ ամուսինը, իբր մեղսակից։

Դէպքը մեծ յուզում պատճառած է Պերլինի մէջ։

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԳԻՏԵԼԻՔՆԵՐ

Ե. ԵՐԴՈՒՄ

Արեւելքցիները ընդհանրապէս կր խորհին որ երդումը հաժոզելու համար լաւ միջոց մըն է, և երբ առիթը կր ներկայանայ առնցարձակ կ'երդնուն։ Հայերըս բացառութիւն չենք կազմեր, և գուցէ չատերէն աւելի մոլի ենք այս գէշ ունակութեան։ Կ'երդնուինք անտեղիօրէն մեր դէմը պաշպանելու յատկնութիւնով, եւ արդիւնքը կ'ըլլայ ոչինչ օգտակարութեան տեսակէտէն, և թերևս իլ վնասակար ժեզի։

Երդումը հայհոյանքին մէկ տարբեր, աւելի մեղմ ձեւն է, եւ ո՛չ առջինը և ո՛չ ալ վերջինը պէտք է մշակուին ընկերական յարաբերութեանց մէջ։ Գրութեէ ամէն անհատ մոլի է այս ունայնութեան, բայց և այնպէս օրևէ մէկը չի ուզեր զանոնք լսել։

Առեւտուր մեր ընկերական յարաբերութեանց փուլերէն մին է ուր միշտ առիթը կրներկայանայ երդուընելու և այս կ'րնեն մեր առեւտրականները խորհելով թէ պիտի յաջողին յաճախորդը համոզել։ Ինչպէս նախորդ յօդուածս չարքով մը տեսանք, համոզելու լեզուն բոլորովին տարբեր է և երդումը համոզելու ընդունակութիւն քնաւ չունի։ Առևտրական արդի բարոյագիտական կանոններ կը պահանջեն որ առևտրականը խորհելով հանդերձ իր ինչ և ինչպէս ըսելիքին մասին՝ զգէ նաև իր լեզուն։ Երդումով ու հայհոյանքով նպատակած լեզուի մը գործածութիւնը լաւ ազդեցութիւն չի թողուր յաճախորդին վրայ, և առևտրականը պէտք է հետեւ կենայ այն ամէն խօսքերէն և րնթացքէն որոնք յաճախորդը կը խրտչեցնեն։

Ինչպէս վերը ըսուեցաւ, մեր առևտրականները երդումը կը գործածեն լոկ յաճախորդը համոզելու համար, բայց թող վատահ ըլլան որ չարաչար կը սխալին։ Որովհետև (ա) որևէ մէկը չի հաւատար երդումի, (բ) կրթեալ դասակարգը կր պչդացնէ, և (գ) առևտրականին համար նուազագուշիչ է։

Նախ առնենք առաջինը։ Ո՛վ կը հաւատայ երդումի։ Մեր առևտրականներ կո խորհին որ Աստուծոյ, իրենց կեանքին և կամ սիրելեաց վրայ երդուընելով պիտի յաջողին յաճախորդը համոզել։ Դժբաղդաբար ո՛չ։ Մարդ արարած փաստ կ'ուզէ և մէկ նախադասութիւն որ տրամաբանութիւնն կը ցոլացնէ աւելի կը հաւատայ քան հազար երդումի։ Թերևս իւրաքանչիւր երդումին յաճախորդը ցայտ ըսէ, բայց երդումներու վիճակը ազդեցութիւն ձգելու տեսակէտէն, կը նմանի ապառաժներու վրայ ցանուած սերմերու։ Ուստի չպէտք է այս գործածել իբր միջոց մը յաճախորդը համոզելու համար, որովհետև անօգուտ է։

Երդումը անօգուտ ըլլալէ աւելի վնասակար է իր պժգանք ազդելու հանգամանքով։ Մարդկային ընկերութիւնը օրէնքներ և կանոններ ընդգրկած է, զոր որոնց ընկերական յարաբերութեանց մէջ երդումի գործածութիւնը ներելի չէ։ Նոյնն է առեւտուրի մէջ. Նամանաւանդ կրթուած դասակարգի անձնաւորութիւններ, ինչպէս սուտէն, հայհոյանքէն, և խոտոռիադրութենէն, նոյնպէս երդումէն պժգանք կը զգան, և առևտրականը ի սէր իր չահերուն պէտք է վերջնականապէս եւ ընդմիշտ դադրեցնէ այսպիսի յաճախորդները համոզելու ընդունակութիւն չունեցող նախադասութիւններու եւ ասացուածքներու գործածութիւնը։

Դեռ աւելին կայ։ Երդումը անօգուտ եւ խրչեցուցիչ ըլլալէ աւելի նուաստացուցիչ է եւս։ Անոր գործածութիւնը առեւտրականի մը կո ժանչէ յառ դաղափար չի տար այս վերջինին մասին։ Ընդհանրապէս սիրող կարծիքը այն է թէ երդումը կը գործածուի գուտ հիկներու կողմէ, ուստի առեւտրականը այս միջոցը գործածելով փողոցայինի մը աղդեցութիւնը կը ձգէ։ Ընդհակառակը ան պէտք է «ճէնթլմէն» (ազնիւ մարդ) մը ըլլալ քանի մը անուններ վարկաբեկող նախատասութիւններ չպէտք է ըսէ յաճախորդին։

Եթէ երբեք առեւտուրի մէջ աւելորդաբանութիւն մը կայ՝ ան ալ երդումն է։ Աւսոր դործածութիւնը քնաւ հարկաւոր չէ։ Բայց ինչ պէտք է ըսենք յաճախորդը համոզելու համար, չէ՞ որ երդումը համոզելու կր ծառայէ։

Սեպենք որ առեւտուրի կեանքը մեծ դպրոց մըն է, եւ ինքնին է։ Այդ դպրոցին մէջ եւս կ'ուզեի ուսակերտի դերը տալ յաճախորդին եւ ուսուցիչին՝ առեւտրականին։ Ինչպէս ուսուցիչը աշակերտը, նոյնպէս առեւտրականը յաճախորդը պէտք է կրթէ։ Եւ այս ըլլալու է անուղղակի, առանց վերջինը վրդովացնելու, եւ նոյն իսկ անոր գիտակցութենան։ Թէ ինչպէս։

Երբ որ առիթը կը ներկայանայ յաճախորդը համոզելու, փոխանակ առարկացուցիչ կերպով երդուընելու, կարճ ու կարուկ, անուշ չեչտով մը այսպէս կրնայ ըսուիլ, «հաւատացէ՛ք այս իրականութիւն է» կամ չատ չատ «ճշմարիտ կ'ըսենք»։ Երբ այս եւ նոյնատեսակ նախադասութիւնները յաճախ կրկնուին, եւ ժամանակի ընթացքին յաճախորդը կը տեսնէ որ պրն. այսինչին ճամարիտ չիրաւի ճշմարիտ է, ինքնին բերաբար կր հաւատայ ինչ որ պրն. այսինչը իրեն ըսէ։

Մեծ է այս ընթացքին արդիւնքը, և չհաւատ առեւտրականին համար։ Յաճախորդը կը փարի իրեն ինչպէս աշակերտը իր սիրելի ուսուցիչին, աւելցնելով կայուն յաճախորդներուն թիւը որոնք առեւտրականին համար թանկարժէք գանձեր են։

Ս. ՎԱՐԴ.

ՀԱՅ ԳԵՂԱՐ. ՄԻՈՒԹԻՒՆ

Բացման Հանդէս

Հայ Դեղ. Միութիւնը կը կատարէ իր նոր Ակումբին (L'Oriantի խմբագրատան կից հրեաններու նախկին սրահը) բացումը, Դեկտ: 13, երեքշաբթի, երեկոյեան ժամը 9ին։ Յայտագրի մաս կր կազմեն Mireille օպերային մաս մը, խմբական արտասանութիւն, նուագ, երգ, արտասանութիւն եւլն.։ *Մուսքը Ազատ*

Նկարահանդէս

Հայ Դեղ. Միութիւնը Դեկտ.24—25ին կր կազմակերպէ ընկարահանդես մը, ուր պիտի ցուցադրուին տեղւոյս հայ ամպրհոր ընկարիչներու գործերը (բասրել, իւղանկար, ջրանկար, Ֆիւզէն, Pyrogravure։

Մասնակցիլ ուզողները իրենց գործերը պէտք է Միութեանս սրահը բերեն մինչեւ Դեկտ. 19, ամէն երեքշաբթի, հինգշաբթի եւ կիրակի օրերը, երեկոյեան ժամը 5—8։

Պարահանդէս։

Միութիւնը իր տարեկան պարահանդէսը կուտայ Ուրբաթ 1ին, իր սեփական սրահներուն մէջ, մեծ պատրաստութեամբ։

———

Միութիւնը յարգելի հասարակութեան կր յայտնէ, որ իր ընդարձակ սրահը եւ բեմը տրամադրելի են հանդէսներու եւ հարսանիքներու՝ յարմար պայմաններով։ Դիմել Վարչութեանս անձամբ։

———

Վարչութիւնս կր յայտնէ միութեան անդամներուն եւ բարեկամներուն, որ ակումբը բաց է ամէն հինգշաբթի եւ կիրակի օրերը, ժամը 5էն վերջ ընկերական հանդիպումներու համար։

ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

ԼՈՅՍ ՏԵՍԱԻ

ԼԷՅՏԻ ԻՋԱՊԷԼ

ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ՄԵՔ ՎԷՊԸ

Մաուր տպագրութեամբ եւ գեղեցիկ կարտով, բազկացած մօտ 500 էջէ։

Դուրեկ եղած ապտպրանքները պիտի չըլլան կանխիկ։

Դիմել Խմբագրութեան։

UNITED STATES LINE

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԳԻԾԵՐ

Կանոնաւոր մեկնումներ Շերպուրկէ եւ Հաւրէ դէպի Նիւ Եորք՝ ամենարագ եւ օթեղ ճաւերով։

Հետեւեալ ճաւերը կր մեկնին Հաւրէ.

Բրեզիեանք Հաւրիկ	Դեկտ.	8
Մանհաթթան	»	15
Բրեզիեանք Ռուզվելթ	»	22
Աւերիքըն Շիբըր	»	29
Բրեզիեանք Հաւրիկ	Յուն.	5
Մանհաթթան	»	12

Սիւրիոյ եւ Լիբանանի Ընդհանուր Գործակալ Ա. ՊՇՏՐՈՍԵԱՆ, Ավրնիւ Ֆօշ, թիւ Ֆօշ 9-06, հեռագրական հասցէ Arbed, Գէյրութ։

ՏՕՔԹ. Կ. Մ. ՊԱՂՋԷՃԵԱՆ

ՎԻՐԱԲՈՒԾԱ-ԱՏԱՄՆԱԲՈՒԾԱ

Գաթիւ ունի յայտարարելու իր յարգոյ յաճախորդներուն որ իր դարմանատունը փոխադրած է Ժօրժ Փիքօ փողոց, Ջիխման Տանայի օճճիճ մէջ, (Ոսկի Մկրտչ դերձակատան վրայի յարկը)։

Նոր դարմանատունը օժտուած է հիներաբուժական եւ գիտական նորագոյն գործիքներով

Հիւանդ կրնդունի՝ ԲՇ., ԳՇ., ԵՇ., եւ ուրբաթ օրերը

ժամը 8—12 (կ.Ա.) 2—6 (կ.Վ.)

եւ մասնաւոր ժամադրութեամբ։

ՏՕՔԹ. Ս. Մ. ՍՈՒՔԻԱՍԵԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ՝ ՄԱՆՈՒԿՆԵՐՈՒ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆ

ՎԿԱՅԵԱԼ ՓԼՈՐԻԶԻ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑՆԵՐՈՒՆ

Իրմասնագիտութիւնը կատարեալ գործած բլլալով Փարիզի մանկանց յատուկ հիւանդանոցներու մէջ, իր դարմանատունը հաստատած է՝

ԺՕՐԺ ԲԻՒՕ փողոց Թիւ 61 (Պապ - Իսրիսի մօտ, հանրակառքի գծին վրայ, ոսկի Մկրտչ դերձակատան վրայի յարկը)։

ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒԹԵԱՆ ԺԱՄԵՐ.— Բացի կիրակիէ, կէսօրէ առաջ, ժամը 9—12

» վերջ, » 3—6

Հինգշաբթի կէսօրէ յետոյ ձրի՝ ադքատներու համար։

Կերպասեղէնի եւ զանազան կտորներու մեծ վաճառատուն

Տ. ԵՒ Ռ. ՄԱՎԻՍԱՔԱԼԵԱՆ

Մուրճան փողոցի վաճառատան հասած են սեպտեմբեր համապատասխան կերպասեղէնի եւ զանազան կտորներու մեծ մթերք. Թուանական, անգլիական, իտալական եւ ամերիկեան առատարութիւնով կը գոհացուին ամենազուարճալի գնորդները։

Ցարգոյ յաճախորդներ պիտի գտնեն անմրցելի ազանութիւն եւ նոխ տեսակ։

ՏԷՐ ՄԵԼՔՈՆԵԱՆ ԵՂԲԱՐՔ

ՐԻԻ ԷԼ ՄԹՐԱՆ

ԱԼԷՆՊԻ ԵՒ ՔՕՇ ՓՈՂՈՑՆԵՐՈՒՆ ՄԷՋ

Մեր Յաճախորդներուն: Նպաճակի կերպասներ, ծիւպիւերները եւ զանազան իրեղէններ հասած են։

Մեզի չի դիմողներուն: Մէկ անգամ միայն փորձեցէք գոհունակութեամբ պիտի մեկնիք։

Մեզ չճանչցողներուն: Ձեր օտհուն համար իսկ մեզ հետ ծանօթացէք։

Մեր վաճառատան կից նոր բացած ճերմակեղէնի բրիգօթաժի եւ ժեւսկի ճիւղ մը հոն պիտի գտնէք ամէն սեռի բլօվր, ժաքէթ, Ֆլանգ եւն։

Դատաստան ժամադրեց.— Եսայի Մուրատեան թիւ 23։

ԲԱՑԱՌԻԿ ՊԱՏԵՀՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

ԼՈՒՍԱՆՆԿԱՐԻԶ ՍԵԴՐԱԿԵԱՆ

Avenue de Français No. 19

Ամենէ որ իրենց Ֆիլմերը կր գծեն այս լուսանկարչատունին, ձրիօրէն կր լուացուին իրենց Ֆիլմերը եւ իրենց կր տրուի մեկական ճմլոյծ նմանապես ձրի։

Ֆիլմերու գիները՝ 4 X 6=30 Ս. Դ. 6 X 9=30 Ս. Դ. եւ 6.50 X 11=40 Ս.Դ.

ՖՐԱՆՔ-ՄԱՍՈՆՆԵՐԸ

(ԱԶԱՏ ՈՐՄՆԱԴԻՐՆԵՐԸ)

Գրեց՝ ՍԻՒՆԻԻ

Ֆրանսական իշխանութիւնները արգելքներ չեն յարուցաներ ցանուած մասոնական հաւաքոյթներուն, և սակայն ոտիկանութիւնը լուրջ ուշադրութիւն կը դարձնէ այդ հաւաքոյթների վրայ։

Ուշագրաւ է որ չը նայած այդ հանգամանքին, ֆրանսական լսժաներին անդամակցած են ֆրանսայի չատ նչանաւոր դէմքեր — գիտութեան, փիլիսոփայութեան, կրօնի, գեղարուեստի, գրականութեան, քաղաքական աշխարհի փայլուն դէմքեր, ազնուականներ, բարձր հնչէլիդէններ, հոգեւորականներ, բուրժուաներ, յեղափոխականներ,— Վոլթէր, Դանթօն և ուրիշ այնպիսիներու մեծութիւններ։

Ֆրան—մասոնութիւնը աւելի պարարտ հող է գտնուած Գերմանիայում, որտեղ ժԸ դարում գերմանական միաքը յափշտակուած, կլանուած էր երկու մաքերով.— միասիցիզմ և ալխիմիզմ։ Այդ հանգամանքը մեծապէս նպաստած է մասոնութեան տարածման։ Նչանաւոր գլուխներ անդամակցած են մասոնական լսժաններին. ինչպէս Հելդեր, Լէսսինգ, Ֆիխտէ և ուրիշներ։

Եւ այսպէս, Եւրոպայի մեծագոյն երկիրներու մէջ— Անգլիա, Ֆրանսա, Շուէյտիա, Սպանիա, Գերմանիա, Ռուսաստան, տարածուած խոր արմատներ է ձգած մասոնական միութիւնը իր առաջին հարիւրամեակի րնթացքին։ Այդ երկիրներուն մէջ ֆրանք—մասոնութիւնը առանուած է չեչտուած կերպով քրիստոնէական բնոյթ և արիստոկրատական ազնուական պատկեր։ Բրիստոնէական այն ժամով, որ անդամ կարող էին լինել միայն քրիստոնեաները,— կաթոլիկ, բողոքական, օրթոտոքս և ասեն յարանուանութեան և աղանդի պատկանողներ. բայց հրէան, իսլամը կամ ուրիշ կրօն դասուողները երբեք։

XIII

Մասոնութեան ծագման որոնք հանդիսացող Անգլիոյ մէջ մասոնութիւնը չարունակում է մնալ ոչ քաղաքական գետնի վրայ, մինչ Ֆրանսայում, Գերմանիայում և Ռուսաստանում սակաւ առ սակաւ սասնում է քաղաքական երանգ, յատնաբերում քաղաքական տենդեցներ, այլ և այդ ուղղութեամբ էլ գործունէութիւն ունենում։

Բայց ամենից ուշագրաւը եղած է Վատիկանի բռնած դիրքը Ֆրանք—մասոնութեան հանգէպ։ Վատիկանը թէև ունէ արգելքներ չէ յարուցանում, սակայն և ուշի—ուշով հետեւում է մասոններու ունեցած գործունէութեան՝ թէ Անգլիոյ և թէ եւրոպայի մէջ։

Եւ ահա որոշ ժամանակից յետոյ այն է — 1738 թուին այսինքն մասոնական միութեան ծագման քսաներորդ տարիին մէջ, կաթոլիկ աշխարհի գերագոյն հովուապետը— Հռոմի Պապը հանդէս է գալիս մասոնութեան դէմ և յատուկ Բուլլայով—կոնդակով արգիլում կաթոլիկներին անդամակցելու մասոնական լսժաններին։ Պապը իր այդ կոնդակով յայտարարում է քրիստոնեայ աշխարհին որ թէև ֆրանք—մասոնութեան ատհմանադրութեան առաջին յօդուածը խոստում է Աստուծոյ գոյութեան, իսկ երկրորդ յօդուածը քրիստոնէութեան ճշմարտութեան մասին, սակայն և հատուկ նկատի է — ատում է Հռոմի քահանայապետը, որ «ներանք—մասոնները իրենց գործունէութեան խորացման, գործակցութեան մի որոշ մոմէնտին՝ դէպքերու բերումով կամ ինչ—ինչ հանգամանքներու պատճառաւ, Աստուած փոխեն մի այլ բան, իսկ քրիստոնէութիւնն էլ մի ուրիշ։

Մասոնութեան կողմից կաթոլիկ իշխողներն սպառնացող վտանգը թէև կտակած ունէն եղեր պապը՝ մասոնութեան հենց առաջին իսկ չրջանին մէջ, և թէև յատուկ կոնդակով էլ արգիլած էր կաթոլիկներու մասնակցութիւնը մասոնական լսժաններին, սակայն և բազմաթիւ կաթոլիկներ և կաթոլիկ հոգեւորականներ, հակառակ այդ արդելքին չարունակած են մասնակցիլ մասոնութեան։

Անցինինք մասոններու Ռուսաստանի մէջ ունեցած գործունէութեան։

XIV

Մասոնութիւնը ինչպէս տեսանք, ծագում առած ունի ԺԸ դարու սկզբում և իր առաջին չրջանում քրիստոնեայ աշխարհի միութեան և մարդկութեան բարոյական վերածնութեան մեծ իդէալները։ Նո՛ր պետական — քաղաքական և ոչ էլ եկեղեցական— կրօնական նպատակներ ունեցած է, այլ իրրև ԺԸ դարու բարդ երեւոյթներից մէկը, յայտնուած է եկեղեցու և պետութեան չրջանակներից դուրս և կրօնից ու պետականութեան— էթիքիզմի գաղափրից անկախ։ Մասոնութեան երեւան գալու պատճառներից մէկն էլ կրօնական ատելութեան և կրօնական մոքրութեան կրակի ուժի թուլացման մէջ են տեսնում ամենք, զոր սուզուում է միաթիքական խորհրդաւորութեանց ովկեանին մէջ՝ կեանքի հոգեկան իմաստը հասկնալ կարենալու համար։

Այդ ժամանակաչրջանին մէջ առևտրական միաքը զարգացնում է երկու ուղղութեամբ — ա) վոլթէրեական—լուսատուչական. բ) մասոնական—միաթիքական։ Այդ տեսակէտից առանձնացնել եղած են տեղատարբեր նչանաւոր եղած են մեծատարբեր առատրական գործիչներ նօվիկով և Ռոդիչեվ՝ իրրև ցցուն արտայայտիչներ եւրոպական մաքերու։ Ռոդիչեվը Վոլթերականութեան, իսկ Նովիկովը մասոնութեան։

Ռուս միտիկ մասոնները աչխատում են հաչտեցնելու մասոնականութիւնը եկեղեցու դոգմաների հետ։ Նրանք ընդունում են, որ եւրոպայում երկու տեսակ մասոնութիւն կայ։ մէկը կեղծ, և միւսը ճշմարիտ՝ որի մէջ բովանդակուած է քրիստոնէական ճշմարտութիւնը։ Գերմանիայ մէջ եղած է յեղափոխական քաղաքական տենդենց ունեցող մասոնութիւն, որից խուսափել են ռուս մասոնները և որի պատճառաւ էլ նկատերինա կայսրուհին, զոր հակառակ եղած է միտիքական մասոնութեան, սկսում է կասկածել ռուս մասոնների վրայ՝ թէ նրանք գաղտնի յարաբերութեան մէջ են գերմանական մասոնների հետ, ուրեմն եւ վարակուած նրանց գաղափարներու ազդեցութեան տակ գտնուող։

(8)

(Շար)

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ԳԵՐՄԱՆ ՆԱԽԱՐԱՐԱԿԱՆ ՏԱԳՆԱՊԸ

ՋՕՐԱՎԱՐ ՓՈՆ ՇԼԵՅԽԵՐ ՊԻՋՄԱՐՔԻ ԱԹՈՌԻՆ ՎՐԱՅ

Գերլին.— Գ. Փոն Փափէն մերժեց կազմել դահլիճը։ Նախագահ Հինտէնպուրկ պաշտօն տուաւ Ջօր. Շլէյխերի։

Գերլին.— Գ.Փօն Շլէյխէր ընդունեց։

Գէրլին.— Կը կարծուի թէ նոր դահլիճը պիտի բաղկանայ Հէր Փոն Նէօրաթէյ, որպէս արտաքին գործերու նախարար եւ Կոմս Շուէրէն Քրսիկն որպէս ելեւմտական նախարար, մինչ միւս նախարարութիւնները պիտի յանձնուին նոր անձնաւորութիւններու։ Վստահ չէ թէ Ջօրաւար Շլէյխեր պիտի ըլլայ պաշտպանութեան նախարար։

Կը հաւաստուի թէ Փոն Շլէյխեր առայժմ կը հրաժարի սահմանադրութիւնը վերաքննելու որեւէ փորձէ, ընդգրկելով հանդերձ իրաւախոհութեան քաղաքականութիւն մը միւս կուսակցութիւններու հետ, Ռայխսթակի դիմաջէն բացայայտ պայքար մը հեռացնելու յոյսով։

Կառավարութիւնը մեծ յենարան մը ունենալու ընդունակ է երբ դիմէ Ռայխսթակին յառաջիկայ շաբաթ, բայց մեծամասնութիւն պիտի չունենայ, ան, ընկատելով որ նազիներն ու համայնավարները ընդդիմադիր են եւ Ընկերվարականներու դիրքը կախում ունի կառավարութեան ծրագրին ընդունելութենէն։

Այն պարագային որ կառավարութիւնը անվստահութեան քուէ ստանայ հաւանական է որ նախագահ Հինտէնպուրկ Թոյլատրէ կառավարութեան Ձեռք պաշտօնի վրայ, Փոն Բաբէնի դահլիճին պէս։

Խորհրդարանի բացումը պիտի յետաձգուի մինչեւ Դեկտեմբերի վերջը

Գերլին.— պ. Փոն Շլէյխեր խորհրդակցութիւններ ունեցաւ զանազան քաղաքական անձնաւորութիւններու հետ։ Ան պիտի կազմէ արագօրէն դահլիճ մը որ պահանջէ խորհրդարանի բացման յետաձգումը մինչեւ դեկտեմբերի վերջը եւ կուսակցութիւններու զինադադար մը ընկերային եւ մանաւանդ տնտեսական խնդիրներու լուծում մը բերող ծրագրի մը մշակումին համար։

Բանտարկեալի մը տարօրինակ անձնասպանութիւնը

Քօպուրկ.— Ճոհան Շերեր, որ իր աշխատասիրութեբէն ժկկը դրամական խնդրի մը համար վիրաւորած բլլալուն համար բանտարկուած էր Քոպուրկի տեղական բանտը, անձնասպան եղաւ տարօրինակ պարագաներու մէջ։

Իր մահդրութեանը ծանօթ բլլալով իշխանութիւնները իր խցիկէն վերցուցած էին ինչ որ կրնար զայն իրականացնել ծառայել, բայց մոռցած էին քերթերը զոր Ճոհան Շերեր կլլեց մինչեւ որ խեղդուեցաւ։

Պաշտօնագրկում Ժրնեւի խռովութիւններուն հետեւանքով

Դաշնակցային խորհուրդը, հաւանաբար վերջերս Ժրնեւի մէջ ծագած խռովութիւններուն պատասխանով որոշած է պաշտօնանկ ընել հասարակական ձերգաւորներ։

Ուգրանիացի կայսերներու *վտանգի գործունէութիւնը*

Առեւտրական կալիսիոյ մէջ

Վարշաւիա.— Արեւելեան կալիսիոյ հակահեղափոխական խռովութիւններու առեղծած ընդհանուր խառնափոթութենէն օգտուելով, ուգրանիական յեղափոխական կազմակերպութիւնները ցոյց կուտան մեծ գործունէութիւն մը եւ կը կատարեն ահարկչական արարքներ զոր կը մատնանշեն իշխանութիւնները։

Իրենց անհրաժեշտ եղող նիւթական կարիքները հայթայթելու համար ուգրանիացի կարմիրները դարաններ լարելով կը կողոպտեն գրաժառայ գնացքները։ Այս վերջին օրերու ընթացքին, անոնք յարձակեցան երկու վեցեակ գնացք ներու վրայ եւ սպաննեցին կամ վիրաւորեցին անոնց ընկերացող անհատները։

Կը կարծուի թէ այս ձեւով անոնք յաջողած են ձեռք ձգել մեծաքանակ գումարներ։

Իշխանութիւնները արմատական միջոցներու կը դիմեն մարելու համար չարժուժը, նկատելով որ պաշարման վիճակի յայտարարութիւնը չյաջողեցաւ կեցնել կարմիրներու գործունէութիւնը։

Ռուսական ընդծովեայ մը ընկղմեցաւ Սեւ ծովուն մէջ

Գալիա.— Օպէսայէն եկող նաւու մը հրամանատարը կը տեղեկացնէ որ ռուսական ընդծովեայ մը ընկղմած է Սեւ ծովուն մէջ։

Ընդծովեային մէջ կը գտնուէին սպաներ եւ նաւաստիներ։

Քարիւղի պատերազմը

ՊԱՐՍԿԱՍՏԱՆ ՎԷՃԻ ՄԷՋ Է ԱՆԿԼՕ ՓԵՐՍԵԱՆ ՔՍՐԻՒՂԻ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ՀԵՏ

Պարսկական խորհրդարանը կը հաստատէ կառավարութեան որոշումը

Թեհրան.— Խորհրդարանը, երկար եւ բուռն վիճաբանութիւններէ յետոյ հաստատեց կառավարութեան որոշումը որ ետ կ'առնէ անկլօ Փերսեան քարիւղի ընկերութեան մենաշնորհը։

Գրեթէ միեւնոյն ժամանակ, ընկերութիւնը իմացուց Շահի կառավարութեան որ չի կրնար ետ տալ մենաշնորհը։

Վէճը այսպէսով առած է սուր բնոյթ մը եւ կը սպասուի Մեծն Բրիտանիոյ կողմէ դիւանագիտական միջամտութիւն մը։

Պաղտատ.— Մենաբաներով անկլօ—Փերսեան ընկերութեան խնդիրը տեղական մամուլի կը պաշտպանէ Իրանեան կառավարութեան տեսակէտը եւ կ'ըսէ մասնաւորաբար. «պարսկական կառավարութիւնը զօրացուցած ըլլալով ազգը շնորհիւ Շահի բարենորոգումներուն, կառավարութիւնը հիմա բաւական զօրաւոր է ջնջելու համար կարեւոր համաձայնութիւն մը որ կնքուած է այն տեսակ պահու մը մէջ երբ Պարսկաստան տկար գաղութ մըն էր։

Անոնք որ կը հետաքրքրուին Իրաքի գործերով պէտք է յիշեն այս բառը եւ ըսեն որ իրաքեան ազգը, որու իրաւունքները անտեսուեցան մասնաւոր պարագաներու մէջ կնքուած կարգ մը համաձայնութիւններով, զօրանալու վրայ է։

Այս վերջին նախադասութիւնը ակնարկութիւն կ'ընէ վերջերս Անգլիոյ հետ կնքուած դաշնագրին։

Պատերազմական պարտքերը

Ինչ որ կ'ըսէ Ֆրանսական ծանուցագիրը

Փարիզ.— Նոյեմբերը 23ի ամերիկեան ծանուցագրի Ֆրանսական պատասխանը գոհունակութեամբ կը նկատէ Միացեալ Նահանգներու նախագահին տրամադրութիւնը թեւադրելու քոնկրէսին պարտքերու հարցին վրկ նոր ընդհանուր քննութիւն մը։ Ան կը շեշտէ տնտեսական եւ ելեւմտական տագնապին ծանրութիւնը, որ ստիպեց հետաքրքրուող կառավարութիւնները որ փոխեն իրենց դիրքը միջկառավարական պարտքերու կարգադրութեան հանդէպ։

Գործադուլ Սպանիոյ մէջ

Բարիքա.— Միայն գրաշարներն ու հացագործները գործադուլի մէջ են։ Գործավարներու ընկերակցութեան անօրէն կոմիտէն ձերբակալուեցաւ։ Թերթերը լոյս չտեսան։ Վաճառականները բացին իրենց տուները եւ սկսան աշխատիլ։

ՏԵՂԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՀԱՄԱՅՆԱՎԱՐՆԵՐՈՒ ԳՈՐԾՈՒՆԷՈՒԹԻՒՆԸ ԲՐԻՓՕԼԻՒ ՄԷՋ

Հանգուցեալ Վ. Վաւրայպեհեանի ոճրագործութեամբ դատապարտուած հայ մը, արապաճը Նիկոլոս, Նոյեմ. 30ին արաբերէն եւ հայերէն տառերով համայնավարական թռուցիկներ ցրուած տեղ ձերբակալուելով բանտ առաջնորդուեցաւ ոստիկանութեան կողմէ։

Ձիօդ է թէ հոս զանազան լեզուներով նոյն ուղղութեամբ թռուցիկներ յանախակի հրապարակ կ'իյնան, բայց երբ՛ հայերէն տառերով։ Այս առաջին անգամ է որ Թրիփոլիի մէջ հայ համայնավարներ ուժ կը գործեն տեղւոյս խաղալ կացութիւնը վրդովելու համար։ Ինչպես Սիւրիոյ եւ Լիբանանի բոլոր խաղաթներուն մէջ տեղացի եւ հայ յարաբերութեանց կապը անհակտելի եւ խիստ բարեկամական է, նոյնն ու առաւել է Թրիփոլիի մէջ։ Որճան ալ ոճրագործ թէ դատապարտ կաշառակեր հայեր ուզեն տեղացի ժողովուրդին մեայնութիւնը փոխել պիտի չյաջողին, որովհետեւ սանոճ յաւ համոզուած են թէ հայ ժողովուրդը երբեմ հայամայնավար չէ եւ չըլլար։

Անտարակոյս տեղական կառավարութիւնը բացարձակօրէ թրիփոլաբնակ հայ ժողովուրդի մեայնութեան եւ այս պատճառաւ չէ որ ան իր վստահութեան կատկածի։

Ես խղճմիս համար հայութեան կողմէ կը խնդրեմ տեղւոյս իշխանութենէն որ յանցաւորը ծանր պատիժներ կրէ եւ խոստովանի իր մեզսակիցներ։

ԹՂԹԱԿԻՑ

ԱՐՇԻՄԱՆՏՐԻՔ ՕՔԷԻ ԴԱՏԱՎԱՐՈՒԹԵԱՆ ՎԵՐՋԱԲԱՆԸ

Գատուածներու խեղկատակութեան ապտեքին, Արշիմանտրիք Օքէի դատավարութիւնը գալ իր վերջաբանը անցեալ օրաբ օր։

Արշիմանտրիքը տխուր ու օփոք դէմքով մը ներկայացաւ։ Բայց նախագահին իրեն ուղղուած հանի մը բառերուն վրայ աճոր դէմքը ճառագայթեց։ Արդարեւ նախագահը աճոր յայտնեց որ իր պարագան կ'օգտուի ընդհ. ներումէն։

ՀԱՆԱՆՕԻ ՈՃՐՈՓՈՐՁԻՆ ԴԱՏԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆԸ

Անթիոքի Ոճրադատ Ատեանը սկսաւ ապտգալական պարագլուխ Իպրահիմ Հանանօ պէյի գէմ կատարուած ոճրափորձին դատավարութիւնը։

Ամբաստանեալը, Նիազի Քուսա,յտնեց որ ինի բնաւ մտադիր չէր սպանելու Հանանօ պէյը, բայց կ'ուզէր զայն վախցրնել, "որպէսզի անկ՝ ես առնէր իր մէկ հողը որուն վրայ ձեռ դրած էր ան։

ԻՐԱՔ Ո՞ՐՔԱՆ ՔԱՐԻՒՂ ՊԻՏԻ ԱՐՏԱԴՐԷ

Նիւ Եորքն կը հաղարդուի Փարիզի ցնծասկան եւ ելեւմտական գործակալութեան որ Անկլօ—Բերսեան Քարիւղի Ընկերութեան նախագահ Սըր Ճոն Քաւտն, որ այժմ Ամերիկա կը գտնուի, յայտնեց որ Մուսուլի քարիւղի աւազանները Միջերկրականի կապով Փայփ Լայնը հաւանաբար լրանայ 1935ին։

Իրաք, ի վիճակի պիտի բլլայ, երբ Սիւրիական անապատին մէջ հարիւրաւոր ֆիլտէքր երկարութիւն ունեցող այս խողովակներու գտտեղումի գործը վերջացայ, տարին չաոս միլիոն բօն քարիւղ հայթայթել ափարտի տուկային։

ԹԻՒՐՔԵՐԸ ԲՌՆԱԳՐԱԻԵՆ ՍԻՒՐԻԱՑԻՆԵՐՈՒ ՀՕՏԵՐԸ

Սիւրիական սահմանին վրայ քիւրտ գիւղերեր գրաւած են 8000 ոչխարներ, որոնք Սիւրիացիներու կը պատկանին։ Անոնք կ'ուզեն որ այդ ոչխարները առանց արտօնութեան բրխական հող կր մտնեին։ Ոչխարները գրաւելով եւ հրապարակային ձեւով ծախելէ վերջ, հովիւները բանտարկուած են։

«Մարտին» թերթը կը գրէ որ ուրիշ հօտ մ'ալ բրխական սահման ա՞ցած է Ալիպի օրօքին մէջ։ Թիւրերը 6000 ոչխարէ բաղկացած այս երկրորդ հօտն ալ գրաւելով հրապարակաւ ծախած են։

18 ԲԱՆՏԱՐԿԵԱԼՆԵՐ ՀԱՅԱԴՈՒԻ ԿԸՆԵՆ

Երէկ, Գէյրութի աւազանի բանտին մէջ, 18 բանտարկեալներ սկսած են հացադուլի, Սիւրիոյ մէջ եղածին պէս հոս ալ ներում մը չրլլալուն համար։

Այս լուրը առնելուն պէս կառավարիչները միջոցներ ձեռ առաւ արգիլելու համար բանտարկեալները նման ձեռնարկի մր։ Ընդհանուր Դատախազը անմիջապէս մեկնեցաւ բանտ, ճնճղուղ համար անոնց վիճակը։

«Էլ Ահրար» այս լուրը հաղորդելէ վերջ, կ'աւելցնէ.— «Էֆ՝ Հայրենակիցներ, ինչո՞ւ ներում կր սպասէք. Սիւրիոյ մէջ Սահմանադրական Կառավարութիւն եւ ժողով գումարուեցաւ եւ ասոր նեռնեռանալով ալ ներում ընդհանրացաւ. երբ ձեր հայրենիքն ալ վերասանայ իր Սահմանադրութիւնը, դուք ալ կարժանանաք ներման»։

ԴԱՄԱՍԿՈՍԻ ՔԱՂԱՔԱՊԵՏԸ

Դամասկոսի մէջ օրօքն ընդ տարածայնութեան մը համաձայն Կառավարութիւնը, Քազմաապետարանի ճախագահ պիտի ճօանակէ տեղւոյն երեւելիներէն Համեր Խալիր պէյ ել Ազմը։

Սեռայի մէջ այս լուրը ոչ կր հաստատուի եւ ոչ ալ կը հերքուի։

ՍԻՒՐԻՈՑ ՎԱՐՉԱՊԵՏԻՆ ՁԱՄԲՈՐԴՈՒԹԻՒՆԸ ՀԻՒՍԻՍԱՅԻՆ ՍԻՒՐԻՈՑ ՄԷՋ

Սիւրիական Վարչապետ, Ն. Վ. Հաճի պէյ ել Ազմ ճնճղական պատճի մը համար մեկնեցաւ անցեալ երկուշաբթի Սիւրիա։

Ան պիտի այցելէ Հոմս, Համա, Հալեպ, Աճեփոխ եւ Ալեքսանտրէթ։

Կառավարութեան պետին կր ընկերանան Գ. Գ. Ֆօնքրնօ՝ ներքին նախարարութեան խորհրդական, Էմիր Քագհմպեհ վարչապետական գրասենեակի, Սամի պէյ ել Ազմ՝ Տճտրէն դատական սպասարկութիւնները եւ Մանուսն էլ Ազմ՝ ոստիկանապետ։

Հաճի պէյ ել Ազմ, պատճառ տուաւ Ռասլան փաշային որ վարէ ներքին նախարարութեան գործերը իր բացակայութեան միջոցին։ Գալով վարչապետական գործերուն, անոնք առկախ պիտի մնան մինչեւ իր վերադարձը։

ԹԵՐԹԻ ԿՈՒԽԱԿՈՒԹԻՒՆ

Հանրապետութեան նախագահի հրամանագրով անժամանակ կախակայման դատապարտուեցաւ «Թրիբօլի հրատարակուող «Էլ Իխպար» օրաթերթը, որ տեսնէ մր ի վեր կր խմբագրուէր Պ.Ժօզէֆ Նագ պէհի կողմէ։

ԳԱՅԹԱԿՂՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ՊԻՏԻ ԾԱԳԻՆ ՍԻՒՐԻՈՅ ԿԱԼՈՒԱԾԱՅԻՆ ՍՊԱՍԱՐԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒՆ ՄԷՋ

Սիւրիոյ Կալուածային սպասարկութիւններու գրասենեակներու պետը, դադրեցուած է իր պաշտօնէն եւ յանձնուած կարգապահական խորհուրդին։

Ասիկա ծայրե է. կ'բսուի, գայթակղութիւններու մեծ կծիկի մը որ պիտի չուսանայ հակուիլ։

ՆՈՐ ԳԱՅԹԱԿՂՈՒԹԻ՛ՒՆ ԹԷ ՈՉ ԻՆՔՆԱՊԱՇՏՊԱՆՈՒԹԵԱՆ ՁԱՐՊԻԿ ՄԻՋՈՑ ՄԸ

Կ'իմանանք որ կալուածային երկու դատաւորներ, Ճօրճ Իսկենտեր եւ Ապու Ջահր, իրենց օաբաթ օրուան վերջին հարցաւնութեան միջոցին յայտարարած են որ սեպուած հին զեղծում բլլալ, որով հետեւ գիրենց պատճառները դադրած են։

Ձեւիլ պէյ հարցաւնելով Լիբանանի կառավարութեան վերաբերութեամբ, Սիւրիոյ ծխախոտի դրութեան հանդէպ, յայտարարեց որ ոչ մեկ տեսակէտի փոխանակութիւն տեղի ունեցած է Սիւրիոյ եւ Լիբանանի կառավարութիւններուն միջեւ։

ԱՆԱՊԱՏԻ ՄԷՋ

Պաղտատեն Դամասկոս եկող օդանաւը, անապատի մէջ, վար ւրեած միջոցին կը տեսնէ որ մարդ մը կը խլէ։ Վար կիջնէ զայն ազատելու համար, սակայն մարդը կր վախնայ եւ չուզեր օդանաւ նստիլ։ Օդանաւորդներու բոլոր ջանքերը ապարդիւն կանցնին։ Ի վերջոյ, բաւականաչափ պատճառ տալէ վերջ՝ անոր, օդանաւը կր մեկնի եւ լուր կուտայ Պաղտատի կառավարութեան։

ՊԷՅՐՈՒԹԻ ԼՈՒՍԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆԸ

Նահր էլ Քէյպի ելեկտրական ընկերութիւնը Գէյրութի Քաղաքապետարանին խնդրագիր մը ղրկելով կ'առաջարկէ փոխարին լուսաւորումը ապահովել ներկայ գիներէն ծան աւելի զեղչերով։

ԻՆՔՆԱՇԱՐԺԻ ԱՐԿԱԾ

Ազգի մօտ երկու իճճաստարժներ իրար բախեցան։ Մեկին մէջ գտնուող հինգ հոգիներ վիրաւորուեցան ծանրապես։ Վարիչներէն մեկը վիրաւորուեցաւ։

ՄԵՌԱԾ ԳՏՆՈՒԱԾ

Լիբանանի էրէկ գիւղին մէջ Հուվիս Գուբրոս անուն մարդ մր մեռած գրտնուած է։ Ցարդ յայտնի չէ եղած թէ՝ ո՞վ է ոճրագործը։

ՎԵՑ ՀԱՄԱՅՆԱՎԱՐՆԵՐ ՀԱՅԱԴՈՒԻ Կ'ԸՆԵՆ

Հալէպի բեդրնի մէջ գտնուող վեց համայնավարներ տեսնելով որ չեն օգտուիր ներումի օրենքէն սկսած են հացադուլ բնել։

Կ'իմանանք որ խառն դատարաններու հաճարյին դատախազը զանոնք այցելելով ափսոսեր է համոզել որ ինչ մը սրճուճդ առնեն։

ՀԱՆՐԱԿԱՌՔ ԶՄԸ ԳԾԷՆ ԴՈՒՐՍ Կ'ԵԼԼԷ

Դամասկոս, Սայիճի քաղամասին մէջ, բիւ 64 հաճրակառքը, զառի վարը իջնալու միջոցին գծէն դուրս ելլելով զարնուեցաւ խանութի մր, եւ վիրաւորեց երկու հոգի։

ԱՆԶՆԱՍՊԱՆ ԸԼԼԱԼ Կ'ՈՒԶԷ

Պուրճ Համուտի մէջ, էմիճեճ Մանսուր անուն երիտասարդ ապրիկ մր, երբ վրան հարիւր թափելէ վերջ լուցկի մր բռնկեցուց, դրացիներ հասան եւ կիսամեռ վիճակի մէջ ազատեցին զայն։

ԲՌՆԱԿԱԼ «ԱՂԱ»ՅԻ ՄԸ ԶԵՐԲԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆԸ

Ինչպես տաս մր իր նմաններ, հիւսիսային Լիբանանի մեծ կալուածատէրերեն Ալի Ագա Մուհամէտ Մուրատ իբր բացարձակ բռնակալ կ'ապրէր իր հողերուն վրայ։ Ամենագոյզն խեղճութիւնը իր հրպատակներեն մեկին սաստիկ կերպով կը պատժուէր։ Երեք օր առաջ, բարկութեան ճոպայէ բռնուած, ագան դատոյնի համի մը հարուած տուաւ իր սպասաւորներեն Հասան Ահարի։

Բայց այս անգամ... ժանտարմաները լուր առնելնուն պէս ձերբակալեցին զայն։

ԲԱԽՈՒՄ ՊԱՆՏՐՕԼԻ ՊԱՇՏՕՆԵԱՆԵՐՈՒ ԵՒ ՄԱՔՍԱՆԵՆԳՆԵՐՒ ՄԻՋԵՒ

Հալէպի օրգակայիր, Ազգագի մօտ պատրօլի պատճառներու եւ մախանենգներու միջեւ տեղի ունեցաւ բախում մը, որու ընթացքին ծանրապես վիրաւորուեցաւ պատճառեալ մը։

Մախանենգները յաջողեցան խոյս տալ։

ՍԻՊԻԼԻ ՅՈՐԵԼԵԱՆԸ

«Երիտասարդ Հայուհիի» խմբագրութիւնը կը տեղեկացնէ որ Սիպիլի Յորելեանը պիտի տօնուի 8 Յունուար 1933,ին միջօրէի ժամը 4ին եւ կը խնդրէ հայ հասարակութենէն որ նկատի ունենայ այդ օրը։

ՍԱԿԱՐԱՆ ՊԷՏՐՈՒՄԻ 6 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 1932

	Ս. Դ.
Օգիպտ. բղպադր.	418
Անգլ. »	407
Տօլար »	127
Թրքական »	59.50
Գաճ Օրթօման	140
Իտալական Լիր 100	650
Յունական Տրախմի 100	70
Անգլ. ոսկի	609
Ֆրանս. »	485
Օսման. »	549
Արծաթ մեճիս	22
Գրեթի Տօնս. Ա. Ֆր.	627
» » Բ. »	317
» » Գ. »	296

Սեֆերեան եղբարք Բիւ Տօս
Թելեֆօն՝ 5-19

խազդացում մը դիս զէպի իրեն կը քաչէ. այս օրուան փունջս իրեն պիտի տանիմ, և երէկուանը ետ պիտի առնեմ և կեանքիս մինչեւ վերջը պիտի պահեմ։ Ուրեմն չուտով հագուեցուր զիս և անոր տունը առաջնորդէ։

— Բայց չեմ կրնար օրիորդ, տիկին դերկոմսուհին երբէք չպիտի ներէ ինձ այդ բանը։

— Մայրս քնացած բլլալով չպիտի իմանայ։

— Բայց դռնապա՞նը։

— Պիտի ըսեմ իրեն որ լռէ, և պիտի լռէ։

— Բայց պիտի հիւանդանաք, օրիորդ։

— Այո, եթէ մերժես խնդիրքս պիտի հիւանդանամ։ Բայց ի՞նչ հոգ, առանձին ալ կրնամ երթալ։

— Ուրեմն, օրիորդը կորուստս կը խնդրէ, չարուճնակեց Ժօզէֆին հառաչելով, այս բանը իրմէ չէի ըսպասեր։

— Այնչափ չեմ ուզեր քու կորուստդ՝ որ քեզ վարձատրելու համար ամսականդ հարիւր ֆրանք ևս պիտի աւելցնեմ, և դիտես թէ մայրս իմ խնդիրքս կատարելուդ համար քեզ չվռնտեր։

— Բանի որ անպատճառ երթալ կ'ուզէք, չարունակեց սենեկապանուհին, դոնէ մուշտակ մը պէտք է հագնիք։

— Անշուշտ պիտի հագնիմ։

— Բարեբաղդաբար, յարեց Ժօզէֆին, արդարութեան պաշտօնաւորները Գ. Նախագահին տունը գացած բլլալով՝ անոնց հանդիպելու վտանգը չպիտի ունենանք։

— Ինչպէ՞ս, Գ. Նախագահը արդարութեան պաշտօնաւորներուն այցելութիւնը ընդունեցաւ, և մայրս իր քովը չէ՞ր։

— Տիկինը ուշ իմացաւ, օրիորդ, և հրամայեց որ

— Ոչ, ոչ, օրիորդ, չեմ համարձակիր։

— Եւ ինչո՞ւ չես համարձակիր խօսելու, միթէ ես չե՞մ քեզի հրամայողը, խօսէ՛։

— Տիկին դերկոմսուհին խստիւ պատուիրեց որ չխօսիմ, ապա թէ ոչ կը վռնտէ զիս։

— Պատուիրեց որ չխօսի՞ս, ուրեմն ծանր բան մը կայ։ Կը պաղատիմ քեզ Ժօզէֆին, խօսէ՛, եթէ մերժես խնդիրքս՝ ջղային տագնապ մը պիտի տաս ինձ, զիս պիտի մեռցընես։

— Կը խոստանա՞ք օրիորդ, որ չպիտի մատնէք զիս։

— Անմի՛տ, մի վախնար, ամենուն դէմ քեզ պիտի պաշտպանեմ։ Միթէ պիտի չամուսնանա՞մ. խօսէ ուրեմն։

— Լաւ ուրեմն։ Բայց, ո՜հ, օրիորդ, չպիտի կրնամ խօսիլ։

— Ժօզէֆին, եթէ չխօսիս, քեզ այս վայրկեանիս դուրս պիտի վռնտեմ։

— Բանիոր օրիորդը բացարձակապէս կը պահանջէ... իմս չէ յանցանքը... Գ. Հէրվէ սեղանաւորին աղջիկը որ ապարանքի կրպակներէն մէկուն մէջ կը բնակի, այն բարի և սիրուն Սօֆին որ ձեր թաշկինակները այնչափ ճոխաբար ասեղնագործեց՝ այս իրիկուն սպասնուեցաւ։

Պէաթրիս անկողնին մէջ ոստում մը ընելով հեղձամաղձուկ ձայն մը արձակեց։

— Ո՜հ օրիորդ, ամենասոսկալին այն է, չարունակեց սենեկապանուհին ձայնը մեղմելով, որ ըսուածին նայելով՝ Գ. Նախագահին որդին՝ Գ. Էրնէսթը սպաննած է այն խեղճ աղջիկը որպէս զի անոր ստակները գողնայ։ Եւ ինք աղջկան սիրահա՞րն է...։

— Ո՜հ, Աստուա՛ծ իմ, Աստուա՛ծ իմ, բայց այդ ան-

Բացառիկ Դիրքութիւններ եւ Պայմաններ

ԸՆՏԱՆԻՔՆԵՐՈՒ, ԴՊՐՈՑԱԿԱՆՆԵՐՈՒ, ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑՆԵՐՈՒ

Առողջ մնալու համար հանգիստ մահճակալ մը ունենալու է՝ հանգիստ կարենալ ննջելու համար։

Ֆինլանտական մահճակալներու մեծագոյն գործարանին մեր բնդհ. ներկայացուցիչի հանգամանքով Ձեզ կ'բնծայենք առիթը ցածր գնով մը օգտուելու համար։

Քանի տարի եւ աւելի դիմանալը կ'երաշխաւորենք, բնկոյզի ճմանոց փայտի մր օգնուած սոյն մահճակալները որուան ներոյքն են, կը ծալուին, բերել. *զօրաւոր զսպանակով*, եւ ամեն տեսակի յարմարող։

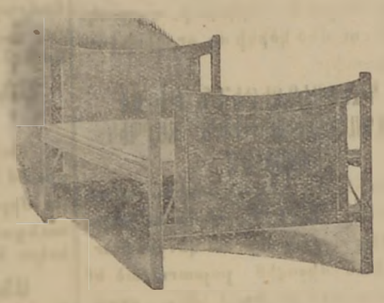

ԳԻՆ ՁԷՆ 10 Ս. ՈՍԿԻ

—o—

ՎՃԱՐՈՒՄ՝ 3 ՄԱՍՆԱՎՃԱՐՈՎ

—o—

0 | 0 գեղ վերոյիշեալ գնեռուն վրայ, այն բնթերցողներուն որոնք ճերկայ յայտարարութեամբ կը ճերկայացնեն մեզի

—o—

Ցիկին, ամուսնացնեն ընտանիք գտնելիդ համար պիտի ուզես ունենալ յատկապէս *մահճակալը*, վերջին ծայր ներկայանալի ապիտակ գոյնով, նիքէլի մեքենական վերնյակով, Լուխաոն վար իյնալէ արգիլող եւ պատրաստուած գիտական մեթոդով Ձեր գունին կատարեալ հանգիստը ապահովող, ասոր մահճակալները բոլորովին նորոյթ մըն են Սիւրիոյ համար եւ մխիթարեն մեր քոյ կրնաք գտնել։

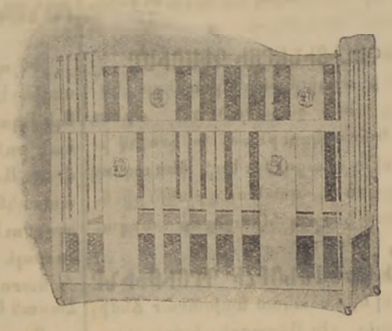

ԳԻՆ ՁԷՆ 10 Ս. ՈՍԿԻ

—o—

ՎՃԱՐՈՒՄ՝ 3 ՄԱՍՆԱՎՃԱՐՈՎ

—o—

5 0 | 0 գեղ վերոյիշեալ գնեռուն վրայ միմիայն բնթերցողներուն համար։

—o—

Նոյն իսկ երբ գնելու միտք ալ չունիք եթէ այցելեցէք մեզ եւ տեսէք այն ինչ կ'առաջարկենք Ձեզ, ուրիշ մը գնելէ առաջ։

O. Y. EKWALL. A. B. (Finland)ի

Սիւրիոյ, Լիբանանի եւ Իրագի բնդհ. ներկայացուցիչ

ե. ՔԷՇԻՇԵԱՆ, Khan-Chouny, Պանկ'ի Օսմանի ճիւղ եռեւի կողմը։

ՀՐԱՇԱԳՈՐԾ ՄԱՐԴԸ

ԷԼ ՀԱՁ ՄՈՒՀԱՄԷՏ ՊԷՅ ԷԼ ՓԷԼԷՔԻ

Փութացէք առնելու անոր կարծիքը ձեր բոլոր փափաքներուն համար։ Ան կը հանդարտեցնէ բոլոր չուարած եւ տանջուած մաքերը եւ կը վերադարձնէ անոնց փափաքածները։ Կ'իյնէ բոլոր օպինեռուն. հիրնօթիզով կը կարդայ մարդուն մտածումները. ձեռքի գիծերէն կը կարդայ մարդուն անցած, ներկայ եւ ապագայ կեանքը. կրնայ հասկնալ ամուսնութեան, համբարդութեան, սիրոյ, առեւտուրի, քննութեանց եւայլն բոլոր գաղտնիքները։ Այս բոլորը կը ցուցնէ մարդուն, կարծես թէ գրուած ըլլան թուղթի մը վրայ։ Կնոջ եւ ամուսնոյն միջև եղած դժուարութիւնները ու տարակարծութիւնները կը լուծէ Աստծոյ Սուրբ անուններովը եւ Ամերիկեան եւ Եւրոպական գիտնականներու փորձառութիւնները օգտագործելով։

Տխուր եղողներուն ուրախութիւն և հանգիստ կը պատճառէ։ Ջղային և մտային հիւանդութիւնները կը դարմանէ։ Այս բոլորը մեծ յաջողութեամբ կը կատարէ։ Փորձը ամենամեծ փաստն է, անդամ մը այցելել բաւական պիտի ըլլայ։

ՀԱՍՑԷ.— Պէյրութ, Հանդէմ Ղամի փողոցի առեւմտեան, Ֆրանսական հիւանդանոցին մօտ, թիւ. 9 բնակարանը։

ԱԶԴԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

Ա.— Անոնք որ կուգան, իրենց սիաքը գրեն թուղթի մը վրայ և պէտք է պահեն.

Բ.— 1000 ոսկի կուտայ ան, եթէ չի կարենայ ճշդրիտօրէն գիտնալ ենթակայի սիաքը, գրուած արաբերէն լեզուով սիաքերը չխառնելու համար հատուցում սիջոցին։

.— Այցելութիւնը երկու ոսկի է.

ՋԱՎՋԱՎԱՃԵԱՆ ՄԱՐԻՉՆԵՐ

ՏԵՂԱԿԱՆ ԳՈՐԾ

Ջավզավաճեան եղբայրներու հրդեհի վարիչները, շինուած պղինձով ապահովուած են 20 ֆիլօկրամ ճնշումի մը համար։

Անոնք արձանագրուած են կազմակերպութեան անօրէնութեան մեծ և ճանչցուած Ֆրանսական բեմնիֆ Ծանձնախումբի կողմէ։

Այս մարիչները այնքան ներկայանալի են որքան եւրոպական։ Գիները չատ ծայրայեղօրէն ածան ու արդիւնքը գրեթէ վայրկեանական է։

ՏՕՔԹ. ԳԷՈՐԳ ԿԷՐԿԷԶԵԱՆ

Վկայեալ Laurêat ճախիճ Interne եւ այժմ մնայուն *ՄԱՆԱԿԻՏՅ* բժիշկ Ֆրանսական հիւանդանոցի *ԱՂԻՒ, ԳՈՒՆ, ՀԱԿԱՐԻՒ, ԱԿԱՆՋԻ և ԳԼԻՒՈՒ* հիւանդութիւններու բաժնին։

Հիւանդ կ'ընդունի վերջ ժամը 2—4

իր գիներին մէջ rue de Damas, No. 115

Հիւանդներ ուղղակի հիւանդանոց կ'բնդունուին իր կողմէ տրուած մուտքի բարօրով։

Ազգաս հիւանդներու ձրի դարմանում, ամէն օր կէսօրէ առաջ մը 10—12. հիւանդանոցի գաբմանատան մէջ։

ԳԱՒՐԻԷԼ Ք. ԹՈՒՐՉԷԱՆ

(ՀԱՒԱՔԱԿԱՆ ԱՁԱՐՏՈՒՆ)

Հիմնուած 1921 ին Պոլիս-Բերա

Ներս դիւրամատչելի պարմանցներով կր կատարուի ամեն կարգի եւ բերեսրակարգ յոյն գեղեցկուհիներ (Installation), ինչպես նաեւ մօրեր եւ ծիամանցներ։

Վաճառատուն կ'ասամցնէ նաեւ բոլոր բերեսրգործիքներու նորագոյն ձեւեր։ Մասնաւոր սպասարկութիւն բնդհարատեւ ճառագայթներու եւ ճաճառատուն Philips եւ Lux եղերներու եւ ամեն տեսակ եղերական պիտոյքներու։

Վճարումն դիւրութիւններ։

Հասցէ — Վ. Ուրումեանի գրասենեակ կից Գուրճ. B. P. 491

Ոտդ հինգ մատներ ունի. իւրաքանչիւր մատդ իրեն համար տեղ մը կ'ուզէ, ատոր համար հագուելու ես

ՍԹԱՆՏԱՐՏ կօշիկը

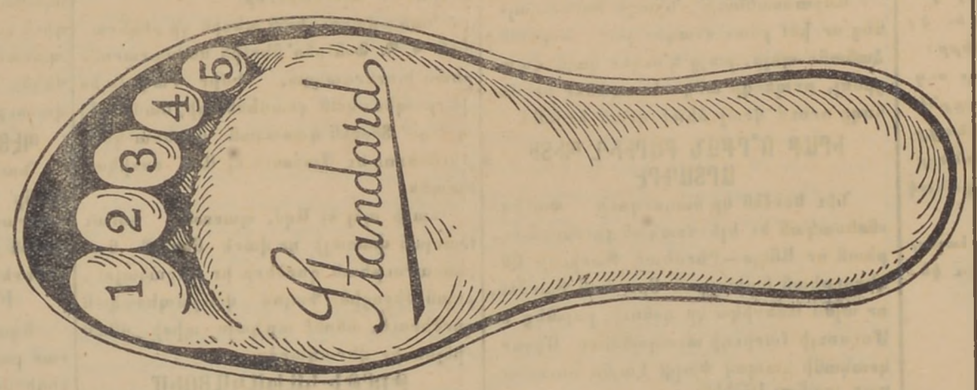

ՍԹԱՆՏԱՐՏ կօշիկները գիտականօրէն պատրաստուած են և քալես թէ նստիս միշտ հանգիստ կը պատճառեն և նոր կեանք մը չնորհեն քեզի։

Հարցուր քեզմէ առաջ փորցողներուն։

ԿԵՂ ՆԱՆՏԵՂԻ՝ ՆԱՃԱՐ ԵՂԲԱՐՑՆԵՐՈՒ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ

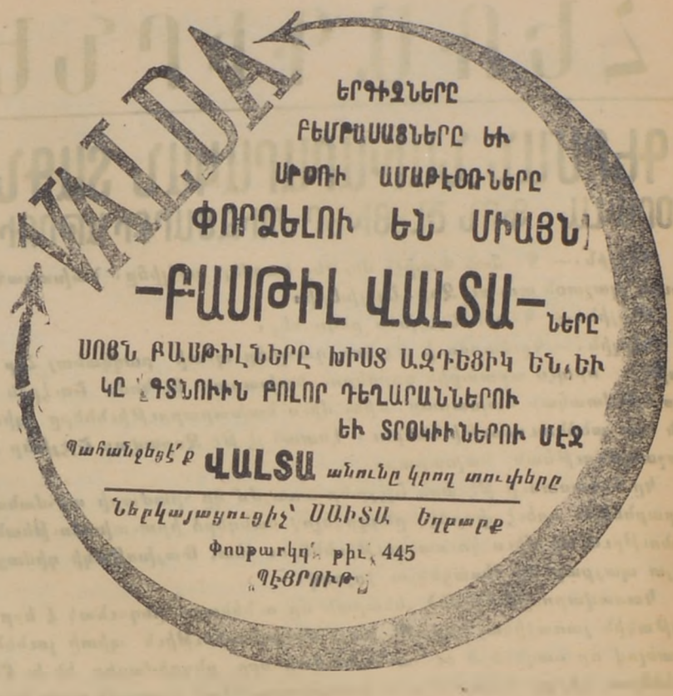

ԵՐԳԻՉՆԵՐԸ
ԲԵՄԲԱՍԱՑՆԵՐԸ եւ
ՍԻՕՒՒ ԱՄԱՔԷՕՐՆԵՐԸ
ՓՈՐՁԵԼՈՒ ԵՆ ՄԻԱՅՆ
—ԲԱԹԻԼ ՎԱԼՏԱ—ՆԵՐԸ
ՍՈՑՆ ԲԱԹԻԼՆԵՐԸ ԽԻՍՏ ԱԶԴԵՑԻԿ ԵՆ ԵՒ
ԿԸ ՊԱՏՆՈՒԻՆ ԲՈԼՈՐ ԴԵՂԱՐԱՆՆԵՐՈՒ
ԵՒ ՏՐՕԿԻՒՆԵՐՈՒ ՄԷՋ
Պահանջեցէք **ՎԱԼՏԱ** անունը կրող տուփերը
Ներկայացուցիչ՝ ՍԱԻՏԱ եղբարք
Փոսթարկղ՝ թիւ. 445
ՊԷՅՐՈՒԹ

Կարի եւ Ձեւագիտութեան Դասընթացք

ՏԻԿԻՆ ՄԱՌԻ ԵՐԱՄԵԱՆ

ՎԿԱՑԵԱԼ ԴԻՐՋԱԿՈՒՀԻ

ԲԱՐԻՋԷՆ ԵՒ ՎԱՇԻՆԿԹՕՆԷՆ

Կարի եւ ձեւագիտութեան մասնագիտուհի, Տիկին Մառի Երամեան կը վերադառնայ իր արհեստանոցը, Մեծ Սեւրայի գիմացը Նո. 78 տան երկրորդ աւրը։

Երեք ամսուան միջոցին կը սորվեցնի ամենավերջին ճշդութեամբ, կար եւ ձեւագիտութիւն իր բոլոր բաղդութիւններով եւ արդիական մշակոցներով, Droit-fils մեթոդով։ Իր աշակերտուհիները կ'օժտուին Բարիզի ազատարհեստանոց Académie Daydou վկայականով։

ոկո ւն չինուածք, վայելուչ տեսք հնչուն եւ բնական ձայն
Ահա յատկանիշներ՝

Ա ՐԱՆ ՅՈՒՄՈՎ ԿԸ ՁԱՏՈՐՈՇՈՒԻՆ

ԱՓՕԼԼՕ ՖՕՆՕՆԵՐԸ

Հրապարակի վրայ գրամոնեռու հետ կը մրցին Ապոլլօ ֆոնոնները։ Մանաւանդ վերջին նոր մոտէլները, որոնք հասած են արդէն, անգերազանցելի են իրենց տոկունութեամբ, վայելչութեամբ և ժատչելի գիներով։

APOLLO GRAMOPHONE Co. Lᵗᵈ
(of London)

ԱՓՕԼԼՕ՝ ՖՕՆՕՆԵՐՈՒ ԹԱՓԱՒՈՐԸ !!!

Կատարեալ համոզում գոյացնելու համար՝ անգամ մը այցելեցէք
MAISON APOLLO, Rue de la Poste, BEYROUTH

Փարղագիճ եւ բօնսոլ՝ ամէն ձեւի, ամփոփելի տրակ եւ առաւելութիւններ գիւրամատչելի գին, վճարումի դիւրութիւն։

Ընդհ. ներկայացուցիչ՝ Սիւրիոյ, Պաղեստինի, Անդրյորդանանի, Միջագետքի եւ Կիպրոսի.— ԴԱՒԻԴԵԱՆ ՍԻՆԱՆԵԱՆ

KOURKEN SINANIAN, Boite Postale 642, BEYROUTH (Syrie)

ՀՅՈՒՐԱՆՈՑ ԱՍՏՂԻԿ

(L'ETOILE du FOYER)

ՕՏԵԼ ՂԱՒԻՆ ՔԱՂԱՔԻ ԵՒ ԱՇՏԱՐԱԿ ՊԱՏԻ ՕԳՆԷ

ԵԼԵՒՄԱՏԱՒՈՐ ՁԱՒԻՂ

Ամանդի պարմանագրութիւնի

ԿԱՐԿԵՐՈՒՏ ԲԱՑՕՒՄԱՍՆԱԿՈՒԹԻՒՆ

ՎԱՐԿԱՎՃԱՐ

Կազմուած վրայ՝ փոխադրութիւնը ներկայիս 75,000է աւելի անձերէ։

Վճարքին 10—15—20 ամսէնդհանուր տոկոսներով։

Ամսաժամկէտ առանց ուրիշ ծախքերու։

Ներկայացուցիչ՝ Ա. Ե. ՔԱՐԱՄԱՆ

Ամսական ընկերութիւն.— դրամագլուխ՝ 3,000,000 ֆրանկի հատուկ արտօնութեամբ Ժողովրդային Ապահովութեան Արեւելեան պետութեանց համար։

Անձնական ընկերութիւն.— դրամագլուխ՝ 3,000,000 ֆրանկ որ կրնայ 3,000,000 ֆրանկի բարձրացուիլ վարչական խորհրդի որոշումով։

Կեդրոնատեղի.— 137 Boulevard Sebastopol - Paris

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԳԱՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ Արեւելեան պետութեանց համար

Սալոյ Օրեի տէմ. Գուրճ, Պէյրութ

կարելի է, ժօզէֆին, մի գուցէ խաբուած ըլլաս, այդ խեղճ Սօֆին խնամակալիս որդւոյն ձեռօքը սպանուի՞։ Բայց այն ժամանակ իմ խնամակալս, իմ բարեխնամակալս սրտին ցաւէն կը մեռնի։

Արտասուքի հեղեղ մը Գէաթրխի դէմքը ողողեց։ Առաւօտեան նման իր երկայն մազերը ուսերուն վրայ թափուած էին, և իր չապիկը կխովին բացուած էր տակնուվրայութենէ, ալ այն կամակոր աղջիկը չէր ան՝ որ իր մէկ քմածին հաճոյքին համար տունը տակն ու վրայ կ'ընէր. այժմ արտասուալից, անաբեկ օրիորդ մըն էր, որ բոլոր հառաչները և իր սրտին բոլոր արտասուքները իրմէ գուրս դժբաղդութեան մը կը նուիրէր՝ գթութեան նման գունատ և չքնաղ։

— Ո՜հ, օրիորդ, չարունակեց ժօզէֆին միշտ ձայնը մեղմելով, ինչ սոսկալի տեսարան։ Տեսայ խեղճ Սօֆին, տիկին Անժելին հետ վազելինք որ տեսնենք, իր մաքուր և միշտ յարգարուած սենեակին մէջ, սպիտակ փոքրիկ անկողնի մը վրայ տարածուած էր ան Ս. Աստուածածնայ պատկերը և իր օրհնած ջրոյ գեղեցիկ սաւնօթը գլխուն վրայ գրուած էր, ծաղկազարդի օրը իրեն տուած ձիթենիի ոստ ալ հոն էր մօրը պատկերին հետ։ Եւ ինքը այնչափ գեղեցիկ, թէև տժգոյն, երկայն յօնքերը այտերուն վրայ ինկած՝ կարծես թէ կը նննջէ եթէ վերք չկրեր իր վրայ, այդ վերքը տեսնել ուզեցի... արիւնը մեղմօրէն կը հոսէր ծածկոցները կարմիր ներկելով։ Ո՜հ, ինձ այնպէս կը թուի թէ այս սոսկալի տեսարանը միշտ աչքիս առջև պիտի ունենամ։

— Ես՛ղ նահատակ, ուրեմն տեսա՞ր զինքը, ժօզէֆին, որքա՜ն զարհուրելի է զինք այդ վիճակի մէջ տեսնել...։

— Ոչ թէ զարհուրելի՝ այլ սրտաճմլիկ բան է։

— Աստուա՜ծ իմ, Աստուա՜ծ իմ, գոչեց Գէաթրխ

ետեւկտալով, դեռ երէկ հոս գալով իր գործած թախիճակները բերած էր, որքան սիրուն կ'երեւէր ինձ երբ այս խօսքը կը կրկնէր. «Ո՜հ, օրիորդ, չատ երջանիկ էք որ պիտի ամուսնանաք», անուշտ ասոր վրայ կը մտածէր, այն գազանին... ազատորդի մը... Ո՜հ, չեմ զարմանար այն սոսկալի հակակրութեան վրայ՝ որ զինք տեսած ժամանակս կ'զգայի միշտ։

— Բոլոր թաղին համար մեծ սուգ մը պատճառեց այս դէպքը, և եթէ մարդասպանը ձեռք ձգելու ըլլային կտոր կտոր կ'ընէին զինքը։

— Կը յիշե՞ս ժօզէֆին, դեռ երէկ իրեն իմ ծաղկեփունջս տուի։ Ի՛ր փոքրիկ մատան մէջ պիտի դնէր զայն։ Եւ այսօր՝ իմ հարսնիքիս օրը այսպէս աղէտ մը պատահի... Եւ այն արիւնը որ իմ թագիս և ճակտիս վրայ երեցաւ, Գ. Մօնզայի արիւնը չէ՞ր ան... ըսել է մայրս զիս խաբեց։

— Այն արիւնը այդ խեղճ աղջկան արիւնն էր։ Գ. Մօնզա հոս գալու ժամանակ, մարդասպանին հանդիպելով՝ որ վաճառատունէն կելնէր, անոր ձեռքը սեղմեր է։

— Ո՜հ այդ սոսկալի բան է... Անոր արիւնը, ըսպանութեան արիւնը ճակտիս ու թագիս վրայ... Ժօզէֆին, իմ և Սօֆիի ճակատագրին մէջ աղէտալի նըմանութիւն մը կայ, ինչպէս որ կը տեսնես։ Ասիկա ազգաբարութիւն մըն է... Ժօզէֆին, այս պահուս կուզեմ տեսնել Սօֆին։

— Այդպիսի բան միտքերնէդ ինչպէ՞ս կ'անցուներ, օրիորդ։

— Այո՛, մաքէս կանցնեմ, կուզեմ և կը պարտաւորիմ։ Չգիտեմ ինչ ազդում զիս կը մղէ... Անգիմադրելի բան մըն է այս։ Այո, կ'ուզեմ վերջին անգամ մը այդ ծագկահաս աղջիկը տեսնել. անորոշ նա-

AZTAG
JOURNAL QUOTIDIEN ARMÉN.
B. P. 587
BEYROUTH, Liban

Directeur-Propriétaire
HAIG BALIAN

ՍԻՒՐԻԱ տար. 550, Վեցամսեայ 300 Ս. Դ.
ԱՐՏԱՍԱՀՄ. տարի 7, Վեցամսեայ 4 տոլար

ԱԶԴԱԿ

ՕՐԱԹԵՐԹ
ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԳԻՏԱԿԱՆ

ازتـــاك

جريدة سياسية ادبية اقتصادية عمومية

ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 1932 — 8 — ՉՈՐՔԷ ՀԱՏԸ 2.50 Ս. Դ.

Ջ. ՏԱՐԻ | Ամէն առաւօտ պիտի ի բնել բերիս ընծայեցին հասցէին | Տնօրէն — Խմբագիր՝ ՀԱՅԿ ՊԱԼԵԱՆ | Ձիրաւարակուած ձեռագիրները չեն վերադարձուիր | Թիւ 200 (777)

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔ

Բ.- ՊԱՐՏՔԵՐՈՒ ԽՆԴԻՐԸ

Գրած էինք դեկտեմբեր 15ին Անգլիոյ և Ֆրանսայի կողմէ Միացեալ Նահանգներու տրուելիք պատերազմական պարտքերու բաժնեվճարի մասին։ Նախագահ Հուվըր, ելմտական նախարարի բերնով մերժման պատասխան տուաւ յետագայումի պահանջին։ Այդ պատասխանը, սակայն, մեծ յուզում պատճառեց Անգլիոյ ու Ֆրանսայի քաղաքական բոլոր շրջանակներուն մէջ։ Անգլիոյ կողմէ վճարուելիք բաժնեվճարը 95 միլիոն, իսկ Ֆրանսայինը 20 միլիոն տոլար կր հաշուուի։ Հուվըրի մօրաքորիքմէն առաջ, Անգլիա և Ֆրանսա Գերմանիայէն իրենց ստացած հատուցումներու գումարը կր վճարէին Ամերիկայի ի հաշիւ իրենց պարտքերուն։ Իրենց այ ձեռքով Գերմանիան կ'առածը ձախով կը վճարէին Ամերիկայի։

Հուվըրի մօրաքորիքմէն շնորհիւ թէ՛ Գերմանիոյ հատուցումներու մասնավճարները Անգլիոյ և Ֆրանսայի և այս վերջիններուն ալ Ամերիկայի ունեցած պարտքերը մէկ տարուան յետագայի հնարաւորութեան կ'ենթարկուեցան։ Սակայն, այդ պայմանաժամը լրանալուն պէս, անցած ամառ, Անգլիա, Ֆրանսա և Գերմանիա Լոզանի մէջ ժողով մր գումարելով գրեթէ գիծ քաշեցին հատուցումներու պարտքի վրայէն։ Գերմանիա կ'ստանձնէր, ըստ այդ համաձայնութեան, յաւելեալ կերպով իր տարողութեան սահմանին մէջ գումար մր վճարել։ Այսինքն հաշուեյարդարի կ'ենթարկուէր պարտքերու և առնելիքներու խնդիրը։

Երբ Ֆրանսա և Անգլիա Լոզանի մէջ Գերմանիոյ հետ նման համաձայնութիւն մր կր գոյացնէին, այն համոզումը ունէին որ Միացեալ Նահանգներն ալ միևնոյն ձևով պիտի հրաժարին իրենց առնելիքներէն։ Սակայն Ամերիկան այդ օրերուն իսկ յայտարարեց որ ինք չի կրնար հրաժարիլ, քանի որ այդ երկու հաշիւներու մէջ ոչ մէկ նմանութիւն կայ, որովհետև Ամերիկայի պահանջը զուտ պատերազմական պարտք է և ոչ մէ հատուցման գումար, այլ կնքուած պարզ փոխառութիւն մր։ Միացեալ Նահանգներու վերջին պատասխանը սակայն ամէն յոյս չուրը ձգեց։ Այդ պատասխանով Ամերիկան չատ ծանր պայման մր կ'առաջարկէ պարտատէր տէրութեանց։ Դեկտեմբեր 15 ի իր պահանջը յետագային համար Միացեալ Նահանգներու կառավարութիւնը կ'առաջարկէ մաքսային սահմանափակութիւնները վերացնել ամերիկեան արտադրութիւններու առջև։ Հուվըր և Ռուզվելթ, ինչպէս կը տեսնուի, այս կէտին չուրջ համաձայնութիւն մր գոյացուցած են։

Միացեալ Նահանգները, կը հասկցուի որ, իրենց առնելիքներէն պիտի հրաժարին միայն այն պարագային, երբ միջազգային տնտեսութեան դռները լայն բացուին իրենց առջև։

Այս առաջարկին պատասխանելու կամ գոհացում տալու համար անհրաժեշտ է երկար բանակցութեան և խորհրդակցութեան։ Աւերիչ համբերութիւն ցոյց չտար և կը յայտնէ որ բանակցութեանց չի կրնար սպասել։ դեկտեմբեր 15ի բաժնեվճարները տուէք և վերջը կր խորհրդակցինք, կ'ըսէ վճռականօրէն Հուվըր։ Երեսփոխանական ժողովի որոշումն ալ արդէն այդ իմաստը ունէր. կ'որոշուէր բացարձակապէս չի զիջիլ իրենց առնելիքները։

Ահա՛ այս վիճակի մէջ է պարտքերու խնդիրը, որ կարծուածին չափ ալ անկարեւոր չէ։ Որովհետև երկու պարագային ալ միջազգային կացութիւնը զատապարտուած է ծանր փոփոխութիւններ կրելու։ Ամերիկան եթէ հրաժարի կամ ընդունի պարտքերու յետագային առաջարկը, իր ներքին տնտեսականը պիտի քանդուի, գուցէ տօլարը սթերլինի վիճակին պիտի ենթարկուի և քաղաքականապէս ալ հարուած պիտի ստանայ։ Նոյնն է նաև կացութիւնը պարտատէր տէրութեանց։ Մօտ 95 միլիոն տօլար Անգլիա և 20 միլիոն ալ Ֆրանսա պէտք է վճարեն 15ին. մանաւանդ Անգլիոյ տնտեսական ներկայ վիճակին համար անդարմանելի հարուած մը պիտի ըլլայ եթէ ստիպուած ըլլայ այդ գումարը օրին վճարելու։ Անգլիական ուկիի վերլին օրերու կրած անկումները արդէն արդիւնքն են Ամերիկայի անվիճելի քաղաքական անկումները։ Անկասկած անկումը չատ աւելի մեծ պիտի ըլլայ ամսոյս 15ին եթէ կարգադրութեան եզր մը չի գտնուի։

Միացեալ Նահանգներու այս ընթացքին ամենավտանգաւոր հետևանքը պիտի ըլլայ Լոզանի մէջ, Գերմանիոյ, Անգլիոյ և Ֆրանսայի միջեւ գոյացած համաձայնութեան խախտումը։ Որովհետև Անգլիա և Ֆրանսա, ստիպուած չեղեալ պիտի համարեն Գերմանիոյ հանդէպ իրենց ցոյց տուած զիջողութիւնները, որու հետևանքով պիտի ծագին նոր բարդութիւններ։

Դիւանագիտական շրջանակները կը կարծեն որ, Ամերիկա պարտքերու խնդիրը պարզ պատրուակ մը կուզէ ծառայեցնել վրէժ լուծելու համար պարտատէր տէրութիւններէն։ Օ.Ք.Ը.ավայի համաձայնութիւնը, որ կնքուեցաւ Անգլիոյ և իր Տօմինըններուն միջև, գլխաւորաբար Ամերիկայի դէմ ուղղուած տնտեսական մարտակոչ մը կը նկատուի։ Այդ համաձայնագիրը անհամար վնաս պատճառած է Ամերիկայի։ Իսկ իր սպառազինման համար միլիառներ ծախսող Ֆրանսայի 20 միլիոն տօլարը վճարել չուզելուն զարմանք կը յայտնէ։

Մէկ խօսքով, Անգլիա և Ֆրանսա չեն ուզեր դեկտեմբեր 15ի մանաւանդ ընել առանց Գերմանիայէն գանձելու իրենց առնելիքները։ Եւ Գերմանիան իր պարտքերու խնդիրը Լոզանի մէջ քաղուած կը յայտարարէ։ Այս է պատճառը որ պարտքերու խնդիրը կը նկատուի խաղաղութեան սպառնացող ամենամեծ վտանգը։

ՀԱՅԵՐՈՒ ԿԱԼՈՒԱԾԱԿԱՆ ԽՆԴԻՐԸ

ՖՐԱՆՔՕԹԻՒՐՔ ՀԱՄԱՁԱՅՆԱԳՐԻ ԼՈՅՍԻՆ ՏԱԿ

«Ազդակը իր ժամանակին թարգմանաբար հրատարակութեան տուաւ արդէն պատճէնը այն համաձայնագրին, որ անցեալ հոկտ. 27ին կնքուեցաւ Անգարայի մէջ, լուծելու համար Ֆրանսայի և Թուրքիոյ միջեւ Սիրիոյ մասին առկախ մնացած երկու խնդիրները. ասոնք են՝ սիրիական սահմանի երկայնքին ձգուած երկաթուղագիծի գնումը, որուն սահմանային սրբագրութիւններով և կալուածական իրաւունքները որ ունին սիրիացիները Թուրքիոյ և Թուրքերը՝ Սիրիոյ մէջ։

Մեր նպատակն է դուրս է ընդհանուր քննութեան ենթարկել բովանդակութիւնը այս համաձայնութեան, և այս առիթով այն նամակներուն, որ երկու պատուիրեններու իրաւասու լիազօր ներկայացուցիչները՝ Ֆրանսական դեսպան Կոմս Շամպրէօն և Թուրք արտաքին գործավար Թէվֆիք Րիւշտի փոխանակած են։ Բաւականանալ միայն մատնանշելով այն իրողութիւնը, որ վիճայի առարկայ խնդիրներու հաշուեյարդարի մէջ նկատելի է ամենուրեք չեզոքացած գիծով տրամադրութիւն մր հոգեպար պատրաստակամութեան կողմէ, ինչ որ նշանակալից արտայայտութիւն մր պէտք է համարել Փարիզի կառավարութեան ունեցած բաղձանքին՝ օր առաջ համաձայնութեան մր հասնելու Թուրք դրացիին հետ, իր հովանաւորութեան ենթակայ երկիրներու սահմաններուն վրայ։

Հարցին ծանրանալով վերջ հայկական տեսակէտով, ինչքերու խնդրին չուրջ կայացած բացասական կարգադրութիւնը, իր ընդհանուր գիծերու մէջ արդէն գնահատութեան ենթարկուած է հայ ժողովուրդին կողմէ։ Տրուած ըլլալով որ Թուրք կառավարութեան բացայայտ եւ անհերքելի պահանջին վրայ 30 հոկտ. 1914 Թուականէն առաջ Սիրիա հաստատուած Թուրք հպատակները միւս իրաւունք կ'ստանան Թուրքիոյ մէջ իրենց ունեցած կալուածներուն տիրանալու և կամ անոնց փոխարժէքը գանձելու, այլևս պարզ է բոլորիս համար, որ Սիրիա և Լիբանան ապաստանած հարիւր հազարաւոր հայերը զրկուած են բացարձակապէս ոեւէ կերպով, իրաւական առքերէն, եր կանգնելու իրենց Թուրքիոյ մէջ ունեցած անշարժ գոյքերուն։ Դիտողինք թէ բողոքենք. ասիկա անուրոյի փաստ մըն է, որ անցած մըն ալ հրապարակ կը դնէ և կը պարտադրէ ամէնքին ընդունիլ այս բացարձակ ճշմարտութիւնը թէ՝ հայերու մասնաւոր իրաւունքները անխզելի եւ անհեակելի ամբողջութիւնն մր կր կազմեն հայ հատուածական ազգային իրաւունքներու հետ՝ Թուրքիոյ հանդէպ։ Ուրիշ խօսքով, ինչպէս բովանդակ գաղթաշխարհի հայութիւնը, այնպէս ալ Ֆրանսական հովանաւորութեան տակ գտնուող երկիրներ ապրող մեր բեկորները, որոնք ամբողջ կը թափուին աստանդական, զրկուած իրենց հայրենի հողէն ու ջրէն, միայն կրնան տիրանալ Թուրքիա Թողած իրենց կալուածներուն այն ժամանակ, երբ Թուրքիան արտաքին և ներքին ճակատի վրայ պարտութեան մր կ'ենթարկուի և ստիպուած կ'ըլլայ հայութեան պահանջներուն տեղի տալ։ Այս հետևանքը որքան ալ Թուի չատերուն քնորական և ոչ իրականանալու կազմած, գէթ մօտաւոր ժամանակներու մէջ, միակ եւ արմատական միջոցն է ասկայն, հայերու ինչպէս հատուցական, այնպէս եւ անհատական իրաւունքներու հարց։ Տարագիր հայութիւնը ստիպուած է հաշտուիլ այս իրողութեան հետ, ուզէ կամ չուզէ։

Բայց եթէ Ֆրանսօֆիլ վերջին համաձայնագիրը ոչ մէկ լուծում կր բերէ Սիրիա եւ Լիբանան հաստատուած եւ այն երկիրներու հպատակութիւնը ընդունած հայերու Թուրքիոյ մէջ ունեցած կալուածական խնդրին եւ որոշապէս կր ժխտէ նման իրաւունք, այսուամենայնիւ, անիկա, ի չարս, տեղագիներու, որոշ ապահովութիւն կր ներշնչէ փոքրաթիւ այն հայրենակիցներուն, որոնք Օսմանեան կայսրութենէն անջատուած եւ ֆրանսական հովանաւորութեան ներքեւ գտնուած հողամասերուն վրայ հաստատուած են 1914 հոկտ. 30էն առաջ, այսինքն Սիրիոյ եւ Լիբանանի բնակիչ են նախ քան պատերազմական գործողութիւններու սկզբնաւորութիւնը՝ Թուրքիոյ եւ դաշնակից պետութիւններու միջեւ։ Աւելորդ չէ ակնարկել, թէ հասկնալի է որ հարցը կը վերաբերի այն բնակիչներուն, որոնք հաշտութեան Լոզանի դաշնագրի, յօդուած 30ի տրամադրութիւններուն, տեղական հպատակութիւն ընդունած են։

Արդարեւ ինչքերու չուրջ տատրգրուած համաձայնագրի յօդուած 5ը կը տրամադրէ, որ փոխադարձաբար, կառավարութիւնները, Ֆրանսան եւ Թուրքիա, պէտք է վերցնեն այն արգելքները, որ դրուած են 1914 Հոկտ. 30էն առաջ Սիրիա և Լիբանան հաստատուած Թրքահպատակներուն պատկանող կալուածներուն վրայ, Թուրքիոյ մէջ եւ Թուրք հպատակներու ունեցած կալուածներուն վրայ՝ Սիրիոյ եւ Լիբանանի մէջ, ըստ այն տրամադրութիւններուն որոնց ճշդուած են համաձայնագրի 8րդ յօդուածով։

Ինչպէս յօդուածներու քննութիւնը կը ժամանակէ, ինչքերու չուրջ տատրգրուած համաձայնագիրը կը վերաբերի բացառապէս անշարժ գոյքերուն, այսինքն կալուածներն են միայն խնդրոյ առարկայ։ Շարժուն գոյքերու մասին ոչ մէկ յիշատակութիւն՝ համաձայնագրի յօդուածներուն մէջ։ Ասիկա պէտք է նկատել դարձեալ յաղթանակ մը ի նպաստ Թրքական տեսակէտին, որովհետեւ Թուրք կառավարութիւնը պատերազմի ընթացքին ու անկէ վերջ, բազմազան անուններու տակ կազմակերպուած Թալանի միջոցով, տարագրելէ և ջարդելէ վերջ անոնց տէրերը, իրացուց բոլոր ոչ-Թուրքերու ինչքերը շարժուն և անշարժ, որոնց հաշիւը մի լիառներու կրնայ հասնիլ։ Մինչդեռ նոր մանօրինակ ոեւէ ձեռնարկ տեղի չէ ունեցած հոգատարութեան ենթակայ երկիրներու մէջ ոչ մէկ ժամանակ։ Եթէ Անգարան հակւած է սիրիացիներուն անշարժ ինչքերը վերադարձնելու, ասիկա յանձնառու եղած է կատարել, փոխադարձութեան հիման վրայ։ Ո՛րեմն ոչ մէկ զոհողութիւն պիտի չտրժէ իրեն, ի նկատի ունենալով յարաբերական բարձր գինը որով պիտի գնահատուին իր տզրի կալուածները հավանաւորեալ երկիրներու մէջ՝ բաղդատած չատ ցած արժէքին, որ Թուրք դատարաններու կողմէ նշանակուած փորձագէտներու հայեցողութեամբ, ներկայացուցած են Սիւրիա-պատկան հողերը Թուրքիոյ մէջ։

Թէ Անգարայի կառավարութիւնը ինչ ստանձան չհակգրգռուած է համաձայնագրէն դուրս վաճառել չարժական գոյքերը վերադարձնելու հարցը, այդ կ'երևի սոյն համաձայնագրին ընթերցուած մէկ նամակէն, որ ստորագրած է արտաքին գործավար Ռիւշտին, ուղղուած Ֆրանսական դեսպան Կոմս Շամպրէօնին։

Յայտարարելէ վերջ, Թէ սոյն համաձայնագրի պատճէնը ընդունուած է Թուրքիոյ կողմէն՝ այն պայմանով որ անոր գործադրութիւնը համապատասխան ըլլայ երկրի մէջ կիրառուած կանոններուն և օրէնքներուն — վերապահութիւն մը որ Անգարային պիտի ընձեռէ բազմապիսի պատճառներ, զանազան պատրուակներով եռ ժխտելու իր հաշուոյն չեկած պահանջներ — Թուրք արտաքին վարիչը կ'աւելցնէ սոյն նամակի մէջ հետևեալը, որ կը բերենք բառացիօրէն։ Ան (նախարարը) պատրաստ կր ճնշատ այս առթիւ մասնաճեղու թէ, թուրք դատարաններու կողմէ նշանակուելիք փորձագէտներու ցանկերը պատրաստուելու ատեն, ներկայացուցած են Սիւրիա-պատկան հողերը Թուրքիոյ մէջ։

Բայց այս մասին, ուրիշ անգամ։

Խ. Թ.

Ֆրանսի եւ Սիւրիական դաշնագրի հիմունքները

ԼԱԹԱՔԻԱ, ՃԷՊԷԼ ՏՐԻՃ ԵՒ ԼԻԲԱՆԱՆ ՊԻՏԻ ՄՆԱՆ ՀՈՎԱՆԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆ ՆԵՐՔԵՒ

Ալէխանտրէթ առանձին վարչաձև պիտի ունենայ

Ժընեւ 5.— Հովանաւորութեանց մնայուն յանձնախումբը կը շարունակէ Սիւրիոյ եւ Լիբանանի մասին Պ. Բօնսօի կողմէ տրուած տեղեկագրի ճնշուելիքը։ Պ. Բօնսօ շուտով Փարիզ պիտի վերադառնայ, անկէ մեկնելու համար Սիւրիա։

Ճրագիր եւ սիւրիական դաշնագիրը պիտի կնքուի մինչեւ 6 ամիս։ Սիւրիա մինչեւ չորս տարի պիտի մասնակցի Ազգերու Դաշնակցութեան, եթէ ներքին խառնակութիւններ չպատահին։ Պ. Բօնսօ դաշնագրի շուրջ համաձայնութիւն գոյացնելու համար սիւրիացիներու հետ ընդունած է Անգլերէնով դաշնագրի հիմունքները։ Միայն թէ ներկայ հովանաւորեալ երկիրները ամբողջութեամբ այդ դաշնագրի ենթակայ չեն ըլլար։ Ալաուիթներու երկիրը, Ճէպէլ Տրիւզ եւ Լիբանան կը մընան հովանաւորութեան ներքեւ։ իսկ Ալէխանտրէթի Սանճաղը մասնաւոր վարչաձեւի մը պիտի ենթարկուի։

Պ Բօնսօ այս երեկոյ ժամեր տեւող խոսակցութիւններ ունեցաւ Էմիր Շէհիպ Արսլանի եւ Իհսան Պէյ Ճապրիի հետ։ Խորհրդակցութեան աւարտումէն վերջ, արաբ ներկայացուցիչները շատ յոռետես էին։

«Ոչ ոք ուզեց 1914ի պատերազմը»

«ՎՏԱՆԳԸ ՆՈՅՆՆ Է ԱՅՍՕՐ»

(ԼՕՑՏ ՃՕՐՃԻ ՃԱՌԸ)

Վէրսալլի դաշնագրին օուրջ Լօյտ Ճօրճ հետեւեալ ճառը խոսած է խաղաղութեան համաժողովին առթիւ.—

...Ոչ ոք պատերազմ կ'ուզէ, բայց ասիկա չի նշանակեր թէ պատերազմ տեղի չպիտի ունենայ։ Կը յիշեմ 1914ը կենդանի, ապաւորիչ եւ դառնակսկիծ ձեւով մը։

Այդ շրջանին, Եւրոպայի մէջ ոչ մէկ կառավարութիւն պատերազմի փափաք ունէր։

Դուք կրնաք ըսել որ, ասիկա իմ կողմէ սարօրինակ յայտարարութիւն մըն է։ Բայց ես վերջերս կրկին կարդացի արքունիքներու եւ դեսպաններու միջեւ պատերազմէն առաջ փոխանակուած ձեռագիրները։

Զանոնք խնամքով կարդալով, վերջնականապէս եկած եմ այն եզրակացութեան թէ՝ ոչ մէկ կառավարութիւն պատերազմ կ'ուզէր։ Զգունեցաւ իշխանութիւն մը որ չի ցնցուէր և չի սարսռար, երբ հարցի կ'առնէր բացուող անդունդը։ Թերևս ոմանք կ'ուզէին փոքրիկ պատերազմ մը, ժամն պատերազմ մը, բան մը որ յաղթանակ կր բերէ, առանց մեծ զոհողութիւններ պահանջելու։

Ասիկա ամօթ է։ Երբ գաշնագիրը բանագրուեցաւ, յանձնառու եզողներուն մեծ մասը իրենց խոսքերէն յարգելու արժագիր չէին։ Նոյն իսկ մեզանք չորս նայէն առաջ, անոնք ծրագիրներ կր մշակէին նոր զօրաբանակներ ստեղծելու, և զանոնք գործադրեցին. յետոյ դրամ փոխ առին, ապառաքինուէ ընելու համար։ Բարւոյն սա նախադասութիւնը կը յիշեմ.— «Ամէնը աւարները, մարդկային փոխ յարաբերութեանց մէջ իրարու գլուխ պատռելու կը մղեն»։

Ահա այս է ներկայիս Եւրոպայի ըմբռնացող վտանգը։

Գերմաններ իրաւամբ կր պգան թէ խաբուած են, դաւաճանուած։ Աչխարհի խաղաղութեան համար աւելի մեծ վտանգ մը չկայ, քան արդարօրէն զայրացած ազգ մը. որպիսին է Գերմանիան։

Ես վերջին անձն եմ Գերմանիան պատասխանատուներէն։ Ան ինքնաբերաբար մաս մեծագոյն աւերածութեան մը մէջ ու չատ աւելի նաեւ իրեն։ Բայց երբ Գերմանիան պատուեցաւ և ընկճուեցաւ, մենք տեսինք մեր խոսքերը, ու պատուոյ սկզբունքը կր պահանջէր որ մենք կատարէինք մեր խոսքը հաւատարիմ ըլլայինք մեր ստորագրութեան։

Աչխարհը տարօրինակ կացութեան մը մէջ է ու չեմ գիտեր թէ ի՞նչ պիտի պատահի վաղը։ Ասիկա հիւանդագին վիճակ մըն է։ Մարդ երբ հիւանդ է կը կորնչնէ վստահութիւնը, կը դառնայ վախկոտ, կր բարձրացնէ իր վիզը՝ խոյս տալու համար օգի հասանքներէն և կ'րսէ.— «Փակեցէք այս պատուհանը, փակեցէք այս դուռը»։ Կ'ուզէ ըլլալ ձև

քննենք այժմ, այն հնարաւորութիւնները, որ բացուած են յայտնապէս փոքր ասիոյ մէջ։ Մենք կր յիշենք Լօքարնօյի սիրոյ և խաղաղութեան ոգերը։ Ծիսուն և վեց ազգեր հոն ստորագրեցին փաստաթուղթ մը, որով հանդիսաւորապէս կը յայտարարէին թէ զինեալ վէճ չպիտի ունենան։ Անկէ ասդին պատերազմ պատրաստելու համար եղած ծախքերը չեն գտրած աւելնալէ տարուէ տարի ու չարունակաբար։ Ըստ ուխտին, պէտք չէ այլևս պատերազմ ըլլայ, բայց պէտք չէ նաև պատերազմի պատրաստութիւններ տեսնուին։

Ֆրանսայի վարչապետը Լանսըն կուգայ բանակցելու համար մեր նախարարներուն հետ։ Մէկ բան միայն կրնամ ըսել.— Աստուած թող աճապարել տայ անոնց, բայց, Աստուած միանգամայն Թող օգնէ անոնց որովհետև ասիկա ատհասուր, ատրոփելիօրէն խառնուածք մը ունի։ Ֆրանսայի վարչապետը պիտի ստիպուի նախատեսած չափով, պիտի հետեւէինք իր օրինակին։ Մենք չհետեւեցանք իրեն։

Ասիկա ամօթ է։ Երբ գաշնագիրը բանագրուեցաւ, յանձնառու եզողներուն մեծ մասը իրենց խոսքերուն մէջ չէ ու չեմ գիտեր թէ ի՞նչ պիտի պատահի վաղը։ Ասիկա հիւանդագին վիճակ մըն է։ Մարդ երբ հիւանդ է կը կորնչնէ վստահութիւնը, կը դառնայ վախկոտ, կր բարձրացնէ իր վիզը՝ խոյս տալու համար օգի հասանքներէն և կ'րսէ.— «Փակեցէք այս պատուհանը, փակեցէք այս դուռը»։ Կ'ուզէ ըլլալ ձև

Թիպէտցիներու կրօնքը եւ ընտանեկան կեանքը

Քաղուած Ուիլերմ Բրի մէկ ընդարձակ ուսումնասիրութենէն

Քանի փոքրիկը մեծնայ կը սորվի կրակը փչել, ջուր բերել և անկան փոքր գործեր քնել, իսկ աւելի մեծերը գաշ կ'երթան, անոնք որ կրօնական պիտի ըլլան դպրոց կը ղրկուին։ Դրպրոցի մէջ իւրաքանչիւր մէկ սխալի համար խիստ կերպով կը ծեծուին, երբ որ տղան յաւակդիմութիւն ցոյց չի տար, այն աեն գաստաուն կը բերուի մեծ բազմութեան մը առջև և հրապարակաւ կը գանակոծուի։ Կրկին ծնունդի թէօրին հաւաստած է բոլոր ժողովուրդի մէջ, իւրաքանչիւր անհատ չար բազդի դէմ կը կրէ մեսախներ, մահ. մեսականներու նման. բնականկան աղէտներու դէմ մեսխան ծալուած թուղթի կտոր մըն է որը կապուած է, այծի, ոչխարի, և շունի մազերէ հիւսուած չեանով մը և յեռոյ դրուած մուկի մարմի մէջ, նկատելով որ ասոնք բնականկան կենդանիներ են։ Ուշացող ճամբորդներու համար Թուղթէ չինուած ձիեր կը գրուեն հովերուն որպէսզի երթան օգնեն փոթորիկի և նեղութեան ենթակայ նկատուող ճամբորդներուն։ Աւէն նահանգ իրեն մասնաւոր բազտագուշակը ունի որ՝ տարին մէկ մը կ'այցելէ Տալա Լամային (կրօնապետը). եւ կը մարգարէանայ տարուան միջոցին պատահելիք դէպքերը։

Երբ որ հիւանդութիւն մը պատահի առաջին գործածը արգիլել հիւանդը որ չի քնանայ. մանաւանդ ցերեկները զայն կը նկատեն մահացու. լմաներ (քանանեներ) կը վարձուին որ գիշեր ցերեկ թմբկահարեն, ազմուկ հանեն որ հիւանդը չի քնանայ։ Իրրեւ դեղ կը գործածեն սուրբ խօսքեր գրուած թուղթի կտորներ որ կլլել կուտան կամ այդ գրութիւնները ցոլացուցիչ հայելիին վրայ կը լուան եւ ջուրը կը խմցնեն։ Երբ որ հիւանդին տէրը այլեւս ի վիճակի չէ վճարելու, լմանները կը սկսին անիծել զայն եւ կը յանձնեն չար ոգիներու ձեռքը, պատճառով անոնց թէ արտերը պիտի չորնան եւ իրենք պիտի կտրտանին։

*Կարգ ու սարքը չատ նախնական է. լմանները միայն կրնան նստիլ աթոռի վրայ։ Մարդասպան մը կրնայ դիւրաւ ազատիլ կաշառքով. գողութիւնը ան նկատելի ամենահասարակ յանցանք մըն է. չորթել գեղարուեստ մըն է. Lhasa սուրբ քաղաքին մուտքը կէսէն աւելին չունին ալը մը, կամ ոտք մը, որը իրենց կըրած պատիժի մը արդիւնքն է։ Մահապատիժը կը կատարուի խեղդելով. բռնի իրենց դաւանանքին արիւն հանել մեղք է։ Ժողովուրդը խնճոյքներէ, հրապարակային ցոյցերէ նամանաւանդ մեծ. ժողովոյ նստելէ չատ կ'ախորժին, լմանները են որ կը կազմակերպեն այս ցոյցերը և կը նաւագեն նուագ. բայց անոնց ամենաատաւ դրամ չհելու ազգիւրը մահերն են. երբ որ Թիպէթցի մը մեռնի անոր մարմինը կը մնայ կատարեալ հանդարտութեան մէջ աառանց խռովելու. մինչև որ լմամ մը գայ և անկից հանէ հոգին. որեւէ չարժուած կրթնայ հոգին դուրս փախցնել եւ այն կը սաւառնի օդին մէջ հնդկական մրջիւնի պէս որ կրնայ բռնուիլ չար ոգիներէ կամ չար թռչուններէ եթէ լմամն չի հանէ հոգին։ Ձերմակ լաթ մը կը ձգեն մեռելին երեսը մինչեւ որ լմամն հասնի, դուռ ու պատուհան լաւ մը գոցած լաւ կը նստին։ լմամն իր մոտնուլը աղօթքը բնելէ վերջ երկու մատներուն կը բռնէ գագաթէն մի քանի մազ կը քաշէ այդպէսով ծակեր բացած կ'ըլլար որոնք կը ծառայեն որ հոգին մարմինէն դուրս գայ։ Աւտագոտ լմաններ անոր բազդը գուշակելէ վերջ չատնով լաւ մը կապելով կը նստիցնեն անկին մը. մահազդ կը ղրկուի ազգականներուն և կ'սկսի խնճոյքը որը կը տեւէ մի քանի օր, սակէն սեսակ կերակուրէն ուժան մը կը հրամցուի. մեռելին լմամները կը չարունակեն իրենց աղօթքներուն և կանոնաւոր կը վճարուին փաստաթուղթը նման, բայց չատ անգամ աւելի դրամ քաշելու համար կը ծանուցանեն թէ խեղճին հոգին դժուար գացած է, կամ կեսր դժողքն է ու միւս կեսր դուրսն է որով նորէ նոր պէտք է ծիսակատարութիւն և քնականաբար ալ կրկին վճարումմ։ Թաղման օրը լմամն առջևէն կ'երթայ փող հնչեցնելով և թրմբուկ զարնելով, յաճախ եռեքը կը դանայ կը նայի արդեսզի հոգին իրին հետևի. եթէ ննջեցեալը լաւ մըն է, առաջնորդի պէտք չունի, որովհետև անոր հոգին քնազդաբար կրնայ ճամբան գտնել։ Թափօրը կը բարձրանայ բլուր մը, ուր գիրկը կը հրկիզուի կամ կատ կատր կ'ըլլայ արձիւներու ճարակ ըլլալու համար. այս կերպ Թաղումին պատճառ կը նկատուի սատիկ ցուրտը որը սառած հողը փորելու արգելք կ'ըլլայ. իսկ այրելն ալ սուղի կը նստի որովհետև վառելանիւթ չկայ, եթէ յեի մը մեռ նէ ձուկերու կուտան. չատ մը տեղեր ալ չունեներու կը նետեն. մոնուատր վանքեր չուներ կը պահեն այս նպատակին համար։ լմաններու ճիւնին իսկ հատարակ մահկանացուներու ալ նկատներուն մոխիրը կը չաչուի և կը պատրաստուի մասնաւոր նչխարներ որ ոռւդ գիներով կը ծախուին։ Ասիկա միայն մէկ կարևոր մասն է կատարուած ծիսակատարութեան։

Թիպէթցիներ լաւ բռնաւոնել են քարի և մեռելներու վրայ ալ լաւ գործեր ունին. մօտաւորապէս երեք դարատոյ անոնցմէ մին չինեց երկաթեայ չղթաներով կախել կամուրջներուն ոտնք ամենքը սակաւին կը մնան. այս մարդը սուրբերու կարգին դասուեցաւ. այսպիսի մարդիկ չատ հազուագիւտ են. երկիրը կատաքերով լի է. ամէն քար պատուհանդան մը և ամէն ծառ ասմար մըն է։ Նկարներ ալ չատ կան. կը նկարեն կատաներու վրայ թանչար ներկերով. բոլոր նկարիչ արհեստները լմամներ են որոնք իւրաքանչիւր նկարի մէկ անկիւնը իրենց պատկերը կը գծեն։

ՎԱՐԴԱՊԵՏ

(Շար.) (2)

«ԱԶԴԱԿ» ՍՈՒԷՏԻՈՅ ՄԷՋ

(Ձէպէլ Տրիւզ)

Ձէպէլ Տրիւզի մայրաքաղաք Սուէթոյ մեր գործակից է Պ. Յակոբ Աւագեան, որուն պիտի է դիմել «Ազդակի» հաւելուածները կարգադրելու համար։

ՄԱՐԶԱԿԱՆ ՔՐՈՆԻԿ

ԱՐԱԳ ԱԿՆԱՐԿ ՄԸ

Փարիզահայ թերթ մը, անգիտանալով կը գանգատէր թէ՝ հան կը գտնուին Ֆութպոլի հայկական չորս առաջին խումբեր։ Եւ կը հարցնէր։ «Արդեօք լաւ չէր րլլար որ այս չորսը միացած լաւագոյն առաջին խումբ մը կազմէին» և թէ «ներկայ դրութիւնով ո՞ր մէկը ճանչնալու է որպէս Ա. խումբ»։

Մենք ալ մեր կարգին հարց պիտի տայինք։ Գէյրութի մէջ հարիւրաւոր Ֆութպոլի խումբեր գոյութիւն ունին. ասոնք բոլորն ալ իրենց անուններուն առած են Թրքահայաստանի և Կիլիկեան Հայաստանի լեռներու, գետերու, քաղաքներու անուններէն, և անկաս կած բոլորն ալ իրենք իրենց մուած առաջին խումբի ախտզոր։ Ա.— Ո՞ր մէկն է առաջին խումբ։ Բ.— Լաւ չէր րլլար որ ասոնց լաւագոյն ուժերը միացած կազմէին Գէյրութի իսկական Ա. խումբ։

Մենք սակայն փարիզահայերու վրայ ունինք ուրիշ առաւելութիւն մը եւս. Ոչ թէ միայն ինքզինքիս Ա. խումբ որակելով կը դոհանանք, այլեւ յաճախ օտար խումբերու դէմ մրցելու ատեն, չենք ամչնար ինքզինքիս հակակելու champion de Syrie որը իրականութեան փարատաննեան պատուհասներով հեռու է։

Կ'ուզեմ ակնարկել հայ խումբի մը դէմ champion de Syrie մակդիրով և ինչ մեծ ամօթ երբ champion de Syrie 1—6ով չարաչար կը պարտուի, յուսախափ ընելով որմէ ուղերու ընթերցողները։

Մեր մտանանչել ուզած կէտը միայն այս չէ։

Օրէ օր նոր խումբերու անուններ կը լսենք։

Ջուտ քազաքական նպատակներով մէկտեղ եկած միութիւններ անգամ, սկսած են ֆութպոլի խումբերու գործունէութեամբ լճանալ...։

Կը հարցնէի մէկ բարեկամիս.— ա՞ինչ առաջադրութիւններով ձեր միութիւնը մէկտեղ եկաւ, եւ ինչով կը վերջացնէք։ Մարզական միութիւն էք թէ քազաքական։ — Եղբայր ի՞նչ ընենք, ժողովուրդը այս տեսակ բաներով կը խանդավառի, եթէ ոյս ալ չընենք, ներկայութիւննիս, երբեք զգալի չպիտի րլլայ, պատասխանեց ան։

Ու դեռ կ'ըսեն թէ, ինքզինքին քաղաքական կուսակցութիւն դաւանող, ծերուկներու մէկ խմբակ ալ, այսինչ կամ այնինչ խումբը կը հովանաւորէ ի հեճուկս ուրիշներու...։

Պատկերը լրացնելու համար, սոսկուած ենք նկատողութեան առնել նաեւ հայրենակցական միութիւններու ֆութպոլի գործունէութեան փորձերը։

Վերջերս անոնք ալ մեծ թափ կսան ֆութպոլի խումբեր կազմելու գործին։ Այդ պատճառաւ կը լսենք որ մարզական խումբերու կր սեղան տրուի մարզականներ պատճառաբանութեամբ այսինչ կամ այնինչ սեղացի ըլլալնին և հետեւաբար հայր. միութեան խումբէն խաղալու սահմանած ըլլալնին։

Կը վախնանք որ, այս գնացքով վազը Առաջնորդարանը և Կաթողիկոսարանն ալ իրենց խումբերը կունենան...։

Այս բոլորը դժբաղդաբար կը պարզեն գործունէութեան ճակատի վրայ ընդհանուր չատարած մը պատկերը։

Եւ այս չուարուժը, կամայ ակամայ պիտի տուժել ուայ կրթական և բարեգործական գործին։ Որովհետև այսպէսով նիւթապէս սահմանած են սպառիլ այս միութիւնները։

Կասկած չկայ որ ատենցմէ ոչ մէկը իր մարզին մէջ է։

Մարմնակրթանքի անհրաժեշտութեան մասին երկու կարծիք չունինք, անհրաժեշտ է։ Բայց այդ գործը գլուխ հանելու համար ունինք երիտասարդներ հսկայ քանակ մը Հ. Մ. Ը. Մ.Ի դրօշին տակ։

Թոյլ տուէք որ այս նուիրուած տողերը կատարեն այդ գործը ինչ ձեռքերնիդ ոաքերնիդ սօքթած մէջ էք մաեր։

Գիտցէք որ ձեր գործունէութեան այս սխալ ուղղութիւնը, ուրիշներու աչխատանքներուն ալ արգելք կը հանդիսանայ։

Ուրեմն ամէն մարդ «իր գործով», ուրիշինը թողէք իրեն...։

ԹԱՂԴ

ԼՈՅՍ ՏԵՍԱՒ

ՏՕՔԹ. Գ. ՔԱՊՈՒՐԵԱՆԻ

«ԲԵՐԱՆԻ ԱՌՈՂՋԱՊԱՀՈՒԹԻՒՆ»Ը

խիստ խնամուած եւ պատկերազարդ ախտատասիրութիւնը.

ԳԻՆ 50 Ս. Դ.

Ամեն հայ ընտանիք պէտք է ունենայ հատ մը այս բազմատիսա եւ օգտակար գիրքն։

***

ԼԷՅՏԻ ԻՋԱՊԷԼ

ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ՄԵԾ ՎԷՊԸ

Մաեուր ոպագրութեամբ եւ գեղեցիկ կազմով, բաղկացած մօտ 500 էջէ։

Դուրսեն եղած ապատրաճմներ պէտք է ըլլան կանխիկ։

Դիմել խմբագրութեան։

ՀԱՅ ԳԵՂԱՐ. ՄԻՈՒԹԻՒՆ

Բացման Հանդէս

Հայ Գեղ. Միութիւնը կը կատարէ իր ճոր Ակումբին (L'Orianի խմբագրատան կից հրատարակութեան ճախկին սրահը) բացումը, Դեկտ. 13, երեքսաբթի, երեկոյեան ժամը 9ին։ Ցոյցատրի մաս կը կազմեն Mireille օբէրայէն մաս մը, խմբական արատասանութիւն, ճուագ, երգ. արատասանութիւնը եւլն.։ *Մատչելի մուտք*

Նկարահանդէս

Հայ Գեղ. Միութիւնը Դեկտ. 24—25ին կը կազմակերպէ ճկարահանդես մը, ուր պիտի ցուցադրուին նայ ամաքոր ճկարիչներու գործերը (բատքէլ, իւղաքար, ջրաճկար, Ֆիւգէն, Pyrogravure։

Մասնակցիլ ուզողները իրենց գործերը պէտք է Միութեան սրահը բերեն մինչեւ Դեկտ. 19, ամէն երեքսաբթի, հինգշաբթի եւ կիրակի օրերը, երեկոյեան ժամը 5—8։

Պարահանդէս։

Միութիւնը իր տարեկան պարահանդեսը կատարելու ճուճուար 1ին, իր սեփական սրահներուն մէջ, մեծ պատրաստութեամբ։

Միութիւնը յարգելի նատարակութեան կը յայտնէ, որ իր ընդարձակ սրահը եւ բեմը տրամադրելի են հանդիսներու եւ նատանիքներու՝ յարմար պայմաններով։ Դիմել վարչութեանս անձամբ։

Վարչութիւնս կը յայտնէ միութեան անդամներուն եւ բարեկամներուն, որ ակումբը բաց է ամէն հինգշաբթի եւ կիրակի օրերը, ժամը 5ին վերջ ընկերական հանդիպումներու համար։

ՎԱՐԶՈՒԹԻՒՆ

Կարդացէք և Տարածեցէք

«ԱԶԴԱԿ»Ը

ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Ամսոյս 11ին, կիրակի օրը, առաւօտեան ժամը 10ին Հայ Ձեմարանի սրահին մէջ նոյանակուած է Համազգային Ընկերութեան անդամներու ընդհանուր ժողով։

ՕՐԱԿԱՐԳ. Ընտրութիւն Գէյրութի տեղական մասնախմբի։

Կը խնդրենք բոլոր անդամներուն ներկայ գտնուիլ։

ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ
ԱԽԻՐՈՒՈՑ ԱՆՄԱԿԱԼ ՄԱՐՄԻՆ

ՏՕՔԹ. Կ. Մ. ՊԱՂՋԷՃԵԱՆ

ՎԻՐԱԲՈՒԺ-ԱՏԱՄՆԱԲՈՒԺ

Պատիւ ունի յայտարարելու իր յարգոյ յաճախորդներուն որ իր դարմանատունը փոխադրած է Ժօրճ Փիքօ փողոց. Քլէման Տանայի օճիքին մէջ։ (Ոսկի Մկրտա գերձակատան վրայի յարկը)։

Նոր դարմանատունը օժտուած է հիւեթարաբուժական եւ գիտական նորագոյն գործիքներով

Հիւանդ գրկնդունի՝ ԲՇ., ԳՇ., ԵՇ., եւ ուրբաթ օրերը

ժամը՝ 8—12 (կ.ա.) 2—6 (կ. վ.)

եւ մասնաւոր ժամադրութեամբ։

Յ. ԹՕՓՃԵԱՆ

ՃՕՇ ՓՈՂՈՑ, ՀԱՍՍԱՆ ԳԱՅԻԻ ՇԷՆՔԸ, ԵՐԿՐՈՐԴ ՅԱՐԿ

ՄՈՒՇՏԱ՛Կ, ՄՈՒՇՏԱ՛Կ

Ա՛. Սատցած եմ տունկ տեսակի եւրոպական մուտասկներ, Քարիզի վերջին նորաձեւութիւններ, անմրցելի ազան գիներով։ Ուղղակի մեզմէ գնելով ձեր դրամին կեսը խնայած կ'ըլլաք եւ չեք խաբուիր։ Մեր տեփոյի մէջ մտասպես կը պահենք ամենաքանկագին մուտասկներէն սկսեալ մինչեւ ամենէն ազան տեսակները, մասնելի ամէն խանի։

Բ. Ունինք նաեւ *դպրոցական և զինուորականմարմնամարզի և սքօրի վերապրելու տեսակ տեսակ անդրկ ներ* (Ֆութպոլի, քեռնիսի, բիճկ-բօնկի, պօխսի, սքրամարաի, պասկեթ պոլլ, լողալու եւ այլն վերաբերեալ) եւ *ժիլ* ծապիկներ։

Գ. Դնեցէք մեր *թուալդի օճառը ՄԻՒՍԴՕԼԻՎ* ամենէն ազանը ամենէն դիմացկունը, ամենէն հոտաւէտը եւ լաւը։

Կերպասեղէնի եւ զանազան կտորներու մեծ վաճառատուն

Տ. ԵՒ Ռ. ՄԱՎԻՍԱՔԱԼԵԱՆ

Մուրատ փոդոցի վաճառատան հասած են տեղւոյն համապատասխան կերպասեղէնի եւ զանազան կտորներու մեծ մրերք։ Ֆրանսական, անգլիական, իտալական եւ ամերիկեան առատութիւնով կը գոհացնեն ամենազուարճաճ գնորդները։

Յարգոյ յաճախորդներ պիտի գտնեն անմրցելի ազանութիւն եւ ճոխ տեսակ։

ՏԷՐ ՄԵԼՔՈՆԵԱՆ ԵՂԲԱՐՔ

ՐԻՒ ԷԼ ՄԹՐԱՆ

ԱԼԷՆՊԻ ԵՒ ՃՕՇ ՓՈՂՈՑՆԵՐՈՒ ՄԷՋ

Մեր Ճանախորդներուն: Նորնակի կերպասներ, տիպլիւրներ եւ զանազան իրեղէններ հասած են։

Մեզի չի դիմողներուն: Մեկ անգամ միայն փորձեցէք գոհունակութեամբ պիտի մեկնիք։

Մեզ չճանչցողներուն: Ձեր տեսնել համար իսկ մեզ հին ծանօթացէք։

Մեր վաճառատան կից նոր բացած եմ Ճաեւ բրիջօքաժի եւ ժեռսէյ ճիւղ մը հոն պիտի գտնամ ամեն սեռի բլօվր, ժաքէթ, Ֆազզ եւն։

Դատակոսի մասնաճիւղ.— Խան Մուրատի թիւ 23։

ԲԱՅԱՌԻԿ ՊԱՏԵՒՀՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

ԼՈՒՍԱՆՆԿԱՐԻԶ ՍԵԴՐԱԿԵԱՆ

Avenue de Français No. 19

Անոնք որ իրենց Ֆիլմերը կը գնեն այս լուսանկարչատունէն, ձրիօրէն կը լուացուին իրենց Ֆիլմերը եւ իրենց կը տրուի մէկական նմոյշ նմանապես ձրի։

Ֆիլմերու գիները՝ 4 X 6=30 Ս. Դ. 6 X 9=30 Ս. Դ. եւ 6.50 X 11=40 Ս.Դ.

ՖՐԱՆՔ-ՄԱՍՈՆՆԵՐԸ

(ԱԶԱՏ ՈՐՄՆԱԴԻՐՆԵՐԸ)

Գրեց՝ ՍԻՒՆԻՔ

Այդ պատճառէ էլ եկատերինան սկսաւ է բուռն հալածանք մասոնութեան դէմ և առաջին հերթին նրա պարագլուխ—Իդէալոգ Նովիկովի դէմ։

Երբ Նովիկովի մասին հարցնում են Պետրոգրադի Միտրոպոլիտ Ֆիլարետին, ապա ռուսական եկեղեցոյ ուազ ներկայացուցիչը պատասխանում է թէ՝ ինքն ազօթող է, որ բոլոր քրիստոնեաններն էլ նովիկովի պէս մարդիկ լինին։ Նովիկով չատ մեծ հոչակ և ժողովրդականութիւն էր վայելում Ռուսաստանի լայնածաւալ կայսրութեան մէջ։ Չնորհիւ իր գրահրատարկչութեան և սովետներու ցոյց տուած օգնութեան գործի։ Ըստ ռուս գրականագէտներու վկայութեան նա անկասկած եղած է խոշոր լուսաւորիչ, բայց չէ եղած փիլիսոփայող միտք՝ իրայատուկ դրոյմով. մինչ իր Համարդը նոյնպէս մասոն, Շուէնհարդը թէև չէ եղած օրենգինել մասոն, բայց եղած է փիլիսոփայող դլուխ։ Նրանք չեն կարողացել Եւրոպական փիլիսոփայական մտքերու մէջ խորապէս սուզուիլ և այդպիսով իւրացնել ու ձուլուորել նրանց։ Նրանց մէջ մասոնա—միստիկական գաղափարները գերակչիռ համակրութիւն ունին գտած՝ ի դէմս Վօլթերա—ազատականգատհայեցողութեան։

Ինչպէս ասեն երկրում, նոյնպէս և Ռուսաստանի մէջ մասոնութիւնը չրջանակուած է առասպելներով։ Ժողովուրդի յետամնաց խաւերը իրենց ունեցած կրթական ցած մակարդակի, անզարգացած կամ կիսազարգացած մտքերի չըննորհիւ արտաքին են լինում հաւատալու ամեն կարգի առասպելներու։ Բանգէտներու հովեր առած այդ թերունները զուրկ լինելով բազմակողմանի զարգացումից, անկարող են գանուում ուսումնասիրելու և քննադատելու անէ տեսութիւն գաղափար, և այդպիսով սատելու նրանց մասին տարածուած կարծիքներու ճշմարտութիւնը, ցուցամնելու իրողութիւնը, այլ որ տգէտ ամբոխի պէս իրենք ևս միշտ ալ հակամէտ են առասպելական խորհուրդներ, առեղծուածային մտքեր տեսնել այն ամեն գաղափարներու մէջ, որոնց հասկանալու կարողութիւնն զիջող է։ Կը բաւի ժողովուրդական մասոններու մէջ բաց թողնել անհիմն, անմիտ, արատաց ոևէ առասպել, զոր անմիջապէս կը ատրածուի զանազանութիւնների մէջ, որոնք մի տեսակ սիրահարներ են ամենայն դիւրութեամբ, եթէ չասենք յիմարութեամբ, հատատալու ամեն քանի, զոր խորհրդատորութեան հանգամանք է ներկայացնում իրենց տգէտ մտքերուն առջև։

Ռուսաստանի մէջ կիսազարգացել և ոչ զարգացել չրջանակներու մէջ երկար ժամանակ այն կարծիքն է եղել տարածուած, որ ֆրանք—մասոնութիւնը Ռուսաստանում ծագում է տուած և Տարածուած մէջ դարու վերջերում, որ ոչ այլ ոք, եթէ ոչ հէնց ինքն Պետրոս Մեծը, Ռուսաստանի մեծագոյն բարեկործիչը տրատաստանն գտնուած միջոցին Անգլիայում յաճախած ունի եղեր մասոնական հատարոյքներ և ինքն էլ մասոն եղած. որ դրանից յետոյ երբ վերադարձել է Ռուսաստան, ապա իր հետ բերած ունի եղեր մասոնական գաղափարները Ռուսաստանի մէջ. որ վիրջապէս մէջ գարուի վերջերում Պետերդրադի մէջ հիմնուել է ֆրանք—մասոնութիւնը ռուսական մեծ լոժան, որի գրանմեյդրը եղած է Լէֆորտ, առաջին քարտուղարը—Քարդոն և երկրորդ քարտուղարն էլ... հէնց ինքը Պետրոս Մեծը՝ աչխարհի էն մեծագոյն պետութեան ինքնակալ վեհապետը։

Որ այդ ամենը պատմական ճշմարտութիւնից զուրկ առասպելներ են, հասկանալի է այն պարզ պատճառով որ մէջ դարում ֆրանք—մասոնութիւնը՝ իբրև գաղափարական և բեւեռի, տակաւին երեւան եկած չէր։

Ամենք ալ պնդում են, որ 1720 թուին այսինքն մասոնութեան ծագման երրորդ տարիին, Պետերդրադի մէջ գոյութիւն ունեցած են մասոնական լոժաներ։ Հաւանական է, որ եղած լինին, բայց դրանք եղած են ոչ թէ ռուսական լոժաներ, այլ Պետրոգրադում ապրող անգլիացիներու և Գերմանացիներու կողմէ կազմուած լոժաներ.— ասում է ռուսական մասոնութեան լաւագոյն ծանօթներից մէկը՝ ռուս գրականագէտ պրոֆէսսոր Կուլման, կրթնելով այն բանի վրայ, որ չկան վաւերագրեր—գոկումենտներ այդ ժամանակներում լուռուկան լոժաներու գոյութիւնը փաստող։ Մինչ պաշտօնական վաւերագրերից յայտնի է, որ անգլիական մասոնները պաշտօնապէս Ռուսաստան ուղարկած ունին Լորդ Լովէլ՝ մասոնական լոժա հաստատելու, որը Պետրոբուռում հիմնում է լոժա և ինքն էլ լինում նրա մեծ-վարպետ, և որը յետագային մտնում է ռուսական ծառայութեան մէջ։ Եւ 1741 թուին Անգլիական մասոններու կողմից նոյն առաքելութեամբ ուղարկւում է Գէյդ, որը լորդ Լովելի պէս որոշ ժամանակից յետոյ մտնում է գինուորական ծառայութեան մէջ, ապա անցնում է Պրուսիա—Գերմանիա, ուր նոյնպէս մտնում է գինուորական ծառայութեան մէջ, ինչպէս որ եղած է Ռուսաստանի մէջ։ Թէպետև այդ տուեալները վաւերական են, սակայն և չկան փաստեր ռուսներու մասնակցութեան մասին։ Եւ այդ պարագան թոյլ է տալիս, որ Անգլիական մասոններու կողմէ Ռուսաստան ուղարկած այդ ներկայացուցիչների ժամանակ եղած մասոնական լոժաները ուսումնասիրող գլուխներու կողմէ հաւարուին արդէն անգլիական և գերմանական, այլ ոչ բուն ռուսական լոժաներ։

Բայց ամէն 1747 թուին արդէն վաւերական տեւեալներով հաստատւում է ռուսական լոժաների գոյութիւնը։

Այդ թուականին Պետերդրադի մէջ եղած լոժայի անդամներ են — կոմս Նիկոլա Գոլովին, կոմս Զաքար Չերնիչեվ, կոմս Իվան Չերնիչեվ և ուրիշներ՝ ռուս ազնուական դասակարգից։

XVI

Ռուսաստանի կայսրուհին եղիսաբեթը անատրեր վերաբերում է ունենում մասոնական կազմակերպութեան և ունեցած գործունէութեան հանգէպ, զի ոչինչ վնասակար, ոչինչ յանցաւոր գործ, գաղափար, նպատակ չէ տեսնում մասոնութեան մէջ։

(9) (Շար.)

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՖԵՐՄԱՆ ՆԱԽԱՐԱՐԱԿԱՆ ՏԱԳՆԱՊԸ ԼՈՒԾՈՒԵՑԱՒ

Ֆոն Շլայխերի դահլիճը կազմուած է

Գերլնի.— Ֆոն Շլէյխերի դահլիճը կազմուեցաւ Պ. Ֆոն Նոյրաթ եղաւ արտաքին գործերու նախարար, Հէր Պրաէմէ՝ ներքին, կոմս Շվէէրէն Ֆոն Քրոզիք—Լուց՝ ելմտական, Հէր Կէօրթնէր՝ արդարադատեան, Հէր Ֆոն Ռիւպէնաք ոստ—հեռագրական։

Զօրավար Ֆոն Շլէյխեր կ'ըլլայ պաշտպանութեան նախարար եւ վարչապետ։

Ռայխսթաղը պիտի բացուի երեքշաբթի զբաղելու համար պաշտօնական կարցերով։ Քանի մը օր յետոյ Ֆոն Շլէյխեր պիտի աշխատի յետաձգել խորհրդարանի գումարումը մինչեւ ծնունդի տօնին վերջը, դժուարացնելու համար հնարաւորութիւնները կուսակցութիւններու միջեւ, իր յառաջիկայ ծրագրի ատրաստութեան միջոցին։

Գերլինի.— Դահլիճի կազմութիւնը պաշտօնապէս հաստատուեցաւ նախահի Հինդենպուրկի կողմէ։

Դահլիճի երկու պակասաւորները լրացան։ Տոքթ. Սեբոը եղաւ Աշխատանքի նախարար եւ տոքթ. Ժէյտէք՝ արհեստական քոմիսար։

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՅԻՆ ԿԱՐԾԻՔԸ ՈՒ ԳԵՐՄԱՆ ՆՈՐ ԴԱՒԱԼԻՃԸ

Փարիզ.— Ֆրանսական մամուլի հետաքրքրութիւնը կը կեդրոնանայ գերման նոր վարչապետին վրայ, զոր «Մաթէն» կ'որակէ զգիւնուորական Շթրէզման» մը որ բնաւ պիտի չուզէ չարաչար գործածել իր ծնողը կեդրոնացած իշխանութիւնը։

Թերթերու մեծամասնութիւնը կը կարծէ որ Զօր. Ֆոն Շլէյխերի վարչապետ անուանումին ուղղակի հետեւանքը պիտի ըլլայ Ֆրանքօ—գերման մերձեցում մը։

Կ'ըսուի թէ նոր վարչապետը պիտի հետապնդէ բռականաարար եւ առանց վրէժ վարանումի, զինադադարութեան հարցին մէջ իրաւունքներու հաւասարութեան գերման պահանջին իրականացումը, առանց զինուորական ծախքերը աւելցնելու մտադրութիւնը ունենալու։

Ինչ որ Գերմանիա կը փափաքի իր ներկայ բանակին վերակազմութիւնն է, արդիական հիմերու վրայ։

Կ'աւելցուի որ զօրավար Ֆոն Շլէյխեր անկեղծօրէն կը փափաքի նպաստել Ֆրանքօ—գերման լաւ յարաբերութիւններու բացումին ու պահպանման։

Փարիզ.— «Լա Ռէփիւպլիք» արմատական թերթը կը գրէ որ զօրավար Ֆոն Շլէյխեր մտադիր է անմիջապէս ձեռնարկել Ֆրանքօ—գերման մերձեցումի մը ուղղութեան։

ՖՐԱՆՈՒՀԻՒ ՄԸ ՈՂԲԵՐԳԱԿԱՆ ՎԱԽՃԱՆԸ

Մաուրէյ Ռոմէ ամնամասպան կ'ըլլայ

Փարիզ.— «Ռոմեռի Ֆրանսէզ»ի նախկին դերասանուհի Մարսէլ Ռոմէ, որ ղային տկարութեան մը հետեւանքով լքեց Թատրոնն ու շարժանկարը, անհասպան եղաւ, ինքզինքը Սէնի մէջ նետելով, իր գտնուած գարմանատան հիւանդներու հսկողութիւնը շեղեցնելէ յետոյ։

ԿԱՆՏԻ ԿԸ ՎԵՐԱԿԱՅԻ ԻՐ ՀԱՅԱԴՈՒԼԻՆ ՈՒ Կ'ԸՆԴՀԱՏԷ

Բայց կը ապառնայ դարձեալ վերակայիլ

Փունա.— Ուրիշ բանտարկեալի մը մասին բանտային իշխանութիւններու հետ ունեցած վէճէն յետոյ Կանտի վերակաւ երէկ նոր հայադուլի մը։ Հայադուլը բնդհատեց այս առաւօտ։ Ինք չափազանց տկար է ու շատ կորնցուցած իր կշիռէն։

Փունա.— Ոչինչ նախատեսել կուտար այն լուրը որուն համաձայն Կանտի հայադուլ ըրաւ երեսուն վեց ժամ ու հիմա շատ տկար է ու շատ բան կորնցուցած է իր կշիռէն։

Բանտային իշխանութիւնները ստիպուհցան զայն խնամել երբ ան փղոնած էր անշարժ, խսիրի մը վրայ։ Երէկ յետ միջօրէին ան ընդհատեց իր հայադուլը յառաջիկայ չորեքշաբթի վերակացու համար։

Կանտի չխօսեցաւ իր հայադուլի մասին զինքը այցելողներուն)

Ի նպաստ անհպելիներուն կազմուած Լիկի պատուիրակութիւնը ժամերով անտէն դուս պահուեցաւ։ Ետոյ անոր յայտնուեցաւ որ Կանտի ծոմ կը պահէ ուրիշ բանտարկեալի մը բողոքը զօրացնելու համար։

Ինքնաշարժի արհայիւ առողջութիւնը կը քաւուի

Տէթրուա.— Պ. Հանրի Ֆորտի առողջութիւնը. իր վերջին գործողութենէն ետոյ, բոլորովին կազդուրուեցաւ։

Ինքնաշարժի արքան վերադարձաւ իր տունը նախատեսուած ժամանակին չորս կէսը հիւանդանոց անցնելէ ետոյ։

Քաղաքական մեծ դատավարութիւն մը Սպանիոյ մէջ

Մատրիտ.— Քորթէսի (խորհրդարան) 20 անդամներէն բաղկացած արտօրթ դատարանը լրացուց այսօր բանպետական վարչակարգի պատասխանատուութեամբ հարիւրէ աւելի զօրավարներու և քաղաքական դէմքերու դատավարութիւնը։

Վճիռը պիտի արուի յառաջիկայ չորեքշաբթի սկիզբը։

Կը կարծուի թէ դատարանը ծանր պատիժներ պիտի սահմանէ բոլոր չանցուորներուն «ժանեաւորարար զօր. Քրիժոտի Ռիվէրայի դահլիճի ներքին նախարար զօր. Անիտոյի։ Սակայն այս գատապարտութիւնը պարզ ձևականութիւն մըն է քանի որ զօրավարը արտասահման կը բնակի և բնաւ Սպանիա վերադառնալու մտադրութիւն չունի։

Ի՞ՆՉ Կ'ԸՍԷ ԲՐԻՏ. ԾԱՆՈՒՑԱԳԻՐԸ

Լոնտոն.— Բրիտ. ծանուցագիրը կը չեշտէ ի միջի այլոց թէ անհրաժեշտ է Դեկտ. 15ի վճարումներուն առկախումը, խաղաղ սմենալորտի մը մէջ քննելու համար պարտքերու ամբողջ խնդիրը։ Կը յայտնէ թէ այդքան խոշոր գումարի մը փոխադրութիւնը կրնայ տնտեսական տեղատուութիւն առաջ բերել և միակ գործնական ձեռքը ոսկիի փոխադրութիւնն է անգլ. դրամատան պահեստներէն, որոնք արդէն չատ ալ առատ չեն։

Հին պարտքերու վճարումները, կ'աւելցնէ ծանուցագիրը, ազդեցութիւն կրնան ունենալ ամէն ազգի և նաև Ամերիկայի համար։

Անգլիոյ և Ամերիկայի միջև խոսակցութիւնները կրնան նպաստաւոր ըլլալ համաշխարհային բարգաւաճութեան վերադարձին համար և յայտարարութիւնը սպասով կը դառնայ ասելի, պարտքերու վճարման առկախումով։

Ծանուցագիրը կ'առաջարկէ որ Ամերիկայի հետ հաւասխորհուրդ յարմար ձևերուն յետաձգման համար։ Կը յայտարարէ թէ պատերազմի պարտքերը և հատուցումները աշխարհի մէջ սերտ ներկայ տնտեսական պատճառը կը կազմեն։

Բաղդատութիւնը ընելով Ամերիկայի և Անգլիայի երած զոհաբերութեանց, ծանուցագիրը կը յայտնէ թէ Մեծն Բրիտանիոյ կողմէ դաշնակիցներուն եղած փոխառութիւնները Ամերիկայի ամբողջ փոխառութենէն 4 հինգերորդը կը կազմեն։ Բայց մինչ Մ. Նահանգները 434 միլիոն ոսկի ոտգեր են Անգլիա ան չինչ սացած է և իր գրպանէն 200 միլիոն վճարած է սթերլինի անկման պատճառով։ Իր պարտքը մեծապէս աւելցած է, իր ապրանքներուն արժէքը կրկնապակուած է և Անգլիոյ վճարման կարողութիւնը պակած է, նկատելով որ Ամերիկա ապրանք չի կրնար դրկել մաքսատուրքերու պատճառով։

ՏԵՂԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՅՈՒԶԻՉ ՏՐԱՄ ՄԸ ԱՆԱՊԱՏԻՆ ՄԷՋ

ՕԴԱՆԱՒ ՄԸ ԿԸ ՓՐԿԷ ՀԱՅ ՎԱՐԻՉ ՄԸ ՍՏՈՅԳ ՄԱՀԷՆ

Մեր անցեալ թիւով գրած հինէ որ օգնաւ մը փրկեց անապատին մէջ կորսուած վարիչ մը։ Այժմ հետեւեալ նոր մանրամասնութիւնները սացած ենք այդ մասին։

Անցեալ երեքշաբթի, երեք ինճնաշարժներ Պէյրութէն Պագտատ կը մեկնէին ապուշնուրութեամբ Մահմուտ Պալիէի որ կը վարէր առաջին կառը։ Երկրորդը կը վարէր վարիչ Անհէտ Էլ Պէյրութին եւ երրորդը Կարապետ անուն վարիչ մը։

Կարաւանը երբ անցած էր Քայմբրայիճ, երրորդ ինճնաշարժին հաւնչուէր պայթեցաւ։ Առաջին երկու կառերը լուր չունեցան ասկէ եւ շարունակեցին իրենց ճամբան։

Երբ կառը նորոգուեցաւ, Կարապետ ճամբայ ելաւ, բայց կորսնցնելով միւս ինճնաշարժներուն հետը, կորսուեցաւ տնապատին մէջ։ Յունիսաբթի իրիկուն Կարապետ կանգ առաւ։ Ինճնաշարժին պէնզինը լրացած էր։ Ու սկսաւ սարսափելի տաքը։ Չկար ո՛չ կիրակուր, ո՛չ այլուր։

Հինգշաբթի առաւոյտին, ցուրեկն սառած, անօթի եւ ծարաւ, վարիչ Կարապետն ու իր երկու ճամբորդները որոշեցին հալիլերէ տարբեր ուղղութեամբ օգնութիւն փնտռելու համար։

Այս պահ իւրաքանչիւրը կ'երթար դէպի իր ճակատագիրը։

Շաբաթ օր, ուժասպառ անօթութենէ եւ ծարաւէ Կարապետ փուռեցաւ գետինը, սպասելով մահուան։

Տարաբաղդը ինքզինքը կորսուած կը նկատէր երբ ծարիչի մը ձայնը գինքը բաւափեցուց իր քմբիրէն։ Օգնաւ մը կանգներ երկնէն։

Ինչ որ ուժ կը մնար իր վրայ հաւաքելով Կարապետ ոտի ելաւ եւ յուսահատ երկն ծարժեց իր քեւերը, ցնտանց սակայն հաւաստալու որ հազար մէթրէ աւելի բարձրութեամբ թռչող օդանաւէն գինքը պիտի կրնային տեսնել։

Օդանաւը կը ծարուճակէր իր ճամբան։ Ծիլոտ Կարապետ որ կրցած էր փայրկեան մը ոտի ելլել, ինկաւ դարձեալ գետին, քեւերը ծարածած։

Այս պարագան գինքը փրկեց։ Օդանաւորդը տեսաւ զայն եւ արագաբեր Կարապետին մարմինը խաչածեւ գետնին վրայ։

Օդանաւորդն ու անցորդները անմիջապէս ըմբռնեցին տեսարանը եւ օդանաւը վար իջաւ։ Օդանաւը, որ կուգար Պասրայէն, կը պատկանէր Էր-Օրիան Ընկերութեան. Կարապետ պատմեց իր ոդիսականը Էր-Օրիանի ընդհանուր Տնօրէնը, որ ամանաւոր Թուրքիա, որ օդանաւին Տնօրէնը։ Բայց ի՞նչպէս ծանիլ յայտնելով ճամբորդ մը. օդանաւին մէջ աւելորդ տեղ չի կար։ Դիպուածը կարգադրեց ամէն բան։

Հետուն, գինուորական գրահապատ ինճնաշարժեր կ'անցնէին։ Երբ տեսան որ օդանաւը վար իջաւ, կարծեցին որ արկած մը պատահեցաւ ու անմիջապէս սեղան տեղւոյն վրայ։

Զինուորականները իրենց մօտ առին Կարապետը ու օդանաւը կատարեց իր բնիչէրը։ Անոնք յետոյ փնտռեցին կորսուած ինճնաշարժն ու երկու ճամբորդները։ Ինճնաշարժը գտնուեցաւ օդանաւի իջած տեղէն 60 քիլոմէթր հեռաւորութեան մը վրայ։ Բայց ճամբորդները չկային։

Զինուորականները հետապնդեցին իրենց որոնումները իրիկուր, լուսաբացին։ Բայց կիրակի, գտնուեցան երկու ճամբորդներուն դիակները։ Ծիքաղները մեռած էին անօթութենէ ու ծարաւէ։

ՀԱՅ ԴԵՐԶԱԿ ՄԸ

ԿԸ ՎԻՐԱՒՈՐԷ ԻՐ ԱՇԿԵՐՏԸ

Այս օրուան տեղական թերթերու մէջ կը կարդանք.

Գրիգոր Առապեճեան հայ դերձակի մը հովի կ'աշխատէր։ Շաբաթ օր ան իր օգաբաթականը կը պահանջէ։ Դերձակը կը յայտնէ որ դրամ չունի եւ երկուշաբթի կը վճարէ։ Երկուշաբթի օր եւս դերձակը չի վճարեր ասոր օգաբաթականը եւ ճախատական խօսքեր կուղղէ Գրիգոր ասոր վիրաւորուած կը փոխադարձէ եւ կռիւ մը կ'սկսի երկուքին միջեւ։ Դերձակը՝ Միքայոն Զօնկուլեան(?) մկրատով հարուած մը կ'իջեցնէ Գրիգորի գլխին եւ կը վիրաւորէ զայն։ Դերձակը փախած է։

ՀԱՅԸ ՀԱՅՈՒՆ ԴԷՄ

Էջ Ամերայի այսօրուան թիւին մէջ հետեւեալը կը կարդանք.

Արթին Կարապետեան եւ Հայկ Մարտիրոս Օհանեան Ֆրանսական ճաշարանի մը մէջ կաճախէին։ Առջի օր ցերեկին ասոնց միջեւ վիճաբանութիւն մը տեղի ունեցաւ որ բաւական սաստիկ բնոյթ սացաւ։ Արթին երեկոյեան եղբօր Մարգարիճ կը հանդրդռէ Հայկի հետ իրենց ունեցած վէճի պատճառը եւ կը յայտնէ որ ան գինի կուգէ գործէն հանել։

Մարգար տան կը բարկանայ եւ կ'որոշէ վրէժ լուծել անկէ։ Հետեւեալ օր երեկոյեան, կերթայ ճաշարանի առջեւ եւ երբ կը տեսնէ որ Հայկ դուրս կ'ելնէր, կ'սկսի ճախատական խօսքեր ուղղել անոր։ Շուտով կռիւ կը փոխուի եւ Մարգար դաշոյնի հարուած մը իջեցնելէ վերջ Հայկի կռնակին կը փախչի։ Վիրաւորը վճանգաւոր վիճակի մը մէջ հիւանդանոց կը փոխադրուի։

ՀԱՅՈՒ ՄԸ ԴԱՏԱՊԱՐՏՈՒԹԻՒՆԸ

Ինչպես գրած հինէ հանի մը օրեր առաջ, Հալէպի մէջ ծերբակալուելով Պէյրութ բերուած էր Կարապետ Օսթարեան անուն ոճրագործը որ սպանցած էր իր կինը եւ ի բացակայութեան 15 տարի բանտարկութեան դատապարտուած։

Իրեկ վճռաբեկ Աեհանի առջեւ տեղի ունեցաւ անոր դատավարութիւնը։ Կարապետ յայտնեց որ ոճիրը գործելուն պատճառը իր ունեցած կասկածն է տիկնոջ պատիւն։ Խտրատուը ներբացուցիչ պարագաներ գտնելով 15 տարիէն 5 տարուան իջեցուց։

ՀԵՐՔՈՒՄ ՄԸ

Բազմաթիւ թերթեր հրատարակեցին թրական մամուլին խղելով Ֆրանճօ — Սիրիական ենթադրեալ դաշնագրի մը պատճէնը։

Բարձր Խօմիսարութիւնը բացարձակապես կը հերքէ այդ լուծերն պարունակութիւնը։

ԷԼ - ՏԱՍՔՈՒՐ (Սահմանադրութիւն)

Խամասկոսի մէջ պիտի հրատարակուի «Էլ Տասթուր»(Սահմանադրութիւն) անուն արաբական մեծ օրաթերթ մը ծանօթ լրագրող Սամի Շամասյի խմբագրապետութեամբ։

ՀԱՆՐԱՅԻՆ ՇԻՆՈՒԹԵԱՆՑ ԳԱՅՔԱԿՂՈՒԹԻՒՆԸ

Հանրային Շինութեանց գեղծումներու ննջութիւններ բոլորովին նոր փուլի մը մէջ մտան։ Հարցաննիչ դատաւորը երբ մէկ կողմէն սկսաւ արձակել այդ խնդիրով բանտարկուածներէն ոմանք, միւս կողմէ ալ ձերբակալման նոր հրամանագիրներ սատրագրեց։ Էվգաի ճամբուն յանձնակատարը՝ Հաճի Հարմուտ ձերբակալուելով ննջութեան ձեռնարկուեցաւ. յայտնի եղաւ որ ան ճամբու ծիճութեան գործին մէջ մեծագումար գեղծումներ բրած է։ Հարմուտ հարցաննիչութենէն անմիջապես վերջ ազատութի բանտը դրկուեցաւ։

Հալիմ Հարմուտի բանտարկութենէն վերջ յայտնդպար հարցաննիչներ նոր երկրաչափներ եւ յանձնակատարներ, որոնց մէջ կը գտնուի նաեւ Իպրահիմ պէյ Ահեպ։ Հարցաննիչները մինչեւ ցիսեր մտացին Արդարութեան պալատը եւ ետքի Արդարութեան նախարարը՝ Պ. Մաճի դէմ դատ բացած է եւ պահանջած 150 եգիպտական ոսկի, յայտնելով որ ան կեղծած է իրենց մարքան, տեղական եռ-եռներ պատրաստելով։

Ամսոյս 26ին դատարանը պիտի ննջէ այդ պահանջմունքը։

Ասկէ կրնան օրինակութիւն նաեւ Լիբանանի եւ Սիւրիոյ տրհետատուներէն օտտերը, որոնք վերջերս ամէն գործ ձգած սկսած են եռ-եռ պատրաստել։ Զրլլայ որ ուրիշ ննկերութիւն մըն ալ նոյն դատ բացայայտ եռ-եռ տիճողներու դէմ։

ԽՈՐՀՐԴԱՒՈՐ ՈՃԻՐ ՄԸ ԷՏԻ ՄԷՋ

Թրիբոլիի մօտ գտնուող էտէ անուն փոքրիկ գիւղի մը մէջ տեղի ունեցած է խորհրդաւոր ոճիր մը։

Կիրակի իրիկուն, ընտանիքի մը մէջ ժամանակ անցնելէ յետոյ գիւղացի մը, Գուրոս ճապար, տուն վերադառնալու համար ճամբայ ելաւ, բայց տեղ չհասաւ։

Ժանտարմաներ յուր առնելով դիա կը փոխադրեցին հիւանդանոց դիազննութեան համար։ Հաստատուեցաւ որ զոհը սատացած է դաշոյնի բազմաթիւ հարուածներ, որոնցմէ մէկը ուղղակի անցած էր սրտէն։

Ծնողը հարցաննելով չկրցան ճայթայթել ո եւ է բացատրութիւն լուսաբանելու համար արդարութիւնը։ Միւս կողմէ հարցաննեցան բազմաթիւ դրացիներ առանց արդիւնքի։

Խորհուրդը կը պահէ այս ոճիրը ամէն կողմէ։

Կարելի պիտի ըլլա՞յ գիտնալ որ մը անոր ծարժառիքը։

Ապագան պիտի ըսէ։

ՆԵՐՈՒՄ ՁԷՊԷԼ ՏՐԻՒՉԻ ՄԷՋ

Բարձր Խօմիսարութեան մէկ որոշումով Անգր Ծորդանեան ապատատնած երեք Տրիւզի փախստականներ, Ֆատլ Ալլահ եւ Աբրաս, Սախռ եւ Հալաբի եւ Ապտլ Քէրիմ կ'օգտուին հատկական ներում մը։

ԿԵՂԾ ՊԱՆՏՐՕԼՆԵՐ

Երկու անձեր, Մինճեր Խայրալահ եւ Ակոբ Քաղոցեան, որոնց մօտ գտնուեցան կեղծ պանտրօլ փակցուած սիկարէթի տուփեր ձերբակալուելով դատարան յանձնուեցան։

Հարցաննիչ դատաւոր Պ. Ֆիլիբ Գուլոսի յանձնուեցաւ խնդրին ննջութիւնը։ Ամբաստանեալներէն մէկը յայտարարեց որ սիկարէթի տուփերը գնած է Թուման եւ Ղանտուրի խովէն։

Հարցաննիչ դատաւոր իր մօտ կանչեց այս մարդիկը որ մեծաքանակ սիկարէթ կը ծախեն։ Գր. Թումա հարցաննուելէ յետոյ անմիջապես ազատ ձգուեցաւ իսկ Պ. Ղանտուր վար դրուեցաւ յանելեալ հարցաննութեան մը համար։

ՆՈՐ ՈՐՈՇՈՒՄ ՄԸ

Ներմամական նախարարի առաջարկով որոշուեցաւ թէմքքիւի տուրք գանձել յեռ այսու ճանկաբարձութիւններէն ինչպես կը գանձուի բժիշկներէն։

ԻՏԱԼԱԿԱՆ ՏԱՆ ՆՈՒԱԳԱՀԱՆԴԷՍԸ

Ծանօթ երաժշտագէտ Գր. Հ. Գէրպերեան, ընկերակցութեամբ երաժշտագէտ եր եւ թիկնի Սավրանմիի, անցեալ կիրակի իրիկուն ձայնական եւ գործիական նուագահանդես մը տուաւ թագուոյ Իտալական տան (Italica Domus)ճիզ սրահին մէջ, միջազգային ընթեր հասարակութեան մը ներկայութեան։

Գեղեցիկ յայտագրի մը յոգով գործադրութիւնը բուռն ծափերով կրկին բեմ հրաւիրեց բոլոր երաժիշտներն ալ։

ՄԻ ԲԱԺԱԿ ԹԷՅ

Ըստ սովորականին ամէն Կիրակի«Մի Բաժակ Թէյ»ի հաւաքոյթներ կը ծարունակուին Ժողովրդային Տան սրահին մէջ։

Ծարաքնկայ Կիրակիէն սկսեալ, կարգադրուած է ունենալ մասնաւոր նուագ եւ յայտագիր։

Բոլոր ընտանիքներու համար հանդիպման յուսագոյն միջոց մըն է այս հաւաքոյթը։

ՆՈՒԻՐԱՏՈՒԹԻՒՆ

Այրի Տիկին Թագուհի Սիմոնեան փոխան մասագրուի 300 Սրկ. դահեկան կը ճուիրէ Մամլոյիկեան Ազգային թոխախասնոցին։

Սանալ խմբագրութենէս։

ՍԱԿԱՒԱՐԱՆ ՊԷՔՐՈՒԹԻ

7 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 1932

	Ս. Փ.
Օգիպտ. բլրպտրմ.	423
Անգլկն. »	412
Տօլար »	127.50
Թրական »	59.50
Գաճ Օթթօման	140
Իտալական Լիր 100	650
Ճունական Տրահմ 100	70
Անգլ. ոսկի	608
Ֆրանս. »	485
Օսման. »	549
Արծաթ մէճիտ	21
Կրեդի Ֆոնս. Ա. Ֆէ.	629
» » Բ. »	319
» » Գ. »	299

Սէֆերեան եգբարֆ Լիւ Ֆօս Բէյքֆօճ՝ ն-ոչ

կը բացաւ, և ձախակողմեան ստինքին վերովը եռանկիւնի անձուկ վէրք մը տեսաւ, որուն ծայրերը իրար միացած ըլլալով նորատի աղջկան փայլուն մորթին վրայ միայն իբր ծիրանեգոյն գիծ մը կ'երևէր։

— Ի՞նչ, ըսաւ Պէաթրիս, ասիկա սպաննեց զինք... բայց ինչպէ՞ս, միթէ այսքան փոքրիկ վէրքով մը մարդ ապրելէ կը դադրի՞։ ո՜հ, զարհուրելի է այս։ Հարուած մը միայն և ահա մարդս կը մեռնի...։ Հոգեւարքի սաստնալ իսկ չեն կրեր անչուշտ... բայց սիրուած ձեռքէ մը մեռնիլ...։ Ո՜հ, եթէ ողորմելին իմացաւ այս բանը... ի՞նչ յուսահատութիւն, ինչ սոսկալի ցաւ...։ Խե՜ղճ, խե՜ղճ Սօֆի։

Անխմանալի կսկիծ մը Պէաթրիսի սիրտը կը մորմոքէր և արտասուքներ հեղեղի մը պէս կը հոսէին, ան ևս աղօթեց։ Իր հոգին սլացաւ գնաց դէպի այն հոգին՝ որ բռնութեամբ զատուած էր իր առջև գտնուող մարմինէն, որ միշտ գեղեցիկ էր մնացած, և որ կրօնաւորին խօսքին համեմատ հոգ պիտի դառնար։

— Սիրելի քոյր իմ, կ'ըսէր ան, մտիկ ըրէ իմ աղօթքիս։ դուն որ իմ սէրս ճանչցար, դուն որ իմ երջանկութեանս վսւսքեցար, ո՜հ ազաչէ Աստուծոյ որ քեզ կը լսէ, աղաչէ որ ծաղիկ հասակիս մէջ իմ հոգիս ալ առնէ՝ եթէ չատ խիստ փորձութիւններու սահմանուած եմ. աղաչէ՛ Աստուծոյ որ զիս իր քովը, քու քովդ կանչէ, եթէ պիտի դադրիմ սիրուելէ։ Իսկ դուն, սիրելի և երանելի հոգի, որ այժմ հրեշտակ մըն ես՝ հսկէ՛ իմ վրաս, մի՛ բաժնուիր ինձմէ, ծածկէ զիս քու թևերովդ մինչև այն օրը՝ որ ես ալ քու քովդ գալով հրեշտակներու երանելութիւնը վայելեմ։

Ետոյ ոտքի ելաւ առջի օրուան փունջը առաւ, մասունքի մը նման վերցուց զայն երկիւղածութեամբ, և իր հետը տարած փունջը դրաւ։

զինքը կանուխ արթնցուներն որ Պ. տը Սան-Սերվի տունը երթայ։

— Ամապարենք ուրեմն որ ելնելը չտեսնէ, պիտի վախնայ որ յուզուելով բան մը կըլլամ։ Ո՜հ, վաղը ես ալ իմ բարի խնամակալս տեսնելու պիտի երթամ։

Ժօզէֆին չտապաւ Պէաթրիսը հագուեցուց և քողով մը երեսը ծածկելով՝ երկուքը միասին անձայն քալելով դուրս ելան սենեկապանուհիին սովորաբար սլառկած սենեակէն անցնելով։

Ը.

ՄԵՌԵԼԻՆ ԱՅՑԵԼՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

Սեղանաւորին վաճառատունը ապարանքի բակին հետ անգործածելի գոնէ մը կը հաղորդակցէր։ Ժօզէֆին զարկաւ և պահ մը սպասելէ յետոյ բացին։ Պէաթրիսի փափաքը սեղանաւորին սպասուհիին յայտնուելով՝ ասիկայ առանց դժուարութեան թողուց որ անցնի։

— Հոս ամէն մարդ ոտքի վրայ է, ըսաւ խեղճ կինը արտասուելով, հայրը այս դժբաղդութենէն չանթահարեալ՝ չուզեր աղջկան դիակին քովէն զատուիլ։ Բահանայ մը և մայրապետ մը կայ ներսը։

Երկու նորատի օրիորդները խիստ վշտացեալ սրտով մը վերնայարկ ելան, մանաւանդ Պէաթրիս՝ որուն երեւակայութեանը մէջ բլուրաւոր ցնորքներ ծնունդ կ'առնէին։ առանց դժուարութեան գտան դուռը ուր չատ մը հետաքրքիրներ իրենց մխիթարութիւնը դժբաղդ ընտանիքին մատուցանելու աճապարանքով խոնուած

ՆԻՒԹԱԿԱՆ ՊՐՈՒՆԶՈՒԱԿԸ 55

ԱՍՏՂԻԿԻ ԱՍՏՂ
(L'ETOILE du FOYER)

Առեւտրական և երկրագործական ժողովրդային "վարկի հաստատութիւն բնակութիւն, — գրամագլուխ 3,000,000 ֆրանկ, որ կրնայ 3,000,000 ֆրանկի բարձրացուիլ վարչական խորհուրդի որոշումով:

Կեդրոնատեղի:— 137 Boulevard Sebastopol - Paris

Ընդհանուր գործակալութիւնը Արեւելեան պետութեանց համար

Ալեքս Օբեյի եւեֆ, Պուրնի Պեյրութ

ԿԱՐՄԻԿ ՁԻՒՐ
Առանձին ապրանքատրիճի
ՕԺԱՌ

Բոլոր ապրանքներուն վրայ 6% զեղչ. Ապիկարան մասին մանրամասնութիւններ տրամադրելու պատրաստ ենք:

ՀԱՍՏԱՏՈՒԱԾ Է 1921 ԹՈՒՆԻՆ

ՀԱՍՏԱՏԱՊԱՏ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՒԱՔՈՒԱԾՈՅ
ԵԼԵՄՏԱԿԱՆ ՁԻՒՐ

Ամենէն ապահով ձեռնարկ մը ձեր ապրանքները ծանօթացնելու համար:

Ամենէն ցածր գիները:

Ամենէն գեղեցիկ ձեւերը:

Ամենէն նուրբ ներկերը:

Ամենէն կատարեալ աշխատութիւնը:

Ամենէն արագ ծառայութիւնը:

Ամենէն ազնիւ գործակատարութիւնը:

Ամենէն ստոյգ հաշիւները:

Ամենէն ճոխ ընտրութիւնը:

Ամենէն ընդարձակ պահեստները:

Ամենէն ապահով ապրանքները:

Ամենէն ազնիւ վարուելակերպը:

Ամենէն ազնիւ ընդունելութիւնը:

Ամենէն ազնիւ ընդունելութիւնը:

Ամենէն ազնիւ ընդունելութիւն

AZTAG
JOURNAL QUOTIDIEN ARMÉN.
B. P. 587
BEYROUTH, Liban
Directeur - Propriétaire
HAIG BALIAN

ԳԻՆԵՐ

ՄԻՒՐԻԱ տար. 550, վեցամսեայ 300 ՍԻՐ.
ԱՐՏԱՍԱՀՄ. տարի. 7, վեցամսեայ 4 տոլար

ԱԶԴԱԿ

ОРГАНЪ АРМЯНСКОЙ ПАРТІИ ДАШНАКЦУТЮНЪ

ОРГАНЪ АРМЯНСКОЙ ПАРТІИ ДАШНАКЦУТЮНЪ

ОРԱԹԵՐԹ

ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԳԻՏԱԿԱՆ

ازتاج

جريدة سياسية ادبية اقتصادية حرة

ՈՒՐԲԱԹ ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 1932 — 9 — ՉՈՐՔ Է ՀԱՏԸ 2.50 Ս.Դ.

Ձ. ՏԱՐԻ | Ամեն առաւոտ պէտք է բեր բերիս ազօրեայ հասցէին | Տնօրէն — Խմբագիր՝ Հ.Ց.Կ ՊԱԼԵԱՆ | Չհրատարակուած ձեռագիրները չեն վերադարձուիր | Թիւ 201 (778)

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔ

Գ.- ԾԱՅՐԱԳՈՅՆ ԱՐԵՒԵԼՔ

Համաշխարհային պատերազմէն վերջ ծնունդ առնող քաղաքական բարդութեանց կարգին ամենագլխաւոր տեղը կը գրաւէ Ծայրագոյն Արեւելքի հարցը։ Պարտքերու, դինաթափութեան, տնտեսական տագնապի, ռուսական վտանգի հայկն խնդիրներէն աւելի վտանգաւոր վիճակ մը կը ներկայացնէ Ծայրագոյն Արեւելքը։ Որովհետեւ այս հարցը ուղղակիօրէն կապ ունի Ամերիկայի, Ճաբոնի, Ռուսիոյ և Անգլիոյ ապագայ փոխյարաբերութեանց հետ։

Մեծ պատերազմէն վերջ միջազգային քաղաքականութեան կեդրոնը Եւրոպայէն փոխադրուեցաւ մեծ ովկիանոսի միւս ափերը։ Եւրոպական տէրութեանց միջեւ գոյութիւն ունեցող տարակարծութիւններն ու վէճերը, նեղ շրջանակի մը մէջ գոյութիւն ունեցող անհամաձայնութիւններու ձեր ստացան, որովհետեւ ոչնչին, աւելի ընդարձակ սահմաններու մէջ տարածուեցան բարդութիւնները և դարձան վտանգաւոր սպառնալիք մը համայն մարդկութեան։ Այդ պատճառաւ Ծայրագոյն Արեւելքի խնդիրը մէկ կողմէն Ամերիկայի և Ճաբոնիոյ և միւս կողմէ ալ Եւրոպայի և Ասիոյ խնդիր գարձաւ։ Ատկէ զատ համայնավարութեան ծնունդն ու գոյութիւնը աւելի բարդացուց այդ հարցը։ Աւելի ճիշդը դեղին և ճերմակ ցեղերու միջեւ գոյութիւն ունեցող առօրեակարգ վէճ մը կարելի է նկատել Ծայրագոյն Արեւելքի խնդիրը։

Ազգերու Դաշնակցութիւնը, երկար քննութիւններէ և աշխատանքներէ վերջ չի կրցաւ լուծման եզրակ մը գտնել այս խնդիրին։ Մասնաւոր պատուիրակութիւններ ղրկեց մինչև հեռաւոր մասերը Ծայրագոյն Արեւելքի, հսկայ գումարներ վատնեց, սակայն չյաջողեցաւ։ Երկու չորեք առոյգ, Ազգերու ժողովը, դարձեալ զբաղեցաւ այս հարցով և իր օրակարգի առաջին նիւթը դարձուց։ Ի զուր չէ այդ արուած կարեւորութիւնը, որովհետեւ հետզհետէ կուտակուող բարդութիւնները սկսած են վտանգաւոր դառնալ միջազգային խաղաղութեան համար։ Ամենապզտիկ շարժուձեւ մ'իսկ կարող է բունկեցնել աշխարհը։ Այդ է պատճառը որ Ազգերու Դաշնակցութիւնը ամենաանչուշտ դէպք մ'իսկ իր անմիջական ուշադրութեան նիւթ կը գարձնէ։

Գիտենք համաձուտակի Չին-Ճաբոն վերջին թշնամութեան պատճառ հանդիսացող դէպքերը։ Անցած տարի, սեպտեմբեր ամսուան ընթացքին, օր մը, Ճաբոն յանկարծակիօրէն գրաւեց Չինաստանի հովանիին ենթակայ 30 միլիոնանոց հողաժաս մը։ Չինաստան անմիջապէս խնդիրը ղրաւ Ազգերու Դաշնակցութեան սեղանին վրայ և առաջարկեց միջամտել, քանի որ երկու տէրութիւններն ալ, Չինաստան և Ճաբոն անդամ էին Ազգաժողովին։ Ազգերու Դաշնակցութիւնը ձեռք առաւ խնդիրը և որոշեց պարտադրել Ճաբոնը որ պարպէ Մանչուրիան։ Սակայն Ճաբոն առանց կարեւորութիւն տալու այդ որոշումներուն, աւելի ամրացուց գինուորական գրաւումը Մանչուրիոյ վրայ։ Եւ հակառակ Ամերիկայի և Ազգերու Դաշնակցութեան պնդումներուն, Ճաբոն Մանչուրիոյ մէջ Չինաստանէն անկախ պետութիւն մը ստեղծեց և պաշտօնապէս ալ ճանչցաւ զայն։ Ազգերու Դաշնակցութիւնը Լօրտ Լիթօթ անուն անգլիացիի մը գլխաւորութեամբ եւ մասնակցութեամբ ամերիկացի պատուիրակի մը, քննիչ յանձնախումբ մը ղրկեց հեռաւոր Արեւելք։ Ցիշեալ պատուիրակութիւնը իր քննութեանց արդիւնքը առանձին տեղեկագրով մը ներկայացուց Ազգաժողովին։ Ներկայիս Ազգաժողովը կը քննէ սոյն տեղեկագիրը, որուն մէջ որոշապէս կ'բսուի թէ այլեւս հնարաւորութիւն չկայ Մանչուրիոյ մէջ նախկին վարչակարգի վերադարձին։ Միևնոյն ատեն կը թելադրուի որ յարգուին Չինաստանի իրաւունքները, եթէ ի'նչպէս խաղաղութեան հաստատումը Ծայրագոյն Արեւելքի մէջ։

Ճաբոնի կողմէ յարուցուած գլխաւոր առարկութիւնը Մանչուրիական նոր վարչակարգի օրինականացման և իր կողմէ ընդունելութեան համար Մանչուրիական սահմաններու մէջ նախապէս գոյութիւն ունեցող անապահովութիւնն է որուն հետեւանքով, կը պատճառաբանէ ան, բազմաթիւ ճաբոնահպատակներու ինչքերն ու կեանքերը վտանգի տակ էին։ Ուրիշ առարկութիւն մըն ալ ան է որ Ճաբոն կը պնդէ թէ՝ Մանչուրիան պատմականօրէն իսկ Չինաստանի մաս չի կազմեր և բնակչութիւնը ցեղային տարբերութիւն ունի Չինաստանի բնակչութենէն։ Բացի այդ Մանչուրիան տնտեսական ամուր կապերով կապուած է Ճաբոնի, հետեւաբար ապահովութեան պաշտպանութեան հսկելու ստիպուած է։ Ճաբոն կը յայտարարէ որ այս կերպով ոչ Ֆէլլօկի Ուխտին, ոչ Ազգերու Դաշնակցութեան Ուխտին և ոչ ալ 1922ի Ուաշինկթընի հաւաձայնագրին հակասած կ'ըլլայ։

Չինաստան ի հարկէ, կը ժխտէ Ճաբոնի առարկութիւնները եւ կ'ուզէ որ Ճաբոն պատասխանատու է Ծայրագոյն Արեւելքի մէջ ծագող բոլոր դէպքերու և անկարգութիւններու։

Հիմա Ազգերու Ժողովը կ'զբաղի Մանչուրիական խնդրով։ Լօրտ Լիթօթօնի տեղեկագիրը քննելու պարտականութիւնը երեք առանձին ժողովներու իրաւասութեան յանձնուած է։ Մէկը՝ ժողովի դիւանը, երկրորդը՝ 19ներու յանձնախումբը և երրորդը, ընդ։ ժողովը։ Ամենէն իրաւասու ժողովը կը նկատուի 19ներու ժողովը որ կազմուած է մասնաւորաբար այդ նպատակի համար։ Սակայն զարմանալին այն է որ Ծայրագոյն Արեւելքի խնդիրով զբաղելու պարտականութիւնն ու պաշտօնը ունեցող այս երեք ժողովներու մէջ Ամերիկան և Ռուսիան ներկայացուցիչներ չունին։ Ցայտնի է որ Ծայրագոյն Արեւելքով հետաքրքրուող և անոր հետ անմիջական կապ ունեցող երկու տէրութիւններն են Ռուսիան և Ամերիկա։ Առանց անոնց մասնակցութեան և համաձայնութեան ոչ Չին-Ճաբոն վէճը կը հարթուի և ոչ ալ Ծայրագոյն Արեւելքի մէջ խաղաղութիւնը կը վերահաստատուի։

Ծայրագոյն Արեւելքի խնդիրը այսօր միջազգային քաղաքականութեան ամենաբարդ և վտանգաւոր մէկ փուլն է։ Եւրոպական տէրութեանց միջև կնքուած խաղաղութեան դաշնագիրները և գաղտնի ու անյայտ համաձայնութիւնները արժէք չեն ներկայացներ, երբ հիանդ է Ծայրագոյն Արեւելքը և որուն ճիւղերը տարածուած են մինչեւ Եւրոպայի խորերը։ Աշխարհի ամենամեծ տէրութեանց տնտեսականն ու քաղաքական շահերու բախման կէտն է Ծայրագոյն Արեւելքը։ Անգլիա, Ամերիկա, Ռուսիա և Ճաբոն անկէ կ'սասանան իրենց ուժն ու անուղղը և բոլորն ալ չհագեցուցած են անով։ Ազգերու Դաշնակցութիւնը պիտի կրնա՞յ հաշտեցնել շահերու փոխադարձ բախումը։ կասկածելի է։ Որովհետեւ Ազգերու Դաշնակցութեան հեղինակութեան սահմանին դուրս է Ծայրագոյն Արեւելքը եւ ատոր հետ չհագեցուցող տէրութեանց միջև կը գտնուին ժողովի անգամ չեղող տէրութիւններ։

Այս անգամ վաւոյի բռնկումները պիտի սկսին Ծայրագոյն Արեւելքէն եթէ հրաշագործութիւններ չպատահին։

Թիպէտացիներու կրօնքը եւ ընտանեկան կեանքը

Քաղուած Ուիլերմ Բրի մէկ ընդարձակ ուսումնասիրութենէն

Փորագրութիւն կ'ընեն սառած կաթագին վրայ ամիսներ աշխատելով։ Յօրս հինգ տաք բարձրութեամբ կարագէ փառագրութիւններ կան. քարերու վրայ միայն մէկ նախադասութիւն կը գտնես փորագրուած բոլորովին միտքիդ իմաստով, (O jewel in the lotus O!)(ճերմակ ծաղիկի մէջի գոհար քեզի)։ որու՞ ուղղուած է և ինչ իմաստով կը գործածուի գաղտնիք մըն է։ այս նախադասութիւնն է իրենց միակ աղօթքը։ մեծ ու փոքրիկ, կին ու աղջիկ, առանց իրիկուն այս նախադասութիւնը կը կրկնեն. գրուած է ամէն քարի վրայ։ մէն պատ վրայ ամէն տեղ բայց մարդ չի գիտեր իմաստը։ Եւրոպացի ուսումնասէրներ կը թարգմանեն թէ ասիկա ուղղուած է Ավալոքիթէշի, որուն մարմնացումն է Տալա Լամման քահանայապետը։ Թիպէթական անունն է (Gyal-Wa-Rin-Po-Ché: Great gem of magesty)։ Թաքի լեզուն ալ գոհար մըն է որուն մականունն է Pan-chen Rin-Po-Ché great gem of learning)։ Ինչ որ ալ ըլլայ իմաստը և ծագումը, երկրագուները վրայ ոչ մէկ աղօթք այսքան շատ կը կրկնուի։ Բուրը Թիպէթցիները կը հաւատան թէ այս աղօթքը չատ ոգիներ. րու գէմ յուսալի մըն է և պարտականութիւնը ամբողջովին իմաստութիւն և գիտութեան գանձ մըն է, նոյն ատեն հաւաքածոյ մը բոլոր կրօնքներ. իւրաքանչիւր բառ ունի իրեն յատուկ ոյժ մը կամ իմաստ մը որը կը ընդունակէ կեանքի վեց գներ կամ ընթացքը որուն կը հաւատան Թիպէթցիները և որքան չատ կրկնեն այնքան աւելի դիւրութեամբ կրնան ունենալ իւրաքանչիւր այլափոխում և կամ կրնան վեց ատակէն ալ վերծ մնալ։ Այս բառերը տպուած են չատ անգամ կտաւի և թուղթի վրայ որ կը դրուին աղօթքի գլաններու վրայ որոնք կը դառնան ջուրի, հովի և ժեքենաներու միջոցաւ։ աւելի փոքրիկներ դրուած են ճամբու եզրերը և իւրաքանչիւր անցորդ կը դարձնէ աջէն ձախ իրմէ յարգանք կամ աղօթք։ կան մասնաւորներ որ այս գլանաձև տակառները կը դարձնեն ձախէն աջ և այսպէսով կը տարբերին առնդով։ Լամաներ վարձքով կը գրեն այս նախադասութիւնները պահանջողին կամքին համեմատ։ չատ մը ճամբաներու անկիւնադարձերուն կը տեսնես պատեր ժամանակ այս գրութեան համար։ այս կը նկատուի բարեգործութիւն։ չատ մը վանքերու մէջ կան չորս գլաններ որոնք կը դառնան պտրունակելով միլիոնաւոր օրինակ իրենց վրայ նոյն նախադասութիւնը։

LHASA Ս. ՔԱՂԱՔԸ

*Միլիոնաւոր ժողովուրդներ յարգանքով և ակնածանքով կը դիտեն Լհասա ինչպէս որ քրիստոնեաներ Երուսաղէմ և մահմետականներ Մէքքէ։ Շատեր վեցամսեայ ճամբանակիր ուխտաւորութեան ենթակայ կ'ելլան և սիրով ալ կը կատարեն այն ծուրբ քաղաքը հասնելու համար։ կլիմայի անառնելիութենէ զատ ճամբաները լի են աւազակներով։ որկարակազմ կիներ չուկած իրենց բեռ կուգան ուխտի. չատեր ալ ճամբաները կը փճանան։ Ի՞նչ է այս մոգական ոյժը։ Լհասա կը նկատուի աստուածներու քնակավայր «Լհասա» ստուած։ Աստուածները կը բնակին երկրային բնակարաններուն մէջ, կը զուարճանան և երբեք չեն հեռանար մարդկային ցեղէ։ միայն մէկը գիտէրա, վար նայող աչերը, որ կ'ապրի մարմնով և կը բնակի Բօթալայի աճարին գղեակին մէջ, այս մարմնաւորն է որ կը քալէ մարդիկ դէպի իրեն, որ «Ավալոքիթէշի մարմնացումն է Տալա Լամա անունին տակ։ Դիտակ-ճաները ծածկուած է ոսկիով և արծաթով։ Լհասա ճաճար մըն է, մեծ յատկութիւններ կամ մարմնիղէն կուգէն է։ Մարդը ստուած է։ Լհասա այցելող առաջին եւրոպացին եղած է Ֆրիար Օտորիս 1325։ Մեծ յատկութիւններ կամ մարդ

ՄՈՒՍԹԱՖԱ ՔԵՄԱԼ ԻՆՉՊԷՍ ՈՐ Է

«GREY WOLF»

(Հեղինակ՝ H. C. ARMSTRONG)

Է·

Գահաժառանգ իշխանը, ինչպէս բացատրեցինք նախորդ յօդուածով, բարեկամ չէր պատերազմական նախարարին եւ համաձայն էր Մուսթաֆա Քեմալի արմատական առաջարկին։ Բայց ըսինք նաեւ որ չէր համարձակէր այդ պատճառով մօտենալ Էնվէրին։ Միեւնոյն ժամանակ կը վախնար Մուսթաֆա Քէմալէն ալ։ Անոր ուժեղ անհատականութիւնը կրնար թերեւս օրին մէկը իրօք զինք օգտագործել Էնվէրի դէմ, բայց անխոհեմութիւն էր հիմակուց ատոր ափին մէջ իյնալ։ Իրականին մէջ վտանգի մէկն էր իշխանը, կ'եզրակացնէ Արմսթրոնկ։

Հագիւ Գոլիս վերադարձած, Քէմալ կը հիւանդանայ ծանրապէս։ Գրիպէ երեսի վրայ ձգած էր Սոֆիայի մէջ ատած հիւանդութեան գարմանները։ Բայց ի այդ, ֆիզիքական եւ մտաւոր ծանր աշխատանքներու կողքին չարունակած էր խմել եւ անքնութիւն չուայտ կեանք մը։ Ախտը վարակած էր երիկամունքները, ամբողջ ամիս մը անկողինին փակած կը տառապէր զարհուրելի ցաւէն եւ բժիշկներու խորհուրդով կը մեկնէր Վիեննա եւ Քարլսպատ։

Ցիզիքական չարչարանքին հետ մրտքի անգործութիւնն ալ կորնչացուցած էր։ վհատութեան պահեր կ'ունենար։ երբեմն ոչ մէկ բանով կը հետաքրքրուէր։ Սուլթանին մահէն յետոյ (Մայիս 1918) վհատութեանի գրաւումը անգամ անտարբեր ձգած էր զինքը։

Իզզէթ փաշա, որ նոր Սուլթանին քիչ մը նշանակած էր եւ հակառակորդ մըն էր Իթթիհատին, Գոլիս կը կանչէ Քէմալը։ Էնվէր ընդհանուր հիւանդանոցի պետն էր զրկուած էր։ վհատութեան սկսած էր ազդել իր ակռաներուն։ Երկար վարանումներէ յետոյ, Քէմալ կը հասնի Գոլիս Մայիսի վերջը, առաջին հիւանդութեան գարմանումէն ետք։ Վերադարձը իր բարեկամներուն եւ ընտանիքներուն չքնաղակին մէջ, կը լուէ իր ցնդերը։ Ոգեի է դարձեալ։ կը չիչէ իր գլուխը— գլխի ժամերուն Վհատութեանի հետ։ Գործելու ժամանակը եկած է, կը խորհի Քէմալ։

Կը ներկայանայ նոր Սուլթանին։ Սիրալիր տեսակցութիւն։ Սուլթանը նոյնիսկ սիկարէթ մը կը վառէ Քէմալին, — բացառիկ պատիւ եւ թերեւս քաջալերութիւն արտաքոյ խօսակցելու։ Քէմալ կը ճառէ գարձեալ իր ծրագիրներուն մասին — վկացութիւնը աղեսարի է։ Սուլթանը պէտք է իր ձեռքը առնէ բանակը, օրքան առեն որ Էնվէր եւ Գերմանացիները պատճառի վրայ են, ինքը, Սուլթանը, խամաճիկ մրն է միայն։ պէտք է ճամբու դնել Էնվէրը եւ ետ գրկել Գերմանացիները։ Պէտք է ինքը Քէմալ նշանակուի ընդհանուր սպայակոյտի պետ, փրկելու համար Թուրքիան մոտալուտ քայքայումէն։ Սուլթանը պէտք է լուծէ գերման զինակցութիւնը և կնքէ անյապ հաշտութիւն մը։ «Քեզի պէս մտածողներ չատ կան», կը հարցնէ Սուլթանը։ «Այո», կը պատասխանէ Քէմալ. բայց Սուլթանը խոստում չի տար։ կ'ունենայ երկրորդ տեսակցութիւն մը Սուլթանին հետ. և յետոյ երրորդ մը։ Անօգուտ։ կը յղայնանայ հետզհետէ, կը պոռայ, կը բարկանայ Սուլթանին ձայնը անլսելի ընելու ատեհան. կը մոռնայ կենցաղավարութեան օրէնքները Սուլթանին ներ կայութեան։

Բայց կը սպառի վհատութին հատբերութիւնը. «Ես ամէն բան կարգադրած եմ Էնվէր և Թալէթ փաշաներուն հետ, կը պատասխանէ ու կը ճամբէ Քէմալը։

Իրականութեան մէջ Էնվէր սպառնացած էր Սուլթանին, որ Տամատ Ֆերիտ փաշայի խորհուրդով հանդուրժած գայթուցած էր թէ ինք անկարող էր ժաքառելու Էնվէրին և Իթթիհատին հետ։ Մուսթաֆա Քէմալ հետեւորդներ չունի, կը մոռնար ան, ուրեմն պէտք է խոհեմ ըլլալ և ինքն իր գլխուն թողուլ այդ չախուան իրիաստարդ։

Ջոփէն աւելի կը զայրանայ Քէմալ։ Ուրեմն Էնվէր յաղթած էր իրեն, իսկ վհատէաթին լքած էր զինքը։

Քանի մը օր վերջ, Սուլթանը պատրաստ հրաւիրելով Մուսթաֆա Քէմալը, կը յայտնէր անոր, կարգ մը փաղաքշական խօսքերէ ետք, թէ նշանակուած է Սուրիոյ Հակատի հրամանատար։

Քէմալ պալատին սպասման սրահին մէջ կը հանդիպի գերման սպաններու եւ Էնվէրին որուն դառնալով, կ'ըսէ·

—Աֆէրին Էնվէր, կը չնորհաւորեմ, շահեցար, որքան գիտես, մեր Սուրիոյ բանակը միայն անունով գոյութիւն ունի. ինծի այնտեղ դրկելով վրէժդ է որ կը լուծես։

Գերման զինուորական մը, որ ներկայ էր, այս տեսարանին բարձրաձայն կ'ըսէ·

— «Գարեւի չէ որ և է բան ընել Թուրք զինուորներով. անոնք անասուններու կը նմանին. միայն փախչիլ գիտեն. մե'ղք անոնց վրայ հրամանատար եղողինդ»։

Քէմալ կատաղի ակնարկ մը կը նետէ Գերմանացիին աչքերուն ու կը պատասխանէ·

— Ես ալ զինուոր եմ և հրամանատար եղած եմ. Թուրք զինուորը երբեք չի փախչիր. բառն անգամ չի գիտեր։ Դո'ւք, պարոն հրամանատար, Թուրք զինուորին կռնակը տեսած էք այն պահուն երբ դուք ալ կը փախչէիք։ Ինչպէս կը համարձակիք դատապարտել Թուրք զինուորը, ձեր իսկ վախկոտութեան համար։

***

Օգոստոս ամսուն Մուսթաֆա Քէմալ Սուրիոյ ճակատն է, հրամանատար 7րդ զօրաբանակին։

Կովկասի բանակը չատ գէշ կացութեան մէջ էր. իսկ Սուրիոյ բանակը աւելի քան ողորմելի է. զի ատորները անօթի, մերկ, հիւանդ. կը մեռնին հարիւրներով, ամէն օր։ Մինչդեռ Քրշնամի բանակը կը պատրաստուի յարձակումի՝ ամենալաւ պայմաններու տակ։

Արմսթրոնկ դարձեալ կը չափազանցէ, հրաշագործ կարողութիւն և հնարամտութիւն վերագրելով անոր։ Ան է միշտ որ խրատ կուտայ ու խելք կը սովրեցնէ գերման զինուորականութեան, նոյն իսկ Լիման Ֆոն Զանտէրսին որ յաջորդած էր Ֆալքենհայնին։ Հակառակ իր պատասխանատուութեան, սակայն, Քէմալ յարատեւ նահանջ մը կը կատարէ այս ճակատին վրայ։ Ծամանաչութիւնէ և կորովէ զատ ոչ մէկ յատկութիւն։ Ուսանհատորէն իմաստակ և անապատ՝ կը խոստանայ հրաշքներ որոնց միայն ինք կը հաւատայ։

Անգլիական բանակը կը յառաջանայ դէպի հիւսիս։ Արդէն փճացուցած է Թրքական 8րդ և 2րդ զօրաբանակները և քիչ մնացած է որ գերի բռնէ Լիբան Ֆոն Զանտէրսը։ 7րդ զօրաբանակին դէմ կայ զօրաւոր ճակատ մը որ անշարժութեան դատապարտած է զայն։ Երուսաղէմ, Դամասկոս, Հալէպ, կը գրաւուին հեռագիրէ։ Այո՛, այո՛, կը նահանջէ Թրքական բանակը. անօթի, ծարաւ, հիւանդ, ընկճուած ու ցնցոտիներու մէջ փաթթուած բանակը Թուրքիոյ ամենացաւոյն հերոսին»։

Քէմալ համակերպած է Արաբիոյ, Պաղեստինի, Սուրիոյ կորուստին, չէ որ անոնք Թրքական հողեր չէին տրդէն, բայց պէտք է ամէն գնով տրգիռել Թրշնամիին մուտքը բուն Թրքական սահմանին ներս։ Ուրեմն նոր պատրաստութիւններ Թշնամին յանկարծակիի բերելու համար Ալէքսանտրէթի դաւանիներուն առջեւ։ Եւ սակայն . . . քաղաքական նոր դէպքեր պատճառ կ'ըլլան որ Քէմալ իր նպատակին չհասնի։

Կնքուած է Մուդրոսի զինադադարը։ Թուրքիա պարտուած է. գերման զինուորականութիւնը կը վերադառնայ հայրենիք. դարիւնը ինկած է։ Նոր կառավարութիւն մը կազմուած է Իզզէթ փաշայի վարչապետութեամբ դարիճին մէջ են Ջեվդէթ, Ջեմալ, Ռէուֆ, Համդէթ, բայց չկայ ինքը՝ Քէմալ։

Ծանկարծ Իզզէթ փաշա, որ Սուլթանին հետ կռուած էր, հեռագրով կը կանչէ Մուսթաֆա Քէմալը, Հորովհետեւ ինք նպատակ ունի հրաժարելու և անգլիասէր Թէվֆիք փաշան կը պատրաստուի կազմել նոր դարիճը։

ԺԻՐԱՅՐ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ՄԱՐԶԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔԸ

ԴԱՄԱՍԿՈՍԻ ՄԷՋ

Աննախընթաց մրցում Հ. Մ. Ը. Մ.ի եւ Պէյրութի Ամեր. Համալսարանի Ա. խումբերուն միջեւ

Շաբաթներէ ի վեր հետաքրքրութեամբ սպասուող ֆութպոլի մրցումը տեղի ունեցաւ երէկ, կէսօրէ վերջ Հ. Մ. Ը. Մ.ի մարզադաշտին մրցայ։

Արդարև Հ. Մ. Ը. Մ.ը մեծ համակրանք ունի չսհած, ոչ միայն հայ գաղութի այլ տեղացի տարրին մօտ։ Երէկուայ խուռն բազմութիւնը խաղավայրին մէջ կը փաստէր այդ որպէս ժամանակէն չատ առաջ երկտեղ, միջազգային բազմութիւն մը լեցուցած էր դաշտը։

Մրցումը տեղի կ'ունենար Սիւրիոյ հանրապետութեան նախագահ՝ Ն. Վ. Մուհամէտ Ալի պէյի հովանաւորութեան ներքեւ։ Պաշտօնական անձնաւորութիւններու մէջ կը գանուէր նոյնպէս Սիւրիոյ երեսփոխանական ժողովի նախագահ՝ Ն. Վ. Սուպհի պէյ Պէրէքէթ, որը որպէս քաջալերանք կուրիկ գուժար մը Նուէր առաւ միութեան։ Հանդիսականներուն մէջ կը տեսնուէր մեծ թիւով ֆրանսացի սպաներ։

*Խաղը սկսաւ ժամը 2.30ին։ Առաջին կիսախաղին խուժդերը հաւասար Մացին, — ոտնց իրարու կոլ մը նշանակեցին։ Խաղի սկիզբէն իսկ երկու կողմերն ալ աչք խաղարկութեան մը ունեցան, իրենց կարելի չափ չհեղլու յաղթանակը։ Նկատելով, որ խումբերը ինքնին Սիւրիոյ ամենակարեւոր խաղցողներն էին, հանդիսականները հետաքրքրութեամբ կը հետեւէին խաղի իրաքանչիւր ելեւէջներուն։ Ծոյց արբուած վերաբերմունք խաղին այնպիսի մէկ մթնոլորտ ստեղծեց խաղցողներուն ժամը որ խաղակութեան թափը չորունակուեցաւ մինչեւ վերջ առանց խանգարումի։ Ամերիկեան համալսարանի խումբը ունէր ֆութպոլի ոճ մը որ կը բնորոշուի իբրեւ ոճ որ կը գործածեն ամերիկեան համալսարանները։ Ոճ մը

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ԳԵՐՄԱՆ ԴԱՀԼԻՃԻՆ ԱՌԱՋԻՆ ԴԺՈՒԱՐՈՒԹԻՆՆԵՐԸ

Պ. Ֆոն Շլէյխեր զինադադար մը կը յուսար...

Սոցեալ Դեմոկրատներն ու համայնավարները վիրաց եւ իր դէմ

Պերլին.— Ջօր. Ֆոն Շլէյխերի նոր դահլիճը իրարու ետեւ գումարումներ կ'ունենայ վաղը Ռայխսթագին ներկայանալու համար։ Դահլիճի ապագայ գաղաքականութիւնը կրնայ գաղտնի մնայ մինչեւ Ծնունդի արձակուրդները եթէ անհաշտ կուսակցութիւնները առաջի վայրկեանին անվստահութեան քուէ տան։

Կսպասուի որ զօր.Ֆոն Շլէյխեր նախ պիտի ջանայ սրբագործել Սոցեալ Դեմոկրատները կամ Նազիները, անոնց նախազգացնելով յառաջիկայի համար. նախագահ Հինտէնպուրկի վճռին ոյզոնագրին մէջ զանուող կարգ մը ընկերային եւ քաղաքական միջոցներու ջնջումը։

Պերլին.— Անսպասելի եւ մտաւոգիչ ազդակ մը երեւան եկաւ քաղաքական կացութեան մէջ, Ռայխսթակի գումարումէն անմիջապէս յետոյ անվստահութեան բանաձեւ մը առաջարկելու Սոցիալ Դեմոկրատներու որոշումին հետեւանքով։ Նախապէս դէպքերը աւելի նպաստաւոր դարձուածք մը առած էին, այնպէս որ երկիրը պիտի կրնար ծնունդը վայելել քաղաքական անդորրութեամբ մը։ Որովհետեւ զօր. Ֆոն Շլէյխեր համաձայնած էր հարիւրապետ կէրինկի հետ (Նազի) որ Ռայխսթակը պարզապէս ընթացիկ գործերով զբաղի յետոյ քանի մը շաբաթ արձակուրդ առնելու համար։

Կեդրոնի կուսակցութիւնը համաձայնած էր ասոր, բայց Սոցիալ Դեմոկրատները վերջին պահուն որոշեցին միասնալ համայնավարներու հետ ընդդէմ կառավարութեան։

Իրավի առեւտրական հարցը Ժընեւի մէջ

Ժընեւ.— Ազգերու Դաշնակցութեան խորհուրդը քննեց այս յետ միջօրէին ասորիներու հանգրուանները։

Նուրի փաշա պարզեց ասորիներու տեսակէտը, ցոյց տալով Իրաքի հաշտարար եւ ծոյլատու ոգին եւ պահանջելով արագ լուծում մը ընդհանուր շահուն համար։

Հոգատարութեանց յանձնաժողովի նախագահը պաշտպանեց հակաիրաքեան տեսակէտները։

Ջանազան միջամտութիւններէ եւ տեղեկատու Գ. Գէնէսի առաջարկէն յետոյ Ազգերու Դաշնակցութեան Խորհուրդի ղրկից հարցը Անգլիոյ, Իտալիոյ, Ֆրանսայի, Նորվեկիոյ եւ Չեխոսլավաքիոյ ներկայացուցիչներէն բաղկացած մասնաւոր կոմիտէի մը որ հարցը մանրամասնօրէն ուսումնասիրէլէ յետոյ իրեն պիտի ներկայացնէ լուծումի նախագիծ մը։

Ասորիներու քարոզչութիւնը Եւրոպայի մէջ, կարգ մը շրջանակներու մօտ փոքր խաղարկութեան մը բնոյթը ստացեր է։

Անկլօ-Պարսկական տարաձայնութիւնը

Անգլիա բեմ կ'իջնէ ու...թողլ պիտի չեսայ որ Պարսկաստան բռնապարէ ընկերութեան իրաւունքները

Լոնտոն.— Անմիջական միջոցներ ձեռք առաւ անգլիական կառավարութիւնը պարսկական կառավարութեան կողմէ «Անկլօ—Փերսեան»քարիւղի ընկերութեան ձենաշնորհին ջնջումին հետեւանքով։ Նախարարը, Հարիւրապետ Էրէն տեղեկացուց համայնքներու տան որ կառավարութիւնը ամէն բանէ տեղեակ է եւ գիտէ որ մենաշնորհը վերջնականապէս եւ 1901 թուականէն սկսեալ 60 տարուայ համար արուած էր եւ ոչ մէկ տրամադրութիւն կը նախատեսէր անոր ջնջումը։

Մեծն Բրիտանիոյ Թէհրանի դեսպանը, դեկտ. 2ին, յայտնեց պարսկական կառավարութեան որ անգլիական կառավարութիւնը հարցին կը մօտենայ «շատ լրջութեամբ» եւ պիտի չվարանի պահանջել ի հարկին դիմելու բոլոր օրինաւոր միջոցներուն պաշտպանելու համար ընկերութեան արդար եւ անվիճելի շահերը։

Պարսկական կառավարութեան իմացուած էր նմանապէս որ Մեծն Բրիտանիա պիտի չհանդուրժէ որ բռնագրաւուն ընկերութեան շահերը եւ ծեռք ձգուին անոր հաստատութիւններուն եւ գործերուն վրայ։

Լրտեսութիւնը կը պատժուի Ֆրանսայի մէջ

Հինգ համայնավարներ դատապարտուեցան

Փարիզ.— Դատարանը 13 ամիսէն մինչեւ երեք տարուան բանտարկութեան եւ տուգանքի դատապարտեց հինգ համայնավարներ, ազգային պաշտպանութիւնը հետաքրքրող գրութիւններու գողութեան համար։

Պատերազմական պարտքերու հարցը

Իտալիա պիտի վճարէ Դեկտեմբեր 15ին քայց վերապահումներ կ'ընէ ապագային համար

Հռոմ.— Ֆաշիստ մեծ խորհուրդի ժողովին մէջ, որուն նեթկայ էր պ. Մուսոլինի, որոշուեցաւ պատերազմական պարտքերու դեկտեմբերի մասնավճարը կատարել Մ. Նահանգներուն։

Հաղորդագրութիւն մը կը յայտարարէ որ երբ Խորհուրդը կը հրաւիրէ կառավարութիւնը վճարումը կատարելու, կը հրաւիրէ զայն նմանապէս կատարելէն անհրաժեշտ բանակցութիւններ,որպէսզի 1932ի յունիս ամիսէն առաջ կրնքուի նոր համաձայնութիւն մը որ նկատի առնէ թէ Իտալիոյ ներկայ ժամանակները փոխուած են պատերազմական պարտքերու վերաբերեալ դաշնագրի ստորագրութեան ժամանակէն յետոյ։ Իտալիոյ ներկայ վճարումը կը ներկայացնէ միայն պատերազմական պարտքերու տոկոսները։

Անկլօ-Դանիական առեւտր. յարաբերութիւններ

Լոնտոն.— Անկլօ—գանիական առեւտրական դաշնագրի մը կնքումին վերաբերեալ բանակցութիւնները օկսան։

Կացութիւնը Ծայրագոյն Արեւելքի մէջ

Ճաբոնական նոր յարձակողականը նոր և արագ յառաջդիմութիւններ կ'արձանագրէ։ Ճաբոնական ուժերը կը գանուին Հայլարի մօտ, որ կարակի ուժականութեամբ ճաբոնցի օդանաւորդներու կողմէ։

Հայլարը հաւանաբար գրաւուի այոր։ Ասիկա ճաբոնցիներուն պիտի թոյլատրէ զինուորական հսկողութիւն մը կատարել արեւելեան Չինաստանի երկաթուղիներուն վրայ։

Նեւվեկիացի քաւասանեղծ Պ. Ճորսընի ծննդեան հարիւրերորդ տարեդարձը հարիւրերորդ տարեդարձը

Օսլօ.— Նորվեկիացի բանաստեղծ պ. Ճորսընի ծննդեան հարիւրերորդ տարեդարձին առիթով կազմակերպուած հանդիսութիւնները սկսան։

Սիմֆիր Լէվիս Վիէննայի հաստատուիլ կ'ուզէ

Ամերիկացի գրող Գ. Սինքլէր Լէվիս, մտադիր է, ըստ իրերու վերջնական Ասւարիա հաստատուիլ։ Ան արգէն Վիէննայի մէջ գնած է տուն մը որ կահաւորուած է չքեղօրէն։

ՏԵՂԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՀԱՆՐԱՅԻՆ ՇԻՆՈՒԹԵԱՆՑ ԳԱՅՔԱԿՂՈՒԹԻՒՆԸ

Գրած ենք որ Փարիզի մէկ ձեռքակալուած է երկրաչափ Միւլհէմ Սեմահա որ կ'ամբաստանուէր հանրային օինուբեանց գեղծումներուն մասնակցած ըլլալու խանգամով եւ կր գտնուէր փախստական վիճակի մէջ։ Ետեւ ան Փարիզի մէջ կր գտնուի ձեռքակալեալ վիճակի մէջ։ Սակայն առջի օր Փարիզի Ընդհանուր Դատախազութենէն Լիբանանի Կառավարութեան գրկուած նամակ մր կր պահանջէ Միւլհէմ Սեմահան ամբաստանագիր, կարեւոր հոգիլու համար Թէ՝ պէտք է պահել զայն բանտին մէջ։ Գլխաւորի Ընդհանուր Դատախազութենէն կր պատասխանեն Լիբանանի Կառավարութեան գրկուած նամակով։ Հիմա տուելիք որոշումները կրնան գործադրուիլ միայն ապագայ պայմանագրութիւններուն։ Ասկէ զատ, յանձնախումբը նկատած է որ բաղաքապետական կան օենքերու վարձերը շատ յարմար են ու գանոնք գեղչելու կարիք չկայ բնաւ։

ՊԷՅՐՈՒԹԻ ՓՈՂՈՑՆԵՐՈՒ ՆՈՐ ԱՆՈՒՆՆԵՐԸ

Առջի օր Քազաքապետական խորհուրդը գումարուելով Սկիլմ պէյ Թաֆլայի նախագահութեան ներքեւ կարգաց գացագան անհրաժեշտ ձգած կարգ մր անուններ որ կ'ուզեն թէ հետեւեալ անուններ տուին Գիւղուքի նոր փողոցներուն Հիւսէյն Քահուր, Էմիր Ֆուատ Արսլան, Ապտուլլահ Գուսթանի, Տօքթ. Իպրահիմ Մհրուսար, Էֆենտի...

Գ. Գ. Լամարճէ, Ալի Տաուֆիք, Հապիպ Ապի Շահինյէ, Միշել Խաթարէ եւ Անմէն Գիւղուքի բազկացած յանձնախումբ մր ծառանգութեան համար այդ անուններ հետազօտեն որ նոր փողոցներ բացուին։

ՇԷՆՔԵՐՈՒ ՎԱՐՁՔԵՐԸ

Ինչպես գիտեն մեր բնթերցողները, ասկէ քանի մը ամիս առաջ, զօրաւոր շարժում մը ստեղծուեցաւ ամբողջ հովանաւորեալ երկիրներուն եւ մասնաւորաբար Գիւղուքի մէջ, գեղչելու համար օենքերու վարձերը։ Քաղաքապետական խորհուրդը, ասենքն ծառանգեց յանձնախումբ մը որ խնդիրը ուսումնասիրելէ յետոյ մանրամասն տեղեկագիր մր ներկայացուցած էր։ Անկէ կր պարզուի որ կայուածատէրերն ու վարձակալները իրարու կապող պայմանագրութիւններ, նիւթական հիմա, չեն կրնար փոխուիլ, ոեւէ եղանակով։ Հիմա տուելիք որոշումները կրնան գործադրուիլ միայն ապագայ պայմանագրութիւններուն։ Ասկէ զատ, յանձնախումբը նկատած է որ բաղաքապետական օենքերու վարձերը շատ յարմար են ու գանոնք գեղչելու կարիք չկայ բնաւ։

ՊԷՅՐՈՒԹԻ ՓՈՂՈՑՆԵՐՈՒ ՆՈՐ ԱՆՈՒՆՆԵՐԸ

Առջի օր Քազաքապետական խորհուրդը գումարուելով Սկիլմ պէյ Թաֆլայի նախագահութեան ներքեւ կարգաց գացագան անհրաժեշտ ձգած կարգ մր անուններ որ կ'ուզեն թէ հետեւեալ անուններ տուին Գիւղուքի նոր փողոցներուն Հիւսէյն Քահուր, Էմիր Ֆուատ Արսլան, Ապտուլլահ Գուսթանի, Տօքթ. Իպրահիմ Մհրուսար, Էֆենտի...

Գ. Գ. Լամարճէ, Ալի Տաուֆիք, Հապիպ Ապի Շահինյէ, Միշել Խաթարէ եւ Անմէն Գիւղուքի բազկացած յանձնախումբ մր ծառանգութեան համար այդ անուններ հետազօտեն որ նոր փողոցներ բացուին։

ՆԱՀՐ ԷԼ ՔԵԼՊԻ ԵԼԵՔՏՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ

Գրած ենք որ Նահր էլ Քելպի ելեքտրական բնկերութիւնը առաջարկած է Քաղաքապետական խորհուրդին հայթայթել Գիւղուքի ամբողջ ելեքտրական հոսանքը։ Հիմա ծանօթանալու համար այս հարցը։

ՆՈՐՕՐԻՆԱԿ ԱՆՁՆԱՍՊԱՆՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ՏԱԳՆԱՊԻ ԱՒԵՐՆԵՐԸ

Մուհամէտ Սիննու անուն մարդ մր, երէկ, Հոյրե քաղի մէջ, Հնդկաց մը պարպեց գանկին եւ դնդակ մրն ալ կուրծքին եւ անձնասպան եղաւ։ Ոսկիականութեան յուր տուելով, տեսլոյն վրայ հասան հարցաքննիչ պաշտօներ եւ ոստիկաններ, երբ դեռ Մուհամէտ փչած չէր վերջին օուներ։ Դատաւորը կրցաւ հետեւեալ բացատրութիւնները լսել անձնասպանի բերնէն։

«Մուհամէտ Ալի Քապպուրա անուն բնկեր մր ունինք, որուն հետ վտանգաւորութիւն կրնայինք։ Աւեր 240 եգիպտական ոսկի առի, որուն 90ր գործի մէջ գործածելու եւ 250ր Հաճի Նուհուս Մրարի անուն մարդու մը տալու համար։ Գործերս գեռ գացին եւ մնացի անգործ։ բնկերիս դիմեցի եւ ըսի որ ոսկի պահանջեցի։ չտուաւ, պատռացի իրեն որ անձնասպան կըլլամ եթէ չտայ։ սակայն ան փոխանակ ցաւելու, հանեց իւր երկարից ռեվոլվեր մր եւ ինձ փամփուշտներ եւ ըսաւ. «Անապարհ, մի՛ ուռճար, ահա էեզի փրկութեան միջոցը»։ Առի այդ ատրճանակը եւ գործադրեցի փափարը»։

Մուհամէտ Քապպարա ձերբակալուեցաւ եւ խոստովանեցաւ թէ՝ ճիշդ է որ իրեն 240 ոսկի տուած է ան, սակայն անոր կրկնապատիկը վճաս բրած ըլլի։ Ես ատրճանակ չեմ տուած անոր. եթէ իր բարկացած եւ յուսահատած միջոցին իրեն ատրճանակ տամ ան իմ վրաս կր պարպէ, ուրեմն հաւատալի չէ այդ յուրը։

ՊԱՏԵՐԱԶՄ ՍԱՀՄԱՆԻ

ԵՐԿՈՒ ԳԻՒՂԻ ԲՆԱԿԻՉՆԵՐՈՒՆ ՄԻՋԵՒ

Իէպէկ գիւղը Սիւրիոյ սահմանին մէջ կը գտնուի եւ Ամէյրի Լիբանանի սահմանին մէջ։ Այս երկու գիւղերու մէջ երկար ատեն է վէր վէճեր եւ բօնամութիւններ գոյութիւն ունին ջուրի պատճառաւ։ Որովհետեւ Իէպէկ գիւղը ջուրը կու գայ Ամէյրի գիւղէն։ Այս վերջնոյն գիւղացիները իրենց պէտքէն աւելցած ջուրը միայն կը դրկեն Իէպէկցիներուն։

Երկու օր առաջ Իէպէկցիներ գիւղած վինակի մէջ յարձակում գործեցին եւ Ամէյրիցիներու կառուցած թումբերը քանդեցին։ Աւեր 240 եգիպտական ոսկի արի, որուն 90ր գործի մէջ գործածելու եւ 250ր Հաճի Նուհուս Մրարի անուն մարդու մը տալու համար։ Գործերս գեռ գացին եւ մնացի անգործ։ բնկերիս դիմեցի եւ ըսի որ ոսկի պահանջեցի։ չտուաւ, պատռացի իրեն որ անձնասպան կըլլամ եթէ չտայ։ սակայն ան փոխանակ ցաւելու, հանեց իւր երկարից ռեվոլվեր մր եւ ինձ փամփուշտներ եւ ըսաւ. «Անապարհ, մի՛ ուռճար, ահա էեզի փրկութեան միջոցը»։ Առի այդ ատրճանակը եւ գործադրեցի փափարը»։

Մուհամէտ Քապպարա ձերբակալուեցաւ եւ խոստովանեցաւ թէ՝ ճիշդ է որ իրեն 240 ոսկի տուած է ան, սակայն անոր կրկնապատիկը վնաս բրած ըլլի։ Ես ատրճանակ չեմ տուած անոր. եթէ իր բարկացած եւ յուսահատած միջոցին իրեն ատրճանակ տամ ան իմ վրաս կր պարպէ, ուրեմն հաւատալի չէ այդ յուրը։

ՊԱՏԵՐԱԶՄ ՍԱՀՄԱՆԻ

ԵՐԿՈՒ ԳԻՒՂԻ ԲՆԱԿԻՉՆԵՐՈՒՆ ՄԻՋԵՒ

Իէպէկ գիւղը Սիւրիոյ սահմանին մէջ կը գտնուի եւ Ամէյրի Լիբանանի սահմանին մէջ։ Այս երկու գիւղերու մէջ երկար ատեն է վէր վէճեր եւ բօնամութիւններ գոյութիւն ունին ջուրի պատճառաւ։ Որովհետեւ Իէպէկ գիւղը ջուրը կու գայ Ամէյրի գիւղէն։ Այս վերջնոյն գիւղացիները իրենց պէտքէն աւելցած ջուրը միայն կը դրկեն Իէպէկցիներուն։

Երկու օր առաջ Իէպէկցիներ գիւղած վինակի մէջ յարձակում գործեցին եւ Ամէյրիցիներու կառուցած թումբերը քանդեցին։ Աւեր 240 եգիպտական ոսկի արի, որուն 90ր գործի մէջ գործածելու եւ 250ր Հաճի Նուհուս Մրարի անուն մարդու մը տալու համար։ Գործերս գեռ գացին եւ մնացի անգործ։ բնկերիս դիմեցի եւ ըսի որ ոսկի պահանջեցի։ չտուաւ, պատռացի իրեն որ անձնասպան կըլլամ եթէ չտայ։ սակայն ան փոխանակ ցաւելու, հանեց իւր երկարից ռեվոլվեր մր եւ ինձ փամփուշտներ եւ ըսաւ. «Անապարհ, մի՛ ուռճար, ահա էեզի փրկութեան միջոցը»։ Առի այդ ատրճանակը եւ գործադրեցի փափարը»։

Մուհամէտ Քապպարա ձերբակալուեցաւ եւ խոստովանեցաւ թէ՝ ճիշդ է որ իրեն 240 ոսկի տուած է ան, սակայն անոր կրկնապատիկը վնաս բրած ըլլի։ Ես ատրճանակ չեմ տուած անոր. եթէ իր բարկացած եւ յուսահատած միջոցին իրեն ատրճանակ տամ ան իմ վրաս կր պարպէ, ուրեմն հաւատալի չէ այդ յուրը։

ԵՐԵՔ ԿԱՍԿԱԾԵԼԻ ԹԻՒՐՔԵՐ ԿԸ ՁԵՐԲԱԿԱԼՈՒԻՆ

Մահսային պատճառներ կր ձերբակալեն եւ Մէյսան Էլպէգի ժանտարմաներուն կր յանձնեն երեք կասկածելի թիւրիր որ Սիւրիա կր գտնուէին առանց կանոնաւոր անցագրի։

Ասկէ զատ, իրենց ձերբակալութեան միջոցին անոնք կր կրէին երեք հրացան եւ 130 փամփուշտ։

ՀԱՐԵՔ ՀՈՒՅԻՒ ՋՈՒՐԸ

Հարեք Հույիի ջուրի բնկերութիւնը առաջարկած է բաղաքապետարանի հայթայթել որոշ բանակութեամբ ջուր օսմանեան ածան գնով բաղ որ տեսնուած է միեչեւ հիմա։

ԵՐԱԺՇՏԱԿԱՆ ԴԱՍԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ

Անցեալ կիրակի առաւօտեան ժամը 10.30ին, Ազգ.Վարժարանի Մանկապարտէզի բաժնին մէջ, տեսի ունեցաւ օրցանաւորաց Երկսեռ Միութեան Երաժշտական Դասախօսութիւնը։ Օրուայ դասախօսն էր Գր. Հ. Գէրպէրեան, նիւթ ունենալով «Կոմիտաս Վարդապետը»։

Սրահը լեցուած էր, ժամանակէն առաջ երաժշտասէր Երկսեռ Երիտասարդութեամբ։ Օրուայ դասախօսը իր մէկ ժամ տեւող օինիչ բանախօսութիւնամբ ապրեցուց ներկաները մեծանուն տաղանդի սիրով, ու մէջ բնդ մէջ երգելով, բացատրեց կոմիտաս Վարդապետի գործին կարեւորութիւնը հայ երաժշտական պատմութեան մէջ։ տուաւ անոր կեանքի համառօտ կենսագրութիւնը, թէ ի՞նչ պայմաններու մէջ զարգացաւ հայ մեծագոյն երգիչին տաղանդը, ու անցնելով անոր գործին բուռ։ «Ես հոյ երաժշտութիւնը այնպէս կը կարծեմ թէ առանց Կոմիտասի այլ բնոյթ կ'ունենար, ան է եղած առաջին մարդը որ դասաւորած է երաժշտութիւնը բանահիւսութեան զուգընթաց։ Կոմիտաս ունի մասնաւոր ուրոյն ոճ մը, ուայդ ոճով երբ երգեմ անկասկած ինձմէ նիւթ պիտի զգաստ հայ գիւղացիին մօտ։ Անոր երգերու կեդրոնութիւնն է չեչոթ, որոնք իրենց տեղով չ'երգեմ երգը, կը կորսնցնէ իր արժէքը։ Իր տեղծագործութիւնը Կոմիտաս բացատրի տաղանդ մրն է ու անոր անունը պիտի մնայ անխախտ ամէն հայու սրտին մէջ»։

Ետ դասախօսութեան եղաւ առաջարկութիւն մը ուղղուած Միութեան անդամուհիներու կողմէ։ ՆԵՐԿԱՑ ՄԸ

ՊԷՅՐՈՒԹ ԵՒ ՀԱՅՏԱ

Գաւակական առաջին նախարարութիւնը հետագրած է իր Գիւղուքի հիւպատոսարանին որ պատասխանական բանակցութեանց մէջ մտնէ Բարձր Գօմիսարութեան հետ, Գիւղուքը Գաւակասանի համար Ազատ Նաւահանգիստ մը դարձնելու ձգտող Լիբանան—Գաւակական առեւտրական դաշնագրի մը կնքումին համար։

Միւս կողմէ վստահելի աղբիւրէ կ'իմանանք որ Իրաք կառավարութիւնը պատասխանական դիմում կատարեր է Գաղեսթինի կառավարութեան, խնդրելով որ Հայֆայի ազատահանգիստին մէկ մասը որպէս ազատ ազատահանգիստ Իրաքեան ապրանքներուն համար։

ԲԱՆՏԱՐԿԵԱԼՆԵՐՈՒ ԱԶԱՏԱԳՐՈՒՄԸ ՀԱԼԷՊԻ ՄԷՋ

Ընդհանուր Երեւմէն օգտուող բանտարկեալներ ազատագրուեցան անցեալ կիրակի Հալէպի մէջ։ Բանտարկեալներու ծնողքներն ու բազմաթիւ բարեկամներ առաւօտեն ի վեր կը սպասէին բանտին առջեւ։ Երբ բանտարկեալները դուրս ելան կազմուեցաւ մեծ բափօր մը որ երգելով եւ ծափահարելով փողոցներէն անցաւ։ Ոստիկանութիւնը ցրուեց ցուցարարները գազ ձգելով։ Ոչ մէկ միջադէպ պատահեցաւ։

ՎԻՃԱԿԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

Սիւրիական երկաթգծային նախարարութեան կողմէ պատրաստուած տեղեկագիր մը կը պարզուի որ ամբողջ Սիւրիոյ մէջ կը գտնուին 3,050,152 ոչխար. 785,568 այծ, 42,775 եզ ու կով, 944 խոզ։

ՎԵՀ.ԲԱԲԳԷՆ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍ

ԵԳԻՊՏՈՍ ԿԸ ՄԵԿՆԻ

Երէկ, Վեհ. Բաբգէն Կաթողիկոս ծովու ճամբով մեկնեցաւ Եգիպտոս։ Վեհ. Սահակ Հայրապետ այս ճամբորդութեան մասին հետեւեալ պատեցողական հաղորդագրութիւնը գրկած է մեզ.

«Այս պատեցագրով կր յայտարարենք որ մեր Աթոռակից ու ծաղոդ Վեհափառին Տ. Բաբգէն Ս. Կաթողիկոս կ'ուղեւորի յՆգիպտոս, իւր բոլոր նիւթական կարողութեամբ բնդհանուր Հայ Ազգիս Քարեաց եւ ի մասնաւորի Կիլիկեան Կաթողիկոսարանիս, յԱնթիլիաս, ի Մեծն Լիբանան, հաստատեալ մեկենաս, Աղու Կարապետ Մելոնեանի յայցելու մեր երախտագիտական սիրագեղուն զգացումներ եւ կրկնելու մեր հանապազօրեայ օրհնութիւնները։

Երկար կեանք մեծանուն Քարեարիս եւ անվեհանգ ճամբորդութիւն Վեհափառին ուղեւորին մաղթելով»։

70 ԹԵԿՆԱԾՈՒ 5 ՊԱՇՏՕՆԻ ՀԱՄԱՐ

Ջեղծումներու հետեւանքով հանրային օինութեանց մէջ թափուր մնացած հինգ պատգամաւորութեանց համար մրցում մր տեղի ունեցաւ անցեալ օր Աւուրնասներու եւ Արհեստներու վարժարանին մէջ։

70 թեկնածուներ ներկայացած էին այդ մրցումին։

ՊԱԱԼ-ՊԷՔԻ ԿԱԼՈՒՄԱՅԻՆ ԴԱՏԱՒՈՐԸ ԿԸ ՀԵՏԱՊՆԴՈՒԻ

Անցեալ օր որոշմնագիր մր կարգադրութեան խորհուրդին յանձնեց Գատապետի կալուածային դատաւոր Գ. Մահմուտ պէյ Համաթին։

Ուրիշ որոշմնագիր մր, արձակուած Գ. Ֆիլիպ Գուլոսի բնութիւններուն հետեւութեամբ կր հրահանգէ հետապնդել Գր. Համամեան գեղծարարութեան խնդիր մր համար։ Գիւղուքի սկսած գայքակղութիւնը տարածուած է միեչեւ Գաալ-պէյ։

ՀՈԳԵՀԱՆԳՍՏԵԱՆ ԱՐԱՐՈՂՈՒԹԻՒՆ

Ծառայիկայ կիրակի, 11 Դեկ. 1932, կէս օրէ առաջ ժամը 10.30ին, Ս. Նշան եկեղեցւոյ մէջ լեւ պատարագի, հոգեհանգստեան արարողութիւն պիտի կատարուի ողբացեալ ծարութիւն Քհնեանեանի մահուան տարեմուտին առթիւ։

«ԱԶԴԱԿ» ՍՈՒԷՏԻՈՅ ՄԷՋ

(Ձէպէլ Տրուզ)

Ձէպէլ Տրուզի մայրաքաղաք Սուէյդայ մեր գործակալն է Գ. Յակոբ Աւագեան որուն պէտք է դիմել «Ազգակի» հաշիւները կարգադրելու համար։

ՍԱԿԱՐԱՆ ՊԷՅՐՈՒԹԻ

8 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 1932

	Ս. Փ.
Եգիպտական բլթագրամ	423
Անգլիական »	412
Տօլար »	127.50
Թրքական »	59.50
Ֆանք Օթթոման	140
Իտալական Լիր 100	650
Ռուսական Տրախմի 100	70
Անգլիական ոսկի	608
Ֆրանսական »	485
Սամանական »	549
Արծաթ մէճիտ	21
Թրքական Ոսկի Ֆոնտ. Ա. Թղ.	629
» » Բ. »	319
» » Գ. »	299

Սեֆերեան եղբարք Բիւ Ֆոնթէնօ՝ ն-19

բազուկներուն մէջ բաւական երկար ատեն մնաց։ Իրենց այլայլութեանը մէջ մին մոռցաւ աղչկանը դուրս ելնելուն պատճառը հարցընելու, միւսը մոռցաւ թէ ազդ բանը կրնար հարցուիլ իրեն։

Առտուն բանակցութեամբ անցաւ։ Սան-Սերվէ ապարանքը կնքեցին։ տիկին Շամարանթ, իբրեւ բարեկամ և ազգական այդ տխուր գործողութեան ներկայ գտնուեցաւ, այն ժամանակ Պէաթրիս անկողինը դըրուելով սկսաւ առանձնութեան մէջ իր ընտիր խնամակալին կորուստը արտասուել։

Նախագահին և իր որդւոյն վերջին խօսակցութիւնը ոչ ոք իմացաւ բայց միայն Պապէդ, որ իր ունեցած կոյր անձնուիրութեամբը մեծցուցած աղուն համար ամենուն առջև այս մասին լուութիւն կը պահէր։ Ատրճանակի ձայնէն ծառաները վազելով ստիպուեցան նիգով գոցուած դուռը խորտակելու, և վերջապէս բանալով՝ նախագահը դեռ ձեռքերուն մէջ աղեղաւոր զէնքը բռնած՝ կնկանը պատկերին տակ անշնչացած գտան։ Պատուհանը բաց էր, և իր դարանէն ելած արժեւտմասերուն նշոյլը անգամ չէր մնացած։

Էրնէսդի վրայ ալ անկէ վերջ բան մը չլսուեցաւ, և ուր պահուած ըլլալը չկրցան իմանալ։

Ամէնէ իր նշանածը տեսնելով՝ անպատում երջանկութիւն մը զգաց։ Վասն զի ըրած կորուստներովը բոլորովին համակուած գտաւ զայն։ Երբէք Պէաթրիսի զգայուն ու բարի սիրտը այսպէս յայտնի տեսնուած չէր, երբէք անոր երես առած աղչկան մը թերութիւնները աւելի լաւ ջատագովութիւն մը չէին գտած։ Մարքիզը աշխարհի ամէն բաներու մէջ իրեն ընկեր ըլալիք անձին համար ինչքնինքը հպարտ և երջանիկ զգաց, և սկսաւ օր առաջ ամուսնութեանը սաստիկ փափաք յայտնել, բայց պատչաճութիւնը և տիին Շա-

— Շատ կը փափաքիմ որ այս ծաղիկները որ այնչափ կը սիրէր, իր քով դնուին, ըսաւ Պէաթրիս ցած ձայնով մը մայրապետին, կը յուսամ որ այս բանը իրեն հաճոյք պիտի պատճառէ։

— Ձեր խնդիրքը պիտի կատարուի, օրիորդ, յարեց կրօնաւորուհին. խեղճ հայրը խօսելու պնդարող է, թէև կարող ալ ըլլար՝ չպիտի ընդդիմանար ատոր։

— Այժմ միաս բարեաւ այս աշխարհիս մէջ, հոն վերը անչուշտ նորէն պիտի տեսնուինք, բայց դուռ որչափ որ հեռի ես ինձմէ՝ մի՛ մոռնար զիս, քոյր իմ, ինչպէս որ ես ալ կեանքիս բոլոր օրերուն պիտի յիշեմ զքեզ։

Շրթունքները մեռեալին սառուցեալ ճակտին դըպցուց և անոր սոսկալի ցրտութիւնը զգալով զարհուրած ետ ընկրկեցաւ։

— Ո՜հ, կը մրմնջէր, ինչ է այս զգացածս, այս ցուրտը ներսս կը թափանցէ, արիւնս կը սառի։ Ժոզէֆին, մեկնինք, ահռելի ու սոսկալի է մահը, արդեօք ե՞ս ալ այդպէս պիտի ըլլամ օր մը։

— Ո՜հ, ոչ, օրիորդ, սպաննուելու վախ չունիք դուք. Գ. Մարքիզը կը պաշտէ ձեզ և ինքն ալ ձեզի նման հարուստ է։

Սենեկապանուհին այս անմիտ խորհրդածութիւնը Պէաթրիսի ազդեց, և սկսաւ երազել։

— Ամէնէ կը պաշտէ զիս, մտածեց ան, այո, երկայն և երջանիկ կեանք մը ունիմ առջևս, ինչպէս նաև քաղցր ու պատուաւոր մահ մը իր քով, գուցէ բազուկներուն մէջ, և զաւակներէս չրջապատուած. և միշտ վստահ եմ՝ որ երբէք չպիտի լսեմ իրմէ մինչև իսկ յաւիտենականութեան մէջ։ Ո՜հ երջանիկ ապագան մը եմ։

— Դրամատիրո՛ւհի սր, ցոցց նոյնպես օրիորդն, ես ալ ձեզ կրնամ ապահովել, որ ես ալ ոչինչ գիտեմ այդ մասին։

— Ո՛չ, օրիորդ, ես վիշտիս մասին կխոսիմ միայն երիտասարդին, որ ինձ կրնայ մխիթարել։

Դիտմամբ ձայնս կիջեցնէր, որպէսզի ծերունին չլսէ։

— Օրիորդ, ըսաւ նա իրեն, ես կը ճանչնամ ձեր հայրը, ես կը ճանչնամ ձեր ամբողջ ընտանիքը, ես կը ճանչնամ ձեր ամուսինը։

Տեսայ որ պիտի դիմադրելու չկարենայի եւ ուրիշ ելք չունէի, քան թէ հետեւիլ անոր։

— Մարկ, ըսի ծերունիին, ես ձեզ կը հետեւիմ։

Ծերունին ինծի ուղղեց հետեւեալ խօսքերը։

— Ես ձեզ կը հետեւիմ, որովհետեւ ինծի համար ալ ձեր հետեւիլը անհրաժեշտ է։ Ես ձեզ կը հետեւիմ, որովհետեւ ձեր ամուսինը ինծի համար ալ թանկագին է։ Ես ձեզ կը հետեւիմ, որովհետեւ ձեր ամուսինը ինծի համար ալ ամենէն սիրելին է։

AZTAG
JOURNAL QUOTIDIEN ARMÉN.
B. P. 587
BEYROUTH, Liban
Directeur - Propriétaire
HAIG BALIAN

ԳԻՆԸ
ՍԻՒՐԻԱ ատր. 550, Վեցամսեայ 300 ՍՏԴ.
ԱՐՏԱՀՄՆ. տէկ. 7, Վեցամսեայ 4 տոլար

ԱԶԴԱԿ

ՕՐԱԹԵՐԹ
ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԳԻՏԱԿԱՆ

ازتـــاك
جريدة سياسية ادبية اقتصادية حرة

ՇԱԲԱԹ
ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 10
1932
ԳԻՆԸ
ՀԱՅՏ
2.50 Ս.Դ.

Ջ. ՏԱՐԻ | Ամեն առաւոտ պիտի ըլլայ բերքիս սեօրեկին հասցէին | Տնօրէն — Խմբագիր՝ ՀԱՅԿ ՊԱԼԵԱՆ | Չհրատարակուած ձեռագիրները չեն վերադարձուիր | Թիւ 202 (779)

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

ՀԱՅ ԱՐԻՆԵՐ

Առանց շեղելու իրենց հիմնական ծրագրէն, միութիւնները ու կազմակերպութիւնները, պէտք է պահանջին համեմատ իրենց գործունէութեան շեշտը դնեն առօրեայ կեանքէն բղխած անհրաժեշտութիւններու վրայ։ Հ. Մ. Ը. Մ.ը առաւելապէս մինչեւ հիմա մարզական կեանքի է ուժ տուած։ Շնորհիւ օրինակելի կազմակերպութեան մը, անիկա յաճախ կրցած է հրապարակ գալ տիպար ֆութպոլի խումբերով, որոնք իրենց մարզիկի գիտակցութեամբ և ցոյց տուած կարգապահութեամբ, օրինակ հանդիսացած են մարզական այլ խումբերու։

Սակայն Հ. Մ. Ը. Մ.ի գործը չի սահմանափակուիր միայն մարզական խումբերու կազմութեամբ։ Մեր ներկայ պայմաններուն մէջ անոր վիճակուած է աչքառու դեր մը՝ հայ մտաւոր սերունդին ֆիզիքական եւ հոգեկան դաստիարակութեան գործին մէջ։ Հայ արիներու կազմակերպման հարցն է, որ առաւելապէս պէտք է զբաղեցնէ Հ. Մ. Ը. Մ.ը։ Այստեղ, Հալէպ թէ՝ Դամասկոս, կը նշմարուի արդէն շարժում մը այդ ուղղութեամբ, անհրաժեշտ է աւելի թափ տալ, ընդարձակել, մեծ թուով պատանիներ գրաւել արիներու շարքերուն մէջ, կերտել անոնց ցեղային նկարագիրը, ունենալ հաւատաւորներու բանակ մը, կուռ, կարգապահ և առաքինի։

Կազմակերպուած ժողովուրդներ, լայն միջոցներու տէր ամէն հնարաւորութիւններով հարուստ, գարձեալ տճագին արժէք կուտան սկաուտական շարժումին։ Նոյն գիտակցութիւնը եթէ արմատանայ մեր մէջ, նոյն չափանիշով եթէ կշռենք մենք ևս շարժումը, տարբեր պիտի ըլլայ արդիւնքը։ Այլեւս մեր արիները տասնեակներով չէ որ պիտի հաշուէինք՝ տասնեակ հազարնոց գաղութներու մէջ, այլ հարիւրներով, հազարներով։ Ի՞նչ է մղկոցը վերկապէս սթափեցնելու այս ժողովուրդը, գործի մղելու երիտասարդութիւնը, որ կը մեռկանայ տարուէ տարի։ Կարելի չէ՞ արդեօք բովանդակ հայ մամուլին համար կարգադրել անընդհատ կարգ մը կարևոր հարցեր։ Միևնոյնհետ այս պարբերութիւնը նիւթ մղ գործեն արտասահմանեան օրկան մը՝ զոյն ընդհանուր կոչի վերածելու համար։ Կոչ մը արիներու սեղմ ու ստուար կազմակերպութիւն առաջացնելու գաղութներու մէջ, միացեալ ուժերով և հաւաքական գիտակցութեամբ։

Կարևոր պարագայ մը մխայն՝ բաւական է չեշտելու համար կապնորութիւնը հայ արիներու կազմակերպութեան, այդ մեր գրացիներու հետ կապ ստեղծելու խնգիրն է, տարբեր ժողովուրդներու հետ մտերմութիւն առաջացնելու, հասկցուելու, գնահատուելու անհրաժեշտութիւնը։

Սկաուտիզմը, շնորհիւ իր հիմնական սկզբունքներուն, մարդկայնական իր ընդհանուր հիմունքներուն ու վարդապետութեան, լաւագոյն միջոցն է հարթելու ազգամիջեան թիւրիմացութիւնները, ճանչնալու զիրար ու ապագայի գործակցութեան ուղին յարդարել ժողովուրդներու միջև։ Մանաւանդ մեր ժողովուրդը պէտք ունի յարաբերութեան մէկուսացած ինքն իր մէջ, ինքնամփոփ ու կասկածոտ, անիկա կ'անգիտանայ իր շրջապատը, կը մոռնայ որ այս աշխարհին վրայ ծառերին ապահովելու համար չի բաւեր ըլլալ օրինապահ ու աշխատասէր, պէտք է նաև պայմանական կենցաղավարութիւն, շնորհք մը որ զլացուած է մեզ ե՛ւ անհատաբար և ազգովին։ Ու դեռ մեր գլխուն ալ ձգուած չենք, արիներու աչք մը կը հետևի մեզ շարունակ, թուներու համար մեր շրջապատը։ Լուրջ հիմերու վրայ գրուած արիներու կազմակերպութիւն մը պիտի յաղողէր մասամբ գարմանել այս ցաւը։ Մինչեղային սկաուտական խումբերու հանդիպումներն ու բանակումները՝ առիթ պիտի տային մեր տղոց՝ մտերմական կապ հաստատելու այլացեղ տղոց հետ, ճանչցնելու անոնց մեր ժողովուրդն ու անոր պատմութիւնը, մեր անցեալ հերոսները, մեր ձգտումները ու մեր գարաւոր պայքարի էութիւնն ու նպատակը։ Այս բոլորը անհրաժեշտ է կատարել, եթէ երբեք կ'ուզենք ապրիլ խաղաղ ու անդորը մեր գտնուած վայրերուն մէջ։

Ներքին ճակատի համար նոյնպէս աչքառու դեր մը վերապահուած է հայ արիներու կազմակերպութեան։ Մեր փոքրիկները կանուխէն պիտի վարժուին կարգապահութեան։ Գլխաւոր թերին նոյնպէս մեր ազգային նկարագրին։ Երկմտուկ էինք՝ չէինք զգար այս ցաւը, եկաւ ժամանակը երբ հասկցանք թէ ինչ կը պակսէր մեզի, այսօր պէտք է լարել բոլոր ճիգերը օր մը կրկին անցեալ պատեհութիւնները չկարդալու համար։ Ազգերը կարգապահ կը դառնան մանաւանդ իրենց զինուորական կազմակերպութեան շնորհիւ, դարերու այս մարզումը գանոնք կը դարձնէ օրինապահ, կարգապահ, հուժիւնը սիրող ու անոր համար կեանք ու արիւն զոհող։ Պետական այս սքանչելի գործիքը չունինք մենք՝ հայ մարդէն գիտակից քաղաքացի պատրաստելու համար։ Ընդհակառակը բոլոր պայմանները լրիւ են մեզ դարձնելու համար անկարգապահ ու անբարուաւոն։ Միակ գէնքը որուն կարող ենք ապաւինիլ, մեր կազմակերպութիւնները են, իսկ համազգային չափանիշով՝ հայ արիներու կազմակերպութիւնը կարող է դառնալ հնոց մը, նոր սերունդին մէջ կարգապահութեան հոգին դարբնելու համար։

*Ի բաքսնչիւր հայ անհատ որ պատասխանատու կոչում մը ունի իր վրան, որ կը սիրէ ղեկավար կոչուիլ, պարտաւոր է բազմակողման

ՀԱՅԿԱԿԱՆ-ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ

(ԱՋԱՓԱՀԱՆԱՏՈՒԹԻՒՆ)

ԳՐԱԿ՝ ՍԱՀԱԿ ՄԱՐՏՈՍԵԱՆ

Հրատարակութիւն Գրական Մինչեւ Հայկական Հուշարանի (Աջափահանատութիւն)

Տպագրուած է Երեւան, 1932 թուականին

Գրական Մինչեւ Հայկական Հուշարանի (Աջափահանատութիւն) հրատարակութիւնները կը ծախուին հետեւեալ գրավաճառանոցներում եւ կրպակներում՝

Երեւան, Գրական Մինչեւ Հայկական Հուշարանի (Աջափահանատութիւն) գրավաճառանոց, Աբովեան 1, հեռ. 56-78

Երեւան, Գրական Մինչեւ Հայկական Հուշարանի (Աջափահանատութիւն) կրպակ

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՌԱՅԽՍԹԱԿԸ ԿԸ ԳՈՒՄԱՐՈՒԻ ՊԵՐԼԻՆԻ ՄԷՋ

Պ. Կէրինկ նախագահ կ'ընտրուի

Ընկերվարականներու բանաձեւը կը մերժուի

Պերլին.— Ռայխսթագը նախագահ վերընտրեց պ. Կէրինկը եւ մերժեց հաստատել ընկերվարականներու բանաձեւը որ կ'առաջարկէր անվստահութեան քուէ տալ։ Ան մերժեց նաեւ ընկերվարականներու մէկ բանաձեւը, որ կը պահանջէր որ կառավարութիւնը վազն իսկ պարզէ իր քաղաքականութիւնը։

Պերլին.— Ռայխսթագի բացումին նազիները ներկայ էին եւ կը կրէին իրենց կուսակցութեան համազգեստը։

Հարիւրապետ Կէրինկը 545ի վրայ 279 ձայնով նախագահ վերընարուեցաւ։ Իր բացման ճառին մէջ ան յայտարարեց որ իշխանութիւնը պէտք է տրուէր Հէր Հիթլէրի, նկատելով որ ատիկա միայն լուծումն էր վերջ մը տալու տագնապին։

Մորհրդարանի յաջորդ նիստը տեղի պիտի ունենայ վաղը։

Եգիպտոսի եւ Թիւրքիոյ յարաբերութիւնները

ՓՈԹՈՐԻԿ ՖԷՍԻՆ ԾՈՒՐԶ

Թրքական վաւերը Եգիպտական վաւերին դէմ

Գոլոս։— Թրքական մամուլը բուռն կերպով կը բողոքէ արտաստպումին անգլ. աղբիւրէ քաղուած լուրի մը, որուն համաձայն Ղազին պնդած է որ Եգիպտական դեսպանը իր ֆէսը հանէ Թրքական հանրապետութեան առջեւ, Անկարա ժամ. 29ին տրուած դիւանագիտական ճաշկերոյթի մը միջոցին։

Բողոքագիրը, որ ըստ եգիպտ. մամուլին, Թրքական կառավարութեան ղրկուած է, եգիպտ. կառավարութեան կողմէ տակաւին հասած չէ։

Զինաթափութեան Հարցը

ՁԱԿԱՏԻ ՓՈՓՈԽՈՒԹԻՒՆ ԺԸՆԵՒԻ ՄԷՋ

Գերմանիոյ միջամտութեամբ կը յետ ձգուի ամերիկեան յատակագիծին ընդունումը

Ժընեւ.— Հինգ պետութիւններու ներկայացուցիչները համաձայնեցան յետձգելու համար Ռորէն Տէյվիսի յատակագծին քննութիւնը։

Անգլիացիները, իրանացիները, Ֆրանսացիները եւ ամերիկացիները ըմբռնելին որ Զինաթափութեան համաժողովի գլխաւոր նպատակն է թոյլ տալ Գերմանիոյ եւ միւս զինաթափուած պետութիւններու սպառազինումի իրաւունքներու հաւասարութիւն միջազգային վարչակարգի մը տակ որ հաւասար ապահովութիւն ապահովէ բոլոր ազգերուն։ Կը սպասուի Գերմանիոյ պատասխանը որ կ'ընդունի վիճաբանիլ այս հիմին վրայ։

Ինչպէս եւ ինչո՞ւ տեղի ունեցաւ յետաձգումի որոշումը

Ժընեւ.— Նիստի մէջոցին, գերման պատուիրակ եւ արտաքին գործերու նախարար պ. Ֆոն Նոյրաթ եւ պ. Էրիօ երկարօրէն տեսակցեցան։

Ֆրանսական աղբիւրէ եղած լուրի մը համաձայն, պ. Նոյրաթ խնդրած է պ. Մաքտոնալտէն որ բնորոշէ չորս պետու թիւններու դիրքը Գերմանիոյ կողմէ բռնածեւուած իրաւունքներու հաւասարութեան պահանջին հանդէպ։ Ասոր վրայ պ. Էրիօ պատասխանած է որ Ֆրանսական տեսակէտը յստակօրէն պարզուած է Ֆրանս. ծանուցագրին ինչպէս նաեւ զինաթափութեան Ֆրանսական յրտակագծին մէջ։

Ան աւելցուցած է որ Ֆրանսա միշտ կը պաշտպանէ այն տեսակէտը որ հաւասարութիւնը կրնայ գոյութիւն ունենալ միայն աստիճանական ապահովութեամբ մը, որ իր կարգին կրնայ իրականանալ զինաթափութեամբ եւ եւ րոպական պեռւեւթիւններու յարաբերութիւններու վերակաղմութեամբ։

Գ. Ֆոն Նոյրաթ ասոր վրայ յայտարարեր է որ Գերմանիա երեւութապէս փոխուած է նոյեմբերին կատարուած խօսակցութիւններէն ի վեր, այնպէս որ վերի յայտարարութիւնները իր կառավարութեան իմացընելու եւ նոր ծրագիրներ խնդրելու ստիպումին տակ կը գտնուի։

Պատերազմական Պարտքերու հարցը

Անկլօ-Ֆրանսական խորհրդակցութիւն Փարիզի մէջ

Փարիզ.— Գ. Մաքտոնալտ և պ. Էռիօ հոս պիտի ժամանեն վազը։ Ժընեւէն կը հաղորդուի որ պ. Նէվմ Չեմպրլէյն ևս Փարիզ պիտի գայ վազը։ «Այսպէս կարելի է որ անկլօ—ֆրանսական խորհրդակցութիւն մը տգոի պիտի ունենայ պատերազմական հարցերու մասին։

Պելճիա կ'ուզէ յետաձգել դեկտ. 15ի տարեվճարը

Պրիւքսէլ.— Կառավարութիւնը երէկ Ուաշինկթընի հեռագրեց զեկոյց մը որով կը թուէ դեկտ. 15ի 75 միլիոն տարեվճարի յետաձգման պահանջին շարժառիթները։

Կացութիւնը Ծայր. Արեւելքի մէջ

Ձինացիները կ'ապատանին Սովետական հողի վրայ

Մոսկուա.— Ճապոնիներու արշաւը, Մանչուրիոյ հիւսիսային արեւմտեան մասը մաքրելու համար, հակառակ սառուցային ժամանակին, մինչեւ հիմա յաջողութեամբ պսակուած է։ Ձինական բանակը, մէկ ըլլալով զօր. Սիւ—Փէն—Վէն Մանչուրիէն արեւմտեան հող մաքրելու վրայ են։

Թոքիօ.— Սիւ—Փէն—Վէնն և իր սպայակոյտը յանձնուեցան սովետական իշխանութիւններուն, Արեւմտեան Մանչուրիոյ սահմանային կայարանի մը մէջ ուր չինացի բմբոստները գրաւած էին 43 վագոնէ բաղկացած չոգեկառք մը։

Պաշտօնական հաղորդագրութիւն մը կը ծանուցանէ որ չինացի զինուորները զինաթափեցան եւ բ նաարկուեցան։

Բանտարկուած զինուորներու թիւը հազարէ աւելի է և տակաւին պիտի աւելնայ։

Փապուղի մը Ճիպրալթարի նեղուցին տակ

Հռոմ.— Ճիպրալթարի նեղուցին տակ փափուղի մը չինելու նախագիծը բուռն ընդդիմութեան մը կը հանդիպի իտալ. մամուլէն։

»Jiornale d'Italia» կ'ըսէ որ այս նախագիծը բոլորովին զինուորական բնոյթ մը ունի և կապուած պ. Էռիոի Մարիա այցելութեան հետ։

Եզրակացնելով, ան դիտել կու տայ որ շատ յատկանշական է որ այն նախագիծը ներկայի վրայ կուգայ այն պահուն երբ ժընեւի խօսակցութիւնները զինաթափութեան մասին պիտի վերսկսին։

Նախագահ Հուվըրի պատգամագիրը

Ուաշինկթըն, 7.— Գ. Հուվըր պատգամագիր մը առաջարկեց Քոնկրէսին։ Իր գրութեան մէջ խօսելով պարտքերու մասին, կ'ըսէ թէ պարտականներուն իմացուցած է թէ համաձայն չէ պարտքերու վճարումը դադրեցնելու։

Ցեղոյ կ'ըսէ թէ «ներողամտութիւն մը պէտք է վճարէ իր պարտքերը, որքան ատեն որ ընդհ. համաձայնութիւն մը չէ գոյացած»։

Վերջին նախագասութիւնը յոյս կուտայ թէ կարգադրութիւն մը պիտի ըլլայ։

ՏԵՂԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

1933 ՏԱՐՈՒԱՆ

ԼԻԲԱՆԱՆԻ ՊԻԻՏՁԷՆ

Բ.ԳՕՄԻՍԷՐՈՒԹԻՒՆԸ ՁԻՎԱՒԵՐԱՑՆԵՐ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒՄ ՊԻԻՏՁԷՆ

Բարձր Գօմիսէրութիւնը Լիբանանի կառավարութեան վերադարձուցած է 1933ի պիւճեհն, առանց հաստատելու։ Ն լեւոնական խորհրդականեր, Լիբանանի կառավարութեան չվերադարձուցած պիւճեհի նախագիծը, ասոր մասին բաժնեցին մէկ կարգ մը դիտողութիւններ առնագարած է։

Կառավարութիւնը սոյն պիւճեհի բաժնին մէջ առնագարած է 400 000 ոսկիի հատոյք մը մահատուհեհ։ Կը յուսացուէր որ Բարձր Գօմիսէրութիւնը պիտի տրամադրէր այդ գումարը պիւճեհի մէջ նաւասարակատութիւն գոյացնելու համար։ Սակայն այժմ յայտնի եղաւ որ Բարձր Գօմիսէրութիւնը չկրնար 400 հազար ոսկի տրամադրել առաջարկը եւ կը թելադրէ առնուազն համակով մը թէ հազիւ 200,000 ոսկի կրնայ տրամադրել 1933 տարուան համար։ Ու այդ 200 հազար ոսկիի պակասը լրացնելու համար,Բարձր Գօմիսէրութիւնը կ'առաջարկէ տասանորդի եւ տուրերու հատոյքին վրայ բարդում կատարել։

ՀԱԿԱՒԻՍԼԱՄՈՒԹԻՒՆ ՉԿԱՅ ՍԻՒՐԻՈՅ ՄԷՋ

Հալէպի եւ Դամասկոսի կարգ մը խալամ օրգանակներու մէջ տարածուած է սխալ լուր մը, որուն համաձայն Միսիոնարներու վարժարաններուն մէջ գործածուող կարգ մը դասագրքեր նախատելի բաներ կը պարունակեն Մարգարէի եւ Քուրանի մասին։

Ֆրանսական Իշխանութիւններու կողմէ բացուած ննջութիւն մը ցոյց տուաւ որ լուրը իսլամները լուգումի մասնոյ այս լուրը բոլորովին անհիմն է։

Այս մասին հաղորդագրութիւն մրն ալ հրատարակուած է արգեն Հալէպ։

ՀՐԴԵՀ ՕՐՕՁՏԻՄԱՔԻ ԿԻՑ ՇԷՆՔԻ ՄԸ ՄԷՋ

Երէկ Պուրճի պահականոցին հետաձայնային հաղորդագրութիւն մը եկաւ որով կը հաղորդուէր թէ Oroգեիպարի մօտակայ տեղ մը հրդեհ ծագած է։ Իսկոյն Դամիսէր ձօրճ Նասր եւ իր հետեւորդները փութացին հրդեհին վայրը եւ առանց սպասելու հրշէջներու ժամանման, կոտրեցին դուռը եւ տեսան որ յանձնախումբ Պ. Զէհի Տապուլի գրասենեակին մէջ հրդեհ սկսած է։ Տեղոյն ոստիկաններ մը վերջ, ոսկիականներ յաջողեցան հրդեհը խեղդել, արգիլելով անոր տարածումը։

Հրշէջներ հասան, երբ արդէն հրդեհը մարած էր։

Երէկ գրեթէ, միեւնոյն ժամուն, Մթրթ էլ Հասանի պահականոցին ալ լուր մը տուեցաւ թէ Սասա էլ Հաճի կառաժին մէջ իննիսարժ մը բռնկած է։ Հասկցուեցաւ որ երեքտակաս թելերու բախումէն գոյացած է այդ կրակը եւ հրոյ ճարակ դարձուցած իննիսարժը։

ԱՆՄԱՅՐ ԵՐԵՔ ՊՂՏԻԿՆԵՐ

Ծուռագեմէն կը հաղորդուի թէ Իրպիսի մէջ մայր մը մէկ անգամէն երեք զաւակ ասխար բերելէ յետոյ մեռած է յաջորդ օրը։

ՊԱՊԻՆ ՀՐԱՒԱՆԳԸ ՄԱՐՕՆԻ ՊԱՏՐԻԱՐՔԻՆ ԸՆԴՐՈՒԹԻՒՆԸՆԵՐԸ ԱԶԱՏ ՊԻՏԻ ԶԸԼԼԱՆ

Հռոմի Ս. Պապր Լիբանանի Մարօնի Պատրիարքին համակ մը դրկած է, որուն մէջ կը յայտնէ որ յետ այսու պատրիարքական ընտրութիւնը չի յայտարարուի ժողովուրդին, մինչեւ որ Վատիկանի կողմէ հաստատուի վաւերացուի։ Նոյն իսկ, Ս. Պապր կը թելադրէ որ եպիսկոպոսներու ընտրութեան կամ ձեռնադրութեան համար խակ պետ է դիմում կատարել Վատիկան։

Տեղական քերթուղներու ցեղակութեանց համաձայն Մարօնի Պատրիարք Ամեն. Արիսա Երբագան պատասխան մը դրկած է Պապին, խնդրելով որ հրաժարի այդ առաջարկէն եւ պատ ձգէ իրենց սովորութիւնը։ Պատրիարք սոյն համակը յանձնած է Մուրթաս Մուպարէհին, սեռուգրելու համար բոլոր եպիսկոպոսներուն։ Կարգ մը եպիսկոպոսներ չեին ուզած սեռագրել, առարկելով որ այդ պատասխան համակը չսեռագրուած պետ էր եպիսկոպոսներու ժողով մը գումարել։

Մթրթաս Մուպարէհ ասխատաեւիներ կրնանի եւ Հալէպ մեկնած է Մթրթաս Ախրասի սեռագրութիւնը ապահովելու համար։

ԲՈՔԱԽՏԱՒՈՐ ՄԸ ՊԱՏՍՊԱՐԱՆ ԿԸ ՓՆՏՌԷ ԴԱՄԱՍԿՈՍԻ ՄԷՋ

Սրտակեղեք պատմութիւն մը կը հասնի Բրնեյթրայեն։ Տրիտասարդ մը, որ բոխախտ վարակուած է, իր ամբողջ ունեցածը բժիշկներուն տալէ յետոյ այսօր մահուներ է խոր թօսաւութեան ու չի յաջողիր հակառակ իր բոլոր խնդրաւիներուն եւ ծանր վիճակին հիւանդանոց մը մտնել կառավարութեան հաշոյն։

Հիւանդը յառաջացած վիճակի մէջ կը գտնուի։

Մարդկային ամեն զգացում մեկ կողմ ձգելէ ետք դարձեալ կարելի չէ, առանց վտանգի. նման վարակիչ հիւանդութեան տեր մէկը ազատ պահել առողջներու կազմածին մէջ։

ՇԷՅԽ ԹԱՖԷՏՏԻՆԻ ԳՈՐԾՈՒՆԷՈՒԹԻՒՆԸ

Կ'երեւի թ' Շէյխ Թաֆեեֆին,որ երկար տարիներ Սիւրիոյ առաջնորդ կառավարութեան պետ եղաւ, դարձեալ մեծ ճիգ կը գործէ կուսոյ «Քաղաքական Նոր Ճակատը» կազմելու եւ պայմարի դաշտ իջնելու համար։

Ան բազմաթիւ այցելութիւններ կ'ընէ Մեյեան քաղաքասիկ մէջ ուրկէ արգեն գուրս կ'ելլէ բնդդիմադիր տարր մը։

Ն յս քաղաքասի երկրորդ կարգի բնակիչներ ծանօթ պետ գումարութիւններ կազմելու «ազգին կամքը ներկայացնելու» եւ ազգին կամքը ներկայացնելու համար մը ձեռնակալութեան, հարցաթերթիկ մը բաշխ

Բացառիկ Դիրքութիւններ եւ Պայմաններ

ԸՆՏԱՆԻՔՆԵՐՈՒ, ԴՊՐՈՑԱԿԱՆՆԵՐՈՒ, ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑՆԵՐՈՒ

Առողջ մնալու համար հանգիստ մահճակալ մը ունենալու է՝ հանգիստ կարենալ ննջելու համար։

Ֆինլանտական մահճակալներու մեծագոյն գործարանին մեր ընդհ. ճերկայացուցիչի հանգամանքով Ձեզ կ'ընծայենք առիթը ամէն օգտուելու համար։

Քանի տարի եւ տարի դիմանայր կ'երաշխաւորենք, ընկոյզի ճմանող փայտի մը օինուած սոյն մահճակալներ օրուան ճոխոյքն են, կը ծալուին, թեթեւ, *զօրաւոր զսպանակով*, եւ ամէն խակի յարմարող։

ԳԻՆ ՁԷՆ 10 Ս. ՈՍԿԻ

—o—

ՎՃԱՐՈՒՄ՝ 3 ՄԱՍՆԱՎՃԱՐՈՎ

—o—

0 | 0 գեղչ վերոյիշեալ գներուն վրայ, այն ընթերցողներուն որոնք ճերկայացնեն մեզի

—o—

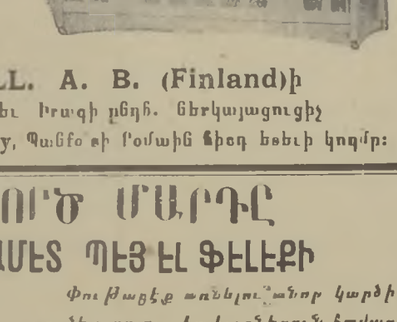

Ծիկին, անօգուտ ճոռոմներ գուշկիդ համար պիտի ուզես ունենալ յատկապէս մահճակալը. *վերջին ծայր ներկայանալի ապիտակ գոյնով, նիքէլի մնքենական վերելակով, Երէխան վար իյնալ տրգիլեր եւ պատասխանատու գիտական մնրուսով* **Ձեր գուշկին կատարեալ հանգիստ ապահովում. ասյն մահճակալները** *բոլորովին նորոյթ մըն են* **Սիւրիոյ համար եւ մխիթարը մեր քով կրնաք գտնել։**

ԳԻՆ ՁԷՆ 10 Ս. ՈՍԿԻ

—o—

ՎՃԱՐՈՒՄ՝ 3 ՄԱՍՆԱՎՃԱՐՈՎ

—o—

50 | 0 գեղչ վերոյիշեալ գներուն վրայ միմիայն ընթերցողներուն համար։

—o—

Նոյն իսկ եթէ գնելու միտք ալ չունիք իմ այցելեցէք մեզ եւ տեսէք այն ինչ որ կ'առաջարկենք Ձեզ, ուրիշ մը գնելէ առաջ։

O. Y. EKWALL. A. B. (Finland)ի

Սիւրիոյ, Լիբանանի եւ Իրագի ընդհ. ճերկայացուցիչ

ե. ՔԷՇԻՇԵԱՆ, Khan-Chouny, Պաճճոյի Իսմաիլ ճիզդ եսէի կողմը։

ՀՐԱՇԱԳՈՐԾ ՄԱՐԴԸ

ԷԼ ՀԱՃ ՄՈՒՀԱՄԵՏ ՊԷՅ ԷԼ ՖԷԼԷՔԻ

Փութացէք առնելու անոր կարծիքը ձեր բոլոր փափաքներուն համար։ Ան կը հանդարտեցնէ բոլոր չտարած և ատելութիւնը մաքերը և կը վերադարձնէ անոնց փափաքները։ Կ'իյնէ բոլոր ոգիներուն. հիրնօթիզով կը կարդայ մարդուն մտածումները. ձեռքի դիծերէն կը կարդայ մարդուն անցած, ներկայ և ապագայ կեանքը. կրնայ հաճկնալ ամուսնութեան, ճամբորդութեան, արիոյ, առեւտուրի, քննութեանց և այլն բոլոր գազանիքները։ Այս բոլորը կը ցուցնէ մարդուն, կարծես թէ գրուած ըլլան Թուղթի մը վրայ։ Կնոջ և ամուսնոյն միջև եղած դժուարութիւնները ու տարակարծութիւնները կը լուծէ Ասածոյ Սուրբ անուններով եւ Ամերիկեան եւ Եւրոպական գիտնականներու փորձառութիւնները օգտագործելով։

Տխուր եղողներուն ուրախութիւն և հանգիստ կը պատճառէ. ջղային և մտային հիւանդութիւնները կը դարմանէ։ Այս բոլորը մեծ յաջողութեամբ կը կատարէ։ Փորձը ամենամեծ փաստն է, անգամ մը այցելել բաւական պիտի ըլլայ։

ՀԱՍՑԷ.— Գիյուբ, Հաճդէ Ղաւի փողոցի արեւմուտք, Ֆրանսական հիւանդանոցին մօտ, քիւ 9 բնակարանը։

ՍՋԴԵՐՈՒԹԻՒՆ

Ա.— Անոնք՞որ կուգան, իրենց միտքը գրեն Թուղթի մը վրայ և պէտք է պահեն.

Բ.— 1000 ոսկի կուտայ ան, եթէ չի կարենայ ճշդրիտօրէն գիտնալ ենթակայի միտքը, գրուած տարբերէն լեզուով միտքերը չխառնելու համար ո ոգւոյն միջոցին։

— Այցելութիւնը երկու ոսկի է.

ՋԱՎՋԱՎԱՁԵԱՆ ՄԱՐԻՉՆԵՐ

ՏԵՂԱԿԱՆ ԳՈՐԾ

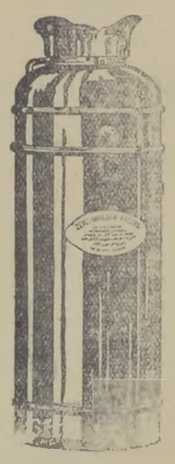

Ջավզավաձեան եղբայրներու հրդեհի մարիչներ, շիներած պղինձով ապահոված են 20 ֆիլօկրամ ճնշումի մը համար։

Անոնք արձանագրուած են վաղուընթեան ծնօրէնութեան ժամ և ճանչցուած Ֆրանսական թէճնիք Ծանձնախումբի կողմէ։

Այս մարիչները այնքան ներկայանալի են որքան եւրոպական։ Գիները չատ ծայրայեղօրէն ածան ու արդիւնքը գրեթէ վայրկեանական է։

ՏՕՔԹ. ԳԷՈՐԳ ԿԷՐԿԷՄԵԱՆ

Վկայեալ Laurèat նախկին Interne եւ այժմ մնարուն ՄԱՆԱԿԵՏ բժիշկ Թրանսական հիւանդանոցի ԱՂՓԻ, ՓԱՐԻԶԻ, ԱԿԱՆՋԻ և ԳԱԼԱՏԱՅԻ հիւանդութիւններու բաժնին։

Հիւանդ կ'ընդունի կէսօրէ վերջ ժամը 2—5

իր գրասենեակը rue de Damas, No. 115

Հիւանդները ուղղակի հիւանդանոց կ'ընդունուին իր կողքի տուներէ մէկուն մէջ

- rapport։

Ապրած հիւանդները ձրի դարմանուած, ամէն օր կէսօրէ առաջ ժամը 10—12, հիւանդանոցի գարմանատեղիին։

ԳԱՐԻՔԻ ԵՒ ՓԻՆՁԵՆԻ ԳԱՐԱՆՏԱՒՈՐ

Հիմնուած 1921 ին Գուլբ-Բերա

Հին գործարանի գործաւորներով կը կատարենք ամէն կարգի նիքէլապրակի եւ գեղարուեստական ներկարարութիւններ (Installation), ինչպես նաեւ մօքեր եւ գեղեցկութիւններ։

Վաճառատունս կ'ունենայ նաեւ բոլոր նիքելապրակման գործարանական գործիքները։ Մասնաւոր բաժին մը բացուած է նաեւ նիքելապրակման համար։

Ներկայացուցիչ՝ Philips եւ Lux նիքելապրակման գործարանատուներուն։

Կ'ընդունի պատուէրներ։

Հասցէ — Վ. Ուզունճաճի գրասենեակ կից Գալաթ. B. P. 401

Ոտի հինգ մատներ ունի. իւրաքանչիւր մատ իրեն հատուկ տեղ մը կ'ուզէ, ատոր համար հագուելու ատ

ՍԹԱՆՏԱՐՏ կօշիկը

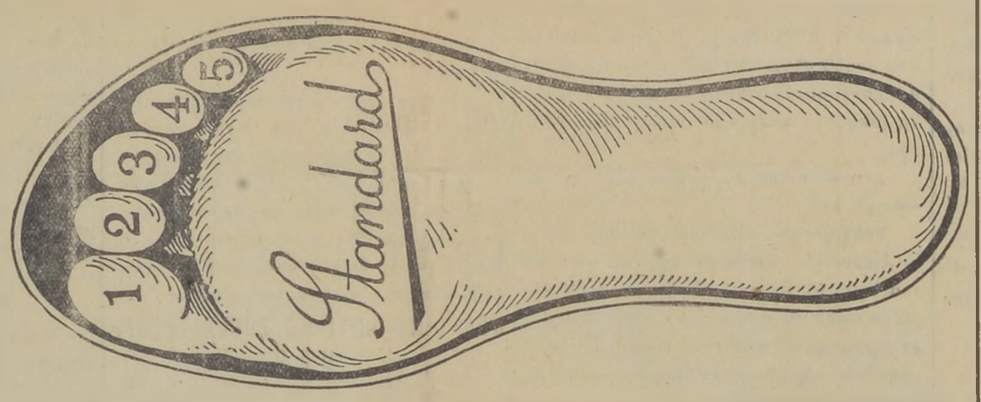

ՍԹԱՆՏԱՐՏ կօշիկները գիւտականօրէն պատրաստուած են և քալես թէ ատիս միշտ հանգիստ կը պատճառեն և նոր կեանք մը չնորհեն քեզի։

Հարցուր քեզմէ առաջ փորցողներուն։

ԿԵՑ ՐՈՆԱՏԵՂԻ ՆԱՃԱՐ ԵՂԲԱՐՑՆԵՐՈՒ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ

ԵՐԳԻՉՆԵՐԸ
ԲԵՄԲԻՍԸՁՆԵՐԸ ԵՒ
ՍԲՕՌԻ ԱՄԱՔԷՕՌՆԵՐԸ
ՓՈՐՁԵԼՈՒ ԵՆ ՄԻԱՅՆ
—ԲԱՍԹԻԼ ՎԱԼՏԱ—ՆԵՐԸ
ՍՈՑՆ ԲԱՍԹԻԼՆԵՐԸ ԽԻՍՏ ԱԶԴԵՑԻԿ ԵՆ, ԵՒ
ԿԸ ԳՏՆՈՒԻՆ ԲՈԼՈՐ ԴԵՂԱՐԱՆՆԵՐՈՒ
ԵՒ ՏՐՕԳԻՒՆԵՐՈՒ ՄԷՋ
Պահանջեցէք՝ ՎԱԼՏԱ անունը կրող տուփերը
Ներկայացուցիչ՝ ՍԱԻՏԱ Եղբարք
Փոսթարկղ թիւ 445
ՊԷՅՐՈՒԹ

Կարի եւ Ձեւագիտութեան Դասընթացք

Տիկին ՄԱՌԻ ԵՐԱՄԵԱՆ

ՎԿԱՑԵԱԼ ԴԻՐՁԱԿՈՒՀԻ

ԲԱՐԻՋԷՆ ԵՒ ՎԱՇԻՆԿԹՕՆԷՆ

Կարի եւ ձեւագիտութեան մասնագիտուհի, Տիկին Մառի Երամեան կը վերադառնայ իր առհասնոցը, Մեծ Սէրայի դիմացը Նո. 78 ան երկրորդ արկը։

Երեք ամսուան միջոցին կը սորվեցնի ամենավերջին ճոռոմութեամբ, կար եւ ձեւագիտութիւն իր բոլոր բաղդութիւններով եւ ադդիական մոդոցներով, Droit-fils մէթոտով։ Իր ատակերտուհիները կ'օգնեն Բարիզի ատխարհածանօթ Académie Daydou վկայականով։

ոկուն շինուածք, Վայելուչ տեսք
Հնչուն եւ բնական ձայն
Ահա յատկանիշներ

ՈՐՈՆՅՄԱՄԲ ՁԱՅՏՈՐՈՇՈՒԻՆ

ԱՓՕԼԼՕ ՖՕՆՕՆԵՐԸ

Հրապարակի վրայ գրեթէ ող բոլոր մարքանեռու հետ կը մրցին Աբօլլօ ֆօնօնները։ Մանաւանդ վերջին նոր մօտէլները, որոնք հասած են արդէն, անգերազանցելի են իրենց տոկունութեամբ, վայելչութեամբ և ժատչելի գիներով։

APOLLO GRAMOPHONE Co. Ltd
(of London)
ԱՓՕԼԼՕ ՖՕՆՕՆԵՐՈՒ ԹՈՒՔԱՒՈՐԸ !!!
Կատարեալ համոզում գոյացնելու համար՝ անգամ մը այցելեցէք
MAISON APOLLO, Rue de la Poste, BEYROUTH
Փարոզիճ եւ Ֆոնօ՝ ամէն ձեւի, ամվիճելի օրակ եւ առաւելութիւններ գիւրամատչելի պիճ, վճարումի դիւրութիւնք
Ընդհ. ներկայացուցիչ՝ Սիւրիոյ, Պաղեստինի, Անդրյորդանանի, Միջագետքի եւ Պիպրոսի.— ԳԱԻՐԳԷՆ ՍԻՆԱՆԵԱՆ
KOURKEN SINANIAN, Boîte Postale 642, BEYROUTH (Syrie)

ԼԸՏՈՒԱԼԻ ԱՍՏՂ

ՕԹԵԼ ԴԻՒՔ ԴԷ ՊԻՏԻ ՕԹԵԼ
ԱՍՏՂԻ ՓԱՅԼՈՒՆ ՕԹԵԼ

(L'ETOILE du FOYER)

Ուռեստրան և երկրագործական ժողովրդային վարկի հասատութիւն։ — Ընտանեկան ընթերցանութիւն։ — Ընտանեկան ընթերցանութիւն։ — Ընտանեկան ընթերցան

AZTAG
JOURNAL QUOTIDIEN ARMÉN.
B. P. 587
BEYROUTH, Liban
Directeur - Propriétaire
HAIG BALIAN

ԳՆԱՀԱՏՈՒԹԻՒՆ
ՍԻՒՐԻԱ ամր. 550, ՎԵՑԱՄՍԵԱՑ 300 Ս. Դ.
ԱՐՏԱՀԱՄԱ. տրկ. 7, ՎԵՑԱՄՍԵԱՑ 4 տոլար

ԱԶԴԱԿ

ՕՐԱԹԵՐԹ
ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԳԻՏԱԿԱՆ

ازتـــاك
جريدة سياسية ادبية اقتصادية حرة

ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 13 1932
ԶԵՌՔ Է ՀԱՏԸ 2.50 Ս. Դ.

Ջ. ՏԱՐԻ | Ամեն առաւոտ պիտի լ[illegible] | Տնօրէն — Խմբագիր՝ ՀԱՅԿ ՊԱԼԵԱՆ | Ձեռագիրները չեն վերադարձուիր | ԹԻՒ 203 (780)

ԲԱՐՁՐ ԳՕՄԻՍԷՐԸ ՀՈԳԱՏԱՐՈՒԹԵԱՆՑ

ՅԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎԻՆ ԱՌՋԵԻ

Շուտով պիտի կնքուի Ֆրանco-Սիւրիական ԴԱՇՆԱԳԻՐԸ

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ՀԱՂՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Վերջերս շատ մը թերթերու մէջ զանազան և պաշտօնական բնոյթէ զուրկ տեղեկութիւններ հրատարակուեցան Հոգատարութեանց Ցանձնաժողովի նստաշրջանին շուրջ։

Արդ՝ նոր միայն Պ. Փոնսօ վերադարձաւ Փարիզ ու այսօր միայն Բարձր Գօմիսէրութիւնը ի վիճակի է հրատարակելու հետեւեալ առարկայական և պաշտօնական տեղեկագրութիւնը, որ կ'ամփոփէ անոր ժրընի մէջ ըրած յայտարարութիւնները։

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՊԱՏԿԵՐԱՑՈՒՄ

Պ. Փոնսօ պատկերացուց Սիւրիոյ 1931 և 1932 տարիներու քաղաքական կացութեան յեղաշրջումը, 1932ին Լիբանանի մէջ ձեռք առնուած միջոցները և Թիւրքիոյ հետ վերջերս կնքուած գոհացուցիչ համաձայնութիւնը կալուածներու հարցին և Ալէքսանտրէթի, Հալէպի Նիսէպինի երկաթուղիի շահագործութեան նոր հանգամանքներու նախատեսութիւններուն մասին։

Գալով Սիւրիոյ, Պ. Փոնսօ Ցանձնաժողովին յայտնեցէ յետոյ կազմակերպչական ծրագրին գործադրութեան դրութիւր, Դամասկոսի խորհրդարանական հաստատութիւններուն աշխատութեան պայմաններն ու սահմանադրական պատասխանատուութեան վիճակի մէջ գտնուող Սիւրիական կառավարութեան հետ ունեցած իր առաջին շփումներէն գոյացող տպաւորութիւնը, յայտնեց ֆրանսական կառավարութեան ժառդրութիւնը՝ նպաստաւորելու դաշնագրի մը կնքումով Սիւրիոյ յեղաշրջումը ղէպի անկախութիւն և անդամակցութիւն Ազգ. Դաշնակցութեան, համաձայն Ազգաժողովի Ուխտի 22րդ յօդուածի և Հոգատարութեանց Ցանձնաժողովի նախատեսութիւններուն և Հոգատարութեանց Ցանձնաժողովի Ազգերու Դաշնակցութեան Խորհուրդին ներկայացուցած տեղեկագրին, հովանաւորեալ երկրի մը վարչակարգին վերջ տրուելէ առաջ նախատեսելիք ընդհանուր պայմաններուն մասին։

Ֆրանco-Սիւրիական դաշնագրի բանակցութիւններ պիտի սկսին անմիջապէս ու վերադառնայ Բարձր Գօմիսէրը

Իրը վերջաբան այս պատկերացումին, Պ. Փոնսօ յայտնեց Ցանձնաժողովին որ Դամասկոս վերադառնալուն պէս պիտի բնորոշէ, հիմակուընէ, դաշնագրի ճամբայով, կացութիւնը ինչպէս որ պիտի ներկայանայ հովանաւորութեան վախճանին և որոշէ միևնոյն ժամանակ յայտագիրն ու զարգացումը հիմակուայ հաստատութիւններու յեղաշրջին զանազան սահմաններու մէջ ուր սիւրիական կառավարութեան ու հովանաւոր պետութեան ժիր ու վստահելի համագործակցութիւնը անհրաժեշտութիւն մըն է իրականացնելու համար, ներքին թէ միջազգային յատակագծին մէջ, վերոյիշեալ տեղեկագրին մէջ պահանջուած ընդհանուր պայմանները։

ՄԱՅԻՍ ԻՆՆԻ ԱՐԴԱՐԱՑՈՒՄԸ

Գալով Լիբանանի, Պ. Փոնսօ յայտնեցէ յետոյ այն պայմանները, որոնց մէջ տեղի ունեցաւ անցեալ Մայիս իննին Լիբանանեան Սահմանադրութեան կախակայումը և պարզեցէ վերջ ելմտական և վարչական վերականգնումի գործը որ կ'արդարացնէ այս միջոցները, յայտարարեց, յարմար տեսնին, Լիբանանեան Սահմանադրութիւնը վերաքննելու իր մտադրութիւնը, ապահովելու համար, տեղական կարիքներուն աւելի համապատասխան հանգամանքներով, ազգային ներկայացուցչութեան միացումը քաղաքական գործերու դեկավարութեան։

Ֆէսի միջադէպը
ԹԻՒՐՔԻԱ ԿԸ ՄԵՐԺԷ ՆԵՐՈՂՈՒԹԻՒՆ ԽՆԴՐԵԼ
Թրքական վաճառքը չեն ուզեր որ կը դառնայ կառավարութեան

Ստամպուլ.— Հոկտեմբեր 29ի Թրքօ-եգիպտական միջադէպը անելի մը ժամնուած է։

Անկարայէն կը հաղորդուի որ Թրքական պատասխանը այսօր պիտի յանձնուի Թիւրքիոյ Գահիրէի գործակատարին, որ զայն փոխանցէ եգիպտական կառավարութեան։

Թրքական կառավարութիւնը կը յայտնէ որ չի կրնար ներողութիւն խնդրել եւ երաշխիքներ տալ ազգային հաւար, իւրաքանչիւր պետութիւն իրաւունք ունի իր ազգային սովորութիւններուն եւ երկիր ազատ ըլլալով գործադրել իր ազգային սովորութիւններուն եւ միջազգային յարաբերութիւններուն վրայ հիմնուած օրէնքը։

Սոֆիա.— Թրքական Թերթերը կը շարունակեն հրատարակել հակաեգիպտական յօդուածներ։ «Աքշամ» կ'ըսէ որ եգիպտական կազմակերպուած գրգռութիւնները պէտք է վերջ մը գտնեն։

Ծ. Ա.— Վերջին Թղթաբերով հասնող Թրքական Թերթերը առանց բացառութեան երկար սիւնակներ նուիրած են այս հարցին և բոլորն ալ բուռն յարձակումի սկսած։

ԱՆԿԼՕ-ՊԱՐՍԿԱԿԱՆ ՊԱՏԵՐԱԶՄ ?

Անգլիական նաւատորմիղ մը դէպի Ապասան կերթայ

ԱՆԿԼՕ-ՊԱՐՍԿԱԿԱՆ ՔԱՐԻՒՂԻ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿՆԵՐԸ ՅԱՐՁԱԿՈՒՄ ԿԸ ԿՐԵՆ

ՊԱՂՏԱՏ.— Թէհրանէն կը հաղորդուի թէ ամբոխը յարձակում գործեր է Անկլօ-Պարսկական Քարիւղի ընկերութեան գրասենեակներուն վրայ ու փշրած ապակիները։

Գրասենեակները հիմայ կը գտնուին գինուորական հսկողութեան ներքեւ։

Միւս կողմէ կը հաղորդուի թէ չորս զօրագունդեր հասած են Ապասան եւ գրաւած Մաճար Սլէյմանի քարիւղի հօրերը ու արձակած աշխատաւորները։

Կացութիւնը ծանր կը քանի Ապասանի մէջ ուր կառավարութիւնը դրկած է միւս կողմէ բազմաթիւ եզերապահներ։

ՊԱՂՏԱՏ.— Թեհրանէն կը հաղորդուի թէ տարաձայնութեան մը համաձայն անգլիական չորս պատերազմանաւեր՝ Հնդկական բաժինէն, հրաման սացեր են Ապասան երթալու, ընկերութեան անգլիացի պատասխանատուները պատսպարելու համար։

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ՆԱԻԱՏՈՐՄԻՂԸ ՊԱՐՍԿԱԿԱՆ ՋՈՒՐԵՐՈՒՆ ՎՐԱՅ

ԼՈՆՏՈՆ.— Նաւատորմիղը ճամբայ ելած է դէպի պարսկական ջուրերը հարիւրապես Հայտնի հրամանատարութեամբ։

Պարսկաստան պիտի պաշտպանէ ինքզինքը

ՊԱՂՏԱՏ.— Պարսկական կառավարութիւնը որոշած է յայտարարել ընդհանուր զօրաշարժ արգիլելու համար անգլիական զօրքի Ապասան հասնելու հաւանական փորձ մը։

Մտերը գրգռուած են Թեհրանի մէջ։

ՉՈՐՐՈՐԴ ԲԱՆԱԿԸ ԱՊԱՏԱՆԻ ՄԷՋ

ՊԱՂՏԱՏ.— Օրմիէի պարսկական զօրագունդերու հրամանատար Զօրավար Ռիահաւն Ապասան դրկուած է չորրորդ բանակի հրամանատարութիւնը սանձնելու համար։

Թեհրանի կառավարութիւնը կը քողարկէ Լոնտոնի եւ Ժընեւի

ԱՆԿԱՐԱ.— Թեհրանի լուրերը կը ծանուցանեն որ կառավարութիւնը բուռն բողոքագիր մը դրկած է Անգլիոյ պատերազմական նաւերու սպառնալիքին մասին։ Բողոքագրէն օրինակ մը դրկուած է Ազգերու Դաշնակցութեան ու Անգլիան պատասխանատու կը նկատուի հե տեւանքներուն համար։

ՖՐԱՆՍԱՆ ՊԻՏԻ ՊԱՐՊԷ ՍՈՒՐԻԱՆ

Էօտուար Էրիօ, որ ծանօթ է Արեւելքի մէջ իր ճամբորդութիւններով եւ օրագրողի իր պրպտումներով, այս խորագրին տակ «Փուռճայ»ի մէջ կը բճնէ Պ. «Փոնսոյի ճամբորդութեան պատճառները» (1 Դեկտեմբեր)։

— Շրջագայութիւնը զոր վերջերս կատարեց Փոնսո, Սիւրիոյ Ֆրանսական Ժարզպանը, հետաքրքրութիւն յարթնցուց մեր մէջ։

Ընդհակառակն, մեր բոլոր դրացիները մեծ հետաքրքրութեամբ հետեւեցան այդ շրջագայութեան։

Նաւ նստելէ առաջ, իր ներկայութիւնը Դամասկոսի մէջ, մասնաւոր տեսակցութիւնը, Համան մէջ, Մուսալինի հետ, երկար ունկնդրութիւնը, զոր Պապը չնորհեց իրեն, դեպքեր էին որ բաւական ուշադրութիւն գրաւեցին զանազան շրջանակներու մէջ։

Փետրուար անցնիլը Փարիզէն, ուր հազիւ 24 ժամ մնաց. Ժընեւ մեկնիլը, հանդիպումները զոր ապահովաբար ունեցաւ այնտեղ, յետոյ իր ճապարհնքր անմիջապէս ճամբայ ելլելու դէպի իր պաշտօնատեղին, պարագաներ են որ անօթութեան պիտի հրաւիրեն դէպքերուն հետեւող ամէն մարդ, որքան ալ բարեմիտ ըլլան անոնք։

Թերեւս ալ պարագաներէն հետեւցընեն թէ Ֆրանսա կը պատրաստուի հիմնապէս փոխել սուրիական իր քաղաքականութիւնը։ կամ ընդհակառակն անդագին կ'աշխատի պաշտպանել իր գրաւած դիրքերը։

— Ֆրանսա կ'ուզէ ամրապէս կառչիլ հոն ուր է, կ'ըսեն ոմանք։

— Ֆրանսա կը պատրաստուի ձգել հեռանալ, կ'ըսեն ուրիշներ։

Ու պիտի չինուին զանազան կարծիքներ, մինչ չատ պարզ է ճշմարտութիւնը եւ կը բացատրուի քանի մը բառով։

Ահա ճշմարտութիւնը։— Ֆրանսա, որ, ինչպէս Սուրիոյ նոյնպէս այլուր, ուրիշ հոգ չունի բայց միայն յարգանք համաձայնագրերու մասին, չի դադրիր և չպիտի դադրի միշտ այդ համաձայնագրերն տակին եւ օգիին մէջ մնալով։ գործադրել յանձնառութիւնները զոր ստորագրած է։

* * *

Մնծօք է թէ ինչպէս կը գործէ «Հոգատարութեանց» գրութիւնը։

Ընդհ. պատերազմէն չետոյ, քանի մը պետական մարդիկ, որոնք խոշոր թեան դաշինքը կնքելու պատճառն ունէին, քիչ մը չատ դինովցան իրենց առաքելութեան կարեւորութեամբը, նոր առաքելներ կարծեցին իրենք զիրենք և հանդիսաւորապէս երդուեցան թէ արդարութիւն պիտի չնորհեն աշխարհի։

Հետեւելով այս գեղեցիկ երդումին, որոշեցին որ ապագային ոչ մէկ ժողովուրդ իրաւունքը ունենայ ճնշելու ուրիշ ժողովուրդ մը։ Եւ այսպէս փշրուեցան դարաւոր լուծեր և օրինակի համար, Զեխոսլովաքիա եւ Լեհաստան, որոնք չնչուած էին, երկար ատենէ ի վեր, քարէսին վրայէն, յանկարծ վերագտան ազատութիւնը։

Համայնական ազատագրութեան այս վեհանձն հիգին մէջ, չուտով նչմարուեցաւ որ կարգ մը ժողովուրդներու անձիական ազատագրութիւնը ամենավնասակար չնորհը պիտի ըլլար իրենց։

Արդարեւ, հեռաւոր երկիրներու մէջ կ'ապրէին ցեղախումբեր, որոնք կիսավայրենի վիճակ ունէին։ Լաւագոյն մարդկութիւնը մի՞թէ չէր թելադրէր, որ քաղաքակիրթ ազգերը հսկեն, այնքան ժամանակ որքան անհրաժեշտ է, այս ցեղախումբերուն բարեշրջութեան վրայ։

Եւ ահա հարցը կը փոխէր իր ձեւը, առանց փոխելու իր նկարագիրը։ Նոյնը չէին աուելքները, թէև կը յանդիին նոյն լուծման։

Կարգ մը երկիրներու մէջ կը բնակին ցեղեր՝ մէկը միւսէն տարբեր, գոյութիւն ունին կրօնքներ՝ մէկը միւսէն տարբեր, և չատեր՝ մէկը միւսին հակառակ։ Օտար պետութիւն մը նոյն իսկ խանութեան առկէր առած բոլոր այլատարր ցեղերը։ Ցանուն բարձրագոյն սկզբունքներու՝ արուեստական այս չորը ջանակր քանդելով՝ որոշ էր թէ տարագրուած ժողովուրդներուն հաւար անհրաժեշտ է անցընել պետական աչակերտութեան չրջան մը, երկար հանգրուան մը նախ քան ազգ դառնալը։

Ասկից զատ, անոնք ստիպուած էին ոչ միայն սահեցնել կառավարական մեքենան մը, այլ եւ ուժեր գտնել պահպանելու համար երկրին սահմանները, ի հարկին։

Այդպէս կը ներկայանար հարցը յատնաւորաբար Սուրիոյ համար (որ կը բազկանայ սահմանակից կարգ մը նահանգներէ, Լիբանան, Ալէվիներու պետութիւն) և Միջագետքի համար, որ կը կոչուի Իրաք։

Աչխարհ բերելէ չետոյ այս նորակ սեռութիւնները, անհրաժեշտ համարուեցաւ փորձ խնամատարներ գտնել անոնց։

Տեսակներին մէջ, Ազգերու դաչնակցութիւնն էր որ սահմաններ անոնց գործարկութիւնը։ Բայց գործնականին մէջ, իր անգամներէն ոմանց յանձնեց անոնց հոգատարութիւնը։

Անգլիա ստանձնեց Իրաքի հոգատարութիւնը, և Ֆրանսայի արուեստա պաշտօնը հսկելու Սուրիոյ աճումին։

* * *

Սուղ բան է կնքահայր ըլլալը եւ այնքան ալ հաճոյալի չէ։

15 տարիէ ի վեր կը գտնուինք Սուրիոյ մէջ։ Հակայ գումարներ ծախսեցինք այնտեղ։ Եւ չատ արիւն թափեցինք։

Այս ամէնը ձրիաբար եւ երբէք ողջ գոհ քաղելու յոյսով։

Հոգատարութեան ենթակայ երկիր մը գաղութ մը չէ երբէք։ Ոչով թնակեալ (protectorat)։ Այլ երկիր մըն է պարզապէս, որ կը գտնուի խնամատարութեան տակ և հոգատարը չանձն կառնէ զայն առաջնորդել մինչև չափահասութիւն։ Ուրիշ բան չըրինք մենք, ինչպէս Դամասկոսի, Գէյրութի, Լաթաքիէի եւ Սուէյտայի մէջ, բայց միայն յարգել մեր յանձնառութիւնը։

Այո՛, նախապէս պատրանքներ ունեցանք։ Երբ բարձրագոչակ մեզի կանչեցին, խանդավառութեամբ երկրին բնակչութիւնը գրկէ ամբողջովին երբ մեզ կը հրաւիրէր, մենք կարծեցինք թէ այս նորածին պետութիւններուն հետ պիտի կապուէինք փոխադարձաբար նպատակաւոր յարաբերութիւններով։

Տնտեսապէս չատով հակցանք մեր խօսքը։ Անդամագրելով Կիլիկիացին և Մուսուլի չրջակայ հողամասերէն, այնքան զրկուելով բանպակէն ու քարիւղէն, հոգատարութեան ենթակայ երկիրները չէին ներկայացներ ուրիշ չատ մը բայց միայն բորյական։

Բարոյական այդ չատը պաշտպանեցինք մեր կարելի միջոցներով։ Ահիկ չատ ալ գիւրին չեղաւ։ Խոչընդոտ այս երկիրներուն մէջ, այն որ կը վտանգէ դժգոհութիւն կը պատճառէ այսօր մէկուն վազը միւսին, և այսպէս կը դառնայ նչանակչումի նեաերու։ Մեզ. մով կ'երդուընային երբ հեռու էինք իրենցմէ։

Ով որ բարձր պահել կուզէ իր պատիւը և յարգը, Թող հեռուները մնայ եւ չերևի։ Միշտ կը չահին բացակաները։

Մենք սահպուեցանք յաղթահարել կարգ մը արգելքներ։ Վերջապէս, գէշ ազգ կատարեցինք մեր պարտականութիւնը որ մեր վրայ դրուած էր։

Զանազան խռովութիւններէ յետոյ, երկու տարի է Սէլրիա ունի սահմանադրութիւն մը, (կարգը յետոյ պիտի դայ Տիւրզիներուն և Ալէվիներուն)։ Խորհրդարան մը, որուն ընտրութիւնները կանոնաւորութեամբ տեղի ունեցան անցեալ յունիսին, իր նիստերը կը գումարէ Դամասկոսի մէջ։ Խորհրդարանին մէջ մեծամասնութիւն մը կայ որ կը թելադրէ թէ կայուն է՝ ամուր պահելու համար կառավարութիւնը։ Այս մարդիկը հիմա կը զգան որ չափահաս են։ Եռանդագին կը պնդեն պահանջելով որ իրենց պատասխանատուութիւն չնորհուի իրենց անյապաղ, ինչպէս հոգատար Անգլիա ազատագրեց վերջերս իրենց դրացիները։ Մեծ հանգիստութեամբ՝ իրաք անդամ գրաւեցաւ Ազգերու Դաշնակցութեան։

— Շատ լաւ, կը պատասխանենք այս անհամբեր պարոններուն։ Շատ ուրախ պիտի ըլլանք ազատելով ձեր գաղթականութիւնը որ ձեր վրայ դրուած էր։

(Շար. կարդալ Բ. էջ Ի. սիւնակ)

ԳՐԱԽՕՍԱԿԱՆ

«ԲԵՐԱՆԻ ԱՌՈՂՋԱՊԱՀՈՒԹԻՒՆ»Ը

(Հեղինակ՝ ՏՕՔԹ. Գ. ԹԱՓՈՒՐԵԱՆ
Տպագր. «Ազդակի»)

Սեղանիս վրայ է ժամ Տօքթ. Գ. Թափուրեանի Բերանի Առողջապահութեան գրքոյկը՝ որը սիրով և հաճոյքով կարդացի ի ծայրէ ի ծայր։ Եւ որպէս մէկը՝ որ կը հետաքրքրուի նոր սերունդի առողջ դաստիարակութեան հարցերով, — սերունդ մը որ կոչուած է կազմել մեր վաղուան ազգը և կրնայ անոր ազգային ակերը քանդուրել, — կը փափաքիմ հանրութիւնը մասնակից ընել այն խորհրդածութիւններուս որ ունեցայ այս առիթիւ։

Ըսենք անմիջապէս որ բերանի առողջապահութիւնը կը պահանջէ գիտնալ այն բոլոր միջոցները որ պէտք են՝ զայն լաւ վիճակի մէջ պահպանելու եւ անոր կանոնաւոր գործունէութիւնը ապահովելու համար։ Իսկ ասոնք գիտնալու և իրագործելու համար հարկ անհրաժեշտ է ունենալ՝ որոշ ծանօթութիւններ անոնց բնակազմական և բնախօսական գործունէութեան չուրջ, ուսումնասիրել այն բոլոր պատճառները որոնք կարող են խանգարել անոր բնականոն գործելակերպը և վտանգել ոչ միայն անոր առողջական վիճակը այլ արձագանգել մեր ընդհանուր կազմին վրայ։

Ըսենք նաև որ՝ ինչպէս գիտէք բերանը ո՛չ միայն մարսողական գործարաններու առաջին մուտքի դուռը եւ կարեւոր նախաքայլն է, այլ միանգամայն բազմաթիւ միլիոնաւոր մանրէներու բնակութեան և կենսունակութեան յարմարագոյն վայրն է։ Եւ քէ այդ միքրոպներու գոյութեան և փըրած ախտերու զուգընթաց յարաբերութիւնը կրնայ ախտ և վտանգաւոր կերպով արձագանգել մեր ընդհանուր առողջութեան վրայ։ այնպէս որ քէպէ Հոգևորական-Աստուածաբաններ կը քարոզեն մեղսովուրդին։ «Բերանիկն ելած ձեր խօսքերէն վախցէ, եւ զգուշացէ որպեզի չի մեղանչէ...» Մինչդեռ մենք առողջաբաններ, ընդհակառակը, յանուն առողջապահութեան կը թելադրենք ու կ'քոեենք։ «Բերանիկն մաքուր վախցէ եւ զգուշացէ որպեզի չի հիւանդանաք եւ առողջապահութեան դէմ չի մեղանչէք...»։

Տօքթ. Գ. Թափուրեանի սոյն գրքոյկը որ կը հաշուէ ժամաւորապէս 150 էջ, կը բովանդակէ 49 նկարներ — որոնց մեծ մասը ակռաներու չուրջ — որոնք կը գեղազարդեն սոյն գրքոյկը։ Նախ պէտք է խոստովանիլ որ թուղթը և տպագրութիւնը խիտ մաքուր, խնամուած, նկարները յստակ, յստակ, և ներկայանալի են։ Գրքոյկի բովանդակութիւնը բաժնուած է ասանկոր գլուխներու, ուր հեղինակը մի առ մի կը պարզէ յստակ և դասաւոր կերպով բերանի և ակռաներու բազադրութեան, աճումին, անոնց պաշտպին ևասառղջական խնդարութիւններուն չուրջ, սեռակին, ժամանակին, պէտքին և պարագային համեմատ չհակառ ձանձութիւններ և օգտակար թելադրութիւններ։ Այնպէս որ բերանի առողջ պահպանման կամ ակռաներու վատառղջ դրութեան, անոնց հետեւանքներուն և դարմանին մասին մտահոգուող կամ հետաքրքրուող անհատներ հոն պիտի գտնեն բաւարար լուսաբանութիւններ։

Արդարև սոյն գրքոյկը ձեռնարկ մըն է գովելի և քաջալերելի, ո՛չ միայն խիտ մաքուր տպագրութեան և օգտակար բովանդակութեան սեռակէտէն, այլ նաև, որովհետև ձեռնարկը ինքնին կը չօչափէ առողջապահական հարց մը՝ որը կը հետաքրքրէ ամէն անհատ անխտիր և համայն մարդկութիւնը։ Եւ ըսահ ամէն գործ, իւրաքանչիւր ձեռնարկ, ա՛ւելի գրութիւն կամ ուսումնասիրութիւն, որ կը ձգտի նոր սերունդի առողջ դաստիարակութեան խիտ կենսական հարցին կամ կը հետաքրքրէ ընդհարման առողջապահական յոյժ կարեւոր հարցեր պէտք է գնահատուի եւ քաջալերուի։

ՏՕՔԹ. Օ. ԿԷՐԿԷՐԵԱՆ

Գէյրութ 10 | 12 | 32

ՄԱՄՈՒԼ

Կ'ԱՌՆԵՆ ԴՐՄԸ... ԵՂԱԾ ՏԵՂԻՆ

«Լ'Օրիան» կը գրէ իր օգաթ օրուայ թիւով.—

Տուրքը ինքզինք յոյսաբերով կը լմննայ։ Ասիկա հին առած մըն է զոր աշխարհի բոլոր պետութիւնները կը ռուզեն այսօր իրենց հաշուոյն։ Առնելով դրամը անկէ, «ուր որ էն» ինչպէս որ կը պահանջէ ամէն ոմսկավարական գանձատուն, եկած ենք հոն որ այլևս այդ դրամը ոչ մէկ տեղ կը գտնուի, — ու կը պատահի որ եթէ յամառինք զայն քաշել անկէ ուր կ'ելլայ, կը յառաջանան յեղափոխութիւններ ու պետական հարուածներ։

Այսպէսէ գոնէ ինչ որ կը վերաբերի մեզի, որ սահեզուեցաւ Մայիս Իննի դէպքը, որ ուրիշ բան չէր բայց եթէ բոլոր հարկատուներու ընդոստ միացումը։

Նոր վարչակարգը պիտի գործէ՞ նոյն ճակատագրական սխալը։ Պէտք է յուսալ որ ոչ։ Գ. Շարլ Տէպլասի խոհեմութիւնն ու իրատեսութիւնը զինք պիտի հեռացնեն չափազանցութիւններէ որ իր նախորդներուն կանքը արժեց։ Ու դարձեալ, կարգ մը պարագաներու մէջ, յարմար է որ զայն գուշացնենք ու իրմէ չպահենք հանրային արտուներները։

«Բոլոր հարկատուները, մեզի կը գրէ վաճառական մը, որ տակաւին չեն կարգադրած թէմէթթիւի տուրքը, դատապարտուած են այժմ ի զօրու եղող եւրոպական օրէնքներէն վճարելու այն գումարը, որ պէտք է պետական գանձին երթայ հոկտեմբեր 31էն առաջ, 35 առ 100 յաւելումով մը։

«Դժբախտ հետաքրքրուողները այս միջոցը կը գտնեն առնուազն... անպատեհ։ Հոկտեմբեր 31էն առաջ պատճառը այն է հաւանաբար որ իրենց գործերուն վիճակը թոյլատու չէր։ Եթէ այսօր պահանջենք անոնցմէ գլխաւոր գումարէն զատ 35 առ 100 յաւելում մը, ուրկէ՞ պիտի գտնեն մէկն ու միւսը։

«Կրնայինք ու տակաւին կրնան նախատեսել պայմանաժամեր։ Բայց եւրոպական սպասարկութիւններ այսպէս չեն մտածեր։ Անոնց իսկ մտահոգութիւնն է որքան արագ և որքան շատ որ կրնան գրամ մտցնել դանձարկղը։

«Ես ասկէն... Տագնապ, թշուառութիւն, լճացում, եթէ ոչ գործերու կատարեալ բացակայութիւն։ Ստիպելով զանոնք որ վճարեն շատ մը յաժեցողներ անանկութեան կը մղենք։ Ու այստեղ Պետութիւնն է որ աւելի պիտի կորսնցնէ իր հարկատուները կորսնցնելով։

«Նախկին Հանրապետութիւնը ըմբռնած էր ասիկա անգամ մը, ու կը չնորհէր պայմանաժամեր որ թոյլ կուտային հարկատուներուն ուշ վճարել թէմէթթիւի տուրքը, բայց վերջապէս վճարել։ Ներկայ կառավարութիւնը տարբեր կերպով կը դաւէ։ Չենք ուզեր հաւատալ։ Շատ լաւ է դարձեալ որ վճառականները վճարեն գլխաւոր տուրքը, որպէսզի չուզուին իրենցմէ յաւելում մը որ կրնայ զիրենք կործանել»։

Մենք չենք թագցներ նախահաշիւին դժուարութիւնները Լիբանանի կառավարութեան, որմէ 200,000 ոսկի ալ չորքուեցաւ մաքսային եկամուտներու վրայէն։

Հարց չկրնար ըլլալ (ու իւրաքանչիւրը պիտի հաւանէր մասնաւոր) ջնջելու դրամական տուգանաի սկզբունքն իսկ առանց վտանգելու տուրքերու գանձումէն ամբողջ չարժուժը։ Նմանապէս ճիշդ է որ եթէ պէտք ըլլար իւրաքանչիւր հարկատուի համար ձև մը ստեղծել, պետութիւնը քանի ասկէ դուրս պիտի չգար։

Ուրեմն։

Ուրեմն բացատրութիւն մը կրնայ ըլլալ այս թէմէթթիւի տուրքին համար, որ ներկայ ստգնապի չրջանին, կը չարունայէ «ուղղակիօրէն հաւաքուիլ իւրաքանչիւր հարկատու իր գործունէութեան մէջ»։ Պէտք է գտնել հաւաքական նոր պայմանաժամեր չնորհելու միջոցը, առանց գանձային դժուարութիւններու...

Ասիկա լսելու արժանի թելադրութիւն մըն է որ կրնայ չատ յաջողականութեան մը տուիր ըլլալ։

ԹԻՒՐՔԻԱՆ ԻՆՉՊԷՍ ՈՐ Է

Լիբանանցի նկարիչ մը, որ միևնոյն ատեն պատմաբան մըն է ու առաքրաքական ճամբորդ մը, գիտէ վերյուծել իր ճամբորդութիւնները։ Թիւրքիայէն վերադարձին, ան գրեց «Լ'Էքլէր» ին Նոյեմբեր մէջ երկու յօդուած, որոնցմէ ստորև կը ներկայացնենք ուշագրաւ հատուած մը.

«Պ. Պ. Փիէռ Լոթիի և Ռլոտ Ֆառէոյի նման չտեսայ միայն անոր փայլուն ու զարդարուն ճակատը։ Արուեստս ու հասկութիւնն անձնաւորութիւնս թոյլ չտուին ինձի տեսնել զարդանկարին տակն ու վրան։

«Ես մտեցայ մեծերուն ու պզտիկներուն։ Ես հիացայ Անատոլիի քոչ գիւղացիին պարկեշտութեան, ուղղամտութեան և վեհանձնութեան վրայ, որ առակային են։

«Հոգիի պայծառութիւնն է, գարերով առաքինութիւններուն կողմէ գուրգուրացուած տգիտութիւնն է որ թոյլ տուեր է թիւրք զեկավարին գործածել չարաչար, իրր ինդանօթի սքանչելի մի, գործածել թիւրք գիւղացին։

«Իր խոշոր արկղովը, այտի մը կամ ոչի մը համար զինքի տակ կանչուելով, թիւրք զինուորը, գրեթէ բոլոր դարերուն, միշտ ինքզինքը տուեր է առանց արանչելու։ Մարդ կը զարմանայ որ 14 տարիներու յաջորդական պատերազմներէ յետոյ թիւրք զինուոր կայ տակաւին — բայց թիւրք գիւղացին ծննդական է ու տոկուն։

«Ան հայրենասէր է, առանց ատելութեան, բայց հայրենիքը սիրելու այնքան միջոցներ կան։ Թիւրքը միայն պատերազմի միջոցը կը ճանչնայ։

«Փողովուրդին արիութիւնն ու անձնուրացութիւնը չեն ուրեմն որ յառաջացուցին կայսրութեան անկումը։

ԼԻԲԱՆԱՆԻ ՃԱԿԱՏԱԳԻՐԸ

«Էլ Ահուար» 10 դեկտեմբերի թիւին մէջ կը գրէ.—

Անցած չաբաթ գրած էինք Պ. Բօնսօի Ազգերու Դաշնակցութեան առջեւ ըրած յայտարարութիւններու մասին։ Այդ հեռագիրներու մէջ կ'ըսուէր թէ՝ Պ. Բօնսօ Լիբանանի Սահմանադրութեան կախադրման չուրջ բացատրութիւններ պիտի տայ։

Ահա անցան օրեր, սակայն ոչ մասնաւոր և ոչ ալ պաշտօնական հեռագիրները այս մասին արտայայտութեան։ Այս լռութենէն այնպէս կ'ենթադրուէր որ Պ. Բօնսօ յետաձգեց իր յայտարարութիւնները։ Սակայն երկկ առնուած հեռագրէ մը կը հասկցուի որ Պ. Բօնսօ լռութեան է իր աշխատանքները ժրնեի մէջ և վերադարձած Փարիզ։ Ուրիմն յայտնի է որ Պ. Բօնսօ ամէն բան ըսած և բացատրած է Լիբանանի մասին, սակայն կ'ներևի այդ բացատրութիւններու հրատարակութիւնը չեն ուզած։ Երկկ օր մը ետք, որուն համաձայն Բ. Գոմիսէրութիւնը յայտարարութիւն մը պիտի հրատարակէ Լիբանանի չուրջ։ Ես ճիշդ է այս տարաձայնութիւնը, ամէն բան կը պարզուի չուտով։

Լիբանանի ճակատագիրը որոշուած է առանց մեր տեղեկութեան և գիտակցութեան։ Սպասենք հիմա Բարձր Գոմիսէրութեան պաշտօնական յայտարարութիւնը։

Ամերիկայի Միացեալ Նահանգներու ԱՄԵՆԱԶՕՐ ՆԱԽԱԳԱՀԻՆ ՊԱՐՏԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

ԱՌԱՆՑ ՄԷԿՈՒՆ ԲԱՆ ՀԱՐՑՆԵԼՈՒՆ ԸՆԵԼ ԱՆ

Ֆրանքլին Ռուզվելթի Միացեալ Նահանգներու նախագահ ընտրուելուն առթիւ, չհեկանք է գիտնալ, եթէ ի՛նչ լիազորութիւններ ունի պետութեան առաջին քաղաքացին Միացեալ Նահանգներու մէջ։ Ահաւասիկ այս մասին համառօտ ակնարկ մը, որ քաղուած է նախկին նախագահ Ռուզվելթի վերջերս հրատարակած մէկ գրքոյկէն։

Նախագահը իր պարտականութեանց մէջ յաջողելու համար պարտաւոր է ունենալ հմտութիւն, երկարաժամ փորձառութիւն և ձեռներէց ոգի։ Իր պետ գործադիր իշխանութեան, կառավարութեան զեկը իր ձեռքին մէջ կը գտնուի. ան է որ կը տնօրինէ ամէն բան, վերջնական լուծումը կուտայ ամէն տեսակ հարցերու, որոնց պատասխանատուութիւնը կեդրոնացած է միայն իր անձին վրայ։ Ներքին ու արտաքին քաղաքականութեան վերաբերեալ բոլոր խնդիրներուն մէջ անոր կարծիքը գերակշիռ է։ Եթէ ուրիշներ ախալներ գործեն, կարելի է զանոնք սրբագրել, սակայն չկայ մէկը որ իրաւասու բլլայ նախագահին թերութիւնները ժամանակին կամ սրբագրելու։ Իր որոշումները վերջնական են և անդառնալի։ Ճիշդ հո՛դ է արդէն իր պաշտօնին դժուարութիւնը և իր վրայ ծանրացող խոշոր ու ահաւոր պատասխանատուութիւնը։ Անոր պաշտպանութեան յանձնուած են ո՛չ միայն իր երկրին 120 միլիոն քաղաքացիներուն հանգիստն ու բարօրութիւնը, այլ նաև յաճախ ուրիշ ազգերու քաղաքական ու տնտեսական յարաբերութիւնները։ Իր մէկ հրամանով, ամեհի նետաւորմիդի մը թնդանօթները կրնան ժահ ու աւեր սփռել աշխարհի որևէ մէկ մասին վրայ։

Իր պարտականութեան մաս կը կազմէ նաև դատական իշխանութեան վերին հսկողութիւնը։ Ան կրնայ ոճրագործներ կամ քաղաքական յանցագործներու պատիժներ սահմանել և օրէնսդրական որոշումներ բեկել։ Բացի Քոնկրէսէն եւ դատական իշխանութիւններէն, կառավարութեան քաղաքային ու զինուորական բոլոր իշխանութիւնները գործնապէս իր հրամանին տակ կը գտնուին։ Ան կրնայ ներել կամ պատժել ամէն տեսակ հարցերու, որոնց վերաբերեալ բոլոր խնդիրներուն մէջ անոր կարծիքը գերակշիռ է։ Եթէ ուրիշներ ախալներ գործեն, կարելի է զանոնք սրբագրել, սակայն չկայ մէկը որ իրաւասու բլլայ նախագահին թերութիւնները ժամանակին կամ սրբագրելու։ Իր որոշումները վերջնական են և անդառնալի։ Ճիշդ հո՛դ է արդէն իր պաշտօնին դժուարութիւնը և իր վրայ ծանրացող խոշոր ու ահաւոր պատասխանատուութիւնը։ Անոր պաշտպանութեան յանձնուած են ո՛չ միայն իր երկրին 120 միլիոն քաղաքացիներուն հանգիստն ու բարօրութիւնը, այլ նաև յաճախ ուրիշ ազգերու քաղաքական ու տնտեսական յարաբերութիւնները։ Իր մէկ հրամանով, ամեհի նետաւորմիդի մը թնդանօթները կրնան ժահ ու աւեր սփռել աշխարհի որևէ մէկ մասին վրայ։

Իր պարտականութեան մաս կը կազմէ նաև դատական իշխանութեան վերին հսկողութիւնը։ Ան կրնայ ոճրագործներ կամ քաղաքական յանցագործներու պատիժներ սահմանել և օրէնսդրական որոշումներ բեկել։ Բացի Քոնկրէսէն եւ դատական իշխանութիւններէն, կառավարութեան քաղաքային ու զինուորական բոլոր իշխանութիւնները գործնապէս իր հրամանին տակ կը գտնուին։ Ան կրնայ ներել կամ պատժել ամէն տեսակ հարցերու, որոնց վերաբերեալ բոլոր խնդիրներուն մէջ անոր կարծիքը գերակշիռ է։ Եթէ ուրիշներ ախալներ գործեն, կարելի է զանոնք սրբագրել, սակայն չկայ մէկը որ իրաւասու բլլայ նախագահին թերութիւնները ժամանակին կամ սրբագրելու։ Իր որոշումները վերջնական են և անդառնալի։ Ճիշդ հո՛դ է արդէն իր պաշտօնին դժուարութիւնը և իր վրայ ծանրացող խոշոր ու ահաւոր պատասխանատուութիւնը։ Անոր պաշտպանութեան յանձնուած են ո՛չ միայն իր երկրին 120 միլիոն քաղաքացիներուն հանգիստն ու բարօրութիւնը, այլ նաև յաճախ ուրիշ ազգերու քաղաքական ու տնտեսական յարաբերութիւնները։ Իր մէկ հրամանով, ամեհի նետաւորմիդի մը թնդանօթները կրնան ժահ ու աւեր սփռել աշխարհի որևէ մէկ մասին վրայ։

Նախագահին ուղղակի հսկողութեան տակ կը գտնուին Ճերմակ Տան նախագահական քարտուղարութեան բոլոր գրասենեակները, ուր ամէն օր, աշխարհիս չորս կողմերէն կը հասնին հազարաւոր հեռագիրներ, նամակներ և տեղեկագիրներ, բլլայ նահանգային վարչութիւններէ, բլլայ պետական հաստատութիւններէ, հեռաւոր գաղթավայրերէ, դիւանագէտներէ, դեսպանատուներէ, օտար պետութեանց ներկայացուցիչներէ, ևլն։ Ճերմակ Տունը տեսակ մը կեդրոն է համաշխարհային տենդոտ գործունէութեան մը, ուր կը լուծուին ներքին ու արտաքին քաղաքականութեան վերաբերեալ ամէն տեսակ հարցեր, նախագահին հրահանգներուն և ցուցմունքներուն համաձայն։

Նախագահը, ազգին պաշտօնական և ընկերային կեանքին մէջ առաջին տեղը կը գրաւէ։ Ո՛ւր որ երթայ, ո՛ւր որ ներկայանայ, ան պատուոյ տեղը կը գրաւէ, այնպէս որ ոևէ մէկու մը և պատիւ սարքուած հացկերոյթի մը կամ գազմակերպուած հանդէսի մը չի կրնար կազմակերպուիլ, ի հարկին կը բաւականայ պատուոյ ընթրիք մը կամ ճաշկերոյթ մը տալ, ուր նախագահին կողմէ բառ մը կամ ճառ մը չարժուի մը այնքան մեծ կարեւորութիւն ունի, որ ան պարտաւոր է միշտ զգոյշ եւ չրջահայեաց բլլալ իր բոլոր խօսքերուն ու չարժումներուն մէջ և ասիկա ո՛չ միայն պաշտօնական գործերու մէջ, այլ նաև իր ընկերային, անհատական յարաբերութիւններուն մէջ։ Չնչին բան մը, աննշան խօսք մը, անվայել չարժուի մը կամ իր արտասանած ճառերուն մէջ յայտնուած ձախորդ կարծիք մը մեծ հակմակութիւններ կ'առնեն և տեղի կուտան խծբծանքներու եւ քննադատութիւններու։

Իր պաշտօնը անարգել կատարելու համար, նախագահը ստիպուած է չրջապատուիլ բազմաթիւ պահակներով թէ՛ իր պաշտօնատան մէջ և թէ՛ այլուր։ Նախագահական ճամբորդութիւններու ատեն, բացառիկ միջոցներ և զգուշութիւններ ձեռք կ'առնուին։ Հ. Տ.

(Շար. Ա. էջի ե.րդ սիւնակէն)

րակութեան հոգէն։ Սակայն այդ հարցը կախուած չունի միայն ու միայն մեր կամքէն։ Ընտանեկան խորհուրդ մը կայ, որ Ազգերու Դաշնակցութիւն կը կոչուի։ Եթէ ան կը հաւատայ թէ գուք ձեզ կրնաք կառավարել, ի՛նչ աւելի լաւ։ Բարի յաջողութի՛ւն։

Սակայն, խնդասացի մեր հետաքրքրութիւնը ներկայացուցած ատեն դիտել կուտանք որ մեր պաշտպանեալներուն աճման և զարգացման վրայ հսկելու նպատակով՝ հիմեր ենք զանազան հաստատութիւններ, որոնց կամայ կամայ կապած ենք նիւթական, քաղաքական եւ բարոյական չուներ։ Մենք կ'ուզենք որ պահպանուին այդ չուները գրեւոր համաձայնութեամբ մը։ Այդպէս բրաւ Անգլիա երբ քաչուեցաւ Իրագէն։ Երբ լքեց հոգատարութիւնը, այն երկրին հետ, որուն աճման համար այնքան մեծ ճիգեր թափեց կնքեց համաձայնագիր մը որ իրեն զանազան ապահովութիւններ կուտար։

* * *

Եւ չատ բնական է այս։ Դժբախտութի՛ւն է, սակայն, մարդիկ կան որ, ամենահատարակ բաներն իսկ հրէչային համարելու տրամադիր, երբ խնդիրը Ֆրանսայի մասին է։

ԱՆՆԱԽԸՆԹԱՑ ՕՔՔԱՉԻՕՆ

Սարաֆեան Եղբարց Վաճառատան մէջ

1932 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 9 ԷՆ ՄԻՆՉԵՒ 15

Շտապեցէք ապահովել ձեր նոր տարւոյ նուէրները

Թատերական Մեծ եւ Բացառիկ Ներկայացում Պէյրութի մէջ

ԹԱՏՐՈՆ ՔՐԻՍԹԱԼ. [Պուրճ]

1932. Յունուարի 21 (Պուրճ) Դեկտեմբերին երեկոյեան ժամը 8.30ին Պէյրութի հայ տաղանդաւոր խումբը մասնակցութեամբ եւ ղեկավարութեամբ Եւրոպայէն նոր ժամանած հանրածանօթ դերասան

Մ. ՄԱՐՈՒԹԵԱՆԻ

Եւ մեծ պատրաստութեամբ կը ներկայացնէ

Կ. ԴՈՅԼԻ

հոչակաւոր

ՇԵՐԼՕԿ-ՀՕԼՄՍ

4 ԱՐԱՐ

Իրենց սիրայօժար մասնակցութիւնը կը բերեն վաստակաւոր դերասան Բ. Աբովեան եւ Տիրան Աճեմեան։

Բէժիսէօր Մ. ՄԱՐՈՒԹԵԱՆ

Տոմսերու գիները։ Օթեակներ 300 եւ 250 Սուր. Դահեկան
Ա. Կարգ 50, Բ. Կարգ 35 Սուր. Դահեկան

Տոմսերը կր ծախուին Պ. Պ. Մարբէր Հիսարեանի, Վ. Ուզունեանի, Սարաֆեան Եղբարց Վաճառատանց եւ Ֆօրօ Լեւոնի մօտ։

ԵՐԳԱՆՈՒԱԳԱՀԱՆԴԷՍ

Կազմակերպուած, Y. W. C. A. ի հայկական բաժնի կողմէ. երկ չախտումբ եւ նուագախումբ ղեկավարութեամբ՝ Հ. Պէհպէհեանի մասնակցութեամբ պէյրութահայ լատագոյն երգողներու եւ նուագողներու.

Տեղի պիտի ունենայ 15 Դեկտեմբեր երեկոյեան ժամը 8իսօ 8,50ին, Y. W. C. A.ի սրահին մէջ։

Անկախ Սուրիոյ հետ երկու կողմերու համաձայնութեամբ կնքուած դաշինք մը կը թուի թէ աննախատեսելի չափով ամենէն դիւրին խնդիրն է, աշխարհակալութիւն է, ի՛նչ գիտնամ դեռ ի՛նչ հրէշային է։

— Կը թողունք հոգատարութիւնը, բայց թեւարկութիւն մը կը հաստատէք փոխարէն կ'ըսեն դժգոհները։

Երբէք նման մեղադրանքներ չեղան Անգլիոյ, երբ Իրագի հետ կնքեց դաշնագիրը, որ կը նշդէ երկու երկիներու յարաբերութիւնները։ Այդ մեղադրանքները չատ անհեթեթ են սակայն։

Հոգատարութիւնը մեզի տուաւ ծաղրը, տաղակալի և արիւնոտ պատերազմութիւններ։ Եթէ մօտ կը թուի ժամանակը, երբ մենք իր ճակատագրին պիտի յանձնենք Սուրիան՝ առանց որևէ խղճահարութեան, որով որ մենք պարտաւոր ենք, այնքան ժամանակ, որքան չպիտի ուզենք, հսկել Ալէվիներու և Լիբանանի պետութիւններուն դրայ։

Բայց գէթ իրաւունք ունինք պահանջելու, որ երաչխիք տրուի մեզի թէ պիտի կրնանք ապահով խաղաղութեամբ։

Եթէ դուք հանդիպիք Փոնսոյի, որ մեծ լուակեաց մըն է, ապահովաբար պիտի մերժէ ձեզ, խօսիլ այս հարցերու մասին։ Սակայն ակզիլուած չէ եղած։

Ուրեմն բացատրութիւն մը կրնայ ըլլալ այս թէմէթթիւի տուրքին համար, որ ներկայ ստգնապի չրջանին, կը չարունայէ «ուղղակիօրէն հաւաքուիլ իւրաքանչիւր հարկատու իր գործունէութեան մէջ»։ Պէտք է գտնել հաւաքական նոր պայմանաժամեր չնորհելու միջոցը, առանց գանձային դժուարութիւններու...

Ասիկա լսելու արժանի թելադրութիւն մըն է որ կրնայ չատ յաջողականութեան մը տուիր ըլլալ։

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ

Կիրակոս Պետիկեան (դեղագործ, Հալէպ) իր խորին ցնորհակալութիւնները կը յայտնէ բոլոր ընկեր, բարեկամ, ազգական եւ ազգային այն պատճառական մարմիններուն որոնք, իր յաւերժացեալ կողակցին Տիկին Լեւոնիկ Պետիկեանի (ծնեալ Պիլէմեան) ցաւատիպ մահուան առթիւ անձամբ, ծաղկեպսակով, նամակով, մասնակցեցան կատարուած յուղարկաւորութեան եւ իրենց ցաւակցութիւնը յայտնեցին այս ախուր առթիւ, 30 Նոյ. 1932։

ՖՐԱՆՔ-ՄԱՍՕՆՆԵՐԸ

(ԱԶԱՏ ՈՐՄՆԱԴԻՐՆԵՐԸ)

Գրեց՝ ՍԻՒՆԻՔ

Դիդրոյի այդ գրադարանը գնելու այդ ցանկութիւնը ունեցողներ երկար ժամանակ չեն գտնուած։ Եւ ահա բոլորովին անսպասելիօրէն, ամէն յոյսեր գերազանցող օգնութիւն ստացուած է Պետրոգրադից— 1762 թուին ամռան մէջ։

Հէնց նոր գտնուած նամակներնա Բ. կայսրուհին իր առաջին հոգերից մէկն էլ դարձուցած ունի եղեր՝ նուաճելու Եւրոպային հանրային կարծիքի համակրանքը—Սիմպատիան։

Այդ համակրանքը պահանջուած էր Պետրոս երրորդի մահուան անօթևան պարագաները և այդ դէպքին յաջորդած Եկատերինայի գահակալութիւնը։ Երիտասարդ թագուհին ստացուած է ֆրանսացի նշանաւոր գիտնական Ալամբէրին (որի հետ միասին Դիդրոն խմբագրում էր «Համայնագիտարանը») գտնուել գահաժառանգ մեծ իշխան Պաւել Պետրովիչի դաստիարակիչը։ Իսկ Դիդրոյին էլ առաջարկուած է «Համայնագիտարանի» հրատարակութեան գործը փոխադրել Պետրոգրադ։ Բայց Դիդրոն հրաժարուած է եղած առաջարկից, վասնզի «Համայնագիտարանի» ստեղծագործութեան ամենէն դժուարին ժամանակները արդէն անցած էին։

Մտաիկ անցեալին մէջ յոյս տեսած Դիդրոյի սքանչելի կենսագրականը ներկայացնող Diderot par André Billy (Les Editions de France) գրքին մէջ փիլիսոփայի Պետրոգրադ այցելութեան մասին նուիրուած է առանձին գլուխ. բայց այդ գլուխին մէջ համառօտակի գրուած է այն, ինչ որ նկատերինա Բ.ին յայտնի պատմագիր Վ. Բալբեռովը արտգէն պատմած ունի Դիդրոյի մասին 1864 թուին լոյս տեսած «Նկատերինա և Դիդրո» խորագրով յօդուածներուն մէջ։ Այդ ժամանակից ի վեր այդ մասին հրատարակուած չէ ոչ մի ուշադրաւ նիւթեր։

Ըստ այդ պատմութեան, երբ Դիդրօն հրաժարուած է «համայնագիտականի» հրատարակութեան գործը փոխադրելու Պետրոգրադ, այն ժամանակ նկատերինան ուրիշ աշակերտութիւն է ցոյց տալիս փիլիսոփային։

Պարիզի ռուսական դեսպան Դ. Գոլիցինի, տիկին Ժոֆրէնի «Էնցիկլոպեդիանեան» սալօնի մշտական այցելուն, իմացնում է որ Դիդրօն ծախում է իր գրադարանը։ Եւ այդ մասին նա գրում է ժեններալ Բեցկիին, որը նկատերինայի թագաւորութեան միջոցին դարձած էր Ռուսաստանի դաստիարակչական գործի բարենորոգիչը։

Բեցկին երկար ժամանակ ապրած էր Պարիզում, գիտեր էնցիկլոպեդիաներին, ներչնչուած էր նրանց մտնկավարժական հայեացքներով և ցանկանում է օգնել Դիդրոյին։ Այդ նպատակաւ տարուած երկարաշունչ աշխատանքներէ յետոյ նա Պետրոգրադից գրում է 1765 թ. մարտ 16ին Պարիզ—Դիդերոյին, որը փիլիսոփայի գրքերը ծախելու համար ջանք է թափում —«կայսրուհին յուզմունքով իմացած ունի, որ այդ փիլիսոփան (Դիդրոն), այնքան նշանաւոր գրականութեան հանրապետութեան մէջ, սահպուած է յանուն հայրական գորովագին սիրոյ զոհաբերելու իր մխիթարութեանց և աշխատանքներու պղբիւր առարկան։ Ուստի նորին կայսերական վեհափառութիւնը ցանկանալով տալ նրան իր բարեացակամութեան առհաւատչեան և խրախուսել նրա ձեռնարկած աշխատանքները, յանձնարարած ունի ինձի,— գնելու իրեն համար գրադարանը 15000 լիվրի. բայց այն պայմանաւ, որ գրքերը կը մնան Դիդրոյի սրամտութեան տակ, մինչև որ կայսրուհին կը բարեհաճի զայն պահանջելու։ 15 հազար լիվրի վճարման կարգագրութիւնը արդէն արուած է իշխան Գոլիցինին։ Բացի դրանից, ասեն արի պիտի վճարուի 1000 ֆրանք՝ գրադարանի պահպանութեան համար Դիդրոյի ստանալիք աշխատանքներուն իբր վարձատրութիւն, որպիսի վարմունք հանգիստանում է մի նոր ապացոյց թագուհու սղորմածութեան»։

Եկատերինայի այդ քայլը մեծ հետաքրքրութիւն է առթուած Պարիզեան փիլիսոփաներու և գրողներու փոքրիկ աշխարհին մէջ։ Դիդրոն ցնծագին ընդունելութիւն է յայտնում և թագուհուն և միջնորդ Գրիմմին։

Այդ 15000 լիվրան թէև փիլիսոփան ստանում է ոչ քիչ ձգձգուելով վերջ, բայց չուտով մի այլ ուրախարիթ լուր է ստանում,— որ Եկատերինան ցանկանում է գնելու նաև իր ձեռագիրները։ Սակայն Դիդրոն մեծահոգութեան կեցուածք է ընդունում այդ պարագային և պատասխանում իշխան Գոլիցինին թէ՝ ձեռագրերը մնում են արդէն ծախուած գրադարանի գրացուցակին մէջ։ Նրա այդ մեծահոգութիւնը վարձատրում է։ Հետեւեալ տարին Եկատերինան Դիդրոյին ուղարկում է 50000 ֆրանք ոսկի՝ գրադարանի պահման համար իբր 50 տարուայ աշխատավարձ։

Այս անգամ փիլիսոփան իր յորդած զգացմունքը արտայայտում է ոտանաւորներու մէջ, որոնց նախընթաց եղած ունի այսպիսի արտայայտութիւն մը պրոզայի մէջ.— «Ազնիւ ոգեւորութիւնը յափշտակած ունի զիս այնքան, որ իմ ձեռքս ակամայ երկարում է դէպի հին քնարը, որի լարերը կարած ունի փիլիսոփայութիւնը։ Ես նրան առնում եմ պատից, ուր երկար ժամանակ նա կախուած է եղել, և վերկացուցած գլխով, բաց կուրծքով ժանում եմ երգեցողութեան»։

Այդ արտայայտութեանց հետևող ստանաւորները, ասես կայն, հեղինակած է ոչ թէ ինքը Դիդրոն, այլ իր հին բարեկամ Դէրեմը։

Փիլիսոփայի հիացմունքը լրիւ հասկանալի եղած է. զի չատ տարիներով կարօտութիւն ապրելէ յետոյ, վերջապէս, նա դարձել էր այլեւս ապահով մարդ։ Ստացած դրամները քիչ գումար չէին, գրեթէ կէս միլիոն արդի ֆրանքի գումար մը։

Անժելիկը ստանում է օժիտ, իսկ գրադարանը և ձեռագրերը մնում են Դիդրոյի տրամադրութեան տակ, նրա հետ քնակարանում — Տարանն փողոցին վրայ՝ Պարիզ, գրեթէ հէնց այն իսկ տեղը, ուր այժմ կանգնած ունի Դիդրոյի յուշարձանը։

Այդ ժամանակից յետոյ Դիդրոն գտնում է Եկատերինա կայսրուհու հետաքրքրութիւնը Պարիզի մէջ՝ արուեստի և գրականութեան գործերի մէջ։

(12)

(Շար.)

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՌԱՅԽՍԹԱԿԻ ՓՈԹՈՐԿԱԼԻ ՆԻՍՏԸ

ՆԱԶԻՆԵՐՆ ՈՒ ՀԱՄԱՅՆԱՎԱՐՆԵՐԸ ԿԸ ԿՌՈՒԻՆ

Նիատը կը դադրեցուի իրարանցումի մէջ

Բազմաթիւ վիրաւորներ երկու կողմերէն

Գերլին.— Ծանր կռիւ մը տեղի ունեցաւ այսօր Ռայխսթակի մէջ համայնավար եւ նազի երեսփոխաններու միջեւ։

Համայնավար երեսփոխանները, ճառի մը մէջ յարձակում գործելով Մարքսէական Հինտէնպուրգի վրայ, հայհոյներու առարկայ դարձան նազիներու խմբակէն, իրարանցումը անցաւ հետաքրքիր ժողովուրդին մօտ։ Համայնավար եւ նազի կուսակիցներ սկսան իրար դիտել։

Երկու կողմերու երեսփոխանները փութացին ճեմասրահ, փոխադարձաբար իրարու նետեցին թքամաններ, փշամաններ, սեղամաններ ու կոտրեցին կեդրոնի մեծ լապտերը։

Երկու հատուածներուն մէջ ալ կան բազմաթիւ վիրաւորներ։

Նախագահը պարպել տուաւ վերնատունները ու հեռացաւ սրահէն։

Նազիներու մօտ

ԿՐԷԿՈՐ ՍԹՐԱՍԷՐ ՀԵՐՁՈՒԱԾ ՄԸ ԿԸ ՍՏԵՂԾԷ

Անիկա կողմնակից է իշխանութեան վտանգկցելու

Գերլին.— Այս իրիկուն շրջան ընող տարածայնութեան մը համաձայն Նազի գլխաւոր պարագլուխ Գ. Կրէկոր Սթրասէր պահանջած է երկար արձակուրդ մը ու ետ տուած Գ. Հիթլերէն վերցուցած բոլոր յանձնագրերը։

Այս տարածայնութիւնը թէեւ հերքուեցաւ, բայց շատ հաւանական է որ ըլլայ։

Գ. Սթրասէր կը ներկայացնէ նազիներու մէջ իշխանութեան մասնակցիլ ուզողներուն ձգտումը։ Ան կրնայ իր շուրջ համախմբել պատահական օրէն կուսակիցներու զօրաւոր համեմատութիւն մը ու այսպէս ստեղծել յուրջ հերձուած մը նազիներու շարժումին մէջ։

«Իվնինկ Սթենտարդ»ի յօդուածը Քէսի միջադէպի մասին

Լոնտոն.— Իվնինկ Սթենտարդը կը հրատարակէ յօդուած մը, որուն մէջ կ'ըսէ որ ծայրայեղօրէն քիչ հաւանական է որ Քէյմալ փաշա ներողութիւն խնդրէ եգիպտական կառավարութենէն Քէսի միջադէպին շուրջ։

Իր ամբողջ կեանքի ընթացքին բնաւ չէ տեսնուած որ ան ներողութիւն խնդրէ։ Բոլոր դժուար պարագաներուն մէջ ան միշտ ու անփոփոխելիօրէն լը ըած է, բայց բնաւ երբեք չէ յանձնուած։

Ան յեղափոխեց Թրքական կեանքը եւ իր մտցուցած ամենադրական բարենորոգումը կը հանդիպէր ամենազօրաւոր ընդդիմութեան։ Քէմալ փաշա բնաւ կանգ չէ առեր իր յամառ յառաջացումին մէջ։

Անիկա չէ այն մարդը որ պիտի խոնարհի եգիպտական դեսպանին առջեւ որ ըսաւ որ չ'ուզեր տեսնել այդ արհամարհելի գլխարկը։

Ազգերու Դաշնակցութիւնը դժուարին կացութեան մը մէջ կը գտնուի

ՃԱԲՈՆ ԿԸ ՍՊԱՌՆԱՅ ՀԵՌԱՆԱԼ ՍԶԳԱԺՈՂՈՎԷՆ

Ժընեւ.— Գ. Մաջուրա այսօր ազգաժողովին ըրած յայտարարութիւնը շանթի մը տպաւորութիւնը ձգեց, երբ ըսաւ որ եթէ Իրլանտայի Ազատ պետութեան, Սպանիոյ, Չեխոսլաւաքիոյ եւ Շուէտիոյ յանձնած զեկուցագիրը, որուն համաձայն Ճաբոնի ընթացքը բռնաբարուած է բոլոր կարեւոր դաշնագիրներուն, ետ չվերցուի, ան պիտի խնդրէ նախագահէն որ անմիջապէս քուէ դնէ զայն։ Եթէ զեկուցագիրը ընդունուի կը վախնայ որ ան ուննայ հետեւանքներ զոր չեն նախատեսած անոր հեղինակները։

Անոնք որ խմբագրած են ծանուցագիրը անմիջապէս քաշուեցան խորհրդակցելու համար։

Ճաբոնական սպառնալիքը պարզապէս կը յայտնէ Ճաբոնի հեռացումը ազգաժողովէն այն պարագային երբ ընդունուի ծանուցագիրը։

Ճաբոնական պատուիրակը յայտարարեց որ Ազգաժողովը պէտք է ընտրութիւն մը ընէ Ծայր. Արեւելքի մէջ տիրող կարգապահութեան (ճաբոն) եւ անիշխանականութեան (Չինաստան) միջեւ։

Անգլիական բուռն ծանուցագիր մը Պարսկաստանի ուղղուած

ԼԱՀԷԻ ԱՏԵԱՆԻՆ ԴԻՄԵԼՈՒ ՍՊԱՌՆԱԼԻՔ

Լոնտոն.— Անգլ. կառավարութիւնը բուռն ծանուցագիր մը ղրկելով Պարսկաստանի մինչեւ դեկտեմբեր 15 պայմանաժամ տուաւ անոր որ ետ վերցնէ անկէ—պարսկական քարիւղի ընկերութեան մենաշնորհին ջնջումը, եթէ ոչ հարցը պիտի տարուի Լահէյի բարձրագոյն ատեանին առջեւ։

Ծանուցագիրը այս ջնջումը կ'որակէ միջազգ. իրաւունքի դրական բռնաբրում մը։

Կացութիւնը Ծայր. Արեւելքի մէջ

ՉԻՆԱԿԱՆ ՊՍՐՏՈՒԹԻՒՆԸ ԿԸ ԾԵԾՏՈՒԻ

300 ըմբոստներ կ'ապցնին սովիէթական սահմանը

Թոքիո.— Չինացիներու պարտութիւնը Մանչուրիոյ մէջ 900 ճաբոնցիներու կողմէ այժմ կատարուած իրողութիւն մըն է։ Ճաբոնական զօրագունդերու ժուռքը Մանչուրի լրացուց չինական երկաթուղիի արեւելեան գծին գրաւումը մինչեւ Սիպերիոյ սահմանը։ Կը հաղորդուի որ 3000 ըմբոստներ որ փախուստի կը դիմեն զինաթափ եղած են ռուսերու կողմէ։ Կը հաւաստուի թէ անոնց մէջ կը գտնուի չին հեծելազօրքի հրամանատար զօր. Մաչան Շանը որ նշանաւոր դերձաւ Նոնի գեմին պաշտպանութեամբ։

Չինացի պետերը յանձնուեցան Ճաբոնցիներուն

Ցիցիպար.— Սովետական իշխանութիւնները Մանչուրիի ճաբոնական զօրքերուն իշխանութիւններուն յանձնեցին չինացի զօրավար Սուփինկվէնն ու քառասուն զինուորականներ, որոնց մէջ Ծաւ զօր. Մաչանշանը։

ԱՆԿԼՕ-ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՅԱՐԱԲԵՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Լոնտոն.— Ռուսական թերթեր յարձակում գործեցին անգլիացիներուն վերայ, որոնք պահանջեցին ռուսական իշխանութիւններէն որ ներողութիւն խնդրեն։

Սովետները կը մերժեն ներողութիւն խնդրել, յայտարարելով որ լրագիրները պաշտօնական օրգաններ չեն։

Չինաթափութեան հարցը

Ժընեւ.— Գ. Փօլ Պոնքուր Ֆրանսական տեսակէտին մրցուց անգլիացիները, ամերիկացիներն ու իտալացիները ոտիպելու համար Գերմանիոյ որ ճշդէ իր գիրքը իրաւունքներու հաւասարութեան հանդէպ։

ԱՄԵՐԻԿԱՑԻ ՊԱՏԱՍԽԱՆԸ ՔՐԱՆՍԱՑԻ

ՈՒԱՇԻՆԿԹՈՆ.— Գրեթ. Սթիմսըն Գ. Քլօսթիի յանձնեց Ֆրանս. ծանուցագիրն պատասխանը։

Ամերիկեան ծանուցագիրը կը յայտարարէ թէ Ամերիկա պատրաստ է գործակցելու Ֆրանսայի, բնելու համար կացութիւնը իր ամբողջութեանը մէջ պատճառու ջնջման խնդիր հանելու համար։ Ամերիկա կը մերժէ Դեկտեմբեր 15ի վճռաման յետաձգումը։

ՏԵՂԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՅԱՒԱԼԻ ՄԱՀ ՄԸ ՀԱԼԷՊԻ Մ Է Ջ

30 Նոյեմբերին, չորեքշաբթի օր սեւ հոգին յանձնեցիւ Տիկին Լեւոնիկ Քահէճեան։ Ողբացեալը կիներ էր խղճալիս յայնցի դեղագործներէն Տիար Կիրակոս Քեամէճեանի։

Տարաբաղդ Լեւոնիկը, հազիւ բոլորած 32 գարունները, զոհ գնաց անողոք հիւանդութեան մը եւ զաւակներ կեանքի մը մէջ չկրցաւ վայելել իր ծոցիկներու բոյրն ու բոյրը, եւ որք ձգից իր երեք փոքրիկ զաւակներ եւ անմխիթար ու անօթ մնաց իր վշացեալ ամուսինը։

Հանգուցեալ Տիկինը, գուրգուրոտ մայր մը եւ մխեւնոյն ատեն ուսեալ եւ զարգացած տիպար տանտիկին մըն էր որ պատիւ կը բերէր մեր հայ իգական սեռին։ Իր նախնական ուսումը Ազգային վարժարանց մէջ սանուհւոյն յետոյ նետուած էր Ալիանս ե'Իզրայելիդի տեղւոյս վարժարանը ուրկէ փայլուն կերպով օրջանաւարտ եղած էր։

Մեր ազգային կեանքին մէջ ունեցած էր իր որոշ դերը, վարած էր գանազան ուսուցչական պատուոյ Ազգային վարժարաններու մէջ եւ նաեւ եղած էր տեղւոյս Հայ Օրիորդաց Միութեան հիմնադիր անդամներէն մէկը։

Ծուղարկաւորութիւնը կատարուեցաւ վայելուչ հանդիսաւորութեամբ. հոն եւ ընտրեալ բազմութիւն մը կը հետեւէր ողբացեալ տիկնոջ դագաղին։ Եկեղեցւոյ մէջ մեռելական ժխուր արարողութենէն վերջ, արժանապատիւ Տ. Ն. Աւագ Քհնյ. Թաղուցեան յուզիչ դամբանականով մը պանծացուց հոգւոյ անմահութիւնը եւ ներեցչեալ կերպով խօսեցաւ հանգերձեալ կեանքի մասին, մխիթարութեան աւետիս յղելով խղճացուած հոգիներէն ներս։

Ցուրտ օդ մը կար, նոյնիսկ ցուրտ հոգւով ծածկուեցաւ տարաբաղդ Տիկնոջ մարմինը, որ ազատած գիտէ տանջող ցաւերէն, իր ծաղիկ հասակէն, բարւ ծաղիկներու մէջ թաղուած կը ննջէ իր յաւիտենական հուր։

Հանգիստ իր հոգւոյն եւ յարգանք իր սխալի յիշատակին։ Ս. Ա.

ԱՆԱՊԱՏԻ ՃԱՄԲՈՐԴՈՒԹԻՒՆԸ

Դուն գիտէ որ անապատի մէջ կորսուած են երկու իգմաշարժներ։ Անոնց տարի գրեթէ, տասնեակներով իգմաշարժներ եւ ճամբորդներ կը կորսուին, ճամբէն ծռելով։ Այս պատճառով Բարձր Գօմիսէրութիւնը սահմանապահներուն հրահանգ տուած է որ չարտօնեն առանձին իգմաշարժներու ճամբորդութիւնը, մինչեւ որ անոնք կարաւանի խումբերուն հետ միացած չըլլան։

ԵՐԿՈՒ ԴԻԱԿՆԵՐ ԱՆԱՊԱՏԻ ՄԷՋ

Բալ Միբեռն անդին, անապատի միջ անօթութենէն, ծարաւէ եւ ցուրտէ մեռած երկու անծանօթներու դիակները գտնուած են։ Կը կարծուի որ ասոնք մարմիններն են 20 օր առաջ կորսուած երկու ճամբորդներու, որոնց հետքը ցարդ չէր գրտնուած։

ԳՈՂԵՐ ՄԶԿԻՔԻ ՄԷՋ

Իթալիա մզկիթէն անծանօթ գողեր թուցուցած են քանկագին գորգեր։ Հաւանական եղած պրպտումներուն գողերը չեն գտնուած։

ՄԻՍ ՃԷՔԸՊՍՐՆԻ ՅՈՒԲԵԼԵԱՆԸ

Անցած օրաթաթ հրեկոյ, Հայ Աւետ. Ե կեդեցւոյ սրահին մէջ, խուռնհրամ բազմութեան մը ներկայութեան ձեղի ունեցաւ ձիպէյլի «Թոչնոց Բոյն» որբանոցի Տնօրէնուհի Միս Ճէքըպսընի 25 ամեայ Արծաթեայ Ծոբելեանը, հովանաւորութեամբ երեք հոգեւոր պետերու եւ մասնակցութեամբ ազգային իսխանութեանց։ Ներկաներէն ոմանք, հիւրեր եւ բնակարաններու տէրերէ մաս կազմող տիկնայք, խոհանոցի մէջ ուրախ զրոյցներ կ'ունենային։ Ներկաներէն ոմանք, հիւրեր եւ բնակարանների տէրերէ մաս կազմող տիկնայք, խոհանոցի մէջ ուրախ զրոյցներ կ'ունենային։

Բացառիկ Դիւրութիւններ եւ Պայմաններ

ԸՆՏԱՆԻՔՆԵՐՈՒ, ԴՊՐՈՑԱԿԱՆՆԵՐՈՒ, ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑՆԵՐՈՒ

Առողջ մնալու համար հանգիստ մահճակալ մը ունենալու է՝ հանգիստ կարենալ ընելու համար։

*Ցինլոնածո*ն մահճակալներու մեծագոյն գործարանին մեր բեզհ. ներկայացուցիչի հանգամանքով Ձեզ կ'րնծայենք առիթը ակնի օգտուելու համար։

Փսաց տարի եւ աւելի դիմանալը կ'երաշխաւորենք, բնկոյզի ճամանոզ փայտի մը օքնուած սոյն մահճակալներ օրուան ճորոյքն են, կը ծալուին, քերքեւ *զօրաւոր զսպանակով*, եւ ամէն իսակի յարմարոզ։

ԳԻՆ ՑԷՆ 10 Ս· ՈՍԿԻ

ՎՃԱՐՈՒՄ՝ 3 ՄԱՍՆԱՎՃԱՐՈՎ

0|0 գեղչ վերոյիշեալ գներուն վրայ, այն բնթերցողներուն որոնք ներկայ յայտարարութեամբ կը ներկայանան մեզի

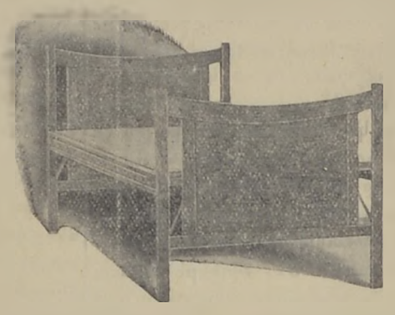

Ցիկիճ, ամօսօս ճորածէն զատկիդ համար պիտի ուզես ունենալ յատագոյն մահճակալը, *վերջին ծայր ներկայանալի ապիսակ գոյնով, նիքէլի մնքնական վերնակով, Նէիխաս վար իյնալէ արգիլող, եւ պատրաստուած փիսակաս ներքով* **Ձեր զատկին կատարեալ հանգիստը ապահովող, սոյն մահճակալները** *բոլորովին նորոյթ մըն են* **Սիւրիոյ համար եւ միմիայն** *մեր քով կրնաք գտնել։*

ԳԻՆ ՑԷՆ 10 Ս· ՈՍԿԻ

ՎՃԱՐՈՒՄ՝ 3 ՄԱՍՆԱՎՃԱՐՈՎ

5 0|0 գեղչ վերոյիշեալ գներուն վրայ միմիայն բնթերցողներուն համար։

Նոյն իսկ եթէ գնելու միտ ալ չունիք այցելեցէք մեզ եւ տեսէք այն իրն որ կ'առաջարկենք Ձեզ, ուրիշ մը գնելէ առաջ։

O. Y. EKWALL. A. B. (Finland)ի

Սիւրիոյ, Լիբանանի եւ Իրագի ընդհ. ներկայացուցիչ

Ե. ՔԷՇԻՇԵԱՆ, Khan-Chouny, Պանճօ ի Իսմաիճ ճիօղ եռեւի կողմ։

ՀՐԱՇԱԳՈՒԾ ՄԱՐԴԸ

ԷԼ ՀԱՁ ՄՈՒՀԱՄԵՏ ՊԷՅ ԷԼ ՓԷԼԷՔԻ

Փութացէք առնելու անոր կարծիքը ձեր բոլոր փափաքներուն համար։ Ան կը հանդարտեցնէ բոլոր չուարած և առնջուած մաքերը և կը վերադարձնէ անոնց փափաքածները։ Կ'իյնէ բոլոր ոգիներուն. հիրնօթիզով կը կարդայ մարդուն մտածումները. ձեռքի դիծերէն կը կարդայ մարդուն անցած, ներկայ և ապագայ կեանքը. կրնայ հաստնալ ամուսնութեան, ճամբորդութեան, սիրոյ, առեւտուրի քննութեանց և այլն բոլոր գազանիքները։ Այս բոլորը կը ցուցնէ մարդուն, կարծես թէ գրուած ըլլան թուղթի մը վրայ։ Կնոջ և ամուսնոյն միջև եղած դժուարութիւններն ու տարակարծութիւնները կը լուծէ Աստծոյ Սուրբ անուններով եւ Ամերիկեան եւ Եւրոպական գիտնականներու փորձառութիւնները օգտագործելով։

Տխուր եղողներուն ուրախութիւն և հանգիստ կը պատճառէ։ Ջղային և մտային հիւանդութիւնները կր դարմանէ։ Այս բոլորը մեծ յաջողութեամբ կը կատարէ։ Փորձը ամենամեծ փաստն է, անգամ մը այցելել բաւական պիտի ըլլայ։

ՀԱՍՑԷ.— Գալուէ, Հանդէմ Ղամի փողոցի արեւմուտք, Ֆրանսական հիւանդանոցին մօտ, թիւ. 9 բնակարան։

ԱԶԴԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

Ա.— Անոնք որ կուգան, իրենց միտքը գրեն թուղթի մը վրայ և պէտք է պահեն.

Բ.— 1000 ոսկի կատաղի ան, եթէ չի կարենայ հղորիսօրէն գիտնայ ենթակայի միտքը, գրուած արտերէն լեզուով միտքերը չխառնելու համար առջեւի սիջոցին։

.— Այցելութիւնը երկու ոսկի է.

ՕԴՆԷ ԴՈՒԻՆ ՔԵԶԻ ԵՒ ԱՍՏՂԸ ՔԻՕՒ ՊԻՏԻ ՕԴՆԷ

ԸՆՏԱՆԻՔԻ ԱՍՏՂԸ

(L'ETOILE du FOYER)

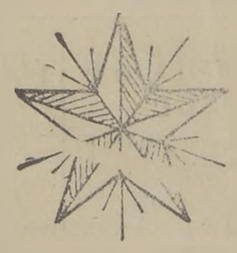

Առեւտրական և երկրագործական ժողովրդային վարկի հաստատութիւն

Անանուն ընկերութիւն.— դրամագլուխ՝ 3,000,000 ֆրնք.

որ կրնայ 3.000,000,000 ֆրնք.ի բարձրացուիլ վարչական խորհուրդի պարզ որոշումովը։

Կեդրոնատեղի.— 137 Boulevard Sebastopol - Paris

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ Արեւելեան պետութեանց

Սաւոյ Օքէյի ոէնճ, Գուրճ, Գէյրութ

ԵԼԵՒՄՏԱԿԱՆ ՃԻՒՂ

Աւանդի պարտականագրութիւնի

ՕԺԻՏ

Երաշխաւորեալ տոկոս 5 %։ Ակնթարթ մասնակցութիւն ընկերութեան ընդհանուր ժողովներուն։

ԿԱԼՈՒԱԾԱԿԱՆ ՃԻՒՂ

ՎԱՐԿԵՐՈՒ ԲԱՑՈՒՄ

Կալուածի վրայ փոխառութիւնք

վճարելի 10—15—20 տարիէն։ Երաշխաւորած պարզ ամնժամէն առաջ ուզողը կրնայ վճարել։

ԸՆՏԱՆԻՔԻՆ ԱՍՏՂԸ ընկերութիւնը ներկայիս 75,000է աւելի անդամ ունի։ մինչև 1 Ապրիլ 1931 Ընտանեքին Աստղը 135 միլիոն փոխ տուած է, գրաւով 50 միլիոնէ աւելի արժէք ունեցող անշարժ կալուածներու վրայ։

Ամէն թղթակցութիւն ուղղել՝ B. P. 821, Beyrouth

ՏՕՔԹ. ԳԷՈՐԳ ԿԷՐԿԷԶԱՆ

Վկայեալ Laurêat Ecole Centrale Interne եւ այժմ մեկնում *ՄԱՆԱՓԵՏ* բժիշկ Ֆրանսական հիւանդանոցի *ԱՂՔԻ, ԴԱՄԱՍԿՈՍԻ, ԱՂԱՆԴՈՒ և ԳԱԶԻՈՒ* հիւանդութիւններու բաժնէն։

Հիւանդ կ'ընդունի կեսօր վեց մասի

իր գիծերին մէջ rue de Damas, No. 515

Հիւանդներ ուղղակի հիւանդանոց կ'երթայնուին իր կողմէ առնուած մուտքի բարոյով։

Աղքատ հիւանդներու համար ընդունելութիւն, ամէն օր կէսօրէ առաջ մը 10—12, հիւանդանոցի դարմանատեղիին։

ԱՋԴԱԿԻ ՏՈՒԲԸՆԴԸ

ՏՈՒԳՐԱԿԱՆ ԱՄԷՆ ԿԱՐԳԻ ԳՈՐԾԵՐՈՒՄ ՀԱՄԱՐ

Դիմեցէք «ԱՋԴԱԿԻ Ձարահաւը» գիրք, պրօշիւր, հարաւ կամ հրատրագիր, պաճառած, ճամակի քաղաք եւ առեւտրական ձեռակներ.

ԱՐԱՓ, ՄԱՔՈՒՐ, ԳԵՂԵՑԻԿ ԵՒ ԱԺԱՆ.

ՃՈՒՆ ՄՔԵՐԻՉ ԳԻՐԵՐՈՒ

Ոտդ հինգ մասներ ունի. իւրաքանչիւր մատդ իրեն համար տեղ մը կ'ուզէ, ասոր համար հագուելու ես

ՍԹԱՆՏԱՐՏ կօշիկը

ՍԹԱՆՏԱՐՏ կօշիկները գիւտականօրէն պատրաստուած են և քալես թէ Նստիս միշտ հանգիստ կը պատճառեն և նոր կեանք մը չնորհեն քեզի։

Հարցուր քեզմէ առաջ փորցողներուն։

ԿԵՂ ՐՈՆՇՏԵՂԻ՝ ՆԱՃԱՐ ԵՂԲԱՐՆԵՐՈՒ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ

ԵՐԳԻՉՆԵՐԸ ԲԵՄԲԱՍԱՑՆԵՐԸ ԵՒ ՍՓՕՌԻ ԱՄԱՔԷՕՌՆԵՐԸ

VALDA

ՓՈՐՁԵԼՈՒ ԵՆ ՄԻԱՅՆ

-ԲԱՍԹԻԼ ՎԱԼՏԱ-

ՆԵՐԸ

ՍՈՑՆ ԲԱՍԹԻԼՆԵՐԸ ԽԻՍՏ ԱԶԴԵՑԻԿ ԵՆ ԵՒ ԿԸ ԳՏՆՈՒԻՆ ԲՈԼՈՐ ԴԵՂԱՐԱՆՆԵՐՈՒ ԵՒ ՏՐՕԿԻՒՆԵՐՈՒ ՄԷՋ

Պահանջեցէք ՎԱԼՏԱ անունը կրող տուփեր

Ներկայացուցիչ՝ ՍԱԻՏԱ եղբարք

Փոսթարկդ թիւ 445

ՊԷՅՐՈՒԹ

ԳԱԲՐԻԷԼ Թ. ԹԷՐԶԵԱՆ

(ԵԼԵՔՏՐԱԿԱՆ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ)

Հիմնուած 1921 ին Զալիս-Բեյրութ

Ինս դիւրաւաչխիլ պայմաններով կր կատարենք ամէն կարգի եղեքտրական լոյսի գծագրութիւններ (Intsallation), ինչպես նաեւ մօթօր եւ ջրնամներ։

Վաճառառուս կ'սահմանենք նաեւ բոլոր եղեքտրագործիքներու ճորոգ ներ։ Մասնաւոր սպասարկութիւն բնակարաններու եղեքտրա-ճորոգմանց։ Վաճառառուս Philips եւ Lux եղեքտր. լամբերու եւ ամէն տեսակ եղեքտրական պիտոյքներու։

Վճարման դիւրութիւններ.

Հասցէ — Վ. Ուզուճեանի գրասեղ կից Գուրճ. B. P. 491

ոկուն շինուածք, վայելուչ տեսք
Հնչուն եւ բնական ձայն
Ահա յատկանիշներ՝

ՈՐՈՆՑՄԱՄԲ ԿԸ ՉԱՏՈՐՈՇԻՒԻՆ

ԱՓՕԼԼՕ ՓՕՆՕՆԵՐԸ

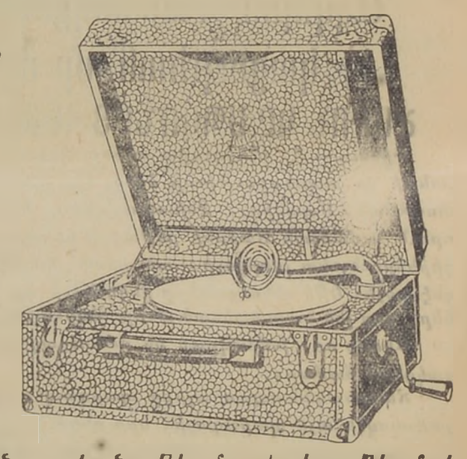

Հրապարակի վրայ գրեթէ ոդ բոլոր մարքանեբրու հետ կը մրցին Աբօլլօ փօնօներբ։ Մանաւանդ վերջին նոր մօտէլները, որոնք հասած են արդէն, անգերազանցելի են իրենց տոկունութեամբ, վայելչութեամբ և ժամչելի գիներով։

APOLLO GRAMOPHONE Co. Ltd

(of London)

ԱՓՕԼԼՕ ՓՕՆՕՆԵՐՈՒ ԹԱՓԱՒՈՐԸ !!!

Կատարեալ համոզում գոյացնելու համար անգամ մը այցելեցէք

MAISON APOLLO, Rue de la Poste, BEYROUTH

Փորոգիճ եւ բօնօ՝ ամէն ձեւի, տեվիճեյի ռոք եւ առաուելութիւններ գիւտամասեալի գին, վճարումի դիւրութիւն։

Ընդհ. ներկայացուցիչ՝ Սիւրիոյ, Պաղեստինի, Անդրյորդանանի, Միջագետքի եւ Նիպրոսի.— ԳԱԻՐԳԷՆ ՍԻՆԱՆԵԱՆ

KOURKEN SINANIAN, Boite Postale 642, BEYROUTH (Syrie)

րոյթի և առանց յոգնելու. խօսակցութիւններ՝ որոնց մէջ միտքը խիտ հարևանցի մաս մը ունին, և զոր մարդուս սիրտը չափազանց կը կարօտնայ՝ երբ այլևս չլսէ զանոնք։ Ճանապարհի հեռաւորութիւնը առանց իմանալու անցուդարձին, վերջապէս կառքէն վար իջնեցինք՝ բարեպաշտութեամբ իրենց գամբանական ուխտագնացութիւնը սկսան կատարել։

Նախագահին գերեզմանը շատ անգամ տեսած ըլլալնուն պատճառաւ՝ իրենց ծանօթ էր. սակայն սովորականէն աւելի երկիւղածութեամբ մօտենալով՝ երկուքին միասին, ծունկի վրայ եկան այն մարմարիոնին վրայ որ այս անքիծ և ազնիւ բնաւորութեան տէր մարդը կը ծածկէր։ Իրենց աղօթքը եռանդագին և գորովագին եղաւ։ Երկուքնին ալ իղձերնին միացուցած՝ ներկային նման ապագան կը խնդրէին։ Պէաթրիս իր տղայական օրերուն մէջ Պ. տը Սան-Սերվի կողմէ սիրալիր կերպով խնամուած ըլլալուն յիշատակով աչքերէն արտասուքներ սկսաւ հոսեցընել, յիշեց անոր այնչափ բարութիւնը. բարութիւն՝ որ մի միայն և միչտ իրեն կը տածէր, այն խստութիւնը՝ որ միայն ինքը կարող էր ամոքել. չատ անգամ մարգարիտներու հետ խաղացած ժամանակը անոր հայրական նայուածքը աչքին առջև բերաւ, յետոյ յիշեց այն վսեմ դէմքը՝ որուն վրայ իր որդին վոնտելէ ի վեր ժպիտը չէր երևած, յիշեց այս ամէնը, և այն ժամանակ իմանալով ըրած կոռւստին անյափութիւնը՝ սկսաւ արտասուելով մրմնջել.

— Ո՛հ, հայր իմ, որ յերկինս ես։

Ամէնէ Պէաթրիսի ձեռքը բռնելով կը ջանար անոր հեծկլտանքները ամոքել։

— Սիրելիս, կ'ըսէր ան, կը հաւանիմ կսկիծներուդ, կը հաւանիմ ցաւերուդ, բայց կը պաղատիմ քեզ, մտածէ մեր մայրը, մտածէ գիս, գիս՝ որ այնքան կը սի-

րեմ և որ ղքեզ երջանիկ ընելու համար իմ բոլոր կեանքս պիտի նուիրեմ։ Ո՛հ, այո՛, կը նորոգեմ հոս, այս գերեզմանին վրայ, կը նորոգեմ իմ նուիրական խոստումներս։ Թող չարաչար պատժուիմ, եթէ երբէք խոստումնազանց գտնուիմ, եթէ երբէք իմ որ և իցէ մէկ գործիս պատճառաւ այս պատկառելի ստուերը իր որդեգիր աղջիկը ինձ յանձնուելուն ցաւ մը զգալ ու ըլլայ։ Ջեզի համար բարեկամ մը և առաջնորդ մը պիտի ըլլամ, ինչպէս նաև խանդակաթ ամուսին մը և անձնուէր սիրող մը. խօսէ՛, միթէ չե՞ս ուզեր այս ամէնը իմ վրայ տեսնել։

Պէաթրիսի արտասուքներու մէջ ժպիտ մը երևցաւ, իր շուրթները ղուարթացան, ինչպէս ծաղիկը ցօղին տակ։ Իր գեղեցիկ աչքերը մարքիզին վրայ սևեռեց և գերեզմանը ցուցնելով պատասխանեց.

— Կը լսէ խօսքերդ, բարեկամս, կ'օրհնէ ղքեզ, իսկ ես կը սիրեմ քեզ։

Աւա՛ղ, ամուսնութեան առջի օրերը որքան գեղեցիկ են, այն օրերը՝ ուր մեր թերութիւնները երջանկութեան անչափութեանը դէմ այնքան փոքր են՝ որ աննշմարելի կը դառնան։ Երիտասարդութեան առջի տարիներուն մէջ ապագան ամենաչքնաղ գոյներով զարդարուած կ'երևի, անեզր հորիզոնը հարթ հաւասար կ'ըլլայ, և չմտածուիր իսկ թէ այս աշխարհի մէջ վիշտեր և տառապանքներ տեղի կունենան, սիրոյ դիմակը այնչա՛փ գեղածիծաղ և այնչա՛փ դիւթիչ է՝ որ ամէնքը անոր կը հաւատան, և երջանիկ իսկ կըլլան անոր հաւատալով։ Ո՛հ այս օրերը շատ թանկարժէք են բայց սակայն կեանքի ամէն ուրախութիւններէն ալ գերիվեր են, և չկայ բան մը՝ որ զանոնք փոխանակէ, չկայ բան մը՝ որ կարող ըլլայ անոնց կորուստը մոռցընել տալ։

ՉԱԿԱՊԱՑԱՆ ՄՈՒԿՊՆԵՄ

ՏԵՂԱԿՆ, ԳՈՐԾ

Չափազանցեալ եղբայրներս հոդիին վախճանը, վնասած պոնձով ապահովագրուած են 20 ֆիօրտրամ ձեղոնախմբերի համար։

Անոնք որոնք գրանցուած են ֆաթուրա ներկայացնելէն ետք որքան ուրոյն ճարտարութեամբ կատարուած են արդիւնքը գրեթէ կատարեալ։ Գիները չատ ներկայացուցչական են։

Ձեզ մօտ ներկայացուցիչ մը կը ղրկենք։

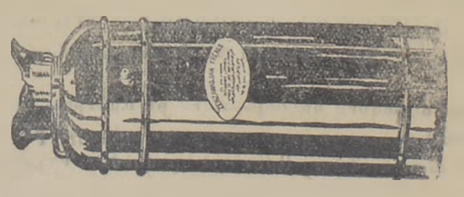

AZTAG
JOURNAL QUOTIDIEN ARMÉN.
B. P. 587
BEYROUTH, Liban
Directeur - Propriétaire
HAIG BALIAN

ԳԻՆԵՐ
ՍԻՒՐԻԱ ամր. 550, վեցամսեայ 300 Ս.Դ.
ԱՐՏԱՔԻՆ տարի 7, վեցամսեայ 4 ոսկի

ԱԶԴԱԿ

ՕՐԱԹԵՐԹ
ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԳԻՏԱԿԱՆ

ازتـــاك
جريدة سياسية ادبية اقتصادية عمة

ՀՈՐԵՔՓԱԲԹԻ 14
ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ
1932

ԳԻՆ ՓԷ
ՀԱՍՏ
2.50 Ս.Դ.

Ջ. ՏԱՐԻ | Ամեն առաւոտ պէտք է բեր քեզի հետդ հաստիքի | Տնօրէն — Խմբագիր՝ ՀԱՅԿ ՊԱԼԵԱՆ | Չհրատարակուած ձեռագիրները չեն վերադարձուիր | Թիւ 204 (781)

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

ԽՈՐՀՐԴԱԾՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Մեր ժողովուրդի նկարագրային թերիներէն մէկն ալ կենցաղագիտութեան պակասն է։ Մեծով պզտիկով չենք գիտեր զսպել մեր զգացումները և մեր լեզուն չենք սանձեր երբ անհրաժեշտ է լռել։ Քաղաքական և ընկերային կեանքին մէջ յաղողութեան գլխաւոր պայմաններէն մէկն է կենցաղագիտութիւնը։ Անհաշիւ յայտարարութիւններ, անկշիռ խօսքեր և անյարմար բացատրութիւններ կրնան բոլորովին ձախողեցնել ձեռնարկը և շատ յոռի ու անդարմանելի արդիւնքներ յառաջացնել։ Ծոճախ օտարներու ներկայութեան եւ անոնց հետ մեր վարմունքին մէջ կոշտ և անհաճելի շեշտ մը կը գործածենք։

Հակառակ այս դառն ճշմարտութեան, դժբաղդաբար, շատ անգամ ալ պէտք եղածէն աւելի շոյալ կը գտնուինք և ծայրայեղ չափազանցութիւններու կ'առաջնորդուինք։ Անկասկած է որ օտարին հանդէպ պէտք է գտնուինք քաղաքավար։ յարգանք ու նոյն իսկ երախտագիտութիւն կը պարտինք բոլոր անոնց, անհատ թէ կազմակերպութիւն, որոնք նեղ ու լայն օրերու մէջ աննկուն բարեացակամութիւն, համակերպութիւն և անշահախնդիր ալակցութիւն ցոյց կուտան մեզ։ Սակայն, մենք, երբ ուզենք ցոյց տալ այդ հաւակրանքն ու երախտագիտութիւնը, այն աստիճան ծայրայեղութեանց կը դիմենք որ, կը դադրին անկեղծ ըլլալէ մեր զգացումները և քծնանքի, ստրկամտութեան և ստորադասութեան արտայայտութեան կը փոխուին։ կը դառնանք խեղի պէս օտարամոլ։ ինչ որ օտարէն է և օտարէն կուգայ, կը նկատենք հրաշք ու արժանի հիացման և խոր երախտագիտութեան, իսկ մեր նուշն ու չաքարը լեղի կուգան, քանելի և անախորժ։ Օտարին մէկ խօսքը կ'ընդունուի որպէս պատգամ, իսկ ամենախելացի կարծուած հայու տեսութիւնն ու խորհուրդը վերապահութեամբ ու կասկածով կը լսուի։ Կրնայ ըլլալ որ օտարը սահմանափակ ուսում և զարգացում ունեցող, նեղմիտ հովիւ մը ըլլայ, իսկ հայը մասնագէտ մը, զարգացած ու համալսարաններ աւարտած։ Հոգ չէ սակայն, օտարին խօսքը աւելի լուրջ, աւելի ազդեցիկ և աւելի ճշմարիտ կ'ըլլայ։

Ներկայ քաղաքակրթութեան և քրիստոնէական բարոյականի պարտադրած սկզբունքին համաձայն, բնական աղէտներու, սովի, համաճարակներու, և պատերազմական արհաւիրքներու օրերուն միջազգային օգնութիւնը, բարեգործական ձեռնարկները, զուտ մարդասիրական չարժառիթներով, երկրէ երկիր կը հասնին; առանց խտրութեան բոլոր ժողովուրդներու դժբաղդութեանց դարմանման կը յատկացուին։ Անշահախնդիր բարեգործութիւնները ոչ նկատում կ'ունենան և ոչ ալ հպարտանք կ'զգան։ կը նուիրեն և կը նուիրուին առանց տուիղի ու թմբուկի։ Այս պարագային ոչ նպաստուղը կը յուխտադրժէ և ոչ ալ նպաստուղը կը նուաստանայ։ Անկեղծ և աննպատակ բարեգործութիւնը ոչ բէքլամ կը սիրէ և ոչ ալ կը փափաքի որ նպաստընկալը քծնի, ստրկանայ, հրկրպագութիւն ընէ և ամէն կայ կեան, ամէն յիշողութիւն երախտագիտութեան խոր զգացումներ արտայայտէ։ Անանկեղծ բարեգործութիւնը կը պահանջէ որ նպաստուղը պարտաւոր ըլլայ ամէն բան կրկնել և հանդուրժելու։

Պէտք է յայտարարել որ բոլոր անշահախնդիր օգնութիւններու և նպաստներու հեղինակներուն հանդէպ, անհատ թէ կազմակերպութիւն, երախտագիտութեան զգացումներ ունենալ մարդկային նուիրական պարտականութիւն մըն է։ Վա՛յ այն բարեգործութեան սակայն, երբ ինք ձգտի փոքրացնել, նուաստացնել մեր արժանապատուութիւնը։ վա՛յ այն բարեգործութեան որ կը պահանջէ երախտագիտութիւնը և կը պարտադրէ չնորհապարտութեան արտայայտութիւն։ Վայ ա՛յն բարիսիրական հաստատութեանց և անհատներու որոնք ծայրայեղ չափազանցութիւններով պատկերացուցին հայկական տառապանքին ու ժբաղդութիւնը աշխարհի առջև, այն կարծիքը տալով բոլորին թէ՝ Հայը ժբաղդութենէ ու տառապանքէ զատ ուրիշ առաքինութիւն մը չունի, արժանիք չի ներկայացներ, միայն ողորմութե՛ն, գթութե՛ն արժանի է իր ժերկրութիւնն ու անօթութիւնը։ Դրամ հաւաքելու և փափուկ սրտերու գութը գրաւելու լաւագոյն միջոց մը թէպետև, սակայն ժողովուրդի մը արժանապատուութիւնն ու զգացումները վիրաւորող գռեհիկ ձև մը։

Նպաստի բազմաթիւ կազմակերպութիւններ, բարեսիրական հաստատութիւններ և բարեգործ անհատներ գործ ունեցած են մեզ հետ։ Անոնցմէ շատերը իրենց նպաստը տրամադրած են մեզ որոշ պայմաններով. կամ պարտադրած են մեր կրթութեան համար որոշ ծրագիր մը, կամ մեր դպրոցներն ու եկեղեցիները ուզած են իրենց ցոյց տուած ուղղութեամբ յառաջ տանիլ։ Ոչ մէկ գործ չեն վստահած մեզի։ Քիչ չեն տուած մեր որբերու դաստիարակութեան ու ապագային մասին մենք խորհինք, ազգային մարմինները հետաքրքրուին։ մեր ազգային նուիրականութիւնները արհամարհած են և կարևորութիւն չեն տուած եղած դիմումներուն։ Հակառակ թափուած բոլոր չանքերուն, կարելի չէ եղած նպաստատու մատոյց կազմակերպութեանց և անոնց վարիչներուն խօսք հասկցնել։

Եւ նոյն իսկ գտնուած են մեր ժողովուրդին մէջ գործող նպաստի հաստատութիւններ, օտար թէ ազգային, որոնք թոյլ չեն տուած որ ազգային իշխանութիւնները ազդեցութիւն մը ունենան իրենց կառավարած հաստատութեանց վրայ և երբ տեսած են որ անոնց խնդրանքն ու պահանջը արդար է եւ օրինաւոր, անվարան կերպով յայտարարած են որ մենք չենք հայթայթած այդ գումարները, հետևաբար իրաւունք չունինք դիտողութիւն ընելու։ Եւ այս սքանչ մատակարարութեան երեսէն ի՛նչ հսկայ մխիթարներ կատարուած են։ Այո՛, մենք չենք տուած այդ գումարները, սակայն չէ՞ որ մեզի համար հաւաքուած են և մենք բարոյական պարտաւորութիւն մը ստանձնած ենք նպաստողներու հանդէպ։ ի՛նչ կարիք կար մեծածախս գործիչներու, երբ շատ չնչին ամսականներով հայ պաշտօնեաները կրնային այդ միևնոյն գործը ընել։

Դեռ այսօր ալ, գժբախտաբար, շահախնդիր կազմակերպութիւնները կը շարունակեն պայմանագրական նպաստներ յատկացնել մեր վարժարաններուն կամ եկեղեցիներուն։ Պայման կը դնեն որ իրենց նպաստած վարժարանի կրթական ծրագիրը վաւերացուի իրենց կողմէ նախքան գործադրութեան դրուիլը։ Եթէ բարեգործութիւն է, ի՛նչ կայ ովկիանոսներու միւս ափէն հսկիչ ղրկելու և պայմաններ առաջարկելու։

Դժբաղդաբար այսպէս եղած են նպաստատու մատոյց կազմակերպութիւններէն շատերը։ Տուած են գրամ միշտ, նպաստներ յատկացուցած են, սակայն առած են մեզմէ մեր նկարագիրը և մեզի պարտադրած քծնանք և ստրկամտութիւն։

ՖՐԱՆՔԵՒԻՒՐՔ ՎԵՐՋԻՆ ՀԱՄԱՁԱՅՆՈՒԹԵԱՆ ՇՈՒՐՋ

Հոգատարութեան Հողերու Վրայ 1914 Հոկտ. 30էն առաջ հաստատուած քնակիչները ԻՆՉՊԷ՞Ս ԿՐՆԱՆ ՏԻՐԱՆԱԼ ՏԱՃԿԱՊԱՏԱԿԱՆ ԻՐԵՆՑ ԿԱԼՈՒԱԾՆԵՐՈՒՆ

Ուրեմն Անգարայի մէջ կնքուած վերջին ֆրանք և Փիւրք համաձայնագիրը ինչքերու մասին ազատ հնարաւորութիւն կընձեռէ իրարու հետ 1914 Հոկտ. 30էն առաջ Սիւրիա և Լիբանան հաստատուած հայերուն, որ դառնալու Թիւրքիա ձգած իրենց անշարժ գոյքերուն և կամ տեղանալու անոնց փոխարժէքը։ Եթէ յիշենք կալուածները ծախուած եւ կամ այլ նպատակի մը գործածուած են։

Մենք այլևս չենք անդրադառնար այն սեղմումներուն որ թուեցինք անցեալ յօդուածով, այն կէտին չուրջ, թէ համաձայնագիրը որոշապէս գուրս ձգած է շարժական գոյքերու խնդիրը, Փիւրք կառավարութեան յատուկ պնդումին վրայ։ Նմանապէս չենք ուզեր ծանրանալ այն դժուարութիւններու վրայ. որ Թիւրքիան պիտի յարուցէ, établi բառին իմաստին վրայ, եթե մղելու հարց իր հաշուին չկնած բոլոր պահանջները։ Վերջին կէտ մը կ'ուզենք դարձեալ ձեռնել. բառնալու համար ամէն թիւրիմացութիւն։ Համաձայնագիրէն օգտուողները հարկ է որ Սիւրիական եւ կամ Լիբանանեան հպատակութիւն ընդունած ըլլան, ըստ Լոզանի դաշնագրի համապատասխան արտադրութիւններուն։

Այժմ ամփոփենք այն յօդուածները մեզ չհագրգռող համաձայնագրին, որ կը նախատեսէ անշարժ ինչքերու վերադարձի ձևակերպութիւնները։

Նախ եւ առաջ, ինչպէս կ'երևի, պահանջները առանձին-առանձին պէտք է հաղորդուին ֆրանսական գեսպանատան կողմէ Փիւրք արտաքին գործակատարութեան, վերջինս ալ հարկ եթէ տեսնէ, նոյնը պիտի ընէ Փիւրք կալուածատէրերու պահանջներուն համար։ Սիւրիոյ մէջ։ Կողմերը, ակէ զատ, կը խոստանան, փոխադարձաբար դիւրութիւններ ընձեռել, ըստ անհրաժեշտութեան, պահանջատէր անձերուն, վայրէ վայր տեղափոխելու, գործերու կարգադրութիւնը հետապնդելու համար ժամկէտն։ Ասիկա սակայն այն պայմանով, որ հանրային կարգը ոեէ կերպով չվտանգուի։ Կառավարութիւնները իւրաքանչիւրը պարտաւոր է միւսին հաղորդել արուած վճիռները եւ մերժումի պարագային հարկաւոր բացատրութիւնները։ Համաձայնագիրէն օգտուողները հարկ է որ Սիւրիական եւ կամ Լիբանանեան հպատակութիւն ընդունած ըլլան, ըստ Լոզանի դաշնագրի համապատասխան արտադրութիւններուն։

Այն պարագային երբ վերաքննելու ենթակայ կալուածները ծախուած կամ հանրային սեփականութիւն դարձած են, և կամ գրաւուած են պետութեան կողմէ ոեէ նպատակի յատկացուելու համար անոնց տէրերը, որոնց իրաւունքը հաստատուած է, կ'սահանան իրենց սեփականութեան փոխարժէքը։

Ինչպէ՞ս ճշդել սակայն գրաւուած և կամ ուրիշի մը սեփականութիւնը դարձած կալուածին արժէքը։ կառավարութիւնը պիտի գնահատէ կալուածին արժէքը, այսպէս կը որոշուի յօդուածի 6րդ, որ եւ հայտի պէտք է առնէ կալուածին գրաւման ենթարկուած թուականին ներկայացուցած գինը։

Վէճի պարագային, երբ պահանջատէր կողմը դժգոհ մնայ կատարուած գնահատութենէն, կառավարութիւնը եւ չհագրգռուող անձը մէկական ներկայացուցիչ կը նշանակեն, որոնց պէտք է միանայ գատարանի կողմէ նշանակուած փորձագէտ մը, ատոնք միասնաբար, առնուազն երկու ձայնով պէտք է կայացնեն համապատասխան որոշում։ կողմերը իրաւունք ունին, տեղական դատարանին առջեւ վերաքննութիւն պահանջելու։

Պայմաններէն անոնք, որոնք մնացած են անվճար և հաստիքներ ունեցած են, անոնց տէրերը, անձամբ և կամ իրենց փոխանորդներու միջոցով իրաւունք ունին գանոնք կառավարելու եւ վերատնօրէն գանձուած բոլոր եկամուտները։

Կալուածները եւ ատանելու, ինչպէս եւ անոնց գնահատման գործողութիւնները պէտք է համաձայնագիրը գործադրութեան դրուելու թուականէն մինչեւ ութ տարի լրացած ըլլան։ Մրնչ փոխարժէքը վճարելու համար, միատեղ կամ մասնավճարներու ձեւով, պէտք է ժամանակ մը երկարաձգուած է մինչեւ տասնութ ամիս, սեկնակէտ ունենալով համաձայնագրի գործադրութեան դրուելու թուականը, որը իր կարգին պէտք ունի դայնագիր կողմերու՝ Ֆրանսայի և Թիւրքիայի խորհրդարաններու վաւերացուժին, ոյժի մէջ մտնելու համար։

Ինչպէս կարելի է նկատել, ինչքերու չուրջ Ֆրանքեփիւրք ներկայ համաձայնագիրը ըստ ամենայնի լրիւ գործ մը չէ, շատ կէտեր կան որ իրաւական նախատեսումի ենթարկուած չեն և որոնց չուրջ անկասկած է որ վէճեր ոեղի պիտի ունենան։ Սակայն այս բնոյթէն պէտք չէ բնաւ հեռացնել թէ անկարեւոր աքի մըն է ան. Ճիշդ հակառակը ժառանգեր ամենէն ուղիղն է։ Որովհետև գործնական անհրաժեշտութեան մը ծնունդն է ինչքերու խնդրի կարգադրութեան չուրջ կայացած Ֆրանքեփիւրք ներկայ համաձայնագիրը։ Մէկ տարի համեմատաբար կարճ պայմանաժամ, վիճելի խնդիրներու կարգադրութեան համար, կալուածներուն չուրջ, ցոյց կուտայ համոզումը որ երկու կողմերը ունեցած են, որ առաջ վերջացնելու համար առկախ մնացած հարց մը, որ կը չոչափէ միլիոնաւոր ոսկիներու հարստութիւններ։ Ճակատէ Թիւրքիան ամենէն չհամագրգռուած կողմն է բարւոք լուծման մը հասնելու, նկատի ունենալով որ Թիւրքապատկան կալուածները Սիւրիոյ եւ Լիբանանի մէջ, բաւական կարեւոր արժէք մը կը ներկայացնեն, թէ՛ քանակի եւ թէ՛ ժամանադ որակի տեսակէտով։ Ոչ ոքի համար գաղտնիք մը չէ, որ հովանաւորութեան ենթակայ երկիրներու մէջ զետեղուած ստացուածքները, թէ՛ անցեալի մէջ և թէ՛ ներկայիս, անհամեմատ բարձր գին մը ունին, քան սիւրիապատկան կալուածները Թիւրքիոյ մէջ։

Թէ կայացուած համաձայնութիւնը՝ Փարիզի և Անգարայի միջև, ամենամօտ ապագային մէջ իսկ վաւերացման ենթարկուելով գործադրութեան պիտի դրուի, այս մասին ոչ մէկ կասկած։ Թերթերը արդէն ծանուցեցին վերջերս Բարձր Գոմիսէրութեան կողմէ յատուկ յանձնաժողովի մը կազմութիւնը՝ սիւրիահպատակներու ինչքերու պահանջները քննելու պաշտօնով։ Ասիկա ապացոյց է գործի լրջութեան։

Մենք մեր կողմէ կը խոստանանք չհագրգռուածները իրազեկ պահել զարգացման փուլերուն հետ այս խնդրին, որ բազմաթիւ հայրենակիցներու համար կենաց և մահու կարևորութիւն ունի։

Ե. Թ.

ԿՐԹԱԿԱՆ ՀԱՍՏԱՏՈՒԹԵԱՆ ՄԸ
ԳԱՅԹԱԿՂՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Դառն, չատ դառն հոգիով է որ գրիչ կր վերցնեմ գրելու գարձեալ կրթական հաստատութեան մը մասին, որը այնքան քննադատութեան առարկայ եղաւ վերջերս, մեր մամուլին կողմէ։ կարծես քիչ ըլլային մեր ժողովուրդի ցաւերը մասնաւորաբար մեծ պատերազմէն յետոյ, կարծես բաւական չըլլար մեզի, մեր ամենատարերիս քշնամին, այս անգամ ալ հայը մեր ներքին քշնամին, կը պատճառէ մեզ այնպիսի հոգեր, ապրումներ, որոնք ուղղակի ըմբռնելի համար պէտք է ամէն բանէ առաջ ապրիլ ժողովին և հայ հոգի ունենալ։ Մենք կը կարծէինք որ Ապրիլ 24էն յետոյ, գէթ, հայոց ժողովուրդը գոնէ առած մեր պատմութեան հազարաւոր գարերու փորձառութենէն, պիտի կամենար ըստեղծել մեր բոլոր ժողովրդու (կրթական, բարոյական, քաղաքական) վերայ մէկ ճակատ։ Այդպէս չէ ժողովրդարար։ Տակաւին կարելի չեղաւ, գոնէ գաղթաշխարհի մէջ, ստեղծել կրթական գեղի վրայ Ուսումնական Խորհուրդ մը, ժողովին մը որը իր ձեռքին մէջ առնէր դպրոցական գործը հաւասար ծրագրով։ Ամերիկա, այդ տեսակէտով առաջինը եղաւ գաղութներու մէջ, որ կարողացաւ կրթական հողի վրայ կեդրոնանալ ուղղութեան մը ընդհանուր երթալ։ ինչ կը ներկայացնեն այսօր, Եւրոպան, Պալքանները, Սուրիան, եգիպտոսը ևն, կրթ. իրենց քաղաքային, անկազմակերպ վիճակովը եկած է այլեւս ժամանակը, որպէսզի Նոր Աշխարհէն մինչև Պարսկաստան, Եգիպտոսէն Պալքաններն ու Սուրիա, միանան, կազմակերպուին, և ստեղծեն համազգային ընդհանուր կեդրոնական Ուսումնարան մը։ Այդպիսի ժարին մը վերջ պիտի տար էջնէնիներու, վանեցոյներու, յոյն աղաներու ամէն փառասիրութեանց և ազիւութեանց դպրոցական գործերու հանդէպ։ Այդպիսի ժարին մը, ամէն տեսակ վարժապետներու, պարաբոյծներու և Տէր Թոդիկեան միջնադարեան կազմակերպութեանց քայքայումը պիտի առաջացներ, և պիտի գտապարտութեան ժանէր «ուսուցիչ եւ անօրէն» անուններու տակ գործող կրթական վնասատուներ, փերեզակներու և լուժայափոխներու էնթրէփրիսական ապաստակութիւնները։ Այս բոլորը ընելով, մենք սակայն պաշտամունքի չափ յարգանք ունինք այն բազմաիկ կրթական մշակներու որոնք ներկայ նիւթական և բարոյական տագնապէ և ամուլ բոլորովին անտարբեր, առաջ կը տանին նոր սերունդի կրթութիւնն ու ազգային դաստիարակութիւնը, թէպէտ կեդրոնախոյս ձեւով մը։

Հիմա, հարցը կ'պրոսի Մելգոնեան կրթական հաստատութեան մասին է։ Ես չեմ գիտեր ներկայ գաղթաշխարհի մէջ, դպրոց մը, որ ապահովուած ըլլալով նիւթական բացառիկ կարողութիւն մը, ունենար կրթական, մանկավարժական վիճակ մը այնքան անչկնական, որքան Մելգոնեան վարժարանը երէկ և այսօր։ Հոս, այդ վարժարանին մէջ կայ այնպիսի ուսուցչական խումբ և անօրէն մը, որոնք աւելի տարուան իրենց ամսականներով, քան ուսումնական գործով, կը քայքային հոն հաւաքուած մեր որբ, նոր ժառանգ սերունդը։ Այդ հաստատութեան մէջ, վերջերս պատահած ցաւալի դէպքերը պահ մը այն կարծիքը սեղծեցին ժողովուրդին մէջ, թէ եկած է այլևս ժամանակը, որ վերջ մը տրուի Կիրակոսեաններու կրթական ամէն բարբարոսութիւններու, Հաճիասական բռնակալութեան։ Դժբաղդաբար պատահեցաւ հակառակը։ Երբէք չյուսեցաւ մօտ 400 որբ—որբուհի աշակերտներու արթար բողոքի ձայնը։ Չի լսուեցաւ ամբողջ հայ ժամուլին և գաղութի մը խոր դժգոհութիւններն ու քննադատութիւնները դարձեալ դէպի Կիրակոսեանի և իր ընկերութեան վերաբերմամբ։

Կատարեցաւ մեծ կատակերգութեան առաջին արարը։ Հիմա կը կատարուի երկրորդը։ Կը կատարուին այդ խաղերը քանի վարագոյրի մը եան։ Ժողովուրդը ներկայ չէ։ Մաղը կը կատրեն և կը սկսին իրենք միայն, —Կիրակոսեան ու իր պնակալէզները։ Մելգոնեան հաստատութիւնը, հեռու աչքէ ու հատարկութենէ, հեռուր կղզիի մը, հեռուր, ժայռի, չոր բլուրի մը վրայ, այսօր կը նմանի կատարեալ երկրագործ։ Հոն են հաւաքուած ամէն տեսակ Երքախօս Երքաթաբոյ ժարդիի, հոն են հաւաքուած նիւթապաշտ, կծծի արնորէններ և վարժապետներ. հոն են հաւաքուած լրտեսներ, լրտեսներ... հոս, մենք դարձեալ մեր խօսքը կ'ուղղենք քե՛զ, Բարեգործական, քե՛զ, հայկական ժամուլ, քե՛զ հայ ուսուցչութիւն, և քե՛զ հայ ժողովուրդ.—Դուք գիտէ՞ք արդեօք իրապէս, թէ յուխտ 8ի ցաւալի դէպքերէն մինչեւ այսօր ինչե՛ր կատարուեցան եւ ինչե՛ր կը կատարուին դեռ Մելգոնեան վարժարանին մէջ, քուռ մը ուսուցիչ կոչուած ժարդոց և խուրձ մը անապատներէն բերուած որբ սերունդին մինչեւ։ Դուք գիտէ՞ք մինչեւ, թէ ի՛նչ կը նշանակէ դպրոցական մանուկի հոգին։ Եւ այդ հոգին դուք գիտէք արդեօք թէ ինչպիսի մղձաւանջներու, հոգեկան անհուն ատապանքներու ծանր րոպէներ կ'ապրի ներկայիս Մելգոնեան կրթ. հաստատութենէն ներս։ Հոս, մենք ի միւյ այլոց հարց կուտանք. ո՞վ է Բարեգործականի ընդհ. քննիչ Մ. Ալէմշեան։ Եւ արդեօք ան պէտք ունէ՞ր ուղղակի 4 ամիս մնալու Կիպրոս։ և ի՞նչ բերաւ հոն մինչև այսօր։ Շատ չատ 4 չատ բաները արդեօք բաւական չէի՞ն որ անիկա խիստ և վերլնական բարեփոխման մը ենթարկէր հաստատութիւնը։ Բայց այդ վարժարանին մէջ որքան վարչական նոյնքան կրթական գործն էր որ խոր վէրքեր ունէր։ Հոն, բարոյական առողջ ոգին էր որ ինկած էր կիրակոսեան ու իր արբանեակներն էին որ վարժարանը պատած էին լրտեսական ցանցերով։ Լրտեսներ աշակերտութեան մէջ, լրտեսներ ուսուցիչներու մէջ, և լրտեսներ պաշտօնեաներու եւ ծառաներու մէջ։ Սահզծուած էին կողմեր՝ զուտ նիւթական, եսական սաորին հաշիւներով։ Ապա ինչո՞ւ պ. քննիչը, մէկ օր, այդ կողմերը իրար գէմ, ճակատ ճակատ չի բերաւ։ Կամ պէտք էր բոլորովին գոցուէր վարժարանը, եւ կամ իսկական դատաղիրները, սողուններն, եւ իժերը գուրս վռնտուէին այդ կրթական սուրբ յարկերէն։

Այսօր փաստը այն է, որ բուն չարգործները հաստատած կը մնան իրենց բռնապետական աթոռներուն եւ այս բանէն աշակերտութիւնն է որ կը տուժէ անողոքօրէն։

(Շար.) ԹՂԹԱԿԻՑ

ՄՈՒՍԹԱՖԱ ՔԷՄԱԼ. ԻՆՉՊԷՍ ՈՐ Է

«GREY WOLF»

(Հեղինակ՝ H. C. ARMSTRONG)

Ը.

Չինադաղարէն ամիս մը վերջն է որ Գալիս կը հասնի Մուսթաֆա Քէմալ։ Շատ բան փոխուած էր հին օրերէն։ Դաշնակից Նաւատորմը կր ծփար Վոսփորի անուշ ջուրերուն մէջ։ Միդդլ Նակցային վարչութիւն Տարտանելէն մինչև Գալիս։ Դաշնակից զինուորներ ամէն տեղ. ոստիկանութիւն, նաւահանգիստ, պաշտօնատուներ բոլորը, բոլորը երէկուան Թշնամիներուն ձեռքը։ Անվերջանալի գրաւուած են Եգիպտոսը, Սիւրիան, Պաղեստինը, Արաբիան։ Թիւրքիան ջախջախուած յանձնուած էր։ Իթթիհատի հետքն անգամ չկար։ Թալէաթ, Էնվէր ու ձէվէտ փախած էին արտասահման. իսկ ճաւիտ և միւսները թաքցուցի մէջ։ Քէմֆիք, ալևոր Սարդարամր Հայիտին, կռմած էր նոր կառավարութիւն մը, հոլ հնազանդ կեր պով կատարելու համար Թշնամիին եկած հրամանները։

Առաջին անգամ կը տեսնէ Իզզէթ փաշան և կը ջանայ նոր յարժանալ մը առնել։ որուն նպատակը պիտի բլլար վերակենդանացնել Թիւրքիան։ Հակառակ է ինք այն բոլոր հոսանքներուն որոնք մէջէն Արիֆին հետ։ Զէնքի ընկերներ՝ իրար կր ճանչնային Սելանիկէն, միասին կռուած էին պատերազմի ճակատներուն վրայ։ Միևնոյն ճակատին տէր. երկուքն ալ հմուտ էին զինուորական գործերու։ Միասին էին մինչև միասին կր դիմագրային ու կր վայելէին պոլսական գիշերներու չուայտ կեանքը։

Շատ մը բամբասանքներու տեղի տուած էր իրենց ծայրայեղ մտերմութիւնը, բսողներ կային նոյնիսկ որ ջանք զոյգ մը սիրահարներ էինք, որովհետև Արիֆ առաջին անձն էր որուն հետ սիրալիր էր Մուսթաֆա Քէմալ։ Թեև նեառած անոր ուսերուն՝ Քէմալ միշտ փաղաքշական ածականներ կը չռայլէր անոր։ Արտաքինով անգամ շատ կր նմանէին իրարու։ Սակայն Քոյլ էր Արիֆ, մեծ յարգանք ունէր իր բարեկամին հանդէպ և չէն պէս հաւասարիմ էր անոր։

Քէմալ գաղանիք չունէր Արիֆէն, իր խօսակցութիւնը անոր հետ սրատաց էր միշտ։ Արիֆ հաղորդակից էր անոր ներչնչումներուն, ապագայ ծրագիրներուն։

Դաշնակիցներու ներկայութիւնը Գալոյ մէջ՝ կը հաղեցնէր Քէմալը։ Ան չէր կրնար հանդուրժել Թուրքիոյ նուաստացումին, թէև գիտէր որ անկարելի էր օրուէ դարման գտնել այդ պայմաններուն մէջ։ Անգլիացիները աչալուրջ կը հսկէին։ Սափրուած էր լռել ու համբերել։

Չինադաղարէն հազիւ հինգ-վեց ամիս եաք, Դաշնակիցներու իշխանութիւնը սկսած էր ստոխմանարար մեղմանալ։ Զինուորներու մէկ մասը եա դրկուած էին։ Դաշնակից գիւանագէտները զբաղած էին Գերմանիայով և ժամանակ անգամ չունէին կարծես հետաքրքրութեան Մուսթաֆա Քէմալի հայրենիքով։ «Թուրքիան առանձին ձգեցէք, ան ինքնիրեն պիտի քայքայուի ու մենք չեաոյ մեր մէջ պիտի բաժնենք զայն», կ'ըսէին Լոյտ Ճորճի խորհրդատուները։

Քէմալ պատկառելի մը կը տիրէր Գալոյ գաղնակից ուժերուն միջև, տեսակ մը սրցում՝ առեւտրական կամ քաղաքական տեսակէտէն առանձնաշնորհեալ դիրք մը ապահովելու համար։ Թուրքերը կը տեսնէին այդ բոլորը։ Լուտասնիր կր ժամածէին նոյնիսկ դիմադրութեան մը կարելիութիւններուն մասին։ Անհնար էր այդ բանը Գալոյ մէջ՝ Սելանիկին և Անգլիացիներու քթին տակ, բայ թեև հատնական՝ Անատոլուի խորքերը։

Հոս, հոն միութիւններ կը կազմակերպէին Թուրքերը հետզհետէ։ Բոլորին ալ նպատակն էր ղէնք և ռազմամթերք փոխադրել դէպի ներքին գաւառները։ Դիակիցին յարդ մը անդամները,— բոլորն ալ Քէմալի բարեկամները— գաղտնի կերպով կր քաջալերին այս չարժումները։ Իթթիհատի մնացորդները Անատոլուի մէջ, կանոնաւոր աշխատանքի լծուած էին այդ ուղղութեամբ։ Ամէն ճիգ կը թափուէր դժուարացնելու համար գրաւման բանակին գործը։ Բայց զիմ Գարա Գէքիր մերժած էր ցրուել իր զօրաբանակը։

Արտաքնապէս կը բացատրէ որ տեղացի «Թուրք քրիստոնեաները լրտեսութիւն կ'ընէին Անգլիացիներուն» այս խմորումներուն մասին, որովհետև կ'ուզէին օրէնքի ձեւով «վրէժ լուծել Թուրքերէն»։

Անգլիացիներու սև ցանկին մէջ էր Մուսթաֆա Քէմալի անունը։ Հրապարակի վրայ չէր ան, բայց մաս ունէր Անգլիացիներու կողմէ բանտարկուած կարգ մր կասկածելի Թուրքերը բանտէն փախցնելու համար կազմակերպուած դաւադրութեան մէջ։

Դժուար էր հետեւաբար կացութիւնը Քէմալի համար։ «Վերադարձած էր Բերա—Փալաս. հիւանդ էր սակայն. բոլորովին վհատած, քիթը կախ, նիւթապէս անձուկ վիճակի մէջ, թափթփած, տխուր և անպատակ կը թափոռէր փողոցէ փողոց կամ սրճարանէ սրճարան՝ առանց որեւէ ծրագրի կամ գործունէութեան։ Իր միակ բարեկամը Արիֆն էր։

Մուսթաֆա Քէմալի համար որ ըմբռնած և յամառ դաւճալ կը Ձեր առանձին։

Լքուած և արհամարհած ամենքէն, Մուսթաֆա Քէմալ կը քալուի Շիշլիի իր նոր տունը։ Ա՛լ չի հետաքրքրուիր քաղաքական գործերով։ Շատ քիչ բարեկամներ ունի որոնց մէջէն մտերիմ է միայն գնդապետ Արիֆին հետ։ Զէնքի ընկերներ՝ իրար կր ճանչնային Սելանիկէն, միասին կռուած էին պատերազմի ճակատներուն վրայ։ Միևնոյն ճակատին տէր, երկուքն ալ հմուտ էին զինուորական գործերու։ Միասին էին միշտ, միասին կր դիմագրային ու կր վայելէին պոլսական գիշերներու չուայտ կեանքը։

Շատ մը բամբասանքներու տեղի տուած էր իրենց ծայրայեղ մտերմութիւնը, բսողներ կային նոյնիսկ որ ջանք զոյգ մը սիրահարներ էինք, որովհետև Արիֆ առաջին անձն էր որուն հետ սիրալիր էր Մուսթաֆա Քէմալ։ Թեև նեառած անոր ուսերուն՝ Քէմալ միշտ փաղաքշական ածականներ կր չռայլէր անոր։ Արտաքինով անգամ շատ կր նմանէին իրարու։ Սակայն Քոյլ էր Արիֆ, մեծ յարգանք ունէր իր բարեկամին հանդէպ և չէն պէս հաւասարիմ էր անոր։

Քէմալ գաղանիք չունէր Արիֆէն, իր խօսակցութիւնը անոր հետ սրատաց էր միշտ։ Արիֆ հաղորդակից էր անոր ներչնչումներուն, ապագայ ծրագիրներուն։

Դաշնակիցներու ներկայութիւնը Գալոյ մէջ՝ կը հաղեցնէր Քէմալը։ Ան չէր կրնար հանդուրժել Թուրքիոյ նուաստացումին, թէև գիտէր որ անկարելի էր օրուէ դարման գտնել այդ պայմաններուն մէջ։ Անգլիացիները աչալուրջ կը հսկէին։ Սափրուած էր լռել ու համբերել։

Չինադաղարէն հազիւ հինգ-վեց ամիս եաք, Դաշնակիցներու իշխանութիւնը սկսած էր ստոխմանարար մեղմանալ։ Զինուորներու մէկ մասը եա դրկուած էին։ Դաշնակից գիւանագէտները զբաղած էին Գերմանիայով և ժամանակ անգամ չունէին կարծես հետաքրքրութեան Մուսթաֆա Քէմալի հայրենիքով։ «Թուրքիան առանձին ձգեցէք, ան ինքնիրեն պիտի քայքայուի ու մենք չեաոյ մեր մէջ պիտի բաժնենք զայն», կ'ըսէին Լոյտ Ճորճի խորհրդատուները։

Քէմալ պատկառելի մը կը տիրէր Գալոյ գաղնակից ուժերուն միջև, տեսակ մը սրցում՝ առեւտրական կամ քաղաքական տեսակէտէն առանձնաշնորհեալ դիրք մը ապահովելու համար։ Թուրքերը կը տեսնէին այդ բոլորը։ Լուտասնիր կր ժամածէին նոյնիսկ դիմադրութեան մը կարելիութիւններուն մասին։ Անհնար էր այդ բանը Գալոյ մէջ՝ Սելանիկին և Անգլիացիներու քթին տակ, բայ թեև հատնական՝ Անատոլուի խորքերը։

Հոս, հոն միութիւններ կը կազմակերպէին Թուրքերը հետզհետէ։ Բոլորին ալ նպատակն էր ղէնք և ռազմամթերք փոխադրել դէպի ներքին գաւառները։ Դիակիցին յարդ մը անդամները,— բոլորն ալ Քէմալի բարեկամները— գաղտնի կերպով կր քաջալերին այս չարժումները։ Իթթիհատի մնացորդները Անատոլուի մէջ, կանոնաւոր աշխատանքի լծուած էին այդ ուղղութեամբ։ Ամէն ճիգ կը թափուէր դժուարացնելու համար գրաւման բանակին գործը։ Բայց զիմ Գարա Գէքիր մերժած էր ցրուել իր զօրաբանակը։

Արտաքնապէս կը բացատրէ որ տեղացի «Թուրք քրիստոնեաները լրտեսութիւն կ'ընէին Անգլիացիներուն» այս խմորումներուն մասին, որովհետև կ'ուզէին օրէնքի ձեւով «վրէժ լուծել Թուրքերէն»։

ՆՈՒԱԳԱՀԱՆԴԷՍ

ՏԻԿԻՆ Ս. ՓԵՐԻ ԱՂԱՊԱՊԵԱՆԻ

Պարսկահայ չնորհալի երգչուհի Տիկին Ս. Փերի Աղապապեանի երգահանդէսը տեղի ունեցաւ անցեալ երեքշաբթի, երեկոյեան ժամը 8½ին, Ամերիկեան Հաւատարմատան West Hall-ին մէջ։

Ընտիր հասարակութիւն մը, որու մէջ կր նշմարուէին արուեստագէտ ե. րաժիշտներ, պետական պաշտօնատարներ և մէկ քանի կարեւոր մասը հիւպատոսական ժարմնի բաւուն ծափերով բեմ հր բաւիրեց երգչուհին։

Տիկին Ս. Փերի Աղապապեան անձնաւոր մր չէ մեր մէջ։ Վեց տարի առաջ երեւցաւ անգամ մը Գէյրութ եւ երգեց Քիւրսալի բեմին վրայ։ Բայց իր հմայքաբր կուգայ Ռիզա Շահի երկրէն հոն երկար տարի ձանօթացուցած է պարսիկներուն՝ իրենց ազգային երաժշտութիւնը։ Իր ասպարէզին մէջ արժանաւորապէս գնահատուած է ու սիրուած ժողովրդական բոլոր խաւերէն ու միջազգային ժամուլէն։ Պարսկաստանի կրթական նախարարութիւնը զինքը վարձատրելու անոր չնորհած է պատուանշան մը որ հազուադէպօրէն կը արուի միայն մեծ արուեստագէտներու։

Ծայատիրը, բաղկացած էր հինգ ազգերու երգերէ։ Բայց միայն հայերէն և պարսկերէն տարերով էր որ երգչուհին գտաւ իր յօդուածութիւնը։

Պարսկերէն երգերուն մէջէն յուզումնախտն ու մաքուր արուեստով մը երգեց Ս. Ի. Խանի Փեր ձաքվը, Վազերի կամիճը և ժանաւանդ յայտագրէն դուրս ծափերով պահանջուած կաորը, որ լուսեցաւ առանց երաժշտական ընկերակցութեան։

Ցանկալի էր որ պ երկերէն երգերու այս նորընտիր չարքը աւելի ընդարձակ բլլար և նախապատրաստութիւնը ունէր եւրոպական ազգեցութիւններէ զերծ մնացած և իրանեան ցեղի հոգին ցոլացնդ հին տաղերու։ Պէյրութի հասարակութեան համար, որ գրեթէ միշտ սիրէներ կ'ունենայ լսելու եւրոպական մեծ երգիչներ, արեւելեան վայրի վարդ մը, ժանաւանդ երբ ան բլլայ Սպահանէն, աւելի յարգի է քան Շուպերտի կամ Ռիսինեաէյնի երկրէն քաղուած մշակուած ծաղկներու փունջ մը։

Հայերէն երգերն ալ Տիկին Ագապապեանի մեծ արուեստագիտութեան ձայնի, չեչտի և պատկերացումի գեղեցիկ ներդաշնակութեամբ մր։

Ա. Մայիլեանի Ծովի երգը, երգահանդէսի յաւագոյն երգուածը, ուշեցաւ արդարև ծովի մը ալիքներուն կեղեր ղող թախծերգին թովչութիւնը։ Նուագ չղող չէին նմանեալէ երիասարդ երգչուհուն Ց. Մեւրապի Գնչու Երգը և Խրճոռի Ծառը, երգի և եղանակի տեսակէտէն։ Ժողովրդական մոքիճէ մը առնուած այս գեղչկան երգերը, իրենց դուարթ չեչտերով չատ գնահատուեցան։

Ծայատրի երկրորդ մասի արեմտահան երգերը, ոչ միայն աւելորդ էին այլ վնասակար երգչուհիին չղոդութեան համար։ Ռազմանինովի Ինչպես կր տառապիմ և Ռիւպինսթէյնի Գիշեր չունեցան իրենց հարազատ արտայայտութիւնը Տիկին Ագապապեանի չրթներուն վրայ։ Եւ տեսակ զարմանալի չէ։ Հայր բնաւ չի կրնար ունենալ Ֆրանսացիի մը կամ իտալացիի մր հաղորդ հնչուժը, ինչպէս ամերիկացին կամ դանիացին հոլանդը։ Ասկէ զատ գոլացնելու համար երգի մր հոգին, հանդիպ չէ թափանցել անոր բառերու ներքին արժէքին։

Պարսկական հիւպատոսը հպարտ էր անցեալ իրիկուն Տիկին Ագապապեանով, որ օտարներուն կը ծանօթացնէր իր երկրի երաժշտութիւնը։

Մենք հայերս ալ հպարտ էինք։

Աւելի չնորհալի երգչուհիին մեծագոյն վարձատրութիւնն է։

Ն. Ջ.

ՀԱՅԿ. ԿԵԱՆՔ

ՊԵԼՃԻՔԱ ԵՐԹԱԼ ՈՒԶՈՂՆԵՐՈՒՆ

Գալճիքայի Հայ Գաղութային Վարչութիւնը յայտարարութեամբ մր կր ծանուցանէ քէ ամոճի որ, անցագիր ունենալով հանդերձ, առանց Գալճիքայի ոեւէ հիւպատոսարանի առօնութեան (վիզէ) ճերս կր մտնեն, անկարելի է որ հոն մնան։

Յայտարարութիւնը կ'ըսէ քէ այսպես ապօրէն ձեւով օտարներու մուտքը խոտնեութիւնը կրնայ ծանր վնասներ պատճառել Գալճիքայի ո եւ է հիւպատոսարանի։ Ուստի Գալճիքայի ոեւէ հիւպատոսարան (վիզէ) ճերս կր մտնեն, անկարելի է որ հոն մնան։

Յայտարարութիւնը կ'ըսէ քէ այսպես ապօրէն ձեւով օտարներու մուտքը խոտնեութիւնը կրնայ ծանր վնասներ պատճառել Գալճիքայի ո եւ է հիւպատոսարանի։ Ուստի Գալճիքայի ոեւէ հիւպատոսարան (վիզէ) ճերս կր մտնեն, անկարելի է որ հոն մնան։

Ընտիր հասարակութիւն մը, որու մէջ կր նշմարուէին արուեստագէտ ե. րաժիշտներ, պետական պաշտօնատարներ և մէկ քանի կարեւոր մասը հիւպատոսական ժարմնի բաւուն ծափերով բեմ հր բաւիրեց երգչուհին։

Տիկին Ս. Փերի Աղապապեան անձնաւոր մր չէ մեր մէջ։ Վեց տարի առաջ երեւցաւ անգամ մը Գէյրութ եւ երգեց Քիւրսալի բեմին վրայ։ Բայց իր հմայքաբր կուգայ Ռիզա Շահի երկրէն հոն երկար տարի ձանօթացուցած է պարսիկներուն՝ իրենց ազգային երաժշտութիւնը։ Իր ասպարէզին մէջ արժանաւորապէս գնահատուած է ու սիրուած ժողովրդական բոլոր խաւերէն ու միջազգային ժամուլէն։ Պարսկաստանի կրթական նախարարութիւնը զինքը վարձատրելու անոր չնորհած է պատուանշան մը որ հազուադէպօրէն կը արուի միայն մեծ արուեստագէտներու։

Ծայատիրը, բաղկացած էր հինգ ազգերու երգերէ։ Բայց միայն հայերէն և պարսկերէն տարերով էր որ երգչուհին գտաւ իր յօդուածութիւնը։

Պարսկերէն երգերուն մէջէն յուզումնախտն ու մաքուր արուեստով մը երգեց Ս. Ի. Խանի Փեր ձաքվը, Վազերի կամիճը և ժանաւանդ յայտագրէն դուրս ծափերով պահանջուած կաորը, որ լուսեցաւ առանց երաժշտական ընկերակցութեան։

Ցանկալի էր որ պ երկերէն երգերու այս նորընտիր չարքը աւելի ընդարձակ բլլար և նախապատրաստութիւնը ունէր եւրոպական ազգեցութիւններէ զերծ մնացած և իրանեան ցեղի հոգին ցոլացնդ հին տաղերու։ Պէյրութի հասարակութեան համար, որ գրեթէ միշտ սիրէներ կ'ունենայ լսելու եւրոպական մեծ երգիչներ, արեւելեան վայրի վարդ մը, ժանաւանդ երբ ան բլլայ Սպահանէն, աւելի յարգի է քան Շուպերտի կամ Ռիսինեաէյնի երկրէն քաղուած մշակուած ծաղկներու փունջ մը։

Հայերէն երգերն ալ Տիկին Ագապապեանի մեծ արուեստագիտութեան ձայնի, չեչտի և պատկերացումի գեղեցիկ ներդաշնակութեամբ մր։

Ա. Մայիլեանի Ծովի երգը, երգահանդէսի յաւագոյն երգուածը, ուշեցաւ արդարև ծովի մը ալիքներուն կեղեր ղող թախծերգին թովչութիւնը։ Նուագ չղող չէին նմանեալէ երիասարդ երգչուհուն Ց. Մեւրապի Գնչու Երգը և Խրճոռի Ծառը, երգի և եղանակի տեսակէտէն։ Ժողովրդական մոքիճէ մը առնուած այս գեղչկան երգերը, իրենց դուարթ չեչտերով չատ գնահատուեցան։

Ծայատրի երկրորդ մասի արեմտահան երգերը, ոչ միայն աւելորդ էին

ՕՏԱՐՆԵՐՈՒԻ ԴՈՎԵՍՏ

ՀԱՅ ԵՐԳՉՈՒՀԻԻ ՄԸ ՄԱՍԻՆ

Վերջին տարիներու ընթացքին Տիկին Սիրուն Նահանեան յառաջդիմութիւններ ձայնական արուեստին մէջ յայտնած է։

Թիճկվի «Թայմզ Բրվիւ» իր մասին գրեց հետեւեալ ներբողական տողերը։

«Թիճկվի Կանոց ակումբի ցերեկոյթին գլխաւոր փայլը կազմեց Տիկ. Սիրան Նահանեան, կատարեալ արուեստագէտ մր, որ ունի իրական ու հաճելի մեցցո սոփրանօ ձայն մր։ Տիկ. Նահանեի երգեցողութիւնը մեծ վայելք մրն էր եւ կանոնց Ակումբը օնորհաւորելի է այսպիսի օժտուած եւ կարող արուեստագէտի մր մասնակցութիւնը իր հետ ունենալուն համար։ Տիկինը ցերմապես ծափահարուեցաւ եւ կրկին ու կրկին երգեց։

Իսկ «Գէրկըն Իվնինկ Բհերրս» հետեւեալը գրեց.—

«Կանոց Ակումբի գեղարուեստական մասին իր մասնակցութիւնը բերած էր Մասամ Ս. Նահանե՝ իր կարգ մր երգերով. Երգչուհին մեցցո սոփրանօ մրն է օժտուած արրասովոր կարողութիւններով»։

Հոս կ'արժէ յիշել որ Տիկնե Նահանեան ասա անգամ իր մասնակցութիւնը կր բերէ կանոնական ձեռնարկներու եւս։

ԼՈՒՐԵՐ ԱՄԵՐԻԿԱՅԷՆ

Հուայթվինիվիլի դասարանը վերջերս ճոխ ճաշ մր տուաւ Մարիամ Կարապետեանի բացման դասը իր ժամուսնին՝ Գրիգորի դէմ։ Ամբասանեալը կր մեկնադրուի թէիր 12, 000 տոլարի ապահովագրութիւնը եղբայր ներուն անուան բրած է, կիներ տանջած է եւ ամենեն վերջն ալ հիւանդանոց դրած իբրեւ յիմար։

Գրիգոր իբրեւ չհմեղանք յայտնած է թէ իր կինը ոեւէ տսկ առած է ամերիկեան դրօր եւ հայհոյած Ուսաիկներին, Հուվրիճ եւ ամերիկեան օրհներուն։

Դատաւորը խոժոռ հայուածքով մր ընդունած է այս խոստիները։

— Գրիճփօրի մէջ 11 տարեկան հայ աղջիկ մր, Վիխորիա, երկու իճճուատարժերու մէկջեղր մնալով մեռած է։

ԻՆՔՆԿՇԱՐԺԻ ԾԱՆՐ ԱՐԿԱԾ ՄԸ

Նիւ Սորքի հայ բժիշկներէն Գր. Բ. Բաղդասարեան եւ իր կինը օդօսպիլի ծանր արկածի մը հանդիպած են։

Սեպտեմբեր 30ին, երեկոյեան ժամը 10ին, երբ Տօքթ. Բաղդասարեան իր տիկնոջ հետ օդօսպիլով Նիւ Սորքեն տուն կը վերադառնային, Տրիւրսքրէ Լօնկ Այճ, դիմացէն եկող ուրիշ օդօմր կր գարնէ Բաղդասարեաններու օդօսպիլի ճիշդ առաջեն։

Զարնող օդօի ծէրը եւ վարիչը ոմն էր. Կրենդ կ'ենթադրուի քէ հարբած է եղեր. երկու մեքենաներն ալ խորտակուած են. Տօքթ. Բաղդասարեան բիչիչ վիրաւորուած է սրունքեն։

Տիկին Ա. Բաղդասարեան ծանր վիրաւորուած է դէմքին եւ սրունքին։

Տիկին Բաղդասարեան անմիջապես փոխադրուած է Գէյրվիլ հիւանդանոցը։ Իր ապահինեամբ բաւական երկար ժամանակի կր կարօտի. Ծանր կերպով վիրաւորուած է նաեւ Պ. Կրենդ. որ նոյնպես հիւանդանոց տարուած։ Տօքթ. Բաղդասարեան դաս բացած է Կրենդի դէմ։

ԼԸՆՕՐ ԱԿԱԴԵՄԱԿԱՆ

Փարիզեն կր հեռագրեն քէ Ֆրանսեւեղափոխութեան պատմագիր Պ. Ժօրժ Լեֆեվր, Ակադեմիի անդամ ընտրուած է յաջորդելով հանգուցեալ վիպագիր Ռրնէ Պազէնի։

Նոր ակագեմականը այն աճեն է որ իր մէկ գիրքին մէջ կ'ըսէ քէ Թափառականները հրայ իրենց պահեցին մեծ գրադարանները, առանց որոնց անկարելի պիտի բլլար Հայկական հարցի ուսումնասիրութիւնը։

Ներկայ տարեշրջանին Ամերիկայի մէջ 1228 նոր Ազգային Գրադարաններ բացուած են։

ՓԱՍՏԱԲԱՆ

ԽՈՍՐՈՎ ԹԻԽԹԻԽՆՃԵԱՆ

(ՏՕՔԹ. ԻՐԱՒԱԳԻՏՈՒԹԵԱՆ)

Rue Allenby, Khan Nessouli

Ժամը՝ 9—12 եւ 3—6

Հեռաձայն 1-28 Beyrouth

Կարդացէք և Տարածեցէք

«ԱԶԴԱԿ»Ը

ՊՐ. ՊԵՐՃ ԱՒԵՏԻՍԵԱՆ

ՕՐ. ԱՐՄԵՆՈՒՀԻ ՄԵՀԵՔԵՐԵԱՆ

Ամուսնացեալք

11 | 12 | 1932 Գէյրութ-Ֆիլիպէ

ՔՍՏՆԵԼԻ ՈՍԿԻ ՄԸ

ԵԱՃԱՁԻ ԲԱՆՏԻՆ ՄԷՋ

ԵՐԻՏԱՍԱՐԴ ԻՍԼԱՄՈՒՀԻ ՄԸ ԴԱՇՈՅՆԻ ՏԱԱԸ ՀԱՐՈՒԱԾ ԿԸ ՍՏԱՆԱՅ

Անցեալներ Եաճայի մէջ մանկամարդ կին մր, ձաւիլա, դաստպատուեցաւ եօքը տարուայ տաժանակիր ատխաստճի, սպանել փորձած իլլալուն համար Հիլալ, առաջին կնոր իր ամուսնութեն։ Պատ Ապու Ռաստսի, Խորհուրդին վրայ այս վերջինս, որ դաստպատուեցաւ վեց ամսուայ բանտարկութեան։

Պատ Նուսուպեմ կեդրոնական բանտ առաջնորդուելէ առաջ խնդրեց տեսնել ձաւիլան։

Ձաւիլա օտա երջանիկ էր որ պիտի տեսնէր իր ամուսինը ու պիտի հաստատէր նոր նեղ, այլ յոյսով որ երբ երկուքն ալ ազատին իրենց պատիժը պիտի վերադառնան ամուսնական կեանքին։

Պատ մեծ գեղումով ընդունեց ձաւիլան բանտի բակին մէջ ու խնդրեց անկէ որ իրեն մօտենայ, ականջին գաղնիք մը յանձնելու համար։

Ոստիկան մր այս միջոցին կր գնուէր բակին մէջ ու հեռուէն գիրենք կր հսկէր համոզուելու բանտի կանոններուն։

Ցանկարծ Պատ մէկ ձեռքով բռնեց կինը ու միւս ձեռքով գրպանէն դանակ մր հանելով, անսովոր վայրագութեամբ դաստնահարեց ձաւիլան. որ ճանի մը երկվայրկեանի ընթացքին սպաստ տասը հարուած ու մեռաւ։

Բանտապահ որ փորձեց արգիլել ոճիրը սպաստ ծանր հարուած մր։

Ուրիշ ոստիկաններ անմիջապես հասնելով յաջորդեցան ձերբակալել դաստպատեալ ոճրագործը, բոլորովին ծածկուած իր կնոջ արիւնով։

Ներս մեծ գոռումով ընդունեց ձաւիլան բանտի բակին մէջ ու խնդրեց անկէ որ իրեն մօտենայ, ականջին գաղնիք մը յանձնելու համար։

Ոստիկան մր այս միջոցին կր գնուէր բակին մէջ ու հեռուէն գիրենք կր հսկէր համոզուելու բանտի կանոններուն։

Ցանկարծ Պատ մէկ ձեռքով բռնեց կինը ու միւս ձեռքով գրպանէն դանակ մր հանելով, անսովոր վայրագութեամբ դաստնահարեց ձաւիլան. որ ճանի մը երկվայրկեանի ընթացքին սպաստ տասը հարուած ու մեռաւ։

Բանտապահ որ փորձեց արգիլել ոճիրը սպաստ ծանր հարուած մր։

Ուրիշ ոստիկաններ անմիջապես հասնելով յաջորդեցան ձերբակալել դաստպատեալ ոճրագործը, բոլորովին ծածկուած իր կնոջ արիւնով։

ԱՆՆԱԽԸՆԹԱՑ ՕՔՔԱՋԻՕՆ

Սարաֆեան Եղբայց Վաճառատան մէջ

1932 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 9 ԷՆ ՄԻՆՉԵՒ 15

Ծտապեցէք ապահովել ձեր նոր տարւոյ նուէրները

ԵՐԳԱՆՈՒԱԳԱՀԱՆԴԷՍ

Կազմակերպուած, Y. W. C. A. ի հայկական բաժնի կողմէ. երկչախումբ եւ նուագախումբ դեկավարութեամբ՝ Հ. Պէրպէրեանի մասնակցութեամբ պէյրութեան լաւագոյն երգողներու եւ նուագողներու.

Տեղի պիտի ունենայ 15 Դեկտեմբեր երեկոյեան ժամը ճիշտ 8,50ին, Y. W. C. A.ի սրահին մէջ։

ՏԷՐ ՄԵԼՔՈՆԵԱՆ ԵՂԲԱՐՔ

ՐԻՒ ԷԼ Մ.ԹՐԱՆ

ԱԼԷՆԳԻ ԵՒ ՀՕՇ ՓՈՂՈՑՆԵՐՈՒՒ ՄԷՋ

Մեր Ցանախորդներուն: Նպաճակի կերպասներ, ծիւպիւրեներ եւ գանգան իրեղէններ հասած են։

Մեզի չի դիմողներուն: Մէկ պեգամ միայն փորձեցէք գործունեութեամբ պիտի մեկնիք։

Մեզ չճանչցողներուն: Ձեր ճահուն համար իսկ մեզ հետ ծանօթացէք։

Մեր վաճառատան կից նոր բացած ենք ճաեւ թրիգօքաժի եւ ժեռսկի ճիւղ մը հոն պիտի գտնէք ամէն սեռի բլօվր, ժաքէթ, Ֆագագ եւն։

Դատաստան ժառանգիւղ.— Խաճ Մուրատիէ թիւ 23։

Կերպասեղէնի եւ զանազան կտորներու մեծ վաճառատուն

Տ. ԵՒ Ռ. ՄԱՎԻՍԱՔԱԼԵԱՆ

Մուրատ փողոցի վաճառատան հասած են *տեղւոյն* համապատասխան կերպասեղէնի եւ զանազան կտորներու մեծ մթերք. Ֆրանսական, անգլիական, իտալական եւ ամերիկեան առատութիւնով կը գոհացուին ամենազոյժուառանճ գնորդներ։

Ցարգոյ յանախորդները պիտի գտնեն անմրցելի ազատութիւն եւ ճոխ տեսակ։

ՖՐԱՆՔ-ՄԱՍՈՆՆԵՐԸ

(ԱԶԱՏ ՈՐՄՆԱԴԻՐՆԵՐԸ)

Գրեց՝ ՍԻՒՆԻՔ

Երբ Գարիզի ռուսական դեսպան Գալիցինը փնտռուն է արձանագրի մը — Ազիւլպատր, Գեարոս Մեծի արձանը չինել տալու համար, պատ Դիդրոն նրան յանձնարարում է իր մեծ բարեկամ Ֆալկոնեատին։ Եւ պայմանագիրը չատ չուտով տորագրուում է՝ կայսրուհուն ձեռնտու պայմաններով։ Ֆալկոնեատին հրապարակ ոչ այնքան դրամ, որքան կարելիութիւնը՝ ի կատար ածելու հոյակապ մտածում մը։ Նա այդ արձանին — «Պղնձէ Ձիաւորին համար չառնում է 200 հազար լիվրա։ մինչ ուրիշ նշանաւոր արձանագործ Պաժու խնդրած ուներ 600 հազար լիվրա։ Դիդրոն խորհուրդ է տալիս ժեներալ Բեցկիին՝ գնահատելու Ֆալկոնեատի անչահախնդրութիւնը։

Եւ Ֆալկոնեատը երբ գնում է Պետերբուրգ, 1766 թուին, պատ եկատերինա կայսրուհին նրան բնակուելու տեղ է յատկացնում ձմեռնային պալատին մէջ և պարգեւատրում ազնուականութեան տիտղոսով։

1772 թուին, Յունուարին, Դիդրոն կայսրուհու համար գնում է 150 իւղաներկ նկարներ Դրօզդի ժողովածուից— կոլէկցիա և նոյն տարւայ աշնան էլ չատ նկարներ Շուազէլի ժողովածուից։

Հետեւեալ տարին փիլիսոփան վերջապէս վճռում է հետեւել ճամրորդութիւն անելու՝ միակը իր կեանքի մէջ, այն է,— ժեկնիլ Պետերբուրգ։ Եկատերինան վաղուց գիտէ եղեր նրան. և նա ինքն էլ զգացած ունի, որ պէտք է անձամբ չնորհակալութիւն յայտնել Հիւսիսային Սեմիրամիդին։ Բարեբախտաբար գանուում է լրիւ ուղեկից.— կրթուած մարդ, բանասեղծ և «համայնագիտարանիս» թարգմանիչ Միժօն Նարիչկին։ Եւ 1773 թի՛ Օգոստոս 17ին Դիդրոն նրա հետ միասին ժեկնում է Պետերբուրգ։ Այդ հեռաւոր ճամրորդութիւնը անցնում է բաւական բարեյաջող, եթէ նկատի չառնել այն, որ փիլիսոփան երկու անգամ հիւանդանում է ճամբորդութեան ընթացքին։ Օտար երկիրներ, պատ և Պետերբուրգի յուզերը զէշ ներգործութիւն են ունենում ծերունկի ստամոքսին վրայ։ Վերջապէս ճամբորդները Պետերբուրգ են հասնում 1773 թուի հոկտեմբեր 7ին։

«Ես,— գրում է Դիդրոն իր կնոջը,— պարոն Նարիչկինին իր տունը ուղեկցել յետոյ պատուիրեցի կառապանին, որ ինձի տանի Ֆալկոնեատի մօտ, ուր յոյս ունէի գտնելու աջքուղեխ ըմպելիք, կլիտեր և անկողին։ Ոչ մի բան։ Ֆալկոնեատը իսկապէս որ ինձի համար պատրաստած է եղել սենեակ մը, բայց իր տրդին ասիո մը առաջ Լօնդոնից գալով գրաւած ունի զայն։ Ուստի ես իրկոդրուած եղայ խնդրելու ոեւէ մէկուն հիւրընկալութիւնը և կամ ուղղիլ հիւրանոց»։ Դիդրոն ընդհատ գրում է Նարիչկինին այդ մասին, որը անյապաղ կառք է ուղարկում, փիլիսոփային իր մօտ բերելու համար։ Իսկիեւսկի հրապարակին վրայ գտնուղ Նարիչկինի առանձնատունի մէջ փիլիսոփային սենեակներ չատ յարմար պալատի լաւ գետնափորուած մեծ սենեակի մէջ, սքանչելի անկողնով. և չրջապատում նրա ունեցած վիճակին անյրաժեշտ ամեն հոգածութեամբ։

Կայսրուհին իր վրայ առած ունի եղեր Դիդրոյի պետերբուրգ գալու բոլոր ծախքերը և ցոյց է տուած «համայնագիտական հանրապետութեան լիազոր դեսպանին»։ Ինչպէս իրենեայով Դիդրոնի կոչած ունի իշխան Վիազեմսկին, ամենուղչագրութիւնն։ Գալատ գալու համար կայսրուհին նոյնիսկ տրամադրած է գետնափոր հազուստ։ Բայց Դիդրոն ձերբութեան տարիքին մէջ չի ուզել փոխել իր ունակութիւնները և «երբէք էլ խորհած չունի այն մասին, — ինչպէս յետոյ գրած ունի իր ազիկը,— որ չի կարելի պալատ ներկանալ հէնց նոյն հագուստով, որով գնում են տլաճուկ, և գնացել է համակ սև հագուստի մէջ»։

Դիդրոն Պետերբուրգ է հասել ճիշդ Քագ ժառանգ մեծ իշխանի — Պաւել Պետրովիչի Հետեն— Դարմադեատեան արքայազնուհիի հետ ամուսնութեան առթիւ տեղի ունենալիք փարթամ հանդէսներու և իր անուան տօնին նախօրէին։

«Այսօր, տուրբ Դենիսի օրը,— գրել է Դիդրոն իր կնոջը 9 հոկտեմբեր 1773 թ.,— տեղի է ունեցել մեծ իշխանի ամուսնութիւնը։ Եթէ դու ի վիճակի էս երեւակայելու մեծ, պղնուազար և լիտատա Քագուհու մտկանի տակ

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՊԱՏԵՐԱԶՄԱԿԱՆ ՊԱՐՏՔԵՐԸ

Ֆրանսա պիտի վճարէ Դեկտ. 15ին

Պ. ԷՌԻՕ ՅԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎՆԵՐՈՒՆ ԱՌՋԵՒ

Փարիզ.— Արտրդարարանի նիւմատական յանձնաժողովը, յանելով պ.պ. Էռիօն եւ Ժէրմէնը Մարթէնը դեկտ. 15ի վճարումին մասին, վճարելու դէմ արտայայտուեցան։ Խորհրդարանի արտաքին գործերու յանձնաժողովը սկզբունքով ընդունեց վճարումը այն պայմանով որ անոր յայտորդ վերջնական հաշուեյարդար մը։ Յանձնաժողովները պիտի անուանեն ենթայանձնաժողովներ որ պաշտօն պիտի ունենան մշակելու միայն մէկ առաջարկ։

Խորհրդարանի յանձնաժողովները կ'որոշեցրեն բանաձեւ մը, որով կը հաւանծայնին վճարել դեկտ. 15ին, եթէ Մ. Նահանգները ընդունին Միջազգային Համագումար մը վերաքննելու համար բոլոր հանձնաժողովները։ Կառավարութիւնը վաղը պիտի առաջարկէ պայմանաւոր վճարումի մը նախագիծը։

Ռումբ մը կը ճեղքուի եգիպտոսի Ազգ. Բ. Ժողովի վրայ

Գահիրէ.— Ռումբ մը նետուեցաւ Մեծն Բրիտանիոյ Բ. Հոմիսէրին ապարանքին վրայ։

Չինաբափութեան խնդիրը

Իրաւուիլներու հաւասարութեան հարցին շուրջ համաձայնութիւն գոյացած է

Ժընեւ.— Ժընեւի մէջ հինգերու կոմիտէն գոհացուցիչ համաձայնութեան մը եկեր է սպառազինութիւններու խնդրին մասին։ Յառաջիկայ համաձայնութիւնը իրաւ նիներու հաւասարութիւն պիտի շնորհէ հետաքրքրուող պետութիւններու հանգիստը ապահովող կարգ մը երաշխիքներու պայմանին տակ։

Այս պարագաներուն մէջ կը կարծուի որ Գերմանիա իր տեղը պիտի վերագրաւէ Ազգերու Դաշնակցութեան խորհուրդին մէջ։

Փարիզ.— Պ. Էռիօ հեռագրով շնորհաւորեց պ. պ. Փոլ Պոնքուրն ու Մաքտոնալտը, խաղաղութիւնը ապահովելու նպատակով, զինաթափութեան հարցին մէջ, իրենց թափած ջանքերուն երջանիկ արդիւնքին համար։

Պ. Լիթվինօֆ Ժընեւ մեկնեցաւ

Փարիզ.— Սովետական արտաքին գործերու ժողովրդական քոմիսէր այսօր Գերմանիոյ մեկնեցաւ Ժընեւ զինաթափութեան ժողովին ներկայ ըլլալու համար

Չինական պատերազմը Մանչուրիոյ մէջ

Ճապոնացիները կը ձերբակալեն 8 զօրավար, 5000 զինուոր ու սպայ եւ կը գրաւեն 100 բնդ.աւիօր

Մուքտէն.— Ճապոնական ուժերը յարձակողականի ծեռնարկեցին մարդերու համար Ժէհոլի նահանգը չինական զօրագունդերէն ու անկանոն զինուորներէն։

Գործողութիւնը սկսաւ Շանկէ—Քվանի արեւմտեան կողմը գտնող Շաման պատ քաղաքի օդանին ռմբակոծումով։ Այս քաղաքը կը կարծուի որ չինացիներու գլխաւոր ամրոնոցն է։

Կատաղի կռիւներ կը շարունակուին այս շրջանին մէջ։ Կռիւներուն կը մասնակցին արշաւանքի բանակէն զատ Շանքէ—Քվանի եւ Սուինչուկի ճաքոնական պահակագունդերը։

Ճապոնական զինուորական տեղեկագիրներուն համաձայն, հիւսիսային շրջանակին մէջ կատարուող պաշարման շարժումին շնորհիւ, ճապոնցիները գրաւած են 100 պատերազմական թնդանօթ եւ ձերբակալած 9000 զինուոր եւ սպայ, եւ 8 զօրավար։

Այն սպաները որ ծառայած են Մանչուքուօյի բանակին մէջ ու յետոյ չինացիներու կողմէ անցած են պիտի դատուին զինուորական ատեանի մը կողմէ մեծ մատնութեան հաւասար ոճիրի համար։

Գերման նախարարական տագնապէն յետոյ

Պ. ՓՈՆ ՇԼԱՅԽԵՐԻ ԶՈՅԳ ՅԱՂԹԱՆԱԿԸ

Ռայխսթակը կը յետաձգուի անորոշ ժամանակով

ՆԱԶԻՆԵՐՈՒ ԸՆԴԴԻՄՈՒԹԻՒՆԸ ԿԸ ՏԿԱՐԱՆԱՑ

Ռայխսթակը 144 ձայնի դէմ 395 ձայնով անորոշ ժամանակի մը համար յետաձգուեցաւ։

Յառաջիկայ ժողովին թուականը որոշելու խնդիրը յանձնուած է Ռայխսթակի նախագահ պ. Կէրինկի կամքին։

Ընկերվարականներն ու համայնավարները յետաձգումին դէմ քւէարկեցին։ Միւս բոլոր կուսակցութիւնները, նազիներու գլխաւորութեամբ քուէարկեցին ի նպաստ յետաձգումի։

Յետաձգումը մեծ յաջողութիւն մը կը նկատուի վարչապետ Ֆոն Շլէյխերի համար։

Նազի պարագլուխներու ըմբոստութիւնը Հիթլերի դէմ կը շարունակուի։

Պերլին.— Նազի պարագլուխներու ըմբոստութիւնը Հիթլերի դէմ կը շարունակուի։

Պ. Կրէգոր Սթրասէրէն յետոյ է որ կը լքեր նազի կազմակերպութեան պետի պաշտօնները, նազիներու չարժումին մեծ տեսաբանը, պ. Կէօթֆրիտ Ֆէյտեր կը հրաժարի անտեսական բաժնի պետի իր պաշտօնէն։

Ուրիշ պարագլուխներ կը սպառնան հետեւիլ անոնց օրինակին, նկատելով որ Պ. Հիթլերի վրայ քաղաքականութիւնը որ կը ձգտի ամբողջ իշխանութիւնը ձեռք ձգել կամ ընդդիմադիր մնալ, նազիներու չարժումը կործանումի կ'առաջնորդէ։

ՆԵՐՈՒՄԻ ՕՐԷՆՔԸ

Պերլին.— 144ի դէմ 395 ձայնով Ռայխսթակը որդեգրեց, կառավարութեան կողմէ ներկայացուած նորումի օրէնքին նախագիծը, որով կը չնջուին մինչեւ հինգ տարուայ պատիժները եւ կը զեղչուին աւելի երկար պատիժները, եթէ անոնք տարուած չեն ոճրագործութեան համար։

Նախագահական յաջորդութիւնը

Պերլին.— Ռայխսթակը 127ի դէմ 404 ձայնով որդեգրեց օրինագիծ մը, որով նախագահական իշխանութիւնը բարձրագոյն աստիճանի նախագահին պիտի յանձնուի Ռէյխի նախագահին մահուան կամ հրաժարումի պարագային։

Առեւտրական դաշնագիր Անգլիոյ եւ Սովետներու միջեւ

Բանակցութիւնները շուտով պիտի սկսին

Լոնտոն.— Սովետներու Անգլիոյ զրկած յանձնագիրը կ'ընդունի առեւտր. նոր դաշնագիր մը կնքելու համար տնկլիական առաջարկը։ Բանակցութիւնները չուտով պիտի սկսին։

Սուրճի մշակումը արգիլուած է երեք տարուայ համար

Ռիօ ը Ժանէյրօ.— Նախագահական հրամանագիր մը երեք տարուան համար կ'արգիլէ սուրճի մշակումը Պրազիլիոյ մէջ։

ՏԵՂԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՄԱՍԼՈՅ ՏԵՍՉՈՒԹԵԱՆ ԲԱՑԱՏՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

ՖՐԱՆՀՕ-ՍԻՒՐԻԱԿԱՆ ԴԱՇՆԱԳՐԻ ՇՈՒՐՋ

Ի՞ՆՉ ՊԻՏԻ ԸԼԼԱՅ ԼԻԲԱՆԱՆԻ ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ

Բարձր Գօմիսէրութեան Մամլոյ Տեսչութիւնը, երէկ, Մեծ Սէրայ հրաւիրեց տեղական թերթերու Տնօրէնները։ Ժամը 10ին բոլոր լրագրողներն ալ ներկայացան Մամլոյ Դիւանին։ Լիօթրեան Բօնթիւ ընդունեց լրագրողները եւ յայտարարեց որ կուգէ կարգ մը բացատրութիւններ տալ Բ. Գօմիսէրի յայտարարութեանց մասին։ Լրագրողները հետեւեալ հարցումները ուղղեցին եւ սպացան համապատասխան բացատրութիւնները.

— Մո՞ն Ֆրանհօ-Սիւրիական դաշնագրի կնքումին ժամանակը.

— Չեմ կրնար ժամանակը որոշել, սակայն կը տեսնեմ որ այդ կապ ունի Սիւրիական Կառավարութեան եւ ժողովուրդին ցոյց տալիք ընթացքին։ Անցուած դուխ գիտէ որ Ֆրանսա մեծ պատասխանատուութիւններ ունի, մանաւանդ երբ հովանաւորութիւնը դաշնագրի փոխուի.

— Կրնա՞նք հասկնալ թէ որ՞ն կը տեւէ հովանաւորութեան վերացումը դաշնագրի կնքումէն վերջ.

— Այս հարցումին չեմ կրնար պատասխանել, սակայն Սիւրիան երբ ձեռնադրէ իր վինակի ըլլայ եւ կարենայ ինքնապատպանութեան միջոցներ ապահովել, իր ճարակէ ինքնավար եւ անկախ կը դառնայ.

— Սիւրիական դաշնագիրը իրագի դաշնագրին պէս՞ պիտի ըլլայ.

— Իր գլխաւոր գիծերով իրագի դաշնագրին պիտի նմանի, իսկ մասնաւոր գիծերուն մէջ կը տարբերի.

— Կնքուելիք դաշնագիրը Սիւրիոյ ներկայ սահմանները պիտի պահէ՞.

— Հաւանական է որ ներկայ սահմանները մնան.

— Սիւրիական Միութեան գործարար պատպանողներ կան. անոնք կուգեն որ Այտուիճներու երկիրն ու Ձէպէլ Տրուզր միանան Սիւրիոյ. արդեօ՞ք Գ.Բօնսօ կը մտածէ՞ անոնց միացումը.

— Չեմ գիտեր թէ Գ. Բօնսօ՞ այդ մասին ի՞նչ կը մտածէ, սակայն կարելի չէ բուիր այդ պարագան. մանաւանդ այդ երկու երկիրներ ունին իրենց առանձին կառավարութիւնները.

— Իսկ ի՞նչ պիտի ըլլայ Լիբանանը.

— Բարձր Գօմիսէրը միայն Սիւրիոյ մասին խօսեցաւ. Լիբանան ունի իր Սահմանադրութիւնը, սակայն կարելի է փոփոխութիւններ ըլլան.

— Բարձր Գօմիսէրը հովանաւորութեան յանձնաժողովին հետ ո՞րուան կայացո՞ւց դաշնագրի հիմունքներուն շուրջ.

— Չեմ կարծեր.

— Սիւրիոյ եւ Լիբանանի հարցութեանց միջեւ կապ մը կա՞յ.

— Ոչ.

— Ի՞նչ կը մտածէ պիւրէ թերթերու Լիբանանի եւ Սիւրիոյ մասին գրածներուն շուրջ.

— Բացարձակապէս անհիմն են այդ գրութիւնները.

Ինչ է ձեր կարծիքը Լիբանանի ներկայ անբնական կացութեան մասին. պիտի շարունակուի՞ այսպէս.

— Շատ դժուար է այս հարցումին պատասխանել. հագիւ Բ. Գօմիսէրը կրնայ գիտնալ թէ մինչեւ ե՞րբ պիտի շարունակուի տյս կացութիւնը.

— Բ. Գօմիսէրը վերադարձին Լիբանանի մէջ ոեւէ փոփոխութիւն պիտի մտցնէ՞.

— Հաւանական է.

Մօտ մէկ ժամ տեւող այս տեսակցութենէ վերջ, լրագրողները դուրս ելան, առանց որոշ գաղափար մը կազմելու դաշնագրի եւ Սիւրիոյ ու Լիբանանի ներկայ կացութեան շուրջ։

ԱՆՕԹՈՒԹԵԱՆ ՁԻՁԵՐԸ

ՊԷՅՐՈՒԹի ՄԷՋ

60 ՀԱՅ ԳՈՐԾԱՒՈՐՆԵՐ ԿԸ.ԴԻՄԵՆ ԱԶԳ. ԱՌԱՋՆՈՐԴԱՐԱՆ

ԵՐԵՔ ՕՐ ԻՎԵՐ ԱՆՕԹԻ ԵՆ ԲՈԼՈՐԸ

Երէկ առաւօտ, 60ի մօտ հայ ախտաւորներ, Պէյրութի զանազան թաղերէն հաւաքուած Ազգային Առաջնորդարան գալով ներկայացան Առաջնորդարան եւ ներկայացուցին իրենց ողբերգական վիճակը ծիրող անգործութեան երեսին։ Յայտնի է, որ որերէ ի վեր իրենց ընտանիքներր անօթի կը սպասեն եւ իրենց բոլոր ճիգերը գործ գտնելու համար ապարդիւն անցած են։ Անոնք յայտնեցին վերջ ի այլեւս խղճի մէջ ոեւէ փոփոխութիւն պիտի մտցնէ՞.

Կարօհան Սրբազան մէկիկ մէկիկ գրած է անոնց անուններր եւ խոստացած Ազգային Վարչութիւնը բացառիկ ժողովի մը հրաւիրել՝ հետաքրքրելու համար իրենց վիճակով եւ կարելիութիւններով։

ՀԱՅ ՈՒՍՈՒՑՉՈՒՀԻ ՄԸ ԿԸ ՄԵՌՑՆԷ ԱՇԱԿԵՐՏ ՄԸ

ՕՐԻՈՐԴԸ ԻԱՆՑԱՐԿՈՒԱԾ Է

Այսօրուան ոսթիկանական տեղեկագիրեն կ'իմանանք որ Պուրճ Համուտի ազգային վարժարանի ուսուցչուհիներեն Օր. Վալանթին Քէչէհան, երէկ, բարկութեան նոպայի մը մէջ հարուած մր կունայ Ցովսէփ Հաւեան անուն 9 տարեկան աշակերտի մր երեսին։ Ցովսէփ հագիւ հասնի մր ժամ ապրելէ վերջ կ'ենդհանի իր հոգին, իսկ ուսուցչուհին կր ձերբակալուի։

ՀՈՐՄԷՆ ԿԸ ԳՈՂՆԱՑ ԵՒ ՍԻՐԱՀԱՐԻՆ ՀԵՏ ԿԸ ՓԱԽԶԻ

Անցեալ օգոստ. Ռաս Գամալչէի մէջ, Մանսուր անուն երիտասարդ ազգ.ի մր կը յայտնի խորամանկութեամբ մը իր հայրը հետացնել տունեն։

Իրիկուն երբ այս վերջինը տուն վերադարձաւ տեսաւ որ իր աղջիկը անհետացած էր, հետը տանելով բաւական գոհարեղէններ եւ խատ ճնչուն ոսկի։ Ու ժամ մր յետոյ լսեց որ գող աղջիկր փախած է իր սիրահարին, Մոհամէտ Ասաթ հետ։

Այժմ մեղսակիցները ամէն կողմ կր փնտուին։

ՆԱԽԱԳԱՀ ՏԷՊՊԱՍ ԱՆՇԱՆԳԻՍՏ Է

Հանրապետութեան նախագահ Պր. Շարլ Տէպպաս, իբր մր անհանգիստ ըլլալով Փոր Սէրայ չիջաւ առջի օր։

Կառավարութեան պետը իր տան մէջ ճնշեց բոլոր ընթացիկ գործերու քղթածրարները։

ԱՆԿԱՐԳՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ՂԱԶԻՐԻ ԿՈՒՐԱՆՈՑԻՆ ՄԷՋ

ԿՈՅՐ ՈՐԲԻ ՄԸ ՊԱՏՁԱՌԱԻ 200 ԿՈՅՐ ՈՐԲԵՐ ԱՆՕԹԻ ԿԸ ՄՆԱՆ

ԱՌԱՋՆՈՐԴԻ ԴԻՄՈՒՄԸ ՆԵՐՔԻՆ ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԵԱՆ

Ղազիրի կուրանոցին մէջ, ուր մօտաւորապէս 200 հայ երեսեռ կոյր որբեր կր պատսպարուին եւ տարիներէ ի վեր կր վայելեն Զուիցերիական Բարեգործ Ընկերութեան մր պատսպարութիւնը, ծանր անկարգութիւն մր պատահած է վերջերս։ Կոյր մր, անկարգութեան մր պատճառաւ, որքանոցի Տնօրէնութեան կողմէ հրաման կ'ստանայ հեռանալու հաստատութենէն։ Սակայն տուած հրամանը ոչ միայն չի գործադրուիր, այլ անկարգապահ որբր 10 Օսմ. ոսկի կր պահանջէ Տնօրէնէն, այլապէս սպառնալով բռնի միջոցներու դիմել։

Քրիստոնեայ Տնօրէնը մեղմ կր համարէ կառավարութեան միջոցներով անոր հեռացումը եւ նեղուած կր փակէ որբանոցր, 150է աւելի կոյրերը երեսի վրայ ձգելով։ Չորս օր այսպէս իրենց վիճակին ձգուելէ վերջ կոյրերը, Տնօրէն Մր.Վիլզըր երէկ առաւօտ կ'որոշէ դիմում կատարել Ազգային Առաջնորդարան։ Կարօհան Սրբազան խնդիրը կր ներկայացնէ Ներքին Տնօրէնութեան եւ կր խնդրէ որ անկարգապահ կոյրը հեռացուի Ղազիրէն։ Ներքին Տնօրէնն ալ անմիջապէս պիտ եզած հրահանգը կր դրկէ Ղազիրի կառավարութեան։

Կր յուսանք որ անհնազանդ կոյրի հեռացումով, կր խաղաղի կուրանոցը եւ Տնօրէնն ալ գոհացում գտած կրլլայ։

ԾԽԱԽՈՏԻ ՄԱՔՍԱՆԵՆԳՈՒԹԻՒՆԸ

ԲԱԽՈՒՄ ՄԸ ՁԻՍԸ ՇԱՂՈՒԻԻ ՄԷՋ

ՄԱՔՍԱՆԵՆԳ ՄԸ ԿԸ ՍՊԱՆՆՈՒԻ ԵՒ 18 ՊԱՐԿԵՐ ԿԸ ԳՐԱՒՈՒԻՆ

Քանի մր օր առաջ, մասնիչ մր ձիսր Շուղուր երթալով լուր կուտայ պաճուոյի պատասխանատուին որ մահմանեցնգներու կարուաւ մր գիտեր Որոնդոս գետէն անցնելով պիտի յառաջանայ դէպի Հայկ։

Անմիջապէս 7 պատասխանատուներ երկու խմբակի բաժնուելով դիրէ կը բռնեն Թալիպի մօտ Շամրա գիւղը, ուրկէ պիտի անցնէին մահմանեցնգներր։

Կէս գիտերին մահմանեցնգներու յառաջապահ խումբը կր մօտենայ։ Պատասխանատուներ հանգիստ կր ձգեն զայն խումբին մնացեալ անդամները չփախցնելու համար։ Երբ այս վերջիններր կր հասնին բակարդին վայրը, իրենց հրաման կր տրուի որ կեծան։ Կր կեծան բայց հրացանա ձգութեամբ կր պատասխանեն։

Կռիւը կր սկսի եւ կր տեւէ ժամ մր։ Գիւղացիները աւրթնալով կր փորձեն օգնել պատերոյի պատասխանատուներուն։ Ասոնք քէեւ իյ՛ քիւով, կր յաջողին փախուստի մատնել իրենց հակառակորդներր, որոնք տիրապահանակութիւն օնորին կծիկր կր դնեն ձգելով իրենց եօեւ եօթ ձի ու 18 պարկ ծխախոտ։

Յաջորդ առաւօտ հովիւ մր իսխանութիւններուն կ'իմացնէ որ դիակ մր գտած է ճախորդ օր կուիւր տեղի ունեցած վայրին վրայ։

Քննութենէն մր յետոյ կր հասկցուի որ մահանեցնգ մրն է որ մահացուորէն վիրաւորուած է եւ լկուած իր ընկերներէն։

ՀՐԴԵՀ ՄԸ ՊԱՍՔԱՅԻ ՄԷՋ

Կիրակի, ժամր 4.15ին, Պասքա քաղաքամիջ մէջ յանկարծ կրակ առաւ Նահկմ ճամպլէ տախտակէ_տուներ։ Քանի մր վայրկեանի մէջ բնակարանները հնոցի մր վերածուեցան։ Շէնքին բնակիչները հագիւ թէ ժամանակ ունեցան իրենց գիգերէն ազատելու, ձգելով իրենց բոլոր կարասիները բոցերուն։

Հրշեջներու սպասարկութիւնը անմիջապէս հասնելով յաջողեցաւ միայն սահմանափակել կրակր։ Ժամր 6ին մարած էր հրդեհր, բայց տուներ ալ ամբողջութեամբ հանդուած էր։

Զեռնհաս խոխանութիւններ ենթադրութիւն բացած են ու եկած այն եզրակացութեան որ հրդեհր ծեռնդիներէն մէկին անխոհեմութեան արդիւնքն է։

ՆՈՒԻՐԱՑՈՒՈՒԹԻՒՆ

Կիրակոս Քեամիճեան (դեղագործ Հալէպ) իր կողակցին ցաւարիր մահուան առիթ հետեւեալ նուիրատուութիւնը րած է.

	Ս. Դ.
Համազգային Ընկերութեան Հալէպի մասնաճիւղին	300
Մամբրէյեան հիւանդանոցին	200
Հալէպի Օր. Միութեան Գաստպարանին	200
» Մեսրոպեան վարժարանին	300
» Սահակեան »	100
» Նեռսէսեան »	100

***

Գ. Հայկ Տէրոհրեան 100 Սրկ. Դկն. կր նուիրէ Մամբրէյեան թոխախանոցին, յատկացիկայ Կաղանդի Տօնին առիթ։

Սեանալ խմբագրութենէն։

Գարսկասեանէն Գ. Օճնիկ Թուխպարեան 10 Բուբի կր նուիրէ Մամբրէյեան թոխախանոցին, խմբագրութեան միջոցաւ։

Հ.Մ.Ը.Մ.Ի անդամներէն Գ. Գերճ Աւետիսեանի բնդ Օր Ամերիկեան Մհիթարեան ուսախատիք ամուսնութեան առիթ իր բնկերներ հետեւեալ գումարները կը նուիրեն Հ.Մ.Ը.Մ.Ի տեղական Վարչութեան.

	Ս.Դ.
Գր. Ալպէր Յակոբեան	100
» Օճնիկ Գէօճէկեան	100
» Թաքէ Գարագալբաճեան	100
» Ֆերոյենան Քհանհաեան	100
» Օճնիկ Բիլիճեան	100
» Կրպ. Գասաւհասեան	50
Անդամ մը	50

ՍԱԿԱՐԱՆ ՊԷՅՐՈՒԹԻ

13 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 1932

	Ս. Դ.
Օգիպեկ. բդբադրմ.	427
Անգլիկն. »	416
Տօլար »	127.50
Ֆրանկան »	59.50
Պանճ Օբբօման	140
Իտալական Լիր 100	650
Ցուճական Տրահմի 100	75
Անգլ. ոսկի	608
Ֆրանս. »	485
Օսման. »	549
Արծաթ մհճիս	21
Գրեքի Ֆօնս. Ա. Ֆր.	650
» » Բ. »	314
» » Գ. »	305

Սէֆէրեան եզբարք Բիւ Տօս Թէյէֆօճ՝ 5-19

ապուշ գումարներուն առջեւ յօրանջելու, և խոհանոցին հաչիւններու քննութեամբ պարապեցայ։ Իսկ դուն ի՞նչ ըրիր ինծի համար, ոչինչ, դուն կուգես որ ինքզինքիդ տէրը ըլլաս, դիտողութիւն մը իսկ ընելու իրաւունքը չտալով ինձ։ Այսպէս, ակումբի բաժանորդութիւնդ...։

Եւ ձեռքը միշտ կը դարձնէր սպիտակ սիրուն կատուներու նման՝ որոնք իրենց քնքուշ թաթերուն տակ հարուածելու պատրաստ ճիրանները ծածկուած կը պահեն։

— Ակումբին մէջ բաժանորդութի՛ւնս, ընդմիջեց մարքիզը թեթեւ բարկութեամբ. զիս այնչափ անհանգիստ ըրիր՝ որ այս տարի չնորոգեցի զայն։

— Իրա՞ւ։

Ճիրանները ալ երեւելու մօտ էին։

— Այո, սիրելիս, զիս աչքի զարնող տարօրինակութեանց կը մղես. տիպար ամուսինը կ'անուանեն զիս, և այս տեսակ մականուններ խիստ անախորժ են։

— Ո՛հ սիրեցեալս, մի վշտանար, ակումբի կեանքդ վերսկսելով, և թողով՝ որ այդ պարոնները իրենց ուզած տեղը առաջնորդեն քեզ՝ չուտ մը կ'անհետի վրայէդ այդ մականունը որ զքեզ այդ աստիճան կը վիրաւորէ։

— Կը բարկանաս, Պէաթրիս, հիմա յուսահատ կերպարանքդ ձեռք պիտի առնես դարձեալ, կ'աղաչեմ, այսպիսի մնոտի բաներով մի զբաղիր։

— Մեր ընտանիքի աւերումը մնոտի՞ բան է միթէ, աւելի աղէկ կ'ընես եթէ դուն անձամբ հաչիւներուն գլուխը անցնիս վասն զի ես այլեւս չեմ կրնար, մայրս երէկ ինձ կ'ըսէր թէ դատապարտելի բան է այս հաստատութիւնը ունենալ և այսպիսի մանրամասն բաները քննել։

զբեզ ըրած բարիքներուդ համար վարձատրէ։ Աղօթենք այժմ։

Մաքուր սրտէ մը ելած այս աղօթքը, այս խունկը՝ որ դէպի երկինք կելնէր, անչուշտ հաճելի պիտի թուէր Արարչին, անկասկած ան իր դթութեան մէջ ընդունեց զայն, և այս հոգին ալ իր ընտրեալներուն մէջ դնելով իբրև ճանապարհի ընկեր՝ վստեր առաքեց անոր, վստեր՝ որ զինքը դէպի իրեն առաջնորդեն, որ աղբիւրն է երջանկութեան և միխթարութեան։

Այս այցելութիւնը տարբեր կերպով մը ազդեց Նորատի լծակիցներուն։ Պէաթրիս բոլորովին մտախոհ և չատ վշտացեալ կ'երեւէր. տխրութիւնը իր սէրէն ամեհաքաղցր ցոլացում մը կառնէր։ Լուութեամբ ամուսնոյն բազկին վրայ յենած՝ անդադար արբշութեամբ կը կրկնէր.

— Ո՛հ, Ամէտէն հոս իմ քովս է, և ասկէ վերջ ան իմ մխիթարութիւնս պիտի ըլլայ։

Իսկ Ամէտէ Էրնէդոի վրայ կը մտածէր, որու զոհերն էին այդ երկու մեռելները։

— Ինչպէ՛ս կարելի է, կ'ըսէր նա իւրովի, որ Սան Սերվի անունը և կրթութիւնը ունեցող մէկը մարգասպան ըլլայ, և այս մարդասպանութիւնը կնոջ մը վրայ գործէ. ի՛նչ, զիս չրջապատող և ամէն օր ձեռքս կարկառող անձերուն մէջ կրնա՞յ գտնուիլ եղեր մէկը որ որե իցէ կիրք մը յագեցնելու համար այսպիսի սոսկալի ոճիր մը գործելու կարող ըլլայ. երբէք չպիտի հաւատայի ատոր, եթէ չտեսնէի։

Եթէ անգամ մը բանի մը հնարաւորութիւնը ընդունուի՝ իսկոյն տեսակ մը բնութիւններու մէջ կը սպրդի ան, ինչպէս ծաղիկի վրայ որդ մը որ անտեսանելի կը մնայ, սիրտը կը մաչէ և իր ներկայութիւնը չյայտ-

Բացառիկ Դիրքեր եւ Պայմաններ

ԸՆՏԱՆԻՔՆԵՐՈՒ, ԴՊՐՈՑԱԿԱՆՆԵՐՈՒ, ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑՆԵՐՈՒ

Առողջ մնալու համար հանգիստ մահճակալ մը ունենալու է՝ հանգիստ կարճնալ հնարելու համար։

Քրիստոֆլ մահճակալներու մեծագոյն գործարանը մեր բնդհ. ճերկայացուցիչի հանգամանքով Ձեզ կ'րնծայենք առիթը աննկ օգտուելու համար։

Գսած տարի եւ աւելի դիմացայր կ'երաշխաւորենք, ընկոյզի ճմանող փայտի մր օծուած սոյն մահճակալներ տուող ճորոշը եմ, կը ծալուին, թեթեւ *«զօրաւոր զսպանակով»* եւ ամենէ խակի յարմարող։

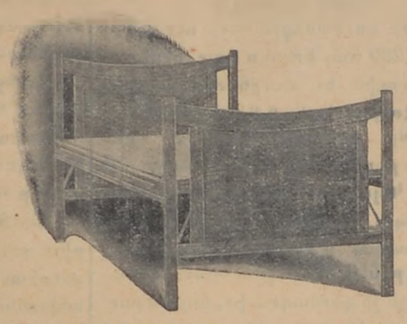

ԳԻՆ ՁԷՆ 10 Ս· ՈՍԿԻ

—o—

ՎՃԱՐՈՒՄ՝ 3 ՄԱՍՆԱՎՃԱՐՈՎ

—o—

0 | 0 գեղ վերոյիշեալ գճեռուց վրայ, այլ բնթերցողներուց որոնք ճերկայ յայտարարութեամբ կը ճերկայացնեն մեզի

—o—

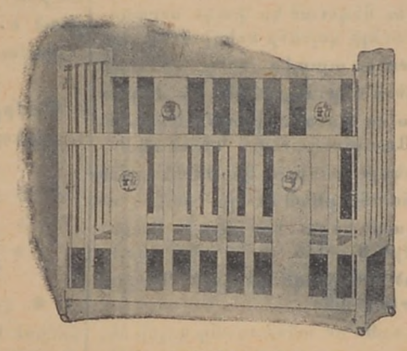

ԳԻՆ ՁԷՆ 10 Ս· ՈՍԿԻ

—o—

ՎՃԱՐՈՒՄ՝ 3 ՄԱՍՆԱՎՃԱՐՈՎ

—o—

50 | 0 գեղ վերոյիշեալ գճեռուց վրայ միմիայն բնթերցողներուց համար։

—o—

Նոյն իսկ եթէ գճելու միտ ալ չունիք այցելեցէք մեզ եւ տեսէք այն ինչ որ կ'առաջարկենք Ձեզ, ուրիշ մը գճելէ առաջ։

O. Y. EKWALL. A. B. (Finland)ի

Սիւրիոյ, Լիբանանի եւ Իրագի բնդհ. ճերկայացուցիչ

Ե. ՔԷՇԻՇԵԱՆ, Khan-Chouny, Պաճօ'ի Իսմաիճ ճիօդ եռեւի կոդմ։

ՀՐԱՇԱԳՈՐԾ ՄԱՐԴԸ
ԷԼ ՀԱՁ ՄՈՒՀԱՄԷՏ ՊԷՅ ԷԼ ՓԷԼԷՔԻ

Փութացէք առնելու անոր կարծիքը ձեր բոլոր փափաքներուն համար։ Ան կը հանդարտեցնէ բոլոր չուարած և տանջուած մաքերը և կը վերադարձնէ անոնց փափաքները։ Կ'իյնէ բոլոր ոգիներուն. հիբնօթիզմով կը կարդայ մարդուն մտածումները. ձեռքի դիծերէն կը կարդայ մարդուն անցած, ներկայ և ապագայ կեանքը. կրնայ հասկնալ ամուսնութեան, ճամբորդութեան, սիրոյ, առեւտուրի, քննութեանց և այլն բոլոր գաղանիքները։ Այս բոլորը կը ցուցնէ մարդուն, կարծես թէ գրուած ըլլան թուղթի մը վրայ։ Կնոջ և ամուսնոյն միջև եղած դժուարութիւնները ու տարակարծութիւնները կը լուծէ Աստծոյ Սուրբ անուններով եւ Ամերիկեան եւ Եւրոպական գիտնականներու փորձառութիւնները օգտագործելով։

Մեր եղողներուն ուրախութիւն և հանգիստ կը պատճառէ։ Ջղային և մտայնութիւնները կը դարմանէ։ Այս բոլորը մեծ յաջողութեամբ կը կատարէ։ Փորձը ամենամեծ փաստն է, անգամ մը այցելել բաւական պիտի ըլլայ։

ՀԱՍՑԷ.— Պէյրութ, Հանդէմ Ղամի փողոցի առեւտուրի, Ֆրանսական ճիւանդանոցին մօտ, թիւ. 9 բնակարան։

ԸՋԴՈՒՐՈՒԹԻՒՆ

Ա.— Անոնք որ կուգան, իրենց միտքը գրեն թուղթի մը վրայ և պէտք է պահեն.

Բ.— 1000 ոսկի կուտայ ան, եթէ չի կարենայ ճշդիւորէն գիտնալ ենթակայի միտքը, գրուած արաբերէն լեզուով միտքերը չհասկնալու համար ապացոյցի մի ջօդիւ։

Գ.— Այցելութիւնը երկու ոսկի է.

ՕԳՆԷ ԴՈՒՆ ՔԵԶԻ եւ ԱՍՏՂԸ ՔՒՕՆ ՊԻՏԻ ՕԳՆԷ

ԸՆՏԱՆԻՔԻ ԱՍՏՂԸ
(L'ETOILE du FOYER)

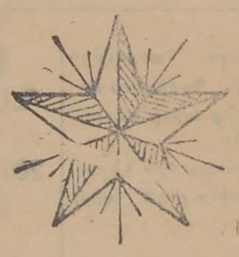

Առեւտրական և երկրագործական ժողովրդային վարկի հաստատութիւն
Անանուն ընկերութիւն.— դրամագլուխ՝ 3,000,000 ֆրնք.
որ կրնայ 3.000,000,000 ֆրնք.ի բարձրացուիլ վարչական խորհուրդի պարզ որոշումովը։

Կեդրոնատեղի.— 137 Boulevard Sebastopol - Paris

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ Արեւելեան պետութեանց
Սալոյ Օթելի օճեմ, Պուրճ, Պէյրութ

ԵԼԵԻՄՏԱԿԱՆ ՃԻՒՂ
Աւանդի պարմանագրութիւմ
ՕԺԻՏ

Նրաչխատրեալ տոկոս 5%։ Ասկէ զատ մասնակցութիւն ընկերութեան շահերուն։

ԿԱԼՈՒՈՑԱԿԱՆ ՃԻՒՂ
ՎԱՐԿԵՐՈՒ ԲԱՑՈՒՄ

կալուածի վրայ փոխատուութիւնք՝

վճարելի 10—15—20 տարիէն։ Ցորչուած պայմանաժամէն առաջ ուզողը կրնա՞ վճարել։

ԸՆՏԱՆԻՔԻՆ ՍՍՏՂԸ ընկերութիւնը ներկայիս 75,000է աւելի անդամ ունի։ Մինչև 1 Ապրիլ 1931 Ընտանեքին Աստղը 135 միլիոն փոխ տուած է, գրաւուկ 50 միլիոնէ աւելի արժէք ունեցող անշարժ կալուածներու վրայ։

Ամեն թղթակցութիւն՝ ուղղել՝ B. P. 821, Beyrouth

ՏՕՔԹ. ԳԷՈՐԳ ԿԷՐԿԷԶԱՆ

Վկայեալ Lauréat ճակիկ Interne եւ այժմ մնայուն ՄԱՆԱՒԱԿԷՏ բժիշկ Թրանսկան հիւանդանոցի *ԱՂԱԻ, ԹՈՒՔԱՀԱՐԻՒԱՆ, ԱԿԱՆՋԻ և ԳԼՈՒՈՒ* հիւանդութիւններու բաժնին։

Հիւանդ կ'ընդունի կէտն վրդ ժամը 2—4
իր գիշերին մէջ rue de Damas, No. 315
Հիւանդներ ուղղակի հիւանդանոց կ'ընդունուին իր կողմէ տրուած մուտքի բարոտով։

Ազգաս հիւանդներու ձրի դարմանում, ամէն օր կէսօրէ առաջ մինչ ժամը 10—12, հիւանդանոցի դարմանատեղիէն։

ԱՋԱԿԻ ՏՈՊՐԱՆԸ

ՏՊԱԳՐԱԿԱՆ ԱՄԷՆ ԿԱՐԳԻ ԳՈՐԾԵՈՒՈՒ ՀԱՄԱՐ
Դիմեցէք «ԱԶԴԱԿ»ի Տպարանը՝ գիրէ, պրօշիւր, հարաւած կամ հրահրագիր, պահարակ, ճամակի թուղթ եւ առեւտրական տետրակներ։

ԱՐԱԳ, ՄԱՔՈՒՐ, ԳԵՂԵՑԻԿ եւ ԱԺԱՆ.
ՁՈՒՆ ՄԸ ԵՒՐԷՔ ԳԻՐԵՐՈՒՆ

Ոտդ հինգ մասներ ունի. իւրաքանչիւր մասդ իրեն համար տեղ մը կ'ուզէ, ասոր համար հագուելու ես

ՍԹԱՆՏԱՐՏ կօշիկը

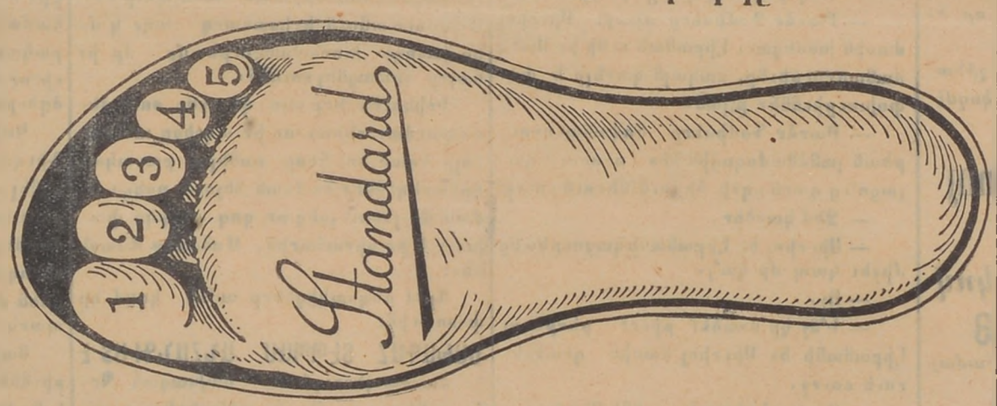

ՍԹԱՆՏԱՐՏ կօշիկները գիտականօրէն պատրաստուած են և քալես թէ նստիս միշտ հանգիստ կը պատճառեն և նոր կեանք մը շնորհեն քեզի։
Հարցուր քեզմէ առաջ փորցողներուն։

ԿԵՂ ՐՈՆՑՏԵՂԻ՝ ՆԱՃԱՐ ԵՂԲԱՑՐՆԵՐՈՒ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ

VALDA

ԵՐԳԻՉՆԵՐԸ ԲԵՄԲԱՍԱՑՆԵՐԸ ԵՒ ՍԲՕՌԻ ԱՄԱՔԷՕՌՆԵՐԸ ՓՈՐՁԵԼՈՒ ԵՆ ՄԻԱՅՆ

–ԲԱՍԹԻԼ ՎԱԼՏԱ– ՆԵՐԸ

ՍՈՑՆ ԲԱՍԹԻԼՆԵՐԸ ԽԻՍՏ ԱԶԴԵՑԻԿ ԵՆ ԵՒ ԿԸ ԳՏՆՈՒԻՆ ԲՈԼՈՐ ԴԵՂԱՐԱՆՆԵՐՈՒ ԵՒ ՏՐՕԿԻՒՆԵՐՈՒ ՄԷՋ

Պահանջեցէ՛ք **ՎԱԼՏԱ** անունը կրող տուփերը

Ներկայացուցիչ՝ ՍԱԻՏԱ եղբարք
Փոսթարկդ թիւ 445
ՊԷՅՐՈՒԹ

ԳԱԲՐԻԷԼ Թ. ԹԷՐԶԵԱՆ
(ԵԼԵՔՏՐԱԿԱՆ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ)

Հիմնուած 1921 ին Պոլիս-Բէյրութ

Եիս դիւրաշահելի պայմաններով կը կատարեմ ամեն կարգի ելեկտրական յոյսի գեղեցկութիւններ (Intsallation), ինչպես նաեւ մօթեր եւ տիճամճներ։

Վաճառատունս կ'սահմնճէ նաեւ բոլոր ելեկտրագործիքներու ճորոգնոցներ։ Մասնաւոր սպասարկութիւն բնակարաններու ելեկտրա-ճորոգմանց։ Վաճառատուն Philips եւ Lux ելեկտր. լամբերու եւ ամեն տեսակ ելեկտրական պիտոյքներու։

Վճարման դիւրութիւններ.

Հասցէ — Վ. Ուզուճեանի գրասեղանի կից Պուրճ. B. P. 491

ոկուն շինուածի, վայելուչ տեսք
Հնչուն եւ բնական ձայն
Ահա յատկանիշները՝

ՈՐՈՆՅՄԱՄԲ ԿԸ ՁԱՏՈՐՈՇՈՒԻՆ

ԱՓՕԼԼՕ ՖՈՆՈՆԵՐԸ

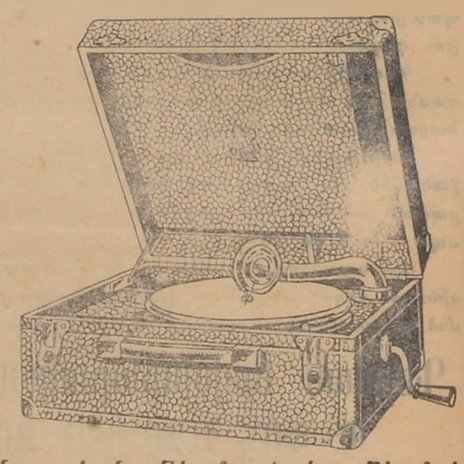

Հրապարակի վրայ գրանուող բոլոր մարքանեներու հետ կը մրցին Ապոլլօ ֆոնոնները։ Մանաւանդ վերջին նոր մօտէլները, որոնք հասած են արդէն, անգերազանցելի են իրենց տոկունութեամբ, վայելչութեամբ և ժամչելի գիներով։

APOLLO GRAMOPHONE Co. Ltd
(of London)
ԱՓՕԼԼՕ՝ ՖՕՆՕՆԵՐՈՒ ԹԱԳԱՒՈՐԸ ///

Կատարեալ համոզում գոյացնելու համար՝ աճգամ մը այցելեցէք
MAISON APOLLO, Rue de la Poste, BEYROUTH
Փորգագիճ եւ բօնօզ՝ ամէն ձեւի, աճվիճելի ռոակ եւ առաւելութիւններ գիւրամատչելի գին, վճարումի դիւրութիւն։
Ընդհ. ներկայացուցիչ՝ Սիւրիոյ, Պաղեստինի, Անդրյորդանանի, Միջագետքի եւ Եգիպտոսի.— **ԳՈՒՐԳԷՆ ՍԻՆԱՆԵԱՆ**

KOURKEN SINANIAN, Boite Postale 642, BEYROUTH (Syrie)

ՁԱԿԱՁԱՆ ՄՈՒՀՂԻԿ
ՏԷՂԱԿԱՆ, ԳՈՒՐ

Զարգացման եղանակներու հդկնի վարիչներ, շինուած սպիճնոյ ապահովագրութեամբ եւ 20 ճիլոկրամ ճնշում։
Ամենէ մի վարանիք այս հրաշալի գործիքը գնելէ։

Անոնք որոնք գրանցուած են քաղաքապետարանին մօտ կրնան թեան մօտ և հանդիսական Ֆրանսական բեմին ճամբուն վրայ կողմէ։

Այս մարդիկներ այնքան ճարտար են որքան ուրիշներ։ Գիտեն նաեւ ժամերը ճշդել և արդիւնքը գրեթէ վստահական է։

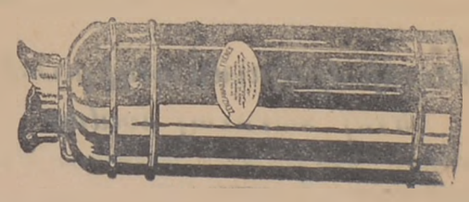

Ներ մինչև այն օրը՝ որ ցօղունը կը ծաղի, անոյշ բուրմունքը կ'անհետի, փայլունութիւնը կը նսեմանայ և խէղճ ծաղիկը կը թառամի, երբ դեռ այդ զաղիր որդը իր ղոհին վրայ կը սողայ տակաւին։

Ամէնէ ալ միշտ էրնէսթը կր յիշեր, ինչպէս Պէաթրիս Սօֆին, և այս յիշատակը երկուքին ալ սրտին մէջ անջնջելի՝ պիտի մնար։

Ժամանակը՝ չուտով մը խոյս տալով՝ իր հետ կը տանի մեր յոյսերն ու ուրախութիւնները։ Երբեմն զգալի և երբեմն անզգալի կերպով մը կը փոխուինք, բայց միշտ կը փոխուինք։ Եթէ հաւատարիմ հայելի մը մեր ջնջուած զգացումները քանի մը տարի ետքը ներկայացնելու ըլլար՝ հոն մեր սրտերը, մեր գաղափարները և մեր զգացումները մեր դէմքերէն աւելի հինցած պիտի գտնէինք։ Սակայն տեսակ՝ մը զգացումներ իրենց չարժառիթները անհետանալէ վերջն ալ կը դիմանան միշտ, և իբր յաղթական՝ մեր հոգւոյն մէջ անջնջելի կերպով մը կը հաստատուին։ Ընդհանրապէս վիշտերը այսպէս կըլլան։ Երջանկութիւնը այնչափ տևող չէ, չուտով կը սլանայ և շատ անգամ մէյ մըն ալ ետ չդառնար։

Իր ամուսնութենէն վեց ամիս ետքը՝ ոչ ոք պիտի ճանչնար որ այն զուարթ և երջանիկ աղջիկը, այն մեղմաղձոտ ամուսինն է որ տեսանք։

Մայր ըլլալու մօտ և բոլորովին իր տնային գործերուն զբաղած՝ տիկին Մօնդա չէր յիշեր ալ այն սոսկալի նշանները որոնք զինքը այդչափ զարհուրեցուցած էին։ Իր սենեակին մէջ փոքր սեղանի մը քով նըստած, հաչուի տետր մը առջևը որուն բազմաթիւ թուանշաններու սիւները ահագին գումար մը կը ներկայացընէին, երես առած աղջկան մէկ բարկութեան միջոցին մէջ կը գտնենք զինքը, բարկութիւն՝ որ ամուսնութեան առաջին օրերուն սխալած է, և ուսկայն ապագային մէջ վիշտերու և կսկիծներու այնչափ բողբոջներ կը կրէ։

Ծանրկարծ կանգնելով գրիչը ձեռքէն նետեց։

— Սիրելի Ամէտէ, ըսաւ ան, կը ցաւիմ թէև, սակայն դուռ այս գումարները ըրէ, որ ինծի գլխու ցաւ չը պատճառեն. այսպիսի փոքր գործերու համար չեմ ուզեր ինքզինքս նեղացընել։

— Սիրելի Գէաթրիս, ամենափոքր համբերութիւն մը իսկ չունիս։

— Ի՞նչ որ կը բաղձայիր՝ ըրի, տանս հոգատարութիւնը վրաս առնելով՝ տնտեսուհիին և մատակարարին հետ ամէն օր երկու ժամ յոգնեցայ, ձանձրացայ, ինչ չահեցանք. արդեօք քանի մը հազար ֆրանք պակաս ծախք եղաւ։ Անյուսալ ոչ, միայն թէ Գօրտօյի գինիի կամ ռուսական խաւեարին քանի դահեկան ըլլալը գիտեմ, այն ալ դարձեալ կատարելապէս մոռցայ։ Ո՜հ, գիտցած եղիր թէ տնային գործերու համար ծնած չեմ։

Այսպէս խօսած ժամանակ՝ մարքիզուհին որ Հնդկաստանի գեղեցիկ քաշմիրէ չրջազգեստ մը հագած վարդագոյն պաստառով և վալանսիէններով զարդարուած խոյր մը ունէր գլուխը, մինչդեռ իր գեղեցիկ և երկայն մաղերուն վարսակները կարապի ուսին վրայ կը թափէին, մարքիզուհին իր ամուսնոյն թիկնաթոռին վրայ կոթնելով՝ գլուխը կոտրտուելով մը անոր գլխուն քով կը մօտեցնէր. նայուածքը փայփայիչ էր ու հմայող, և իր նուրբ ձեռքերը պարոն Մօնդայի թխագոյն խոպոպիկներուն մէջ պտցընելով՝ այն անյաղթելի մագնիսականութիւնը կը հաղորդէր անոր՝ որ սէրէն ետքը կուգայ, և որու ոչ ոք կարող է ընդդիմանալ։

— Այո, քեզի հաճելի երևալու համար՝ ծուլութեան քաղցր սովորութիւններս թողուցի, յանձն առի այս

նուէհան առաջին օրերուն սխալած է, և ուսկայն ապագային մէջ վիշտերու և կսկիծներու այնչափ բողբոջներ կը կրէ։

Ծանրկարծ կանգնելով գրիչը ձեռքէն նետեց։

— Սիրելի Ամէտէ, ըսաւ ան, կը ցաւիմ թէև, սակայն դուռ այս գումարները ըրէ, որ ինծի գլխու ցաւ չը պատճառեն. այսպիսի փոքր գործերու համար չեմ ուզեր ինքզինքս նեղացընել։

— Սիրելի Գէաթրիս, ամենափոքր համբերութիւն մը իսկ չունիս։

— Ի՞նչ որ կը բաղձայիր՝ ըրի, տանս հոգատարութիւնը վրաս առնելով՝ տնտեսուհիին և մատակարարին հետ ամէն օր երկու ժամ յոգնեցայ, ձանձրացայ, ինչ չահեցանք. արդեօք քանի մը հազար ֆրանք պակաս ծախք եղաւ։ Անյուսալ ոչ, միայն թէ Գօրտօյի գինիի կամ ռուսական խաւեարին քանի դահեկան ըլլալը գիտեմ, այն ալ դարձեալ կատարելապէս մոռցայ։ Ո՜հ, գիտցած եղիր թէ տնային գործերու համար ծնած չեմ։

Այսպէս խօսած ժամանակ՝ մարքիզուհին որ Հնդկաստանի գեղեցիկ քաշմիրէ չրջազգեստ մը հագած վարդագոյն պաստառով և վալանսիէններով զարդարուած խոյր մը ունէր գլուխը, մինչդեռ իր գեղեցիկ և երկայն մաղերուն վարսակները կարապի ուսին վրայ կը թափէին, մարքիզուհին իր ամուսնոյն թիկնաթոռին վրայ կոթնելով՝ գլուխը կոտրտուելով մը անոր գլխուն քով կը մօտեցնէր. նայուածքը փայփայիչ էր ու հմայող, և իր նուրբ ձեռքերը պարոն Մօնդայի թխագոյն խոպոպիկներուն մէջ պտցընելով՝ այն անյաղթելի մագնիսականութիւնը կը հաղորդէր անոր՝ որ սէրէն ետքը կուգայ, և որու ոչ ոք կարող է ընդդիմանալ։

— Այո, քեզի հաճելի երևալու համար՝ ծուլութեան քաղցր սովորութիւններս թողուցի, յանձն առի այս

AZTAG
JOURNAL QUOTIDIEN ARMÉN.
B. P. 587
BEYROUTH, Liban

Directeur-Propriétaire
HAIG BALIAN

ՓԱՓՈՓԿԻ

ՍԻՒՐԻԱ տար. 550, ՎԵՑԱՄՍԵԱՑ 300 Ս.Դ.
ԱՐՏԱՀԱՄԱ. տրկ. 7, ՎԵՑԱՄՍԵԱՑ 4 տոլար

ԱԶԴԱԿ

ازتاك

جريدة سياسية ادبية اقتصادية حرة

ՕՐԱԹԵՐԹ

ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԳԻՏԱԿԱՆ

ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 1932 — 15 — ՉՈՐԵՔԷ ՀԱՏԸ 2.50 Ս.Դ.

Հ. ՏԻՒՐԻ | Աւհճ առաքուց պահք է ընել բերքիս ցնծութենին հատցէին | Տնօրէն — Խմբագիր՝ ՀԱՅԿ ՊԱԼԵԱՆ | Չհրատարակուած ձեռագիրները չեն վերադարձուիր | Թիւ 205 (782)

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

ԱՅՍ ՑՈՒՐՏ ՈՒ ՑԱՒ ՕՐԵՐՈՒՆ

Մեր երէկուան թիւի լուրերու բաժնին մէջ սրտի խորունկ կսկիծով հրատարակեցինք շատ յուզիչ և սրտաճմլիկ լուր մը 60ի մօտ հայ գործաւորներ, յուսահատ գործ գտնելու համար օրերէ ի վեր իրենց թափած աշխատանքներէն, երէկ առաւօտ դիմած ին ազգային առաջնորդարան և պարզած իրենց ենթարկուած դժբաղդ կացութիւնը։

«Սրերէ ի վեր մեր ընտանիքները անօթի են և կտոր մը հաց չունին ուտելու. ամէն օր քաղաք կուգանք, թաղերն ու չուկաները կը շրջինք գործ գտնելու յոյսով, կը յօժարինք 10 դահեկանի իսկ օրն ի բուն աշխատելու, սակայն ի գո՛ւր, ոչ ոք գործ կուտայ մեզի։ արդէն առաջուան պէս չինութեան մեծ գործեր չկան քաղաքապետութիւնն ալ դադրեցուց իր գործերը և մենք մնացինք անգործ ու անօթի։ Իբրև վերջին ապաւէն կը դիմենք ազգին և կը խնդրենք որ ճար խորհի ու գտնէ, այլապէս այս ձմրան ու ցուրտին անօթութեան ճիրաններուն մէջ պիտի ոչնչանանք։»

Ահա՛ աղաղակը մեր անգործ հայրենակիցներուն, որոնք տարիներէ ի վեր մշեցնելով իրենց մատներն ու եղունգները և առանց բեռ ըլլալու ուրիշներուն կրցած էին ապրիլ ու ապրեցնել իրենց ընտանիքները պատուով ու արժանապատուութեամբ։ Շնորհիւ Քաղաքի մէջ զարգացող շինարարական աշխատանքներու, քաղաքապետութեան և Հանրային Շինութեանց նախարարութեան բացած ու ձեռնարկած ընդարձակ գործերու, հայ աշխատաւորները տարիներէ ի վեր ոչ ոքի ձեռք կարկառեցին, հպատակաբար ապրեցան իրենց գործատէրերուն և գոհ ձգեցին զանոնք անխտիր։ Հակառակ օրավարձերու նուազութեան, դիւրահաճ հայ աշխատաւորը, վերջին ծայր խնայողութեամբ տպրեցաւ և նոյն իսկ ետեղուց քանի մը օրուան ուտելիքի պաշարը, անձրևոտ օրեր անօթի չմնալու համար։ Սակայն, ա՛ւ, օրէ օր զարչացող տնտեսական տագնապը, եկաւ հասաւ մինչև Լիբանան ու Սիւրիա և իր մագիլները իրեց հայ ընտանիքներու կուրծքին։ Օրերով ու օրերով անգործ մնացին հայ աշխատաւորները, ամխաներով պարապ պտըտեցան հայ արհեստաւորները։ և մինչ տեղացի աշխատաւորն ու արհեստաւորը գլուխը գնելիք տեղ մը եւ լաւագոյն օրերէն խնայած դրամագլուխ մը ունէր, հայը ոչ տուն եւ ոչ ալ դրամագլուխ։ Գործազրկութեան առաջին ալիքն իսկ ցնցեց անոր կառուցուածքը և անօթութեան մատնեց իր ընտանիքը։ Գործ կը փնտռէ, սակայն գործ տուող չկայ։

Մէկ կողմէ պետական պիւտճէն հաւասարակշռելու համար և միւս կողմէ ալ երեան հանուած վերջին զեղծումները և գայթակղութեանց հետևանքով Հանրային Շինութեանց Վարչութեան ձեռնարկած աշխատանքները զգրեցուեցան։ Քաղաքապետութիւնը ևս իր կարգին ստիպուեցաւ քաղաքի լուսապարզութեան, ճանապարհներու ընդլայնման և նորոգութեան աշխատանքները՝ խնայողութեան համար, պետական հասոյթները նուազեցան, բազմաթիւ պաշտօնեաներ գործէ հանուեցան։ Տարիներէ ի վեր գոյութիւն ունեցող տնտեսական տագնապին չարունակումը և բազմաթիւ վաճառականներու և մեծ հաստատութեանց սնանկութիւնը տեղացի հարուստները յուսահատութեան մատնեցին։ Նոր չէնքեր, նոր ձեռնարկներ անհնար դարձան։

Այս պայմաններու տակ, իր բազուկին ապաւինող հայ աշխատաւորը և իր աշխատասիրութեան վստահող հայ արհեստաւորը գործազրկութեան դատապարտուեցան։ Այնպէս որ, այսօր, արտաքնապէս բարեկեցիկ երևցող ընտանիքները պատառ մը չոր հաց չունին ուտելու։ Լուռ ու անտրտունջ քսպէտ կ'անցընեն իրենց օրերը և միշտ լաւագոյն օրերու երազով կ'օրօրուին, սակայն իրենց սրտաճմտորները «հա՛ց, հաց» կ'աղաղակեն։

Դժբաղդաբար եղանակի խստութիւնը կը սաստկանայ օրէ օր եւ աւելի չեչտուած կը դառնայ գործերու նուազութիւնը։ Ասկէ վերջ ցուրտ ու անձրեւ։ Մեր հայրենակիցներէն շատերը ոչ կրակ ունին իրենց հիւղակներուն մէջ և ոչ ալ պատառ մը չոր հաց։ Գործ գտնելու յոյսով ամէն օր նամակատան փողոցի անկիւնը հաւաքուող մեր աշխատունակ և անձնուէր հայրենակիցները, ժամեր սպասելէ վերջ ձեռնունայն և տխուր ու կոտրած սրտով կը վերադառնան իրենց ընտանիքներուն մօտ, որոնք հաց կ'սպասեն։ Հա՛ց, հա՛ց, կ'աղաղակեն շարունակ անլեզու երախաներ, որոնց միակ յանցանքն ու մեղքը հայ ծնողներէ ծնած ըլլալնէն է։ Եւ այդ աղաղակները կուգան կը հասնին մինչև մեր ականջները և կը վրդովեն մեր հանգիստը։ Կըրնա՞նք անտարբեր մնալ և վակել մեր ականջները։ Կրնա՞նք մոռնալ և ուրանալ մեր սրտակից եղբայրները, որոնք այսօր զոհ են գացած ժամանակի ու պայմաններու անողոք հրամանին։

Ֆրանսայի և Ամերիկայի մեր հայրենակիցները տարի մը առաջ սկսան պայքարի գործազրկութեան դէմ և բազմաթիւ ընտանիքներ փրկեցին անօթութեան ու մահուան մագիլներէն։ Ծանծող ալիքը դժբաղդաբար հասաւ մեր գաղութը և այսօր Հալէպ, Դամասկոս թէ Պէյրութ անգործ հայ աշխատաւորներու թիւը կը ստուարանայ օրէ օր։

Հայրենակիցներ, այս ցուրտ ու ցաւ օրերուն չմոռնանք մեր հացակարօտ եղբայրները և ձեռք ձեռքի մտածենք զարմանի մասին։ կազմակերպենք գործազրկութեան դէմ պայքարի ճակատ մը։

Այս ցուրտ ու ցաւ օրերուն...

ՓՈԽԱՌՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ
ԵՒ ԱԶԳ. ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆԸ

Ելեւժեական հաւատարակչռութիւնը բոլոր երկիրներու մէջ ալ խանգարուած է ներկայիս։ Ֆրանսան, որ աշխարհի ամենահարուստ երկիրներէն կը դասուի դրամապէս, այժմ ան ևս մառհոգուած է Ֆրանսայի անտեսական և պիւտճէական կացութեամբ։ Գետական պիւտճէն յառաջիկայ տարուայ համար 12 միլիառ ֆրանք բաց պիտի ունենայ, արտաքին վաճառականութիւնը 9 միլիառ և եր կաթուղիներու բացը 7 միլիառ։ Որով Ֆրանսայի մէկ տարուայ կորուստը պէտք է հաշուել մօտաւորապէս 28 միլիառ, անշուշտ կարևոր գումար մըն է որու դարմանումը կը պահանջէ Ֆրանսացի ժողովուրդէն առաւելագոյն զոհողութիւններ։ Կասկած չունինք որ չնորհիւ Ֆրանսայի ունեցած 100 միլիառ արժէքով հնչիւն ոսկիի և օտար արժէթուղթերու, ան չուտով պիտի հաւասարակշռէ իր պետական պիւտճէն։

Կեդրոնական եւրոպայի պետութիւնները, ձիշդ հակառակը, կ'ապրին ելեւժական ամենանեղ պայմաններու մէջ։ Ինչպէս անհատ վաճառականներ, կըմած պարտքերու տակ և սնանկ կը հռչակուին, ձիշդ այնպէս ալ այդ կառավարութիւնները իրարու եաեւէ կը դաղբեցնեն իրենց արտաքին պարտքերու վճառումները։ Այսպէս Ռուժանիան, Գուլկարիան, Ճեխոսլաւաքիան, Աւստրիա, Հունգարիան, Լեհաստան, Ֆինլանտիան Էսթոնիան, Տանցիկը ևլն։ Այս երկիրներու մէջ պետական պիւտճէները խանգարուած են Թղթով ահագին բացեր։ Դրամները չափազանց իսկած են և դրամագլուխը քաշուած է դէպի արտասահման և անկարելի դարձած է արտաքին պարտքերու նոյն իսկ տոկոսները վճարելու։

Օրինակ մը տալու համար առնենք միայն Ռուժանիոյ ելեւմտական կացութիւնը։

Նախապէս Ռուժանիան եւրոպական պետութիւններու մէջ անտեսապէս եւ ելեւժապէս լաւագոյն տեղը կը գրաւէր չնորհիւ իր արտաքին առեւտուրի, հողային, հանքային, և քարիւղի արտադրութիւններուն։ Բայց, հիմայ սակայն է պետական գանձային մեծ տագնապ բարութիւնը և ելեւմտական հակակիրը յանձնել օտար փորձագէտներու հսկողութեանը։ Գետական պիւտճէն որ մաս կէ 3 տարի առաջ 36 միլիառ լէյի հասած էր, այս տարի իջած է 24 միլիառի, իսկ յառաջիկայ տարուայ համար պիտի գեղջուի մինչև 18 միլիառի։ Այս պայմաններու տակ Ռուժանիոյ կառավարութիւնը ինչպէ՞ս պիտի չարունակէ արտաքին պարտքերը վճարել որը պիւտճէի մէջ կը պահանջէ տարեկան 6 և կէս միլիառ լէյ։ Տնտեսական տագնապէն առաջ, բանակի և արտաքին պարտքերու համար տարեկան 15 միլիառ լէյ կը վճարուէր։ Ազգերու Դասնակցութեան ելեւմտական Ծանձնաժողովը առաջարկեր է Ռուժանիոյ որ զեղչէ իր ծախսերը և պիւտճէն հաւասարակշռէ իր իսկական եկամուտներով։ Այս հաշուով, կը նախատեսուի պաշտօնէ հեռացնել մօտ 40.000 պաշտօնեաներ, փակել տարիրաւոր վարժարաններ, տնտեսական բարեփոխական հաստատութիւններ և իջեցնել ամսականները նուազագոյն սակի։ Եւ եթէ իրագործուի սոյն ծրագիրը, փաստօրէն պիտի բազմանայ անգործներու եւ անօթիներու բանակը կազմուած ամէն դասակարգէ։ Կառավարութիւնը մօտ 10 միլիառ լէյ վճարելի չեանեալ պարաք ունի պաշտօնէութեան, հայթայթիչներու և մատակարարներուն։

Մօտաւորապէս նոյնն է կացութիւնը Դանուբեան միւս երկիրներու մէջ։

Առհասարակ, հաստատուած է որ, անցած 10 տարիներէ ի վեր պակսած է դրամագլուխը։ Նախ, դրամական կայուն վիճակ չառեղծուելուն օտար դրամագլուխը չատ քիչ չափով մուտք գործած է. երկրորդ, իբրև նորաստեղծ պետութիւններ չատուով ինկած են ելեւմտական տագնապի մէջ։ Անոնք բռնատորուած են արտաքին պարտքերով, ուելցնենք նաեւ ներքին պատճառութեան, արտաքին տահմանային պատերազմները փուքացուցած են տագնապը, պարպելով հարկէ պետական գանձերը։

Կառավարութիւններ անդուլա դուրս գալու համար գիմած են ներքին փոխառութիւններու, ապագրելով նոր գանձաժամեր և հետագային պարտաւորուած են գիմելու արտաքին փոխառութեան։ Այս բոլորը պատճառ եղած են որ թէ՛ ներքնապէս և թէ արտաքնապէս խախտուի վստահութիւնը, յառաջացնելով դրամական անկումները։ Այս պայմաններու տակ ո՞ր դրամատէրը պիտի համարձակէր իր գրամագլուխը փոխադրել այդ երկիրները։ Ուրեմն, դատրօէն դրամ չգալէն զատ, ներսի օտար դրամագլուխներն ալ փախած են ամենաժամ ճանապարհով։

Եթէ գումարենք չրջանառութեան հանուած դրամները և բացուած ընթացիկ հաշիւները Լեհաստանի, Չեխ-Սլովաքիոյ, Հունգարիոյ, Ռուժանիոյ Աւստրիոյ, Գուլկարիոյ, Եուկոսլաւիոյ և Ճաւնասատանի, կ'ունենանք մօտ 20 միլիառ ֆրանք դրամ եւ մօտ 3 եւ կէս միլիառ ընթացիկ հաշիւ։ Սոյն գումարը աւելի պակաս է Ջուիցերիոյ և Հոլանտայի դրամական կարողութենէն։ Որով, վերջին երկու պետութիւնները միասին 12 միլիոն բնակիչ ունին, մինդտեռ վերի 8 պետութիւնները ունին 108 միլիոն բնակիչ։

Ֆրանսան՝ տատնձինն, 41 միլիոն բնակիչ ունենալով 108 միլիառ ֆրանք չրջանառութեան հանած և ընթացիկ հաշիւներ ունի։ Այս հաշուով Ֆրանսայի դրամագլխային կարողութիւնը 5 տնտեսական մեծ է քան վերոյիշեալ Դանուբեան երկիրները։ Ֆրանսայի արտադրելի դրամը կը հաւասարի Անգլիոյ, Ռուսիոյ, Ջուիցերիոյ և Հոլանտայի կարողութեան։ Իսկ Ֆրանսայի ունեցած հնչիւն ոսկին 11 անգամ աւելի է քան կեդրոնական եւրոպայի 8 երկիրները։

Բացի Ճաւնասատանէն, միւս 7 երկիրներ առաւել չափով օգտուած են Ֆրանսայի ոսկիներէն։ Անցած 8 տարիներու ընթացքին Ֆրանսայէն փոխառութիւն ըրած են.

	Ոսկի Ֆրանք
Աւստրիա	170.000.000
Գուլկարիա	170.000.000
Հունգարիա	156.000.000
Ֆինլանտիա	300.000.000
Եուկոսլաւիա	675.000.000
Լեհաստան	1.025.000.000
Ռուժանիա	1.135.000.000

Վերի գումարներուն վրայ կարելի է աւելցնել նաև Անգլիայէն և Ամերիկայէն առացուած դրամները։

Ընդհանուր պատերազմէն քանի մը տարիներ յետոյ նորակազմ պետութիւններէն՝ Լեհաստանը, Ֆինլանտիան, Եուկոսլաւիան և պարտուած պետութիւններէն՝ Գուլկարիան, Աւստրիան, Հունգարիան պէտք ունէին դրամական անմիջական օգնութեան։ Աներիկան ամբարած այնքարհի հարստութիւնը, տեղ կը փնտռէր տեղաւորելու իր դրամները, բնականաբար բարձր տոկոսներով։ Այսպէս, Գուլկարիան դրամ կ'առնէր հարիւրին եօթ և կէս տոկոսով, Աւստրիան՝ հարիւրին վեց, Ճեխոսլաւաքիան հարիւրին 7, Հունգարիան եօթ եւ կէս ևլն։ Այս պետութիւնները տարեդարձ դրամի պէտք ունէին մէկ կողմէն տեղաւորելու գաղթական ժողովուրդը, վերաչինելու երկիրը, կազմակերպելու ճարտարարուեստը իսկ միւս կողմէն ալ բան մը գնալով՝ կայունացնելու ազգային դրամները։

Իրրև անկախ պետութիւններ, կը դիմեն Ազգերու Դասնակցութեան խորհուրդին և Ազգերու Դասնակցութեան երաշխաւորութեամբ ձեռք կը ձգեն մէկ աւելի փոխառութիւններ Ֆրանսայէն, Անգլիայէն և Ամերիկայէն։

Առաջին տարիներու մէջ, պարտաւոր կառավարութիւններ յանոնաւոր կերպով կը վճարէին պարտքերու տոկոսները և նաև ժամանակ առ ժամանակ, բայց հետզհետէ, պարագաներու և դէպքերու բերումով, չատեր դադրեցուցին վճարումները, ենթարկուած ըլլալով ելեւմտական կատարեալ անկումի։

(Շար. Բ. էջ Գ. Սիւնակ)

ՄԱՄՈՒԼ

ՓԷՍԻ ՎԷՃԸ

«Էլիճ պաճ» կը գրէ բրօֆ. Սգիպեանց վէճին առթիւ հետեւեալը.—

Մեր հագած ֆէսերը Թիւրքերու կողմէ պատրաստուած են մեզ և մեծոց կողմէ ծնունդ առած։ Իսկ այսօր անոր ամենաժեծ թշնամին Թուրքն է և նոյն իսկ պատերազմ յայտարարած է անոր դէմ։

Թիւրքիոյ որդեգրած թշնամութիւնը ֆէսին հանդէպ գժուարութիւններ ըստեղծած է։ Համաձայն հետազրական տեղեկութեանց, Էնկիւրիի եգիպտական ֆէսին չուրջ տեղի ունեցած վէճը երկու ազրութեանց՝ Եգիպտոսի և Թիւրքիոյ միջև թշնամական կացութիւն մը ստեղծած է։

Զարմանալի է որ Լենտոն և Փարիզ պաշտօնական ընդունելութեանց և հրաւէրներու միջոցին ֆէսի դործածութեան դէմ արգելք չեն յարուցեր, սակայն ֆէսը ստեղծող և դարեր սեփականացնող Թիւրքը այժմ թշնամացեր է անոր դէմ։ Ժողովրդականացած առածը որ կ'ըսէ «մարգարէն իր հայրենիքին մէջ չարգ չի վայելեր» չատ լաւ կը պատչճի այս երեւոյթին։

Անցած դարերուն, օր մը, Ֆելախ և Պաղտան (?) տէրութիւններու թագաւորներուն առջև Թիւրք դեսպանը չուզեց հանել իր ֆէսը։ Թագաւորը նեղուած հրամայեց գաժերով դեսպանի գլխուն վրայ ամրացնել ֆէսը որ յանձնապաչտօնկարեն չանել։ Թագաւորի այս հրամանին երբէն պատերազմ յառգեցաւ երկու երկիրներու միջև։ Թիւրք դեսպան մը, այսպէս, կ'ուզէր կեանքը զոհել, սակայն ֆէսը գլխէն չհանել, կարծեց թէ անպատուուած պիտի ըլլար այդ կերպով։ Զարմանալի չէ՞ որ հիմա այդ միևնոյն Թիւրքերն են որ ուրիշներուն կը հրամայեն հանել ֆէսը։

Բայց Թիւրքիան չպլլամի կը նմանի, իր սահմանն ու իր հնարածը կուրանայ, կը լսէ, ինչպես չպլլամը իր հակիճները անխնամ լքելով անապատի մէջ և կ'երթայ ուրիշներու հակիճներուն վրայ Թուխսի նամելու։ Թիւրքիան ինքը ժամանդ ձգեց ֆէսը իրմէ բաժնուող երկիրներուն և սակայն այսօր աչը չբլլար անոնց ինչպես մեզի ժամանդ ձգած բազմաթիւրն հանրային պարագրներուն։

ՆԵՐՈՒԻՄԸ ԼԻԲԱՆԱՆԻ ՄԷՋ

«Էլ Ահրար» լանկերգը վերցնելով «Ահե էլ ձեհե» պատապանութիւնը ըսանձներ է այն «հիսուն ոճրագործ»ներուն, զոր չար բախտը միայն զանոնք դուրս հաներ է մարդկային բնկերութենեն։ Մենք խօսք կուտանք իրեն։

Բանի մը տարի առջ կառավարութեան կողմէ ներում մը չնորհուեցաւ։ Դժբաղդաբար միայն մեծ ոճրագործները անկէ օգտուեցան, այն ալ կարճ ժամանակի համար։ Որովհետև այս մոլորած մարդիկը մէկ առ մէկ վերադարձան իրենց բանտը, ուրկէ բնաւ պէտք չէր դուրս գլլէին։

«Այս ներումը չէ որ կը պահանջեն այսօր։

«Եւրոպական ազգերը, որոնց կարգին Ֆրանսա, ունին մասնաւոր օրէնքներ, որոնցմէ կ'օգտուին երկար ատեն պարկեչաւորէն ապրած մարդիկ որ ոճիր գործած են դժբաղդ պարագաներու մէջ։

«Բայց մեր մօտ նման օրէնքներ գոյութիւն չունին։ Ասոր համար մենք կը դիմենք միայն ներումին։ Արդէն յարմար ներում մը հաւասար է արդար պատիժի մը։»

ՍԻՒՐԻՈՅ ԱՆԿԱԽՈՒԹԻՒՆԸ

«Էլ Ահրար» այսօրուան թիւի խմբագրականով կը գրէ.—

Բ. Գումիսէր պ. Բօնսօի տուած բացատրութենէն կը հասկցուի որ Ֆրանսա կը փափաքի դաշնագիր կնքել Սիւրիոյ հետ։ Եւ այս դաշնագիրը Սիւրիոյ անկախութեան և ազատութեան ճանապարհին մէջ քալելուն պիտի նպաստէ։

Սակայն Ֆրանսան իր այս փափաքը ցոյց տալէ առաջ, Բ. Գումիսէրը հովանաւորութեան յանձնաժողովին առջև զեկուցեց և խօսակցեցաւ Սիւրիոյ խորհրդարանի կազմութեան եւ նոր կառավարութեան հետ իր ունեցած գաղափարի փոխանակութեանց մասին։ Գ. Բօնսօ սակայն կարծիք չյայտնեց այդ տեսակցութեանց արդիւնքին չուրջ։ Կասկած չկայ որ Ֆրանսան կառավարութիւնը անոր հասկցուեցած է թէ հովանաւորութեան վերացումն ու դաշնագրի մը կնքումին կողմնակից է։ Արդեօք կառավարութիւնը սիւրիացի լիարտներու եւ երեսփոխաններու յայտնե՞ց իր և պ. Բօնսօի տեսակցութեանց արդիւնքը եւ կամ ալ առա՞ւ անոնց կարծիքը պ. Բօնսօի հետ չհամաձայնած, ինչպէս կը պատահին բոլոր տահմանագրական երկիրներու մէջ։

Այս հարցումները կուտանք մենք այն պատճառաւ, որովհետև պ. Բօնսօ իր բացատրութիւններուն մէջ կ'ըսէ որ Ֆրանսան կ'ուզէ Սիւրիոյ անկախութիւն տուող դաշնագիր մը և կ'աւելցընէ. «այս պիտի ըլլայ համաձայն Ազգերու Դաշնակցութեան 22րդ յոդուածին»։ Մինդտեռ այդ յոդուածը հովանաւորութիւն կը պարտադրէ և ոչ թէ անկախութիւն։

Ասկէ կը հասկցուի որ պ. Բօնսօ ժամանակաւոր անկախութիւն մը պիտի տայ Սիւրիոյ, փորձելու համար, և հովանաւորութիւնը պիտի չվերցուի բոլորովին, մինչև որ Սիւրիան ինքնապահ չգառնայ։ Եւ իրականին մէջ դաշնագիրները կը տատրագրուին եկու ան կախ ազգութիւններու միջեւ, քանի որ Սիւրիան ազատ չէ եւ անկախութիւն չունի, ինչպէ՞ս պիտի կրնայ դաշնագիր ըստորագրել։ 21 տարեկան չեղող երիտասարդ մը երբիրաւունք չունի քուէ տալու. չափահասութիւն չունեցող երեիրը կրնա՞յ դաշնագիր տատրագրել։

Մենք ահա այս երեւոյթներէն դատելով թերահաւատ կ'ըլլանք Սիւրիոյ անկախութեան մասին և կենթադրենք որ ըլլիքը հովանաւորութեան մէկ տարբեր ձեւն է։

«Մենք վերջին ծայր զարմացանք, կը

ԻՆՉՊԷ՞Ս ԸՆՏՐՈՒԵՑԱՒ ԱՄԵՆԱՅՆ ՀԱՅՈՑ ՀԱՅՐԱՊԵՏԸ

80 ՊԱՏԳԱՄԱՒՈՐՆԵՐԷՆ 60Ի՛Ն ՔՈՒԷՆԵՐՈՎԸ

ԳԵՐԱԳՈՅՆ ՀՈԳԵՒՈՐ ԽՈՐՀՈՒՐԴԻՆ ՄԷՋ 2 ԱՇԽԱՐՀԱԿԱՆ ԵԿԵՂԵՑԱԿԱՆ ԲԱՐԵԿԱՐԳ. ԺՈՂՈՎԸ ՅԵՏԱՁԳՈՒԱԾ

Առաստաղմանէն սերկայ գտնուած են միայն 6 պատգամաւոր 1ր եկեղեցականց.— Զօպանեան հասած է ճիշդ ուեւարկութեան պահուն.— 3000 հաւատիրեալներ Մայր Տաճարին շուրջ.— Հայրապետական Ս. պատարագը եւ օծումը 12 եւ պիսկոպոսներու կողմէ.— Մեծ բազմութիւն տաճարին մէջ.— Պատօնական սեղանը եւ բաժակաճառերը.— Տ. Առաքել եպիսկ. Զօլճեանց.— Վանէր ճիւրպպէս խեղճ վիճակի մէջ.

(Շարունակութիւնը 16 Նոյ. Թուականով կը գրեն Գոլտահայ Թերթի մը)

Հայրապետական ընտրութիւնը մեծ խանդավառութիւն առեղծեց ամբողջ Հայաստանի մէջ։

Երկար առենէ իվեր պատասած ընտրութեան համար արուած արտօնութիւնը և պատգամաւորներու եղած դիւրութիւնները, մեծ պատրաստութիւն յառաջ բերած էին։

Ընտրութեան Թուական որոշուած էր Նոյեմբեր 10, բայց արտաստմանի պատգամաւորներէ ոմանք հեռագրաւ հաղորդած ըլլալով որ Նոյեմբեր 11ի կէս օրին միայն պիտի կրնան հասնիլ, ընտրութիւնը յետաձգուեցաւ Նոյեմբեր 12ին։

Լիճնի պատգամաւոր Պ. Զօպանեան կէս գիշերին Բոլսնիոյ սահմանագլուխը հասնելուն, կառախումբէն դուրս հաններ են Բոլսնիոյ վիզա սատցած չըլլալուն համար։

Պ. Զօպանեան Պերլին դարձած էր վիզա առնելու և հետեւեալ օրը ճամբան չարունակելու համար, ուստի իրեն ընկերցող Տ. Մաթէոս Եպիսկ. Ինճէեան հարկադրուած էր առանձին չարունակել իր ճամբան և Նոյեմբեր 11ի առաւտեան ժամը 10ին վանք հասաւ, երբ Պատգամաւորներու ժողովը նախապատրաստական նիստ կը գումարէր։

Արտաստմանի միակ Եպիսկոպոս պատգամաւորին ներկայութիւնը ոգեւորիչ երեւոյթ մըն էր, հետեւաբար նախագահ Ս. Էջմիածինը նիստը դադրեցնելով, չնորհաւորեց ներկայութիւնը Տ. Մաթէոս Եպիսկ.ի, որ փոխադարձ չնորհաւորութիւն յայտնեց, չեչելով արտաստմանի Հայոց սէրը դէպի Մայր Աթոռ։

Ապա նիստը չարունակելով, նախ Խորհրդակցութիւն կատարուեցաւ ընտրական ձևի մասին և որոշուեցաւ երկու քուէարկութիւն կատարելու։ Առաջին քուէարկութեան մէջ, ամէն ընտրող իրաւունք պիտի ունենար իր ուզած եպիսկոպոսին քուէ տալու և երկրորդ ընտրութեան մէջ առաւելագոյն քուէ ստացող երկու Եպիսկոպոսներ Թեկնածու պիտի նկատուէին և այս երկուքին վրայ պիտի կատարուէր երկրորդ քուէարկութիւնը։ Ետոյ որոշուեցաւ կաթողիկոսի ընտրութեան չետոյ կատարել Գերագոյն Հոգեւոր Խորհուրդի ընտրութիւնը 4 եկեղեցական և 2 աշխարհականներէ բաղկացեալ։ 4 եկեղեցականները պիտի ընտրուէին Պատգամաւորականներ ժողովի կողմէ, իսկ 2 աշխարհականները պիտի նշանակուէին ընտրուած 4 եկեղեցականներու կողմէ։

Որոշուեցաւ նաև նոր կաթողիկոսի օծումը կատարել հետեւեալ օրը Կիրակի։

Որոշուեցաւ եկեղեցական բարեկարգութեան ժողովը չետաձգել, նկատելով որ արտաստմանէն չատ քիչ մուով պատգամաւորներ միայն կրցած էին գալ, իսկ մէկ եկեղեցական միայն։ Փոփոխ յայտնուեցաւ որ բարեկարգական յառաջիկայ ժողովը արտաստմանի մէջ կատարուի է գիւրութիւն պատգամաւորներու։

Որոշուեցաւ կաթողիկոսի ընտրութեան և օծումէ վերջ նոր նիստ մը գումարել և Հայ կառավարութեան ուղղել գիր մը խմբագրել ընտրութիւնը հաղորդելու և ցոյց տրուած անկողմնակալ չէզոքութեան մասին չնորհակալութիւն յայտնելու համար։

Նոյեմբեր 12 Շաբաթ օր ժամը 10ին եկեղեցական և աշխարհական բոլոր պատգամաւորներ հանդիսաւորապէս Մայր Տաճար իջան։

Տեսարանը խորհրդաւոր էր և ապաւորիչ։

Փակուեցան Մայր Տաճարի դռները։

Նախ աշխարհական պատգամաւորներ սովորական երդումը ըրին խորհի մէջ կատարելու համար իրենց պարտականութիւնը։ Ներկայ էին 80 պատգամաւորներ որոնց մէջ կային Հայ տաճկաստանի և հովկասի ներկայացուցիչներ, պետական պաշտօնատարներ, բժիշկներ, իրաւագէտներ, մտաւորականներ. իսկ արտաստմանէ, բացի միակ եպիսկոպոս պատգամաւորէն՝ 5 աշխարհականներ Պ. Զօպանեան (Լիճնէն որ հասաւ հիւանդութեան պատճառ եղաւ) Պ. Լ. Կիւրիւկեարեան (Բարիզէն), Պ. Զարմանեան (Երուսաղէմ), Պ. Սրուանեան (Նիւ—Եորքէ), Պ. Տօնպազեան (Մարսիլիայէ)։

Կը նախագահէր Ս. Էջմիածինը և անմիջապէս ձեռնարկուեցաւ քուէարկութեան որու արդիւնքը եղաւ՝ Տ. ՅՈՐԲԷՆ ԱՐՔԻՊ. 51 քուէ, Տ. ՄԵՍՐՈՊ ԱՐՔԻՊ. (Մագիստրոս) 12 քուէ, Տ. ՄԱՏԹԷՈՍ ԱՐՔԻՊ.10 քուէ, Տ.ԲԱԳԱՐԱՏ ԱՐՔԻՊ. 2 քուէ, Տ. ԳՈՐԵԳԻՆ ԱՐՔԻՊ. 2 քուէ, Տ. ԹՈՐԳՈՄ Ս. ՊԱՏՐԻԱՐՔ 1 քուէ։

Քուէարկութեան այս արդիւնքը հաղորդել յետոյ Տ. Մեսրոպ Արքեպ. հրաժարեցաւ ընտրելիութենէ որով երկու Թեկնածուներ մնացին Տ. ՅՈՐԲԷՆ ԱՐՔԻՊ.է և Տ. ՄԱՏԹԷՈՍ ԱՐՔԻՊ.է։

Այս երկուքին վրայ քուէարկութիւն կատարուելով, Տ.Յորբէն Արքեպ.Տեղակալ սատցաւ 60 քուէ և Տ. Մաթէոս Ա.քեպիսկ. 19 քուէ, որով Տ. ՅՈՐԲԷՆ ԱՐՔԻՊԻՍԿ. ՀՈՎՍԱԿԻՒՄԻՒԻ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍ ԱՄԵՆԱՅՆ ՀԱՅՈՑ։

Ինէէեան Եպիսկ. երկու ձայն ունէր, մէկը Ծունատանի Առաջնորդ Տ. Կարապետ Արքեպիսկ.ի։

Այս միջոցին սկսան հնչել Մայր Տաճարի զանգակները և երգուեցաւ «Էջ միածին ի Հօրէ և յոյս փառաց ընդ նմա չարականը։ Բացուեցան Տաճարի դռները և նորընծաի Հայրապետը, յայտնապէս յուզուած թափօրով առաջնորդուեցաւ Վեհարան։

Մայր Տաճարի չուրջը 3000 հաւատացեալներու բազմութիւն մը խռնուած էր, որ նորընծաի Հայրապետը տաճարէն դուրս ելած պահուն անօրինակ խանդավառութեամբ սկսան աղաղակել.«կեցցէ Ամենայն Հայոց Հայրապետը, կեցցէ Վեհ. Կաթողիկոսը» և ծափերով օդը կը թնդացնէին։

Միխիթարական և օրագրաւ երեւոյթ մըն էր այս։ Ազգին Ընդհանրական Հայրապետը, կը բարձրանար իր գահը, ժողովուրդին հաճութեամբը և ձայնովը։

Ցաջորդ Կիրակի առաւօտ ժամը 10ին սկսաւ Ս. Պատարագը, զոր ժամուց նորընծաի կաթողիկոսը։ Ողջոյնէ առաջ կատարուեցաւ օծումը գլխաւորութեամբ

(Շար. Ա. էջի՝ Ի. սիւնակէն)

Ի՛նչ դիրք պէտք է բռնէն Անգլիայի կամ Ամերիկայի դրամատէրերը։ Անոնք լաւ գիտեն որ պարտատէրը ոչ մէկ կերպով կրնայ վիճակի չէ դրամ վճարելու եթէ հրէքեք նոր փոխառութեան մասին այ առաջարկ չընէն։ Բայց միւս կողմէ, Ազգերու Դաշնակցութիւնը վճարումներու համար երաշխաւոր եղած է և այդ հիմանէ վրայ չի կրնար արուած դրամները։

Այժմ պահանջատէր կառավարութիւնները կը դիմեն Ազգ. Դաշնակցութեան որ յարգել տայ իր երաշխաւորութեամբ եղած յանձնառութիւնները։

Ձիշդ է որ խորհուրդը իր կարգին խիստ ծանուցագիրներ զրկած է չհամագործակցող պետութիւններու որ առաւելագոյն չափով կրճատեն իրենց ծախսերը, հաւասարակշռեն պուճէները, իսկ վիճակի ըլլալու վճարելու համար արտաքին պարտքերու։ Բոլոր կառավարութիւններն ալ կը խոստանան ժամկապային մէջ կատարելու իրենց դրամական պարտաւորութիւնները։

Ի՞նչպէս պիտի գոհանայ արեւիկան կամ ֆրանսական պահանջատէր դրամատէրը, երբ Ազգ. Դաշնակցութիւնը միայն խոստումի մասին կը ճառէ։ Անոնք կը զարմանան թէ Ազգերու Դաշնակցութիւնը եթէ չպիտի կարենար իր խօսքը պարտադրելու, ապա ինչո՞ւ երաշխաւոր կ'ըլլայ եւ կը թուլացնէ ներկայիս խորհուրդի բարոյական ազդեցութիւնը։

Ահա կացութիւնը։ Դրամները ժամանակին առնուած եւ չուտով ծախսուած են։ Պահանջատէրը յրջէրէն մասած են գանձելի գումարներու ապագայով։ Անոնք կառաջարկեն խիստ միջոցներու դիմել, գեթ վերջնականապէս կորստեան չդատապարտուած կարողական գումարները գէթ մաս առ մաս գանձելու համար։

Ո՞վ որուն պիտի վճարէ, դեռ անորոշ է այս կէտը։

Գ. ՍԱԶԱՆԵԱՆ

Տ. Մեսրոպ Արքեպիսկ.ի և ժամանակցութեամբ 12 Եպիսկոպոսներու, որոնք չորսպատած էին կաթողիկոսը և սիրական խաչանձև օծեցին գլագլոը կաթողիկոսին, որ ծանրացած կեցած էր 12 եպիսկոպոսներու մէջտեղ երեսը ժողովուրդին դարձուցած։

Օծումէն վերջ Հայրապետական զգեստ ծածկուեցաւ գլուխը և բոլոր Եպիսկոպոսները ողոյնի համբոյրը տուին Ընդհանրական Հայրապետի օծեալ գլուխին և կաթողիկոսը պատարագը չորրորդ սպիտակ զգեստ ի գլուխ։

Տաճարին մէջ այնքան մեծ էր ժողովրդեան բազմութիւնը, որ չարժելու տեղ չէր մնացած։

Պատարագէն յետոյ նոյն թափորով կաթողիկոսը առաջնորդուեցաւ Վեհարան։ Աննկարագրելի էր խանդավառութիւնը խուռներամ բազմութեան։

Ժամը 3-ին պատօնական սեղան պրուեցաւ, նախագահութեամբ նորընծաի Հայրապետին, որ իրեն համար յարմար տեղ մը նստած էր, երկու զուարներ ունենալով երկու չաթիրներ։

Պատգամաւորներու կողմէ բաժակաճառեր արտասանուեցան, Հայաստանեայց եկեղեցւոյ, Հայ կառավարութեան, Հայ ժողովուրդին բարօրութեան և նորընծաի Հայրապետին կենաց։ Ամենէն վերջ խօսեցաւ և պատասխանեց նորընծաի Հայրապետը, չնորհակալութիւն յայտնելով իր ընտրութեան համար եւ ներկայ բարերով բաժակ բարձրաց ի գէմ Հայ կառավարութեան կենաց։

Կիրակի երեկոյ կատարուեցաւ ընտրութիւնը Գերագոյն Հոգեւոր Խորհուրդին և ընտրուեցան Տ.Մեսրոպ, Տ.Մատթէոս, Տ. Գարեգին և Տ. Գէորգ Արքեպիսկ.ներ։ Տ. Մեսրոպ և Տ. Արքեպիսկ.ներ հրաժարեցան հաւանաբար Առաջնորդական պաշտօններ ստանձնելու համար և անոնց տեղ ընտրուեցան Տ. Արտակ և Տ. Արտէն Ղրլեհան Եպիսկ.ներ, որոնք պիտի նշանակեն 2 աշխարհականներ։ Պատարատեցաւ նաև Հայ կառավարութեան մասնացանկի գիրը։

ՀԵՏԱՔՐՔԻՐ ԼՈՒՐԵՐ

ՆՈՐ ԿՂԶԻՆԵՐ

Ռուսական սառաբեկ «Լուսանցով» նաւը, որ վերջերս վերագարձած էր իր գիտական ճապաստկներով կատարած ճամբորդութենէն դէպի Հիւսիսային բեւեռը, գտած է մինչեւ այժմ անծանօթ մնացած կղզիներ հիւս. լայնութեան 75.48 աստիճանի եւ արեւելեան երկայնութեան 31.20 աստիճանի վրայ։ Կղզիներու ափերը ապառաժներով ծածկուած են, որոնց բարձրութիւնը կը հասնի 90 մեթրի։

ՄԵԼՈՆԵԼԷ ԵՏՔ ԵՕԹԱՆԱՍՈՒՆ ՏԱՐԻ Կ'ԱՊՐԻ

Ֆրանսուա Տը Սեվիլ 1562 ին մեռաւ եւ թաղուեցաւ Իր եղբօր մօտիկ յանկարծ անցաւ քէ Ֆրանսուան դեռ կ'ապրէր եւ վեցհարմ տեսի փոթելով գերեզմանը, անկէ դուրս հանեցին զայն։

Ֆրանսուա կեցդանացաւ եւ ապրեցաւ 70 տարի եւս, ու մեռաւ 105 տարեկան հասակին, իր սիրականին համար ամբողջ գիտեր մը նուագելուն նեսելով պող առնելուն պատճառով։

ԽԱՂԱՂԱԿԱՆՆ ՈՒ ԱՏԼԱՆՏԵԱՆԸ ԿԸ ՏԵՍՆՈՒԻՆ ՆՈՅՆ ԿԷՏԷՆ

Իրացու ֆլեռան կատարեն կարելի է տեսնել թէ՛ խաղաղական եւ թէ Ատլանտեան ովկիանոսը։

ՁՈՐՍ ՍԵՐՈՒՆԴՆԵՐՈՒ ՄՆՆԴԵԱՆ ԲՈՒԱԿԱՆԸ

Սան Անթոնիօի (Թէխաս) մէջ ապրող փոթրիկ Տորրի Տրմիճ, իր հայրը, մեծ հայրը եւ ասոր հայրը ծնած են նոյն ամսու նոյն օրը —Օգոստոս 19ին։

ԽՊՏԻՆԵՐՈՒ ՊԱՏՐԻԱՐՔԸ ՊԷՏՔ ՉԷ ՔՆԱՆԱՑ

Խպտիներու եկեղեցական օրէնքին համաձայն իրենց պատրիարք պէտք է արքնցուի ամէն 15 տարին անգամ մը՝ ճանապարհ ծամանակ։

Խպտիներու պատրիարքը կը նսեմ Ալեքսանդրիա (Եգիպտոս)։

ԵՕԹԸ ՏԱՐԵԿԱՆԻՆ ԾԵՐԱՑԱԾՈՒՂԱՆ

1829, Մարտ 14ին, Լսքեֆորդշայրի մէջ (Անգլիա) ծնաւ Զարլզ Զարլզ Դըրբ, որ չորս տարեկանին ծիրացաւ չափահասութեան եւ ունեցաւ մուզ—մորուք, իսկ եօթը տարեկան հասակին՝ մօտ 80 տարեկան ծերունիի կերպարանքն սսացաւ ու մեռաւ։

ՔՈՒԹ—ՊՈԼ՝ ԳԱՆԿՈՎ

Արեւմտեան Ափրիկէի Եիկրօցներ անգամ մը մարդկային գանկով Ֆութ-պոլ խաղցան։

ՁԱԿԱՏՈՎ ԿԸ ԾԽԷ

Ֆրենճ Գրաուն, վիրաւոր գինուոր մը, հակառին վրայ գծուած ծակին մէջ դնելով իր սիկարը կը ծխէ զայն։

ԻՆՔԶԻՆՔՆ ՍՊԱՆՆՈՂ ԲԱՆՏԱՐԿԵԱԼԸ

Փոլ Հիւպեռ 1839ին Գոռօի (Ֆրանսա) ոճրագործ ատեանի կողմէ մահուան դատապարտուեցաւ մարդ մը սպաննած ըլլալու յանցանքին համար։ Այս վճիռը փոխուեցաւ ցմահ բանտարկութեան։

21 տարի բանտ մնայէ ետք՝ 1860 ին Հիւպեռի խնդիրը վերաքննուեցաւ եւ գտնուեցաւ որ Հիւպեռ իսկ եր այն մարդը, որուն սպանութեան համար ին ճախ մահուան դատապարտուած եր, ապա ցրման բանտարկութեան։

ՀԱԼԷՊԻ ՄԵՐ ԲԱԺԱՆՈՐԴՆԵՐՈՒՆ

Թժքաղդաբար Հալէպի մեր բաժանորդներէն ոմանք ցարդ իրենց բաժնեգիները չեն վճարած, հակառակ եղած դիմումներուն։ Կը խնդրուի չի վճարող բաժանորդներէն մինչեւ նոր տարի փակել իրենց հաշիւները, դժուարութեան չմատնելու համար մեզ։

Մեր այն բոլոր բաժանորդներ որոնք դեռ չեն փակած իրենց հաշիւները, պէտք է վերջացնեն այս ամսուան ընթացքին, այլապէս կը սթիպուինք անհանոյ կարգադրութիւններ ընելու։

Թատերական Մեծ եւ Բացառիկ Ներկայացում Պէյրութի մէջ

ԹԱՏՐՈՆ ՔՐԻՍԹԱԼ [Պուրճ]

1932. Զորեքշաբթի 21 (Պուրճ) Դեկտեմբերին երեկոյեան ժամը 8.30ին Պէյրութի հայ տաղանդաւոր խումբը մասնակցութեամբ եւ դեկավարութեամբ Եւրոպայէն նոր ժամանած հանճարածնօք դերասան

Մ. ՄԱՐՈՒԹԵԱՆԻ

եւ մեծ պատրաստութեամբ կը ներկայացնէ

Կ. ԴՈՅԼԻ

ՆՈՒՃԱԿԱՒՈՐ

ՇԵՐԼՕԿ-ՀՕԼՄՍ

4 ԱՐԱՐ

Իրենց սիրայօժար մասնակցութիւնը կը բերեն վաստակաւոր դերասան Բ. Աբովեան եւ Տիրան Աճեմեան։

ՐԷժիսէօր Մ. ՄԱՐՈՒԹԵԱՆ

Տոմսերու գիներ: Օթեակներ 300 եւ 250 Սուր. Դահլեակ Ա. Կարգ 50, Բ. Կարգ 35 Սուր. Դահլեակ

Տոմսերը կր ծախուին Պ. Պ. Մարբուճ Հիսարեանի, Վ. Ուզունեանի, Սարաֆեան Եղբարց Վաճառատան եւ Ֆօթօ Լեւոնի մօտ։

ԱՆՆԱԽԸՆԹԱՑ ՕՔՔԱՉԻՕՆ

Սարաֆեան Եղբարց Վաճառատան մէջ

1932 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 9 ԷՆ ՄԻՆՉԵՒ 15

Շտապեցէք ապահովել ձեր նոր տարւոյ նուէրները

ՏՕՔԹ. Կ. Մ. ՊԱՂՋԷՃԵԱՆ

ՎԻՐԱԲՈՒԺԱՇ-ԱՏԱՄՆԱԲՈՒԺԱՇ

Պահիւ ունի յոյժարարելու իր յարգոյ յաճախորդներուն որ իր դարմանատունը փոխադրած է ժօրժ Փիքօ փողոց Քլեման Տանայի ճեմիին մէջ։ (Ոսկի Մկրտչ դեռնակատան վրայի յարկը)։

Նոր դարմանատունը օժտուած է հիւթեռաբուժական եւ գիտական նորագոյն գործիքներով

Հիւանդ ընդունի՝ ԲՇ., ԳՇ., ԵՇ., եւ ուրբաթ օրերը

ժամը 8—12 (կ.Ա.) 2—6 (կ. Վ.)

եւ մասնաւոր ժամադրութեամբ։

ՏՕՔԹ. Ս. Մ. ՍՈՒՔԻԱՍԵԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ՝ ՄԱՆՈՒԿՆԵՐՈՒ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

ՎԿԱՅԵԱԼ ՀԻՒԱՆԴԱՒՐԻՋԻ ԴԱՆՈՅՆԵՐԻՆ

Իր մասնագիտութիւնը կատարելագործած քլլալով Փարիզի մանկանց յատուկ հիւանդանոցներու մէջ, իր դարմանատունը հաստատած է՝

ԺՕՐԺ ԲԻՒՕ փողոց Թիւ 61 (Պապ - Իէրիսի մօտ, հանրակառքի գծին վրայ, ոսկի Մկրտչ դեռնակատան վրայի յարկը)։

ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒԹԵԱՆ ԺԱՄԵՐ.— Բացի կիրակի, չէսօրէ առաջ, ժամը 9—12

» վերջ, » 3— 6

Հինգշաբթի կէսօրէ յետոյ ձրի՝ տղոցներու համար։

Յ. ԹՕՓՃԵԱՆ

ՁՕՇ ՓՈՂՈՑ, ՀԱՍԱՆ ԴԱՏԻԻ ՇԷՆՔԸ, ԵՐԿՐՈՐԴ ՅԱՐԿ

ՄՈՒԹՏԱ՛Կ, ՄՈՒԹՏԱ՛Կ

Ա. Սեացած եմ ամէն տեսակի եւրոպական մուշտակներ, Պարիզի վերջին նորաձեւութիւններ, անմրցելի ազան գիներով։ Ուղղակի մեզմէ գնելով ձեր գումարին կէսը խնայած կ'ըլլաք եւ չէ խաբուիր։ Մեր տեփոյի մէջ մշտապես կը պահենք ամենաքանկագին մուշտակներէն սկսեալ մինչեւ ամենէն ազան տեսակները, մասչելի ամէն քսակի։

Բ. Ունիմ նաեւ *զգեստական և զինուորական մարմնամարզի և սրբոի վերապերեալ* ամէն տեսակ առարկաներ (Ֆութպոլի, բէյսպոլի, բիլիարտոյի, պօքսի, պօֆսի, սրաման, պասքէթպոլի, լողալու եւ այլ վերաբերեալ) եւ *ժիլ* օպտիկներ։

Գ. Դնեցէք մեր *թուչկդի օճառը ՄԻՒՍՈՒՕԼԻՎ* ամենէն ազան ամենէն դիմացկուն, ամենէն հոտաւէտ եւ լաւը։

ՖՐԱՆՔ-ՄԱՍՈՆՆԵՐԸ

(ԱԶԱՏ ՈՐՄՆԱԴԻՐՆԵՐԸ)

Գրեց՝ ՍԻՒՆԻՔ

Իրօք որ Դիմրօն ռուսական կայսրուհոյ դահլիճին մէջ իրեն այնպէս է պահել, ինչպէս որ Բարոն Նօլբախի սեղանին մէջ կամ տիկին Ժօֆրէնի սալօնում Պարիզ։

«Դիմրօն կայսրուհոյ ձեռքը առնում է, ցնցում, բռնում ցնցուղով սեղանին. նա նրան հետ վարում է բոլորովին, այնպէս ինչպէս որ մեզի հետ»։ — Գրել է Գրիմը կամ Նեռէլրդին։

Գետերբուրգի մէջ իր գտնուած հինգ ամսուայ միջոցին Դիմրօն զրուցել է եկատերինայի հետ ոչ պակաս 60 անգամ։ Նրանք խօսել են արտաքին քաղաքականութեան մասին, և Դիմրօն նախագծւոյցացուցած է եկատերինային պրուսական քաղաւորի բարեկամութիւնից։ Ծաճախ քննել են ժողովրդական լուսաւորութեան խնդիրները և Դիմրօն այցելած է Սմոլնի ճեմարանը ու կրթական ուրիշ հիմնարկութիւններ, ուր Բէցկին գոյատում էր իր բարենորոգումները—ուէֆորմները։

Երբ եկատերինան իմանում է, որ «Հաժայնագիտարանի» հրատարակիչ Լեթերտոնը իսթարած է հաժայնագիտարանի վերջին հատորները ինքնագլուխ կերպով, ապա առաջարկել է Դիմրօին՝ Ռուսաստանումում ապագրելու նոր հրատարակութիւն։ Եւ Դիմրօն հիացմունքով հաժակուած կայսրուհու առաջարկից, ծրագիրներ է կազմել — որ մի անգամ ևս կուգայ Պետերբուրգ հինգ—վեց տարուց յետոյ, ապա և Բեցկիին հետ էլ գալիս է նաև 40 հազար րուբլի ծախքի նախահաշիւ։ Այդ տարիներ Թղթակցութիւններ տեղի ունեցած են Դիմրօյի Պարիզ վերադառնալուց յետոյ էլ. սակայն ծրագիրը մնացել է ծրագիր առանց երբեք մարմին առնելու։

Եկատերինան մեծ ճարտարութեամբ կանացած է պատկերացնելու փիլիսոփայի առաջ Ռուսաստանի գիւղացիութեան դրութեան սխիթարական պատկերը։ Թերևս այդ առիթիւ նա ինքն էլ մասամբ ժորուած է եղել, որովհետև այդ ժամանակին մէջ նա դեռ լաւ չէր ճանչնում իր երկիրը։ Բայց և դժուար թէ ռուսական թագուհին կարենար հաւատալ որ, Ռուսաստանի մէջ «չկայ գեղջուկ մը, որ հաւ մը չունենար՝ երբ այդ ցանկանար, իսկ որոշ ժամանակէ ի վեր ալ նրանք հնդկահաւը նախաժեմար են համարում հաւիթ»։ Այդ հնդկահաւերու մասին նա արդէն գրած ունի եղել Վոլթերին, իսկ հիմայ էլ համոզել կը ջանար Դիմրօյին, որ Հէնրիխ Դ.ի իդէալը

սրտին մէջ չիք Աստուած» — ի հարկէ մտածածին է։ Բայց և այդ պարագան գեղեցիկ կերպով արտացոլում է ռուս կրթուած հասարակութեան բազում չրջանակներու վերաբերմունքը ֆրանսական փիլիսոփայութեան հանդէպ՝ թէ՛ նրան ժամանակին և թէ դրանից բաւական ժամանակ յետոյ։ Ռուս գրող Դրիմբօէդովը ճիշդ է հասկացել այդ արտադրութիւնը, զոր գոյութիւն ունեցած է անգամ մը դարու սկզբներում էլ.—

«Աստգոյնս կ'արգիլէի ես այդ պարոններին,

«Գնդակի տարածութեան չափ չը մօտենալ մայրաքաղաքներին»։

1774 թուի փետրուար 22ին Դիմրօն մեկնում է հայրենիք.— «եկատերինան,— Չգրած է նա իր ընտանիքին,— հրաժարած է ինձի համար տրամադրելու անգլիական կառք մը, բոլորովին նոր, սրան մէջ ես կարենամ և նստիլ և պառկել ինչպէս անկողնին մէջ,— իմ ճամբորդութեանս ապահովութեան և յարմարութեան համար հարկաւոր բոլոր պարագաներով հայթայթուած»։ Այդ սքանչելի կառքը փչրուած է Միտավա քաղաքին մօտերը։ Սեկնումէից մի քանի օր առաջ Դիմրօն հրաժեշտ է տուած կայսրուհուն նամակով։ կայսրուհին չէ ցանկացել, որ Դիմրօն անձամբ հրաժեշտ տայ.— քարտի «բնաք բարեաբը թախիծ է առաջացնում»։

«Իմ սիրող կեանքում,— գրել է Դիմրօն,— ես բախտաւոր պիտի համարեմ զիս, որ ճամբորդութիւն արած ունիմ ի Պետերբուրգ»։

Եկատերինան երբեք չէ գտածանել փիլիսոփային հանդէպ ստացած իր համակրանքին։ Նա ինքն է վարձել Պարիզի մէջ այն մեծաչքեղ բնակարանը, Ռիշելիէ փողոցին վրայ, ուր ժառել է փիլիսոփան՝ ապրելով նրա մէջ մի քանի տարի։ Եկատերինայի կողմէ վարձուած այդ բնակարանը Դիմրօյին փոխադրած էին արդէն հիւանդ վիճակին մէջ։

Սէն—Ռոք եկեղեցւոյ գրքերում Դիմրօյի ժառանգութիւնը նոյնպէս կապուած է նրա անունը ռուսական կայսրուհու անունին հետ.— «1784 թուի Օգոստոսի 1 օրը սոյն եկեղեցւոյ մէջ թաղուած է Դէնիս Դիմրօն, 71 տարեկան, Բերլինեան, Ստոգհոլմեան և անդամ—պետերբուրգեան գիտութեանց ակադեմիաների անդամ, նորին կայսերական մեծութեան՝ Ռուսաստանի կայսերուհի Եկատերինա Բ.ի գրադարանապետ»։

XIX

Դիմրօյի կենսագրականի այդ դրուագից կը հասկացուի որ Եկատերինա Բ. կայսրուհին հարկադրուած է զգացել իրեն իր ժառանգ Պետրոս Գ. կայսրի, գահընկեցութեան և անտոհմ ծնուն պատճառ չունալ չունելու եւրոպային համակարծիքը. ինչ կը նշանակէ թէ եւրոպայի մեծագոյն մտքերու մէջ գէշ տպաւորութիւն գործած ունի եղեր Պետրոսի խորհրդաւորութեամբ վարագուրուած գահընկեցութիւնն ու մահը և դրան յաջորդած Եկատերինայի գահակալութիւնը. և որ այդ առթիւ իր մասին բացասական կարծիք չը կազմելու մտահոգութիւնից ստիպուած է, որ Եկատերինան իր գահակալութիւնից յետոյ հանդէս է գալիս գիտութեան, փիլիսոփայութեան, արուեստի համակրողի դերին մէջ։

(14)

(Շար)

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

Պատերազմական պարտքերու հարցը
ՖՐԱՆՔՕ-ԲՐԻՏ ՄԻԱՑԵԱԼ ՁԱԿԱՏ
ՖՐԱՆՍԱ ՊԻՏԻ ՎՃԱՐԷ ԴԵԿՏ. 15ԻՆ ԱՅՆ ՊԱՅՄԱՆՈՎ ՈՐ ՀԱՐՑԸ ՎԵՐԱՔՆՆՈՒԻ ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՀԱՄԱԺՈՂՈՎԻՆ ՄԷՋ

Փարիզ.— Նախաբարական խորհուրդը այսօր գումարուելով միաձայնու թեամբ արտայայտուեցաւ ի նպաստ Դեկտ. 15ի վճարումին, այն պայմանով որ պարտքերու հարցը վերաքննուի միջազգ. համաժողովի մը մէջ։

Փարիզ.— Պ. Էռիօ վաղը ժամը 15ին խորհրդարանին պիտի յայտնէ որ կառավարութի նը նախաբարական խորհուրդի մը միջոցին որոշած է պայմանաւոր կերպով կատարել դեկտ. 15ի վճարումը։ Մանաւանդ 1.— Ջուգահեռական կապ մը պա ելու համար Ֆրանսական եւ անգլիական տեսակէտներուն միջեւ եւ ամերիկեան հրկրորդ ծանուցագրին շուրջի հաշտարար քնութին պատճառաւ, քնութիւն մը որ աւելի շեշտած հանածայն Ուաշինկթընէն հասնող վերջին յուներուն, 2.— Ընդմտական եւ խորհրդարանի արտաքին գործերու յանձնաժողովի բանաձեւի արտայայտած տեսակէտին եւ կառավարութեան տեսութեան աւելի յուրջ մերձենալումին պատճառաւ։

Ցարմար է մատնանշել որ Նախաբարական խորհրդի նիստէն առաջ պ. Էռիօյի եւ Լորտ Ուիթիմ Ֆրիլի միջեւ տեղի ունեցած տեսակցութենէն պարզուած է որ գործի նոյնութիւնը կատարեալ է Փարիզի եւ Լոնտոնի կառավարութիւններուն միջեւ պարտքերու հարցին հանդէպ։

Պ. Էռիօ համաձայն կ'երեւի խորհրդարանին հնչակս ևաեւ Անգլիոյ հետ

փարիզ.— Ելմտական եւ խորհրդարանի արտաքին գործերու յանձնաժողովներու միացեալ ենթայանձնաժողովը միաձայնութեամբ որդեգրեց պարտքերու հարցին լուծումի առաջարկ մը զոր այս յետ միջօրէին պիտի ենթարկէ յանձնաժողովներու վերջնական։

Առաջարկը կը յայտարարէ որ Ֆրանսա չի կրնար հախատեսել դեկտ. 15ի վճարումը, եթէ Միացեալ Նահանգները նախապէս չընդունին սկզբունքը համաշխարհային համաժողովի մը որ յատկացուած ըլայ վերջ մը դնելու միջազգային տնտեսական խառնակ կեանքին։

Ենթայանձնաժողովի առաջարկը ընդունուեր

Փարիզ.— Երկու ժամէ աւելի տեւող խորհրդակցութենէ մը յետոյ խորհրդարանի արտաքին գործերու յանձնաժողովը 6ի դէմ 20 ձայնով որդեգրեց ենթայանձնաժողովի այս առտուան բանաձեւը։ Ուրիշ բանաձեւ մը, վճարումի մերժումին մասին, միայն 5 ձայն ստացաւ։

Ելմտական յանձնաժողովը նմանապէս որդեգրեց առաջին բանաձեւը 41ի դէմ 25 ձայնով։

Նախկին պատերազմիկներու քողոքը

Նախարարաց խորհուրդի նիստի դադրեցման միջոցին պ. Էռիօ ընդունեց նախկին պատերազմիկներու պատուիրակութիւն մը որ կը բերէր, մեծ միքին կիլ՚մը մէջ, պարտքերու վճարումին դէմ քուէարկուած բանաձեւ մը։

Անգլիա պիտի վճարէ Դեկտ. 15ին
Ամիկա պէտք չէ ենթատուի տարեկան վճարումներու վերսկսումը

Լոնտոն.— Մեծն Բրիտանիա ոսկիով պիտի կատարէ Միացեալ Նահանգներուն պատերազմական պարտքերու դեկտեմբերի մասնավճարը, կը յայտարարէ Ուաշինկթընի ուղղուած նոր զեկուցագիր մը բայց կ'աւելցնէ որ այս վճարումը պէտք չէ նկատուի որպէս տարեկան վճարումներու վերսկսումը։ Վճարում մը պէտք է նկատուի որպէս կանխավճար մը զոր պէտք է հաշուել որեւէ վերջնական կարգադրութի մի միջոցին։

Պ. Թրոցքի Ամերիկա անցնելով Պոլիսկը վերադառնայ

Աթէնք.— «Ատրիս» շոգենաւը, որով կը ճամբորդէ պ. Թրոցքի, հասաւ Փերէ եւ մեկնեցաւ Պոլիս։

Պոլիս.— Այս առաւօտ վերջացաւ պ. Թրոցքիի եւրոպական ուխտագնացութիւնը երբ նախկին չեզոփոխական բռնատէրը վերահաստատուեցաւ Փրինքիփօ կղզի իր ապարանքը։

Պ. Թրոցքի որ հոս հասաւ գիշերը Գրի տիզէն եկող իտալական «Ատրիս» շոգենաւով, յայտարարեց մամուլի ներկայացուցիչներուն որ շատ ուրախ է Թիւրքիա վերադառնալուն եւ մտադիր է գիրք մը գրել իր ճամբորդութեան վրայ։

Ազգերու Դաշնակցութիւնը տեղի կուտայ Ճաբոնի պահանջներուն առջեւ

Ժընեւ.— Ազգերու Դաշնակցութեան ընդհանուր ժողովը մեկ ժամ քառորդ տեւած նիստի մը ընթացքին, ձայնաբերութեամբ, Ճապոնիոյ կողմէ առաջարկուած որոշումը, որով պահանջը կը արուի 19երու կոմիտէին, ներկայացնելու բարեկամական կարգադրութեան տեղեկագիր մը, խընդիրը փակելու համար։

Ճապոն ընդունեց։

Նազիներու մօս

Պերլին.— Տոքթ. Լէյ ազդ. ընկերվարական կուսակցութեան ղեկավարին պետ կարգուեցաւ։

Ամուսնութիւն օդանաւի մը մէջ

Մառիտ.— Վաղը ամուսնութեան արարողութիւն մը տեղի պիտի ունենայ Մառիտի վրայ օդանաւի մը մէջ։

Քարիւղի պատերազմը

Լոնտոն.— Անգլօ—պարսկական քարիւղի ընկերութեան ջնջումին հետեւանքով Անգլիա յայտնեց Պարսկաստանի որ պիտի դիմէ Լահէի բարձրագոյն ատեանին եթէ մինչեւ դեկտեմբեր 15 ընդհումը եա չվերջանայ։

Միւս կողմէ Անգլիա կը զգուշանայ ընկերութիւնը պաշտպանելու համար անհրաժեշտ միջոցներ ձեռք առնելէ։

ՊԱՐՈՆ ՎԷՆԻԶԷԼՈՍ Կ'ՈՒԶԷ ԻՏԱԼԻԱ ՄԵԿՆԻԼ
Ֆաշիզմի յաոաջդիմութիւնը ուսումնասիրելու համար

Հռոմ.— Պ. Վինէզէլոս, Վոլթայի հաւագեւմարէն վերադարձող Պ. Միխալոքոփուլոսի փափաք յայտնեց Իտալիա երթալ ֆաշիզմի յառաջդիմութիւնը ուսումնասիրելու։

Օձի մխ կերած ըղյաղուն համար Չինացի դիւանագէտ մը կը մեռնի

Ջընթոն.— Չինացի ծանօթ դիւանագէտ եւ Լոնտոնի նախկին գործակատար Պ. Շիւ—Շաօ—Հսին, բրիտ. ծովակալի մը կողմէ արուած ճաշկերոյթի մը միջոցին օձի մխ կերած ըլլալուն հետեւանքով մեռաւ։

Ճաշասեղանը կը արուէր ի պատիւ չինական ժողովին կայանի ընդհ. հրամանատար Ծովակալ Բէլլինի։

Դանիոյ վնհապետներն Լոնտոն կայցելեն

Լոնտոն.— Դանիոյ թագաւորն ու թագուհին երէկ Լոնտոն հասան։

ՏԵՂԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՄՈՒՐԱՏ ԷԼ ՁԱՊՐԻԻ
ԴԱՏԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆԸ ՏԱԿԱԻԻՆ, ԿՈՒՇԱՆԱՅ

ՎԱՐԻՋ ՕՆՆԻԿԻ ԵՂԲԱՅՐԸ Բ. ԳՕՄԻՍԷՐԻ ՊԱՏՈՒԻՐԱԿԻՆ ԿԸ ԴԻՄԷ

Մեր թերթերուն կը յիշեմ անոնց վարիչ Օննիկի սպանութիւնը եւ իբր ոճրագործ ճանչցուած Հայկի մեծահռուհացերեն Մուրատ էլ Ճապրիի դատավարութիւնը։

Բազմաթիւ ևիսդ ր յեոյ, որոնց միջոցին յատնեցան դատարանի կողմէ շատ մը բժշկական փորձագիեներ, դատավարութիւնը յետձգուեցաւ անորոշ քանի մը։ Ու այս թուականը ծակատին կը մնայ անորոշ։

Ջոհին թերաճիբը եւ մանաւանդ բաղ եղբայրը, յատկապես Ամերիկայէն եկած դատավարութեան հետեւելու համար, անհամբեր է եւ արդարութիւն կը պահանջէ։

Ան այս օրերուն Բարձր Գօմիսէրի Հայկի պատուիրակ Պ. Լավասպրի կրկած է ապերազիր մը, որուն պատճէնը սեպած եմ ու սորեր կը հրատարակեմ։

«ՊԱՐՈՆ ՊԱՏՈՒԻՐԱԿ.

«Ընդ 1932 Փետրուարին համարձակեցայ Ձեզի ներկայանալ ու գանգատիլ Հանի Մուրատ էլ Ճապրիի կողմէ սպանուած ողբացեալ եղբօրս Օննիկ Պողիկեանի դատավարութեան դանդաղութենեն, դուք հանեցաք ինծի վստահեցնել անոր ընթացքին մասին։

«1932 տարին իր վերջին կը մօտենայ ու տակաւին դատավարութիւնը ճոդուած չէ։ Մինչեւ ե՞րբ պիտի սպասեմ։

«Ես հետացայ ընտանիքիս ուր հաստատուած եմ Ամերիկա, երկու տարիներէ ի վեր գալ արդարութիւն պահանջելու համար։

«Պէ՞տք է յուսահատիլ այդ արդարութենեն։ Ուր որ գտնուիմ միայն մեկ բան կը լսեմ. Հանի Մուրատ էլ Ճապրի, եղբօրս ոճրագործը անպատճ պիտի արձակուի բազմաթիւ ապատկերներու համար։

«Եթէ այդ անպատութիւնը տեղի պիտի ունենայ, ըստ փութացուի գոնէ ը տան բոլորին, նախ ոճրագործին եւ ապա գոհին ընտանիքին։

«Կը յուսամ որ պիտի բարեհաճիք պատասխանել ներկայ աղերսագրիս ու յայտնել ինծի թէ դատարանները պիտի կատարե՞ն թէ ոչ մեր դատավարութիւնը։

«Կը խնդրեմ որ հաւատաք, պարոն Պատուիրակ, յարգելի զգացումներուս հաւատիքին։»

ՊՕՏՐՈՍ ՊՈՂԻԿԵԱՆ

ԳԱՆՁՈՒՄԻ ԽՍՏՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ԺՈՂՈՎՈՒՐԴԱԿԱՆ ԴԺԳՈՀՈՒԹԻՒՆԸ

Կառավարութիւնը ծաղ ապահիկ հրամանագիր տուաւ գանձել պատասխանատուներուն գանձիլու համար գանգատներու վրայ մնացած հին ու նոր տուրքեր։ Անոնք որ չեն վճարեր, անմիջապես հեռագիրի կենթարկուին։

Այս խստութեան պատճառաւ ժողովուրդը ծաղ նեղուած է եւ ամէն կողմէ սկսած են բողոքներ տեղալ։ Զանգէեն բազմաթիւ սորագրութիւններով բողոքի հեռագիրներ դրկուած են հանրապետութեան նախագահին, որով կը յայտարարեն որ կառավարութիւնը տարիներ թերացեր է եւ պարտերը կուտակած եւ հիմա, այս նեղ օրերուն կուզէ բոլորը մէկ գանձել։

Ն.Վ. ՀԱԳԳԸ ՊԷՏ ԱՋՄ
ԱԼԷՔՍԱՆՏՐԷԹԻ ՄԷՋ
Հ Ա Յ Ե Ր Ո Վ

ՏԻՐԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆԸ ԱԼԷՔՍԱՆՏՐԷԹԻ ՎՐԱՅ ՓԱՌԱՒՈՐ ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Ամսոյս 9ին, Սիւրիոյ Վարչապետ Ն. Վ. Հագգը պէտ Ազմ հասած՚է Ալեքսանդրէթ եւ ընդունուած մեծ ուշով եւ պատիւներով։ Սաենագի միւթեսարիֆն ու Բարձր Գօմիսէրութեան պատուիրակը դիմաւորած են Ն. Վսեմութիւնը։

Հետեւեալ օր, ամսոյս 10ին, Հագգը պէ Ազմ այցելած է Ալեքսանդրէթը։ Ժողովուրդը բազմահեղ դուրս մեծ պատրաստութեամբ ընդունած է եւ մեծ պատիւներ ընծայած։ Դպրոցական ազակերտներ, ռազիկաններ, ժանտարմաներ պատիւ կեցած են։ Քալաթը ուրախութեան մէջ սնցած է Ն. Վսեմութեան այցելութեան առթ ։ Քալաքի մուտքին առջեւ Քիյանքիներու պատրիարքական փոխանորդը, Յունսներէն լեզուով ճառ մը խօսած եւ բարի գալուստ մաղթած է Ն. Վսեմութեան եւ հետերիր դրուագներ պատմած Ալեքսանդրէթի հին պատմութենէն։ Պատրիարքական փոխանորդը յետոյ գանգատ ժողովուրդներու տիրապետութեան օրօրան Ալեքսանդրէթի վրայ, յիշած է նաեւ Հայոց Լեւոն թագաւորի գրաւումը ու Հայերու երկար ժամանակ տիրապետութիւնը։ Թրքական տիրապետութեան խամրեցնող օրջանը յիշելով, ան ցոյց տուած է քիրերու յեռամեցութիւնը։

Քրիստոնեայ պատ. փոխանորդը, ամենեւին երջ, հրաւիրած է ուսադրութիւնը Սուրիական պետական մեծ մարդուն եւ խնդրած որ աննկատ չթողուի այս պատմական մեծ իադարը որ Սիւրիոյ ամենագլխաւոր դուռը պիտի բլլայ։

Վարչապետին ի պատիւ եղած ցոյցերուն իրենց յայն մասնակցութիւնը բերած են նաեւ Հայերը։

Ամսոյս 11ին, Ն. Վսեմութիւնը վերադարձած է Հալէպ։

ԻՐԱՔՑԻ ԵՐԵՍՓոԽԱՆ ՄԸ ԿԸ ԿՈՂՈՊՈՏՈՒԻ

Իրագի երեսփոխաններէն Բեուֆ Էլօս բնկերակցութեամբ իր տիկնոջ ասենք մը իվեր կը գտնուէր Պէյրութ։ Քանի մը օր առաջ ան մեկնեցաւ Հալէպ եւ իմնաւարժ նստելով հասաւ Նըսէպին, Գամբօլը եւ ձեզիրէք Իլ Ալիա, անկէ անցնելու համար Մուսուլ։ Հազիւ հասած ձեզիրէի անապատը, 7 հոգիենց աւազակախումբ մը կը կեցնէ իմնաւարժը եւ կողոպտելէ վերջ երեսփոխանն ու կինը, զանոնք մեկ վիճակի մէջ կը ձգէ անապատի մէջ մուրը կոխելէն վերջ։

ԲՈՂՈՔԻ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

Դամասկոսէն կարգ մը փաստաբաններ, բժիշկներ եւ վաճառականներ ժրնեւ եւ Փարիզ հետագիրներ դրկած են, որով դժգոհութիւնը կը յայտնեն Սիւրիոյ վարչաձեւէն եւ կը պահանջեն որ միութեան ծրագիրը իրագործուի, այլապէս ժողովուրդի փափաքը իրագործուած չըլլար։

ՄԵՐԺՈՒՄ

Հաճրային օգնութեանց եւ կայուածային վարչութեան գայթակղութեան առթիւ բանտարկուած պատասխանատուներ ու յանձնակատարներ դիմում կատարելով ուզած են երաշխաւորութեամբ իրենց ազատ արձակումը, սակայն ընդհ. դատախազը բոլորն ալ մերժած է։

ՊՕՅՔՕԹԻ ՀՐԱՒԷՐ
ՀԱՆՐԱԿԱՒՔԻ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ Դ Է Մ

ԽՈՍՏԱՑԱՒ ԷՐ ԳԻՆԵՐԸ ԻՋԵՑՆԵԼ ՍԱԿԱՅՆ 3 ԱՄԻՍԷ Ի ՎԵՐ ՁԻՋԵՑՆԵՐ

Երէկ առաւօտ կանուխէն, ժողովուրդը բոլոր փողոցներու պատերուն վրայ փակցուած խմորաթիպ յայտարարութիւններ կարդաց։ Ու երեսասարդ մը, իմնաւարժ մը նստած արագ կը քշէր եւ բուդիկներ կը նետէր ամէն տեղ։ Հակառակ ոստիկանութեան հետապնդումներուն, այդ յանդուգն երիտասարդի հետքը չգտնուեցաւ։

Այդ թուդիկներու եւ յայտարարութեանց մէջ գրուած է.

«Ձէ՞ր ընկերներ, Ձ՚յ ժողովուրդ, յայտնի որ հանրակաւրի Ընկերութեան դէմ սկսող հին պոյքօթը վերջացաւ այլ պայմանաւ որ Ընկերութիւնը սանձնեց Այն Սաֆտի ոսխատանիներուն վերջնական հետ իրեղեն գիներ։ Ահա՛ երեք ամիսէ իվեր արդէն սկսած է Այն Սաֆտի ջուրերուն օգտագործումը, սակայն Ընկերութիւնը մինչեւ այսօր գիներ չիջեցուց։ Մենք, ուսանողներս, բոլորէն աւելի կը վնասուինք, եւ այդ պատճառաւ ալ Ընկերութեան Տնօրէնին ետմակ մը դրկեցինք մեզմէ մի քանիներու սորագրութեամբ։ Երկար ժամանակ անցաւ ան եւ հաժողուեցանք որ զամբիւղը նետած է մեր ճակատը։ Ուրեմն, Ձ՚յ ընկեր եւ Ձ՚յ ժողովուրդ ձեզի կը դիմենք եւ ձեզ կը հրաւիրենք նոր եւ խաղաղ պօյքօթի մը եւ ձեզի կը ձգենք սկսելու օրը։ Կը յուսանք որ ժողովուրդը մեր այս ծրագիրը պիտի գնահատէ եւ պիտի առաջ։Ո՛նց, առաջ...»։

Այս թուդիկները ո՞վ պատրաստած է եւ ո՞ր տպուած է, մարդ չի գիտեր։ Սակայն ճախապահ Ընկերութեան Տնօրէնութեան դրկուած ետմակը ստորագրող ուսանողներ ձերբակալուած եւ հարցաքննութեան ենթարկուած են։

Ն.Վ.ՄՈՒՀԱՄԷՏ ԱՍՊ ՊԷՅ ՊԷՅՐՈՒԹԻ Մ Է Ջ

Սիւրիական հանրապետութեան ճախագահ Ն. Վ. Մուհամէտ Ալի պէյ Սպէ, որ երկու օրէ իվեր Պէյրութ կը գտնուէր, երէկ վերադարձաւ Դամասկոս։ Ն. Վսեմութիւնը Պէյրութ եկած էր անձնական գործով։

ԻՆՔՆԱՇԱՐԺ ԱՐԿԱԾՆԵՐ

Ֆրանսական համալսարանի առջեւ, իմնաւարժ մը, որուն մէջ չորս հոգի նստած էին, բախում ունեցաւ հանրատարի մը հետ։ Իմնաւարժը վնասուեցաւ եւ վարիչն ու ճամբորդները մեկը ծանրապես վիրաւորուեցան։

— Ծօլօնել Տրէք իր տիկինն ու աղոր երեք ընկերուհիներ առած հետը իմնաւարժով Սայդա կերթար։ Ճամբան հանչուկը պայթեցաւ եւ իմնաւարժը օրթեցաւ. բոլորն ալ վիրաւորուեցան եւ ուրիշ իմնաւարժ մը նստելով փոխադրուեցան հիւանդանոց։

— Սայդայի եւ Սուրի միջեւ իմնաւարժ մը կոխկրտած է Հասան Մուհամէտ Ալի անուն մարդ մը եւ յանկարծամահ բած։

ՄԱԽՈՒԱՄ ԻՆՔՆԱՇԱՐԺՆԵՐ

Անցած Նոյեմբեր ամսուան ընթացքին Պէյրութի մէջ ծախսուած է 48 իմնաւարժ, 32ը Պէյրութ եաղարին համար, իսկ 16ը գանազան օրջաններու համար։

ՕՐԻՆԱԿԵԼԻ
ՆՈՒԻՐԱՏՈՒՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

Տր. Միսէլ Աւետեսեան իր որդւոյն Գերճի ըստ Որ. Սրմեճուհի Մեհքերեանի ամուսնութեան առթիւ՝ Ազգ. հաստատութեանց կրճէ հետեւեալ նուիրատուութիւնները, ի պատիւ գիրենք մեծարող բարեկամց.

	Ս. Դ.
Մամբրէկեան բոհախնամոցին	2000
Համազգային Ճեմարանին	2000
Ազգ. Ս. Նոսճ վարժարանին	600
Ամանոս Էմմբի Մխոռպեան վարժարանին	500
Հայ Օգնութեան Խաչ	500
Համագումար	5600

Սեանալ Ազգ. Առաջնորդարանին

ԵՐԳԱՀԱՆԴԷՍ

Այս երեկոյ, Y.W.C.A.ի հայկական բաժնի կողմէ կազմակերպուած երգահանդէսը տեղի պիտի ունենայ բնկերութեան սենեակներուն մէջ, Այեմպի փողոց, Պիտի բլլան մեներգ, խմբերգներ եւ նուագ։ Կը յանձնարարենք հայ երգի եւ նուագի նախանձախնդիր հայրենակիցներու բաղայրել ծեռնարկը։

ԵՐԳՈՒՀԱՆԴԷՍ ԿԸ ՔԱՐԿՈՇՈՒԻՆ

Կասկածելով իրենց ազգական երկու աղջիկներու վարքին, Նահր բնակող երեք երիտասարդներ, Կարապետ Մազապեան, Մովսես եւ Արքին Մէհմխասեան, կր մեներ անոնց տունը ու զանոնք կը ծակոծեն։

Դեռատի հայուհիներ ծանրօրէն վիրաւորուած բլլալով բողոքեր են քաղ ոսթիկանութեան։

ԿԱՏՈՒ ՄԸ ԿԸ ՓՐԿԷ ԸՆՏԱՆԻՔԻ ՄԸ ԿԵԱՆՔԸ

Ճիւնիի գիւղերէն Քէալիկի մէջ, գիւղացի մը ոչխարի քոր կը ձգէ կերակուր պատրաստելու համար։ Երբ սեպան նստած էին ճաշելու համար, կատու մը կուգայ եւ կ'սկսի մլաւել. մարդը կատր մը կուգայ անոր միսէն, սակայն վայրկեան մը չանցած իսեղն կենդանին գետին կիյնայ եւ կ'սկսի գալարուիլ։

Դիւղացին կը հասկնայ որ միսը քաւնաւոր եր, կը հրաժարի ուտելէ եւ այս կերպով կազատի իրական մահէ մը, օձնորհիւ կատուի։

ՆՈՒԻՐԱՏՈՒՈՒԹԻՒՆ

Պ. Վարդան Ագիրեան (Հալէպ) Պր. Կարապետ Իսպիրեանի քոյր Որ. Վերժինի Պալթաեանի ամուսնութեան առթիւ, փոխան օձորհ. հետագրի 50 Ս. Դ. կր նուիրէ ետղոյն Հ. Մ. Ը. Մ.ի Վարչութեան։

ԱԿԱՆԱՏՆ ՊԼԵՐՈՒԹԻՒՆ

14 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 1932

		Ս. Դ.
Ցգիպտ.	բլթայրմ.	427
Անգլիկ.	»	416
Տօլար	»	127.50
Թրքական	»	59.50
Պաճ Օբթոման		140
Իտալական Լիր 100		650
Ճուճական Տրահմ 100		75
Անգլ. ոսկի		608
Ֆրանս.	»	485
Օսման.	»	549
Առծաթ մեհիտ		21
Դրեսի Ծօնս.	Ա. Ֆէ.	650
» »	Բ. »	314
» »	Գ. »	305

Սեծերեան եզբարէ Բիւ Ծօ.
Թէլէֆօն՝ 5-19

Ահա այսպէս կը վերջանար տնային այս տեսարանները, բայց մէն մի տեսարան որքան ալ չափաւորեալ ըլլար՝ դարձեալ Ամէնէ այս վարդին փուչերը առաւել կ'զգար, ամէն մէկ տեսարանին ևս՝ մարքիզուհին իր կնոջ, տանտիկնոջ իշխանութենէն մաս մը կը կորսնցնէր. իր ամուսնոյն վրայ երևակայական իշխանութիւն մը չահիլ կարծած ժամանակն իսկ։ Այսպէս տակաւ առ տակաւ կը պեղուէր այն անդունդը՝ որու մէջ քիչ քիչ ժամանակէն այնչա՛փ յոյսեր և երջանկութիւններ խորասոյզ պիտի կորսուէին։ Ջուրի կաթիլը ժայռի մը վրայ թափելով՝ սկիզբները նչան մը իսկ չթողուր հոն, սակայն կամաց կամաց ժայռը կը մաշի ու կը ծակոտի, և չդիտցուիր իսկ թէ այսչափ փոքր պատճառէ մը այսքան մեծ արդիւնք մը յառաջ գայ։

Ծաղկահատակ լծակիցները պարահանդէս գացին, ուր Պէաթրիս ելլանիկ, գերերջանիկ երևցաւ այնպէս ինչպէս՝ ինչպէս կ'ըլլայ սիրուած կին մը։ Բոլոր ընկերութեան իր առանձնանալուն լուրը հաղորդեց և իմացուց որ յառաջիկայ ձմեռը պիտի վերադառնայ, յետոյ իր անկեղծ բարեւները և մաղթանքները ամենուն ալ բաշխեց։

— Այո, կ'ըսէր ան կոմս Բօպէրին՝ որուն թևը մը տած մեծ գահլիճը կը պտըտէր. այո, տոհմիկս մեզի Պավիէրան այն հին դղեակը տեսնելու պիտի գաս, ուր մենաւոր պիտի ապրիմ։ Հոն Ամէնէի հետ որսի մ'ելնէք։ Միևնիսկ երթալով նկարները կը տեսնէք, վերջապէս չատ պիտի զուարճանաք։

— Բայց, տիկին, հարցուց ուրիշ երիտասարդ մը որ անոնց քովէն կը քալէր, Մօնզա իշխանը ի՞նչպէս օտար երկրի մէջ իրեն բախտուած կալուածները կրցաւ պահել։

— Մաքս թագաւորը ուզեց որ իր տէրութեանը մէջ

— Ներէ ինձ, Պէաթրիս, եթէ ըսեմ որ մայրդ մոլար սկզբունքներ սորվեցուցած է քեզ. անկարգութեան դիմացող հարստութիւն չկայ երբէք։

— Ուրեմն կրնանք վերակացու մը դնել։

— Այո, ընկերուհի կին մը որ մեզ ձանձրացընէ կամ մեր տակները գողնայ։

— Ճչմարիտ է երբ պարոն մարքիզը իր ժամանակը ակումբները կամ ձիարշաւները անցընէ՝ չպիտի կրնայ անձամբ իր տան մէջ եղածները տեղեկանալ։

— Եւ երբ տիկին մարքիզուհին ալ առտուները Պուլօնեսի անտառն և գիշերները պարահանդես երթայ՝ չպիտի կրնայ գիտնալ իսկ թէ իր զաւակները ինչպէ՞ս կը խնամուին։

— Բայց բարձր ընկերութեան բոլոր կիներն ալ այդպէս կ'ընեն, և սակայն իրենց զաւակները կը դաստիարակուին։

— Բարձր ընկերութեանց բոլոր մարդիկն ալ այդպէս կ'ընեն, և սակայն իրենց տունները օրինաւորապէս կ'ընթանան։

— Ուրե՞մն։

— Ուրե՞մն։

— Ասկից կը հետևի՞ թէ պէտք է անպատճառ պատրանդեանները վազել։

— Ամէնէ՛, յարեց նորաստ կինը վարկեան մը լռելէ յետոյ, և ամուսնոյն գլուխը վերցընելու համար իր սիրուն ձեռքը յառաջացընելով, ինձ դիտէ՛։

— Դիտցի՛, պատասխանեց ան՝ կէս մը յաղթուած։

— Ինչպէ՞ս կը գտնես զիս։

— Հրաշալի, արդէն գիտես։

Բացառիկ Դիւրութիւններ եւ Պայմաններ

ԸՆՏԱՆԻՔՆԵՐՈՒ, ԴՊՐՈՑԱԿԱՆՆԵՐՈՒ, ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑՆԵՐՈՒ

Առողջ մնալու համար հանգիստ մահճակալ մը ունենալու է՝ հանգիստ կարենալ ընծայելու համար։

Ֆիլանտեա մահճակալներու մեծագոյն գործատեղին մեր բնդհ. ներկայացուցիչի հանգամանքով Ձեզ կ'բնծայենք առիթը ամէն օգտուելու համար։

Քսան տարի եւ աւելի դիմացայր կ'երաշխաւորենք, բնկոյզի ճմանող փայտի մր օինուած սոյն մահճակալներր օրուան ճորոյքն են, կը ծալուին, բերել *զօրաւոր զսպանակով*, եւ ամէն տակի յարմարող։

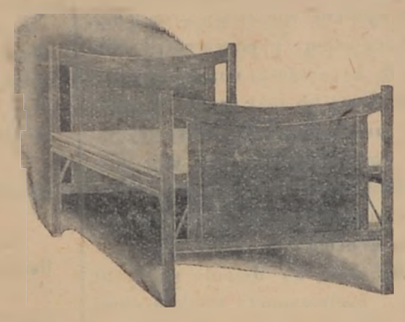

ԳԻՆ ՑԷՆ 10 Ս. ՈՍԿԻ

—o—

ՎՃԱՐՈՒՄ՝ 3 ՄԱՍՆԱՎՃԱՐՈՎ

—o—

0 | 0 գեղ վերոյիշեալ գնեռուն վրայ. այն բնթերցողներուն որոնք ներկայ յայտարարութեամբ կր ներկայանան մեզի

—o—

Ցիկին, ամօսւոս ներածին զուկիդ համար պիտի ուզես ունենալ լաւագոյն մահճակալը, *վերջին ծայր* ներկայանալի *ապիտակ գոյնով*, նիքէլի մեքենական վերնյակով, Լուխան վար իյնալու արգիլող եւ պատրաստուած գիտական մեթոդով Ձեր զուկիդ կատարեալ հանգիստը ապահովող, *սոյն մահճակալները բոլորովին նորոյթ մըն են Սիւրիոյ համար եւ մեր քով կրնաք գտնել։*

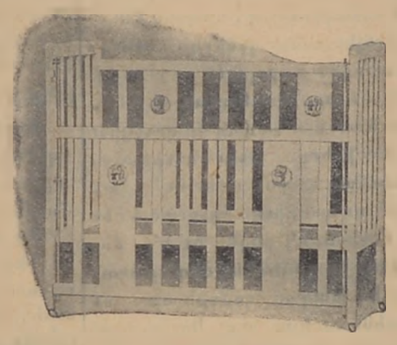

ԳԻՆ ՑԷՆ 10 Ս. ՈՍԿԻ

—o—

ՎՃԱՐՈՒՄ՝ 3 ՄԱՍՆԱՎՃԱՐՈՎ

—o—

5 0 | 0 գեղոյ վերոյիշեալ գնեռուն վրայ միմիայն բնթերցողներուն համար։

—o—

Նոյն իսկ եթէ գնելու միտք ալ չունիք այցելեցէք մեզ եւ տեսէք այն իրերը որ կ'առաջարկենք Ձեզ, ուրիշ մը գնելէ առաջ։

O. Y. EKWALL. A. B. (Finland)ի

Սիւրիոյ, Լիբանանի եւ Իրագի բնդհ. ներկայացուցիչ

Ե. ՔԷՇԻՇԵԱՆ, Khan-Chouny, Պանճօ ի Լօմայից ճիշդ եռեւի կողմը։

ՀՐԱՇԱԳՈՐԾ ՄԱՐԴԸ

ԷԼ ՀԱՁ ՄՈՒՀԱՄԱԷՏ ՊԷՏ ԷԼ ՖԷԼԷՔԻ

Փութացէք առնելու անոր կարծիքը Ձեր բոլոր փափաքներուն համար։ Ան կր հանդարտեցնէ բոլոր չտարած և տանջուած մտքերը և կր վերադարձնէ անոնց փափաքածները։ Կ'իյնէ բոլոր ոգիներուն. հիքնօթիզմով կր կարդայ մարդուն մտածումները. ձեռքի դիծերէն կր կարդայ մարդուն անցած, ներկայ և ապագայ կեանքը. կրնայ հաստկնալ ամուսնութեան, ճամբորդութեան, հիրոյ, առեւտուրի քննութեանց և այլն բոլոր գազանիքները։ Այս բոլորը կր ցուցնէ մարդուն, սրտէս թէ գրուած բլլան թուղթի մր վրայ։ Կնոջ և ամուսնոյն միջև եղած դժուարութիւնները ու տարակարծութիւնները կր լուծէ Աստծոյ Սուրբ անուններուվր եւ Ամերիկեան եւ Եւրոպական գիտնականներու փորձառութիւնները օգտագործելով։

Մեծ եղողներուն ուրախութիւն և հանգիստ կր պատճառէ. կնային և մարդային հիւանդութիւնները կր դարմանէ։ Այս բոլորը մեծ յաջողութեամբ կր կատարէ։ Փորձր ամենամեծ փաստն է, անգամ մր այցելել բաւական պիտի բլլայ։

ՀԱՍՑԷ.— Գէյրութ, Հանդէմ Ղահի փողոցի արեւմուտք, Ֆրանսական հիւանդանոցին մօտ, թիւ 9 բնակարանը։

ԸԶԴԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

Ա.— Անո՞ր կուգան, իրենց միտքը գրեն թուղթի մր վրայ և պէտք է պահեն.

Բ.— 1000 ոսկի կուտայ ան, եթէ չի կարենայ ճշդրիտօրէն գիտնալ ենթակայի միտքը, գրուած արտերէն յեզուով միտքերը չխառնելու համար ատոնցմէ մէկ ոյնէն։

Գ.— Այցելութիւնը հրկու ոսկի է.

ՕԴՆԷ ՀՈՒՆ ՔԵԶԻ ԵՒ ԱՍՏՂԸ ՔԱՏԻ ՊԻՏԻ ՕԴՆԷ

ԸՆՏԱՆԻՔԻ ԱՍՏՂԸ

(L'ETOILE du FOYER)

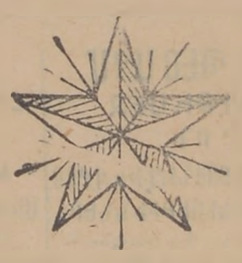

Առեւտրական և երկրագործական ժողովրդային վարկի հաստատութիւն

Անանուն ընկերութիւն.— դրամագլուխ՝ 3,000,000 ֆրնք.

որ կրնայ 3.000,000,000 ֆրնք.ի բարձրացուիլ վարչական խորհուրդի պարզ որոշումովը։

Կեդրոնատեղի.— 137 Boulevard Sebastopol - Paris

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԳՈՐԾԱԿԱՀՈՒԹԻՒՆ Արեւելեան պետութեանց

Սալոյ Օթէլի տեղ, Պուրճ, Գէյրութ

ԵԼԵԻՄՏԱԿԱՆ ՃԻՒՂ

Աւանդի պարտականագրութիւնի

ՕԺԻՏ

Երաշխաւորեալ տոկոս 5%։ Ասկէ զատ մասնակցութիւն ընկերութեան շահերուն։

ԿԱԼՈՒՈՒԾԱԿԱՆ ՃԻՒՂ

ՎԱՐԿԵՐՈՒ ԲԱՑՈՒՄ

Կալուածի վրայ՝ փոխառութիւնք՝

վճարելի 10—15—20 տարիէն. որոշուած պայմանաժամէն առաջ ուզողը կրնա՞ վճարել։

ԸՆՏԱՆԻՔԻՆ ՍԱՍՏՂԸ ընկերութիւնը ներկայիս 75,000է աւելի անդամ ունի, մինչև 1 Ապրիլ 1931 Ընտանիքին Աստղը 135 միլիոն փոխ տուած է, գրաւով 50 միլիոնէ աւելի արժէք ունեցող անշարժ կալուածներու վրայ։

Ամէն թղթակցութիւն ուղղել՝ B, P. 821, Beyrouth

ՏՕՔԹ. ԳԷՈՐԳ ԿԷՐԿԷՏԵԱՆ

Վկայեալ Lauréat նախկին Interne եւ այժմ մեծագոյն ՄԱՍՆԱԳԷՏ ֆրանսական հիւանդանոցի *ԱՂՏԻ, ԳՈՒՐ, ԿԱԿՈՂԻ, ԱՆԱՆՑԻ և ԳԼԽՈՑ* հիւանդութիւններու բաժնին։

Հիւանդ կրնայ դիմել ամէն ժամու՝ իր գործատեղին մէջ՝ 6 rue de Damas, No. 315

Հիւանդները ուղղակի հիւանդանոց կ'բնդունուին իր կողմէ տրուած մուտքի բարօրով։

Աղքատ հիւանդներու ձրի դարմանում, ամէն օր կէսօրէ առաջ մինչ ժամը 10—12, հիւանդանոցի գարմանատեղիէն։

ԱՉԿԻՊԻ ՏՈՒՆԸ

ՏՈՒՐՔԱԿԱՆ ԱՄԷՆ ԿԱՐԳԻ ԳՈՐԾԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ

Դիմեցէք «ԱՉԿԻՊԻ Տնարանը» գիրք, պրօշիւր, ճարտար կամ հրատիրագիր, պատարագ, ճամարի թուղթ եւ առեւտրական ձեռակիցներ.

ԱՐԱՑ, ՄԱՔՈՒՐ, ԳԵՂԵՑԻԿ ԵՒ ԱԺԱՆ.

ՀՈՒՆ ՄԸՏՐԻՔ ԳԻՒՐԵՂ

Ոտդ հինգ վասներ ունի. իւրամանչիւր վատ իրեն համար տեղ մը կ'ուզէ, ատոր համար հագուելու ևս

ՍԹԱՆՏԱՐԴ կօշիկը

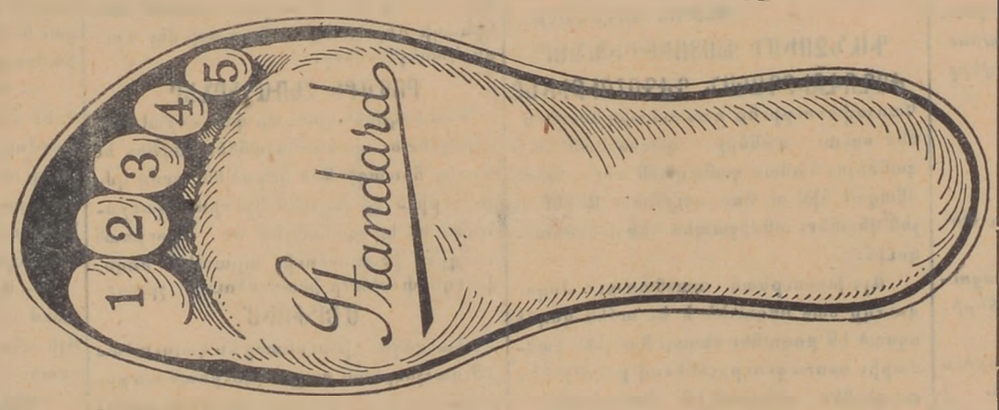

ՍԹԱՆՏԱՐԴ կօշիկները գիւ սականօրէն պատրաստուած են և քալես թէ նստիս միշտ հանգիստ կր պատճառեն և նոր կեանք մր չնորհեն քեզի։ Հարցուր քեզմէ առաջ փորցողներուն։

ԿԵՂ ՐՈՆԱՏԵՂԻ՝ ՆԱՃԱՐ ԵՂԲԱՕՐՆԵՐՈՒ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ

VALDA

ԵՐԳԻՉՆԵՐԸ ԲԵՄԲԱՍՍՑՆԵՐԸ ԵՒ ՍԲՕՌԻ ԱՄԱՔԷՕՌՆԵՐԸ ՓՈՐՁԵԼՈՒ ԵՆ ՄԻԱՅՆ

—ԲԱՍԹԻԼ ՎԱԼՏԱ—ՆԵՐԸ

ՍՈՑՆ ԲԱՍԹԻԼՆԵՐԸ ԽԻՍՏ ԱՉԴԵՑԻԿ ԵՆ ԵՒ ԿԸ ԳՏՆՈՒԻՆ ԲՈԼՈՐ ԴԵՂԱՐԱՆՆԵՐՈՒ ԵՒ ՏՐՕԿԻՒՆԵՐՈՒ ՍԷՋ

Պահանջեցէ՛ք **ՎԱԼՏԱ** անունը կրող տուփեր

Ներկայացուցիչ՝ ՍԱԻՏԱ Եղբարք

Փոսթարկղ թիւ 445

ՊԱՅՐՈՒԹ

ԳԱԲՐԻԷԼ Թ. ԹԷՐԶԵԱՆ

(ԵԼԵՔՏՐԱԿԱՆ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ)

Հիմնուած 1921 ին Պոլիս-Բերա

Ինս դիւրամատչելի պայմաններով կր կատարենք ամէն կարգի ելեկտրական լոյսի գնեռուներ (Intsallation), ինչպես նաեւ մօթեր եւ տիճամօճներ։

Վաճառատուն կ'սատնձնէ նաեւ բոլոր ելեկտրագործիքներու ճորոգումները։ Մատնաւոր սպասարկութիւն բնակարաններու ելեկտրա-ճորոգման։ Վաճառատուն Philips եւ Lux ելեկտր. լամբերու եւ ամէն տեսակ ելեկտրական պիտոյքներու։

Վճարումն դիւրութիւններ.

Հասցէ — Վ. Ուզումեանի գրատան կից Պուրճ. B. P. 491

ոկուն շիճուռածք, վայելուչ տեսք
Հնչուն եւ քնական ձայն
Անոնք տեսկանիշներ՝

ՈՐՈՆՑՄՈՎ ԿԸ ՋԱՏՈՐՈՇՈՒԻՆ

ԱՓՕԼԼՕ ՓՕՆՕՆԵՐԸ

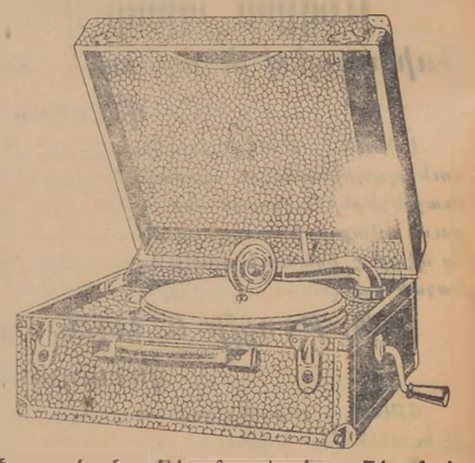

Հրապարակի վրայ գրտնել ողբոլոր մարքանեբրու հետ կը մրցին Աբոլլօ փօնօները։ Մանաւանդ վերջին նոր մօտէլները, որոնք հասած են արդէն, անգերազանցելի են իրենց տոկունութեամբ, վայելչութեամբ և ժամչելի գիններով։

APOLLO GRAMOPHONE Co. Ltd

(of London)

ԱՓՕԼԼՕ՝ ՓՕՆՕՆԵՐՈՒ ԹԱԳԱՒՈՐԸ !!!

Կատարեալ համոզում գոյացնելու համար՝ անգամ մր այցելեցէք

MAISON APOLLO, Rue de la Poste, BEYROUTH

Փօրտպիճ եւ Թօնօզ՝ ամէն ձեւի, անվիճելի օրակ եւ առաւելութիւններ գիւրամատչելի գին, վճարումի դիւրութիւններ։

Ընդհ. ներկայացուցիչ՝ Սիւրիոյ, Պաղեստինի, Անդրյորդանանի, Միջագետքի եւ Կիպրոսի.— ԴՈՒՐԳԻՆ ՍԻՆԱՆԵԱՆ

KOURKEN SINANIAN, Boîte Postale 642, BEYROUTH (Syrie)

ՁԱԿԱՎԱՅԱՆ ՄԱՐԴԻԿԷՄ

ՏԷՂԱԿԱՆ, ԳՈՐԾ

Զանգուածաւոր եղբայրներու հոգեկիր տիկնոջ վրիպեցաւ, շնորհած պրիճանով աստիճանաւորուելէն ետք 20 ժրկտրամ ճնդրուկ հողմուած եւ 20 ժրկտրամ ճնդրուկ ալ մը հանած։

Ան ներկայ էր Ամերիկայի Ազգային Ժողովի ընտրութեանց ատեն։ Ան ներկայ էր Ամերիկայի Ազգային Ժողովի ընտրութեանց ատեն։ Ան ներկայ էր Ամերիկայի Ազգային Ժողովի ընտրութեանց ատեն։

Ան ներկայ էր Ամերիկայի Ազգային Ժողովի ընտրութեանց ատեն։ Ան ներկայ էր Ամերիկայի Ազգային Ժողովի ընտրութեանց ատեն։ Ան ներկայ էր Ամերիկայի Ազգային Ժողովի ընտրութեանց ատեն։

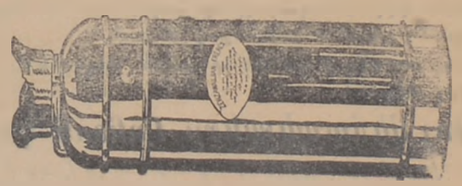

— Ակումբը պիտի երթա՞ս։

Եւ զգեխիչ ժպիտ մը այս հարցումին կ'ընկերանար։

— Պիտի երթամ... եթէ հաճիս։

— Եւ ես։ Անժէլի պիտի թողում որ քիչ մը տնային մանր գործերու հոգ տանի, այնպէս չէ՞։

Եւ այս խօսքերը երկու անոյշ համբոյրներու հետ իր ամուսնոյն ականջին իվար կը խօսէր։

— Կը սխալիս Պէաթրիս, ետքէն պիտի զղջաս, ընտիր սովորութիւններ պէտք է ունենաս, պէտք է քու տանդ տէրը բլլաս։

— Աւելի աղէկ է քու տէրդ բլլալ, քեզի, միայն քեզի իշխել, վասն զի այս աւելի դժուար է։ Ծառաներս քիչ թէ շատ կը հնազանդին ինձ, թէև քիչ թէ շատ պիտի զողնան ալ, եթէ համը շատ փախցնեն՝ կը փոխեմ, կը վռնտեմ զանոնք, բայց քեզ չեմ կրնար, չեմ ուզեր վռնտել, ուստի աւելի նախամեծար կը համարիմ քեզ հնազանդեցնել։

Մարքիզը խորունկ հառաչ մը հանեց։

— Կը հաւանի՞ս, խօսէ՛։

— Պատասխան չտուաւ ան։

— Զգուշացի՛ր, ասկէ վերջ ալ չեմ հրամայեր՝ եթէ հրամայելու պիտորժս կտրես։

— Մեծ բռնաւորուհի մըն ես դու, Պէաթրիս։

— Ոչ. զքեզ սիրելուս կ'ուզեմ որ միշտ ինձի հնաս, բսաւ ան անոր բազկացը մէջ իյնալով։

— Աւա՛ղ, անձնիչխան բլլալը որչափ քաղցր էր կը մտածեր մարքիզը խանդավառ զայն գրկելով հանդերձ։

Պէաթրիս այնու ժպիտ մը զանգակին լարը քաշելով՝ սենեկապանուհին երեւցաւ։

— Ժօզէֆին, հրամայեց ան, այս տետրակները տիկին Անժէլի տար, և ըսէ իրեն որ ասոնց ամէնքն ալ կ արգարէ և միայն գումարները թող ուղարկէ ինձի։

Ա՜հ, մոռցայ, այս գիշերուան զարդարանքներս պատրաստեցի՞ր։

— Այո, տիկին Մարքիզուհի։

— Դամասկեան սպիտակ շրջազգեստս և յակինթներս պէտք են։ Քու ապագայ ժառանգորդիդ պատճառաւ չը պիտի պարեմ այս դիշեր, պարոն։

— Ամէն ինչ պատրաստ է, տիկին։

Սենեկապանուհին հեռացաւ։

— Կը յուսամ, սիրելի Պէաթրիս որ ուշ չենք վերադառնար։

— Երբ որ ուզես այն ժամանակ կը դառնանք։

— Վաղը անպատճառ պիտի մեկնինք այնպէս չէ՞։

— Անշուշտ։

— Պարահանդէսներէն հրաժարելո՞վ։

— Ի՞նչ պիտի ընեմ պարահանդէսները՝ որ արդէն չեմ պարեր։ Եթէ քիչ մը տանեն ևս անցնի՝ չպիտի կարենամ ճամբորդել, և կուզեմ որ ապագայ Մօնզա իշխանը իր հաւին դղեակին մէջ ծնի, դղեակ մը որ իր քաղաքեան փոխարէն ստացաւ ան։ Գիտես որ մտացածին գաղափարներու տէր բլլալուս պատճառաւ նախնիքներուս ասպետական կարծիքները ժառանգած եմ, որոնք ինձի հաճելի կը թուին։ Ասկէ զատ, յարեց նա դէպի անոր մօտենալով, հոն զքեզ առանձին միայն ինձ համար պիտի ունենամ, հոն հանգիստ պիտի ապրիմ, հոն դու միայն զիս, մայրս և մեր զաւակը պիտի տեսնես, և այն տեղ զիս բոլորովին սիրելու ստիպուած պիտի բլլաս։ Հոն վախնալու մէկ կամ շատ մը ոսոխուհիներ չպիտի ունենամ, վերջապէս հոն առտուընէ մինչև իրիկուն չարունակ քեզ պիտի տեսնեմ։ Ո՜հ, որքան անոյշ բան է ասիկայ։

— Սիրելի Պէաթրիս, գոչեց Ամէտէ, ո՞վ կրնայ չսիրել քեզ։

AZTAG
JOURNAL QUOTIDIEN ARMÉN.
B. P. 587
BEYROUTH, Liban

Directeur - Propriétaire
HAIG BALIAN

ԳՆԱՀԱՏՈՒԹԻՒՆ
ՍԻՒՐԻՈ տար. 550, Վեցամսեայ 300 Ս. Դ.
ԱՐՏԱՍԱՀՄ. տարի. 7, Վեցամսեայ 4 տոլար

ԱԶԴԱԿ

ԱԶԳԱՅԻՆ. ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԳԻՏԱԿԱՆ

ازتـــا

جريدة سياسية ادبية اجتماعية

ՕՐԱԹԵՐԹ

ՈՒՐԲԱԹ ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 1932 — 16 — ԳԻՆԸ Է ՀԱՍԸ 2.50 Ս.Դ.

Ձ. ՏԱՐԻ | Ամեն առաւօտ պէտք է բերիս նորութիւն հասցէին | Տնօրէն — Խմբագիր՝ ՀԱՅԿ ՊԱԼԵԱՆ | Չհրատարակուած ձեռագիրները չեն վերադարձուիր | Թիւ 206 (783)

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

ՓՈԽԱՆ ԱԻԵԼՈՐԴ ԾԱԽՔԵՐՈՒ

Տօնական օրերու նախօրեակին, և մասնաւորաբար նոր տարիի առթիւ, գրեթէ բոլոր ժողովուրդներու մէջ ալ որդեգրուած են կարգ մը սովորութիւններ, որոնք աւելորդ ծախքերու կը մղեն անհատները։ Նուէրներ, փոխադարձ այցելութեանց համար խմիչներ և շաքարներ, պտոյտներ, խնջոյքներ և այլն, բոլորն ալ կարօտ նիւթական սրտակարգ վատնումներու։ Ամէն տեղ և ամէն երկրի մէջ հետզհետէ նուազելու վրայ է այս սովորութեան գործադրութիւնը, փոխանակուելով բարեսիրական նպատակներու յատկացուած նուիրատուութիւններով և առհասարակ բարեգործութեամբ։ Այսօր Ամերիկայի մէջ, տօնական օրերու և նոր տարիի առթիւ միլիոնաւոր տօլարներ կը յատկացուին նպաստի ընկերութեանց, կարօտ վարժարաններու և եկեղեցիներու, վերջապէս ամէն տեսակ բարեգործական նպատակներու։ Ժողովուրդի մեծ մասը առաջնութիւն պէտք աւելորդ շռայլութիւններու չընծայելու համար։

Մեր մէջ ալ դժբաղդաբար այս հին սովորութիւնը ընդհանրացած է։ Ամենաչքաւոր հայն անգամ կ'ուզէ յարգել իր նախնիքներէն եւ հին հայրենիքէն ժառանգ մնացած սովորութիւնները, տօնական օրերուն թէ ուրախութեան հանդէսներուն շռայլօրէն կը ծախսէ, առանց անդրադառնալու թէ այդ գումարները ինչ դժուարութիւններով եւ չարչարանքներով խնայած է։ Դեռ մինչև այսօր մեր հիւղաւանների մէջ հին ձևով թմբուկով ու նուագով հարսանեկան հանդէսներ կ'ըլլան, որոնց միջոցին գործածուած առատ ըմպելիներու պատճառու շատեր կը գինովնան, կը պոռան և կը խաղան։ Ուրիշներ տուփերով շաքար կը բաժնեն հրաւիրեալներուն։ Եթէ հաշիւ ընենք, տարեկան 2000 ոսկիի մօտ գումար մը կը ծախսեն հայերը մի միայն շաքարի տուփերուն համար, որոնք ոչ մէկ օգուտ ունին։ Եւ այս գումարը դեռ մի միայն Սիւրիոյ և Լիբանանի համար։ Միւս կողմէ տօնական այցելութեանց միջոցին հիւրերուն կը հրամցուին ըմպելի մը, շաքար, սուրճ և շատ անգամ ալ անուշ. երևակայեցէք մէկը որ 10-15 ծանօթներ և բարեկամներ այցելած է մէկ օրուան մէջ և իւրաքանչիւր հանդիպած տեղէն մէկական գաւաթ սուրճ և լիքէօր խրած է։ Տօնական օրերը չվերլացած արդէն հիւանդ է և կը տառապի ստամոքսի սաստիկ ցաւէ մը։

Ամէն տարի տօնական օրերու նախօրեակին մենք կը յիշեցնենք մեր հայրենակիցներուն այս սովորութեանց հետևանքով յառաջ գալիք չքաւորներն ու անպատեհութիւնները։ կ'ուզենք կրկին յիշեցնել, վերջ մը դնելու յոյսով այդ տգեղ ունակութիւններուն։ Այդ կերպով ոչ միայն կը խնայենք մեր առողջութիւնը, այլ խուսափած կ'ըլլանք աւելորդ շռայլութիւններէ։ Եթէ իւրաքանչիւր հայ ընտանիք իր տօնական ծախքերուն կէսը յատկացնէ ազգային կարիքներու, մեր վարժարաններու, եկեղեցիներուն հաստատութեանց բացերը կը գոցուին։ Իսկ եթէ, երանելի օր մը, վերջ արուի հարսանեկան և նշանախօսութեանց հանդէսներու առթիւ եղած աւելորդ ծախքերուն և այդ դուռարներուն կէսը գոնէ յատկացուի ազգային նպատակներու, մեր պիւտճէն կը հաւասարակշռուի և կարևոր գումար մ'ալ կ'աւելնայ ազգային գանձին մէջ՝ յատկացուելու համար նոր ծրագիրներու եւ ձեռնարկներու։ Սիւրիոյ և Լիբանանի մէջ, ժամերու պարագային ծաղկեպսակներու յատկացուած գումարները, կարող են Մասըլեթէնի բուժարանին տարեկան ծախքին կէսը ապահովել։ Մեզմէ անդարձ բաժնուող սիրելիները ոչ իրենց հետ կրնան տանիլ այդ ծաղիկները և ոչ ալ գերեզմանը իր ծոցին մէջ կ'ընդունի գանձերը։ Աւելի լաւ չըլլա՞ր եթէ այդ գումարները յատկացուին տկարներու և հիւանդներու փրկութեան գործին։

Կան բարեբաղդաբար բացառութիւններ, որոնք չեն մոռնար այս ճշմարտութիւնը և աւելորդ և անպէտ ծախքերէն խնայելով կը յիշեն մեր ազգային կարօտութիւնները։ Դեռ մեր երէկուան քիւով սրտի խորունկ հրճուանքով արձանագրեցինք Պ. Մխիթ Աւետիսեանի ըրած կարևոր և օրինակելի նուիրատուութիւնը իր որդւոյն ամուսնութեան առթիւ։ Պ Աւետիսեան այդ ժէսթով ոչ միայն բարեգործութիւն մը ըրած ըլլալու գոհունակութիւնը ունի, այլ իր բարեկամները և հրաւիրեալները ամենաարժանավայել կերպով պատուած ըլլալու ուրախութիւնը կ'զգայ, անկասկած տարեկան հարիւրաւոր ամուսնութիւն կ'ըլլան մեր ազգ գաղութներու մէջ, եթէ անոնց կէսը հետևին Պ. Աւետիսեանի օրինակին, կրնաք երևակայել թէ ինչ հոյակապ արդիւնք մը կը գոյանայ։

Ժամանակը հասած է այլեւս, և մեր հայրենակիցները պէտք է ըմբռնեն այս ճշմարտութիւնը։ Փոխան չնորհ, հեռագրի, փոխան ընդունելութեանց, փոխան ցաւակցական հեռագրի, փոխան ծաղկեպսակի և վերջապէս բազմազան փոխաններու եթէ փոքրիկ նուիրատուութեամբ մը կ'իշեն մեր ազգային կարօտութիւնները, գոհունակութեամբ պիտի լեցուինք և պիտի ուրախացնէինք մեր չքաւոր, հիւանդ և կարօտ եղբայրները, որոնք ժամանակի անողոք հարուածներուն տակ իրենց օրերը կուլան։

Մտածեցէք հայրենակիցներ, օրէ օր կը բազմանան տաբաքրուքեան գառնութիւնները և կը չատնան մեր վարժարաններու բացերը։ Հասութաբեր ազգային կալուածներ չունինք։ Միակ հասոյթը մեր աղբիւրը ձեր վճիտ քսակներն են։ Խնայեցէք ձեր ծախքերէն եւ տուէք ազգային կարիքներու։ Այդ կերպով ապահոված կ'ըլլաք ձեր գաւակներու առողջ դաստիարակութիւնն ու ապագան։

ՖԷՍԻ ՄԻՋԱԴԷՊԸ

ԵԳԻՊՏՈՍ ԵՒ ԹԻՒՐՔԻԱ
ԻՐԱՐՈՒ ԾԱՆՈՒՑԱԳԻՐՆԵՐ ԿՈՒՏԱՆ

Լուագրական քուռն պայմար եւ ապառնալիքներ

Քանի մը շաբաթէ ի վեր բուռն վէճ մը գոյութիւն ունի Թիւրքիոյ և Եգիպտոսի միջև։ երկու երիցներու ժամուլն ալ սիւնակներ կը յատկացնեն գոյացած վէճին և կը յարձակին իրարու վրայ։ Նոյն իսկ ծանուցագիրներ փոխանակուեցան երկու տէրութեանց միջև։

Այս խզման պատճառը բաւական հետաքրքիր է և տարօրինակ։ Աւելի տարօրինակ են Թիւրք ժամուլի յարձակմանն ձևը և սպառնալիքները։ Թիւրքիոյ հանրապետութեան պարտականէ սին ժամնակցող եգիպտական դեսպանը գլխէն ֆէսը չէ հանած։ Մուսթաֆա Քէմալ փաշան, որ այնքան խիստ հրամաններ տուած էր ֆէս գործածողնեռուն դէմ և զգուշանք կ'զգար այդ կարմիր և հին օրերը, սուլթանական շրջանները յիշեցնող առարկէն, կը թելադրէ դեսպանին հանել իր գլխէն ֆէսը։ Դեսպանը կը վիրաւորուի և ծանր կերպով նախատուած կ,զգայ ինքզինքը եւ դէպքը կը տեղեկացնէ իր կառավարութեան։ Օտար հեռագրական գործակալութիւններ, իրենց կարգին և չափազանցուած ձևով կը տեղեկացնեն պատահածը։ Եգիպտական թերթեր իսկոյն յարձակման կ'սկսին։ Թիւրք թերթեր կը փոխադարձեն և տեղի կ'ունենայ ծանր վէճ մը և կը խզուին յարաբերութիւնները երկու համակրօն ժողովուրդներու միջև։

Թիւրք պաշտօնաթերթերէն «Միլլիէթ», այս վէճի առթիւ, չհնչեան գտած է իմանալ կարծիքը օսմ. ատենիին, որ տեղեակ պէտք էր բլլար ֆէս արգիլողական գործածութեան, քաղաքական տեսակցութեանց և ընդունելութեանց մէջ։ Փարիզի դեսպան Սալիհ Միւնիր փաշա տարիներով Փարիզի մէջ մնացած և իւրայատկանուած տեղ չտա մը թագաւորներու ծանօթացած և մեծ հանդէսներու մասնակցած նախկին ատենապանն է։ Այս մարդը, որ յայտնած է թէ գոց տեղերու մէջ և հանդէսներու միջոցին առաջին պայմանն է ֆէս չկրելը, այս առթիւ Ֆրանսայի հանրապետութեան նախագահին և իր միջև տեղի ունեցած պարագայ մը յիշած է։ Ահա Միւնիր փաշայի բացատրութիւնը.—

— Փարիզի մեծ դեսպանութեան պաշտօնի չկոչուած մէկ քանի տարի առաջ հանգուցեալ Սուլթան Համիտ երկու անգամ գիս Փարիզ ղրկած էր։ Մէկ քանի ամիս ատոր բնակութեանս միջոցին բնական է թէ պաշտօնական և անպաշտօն շրջանակներու մէջ մտայ ելայ։ Բարեկամներս չատ էին։ Մօտէն ծանօթացայ որ թիւրքերու դէմ ըսուած խօսքերուն և դրուած բաներուն պատճառը մեր գլխուն վրայ այդ կարմիր ֆէսը կրելով պատելնիս է եղեր։

Որովհետև, հասկցայ որ, կը կարծէին թէ, մենք այդ ֆէսը չինացիներուն սեփականին նման արեւմտեան քաղաքակրթութեան հակառակորդ բլլալնիս ցոյց տալու նշան մը կը նկատենք։ Տարօրինակը այն է որ այս առելութենէն դուրս կը մնային պարսիկ գլխանոցները և փաթթոցները։ Հետևաբար որքան ատեն որ հոն գտնուեցայ պաշտօնական տեղեր և մասնաւորաբար հանրապետութեան նախագահին ու նախարարներուն մօտ գտնուած ատենս, ֆէս չգործածելով միշտ կ'երթայի գլխարկով և բաց գլուխով կը ներկայանայի։ Այս պատճառաւ այս անձնասորութիւնները կը գնահատէին զիս։ եւ զգացի որ ասիկա չատ լաւ ազդեցութիւն կ'ընէր, որովհետև համոզուած էին թէ՝ ասիկա անձնական ձեռնարկ մը աւելի թագաւորին և կառավարութեան հետևութեամբ տեղի կ'ունենայ։

Ասկէ հինգ տարի վերջ Փարիզի մեծ դեսպան անուանուեցայ։ Այդ օրէն ի վեր ֆէսը ձգելով միշտ գլխարկով պարտեցայ։ Միայն պաշտօնական ղօրանցքներու միջոցին համազգեստով գացած ատենս ֆէս կը կրէի։ Բայց միւս ըլկերակիցներէն եղող Եւրոպացի դեսպաններուն ըրածին պէս միայն դեսպանութիւնը ղրկած ատենս, կը կրէի գլխանոցս։ Հացկերոյթներու եւ երեկոյթներու գացած ատենս միւս դեսպաններուն ըրածին պէս ֆէսս աջերէին ձէդ կը ձգէի եւ կամ ձեռքս բռնելով գլուխս բաց ներս կը մտնէի։ Հետեւաբար հացկերոյթներու եւ այլ հանդիսութեանց միջոցին ոչ մէկ ատեն գլուխս ֆէս չէի կրեր, հակառակ որ համազգեստ կը կրէի։

Շատ մը դիւանագիտական ժամանակութեան մէջ գտնուեցայ եւ 14 տարիէ աւելի տեւող այս ժամանակամիջոցին Անգլիոյ հանգուցեալ թագաւորին էտուարտ Է.ին, այժմու Ջորճ թագաւորին, Սպանիոյ թագաւորին, Իտալիոյ թագաւորին, Տանիմարքայի թագաւորին և հանգուցեալ Զար Նիքօլա Բ.ի հետ հացկերոյթներու և ընդունելութեան միջոցին գտնուած ատենս միշտ ֆէս չկարգուսս, հակառակ որ համազգեստ կը կրէի։

Փարիզի մէջ ամէն տարեգլխի Հանրապետը բոլոր դեսպանները և ընդհանուրները պալատին մեծ սրահին մէջ կ'ընդունի չնորհաւորութեան համար։ Նե այս հանդիսութեան դեսպաններ համազգեստով կ'երթան։

Այս տարի չատ քնդարձակ ըլլալուն, միւս դեսպաններէն մէկ քանին կարծեց օդի հոսանքէն վախնալուն համար, իրենց գլուխին վրայ կը կրէին իրենց ազգային գլխանոցները։ Ես ալ օր մը ֆէսը չեմ հաներ այդ պահուն։ Հանրապետը քովէս անցած ատեն բսաւ ինծի.

— Ինչո՞ւ գլուխդ չէք բանար եւ կը նեղուիք։ Գլխանոցնիդ ձեզի չի սազգներ։

Դէպէր թէ միշտ գլխարկ կը կրեմ։ Ես ալ այդ պահուն միայն անդրադարձայ թէ ֆէսը գլուխս է եւ իսկոյն հանեցի գլուխս։ Շնորհակալ եղայ և Հանրապետին այս վերաբերումը նկատեցի մեծարանքի համար եղած արտայայտութիւն մը։ Արդարև ալ այդպէս էր։

Իմ պաշտօնեաներս ալ — եւ երեք դեսպանատուներ իմ վարչութեանս տակն էին — համազգեստով ալ եղած պահներնուն ֆէս չեն կրեր տարի 14 տարի շարունակուող գիւանագիտական ծառայութեանս մէջ համազգեստի խնդիրը այսպէս լուծուած է։

— Ձիս ըմբռնումիս համաձայն, քաղաքակիրթ Եւրոպայի մէջ պաշտօնական համազգեստին լրացուցիչ մասը եղող գլխանոցները գոց տեղերու մէջ կատարուած ընդունելութեանց միջոցին գլխէն չհանելը քաղաքավարութեան եւ բարեկրթութեան հակառակ նկատելով, հակցնելու համար որ մենք ալ հակառակ չենք և կը յարգենք եւրոպական կեցուածքագիտութիւնը և բարեկրթութիւնը, իմանալու և իմ հետեւորդներուս համար ընդունելի եւ գործադրելի այս գրութիւնը, եւ աւանդաբար ալ ասիկա այսպէս է։

«Սա ալ ըսեմ որ իմ եւրոպա գտնուած 20 տարուան ընթացքին, ճանչցայ եւ տեսայ Եգիպտոսի Խեվին արքայական գերդաստանի անդամներէն, երեսնի լիներէն և ուրիշներէ չտեսի, որոնցմէ ո՛չ մէկը ֆէսին կարեւորութիւն չընծայելով, ամէնքն ալ գլխարկով կը պատէին։ Նոյն իսկ իմ պաշտօնավարութեանս միջոցին ասոնցմէ հրաւէրի վրայ մեր դեսպանատունը եկողներն ալ ո՛չ մէկ տեսի ֆէսով չեն եկած։ Եւ նոյն իսկ, անոնց մէջէն ի մէջ այլոց այժմ Ֆուատ թագաւորին նախորդը եղող Հիւսէյին թագաւոր անգամ միշտ գլուխը բաց կը մտնէր հոն և ֆէս չէր դներ։ Նոյնպէս իր եղբայրը Իպրահիմ փաշա եւս կարեւոր էիին չէր տար ֆէսին»։

ԿՐԹԱԿԱՆ ՀԱՍՏԱՏՈՒԹԵԱՆ ՄԸ
ԳԱՅԹԱԿՂՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Այո, Կիրակոսեանը մանկավարժ չէ։ Անիկա հոգի չունի։ ազնուութիւնը կը պակսի այդ մարդուն մօտ։ Անիկա նեղել երբեք չի գիտեր։

Դէպքերը չէին այլեւս գուցէ խրատներ, եթէ, նա, քինախնդրութենէ, եւ սխալական կրքէ աւելի, ունենար նեղողամտութիւն, քիչ մը bon sens։

Ծուլիս 8ի ցաւալի եւ մեծ դէպքերէն յետոյ անիկա պիտի ընէր միայն մէկ բան։— ներել, ներել, մոռնալ ամէն ինչ, եւ արդէն եղածներէն փորձառու դարձած, պիտի ընդգրկէր մանկավարժական նոր ուղղութիւն։

Մեծ է այն հայրը, որ կը ներէ միշտ իր զաւակին գործած նոյն իսկ ամենամեծ սխալներուն։ Այս, կ'ընդունինք մենք ալ, որ աղաչք պէտք չէ բանութեան դիմէին, թէեւ ուրիշ կերպ ալ բնելիք չունէին։ Բաժակը տարիներու յորդեր էր, եւ գրունութեան դէմ բրտնութիւնի սկզբունքին կառչեցան։

Բայց Կիրակոսեանը պիտի լաւ ըմբռներ առակէս, որ, բռնապետութիւնը ոչ թէ մէկ երկու դատարաններու, մէկ քանի տաներու կողմէ տեղի կ'ունենար, այլ բովանդակ աշակերտութեան կողմէ։ Այդ պարագային պէտք էր Կիրակոսեանը խոնարհէր կազմակերպած ուժին հաւաքականութեանը առջև։

Դէպքէն յետոյ անիկա ոչ թէ նեղոց հայրաբար բոլոր եզածներուն, այլ ընդհակառակը, թաթարական ոճ պահեց տաներու հանդէպ, աչխատեցաւ դարձեալ զանազան խոստումներով իրար ձգել, իրարմէ բաժնել, եւ աչխատեցաւ միշտ, սուտ խօսիլ, և կերքով վարուիլ ժանուկներու հետ։

Ինչպէս զուսն պէս իր վիլլայէն —ուր արգելափակուած էր, գուրս ելաւ խրոխտանքով, խիստ զայրոյթով և բռունցքով։ Ամէն մէկ իր դէմ ելլող ազգ, աղկայ, 8—17 տարեկան, կը հարցընէր. «Տ՛ր՛ւ. դո՞ն ալ կայիր իմ վրայ յարձակողներուն մէջ,տանգամ մը քննիչը Քող երթայ, յետոյ նայեցէք ձեզ ինչ պիտի ընեմ...գիտեմ,պիտի հեռանամ այս հաստատութենէն, բայց իմ բոլոր թշնամիները չախչախելէ յետոյ միայն...»։

Հոս, դժբաղդաբար, մենք դարձեալ կը պնդենք, որ պ. քննիչը իրեն արըրուած պատասխանատուութիւնը լաւ չկատարեց։ Մեծ պատասխանատուութեան մը առակ է ան հիմա։

Կիրակոսեանը, պատրաստեց մեծ ցոյցէն յետոյ վարժարանէն աքսորուղներու մեծ ցանկ մը։ Տղաքը պատասխանեցին քննիչին և Կիրակոսեանին, այն ժամանակ, «ամբողջ աշակերտութիւնն էր որ ոտքի ելաւ. մէկ մարդու նման, կատարուած անարդարութիւններուն և բռնութիւններուն դէմ. կամ դպրոցը պէտք է գոցել, կամ մեզմէ ոչ ոք պէտք է աքսորել։ Մենք չենք ուզեր Կիրակոսեանը»։ Եւ իրեն ստացած բացատական պատասխանին իբր արդիւնք, պատահեցաւ օգոստոս 2ի նշանակալից ցոյցը։ Տղայ, աղչիկ-բոլորը բոլորը խուժեցին Կիրակոսեանի բնակած վիլլային վրայ, պահանջելով իրենց «Տնօրէնին հեռացումը վարժարանէն։

Ու տակէ յետոյ է որ հաստատութիւնը առնուեցաւ ոստիկանական հսկողութեան ժը՛տակ։ Ու նոյն գիչերն է որ, Կիրակոսեանը իր չուրջը հաւաքելով դպրոցի ծառները Թրքախօս, առանց ցաւցմունքներուն վրայ կը պատրաստէ վտարելու համար ազգ անուններու նոր ցանկ մը։ Ծաղրող առաւօտ 34սաներ ոստիկաններու հակողութեամբ արդէն աքսորուած են դէպի Լարնագա, անկէ ալ Սիբրիա, եգիպտոս ղրկուելու համար։

Հիմա բարձրագոյն դասարանները գրեթէ աքսորուած են. սակայն կան վարի դասարանները, որոնք նոյնպէս ժանեակեր էին ցոյցին և գաղափարով, որով իրենց մեծ ընկերներուն հետ էին։

Երկրորդ մեծ ցոյցէն ետք կը կատարուին ուրիշ երկու ցոյցեր ևս։ Աղջիկանց դասարաններու և մանչերու Դ.Դ. դասարաններու կողմէ։ Այս դէպքերէն յետոյ է որ Կիրակոսեանը հազիւ փախաւ Եգիպտոս, և հոն մենք լաւ գիտենք թէ մաքիէվէլականութիւններ խաղցաւ։ Հոն իր դաչինքը նորոգեց, ամրացուց Մահքնիկին հետ։ Հոն իր կողմը քաչեց թերթի մը համակրանքը։ և նայելով ոստիկանական ամէն անհրաժեշտութեանց մանրամասնութիւններուն, կիրակոսեանը նոյն իսկ նիւթական բաներ մը ըրաւ Եգիպտոսի թերթի խմբագրութիւնը։

Միւս կողմէ ուզեցին, վարժարան մնացող աչակերտութիւնը իրենց կողմը առնել։ սիրաչահելու փորձեր կատարել։ Անոնք, աղջիկները և տղաքը 15 օրուայ համար ծովեզերք ատրին։

Վերջ գտաւ արձակուրդի օրերը և դպրոցը վերաբացուեցաւ։ Աչակերտութենէն չհրուած կարգ մը հին ուսուցիչներու կողքին նորեր։ Հին և նոր ուսուցիչներու գլուխը նոյն ժարդը։ էշեակի քաշ, էշի համաժ։ Ինչ կ'ուզէին տղաքը, և ինչ եղաւ։ Հիմա կիրակոսեանը մեծ դէպքերէն փորձառու դարձած, փոխուեր է հոգիպէս։ Ան առաջուան մարդը չեմ, հիմա չատ փոխուեր եմ» կը յայտարարէ ազգ, նոյնինքն Կիրակոսեանը։ Բայց օձը իր չապիկն է փոխեր միայն։ կը գործէ ներքնապէս։ Սիրաը հանգիստ չէ. չի կրնար ներել։ Պէտք է վրէժ առնել։ Պէտք է բոցի մանկապարտէզի և Ա. Բ. դասարաններու ազգէն, մեծցեալ դասարաններու աչակերտութիւնը ամբողջովին մաքրել հաստատութենէն։ Ու տղաքն ալ հիմա սիրտ չունին, հոգի չունին Կիրակոսեաններուն եղբօր նայելու, անոնցմէ բարոյագիտութեան և գրականութեան ու ժամերաթիքի գաղտ առնելու։ Ջարդն ալ, հաչիւն ալ, գրականութիւնն ալ բարոյագիտութիւնն ալ մէջտեղն է, իրենց առջև, յոյսին պէս պայծառ։ Ջանանք լաւ են ըմբռներ, ինչ պէտք ունին կրկնելու...

Եւ ահա Կիրակոսեանի կողմէ կը պատրաստուի նոր սև ցանկ մը որը այս միջոցին անոր սեղանին վրայ է։ Այդ սև ցանկէն անցեալ կիրակի, 11 նոյեմբեր, աքսորուեցան 6 տաներ. այդ սև ցանկէն պիտի աքսորուին 10—12 նոր տաներ այսօր, և գեա, և դեռ...

Կը կրկնենք, տղաքը ո՛չ հացին, ո՛չ ջուրին, ոչ ալ ուսուցչին այդքան կարօտ են, որքան հոգեկան բարոյական յենք մը։ Կրնան հոգեկան բարոյական յենք մը տալ Կիրակոսեանին։ Կը կրկնենք, այս տղաքը գուք պէտք չէ բացատրէք ուրիշ որևէ չրչաններու, ժամանակներու և գարերու սերունդներուն հետ։ Կը կրկնենք, այս տղաքը հին ուրարտացիներու, արմէններու և արեւմտեան Հայաստանի մեծ ողբերգականօրէն մեռնող երէկուայ հայոց մեծ ժողովուրդին այս վերջին ներկայացուցիչները. սիրոյ, գուրգուրանքի, ազատութեան են միայն ծարաւ։ Կը կրկնենք կիրակոսեաններուն պէտք է որ դասատուի առակ առնուին, ասնանք, պէտք է որ հանրային բնդհ. պատասխանատուութեան կանչուին։ Կը կրկնենք գէթ Բարեգործական, նորէն գէթ հայ ժամուլ, հայ ուսուցչութիւն և հայ ժողովուրդ, մի՛ ձգէք որ կիրակոսեաններու պէս մարդիկ, դեռ խաղան այս սերունդին հետ...Ձէք ըներ դուք մեր այս բոլոր ըսածները, չէ՞ք հաւա-

Ջրագրգռութիւնը եւ յուզումը կը շարունակուի

Էնիւիէրի.— Դեռ չէ անյայտացած հոս ֆէսի խնդրոյն առթիւ յառաջ եկած յղագրգռութիւնը։ Այլապէս ծիծաղելի կը թուի հիմա եգիպտացիներուն մեզի ֆէսի գործածութիւնը սովրեցնելու ելլելնին՝ մեզի որ դեռ մօտ ժամանակներս մէկ լքած ենք ֆէսը եւ նոյն իսկ մենք եղած ենք եգիպտացիներուն՝ իրենց ֆէսը կրելը սորվեցնող։ Հարց մը կայ մեզ համար եւ թէ գուցէ ուրիշ պատճառներ կան եգիպտացիներու վերջին ծայրայրին մէջ։ Ամէն ոք գիտէ թէ ոչ ոքի թոյլ չենք տար լեզու երկարելու թիւրք յեղաշրջութեան դէմ։ Եգիպտական կառավարութեան բռնած ընթացքը առեղծուած մըն է։ Այսու հանդերձ զօրեղապէս կը յուսացուի որ եգիպտ. կառավարութիւնը մեր պատասխանը առնելէ վերջ խնդիրը փակուած պիտի նկատէ, եւ ոչինչէն չպիտի վրդովէ բարեկամական յարաբերութիւնները։

ՄԻՍ ՄԱՐԻԱ Փ. ՃԷՅՔԼՊՍԸՆ

(25 Տարուան Ա.ռծաթեայ Ցօբելեանին Առթիւ)

Անցած չաբաթ երեկոյ, քաղաքի Հայ Աւետ. եկեղեցւոյ մէջ, խումբերով բազմութեան մը ներկայութեան, տեղի ունեցաւ 25 տարուան գործունէութեան յոբելեանը Տանուհի Միս Մարիա Ճէյքլպսընի, որ վերջացող քառորդ տարուան ընթացքին ապրած ու տառապած է հայ ժողովուրդին հետ և քանի կազին ծառայութիւններ մատուցած անոր։ Նախապէս կազմուած յոբելեանական յանձնախումբը իր կարելին չէր խնայած արժանավայել կերպով տօնելու համար յոբելեանը և յայտնելու մեր ժողովուրդին երախտագիտութիւնը յոբելեար օրիորդին։ Հանդէսին իրենց մասնակցութիւնը կր բերէին երեք յարանուանութեանց պաշտօնող հոգեւոր պետեր, ազգային մարմիններ և դանազան միութիւններ։

Ցօդորդաբար խօսեցան Ցանձնախումբի նախագահ Տօքթ. Ց. Սրապեան, Գ. Գ. Տ. Գաբրիէլեան, Մր. Րիզք. Տաժտեան, Վարժապետեան, (Ազգ. Վարչութեան կողմէ). Բիւզանդ եղիազան (կաթողիկոսարանի կողմէ), Հայր Գողոս Արիս, Գատ. Ղազէրեան (Հայ Բողոքական հասարակութեան կողմէ). Գրիգոր Գուսուլեան (յոբելինական յանձնախումբի կողմէ) և ամենավերջը խօսք առաւ Գեր. Կարօեան Սրբազան և քանի մը պատուաճ խօսքերով յոբելեարին նուիրեց յանձնախումբի կողմէ իբր յիշատակ պատրաստուած խորհրդաւոր գործ մը, որուն վրայ նկարուած էին Մաքսիները և Ա.ել մը։ Գ. Իւվէզեանի ղեկավարութեամբ երգչախումբը և երիտ. Միութեան նուագախումբը մէկ ընդ մէկ աւելցուցին հանդէսի փայլը։ Օր. Ապէլ յայտ կերպով մեներգեց, իսկ Օրիորդ մը, յոբելեարի սանուհիներէն, կարդաց լաւ խնամուած և զգայուն ուղերձ մը։

Ամենավերջին խօսքը եղաւ յոբելեար օրիորդը, որ չատ յուզուած և զգացուած իրեն հանդէպ ցոյց տրուած յարգանքներէն, յայտնեց որ ինքզինքը արժանի չեսներ այդ պատիւներուն, որովհետև այդ բոլորը պէտք է ուղղուին Աստուծոյ, որու հրամանով ինք նուիրուած է այլոց օգնելու գործին։

Հանդէսի սիրոցին արտասանուած ճառերէն և կենսագրական ծանօթութիւններէն յայտնի եղաւ որ Միս Ճէյքլպսընի գործունէութիւնը չորս մասերու կր բաժնուի։ Առաջին մասը կր պարունակէ Ամերիկեան Միսիոնարներ կը սահիպուին հեռանալ Թիւրքիոյ։ Հայկական սարգրութեան պատճառած ազէտներն ու քշտուռութիւնները աւելի սահպողական կր դարձնեն գործունէութեան գործը։ Միս Ճէյքլպսընի պատասխանատուութեան վրայ կր մնայ, չորս տարի Գերմանական Միսիոնարութեան հետ իր ունեցած սերտ յարաբերութեան և կապին։ Ամենադժուարին պայմաններու մէջ կր չարունակէ օգնութեան գործը, փոխառութիւններ կր կնքէ, պարէն կր գտնէ և իրական մահէ կազատէ բազմաթիւ անձնազորբեր ու որբևայրիներ։ Զինադադարէն վերջ կր փոխադրուի Սիւրիա, գործելով միեւնոյն ատաքելութեամբ և հայերու ծառայելու կոչումով։ Ատեն մը կր մեկնի Ամերիկա և մեծ պես կր նպատակ ինպատակ հայերու սկսած նուիրագործական գործին զանազան հրապարակային զեկուցումներով։ Կր վերադառնայ Ամերիկայէն և կր հաստատ Սայոայի մէջ «Թռչնոց Բոյնը որբանոցը և կր հաւաքէ անտէր երեխաներ, գրովով կր խնամէ և կր մեծցնէ զանոնք և օրին մեկն ալ, Ճիպէյլի որբանոցի փոկումէն վերջ, Նպաստամատոյց Ընկերութենէն կր գնէ որբանոցի հողն ու չէնքերը և կր փոխադրուի հոն։

Այսօր, Ճիպէյլի «Թռչնոց Բոյնին մէջ, Միս Ճէյքլպսընի չունչին տակ կր մեծնան մեր Թռչնիկները, հայու զգացումով և կր բարբառին մի միայն հայերէն։

Պէյրութահայութիւնը չաբաթ գիշեր ցոյց տուաւ թէ գիտէ գնահատել և երախտապարտ րլլալ իր բարերարներուն, թէ անոնք անչահախնդրութեամբ ծառայած են մեզի և գալդալուրնք ցոյց տուած մեր ազգային նուիրականութիւններուն հանդէպ։

(Շար.) (2) ԹՂԹԱԿԻՑ

մաը մեր փափաքն, մեր անկեղծ խօսքերուն։ Այն ժամանակ մեր գրիչին տեղ ուրիշ բան է որ կը խօսի, այն ժամանակ օրերը իրենք է որ պիտի բանն իրենց արժանաւոր վերջին խօսքը, վերջին խօսքը...

* *

Դեռ մինչեւ մէկ ամիս առաջ աքսորուած սաներէն Լարնագա կը մնային հեռաւեալները. Ցսվհ. Փոստալեան, Արշակ Ալաջաբեան, Մխիթար Նախոյեան, Սմբատ Կիւլոյեան, Սահակ Կանոյեան Ցարութիւն Երամեան, Ցովսէփ Աստուրեան, Գէորգ Նազուպեան, Հայկազ Սինանեան, Եւ Նուպար Խարպեան։ Այս վերջիններէն Ն. Սինանեանը 3—4 չաբաթ առաջ ղրկուեցաւ Փարիզ, իր ազգականին մօտ, իսկ Ն. Խարպեանն ալ երեւաղէմ։ Մնացեալ ազաքը մինչեւ այսօր, կը թափուին Լարնագայի ծովեզերքը փղոցէ փղոց։

Թիպէտցիներու կրօնքը եւ ընտանեկան կեանքը

Քաղուած Ուիլերմ Բրի մէկ ընդարձակ ուսումնասիրութենէն

Բ.— Տեղացի կռապաշտներ չատ երկար ժամանակ մեծ հակառակորդներ եղան նոր կրօնքին որով դանդաղ զարգացաւ ունեցաւ։ Պուտտայի կրօնքը չատ մեղմ էր և երբեք կարողութիւն չունէր չար ոգիներու դէմ. ուրեմն աւելի մեծ ոյժ մը պէտք էր այս կռապաշտներու լեռնէ չափելու, պէտք էր մոգական ու նշմարելի ուժ ունեցող դասակարգ մը. քահանայ մը որ նոյն աստեն ըլլար նաև սոգ. և այս դասակարգը գոյութիւն ունեցաւ ճիշդ դար մը վերջ ու տարածուեցաւ։ անանկ եղաւ որ պուտտայականութիւնը կամաց կամաց մարսեց և լուծեց հին կրօնքը և առաջ եկաւ բոլորովին նոր կրօնք մը որուն ծագկեցաւ յաջողութիւն։ Այս նոր կրօնքին հիմնադիրը եղաւ հնդիկ մը Փարուայ Սամպավա. 747ին Թիպէթ եկաւ. մոգ մըն էր. անհատական տառապելներով հաւատացուց ժողովուրդը. պատմեց թէ ինչպէս գնաց մը ուզեց զինքը ճգմել երկու լեռներու մէջ բայց ինք թռչունի պէս թռաւ վեր ու ազատեցաւ։ Ուրիշ դէպ մը իր ձիւնէ չինուած քնակարանէն չանթեր արձակեց, բայց ինք հալեցուց ձիւնը և հոն լիճ մը գոյացաւ դեր լիճին մէջ նետուեցաւ ինքզինքը պայծաղնելու համար, այս անգամ ինքը լիճը եռացուց դեւին միայն ոսկորին հետ սկսաւ եփել և չէր մեռներ, ատոր վրայ ձեռքի գաւազանը նետեց և դևին աչքին մէկը կուրցուց անանկ որ դեւը սոիպուեցաւ դուրս գալ և իրեն տալ կեանքի հիւթը։ Ասիկա չուրացաւ չար ոգիներու գոյութիւնը այլ ներկայացուց զանոնք աւելի զօրաւոր էակներ և ինք ալ անոնց մրցակից.և ժողովուրդին հասկցուց թէ դեւերու հետ չար ոգիներու հետ յարաբերութիւն համար պէտք է լամաներ և որոնց սիրոցաւ կրնային չափազանց մեծ ոյժ մը ձեռք ձգել։ Այս նոր կրօնքին հետեւողները կոչուեցան Բոն։ Բոնները ունին իրենց սեփական գրականութիւնը, որ կր բաղկանայ 225 հատորներէ։ Ասոնք կր բաժնուին երկու մասերու։ Առաջին մասը կր պարունակէ 100 հատոր որ կր կոչուի Կանճուր։ Երկրորդ մասը կր պարունակէ 225 հատոր որ կր կոչուի Տանճուր։ Կանճուրը կր պարունակէ Բոնի վարդապետութիւնը, Տանճուրը կր պարունակէ մեկնութիւններ Կանճուրի վրայ։ Կանճուրի մէջ կան նաև պատմական տեղեկութիւններ, աստղաբաշխական, բժշկական, կենդանաբանական, բնագիտական, մաթեմատիկական, երկրաչափական, ճարտարապետական, երաժշտական, քերականական, բանաստեղծական, հնչիւնական, ոսկերչական, դարբնական, ատաղձագործական, ներկարարական, կաշեգործական, ասեղնագործական, ոսկեզօծ

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՎՃԱՐՈՒՄՆԵՐՈՒ ՆԱԽՕՐԵԱԿԻՆ

ՇԱՏ ԲՈՒԿԻՆ ՎԻՃԱԲԱՆՈՒԹԻՒՆ ՖՐԱՆՍ. ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆԻՆ ՄԷՋ

"ՄԵՆՔ ՉԵՆՔ ՈՒԶԵՐ ԽՕԲՈՒԻԼ" ԿԸ ՅԱՅՏԱՐԱՐԷ Պ. ԼՈՒԻ ՄԱՐԷՆ ԿԸ ԾԱՓԱՀԱՐՈՒԻ ԱՄԲՈՂՋ ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆԷՆ

Խորհրդարանական յանձնաժողովները Ամերիկայի վճարելու դէմ արտայայտուած ըղալով պ.Էոիոյ վստահութեան հարց կը դնէ

Փարիզ.— Նախարարական խորհուրդը գումարուեցաւ առաւօտուայ ժամը 9ին, Քէ տ'Օրսէյի մէջ. պ. Էտուար Էոիօյի նախագահութեան ներքեւ։ Ժողովը տեւեց ժամ մը։ Վարչապետը իր պաշտօնակիցներուն ցոյց տուաւ նախագիծը այն ծանուցագրին զոր պիտի ուղղէր Մ'յացեալ Նահանգներուն եւ պիտի յանձնէր Խորհրդարանին։

Այս ժողովը տեղի ունեցաւ շատ կանուխ, որովհետեւ վարչապետը, կ'ըսուի Քէ հեռաձայնային հաղորդակցութիւն մը ունեցած է Մեծն Բրիտանիոյ գեսպան Լօրտ Լիրիլի հետ, որ իմացուցեր է պ. Էոիօ Քէ անգլ. կառավարութիւնը ղրկած է բրիտ. ծանուցագիրը Ուաշինկթընի։

Այդ ծանուցագրին մէջ Լոնտոնի դահլիճին մէջ յայտարարած է որ Մեծն Բրիտանիա պարտաւոր է վճարելու դեկտ. 15ին, այն պայմանաւ որ նկատի առնուի այս վճարումը, շուտով սկսելիք պարտքերու ընդհ. վիճակագրութեան մէջ։

Ֆրանս-նախագիծը կը ներշնչուի նոյն նկատումներէն։ Կառավարութիւնը կը յայտարարէ որ տրամադիր է վճարելու դեկտ 15ին 19 միլիոն 261,432 տոլար. «այն պայմանով որ այս գումարը փոխադրուի առ հաշիւ գոյացուելիք համաձայնութեան մէջ», եթէ ոչ Ֆրանսա, «ԻՐԱՒԱԿԱՆՈՐԷՆ» եւ «ԳՈՒԴՔՐՈՎ», իր ապագայ յանձնառութիւններուն դիմագրաւելու անկարելիութեան մէջ պիտի գտնուի։

Յանձնաժողովները կառավարութեան դէմ են

Փարիզ.— Ժամը 11ին, վարչապետը ներկայացաւ Ելմտական եւ Արտաքին Գործերու երկու յանձնաժողովներուն առջեւ, որ միասին գումարուած էին լսելու համար Ֆրանսական պայմանները։

Անդամներէն շատերը պահանջեցին որ փոփոխութիւններ մտցուին նախագծին մէջ, բայց պ. Էոիօ չհնդունեցաւ։

Յանձնաժողովները քաշուեցան առանձին խորհրդակցելու նոր նախագծի մը խմբագրութեան կարելիութեան մասին։ Քիչ յետոյ յայտնի եղաւ որ Արտաքին Գործերու Յանձնաժողովը մերժած է 9ի դէմ 28 ձայնով կառավարութեան նախագիծը։ Ելմտական Յանձնաժողովն ալ զայն մերժած է 9ի դէմ 22 ձայնով։

Դահլիճին դիրքը անհաստատ

Փարիզ.— Դահլիճը Խորհրդարանին պիտի ներկայանար ուրեմն շատ անհաստատ դիրքով մը։ Հնկերվարական խմբակը, արդարեւ բացայայտօրէն վճռումի դէմ արտայայտուած էր արդէն։ Ետ միջօրէի սկիզբը կը լսուէր որ Ձախակողմեան արմատական կուսակցութիւնը նմանապէս դէմ կարտայայտուէր եւ Արմատական Հնկերվարական կուսակցութիւնները վճռումի թեր ու դէմ երկու հաւասար խմբակներու բաժնուած են։

Խորհրդարանի նիստը

Պ. Լուի Մարէն կը միջամտէ

ս պայմաններու մէջ էր որ նորէն բացուեցաւ ժամը 15ին խորհրդարանի նիստ

Նախագահ Պ. Գուիսոն խօսքը տուաւ պ. Լուի Մարէնի որ պատասխանեց պ. Էոիօյի երէկուայ ճառին։ Դիմոկրատ Հանրապետական Միութեան նախագահը նախ յայտարարեց որ ինք «համաձայն է Վարչապետին հետ ստորագրութիւնները ու պայմանագրութիւնները յարգելու մ ը եւ «գնաւ մտքէն չպիտի չանցնիչ զատել բարոյականութիւնը քաղաքականութենէն»։

—« Բայց, կ'աւելցնէ պ. Լուի Մարէն, Ֆրանսայի խօսքը ձերբազատուած է Պ. Հուվըռի գործքով, որ մօրաթորիում չնորհեց եւ գրեթէ չհնդեց Գերմանիոյ պարտքերը։ ԱՅՍՊԷՍ ՍՏԱՂՕՒԱԾ է ՆՈՐ ԿԱՑՈՒԹԻՒՆ ՄԸ, զոր չենք կրնար նկատի չառնել։

«Մենք կը մերժենք խարուիլ, ժանաւանդ որ մեր տնտեսական ներկայ վտանգաւոր դիրքը մեզի չի թոյլատրեր 500 միլիոն ֆրանքի զոհողութիւն մը։

«Միացեալ Նահանգներուն հետ նոր բանակցութիւններու բացումը ստանալու համար ես միայն մէկ միլիոց կը տեսնեմ. պարզապէս չի վճարել դեկտ. 15ին։

Պ. Լուի Մարէն կը ծափահարուի երեսփոխաններէն։

Միաձայնութիւն վճարումի դէմ

Փարիզ.— Խորհրդարանի նիստը վերսկսաւ ժամը 17,50ին։ Աւելի մեծ բազմութիւն՝ մանաւանդ դիւանագիտական Թրիպիւններու մէջ։

Ելմտական յանձնաժողովի տեղեկաբեր պ. Լամուրէօ տպաւորիչ լուծեան մը մէջ բեմ բարձրանալով կը յայտարարէ որ Արտաքին Գործերու եւ ելեւմտական զոյգ յանձնաժողովները, մէկ նախագծի շուրջ համաձայնելով, կը մերժեն վճարել դեկտ. 15ին, ու կը սպասեն որ միջազգ. համաժողով մը անմիջապէս գումարուի կարգադրելու համար ընդհ. կացութիւնը։

Պ. Լամուրէօի այս յայտարարութիւնը ընդունուեցաւ բուռն ծափերով։

Կառավարութեան պետը վստահութեան հարց կը յարուցէ

Թեժ բարձրանալով պ. Էրիօ, կը զարմանայ նախ որ զոյգ յանձնաժողովները լուծիչն պահած են կառավարական նախագծին շուրջ ու յարմար չեն տեսած զայն կարդալ խորհրդարանին։

Պ. Լուի Մարէն կ'ընդմիջէ վարչապետը, անոր իրաւունք տալու համար եւ կը յայտնէ որ կառավարական ծանուցագրին բնագիրը պէտք է հաղորդուի ժողովին։

Պ. Էոիօ չնորհակալութիւն կը յայտնէ անոր, յաւելով որ «կը ծափահարուի իր հակառակորդներէն և ոչ թէ բարեկամներէն»։

Արտաքին գործերու յանձնաժողովի նախագահ Պ. Ֆրանսուա Ալպէռ միջամտելով կը յայտարարէ որ «ցանձնաժողովները յարմար չեն տեսած կառավարական ծանուցագրի պատճէնին ընթերցումը»։

Վարչապետը անձամբ կը ներկայացնէ այդ պատճէնը, որուն համաձայն։

1.— Ֆրանս. կառավարութիւնը կ'ընդառաջէ դեկտ. 15ի վճարումը պահանջել Մ. Նահանգներու ծանուցագրին,

2.— Անմիջապէս նոր բանակցութիւններ կը պահանջէ Հուվըռի մորաթորիումէն առջեւ եկած կացութիւնը կարգադրելու համար։

3.— Ինքզինք պատրաստ կը յայտարարէ առ հասիւ վճարելու դեկտ.15ին, 19 միլիոն 261,332 տոլարի գումարը։

4.— Եւ կը տեղեկացնէ Մ. Նահանգներուն որ եթէ նոր ընդհ. կարգադրութիւն մը չկատարուի ճիշդ ատենին Ֆրանսա գործքով եւ իրաւունքով իր յանձնառութիւնները յարգելու անկարելիութեան մէջ կը գտնուի։

Վարչապետը կը յայտարարէ որ վստահութեան հարց պիտի բարձրացնէ երբորդ գլուխի մասին։

Արմատականներն իսկ որոշած ըլլալով այս գլուխին դէմ քուէարկել, այս գիշեր կ'սպասուի դահլիճին անկումը։

ՏԵՂԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՄՈՒԹ ՁԵՌՔԵՐ ԱՄԱՆՈՍ ՔԷՄԲԻՆ ՄԷՋ

ՏԱՐՕՐԻՆԱԿ ԿԱՐԳԱԴՐՈՒԹԻՒՆ ՄԸ ՈՐ ԾԱՅՐԱՅԵՂՈՒԹԵԱՆՑ ԱՌԻԹ ՊԻՏԻ ՏԱՅ

Կիմանանք որ, երէկ երեկոյ, 15 Հայր. Միութիւններու Վարչութեանց կողմէ սեորագրուած բողոքագիր մը յանձնուած է Դեր. Կարօեան Սրբազանին, Ամանոս Էմքի հոգեւոր հովիւ։ Տէր Յուսիկ Քահանայ Աեանեանի մասին գրուած կաթողիկոսական հրամանի մը առթիւ։ Բողոքագիրը յանձնած են իւրաքանչիւր Հայրկ. Միութեան Վարչութեան կողմէ բնեռուած մեկական ներկայացուցիչներ։

Տէր Յուսիկ Քահանայ ութը տարիէ ի վեր կը պաշտօնավարէ Ամանոս Էմքին մէջ եւ *առանց խարութեան* բոլոր ժողովուրդը յարգանքին արժանացած է, որուն իր ցոյց տուած հայրական գուրգուրանքին իր հոգին հանգիստ։ Հին եւ նոր թաղական մարմիններ առանձին առանձին դիմում կատարելով բողոքած են գրուած որոշման դէմ եւ յայտնած որ ոչ մէկ դժգոհութիւն ունին Տէր Հօրմէն, ընդհակառակը իրենց թաղը խաղաղ ու հաւատքեամբ ապրած է Քահանոր անկոյսնակալութեան օրերին երկար տարիներէ իվեր։

Մենք կը կարծենք որ մութին մէջ խաղցողներ կայ, որ կուզէ խառնել Ամանոս Էմքի խաղաղութիւնը։ Առանձին կ'աղերսագրանք։

ԹԱՂԱՅԻՆ ԺՈՂՈՎՆԵՐԸ ԿԸ ՇԱՐՈՒՆԱԿՈՒԻ ԴԱՄԱՍԿՈՍԻ ՄԷՋ

Թաղային ժողովներ կը շարունակուին Դամասկոսի մէջ։ Տօք. Անմէռ Ռաֆկոյի բնակարանին մէջ տեղի ունեցող վերջին հաւաքոյթի միջոցին, ներկաները որոշեցին իրենց «ընդհանուր ժողովը կատարել յառաջիկայ հինգշաբթի իրիկուն։ Ա նոր պիտի մասնակցին հայկական երկու ազգայիններ։

Ուրիշ հաւաքոյթ մը տեղի ունեցաւ առջի օր Միթան, Ապու Սալիհ հ.-Արեան բնակարանը։

Սրտոյդ հաւաքոյթ մըն ալ տեղի ունեցաւ Սալիհի, ծանօթ երեւելի Օսման Շեհլպաթի բնակարանը։ Ներկաները որոշեցին մասնակցիլ յառաջիկայ հինգշաբթի իրիկուայ ընդհանուր ժողովին։

Այդ ընդհանուր ժողովին մէջ ներկաները պիտի կազմուի պատուիրակութիւն մը որ յարաբերութեան մէջ մնայ ազգայնական երեսփոխաններուն հետ, պահանջելու երկրի Միութեան իրականացումն ու բաղաքական ներում։ Եթէ այս ներում չտնորհուի, ազգայնական երեսփոխանները պիտի բսեն պատուիրակութիւնը։

ՖԱԽՐԻ ՊԷՅ ԷԼ ՊԱՐՈՒՏԻ ԿԸ ՀՐԱԺԱՐԻ

Ազգայնական ծանօթ երեսփոխան Ֆախրի պէյ էլ Գարուտի հրաժարեր է խորհրդարանական երկրագործական յանձնախումբէն։ Իր հրաժարումին պատճառը այն է որ յանձնախումբը ընդունած է յաւելեալ վարկեր բանալ ջրաբանական սպասարկութեան կարգ մը արհեստ ջրհորներու փորումին համար։

ԽԵՂԴՈՒԱԾ

Սայեայի Մահմուտ Ֆայեաի 10 տարու աղջիկը, Մարիան, խեղդուած է աւազանի մը մէջ։ Թաղումը կատարուած է։

ՄԱՐՕՆԻ ՊԱՏՐԻԱՐՔԻՆ ՊԱՏԱՍԽԱՆԸ ՎԱՏԻԿԱՆԻՆ

«Էլ Ահրար» կը տեղեկանայ որ Մարոնի պատրիարքին կողմէ Ս. Պապին դրկուելու համար պատրաստուած ճամբոր սեորագրուած է բոլոր եպիսկոպոսներուն կողմէ եւ դրկուած Վատիկան։

«Ահրար» հետեւեալ կերպով կը բացատրէ այդ ճամբոյի բովանդակութիւնը։ Նամակը բաժնուած է երկու մասի. առաջինին մէջ կրսուի որ Պատրիարքարանը իրաւունք ունի բնտրելու եւ օծելու եպիսկոպոսներ. եթէ, կրսէ ճամբոր, ուղղակի Վատիկանի կողմէ կատարուի այդ բնտրութիւնն ու օծումը, ոչ-կաթոլիկներ աւելի կը հետանան մեզմէ։ Սր կորդ մասին մէջ կր խօսուի պատրիարքի բնտրութեան առթիւ դրուած արգելիքներուն եւ կը պատասխանուի թէ անյարմար է Վատիկանի հաւանութիւնը առնելու հրահանգը, որովհետեւ պատրիարքը միայն կրօնական պետ մը չէ, այլ ամբողջ Լիբանանի պետը։ Ժողովուրդը նոյն Լիբանանի մէջ, կրսէ պատասխանը, շատ մեծ կարեւորութիւն կուտայ պատրիարքի ընտրութեան, հետեւաբար կարելի չէ բսպասել Վատիկանի հաւանութիւն։

ՍԻՒՐԻԱԿԱՆ ՎԱՐՁԱՊԵՏԸ ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆԸ ԼՈՒԾԵԼՈՒ ԿՈՂՄՆԱԿԻՑ Է

«Ահրար» կ'իմանայ որ Սիւրիական վարչապետ Հագգը պէյ Ազմ Համայէն անցնելու միջոցին ընդուներ է այցելութիւնը կարդ մը երեւելիներու, որ յայտնած են թէ ներկայ խորհրդարանը անյարմար է ոեւէ օգտակար աշխատանքի, թէ անոր լուծումը նախընտրելի է եւ թէ ա նոր տեղ կարելի է դնել Սիւրիոյ բոլոր ներ ներկայացնող տասնհինգ անդամներէ բաղկացած օրենսդիր խորհուրդ մը։

Վարչապետը իր հաւանութիւնը յայտներ է այս գաղափարին։

ՆԱԽԿԻՆ ԽՏԻՎԸ ՊԻՏԻ ԱՅՑԵԼԷ ՊԱՂԵՍՏԻՆՈՒՆ ՍԻՒՐԻԱՆ

«Մուհաթամէթ Պալեսթինի» բդպակիցը օրեցս բնող տարածայնութեան մը առնագացը բլլալով կը գրէ որ նախկին խս վ Ապաս Հիլմի փաշա, յառաջիկայ տարուան վերջը նորէն պիտի այցելէ Սիւրիա, Պաղեստին եւ Անդր Յորդանան։

Իր այցելութենէն առաջ, Սիւրիա եւ դրացի երկիրներ պիտի գան Արեւելեան բաղաքականութենէն բաջատեղեակ մարդիներ եւ բանի մը Ֆրանսացի եյժագետներ առաջելութիւն մը։

Նախկին խտիվին այցելութիւնը պիտի տեւէ մինչեւ Մայիսի վերջը։

ԹԷՐԹԵՐՈՒ ԿԱԽԱԿԱՅՈՒԹ

Սիւրիական հանրապետութեան նախագահի հրամանագրով եւ անորոշ ժամանակով կախակայման դատապարտուած են Խամասկեան երկու կարեւոր թերթեր՝ «Էլիֆ պա» եւ «Ֆէյքա էլ Արաբ»։

Իսկ Լիբանանի հանրապետութեան նախագահի հրամանագրով ալ անորոշ ժամանակի համար կախակայուեցաւ «Ապապիլ» օթաբաթերը։

Պ. ՏԷՊՊԱՍԻ ԱՌՈՂՋՈՒԹԻՒՆԸ

Ինչպես արդէն գրած էինք, երկու օթաբաթին սկսեալ հանրապետութեան նախագահ Պր. Շարլ Տէպպաս, բիչ մը անհանգիստ բլլալուն համար, անկողին կը ծառայէ։ Այսօր ալ ան չկրցաւ սկսիլ իր ասխատասիքը։

Առագ ապաքինում կը մաղթենք։

ՄԱՐԱԽԻ ԴԷՄ ՊԱՅՔԱՐ՝ 6ՐԴ ՔՕՆԿՐԷՆ

Այսօր Գէյրութի մէջ կը գումարուի մարախներու դէմ պայքարի 6րդ ճոնկրէն, Փոր Սէյտի երեսփոխանական սրահին մէջ։ Կը մասնակցին Սիւրիոյ, Լիբանանի, Լաթաքիոյ, Ձէպել Տրուզի, Իրագի, Պարսկաստանի, Թիւրքիոյ, Անդր Յորդանանի եւ Պաղեստինի ներկայացուցիչներ։ Լիբանանի ներկայացուցիչն է երկրագործական Տնօրէն Րէնիպ պէյ Ասլան, Սիւրիոյ՝ Նուսուհ պէյ Ապեայլա, Թիւրքիոյ՝ երկրաչափ Սիւրէյա պէյ։

Քօնկրէնսպիտի ուսումնասիրէ Ամերոճ անուն անգլիացի մասնագէտի մը տեղեկագիրը Արեւելքի մասին։ Անկէ վերջ պիտի մտակեն մարախի դէմ պայքարի ներ յորդորագիր մը։ Այս ճոնկրէն վերջ տարի ա ռաջ գումարուած էր Պաղեստի մէջ, իսկ անցած տարի ալ Դամասկոսի մէջ։

ՄՈՍԿՈՒԱՅԻ ԱՂԱՒՆԻՆԵՐԸ ԱՂԱՒՆԻ ՍԸ ՄՈՍԿՈՒԱՅԷՆ ԼԻԲԱՆԱՆ ԿՈՒԳԱՅ ՄԷԿ ՏԱՐԻ ԵՒ ՈՒՐԱ ԱՄԻՍԷՆ

Ռուսիոյ մէջ ապաւինեալներու յատուկ բնակարանութիւն մը կայ, որուն գործն է այդ թռչուններ վարժեցնել պատերազմի մը ջոցին որպէս բդպակցութեան միջոց գործածելու համար։ Հազարաւոր ապաւինեալներ կը գտնուին հոն, որոնք տարուկան փոխձերեալ կենսարկուին։ Իւրաքանչիւր թռչունը մը ունի եւ արձակուած միջոցին ոեւէ կը կապուի թուղթ մը որուն մէջ գրուած է. «ով որ գտնէ կամ ձեռք անցնէ այս թռչունը, թող բարի բլլայ իմացնել մեզ, հասկնալու համար թէ որքան հեռաւորութիւն եւ որքան ժամանակի միջոցին ան կտրած է»։

Առջի օր Գէհաի մէջ, Վէճին Սաւաթ անուն մարդ մը, Տէրվիշ վաշայի ագարակին մէջ գտած է աղաւնի մը, որուն ոտքին վրայ կապուած էր թուղթ մը։ Զայն կարդալով հասկցաւ որ Մոսկուայէն արձակուած է ան 1931 Ապրիլ 4ին եւ որուն թիւն է 20,329։

ԹԷՄԷԹԻՒԻ ՎՃԱՐՈՒՄԸ

Ելմտական Տնօրէնութիւնը կր յայտարարէ որ վերջին պայմանաժամ մը (մինչեւ Դեկտեմբեր 31) կր տուի հարկատուներուն որ վճարեն իրենց այս տարուայ իրենց թէմէթիւի տուրքը հարիւրին երեսուն գեղով։

ՎԱՐՈՒՆԵՐԸ ԻՆՔՆԱՇԱՐԺԻ ՎՃԱՐՈՒՄԻՆ ԴԷՄ ԵՆ

Վարիչներու սենեփաան մասնագուած բլլալով որ Լիբանանցիները անսովոր կերպով կը գեղեն իրենց առժեր, որոշած են պրեսագիր մը դրկել կառավարութեան խնդրելով որ երկու տարուայ համար արգիլուի ամէն նոր գնում։

Սենեփաան կը նկատէ որ իրենց առժեքրու պահանջին եւ գործածութեան աճ հաւասարակշռութեան յառաջացուցած է գիներու անկումը որ կը սպառնայ կործանել բոլոր իրենց առժեքրը։

Գէտ է ըսել որ միայն անցեալ ամսուայ բնթացքին Լիբանան ներմուծած է 32 իրենց առժ, Սիւրիա՝ 10, Իրաք՝ 4 եւ Պարսկաստան՝ 2։

Միւս կողմէ կառավարութիւնը արդէն զգացեր է այս տրամկարգ ներմուծումին վնասները։ Շատ հաւանական է որ գոհացում տայ վարիչներու խնդրանքին, եթէ ոչ ամբողջութեան, գոնէ մէկ մասին։

ՀԵՌԱԳՐԱԿԱՆ ՍԱԿԵՐԸ Կ'ԻՋՆԵՆ

Հեռագրատան Ընդհանուր Քննիչը կր յայտարարէ որ հովանաւորեալ երկիրներու բոլոր հեռագրական գրասենեակներ, Դեկտեմբեր 15ին մինչեւ Յունուար 5, երբեմն գեղչեալ սակերով Ծնունդի եւ Նոր Տարիի տնորհաւորական հեռագիրներ պիտի բնդունին Եւրոպայի (բացի Ռուսիայէն), Քանատայի եւ Ամերիկայի Միացեալ Նահանգներուն համար։

ՍՈՒԼՅՏԱՆԻ ԽՆԴԻՐԸ

Սուլեյտյի տնտեսական տեսակէտ մեծ օրէ իվեր կը կատարէ դատավարութիւնը մեծ մարդերու, որ անցեալ Նոյեմբեր 13ին յարձակում գործեցին սիւրիացի երկու պատեսնատարներու Գր. Գր. Ռուսբամ Գագի եւ Ժան Նեհմէի վրայ։

Գ. Ռուսբամ Գագի խնդիրը կը ճառագրուի հետեւեալ կերպով.

Գ. Ռուսբամ, որ ֆատուղար է Սուլեյտյի պատուիրակատանին մէջ, ասկէ 4 ամիս առաջ պանտրոյի վարչութեան կողմէ հնձիչ կարգուեցաւ Ձէպել Տրիւզի համար։ Այս պատճառը զոր կը կատարէր Գ. Ռուսբամ անձնական կերպով, իր դէմ հանցեց Սուլեյտյի բնակիչներ, որ ատիթը փնտռեցին իրմէ ազատուելու համար։

«Անցեալ Դեկտ. 13ին, պր. Ռուսբամ Սուլեյտյէն առաւօտուայ ժամը 7ին կր մեկնէր Շահպա երթալու համար հնձութեան նպատակով։ Իր մեկնելէն յետոյ, երկու ժիրգի կիներ կր մօտենին Կրթական Նախարարութեան պատճառատարներէն պ. Նեհմեի տունը, փոխ դրամ ուզելու համար։ Տունը պր. պր. Նեհմեի եւ Գագի պատկանելուն համար, ժիրգի բնակչութիւնը ուզեց վրէժ լուծել պ. Գագեն յարձակելով անոր վրայ այն պատրուակով որ երկու կիներ իմ իր մօտ կանչուած էին։ Դիպուածով պ. Գագ չբացակայ էր ամբողջ օրը։ Իրկունը միայն, Շահպայէն վերադարձին, յարձակում կրեց ան եւ ընդունեց դանակի հարուած մը։

«Հնձութիւնը որ նոդած է այս դէպքերը, ցոյց կուտայ որ կանխամտածուած ատր վրէժխնդրութիւն մը կատարուած է պատճառատարի մը դէմ, որու միակ յանցանքը օրեցօր գործադրած ըլլալուն մէջն է։

«ԱԶԴԱԿ» ՍՈՒԼԵՏՈՅ ՄԷՋ

(Ձէպել Տրիւզ)

Ձէպել Տրիւզի մայրաքաղաք Սուեյդիոյ մեր գործակալն է Պ. Յակոբ Աւագեան որուն պէտք է դիմել «Ազդակի» հաշիւները կարգադրելու համար։

ԱԿԱԿԱՐԱՆ ՊԷՅՐՈՒԹԻ

15 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 1932

		Ս. Դ.
Ցգիպտ.	ըլբադրմ.	430
Անգլկե.	»	419
Տօլար	»	127
Թրկական	»	59.50
Գաճ Օբբօսան		140
Իտալական Լիր 100		650
Ցունական Ցրախմ 100		70
Անգլկ. ոսկի		609
Ֆրանս.	»	486
Օսման.	»	549
Արծաթ մէճիտ		21
Դրէսի Ֆօնս.	Ա. Ֆ.	621
» »	Բ. »	314
» »	Գ. »	300

Սէֆերեան եղբարք Բիւ Ֆօ։
Թէլէֆօն՝ 6-19

բիս ընկերութեան ամենէն կանոնաւոր կինը. և սակայն պէտք է ըսենք որ իրենց ներքին կեանքը բնաւ լաւ չէր ինչու որ այս երկու ամուսիններուն միջև եղած դժբաղդութեան տարրերը օր բստ օրէ կ'աճէին, և հորիզոնի վրայ արդէն կ'երևէր այն զարհուրելի փոթորիկը որ քիչ ժամանակէն այս նորահասակ լծակիցները գլխուն վրայ պիտի գոռար, թէև այնչափ առաւելութեամբ և երջանկութեամբ իրարու կապուած բլլային։

Պէաթրիս ամեն բանի մէջ երես առած աղջիկ մը բլլալով՝ լրջօրէն չէր առներ ոչ կեանքը և ոչ իր դիրքը։ Ինք թէև վեհանձն ու բարի բնութիւն մը՝ իր մօրը չափազանց ներողամտութեան պատճառաւ քմահին չատ մը փափաքներ առած էր, զորս անհնարին էր գոհ ընել, ինչպէս նաև սիրելու պէտք մը՝ որ յաճախ եսութեան գոյն կ'առնէր։ Ամենևին իր տնային գործերով չէր զբաղեր ան, և իշխանութեան բոլոր արտօնութիւնները իր տնտեսուհիին վրայ թողլով՝ հազիւ թէ երբեմն ա նոր ծախսերը կը քննէր։ Ուրիշ բանի հոգ չէր տաներ՝ բայց եթէ առաւօտեան տոմսակները գրել, այցելութիւն մը ընդունիլ կամ կատարել, գիշերները պարահանդէս երթալով իր քմահաճոյքին համեմատ պարել, ինչպէս նաև իր ամուսինը չթողուլ որ իրմէ բաժնուի, և իր պահանջումները կատարել տալ։ Մինչև իսկ իր հանդերձներուն անփոյթ մնալով՝ պէտք կ'ըլլար որ հագնելիքը պատրաստ տային իրեն։ Տնտեսուհին ալ միւս կողմէ տունը կը դարձնէր, սենեկապանուհին իր զարդարանքները կը հոգար. իր զուարթութենէն և սէրէն դուրս ամեն բանի անտարբեր էր ան և այս բնութիւնը ունեցող անձերու սովորական եղած թերութեան կը հետևէր. այն է ամէն կարելի եղած միջոցներով և առանց ինքն իսկ իմանալու՝ այն անզուգա-

եղած այս երկիրը իրեն թողու, վասն զի չատ անգամ իրարու քով պատերազմած են, և իմ աներս անոր կեանքը ազատած է. մեծ չնորհ մըն է ան։

— Եւ դուք այնտեղ առանձի՞ն պիտի ապրիք։

— Առանձի՞ն ապրիլ, Պ. Մօնդայի և մօրս հե՞տ։ Այս առանձնութենէն բնաւ չեմ երկնչիր։

— Տոհմահիւս, կուզե՞ս պարահանդէսի սրահը մտնել։

— Ո՛չ, նայէ հեռուէն Ամէնէն ինձ նչան կ'ընէ։ կանուխ պիտի դառնանք տուն, ուստի կ'աղաչեմ դիս մինչև սպասումի դահլիճը առաջնորդէ, և ծառաներս կանչելու և կառքս պատրաստել տալու չնորհը ըրէ։

Նոյն միջոցին չատերը մեկնելու կը պատրաստուէին, կիները իրենց մուշտակները կը հագնէին, վերջին քաղաքավարութիւնները, վերջին կատակները, և թերևս վերջին խոստովանութիւնները իրար փոխանակելով։ Պէաթրիս այխոյժ խումբի մը մէջտեղը կը գտնուէր, և իր հասակին և երջանկութեան անփութութեամբ ու խօլ զուարթութեամբը կը ծիծաղէր։ Իր եղին երկու երիտասարդներու միջև խօսուած այս վերջին խօսքերը իր ուշադրութիւնը գրաւեց։

— Ո՞վ է ուրեմն այդ զուարթ և նորատի կինը, որուն գլուխը յակինթէ գեղեցիկ զարդ մը կ'երևի։

— Չե՞ս ճանչնար զինք։

— Ո՛չ։

— Գաղաքին մէջ չե՞ս ապրիր դուն, սիրելիս, արիւնալի մարիգուհին է ան։ Նոյն միջոցին զուարթութիւն, խնդութիւն, երջանկութիւն, ամենքն ալ անհետացան, և մատղաչ կինը մէկէն իմէկ իր ամուսնութեան տեսարանները աչքին առջև բերաւ։

— Ո՜հ, մրմնջեց ան, այս է եղեր իմ անունս։

Եւ նուաղած ամուսնոյն բազկաց մէջ ինկաւ։

ՀԱՐՍԱՆԻՔՆԵՐՈՒ—
ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍՆԵՐՈՒ—
ԵՐԵԿՈՑԹՆԵՐՈՒ ԵԻԼՆ.

Ընտանեկան շրջանակներու մէջ գործածեցէ՛ք
եւ Ձեր նիւրերուն հրամցուցէք մի միայն

Lamberti—Bière

— ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ ԳԱՐԵՋՈՒՐՆԵՐՈՒ ԹԱԳԱՒՈՐԸ —

Սնուցկով ուրիշ մը գնելէ առաջ աշգամ մը մեզի դիմեցէք, սովորականէն աւելի նպաստաւոր գնով մը, լաւագոյն գարեջուրը ունենալու համար:

Մեր մեծաքանակ յաճախորդներուն, ձրիօրէն կը նուիրենք, գարեջուրի արժէքաւոր գաւաթներ, անձեռոցներ, գրպանի թերթակներ, գրիչներ եւայլն:

Փորձ մը կը բաւէ ձեզ համոզելու համար

Սուրիոյ եւ Լիբանանի Ընդհ. Գործակալ ե. ՔԷՇԻՇԵԱՆ
KHAN—CHOUNY

Կաթոլիկ Հիւանդանոց-Շարամ Մատթէոսեան Ընկ.
«ՄԵՂՐԻ» ՆՊՍՐԱՎԱՉԱՆ

Միայն մէկ աշգամ բաւական է այցելել մեր նպարավաճառուսուցը, ուր պիտի գտնէք ձեր հաճախին համապատասխան. համով հոտով մթերքներ զեղչեալ գներով:

Հասցէ.— Rue de l'Uruguay, BEYROUTH, Հեռագրատան ձախ կողմէն ծովեզերք տանող փողոցին վրայ:

ԳԱԲՐԻԷԼ Թ. ԹԷՐԶԵԱՆ
(ԵԼԵՔՏՐԱԿԱՆ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ)

Հիմնուած 1921 ին Պոլիս-Բերա

Ներս դիւրամատչելի պայմաններով կը կատարենք ամէն կարգի ելեկտրական լոյսի գետեղումներ (Intsallation), ինչպէս նաեւ մօթէօր եւ տիճամօճներ:

Վաճառատունս կ'ստանձնէ նաեւ բոլոր ելեկտրագործիքներու նորոգումները: Մասնաւոր սպասարկութիւն բնակարաններու ելեկտրա-նորոգումից: Ներկայացուցիչն եմ Philips եւ Lux ելեկտր. լամբերու եւ ամէն տեսակ ելեկտրական պիտոյքներու:

Վճարման դիւրութիւններ.

Հասցէ — Վ. Ուզունեանի գրասեղանէն կից Պուրճ. B. P. 491

ՀՐԱՇԱԳՈՐԾ ՄԱՐԴԸ
ԷԼ ՀԱՁ ՄՈՒՀԱՄԷՏ ՊԷՅ ԷԼ ՓԷԼԷՔԻ

Փութացէք առնելու անոր կարծիքը ձեր բոլոր փափաքներուն համար: Ան կը հանդարտեցնէ բոլոր չտւրած և տանջուած մարքերը և կը վերադարձնէ անոնց փափաքածները: Կ'իյնէ բոլոր ոգիներուն. հիպնոթիզմով կը կարդայ մարդուն մտածումները. ձեռքի գիծերէն կը կարդայ մարդուն անցած, ներկայ և ապագայ կեանքը. կրնայ հասկնալ ամուսնութեան, ճամբորդութեան, սիրոյ, առեւտուրի, քննութեանց և այլն բոլոր գազանիքները: Յս բոլորը կը ցուցնէ մարդուն, արձես թէ գրուած բլլա թուղթի մը վրայ: Կնոջ և ամուսնոյն միջև եղած դժուարութիւններն ու տարակարծութիւնները կը լուծէ Աստծոյ Սուրբ անուններովը եւ Ամերիկեան եւ Եւրոպական գիտնականներու փորձառութիւնները օգտագործելով:

Տխուր եղողներուն ուրախութիւն և հանգիստ կը պատճառէ: Ջղային և մտային հիւանդութիւնները կը դարմանէ: Այս բոլորը մեծ յաջողութեամբ կը կատարէ: Փորձը ամենամեծ փաստն է, անգամ մը այցելել բաւական պիտի բլլայ:

ՀԱՍՑԷ.— Պէյրութ, Հաճդէէ Ղամի փողոցի առեւմուտէ, Ֆրանսական հիւանդանոցին մօտ, թիւ. 9 բնակարան:

ԸՋԴՈՒԵՐՈՒԹԻՒՆ

Ա.— Անոնք՝որ կուգան, իրենց միաքը գրեն թուղթի մը վրայ և պէտք է պահեն.

Բ.— 1000 ոսկի կուտայ ան, եթէ չի կարենայ ճշդրիտօրէն գիտնալ ենթակայի միտքը, գրուած արտերէն լեզուով միտքերը չկառնելու համար տեղւոյն մէ յոցին:

Գ.— Այցելութիւնը երկու ոսկի է.

ՕՏԵԼ ԴՈՒՆ ՔԵՉԻ եւ ԱՍՏՂԸ ՔԱՀՈՒ ՊԻՏԻ ՕՏԵԼ

ԸՆՏԱՆԻՔԻ ԱՍՏՂԸ
(L'ETOILE du FOYER)

Առեւտրական և երկրագործական ժողովրդային վարկի հաստատութիւն
Անանուն ընկերութիւն.— դրամագլուխ՝ 3,000,000 ֆրանք.
որ կրնայ 3.000,000,000 ֆրանք.ի բարձրացուիլ վարչական խորհուրդի պարզ որոշումովը:

Կեդրոնատեղի.— 137 Boulevard Sebastopol - Paris

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ Արեւելեան պետութեանց
Սավոյ Օթելի օճիք, Պուրճ, Պէյրութ

ԵԼԵՒՄՏԱԿԱՆ ՃԻՒՂ
Աւանդի պարտականագրութիւնի
ՕԺԻՏ
Երաշխաւորեալ տոկոս 5%: Ակնթարթօրէն մասնակցութիւն ընկերութեան շահերուն:

ԿԱԼՈՒԱԾԱԿԱՆ ՃԻՒՂ
ՎԱՐԿԵՐՈՒ ԲԱՑՈՒՄ
Կալուածի վրայ փոխառութիւններ՝
վճարելի 10—15—20 տարիէն. Որոշուած պայմանաժամէն առաջ ուզողը կրնայ վճարել:

ԸՆՏԱՆԻՔԻՆ ՍՏԱՂԸ ընկերութիւնը ներկայիս 75,000է աւելի անդամ ունի: մինչև 1 Ապրիլ 1931 Ընտանիքին Ստաղը 135 միլիոն փոխ առած է, գրաւուկ 50 միլիոնէ աւելի արժէք ունեցող անշարժ կալուածներու վրայ:

Ամէն թղթակցութիւն ուղղել՝ B, P. 821, Beyrouth

ՏՕՔԹ. ԳԷՈՐԳ ԿԻՐԿԻԼԵԱՆ

Վկայեալ Lauréat նախկին Interne եւ ալիմ մնայուն ՄԱՆԱՆԳԷՏ բժիշկ Ֆրանսական հիւանդանոցի ԱՋԻ, ՋՅԻ, ՀՈՒՄՈՐԻ, ՀԱԿԱՆՋԻ և ԳԼՈՒՄ հիւանդութիւններու բաժնին:

Հիւանդ կ'ընդունի կէսօրէ վերջ ժամը 2—6
իր գրիփիճ մէջ rue de Damas, No. 115

Հիւանդները ուղղակի հիւանդանոց կ'երթան նախ իր կողմէ տրուած մուտքի raporով:

Աղքատ հիւանդներու ձրի դարմանում, ամէն օր կէսօրէ առաջ ժամը 10—12, հիւանդանոցի դարմանատեղիէն:

ԱՋԴԱՊԻ ՏՊԱՐԱՆԸ

ՏՊԱԳՐԱԿԱՆ ԱՄԷՆ ԿԱՐԳԻ ԳՈՐԾԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ
Դիմեցէք «ԱՋԴԱԿ»ի Տպարանը՝ գիրք, պրօշիւր, հարսանեկան թղթեր եւ առեւտրական տեսարաններ:

Ոտի հիւղ վաստիր ունի. իւրաքանչիւր վաստ իրեն համար տեղ մը կ'ուզէ, ատոր համար հագուելու ես
ՍԹԱՆՏԱՐՏ կօշիկը

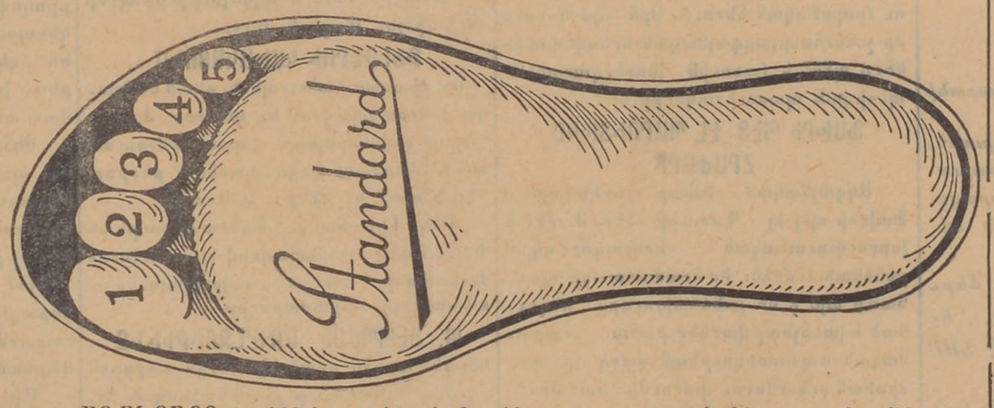

ՍԹԱՆՏԱՐՏ կօշիկները գիւղական օրէն պատրաստուած են և քալես թէ նստիս միշտ հանգիստ կը պատճառեն և նոր կեանք մը չնորհեն քեզի: Հարցուր քեզմէ առաջ փորցողներուն:

ԿԵՂ ՐՈՆՑՏԵՂԻ՝ ՆԱՃԱՐ ԵՂԲԱՅՐՆԵՐՈՒ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ

ԵՐԳԻՉՆԵՐԸ
ԲԵՄԲԱՍԱՑՆԵՐԸ ԵՒ
ՍԻՕՌԻ ԱՄԱՔԷՕՌՆԵՐԸ
ՓՈՐՁԵԼՈՒ ԵՆ ՄԻԱՑՆ
—ԲԱՍԹԻԼ ՎԱԼՏԱ—ՆԵՐԸ
ՍՈՑՆ ԲԱՍԹԻԼՆԵՐԸ ԽԻՍՏ ԱԶԴԵՑԻԿ ԵՆ ԵՒ
ԿԸ ԳՏՆՈՒԻՆ ԲՈԼՈՐ ԴԵՂԱՐԱՆՆԵՐՈՒ
ԵՒ ՏՐՕԿԻՒՆԵՐՈՒ ՄԷՋ
Պահանջեցէ՛ք **ՎԱԼՏԱ** անունը կրող տուփեր
Ներկայացուցիչ՝ ՍԱԻՏԱ Եղբարք
Փոսթարկղ թիւ 445
ՊԷՅՐՈՒԹ

Մէքոտիկ Կարի եւ Ձեւագիտութեան Դասընթացք

Տիկին Դարա իր բարեկամներու փափաքներուն ետեւ տալով վճռած է ձեւագիտութեան ու կարի դասընթացք բանալ: Ունի երեսուն տարուայ փորձառութեամբ ձեռք ձգուած մեծ հմտութիւն. վկայուած ու գործած հինգ երկար տարիներ Բարիզ Haute Coutureի տիպոսով:

Ֆրանսական ամենավերջին մէքոտով կ'ուսուցուի Ռոպ Մանթօ, Թայեօր, Թուալէթ եւլն:

Տիկին եւ Օրիորդ եռանդուն ազակերտուհիներ կրնան կարճ ժամանակամիջոցի մէջ ձեւագիտութիւնը իւրացնել ու սեփական իրենց վկայականներ, իսկ բնաւ կար չ'գիտցողներ աթոլիէին մէջ իրենց սեփական կը կատարեն:

Մանրամասնութիւններու համար դիմել հետեւեալ հասցէին.

Rue Allemby Immeuble Schoucair, contigu à la Bonque de Française de Syrie, Maison Cara

ոկուն շինուածի, Վայելուչ տեսք
Հնչուն եւ բնական ձայն
Ահա յատկանիշներ՝

ՈՐՈՆՅՄՈՎ ԸՆԿ ՋԱՏՈՐՈՇՈՒԻՆ

ԱՓՕԼԼՕ ՖՕՆՕՆԵՐԸ

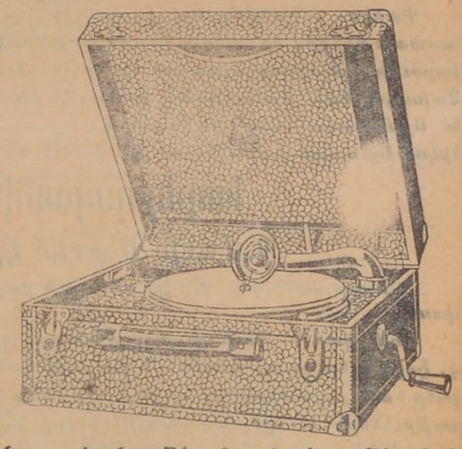

Հրապարակի վրայ գրեթէ ոդ բոլոր մարքանեբու հետ կը մրցին Ափօլլօ ֆոնօները: Մանաւանդ վերջին նոր մօտէլները, որոնք հասած են արդէն, անգերազանցելի են իրենց տոկունութեամբ, վայելչութեամբ և մատչելի գիներով:

APOLLO GRAMOPHONE Co. Ltd
(of London)
ԱՓՕԼԼՕ՝ ՖՕՆՕՆԵՐՈՒ ԹԱԳԱՒՈՐԸ !!!
Կատարեալ համոզում գոյացնելու համար՝ աշգամ մը այցելեցէք
MAISON APOLLO, Rue de la Poste, BEYROUTH
Փորդպիճ եւ ֆօնօ՝ ամէն ձեւի, ամվիճելի որակ եւ առեւտրութիւններ դիւրամատչելի գին, վճարումի դիւրութիւն:
Ընդհ. ներկայացուցիչ՝ Սիւրիոյ, Պաղեստինի, Անդրյորդանանի, Միջագետքի եւ Կիպրոսի.— ԳՈՒՐԳԻՆ ՍԻՆԱՆԵԱՆ
KOURKEN SINANIAN, Boîte Postale 642, BEYROUTH (Syrie)

ՀԱՄԱՇԽԱՐՀԱՅՆ ՄԱՐԴԻԶՈՒՀԻՆ

Զանգուածաւոր եռայարկանի շէնքի մասին նախագիծ, շինուած պրիճմով ապահովուած ևս 20 ֆիլօրամ ճնշում դիմացնելու համար:

Այս մարդիները այնքան ներկայանալի են արդեն ու արդիւնքը գիտնալու համար, որ անոնք արձանագրած են ֆանթաստիկ թիւեր:

Անոնք արձանագրած են ֆաղաքական մեծ ազդեցութիւն մանաւանդ Ֆրանսական թերթերուն վրայ:

Թեան մօտ և ճանչցուած Ֆրանսական թերթերի կողմէ:

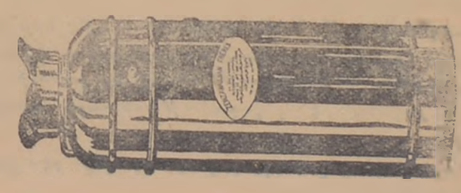

Գ.

ԸՆՏԱՆԻՔԻՆ ՆԵՐՔԻՆ ԿԱԶՄԸ

Ինչպէս որ նախընթաց գլուխին մէջ ըսինք, ժամանակը ամենուն համար, կանցնի իր չարունակ արչաւը միեւնոյն արագութեամբ թէ հարուստին և թէ աղքատին օրերը, թէ դժբաղդ և թէ երջանիկ օրերը կ'առնէ՛կը տանի: Ամէնքս ալ միեւնոյն նպատակին կը հասնինք, միայն ճանապարհները տարբեր են, և այս ճանապարհները՝ բարի ընել մեր ձեռքն է միշտ, որքան որ մեր մարդկային թերի կազմութիւնը կը ներէ: Մեր վիճակը քիչ թէ շատ մեր ձեռքին մէջ ըլլալով՝ բաղդը ատէպ ինչպէս որ ընենք այնպէս կ'ըլլայ. երբեմն ալ ճակատագիրը կ'առաջնորդէ մեզ: Սակայն եթէ աղէկ մը այս կոյր ճակատագրին ետեւի կողմը դիտուելու՝ ըլլանք՝ գրեթէ միշտ գկիզը մը պիտի գտնենք՝ զոր կըրնայինք փոխել, և կամ գէթ իրապէս չափաւորել:

Տիկին և պարոն Մօնզան իրենց ամուսնութենէն վեց տարի ետքը, ամառուան սկիզբները՝ Նորմանտիոյ հոյակապ և գեղեցիկ մէկ դղեակին մէջ սլիտի գտնենք: Բարիզէն կը վերադառնան անոնք, ուր բոլոր ձմեռը հիմակուան նորաձեւ կեանքը վարած էր մարքիզուհին, իսկ իր ամուսինը՝ ձիարշաւներու և ակումբներու մէջ անթերի համբաւ մը ստացած էր՝ իւքզինքը ծաղրելի ընծայելով, որ այսօրուան օրս կեանքի ամենանուրբ տարազն է, ինչպէս որ ամենքս ալ գիտենք:

Իրենց ամուսնութեան առաջին տարւոյն վերջերը ծնած աղջիկ մը միայն ունէին, զոր Ջլավի կ'անուանէին: Այս աղջիկը մեր նման դեղեցիկ էր, և բնութիւնը իրեն այն ամէն ձիրքերը պաթգևած էր՝ որ ուրիշներու երջանկութիւն կը պատճառեն մեր երջանկութեանը վնասելով:

Քաղցր, բարի, և սիրուն էր ան, միշտ գինքը չերջապատողներուն վրայ զբաղելով՝ ինքզինքը կը մոռնար, իր կանխահաս խմացականութիւնը իր ազնիւ սրտին աւելի մեծ հրապոյր մը կուտար: Այնպիսի բաներ կ'արտասանէր նա որոնք մանուկէ մը խօսուած ըլլալով՝ մարդուս մինչև հոգին կը թափանցեն և անոր երազել կուտան: Անկարելի էր մօտենալ իրեն ու չսիրել գինքը. այսպէս Ջլավի բոլոր ընտանիքին սիրոյ առարկան եղած էր: Արդէն իր կրթութեամբ կ'զբաղէին, և հանճարեղ առաջնորդի մը օգնութեամբ խիստ նշանաւոր կին մը ըլլալու բոլոր յոյսերը կուտար:

Այս մատղաչ փերդաստանին կեանքին մէջ մտած ժամանակնիս գաստիարակուհի մը պիտի գտնենք որ արդէն ընտրուած էր, և որ Նէօյլեէի դղեակին մէջ իր պաշտօնը պիտի սկսէր: Պատկառելի տարիքով այս գաստիարակուհին ամենաընտիր վկայութիւններով ընդունուած էր, և մարքիզն ու մարքիզուհին իրենց զաւակին կրթութիւնը բոլորովին վստահեցան, թէև հակոզութիւն բնելը միշտ իրենց վերապահելով:

Երկու ամուսինները իրարու հետ սիրով կ'ապրէին: Ոչ մէկուն և ոչ ալ միւսին համար չէր զրուցուէր երբեք թէ անկարգ ընթացքի մը մէջ կը գտնուէին: Մարքիզուհին իր պարտաւորութիւնները ճանչնալով անվրէպ կը կատարեր: Պ. Մօնզա ամէն օր ձիարշաւներու և այդ նպատակաւ հաստատուած ընկերութիւններու հաւաքումներուն ներկայ կը գտնուէր. սակայն թեթև զբօսասանքներէ հրաժարելով՝ միայն իր կնոջը հետ քաղցրութեամբ կամ ընկերութեանց հէջ կը տեսնուէր: Զինքը իբր տիպար ամուսին կը նկատէին միշտ, իսկ Գեաթ-

AZTAG
JOURNAL QUOTIDIEN ARMÉN.
B. P. 587
BEYROUTH, Liban

Directeur - Propriétaire
HAIG BALIAN

ԳԻՆԸ ԹԵՐԹԻՆ
ՍԻՐԻԱՅԻ համար. 550, վեցամսեայ 300 ՍԻՐ.
ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆ. տարի. 7, վեցամսեայ 4 տոլար

ԱԶԴԱԿ

ՕՐԱԹԵՐԹ
ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԳԻՏԱԿԱՆ

أزتاك
جريدة سياسية ادبية اقتصادية عربية

ՇԱԲԱԹ ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 1932 — 17 — ԶԵՌՔԷ ՀԱՍՏ 2.50 ՍԻՐ.

Ձ. ՏԱՐԻ | Ամէն առաւոտ պէտ է բեր բերիս աճօրեայ հասցէին | Տնօրէն — խմբագիր՝ ՀԱՅԿ ՊԱԼԵԱՆ | Չհրատարակուած ձեռագիրները չեն վերադարձուիր | Թիւ 207 (784)

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

ՄԵՐ ՈՒՍԱՆՈՂՈՒԹԻՒՆԸ

Հայ ուսանողներու ստուար բազմութիւն մը կայ օտար վարժարաններէն ներս։ Հարիւրի ակնարկ մը ժողովրդէն կուգայ անոնց թիւը Սիւրիոյ և Լիբանանի մէջ։ Միայն Պէյրութի բարձրագոյն վարժարանները կը հաշուեն հինգ հարիւրէ աւելի թիւ մը։

Այժմ թարգմանենք հայերէնի այս իրականութեան իմաստը։

Ղեկավար տարր և մտաւորականութիւն դառնալու սահմանուած երիտասարդ այս զանգուածը օտար դաստիարակութիւն է որ կ'ստանայ։

Մխրճուած դպրոցական հոգերու մէջ, հետիհետէ հետևելով զանազան մասնագիտութիւններու, իր ժողքի պաշարը ամբարելով օտար լեզուով և օտար աղբիւրներէ, խիստ բնականօրէն հայ ուսանողը կը հեռանայ իր ժայրենի երակէն։

Ծանօթանալով համաշխարհային մտքի ներկայացուցիչներուն, ազնոց գիտութեան, արուեստին ու գրականութեան, տիտեղակ իր ցեղային արժէքներու ու անոնց արտադրութեան և կամ իրագեկ չահարեւանցի կերպով, հայ ուսանողը կը ստորագնահատէ ազգային ուժերը օտարներէն ու հետզհետէ կը նայի արհամարհանքով բոլոր այն երևոյթներու վրայ որոնք հայ դրոշի կը կրեն։

Անհարագատ միջավայրը, կեանքի ստիճանական դժուարութիւնները և ցեղային վարկի անկումը կը մղեն հայ ուսանողը օտարացման գիրկը, այնտեղ կարծեցեալ կեանքի ապահովութիւն գտնելու համար։

Օտար ազդեցութիւններ, բարոյական և նիւթական, անհրաժեշտ կապեր նոյնպէս փոքր պատճառներ չեն հայ ուսանողին ազգային դիմագիծը աղաւաղելու համար, մանաւանդ որ մեր ուսանողութեան կարևոր մէկ մասը կ'ուսանի գիտենք թէ ինչ նիւթական պայմաններու մէջ։

Թուե՞նք դեռ վտանգները, որոնք կ'սպառնան հեռացնելու մեզմէ հայութեան ամենակենսունակ և խոստմնալից տարրը։

Կարգախօս ենք դարձուցած որ Սիւրիահայութիւնը օտարացման վտանգէն հեռու կը գտնուի։ Ասակար փոխասացութիւն մը որ կը մղէ մեզ կոյր ձևանալու կատարուած աղէտներուն առջև։

Օտարացումը կը քալէ չորս ճակատներու վրայ և չորս թևերով։ Լիբանանի հեռաւոր գիւղերու մէջ ցրուած հայ ընտանիքներէն սկսած (որոնց զաւակները հայերէնը արդէն օտարի պէս կը խօսին) մինչ՝ հազարաւոր հայ ուսանողութիւնը աստիճանաբար կը զեղչեն իրենց ցեղային արժէքը։

Անհրաժեշտ է տեսնել իրականութիւնը բաց աչքերով ու սրտցաւութեամբ, ընդառաջելու համար առաջացող չարիքներուն գործնական դարմաններով։

Հայ ուսանողութիւնը պէտք է կապել մեր իրականութեան, ցեղին երազները, ցեղին ապագան ու պայքարի քայլերը դարձնել առնոր մտահոգութեան առարկան, ապրեցնել զայն ցեղին առօրեայ հոգերով, որպէսզի անիկա չդարուի զանգուածին հետ որ մը կարենայ առաջնորդելու համար անոր քայլերը հարազատ ուղիներէն։

Հիմնաւորենք մեր այս բարի ցանկութիւնը քանի մը տողերով։ Ըսենք միչանկեալ որ նման հարցերու քննութեան պարագային, այլևս պէտք է զանց առնել «վերին իշխանութիւններու» ուշադրութիւնը, յաճախ հարցերը թաղելու ֆօրմիւլ մըն է այս, ապաստան մը ուեփական անճարակութիւնը պարտկելու համար։

Մեր գաղութի ուսանողութիւնը կորուսեալ փրկելու հոգը կը ծանրանայ բացառաբար նոյն այդ ուսանողութեան վրայ։ Ցեղային հիմնաւորուած դաստիարակութիւն ստացած ուսանողներ, թուով շատ քիչ թէև, կարող են փրկարար դեր կատարել իրենց ընկերներու ստուար զանգուածին մէջ՝ զանոնք պահելու համար իրենց մօր գիրկը։

Թող չառարկուի որ ուսանողը իր բազմազբաղ վիճակին մէջ չէ պիտի կրնայ նման հասարակական աշխատանքներու լծուիլ։ Այս քաղաքը ականատես է եղած ուսանողներու շատ բեղուն աշխատանքներուն, նախապատերազմեան և պատերազմին յաջորդող տարիներու ընթացքին։ Հայ ուսանողին պայմանները երբէք տարբեր չեն եղած, բայց որոշ շրջաններու անոր մէջ աւելի եռուն է եղած հասարակական աշխատանքի սէրը։ Անդավառութեան պակասը և մեր ճամբաններու անորոշութիւնը որոշ պատճառներ են իհարկէ ընդհանուր թուլութեան, սակայն այդ պատճառներն իսկ աւելորդ ու ազդու խթան մը պէտք է ըլլան ուսանողութեան գիտակից տարրը գործի մղելու համար։

Բարդ ու դժուարին աշխատանք մը չէ որ կը պահանջուի։ Հարցը կը կայանայ բոլոր օտար վարժարաններու հայ ուսանողութիւնը կապակերպելու մէջ։ Ուսանողութիւն ըսելով մենք այս պարագային կուգենք հասկնալ բոլորը, մեծ թէ փոքր, նախապատրաստական դասարանէն մինչեւ համալսարաններու վերջին կարգերը, որովհետեւ վերտանգը հաւասարապէս կսպառնայ բոլորին։ Պէտք է իրար մօտ բերել այս բոլորը, միութեան կապ ստեղծել, առաջնորդել Սիւրիոյ եւ Լիբանանի ուսանողական միութիւնն մը, մասնաճիւղերով, վարչութիւններով եւ կեդրոնական դեկավար մարմնով մը։ Գծել ընդհանուր ուղեգիծ մը, հիմնուած մի միայն ցեղային յաւհոգութիւններու վրայ, հետեւողական ազդեցութիւններէ։ Միակ նպատակ մը՝ հայ ուսանողին ցեղային դիմագիծի պահպանումը, մէկ կարգախօս՝ պայքար օտարամոլութեան դէմ, ու յատուկ ուշի մը՝ մեր պատմութեան, մեր աւանդութիւններուն, մեր ազգ. արժէքներուն գնահատութեան առաջնորդող։ Ահա թէ ուր պէտք է փնտռել փրկութիւնը, այնքան կարեւոր ու ճակատագրական այս հարցին։

Իւրաքանչիւր հայ ուսանող թող մտածէ որ ինքը զաւակն է պայքարած եւ տանջուած ցեղի մը, կոչուած է թափուր տեղը գրաւելու

ՀԱՅ ԿՂԵՐԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ ԱՇՈՒՂԱԿԱՆ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ

Շատերուս համար հետաքրքրական պէտք է ըլլան մեր հին աշուղներու կեանքը ու գրուածքները։ Ազգագրական ու պատմական տեսակէտներով նշանակելի տուեալներ կը բովանդակեն անոնցմէ իւրաքանչիւրը։

Լեզուի յեղաշրջման հոլովոյթներուն ուսումնասիրութեան և դասաւորման ընդհանուր գիծերուն մէջ, ան՛նք կարեւոր տեղ մը կը գրաւեն հայ գրականութեան պատմութեան էջերուն վրայ, իսկ անոնց ապրած կեանքը՝ հէքեաթական դրուագներով համեմատած, հայ նկարագրի և տեղծագործութեան բովանդակութենէ յուշագանններ կը մնան անկասկած։

Մեր աշխարհական աշուղներու կոչքին ունեցած ենք նաեւ կուսակրօն աշուղներ որոնցմէ երկուքը կաթողիկոսներ եղած են, ինչպէս Թլկուրանցին ու Աղթամարցին։ Կան նաև վարդապետներ ու սարկաւագներ որոնք երգած են հանդարտ ուժգնութեամբ թէ՛ հոգևոր կեանքը եւ թէ՛ աշխարհիկ սէրը։

Տարի մը առաջ առիթը ունեցայ պրպտելու հին աղբիւրն մը որուն մէջ տուրքերու յաճախցուած տողերէ գտայ զանուէին Քուչակէ և այլ ոչ-կրօնաւոր աշուղներէ սիրային երգեր։ Այս անգամ մեր պիտի առնեմ միայն այն աղբիւրին մէջ գտնուած կրօնաւորներուն աշխարհիկ տողերը՝ որոնք կարելի է նախպէս ապագրուած ըլլան եւ ծանօթ ըլլան՝ չտեղուն, բայց հանդանական նկատելով անոնց մէջ փոփխակներ գտնուիլը, որոնք արժէքի զուրկ պիտի չըլլան աշուղական գրականութեամբ զբաղողներու համար։

Թլկուրանցին։

Քանի որ տեսնամ զքեզ հեռուանց,
Ձեզ (*) սեղմի՞ չքնար եյեր ես կանգնաց,
Փոյնդ է վարդ մանուշակ ցեղցեղ օրինած,
Լուրթ ու բարամ արա զոյս երեսիդ բաց։

Քանի որ տեսանեմ սիրտս կու մարի
Մեկ օր իննձ կու քուր քե հազար տարի
Քո սէրդ է արեր զիս ծառայ ու գերի
Ոչ կու ազատ եւ ոչ կ'ողորմի։

Ասուած է զարդարեր էեզ ամեն բուրով
Քո վիզգ է արեր(**) բարակ գալամով
Ծոցդ տոզոզ կուտայ զեղ բարկ յարէտով
Կայրես ու կու լափես առանց կրակով։

Ձակատդ է մէյտան աչերդ է կանքեղ
Քո լեզուդ բայցրիկ զեղ օսմար ու մեղր
Քո սէրդ է արեր չեմ դադրիր մեկ տեղ
Իրեն պեսեր իմ տեղերուն դեղ։

Հիւանդ իմ անկեր ի ֆոյ տաս սիրուդ
Այլ չեմ դիմանար ր ֆո կարօտուդ
Հալայ ու մաշայ թմրեցայ հոգուդ
Քե ինձ ճար չ'անես գոնաս ի հոգուդ։

***

Դարձեալ Թլկուրանցիէ։

ՏԱՂ ՍԻՐՈՅ ՅԱՆՈՒՇ ԵՂԱՆԱԿՈՎ ԵՐԳԷ

Գեղեցիկ պատկեր կաոմիր ես հագեր
Ի բեմ բուրեաց խնոս անուշ հոտեր.
Հոտուդ յարբեցայ անա թմրեցայ
Ինձ ճարիկ մ'արա լինիմ բեզ ծառայ։

Ունեիերդ է կամար, ես խավ ու խոտմար
Կոտո՛ր մի հայիր ֆո արեւուն համար
Սիրես հայեցիր, կրակ ձգեցիր
Ձայո՛ւմ այրեցիր խելացքափեցիր։

Գինով կամ հարբած սիրով գես խոցած
Ջուր տուր ապրեիդ ես եմ խոս ծարված
Ծարված եմ ջրով վառեալ եմ կրակով
Քո արեւուն համար ջուր տուր ինձ յոլով։

Քեռեցդ է փոխրիկ պուկուճիդ է օսխրիկ
Ակռադ է մարգարիտ լեզուակդ է գոդտրիկ
Քայլերիկ է լեզուդ անուշ է խօսկուճիդ
Տուր պագ ս'երեսիդ ողորմիր գերուդ։

Գիշերս ոչ ի քուն ցորեցի երեւուն,
Ես մեննուն եյայ ի ֆոյ օսս սիրուն
Սիրովդ եմ հարբած զեզ գմոյորած
Լերթես կու ելսիմ զեզ հրով այրած։

Ինչիկդ է բոլոր գեղեցիկ ու ազուոր
Ոչ երկան ո՛չ կարճ պօյդ է չափաւոր
Գօյիդ եմ հայրաց աչերուդ դուր պաս
Տուր պագ ս'երեսիդ ես եմ ֆո ծառաս։

Ծրծերդ է պատպակ, կակուղ ու իսպիտակ
Շրթօղ կու փայլի սիրտս կու հալէ
Շուտով կողջանայ ով զայդ համբուրէ։
Մէջկուճիդ է բարակ ազեղաց նմանակ
Գոյնդ է գեղեցիկ կարմիր ու իսպիտակ
Ցիսպիտակ երես հերիք զիս հալես
Մանրիկ ծիծաղես խելաց զիս քափես։

Մանրիկ կու խալես գնոգիս կու հանես
Քայլերիկ ծիծաղես օուճչս կու խաղես
Այլ չեմ դիմանար ա'ման գինիճար
Ինձ ճարակ մի արայ, ֆո յարեւուն համար։

Երեսդ որ հայիմ ես խավ կու լինիմ
Կամես ինչ անեմ որ ճարակ չունիմ
Այլ չեմ դիմանար, այլ չեմ դիմանար
Ինձ ճար մի արայ ա'ման գինիճար։

Ակռադ է մարգարիտ եեզուակդ է գոդտրիկ
Քայլերիկ է լեզուդ զ'դ նոպաք ծարիկ
Քայլերիկ է լեզուդ ծաս ապրիս ցիրուդ
Զեեզ աղաչեմ ողորմիր գերուդ։

Սիեռան ունեիերես մարդիկ կու օրջիս
Այդ քուխ աչերով մարդիկ կու հալես։
Մի հայիր խոռոր անեղ գօրաւոր
Զեզ սաու հալեցայ մարմնով բոլոր։

Լեզուդ է արագ պուկուճիդ է բարակ
Բոլոր ծրծոնուդ բուսեր մանուշակ
Թող որ ես քաղեմ մանուշակ ժողվեմ
Ակռաս հոս առնեմ դառնամ համբուրեմ։

Միջնեւ երբ կանչեմ սեռովս հառաչեմ
Ցեր իմ գիս փրկեայ ցերես ազաեայ
Այս անողորմիս սիրեց ըրահմ ձգեայ։

Թլկուրանցին ապրած է ժե դարու մէջ եւ եղած է Սսոյ կաթողիկոս, իր սիրային տողերը գրած է երբ դեռ իբր աշխարհական կ'ապրէր. անծանօթ կը մնայ մեզ թէ՝ իբր կաթողիկոս նա չարունակե՞ց գրել ու երգել սէրը՝ այն թափով ինչպէս խանգավառօրէն ըրած է, իր երիտասարդութեան առենը, այս մասին ոչինչ գիտենք։ Իրմէ ճիշդ դար մը վերջ Աղթամարի գահին վրայ կը բազմի Գրիգորիս Կաթողիկոսը նոյնպէս աղտասաց եթէ ոչ Թլկուրանցիի պէս գունագեղ ու ճկուն բայց իբր պարզ ու անսիրտ սիրոյ ու բնութեան երգիչ մը մասնաւոր յարգանքի տեղ մը կը գրաւէ մեր կղեր աշուղներու մէջ. ահա իրմէ քանի մը տողեր։

ՏԱՂ ԾԱՂԿՈՑ ՎՐԱՅ

Ծաղկուճի ասեն հերիք արա
Քանի կանչես վարդին վրայ
Կեսահ ու պիկեայ ձաներդ կուգայ
Ի մեր պաղչեն եյու գնայ

Քանի առնեի դուխ գիս ասափ
Սիրես ի սիրուդ եղեր էեպապ
Կու մաշիմ վարդին սեպպեպ
Իմ հալս առանց իւրն է խարապ

Դամի չունիմ վարդենուն ցակ
Ձկանաչ տերեւն առնեմ ինձ յարկ
Ի սրտիս մէջքն կայ կրակ
Ոչխիմ երբամ իրագ իրագ

Ի էեզ ճայիմ աչօք անքարք
Նայ փարատ գինչ կայ հատարք
Դեկեցկութիւն դրախտին եւ զարդ
Կարօտ են էեզ ամեն մարդ.

Խաւէ կասկ պլպլուն երգէ
Քայլեր ձայնիւ եղանակէ
Ով որ զէո ձաներն լսէ
Հիանայ մեզ երանէ։

Ուրիշ տազարաններուն մէջ —

(*) Քան զօամբայ եղեգն եյեր ես օիցակ
Վարդ եւ մանուշակ ցեղցեղ յօրինայ

(**) Քաշած

ՉԻՆԱԿԱՆ ԲԱՆԱՍՏԵՂԾՈՒԹԻՒՆ

ՄԵՆՔ ՁԻՐԱՐ ԿԸ ՍԻՐԵՆՔ...

Մենք զիրար կը սիրենք. եւ սակայն՝ այնպէս կը թուի, թէ բոլորովին անտարբեր ենք իրարու հանդէպ։

Մենք զիրար կը տեսնենք. բայց պէտ կ'ըլլայ, որ նոյն պահուն պահուիք իրարմէ։

Ես կը նշմարեմ քու սառերդ, ես քու ձայնդ կը լսեմ։

Դուն կ'երթաս, դուն կուգաս...

Ա՜խ, ծանր վարագոյր մը բաւական է՝ մարդ մը իր նոգիէն բաժնելու համար...

ՌՕԱՆԿ ԺԻՆ
(18ոորդ դար)

ՊԻՏԻ ԵՐԹԱՄ ՔՆԱՆԱԼ...

Պիտի երթամ ինանալ իմ տաղաւարիս մէջ, մենութեան ցաւերը ձգելով ետեւ զիս ընկեր.

Երկարած անկողնիս վրայ, գիրերուս հետ, պիտի երազեմ... եւ խաղաղութիւնը պիտի ունենամ։

Դուն պիտի կրնաս հառաչել ուզածիդ չափ։ Ես, քու տէ՜րդ, պիտի ինանամ։

Բայց ինացած միջոցիս ետեւ պիտի ձօնեմ ետերուածներ, զորս պիտի կրնաս տեսնել... երբոր արթնամ։

Թարգ. Քեռնս.է
Ա. Լ.

ՔԱՆ—ՋԷՆԿ—ՍԻԱՆԿ
(20ոորդ դար)

ԳՐԱԿԱՆ ՄՏԱՀՈԳՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Անցեալ չաբթուայ մեր յօդուածով, չեչեցինք անհրաժեշտութիւնը, մեր վերջին կէս դարու գրական առեղծուածութիւններու ուսկսման ու ժողովրդականացման խնդրին, տալով հինգ կամ երկու պարագաներ. Ա.—Որ այդ գրականութիւնը. առաւելապէս իր գեղարուեստական ու ոչ առօրեայ բնոյթով, անձանօթ մնացած է մեր ժողովուրդի մեծագոյն մասին, քանի որ կարկէ քաղաքական ու հասարակական անկասկած պայմաններու դասաւորուած. Բ.— Որ այդ գրականութեան ժողովրդականացումը. պիտի գայ յեղնել ներկայ գրական կեանքի ակար մնացած մասը, գաստիարակելով նոր վերապրող հայութիւնը և նոր սերունդները։ Այս պիտով մղելով զանոնք դէպի ազգային մտածողութիւն և հպարտանք, որոնք մղիչ ուժերը պիտի ըլլան նոր առեղծագործութիւններու։

Ցիշեցինք նաև այս ուղղութեամբ կատարուած գեղեցիկ ձեռնարկը, որ այժմ յայտնի է մեր ժողովուրդի լայն խաւերուն անհատական Գրագէտներու Բարեկամց անունով։

Հոինք անցեալ անգամ, թէ այս ուղղութեամբ Պէյրութը իր հայութիւնով վճռական դեր կրնայ կատարել, ըլլալով ամենայարմար վայրը մեր գաղութներու մէջ. գրական ձեռնարկներու համար, թէ քուի ու գիտակցութեան տեսակէտէն. յանձին ընթերցող հասարակութեան և արժանդրելի եւ հետզհետէ հասնող սերունդներու և թէ որեւէ ձեռնարկ լուրջ հիմերով և ձեռնհասութեամբ գլուխ հանելու տեսակէտէն, ունենալով հոն, ամփոփուած ու տեսականօրէն հաստատուած ժառանգականութիւն մը։ Այս երկուքէն դուրս կայ ի հարկէ նաև նոր ժառանգականութիւն պատրաստելու հիմնական աշխատանքը. որ կարելի է անուանել մեր հուզքական կեանքի առանձքը։

Այս ուղղութեամբ գոնէ Պէյրութի հայ հասարակութեան լայն խաւերուն ծանօթ է այն անհնարին զոհաբերութիւնը, որ յանձն առած է Համազգային Ընկերութիւնը, ներկայ անտեսական ճգնաժամին մէջ, պահելով միջնակարգ ու բազմածախս վարժարան մը։

Երբ հանրութեան և թէ մեր առաջնաւոր ժառանգականութեան կողմէ հասարապէս իւրացուած է ազգային նկարագիր ու իմէալներ ունեցող նոր ժառանգականութեան մը պատրաստութեան անհրաժեշտութիւնը. կ'արժէ կանգ առնել Պէյրութի հայ կեանքի և կարելիութիւններու մասին, որը դասաւորուած աշխատանքով մը պիտի կրնայ մեր հասարակականութեան առ առաւելագոյնը այդ տեսակէտով։ Զգերուելու համար այս կարևոր խնդրոյ չուրջ մեր բանիքները տանք այժմէն անոր փաստացի ու չշոշափելի թուտը։ Ըսինք թէ հայ միաքը ու ղեկավարութիւնը, այժմ իր բոլոր հոտանքներով ու դասերով կ'զգայ ազգային ոգիով ու մտահոգութիւններով առգրուած ժառանգականութեան մը պէաքը. յիշեցինք առաջին հերթին Համազգայինը իր նպատակով, որ հակառակ թիւր կարծիքներու, գործունէութեան նիւթն է ազգի հայութեան և մասնաւորաբար գիտութեանայութեան, որպէս հիմնական ուղին հասնելու մեր ազգային ցանկութիւններուն. բայց այս նոյն ճանապարհին կայ և մէկ ուրիշ աշխատանք, որը վճռական արդիւնք կրնայ տալ մեր կեանքին համար. և որ առաւելապէս կապուած է բարոյական աշխատանքի ու դաստիարման։ Այդ արդէն իսկ պատրաստ ուսանողութեան և կամ միջնակարգ ու բարձրագոյն վարժարաններէ վկայուած երիտասարդութեան դէպի ազգային ոգի և կեանք քաշելու, զանոնք մեր գրական ու գեղարուեստական սեռղծագործութիւններով և արժէքով ոգեւորելու. ասոնց մէջ ազգային ոգին ու հպարտանքը ցնցելու եւ հայ մը-

---

ժառանգականութեան մը որ իր արիւնն անգամ չսակարկեց սեփական ժողովուրդին համար, թող իշնէ ամէն հայ ուսանող կեանքը արժէքաւորող երեւոյթներու խորը, տեսնելու համար, որ ամէն յաղողութիւնները գերիվեր են եւ մարդկային եսը գոհացնել՝ կը ձայ գոհացութեան ուղին որ նուիրուած կըլլայ սեփական ժողովուրդի բարօրութեան։

Այս ինքնամփոփ խոկումը օր մը գրական արդիւնքներու ակնատես պիտի ընէր մեզ։

Նոյնպէս Աղթամարցիէ։

ՏԱՂ ՎԱՐԴԻ Է

Ֆ Գարուցն եկեր պլպլուլն այգին
Ծաղկուճին յամեն ծաս լիսրեն
Մուտուտուի դարաս վարդին
Թէ եյեր կու գայ ֆո սիրելին

Ր Բախացեալ պլպլուլն հաւին
Ընդ կանչեղ վարդին թփին
Գնաց պլպլուլն եբեր զողումրին
Թէ եկ եւ տես ծիլն վարդին

Ի մէջ պաղչին վրան զարկեն
Ինճն եր ի բուն մէջ կոկոնիեն
Կանչեց պլպլուլն զլպապլին
Ուրախացօ ի տես վարդին

Դ Գիտեր ցորեկ կամ երեր դուն
Ես եմ կայրիմ ի դեմ վարդին
Թէ բեր տեղն է ինճն ի բուն
Քանի այրիմ պարի իւր սիրուն

Ռ Ով սիրելիր իմ հաւասար
Թէ դեղ գիտեիցայ առեիճ ինձ ճար
Գնում ի վարդն ի զօսիճար
Իւ ծառայեմ սրտուս ուժար

Ր Լամմ թռչնոց զձեզ մոռացայ
Ցուրժամ զիաճուր վարդն տեսայ
Ի աեեղոյ բուճրն հիացայ
Ի բուրմունէ հոտուն յարբեցայ

Ի բեն հայցեմ վարդ պատուական
Մի համարեր զիս անարժան
Կամ ապատուոր ի ֆոյ դրան
Մի արձակեր զգերիս յուսայն

Ծ Սեր ֆո աեեղ անտանելի
Ցկար թռչունս զիարդ լինի
Սիրես վառեալ հրով այրի
Նայ ինձ չառնես պատասխանի։

(Շար.)

ՏՕՔԹ. Ց. ՏԷՐ ՂԱԶԱՐԵԱՆ

ԵՒ ՀԻՄԱ ԴՈՒՔ

(ՆՈՐԵՐՈՒՆ, ԿԱՄ՝ ՄԵՆՔ ՄԵԶԻ)

Անցեալ յառաջ, ազաջ, ես սիրեցի ձեզ։ Ձանձրացած ենք ժամիայի երեսով, բարձր ու ոսկեայած ձիքով, ճիշտ բյուլու սիրոյն ասփակ ինկած զրահանութենէն։

Ձեր դէմը, ձեւի ներշնչեալները կը տեսնէք ահա. Թող դիտեն ու ինան ապ չհարը. անցէ՛ք։

Նաժականիի էջերէն պատրաստ ընդօրինակուած ոճով իրենց սիրալ ժառանգանող արուեստի սիրահարները հրապարակներուն բացը պիտի մխան։ Այժ ունին մարդոց գուխը չարժելու միայն, բայց ո՛չ առաջնորդելու զանոնք։ Ու կան չատ փայտեր որ կրնան լոկ մխալ երբէ՛ք բոցավառիլ։

«Նոր Սերունդ» ըսուածը իրականութիւն մրն է։ Հին աչխարհը որ փրլաւ, ու Մեծ եղեռնէն ի վեր կը փլի, իր փոչիներուն խառնեց նաև իրեն կապուած է իրմով ներչնչուող հին մտայնութիւնները, հին բարքերը, արժէքները, բարոյական հին չափանիչերը, արուեստի ոեթիկոթեան ըմբռնումը։ Ընդհանուր փոփոխութիւն զասակարգութիւններու։ Ուղղը սխալուած է տեղ առ տեղ, ու գրեթէ վարժունքը ժուռք գտած է ամէնէն լուրջ կարծրուած գործերու մէջն իսկ։ Ճառալ եկած նոր համաչխարհային կացութիւնը, նիւթական՝ ընկերային՝ գիտական, կը պահանջէ, կը պարտադրէ՛ իսկ, նոր եղանակ՝ սեղծագործելու մէջ, ըմբռնումներու՝ բովանդակութեանց մէջ։

Չի ուզիին է անց. և ահաւասիկ առնեմ զամենայն նոր։

Նոր երեւոյթներէն թող ահաբեկին միայն ահաբեկելու չափ սակար մարդերը։

Նոր սերունդը «փրկելու» գործուն նէութիւն քարոզողներ, ծրագրողներ՝ վարողներ կան ամէն կողմ այսօր։ Ասանք պիտի չյուսահատին, ու պիտի ըլլան ուրիշներ ալ։ Ի՛նչ լաւ։

Դժբաղդութիւններն այն է, որ իրենք փրկուած չեն։ Պէտք ունին ձերբազատուելու՝ փտութիւններէն որոնք ինչ ինչ անուններով ու ձեւերով — յաճախ յանուն գիտութեան՝ ազգին՝ գեղարուեստի՝ կրթութեան— կախուած կը մնան իրենց քղանցքներէն։

Ամէն սերունդ ինքզինք պիտի փրկէ, ինքզինք պիտի ձեւէ, կեանքի կոչելով ստեղծագործ իր բոլոր թաքուն ոյժերը որոնք կը սպասեն արթնցնելու կարող ձեռքերու։ Վերստեղծութեան ատրերը սերունդին մէջն են. եթէ միայն զանոնք տեսնելու կարող աչքեր ունենայինք։ Նոր սերունդը կրնայ փրկուիլ միայն ինքն իրմով։

Առանց հաստատուն կմախքի, մի միայն չաղախով ու ձեփով չինուած պատանները պիտի չդիմանան եկող փոթորիկներու։ Ու մենք ուշնեցանք, ամէն ժարզի մէջ, այսպիսի պատաներ բարձրացնողներ, արագ՝ ժամն՝ տեսքով։

Անցէ՛ք, անցէ՛ք դուք. մի՛ նայիք ամէնուն։

Ձանոնք չինողներէն չատերը, ուելի ներկարարութիւն երին քան թէ գրականութիւն, օրինակ։ Տակառներով լրնարակ գնեցին—կամ գառնին ատին—փարիզի կամ (որեւէ չլացուցիչ անուն ունեցող քաղաքի մր), պողոտաներու անկիւններէն ու մեզի հրամցուցին անով չպարտուած իրենց գաճէ կոյրերը, ո՛հ, վա՛յ, ա՛ւ, և ատոնց նման ողբաձայն հառաչներով. կամ իրա՛ւունք, բռո՛նցք, և ատոնց նման անամէնչ քիչոտութիւններով։ Ի՛նչ ողորմելի երկիւղածութեամբ երկրպագեցինք։

Ու կայ ուրիշ դասակարգ մր — ճրչմարի՛տ, ատոնցմէ կարելի է գտնել նաև նորերուն մէջ — որոնք գրագէտ են առովհետև ունին հոգեկան զանազան հանգոյցներ, ներքին գառնութիւններ, բարոյական տկարութիւններ, որոնք միչտ հիւանդոտ հոգեբանութեան մը արտայայտութիւնով կ'ուզեն անուցանել սեռունդներու։

Ու կայ ուրիշ դասակարգ մր, որ ուելու՝ փտութիւններէն որոնք ինչ ինչ անուններով ու ձեւերով — յաճախ յանուն գիտութեան՝ ազգին՝ գեղարուեստի՝ կրթութեան— կախուած կը մնան իրենց քղանցքներէն։

Ամէն սերունդ ինքզինք պիտի փրկէ, ինքզինք պիտի ձեւէ, կեանքի կոչելով ստեղծագործ իր բոլոր թաքուն ոյժերը որոնք կը սպասեն արթնցնելու կարող ձեռքերու։ Վերստեղծութեան ատրերը սերունդին մէջն են. եթէ միայն զանոնք տեսնելու կարող աչքեր ունենայինք։ Նոր սերունդը կրնայ փրկուիլ միայն ինքն իրմով։

Առանց հաստատուն կմախքի, մի միայն չաղախով ու ձեփով չինուած պատանները պիտի չդիմանան եկող փոթորիկներու։ Ու մենք ուշնեցանք, ամէն ժարզի մէջ, այսպիսի պատաներ բարձրացնողներ, արագ՝ ժամն՝ տեսքով։

Անցէ՛ք, անցէ՛ք դուք. մի՛ նայիք ամէնուն։

Ձանոնք չինողներէն չատերը, ուելի ներկարարութիւն երին քան թէ գրականութիւն, օրինակ։ Տակառներով լրնարակ գնեցին—կամ գառնին ատին—փարիզի կամ (որեւէ չլացուցիչ անուն ունեցող քաղաքի մր), պողոտաներու անկիւններէն ու մեզի հրամցուցին անով չպարտուած իրենց գաճէ կոյրերը, ո՛հ, վա՛յ, ա՛ւ, և ատոնց նման ողբաձայն հառաչներով. կամ իրա՛ւունք, բռո՛նցք, և ատոնց նման անամէնչ քիչոտութիւններով։ Ի՛նչ ողորմելի երկիւղածութեամբ երկրպագեցինք։

Ու կայ ուրիշ դասակարգ մր — ճրչմարի՛տ, ատոնցմէ կարելի է գտնել նաև նորերուն մէջ — որոնք գրագէտ են առովհետև ունին հոգեկան զանազան հանգոյցներ, ներքին գառնութիւններ, բարոյական տկարութիւններ, որոնք միչտ հիւանդոտ հոգեբանութեան մը արտայայտութիւնով կ'ուզեն անուցանել սեռունդներու։

Այս գրութեան մէջ միակ ձեռքը որ պիտի գայ փրկելու այդ սերունդը և գայն արժէքաւորելու մեր ազգային կեանքին մէջ։ Այդ պիտի բլլայ արգէն իսկ ազգ, ոգիով Քրձուած ու այժմ հրապարակի վրայ գտնուած ժամանակնու Քիւրը։

Դասաւորուած ու հետեւողական աչխատանք մը այս ուղղութեամբ, այժմ ազգային կեանքէն հեռու եւ տարագած կարծուած երիտասարդները յայտնութիւններ հրապարակ պիտի բերէ։ Ձի՞ որ այդ բոլորը հայեր են եւ կեանքի ու մեր ահաւոր պայմաններու որ-կէս արդիւնք ինկած են սխալ ուղիի եւ չեզ ժակարդակի վրայ։ Բաւական է անոնց տալ մեր գրականութեան ու արուեստի ճաչակը ու տարերքը գոնէ, ու ահա պիտի ցնցուի անոնց էութիւնը և խորանայ ազգ։ կրակը։ Մեր վերջին կէս դարու գրականութիւնը և արուեստի կատարելութիւնները եթէ բաւարար ուժը և արժէքը ունեցած են ոգևորելու տարտ ժարքերու սրտեր, ի դառնալու չեմաչխատնել միչտզժամուլի նիւթ, չեն կրնար չցնցել ու չոգեւորել, հապա-տութեան չվղել մեր երիտասարդները. որոնք հայ ոգիով ու երկունքով ծնած, մեր դառն պայմաններու բերումով և կամ Քիւր ըմբռնումով կրթուած են ու ուսած տարտ չունչի եւ սքնոլորտի մէջ։ Ահա եւ նոր ժահոդութիւն մը մեր դեկավարութեան համար, որը տրուայ հրատապ հարցի մը հանգամանքը ունի եւ որու համար պէտք է լուրջ ու հիմնական աչխատանք գրական Քէ այլ հողի վրայ, բայց չտրունակենք հետեւիլ մեր վերնագրին։

ՂԱԶԱՐ ԶԱՐԸԴ

ատուրական դարձնելու աչխատանք նէ։ Ներկայիս Պէյրութի զոյգ համալսարաններուն եւ կողմնակի բարձրագոյն վարժարաններու մէջ ուսում առնող ուսանողներու Քիւը կը հասնի արդէն հարիւրներու. իսկ դուրսը արդէն իսկ միջնակարգ կամ բարձրագոյն ուսման վկայականներ ունեցող երկսեռ երիտասարդութեան Քիւը, աննկ պակաս չէ։ Ասոնք բոլորը արդէն իսկ պատրաստուած ուժեր են գիտութեան ու գրականութեան մէջ, որոնք պէտքը ունին բարերար չունչի մը, հայ չունչին, որպէսզի դառնան հայ ժառանգաւորականներ եւ գան ստեղծագործելու անոր չարքերը։ Ինչ չատ ժամ հետաքրքրութիւն մը պիտի գայ ցուցնել մեր դեկավարատարին, որ այդ օտար հաստատութիւններէն վրկայուած կամ դեռ ընթացքի հետեւող երիտասարդութեան մէջ հետաչետէ ու այժմ արդէն օրոշ կերպով կանգ առած է օտարանալու եւ կամ ազգային նկարագրէն հեռանալու միտումը։ Տեսնելով նման ճանապարհէն քայողներու ձախողանքը եւ արհամարհութիւը Քէ օտարներէն և Քէ սեփական, ազգային չրջանակներէն։ Ուստի ենք ուրիշ առիթով և կրկնենք նաև այժմ, Քէ Պէյրութի սքնոլորտը նեղազգայն վտանգը կը սպառնայ մեր ուսանողութեան և բարձրագոյն ուսում օտացած երիտասարդութեան համար, պատճառները մեզ վերագտնելով։ Բայց իրական վտանգր այդ ուսանողութեան և երիտասարդութեան, անորոշ ու լքուած դրութեան մէջ քոզուլն է, որ կ'սպասնէ անոնց մէջ հոգեկան կեանքն ու իտէալները, գանոնք զրձնելով, հողեպէս ժոլորուն, բարոյապէր խորտակուած քանակութիւններ։

Այս դրութեան մէջ միակ ձեռքը որ պիտի գայ փրկելու այդ սերունդը և գայն արժէքաւորելու մեր ազգային կեանքին մէջ։ Այդ պիտի բլլայ արգէն իսկ ազգ, ոգիով Քրձուած ու այժմ հրապարակի վրայ գտնուած ժամանակնու Քիւրը։

Դասաւորուած ու հետեւողական աչխատանք մը այս ուղղութեամբ, այժմ ազգային կեանքէն հեռու եւ տարագած կարծուած երիտասարդները յայտնութիւններ հրապարակ պիտի բերէ։ Ձի՞ որ այդ բոլորը հայեր են եւ կեանքի ու մեր ահաւոր պայմաններու որ-կէս արդիւնք ինկած են սխալ ուղիի եւ չեզ ժակարդակի վրայ։ Բաւական է անոնց տալ մեր գրականութեան ու արուեստի ճաչակը ու տարերքը գոնէ, ու ահա պիտի ցնցուի անոնց էութիւնը և խորանայ ազգ։ կրակը։ Մեր վերջին կէս դարու գրականութիւնը և արուեստի կատարելութիւնները եթէ բաւարար ուժը և արժէքը ունեցած են ոգևորելու տարտ ժարքերու սրտեր, ի դառնալու չեմաչխատնել միչտզժամուլի նիւթ, չեն կրնար չցնցել ու չոգեւորել, հապատութեան չվղել մեր երիտասարդները. որոնք հայ ոգիով ու երկունքով ծնած, մեր դառն պայմաններու բերումով և կամ Քիւր ըմբռնումով կրթուած են ու ուսած տարտ չունչի եւ սքնոլորտի մէջ։ Ահա եւ նոր ժահոդութիւն մը մեր դեկավարութեան համար, որը տրուայ հրատապ հարցի մը հանգամանքը ունի եւ որու համար պէտք է լուրջ ու հիմնական աչխատանք գրական Քէ այլ հողի վրայ, բայց չտրունակենք հետեւիլ մեր վերնագրին։

ՂԱԶԱՐ ԶԱՐԸԴ

ԴՊՐՈՑ . . . ՀԱՑՐԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ

Ամէն ճոռութեան եւ տարօրինակութեան հայրենիքը Ամերիկան չէ։ Անգամ լուրջ ու ճանաչուող Ալպիոնը կրնայ մեզի ճոռութիւններ հրամցնել։

Օրինակ. Անգլիոյ Ռեյնեա քաղաքին մէջ դպրոց մը բացուած է յատկապէս... հայերու համար։ Վերջերս այդ դպրոցին մէջ հետեւեալ ձեւով ճնուքիւն մը տեղի ունեցած է։

— Ի՞նչ պիտի քնէ երբ մինակ գոնուիր սենեակին մէջ լացող երեխային հետ։

— Երեւակայեցէք որ ձեր կինը ուօացաւ, իսկ հրամսան ասօքի է ի՞նչ պիտի ընէք։

Հայերու դպրոցը հիմա ամենէն օտա սիրուած ճիւքն է անգլիական զաւեշտաբերներու եւ միւզիկ-հոլերու, բայց միջին անգլիացին, այս ճոռութեան օտա լուրջ կերպով կը վերաբերուի։ Ռեյզեթի դպրոցը փորձի համար բացուած է անգլիական հաւասարաչափ մը մանկավարժական Ֆաիլիլթի ճախաձեռնութեամբ, իսկ ճիւքական միջոցները տուած է տելեյսի քաղաքապետութիւնը։

Փորձը օտա յաջող անցած է։ Նոր դասընթացքին գրուած են 50 հոգի եւ անգլիական բոլոր քաղաքներն ալ հիմա ընկած են հետաքրքրուիլ ասով։

Եւ այս հասկնալի է։ Ներկայիս կիներ օտա տեղ պատճոի վրայ են եւ կ'ուխտածին, ուրեմն այրերը պարտաւոր են կերակուր պատրաստել եւ կամ հոգ տանիլ երախային։ Արդարութիւը կը պահանջէ որ ընտանեկան պարտականութիւնները հաւասարապես կրեն հայրն ալ մայրը։

Ահա թէ ինչու՞ համար Անգլիոյ մէջ երախա խնամելու եւ կերակուր պատրաստելու նախնական դասընթացքներ կը գրաւեն հայրերու ուշադրութիւը։

Հ. Մ. Ը. Մ.

ՖՈՒԹՊՕԼԻ ՄԵԾ ՄՐՑՈՒՄ

Կիրակի, 18 Դեկտ. ժամը 3ին

Հ.Մ.Ը.Մ.ի Պէյրութի Մնճ.ի Ա. խումբը ընդդէմ **D. P. H.**ի Ա. խումբին

Ծարն էլ Շրպէք **D. P. H.**ի խաղադաչտին վրայ, (Նախկին Union Sportif)

Հ. Մ. Ը. Մ.ի Պէյրութի Մասնաճիւղի կազմակերպած 1932—33 չրջանի Բ.րդ դասախօսութիւնը տեղի կ'ունենայ 18 Դեկտ. կիրակի առաւօտ ժամը 10ին միութեան ակումբին մէջ։

Օրուայ դասախօս Տիար Տօքթ. Բ. ԴՈՒԼԱԳԵԱՆ։

Կը հրաւիրուին անդամներն ու միութեան համակիրները։

ՀԱԼԷՊԻ ՄԵՐ ԲԱԺԱՆՈՐԴՆԵՐՈՒՆ

Դժբաղդաբար Հալէպի մեր բաժանորդներէն ոմանք ցարդ իրենց բաժնեգիները չեն վճարած, հակառակ եղած դիմումներուն։ Կը խնդրուի չի վճարող բաժանորդներէն միջնեւ նոր տարի փակել իրենց հաչիւները, դժուարութեան չմատնելու համար մեզ։

Մեր այն բոլոր բաժանորդները որոնք դեռ չեն փակած իրենց հաչիւները, պէտք է վերջացնեն այս ամսուան ընթացքին, այլապէս կը սթիպուինք անհանոյ կարգադրութիւններ ընելու։

կաղապարներու մէջ։

Փուճ վատնում չէ՞ օրերով թուխսի մը ձեւի համար, ու մտածել որ մէջը ձաց դատարկ։ Ահա ազջեւս բանաստեղծութիւն մը, պատուաւոր փատանութիւն, որուն բառերը ամրողջ կը հասկըցուի— հոգ չէ, եթէ մէկ երկու հատին համար բառարան դիմած ես — չափին ու յանգին ալ դիւրաւ կը հետեւիս. բայց ո՛չ իմատաը կ'ըմբռնես ոչ ալ գօրութիւնը կը զգաս։ Մե՛ղք խմորին որ անպէտ կաղապար մը լեցուերը է։

(1) Բ. ՍԻՀՈՒՆ

ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Դեկտ. 17-ին, կիրակի առաւօտեան ժամը 9-ին

Հայ Ճեմարանի սրահին մէջ

ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

ձագ, Քօքիյօճ. անակնկալներ, նոխ պիւճէ

Երկու մրցանակ ամենէն իրաւացիպ տարազներուն

Տոմսերը անձնական են եւ անփոխանցելի։

Գիտէք տոմս չի ծախուիր. տոմսերը կը ծախուին.— Ս. Սարաֆեանի, Ա. Գեղասեանի, Եդր. Տէր Մելիոնեանցներուն եւ Հ. Ապաճեանի մօտ։

Մուտքի վճար՝ այրեր 50 Ս. Դ. կանայք 25 Ս. Դ.

ՏԷՐ ՄԵԼՔՈՆԵԱՆ ԵՂԲԱՐՔ

ՐԻՒ ԷԼ ՄԹՐԱՆ

ԱԼԷՆՊԻ ԵԻ ՔՕՇ ՓՈՂՈՑՆԵՐՈՒԻ ՄԷՋ

Մեր ծանախորդներուն: Նզանակի կերպասներ, ցիպլիւներ եւ զանազան բրնգկնիներ հասած են։

Մեզի չի դիմողներուն: Մեկ անգամ միայն փորձեցէք գոհունակութեամբ պիթի մեկնիք։

Մեզ չճանչցողներուն: Ձեր ծանուն համար իսկ մեզ հեռ ծանօթացէք։

Մեր վաճառատան կից նոր բացած ճիմ ճաեւ բրիգօթաժի եւ ժերսէի ճիւղ մը նոյն պիթի գծուի ամէն սեռի բլոյր, ժարէք, Ֆազգ եւն։

Դատասկոսի ժամանաժիւղ.— Խան Մուրատի բիւ 23։

Կերպասեղէնի եւ զանազան կտորներու մեծ վաճառատուն

Տ. ԵՒ Ռ. ՄԱՎԻՍԱՔԱԼԵԱՆ

Մուքրան փղոցի վաճառատան հասած են *սեզօնի* համապատասխան կերպասեղէնի եւ զանազան կտորներու մեծ մրերհ-Ֆրանսական, անգլիական, իտալական եւ ամերիկեան առադրութիւնով կը գոհացուին ամենազժուարահաճ գնորդներ։

Ց.արգոյ յանախորդներ պիթի գտնեն անմրցելի ազատութիւն եւ նոխ տեսակ։

Թատերական Մեծ եւ Բացառիկ Ներկայացում Պէյրութի մէջ

ԹԱՏՐՈՆ ՔՐԻՍԹԱԼ [Պուրճ]

1932. Զորեքշաբթի 21 (Պուրճ) Դեկտեմբերին երեկոյեան ժամը 8.30ին Պէյրութի հայ տրամաքիմ խումբը մասնակցութեամբ եւ ղեկավարութեամբ Եւրոպայէն նոր ժամանած հանճարածնօք դերասան

Մ. ՄԱՐՈՒԹԵԱՆԻ

Եւ մեծ պատրաստութեամբ կը ներկայացնէ

Կ. ԴՈՅԼԻ

ունակաւոր

ՇԵՐԼՕԿ-ՀՕԼՄՍ

4 ԱՐԱՐ

Իրենց յատիաւոր ճասնակցութիւնը կը բերեն վաստակաւոր դերասան Բ. Աբովեան եւ Տիրան Աճեմեան։

ՌԷժիսէօր Մ. ՄԱՐՈՒԹԵԱՆ

Տոմսերու գիներ: Օթեակներ 300 եւ 250 Սուր. Դահլեկան

Ա. Կարգ 50, Բ. Կարգ 35 Սուր. Դահլեկան

Տոմսերը կը ծախուին Պ. Պ. Մարբէճ Հիսարեանի, Վ. Ուզունեանի, Սարաֆեան եղբարց Վաճառատան եւ Ֆօրօ Լիւնճի մօտ։

ԲԱՅԱՌԻԿ ՊԱՏԵՀՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

ԼՈՒՍԱՆՆԿԱՐԻՋ ՍԵԴՐԱԿԵԱՆ

Avenue de Français No. 19

Անոնք որ իրենց Ֆիլմերը կը գծեն այս լուսանկարչատունէն, ձրիօրէն կը լուացուին իրենց Ֆիլմերը եւ իրենց կը տրուի մեկական նմոյշ նմանապես ձրի։

Ֆիլմերու գիները 4 X 6=30 Ս. Դ. 6 X 9=30 Ս. Դ. եւ 6.50 X 11=40 Ս.Դ.

ՖՐԱՆՔ-ՄԱՍՈՆՆԵՐԸ

(ԱԶԱՏ ՈՐՄՆԱԴԻՐՆԵՐԸ)

Գրեց՝ ՍԻՒՆԻՔ

Նրան կարելի է ուելի չուտ բարձրահասակ համարիլ, քան կարճահասակ, և նրա ֆիզիսոմիքը եղած է գրեթիզ (գեղեցիկ ու հրապուրիչ չարժ ու ձեւեր) և թեթեւ։ Նրա ձայնը եղած է արտակարգօրէն անուշ։— յիչում է սիրահար թագաւորը իր տարիքի մայրամուտին։ Ուրախութիւնից նա դիւրութեամբ անցնում էր լուրջ ընթերցանութեան և նոյնիսկ ֆիզիքայի եւ մաթեմատիքայի պարապմունքներին։

Նա չատ բան է գիտցել և չատ էլ կարդացել։ Իր ամուսինը այդ ժամանակին իրեն գրքէ ձգած էր՝ հրապուրուած եզիպտաբան Վօրօնցովի իչխանուհիով։

Ես չեմ կարող մերժել գրա հաճոյքից, յիչելու Քէ՝ ինչպէս էր նա հագնուած, երբ ես տեսայ նրան առաջին անգամ։ Նրա վրայ կար ճերմակ աթլասից, Քեթե քանթելայով եզերուած հագուստ մը՝ տեղ—տեղ ցանուած վարդագոյն փոքրիկ ժապաւէններով,— միակ զարդարանքը իր անչուք հագուստիդ,— գրած ունի իր յուշերուն մէջ ձերունազարդ Սառնիալա—Ալգուսար, որի յիշողութեան մէջ անցեալը եղել է ուելի պայծառ քան իր կեանքի վերջին տարիներու յուզմունքներն ու վչտերը։

Անգամ մը մեծ դժուարութեամբ խոյս տալով պահակից հրաչքով խուսափելով իեծ իչխանուհու պալատականների հետ հանդիպում Սառնիալա—Ալգուսարի՝ զգեստած

ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Դեկտ. 17-ին, կիրակի առաւօտեան ժամը 9-ին

Հայ Ճեմարանի սրահին մէջ

ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

ձագ, Քօքիյօճ. անակնկալներ, նոխ պիւճէ

Երկու մրցանակ ամենէն իրաւացիպ տարազներուն

Տոմսերը անձնական են եւ անփոխանցելի։

Գիտէք տոմս չի ծախուիր. տոմսերը կը ծախուին.— Ս. Սարաֆեանի, Ա. Գեղասեանի, Եդր. Տէր Մելիոնեանցներուն եւ Հ. Ապաճեանի մօտ։

Մուտքի վճար՝ այրեր 50 Ս. Դ. կանայք 25 Ս. Դ.

ՏԷՐ ՄԵԼՔՈՆԵԱՆ ԵՂԲԱՐՔ

ՐԻՒ ԷԼ ՄԹՐԱՆ

ԱԼԷՆՊԻ ԵԻ ՔՕՇ ՓՈՂՈՑՆԵՐՈՒԻ ՄԷՋ

Մեր ծանախորդներուն: Նզանակի կերպասներ, ցիպլիւներ եւ զանազան բրնգկնիներ հասած են։

Մեզի չի դիմողներուն: Մեկ անգամ միայն փորձեցէք գոհունակութեամբ պիթի մեկնիք։

Մեզ չճանչցողներուն: Ձեր ծանուն համար իսկ մեզ հեռ ծանօթացէք։

Մեր վաճառատան կից նոր բացած ճիմ ճաեւ բրիգօթաժի եւ ժերսէի ճիւղ մը նոյն պիթի գծուի ամէն սեռի բլոյր, ժարէք, Ֆազգ եւն։

Դատասկոսի ժամանաժիւղ.— Խան Մուրատի բիւ 23։

Կերպասեղէնի եւ զանազան կտորներու մեծ վաճառատուն

Տ. ԵՒ Ռ. ՄԱՎԻՍԱՔԱԼԵԱՆ

Մուքրան փղոցի վաճառատան հասած են *սեզօնի* համապատասխան կերպասեղէնի եւ զանազան կտորներու մեծ մրերհ-Ֆրանսական, անգլիական, իտալական եւ ամերիկեան առադրութիւնով կը գոհացուին ամենազժուարահաճ գնորդներ։

Ց.արգոյ յանախորդներ պիթի գտնեն անմրցելի ազատութիւն եւ նոխ տեսակ։

Թատերական Մեծ եւ Բացառիկ Ներկայացում Պէյրութի մէջ

ԹԱՏՐՈՆ ՔՐԻՍԹԱԼ [Պուրճ]

1932. Զորեքշաբթի 21 (Պուրճ) Դեկտեմբերին երեկոյեան ժամը 8.30ին Պէյրութի հայ տրամաքիմ խումբը մասնակցութեամբ եւ ղեկավարութեամբ Եւրոպայէն նոր ժամանած հանճարածնօք դերասան

Մ. ՄԱՐՈՒԹԵԱՆԻ

Եւ մեծ պատրաստութեամբ կը ներկայացնէ

Կ. ԴՈՅԼԻ

ունակաւոր

ՇԵՐԼՕԿ-ՀՕԼՄՍ

4 ԱՐԱՐ

Իրենց յատիաւոր ճասնակցութիւնը կը բերեն վաստակաւոր դերասան Բ. Աբովեան եւ Տիրան Աճեմեան։

ՌԷժիսէօր Մ. ՄԱՐՈՒԹԵԱՆ

Տոմսերու գիներ: Օթեակներ 300 եւ 250 Սուր. Դահլեկան

Ա. Կարգ 50, Բ. Կարգ 35 Սուր. Դահլեկան

Տոմսերը կը ծախուին Պ. Պ. Մարբէճ Հիսարեանի, Վ. Ուզունեանի, Սարաֆեան եղբարց Վաճառատանց եւ Ֆօրօ Լիւնճի մօտ։

Ներկայիս Պէյրութի զոյգ համալսարաններուն եւ կողմնակի բարձրագոյն վարժարաններու մէջ ուսում առնող ուսանողներու Քիւը կը հասնի արդէն հարիւրներու. իսկ դուրսը արդէն իսկ միջնակարգ կամ բարձրագոյն ուսման վկայականներ ունեցող երկսեռ երիտասարդութեան Քիւը, աննկ պակաս չէ։ Ասոնք բոլորը արդէն իսկ պատրաստուած ուժեր են գիտութեան ու գրականութեան մէջ, որոնք պէտքը ունին բարերար չունչի մը, հայ չունչին, որպէսզի դառնան հայ ժառանգաւորականներ եւ գան ստեղծագործելու անոր չարքերը։ Ինչ չատ ժամ հետաքրքրութիւն մը պիտի գայ ցուցնել մեր դեկավարատարին, որ այդ օտար հաստատութիւններէն վրկայուած կամ դեռ ընթացքի հետեւող երիտասարդութեան մէջ հետաչետէ ու այժմ արդէն օրոշ կերպով կանգ առած է օտարանալու եւ կամ ազգային նկարագրէն հեռանալու միտումը։ Տեսնելով նման ճանապարհէն քայողներու ձախողանքը եւ արհամարհութիւը Քէ օտարներէն և Քէ սեփական, ազգային չրջանակներէն։ Ուստի ենք ուրիշ առիթով և կրկնենք նաև այժմ, Քէ Պէյրութի սքնոլորտը նեղազգայն վտանգը կը սպառնայ մեր ուսանողութեան և բարձրագոյն ուսում օտացած երիտասարդութեան համար, պատճառները մեզ վերագտնելով։ Բայց իրական վտանգր այդ ուսանողութեան և երիտասարդութեան, անորոշ ու լքուած դրութեան մէջ քոզուլն է, որ կ'սպասնէ անոնց մէջ հոգեկան կեանքն ու իտէալները, գանոնք զրձնելով, հողեպէս ժոլորուն, բարոյապէր խորտակուած քանակութիւններ։

ՖՐԱՆՔ-ՄԱՍՈՆՆԵՐԸ

(ԱԶԱՏ ՈՐՄՆԱԴԻՐՆԵՐԸ)

Գրեց՝ ՍԻՒՆԻՔ

Նրան կարելի է ուելի չուտ բարձրահասակ համարիլ, քան կարճահասակ, և նրա ֆիզիսոմիքը եղած է գրեթիզ (գեղեցիկ ու հրապուրիչ չարժ ու ձեւեր) և թեթեւ։ Նրա ձայնը եղած է արտակարգօրէն անուշ։— յիչում է սիրահար թագաւորը իր տարիքի մայրամուտին։ Ուրախութիւնից նա դիւրութեամբ անցնում էր լուրջ ընթերցանութեան և նոյնիսկ ֆիզիքայի եւ մաթեմատիքայի պարապմունքներին։

Նա չատ բան է գիտցել և չատ էլ կարդացել։ Իր ամուսինը այդ ժամանակին իրեն գրքէ ձգած էր՝ հրապուրուած եզիպտաբան Վօրօնցովի իչխանուհիով։

Ես չեմ կարող մերժել գրա հաճոյքից, յիչելու Քէ՝ ինչպէս էր նա հագնուած, երբ ես տեսայ նրան առաջին անգամ։ Նրա վրայ կար ճերմակ աթլասից, Քեթե քանթելայով եզերուած հագուստ մը՝ տեղ—տեղ ցանուած վարդագոյն փոքրիկ ժապաւէններով,— միակ զարդարանքը իր անչուք հագուստիդ,— գրած ունի իր յուշերուն մէջ ձերունազարդ Սառնիալա—Ալգուսար, որի յիշողութեան մէջ անցեալը եղել է ուելի պայծառ քան իր կեանքի վերջին տարիներու յուզմունքներն ու վչտերը։

Անգամ մը մեծ դժուարութեամբ խոյս տալով պահակից հրաչքով խուսափելով իեծ իչխանուհու պալատականների հետ հանդիպում Սառնիալա—Ալգուսարի՝ զգեստած ուհի եկատերինայի ննջարանին մէջ։ Շուտով նրանց տեսակցութիւնները դառնում են ուելի յաճախակի։ Լենական ազնուազարը վերջնականապէս վանում է եկատերինայի սրբատից նրա առաջին ֆաւորիտ—սիրական Նիկոլայ Պետրովիչ Սալտիկովին։ Նրանց սիրային մաերմիկ ժամերը սահում են ԺՀրդ դարու բոլոր կանոններու համաձայն։

Նրանք զղոնել են ֆրանսական նորոյթի —մօտայի հետ ղինուածութիւններ, իսկել—դադել են սիրոյ աստուծոյ — Ամուրի խորհուրդներու մասին ինչպէս որ դա ընդունուած է եղել Վերսայլի պալատում։

Անգամ մը եկատերինայի սենեակն է խուժում Քագժառանգ Պետրոսը խարազանն ի ձեռին և իր անհատատարիմ կնոջ ու Սառնիալա—Ալգուսարին լուսնում գերմանական հայհոյանքներու տեղատարափով խոստանալով Պանեատկովկու հետ հաչիւը մաքրել իր ազգականի, Պրեսիոյ Քագաւորի եղանակով։ Այդ տեսարանից յետոյ Պոնեատկովկին և եկատերինան առժամանակ չեն տեսնուում իրարու հետ։

Եկատերինան ծնում է ազջիկ մը որը չուտով մեռնում է։

Ցորմէ յետոյ եկատերինայի և Սառնիալա—Ալգուսարի հանդիպումները վերսկսում են։

Օր մը երբ նրանք սահնակով պտոյտ են անում Օրիենբաումի չրջակայքում, ձիաները խրտչում են և սահնակը չուռ է գալիս։ Մեծ իչխանուհին ուշաթափ է լինում։ Պոնեատկովկուն Քուում է որ նա մահացու կերպով զարնուել է։ Եւ երբ յոլղուում է ուշքի բերել նրան ու նրանք վերադառնում են եկատերինայի պավիլիոնը—ապաւորը, ապա սոսկումով տեսնում են որ բոլոր դռները և պատուհանները փակուած են, և նրանք հարկադրաբար քանի մը ժամ պատում են, մինչեւ որ մի ումն պատահմամբ դուռը բացում է։

Հետեւեալ օրը, ձմրային այդ արկածէն յետոյ, Պոնեատկովկին եկատերինայի հետ միասին ծածկուած Քեթե կառքի մը մէջ պատյտ է անում Օրիենբաումի մօտ գտնուղ անտառում։ Ծանկարծ նրանց չրջապատում են զինուած ձիաւորներ։ Դա — եղել է Քագժառանգ Պետրոսը՝ իչխանուհի եղիսաբեթ Վօրօնցովայի և իր չքախնամքի հետ։

— Դու որին կը տանես. պոռացել է մեծ իչխանը կատաղին։

— Ես դերձակ մը կը տանեմ.— պատասխանած է չըփոթուած կառապանը։

— Լաւ դերձակ է, յիմար... — բացականչում է իչխանուհի եղիսաբեթ Վօրօնցովան, և դառնալով մեծ իչխանին ծիծաղելով ասում է,— դու կրկին դարձար եղջիւրակիր։

Քագժառանգի ձիաւորները չրջապատում են Պոնեատկովկուն և տանում նրան ծովափին վրայ գտնուղ առանձնացեալ տունի մր սենեակներից մէկին մէջ փակում։ Ձիյետոյ սենեակ է մտնում եղիսաբեթ կայսրուհու դիւանի գաղտնի չէֆ կոմս Ալէքսանդր Շուալով։

Ձեր պալատի չահերուն համար,— դիմում է նրան Պոնեատկովկին,— պիտի որ այս ֆիգործը ինչքան կարելի է չուտով փակել։ Ձեզ պէտք է կոմս, ազատել ինձի այս անհաճոյ և երկմիտ կացութիւնից։

Համաձայն գտնուելով նրա առարկութեանց հետ, Շուալովը հրամայում է որ Սառնիալա—Ալգուսարին տանեն Պետերգոֆի չրջակաները և այնտեղ ազատ ձգեն նրան։

Անցնում են քանի մը օրեր։

Այդ արկածախնդրութեան մասին խոսում են ամենուրեք, բայց զգուչութեամբ, երկիւղ կրելով կայսրուհի եղիսաբեթայի բարկութիւնից։

Քագժառանգի ծննդեան տարեդարձի օրը Պետերգոֆի մէջ երեկոյթ—բալ է տրուում։ Կայսրուհի եղիսաբեթա Պետրովնան ի զարմանս ամենքսուն կանչում է նաև Պոնեատկովկուն, որին ճակատագրի տարօրինակ իրանիայով հարկ է լինում պարելու իչխանուհի եղիսաբեթա Վօրօնցովայի հետ մէնուէթ.— Լիւդովիկոս ԺԻի ժամանակի ժամանակի Ֆըրանսական պար, որ տարածուած էր ԺՀ դարում ամբողջ եւրոպայում։

Մէնուէթայի ժամանակ Սառնիալա—Ալգուսարին յայտնում է իր դաչտյի — եղիսաբեթա Վօրօն

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՖՐԱՆՍ. ՆԱԽԱՐԱՐԱԿԱՆ ՏԱԳՆԱՊԸ

Դահլիճի հրաժարականէն յետոյ

Փարիզ.— Դիշերուան նիստի միջոցին ժողովը լսեց արմատական ընկերվարականներ Շովէնն ու Քոթը եւ հանրապետական ընկերվարական Ֆորժոն, որ պաշտպանեցին կառավարութեան տեսակէտը, ինչպէս նաեւ ընկերվարական Օրիսլը, որ զայն քննադատեց իր կուսակցութեան անունով։

Գ. Փիէթրիէն յիշեց որ պաշտպանից վճարումի տեսակէտը. Գ. Էռիօ խօսք առնելով յայտարարեց որ վստահութեան հարց պիտի բարձրացնէ ու հրաւիրեց ժողովը որ մտածէ իր որոշումը ունենալիք հետեւանքներուն։ Գ. Էռիոյ յայտնեց զինքը տապալել ուզողներուն, որ իրենց այս ընթացքը կր ձգտի Ֆրանսան առանձնացնելու եւ քանդելու համերաշխութիւնը որ կայ Ֆրանսայի եւ Անգլիոյ միջեւ։ Այն խնդրեց չքանդել այս համերաշխութիւնը 480 միլիոն Ֆրանքի համար։ «Կը հասկնամ, յայտարարեց ան, ժողովրդական յուզումը, բայց որոշումը անդառնալիօրէն տրուած է, ես կը պաշտպանեմ ինչ որ կը կարծեմ թէ ընդհանուրին շահը կը պահանջէ։»

Կառավարութեան համար չքուէարկեցին միայն 17 հանրապետական ընկերվարականներ, 8 ձախակողմեան անկախներ, 137 արմատականներ, 15 ձախ արմատականներ, 4 ձախ արմատականներ եւ 6 զանազաններ։ 6 երեսփոխաններ ձեռնպահ մնացին։ 11 երեսփոխաններ բացակայ էին. Միւս բոլոր երեսփոխանները կառավարութեան դէմ քուէարկեցին։

Փարիզ.— Գ. Էռիօ եւ նախարարները դահլիճի հրաժարականը ներկայացուցին պ. Ալպէր Լըպրէօնի, ժամը 6.45ին։

Դահլիճի հրաժարականը

Փարիզ.— Խորհրդարանի քուէարկութենէն յետոյ կառավարութիւնը հրաժարեցաւ։

Հանրապետութեան նախագահ պ. Ալպէր Լըպրէօն սկսաւ իր խորհրդակցութիւններու։ Ճետ միջօրէին սկիզբը ան ընդունեց Սերակոյտի նախագահ պ. Ժաննընէյն, խորհրդարանի նախագահ պ. Գոնտիանը եւ ծերակոյտի ու խորհրդարանի ելմտական յանձնաժողովներու նախագահները, պ.պ. Քայո Մայվի։

Արտաքին քաղաքականութեան պատճառով կը կարծուի որ տագնապը դժուարութեամբ պիտի լուծուի։

Դահլիճին հրաժարումին հետեւանքով, Սերակոյտը որ այս յետ միջօրէին նիստ մը պիտի գումարէր յետաձգուեցաւ անորոշ ժամանակուայ համար, իր նախագահին ձգելով ժողովին հրաւիրելու խնդիրը։

Դէպի ազգային միութեան դահլիճ մը

Փարիզ.— Մամուլը նպաստաւոր կերպով կը մեկնէ խորհրդարանի վերջին քուէարկութիւնը եւ կը յուսայ որ ան պիտի չխանգարէ Ֆրանսայի եւ Միացեալ Նահանգներու բարիկամական յարաբերութիւնները։

Մամուլը կը կարծէ որ ամերիկան հանրային կարծիքը պիտի ըմբռնէ այն շարժառիթները որ մղեցին Ֆրանս. խորհրդարանը որդեգրելով ներկայ դիրքը։

Կը կարծուի, նկատելով խորհրդարանի գրեթէ միացեալ համաձայնութիւնը երկկուայ մեծ վիճաբանութեան մէջ, որ կարելի պիտի ըլլայ կազմել ազգային մեծութեան լայն դահլիճ մը. նախագահութեամբ նոյնիսկ պ. Էտուար Էռիօյի։

ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 15Ի ՎՃԱՐՈՒՄԸ

Անգլիական, ծանուցագիրը Մ. Նահանգներուն

ՀԱՍԱՅՆՔՆԵՐՈՒ ՏԱՆ ՎԻՃԱԲԱՆՈՒԹԻՒՆԸ

Լոմտոն.— Անգլ. կառավարութիւնը ծանուցագիր մը ղրկելով Մ. Նահանգներուն կը յայտարարէ Դեկտ. 15ի վճարումը եւ կը պահանջէ պարտքերու հարցի ամբողջական քննութիւն մը։

Համայնքներու Տան մէջ խօսելով պ. Չեմպըլէյն յայտարարեց որ մինչեւ պատերազմական հարցերու քննութիւնը կատարուի բրիտ. կառավարութիւնը կը կարծէ որ Լոզանի համաձայնութեան վերանայումին ընդդիմացող ոչ մէկ միջոց պէտք է ձեռք առնուի։

Հարցումի մը պատասխանելով պ. Չեմպըլէյն յայտարարեց. «Մենք ոչ մէկ յանձնառութեամբ կապուած ենք միացեալ ճակատի մը ու մտադիր ենք առանձին համաձայնութեան մը գալ Մ. Նահանգներուն հետ։

Առանց քուէարկութեան վիճաբանութիւն մը տեղի պիտի ունենայ այսօր Համայնքներու տան մէջ, ծգելու համար կառավարութեան գործերու ազատութիւնը։

Իր առողջական վիճակին պատճառով պ. Մաքտոնալտ պիտի չկրնայ ներկայ ըլլալ այս նիստին։

Պելճիկա պիտի չվճարէ

Պ. տը Պրովվիլ հրաժարեցաւ

Պրիւքսէլ.— Դահլիճի խորհուրդը մրճաժողութեամբ որոշեց մերժել դեկտ. 15ի վճարումը Մ. Նահանգներուն։

Ներքին քաղաքական պատճառով պ. տը Պրոքվիլ իր հրաժարականը ներկայացուց թագաւորին, որ պաշտօն առաւ իրեն կազմելու նոր դահլիճ մը։

Ինչ պիտի ընեն Չեխոսլավաքիան

Փրակա.— Գ. Սթիմսըն մերժեց ժորթ Թորթիսի չնորհել Չեխոսլավաքիոյ կառավարութեան։

Փրակա.— Չեխոսլաւաքիոյ կառավարութեան դիրքը իր Մ. Նահանգներուն ունեցած պարտքին հանդէպ առանձին որոշուած չէ։

ԿԱՐՄԻՐՆԵՐՈՒՆ ՄՕՏ

Սովիէթական համայնավարական կուսակցութեան վարագործումը

Ռիգա.—Սովիէթական համայնավարական կուսակցութիւնը ծրագրեց խիստ կերպով «մաքրագործել» կուսակցութիւնը 1933ին, արտաքսելով բոլոր գաղչանդամները եւ չընդունելով ոեւէ նոր անդամ նոր կարգադրութենէ մը առաջ։

Իւրաքանչիւր նոր անդամ պէտք է ենթարկուի կարգապահական չատ խոր քննութեան մը։

Մոսկուա.— Համայնավարական կուսակցութեան կատարեալ մաքրագործութեան ձգտող յառաջիկայ պայքարը կը չարունակէ զբաղցնել սովիեթական մամուլը։ Ան կը ծանրանայ կուսակցական գործերու ողբալի կացութեան մասին, մանաւանդ գաւառներու մէջ, ուր պաշտօնատարները կ'ամբաստանուին արմատքներ իւթացուցած ըլլալուն յանցանքով։

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

Նախարարական Տագնապը Կը Շարունակուի

Պ. ՀԷՐԻՕ ԿԸ ՄԵՐԺԷ ԿԱԶՄԵԼ ԴԱՀԼԻՃԸ

Պ. Շօթանի կ'առաջարկուի վարչապետութիւնը

Փարիզ 15.— Պարոն Լըպրէօն հաւատարմագրեց նախագահ, պ. Էռիոէն խնդրեց որ կազմէ դահլիճը։

Փարիզ 15.- Պ Էռիօ մերժեց նախագահին առաջարկը։ Պ. Լըպրէօն հաւանաբար դիմէ Պ. Շօթանի։

Փարիզ.- Խորհրդարանական շրջանակները ընդհանրապէս կը կարծեն որ երեսփոխանական ժողովի ֆուէարկութիւնը ներքին քաղաքական ոչ մէկ նշանակութիւն ունի։ Ոչինչ կ'ընդդիմանայ ուրեմն որ կազմուի Պ. Էռիոյի դահլիճին նման ուրիշ դահլիճ մը։ Հաւանական վարչապետներն են պ.պ. Շօթան, Բալաստիէ, պօնիուռ եւ Քաէօ։

ՏԵՂԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Հ. Մ. Ը. Մ.

ԳՈՐԾՈՒՆԵԱՅ ՎԱՐՁՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

Հ. Մ. Ը. Մ.ի Հալէպի Վարչութիւնը մեզ ղրկած է հետեւեալ հաղորդագրութիւնը.—

Ինկ. Ցի կիրակին Հալէպի Հ. Մ. Ը. Մ.ի մասնաճիւղին եւ համակիրներուն համար եղաւ յայտնի օր մը։ Միութեանս 14րդ տարեդարձին հանդիսին հետ միասին տեղի կունենար նաեւ 57 նորընծայ բանուոցներու Սդհմամ Առարողութիւնը Ազգային Մանկապարտէզի սրահին մէջ։ Ներկայութեան Սիւրիոյ Շրջանային Վարչութեան ներկայացուցիչ եւ սկաուտ բնդհանուր խմբապետ Տիար Սիմոն Բերճանեանի եւ սրահին ծարոյութենէն կրկնապատիկ աւելի համակիրներու։ Վարչութիւնս ներկաներուն հանգիստ հոգալով որչափ ալ որոշած էր ուղղակի հրաւիրագրերով կատարել սեղմ օրթանակի մէջ, բայց հանդէսի պահուն չհամարձակեցաւ ոչ հրաւիրեալները մերժել ի նկատի ունենալով որ հանդէսը կր պատկաներ բոլոր Հ. Մ. Ը. Մ.ը սիրող հայերու։

Բացումը կատարուեցաւ ճաշառաջ Նահատակով. նորընծայ սկաուտները եկեղեցական արարողութենէն անմիջապէս վերջ Սրբազան Հօր կողմէ հայոցդուելով ներկայացան հանդիսին իւրաքանչիւր խումբ իրենց դրօշներուն հետ, ուր տեղի ունեցան բանախօսութիւններ Տիարք Արամ Սահակեան եւ Յակոբ Սիմոնեի կողմէ։ Բերիոյ Առաջ. Առաւագդ Սպիսկ. Սիւրմէեան օրհնութիւններ պարգեւեց արիներու եւ դրօշին։

Փակման խօսքը կատարեց բոլորին յայտնի եւ յարգուած Տիար Վահան Փորթուգալեան։

Մեր անկեղծ օրհնակալութիւնները կր յայտնենք Տիար բանախօսներուն, Տիար Եսայեկ Յակոբեաններ եւ իր երգչախումբին, Տիկ. Նզնիւ Գարախանեան եւ Տիար Յակոբ Նալպանտեանի իրենց հաճելի ծուագին համար։ Ի մասնաւորի Տիկ. Տօքթ. Կ. Պապիկեանի որ հայ արիներու հանդէպ իր գուրգուրանքը յայտնեց հրաւիրելով բոլորը թէյասեղանի իր բնակարանին մէջ, բայց հայ արիները նախընտրեցին ուենենալ ծարժական վրան մը իբրեւ մնայուն յիշատակ Տիկին Պապիկեանին։

Նոյն օրը յես միջօրէին մասնաճիւղիս Պասկոյ խումբը խաղարկութիւն մը ունեցաւ Պէյրութի Զափհաս Որբերու «Վահագն» խումբին հետ եւ յաղթեց Օն դէմ 2 կոյով։

ԻՆՔՆԱՇԱՐԺԻ ԾԱՆՐ ԱՐԿԱԾ ՄԸ ԹՐԻՒՕԼԻԻ ՃԱՄԲՈՒՒՆ ՎՐԱՑ

ՎԱՐԻՋ ՄԸ ԿԸ ՄԵՌՆԻ ԵՒ ՃԱՄԲՈՐԴ ՄԸ ԿԸ ՎԻՐԱԻՈՐՈՒԻ

Բեռնատար իմքնաշարժ մը, որ Պէյրութէն Թրիքոյի կերթար, Այմունի մօտ բախեցաւ Թրիքոյէն եկող իմքնաշարժի մը ու ճամբայէն դուրս նետուեցաւ։

Վարիչը, Իսաաս Իսա, անմիջապէս մեռաւ։

Ճամբորդ մը որ անոր մօտ նստած էր ծանրօրէն վիրաւորուեցաւ։

ԱՂՋԻԿ ՄԸ ԱՆՅԱՅՏԱԾԱԾ

Պուրճ-Հոսթիկանական լուր տրուած է որ Ռիթա Սասաէ անուն գեղաճի աղջիկ մը չորս օրէ ի վեր անյայտացած է։

Լիբանանի ամէն կողմերը եւ մանաւանդ սահմանագլուխի պահակատուներուն հրահանգ տրկուած է փնտռելու կորսուած կամ առեւանգուած աղջիկը։

ՀԱՅ ՃԵՄԱՐԱՆԻ

ՖՈՒԹՊՈԼԻ ԽՈՒՄԲԻՆ ԱՆԴՐԱՆԻԿ ՄՐՑՈՒՄԸ

Երէկ, հինգշաբթի, Հայ Ճեմարանի Ֆութպոլի խումբը ամառուան մր կանոնաւոր փորձերէ յետոյ, Renaissanceի դասին վրայ ունեցաւ իր առաջին հանդիպումը Patriarcal գոյնի Ա. խումբին հետ։ Խաղը սկսաւ երկուսեմ ուժեղ յարձակողականով մր։ Նախ, Փաթրիարխալի տարբ, douze-pasով մր նետանկեցին ա. կոլր, որմէ ետքն մր ոտքի վերջ Ճեմարանի տարբը տահեցաւ իրենց կորսնցուցած կէտր։

Նկատելի էր Ճեմարանի խաղացողներուն պատրաստ, կարգապահ կեցուածքն ու մարզիկի պատշաճ խաղարկութիւնը։ Նոյն թափով, Ճեմարանի տարբը նետանկեցին բ. կոլր եւ հիչ վերջ՝ երրորդ մր եւս որ չեմ գիտեր ինչու, իրաւարարին կողմէ չրնդունուեցաւ։ Այս բացատրութեան դէմ, մերիններէն չ'ոչ մէկ բողոք. տուին եւ նման պարագաներուն անխուսափելի եղոյ բանավէճերր՝ այլ ևս ու յաւտ հետեւողականութեամբ, հետապնդում յաղթանակի։ Ճեմարանի տղոց իրենց անունին վայելչացուցած իմիջին, արժանի է առանձին օնորատուորութեան։

Խաղի վերջաւորութեան, հակառակորդ կողմր օգտուելով հովէ մր եւ... իրաւարարին հանդուգնաբար ու ազնիւ ներդաշնութենէն, նետանկեց իր բ. կոլր։ Որով խաղը վերջացաւ երկուքի դէմ երկուքով խաղաղ ու հաճելի մթնոլորտի մր մէջ։ Երկու վարժարաններու հայ եւ տեղացի ուսանողներ բաժնուեցան իրարմէ խիստ լաւ տպաւորութեան տակ։

Ճեմարանի խումբը վստահօրէն կրնայ ցայիլ ապագային, որովհետեւ արդէն իսկ տիրացած ըլլայ կր թուի խաղին համար խիստ կարեւոր երկու յատկութիւններուն. *պաշարի նութիւն* եւ *կարգապահութիւն*։ Գլխաւորր այս երկու հակառակ առաւելութիւններն ունենալն է։ Մնացեալը ձեռք կր բերուի փորձերով ու խաղով։

Այս առթիւ, պզտիկ թելադրանք մր Ճեմարանի մարզիկներուն.— բոլոր մրցումներուն եւ անհատաբար խաղերուն մէջ անգամ, ունենալ նո՛յն օրինակելի վերաբերմունքը, այնքա՛ն վայել իրենց դաստիարակութեան եւ գեղազանցօրէն յատկանշական՝ իբրեւ ցեղային իւրայատուկ գիծ։ Ու միշտ գիտակցիլ այն մեծ ճշմարտութեան՝ թէ պատուիրանքներ կան, որ օտարաւելի կ'արժեն դիւրագին եւ վճռով ու կրնով ձեռք բերուած յաղթանակներէն։

Կ'իմանանք, որ Հայ Ճեմարանի խումբը կարգով ասպարէզ պիտի կարդայ բոլոր օտար մարժարաններուն։ Յաջողութեան մաղթանքներ՝ մեր կողմէ։

ԽՏԻՎ ԱՊԱՍ ՓԱՇԱ ԵՐԿՈՒՇԱԲԻՐ ՊԷՅՐՈՒԹ ԿՈՒԳԱՑ

Ինչպէս գրած հիմ բաղելով եգիպտական թերթերէն, Խեվ Ապաս Հիլմի փաշա մօտ ապրելէ պիտի գայ Սիւրիա եւ Լիբանան։ Այժմ «էլ Ահրար» կր տեղեկացնէ որ Խեվը մեկնած է Եւրոպայէն Արեւելեան ճեպընթացով եւ կիրակի օր պիտի հասնի Հալէպ, ուրկէ ուղղակի պիտի գայ Բահազ եւ երկուշաբթի կեսօրէ վերջ պիտի հասնի Պէյրութ։

Խեվը կարճ ժամանակ մը Պէյրութ հանգչելէ վերջ, կր մեկնի Պաղեստին։

ՍԻՒՐԻԱԿԱՆ ԴԱՀԼԻՃԻ

ՆԱԽԱԳԱՀ ՀԱԳՔԸ ՊԷՏ ԷԼ ԱԶՄ ՀԱԼԷՊ'Կ'ԱՅՑԵԼԷ

Անցեալ օրաթ օր, յես միջօրէի ժամր 4ին, Սիւրիական դահլիճի նախագահ Հագքր պէյ էլ Ազմ Հալէպ հասած է։ Քանդահլիճի երեւելիները գիմեր դիմաւորած են միեղեւնեսպիլ,ուր ան ճանգստացեր է պահմր։ Անոնցմէն Հալէպ երկարող ճամբուն վրայ ամբողջ բնակչութիւնը գիմեր դիմաւորած է։

Կիրակի իրիկուն, վարչապետր ճաշի հրաւիրուած է Բարձր Գօմիսէրի պաշտօնակ Գ. Լավասըրի կողմէ։

Երկուշաբթի առաւօտ ան դուրս ելաւ *Օրէլ Պարոնէն*, ուր իջեւանած է. համալրի փողոցներուն մէջ կառն պոյտ մր կատարելու համար։ Ցետոյ այցելեց պր. Լավասըրի։ Ժամը 9.45ին Սեւրայի մեծ դահլիճին մէջ յատուկ կերպով ընդունեց նախկին ճախարարներ, կրօնական պետեր, դատարանի ճախագահներ ու դատաւորներ, բժիշկներ ու փաստաբաններ եւ վիլայէթի հաղատպետական ու վարչական գլխաւոր խորհրդականներ։

Ժամը ճիշդ 10.40ին լրագրողներ ներկայացուեցան վարչապետին։ Անիկա գեղեցիկ բառ մը գտաւ անոնցմէ իւրաքանչիւրին համար։

Երբ իր հիացումը կր յայտներ Հալէպի երեւոյթին համար, պատասխանից մը բաւաւ.

— Դժբաղդաբար հաղաքի տնտեսական վիճակը հետզհետէ իր տեսարաններու գեղեցկութեան հաւասարելի։

— Տագնապր համաշխարհային է պատասխանեց Վարչապետը։ Ամերիկացիներն ու եգիպտացիները, օրինակի համար, մեզմէ աւելի վնասուած են։

Բայց արդէն ուցեղուներու ալիք մր կր խուժէր սրահը։ Կարելի չեղաւ հարցում մը ուղղել յառաջիկայ ճախանաձիւի կամ հաղաքական ներումի մասին։

Ժամը 11ին Վարչապետր այցելեց բազմաթիւ տարաբնակ. Ցետոյ կառ նստաւ, իր կողքին ունենալով Հալէպի վալի Նեպիհ պէյ Մարաիճին, եւ յաջորդ իր պատրիճ հաղաքին մէջ։

Երեքշաբթի կէսօրէն յետոյ Վարչապետր այցելեց Իզլիպ եւ Ճօբր Շուղուր։ Իրիկունը ի պատիւ իրեն ճաշկերոյթ մր տուաւ վալիճ։

ԹՈՒՆԱՒՈՐՈՒՄ

Աճիճեն Իլթաս անուն սպաստուհի մր Մենք էլ Հասան քաղին մէջ Լիճատ Քազանի տան մէջ կր ծառայէր։ Երէկ առաւօտ ան գաւաթ մր թէյ կր խմէր, սակայն հիչ վերջ կ'սկսի սաստիկ ցաւեր ունենալ։ Ամէն խճամբ ապարդիւն կանցնի եւ այդիկր հիչ վերջ կ'աւանդէ իր հոգին։

Ցարդ յայտնի չէ եղած թէ՝ ինչպէ՞ս թոյն ունեցած է թունաւորումը։

ՎՐԻՊԱԿ

Մեր անցած օրաթ օրուան թիւին մէջ, Գ. Լէյլանեի «Աւտուն» վերնագրով բանաստեղծութեան մէջ սպրդած են հետեւեալ սխալները։

19րդ տողին մէջ «Որուն ափին» պէտք է ըլլայ «Որուն առջեւ». 31րդ տողին մէջ «բնթերբեր» պէտք է ըլլայ «բնդերբեր»։

ՈՁՐԱԴԱՏ ԱՏԵԱՆ ՄԸ ՀԱՈՒՐԱՆԻ ՀԱՄԱՐ

Հաւուրանի երեսփոխանները խորհրդարանի նախագահ Սուպհի պէյ Գերհէքէն խնդրեցին որ ոճրագործ մը կարգուի մասնաւորաբար Հաւուրանի համար։

Սուպհի պէյր խնդրագիրը փոխանցեց արդարութեան նախարարութեան։ Այս վերջինը ուզեց հասկնալ թիւր այն ոճիրներուն որ կր կատարուին Հաւուրան եւ կր դասուին Դամասկոս։ Ցայտնուեցաւ որ վերջին երեք տարիներու ընթացքին պատահած են ոճրի 128 դէպքեր, որոնց 34ր՝ 1930ին, 30ր՝ 1931ին եւ 46ր՝ 1932ին։

ՀԱՆՐԱԿԱՌՔԻ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ՏՆՕՐԷՆԸ ՀԻՆԳ ՈՍԿԻ ՏՈՒԳԱՆԻ ԿԸ ԴԱՏԱՊԱՐՏՈՒԻ

Քանի մր օր առաջ, Հանրակառքի Ընկերութեան Տնօրէն Գր. Բիւրատ իմքնաշարժով մր պատահաբար կերթար։ Վարիչր արագ կր էեր, հակառակ ոստիկանութեան կողմէ տրուած հրահանգին։ Ոստիկաններու սուլիչին վրայ վարիչը թէպէտ կր կեցնէ կառքը, սակայն Գ. Բիւրատ կր հրամայէ էել։ Իմքնաշարժին քիւր կառնեն ոստիկաններ եւ դատական հետապնդում կ'սկսին։

Երկ տեղի ունեցաւ դատավարութիւնը եւ 5 ոսկի տուգանքի դատապարտուեցաւ Գ. Բիւրատ։

ՆՈՒԻՐԱՏՈՒԹԻՒՆ

Գ. Յակոբ Տիլսեանն, իր անուան առնին առթիւ, Մարմրէչյնի Թոքախտանոցին կը նուիրէ 150 Սիւրիական դահեկան։

Սառնալ խմբագրութենէս։

ԼՈՅՍ ՏԵՍԱԾ Է

«ԵՐԻՏԱՍԱՐԴ ՀԱՅՈՒՀԻ»

ԱՄՍԱԳՐԻՆ, ԵՐՐՈՐԴ ԹԻՒԸ (Դեկտ.)

Բաժնեգին՝

Սիւրիա եւ Ֆրանսա՝ Տարեկան 40 Ֆր.
Արտասահման՝ 2 ոսկի

ՀԱՍՏ՝ 4 ՖՐ.

Դիմել.— Mme. SIRAN SEZA
B. P. 722 Beyrouth

ՊԱԿԱՐԱՆ ՊԷՅՐՈՒԹԻ

16 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 1932

	Ս. Դ.
Ոգիպտ. բլբայրմ.	430
Անգլկն. »	419
Տոլար »	127
Թրեական »	59.50
Գանճ Օթթոման	140
Իթալական Լիր 100	650
Ցունական Տրախմ 100	70
Անգլ. ոսկի	609
Ֆրանս. »	486
Սամանւ. »	549
Արծաթ մէճիտ	21
Գրեթի Ֆօնս. Ա. Ֆ.	621
» » Բ. »	314
» » Գ. »	300

Սէֆերեան հղբարք Բիւ Ֆօս
Թելեֆոն՝ 5-19

Կարդացէք և Տարածեցէք
«ԱԶԴԱԿ»Ը

տանչութեան բան չկայ։

— Ասկէ զատ դղեակի բարձր կեանքը կը սիրեմ, ինձ այնպէս կը թուի թէ մարդ հոս աւելի չատ կը զուարճանայ, գոնէ այս զուարճութիւնը աւելի տևողական է։

— Այսպէս զուարճանալը սուղի կը նստի մեզ, Պէաթրիս, գիտեմ որ հարուստ ենք, բայց եթէ աւելի չատ հոգ տանելու ըլլաս՝ ամէն ինչ կանոնաւոր ընթանալով աւելի քիչ ծախս պիտի ընէինք։ Հաւատա սիրելիս, որ կը գողնան մեզմէ։

— Բայց ի՞նչ կ'ուզես որ գողնան մէկ քանի կտոր չաքա՞ր, կամ քանի մը արուակ գինի՞, միթէ կրնա՞մ ատոր առջեւը առնել, միթէ կրնա՞մ միշտ ծառաներուս ետեւէն վազելով անոնց ինչ ընելը տեսնել։ Ինծի նայէ, պատուական բան մը մտածեցի՝ որ անշուշտ պիտի ընդունիս։

— Ի՞նչ բան։

— Մտածեցի որ տնային գործերու համար դաստիարակուհին կառավարիչ կարգեմ, այսպիսի բաներու յաջողակ է ան, ինչպէս նաև հաւատարիմ. այս կերպով տանս գործերը ծառաներուս ձեռքը չըլլար, ինչպէս որ դուն միշտ ատոր համար գիս կը յանդիմանես։

— Սիրելի Պէաթրիս, դաստիարակուհին աղջիկդ պիտի կրթէ, և այնպէս կը կարծեմ թէ այս պաշտօնը կը բաւէ իրեն։

— Վեց տարեկան աղջիկ մը իր դաստիարակուհիին մեծ զբաղմունք չտար ուստի կրնայ այս երկու պաշտօններն ալ կատարել։

— Պէաթրիս, չարունակ կը կրկնեմ, աղէտալի փաստ մը ունիս, այն է տանդ ներքին իշխանութիւնը օտար ձեռքերու թողուլ։ Սրտէն տանդ մէջ չարգ չունիս. եթէ այսպէս չարունակես՝ բոլորովին պիտի կորսնցնես զգացումին աւերումը փութացնել։ Պ. տը Մօնզա թէպէտև չէր գանգատեր տակաւին, բայց երկար ատենէ իվեր կը տանջուէր։

Մարքիզուհին իր աղջկան հետ միեւնոյն տրամադրութեանց մէջ կը գտնուէր։ Թէպէտև սաստիկ կը սիրէր զայն, բայց անոր տարիքին պահանջած անհրաժեշտ խնամքները օտար ձեռքերու թողուց։ Միայն պահուճապատանքի մը պէս հետը խաղալու համար կուգէր տեսնել զայն, և հազուադ չգուած ժամանակ իր քով բերել կուտար. իր զաւակին վայելչութեան և գեղեցկութեանը վրայ հպարտացած՝ զայն ամենուն կը ցուցընէր, ստակայն միշտ անոր տղայական ուրախութիւնները խափանելով, և անդադար հրամայելով որ չրջազգեստը, ժապաւէնները կամ կօշիկները չպղտոտէ։ Ահա ասով մօր և զաւկին միջև բռնազբօսիկ վիճակ մը ստեղծուեցաւ։ Ցլավի վախնալով կը յարգէր մայրը, բայց իր հօրմէն աւելի քիչ կը սիրէր զինք, կրնամ ըսել իր դայեակէն և դաստիարակուհիէն իսկ աւելի քիչ։

Երբ Ցլավի չորս-հինգ տարեկան եղաւ՝ Պէաթրիս անոր կրթութեան զբաղելու դիտաւորութիւնը բացարձակապէս յայտնեց... չորս կամ հինգ դաս տուաւ ու գործը հոն թողուց։

Մարքիզը բնդհակառակը, իր արթնցած ժամանակը Ցլավին իր քով բերել կուտար, և անկողնոյն մէջ առնելով՝ կը հրամայէր որ անոր խաղալիքներն ալ հոն բերեն, և այսպէս խաղերը կը սկսէին։ Անթերի վրատահութիւն մը կը տիրեր այս ամենօրեայ ընկերակցութեան մէջ։ Ցլավի իր մօրը քահանձոյքին համեմատ կը խաղար, կը զուարճանար, զգեստները կը պատռատէր, երբեմն պատկերներ մրոտել ուզելով՝ հօրը

ամուսնու մը մօտ։ Ան ինծի պատմեց, որ ինքն ալ ամուսնացած է, բայց կինը հեռացած է իրմէ, ու ինքն ալ ուզած է ամուսնանալ։ Ես ալ ըսի, որ ամուսնացած եմ, բայց կինս հեռացած է ինծմէ։ Ան ինծի ըսաւ, որ ինքն ալ ունի մանչ մը, որ կ՚ապրի Ամերիկա։ Ես ալ ըսի, որ ունիմ աղջիկ մը, որ կ՚ապրի Ամերիկա։ Ան ինծի ըսաւ, որ ինքն ալ ունի աղջիկ մը, որ կ՚ապրի Ամերիկա։ Ես ալ ըսի, որ ունիմ մանչ մը, որ կ՚ապրի Ամերիկա

AZTAG
JOURNAL QUOTIDIEN ARMÉN.
B. P. 587
BEYROUTH, Liban
Directeur - Propriétaire
HAIG BALIAN

ԳԻՆԵՐԸ
ՈՒԻՐԻԱ տար. 550, վեցամսեայ 300 Ս. Դ
ԱՐՏԱՍԱՀՄ. տրկ. 7, վեցամսեայ 4 տոլար

ԱԶԴԱԿ

ՕՐԱԹԵՐԹ
ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԳԻՏԱԿԱՆ

ازتـــاك
جريدة سياسية ادبية اقتصادية حرة

ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 20 1932
ԳԻՆԸ ՀԱՍՏ 2.50 Ս. Դ.

Ջ. ՏԱՐԻ | Ամեն առաւոտ պէտ է բերէ բերթիս սիտրհին հասցէին | Տնօրէն — Խմբագիր՝ ՀԱՅԿ ՊԱԼԵԱՆ | Չհրատարակուած ձեռագիրները չեն վերադարձուիր | Թիւ 208 (785)

ՆԱԽԱՐԱՐԱԿԱՆ ՏԱԳՆԱՊԸ ՏԱԿԱՒԻՆ ԿԸ ՇԱՐՈՒՆԱԿՈՒԻ ՖՐԱՆՍԱՅԻ ՄԷՋ

Պ. ՍԹԻՄՍԸՆԻ ՄԵՐԺՈՒՄԸ ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒ ՊԱՅՄԱՆԱՒՈՐ ՎՃԱՐՈՒՄԸ ՈՐՈՇԵՑ ԵՐԷԿՈՒԱՅ ՔՈՒԷՐԿՈՒԹԻՒՆԸ

Փարիզ, 16.— կառավարութեան անկումը ստեղծուեցաւ մերժումով Միացեալ Նահանգներու ծանուցագրին տրուելիք կառավարական պատասխանի նախագծին, որու վրայ վստահութեան հարց հարուցուած էր։

Նախարարներու մեկնումէն յետոյ, երեսփոխանական ժողովը որոշեցաւ ելմտեան և արտաքին գործերու յանձնաժողովներու բանաձեւը որ կ'ըսէր Թէ խորհրդարանը պէտք է չկատարէ դեկտեմբեր 15ի վճարումը, պատասխով գումարումը ընդհանուր համաժողովի մը որ կապ ունենայ Համաշխարհային Տնտեսական Համաժողովին հետ և կարգադրէ միջազգային բոլոր յանձնառութիւնները։

Բանաձեւը կը յայտնէ որ խորհրդարանը պիտի թոյլատրէ դեկտեմբեր 15ի վճարումը, եթէ վերոյիշեալ պայմանը նախապէս ընդունուի Միացեալ Նահանգներուն կողմէ։ Պ. Սթիմսընի մերժումը ընդունելու անգլիական պայմանները կ'արգիլէ զայն որ շարունակէ այս ընթացքով։

ՓԱՐԻԶԻ ՄԱՄՈՒԼԻՆ ԿԱՐԾԻՔԸ

«Էնթրանսիժանտր յայդնութեան նշանները կը տեսնէ Պ. Պ. Փոլ Պոնքուրի, Ֆամիլ Շօթանի, Սթիկի և Քայոյի մօտ։

Ան կ'ըսէ որ պէտք է նկատի առնել այն հակազդեցութիւնը զոր պիտի ստեղծէ Ֆրանսայի վերաբերումը Միացեալ Նահանգներուն մէջ։

Փարիզեան մամուլի առաւօտուայ մեկնութիւնները քուէարկութեան ժամուն պատճառով բաւական կարճ են։

«Լը Փառիզ»ն կ'ըսէ որ զոյգ տագնապ մը բացուեցաւ, պարտքերու տագնապն ու նախարարական տագնապը որ պիտի չլուծուին առանց մեծ ճիգերու։ Ֆրանսա բնաւ այսքան պէտք չէ ունեցած զօրաւոր կառավարութեան մը որ պաշտպանուի եթէ ոչ միաձայնութեամբ գոնէ լայն, վստահ, հայրենասէր ու արի մեծամասնութեամբ մը։

«Էնթրանսիժան»ը կը գրէ որ էհրոյի կառավարութիւնը երկար առեն է ի վեր դատապարտուած էր։ Ան իր կարելին ըրաւ լուծելու համար լուրջ բայց ոչ ողբերգական կացութիւն մը։ Ան յաճախ հաստատեց ժամու ծանր խնդիրներու մարդկային ըմբռնումը, ծառայելով բարի կամեցողութեամբ ազգային շահին։

«Ժուռնալ»ը կ'ըսէ որ դժուար պիտի ըլլայ տագնապին լուծումը քանի որ Պ. Էհրօ պիտի չկարենայ ինքնիրեն։

«Փարի Միտի»ն կը գրէ որ խորհրդարանի քուէարկութիւնը լուծում մը չէ։ Բայց վճարելն ալ լուծում մը չէր, քանի որ հարիւրաւոր ուրիշ պարտքեր կան։ Ֆրանսա այսպէս ուզեց անմիջապէս պարտապահանջը դնել կատարուած իրողութեան առջև յառաջացնել Մելոն-Պէրանժէի համաձայնութիւններու ամբողջական վերաքննութիւն մը։

«Քըթի Փարիզիէնը» կ'ըսէ որ Պ. Էհրօ ուզեց խաղալ իր վերջին քուղը։ Ու խաղցաւ քաջութեամբ։

Արմատական մամուլը կը չեշտէ մեծութիւնը Պ. Էհրոյի դիրքին ու կ'ըսէ որ երկիրը անահման երախտագիտութիւն կը պարտի ան նոր հանդէպ։ Սակայն «Վոլոնթէ»ն կը խորհի որ վճարելու մերժումը ծանր կացութիւն մը կը ստեղծէ ներսը ու կրնայ մէջլազգային յարաբերական փոխական կացութիւն մը ստեղծել։

Փոխարէն «Փարի Միտի»ն հարցնելով Թէ Ֆրանսա պիտի առանձնանա՞յ քաղաքականօրէն, կ'եզրակացնէ որ առային հակազդեցութիւնները արտասահմանի մէջ քանկագին նշաններ կը հայթայթեն, որովհետև Պելճիգա կը մերժէ նմանապէս ուշացումի չէ Թէ իրենց սրտին խորը անգլիացիները քնքնացած չեն գոհ իրենց սրտին խորը անգլիացիները քնքնացած չեն գոհ իրենք զիրենք։ Արդէն կ'երևին մամուլի կշռադատութիւնները, ինչպէս «Նիւզ Ջրոնիքլ»ինները որ հետու են քննադատութիւններ ըլլալէ։

«Լա Լիպէրթէ» կը գրէ որ Տէլքասէի բռնի հրաժարումէն ի վեր քանաւ նման դէպք մը չէ ստեղծուած երկրի պատմութեան մէջ։ Ֆրանսայի դիմադրութիւնը քերևս սկիզբն է նոր դարագլուխի մը Եւրոպայի համար։

«Թանդը ուրախ է որ անգլո-ֆրանսական համերաշխութիւնը անկեղծ կը Թուայ։ Բայց եթէ Անգլիա ստանայ առանձին կարգադրութիւն մը, ասիկա լուրջ հետևանքներ կրնայ ունենալ Ֆրանսայի ընդհանուր քաղաքականութեան վրայ։

Ռաշիկպըրնի մէջ Քրանսական դեսպանը պ. Սթիմսընի կը տեղեկացնէ պ. Էհրոյի դաւիճին անկումը

Փարիզ.— Ռաշինկթընի Քրանսական դեսպանը հրաւանգ ստացաւ Պ. Սթիմսընի տեղեկացնելու որ Պ. Էհրոյի գահլիճը ալ իրաւունքին չունի հետապնդելու դեկտեմբեր 15ի վճարումի խնդիրը։

Պ. ՀԱԼՏԱՐԻՍ ԵՒ ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ՊԱՐՏՔԵՐԸ

Եվմտական նախարարը ևս կ'առնէ իր հրաժարականը

ԱԹԷՆՔ.— Պ. Հալտարիս ժողովի հրաւիրեց կուսակցապետները Միացեալ Նահանգներու հանդէպ ունեցած պարտքերու վճարումին մասին վիճաբանելու համար։

ԱԹԷՆՔ.— Պ. Հալտարիսի հետ խօսակցելէ և բացատրութիւն առնել տալէ յետոյ ելմտական նախարար Պ. Անդրէ-Ֆրանսուա ետ վերցնելով իր հրաժարականը Ազգ. կառավարութեան մէջ։

ԵՒ ՀԻՄԱ ԴՈՒՔ

(ՆՈՐԵՐՈՒՆ, ԿԱՄ՝ ՄԵՆՔ ՄԵԶԻ)

Հաւբերեցէք, ազաք։

Արդի նկարչութիւնն ալ, Cubist թէ՛ Futurist, քարկոծուելէ չազատուեցաւ միայն անոնք կը յարձակին, ընդհանրապէս, նոր հիգերու որոնք չեն հասկընար զանոնք։ Ծուցահանդէսներու պատերէն կախուած չրջանակները կը դիտեն ու քրթմնջիւնով կ'անցնին։ — Արդեօք արուեստագէտ սխալո՞ր է. աչխատանքը լրացնելէն յետոյ կարծես վրձինը այս պատառին վրայ քսեր չորցուցեր է. կամ թերևս զայն ներկի տուփին թաթխած ու սանկ սրկած է, փոթ փոթ գոյներ ձգելով հոս հոն։ Գեղարուեստի կո՞ր է այս, որ ցուցադնողները կատ՛ր են...

Նկարը պատռո՛ի վրայ փնտռողնե՛ր... մինչդեռ ան իրենց մէջն է, ամ պէտք էր ըլլար։ Ան որ նկարը իր հոգւոյն մէջ չունի չի կրնար զայն տեսնել պատռուին վրայ, որ առ առաւելն գոյներու խառնակութիւն մը կը թուի։

Կը հասկնա՞ք, արուեստը դիտողին դիտելու և տեսնելու կերպին մէջն է քան դիմացի պատին վրայ։ Արուեստագէտը մասնակիչ ընդոծ մըն է միայն։

Գիծ մը հոս, գիծ մը հոն, լա՛ւ նայէ, հեռուէ՛ն դիտէ, ամբո՛ղջը մէկէն. դի՛ր ինքզինքդ. բանաստեղծութիւնը և ահա կը տեսնես գեղեցկութիւնը որ կը ժպտի այլապէս անիմաստ այդ նկարին մէջէն։

Ու նոր նկարչութիւնը իր նմանն ունի գրականութեան մէջ։ Ձեսկցողներուն համար, գրական հերետիկոսութիւն մը։ Թող որ քաղաքակրթութեան լուսագոյն առաջնորդները «հերետիկոս» ըսեր եղած են։ (Տասնեակներով անուններ չե՞ն խուժեր ձեր մտքի սեմին առջև, օրինակ ընթերցելու համար։)

Հին գեղարուեստը ամէն ինչ, մինչև մանրագոյն մասերը լրացուցած ու պարապ կը հրամցնէր։ Դիտողը նկարչութեան կամ քանդակագործութեան պարագային, կամ ընթերցողը գրականութեան պարագային, կրուցակցի ընդունողի դիրքին մէջ կը մրնար միայն։ Արուեստագէտը ամէն ինչ ազած չազած ու կուլ տուելու պատրաստ վիճակի մէջ դրած կ'ըլլար։ Ձեղ չէր մնար դիտողին ընթերցողի երեւակայութեան։ Նոյնիսկ գերռեալիզմը խնամքով մեկնաբանուած։

Նոր գեղարուեստը իր նիւթը պիտի ներկայացնէ երեւութապէս չլրացած վիճակի մէջ, խիզախ ընդհանուր գիծերով միայն։ Ընթերցողը պիտի լեցնէ պակասները։ Այդ իր հաճոյքն ու մասնակցութիւնը պիտի ըլլայ միանգամայն։ Ինչ իրմէ բաժին պիտի դնէ։ Ամէն մէկը իր ներքին արուեստագէտին ու ճաշակին համեմատ պիտի օգտուի անկէ և զայն պիտի մեկնաբանէ։ Պիտի գործակիցին հերետիկոսն ալ ընթերցողի առեղծագործ այժմը։ Ընթերցողը ամէն ինչ իրեն համար նախապէս խորհուած ու բաներու վերածուած պիտի չգտնէ։ Ինքն ալ պահանջութիւն պիտի ունենայ իր երեւակայութիւնը գործածել, ու մտքի մասնաւոր հաճոյքով լեցնելու՝ ձգուած պարապութիւնները։

Թող բառերը գործածուին միայն իբրև գրգիռներ, արթնցնելու ընթերցողին մէջ գոնուող արուեստը։ Ու ոչ թէ առնոր գեղարուեստի ճաշակ ցոլով այլ զայն գեղարուեստի գործուեութեան մրգելով է որ պիտի բարձրացնէ զայն ճշմարիտ արուեստին։

Ճշմարիտ արուեստագէտը պեղումներ ընողն է, ի՛ր մէջ և իրեն հետ չրփ մեկոդին մէջ, քան թէ տոպրակ լեցնող մը, կամ ամէն նիւթ յղկուած փայլուն վիճակի բերող մը։

Տեսած եմ լրագիրներ որոնք Լոնտոն, Փարիզ կ'անուանուին։ Ամենէն շատ սեռին մասկէն գտայ, ամէն տեղ, ամէն բանի մէջ։ Խօսքի մասկէ, վարմունքի մասկէ։

Այլ սիրուն էր կեանքի գիտակցութեան այն հիգր որ բազմութեանց մէջ ձայն հասած անցնիլ կը փարձէ անմասկ։

Փառուոր պիտի ըլլայ օրը, երբ մասկէն իյնայ գրականութեան վրայէն ևս։ Գրականութիւն մը որ Ֆօնօկրաֆիէ չըլլայ, այլ սեղծող և լի կենդանութեամբ։ Չըլլայ անիւը ապուշ բարոյախօսութեան մը։

Աւելի սեռին՝ սակայն՝ ձեւի ու գեղեցկութեան անունով եղած սեղմիրասուորումն է։ Երկ-քէ օրվկ մէջէն ու վրան։ կը պակսի միայն չղթան։ Գեղարուեստ է։ Մարմինը խնամով չափի մէջ պահած սեռնին, չսեռցնէինք հոգի՛ն։ Հոգին որ է կեանքը արուեստին։

Կարելի չէ կազապարի մէջ առնել ծաղիկ։

Ինչո՞ւ բանաստեղծութիւնը բառասեղծութիւն ըլլայ։

Ու կան ձեւի վարպետներ որոնց գլխուն չուրչ պակ մը բոլորուած է սահմասով։ Քէ անոնք կա՛մ այս աչխարհի մահկանացուներուն համար անհասանելի են, կամ ալ բացարձակութիւններ։

Երկու պարագային ալ՝ անպէտներ են միայն։

Մի՛ վախնաք, ազաք։ անցէք յառա՛ջ։

Ու չի կրնար ձեզի պարտադրել իրենց կազապարները, որոնց վրայ ձեղքեր բացուած են։

Ամէն սերունդ որ կազմուած է, իր կազապարը կատարեալ կարծելու ժամանիփանքը ունի. ու կ'ուզէ որ իրմէ վերջ եկողը անպայման այդ կազապարին մէջ մտնէ։

Արհամարհա՞նքը բնութեան իմաստութեան։

Ամէն սիպար՝ կազապար մը ինքն իրեն համար։

Արդի աչխարհի մեզքերէն է Mass Production. ան ալ Ամերիկայի գիւտը։ Standardization. հի-նա-չա-փա-կա-նա-ցում՝ հարթ հատասար։

Բայց ցցուն լեռնե՛րը, հուժկու խորխոռ։

Ես չատ փնտռեցի զայն. կեանքի հարազատ ու լման արտայայտութիւնը եղող գրականութիւնը որ ապրէր քան թէ ապրելու յաւիտ պատմէր։

Հոգիս նոր կը բացուէր։ Շիրակացի՛ն պէս երկու անգամ աղբիւրին քովէն եմ անցեր, բայց գիշլանքը չեմ լսեր։

Ու հիմա կը հանդիպիմ ձեզի երբ փնտռելս մէջն եմ գետ։ Աւելի իրական հանդիպումն է այս, որովհետև հոգիի հանդիպումն է։

Երբ կը խօսի հոգին...

Խօսեցուցէ՛ք, խօսեցուցէք ձեր հոգին։

Կեանքը լման արտայայտիչն է մարդու կոչումը։

Բննեցէք, կշռի՛ք գործէք. բացէք վարագոյրներուն ձակերը։ Թող մարդիկ վարժուին ճշմարտութեանց հետ երես առ երես գալ։ Լլայ ապրող, փնտռող, կայտառ, փրկուած՝ դասական ազնուապետութեանց գահլիճներուն մէջ ամփոփագծած քաղաքավարական էթիքէթներէն, չինծու՝ չարուած հապճեպութիւններէն, որոնք յոռեգոյն որակում չունենալուն համար կենցաղագիտութիւն կոչուած են։

(2) Բ. ՍԻՀՈՒՆ

Շամարի մեհնաշնորհը կը հաստատուի Թիւրքիոյ մէջ

ՍՏԱՆՊՈՒԼ.— Օրէնք—որոշագիր մը պետական մեհնաշնորհի կը վերածէ շաքարի Թիւրքիա ներածումը յառաջիկայ Ցունուար մէկէն սկսեալ։

ՈՒՐՈՒԿՈՒԱՅԻ ՄԷՋ ԸՆՏՐԱԿԱՆ ԱԶԱՏՈՒԹԻՒՆ ԿԸ ՏՐՈՒԻ ԿԻՆԵՐՈՒՆ

ՄՈՆԹԷՎԻՏԷՕ.— Խորհրդարանը որդեգրեց օրէնքի նախագիծ մը որ ընտրական ազատութիւն կուտայ կիներուն։

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Գ. էջ)

ՄԱՄՈՒԼ

ՎԱՏԻԿԱՆԸ ԵՒ ՊՔԵՐՔԷ

«Վատիկանի յեղոյզ «Գայրաէթը կը բողոքի Վատիկանի վերջին որոշումներուն դէմ։ Ահա թէ ինչ կը գրէ ան։

Նշելու է որ Վատիկանի վերջին որոշումները հաղորդուած են նաև արեւելեան բոլոր ծէսերու պատրիարքներուն։ (Ծոյն կաթոլիկ, Ասորի կաթոլիկ, Հայ կաթոլիկ)։ Կ'իմանանք որ Ծոյն կաթոլիկ պատրիարք, Ն. Ս. Քրիլոս Մասլաքաք, եպիսկոպոսական ժողովի մը ժէջ ծրագրած է խնդրել Վատիկանէն որ փոխէ իր որոշումը։ Տակաւին չենք գիտեր միւս պատրիարքներու կարծիքը այս մասին։

Գալով սեզի քնական է որ մեր բոլոր եպիսկոպոսները համաձայն են պատասխանելու Մարոնի Սիւնհոդոսի կողմէ թոյլատրուած առանձնաշնորհումները։ Անոնք պէտք չէ մոռնան արդարև որ համայնքի ապագան և անկախութիւնը վտանգի մէջ են։

Մենք գիտենք Թէ որքան սերտ են պքերքէի և Վատիկանի կապերը, բայց սակայն պէտք չէ արգիլէ մեզի պահպանելու մեր սահմանադրութիւնն ու ներքին անկախութիւնը։

Արդէն տրամաբանական չէ որ սեռելոյի պատրիարքներու ընտրութիւնը կախում ունենայ պապական նուիրակին կամքէն։

Մենք կը վերջացնենք ըսելով որ Մարոնի Սիւնհոդոսը կրնայ բարեկարգուիլ միայն ուրիշ Սիւնհոդոսի մը կողմէ և Սուրբ Հայրը մեր կրօնական սահմանադրութեան մեծ պաշտպանն է։

ՋԵՂՉՈՒՄԻ ՊԱՏՃԱՌԸ

Քանի մը օրէ իվեր Դամասկոսի «Էլիֆ Պա» թերթի խմբագրապետ Պ. Եուսուֆ Էլ Իյսա օդափոխութեան համար կը գտնուէր Լիբանան։ Այս առիթիւ իր թերթին մէջ սկսած է հրապարակել յօդուածաշարք մը Լիբանանի յուրջ։ Առաջին յօդուածէն կ'ամփոփենք հետեւեալը.—

Լիբանանի կացութիւնը ներկայիս փոխուած է։ Նախապատերազմեան հանգեարութիւնը չէ մնացած. մանաւանդ պաշտօնեաներու հանդէպ ժողովուրդին կարծիքը բոլորովին փոխուած է։ Պատերազմէն առաջ ոչ ոք պաշտօնէութեան կարեւորութիւն կուտար. ամէն տարի կը նախընտրէր առեւտուրը։ Սակայն Միւրիթցիները ընդհակառակը պաշտօնեայ ըլլալու չատ փափաք ունէին։

Հիմայ ընթերցողները կրնան հասկնալ Թէ՝ Միւրիական պիւճէն ինչպէս այնքան դժուարութեանց կենթարկուի հանգամանաւ Թոյլտուներու պատճառաւ։ Ֆրանսացիները երբ եկան Սիւրիա ու Լիբանան, Միւրիոյ մէջ գտան պատասխան պաշտօնեաներ, իսկ Լիբանանի մէջ պաշտօնեաներու չգոյութեան պատճառաւ վճռատականներ և անփորձներ պաշտօնի կոչեցին։ Եւ այդ է պատճառը որ Լիբանանի մէջ տեղի ունեցան վերջին գայթակղութիւնները։ Անփորձ պաշտօնեաներ գործերին և անելի մառնեցին երկիրը։

Կրնայ ըլլալ որ Միւրիոյ մէջ ալ կան գեղեցիկ գործող պաշտօնեաներ, սակայն անոնք այնքան փորձառու և վարպետ են որ գաղտնիքը դուրս չեն հաներ։ Ի հարկ է Լիբանանի մէջ ալ կան նման պաշտօնեաներ...։

ՄԵՆԱՇՆՈՐՀՆԵՐԸ
(ԾԽԱԽՈՏԻ)

«Լ'Օրիան» կը գրէ.

Առջի օր մենք կը հրատարակէինք «Գայրաէթի վերջին յօդուածէն քանի մը հատուածներ ցոյց տալու համար չափ գոր պիտի ունենան Լիբանանի մշակները ձախսատ մեհնաշնորհին հատատումով։

Պէտք է Թերեւս ճշտել, տալու համար երեսփոխանի մը ինչ որ կեսարին չէ որ այդ յօդուածը լոյս տեսած է հարուստ Լիբանանի ձախսատ գլխաւոր անկողներէն մէկուն, Եուսէֆ Պէյ Էլ Զէյնի ատրագրութեամբ։

Եթէ փչ մը յիշենք որ Եուսէֆ պէյ Էլ Զէյն նախկին Մեհնաշնորհի ամենամառզի հակառակորդներէն մէկը եղաւ այս գարձր չատ բան կ'ըսէ մշակներու մասին։ Ասոնք փրկութիւնը կը գտնեն այսօր միայն կառավարական միջամտութեան մը մէջ, որ ձեղնաշնորհի մը միջոցով որոշէ ձախսատի գիները։

— Ձչարաութիւնը (կը գրէ Եուսէֆ Էլ Զէյն) այն է որ մշակներու մեծ մասը կը փափաքի հիմայ մեհնաշնորհը (եսատուրիները և հարուստ Լիբանանի բոլոր մշակները հետս), այն պայմանով որ Տրաշխատաւորի անունց բերքին գնուի։

Կը Թուայ և իմ գտնել այն ձեւը որ իրականացնէ ձախսատի գործառնաութիւնները համաձայնութիւնը։

Անգամ մը որ գանձատան չափերը հաշատուն արտադրողներու և բոլոր կարգի հարկատուներու չափերուն հետ, պետութիւնը խոյս պիտի տա՞յ։

Մանր ու անմիջական իրականութիւնները պիտի չշշմանան գալ։

ԼԻԲԱՆԱՆԻ ՍԱՀՄԱՆԱԴՐՈՒԹԵԱՆ ՎԵՐԱՔՆՆՈՒԹԻՒՆԸ

Լ'օրիան չի զարմանար որ հանրային չինութեանց նախկին նախարարին եղբօր որդին, Խայրէտտին Ասատ, անօրէն Աղի Իլ Ալաթի, ազնիւ զայրոյթով մը կը ծառանայ «Միսիս 9ի անաթեկչական վարչակազին դէմ։ Չենք կրնար սակայն պահանջել, կ'ըսէ ան, որ նախկին նախարարը կամ իր ընտանիքը խանգատ յորում ցոյց տայ վարչակազի մը հանդէպ որ ծոր հանեց նախ զինքը ապա իր գործակալները՝ հատաքար։

Ու անդրադառնալով զեղծումներու, խնդրին, ան կը գրէ.

Դատական քննութիւնները լրացուցած չեն ասկաւին։ Մէկէ աւելի նախկին նախարարներ, որոնց խիղճը երեւութապէս չատ հանդարտ չէ, պատճառներ ունին վախնալու որ Արդարութիւնը իրենց վերապահէ այն նոյն ճակատագիրը որ վիճակեցաւ իրենց դժբախտ պաշտօնակիցներէն քանի մը հատին...։ Կը զգանք որ անոնք բոլորն ալ կ'ամապարեն որ «Միսիս» Անոնք լաւ գիտեն, և պարոն Բօսսը անգամ մըն ալ կրկնեց ծրնև, որ ասիկա պիտի լինայ ար մը։ պիտի վերաքննուի սահմանադրութիւնը մեր ժամանակը գալ։ Այո՛, բայց... ասա. ե՞րբ եւ ի՞նչպես պիտի հասկցուի որ եկած է այդ ժամանակը։

«Այդ է հարցը։

«Արդ, ի՞նչ վիչտ ալ իրենց պատճառելու ըլլանք, չենք կրնար որ յառաջացած պիտի ըլլանք, եթէ անմիջապէս ճչտենք երկու կէտ։

1.— Լիբանանեան Սահմանադրութիւնն ունէ վերաքննութիւն չի կրնար ուրիշ պիտի չկրնայ նախատեսուիլ մինչեւ որ Միւրիոյ ինքնի Վարչակարգը չգործադրէ ամբողջութեամբ իր նախահաշիւային բարեկորոգութիւններու, վարչական մարզային մեհնաշնորհներու և դատական պատիժներու ծրագիրը։ Երբ անցեալի հաշուեյարդարը վերջանայ, այն ատեն, բացի միայն այն ատեն, կարելի է վերադառնալ սահմանադրական կեանքին։ Այս վերադարձին յարմարութիւնն ու ժամանակին ընտրութիւնը կախում ունին ոչ թէ երեսփոխաններէն, որոնց դէմ արուեցաւ Միսիս ինքնի որոշումը, այլ միայն բարձր քաղաքականէն, որ սահմանեց այս որոշումին պատասխանատուութիւնը։

Գործնականօրէն Պ. Տէպպասի ձեռնարկը չի կրնար իրականանալ սարիէ մը առաջ։ Նաև հաւանական է որ Միսիս իննի վարչակարգը ձեւ մինչեւ 1933ի վերջերը։

2.— Գալով բուն վերաքննութեան և ապագայի վարչակարգի հիմերուն, անարգելոյս մեր ելմտական գայթակղութիւններու հեղինակներուն և մեզ կիցներուն չէ որ Ֆրանսական հովանաւորութիւնը պիտի չանձնէ գեռութեան իշխանութիւններն ու պատասխանատուութիւնները մշակելու այնքան։ Տարրական ողջմտութիւնը բաւական է գայն ցոյց տալու։ Եթէ սեռայի փոլիթիքոսները կարող ըլլային առաջնորդել գեռութիւնը, մարդ պիտի չկարկագրուէր զանոնք ատկէ դուրկ նեռելու։

ՄԵՐ ԲԱԺԱՆՈՐԴՆԵՐՈՒՆ

Մեր այն բաժանորդները, որոնք ցարդ չեն փակած իրենց նաիւները, նոր Տարիէն առաջ պէտ է կարգադրեն, այլապէս պիտի ստիպուինք անհանոյ կարգադրութիւններ ընելու։

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ «ԱԶԴԱԿ»ի

ԿՐԹԱԿԱՆ ՀԱՍՏԱՏՈՒԹԵԱՆ ՍԸ
ԳԱՅԹԱԿՂՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Ամբողջ Նիկոսիան գիտէ այսօր, որ փոքր յանգանքի մը համար, հատատութեան մէջ, արուեր է ծանր պատիժ 13—14 տարեկան պատանուհիի մը, որ հոգեկան ծանր վիճակի մէջ ենթարկուելով, խեղճեցեր է, իր արդիւնք պատիժին, և ներկայիս կը բան, հիւանդանոցն է։

Գանի մը շաբաթ առաջ դպրոցէն վտարուեցաւ Սարգիս Մարգարեան տանը, որը հկատակծելիներէն է եղեր ըսա հիրակոսեանի և հատատարիմ ընկերնեբուն։

Այս ազան, 16 տարեկանի մօտ, ն Օրգ գատարանէն կը յայտարարէ քաղաքէն չատերու, Քէ, իբեն իսկ դպրոցին ժէջ ցոյց են տուեր նոր վատութիւնք ներու։ Ան ցանկ մը։ Տղ ւն րատեր ճիշդ ելու, քանի որ անցեալ կիրակի վեց տաներ վատութեան ենթարկուեցան, իսկ այսօր ալ, ինչ պէս յատատեգնակ անձեր կ'ըսեն, պիտի վատութիւն 10, 12 նոր աշակերտներ, որոնք բոլորն ալ, գարձեալ ապատաբութեան մասնակցողներէն են եղեր։ Ու անդն է ըսելու որ հիրակոսեանը կ'աքսորէ, կը վատէ, կը խոչտանգէ ու կը ծեծէ այնպիսի սաներ, տանուհիներ, որոնք տարիներ առաջ իրենց ժէկ ուրիշ անօրէնի պ. Հ. Թաշճեանի կատանդրին կը քաշգակէին ջերմ հատատքով, սիրով, և անոր դպրոցէն ժեկնելուին օրը կուլային հօնքուր հօնքուր լացնելով նաև իրենց այնքան սիրական պաշտելի անօրէնը...։

հիրակոսեան, ո՞ւր պէտք է փնտռել դաղանիքը այս բոլորին։ Դատարկներ գուք ինչ հոգիով գեռ գատքաջ այդ ազգը, որոնք հոգիով ձեզ կ'ատեն և չիժ կ'անէանեն ձեզ որոնք ընկերներուն, չատերու գուք էք եղեր ուղղակի գահիճը։ Քաղ խօսին այս մասին ամէն առաջ ատանեակներ, քառեակներով, երեսնեակներով Սիրիա քշուող աշակերտները...Քաղ խօսին Քէ ո՞վ է Արուսեակը, ինչ տիպի մարդ, և ով հիրակոսեան։

Ու Քաղ խօսին այս անձերուն չուրջ գարձեալ դպրոցէն ժեկնող հին ուսուցիչներէն՝ Գուրգէն Տէր Վարդանեան, Գազէեան, Գալեան, Հէնրի Գէրարատ օրիորդներ Սարգիսեան, Աւետեան, Գ. Փոլիֆէն, և ուրիշներ, ուրիշներ...Քող խօսի նաև այս մարդոցը մասին Քէս դիկի հոգին...

* *

Այս դէպքերէն յետոյ, այդ սարի բարձրագոյն կրեք կարգերու տղոց Քիւր հազիւ 15—20 է. որով իւրաքանչիւր դասարան կունենայ 5—6 կ-ն տղայ։

հիրակոսեան, ըստրոյապէս, այլևս կասկած չկայ, որ մեռած է, կացութեան չէն քիչ մը ինքզինք փրկելու հնարչաբաթ մը առաջ, հատատութեան պղկանց ննջասարհին մէջ պատարագ բ նել ատաս հիպրոսի առաջնորդը, իբր պատարագիչ, քարոզ մըն է խօսեր սաներու ատենհիներու, գանոնք կոչեր հազերախաներ, որոնց համար այս գրպրոցը բանալուն, բարերարը չատ է զղջացեր...», Ցետոյ հրատիրեր է անդրէնը հարգէսզի տղոց բարոյագիտական, կրթական գասերը ժամնատար ուշադրութեան և խնամքի առարկայ դառնան։ Դո՛ւք ինչպէ՞ս ապերախտ կը կոչէք այդ սրբերը, որոնց աչքն ու համակրանքը ատելի խօր են և անկեղծ դէպի իրենց տզն ու հայրենիքը, դէպի իրենց բարերար հայրիկը և իրենց արժանի ուսուցիչները, քան ձեր հատատքը դէպի Ատատ։

Մէկ օր, մէկ օր, գուք արդեօք եկո՞ք տղոց մէջ, փարձեցի՞ք, ուզեցի՞ք հասկնալ անոնց սրբ սրտերուն խորունկ գանատութիւնները։ Ցղա՞ք արդեօք ներ հայ օր ժը օրանց անոնց դատատնգու-

Քիւններուն, և քննեցի՞ք ձեր աչքով, անոնց կրօններու պատմութեան տեսարակներ և գասերը բարոյագիտութեան՝ որ ձեր անօրէն հիրակոսեանէն ստատար անոնց...

Ներգատութեան ոգիի ամենամեծ յարդու Ցիտուսի տեղին վրայ դուք ինչպէս պատարագ րրիք յարդու յր հրատէրով՝ որ ամբողջ հայ ժողովուրդի առջև բարոյապէս մեռնող հիրակոսեանէն է այսօր...

Ա. ելցնենք, որ պատարագն ալ եղեր է քառաձայն խուսրի մը կողմէ, որ հրատիրուած է քաղաքէն, և որուն անդամներուն արուելու համար հիրակոսեանը մը ժէկ ոսկի է նուէր րրեր։ Հոս ս խորհրդանշութիւններ րնելու չատ կէտեր կան, գազանի չատ հիրակոսեանական խաղեր բայց կր լռենք։

Ըստ. եզրակացութիւն.— կիրակոսեանը 8 յուլիսէն մինչև այսօր երբեք չի բռնեց միջին համբայ մր, ան ինկ քէն պահեց մատագ հոգիներու, աշակերտներու դէմ, և աքսորեց սաս նեակներով, քառաններով, երեսնեակ ներով այնպիսի սաներ, որոնք ո՛վ կրր նայ բսել ձեղմէ մէկը,Քէ միայն սարբեր ձեռքերու, խնամքներու յանձնուած րլլային, չպիտի րլլային վազր մէկ մէկ Միանիկեաններ, Մանուկեաններ, կամ նշանաւոր զօրավարներ, գիտուններ և արուեստագէտներ։

Անիկա, հիրակոսեանը, յատգոյն ուսուցիչները գուրս ձգեց և պահեց այն պիսինները միայն, որոնք բուն չարիքներու արժանները են։ Զենք բսեր որ գուրս ձգուածները անժեղ գատնուկներ են. անոնց մէջ ալ կան այնպիսիներ որոնք հեղհեղէ լոյսին պիտի բերուին։

Անիկա ձեռք չատաւ արժատական միջոցներ, պահեց գարձեալ լրտես ծառաներն ու պաշտօնեաները։

հիրակոսեանը այս դէպքէն յետոյ պէտք է քաղուքիւր ունենար իրապէս հեռանալու վարժարանէն։

Ու այս բոլոր եղածներէն յետոյ դեռ մինչեւ այսօր Մելգոնեան կրթ. հատատութեան մէջ կը տիրէ լրտեսութիւնը, քաստութիւնը, անվստահութիւնը և բարոյական ապականուած ոգին։

Ձկայ հոն փոխադարձ վստահութիւն աշակերտի և անօրէնի միջև։

Հատատութիւնը չէ գտած ու չպիտի գտնէ իր իսկական կարգն ու անդորրութիւնը։

Հատատութիւնը չէ գտած ներկայիս իր քնականն վիճակը։ Փո՞ստ կայ դէպ։ Վերջի նոր աքսորները արուելոյի պէս ձեզ համար փատեր չե՞ մնքէ։

Հակառակ հայ ժողովի բուռն քննադատութիւններուն, հիրակոսեան, բացրեզործականի կողմէ լոյս երես հանուեցաւ,պահուեցաւ նոյն աթոռին ու պաշտօնին գլուխը։

Գիտէք, (ատոր մասին զանազան ոգեղ բաներ կ'ըսեն հոս) ո՛չ մէկ դրամկան գործ կատարեց մինչեւ այսօր Անիկա ուելի ծանրացուց, քան թեթեւացուց խնդիրը։

Եթէ չէք հատատար մեր այս բոլոր բաներուն, փատերուն, մեր անկեղծութեանը, այն ատեն պ. Մալէզեանը, որպէս յայտի իրատարան քող կիպրոս գայ, հատատութեան մէջ, ազգային, բարոյական պատասխանատուքեան դատարան կ-ձմէ, իրար դէմ բերէ բոլոր կողմերը, լսէ ծառաներէն մինչեւ հիրակոսեանը, բովանդակ աշակերտուքիւնը եւ հազիւ մէկ երկու չարքուսրիքին, ապա ուրեմն ատ իր վճիռը։

ԹՂԹԱԿԻՑ

(ՎԵՐՋ) (4)

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔ

ՀԱՅՈՒ ՄԱՏ...

Ցայտնի է որ պարսիկ կառավարութիւնը ջնդիկ Անգլիա պարսիկ հարիւղի ընդերքներուն մենաշնորհը, եւ այս առքիւ բուռն միջադեպ մր ծագած է Իրանի եւ Անգլիոյ միջեւ։ Այն ատենին որ, անգլ. ընկերութիւնը Պարսիկ Ծոցը դրկած ոն, բուռն յուզում առաջ բերելով։

Ցայտնի չէր, սակայն որ այս գործին հետ ալ հայու մատ կայ... Տէպ կր լրագրեր յայտնութիւններ, գրելով թէ, հաժայն երկաթուղային օրացնակներու, Գ. Գալուստ Կիլպենկեանի դրգռումով է որ Ցգուած է ընկերութիւնը, քանի որ այդ ընկերութիւնը իր խմբակին մրցակիցն էր...։

ԹՐՔԱԿԱՆ ԱՂԲԻՒՐՆԵՐԷ...
«ԴԱՒԱՆԱԿՈՒՒ ՄԷՋ ՀԱՅ ՄԸ ԹԻՒՐՔԵՐՈՒՆ ԴԷՄ ՋԸՐԱԾԸ ՉԻ ԹՈՂՈՒԻ»

«Ճիտուրիէթ» այս վերնագրեն ասկրգրե Խամասկոսէն էմիր Էսատ ստորտրութեամբ գրկուած հետեւեալ գրութիւնը.

«Խամասկոսի ընդհանուր ապատովութեան Տնօրէնութեան մէջ իբր Թէսիսէր կր պատասխանատու կեսարացի Կարապետ Տէրհեանն անուն հայ մր։ Այս մարդը իր ձեռքէն եկած չարութիւնը կ'ընէ եւ ամէն գժտարութիւն կր յարուցանէ բոլական անցագրով եկողներուն դէմ։ Մանաւանդ երբ հասկցայ որ մեկր սահպատած է երկար ատեն մնալ հոս, կր սպատնայ որ եթէ հինգ տար օրէն տանմանին գուրս չիլլ, վտարումի գործողութիւն պիտի կատարէ։ Այս միջոցով եթէ ամսական որոշ գումար մր չ'ստանայ անոնցմէ, անկարելի բան է որ ճանգիստ թողու։ Ցիտեալր այս վտ տարիին իբր միջնորդ կր գործածէ Բեազրմ պէյ անուն ցած արարած մր որ հիլէնական գրասենեակին մէջ գործ կ'ընէ։ Ցայտնի է որ Տրուսայի մէջ։

«Կարապետի այս գործերէն լուր չուներ մեծերը։ Ինչ բնեմ որ իր ձեռքը իջած բոլոր հայրենակիցները չեն կրնար երեսից իրաւունքներ պատպանել եւ բռնաւորութեան կր մատնուին։ Անունները չեմ յիշեր, որովհետեւ գիտեմ որ Կարապետը ձեռքը գցուած իրատատութեան տեսարան։ չարիք պիտի հասցնի ոմանց։

ՀԱՅ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴԻ ՄԸ ԳԻՒՀԸ

Սոֆիա հրատարակուող պուլկարերէն «Գ.ահկորազդ Շաբաթաթերթ»ը իր վերջին թիւով(11 Դեկ.) կր խօսի նոր գիւղի մր մասին, որուն հնդիճակ է պուլկատ ահայ երիտասարդ մր Գ.Հէնճիոս Անդրէաս Ցակոբեան, որ երկու տարի առաջ ստարեց Վենեսիկի Մուրատ—Ռափայէլատ վարժարանը։

Գ.Ցակոբեանի կատարած գիւղ օդայու կատ մրն է, ա հիի նրօդ օյասայլ մր, որ տարեցնի մէջ կր դուռի հեռնոգիի ոսէրուն ուժով։ Մեհեծային կառուցուածր հիմնուած է լծախներու դուքեան վերաբերեալ Արիսէքեան սկզբունքին Լրայ։ Բարձրացուցիչ ուժր եւ կատիճ օդին մէջ մնալր կ'ապահովուին երկու պուտակներով, որոնք մէկ վայրկեանի ուր 2000—2200 օրօսն կր կատարեն։

Այս կատիճ կառոյուքիւնը, համաձայն տեսական հաշիւներու, 12 ձիու ո ժի կր համար։ Կառր կոչուած է «Օպային եւկսիճ»։

Ֆրանսական տուն մր առաջարկած է գնել մեհեծային յատակագիծը։

Այս առքիւ «Գ.ահկերազդ Շաբաթաթերթ»ր հրատարակած է հնարիչին նկարն ու օդատայլին պատկերր։

ՀԱՅ ՄԸ ԻՆՔՆԱՇԱՐԺԻ ԱՐՍԱՒԻ ՁՈՂ

Աբեներէն կր ադդորոյեն թէ Կորնթոսեն հինգոյ օդակատր, Դեկ. 6ին դէմ դէմի կուգայ իճնճատարժի մր։ Վարիչր, սիսայ հատուելով, կր կարծէ թէ օդակատիճն հատնեցած առաջ կրնայ գիծէն ատցնի։ Բայց վայրատարժը կր հատնի եւ բատ կան հեռու կր նետէ իճնճատարժր։

Ճամբորդներէն երեք ու վարիչր ատ. խատած են ու միայն երկու ճամբորդներ գուրս կր նետուին Ա.հատատածներէն մեկր հայ մրն է. մատրավաճառ Պրն. Լ. Եւմէնիճեան։

ՊՈՒԼԿԱՐԻԱՅԷՆ ՆԵՐԳԱՂԹՈՂՆԵՐՈՒ ՅԱՆԿԸ ՊԱՏՐԱՍՈՒՄԸ

Պ. Դ. Շահվէրեանի կողմէ Սոֆիայի մէջ կազմուած ներգաղթի կեդր. մարմնիր պատրաստած է Պուլկարիոյ զանազան հատրաններէն Հայաստան մեկնելիք ազգայիններու ցանկը։

Այս ցանկին հատաձայն, Սոֆիայէն պիտի մեկնին 16 րնտանիք — 56 ատն Պուրկազէն 51 րնտանիք — 190 ատն,Ռուսճուքէն 10 րնտանիք — 38 ատն, Այթոսէն 32 րնտանիք — 130 ատն, Սլիվկէնէն եօթ րնտանիք — 32 ատն, Սր. Զակուրայէն 8 րնտանիք — 40 ատն, Փիլիպէէն 93 րնտանիք — 402 ատն, Վառնայէն 13 րնտանիք — 38 ատն։ Գումար 228 րնտանիք — 926 ատն։

ԷՋՄԻԱԾՆԻ ԿԱՐԳԱԴՐՈՒԹԻՒՆԸ ԳՈՒՍԱՆԻ ՄԱՍԻՆ

Կր տեղեկանանք թէ Էջմիածնի Տ.րագոյն Խորհուրդը Նոյ. 29 թուակիր նամակով մր Գուսանի մասին հետեւեալ կարգադրութիւնը հաղորդած է Գոյսո Պատրիարքին,

Մինչեւ վախճանական կարգադրութիւնը, Գուսան կրնայ քահանայագործել Գոյսոյ Պատրիարքարանի իրատութենէն դուրս գտնուղ վայրերու, այինքն արտատհանի մէջ։ Իրեն գրուած է որ անմիջապէս մեկնի Գոյսէն։

Այս կարգադրութիւնը եղած է, նկատելով որ Գուսանը Էջմիածնի սիրատ է։

— Գուսանի եղբայրը, Ցովսէփ Վրդ. Կրապետեանն որ մասնակցեցաւ Էջմիածնի հատաժողովին եւ այս առքիւ եպիսկոպոս ձեռնադրուեցաւ, երէկ Գոյսէ անցաւ։ «Ձեմ փափքիր,— ըսած է,— որ եղբայրս Սեայ Գոյիս, նախանձի այժմոյրներուն մէջ։

ԿՈՉ

Հայրենակիցներ,

Տօնական օրերու առքիւ Ս. Նոսհ Ազգ. վարժարանի Հոգաբարձութիւնը կր դիմէ ձեր ազգասիրական ու գոհաբերութեան ոգիին եւ քախանձագին կր խնդրէ Ձեզմէ, որ դպրոցի այս տարուան սկզբան վիճակր ճկատի ունենալով վհատնձնութիւնը ունենաք տօնական այցելութեանց առքիւ Ձեր ծախերէն նուազեցնել եւ այդ յատկացնել Ազգ. Վարժարանի, այնպէսոս առատած պիտի րլլար վարժարանի մր, որ այսօր Գիւղուքի մէջ իր տասնամեակր բոլորող ճիպար ճախակրթարան մրն է հետու պահող հայ մանկտին այլատերման եւ հայ ոգիէ ուծացման վտանգէն եւ ճախանձախնդիր հայ լեզուի սրբութեան։

Հայրենակիցներ, տուէք ձեր լումաներր ասերկբայ, ասոնք կր գործածուին 401 ուելի որբ եւ ադքատ աշակերտներու դասատիարակութեան եւ ասոնցմէ շատերու կես օրուան ճաշին իսկ։

Մեծ ուրախ նեցուկ չունինք, ո՛չ եկամտ ս, ոչ նպատս ոեւէ բարեգործական բնկերութենէ, դուէ եւ ձեր զգացումներն ոն մեր ատենամեծ նեցուկր, այլապես անցեալ օրականն չորսական ամիս անվճար մնացող հայ գոհուող կրթական մրցակներր այս տաի կարգ մր նպատսներու նուազման հետեւանքով 6 ամիս իսկ ատ վճար մնալու վախին ենթարկուած են։

Ուրեմն կրկին կր խնդրենք, կրնատեցէք Ձեր ծախերր,, սի տար ձեր այցելութեանց ոչ յիճար, ոչ տարար, տուէք այդ վարժարանին փոխան այցելութեան։

ՀՈԳԱԲԱՐՁՈՒԹԻՒՆ

ԳԵՂԱՐՈՒԵՍՏԸ ՍԻՐՈՂՆԵՐՈՒՆ

Չէ՞ք ուզեր Նոր Տարուայ առքիւ ունենալ ձեր գեղարուեստական նկարը, որ պիտի բլլայ լատագոյն նուէրը ձեր հնուատր սիրելիներուն եւ բարեկամներուն. Ցօրօ ՀՐԱԶԻ գոնացում կուտայ ամենանրբանատակերտներուն անգամ եւ իւրատանչիւր պրպնէ ներկայ հեռ ձրիարհ կր նուիրէ 18—24 ակրատիսական մր։

Դիմեցէք Ցօրօ ՀՐԱԶԻ, Մատրաք փողոց, նորակառոյց խորհրդարանի ետնկից գիմաց, եւ անկասկած գոհ պիտի մնամ։

ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆ ՇՔԵՂ ՀԱՆԴԷՍ
ՆՈՒԻՐՈՒԱԾ՝ Ս. ՆՇԱՆ ԱԶԳ. ՎԱՐԺԱՐԱՆԻ ՏԱՍՆԱՄԵԱԿԻՆ (1922-1932)

Կր Նախագահէ Գեր. Եղիշէ Արքեպսկ. Կարօհան

Հովանաւորութեամբ՝ վարժարանի Հոգաբարձութեան

Կր գմահերպուած՝

Ս.Ն.Ա.Վ. ՇՐՋԱՆԱՒԱՐՏԱՑ ԵՐԿՍ. ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԿՈՂՄԷ

Տեղի կունենայ,

ԹԱՏՐՈՆ ՓՐԻՍՏԱԼԻ ՄԷՋ

կ'ըլլան՝

Բանախօսութիւններ, մեներգներ, արտասանութիւններ, կենդանի պատկերներ, պարեր փոքրիկներու կողմէ, և պզտիկ տրամախօսութիւն մը

կը նուագէ՝ Ուսանողական խումբը

ղեկավարութեամբ Երաժիշտ Պր. Հ. ՊԷՐՊԷՐԵԱՆի

ԿԱՐԳԱԴԻՐ

ԾԱՆՉՆԱԽՕՄԲ

Կերպասեղէնի եւ զանազան կտորներու մեծ վաճառատուն
Տ. ԵՒ Ռ. ՄԱՎԻՍԱՔԱԼԵԱՆ

Մուրան փոդոցի վաճառատան հատած են *անգղնի* համապատատխան կերպասեղէնի եւ զանազան կտորներու մեծ մթերք։ Ֆրանսական, անգլիական, իտալական եւ ամերիկեան առատրութիւնով կր գոհացուին ամենադժուարահաճ գնորդներ։

Ցարգոյ յաճախորդներ պիտի գտնեն անմրցելի ապանութիւն եւ ճոխ տեսակ։

Թատերական Մեծ եւ Բացառիկ Ներկայացում
Պէյրութի մէջ
ԹԱՏՐՈՆ ՓՐԻՍՏԱԼԻ [Պատճ]

1932. Զորեքշաբթի 21 Դեկտեմբերին երեկոյեան ժամը.8.30ին

Պէյրութի հայ տրամաթիւ խումբը մասնակցութեամբ եւ ղեկավարութեամբ Եւրոպայէն նոր ժամանած հանրածանօթ դերասան

Մ. ՄԱՐՈՒԹԵԱՆԻ

Եւ մեծ պատրաստութեամբ կը ներկայացնէ

Կ. ԴՈՅԼԻ

հռչակաւոր

ՇԵՐԼՕԿ-ՀՕԼՄՍ

4 ԱՐԱՐ

Իրենց սիրայօժար մասնակցութիւնը կր բերեն վաստակաւոր դերասան Բ. Աբովեան եւ Տիրան Աճեմեան։

ՌԷժիսէօր Մ. ՄԱՐՈՒԹԵԱՆ

Տոմսերու գիներ: Օթեակներ 300 եւ 250 Սուր. Դահեկան
Ա. Կարգ 50, Բ. Կարգ 35 Սուր. Դահեկան

Տոմսեր կր ծախուին Պ. Պ. Մարբէ Հիսարեանի, Վ. Ուզունեանի, Սարաֆեան Եղբարց Վաճառատանց եւ Ցօրօ Լիւռնի մօտ։

ՓՐԱՆՔ-ՄԱՍՕՆՆԵՐԸ
(ԱՋԱՏ ՈՐՄՆԱԴԻՐՆԵՐԸ)

Գրեց՝ ՍԻՒՆԻՔ

Գիշերուայ ուշիղ ժամ 1ին, Սատնիսլաս—Աւգուստ իր ազգական կամ Բրանիցկու հետ միատին լինուած է նշանակուած տեղը։ Տղաս՝ի մէջ նա հանգիպած է... Քագատժատնգ Պետրոսին և եկատերինային, ուր պարզուած է ծը գարու ոգուն ըստ ամենայնի պատշաճ տեսարան մր։

Քագատժատնգ մեծ իշխանը դիմած է Պոնեատկովսկուն հետեւեալ խօսքերով.—

— Դու խենթ, ինչու համար դու ինձի նախապէս չր զգուշացուցիր, եթէ որ դու այդ անէիր իր ժամանակին ազա տեղի չէր ունենալ այս ամէն պարազ վիլլուկը։

Այդ ժամանակ Սատնիսլաս—Աւգուստ ինդրած է մեծ իշխանին՝ ընդունիլ իր հիացումնքի արհատատչեան նրատքիքական ընդունելութեանց առիթ որոնց չնորհիւ ինքը գերի է ընկել։ Փաղաքշուած մեծ իշխանը սկսած է խրնդալ և չփոթուած եկատերինայի ձեռքից բռնելով ներկայացնած է Պոնեատկովսկուն։ յորմէ յետոյ ինքը հեռանած է տեղի տատեցեր Սատնիսլաս—Աւգուստին՝ մի պայմանաժամ մը, որ իրենց պահեն զգուշատութեամբ։ Ինքն իսկ Քագատժատնգ Պետրոսը միջնորդած է կայսրուհի և կայսրուհի եղիսաբեթ Վօրոնցովայի հետ՝ լիակատար ազատութիւն տալով եկատերինային և Պոնեատկովսկուն՝ մի պայմանաժամ մը, որ իրենց պահեն զգուշատութեամբ։ Ինքն իսկ Քագատժատնգ Պետրոսը միջնորդած է կայսրուհի և կայսրուհի եղիսաբեթային, որ եղած պատժութիւնը ժողովրդեան գրաւի և Պոնեատկովսկին կարենայ մնալ Պետերբուրգի մէջ։

Ինչպէս որ տեսանք, Լեհացի փայլուն երիտասարդ ազնուականը գնացել էր Պետերբուրգ ուսանելու դիւանագիտութեան արուեստը, մինչ գերուել է գեղեցկուհի եկատերինայից և իր հերթին ինքն էլ գերել նրան ու դարձնել նրա սիրականը։ Քագատժատնգ Պետրոսը իմանում է եղել այդ սիրային կապերու մասին և անգամ եկատերինային հանատարել է այդ տեսակէտից։ Բայց այդ օրինակ կացութիւնը չէր կարող երկար չարատնակուիլ։ Վերջ ի վերջոյ եղիսաբեթա կայսրուհին տատիսում է Պոնեատկովսկուն հետ նել մայրաքաղաքից և Պոնեատկովսկին բարենպատակ է գտնում ժամանակաւորապէս հեռանալու Ռուսատանից և մեկնում է Վարշատա։

1762 թուին Լեհատատանի մայրաքաղաքում լուր է բատատում կայսրուհի եղիսաբեթա Պետրովնայի մասին։ Քագատժատնգ Պետրոսը լինում է կայսր։ Կայսրուհի եկատերինայի նամակները Սատնիսլաս—Աւգուստին ուղղուած, դառնում են հազուադեպ. իսկ որ բացատրուում է մասամբ էլ նրա վրայ իր նոր գատորիա —սրբական Օրլովի ազդեցութեամբ։

Նոյն տարուայ ամրան Պետերբուրգի մէջ տեղի ունեցած յեղաշրջման լուրերը հասնում են Լեհատատան։ Եւ բնական է որ եկատերինայի գահակալութեան լուրը ծայր ատեան յուզեր Սատնիսլաս—Աւգուստին, որը դժնորէն տարած ունի եկատերինայի. անատ կետնքը։ Նա սպատում է եղել անյապաղ մեկնելու մի հր —Պետերբուրգից. բայց փոխան գրա նա տատնում է նոր կայսրուհու երկարը՝ գրուած յեղաշրջման հինգերորդ օրը։

— Ձեռ ձեզ թախանձագին գրում եմ չտատպարել վերադառնալու այտեղ,— գրել է նատերինան,— որովհետեւ ներկայ հանգամանքներու մէջ այդ կր լինի վտանգաւոր ձեզ համար։ Ցեղափոխութիւնը, զոր կատարուած է յօգուտ ինձի, հրայալի է։ կատարեալապէս անհատնական թէ՛ ինչ պիտի միատնութեամբ է տեղի ունեցել այդ։ Եւ խնդրած եմ գործերով և չեմ կարող ձեզի գալ մանրամատ օրէն։ Իմ ամբողջ կեանքի ընթացքում ես պիտի ջանամ ծառայելու և օգնելու ձեզի և ձեր ընտանիքին, բայց այստեղ ամէն բան ճգնաժամային (քրիթիքական) և ծանր դրութեան մէջ է. ես չեմ քնացել երեք գիշեր և չոր։ օրում ընթացքին երկու անգամ եմ կերել։ Ցետութիւն ողջ լերուքդ։

Այդ ժամանակներին Սատնիսլաս Վոնեատկովսկին գրատնուում է եղեր իր քեռու, իշխան Զարտորիսկու կալուածին մէջ։ Երեքից նա սկսնում է վարչատա այն իրատքի յոյսով, որ Պետերբուրգի մէջ տեղի ունեցած յեղաշրջումը բարենպատակ ազդեցութիւն կունենայ իր ճակատագրին վրայ։ Վիսլա գետը անցնելու պարագային, գետին մէջ իներ նա հանդիպում է սուրհանդակներից էկին, որը տատիս է իրեն ֆրանսական դեսպան Մերսի—Արժանտոյից ուղարկուած ծրար մը կայսրուհու նամակը պարունակող.—

Սանքտ—Պետերբուրգ, 2 Ցունուար 1762 թ.

Ցես փութով ուղարկել եմ կոմս Կայզերլինգին, իմ դեսպանին՝ Լեհատատանի մէջ, որպէսզի նա ձեռք բերի ձեզի համար արքայական գահը, ժամ թագադրող արքայի մահից յետոյ։ այն դէպքում, եթէ որ նրան չը յաջողուի այդ անելու ձեզի համար, ապա ես ուզում եմ, որ Քագատար հրաչակուի իշխան Ադամ (Ադամ Զարտորիժսկի, Սատնիսլաս Պոնեատկովսկու քեռորդին)։ Այտեղ, մայրաքաղաքի մէջ, մեծերու բորբոքումը միշտ ատատկանում է։ Վախնալով ես ուելի գտնել այդ բորբոքումը, ես խնդրում եմ ձեզի՛ իրատափել մեզ մօտ գալուս։ Արդէն վեց ամսուայ ընթացքում է պատրատատել իմ գահակալութիւնս։ Պետրոս Գ. զրկուել էր և այն պատ ար խնդիրից, զոր նրա մօտ ատկաւին Ցուն էր։ Նա վիրատրել է ատենին, հաշուի չառնելով ոչ ոքի։ Նա ուզել է ոչնչ ցնել գվարդիան (կայսր պահակազօրքը) և դրա համար էլ նրան պատերազմի է ուղարկել։ Նա ուզում է գվարդիան փոխարինել իր գէշատնական զօրքերով, որոնք պիտի կռվին պետնորդական պաշտօն մայրաքաղաքին մէջ։ Նա ուզել է փոխել կրօնը (այն է կերպատնալ Լիւտերատանութեան) ատատանալ Ե. Վ. ի հետ (եղիսաբեթա Վօրոնցովայի) փակել ինձի բերդի մէջ։ Հաշուելով յատատարմանօրը, յնա այնու, որ նա հրապարակաւ վիրատորեց ինձի ճաշի ժամանակ, նա երեկոյեան հրատատած է՝ որ կատնատորեն ինձի. իմ քեռիցդ, պրինց (արքայազն) Գեորգը, յաջողած ունի փոխել ատալու այդ հրամանը։ Այդ օրուանից ես սկսեցի ուշկռտել առաջարկութեանց, զոր քանիցս անգամ արած էին ինձի՝ կայսրուհու մահից յետոյ։ Ես իմացած էի սատրութեան մը մասին՝ կատնատորելու կայսրին իր սենեակին մէջ և ենթարկելու փակման, ինչպէս որ ատրատած են եղել արքայազնուհի Աննայի և իր երեխաներու հետ։

(16) (Շար)

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

Ֆրանսայի նախարարական տագնապը
S. F. I. O.ի ԴԻՐՔԸ

Փարիզ.— Սորհրդարանի S. F. I. O. խմբակը գումարուեցաւ այս առաւօտ եւ քուէարկեց բանաձեւ մը որով իր վստահութիւնը պիտի յայտնէ միայն այն կառավարութեան որ պիտի կոթնի Մաքս Լի ընդհ. ընտրութիւններու արդիւնքին համաձայն միամասնութեան մը վրայ։

Ամերիկեան հաւատային կարծիքը յուսախաբ եղաւ

Ուաշինկթըն.— Ֆրանս. խորհրդարանի քուէարկութիւնը մեծ յուսախաբութիւն յառաջացուց։ Կը յուսացուէր որ Ֆրանսա զօրաւոր վերապահումներ ընէր բայց խոյս տար ապագայ բանակցութեան կարելիութիւններէն։ Կը կարծուի թէ այս քուէարկութիւնը ահագին ազդեցութիւն պիտի ունենայ ապագային վրայ, մասնաւորաբար պարտքերու վերաքննութեան։ Գ. Հուվըր որոշած է վերաքննութիւն պահանջել դեկտ. 15ին վճարող ազգերու համար եւ վերջացած նկատել բանակցութիւնները միւսներուն հետ։

Իտալիոյ եւ Անգլիոյ մէջ

Հռոմ.— Հռոմի կառավարութիւնը կը պատրաստուի կատարել դեկտեմբեր 15ի տարեվճարը։

Լոնտոն.— Համայնքներու ժողովին մէջ պ. Չեմպըրլէյն յայտարարեց որ Մ. Նահանգները յաճախ յոռետեսութեան ճանչցած են նորոգութիւններու եւ պատերազմի պարտքերու միջեւ գտնուող կապը։

Սըր Ճան Սիմոն հոս հասաւ օդանաւով ժամը 11, 30ին։

Էսթոնիա չի կրնար վճարել

Թալէն.— Կը ծանուցուի որ Էսթոնիա նոր ծանուցագիր մը ղրկելով Ռուսիոնկթըն կը յայտարարէ որ չի կրնար կատարել դեկտեմբեր 15ի մասնավճարը։

Պ. Լըպրէօ կը հետապնդէ իր խորհրդակցութիւնները

Փարիզ.— Իր խորհրդակցութիւնները հետապնդելով պ. Ալպէր Լըպրէօն ընդունեց Խորհրդարանի եւ Տերակտի զանազան յառնժողովներու տեղեկագիրներու խմբակներու նախագահները։ Ի մէկուն յայտնեց տակաւին իր տրամադրութիւնները։ Հանրապետութեան նախագահը կ'աշխատի կազմել դահլիճ մը որ տեւէ։

պ. Էռիօ վերջնականապէս կը հեռանայ

Փարիզ.— Մամուլը միաձայնութեամբ անհաւանական կը գտնէ որ պ. Էռիօ, ըստ իր բացատրութեան, համաձայնի «ըլլալ իր յաջորդը»։

Փարիզ— Իրիկուայ դէմ նախկին վարչապետ հրաւիրուեցաւ Էլիզէի պալատը եւ երկար տեսակցութիւն մը ունեցաւ պ. Ալպէր Լըպրէօնի հետ։ Հանրապետութեան նախագահը շատ պնդեց որ ան ընդունի կազմել դահլիճը։

Փարիզ.— Գ. Էռիօ մեկնեցաւ Էլիզէի պալատէն։ Ան մերժեց ոչ միայն կազմել դահլիճը այլ մաս կազմել ապագայ նախարարական կազմին։ «Քանի որ ալ ըլլայ այդ դահլիճը, բսած է պ. Էռիօ, ես մաս պիտի չկազմեմ անոր»։

պ. Շօթան Էլիզէի մէջ

Փարիզ.— Ժամը 19.5ին պ. Շօթան Էլիզէ կանչուեցաւ։ Ան պիտի վերապահէ իր պատասխանը մինչեւ որ խորհրդակցի իր բարեկամներուն հետ պատերազմէն ի վեր ամենամօտ նկատուած տագնապին մասին։

պ. Քամիլ Շօթան կը զբաղի պատերազմական պարտքերու խնդրով

Փարիզ.— Պ. Շօթան պատերազմական պարտքերու խնդիրը քննեց պ. պ. Քայոյի, Պլուսի, Մալվիի եւ Պիւրնիէյի հետ։ Ան ուսումնասիրեց թէ ինչպէս կարելի է մեղմացնել Խորհրդարանի քուէարկութեամբ ստեղծուած կացութիւնը եթէ պ. Շօթան ընդունի կազմել դահլիճը, շատ պիտի խնդրէ պ. Էռիօյէն որ պահէ արտաքին նախարարութիւնը։

Պ. ՇՕԹԱՆ ՊԻՏԻ ԸՆԴՈՒՆԻ ՄԻԱՅՆ ԵԹԷ Պ. ԷՌԻՕ ԳՈՐԾԱԿՑԻ

Փարիզ.— Պ. Շօթան պնդեց որ Պ. Էռիօի մասնակցութիւնը իր դահլիճին բացայայտ պայմանն իր ընդունելուն։ Ան յայտարարեց որ չափազանց մանրամասն խորհրդակցութիւններ պիտի ունենայ նորէն խորհրդարանի ընդմիջման դիր չդնելուն համար։

Պ. Շօթանի պարտութենէն յետոյ
ՆԱԽԱԳԱՀ ԱԼՊԷՌ ԼԸՊՐԷՕՆ ԴԱՀԼԻՃԻ ԿԱԶՄՈՒԹԻՒՆԸ ԿԸ ՅԱՆՁՆԷ Պ. ՓՕԼ ՊՈՆՔՈՒՐԻ

Փարիզ.— Ելմտեան և արտաքին գործերու յանձնաժողովները, որոնց կարծիքը առնուեցաւ կիսապաշտօնապէս, սերժած ըլլալով հաշտեցնել կառավարութեան և խորհրդարանի տեսակէտները դեկտ. 15ի վճարումի մասին եւ Պ. Էռիօ զլանալով իր համագործակցութիւնը, Պ. Շօթան սերժեց կազմել դահլիճը։

Նախագահը դիմեց պ. Փօլ Պոնքուրի որ Էլիզէ եկաւ ընկերակցութեան պ. Էռիօի խօսակցութիւն մը ունենալու համար պարտքերու հարցին շուրջ։

Բալիզ.— Պ. Բօլ Պոնքուռ ընդունեց ոչ թէ կազմել դահլիճը, այլ հողաբաշխել դահլիճի մը կազմութեան համար։

Այս զանազանութիւնը հաստատելէ յետոյ պ. Բօլ Պոնքուրի առաջին խօսքը եղաւ խոյս դնել Պ. Էռիոյի հետ։

Բարիզ.— Պ. Բօլ Պոնքուր յայտարարեց որ նախագահը պատասխանատուութիւնը կը զինքը կազմելու դահլիճը։ Այս առաւօտ ան պիտի պատասխանէ Պ. Շօթանի կամ կը մերժէ այս պաշտօնը։

Պ. Շօթան ուզեց ընդլայնել դահլիճը

Բարիզ.— Կ'իմացուի որ պ. Շօթան փորձած է թեթեւօրէն ընդլայնել դահլիճին հիմը քիչ մը աւելի մեծնալով դէպի ձախ։ Բայց ան որ չէր ըրած այս ուղղութեամբ նախաքննութիւններ առաջ եկած է ան ծերակուտական Շէյրընի պ. Թարթիէօի դահլիճի ելմտեան նախարար Պ. Բիէքըրի։

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

Պ. Փօլ Պոնքուր կը կազմէ Ֆրանս. դահլիճ

Փարիզ 18.— Դահլիճը կազմուած է Պ. Փօլ Պոնքուր արտգործոց նախարարութիւնն ու վարչապետութիւնը սանձնած է։

Երեսփոխանական ժողովը հաստատ կը մնայ պարտերու խնդրոյ առարկայ ըրած որոշման վրայ։

ՏԵՂԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՄԱՐՕՆԻ ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԻ ԱՃԴՈՒՄԸ

Կարգ մը բերթեր գրեցին թէ մարդ մը առաջ Սուրբ Աթոռի կողմէ Մարօնի պատրիարքարանի ուղղուած պատրիարքներու եւ եպիսկոպոսներու ընտրութիւնը ծանօթով նամակի մը մասին։ Թէ մը հաստեր նոյնիսկ գրեցին որ մարօնի պատրիարքին դրկուած է պապական նամակ մը, որով մարօնի համայնքի իրաւունքներն ու առանձնաշնորհումները, ճանչցուած Սիւնհոդոսի կողմէ, պիտի ջնջուին։

Աւելի կը վերջացնեին ատկէ որ կարգ մը եպիսկոպոսներ չեն ուզած բնաւորագիրներ ղրկել Պատրիարքին կողմէ Սուրբ Հօր ուղղուած նամակը։

Ճշմարտութիւնը ցոյց տալու եւ այս գրութիւններէն խոոված հանրային կարծիքը հանդարտեցնելու համար, ճշդում աներաժեշտ է։

Պապական այդ եպիսկոպոսական մակին մէջ ճշմարտութեան ոչ մէկ հիմ կայ։ Իրողութիւնը այն է որ Սուրբ Աթոռը, Արեւելեան Եկեղեցիի կազմակերպչական իրաւունքներու ճանաչմամբովը կազմակերպել յեղոյ, ուզած է նոյնիսկ ալ բնել Արեւելեան եկեղեցիին համար։

Ճանաչմամբով մը կազմուեցաւ այս նպատակին համար եւ ըստ ով սկսաւ իր բերդութիւնները եւ քարկելու իր Արեւելեան եկեղեցիներու պետերուն, իր որոշումները տալէ առաջ։ Եւ ուրիշներու կարգին բերդութիւնը մըն է որ սպացեր է Մարօնի Պատրիարքարանը ժամանակ մը առաջ։ Կարգ մը մարգիկ չարափոխեցին աճոր իմաստն ու նպատակը։

Ասկէ զատ պէտ է նեղ որ միւս բոլոր պատրիարքներն ալ ստացած են նոյն առաջարկները։

Գալով պատրիարքի պատասխանին, ան ստորագրուած է առանց բացառութեան, համայնքի բոլոր եպիսկոպոսներէն։

Կարգ մը մարդիկ ուզեցին օանագործել Արքայ պատրիարքին ընտրութեան պապական վաւերացումը ուշացումը եւ տարաձայնեցին լուրեր որ ոչինչ ունին ճշմարտութեան հետ։

Իրողութիւնը այն է որ Պատրիարք իր ընտրութենէն անմիջապէս յետոյ Սուրբ Աթոռէն ստացած է օճառնաւորական նամակ մը, որ իրեն կը փոխանցէ իր նախորդին օճառնուած բոլոր առանձնաշնորհումներն ու իրաւունքները։

Պատրիարքական վաւերացումը կրնայ կատարուիլ միայն քարթնայներու ժողովէն յետոյ։ Այդ ժողովը տեղի ունեցած չըլլալուն համար է որ կ'ուշանայ այդ պատրիարքական հանդիսութիւնը։

* * *

Մենք ուրախ ենք հաստատելու այս ճշդումը իսահ ճշմարտութեան եւ զգուշացնելու համար հանրային կարծիքը ժամանակ մը իվեր պատրիարքարանի ուշ կատարուող կարգ մը անհեթեթ տարաձայնութիւններու դէմ։ Աւելի ազատասիրի մեղով կատարուած այս անհեթեթ ակնարկութիւնները, հետու իրենց նպատակին հասնելէ, կը դառնան իրենց հեղինակութիւններուն ու ծանօթ կը դարձնեն ծիծաղելի։ Քանի մը օր առաջ տեղական թերթ մը կը հրատարակէր երկտող մը, ուր Նուճարիէն վարիչ Հռոմի մարօնի դէմի կալուածներուն. խնդրուեր է որ իր տեղ այլ պատրիարքի ազգական Աուետ եպիսկոպոսին։

Ինչ որ ճշմարիտ է, այն է որ հանգուցեալ Հայիէ պատրիարքի ժամանակ, Արեւելեան եկեղեցիներու Սրբազան ժողովը միշտ խնդրած է հայր Նուճարիէն կանչումը, զայն նկատելով որպէս «Perssona Grata»։ Մինչեւ հիմա իր պատճառին վրայ պահելէ յեղոյ, ներկայ պատրիարքը տեղի տալով Սրբազան ժողովի խնդրագիրին, հայր Նուճարիէն տեղը Սրբազան Աուետ եպիսկոպոսը, որ մօտաւորապէս 30 տարիէ ի վեր կը բնակի Հռոմ, յաւ կը ճանչնայ Վատիկանի գործակներ, ինչպէս նաեւ իր համայնքին կարծիքները։

ՍԻՒՐԻՈՅ
ԵԼՄՏԱԿԱՆ ՆԱԽԱՐԱՐԻՆ ԲԱՑԱՏՐՈՒԹԻՒՆԸ

Քանի մը օր առաջ, Սիւրիոյ Ելմտական Նախարարը՝ Ճէվիլ պէյ Մէրճիմ Գէյրութ կը գտնուէր, էլ Անուարի խմբագիրներէն մէկը տեսակցութիւն մը ունենալով անոր հետ կարգ մը հարցումներ ուղղած եւ համապատասխան բացատրութիւններ ստացած է։ Մենք այդ հարց ու պատասխաններուն կարեւորները կը յանձնենք մեր ընթերցողներուն։

— Ձեր Համաստանի բացակայութեան միջոցին Բարձր Դռնէն ներկայ Սիւրիոյ ու Լիբանանի հազարական կացութեան ուշադրութեամբ Սիւրիոյ եւ Ֆրանսայի միջեւ կնքուելիք դաշնագրի համար եղած տարաձայնութիւնները։

— Այդ տարաձայնութիւնները քիչ թերթերու կողմէ հնարուած են, որոնց մէջ կրնուէր թէ Սիւրիա պատրաստ պիտի ըլլայ Ֆրանսայի վճարել 12 միլիառ Ֆրանք։ Նյս կարելի բան չէ։ Կը գտնուի թէ՝ ժողովուրդը ինչպէ՞ս կը հաւատայ նման օրինակ լուրերու։ Մենք բացարձակապէս չենք կրնար ընդունիլ ու ստորագրել երկրի օտարերուն հակասող դաշնագիր մը։ Բարձր Դռնիս հանրութեան պատասխանական հաղորդագրութիւնը տեսայ, սակայն դեռ առիթ չունեցայ զայն կարդալու։ Կառավարութիւնը իր գիտցուցած մէջ բսած է արդէն թէ՝ պիտի ատիսաթի ժողովրդական փափաքներուն գոհացում տայ եւ ապահովի Սիւրիոյ մասին Ազգերու Դատաստանի մէջ։ Նկատի ունենալ որ ասիկա առաջին հաղորդագրութիւնն է դաշնագրի մասին Ֆրանսայի կողմէ, կը հետեւի ուրեմն թէ որքա՜ն զգուշաւորուած է Ֆրանսան մեզի հանդէպ։

ԹԻՒՐՔ ՄԱՀԱՊԱՐՏԻ ՄԸ
ՁԵՐԲԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆԸ
ՀԱՅ ՈՍՏԻԿԱՆԻ ՄԸ ՅԱՋՈՂՈՒԹԻՒՆԸ

Թիւրք սոճագործ մը, որ բրեական կառավարութեան կողմէ մահուան դատապարտուած էր, բնիկ Գոլոեցի Մուհամմէտ Շեմսէտտին, երկար տեսնէ իվեր կը փնտռուէր։ Մեկուկես ամիսէ իվեր ան եղած ապատանած էր Գէյրութ եւ տակաւ 60 Ս. դահեկանի կատխատեր ներկարարի մը մօտ։

Գոլոյ ընդհանուր դատախազութիւնը աւս փախստական ոճրագործի մասին գրած ըլլալով Լիբանանեան Կառավարութեան, Գէյրութի ոստիկանութեան գաղտնի պնդելու համար։ Գտչեցի ոստիկանութիւնը իր տրամադրութեան տակ ունէր ոճրագործի ճկարը եւ պէտ եղած լրացուցիչ բացատրութիւններ տալուած էր աւնոր դիմացին տուրջ։

Ամսոյս 16ին ուրբաթ օր, երեկոյեան ժամը 7.30ին, Մեգրաս քաղին մէջ պատրիարքի միջոցին, գտչեցի ոստիկան Գ. Սիսակ կը հանդիպի ներկարարի մը եւ կը կասկածի։ Իսկոյն կը մօտենայ անոր եւ սակարկութեան կը մտնէ երկու սենեակներ ներկել տալու համար։ 27 ոսկիով սակարկութիւնը լրացնելէ վերջ, Գ. Սիսակ զայն կառավորդ ցոյց տալու համար սենեակները եւ ուղղակի կը բերէ գայն ոստիկանական Տնօրէնութեան էհնէք։ Մուհամմէտ հոն հասնելուն պէս կը գուշակէ խաղը եւ կ'սկսի ճչկկալով յալ ու աղաչել։ Սակայն անօգուտ, օձիքը ձերբ տուած էր արդէն։

Բ. ԳՕՄԻՍԷՐՈՒԹԵԱՆ
ՄԱՄԼՈՅ ԴԻՒԱՆԸ ԿԸ ՋՆՋՈՒԻ
Բարձր Դռնիսէրի փոխանորդ Ն. Վ. Գ. Հէյլօ հրամանագիր մը տորագրեց, որով Բարձր Դռնիսէրութեան Մամլոյ տեսչութիւնը բոլորովին կը վերացնէ եւ անոր պատճառը կը յանձնուի Բարձր Դռնի տեղեկութեան բաղմակող բաժնի գրասենեակին։

Ասկէ վերջ բերթերու ճնշումները եւ մամլոյ վերաբերեալ այլ խնդիրներ պիտի ճնշուին բաղմակող դիւանին կողմէ։

ԿԱԼՈՒԱԾՆԵՐՈՒ ՎԱՐՁՈՒԹԵԱՆ ԳԱՅՔԱԿՂՈՒԹԻՒՆԸ

Կալուածներու խնդիրին առթիւ բանտարկուած էսատ պէյ Նուճուս որ ընդհանուր Տնօրէնն էր կալուածներու վարչութեան, անցած օրերս հարցաքննուեցաւ։ Հարցաքննիչ դատաւորը անոր ցոյց տուաւ իր կողմէ ստորագրուած նամակը, ուղղուած Մեծ Թեհանի, որուն մէկ կը խօսի կատարի մասին։ Էսատ պէյ մեղադրեալը եղած է պատահած գեղծումներուն։

Էսատ պէյ Նուճուս ուրացաւ այդ նամակի իր կողմէ գրուած ըլլալը եւ յայտնեց որ կեղծած են իր ստորագրութիւնը։ Իսկոյն մասնագէտներէ բաղկացած յանձնախումբ մը կազմուեցաւ եւ յետ երկար ճնշութեան եւ բաղդատութեանց յայտնի եղաւ որ այդ նամակի ստորագրութիւնը, Էսատ պէյի կը պատկանի։

ՀԱՆՐԱՅԻՆ ՇԻՆՈՒԹԵԱՆՑ ԳԱՅՔԱԿՂՈՒԹԻՒՆԸ
ՀԱՆՐ. ՆԱԽԱԳԱՀԻ ՀՐԱՄԱՆԸ

Հանրային օգնութեանց ճնշութիւնները սկսած են դանդաղիլ։ Այլեւս առաջուան պէս տեղագիրներ ճարցաճնշութիւնները չեն կատարուիր։ Կը կարծուի որ մօտ օրէն բդքածարներ կը յանձնուին դատարան Օրկու ամիս եւ օրերը մը եղաւ ճիշդ որ ճարցաճնշիչ դատաւորը ձերբ առած է այս խնդիրը։ Հիմա վերջին ճնշութիւնները կը կատարուին Գալաթիի մէջ։ Կրսուի թէ Նաթր Սֆէյր անուն յանձնակատար մը 900 ոսկիի գեղծում մը կատարած Գալաթիի ճամբաճներուն օգնութեան գործին մէջ։

Հարցաճնշիչ դատաւորը ցարդ ճնշութիւնները աւարտած եւ բդքածարներն ալ յանձնած կրլլար, եթէ Փարիզի մէջ ձերբակալուող Միւրհէմ Սեմահան տեսակցութեան համար։ Գտչեցի ոստիկանութիւնը իր տրամադրութեան տակ ունէր ոճրագործի ճկարը եւ պէտ եղած լրացուցիչ բացատրութիւններ տալուած էր աւնոր դիմացին տուրջ։

Ամսոյս 16ին ուրբաթ օր, երեկոյեան ժամը 7.30ին, Մեգրաս քաղին մէջ պատրիարքի միջոցին, գտչեցի ոստիկան Գ. Սիսակ կը հանդիպի ներկարարի մը եւ կը կասկածի։ Իսկոյն կը մօտենայ անոր եւ սակարկութեան կը մտնէ երկու սենեակներ ներկել տալու համար։ 27 ոսկիով սակարկութիւնը լրացնելէ վերջ, Գ. Սիսակ զայն կառավորդ ցոյց տալու համար սենեակները եւ ուղղակի կը բերէ գայն ոստիկանական Տնօրէնութեան էհնէք։ Մուհամմէտ հոն հասնելուն պէս կը գուշակէ խաղը եւ կ'սկսի ճչկկալով յալ ու աղաչել։ Սակայն անօգուտ, օձիքը ձերբ տուած էր արդէն։

Հանրապետութեան նախագահը հրամանագիր մը տորագրեց, որով Բարձր Դռնիսէրութեան Մամլոյ տեսչութիւնը կը վերացնէ եւ անոր պատճառը կը յանձնուի Բարձր Դռնի տեղեկութեան բաղմակող բաժնի գրասենեակին։

Ասկէ վերջ բերթերու ճնշումները եւ մամլոյ վերաբերեալ այլ խնդիրներ պիտի ճնշուին բաղմակող դիւանին կողմէ։

ԿԱԼՈՒԱԾՆԵՐՈՒ ՎԱՐՁՈՒԹԵԱՆ ԳԱՅՔԱԿՂՈՒԹԻՒՆԸ

Կալուածներու խնդիրին առթիւ բանտարկուած էսատ պէյ Նուճուս որ ընդհանուր Տնօրէնն էր կալուածներու վարչութեան, անցած օրերս հարցաքննուեցաւ։ Հարցաքննիչ դատաւորը անոր ցոյց տուաւ իր կողմէ ստորագրուած նամակը, ուղղուած Մեծ Թեհանի, որուն մէկ կը խօսի կատարի մասին։ Էսատ պէյ մեղադրեալը եղած է պատահած գեղծումներուն։

Էսատ պէյ Նուճուս ուրացաւ այդ նամակի իր կողմէ գրուած ըլլալը եւ յայտնեց որ կեղծած են իր ստորագրութիւնը։ Իսկոյն մասնագէտներէ բաղկացած յանձնախումբ մը կազմուեցաւ եւ յետ երկար ճնշութեան եւ բաղդատութեանց յայտնի եղաւ որ այդ նամակի ստորագրութիւնը, Էսատ պէյի կը պատկանի։

ՀԱՅՈՒ ՄԸ ԴԻԱԿԸ ԿԸ
ԳՏՆՈՒԻ ՔԱՐԱՆՔԻՆԱՅԻ ԾՈՎԱՓԻՆ ՎՐԱՅ

Այցած ուրբաթ գիշեր ժամը 9ին, Մինասկ Գույումճեան անուն հայու մը դիակը կը գտնուի Քարանքինայի ձոր, ծովափին վրայ։ Իսկոյն լուր կը տրուի ոստիկանութեան եւ յետ ճնշութեան կը հաստկրցուի որ ան 60 տարեկան, կոյր եւ արկար ծերուկի մըն է։ Եղած ճնշութեանց համաձայն Մինասկ երեկոյին տուն կուգայ եւ կը տեսնէ որ կերակուրը պատրաստ չէ, պնակ մը առնելով նպատրաստուած մը խանութը երթալ կուգայ, կարգ մը գնումներ ընելու համար։

Սակայն ոչխերը չեն տեսներ եւ սխալ ուղղութեան կերթայ։ Ոտքը կը սահի եւ կիյնայ վար անդունդը եւ կը մեռնի։

ԴԱՍԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ

Լիբանանայ երկսեռ ուսուցչ. Միութեան Ե. տարուայ բ. դասախօսութիւնը տեղի կիսի ունենայ հինգշաբթի երեկոյ (22 Հեկտ.)ժամը 8.30ին, Ս. Նշան Ազգ.Վարժարանի Մանկապարտեզի սրահին մէջ։

Գր դասախօսէ Գ. ՆԻԿՈՂ ԱՂԲԱԼԵԱՆ.

Կը հրաւիրենք Գէյրութաբնակ անդամ եւ ոչ անդամ երկսեռ հայ ուսուցչուհիները ու համակիրներ։

Դասախօսութենէն վերջ տեղի կունենայ հայ անդամական ժողով։

ՎԱՐՁՈՒԹԻՒՆ (Կնիք)

ԱԿԱՀԱՐԱՆ ՊԷՅՐՈՒԹԻ

19 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 1932

		Ս. Դ.
Ոգիպտկ.	բդքագրմ.	434.50
Անգլկան.	»	423.50
Տօլար	»	127.50
Թրմական	»	59.50
Պաճէ Օթթոման		140
Իտալական Լիր 100		650
Ռուսական Տրախմ 100		75
Անգլկ. ոսկի		608
Ֆրանս.	»	487
Օսման.	»	549.50
Արծաթ մէճիտ		21
Գրեթի Ֆօնս. Ա. Ֆէ.		556
» » Բ.	»	314
» » Գ.	»	304

Սէֆերեան եզբարէ Բիւր Ֆօ Թէյէֆօճ՝ 5-19

ՏԷՐ ՄԵԼՔՈՆԵԱՆ ԵՂԲՕՐՔ
ԲԻՒ ԷԼ ՄԹՐԱՆ
ԱԼԷՆՊԻ ԵՒ ՀՕՇ ՓՈՂՈՑՆԵՐՈՒԻ ՄԷՋ

Մեր Ծառախտողներուն: Ցրտաճակի կերպասներ, ֆիւպիւրճեր եւ գանազան իրեղէններ հասած են։

Մեզի չի դիմողներուն: Մէկ անգամ միայն փորձեցէք գոհունակութեամբ պիտի մեկնի։

Մեզ չճանչցողներուն: Ձեր տարուն համար խնդ մեզ հետ ծանօթացէք։

Մեր վաճառատան կից ճոր բացած են նաեւ քրիզօթաժի եւ ժիլետի ճիւղ ճոն պիտի գտնէք ամէն տեսակ բլօվր, ժաքէթ, Ֆազագ եւն։

Դասակոսի ժասնաճիւղ.— Խան Մուրատեան թիւ 23։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՄԱՐՏԱԿԱՆ

ՉԱՓԱԶԱՆՑ ԳՈՐԾԻՔ

Ձախողակած եղբայրները ձեղնահարկի վառարանի խողովակը տանիքի միջից դուրս հանելով՝ ստիպված եղան 20 միլիոնով ավելի ծախսել՝ ինչպես մի անգամ կանխավ հաշվելով։

Ամենալավ տեսակ ծխնելուղներ կը պատրաստէ Ֆրանսական Ծխնելուղներու Ընկերութիւնը։

Գրասենեակ՝ 137 Boulevard Sebastopol - Paris

Ներկայացուցիչ՝ ՀԱՐՈՒԹԻՒՆ ՆԻՐՎԱՆԴԵԱՆ

Նախկին Օրֆիլի հեռ., Գատր, Պէյրութ

ՆԱՒԱՐԱՆ ՏՈՒՆ

Ամենայարմար տեղը Ամերիկեան Համալսարանին մօտ

Ամէն տեսակ ՄԱՀՃԱԿԱԼ ԿԱՀՈՒՅՔ, ՀԱՐՍԱՆԻՔ, ՄԱՀՃԱԿԱԼ ՏՈՆԵՐ

Ամէն տեսակ ՀԱՐՍԱՆԻՔ ԵՒ ՏՈՆԱԿԱՆ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Ընդունելութիւն՝ առաւօտեան ժամը 10—12. Հիւանդասենեակի գործադրութեան տակ։

ՄՈՒՏՔ, ՄԱՅՈՒՐՈՒ ԵՒ ԱՄԱՆ.
ՀՈՒՆ ՄԱՀՃԱԿԱԼ ԿԱՐԳԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

ՏՈՒՆ ՄԱՀՃԱԿԱԼ ԿԱՐԳԱԴՐՈՒԹԵԱՆ

Խիստ ուշադրութիւն կը դարձուի մեռելները ճշդութեամբ ժամանակին թաղելու։

Ամէն տեսակ ՄԱՀՃԱԿԱԼ ԿԱՐԳԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

AZTAG
JOURNAL QUOTIDIEN ARMÉN.
B. P. 587
BEYROUTH, Liban
Directeur - Propriétaire
HAIG BALIAN

ԳԻՆԵՐԸ
ՈՐԻՐԻՆ տար. 550, վեցամսեայ 300 ՍԴ
ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆ տարի 7, վեցամսեայ 4 ոսկի

ԱԶԴԱԿ

ազգային քաղաքական, գրական եւ տնտեսագիտական

ازتاك

جريدة سياسية ادبية اقتصادية عربية

ՕՐԱԹԵՐԹ
ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ 21 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 1932
ԳՆՈՒԿԸ ՀԱՍՏ 2.50 Ս.Դ.

Ջ. ՏՀԼՐԻ | Ամեն առաւոտ պէտք է բեր բերիս «Ցօրէնիճ հաղկիճ» | Տնօրէն — Խմբագիր՝ ՀԱՅԿ ՊԱԼԵԱՆ | Չհրատարակուած ձեռագիրները չեն վերադարձուիր | Թիւ 209 (786)

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

ՋՐՈՅՑ ԸՆԹԵՐՑՈՂՆԵՐՈՒ ՀԵՏ

Հաճոյքով չէ որ կ՚ուտարենք մեր այսօրուան զրոյցը ընթերցողներու հետ։ Որովհետեւ այսօր բացառաբար պիտի խօսինք ընթերցողներու պարտականութեանց մասին ժամուլին հանդէպ։ Եւ մասնաւորելով մեր խօսքը, աւելի սահմանափակ կերպով պիտի զրուցենք մեր թերթի եւ իր ընթերցողներու իրարու հանդէպ ունեցած պարտաւորութեանց շուրջ։

Ինչպէս ըսինք, հաճելի չէ մեզ համար խօսիլ այս նիւթի մասին։ Սակայն հարկը կը պարտադրէ որ գոնէ տարին անգամ մը յիշեցումի համար, գէթ գլխի խօսինք մեր ընթերցողներուն հետ։ Հայ թերթերու յատուկ զրոյց մըն է ասիկա, որուն հապճեպաւորէն կը պատահիք օտար թերթերու մէջ։ Եւ ասոր պատճառը ոչ հայ ընթերցողներու անպարտաճանաչութիւնն է եւ ոչ ալ հայ թերթերու խստապահանջութիւնը։ Դժբաղտաբար, մեր նախկին հայրենիքին մէջ տիրող բռնակալական ըէժիմն ու մամուլը կաշկանդող միջոցները հայ ընթերցողները զրկած էին կարդալու հաճոյքներէն։ Մեծ մասը ուրեմն մեր ժողովուրդն, չէ վարժուած ընթերցանութեան պատճառած երկանկութեանց։ Այս տխուր երեւոյթի իբր հետեւանք յառաջ եկած է մեր մամուլի ներկայ նիհար վիճակը եւ ընթերցողներու անտարբերութիւնը։

Անուրանալի է անշուշտ որ մեր թերթերը եւրոպական հանդէսներու եւ օրաթերթերու ոչ ճոխութիւնը ունին եւ ոչ ալ խնամքը։ Հայ թերթը իւրաքանչիւր գաղութի մէջ լոյս կը տեսնէ բացառիկ ճիգերով եւ զոհողութիւններով։ Շատ հազուագիւտ են ինքնապահ թերթերը։ Մէկ կողմէ ձրի ընթերցանութեան վատթար սովորութիւնը, իսկ միւս կողմէ ժամուլի հանդէպ տիրող անտարբերութիւնը մեր ժողովուրդի մեծ մասին մէջ, կը վտանգեն ոչ միայն հայ թերթերու զարգացումն ու ճոխացումը, այլ ուղղակի կը վնասեն անոր գոյութեան եւ պահպանման։ Նիւթական ու բարոյական բոլոր մասնաւոր եւ անհատական զոհողութիւնները բաւական չեն ապահովելու թերթի մը հրատարակութեան միջոցները։ Եթէ իւրաքանչիւր ընթերցող գոնէ իր կարդացած թերթին փոխարժէքը ճիշդ օրին չվճարէ եւ չաշխատի նոր ընթերցողներ գտնելու համար, դժուարութեանց կը հանդիպի թերթուս հրատարակութեան դժուարին գործը։

Դժբաղտաբար, հայ թերթերու ընթերցողներուն մէջ կը գտնուին մարդիկ, որոնք ամիսներ շարունակ կը կարդան թերթը ծայրէ ի ծայր, կ՚զգան պէտքը թերթին, օրին կը լրացնեն պակաս թիւերը, սակայն, հակառակ կրկնակի ազգարարութեանց, կը դանդաղին երբ կարգը կուգայ վճարումին։ Չեն խորհիր անգամ մը թէ՝ օր օրին իր կարգը եկած թերթերը ահագին ծախքերով կը հրատարակուին. աշխատաւորներէն սկսած մինչեւ մեւլանն ու թուղթը կանխիկ վճարումով կը հայթայթուին. եթէ ընթերցողներն ալ կանխիկ չի վճարեն, կամ մէկ օրէն միւսը երկարաձգեն իրենց վճարման ժամանակը, հրատարակիչները կը մատնուին անհամար դժուարութիւններու։ Եւ որու՞ն ծանօթ չէ որ հայ թուրթերու հրատարակիչները դամատէրներ չեն, ամենաբաղդաւորներն են անոնք, որոնք կրցած են ինքնապահ դարձնել իրենց թերթերը, առանց բեռ ըլլալու ուրիշներուն վրայ։

Կան ուրիշներ ալ, որոնք անհամբերութեամբ կ՚սպասեն թերթը, ծայրէ ի ծայր կը կարդան, կը գնահատեն ու կը քննադատեն, սակայն առանց փոխհատուցման։ Դժբաղտաբար աննշմար թիւ մը չեն ներկայացներ ձրի թերթ կարդալու այս զզուելի սխտէն վարակուածները մեր մէջ։ Այս յոռի սովորութենէն տառապողները, ժակոբոյճի պէս կ՚սպասեն մեր այս կամ այն բաժանորդը եւ յաճախ անոնց մէ առաջ ձեռք կանցընեն թերթը։ Թէեւ մակաբոյծներ, որքան զզուելի են անոնք։ Մանաւանդ, երբ անոնք ի վիճակի են քանի մը թերթերու բաժանորդ ըլլալու եւ հաճոյքի համար կը վատնեն տասնեակներով բաժնեգիներ։

Ինչպէ՞ս որակել այս երեւոյթը, անբարեխղճութի՞ւն թէ տգիտութիւն։ Երկու պարագային ալ հեղինակները արդարացուցիչ կողմ չունին։

Մեր ընթերցողներէն աւելորդ զոհողութիւն չենք պահանջեր, եթէ իւրաքանչիւրը իր բաժնեգինը օրին վճարէ առանց ձգձգումներու, լիովին վարձատրուած կ՚ըլլանք։ Մեր պարտաճանաչ եւ գիտակից բաժանորդները ունին նաև բարոյական պարտաւորութիւն մը, պայքարիլ ձրի ընթերցանութեան դէմ, եւ ոչ ոքին թոյլ տալ որ իր թերթէն օգտուի։ Ամէն խղճամիտ եւ հայրենասէր ընթերցող պէտք է վարժուի թերթերէն ստացած իր բարոյական սնունդին փոխարէն գէթ չնչին դրամական զոհողութիւն մը ընելու առաքինութեան։

Ամփոփենք մեր զրոյցը։

Ընթերցող բարեկամ, եթէ բաժանորդ մըն ես մեր թերթին, այս տողերը կարդալէ վերջ հարց տուր դուն քեզի թէ՝ վճարած ես կարգացած թերթիդ բաժնեգինն։ Եթէ չես վճարած, նոր տարիէն առաջ կարգադրէ հաշիւդ։ Մտածէ որ իւրաքանչիւր թիւի հրատարակութեան համար անագին ծախքերու կ՚ենթարկուին հրատարակիչները։ Իսկ եթէ պատահական ընթերցող մըն ես, քու եւ թելթի չահուն համար բաժանորդագրուէ որ առաջ եւ կանոնաւոր ստացիր օրը օրին։

Ձրի թելթ կարդալը ամենամեծ նախատինքն է մարդու մը համար։

Եւ հայ ընթերցողի մը համար, մասնաւորաբար ձրի թելթ կարդալ մեղք մըն է եւ հակառակ ճշմարիտ հայրենասիրութեան։

«ԲԵՐԱՆԻ ԱՌՈՂՋԱՊԱՀՈՒԹԻՒՆ»

Հեղինակ՝ ՏՕՔԹ. Դ. ԹԱՊՈՒՐԵԱՆ

Անձնական փորձով գիտէի, որ Տօքթ. Թապուրեան չատ հաւատիչ բժիշկ մըն է, եւ կրնայ երեսիդ ժպտելով և «բարեկամ», «հիրելիս» ըսելով ատամներդ չորսը, հինգը մէկ անգամէն քաշել, միայն որ բերնիդ ատամներ արմատապէս մաքրուին։ Գիտէի ոք Տօքթորը կրնայ այնպէս սիրալիր կերպով ընել այդ բանը, որ փոխանակ ինք խղճահարութիւն քեզ պատճառած նեղութեան համար, ընդհակառակը գու խղճահարիս ոչ իրեն այդքան նեղութիւն կը պատճառես։ Գիտէի ասիկա, բայց չէի կրնար երբեակայել որ նոյն չնորհքը կրնայ իւրացուցած ըլլալ և գրական ասպարէզին մէջ։

Ճիշդն ըսելով, չէի կրնար կասկածիլ, որ «Բերանի առողջապահութեան» նման չոր նիւթ մը, կրնար այդքան հաճելի ընթերցանութեան նիւթ դառնալ։ Փառաւ այն է, որ երբ ձեռքս առի մի միայն քղթատելու համար, նայեցայ քննելս, ժամը երկուսն էր եղած և ես անչուշտ գրքին վերջը կը բերէի եթէ բողոքելով լոյսը ժարող չի գանուէր սենեակիս մէջ։

Ընդհանրապէս չեմ սիրեր առողջապահական գիրքեր կարդալ։ Մանկութեանս նախապաշարումն եմ անոնց մասին։ Դուէխ և պատճառներէն գլխաւորն այն է, որ երբեք չեմ կրցեր օգտակար գործնական չօրէն, ոևէ առողջապահական գրքէ։ Նախ երբեք չեմ կրցեր րնթերցանութիւնը 10—15 երեսէն աւելի չարունակել։ Միշտ այն տպաւորութիւնն եմ կրեր, թէ հեղինակին նպատակը ձեզ բան մը հասկցնելէ աւելի, իր գիտցածը ցուցադրելն է և այն տեսակ բառերով խնամուած, որ ոչինչ չի հասկնաս։ Ճակատս մատներս եմ նաեւ թէ գուցէ իմ տգիտութիւնս է պատճառ բան չի հասկնալուս։

Տօքթ. Թապուրեանի գիրքը — ուրուն նպատակը ձեզ բան մը հասկցնելն է, և չատ էական բաներ, որոնցմէ կարեւոս օգտակար գործնականօրէն — հարկ կայ որ ճիգ ընես կարդալու, բաւական է ձեռդ առնես և բանաս առաջի չէր, գիրքը ինքզինքը կը պարտադրէ ձեզ Լեզուն պարզ է, ժամերիս, ընտրուած։ Նոյն իսկ մասնագիտական կամ գիտական բառերու և բացատրութիւններու ծանրութիւնը աննկատ կը մնայ չատ գրքին դիւրընթեռնելի ոճին վրայ։ Հեղինակը կրցած է յաղթել մասնագիտական բառերու դժուարութեան։ Փոխանակ անպատճառ հայերէն առատաց և անիմաստ բառեր թխելու, կամ մէկ քանի բառերով բացատրած է բառը, կամ ուղղակի անգլիերէն բառն է գործածած։ Բարեբաղդաբար չատ քիչ են այն գիտական բառերը, որոնց անպատճառ հայերէնը գործածել ուզած է. օրինակ «բնագրիա» (protein) «բնածխագրա» (carbohydrete)։ Այս հայերէն բառերը չատ աւելի քիչ բան կ՚ըսեն, քան թէ անոնց բուն օտար բառերը։ Արդէն այս տեսակ գիտական բառերը կամ յունարէն կամ լատիներէն կազմուտծ են, և այդ կազմով ալ մտած են օտար լեզուներու մէջ, տեղեակ մը տեսակ մը օտագիտական լեզու։ Շատ չատ տրամաբանական որոշ փոքրիկ փոփոխութիւններ մտցուցած են օտար ազգերը, բայց այնքան փոքր, որ բառը կը մնայ նոյնը և դիւրաւ ճանչելի։ Մենք հարկ է որ կը փորձենք անպատճառ հայերէնի թարգմանել գիտական բառեր։ Ի հարկէ երբ կարելի է և հնարաւոր բան մը հայացնել՝ ինչպէս «կարբոնացում» calcification, պէտք է հայացնել այդ բառը, որ նոյնքան լաւ և ըմբռնելի է հայերէնին մէջ։ Կամ երբ կարելի է բացատրել բառ մը երկու բառով, ինչպէս «orthodontiste», «ակռաները ուղղող մասնագէտ» չատ լաւ է որ այս ձեւով ալ բացատրուի։ Մենք դէմ ենք «բնածխագրատին» կամ «բնազրիատին» լաւ է որ այդ տեսակ բառերը, իրենց կեղծ և խորթ կազմով, չի մտնեն հայ լեզուին մէջ, որուն ոչինչ կ՚աւելցնեն, այլ միայն կը պակասեցնեն յատկութիւնը։

Տօքթ. Թապուրեանի գիրքը, նորութիւն մըն է իր նկարներով։ Շատ նկարներու առջև մտածեցի վարկեաններ եմ վատներ — առողջապահական դրքերու մասին է խօսքս — և բան չեմ երբեր հասկնալ, այնքան են բարդ եղած այդ նկարները, որ իմ վրաս հանելուկի պատասխութիւն են թողած, այնքան 1. 2. 3ներ, կամ Ա. Բ. Գ.ներ և գիծեր... կատարեալ լաբիրինթոս։ Տօքթ. Թապուրեանին նկարները, իր լեզուին պէս, պարզ են, յստակ, նպատակին ծառայող, և մէկ նայուածքով ըմբռնելի։ Այս հանգամանքը նաև մեծապէս կը նպաստէ գիրքը ամէնքին համար հետաքրքիր և մատչելի դարձնելու։

Գանք այժմ պարունակութեան։

«Բերանի Առողջապահութիւնը» գիրքը կարդալէ յետոյ, խոր ափսոսանք մը ունեցայ, որ այդ գիրքը 35—40 տարի առաջ ձեռքս չէր անցեր։ Եթէ այդպէս եղած ըլլար, չատ հաւանական է, որ իմ բերանս, ինչպէս և ինձի հասակակից չատ մը ձանօթներուս, այն վերականգնուած ատերքային վիճակը չէր ունենար, ինչ որ ունի հիմա։ Այդ գեղագիտական նկատումէն զատ, մեր բոլորի առողջութիւնը չատ աւելի լաւ, չատ աւելի պահպանուած կ՚ըլլար, քան թէ այժմ։ Իսկ մեր ծախսած գումարները եթէ հաշուենք։

Այն բոլոր բաները որ Տօքթ. Թապուրեան կը յանձնարարէ րնել իր գրքին մէջ, չենք երած ամէնքս ալ և այն բաները որ կը յանձնարարէ չընել, երեք ենք։ Գէթ ես իմ հաշուիս կը խոստովանիմ, որ այդ է ճշմարտութիւնը։ Աճամարուժական հիմնարկութեան միտքն նայեր ենք մենք հայերս իբրեւ առողջական նորութիւն մը, եղեր ենք վերջին ծայր վերապահ և կասկածոտ և նոյն իսկ անհաւատ։ Արեւմտահայ գաւառներու բնակչին առողջ կենցաղ օդը և ջուրը նպաստեր են մեծապէս բերանի առողջապահութեան մասին անփոյթ ըլլալու։ «Եզբայր, իմ հայրս չորս, պապս, մեծ, ամէնկ բանէր են որեր, 32 ակռաներն ալ մարգարիտի պէս բերանն էնէ։ Ահա յանկերգ մը, որ մեծ մասամբ մենք ալ կրկնած։ Հետեւանքը գիտենք։ Ժամանակ է ուրեմն որ գոնէ մեր զաւակներուն ուղղութիւն տանք և զգուշացնենք այն վտանգներուն դէմ, որոնց ենթարկուեր ենք մենք։ Այդ նպատակին համար մեծապէս կրնանք օգտուիլ Տօքթ. Թապուրեանի գիրքէն, որմէ օրինակ մը պէտք է դնել մեր զաւակներու ձեռքին վրայ։ Այդ կերպով թէ անոնց ատամները եւ առողջութիւնը փրկած և թէ մեր քսակը ապահոված կ՚ըլլանք բժիշկի հայիւնեբուն դէմ։

Այս առթիւ պիտի յանձնարարէ նաեւ որ ամէն մէկ վարժարան իր գրադարանին համար ապահովէ այս գիրքէն քանի մը օրինակներ, և անոր ընթերցումը և պարունակութիւնը պարտաւորիչ դարձնէ նոր սերունդին համար։ Ոչ այդ հոգր չի ձգուի միայն ծնողներու խնամքին, ոչ ալ առողջապահական պաշտօնական ուսուցիչներուն վրայ։ Դասարանական գործ մըն է այդ որմէ կախուած ունի մեր ապագայ սերունդի ֆիզիքական առողջութիւնը։

Տօքթ. Թապուրեան արժէքաւոր գիրք մը տուաւ հայ առողջապահական գրականութեան։ Իր հեղինակութեան ամենամեծ արժէքը պարզութիւնն է, հասկնալիութիւնը։ Մանկավարժը իր յատկ կուգայ բժիշկին հետ միաժամանակ և այդ է գաղտնիքը որ ամէն բան հասկնալի է այդ գիրքին մէջ։ Չեմ գիտեր թէ ամանդէներ ինչ կրնան մտածել այդ գրքի մասին, և ես երբ եմ, որ արդէն նպաստաւոր կարծիքներ լսեցինք ու կարդացինք, բայց մենք profaneներս չատ չնորհակալ ենք, որ Տօքթ. Թապուրեան մեզի համար է գրած այդ գիրքը, մեզի պարզ մահկանացուներուս համար, և ոչ թէ մեզ զարմացնելու, այլ ընդհակառակը մեր զարմանքն մեզ հասկնալու համար։

Ջերմօրէն կը չնորհաւորենք հեղինակը, և իրաւունք ունինք իրմէ պահանջելու որ չարունակէ իր սկսած այս լաւ ուղղութիւնը։ Վատահ ենք ըլլայ, որ չկայ լաւ սերմ մը, որ կորչի առանց լաւ պտուղ տալու։ Կ՚առաջարկենք իրեն, որ գրին մտացնէ և խօսքը և մեր բեմերէն լսենք գինքը այս օրերուն, երբ ապագայ սերունդին ֆիզիքական և մարմնական առողջութեան հարցը մեր հրատապ հարցերէն մէկն է եւ օրուն լուծումը պէտք չէ մի միայն փտտենք մարզպետներու մէջ։ Որպէսզի մարզանքը, ֆիզիքական կրթութիւնը իրենց արդիւնքները լիուլի տան, էական է, որ զուգընթացաբար տարուի և առողջապահական կրթութիւնը։

Այս վերջին ուղղութիւնով չատ բաներ կան ընելու և ընելու ոչ այնպէս ինչպէս ըրած են առաջ, այլ այնպէս ինչպէս ըրաւ Տօքթ. Թապուրեան, ժամչելի, հասկնալի և չնորհալի ձեւով։

Այս մասին ուրիշ առթիւ։

ԳԱՍՊԱՐ ԻՓԷԿԵԱՆ

ԿԵԱՆՔԸ ԱԼԵՔՍԱՆՏՐԷԹԻ ՄԷՋ

(Սեփական թղթակցութիւն)

Հակառակ տեղական քէ արտաքսումներու քերթերու մէջ երեւցած քննադատութեանց, Ալէքսանդրէթի ազգային կեանքը հետզհետէ մխիթարական ընթացք է բռնած։ Մանաւանդ կրթական գործին հանդէպ տեղւոյն անտարբերութիւնը, յուսահատական է եւ այժմեական։ Բերիոյ առաջնորդութեան այս կարեւոր խնդիրը, մինչեւ այսօր չկրցաւ ունենալ ազգային կազմակերպական օրինաւոր իշխանութիւն մը։ Անուանակի են գոյութիւն ունեցող մարմինները, որոնք մի միայն կիրակի կիրակի կը յիշեն իրենց կոչումը, երբ եկեղեցիի դրան առջեւ պնակ բռնելու կուգայ կարգ։ «Չէն ինձ, Աստուած մէկին տեղ տասը տայ» կը կրկնեն չարունակ անոնք եւ յաւարտ պատարագի հրաժեշտ կուտան եկեղեցիին ու դպրոցին, յոյզով կիրակի վերջին հաւաքուելու համար։ Այս ուղղութեամբ հայցող եւ ժամերով կոկորդ ամչեցնող ազգայիները, սակայն չատ հաւանական է իրենք ալ չեն գիտեր թէ անդին կրթ. պիտճէն ի՞նչ վիճակի մէջ է եւ ի՞նչպէս կը ժամակարարուին վարժարանները։

Հայկական տխուր սովորութիւնը ներքին մէկն է բաժանումը։ Ալէքսանդրէթի իր բազմաթիւ միութիւններով կը կոտրէ մրցանիշը։ Այս պզտիկ գաղութին մէջ քանի մը ժարդական միութիւններ, բազմաթիւ հայրկ-միութիւններ եւ զանազան հոսանքներ կը գոտնուին։ Զարժեր անոնցմէ իւրաքանչիւրին մասին խօսիլ, որովհետեւ յիշատակութեան արժանի գործ կը պակսի անոնց մէջ։

Ալէքսանդրէթ մօտ 500 երկսեռ աշակերտութիւն ունի, նախակրթարան եւ մանկապարտէզ, որոնք կ՚առեն միջնեալ վարժարանի մէջ։ Տասնչորի նը երկուք է։ Մէկ միջնեալ վարժարան, երկու անօրէն.... Իսկ ուսուցիչներու մասին կարելի է միայն ցաւ յայտնել և գոհապարտութեան խօսք ուղղել զանոնք վարձող հոգաբարձական ժարմնի հասցէին։ Նոր սերունդի կրթութեան գործը չատ կը դժուարանայ, նաև ազգային վարժարանի անեցած դիրքին անյարմարութեան երեսէն։ Աշակերտները զբօսանքի միջոցին ամիսներ փողոցը կը թափթփեն, որովհետեւ ոչ մի տեղ խաղավայրի տեղ չունի վարժարանը։ Եւ երեւակայեցէք, մեծ ու պզտիկ հարիւրաւոր աղաքներ փողոցի մէջ. օրական քանի մը անգամ, եկող գացող ամէն տեսակ մարդոց աչքին առջեւ կը ցուցադրուին.... Մտանաւոր կը ցաւցադրուին։ Հակառակ կառարուած հերքումի փորձերուն, դժբաղտաբար հաւանչավարեցուցիչ գործունէութիւնը վերջերս ալ չեշտուած ձեւ մը առացած է այս չորչանններուն մէջ։ Նոյն իսկ, դեկտ. 4ին, առաջին անգամ ըլլալով, հայերէն լեզուով համայնավարական թռուցիկներ ցրուեցան։

***

Ամսոյս 11ը ազգային օրի մը բնոյթը ստացաւ Ալէքսանդրէթի մէջ։ Սիւրիոյ վարչապետ Ն. Վ. Հագը պէյ Ազրմ, իր հետեւորդներով, առաւօտեան ժամը 9.30ին, ժամանեց քաղաքս եւ արժանացաւ համայն բնակչութեան յարգանքին։ Շքեղ ընդունելութիւն մը տեղի ունեցաւ պետական այս յանձնառութեան հանդէպ, որ իր վարչապետութենէն վերջ առաջին անգամ ըլլալով կ՚այցելէր մեր ծանճագը։ Ֆրանսական եւ սիւրիական գրօշակներով զարդարուած էր ամբողջ քաղաքը։ Քաղաքէն գուրս տատարթիւ դպրոցական աշակերտներ եւ ժողովուրդ կարգով չ-րուած կ՚սպասէր։ Ամէն ազգէ ու համայնքէ երեւելիներ փութացած էին։ Հազիւ Ն. Վսեմութեան ինքնաշարժը երեցաւ նուագախումբը հնչեցուց սիւրիական և ֆրանս. քայլերգները և դինուորական չոկատը բարեւի կեցաւ։

Քաղաքի մուտքին առջեւ, քաղդէացւոց հոգեւոր հովիւ յայտնի պատմաբան-հնագէտ հայր Շրմժա բարեգալստեան ճառ մը խօսելով, ընդարձակ տեղեկութիւններ տուաւ Ալէքսանդրէթի անցեալին մասին։ Հայր Շրմժա, որ մենավարքը յիշեց Ֆրանս. հովանաւորութեան չրջանին տանճագի վայելած խաղաղութիւնն ու հանգիստը, յայտ

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՍԵԶՈՆԻ ԲԱՑՈՒՄԸ

ԴԵՐԱՍԱՆ Մ. ՄԱՐՈՒԹԵԱՆԻ ԿՈՂՄԷ

Անցեալ տարուայ թատերական կեանքի մխիթարական և յուսատու չրջանէն յետոյ, այս տարի նոր բարերադարձութիւն մըն է նաև դերասան պր. Մ. Մարուքեանի ներկայութիւնը Պէյրութի մէջ. որը կուգայ իր առաջին ներկայացումով բանալ ներկայ տարուայ չրջանը:

Ով հետաքրքիր է մեր վերջին մի քանի տարուայ հայ թատերական կեանքին ու ընթացքին. կեգրոնացած մեծ մասամբ Ֆրանսայի մէջ. անկասկած հաւանքով ու յարգանքով կը յիշէ Պր. Մ. Մարուքեանի գործունէութիւնը, ինչպէս նաև տարած մեծ ու խղճամիտ աշխատանքը, նոյն պէս վստահ ենք որ Պէյրութի հայ հասարակութիւնը իր բոլոր խաւերով պիտի գայ տեսնելու հայ երիտասարդ ու տաղանդաւոր դերասանը եւ հպարտանալու իր իսկ տաղանդաւոր ներկայացումով, բեմի, դերասանի թէ թատերական գրականութեան տեսակէտէն: Եթէ ներկայի դառն եւ ճգնաժամային օրերուն ամէն հայու արդար ու ներհուն մարդկութիւնն է ազգ. դիմագիծը եւ ազանդութիւնները պահելը, ապա եւ թափուած գուրգուրանքի եւ ջանքերու մէկ կարեւոր մասը յատկանալու է հայ բեմի և թատրոնի պահպանման և յարատեւման գործին, որուն մէջ հայ անցնող սերունդները տուած են գրական ու խաղարկութեան տաղանդաւոր ներկայացուցիչներ: Ահա այդ քայլին արժանաւոր յաջորդն է պր. Մ. Մարուքեան որ անպայման հայ թատերական կեանքի արժէքաւոր մէկ ուժն է, օժտուած ոչ միայն խաղալու և հարազատ ապրումներ տալու տաղանդով, այլ նաեւ յատուկ աշխատութեամբ եւ անշեղ հետապնդումով հայ բեմի եւ թատրոնի բարձրացման ձգտող մը: կը մնայ իրեն ժողովրդեան տեսնել պր. Մարուքեան բեմին վրայ եւ գնահատել զայն իր տաղանդի արտայայտութիւններուն մէջ:

Զ.

ԹԻՒՐՔԵԻՊԱՐՍԻԿ ԴԱՇՆԱԳԻՐՆԵՐԸ

ԿԱՐԵՒՈՐ ՏՐԱՄԱԴՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Անցեալ Գործակալութիւնը հրատարակած է Թուրքիոյ եւ Իտալիի միջեւ վերջերս սեռագրուած ոչ-յարձակումի եւ բարեկամութեան դաշնագիրներուն պատճէնները:

Քաղաքական դաշնագիրը 8 յոդուածէ կը բաղկանայ եւ հետեւեալ պարունակութիւնը ունի.

Յօդ. 1.— Կողմերէն մէկը երբ մէկ կամ քանի մը պետութեանց կողմէ գիմուրական յարձակման ենթարկուի, միւս կողմը կը խոստանայ չեզոք մնալ:

Յօդ. 2.— Պայմանագիր կողմերը յանձն կ'առնեն ոեւէ պատճառով չյարձակիլ իրարու վրայ, եւ երրորդ պետութեանց հետ չկնքել բալսական, ռեժիսական կամ հլուցական ոեւէ գիմակցութիւն կամ համաձայնութիւն, որ ուղղուած բլլայ միւս կողմին ցամաքային եւ կամ ծովային ապահովութեան դէմ: Ասկէ զատ պայմանագիր կողմերը յանձն կ'առնեն չմասնակցիլ երրորդ պետութեանց կողմէ ի րեցկէ մէկուն դէմ ուղղուած ոեւէ բօյքոտական բալի:

Յօդ. 3.— Երբ մէկ կամ աւելի պետութիւններ բօյքոտական ծարժումներու սկսին պայմանագիր կողմերէն մէկուն դէմ, եւ ուզեն միւս կողմին նոյնէն գործ փոխադրել, զէնք, ռազմամթերք, պատար, կեցոյքի եւ պատերազմական այլ պիտոյք անցընել, կամ նաւերով գումարներ փոխադրել, կամ ժողովուրդ գաղթելով իրենց նպատակին ի նպաստ գործածել եւ կամ գիմուրական հետախուզութիւններ կատարել, *պայմանագիր այդ կողմը սոիպուած է զէնքով պաշտպանել իր չեզոքութիւնը:*

Յօդ. 4.— Պայմանագիր կողմերէն մէկը երբ մէկ կամ աւելի պետութեանց կողմէ բօյքոտական արարքներու ենթարկուի, միւս կողմը ամբողջ ուժով պիտի ասխատի, կացութիւնը յաւ վիճակի մէջ դնելու համար: Երբ հակառակ այդ բոլոր ջանքերուն, պատերազմ ծագի, պայմանագիր կողմերը յանձն կ'առնեն կացութիւնը միասին ննել՝ երկու կողմին բարձրագոյն ատիճանի հետ համապատասխան լուծման ձեւ մը գտնելու համար:

Յօդ. 5.— Պայմանագիր կողմերը յանձն կ'առնեն չքոյլատրել ստեղծումը ապօրինի կազմակերպութիւններու, որոնք ցպատակ ունին միւս կողմի երկրին հանգիստն ու անվտանգութիւնը խանգարել եւ կամ կառավարութիւնը փոխել: Նոյնպէս բնակութեան արտօնութիւն չպիտի տան այն անձերուն կամ կազմակերպութիւններուն որոնք ցպատակ ունին *փրոփականտով* կամ ուրիշ ոեւէ միջոցով պայքարիլ միւս երկրին դէմ:

Յօդ. 6.— Պայմանագիր կողմերը համաձայն են որ տնտեսական գործակցութեան պայմաններ կարելի եղածին չափ կարճ ատենէն ճօդուին:

Պայմանագիր կողմերուն որոշիլիք մասնագէտներ պիտի ճօդեն տնտես. գործակցութեան պայմաններ, պիտի բննեն երկու երկիրներու միջեւ ազատ *քրանսիթ* կատարելու եւ ամէն տեսակ հաղորդակցութիւն կատարելու միջոցներ:

Յօդ. 7.— Այս դաշնագրին յանձնառութիւններէն դուրս, իւրաքանչիւր կողմ ամբողջովին ազատ է ամէն յարաբերութիւն պահելու միւս պետութեանց հետ:

Յօդ. 8.— Այս դաշնագիրը պիտի վաւերացուի եւ կարելի եղածին չափ կարճ ատենէն պիտի փոխանակուի Թէհրանի մէջ. Վաւերացումէն անմիջապէս վերջ ի գօրու պիտի բլլայ եւ հինգ տարի պիտի տեւէ: Երբ չյծդուի, դաշնագիրը իննինգ մէկ տարի եւս կ'երկարաձգուի: Չեղումը, տեղի ունենալիք 6 ամիս յետոյ միայն է գօրու է:

Դաշնագիրը 5 Նոյեմ. 1932ին երկու օրինակ բլլալով պատրաստուած է Ենկիլիրիի մէջ:

րագործութեան վրայ է սակայն մեր սրբազան դժգոհ է, կը սարսափի ժողովրդային միութենէն ու ստոյգ իր եկեղեցականի հանգամանքը առիթը չի փախցնէր նոր կիրքեր յարելո :

Ընդհատաբար, Հայկար, Պէյրութը եռնպատակէ, հայ կղերականութեան Ատիրոջի արտար քանէ յետոյ պարզապէս կը խորհինք թէ զգաստութեան պիտի գար մեր Տոհմուհեան Սրբազան: Մեր յարգանքն ան իր գայթակղութիչ գործունէութիւնէն ետեւ լայն ափով սո ջարաբ հոս. օգտուելով Հայաստանի թաքիր ժողովուրդին հանգստութենէն, ներ զաժտութենէն որ հետաքրքրութիւնը սակայն պատիրոյ վիճակին հասած է:

Լաթաքիան ատկաի Տոհմուհի եպիսկոպոսին ոչ մէկ օգտակար գործը տեսաբ, բացի կղերականի ոչ վայել բարքերէ և ստախոսութենէ որու մէրթ իշր կոտրած բլլալ կը թուի:

Կառավարական չրջանակներու մօտ սկսած է կորանցնել իր հեղինակութիւնը. որովհետեւ փախանակ երկպառակութիւններ հարթելու և երկրի ապահովութեան ծառայելու ինչն է որ տեղի տուած է բարդութիւններու եւ կռիւներու որոնք յաճախ վերջացած են ոստիկանական միջամտութեամբ:

Լաթաքիոյ հայ հասարակութիւնը խաղաղ ապրելու վարժուած ժողովուրդ է, ժամանակի տնտեսական ներկայ տագնապէն մեծապէս ազդուած ան պէտք ունի ինքնափոփոխման, անոր այս թոյլ վիճակը չհետզհետէ գործածել և գործիք դարձնել անձնական հիրքերու պարզապէս ամօթ հայ եպիսկոպոսի մը:

Առաւօտէն մինչեւ գիշեր, Առաջնորդարանը բազմամարդ է, էնթրիկներու եւ ճնշկալաբանութեան վայր դարձնելու տեղ ատելի լաւ չրլլար տրիճօք եթէ մեր կաթոլիկոսական փոխանորդը իր քթին տակ եղող քէմքի խրճիթներէ և չոր հոգի կարօտէն անօթի պոկող ներու վիճակով հետաքրքրուի:

Ատենք չեն արդեօք իսկական կզկրականի մը պարտականութիւնները:

Բայց ո՞րու պի-ի հասկցնես այս ամէնը, համարձակիր բերանդ բանալ եւ իրր օրացոյց ազգային դիտողութիւն մը ընել, մեր Սրբազանին աչքին Դաշնակցական ես, Հնչակեան ես, Գալշերիկ ես, Անատուած են Թիւրք ես, Մօ ես, Ձէ ես, նայած պարագաներուն:

Բայց մյլկս բանական է Լաթաքիոյ ժողովուրդը չէ կարող խեղդուիլ Տոհմուհիներու ստեղծած եղբայրասպանութիւն բերող պղտոր ջուրերու մէջ պէտք է գարձան խորհիլ և չորցնել այդ ջուրերը:

Թերևս աւելորդ չրլլայ սակայն այս տողիս անգամ մ'ալ ուշադրութիւնը հրաւիրել զոյգ վեհափառներուն, այս ցաւատ գաղութի վրայ և խնդրել յանուն ազգային արժանապատուութեան, յանուն ժողովուրդի խաղաղութեան հետացնել Տոհմուհիի Սրբազանը մեր սահմաններէն:

ԹՂԹԱԿԻՑ

ԳԵՂ. ԱՐՈՒԵՍՏ ՍԻՐՈՂ ՆԵՐՈՒԻՆ

Չէ՞ որ ուզեր Նոր Տարուայ առթիւ ուենալ ձեր գեղարուեստական նկարը, որը պիտի բլլայ լաւագոյն նուէրը ձեր հետաւոր սիրելիներուն եւ բարեկամներուն. Ֆօթօ ՀՐԱԶ գոհացում կուտայ ամենամրաճասակներուն ալգամ եւ իրաքանչիւր ցիգին նկարին հետ ձրիօրէն կը նուիրէ 18—24 ակրանցիսման մը:

Դիմեցէք Ֆօթօ ՀՐԱԶ, Մատաթ փողոց, նորակառոյց խորհրդարանի ետնիքն դիմաց, եւ անկասկած գոհ պիտի մնամ:

ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆ ՇՔԵՂ ՀԱՆԴԷՍ

ՆՈՒԻՐՈՒԱԾ՝ Ս. ՆՇԱՆ ԱԶԳ. ՎԱՐԺԱՐԱՆԻ ՏԱՍՆԱՄԵԱԿԻՆ (1922-1932)

Կր նւագահէ Գեր. Եղիշէ Արքեպիսկ. Կարօեան

Հովանաւորութեամբ՝ վարժարանի Հոգաբարձութեան

Կողմահերպուած՝

Ս.Ն.Ա.Վ. ՇՐՋԱՆԱՒԱՐՏԱՑ ԵՐԿՍ. ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԿՈՂՄԷ

Տեղի կունենայ,

ԹԱՏՐՈՆ ՔՐԻՍՏԱԼԻ ՄԷՋ

կ'ըլլան՝

Բանախօսութիւններ, մենախոսներ, արտասանութիւններ, կենդանի պատկերներ, սարերը փոքրիկներու կողմէ, և պզտիկ տրամախօսութիւն մը:

կր նուագէ Ուսանողական խումբը

դեկավարութեամբ Երաժիշտ Պր. Հ. ՊԷՐՊԷՐԵԱՆի

ԿԱՐԳԱԴԻՐ

ՑԱՆՁՆԱԽՕՒՄԲ

Կերպասեղէնի եւ զանազան կտորներու մեծ վաճառատուն

Տ. ԵՒ Ռ. ՄԱՎԻՍԱՔԱԼԵԱՆ

Մուրաբ փողոցի վաճառատան հասած են *սեզօնի* հարմարատասխան կերպասեղէնի եւ զանազան կտորներու մեծ մթերմ. Ֆրանսական, անգլիական, իտալական եւ ամերիկեան առատարութիւնով կր գոհացուին ամենադիւրահաճ գնորդները:

Ցարգոյ յանախորդներ պիտի գտնեն անմրցելի ժամանութիւն եւ ճոխ տեսակ:

Թատերական Մեծ եւ Բացառիկ Ներկայացում Պէյրութի մէջ

ԹԱՏՐՈՆ ՔՐԻՍԹԱԼ [Պուրճ]

1932. Զորեքշաբթի 21 Դեկտեմբերին երեկոյեան ժամը.8.30ին

Պէյրութի հայ տարաբիւ խումբը մասնակցութեամբ եւ դեկավարութեամբ Եւրոպայէն նոր ժամանած հանրածանօթ դերասան

Մ. ՄԱՐՈՒԹԵԱՆի

Եւ մեծ պատրաստութեամբ կը ներկայացնէ

Կ. ԴՈՅԼԻ

ի ոչ ակաւոր

ՇԵՐԼՕԿ-ՀՕԼՄՍ

4 ԱՐԱՐ

Իրենց սիրայօժար մասնակցութիւնը կր բերեն վաստակաւոր դերասան Բ. Աբովեան եւ Տիրան Ակնմեան:

ՌԷժիսէօր Մ. ՄԱՐՈՒԹԵԱՆ

Տոմսերու գիներ: Օթեակներ 300 եւ 250 Սուր. Դահլեակ
Ա. Կարգ 50, Բ. Կարգ 35 Սուր. Դահլեակ

Տոմսեր կր ծախուին Պ. Պ Մատթէոսեանի, Վ. Ուզունեանի, Սարաֆեան Ընբարց Վաճառատանց եւ Ֆօթօ Լիւնայի մօտ:

ԲԱՑԱՌԻԿ ՊԱՏԵՀՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

ԼՈՒՍԱՆԿԱՐԻՉ ՍԵԴՐԱԿԵԱՆ

Avenue de Français No. 19

Ազնիւ որ իրենց Ֆիլմերը կր գնեն այս լուսանկարչատունեն, ձրիօրէն կը լուսացուին իրենց Ֆիլմերը եւ իրենց չր ատուի մեկական ճոխ նուագ ալպոմ ձրի:

Ֆիլմերու գիներ 4 X 6=30 Ս. Դ. 6 X 9=30 Ս. Դ. եւ 6.50 X 11=40 Ս.Դ.

ԼԱԹԱՔԻՈՅ ԱԶԳԱՅԻՆ ԿԵԱՆՔԸ

ՏՈՀՄՈՒՆԻ ԵՊԻՍԿՈՊՈՍԻ ԽԱՌՆԱՐԱՆԸ

Խաղաղ, հանդարտ ու համերաշխ կուսակցական և այլ վէճերու անդորրդ, ազգային գործերու հոգւոյն նուիրուած օրինակելի գաղութ մըն էր Լաթաքիան:

Փոխուեցաւ կացութիւնը սակայն այն օրէն, երբ Եփրեմ Եպիսկոպոս Անտիոքի հայութենէն հալածուած, մտաւպուր եկաւ գլուխը հանդարտեցնել այս քաղաքը:

Առելութիւներ, քէներ օրէ-ցօր դարձան երբ ժանաւանդ Եփրեմ վարդապետ Եպիսկոպոսութեան աստիճան քաշուեցաւ ի գին նիւթական ծախսերու եւ աներևակայելի սեբենայութեանց:

Անարժան կերպով իրեն արուած աստիճանէն չկացած, փառամոլութենէ կուրացաւ ու ինքզինքը Լաթաքիոյ Մուսօլինին կարծելով սկսաւ առաջին օրէն իսկ սպառնալ ամէն ոեւէ ձախ, անարգել հասարակութիւնը, գլուխներ կոտրել, մօրուքներ ածիլել սպառնաց, մոռնալով որ ճիշդ այդ ժողովուրդն էր չափ ազգ որ ն. Վսեմութեան չնորհիւ ազատի պիտի զարգանայ եւ յառաջդիմէ: Վարչապետը չատ գէմ մնաց հայր Շերմմաթի խօսքերէն եւ պահանջեց ձեռագիր ճառ:

Ի պատիւ Ն. Վսեմութեան քաղաքապետութեան կողմէ ճաշկերոյթ մր արուեցաւ, որուն մասնակցեցան տեղւոյս երեւելիներն ու բարձրաստիճան պաշտօնատարներ:

Հաղորդած եպիսկոպոսական հաւատարմագրութիւնը, ի գին հազար և մէկ խնդրանքներու:

Ուսուցիչը ուսուցիչին, քահանան քահանայի, ժողովուրդը ժողովուրդին դէմ լարեց, անգոյ վէճեր սեբեցնեց որ պէտքի գաղութը բաժան բաժան բլլայ մինչեւ այսօրուան ողբալի վիճակին ու ինչ կարողանայ սանցչանակ ատիրապետել:

Այժմ Լաթաքիոյ մէջ ազգային արժանապատուութեան զգայուն գրեթէ բնացած է, հանդիպ առաջնորդարանի անվստահ հայութիւնը իր ոչ մէկ գործը կը յանձնէ Եպիսկոպոսին:

Եկեղեցին... անիմաստ քարոզներ, քահանդէս պատարագներ, սրբավայրի վերնամասերը խանգարող անհարկի պոռոտքներէ զզուած է հասարակութիւնը: Ամէնէն հաւատացեալները իսկ կր խուսափին ազօթքան մանելէ պարզապէս ժեղքը չի ժանելու համար: Կիրակի օրերը հազիւ 15–20 ձեր բարեպաշտներ կարելի է նշմարել:

Այս վիճակին իբր բնական հետեւանք, հասոյթները կը նուազին, պաշտօնեաներու ամսականները ձիմդելի գեղջերու կ'ենթարկուին, քահանան չուկայի մէջ կ'անարգուի առնելիքները չեն կրնար կրօնական զգացումները կ'ուժգնացնեն և խաչատակութիւնը իր գագաթնակէտին կը հասնի:

Դպրոցները միացած են, ժողովրդային համաձայնութիւնը մեծ մասամբ իրարու միջոցաւ միայն:

Իսկ Նախագիծը — պրօէքտը լի կերպով յայտնի է. որ միայն եղբայրք Օրլովներին: Գանիմ ուզէ, որ յիշդ չյղյումը կատարուի յօգուտ իմ որդու (թագաժառանգ Գաւելի), բայց նրանք քնաւ չեն ուզել համաձայնուիլ այդ բանին: Ես եղել եմ Պետերգոֆում: Պետրոս Գ. գտնուել է Օրանիենբաումի մէջ: Պայմանաւորուած է եղել, որ դաւաճանութեան դէպքում մենք չը պիտի սպասենք նրա վերադարձին (ի Պետերբուրգ) այլ կր ժողովենք գվարդիական մասերը, որոնք մեծ կայսրուհի կր հռչակեն:

Մենք ինչպէս վստահ ենք խաղարկութեան յաջողութեան, նկատի ունենալով պր. Մարուքեանի անձը եւ կարողութիւնը, ինչպէս նաեւ տարած մեծ ծրագիր ու խղճամիտ աշխատանքը, նոյն պէս վստահ ենք որ Պէյրութի հայ հասարակութիւնը իր բոլոր խաւերով պիտի գայ տեսնելու հայ երիտասարդ ու տաղանդաւոր դերասանը եւ հպարտանալու իր իսկ տաղանդաւոր ներկայացումով, բեմի, դերասանի թէ թատերական գրականութեան տեսակէտէն: Եթէ ներկայի դառն եւ ճգնաժամային օրերուն ամէն հայու արդար ու ներհուն մարդկութիւնն է ազգ. դիմագիծը եւ ազանդութիւնները պահելը, ապա եւ թափուած գուրգուրանքի եւ ջանքերու մէկ կարեւոր մասը յատկանալու է հայ բեմի և թատրոնի պահպանման և յարատեւման գործին, որուն մէջ հայ անցնող սերունդները տուած են գրական ու խաղարկութեան տաղանդաւոր ներկայացուցիչներ: Ահա այդ քայլին արժանաւոր յաջորդն է պր. Մ. Մարուքեան որ անպայման հայ թատերական կեանքի արժէքաւոր մէկ ուժն է, օժտուած ոչ միայն խաղալու և հարազատ ապրումներ տալու տաղանդով, այլ նաեւ յատուկ աշխատութեամբ եւ անշեղ հետապնդումով հայ բեմի եւ թատրոնի բարձրացման ձգտող մը: կը մնայ իրեն ժողովրդեան տեսնել պր. Մարուքեան բեմին վրայ եւ գնահատել զայն իր տաղանդի արտայայտութիւններուն մէջ:

Զ.

ՖՐԱՆՔ-ՄԱՍՕՆՆԵՐԸ

(ԱԶԱՏ ՈՐՄՆԱԴԻՐՆԵՐԸ)

Գրեց՝ ՍԻՒՆԻՒ

Պետրոս Գ. ժկնուէ Օրանիենբաում: Մենք հետաքրքրուած էինք առ այն, որ գվարդիայի քափիթաններու մեծ մասը մեր կողմն է: Գործի էութիւնը լրիւ կերպով յայտնի է եղել միայն Օրլով երեք եղբայրներուն: Օրլովները տրատարգօրէն խիզախ մարդիկ են. զինուորներու մեծամասնութիւնը համակրում է նրանց, դի դիտէ նրանց՝ ըստ գվարդիայ մէջ ունեցան ծառայութեան: Ես արտաւոր պարտաւոր ես նրանց.— դրա վկան է ամրողջ Պետերբուրգը: Գվարդիայի մարդերու վճակը ցոյց տուած է, որ ամեն բան պատրաստ է:

Մեր գաղտնիքին մէջ մասնակցել են 30 մինչև 40 սպաներ և մօտ 10 հազար զինուորներ: Նախապատրաստական աշխատանքներու ելնէք չաբաթայ ընթացքին մէջ չը գտնուեցաւ ոչ մի դաւաճան: կարող է լինել նրա համար, որ բոլոր մասնակիցներին մենք բաժանած էինք չորս խումբերու (գրուպպաներու), որոնք իրարու միջև հազորդուել էին ինքնուրոյն գործելու համար պատրաստուած պարագլուխներու միջոցաւ միայն:

Իսկ Նախագիծը — պրօէքտը լի կերպով յայտնի է. որ միայն եղբայրք Օրլովներին: Գահ ինչ ուզէ, որ յիշդ չյղյումը կատարուի յօգուտ իմ որդու (թագաժառանգ Գաւելի), բայց նրանք քնաւ չեն ուզել համաձայնուիլ այդ բանին: Ես եղել եմ Պետերգոֆում: Պետրոս Գ. գտնուել է Օրանիենբաումի մէջ: Պայմանաւորուած է եղել, որ դաւաճանութեան դէպքում մենք չը պիտի սպասենք նրա վերադարձին (ի Պետերբուրգ) այլ կր ժողովենք գվարդիական մասերը, որոնք մեծ կայսրուհի կր հռչակեն:

Ինձի հանդիպ ցոյց տրուած չափազանց սէրը քիչ մնաց որ ի նպաստ իմ թշնամիներուս ծառայէր: 27ին (Յուլիս) զօրքերու մէջ լուր է տարածուում, որ ես կայսրուհուած եմ: Զօրքերը յուզուում են. մեր սպաներից մէկը հազիւ հանգստացնում է նրանց: Այդ ժամանակի զինուոր մը գալիս՝ քափիան Պասեկի մօտ խմբակներից միոյն գործավարը, և հաղորդում նրան այդ լուրերը: Այդ զինուորը չէ ժանակցել մեր գաղտնիքին մէջ. վախնալով որ ուշան կր ձերբակալէ իրեն և ուղարկէ իր զօրամասը, իսկոյն ուղղուում է մայօրի մօտ (զօրաբանակի առաջին աւտանաւոր): Մայորը նոյն րոպէին հրամայում է կայսրուհուն: Գասեկին: Գաւնտի մէջ չարժուը սկսուում է: Ութ օրը—գիկտատուրա, նոյն գիչերն իսկ ուղարկուում է Օրլեանբաում: Բոլոր դաւադիրները ոաքի են հանուած: Նրանք սկզբում որոշում են ուղարկել ինձ մօ. Օրլովի երկրորդ եղբայրը, որ ինձի քաղաք տանի: Երկու մրտ Օրլովները այդ ժամանակամիջոցին ասենուրեք լուրեր են տարածում, որ ես կուզամ մենաշնորհ ժամանակ կայրնանում: Գատասանը (ուզբայականական կոզակութեան առաջնորդը), Վոլկոնսկին և Պանինը դատաստրութեան ժամանակիցներ էին: Ես հանգիստ կերպով կը քնանայի պետերգոֆի մէջ: Առաւօտեան ժամը 6 էր: Յուլիս 28 Օրը տխուր էր ինձի համար, չափազանց անհանգիստ էի վասնզի գիտէի ամեն բան զոր պատրաստուում էր: Ծանկարծ սենեակս է մտնում Ալէքսէյ Օրլովը և բոլորովին հանգիստ կերպով ասում է ինձի.

Դուք պիտի անյապաղ ելլէք: Ամեն բան պատրաստ է հռչակելու համար:

Ես հարցուցի նրան ժամրաժանութեանց մասին. նա ինձի պատասխանեց:

— Պասեկը կալանաւորուած է:

Ես այլեւս չը վարանեցի: Արագօրէն հագնուելով, ինձի լաւ կերպով իսկ կարգի չը բերելով, ես ճանապարհ ելայ կառքով, զոր նրանք բերած ունէին: Գվարդիական սպաներից մէկը, որ Լակէի (ճաշասպասաւորի) հագուստը էր հագած, կանգնեց կարգի յեռաեի սպասանի վրայ, ուրիշ մր կերքար ինձմէ քանի մը վերստ (մօտ մի քիլօմէթր) առաջ: Պետերգոֆից մայրաքաղաք ճանապարհին: Բաղաքէն հինգ րոպէ երթի հեռաւորութեան վրայ ես հանդիպեցի ազգ Օրլովին՝ իշխան կրասր Բարեսարինսկու հետ: Բարեսարինսկին ինձի զիջեց իր տեղը կառքին մէջ, զի իմին ձիասները յոգնած էին. և մենք ուղղուեցինք չիտակ Իզմայիլեան գունդի զօրանոցները: Այնտեղ կային միայն 12 զինուորներ և մէկ թմբկահար, որը իսկոյն սկսեց տագնապ զարկել:

Սօլդաթները (զինուորները) վազեցին ամեն կողմերէ, համբուրեցին ինձի, ինձի սաքերուս, ձեռներուս, հագուստիս եզերներուն, ինձի իրենց փրկչուհին կոչեցին, նրանցից երկուքը բերին քահանայ մը խաչով: Նոյն ժամուն նրանք սկսեցին երդնուլ ինձի: Ցետ այդու ինձի խնդրեցին նորէն կառքը նստել: Քահանան խաչը բռնած կերքար առաջեւից: Մենք ուղղուեցինք Քազանեան մայր տաճարը: Այդ ժամանակին տաճարի առվև կեցել էր Պրէօբրաժենեան գունդը: Սօլդաթները աղաղակում էին ուռա... (կեցցէ): Երեւ գաւ ձիաւոր Գվարդիան: Սօլդաթները և սպաները չէին ծածկում իրենց ոգեւորութիւնը: Ես երբեք չէի տեսած ոչինչ նմանօրինակ.— նրանք լալիս էին, կանչում էին «հայրեսիրը փրկուե՞ց էր:

Այդ տեսարանը տեղի ունեցած է Գեաժանի այգու և Քազանեան տաճարի միջև: Ձիաւոր Գվարդիան եկած էր լիւ կազմով, իրենց բոլոր սպաներով: Որովհետեւ ես ձիաւոր էի որ իմ քեռին, որուն Պետրոս Գ. յանձնել էր այդ գունդը, ամենքից էլ անաչման ատում է եղել, ես քանի մը գվարդիականներ ուղարկեցի, որ նրանք խնդրէին իմ քեռին՝ մնալու տունին մէջ,— այլապէս չէի կարող յանձնառու լինել նրա անվտանգութեան: Բայց արդէն ուշ էր եղած, գունդը նրան արդէն կալանաւորած էր:

Նրա տունը ենթարկուել էր կողոպուտի, իսկ ինքը պահարակման:

(17) (Շար)

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

Ասորիներու հարցը լուծուեցաւ ի նպաստ Իրաքի

Ազգ. Դաշնակցութիւնը վստահութիւն կը յայտնէ Պաղտատի կառավարութեան հանդէպ

Ժընեւ.— Ասորական հարցը վերջնականօրէն հաշուեյարդարուեցաւ։

Լուծումի նախագիծը խմբագրելու պաշտօն ունեցող մասնաւոր կոմիտէն լրացուցած ըլլալով իր աշխատանքը, Ազգերու Դաշնակցութիւնը համախորհուրդ Իրաքի հետ, արգիլեց զայն, ջնջելով վարչական ամէն ինքնավարութիւն։

Ազգերու Դաշնակցութեան խորհուրդը գոհունակութեամբ կ'արձանագրէ Իրաք պիտի գործադրէ իր ծրագիրը տեղաւորելու համար, կարելի չափով, բոլոր անհող բնակիչները, առժամեայ յաջակցութեամբը օտար փորձագէտի մը զոր պիտի ընտրէ Իրաքի կառավարութիւնը, նկատելով որ ներկայ բնակչութեան գոյութիւն ունեցող իրաւունքները պիտի վնասուին։

Եթէ կան Ասորիներ որ չեն ուզեր Իրաք բնակիլ կառավարութիւնը պիտի օգնէ անոնց որ ուրիշ տեղ հաստատուին։

Նուրի փաշա Իսաք առնելով յայտնեց Իրաքի բարի տրամադրութիւնները Ասորիներուն հանդէպ։

Անգլ. ներկայացուցիչը րսաւ որ Ասորիներուն ապագան իրենց ձեռքն է եթէ ուզեն իրաքեան լաւ յաղաքացիներ դառնալ։

Մեխիկա Ազգ. Դաշնակցութենէն պիտի հաշուի խնայողութեան համար

Ժընեւ.— Մեքսիքա տեղեկացուց Ազգ. Դաշնակցութեան քարտուղարութեան, որ երկու տարիէն պիտի դադրի մաս կազմելէ ազգաժողովին, երկրի տնտեսական կացութեան պատճառով։

Ան կ'աւելցնէ որ այս որոշումը չի բխեր ազգաժողովի գործին չօժանդակելու փափաքէ մը։

Պէրնար Շօ Եգիպտոս կը մեկնի

Լոնտոն.— Գ. Ժօրժ Պէրնար Շօ Եգիպտոս մեկնեցաւ։

Յաւիտենական դժգոհները

Պաշտօնատարներ ցոյցեր կը կատարեն Փարիզի մէջ

Փարիզ.— Հազարի չափ պաշտօնատարներ, փոքրեցի ցոյցեր կազմակերպել Օփէրայի հրապարակին վրայ։ 300 հոգիէ աւելի ձերբակալուեցան եւ շուտով ազատ արձակուեցան։

Պելճիական նախարարական տագնապը

պ. տը Պրոքվիլ պաշտօնի ստացաւ դարձեալ կազմելու

Պրիւքսէլ.— Հրաժարող վարչապետ պ. տը Պրոքվիլ թագաւորին կողմէ պաշտօնի ստացաւ նոր դահլիճ մը կազմելու։

Պ. տը Պրոքվիլ մտադիր է ընկերվարականներու օժանդակութեամբ կազմել ազգային տարրերով զօրաւոր դահլիճ մը։

ՔԱՐԻՒԼԻ ՊԱՅՔԱՐԸ

Անգլօ-պարսկական ընկերութեան

ՏԱՐԱԿԱՐՁՈՒԹԻՒՆԸ

Անգլիա հաշտարար կեցուի եւ կը դնդուքի Ազգ. Դաշնակցութեան դատաւորութիւնը

Լոնտոն.— Պարսկաստան դիմեց Ազգերու Դաշնակցութեան անգլօ-պարսկական քարիւղի ընկերութեան տարակարծութեան լուծումին համար։

Լոնտոն.— Կառավարութիւնը ազգերու դաշնակցութեան խորհուրդին յանձնեց անգլօ-պարսկական տարակարծութիւնը։ Հարիւրապետ Էտէն համայնքներու ժողովին բացատրեց որ կառավարութեան որոշումին պատճառը որոշումն է Պարսկաստանի որ չէր ուզեր դիմել Հաիլի արդարութեան՝ բարձրագոյն ատեանին։

Լոնտոն.— Արտաքին գործերու փոխնախարար Գ. Անթոնի Էտէն հաւնքներու ժողովին յայտնեց որ, իր պատասխանին մէջ, պարսկական կառավարութիւնը կը յայտնէ որ պիտի դիմէ Ազգերու Դաշնակցութեան որ իրեն իրաւունք պիտի տայ տեսակցելու ընդմիջումը որեւէ աշխատանքի Արդարութեան Միջազգ. Ատեանին առջեւ։ Գ. Էրէն աւելցուց որ բրիտ. կառավարութիւնը ոչ որոշած է չպատասխանել հարցին առաքումը Արդարութեան Մնայուն Ատեանին առջեւ, այլ ենթարկել զայն Ազգ. Դաշնակցութեան Խորհուրդի հկշռադատութեան։

Ասոր վրայ հետագիր մը զրկուած է ազգերու դաշնակցութեան ընդհ. քարտուղարութեան հարցը խորհուրդին առջեւ հանելու համար։

Ժընեւէն կը հաղորդուի որ դարցը պիտի դրուի Խորհուրդի ներկայ նըստաշրջանին օրակարգին վրայ եւ պիտի քննուի յառաջիկայ շաբաթ։

Ֆրանս. նախարարական տագնապը վերջացաւ

Կիրակի իրիկուն պ. Փօլ Պոնկուր նոր կառավարութեան անդամները ներկայացուց հանրապետութեան նախագահին

Փարիզ.— Ինչպէս ծանուցուեցաւ շաբաթ առաւօտ պ. Փօլ Պոնքուր սկսաւ տեսակցիլ խորհրդարանի եւ ձերակոյտի զանազան խմբակներուն հետ, որոնց հաւատամք կերպով պարզեց իր դահլիճին ծրագիրը, այն պարագային երբ ընդունէր կազմել նախարարութիւնը։ Ասիկա օր խօսակցութիւններ ունեցաւ անխորհրդարանի գլխաւոր անձնաւորութիւններուն հետ։

Ցեղ միջօրէին, ընկերվարական խմբակը, գումարուելով պ. Լէոն Պլումի նախագահութեան ներքեւ, իմացուց որ թէեւ չէր կրնար մասնակցիլ կառավարութեան, վստահութիւն պիտի յայտնէր սակայն պ. Լէոն Պլումի հանդէպ։

Միւս կողմէն արմատական եւ ոչ արմատական խմբակը գումարուելով պ. Ֆրանսուա Ալպէռի նախագահութեան ներքեւ, միաձայնութեամբ յայտնութեան ժողթանքներ ուղղեց պ. Փօլ Պոնքուրի Ձախակողմեան դահլիճի մը կազմութեան համար։

Վերջապէս պ. Լորան Էյնաքի նախագահութեամբ առ։ ընորդուող խմբակին իր կարգին վստահութիւնը կը յայտնէր պ. Փօլ Պոնքուրի, տագնապի լուծման համար։

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ՆՈՐ ԴԱՀԼԻՃԸ

ՓԱՐԻԶ.— Տագնապը վերջացաւ։ Դահլիճը կազմուեցաւ հեռեւեալ կերպով.

Վարչապետ եւ Արտաքին Նախարար՝ պ. Փօլ Պոնքուր, փոխ վարչապետ եւ Արդարութեան Նախարար՝ պ. Ազէլ Կարտէ, Ներքին՝ պ. Քասէլ Շօթան, պատերազմական՝ պ. Տալատիէ, Օդային՝ պ. Փեներվէ, Ծովային՝ պ. Լէյկ, Ելմտական պ. Շէրոն, Երկրագործական՝ Քէյ, Ազգային գաւօրարակութեան՝ պ. Տր Մօնզի, Աշխատանքի՝ պ. Տալիսիէ փոսթ—հեռագրային՝ պ. Լօրան Էյնաք, գաղթավայրերու՝ պ. Ալպէռ Սարօ, կենսաթոշակներու՝ պ. Մրէյէ. հանրային առողջապահութեան՝ պ. Դանիէլու, ծովային առեւտուրի՝ Լէոն Մէյէ, առնւտրական՝ Ժիզիէն Տիւրան, հանրային շինութիւններու՝ պ. Ժորժ Պոնէ։

Փարիզ.— Ժամը 21.15ին նոր նախարարները գացին Էլիզէ ուր պ. Փոլ Պոնքուր զիրենք ներկայացուց պ. Ալպէռ Լերպրէնի։

Ժամը 22ին նախարարները կը հեռանան Էլիզէէն։ Դահլիճը պիտի գումարուի վաղը, երկուշաբթի, որոշելու համար նախարարական յայտարարութեան մեծ դիծերը։

Նոր կառավարութիւնը հինգշաբթի պիտի ներկայանայ խորհրդարանին առջեւ։

ՏԵՂԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՀԱԼԷՊ ԲԱԺՆՈՒԻԼ ԿՈՒԶԷ ԴԱՄԱՍԿՈՍԷՆ

ՀԱՆՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ԿԸ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԻՆ

Հալէպի մէջ նոր շարժում մը ծնունդ առած է, որով կը պահանջուի Հալէպի բաժանումը Դամասկոսէն, Քայլարի մէջ սկսած են սեռագրել հանրագրութիւններ, որոնց պիտի ուղղուին Բարձր Կոմիսարութեան։

«Էլ Թէգաասիւմ» թերթը այս առթիւ կը գրէ.—

«Բաժնուիլ ուզողները այս անգամ հին դժգոհները չեն։ Ա,ն ատեն բաժանում պահանջողները դաւանան անհանգիստ կացութեան պատճառով։ Ներկայ շարժման դեկավարները ամենէն հին եւ դաւանան կանուանէին բաժանումի կողմնակիցներ»,

«Էլ Ահրար» հաղորդելէ վերջ այս լուրը, կրսէ. «Էլ Թէգաասիւմ,,ի գրածները կը հասկցուի որ այս անգամ բաժանում պահանջողները ազգայնականներն են, մինչդեռ հիմա չէ այդ տեսակէտը. բաժանում պահանջողները երկարգործներն են ընդհանրապէս, որոնք երկար ատեն իվեր օգնութիւն կը հայցէին կառավարութենէն։ Ջեռնամարկի յատկութեան համար, հանրագրութիւններ պատրաստողները Իպրահիմ Հանանօի անունով կը ներկայանան։ Սակայն Հանանօ ոչ դեկավարուն պէս կը պատռէ հանրագրութիւնները։ Այս չի ցուցներ ի հարկէ որ Հանանօ եւ իր բնկերները ներկայ կառավարութենէն գոհ են, բայց կառավարութիւնը, անոնք կ'սպասեն Գ. Բօնսօի վերադարձը։ Եւ այդ բանակցութիւնները լմնցնելու պէս կը յայտնեն ժողովին։ Կառավարութիւնը հաստատ կը մնայ իր յայտարարութեան վրայ։

Համաձայն Դամասկոսի թերթերու գրածներուն, երեսփոխանական ժողովը կարդացած է դիւանի անդամ երեսփոխան Գ. Մովսէս Տէր Գալուստեանի մէկ նամակը, որով ան երկու էկս ամիս արձակուրդ կը պահանջէր Ժընեւ երթալու համար։ Ժողովը միաձայնութեամբ, համաձայնութիւն յայտնած է։

ՀԱԿԱՄԱՐԱԽԱՅԻՆ

ՀԱՄԱԳՈՒՄԱՐԸ ԲԱՑՈՒԵՑԱՒ Պարսկաստանի, Պաղեստինի, Անդրյորդանանի եւ Ճէպէլ Տրիւզի ներկայացուցիչները կը բացակայէին

Անցեալ օրերը առաւօտ հակամարտային միջազգային համագումարը պիտի ունենար Փոր Սէյիտ-ի մէջ, Թիւրիոյ ներկայացուցիչ Սուրէյա պէյի նախագահութեամբ։

Վերջին վայրկեանին սակայն Գալեսթինի, Անդր Յորդանանի, Ճէպէլ Տրիւզ տեղակացուցին որ իրենց պիտի չմասնակցին համագումարին։

Յանձնախումբի նախագահ Սուպէյի պէյ Հիւսէյնի յայտարարութենէն կը պարզուի որ այս կառավարութիւնները չեն հաւանած համաժողովին ցնծեսական հարցերու պաշտօնով իջնչպես մարդ պիտի կարծէր։ Աղդարեւ համագումարի ծախքը 70 եգիպտական ոսկի է տարին իւրաքանչիւր ազգի համար։

Այս կառավարութիւններուն որոնցմէ կը բխի անկէ որ յանձնախումբին ասխատանքը գործնական օգնի մը չի ներկայացներ իրենց համար։ Այս մարախներ որ կ'աւերեն Մերձաւոր Արեւելքը կուգան Նեճտէն ու Մարոկէն։ Արդ Նեճտի մարախները բանի մը տարիէ ի վեր դադրած են երեւելէ Պաղեստինի, Անդր Յորդանանի եւ Ճէպէլ Տրիւզի մէջ։ Ամբողջ հիգերը պէտք է վաճուելին ոչնչացնելու Մարոկի մարախները։ Ասոնցմէ են բացառութիւնները զոր տուած են բացակայ երկիրներու կառավարութիւններ։

ԼԻԶՊՈՆԱՅԻ ԴԱՏԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆԸ ՎԵՐՋԱՑԱՒ

Պաճճօ եր Ռոմայի գանձապահը Գրէ. Ալպէռ Լիզպոնայ գեղծարարութեան համար երկար ատեն բանտարկուեցաւ եւ յետոյ փորձելով անձնասպան ըլլալ, կորսրնցուց իր մէկ աչքը։

Ապրի 8ր դատավարութիւնը վերջացաւ եւ դատարանը նկատի առնելով զանազան մեղմացուցիչ պարագաներ Լիզպոնան դատապարտեց մէկ ամսուան բանտարկութեան եւ 50 Սիւրիական ոսկի տուգանքի։

Ասկէ զատ Լիզպոնա դատապարտուած պիտի վճարադրձէ 1403 ոսկի, որոնցմէ 854 ոսկին արդէն պատճառներէն գանձուած է։

ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆ

ՊԱՐԱՇԱՆԴԷՍԸ

Անցած օրերը Հրեկոյ, Հալ Ճեմարանի սրահին մէջ տեղի ունեցաւ «Համազգայինի կողմէ կազմակերպուած պարահանդէս, անկարագրելի խանդավառութեամբ։ Ժամը 9ին մինչեւ լոյս տեւող այս պարահանդէսի ներկայ տեւողութեան ընթացքին, Հրեկոները ապրեցան ընտանեկան մեծերդի մթնոլորտ մը մէջ եւ մեկնեցան գոհ սրտով։

Պարահանդէսի մասնակցողներուն մէջ կը գտնուէին նաեւ դիմակաւորներ, որոնցմէ առաջինը Տիկին Նէյի Մինասեանն էր, օրս խորհրդաւոր տարազով մը ծագուած, կը խորհրդանիշեր հայկական վերածնունդի ոգեվիրաները եւ «Համազգայինի հիմնադիրները, իսկ երկրորդը, պարսիկ ուսանող մը, ծագուած պարսկական տարազով։ Տիկին Մինասեան առաջնութիւնը տանելով սացաւ գեղեցիկ ծագկամած մը, իսկ ուսանողը գրիչ մը։

Ցայսմի երգչուհի Տիկ. Ապպապեան մեներգեց «Ճնճղուկ Ծառի Տակը» եւ պարսկերէն կտոր մը. պարահանդէսին ցայտով առաճնչի հմայք մը։ Ցետոյ ճաեւ Կովկասեան պարեր։ Ծանօթ դերասան Գ. Մարութեան հիանալի առասանութիւնը մը բրաւ։ Ներկաներու բուռն ցանկութեան վրա, Սահեան-Նովոյեան երկու կտորներ երգեց Գ. Նիկոլ Ադբալեան։

Բոլոր ներկաները ալ փափաք յայտնեցին որ յաճախ կրկնուին նման ընտանեկան երեկոյթներ։

ՀԱՆՐԱՅԻՆ ՇԻՆՈՒԹԵԱՆ ԳԱՅՔԱՅՈՒՂՈՒԹԻՒՆԸ

Դրած հիմք որ երկրաչափ Հալիմ Համուտ, որ ամիսը մը իվեր բանտ կը գտնուէր հաճրայինի օթնութեանց գեղծումներուն որպես մեղսակից, հարցաքննիչ դատաւորին դիմում կատարած էր եւ պահանջած երաշխաւորութեամբ ազատ արձակումը։ Դատաւորը մերժած է ամէն պահանջը։

Շէյխ Ձէմիլ Հազիմի պատապար փաստաբանը Մեթր Օվահ, որ նախապէս իր պատապանելիքն երաշխաւորութեամբ արձակումը պահանջած եւ մերժուած էր, անցած շաբաթ օր նորէն դիմում կատարելով պահանջած է որ գոնէ ան կարենայ տեսակցիլ իր ազգականներուն հետ բանտին մէջ։ Դատաւորը մերժեց այս պահանջը։

Այժմ կ'սպասուի Միւլհեմ Սեմահի Փարիզէն Գէյրութ փոխադրութեան հետ ցանցառնութիւնները վերջնականապէս փակելու համար։ Ասկէ զատ յայտարարած է հարցաքննիչ դատաւորը, ոչ ոք բանտարկեալներէն պիտի կրնայ ազատ արձակուի։

ԳՐԳՌԱՉ ԹՌՈՒԱՑԻԿՆԵՐ ՑՐՈՒԱՑ ԵՆ ԴԱՄԱՍԿՈՍԻ ՄԷՋ

Դամասկոսի մէջ ցրուած են «Սրիան սարդներու Կոմիտէ» սեռագրութիւնը կրող կարգ մը բռուցիկներ որ ժողովուրդը կը մղեն բնդհանուր գործադուլի ի նշան բողոքի երեսփոխանութիւնու եւ նախարարներու դաւանանութիւններուն դէմ։ Թռուցիկը կը յիշեցնէ որ նահատակներու արիւնը հոսեցաւ իզուր տեղը բանի մը դաւանանութիւններ կատարողութեան գլուխ բարձրացնելու համար։

Թռուցիկին մէջ կան ինչպես որ կը պահանջէ ազգութիւնը խնդրանքներ, սպառնալիքներ եւ հայհոյութիւններ։

ԱՐԻՒՆՈՏ ԳԻՐՔԸ ԱՐԱԲ ՄԱՄՈՒԼԻ ՄԷՋ

Դամասկոսի «Էլ Քապա» ազգայնական թերթը սկսած է ցոյց տալու թէ «Սիւրիա եւ Մեծն» արիւնոտ գիրքին մէջ ազգային գաղափարախօսութիւնը։

ԸՆԿԱՂՄԵԼՈՒ ՎՏԱՆԳԻՆ ՄԷՋ ԳՏՆՈՒՈՂ ԱՌԱԳԱՍՏԱՆԱՒԻ ՄԸ ՆԱԻԱՍՏԻՆԵՐԸ ԿԸ ՓՐԿՈՒԻՆ ՌՈՒԱՏ ԿՂԶԻՆ ՄՕՏ

Անցեալ օրերը օր առաջիկ փոքրիկ մը ծագեցաւ Հիւսիսային Լիբանանի ծովեզերքին վրայ։ Թարթուսէն եկող առագաստանաւ մը երբ Ռուսաց կղզիին մօտերքն էր յանկարծ օրս խիտ փոթորիկ մը հանգիպեցաւ Ռուսաց կղզիի մօտերը։ Ամէն կայմերը խորտակուեցան եւ ջուրը ամէն կողմէ խուժեց ներս։ Բարեբաղդաբար հրամանատար Ապտիլ Քհրիմ Օսմանօղլու մը հետուէն կը տեսնէր վտանգը, որուն մէջ կը գտնուէր առագաստանաւը, իր մարդերուն հետ անմիջապէս հասաւ եւ ազատեց հինգ ճամբորդներ մահէն։

ՍԻՒՐՈՅ ՀԱՆՐ. ՆԱԽԱԳԱՀԸ ՊԷՅՐՈՒԹԻ ՄԷՋ

Սիւրիոյ հանրապետութեան նախագահ Ն. Վ. Մուհամէտ Ալի պէյ Ապէ, ընկերակցութեամբ Տիկին Ապէի Գէյրութ եկաւ անցած օրերը օր Զօրավար Պրօի ճաշկերոյթ մը տուաւ իպաթիւ Ն.Վ.սեմութեան։ Կիրակի օր Մուհամէտ Ալի պէյ Ապէ հրատիրուեցաւ Հաճի Պէյ Ֆարաօճի կողմէ։

UNITED STATES LINE

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԳԻԾԵՐ

Կանոնաւոր մեկնումներ Շերպուրկէն եւ Հաւրէն դէպի Նիւ Եորք ամենաարագ եւ օրեկ ճաւերով։

Հեռաւեալ ճաւերը կը մեկնին Հաւրէն.

Բրեզիսկենք Ռուզվելք	Դեկ.	22 »
Ամերիքրն Շիքըր	»	29 »
Բրեզիսկենք Հար-բնկ	Յուն.	5 »
Մանհաթթան	»	12 »

Սիւրիոյ եւ Լիբանանի Ընդհանուր Գործակալ Ա.ԳՆՏՐՈՍԵԱՆ, Ավտոթէ Ֆօօ բէյ Ֆօ 6, հեռագրական հասցէ Arbed. Գէյրութ։

ՍԱԿԱՒԱՆ ՊԷՏՐՈՒԹԻ

20 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 1932

	Ս. Դ.
Ոգիպոկ. բդթադրմ.	434.50
Անգլիկ. »	423.50
Ֆօլար »	127.50
Բրեական »	59.50
Գաճ Օբբօման	140
Իտալական Լիր 100	650
Ճուճական Ֆրանկ 100	75
Անգլ. ոսկի	608
Ֆրանս. »	487
Օսման. »	549.50
Արծաթ մէճիտ	21
Կրեմի Ֆօնս. Ա. Ֆէ.	556
» » Բ. »	314
» » Գ. »	304

Սեֆերեան եզբարէ Բիւ Ֆօօ Թէյեֆօճ 5-19

Կարդացէք և Տարածեցէք
«ԱԶԴԱԿ»Ը

հոն գոնէ կրնաս ուզածիդ չափ կարօտութիւնդ առնել։

— Ամէնէն իրաւունք ունի, սիրելի զաւակս, իմ մեծ թիկնաթոռիս վրայ հանգստացուր զիս, և պատմէ թէ զքեզ չտեսնելէս ի վեր ինչ ըրիր. եկուր ցուցուր ինձ Ֆլավին, որ անոր վարդագոյն չրթունքները համբուրեմ, և անոր փոքրիկ չաղակրատութիւնները լսեմ. ձեր երկուքին մէջտեղը ըլլալս չէի կրնար երևակայել։

— Ֆլավին իր դաստիարակուհիին հետ պտոյտի գընաց. մայրիկ, այսքան չուտ ձեր գալը չէինք յուսար, ձեր այսօրուան նամակը միայն եկող ամսուան համար ձեր գալուստը կ'իմացընէր։

— Նամակէն երկու ժամ ետքը ճամբայ ելանք, յանկարծակիօրէն հոս գալու զուարճութիւնը ուզեցի ուսնենալ։

Այսպէս խօսակցած ատեննին դերկոմսուհիին սենեակը հասած էին, և սպասաւորները արկղները կը փոխադրէին։ Տիկին Շամպրանի անբաւ սիրով մը իր աղջիկը կը դիտէր, և անոր գեղեցկութեանը և զուարթութեանը վրայ հիացած՝

— Երջանի՛կ ես ուրեմն, սիրելի զաւակս, կը հարցունէր անոր չատ անգամներ։

— Երջանի՛կ, ո՛հ, մայր իմ, չատ իսկ։ Ամէնէ աՀմէն խնդրանքներս կը կատարէ, դեռ հիմակ իր դեսպանութենէն հրաժարելու խօսք տուաւ ինձ։ Բուն պատճառը չիմացայ իրեն. ներկայ իշխանութեան ծառայելը տեսնելով մեծ ցաւ պիտի զգայի։

— Ես ալ նոյնպէս։

— Բայց կ'աղաչեմ, մայր իմ, մի ըսէք անոր ձեր գաղափարները, իր անցեալ կեանքի հանգամանքներուն պատճառաւ գուցէ կը վիրաւորուի, արդէն դղեակ չերթալուս համար սիրտը վշտացած է։

— Ո՛հ, աղէկ գիտէր ան որ այդ բանին երբէք

չուշտ հնար չկար։ Մարքիզը իր ծունկին վրայ քաշեց Պէաթրիսը, և անոր գեղեցիկ այտերուն վրայ համբոյր մը դրոշմելէ յետոյ՝ ձեռքը երկար մազերուն մէջ անցունելով՝

— Տալաենի դքսուհիին լաւ ընդունելութիւն մը պիտի ընե՞ս, ըսաւ։

— Մինչև առաջին իջեւանը զինք դիմաւորելու պիտի երթամ։

— Պիտի թողո՞ւս որ Պ. Մանիէրի տունը երթամ։

— Այո, հետդ ընկերանալու պայմանով, և ես անձամբ պիտի ըսեմ մեր բարեկամին՝ դեսպանութեան նկատմամբ քու որոշումդ։

— Ինչպէս զուն քիչ մը առաջ դքսուհիին նկատմամբ՝ ես ալ նոյն կերպով պիտի պատասխանեմ։ Քու որոշումդ ըսէ ինքզինքիդ վրայ խօսելով, և ոչ իմ որոշումս։

— Ո՛հ, պատասխանեց ան իր կատուի կերպերը ձեռք առնելով, իմ քաղաքավարներս քուկդ եղան. և կը յուսամ թէ քու գաղափարներդ...։

— Քանի որ կը պահանջես միեւնոյն չափը պիտի բռնեն։

— Ո՛հ, չեմ պահանջեր, կը խնդրեմ։ (Այսպէս ըսելս հոգ չէ, գիտէ ձեռք ս մէջ ունիմ), մտածեց ան։

— Քու ինդիրդդ հրաման մըն է ինձ համար Պէաթրիս։ (Աւա՛ղ, միչտ կ'իյնէ վրաս, ըսաւ նա իւրովի, և կը տեսնեմ թէ իմ ապագայիս տէրը չեմ)։

— Զարդարանքս քառորդ մը միայն պիտի տեւէ. հանգիստ եղիր։

— Եւ ես պիտի հսկեմ որ վայելչապէս մեր ձիերը լծել։ Այս նոր ձիաղարմանը այնչափ հոգ չտանիր քու ապահովութեանդ համար, և միչտ վտանգաւոր տեղեր կ'առաջնորդէ։ Պէտի պատուիրեմ որ ասկէ վերջ զգ-

— Ո՛չ, ոչ մի կերպ։ Ես ինձ համար ոչինչ չեմ ուզում։ Ես ուզում եմ միայն, որ ինձ հետ ամէն ինչ արդար լինի։ Ես ուզում եմ, որ ինձ հետ ամէն ինչ այնպէս լինի, ինչպէս որ ես կ՚ուզեմ։ Ես ուզում եմ, որ ինձ հետ ամէն ինչ այնպէս լինի, ինչպէս որ ես կ՚ուզեմ։

Ես ուզում եմ, որ ինձ հետ ամէն ինչ այնպէս լինի, ինչպէս որ ես կ՚ուզեմ։ Ես ուզում եմ, որ ինձ հետ ամէն ինչ այնպէս լինի, ինչպէս որ ես կ՚ուզեմ։

— Ես ուզում եմ, որ ինձ հետ ամէն ինչ այնպէս լինի, ինչպէս որ ես կ՚ուզեմ։ Ես ուզում եմ, որ ինձ հետ ամէն ինչ այնպէս լինի, ինչպէս որ ես կ՚ուզեմ։

— Ես ուզում եմ, որ ինձ հետ ամէն ինչ այնպէս լինի, ինչպէս որ ես կ՚ուզեմ։ Ես ուզում եմ, որ ինձ հետ ամէն ինչ այնպէս լինի, ինչպէս որ ես կ՚ուզեմ։

AZTAG
JOURNAL QUOTIDIEN ARMÉN.
B. P. 587
BEYROUTH, Liban

Directeur - Propriétaire
HAIG BALIAN

ՕԻԻՐԻՈ տար. 550, վեցամսեայ 300 ֆ. Դ
ԱՐՏԱՀՄՆ. տրկ. 7, վեցամսեայ 4 ոսկի

ԱԶԴԱԿ

ՕՐԱԹԵՐԹ
ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԳԻՏԱԿԱՆ

ازتاك
جريدة سياسية ادبية اقتصادية حرة

ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 22 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 1932
ԶԵՒԲ ԷՆ ՀԱՏԸ 2.50 Ս.Դ.

Ջ. ՏԱՐԻ | Ամէն առաւօտ պիտի ի բեր բերթիս ընթերցիդ հասցէին | Տնօրէն — խմբագիր՝ ՀԱՅԿ ՊԱԼԵԱՆ | Ձեռագրակուած ծեռագիրները չեն վերադարձուիր | Թիւ 210 (787)

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔ

ՔՈՐԻՒԼԻ ՊԱՏԵՐԱԶՄԸ

Մեր ընթերցողներուն ծանօթ է այն վէճը որ տեղի ունեցաւ և դեռ կը շարունակուի պարսիկ և անգլիական կառավարութեանց միջև, քարիւղի մենաշնորհի չեղման պատճառաւ։ Պիտենք հարևանցի կերպով թէ՝ որո՞նք են դրդապատճառները նման վէճի մը բարդութեան և այժմ ի՞նչ վիճակի մէջ կը գտնուի խնդիրը։ Մանաւանդ, նկատի պէտք է ունենալ որ Պարսկաստան երկար տարիներէ իվեր անգլիական ազդեցութեան ենթակայ տէրութիւն մըն է և առանձին պայմանագրութիւններով կապուած անոր ներկայիս քաղաքականապէս և տնտեսապէս ամբողջութեամբ ենթարկուած է մէկ կողմէ ռուսական, և միւս կողմէ ալ անգլիական ազդեցութեանց։ Պարսկաստան այցելողներ որոշ կերպով կը տեսանեն այս ազդեցութիւնները։

Պարսկական կառավարութիւնը 1901ին Տ'Արսի անունով անգլիացիի մը, 60 տարուան պայմանաժամով քարիւղի մենաշնորհ մը տուած էր։ 1909ին կազմուած Անգլօ-պարսկական քարիւղի ընկերութիւնը այս մենաշնորհը իր վրայ առած և քարիւղի հորերը շահագործելու սկսած էր։ Անգլիական կառավարութիւնը, սակայն, երբ հանքածուխի տեղ քարիւղ սկսաւ գործածել իր նաւատորմին համար, պէտք տեսաւ այդ նաւթահորերու պահականացման։ Ասոր վրայ քարիւղի ընկերութեան շահաբաժինին մեծ մասը գնեց։ Որով Անգլօ-պարսկական քարիւղի ընկերութիւնը իրականին մէջ, անգլիական կառավարութեան սեփականութիւնն է և կը ծառայէ քաղաքական որոշ նպատակներու և ակնկալութեանց։ Ծովերու վրայ ունեցած իր տիրապետութիւնը տեւականացնելու և ուժեղացնելու համար, Անգլիան պէտք ունէր այդ նաւթահորերուն։

Անգլօ-պարսկական քարիւղի ընկերութեան գլուխ չանէն հարիւրին 16ը կտանար Պարսկաստան։ Պարսկաստանի պիտճէին համար այս հասոյթը շատ կարևոր էր, սակայն հետզհետէ պակսեցաւ այդ չափը։ Անցած տարի մէկ միլիոն 300 հազար ոսկի բաժին տացած էր, իսկ այս տարի հազիւ 300,000 ոսկի։ Այս կերպով պիտճէն անելի կը մատնուէր։ Կառավարութիւնը տեսնելով որ փոխուած են բոլորովին պայմանները, ուզեց ինք ալ տարբեր կարգադրութիւններ ընել եւ բանակցութեան մէջ մտաւ ընկերութեան հետ։ Սակայն ընկերութիւնը ոչ միայն չճապաղեց բանակցելու համար, այլ պէտք ալ չտեսաւ։ Պարսկաստանի կառավարութիւնը, ասկէ վերջն էր որ ընկերութեան տրուած առանձնաշնորհումը չսչեց։

Պարսկաստանի առած այս յանդուգն քայլին վրայ անգլիական կառավարութիւնը միջամտեց և իսկոյն բողոքագիր մը յանձնեց։ Պարսիկ կառավարութիւնը հաստատ ձեւով հանդերձ իր որոշման վրայ, պատրաստակամութիւն յայտնեց բանակցութեանց սկսելու համար։ Անգլիան ոչ միայն մերժեց բանակցելու առաջարկը, այլ պատրաստեցաւ Լահէյի Ատեանին դիմելու։ Ասոր փոխան Պարսկաստան ալ երբ կը պատրաստուէր Ազգերու Դաշնակցութեան դիմելու, Անգլիան կանխեց գայն և վէճը փոխադրուեցաւ Ազգաժողով։

Այժմ, չենք գիտեր թէ, Ազգաժողովը քանի՞ ամսէն պիտի կրնայ լրացնել քննութիւնը Անգլ-պարսիկ վէճին։ Զին-ձարուն վէճը կարելի չեղաւ աւարտել և կարգադրել 14 ամսուան ընթացքին։ Ո՞րովհետև Ազգաժողովի դիրքն ու որոշումները կը փոխուին, նայած ներկայացող տէրութեանց ուժին և ազդեցութեան։

ԱՆԳԼՕ-ՌՈՒՍ ՅԱՐԱԲԵՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Օրէ օր աւելի կը խստանայ անգլօ-ռուս տարակարծութիւնը։ Մանաւանդ Սթթօվայի խորհրդաժողովէն վերջ, երկու երկիրներու միջև, իրարու հանդէպ գոյութիւն ունեցող թշնամութիւնները սկսած են աստկանալ։ Սթօվայի Խորհրդաժողովը հազիւ վերջացած, Անգլիան կառավարութիւնը չեղեալ համարեց Ռուսիոյ հետ կնքուած առևտրական դաշնագիրը։

Այս կարգադրութիւնը ուժեղ հարուած մըն էր Ռուսիոյ ուղղուած։ Բացի այդ, Անգլիոյ մէջ սկսաւ հակաբրօքական մը. մասուլը յարձակման անցաւ։ Ռուսերը փոխադարձութեան սկսան։ Անցածներ «միջադէպեր» թերը Անգլիական կառավարութիւնը կը հրաւիրէր ներդրութիւն խնդրելու։ Անգլիական կառավարութիւնը այս հրատարակութիւններէն շատ ազդուած անմիջապէս բողոքած էր։ Ռուս կառավարութիւնը, ի պատասխան այդ բողոքին, յայտնած էր որ կառավարութիւնը պատասխանատու չէ թերթի մը ըրած հրատարակութիւններուն համար։ Սակայն Աշխատաւորական Խորհրդարանի պնդումին վրայ, «Իզվէսթիա»ն կէս հերքումի մը ձեւով բաներ մը գրած էր։ Այսու ամենայնիւ Անգլիական կառավարութեան քաղաքականութիւնը մեծ անփոփոխ։

«Իզվէսթիա»յի պարագան թէպէտ շատ աննշմար եւ անկարեւոր խնդիր մը կը տեսնուի, սակայն իրականին մէջ, մեծ խնդիրներ ծնունդ կառնեն նման անկարեւոր նկատուած վէճերէ ու տարակարծութիւններէ։ Առանց ատոր ալ արդէն յայտնի է որ Անգլօ-Ռուս յարաբերութիւնները ձգտեալ վիճակ մը ունին։ Անգլիան չի կրնար հաշտ աչքով դիտել Խորհրդային Ռուսիոյ թափանցումները Մայրագոյն Արեւելքի մէջ, ուր տնտեսական հսկայ կապեր ունի ինք։

Անգլօ-Ռուս վէճը որքան ալ կարգադրուած կարծուի ներկայիս, կարելի չէ մարած նկատել կրակը։

ԻՆՉՈ՞Ւ ՉԵՆ ՈՒԶԵՐ ՎՃԱՐԵԼ

Ի՞նչ պիտի պատասխանէ Ֆրանսական կառավարութիւնը՝ Միացեալ Նահանգներու նախագահի վերջնագրին վճարումներու մասին, չտեսած պիտի պատզուի դէպքի գործութենէն յետոյ երեւի։ Ժողովը իր ջախջախիչ մեծամասնութեամբ դէմ քուէարկեց Դեկտեմբեր 15ի մասնավճարի համար եւ ապալուեցաւ Հերիոյի կառավարութիւնը։ Ամերիկան մինչեւ վերջ ալ հաստատ պիտի մնա՞յ իր պահանջի վրայ, կարելի չէ գուշակութիւններ ընել։ Իսկան մէկ խոր դիր կայ մէջտեղ որը ստեւելապէս կրնայ նախագահ Հուվերին բլլալու չափազանց վճական դրամական պահանջներու մէջ։ այդ Ամերիկայի ներկայ օրինաւական տագնապն է և որու պատճառաւ ալ 12 միլիոն բանուորներ պարապ կը չորին։ Տագնապի երեսէն կէս տակէն ինած են պետական բոլոր եկամտաւները և ստեղծած են ներքին հանրային պարտքերը։ Միացեալ Նահանգներու պետճէն 1929էն ի վեր 1.000 միլիոն բաց ունէր ամէն տարի և շատ հաւանաբար, յառաջիկայ տարեշրջանին կրկնապատկուի այդ բացը։ Այս բոլորը կը մղեն կառավարութեան որ ծանրագոյն ճնշէ Ամերիկայի ժողովուրդը նորանոր տուրքերու տակ։

Հաւատալ չուներնք, երբեմեք, որ Ամերիկայի կառավարութիւնը գէնքի գիտէ իր 22.000 միլիոն մարքերը ամբողջութեամբ գանձելու Եւրոպայէն, իսկ միւս կողմէ նաւագոյն յոյսեր ալ չկան որ Եւրոպան սոյն գումարի մէկ կէսը որոշ ատեն մը կրնայ վճարել։ Ճիշդ է որ Եւրոպան կ'ընդունի պատերազմական պարտքի մը գոյութիւնը, բայց երբեք չուզեր հիմ առնել նախկին հաշուեյարդարը։ կ'ուսումնասիրեն նոր համաժողով մը՝ բացառապէս քննելու պատերազմական պարտքերու հարցը, ինչպէս որ եղաւ, այս առթիւ ընթացքին, Գերմանիոյ հատուցումներու համար։

Ի՞նչ է Ֆրանսացիներու պարտքը և ինչո՞ւ չեն ուզեր վճարել։

1926ի ապրիլին, Վաշինկթընի մէջ ստորագրուեցաւ Մէլըն-Գէրէնժէ համաձայնագիրը որը վաւերացուեցաւ Ֆրանսական խորհրդարանի կողմէ 1929ի յուլիս 21ին։ ասոր համաձայնագրով, Ֆրանսան իր պատերազմական պարտքը կը ճանչնար 4.025 միլիոն ոսկեր, բաժնուած հետեւեալ ձեւով։

	ոսկեր
Պատերազմի ընթացքին Ֆրանսայի դիւանագիտական պետութիւններու գնումները	2.933.174.898
Տոկոսը	684.870.643
Պատերազմէն յետոյ Ֆրանսական արտաքին առևտուրէն փոխանցուած գումարը	407.341.145

Ֆրանսացիները վերոյիշեալ գումարներէն միայն վերջինը կ'ընդունին իրական պարտք որը փոխանցուած է վաճառականական հաշիւներէ, իսկ մնացեալ երկու կը նկատեն անընդունելի։ Որովհետև, պատերազմի ընթացքին, ինչ որ գնուած է Ամերիկայի մէջ՝ ռազմանիւթ, դիւանագիտական պիտոյքներ ալն. բոլորն ալ այրուած, փճացած են պատերազմի դաշտին վրայ։ Այդ գումարներէն Ֆրանսայի ոչ վաճառականութիւնը և ոչ ալ ճարտարարուեստը օգտուած է։ Ուրեմն հակառակ այս բոլորին, միւս կողմէ Ամերիկայի ժողովուրդը, գործարանատէրը, պետութիւնը լայնօրէն չահագործած են ռահիր կրկնապատիկ հարուածով Եւրոպա ղրկուած ապրանքները և վառօդները։

Համաշխարհային պատերազմի մէջտեղին, 1917 ապրիլ 24ին, երբ Միացեալ Նահանգներու ներկայացուցչական ժողովը որոշում կը քուէարկէր վերկրբանալու դաշնակից պետութիւններուն, աչքի առջեւ ունեցած է Միացեալ Նահանգներու ազգային շահերու պաշտպանութիւնը։ Ֆրանսացիները կը պատճառաբանեն. քանի որ մեր և Ամերիկացիներու գործ մէկ էր և նաև մէկ էր թշնամին ուրեմն ինչո՞ւ դրամ պահանջել այն ապրանքներուն համար որ գործածուեցան պատերազմը շահելու ընդհանուր շահը։ Իսկ, մինչև ամերիկացիներու պատերազմի դաշտ գալը Ֆրանսացիները ռահիր արդէն միլիոններու հասնող ժողովրդային կրակոցս ունեցած էին։

Միացեալ Նահանգներու նախագահը իր պահանջագրի մէջ կը յիշէ թէ, Ամերիկան ուղիղ կերպով չէ օգտուած պատերազմէն։ Ճիշդ է որ, Եւրոպական դաշնակից պետութիւններ, առանց ռազմանիւթեան, հոգային գրաւումներ ունեցան, դրամական հատուցումներ ստացան, բայց պէտք չէ մոռնալ որ ամբողջ չորս տարի, չորսնուկ, Ամերիկայի գործարանները, առեւտուրը, նաեւ երկաթուղիները Եւրոպայի համար եւ այդ պատճառաւ ալ Եւրոպայի դրամը քիչ-շատէ դէպի Ամերիկա։ Ահա փոքրիկ օրինակ մը։ Ֆրանսան գնումներ կատարած է Ամերիկայէն, ծախսած տպրանքներու վրայ ամերիկացի վաճառականը հարիւրին յիսուն, եօթանասունն և մինչեւ իսկ հարիւր չափ ունեցած է։ Միայն Ֆրանսայի առեւտուրը հասած է 6.740 միլիոն ոսկերի. որով զուտ չոհը կ'ըլլայ 3.370 միլիոն ոսկեր։ Գերմանիան գանձ մուտք ունեցած է, իբրեւ տուրք, 2.360 միլիոն ոսկեր, գանձուած բացառապէս պատերազմի սիրտին նպատակներուն անհատներէ և հաստատութիւններէ։

Այս սիրտն Ֆրանսայի գնումներէն առած եկած տարբերութիւնն է եւ երբ գումարենք դաշնակից միւս պետութիւններու գնումները եւ պետական գանձի ապահոված տուրքը, կը հասնի մօտ 7.270 միլիոն ոսկերի։ Մինչդեռ, Ամերիկայի ընդ. ծախքը եղած է 1917-1921 թուականը, 7.700 միլիոն ոսկեր, որով տարբերութիւնը գրեթէ ոչինչ է։ Աւելցած, գաղնակիցները վճարած եւ պարտքերու հաշուոյն 1.840 միլիոն ոսկեր։ Ֆրանսացիներու հաշուով, ինչ որ Ամերիկան առած է դաշնակիցներուն պատերազմի ընթացքին արդէն տուրքերէ լիուլի ապացած է։

Գերմանիան է բոլոր ազմակներու ազբիւրը։ Երբ ան կատարեր իր վճարումները, շատ բնական է դաշնակիցներն ալ իրենց կարգին դիւրութեամբ պիտի վճարէին Մրցեալ Նահանգներուն։ Բայց Վերսայլի հաշուեյարդարն ժողովէն յետոյ բազմաթիւ քայլեր նահատակ մէկդի մըրան չեզոքացնող, որ ամէն ազգամ ալ զղջալեցնէ Գերմանիոյ պարագը։ Ահա պատճառ մը զոր Ֆրանսան և դաշնակիցները կը պահանջեն հատուցումներու հաշիւն Գերմանիային, երբ անցեալ տարուայ յունիսին առած քայլեցաւ նախագահ Հուվերի ժորտմորիումը։

	միլիոն ոսկի
Ֆրանսա	13.855
Անգլիա	10.685
Պելճիքա	1.454
Նուկոսլաւիա	874
Իտալիա	4.056
Ճապոն	109
Ճեխոսլաւաքիա	216
Փորթուգալ	159
Ռումանիա	447

Իսկ ինչ կը պահանջէ Միացեալ Նահանգները եւրոպական պետութիւններէն, անա ժամանակագրութիւնը։

	միլիոն ոսկի
Անգլիա	9.840
Ֆրանսա	6.361
Իտալիա	2.391
Պելճիքա	701
Լեհաստան	418
Չեխ-Սլովաքիա	256
Ռումանիա	120
Եուկոսլաւիա	54
Էսթոնիա	32
Աւստրիա	24
Ֆինլանտիա	19
Ճունաստան	19
Լիթուանիա	13
Լէթոնիա	13
Հունգարիա	4

Դաշնակիցներու համար չատ ծանր հարուած մը պիտի բլլայ, եթէ երբեք վճարել փորձեն։ Սթերլինի կացութիւնը մէջտեղն է. օրէ օր կ'իյնայ, որովհետև Անգլիան կ'ուզէ 30 միլիոն հրնչին ոսկի զրկել Նիւ-Եորք։ Իսկ Ֆրանսան ինչ պիտի ընէ 500 միլիոն ֆրանքը վճարելու համար գեռ յայտնի չէ։ Ֆրանսայի համար ալ գժուար պիտի բլլայ, որովհետև պետական պիւճէն, արտաքին վաճառականութիւնը և պետական երկաթուղիներու տարեկան բացը 28.000 միլիոն ֆրանքի կը հասնի։ Այսուհանդերձ, Ֆրանսան ն Անգլիան բնաւ չպիտի փափաքին վրդովացնելու այն ժողովուրդը որու նիւթական և բարոյական օժանդակութիւնը փութացուց դաշնակիցներու յաղթանակը։

Մրջոզգային բարդ խնդիր մըն է որու չուրջ կեդրոնացած է այժմ ամբողջ աշխարհի ուշադրութիւնը։

Գ. ՍԱԶԱՃԵԱՆ

ՄԱՄՈՒԼ

Պ. ՏԷՊՊԱՍ ԿԸ ՀԵՌՈՒՆԱՅ ԻՐ ԱՊԱՐԱՆՔԷՆ

«Անուայ» կը փորձէ բացատրել այն դրդապատճառները որ մղեցին մեր հաւատարիմ նախագահը հեռանալու Սեւ Նիխոլա քաղի իր ապարանքէն իր ամենասիրելի ծառը վերագրաւելու համար։ Մեր պատասխանատուները համար անհրաժեշտ խնդիր մըն է որ կարելի չէ դիւրութեամբ լուծել։

Գիտենք որ կառավարութիւնը վարձած էր Սրսոցներու դպրոցներէն մէկ հարիւրապետութեան նախագահին համար և գնած կարասիներէն մեծ մասը Հիմա կը թուի թէ պերճութիւններու չրջանը անցեր է։ Նախագահը այսօր կը վերադառնայ իր անձնական ծառուկարասիները պիտի ծախուին։

Կ'ըսուի թէ այս փոփոխութիւնը բնաւ չի կրնար ծանուցանել Պ. Տէպպասի կառավարութեան վախճանը։ Տնտեսական հարցի մը արդիւնքն է սիրտն։ Ուրիշներ սակայն հակառակը կ պնդեն...

Պէտք է ընդունիլ սակայն որ երկու պարագաներն ալ ընդունելի են։

Ամէն կերպով չնորհաւորելի է այս ձեռնարկը որովհետև կը թեթեւցնէ ծախսերը։

Գալով կարասիներու վաճառումին չենք գիտեր թէ ինչի կը ծառայէ ան։ Անկէ եկած գոյն գումարը չի կրնար տեղը բռնել ոչ Ք. Գումխուրութեան կողմէ վար դրուած մեր ժողովային եկամուտներուն և ոչ ալ երկրագործներուն համար կատարուելիք փոխառութեան։

Նախընտրելի պիտի բլլար գոնէնք պահել եթէ ոչ նախագահին մօտ, գոնէ ...քանդարանը։

ԸՆԴԴԻՄԱԴՐՈՒԹԻՒՆԸ ՍԻՒՐԻՈՅ ՄԷՋ

«Պայազար կը նկատէ որ Սիւր. ժողովուրդի բնդդիմադրութիւնը չի գտգրած առաջացուելիք բոլոր վարչակարգերուն դէմ որ իշարու յաջորդեցին Դամասկոսի մէջ։ Անա ըստ իրեն, պատճառները որ անկարելի կը դարձնեն ամէն համաձայնութիւն ժողովուրդին եւ կառավարութեան միջեւ։

Անոնց մէջ որ գանուեցան սիւր. կառավարութեան գլուխը անառարկելիորէն անկեղծ հայրենասէրներ և ձեռնհաս մարդիկ։ Հակառակ ասոր սիւր. ժողովուրդի ընդդիմադրութիւնը բնաւ չի դադրած արտայայտելէ անոնց դէմ։ Այսպէս. հակառակ որ Դամասկոսի ներկայ կառավարութեան մէջ կան երկու ազգայնական ներկայացուցիչներ, ժողովուրդը որեւէ աջակցութիւն չի ցուցներ անոնց։ Ուրիշներ սակայն հակառակը կ պնդեն...

Պէտք է ընդունիլ սակայն որ երկու պարագաներն ալ ընդունելի են։

Ամէն կերպով չնորհաւորելի է այս ձեռնարկը որովհետև կը թեթեւցնէ ծախսերը։

Գալով կարասիներու վաճառումին չենք գիտեր թէ ինչի կը ծառայէ ան։ Անկէ եկած գոյն գումարը չի կրնար տեղը բռնել ոչ Ք. Գումխուրութեան կողմէ վար դրուած մեր ժողովային եկամուտներուն և ոչ ալ երկրագործներուն համար կատարուելիք փոխառութեան։

Նախընտրելի պիտի բլլար գոնէնք պահել եթէ ոչ նախագահին մօտ, գոնէ ...քանդարանը։

ԸՆԴԴԻՄԱԴՐՈՒԹԻՒՆԸ ՍԻՒՐԻՈՅ ՄԷՋ

«Պայազար կը նկատէ որ Սիւր. ժողովուրդի բնդդիմադրութիւնը չի գտգրած առաջացուելիք բոլոր վարչակարգերուն դէմ որ իշարու յաջորդեցին Դամասկոսի մէջ։ Անա ըստ իրեն, պատճառները որ անկարելի կը դարձնեն ամէն համաձայնութիւն ժողովուրդին եւ կառավարութեան միջեւ։

Անոնց մէջ որ գանուեցան սիւր. կառավարութեան գլուխը անառարկելիորէն անկեղծ հայրենասէրներ և ձեռնհաս մարդիկ։ Հակառակ ասոր սիւր. ժողովուրդի ընդդիմադրութիւնը բնաւ չի դադրած արտայայտելէ անոնց դէմ։ Այսպէս. հակառակ որ Դամասկոսի ներկայ կառավարութեան մէջ կան երկու ազգայնական ներկայացուցիչներ, ժողովուրդը որեւէ աջակցութիւն չի ցուցներ անոնց։

ԱՄՍԱԿԱՆՆԵՐՈՒ ԽՆԴԻՐԸ

«Ել Առուար» երեկուան թիւով կը գրէ.—

Հաստատուեցաւ Գերագոյն Ատեանի նախագահ և նախկին նախարար Նէ

իպ պէյ Ապտուլռահման հրաժարման լուրը։ Այս հրաժարման պատճառը ամսականի նուազման որոշումն է։ կառավարութեան վերջին կարգադրութեան համաձայն, Նէբիպ պէյ Ապտուլռահման ամսականը 350 ոսկիէն կ'իջնէր 250 ոսկիի։ Նէբիպ պէյ, այս գումարին անբաւականութիւնը տարկելով, որոշած է փաստաբանութեամբ զբաղիլ։

Սակայն մենք օրքան գիտենք, այս նիւթական պատճառէն զատ, կայ նաեւ բարոյական պատճառ մը։ Նէբիպ պէյ, Լիբանանի կառավարութեան ամենաարժէքաւոր դատաւորը, ամսականի այս զեղչէն վերջ կը դառնար ամենապզտիկ պաշտօն ունեցող Ֆրանսացիէ մը աւելի վար պաշտօնեայ մը։ Ֆրանսացի հաշտարար ատեանի նախագահը, որ Արդարութեան մէջ յետին կարգի դատաւոր մըն է, ամսական 325 ոսկի կը ստանայ, բացի բնակութեան եւ փոխադրութեան ծախքերէ։

Մենք որ ժամանակին այնքան քննադատած ենք նախարար ապուհատանը, այժմ կը ցուներք դատաւոր Ապու Սանի հրաժարման համար, որովհետև ան Լիբանանի ամենամեծ և ամենակարող օրէնսդէտն էր և միևնոյն ժամանակ ուղղամիտ դատաւոր մը։ Մենք ժամանակին յիշեցուցած էինք կառավարութեան թէ՝ ամսականներու զեղչին մասին երբ կարգադրութիւններ կ'ըլլան, պէտք չէ աննկատ մնան Ֆրանսացի պաշտօնեաները։ Սակայն կառավարութիւնը նկատի չառաւ և ահա սկսան անկարգութիւնները։

ԴԱՇՆԱԳՐԻՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԸ

«Ել Պայազար կը հարցնէ թէ Սիւրիան իսկապէս կը լրացնէ՞ Ազգ. Դաշնակցութեան պահանջած պայմանները իր անկախութիւնը հռչակելու համար։ Իր քաղաքականութիւնը յաջակցեցնելու համար։ Իր քաղաքականութիւնը յաջակցեցնելու համար։ Լիբանանի անկախութեան մը համար։

Շատով պիտի սկսին Դամասկոսի մէջ բանակցութիւններ Ֆրանսայի և Սիւրիոյ ներկայացուցիչներուն միջեւ հովանաւորութիւնը չնչելու և դաշնագիր մը կնքելու համար։

Օգտակար պիտի բլլայ յիշել Ազգ. Դաշնակցութեան կողմէ պահանջուած պայմանները կարելի նկատելու համար հովանաւորութենէ ազատագրում մը։ Ահա այդ պայմանները.

1.— Ներկայութիւնը սահմանադրական կառավարութեան մը և ժողովրդեան չահերը ապահովելու կարող վարչութիւն մը։

2.— Գոյութիւնը իր սահմանները պաշտպանելու եւ անկախութիւնը պահպանելու կարողութիւնը։

4.— Կառավարութեան ծախքերը ապահովող հաստատակուռած եկամուտ մը։

5.— Բոլորին իրաւունքները ապահովող արդարութիւն մը և դատական կազմակերպութիւն մը։

Ինչպէս կը տեսնուի, բացի առաջին պայմանէն, մնացեալները, բանակ, եկեղեցւոյ, արդարութիւն, հեռու են լրացած ըլլալէ։

Այս պատճառով մենք կրնանք ըսել որ գեռ չատ ժամանակներ պիտի անցնին մինչեւ որ առարգրուի այդ դաշնագիրը և հռչակի անկախութիւնը։

Գալով Լիբանանի մենք չենք կրնար սկեպտիկ ըլլալ յառաջիկայ դաշնագրի մը ճակատագրին հանդէպ։

Պէտք է լաւ քննել ժրնեւի հինգ պայմանները այս մասին կարծիք մը յայտնելու համար։

Արդ մենք վճռակորէն կը յայտնենք որ առաջին եւ հինգերորդ պայմանները հեռու են իրականացած ըլլալէ։ Մենք չկրցանք կազմել ոչ բանակ մը եւ ոչ ալ արդարութիւն մը։

Աթիկա իրազեկութիւն մըն է զոր մեզի կը ցուցնեն պարագաներն ու ժամանակը։

ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ՏԱԳՆԱՊ

«Լիւան իլ Հայ» իր այսօրուան թիւի խմբագրականով կը գրէ.—

Տնտեսական տագնապը հասկնալու համար է։ Արեւելքէն արեւմուտք, հեռ-

ԵՒ ՀԻՄԱ ԴՈՒՔ

(ՆՈՐԵՐՈՒՆ, ԿԱՄ՝ ՄԵՆՔ ՄԵԶԻ)

Անցե՛ք յառաջ։

Բոպիկ ոտքով նետուեր էք հրապարակ, բայց ունի՛ք համոզում մը որ յաջողութենէ աարբեր բան մը պէտք է բլլայ, թերեւս տեսիլ մը որ ուելի զօրաւոր է քան ծարաւն ու քաղցը։ կը տեսնէք բան մը, կ'ուզէք բան մը։ Ձեզ ճգնիք ստեղծել և բլլալ բան մը։ Պատրաստ էք ապրելու՝ զոհուելու։

Ճանչնալ ու փոփոքիլ՝ տիրանալու համար, և ուսում՝ տիրելու։

Պատկերամարտութիւնը պահանջք մը կը դառնայ դարերու հոլովոյթին մէջ, ծուձէն ցնցելու համար ինքնագոհ պաշտօնները տեսած աստուածներու։ Որպէսզի կեղեւ կապած կոչկոռտուն մակերեսները ապրին ու վրայ պատուին, ու կեանքը նոր ծիլ ապ մէջէն։

Հերկեցէ՛ք, հերկեցէք, մչակներ եղէք հուժկու ու բարի։ Այո՛, այսպէս որպէսզի ապրելէ առանց զօրաւոր բլլալու կարելի չէ նաև բլլալ բարի։ եւ՝ մանաւանդ՝ փոխադարձաբար։

Ըլլալ գործող, փնտրող ու հմտերող։

Շատ պիտի բլլան ձեզմէ պահանջողները։ Դասատուն պիտի կազմուի այդ եթէ դուք ձեր ճամբան յստակ կը տեսնէք, եթէ գիտէք որ կիտէք թէ կը տեսնէք, ու եթէ դուք ձեզի հայտնապաշտու կարող զգաք, այդ բաւ է։

(Կեցէք մաքերս աչքեմ։ Անիմաստ բառերու մէջ քանուեցայ։)

Մեծ միտքերու մեծութիւնը նախ դէպ ի ներս կը յայտնուի։ եւ ապէն մեծութիւն, ըստ բնակեալ չափանիշ րու, անբնականութիւն մրն է, այսինքն հասարակաց մակարդակէն վեր անկուած ցցունք մը։

Բայց ներգաշնակութեան համար պայման է զանազանութիւնը։

Միութիւնը նոյնանմանութեան մէջ փնտրողները կրնային նոյն հատատար մութեամբ հանգիստը փնտռել մահուան մէջ։

Ազգը գրականութիւնով չի փրկուիր, բայց անոր մէջ կ'իրականացնէ կեանքը զոր ժլատ աչխարհը կը զլանայ իրեն հոգեբանական պէտք մը, ջիղերու հանդարտացուի միջոց։

Եւ այս փրկագործութիւնը զօրաւոր անհատականութեան ստեղծագործ այժմեան հարաւ այդ տագնապի ալիքները կ'երկայնի եւ կը սարսեն հոժարն մարդիկները։

Ի՞նչ է արդեօք պատճառը այդ տագնապին։

Տէրութեանց չհամոյութիւնը գրիչաւոր պատճառներէն մէկը։ Մեքենական յառաջդիմութիւնը մարդոց ձեռքերը կապած է։ 100 մարդու տեսած գործը այսօր մէկ հատարակ մեքենայ մը կը տեսնէ։

Թերթերը դրեցին որ նախագահ Պ. Տկպաս որոշած է պաշտօնեաներու թիւը զեղչել խնայողութեան նպատակաւ։ Մեր նախագահը հասկցած է որ Լիբանան չի կրնար ապրիլ մեծ եւ սատարութիւ կառավարութեամբ մը եւ աչխատցաւ պէտք եղած զեղչերը ընելու։ Ար դեօք մեզմէ որեւէ մէկը մտածե՞ց զեղչելու և պզտիկցնելու մասին իր ընտանեկան ներքին հանրապետութեան ծախքերը։ Մեզմէ ոմանք իրենց չհամձէն ուելին կը ծախսեն։

Ահա՛ Նոր Տարիի մեծաւորութեան պատճառաւ մենք կը թելադրենք մեր ընթերցողներուն, որ զեղչեն իրենց ծախքերը և հատատարկչին պիւտճէները։ Պակսեցան մեր հատորներ. մեծաքանի արատգրութիւնը նուազեցաւ. Ամերիկայի դռները փակուեցան. այլեւս սպիտած ենք նկատի առնել մեր վիճակը։

Ասիէն հարաւ այդ տագնապի ալիքները կ'երկայնի եւ կը սարսեն հոժարն մարդիկները։

Ի՞նչ է արդեօք պատճառը այդ տագնապին։

Տէրութեանց չհամոյութիւնը գրիչաւոր պատճառներէն մէկը։ Մեքենական յառաջդիմութիւնը մարդոց ձեռքերը կապած է։ 100 մարդու տեսած գործը այսօր մէկ հատարակ մեքենայ մը կը տեսնէ։

Թերթերը դրեցին որ նախագահ Պ. Տկպաս որոշած է պաշտօնեաներու թիւը զեղչել խնայողութեան նպատակաւ։ Մեր նախագահը հասկցած է որ Լիբանան չի կրնար ապրիլ մեծ եւ սատարութիւ կառավարութեամբ մը եւ աչխատցաւ զեղչերը ընելու։ Ար դեօք մեզմէ որեւէ մէկը մտածե՞ց զեղչելու և պզտիկցնելու մասին իր ընտանեկան ներքին հանրապետութեան ծախքերը։ Մեզմէ ոմանք իրենց չհամձէն ուելին կը ծախսեն։

Ահա՛ Նոր Տարիի մեծաւորութեան պատճառաւ մենք կը թելադրենք մեր ընթերցողներուն, որ զեղչեն իրենց ծախքերը և հատատարկչին պիւտճէները։ Պակսեցան մեր հատորներ. մեծաքանի արատգրութիւնը նուազեցաւ. Ամերիկայի դռները փակուեցան. այլեւս սպիտած ենք նկատի առնել մեր վիճակը։

Ասիէն հարաւ այդ տագնապի ալիքները կ'երկայնի եւ կը սարսեն հոժարն մարդիկները։

Ի՞նչ է արդեօք պատճառը այդ տագնապին։

Տէրութեանց չհամոյութիւնը գրիչաւոր պատճառներէն մէկը։ Մեքենական յառաջդիմութիւնը մարդոց ձեռքերը կապած է։ 100 մարդու տեսած գործը այսօր մէկ հատարակ մեքենայ մը կը տեսնէ։

Թերթերը դրեցին որ նախագահ Պ. Տկպաս որոշած է պաշտօնեաներու թիւը զեղչել խնայողութեան նպատակաւ։ Մեր նախագահը հասկցած է որ Լիբանան չի կրնար ապրիլ մեծ եւ սատարութիւ կառավարութեամբ մը եւ աչխատցաւ զեղչերը ընելու։ Ար դեօք մեզմէ որեւէ մէկը մտածե՞ց զեղչելու և պզտիկցնելու մասին իր ընտանեկան ներքին հանրապետութեան ծախքերը։ Մեզմէ ոմանք իրենց չհամձէն ուելին կը ծախսեն։

Ահա՛ Նոր Տարիի մեծաւորութեան պատճառաւ մենք կը թելադրենք մեր ընթերցողներուն, որ զեղչեն իրենց ծախքերը և հատատարկչին պիւտճէները։ Պակսեցան մեր հատորներ. մեծաքանի արատգրութիւնը նուազեցաւ. Ամերիկայի դռները փակուեցան. այլեւս սպիտած ենք նկատի առնել մեր վիճակը։

*Ա՛ռ ջիր ոտքդ ձեռքդ, ու ելիր ճամբայ։ Ա՛ռ ջիր ոտքդ ձեռքդ, ու ելիր ճամբայ։ Ա՛ռ ջիր ոտքդ ձեռքդ, ու ելիր ճամբայ

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

Պ. Փօլ Պօնքուրի առաջին յայտարարութիւնները

«Երկիրը պէտք է գիտնայ ամբողջ ճշմարտութիւնը»

Փարիզ.— Նոր դահլիճը իր առաջին գումարումը կատարեց պատերազմական նախարարութեան շէնքին մէջ։ Ան քննեց հինգշաբթի երեսփոխանական եւ ծերանոցական ժողովներու առջեւ կարդացուելիք նախարարական յայտարարութեան զանազան կէտերը։

Պ. Փօլ Պոնքուր յայտարարեց։

— « Իմ դահլիճս պ. Էռիօի դահլիճին շարունակութիւնն է։

«Երկիրը իրաւունք ունի ճանչնալու ամբողջ ճշմարտութիւնը, մանաւանդ ինչ որ կը վերաբերի եւմտական ես ոչինչ պիտի պահեմ անկէ ու ասիկա շուտով պիտի նշմարուի»։

Փարիզ.— Նախարարական խորհուրդին մէջ եւմտական նախարար պ. Շէրոն յայտարարեց որ անմիջապէս պիտի վերսկսի գործադրել իր հանրային տումարակալութեան եւ եւմտական վարչութիւններու բարեկարգութեան ծրագիրները զոր հրապարակեց 1929ին եւ որոնց գործադրութիւնը հետապնդուեցան նախորդ դահլիճէն։ Արդարեւ անկարելի է իրերու ներկայ վիճակին մէջ գիտնալ —ամէն վայրկեան եահաւաշիւն եւ գանձին վիճակը։

Իշխանութիւններու փոխանցումը

Փարիզ.— Երկու վարչութիւններուն միջեւ իշխանութիւններու փոխանցումի արարողութիւնը կատարուեցաւ այս առաւօտ Քէ տ'Օրսէյի մէջ։

Թէեւ ծեւակերպական, տեսակցութիւնը տեւեց ժամը 10էն մինչեւ 11,30։ Ասիկա նոր առիթ մը հայթայթեց երկու պետական մարդիկներուն տեսակէտներու փոխանակում մը ունենալու առկախ մնացած բոլոր խնդիրներուն մասին։ Ակնկալուած է ծանրանալ այս տեսակցութեան բարեկամական եւ սիրալիր բնոյթին մասին։

Նոր դահլիճը ընդհանրապէս

յաւ ընդունելութիւն գտաւ

Փարիզ.— Մամուլը կը պահէ Պոնքուրի դահլիճին հանդէպ այն վստահութիւնը զոր ունէր Էռիօյի դահլիճին հանդէպ։

Պ. Շերոնի վերադարձը եւմտական նախարարութեան հոգ'բանական մեծ կարեւորութիւն ունի։

Մաթէնը կը նկատէ որ ամենայատկանշական դէպքը պ. Շերոնի վերադարձն է եւմտական Նախարարութեան։

«Էվօվրը կ'ըսէ որ կառավարութիւնը կը պատրաստուի իրեցնել զինուորական ծառայութիւնը 9 ամիսէն։

Աջակողմեան մամուլը կը ցաւի որ Պոնքուրի դահլիճը չունի բոլորովին ազգային կազմ մը։ Այս ալ, կ'ըսէ ան, պիտի ունենայ իր նախորդին տկարութիւնները։

Ուաշինկթընի.— Պ. Պոնքուրի դահլիճին կազմութիւնը գոհունակութեամբ ընդունուեցաւ։

Փոխ համաձայնութեան համաժողովը

Պելկրատ.— Փոխ համաձայնութեան համաժողովը բացուեցաւ երէկ։ Օրակարգի վրայ կանարեւեան վերանորոգումներու, զինաթափութեան, կեդր. Եւրոպայի տնտեսական վերակազմութեան եւ ի նպաստ դաշնագիրներու վերաքննութեան շարժումին դէմ պայքարի հարցերը։

Յեղափոխական դատապարտութիւն մը

Արեւաւ կը հանուի Ամերիկայի մէջ

Պուէնոս—Այրէս.— Ծանրածանր պայթիւնի մը հետեւանքով ոստիկանութիւնը երեւան հանեց 1000 ռումբ նախկին նախագահ Իրիոյէնի կուսակիցներէն մէկուն բնակարանին մէջ։ Մեծ դաւադրութիւն մը կը պատրաստուէր։

Կառավարական յայտարարութիւն մը կ'ըսէ որ դաւադրութիւնը ծրագրած էր սպաննել նախարարներ ու բարձրաստիճան անձնաւորութիւններ եւ քանդել կարգ մը հանրային շէնքեր։

Դաւլիճը գումարեց արտակարգ նիստ մը։ Պիտի առաջարկուի քոնկրէսին պաշարման վիճակ յայտարարել։

Զերբակալուեցան նախկին նախագահն ու Տժ Ալվէարը, որ քանի մը ուրիշ խռովարարներու հետ պիտի աքսորուին։

Պուէնոս—Այրէս.— Խորհրդ բանը վերջացուց պատերազմական վիճակ յայտարարութիւնը։

Լոյտ Ճորճի բունը յարձակումը

Լոնտոն.— Պ. Լորա Ճոյճ նամակ մը դրկելով «Թայմզի» յարձակում կը գործէ պ. պ. Հոռնի, Օ-թէն Ջէվոզէյնի, Պայուէնի վրայ։

Ան կը ժեղադրէ զանոնք դեկտ. 15ի վճարումին համար ու յայտնութիւններ կ'ընէ պ. Հորնի 1922ին Ո աշինկթըն բրած առաքելութեան չուրջ։

«Եթէ մենք հետեւած ըլլայինք ֆրանսական խորհրդարանի օրինակին, 40 միլիան ֆէերլինի խնայողութիւն մը իրակ անցացուած պիտի ըլլայինք։

Ուաշինկթընի եւ Փարիզի միջեւ

Ամերիկ. կառավարութիւնը պաշտօնապէս կ'անգիտանայ ֆրանս. խորհրդարանի որոշումը

Ուաշինկթընէն.— Պ. Հուվըր այսօր քոնկրէսի մէջ պիտի կարդայ իր պատգամները պարտքերու մասին։

Ամերիկ. կառավարութիւնը իմացուցեր է Փրանս. կառավարութեան զոր պաշտօնապէս գայն չի նկատեր թերացումի մէջ։

Պ. Հուվըր կը մտածէ պարտքերու խնդրին համար անկախ փորձագէտներէ յանձնախումբ մը կազմել։

միացեալ նահանգները տրամադիր են ԲԱՆ ԿՑԵԼՈՒ

Լոնտոն.— Ուաշինկթընէն մամուլին կը հաղորդուի թէ Նախագահ Հուվըրի վարչութիւնը ինքգինքը կը չատարարէ տրամադիր բանակցելու պարտքերու մասին Ֆրանսայի հետ աւանձին եւ ոչ թէ իբրեւ մաս համաժողովի մը մէջ։

Ամերիկեան արդիւնաւէտ ազդեցութիւնը Միացեալ Նահանգներուն վրայ պատերազմի

ՓԱՐԻԶ.— Անգլիական ազդեցիկ եկած լուրի մը համաձայն, բժշկիչներու արգիլումի հրամանագրին գործադրութիւնը Միացեալ Նահանգներուն համար աւելի սուղ արժած է քան հինգ պատերազմ։

Քարիւղի Պայքարը

Վէճը վատ պիտի ելլէ Ազգերու Դաշնակցութեան խորհուրդին առջեւ

ՊԼԲԿԱՍՏԱՆ ՊԻՏԻ ԲԱՑԱԿԱՅԻ

ԺԸՆԵՒ.— Ազգերու արտաքին նախարարութեան դատական գլխաւոր խորհրդական Սըր Ուիլիս Մաքէն, վազը Ազգերու Դաշնակցութեան Խորհուրդին առջեւ պիտի պաշտպանէ Անգլիական տեսակէտը Անգլօ-Պարսկական քարիւղի ընկերութեան սենսչնորի խնդրին մէջ։ Անոր աշխատանքը պարզ ձեւակերպութիւն մը պիտի ըլլայ, որովհետեւ կը կարծուի որ Պարսկաստան պիտի չի ներ. կայանայ։

Ամենամեծ հաճոյքէ մը գրկուած կըլլամ, եթէ այս երեկոյ, Զուրեբեանի, ներկայ չի գտնուիմ յայտնի դերասան Պ. Մարութեանի ներկայացման, որ տեղի պիտի ունենայ Թատրոն Քրիսթալի մէջ։

ՏԵՂԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ԿԸ ՇԱՏՆԱՆ ԼԻԲԱՆԱՆԻ ՄԷՋ

ԹԻՖՕԻՏԻ ԵՒ ՄԱՂԿԱԽՏԻ ՊԱՏՈՒԱՍՏՆԵՐԸ ԱՆՇՐԱԺԵՇՏ ԵՆ

Այս տարուան երեսը ոչ միայն բոլսերու վճռս պաճառեց, այլ կենդանիներու եւ մարդոց ալ մեծապէս վճասակար եղաւ։ Դեկտեմբերը լրացնելու վրայ է եւ դեռ զօրաւոր աճապարեր չեղոց Լիբանանի վրայ։ Ցաւալի տեղեկութիւններ կը ստանանք մանաւանդ Պէյրութի մէջ եւ Թրիփոլիի մէջ։ Ամենաուժգին ցաւերը կը զգան Պէյրութի մէջ։ Ամենաուժգին ցաւերը կը զգան Պէյրութի մէջ։

Թիֆօիտի դէպքերն ալ սկսան նորէն բազմանալ վերջերս։ Քաղաքապետութեան հիւանդանոցներուն մէջ հինգ վարակեալներ կը զետուին ներկայիս։ Այսօր գիւղին մէջ, մէկ օրուան մէջոցին երեք վարակման գէպքեր պատահած են։

Սուրի օրաթերթերուն մէջ ծաղկախաղ սկսած է աւերներ գործել։ Քանի մը գիւղին մէջ երկու վարակեալներ մեռած են։ Առողջապահութեան Տնօրէնութիւնը իսկոյն մասնաւոր բժիշկներ ղրկած է գիւղացիներ պատուաստելու համար։

ՄԵՂԱՊԱՐՏԻ ՄԸ ՈՁԻՐՆԵՐԸ

Նօթր կէս տարի բերդարգելութեան դատապարտուած Թանիօս Քէթթանի, Թրիփոլիի մէջ յայտնելու վրայ էր իր պայմանաժամը։ Շաբաթ երեկոյ, Թանիօս գիներուն մը գնուելու։ Այդ միջոցին գինեսուն կը մտնէ Հասան Ճաֆար, Օմար հաճ. Օմար Նաճար, Նաֆիս, Ալի Թաճեռին եւ ուրիշ մը կը նսեմն սեղանի մը տուրջ։ Թանիօսին խով կը գրեսուէր Սալպին Ապու-Թաֆարա անուն բերդարգելութեան դատապարտուող մը։

Վերջին հկոցներ եւ Սուպհին էին բօնամութեան մը պատճառ գժտուած են եղեր իրարու հետ։ Անոնք հիչ վերջ կ'սկսին խօսիլ նեսլէ Սուպհիին։ Թանիօս ոտ կը յուզուի իր սեղանակիցի հասցէին նեսուած խօսքերէն, սեղանը ձգելով դուրս կելլէ եւ մարտահրաւէր կարդալ Սուպհիի հակառակորդներուն։

Հասան Ճաֆար կը պատասխանէ երրաւէրին եւ դուրս կելլէ. սակայն Թանիօս գատնի հարուածով մը գետին կը ձգէ գայն։ Միւս բզկերները կը հասնին, սակայն Թանիօս մեկիկ մեկիկ կը դատուճարէ բոլորն ալ եւ ծանր վէրերով գետին կը փռէ։ Անկէ վերջ ոճրագործը փախուստ։ Մեռելը կը յանձնուի իր ընտանիքին, իսկ վիրաւորները կը փոխադրուին հիւանդանոց։

ՊԱԱԼՊԷՔԻ ԱՒԵՐԱԿՆԵՐԸ

Նահագահական հրամանագրով մը յանձնախումբ մը պատգամ սպացաւ յանձնարարելու Պ. Ժան Տէպսի Գասպէրի մասքէթը որ պետութեան կը պատկանի։

Ցանձնախումբին կը նախագահի Իմրահամ Տէպսի Գասպէրի մասքէթը որ պետութեան կը պատկանի։

Ցանձնախումբին կը նախագահի Իմրահամ Տէպսի Գասպէրի մասքէթը որ պետութեան կը պատկանի։

Ցանձնախումբին կը նախագահի Իմրահամ Տէպսի Գասպէրի մասքէթը որ պետութեան կը պատկանի։

Ցանձնախումբին կը նախագահի Իմրահամ Տէպսի Գասպէրի մասքէթը որ պետութեան կը պատկանի։

ՑՈՒՐՏԸ ՎԵՐՍԿՍԱՒ ՀԱԼԷՊԻ ՄԷՋ

ԹԻՖՕԻՏԻ ԴԷՊՔԵՐԸ ԿԸ ՇԱՏՆԱՆ

Հալէպէն կը գրեն մեզի.—

Քանի մը օրուան դադարէ վերջ, ցուրտը կասարեալ սասկութեամբ վերսկսաւ։ Ցուրտեան ասիճանը իջաւ նուազագոյնին կրնուի թէ օսա հիչ անգամ Հալէպի մէջ այսքան սասկիկ ցուրտ կը տիրէր։

Այս տիրոյ անօրինակ ցուրտի հետեւանքով հիւանդութիւնները սկսած են բազմանալ։ Վերջերս թիֆօիտի դէպքեր անհամեմատ ասպած են։ վարակեալներու եւ մեռնողներու քիւը բազմաթիւ կը դատուի։ Նմանապէս վերջերս ծաղկախտի մի դէպքեր տեսնուած են։

Բժիշկներ կը թելադրեն անպայման պատուաստուիլ։

ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 20Ի ՏԱՐԵԴԱՐՁԸ ԴԱՄԱՍԿՈՍԻ ՄԷՋ

Մեր թղթակցութիւնները տեսուած կը յիշեն որ անցեալ տարի Դեկտեմբեր 20ին Դամասկոսի մէջ տեղի ունեցան Սիւրիական ընտրութիւններ, որ պատճառ եղան կարգ մը ծանր միջադէպերու, որոնց մէջ տեղին Թրանսեան գինուորներու կողմէ սպաննուեցան հինգ վեց հոգի եւ վիրաւորուեցան բազմաթիւ ցուցարարներ։

Ցարգելու համար յիսասկը այս «մարեիրոսներուն, Բանի մը երիտասարդներ ապերագիր մը ներկայացնելով Սիւրիոյ Ներքին Նախարարին առաջնութիւն կը խնդրեն կազմելու թափօրներ որ հրապան գերեզմանոց ուր կը հանգչին անցեալ տարուայ Դեկտեմբեր 20ի զոհերը եւ արտասանեն Բանի մը «հայրենասիրական» ճառեր։

Ազերագիրը ներքին նախարարութենէն փոխանցուած է ոստիկանութեան տեղեկութեան։ Այս վերջիններ մերժեց իր վրայ առնել պատասխանատուութիւնը ցոյցերու որ երեսն ծնունդ տայ վտանգաւոր միջադիպերու։

Ոստիկանութեան Տնօրէնին այս մերժումին վրայ ներքին նախարարութիւնը արգիլեց ամէն ցոյց։

ԿՈՒՍԱԿԱԼ ԱԶԱՄԻ ՊԷՏՐՈՒԹԻ ՄԷՋ

Պատերազմի տրչանին երկար տարիներ Պէյրութի կուսակալ եղող եւ ձեմալ փաշայի վտահելիներեն Ազմի պէյ առջի օր Թրիբոլիէն ժամանեց հոգաս։

Տոզական թերթերու տեղեկութեանց համաձայն Ազմի բանի մը ամիսէ ի վեր գլխումներ կը կատարէր Քարր Դամիսկրութեան Պէյրութ գալով իր անձնական գործերը կարգադրելու համար. սակայն առաջնութիւն չէր տուներ։ Վերջին անգամ յայտնած է ան թաբաթ մը Պէյրութ մնալու առաջնութիւն սանալ։

Առեւտրական Սենեակի Նախագահ Օմար պէյ Տաուգ ճակերոյթ մը տուած է ի պատիւ Նազմիին։ Տեղացիներ կը պատմեն թէ, Ազմին պատերազմի միջոցին ձեմալի հետ ձեռք ձեռքի մեծ գումարներ գործած է։

ՄԱՄԼՈՅ ԴԻՒԱՆԻ ՋՆՋՈՒՄԷՆ ՎԵՐՋ

Մամլոյ Տնօրէնութեան պատասխանատու նող Քարր Դամիսկրութեան բաղաքական բաժնի մէկ ճիւղը, երէկ յայտնութիւններ ընելէ յետոյ յայտարարութիւնը բրաւ.—

Քօք Տի Մօրթ Համայի Սանճագին Բ.Դամիսկրի պատուիրակ ճանճակութեան համար, Մամլոյ Տնօրէնութեան պատասխանատու փոխադրուեցաւ բաղաքական բաժնի գլուխին։ Ճեռ այսու լրագրական տեղեկութեանց համար պէտք է դիմել Գր. Անդրեասեան Բրգրին։

ՎԱՀԱԳՆ ԹՐԻՓՕԼԻԻ ՄԷՋ

Թրիփոլիէն կը գրեն մեզի.—

Ասսոյս 18ին կիրակի կասուկ յետոյ ժամը 3ին հետեւրիական մրցում մը տեղի ունեցաւ Զափհաս Ուրհորտվահագրան եւ տեղւոյս «Գահնասս» խումբերու միջեւ։

Ժամանակէն առաջ հայ եւ օսար բազմութիւն մը յեղուած էր խաղավայր, մանաւանդ հայերը մեծ հետաքրքրութեամբ գասս փութացած էին։

Խաղը սկսաւ մեր տղոց բուռն յարձակողականով որ իրենց ճարպիկ խաղակութեամբ եւ կանուսաւոր բաւերու շնորհիւ հաւորդ ժամ վերջ նուանակեցին առաջին կօր։ Հակառակ երկուսեակ թափուած ճիգերուն որ հակառակորդ խումբը իր բոլոր կարելին ի գործ դրաւ ետեինլու կորսուած կէտը, բայց ի զուր, մեր տղոց միսս յարձակողականի գիրքին վրայ մնացին եւ առաջին կիսախաղը վերջացաւ «Վահագն»ի օսեսւ մէկ կօղով։

Երկրորդ կիսախաղին դիտելի էր Գահնասի բռնած բուռն թափով յարձակողական դիրքը։ Ամբողջ երկրորդ կիսախաղի տեւողութեան «Վահագն» նեղ դրութեան մասնուեցաւ, բայց այս վիճակին հերթապահին ճարպիկ խաղաղութեան շնորհիւ մինչեւ վերջին վայրկեան պատասխանելու ուժ տուաւ իր սուսերներուն։ Անմիջապէս բանի մը հոգի եռեւեռ բռնեցին զայն ու ծարին մէջ գետ առժեքաւոր գորգ մը եւ չորս հատոր Գուրան։

Գողը, որ կը կոչուէր Ապտալլա Խաբարոս՝ ձերբակալուեցաւ անմիջապէս ոստիկանութեան յանձնուեցաւ։ Գողցուած առարկաները մզկիթին վերադարձուեցան։

ՑՈՐԵՆԻ ԵՒ ԱԼԻԽՐԻ ՄԱՔՍԱՏՈՒՐՔԸ Կ'ԻՋՆԷ

Բարձր Դամիսկրի փոխանորդ Գ. Հէլլո որոշմագիր մը սորագրելով արտասահմանեն ներածուած ցորենի եւ ալիւրի մախսատուրհերը կ'իջեցնէ հարիւրեն ութսունի եւ վաթսունեն հառասունի եւ հրամանին։

ՊՐ. ՏԷՊՊԱՍԻ ԱՌՈՂՋՈՒԹԻՒՆԸ

Երկ ալ Հանրապետութեան Նախագահը չկրցաւ վերսկսիլ իր ոտխատանքին։

Առաւօտեան ժամը 10 մօտերը ներին ցօրեն Սուպհի պէյ Ապու Նասր անոր մօտ երթալով իրեն ուղարկեց ամենակարեւոր թղթածրարները։

ԴԱՍԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ

Լիբանանայ երկսեռ ուսուցչ. Միութեան Գ. տարուայ բ. դասախօսութիւնը տեղի պիտի ունենայ հինգշաբթի երեկոյ (22 Դեկտ.)ժամը 8.30ին, Ս. Նշան Ազգ.Վարժարանի Մանկապարտեզի սրահին մէջ։

Զր դասախօսէ Գ. ՆԻԿՈՂ ԱՂԲԱԼԵԱՆ

Կը հրաւիրենք Գէյրութաբնակ անդամ եւ ոչ անդամ երկսեռ հայ ուսուցչուհիները ու համակիրներ։

Դասախօսութենէն վերջ տեղի կունենայ անդամական ժողով։

ՎԱՐՁՈՒԹԻՒՆ (Կնիք)

Մի՛ մոռնաք, յառաջիկայ կիրակի, կէս օրէ առաջ, Թատրոն Քրիսթալի մէջ պիտի տօնուի Սրբ. Նշան Վարժարանի Տասնամեակը։

ԱԿԱՆԱՏԱՆ ՊԷՅՐՈՒԹԻ 21 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 1932

	Ս. Փ.
Եգիպտկ. ոսկի	437
Անգլիկ. »	426
Տօլար »	127.25
Թրքական »	59.50
Գաճ Օթօման	140
Իտալական Լիր 100	650
Ռուսական Տրախմ 100	70
Անգլ. ոսկի	609
Ֆրանս. »	486
Օսման. »	549.50
Արծաթ մեհիտ	22
Դրեսի Ֆօնս. Ա. Ֆր.	551
» » Բ. »	319
» » Գ. »	306

Սեծերուն եղբայր Բիւ Ֆօս Թէլեֆօն՝ 5-19

ՄԱՐԴ ՄԸ ՊԷՏՐՈՒԹԻ ՄԵԾ ՄԶԿԻՔԷՆ ԿԸ ԳՈՂՆԱՅ ԳՈՐԳ ՄԸ ԵՒ ԶՈՐՍ ԳՈՒՐԱՆ

Երկուշաբթի յետ մի,օրէին, առաբան ատաղով հագուած մարդ մը Գէյրութի մեծ մզկիթէն դուրս կ'ելլէր, աւուրին ատկր բռնած խոսոր ծրար մը Անցորդ մը հարցուց անոր պատուճառը։ Թուտառականը փոխանակ պատասխանելու ուժ տուաւ իր սուսիններուն։ Անմիջապէս բանի մը հոգի եռեւեռ վազելով բռնեցին զայն ու ծարին մէջ գտան արժեքաւոր գորգ մը եւ չորս հատոր Գուրան։

Գողը, որ կը կոչուէր Ապտալլա Խաբարոս՝ ձերբակալուեցաւ անմիջապէս ոստիկանութեան յանձնուեցաւ։ Գողցուած առարկաները մզկիթին վերադարձուեցան։

ՑՈՐԵՆԻ ԵՒ ԱԼԻԽՐԻ ՄԱՔՍԱՏՈՒՐՔԸ Կ'ԻՋՆԷ

Բարձր Դամիսկրի փոխանորդ Գ. Հէլլո որոշմագիր մը սորագրելով արտասահմանեն ներածուած ցորենի եւ ալիւրի մախսատուրհերը կ'իջեցնէ հարիւրեն ութսունի եւ վաթսունեն հառասունի եւ հրամանին։

ՊՐ. ՏԷՊՊԱՍԻ ԱՌՈՂՋՈՒԹԻՒՆԸ

Երկ ալ Հանրապետութեան Նախագահը չկրցաւ վերսկսիլ իր ոտխատանքին։

Առաւօտեան ժամը 10 մօտերը ներին ցօրեն Սուպհի պէյ Ապու Նասր անոր մօտ երթալով իրեն ուղարկեց ամենակարեւոր թղթածրարները։

---

96 ԱՐԻՒՆԱԼԻ ՄԱՐԴԻԶՈՒՀԻՆ

Թուղթեր՝ դուրս եկնել չուզող հիւրերուն զանազան ըզբաղմունքներ կը ներկայացընէին։ Գնտախաղը, ուխտի սեղանը, լայն փափաքողներու հրամանին տակ կը գտնուէին, նմանապէս սեղանատունը մեծարուած գովարար ըմպելիները կէս ժամը անգամ մը կը նորոգուէին որպէս զի միշտ համով ըլլան։ Ծաղիկները անոյշ հոտ կը բուրէին օդին մէջ, երաժշտական նոր եղանակներով վրան ծածկուած գայնակը պատկերահանութեան սեղանի մը փով բացուած կ'սպասէր։ Ընդարձակ գրաստունը եւ իր կանոնաւոր ցուցակը ուսման եւ գրականութեան հետամտութիւնները իրենց կը հրաւիրէին։

Տանը տէրերը զբօսանք մը կ'առաջարկէին, զոր ուզողը կ'ընդունէր, չուզողը ուրիշ զբօսանքի մը կուտար ինքզինք, վերջապէս բացարձակ ազատութիւն մը կը տիրէր այս ազնիւ տան մէջ՝ որու միակ կանոնը զուարճանալն էր։ Ժամը վեցին սեղանը կը պատրաստուէր։ իւրաքանչիւր օր իր սեղեակը մտնելով՝ գրէթէ պարահանդէս մը երթալու նման կը զարդարուէր, բացի սպիտակ կօշիկներէ եւ անդուսեայ rոպաներէ։ Զարդարանքի եւ պէրանքի սաստիկ մրցում մը կը հաստատուէր հոն, Բարիզի մրցումէն աւելի զօրաւոր։ Պատերազմի դադարը աւելի ամփոփ ըլլալով՝ պատերազմողները թէեւ աւելի քիչ՝ սակայն դէմ առ դէմ կը գտնուէին։

Պէաթրիս կենցաղավարութեան եւ բարձրագոյն վարչութեան այս դժուարին արուեստը մեծ կատարելութեամբ կը կատարէր։ Իր տանտիկնոջ դիրքը բացարձակ պարզութիւն մը կը պահանջէր իրմէ, բայց ի՞նչ պարզութիւն. այն՝ որ պերճութեան յուսահատութիւն կ'ազդէ, չքեղութիւնը կը իսաւարէ եւ ապամանդներու փայլը կը նսեմացընէ։ Ժողտին տիկին դերկոմսուհիէն խիստ ընտիր դասեր առած էր այս մասին։

Ընթրիքէն վերջ երաժշտութիւն կ'ըլլար, որու ոչ ոք

ԱՐԻՒՆԱԼԻ ՄԱՐԴԻԶՈՒՀԻՆ 93

հաւանութիւն չպիտի տայր։ Վատ՞ հս որ այդ դեսպանութեան մասին վախնալու բան չկայ ալ։

— Կատարեալ կը հաւաստեմ ձեզ այս մասին։ Տեսաւ իմ այդ բան կը դպնար իմ սրտիս, ուստի այսպիսի վիշտ մը ինձի չպիտի պատճառէ։ Դեսպանութիւն մը, և այն ալ Մխինքի՛ մէջ։ Քանի կը մտածեմ թէ ամառները այն սոսկալի դղեակին մէջ պիտի անցընէի՝ ուր յղութեանս միջոցին գացի, այն դղեակը կ'ըսեմ, ուր մարդս իր հանած ձայնէն անգամ կը վախնայ, և ուր ինքզինքը ուրուական մը կրնայ կարծել, ո՜հ, հաւատացէք թէ կը սոսկամ, և արդէն գիտէք թէ ինչ պատմած եմ ձեզ այս մասին։

—Այդ երկրին համար երեւակայութիւնդ կը տանջես։ Պէաթրիս, աչքիդ գէշ երեւցեր է ան, բայց գիտցիր որ իրաւացի չէ, ուրեմն մի ստիպեր ամուսինդ որ վաճառէ զայն, ինչու որ իր աղդատհմին ամենաչքեղ պատուանունը կը ներկայացընէ։

— Ո՜հ, հանգիստ եղէք, չենք վաճառեր, այն պայմանաւ որ հոն չվերադառնամ, վասն զի սոսկալի տրտմութիւն մը եկաւ վրաս։

— Ես հոս չատ բաղմութիւն կ'սպասէ՞ք։

— Ո՜հ, չա՛տ։

— Որո՞նք պիտի գան։

— Սերմաժի մեր տոհմիկները, Արժելները, Տալանեի դքսուհին։

— Տալանեի դքսուհի՞ն, գոչեց դերկոմսուհին զարմացած։

— Ամէնէ չատ աղաչեց ինձմէ. չուզեցի անոր խընդիրքը մերժել։

— Ակնկալ հասած խօսքերէ՞ն վերջը։

— Ո՜հ, ոչ, ճշմարիտ չէ ըսածնին, աժուսինս երբէք

աղուոր չուան մըն ալ։

— Ինչի՞ւ ես ուզում, ախպե՛ր, որ ես ալ գամ քեզի հետ։ Ի՞նչ պիտի ընեն հոս այդչափ բազմաթիւ ոտքերը, որոնք ոչինչ գործի կը ծառայեն։

— Դո՛ւ, երէ, ատոնց ոտքերուն համար չես մտածեր, ես Եհովային կը մտածեմ։ Ան ինծի համար ոտքեր ստեղծած է, որպէսզի գործածեմ զանոնք։ Ան ինծի համար ձեռքեր ստեղծած է, որպէսզի գործածեմ զանոնք։ Ան ինծի համար ականջներ ստեղծած է, որպէսզի լսեմ։ Ան ինծի համար աչքեր ստեղծած է, որպէսզի տեսնեմ։ Ան ինծի համար ուղեղ ստեղծած է, որպէսզի մտածեմ։ Ան ինծի համար բերան ստեղծած է, որպէսզի խօսիմ։ Ան ինծի համար սիրտ ստեղծած է, որպէսզի սիրեմ։ Ան ինծի համար ամէն ինչ ստեղծած է, որպէսզի ես ալ գործածեմ զանոնք։ Ինչո՞ւ ես ուզում, որ ես ալ գամ քեզի հետ։

— Ես կ՚ուզեմ, որ դուն ինծի հետ գաս, որովհետեւ ես ալ կ՚ուզեմ, որ դուն ինծի հետ գաս։

— Ես ալ կ՚ուզեմ, որ դուն ինծի հետ գաս, որովհետեւ դուն ալ կ՚ուզես, որ ես քեզի հետ գամ։

Ասոր վրայ Ռուֆոս ոտքի ելաւ, ու ըսաւ.

AZTAG
JOURNAL QUOTIDIEN ARMÉN.
B. P. 587
BEYROUTH, Liban

Directeur - Propriétaire
HAIG BALIAN

ԳԻՆԸ ՏԱՐԻՆ
ՍԻՒՐԻԱ տար. 550, վեցամսեայ 300 ՍԻՐ.
ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆ տարի 7, վեցամսեայ 4 տոլար

ԱԶԴԱԿ

ՕՐԱԹԵՐԹ
ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԳԻՏԱԿԱՆ

ازتاك
جريدة سياسية ادبية اقتصادية حرة

ՈՒՐԲԱԹ ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 1932 — 23 — ԳԻՆԸ ՏԱՐԵԱՍՏ 2.50 ՍԻՐ.

Ջ. ՏԱՐԻ | Ամեն առաւոտ պիտի բերի թերթս ձեր հասցէին | Տնօրէն — Խմբագիր՝ ՀԱՅԿ ՊԱԼԵԱՆ | Չհրատարակուած ձեռագիրները չեն վերադարձուիր | Թիւ 211 (788)

ՍԻՒՐԻԱՆ ԵՒ ՄԵՆՔ

Թշուառականին մէկը, որ իր իսկական անունը յայտնելու քաջութիւնն իսկ չի ունեցիր, մի տետրակ է հրատարակել վերջերս — «Սուրիան և Մենք» — որով հայ մամուլը այս օրերս շատ է զբաղուում, պէտքից աւելի շատ։ Ո՞վ է այդ յիմարական գործի հեղինակը, կամ ո՞ւմ կողմից է ներչնչուած նա, ի՞նչ նպատակով է հրապարակ եկած։

Առաջին իսկ պատասխանը, որ գալիս է ընթերցողի գլուխը — Անգորան է. կամ թիւրքի ձեռքով է գրուած, կամ թիւրքական թելադրանքով։ Այսպէս է միշտ, երբ հայ ժողովրդի դէմ նիւթուող դաւ է մէջտեղ գալիս, թիւրքի մատը մէ՛ջը պէտք է լինի։ Եւ միայն ան փորձ կամ միամիտ ընթերցողին կարող են խաբել տետրակի ոճն ու գրութեան ձևը, որի մէջ յայտնի կերպով ճիգ է նկատուում ընթերցողի ուշադրութիւնը ուրիշ կողմ ուղղելու. տետրակում քիչ չեն հակաթիւրք արտայայտութիւններ, անվերապահ համակրանքով յատկապէս ֆրանսայի հոգատարութիւնը Սիւրիայում և, առհասարակ, ֆրանսական քաղաքականութեան կատարած բարերար ազդեցութիւնը իսլամ ժողովուրդների վրայ։

Մեզ համար, սակայն, այս պահուս կարևորը ոչ տետրակի ազբիւրն է, ոչ նրա հեղինակի անձը, ոչ էլ նոյն իսկ հետապնդած նպատակը։ Հեղինակը կարող է լինել Անգորայի վարձկան գործակալ, կամ ֆրանսական հոգատարութեան մոլեռանդ երկրպագուներից մէկը, կարող է լինել և ուրիշ մարդ — բոլոր դէպքերուն էլ արդիւնքը հայ ժողովրդի համար նոյնն է՝ զգուում սիւրիացիների մէջ ընդդէմ հայերի։

«Սուրիան և Մենք» տետրակի հեղինակը լրջութիւն ունի խօսելու Հ. Ը. Դաշնակցութեան անունից, որպէս գաշնակցական և այնպիսի գաղափարներ է վերագրում Դաշնակցութեան, որոնք ակնյայտնի կերպով ձգտում են հայ ժողովրդին վարկաբեկել յաչս արաբ ժողովրդի։ Այդ սև ձեռքը գբում է, թէ հայ ազգը նպատակ է դրել արտաքսելու Սիւրիոյ մէջ հայութիւնը համախմբել Սիւրիոյ մէջ, որի վրա հայերն ունին պատմական իրաւունքներ։ Այդ նպատակով «Դաշնակ կուսակցութիւնը աշխարհի ամէն կողմը նպաստի կազմակերպութիւններ առեղծեց։ Բարեգործական Միութիւնը և Պօղոս Նուպար փաշայի մահէն յետոյ, 1930ին անոր տեղը անցնող արդի նախագահը՝ յարգելի միլիոնատէր Գալուստ Կիւլպէնկեանն ալ մեծ ծառայութիւններ մատուցած են։ Ազգերի Դաշնակցութիւնն էլ աչակցել է։ Այդ ամէնը նրա համար, որ հայերը Սիւրիայում հաստատուեն «ոչ թէ հիւրի մը պէս, այլ տան տէրը սնուցանող և հարստացնող տարրի մը պէս» «Լիբանանի մէջ մարոնիներուն և օրթոտոքս յոյներուն հետ մեր կազմելիք խմբակը կարևոր մտահոգութիւն մը կրնայ ըլլալ իսլամ արաբներուն համար»։

Տեղաւորուելով Սիւրիայում, «ամենէն աւելի հաւաքելով Սիւրիոյ հիւսիսակողմը և հին հայ կայսրներու տիրապետած շրջաններուն մէջ», ապաւինելով «մեր մեծ պաշտպան Ֆրանսային», ըստ էութեան, հայերը չեն ուզում գոհանալ միայն բնակութեան, սիւրիական քաղաքացու իրաւունքով, այլև ձգտում են դառնալ ինքնուրոյն քաղաքական գործօն Սիւրիայում։ «Այո՛, յարգելի սուրիացի հայրենակիցներ, եզ տետրակը, ֆրանսացիները ձեր գլխուն վրա ու հրակացնում է, ֆրանսացիները ձեր քիմը մտնելով՝ ձեզ բարձրացնող երկու ուժերը եղած են... Եթէ կայ միակ ուժ մը, որ Սուրիոյ մէջ պիտի կարենայ դիւրաւ քաղաքակրթել իսլամ արաբները, ատիկա հայը կրնայ ըլլալ»։

Կարիք կա՞յ ասելու, թէ այս միտքերը որքան անհամապատասխան են իրականութեան։ Պէտք կա՞յ գուշակելու, թէ ազգայնական մոլեռանդութեամբ բորբոքած միջավայրում ի՞նչ գրգռում կարող են առաջ բերել հրձիգ-պրովոկատորի ճարպիկ ձեռքով նետած այս սադրանքները։

Բնականաբար, ոչ թէ տետրակի հեղինակի հետ բանավիճելու, այլ իրերի ճշմարիտ կացութիւնը պարզած լինելու համար մենք օգտուում ենք առիթից՝ արտայայտելու համար մեր տեսակէտը խնդրոյ առարկայ հարցի մասին։ Եւ շատ կը փափաքէինք, որ մեր այս խօսքը, որ խօսքն է հայ ժողովրդի մեծամասնութեան կամքի թարգմանող հանդիսացող կուսակցութեան, հասնէր նաեւ արաբ ժողովրդի ներկայացուցիչների եւ յատկապէս սիւրիական հայրենասէրների ականջին, որովհետեւ միայն կացութեան յստակ ըմբռնումով ու փոխադարձ հասկացողութեամբ կարելի է փարատել շատ սխալներ և առանձնել շատ չարիքներ։

Իրօ՞ք հայ ժողովուրդը առանձնայատուկ քաղաքական նպատակներ է հետապնդում Սիւրիայում։ Իսկապէ՞ս, հայերը Սիւրիոյ հոգատարութեան չատագովներ են հակառակ սիւրիական ժողովրդի կամքի։ Ճի՞շդ է, որ իսլամ արաբ տարրը քաղաքակրթելու յաւակնութիւններ են տածում Սիւրիայում հիւրընկալութիւն գտած հայ տարաւիրներ զանգուածները։

Այս հարցերի պատասխանը պարզ է և անվիճելի ամէն հայի համար, ինչ քաղաքական դաւանանքի էլ պատկանելիս լինի։ Մեր կեանքին ծանօթ ամէն մէկ անհատ յայտնի է, որ հայ ժողովուրդը ազգովին միայն մէկ հատիկ քաղաքական իդէալ ունի այսօր և այդ՝ Հայաստանի ազատութիւնն է քէմալական ու բոլշեւիկ լծից եւ Անկախ ու Միացեալ Հայաստանի ստեղծումը — Անկախ եւ Միացեալ Հայաստան նախկին Ռուսահայաստանի եւ նախկին Թիւրքահայաստանի (Աբեւելեան վիլայէթների) սահմաններուն։ Քաղաքական այս իդէալը հիմնաւորում է ոչ միայն պատմական կամ ազգասիրական նկատումներով, այլ եւ մեր ազգի ենթակայական գիտակցութեամբ։ Հայ ժողովրդի ֆիզիքական ուժերը հազիւ բաւական են բուն իսկ Հայաստանի պետական կեանքի ամրապնդման համար։ Այդ փաստը հաստատած է կեանքի փորձով եւ նուիրագործած մի-չազային ակտերով։ Սեւրի դաշնագիրը, ինչպէս և նախագահ Ուիլսընի բրաւարարութիւնը Հայաստանի ստեղծման խնդրում այդ են հաստատում։ Եւ անցեալի դէպքերն ու դառն հիասթափութիւնները միանգամայն բաւական են, որպէս զի հայ ժողովրդի մէջ այսօր չգտնուի եւ ոչ մէկ մարդ, որ հաւատայ ծովից ծով Հայաստանի հնարաւորութեան եւ արդարացնէ նման ծրագիր։ Այս ազգային իդէալից դուրս հայ ժողովուրդը քաղաքական նպատակներ չունի և, հետեւաբար, աչք չունի եւ Սիւրիոյ որեւէ մասի մէկ թիզ հողի վրա իսկ։ Հաւատա՞ր պնդել նման ակում է խղճմտութիւնը, կամ հեռապնդել հայ տարրը մըտքեր։

Իսկ ի՞նչ ձգտումներ ունի հապա հայ ժողովուրդը Սիւրիայում, ինչո՞ւ է տեղաւորուած այնտեղ։

Նախ պէտք է հերքել այն սուտ լուրը, թէ կայ ինչ որ ախտաննք արտասահմանի հայութիւնը հաւաքելու Սիւրիայում։ Այդպիսի ախտաննք կամ ծրագիր գոյութիւն ունի միայն հայ ժողովրդի թշնամիների երեւակայութեան մէջ։ Եղածը այն է, որ հակատոդոքսագահական տագնապներում խռնուած զաղթականութիւնը տեղաւորուում է գիւղերի եւ քաղերի մէջ։ Ուրիշ ոչի՛նչ։

Եւ տեղաւորելով գիւղերում ու քաղաքներուն, Սիւրիայում էլ, ինչպէս և Իրաքում, Պարսկաստանում, Եգիպտոսում, Բալկանեան երկիրներում կամ այլուր հայ ժողովուրդը ոչոյն քաղաքական նպատակներ չունի և, որպէս քաղաքացի, ծառայում է իր բնակած երկրի ընդհանուր շահերին։ Ինչպէս Սիւրիայում, այնպէս և տարագրութեան ուրիշ վայրերում, հայ ժողովուրդը մնում է ոչ իր կամքով, այլ հարկադրաբար, որովհետեւ Հայաստանի գները փակած են իր առջեւ։ Եւ քաղաքական փոթորիկների ուժով Սիւրիա բերուած հայութիւնը երախտագիտութիւնից զատ ուրիշ զգացմունք չունի դէպի հիւրընկալ արաբ ժողովուրդը, որ մարդկային ազնուութիւնը, քաղաքական յանախոհութիւնն ու հետաքրքրութիւնը ունեցաւ տեղ տալու իր ծոցում դեռ երէկ իրեն բախտակից կեանքի աղետաւոր փոթորիկներից հարուածած, մեծ պետութիւնների ընչաքաղցութեան և եսասիրութեան զոհ դարձած հայկ ական բեկորներին։ Փոխարէնը հայ ժողովուրդը միայն մէկ հաւատցում ունի — անվերապահ անկեղծութեամբ ու եռանդով նուիրուիլ չինարար աշխատանքի։

Այս փաստով իսկ հերքուում է այն չար վերագրումը, որպէս թէ հայ ժողովուրդը յատուկ վերաբերում ունի դէպի հոգատար ուժերը և ձգտում է դեր կատարել երկրի բնիկ ժողովուրդների և հոգատար պետութեան միջև՝ բռնելով վերջինիս կողմը հակատակ բնիկ ժողովրդի։ Ասում ենք՝ չար, որովհետեւ հայ ժողովուրդը զանգուածօրէն չունի և չի կարող անուղղակի նպատակներ։ Դրսի և ներսի բախումների մէջ, հայ ժողովուրդը կողմ չէ, երկրի ընդհանուր շահեր չունի ու չի կարող ունենալ։ Բայց եթէ այնուամենայնիւ պատահում են հայեր, որ ծառայում են հոգատար պետութեան մօտ, չէ՞ որ նման սարքեր աւելի մեծ առկոսով կան և երկրի բնիկների մէջ։ Սիթէ՞ կարելի է նրանց ընթացքով բացատրել ամբողջ ժողովրդի դիրքը։ Կամ եթէ հայերի մէջ գտնուում են վարձկան կամ գաղափարական մոլեռանդութիւնից արբեցած անհատներ, որոնք չհամգործուում են համայնավար քարոզչութեան համար, աւելի խոշոր համեմատութեամբ նման անհատներ կան բնիկ ժողովուրդների մօտ, մի՞թէ արդարացիւն է այդ չնչին թիւ և արհամարհելի ոյժ կազմող անհատներով բնորոշել ամբողջ ժողովուրդը։ Դարերի պատմութիւնը Պարսկաստանում, Եգիպտոսում, Բալկանեան երկրներում անհերքելի փաստերով ապացուցել է, որ հայ զանգուածները որ և քնակած լինին, հաւատարմօրէն աշխատել են այդ երկրների բարեկեցութեան ու յառաջդիմութեան և քաղաքական ու անտեսական բարգաւճման ի նպաստ։ Նոյնն է և այսօրուայ հայ նոր սերզրութեան պարագան Սիւրիայում, Իրաքում և այլուր։

Անհերքելի է նմանապէս հայերին վերագրել ինչ որ բացառիկ առաքելական դեր Սիւրիայում։ Հայ ժողովրդի ուժերն ու կարելիութիւնը չատ են համեստ և հազիւ բաւական սեփական կարիքները գոհացնելու։ Առնուազն ծանծաղելի է «իսլամ արաբները քաղաքակրթելու» և նման երեւակայական յաւակնութիւնների խօսքը։ Մենք որ արաբ ժողովրդը պէտք էլ չունի արտաքին քաղաքակրթիչների։ Այսօր կոյրերին անգամ տեսանելի է ազգային-քաղաքական վերածնութեան այն բուռն թափը, որով բռնած արաբ ժողովրդի բոլոր հաւաքածները, մ՛այն գիրմարգկային հզօր հիգը, որով արաբ ժողովուրդները ամրապնդում են իրենց պետական և քաղաքակրթական գոյութեան հիմքերը։ Եթէ քաղաքակրթել, դասեր առնել պէտք է հայերս պէտք է առնենք արաբ ժողովրդից։ Արաբական ժողովուրդների ազգային զարթօնքը, յամառ և յարատև պայքարը Թիւրք բռնապետութեան դէմ և ազատութիւնը Թիւրքական լծից, արաբ գեղերի և տարբեր երկինքների տակ ապրող հաւատացեալների միութեան համար թափած ջանքերը և այսօրուայ պայքարը կատարեալ անկախութեան համար, այն պէ՞տ հարուստ են յուզումնալից գրագներով, այնքան խրատական են, որ ուենք պէ՛տք է օրինակ առնենք նրանցից, ներշնչուենք ու մեր նոր սերունդները ոգեւորենք այդ օրինակներով։

Մի կողմ թողնենք նկատում հէնց միայն այսօրուայ իրականութիւնը, բաւական է հաւատալու համար ամենքին, որ հայ ժողովուրդը ո՛չ միայն թշնամի չէ Սիւրիոյ արաբ ժողովրդին, այլ և հազար ու մէկ կենդանի շահերով հետաքրքրուած է, որ այդ ժողովուրդը լինի ազատ և զօրաւոր։ Սիւրիոյ, Իրաքի Պարսկաստանի անկախութեան և հզօրութեան մէջ ե՛ւ այսօր, ե՛ւ վաղը միայն օգուտ կայ հային ու Հայաստանի, եւ այդ է այնպէս վախ ու սարսափ պատճառում ազատութեան ձգտող ժողովուրդի պատմական գերեզմանափոր Թիւրքիային։ Ա՛յդ է որ սարսում է Թիւրքերին ներսի և աններսի բոլոր միջոցներով վարկաբեկել հայ ժողովուրդը յաչս արաբական աշխարհի։ Մենք ուզում ենք հաւատալ, սակայն, որ արաբ ժողովուրդը և, մանաւանդ, նրա լուսամիտ և անշահախնդիր ղեկավարները հեշտութեամբ կը հասկանան նիւթուող դաւերի թաքուն իմաստը և զոհ չեն գնայ Անգորայից բխող հրէշաւոր դաւերով։

Ը. Խ.— Հ. Ը. Դաշնակցութեան օրկան «Դրօշակ»ի այս խմբագրականը նոյնութեամբ հրատարակեցինք, ցոյց տալու համար թէ՝ «արիւնալի գրոյկ»ին մտերը բացառականապէս չեն համապատասխաներ Դաշնակցութեան տեսակէտներուն։ Հովանաւորեալ երկիրներու եւ անոնց տեղացի բնակիչներուն հանդէպ մեր ունեցած դիրքն ու հաղորդակցութիւնը տաս որոշ կերպով ցոյց տուած է այս խմբագրականին մէջ, որով որքան ալ ջանան մեր թշնամիները տեղացիները զգուելու համար մեր դէմ, չպիտի յաջողին։ Այլեւս սիւրիացի ժողովուրդը հասկցած է որ հայերը այս երկիրներուն մէջ հաղորդակցական ոչ մէկ նպատակ կը հետապնդեն, ընդհակառակը կը ջանան պարտաճանաչ հաղորդակցիները դառնալու սիւրիական եւ լիբանանեան հայրենիքին։

«Էյ Ահվալ»ի խմբագրականը զոր կը հրատարակենք ինչ անդին, այս ճշմարտութեան լաւագոյն ապացոյցն է։

Համոզուած ենք որ մեր միւս պատասխանները, մանաւանդ երբ կարդ մը արաբ քերթողներ սկսան մեզ ալ ուղղել հայհոյական նամակներ, մեր ընթերցողները կրնան դատել թէ ո՛ր կողմը կը մնայ ճշմարտութիւնը։ Այս գիրքը կը նկարագրէ Սիւրիոյ մէջ հայերու ունեցած կացութիւնը, և կ՛աշխատի փաստել որ հայերը Սիւրիոյ մէջ ոճախ մը կազմելու աշխատանք կը տանին, որպէս հետ սիւրիացիներէն գէշ վարմունքներ կը տեսնեն։ Այդ գրքոյկի մէջ արծարծուած ամբողջ խնդիրները կը դառնան այս նպատակէ չուրջ և կը ձգտին նեղը դնել հայերը, տեղացիներու թշնամանքին արժանացնելով զանոնք։

Այս գրքոյկները կը ցրուուին չատ խորհրդաւոր ձեւով մը, հանրային կարծիքը չփոթեցնելու համար հրատարակուած վայրին չուրջ։ օրի՛նակի համար, երբ մենք հոս այդ գրքոյկէն օրինակ մը կ՛ստանանք եգիպտոսի նամակատան կողմէ կնքուած, եգիպտոսի մէջ այդ միանոյն գրքոյկէն օրինակ մը կ՛ստանան Գերմինէն, Վիեննայէն, Փարիզէն կամ Լոնտոնէն։ Աշխարհի բոլոր մասերուն վրայ գտնուող հայ մտաւորականներ ստացան հերքել այդ գրքոյկի բովանդակութիւնը և չէզոքացուց իրեն վերագրուած անհիմն միտքերն ու ծրագիրները։ Հայ չրջանակներ ամէն ջանք ի գործ կը դրնեն հակակչռելու համար հեղինակը կամ հեղինակները և ապագրուած վայրը, մանաւանդ երբ կարդ մը արաբ քերթեր սկսան մտաւ քարգմանել այդ գրքոյկէն։

Սիւրիացիներու մեծամասնութիւնը սոսկալիով և զարմացմամբ կը տեղեկանայ այդ գրքոյկի յայտնած միտքերուն։ Մենք այս խմբագրականով հայերու սիւրիացիներու և Սիւրիոյ հանդէպ ունեցած զգացումները ցուցց տալ չենք ուզեր, և ոչ ալ սիւրիացիներու հայերու հանդէպ անուցած զգացումները կուզենք յայտնել, սակայն խելք և ըմբռնողունակութիւն ունեցող ոեւէ մարդ չի կրնար հաւատալ որ հայ մը իր պատկանած ժողովուրդին հանգիստն ու խաղաղութիւնը վրդովելու քնոյթ ունեցող հրատարակութիւն մը ընելու համարձակութիւնը ունենայ։ Մենք հայերու մեր երկիրներու մէջ ունեցած ներկայ առեւտրական դիրքը եւ արհեստներու մէջ ունեցած յառաջդիմութիւնները երբ կատի առնենք, նկատի առնենք նաև անոնց տեղաւորման ու տուն տեղ ըլլալու աշխատանքները, այն ատեն առանց ասկածելու կրնանք ըսել որ պահուած ձեռք մը, թիւրքի ձեռքը կայ այս գրքոյկի հրատարակութեան մէջ և ուրիշ թիւրքի մը ձեռքն ալ կը գործէ զանոնք ցրուելու համար։

Եւ թիւրքերու այս աշխատանքները պատճառ, հայերու հանդէպ իրենց ունեցած առելութիւնն ու թշնամութիւնն է։

ՀԱՅԵՐԷՆ ԳՐՔՈՅԿԻ ՄԸ ՀԱՆԱԾ ԱՂՄՈՒԿԸ ՍԻՒՐԻՈՅ ՄԷՋ

Թիւրքերը Սիւրիացի Արաբները կը գրգռեն Գաղթական Հայերու դէմ

Ինչպէս գրած էինք, Դամասկոսի ազգայնական թերթերէն «էլ Քապաս» սկսած է նոյնութեամբ հրատարակել ամբողջական թարգմանութիւնը «Սուրիա եւ Մենք» արիւնոտ գրոյկին, հակառակ զգուշութեան տալով իր կողմէ։

«էլ Քապաս»ի այդ հրատարակութեան առթիւ, Գէյրութի ամենատարածուն եւ ազդեցիկ օրաթերթերէն «էլ Ահվալ», իր 22 դեկտեմբերի թիւին մէջ (երեկ), հետեւեալ խմբագրականը կը հրատարակէ, վերի խորագիրներով։

Թիւրքերը հայերուն հանդէպ հին Թշնամութիւններ կը պահեն։ Մինչեւ երէկ արիւնոտ դէպքերով լեցուն է թիւրք պատմութիւնը։ Այս երկու ժողովուրդներու իրարու հետ ժամագնութիւնը աւելի դժուար դարձած է քան ձիթաւուղի և ջուրի իրարու մէջ լուծելիը։

Թշնամութիւնը ինչպէ՞ս չարժատանայ այս երկու ժողովուրդներու միջև, երբ Օսմանեան կայսրութիւնը իր վերջին օրերուն ամենաարիւնալի ոճրագործութիւններ սարքեց հայ ժողովուրդին դէմ և գոնէ չափազանց մեծ մասը զայն աշխարհի բոլոր մասերուն վրայ ցիր ու ցան ըրաւ։ Ի հարկէ հայերը իրենց կրծքերուն տակ պահեին կատաղի վրէժ մը։ և այդ յայտնի եղաւ զինադադարէն վերջ, Գերմանիոյ մէջ, Թալեաթ փաշայի դէմ կազմակերպուած մահափորձով, երբ հայ երիտասարդ Սողոմոն Թէյլէրեան անունէն գետին փռեց Թիւրքիոյ մեծ եպարքոսը։ Բացի այդ հայերը մէկիկ մէկիկ սպանեցին պատերազմի միջոցին Թիւրքիան ղեկավարող պետական պատասխանատու պետերը։

Իսկ Թիւրքերը չի գոհացան հայերու հանդէպ իրենց գործադրած ամբողջի միջոցներով. գաղթականութեամբ, ջարդերով և սպանութիւններով, չի կշտացան զանոնք զրկելով իրենց տուներէն ու տեղերէն, սկսան հալածել և ամէն տեսակ գազանութիւններ սարքել անոնց դէմ նոյն իսկ անոնց նոր գաղթավայրերուն մէջ, աշխարհի բոլոր մասերուն վրայ։ Թիւրքերը իրենց ակնարկները տեւեւեցին հայերով բնակուած բոլոր երկիրներու վրայ և անոնց տեղացի բնակիչները աշխատեցան գրգռել և թրչամացնել հայերու դէմ։ Այս ուղղութեամբ Թիւրքերու տարած ջանքերը առաջին արդիւնքը յառաջացուցին Հայկական մէջ. 1919 Փետրուարին, Ֆէյսալի Թագաւորութեան օրով անոնք յոյղացան արիւնոտ ջարդեր տալ ունեցան և հայեր խողխողեցան։ Շրջանորհիւ անգլ. ուժերու միջամտութեան կարելի եղաւ այն ատեն մարել այդ կրակը։

Տարիներ անցան հայերու վերջին տեղահանութենէն ի վեր։ հայեր ցան ու ցրիւ ինկան բոլոր հորիզոններու տակ։ Լիբանանի և Սիւրիոյ մէջ հաւաքուեցան մաւտաւորապէս 120,000 հայեր զանազան երկիրներէ և իւրաքանչիւրը անոնցմէ սկսաւ առանձին գործով և արհեստով զբաղիլ։ Եթէ հայերը միակ քաղաքական նպատակ մը կը հետապնդեն մեր երկիրներուն մէջ, ան ալ տեղացի բլլալ և քաղաքացիական իրաւունքները վայելել է։ սակայն հայերը որ երբեք փափաք չունին հայրենիք կամ ՙօճախ ստեղծելու իրենց Թիւրքեսկաւած երկիրներուն մէջ։ և այս տեսակէտով հայերը բոլորովին կը տարբերին Իրաքի ասորիներէն և Պաղեստինի հրեաներէն։

Այսօր մեզ այս տողերը գրելու առիթ տուողը վերջերս «Սիւրիա եւ Մենք» անուն հայերէն գրքոյկի մը հրատարակութիւնն է։ Գրքոյկի բովանդակութիւնը ցոյց կուտայ որ իբր թէ Դաշնակցութեան կողմէ հրատարակուած է ան, եգիպտոսի մէջ, եւ 10 եգիպտա-

ՇԱՐԼՕՔ - ՀՕԼՄՍ

Երէկ գիշեր, Խաւրոն Գրիսթալի մէջ, ուոճ բազմութեան մը ներկայութեան, յայտնի դերասան Գ. Մաուրութեանի դեկավարութեամբ ներկայացուեցաւ Շարլօք — Հօլմսը, անմոխրելոց յաջողութեամբ։

Գր. Մաուրութեան, որ ներկայացման գլխաւոր դերակատարն էր, յանձնցս անդադրում ծափեր խլեց ներկայ հասարակութենէն եւ արժանացաւ բոլորի հիացմունքին։ Գազանի ոսթիկան Շարլօք-Հօլմսի գերին մէջ իր ցոյց տուած արուեստագործ կարողութեամբ եւ ճկունութեամբ, դերասան Մաուրութեան փաստեց որ իրաւունք ունի դասուելու մեր առաջնակարգ դերասաններու շարքին։ Ան կիսախոհ ու կը սիրէ քէֆ բեմին եւ քէֆ հասարակութեան։

Գիշերական աւազակապետի դերին մէջ Գ. Տիրան Աճեմեան ցնծագին ձեւեցաւ յաջող խաղարկութիւն մը եւ արժանացաւ ներկաներու գնահատութեան։ Ներկաներէ, որոնք երկար ատենէ ի վեր այսպէս խնամուած եւ յաջող ներկայացում չէին

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԳԻՏԵԼԻՔՆԵՐ

Ջ. ԿՈՒՏՈՒԻԼ *(Good-wile)*

Մեծ պատիւ մը և բարեբախտութիւն մըն է մեզ համար որ մեր լեզուն հնդեւրոպական լեզուներու ընտանիքին կը պատկանի, և գրական լեզուներու ընտանիքին մէջ էն ճոխ լեզուներէն մին է, օժտուած չատ մը լեզուական առաւելութիւններով։ Բայց և այնպէս ուրիշ լեզուներու նման՝ մեր լեզուն ևս դեռ չէ զարգացած գիտական ճիւղի մէջ— պակաս մը որ դժբաղդաբար չատ ակնյայտ է։ Անդուլա ասոր համար մենք մէկէ աւելի լուրջ պատճառներ ունինք, և մեր յառաջդիմութիւնը այս ճիւղին մէջ կրնանք աւելի քաղաքական եւ նիւթական պատճառներու վերագրել որոնք խոչընդոտ հանդիսացեր են մեր յառաջդիմութեան, քան մեր առեղծագործելու անընդունակութեան։

Այժմ գիտութեան իւրաքանչիւր ճիւղ առեղծած է իրեն համար յատուկ բառամթերք մը կամ աւելի ճիշդ լեզու մը։ Գիտութեան լեզուն միջազգային է, և որևէ ազգ կամ հասկնայ կրնայ կիրարկել զայն իր լեզուին եթէ ուզէ այսպէս ընել. Այս ո՛չ ազգայնացուած է, և՛չ ալ ազգային պատուի նուաստացուցիչ։ Այսօր Անգլերէնի և Ֆրանսերէնի պէս հանրածանօթ լեզուներ, ոչ թէ գիտական, այլ հազարաւոր պարզ բառեր իւրացուցած են իրարմէ եւ ուրիշ լեզուներէն։ Այս գրութիւնը նոյնն է ուրիշ լեզուներու հետ։

Մենք հայերս բացառութիւն չենք կազմեր։ Ճաճախ անտեղւօրէն խճողած ենք մեր լեզուն այնպիսի բառերով իւրացնելու այնպիսի ձեւակերպութիւն ներով որոնք իրենց սերկութիւնով յաճախ այլանդակութեան կը յանգին։ Ամէն ընթացք իր չափը և սահմանը ունի, և երբ անոնք անցնուին՝ արդիւնքը կ'ըլլայ աւելի պժգալի քան սիրելի։ Ամեն կիրարկուած բառ պէտք է մաքրուի, զտուի, եւ կարելի եղածին չափ հայկականացուի եւ յետոյ ներմուծուի մեր լեզուին։ Ան չուշ նոր բառերու առեղծագործութիւնը քաջալերելի է, յաւ անուղղակի թարգմանութիւններ ևս անընդունելի են։ Հակառակ պարագային չատ ինքնութեամբ իւրացնել խոհեմութիւն է։ Այսպէս անուղղակի կերպով թարգմանած ենք ըննդովաբ, անքել հեռագիր եւն. բառերը։ Բայց եւ սակայն առած ենք ուրիշ բառեր ալ առանց թարգմանելով կամ լեզուական փոփոխութեան ենթարկելու։ Ասոնցմէ են ճեճքլմեճ, ռաճիօ, օմնիպիւս, եւն. բառերը։

Ինչպէս վերը ըսուեցաւ, հիմա ամէն գիտութիւն իրեն յատուկ լեզուն ունի։ Առաւաւտը վաղուց ճանչցուած է իբր գիտութիւն մը եւ այժմ ունի իրեն յատնաւոր բառամթերքը։ Ինչպէս գիտութեանց, նոյնպէս առաւաւտի մէջ ևենք փարախներով հեռու ենք եւրոպական զարգացած ազգերէն։ Եւ քանի որ միջոցներ չունինք մեր մասնաւոր առեւտրական գիտութիւնը առեղծելու՝ գոնէ լուրջ կերպով իւրացնենք ինչ որ ուրիշներ վաղուց գտեր են, եւ այսպէսով միանանք յառաջդէմ ազգերու կարաւանին որմէ դժբաղդաբար չատ հեռու կը գտնուինք ամենուին։

Օատր առևտրական բառերու չարքին մեր ամենատաջ հասկնալիք և իւրացնելիք բառ կուտուիլը պէտք է ըլլայ։ Ասի անգլիերէն բառդ բուն ժրն է որ ինքնին կ'զգուեցած է երկու ուրոյն նշանակութիւն ունեցող բաներէ։ Այսպէս ասոնցմէ առաջինը «կուտա» (րնէ)որ կը նշանակէ բարի.եւ երկրորդը «ըսիլ» (ր) որ կը նշանակէ կամք։ Ուստի այս երկուքին միացումէ կուտայ կուտուիլ բառը որ մեզ կ'ստեղծանենք բարեացակամութիւն։ Բայց առուտրի մէջ այն բառին իմաստը այս չէ։ Կուտուիլ նշանակութիւնը, ինչպէս քիչ յետոյ պիտի տեսնենք, աւելի խորունկ է եւ թափանցիկ։ Ըստ մենք առեւտրական նկատմամբ կուտուիլ բառը գործածուի մեր գրականն լեզուին մէջ, եւ մեր հայ առեւտրական լեզուի մը առեղծելու ջանքի մէջ աւելցնենք այս բառը մեր ճգճռատմութերքին իր յայրենի հնչուածով։ Չնայած որ անգլերէնի մէջ անիկա կը գրուի երկու բառերու մէջ գծիկով մը, մենք զանգրենք իբր մէկ բառ աւելի լայն նշանակութիւն մը տալով իր իմաստին մեր լեզուին մէջ։

Ի՞նչ կը նշանակէ կուտուիլ անգլիական առևտրական լեզուին մէջ։ Ի՞նչ կէս տեսնենք։ Մեզ անոր գրական բառի իմաստ չէ որ կը հետաքրքրէ այլ առևտրական։ Աւելի դիւրըմբռնելի րլլալու համար՝ օրինակով մը խոսինք։

Փորձով գիտենք որ երբ գաւ մը առեղ մը կամ որեւէ երկ-քի կատ մը յառեցուի յագնիքին՝ այս վերջինը զանազան ինքնաբերաբար իրեն կը քաշէ։ Ըստ գիտութեան այս քաշողական յատկութիւնը կը վերագրուի ելեկտրական ինքնայատուկ զօրութեան մը որուն պէտք է ներարկել հասարակ երկաթին եթէ կ'ուզենք անիկա յագնիսացնել։ Դիտնականներ մեզի կ'ըսեն նաև թէ այս զօրութիւնը կ'արտադրուի յագնիսական գրաւելով փոքրիկ տարածութիւն մը յագնիսին երկու բեւեռներուն չուրջ։ Այս տարածութիւնը գիտական լեզուով կը կոչուի յագնիսական ազդավայր։ Որեւէ երկաթի կամ պողպատի կատ որ այս ազդավայրին սահմաններէն ներս կը գտնուի, ինքնաբերաբար կը վազ բեւեռներէն ամենամօտիկին։ Այս զօրութիւնը անտեսանելի է և անոր գոյութիւնը չենք կրնար իմալ մեր զգայարանքներուն միջոցաւ։ Նոյնպէս անիկա թափանցելու յատկութիւնը ունի եւ կրնայ գիւրաւ անցնիլ ապակիէն, քարէն կամ խուտաքարէն։

Ինչ մեծ նշանակութիւն յագնիսին և իր քաշելու զօրութեան և առևտրական կուտուիլին միջև։ Լոկ դեռական տարներն են որ կը փոխուին, իսկ իրենց դերը բոլորովին նոյնը կը մնայ։ Տեսնենք թէ ինչպէս?

Վերոյիշեալ օրինակին համեմատ, առանց վարանելու կրնանք առևտրական, նմանցնել պարզ եւ հասարակ երկաթ մը և կուտուիլը այն զօրութեան որ ելկ-քը կը յագնիսացնէ։

(Շար.) Ս. ՎԱՐԴ.

ՄԵՐ ԲԱԺԱՆՈՐԴՆԵՐՈՒՆ

Մեր այն բաժանորդները, որոնց ցարդ չեն փակած իրենց հաշիւները, Նոր Տարիէն առաջ պէտք է կարգադրեն, այլապէս պիտի ստիպուինք անհանոյ կարգադրութիւններ ընելու։ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ «ԱԶԴԱԿ»ի

Մի՛ մոռնաք, յառաջիկայ նիրակի, կէս օրէ առաջ, Թատրոն Քրիսթալի մէջ պիտի տօնուի Սրբ. Նշան Վարժարանի Տասնամեակը։

ՄԱՐԶԱԿԱՆ ՔՐՈՆԻԿ

ՊԱՐՏՈՒԹԻՒՆ

Մեզ համար այլևս սովորութիւն է դարձեր յաղթութիւնները ծափահարել, իսկ պարտութիւններու վրայէն անցնիլ լուռ։

Այս չիտակ չէ սակայն։ Այո՛, յաղթելը լաւ բան է, և ծափահարելի, ուանոր ձգտիլն ալ բարձր առաքինութիւն մըն է, սակայն պարտութիւնը ևս առնելու քննել անոր պատճառները, և ուղղել մեզ այդ հանգրուանին հասցնող սխալները, աւելի մեծ առաքինութիւն պիտի րլլայ ըստ իս։

Ուրեմն նախ չափչռնենք յայտարարելու որ այսինչ օր, այս ինչ պարտութիւնը կրած ենք, իսկ այն ինչ օր այլ, այն ինչ յաղթանակը տարած։

Ու եթէ ուզենք այս բառածները առնել բացի ֆութ-պոլի խաղերէն, առնա սարակ նոյն իսկ Ազգ-ին աւելի կարեւոր հարցերու համար ևս։

* * *

Հ. Մ. Ը. Մ.ի Հ. Խուժդր կիրակի օր պարտուեցաւ D. P. H.էն։

Դժուար բան է պարտութեան մասին մը դրելը և գուցէ, — այս առթիւ կոնէ, — այս բանը ինձմէ զատ ուրիշ չգիտեր։

Ի՞նչ է չարժառիթները այս պարտութեան։

Ա. և գլխաւորը — իմ կարծիքով — դատաւորի վրան բաց կոչնակցութիւն ներ։ Խաղպեներու պարտին նկատի առնել դատաւորի անձնաւորութեան հարցը, և փորձուածը կրկին չփորձեն։ Կիրակի օրուայ դատաւորը քանի մը անգամ ուրիշ առիթներով, պաշտօնական եղած մէկն էր, ուստի պէտք չէր ընդունիլ այդ։

Անշուշտ, պիտի առարկողներ րլլան որ, եղած մրցումը բարեկամական էր, ոչ թէ ախոյեանական։ Այո՛, բայց ատանք ալ պէտք է գիտնան որ խուժդրին անունը քիչ թէ շատ կը վարկաբեկուի ան պարտութեամբ, րլլա՛յ բարեկամական, րլլայ ախոյեանական։

Ուրեմն Հ. Մ. Ը. Մ.ր կարտուեցաւ D. P. H.էն։

Դժուար բան է պարտութեան մասին մը դրելը և գուցէ, — այս առթիւ կոնէ, — այս բանը ինձմէ զատ ուրիշ չգիտեր։

Ի՞նչ է չարժառիթները այս պարտութեան։

Ա. և գլխաւորը — իմ կարծիքով — դատաւորի վրան բաց կոչնակցութիւն ներ։ Խաղպեներու պարտին նկատի առնել դատաւորի անձնաւորութեան հարցը, և փորձուածը կրկին չփորձեն։ Կիրակի օրուայ դատաւորը քանի մը անգամ ուրիշ առիթներով, պաշտօնական եղած մէկն էր, ուստի պէտք չէր ընդունիլ այդ։

Բ — Դիտուած է — և քերևս քիչ մըն ալ զգալի — նկարագիր է — որ կէս կորսնցնելով կը բարոյալքուինք, և երբեմն ալ քիչ մը կը ջղայնոտինք։ Այս երկուքն ալ աւելորդ և վնասակար բաներ են, խաղի ճակատագիրը ի նպաստ մեզի դարձնելու տեսակէտէն։

Գ.— Մրցող խուժդրը ինչ կազմով պիտի ճակատի մեր դէմ, գիտնալ պէտք է, ու կարելին ընել որ դուրսէն խաղացողներ ժողուելով իրենց անուան տակ չդրգռին մեր հետ։

Այսպիսի չսպասուած կաղմերով հանդիպելու խուժդրին իսկ կարելի է յանկարծակիի բերել ու պարտութեան մատնել զանոնք։

Վերջի մրցումը այս մասնաւորած երեք թերութիւններն ալ իրար բերաւ։

Դատաւորը անաչառելիօրէն կողմնակութիւն րրաւ։

D. P. H.ի դուրսէն չորս-հինգ լաւագոյն խաղացողներ էր բերեր, բան մը որ պէտք չէր ընդունիլ, բայց մանաւանդ իրենք գատակցելով պէտք չէր ընէին այդ։

Անշուշտ, պիտի առարկողներ րլլան որ, եղած մրցումը բարեկամական էր, ոչ թէ ախոյեանական։ Այո՛, բայց ատանք ալ պէտք է գիտնան որ խուժդրին անունը քիչ թէ շատ կը վարկաբեկուի ան պարտութեամբ, րլլա՛յ բարեկամական, րլլայ ախոյեանական։

Ուրեմն Հ. Մ. Ը. Մ.ր կարտուեցաւ D. P. H.էն։

Այո՛, անոր համար որ, պարտուեցաւ Ո՛չ, անոր համար որ բուն D.P.H.ի կազմը չէր մրցող։

Դովելի էր Հ. Մ. Ը. Մ.ի տղոց ցոյց առած հնազանդ ոգին։ Անոնք ամէն ձիգ թափեցին աւելորդ առարկութիւններէ խուսափելու համար։ Եւ ի՞նչ է օգուտը այդ առարկութիւններուն եթէ ոչ աւելորդ ջղայնութիւն, որը երբեմն այնքան ծայրայեղութիւններու կը տանի անհատները, որ կուտով վերջ կը գտնէ միայն։

Շնորհաւորելի են Հ. Մ. Ը. Մ.ի ազգը այդ տեսակէտէն, որ իսկական ազնիւ մարդիկի վայել կեցուածք ցոյց կուտան ամէն տեղ և ամէն առթիւ։

Ուրեմն երեք թելագրութիւն։

Ա.— Ճանչնալ դատաւորը։

Բ.— Խուժդրին կազմը ճանչնալ։

Գ.— Գաղարիւն րլլալ պարտութեան ժամանակ։

ՄՄՐՋԱՍԷՐ

ՓԱՍՏԱԲԱՆ

ԽՈՍՐՈՎ ԹԻՒԹԻՒՆՃԵԱՆ

(ՏՕՔԹ. ԻՐԱՒԱԳԻՏՈՒԹԵԱՆ)

Rue Allenby Khan Nessouli

ժամը 9—12 եւ 3—6

Հեռաձայն 1.28 Beyrouth

ԿՈՉ

Հայրենակիցներ,

Տօնական օրերու առթիւ Ս. Նշան Ազգ. վարժարանի Հոգաբարձութիւնը կը դիմէ ձեր ազգասիրական ու գոհաբերութեան ոգիին եւ թախանձագին կը խնդրէ Ձեզմէ, որ դպրոցի այս տարուան անճուկ վիճակը նկատի ունենալով վեհանձնութիւնը ունենաք տօնական այցելութեանց առթիւ Ձեր ծախերէ նուագեցնել եւ այդ յատկացնել Ազգ. Վարժարանի, այսպիսով սաստած պիտի րլլաք վարժարանի մը, որ այսօր Գալրութի մէջ իր տասնամեակը բոլորող ծիպար ճախակրթարան մրն է. տեղու պահող հայ մանկտին այլասերման եւ հայ ոգիէ ուծացման վտանգէն եւ ճախանձախնդիր հայ լեզուի սրբութեան։

Հայրենակիցներ, տուէք ձեր յուշաքերը աներկբայ, անոնք կը գործածուին 40ի չափ թափեցին աւելորդ առարկութիւններէ խուսափելու համար։ Եւ ի՞նչ է օգուտը այդ առարկութիւններուն եթէ ոչ աւելորդ ջղայնութիւն, որը երբեմն այնքան ծայրայեղութիւններու կը տանի անհատները, որ կուտով վերջ կը գտնէ միայն։

Շնորհաւորելի են Հ. Մ. Ը. Մ.ի ազգը այդ տեսակէտէն, որ իսկական ազնիւ մարդիկի վայել կեցուածք ցոյց կուտան ամէն տեղ և ամէն առթիւ։

Ուրեմն երեք թելագրութիւն։

Ա.— Ճանչնալ դատաւորը։

Բ.— Խուժդրին կազմը ճանչնալ։

Գ.— Գաղարիւն րլլալ պարտութեան ժամանակ։

ՄՄՐՋԱՍԷՐ

D. P. H.էն, այո՛, և ո՛չ։

Այո՛, անոր համար որ, պարտուեցաւ։ Ո՛չ, անոր համար որ բուն D.P.H.ի կազմը չէր մրցող։

Դովելի էր Հ. Մ. Ը. Մ.ի տղոց ցոյց առած հնազանդ ոգին։ Անոնք ամէն ճիգ թափեցին աւելորդ առարկութիւններէ խուսափելու համար։ Եւ ի՞նչ է օգուտը այդ առարկութիւններուն եթէ ոչ աւելորդ ջղայնութիւն, որը երբեմն այնքան ծայրայեղութիւններու կը տանի անհատները, որ կուտով վերջ կը գտնէ միայն։

Շնորհաւորելի են

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

Փոլ Պոնքուրի դահլիճը եւ նախահաշիւին խնդիրը

Բարգաւաճումի նախարար Պ. Շերոն նախ պիտի ձեռնարկէ հաւերային հաշուակալութեան եւ երմտական վարչութեան քարեկարգումի

Փարիզ.— Պ.Փոլ Պոնքուրի դահլիճը ս սաւ զբաղիլ նախահաշիւին խնդրով որ բազմաթիւ տարիներէ ի վեր ուշադրութիւնը գրաւած է բոլոր դահլիճներուն։

Այս խնդիրը երկու որոշ երեւոյթներ ունի.

1.— Ն րին պարտ.

1.— Միջազգային պարտ.

Ելմտական Նորընտիր Նախարար պ. Շերոնի խնայողական կարողութիւնը առակի կարգ անցած է։ Ան արդէն կոչուած է բարգաւաճման նախարար։ Պարագաները այդ ատենէն ի վեր, փոխուած են։ Հիմա ապաշխարհումի ժամանակը. սակայն առանց հրաշք մը սպասելու կարելի է յուսալ որ պ. Շերոն միջոց պիտի գտնայ կարգ դնելու տանը մէջ, առանց տրաքոնական միջոցներու դիմելու։

Պ. Շերոն շատախօս մը չէ։ Միայն գիտնայ, որ ազատարարներ ունի։ Նախարարական յայտարարութիւնը պիտի ծանուցանէ, որպէս առաջին միջոց հանրային հաշուակալութեան եւ երմտական վարչութեան բարենորոգումը։

Անմիջական միջոցներ

Դահլիճը պիտի պահանջէ 300 միլիոն վարկ մը

Փարիզ.— Դահլիճը խորհրդարանի քուէարկութենէն անմիջապէս յետոյ պիտի ներկայացնէ երկու նախագիծ։ Առաջին՝ պիտի պահանջէ 300 միլիոնի վարկ մը ցորենին սակագինը պահելու համար, երկրորդ՝ պիտի ձգտի բարձրացնել պետական գանձին առաստաղը։

Իշխանութիւններու փոխանցումը

Փարիզ.— Իշխանութիւնները փոխանցվէ առաջ պ. Շերոնի պ.պ. Ժերմէն Մարթի եւ Քամատ երկար տեսակցութիւն մը ունեցան նոր նախարարին հետ եւ անոր յայտնեցին պետական գանձին արժէքը որ կը հասնի երեք միլիար 395 միլիոնի։

Նախահաշիւին ճնշումը

Փարիզ.— Խորհրդարանի ելմտական յանձնաժողովի նախագահ պ. Մալվի պիտի ջանայ համոզել իր պաշտօնակիցները որ վերսկսին նախահաշիւի քննութեան որ երկու շաբաթ ուշացաւ վերջին դէպքերու հետեւանքով։

Ի՞նչ կը մտածեն Ուաշինկթընի մէջ

Դեմոկրատներու քուրն ընդդիմութիւնը

Փարիզ.— Հակառակ նախագահ Հուվըրի բարի մտադրութիւններուն, ամերիկեան նախագահին վերջին պատգամագիրը կը յայտնէ դեկտեմբեր ամսուայ առաջին 15 օրերու տրամադրութիւններ։ Ճշդում մը հարկաւոր է։ Նախագահ Հուվըր որո՞ւ հետ կը յանձնարարէ բանակցիլ եւ ի՞նչ հիմերու վրայ։ Հակառակ դեմոկրատներու բուռն ընդդիմութեան, Վարտքերու Յանձնաժողովի անուանումը մտահոգութ կ'երեւի։

Հալածանքներու պէտք չկայ

Փարիզ.— Ուաշինկթընէ հկող հեռագիր մը կը տեղեկացնէ որ ամերիկեան հանրային կարծիքը, մասնաւորաբար դեմոկրատական շրջանակներուն մէջ, դէմ է պարտքերու յանձնաժողովի մը անուանումին։ Ան կը նկատէ որ Ֆրանքօ—ամերիկեան տարակարծութիւնը ապէտք է կարգադրուի դիւանագիտական կանոնաւոր ճամբաներով եւ անհարմար կը տեսնէ ժամանակը հալածանքներու մասին մտածելու համար։

Այս պայմաններուն մէջ շատ հաւանական կերեւի որ Պ. Ռուզվելթ չհանդիպի նախագահ Հուվըրի հետ։

ՔԱՐԻԽՂԻ ՊԱՅՔԱՐԸ

Անգլօ-պարսկական կառավարութիւնը Ազգ. Դաշնակցութեան խորհուրդին առջեւ

Խնդրին լեւնութիւնը կը յետաձգուի յունուարի նստաշրջանին

Ժընեւ.— Ազգաժողովի խորհուրդը անգլօ—պարսկական ապահարկութեան քննութիւնը յետաձգեց յաջորդիկայ նստաշրջանին որ տեղի պիտի ունենայ յունուար 6էն սկսեալ 23։

Բրիտանական յուշագիրը

Ժընեւ.— «Մեծն Բրիտանիա բռնած կերպով կը փափաքի որ անգլօ—պարսկական քարիւղի ընկերութեան հետ առնչութիւն ունցող տարակարծութիւնը կարգադրուի բարեկամական ճամբաներով մը կը յայտարարէ այս առաւօտ ազգաժողովի խորհուրդին յանձնուած յուշագիրը։

Ծանուցագիրը դիտել կուտայ որ բանակցութիւնները կրնան սկսիլ որքան առեն որ Պարսկաստան մը կարծէ վերջ տալ Մենաշնորհին միակողմանի եղանակով։ Ծանուցագիրը կը թելադրէ խորհուրդին որ անհրաժեշտ միջոցները ձեռք առնէ. 1.— Պահելու սթաթուքօն, 2.—Արգիլելու որ անգլօ—իրաքեան քարիւղի ընկերութեան չհերը չվաճառուին մինչեւ որ բանակցութիւնները ուղղի ուղենան։

Ծանուցագիրը դիտել կուտայ որ Մեծն Բրիտանիա յանձնած է տարակարծութիւնը Ազգաժողովի Խորհուրդին ոչ թէ իր բաժնեհաններուն որոնց չհերը վճռաւորելու վրայ են ուրիշ պետութեան մի կողմէ հակառակ միջազգային իրաւակարգին։

Ծանուցագիրը կը յայտարարէ որ Պարսկաստանի ուղղուած դեկտ. 2ի նշգ. ծանուցագիրը կ'արտայայտէր այն գաղափարը որ մենաշնորհի ջնջումը անընդունելի էր եւ կը կազմէր մենաշնորհին բռնագրաւումը։ Այդ ծանուցագրով անգլ.-կառավարութիւնը չատ լրջօրէն կը դիտէր կացութիւնը եւ կը պահանջէր ջնջումի որոշումին անմիջական յետաձգումը։

Ծանուցագիրը կ'աւելցնէ որ կառավարութիւնը Պարսկաստանի արարքը կը նկատէ բռնագրաւումի սիակողմանի գործ մը որ հակառակ է ազգային իրաւունքին։

Պարսկաստան կը պահանջէ տարակարծութեան *ճնշութեան յետաձգումը*

Ժընեւ.— Պարսկական կառավարութիւնը խնդրեց Խորհուրդէն որ ընդմիջումին խորհրդակցութիւնները մինչեւ որ ներկայացուցիչ մը հասնի Թէհրանէն։ Ան կը վստահեցնէ որ ընկերութեան դէմ ոչ մէկ միջոց ձեռք պիտի առնուի մինչեւ որ տարակարծութիւնը չտանայ, վերջնական լուծումի։

ՏԵՂԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՔԻՒՐՔԻՈՅ ՄԷՋ ԵՂԱԾ ԿԱԼՈՒԱԾՆԵՐՈՒ ՄԱՍԻՆ

Հաւասար աղբիւրէ մը կը տեղեկացնեն թէ կոպասուի Թիւրիոյ օտաւփոյթ վաւերացման ինչհերու օտրջ կայացած Ֆրանսիւթիւրէ համաձայնութիւնը գործադրութեան դրուելու համար։

Մինչեւ այդ սակայն, ահազգուած անձերը յատուկ խնգրագրով պետ է դիմեն Բարձր Գօմիսէրութեան Քալամական բաժնին, իրենց Թիւրիոյ մէջ ունեցած կալուածական պահանջներու մասին, տեղեկացնեն իրենց ձեռքի տակ եղած փաստաթուղթեր եւ անհրաժեշտ յուսալ բանութիւնները խնդրեն, որպես զի պատկան վարչութիւնը իր ժամանակին հնարաւորութիւն ունենայ ընթացք տալու եւ պատասխանելու Սիւրիական պահանջատէրերու օտիներ։

ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 20Ի ՕՐԸ ՈՋ ՄԷԿ ՄԻՋԱԴԷՊ ՊԱՏՍԱՀԵՑԱԻ ԴԱՄԱՍԿՈՍԻ Մ Է Ջ

Ինչպես յուսալ կուտայինք ոսիկանութեան ձեռ առած միջոցներ, Դեկտեմբեր 20ի օրը, երեքշաբթի ոչ մէկ անհանոյ միջադէպ պատահեցաւ Դամասկոսի մէջ։ Ոչ մէկ խռովութիւն օուկաներուն մէջ, որ բոլորն ալ բաց էին, եւ ոչ այ քաղերուն մէջ։

Կասկած. Օմանեաներու մզկիթին մէջ. անցեալ տարուայ ցոյցերու զոհերուն հոգեհանգիստին համար ազօթքներ կատարուեցան ու ճառեր արտասանուեցան փառաւորելու համար «Սիւրիական ազատախութեան այս նոր մարտիրոսները»։

Ժամը 11ն ի վեր, մեծ բազմութիւն մը, բաղկացած մանաւանդ երիտասարդներէ լեցուց մզկիթը։ Մեր Սուհել էլ— Աբար եւ Պ. Քամէլ էլ Պունի առաջարկեցին գերեզմանոցներուն տալ այցելութիւն մը որ կատարուեցաւ հանդարտօրէն Թափօր, որուն գլուխը կը գտնուէր ազգայական երեսփոխան Ֆախրի պէյ էլ Պարուտի, մզկիթէն գերեզմանոց երթալու համար անցաւ Պզուրիհ, Մրտհաս փաշա, Պապ Ճապիհ եւ Սրճանիհ օուկաներէն, առանց ոեւէ այմուկի։

Գերեզմաններուն վրայ ճառեր արտասանեցին պ. պ. Ռաշթ Մալուհի Տօքթ. Այխ Համաճի, ՆուսհԹ Սամրա, Սաեհի էլ Հաֆիւ. Հասան էլ Ամին, Ֆախրի էլ Պարուտի եւ Սոհէյլ էլ Աբար։

Բազմաթիւ ծաղկեպսակներ գեղեցուեցան գերեզմաններուն վրայ։ Աչքի կը զարնէին մանաւանդ ելմտական նախարար ձեմիլ պէյ Մարթիմի եւ արդարութեան նախարար Մազհար փաշա Ռասլանի ծաղկեպսակները։

ՄԵՐ ՓՈԽԱՆԱԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ՔՐԱՆՍԱՑԻ ՀԵՏ

1932 տարուայ առաջին տասը ամիսներուն միջոցին Ֆրանսա հովանաւորեալ երկիրներ արտածած է 119.790 000 Ֆրանսիի ապրանք։ 1931ի նոյն այս ժամանակամիջոցին մէջ Ֆրանսայէն հոս ներածուած ապրանքներու ընդհանուր գումարը կ 131,458,000 Ֆրանսի։

Իսկ այս նոյն երկու տարիներու միջոցին Ֆրանսա հովանաւորեալ երկիրներէն ներածած է 1932ին 24,321,000 Ֆրանսիի ապրանք, 1931ին՝ 36,890 000 Ֆրանսիի։

ՄԱՐՕՆԻ ՊԱՏՐԻԱՐՔԻՆ ՆԱՄԱԿԸ Պ. ՏԷՊՊԱՍԻՆ

Գեր. Տուհանճնա էլ Հահ, Մարօնի Պատրիարք Ամեն. Արիւթի կողմէ այցելութիւն մը տուած է Հանրապետութեան Նախագահ Ն. Վ. Պ. Շարլ Տէպպասին եւ ատոնց ընդունելութեան մասին տրուած դասապատրաստութիւնները։ Սեծիհան կը յայտնէ որ օրհնէր օտա խօսած է երբ պարզ յանցանքի մը համար վարիչ մը կը պատասխանատուի մեկ ամսուայ բանտարկութեան եւ յիսուն Սիւրիական ոսկի տուգանքի։

Նաեւ առանձին խնդրագիր մը պրն կուտայ կանոնազանցութիւններու համար գանձուած 102 ուկես դահեկան տուգանքին համար։ Տիրոյ տագնապը նկատի առնելով Սեծիհան կը յայտնէ որ բաւական է գանձել 50 դահեկան այս բգմութիւն դէպքերուն համար, որոնցմէ կարելի չէ խուսափիլ կարգ մը պարագաներու մէջ։

ՔԻՒՐԱԿՈՍ ԵՒ ՋՈՒՀԷՐ ԴՐԱՄԱՏԱՆ ՍՆԱՆԿՈՒԹԵԱՆ ԽՆԴԻՐԸ

Հարցախոյզ պատասխանատու Պ. Տէգպիկ իր տեղեկագիրը դրկեց առեւտրական դատարանին Քիւրիակոս եւ Ջուհէր դրամատան սնանկութեան խնդրին մասին։

Սնանկացողները հարցաքննելէ եւ բազմաթիւ վկաներ լսելէ յետոյ Պր. Տէգպիկ կը յայտնէ որ բաւական է գանձել 50 դահեկան այս բգմութիւն դէպքերուն համար, որոնցմէ կարելի չէ խուսափիլ կարգ մը պարագաներու մէջ։

ՎԱՐԻԶՆԵՐՈՒ ՍԷՆՏԻՓԱՆ

Առջի գիշեր վարիչներու Սեծիհան գումարուեցաւ նախագահութեամբ Պրն. Ռաֆայէլ Ապի Ձուաեսի եւ խորհրդակցեցաւ հետեւեալ հարցերուն վրայ.

Բազմաթիւ վարիչներու պահանջքին վրայ, խնդրագիր մը ուղղուեցաւ Հանրապետութեան Նախագահին խնդրելու համար անկ որ մեզմացուին օրգագործութեան յանցանքներուն մասին տրուած դատապարտութիւնները։ Սեծիհան կը յայտնէ որ օրհնէր օտա խօսած է երբ պարզ յանցանքի մը համար վարիչ մը կը դատապարտուի մեկ ամսուայ բանտարկութեան եւ յիսուն Սիւրիական ոսկի տուգանքի։

Նաեւ առանձին խնդրագիր մը պրն կուտայ կանոնազանցութիւններու համար գանձուած 102 ուկես դահեկան տուգանքին համար։ Տիրոյ տագնապը նկատի առնելով Սեծիհան կը յայտնէ որ բաւական է գանձել 50 դահեկան այս բգմութիւն դէպքերուն համար, որոնցմէ կարելի չէ խուսափիլ կարգ մը պարագաներու մէջ։

ԴԱՄԱՍԿՈՍԻ ԿԱԽԱԿԱՅՈՒԱԾ ԹԷՐԹԵՐՈՒ ՏՆՕՐԷՆՆԵՐԸ ԿԸ ԲՈՂՈՔԵՆ

Հեռեւեալ հեռագիրները դրկուած են Դամասկոսի կախակայուած թերթերու կողմէ Փարիզի առաջին նախարարութեան, ժողովրդապետին եւ Ազգերու Դասակցութեան քարտուղարութեան։

«Սահմանադրական Հանրապետութիւնը կը դիմէ բնդդիմադիր կողմի թերթերուն, «Այէճ պաթի, «Ճպաքա էլ Արապի եւ «էլ Սուպհի» կախակայուիմին, հանրային անդորրութիւնը խանգարելու պատրուակով չորս օրականներ, «էլ Մուհիմ» «էլ Մուպհի» «էլ Քապաս» եւ «էլ Շհապա» կախակարելէ յետոյ։ Անոնց անհատական կեանքը Սահմանադրութեան տեր կը բռնէ հիմա»։

ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԱԿԱՆ ՍՊԱՍԱՐԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒՆ ՀԱՄԱՐ

Նախագահական որոշմագրով մը ելմտական նախարարութեան հրահանգուեցաւ գիւղացիներու յատկացուած ցպասներէն վհրցնել 5000 Սիւրիական ոսկի առողջապահական առժամանակեայ սպասարկութիւններ կազմակերպելու համար պետ եղած ժամանակը։

ԲՈՒՌՆ ՎԷՃ ՄԸ ԵՐԿՈՒԻ ԴԱՍԱՏԻՒՐՆԵՐՈՒ ՄԻՋԵՒ

Երէկ Արգարութեան Գլխաւոր մէջ տեղի ունեցած է բուռն վէճ մը հարցաքննիչ դատաւոր Պ. Այճրէս Թապէքի եւ ոճրագործ Աւետեան Սամի պէյ Սօլիի միջեւ։ Երկու դատաւորներ իրարու հասցէին այնքան ծանր խօսքեր ուղղած են որ հարկ եղած է ոսիկեաններու միջամտութեան։

Այս վէճի պատճառը կալուածներու գայթաքոյութեան օուրջ տեղի ունեցած ճնշութիւններ։ Սամի պէյի եղբայրը որ կալուածներու վարչութեան դատաւորներէն էր եւ այժմ բանտ կը գտնուի, ծանր նախատինքներու կենթարկուի Պ. Այճրէս Թապէքի կողմէ։ Սամի պէյ իմանալուն պէս կր դիմէ պ. Այճրէսին, սակայն այս վերջինը կուրացայ։ Ասոր վրայ կ'սկսի վէճը երկուքին միջեւ։

Սամի պէյ Սօլի երեկոյեան կը դիմէ Հանրապետութեան Նախագահին եւ կը բողոքէ հարցաքննիչ դատաւորի վերաբերմունքին դէմ։ Կը վախցուի որ Սօլի ընտանիքը գրգռուի այս դէպքին վրայ եւ ոգիի դպչիր պատահի։

ՈՒՐՔԱՑԻՆԵՐՈՒ ԵՐԵԿՈՅԹԸ

Այս երեկոյ. Ուրճայի Հայրենակցական Միութիւն կը սարքէ երեկոյթ մը Հայ Բազոհականաց Փոյովսարանին մէջ։

Անխտիր հայ հասարակութիւնը կը հրաւիրուի ներկայ գտնուիլ։

ՆԱԽԻՐԱՏՈՒԹԻՒՆ

Հալէպեն, Պ. Հրաչ Աբանասեան, Օր. Ալիս Ղազարեանի հետ իր ամուսնութեան առիթ, փոխան հարսանեկան օսարի, ղեռնելու նուիրատուութիւններ կրճհ.

Ս Դ.

1500 Հ. Մ. Ը. Մ.ի եւ Հալէպի այլ խումբերու ախոյանական մրցման առքիւ բաժակի

500 Մարմրիկեցի բուժարանին,

500 Պէյրութի ձեմարանին,

500 Հանճող Հայրկ. Մրուքեան ուսանողական Տօնին,

500 Հալէպի կաթոլիկ որբանոցներին։

ՆԱԽԻՐԱՏՈՒԹԻՒՆ

Տօքթ. Տիգրան Պէրպէրեան իր ամուսնութեան առթիւ 2000 Սր. Դ. կր նուիրէ Մարմրիկեցի Ազգային բուժարանին եւ կր խնդրէ իր բարեկամներէն որ փոխանակ օնորհաւորական հեռագիրներ դրկելու, ղեռագրի փոխարժէքը նուիրեն Մարմրիկեցի ազգ. բուժարանին։

ՍԱԿԱՐԱՆ ՊԷՅՐՈՒԹԻ

22 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 1932

	Ս. Դ.
Օգիպտ. դրամ.	437
Անգլիկ. »	426
Տօլար »	127.25
Թրքական »	59.50
Գաճ Սրբոման	140
Իթալական Լիր 100	650
Նուենական Տրախմի 100	70
Անգլ. ոսկի	609
Տուճես. »	486
Օսման. »	549.50
Արծաթ մհճիս	22
Դրեսի Տօնս. Ա. Ֆր.	551
» » Բ. »	319
» » Գ. »	306

Սեծհրեան Եզբարք Բիւ Տօս
Թէլեֆօն՝ 6-19

ՖՈՒԹՊՕԼԻ ՄԵԾ ՄՐՑՈՒՄ

Զ. Ո. Մ.ի Պէյրութի «Վահագն»ը Դամասի «Տալորիկ»ի դէմ

Այս կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 3ին Էշրէֆիէ Նէտիր Սելիմի մարզադաշտին վրայ

ՔԱՋԱԼԵՐԵՑԷՔ ՀԱՅ ՄԱՐԶԻԿՆԵՐԸ

չե՞նք կրնար գտնել։ Չե՞ս կրնար զիջանիլ որ քանի մը օրուան համար իմ իշխանութիւնս օրիորդին ձեռքը յանձնեմ, հաւատա որ օրինաւորապէս պիտի կարգադրէ գործերը եւ մեր չհերուն վնաս մը պիտի չըլլայ, եա ալ միւս կողմէ պիտի շահիմ։

— Կը յուսա՞ս, Պէաթրիս։

— Միայն թէ այս բանը քեզի անհաճոյ չթուի, չարուներեց ան անդիմադրելի ժպիտով մը, եթէ այս մասին ինձի չներես՝ յոգնութենէ մեռնիլը նախամեծար կը համարեմ։

— Մի՛ շտիազանցութիւն. սակայն Պէաթրիս, քանի որ բացարձակապէս կը պահանջես՝ պէտք է քու եւ ամենուն չարմար եղած կերպով գործերը կարգադրել։ Հիմայ Բարիզ պիտի գրեմ որ ինձի օգնական մը դրկեն, ատով օրիորդ Լուիզ գիշերնօրը հանգիստ պիտի կրնայ ընել։

— Խիստ բարի էք, պարոն մարքիզ, ըսաւ դատարակուհին։

— Արդարութիւն է ըրածս, օրիորդ, մարդ ինչ որ կարող ընել՝ այն միայն կը պահանջեմ։ Զորս օրէն գիշերային նեղութենէդ ազատած պիտի ըլլաս. քանի որ մարքիզուհին այս գործերը քեզի ձգելու սաստիկ փափաք կը յայտնէ։

— Դոհ և երջանիկ եմ այսպիսի վստահութեան մը համար։

— Շնորհակալ եմ, սիրելի օրիորդ, դատարակուհիներուն մարգարիան ես դուն, առանց քեզի անկարելի պիտի ըլլար ինձ հիւրեր ընդունիլ, այժմ ամէն բանէ ազատ եմ։ Գիշեր բարի. կաղայեմ, սենեկապանուհիս հոս զրկելու չրոյրը ըրէ։

Երբ օրիորդ Բէրէն դուրս ելաւ՝ մարքիզուհին իր ամուսնոյն մօտեցաւ և ձեռքերը անոր ուսին վրայ դնելով՝

ուշադրութիւն կ'ընէր, երաժշտութիւնը ընկերութեան մէջ նորաձեւութիւն մը և չհնծու կացութիւն մըն է, դաշնակի եղանակ մը զայն ածողէն զատ ուրիշ մը երբէք զբօսցուցած չէ։ Երբեմն երգի մը երկու տուները լսելու համար կը լռէին, բայց երրորդ տունին ցած ձայնով խօսակցութիւնը կ'սկսէր, և քիչ մը վերջ ոչ ոք հոգ կ'ընէր լռութիւն պահելու։

Ժամը տասնեմէկին սլարելու կ'սկսէին, որ մինչեւ առաւօտեան ժամը երկուքը կը տեւէր. յետոյ իւրաքանչիւր ոք աշտանակը ձեռքին՝ երգելով և ծիծաղելով ընդարձակ սանդուղներէն վեր կելնէին։ Այս չէն ու զուարթ թափօրը առաջին դահլիճին մէջ բաժնուելով՝ նրբաշաւիղներու մէջ կը ցրուէր, և իւրաքանչիւր ոք իր սենեակը կը մտնէր։ Ջեղճ գաստիարակուհին, օր. Լուիզ Բէրէն, երբ իր աշակերտուհին իրեն պէտք չունենար՝ այս բարձր ընկերութեան մէջ կը խառնուէր։ Ինքը և իր աշակերտուհին իրենց առանձին սենեակին մէջ կերակուրնին կուտէին, և Ֆլավի միայն անուշեղէնի ժամանակ կ'իջնէր սեղան գրէթէ մօրը պէս հագուած և ժապաւէններով զարդարուած Սեղանին չուրջ պտըտելով՝ չաքարեղէնի մը փոխարէն իր համբոյրները և նազանքները կը բաշխէր։ Մեծ սրահը մտնելու և մէկ կամ երկու ժամ խաղալու Թոլլ կուտային անոր, յետոյ օրիորդ Բէրէն ննջելու կը տանէր զինք, և երբ անկողինը մտնէր՝ սենեկապանուհին կը հակէր անոր վրայ և դաստիարակուհին դաշնակ նուագելու համար սրահը կը վերադառնար։ Իր պարտաւորութիւնն էր անվարձ եթժիչներուն և սխալ երգողներուն ընկերակցիլ, սխալները ցուցընել և այդ ազնիւ ընկերութեան քմահաճոյքին ի մեմատ վայելեր, քատրիլներ և տեսակ տեսակ պարլու եղանակներ նուագել։

Տիկին Շուշանիկ ու ամուսինը ամբողջ գիշերը չքնեցին։ Առաջին անգամ էր, որ նրանք այդքան երկար ժամանակ հեռու էին մնում իրենց միակ զավակից։ Ամբողջ գիշեր նրանք մտածում էին Վարդիկի մասին, որ հիմա մենակ էր անծանոթ քաղաքում, անծանոթ մարդկանց մեջ։ Ամբողջ գիշեր նրանք չէին կարողանում հանգիստ տեղավորվել իրենց անկողնում։ Ամեն րոպե նրանց թվում էր, թե լսում են Վարդիկի ոտնաձայները, որ գալիս է իրենց մոտ։ Ամեն րոպե նրանք կարծում էին, թե Վարդիկը հանկարծ կբացի դուռը և կներս կմտնի։ Ամեն րոպե նրանք կարծում էին, թե Վարդիկը հանկարծ կբացի դուռը և կներս կմտնի։ Ամեն րոպե նրանք կարծում էին, թե Վարդիկը հանկարծ կբացի դուռը և կներս կմտնի։

— Ինչ եղավ, որ Վարդիկը դեռ չի գալիս, — ասում էր տիկին Շուշանիկը ամուսնուն։ — Գուցե նրան ինչ-որ բան պատահեր ճանապարհին։ Գուցե նա հիվանդացել է։ Գուցե նա մեռել է։

— Ի՞նչ ես խոսում, կին, — պատասխանում էր ամուսինը։ — Ինչպե՞ս կարող է մեռնել։ Ինչպե՞ս կարող է հիվանդանալ։ Ինչպե՞ս կարող է պատահել նրան ինչ-որ բան։ Ինչպե՞ս կարող է նրան ինչ-որ բան պատահել։

— Ես գիտեմ, որ նրան ոչինչ չի պատահել, — ասում էր տիկին Շուշանիկը։ — Ես գիտեմ, որ նրան ոչինչ չի պատահել։ Ես գիտեմ, որ նրան ոչինչ չի պատահել։ Ես գիտեմ, որ նրան ոչինչ չի պատահել։

— Ուրեմն ինչո՞ւ ես այդպես խոսում, — ասում էր ամուսինը։ — Ինչո՞ւ ես ասում, որ նրան ինչ-որ բան պատահել է։ Ինչո՞ւ ես ասում, որ նրան ինչ-որ բան պատահել է։ Ինչո՞ւ ես ասում, որ նրան ինչ-որ բան պատահել է

AZTAG
JOURNAL QUOTIDIEN ARMÉN.
B. P. 587
BEYROUTH, Liban

Directeur - Propriétaire
HAIG BALIAN

ԳԻՆԵՐ

ՍԻՐԻԱ ամր. 550, վեցամսեայ 300 Ս.Դ
ԱՐՏԱՀՄՆ. տարի. 7, վեցամսեայ 4 ոսկւոր

ԱԶԴԱԿ

ازتاك

جريدة سياسية ادبية اقتصادية حرة

ՕՐԱԹԵՐԹ
ԱԶԳԱՑԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԳԻՏԱԿԱՆ

ՇԱԲԱԹ ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 1932 — 24 — ՁԵՌՔԷ ՀԱՅՏ 2.50 Ս.Դ.

Ձ. ՏԱՐԻ | Ամեն առաւոտ պէտք է բեմ բերթիս սիրտճին հասցէին | Տնօրէն — Խմբագիր՝ ՀԱՅԿ ՊԱԼԵԱՆ | Չհրատարակուած ձեռագիրները չեն վերադարձուիր | ԹԻՒ 212 (789)

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

ՏԱՍՆԱՄԵԱԿ ՄԸ

Արդէն իսկ լրացած է Ս. Նշան Ազգ. երկսեռ Վարժարանի կրթական հունձքի առաջին տասնամեակը։

Գաղութահայ իրականութեան հետ ծնած հաստատութիւն մը ահա, որ հակառակ շրջապատի ոգմուկին, հակառակ մեր բազմութիւնները ալեծածող ներքին ժխորներու, ամփոփուած իր բարոյական սքնոլորտին մէջ՝ աննշուկ այլ գրաւիչ նշանաբանով մը շարունակեց իր ուղին։

Գէյրութահայ իրականութեան համար կէս դարէ աւելի հին պատմութիւն մը ունի այս հաստատութիւնը. բայց ան գոյն ու դիմագիծ ստացաւ վերջին տասնամեակին տառապելագէս, երբ կիլիկիոյ հայութեան ստուար մեծամասնութիւնը փոխադրուեցաւ այս ափերուն վրայ։

Տասը տարի է ահա 350—400 աշակերտներ նախակրթութեան իրենց առաջին մտաւոր անունդը կ'ստանան այս հարկին ներքեւ, որ շնորհիւ քափուած նիւթական ու մտաւոր զոհողութեանց, ներկայիս կը գրաւէ Գէյրութահայ նախակրթարաններու մէջ առանձակարգ տեղ մը։

Անոր կատարած դերը մասնաւորապէս իմաստ կ'ստանայ ու կը դառնայ հետաքրքրական անով, որ երբեմնի լաւագոյն տնտեսական օրերուն իսկ՝ ան գրեթէ պահեց իր համեստ պիւտճէն։ Ուրիշներ, նիւթապէս աւելի բախտաւոր,— կրնանք համարձակօրէն ըսել ասիկա,— աւելի աչքառու ոչինչ կրցան հրապարակ դնել։

Ու հոս է որ կը շեշտուի, ու հետաքրքիր կը դառնայ բարոյական հաստատութեան մը կատարած դերը։

Գիտի չփորձուէինք իսկ հետաւոր կամ մօտաւոր անուններու զուգադիպումը ընել այս տասնամեակին առիթով, ցոյց տալու համար հայ հասարակութեան թէ ինչե՜ր կրնայ ընել զոհաբերութեան ընդունակ ուսուցչութիւն մը։

Սխալ պիտի ըլլար անշուշտ այս հաստատութեան անունին հետ կապուած մեծամեծ ակնկալութիւններու որոնում մը։ Նախակրթարան մը երբեք բարձրագոյն ուսման վառարան չէ։ Բայց այն քիչը որ Ս. Նշան Ազգ. երկսեռ Վարժարանը կրցաւ ցարդ դնել իր շրջանաւարտներու Միութիւնն է։ Վաղուան տասնամեայ տօնակատարութիւնը չափանիշն է նախակրթութեան առաջին կայծերէն վազող լոյսին, որ ճեղքած շրջապատի յոգնած ու մռայլ մթայնութիւնները, կը ցոլանայ գեղեցկօրէն։

Ոևէ մարմինէ առաջ ու ինքնատիպօրէն՝ անոնք, շրջանաւարտները այս հաստատութեան, գաղափարը կ'ունենան յարգանքի իրենց տուքը բերելու ժառաւոր իրենց առաջին անունդը չմարող մայր վարժարանին։ Պարագայ մըն է ասիկա, որ ազգային անոնց առողջ դիտակցութիւնը կը փաստէ։ Ու նախակրթարան մը, որ 5—6 տարիներու ընթացքին կը դառնայ ընդունակ 12—14 տարու տղոց հոգիին մէջ բռնկեցնելու ազգային գիտակցութեան կայծն ու տրամադրութիւնը, լայն չափով յաղոդած պէտք է նկատել իր նպատակին մէջ։

Այսօր, արտասահմանի մէջ, մեր նախակրթարանները չունին, ու պէտք չէ ունենան աւելի գերազանց նպատակ մը քան այն որ ունի այս հաստատութիւնը. — այսինքն պատրաստել իրենց մայրենի լեզուն, պատմութիւնը, ցեղային աւանդութիւններն ու գրականութիւնը սիրող լուրջ պատանիներ։

Կրնանք անվարան ըսել որ Ս. Նշան Ազգ. Վարժարանը իր այս նպատակին մէջ յաղոդած է։ Փաստը այն է որ հաստատութեան սաները ջերմօրէն կապուած են իրենց վարժարանին։ Ճեմարանի ուսանողութեան մեծ տոկոսը կը կազմեն անոնք. իսկ օտար բարձրագոյն վարժարաններու մէջ ևս անոնք կը գրաւեն պատուաւոր տեղ մը։

Ու երբ այս մէկ քանի առաքինութիւնները հագճնպով կուգան մեր գրչին տակ, չենք ուզեր այս գեղեցիկ առիթով շեշտել հաստատութեան ապագայ նուաճումներուն համար մեր մէկ քանի ցանկութիւնները, — արդիւնք Ս. Նշան Ազգ. Վարժարանը աւելի լաւ պայմաններու մէջ տեսնելու մեր բազձանքին։

Ա.— Հայ ծնողքներ անվարան իրենց զաւակներուն նախակրթութեանը համար դիմէին հոն, այն գերազանց հաւատքով՝ թէ օտար նախակրթարաններէ չա՛տ աւելի լաւ՝ ան պիտի կրնար տալ իրենց տղոց դաստիարակութիւն և ուսում։ Այս կերպով անոնք պիտի թեթեւցնէին հաստատութեան պիւտճէն, ու պիտի նպաստէին նոր տասնամեակի մը համար անոր անսայթաք ու ապահով յառաջացումին։

Բ.— Շրջապատի մրցումներէն յաղթական դուրս գալու համար անհրաժեշտ է նաև հաստատութիւնը տակաւ օժտել դպրոցի մը յատուկ առաւելութիւններով.— սեպհական շէնք, սեպհական որմերով ու դռներով. հեռի հասարակութեան չարունակական երթևեկէն ու թափանցումներէն, որմէ զերծ չէ ներկայ հաստատութիւնը դժբախտաբար, տրուած ըլլալով Առաջնորդարանի և եկեղեցի կողքին կապուած ըլլալու իր պարագան։

Գ.— Սեպհական խոշոր սրահով մը օժտել հաստատութիւնը, սրահ մը որ ըլլայ ոչ միայն հաւաքատեղի աշակերտութեան համար, այլ հասոյթի ապրուն աղբիւր մը վարժարանին։

Դ.— Հայթայթել արդիական վարժարանի մը յատուկ առարկաներ ու գիտական գործիքներ. կազմելով այս առթիւ դպրոցասէր միութիւն մը, որուն անդամները իրենց գործօն ակկցութեամբ պէտք է բերեն

ԱՆՈՆՔ՝ ԻՆՊԷՍ ՈՐ ՏԵՍԱՆՔ

Արդարև դժուարին է յօդուածի մը մէջ խօսիլ յեռպատերազմեան մեր վարժարաններու ուսանողութեան ներկայացուցած թերութեանց և առաւելութիւններու մասին։ Դժուար է մի քանի տեսակէտով. նախ, որովհետև այդ ուսանողութիւնը ներկայիս կ'ապրի հոգեբանական բոլորովին ուրոյն վիճակի մէջ, անտեսական աւելի կամ վատ թոր պայմաններով։ կայ և միւսվայրի ազդեցութեան և քաղաքական ազդակրութիւններու պարագան։ Ջենք խօսիր նաև խառնակոյտին մասին որ կը ձևացնէ ինքը հայ կեանքը, ամէն միջավայրէ ու ամէն տովորութիւններու համախառնուրդ տարրերով. զանց կառնենք նոյնպէս զանգուածները և սերունդը խանդավառելու կոչուած գաղափարական յափշտակութիւններու խնդիրը. բոլորն ալ կարևորագոյն զգդակներ, երբ հարցը կը վերաբերի իր յաջողականչական գծերուն մէջ սերունդ մը ուսումնասիրել և ճանչնալու։

Նման աշխատութիւն մը սակայն պիտի լրացնէր կարևոր պակաս մը։ Ան գոյց պիտի տար մեզ յաջորդական մէկ քանի սերունդներու տարած ազգային-քաղաքական իէչ-ևլներուն տարողութիւնը, որ ինքնին պիտի ցոլացնար հայ քաղաքական մտածողութեան ուղին։ Վասնզի չմոռնանք որ, ուսանողութիւնը, ամէն երկրի մէջ լաւագոյն հաղորդիչն է ժողովուրդի մը ձգտումներուն։ Երիտասարդութեան ու վերելքի չրջանին մէջ, ան կը քալէ մտաւոր ու քաղաքական որոնումներու կրթոխով.— հզօրն ասկան ճչմարտութիւն ասիկա, զոր կարելի չէ ժխտել։

Վաղն ալ մեր ազգային տեսակէտներն ու իրաւունքները պիտի չափուին ու գնահատուին, եթէ երբեք հանող սերունդը կուռ գաղափարականութեամբ մը իրաւաբէր կանգնի ցեղային արժանապատուութեան ու պահանջներուն։

Այս պարագան, այս պահուս, մէկ աւելի տեսակէտներով կարևոր է մեզի համար, այն ատիճան, որ պիտի չվրանկինք ըսելու թէ՝ մեր մտաւորական գործին յանձնառու ու orieniation այս ժարդին վրայ պէտք է խարխուած ըլլայ։

Աւելին՝ մեր կրթական գործը պէտք է դատաիարկութեան այս հիմունքներով զեկավարուի։

Հոս է որ հին ու նոր սերունդներու դիտակցութեան դները պարտին իրարու վրայ բացուիլ, մէկէն միւսին գաղափարական համայնապատկերը կարենալ դիտելու համար։ Մաղթենք որ լաւագոյն պայմաններ լրացնեն այդ պակասը։

Սերունդներու չգիտցման գծին վրայ վարժարաններ օղակներ են միայն, և եթէ կայ ազգային բնդհանուր ու հաւաքական իէչալ մը որ կը զեկավարէ ժամանակաշրջանի մը մտայնութիւնը, ուղղութիւն ու ճամբայ ցոյց կուտայ անոնց, ապա ուրեմն այդ վարժարաններու մէջ կրթական գործը պէտք է ստուգորոշ նախապատրաստութիւնով ու ծրագրով։ Այսօր, գաղթականութեան մէջ արթնցնենք ազգային նախակրթութեան սէրը ու ջանան ժամանակակից առաւելութիւններով, — պատկերներ, գործիքներ, դպրոցական շարժանկար ևլն ևլն — հարստացնել հաստատութիւնը։

Գերճա՞նք այս բոլորը. չենք խորհիր։ Զէ՞ որ մեր անհատական ձեռնարկներուն մէջ, մեր անձնական գործերուն յաջողութեանց հասմար կ'ընենք շատ մը զոհողութիւններ, ինչ խօսք, որ ազգային նախակրթարաններն ազգին ձեռնարկներն են ու արժանի աւելի՛ մեծ ուշադրութեան և գուրգուրանքի։

Ինչ որ անցնող առաջին տասնամեակին համար բաւարար նկատուեցաւ, կրնայ անբաւարար համարուիլ վաղը. աշխատինք ուրեմն մեր չարունակական գուրգուրանքին և մտածման առարկայ դարձնել Ս. Նշան Վարժարանն ու բոլոր, այո, բոլո՛ր ազգային նախակրթարանները։

ԵԹԷ երէկ հաստատութեան մեծաւոր զեկավարութեան զոհաբերութիւնը փ կեց գործը վերիվայրումներէ ու դրաւ զայն ուղիղ հունին մէջ, այսօր մեզի կ'ընդյայտէր կանգնիլ սկսուած գեղեցիկ գործի մը, ու մեր — գիտակից ու զոհաբերող կամքով բարձրացնել զայն ասիճան մը ևս։

Ասիկա պիտի ըլլայ մեր բարոյական արիաւորը ազգային կրթութեան, ու մեծագոյն վարձատրութիւնը՝ մտաւորական գործին զեկավարութեան։

Գալենք ժամանակի ոգիին հետ, կողք-կողքի անոնց որ պէտք ունին մեր բարոյական ու նիւթական զոհաբերութեան, արժանի բարձրութեան վրայ պահելու համար վարժարան մը, որ մերն է, ու մեր սիրասուն զաւակներունը։

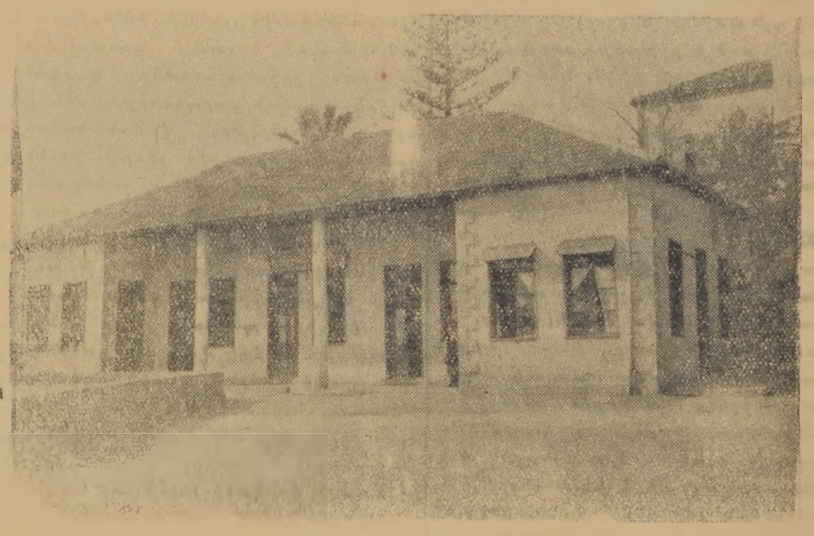

Ս. ՆՇԱՆ ԱԶԳ. ՎԱՐԺԱՐԱՆԸ

ՔՆՔՈՒԵ ՅԻՇԱՏԱԿ ՄԸ

Մարդկային վազանցիկ կեանքին մէջ յիշատակներ չատ կան, գոնն կամ զուարթ, որոնք մանկութենէ մինչև խոր ծերութիւն չղթայի մը օղակներուն նման անհամեմատ արիմոցներով իրարու ագուցուելով՝ կը կազմեն անհատի մը ներաշխարհը կամ ինքնէութիւնը։ Այդ յիշատակները, հայրական, մայրական, եղբայրական, ընտանեկան կամ բարեկամական, պրիսմակի մը գարձգարձիկ երեսներն են, որոնցմէ ցոլացող գոյնդ գոյն լոյսը պիտի հեանի մեզի անբաժանելի, որչափ ատեն որ գոյութիւն ունինք և կ'ապրինք ռեալին այս անահման ու անբացատրելի աշխարհին մէջ։ Բայց ատոնցմէ աւելի քաղցր ու քնքուշ, խանդակաթ և անպատում ուրիշ գերազանց յիշատակ մըն ալ կայ, որուն արժէքն ու ճաշակը ես վստահ եմ թէ բոլոր ուսուցիչներէն՝ ո՛չ մէկը դիտէ։ Հէ՛ հայ դաստիարակ, որ ամէնքին հոգեմարմնականին և խթժանքին ստորակայ եղած ես միչտ դուն, այդ նրբերկայն ու մեծ գանձին արդար սեփականութիւնը քեզի կը պատկանի, քու գառնագին օրերուդ մէջ հրճուել մեծանձնօրէն, զի մանուկի մը հոգիին իշխել և անկէ անուշադրոյր յիշատակներու ծաղկեփունջ մը կազմել՝ միայն քու անբրնաբարելի իրաւունքդ է։

Մեր կրթական մշակի երկարամեայ պաշտօնավարութեան ընթացքին այնպիսի գեղարիկ յիշատակ մըն ալ մենք ունինք պահած մեր վշտակոծ հոգիին մէջ՝ հաւաքուած գէյրութի ազգային վարժարանի մեր տեսչութեան անմոռանալի օրերէն, 1921—25։ Թէ ո՛ր տասնհինգ ծառայութիւններ մատուցինք այդ կրթական յարկին, ատիկա թող բարեխիղճ և անշահախնդիր ծնողքներն ու ազգայիններ բռնեն, մեզի կը մնայ յիշատակներ չատ կան, գոնն կամ զուարթ, որոնք մանկութենէ մինչև խոր ծերութիւն չղթայի մը օղակներուն նման անհամեմատ արիմոցներով իրարու ագուցուելով՝ կը կազմեն անհատի մը ներաշխարհը կամ ինքնէութիւնը։ Այդ յիշատակները, հայրական, մայրական, եղբայրական, ընտանեկան կամ բարեկամական, պրիսմակի մը գարձգարձիկ երեսներն են, որոնցմէ ցոլացող գոյնդ գոյն լոյսը պիտի հեանի մեզի անբաժանելի, որչափ ատեն որ գոյութիւն ունինք և կ'ապրինք ռեալին այս անահման ու անբացատրելի աշխարհին մէջ։ Բայց ատոնցմէ աւելի քաղցր ու քնքուշ, խանդակաթ և անպատում ուրիշ գերազանց յիշատակ մըն ալ կայ, որուն արժէքն ու ճաշակը ես վստահ եմ թէ բոլոր ուսուցիչներէն՝ ո՛չ մէկը դիտէ։ Հէ՛գ հայ դաստիարակ, որ ամէնքին հոգեմարմնականին և խթժանքին ստորակայ եղած ես միչտ դուն, այդ նրբերկայն ու մեծ գանձին արդար սեփականութիւնը քեզի կը պատկանի, քու գառնագին օրերուդ մէջ հրճուել մեծանձնօրէն, զի մանուկի մը հոգիին իշխել և անկէ անուշադրոյր յիշատակներու ծաղկեփունջ մը կազմել՝ միայն քու անբրնաբարելի իրաւունքդ է։

Մեր կրթական մշակի երկարամեայ պաշտօնավարութեան ընթացքին այնպիսի գեղարիկ յիշատակ մըն ալ մենք ունինք պահած մեր վշտակոծ հոգիին մէջ՝ հաւաքուած գէյրութի ազգային վարժարանի մեր տեսչութեան անմոռանալի օրերէն, 1921—25։ Թէ ո՛ր տասնհինգ ծառայութիւններ մատուցինք այդ կրթական յարկին, ատիկա թող բարեխիղճ և անշահախնդիր ծնողքներն ու ազգայիններ բռնեն, մեզի կը մնայ

թիւններու մասին, «Թարիֆէի որսորդութեան ի խնդիր». գործածելու համար աղաւեսել Ս. Պարթևեանի յուզիչ բացատրութիւնը։

Ու վերստին առաջիններ — ա. նոնք որ ուսան հայ դպրոցին մէջ ու դեռ կը շարունակեն հոգեկան կապերով զօրացած մնալ ազգային գիծ ու դասընակ ունեցող հա՛յ վարժարաններու, վերցուցած են այժմէն օրազան չանձնառութիւնը —հաւատարիմ պահակներ դառնալու ազգային արժէքներուն։ Ծանո՞ւնութի՞ւն ասիկա՝ — գուցէ, բայց այդքանը ներելի պիտի ըլլար իրենց, վասնզի մեծամասնութենէն աւելի երիտասարդական խանդավառութիւնն ու աւիւնն է որ զիրենք ժեռ է այդ մասնաւորութեան։

Ինչ խօսք, որ հազար անգամ աւելի կ'արժէ սերունդ մը և դաստիարակութեան դրութիւն մը՝ անոր վրայ, որ կը ջլատէ անհատին մէջ պաշտամունքի և յափշտակութեան վերջին կայծերը հանդէպ ցեղային իր արժէքներուն ու հանճարին։

Այս պաշտնաւնքին անձնառար տեսանք մենք այն բոլորը, չխնայելով մեծամասնութեամբ, որ եկան վերջին տասը տարիներու ընթացքին ուսանելու Ս. Նշան Ազգ. երկս. Վարժարանի խնարհու գեղջուկ յարկին ներքև, ուր իրենց խոստեցան մարդուն մէջ փնտռել ամէն բանէ առաջ բարոյական քանքարներ. սիրել բարին, գեղեցիկն ու ճըշմարիտը, սիրել մեծ առաքինութիւններով օժտուած մեր դժբախտ ցեղը, որ կ'ապրի աչխարհի քառուղիներուն վրայ մեծ տեսիլքներու երկունքը։

Անոնց խոստեցան նաև մեր փառաւոր անցեալին, մեր հզօր բարքերուն ու վրէժին մասին։ Ու ամէնքս ալ, որ բախտը ունեցանք իրենց հետ ըլլալու և ապրելու իրենց մէջ. դիտեցինք որ առանց հոգին անչիջանելի խարույկի մը նման բռնկած էր, ու կը մնայ անանց չափ խորունկ ու վառ կրակով մը, որ մեր առաջանքէն ու ցաւէն կ'ստանար իր առաքութիւնը, մեծնալու, ծաւալելու և տարածելու համար...

Ասիկա հայ հոգին է, փոխանցուած ցեղադրոյժ վարժարաններու աշակերտութեան։ Աւերք քան երբեք կրնանք դարաւորէն ըսել, թէ հայ նախակրթարաններու մէջ դեռ կը պահուի հայ ցեղը. մենք զայն կը տեսնենք ամէն օր, երբ սարսափով կը նշմարենք կարաւանը ապազայնացումի լզրծուն գետիններուն վրայ գայթողներուն։

Ու մեր հրճուանքը կը գառնայ անզսպելի ու խորունկ՝ երբ մը հաստատենք թէ իզուր չեն վատնուած ջանքերն ու զոհողութիւնները անոնց որ զրկանքով ու լքումով, փոյթ չէ ատիկա, հայ վարժարաններու մէջ լծուած են նոր սերունդի դաստիարակութեան սրբազան գործին։

Վ. ԳԷՈՐԳԵԱՆ

Ս. Նշան վարժարանի շրջանաւարտաց դիրքը հրապարակի վրայ եւ բարձր. դպրոցին մէջ

Ինչպէս ճարտարուեստական ընկերութեան մը գործունէութիւնը կը դասենք իր տարեվերջի հաչուեքննիչին, նոյնպէս կրթական հաստատութեան մը արժէքը պէտք է գտնենք իր առած շրջանաւարտներուն հրապարակի և բարձրագոյն դպրոցներու մէջ գտած յաջողութենէն:

Բայց նախ քան հաստատութեան մը գործունէութեան վրայ գնահատական և քննադատական մեր վերջին վճիռը արձակելու, պէտք է նկատի առնենք քաղաքական, ընկերային և անհատական այն պայմանները, որոնց մէջէն ծրնունդ առած և ընթացք գտած է ան: Արդ, մեզի ծանօթ են Ս. Նշան վարժարանի բոլոր պայմանները՝ աղքատ առներ և ուսուցչական կազմի չքնին վարձատրութիւն, փոխան ծանրաձանր աշխատանքի:

Ահաւասիկ այն հաստատութիւնը որ 1922էն ի վեր, տասը երկար տարիներու քննութեան, տեղւոյս լաւագոյն չուկաներուն մէջ՝ կարող է յաջողութեամբ ծառայել 150է աւելի շրջանաւարտ շրջանաւարտուհիներով: Ցանել իրենց առաջին հրապարակի վրայ տիրացած բարձր դիրքերու, նեցուկ հանդիսացած իրենց ընտանիքին. ապահովել զանազան տասր բարձրագոյն դպրոցներու յաջողակ աշակերտներու չարքին մէջ՝ ահաւասիկ այն միակ վարձատրութիւնը և հոգեկան հրճուանքը, որ կ'ակնկալեն կրթական այս անխոնջ մշակները:

Զուսնելով, նման եւրոպական մեծ պետութեանց ուսանողներու բարձրագոյն դպրոցներու պարտադիր և ձրի ախտեմին պահեստութիւնը, մեր վարժարաններու շրջանաւարտներուն մեծամասնութիւնը, հազիւ լրացուցած իր նախնական ուսումը, ժպտած անահեսակն գան պայմաններէ, կը գիմէ դէպի գործնական կեանք, դեռ իր փոքրիկ արիքին մէջ. և մեծ մասը, հազար ու մէկ դժուարութիւններով և զրկանքներով՝ դէպի բարձրագոյն դպրոցներ:

Դեղեցկօրէն օժտուած հայերէնի, ֆրանսերէնի, գիտական և պատմական նախնական ծանօթութիւններով, Ս.Ն. վարժարանի շրջանաւարտները, առանց բացառութեան բոլորն ալ, հրապարակի վրայ գրաւած են նախանձելի դիրքեր: Արհեստներու մէջ, չնորհիւ իրենց ստացած հիմնական հաստատ դաստիարակութեան, շրջանաւարտները գրաված են երկրորդական վարպետներ եւ ոմանք արիացած խանութի վաճառականական շրջանակներու մէջ, չնորհիւ իրենց ձիրքին եւ ճարպիկութեան, չատեր բացած են անձնական վաճառատուներ տեղւոյս լաւագոյն չուկաներուն մէջ: Ուրիշներ կեանքի ասպարէզին մէջ մեծ յաջողութիւններ ձեռք բերած են, գանազան արդիւնաբերու ընթացքին, այս յիշեալ առներէ:

1932 յունիսի պաքալորիայի քննութեանց ներկայացող 3 շրջանաւարտներէն մէն չքղ կերպով անցուց պաքալորիայի առաջին մասը, երկրորդը մաթեմաթիքի մասը եւ երկրորդը փիլիսոփայութեան մասին մէջ առաջին հանդիսացաւ:

Նոյն աչխատասիրական և բարի նախանձի ոգին կը տիրէ այն շրջանաւարտ շրջանաւարտուհիներուն մէջ, որոնք կը յաճախեն Նորակոչ Ճեմարանը: Լիարժէք ենք թէ այսօրուան առներուն պիտի տան նոյնքան փայլուն պատգամներ, թէ դպրոցի սեմերէն ներս և թէ դուրսը ազգային դաստիարակութեան մէջ, օրուն սահմանուած են յառաջ:

Ս. Նշան վարժարանէն Մելքոնեան հաստատութիւն գացող շրջանաւարտներէն մին մեծ յաջողութեամբ արժանացած է իր աթոռին եւ յետ 50 աշակերտի մէջ բացուած մրցումէ մը նոյնքան յաջողութեամբ մասած ռեզոյս Ճիզուիթներու երկրաչափական պատրաստական դասարանը:

Անցեալ տարի եւ այս տարի Միսիոն Լայիքի և Ֆրէրներու երկրորդական զոյգ վարժարաններէն յաջողութեամբ բժշկական հավալարան և երկրաչափական դպրոց մտան, հակառակ յուսացած զանազան դժուարութիւններուն և մրցումի սիսալներուն, ներկայացող 3 շրջանաւարտներէն երեքն ալ:

Ահաւասիկ, համառօտիւ, դպրոցական այն մեծ յաջողանակները, որ Ս.Նշան վարժարանի սաները ձեռք բերած են 3—4 տարուայ ընթացքին, հակառակ անհատական գառն պայմաններուն որոնց ենթակայ են միշտ, և կը յուսանք թէ դեռ աւելին պիտի կարենան բնել օտար վարժարաններու մէջ, ապացուցանելու համար հայ ուսանողին բարձր յատկութիւնները եւ ազգային դրթական մակարդակին որոշ արժէքն ու չիրքը:

Ազգային հաւատամք հաստատութիւնը որ դրված է աղբիւրը տասնեակ օտար հաստատութիւններու և բոլորին նշանաւոր ինքնութիւնը իր սէրն ունենալ կեդրոնացուցած, իր սաներէն ոսկէ աւելի ինչ կրնայ պահանջել:

Քաջալերենք ուրեմն մեր այս հաստատութիւնը, և բեղուն վարժարանը և իր սաները:

Մ. ՕՀԻՆԵԱՆ

ՍՈՎԻԵԹ ԿԱՒԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆԸ ՏԵՂԵԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ԿՈՒԶԷ ՄԵՐ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԿԱՑՈՒԹԵԱՆ ՇՈՒՐՋ

Սովիեթական կառավարութիւնը Բարձր Գօվիխուրթինն կարգ մը տեղեկութիւններ ուղած է հովանաւորեալ երկիրներու տնտեսական կացութեան մասին:

Կ Ո Չ

Հայրենակիցներ,

Տնտեսական օրերու առթիւ Ս. Նշան Ազգ. վարժարանի Հոգաբարձութիւնը կը դիմէ ձեր ազգասիրական ու զոհաբերութեան ոգիին եւ թախանձագին կը խնդրէ Ձեզմէ, որ դարոցի այս տարուան ծանուկ վիճակը ենթայով վճռանձնութիւնը ունենաք տօնական այցելութեանց առթիւ Ձեր ծախերը նուազեցնել եւ այդ խնայողութիւնը յանձնել Ազգ. Վարժարանի, այսպէսով առարած պիտի ըլլաք վարժարանի մը, որ այսօր Պէյրութի մէջ իր տասնամեակը բոլորող տիպար նախակրթարան մրն է եւ որուն պահով հայ մանկտին այլասերուելու եւ հայ ոգիէ ուծացման վտանգէն եւ նախանձախնդիր հայ լեզուի սրբութեան:

Հայրենակիցներ, տուէք ձեր լումաները ձեռքերնիս, ան որ կը գործածուին 40է աւելի որբ եւ ազքատ տղոց հագուստի եւ ան որոց կէս օրուան հացին իսկ:

Մենք ուրիշ նեցուկ չունինք, ո՛չ եկամուտ, ոչ նպաստ ունէ բարեգործական ընկերութենէ, դուք եւ ձեր զգացումներն ու մեր ամենամեծ նեցուկը, այլապէս անցեալ օրգանէն չորսական ամիս անվճար մնացող հայ զոհուող կրթական մրցակցերը այս տարի կարգ մը նպաստներու նուազման հետեւանքով 6 ամիս իսկ անվճար մնալու վախին ենթարկուած են:

Ուրեմն կրկին կը խնդրենք, կրճատեցէք Ձեր ծախերը. մի տարի ձեր այցելուներուն ոչ լիքէօր, ոչ շաքար, տուէք այդ վարժարանին փոխան ուրիշ նպատակի:

ՀՈԳԱԲԱՐՁՈՒԹԻՒՆ

ՊԷՔՔԱՇԻՒ ՀԷՔԵԱԹՆԵՐԷՆ

Մարդուն մէկը պէքքաչի մը կը դիմէ եւ կ'ըսէ.

— Պապա՛, ձեզմէ խնդիր մը ունիմ.

— Ես ալ ձեզմէ խնդիր մը ունիմ, ի՛նդունի՞ք, կը պատասխանէ պէրմէյը:

— Խնդիրքնիդ ի՞նչ է, կը հարցնէ մարդը:

— Պիտի խնդրեմ որ ձեր խնդիրքէն վազ անցնիք, որովհետեւ խնդիրքնիդ պիտի չկրնամ կատարել:

— Բայց խնդիրքիս ինչ բլլալը չգիտես, ի՞նչպէս կ'ուզես մերժես

— Որովհետեւ գիտեմ թէ ի՛ դիրքնիդ ի՞նչ է: Եթէ ինձ օգնակար կամ ուեւթիս կ'ուզեցիք կը պատասխանէ պէքքաչին:

* *

Պէքքաչի մը որ հաւքայի մը մէկու մը մասին ամէն տեսակ գովեստներ կը լսէ, կ'ըսէ.

Ներկաններէն մէկը դիտել կուտայ.

— Պապա՛, դուք այդ մարդուն ալքան կը գովէք, ան ալ ըզձակա՛ն կը չարունակ ձեզ կր պարսաւէ:

— Հաւանաբար ան ալ, ես ալ երկուքիս ալ կր սխալինք. կը պատասխանէ պէքքաչին:

ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆ ՇՔԵՂ ՀԱՆԴԷՍ

ՆՈՒԻՐՈՒԱԾ Ս. ՆՇԱՆ ԱԶԳ. ՎԱՐԺԱՐԱՆԻ ՏԱՍՆԱՄԵԱԿԻՆ (1922-1932)

Կը նախագահէ Գ.թ. եղիշէ Ա.թիսպ. Կարօեան

Հովանաւորութեամբ՝ վարժարանի Հոգաբարձութեան

կ ըմակերպուած

Ս.Ն.Ա.Վ. ՇՐՋԱՆԱՒԱՐՏԱՑ ԵՐԿՍ. ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԿՈՂՄԷ

Տեղի կունենայ,

25 Դեկս. 1932 Կիրակի կէսօրէ առաջ ժամը ճիշդ 10ին

ԹԱՏՐՈՆ ՔՐԻՍՏԱԼԻ ՄԷՋ

Կ'ըլլան՝

Բանախօսութիւններ, մինեդրներ, արտասանութ ւններ, կենդանի պատկեր, պարեր փոքրիկներու կողմէ, և պզտիկ տրամախօսութիւն մը:

կը ներկայացուի Ուսանողական խումբը

դեկավարութեամբ Նուաիթ Պր. Հ. ՊԷՅՊԷՐԵԱՆի

ԿԱՐԳԱԴԻՐ

ԾԱՆՁՆԱՒՈՒՄԸ

ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆ ՄԵԾ ՀԱՆԴԷՍ

ՆՈՒԻՐՈՒԱԾ ՀԱՅՈՑ ՀԱՅՐԻԿԻ ՅԻՇԱՏԱԿԻՆ

Վստպուրականի Հայրկ. Միութեան նախաձեռնութեամբ պիտի տեսնուի խումբ հան Հայրիկի մահուան բանիցիգամեայ տարելիցը, ամսոյս 29 ին, երեկոյեան ժամը 8 30ին, Հայ Ուսեց. Ժողովասարահին մէջ:

Պիտի ճախագահէ Կաթ.փոխ. Գերապատիւ Տիրօճ արճեպիսկոպոս Կարօեան:

Պիտի բանախօսեն Գ. Գ. Մ. Տ.տմաեան. եւ Ֆ. Խիկեան

Նուագախումբ դեկավարութեամբ Գ. Հ. Գէրպէրեանը

Մհնեդր Օր. Օր. Զ. Ապէլ, Ա. Ճորաճեան.

Առտասանութիւն տպագնաւոր Գերասան Գ. Մ. Մարութեան.

Գ. Գ. Տ. Աճէմեանը, Գ. Մուրատեանէ

Հրաւիրուած են հոգեւոր պետեր եւ Հայ Միութիւններէն մեկական ներկայացուցիչ:

ՎԱՍՊՈՒՐԱԿԱՆԻ ՀԱՅՐԿ. ՄԻՈՒԹԵԱՆ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

ԵՐԵԿՈՅԹ - ՍԻՆԷՄԱ

Սահմակերպուած Զ. Ո. Միութեան կողմէ

25 Դեկտեմբեր Կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 5-30ին,

«Ժողովրդային Տան» մէջ

կը ներկայացուի Քրանսայի շրջանի Զ. Ո. Մ.ի, Հ. Մ. Ը.ի, Դպրոցասիրացի Հայ Աղիներու կեանքը եւ Ազգ. մէծ հերոս Զօր. Անդրանիկի շիրիմը:

Նոյնպէս Նաբոլէօնի կեանքը ճշմարտօր ֆիլմը ամբողջութեամբ, եւ Պէյրութի Զ. Ո. Մ.ի եւ Հալէպի Հ. Մ Ը. Մ.ի մրցումը:

ԳԵՂԱՐՈՒԵՍՏ ՍԻՐՈՂ ՆԵՐՈՒԻՆ

Չէ՞ ուզեր Նոր Տարուայ առթիւ ունենալ ձեր գեղարուեստական նկարը, որ պիտի բլլայ լաւագոյն նուէր ձեր հերուտոր սիրելիներուն եւ բարեկամներուն. Տօթօ ՀՐԱՉ գոհացում կուտայ ամենաերթ ճաշակներուն անգամ եւ իւրաքանչիւր տիպնեն տեսակ մը նուիրէ 18—24 ակռանոցիանոց մը:

Դիմեցէք Տօթօ ՀՐԱՉ, Մատաթ փայոց, նորակառոյց խորհրդարանի օճէրին դիմաց, եւ տեսակներ գոն պիտի տեսնէ:

ՏԷՐ ՄԵԼՔՈՆԵԱՆ ԵՂԲՕՐՔ

ՐԻՒ ԷԼ ՄԹՐԱՆ

ԱԼԷՆԳԻ ԵՒ ՀՏՕՇ ՓՈՂՈՑՆԵՐՈՒՒ ՄԷՋ

Միր Յանախարդներուն: Նպաստնակի կերպասներ, տիպ պիւրներ եւ գոնազան իրպեններ հասած են:

Միզի չի դիտողներուն: Մեկ անգամ միայն փորձեցեք տոներնիս ապրանքները պիտի մեկնիք:

Միզ չճանչցողներուն: Ձեր ծանոյն համար իսկ մեզ հետ ծանօթացեք:

Միր վաճառատան կից նոր բացած էջ հատ բրիգոյէի եւ ժերսէի ճիւղ մը հոն պիտի գտնէք ամէն տեսի բլուզ, ժարէթ, Տիպագ եւ ն.

Դիմաստիսի ժամադրութ.— հատ Մուրատեի թիւ 23:

Կերպասեղէնի եւ զանազան կտորներու մեծ վաճառատուն

Տ. ԵՒ Ռ. ՄԱՎԻՍԱՔԱԼԵԱՆ

Մուրացն փոդոցի վաճառատան հատած են *Հոլոր* պայմազատասխան կերպասեղէնի եւ գանազան կտորներու մեծ մթերք Ֆրանսական, անգլիական, իտալական եւ ամերիկեան առագրութիւնով կը գոհացուին ամենայժուարահաճ գնորդներ:

Ցարգոյ յանահուրդներ պիտի գտնեն անմրցելի ժամանութիւն եւ ճոխ տեսակ:

ԲԱՑԱՌԻԿ ՊԱՏԵՀՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

ԼՈՒՍԱՆՆԿԱՐԻՁ ՍԵԴՐԱԿԵԱՆ

Avenue de Français No. 19

Անոնք որ իրենց Ֆիլմերը կր գնեն այլ լուսանկարչատուներէն, ձրիօրէն կը լուացուին իրենց Ֆիլմերը եւ իրենց կր տրուի մեկական նմոյշ նուագապես ձրի:

Ֆիլմերու գիները 4 X 6=30 Ս. Դ. 6 X 9=30 Ս. Դ. եւ 6.50 X 11=40 Ս.Դ.

ՖՐԱՆՔ-ՄԱՍՕՆՆԵՐԸ

(ԱԶԱՏ ՈՐՄՆԱԴԻՐՆԵՐԸ)

Գրեց՝ ՍԻՒՆԻՔ

Սօլոթնները բացած են բոլոր պատուհանները և դուռները, որպէսզի նա կարենայ անարգել դուրս գալ. բայց նա չը ցանկանալով մարդիկ անհանգստացնել մինչև իմ գունդի մէջ գալը, չի օգտուել դրանից, Քէպեան ամեն րոպէ՝ ոխի (վանգատոր) է տրած երանով, որ իրեն հարցաքննութեան կը առնեն Օրիենբաում: Այդ մասին արդէն հրաման եկած էր իմ գալուց յետոյ:

Իշխանների Դոլկովան, եղիսաբեթա Վլադիմիրովայի կրտսեր քոյրը, ձգտում է իրեն վերագրելու յեղափոխութեան մարդոց պատիւը:

*Ճիշդ է, նա ճանաչում է եղել մի քանի պարագրութիւնների, սակայն դէպի նրան վերաբերել են կասկածանքով՝ չնորհիւ իր ազգակցական կապերուն: Հարկ է նկատել նաև որ նրա տարիքը — նա ընդամենը 19 տարեկան է — չէր կարող ոչ աչքի վատնութիւն երևչնել ուրիշ մարդկանց հետ եղած յարաբերութիւնները պահպանած ունի միայն իր միջոցու: Կր հաւատացնեմ ձեզի, որ ես մարդկանց հետ բանակցութիւններ վարել եմ անմիջական կերպով՝ նախքան Դոլկովան կարենար իմանալու նոյնիսկ նրանց անուններն: Պէտք է ընդունիլ, որ նա տարօրէն մէկը չէ, չափազանց յստակ չէ: Նրա հաղուստ վիճակը յաճախ յոյսով և փոփոխակի է. եւ կարող է լինել, որ դրա համար էլ մեր պարագլուխները նրան առումներն կատարելապէս անպատասխանատու մարդիկ միայն նրան խօսել են այդ մասին, ինչ տեղի է ունեցել. բայց նրանք իրենք էլ չգիտ քիչ բան գիտցած ունէին: Շուվալովը՝ աւելի զգուշ և երկչոտ բոլոր մարդկանցից, որոնց ես կր ճանաչեմ՝ գրած ունի վեց-Թէրին Թէ՝ 19 տարու կին մր (այն է Դոլկովան) փոխել է ռուսական կայսրութեան կառավարութիւնը: Ի սէր Աստուծոյ տարհամոզեցէք այդ մեծ գրողին նորկ է եղել ծածուկ պահելու իշխանուհի Դոլկովայից իմ բոլոր յարաբերութիւնները. Ներք դեռ 5 տարի առաջ մինչ այն, ինչ նա ոևէ բան իմացած ունի եղեր: Իսկ վերջին չորս չաբթիներուն մէջ նրան իսկ ուսած է նուազագոյնը այն մասնի, ինչ կարելի եղած է տալու:

Ամեն գովեստի արժանիք իշխան Բարեատինսկու խելքը. Նրան յաջողել է ծածուկ պահել իր սիրելի եղբօրմէջ, նախկին կայսրի ադիւտանտից (առանձին յանձնարարութեանց սպայ), պատրաստող յեղափոխն գաղտնիքը: Ճիշդ է որ Բարեատինսկու եղբայրը մի առանձին վստահ չէ ներկայացած, բայց և հանգիստացած է ուսելորդ հատատարմասիր Զիւսոր Գվարգիայում 22 տարեկան սպայ Խիտրովը 17 տարեկան ուսներ—սպայ (չաուչ) Գոռեմկինը ղեկավարել են բոլոր չարժումները արտակարգ զգուշութեամբ և վճռականութեամբ:

Ահաւասիկ համառօտակի մեր տղոյն պատմութիւնը: Ամեն ինչ տեղի է ունեցել, հաւատացուում եմ ձեզի հաւատացնել, իմ անսխալական ղեկավարութեան ակ և վերջ ի վերջոյ ես ունիմ տուած գործողութեան ազդանշանը: Իսկ գիւղացնացութիւնը կարող էր խանգարել պլանի (գործողութեան ծրագրի) գործադրութիւնը. մինչ ամեն բան հաւանցել էր արդէն վերջին տասը հինգ օրերու ընթացքին:

Նախկին կայսրը երբ իմացած էր յուզումներու մասին, մայրաքաղաքին մէջ, պիտի ոմ հետեւէր հին փեղմարշալ (մարշախ) Մինիխի խորհուրդներուն.— որ անհրաժեշտ է յաւաչխազացում սկսել Քրօնչտատի վրայ կամ ոչ-մեծ չքախումբով մեկնիլ բանակ՝ կայսրը չի օգտուել նրա խորհուրդից: Նրան խանգարել են յանկ կանայք, որոնց է նա կազմել էր իր չքախումբը. ուսած և Մինիխի պրօեկտ, (առաջարկուած մինչոցները) լրիւ կերպով կիրարկուած չէ եղել Նիչենք որ՝ երբ նա փորձել է գրաւելու Քրօնչտատի գաւթներից (հին՝ պատերազմական Թիւսոր նա) մէկը, արդէն ուշ է եղած, զի քաղաքը մեր ձեռքում էր գտնուում, չնորհիւ ծովակալ-ադմիրալ Թալիզինի հերոսական վարմունքի: Թալիզինը զինաթափ՝ արել կայսրից ուղարկուած մեկներայ Դեմիերին: Գուշդի ապստամբից ուշ իր սեփական նախաձեռնութեամբ սպառնացել է դժբախտ Թագաւորին.— որ կ'սկսի ազդակոծել գալերան: Վերջ ի վերջոյ Տէ՛րը ասեն ինչ բարելաւած է: Բոլոր տեղի ունեցածում ես տեսնում եմ նախախնամութեան կամքը, զի այնքան բարեբախտ դիպուածներու համադրութիւնը անհնար է առանց աստուածային կամքի:

Ես սացել եմ ձեր նամակը: Կր նիչեմ որ՝ դիւրաբար կարող են ծագել տարձակութիւններ կանոնաւոր նամակցութեան համար մեր միջև: Ես սաքիպուած եմ ձեզ առնուել բիւրաւոր նամակներ գրելու: Ես չեմ կարող ամեն բանի մասին ձեզի մանրամասն գրել այնուամենայնիւ ես կանեմ ամեն բան ձեզի համար և ձեր ընտանիքին համար: այդ մասին վստահ եղէք:

Իմ հարկ է պահպանել պարկեչտութեան բոլոր ձեւերը և հարկ է առնել բազում մարդկանց: Ես արդէն չոչափում եմ ամբողջ ծանրութիւնը իշխանութեան, որով ես ժամանած եմ:

Գիտեմ, որ ասեն, ինչ տեղի է ունեցել,— պատահել է չնորհիւ դէպի օտարականները եղած տեսութեան նկատի ունենալէ, որ իրեն — Գեներալ Գ.ին հաւատալ են օտարական: Բնաք բարով: Տարօրինակ են լինում դրութիւնները կեանքի ընթացքում:

XX

Ինչպես տեսաք, ընկերներուն իր գտնակալութեան առաջին իսկ օրից իրեն զգացած ունի իրերու աչխարհակալ տեսութեան ինքնակալ կայսրութեան և բան այդ էլ գիրք բռնած իր յենարի ոտրակալի հանդէպ, որուն գրած նամակները վերաբերում են Գեներալ Գ.ի գահընկեցութեան և իր գահակալութեան պատմութեան:

(20) (Շար)

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

Մ. ՆԱՀԱՆԳՆԵՐՈՒ ՊԱՐՏՔԵՐԸ

Պ. Հուվըր տրամադիր է բանակցելու

Ան կ'ուզէ կապել պարտքերու խնդիրը Զինաթափութեան հարցին հետ

Ուաշինկթըն.— Պ. Սթիմսընի և Պ. Սնեէն Միլսի հետ երկարաձգ խորհակցութիւնէ մը ունենալէ յետոյ Մ. Նահանգներու Նախագահ պ. Հուվըր որոշեց պատերազմական պարտքերու մասին մասնաւոր պատգամ մը յղել Քոնկրէսին։

Պատգամին մէջ Նախագահ Հուվըր կ'ըսէ թէ Մ. Նահանգներու եղած պարտքերուն կարեւորութիւնը, աշխարհի անառեական միւս ազգականներուն հետ բաղդատելով, չափազանցուած է։ 125 միլիոն մօտ դուժարի մը վրայ դեկտեմբերին վճարելի 99 միլիոն միայն վճարուած է։ Միւս երկրի մը մէջ, ասերիկ. պարտքերը վճարելու համար նշանակուած տուրքերը չեն անցած գինւորական ուժերու յանձնառումը ապահովող դուժարիներուն սէկ քորդը։ Պարտքերու քիչ մը աւելի կարեւոր դուժարիներ պատ պիտի ձգէ, գինւորական նոր պատրաստութիւններու համար։

Ասենակարեւոր կէտ դրամանիշերու կայունացումի վերականգնումն է և անհրաժեշտ է միջազգ. համագործութիւն մը ըլնել ատոր համար։

Ոսկեչափի դրութիւնը գէշ գործած է պատերազմէն ի վեր, բայց գործնական միակ հիմը կը մնայ ան միջազգ. կարգադրութիւններու վերաբերմամբ, մինչ դրամի աւելի լայն գործունէութիւն մը, երբ յաւելեայ դրամանիշ. պիտի ներառէր կացութեան կայունացման, աշխարհի բազմաթիւ կէտերուն վրայ։

Ըստ Նախագահ Հուվըրի յայտարարութիւններուն, Մ. Նահանգներ, ասիկ որեէ ազգի մը զոհողութիւններուն կրկինը չանձն առած են ապահովելու համար ժողովրդավարութեան կիրարկումը։

«Այս բարեացակամ քայլը առիթ մը չի կրնար բլլալ մեզմէ նոր զոհողութիւն մը պահանջելու, բայց մենք պէտք է ընդառաջ երթանք վիճաբանութիւններու այն խնդրանքին զոր մեզի հանդէպ իրենց յանձնառութիւնները յարգող ազգերը բանաձեւած են»։

Տնտեսական խորհրդաժողովին բարեյաջող ելքը չատ պիտի դիւրանար, եթէ նախապէս քննուէր պարտքերու խնդիրը։

Պ. Ռոզվելթ յուսահատութեան վրայ մնալ կ'ուզէ

Ուաշինկթըն.— Պ. Հուվըր կը ջանայ ձեռք ձգել պ. Ռոզվելթի գործակցութիւնը ապահովելու համար իրենց քաղաքականութեան չարունակութիւնը, աւելցնելով թէ կացութիւնը այնքան սարսափական է որ պէտք ունինք հանրային հաւատարչութեան, ազգային բարօրութիւնը ապահովելու և դիմադրելու համար այն ուժերուն որ այժմ կը սպառնան քաղաքակրթութեան իսկ հիմերուն։

Ուաշինկթըն.— Պ. Ռոզվելթ մերժեց մեկնաբանել նախագահ Հուվըրի հրաւէրին ուղղուած պատգամագիրը։

Սակայն պ. Ռոզվելթի մօտ չփնան սէկ եղող չրջանակներուն մօտ կը կարծուի որ Նորընտիր նախագահը, չատեր գործակից նախագահ Հուվըրի հետ, Պարտքերու Ծանձնաժողովի անուանումի հարցին սէկ, պատասխանատուութիւնը չբաժնելու համար նման յանձնաժողովի մը նշանակումին առիթով։

Մտերը հանդարտեցնելու համար
ՆԱԽԱԳԱՀ ՀԻՆՏԵՆՊՈՒՐԿԻ
ՆՈՐ ՏԱՐՈՒԱՑ ՆԻՒԷՐՆԵՐԸ

ԾԱՅՐԱՅԵՂԱԿԱՆՆԵՐՈՒՆ
Քիչ մը արտակարգ դասարաններու,
ՀԱՆՐԱՊԵՏԱԿԱՆՆԵՐՈՒՆ
Օրհի հանուրապետութեան պաշտպանութեան համար
ԱԶԳԱՅՆԱԿԱՆՆԵՐՈՒՆ
Արտօնու, իւն նախկին բոլշեւիկ Գերմանիա վերադառնալու

Գերլին.— Նախագահական նոր որոշմագիր, մը կը քնչէ քաղաքական յանցաւորները դատելու համար Հէր Ֆոն Փափէնի կողմէ հաստատուած արտակարգ դատարանները եւ ետ կ'առնէ այն որոշմագիրը որ կը տիրէր թէ թերուն հրատարակելու պաշտօնական հաղորդագրութիւնները։

Որոշմագիրը կը պահէ սակայն հանրապետութեան պաշտպանութեան համար դրուած օրէնքները, որ պատիժներ կը սահմանէ կառավարութեան պետին դէմ եղեռնափորձ կազմակերպողներուն եւ դրօշակը բանակը կամ ծովային իշխանութիւնը անարգողներուն համար։

Նախկին քայլերին վերադարձը արգիլող տրամադրութիւնը չնջուեցաւ։

Գերլին.— Դերմանիոյ մէջ քաղաքական աւելի մնղմ վարչակարգ մը հաստատելու վարչապետ Ֆոն Շլայխերի փորձը այսօր խտացեալ ձեւ մը ստացաւ, նախագահ Ֆոն Հինտէնպուրկի, զօր. Ֆոն Շլայխերի եւ պ. Գրաեսրի կողմէ ստորագրուած եւ երկրին ներսը խաղաղութիւնը պահելու սահմանուած վճռօրէնքի մը հրատարակութեամբ։

Հնդրի առարկայ վճիռ—օրէնքը կը չնչէ պ. Ֆոն Փափէնի կառավարութեան հրատարակած որոշմագիրը, մասնաւորաբար ատոնք որ քաղաքական ոճիրներու եւ ահաբեկչական արարքներու հեղինակներուն դէմ ծանր պատիժներ աւելու սահմանուած արտակարգ դատարաններ կը հիմնէին եւ կամ կը ըստիպէին թերթերուն որ կառավարութեան պաշտօնական հաղորդագրութիւնները հրատարակէին։

Միեւնոյն ժամանակ, Գերմանական Հանրապետութեան պաշտպանութիւնը ապահովելու սահմանուած արտակարգ դրութիւնները կը պահուին։

Նախկին Գայսերին Գերմանիա վերադարձը արգիլող օրէնքը չնչուած է կամ յայտարարէ որոշմագիրը, նկատելով որ, ներկայ պարագաներուն մէջ, ոչինչ կ'արգիլէ որ նախկին կայսրը Գերմանիա վերադառնայ որպէս պարզ անհատ։

Օդանաւ մը տան մը վրայ կ'իյնայ Փարիզի մօտ
ԵՐԿՈՒ ՍԵՌԵԼ ԵՒ ՔԱՆԱՆԷԿ ՎԻՐԱՒՈՐ

ՆՆԹՈՒՆ.— Չինուորական օդանաւ մը բնակարանի մը վրայ իյնալու եղան երկու մեռեալ, որոնցմէ մէկը օդանաւորդը, եւ քանանէկ վիրաւոր։

ՓՈՐԻԶ.— Օդանաւի ծանր արկած մը պատահեցաւ Անթոնիի մէջ (Փարիզի արուարձան)։

Օդանաւորդ Տլպէօրի, սահնակնեչով գինուած, օդանաւ մը կը վարէր, ձիւնի վրայ իջնելու համար, երբ քիչ բարձրութենէ մը իյնաւ հինդ հոգիէ բնակուած տնակի մը վրայ։

Էսանսի սթերանոցին պայթիւնը յառաջացուց հրդեհ մը որմէ ազատեցան օդանաւորդը եւ պատաւ կրնի մը որ չկրցաւ ժամանակին փախչիլ։

Քանանէկ հոգի ունեցան վէրքեր կամ այրուածքներ որ վտանգաւոր կ'երեւին մինչեւ հիմա։

ՈԱՑԽՍՏԱԿԸ ՊԻՏԻ ՉՀՐԱԻԻՐՈՒԻ ՆՈՐ ՏԱՐԻԷՆ ԱՌԱՋ

ՊԵՐԼԻՆ.— Խորհրդարանի խմբակցութիւններու պետերուն յանձնաժողով, որուղեց մօրժել Ռայխսթակը հրաւիրելու ռազմական զօր ներկայացուցած էին հաւանչաւարները եւ որուն միացան ընկերվարականները։

Հիթլէրեանները դէմ քուէարկեցին։

Ծնունդին կակ 1933ի Յունուարին պիտի գումարուի յանձնաժողովը Ռայխսթակը հրաւիրելու թուականը որոշելու առաջին նիստին օրակարգը կազմելու համար։

Ֆոն Շլայխերի դահլիճը այսպէս կիրականացնէ բաղձացուած գաղը։

ԱՆՕԹՈՒԹԻՒՆԸ
ԳԻՒՂԵՐՈՒՆ ՄԷՋ
ԵՐԱՇՏԻՆ ԱԻԵՐՆԵՐԸ

Հովանաւորեալ երկիրներ եւ մանաւանդ Հիւսիսային Սիւրիոյ օրջանները կը տառապին տիրող սասսիկ երաշտէն։ Ցանքերը բոլորովին փճացած են ու մարդիկ ինչպէս նաեւ ոչխարի հօտերը ուժեղ ոչինչ կը գտնեն։ Հարիւրաւոր ոչխարներ անօթութենէ մեռած են։ Շաբաթ չանցներ որ հինգ վեց հոգի չմեռնին։ Գիւղացիները կը գիմեն իրենց օրջանի խանութպետին, կը յայտնեն իրենց ամ կարասիները եւ առնելու հրաման մը ձեռք ձգել, բայց գիւղ վերադառնալու միջոցին իրենցմէ կառնուր մաս մը անօթութեան եւ տիրող սասսիկ ցուրտին պատճառով կը մեռնի։

Գիւղերուն մէջ կը կազմուին զանազան պատուիրակութիւններ, որոնք Դամասկոսի տեղական եւ Ֆրանսական իշխանութիւններուն գիմելով օգնութիւն պիտի խնդրեն, սովամահ գիւղացիներուն համար։

ԱԻԱԶԱԿՈՒԹԵԱՆ ԴԷՊՔ ՄԸ ԱՆՕԹՈՒԹԵԱՆ ՀԵՏԵՒԱՆՔՈՎ

Ճարապլուսի օրջանին մէջ անօթութենէ տառապող վեց հոգի բաժին մը կառ գտնելու կողպած բլլալուն համար ձերբակալուեցան կառավարական ուժերու կողմէ։

Անոնք յայտարարեցին որ իրենք աւազակներ չեն, բայց չեն կրնար ձեռնհասին ծալած ըստելով անօթի մեռնիլ։

ԱՆԱՁԱՆ ԹՌՈՒՑԻԿՆԵՐ ՅՐՈՒՀԱՒԱՄ ԵՆ ՊՂՏՐՈՒԹ ՈՒ ԼԵՌՆԵՐԸ

Ինչպէս անցեալ օր արդէն գրեցինք համալսարանական քաղցիկներ գտնուած են Սոֆ էլ Ղարպ փողոցներուն մէկ պատերուն վրայ փակցուած։ Նոյն այս քաղցիկներէն ցրուած են նաեւ Թրիբոլիի մէջ Ամմոս Չհի էլ Աֆիոնիի եւ Ռաշէյ էլ Ջոհէնի կողմէ, որոնք ամբիջապէս ձերբակալուած են տեղւոյն ընդհանուր ապահովութեան պատասխանատուներուն կողմէ։

Երէկ Մարճայունի մէջ գտնուեցան քաղցիկներ որ ուղղուած էին Լիբանանեան ժանտարմաներու Չհրհզներու հատուածներուն դէմ։

Քաղցիկներու անձանօթ հեղինակները կը խօսին խեղճ լեռնցիներու հանդէպ գործադրուած խժդժութիւններէն։

Դարձեալ երէկ Գէյրութի մէջ եւս գտնուեցան քաղցիկներ որոնք վարչութեան դէմ ուղղուած էին։

ՊՐ. ԲՕՆՍՈՅԻ ՎԵՐԱԴԱՐՁԸ

Մասնաւոր ապրիւէ մը եկած լուրի մը համաձայն Բարձր Խօմիսէր Դէկտ. 23ին եւ կամ յաջորդիկայ Յունուար 7ին Փարիզէն պիտի մեկնի Սիւրիա վերադառնալու համար։

ՏՆՕՐԷՆՆԵՐՈՒ ԽՈՐՀՈՒՐԴԸ

Լրագրի մը թղթակիցէ, Հանրապետութեան Նախագահ Պր. Շարլ Տէսպլա, առողջացնելուն պէս Սէրայ իջնալ եւ ճաշկերոյթներ տալ հիւպատոսներուն։

Այս ժողովին կը մասնակցէին կեդրոնական վարչութեան գանազան սպառնալիքներու բոլոր Տրանսպայի խորհրդականները։

Խորհուրդը տեղեկութիւն առաւ ճախճահի մը որ առաջ երկրաչափերու պատճառ ձեռք ձգելու համար կարգ մը թեկնածուներու ընտրութեան արդիւնքին, կարգալով ընդիչ յանձնաժողովին տեղեկագիրը։ Ըեռոյ որոշեց վարձել հինգ երկրաչափ, հանրային օգնութեանց առաջնորդ երկու գծագրող ու ճանի մը պատճառներ որ պիտի կապուին այս թեքնիք գրասենեակին։

Ցեռոյ յանձնաժողով մը ճատնակուեցաւ Նապին էլ Ասալի ոռոգման ուսումնասիրութեանց ընթացքին։ Այս յանձնաժողովին կրմասնակցէին մասնաւորներ։

Ելմական եւ առողջապահական գործակատարներ, երկրաչափ պ. Ձօզէֆ Նաճար, եւ հիմական ներքին, հանրային օգնութիւններու եւ առողջապահութեան խորհրդականներ։

Յանձնաժողովը օտնով հարցին մասին տեղեկագիր մը պիտի ներկայացնէ կառավարութեան։

Խորհուրդը ընդհատ վերջին մասնամարիթ չարձանագրուելուն պատճառ մը սահմանելու հարցը։

Որոշեց պայմանաժամ մը տալ այդ անձերուն որ մինչեւ յանձնաժողովի ատեանները տեղեկագիրն պատրաստելը այդ անձերը արձանագրուին ատենց տալգամբէ։

Ցետ մի քանի ժամը 4ին, Պրն. Շարլ Տէսպլա նախագահեց ուրիշ յանձնաժողովի մը, ուր կը գտնուէին սպասարկութիւններու տնօրէնները ու խորհրդատուները, գլխաւոր օգտակարութեան վայրերու նախագահները։ Այս ժողովը ընդհատ քաղաքապետարաններու մասին կառավարութեան ներկայացուցած նախագիծը։ Ոչ մէկ վերջնական որոշում տրուեցաւ տակաւին։

ԱՐԻՒՆԱԼԻ ԿՈՒԻՒ ՇԻԱՀԻ ՄԷՋ

Սահմանուած օրէն բոլոր ունցող կուիւը որ տագնապ ստեղծած էր Շիահի մէջ անցնող Շիիթներուն միջեւ։ Անոնցմէ սկսը Մուհամմէտ Քասիմ Համի մը որ առաջ ամուսնացաւ ազգական մը հետ որ արդէն խոստացուած էր ուրիշի մը։ Այս վերջինը լսելուն պէս որ իր սիրելի ուրիշը մը հետ ամուսնացած է, եկաւ մը ազգականներու ընկերակցութեամբ Նիան տեղ ունեցաւ անցեալ չորեքշաբթի, ուզուկ, գնաց Քասիմի տունը եւ անոր կինը առնելով հեռացաւ իր հետեւորդներուն հետ։ Ժամ մը յետոյ ատոնք բոլորը վերադարձան տարաբաղդ ամուսնութեան տարին մարելու համար։ Քասիմ իր ազգականները ասոնց դէմ հանեց։ Սկսաւ մեծ կռիւ մը, որուն մէջ կռուողները գործածեցին բար, փայտ ու դաշոյն։

Երբ Ֆլորն Շրպէհի ժանտարմաները տեղւոյն վրայ հասան հաւաքուած բազմութիւնը ցրուելու եւ կռուողները ձերբակալելու համար, արդէն բանիկ աւելի վիրաւորներ կային։

ՆԱԽԿԻՆ ԽՏԻՎԻՆ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԳՈՐԾՈՒՆԷՈՒԹԻՒՆԸ

Պադեսսեհեան մամուլը կը ծանուցանէ թէ *«Սաթ էլ Շէասպ»* շաբաթաթերթը օրաթերթ մը պիտի բլլայ եւ պիտի ծառայէ եգիպտոսի նախկին խեդիվ Հիլմի փաշայի շահերուն։

Այս առթիւ նախկին խեդիվին բարեկամներէն մէկը, եգիպտացի Մահմուտ Ազմին՝ *«Սիասա»*ի նախկին խմբագիր, Լոնտոն գնաց տեղեկատուութեան գրասենեակ մը բանալու համար։

Գրասենեակ մը պիտի բացուի ազգայնական թերթերուն, խորհրդարանի եւ լոռերու ժողովի անդամներուն եւ բոլոր փափաքողներուն տեղեկութիւններ տալու արաբական հարցերու օուրջ, հաղարական եւ քնկերային տեսակէտէն։

«Սաութ էլ Շէասպ»ի ճերկայ խմբագրապետը պիտի շարունակէ վարել այս թերթին ու Լոնտոնի գրասենեակին գործադրութեան եւ Անգլ — Ցորդանանի մասնաճիւղերը։

Գալով Պ. Մահմուտ Ազմիին, ան երկար պիտի բլլայ Լոնտոնի գրասենեակին որ պիտի ունենայ մասնաճիւղեր ու բյրակիցներ բոլոր արաբական երկիրներուն մէջ, Գահիրէ, Մէքքէ, Պաղտատ, Սանաա, Գէյրութ, Դամասկոս, Թունուզ, Ալժէր Ֆէզ Քաճէ, Ամման։ Այս գրասենեակին գլխաւոր կեդրոնը պիտի բլլայ Երուսաղէմ։

Պ. Մահմուտ Ազմի օուրջ պիտի այցելէ Սիւրիան, Լիբանանը, Իրաք եւ արաբական միւս երկիրները։

Անտարակոյս մեծաճարտուղ նախկին խեդիվ է որ պիտի հոգայ այս մեծ ձեռնարկին ծախսերը։

Ազմի ճանչցուած է եգիպտոսի մէջ որպես ախոյեան մը Ապպաս Հիլմի փաշայի դասին եգիպտական ճրկայ կառավարութեան եւ նոյն իսկ Ն. Վ. Ֆուատ Ա.ի դէմ կատարած բուռն յարձակումներուն համար աճուր արգիլուած է եգիպտոս մտնել։

ՄՐ. ԱԼՖՐԷՏ ԹԱՊՔ ՊՔԷՐՔԷՒ Մ Է Զ

Պ. Ալֆրէտ Թապք, որ պատասխանատուն կատարելու կալուածային սպասարկութեան ճնճուրիւնները, վերջերս Պիէռէի ապարանէը ճնճկայացած բլլալով նահանգիստեցաւ Մարսէյի պատրիարքին կողմէ կատարուող ձերբակալութիւններուն համար։ Պ. Թապք փարատած է պատրիարքին մտաճգստութիւնները ճնոր բսելով որ արգելափակեալներէն ոչ մէկը ձերբակալուած է առանց ամբաստանութեան վրայ եւ դատաւորները ոչ մէկ բացառիկ միջոցի կը դիմեն։ Միայն կը գործադրեն օրէնք։

ՊԱՏՈՒԻՐԱԿՈՒԹԻՒՆ ՄԸ Պ. ՏԷՊՊԱՍԻ ՄՕՏ

Երէկ առաւօտ Ռէօթայի գլխաւորներուն կողմէ պատուիրակութիւն մը ճերկայացաւ հանրապետութեան նախագահ Պ. Շարլ Տէսպլասի եւ խնդրեց անկէ որ գեղչէ գիւղացիներուն վրայ տարիներէ ի վար հաւաքուած հարկերը։

Ասկէ զատ պատուիրակութիւնը կառավարութեան պետին առաջարկեց իրա կանացումը կարգ մը հանրային օգտակարութիւն ունեցող ճամբաներու որ կրնան օրջանին ծնեռնական վիճակը բարձրացնել։

ԱԼԻՒ ՂԱՋԱՐՆԱՆ ՀՐԱՉ ԱՒԱՆԱՆԵԱՆ

Ամուսնացեալք

23 Դեկտ. 1932 Հալէպ

ՆՈՅԵՄԻ ՍԻՄՈՆԵԱՆ ԼՕՐԻՍ ՄԵՏՈՆԵԱՆ

Ամուսնացեալք

25 Դեկտ. 1932 Դամասկոս

ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴԸ ԿԱԶՄՈՒԱԾ Է

Ազգային առաջնորդարանի դիւանէն կը հաղորդուի թէ Լիբանանահայոց Ազգ. վարչութեան Ուսումնական խորհուրդը կազմուած է եւ դիւանը ընտրուած հետեւեալ կերպով.—

Պ.Պ. Գառնիկ Դաւիթեան՝ Աթենապետ, Արշաղդ Եգիազեան՝ Աթենադպիր, Տօքթ. Ա. Գուլումճեան, Վահան Ուզունեան եւ Ղազար Ջարդ խորհրդականներ։

ԳՈՂՈՒԹԻՒՆ ՄԸ ՖՕՇ ՊՈՂՈՏԱՅԻՆ ՎՐԱՅ

Ֆօշ պողոտային վրայ գտնուող գորգավաճառ Ռրեա Հաճ Միր Եայիի վաճառատունէն անցեալ գիշեր անծանօթներ գողցած են 722 սթերլինական ոսկի, վեց օսմանեան, 10 օղար եւ 15 պարսկական Իրալ։

Քննութիւն բացուած է։

ՆՈՒԻՐԱՏՈՒԹԻՒՆ

Մարսէյլեն Պ.Ե. Գրիգոր Գալուստեան իր անդրանիկ մանչ զաւկին ուրախալուր ծննդեան առթիւ կը նուիրէ 1000 Ս. Դ. Մամբրէյեցի Ազգային Քոմիտասեանոցին։

Սանուկ Յովհաննէս Գաղտասարեանին, «Գարուն» կաթնատուն (Հավուզ-Սաատիէ)։

***

Մամբրէյեցի Ազգային Բուժարանին կը նուիրեն՝ Տիկ. Զարուհի Շալվարճեան՝ 1 ոչխար, Պրն. Լեւոն Գասպարեան՝ մէկ ոչխար։

Սանուկ նուիրատուներէն։

***

Տեսարիացի Պ. Յովհաննէս Սարաֆեան, իր անուան տօնին առթիւ այցելութիւններ չընդունելուն համար, կը նուիրէ Ազգային Ս.Նշան Վարժարանին 100 ս.դ. Մամբրէյեցի Ազգային քոմիտասեանոցին՝ 100 Ս. դահեկան։

Սանուկ խմբագրութենէս։

ԱԿԱԿԱՐԱՆ ՊԼԵՒՐՈՒԹԻ

23 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 1932

		Ս. Դ.
Ցգիպտ.	բլբադրմ.	437
Անգլիկ.	»	426
Տօլար	»	127.25
Թրխական	»	59.50
Գանճ Օթթոման		140
Իտալական Լիր 100		650
Ցունական Տրախմ 100		70
Անգլ. ոսկի		609
Ֆրանս.	»	485
Օսման.	»	549.50
Արծաթ մէճիտ		22
Գրեթ Ցօնս. Ա.	Ֆ. 551	
» » Բ.	» 319	
» » Գ.	» 305	

Սէնթրեան եգբարֆ Բիւ Ցօրք Թէյնճօճ՝ 5-19

— Այո, իրաւունք ունիս, տիկին Տալանեի մեծ այցելուն մըն է գոնէ ինձ համար, որովհետեւ չեմ ճանչնար զինքը։

— Պէաթրիս, ինձ ուրիշ բան խոստացած էիր։

— Այո, խոստացայ սիրով եւ քաղաքավարութեամբ ընդունիլ սպասած կինդ. խոստումս պիտի կատարեմ, և ինձ կերեւի թէ արդէն կ'սկսիմ կատարել։

— Սիրելի Պէաթրիս, կրկնեց Ամէտէ վայրկեան մը լռելէ յետոյ, ազէկ մարկ ըրէ ինծի և նայէ որ քեզի ըսելիք խօսքերս օգուտ մը ֆաղեա։ Ձեմ գիտեր թէ նորէն ո՛վ համարձակեցաւ քեզի անմիտ խօսքեր ըսելով գիւրագրգիռ նախանձոտութիւնդ չարժեց, բայց դիտցած եղիր որ դքսուհին բարձր հանճարի տէր կին մըն է։ Ռու երես աղջկան մը փոքրիկ կատակերգութիւններդ որոնք ինծի և մօրդ սիրուն կ'երեւին, անոր կատարելապէս ծագրելի պիտի թուին։ Դու ինքզ ձմերը իր մեծութեանը և կերպերուն վրայ զմայլելով ստիպեցիր զինքը որ հոս գայ. և հիմակ չեմ գիտեր ինչ զրաքանութիւն լսելով կուգես արհամարանօք վարուիլ հետը։ Զգուշացիր այդ բանէն. պզտիկ պիտի մնաս, դքսուհին տասը տարուան քեզմէ մեծ է, և արքունական սովորութիւններ ու անխռով համարձակութիւն մը ունի, այնպիսի գօրաւոր թշնամի մը պիտի ընես քեզի դէմ որ իր գէնքերը թուներուելը անարժան պիտի սեպէ, և միայն ընկերութենդ մէջ վրադ պիտի խնդայ և ուրիշներու ալ խնդացնել տայ։ Ասիկայ կը նպաստէ՞ քեզի։

Մինչդեռ իր ամուսինը այսպէս կը խօսէր, Պէաթրիս փոփոխակի կը դեղնէր. կը կարմրէր։ Դաշնի բարկութիւն մը իր սրտին մէջ գոռալով՝ սոսկալի ճայթումով մը կ'սպառնար։ Վերջապէս ալ չդիմանալով՝

— Շնորհակալ եմ, պարոն, բսաւ ան բոցավառ

— Սրդոզա՞ծ ես ինձ, Ամէտէ, բսաւ։

— Ձեմ կրնար սրդոզիլ քեզի, միայն սրտիդ մէջ այսքան քիչ վարկ ունենալուս համար կը վշտանամ։

— Ապերախտ...։

— Ո՛չ, ապերախտ չեմ, այլ ընդհակառակը, չատ անձնուէր, չատ հեռատես և ապագային համար չատ տխուր եմ։

— Նաեւ չատ անախորժ բաներ խօսող մըն ես։

— Ճշմարիտ է ըսածս, Պէաթրիս։

— Ո՛հ չատ աղէկ, չատ աղէկ, ուրիշ բաներու վրայ խօսինք, քանի որ մէկզմէկու միտք չենք հասկնար։

— Ինչ ու. կ'ուզես՝ խօսինք։

— Պարահանդէս մը պիտի տանք։

— Ի՞նչ բանի համար։

— Բոլոր քաղաքը հրաւիրելու և արժանաւոր կերպով մը հաստատուելու համար։

— Արդէն բոլորովին հաստատուած ենք, և տարիքս ներածին պէս երեսփոխան պիտի ընտրեն, վստահ եղիր։

— Միայն այդ կը պակսէր որ երեսփոխան ըլլայիր։ Լուի-Ֆիլիպի երդո՞ւմ պիտի ընես։ Ո՛հ, մայրս և ընտանիքս երբէք չպիտի ներեն քեզ այդ բանը։

Ամէտէ առանց ստամբանելու ժպտեցաւ։

— Ահա ատ բան համար պարոն Մանիէրի հետ այնչա՛փ չատ կը խօսիլիր։ Ձիս իր կարծիքներուն չհանդչէն իվեր նոր արբանեակներ կը փնտռէ ան։ Տիկին Մանիէրը զօրաւոր օդնական մըն է, քեզի հետ մէկ ժամու չափ պատուհանին քովը կը խօսակցէր, ի՞նչ կ'ըսեր անդադար քուպանուխնամն վրայ կը խօսէլէր։

— Ո՛չ։

— Գրականութեա՞ն վրայ։

— Ո՞չ։

— Ոչի՛, սրտաբեկ համբերեցո՛ւր։

— Ո՞չ։

— Հոգին, սիրե՛լի սիրտս իմ խօսէ՛։

Պատասխան չեղաւ։

— Դադրե՞ցաւ արդեօք սիրտդ իմ բաբախելէ։ Ո՛չ, Ո՛չ, Ո՛չ։ Ոչ ոք կրնայ ըսել ինծի թէ ան մեռած է։ Ոչ ոք կրնայ ինծի ըսել թէ ան ալ ինծի պէս չի սիրեր զիս։ Ոչ ոք կրնայ ըսել թէ ան ալ ինծի պէս չի տառապիր։ Ոչ ոք կրնայ ըսել թէ ան ալ ինծի պէս չի տանջուիր։ Ոչ ոք կրնայ ըսել թէ ան ալ ինծի պէս չի մեռնիր։ Ոչ ոք կրնայ ըսել թէ ան ալ ինծի պէս չի ուզեր մեռնիլ։ Ոչ ոք կրնայ ըսել թէ ան ալ ինծի պէս չի կրնար ապրիլ առանց իրեն սիրելուհիին։ Ոչ ոք կրնայ ըսել թէ ան ալ ինծի պէս չի կրնար ապրիլ առանց իր հոգիին։

AZTAG
JOURNAL QUOTIDIEN ARMÉN
B. P. 587
BEYROUTH, Liban
Directeur - Propriétaire
HAIG BALIAN

ԳԻՆԸ
ՈՒՐԻՐԱՁ տար. 550, վեցամսեայ 300 Ս.Դ.
ՄՐՏԱՀԱՆ. տարի 7, վեցամսեայ 4 տոլար

ԱԶԴԱԿ

ՕՐԱԹԵՐԹ
ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԳԻՏԱԿԱՆ

ازتـــاك
جريدة سياسية ادبية اقتصادية حرة

ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ 27 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 1932
ՁԵՌՔ Է ՀԱՍՏ 2.50 Ս.Դ.

Ձ. ՏԱՐԻ | Ամեն առաքում պահ է ըսել թերթիս ցուցեցիկ հասցէին | Տնօրէն — Խմբագիր՝ ՀԱՅԿ ՊԱԼԵԱՆ | Չհրատարակուած ձեռագիրները չեն վերադարձուիր | Թիւ 213 (790)

ՊՕՆՔՈՒԻՐԻ ԴԱՀԼԻՃԸ ԵՐԵՍՓՈԽԱՆԿ.
ԺՈՂՈՎԻ ՎՍՏԱՀՈՒԹԻՒՆԸ ՍՏԱՑԱԻ

Փարիզ.— Նախարարական յայտարարութիւնը ընդգծեց անհրաժեշտութիւնը 1.— Ելեմուտքը առողջացնելու և նախահաշիւային հաւասարակշռութիւնը հաստատելու, 2.— Պարտագիրներու պատճառով խոհեմութեամբ վարելու պարտքերու բանակցութիւնները, որոնց ուղղութիւնը ցոյց տուաւ խորհրդարանը իր դեկտեմբեր 12ի քուէարկութեամբ։

Փարիզ.— Հարցապնդումներու միջոցին խորհրդարանին մէջ լսուեցաւ իմէջ այլոց Լուի Մարէնը որ յայտնեց թէ կը վախնայ որ կառավարութեան իր ելմտական քաղաքականութիւնը պէտք եղածէն աւելի ներշնչուի ընկերվարական վարդապետութիւններէն։

Պ. Պօնքուր պատասխանեց որ ինք կազմած է իր դահլիճը խորհրդարանական մեծամասնութեան հիմին վրայ։ Կառավարութիւնը մտադիր է վերահաստատել պետութեան իշխանութիւնը և իրականացնել հանրային սպասարկութիւններու ինչպէս նաև տնտեսութիւններու թուումը։

Արտաքին քաղաքականութեան մասին արտայայտուած վախերուն պատասխանելով, Պ. Պօնքուր ըսաւ. «Մենք արգիլեցինք Ժընեւի համաժողովին անյայտութիւնը, Գերմանիա վերադրաւեց իր տեղը համաժողովին մէջ։ Աւիկա էական պայման մըն է խաղաղութեան համար։ Անհրաժեշտ է որ Գերմանիա ստորագրէ գալիք համաձայնութիւնը։

Պ. Փօլ Պօնքուր չեշտեց որ ինք կողմնակից է սպառազինութեան ընդհանուր հսկողութեան, որ միայն կրնայ արգիլել գաղտնի զինուելները։

Պ. Պլում յայտարարելէն յետոյ թէ ընկերվարականները չեն աջակցիր կառավարութեան, երեսփոխանական ժողովը, 166ի դէմ 373ը ձայնով քուէարկեց արմատական ընկերվարականներու կողմէ դրուած վստահութեան օրակարգ մը։

Նախարարկն. յայտարարութիւնն ու Գերմանիա

Պերլին.— Ֆրանսական նախարարական յայտարարութիւնը լաւագոյն տպաւորութիւն գործեց մամուլի Գերմանիոյ մէջ։

Պ. Հուվըր կը հրաժարի լուծելէ
ՊԱՏԵՐԱԶՄԱՆ ՊԱՐՏՔԵՐՈՒ ՀԱՐՑԸ

Ուաշինկթըն.— Պ. Ռուզվելթի համագործակցութեան մեծ ժուժին հետևանքով, Պ. Հուվըր հրաժարեցաւ կապմել պարտքերու յանձնաժողովը որուն քննութիւնը պիտի յետաձգուէր այսպէս մարտ ամսուան։

Պ. Հուվըր հրատարակեց պարտքերու մասին Պ. Ռուզվելթի հետ ունեցած իր թղթակցութիւնը որ ցոյց կուտայ թէ Պ. Ռուզվելթ ո. րոշած է պարտքերու հարցը զատել զինաթափութեան և տնտեսական հարցերէն։

Խորհրդարանական կացութիւնը Սպանիոյ մէջ

Մատրիտ.— Սպանիոյ ձախակողմեան խմբակները կազմեցին դաշնակցութիւն մը, որուն մաս պիտի չկազմեն Լերրու կուսակցութեան արմատականները։

ՄԵԾ ՀՐԴԵՀ ՄԸ ԹՈՒԼՈՒԶԻ ՄԷՋ

Թուլուզ.— Մեծ հրդեհ մը ծագեցաւ Թուլուզի «Փիտութիւններու Ֆաքիւլթէ»ին մէջ։ Ազէտը, որ անմիջապէս մեծ համեմատութիւն ներ ստացած էր, զսպուեցաւ միայն չորս ժամուայ պայքարէ յետոյ, շնորհիւ հրշէջներուն և անոնց պետերու զօրաւոր ուղղութեան։

Հակառակ ձեռնարկուած բոլոր որոնումներուն, տակաւին ճշդուած չեն աղէտին պատճառները։ Գիտական անսահման արժէքով հաւաքածոներ կորսուեցան։

Վնասներու քանակը տակաւին որոշուած չէ, բայց մեծ կը նկատուի։

ՊԵԼՃԻՔԱԿԱՆ ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆԸ ՎՍՏԱՀՈՒԹԻՒՆ ՍՏԱՑԱՒ

Պրիւքսել.— Նախարարական յայտարարութեան ընթերցումէն յետոյ, Պ. Վանտերվելտ միջամտեց կառավարութեան ծրագրին դէմ հանելով ընկերվարական կուսակցութեան ծրագիրը։ 80ի դէմ 100 ձայնով կառավարութիւնը վստահութեան քուէ ստացաւ։

Հակասեմական ցոյցեր Աւստրիոյ մէջ
ԱՐՑՈՒՆՔԱԾԻՆ ԿԱԶԵՐ ԿԸ ԳՈՐԾԱԾՈՒԻ

Վիէննա.— Նազիական բազմաթիւ խմբակներ ցոյցեր կատարեցին երէկ հրեայ վաճառատուներու առջև և թուրցիկներ ցրուեցին հրաւիրելով ժողովուրդը որ գնումներ չընէ հրեայ վաճառականներէն։

Մարիահիլֆէր Սթրասի մէջ նազիները արցունքաձին կազեր տարածեցին վաճառատուներու մէջ, ծանր իրաւնտպ մը ստեղծելով յաճախորդներուն մէջ։

Հրշէջներն ու ոստիկանութիւնը, անմիջապէս տեղւոյն վրայ գալով, հասարակութիւնը դուրս հանեցին և օդը մաքրեցին մասնաւոր գործիքներով։

Երեսուն երկու ձերբակալութիւններ կատարուեցան։

Այս միջադէպին հետևանքով, ոստիկանութիւնը խուզարկութիւններ կատարեց նազիներու կեդրոնին, Թուխտանի մէջ. Բացի քանի մը զէնքերէ ոչ մէկ կարևոր բան գտնուեցաւ։

Կառավարութիւնն ու որտիկանութիւնը բացառիկ սաստկութեամբ միջոցներ ձեռք պիտի առնեն այս եղեռնափորձ հեղինակներուն դէմ։

ՔՐՈՆԻԿ

ԲԱՐԵՐԱՐԻ ՋՂՋՈՒՄ

«Ազգակի մէջ հրատարակուածգկըրքական հատուածները մը գայթակղութիւնները» վերնագրով Թղթակցութիւնը անգամ մըն ալ լման ուշադրութիւնը կը հրաւիրէ կիպրոսի Մելգոնեան կրթական հաստատութիւններէն ներս գործուած Յունականացնական կամ Անօրհնական խժդժութիւններու մասին, զորս տարիներէ ի վեր հովանաւորած կը տեսնենք Հ. Բ. Ը. Միութեան կողմէ։ Այդ Թղթակցութենէն կ'քաղանք միեւնոյն ժամանակ, թէ «այս դպրոցը բանալուն բարերարը չատ է զղջցեր»։ Ո՞րպիսի զղջում ժարդկային...բարերարի այդ զղջումը...։ Ու հէք հայ որբեր, գուք և ձեր կարծեցեալ ապերախտութիւնն է, որ իբր պատրանք կը գործածուի այսօր արդարացնելու համար բարերարի այդ զղջումը...։ Բայց մի՛ յուզուիք գուք հայ որբեր, այդ զղջումը կապ չունի ձեր բնաւ ձեր անձին և ձեր վարմունքին հետ, որովհետև մենք ձենէ չե՞մ առջ գիտէինք թէ՞ ուր պէտք է փնտռել այդ բարերարի զղջումին սկերբը։

Մելգոնեան բարերարութեան և բարերարի զղջումին սկերը փնտռել զտնելու համար պէտք չէ՛ չատ հեռուները երթալ։ Ուշադրութեամբ կարդացէք Մ. Սերոբեանի կողմէ 1926ին հրատարակուած «Իրականութեան լոյսին առկ» գրքին առ քանի մը տողերը։

«Մելգոնեան այս դրամը ազգին պիտի չձգէր, եթէ հնարաւորութիւն ու նեներ զայն իրեն հետ տանելու դէպի փառքեան փոսը։ Այսուհանդերձ, առկաւին երկբայական կը մնայ ինձի համար, թէ իրապէս ազգը պիտի կրնա՞յ իրանալ այդ հարստութեան։ Եւ եթէ կարենայ տիրանալ պիտի կրնա՞յ օգտուիլ անկէ։ Վերցիւրիս իր Laocoon քուրմին բերնով կ'ըսէ. «կը վախնամ յոյներէն, երբ նոյն իսկ նուէրներ կ'բերեն»։ Տեղն է որ ըսենք, թէ կ. Մելգոնեանէ վախնալու է նոյն իսկ իր ներիրատուութեան սիջոցին, որովհետև անկա Թոյնի մը պէս, այդ նուիրատուութեան, այդ ակամայ նուիրատուքեան խառնած է իր պղտոր ու թարախոտ հոգիին անէծքը, հայհոյանքն ու նախատինքը, որովհետև այդ նուիրատուութիւնը եղած է ո՛չ թէ բարերարի վեհանձնութեամբ, այլ տեսլութիւններու, վրէժխնդրութիւններու յաղեցուցին համար, և անարժաններու և ապիկարներու ձեռքին մէջ այդ նիրատուութիւնը պիտի ծառայէ ժամկարոյններ և պնակալէզներ սնուցանելու»։

Կ'արձակ վեց տարի առաջ գրուած այս տողերը կրնան մեզի տալ բարերարի զղջումի բանալին։ Մելգոնեան տեսնելով, թէ այդ նուիրատուութեամբ իր հարստութիւնը թառած է իր ձեռքէն, միջոցներ ու սեքենայութիւններ առեղծեց գոնէ ապարդին ընելու համար, ազգային սէտակէտով, այդ նիրատուութեան հասոյթը։ Կրթական հաստատութիւններու բացման նախօրերուն երբ տեսաւ, թէ այդ հաստատութիւններու կրթ. գործը լաւ հիմերու վրայ դրուած է, եւ պ. Լ. Թաշճեան իբր տնօրէն կրցած է առողջ միջավայր մը ստեղծել, այդ հաստատութիւններէն ներս, աշակերտներուն ժողովել սալով իրենց որբութիւնը, գոհ չը մնաց։ Ուզեց քանդել սկսուած կրթ. հոյակապ ձեռնարկը։ Եւ առ այդ իր և իրեններուն էնթրիկներով, զզուեցուց պ. Թաշճեանը, որ չկրնալով հանդուրժել սահեցուած վտառողջ միջավայրին, անդարձ հեռացաւ ծաղկաքուրէն, ուր իր յոյզերները փուշ և որոմ պիտի սերմանէին։ Այս վարմունքը զղջումի առթին արտայայտութիւնն էր բարերարին։ Երկրորդը կը սկսէր կիրակոսեանի ընտրութեամբ։ Այսօր աշխարհ գիտէ, թէ որպիսի ողբալի կացութեան մատնուեցան կիպրոսի Մելքոնեան կրթական հաստատութիւնները, այն օրէն երբ կիրակոսեան իբր տնօրէն գործի սկսաւ։ Տնօրէն և բարերար մէկ փայ կարուած երկու առչեղներու պէս կիրար ամբողջացնելու աշխատեցան, ապարդիւն և նոյն իսկ ազգին վնասակար դարձնելու համար կատարուած ամեն նուիրատուութիւնը, ու յաջղեցան ալ։ Մեր կրթ. հաստատութիւններու պատմութեան մէջ չէ՛ կարելի գտնել չըլլան մը, ուր կրթական պաշտօնեաներ ա՛յնքան չնկատուին սատնացած ըլլան, ա՛յնքան հոգեկատակօրէն գտնկացած ըլլան գինչով վայրագութիւններու և լրտեսութեան, ո՛րքան Մելգոնեան հաստատութիւններու մէջ։ Հոն վարիչ ու դաստատ այլևս ուսուցիչներ չեն, այլ չահամալ պնակալէզներ որոնք մէկ նպատակ ունին, այսօրուան ու վաղուան համար կշահայ, օրինք մէկ ծրագիր ունին, կրթ. հաստատութիւնները վարձել տխուր, և որոնք մէկ հրահանգ ունին, անատնելի դարձնել օրթերուն կեանքը, չարունակելով ազգային այդ անժառանգաւածներուն հանդէպ, թրքական տարեգրութիւններու գրութիւնը, ոմանք աքսորելով եւ ոմանք ալ ծեծի տակ խեղդեցնելով։ Ես այս բոլոր զզուելի արարքներն են որ կը բնորոշեն բարերարի զղջումին բրնոյթն ու իսկական հանգամանքը։

Այս ամենուն մէջ ցաւալին այն է որ նոյն իսկ Հ. Բ. Ը. Միութիւնը այս ամէնը գիտնալով հանդերձ տակաւին անկարող կ'գտայ ինզինքը ժողովրդագործելու կիպարոսի Ա. գեան սխոռները, և դարս շարունելու կրթական պաշտօնէի անուին անարժան այդ սինլգորները, որոնք անխղճութիւնը կ'ունենան հայ որբերուն տարագրութիւնը չտրտնակելու գեռ այսօր, զանոնք ապատմութիւններ որակելով սինչ պարկեշտ ժարդիկ պէտք էր համբուրէին ճակատը այդ պղծիկ «ապատմա»ներուն, որոնք նոյն իսկ իրենց հագն ու հանգիստը կորսնցնելու հատնականութեան առջև վճռական կեդրոնագծով մը քայլութիւնս կ'ունենան ապատկելու իրենց հոգեկատակութեամբ ու ժակարութեամբ, իրենց լրտեսութեամբ և սատնութեամբ կրթական պաշտօնէի անունը պատող գեհիկնեռու խուժը։ Ահա թէ ինչպէ՞ս պէտք է բացատրել բարերարի զղջումը։

ԴԻՏՈՂ.

Չին-Ճաբոնական վէճը

Քանթօնէն առնուած լուրերու համաձայն կռիւները կը շարունակուին չին և ճաբոնական ուժերուն մէջև։

Չինական սահմանը անցնող ճաբոնական օդանաւ մը վար առնուած է չինական ուժերուն կողմէ։

Գերմանիոյ մէջ վաճառատուներ կը կողոպտուին

Քոպլենս.— Ուտելիքի բազմաթիւ վաճառատուներ կողոպտուեցան դիմակաւոր մարդերու կողմէ, որ զէնքեր գործածեցին։

Տասներկու ձերբակալութիւններ կատարուեցան։

Նման խռովութիւններ պատահած են քաղաքին չրջականերուն մէջ։

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Գ. էջ)

ՄԱՄՈՒԼ

ՓՐԷՍԹԻԺԻ ԽՆԴԻՐ Է

Լ'Օրիան գրելէ յեսոյ որ վճռաբեկ ատեանի աւագ նախագահ Գ. Նէնիպ Ապու Սուան օուսով պիտի հրաժարի իր պաշտօնէն եւ բազմաթիւ ուրիշ մեծ դատաւորներ պիտի հետեւին անոր օրինակին, կ'ըսէ վերի խորագրին ներքեւ։

«Այս սակայն «փրէսթիժի» հարց մը, որուն հանդէպ հանրային կարծիքը, որքան ալ նպաստաւոր ըլլայ պ. Շարլ Տէպպասի, չի կրնար անտարբեր մնալ։

«Արաբ թերթ մըն ալ կը չեշտէր ասիկա երէկ.պ. Ապու Սուան Լիբանանի արդարութեան առաջին պատասխանն, ամիսը 5000 ֆրնգ.ի կը բաստանայ։ Առաջին ազգ. նախագահը նուազ կը վարձատրուի լիբանանեան նախարչիէն, քան ֆրանսացի հաշտարար դատաւորներու ամենայեսինը։ Օտարատեացութեան ամէն զգացում մէկդի նետելով կարելի է ըսել որ նման տարբերութիւն մը մեծ է, չրսելու համար նախատական։

«...Անբնական է և նոյնիսկ անթոյլատրելի որ ֆրանսացի գատաւորներու ամենայատիրը աւելի բարձր ամսաթոշակ մը ստանայ քան մեր ամենաբարձր ատեանին ամենաբարձր դատաւորը։ Ասոր մէջ կայ արիւնազատութեան հարց մը։ Անձնական ինչ զգացում ալ տածենք պ. Նէնիպ Ապու Սուանի հանդէպ, կ'ըմբռնենք որ ան բոլորովին անարգուած կը զգայ ինքզինքը այսքան ակնառու անհատատրաժութեան մը։

ԼԻԲԱՆԱՆԻ ԱՊԱԳԱՆ

«Էլ Բասեթ» կը գրէ.

Բազմաթիւ Լիբանանցիներ հիմա կը կարծեն որ սահմանադրութիւնը այլևս անցեալի յիշատակ մըն է ու մեր երկիրը պիտի չուտով հեռանի իր ճակատագրէն, ղեկի կատարեալ գաղթավայրացուէ, ինչպէս Ալաուիթներու երկիրը։

Ինչ որ հաստատել կը թուի այս յոռետեսներու տարաձայնութիւնները պ. Բոնօօյի ժընևի մէջ ըրած յայտարարութիւններն են։ Բ. քոմիսերը արդարև գոհացաւ արդարացնել սահմանադրութեան կախակայումը ու զայն ներկայացուց որպէս Լիբանանցիներու սիանալի փափաքը։

Այս սիևնոյն յոռետեսները կը կարծեն որ այժմ Լիբանանի մէջ քաղաքծուղ, բոլոր գաղթակղութիւնները սիջոց մըն են Ֆրանսացիներուն ժընևի մէջ ցոյց տալու մեր անկարողութիւնը։ Այսպէս է որ երկրին գրաւումը մտածէն պիտի հեռանի սահմանադրութեան կախակայումին։

Հակառակ մեր հաւատքին Լիբանանի անկախութեան անբնաարարելիութեան և Ֆրանսացիներու բարի կամեցողութեան հանդէպ, մենք չենք կրնար չի պահանջել հովանաւոր իշխանութիւններէն որ փարատեն այս տարաձայնութիւնները։

Լաւագոյն միջոցը պիտի ըլլար հրատարակել պարզ հաղորդագրութիւն մը, որ բացայայտօրէն հերքէր քաղաքին մէջ չրջան ընող տարաձայնութիւնները։

Լաւագոյն միջոցը պիտի ըլլար հրատարակել պարզ հաղորդագրութիւն մը, որ բացայայտօրէն հերքէր քաղաքին մէջ չրջան ընող տարաձայնութիւնները։

Ճիշդ է որ Լիբանանցիները պահանջեցին սահմանադրութեան կախակայում, բայց ատով մեր երկիրը գաղթավայրի՞չի վերածել...

Ժողովուրդը տակաւին կը մնայ բարեկորդութիւններու ճամբուն վրայ, բայց բնաւ չի փափաքիր մեր սահմանադրական կազմակերպութեան վերջնական կախակայումը։

Ահա թէ ինչո՞ւ կը հաւատայ հանրային կարծիքը, բայց մենք չենք դադրիր մեր հաւատքը ունենալէ Լիբանանի ապագայի հանդէպ։ Մեր երկիրը երթեք պիտի չըլլայ գաղթավայր մը և ոչ աւելի վար քան Սիբրիան։

ԴԱՄԱՍԿՈՍԻ ԱԶԳԱՅԻՆ ՀԵՐՁՈՒԱԾԸ
ԻՆՔԶԻՒՆՔ ԿԸ ԴԱՏԱՊԱՐՏԷ

Էլ Իսահ» կը գրէ.

Բազմաթիւ Լիբանանցիներ հիմա կը կարծեն որ սահմանադրութիւնը այլևս անցեալի յիշատակ մըն է ու մեր երկիրը պիտի չուտով հեռանի իր ճակատագրէն, ղեկի կատարեալ գաղթավայրացուէ, ինչպէս Ալաուիթներու երկիրը։

Ինչ որ հաստատել կը թուի այս յոռետեսներու տարաձայնութիւնները պ. Բոնօօյի ժընևի մէջ ըրած յայտարարութիւններն են։ Բ. քոմիսերը արդարև գոհացաւ արդարացնել սահմանադրութեան կախակայումը ու զայն ներկայացուց որպէս Լիբանանցիներու սիանալի փափաքը։

Այս սիևնոյն յոռետեսները կը կարծեն որ այժմ Լիբանանի մէջ քաղաքծուղ, բոլոր գաղթակղութիւնները սիջոց մըն են Ֆրանսացիներուն ժընևի մէջ ցոյց տալու մեր անկարողութիւնը։ Այսպէս է որ երկրին գրաւումը մտածէն պիտի հեռանի սահմանադրութեան կախակայումին։

Հակառակ մեր հաւատքին Լիբանանի անկախութեան անբնաարարելիութեան և Ֆրանսացիներու բարի կամեցողութեան հանդէպ, մենք չենք կրնար չի պահանջել հովանաւոր իշխանութիւններէն որ փարատեն այս տարաձայնութիւնները։

Լաւագոյն միջոցը պիտի ըլլար հրատարակել պարզ հաղորդագրութիւն մը, որ բացայայտօրէն հերքէր քաղաքին մէջ չրջան ընող տարաձայնութիւնները։

Ճիշդ է որ Լիբանանցիները պահանջեցին սահմանադրութեան կախակայում, բայց ատով մեր երկիրը գաղթավայրի՞չի վերածել...

Ժողովուրդը տակաւին կը մնայ բարեկորդութիւններու ճամբուն վրայ, բայց բնաւ չի փափաքիր մեր սահմանադրական կազմակերպութեան վերջնական կախակայումը։

Ահա թէ ինչո՞ւ կը հաւատայ հանրային կարծիքը, բայց մենք չենք դադրիր մեր հաւատքը ունենալէ Լիբանանի ապագայի հանդէպ։ Մեր երկիրը երթեք պիտի չըլլայ գաղթավայր մը և ոչ աւելի վար քան Սիբրիան։

ՀԱՆՐ. ՆԱԽԱԳԱՀՆ ՈՒ ՄԱՐՈՆԻ ՊԱՏՐԻԱՐՔԸ

«Անո իլ ձեօթս» իսլամական օրկանը, անդրադառնալով մարոնի պատրիարքին նամրապետութեան նախագահին ուղղած հրաւէրին, կը գրէ.

Պատերազմէն յետոյ Լիբանանի մէջ կատարուած սովրութիւնը կ'ուզէ որ իշխանութեան կանչուած ժարդիկը այցելեն նախ՝ Բ. Քոսիթերութիւնը ապա Պէքերքէն։

Այսպէս Արիտա պատրիարքին ժողրիալու հրաւէրը ուղղուած Պ. Էտպպասի ոչինչ ունի անձնական։

Սակայն քաղաքիս մէջ չրջան կ'ընեն տարաձայնութիւններ որ կը ձգտին կապ մը դնել այս հրաւէրին և հանրային չինութիւններու, կալուածային գատարաններու, Ռաչեայի գայթակղութիւններուն չուրլ ատուած քննութիւններուն սիլեւ։

Հսենք նաեւ որ այս տարաձայնութիւնները կը ճգնին արատաւորել ատնուններ, զորս ոչինչ մը ազդած է մինչև ցարդ։

Կը սիրենք հատատալ սակայն որ Լիբանանի երկու մեծ անձնաւորութիւնները, Պ. Էտպպաս և Արիտա պատրիարք, պիտի գիտնան վերջ մը տալ այս պղտոր ջուրի ձկնորսներուն։

Մենք կ'ընդունինք որ կառավարութեան պետը Պ. Էտպպասն է ոչ պատրիարքը, բայց կ'ընդունինք նաև Արիտա պատրիարքին վերապահած մեծ տեղը հանրային գործերու կարգադրութեան մէջ։

ԻՆՉՈ՞Ւ ԵԿԱՒ ԱԶՄԻ ՊԷՏ

Ինչպէս գրած էրնք մեր նախորդ թիւերէն մէկուն մէջ, մեզ չարքեր մը իւր պէյրութի կը գանուի Թիւրք յայտնի իթթիհատական և պէյրութի նախկին կուսակալ Ազմի պէյ, որ պատերազմի միջոցին գործակցած էր Ճէմալի կողմէ արարքներուն հանդէպ ի գործ դրուած ոճիրներուն։ «Էլ Ահվալ» անոր ժամանակ պատճառներու մասին կը գրէ.—

Մեր ճանչցած Թուրք զեկավարները երկու տեսակ են, առաջինը անոնք որոնք անդարձ մեկնեցան, իսկ երկրորդ տեսակի պատկանողները անոնք են որոնք կը չնչեն և կ'երթան կուգան։ Այս երկրորդ կարգին կը պատկանի պէյրութցիներու ծանօթ նախկին կուսակալ Ազմի պէյ, որուն իշխանութեան օրով պէյրութցիներու վրայ իգործ դըրուած զուլումները յայտնի են։

Ազմի պէյ պէյրութի մէջ դեռ բարեկամներ ունի որոնք հակառակ տարիներ անցած ըլլալուն, կը պահեն իրենց հին կապերը։ Երբ Ազմի պատսուլ պանդոկը եկաւ, իր բարեկամները գացին իր գովը

ԵՒ ՀԻՄԱ ԴՈՒՔ

(ՆՈՐԵՐՈՒՆ, ԿԱՄ՝ ՄԵՆՔ ՄԵԶԻ)

Եւ մի՛ արհամարէք դուք զձեզ, Զի բաւեր չտրհամարհել ուրիշներ։ Գիտել նաև գնահատել ինքզինք։

Մի՛ չատ յիշէք թէ բոկոտն էք, ու մէջքերնիդ գոտի չկայ, և եթէ ձեր ժողովարանը նկատի մը մէջ ձուլեց իր անօրինակ արուեստը որով ամէն ու վրայ հերկեց աշխարհի միտքը։ Սիմիրնային երեսները սեփ սեւ փոչիի մը խաւով ծածկուած էին։ Ներ ելաւ իր առջին մեքենային չարժիչը դիտելու։ Գրիգոր խաւար փոսի մը մէջ պահեց այն անմահ բոցը որ պիտի լուսաւորէր Հայաստան աշխարհի ճամբաները բոլոր դարերու համար։

Հարստութիւնը՝ ունեցուածը չէ, այլ ունեցածին գործածութիւնը։ Մեծութիւնը մեկէն չէ — մի՛ սպասէն ոսկորի վրայ կայ։

Ուրիշ մեծ մըն ալ «խենդ» կոչուեցաւ, ու գուխը հանգչեցնելու քար չգտաւ, և իր վերջին գիշերը անատի մը մէջ լքուած՝ լացաւ։

Մի՛ ջանաք պատասխան գտնել սա մէկն «խենդ» բառին։ Մարդիկ սովոր են խենդ անուանել զայն որ իրենց խենդութիւնները մանանի կ'ընէ։

Շատեր պիտի խղճա՞ն իսկ ձեր վրայ։

Ամէնուն մէջն ալ դերասանութիւն կայ։

Հոգեբանը կը հասկնայ ձեզ, ձեր դառնութիւնը, ձեր անբարեաւանութիւնը։

Դուք փքթելու՝ մեծնալու պատրաստ ոյժեր, հիւրընկալ վայր չգտաք բացուելու։ Չունեցաք գրաչէր նախորդ սերունդի պատրաստ պարարտ հողը։ Բնականոն ժամանակներու մէջ, ձեր չուրջ գուրգուրանքի ջերմութիւն մը պիտի գտնէք։ Զրկուեցաք, թափառեցաք ժայռէ ժայռ, արմատ բռնելիք ներպ մը գտնելու։ Զմայլեցիք խանդավառ չրջանակի մը խնամքը։ Երբ բացիք աչքերնիդ, ամայութիւն էր աչխարհ։ Ու հիմա կը պոռաք, լսող չկայ։ Լիւքէնպուրկի մէջ կէս դիւերին անժամանակ գործի սկսող լարուած արհեստային պէս, ձեզի կուգայ թէ հանդիսական չկայ։ Եւ այդ է մեծագոյն ազէտը. ճոխ ժամի պիտի ընէ, ոճվ, ոճվ, այս է ձեր հոգը։ Ու մեծերը. փոխանակ հասկնալ ջանալու կը հարուածեն ձեզ, որովհետև հարուածելը հասկնալէն դիւրին է։

Անոր համար դառնութիւն ունիք, կը զարնուիք այ ու ձախ, կո քննադատէք, կ'արհամարհէք։ Կ'ուզէք բնել այնպիսի հերեթիկոսութիւններ որ կարենանք ուշադրութիւնը արթնցնել անփոյթ աչխարհին կր հասկնամ ձեզ։

Հոգ մի՛ րնէք. պիտի գանուին գէթ Լիւքսէնպուրգի պահակները որոնք գիշերանոցով պիտի աճապարեն գան, որ պէսզի սինեման պատպի դարձած չրլայ։

Դուք գձեզ կր կարծէք անապատի մէջ կանչող ձայներ։ չկա՞յ մայր մը ոյ արձագանգ տայ, կամ մէկը որ պատասխանէ ու կուիլ յուզէ։ Չկայ հասկցող մը։

Բայց ոչ մէկ ձայն կր կորսուի։ Անոնք պատէն ելլող բարբառի մը ձայնն է որ ի վերջոյ հակայ պալատի մը սիւներ սարսեց։

Զգոյշ եղէք միայն որ հատատարհատնեք ներսէն խօսող ձայնին, եթէ գիտէք որ կը լսէք զայն։ Վառ մնայ ներքին լոյսը։ չխամրի հոգւոյն ծաղիկը։

Ամէն սերունդ ապրած է իր հակրգած ձնովը։ Հոն է ամէնուն այ մեծութիւնը, իր կեանքը լման ապրիլ, ինքզինք ամրողջութեամբ յայտնել։

Ամէն սերունդ, վերջապէս, իր դէրը պիտի կատարէ։ Գեղարուեստը այն նախանձախնդիրներէն է որ ուրիշներու տեղծածներուն դերասանութիւնը չընդունիր։ Բայց մարդոցմէ իրենց դերին տարբեր լման պահանջելը վրիպումն է ոյժի։

Գտնել իր դերը ու կատարել զայն ինքնատիպ կերպով։ Հեզինակատր լայ որոշ կէտի մը վրայ։ «Ամէն բանի միջամտելը հատատար է նատպեսի մը յատատրութեան, թէ ինք թէ՛ նատ պիտի վարէ, թէ՛ ժեքենան կանոնատրէ, թէ՛ հնոցին մէջ ածուխնետէ, թէ ալ խոհանոցին մէջ ապուր եփէ։ կարելի չէ վարող ըլալ և ապուր եփել միանգամայն։

Եւ ոչ ալ ընդունեցէք հովանատորութիւն։ Հովանատորութիւնը, որքան ձրի ու տարածուած, նոյնքան գերեզմանային է։ Առնուազն արտաքին միջամտութիւն մրնէ։

Բայց, բայց, կը խնդրեմ նկատեցէք զայս։

Դուք չտրատնականութիւն մրն էք, և ո՛չ ակիզբ մր ոչինչէն եկած։ Ուստի պիտի ըլլաք լրում մր քան թէ ժխտում։ Ստղիկը ոչ թէ արհամարհանքն է մուփին գեխտ ու խոնարհ արմատներուն, այլ անոր պատճանքը։ Սրկուքը իրարմով են ինչ տր են, և իրարու համար։ Ձիրար յարգելով միայն կրնան ապրիլ։

Գործակցութիւն, ոչ թէ կուիւ, ատնիմատ վատնում։

Ու վերջապէս՝ քնատրը, լման ու ներդաշնակ ինքնատայտատութիւն ներքին սատեղծագործ ոյժերուն։

Ռ. ՍԻՀՈՒՆԻ

(Վերջ) 4

ԳՆԱՀԱՏԱՆՔ ՄԱՄՈՒԼԵԱՆԻ

Նոյեմբեր 18ին Լոս Անճելիսի մէջ գումատած Շարժապատկերներու եւ Գիտութիւններու Ակադեմիան իր 900 անդամներուն գաղտնի ընտրակութեամբ, Գր. Ֆրենքրիֆ Մարչր հռչակեց իբր լաւագոյն դերասատր 1931-ի թատերատրոջանին, Ռուբէն Մամուլեանի բեմատրած *Տօքթ. Ճէքիլ եւ Մր. Հայտ* իր հիանալի խաղարկութեան համար։

Ֆրենքրիֆ Մարչ երբ բեմ հրաւիրուեցաւ իր մրցանակը սատանալու, այսպես արտայայտուեցաւ.—

«Ձեմ գիտեր թէ արժանի՞ եմ այս մեծադպես գնահատելի պատիւին։ Իմ րատնութիւնս բան չէր եթէ ոչ օրական երկու ժամ նստիլ դիմայարդարիչ առջեւ ու անկէ յետոյ հպատակիլ ցնորքն Ռուբէն Մամուլեանի վարպետ ցուցմունքներուն։

Ես վերջապէս՝ քնատրը, լման ու ներդաշնակ ինքնատայտատութիւն ներքին սատեղծագործ ոյժերուն։

Ռ. ՍԻՀՈՒՆԻ

(Վերջ) 4

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԳԻՏԵԼԻՔՆԵՐ

Զ. ԿՈՒՏՈՒԻԼ *(Good-will)*

Այն առևտրականը որ կուտայ չունի ոչինչ արժէք կր ներկայացնէ առևտրական հրապարակին վրայ։ Ուրեմն ի՞նչ է կուտայը։ Անիկա յաջախորդին յատատրութիւնն է առևտրականին։ Անիկա առևտրականին յաճախորդը համոզել կարենալու և զայն կամատոր իր կայուն յաճախորդներէն մին կատենալ ընելու խոգուն զօրութիւնն է։ Անիկա այն բարի, դորովալից զգացումն է որ յաճախորդը կը տատէ դէպի առևտրականը, և վերջապէս անիկա առևտրականին և առևտրական տան մր լաւ համբաւն է։ Հարևանցի կերպով չենք տեսներ թէ ինչո՞ւ, բայց գիտենք որ յաճախորդներու խումբ մր կր սիրէ այսինչ առևտրականէն ընել իր գնումներր։ Երբ խորապէս զննենք պիտի տեսնենք որ ատենակարևոր պատճառներէն մին կուտայն է։ Այս իրողութիւնը յաճախորդը ինքնին չի հասկնար և ինքնաբերաբար իր կնճիռներր կ'ընէ որոշ մէկ առևտրականէ մը առանց պատճառաբանելու թէ ինչո՞ւ։

Առուտուրը մարդկութեան երկուք են — գրաւագրութիւն և կուտայ։ Առաջինը առուտուրի մարմինն է, իսկ երկրորդը հոգին։ Կուտայէ զուրկ առևտրականի մը գործունէութիւնը կր նմանի անշունչ դիակի մր, կամ աւելի ճիշդը զօրութիւնը կորնցուցած մեքենայի մր։ Առանց կուտայի առուտուրը անպայման կը վիժի։ Իրաւ է որ նիւթականը կարևոր է առանց գրաւագրութեան չենք կրնար առուտուրի սկսիլ, սակայն կուտայէր ևս իր չափազանց մեծ դերը ունի։ Առևտրականի մը ապագայ յաջողութիւնը այնքան իր գրաւագրութեան քանակէն կախեալ չէ որքան է իր կուտայէին զօրութենէն։

Կուտայէր առևտրական տան մը լաւ վարկն որ իրեն կր քաշէ յաճախորդները անխտիրնպէս վերթե րատեցաւ առուտուրի մագնիսական զօրութիւնն է ան, և որքան զօրաւոր ըլլայ այնքան աւելի յաճախորդ կը թերէ առևտրականին։ Մի՛մէ նոյնը չըներ զօրաւոր մագնիս մր, այսինքն իրեն քաշել չատ մր փոքրիկ երկաթներ համեմատաբար մեծ հետաւորութենէ մր։

Առանց կուտայի առևտրական չկայ։ Մէն անհատ որ առուտուրով կը զբաղի, արուեստաւոր կամ արհեստաւոր, ունին իրենց ուրոյն կուտայէրը։ Եւ հոս է առուտուրի գաղտնիքներէն մին, մրր գտնցութիւնը չտեղու բանային — ուրեմն՝ չատ և զօրաւոր կուտայէ։ Նոյն ապրանքը հակառակորդէ մը աւելի սակաւ ծախել տալու ըսել չէ, այլ առևտրական սկզբունքներու դէմ մեզանչել է։ Ճշմարիտ առևտրական մր միչտ կ'աշխատի հրապարակին գինը չի կոտրել, և առևտրատրոյական սկզբունքներու դէմ չի գործել։

Ոչ թէ լոկ առևտրականներ և առևտրական տուներ կուտայէ կ'ունենան, այլ ապրանքներ ևս իրենց մասնայատուկ կուտայէրը կը տեղծեն ժամանակի րնթացքին։ Այսպէս րնդհանուր առմամբ խօսելով՝ ապրիկեան ապրանքներ աւելի լաւ կուտայէ մր ունին քան գերմանականները։ Դեռ սա ալ իր ըսելիքը մը ունի։ Իրենց կարգին ամերիկեան նոյնատակ ապրանքներն այ զիրար գերազանցող կուտայէ ունին։ Այս ճշմարտութիւն մրն է ամէն եղերի ամէն նոյնատակ ապրանքներուն համար։ Միչտ գերազանցող մը կ'ըլլայ, եւ այն որ կը գերազանցէ միւսները իր տոկութեան, լաւ ծառայութիւն ատտացնելու և վայելչութեան տեսակէտով կը տեղծէ իրեն հատար աւելի ուժով կուտայէ մը քան միւսները։

Այսպէս իրեն քաշելով յաճախորդներու մեծ հասանք։

Թէ որ կուտայէր այսքան կարևոր է առուտուրի մէջ ուրեմն որո՞նէք են գտնիկա տեղծելու կամ արդէն իսկ գոյութիւն ունեցողը աւելի զօրացնելու միջոցներր։ Ասոնցմէ իրաքանչիւրը գիրքեր լեցնելու ճոխ նիւթեր են և այժմ մեր ժամանակը չի ներեր ատոնց վրայ մի առ մի ծանրանալ։ Սակայն ապագային մերթ ընդ մերթ ատնդրմէ ոմանք ուսումնասիրել չափազանց։

Միևնոյն ժամանակ կարեմ անտեղի եղած չըլլար երբ այս տողերս հետեւալը րսենք։ Այժմ կեանքի բոլոր փուլերուն րնթացքը այն չէ ինչ որ էր տակ քսան երեսուն տարիներ առաջ։ կեանքը բարեփոխուած է — նոյնպէս առուտուրը։ Այս դարուս առևտրականը յաջողելու համար պէտք է ոիպար մարդ ըլլայ, կը տատրագծեմ այս որովհետեւ կ'ուզեմ որ ընթերցող ըմբռնէ զայն իր բոլոր տատումով, ըլլայ կրօնական, բարոյական և րնկերական։ Տիպար մարդ — այս պէտք է ըլլան մեր առևտրականները։ «Ինչքր բացութիւնը, անճ, չափազանցութիւն, սատխսոսքին, կ'ըսէ ծատրութիւնն ան որոնց գործածութիւնը անյապաղ առևտրականին վնատակար կ'ըլլայ։ Եւ եկեղեցի անթերեւոյթ ձեռքրն բան չատնի անտեսագէտ ներմ Սիրիոի, չափի գլանալ այս գէշ ունակութիւններուն դէմ ներողներուն գործունէութիւնը օր մր չէ օր մը անյաղողութեան ժամերուն վրայ փչելու։ Ուսուցիչ կը տատեղծի միայն և միայն րնկերական յարաբերութեանց և քրիստոնէական սկզբունքները յարգելով առուտուրի մէջ և գնանք ա՛լ աւելի զարգացնելով։ Առևտրականին առօրեայ յարաբերութիւնները կը տատեղծեն իր կուտայէր բոլորովին ծնունդ առնելով իրենց որակէն, ըլլայ լաւ ըլլայ գէշ, եւ առևտրականը կը հնձէ այն ինչ որ ցատնած է։

Վերջացնելէ առաջ սակաւ յիշենք որ կուտայէրին հակառակը գէշ կուտայէր չէ, այլ այդ կը կոչուի վատ համբաւ որ չատ ազիատարեր է առևտրականին։

Կուտայէրը կր ծախսի և ոչ իր խնայութէր վաճառող կամ փոխանցող առևտրականը ժամանակատր գումար մր կր պատնէ զանիկա գնողէն իր ժամանակի րնթացքին տեղծած կուտայէրն հաշատր։ Հիմ կր տեսնենք որ չատ մր օգտակարութիւններ ունենալէ զատ կուտայէրը գրամ եւս կ'արժէ։ Ատ՛ուզակի եւ անուզակի գրամ չտենալու ոյժով մը — կուտայէ տեղծել։

Ս. ՎԱՐԺ.

ՄԱԴԱԼԱԹԷ ՀԻՆ Ս. ԳԻՐՔ ՄԸ...

Ամերիկեան թերթերր կր գրեն թէ Բէյսիթի (Մ. Նահանգներ) մէջ Գրիգոր Տէր Կարապետեանի հով կր գտնուի 12ոյ դարու պատկանող մագաղաթէ Սուրբ Գիրք մը, Այս հատորը որ կը բաղկանայ 250 էջերէ, գրուած է 11 տարուան րնթացքին (1179-1190) Գրոցն է Կարապետ անունով մէկը, որ իբր թէ հատորին տիրոջ նախայրերէն մէկն է։ Հատորին տախտակէ կողերը դուրսէն կատեպատ են, իսկ ներսէն լաթապատ։

ՆՈՒԻՐԱՏՈՒԹԻՒՆ

Գիւղատնտես բարեգործ ազգայինն մր 85 Ս. ոսկի կր նուիրէ Մամլրէյնի ազգային բուժարանին։

Միեւնոյն նպատակին 500 Ս. դ. կր նուիրէ ազգային մր, Բուժարանի այլուր փոխադրուելու ծրագրին յատկացուելու պայմանաւ։

Սատնալ խմբագրութենէս։

***

Հալէպէն Տօքթ. Ց. Գասապեան 100 Ս. դ. կր նուիրէ տեղւոյն Հ.Մ.Ը.Մ.ի Վարչութեան, Տօքթ. Տ. Գէրպէրեանի ամուսնութեան առթիւ փոխան օնորհատրական հեռագրի։

***

Տամատեան բնատնիէ, Տօքթ. Տիգրան Գէրպէրեանի ամուսնութեան առթիւ, փոխան օնորհ. հեռագրի 100 ս. դ. կր նուիրէ Մամլրէյնի բուժարանին։

Սատնալ խմբագրութենէս։

***

Տիկին Շահէ Իբէկեան նոր տարուայ առթիւ 100 ս. դ. կր նուիրէ Մամլրէյնի ազգային բուժարանին։

Սատնալ խմբագրութենէս։

***

Գ. Հռատդ Միլանեան նոր տարիի առթիւ Մամլրէյնի ազգ. բոխախատնոցին կր նուիրէ 75 ս. դահեկան։

Սատնալ խմբագրութենէ ։

ՈՁԲԱԳԱՐԾ ԾՆՈՂՆԵՐ

Էօրէնիէ բաղատասին մէջ ձիթենիի մր ճիւղերուն վրայ կախուած գտնուած է մանկիկի մր դիակր պատուհակող կտղով մր։

Ոստիկանութիւնր լուր առնելով վերցուց կողովր եւ ճնութիւն մր բացաւ։

ՀԱՄԱՋԳԱՅԻՆ ՄԵԾ ՀԱՆԴԷՍ

ՆՈՒԻՐՈՒԱԾ ՀԱՅՈՑ ՀԱՅՐԻԿԻ ՅԻՇԱՏԱԿԻՆ

Վասպուրականի Հայրկ. Միութեան նախաձեռնութեամբ պիտի տեսնուի խրխմեան Հայրիկի մահուան բասնիւնգամեայ տարելիցը, ուրբաթ 29.ին, երեկոյեան ժամը 8-30ին, Հայ Աւետ. ժողովարարանին մէջ։

Պիտի ճառագանեն Կաթ.Փոխ. Գերապատիւ Տիրայր արքեպիսկոպոս Կարապետեան։

Պիտի բանախօսեն Գ. Գ. Մ.Տատեանեան. Դ. Խփկեանց եւ Վեր.Ե.Կոմիտասեան

Նուագախումբ կեկավարութեամբ Գ. Հ. Գէրպէրեանի

Մեներգ. Օր. Օր. Զ. Ապէլ, Ա. Ճարահեան.

Առատանութիւն տատնդատար Դերասան Գ. Մ. Մարութեանի.

Գ. Գ. Տ. Աճեմեանը, Գ. Մուրատեանի

Հրաւիրուած են հոգեւոր պետեր եւ Հայ Միութիւններէն մեկական ներկայացուցիչ։

ՎԱՍՊՈՒՐԱԿԱՆԻ ՀԱՅՐԿ. ՄԻՈՒԹԵԱՆ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

ԳԵՂԱՐՈՒԵՍՏ ՍԻՐՈՂ ՆԵՐՈՒՆ

Չէ՞ք ուզեր Նոր Տարուայ առթիւ ունենալ ձեր գեղարուեստական նկարը, որ պիտի ըլլայ լաւագոյն նուէրր ձեր հեռաւոր սիրելիներուն եւ բարեկամներուն. Ֆոթօ ՀՐԱՉ գոհացում կուտայ ամենաճարպահատակներուն ամբամ եւ իւրաքանչիւր տիզիճեկ նկարին հեռատիսրեն կր նուիրէ 18—24 ակրանեիսման մր։

Դիմեցեք Ֆոթօ ՀՐԱՉ, մասարաթ փողոց, նորակառոյց խորհրդարանի տեղիին գիմաց, եւ անկասկած գոհ պիտի մնաք։

ՏԷՐ ՄԵԼՔՈՆԵԱՆ ԵՂԲԱՐՔ

ՐԻՒ ԷԼ ՄԹՐԱՆ

ԱԼԷՆՊԻ ԵՒ ՔՕՇ ՓՈՂՈՑՆԵՐՈՒՒ ՄԷՋ

Մեր ծանախորդներուն: Նպատակի կերպասներ, տիւպիւրեները եւ զանազան իրեղէններ հասած են։

Մեզի չի դիտողներուն: Մեկ անգամ միայն փորձեցէք գոհունակութեամբ պիտի մեկնիք։

Մեզ չճանչցողներուն: Ձեր տանուն համար իսկ մեզ հետ ծանօթացէք։

Մեր վաճառատան կից նոր բացած ճիշ ճաու բրիգօթաժի եւ ժերսէի ճիւղ մր հոն պիտի գտնէք ամեն տեսի բլովր, ժաքէթ, Տաւգա եւն։

Դամասկոսի մանածագործ.— Խան Մուրատիէ թիւ 23։

Կերպասեղէնի եւ զանազան կտորներու մեծ վաճառատուն

Տ. ԵՒ Ռ. ՄԱՎԻՍԱՔԱԼԵԱՆ

Մուրաճ փողոցի վաճառատան հասած են *նոր* համապատասխան կերպասեղէնի եւ զանազան կտորներու մեծ մրերէ-Թուանական, անգլիական, իթալական եւ ամերիկեան առատրութիւնով կր գոհացնի ամենազժուարահաճ գնորդներր։

Ծարգոյ յաճախորդներ պիտի գտնեն անմրցելի ազատութիւն եւ ճոխ տեսակ։

ՖՐԱՆՔ-ՄԱՍՈՆՆԵՐԸ

(ԱԶԱՏ ՈՐՄՆԱԴԻՐՆԵՐԸ)

Գրեց՝ Սիհնիճ

Կայսրէրին իր այդ նաժակներով յայտնուած է, որ դրութիւնը տակաւին յուզումնալի է, որ իր գահը դեռ հաստատուն կերպով չէ ամրացած, որ իրեն հարկ—անհրաժեշտ է պարկեշտութեան ձեւերը պահպանելու և որ այդ իսկ պատճառներով էլ խնդրած, որ նա չճապաղէ իր ժառանգելու, զի դա վտանգաւոր կը լինի երկուսին համար էլ։ Հապա և իր աջակցութիւնն է խոստացած իր նախկին սիրականին լճհաստանի արքայական գահը բարձրացնելու, այլ և այդ նպատակով էլ գործնական աշխատանքներուն ընթացք տուած։

Բայց լճհական ազնուազարը չտրունակած ունի նոր գահակալած եկատերինայի մէջ ամեն բանէ առաջ և առաւել տեսնել իր սիրուհին, յորմէ կախուած է եղել, ըստ իր հաստատութեամբ, իր բախտաւորութիւնը, երջանկութիւնը իր կեանքի արեւը՝ զոր սիրային և տեռային յարաբերութեամբ միայն պայմանաւորուած տեսած ունի եղեր։ Եւ սակայն եկատերինան միչտ աւելի ու աւելի լիուա Թոնով կրկնուած է, որ թէ՛ նա և թէ՛ ինքը որևկ կանոն չատ բանով, եթէ որ Սատնիսլաւ Պոնեատկովսկին գնալու լինի Ռուսատան։

«Իմ դրութեան մէջ ինձի պէտք է զգուշանալ ամեն քանից։ չէ մի՛ որ վերջին զվարդիական սոլդատը գիտուած է ինձի, ատուած է.— «Ահատատիկ իմ ձեռաց ստեղծագործութիւնը...»— դրած է եկատերինան իր մի նամակին մէջ։ Բայց Պոնեատկովսկին դարձեալ չարունակել է իր սիրազեղ նամակները գրել կայսրուհուն՝ խնդրելով Պետերբուրգ այսինքն իր ժառանգելու թոյլտրութիւնն։ Երեւի նրա այդ վարմունքից ձանձրացած և զայրացած եկատերինան 1762 թուի Ապրիլ 27ին իր յատատ սիրականին գրում է արդէն գրեթէ սպատնական Թոնով.— «Որովհետեւ դուք որոչել էք չը հասկանալ այն ինչ ես ձեզի պնդում եմ վեց ամիսներու րնթացքին մէջ, և որովհետեւ պէտք է վերջ ի վերջոյ խօսիլ ձեզ հետ, ուրեմն ասում եմ՝ եթէ դուք կուզաք այստեղ, մենք երկուքս էլ ոչի կանենք բան։

Իր ամեն նաժակին մէջ եկատերինան վատահացուցած ունի եղեր Սատնիսլաւ—Ա. դուստին, որ պիտի ամեն կարելին ի կիր արկանէ իր և իր ընտանիքին համար, որ ամեն կերպ պիտի ջանայ նրան լճհական թագաւորութեան գահը բարձրացնելու։ Բայց ոչ մի օգուտ քաղաքական իմաստութեան խորհուրդներից, դիպլոմատիական վարուելակերպի յորդորներից։ Ոչ։ Սիրահար ազնուազարին չեն չահագրգռել ոչ թագաւորական պատկր, գահը, թագը, մանաւանդ, չէ՞ որ նամիներով չրջապատուած իր հայրենիքի կենսական չահերը։ Նա փոխանակ աչխատելու իր երկրի բարձրացման չահերու ի նպատ օգտագործելու աչխարհակալ մեծ կայսրութեան քաղաքական, բարոյական և նիւթական աջակցութիւնը զոր արժատիր եղած է ցոյց տալու իրեն, ընդհակառակը՝ չարունակում է եկատերինայի հանդէպ հատատած մնալ սիրային զգացումներով և առ այդ էլ նրա քաղաքական ժամանակներ կարդալ նրան։

—«Ձիս թագաւոր մի արէք— գրած է նա 1763 թուի ձմեռը,— այլ կանչեցէք ինձի ձեր մօտ։ Ես ձեզ սիրում եմ աւելի, քան թագը, և ուզում եմ միայն ապացուցել այդ ձեզ»։ 1764 թ. Մայիս 27ին Սատնիսլաւ—Ա. դուստը Վարչաւայի անգլիական գեսպան լորդ Սթորմոնդի միջոցաւ ուղարկում է եկատերինային յուսալքութեամբ լի նամակ։

— «Ես զգում եմ, որ պատասխանութիւնը պարզապէս ապուշութիւն է, եթէ նա չէ միանում սրտի խաղաղութեան և բռնակալութեան հետ։ Ես վերջ ի վերոյ՝ ի՞նչ է գահը, և ի՞նչ է փառքը։ Ընդունակ եմ մի՛ թէկուզ դոյզն օգուտ բերել։ Պիտի տաք մի՛ դուք ինձի հնարաւորութիւն դրան հասար. և հետաքրքրում է մի՛ նա ձեզի, եթէ որ դուք գիտ չէք սիրում»։ Եւ այդ նամակր վերջանում է սիրահարուածի տխուր հառաչանքով.— «Սօֆի (դստեղած է եկատերինայի անուններից մէկը), դուք գիտ հարկադրել էք դժնօրէն առնելու։»

Եկատերինան այդ նամակր նոյն իսկ չէ րնդունել և Լորդ Սթորմոնդր յետ ուղարկած է Պոնեատկովսկուն։

Ֆրանսերէն լեզուով գրուած այդ նամակները յոյս տեսած են ինչպէս արդէն ասած ենք, «Ալ ռեվիւ սր ֆրանսի» մէջ, յորմէ արտատպած ունի «Լիտերատուռնիէ» Թերթը (Ռուսնիա, 1932 թ.), որից և մենք առած ունինք։

Ռուսատանի մեծատարբ կայսրուհու ունեցած պատկերի մի հայելին է իր նախկին սիրականին գրուած այդ նամակները, զոր ինչպէս ճիշդ նկատում է Թերթի աչխատակից Ալէքսեյ Ջասեկինը, ներկայացնում է ոչ միայն ատաջնակարգ կարեւորութիւն ունեցող պատմական գրութիւն, այլ եւ կենդանի վկայագիր նկատերինայի արտակարգ կարողութեան, պայծատ ու գաժան մտքի և գրական չքնորհնականութեան։

Առանձնապէս նիչելի է այն պաղարիւն հանգատութիւնը հոգեկան անվրդով վիճակը, անխռով զգացմունքը, որ ցուցատնած է եկատերինան իր ամուսնու տզբերգական վախճանը նկարագրելու պարագային։ Բացի այդ, նրա ընդարձակ նամակր բացայայտում է իր պետական ժամտղութեան բարձր կարողութիւնը, նրա քաղաքական ճարատ խոհը, դիպլոմատիական զգուշաւորութիւնները և Պետրոս Գ. գահընկեցութեան մասին մանրամասնութիւններ, որոնք վրիպած են ժամանակակիցներու և պատմագիրներու ուշադրութենից։ Նամանաւանդ կերպով, հանգամանօրէն նկարագրում է իր նախկին սիրականին դժարդիական այդ գատաստրութիւնը, որ կայսերական գահին բարձրացուցած իրեն։ Ոչնուազ կարեւոր են այդ նամակներէն պարզուող ինչպես իր յուսահատ սիրականի, նոյնպես և իր տատաքատ ատնուններ իղձուկ կարողութիւնները։ Պետրոս Գ. կայսեր մահուան պատճառներու մասին եկատերինան յայտնում է անկեղծ հիւանդութեան վերսին։ Մինչ ֆրանսական գեսպան Դիւրանը 1774 մարտի 18ին իր կատավարութեան ուղարկուած տեղեկագրին մէջ Պետրոս Գ. կայսրի մահուան մասին գրած ունի թէ — «... Վատիլչիկովն է խեղդել Պետրոս Գ.ին, կամ Ալէքսէյը (Օռլով) արդէն հասած է եղել ատղեի վերջանալուն ժամ»։

(2ի) (Շար)

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

Ֆրանս. խորհրդարանը կը լսէ նոր դահլիճի ՆԱԽԱՐԱՐԱԿԱՆ ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆԸ

Պ. Փօլ Պօնկուր վստահութեան հուէ կ'ստանայ

Ան պիտի քանակցի Ուաշինկթընի հետեւ պիտի շարունակէ Պ.Էռիոյի խաղաղականութիւնը

Փարիզ.— Նախարարական յայտարարութիւնը կարդացուեցաւ Խորհրդարանին մէջ։

Ան կ'ընդգծէ նախարարին ազգնային փափուկ պարագաները, բայց Պ. Էռիոյի անձն ու խաղաքականութիւնը անաչառի կը պահէ։

Նախահաշիւային հաւասարակշռութիւնը

Դահլիճը պիտի ջանայ վերականգնել պետութեան իշխանութիւնը, պիտի իրականացնէ յանդուգն բարենորոգութիւններ և պիտի հաստատէ նախահաշիւին հաւասարակշռութիւնը զօրաւոր տեղումներով և արդար հանրային և անհրաժեշտ զոհողութիւններ պահանջելով։ Սպասելով հանրային պատարկութիւններու վերակազմութեան, որ իսկապէս գործնական միակ միջոցն է, կառավարութիւնը անմիջական միջոցներ պիտի խնդրէ 1928ի նախահաշիւին հաւասարակշռութեան համար։

Միջազգային բանակցութիւններ

Կառավարութիւնը կ'ընդունի որ Ուաշինկթընի յուրջ ճիգ մը բրաւ հարթելու համար պատերազմական պարտքերու հարցին վերաբերեալ դժուարութիւնները։ Ան պիտի շարունակէ բանակցութեան ամբողջական շարժուձեւ մը պատրաստելու խոր համոզումով։

Կառավարութիւնը համաձայնութեամբ այն պետութիւններուն, որոնց հետ Ֆրանսա կապուած է սիևնոյն բողոքներով և առանց յետին մտքի միւս պետութիւններուն հանդէպ, ժամդակութեամբ Անգլիոյ բարեկամութեան, և փափաքելով հարթել ամէն դժուարութիւն, որ կրնայ գոյութիւն ունենալ այն պետութիւններուն հետ, որոնց ֆրանսացիները կապուած կին մչակոյթով մը և այնքան մօտ յիշատակներով, պիտի ջանայ յարգութեամբ առնիլ միւս մի-ջազգ. մանակցութիւնները։

Զինաթափութեան հարցը

Նախորդ կառավարութիւնը յաջողութեամբ լծուած էր դուրս քաշելու Զին աթափութեան համաժողովը այն անորոշութենէն ու դանդաղութենէն, որ չիչ կը մնար որ կորսուէր։

Մենք պիտի շարունակենք և պաշտպանենք Ֆրանս շինարարական ծրագիրը ժընեւի կէջ։ Պիտի հսկենք որ իրաւունքներու հաւասարութեան օրինական ճանաչումը պարտականութիւններու հաւասարութեան և միջազգային զոնէ եւրոպական անդորրութեան կրաւորական կազմակերպութեան մէջ, չունենայ հետեւանքներ որ ծգտին համաժողովին նպատակին և խաղաղութեան դաշնագրերուն անհամապատասխան վերապառազինումի մը։

Պ.Պ. Ռուզվելթ եւ Նորման Տէվիս կը խորհրդակցին

Ուաշինկթըն.— Մ. Նահանգներու ժընեւի զինաթափութեան համաժողովի գլխաւոր պատուիրակ պ. Նորման Տէվիս Ալպանի մեկնեցաւ պ. Ռուզվելթի հետ խորհրդակցելու համար։

Նախագահ Հուվըրի եւ պ. Սթիմսընի հետ տնտեսական եւ զինաթափութեան համաժողովներուն մասին երկար խորհրդակցութիւն ունեցաւ յետոյ։

Դիտողները կը յայտարարեն որ այս տեսակցութիւնը շատ հաւանական է որ հող պատրաստէ պարտքերու հարցին նոր քննութեան մը համար։

պ. Ռուզվելթին կը խնդրուի Եւրոպա երթալ

Նիւ—Եորք.— ձնիւ Տէյիլի Բաց նամակ մը հրատարակելով կը խնդրէ նէրընթիր նախագահ պ. Ռուզվելթէն որ Եւրոպա երթայ տեսակցելու համար պետական մարդոց հետ։

Նարումի օրհնիլ ստորագրուեցաւ Գերմանիոյ մէջ

Նախագահ Հինդենպուրկ ստորագրեց Ռայխսթակի կողմէ քուէարկուած քաղաքական ներումի օրէնքը որ ազատութիւն կուտայ 15 հազար անձերու։

ՄԱՆՉՈՒՐԱԿԱՆ ԿՆՃԻՌԸ

Կոմիտեին պիտի գուսարուի յունուար 16ին

Ժընեւ.— Տասն իններու կոմիտէն սիաձայնութեամբ յորմար գաւ գումարուիլ ամէնուչ յունուար 16ին, Զինաթափումն ու Ճրոնը հաշուեցնելու նոր փորձ մը ընելու համար։

Տուչէն Վէնիզելոսը Հռոմ այցելելու կը հրաւիրէ

Աթէնք.— Կ'իմացուի թէ Նախկին վարչապետ պ. Վէնիզելոս ընդունած է Մ. Մուսոլինիի կողմէ իրեն ուղղուած հռոմ այցելելու հրաւէրը։

Պ. Վէնիզելոս կը մտածէ մեկնիլ ամսիկսին որ խորհրդարանական աշխատանքները թոյլատու ըլլան։

Պ. Ռուզվելթ կ'ուզէ իր գործելու ազատութիւնը ունենալ

Ուաշինկթըն.— Պ. Ռուզվելթ խնդրած է Նախագահ Հուվըրին որ իր գործելու ազատութիւնը կ'ուզէ ունենալ մարտ 4ին երբ գրաւէ նախագահական իր պաշտօնը։

Անգլիական կառավարութիւնը պ. Ռուզվելթի վստահ է

Լոնտոն.— Անգլ. մամուլը պ. Ռուզվելթի պատասխանին անդրադառնալով կ'ըսէ որ քնաւ չէր սպասեր այսքան սուր ըլլար ան։

Ան յոյս կը յայտնէ որ պ. Հուվըր յաջողի իր ծրագրի իրականացումին մէջ եւ դիտել կուտայ որ եւրոպական պետութիւնները դժուարութեամբ կրնան բանակցիլ միայն պ. Հուվըրի ներկայացնող պատուիրակներու հետ։

Պատգամաւորը ֆրանսական խորհրդարանի քուէարկութիւնը փոխելու բրնոյթը ունեցող ոչինչ կը պարունակէ։

Ինչ կը մտածէ Ֆրանս. մամուլը

Փարիզ — Ֆրանս. մամուլը կը չնորհաւորէ պ. Ռուզվելթը իր բանակնութեան և արդարասիրութեան համար։

Պ. Գալուստ Կիւլպէնկեանի դերը

Անգլեւպարսիկ յարաբերութեանց մէջ

«Տէյլէյ Պերկվերքացյթաունկ» թերթի Փարիզի թղթակիցը, իր տեղեկութիւնները քաղելով ֆրանսական լաւատեղեակ շրջանակներէ, կը հաղորդէ.

«Անգլեւպարսիկ նաւթային ընկերութեան պայմանագրութեան խզումը նոր հարուած մըն է, գործիքային խաղերու ծանօթ վարպետ Գ. Կիւլպէնկեանի կողմէ ուղղուած Ռոյըլ Տչչի դէմ։ Բարեկամները Կիւլպէնկեանի, որուն արդիւնքները կիւլպէնկեանի, որուն արդիւնքները Լոնտոնի պարսիկ ներկայացուցչութեան քարտուղարն է քանի մը չարաթ առաջ գաղտնի խորհրդակցութիւն ունեցած են Թեհրանի մէջ։ Միաժամանակ, սիջազգ. չուկաներու լաւատեղեակ անձինք, Ռոյըլ Տչչի բաժնետէրերու անկումին մէջ Լոնտոնի Ժընեւի և Փարիզի սակարաններուն վրայ, կը տեսնեն մասը Կիւլպէնկեանի հետ սեղմ յարաբերութեանց մէջ գտնուող միջնորդներուն։

Սայիր եւ անոր բնակարանին տուրջ կը պահակ մեծ թիւով ոստիկաններ։ Ժամը 3ին Բիւեա պէյ կուգայ ոստիկանատուն. հոն բազմութիւն մը կը հեռեւի անոր։ Մինչեւ ժամը 7 ոստիկանութեան կողմէ հարցաքննուելէ վերջ Բիւեա պէյ կը փոխադրուի հարցաքննիչ դատաւոր պ. Շարպէյի մօտ եւ մինչեւ կէս գիշեր ժամը 12 կը մնայ հոն։

Իսլամական օրթանակներու մէջ իրարանցում մը կը գոհունութիւներ կը տարուցանակուի, մինչեւ որ տուն վերադառնայ Բիւեա պէյ։

Ո՞ր պիտի յանգի այս ախուր վէճը դեռ մարդ չի գիտեր։

ՀՈԳԵՒՈՐԱԿԱՆՆԵՐՈՒ ԲԱՆՑ ԱՅՑԵԼՈՒԹԵԱՆ ԱՐԳԵԼՔԸ

Ամէն տարի, ծննդեան օրերուն առքին, բաներ կայցելեն հոգեւորականներ, Հաղորդութիւն եւ մխիթարութիւն տալու համար բանտարկեալներու։ Այս տարի սակայն, կառավարութիւնը արգիլեր է այդ սովորութիւնը եւ չի արտօնած հոգեւորականներու մուտք բանտեր։

Ասոր վրայ բանտարկեալները բողոքեր՝ տեղացուցեր են եւ հացադուլ յայտարարած։ Սակայն Հայր Անթուն Ալի, կիրակի օր, եկեղեցւոյ բեմին բուռն քարոզ մը խօսելով ննջադատած է կառավարութիւնը եւ պահանջած վերացումը այդ արգելքին։ Հայր Ալի յիշած է որ թիւրեր ու օրով իսկ նման արգելք մը գոյութիւն ունեցած չեր երբեք։

Կ'իմանանք որ կառավարութիւնը արդէն սկսած է խնդրին ննջութեան եւ կը կարծուի որ պիտի վերացուի արգելքը։

ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ ՆԱԽԱԳԱՀԻՆ ՄՕՏ

Անկախ հանրապետական կուսակցութեան նախագահ Շէյխ Ագիզ էլ Հաճեմ, ընկերակցութեամբ փոխ նախագահ Աեյլ պէյ Սալիհ եւ վարչութեան անդամներէն Սուլէյման պէյ Ապու Իզհաթին և Միհէյ Թուլհամիի, այցելեց անցեալ ուրբաթ ժամը 13ին հանրապետութեան նախագահին։ Խօսակցութիւններու ընթացքին Շէյխ Ագիզ փափաք յայտնեց որ կառավարութիւնը օգնէ կարելի չափով այս կուսակցութեան կազմութեան։

ԲԱԼԴԱԽԱՂԸ ՏՕՆԵՐՈՒ ՄԻՋՈՑԻՆ

Հանճարեղ հասարակած սովորութեան կառավարութիւնը առաջնեց խոպանի ակումբները որ բաղդախաղեր կազմակերպեն օգնական ամսուայ ընթացքին։

Այս առաջնութիւնը հետաքրքրութուններ հարոյութեան միջոցին խաղախիս կառավարիչը, Սէլիմ պէյ Թահլա, անոնց տեղեկացուց որ պիտի սկսին խաղալ միայն այն ատեն երբ ամբողջութեամբ վճարեն իրենց գիտերապահին տուրքը։

ՁԱՐՀՈՒՐԵԼԻ ԱՐԿԱԾ ՄԸ ՊՂԱՄՏՈՒՆԻ ՄԷՋ

Առջի օր յեթ միջօրէի ժամը 5ին, ինքնաշարժ մը, զոր կը վարէր Նուսկէ Իսքուտար՝ Մաճեկ—Մուտնի, Գնամատունէն անցնելու պահուն բախեցաւ օդակառքի պատօնեայ Ֆուատ Քանիոսի եւ զայն ապտակեց երկաքուղիին վրայ, որ ճգմուելու աստիճան օդակառքին։

Վարիչը ձերբակալուեցաւ Գնամատունի ժանեարմաներուն կողմէ։

Դատական ոստիկանական ննջիչ պր. Բիհր պատօնեն ստացաւ տեղւոյն վրայ ննջութիւն կատարելու։

ԱԶԱՏ ՆԱԻԱՀԱՆԳԻՍՏ ՄԸ ՊԷՅՐՈՒԹԻ ՄԷՋ

Անցեալ հինգշաբթի Գիյուր ժամանեց պատերազմական Գալաթայի դեսպանը պատճառ ունենալով Թհեռանի կառավարութեան կողմէ ուսումնասիրելու մի գերկրական ծովեզերեայ պետութիւններուն հետ պատերազմական Ասիոյ համար ազատ ճանապարհներ ապահովելու կարելիութիւններ։

Դեսպանը իջաւ տեղւոյն պատերազմական հիւպատոսարանը։

Ան նախապէս գացած է Գալաթայի, Կիլիկիա եւ Հիւսիսային Սիւրիա եւ ննջած Հայաստի, Մեծոյենի կամ Ալեհամառերքի ճանապարհներուն մէկը ընտրելու խնդրոյ։

Դեսպանը իջաւ պատերազմական նաւահանգիստին մէջ։

Շաբաթ մասնաւոր պատուիրակին ժամանելուն յուրարանելուն պատ Առեւտրական Սենեակի Նախագահ Օմար պէյ Տաուգ հիւպատոսարան գնաց անոր բարի գալուստ մայթելու համար։ Դեսպանը փոխայցելութիւն տուաւ անոր, Առեւտրական Սենեակին մէջ։ Պր. Օմար Տաուգ առիթէն օգտուելով ցոյց տուաւ Գիյուրը իբր Թհեռանի ճանապարհին ընտրելու առաւելութիւններ։ Ան ըսաւ որ Գիյուրը ամենամօտ ճանապարհն է պատերազմական համար, Լիբանանի կառավարութիւնը տրամադիր է ամեն դիւրութիւն ընծայելու այսման հետաքրքրական ծրագրի մը իրականացումին համար եւ Նաւահանգիստի Ընկերութիւնը պատրաստ է իր սակերը գեղչելու եւ անհրաժեշտ ծախսաանութիւնները կատարելու որպէսզի մեր ճանապարհը օժտուի փոխադրութեան բոլոր պահանջներուն պատասխանող ագդակներով։

Դեսպանը նպատակաւոր կերպով ցտուրուած ըլլալով պ. Տաուգի պակերացումին, խոստացաւ տեսակցիլ Հանրապետութեան Նախագահին եւ Բարձր Դռան հետ։

Ուրբաթ առաւօտ պատկական դեսպանն ու պ. Օմար Տաուգ մրցանի ընդունեցան պ. Տէպպասսէ։

Հանրապետութեան Նախագահին հովանի ելլելէ յետոյ Առեւտրական Սենեակի Նախագահը հետաքրքրեց տեղեկանալ Բարձր Դռան պ. Հէլլօի, որ այժմ Թամասկոս կը գտնուի, խնդրելով անկէ որ իր ամբողջ ուշադրութիւնը ընծայէ հարցին, իրականացնելու համար նպատակաւոր հետամտութիւն մը երբ պատկական դեսպանը Սիւրիական մայրաքաղաքը երթայ։

Դեսպան Միրզա խան, երեք տեղեկագիր պատրաստած է Հայաստի, Այնթաբերքի եւ Գիյուրքի նաւահանգիստներուն մասին։ Ջանուիճ իր կառավարութեան ներկայացնելէ առաջ անձնական ոչ մէկ կարծիք կ'ուզէ յայտնել իր ուսումնասիրութիւններուն մասին։

ԱՆՁՆԱՍՊԱՆՈՒԹԵԱՆ ՓՈՐՁ ՄԸ

Աղաւնիներու հարայրը անգամ մը եւս բաներ հանդիսացաւ առջի օր յուսահատութեան ցոյժ մը։

Տեղացի ազգիկ մը, Մարիամ Էլիաս, Մահրուպ գիւղին, Զաուիչ կոչուած վայրին, որ ականատես եղած է բազմաթիւ անձնասպանութիւններու, իմգքնէր ծովը նետուց իր կեանքին վերջ մը տալու նպատակով։

Երկու ժանտարմաներ որ տեղէ կ'անցնէին, աղջկան ատարը տեսնելով, ծովը նետուեցան եւ յաջողեցան ազատել զայն։

ՏՕՔՔ. ՏՒՂՐԱՆ ՊԵՐՊԵՐՆԱՆ
ՕՐ. ԱՐՄԱՆԷ ՓՕՂԱՍԵԱՆ
Ամուսնացեալք
24 Դեկտ. 1932 Գիյուր

ՕՐ. ՓՈՒԼԷՆԻՆ ՆՈՒՏՈՒՆԵԱՆ
ՊՐ. ՊԱՐՈՅՐ ՈՒՂՈՒՆԵԱՆ
Ամուսնացեալք
25 Դեկտ. 1932 Գահիրէ

ԼՈՒՍԻՆ ՋՕՐՊԱՃԵԱՆ
ՄԻՆԱՍ ՄԱՃԱՌԵԱՆ
Ամուսնացեալք
25 Դեկտեմբեր 1932 Գիյուր

Y. W. C. A.ի ԵՐԱԺՇՏԱՀԱՆԴԷՍԸ

Անցոյս 15ի հինգշաբթի երեկոյեան ժամը 8.30ին Y.W.C.A.ի հայկական բաժնի կողմէ տեղի ունեցաւ երաժշտահանդէս մը Բոնց սրահին մէջ, ղեկավարութեամբ տանօթ երգահան պր. Հ. Պէրպէրեանի։ Ներկայ էին նաեւ բազմաթիւ օտարներ։

Y.W.C.A.ի անդամներէն Տիկ.Զհենեան խանի մը հակիրճ խօսքերով պարզեց Միութեան կազմութեան նպատակը եւ ներկեգրած ուղղութիւնը։

Երգուեցան կարգ մը ժողովրգական խմբերգներ՝ Կոմիտասէն, Սիւնիէն եւ Տէր Ղեւոնդեանէն։ Ետքն մեներգներ, դուետներգներ, *ողոներ* ջութակի եւ դաշնակի վրայ։ Նուագախումբը ղեկավարութեամբ պր. Հ. Պէրպէրեանի յաջողօրէն նուագեց երկու Եւրոպական բնոյթ կտորներ։

Պէտք է ցերմօրէն օտրճատուռել Y. W. C. A.ի հայկական բաժնի վարչուհիները այն սիրուն գաղափարին համար, զոր ունեցած են՝ ծանօթացնելու համար հայ երգը մեր օտար բարեկամներուն։

Հանգիսը բնդհանուր առմամբ յաջող էր։

ԻՆՔՆԱՇԱՐԺ ԾԱՆՕ ԱՐԿԱԾ ՄԸ

Կիրակի, ակեղեցիներէն ելլելու պահուն, ինճնաշարժ մը, Գուրճի Սուրբ Գէորգ եկեղեցիին առջեւ կոխեց 13 տարուան հրեաստարդ մը, որ մահաւորձ վիճակի մէջ փոխադրուեցաւ հիւանդանոց։

Վարիչը ձերբակալուեցաւ։

ԱԿՆԱՐԱՆ ՊԼԻՐՈՒԹԻ

26 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 1932

	Ս. Փ.
Օգիպտ. ըլբադրմ.	437
Անգլիկ. »	426
Տօլար »	127.25
Ֆրանկ »	59.50
Գաճ Օքթօման	140
Իտալական Լիր 100	650
Շուէտական Տրախմ 100	70
Անգլ. ոսկի	609
Ֆրանս. »	485
Օսման. »	549.50
Արծաթ մեճիտ	22
Ֆրէնի Ծօնս. Ա. Ֆր.	551
» » Բ. »	319
» » Գ. »	306

Սեճերեան Ղբարէ Իլէ Ծոս
Բէյէճօղ՝ 5-19

մեծ մօրը պէս սպիտակ մազեր պիտի ունենայ. դեռ հոն հասնելու շատ միջոց կայ։

Ծիլդ կէս օրին դքսուհիին փառաւոր կառքը գաւիթէն ներս կը մտնէր։ Պարոն և տիկին Մօնզա, տիկին Շամարանթ և ղեակին բոլոր բնակիչները զայն ընդունելու համար դրան սանդուխի գլուխին կողմը հաւաքուեցան։ Ամէնէ դռնակը բացաւ և ձեռքը տիկին Տալանեի երկարեց. Պէարիս ալ դէպի անոր յառաջանալով՝

— *Ո՜հ, որչա՜փ բարեսիրտ էք, տիկին դքսուհի, ըսաւ, որ դմեզ չմոռցաք։*

— *Ինքզինքիս շատ գէշ բան մը ըրած պիտի ըլլայի եթէ ձեզ չմտածէի, տիկին, ըսաւ դքսուհին. սիրուն մտածումները կը սիրեմ ես։*

Ցետոյ իր չուրջը գտնուղները բարևեց ամենանուրբ զանազանութիւնները որոշող այն աննման քաղաքավարութեամբ զոր մեր արդի դաստիարակութիւնը միշտ մաս առ մաս կը յափշտակէ մեզմէ, և որ քիչ ատենէն ընկերութեան մէջէն պիտի անհետի բոլորովին, ինչպէս նաև կիրք ճաշակը և ճշմարիտ վայելչութիւնը, վերջապէս մեծ տիկիններու յատուկ եղած ամէն հանգամանքները։

Դքսուհին այս ընկերութիւնները քաջ կը ճանչնար, գիտեր ան որ նախաճաշին ժամանակը պիտի հասնի, գիտէր որ ղեակին բնակիչները իրենց սենեակէն պէնեալ և պաճուճեալ դուրս պիտի ելնէին, և թէ ինչ տաս կամ տասերկու ժամուան ճամբորդութենէ աղտոտ զգեստներովը ներս մտած ժամանակ աննպաստ տպաւորութիւն մը պիտի ծողուր։ Ընկերութեան մէջ մըտնող իւրաքանչիւր հիւր, մանաւանդ գիւղը՝ ուր միատեղ կեանքը յարաբերութիւնները աւելի աչքի զարնել կուտայ, մէն մի հիւր կ'ըսենք, պէտք է որ իր

չերը դէպի ամուսինը դարձընելով. իրատներէդ օգուտ պիտի քաղեմ, և քու surվուռիդ վրաս չպիտի խնդայ, ապահով եղիր։ Բարեբաղտաբար գրեթէ բոլոր ընտանիքս հոս է. և պիտի տեսնենք թէ ով պիտի յաղթէ, ան թէ ես։

— Կարծեմ թէ ընտանիքդ այս բաներուն մէջ յաբարերութիւն չունի, Պէարիս. դուն իմ հարբերութիւնս և սէրս չարաչար կը գործածես, գիս անգթաբար կը տանջես։ Չեմ խաբեր զքեզ, երբէք ալ խաբած չեմ, բայց խօսքերովդ ինձ տենչ կուտաս քեզ անհաւատարիմ ըլլալու։

— Կը խոստովանի՞ս այդ բանը։

— Այո, կը խոստովանիմ թէ գլուխս կը դառնայ, թէ քու մշտասէր հաճոյքներուդ և փոփոխամիտ բնութեանդ առջև չեմ կրնար ինքզինքս պաշտպանել։ Կ'զգամ թէ ինչ զաւի վարի կը մղես զիս, կ'զգամ թէ քու կամքդ իշխելու համար հաստատ կամեցողութիւն պէտք էի ցոյց տալ։ Սակայն քեզ ցաւ չպատճառելու փափաքս և խաղաղութեան բուռն պէտքս, մեր ապագային համար ողբալի դիմողութիւններու կ'առաջնորդեն զիս։ Պէարիս, մեր երկուքին ալ կորստեան պատճառ պիտի ըլլաս։

Նորատի կինը գլուխը երկու ձեռքերուն մէջ առնելով սկսաւ լալ, արտասուքի խոշոր կաթիլներ մատերուն մէջտեղէն ցիրուցան մազերուն վրայ սահելով՝ կը հոսէին։ Դիշերային չապիկը բացուած՝ անոր չքեղ ուսերը կը ցուցընէին. խիտ գեղեցիկ և խիտ գրաւիչ էր ան այս վիճակին մէջ։ Ամէնէ որ դեռ զինքը կախողին կը սիրէր, այս տխրութեան և այս գեղեցկութեան չէր կրցած դիմանալ։ Այսպիսի զժուարին դիրքի մը իյնալու և անոնց հետեւութիւնները ամբողջապէս հայուելու

ՀԱՐՍԱՆԻՔՆԵՐՈՒ—
ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍՆԵՐՈՒ—
ԵՐԵԿՈՑԹՆԵՐՈՒ ԵՒՆ.

Ընտանեկան շրջանակներու մէջ գործածեցէ՛ք
եւ Ձեր ճիւրերուն հրամցուցէք մի միայն

☞ **Lamberti—Bière** ☜

— ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ ԳԱՐԵՋՈՒՐՆԵՐՈՒ ՔԱԳԱՒՈՐԸ —

Սճտուելով ուրիշ մը գեղէ առաջ անգամ մը մեզի դիմեցէք, սովորական. ճաճ աւելի եպասեաւոր գնով մը, յաւագոյն գարեջուր ուճեճալու համար:

Մեր ժեռաքանակ յաճախորդներուն, ձրիօրէն կը նուիրենք, գեղեցիկ արժէքաւոր գաւաթներ, անձեռոցներ, գրպանի տետրակներ, գրիչներ եւայլն:

Փորձ մը կը՝բաւէ ձեզ համոզելու համար

Սուրիոյ եւ Լիբանանի Ընդհ. Գործակալ Ս. ՔԷՇԻՇԵԱՆ
KHAN—CHOUNY

Հռիփսիմէ Հիստոեան—
Շարամ Մաս թէոսեան Ընկ.
«ՄԵՂՐԻ» ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌ

Միայն մեկ անգամ բաւական է այցելել մեր եպարավաճառատունը, ուր պիտի գտնէք ձեր ճաշակին համապատասխան. համով հոտով մրերեցեր գեղջկայ գնիով:

Հասցէ.—Rue de l'Uruguay, BEYROUTH. Հեռագրատան ձախ կողմէն ծովեցերէ տանող փողոցին վրայ:

ԳԱԲՐԻԷԼ Թ. ԹԷՐԶԵԱՆ
(ԵԼԵՔՏՐԱԿԱՆ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ)

Հիմնուած 1921 ին Գալիս-Բերթ

Խիստ դիւրատաչելի պայմաններով կը կատարենք ամեն կարգի ելեկտրական յոյսի գիտեղումներ (Intsallation), ինչպես նաեւ մօթոր եւ տիճամօճիր:

Վաճառատունս կ'ստանձնէ նաեւ բոլոր ելեկտրագործիքներու ճորոգումներ: Մասնաւոր ապատարկութիւն բնակարաններու ելեկտրա-ճորոգումներ: ճառատուն Philips եւ Lux ելեկտր. լամբերու եւ ամեն տեսակ ելեկտրական պիտոյքներու:

Վճարման դիւրութիւններ.

Հասցէ — Վ. Ռուսենեանի գրատան կից Պուրճ. B. P. 491

ՀՐԱՇԱԳՈՐԾ ՄԱՐԴԸ
ԷԼ ՀԱՁ ՄՈՒՀԱՄԷՏ ՊԷՅ ԷԼ ՖԷԼԷՔԻ

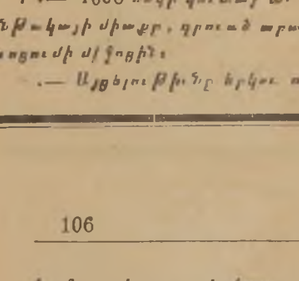

Փութացէք առնելու անոր կարծիքը ձեր բոլոր փափաքներուն համար: Ան կը հանդարտեցնէ բոլոր չտւրած և ահնջուած մարդերը և կը վերադարձնէ անոնց փափաքածները: Կ'իյնէ բոլոր ոգիներուն. հիբնօթիզով կը կարդայ մարդուն մտածումները. ձեռքի դիծերէն կը կարդայ մարդուն անցած, ներկայ և ապագայ կեանքը. կրնայ հասկնալ ամուսնութեան, համբորդութեան, սիրոյ, առեւտուրի. քննութեանց եւայլն բոլոր գազանիքները: Այս բոլորը կը ցուցնէ մարդուն, կաթնես թէ գրուած ըլլար քուղքի մը վրայ: Կնոջ և ամուսնոյն միջև եղած դժուարութիւններն ու տարակարծութիւնները կը լուծէ Առածոյ Սուրբ անուններով եւ Ամերիկեան եւ Եւրոպական գիանականներու փորձառութիւնները օգտագործելով:

Տխուր դէպքերուն ուրախութիւն և հանգիստ կը պատճառէ. ջրային և մտային հիւանդութիւնները կը դարմանէ: Այս բոլորը մեծ յաջողութեամբ կը կատարէ: Փորձը համենամեծ փաստն է, անգամ մը այցելել բաւական պիտի ըլլայ:

ՀԱՍՑԷ.— Գէյրութ. Հանդէմ Ղամի փողոցի առեւտուրի, Ֆրանսական ճիւանդանոցին մօտ, թիւ 9 բեհառսեր:

ՍԶԴԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

Ա.— Անհրաժեշտ կը գտնեմ յիշեցնել որ մեր գրէն քուղքի մը վրայ և պէտք է պահեն.

Բ.— 1000 ոսկի կուտայ ան, եթէ չի կարենայ հետեւեալ գիտնականներէն մեկուկայի մը փոքր, գրուած տարբերէն յիշատակութիւնը չկատարելու համար առցուի մը ետեւին:

.— Այցելութիւնը երկու ոսկի է.

ՕԳՆԷ ԴՈՒՆ ՓԵՋԻ
եւ
ԱՅՏՂԸ ՔԻՉԻ ՊԻՏԻ ՕԳՆԷ

ԸՆՏԱՆԻՔԻ ԱՍՏՂԸ
(L'ETOILE du FOYER)

Առեւտրական և երկրագործական ժողովրդային վարկի հաստատութիւն
Անանուն ընկերութիւն.— դրամագլուխ՝ 3,000,000 ֆրնք.
որ կրնայ 3.000,000,000 ֆրնք.ի բարձրացուիլ վարչական խորհուրդի պարզ որոշումովը:

Նիստրատեատեղի.— 137 Boulevard Sebastopol - Paris

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ Արեւելեան պետութեանց
Սալոյ Օթելի սենեակ, Պուրճ, Գէյրութ

ԵԼԵԻՄՏԱԿԱՆ ՃԻՒՂ
Ապահով պարտականագրութիւնի
ՕԺԻՏ
Երաշխաւորեալ տոկոս 5%. Ապահովագրական ընկերութեան չափերուն:

ԿԱԼՈՒԱԾՔԱՑՈՒ ՃԻՒՂ.
ՎԱՐԿԵՐՈՒ ԲԱԺՈՒՄ
կալուածի վրայ փոխատուութիւնք՝
վճարելի 10—15—20 տարիէն.ի որոշուած պայմանաժամէն առաջ ուզողը կրնա՝ վճարել:

ԸՆՏԱՆԻՔԻՆ ԱՍՏՂԸ ընկերութիւնը ներկայիս 75,000է աւելի անդամ ունի, մինչև 1 Ապրիլ 1931 Ընտանիքին Աստղը 135 միլիոն փոխ տուած է, գրաւով 500 միլիոնէ աւելի արժէք ունեցող անշարժ կալուածներու վրայ:

Ամեն թղթակցութիւն ուղղել՝ B. P. 821, Beyrouth

ԵՐԳԻՉՆԵՐԸ
ԲԵՄԲԱՍՏԱՑՆԵՐԸ ԵՒ
ՍՓՕՒԻ ԱՄԲՔԷՕՒՆԵՐԸ
ՓՈՐՁԵԼՈՒ ԵՆ ՄԻԱՅՆ
—ԲԱՄԹԻԼ ՎԱԼՏԱ—ՆԵՐԸ
ՍՈՑՆ ԲԱՄԹԻԼՆԵՐԸ ԽԻՍՏ ԱԶԴԵՑԻԿ ԵՆ, ԵՒ
ԿԸ ԳՏՆՈՒԻՆ ԲՈԼՈՐ ԴԵՂԱՐԱՆՆԵՐՈՒ
ԵՒ ՏՐՕԿԻՒՆԵՐՈՒ ՄԷՋ
Պահանջեցէ՛ք ՎԱԼՏԱ անունը կրող տուփեր
Ներկայացուցիչ՝ ՍԱԻԱ Եղբայրք
Փոսթարկղ թիւ 445
ՊԷՅՐՈՒԹ

Մէքանիկ Կարի եւ
Ձեռագիտութեան Դասընթացք

Տիկին Գառա իր բարեկամներու փափաքներուն տեղի տալով վճռած է ձեռագիտութեան ու կարի դասընթացք բանալ: Ունի երեսուն տարուայ փորձառութիւնը ձեռ ձգուած տիե հետութիւն. վկայուած ու գործած դիզ երկար տարիներ Բարիզ Haute Coutureի տիպոսով:

Ցուցնական ամենավերջին մէքոսով կ'ուսուցուի Ռօպ Մանթօ, Թալեեոր, Թուալէթ եւլն:

Տիկին եւ Օրիորդ եռանդուն ասպիրուհիներ կրնան կարճ ժամանակամիջոցի մէջ ձեռագիտութիւնը իւրացնել ու սանդալ իրենց վկայականներ, իսկ բնաւ կար չ'գիտցողներ աթոլիէին մէջ իրենց սթաթր կր կատարեն

Մանրամասնութիւններու համար դիմել հետեւեալ հասցէին.

Rue Allemby Immeuble Schoucair, contigu à la Bonque de Française de Syrie, Maison Cara

ոկուն չիմուածէ, վայելուչ տեսք
Հնչուն եւ քնաւկան ձայն
Ահա յատկանիշներ՝

ՕՐՈՆՅՄՈՎ ԿԸ ՁԱՏՕՐԱՇՈՒԻՒՆ

ԱՓՕԼԼՕ
ՖՕՆՕՆԵՐԸ

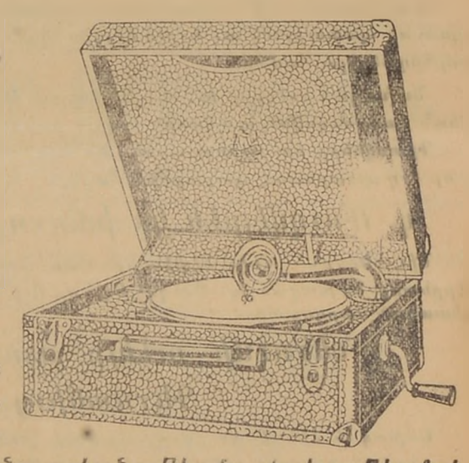

Հրապարակի վրայ գրանուոզ բոլոր մարքանեռու հետ կը մրցին Ապոլլօ Ֆոնօները: Մանաւանդ վերջին նոր մօտէլները, որոնք հասած են արդէն, անգերազանցելի են իրենց տեսակութեամբ, վայելչութեամբ և ժամչելի գիներով:

APOLLO GRAMOPHONE Co. Ltd
(of London)
ԱՓՕԼԼՕ ՖՕՆՕԳՐԱՖՈՒ ԹՈՒՓԱՔԱՐՈՐԸ !!!
Կատարեալ ճամոզում գոյացնելու համար՝ անգամ մը այցելեցէք
MAISON APOLLO, Rue de la Poste, BEYROUTH
Փորոպիճ եւ ֆօնօ՝ ամէն ձեւի, ամվիճելի ապակ եւ առաւելութիւններ գիւրամատչելի գին, վճարումի գիւրութիւն:
Ընդհ. ներկայացուցիչ՝ Սիւրիոյ, Պաղեստինի, Անգլորոգանանի, Միջագետքի եւ Եգիպտոսի.— ԹՈՒՐՔԻԷՆ ՍԻՆԱՆԵԱՆ

KOURKEN SINANIAN, Boite Postale 642, BEYROUTH (Syrie)

Ոտի հիւղ մասներ ունի. իւրամանչիւր մասդ իրեն համար տեղ մը կ'ուզէ, ատոր համար հագուելու ես

ՍԹԱՆՏԱՐՏ կօշիկը

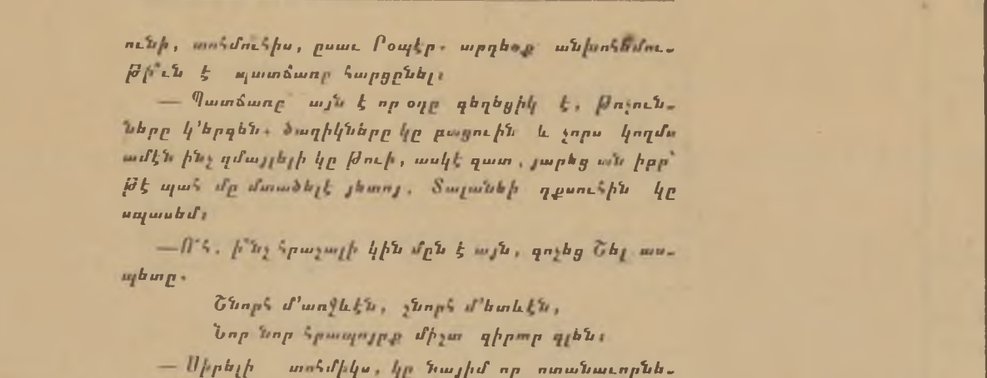

ՍԹԱՆՏԱՐՏ կօշիկները գիւտականօրէն պատրաստուած են և քալես թէ նստես սիւտ հանգիստ կը պատճառեն և նոր կեանք մը չնորհեն քեզի: Հարցուր քեզմէ առաջ փորձողներուն:

ԿԵՑ ՐՈՆՏԵՂՔ՝ ՆԱՃԱՐ ԵՂԲԱՐՆԵՐՈՒԻ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ

ՍՊԱՐՏԱԿԱՆ ԱՄԷՆ ԿԱՐԳԻ ԳՈՐԾԵՐՈՒՆ ՀԱՄԱՐ
Դիմեցէք «ԱԶԴԱԿ»ի Տպարանը՝ գիրէ, պրօշիւր, հարաճ կամ հրաւիրագիր, պահարան, համակիր քարտ եւ առեւտրական տետրակներ.
ԱՐԱՓ, ՍԱՓՈՒՐ, ԳԵՂԵՑԻԿ եւ ԱԺԱՆ.
ՀՈՒՆ ՄԹԵՐՔ ԳԻՐԵՐՈՒՆ

համար դեռ շատ երիտասարդ ըլլալով՝ իր կինը գիրկը առաւ, և սկսաւ շատ մը համբոյրերու հետ անոր ականջին ի վար խօսիլ:

Պէաթրիս նախ չլսելու զարկաւ, յետոյ արտասուքները դադրեցան, ձեռքերը կուրծքին վրայ ինկան և ժպիտ մը տեսնուեցաւ իր շրթունքին վրայ, գլխու գեղեցիկ շարժումով մը սև մազերուն չքնաղ խոպոպիկները ետին նետելով առաջուան շարժումէն աւելի հրապուրիչ շարժումով մը գլուխը ամուսնոյն կուրծքին վրայ կրթնցուց ան՝ ըսելով.

— *Եթէ այսպէս սիրես գիս, չպիտի խառնուիմ ալ մեր գործերուն, քու ամէն ուզածդ պիտի ընեմ:*

Մարքիզը գորովագին կերպով մը գրկեց զինքը:

— *Միթէ անցեալ օրուան պէս փուճ խոսում մը չէ՞ այդ, չարունակ այդպէս կ'ըսես, բայց երբէք չես գործադրեր: Ա՜հ, եթէ ուզէիր՝ որքան երջանիկ պիտի ըլլայինք:*

— *Այո՛, եթէ քու ամէն կամքերդ կատարէի:*

— *Կամ եթէ ես քու կամքերդ կատարէի, յարեց Ամէտէ ինքն ալ ժպտելով:*

— *Միաբանելու համար մէկ կամք ունենանք և զայն կատարենք:*

— *Սիրելի Պէաթրիս, ահա այսպէս միշտ սիրուած պիտի ըլլանք, և որչափ ժամանակ չարունակենք՝ երկնչելու բան մը չունինք:*

Ծաղկահատակ լծակիցները սովորական ժամուն սեղան իջան, բայց չգիտեմ երջանկութեան ինչ կերպ բուրմունք մը իրենց չորս կողմը կը սփռուէր: Պէաթրիսի իրական չնորհքն ու գեղեցկութիւնը սովորականէն աւելի հրաշալի կ'երեւէր, որու վրայ բոլոր կոչնականները յափշտակուած մնացին:

Այս առտու հրեշտակի մը նման գերերջանիկ հով մը

ուներ, առհմուհիս, ըսաւ Լօպէր. արդեօք անխոհեմութի՞ւն է պատճառը հարցընել:

— *Պատճառը այն է որ օրը գեղեցիկ է, թռչունները կ'երգեն, ծաղիկները կը բացուին և չորս կողմս ամէն ինչ զմայլելի կը թուի, ասկէ զատ, յարեց ան իբր՝ թէ պահ մը մտածելէ յետոյ, Տալանեի դքսուհին կը սպասեմ:*

—*Ո՜հ, ի՜նչ հրաշալի կին մըն է այն, գոչեց Շել առպետը.*

Շնորհ մ'առնէէն, չնորհ մ'ետևէէն,
Նոր նոր հրապոյրք միշտ գիրոր գլեն:

— *Սիրելի առհմուհիս, կը հայիմ որ ոտանաւորներով խօսելու տարօրինակ սովորութիւնը միշտ մնացած է վրադ կ'երեւի թէ երիտասարդութեանդ ժամանակին արմատացած մէկ նորաձեւութիւնն էր այդ:*

— *Այո, սիրելի առհմուհիս, գեղեցիկ և երիտասարդ եղած ժամանակիս նորաձեւութիւնն էր, և պիտի տեսնես թէ այս տեսակ նորաձեւութիւնները որքան դժուարութեամբ կը մոռցուին: Ես այդ երգերով, և ժամանակին յարմարցընելով՝ սքանչելի յաջողութիւններ ունեցած եմ, և հիմա ուրիշ բան չունենալով միայն այդ յիշատակները մտքիս առջև կը բերեմ: Աւա՜ղ, քու տարիքդ ունեցողները չեն իմանար այս բանը, բայց՝*

Թող, թող որ գայ ժամանակ:

Պէաթրիս, այս ժամանակ խոսքին վրայ սկսաւ ծիծաղիլ: Երիտասարդութեան մէջ ներկան և ապագան միայն կը մտածուի, ոչ այն ապագան՝ զոր փորձառութիւնը կը ներկայացընէ, այլ այն ոսկեզօծ երազներու ապագան, առանց ցաւի և վերքի ապագան, սիրոյ և անմահ գեղեցկութեան ապագան: Մեր մէջէն ո՛վ քսան տարեկան հասակին մէջ կը հաւատայ որ իր

ՀԱԿԱՊԱՏԱԿ ՄՐՑՈՒՆԴ

ՏԵՂԱՒՈՐԵՑ. Դիմեր չառած ծանուցումներուն մասին ալ տրուելիք պատասխանները:

Զանգուածային եղանդներու ծրագիրին մասին՝ ռուսական պրպլեան, շնորհած ապահովագրութեան մը վրայ՝ Ամերիկեան Ֆրանսական բանկին կից Ամանակատուներուն մասին ալ տեղեկութիւններ ստանալու համար դիմել հետեւեալ հասցէին:

Անոնք որոնք արդէն ունին ներկայացուցիչներ, կրնան դիմել անոնց:

Քանի մը ճանչցուած Ֆրանսական բանկերու ներկայացուցիչներ կան նաեւ Պէյրութ:

Ահա մարդիկ որոնք կրնան ձեզի օգնել:

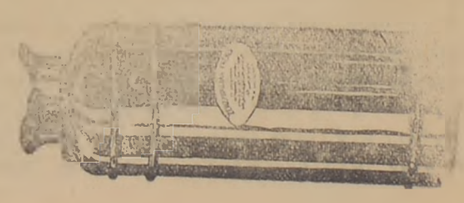

AZTAG
JOURNAL QUOTIDIEN ARMÉ
B. P. 587
BEYROUTH, Liban
Directeur-Propriétaire
HAIG BALIAN

ԳԻՆԸ ՓՈՍՏՈՎ
ՍԻՐԻՈՅ ամս. 550, վեցամսեայ 300 Ս. Դ
ԱՐՏԱՀԱՄԱՐ. տարի 7, վեցամսեայ 4 տոլար

ԱԶԴԱԿ

ՕՐԱԹԵՐԹ
ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԳԻՏԱԿԱՆ

ازتـــاك
جريدة سياسية ادبية اقتصادية حرة

ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ 28 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 1932
ԳԻՆԸ ՀԱՍՏ 2.50 Ս.Դ.

Ձ. ՏՄԲԻ | Սմեռ առաւոտ պէտք է բնել բերքս ճօտեցիր հասցէին | Տնօրէն — խմբագիր՝ ՀԱՅԿ ՊԱԼԵԱՆ | Չհրատարակուած ձեռագիրները չեն վերադարձուիր | Թիւ 214 (791)

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

ՖՐԱՆՍԱ-ԱՄԵՐԻԿԱ

Ինչպէս ծանօթ է, ֆրանսական նոր դահլիճը հաւատարիմ Ձեզ խորհրդարանի բացարձակ մեծամասնութեան կամքին, Միացեալ Նահանգներու վճարունակութիւնը պարտքի ժամանակաւոր յետաձգման չուրջ։ Շատոնց արդէն վճարման պայմանաժամը լրացած է և երկու երկիրներու միջև սկսած են հետապնդուիլ քաղաքական կամ դիւանագիտական յարաբերութիւններ։ Միացեալ Նահանգներու հանրային կարծիքը որ ղղագրկիւ վճռակ մը ստացած էր Պ. Էրիօի դահլիճի անկման անակնկալ լուրին և պարտքերու ժամանակաւոր յետաձգութեան որոշման վրայ, հետզհետէ խաղաղած է։

Իսկապէս, պարտքի մերժման որոշումին առաջին տպաւորութիւնը Ամերիկայի մէջ, չատ դէշ եղած է։ Մերակոյտի անդամներէն ոմանք առաջարկեցին Միացեալ Նահանգներու դրամատուներէն բոլորովին հեռացնել ֆրանսական կառավարութեան և ընկերութեանց բաժնեթուղթերը և բացարձակապէս չընդունիլ։ Ուրիշ ծերակուտական մը պաշտօնապէս առաջարկեց յետ աչնու ոչ մէկ Ամերիկացի զրօսաշրջիկ դրկել Ֆրանսա և եթէ երթալ ուզող ըլլայ, պէտք է վճարէ 5000 տոլար Մ. Նահանգներու կառավարութեան։ Նոյն իսկ առաջարկողներ ալ եղան որ Ֆրանսայի հետ գործ ունեցող և դէպի այդ երկիրը մէկ տոլար իսկ առաքում ընդ Ամերիկացին, բանտարկութեան դատապարտուի։ Գտնուած են պետական անձնաւորութիւններ, երեսփոխաններ, սրոնք թելադրած են մինչև առևտրական յարաբերութեանց խզումը Ֆրանսայի հետ։

Գրգռութիւնները վերցած են այժմ և խնդիրը մտած բոլորովին նոր փուլի մը մէջ։ Ամերիկեան կառավարութիւնը, ինչպէս տեսնուեցաւ, առաջին օրէն ի վեր մշնոյն քաղաքականութեան հետևեցաւ պարտքերու շուրջ։ Ոչ մէկ բանակցութեան սկսաւ, հակառակ եղած առաջարկներուն, յայտնելով որ խորհրդարանի տուած որոշման չ՚կրնար հակառակ ընթանալ։ Մէկ խօսքով, Ֆրանսական կառավարութեան մերժումը եղաւ հակառակ Միացեալ Նահանգներու կառավարութեան կամքին ու ծրագրին։

Եւ լուրջ քննութիւն մը ցոյց կուտայ որ բանակցութեան առարկը մերժելով առաջին օրերուն, Ամերիկան նպատակ ունէր Անգլիոյ և Ֆրանսայի պարտքերը զատել իրարմէ. ասելի ճիշդը, իւրաքանչիւրին հետ առանձին բանակցութիւն վարել և առանձին պայմաններ ընդունիլ։ Ծալոդեցաւ Անգլիան չհակառակեցաւ վճարման և յարգեց իր խոստումը, Ֆրանսային անկատ քաղաքականութեան մը հետևեցաւ։ Զենք գիտեր թէ Անգլիոյ և Ամերիկայի միջև գաղտնի՞նչ հասկացողութիւնները գոյացան։ Անգլիոյ և Ֆրանսայի պարտքերու խնդրին չուրջ միևնոյն քաղաքականութեան հետևիլը, մտահոգութիւն պատճառած էր Ամերիկայի, որ առիթի կ՚սպասէր այդ միացումը արգիլելու համար։ Հիմա արդէն յայտնեցաւ։ Անցած տարի Հոզվելթ ժէջ ստորագրուած հատուցութիւներու դաշնագրութեամբ կ՚սկսէր Անգլիոյ և Ֆրանսայի միութիւնը։ Անգլիա, այն ատեն, չէր ուզած բաժնուիլ Ֆրանսայէն և միացուցած էր իր գաւառ։ Այս անգամ սակայն Ֆրանսան նոյնը չըրաւ հակառակ Մաքտոնալտ-Հոթօ տեղակալութեանց ընտրութիւներուն։ Եւ Պ. Էրիօն իր հրաժարականին մէջ ամենէն աւելի կը շեշտէր այս պարագան և կը յիշէր անցած տարի Անգլիոյ բռնած ընթացքը, երբ հատուցութիւներու խնդիրը քննութեան կ՚ենթարկուէր։

Այժմ Անգլիական և Ֆրանսական դաւերը զատուած են իրարմէ։ Անգլիա 15 դեկտեմբերի բաժնեվճարը յանձնեց Ամերիկայի, իսկ Ֆրանսա մերժեց։ Պարտքերու կարգադրութեան չուրջ պիտի սկսին առանձին բանակցութիւններ, մէկ կողմէ Ամերիկայի և Անգլիոյ հետ, և միւս կողմէ Ամերիկայի և Ֆրանսայի հետ։ Անգլիան ասելի շատ պիտի նպաստաւորուի քէ՝ Ֆրանսան, այդ մարդ չի գիտեր։ Մէկ բանակցութիւն որոշ է որ Միացեալ Նահանգներու կառավարութիւնը ասելի չահաւոր դուրս պիտի գայ այս բաժանումէն, որովհետև իր դէմ միացեալ զօրաւոր ճակատի մը կազմութիւնն ասելի գժուար պիտի ըլլայ ներկայիս։

Համաշխարհային պատերազմի օրերուն և անկէ առաջ Ամերիկան մասնաւոր սէր մը ունէր Ֆրանսայի հանդէպ։ Երկու տէրութեանց յարաբերութիւնները չատ բարեկամական էին և սերտ։ Դաշնակից տէրութեանց մէջ, Պելճիքայէն վերջ, առաջին տեղը կը գրաւէր Ֆրանսա, ուրիշներու յարգանք պատճառելու տեսակէտէն։ Մանաւանդ, երբ Գերմանիան իր բոլոր ուժերով սկսած էր յարձակման, երբ Ֆրանսայի վրայ, կոխկրտելէ վերջ Պելճիքան։ Այդ պատճառաւ ալ Ֆրանսայի վրայ, կոխկրտելէ վերջ Պելճիքան։ Այդ պատճառաւ ալ Ամերիկան առաջին օգնութիւնը փութացուց Ֆրանսայի և բացաւ իր գանձը դաշնակիցներու առջև։ Մէկ խօսքով Ամերիկան պատերազմի մղող գլխաւոր ազգակներէն մէկը եղաւ Ֆրանսայի ննջարկուած նեղդրութիւնը պատերազմի օրերուն։

Սակայն, Վէրսայլի խորհրդաժողովին մէջ, Ամերիկան տեսաւ որ բոլորովին տարբեր դատ մը գոյութիւն ունի։ Դաշնակիցներու հետ տապնդած արդարութեան դատի տակ թագնուած էին ուրիշ դատեր։ Պելճիքայի կամ Սերպիոյ աւերակներուն չնութենէն և բազմաթիւ կորուստներու դարմանէն առաջ, կար ուրիշ կարգադրութիւններ խնդիրներ ալ։ Դաշնակից տէրութիւնները աշխարհը բաժնած էին իրենց միջև պատերազմէ առաջ և պատերազմի միջոցին, մասնաւոր և գաղտնի պայմանագրութիւններով, և այլևս պէտք էին կատարել հաւասար բաժանումը Ամերիկայի աչքին առնելու։ Եւ կատարուեցաւ այդ բաժանումը մասամբ։

Սակայն Ամերիկան վշտացած, գուցէ իւղոտ պատառ մ՚ալ իրեն բաժին հանուած չըլլալուն համար, կամ մարդասիրաբար, չստորագրեց Վէրսայլի դաշնագիրը և որոշեց եւրոպական գործերու չխառնուիլ։

Ակռէ կ՚սկսի պատերազմը Ամերիկայի և եւրոպական տէրութիւններու և մասնաւորապէս Ֆրանսայի միջև։ 1921ին, Ուաշինկթընի զինաթափութեան խորհրդաժողովին մէջ Ֆրանսա հակառակեցաւ Ամերիկան տեսակէտին, ծովային ուժերու զեղչման ծրագրին չուրջ։ Գերմանիոյ անտեսական դրութիւնը բարձրացնելու համար Հուվերի ձեռնարկները դարձեալ Ֆրանսան նեղացուցին և կրկնապատկեցին տիրող պատերազմը։ Մերձաւոր Արևելքի խնդրին մէջ, Ամերիկան իր ակնկալած աջակցութիւնը չտեսաւ Ֆրանսայէն։

Այս բոլորը պատճառ եղան որ Ամերիկայի և Ֆրանսայի յարաբերութիւնները ներկայ վիճակի մէջ գտնուին։

ՀԱՅ ԿՂԵՐԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ ԱՇՈՒՂԱԿԱՆ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ

Ինչպէս տեսանք իր տաղերուն
Ժէջ Ադթամարցին ազատօրէն կը գոր
ծածէ տրաքերէն և պարսկերէն բառեր։
Այս երկու լեզուներէ բառեր ու տաղ
ուածքներ չատ գործածական գտնած
էին հայերու մէջ նամանաւանդ տրաբա
կան արչանքէն յետոյ։ և քանի որ
ոչ ղական տաղերը ժողովուրդին հա
մար կը գրուէին և ժողովուրդական
տաղերու վրայ կ՚երգուէին, Թլկուրան
ցին ուրեմն ժողովուրդին հասկնալի բա
ներ միայն վերցուցած է այդ երկու լե
զուներէն, ինչպէս երաժշտն իրմէ առաջ
ու վերջ եկող աշուղներ, երգնկացին
Ֆրիկ, Բուլղակ և ուրիշներ, բացառե
լիւն կը մնայ միայն Շնորհալին։

Թլկուրանցի եւ Ադթամարցի կարո
ղիկոսներու աշուղական երգերէն յետոյ,
սեր յիշած տաղարանին ժէջ կը գտնուի
Նախշ վարդապետն երկու տաղեր.
առաջինը զարիգներու ժասին, իսկ
երկրորդը, երկար իրատական մը այ
բուբենի յաջորդական չարայարու
թեամբ։ Նահապ վարդապետ զարիգնե
րու կեանքը կը նկարագրէ այնպիսի
դառն եղանակով մը որ կարծես թէ ի՞նչ
պարած ըլլայ այդ կեանքը և ըմպած ըլ
լայ անոր դառնութիւնները։

ՅԱՂ ՆԱԽԱՇ ՎԱՐԴԱՊԵՏԻ ԱՍԱՑԵԱԼ Ի ՎԵՐԱՑ ՂԱՐԻԳԻ ՅՈՅԺ ԳԵՂԵՑԻԿ

Ասուծոյ մարդասիրեն փառ յաւիտեան
Որ սեղծեր է, զարաւոս զարմանագան
Ց՚աւուելիք եւ առեւմուտ, հարաւ հիւսիս
չորեքովին
Զմարդն ի վհոյ եդ բազաւոր յոյժ ան.
ճման.
Բայց դարիգին կեանքն է լալի ողբեր
գական
Դառն ու լեղի լի տրտմութեամբ ի մէջ
գնացեր
Ողջամ լինի օտար յերկիր թափառական
Ղարիգն օտար ոչ ճանչեն ոչ գիտացեր
Անդ ոչ եղբայր, ոչ սիրելի, ոչ ազգական
Ոչ գտանէ զոհ կարեւոր ասպրճճական
Թէեւ լինի պարոն որդի եւ անհման
Հանած վարած ասիճ նրման մոլորական.
Ղարիգին հացն է լեղի որ ճաշակէ
Խառն ու լեղի խառն արտասուիւ զգուրն
քնակ
Թէ գորն տաճ ճուռ ու տարար որ ճաշակէ
Բիւր հառաչէ ճայ ի տրեն յարեան կաթէ.
Ղարիգին սիրտն է ի սուր անմխիթար
Երբ հառաչէ ճայ սիրտն ու փորն առնու.
գայար
Ցորժամ յիտէ գիւր սիրելիքրն հաւասար
Նա այեռուն յարիւն կաթէ երեսն ի վայր.
Ղարիգին խելքն է կորեր միտքն է մոլար
Ու բէ յինի էաճ զՍոգոմոն մտօք ճարար
Որ բէ խօսի բան մի էաճի անգին ճուհար
Սասեղն ճմայն բէ լուռ կացիր անգէտ
յիմար
Ղարիգին ցորհկն եղուկ գիտերն է վայ
Աչերուն էուճն է հաւեր որ ճար չկայր
Մտօք տանջեր գիտերն ի քուն ոչ դիւրա.
ճայր
Վ.ադիւն ես իմն չրինիմ գիտեմ երբ լու.
սանայր.

***

Աներկբայ եմ թէ Նախաշ վարդապե
տի յետագայ խրատական տաղը արդէն
ծանօթ է չատերուն. բայց ինչպէս ըսի
նախապէս՝ փոփոխակներ գտնուելուն
վրայ ունեցած վստահութենէս թելադ
րուած կուգամ այս երկար խրատակա
նը հոս տրատգրել։

ՏԱՂ ՆԱԽԱՇԻ Է ԱՍԱՑԵԱԼ

Աճցանէք մեծութիւն ու փառէ ասխարհիս
Տեսնու էակի օթճուայէ տանարհս
Թայց դու զայս գիտացիր բէ ինչ կու դա.
տես
Տի բողուս օտարաց ի հող մտանես։
Մի դաւեր մի դաւեր Նախաշ մի դաւեր
Մի խաբեր մի խաբվիր մեղօք մի խաբ.
վիր

Գիտացիր գիտացիր էեզ օր կայ մահու
Դարեգման դու օգնէ էեզ դուն կենալու
Գու չունիս էեզ բարեկամ ասդ՚ն կենալու
Մի դաւեր մի դաւեր...

Երբ չունիս էեզ ճարակ ասդեն կենալու
Դու արա էեզ օտւով բարեր գնալու
Ջինչ ունիս ասդենեն փոխ տուր Աստուծու
Զինիւար գինիւար անդ ես գնալու
Մի դաւեր...

Եր դաւես մեղաւոր նեռ անտուրիս
Երբ յետոյ փոխիման տտուս ի լինիս
Ընդ հոգոյդ միացիր եւ գործէ բարի
Ընտրելոյ հետեւիր գի սուրբ լինիցես
Մի դաւեր...

Քեռ կամիս Աստուծոյ լինել սիրելի
Ժողգսեռս ասխարհիս եւ քէ գործէ բարիս
Ժամանակս խաբող էեզ չառնեն բարի
Ժամս հաղցր բայց յետոյ խիսս դառն ու
լեղի.

Ինչ ծառ է էեզ խնդալի յայսմ ասխարհիս
Ցերբ յետոյ մեռանես ի հող մտանես.

Ձայ լալով եգկելի քէ խելէ ուենցիս
Ձայ եւ յիսկ գի վայրուն ի հող մտանես

Ցասբեցար ասեննս էեզնէ վկայէ
Ասացնար չար ննեիս ի սատանայէ

Ցրծագիլ վայրաբար էեզ ինչ վայելէ
Ցրբ յետոյ, երբ տրատուէ ու յայ ժամանէ.

Ցինաց դու գիր չունիս անմահ կեանալու
Կամ առեալ ես պարտ ասդեն կենալու

Ձուր երկիր ամենիս արդեն գնալու
Հանց տայ որ չի լինիս բաժին գեհենեայ.

Ձայն փրկչին էառգն արքուն կենալու
Սպկելի դուն վասն եր էաճ անձյագ ի էուն

Ձեկատար ճատպես ի մէջն ծովուն
Այսպոծեալ հոգւովդ գինչ ճատն ի էամուն

Ձանապարհ հետաւոր ունիս գնալու
Ճար չունիս ճար չունիս սերժել ի մահու

Ցր առներ դու խափան գայերդ ելալու
Սրբ տայ ու ճնչ բեռ ուր ես գնալու

Ցարժամ մահ էեզ ցիրեր օրդ հասանի
Հոգիդ ի մարմնոյդ ելեալ բաժանի.

Ընդ հայես այս ու անդ ողորմ ու լալի
Ոչ օգնէ էեզ եղբայր եւ ոչ սիրելի

Ցետոյ ածէ ողորմուկ գայերդ ու, ճայիս
Հեր բաժես գարեասուս դու հեռ գիւրս

Ձայ ատգնէ մեծութիւն ոչ սեր ասխարհիս
Ձինչ բարի որ գործեր դու դեռ չազատես

Ցառաճայ ես բաւիչ, վասն եր մեծարես
Ան բաւիչ մեղանչել վասն այն կորչիս

Մի դաւեր մի դաւեր...

ՏՕՔԹ. Ե. ՏԵՐ ՂԱԶԱՐԵԱՆ

(Շար.)

ԱՐԱԲ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ

ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ ՀԱՏՈՒԱԾՆԵՐ

«Վէրտէ էվ Հան»ի վիպակէն

...Մի քանի տարիներ բացակայեցայ Գէյրութէն։ Դարձիս, որ մը Րէյճ պէկ Նիւ՚ժանի այցելութեան գացի. մարմնով նիհարցած և յետին ծայրագոյնս գալ գինք ամենայն զարմանքով։ Տխրութիւնը ձգտեալ դիմագիծերէն կը թափէր, կարծես։ Մելամաղձիկ աչքերը լռելեայն կ՚ըսէին թէ անոր սէրը որքա՜ն սեղմուկ է կուրծքը՝ որքա՜ն խաւար։ Արտաքին կացութեանը հայելով դրդապատճառ մը չկրցի գտնել անոր այս յետադասութեան, ուստի նեղուած ու տարտնուած։

— Ի՞նչ պատահած է քեզ, բարեկա՜մ, հարցուցի, ո՞եր մեաց այն զուարթամարտութիւնն՝ որ ճառագայթի պէս դէմքիդ վրայ կը փայլէր, ո՞եր է այն ցնծուն վիճակն՝ որ անբաժան ընկերը էր քու երիտասարդութեան։ Արդեօք անգութ մահը քեզ սիրելի՞ մը բաժնեց և կամ սա դժբաղդութիւն մը ըսի ճերմակ օրերուդ արդիւնք՝ մէկ պատ՚ղր խլեց. ո՞րն է, ըսէ, կը խնդրես մեր ստերժութեան սիրոյն իսկ ինձ, ի՞նչ է պատճառը այս վշտարկութեան՝ որ անձիդ ընդվզած է և քեզ՝ այս վիճակ ու վատութեան մէջ ձգած։

Րէյճ ինձ ուղղեց ափսոսալիր նայուածք մը՝ որուն մէջ պարկ մը անոր գեղեցիկ օրերուն յիշատակը նշուլեց ու չիջաւ։ Ու յետոյ յուսահատական խաղերով տալի ձայնով մը պատասխանեց.

— Ի՞նչ ըսեմ սիրելիս, ի՞նչ ըսեմ. եթէ մարդս իր մէկ սիրելի մարդիկը կորսնցնէ, չէ՞ պատրիս մէկ ուրիշ բարեկամներ գտնելով կը հաւատրէ և կ՚ըսփոփուի. եթէ իր մէկ ինչքէն զրկուի, լուրջ խորհրդածութեամբ կը հասկնայ որ իր ձեռքէն խլած իրէքին տեղը աշխատութեամբ ուրիշ մը պիտի կրնայ դրաւել, կը մոռնայ և կը սիրէ՜ուրիշ։

Սակայն երբ մարդը արթուն հասկըսնայ ղրկուած կ՚ըլլայ, ո՞եր պիտի կըրնայ գտնել գայն ու ի՞նչով փոխարինել կը պատասխ որ մահը ձեռքը երկարէ և ապահովէ քեզ սահմանէն բայց օրերու սահմանքով, կ՚ղգաս կեանքի մասերուն փոփոխականքը ու կը ժպտիս. կ՚ըլլայ որ աշխարհային հարուստ ը սահմանկալ մէկ պատուղ վրդ կը հասնի, բոլորչի և տհաւոր աչքերը կը տեսնայ, քեզ կ՚ղձանչ և երկմտայ ոտքերուն տակ կոխոտելէ վերջ, կը ձգէ կ՚երթայ ծրագրերով, բայց չատ չանցնիր, ղգացած՝ անիկա կը ՚վերադառնայ, քեզմէ ներում կը խնդրէ և մեռնելու չափ կը տառապի։ Այլ եւ այնպէս մը ըսելիքներ կ՚ունենայ և ուրիշ կարգադրութիւններ կ՚ընէ։ Ասոնք այն մարդիկներն են որոնց կեղծ ու լիրբ սովորութիւններէն հազիւ կրցայ ազատել օձիքս և խլել լուծս. ասո՜նք այն ամուսնացեալներն են որոնք իրարու մարմնով կը միանան և հոգւով մէկ կզմէկէ կը գարշին ասո՜նք Աստուծոյ առջև եռ ոչ մէկ բարեխօս ունին աստուածային օրինաց անգիտութենէն ի զատ։ Ես չեմ դատապարտեր զանոնք այլ կը մեղքանամ անոնց վրայ։ չեմ ատեր գիրենք այլ կ՚ատեմ անոնց՝ կեղծաւորութեան, ստութեան եւ չարամտութեան ձեռք անձնատուր ըլլալը ինքնաբերաբար։... Ես չուզեցի որ մոխրերնիս վրայ նսեմ եւ կեանքս հրկիզմ, ողբագին գոչելով թէ «ե՞րբ պիտի ձագի արչալոյսը։ եւ արշալոյսը գալուն՝ «ե՞րբ պիտի վերչանայ ցորեկը։ Երկինք չպատուիրեր որ մարդս թշուառ ըլլայ, որովհետև երջանկանալու հակումը ինքը գրած է անոր եսին մէջ, որովհետև Աստուած մարդուս երջանկութեամբը կը փառաբանուի...ահա պատմութիւնս, ո՛վ մարդ, ահա պատճառաբանութիւնս առջի երկնից և երկրի...։

***

...երբ «Վէրջի ջուէն բաժնուեցայ, ի լուր եթէրին «...քայց ներելի՞ է արդեօք որ այս կինը իր երջանկութիւնը ամուսինին թշուառութեանը գրնով ծախու առնէ հարցուցի ինքնիրեան։ «Ճապա ներելի՞ է այդ տեր մարդուն, իր կնոջ դգացումները միապաղաղ գերիվարէ որպէսզի ինքը միայն երջանիկ մնայ պատրանքեց խիղճս։

...Ձմեռ մը կը քալէի. Տրկ. Վէրժէի դեռ ձայնը լսողութեանս մէջ կարձագանգէր, և հասայ քաղաքին եզերքը երբ արիւնը իր մուրքը կասարելու կը պատրաստուէր։ Դէշերն ու պարէզները անդորրութեան և հանգիստի ձայկօդով պատուրուել եւ թռչունները իրենց երեկոյեան աղօթքը նուագել կը սկսէին...ու կանգ առի խոնուն եւ հառաչանքով այսպէս ըսի ինքնիրենս.

«Ձեփիւռին գգուանքներովը այս ծառերն Ազատութեան գոհուն առջև կը ցնծան եւ արեւուն ու լուսնին ճառագայթներովը կը հրճուին.

Այս թռչունները անոր քաղցքին փաթթուած՝ առուակներուն մահիկ խորու կը խօսին արձակ-համարձակ՝ այս ծաղիկները անարգել անջրպետին մէջ իրենց անուշաբոյր չունչերը կ՚արձակեն եւ կը ժպտին աննկուն երբ առաւօտը կուգայ հայկապ հանդիսաւորութեամբ։ վերջապէս երկրիս վրայ ամէն ինչ բնութեան օրէնքով եւ օրէնքին բնութենէն կ՚սահայ Ազատութեան փառքն ու սիրանքը... մարդիկ միայն զուրկ կը մնան անոր կատարեալ բարիքէն. պատճա՞ռ—որովհետեւ (նախատհմանուած եզանակով «պարտք եւ իրաւունքի օրինաց ճշմարիտ եւ հաւատարիմ ծառայողներ չեն ընդհանուրին):

Թրգմ. Ամփոփեց Մ. Գ. ՋԱՏՐ.

15—12—932

ՎՐԻՊԱԿՆԵՐ

Նախորդ յօդուածի տպագրուն մէջ
Թլկուրանցիի «Տաղ Սիրոյ Աստուչ»
Սրբորդ տուն։ Դինով կամ հարբած պէտք է ըլլայ, Դինով եմ հարբած։
11րդ տուն. Լեզուդ է լեզուդ գող նոպաթ չաքրիկ. պէտք է ըլլայ, լեզուդ է քաղցրիկ զող նոպաթ չաքրիկ։
12րդ տուն. Մի հայիր խոչոր... պէտք է ըլլայ » » խոտոր
Ագթամարցիի «Տաղ Մաղկոցէն
3րդ տունին վերջին տողը պէտք է ըլլայ. Թռչիմ երթամ երգ երգ «Տաղ Վարդին»
Ա. տուն. երկրորդ տող. Մուշուշի ատն վարդին, պէտք է ըլլայ, Մուշուշ լուս ատն վարդին։
Գ. տուն երրորդ տող. Կանչեց պըլպուլն զղապաւին պէտք է ըլլայ, զղապաւին։
Դ. տուն 4րդ տող. Քանի յարիպէրի իր սիրուն. պէտք է ըլլայ, Քանի մարիա զարի իր սիրուն։
Օրդ տուն 3րդ տող
Ի ահիղ քունըն հիացայ
» գունըն հիացայ։

ՄԱՐԵՇԱԼ ԺՕՖՐԻ ՅՈՒՇԵՐԸ

ԻՆՉՊԷՍ ՍԿՍԱՒ ՊԱՏԵՐԱԶՄԸ

Գայմա իժգականութիւն, ամբոխ մը, զօրաւոր հոգի, ահա այսպէս կերևի մեզի իր յուշերուն մէջ և այսպէս երեցած ալ էր արդէն պատերազմի միջոցին, Ֆրանսական զօրքերու երբեմնի բնդհանուր հրամանատարը։ Ջենք հարցներ մենք մեզի, թէ հանճար մը եղա՞ն թէ ոչ։ Գերազնցապէս կատարեց իրեն վստահուած այնքան ճնշիչ գործը։ Անուշա ոչ առանց որխայներ կատարելու, զոր կը խոստովանի իր գեղեցիկ ազատախօսութիւնը, միայն թէ առանց անձնատուր ըլլալու իր հայրենակիցներէն ոմանց գրնդրքներուն, որովհետև չատ ազկ սեղեակ ըլլալով Ֆրանսայի գինուորական կարելիութիւններուն, գիտէր թէ յաղթութեան բախտ անկատածօրէն իր երկրին նպատատար չէր։ Սակայն հատատց և հատատքը հրաշքներ կը գործէ, ատսի և Մառնի հրաշքը գործեց ան։

Երկու մեծագոյն քննադատութիւնները, որոնցմէ ան չի կրնար պրծիլ, Գէյէրքօի մէկէն կատարուած գերմանական գործողութեան ծատալ չհատկնել էր (իր փայլուն սատրագաններէն մէկը, զօրավար Լաներքսքօր, անմիջապէս հատկեր էր) և սկսեր էր խորհիլ թէ Քշնամիին պահեստները ուրիշ բանի պիտի չծառայեն, բայց միայն երկրորդական բանակի դերը կատարելու։

Այս երկու կէտերու մասին ան ծանրագրեցաբար և Շարլերուսի ճակատամարտն ալ, որ իր երկրին դռները բացաւ Քշնամիին առջև, ճակատագրական պահուընէն պիտի կորսուէր։ Այս պատճառաւ ան սիրտատեցաւ վերսկսիլ պատերազմը նոր ծախքերով։ Եւ եթէ Մառնի հրաշալի վերականգնումը չըլլար եղած աւելի կամ նուազ ժամանակի ատոգութեամբ պարտութիւն էր այլևս։

Բայց ինչպէս կը տեսնենք «Մարշալ Ժոֆրի յուշերը» երկին մէջ, որուն երկու հատորներէն առաջինը միայն դեռ հրատարակուած է, եթէ 1914ին օգոստոսի մէջ Ֆրանսա մահուան գտնուէր, յանգնքը իրը, իր ազգային ներկայացուցչութեանը պիտի ըլլար։ Այնպէս 1870էն գատ բոլորովին մոռացուած չէր, սակայն զինուորական ծատութեան երկու տարուան վերածուժը և ելևմտացոյցի ճնշումները որոնք անոր հետևութիւններն էին, իշխանութեան փոփոխմատութեան և անխոհեմութեան հետ, աղէտը պիտի նշանակէին եթէ ժողովուրդը վստահի պահուն յանկարծ իր ուշխոյժի անսպառ գօնձր ի յայտ չբերէր։ Մարնէն առաջ եղած հետագիները միայն սիրտերնիդ բրէին։ Նոր Սկատէ սը կրնար վախցուիլ։

Ժոֆրը չատ լաւ կը բացատրէ իր յուշերուն մէջ, նմանը չտեսնուած անկեղծութեամբ և յատակութեամբ, թէ ինչ դժուարութիւններու հանդիպեցան իր և իր սակ քանի նախորդներու ջանքերը։ Յորհրդարանական չրջանակին մէջ, կը յամառէին աչքերնին գոցել և աննկերլի կծիրութեամբ սը ատէն վարկի վրայ վճռաբանիլ։ Վերջն է միայն, այսինքն երբ պատերազմի վախորը ըստուգուեցան, Յորհրդարանն ու երկրին ամրողջութիւնը պարտատրութենէն ետ չկեցան։ Բայց չատ ո՞ւշ չէր մրթէ։

Նուվէնսի սկսուկէս միլիոնանոց ծրագիրը քնդանօթի հարատածէն քիչ առաջ քաւէլկուեցաւ, և ծերակատական Շառլը Լիւմպէրի ալ այնքան անխոհեմ յայտնութիւններէն վերջը, որոնց մասին ժոֆրը սա կըսէ. «Հաւանական է որ այս յայտնութիւնները արձագանգ ունեցած ըլլան Հռենոսէն անդին և մեզի դէմ պատերազմ հրատարակելու գերմանական որոշումն ալ փութացուցած։

Գիւժանսօ բեմէն պոռացեր էր. «1870էն իվեր, Յորհրդարանին այսքան յուզեալ և ցաւալի և չ՚ուկ նիստին ներկայ գտնուեցայ։ Ինչպէս չզարմանալ այս անարկու անպատրաստականութեան մասին։

1911 յունուարէն մինչև օգոստոս, ուր գահիճ գործէ քաշուեր էին։

Իրաւ է որ դիմագրութեան համար աւելի լաւ դիրքի մը մէկ կր գտնուէին, քան թէ Նաբոլէոն Գ.ի օրով։ Սակայն լրացնելիք ինչ պակասներ կային կազմակերպութեան մէջ։ Այսպէս, ծանր թնդանօթ բնաւ չունէին և կր կարծէին թէ 75ներով ամէն գործ կր լմնցայ։ Սակայն ինչ որ ամենէն աւելի վատահութիւն կր ներշնչէր, զինուորական պաշներու մարիին էր, յաւագոյն գազիարով ոգնորուած և գատախարակուած Ֆոչի մը, Բէքէնի մը, Վէյկանի մը ձեռքը։ Դժբախտութիւնը հոն էր թերևս որ, անոնք բոլոն յարձակողականի մը գաղափարով չափազանց տագորուած էին։ Այս գազիարն էր որ այնքան ձեղքեր բանալ տուաւ Ֆրանսական բանակին մէջ, մինչև որ ժոֆր անողոք փորձառութիւններով սթափեցաւ և առանց ժամանակ կորնցնելու անոնցմէ օգտուեցաւ։

Ինչպէս ինք կր պատմէ, 1910 փետրուարին պատերազմի գերագոյն խորհուրդ մտեր էր, յուլիսին ազատկոչի պիտ նիստ էր. ուրիմն այս վարչականէն թշնամիին դէմ դիմաց ընդհանուր հրամանատար կր նշանակուէր։ Ուստի ան քանիցս ծրագիրներ կր պատրաստէ։

Ջէնքերու պաշարի, պարենաւորութեան, օրէնքներու և այլնի մասին ալ չատ մը փոփոխութիւններ տեղի կ՚ունենան։

Ջինուորական ծառայութիւնը երեք տարիի կր բարձրանայ Գերմանիոյ մէջ տեղի ունեցած ամմանց հատապատասխանելու համար։ Այս տեսակ ամէնտեղկութիւնները լիուլի տալէ ետք, ժոֆր իր երկին 207րդ երեսը կր սկսի պատմութեան այն փոթորիկին, որ Եւրոպայի դլուխն պիտի պայթէր։ Եւ այն մեծատատր եզանակաւ ու գիտակցութիւնով կր չարունակէ զայն, որ իրեն յատուկ են։

Զօրահատաքութիւնն և կեդրոնացումն կր կատարուին առանց որ և է բիծի։ Բայց ի՞նչ անձնական բաներ կան։ Ո՞ւսկից պիտի յարձակի Քշնամին։ Գերմանական չէզոքութիւնը պիտի բանատա՞ր է։ Եթէ պիտի բանատրէ ի՞նչ ծատ պիտի տայ իր աջ թեւին։ Անգլիա պիտի միջատե՞ ալն. ալ.։ Վերջապէս կր հատկնայ որ Գերմանիան արչաւեր է Պելճիքա և անգլիացիք դաշնակից պիտի բլլան։ Բայց պատրաստած ծրագիրը չատ մը պտրագաներու առանց նկատառման կազմուած է։ Վերին Ալզատի մէկ քանի մը անձնական յաղողութիւններէ եաք տեղի ունեցաւ սահմաններու յուսապատիր ճակատամարտ, որ Շարլը ռուսի անունը տատցուցորով ֆրանսական հողի ընդարձակ մէկ մասը Վիլհելմ Բ. զօրքերէն գրաւուեցաւ և պէտք ալ եղաւ չրջապատելու փորձն ալ ընել, համապատասխանելու համար այն գործողութեան որմէ չատ դժուարաւ կարելի եղաւ ազատիլ։

Ֆրանսացի զինուորը չատ առկունութիւն և արիութիւն ցոյց տուեր էր։ Երբեմն գէշ կառավարուած, յաճախ ալ տատանողուած, սակայն չէր վհատած։ Միակ հոդը սա էր որ, իրեն վստահութիւն ներշնչուելի և անողոքօրէն հետացուին այն ամէն պետերը, որոնք խազազութեան տատն թէև լաւ ունը չնատուր, սակայն պատերազմի մէջ չէին յաջողած։ Մահը իր հոգւոյն մէջ, ժոֆր ամիսներ գոհեց չգուտաներ յգնածները կամ անկարողները։ Ան թէ նկարագիր մրն էր և թէ կամք։ Եւ սա արտակական դրութիւնով չէ միթէ որ ան կրցաւ բախտը այնպէս մը պարձնել, զոր ոչ ոք կր հաւատարհէր երևակայել անգամ։ Բայց և անշուշտ այ իր գերագոյն առաքինութիւնն է։ Ժոֆր այնպիսի բարոյականութիւն մր ունէր, որ վհատիլ չգիտեր։ Ամէն անուր ժամերուն իր տատիկան աննկրկիզութիւնը չի կարեցաւ։

Եւ ի՛նչ սիրամարտ պայքարներ այն քաղաքագէտներուն դէմ որոնք յանախնութիւնը ունէին պատերազմի ուղղութիւնը հակակչռելու։ Ծաղրատարելու ինչ խօսդատներ, որպէսզի նուազագոյն միութիւնը ձեռք բերուի այն ֆրանքօ-պելճօ-սերպօ-ռուս նիգակցութեան մէջ որ իր միլիոնատոր գինուորները սփռած էր Եւրոպայի սէկ ծայրէն միւսը։ Լաւ ուրիմն, ժոֆր իրեն նեղկացուած հարցերու ծանրակչռութենէն ու կնճռոտութենէն վարկեան մը անգամ չի սայթաքեցաւ։ Ան միտց ճակատագրի այն բարձրութեան վրայ որու ներքև նուազ հովիտներ ուսեր անգամատ պիտի կքէին։ Ահա այս է իր մեծ, իր անմոռ փառքի տիտղոսը։

Եւ իր ամէն քաղցր վարձատրութիւնը, 1914 Դեկտ. 24ին Թհաննի մէջ բատացած պիտի բլլայ, երբ Ալզատի ժողովուրդին հետ չփուշ ունեցաւ և պատգամաւորներէն մէկը իրեն բատ, «44 տարի է որ ձեզ կ՚սպատենք»։

Հոս կը վերջանայ գործին առաջին հատորը։

ՎԻՐԺԻԼ ՌՕՍԵԼ

Ա.արգմ. Թ.

ՈՒՐՖԱՑԻՆԵՐՈՒ ԵՐԿՈՒՅԹԸ

Անցեալ հինգշաբթի գիչեր տեղի ունեցաւ Ուրֆայի Հայրենակցական Միութեան կազմակերպած երեկոյթը, հայ բողոքականներու ժողովատատին մէջ, ներկայ էր ատուար թիւով բազմութիւն մր՝ մեծ մասամբ Ուրֆացիներէ բաղկացած։ Մուտքի գին նչանակուած էր տասը և քսանհինգ դրուչ։ Հատոյթը պիտի յատկացուի միութեան նպատակներուն։

Հայրենակցական Միութեան վարչութեան կողմէ երեկոյթին կը նախագահէր Գ. Յակոբ Ապաճեան, որ հատատրակութիւնը հրաւիրեց յոտնկայս երգել «Մեր Հայրենիքդր, որմէ վերջ հանկիրճ տեղեկութիւններ տուաւ հայրենակցական միութեան գործունէութեան չուրջ։

Բանախօսելու հրաւիրուած էր Գ. Արամ Սահակեան, որը ծանրանալով այն գեղեցիկ գործին վրայ որ կատարեց Ուրֆան ընդհանուր պատերազմի ընթացքին, կոչ րրաւ հերոսական ժողովուրդի մը այդ մնացորդներուն ըլլալ աւելի նախանձախնդիր ազգային չահերուն, ունենալ գիտակցութիւնը տեսնելու արժանիքին ու զուրս գալ քիչ մր չատ համեստութեան չրջանակէն՝ արժեցնելու համար իր մատատր անցեալը։ Թուելով Ուրֆայի հերոսամարտէն զանազան դրուագներ ու վկայութիւններ, բանախօսը վերջացուց իր խօսքերը բ սելով՝ որ Ուրֆային ինչպէս արեան ու աւերի օրերուն խլեց պայքարի ու հերոսութեան դափնին, այս օտար ափերուն վրայ իրեն յատկանած ազգային գիտակցութեամբ՝ ցեղապահպանման նախանձախնդրութեամբ նոր ըլլայ առաջին չարքերէն։

Շատ չտղոյ կերպով արտատանեց Օր. Արմենուհի Պէրպէրեան՝ Զարգարեանի «Բագինին Փառաբանութիւնը»։

Խանդավառութիւն առաջացուցին փաքրիկներու հայկական պարերը, որոնք կրկնուեցան։

Դաշնակի վրայ գեղեցիկ երկու կտորներ նուագեց Օր. Շաքէ Ճոլճանեան։

Մոգական լապտերով ցուցադրուեցաւ Ուրֆայի տեսարաններէն մի քանի հատ, յուզելով ներկաները անցեալի յիշատակներով։

Մեններգ մը րրաւ՝ պ. Գաբրիէլ։

Ներկայացուեցաւ կարճ կատակերգութիւն մը պ. պ. Յակոբ Քէպապճեանի և Յակոբ Տէյիրմէնճեանի կողմէ։

Շնորհակալութիւն յայտնելով երեկոյթին իրենց մասնակցութիւնը բերողներուն և հատարակութեան նախագահը փակեց հանգոյթը։ Այս ձեռնարկը նիւթական հատոյթի մը հետ ապահովեց նաև հետաքրքրութիւն մր Մխիթեան գործերուն չուրջ։ Կր լսենք որ Ուրֆայի Հայրենակցական Միութեան վարչութիւնը ձեռնարկած է Ուրֆայի հերոսամարտի պատմութեան հրատարակութեան, առանձին պատկերազարդ գրքով մր, որուն խմբագրութիւնը յանձնած է պ. Լուիերի։ Հայկի հայրենակցական միութիւնն ալ այս ձեռնարկին հատար բերած է իր նիւթական կարևոր ապակցութիւնը։ Յաջողութիւն կր մաղթենք։

Ուրֆացիները կարևոր թիւ մր կր ներկայացնեն այս չրջաններուն մէջ։ Ըլլալով Հալէպի նահանգի բնակիչներ ամենք կր համարուին Սուրիոյ քնիկներ։ Հիւսիսային Սուրիոյ սահմաններու հայ գիւղերու քնակիչները մեծ մասամբ Ուրֆացիներ են, և թուրքերը միչտ պահանջ կր դնեն անոնց հետացին։ Հալէպ քաղաքին մէջ 400 հինգ հազար կր հաչուի Ուրֆացիներու թիւը, ամենք ունին ա ռանձին թաղամաս մը նոր չէնքերով։ Ունին դպրոց մր որ ունի չորս պաշաօնեայ և 120 աշակերտ։ Գէյրութ նոյնպէս կր հաչուէ հազարէ աւելի Ուրֆացիներ։ Չեռնարկուած է նոյնպէս հայրենակցական Միութեան Պէյրութի վարչութեան կողմէ ընդհանուր ժողովատատր մր՝ նչդելու համար բոլոր վերապրող Ուրֆացիներու թիւը, կ՚սնթադրու որ ատսը հազարի պէտք է մատնէ։ Այդ թիւր նախ քան ընդհանուր պատերազմը Ուրֆայի Հայութեան թիւը կազմուճով միատին քառատուն հազար կը հաշուէր։ Կարևոր է գիտնալ ճչդրիտ կերպով ներկայ թիւը, գուրգուրալու համար նոր վրայ։ Քիչ մը աւելի զոհողութիւն և ժամանակ՝ գարձնելու համար Ուրֆայի Հայրենակցական Միութիւնը իր անունին արժանի կազմակերպութիւնը մը։

ՍԱՒՕ

ՄԱՐԴ ՄԸ ԿԸ ԾԱԽԷ ԻՐ ԳԼՈՒԽԸ

աչխարհի ամէնէն նչանատար յիշատակութիւնը ոտնեցոյ մարդը՝ Տէյքրս իր գլուխը ծախած է խումբ մը բժիչկներու որոնք կապուած են Գինկս Գալէճի հիւանդանոցին հետ։

Այս բժիչկները 5000 ռուբլոյ կանխիկ պիտի տան, 450 ռուբլոյ ալ երեք ամիսը անգամ մը։ Այս գումարին ձեռք պիտի չդպչուի. քանի Տէյքրսի քնատնիքը կարօտ չէ Տէյքրսի մահէն յետոյ այս գրամը պիտի յանձնուի հիւանդանոցին, իսկ Տէյքրսի ուղեղը պիտի յանձնուի բժիչկներուն՝ ուսումնասիրութեան համար։

Տէյքրս առժին անգամ չէ որ իր գլուխը կր ծախէ։ 1904ին ան ծախած էր գայն խումբ մը ամերիկացի բժիչկներու 50,000 ռուբլոյ փոխարէն։ Ամերիկացի բժիչկները այժմ մեռած են, և իր գլուխը կրկին իրեն կը պատկանի։

Տէյքրս մէկ անգամ կարգալով տարեգիրք մը, գոց կը տորվի ամբողջ բովանդակութիւնը։

Ան կրնայ ճչդիւ տալ 20,000 դէպքերու քատկանները և յիչել միլիոնատոր զանազան իրողութիւններ։

ԿՈՎԻ ԿԵՐՊԱՐԱՆՔՈՎ ՓԱԽԱԾ

Քանի մը չաբաթ առաջ ուսս մր ինքզինքը կովի կչիի մը մէկ պայտկելով իրրև կով անցաւ Սովիէթ Ռուսիայէն Լեհաստան ոտնանատպ զինուորներու ներկայութեան, բայց առանց անոնց կասկածը հրաւիրելու իր վրայ։

ՆՈՒԻՐԱՏԱՒՈՒԹԻՒՆ

Տիկին Խաչատուր Շահին Մա[illegible] ազգային թոխատատնոցին կր նուիրէ 500 ս. դահեկան։

Միւնոյն նպատակին մէկ ոսկեայ կր նուիրէ Տիկին Մելանի Քէրիմ Շարհին Հալէպէն։

***

Կիւրեղ Քէլեհեան 300 Ս. Դ.կր նուիրէ Մարրլքէյնի բուժարանին փոխան նոր տարուայ ատթիւ իր փոխրիկներուն հատար գնուելիք նուէրներու։

***

Առաք Հօրիմեան 100 Ս. Դ. կր նուիրէ Մարրլքէյնի թոխատատնոցին փոխան նոր տարուայ ատթիւ գնուելիք նուէրներու։

Վերջին երկուքը տատնալ խմբագրութենէս։

ՄԵՐ ԲԱԺԱՆՈՐԴՆԵՐՈՒՆ

Մեր այն բաժանորդները, որոնք ցարդ չեն փակած իրենց հատիւները, նոր Տարիէն առաչ պէտք է կարգադրեն, այլապէս պիտի ստիպուինք անհանոյ կարգադրութիւններ ընելու։ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ «ԱԶԴԱԿ»ի

ՈՉՐԱԳՈՐԾ ՄԸ ԿԸ ՅԱՆՁՆՈՒԻ ԱՐԴԱՐՈՒԹԵԱՆ

Անցեալ ուրբաթ իրիկուն, բրիտոյեցի Հասան Ճահճարի պատճիչը, Թանիոս Իպրահիմ Քէթանի, Բրիտոյեցի ժանատրմանեու գոկատի հրամանատարին, տեղական Ճամուճի յանձնուեցան։

Կարդացէք և Տարածեցէք
«ԱԶԴԱԿ»Ը

ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Համազգային Ընկերութեան տեղական Վարչութիւնը կազմակերպած է

ՄԱՆԿԱԿԱՆ ՏՕՆԱԾԱՌ

Առաչիկայ Կիրակի, Յունուարի 1ին կէսօրէ վերջ ժամը 4ին Հա Ձեմարանի սրահին մէջ։

Մանուկներուն կը բաժնուի նուէր եւ cաfեr։

Փոխրիկները կրնան գալ նաեւ ծպտուած։

ՄՈՒՏՔԸ 50 Ս.Դ.

Ամէն մի փոխրիկի կրնայ ընկերանալ մեծատորներէն անձ մը։

Հ. Ը. Տ. ՎԱՐԶՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆ ՄԵԾ ՀԱՆԴԷՍ

ՆՈՒԻՐՈՒԱԾ ՀԱՅՈՑ ՀԱՅՐԻԿԻ ՅԻՇԱՏԱԿԻՆ

Վասպուրականի Հայրկ. Միութեան նախաձեռնութեամբ պիտի տնուի խրխմաան Հայրիկի մահուան հանգիստեզատաց տարելիցը, ուսրոյ 29.ին, երեկոյեան ժամը 8 30ին, Հայ Աւետ. ժողովատարանին մէջ։

Պիտի նախագահի Կաթ.Փոխ. Գերապատիւ Տգիտ. արհիպիսկոպոս Կարօեան։

Պիտի բանախօսեն Գ. Գ. Մ.Տատատեան, Գ. Իփեկեան եւ Վեր.Ե. Կեօֆկեօզեան

Նուագախումբ դիկավարութեամբ Գ. Հ. Գէրպէրեանի

Մեներգ. Օր. Օհ. Զ. Ապէլ, Ա. Ձարաճեան.

Առատասնութիւն տպագրատար Գերատաս Գ. Մ. Մարութեան.

Գ. Գ. Տ. Աճէմեան, Գ. Մուրատեան

Հրաւիրուած են նոգեոր պետեր եւ Հայ Միութիւններէն մեկական ներկայացուցիչ։

ՎԱՍՊՈՒՐԱԿԱՆԻ ՀԱՅՐԿ. ՄԻՈՒԹԵԱՆ ՎԱՐԶՈՒԹԻՒՆ

ՏՕՔԹ. Ս. Մ. ՍՈՒՔԻԱՍԵԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ՝ ՄԱՆՈՒԿՆԵՐՈՒ ՀԻԻԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

ՎԿԱՅԵԱԼ ՓԱՐԻԶԻ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑՆԵՐԻՆ

Իր մասնագիտութիւնը կատարելագործած բլլալով Փարիզի մանկանց յատուկ հիւանդանոցներու մէջ, իր դարմատուներ նատատած է՝

ԺՕՐԺ ՐԻՒՕ փողոց թիւ 61 (Պալ - Խարիսի մօտ, հաճրակարի գծին վրայ, ոսկի Մկրատ դեռնակատան վրայի յարկը)։

ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒԹԵԱՆ ԺԱՄԵՐ.— Բացի կիրակէ, հինգչաբթի առաչ, ժամը 9—12
» վերջ, » 3—6

Հիւանդաբերի կհատրե յետոյ ձրի՝ աղքատներու համար։

ՏՕՔԹ. Կ. Մ. ՊԱՂՋԷՃԵԱՆ

ՎԻՐԱԲՈՒԾԱ-ԱՏԱՄՆԱԲՈՒԾԱ

Պատիւ ունի յայտարարելու իր յարգոյ յաճախորդներուն որ իր դարմանատունը փոխադրած է ժօրժ Փիֆօ փողոց Քլէպէր Տանայի ճէնիին մէջ։ (Ոսկի Մկրատ դեռնակատան վրայի յարկը)։

Նոր դարմանատունը օժտուած է հիմնարարութեամբ եւ գիտական նորագոյն գործիքներով

Հիւանդ կրնդունի՝ ԲՇ., Դ., ՆՇ. եւ ուրբաթօրերը,
ժամը՝ 8—12 (կ.ա.) 2—6 (կ.վ.)
եւ մասնաւոր ժամադրութեամբ։

ՏԷՐ ՄԵԼՔՈՆԵԱՆ ԵՂԲԱՐՔ

ՐԻՒ ԷԼ ՄԹՐԱՆ

ԱԼԷՆՊԻ ԵՒ ՋԸՇ ՓՈՂՈՑՆԵՐՈՒ ՄԷՋ

Մեր Յանախորդներուն: Պատճառի կերպասներ, ռիպպոններ եւ զանազան իրեղէններ հասած են։

Մեզի չի դիմողներուն: Մեկ անգամ միայն փորձնէք գործակցութեամբ պիտի մեկնիք։

Մեզ չճանչցողներուն: Ձեր տահուն համար իսկ մեզ հետ ծանօթացէք։

Մեր վաճառատան կից նոր բացած հեծանեւ բրիգօթաժի եւ ժերսեի ճիւղ մը հոն պիտի գտնէք տեղի բլլար, ժարիթ, Տուզագ եւ ուրիշ։

Դատակոտի մասնաճիւղ.— Խան Մուրատիէ թիւ 23։

ՖՐԱՆՔ-ՄԱՍՈՆՆԵՐԸ

(ԱԶԱՏ ՈՐՄՆԱԴԻՐՆԵՐԸ)

Գրեց՝ ՍԻՒՆԻՔ

Ի գէպս ատենք, որ նոյն Դիւրանը Ֆրանսացի մեծատատիկ փիլիսոփայ Դիթրոյի Ռուսատան ունեցած այցելութեան մասին Վերսայլ ուղարկած տեղեկագրերուն մէջ գրած է 6 Նոյեմբեր 1773 թ. «... կայսրուհին ատանձին հանդիպ է գնուած Դիթրոյի հետ զրուցելու։ Նա նրան մոտ է նչանակած՝ իրեն (Դիթրոյին) ուղած պատուն պատատ իր մտքը գնալու։

Այդ զրոյցները տեղի են ունենում առանց վկաներու և երբեմն լինում են չատ երկարատեւ։ Ես ատացի Գ. Դիթրոյին թէ ինչ կ՚ակնկալեմ իրմէ, որպէս Ֆրանսացի... Նա խոստացել է ինձի գրելու, եթէ հնարատոր է, կանխատատգուհելը, զոր այդ արքայազնուհին ատածում է մեզի դէմ, և նրա փառքը ինչքան մեծ փայլ կատնէր սրատգին դաշնակցութիւնից ազուի մը հետ (խօսքը ի հարկէ Ֆրանսայի մասին է), զոր ուղիներից առաւել ընդունակ է հարկ եղած ը տալու նրա բացարիկ արժանիքներուն։ Նոյն տարւայ դեկտեմբեր 31ին, Դիւրանը հաղորդագրում է Վերսայլ.— «... Եկատերինա Բ. խորհրդակցութիւնները Դիթրոյին հետ իրարու յաջորդում են անդադար։ Նա ասաց ինձի, որ ինքը ուրատ գծել է Նրան (Եկատերինա Ալեքսեյեւնա) վտանգ, զոր կը ներկայացնէր Ռուսատանի համար դաշնակցութիւնը պրուսական քաղաքին հետ, և օգուտը դաշնակցութեան մեզի հետ նրա այցելութիւնը այստեղ և նրա խօսակցութիւնները կայսրուհու հետ անհանգստացնում են կրիս գ Մայժոին (պրուսական դեսպան) եւ դիւր չեն գալիս իշխան Լօրկովիչին (ատատրիական դեսպան)։

1774 թուի փետրուարի 15ին Դիւրանը հաղորդագրում է Գերցոգ Ֆ—Էթիյենին.—

«... Ես կարգ մր ապացոյցներ ունիմ այն մասին, որ Գ. Գ. Դիթրոն և Գրիմմը վարուել են այնպէս, ինչպէս որ ես կուզէի կայսրուհին վկաներս ներկայութեամբ խնդրելով յանդիմանած ունի Դրիմմին, որ նա վերաբերում է իր հանդէպ, որպես դէպի կնոջ, զոր կը տատէ նախահամդում մեզի հանդէպ։ Իսկ Դիթրոյին, որ նատած ունի եղեր նրա մասճակալի գլխակալին մօտ, հարցրել է, — «Կարող էք մի՛ ինձի օրինակ մը բերել՝ հատատող այն տեսութիւնը, որին դուք րատ երեւոյթին, հակամտէք, որ գոյութիւն ունին մարդիկ չար րատ սկզբունքով։ Դիթրոն պատասխանում է.

— «Ես Ձ՚գի այդպիսի օրինակ կր բերեմ ամենէն բարձր հատարակական չրջանակից, և առաջին հերթին, կանուսեմ պրուսական թագաւորին»։

— «Այդտեղ ես ձեզի կ՚ընդհատեմ. տատ ունի նա բոլորովին հանգիստ կերպով և փոխած խօսակցութիւնը...»։

Դառնանք բուն նիւթին։

XX

Մենք արդէն տատ ունինք, որ թէև ֆրանք—մասոն ներու ունեցած գործունէութիւնը Ռուսատանի մէջ կրում է եղել կուլտուրական բնոյթ, թէև նրանք հեռու են եղած քաղաքական նպատակներէ, բայց եւ նրանց մասին ժողովուրդի մէջ տարածուած աննպատատ կարծիքներու և չչմարտ կասկածներու պատճառը եկատերինա կայսրուհին յանձնարարած ունի եղեր նչանատար միտրօպոլիտ Պլատոնին՝ քննական ուսումնասիրութիւն կատարելու մասնուած թեան էութեան, նպատակներու և առ այդ ալ ունեցած գործունէութեան մասին։ Եւ Պլատոն միտրօպոլիտը իր քրնատութեամբ ոչինչ չնատակար, ոչինչ վտանգատոր և ուրեմն ոչինչ յանգատոր գտած ունի եղեր մասնութեան գաղափարանութեան և առ այդ ունեցած գործունէութեան մէջ։ Ուստի և եկատերինան չարունակած է իր նախկին վերաբերմունքը մասոններու հանդէպ։ Նա չէ դադատրեցած ունէ արգելք նրանց գործունէութեան դէմ կամ ունէ հալածանք, հետապրնդում նրանց գաղափարատններու, գործիչներու, անդամներու դէմ։

Սակայն և մասոնութեան մասին անգամ մը ծագրատած կասկածները, նրանց դէմ սկսուած թշնամանքը ժողովրդական կարգ մը խաւերու և բարձր հատատութեան կարգ մը չրջանակներու մէջ չարունակուեցաւ մինչև ապրիլ, մայ և խորանալ, ծաւալուելի։

Կայսրուհին տեղեկութիւններ է սատնում, որ կասկածելի բաներ է խոչրում մասոնական լոժաներու մէջ, որ մասոնները իրենց ազդեցութեան ոլորտին մէջ առած ունին թագաժառանգ արհիդուքսը, որ կայսերական գվարդիայի—պահակազօրքի չորս գունդերու, այն է՝ պրէօբրաժենսկի, սիմեոնսկի, ժմայլովսկի և գուսարսկի (ձիաւոր) գունդերու մարդոյ զինուորականութիւնը, այսինքն սպայական կազմը մասոնական լոժաներու անդամներ են, որ նրանք էապէս իլլիւմինատներ հատարում էին հետեւորդները զանազան ընկերակցութեանց, որոք քարոզում էին քնապաշտութիւն—դէիզմ։ Այն փորձերը, որով կուզին այդ օրինակ ընկերակցութիւնները իրենց քարոզած ուսմունքին հետատարութեան և եղբայրութեան օգտակար բնոյթ տալու, յանգեցին իլլիւմինատներու օրդենի—միաբանութեան ոչնչացման 1785 թ.։

Սատրուած տեղեկութեանց ճչմարտութիւնը տատելու համար եկատերինան հրամայում է պետական գաղտնի գործերու դիւանին քննութիւն սկսել։

Այդ առթիւ երկար հարցաքննութեան ենթարկուում յայտնի հատատրակական գործիչ և նչանատար մասոն Նովիկովը։ Երբ նրան հարցում են տալիս թէ ինչ է մասոնութիւնը, նա պատասխանում է որ,— «մասոններս ձգտում ենք բարոյական ինքնակատարելութեան, չչխատում ենք ժողովուրդին մէջ տարածել լոյս, օգնում ենք բոլոր քրիստոնեայ ազգերու և մարդկանց մէջնէ հատատել եղբայրութիւն և ընկերասիրութիւն,

(22) (Շար)

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

Պ. ՓՕԼ ՊՈՆՔՈՒՐԻ ԴԱՀԼԻՃԸ

ԳՈՐԾԻ ՍԿՍԱԻ

Պ. Շերոն եւ իր ելմտական ծրագիրները

Փարիզ.— Ելմտական նախարար Պ. Շերոն Ասրդարանի ելմտական յանձնաժողովին յայտնեց որ երեսփոխանները պիտի իջնդրէ հինգ միլիար ֆրանքի արժէքով նոր Ֆոնտպրոնիներ հաստատելու համար։

Ելմտական նախարարը 17 միլիար ֆրանք գնահատած է վերջին երեք նախահաշիւներու բացը և ասոր միլիար պետ. եկամուտներու բացը։

Պ. Շերոն աւելցուցած է որ իր անձնական պատիւը կապուած կը նկատէ Ֆրանսայի ելմտական վերակազմութեան գործին մէջ։

Ֆրանս. դահլիճն ու Գերմանիա

Պերլին.— Ֆրանս. նախընթաց յայտարարութիւնը յառաջացուցած է մեծ տագնապ մը սահմանի Գերմանիոյ սկզբ։ Հանրային կարծիքը ընդհանրապէս նպաստաւոր կերպով ընդունած է Փօլ Պոնքուրի ծրագիրը։

Զինաթափութեան համաժողովին մէջ

Ժընեվ.— Զինաթափութեան համաժողովի մասնաւոր կոմիտէն, որ գինուորական ծախքերը սահմանափակելու չորրորդ տեղեկագիրը մը պատրաստելու պաշտօնը ունէր, 27 երկիրներու նախահաշիւները ուսումնասիրելէ յետոյ, որոշեց գումարուիլ յաջորդիկ յունուար 10ին։

Ֆրանս. պատուիրակին նախագիծը նախատեսած է դադրիլն մը որ ապահովելով նախահաշիւային սահմանափակում մը, ապահոված կ'ըլլայ զինուներու սահմանափակումը։

Անգործութիւնը Գերմանիոյ մէջ

Պերլին.— Գաշտօնական վիճակագրութիւն մը ցոյց կու տայ թէ գործազուրկներու թիւն է 5 միլիոն 604.000. Այս թիւը նախորդ ամսուան հետ բազդատելով 249 000ի չափ կ'իջնէ։

Երկրաշարժային ցնցում Յունաստանի մէջ

Աթէնք.— Երկրաշարժային զօրաւոր ցնցում մը տեղի ունեցաւ այս առաւօտ Սելանիկի և Քալկիզոնի մէջ։

Վստահութեան հուէն յետոյ

Նախարարական յայտարարութեան տակին եղած քուէարկութիւնը ցոյց կուտայ որ նախագէն կարծուածէն աւելի գնդապետաւոր մեծամասնութիւն մը կայ պ. Փօլ Պոնքուրի չուրջ։

Այժմ պարզ է որ 379 երեսփոխանները կողմարութեան դէմ քուէարկեցին, 166 դէմ և 61 ալ ձեռնպահ մնացին։ Այս արդիւնքը կը պարզէ որ կողմարութիւնը յաղթական դարս ելաւ երեսփոխանական ժողովին հետ իր ունեցած առաջին հանդիպումէն։

Իսպանեսեպ վէճը

«Համաձայնութիւն կ'ուզենք, քայց չենք կրնար վիզ ծռել...»

Գիպրալթար.— Իրլն պատասխան Մուսոլինիի ճառին, նուկո—Սլաւիոյ արտաքին նախարարը ճառ մը խօսեցաւ երեսփ. ժողովին մէջ։ Նախարարը յայտնեց թէ արձանի մը խորհրդանիշը նիւթական և բարոյական որևէ վնաս չէ իսկ Իսպանիոյ համար, քայց նուկոսլաւ կառավարութիւնը նորէն ցաւ կը յայտնէ ատոր համար։

Նախարարը ընդգծեց գաւ այն ծանր խօսքերը, զոր Մուսոլինի ըրաւ իր երկրի հասցէին։ Նուկո—Սլաւիա հաշտարար քաղաքականութեան մը կը հետեւի, քայց չի կրնար վիզ ծռել, ատելութեան նախորդը։

Հռոմ.— Մուսոլինի այսօր ընդունեց Անգլիոյ, Ֆրանսայի և Ռուսիոյ դեսպաններուն Պելկրատի մէջ ալ իտալական դեսպանը մէկ ու կէս ժամ տեսակցեցաւ սերպ վարչապետին հետ։

Անգլ. թերթերը կը չեշտեն գործին կարևորութիւնը և իրենց կառավարութեան ուշադրութիւնը կը հրաւիրեն։

Ազգերու Դաշնակցութիւնն ալ սկսած է զբաղիլ այս խնդրով։

«Վա Ռըվիւ տիւ Լիւան» ուրցանակ մը ստացաւ Ֆրանսական ակադեմիայեն

Փարիզ.— Ֆրանս. ակադեմիայի մրցանակաբաշխութեան արարկան հանդէսը տեղի ունեցաւ այս առաւօտ։

Ակադեմիա «վա Ռըվիւ տը Լիպանի» մեծատոն մը տուաւ որպէս ուրցանակ ֆրանս. լեզուի։

Ակադեմիայի ժանրիննական քարտուղարը, ասրոյն գրական մրցումներուն մասին կարդած իր տեղեկագրին մէջ, շնորհուորեց պարբերագրին աշխատողները, պ.պ. Իպրահիմ և Ջոյլ Մախլուֆ, իրենց ֆրանսօ—լիբանանեան մատուռական մերձեցումի աշխատանքին համար։

Պելճիայի դահլիճը վստահութեան հուէն ստանայ

Պրիւքսէլ.— Պրոքվիլի դահլիճին նախարարական յայտարարութիւնը սառնօրէն ընդունուեցաւ բոլոր կուսակցութիւններէն, բացի կղերականներէն։

Ազատականները քնաւ խանդավառ չեն հրաւիրի թէեւ պիտի քուէարկեն կառավարութեան հասարակ։ Ընկերվարականները կ'յայտարարեն որ բուռն ընդդիմութիւն մը ցոյց պիտի տան կառավարութեան հանդէպ, զոր պ.Վանտերվիլտ կ'օրհնէ գրոնամարութեան մանրանկար մը։

Նախարարական յայտարարութեան գլխաւոր մասերը կը չեշտեն արեւելեան սահմանի վրայ ամրոցները չաքցնելու կարեւորութիւնը։

Պրիւքսէլ.— Պ. Պրոքվիլի դահլիճը վստահութեան քուէ ստացաւ։

Պելճիգայի գահաժառանգ իշխանուհու իր կիրը կը ճամբորդեւի

Պրիւքսէլ.— Պելճիգայի գահաժառանգ իշխան Լէոբոլտն ու իր իշխանուհի կինը, որ նոր վերադարձան Մայր. Արեւելքէն, այսօր Անվերս կ'երթան. Բոնկո մեկնելու համար։ Այս այցելութիւնը պաշտօնական բնոյթ մը չունի։ Գահաժառանգ իշխանը կը փափաքի անձամբ տեսնել թէ ինչ վիճակի մէջ կը գտնուի գաղթավայրային երկրագործութիւնը։

Նախկին խտիվը կը ճամբորդէ իր հետեւորդներուն եւ շահը հետ

Լոնտոն.— «Տէյլի Մէյլ»ի թղթակիցը կը հեռագրէ «Ամիրէսավ Գրիթէյն» նաւով։

«Աշխարհի շրջանը ընող զբօսաշրջիկներու կոզքին նաւը կը փոխադրէ ճամբորդներ նաւահանգիստ նաւահանգիստ։ Այս վերջիններուն մէջ կայ նախկին խտիվը, ընկերակցութեամբ վեց հոգիի, որոնց մէկ հանգիստի կոչուած հրն ղիկ պաշտօնատար մը։ Ան ունի իր հետ նաեւ սեւ երկար մազերով շուն մը։

Շանը անորոշ բնաւորութեան պատճառով նաւուն սպասեակները հրաման ստացած են որ նախկին խտիվին առանձնասենեակին դուռը չբանան այս ըսպասէն մինչեւ որ ան այս վերջինը ներսէն բանայ։

Տէր եւ Տիկին ժօրժ Պէրնար Շօ որ Եգիպտոս կ'երթան նմանապէս այս նաւով կը ճամբորդեն։ Անոնք քանի մը օր Լաքոսը պիտի անցնին, յունուարի սկիզբը Սուէզ իրենց նաւուն հասնելէ առաջ։

Նախկին խտիվը Պաղեստին կ'երթայ

Նախկին խտիվը որ «Մահաբոդ» նաւու վրայ կը գտնուէր դեկա. Շին հասաւ հայֆա, ուր կը սպասէր իր զբօսանաւը։

ՏԵՂԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԴԱՍԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ

Լիբանանայ Սրկս.Միութեան Գ. ատրուան Բ. դասախօսութիւնը տեղի ունեցաւ 22 Դեկտ. 1932 Հինգշաբթի երեկոյեան ժամը 9ին Ս. Նշան Ազգ. Վարժարանի Մանկապարտեզի սրահին մէջ, ի ներկայութեան ուսուցիչներու եւ հանրութեան։ Դասախօսն էր Ձեժարանի տիար Նիկոլ Ապրահեան, որ խօսեցաւ «Հզօր ընթերցուող» նիւթին շուրջ, մեկ ժամեն աւելի։ Ծարգելի դասախօսը գաւ որ ազգային նախակրթարանները մէջ գլխաւորաբար երկու ճիւղերու պէտ է ուժ տուի Ա. Հայերէն լեզու եւ Բ. քրիստոնէութիւն։ Տրուած բլլալով որ տարիներ վերջ նախակրթարանէ մը շրջանաւարտ ատակներ մը իր սովրածներեն մեծ մասը կը մոռնայ տրուած բլլալով նոյնպես հայրենական մեր արդի անկայուն վիճակը, կարեւոր է հանրանուկը մեծցնել ազգային ոգիով, ուսոի ամեն գնով պէտ է անոր սիրցնել Հայ գիրը, հայ լեզուր, պէտ է ընթերցանութիւնը դարձնել մեծագոյն գեղը, կարենալ հայ պահելու համար նոր սերունդը։ Ընթերցանութիւնով պիտի սպառնենք հայ լեզուին եւ գիրը, եթէ չունենանք ընթերցող հասարակութիւն կը մեռնի մեր գրականութիւնը եւ կանգ կ'առնէ մեր մտակորը։ Ասոր համար անհրաժեշտ է փոխ հասակեն տղոց սիրցնել գիրը, պատրաստել անոնց հասկեն ու հասկացողութեան համապատասխան մանկական հրատարակութիւններ։ Գ. Դասախօսը քեղադրեց Հայ Ուսուցչական Միութեան ու յատուկ պրպտումներ կատարէ այս ուղղութեամբ ճօգելու համար թէ տզաֆ ո՞ր գիրերեն առնհատարակ կ'ախտրժին, եւ որ հրատարակութիւններն են որ ամենեն աւելի կը փեռուին անոնց կողմն։ Այս պրպտումը պէտ է տարուի ինքնագիր, հայկական եւ քարգմանած գրականութեան վերաբերմամբ։ Նման ախտատութեան մը արդիւնքը պիտի բլլայ այն, որ ոեւէ հրատարակչական մարմին պիտի ունենայ ապահովութիւն հրատարակելի գործին սպառման տեսակէտով։ Գ. Դասախօսը պատասխանելէ վերջ իրեն եղած մէկ քանի հարցումներուն՝ վերջացուց իր դիմիչ եւ օգտաւատ նիւթը։

ՁԱՄԲՈՒՌ ԱՐԿԱԾ

Սրեկ ժամը 2ր6, Պատրա գծին վրայ, Վանեռներու օճախի փլուած տեղին վրայ արկած մը պատահեցաւ։ Կառք մը աւազ բեռնաւորուած կը կենար ճամբու մէջտեղ։ Հանրակառք մը վերեն արագութեամբ եկաւ եւ զարնուեցաւ կառքին, վակօնի ապակիները ջոտրեցան եւ Մուհամէտ անուն երիտասարդ մը գլուխեն վիրաւորուեցաւ։ Հայ մը որ կը գտնուէր վակօնի մէջ, մէկ վիրաւորուեցաւ։ Զոհն մնաւ գլուխը մնալով անիւներու տակ։

ԱԶՄԻ ՀԱՆՐ. ՆԱԽԱԳԱՀԻՆ ՄՕՏ

Գիւղի նախկին կուսակալ եւ յայեցի Իրիհիմեան Ազմի, երեկ առաւօտ այցելեց հանրապետութեան նախագահ եւ 15 վայրկեան մօտ տեսակցութիւն մը ունեցաւ անոր հետ։

ԱՊՈՒՍՈՒԱՆ ՊԷՅ ՀՐԱԺԱՐԵՑԱԻ

Գերագոյն Ատեանի նախագահ Գ. Նէնիպ Ապու Սուան, նախկին նախարար, երեկ հանրապետութեան նախագահին այցելութիւն մը տալով, ներկայացուց իր վերջնական հրաժարականը։

ԹԱՊԷԹ—ՍՕԼՀ ԸՆՏԱՆԻՔԻ ՎԷՃԸ

ԱԶԳԱՅՆԱԿԱՆՆԵՐՈՒ ՍՊԱՌՆԱԼԻՔՆԵՐԸ

ՐԻԵԱՏ ՊԷՅԻ ԳԼՈՒԽԸ ԿՏՐՈՂ ՁԵՌՔԸ ԴԵՌ ՁԷ ՍՏԵԼԸՈՒԱԾ

Մեր երեկուան թիւով գրած հինգ Թապէթ եւ Սօլհ ընտանիքներու միջեւ գոյութիւն ունեցող վէճին շուրջ։ Հարցաքննութիւններ մինչեւ կիրակի կէս գիշեր տարուճակուած էին։

Երկուշաբթի առաւօտ Գրն. Շարպէյ տարուճակելով իր քննութիւններ, ուշ կրնդրեց Մ՚ր Էմիլ Էտեհն եւ «Փուռնալ»ի Էրուեթի խմբագիրը, որոնք ակատաեսն եղած էին յարձակման։ Հարցաքննչ դատաւորը անոնց ցոյց տուաւ ձերբակալուածները, ճօգելու համար անոնց իսկութիւնը։ Վերջը պ. Շարպէյ հարցաքննած է Սօլհ ընտանիքէն մեկ երեք տարուներ։

Ընդհանուր դատախազներու պետ պ. Վիթուին փոխանցուած է Սամի պէյ Սօլհի եւ պ. Ալպերեհ Թապէթի կողմէ տրուած տեղեկագիրները։ Պ. Վիթուն իրաւասութիւն սատցած է անոնց քննութեան եւ կարգադրութեան։

Դամասկոսի ազգայնական շրջանները այս փորձիկ միջադէպին առթիւ ամենաբուռն յարձակումներու սկսած են եւ արիւնոտ սպառնալիքներ կուղղեն Թապէթ Ցեանիին։ Մանաւանդ Ալեքս պէյ Սօլհի դէմ եղած յարձակման մասին խօսելով էլ «Քապաս» թերթը, «Ալեքս պէյին դէմ եղած կոտրելիք ձեռքը դեռ սահզծած չէ Ատատուրք» խորագրով երկար խմբագրական մը կը գրէ, որուն մէջ ցոյց կուտայ Ազգայնական օջախներու գրգռութիւնները։

«Էլ Ասրար» գարմանք կը յայտնէ Դամասկոսի շրջանները այս բուռն յարձակումներուն առթիւ եւ կ'աւելցնէ.«Արիհաս պէյ Սօլհին հանդէպ այս տեսակ յարգանք ցոյց մը կրնայ գրգռութեանց պատճառ բլլալ։ Այդ շրջանին պատճառ եր հանրային կարծիքը հանգարտութեան հրաւիրել։ Մենք մեր գրած յուերուն մէջ այս առթիւ, ափսոսանքով նշեցինք որ ոեւէ անկարեւոր ցոյց տահի եւ չմեծցնենք վէճը։

ԿԻՆ ՄԸ ԿԱՐԺԷ ԿՕՇԻԿ ՄԸ...

Հալէպի «Էլ Իհգաղիա» թերթը կը գրէ.—

Գապ գազաքն մէջ կին մը Շէրիի դատարանին խով մեռած է անկէ պահանջելով ամուսնալուծման արձանագրութիւն։ Շատ կ'ափսոսանք դատաւորը հաստեցնելու համար կինն ու ամուսինը, սակայն կինը կը մերժէ, առարկելով որ ամուսինը դրամ չի կրնար տահիլ։ Ամուսինը կը խոստովանի եւ կը յայտնէ որ հակառակ իր կամքին եղած է քառասունքիւր, երաշխի պատճառ ոչխարները մեռած եւ քարերը լաւ չեն եղած։

Կինը վերջապէս համոզուեցաւ խոստում առնելով դատարանէն որ իրեն կօշիկ մը եւ հագուստ մը ճուիրե ամուսինը. սակայն այս վերջինը դարձեալ չքնդունեց, առարկելով որ սանթիմ մ'իսկ չունէր։ Դատարանի միջամտութեան եւ ափսոսանքներուն ընդհակառակը կինը գիշեցաւ մեկ կօշիկի միայն։ Ամուսինը երբ դարձեալ կը մերժեր, դատաւորը բարկացաւ եւ բաւ.—

— Մեկ կօշիկով կին մը զնել չե՞ս ուզեր...։

ԱԶԳԱՅՆԱԿԱՆ ՊԱՐԱԳԼՈՒԽ ԻՊՐԱՀԻՄ ՊԷՅ ՀԱՆԱՆՕՒ ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Հալէպի «Իթթիհատ»ը յայտնելուած էր մը ճանհոյով կը հրաւարակէ ազգայնական պարագլուխ Իպրահիմ պէյ Հանանօի կարգ մը յայտարարութիւններ։

Պ. Բօնսօի տեսակցութիւնը Իհսան Ձապրիի հետ

«Պաոգամագիր մը ուղղեցի, կ'ըսէ Հանանօ պէյ, Ժընեւի Սբւրիական պատուիրակութեան անդամ Իհսան Ձապրիի հետ իր ունեցած տեսակցութեան մասին։

«Իրմէ խնդրեցի նաեւ որ իճձի տեղ կացնէ քէ ի՞նչ անցաւ դարձաւ Սիւրիոյ մասին Ազգերու Դասնակցութեան մէջ»։

Անջատողական շարժում

Գալով այն հանրագրութեան զոր կը պատրաստեին կարգ մը անհատներ պահանջելու համար Հիւսիսային Սիւրիոյ ինքնավարութիւնը, Հանանօ պէյ կը յայտարարէ որ ազգայնականները երբէք մասնակից չեն այդ շարժումին եւ եթէ հանրագրութեան հեղինակը ազգայնականներ է, բնաւ չ'ասխատիր ազգայնական կուսակցութեան ուղղութեամբ եւ հրահանգներով։

ՍԻՒՐԻԱԿԱՆ

ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆԻ 13-ՐԴ ՆԻՍՏԸ

Ժամը 3.45ին ժողովը բացուած յայտարարուեցաւ երեսփոխանական ժողովի նախագահ Սուպհի պէյ Գեհէհէի կողմէ։

Նախորդ նիստի ատենագրութեան քննութեամբ կը փայլէին, եւ փոքրիկ մորթագոյն կօշիկները այնարհիս ամենէն չքնաղ տպաւ երեւակայել կուտային։ Երբ մարքիզուհին առայարկեց որ նախաճաշէն առաջ անգամ մը իր սենեակը երթայ, դքսուհին պատասխանեց թէ չուզեր ընկերութիւնը սպասցնել և թէ բոլորովին պատրաստ է սեղան իջնելու։ Հին աւանդութիւնները կը պահող անձինք այն զարմանալի տաղանդը ունին որ ուրիշներու միշտ պատրաստ կը գտնուին, ոչ ոք անհանգիստ կ'ընեն, և ատկէ ինքզինքնուն վրայ խորհած ժամանակնին այնպէս կը ցուցընեն թէ իրենց անձը մոռցած բլլան։

Պէաթրիս դքսուհւոյն նկատմամբ քաղաքավար և գրեթէ պչրասէր երեւցաւ. սա միշտ Պէաթրիսի խօսքերուն քաղցրութեամբ պատասխանելով՝ քիչ կը խօսեր և շատ կը դիտեր։ Ուշադրութեամբ հետզհետէ կոչնականները աչքէ կանցուներ ան, զորս թէպէտև ամէնքին ալ կը ճանչնար, բայց դղեակին մէջ մտերիմ կեանք վարելով՝ աւելի մեծ ծանօթութիւններ պիտի ստանար անոնց վրայօք։ Արտասանած մի քանի կարճառեւ խօսքերը իր ճիշդ նպատակին զարնելով՝ տեղանին ճերկայացնելու ժողովին ծուեցուար 7ին առաջ։

Ու Սուպհի պէյ Գեհէհէք ժողովին հարցուց թէ կ'ուզէ որ յառաջիկայ ճիսթը տեղի ունենայ ծուեցուար 7ի իրիկնայ ժամը 8ին։

Մեծամասնութեան պատասխանը դրական եղաւ։

ՋԻՒՆԸ ԼԻԲԱՆԱՆԻ ՄԷՋ

Լիբանանի լեռնային օդասենեակներուն մէջ ձիւնը սկսած է ծածկել բոլոր բլուրները։ Ծուեցուար սառնիկ է։ Գհամտունի կողմերը ցուրի խոզովակները պայթած են, մեջի ցուրը սառած բլլալուն համար։ Կրսեն թէ նախորդ տարիներեն շատ աւելի ցուրտ կրնէ այս տարի։

25 ՏԱՐՈՒԱ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴ ՄԸ ԱՆՁՆԱՍՊԱՆ ՀԱԼԷՊԻ ՄԷՋ

Անցեալ օգոստ Հալէպի Ձեյթ թաղին մէջ 25 տարու երիտասարդ մը անձնասպան եղաւ։

Երիտասարդը ամուսնացած էր երկու տարի առաջ բայց ոեւէ միջոց չուներ ապրեցնելու ինքզինքը, կինն ու իրենց ծնած զաւակը։ Չար բաղդ մը կը հալածէր զինքը։

Քանի մը օր առաջ իր կինը հիւանդացաւ։ Գտաեր մարդիկ այցելութեան եկան։ Քուրան շատ հանդարտ կերեւէր։ Ցանկարծ եւ առանց նշմարուելու գրպանէն ածելի մը հանելով ուժգին հարուած մը տուաւ ինքզինքն ու նետեց գրիւնոտ գործիքը իր նստած պարոնին ներքեւ։

ՆԿԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

Հ. Գ. Միութիւնը իր սրահներուն մէջ կազմակերպած է նկարահանդէս մը որուն մասնակցած են Գհյրուքի կարգ մը սիրող հայ նկարիչներ։

Կը ցուցադրուին մօտ 150 նկարներ։ Յուսահանգիստ, որ բացուելու անցեալ օգոստ օր, պիտի տեւուենայուն մինչեւ Դեկտ. 29, ամեն օր առաւօտ ժամը 10ին մինչեւ 12 եւ կէսօրեն յետոյ՝ ժամը 4—8։

ԱԿԿԱՐԱՆ ՊԼԻՐՈՒԹԻ

27 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 1932

		Ս. Դ.
Ոգիպտ.	դրքադրմ.	437
Անգլկն.	»	426
Տօլար	»	127.25
Թրքական	»	59.50
Գաճ Օբթօման		140
Իտալական Լիր	100	650
Ցուհական Տրախմ	100	70
Անգլկ. ոսկի		609
Ֆրանս.	»	480
Օսման.	»	549.50
Ձրծաթ մհճիս		22
Փրեսի Ֆօնս.	Ա. Ֆր.	551
»	» Բ. »	319
»	» Գ. »	305

Սեֆերեան եզբարք Բիւ Ֆօս
Թելեֆօն՝ 6-19

փորձել. եթէ կը յօժարիս։

— Չկրցայ ազէկ իմանալ բանծներդ, տիկին։

— Ո՜հ, յայտնի կը տեսնեմ չհասկնալդ, և այս աւելի անհանգիստ կ'ընէ զիս։ Քու դժբաղդութիւններդ իսկ չես տեսներ։ Քու փոքրիկ գեղեցիկ գլուխդ քեզ կ'առնէ կը տանի, ընկերութիւն մը կ'ստեղծէ քեզ, ինչպէս նաև իր քմահաճոյքին համեմատ ներքին կեանք մը, իր իշխանութեանը վրայ կը վստահի, և երբ իր կամքը կատարէ՝ ալ բոլորովին տմենազօր կ'զգայ ինքզինքը, այնպէս չէ՞, տիկին։

— Բայց, տիկին...։

— Սակայն սերելիս, հասարակ դատողութիւն ըսուած բանը չունիս գուշ, ինչո՞ւ այս մնապարծ կերպերը, ինչո՞ւ այսպէս կ'ուզեմները. ինչո՞ւ այս գեղեցիկ աչքերդ արտասուելու, և ինչո՞ւ այդ վարդանման շրթունքներդ հրամայելու կը հարկադրես, մանաւանդ ինչո՞ւ ամուսինդ կը նեղացընես. խե՜ղճ մարդը քեզ այնչափ կը սիրէ և այնքա՜ն հաւատարիմ է, որ միայն քեզի հնազանդիլ կը բաղձայ։

— Ձեր կարծածին չափ հլու չէ, տիկին։

— Քու կերպարանքէդդ կը տեսնեմ թէ որքան դիս տարօրինակ կը գտնես. և ինչ ատիճան խառնակիչ կին մը կ'երեւիմ աչքիդ, բայց կը սխալիս։ Անդունդի մը եղերքներուն վրայէն քալող մէկը ինչ զգացումներ որ կ'ազդէ ինծի, միեւնոյն զգացումը կ'զգամ քեզի համար։ Այդ անձին առջեւը վախելով՝ կը գոչեմ. «Քանի մը քայլ ևս՝ և ահա պիտի իյնաս և կորսուիս»։ Գուցէ սուտ մարգարէի տեղ դնէ զիս այդ անձը, բայց ես երբէք չեմ կասիր, միայն եթէ բոլորովին մերժէ զիս։ Ահա, սիրելիս, քու կացութիւնդ։

— Իմ կացութի՞ւնս։

— Այո՛, քո՛ւ։ եթէ չկասիս այդ ընթացքէդ՝ գերին

զինքերը պատրաստ ունենայ. որովհետև ոտքէն մինչև գլուխը կը զինուին, կը հետազոտեն զինքը, իրր թէ նամի կամ բարեկամ ցոյց կուտան, և իրմէ առաջ հանողներուն միշտ պարտքեր կունենայ կատարելիք։

Իքսուհին իր բարձր դիրքովը, հարստութեամբը և հանճարովը ամբողջ ընկերութիւնը գերազանցելուն վստահ էր, և սակայն ուզեց իրաւամբ իյնել անոր։ Ուստի վերջին կայանը օթեւանելով՝ իր ճամբորդութեան աննուակը բացաւ, և պատրաստուած ըլլալը յայտնի չընելու չափ հագուստ մը պատրաստեց իրեն։ Իր եբեւնոսեայ վարսակալներով ողորկ մազերը համապատասխան կը փայլէին, և փոքրիկ մորթագոյն կօշիկները այնարհիս ամենէն չքնաղ տպաւ երեւակայել կուտային։ Երբ մարքիզուհին առայարկեց որ նախաճաշէն առաջ անգամ մը իր սենեակը երթայ, դքսուհին պատասխանեց թէ չուզեր ընկերութիւնը սպասցնել և թէ բոլորովին պատրաստ է սեղան իջնելու։ Հին աւանդութիւնները կը պահող անձինք այն զարմանալի տաղանդը ունին որ ուրիշներու միշտ պատրաստ կը գտնուին, ոչ ոք անհանգիստ կ'ընեն, և ատկէ ինքզինքնուն վրայ խորհած ժամանակնին այնպէս կը ցուցընեն թէ իրենց անձը մոռցած բլլան։

Պէաթրիս դքսուհւոյն նկատմամբ քաղաքավար և գրեթէ պչրասէր երեւցաւ. սա միշտ Պէաթրիսի խօսքերուն քաղցրութեամբ պատասխանելով՝ քիչ կը խօսեր և շատ կը դիտեր։ Ուշադրութեամբ հետզհետէ կոչնականները աչքէ կանցուներ ան, զորս թէպէտև ամէնքին ալ կը ճանչնար, բայց դղեակին մէջ մտերիմ կեանք վարելով՝ աւելի մեծ ծանօթութիւններ պիտի ստանար անոնց վրայօք։ Արտասանած մի քանի կարճառեւ խօսքերը իր ճիշդ նպատակին զարնելով՝ տեղանին

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՄԱՐՏԻՐՈՍՈՒՀԻՆ

— Ես, ի՞նչ ասեմ քեզ, ազա՛ս, մտածել էի, որ ես ինքս կ՚ուզեմ ինձ համար ամուսին գտնել, իսկ հիմա տեսնում եմ, որ ինձ համար ամուսին է պետք գտնել։

Իր խոսքը տաք սկսեց տաքանալ, ինչպես որ մի տղա է սկսում, երբ ուզում է աղջկան սիրահարեցնել։ Ես, որ ամեն ինչ գիտեի, ուզում էի, որ նա ինքն իրեն մատնի։

— Ինչպե՞ս, ասացի, ուրեմն դու ինձ չե՞ս սիրում։

— Ո՛չ, ասաց նա, ես քեզ չեմ սիրում, ես ուզում եմ, որ դու ինձ սիրես։

— Ինչպե՞ս։

— Ես չեմ կարող ասել, ինչպե՞ս, ես միայն գիտեմ, որ ես ուզում եմ, որ դու ինձ սիրես։

Ես ուզում էի նրան ստիպել, որ նա ինքն ասի, թե ինչպես։

— Ես չեմ կարող ասել, ինչպե՞ս, ես միայն գիտեմ, որ ես ուզում եմ, որ դու ինձ սիրես։

— Իսկ ես ուզում եմ, որ դու ինձ ասես, թե ինչպես

AZTAG
JOURNAL QUOTIDIEN ARMÉN.
B. P. 587
BEYROUTH, Liban

Directeur-Propriétaire
HAIG BALIAN

ԳԻՆ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ
ՍԻՒՐԻԱ տար. 550, վեցամսեայ 300 ՍԻՐ.
ՄԻՒՍԱՀՄՆ. տարի 7, վեցամսեայ 4 տոլար

ԱԶԴԱԿ

ՕՐԱԹԵՐԹ

ԱԶԳԱՑԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԳԻՏԱ

ازتـــاك

جريدة سياسية ادبية اقتصادية حرة

ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 1932 — 29 — ՉՈՐՍ ՇԱԲԱԹ — 2.50 Ս.Դ.

Ջ. ՏԱՐԻ | Ամեն առաւոտ պէտք է բնել բերթիս տօրհնին հատցէին | Տնօրէն — խմբագիր՝ ՀԱՅԿ ՊԱԼԵԱՆ | Չհրատարակուած ձեռագիրները չեն վերադարձուիր | ԹԻՒ 215 (792)

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

ՄԱՐԶԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔԸ

Մեր գաղութներու մէջ ամենամխիթարական երեւոյթը մարզական կեանքի զարթնումն ու զարգացումն է նոր սերունդին մէջ։ Իսկոյն հայաշատ կեդրոններու մէջ ալ, հայ պատանիներու նախաձեռնութեամբ կազմուած են ֆութպոլի խումբեր և գոյութիւն ունին Հ. Մ. Ը. Մ.ի մասնաճիւղեր և այլ մարմնակրթական միութիւններ։ Եւ նշմարելի է որ մարզական միութեանց կամ ֆութպոլի չուրջ հաւաքուած պատանեկութիւնն ու երիտասարդութիւնը ամբողջութեամբ բաղկացած են առոյգ, խանդավառ, ուրախ և աշխատասէր տարրերէ։ Իրենք իրենց մէջ կը կազմակերպեն մրցումներ՝ բարեկամական թէ ախոյեանական, աշխուժներ, պտոյտներ և ընդհակառակն կապեր տեղական մարմնակրթական միութիւններու հետ։

Մարմնակրթանքի հանդէպ արթնցած այս սէրն ու հետաքրքրութիւնը անկասկած գնահատելի է և արժանի ամէն քաջալերութեան։ Նոր սերունդը թրծելու համար նոր օրերու ճիգերով, յոշոտուած ժողովուրդի մը ծոցը նոր աւիշ բերելու համար ամենաանհրաժեշտն է առոյգութիւնը, որուն կարելի է տիրանալ արմնամարզանքով։ Ակնարկ մը միայն մեր մարզասէր երիտասարդութեան և պատանեկութեան վրայ, պիտի ցոյց տայ թէ՝ մարզական ոգին մեր ժողովրդի վաղուան հաւար կը պատրաստէ կենսունակ, առոյգ և հպարտ սերունդ մը, առանց որու շատ յուսահատ և տխուր պիտի ըլլար մեր վաղը։

Ինչպէս զինադադարի օրերուն բավմակորուստ և տառապահեծ հայութեան մէջ կեանք և աւիշ ներմուծողը, թմրութիւնն ու յուսալքումը փարատողը եղաւ Հ. Մ. Ը. Մ.ի կազմակերպութիւնը, որ շուտով արմատ բռնեց, ուռճացաւ բովանդակ հայ երիտասարդութեան խանդավառութեանը և ամբողջ ժողովուրդի գուրգուրանքին ու յարգին տարագրութենէն վերջ ալ ամենուրեք կենսունակութիւն ու կեանք ստեղծողը եղաւ մարմնակրթանքի սէրը և Հ. Մ. Ը. Մ.ի մասնաճիւղերուն կազմութիւնը։ Այս չարժումը կը բխէր ցեղին բնազդական ճիգէն ու կուգար հնձուած չարքերը լեցնելու նորերով եւ ծուարած ժողովուրդի մը մէջ հոգին և մարմնի արմութիւնն նեղարկելու։

Հայ Մարմնակրթական Ընդհանուր Միութիւնը չսահմանափակուեցաւ Պոլսոյ մէջ միայն. շուտով տարածուեցաւ բոլոր հայկական գաղութներու մէջ, ամենուրեք իրենց գիրկը բացին անոր ու գորովով շրջապատեցին զայն բոլոր հայերը։

Եւ ի՜նչ աւելի զմայլելի նշանաբան, քան նպատակը այս նոր կազմակերպութեան, որ կը ձգտէր հայ մանուկին տալ հոգիի և մարմնի դաստիարակութիւն, սորվեցնել անոր ըլլալ չարքաշ ու ժուժկալ, կարգապահ ու օրինապահ, արիւն, արագ ու ճրշդ դատող, ձեռնհաս ներքէն, կորովի, արի, ՀԱՅՐՈՒՆԱՍԷՐ, ԱՍՏՈՒԱԾԱՍԷՐ, զարգացնելով անհատին մէջ պարտականութեան, պատասխանատուութեան և պատուի զգացումները, համերաշխութեան և փոխադարձ օգնութեան ոգին։

Սքանչելի նշանարան, որ իսկոյն կրցաւ իր շուրջ համախմբել բոլոր անոնք, որոնք վաղուան սերունդին մտատանջութիւնն ունին։ Եւ աղէտէ աղէտ, գաղթականութենէ գաղթականութիւն, հայ երիտասարդութիւնը տարաւ այս ոգին իր հետ և ուր որ ալ ինկաւ ան մը ճարեց, հոն ստեղծեց մարմնակրթական միութեան կորիզ մը։ Այս կերպով, այսօր, բովանդակ հայկական սփիւռքը պատած է Հ. Մ. Ը. Մ.ի ցանցով մը, որուն շուրջ ստեղծուած են նաև զանազան մարզական այլ միութիւններ և Արիներու կազմակերպութիւններ։ Ամերիկան երէն մինչև Պարսկաստան, Եգիպտոս, Պալքանեան, և Ֆրանսա այսօր կը հաշուուին Հ. Մ. Ը. Մ.ի բազմաթիւ մասնաճիւղեր։

Տասը տարիէ ի վեր մեր գաղութի մէջ կազմուած է Հ. Մ. Ը. Մ.ը։ Այո, անուրանալի է որ, շատ հաճեայ է այդ տասը տարուան քաղը, բայց սփոփիչ է տարուէ տարի իր ունեցած յառաջդիմութիւնը։ Մինչ մեր հորիզոններէն աւունկի պէս կ'ոչնչանան բազմաթիւ ինքնաբոյս միութիւններ, Հ.Մ.Ը.Մ. կը մնայ կանգուն և կը տարածէ իր պատգամները։ Դամասկոսի, Հալէպի և Պէյրութի Հ. Մ. Ը. Մ.ի ֆութպոլի խումբերը արդէն քանիցս ծափահարուած են տեղացի մարզական մրցութեանց հետ։

Եւ եթէ այս վերջին տեսակէտէն լոկ դիտենք Հ. Մ. Ը. Մ.ը, պիտի հաստատենք որ ի՛նչ հրաշքներ կրնայ տեսնալ ան։ Բնական է որ ժողովուրդը քաջալերը հանդիսանայ և իր աջակցութիւնը չի զլանայ։ Մարզական ներկայանալի ակումբի մը գոյութիւնը իւրաքանչիւր կեդրոնի մէջ, պիտի ստեղծէ շատ մտերմիկ և ամուր կապ մը հայ երկու տեսակ կրնայ ըլլալ, մէկը բարոյական և միւսը նիւթական։ Առաջինը բարեբաղդաբար առատ է մարքով։ Պէտք է քիչ մ'ալ նիւթական օժանդակենք։ Այն ատեն արդիւնքը կ'ըլլայ հրանալի։

Այս առթիւ, թելադրութիւն մը որ պէտք չէ անտեսուի։ Ինչպէս հեշտած ենք ուրիշ առայ, Հ. Մ. Ը. Մ.ը աւելի կօրացնելու և ամրացնելու համար, անհրաժեշտ է իր հետ միացումը զանազան անուններու տակ գործող բազմաթիւ մարմնակրթական միութիւններու։ Մի միայն Պէյրութի մէջ 10է աւելի մարմնամարզական, աւելի ճիշդը ֆութպոլի խումբեր գոյութիւն ունին. անոնց միացումը Հ. Մ. Ը. Մ.ին, նպատակար է և անհրապեշտ նոյն իսկ այդ միութեանց չհաճելուն համար։

ՏԻԿԻՆ ՍԹԱԼԻՆԻ ԽՈՐՀՐԴԱՒՈՐ ՄԱՀԸ

ՎՐԱՑԻ ԻՇԽԱՆԻ ՄԸ ԿԱՐԵՒՈՐ ՅԱՅՏՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Նոգեժդա Սրբքիեվնա Ալլոլույեվա Սթալինայի անակնկալ մահը մեծ հետաքրքրութիւն առաջ բերաւ ամբողջ նշխարհի մամուլի մէջ. Նոգեժդա տակաւին չափահասութեան հասակ չէր, հազիւ 35 տարեկան։ Դէմքով գեղեցիկ. մարմնով առոյգ. գործունեայ և եռանդուն կին մը, որ եղաւ դիկտատորին անմիջական գործակիցը և աջակիցը։ Տակաւին անցեալ տարի Մոսկուա այցելող ֆրանսացի լրագրող մը, Նոգեժդան տեսած էր քարտուղարութեան սեղանին առջև գլուխը ձած բազմաթերթ զեկուցումներու վրայ։

Ինչ պատահեցաւ այս կնոջ, որուն արեւը մէկէն ի մէկ չիլեցաւ։ Խորհրդային թերթերու մէջ ոչ մէկ տեղեկութիւն կայ ոչ հիւանդութեան, ոչ ալ մահուան պարագաներու մասին։

Միայն կարճ չնորհակալութիւն մը հրատարակեցաւ խորհրդային մամուլին մէջ, Սթալինի ստորագրութեամբ, ու չնորհակալութիւն կը յայտնէ իր ժեր ձաւոր բարեկամ և ընկերը Նոգեժդայի մահուան առթիւ ցաւակցութիւն յայտնողներուն։

Այլեայն կարճ, չոր ու ցամաք։

Խորհրդային Միութեան մէջ պատահած ամէն մէկ դէպք զննազան մակնութեանց առարկայ կը դառնայ արտասահմանի մէջ։ Շատ անգամ, դէպքերը այնքան կը խեղաթիւրուին, կ'ընդունին որ առասպելական գոյն և կռանութիւն կը առնան։ Խորհրդային Միութեան քաղաքները անտարակոյս մեծ դեր կը կատարեն դէպքերու չարթափոխութեան մէջ։ Այս ալ քաղաքական գէշ պայքարի անյանձնարարելի զէնք։

Նոգեժդայի մահը, մանաւանդ պաշտօնական Եւրոպայի առարգիր ուշադրութեան մէջ կարգ մը բան բանաներ տեղի առաւ։ Դիմանական թերթերը մինչև անգամ վրացի իշխանի մը ժխտկացուցիչները հրատարակեցին, առանց պատասխանատուութիւն վերցնելու անոնց ճշդութեան համար։

Ի՞նչ է անունը վրացի իշխանին։ Դաղանի կը պահուի. Միայն կ'ըսուի թէ անունին սկզբնատառը Օ է։ Հանենք զինք։

— 16 տարի առաջ ընտանիքով կը բնակէինք Թիֆլիզի մէջ։ Հոն սիրեցի աղջիկ մը, որուն հետ ուզեցայ անմոռանալի հովուերգութիւն ընել։ Սրբ ճակատիկի մեկնէի, ծնողքիս խնդրեցի որ իրենց հաւանութիւնը տան մեր ժուժկալութեան համար, և յաջողեցայ համոզել, հակառակ որ իմ և աղջկան ընկերային դիրքերը իրարու հետ չէին հաշուեր օրէնք կերպով։ Այլևս շատ երկնքին էի, որ ինձի հետ պիտի ուենայի իմ սիրած աղջիկս։ Բայց ափսոս որ վինուորական ծառայութիւնն ինձ կ'ուսուցանէ սիրելի ճակատ մեկնիլ։ Մեր բաժանումը եղաւ ողբերգական։ Խեղճ խոստացաւ ուրիշ մի՛ սիրել։ Չկրցաւ, եթէ ալ նամակներս որ կը ղրկէի ճակատէն։ Քիչ յետոյ վիրաւորուեցայ պատերազմի մէջ։ Գերի ինկայ Թուրքերուն ձեռքը և տարուեցայ Թիւրքիա։ 1919ի օդերները ուշ վերադարձայ։

Դժբազդաբար յեղափոխութիւն, ուկն ու վրայ ըրած էր ամէն բան։ Երկար փնտռուքներէ յետոյ յաջողեցայ զանել խոստեցուս։ Ջինք գտայ աւելի գեղեցիկ ու հմայիչ, քան էր պատերազմի սկիզբներուն։ Իր հոգին փոփոխութիւն կրած չէր, միշտ կը սիրէր զիս, բայց ափսոս որ վարակուած էր յեղափոխական գազափարներով։ Ինձ սիրելով սկսեր, իր ժամանակին կէսը կը յատկացնէր իր դասակարգին։

Մինչև 1922 երջանիկ կեանք անցուցինք։ Այդ թուականին Սթալին Թիֆլիզ եկաւ իբր քարտուղար համայնավար կուսակցութեան և բանախօսեց հաւաքոյթի մը մէջ։ Կինս խօսք առնելով կարգ մը դիտողութիւններ բրաւ բանախօսի յայտնած կարծիքներուն մասին, որոնք կը վերաբերէին մանուկներու կրթութեան։

Յաջորդ օրը սիրուհիս անյայտացաւ։ Կսփնուն խցիկի մը մէջ բանտարկած էր զինք Սթալին նոյն օրը բան կ'երթայ և առջին խօսքը, որ կ'լսէ սիրուհիս, կ'ըլլայ հետևեալը.

«Քոյր, չէք գիտեր որ ձեզի պէս հմայնավարուհի մը, աւելի վտանգաւոր է, քան մեր քշնամիները։ Ցեղայ կրակի խօսակցութիւնը։ Սթալին ժպտուն կ'առաջարկէ ու խօսեցեալը կը սեղմէ վճռապէս։

— Ինչո՞ւ կը հարցնէ Սթալին։

— Որովհետև ձեզ չեմ սիրեր։

— Շատ լաւ։ Ազատ էք. բայց ոչ ոքի չէք կրնար ըսել որ բանտարկուեցաք։ Վաղը Մոսկուա պիտի երթաք։ Եթէ ինծի պէտք ունենաք, ազատօրէն գրեցէք։

Եւ կը մեկնի։

Նոյն իրիկուն Սթալին կը տեղեկանայ թէ տղմիկը իմ հետ յարաբերութիւն ունի։ Հրաման կ'ընէ կէփէուին և յաջորդ օր զիս կը տանինարխանկէլ։

Ջպիտի պատժէ համբարդութեանս դժուարութիւնները։ Նշանածս կը գրէ Սթալինին։ Ոչ մէկ պատասխան։ Ասոր վրայ խօսեցեալս Մոսկուայ կ'երթայ և կը յաչդի ներկայանալ Սթալինին։

— Շատ վտանգաւոր կին էք։ Թիֆլիսի մէջ ընդդիմախօսեցիք ինծի, իսկ հիմա կ'ուզէք որ ի նպաստ իշխանի մը մրչամեայ ու ամուսին կ'ըսէք թէ համայնավար էք։

Եւ որովհետև, խօսեցեալս կը պնդէ, Սթալին բարկութեամբ կը պոռայ։

— Կարելի չէ որևէ բացատրութիւն։ Մանաւանդ, երբ իշխանի մը չուրջ կը դառնայ խնդիրը։ Գէշ էր ցարդ սպանուած ըլլար չուներ պէս։

Եւ կը վռնտէ խօսեցեալը։

Երկու օր յետոյ, իր գրասենեակը կը կանչէ և կ'ըսէ։

— Ձեր իշխանը պաշտօն մը պիտի ստանայ Թուրքիոյ մէջ։ Հագուստ ալ պիտի առնի իրեն, բայց չեմ կրնար վստահիլ թէ դուք պիտի կրնաք մոռնալ իրեն։

Եւ Սթալին կը սկսի սիրային խօսքեր ընել։ Մոսկուա նամակ մը գրեցի խօսեցեալի, յայտնելով որ հանգիստ եմ և կ'սպասեմ իրեն Թուրքիոյ մէջ։ Բնականաբար չեկաւ և չուտով իմացայ թէ եղած էր Սթալինի քարտուղարը։

Ինչպէ՞ս պատահեցաւ չեմ գիտեր, սակայն պիտի գիտնամ։ Փրեմէ միայն որ 1924ին զուգակ ունեցաւ և յետոյ իբրև կին ապրեցաւ Սթալինի հետ։ Գրած բոլոր նամակներս անպատասխան մնացին։

Մոսկուա չէի կրնար երթալ օրովհետև արգիլուած էր։ Մեծ եղաւ ուրախութիւնս, երբ անցեալ հոկտեմբերին, յեղափոխութեան 15րդ տարեդարձին առիթով, արուեցաւ մեզի Մոսկուա երթալու, ներկայ գտնուելու համար տարեդարձի հանդիսութիւններուն։ Ճամբայ ինկայ դէպի Մոսկուա։ Նախկին խօսեցեալս հիւրանոց եկաւ ինծի ողջունելու և բաւ թէ քանի մոռցած չէ զիս և կը յիշէ անցեալի կեանքը։ Առաջարկեցի իրեն արտասահման փախչիլ։ Տրամադրութիւն յայտնեց, բայց ուզեց թէ իր զանկեն բաժանումը կը յուսահատեցնէ զինք։

Կէփէուն իմացած էր մեր տեսակցութեան մասին և յաջորդ օր զիս առաջնորդեցին բանտ։ Չեմ գիտեր թէ ո՞ւչ երրին նախկին խօսեցեալիս։ Նշանածի, բայց վստահ եմ որ բանէն ազատ արձակուելս և Ֆինլանտական սահմանն առաջնորդուիլս եղաւ իր մէջմտութիւնով։ Փրեմէ նաև թէ չատ ատապետ որ ինձմէ ի պատ կը հետաքրքրէր։ Իր հոգիէն թութակ էր։ Կամ իր յուսահատութենէն մեռած էր և կամ թունաւորուած է։ Երկուքէն մին։

ՄԵՐ ԲԱԺԱՆՈՐԴՆԵՐՈՒՆ

Մեր այն բաժանորդները, որոնց ցարդ չեն փակած իրենց ճամիւները, նոր Տարիէն առաջ պէտք է կարգադրեն, այլապէս պիտի սիպտի ընդհանուր ընդհատում։

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ «ԱԶԴԱԿ»ի

Հ. Մ. Ը. Մ.Ի ՏԱՐԵԴԱՐՁԸ

Հայ մարմնակրթական Ընդհ. Միութեան հիմնադրութեան 14րդ տարեդարձին առթիւ, տեղւոյս մասնաճիւղը տարբեր մարզական և գեղարուեստական երեկոյթ մը, ժամուս 24ի շաբաթ իրիկուն, Հայ Աւետ. Ժողովարանին մէջ։

Հանդիսին կը նախագահէր, այս Միութեան գաղափարականով ոգեորուած ու անոր կատարելիք դերը լաւագէտ ըմբռնած, միևնոյն ատեն այս Միութեան Սուրիոյ և Լիբանանի շրջանի գործադիր նախագահ Տիար Գասպար Իփէկեան։

Ծարգելի նախագահը քանի մը խօսքով բացատրեց Հ.Մ.Ը.Մ.ի անհրաժեշտութիւնը, Հայ գաղթաշխարհին մէջ։

Պրն. Իփէկեան բարձր գնահատեց մարմնակրթական չարժման, ամէն տեղ և ամէն ատեն որ պատեհութիւնը կը ներկայանայ, մասնաւորաբար կր չեշտէ անոր օգտակարութիւնները։ Այս անգամ իր չատ ժողովրդական ոճով կրկին ու կրկին կ'ըսէ թրաւ Հայ ծնողներուն որ իրենց զաւակները չանձնեն այս չարժումը ղեկավարողներուն, եթէ երբեք կուզեն մաքուր նկարագրի տէր, առոյգ, ընկերասէր, համերաշէտ, իրարու օգնող ազգ ունենալ։

«Ընտանեկան կրթութիւնը, դպրոցը, կատան աղուն չատ բաներ, բայց կայ դեռ պակաս մը՝ որը մի միայն այս կազմակերպութիւնն է որ պիտի տայ ըսած ան։

Ծեծայ հրաւիրեց Պրն Գիւզելեանը որ աւելի ընդարձակօրէն խօսի այս նիւթի մասին, ու մանրամասնէ անոր օգտակարութիւնները։

Պրն. Գիւզելեան խնամուած բանախօսութիւն մը ըրաւ։ Ազգերու հին ու նոր պատմութենէն վերցուց սէկ սէկ օրինակ, որոնք լաւ յարմրած էին իր նիւրը դիւրին ըմբռնել ասլու համար։ Հիներէն յիշեց Ճուանասանը՝ որ իր ասղնութիւնը ի յայտ կը բերէր յաճախ Ոզիմպիական և Ազիւտիկ խաղերով։

Իսկ դեռ չատ վեյներս մարզական սէկ ուրիշ ազգ «Զէխերը որոնց Սոքոլական կազմակերպութեան կատարելագործման գործին արգիւնքն է որ անոնք ասեղծուն, առոյգ, պայքարող և զոհաբերուող երիտասարդութիւն մը, որ ոչ թէ միայն կրցաւ իր ազգութիւնը պահել, այլև ճանչցնել իր ոյերիս թշնամիներուն։

Ծուցադրութեան երկու կենդանի պատկերներ, որոնցմէ առաջինը կը նկայացնէր սլճարաններու և գինետուներու կեանքը, ուր ազգի երիտասարդութիւնը մը ալքոհոլի և ուրիշ մոլութիւններու անձնատուր, իր կատաքը կը խարեցնէր։

Երկրորդ պատկերը կը ներկայացնէր Հ.Մ.Ը.Մ.ի գործը։ Հոն կային կատարելագործուած մարզանքներ, ինչպէս սկաուտական, գունա, նիզակ արձակողներ ըմբիշներ և կոփամարտիկներ. ֆութպոլ—պօլիտներ, ու բարձրութիւնցատկողներ, ապա սկաուտը իր հազուզեռով, պայուսակը չալակին կը քալէր վստահ։ ու կարգի քալուածքով։

Ինչ ընդարձակ ու խոր վիհ մը բարոյական, այս երկու պատկերներու մէջ... Հուսկ բեմ բարձրացաւ Արիներու Խմբակը, ուր կատարեց կանոնաւոր ու հմայչօք մարզանքներ քալելու, քառեակներ կազմելու և փոխի փոխ չարքերնին փոխելու։

Արիները եթէ աւելի տեսակ բուրգեր չինեցին, բոլորը իրարմէ գեղեցիկ։ Անոնք ատհատորակ 12 տարեկանէն վար եղող տղաքներ են, բան մը որ յաջողութեան ամենագլխաւոր պայմանն է։

Հ.Մ.Ը.Մ.ի ղեկավարները իմ ըմբռնած են որ, հնազանդ կարգապահ, մարքուր ու տիպար սկաուտները, կը պատրաստուին պզտիկ տղոցմէ։ Որովհետև արդէն նկարագիրին կազմած, զանազան մոլութիւններու ազդեցութեան առջև գտնուող պատանին, չակերտ առաջադրութեամբ, երբ սկաուտ կը գարձնենք—մանաւանդ երբ ատոնց քիչ մը միւսներէն չատ է—պատահած կը դառնանք իրենց ապագան ընտանեբեմբերը նեխեցընել գանուած միջավայրին, ու մարքուր տղաքը ևս ապականել։

ՄԱՄՈՒԼ

ԻԹԹԻՀԱՏԻ ՈՁԻՐՆԵՐԸ

«Էլ Ահվալ» Ազմի պէյի ժամանակ ատրքիւ կր բռնէ իթթիհատի ոճիրներուն.— Անցած չաբաթ Պէյրութ հասաւ Պէյրութի հին կուսակալ Ազմի պէյ։ Անոր ատնդուկ Պասուլի մէջ երևուժր մեզ յիել ատաւ օսմանեան կայսրութեան ոճիրներուն իթթիհատականներու բանալիները։

ՕՍՄ. ՍԱՀՄԱՆԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

Մեր ընթերցողներուն չենք ուզեր կրկնացնել չատ հին ժամանակները, Աբդ Ֆուրքերը, Սուլթան Հասիսի օրերու խռպոտն ու ազատութիւն ու սահմանադրութիւն ատելցնելու պարարակին ատակ գործաւած ոճիրները։ Ցայտնի է որ իթթիհատականները բռնապետութիւնը ատպատեցին 1908 Յուլիս 3ին, Ապատամբութիւնը լաւ կազմակերպած էր. ազատութեան և սահմանադրութեան հերոսները՝ Ինվեր և Նիեազի չկեցցէներու արժանացան. մինչև անդամ հասարակ գիրքեր հրատարակութեան անոնց անուններուն համար։

ԱՌԱՋԻՆ ՈՃԻՐԸ

Իթթիհատականները սակայն սկան անձնատուր չտեղու եանկ ըլլալ։ Հարիւր տպատ է վեր չեր ուզեր որ տեղակալ Նիազի պէյ իրմէ աւելի բարձր դիրք մը գրաւէ։ այդ պատճառաւ յաղողեցաւ հանափորձի ենթարկել զայն։

ԵՐԿՐՈՐԴ ՋՈՀԵՐԸ

Սուլթան Հասիս գահին վրայ Մահմուտ Շեվգէթ փաշա ափրկութեան բանակով յարձակեցաւ և յաղթեց առաջին ապատամբութեան իրենց չարժումին ղեկավարներուն։ Պաշտօնական սպանիութիւնի մը համաձայն 35,000 հոգի զոհուեցան, որոնց դիակներուն վրայ կոխելով Պօլիս մտան և Հաժիտը տարին։

ԵՐՐՈՐԴ ՋՈՀԵՐԸ

Սան Սթեֆանօի ժողովէն վերջ Մահմուտ Շեվգէթ փաշա ափրկութեան բանակով յարձակեցաւ և յաղթեց առաջին ապատամբութեան իրենց չարժումին ղեկավարներուն։ Պաշտօնական սպանիութիւնի մը համաձայն 35,000 հոգի զոհուեցան, որոնց դիակներուն վրայ կոխելով Պօլիս մտան և Հաժիտը տարին։

«Բարձրացիր և Բարձրացուր» անս պաշանարանը Հայ Արիին։ Նախ բարձրացիր. որովհետև չբարձրացած բարձրացնել անկարելի է. Հ.Մ.Ը.Մ.ի ղեկավարները պէտք է ջանան այս բարձրացած կորիզը ունենալ, որ ապա ատենք ալ իրենց կարգին մէկ ատ մէկ բարձրացնեն, մաքրեն, ապակենուած բարոյականով ազգը, իրենց ծոցին մէջ տեղ տալով անոնց։

Խմբագիս պրն. Հաճեան ցոյց տուաւ որ չնորհքը, եւ յայտնաբերեց այս մարզին մէջ բացառիկ կարողութիւնն։

Երեք ժամուան մէջ իր ձեռք ձգած յաջողութիւնները իր կարողութեան գըրաւականներն են։

Հ.Մ.Ը.Մ.ի սկաուտական այս երեք ամսուայ կեանք ունեցող կազմը, իր կատարած մարզանքներով, բուրգերով կրնայ մրցիլ տեղւոյս ուէ սկաուտական կազմակերպութեան հետ։ Որ փափաքինք աւելի ընդարձակուած տեսնել այս չարժումը, և ասոր համար ալ գրական օժանդակութիւն անհրաժեշտ կը տեսնենք ինչու որ չոր գնահատանքով սպատաձը կարելի չէ ձեռք ձգել, զոհաբերութիւն է հարկաւոր։

Սկաուտներու կողմէ եղան արտասանութիւններ, իսկ Ուտանդներու նրաւագախտմբը մէջ ընդ մէջ ներկայացուց հայկական ընտիր կատրներ նետագելով, հանդիսին ատաւ գեղարուեստական փայլ։ Ժամը 11ին հանդէսը փակուեցաւ Ազգային քայլերգով։

ՄԱՐԶԱՍԷՐ

ՋՈՐՈՐԴ ՋՈՀԵՐԸ

«Փրկութեան բանակը Գալիս մրնելուն պէս իրմէ ոգիներ ձեռք առաւ և իթթիհատականներու հակառակ եզող հարիւրաւոր երեխաներ բանտարկեց, աքսորեց և կախաղան հանեց.

ԻԹԹԻՀԱՏԱԿԱՆՆԵՐՈՒ ԽԱՂԵՐԸ

Մինչև 1913 իթթիհատականներ, բազմաթիւ ոճիրներ գործեցին, դաւադրութիւններ սարքեցին և իվերջոյ ապահովեցին Մահմուտ Շէվգէթ փաշան։ Հազիւ պատերազմը սկսաւ, իթթիհատի և Թուրքիոյ ամբողջ ուժը մնաց քանի մը մարդոց ձեռքը և սեփական քէ ի՞նչ անօրինակ եւ անմարդկային գուլուժոց ու տեսութեամբ չարժեցան անոնք։

ԱՀՐԱՐ - ԼՕՐԻԱՆ ՎԷՅԸ

Լ'օրիան 26 Դեկտեմբեր թիւին մէջ կը գրէ.—

... Գէչ պատահանութիւն, աւա՛ղ, ի՞նչ ողորմելի պատահան։

«Ահրարը ինչպէս ամէն ոք գիտէ ազգայնական է։ Թերևս մենք այնքան ազգայնական չենք հոս, որքան «Ահրարը. սակայն մենք պիտի կարմրէինք գրելու թէ՝ հայոց բանին մէջ գոնէ ւազը. բոլոր մտաւորական երիտասարդութեան գլուխն է. ամենապատասխանատու րնտանիքներու զաւակները։

Գոհութիւն Աստուծոյ, ազատ չրլողներ ալ կան. և եթէ, դժբախտաբար յաճախակի, անհատական սկարացողներ գտնուեցան, մենք չպիտի ընդունէինք սակայն գրել թէ՝ հինգ կամ վեց տասընհինգ բանտարկեալներ Լիբանանի մատուռական և րնկերային պատասխանատուութիւնը կը ներկայացնեն։ Առաջինի Ա. պուլ Լաման, ժամանակին այնքան խրոսվեալ օտարին տարողութեան, այդ չի՞ տեսներ թէ՝ ըսկսիսի իսօսքեր գլխէ ի՞նչ արարքներու և նոյն իսկ խոյտատակութեան կ'ենթարկեն։

Սակայն կայ նաև ուրիշ խորամանկութիւն մը։ Ապու Ղասանի միւս խորամանկութիւնը. առաձայնութեան կարևորութիւն տալով ժողովրդի զգայութիւնը չարժելու մէկ կը կայանայ. ըստ այս տարաձայնութեանց իրենք ազատասանեալները անխիղճ ան ջանքներու, բռնական չարչարանքի կ'ենթարկուին։ «Զանոնք դուրս պիտի հանեն անկախութեց կամ գերեզման առաջ նորդելու համայն կ'րսէ «Ահրարը։ Հոս ալ մեր ցերմաջերմ պաշտօնակիցը թե բնս պէտք կը զգայ րլլար։ Բոլոր ամբաստանեալները բանտ չմնացին։ Իսկ ելածներ եւ խօսողներ կան։ Ասոնց ու ոչ մէկը նախատանքի և կամ գէչ վարմունքերպի մը մասին չի գանգատեցաւ. Արքան որ գիտենք, ոչ սկզբ «Հայրենի փոյթ»ին չարչարանքին ենթարկուեցաւ։ Ասկն բան վերջապէս կը գիտուի. ինչպէ՞ս կ'րլլայ որ այս մասին ոչինչ չի լսուեցաւ։

Արդար րլլան նոյնքան, և նոյն իսկ աւելի քան ոնէ սկզբ, մենք կը ցաւինք այս երիտասարդներուն և ըստանիքի հայրերուն Թշուառութեան և նուաստացուսին։ Մենք բոլոր սեր կարելին պիտի ընենք որպէս զի մոդովուրդի վարչակարգ մը վերապահուի իրենց։ Սակայն եթէ իրենց յանցանքը «մեղմացուցիչ պարագաներէն կրնայ օգտուիլ, այդ գնահատանքի իրաւասութիւնը սիմայն ոճրագործ սասեանին է, որ զրկեց պիտի դաւէ։ Այս մասին քննիչ դատաւորները ոչինչ չեն կրնար ընել և պէտք է որ իրենց գործը չարունակեն մինչև վերջը։ Մրնչ այդ, սարբական պաշտօնութիւնն ու ալժանապատասխանութիւնը կը պարտադրեն մեզի՝ այս գատաւորնե,ը ձգելոր խղդոցին աչխատին ու գործեն։

12 ՏԱՐԵԿԱՆ ՏՂԱՑ ՄԸ

Պերլինի մէջ տասներկու տարեկան աղջկայ մը, կը վերջնէ 1,200 փառնա ծանրութիւնն։

Ս. ՆՇԱՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆԻ
ՏԱՍՆԱՄԵԱԿԻ ՏՕՆԱԿԱՏԱՐՈՒԹԻՒՆԸ

Անցեալ կիրակի, կէսօրէ առաջ թատրոն Քրիթալի մէջ, սեռնուեցաւ Ս. Նշան Ազգային Վարժարանի տասնամեակի տօնակատարութիւնը։ Նոյն վարժարանի րնթարցաւարտ աչակերտութիւնը մեծագոյն երախտագիտական արտայայտութիւնը բերաւ այդ օր, իր սիրելի դպրոցին, որը երկար տարիներ իր մտածողութեան դարբնոցը հանդիսացած է։

Գաղութահայ մեր իրականութեան մէջ արդարև անհրաժեշտ պահ մրն է, տանել մեր ազգային տոհմիկ դաստիարակութեան գործիններու դարեդարձները, որը դժբաղդաբար անտես ուած էր մինչև ցարդ. կ'արժէ ասոնց ուխտագաւորիլ ամէն տարի։

Հանդիսը բացուեցաւ «Մեր Հայրենիք»ով ու նախագահութեամբ Արժ. Տեղապետ Տէր Հոր, որը քանի մը չինիչ խօսքերով բացատրեց Ս. Նշան Վարժարանի դերը Գէյրութահայ իրականութեան մէջ։ Ծաղրդաբար խօսուեցաւ Շրջ. Միութեան կողմէ պ. Մ. Տէօվլէթեան որը պարզեց միութեան գործունէութեան ու հաստկրանքը իրենց վարժարանին, ու նաև ինչ դժնդակ կացութիւններու ներքև, հայ ուսուցիչն անխոնջ նուիրումով փարած է իր գործին, ու պէյրութահայ հասարակութեան փոխադարձ պարտականութեան գիտակցութիւնը հաղիւ իր միակ նպաստկրութիւնն կոչ ըրաւ հասարակութեան չմոռնալ այդ հաստատութիւնը որը ամբողջ տասը տարիներ առաջ սերքին խախտումներու չարաւնակեց իր սուրբական գործունէութիւնը, ժամանակորակս չնորհաւորեց դպրոցի ուսուցչական կազմին ու հոգաբարձութեան բազուն գործունէութիւնը ու իրրթարգուան իրենց զգացումինսիրութիւնը նուիրեց վարժարանի անօրէնութեան ծաղկփնչուն մր. այս բարելաւ արտայայտութիւնը կրկնակի կերպով ծափահարուեցաւ ներկաներու կողմէ։

Հոգաբարձութեան կողմէ խնամուած ճառ մր կարդաց Տօքթ. Ս. Փօնեպեան որ կը հասկրէր կատարուած գործերն աչխատանքներն ու գտնուելիքները։ Յանուն Տէր հօրպահպանիչ-ժողովրդական Լեգէոնները երբ իմացան այս խնդատակ առաւոտը, զգրացան ու զօր. Սոպարմոս Սեվորոսի առաջնորդութեամբ վերադարձան Հոմ, ուր ձերբակալեցին Տիարոս, գահէ գրկեցին և ի վերջոյ դնխաւեցին 193, Ծուլիս 2ին։

Սեպարմոս դարձաւ կոչեր Հոմի։

Կարդացէք և Տարածեցէք
«ԱԶԴԱԿ»Ը

ՀԵՏԱՔՐՔԻՐ ԼՈՒՐԵՐ

ԵՐԿՐԻՒ ԱԶԳ ՈՒՆԵՑՈՂ ԶԻՆԱՑՆ

Լիու Ջունկ, որ կը կոչուի նաև Լիու Մին, (Տնած 955ին) ամէն մէկ աչքի մէջ ունէր երկու րիբեր։ Այս ալանդակ իրողութիւնը բնաւ արգելք չեղաւ անոր գործունէութեան։

Լիու Մին եղաւ Շանսիի կառավարիչ պետական նախարար և մայր կայսրուհիին հետ դաւադրելով իր մը զան հաչակեց կայսերական դահաժառանգ։

ՔՍԱՆ ՏԱՐԵԿԱՆ ՔԱՐՏՄԸ ԿԸ ՀԱՍՆԻ ՂԻԿՈՂԻՆ ՄԱՀԷՆ ՎԵՑ ՏԱՐԻ ԵՏՔ

Հարթֆորտ (Քրնէքթիքըթ).— Տեր. Ինս Ա. Ըներն անգեցիները քարտ մր սատարեցաւ, զոր իրեն զրկած է եզեր իր գործակից՝ Մք Ինթայր, որ ժեռաւ վեց տարի առաջ։

Քարտի կնիքներէն կը յայտնուի որ հանգուցեալ Մք Ինթայր յանձնած է զայն սուրհանդակին սակէ 20 տարի առաջ, երբ ինք Սկովտիա կը գտնուէր։ Թէ՝ քարտը այդ 20 տարիներու րնթացքին ուր կը գտնուէր՝ կարելի չէ սատ գել։

50,000,000 ՏՈՐԿԱՆ ՆՈՐ ԿԵՆԴԱՆԻՒ ՄԸ ԳԱՆԿ ԳՏՆԻԱՄ

Կատուի մեծութեամբ, սակայն ոչ ւէկ կենդանիի նմանութիւն ունեցող կենդանիի մը գանկը գտնուած էվուիզիանայի մէջ քարիւղի հոր մը փորելու ժամանակ։

Այս գանկը, որ հանուեցաւ երկրի մակերեսէն կէս մզոն խոր գտնուող երրորդական մր, 50,000,000 տարեկան կը մտի, և յոյս կը նեղչէ գիտնականները գտնելու թէ սատուները— որոնց կը պատկանի մարդ ւակը ինչպէս կրրգան ապրանալ երկրին։

Մարթասները հատատութիւնը կը հատատէ թէ այս գանկը ասնանչանատոր գիտութիւն մին է ողնայրատունը րուն հնչեքատնութեան մէջ։

Գանկը, թէև փոքր և անարժէք է րնքն իր մէջ, սակայն ան մեզի կը բերէ երկար սատեն փնտռուած ծանօթութիւնը երկրի այն չրջանի մասին, երբ մեծ ճահիճներու ցատքիր մահ կը բերէին հոյատղձներուն և պատեհութիւն կուտար կաթնատներուն զարգանալու։

Հայատղձները պատարիւն սողուններ էին, մրոնց կաթնատները տաքարիւն են։

Այս կենդանիին կարևորութիւնը կը գտնուի այն բանին մէջ որ գիտնական ները չատ քիչ բան գիտեն սկզբնական չրջաններու կաթնատներու մասին, ո. րովհետև անոնք այնքան փոքր ու ներրոսկր էին, որ անոնց հետքն անգամ չի գտնուիր։

Առատներուն նայելով այս անծանօթ կենդանին հատանաբար կը սնանէր մր չատներով։ Ենթադրաբար կը բնակէր ճահիճներու մէջ, բայց որովհետև կրնար ցեխերէն դուրս պատիլ և ծառերժագրել ցիլ, օգտուեցաւ ճահիճներու ցատքելէն։

Սերտատոր կենդանիներու նախնիքներուն և այս կենդանիին միջև կան նմանութեան գծեր։

ԱՆԱՐՔԻԻ ԱՄԵՆԱԵՐԿԱՐ ԱՆՈՒՆԸ

Աչխարհի ամենէն երկար անունը ունեցող անձր դատարն է լիվերփուլցի լուսցարար Արթիրը Փոփըրի։ Անոր առաջին անունն է Աննա, մրկրն անուններու քիւը 25 է, անգլիերէն ա ր գ ի բոլոր գրերով սկսած։ Մականունն է Փոփըր։ Այսպէս խեղճ աղկան անունը կը բաղկանայ 27 անուններէ։

Որովհետև այս անունները բոլորն ալ կը սկսին Ա գրութեան տառերով, ժողովուրդը կը կոչէ զայն Ալֆապէթ (Այբբեն) Փոփըր։

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՄԵԾ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ
ԺՈՂՈՎՐԴԻ ԽՆԴՐԱՆՕՔ
եւ ժողովրդական գիւնեռով

Երեքաբթի Յունուար 3 երեկոյեան ժամը 8-ին,
Հայ Երիտ. Ընկերակցութեան սրահին մէջ (Նախկին Լիկար սրահը)
ՊԷՅՐՈՒԹԻ ՀԱՅ ՏՐԱՄԱԹԻԿ ԽՈՒՄԲԸ
Մասնակցութեամբ եւ դեկավարութեամբ Եւրոպացի
Նոր ժամանած հանրածանօթ դերասան
Մ. ՄԱՐՈՒԹԵԱՆԻ
կրկին անգամ կը ներկայացնէ նոչակաւոր
ՇԵՐԼՕԿ - ՀՕԼՄՍ
4 ԱՐԱՐ
Մասնակցութեամբ, վաստակաւոր դերասան
Բ. ԱԲՈՎԵԱՆԻ եւ Պ. ՏԻՐԱՆ ԱՃԷՄԵԱՆԻ

ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Համազգային Ընկերուրեան տեղական Վարչութիւնը
կազմակերպած է
ՄԱՆԿԱԿԱՆ ՏՕՆԱԾԱՌ
Առաջիկայ կիրակի, Յունուարի 1ին կէսօրէ վերջ ժամը 4ին Հայ Ճեմարանի սրահին մէջ։
Մանուկներուն կը բաժնուի նուէր եւ շարք։
Փոխրիկները կրնան գալ նաեւ ծպտուած։
ՄՈՒՏՔԸ 50 Ս.Դ.
Ամէն մի փոխրիկի կրնայ ընկերանալ մեծահասակներէն ամեն մը։
Հ. Ը. Տ. ՎԱՐԶՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆ ՄԵԾ ՀԱՆԴԷՍ
ՆՈՒԻՐՈՒԱԾ ՀԱՅՈՑ ՀԱՅՐԻԿԻ ՅԻՇԱՏԱԿԻՆ
Վասպուրականի Հայրկ. Միութեան նախածեռնութեամբ պիտի տրուի Երիմեան Հայրիկի մահուան հանգիստեան տարելիցը, ամսոյս 29 իսն, երեկոյեան ժամը 8 30ին, Հայ Աւետ. ժողովարարանին մէջ։
Պիտի ճախաղանի Կաթ-Փոխ. Գերապատիւ Տիրայր արհեպիսկոպոս Կարոեեան։
Պիտի բանախօսեն Պ. Պ. Մ. Տ. Ամատեան, Դ. Խիկեան եւ Վեր. Տ. Կոմիտաս Վարդապետ
Նուագախումբ դեկավարութեամբ Պ. Հ. Պերպերեանի
Մեներգ. Օր. Օր. Զ. Ապէլ, Ա. Ճարահեան.
Առատանութիւն տպուսնգարար Դերասան Պ. Մ. Մարութեանի.
Պ. Պ. Տ. Աճեմեանը, Պ. Մուրատեանի
Հրաւիրուած են հոգեւոր պետեր եւ Հայ Միութիւնները մեկական ներկայացուցիչ։
ՎԱՍՊՈՒՐԱԿԱՆԻ ՀԱՅՐԿ. ՄԻՈՒԹԻՒՆ ՎԱՐԶՈՒԹԻՒՆ

Յ. ԹՕՓՃԵԱՆ
ՁՕՇ ՓՈՂՈՑ, ՀԱՍԱՆ ԳԱՅԻՒՆ ՇԷՆՔԸ, ԵՐԿՐՈՐԴ ՅԱՐԿ
ՄՈՒՏՔԱՎԱՃԱՌ, ՄՈՒՏՔԱՎԱՃԱՌ
Ա. Սաստան եճ աւեկ տեսակի հետոպական մուտքավաճառ, Բարիզի վերջին ճոռաձեւութիւններ, անմրցելի ազան գիներով Ուղղակի մեզմէ կ'ելլայ եւ չէ խաբուիր։ Մեր տեփոյի մէջ մեծապես կը պահենք ամենաքանկագին մուտքավաճառներն սկսեալ մինչեւ ամենէն ազան տեսակները, մաչելի ազան եւ ֆաշիկներ։
Բ. Ունենք ճաեւ *դպրոցական և գինուորական մարմնամարզի և սպորտի վերաբերեալ ամէն տեսակ առարկաներ* (Ֆութպոլի, բռնիսի, բիսկ-բօսկի, պօսխ, օդրամարաի, պասկէթպոլի, լողալու եւ այլն վերաբերեալ) եւ *մրլ* տապիկներ։
Գ. Գնեցէք մեր *մուչկի օճառը ՄԻՒՍՕՎԼԻ* ամենեն ազան ամենեն դիմացկուն, ամենեն հոտաւէտ եւ լաւը։

ԳԵՂԱՐՈՒԵՍՏ ՍԻՐՈՂ ՆԵՐՈՒՆ

Չէ՞ ուզեր Նոր Տարուայ առթիւ ունենալ ձեր գեղարուեստական նկարը, որ պիտի րլլայ լաւագոյն նուէր ձեր հեռաւոր սիրելիներուն եւ բարեկամներուն. Ցօրօ ՀՐԱԶԸ գոհացում կուտայ ամենաճարպահաստակերուն ազգամ եւ իւրահատիւր ձեւերնիս նկարին հետ ձրիօրեն կը նուիրէ 18—24 ակռաճեսմամբ մը։

Դիմեցէք Ցօրօ ՀՐԱԶ, Մատաթ փողոց, Ճորակառոյց խորհրդարանի *ճեմին* դիմաց, եւ անկասկած գոհ պիտի մնաք։

Կերպասեղէնի եւ զանազան կտորներու մեծ վաճառատուն
Տ. ԵՒ Ռ. ՄԱՎԻՍԱՔԱԼԵԱՆ

Մուրացն փողոցի վաճառատան հասած են *սեպտեմբեր* համապատասխան կերպասեղէնի եւ զանազան կտորներու մեծ *մրեռ-Թուալ* ճաճանակաց, անգլիական, իթալական եւ ամերիկեան առատարութիւնով կը գոհացնեն ամենաղժուարահաճ գնորդները։

Ճարգոյ յաճախորդներ պիտի դեռեն անմրցելի ազանութիւն եւ ճոխ տեսակ։

ՖՐԱՆՔ-ՄԱՍՕՆՆԵՐԸ
(ԱԶԱՏ ՈՐՍՆԱԴԻՐՆԵՐԸ)

Գրեց՝ ԱԼԻՆԻԿ

Կայսրուհու հրամանով եզած ոսոիկանական քննութիւնը երբեմն չէ բերում թագժառանգի մասնութեան հետ յարաբերութեան կանկրէտ փաստեր, առակական առեղծուածներ, իւչպէս եւ հատատուն ապացոյցներ մասնութեան գոյութեան մասին։ Բայց և կատածէրն էլ չեն փարատում. լնդհակառակը, աւելի և աւելի խորանում են։

Նկատելիական հրամանով ձեռնարկուած այդ գաղտնի քննութեան գլխաւոր նպատակն է եղած ստուգել թագաժառանգ Գաւրի մասնութեան հետ ունեցած գաղտնի կապերու մասին տասեցած աւղեկութեան ճշտութիւնը։ Ոսոիկանական գաղտնի ագենտների աչքի առաջ էր յանուն Գաւրի անունի, այլ մշտապ ստուգում է նրա գործունէութեան մը մասին։ Ոսոիկանական քննութիւնը Գաւրին աւելի չատ մասնակցեցնում է նրկայացնում տատնց կուկրա փաստերու, իրական տատեղներու, տարկայական ապացոյցներու։

Մատուկա ն յաճախում թագժառանգ ալհղուքի, այն է — Գաւրի մասնութեան հետ գաղտնի կապեր ունենալու մասին եզած կասկածները աւելի պնդացնելու Նկատելինային հրամանով ձերբակալեցին Գաւրի նկատմամբ չը-

նորհիւ կայսերական պալատի ինչ որ հայթայթիլ Բաժենովի, որը իր այդ դիրքին բերումով յաճախակի մուտք ունեցած է թագաժառանգի ապարանքը, ուրեմն և նրան հետալ տեսակցելու կարելիութիւն։

Գետերբուրգի մասնական յաճախ յանձնարարած ուներ եղեր այդ Բաժենովին, անուչ գաղտնի կերպով, մասնական դաղ-փարներ ներչնչել Գաւրիին։ Իրապես դա ինչքան է յաղողուում Բաժենովին, յայտնի չէ։ Բայց հատանօրէն նա, բատ կանխման ատութեան, իր դիրքն ու արժէքը մասնական չրջանակներում մէջ բարձրացնել կարենալու նպատակով չափազանցած տեղեկութիւններ ուներ տուած լօտային հետ իր ունեցած խոսակցութեանց մասին։ Ոսոիկան նուեանն կողմէ եզած գաղտնի տեղեկագիրը, իրրև կասկածելի քուղթ, փատ չէ րնդունում կանխման, այլ ներկայացրնում է որպէս վատերական դոքումենա, մասնութեան երկուհարիւրամեակի առթիւ Բարիզում 1917 թուին լոյս տարակուած պալտնական գիրքը, որուն մէջ դրուած են Եւրոպական արքունական տուներու—դրնատիրներու մասն եզած անդամներու անունները. ինչպէս օրինակ.— Ա. գութոյ թագաւոր Էդուարդ, Գրոնսթոյ թագաւորներ Ֆիլիպ Բ., Վիլհելմ Ա., Ֆրիտրիխ Գ., Շուէտոյ թագաւոր Գուստավ Գ., Ռուսոյ կայսր Աղէքսանդր Ա., յատ և մասն եզած արհիրդուքներու, մեծ իշխաններու, գերդուքներու, կոմսերու անունները։ Իսկ Գաւրի մասին խոսք անգամ չկայ պալտնական այդ գիրքին մէջ։

Մրնչ եթէ երբեք Գաւրը իրապէս մասն եղած լներ, ապա նրա անունն էլ որ պիտի առձանագրուած գտնէինք յիշեալ գրքին մէջ։ Ոչ մր գաղտնապահութեան մասին կա-

րող է խոսք լինել,— ասում է կուլմանը, զի այդ գիրքը տրատարակուած է 1917 թուին, այն է՝ Գաւրի սպանութիւնից աւելի քան հարիւր տարի յետոյ։

Ռուսական հարատութեան քանի մը մեծ իշխանների նոյնպէս վկայած ունին Գաւրի Ա. և Աղէքսանդր Ա. կայսերու մասն եզած լինելու պարագան կուլմանի հետ ունեցած տեսակցութեանց միջոցին։

Եւ սակայն կուլմանը անողոք է։ Նա այդ ամեն վկայութիւնները անիծում է գոհում և յամառօրէն չարունակում իրրև վատերական միակ փաստը տեսնել մասնութեան երկուհարիւրամեայ յոբելեանի առթիւ հրատարակուած պալտնական գիրքը, որուն մէջ քանի որ Գաւրի անունը չկայ սպա ուրեմն վերջինս մասն չէ եղած, ըստ կուլմանի հրատարակութեան։

Նա իր պնդումներուն իբր փատ է բերում այն հանգամանքը, որ Գաւրի կայսրի սպանման լուրը տարածուելուն պես, ինչպես վկայում է այդ ժամանակի յայտնի գլուխներից, իր սկզբ ներկայացած կարամզինը, ժողովուրդը ուրախացել է և իրարու անծանօթ մարդիկ իսկ իրարու հետ ողջագուրուած և դիրար չնորհաւորած ունին եղեր՝ այդ սպանութեան առթիւ։

(23)

(Շար)

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ԾՆՈՒՆԴԻ ԱՌԻԹՈՎ
ՊԻՈՍ ԺԱ ՊԱՊԸ ԿՈՉ ՄԸ Կ'ՈՒՂՂԷ ԱՇԽԱՐՀԻ ՈՒ
Յոբելինական տարի մը կը հռչակէ 1933ը

Հռոմ.— Ն. Ս. Պիոս ԺԱ Պապ Ծնունդի կոչով մը, զոր առաջին անգամ բլլալով տարածուեցաւ ռատիոով ողջոյր մը հղակեց, 2 ապրիլ 1933էն սկսեալ, ծանելու համար խաչելութեան 19րդ տարեդարձը։ Մանրամասնութիւնները յետագային պիտի հաղորդուին։

Յօսելով 150 քարինալներու մասին Նորին Սրբազնութիւնը անոնց ուշադրութիւնը հրաւիրեց այն վերաբերումին վրայ, որուն ենթարկուած են կրօնքն ու հաւատացեալները Սպանիոյ, Մեքսիկայի և Ռուսիոյ մէջ։ Ակնարկելէ յետոյ որ ժողովուրդներու և ազգերու միջև գոյութիւնն ունեցող տարակարծութիւնները, ան ոգեշնչ ձայներ են, ան ոգեշ պատերազմի արհաւիրքներուն զուգընթաց, գոյութիւնը եթէ ոչ ձայնբերումը քաղաքական պատերազմին։

Ելմտական և անտեսական տագնապը անհանգստութիւն է։ Սակայն աչխարհը զրկուած չէ սխիթարութենէ։ Վկայ՝ Տուգլինի հաղորդագրութեան համազումարը։ Ուրիշ սխիթարութիւն մըն է քրիստոնէութիւնը տարածութիւններու ընդարձակումը Գոլիվիոյ և Փրակուէյի մէջ, Ծնունդի տօնին առիթով։

Նորին Սրբութիւնը ուրախութիւն որ միայն այս նպատակին համար չէր որ խօսք դրուեցաւ T. S. F.ի միջոցութիւնը։

1933 տարին հաւատացեալներուն և զրկուած ժողովուրդներու մեծամասնութեան համար սկիզբն է խաչելութեան 19րդ տարեդարձին է։

Որպէսզի այս դարադարձը միայն չկայանայ ժամանակաւոր ջերմեռանդական արարքներու մէջ, մենք կ'որոշենք որ այս ծանակատարութիւնը տեղ ժողովի տարի մը և տասը համար է որ 1933 տարին տարբ յոբելեան մը կը հռչակենք։ Ս. տարին պիտի սկսի Մազկազարդի կիրակիէն։

Ֆէսի միջադէպը կը լուծուի
Եգիպտ. դեսպանը Անկարա մեկնեցաւ

Սթամպուլ.— Եգիպտ. դեսպանը Անկարա մեկնեցաւ։

Կացութիւնը աւելի լաւ է և Թրքական մամուլը կը սկսի մեղմացնել իր յարձակումները։

Պ. Էրիօյի յօդուածը պարտերու մասին
Փարիզ.— «Փրթի Փարիզիէն» յօդուած մը կրաստարակեց Պ. Էրիոյէն պարտքերու հարցին մասին։ Պ. Էրիօ կրկէ որ աչխարհի երեք մեծ ռամկավար պետութիւնները, Մ. Նահանգներ, Ֆրանսա և Անգլիա պէտք է միանան պաշտպանելու համար ոչ միայն խաղաղութիւնը, այլ ազատութիւնը։

Կարգադրելու համար պատերազմական պարտերու հարցը
Խօսակցութիւնները սկսան ս.պ. Փոլ Պոնքուրի և Մ. Նահանգներու դեսպան Էտժի միջև

Փարիզ.— Վարչապետ պ. Փոլ Պոնքուր երկար տեսակցութիւն մը ունեցաւ երէկ Մ. Նահանգներու դեսպան պ. Էտժի հետ, պարտքերու հարցին շուրջ։ Խօսակցութիւնը տեղի պիտի ունենայ մինչև որոշ ժամ մը։

Նոյն ատենաբանութեան իր գրասենեակին մէջ, ապահով որ իրեն ներկայացուցի Պ. Էտժ տեղեկագիրը պ. Փոլ Պոնքուրի հետ ունեցած իր խօսակցութիւններուն մասին։

Դիւանագիտական խօսակցութիւնները կը շարունակուին փոխադարձ տեսակէտներու փոխանակութիւնը կը հետապնդուի առանց բախումի։ Ամերիկեան պաշտօնական շրջանակները կը յայտարարեն որ Մ. Նահանգներու կառավարութիւնը իրերու դրութեան մէջ ոչինչ պիտի ընէ։

Ուշադրութիւնը.— Դէպի ակ տարագրութիւնները յայտարարեցին թէ հիմնական է որ Պոնքուրը արտակարգ նոր շրջան մը գումարէ անմիջապէս որ Պ. Ռուզվելթ իր նոր պաշտօնին անցնի։

Մամուլը ընդհանրապէս գոհունակութիւն յայտնեց պ.պ. Փոլ Պոնքուրի և Էտժի միջև տեղի ունեցած տեսակցութեան համար։

Պ. Ռուզվելթ ընդունեց պ. Նորման Տէյվիսը Եւրոպայէն վերադարձին։

Ուշադրութիւնը.— Արտաքին նախարարութիւնը յայտարարեց որ պ.պ. Փոլ Պոնքուրի և Էտժի խօսակցութիւնը կը կազմէ միայն տեսակէտ՝ երբ բարեկամական փոխանակութեան մը որ ամերիկեան կառավարութիւնը պատասխանելու հարկին առջև չի գտներ։

Պ. Ռուզվելթ եւ նախագահ Հուվըրի հանդիպումը
Ուշադրութիւնը.— Պ. Հուվըրի հետ ունեցած խօսակցութեան անդրադառնալով պ. Ռուզվելթ յայտարարեց որ ինք չէ սերժած համագործակցիլ նախագահին։

Եւրոպայէն վերադարձին պ. Տէյվիս յայտարարեց որ գինաթափութեան վերաբերեալ բանակցութիւնները լաւ կ'ընթանան։

Պ. Սթիմսըն Հուվըրի միտքին կը խորհրդակցին։

Փոքր պատճառին մեծ արդիւնքը
ԽԱՂՍԼԻԿ ԹՐԷՆ ՄԸ ԿԸ ՀՐԴԵՀԷ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ՄԸ ՊԱՐՉԵԼՈՆԻՈՅ ՄԷՋ
8000 պաշտօնեաներ անգործութեան դատապարտուեցան

Պարչելոնիա.— Ծուցափեղկի մը մէջ գրուած խազալիկ թրէնէ մը եղած կայծի մը վերագրուած հրթեհ մը ամբողջութեամբ աւրեց քաղաքին կեդրոնը գտնուող բազմաթիւ վաճառատուներ։ Ոչ մէկ մարդկային զոհ, բայց նիւթական կորուստները մեծ են։

Նախագահ Մաչիան եւ բոլոր իշխանութիւնները աղէտին վայրը ելան։

8000 մանչեր, պաշտօնեայ թէ արհեստաւոր, որ կ'աշխատին այս վաճառատուններուն համար անգործ պիտի մնան։

Ողբերգական ծնունդ
ՎԵՑ ՄԱՆՈՒԿՆԵՐ ԽԾԽՑԱՆ ՊԷՏ ՍԻՆԿԷՆԻ ՄԷՋ
Երեք ուրիչներ ու ոստիկան մը վիրաւորուեցան

Լոնտոն.— Խեղումի առաւօտուն ծագած հրդեհ մը, Պերմինկհէմի մէջ, արագ գօրէն ոչնչացուց տունը ընդարմացած անգործի մը, որուն վեց զաւակները ծախացան։ Հայրը, մայրը են մանկիկ մը ազատուեցան ողջ, բայց բազմաթիւ տարբուցքներու։ Երեք հրշէջներ եւ ոստիկան մը փրկուեցան հերոսական գործողութիւններու միջոցին վիրաւորուեցան։

Հետագրական մանր լուրեր

— Սոֆիա,ց.— Նախագահ Ալէքսանդրովի սահմանադրութեան հաստատիմ մնալու երդում սրաւ։

— Փարիզ.— Հանրապետութեան նախագահ պ. Ալպէր Լըպրէն Ծնունդի տօնին առիթով 200 պզտիկներ ընդունեց Էլիզէի պալատը։ Ծնոնդի ծառի խաղալիքներու բաշխումին յաջորդեց փոքրիկ ճաշկերոյթ մը։

Փարիզ.— Պ. Փոլ Պոնքուր ոչ մէկ տեսակցութիւն ունեցաւ։

Պ. Փոլ Պոնքուր ընդունեց սովետական Ռուսիոյ և Լեհաստանի դեսպանները։

ՓՐՆՍ. ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹԵԱՆ
ՏԵՂԵԿԱԳԻՐԸ ԼԻԲԱՆԱՆԻ ՄԱՍԻՆ
ԻՆՉՊԷ՞Ս ԿԱԽԱՐԱԳՈՒԹԵԱՆ ԼԻԲԱՆԱՆԻ ՍԱՀՄԱՆԱԴՐՈՒԹԻՒՆԸ

Ֆրանսական կառավարութեան կողմէ Ազգերու Դասակարգութեան հովանաւորութեան ծանօթացուցի տեղեկագիրը կը բաժնուէր երկուքի, մէկ կը Սիւրիոյ մասին, իսկ միւսը Լիբանանի։

Լիբանանի մասին տրուած տեղեկագրին մէջ յիշուած են հետեւեալները.

Լիբանանի բռնակալութիւնը ետ հրգարանք օրով, կը կառավարուէր դաշադրութիւններով։ Սակայն այդ դաշադրութիւնները մնացին ապարդիւն։ Երբ փաստի գաղիքը որ 1930 Մարտին էր տեր պարլեմէն յաջորդած էր, 1931 տարին վերջապէս առանց դիպի։ Այս դաշադրութեան տարուն կրաւ տանքի այդ բոլը, սակայն կերչին կացութեան պատճառ անկարող դալ կրնի. Կիսէ չէր տանուալ ատեն որ խորհրդարանը ռատասխանութեան խօսքերը, որոմ ատանաւոր սկսուածներ կը ռատապատին, ժողովուրդի փափաքը բառնատրումներու արգելք կը ռատպատային։

Հատարագրութեան Նախագահը ընդունելով այս արդիքն կ'ըսէ որ Ազգերու Դասակարգութեան Խորհուրդը ոչ մէկ ատենի կրնայ ստիպել Լիբանանի կառավարութեան որ ընդունի Սահմանադրութեան այն յօդուածները որոնք կը վերաբերին Ազգերու Դասակարգութեան։

Ֆրանսական կառավարութեան կողմէ ներկայացուած տեղեկագրին մէջ կ'ըսուի որ Լիբանանի Սահմանադրութեան մէջ եղած փոփոխութիւնները կրնան ընդունուիլ միայն Ազգերու Դասակարգութեան Խորհուրդի հաստատութեան ենթարկուելէ ետք։

Ֆրանսական կառավարութեան կողմէ ներկայացուած տեղեկագրին մէջ կ'ըսուի որ Լիբանանի Սահմանադրութեան այն յօդուածները որոնք կը վերաբերին Ազգերու Դասակարգութեան Խորհուրդի հաստատութեան ենթարկուելէ ետք։

ՔԱՂԱՔԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆԸ ԿԸ ԿՐԿՆԱՊԱՏԿԷ ՆԱԻԱԶԱՆԳԻՍՏԻ ՏՈՒՐՔԸ

Գերմանիոյ քաղաքապետութիւնը ցարդ հաւատացնած հասնող ապրանքներուն 100ը կը տուրք մը կը գանձէր։ Այս հաստատէն տարեկան ռատասխանաբար 100,000 կը գոյանար։ Սակայն այս տարի սոյն գումարը չյած քլլալով 50,000, իբր պարտատ այդ կարուսելն, ռատասխանութիւնը ո՛ռոտ ո՛չ կրնայ տեղ տակ գանձել։

Քաղաքապետ այս առոտուն հաղորդած է Բարձր Խորհրդութեան եւ խնդրած ատոր վաւերացումը։ Երբ Բարձր Խորհրդարանը ալ վաւերացնէ, գործադրութեան կը դրուի առոտուն։

«Էլ Ազրար» ռատրագրելէ վերջ այս լուրը, անհայի կը զգան ներկայիս, երբ ան ռատական սուր տագնապը կը տբէ եւ ասկա տեղ նպատրելն կայ։

ԳԱԼՏՆԻ ՈՍՏԻԿԱՆՆԵՐ
«ԼՕՐԻԱՆ»Ի ԽՍԻԱԳՐԱՏԱՆ ՇՈՒՐՋ

Վերջերս «Լօրիան»ը սկսած էր ռատրագրել տեղական ռատահարութիւններ, կամ տալ ուրիշներ ռատրագրելու համար. սանաւանդ Առատ բնակարանները, կըսուէր որ, զբաղուած են։ Ասկա ռատահանգանութեան առջեւ առնելու ռատար, «Լօրիան»ը որոշած է ռատրագրել Գ. Խապպագ ռատիկանութեան դիմաց է եւ պատրաստութիւն խնդրած։ Ատոր վրայ ռատիկանութիւնը տանի մը գտած է ռատրագրելու համար պրոֆ. Գ. Խապպագ։

ՀԱԿԱՔՈՒՖԱԽՏԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՆ ՈՒ ՆՈՒ ՏԱՐԻ ԱՅՑԵԼՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Հակաբուլշեւիկեան ընկերութիւնը, ուրուն կարուրեան կ'անդամակցին պրն. Հապրպ Ֆրաս, Տօքթ. Տօքթ. Քոմբրէ Համատ, Օրատեւ, Նաւլոս, պ. Ալֆրետ Նատար, կը յայտարարէ որ դրամական օգնութիւնը կ'ընդունի անոնցմէ որ կ'ուզեն այդկերպ կարուրեան ռատրագրել նոր ատրիքն։

Այս ռատրագրութիւնը, արդէն ռատրագրուած է սար մեկ, օգտակար ծառայութիւն մը ռատրաստելու համար մեր ազգին։ Խնդրատրելի ռատրաստ կամքով կարելի է կատարել փոկել...

ՔՍԼԵՑՈՒՅԻՉԻ ԳՐԱԽՈՒՄ

Մահատատ պատապան սը, որ կը ռատկեր Շէյ Ընկերութեան սթեռատօդին վրայ, Սնեատաւ տոկոսխորհուրդ սկիզ, երկուշաբթի առաւօտ 7 Յունուար գտնուց Ռոնքըր կոչուած Յարդին նաւակի սը վրայ ռատկատուած ատ ռատրաստ կարելի է կատարել փոկել...

ՔԵՐԹԵՐՈՒ ԿԱԽԱԿԱՅՈՒՄ

Սար պատճառակիցը Հ.-Սրբ. կիսա պատճառական տեղան ռատատար յօդուածութեան, կախադայութեան, Բարձր Խօսքութեան, ռատատարած բլլալուն ռատատար անուանարկիչ յօդուած սը Ֆրատատական Հանրապետութեան նախագահին կամ։

***

Լիբանանի կառավարութիւնը անտրոտ ժամանակի մը համար կախադայեց գէշ նիստ քերթ որ հրատարակած էր Լուսնակ երկերներ անտրգելու բնոյթ ունեցող կարգ մը յօդուածներ։

ԱՐԳԵԼՔ ՀԱՅ ԹԵՐԹԻ ՄԸ ԴԷՄ

Բարձր Խօսքութիւնը 210 ռատատագրով ճովանաւորեալ երկիրներ մուտք կարգիլ «Աւրատա» հայերէն թերթի։

ԽՐԻՄԵԱՆ ՀԱՅՐԻԿ

Այս երեկոյ, Հինգշաբթի, Հայ Բողոքականաց Ժողովատարահին մէջ տեղի պիտի ունենայ Խրիմեան Հայրիկի մահուան 6ատանիգամեակի հանդէսը, կազմակերպուած Վատպուրականի Հայկ.-Միութեան կողմէ։

Մի մոռնաք ձեր յարգանքի տուրքը մատուցելու յետպատերական անզուգական հայ հոգեւորականին։

ՆՈՒԱԳԱՀԱՆԴԷՍ

Խումբ մը աչագուկ տուքակահարներ կազմակերպած են նուագահանդէս մը, ոգտալու համար իրենց պահերը։ Նուագահանդէսը տեղի պիտի ունենայ Յունուար 31ին, երեքշաբթի օր, Հայ Բողոքականաց ժողովատարահին մէջ։

ՔԸՐՆԷՅԼՅԻ ԿԻՆ ՄԸ ԵՐԵՔ ՉԱՒԱԿ ԿԸ ԾՆԻ

Սէյիմ Քանիոս անուն չորեպանի մը կինը Քրեզլկն երեք զաւակ ծնաւ ատկ երեք տարբեր ատրէ։ Պատիները օտա անցիսա են։ Անոնց հայրը օգնութիւն խնդրած է կառավարութենէն յայտարարելով որ կինը չի կրնար կերակրել ու ինք ի վիճակի չէ անոնց ատիրաժեսա կարը գնելու։

ԱԶԱՏ ԱՐՁԱԿՈՒՄ

Երկու հարցանկիչ պատատրոր որոնց կոլոտածներու գալթակղութեան առթիւ ձերբակալեալներէն չորս հոգի ազատ արձակել ետ տօխտատրութեամբ, տրուան բլլալով որ ցարդ զօրատոր փատեր չեն գտնուած անոնց մեղսակցութիւնը ապատուցող։ Անկէ վերջ տեղի ունեցած է հարցաքննութիւն Միւրթազ պէյ Սօլիի։

Կը կարծուի որ կոլոտածներու գալթակղութեան հնգուքիւնները տուտով պիտի վերջանան։

ՆՈՒԻՐԱՏՈՒԹԻՒՆ

Փոխան տօնական օրերու այցելութեան Գր. Մ. Կոտրաս մէկ Սիւրիական կր նուիրէ Մատրիդէն ազգային քոհանատանոցին։

Տատնալ խմբագրութենէս։

ՄԵՐ ՎԱՂՈՒԱՆ ԹԻՒԸ

«Ազգակ»ի վաղուան քիւը լոյս կը տեսնէ բատատիկ բովանդակութեամբ, պատկերազարդ, նուիրուած Խրիմեան Հայրիկի մահուան 6ատանիգամեակին։

ՍԱԿԱՒԱՆ ՊԷՏՐՈՒԹԻՒՆ

28 ԴԻՆԱՏԵՄԲԵՐ 1932

		Ս. Փ.
Օգիպտ.	ղրպատրմ.	437
Անգլիկ.	»	426
Տօլար	»	127.25
Ֆրանսական	»	59.50
Պաճառ Սթրլինկ		140
Իտալական Լիր 100		650
Ճուէտական Տրահմի 100		70
Անգլ. ոսկի		609
Ֆրանս.	»	485
Սամանի.	»	549.50
Ադամ մէճիտ		22

Ֆրեսի Ֆոնս. Ա. Ֆէ. 551
» » Բ. » 319
» » Գ. » 306

Սէֆերեան եգբարք Բիւ Ֆոնտ
Թէլէֆոն 6-19

ալ մեծ իանդով և առանց խոհականութեան կը սիրէր։ Զաւկին անկողնին մօտենալով անոր ցաւերուն վրայ տեղեկութիւններ հարցուց, և իմացաւ թէ գլուխի ցաւ և ընդհանուր տկարութիւններ ունէր։

— Շուտով մարդ մը ղրկեցէք որ բժիշկը բերէ, գոչեց դեռահաս կինը։ Ամէնէ, յարեց նա ցած ձայնով, եթէ Ֆլավի ատուզպէս հիւանդանայ պէտք է մարդ մը ուղարկել Բարիզ մեր պատուական բժիշկին. վստահ եմ որ կուգայ ան, ես միայն անոր կը վստահիմ։

— Կը հասկնամ անշուշտ սիրելիս. թէ քու հոգածութեանդ ես ես մասնակից եմ, և ինչ որ պէտք է ընել պիտի ընենք։

Առջի օրը գրօսանքի յատակագիծ մը պատրաստած էին. Նէօյլէյէն քանի մը մղոն անդին աւերակ վանքի մը այցելութեան պիտի երթային, նախաճաշը հոն պիտի ընէին։ Պէաթրիս բացարձակապէս յայտնեց թէ չպիտի երթայ. Ամէնէ այս որոշմանը ընդդիմացաւ, ըսելով թէ Ֆլավի այնչափ չատ հիւանդ չէր, և տիկին Շամարանթն ալ հիւանդին քով մնալու չանձն առած էր։

— Շատ անհանգիստ պիտի ըլլամ, սիրելիս. քնաւ հանգիստ չպիտի ըլլամ։

— Հիւրերուդ համար քաղաքավարութիւն մը չէ այդ. պէտք է ես և գուն մեր տանուտէրի պարտաւորութիւնները կատարենք։ Եթէ մեր զաւակը աւելի գէշ վիճակի մէջ գտնուի՝ շուտով պիտի իմացնեն մեզի. արդէն պատուիրած եմ որ այդպէս ընեն։

— Կը հաճի՞ք, տիկին, քանի որ հոս էք՝ զիս թողուլ, ըսաւ օրիորդ Էվրէն, որ երթամ վերջին պատրաստութիւնները հսկեմ, որպէս զի բան մը չպակսի։

— Գնա՛, գնա՛, սիրելի օրիորդս, ես մեր հրեշտակին քով կը կենամ։

Պարոն Մօնզա աղջկանը անկողնոյն քով կանգնած

պիտի ապստամբի, տէր և բռնապետ պիտի դառնայ. գուցէ աւելի գէշ անտարբեր պիտի դառնայ, և եթէ երբէք այդ ասպիճանները հասնի՝ զժբաղդութիւնը անբժշկելի պիտի ըլլայ։

— Մէ՛, կը սոսկացնէք զիս, տիկին դքսուհի։

— Աւելի ազնիւ վախցիր որ չիյնաս։

— Բայց Ամէնէն չատ կը սիրեմ։

— Գէշ կերպով կը սիրես զինքը։

— Բայց հոգւոյս բոլոր զօրութեամբ կը սիրեմ։

— Այդ չբաւեր, պէտք է մաքիդ ամբողջ զօրութեամբ սիրել։

— Հաւատացէք որ բան մը հաչիւ չեմ ըներ։

— Այդ չատ աղէկ կը տեսնուի։

— Իր ամէն խնդիրքները կը կատարեմ։

— Իբեն կարծել տալով թէ կ'ընդդիմանաս, որ խոհեմութիւն կ'ըլլայ։

— Կը կարծէ՞ք։

— Թէ կը կարծե՞մ։ Նախանձոտ ես, այնպէս չէ՞։ չես պատասխաներ ըսել է որ յուսացած չես աւելի նախանձոտ ես։ Իմ մասիս ալ քեզի չատ զրաքանութիւններ ըրին և դուշմէ ալ կասկածեցար։

— Ամէնէ՞ ըսաւ քեզ այդ բանը, գոչեց դեռահաս կինը կարմրելով և դէպի դքսուհին թևէն քաշելով։

— Սիրելի տիկինս, ըսաւ դքսուհին ժպտելով և առանց յուզուելու, մտածէ, եթէ ան ըսած ըլլար ինձ մրմէ կըսէի՞ քեզ։

Պէաթրիս գլուխը ծռեց։

— Ես ոչ մէկը ըսաւ ինձ այդ բանը, միայն գուշակեցի։ Քու փոյթիատիր չարժուձիերէդ և անոր զգուշաւոր վարմունքէն և տիկին մօրդ ալ կերպերէն գուշակեցի։ Ասոնք ամէնը ձեր ամենուն ճակատին վրայ

գրասեղ եղե։

Մարգիսին չկրցաւ ձայնը արձակել, և կեղծ ի՛մ ձեռքս իմ սիրտս խլեցաւ, — ծպտաց, և կեղծ ի՛մ ձեռքս իմ սիրտս խլեցաւ։ Ես ալ ոչինչ կրցայ ըսել, որովհետև ինծի ալ նոյն ցաւը կը տանջէր։ Ես ալ կը սիրէի Մարգիսին, բայց ինչպէ՞ս կրնայի ամուսնանալ անոր հետ, որ ինծի համար ոչինչ էր։ Ինչպէ՞ս կրնայի ամուսնանալ անոր հետ, որ ինծի համար ոչինչ էր։

— Ինչպէ՞ս կրնայ եղած ըլլալ, որ Մարգիսին ինծի համար ոչինչ ըլլայ, ես հարցուցի։ Ինչպէ՞ս կրնայ եղած ըլլալ, որ Մարգիսին ինծի համար ոչինչ ըլլայ, երբ ես գիտեմ, որ ինծի համար ամէն բանէ աւելի սիրելի է։

— Ինչպէ՞ս կրնայ եղած ըլլալ, որ Մարգիսին ինծի համար ոչինչ ըլլայ, երբ ես գիտեմ, որ ինծի համար ամէն բանէ աւելի սիրելի է։ Ինչպէ՞ս կրնայ եղած ըլլալ, որ Մարգիսին ինծի համար ոչինչ ըլլայ, երբ ես գիտեմ, որ ինծի համար ամէն բանէ աւելի սիրելի է։

Մենք երկուքս ալ լացինք, իրարու գիրկը ինկանք և համբուրեցինք իրարու արտասուքով ողողուած երեսները։ Ես ալ կը սիրէի Մարգիսին, բայց ինչպէ՞ս կրնայի ամուսնանալ անոր հետ, որ ինծի համար ոչինչ էր։ Ես ալ կը սիրէի Մարգիսին, բայց ինչպէ՞ս կրնայի ամուսնանալ անոր հետ, որ ինծի համար ոչինչ էր։

— Ինչպէ՞ս կրնայ եղած ըլլալ, որ Մարգիսին ինծի համար ոչինչ ըլլայ, երբ ես գիտեմ, որ ինծի համար ամէն բանէ աւելի սիրելի է։ Ինչպէ՞ս կրնայ եղած ըլլալ, որ Մարգիսին ինծի համար ոչինչ ըլլայ, երբ ես գիտեմ, որ ինծի համար ամէն բանէ աւելի սիրելի է։

— Ես, ախիւր, ձգտելու եմ ամուսնանալ Մարգիսին հետ։ Ես ալ կը սիրեմ Մարգիսը, ես ալ կը սիրեմ Մարգիսը։

— Ինչ ի՞նչ։ Ինչպէ՞ս կրնայ եղած ըլլալ, որ ես ամուսնանամ այն մարդուն հետ, որ ինծի համար ոչինչ է։ Ես ալ կը սիրեմ Մարգիսը

AZTAG

JOURNAL QUOTIDIEN ARMÉN.

B. P. 587

BEYROUTH, Liban

Directeur - Propriétaire
HAIG BALIAN

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳԻՆ
ՍՈՒՐԻԱ տար. 550, Վեցամսեայ 300 Ս. Դ.
ԱՐՏԱՍԱՀՄ. տրկ. 7, Վեցամսեայ 4 տոլար

ԱԶԴԱԿ

ՕՐԱԹԵՐԹ

ԱԶԳԱՅԻՆ. ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԳԻՏԱԿԱՆ

ازتـــــاك

جريدة سياسية ادبية اقتصادية حرة

ՈՒՐԲԱԹ ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 30 1932

ԳԻՆԸ ԶԱՏԸ 2,50 Ս. Դ.

Զ. ՏԱՐԻ | Ամէն առաւօտ պէտք է քննել բերքիս տեօրէնին հասցէին | Տնօրէն — Խմբագիր՝ ՀԱՅԿ ՊԱԼԵԱՆ | Չհրատարակուած ձեռագիրները չեն վերադարձուիր | Թիւ 216 (793)

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

ՄԵԾ ՀԱՅԸ

Հակառակ այն կարծիքին որ տաղանդն ու արժանիքը բաւական կը նկատէ մարդը անմահացնելու համար, լայն զանգուածներու սրտին մէջ ամուր կը մնայ մարդոց բարոյական կշիռքի արժէքը։ Մեծ մարդ ըլլալու համար բաւական չէ լաւ խօսող և կամ լաւ գրող ըլլալ, անհրաժեշտ է ունենալ նաև մեծ հոգի, հաստատուն նկարագիր ու անշեղ ուղեգիծ։ Այս առաքինութիւնները հրամայական կը դառնան մասնաւորապէս կրօնական ասպարէզ ընտրած մարդուն համար, այլապէս ամենաբարձր աստիճաններու հասած կրօնաւորն անգամ կ'անցնի առանց յիշատակութեան արժանի անուն մը ձգելու իր ետին։

Մեր իրականութեան մէջ հին դարերէն սկսած հանրային թէ կրօնական ոևէ դիրք եղած է շաղկապուած քաղաքական կեանքի հետ։ Հայ կրօնաւորը կեանքի պահանջներէն մղուած՝ եկեղեցական գործերէ բացի միջամտած է նաև հայ ժողովուրդի քաղաքական ճակատագրին հետ կապուած գործերու, ինչպէս և հայ քաղաքական գործիչը յաճախ միջամտած է եղած հայ եկեղեցական հարցերու, երբ անոր մէջ գտած է ոևէ չփման կէտ ցեղին պահպանման մտահոգութիւնները արդարացնող։ Այս երկուութեան ցանկալի վերացումը կապուած է մեր դատի վերջնական յաղթանակին հետ, երբ իւրաքանչիւր ասպարէզ թող չառ մարդոց ուրիշ գործերով զբաղուելու։

Մինչ այդ սակայն, պարտք կը ծանրանայ մեզ վրայ յարգանքով մօտենալ այնպիսի անձերու, որոնց համար սքեմը արգելք մը չեղաւ նուիրուելու հայ ժողովուրդի դատին, ինչպէս նաև ունենալու բարձր հոգի մը ու անաչառ նկարագիր մը, արժանի իրենց գրաւած դիրքերուն։

Հայ եկեղեցականութիւնը աւելի գրաւիչ անուն մը չտուաւ մեզ վերջին մէկ դարու ընթացքին՝ քան Խրիմեանի անունը։

Դժբաղդաբար սակայն մեր կրօնաւորներուն համար վարակիչ չդարձաւ Խրիմեանի օրինակը։ Կարողութիւններ պակաս չեղան, սակայն բացակայեցաւ մեծ հոգին և ինքնաժխտման մտեցող նուիրումը։ Եւ այսօր մեծ հայուն մահուան քսանհինգամեակի այս ծաւալուն յիշատակումը, անոր փառքի ու հիացման զանգահարումը, թող ծառայէ սթափեցնելու մեր օրերու հայ կղերականութիւնը, հետևելու Խրիմեանի օրինակին, ճակատագրական այս օրերուն մէջ խուսափելու համար ապագայ պատմութեան խարանող անէծքէն։

Ժողովրդանուէր ու խոնարհ, նիւթը արհամարհող և սակաւակեաց, փառքէ խորշող բայց անկէ հետապնդուած կենկակոր, անա Խրիմեանը սկսած իր ասպարէզի առաջին աստիճանէն՝ երբ վարդապետ էր Աղթամարի մէջ՝ երեսուն երեք տարեկան հասակին, մինչև Պոլսոյ Պատրիարքութիւն՝ տակաւին երիտասարդ, ու մինչև իր մահը՝ Կաթողիկոսական գահու վրայ, ութսուն վեց տարիներու խոր ծերութեան մէջ։ Ոչ մէկ սայթաքում, ոչ մէկ անկում, սխալներ անշուշտ, բայց միշտ ժողովուրդին հետ, մասնակից անոր ցաւերուն, լայնախոհ անոր ցեղային տկարութիւններուն, հաւատաւոր դէպի ցեղին ապագան ու յեղափոխական մտայնութեամբ տոգորուած ամենէն առաջ։ Քիչ է տեսնուած որ մարդիկ շարունակեն մնալ գործի վրայ, ու երկար տարիներ առանց թուլացումի վայելեն ամբողջ ժողովուրդի մը համակրութիւնն ու վստահութիւնը։ Յաճախ նկարագրի տէր ու անկեղծ նուիրուած գործիչներն անգամ կ'ունենան ժամանաւոր խաւարումներ. Խրիմեան բացառութիւն է այս ուղղութեամբ. առաքեալի մը տիրական դէմքով անիկա իշխեց հայ ժողովուրդի սրտին վրայ իր կեանքի բովանդակ տևողութեան ընթացքին։ Իր մահուան առթիւ նթէ ցեղը պոռթկաց իր խելայեղութեան հասնող պաշտամունքը անոր դագաղին ետևէն, իրեն կենդանութեան Ալէքսանդրապոլի մէջ ժողովուրդը քակեց անոր կառքին ձիերը իր կռնակով կրելու համար այդ քաղցր ու նուիրական բեռը։

Խրիմեանի այս անսահման ժողովրդականութեան մէջ փոքր բաժին մը չունի իր յեղափոխականի նկարագիրը, առանց պատկանելու կազմակերպութեան մը, բայց հաւատացող հարուածող ուժին՝ որուն անհրաժեշտութիւնը պատգամած էր 1882ին Պերլինի վեհաժողովէն վերադարձին՝ Երկաթէ Շերեփի իր պատկերաւոր բացատրութեամբ, մինչև 1890ի իր աքսորը Երուսաղէմ, ու մինչև հայ եկեղեցական կալուածներու գրաւումը 1903ին, երբ կը մերժէր Էջմիածնի մէջ յանձնել եկեղեցիին ու գանձարանին բանալիները ձարական ոստիկաններուն, Խրիմեան կը մնար հինաւուրց բայց հաստատուն սիւնի մը նման հայ յեղափոխական շարժման կողքին։ Յաճախ յեղափոխութեան գաղափարախօսները աւելի վճռական դեր են կատարած զանգուածներու մօտ քան բուն գործին դերակատարները, այդ է պատճառը որ շատ անգամ Քրիստափորի անունը յիշելու ատեն չենք մոռնար անմիջապէս միացնել անոր Րաֆֆիի կամ Խրիմեանի անունները։

Գրչի մարդ՝ իր «Արծիւ Վասպուրականով» որ Տարօնի աշխարհին մէջ տարածեց լոյսի առաջին կայծերը, իր տասնեհինգի մօտ հատորներով, հոգևորական, քարոզիչ, յեղափոխական ու ռահվիրայ Հայկական դատին, ու ամենէն վեր ու ամենէն արժէքաւոր մեծ ու սքանչելի հոգի մը, Խրիմեան Հայրիկ պիտի շարունակէ իշխել իր յիշատակով ու գործերով ցեղին սրտին դարեր ու դարեր, գրաւելով իր արժանի և բացառիկ տեղը Հայ Յեղափոխական Պատմութեան մէջ։

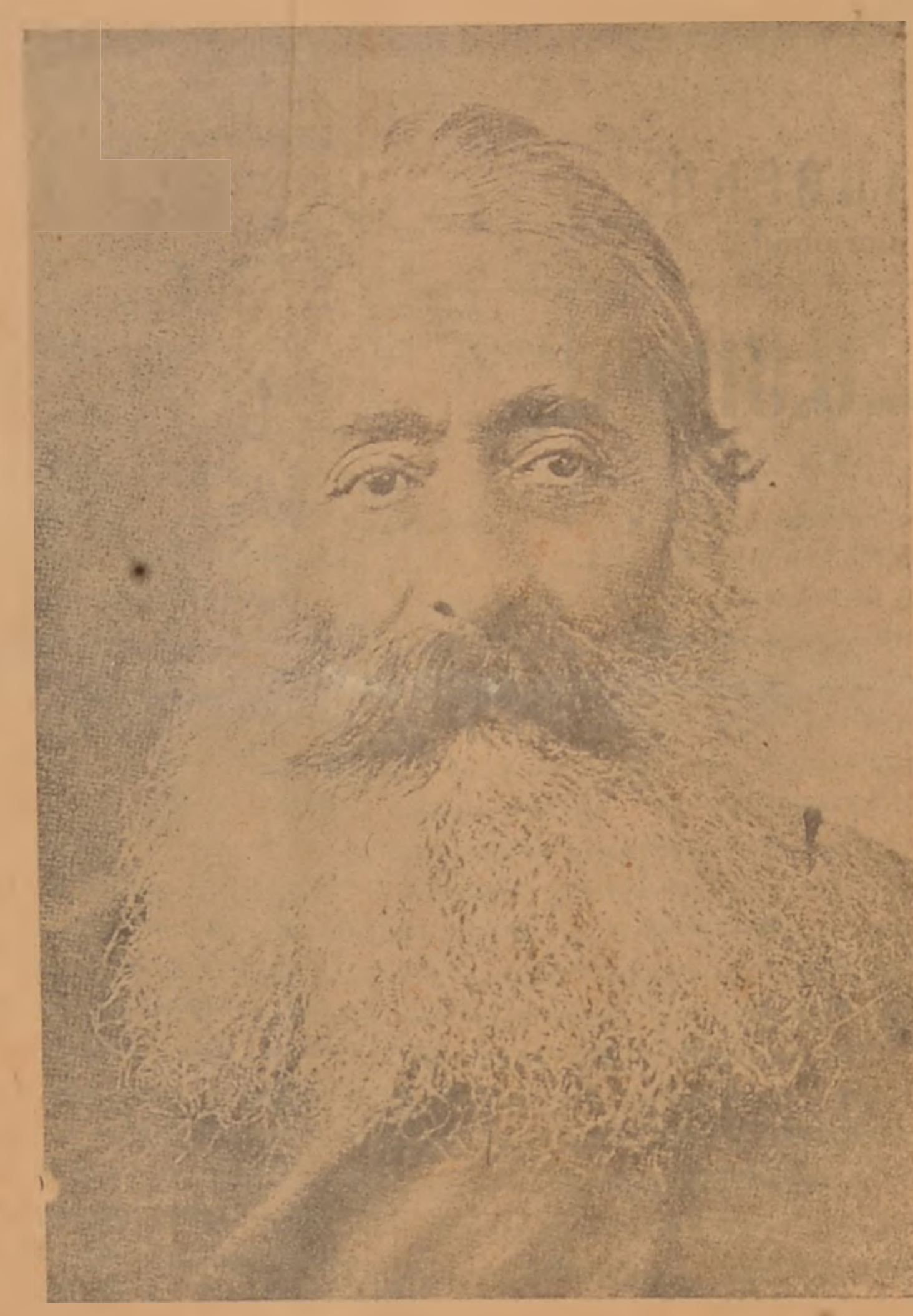

ՎԱՍՊՈՒՐԱԿԱՆԻ ԱՐԾԻՒԸ — ԽՐԻՄԵԱՆ ՀԱՅՐԻԿ

Անդրանիկ Յեղափոխական եւ Հայկ. Վերածնունդի ռահվիրան

«ՀԱՅ ԳՈՐԾ»ԷՆ

ԺՈՂՈՎՈՒՐԴԻ ՄԻ ՎՀԱՏԻՐ

(Բագրեւանդայ եւ Ալաշկերտի կոտորածին առթիւ)

Մի՛ վհատիր, ժողովուրդ թէ զքեզ չարչարելով խոնարհ արարին, ոտքի առաջ որոգայթներ լարեցին, դու հաւատ ունիս, Աւետարան ունիս, խաչակրութիւն ուխտեր ես. կոխիր անցիր այդ Բաբելոնի կրակը, թող տեսնեն ու զարմանան աշխարհի որդիներ:

Այս աշխարհ եւ աշխարհիս գահեր՝ ամէն գայթակղութիւն ու որոգայթներ ունին, խեղճ եւ տրուկ ժողովուրդներ բռնաբարուած են եւ կը կոչեն ազատութի՛ւն, ազատութի՛ւն:

Ո՛վ Բագրեւանդայ դժբախտ որդիներ. վայրագ խուժն զձեզ կոտորեց, վաս ու ապիկար քիւրտն ժողովեց տարաւ զձեզ ի սղանդանոց, դանակը առաւ եւ միահամուռ մորթեց զձեզ, կացնով ձեր ոսկորներ ջարդեց, դուք անխօս, անմռունչ, անշարժ մնացիք, որպէս ոչխար իր կտրչին առաջ:

Անխնայ մորթուեցաք, այլեւս պիտի մորթուիք, այս աշխարհիս օրէնք, կարգ ու խղճմտանք այնպէս է, մարդիկ որ տէր են եւ կ'իշխեն անանց, ոչխարի նման՝ մարդիկներէն պիտի մորթուին, երբ չունին խեթկիչ եղջիւր, որ ցուլի նման ոգորին իրենց կտրիչներուն դէմ:

ԽՐԻՄԵԱՆ ՀԱՅՐԻԿ

ԵՐԿՈՒ ԴԱՐԱՒՈՐ ԿԱՂՆԻՆԵՐ ԿՌՆԱԿ ԿՌՆԱԿԻ

ԽՐԻՄԵԱՆ ՀԱՅՐԻԿ

Գրեց՝ ՍԻԱՄԱՆԹՕ

ԵՒ ԱՐԻՒՆՈՏ Արարատին կատարներուն ստորոտէն,
Անոր ըմբոստացողի մրրկոտ շունչը այսօր նորէն կը հնչէ։

Եւ երէկ, ո՛վ դուն, տառապանքէ ու մաքառումէ աստուածացած սրբազան Ծերունի,
Քու հեռաւոր ու անձկալից վեհարանիդ պատուհաններէն,
Բազուկներովդ՝ թշնամիին վահմակներուն վրայ սարսեցուցած,
Քու ընդվզումի բոցավառ և օրհնեալ ջահերէդ՝ այսօր,
Մեր ամենուն պաշտամունքով և անձնուիրութեամբ առլցուած աչքերն...
Նորէն քեզի կը դառնան, նորէն քեզի կ'ուխտաւորուին...
Ոտքի կանգնէ՛ վեհափառ, ոտքի կանգնէ ո՛վ քաղցրօրէն Հայրիկ
Եւ յուսադրէ զմեզ, քու աւետարանական խօսքերուդ զօրութեանը ծարաւ ունինք,
Նորէն զմեզ փոթորկէ՛, նորէն զմեզ զինուորէ՛ ու, նորէն զմեզ
Որովհետև այսչա՛փ մաքառումներէ ի վեր, այսչափ արիւններէ ի վեր,
Զաւկըներուդ մտածումը, նայուածքները և հոգին
Ըմբոստացումին ուխտուած ճանապարհին քարերուն վրայ,
Քու բացակայ քայլերուդ և ոսկիէ գաւազանիդ հնչիւնին սպասեցին...
Բայց դուն չէկար, Հայրիկ, չի ծռեցար, չի ծնրադրեցիր, ինչպէս երբեմն
Հայրենիքի անասելի սրածումներուն, քաղաքներու աւերումներուն,
Դաշտերու և աւաններու մոխրացումներուն և դիակի չեղջակոյտերուն առջև,
Չեկա՛ր և չի հոտոտեցիր և չի խենթեցար մեր արիւնին ծովացումներէն...
Չեկա՛ր ու չի շարժեցիր քու հարազատ զաւկըներուդ սուրերուն հետ
Քու Նախկին և օրհնեալ և արդար սուրդ Վասպուրականի...
Չի քալեցիր անոնց հետ, ի՛նչ հոգ, դէպի պարտութիւն կամ յաղթանակ,
Եւ չի կրցար կառուցանել ազատութեան այն ոստաններն անվկանդ,
Որ քու ձեռքերովդ միայն կերտուելու էր սահմանուած...
Մինչդեռ այն գաղափարը և կրակը որ զաւկըներուդ արիւնը օր մը հրահրեց
Քու նայուածքէդ էր բղխած և քու ազատաշունչ խօսքերէդ արշալոյսուած...
Եւ միայն կոտորումներու և քանդումի արհաւրալից օրերուն,
Սգաւոր տաճարիդ խորաններուն առջև յաղթուածի մը պէս ծնրադիր,
Քու հպարտ, քու հոյակապ, քու հարուստ քու հանճարեղ ճակատդ պայծառ,
Անոնց խաչքարերուն դիմաց, ցաւիդ խորութեանէն դղրդալխար,
Եւ աստծուդ գթութեանը ի խնդիր, աւա՛ղ, ապարդիւնօրէն արիւնեցիր...
Բայց խորանները և գմբէթներն իրենց քարէ խաւարը յաւերժացուցին,
Եւ լռութիւնը երկաթեղէն անձրևի մը նման քու չքնաղ հասակիդ վրայ տեղաց...
Եւ զօրութեան ու յաղթանակի Աստուածդ՝ անշուշտ
Քու պարտուածի արցունքներուդ վրայ, դառնութեամբ մը ժպտեցաւ...
Բայց այսօր, բայց այսօր, դեռ ուրիշ անագորոյն թշնամիներ,
Եկան քու Այգիդ աստուածադիր և դարաւոր հիմնաքարերը կործանելու,
Եւ դուն, օ՜ փառք քեզի, ցեղիդ սիրուն զոհուելու համար դէպի առաջ խոյանալէն,
Ըմբոստացար, և ցասումով ու բարկութեամբ անիծեցիր զանոնք.
Ոտքի կեցիր, ոտքի կեցիր, ո՛վ գաղափարի և ազատութեան ջահակիր,
Որովհետև քեզի հետ ենք հայրիկ. քեզի հետ ենք մարգարէ, քեզի հետ ենք վեհափառ,
Տե՛ս, քու ցիրուցան զաւկըներդ կործանումի ձայներէն ըմբոստացած,
Բոլորը մէկ դէպի նոր ու փրկարար Շաւարշանները կը քալեն,
Եւ Բզնունեանց Ծովը մրրկումն իր ալիքներուն, քու կերպարանքըդ կ'ադերսէ,
Ոտքի կեցի՛ր մեզի հետ, ոտքի կեցիր տիրաբար, ո՛վ հերոսական Հայրիկ,
Եւ քու երբեմնի սուրդ և այսօրուան խաչդ նուիրական՝
Երկուքը մէկ այերին մէջ ամբարձնելով, Աստծուդ նայուածքներուն գալարէ,
Եւ դառնութեամբ կամ քաղցրութեամբ Անոր հարցուր որ ընարէ...
Ես գիտեմ որ, Հրեղէնը, արշալոյսին մէջէն պիտի գոռայ....
. . . .
— «Արծի՛ւ, քու հինաւուրց Սուրդ այսօր նորէն մերկացո՛ւր»
. . . .
Եւ արիւնոտ Արարատին կատարներուն ստորոտէն,
Անոր ըմբոստացողի մրրկոտ շունչը յաւիտենապէս պիտի հնչէ...

1904 Փարիզ

"ՀԱՅՐԻԿ„Ը

Բացառիկ է Հայրիկի դիրքը և դերը հայ վերածնունդի պատմութեան մէջ։

Հակառակ այն հանգամանքին, որ ինք հրապարակ կ'իջնէ, երբ հայ հասարակական կեանքը ամենէն կարկառուն դէմքերը կր հասրէ բոլոր դիրքերու վրայ, թէ արևելեան և թէ արևմտեան հայութեան մէջ. կր յաջողի իրեն այդ բոլորէն վեր բարձրանալ և այդ բոլորին վրայ Նոր պատգամ չեփորել։

Իրեն անսիլական ժամանակակից, կամ քիչ մր առջև և քիչ մր յետոյ գոյութիւն ունեցող հասարակական գործիչներուն մենք կրնանք իրրև ամենէն բնորոշիչ «Ազատականն» մակդիրը տալ։

Ասանք՝ ամենքն ալ անխտիր՝ հայութեան փրկութիւնը կը փնտռեն մի միայն կրթական, օրէնսդրական, տնտեսական բարեկարգութեան մէջ։ Քաղաքական ժարգին մէջ իրենց ձրգտումն է չնորհներ և պաշտպանութիւն տանալ իրենց իրրև հպատակ պատկանած պետութիւններէն։ Այլ գործոն անկարող են յղանալ և իրենց միտքէն իսկ չեն ծնիր, ինչպէս և չրծունքներէն, «ինքնապաշտպանութեան» գաղափարն ու բուրը. «ինքնապաշտպանութիւնը» գեներով։

Հայրիկն է, որ առջինը կ'ըմբռնէ և առջինը կր չեփորէ Օեղափոխական Մեծ Գաղափար, ինք որ գաւառի ծնունդն է ամբողջովին առնուած գաւառին մէջ։ հոն ապրած, աշխատած, ուսած, և տեսած գաւառի և հայութեան կեանքին բոլոր պայմանները, ինք որ գաղափարականօրէն հայրենասէր մր չէ միայն այլ կապուած է իր հայրենիքին միսով և արիւնով, միտքով և հոգիով. ինք որ «Մասեաց սարը» կամ «Շատուարչանի դաշտը» չերգեր միայն հեռուէն, և հայրենիքի գաղափարը չէ ուսած ոչ Ֆրանսայի ոչ ալ Դորպատի կամ Մոսկուայի մէջ, ինք՝ որ երազներով չէ որ իտէալը տեսած է իր հայրենիքին, այլ իր հայրենիքին մէջ է ձեռք իր իտէալի ամբողջ ներչնչումը. ինքն է որ իրականօրէն կը ճանչնայ հայ հայրենիքին և հայ ժողովուրդին ցաւերը, տարած ու կրած ըլլալով իր անձին մէջ, իր մարմնին վրայ, այդ ցաւերը. ինքն է միայն, որ կրնայ ըմբռնել փրկութեան հիմնական միջոցը և ցոյց տալ ուղիղ ճանապարհը։

Այդ ճանապարհը՝ հայ Օեղափոխութիւնը ձեռք կ'առնէ հազար ու հարիւր իննիսունական թուականներուն։ Այդ ճանապարհը ոչ միայն հայ ժողովուրդին չատ փոքր մէկ տոկոսին ճանապարհը կ'ըլլայ մինչև մեր օրերը։ Այսօր ևս ինչպէս ասկէ եօթանասուն, ութսուն տարիներ առաջ չափազանց քիչերը կան, որոնք խորապէս իրազեկ եղած են այդ ճշմարտութիւնը։

Ահա թէ ինչ բանի մէջ պէտք է փնտռել մեր ազէտալի պատմութեան վերջին ամենաազէտալի քառամեակի և նոյնքան ազէտալի ապրելի հին կառոյցներու և յաջորդական ջարդերու պատճառները։

«Մի յիներ Հայրենիդ, մնայ հողիդ վրայ, գեներ առ եւ ոյժ եղիր, վախցուր եւ յարգել տուր ինձ»։

Ահա Խրիմեանի պատգամը

«Մի խոնարհիր այլ դիմագրէ» «Մի խնդրեր, այլ խլէ.» *ահա իր փրկութեան դաւանանքը։*

«Հաւատիդ, սեռդ ազգդ ուժերուդ եւ արժէքներուդ խոր գիտակցութիւնը ունեցիր, որպէսզի ինքնավստահութիւնով ներօնչուիս եւ գիտակցիս ինդ ինձ»։ *Ահա այն կանչը, որով կուզէր արթնցնել ըստրկութեան մէջ թմրած հոգիները։*

Ահա ինչու Վասպուրականի Առձիբ Հայութեան փքնիկը եղաւ։

Քանի տարիներն անցնին, քանի հազանանք իր ժամանակէն, այնքան աւելի պիտի մեծնայ ան, ինչպէս հեռուէն գիտուած բարձր գագաթ մը։

Ան է և պիտի մնայ Հայրիկը Հայ Օեղափոխութեան, Հայրիկը հայ վերազարթնչի, Հայրիկը հայ Մշակոյթի։ Եա չի, Գէի եւ Սուրի Հայրիկը։

Գ. ԻՓԷԿԵԱՆ

ԽՐԻՄԵԱՆ ՀԱՅՐԻԿ
(Եկեղեցականի տարազով)

ԽՐԻՄԵԱՆ ՀԱՅՐԻԿԸ

Ներկայ դարն ու հոգեհան օրերուն առհասարակ բոլոր ասպարէզները ամայացած են ու դարձած անճանաչելի անցեալին քով։ Աւելի քան դարն է այդ իրազութիւնը մեր կղերական դասու և իր ներկայացուցիչներէն ճնշող մեծամասնութեան համար, որոնց ցուցադրած պակասները և գործունէութիւնը, ժամանցած հեգնութիւններ կարելի է նկատել իրենց մեծ նախորդներուն քով։ Մեր պատմութիւնը անցեալ բոլոր չրջաններուն ուժեղ կերպով կապուած ըլլալով հայ եկեղեցւոյ, ուժեղ ազդեցութիւնը կը կրէ նաև կրօնական ուժերուն, որոնք գուրս գալով այլևս եկեղեցական ու դասականի չրջանէն դարձած և հայազգային հիացմունքի ու յարգանքի առարկայ։ Անոնց մէջ ժողովուրդը գրած է ոչ միայն կրօնի ու եկեղեցու պարագրած առաքինութիւնները, այլ և հասարակական ու քաղաքական իւէալներու և առջնորդութեան ուժի ոգին։ Այդպիսի դէմք մըն է հա Խրիմեան Հայրիկը, իր ամբողջ կեանքի անզուգութեան, ոկսած վարդապետութեան չրջանէն մինչև կաթողիկոսական աթոռը։ Ահա թէ ինչու ուրեմն ներկայ օրերու մէջ պարբք մըն է վերյիշումը ու յարգանքի ցոյցը պատմական ա դ մեծ դէմքին ու հայուն համարչերք անոր ոգեկոչումը ու կեանքի ամենամանրամասնութիւնները ուելի քան անհրաժեշտութիւններ են և դաստիարակիչ սիանգամայն։

Գասական գրութիւններով ի հարկէ հնարաւոր չէ վեր հանել բազմազոյնի կեանքի մը և գործունէութեան մը պակերը, որպիսին է է Հայոց Հայրիկինը, բայց կարելի է ասլ կենսական մի քանի գծեր, որոնք ուրիշ առանձնութիւններէ աւելի դեր կատարած են Հայոց Հաքիկին մէջ, մեր ժողովուրդի վրայ, Քողուցած սիրոյ և միանգամայն պատկառանքի զգացումը, որոնք քառորդ դար յետոյ ալ Ջնցած են դեռ Քարմ ու անմոռանալի։

Մեր կրօնական դասու մէջ քիչ չեն գրականն ու նաև վարչական մեծութիւն-

---

ներ, որոնք ներկայ օրերու ալ հակազդեցութեամբ կրնան յարգանք ներչնչել, բայց այն ինչ որ եղած է Հայրիկի առանձնայատկութիւնը, այդ իր անսահման զոհողութեան ոգին է եղած, որ կանգ չէ առած իր կեանքի ամբողջ տեղութեան, և ոչինչով չէ պակսած նեղ ու անհանդուրժելի օրերէն մինչև կաթողիկոսական աթոռը, հայազգային դիրքէն մինչև փոքրի ամենանամանչախնձորի բարերութիւնները։ Մեր ժողովուրդի քչուառութեան և դժբազդ ճակատագրին ի տես, նա իր քնածին նիւթական ու բարոյական զոհաբերութիւնը հասցուցած է այնպիսի ատհճանելու օրոնք կր յիշեցնեն նախնական գաղերու ճգնաւորները ու ժարտիրոսները։

Իսկ իր անզուսպ ու բիւրեղացած հայրենասիրութիւնը ամենալաւատեղին է Հայրիկին։ Բաւական է կարդալ իր Քողուցած գրականութիւնը, ըմբռնելու համար այն անկեղծ ու բուռն օգերը հայրենիքին համար, որ եղած է Խրիմեան Հայրիկինը։

Մր հայր արգելօք առանց սարսուռի ու սթափման կարդացած է «Պապիկ Թոռնիկը», ուր Խրիմեանը սրատեսդ կերպով կր գուժաբանէ հայ երկրի հարը, ու կր պատգամէ Թոռնիկին. չբաժնուիլ հողէն, որը ազբիւրն է հայու կեանքին ու պատուին։ Իր մեծ ու բիւրեղ հոգին կ'արձագանգ տար մեր դառն ճակատագրին, գիտեր որ հայր չատ չատ ու անհոգ պիտի բաժնուի իր հողէն։ Անցր մահէն քառորդ դար յետոյ, հայ կա՞յ արդեօք, որ չէ անդրադարձած հայրենի հողին սրբութեանը ու արժէքին, և չէ ծնրադրած մեծանուն Հայրիկի յիշատակին առջև։

Եւ զարչէ, որ հայ ժողովուրդը իր սրտին խորէն և անպաճոյճ, առանց արուեստականութեան ու բռնադատման գոչն անուանած է Հայրիկ։ Եւ իրապէս ալ Խրիմեանի ամբողջ կեանքը եղած է հայրական։ Ան մտած, ապրած հայ ժողովուրդի բոլոր խաւերուն մէջ, թափանցած անոր հոգու բոլոր գաղտնիքներուն, լաւ ու գէչ կողմերուն, իր ամբողջ կեանքով աչխատած է անոր բարիքին ու ազատագրութեան ի խնդիր. կուրծք ալով ամենամեծաւոր բռնակալութիւններուն որպիսիներն էին Համիտեան և Զարական սարտափները։ Մահու և կեանքի ոչ մէկ երկընտրանք, երբ հարցը կր գտնար հայ ժողովրդեան բարիքին ու դատին չուրջ։

Եւ ինչու չընդունիլ, որ ֆրանք—մասոններն էլ, որ հաճախորհային մաչտաբով գործունէութիւն ունեցած և ունեցող ամենազօր մեծազդեցիկ կազմակերպութիւններից մէկն է և այն էլ առջին կարգին մէջ, չէին կարող ունենալ որոշ նկատառումներ լաւութեամբ անցնելու Գաւել կայսրի մասին։

Կուլմանը օրալուսէ էրբ ասում է թէ գաղտնապահութեան մասին խօսք չի կարող լինել նրրկայիս, զի Գաւելը սպանուած է 116 տարիներ առաջ։ Ոչ։ Աւելի քան երեք հազարական է, որ մասոնները ինչ—ինչ նկատառումներով նպատակայարմար գտած լինին Գաւելի մասին լաւ անցնիլ իրենց յօբելեանական գրքին մէջ։ Եւ այդ այն պատճառով, որ Ռուսանովեան արքայական տունը տակաւին կանգուն էր և կ'իշխէր աչխարհի էն մեծագոյն կայսրութեան վրայ։

Հասկանալի է, որ թագաւորական գերդաստանին հաճելի չէր կարող լինել տեսնելու Գաւել սպանուած կայսրի մասօնութեան մասին թեր կամ գէմ ոևէ խօսք հաճախորհային մեծազդեցիկ կազմակերպութեան մը յօբելեանական պաշտօնական գրքին մէջ, և այն էլ ընդհանուր պատերազմի ճակատագրական փուլին մէջ։ Այդչափ իսկ բնական էր, որ Ռուսաստանի կայսրը աննպատակ գիրք բռներ մասօնութեան հանդէպ, ինչ որ, ի հարկէ ցանկալի երեւոյթ չէր կարող համարուիլ. և ուրեմն մասոնները պիտի ջանային պատշաճ կերպով խուսափիլ նման երեւոյթից, որպէ ամեն պատեհ առիթ օգուտ քնաւ չկայ։

Ասպարէզի վրայ գտնուող գործօն կազմակերպութեան մը առաջնորդները չատ աւելի շահագրգռուած կը լինին աւելի պիտի մեծնայ ան, ինչպէս հեռուէն գիտուած բարձր գագաթ մը։

Ան է և պիտի մնայ Հայրիկը Հայ Օեղափոխութեան, Հայրիկը հայ վերազարթնչի, Հայրիկը հայ Մշակոյթի։ Եա չի, Գէի եւ Սուրի Հայրիկը։

Գ. ԻՓԷԿԵԱՆ

ՍԻՆԷՄԱ ԱԼՓՈՆՍ

Այսօր, հինգշաբթի օրուընէ սկսեալ կր ներկայացուի ազատահռչակ Ֆիլմ մը՝

ՌԱՍՊՈՒԹԻՆ
ԿԱՄ
ՍՐԻԿԱՅ ՎԱՆԱԿԱՆԸ

Ահեղ ոճիռ այս սրիկայ վանականի կատարած չարութիւններուն պատճառով միլոցին, Ցարական բնաջինջին մէջ, որու հետեւանքով բանսուեցաւ Ցարական ժիրապետութիւնը եւ բաժան բաժան եղաւ Ռուսիան։ Կ'արժէ որ ամեն մարդ անգամ մը տեսնէ այս սարսռազդեցիկ Ֆիլմը։

«ԿԵԱՆՔ ԵՒ ԱՐՈՒԵՍՏ»
(Տարեգիրք)
Գ. Տարի 1933
Հրատ. Մ. եւ Մ. ՊՐՕՒԱՄՄԱՆ ՆՂԲԱՐՑ
Բարիզ
Կր ծախուի Մամբրե Հիւսուածքի վաճառատուներ Մաասրաք Փոսթարկդ 724
Գին 30 Ֆրանք
Մեծաքանակ պատուիրու 100ից 30 տեղ։

Կարդացէք և Տարածեցէք
«ԱԶԴԱԿ»Ը

ՀԱՅՐԻԿԻ ԿԵԱՆՔԻՆ
ՋԱՆԱՋԱՆ ԴՐՈՒԱԳՆԵՐՆ ՈՒ ՓՈՒԼԵՐԸ

Հայոց Հայրիկը. Մկրտիչ արք. Խրիմեան, որուն ժառանգ 25 տեարդ յրեցաւ Նոյեմբերի 11ին (հին տոմարով՝ հոկտ. 29ին), ծնած է 4 Ապրիլ 1821ին Վանի մէջ։

1847ին Պոլիս կուգայ և ուսուցչութեամբ կր զբաղի։

1850ին ներուսաղէմ կ'երթայ ուխտի։

1852ին կ'այցելէ Կիլիկիա, իսկ տարի մր յետոյ կը վերադառնայ Վան։

Կրօնական ասպարէզը կր մտնէ 1854ին և վարդապետ կը ձեռնադրուի Ագթամարի մէջ։

Տարի մր վերջ՝ 1855ին նորէն Պոլիս կուգայ և հոն առաջին անգամ ըլլալով կր հրատարակէ «Արծուի Վասպուրական» կանոնը։

1856ին կր կարգուի Վարագայ վանքին վանահայր ու կր վերադառնայ Վան։ Հոն. Վարագայ վանքին մէջ երկու տարի յետոյ կր սկսի «Արծուի Վասպուրական» վերահրատարակութեան։

1860ին կ'այցելէ Կովկաս իսկ 1862ին կրնարուի Տարօնի թեմին առաջնորդ։ Հոն Մշոյ մէջ կր հրատարակէ (1863ին) «Արծուիկ Տարօնոյն»։

1866ին դարձեալ Պոլիս կ'երթայ բայց երկար չի մնար և նոյն տարին կր վերադառնայ Մուշ։

Եպիսկոպոս կր ձեռնադրուի Գէորգ Դ. կաթողիկոսի ձեռքով. Էջմիածնի մէջ, 1868ին։ Եւ տարի մը յետոյ, 1869ին կ'ընտրուի Կ. Պոլսոյ պատրիարք.— պաշտօն մը զոր կր վարէ չորս տարի և կր հրաժարի 1873ին։

1874ին, Պոլսոյ Ջուգունճեան արձանին քարոզիչ կր կարգուի։

Ապա, չորս տարի վերջը, ոտնաթոյր պատերազմէն յետոյ կ'երթայ Պերլինի վեհաժողովին, Հայկական հարցը արծարծելու համար։

Վերադարձին, տարի մը յետոյ, Վան կ'երթայ, Վասպուրականի Թեմին առաջնորդ ընտրուած ըլլալով։

Ամբողջ վեց տարի բն գաւառին մէջ պտրելէ և գործելէ յետոյ, 1885ին, նորէն կր վերադառնայ Պոլիս և հոն, 1886—1888 կը նախագահէ կրօնական ժողովին։

Կարժիր Սուլթանի հրամանով, 1890ին կ'աքսորուի Երուսաղէմ։

Իր հայրենանուէր գործունէութեամբ համայն հայ ժողովուրդէն սիրուած Խրիմեանը 5 Մայիս 1892ին, կ'ընտրուի Ամենայն Հայոց կաթողիկոս։ Տարի մը յետոյ, 26 Սեպտ. 1893ին կ'օծուի, որպէս Հայ Առաքելական Եկեղեցւոյ գերագոյն պետը և կը ստանձնէ իր բարձր պաշտօնը։

Իր կաթողիկոսութեան օրոք է որ (1903) գարկան կառավարութիւնը կը հրամայէր գրաւել Հայոց եկեղեցական կալուածները։ Խրիմեան, կ'ըմբոստանայ 8 օրին դէմ և կր հրամայէ չգործադրել հրովարտակը։ Կր մերժէ միանգամայն չանձնել Էջմիածնի վանքին գանձարանն ու դրամարկղը։

Տարիներով կը զբաղի Հայկական հարցով և կր հետապնդէ Արևելեան Նահանգներու բարենորոգմանց ծրագիրը։ 1904ին կը կազմէ պատուիրակութիւն, որուն պաշտօնն կր յանձնէ դիմել Եւրոպայի և Միացեալ Նահանգներու կառավարութեանց, Հայկական հարցի լուծման համար։ Միևնոյն նպատակով, 1907ին, ուրիշ պատուիրակութիւն կը դրկէ Հռիփսի խազաղութեան հանծաժողովին և նամակ մր կ'ուղղէ Անգլիոյ թագուորին։

Եւ, անոր այսքան բեղմնաւոր կեանքն ու գործունէութիւնը վերջ կր գտնէ 11 Նոյեմբեր 1907ին (հոկտ. 29), երբ Հայոց հայրիկը կր վախճանի, 86 տարեկան հասակին մէջ։

Հայրիկը, բացի իր հրատարակած «Արծուի Վասպուրականէն ունի 15է չափ աչխատասիրութիւններ.— [illegible] դերձներ, ճառեր, գրքեր, ևայլն. զորս գրած է գրաբար կամ աչխարհաբար լեզուներով. ընդհանրապէս տրեակ։ Իր աչխատասիրութեանց մեծագին գեղեցիկներէն պէտք է նկատել «Պապիկ և Թոռնիկը», «Հայգոյժը «Միրաք և Սամուէլը», «Երեսփոխի բնաւնիքը», ևլն.։

Խրիմեան Հայրիկ, 1876ին, ուսումնասիրած և գրած նուիրական վեց նահանգներու բարենորոգմանց ծրագիրը, որ ապագրուած եւ լոյս տեսած է իր մահէն երկու տարի յետոյ 1909ին, Պոլսոյ մէջ։

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՄԵԾ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ
ԺՈՂՈՎՐԴԻ ԽՆԴՐԱՆՔ
եւ Ժողովրդական գիներով
Երեքաբթի Յունվար 3 երեկոյեան ժամը 8-ին,
Հայ Երիտ. Ընկերակցութեան սրահին մէջ (նախկին Լիկան սրահը)
ՊԷՅՐՈՒԹԻ ՀԱՅ ՏՐԱՄԱԹԻԲ ԽՈՒՄԲԸ
Մասնակցութեամբ եւ դիմավարութեամբ Եւրոպայէն Նոր ժամանած հանրածանօթ դերասան
Մ. ՄԱՐՈՒԹԵԱՆԻ
կրկին անգամ կը ներկայացնէ հռչակաւոր
ՇԵՐԼՕԿ - ՀՕԼՄՍ
4 ԱՊՐԱԼ
ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻԻՆ
Համազգային Ընկերութեան տեղական վարչութիւնը կազմակերպած է
ՄԱՆԿԱԿԱՆ ՏՕՆԱԾԱՌ
Առաջիկայ Կիրակի, Յունուարի 1ին կէսօրէ վերջ ժամը 4ին Հայ Ճեմարանի սրահին մէջ։
Մանուկներուն կը բաժնուի նուէր եւ շաքար։
Փոխրիկները կրնան գալ նաեւ ծպտուած։
ՄՈՒՏՔԸ 50 Ս.Դ.
Ամէն մի փոխրիկի կրնայ ընկերանալ մեծահասակներէն մեծ մը։
Հ. Ը. Տ. ՎԱՐԶՈՒԹԻԻՆ

ՖՐԱՆՔ-ՄԱՍՕՆՆԵՐԸ
(ԱԶԱՏ ՈՐՄՆԱԴԻՐՆԵՐԸ)

Գրեց՝ ՍԻՒՆԻՔ

ԵԹԷ երբեք Գաւելը մասոն եղած լիներ նէ՛, ապա այդ այդպէս չէր պիտի լիներ.— եզրակացուցած է Կուլմանը։

Հակառակ որ յարգելի պրօֆէսսորի կողմէ ֆրանք մասօնութեան մասին Բարիզի մէջ ասուած դասախօսութիւնն, ներչն չատ ունիմ օգտուած, սակայն և պիտի ըսեմ, որ նրա փաստարկութիւնը չատ տկար է։ Ոևէ կազմակերպութեան յօբելեանի առիթ հրատարակուած պաշտօնական գրքին մէջ սրա կամ նրա անունը գրուած չը լինելու պատճառն հասկանալի է որ չի կարող փաստ համարուիլ աւելի անձնաւորութեան, աւելի կազմակերպութեան անդամ չեղած լինելուն, խնդիր չէ թէ աւելի անձը, դէմքը վաղուց մեռած կամ սպանուած լինի։

Ով չը գիտէ, որ հաճախորհային պատերազմին գործօն մասնակցութիւն ունեցած չատ մարդկանց մասին չատ գաղտնիքներ կան, որոնք ինչ—իսկ նկատառումներով չեն հրապարակուում, լինին նրանք սպանուած, մեռած կամ աւելին կենդանի։

Հեռուները չը գնանք։ Ով չը գիտէ, որ Հայ Օեղափոխական կուսակցութիւնները գաղտնիքներ ունին իրենց անդամներուն վերաբերող, որոնց ծանօթներ կան անշուշտ, և սակայն չեն հրապարակուած տակաւին ինչ—ինչ նկատառումներով։

Եւ ինչու չընդունիլ, որ ֆրանք—մասոններն էլ, որ հաճախորհային մաչտաբով գործունէութիւն ունեցած և ունեցող ամենազօր մեծազդեցիկ կազմակերպութիւններից մէկն է և այն էլ առջին կարգին մէջ, չէին կարող ունենալ որոշ նկատառումներ լաւութեամբ անցնելու Գաւել կայսրի մասին։

Կուլմանը օրալուսէ էրբ ասում է թէ գաղտնապահութեան մասին խօսք չի կարող լինել նրրկայիս, զի Գաւելը սպանուած է 116 տարիներ առաջ։ Ոչ։ Աւելի քան երեք հազարական է, որ մասոնները ինչ—ինչ նկատառումներով նպատակայարմար գտած լինին Գաւելի մասին լաւ անցնիլ իրենց յօբելեանական գրքին մէջ։ Եւ այդ այն պատճառով, որ Ռուսանովեան արքայական տունը տակաւին կանգուն էր և կ'իշխէր աչխարհի էն մեծագոյն կայսրութեան վրայ։

Հասկանալի է, որ թագաւորական գերդաստանին հաճելի չէր կարող լինել տեսնելու Գաւել սպանուած կայսրի մասօնութեան մասին թեր կամ գէմ ոևէ խօսք հաճախորհային մեծազդեցիկ կազմակերպութեան մը յօբելեանական պաշտօնական գրքին մէջ, և այն էլ ընդհանուր պատերազմի ճակատագրական փուլին մէջ։ Այդչափ իսկ բնական էր, որ Ռուսաստանի կայսրը աննպատակ գիրք բռներ մասօնութեան հանդէպ, ինչ որ, ի հարկէ ցանկալի երեւոյթ չէր կարող համարուիլ. և ուրեմն մասոնները պիտի ջանային պատշաճ կերպով խուսափիլ նման երեւոյթից, որպէ ամեն պատեհ առիթ օգուտ քնաւ չկայ։

Ասպարէզի վրայ գտնուող գործօն կազմակերպութեան մը առաջնորդները չատ աւելի շահագրգռուած կը լինին աւելի կազմակերպութեան ընթացիկ ժամէնամ կամ ապագայի կենսական, իրական չափերով, քան թէ հեռաւոր անցեալին մէջ եղած այս կամ այն դէպքի կամ դէմքի մասին ճշմարտութիւնն մը երեւան հանելու գործով, զոր առաւելապէս կր չահագրգռէ և կր վերաբերի պատմագիրներուն, թէկուզ և այդ դէպքի կամ դէմքի պատմութիւնը առնչ կազմակերպութեան հետ ուղղակի թէ անուղղակի կերպով կապ և առնչութիւն ունեցած իսկ լինի։

XXII

Կկատերինայի հոգեկան աչխարհը բուռն ենթարկուած է եզեր թէ՝ իր իրային յարաբերութեանց, թէ՝ իր ամուսնոյ — Պետրոս Գ. կայսրի իր հանդէպ ունեցած վարմունքի, ապա և նրա գահնկութեան ու ողբերգական վախճանի պատմութեան պատճառներով, զոր տրիթ տուած ունի նրան իր լեհացի սիրականին գրուած պատմական մի նամակը վերջացնելու նչանակալի սա խօսքերով թէ,—տարօրինակն լինում էին դրութիւնները կեանքիդ, Բայց նրա հոգեկան աչխարհը առաւելապէս յուզող, փոթորկող, ժամերը եղած է իր որդու հետ ունեցած տրամաբանական պայքարը, ժոր և որդու միջև եղած փոխադարձ ատելութիւնը, որպիսի երեւոյթ չէր կարող երկուսի կեանքն էլ նուազարգելս թանձրացրած ու չատ գառնութիւն. ներս տրիթ տուած չը լինել։

Քաղաքական իրադարձութեանց հալովոյթին մէջ Եկատերինայի կեանքը խառնած ունին ոչ միայն ֆրանք—մասոններու նկատմամբ եղած կասկածները, ապա և Թիւրքիոյ հետ եղած պատերազմը, պուգաչեվեան գինուած ապստամբութիւնը իր դէմ, և վերջապէս իրեն գահընկեց անելու նպատակով եղած գաղտնի դաւադրութիւն մը, որին մասնակից եղած է և... իր հարազատ որդին — Քագաժառանգ Գաւելը։ Այդ դաւադրութեան պատմութիւնը մինչեւ այսօր էլ հանգամանօրէն քննախուզուած չէ, բուն ճշմարտութիւնը տակաւին չեն ցուցադրած ո՛չ ռուս և ո՛չ եւրոպացի պատմագիրները։ Այսքանը միայն ստուգապէս յայտնի է, որ 1774 Յունին գաղտնի դաւադրութիւն է պատրաստուած Գաւելբուրգի մէջ՝ եկատերինան գահընկէց անելու և Գաւելը կայսերական գահ բարձրացնելու նպատակով։

Այդ դաւադրութեան մէջ ընդգրկուած են անունները իշխան Ռեպնինի, մարոպոլիա Փանինէլի, Գանիններու, Դաշկովայի, և որուն մէջ Ն. Ի. Պանինի, զորս գրած է գրաբար կամ աչխարհաբար լեզուներով. ընդհանրապէս տրեակ։ Իր աչխատասիրութեանց մեծագին գեղեցիկներէն պէտք է նկատել «Պապիկ և Թոռնիկը», «Հայգոյժը «Միրաք և Սամուէլը», «Երեսփոխի բնաւնիքը», ևլն.։

Խրիմեան Հայրիկ, 1876ին, ուսումնասիրած և գրած նուիրական վեց նահանգներու բարենորոգմանց ծրագիրը, որ ապագրուած եւ լոյս տեսած է իր մահէն երկու տարի յետոյ 1909ին, Պոլսոյ մէջ։

(24)

(Շար.)

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՊԱՏԵՐԱԶՄԱԿԱՆ ՊԱՐՏՔԵՐՈՒ ՀԱՐՑԸ

Պարոն Հուվըռ կը հետևանայ բեմէն

ԱՐԴԵՆ Պ. ՌՈՒՋՎԷԼԹ Կ'ԱՁԽԱՏԻ ՎԱՐԱԳՈՅՐԻՆ ԵՏԵՒ

Ուշադրութիւն.— Քաղաքական մարդիկը Ընդունդի յաջորդ [օրը բուռն կերպով վիճաբանեցան պատերազմական պարտքերուն գինաթափութեան հարցին շուրջ եւ նաև ներքին խնդիրներու մասին:

Կը կարծուի թէ նախագահ Հուվըր պատրաստ է իր յաջորդին յանձնելու ամբողջութեամբ պարտքերու խնդրով զբաղելու գործը: Ռուզվելթ արդէն մեծ գաղանապահութեամբ կը խորհրդակցի պ. Օվէն Նունկի և միւս խորհրդականներուն հետ:

Յայտնի չէ տակաւին թէ ինչ պիտի ըլլայ իր ուղեգիծը: Կը կարծուի թէ Քոնկրէսը արագարգ նիստի պիտի հրաւիրուի գարնան արգիլելու համար յուսնիսին ըլլալիք վճարումներու բնդհ. դադարումը և ժանուանդ քննելու համար կարգ մը ներքին անմիջական խնդիրներ:

Պելճիգական ելեմուտը

ՆԱԽԱՀԱՇԻՒԸ ԿՈՐԵՒՈՐ ԲԱՑ ՄԸ ԿԸ ՅԱՅՏՆԷ

Կառավարութիւնը կառաջարկէ խնայողութիւն ու նոր տուրքեր

Պրիւքսէլ.— 1932 ելմտական տարիին վերջը գոյանալիք 3800 միլիոն ֆրանքի բացի մը հետանկարը դիմագրաւելու համար, կառավարութիւնը կը լանայ հաւաքարկղել 1933ի նախահաշիւը 1150 միլիոնի հասնող խնայողութիւններով: Այս խնայողութիւնները պիտի կատարուին ամսականներու և կենսաթոշակներու զեղչումով:

Պիտի հաստատուին նոր տուրքեր, որոնց կարգին 900 միլիոնի հասնող ազգային արագարգ հանգանակութիւն մը:

Տնտեսական տագնապը Հարաւային Ամերիկայի մէջ

ԴԷՊԻ ՈՍԿԻ ՉՓԻՆ ԼՔՈՒՄԸ

Հերցակի կառավարութիւնը վտանգի մէջ է ու հանրային կարծիքը գրգռուած

Փրիթորիա.— Ջոր. Հերցակի կառավարութեան ճակատագիրը կշիռքին մէջն է:

Դահլիճը չորս ժամ անընդհատ քննեց կացութիւնը: Ազգայնական ազատատորական էքսթրիմիստին ժամ կազմող ազատատորական նախարարները որ բացակայ էին Փրիթորիա հրաւիրուեցան մասնակցելու համար վազը դահլիճի ժողովին:

Փրիթորիա.— Դահլիճին ժողովը չտակնկալուած դարձաւ այսօր հետաքրքրական գէպքով մը: «Ռիգելով Պլեքթի անօրէն պ. Բոսթմիւս մասնակցութեան մը հրաւիրուեցաւ իշխանական նախարար պ. Հավենկայի կողմէ, որ յետոյ խորհրդակցութիւն մը ունեցաւ նախագահ Հերցակի հետ: Դէպի ասոնք տեղի ունեցած պատահարներէն չատերը եւս կ'ենթադրեցան:

Փափ.— Երկիրը չատ գրգռուած է քաղաքական տագնապին պատճառաւ. Մեծ չահագրգռութեամբ կը սպասուի չորեքշաբթի դրամատուններու բացումը տեսնելու համար թէ փոխանակութեան ապահովութիւնները պիտի պահպանի թէ պիտի զեղչուին արագարգ «Ռիթ»ով: Կը կարծուի թէ մի քիչ նաւթ պակսին ոսկին հետզհետէ երկրէն այս վերջին քանի մը օրերու ընթացքին:

Շահադէտները տագնապ մը կը նախատեսեն ոսկի չափին լքումին հետեւանքով: Գործի մարդիկը արդէն կը պատրաստուին այս հաւանականութեան:

Եղեռնափորձ Եգիպտոսի թագաւորին դէմ

Գահիրէ.— Երկրաչափական վարժարանի պարտէզներուն մէջ, զոր պիտի այցելէր Եգիպտոսի Ֆուատ Ա. թագաւորը գտնուեցաւ չփոթուած ռումբ մը:

Հացադուլ Թիւրքիոյ մէջ

Անկարա.— Վերջերս դատապարտուած 18 հայ այնաւարներ, որ իրենց յանցանքը կը քաւեն կեդր. բանտի մէջ, հացադուլ յայտարարեցին: Բանտի Տնօրէնութիւնը նախազգալով հացադուլը, ամէն միջոց ձեռք առած է յարմնատաս կանօրէն կերակրելու համար հացադուլ յայտարարողները:

Սովետական Ռուսիան եւ Չին Ճաքոն իւղիւրը

Մոսկուա.— Ժողովրդական խորհուրդը յայտարարեց որ Սովետները պիտի չմասնակցին Ազգ. Դաշնակցութեան կողմէ Չին—Ճաքոնական կնճիռը քննելու պաշտօն ունեցող 19 պետութիւններու կոմիտէին խորհրդակցութիւններուն:

ԱԻՍՏՐԻՈՅ ԵԼՄՏԱԿԱՆ ՎԵՐԱԿԱՆԳՆՈՒՄԻՆ ՀԱՄԱՐ

Փարիզ.— Խորհրդարանի ելմտական յանձնաժողովը լսեց պ. պ. Փոլ Պոնքուր ու Լիտոնը 350 միլիոն ֆրանքի Աւստրիական փոխառութեան մասին, որ պիտի կատարուի Ջիւնեի 18 Ժուլիս 1932ի որոշումներուն: Ելմտական նախարարը յայտարարեց որ սկզբունքով ինք դէմ է ունենալ փոխատուութեան օտար կառավարութիւններուն, բայց այս աւստրիական փոխարութիւնը միջազգային գործողութիւն մըն է, որուն կը մասնակցին Անգլիա Իտալիա եւ ուրիշ պետութիւններ, հովանաւորութեամբ Ազգերու Դաշնակցութեան:

Պրն. Փոլ Պոնքուր յայտնեց այս փոխառութիւնը շարունակութիւնն է 1932ին Աւստրիոյ վերականգնումին համար ձերք առնուած միջոցներուն եւ ցոյց տուաւ զայն վաւերացնելու առաւելութիւնը, աւելցնելով նոյնպէս որ Ազգերու Դաշնակցութեան գործնական հսկողութիւնը ապահովուած է:

Ծանձնախումբը այսօր պիտի շարունակ նախագծին վիճաբանութիւնը:

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ՐԱՏԻՈ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

(28 Դեկտեմբեր 1932)

— Ֆրանքօ—գերման առեւտր. դաշնագիրը կը նորոգուի մանր սրբագրութիւններով:

— Պարսկաստան անգլիացին 200,000 սթերլին արժողութեամբ երեք ըսքատրօն օդանաւեր ապսպրեց:

— Վատիկան այցելութեան գացողները անցեալի մէջ առանց անցագրի կրնային մտնել, բայց այժմ որոշուած է որ ամէն անոնք որ Վատիկան մրտնեն պէտք է ունենան օրինական անցագիրներ որպէս թէ օտար երկիր մը կ'այցելէին:

— Գուլկարական մենիսթէրը հրաժարեցաւ:

— Ծունաստան Ծունուարին Ամերիկա վճարելիք 130,000 տօլարին համար 2 տարի պայմանաժամ խնդրեց:

— Ֆրանս. խորհրդարանը գրաղեցաւ Աւստրիոյ տրուելիք փոխառութեան խնդրով: Երշուեցաւ որ կեդր. Եւրոպայի մէջ քաղաքական հաւասարակշռութիւնը պահպանելու եւ խաղաղութիւնը ապահովելու համար Ֆրանսան պէտք էր օժանդակէր Աւստրիոյ, որպէսզի վերջինը չնետուի Գերմանիոյ գիրկը:

ՏԵՂԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՓՐՆՍ. ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹԵԱՆ ՏԵԼԵԳԱԴԻՐԸ ԼԻԲԱՆԱՆԻ ՄԱՍԻՆ

ՀԱՆՐԱԿԱՌՔԻ ՊՕՅՔՕՔԸ ՀԱՄԱՅՆԱՎԱՐԱԿԱՆ ՇԱՐԺՈՒՄԸ

Ֆրանսական տեղեկագիրը, յանձնուած Ազգերու Դասակցութեան Հովանաւորութեան ծանձնաժողովին, տարուսկսելով իր եզրակացութիւններ կը գրէ.—

Պէյրութի եւ Թրիբոլիի մէջ հանի մը ցոյցեր եղան, որոնք սնոտական եւ բազաքական բնոյթ ունէին: Մարթի սկզբներ ուսանողներ սիճեմաներու գիներ գնելու համար պօյքօթ բրին, որու հետեւանքով խառնակութիւններ տեղի ունեցան եւ պէտ եղաւ ոսթիկանութեան միջամտութեան: Սիճեմայի տէրերը պահ մը բնդդիմացան վերջ, բնդունեցին եւ գեղչեցին իրենց գիները:

Պօյքօթի այս շարժումին յաջողութիւնը աւելի զօրաւոր պօյքօթի մը պատճառեցաւ: Հանրակառքի եւ ելեթրական Ընկերութեան դէմ սկսաւ պօյքօթ մը Մարտ 30ին: Բունութեամբ հանրակառքեր վար կանուխէն ցնցողներ եւ գէշ վերաբերմանց կարճացնային Երեք հանրակառքեր ջարդուեցան հրապարակի վրայ, ոսթիկաններ եւ ժանտարմաներ միջամտեցին եւ կարգ մը գրգռիչներ ձերբակալուեցան. սակայն ոչ ոք ցնցաւ հանրակառքերու Երեք ամիս շարունակուելէ վերջ Ընկերութիւնը տեղի տուաւ եւ վերջացաւ պօյքօթը:

ՅՈՒՆԻՏ ԻՏԱԼԻՈՅ ԴԷՄ.—

Վերջը Իտալական կառավարութեան Թրիբոլիի մէջ ձեռք առած զօպղոական խնամ միջոցները շատ գէշ տպաւորութիւն մը բողոքին Լիբանանի մէջ: Ապրիլ 28ին, Թրիբոլիի մզկիթէն ելնող մեծ պղտուրդ մեծ ցոյց մը կազմակերպեց եւ իտալական հիւպատոսարանին վրայ յարձակումներ գործեց: Ժողովուրդի եւ ժանտարմաներու միջեւ այս պատճառաւ բախում տեղի ունեցաւ, որու միջոցին մեռաւ ժանտարմ մը: Ասոր վրայ Իտալական ապրանքներն ու դպրոցները պօյքօթի ենթարկուեցան:

ՀԱՄԱՑՆԱՎԱՐԱԿԱՆ ԲՐՕԲԱԿԱՆՆ.—

1931ին, Լիբանանի մէջ համայնավարութիւնը արագարգ գործունէութեան սկսաւ. Ասոնք այս քուակներին սեղծեցին արագարգ մարմին մը իրենց համար եւ գլխաւոր անդամներ այդ մարմնին ընտրեցին հայերէն. Կարգ մը Լիբանանցիներ համայնավարութիւնը միջոց մը ընտրած էին իրենց համար, բազաքական նպատակներ հետապնդելու համար:

Հասկցուեցաւ որ ասոնց դեկավարը Մոսկուայէն դրկուած ձեռքմբն է եւ ասոր վրայ երեւան հանուեցաւ այդ գաղնիքը: Ասոնց անցագրի Գաղեսթինեն Լիբանան կրցած էր անցնիլ այդ մարդը դեկավարելու համար համայնավար շարժումը: Վտնուեցաւ այդ մարդը, որուն վիզ շարժումը ձգարացաւ:

ՔԻՒՐՔ ԳԵՂԵՑԿՈՒՀԻՆ ՊԷՅՐՈՒԹ ԿՈՒԳԱՅ

Գրած էինք անցեալներ թէ գեղեցկուհի Քէրիմա Հաճրմ մօտերս Սգիպտոս պիտի երթայ անցնելով Սուէզի ջրանցքէն: Գօյսոյ թերթերը այժմ մանրամասն ու որոշ կերպով կը գրեն որ Քէրիման հանրմ, յաղագիկայ ամուսնութեան բնդունելի պիտի մեկնի Գոյսեն եւ ճիպրնթացով պիտի ուղեւորուի Հալէպ, անկէ պիտի անցնի Պէյրութ եւ անկէ ալ Սգիպտոս:

ՊԱՆԴՈԿԻ ԵՐԿՈՒ ՄՈՒԿԵՐ ԿԸ ՁԵՐԲԱԿԱԼՈՒԻՆ

100 տօլարնոցը 3 տօլարի տեղ մաներել կուտան

Երեքշաբթի իրիկուն, Ոսթիկանութեան Տնօրէնութեան տնէին ասոիճաններուն մերթ ընդ մերկայացան երկու երիտասարդներ. ամերիկեան երեք տօլարնոց? թղթադրամ մը մաներել տալու համար: Սեղանաւորը իրեն տրուած թղթադրամը ճնճարեց որ 100 տօլարնոց մրնար եւ երկու երիտասարդներ, կասկածելի երեսոյթով յուր չունէին անկէ:

Անոնց հետ երկար խօսակցութենէ մը բոնուեցաւ, այն յոյսով որ ոսթիկան մը անցնէր անկէ եւ քիչ խնդրէր անոնց ձերբակալութիւնը: Վերջապէս երիտասարդները չուզելով աւելի սպասցնել անոնց փոխանց թղթադրամը եւ անոնց տուաւ 375 սթերլական դանեկան, իւրաքանչիւր տօլարը 125 դանեկանի հասնող:

Դրամը գանձելնուն պէս, երիտասարդները դիմեցին հանրապետ. սեպհականատէրը հետեւեցաւ անոնց. ճանչցաւ իրենց մրցած տուները եւ դարձաւ իմացուց ոսթիկանութենէ: Քանի մը վայրկեան յետոյ անոնցմէ մէկը ձերբակալուեցաւ դիւրաքիամբ: Մրւսը փախաւ: Ոտիկան մը հետապնդեց ցայն. ու անոր ուղղութեամբ ատրճանակի հանի մը հարուած արձակելէ յետոյ յաջողեցաւ ձեռք առնել անոր օգնիր:

Հարցաքննութիւնը երեւան հանեց որ երկու երիտասարդները Գաբրուն գիւղէն են եւ Գէյրութ «Գաբրուն» պանդոկը բրնակելով, իրենց գիւղէն եկող կնոջ մը սենեակը կողոպտած են: Անոնց գրպանէն ոսթիկանութիւնը հանեց բազմաթիւ հարիւր տօլարնոցներ եւ հանի մը չէք կնոջ,— Թապէքէն Տարգամ անուամբ: Կնոջ մահճակալին ներքեւ ձգած հին ուրբ հանի մը չէքեր, աճապարած բլլալնուն համար: Ամբողջին գումարը 1900 տօլար էր:

Երկու գողերը, Նէճիպ Ամիճ Շէֆիճ եւ Վաթիճ Նուսէֆ Իսա, դէկուեցան ատենապետի բանաւ:

ԵՐԿՈՒ ՀՐԴԵՀ ՄԷԿ ԻՐԻԿՈՒԱՆ ՄԷՋ

Հրդեհ մը Սուգ էլ-Ճէմիլի մէջ

Ջարեշաբթի ժամը 21,30ին, յանկարծ հրդեհ մը ծագեցաւ Սուգ էլ Ճէմիլի, Մարունի Լազար Ցպարապճառասան մէջ:

Հրշէջներու սպասարկութիւնը անմիջապէս յուր առնելով, փութաց տեղւոյն վրայ եւ հանի մը վայրկեանի մէջ ամանմանակեց ազէտը:

Ոսթիկանական ուժեր հասան նմանապէս հրդեհին վայրը ազատ պահելու համար բազմաթիւ հետաքրքրիրներէն:

Նպարավաճառատունը, կ'իմանանք որ, ապահովագրուած է: Նիւթական վնասներ հետեւաբար մեծ բլլալու են:

Քննութիւն մը բացուած է:

Հրդեհ մըն ալ Պասքայի մէջ

Ուրիշ հրդեհ մըն ալ ծագեցաւ միեւնոյն իրիկուն, Պասքա. Ռիթա Ապեիլ Սաքա ի բնակարանը: Դրացիներ, ոսթիկաններու ազակցութեամբ, յաջողեցան կարճ ժամանակուայ մը մէջ հրել ազատիճ:

ԼԻԲԱՆԱՆՑԻ ՄԸ ՀԱԼԷՊԻ ՄԷՋ ԿԸ ՄՈՌՔԷ ԻՐ ԿԻՆԸ

Ժօզէֆ Սաատ անուն Լիբանանցի մը Հալէպի մէջ խոհարարութեամբ կ'զբաղեր: Վիքթորիա անուն ազջկայ մը կը ծանօթանայ հոն եւ կը սիրէ: Սակայն ազջիկը անպատիւ կեանք մը եւ բազմաթիւ բարեկամներ ունէր:

Ժօզէֆ յուսայով որ ամուսնանալէն վերջ ան կը փոխուի եւ կը յրէ իր հին կեանքը, հանանալի մը դիտեց եւ պատուհասել անոր հետ: Ժօզէֆ եւ Վիքթորիա կին ու ամուսին եղան եւ բնտանիք կազմեցին:

Առէն մը վերջ, Ժօզէֆ տեսաւ որ սրախայած է. իր կինը տարուն ակ դրսերն է եւ ուրիշներու հետ: Շատ խօսեցաւ, ազատչեց, օգուտ չբրաւ: Կրկին դիմեց բանանալի եւ այս անգամ ամուսնալուծում պահանջեց. սակայն օգուտ չբրաւ. բանանան հաստեցուց զանոնք եւ խոստում առաւ Վիքթորիայէն որ այլեւս ամուսնոյն հաւատարիմ եւ հնազանդ բլլայ:

Շատ չանցած սակայն, Ժօզէֆ տեսաւ որ իր կինը ոչ մէկ փոփոխութեան ենթարկուած է եւ տարուկսկ յարաբերութեան մէջ է իր հին ծանօթներուն հետ: Ու վերջին անգամ, երբ կինը դարձեալ կորցուէ տուներ գիշերով, Ժօզէֆ գոյացած կր բաժ դանակր եւ կր մորթէ զայն

Պ. ՇԱՐԼ ՏԷՊՊԱՍԻ ՔՆՆԱԿԱՆ ԱՅՑԵԼՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Ներքին նախարարութեան Ֆրանսացի խորհրդական Պ. Փուփոնի բնկերակցութեամբ, հանրապետութեան նախագահ, կառավարութեան պետ պր. Շարլ Տէպպաս, երեքշաբթի այցելեց Ալէպ. Պհամանունի եւ Սուճ էլ Ղարպի շրջագայութեան կեդրոնները, տեսնելու համար այժմ հոն կատարուող հաղարապետական ախտաճանները:

Առողջապահական տնօրէնութիւնը իմացուցեր է Լիբանանի բոլոր պանդոկապետներուն այն անհրաժեշտ նորոգութիւնները որ պէտք է կատարուին յառաջիկայ Ապրիլ ամսուայ վերջին առաջ:

ԱՐԴԱՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՇՏՕՆԵԱՆԵՐԸ ԿԸ ՀՐԱԺԱՐԻՆ

Քաղաքիս մէջ բսի բատներ օրցան բնել սկսան, որոնց համաձայն իբր թէ Արգարութեան պատճառներէն ստեր պիտի ներկայացնեն իրենց հրաժարականները: Քանի մը հոգի արդէն ներկայացուցած են իրենց հրաժարականները:

Այս հրաժարումներու պատճառ ցոյց կր տրուի, կառավարութեան կողմէ հրատարակուած այն օրէնքը, որու համաձայն 1932 տարուան վերջաւորութենէն առաջ հրաժարողները պիտի կրնան իրաւունք ունենալ հատուցում սպանալու:

ԴԱՄԱՍԿՈՍ ՓՈՂՈՑԻ ՀՐԴԵՀԻՆ ՊԱՏՃԱՌԸ

Անցածներ Ապօս Սաթեանի պատկանող երկու տապանի վաճառատուներու, մէկը՝ Պաապտայի մէջ եւ միւսը Գէյրութ՝ Դամասկոս փողոց, հրդեհ գարմանի պատճառած եր, որովհետեւ ջերկու վաճառատանց մէջ ալ գրեթէ միեւնոյն ժամանակ կ'սկսեր կրակը:

Այժմ քննութիւններ ցոյց տուած են որ կարգ մը մարդիկ վրէժ լուծելու համար Ապօսեան, դիտումնաւոր կերպով կրակած են: Ձերբակալուած են անոնք եւ դրկուած բանտ:

ՏՆՕՐԷՆՆԵՐՈՒ ԽՈՐՀՈՒՐԴԸ

Տնօրէնութեան խորհուրդը գումարուեցաւ չորեքշաբթի առաւօտ, ժամը 10ին, նախագահութեամբ Պր. Շարլ Տէպպասի եւ ներկայութեան զանազան սպասարկութիւններու եւ Ֆրանսացի խորհրդականներուն:

Ան սկսաւ քննել նախկին կրթական նախարար Պ. Կապրիէլ Թուէնիի կողմէ խորհրդարանին առաջարկուած եւ անկէ մտժուած օրինագիծ մը, Լիբանանեան պահլաւորական մասին:

Մեր ընթերցողները կր յիշեն անտուտ որ պ. Թուէնիէի նախագիծը Լիբանանցը բժիշկներուն, դեղագործներուն, փասաբաններուն, եւ երկրաչափներուն որ ստորագրեն իրենց մասնագիտութիւնը, եթէ Լիբանանեան պահլաւորական չունենային:

Նախագիծին քննութիւնը չվերջացաւ:

ՆՈՒԻՐԱՑՈՒԹԻՒՆ

Պր. Տիգրան Մավիսագեան, Նոր Տարիի առթիւ 500 Սուր. դանեկան կր ուիւրէ Մատրիքիլի բուժարանին:

Սանայ ուիւրասուէն:

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

Կր խնդրուի բոլոր այն անձնատուրութիւններէն, որոնք Առաջնորդարանի վիճակահանութեան տոմսերէն առած եւ յարդ փոխարժէքը չեն վճարած, կարգադիլ այդ հաշիւները 932 Դեկտ. 30ին առաջ:

Գէյրութ 27 Դեկտ 932

ԱՌԱՋՆՈՐԴԱՐԱՆ ՀԱՅՈՑ ԼԻԲԱՆԱՆԻ (կնիք)

ՆՈՒԱԳԱՀԱՆԴԷՍ

Խումբ մր աչագուրկ ջուքակահարներ կազմակերպած են նուագահանդես մր, ոգալու համար իրենց պէտերը: Նուագահանդէսը տեղի պիտի ունենայ Ցունվար 3ին, երեքշաբթի օր, Հայ Բողոքականաց ժողովարանին մէջ:

ԱՄԷՆ ՏԵՂ ՓՆՏՌԵՑԷՔ

«Արծիւ» հրատարակչ. Միութեան

1933-ի

պատի երեք լեզուներ օրացոյցները մեծադեղ գեղեցիկ գոյներու բացարիկ գեղչ: Դիմեցէք Մ. Հիսարեանի, Գ. Գանարեանի B. P. 724 Մատրաք

ՍԱԿԱՐԱՆ ԳԼԽԱՒՈՐ

29 ԴԻՆԿՏԵՄԲԵՐ 1932

		Ս. Դ.
Ցգիպտ.	թղթադրմ.	437
Անգլկն.	»	426
Տօլար	»	127.25
Թրխական	»	59.50
Գաճ Օքթման		140
Իտալական Լիր 100		650
Ցունական Տրախմի 100		70
Անգլ. ոսկի		609
Ֆրանս.	»	485
Օսման.	»	549.50
Արծաթ մեճիտ		22

Դրեսի Ֆօնս. Ա. Ֆէ. 551
» » Բ. » 319
» » Գ. » 305

Սէֆէրեան եզբարէ Բիւ Ֆօս
Թէլէֆօն՝ 5-19

ուան խօսակցութիւնը վերստին ձեռք առնելու ճիգ բրին, սակայն Նորատի կինը իր տրամութիւններովը համակեալ նոյն ուշադրութիւնը չէր ընծայեր ալ:

— Կը տեսնեմ որ ազջկանդ հիւանդութիւնը քեզ կը վշտացնէ, բաւ տիկին Տալանեի, ինչո՞ւ իր քով չկեցար, անհանգիստ ըլլալու պէտք չունէիր: Դոնէ լաւ կը խնամե՞ն:

— Ո՛հ, իր դաստիարակուհին խիստ բարի է:

— Այո, բայց մօր մը տեղը ուրիշ է, թէպէտեւ երբէք մայր եղած չեմ:

Պէաթրիս կարմրեցաւ:

— Ազջկանդ ուսման կը պարապիս, այնպէս չէ՞:

— Անշուշտ, տիկին դբսուհի:

Այդ միջոցին աւերակը հոսած էին: Սեղանը դրուած, նախաճաշը պատրաստուած, կոշնականները ուրախ զուարթ էին, սակայն մարդիզուհին՝ երած բոլոր ջանքերուն հակառակ՝ չի կրցաւ իր սովորական զուարթութիւնը ստանալ: Ջաւակիրհիւանդութիւնը, նախանձը որ սիրտը կը կրծէր, իր վրայ մտքի ազատութիւն թոդած չէին: Երեւակայութեամբ ինքզինքը զսկին անկողնին քով կր գտնէր այն փոքրիկ սենեակին մէջ՝ ուր օտար մը իր տեղը կը բռնէր: Պարոն Մօնզա թէև կը-նոջը չափ խռովեալ՝ սակայն կրնար ինքզինքը զսպել եւ սոսկ հիւրիրովը զրաղիլ: Ամենափոքր ձայն մը լսելուն ձիու քալուած ի ձայն կարծելով կր դողար, և դղեակը վերադառնալու ժամանակ միայն հանդարտեցաւ:

— Օրհնեա՛լ է Աստուած, կ'ըսէր ան, լուր մը չղրկուեցաւ մեզի, ըսել է որ հիւանդութիւնը սաստկացած չէ:

Կառքէն իջնելով՝ սկսան ծառաները հարցուփորձել, և տիսուր լուր մր առին, այսինքն թէ Ֆլավի ծաղիկ հիւանդութիւնը ունէր:

էր, Ֆլավի զինքը կր դիտէր և կը ջանար ժպտիլ առնոր, տիկին Շամարանի անկողնոյն միւս կողմը Նատաշէն բժշկութեան գիրք մը կը թղթատէր: Պէաթրիս հիւանդին գլուխը բռնած՝ անոր այտերը և ձեռքերը կը համբուրէր:

Ֆլավի ճիչ մը արձակեց

— Ի՞նչ ունիս, զաւակս, հարցուց մայրը ահուդողի մատնուած:

— Ամէն կողմս կը ցաւի... ծարաւ եմ:

Պէաթրիս սեղանին վրայէն գաւաթ մը առաւ, Ֆլավի շրթներուն դպցուց և ետ քաշուեցաւ:

— Այս չէ ուզածս, ըսաւ նա:

Սկսան ուզածը փնտռել:

— Բարի Բէրէնս կ'ուզեմ, չարունակեց Ֆլավի արտասուելով, ան գիս լաւ կը խնամէ, սիրած բաներս կը խմցընէ ինձ: Մայր, կանչեցէք իմ բարի Բէրէնս:

— Հիմա պիտի գայ, ազջիկս, հանդարտէ և համբերէ իմ մը:

— Ո՛հ, դուալ հայր, զիս քնացնելու համար այնչափ գեղ ցիկ պատմութիւններ գիտէիր. հիմակ որ այնչափ փափաք ունիմ ննջելու, պատմէ՛ ինձ պատմութիւն մը, մինչեւ որ իմ բարի Բէրէնս գայ:

— Ես կը պատմեմ քեզի, Ֆլավի:

— Դուն գիտե՞ս պատմել մայր իմ:

— Անշուշտ:

— Ինչո՞ւ ուրեմն պատմած չես երբէք:

Պէաթրիս զղաց որ արցունքի կաթիլ մը կը հոսէր այտին վրայ:

— Մի՛ արտասուեր, մայր, չարունակեց Ֆլավի անոր լալը տեսնելով, մի՛ սրդողիր ինձ, անկողնիս մէջ հանդարտ պիտի նստիմ, և ինչ որ տաս պիտի խմեմ, բայց

— Ո՞ր է իմ ճամբէս։

Ես ալ ինքզինքս կը հարցնէի, ի՞նչ ընելիքս ունէի հոս, ինչո՞ւ եկած էի հոս։ Ինչո՞ւ կը թափառէի Փարիզի փողոցներուն մէջ, ինչո՞ւ կը նայէի ամէն անցորդի երեսին, ինչո՞ւ կը հետեւէի ամէն կառքի, որ կանգ կ՚առնէր մօտիկ տեղ մը։

— Ո՞ր է իմ ճամբէս։

Ես ալ ինքզինքս կը հարցնէի, ի՞նչ ընելիքս ունէի հոս, ինչո՞ւ եկած էի հոս։ Ինչո՞ւ կը թափառէի Փարիզի փողոցներուն մէջ, ինչո՞ւ կը նայէի ամէն անցորդի երեսին, ինչո՞ւ կը հետեւէի ամէն կառքի, որ կանգ կ՚առնէր մօտիկ տեղ մը։

AZTAG
JOURNAL QUOTIDIEN ARMÉN.
B. P. 587
BEYROUTH, Liban

Directeur - Propriétaire
HAIG BALIAN

ԳՆԵՐԸ

ՍԻՐԻԱ ամս. 550, վեցամսեայ 300 Ս. Դ.
ԱՐՏԱՔԱՄ. տարի. 7, վեցամսեայ 4 տոլար

ԱԶԴԱԿ

ԱԶԳԱՅԻՆ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԳԻՏԱԿԱՆ

ازتـــاك

جريدة سياسية ادبية اقتصادية حرة

ՕՐԱԹԵՐԹ

ՇԱԲԱԹ
ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 31
1932

ԳԻՆԸ
ՀԱՍՏ
2.50 Ս. Դ.

Ջ. ՏԱՐԻ | Ամեն առաւոտ պէտք է բնել բերթիս սիտրեին հասցէին | Տնօրէն — Խմբագիր՝ ՀԱՅԿ ՊԱԼԵԱՆ | Չհրատարակուած ձեռագիրները չեն վերադարձուիր | ԹԻՒ 217 (794)

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

ԱՆՈՒՂՂԱՆԵՐՈՒՆ

Հին է պատմութիւնը, և սակայն միշտ նոր մեր իրականութեան համար։ կարգ մը անուղղաներ իրենց կեանքի նպատակ դարձուցած են ամէն միջոցներով պայքար տանիլ Դաշնակցութեան դէմ։ կոյր ատելութիւնն ու հոգեկան ժախտոտ վիճակը զանոնք կ'առաջնորդէ յաճախ այնպիսի քայլերու, որ կը վարկաբեկէ զիրենք հանրութեան աչքին, և ընդհակառակը կը նպաստաւորէ իրենց հակառակորդները։ Անոնք կը ժոռնան որ քաղաքական կեանքի մէջ առանց թաքթի տարուած պայքարը ոչ միայն կը շեղեցնէ իրենց սլաքները, այլ դիրենք կառաչնորդէ բարոյական մահուան։

Սակայն մենք չէր որ պիտի ուզէինք խելք տրվեցնել մեր հակառակորդներուն, որքան չիմար, այնքան լաւ մեզ համար կարգ մը շեշտուած պարագաներու մէջ անուշադ։

Բայց թոյլ վայրկեաններ ունի մարդ երբ հակառակորդին օգնելու գնով կուզէ հրապարակով ծիծաղիլ անոր ձախորդութիւններուն վրայ։

Դպրոցական գործի միջոցաւ պայքար տանիլ Դաշնակցութեան դէմ, նոր զէնք մը չէ այս։ հազար անգամ փորձուած ու հակատակ արդիւնք տուած, եւ մարդիկ չեն անդրադառնար որ չիմորութիւն է փորձուածը կրկին փորձել։ որու հոգ արդիւնքը, կը բաւէ որ իրենց կիրքը վայրկեանի մը համար յագեցում գտնէ։

Մասնաւորաբար Բարեգործականի ենթակայ հաստատութիւններու մէջ մարդիկ իրենց նպատակ դարձուցած են պայքարը Դաշնակցութեան դէմ։ Ու հակառակ պահպանողական ուսուցիչներու և տնօրէններու աններելի միջոցներուն, Բարեգործականի որբանոցներէն և դպրոցներէն Դաշնակցական սերունդ է որ դուրս է եկած։ Մայրաքաղ պարագային քանի մը հաւայնավարներ է որ պատրաստուած են, բայց երբէք պահպանողականներ և ռամկավարներ։ Եւ այս երբ այդ հաստատութիւններուն առջև փակ է եղած Դաշնակցութեան խօսքն ու մտաւորը, իսկ ռամկավար բեմասացներն ու ժամուլը խնամքով ել նմուշ են ունեցած այնտեղ։

Այսպէս էր անցեալին մէջ, Վանի վարժապետանոցէն մինչեւ Տէօրթ-Եօլ ու մինչեւ Ս. կարապետ։ Այդպէս էր երէկ Հաղեստինէն մինչեւ Սիւրիա, այդպէս է այսօր և այդպէս պիտի ըլլայ նաև վաղը։ Թող գործադրեն խստութիւններուն ամենէն անմարդկայինը, հոկոզութեան ամենաքսու ձևերը, տարբեր չ'պիտի ըլլայ արդիւնքը, որովհետև Դաշնակցութեան գաղափարը եթէ փակ գտնէ դուռը, լուսամուտէն պիտի մտնէ, եթէ չորս պարիսպները քաշեն՝ անթափանց պատերէն ներս պիտի թափանցէ։ Այսպէս է բոլոր առիթներով գաղափարներու համար, վա՛յ անոնց որոնք սերունդը խանդավառող գաղափարներ ու գբաւիչ անցեալ չունին, իսկ Դաշնակցութեան ծաւալուն հմայքը մեծագոյն փաստն է անոր գաղափարներու բարձրութեան և անցեալի նուիրումին։ Երբ կան այս անհրաժեշտ պայմանները հասնող սերունդին համար պարզ է իր հետեւելիք ճամբան։ Ճակատ զանազան գոյնի և աքեմի մարդիկ կարծած են որ պատառ մը հաց կամ քանի մը ոսկի տալով կարելի է ծախու առնել մարդուն հոգին. անօգուտ աշխատանք, միայն առիթներ գաղափարն է որ մտնուկին հոգին մագնիսի մը պէս կը քաշէ։ Դէպի իր ճամբայէն քալած են ժողովրդի մը հերոսները, անոր ընարուած մտաւորականութիւնն ու աշխատաւորութիւնը, այնտեղ կը դիմէ միշտ նոր սերունդը։

Սիալ է կարծել որ Դաշնակցութիւնը իր կողմէն որոշ աշխատանք կը տանի դպրոցներէն ներս։ Պարզ բառով անազնուութիւն է այս կարծիքը մարդոց կողմէ որոնք համոզուած են հակառակը ու միայն իրենց գաղափարներու անանկութիւնը կուզեն ապարակել այս տրամաբանութեամբ։ Դաշնակցութեան գաղափարը պէտք չունի բռնազբօսիկ աշխատանքներու տարածուելու համար։ Պատահած են դէպքեր երբ պատանիներ հակառակ Դաշնակցութեան կամքին ու անկիցգաղտնի խմբուած են կուսակցութեան շուրջ։ Այս ուղղութեամբ զուարճալի դէպքեր իսկ անպակաս չեն։ կը յիշենք մօտիկ անցեալի դէպք մը, երբ հակադաշնակցական ու քրիստ վարչութեան մը տակ գտնուող դպրոցի մը մէջ ինչպէս տղաքներ կազմակերպական կեանք էին ստեղծած Սուրբ Գրոց Միութեան անուան տակ։

Շիծաղելի է պարզապէս այսպիսի դարու մը մէջ զարտուղի միջոցներով պայքար տանիլ գաղափարներու դէմ, չ'ն գիտեր մեր խելօքները որ արգիլուած պտուղը միշտ քաղցր կըլլայ։ Եւ յետոյ ինչու կը մոռնան որ հալածանքի պարագային է միայն որ կազմակերպութիւն մը կ'ստիպուի մտածել գործի մասին կրթական ճակատէ ներս, արդիւնքաւելի գէշ իհարկէ տեղի տուողներուն համար։ Այն դպրոցներուն մէջ որ նկատի չէ առնուած կրթական մշակներու դաւանանքը, այնտեղ ուսելի խաղաղ և արդիւնաւոր է ընթացած կրթական գործը, ու ոչ ոք չէ մտածած քաղաքական աշխատանքի մասին։ Պայքար տանիլ այս կամ այն հաստատութեան դէմ, նպաստէ դրկել, և կամ պահպանողական ակնոցներու տակէն հաւատաքննութիւն ստեղծել, կը ծառայէ մի միայն պղտիկցնելու գիրենք, բոլոր այդ քայլերու հեղինակները որոնց համար երկար տարիներու փորձը չբաւեց կշռելու Դաշնակցութեան հմայքը և անոր գաղափարներու հզօրութիւնը։

Ընդհանուր երեսոյթի մը կը վերաբերէր մեր խօսքերը։ Մեզ համար ոչ մէկ կերպով ժտահոգիչ։ Անցեալի փորձերը մեզ զարձուցած են ինքնավստահ, ու բոլոր նոր փորձերը կրթական ճակատէն Դաշնակցութիւնը հարուածելու համար միայն մեր ծիծաղը կ'առաջացնէ։

Ինչ միջոցներ ալ որ գործադրեն նոր սերունդը գիտէ իր քայլերու ուղղութիւնը։

Լաւ թող գիտակցին այս ճշմարտութեան բոլոր անուղղաները։

ԱՆՈՆՑ ԿԱՂԱՆԴԸ

(ՅԱՂԱԳՍ ՋՈՒՐՈՂՈՒԹԵԱՆ)

Արդարև պիտի չուզէի սեպհականացնել մտածումս մը որ ինձի պէս չատ բուններ է և զոր ամէն օր կ'ունենան իրաւի, երբ յափրացած վայելքի ու կոչունքի սեղաններէն, առանձնութեան մէջ կը խորհին ճակատագրին մասին անոնց, որ կաղնդի իրիկունով պիտի անցընեն միայնակ ու լքուած, ոմանք գարմանալու մը ցուրտ օրմերուն մէջ ուրիշներ աղքատ ու լքուած, անչուք խցիկներու մէջ։

Իմ մտածումս կը մտածեմ կաղնդին մասին այն չորս փոքրիկներուն որոնք գրեթէ բոկոտն ու անօթի տրիներէ ի վեր վարժարան կը յաճախեն ու իրր ակրատ չոր հացի պատառը ուսնին կէս օրին իրենց ճաշը կը բաղկանայ ձմեռը մէկ քանի ձիթապտուղ, իսկ ամրան վարունկէ մը կամ երկու, երբեմն փոխարինուած մէկ քանի լոլիկով զոր կ'ուտեն կուշտ ու կուռ և անյագորէն։

Թշուառութիւնը նստած է անոնց գոհիին մէջ, ու գրեթէ ասկէ օր մասնոր իրենց անուշդին համար անունք կը գտնեմարտին իրենց սղիքներուն հետ։ Անոնց մեծ երբ մեն երբ դեռ ատելի փոքր էր, յաւագոյն խոսում մներով լեցուց մեր հոգին՝ բայց ժամանակը եկաւ պագուցանել թէ քաղցած ստամոքսով կարելի չէր ոգորիլ այն հակային հետ որ ձիգ. որ վերելք, որ յաղթանակ, կը կոչուի։

Ու այդ մէկը կրկնեց իր կարգը։

Ու յետոյ անոր չրթունքներուն վրայ, երբեմնի մանկական անսեղ ժպիտ տեղի տուաւ ապշած թախիծի մը, որ խոշոր ան աչքերը կը պահեն մեծ ստամոքսութիւններու արամութիւնը, ու ան օր բոնած իր փոքր եղբայրներուն ձեռքէն կը մանէ վարժարան։ իրեն համար բարեբաստիկ է օրը երբէք բարի մեռել մը չպիտի հագնող ոգոց ցանկին մէջ նետէ իր անունը. քանի մը դահեկանի համար մինչև դերեզմանատուն յուղարկաւորութեան թափորին խաչը չպիտի կրելու համար։

Իր մանուկ սարիքին մէջ այդ իդէալ ես չեմ կարծեր այնքան անագորոյն ու դերական, բաղդամոմբ դիմկներու հնչուղն ապրող մեծերու ցնծութեան համար երբ ամէն անգամ կ'ընդնդարձակ թաքուն հրճուանքը որ կը նշուլէ անոր մանկական չրթունքներուն վրայ, երբ մեռելի մը անունով կը կանչուի. կ'զգամ թէ չար բան մրն է որ կը ծնարի թշուառութեան այս խեճկին մէջ։

Այսպէս չէ՞ որ հասունցած են յաճախ մեծ չարիքները։

Թշուառութիւնը չէ՞ որ ծնած է մեր ընկերութեան մեծագոյն եղեռնագործները։

Բայց կը չեղի՞մ արդեօք նիւթէս...

Ա՛յ, այս փոքրիկը և իր երեք կրտսերագոյն եղբայրները այս իրիկուն պիտի մտածեն իրենց կաղնդի նուէրին մասին։ կո՞յ սակայն քարերար ձեռք մը որ աղքատի անունց հիւղակին գռնէն ներս մէկ քանի խաղալիկներու եւ տաքուկ կերակուրի մը պնակը երկարէ...

Ահա և սա երեք միւսները, քոյր մը և երկու եղբայրներ, կէսօրուան իրենց ճաշին համար ծախածնին ընդամէնը հինգ դահեկան է։ Ջմեռուան այս ցուրտին գուլպայ չունին, գլխարկ չունին, չունին և տաք զգեստներ իրենց փոփուկ մարմինը ցուրտին դէմ պահպանող։

Ո՛չ, կին մը, իրենց մայրը օրական մէկ քանի դահեկանի փոխարէն առնէ առն պիտի դեգերի յոթ յուլաթ, ու յետոյ պիտի վճարէ տանտիրոջ, հացագործին, պարտավաճառին, ու կէսօրուան ճաշին համար 5 դ.։ Անցեալ օր ան ցոյց տուաւ իր կորդացած մատները, որոնք եղերականօրէն մեռուր բան մը ունէին, ասկէ օր տաք ջուրի մէջ տորոնելով եղկելի ինչ մը տաացած էին անոնք։ Ու ըսել որ այս մայրը, դեռ բախտաւոր կը նկատէ ինքզինքը, և կը տարափի օր մը անգործ մնալու հեռանկարէն։

— Մէկը չունիմ, ո՛վ պիտի հոգայ փոքրիկներուս օրապահիկը...

Արդեօք մէկը կա՞յ որ այս իրիկուն խորհէր անոնց գեղջուկ սեղանին վրայ որկու նարինջ և քանի մը կտոր չոր դնելու...

Ու ահա և սա միւս երեք, նիհար ու վախ երեք քոյրեր, որոնցմէ մեծը հրաժարեցաւ վարժարան գալէ, ծախու գործարանի մը քունատորին մէջ օրական քանի մը դահեկան աշխատելու համար։ Այսպէս կորգադրած են իր ծնողքը։ քանի որ հայրը անկարող է աշխատելու, հիւանդութիւնը վերջին տարիներս զգեստած է զինք ու թշուառութիւնը վերջնապէս սպառած... Ա՛յ մայրն է որ կը կերակրէ զիրենք, կին մը, որ երէկ կ'ապէր իր ամուսնոյն հնչուղն, իսկ այսօր այնպէս յուզարարութեան դաշտար հի գոգաի հագացին հայթայթելու համար։

Վարժարանը իր ձրի-վարժուհիներուն գանկին մէջ է գետեղեր անոնց անունը. բայց կը զանդի այս անվերջանալի գիշերը ո՛վ պիտի դնէ սիրասուն այս պուպրիկներուն բազուկներուն մէջ մէյ մէկ պուպրիկ և պատռած ու խարխլած իրենց չապիկներուն տեղ ո՛վ պիտի անդրնէ տաք վերարկու մը անոնց կռնակը...

Ու կը մտածեմ ես, այսպէս հարիւրաւոր հազարներ կան, չքաւոր ու նօթի, տարապայմանական գրկուած ու լքուած, այսօր աւուր հացի և կաղնդի այս գիշերը երկու պատուի, տաք պատրի ու ճարտուղարի մը բոցին։

Թող հիմա, ատանէ ատան, քաղաքէ քաղաք հայ գաղթաշխարհը այսօր կ'ապրի անաւոր և անյաւր գրկանքի օրեր, չէ՞ր արժէր արդեօք որ համազգաց թափին զօրաւոր կազմակերպութիւն մը, ի չարս զանազան կարիքներու, խորհէր ինչ նաև նոր սերունդին սպառնացող ֆիզիքական վտանգներուն մասին։

Ու ահաւիկ, առաջին հերթին և առաջօրէն, կանխելու համար նոր ապագաղթականներու կատաղութիւն ու այս առիթով բոլորիք վիճախոր ծախքերը ազգին։ Որովհետև, թող պարզ բոլորին, ով որ այսօր չի տար նոր սերունդին առողջութեան և դաստիարակութեանը համար, պիտի տայ վաղը քաքաւոր և հիւանդկոտ արհեստականներու նոր բազմութիւններուն համար։

Վ. ԳԷՈՐԳԵԱՆ

ԱՄԱՆՈՐԻ ԱՌԹԻՒ

ԽՈՐՀՐԴԱՒՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Մեռա՞ւ 1932 տարին և սակայն կեն դանի մնաց անհեսական տագնապը եւ հայ ժողովուրդին վիճակը մնաց նոյ՛ն և աւելի վատթարացած։

Խոցերն ու դաւերը կը չարունակուին։

Մեծ ու պզտիկ պետութիւններ միայն իրենց դէրքերը ամրագրելու եւ նոր բարեկամներ ձեռք ձգելու համար, ամէն կեղծիքի և նենգութիւններ դիմելին և բոլոր կրթութեան անունով, այխարհի խաղաղութիւնը վրդովելու ատեհան, սասսակցուցին ցնծութեան տագնապ և մոռցան անիրաւուածներուն տուայտ դարը։

Անցած բազմութիւններ, կատր մը չոր հացի համար, գիշերները քունչ չունին. իսկ առաւոտները սրտաճիկ վիճակը կը հեգնուի առաւել կամ նուազ չափով ամէն տեղ։

1932 տարուայ մէջ, քաղաքական մարդի վրայ չուծուելիք խնդիրներ եղան, սահմաններու գծման, պատերազմու հաստատման, գինադադարի եւ այլ նման բաներ մը հարցեր։

Արդի՞նք.— Իրարու անվստահութեան և խանթութիւններու մէջ իրար գերազանցելու մրցում և փոխանակ ժամավաճառման միլիոններու մսխում։

Սակարկութիւնները տեղի ունեցան քաղաքավարութեան անունով։

Համաչխարհային պատերազմէն վերջ, Հայաստանը բաժին բուն ցնծագուրիւնէ հասկացաւ, վերացում որբուհիներ, ազգային ընտանիքներ, ազգային հիւանդանոցներ, ազգային դպրոցներ, ազգային ամրոցներ, ազգային ամրոցներ։

(Շարունակելի Բ. էջ, Բ. սիւեակ)

ՕՐԵՐՈՒ ՀԵՏ

ՓՈՐՁԵՑԻ ԵՍ...

Իմ օրերու արահետի եղերքին
Վաստակաբեկ ուղեորի մը նման,
Ամէն անգամ փորձեցի ես սրտագին
Կապուիլ ուժգին նրազի մը անպարփակ։

Փորձեցի ես յանձնել հոգիս խելագար
Երազի մը գիտակցութեան քիւաւոր,
Իտէալի մը գերին ըլլալ անդադար,
Ապրիլ բոցովի աստուծոյ մը ժնաւոր։

Ես փորձեցի կապուիլ գաշտին ու մարգին,
Կապուիլ անցնող թռչուններու թռիչքին,
Կապուիլ յոգնած անցորդներու նայուածքին,
Կապուիլ հողին, կապուիլ ջուրին ու հովին։

Ու փորձեցի ամէն, ամէն բան սիրել
Եւ յանձնուիլ օրերու խենթ քմայքին,
Բայց ճամբաներն այս անորոշ ու անել
Կեցուցին դիս գոց դռներու տաղտուկին...

Ամէն անգամ երբ փորձեցի ես սիրել,
Հոգիս թերթ թերթ յանձնել անցնող հովերուն,
Ծեղդել եսը ու յանձնուիլ անարդել
Էակ մը, միգանոյդի պէս սարսուռն,

Զգացի որ հետզհետէ հոգւոյս մէջ
Տաճարները մէկիկ մէկիկ կը փլին,
Սիրտս կը դառնայ մերկ անապատ մը անվերջ
Ուր երազներս հովերուն հետ կը ցնդին։

Ես չկրցայ իմ անհանգիստ հոգիին
Գտնել կապ մը, ապաւէն մը տևական,
Ես սիրեցի ամէն, ամէն բան ուժգին
Բայց մնայի նոյն կարօտով յաւիտեան։

Ամէն անգամ երբ փորձեցի իմ հոգին
Ծանձնել սրտանց երազի մը թևերուն,
Օրերու գորշ քամիները սրտագին
Գիշերին մէջ հեկեկային անդադրում...

ԱՐՄԷՆ ԱՆՈՒՇ

ԶՂԶՈՒՄ

Ու հիմա ես ոբաճ կը զղջամ,
Որ ամբողջ ամիսներ իմ հոգիս
Ծանձնեցի իմայիդ խելագար,
Եղայ կոյր ու անմիս ու գեղջ։

Քալեցի նովերուդ եսեւեն
Ուրպես զօս, անկեղդած մէկ տեղէ,
Որ տխուր ու դալուկ կը բոցի
Աշնան գիրկն ասալի, անաբեւ։

Ես եղայ վերացած նկարիչ,
Շինեցի պատկերդ լուսեղէն,
Հոն դրի մտածումըս արբուն,
Հոն դրի իմ եսը անօրէն։

Դեռ չբոսած անծանօթ երգերով,
Ճառերով փայփայող, անճկուն
Գովեցի, օրերցի էեզ անվերջ
Որպես խոր երազ մը անանուն...

Բայց հիմա ա՛խ, ոբաճ կը զղջամ,
Որ ամբողջ ամիսներ իմ հոգիս
Ծանձնեցի իմայիդ խելագար,
Եղայ կոյր ու անմիս ու գեղջ։

ԱՐՄԷՆ ԱՆՈՒՇ

ԳՐԱԿԱՆ ՄՏԱՀՈԳՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Ընինք ու կրկնեցինք արդէն, թէ հիմնական մէկէ աւելի պատճառներով, որոնք կրնա պիտի ունենան մեր մշակոյթային թէ պետական քաղաքական հաւակնութիւնները արժեցնելու տեսակէտէն, անհրաժեշտ է մեր վերջին կէս դարու և մասնաւորաբար անոր երկրորդ կէս-ի գրականութեան վերակոչումը և ժողով, դականացումը։ Ընինք նաև թէ Սիւրիոյ և Լիբանանի մէջ այդ աշխատանքը աւելի քան անհրաժեշտ է ու հրամայական մեր գաղութի քաղաքական և այլ յարմարութիւններու տեսակէտէն։

Դիտելով վերջին գոնէ 3—4 տարուայ գէյրութի հասարակական կեանքը, մենք կուգայինք եզրակացութեան, որ այդ հրամայական պէտքը ոչ միայն բաւարարուած է, այլ նաև ճիգեր նա գործ դրուած են այդ ուղղութեամբ։ Ապացոյց արուած դասախօսութիւններ գանազան միութիւններու կողմէ։ բայց բոլորն ալ նպատակ ունեցած են վերապրող հայ ժողովրդեան և անոր նոր հասնող սերունդին ճանչցնել իր գրական արժէքները և անոնց տեղագտնութիւնները, որոնք դեռ անմիջական դեր ունին կատարելիք մեր ժողովուրդին ապրելու իւրերուն մէջ։ Այդ այխատանքի և ճիգերու կողքին չատ բնական կերպով նաև կը տեսնուի հեռքը ուրուագիծը նոր գրողներու, որոնք առաջին անգամ նուազ չնորհներով օժտուած կը փորձէին հայ գրականութեան անվստահ քայլերով. բայց իրենց անկապելի ու չատ բնական իրաւունքներն։ Այս երկու երեւոյթներն գեղեցիկ են, յուսադրիչ և մխիթարական անշուշտ բայց այն որ կը պակսի, այդ արգէն բարձրացող արժագրութիւններուն, գործ գրուած ճիգերուն դատաստումն է ու մէյ-մէյ արի պայմաններուն յարմարելու. պատճառներուն գոհացուցիչ պարագան։ Բան մը, որ իշխէս իրաքանչիւր ձեռնարկի առաւելապէս հասարակական կեանքի մէջ յաղողութեան մեծագոյն երաչխիքն է։

Թուենք այժմ այն ձեռնարկները որոնք կատարուած են. գէյրութի մէջ հայ գրականութեան ժողովրդականացման և տարածման, ինչպէս և ծանօթացման տեսակէտէն։ Այս ուղղութեամբ ի հարկէ պատուոյ տեղը կը պատկանի Համազգային Ընկերութեան. որուն տարուէ տարի կրած նպատակներու գիտակցումն է, մեր գոյութեան ներ ժողովրդին ծանօթացնելու և իրագործել տալու յարմար աշխատանքը, տալով պարբերական դասախօսութիւններ։

Դեռ այսօրէն ալ կանգ չտանք Համազգայինի գործը։ ան ծրագրած է ու նաև ձեռնարկած հրատարակչական աշխատանքի մը, որ թէև առայժմ սկսած է ու մէյ-մէյ արի պայմաններուն յարմարելու պատճառներուն գոհացուցիչ պարագան։ Բան մը, որ իշխէս իրաքանչիւր ձեռնարկի առաւելապէս հասարակական կեանքի մէջ յաղողութեան մեծագոյն երաչխիքն է։

Թուենք այժմ այն ձեռնարկները որոնք կատարուած են. գէյրութի մէջ հայ գրականութեան ժողովրդականացման և տարածման, ինչպէս և ծանօթացման տեսակէտէն։ Այս ուղղութեամբ ի հարկէ պատուոյ տեղը կը պատկանի Համազգային Ընկերութեան. որուն տարուէ տարի կրած նպատակներու գիտակցումն է, մեր գոյութեան ներ ժողովրդին ծանօթացնելու և իրագործել տալու յարմար աշխատանքը, տալով պարբերական դասախօսութիւններ։

Դեռ այսօրէն ալ կանգ չտանք Համազգայինի գործը։ ան ծրագրած է ու նաև ձեռնարկած հրատարակչական աշխատանքի մը, որ թէև առայժմ սկսած է ու մէյ-մէյ արի պայմաններուն յարմարելու պատճառներուն գոհացուցիչ պարագան։ Բան մը, որ իշխէս իրաքանչիւր ձեռնարկի առաւելապէս հասարակական կեանքի մէջ յաղողութեան մեծագոյն երաչխիքն է։

Հավաղպայինէն առաջ ու անկէ յետոյ ալ մանուկի միութիւններ և հասարակական գործօններ նեղ կամ յատնամանններու մէջ տուած են դասախօսութիւններ, գրական ու գեղարուեստական նիւթերու և դէպքերու չուրջ, միշտ նոյն ժամադրութիւններով և նախանձախնդրութեամբ. ծանօթացնել հայ վերապրող գրական ժերունդին մեր գրականութեան էութիւնը ու արժէքը։ Այս բոլորը ի հարկէ կատարուած աչխատանքներ են, միշտ յարգանքի ու նկատումն արժանիութեան քննելով անոնց վրայ կատարուած աչխատանքը և քաղուցած ապատրութիւնը, և յաճախ նաև ինքը ու ժամ թերիմացութիւնները, պիտի գանք այն համոզմանն, որ մեր յիշած պակասները այն է դասաւորուի և միջավայրի պահանջներուն գոհացում տալու անհրաժեչտութիւն, պիտի կրնան գրական այդ գործը դնել օգտակար ձևի մը մէջ եւ ատանկ առաւելագոյն արդիւնքի ։ Ցարդ մեր գրականութիւնը ու գրական գէպքերը դարձած են երեկոյթներու անցողակի նիւթեր միայն։ Բայց ան ինչ գրական հրեկոյ կ'անուանուի, եւ կամ աւելին, ո՞ր գրականութեան չրջանն մը եւ կամ ներկայացուցիչ մը հանդամանքէն կը դատուի քննութեան ու վերլուծման նիւթ նայ քննութեամբ ատենց մարին թաձրացած, հասկնալի ու պարզ գաղափար մը, որ առանց առաջնորդու կարելի է յանձնել նաև հրատարակութեան, այդ տեղի չէ ունեցած։ Այս է եղած պատճառը երևի, որ այդ գրական դասախօսութիւններէն մէկ կարևոր մասը անպատրաստութեան և կամ վերլուծման պակասի պատճառով դարձած են զանազան դիւրիմացութիւններով, առաւելի մէջ ձգելով օրուայ նիւթ գրագէտի ան պատասխանատու արտայայտութիւններով. արժէքն ու ժխտութիւնը և կամ անտեղի գերդնահատութիւններով ինչ ալ որևէ գրագէտի իրական արժէքն, ինչպէս նաև խնդրոյ առարկայ դարձնել դասախօսի հեղինակութիւնը ու ձեռնհասութիւնը։ Այս կերպ վերաբերմամբ ենթարկուած է մեր արևելահայ եւ արևմտահայ բարբառներու բախտաւորութիւնը և կամ հեղինակներու լեզուի քննութեան և ստեղծելու հետ համեմատութեան պարագային, նման պարագայ մը տեղի ունեցած է երբ գրականստեղծագործութիւններու և անոնց հեղինակներու մէջ քաղաքական, նոյնիսկ ազգի մանրամասն ոգեցոյցութիւններ փնտռելու ճիգը գործ դրուած կր

Մէկ իսկապով, երբ գրականութեան վերլուծման ու պատկերացումին մէջ բանախօս մը դասախօս դուրս եկած են առարկայական հողին ու մտած են ենթակայական դեղերումներու մէջ։ Ես որ բոլորը այնպիսի չրջանի մը և մտքնոյորտի մը մէջ ուր քիչ չեն դր կանուխ թիւով հետաքրքրուղները, քիչ չեն նաև այնպիսիներ, որոնք հետևած են ու դեռ կր հետևին մեր գրականութեան ըլլան ուսանողներ թէ ասարակ ընթերցողներ։ Եթէ չինչ ու պատրաստուած դասախօսութիւնները դասախօսութեան սրահէն գուրս կ'արձագանգուին ու իրենց բարերար դերը կը չարունակեն ժողովրդեան ու գիտակից տարրերու մէջ, ապ եւ նոյն հանգամանութեամբ քայքայող դեր կր կատարեն սխալ հիմունքներու և անպատրաստ հողի վրայ դրուած դասախօսութիւնները, թէ գրականութեան արժէքին վրայ, և թէ գայն յարգող և ուսանելու ձանձրանալու պէտք ու փափաք ունեցող սերունդներու համար։

Ահա թէ ինչու համար գրականութեան և անոր չուրջ կատարուած ուչխատութիւններու վրայ պէտք է լրջորէն նայիլ, իսկ լուրջ հողի վրայ դնելու համար ամէն բանէ առաջ գրականութեան հետ կփպուած աչխատանքները, թէ սերունդ հասցնելու և թէ եղած գործերը ուչադրութեամբ քննելու։

(Շար. Ա. էջի Դ. սիւնակէն)

քեանց, տեսական աճապարանքեան հանդիպ ցնարաց եւ կիրճ համբոյրներու փոխանակում հեռ դանդաղեցաց եւ հզօրաց։

Առանց մանրամասնութեանց մէջ մտնելու, թոզտիկ ակնարկներով բանականանանք եւ բանք թէ այս, եղաւ աչխատանքը քաղաքական կեանքի մէջ ներկայացուց անկեալ հինգչաբթի, սիրուած դերասան Պ. Մ. Մարութեան։

Ազդի գլխաւոր դերակատարները կր հանդիսանան գաղանի ոսոխականքերը և թժիկ մր, որոնք իրենց բոլոր հնարամտութիւնը ի գործ կր դնեն իրար գցելու և ամէն վայրկեան հալածուած մէկը միւսէն, կ'ապրին մղձաւանջր իրարու։ Մէկը, ոսոխականքերէ, իրը հնարամիտ և հաւատարիմ պաշտօնեայ, իր բոլոր ճարպիկութիւնն ու հմտութիւնը կը սպառէ մարդկային ընտանիքի մէջ գոյութիւն ունեցող սիրոգրական գործերու ժաղրագործման համար, որոնք թագնուած գանազան դերերու և հեղինակութիւններու տակ, դարձած են պատաւհասը, մարդու գլխին իջնելով ամենէն հարատև ոճրագործներու ասպիճանին, որ պիտի եր թժիկ բրօֆէսօրը։

Դերասան պ. Մ. Մարութեան, որ խաղին գրեթէ բոլոր տարներուն կր տիրապետէր, ցոյց տուաւ նրբին և ճարտար իսաղարկութիւն մր։ Իւրաքանչիւր արարուածի մէջ ներկայացաւ գանազան տարազներով և գերերով, որոնց պահանջած համապատասխան չատ դժուարին դիմափոխութիւնները ու ձայնափոխութիւնները ուղղակի հիացում պատճառեցին բոլոր ներկաներուն։

Սիրելի թատերասէր հասարակութեան համար արդէն անծանօթ մր չէր Պ. Մարութեան, որուն կատարած հակայ աչխատանքր ֆրանսահայ գաղութին և մասնաւորապէս Մարսէյլի հայ կեանքին մէջ կր մնայ անհերքելի։ Ազդի մասնակցող բոլոր դերակատարներն ալ իրենց դերերուն մէջ չայող էին և յաւսրված։

Տիկին Վարդեան յատկապէս կոմսուհիի դերին մէջ իր կոմսի մասնաւոր անզգասութի մէջ վերջ չարագործներու կողմէ իր կեանքին ալ սպառնացք և երկու տարբեր ուժերու կողմէ իր հանդիպ գոյց տրուած երբեմն կեղծ հոգածութեանց պատճառած ծանր և մահացու վայրկեանները կրցաւ ապրիլ մինչև որ վճռական րոպէին իր ժեռքերով իսկական թշնամիին դէմ չանդիման եկաւ։

Օր. Անուչ Նոյնպէս չայող էր իր դերին մէջ և համարձակ իր առոգանութիւններու և չարժուձևին մէջ։

Պ. Տ. Ազէմեան, խաղաց իր անձերի և լաւ չոսված դերերէն մէկը, անգամ մըն ալ ցոյց տալով իր տաղանդի փայլուն չնորհները թատերասէր հասարակութեան։ Հետու Ձայց աւելորդ չարժուձևերէ եւ չափազանցուած բացագանչութիւններէ, որոնք երբեմն կը դառնան իւմայալ և անիմաստ։

Պ. Տ. Թոսպաթի ճիգերը չեն անցնիր առանց գնահատութեան։ Կր քաջալերենք իր ջանքերը եւ կ'սպասենք իրմէ երևալ մեչտ չեմերու վրայ, որովհետեւ համոզուած ենք իր ապագայի յաջողութեան, նկատելով որ քիչ մասնակի մէջ արդէն չատ ճամբայ կտրած է։

Ճաղող էր պ. Լէոն, խաղի ամբողջ տեւողութեան, լաւ սոված էր դերը եւ տնօրէն պատրաստած բոլոր չարժուձևերը։

Պ. Աբովեան եւ իր ընկեր ոսոխկանը մինչեւ վերջն ալ չատ գեղեցիկ տարին իրենց դերերը, յայտնաբերելով իրենց պաչտօնին անգիտակից, անփորձ եւ անճարակ ստիկաններու կատարեալ տիպեր, որոնք իրենց գործին մէջ իսկէսկ ըրած են ժամանակային պաչտամունքը եւ վանդնդու պահուն քաջալերը թագնուիլը։

Ճաղող էր սպասաւորի դերին մէջ փոքրիկ պարոնը։ Պիտի ուզէինք որ չարունակեր իր ախատանքները բեմին վրայ։ Արդէն բաներ մր կր նչմարենք իր չարժուձևերուն մէջ։

Լաւ տարաւ նոյնպէս իր դերը Շերլոք Հոլմսի տանտէրը։

Ինչպէս ըսինք, ընդհ. առմամբ յաջող էր խաղը։ Ժողովուրդը իսկապէս մեկնեցաւ չատ գոհ ապատրութեան մակ։

Գկրութեան հասարակութիւնը թատերասէր է։ Գնահատել գիտէ արուեստը։ Իսկ, եթէ երբեմն անտարբեր է գտնուած հանդէպ թատրոնը այդ պէտք է վերագրել գանազան դերասաններու (?) իր համբերութիւնը չարաչար գործածելուն և արուեստի ու գեչարուեստի անունով իրեն ցուցադրուած այլանդակութիւններուն։

Ապագայ այս բանին, այն ջերմ հետաքրքրութիւնը որ ունեցաւ երիտասարդ դերասան Պ. Մարութեան, իր առաջին իսկ ներկայացման։

Ուրախութեամբ կր լսենք որ, տաղանդաւոր դերասանը մեր գաղութի համար ալ ունի իր յատկացրութիւնը։ Ձմեռնային եղանակը գոնէ այսպէսով պիտի բարեխառնուի և սենք թատրոնի իրական վայելքները պիտի բմբչխրենք, ճաներու և գանազան ճաշախառնուրդներու հանդէսներու բնդվզլլն։

Գ.Գ.

ՀԱՅԵՐԸ ԵՒ ԹՈՒՐՔԵՐԸ
ՅԵՂԱԿԻՑ ԵՆ...

«ԱՐԹԻՆ ՃԷՊԷԼԻ ԷՖ. ԳԻՏԱԿԱՆՕՐԻՆ ԱՑՍ ՀԱՄՈԶՈՒՄԸ ՈՒՆԻ»

Ճիւժուրիէթ այս խորագրեր տակ կր հրատարակէ պրե. Արթաի ճէպէլիի մէկ ճամակր, ուղղուած Նաթի պէյի կողմէ Պոս Ֆաուհրի տրուած պատասխան յօդուածատարին ասթիւ։ Այս յօդուածներէն մէկուն մէջ, Ճիւժուրիէթի խմբագրապետր դիտել կուտար թէ բուրերը հազարաւոր տարիներէ ի վեր Ասիոյ մէջ ապրած են, նոյնիսկ տարբեր կրօնքներու հետեւանքով ուրիշ ազգ կարծուած Հայերը եւ միեչեւ իսկ յոյներ կասկած չկայ որ ծագումով բուրք են։ Պրե. Արթաի ճէպէլի այս տեսակէտր կր հաստատէ իր հետեւեալ ճամակով.

Շատ յարգելի Նաթի պէյ

էֆենտիս,

Երեկուան Ճիւժուրիէթի մէջ կարդացի նիթիքներու մասին ձեր օտ տահեկան յօդուածր։ Մինչեւ երեկուան չափ մեզ ճկատուելիք տեղ մր, իբր բուրք պատուիրել կր կարդայինք կարգ մր առասպելներ որոնց հակառակութեան համար գրուած են։ Այս պատճառով, այս նիւթին օուրջ որեան ալ գրուի ինչ կ։

«Յօդուածին մէջ ամենէն աւելի ուչադրութիւնս գրաւած է այն գաղափարը թէ բուրերն ու Հայերը—մինչեւ իսկ յոյներ—ցեղակից են։ Նոյնութեամբ կ'թեղուցիլ ասիկա։

«Այո, ոչ մէկ կասկած կր վերցնէ այն իրողութիւնը թէ Հայերը Տրիսոցճացած բուրերեր են։ Այս նիւթին օուրջ ձեզի կր դրկեմ գրուածքներ որ ես թերթի սիւնակներու մէջ սեղմուելու չափ հարստացուած է։ Եթէ չարամտութիւն ճեչեմ, կրնամ հրատարակել։ Այդ յօդուածէն մէկ քանի ուչագրաւ կէտեր։ Այդ յօդուածը մեկ քանի տարուան ուսումնասիրութեանս գոր գրած եմ բուրք լեզուի բաճանասիրութեան մասին։

«Էֆենտիս ուեղի գբաղեցնելէ զգուշանալով, այս առթիւ չարգանքներս կր չայտնեմ։

Արթին Ճէպէլի

Ճիւժուրիէթ չայոց թիւով կր խոստանայ հրատարակել գրուածքներ զոր կր արձի թէ արժէքաւոր է բանի որ, կ'ըսէ Արթին Ճէպէլի Էֆ. գիտական ուսումնասիրութիւններով կր պարապի։

ՕՑՑԵՐ ՊՔԷՐՔԷԻ ՄԷՋ
150Ի ՆՔՆԱՇԱՐԺՆԵՐ ԿԱՆԳ Կ'ԱՌՆԵՆ ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԻ ԱՌՋԵՒ

Թերթը մանուչին չանձնելու ժամանակ իմացանք որ այսօր մեծ ցոյց մր տեղի ունեցած է Պքէրքէ, Մարոնի պատրիարքարանին առջեւ։ Մօտ 150 ինքնաչարժներ կանգ առած են պատրիարքարանի առջեւ եւ դրօսած են կիլոմետրներու եւ հանրային չինութեանց իրերին տալիս տեղի ունեցած քննութեանց դէմ։ Պատրիարքը խոստացած է միջամտել։

Մինչ կողմէ ցոյցով կը տեղեկանանք որ, Հանքուրայի մէջ, այս ցոյցերու միջոցին ձերբակալուած է յայտնի փաստաբան եւ Ազատ Մահմանադրական կուսակցութեան պետ Շէյխ Ազիզ Հայիի։

ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻԻՆ
Համազգային Ընկերութեան տեղական Վարչութիւնը կր հրավիրէ

ՄԱՆԿԱԿԱՆ ՏՕՆԱԾԱՌՈՒ

Առաջիկայ Կիրակի, Յունուարի 1ին կէսօրէ վերջ ժամը 4ին Հայ Ռեմարաճի սրահին մէջ։

Մանուկներուն կը բաժնուի նուէր եւ ճաշ։

Փորիկները կրնան գալ նաեւ ծպտուած։

ՄՈՒՏՔԸ 50 Ս.Դ.

Ամէն մի փորիկի կրնայ ընկերանալ մեծաւորներէն ան մը։

Հ. Ը. Տ. ՎԱՐԶՈՒԹԻԻՆ

ԳՐԱՏՈՒՆ "ԼՈՅՏ"
ՀՐԱՆՏ Ց. ԱՊՊԱՏԵԱՆ

(Հայ Բողոքականաց ժողովատրահին մօտ) Boite Postale 879 BEYROUTH

Մի՛ մոռնար որ նոր տարուայ եւ Ծնունդի առթիւ լաւագոյն նուէրը գիրքն է

ՆՈՐ ԳՈՐԾԵՐ.— Դէպի Կախաղան (Թափառական) 75 Ֆրանք. Վասպուրական (Հայկ Աճեմեան) 75, Կեանք և Արուեստ (1933) 30, Հայ Մշակոյթի Օր 10, Փոթորկէն վերջ (Գերմունի Բարսեղեան) 20, Գոյամարտ օրացոյց (1933) 6, Սեւ լեռին մարդը (Մ. Մամուրեան) 20, Մուրատ Սեբաստացի ոազմիկի կեանքն ու գործը (Մ. Վարանդեան) 35, Ցեզափոխականի մտքեր (Ռ. Միքայէլեան) 10, Ցեղի ոգու չարժը (Զօր. Գ. Ինդիճեան) 5, Նահատակ գրողներ՝ Ի. Սեւակ, Տ. Չէօկիւրեան (Ա. Սեւան) 15, Կոմիտաս Վարդապետ՝ իր կեանքն ու գործը (Բ. Ազատեան) 20, Արեւու ճամբան (Մ. Գէրպէրեան) 10, Թորոս լեռնէն (Մեհեան) 30, Հայաստանի գիտական քարէզ հայաստանի (Գապգսեան) 7, հայաստանի աչխարհագրութիւն (Գապգսեան) 12, Ապրումներ (Մալխաս) 50, Վէրք հայաստանի (Ե. Աբովեան) 25, Անձրեւը (Համասեղ) 20, Սենթ և Ջոլլիէդդին (Բաֆֆի) 25։

Նպաստաւոր պայմաններով բացուած է բաժանորդագրութիւնը «Հայրենիքի» Ամսագրի 11րդ տարուան։ Գրատունս զոյգ «Հայրենիք»ներու Սիրիոյ ընդհանուր գործակալն է։ Գրատունս մէջ կր գտնուի հայկական և եւրոպական երաժչտական ամէն տեսակ գործիքներու յատուկ կտորներու և թելերու ճոխ մեքեր մը։ Շաբաթական վճարումով ընթերցանութեան հաճար վարձու կր տրուին վիպական գրքեր։ Մատչած ենք Բաֆֆիի բոլոր գործերը։

ՏԷՐ ՄԵԼՔՈՆԵԱՆ ԵՂԲԱՐՔ
ՐԻԻ ԷԼ ՄԹՐԱՆ
ԱԼԷՆՊԻ ԵՒ ՀՕՇ ՓՈՂՈՑՆԵՐՈՒՒ ՄԵՋ

Մեր ճաճախորդներուն: Նպաճակի կերպասներ, տիւպիւներ եւ գանազան իրեգնեներ հասած են։

Մեզի չի դիմողներուն: Մեկ անգամ միայն փորձեցէք գոհունակութեամբ պիտի մեկնիք։

Մեզ չճանչցողներուն: Ձեր ճաճուն համար իսկ մեզ հետ ծանօթացէք։

Մեր վաճառատան կից նոր բացած հիմնատիւ բրիգօրաժի եւ ժեռսի ճիւղ մր ճոն պիտի գտնէք ամեն տեսի բլօվր, ժաքէթ, Ֆազագ եւն։

Դասակոսի ժամնաճիւղ.— Ճան Մուրատեան թիւ 23։

Կերպասեղէնի եւ գանազան կտորներու մեծ վաճառատուն
Տ. ԵՒ Ռ. ՄԱՎԻՍԱՔԱԼԵԱՆ

Մուրաց փողոցի վաճառատան հաճած են սեզօնի հարմարագոյն կերպասեղէնի եւ գանազան կտորներու մեծ մրեր։ Ֆրանսական, անգլիական, իթալական եւ ամերիկեան առատրութիւնով կր գոհացնեն ամենազուարճաճ գնորդներ։

Ճարգոյ յաճախորդներ պիտի գտնեն անմրցելի ազանութիւն եւ ճոխ տեսակ։

ՏՕՔԹ. Ս. Մ. ՍՈՒՔԻԱՍԵԱՆ
ՄԱՍՆԱԳԷՏ՝ ՄԱՆՈՒԿՆԵՐՈՒ ՀԻԻԱՆԴՈՒԹԵԱՆ
ՎԿԱՅԵԱԼ ՓԱՐԻԶԻ ՀԻԻԱՆԴԱՆՈՑՆԵՐԻՆ

Իր մասնագիտութիւնը կատարելագործած ըլլալով Փարիզի մանկանց յատուկ հիւանդանոցներու մէջ, իր դարմանուներ հաստատած է՝

ԺՕՐԺ ԲԻՐՈ փողոց Թիւ 61 (Գապ - Իտրիսի մօտ, հանրակառքի գծին վրայ, ոսկի Մկրտա դեռնակատան վրայի յարկը)։

ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒԹԵԱՆ ԺԱՄԵՐ.— Բացի Կիրակէ, միչտ առաջ, ժամը 9—12
» վերջ, » 3—6

Հիւանդերի կէսօրէ յետոյ ձրի՝ ադամանեներու համար։

ՏՕՔԹ. Կ. Մ. ՊԱՂՋԷՃԵԱՆ
ՎԻՐԱԲՈՒԺԱ-ԱՏԱՄՆԱԲՈՒԺԱ

Պաճիւ ունի յայտարարելու իր յարգոյ յաճախորդներուն որ իր դարմանատունը փոխադրած է ժօրժ Փիճօ փողոց Ջիւմաճ Տաճայի օճնիին մէջ։ (Ոսկի Մկրտա դեռնակատան վրայի յարկը)։

Նոր դարմանատունը օժտուած է հիճերապուժական եւ գիտական նորագոյն գործիքներով։

Հիւանդ կրնդունի՝ ԲՇ., ԴՇ., ՆՇ. եւ ուրբաթօրերը, ժամը՝ 8—12 (կ.ա.) 2—6 (կ.վ.)

եւ մասնաւոր ժամադրութեամբ։

ՖՐԱՆՔ-ՄԱՍՈՆՆԵՐԸ
(ԱԶԱՏ ՈՐՄՆԱԴԻՐՆԵՐԸ)

Գրեց՝ ՍԻՒՆԻՔ

Պուգաչեվեան ապատամբութեան մասին Ֆրանսական դեսպան Ճիւրեր 1773 թ. Նոյեմբեր 12 թուակիր տեղեկագրով կր վերադարձուի Վերսայ արտաքին գործոց մինատր—Նախարարութեան։— «... Մի ոմն ազնուական, որ գրեթէ Սրենբուրգի և Հայտարխանի միջև, ուազակներու բանակի (բանակ, չայկ) գլուխ է կանգնել։ Ես իմացայ ասկից պաշտօնեայ մը, որ այդ չափ իրեն իրրեւ Պետրոս Գ.ի ներկայացնում, որ նրա բանակը հաշուում է մօտաւորապէս 14,000 հոգի, և որ երկիւղ են կրում թէ մի գուցէ քննդված կօզակները միանան նրանց»։ Ռեստոյ տեղեկագրութեանց մէջ նա հաղորդում է, որ Թիւրքիան իբր թէ Պուգաչեվին դրամ է տալիս՝ ապատամբութիւնը ծաւալելու և չարունակելու համար։

Իսկ 1774 թուի փետրուարի 8ին վերսայ ուղարկուած հաղորդագրութեան մէջ Ճիւրեր ասում է ռուս ժողովուրդի դէպի Պուգաչեվեան ապատամբութիւնը և այդու միասին նաև դէպի կայսրուհին և թագաժառանգ ունեցած վերաբերումի ճչգրիտ բնոյթագիրը, պատկերը։ «... Նրանց մէջ (ռուսներու), գրում է Ճիւրեր, այդ դէպքը ոչ մի յուզմունք ունի առաջացուցած՝ բացի չոկ հետաքրքրութիւնէ։ Նրանք (այսինքն ռուսները) այդ դէպքին նայում են որպէս անձնական գործ մը թագուհու և իր որդու միջև։ Նրանք ապատում են նրա գործողութեան այնպէս, որ կարծես թէ իրենց բոլորովին չի վերաբերում. նրանք (ռուսները) անտարբերօրէն կարծիք են յայտնում թէ կայսրուհու համար մեծ բարեբախտութիւն է հանդիսանում այն իրողութիւնը, որ գվարդիոյ մէջ այլևս չկայ այն խռովարար ոգին, որով նա հաճախուած էր առաջ, որ եթէ գվարդիայի հին սօլդաթները արդէն արձակուած կամ հեռացուած չր լինէին, ապա հանրային կարծիքը նրանց կը մղեր դէպի ոևէ ձեռնարկ։ Միևս կողմից, նրանցից ոչ ոք չի խորհում մեծ իչխանի մասին (Պաւել Պետրովիչի)։

Եթէ կայսրուհին ախրելի չէ, ապա պէտք է ենթադրել, որ նա ատելու է մարդ հանդէպ, ոչ ոք չի դրուատում որդու արժանիքները, պալատականները չատ բան չեն սպասում նրանից. և կարող է լինել, որ դրանում էլ ծրարուած է պատճառը թէ ինչու յեղափոխութիւն չի լինում»։

Ջարմանալի է, որ ֆրանսական դեսպանը պուգաչեվեան ապատամբութիւնը աւազակներու գործ է ներկայացնում, մինչ իրողութիւնը այն է, որ այդ ապատամբութիւնը եղած է ռուս ժողովուրդի առաջին զինուած յեղափոխութիւնը բռնապետական ռէժիմի, ֆէօդալական իչխանութեան և ճորտական դրութեան դէմ։ Մինչեւ այսօր էլ անհասկանալի մնացած է թէ՝ ինչու համար այդ ապրատամբները պարզած ունին եղեր Պետրոս Գ. կայսեր գոյութիւնեան դրօչը։

Ինչպէս յայտնի է այդ յեղափոխութիւնը ճնշուած է զինու զօրութեամբ վեց ամսուայ կռիւներից յետոյ և յորմէ երեք ամիս վերջն էլ «մարկիզ» Պուգաչեվը, ինչպէս նրան անուանած ունի եղեր եկատերինա կայսրուհին կախաղան հանուած։

Պատմութեան այդ չրջանին մէջ քաղաքական երեք մեծագոյն դէպքեր կր յուչին Եւրոպայի հանրային կարծիքը և դիպլոմատիական մաքերը։

Առաջինն էր Ամերիկեան պատերազմը, երբ հիւսիսային նահանգներու մէջ ճօրճ Վաչինկթոնի պարագլխութեամբ յանուն անկախութեան դինուած ապատամբութեան դրօչն էր պարզուած Անգլիոյ տիրապետութեան դէմ, որպիսի պարագային վճռորոչ դեր խաղացած ունի ֆրանսացի նչանաւոր ժեներալ Լաֆայետ։

Երկրորդ դէպքն էր ռուս—թիւրք կուիւր, որ միջազգային պատմութեան մէջ Դանուբիկապատերազմանունով արձանագրուած է։

Իսկ երրորդ դէպքն էլ ներկայացած է ֆրանսական մեծ յեղափոխութիւնը՝ բոլ աւելցնի հասկնալի նչանակութիւն ունեցող, ուղղուած միջնադարեան ամբողջ կարգու սարքի դէմ։

Ասերիկայի Միացեալ Նահանգներու ազատագրութեան պատմութեան մէջ արձանագրուած է նաև Ռուսաստանի մեծահամբաւ կայսրուհի նկատերինայի անունը։ Բացառիկ արժանիքներով օժտուած այդ կնոջ, ինչպէս նկատած ունի եղեր ֆրանսական դեսպան Ճիւրեր, ատունը արձանագրուած է չատ ազգերու, ընդ որս և Հայոց Պատմութեան մէջ։

Մարդիկ ճանչնալու և արժանիքները գնահատելու խորընդունակութեամբ օժտուած է եղել եկատերինան։ Ընթերցողները կը յիչեն անչուչտ, որ նա 1762 թ. Սառնիալաւ—Ալգուստին գրած ընդարձակ նամակին մէջ յիչատակած ունի իչխան Բարեատինսկու հետ։ Բարեատինսկին զինչ ինձի իր տեղը կացարին մէջ, զի իմ ձիաները յոգնած էին... Ահեղնային գովեստ արժանի է իչխան Բարեատինսկու խելքը. Նրան յաջողուել է ծածուկ պահել իր սիրելի եղբօրմէ, նախկին կայսրի ադիւտանտից, պատրաստուող յեղաչրջումի գաղտնիքը։

Եկատերինայի այդ նամակին մէջ յիչատակուած Բարեատինսկիները երկու եղբայրք եղած են։ Գրասերը եղած է եկատերինան։ զան բարձրացնելու նպատակով կազմակերպուած գվարդիական դաւադրութեան գործոն մասնակիցներէն մէկը։ Իսկ աւագ եղբայրը ընդհակառակը, հիացած է հետաքրքիր Պետրոս Գ. կայսրին մինչեւ նրա հրաժարումը գահից։

Եւ սակայն եկատերինան նրան իր քչնամուն հանդէպ ունեցած հետաքրքրութեանը համար ոչ միայն չէ պատժած, վրէժխնդիր չէ գտնուած, այլ և թագաժառանգ Պաւելի դաստիարակութեան գործը յանձնած ունի եղեր նրան, հապատասը տարուց յետոյ էլ նչանակած Բարիզի դեսպան, որպիսի պաչտօնի մէջ նա ցուցահանուած է դիւանագիտական փայլուն ընդունակութիւններ։ Մինչ կրասեր Բարեատինսկուն լիուլի կերպով վարձատրուած է եղել կայսրուհու կողմից չքանչաններով և ատիճաններով և մինչեւ կայսրուհու մահը եղել է օբեր գոմիսարյատ—աւագ պալատական,

(25)

(Շար.)

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՄԹՆՈԼՈՐՏԸ ԱԻԵԼԻ ԽԱՂԱՂ Է ՀԱՐԱՒԱՅԻՆ ԱՄԵՐԻԿԱՅԻ ՄԷՋ

Պ. ՀԵՐՑՈԿԻ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆԸ ՀԱՒԱՏԱՐՄՈՒԹԻՒՆ ԿԸ ՅԱՅՏՆԷ ՈՍԿԵԶԱՓԻՆ

Բայց անոր յուսալի հաւատարմէ միջոցներ ձեռք կառնէ

Փրեթորիա.— Դժուար է գաղափար մը կազմել Հարաւային Ամերիկայի վիճաբանութիւններուն մէջ տիրող քաղաքական չրջանակներուն մէջ ընդհանրապէս ծանր հետաքրքրութեան մը հանդիսացնող խորհրդաժողովէն մը միայն կազմուածքի է անձնական հրաժարում։ Մթնոլորտը այժմ աւելի խաղաղ է։ Կը հաւատանք թէ զօրավար Հերցոգ որոշած է հրաւիրել ազգայնական օրէնսդիրներու խմբակը։

Մինչ այդ անհամբերութեամբ կը սպասեն ճառերը զոր վաղը պիտի արտասանեն զօրավար Սմութ՝ Ժէրմիքըն և պ. Թէյիլեան Ռոս Ժոհանէսպուրկ։

Ռափ.— Մինչև հիմա կառավարութիւնը պաշտօնապէս չյայտնեց իր քաղաքականութիւնը։ Բայց կը սպասուի որ այս իրիկուն ելմտական նախարար պ. Հավէնկայի կողմէ հրապարակուի հաղորդագրութիւն մը որ յայտարարէ թէ կառավարութիւնը կ'ուզէ յարիլ ոսկի չափին, բայց միջոցներ ձեռք պիտի առնէ չահադէութեան պատճառով ոսկիի արտածումը ծանծաղեցնելու և նոյնիսկ բոլորովին արգիլելու համար։

Վերջնականապէս ծանուցուած է որ Փրիթորիայի կառավարութիւնը ասի կամ չի նկատեր ոսկի-չափին լքումը։

Ռափ.— Հոս ընդհանրապէս ընդունուած է որ Հարաւային Ափրիկէն լքած է ոսկի-չափը կառավարութեան ուրբաքին հետեւանքով։

«Ռափի Թայմզը» խմբագրականով մը լեզուական կը դառնայ տեսնելու այս զանգակին։

Ճաքոնի դրամագլուխներուն արտագաղթը

Թոքիո.— Ճաքոնական խորհրդարանի նոր նստաշրջանը բացուեցաւ կայսեր կողմէ։

Ելմտական նախարարը փափաք յայտնեց երեսփոխանները պահանջելու անհրաժեշտ իշխանութեան ապրանքներու արտածումով դրամագլուխներու արտածումին վերջ մը տալու համար։

ԹԷՅՈՒՐ ԹԱԶԻ ՀՐԱԺԱՐՈՒՄԸ

Թեհրան.— Արքունի նախարար Թէյմուր Թազ հրաժարեցաւ։

Կարգ մը ապրանքներ որ ասկէ առաջ չեն հաստատուած, այս պաշտօնազրկումը անկէ—պարսկական կենցաղին կը վերագրեն։

Իտալիա կապիտալական նպատակներ չի հետապնդեր

Հռոմ.— Կիսապաշտօնական կերպով պատասխանելով Ֆրանս. մամուլի արտայայտութիւններուն, «Փուրնալ տ'Իթալիա» կը յայտարարէ որ ինչպէս բնաւ չէ ուզած ազատագրել Աւստրալիան և Եթովպիոյ մէջ, որոնց հետ կրնան եղած է բարեկամական դաշնագրեր զոր կը ցանկայ յարգել, Իտալիա, հակառակ կարգ մը տարաձայնութիւններու, ոչ մէկ մասնաւոր ազդեցութիւն ունի Ազանձ Նեյու Լիպերիայի ազատ հանրապետութեան վարչութիւնը։

Պ. Մուսոլինի ներում կը շնորհէ երիտասարդ պարոնի մը որ 30 տարուայ բանտարկութեան դատապարտուած էր

Հռոմ.— Աւստրիայէ ստացուած հաղորդագրութիւններուն հետեւանքով Պ. Մուսոլինի հրամանագիր ազատ արձակել աւստրիացի պարոնի Գրիթան պալտոկը որ կը բաղկանար 500 սենեակէ։ Ցայտնի չէ թէ մարդկային զոհեր կա՞ն։

ԱԻՍՏՐԻԱԿԱՆ ՓՈԽԱՐՈՒԹԻՒՆԸ

Փարիզ.— Նորհրդարանը արտաքին գործերու եւ ելմտական յանձնաժողովները որդեգրեցին աւստրիական փոխառութեան նախագիծը։

946 միլիոնի վարկ մը Պուլկարիայի կառավարութեան

Գրիւքսէլ.— Երեսփոխանական ժողովը 93 ձայնով եւ մէկ ձեռնպահութեամբ քուէարկեց երէկ ելմտական վերականգնումի ամբողջ նախագիծը որ կառավարութեան կուտայ 946 միլիոնի վարկ մը։

Ֆրանսա պատերազմական պարտքերու քանակցութիւններուն յետագային կը պահանջէ

Ուաշինկթըն.— Ուաշինկթընի Ֆրանսական դեսպան պրն. Փօլ Քլոտէլ տեղեկացուց պրն. Սթիմսընի որ պարտքերու մասին բանակցութիւնները վիրըսկսելու իր բուռն փափաքին Ֆրանսական կառավարութիւնը կը կարծէ որ նախընտրելի է, ներկայ քաղաքականութեան պատճառով քննհատել խօսակցութիւնները։

Անգլիոյ ելմտական կացութիւնը խրախուսիչ է

Լոնտոն:— Ելմտական կացութիւնը պարզող խրախուսիչ գրութիւն մը հրատարակուեցաւ։ Ցայտնի եղաւ որ Նուեմպեր 1էն մինչեւ Դեկտեմբեր 24 երկիրը 395,000,000 սթերլին հասոյթ ունեցած է։ Բաղդատմամբ անցեալ տարուայ միեւնոյն ժամանակամիջոցին 14,000,000 սթերլինի յաւելում մը կայ։ Ծախսերն ալ 564,000,000էն իջեր են 554 միլիոնի։

Այս եկամուտներուն վրայ մաքսային եւ ըմպելիներէ գանձուած տուրքերը 219 միլիոն սթերլին նշանակուած են փոխան անցեալ տարուայ միեւնոյն ժամանակաշրջանի 189 միլիոնին։

Ռումանիա պետական չհիմեր Նունաստան կերթան աւելի սերտ կապ մը հաստատելու համար երկու երկիրներու միջեւ

Աթէնք.— Փափանասթասիու կուսակցութեան կիսազաշտօնական հրատէրով պ. պ. Մինալաք եւ Ռատիքանու Գուքրէչէն եկան Նունաստանը այցելելու։

Պրն. Մինալաք յայտարարեց որ կ'ուզէ ուսումնասիրել Նունաստանի տնտեսական եւ ելմտական վիճակը եւ Ռումանիոյ հետ աւելի սերտ կապակցութեան մը կարելիութիւնը։

ԱՆԳՈՐԾՆԵՐ ԽԱՆՈՒԹՆԵՐ ԿԸ ԿՈՂՈՊՏԵՆ

Մադրիտ.— Կրճատի և Պիլպաոի ոսոիկանական իշխանութիւնները կը տեղեկացնեն որ կարգ մը խանութներ կողոպտուած էին անգործներու կողմէ։

ՆՈՐ ՏԱՐԻՒ առթիւ «Ազդակ» շնորհաւորութիւններ կը ղրկէ իր բոլոր Ընթերցողներուն

ՏԵՂԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՅՈՒՐՏԸ ԼԻԲԱՆԱՆԻ ԵՒ ՍԻՒՐԻՈՅ ՄԷՋ

ԶԻՆԸ ԿԸ ԲԱՐՁՐԱՆԱՅ ԼԻԲԱՆԱՆԻ ՄԷՋ

ՀԱԼԷՊԻ ՄԷՋ 10 ՕԳԻՒԱՐ ՄԷԿ ՕՍՄ. ՈՍԿԻ

Քանի մը օրէ ի վեր Լիբանանի ու Սուրիոյ միջեւ եղած առեւտրական յարաբերութիւնները կրկին սկսած են բարելաւիլ։ Ներմուծութիւնը ամենամեծ չափերով կատարուած է։ Ներմուծութեան այս աճումը կը վերագրուի Ֆրանսական ֆրանկի արժեզրկումին։

Ֆրանսական ֆրանկը Սուրիոյ մէջ ունի 50 տոկոսի արժեզրկում մը։ Ուստի Սուրիոյ մէջ ապրանքներ ներմուծելու համար ֆրանկի փոխարէն ոսկի կամ ոսկիի արժէքով ուրիշ դրամ պէտք է գործածուի։

Ներմուծութեան այս աճումը կը վերագրուի նաեւ Սուրիոյ մէջ ներմուծութեան վրայ դրուած մաքսերու նուազեցման

ՀԱՐՍԱՆԻՔՆԵՐՈՒ —
ՊԱՐԱՀԱՆԴԻՍՆԵՐՈՒ —
ԵՐԵԿՈՑՔՆԵՐՈՒ ԵԻԼՆ.
Ընտաճեկան ըջջանակներու մէջ գործածեցէք
եւ Ձեր հիւրերուն հրամցուցէք մի միայն
☛ **Lamberti—Bière** ☚
— ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ ԳԱՐԵՋՈՒՐՆԵՐՈՒ ԹԱԳԱՒՈՐԸ —
Սճուկով ուրիշ մը գնելէ առաջ անգամ մը մեզի դիմեցէք, սովորական ճաշ առելի նպաստաւոր գնով մը, յատկապէս գարեջուր ոնճեցնելու համար:
Մեր մեծաքանակ յաճախորդներուն, ձրիաբէն կը նաւիրենք, գարեջուրի արժէքաւոր գրքոյկներ, անձեռոցիկներ, գրպանի տետրակներ, գրիչներ եւայլն:
Փորձ մը կը բաւէ ձեզ համոզելու համար
Սուրբոյ եւ Լիբանանի Ընդհ. Գործակալ Ս. ՔԷՇԻՇԵԱՆ
KHAN—CHOUNY

Կարապետ Հինտօեան—
Շարամ Մասթէոսեան Ընկ.
«ՄԵՂՐԻ» ՆՊՍՐԱՎԱՃԱՌ
Միայն մէկ անգամ բաւական է այցելել մեր ճպարավաճառատունը, ուր պիտի գտնէք ձեր ճաշակին համապատասխան. համով հոտով մթերքներ գեղջկական գներով:
Հասցէ.— Rue de l'Uruguay, BEYROUTH, Հեռագրատան ձախ կողմէն ծովեզերք տանող փողոցին վրայ:

ԳԱԲՐԻԷԼ Թ. ԹԷՐԶԵԱՆ
(ԵԼԵՔՏՐԱԿԱՆ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ)
Հիմնուած 1921 ին Գոյիս-Բէյրթ
Ներս դիւրամատչելի պայմաններով կը կատարենք ամէն կարգի էլեֆտրական լոյսի գետնոցներ (Intsallation), ինչպէս նաեւ մօթէր եւ ջեներատորներ:
Վաճառատունս կ'ունենանք նաեւ բոլոր էլեֆտրագործիքներու ճոռոգումներ: Սահմանադրուած ենք Philips եւ Lux էլեֆտր. լամբերու եւ ամէն տեսակ էլեֆտրական պիտոյքներու:
Վճարման դիւրութիւններ.
Հասցէ — Վ. Ուզունեանի գրատան կից Պուրճ. B. P. 491

ՀՐԱՇԱԳՈՐԾ ՄԱՐԴԸ
ԷԼ ՀԱՁ ՄՈՒՀԱՄԷՏ ՊԷՅ ԷԼ ՓԷԼԷՔԻ

Փութացէք առնելու անոր կարծիքը ձեր բոլոր փափաքներուն համար: Ան կը հանգարտեցնէ բոլոր չուարած և տանջուած մտքերը և կը վերադարձնէ անոնց փափաքները: Կ'իյնէ բոլոր ոգիներուն. հիրնօթիզով կը կարդայ մարդուն մտածումները. ձեռքի դիծերէն կը կարդայ մարդուն անցած, ներկայ և ապագայ կեանքը. կրնայ հասկնալ ամուսնութեան, ճամբորդութեան, հիրոյ, առեւտուրի, քննութեանց եւայլն բոլոր գազանիքները: Այս բոլորը կը ցուցնէ մարդուն, կարծես թէ գրուած ըլլար թուղթի մը վրայ: Հնոլ և ամուսնոյն միջև եղած դժուարութիւնները եւ տարակարծութիւնները կը լուծէ Աստծոյ Սուրբ անուններովը եւ Ամերիկեան եւ Եւրոպական գիտնականներու փորձառութիւնները օգտագործելով:
Տխուր եղողներուն ուրախութիւն և հանգիստ կը պատճառէ. Ցաւին և մարմնի հիւանդութիւնները կը դարմանէ: Այս բոլորը մեծ յաջողութեամբ կը կատարէ: Փորձ ամենամեծ փաստն է, անգամ մը այցելել բաւական պիտի ըլլայ:
ՀԱՍՑԷ.— Գէյրութ, Հաճդէճ Ղամի փողոցի առեւտուրի, Ֆրանսական հիւանդանոցին մօտ, թիւ 9 բեակարաններ:

ՍՂԴԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ
Ս.— Անոնք որ կուգան, իրենց միտքը գրեն թուղթի մը վրայ և պէտք է պահեն.
Բ.— 1000 ոսկի կուտայ ան, եթէ չի կարենայ ճշդրիտօրէն գիտնալ ենթակայի միտքը, գրուած արտերէն լեզուով միտքերը չխառնելու համար տոցուի մը ջոցին:
Ս.— Այցելել Շիւրնը երկու ոսկի է.

ԱՐԻԻՆԱԼԻ ՄԱՐԳԻԶՈՒՀԻՆ

մտքի մը օգնութեանը մեծ կարօտութիւնը ունի, ուրովհետև բոլորովին յուսահատութեան մէջ կը գտնուի, ասկէ զատ չեմ ուզեր որ երկար ժամանակներ իր աղչկանը քով մնայ, որովհետև կարելի է որ այս տարափոխիկ հիւանդութենէ բռնուի: Ուստի կ'աղաչեմ ձեզմէ որ գինքը միւիթարէք և իւրաքանչիւր թիչ մը: Ես և տիկին Համարանթ Շլավիի քովէն չպիտի բաժնուինք, զոքանջս աքանջելի կերպով կը խնամէ զինքը:
— Ձեռքէս եկածը պիտի ընեմ, պարոն, վստահ եղիք, և որ և է նեղութեան համար գործածեցեք զիս:
Այս կերպով մարքիզուհին այդ վայրկեանէն սկսեալ սիրեցեալ զաւկին ցաւի անկողնին և դքսուհիին չատ խոհական խրատներու միջեւ կը գտնուէր: Սակայն այդ խրատները ըստ ինքնեան անբաւ վստանդ մը կը ներկայացնէին, արդարմանալի վստանդ մը, մանաւանդ Գէաթրիսի ունեցածինին նման դիւրազգաց բնաւորութեան մէջ, դքսուհին իր բոլոր նրբութեամբը ասոր այս պէս ըլլալը չզգաց. այլ աւելի վարժապետելու փափաքով կուրացեալ իր սկզբունքներուն հակակիր երկրի մը վրայ սերմանելը չնչմարեց: Գէաթրիսի հոգւոյն համար պէտք եղածը գձուձ դրութիւններ չէին, այլ քրիստոնէական և սրբազան պարտաւորութեան խօսքեր պէտք էին, այսպիսի անփոփոխելի սկզբունքներ որոնք միայն կարող են մեզ անպրդուելի և հաստատ պահել ծանր պարագաներու մէջ: Միւտը պէտք էր համոզել, և ոչ թէ միտքը չլացընել, վերջապէս հաւատարիմ առաջնորդ մը պէտք էր այսպիսի մէկու մը որու սիրտը որոշակի հոմոզում չուներ անբաւական դաստիարակութեան պատճառաւ: Աւա՛ղ, նման դէպքի առաջնորդ մը չի գտաւ երբէք:
— Բարիզի բժիշկը հասաւ, և իր արհեստակցին նախաձեռնութիւնները և հրամանները կատարելապէս

ԱՐԻԻՆԱԼԻ ՄԱՐԳԻԶՈՒՀԻՆ

վավերացուց: Գլավիին հիւանդութիւնը չատ ծանր էր, ուստի մեծամեծ խնամքներու ու գիտութեան բոլոր օգնութեանը կը կարօտէր:
— Բայց պիտի ազատէք գինքը, պարոն բժիշկ, կ'ըսէր խեղճ մայրը, իբր պատասխան անոր տուած բոլոր պատուէրներուն:
— Կը յուսամ տիկին, սակայն միայն Աստուած կընայ վստահեցնել ձեզ: Տիկին Համարանթի դիտողութիւն մը պիտի ընեմ, այդ գործը իր կարողութենէն վեր է, և պէտք է որ այս գիշեր հանդստանայ:
— Պարոն բժիշկ, իմ Քոնսիլիէսեմ բաժնուիր: Եթէ ես չկենամ մայրը պիտի տիրպուի մնալու, և գիտէք թէ այսպիսի բաներու վարժուած չէ:
— Այսու հանդերձ իմ պարտքս է ձեզ պէտք եղած ազդարարութիւնները ընել: Միխէլ պարոն մարքիզը և օրիորդ Ռէբէնր չբաւեր:
— Սեթէ թոյլ տաք, տէր բժիշկ, ես ալ կը մնամ հիւանդին քով, ընդմիջեց դքսուհին:
— Այ, տիկին այսպիսի բաներու չեմ խորհուրդ ձեզ: Մաղիկ հիւանդութեան մօտենալը անհամար մեծ վտանգներ ունի: Հետևաբար վէրջին եթէ ձեր գեղեցկութեան վնաս մը հասնի երբէք չպիտի ներէք ինձ:
— Իմ գեղեցկութիւնս ալ վերջտնալու մօտ է պարոն, և եթէ կորսուի մեծ ցաւ մը չպիտի զգամ, որովհետև իր ժամանակին չատ խաղեր խաղացած էր ինձի:
— Իսկ այլեց ի՞նչ խաղեր չէ խաղացած:
Բօպէր և աը Շել, վչտացեալ ընտանիքը չխորացին: Բացէր քրոջ մը նման իր տոհմուհին կը սիրէր: Երեքէ միատեղ մեծցած էին անոնք, և մէպտև մի քանի տարու փոքր էր Գէաթրիսէն, սակայն երբէք չէին բաժնուած: Աւտոր համար չուզեց ժամենալ այսպիսի պարագայի մէջ մեկնիլ դղեակէն. իսկ պարոն աը Շէլ նրբ-

ՕԳՆԷ ԴԻՒՆ ՓԵՋԻ
եւ
ԱՍՏՂԸ ՔԻՉ ՊԻՏԻ ՕԳՆԷ
ԸՆՏԱՆԻՔԻ ԱՍՏՂԸ
(L'ETOILE du FOYER)
Առեւտրական և հրկրագործական ժողովրդային վարկի հաստատութիւն
Անանուն ընկերութիւն.— դրամագլուխ՝ 3,000,000 ֆրանք.
որ կրնայ 3.000,000,000 ֆրանքի բարձրացուիլ վարչական խորհուրդի պարզ որոչումովը:
Կեդրոնատեղի.— 137 Boulevard Sebastopol - Paris
ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ Արեւելեան պետութեանց
Սավօյ Օթէլի դէմ, Պուրճ, Պէյրութ
ԵԼԵԿՏՐԱԿԱՆ ՃԻՒՂ
Աւանդի պարտեւագրութիւնով
Ակնարկ մասնաբաժնատէրերուն
ԿԱԼՈՒՍՏՃԱԿԱՆ ՃԻՒՂ
ՎԱՐԿԵՐՈՒ ԲԱՑՈՒՄ
կալուածի վրայ փոխառութիւնք՝
վճարելի 10—15—20 տարիէն. Որոշուած պայմանաժամէն առաջ ուզողը կրնա՞ վճարել:
ԸՆՏԱՆԻՔԻՆ ԱՍՏՂԸ ընկերութիւնը ներկայիս 75,000է աւելի անդամ ունի: մինչև 1 Ապրիլ 1931 Ընտանիքին Աստղը 135 միլիոն փոխ տուած է, գրաւով 50ո միլիոնէ աւելի արժէք ունեցող անշարժ կալուածներու վրայ:
Ամէն թղթակցութիւն ուղղել՝ B. P. 821, Beyrouth
ԱՋԴԱԿ ԿԻՐԿԵԱՆ
ՏՕՔԹ. ԳԷՈՐԳ ԿԻՐԿԵԱՆ
ՏՈՒԳԱՐԱԿԱՆ ԱՄԷՆ ԿԱՐԳԻ ԳՈՐԾԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ
Գիմեցէք «ԱԶԴԱԿԻ» Տարատեղ՝ գիրք, պրօշիւր, հարսանեկան հրաւիրագիր, պահարակ, համակարգ՝ եւ առեւտրական ձեռագիրներ.
ԱՐԱՔ, ՄԱՔՈՒՐ, ԳԵՂԵՑԻԿ ԵՒ ԱՀՄԱՆ.
ՀՈՒՆ ՄԹԵՒԿ ԳԻՒՐՈՒՄ
Վկայեալ Laurédat նախկին Interne եւ այժմ մեսյուռ ՄԱՆԱՍԿՏ բժիշկ Տրաճոմական հիւանդանոցի ՍՔՍ, ԳՔՍ, ՀՈՒՍՊՈՒՆ, ԱԿԱՆՋԻ և ԳԼՈՒՄ հիւանդութիւններու բաժնին:
Հիւանդ կ'ընդունի միայն ժամը 5—6
իր ընկերին տեղ rue de Damas, No. 15
Հիւանդներ ուղղակի հիւանդանոց կ'ընդունուին իր կողմէ տրուած մուտքի բարոյով:
Ուշադրութիւն. Այլ դարմանում, ամէն օր կէսօրէ առաջ մասնաւոր ընդունելութեան մէջ:
Ամէն օր 10—12, հիւանդանոցի դարմանատան մէջ:
VALDA
ԵՐԳԻՋՆԵՐԸ
ԲԵՄԲԵՍԱՑՆԵՐԸ ԵՒ
ՍԲՕՌԻ ԱՍԱՔԷՕՌՆԵՐԸ
ՓՈՐՁԵԼՈՒ ԵՆ ՄԻԱՅՆ
—ԲԱՍԹԻԼ ՎԱԼՏԱ—ՆԵՐԸ
ՍՈՑՆ ԲԱՍԹԻԼՆԵՐԸ ԽԻՍՏ ԱԶԴԵՑԻԿ ԵՆ ԵՒ
ԿԸ ԳՏՆՈՒԻՆ ԲԼՈՐ ԴԵՂԱՐԱՆՆԵՐՈՒ
ԵՒ ՏՕԿԻՒՆԵՐՈՒ ՍԷՋ
Պահանջեցէ՛ք **ՎԱԼՏԱ** անունը կրող տուփեր
Ներկայացուցիչ՝ ՍՍԻՏԱ Եղբայրք
Փոսթարկղ թիւ 445
ՊԷՅՐՈՒԹ
Մէքանիկ Հագուստ եւ
Ձեւագիտութեան Դասընթացք
Տիկին Գարա իր բարեկամներու փափաքին տեղի տալով վճռած է ձեւագիտութեան ու կարի դասընթացք բանալ: Ունի երեսուն տարուայ փորձառութեամբ ձեռք ձգուած մեծ հմտութիւն. վկայուած ու գործած հինգ երկար տարիներ Բարիզ Haute Coutureի պէսպսով:
Ֆրանսական ամենավերջին մէթոտով կ'ուսուցուի Ռոպ Մանթօ, Թայեօր, Փալթօ եւլն:
Տիկին եւ Օրիորդ եռանդուն ուսուցչուհիներ կրնան կարճ ժամանակամիջոցի մէջ ձեւագիտութիւնը իւրացնել ու սեանալ իրենց վկայականները, իսկ բնաւ կար չգիտցողներ սկզբունքներէն մէջ իրենց սթափ կը կատարեն
Մանրամասնութիւններու համար դիմել հետեւեալ հասցէին.
Rue Allemby Immeuble Schoucair, contigu à la Bonque de Française de Syrie, Maison Cara
տոկուն շինուածք, վայելուչ տեսք
Հնչուն եւ բնական ձայն
Ահա յատկանիշներ՝
ՈՐՈՆՑՄԱՄԲ ՀԿ ՋԱՏՈՐՇՈՒԻՆ
ԱՓՕԼԼՕ ՖՕՆՈՆԵՐԸ
Հրապարակի վրայ գրանչ ող բոլոր մարքանեբու հետ կը մրցին Ապոլօ ֆոնոները: Մանաւանդ վերջին նոր մօտէլները, որոնք հասած են արդէն, անգերազանցելի են իրենց տոկունութեամբ, վայելչութեամբ և ժամչելի գիներով:
APOLLO GRAMOPHONE Co. Ltd
(of London)
ԱՓՕԼԼՕ ՖՕՆՈՆԵՐՈՒ ԹԱԳԱՒՈՐԸ !!!
Կատարեալ հանգոստ գոյացնելու համար՝ անգամ մը այցելեցէք
MAISON APOLLO, Rue de la Poste, BEYROUTH
Փորոգիչ եւ ծանօթ՝ ամէն ձեւի, ամվիճելի տրակ եւ առեւտրութիւններ դիւրամատչելի գնի, վճարումի դիւրութիւնով
Ընդհ. ներկայացուցիչ՝ Միւրիոյ, Պաղեստինի, Անգրյորդանանի, Միջագետքի եւ Կիպրոսի.— ԴՈՒՐԻՔԵՆ ՍԻՆԱՆԵԱՆ
KOURKEN SINANIAN, Boîte Postale 642, BEYROUTH (Syrie)
ՀԱԿԱՉԱՍԵԱՆ ՍՄԻՐՆԻՑ
ՏԵՂԱԿԱՆ, ԳՈՐԾ
Զանգվածաբար եղբայրական ջերմեռանդ ողջոյնները կ'ուղղենք մեր հին եւ նոր հաճախորդներուն, որոնք մեզի ցոյց տուին իրենց անսահման վստահութիւնը:
Ներկայ ենք մեր հաճախորդներուն ամէն տեսակ ծանր եւ թեթեւ ապրանքներով, որոնք կը վաճառենք ամենէն ցածր գիներով:
Մեր մարդիկը այցելութեան կ'երթան ամէն տեղ:
Կատարելագործուած ենք ամէն տեսակ վերանորոգութիւններու մէջ:
Կը խնդրենք մեր հաճախորդներէն որ մեզի հետ գործ ունենալու ատեն մեր հասցէն ճշդեն:
ՀԱԿԱՉԱՍԵԱՆ ՍՄԻՐՆԻՑ
ՏԵՂԱԿԱՆ, ԳՈՐԾ
Զանգվածաբար եղբայրական ջերմեռանդ ողջոյնները կ'ուղղենք մեր հին եւ նոր հաճախորդներուն, որոնք մեզի ցոյց տուին իրենց անսահման վստահութիւնը:
Ներկայ ենք մեր հաճախորդներուն ամէն տեսակ ծանր եւ թեթեւ ապրանքներով, որոնք կը վաճառենք ամենէն ցածր գիներով:
Մեր մարդիկը այցելութեան կ'երթան ամէն տեղ:
Կատարելագործուած ենք ամէն տեսակ վերանորոգութիւններու մէջ:
Կը խնդրենք մեր հաճախորդներէն որ մեզի հետ գործ ունենալու ատեն մեր հասցէն ճշդեն: